KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEÏLLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN

MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN ALPH INDEX

1940
1943

UITGEVERS SYSTEMEN KEESING
OPGERICHT 1911
AMSTERDAM

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF
GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN
MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN ALPHABETISCHEN INDEX
(VIERDE DEEL)
Raadpleegt voor berichten gepubliceerd vóór 1 Juli 1940 BAND I, II en III

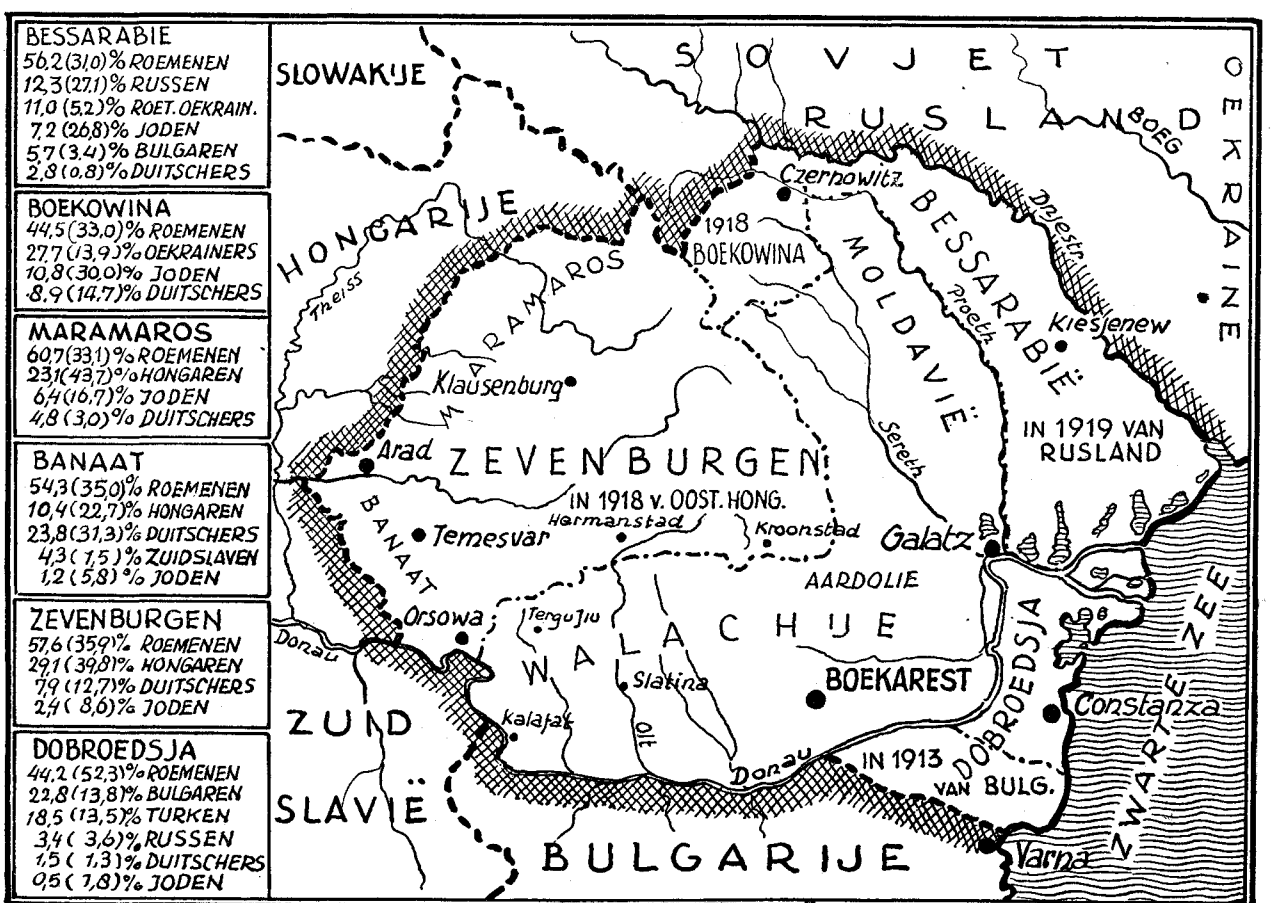
A. **ROEMENIE. — Ultimatum van Sovjet-Rusland in zake afstand van geheel Bessarabië en het geheele Noordelijke deel der Boekowina. - Roemeensche regeering willigt ultimatum in. - Argetoianu vervangt Gigurtu. - Motiveering van Rusland's eischen: 1918-1940. —**

Boekarest, 27 Juni. (Stefani). — De Roemeensche gezant te Moskou heeft gisteren om 10 uur van Molotof een nota ontvangen, waarin de Sovjet-Unie van Roemenië teruggave van geheel Bessarabië en afstand van het geheele Noordelijke deel der Boekowina eischt.
De Roemeensche regeering zal hedenavond antwoord moeten geven aan de Sovjet-regeering

Boekarest, 28 Juni (D.N.B.) — Heden heeft de Roemeensche ministerraad vergaderd. Na afloop werd een officieel communiqué verstrekt, waarin het Roemeensche volk wordt medegedeeld, dat zijn regeering den afstand van Bessarabië en Noord-Boekowina ingewilligd heeft. Verder wordt medegedeeld, dat de steden Czernowitz, Kiesjenef en Akkerman hedenmiddag door de Russen bezet werden.
Vanavond zijn twee koninklijke besluiten in zake de algemeene mobilisatie gepubliceerd. In het eerste decreet wordt de algemeene mobilisatie van de geheele Roemeensche weermacht te land, ter zee en in de lucht gelast. Het tweede behelst bepalingen tot uitvoering van het eerste decreet. O.a. worden alle verleende verloven terstond ingetrokken. Aan de militaire autoriteiten wordt onbeperkt vorderingsrecht verleend.

Boekarest, 28 Juni (D.N.B.) — Naar het Roemeensche nieuwsagentschap Rador mededeelt, is het Roemeensche kabinet als volgt gereorganiseerd:
Afgetreden is de minister van Buitenlandsche Zaken, Gigurtu. In zijn plaats is benoemd de ex-minister Argetoianu.

1918—1940. — De motiveering van deze eischen geeft Moskou in een officieel communiqué, waarin o.a. wordt gezegd, dat Roemenië in 1918, gebruik makende van de militaire zwakheid van Rusland, de Sovjet-Unie met geweld een deel van haar gebied, Bessarabië, ontnomen heeft en daarmede de eeuwenoude eenheid van het in hoofdzaak door Oekrainers gekoloniseerde Bessarabië met de Oekrainsche Sov-

DE TUSSCHEN HAAKJES GEPLAATSTE CIJFERS GEVEN HET PERCENTAGE DER STADSBEVOLKING AAN.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

jet republiek geschonden heeft. De Sovjet-Unie heeft zich met dit gewelddadige afscheuren van Bessarabië nooit verzoend en dat herhaaldelijk en openlijk voor de geheele wereld verklaard, zoo wordt gezegd, waarna er aan wordt toegevoegd: „Daar thans de militaire zwakheid van de Sovjet-Unie tot het verleden behoort en de bestaande internationale toestand een zoo snel mogelijke regeling der vroeger niet besliste vraagstukken eischt en met het doel, eindelijk de basis voor een duurzamen vrede tusschen de staten te leggen, meent de Sovjet-Unie, dat de noodzakelijkheid en het tijdstip gekomen zijn om in het belang van het herstel der rechtvaardigheid, in samenwerking met Roemenië, over te gaan tot een onmiddellijke regeling van de teruggave van Bessarabië. De Sovjet-regeering verklaart, dat dit vraagstuk organisch verband houdt met dat van de teruggave aan de Sovjet-Unie van het deel der Boekowina, welks bevolking in overgroote meerderheid met de Sovjet Oekraine verbonden is, zoowel door het gemeenschappelijke historische slot als door de gemeenschap van taal en nationale samenstelling. Een dergelijk feit zou te rechtvaardigen zijn, daar de afstand van het noordelijk deel der Boekowina aan de Sovjet-Unie, zij het ook in geringe mate, beschouwd kan worden als schadeloosstelling voor de reusachtige verliezen, die de Sovjet-Unie en de bevolking van Bessarabië zijn toegebracht door de 22-jarige heerschappij van Roemenië in Bessarabië".

(Nieuwe Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Bessarab. kw. 3121 B; Kabinetwijz. 4243 C)

A. DUITSCH WITBOEK IN ZAKE DE VOORGESCHIEDENIS VAN DEN OORLOG IN BELGIE EN NEDERLAND. —

Berlijn, 30 Juni. (D.N.B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Berlijn heeft thans het vijfde Witboek over het vraagstuk van de schuld aan den oorlog gepubliceerd. Dit document draagt tot titel: „Documenten over de politiek van de Westelijke mogendheden tot uitbreiding van den oorlog".

Het behandelt de besprekingen van de generale staven van Engeland en Frankrijk met die van België en Nederland. De in het Witboek opgenomen documenten zijn een keuze uit het omvangrijke materiaal, dat den Duitschen troepen bij hun opmarsch in handen is gevallen. Uit deze documenten blijkt, dat Engeland en Frankrijk, Nederland en België hadden willen gebruiken tot opmarschgebied tegen het Duitsche industriegebied aan de Ruhr. Ook Luxemburg was in dit opmarschgebied betrokken. Dit was in bijzonderheden voorbereid in besprekingen met de generale staven van België en Nederland. De documenten omspannen het tijdsverloop van November 1939 tot April 1940.

Een reeks opgenomen bevelen heeft betrekking op het opvatten van de verbindingen tusschen Britsche en Fransche troepen aan de eene zijde en Belgische troepen aan de andere, terwijl ook blijkbaar maatregelen waren getroffen om de Fransche gemotoriseerde eenheden van brandstof te voorzien uit de Belgische militaire en civiele voorraden. Verder waren plannen gemaakt voor het overbrengen van Fransche troepen naar België. De Fransche militairen — tot de bevelhebbers van de kleinste onderdeelen — hadden opdracht ontvangen den opmarsch door België te bestudeeren. Zelfs hebben Fransche officieren op Belgisch gebied een studie gemaakt van het betrekken van stellingen. Reeds vóór 10 Mei bevonden zich Fransche afdeelingen op Belgisch gebied. Het Fransche leger was op de hoogte van de operaties, welke Oostelijk van de Maas het Belgische leger volgens de plannen van den Belgischen generalen staf moest uitvoeren. In een Belgisch legerbevel wordt bovendien melding gemaakt van de aanwezigheid van „bevriende troepen", hetgeen slechts betrekking kan hebben op het Fransche leger. Van Britsche zijde waren maatregelen getroffen tot samenwerking met de Belgische politie. Uit bijgevoegde kaarten blijkt, dat de Franschen en Engelschen voornemens waren op te rukken naar Duitschland en dat de Belgische generale staf hiermede accoord ging.

Ten slotte wordt in een speciale reeks documenten aangetoond, dat de linkervleugel van de Franschen langs de Noordzeekust van België zou oprukken om de Nederlandsche plaatsen Vlissingen, Breda en Tilburg te bereiken. Dit beeld wordt voltooid door het memorandum van den opperbevelhebber van de Nederlandsche weermacht aan den Nederlandschen gezant te Brussel. Dit memorandum is niet alleen een bewijs voor het feit, dat onderhandelingen zijn gevoerd tusschen Nederland en België, doch ook, dat deze onderhandelingen gegrondvest waren op de samenwerking met de generale staven van Frankrijk en Engeland. Tegelijkertijd wordt in dit document gezegd, dat de verdediging van de Grebbe-linie de mogelijkheid openliet te gelegener tijd tot den aanval over te gaan, met deze stelling als uitgangspunt.

De conclusies. — Concludeerend wordt in het Witboek vastgesteld:

1e: sedert het einde van den wereldoorlog zijn de besprekingen tusschen de generale staven van België en Frankrijk nooit afgebroken. Hetzelfde geldt voor de samenwerking tusschen de Belgische en Engelsche generale staven.

Op gelijke wijze heeft de Nederlandsche regeering vèrgaande militaire overeenkomsten gesloten met Engeland en Frankrijk.

2e: het materiaal, dat de Duitsche troepen bij hun opmarsch in België hebben buitgemaakt en waarvan thans de eerste documenten worden gepubliceerd, toont onweerlegbaar aan, dat reeds in September de Fransch-Britsche opmarsch naar het Ruhr-gebied door België en Nederland tot in de kleinste bijzonderheden was voorbereid. Niet alleen de generale staven, doch ook de strijdende troepen waren op de hoogte gebracht van alle bijzonderheden van de bevelen.

Ten slotte wordt in het Witboek een onlangs in Noorwegen in Duitsche handen gevallen Britsch bevel gepubliceerd, dat de beweringen weerlegt, dat het Britsche optreden in Noorwegen slechts een tegenactie tegen het Duitsche optreden is geweest. Dit bevel is afkomstig van het Britsche ministerie van Oorlog en gedateerd op 6 April. Het is bestemd voor een Britsch expeditiecorps, dat bij Narvik heeft gestreden. Het doel van deze strijd was, het Zweedsche ertsgebied van Gallivare te bezetten.

Eenige documenten. — Het eerste document is een bevel van majoor Feuillatre, den bevelhebber van de Fransche afdeeling, welke belast was met de operaties in Luxemburg, waarbij het tweede bataljon van het 204e regiment infanterie opdracht wordt gegeven, Luxemburg binnen te rukken. Het is gedateerd 2 Mei 1940. De volgende documenten zijn bevelen aan afdeelingen licht-gepantserde gemotoriseerde cavalerie, om België binnen te rukken. Deze zijn gedateerd 2 April.

Een ander document behelst een uittreksel uit een dagboek van den Franschen luitenant Dollfuss, gedagteekend 16 Januari 1940, waarin hij een overzicht geeft van een verkenningstocht in België.

Een volgend document omvat het plan tot het vervoer van de Fransche troepen met de Belgische spoorwegen.

Als zevende document is opgenomen een getuigeverklaring van den Luxemburger Josef Grandjenet, die onder eede heeft medegedeeld, dat ongeveer een week voor het begin van de Duitsch-Belgische vijandelijkheden, vermoedelijk Zaterdag 4 Mei, in den namiddag, ongeveer 200 man Fransche soldaten in uniform, met pantserwagens uit Zuidelijke richting door Bertrix in België zijn gereden. Zij sloegen den weg naar Lieramont in.

Engelsch-Belgische samenwerking. — Als nr. 11 genummerd is een document opgenomen, waaruit de Engelsch-Belgische samenwerking duidelijk blijkt. Het is een bevel aan de tweede Britsche divisie, gedateerd 19 April 1940, waarin wordt medegedeeld, dat vertegenwoordigers van de Belgische politie ter beschikking van het Britsche hoofdkwartier zijn gesteld. Bovendien werden aanwijzingen gegeven over de samenwerking met de Belgische politie en werd een reeks namen van personen in België opgesomd, die in talrijke plaatsen in Vlaanderen, onmiddellijk na het binnenrukken van de Britsche troepen, door de Belgische politie gearresteerd moesten worden.
Volgende documenten omvatten kaarten van de opmarschwegen van het Britsche leger in België en aanwijzingen voor het opnemen van verbindingen tusschen het Belgische en Britsche leger. Genoemd wordt de derde Engelsche divisie, welke uit Rijssel moest oprukken over Oudenaarde en Leuven en een Belgisch hoofdkwartier te Turnhout.
Ook werd gesproken over het voeling nemen met Nederlandsche troepen, welke in de omgeving van Tilburg lagen.
Het witboek bevat bovendien marschbevelen voor Fransche afdeelingen naar Walcheren en andere Zeeuwsche eilanden. Een dezer afdeelingen moest oprukken uit Duinkerken naar Breskens. Hier zou de afdeeling overgezet worden naar Vlissingen om daar het vliegveld te bezetten. Een andere afdeeling moest door België, via Brugge en Antwerpen, oprukken naar Breda. Het desbetreffende marschbevel was gedagteekend 17 April 1940. Herhaaldelijk wordt in deze marschbevelen gesproken over de samenwerking met de Belgische en Nederlandsche troepen.

Memorandum. —
Document nummer 19 is een memorandum van den opperbevelhebber der Nederlandsche land- en zeemacht voor den Nederlandschen gezant in Brussel. Het luidt als volgt:

MEMORANDUM
Voor H.M. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Brussel.

Uwe excellentie wordt verzocht zich, na kennis te hebben genomen van dit memorandum, terstond in verbinding te stellen met de Belgische regeering, ten einde haar in kennis te stellen van den inhoud van dit memorandum.
In afwachting van de aankomst van den gevolmachtigde van den opperbevelhebber der Nederlandsche land- en zeemacht kunt Uwe Excellentie aan de Belgische regeering mededeelen, dat het Nederlandsche leger tot taak heeft den opmarsch van den aanvaller zooveel mogelijk te vertragen en wel te beginnen aan de grens.
De leiding van het Nederlandsche leger heeft ernstig overwogen energieken tegenstand in het Peel-raamstelling genaamde deel van Noord-Brabant (Van Weert over Nederweert, Meyel, Helenaveen, Grientsveen en Mill naar Grave) te laten bieden door de ter plaatse zijnde troepen en zij heeft aanzienlijke werken doen aanleggen om deze stelling in staat te stellen te voldoen aan een dergelijken eisch. Zij moet intusschen toegeven, dat zij alleen op Nederlandsch gebeid voorbereidingen heeft kunnen treffen tegen een Duitschen opmarsch en dat de beteekenis der opgerichte stelling in deze streek niet alleen afhankelijk is van de verdedigingskracht en de getroffen voorbereidingen, maar ook in groote mate beheersche wordt door de mogelijkheid in het Zuiden, dus bij Weert, en ten Westen van deze stad gepasseerd te worden.
Met het oog op de omstandigheid, dat het bevel van het Belgische leger het gros van zijn troepen heeft opgesteld aan het Albertkanaal, terwijl volgens hetgeen het opperbevel van het Nederlandsche leger meent te weten, aan de Maas en de Zuid-Willemsvaart slechts zwakke troepen staan, met de opdracht den vijand op te houden, acht de Nederlandsche opperbevelhebber de mogelijkheid van een oprukken der Duitsche troepen aan den anderen kant van Weert, dat wil zeggen tegen 's-Hertogenbosch, zoo groot, dat hij zich tot zijn levendige spijt gedwongen heeft gezien, het gros der in Noord-Brabant staande troepen terug te trekken, met achterlating van achterhoedetroepen, ten Noorden van Maas en Waal.
De Nederlandsche opperbevelhebber verzoekt Uwe Excellentie de aandacht der Belgische regeering nadrukkelijk te richten op de omstandigheid, dat van Nederlandsche zijde alles geschied is om op deze wijze de reeds genoemde stelling Weert—Grave te versterken en haar aldus in te richten, dat volgens de opvatting van den Nederlandschen opperbevelhebber, het commando van het Belgische leger volledig vertrouwen kan hebben in den steun, dien deze stelling haar vermag te bieden.
Het opperbevel van het Nederlandsche leger voedde derhalve de hoop, dat de voornaamste tegenstand van Belgischen kant geboden zou worden aan de Maas en de Zuid-Willemsvaart, dus in de algemeene richting van Eben Emael, naar Bocholt.
Het feit, dat het opperbevelhebber van het Belgische leger deze aansluiting klaarblijkelijk niet heeft gewenscht, dwingt den Nederlandschen opperbevelhebber, over te gaan tot een maatregel, dien hij buitengewoon betreurt.
Het Nederlandsche leger zal ernstigen tegenstand bieden aan de Grebbelinie (van het IJselmeer over Amersfoort en Rhenen tot de Waal bij Ochten). Deze linie wordt aan de Zuidflank beschermd door een linie van Ochten naar de Noordzee: van Ochten naar Tiel achter de Waal, van Tiel naar het inundatiegebied der vesting Holland achter de Linge en vervolgens uitkomende in de groep Merwede en in het Zuiden der vesting Holland. Bovendien zal Zeeland verbitterd worden verdedigd.
De mate, waarin het Nederlandsche leger zich kan handhaven in de hiervoor genoemde linies en in Zeeland, hangt o.a. af van de sterkte der binnendringende Duitsche troepen en van de hulp, die geboden wordt door de Franschen en de Engelschen.
De plannen van het opperbevel van het Nederlandsche leger zullen uiteen gezet worden door den gevolmachtigde van den Nederlandschen opperbevelhebber.
Ik verzoek Uwe Excellentie de Belgische regeering er reeds thans met nadruk van in kennis te stellen, dat de bovengenoemde linies en de stellingen in Zeeland zoodanig zijn ingericht en bezet, dat, in geval de te hulp komende Fransche en Engelsche troepen snel ter plaatse kunnen zijn, daar een verbitterde tegenstand zou kunnen worden geboden.
Mocht deze hulp vertraagd worden, dan zou met het oog op de lengte der reeds genoemde linies en de noodzakelijkheid om ten gevolge van den langen duur van den oorlog over te gaan tot aflossingen, de mogelijkheid moeten worden overwogen om de Nederlandsche troepen terug te trekken in de vesting Holland.
De bevelhebber van het Nederlandsche leger heeft de Fransche en Engelsche regeering er met nadruk op gewezen, dat hij deze maatregel, van zuiver Nederlandsch, alsook van internationaal standpunt, levendig zou betreuren. Hij heeft de aandacht gevestigd op het feit, dat de verdediging der Grebbe-linie de mogelijkheid open laat te zijner tijd uit deze linie op te trekken ten einde tot den aanval over te gaan, waartegenover de insluiting der troepen aan de Grebbe-linie meer krachten van den tegenstander opeischt dan insluiting van de vesting Holland.
Het is overbodig de beteekenis van het handhaven van de grens van Zeeland uitvoerig uiteen te zetten. Frankrijk wordt verzocht een legercorps van 4 divisies als reserve voor de verdediging van het hart des lands ter beschikking te houden.
De Engelsche regeering wordt verzocht ter beschikking te stellen:
a) een divisie, gesteund door luchtstrijdkrachten en luchtafweermiddelen ter verdediging van Zeeland;
b) luchtstrijdkrachten en luchtafweermiddelen voor de verdediging van het hart des lands.
Voorts wordt aan beide regeeringen gevraagd of zij bereid zijn, desgewenscht eskaders bommenwerpers in den strijd te brengen tegen de bruggen, die de Duitschers zullen slaan over de Maas en den IJsel.
Ten slotte verzoek ik u de Belgische regeering te doen weten, dat ingeval het opperbevel van het geallieerde leger zou kunnen besluiten aanzienlijke troepen in Noord-Brabant te leggen, het opperbevel van het Nederlandsche leger van zijn kant de mogelijkheid onder oogen zou kunnen zien, al naar de ontwikkeling van den toestand, ten Noorden van de Maas een deel van zijn leger zij aan zij met de Belgische, resp. de Engelsche en Fransche troepen in deze provincies te doen ingrijpen.
Zoolang de gevolmachtigde van den opperbevelhebber der Nederlandsche land- en zeemacht niet bij u is aangekomen, zal de adjudant van den militairen attaché in Brussel deze functies waarnemen.
In de bijlage vindt u voor zijn gebruik een verzegelde enveloppe, welke gij hem persoonlijk kunt overhandigen en waarin de bewuste militaire attaché als gevolmachtigde wordt aangesteld.
's-Gravenhage, 23 Maart 1940.

De generaal,
Opperbevelhebber van land- en zeemacht,
H. G. WINKELMAN.
(Telegraaf)

(Vor. ber. Duitsch Witboek, Poolsche veldtocht 4194)

A. OPGRAVINGEN. — De Veluwe. —
In de omgeving van Lunteren, het zomerdorp op de scheiding van de lage landen der Geldersche Vallei en de hooge heuvels der Veluwe, waar in den loop der jaren al vele prae-historische vondsten werden gedaan, is dr. F. C. Bursch, directeur van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, dezer dagen met

een groep arbeiders nieuwe opgravingen begonnen, die voor een deel reeds met succes bekroond zijn. Er werden grafheuvels van Batavieren blootgelegd, Bataafsche potten ontdekt en scherven uit den bronstijd. Elders werd Karolingisch vaatwerk gevonden en een Germaansche woonplaats opgegraven. Met stukjes en brokjes komt zoo de oude historie van ons land naar de oppervlakte en wordt het boek van het verleden langzaam maar zeker verder geopend.
Bij deze verrijking van de historische wetenschap speelt het oude Luna Altare, dat eerst veel later het bekende vacantieoord Lunteren werd, een zeer belangrijke rol. Ver van prikkeldraadversperringen en landmijnen, te midden van de ongerepte heide en dennen, heuvels en zandverstuivingen, wordt de Veluwsche bodem omwoeld en komen de meest verschillende praehistorica te voorschijn. (Telegraaf)
(Vor. ber. Opgravingen Nederland 2486 B)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Roode-Kruisschepen naar oorlogsgebied. - Defensiebegrooting geteekend. - Roode-Kruisschepen. —**
Washington, 20 Juni (D.N.B.) — De Senaat der Vereenigde Staten heeft op 19 Juni het wetsvoorstel aangenomen, waarbij president Roosevelt gemachtigd wordt om Roode-Kruisschepen naar het oorlogsgebied te zenden, zelfs wanneer er geen vrijgeleide is verkregen van alle oorlogvoerenden. De Senaat voegde er echter de voorwaarde aan toe, dat geen Roode-Kruisschip gezonden zal worden naar een gebied, dat werkelijk onder een blokkade valt, indien de oorlogvoerenden geen toestemming verleenen voor de doorvaart.
Defensiebegrooting geteekend.
(D.N.B.) — President Roosevelt heeft 21 Juni het wetsvoorstel voor Defensiezaken, omvattende de gewone begrooting van het departement van Oorlog, onderteekend, ten bedrage van 1495 millioen dollar. Hiervan zal 105 millioen dollar besteed worden voor 2556 nieuwe vliegtuigen en 189 millioen dollar voor de aanschaffing van strategisch belangrijk materiaal voor een mogelijke mobilisatie van een leger van een millioen man. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Defensie-crediet 4263 A)

B. **NEDERLAND. — Nederlandsch vermogen in Duitschland. —**
In vervolg op ons bericht op pag. 4256 F geven wij de voornaamste bepalingen van den Rijksminister van Justitie:
a) Bij rechtspersonen, vereenigingen, instellingen, stichtingen en andere ondernemingen, die in het (Duitsche) binnenland gevestigd zijn of aldaar een vertegenwoordiging hebben, kan ter bescherming en instandhouding van het vermogen een beheerder worden aangesteld, indien de onderneming rechtstreeks of zijdelings onder overwegenden vijandelijken invloed staat.
b) Voor zoover bij de aanstelling van den beheerder niet anders wordt bepaald, is de beheerder bevoegd tot het verrichten van alle gerechtelijke en niet-gerechtelijke zaken en rechtshandelingen, welke het bedrijf der onderneming met zich meebrengt. Tijdens den duur van het beheer worden de bevoegdheden van de directie buiten werking gesteld, evenals die der plaatsvervangers of vertegenwoordigers. Dit geldt voor alle instanties der betrokken onderneming.
c) Voor terreinen, die in het bezit zijn van vijanden, gelden dezelfde bepalingen.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 4256 F)**

C. **FINLAND. — Oorlogsschulden aan Amerika. —**
Washington, 16 Juni. (D.N.B.) — De Finsche gezant heeft het Amerikaansche departement van Financiën een chèque overhandigd ten bedrage van ongeveer $ 159.000, zijnde de gebruikelijke halfjaarlijksche betaling op Finlands oorlogsschulden.
Kort daarop maakte het Witte Huis bekend, dat President Roosevelt de door het Congres goedgekeurde resolutie had onderteekend, waarbij aan Finland een moratorium van tien jaar wordt verleend.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Schulden aan Amerika 4066 B)

D. **JAPAN. — Vriendschapsverdrag met Siam. —**
Tokio, 12 Juni. (Domei). — Het Japansche departement van Buitenlandsche Zaken deelde op 12 Juni mede, dat tusschen Japan en Moeang Thai (Siam) een verdrag is gesloten betreffende de voortzetting der vriendschapsbetrekkingen en wederzijdsche eerbiediging van elkanders territoriale onschendbaarheid. De onderteekening van het verdrag heeft plaats gehad te Tokio tusschen minister Arita en den gezant van Thailand. Het moet bijdragen tot de stabiliteit en den vrede in Oost-Azië, en zal vijf jaar geldig zijn. De landen zullen inlichtingen uitwisselen en elkaar raadplegen over zaken van gemeenschappelijk belang. Zij beloven voorts geen hulp te zullen verleenen aan een vijand van een der twee partijen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Japan-Siam 3158 B)**

E. **MAARSCHALK BALBO, DE GOUVERNEUR VAN LIBYE, GESNEUVELD. —**
Het Italiaansche hoofdkwartier gaf 29 Juni een extra legerbericht uit van den volgenden inhoud:
„Bij een vijandelijk bombardement boven Tobroek in Libye aan de Middellandsche Zee gelegen, is 28 Juni het door Italo Balbo bestuurde vliegtuig brandend neergestort. Italo Balbo en de andere leden der bemanning zijn om het leven gekomen. De vaandels der strijdkrachten van Italië neigen zich ten teeken van hulde en hoog eerbewijs aan de nagedachtenis van Italo Balbo, vrijwilliger en Alpenjager in den wereldoorlog, lid van het viermanschap der revolutie, oceaanvlieger en luchtmaarschalk, in den strijd gevallen".

Italo Balbo.

Maarschalk Balbo, gouverneur van Libye, is een der bekendste en actiefste figuren van het fascistische Italië geweest, aldus D.N.B. Hij is in 1896 geboren in de provincie Ferrara. Reeds in zijn jonge jaren voelde hij zich tot de politiek aangetrokken. In den wereldoorlog streed hij als vrijwilliger, eerst als Alpenjager, later bij de luchtmacht. Hij werd meermalen wegens dapper gedrag onderscheiden en tenslotte bevorderd tot officier. Na den wereldoorlog verwierf hij te Florence den doctorstitel. In 1915 had hij Mussolini leeren kennen. Onmiddellijk bleken zij dezelfde denkbeelden te hebben en in zeer korten tijd had Balbo de geheele Povlakte tot Milaan voor de nieuwe gedachten gewonnen. Aan de zijde van Mussolini, de Vecchi en de Bono maakte hij den marsch naar Rome mede. Sedertdien voerde hij den titel „quadrumvir". Bij den opbouw van het nieuwe Italië werd hij aanvankelijk belast met het bevel over de vrijwillige nationale veiligheidsmilitie. In 1925 werd hij onderstaatssecretaris in het ministerie van economische zaken, om ten slotte in het ministerie van luchtvaart een arbeidster-

rein te vinden, dat bij zijn aanleg paste. In 1929 werd hij bevorderd tot generaal en belast met de leiding van het ministerie. In 1933 werd hij luchtmaarschalk en gouverneur van Libye. De koloniseering van Libye kan als zijn werk beschouwd worden. Zeer bekend is de groote koloniseeringsactie, die op zijn initiatief in 1938 begon met het vertrek van 20.000 Italianen naar Libye. Ook de inlijving van Libye op staatsrechtelijk en administratief gebied is in de eerste plaats aan hem te danken. Balbo was een der bekendste Italaansche vliegers. Bijna dagelijks zat hij aan het stuur en onder zijn leiding werd de opzienbarende etappevlucht Rome—Brazilië in December 1930 en Januari 1931 volbracht.
In 1938 bracht Balbo een bezoek aan Duitschland, waarbij hij vriendschappelijke betrekkingen aanknoopte met generaal-veldmaarschalk Göring, die het volgende jaar op zijn uitnoodiging een bezoek aan Italië en Libye bracht. (N. R. Crt.)

A. **ARGENTINIE. — Bewapeningsprogram. —**
Buenos Aires, 20 Juni (D.N.B.). — Na ruggespraak met den president van de republiek heeft de regeering in het Congres een aantal voorstellen ingediend met betrekking tot versterking van de Argentijnsche weermacht.
Deze voorstellen voorzien o.a. in de centralisatie van bestaande, alsmede in de oprichting van nieuwe wapenindustrieën, den aankoop van grondstoffen voor de fabricage van talrijke vliegtuigen, luchtdoelartillerie en andere wapens. Voor de marine zullen nieuwe lichte kruisers, torpedobooten en duikbooten worden gebouwd.
Voor zoover in de behoeften van de marine niet in eigen land kan worden voorzien, denkt men aan de Vereenigde Staten of Japan. (Het Vaderland)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Stopzetting betalingen Dawes- en Youngleening. —**
Naar het „Amst. Effectenblad" verneemt, heeft de Duitsche regeering voorloopig de betalingen stopgezet op de Dawes- en Youngleeningen en op de Oostenrijksche Volkenbondsleeningen.
De dividend- en rentebetalingen op de overige Duitsche fondsen zullen normaal geschieden in het kader van de loopende Duitsch-Nederlandsche transfer-overeenkomst. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Dawes- en Youngleening 1567 G)

C. **NEDERLAND. — Verdoovende middelen. —**
Het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend:
Het is aan alle verlofhouders volgens de Opiumwet verboden, eenig product, vallende onder deze wet, te koopen, te verkoopen, te koop aan te bieden, af te leveren, te gebruiken, te verbruiken, te bewerken, te verwerken of te vervoeren. Dit verbod geldt ten aanzien van bovengenoemde handelingen evenzeer voor kininezouten en kinabast.
Deze regeling treedt terstond in werking.
Overtreding der bepalingen dezer bekendmaking wordt, behalve met intrekking van het verlof ingevolge de Opiumwet, met de zwaarste straffen bedreigd. (De Standaard)

D. **CHINA. — Conflict met Japan. - Tientsin. - De blokkade opgeheven. - Japanners bezetten Itsjang. —**
De opheffing der handelsbeperkingen in Tientsin en het slechten der barrières had 19 Juni plaats. De voorwaarden voor een overeenkomst tusschen Japanners en Engelschen zijn vastgelegd in een communiqué, dat de Japansche consul-generaal in Tientsin heeft gepubliceerd. Het kernpunt der overeenkomst is, naar gemeld, een nauwere samenwerking ter onderdrukking van het terroristische optreden, verder het verbod van handel in wapenen en springstoffen en het verbod van politieke vergaderingen.
Tokio, 17 Juni. (Reuter). — Volgens een Domeibericht hebben Japansche troepen de stad Itsjang bezet. Het betreft hier een Chineesche haven aan den Jangtse, halverwege tusschen Hankau en Tsjoengking. (N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Blokkade Tientsin 3978 C; Chin.-Jap. conflict 4251 A)

E. **NEDERLAND. — Generaal Winkelman overgebracht naar Duitschland. - Verloop der demobilisatie de oorzaak. —**
De bevelhebber van de weermacht in Nederland, generaal der vliegers Christiansen, maakt bekend (2 Juli 1940):
Officieele mededeeling.
1. Generaal Winkelman en onderhoorigen van de Nederlandsche weermacht en politietroepen hebben door hun persoonlijke handelwijze niet de matiging in acht genomen, welke op grond van de hun door den Führer van het Duitsche Rijk toegestane voorrechten behoorde te worden verwacht.
2. Hierdoor is het rustig verloop van de demobilisatie der Nederlandsche weermacht, zooals dat in groote trekken is voorzien — en ook door de meerderheid van de Nederlandsche bevolking en weermacht werd toegejuicht — verstoord geworden. Derhalve is de daarvoor verantwoordelijke Opperbevelhebber van de in demobilisatie zijnde Nederlandsche Land- en Zeemacht in krijgsgevangenschap naar Duitschland overgebracht.
3. De functie van Opperbevelhebber der Nederlandsche Land- en Zeemacht is tegelijkertijd door den Commissaris voor de demobilisatie der Nederlandsche weermacht opgeheven.
4. In het hoogst eigen belang van de Nederlandsche weermacht en van het Nederlandsche volk wordt verwacht, dat in de toekomst verstoringen der demobilisatie niet meer zullen volgen. Deze zouden tot de scherpste tegenmaatregelen vanwege de Duitsche weermacht leiden. (De Tijd)
(Vor. ber. Gen. Winkelman 4258 C)

F. **NEDERLAND. — Ontslag van den burgemeester van Den Haag. —**
Het rijkscommissariaat deelt mede:
De in functie zijnde burgemeester van de gemeente Den Haag, mr. S. J. R. de Monchy, is op last van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied uit zijn ambt ontslagen.
De werkzaamheden van den burgemeester worden voorloopig door den oudsten wethouder waargenomen. (N. Rott. Crt.)

G. **DR. J. H. GUNNING J. H.zn. OVERLEDEN. —**
Op 20 Juni is op 81-jarigen leeftijd te Amsterdam overleden dr. J. H. Gunning J. H.zn.
Johannes Hermanus Gunning werd geboren te Hilversum en was de zoon van den bekenden prof. J. H. Gunning, die vele jaren hoogleeraar was aan de universiteiten te Amsterdam en te Leiden. De thans overledene studeerde aan de Utrechtsche hoogeschool theologie en te Leiden Arabisch en Syrisch. In 1881 promoveerde hij tot doctor in de godgeleerdheid. Op vele plaatsen is hij vervolgens predikant geweest. In 1913 werd dr. Gunning predikant-directeur van het Diaconessenhuis te Haarlem, welk ambt hij anderhalf jaar waarnam. Behalve als predikant was Dr. Gunning ook bekend als redacteur van het weekblad „Pniel", hetwelk hij begin Januari 1892 te Leiden oprichtte. Dr. Gunning heeft een groot aantal theologische werken het licht doen zien, waarvan ter gelegenheid van zijn tachtigsten verjaardag een bloemlezing werd samengesteld. (De Standaard)

H. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Physica. - Inaugureele rede van prof. dr. C. J. Gorter over „Magnetische eigenschappen van atomen en ionen". —**
Prof. dr. C. J. Gorter heeft op 24 Juni zijn ambt van buitengewoon hoogleeraar in de experimenteele natuurkundige propaedeuse aan de Gemeente Universiteit te Amsterdam aanvaard met het uitspreken van een inaugureele rede, welke als onderwerp had „Magnetische eigenschappen van atomen en ionen".
Een atoom of ion — aldus prof. Gorter in zijn rede — bestaat volgens de moderne natuurkunde uit een

zwerm zeer lichte negatief geladen electronen en een relatief zwaar geladen atoomkern. Wanneer de totale lading der electronen gelijk is aan de positieve electrische lading van de atoomkern, is het systeem als geheel electrisch neutraal en spreken wij van een atoom. Zijn echter een of meer electronen te kort of wel te veel, dan spreken wij van een positief of negatief geladen ion.

Sprekende over het eigenlijke onderwerp van zijn rede, zeide prof. Gorter o.a.: Het blijkt al dadelijk, dat de mogelijke toestanden der atomen, ten aanzien van de beïnvloeding door een magneetveld, uiteenvallen in twee groepen. De energie van de toestanden der eerste groep ondervindt zeer weinig invloed. Bij de tweede groep, welke in vrijen toestand der atomen veel talrijker is, kunnen de atomen beschouwd worden als kleine magneetjes, nadat zij onder den invloed van een magnetisch veld zijn gekomen. Men zou kunnen denken, dat nu alle mogelijke oriëntaties van het atomaire magneetje ten opzichte van het uitwendige magneetveld zouden kunnen voorkomen. Dit blijkt niet het geval te zijn. De oorspronkelijke energie wordt als het ware onder invloed van het magneetveld in bijvoorbeeld twee, vier of vijf mogelijke energiewaarden gesplitst, wier verschillen evenredig met de sterkte van het veld zijn en die correspondeeren met de verschillende mogelijke oriëntaties van het elementaire magneetje ten opzichte van het veld. Prof. Gorter bepaalde zich verder tot het bespreken van de vraag hoe de magnetische splitsing der energie van vele bewegingswijzen der electronen het magnetische gedrag van de materie bepaalt.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Inaug. redev. 4260 D)**

A. NEDERLAND. — Communistisch dagblad verboden. - Twee provinciale dagbladen twee weken verboden. —

Naar de Telegraaf meldt, is „Het Volksdagblad" het orgaan van de Communistische partij Nederland, op last van de autoriteiten verboden.

In de provincie Noord-Holland zijn twee kleinere dagbladen voor den tijd van twee weken verboden, omdat zij, naar de Presseabteilung van het rijkscommissariaat mededeelde, systematisch een onvriendelijke houding jegens de Duitsche bezettingsmacht hebben aangenomen en niet hebben kunnen afzien van hun vroegere eenzijdige propaganda ten gunste van de geallieerden.

(Telegraaf - N. Rott. Crt.)

B. JAPAN. — Rede van minister Arita. - De internationale toestand. —

Tokio, 29 Juni. (Domei). — In een radiorede over den internationalen toestand en de positie van Japan, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Arita, o.a. gezegd:

Toen de Europeesche oorlog uitbrak, heeft de Japansche regeering onmiddellijk haar politiek van niet-inmenging bekend gemaakt. Zij heeft duidelijk gemaakt, dat Japan niet voornemens was in Europa tusschenbeide te komen en niet wenschte te zien, dat de oorlog zich tot Oost-Azië uitbreidde. Zooals vanzelf spreekt, verwacht Japan, dat de Westersche mogendheden niets zullen doen, dat een ongewenschte uitwerking op de stabiliteit van Oost-Azië zou kunnen hebben. Terwijl Japan zijn taak, het tot stand brengen van een nieuwe orde in Oost-Azië, met kracht voortzet, wijdt het ernstig aandacht aan de ontwikkeling van den Europeeschen oorlog en aan de reactie in de verschillende deelen van Oost-Azië met inbegrip van het Zuidzee-gebied. Ik wensch te verklaren, dat het lot van dit gebied, elke ontwikkeling daarin en elke beschikking daarover, een zaak van groot gewicht voor Japan is met het oog op zijn taak en zijn verantwoordelijkheid als stabiliseerende macht in Oost-Azië. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Arita 4209 B)

C. ZUID-AFRIKA EN DE OORLOG 1940. — Protest van Generaal Hertzog. —

Berlijn, 23 Juni. — In een aan den Zuid-Afrikaanschen minister-president Smuts gerichten brief heeft generaal Hertzog uit naam van het Afrikaansche volk o.a. geëischt, dat de Unie onmiddellijk stappen neemt om uit den oorlog te geraken.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Hertzog 4113)**

D. ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Rodolfo Graziani tot opperbevelhebber van Noord-Afrika benoemd. - Legerbericht No. 21. —

Ergens in Italië, 1 Juli. (Stefani). — Het Italiaansche hoofdkwartier publiceert legerbericht no. 21. Het luidt als volgt:

De maarschalk van Italië, Rodolfo Graziani, die per vliegtuig reeds in Libye is aangekomen, heeft het bevel op zich genomen over alle strijdkrachten in Noord-Afrika.

Mussolini prijst het leger en de luchtmacht.

Rome, 2 Juli. (Stefani) — De Duce heeft aan generaal Pricolo, onderstaatssecretaris van Luchtvaart en commandant van den generalen staf van het luchtwapen, het volgende telegram gezonden:

„Deel den bestuurders en den bemanningen der vliegtuigen mede, dat het Italiaansche volk hun optreden met gerechtvaardigden trots gadeslaat. Deze eerste twintig dagen van den luchtoorlog hebben eens te meer bewezen, dat de geest der luchtstrijders Francesco Baracca waardig is." (Baracca was de grootste Italiaansche vlieger uit den wereldoorlog, die 34 vijandelijke toestellen in gevechten heeft neergehaald.)

Aan den prins van Piemont, commandant van de legergroep aan het Westelijk front, heeft de Duce een schrijven doen toekomen, waarin hij o.m. zegt:

„Bij mijn terugkeer in Rome wensch ik opnieuw uiting te geven aan mijn groote voldoening over de discipline van de troepen, die onder uw bevel staan.

Italianen en buitenlanders moeten weten, dat zich van 21 tot en met 24 Juni een strijd heeft afgespeeld, die de slag aan het Westelijk Alpen-front zal heeten en die gevoerd is over een afstand van 200 K.M. op hoogten tusschen 2000 en 3000 meter en tijdens een voortdurenden sneeuwstorm.

Italianen en buitenlanders moeten weten, dat van den kleinen St. Bernard tot de rivier de Roja het eerste Maginot-stelsel aan het Alpen-front is bezweken onder de aanvallen der Italiaansche infanterie, die het tot een diepte van 8 tot 32 kilometer heeft doorbroken.

Italianen en buitenlanders moeten weten, dat de Franschen, voorzien van alle soorten geschut en beschermd in hun grotten, tot het einde verbeten tegenstand hebben geboden en zelfs tot eenige uren na den wapenstilstand, doordat zij niet in kennis waren gesteld van hetgeen in het overige deel van Frankrijk geschied was.

Italianen en buitenlanders moeten weten, dat de Franschen zelf verbaasd waren over de hardnekkigheid, de geestdrift en de waarlijk souvereine doodsverachting, die de Italiaansche soldaten toonden.

De strijd was hevig en bloedig. De duizenden buiten gevecht gestelde mannen getuigen dat. De lijst van hen, die op het veld van eer zijn gevallen, zal gepubliceerd worden. Wat de gewonden betreft, die ik in de hospitalen bezocht heb, verklaar ik, dat men in de wereld moeilijk een ander ras zal kunnen vinden, dat tegenover de wreedste gevaren over zooveel kalmte en stoïcisme beschikt als het Italiaansche." (Het aVderland)

(Vor. ber. Maarschalk Balbo 4282 E; Graziani 4006 A; Mussolini 4254 A)

E. DENEMARKEN EN DE OORLOG 1940. — Groote Deensche partijen sluiten zich aaneen. —

Kopenhagen, 3 Juli. (D.N.B.) — De voorzitters der vier groote partijen in den Deenschen Rijksdag, n.l. de sociaal-democratische partij, de radicale partij, de conservatieven en de z.g. Venstre hebben, tezamen met de Rechtsstaatpartij besloten zich aaneen te sluiten. (Alg. Handelsblad)

F. DE NEDERLANDSCHE BANK. — Prof. mr. A. M. de Jong tot directeur benoemd. —

In een gehouden buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders van De Nederlandsche Bank werd tot directeur gekozen prof. A. M. de Jong, tot dusver onder-directeur van De Nederlandsche Bank.

A. NEDERLAND. — Verordening. - De openbare orde. - Regeling van het vereenigings- en vergaderingsrecht. —

Uitgevaardigd is een verordening van de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Binnenlandsche Zaken ter verzekering van de openbare orde in Nederland.
Hierin is het volgende bepaald:

Oprichting van vereenigingen of stichtingen.

Par. 1. (1) Het voornemen een vereeniging of stichting op te richten moet worden medegedeeld aan den bevoegden procureur-generaal, fungeerend directeur van politie.
(2) Deze mededeeling behelst:
1) den naam en het doel der vereeniging of stichting;
2) de namen en woonplaatsen van de leden van het bestuur;
3) de statuten;
4) bij een vereeniging: de namen en woonplaatsen van ten minste twaalf leden-oprichters,
(3) Indien de bevoegde procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, niet binnen zes weken na de mededeeling verklaart, dat de oprichting niet in het belang van de openbare orde en het openbare leven is, kan de vereeniging of de stichting haar werkzaamheid aanvangen.
(4) Bij wijziging der statuten zijn de bepalingen der leden 1—3 van overeenkomstige toepassing.
(5) De bevoegde procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, kan bestaande vereenigingen en stichtingen ontbinden of haar werkzaamheden schorsen.

Het houden van vergaderingen.

Par. 2. (1) Vergaderingen, die in een besloten ruimte gehouden worden, kunnen slechts door het bestuur van een vereeniging, of van een harer plaatselijke afdeelingen, of van een stichting worden bijeengeroepen. Uiterlijk zeven dagen, voordat de vergadering gehouden zal worden, wordt het voornemen daartoe aan den bevoegden procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, medegedeeld. De vergadering heeft niet plaats, indien de bevoegde procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, verklaart, dat het niet in het belang van de openbare orde en van het openbare leven is, dat zij gehouden wordt.

Politieke bijeenkomsten.

(2) Onverminderd het bepaalde in het voorgaande lid moeten de deelnemers aan vergaderingen, uitgaande van staatkundige vereenigingen of van plaatselijke afdeelingen daarvan, of waar staatkundige onderwerpen besproken worden, schriftelijk uitgenoodigd worden; de uitnoodigingen moeten op naam gesteld zijn. De bevoegde procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, kan op verzoek van belanghebbenden van deze beperkingen dispensatie verleenen.
(3) Voor openluchtvergaderingen en voor optochten is de goedkeuring van den bevoegden procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, vereischt.
(4) De bepalingen der leden 1 en 2 gelden noch voor vergaderingen met een zuiver godsdienstig of artistiek karakter, noch voor besloten gezelschappen, noch ook voor vergaderingen, waaraan niet meer dan 20 personen deelnemen.

Het uniformverbod.

Par. 3. De bepaling van artikel 435 a van het wetboek van strafrecht is slechts van toepassing, indien de bevoegde procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, een verbod in den geest van dat artikel uitvaardigt.

Geschriften.

Par. 4. (1) Opgeheven worden alle van 1 September 1939 tot en met 29 Mei 1940 op grond van artikel 37 van de wet van 23 Mei 1899 (staat van oorlog en beleg), uitgevaardigde verboden, welke het vervaardigen, uitgeven, verspreiden, aanslaan of in omloop brengen van drukwerken betreffen.
(2) Indien het belang van de openbare orde en het openbare leven zulks eischt, zal de bevoegde procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, de noodige maatregelen treffen.

Inwerkingtreding.

Par. 5. Deze verordening treedt in werking op den dag van haar afkondiging. (Verordeningenblad No. 5, 22 Juni 1940)

B. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Fransch-Engelsch zeegevecht bij Oran. —

In Clermont-Ferrand, den zetel van de Fransche regeering, is in den nacht van 4 Juli het volgende communiqué uitgegeven:
In den ochtend van 3 Juli is een belangrijke Engelsche strijdmacht, o.m. bestaande uit drie linieschepen, die van de Noordzee was gekomen, verschenen voor de reede van Mers el Tebir, de vlootbasis van Oran, waar zich een deel van de Fransche vloot, o.a. de „Dunkerque" en de ‚Strassbourg", volgens het wapenstilstandsverdrag voor anker bevond.
De Britsche admiraal richtte tot den Franschen eskader-admiraal, vice-admiraal Gensoul, den eisch zich over te geven dan wel zelf zijn schepen tot zinken te brengen. De Britsche admiraal stond een termijn van zes uur toe voor het nemen van een beslissing. Zonder te wachten op den afloop van dezen termijn sloten watervliegtuigen van de Engelsche marine door middel van magnetische mijnen de reede van Mers el Tebir af. Aangezien de Fransche admiraal weigerde te gehoorzamen, opende de Britsche vloot om 17.40 uur het vuur op de Fransche oorlogsbodems. Met het oog op dezen niet te kwalificeeren aanval, aldus gaat het communiqué verder, heeft de Fransche regeering aan de naast de Britsche vloot ter reede van Alexandrië voor anker liggende eenheden het bevel gegeven de ankers te lichten en naar open zee te varen, zoo noodig met geweld.
Bovendien heeft — aangezien deze aanval des te afschuwelijker is, daar hij gepleegd werd door onzen bondgenoot van gisteren — de Fransche admiraliteit zonder verwijl aan alle oorlogsschepen, die zich in volle zee bevinden, instructie gegeven om de Britsche koopvaardijschepen, welke zij ontmoeten, aan te houden en op iederen nieuwen aanval met vuur te antwoorden. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

C. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill's verklaring in zake de Fransche vloot en het zeegevecht bij Oran. —

Over den zeeslag bij Oran, welke volgde op de weigering van den Franschen admiraal in deze Middellandsche Zeehaven om de oorlogsschepen aan Engeland over te geven, heeft de Britsche premier Churchill op 4 Juli een verklaring afgelegd in het Lagerhuis. Churchill herinnerde er daarbij aan, dat Engeland den Franschen heeft aangeboden, hen van hun verdragsverplichtingen te ontslaan, indien de Franschen hun vloot voor het sluiten van den wapenstilstand naar Britsche havens gebracht zouden hebben. Dit is niet gebeurd. Churchill deed opmerken, dat Engeland van de regeering in Bordeaux met volledige kennis van de gevolgen een slag heeft ontvangen, die doodelijk had kunnen zijn en verweet daarop de Fransche regeering een „kwaadwillige behandeling" van Engeland. Duitsche vliegers, zoo ging Churchill voort, bevonden zich als krijgsgevangenen in Frankrijk, en Engeland had van Reynaud de belofte gekregen, dat deze vliegers naar Engeland gestuurd zouden worden. Toen echter Reynaud was afgetreden, zijn deze vliegers vrijgelaten. De beslissing van het Britsche Kabinet over de actie tegen de Fransche vloot is eenstemmig genomen. Op 3 Juli heeft Engeland het grootste gedeelte van de Fransche vloot onder zijn contrôle gesteld of de Fransche eenheden opgeroepen, zich te schikken naar de Engelsche voorwaarden, hetgeen is geschied. Twee slagschepen, twee lichte kruisers, eenige duikbooten, waaronder de groote „Surcouf', acht torpedojagers en tweehonderd kleine mijnenvegers en duikbootjagers in Portsmouth, Plymouth en Sheerness zijn door de Engelschen na een korten termijn overgenomen. Deze operatie is met uitzondering van de „Surcouf" zonder bloedvergieten verloopen. Bij de „Surcouf" zijn een Britsch en een Fransch officier gedood. Er zijn ook gewonden gevallen.

Twee alternatieven. — Daarna sprak Churchill over de situatie van de Fransche marine-eenheden in de Middellandsche Zee. Hij verklaarde, dat in Alexandrië een sterke Britsche vloot ligt. Daar bevinden zich ook een Fransch slagschip, vier Fransche torpedojagers en een aantal kleine schepen, welke er van in kennis zijn gesteld, dat zij van Engeland geen vergunning kunnen krijgen de haven te verlaten. De Fransche slagkruisers „Dunkerque" en „Strassbourg" alsmede nog andere oorlogsvaartuigen, lagen in Oran. Op 3 Juli vroeg, heeft een Britsch officier aan den Franschen admiraal een document overhandigd, waarin werd verlangd, dat de Fransche vloot een van de beide volgende alternatieven koos:
1. Den strijd tegen de Duitschers en Italianen voort te zetten.
2. Met een verminderd aantal manschappen naar een Britsche haven op te stoomen.
De Fransche admiraal heeft deze voorwaarden van de hand gewezen. De Britsche commandant heeft daarop om 17.58 uur het vuur geopend. Een slagkruiser van de „Strassbourg"-klasse is beschadigd en op het strand geloopen. Een slagschip van de ‚Bretagne"-klasse is tot zinken gebracht en een ander zwaar beschadigd. Twee Fransche torpedojagers en een vliegtuigmoederschip zijn eveneens tot zinken gebracht of in brand geschoten. Een van de Fransche slagkruisers heeft de haven van Oran verlaten, is door vliegtuigen achtervolgd en door een torpedo getroffen. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Churchill, verh. t. Frankrijk 4270 A)

A. **W. H. KROMHOUT OVERLEDEN. —**
Zes-en-zeventig jaar oud is op 22 Juni te Voorburg overleden de architect W. H. Kromhout. In de geschiedenis der Nederlandsche bouwkunst is zijn plaats naast die van kunstenaars als dr. H. P. Berlage en H. P. C. de Bazel.

Kromhout werd in 1865 te Rotterdam geboren en hij genoot er zijn eerste opleiding. Van 1878 tot 1880 studeerde hij aan de Rotterdamsche academie, daarna zette hij zijn studie in Antwerpen voort. Op zijn academische jaren volgden studiereizen door Italië, Frankrijk, Spanje en Duitschland.

W. H. Kromhout.

Hij heeft ontzaglijk veel gebouwd, maar zijn beide schoonste ontwerpen, die voor het Vredespaleis en voor het Rotterdamsche Raadhuis, bleven onuitgevoerd. Zijn bouwwerken, de monumentale even goed als de kleinere villa's en kantoorgebouwen, worden gekenmerkt door levendige motieven, waarvan zijn eerste groote werk, het bekende American hotel in Amsterdam, reeds direct blijk gaf. Ziekenhuizen bouwde hij in Gouda, Kampen en Rotterdam en in zijn geboortestad getuigen tal van villa's en kantoorgebouwen — ook Pschorr was een schepping van hem — van zijn machtig talent. Ook in het decoratieve bereikte hij ongewone dingen, zijn tentoonstellingsgebouwen, o.a. te Brussel en San Francisco, trokken algemeen de aandacht door hun oorspronkelijkheid van opzet en versiering. Tal van herstellingswerken stonden onder zijn leiding.
Als leeraar aan kunstnijverheidsscholen voor teekenonderwijs en bouwkunst heeft hij groote verdiensten gehad en zijn publicistische arbeid, die altijd vervuld was van zijn liefde en geestdrift, opende vaak nieuwe wegen, waarop zijn vele leerlingen hem gaarne volgden.
Een groot bouwmeester is met hem heengegaan. Kromhout was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, eerelid van Architectura et Amicitia en van den Bond van Ned. Architecten.
(Haagsche Courant)

B. **ROEMENIE. — Kabinet-Tatarescu afgetreden. - Kabinet-Gigurtu gevormd. —**
Boekarest, 4 Juli. (D.N.B.) — De regeering-Tatarescu is afgetreden. Staatsminister zonder portefeuille Jon Gigurtu is belast met de vorming van een nieuwe regeering.

Stefani meldt uit Boekarest:

Het nieuwe Roemeensche kabinet is als volgt samengesteld: Voorzitter: Gigurtu; Vice-voorzitter: Mihail; Buitenlandsche Zaken: Monoilescou; Arbeid: Stan Ghitescou; Openbare werken: Macovei; Economische Zaken en ad interim Buitenlandsche Handel: Leon; Binnenlandsche Zaken: generaal David Poposcou; Verdediging, luchtwapen en marine: generaal Niculescou; Minderheden: Hans Otto Roth; Volksgezondheid: Gomoiou; Propaganda: Crainic; Onderwijs: Caractstea; Justitie: Cruia; Kadaster: Novanou; Munitie: Priboianou; Godsdienst en schoone kunsten: Horia Sima; Minister van Staat: Cuza.
Het is een kabinet van anti-semietische nationalisten en leden van de IJzeren Garde.
Nadat Stefani deze samenstelling van het Roemeensche kabinet had gemeld, berichtte het D.N.B., dat prof. Cuza geweigerd heeft tot de regeering toe te treden. (Telegraaf - De Tijd)
(Vor. ber. Kabinet-Tatarescu 4279 A)

C. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Diplomatieke betrekkingen met Engeland verbroken. —**
Genève, 5 Juli. (D.N.B.) — De Fransche regeering deelt officieel mede:

Vichy, 4 Juli. — De op 4 Juli onder voorzitterschap van president Lebrun bijeengekomen ministerraad heeft, na kennis te hebben genomen van den niet te rechtvaardigen aanval, dien een machtig Engelsch eskader heeft ondernomen op een Fransch eskader bij Mers el Kebir, en nadat hij zijn waardeering tot uitdrukking had gebracht over den heldenmoed der vloot, besloten de diplomatieke betrekkingen met Engeland te verbreken. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Slag bij Oran 4285 B)

D. **NEDERLAND. — „De Standaard" voor acht weken verboden. —**
Op grond van de verordening van den Rijkscommissaris betreffende de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in het bezette Nederlandsche gebied van 25 Mei wordt het dagblad „De Standaard" met ingang van heden (5 Juli) voor acht weken, dus tot en met 29 Augustus, verboden. Het verbod strekt zich uit tot alle neven-uitgaven, kopbladen en bijvoegsels van elk soort. Eveneens is het uitgeven van alle drukwerken verboden, welke als vervanging van het dagblad „De Standaard" kunnen worden aangezien. Op overtreding van dit verbod volgen maatregelen van de zijde der Sicherheitspolizei. (De Tijd)
(Vor. ber. Dagbladen 4284 A)

E. **NEDERLAND. — Leden der Nationaal-Socialistische Beweging in Indië in vrijheid gesteld. —**
De persdienst van de N.S.B. schrijft:

Van betrouwbare zijde wordt ons medegedeeld, dat de leden der N.S.B. in Ned.-Indië op Maandag 1 Juli 1940 uit de interneeringskampen zijn ontslagen. Aan de op niets gebaseerde discriminatie van deze groep der kleine Nederlandsche samenleving in Indië is hiermede dus een einde gemaakt. Verwacht mag worden, dat hun in het particuliere leven ook verder geen moeilijkheden in den weg zullen worden gelegd.
(Nieuwe Rotterd. Crt.)

F. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Kabinet-Pétain; Laval en Marquet tot ministers van staat benoemd. - Eisch tot ontwapening Fransche oorlogsvloot opgeschort. —**
(D.N.B.) — De voormalige Fransche minister-president Pierre Laval en de burgemeester van Bordeaux, Marquet, zijn benoemd tot ministers van staat in het kabinet van maarschalk Pétain.

Wiesbaden, 5 Juli. (D.N.B.) — Als gevolg van de gebeurtenissen te Oran heeft de Duitsche wapenstilstandscommissie in een nota de Fransche delegatie doen weten, dat het opperbevel van de Duitsche weermacht bereid is, den in artikel 8 van het Wapenstilstandsverdrag vervatten eisch tot ontwapening van de Fransche oorlogsvloot voorloopig op te schorten.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tekst wapenstilstandsvoorw. 4267 A)

Groot-Brittannië. — De belangrijke industrie-centra.

Ontleend aan „Das Reich" en „de Telegraaf"

A. **Afval heeft waarde.** —

Uit een artikel van H. W. Lambers in „Economisch-Statistische Berichten", Rotterdam, 24 April 1940, afgedrukt in „De Kern", Mei 1940, ontleenen wij o.a. het volgende:

Het woord „afval" is in onze taal reeds beladen met een zoodanig ongunstigen klank, dat de gedachte, dat deze afval een belangrijke economische taak zou kunnen vervullen, hierop als het ware reeds af schijnt te stuiten.

Een veel ernstiger quaestie speelt bij dezen afkeer nog een groote rol. Steeds meer heeft de laatste jaren de opvatting postgevat, dat de rationeele verwerking van gebruikte stoffen een noodmaatregel zou zijn, een terugvallen op de laatste reserves. Deze opvatting nu zouden wij ten krachtigste willen bestrijden. Het uitbuiten van economische mogelijkheden behoeft in het geheel geen teeken van armoede te zijn: het is slechts een bewijs van gezond verstand. Waarom zouden wij materiaal verloren laten gaan, dat later vervangen zal moeten worden, eventueel ten laste van onze scheepsruimte en per saldo van onze betalingsbalans? Een welgeorganiseerde, voortgezette actie tot het inzamelen van alle soorten oud materiaal is m.i. een voorzorgsmaatregel, welke in karakter volkomen overeenkomt met de om dezelfde reden getroffen rantsoeneeringsmaatregelen.

Reeds bij een vluchtige beschouwing valt op, dat veel, dat zijn „nut" gehad heeft, wordt weggeworpen of doelloos blijft staan. Een „schoonmaakactie", zooals die onlangs te Amsterdam werd ondernomen voor het opruimen der zolders, zou in breeder verband opgezet, aan het inzamelen van oude metalen dienstbaar gemaakt kunnen worden.

Hier rijzen onmiddellijk twee vragen. In de eerste plaats kan men zich namelijk afvragen, welke materialen hiervoor vooral in aanmerking zullen komen en welke hoeveelheden dit kan opleveren. In de tweede plaats kan de vraag gesteld worden, hoe en door welke lichamen een zoodanige actie georganiseerd en ten uitvoer gebracht zou kunnen worden.

Afval

Eenige in aanmerking komende stoffen.

Dit artikel is vooral bedoeld om een o.i. verwaarloosde mogelijkheid te signaleeren. Daarom zal aan de eerste vraag slechts in het kort eenige aandacht besteed worden. Slechts zij opgemerkt, dat, in Duitschland en Italië in het bijzonder, aan dit probleem reeds veel opmerkzaamheid is gewijd. Het meest opvallende resultaat van deze onderzoekingen is geweest, dat zoo weinig „waardeloos" is. Zelfs indien men echter niet zoover wil gaan, dat geheele industrieën opgericht worden voor de „Verwertung der Abfälle", blijven er eenige eenvoudige mogelijkheden over. Twee der meest opvallende, welke kunnen leiden tot besparing op ingevoerde grondstoffen, nl. het opvangen van het uit de consumptiehuishoudingen verdwijnende oud metaal en oud papier, werden reeds genoemd. Doch ook een geheel andere materie verdient attentie. Men krijgt in de groote steden den indruk, dat groote hoeveelheden etensresten, ondanks het bestaan van „ophalers", weggeworpen worden. Naar onlangs gemeld werd, zal men binnenkort overgaan tot het oprichten van een vijftal fabrieken ter verwerking van dergelijke afval. Naar schatting zou dit een resultaat van van 75.000 tot 85.000 ton bruikbaar veevoeder op kunnen leveren. Dit is pl.m. 4% van het totale verbruik aan veevoeder.

Wat de quantitatieve opbrengst betreft, achten wij ons niet bevoegd schattingen te geven. Het zou o.i. zeer zeker de moeite loonen, als, mede aan de hand van buitenlandsche ervaringen, getracht werd de quantitatieve belangrijkheid van deze grondstofbron na te gaan.

Een enkel voorbeeld van het belang van maatregelen van deze soort zij hier echter gegeven. Voor betrekkelijk korten tijd is men er in ons land toe overgegaan de aangevoerde zeevisch onmiddellijk in de afslagplaatsen van den kop te ontdoen. Volgens dienaangaande verstrekte mededeelingen heeft dit tot resultaat gehad, dat gedurende de eerste negen dagen uit het verwerken van dezen vischafval een hoeveelheid vischmeel, geschikt als pluimveevoeder, van ongeveer 10 ton beschikbaar is gekomen. Het is waarschijnlijk mede tengevolge van het succes, dat een soortgelijke maatregel in Duitschland heeft opgeleverd, dat men hiertoe is overgegaan. Dit gunstige resultaat kan slechts een aansporing zijn een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van andere besparingen van deze soort. Dat men maatregelen als deze, welke het publiek misschien een zekere mate van ongemak bezorgen, niet heeft willen doorvoeren in gewone tijden, het zij zoo. Gedane zaken nemen geen keer; doch niet gedane zaken kan men in dit geval thans nog ten goede wenden.

De organisatie.

Een tweede punt, dat nadere bespreking verdient, is de organisatie. De geheele actie zou een dwaasheid zijn, indien hiertoe reeds economisch productieve krachten aan haar bestemming zouden moeten worden onttrokken. Nederland heeft op het oogenblik echter nog onbenutte arbeidskracht. Wanneer van officieele zijde, o.a. via de pers, een breede propaganda-actie werd ingezet, moet het bereikbaar zijn, dat het publiek een voldoende hoeveelheid oud materiaal regelmatig ter beschikking stelt, om het ophalen hiervan loonend te maken. Wanneer het publiek overtuigd is, dat hiermee een arbeid verricht wordt, welke het land positief ten goede komt, kan een dergelijk bedrijf een aantal ongeschoolde arbeidskrachten tot broodwinning strekken.

Men dient hierbij wel te bedenken, dat men weinig heeft aan een kortstondige beweging, ontstaan uit een spontane opwelling. Noodig zal zijn, dat een systematische en blijvende organisatie gevormd wordt.

Systematische opzet is noodzakelijk.

Een systematische opzet is noodig, ook in verband met het volgende. Tenslotte is het hier aangevoerde probleem slechts een onderdeel van een veel grooter: dat der verspilling in het productieproces. De bestrijding dezer verspilling is juist in tijden van oorlog, dus van dreigende schaarschte, meer noodzakelijk dan ooit. Systematisch moeten alle mogelijkheden van grooter doelmatigheid, waarvan de verwerking van afval er één is, worden nagezocht. Ongetwijfeld zal dit voor bepaalde bedrijfstakken reeds in vérgaande mate gebeurd zijn. Wij wijzen hier b.v. op datgene, wat in de industrieën van alcoholhoudende dranken op dit gebied reeds bereikt blijkt te zijn. Het is algemeen bekend, dat de grootindustrie haar kans op voortbestaan onder ongunstige prijsverhoudingen mede te danken heeft gehad aan de systematische verwerking van afvalstoffen tot nevenproduct. Te weinig is omtrent de kansen, welke ons land op dit gebied nog bezit, echter bekend. Hier evenwel zullen slechts diepgaande onderzoekingen gunstige resultaten kunnen voortbrengen, en dat eerst op langen termijn.

B. **NEDERLAND. — Het luisteren naar buitenlandsche radiostations. - Verbodsbepalingen.** —

Afgekondigd is een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied ter bescherming van de Nederlandsche bevolking tegen onjuiste berichten.

Deze verordening luidt:

Paragraaf 1: Door middel van de radio mogen slechts uitzendingen beluisterd worden, die uitgezonden worden:
1°. door zenders binnen het door de Duitsche weermacht bezette Nederlandsche gebied;

2°. door zenders binnen het Groot-Duitsche rijk met inbegrip van het protectoraat Bohemen en Moravië, alsmede van het gouvernement-generaal voor het bezette Poolsche gebied;
3°. door zenders, die aangesloten zijn op een van de onder nummers 1 en 2 genoemde zenders.

Paragraaf 2. (1) Hij, die een anderen, dan de in paragraaf 1 opgesomde zenders opzettelijk beluistert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste 2 jaar en met geldboete van ten hoogste 100.000 gulden of met een van deze straffen. In bijzondere ernstige gevallen kan gevangenisstraf van ten hoogste 10 jaar en een geldboete van onbeperkte hoogte of één van deze straffen uitgesproken worden.
(2) De gebezigde ontvangtoestellen moeten in elk geval verbeurdverklaard worden.
(3) Hij, die berichten, die hij, direct of indirect, door een, ingevolge alinea 1, verboden handeling verkregen heeft, opzettelijk verspreidt, valt eveneens onder de strafbepalingen van alinea 1.
(4) Handelingen, in alinea 1 of 3 genoemd, worden als misdrijf beschouwd.

Paragraaf 3. (1) De strafvervolging op grond van paragraaf 2 heeft slechts plaats op bevel van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied.
(2) Het bevel ingevolge alinea 1 is aan geen termijn gebonden; het kan zich bepalen tot bepaalde personen.

Paragraaf 4. Deze verordening treedt in werking op den dag van afkondiging, 4 Juli. (Verordeningenblad No. 9, 6 Juli 1940)

A. **NEDERLAND. — Verbeurdverklaring van vermogens van hen, die een streven tegen Duitschland bevorderen of bevorderd hebben. —**
Een afgekondigde verordening van den Rijkscommissaris betreffende het verbeurdverklaren van vermogens luidt:

Par. 1. (1) Het vermogen van personen of vereenigingen, die een streven, dat gericht is tegen het Duitsche volk of het rijk bevorderd hebben, bevorderen of van wie mag worden aangenomen, dat zij zulk een streven in de toekomst zullen bevorderen, kan geheel of ten deele verbeurdverklaard worden.
(2) Hetzelfde geldt voor goederen en rechten, die ter bevordering van het in alinea 1 genoemde streven gediend hebben, dienen of geschikt zijn om te dienen.

Par. 2. (1) De organen der Duitsche veiligheidspolitie kunnen, ter voorbereiding van de verbeurdverklaring, een vermogen, een goed of een recht voorloopig inbeslagnemen. De inbeslagneming geschiedt door openbare bekendmaking of door schriftelijke mededeeling aan den eigenaar van het vermogen, den directen bezitter van het goed of den eigenaar van het recht.
(2) De organen der Duitsche veiligheidspolitie kunnen tegelijk met of na de inbeslagneming een voorloopigen beheerder voor het inbeslaggenomen vermogen, het inbeslaggenomen goed of het inbeslaggenomen recht, aanstellen. De voorloopige beheerder kan de gewone, in het kader van een behoorlijk beheer passende maatregelen nemen.
(3) Door de inbeslagneming verliezen de in alinea 1, tweede zin, genoemde personen de bevoegdheid om over het inbeslaggenomene zonder goedkeuring van het orgaan, dat de inbeslagneming heeft bepaald, of in het geval, dat een voorloopige beheerder aangesteld is, van den voorloopigen beheerder, te beschikken.
(4) Wanneer van een inbeslaggenomen goed of van een inbeslaggenomen recht in een openbaar register ten behoeve van het rechtsverkeer aanteekening wordt gehouden, moet de inbeslagneming op eisch van het orgaan, dat de inbeslagneming heeft bepaald, of in het geval dat een voorloopige beheerder is aangesteld, van den voorloopigen beheerder, terstond kosteloos in het register worden aangeteekend.
(5) Een inbeslaggenomen goed of een inbeslaggenomen recht kan niet te goeder trouw verkregen worden, wanneer ten aanzien daarvan een aanteekening, als in alinea 4 vermeld, bestaat of de inbeslagneming openbaar bekend is gemaakt.
(6) De inbeslagneming moet worden opgeheven, wanneer zij naar het oordeel van het orgaan, dat de inbeslagneming bepaald heeft, met het oog op de omstandigheden van het geval, noodeloos of onmogelijk is geworden. De opheffing van de inbeslagneming geschiedt op dezelfde wijze, als waarop de inbeslagneming is geschied (alinea 1, tweede zin). Is een aanteekening, aangeduid in alinea 4, geschied, dan moet deze terstond kosteloos worden doorgehaald.

Par. 3. Bevindt zich een goed op het tijdstip van de inbeslagneming daarvan niet in het daadwerkelijk bezit van den eigenaar, dan kan het niet verbeurdverklaard worden, wanneer de eigenaar binnen één maand aan den hoogeren S.S.- en politieleider, of in het geval, dat een voorloopige beheerder is aangesteld, aan dezen, van zijn recht kennis geeft, tenzij de eigenaar de bedoeling heeft gehad om door de overgave van het goed het in par. 1 genoemde streven te bevorderen.
Par. 4. (1) De verbeurdverklaring geschiedt bij beschikking van den rijkscommissaris of van de door hem aangewezen instanties, de verbeurdverklaring wordt van kracht door de openbare bekendmaking of door de mededeeling daarvan aan den betrokkene. Par. 2, alinea 4, vindt overeenkomstige toepassing.
(2) Het verbeurdverklaarde wordt aangewend voor doeleinden van algemeen belang in het bezette Nederlandsche gebied. De Rijkscommissaris vaardigt ten aanzien hiervan bijzondere voorschriften uit.

Par. 5. Vereenigingen van personen, van welke vereenigingen het vermogen wordt verbeurdverklaard, zijn ontbonden. Liquidatie heeft niet plaats.

Par. 6. (1) De aansprakelijkheid voor de schulden van den eigenaar van een verbeurdverklaard vermogen en voor de verplichtingen, die aan verbeurdverklaarde goederen en rechten verbonden zijn, blijft bestaan, voor zoover deze door de hoegrootheid van het vermogen of door de verkoopwaarde der goederen en rechten gedekt zijn. Rechten op verbeurdverklaarde zaken blijven bestaan.
(2) In het geval dat de schulden de baten overtreffen, moet het verbeurdverklaarde overeenkomstig het geldende Nederlandsche faillissementsrecht onder de, ingevolge alinea 1 rechthebbende schuldeischers worden verdeeld.

Par. 7. Deze verordening treedt in werking op den dag van haar afkondiging (4 Juli). (Verordeningenblad No. 9, 6 Juli '40)

B. **NEDERLAND. — Bekendmaking van den generaal der vliegers Fr. Christiansen, bevelhebber in de Nederlanden - De Nederlandsche houding in dezen tijd. —**
De bevelhebber van de weermacht in de Nederlanden, generaal der vliegers Fr. Christiansen, maakt op 6 Juli bekend:
Er is misbruik gemaakt van de in de geschiedenis zonder voorbeeld zijnde lankmoedigheid en grootmoedigheid, waarmede de Führer den soldaten van een vijandelijke weermacht vrije beweging heeft toegestaan en de demobilisatie ten uitvoer liet brengen, in plaats van hen in gevangenschap te laten wegvoeren.
Indien krijgsgevangene Nederlandsche militairen niet in staat zijn, de hun toegestane vrijheid te waardeeren, dan ligt daarin een smakeloos gebrek aan discipline jegens de bezettingsmogendheid, die het Nederlandsche leger weinig eer aan doet.
Generaal Winkelman heeft nagelaten hiertegen op te treden en daardoor bewezen, dat hij zijn positie en den toestand niet zoo heeft opgevat, als ieder, die nuchter denkt, moest verwachten.
Hij is daarom, zooals reeds is medegedeeld, ontheven van zijn functie als opperbevelhebber der zich in demobilisatie bevindende Nederlandsche land- en zeemacht en in krijgsgevangenschap gebracht.
Bovendien hebben de voorvallen van den laatsten tijd en in het bijzonder de gebeurtenissen der laatste dagen mij aangetoond, dat talrijke Nederlanders niet meer weten, of ook niet willen weten, in welken ondubbelzinnigen toestand zij zich bevinden na de neutraliteitsschennis door hun vroegere regeering en de overwinning der Duitsche wapenen.
Ik beperk mij er toe, deze houding te kenteekenen door enkele voorbeelden, die hier volgen, om eens en vooral grove en gevaarlijke vergissingen onmogelijk te maken:
Uit het karakter van talrijke Engelsche bombardementen kan onomstootelijk worden opgemaakt, dat zij berusten op inlichtingen van Nederlandsche zijde. Ik wensch er geen twijfel over te laten bestaan, dat een dergelijke handelwijze met alle middelen, waarover de Duitsche organen beschikken, zal worden opgehelderd en volgens de Duitsche landsverraadwetten, welke voor den oorlog verscherpt zijn, zal worden gestraft.
Deze wetten treffen ook degenen, die een dergelijke handelwijze opzettelijk niet aangeven of daarbij zelfs hulp verleenen. Dat geldt ook voor handelingen tegen de belangen der Duitsche weermacht als zoodanig en tegen instellingen van verkeer, bedrijf en industrie.
Verder moeten de Nederlanders van het volgende nota nemen: wie een mogendheid, die met Duitschland in oorlog is, in eenigen vorm voordeelen ver-

schaft, berichten doet toekomen of op andere wijze bevoordeelt, brengt tegelijkertijd het leven en den eigendom van zijn eigen volksgenooten in gevaar en benadeelt deze.
2. Tot de dwaze menschen van deze soort behoort ook hij, die uiting geeft aan een gezindheid, welke de gerechtvaardigde trots van den Duitschen soldaat en van den Duitschen mensch kwetst. Als bevelhebber der weermacht in de Nederlanden beschouw ik een dergelijke houding als een teeken, dat de Duitsche maatregelen tot beveiliging van en het bewaren van de rust in de Nederlanden niet begrepen zijn of dat men ze niet wil begrijpen. Als dergelijke gevallen noem ik onder anderen de volgende:
a. de veelvuldige overtreding van den bevolen groetplicht tegenover leden van de Duitsche weermacht door geüniformeerde leden van de zich in demobilisatie bevindende Nederlandsche land- en zeemacht. Ik herinner er aan, dat de bevrijding uit de krijgsgevangenschap, die berust op de voorzorgen en de welwillendheid van den Führer, door mij op ieder oogenblik ongedaan kan worden gemaakt en ongedaan zal worden gemaakt voor ieder, die zich in het vervolg aan zijn groetplicht onttrekt of zich van dien plicht slordig kwijt. Voor het brengen van den groet wordt de Duitsche maatstaf aangelegd, die er van uitgaat, dat hij, die de discipline overtreedt, ook niet verdient een goed strijder te worden genoemd.
b. hij, die — of hij soldaat of burger is — het aanzien van Duitsche soldaten of gezagdragers schaadt, of tekort schiet in zijn achting voor de Duitsche symbolen, zal voortaan streng ter verantwoording worden geroepen.
Handtastelijkheden tegen leden der Duitsche weermacht worden eventueel met den dood gestraft.
Ik waarschuw verder voor elke demonstratie voor de vroegere Nederlandsche regeering of leden daarvan.
De Duitsche weermacht heeft Nederland moeten bezetten, omdat de vroegere Nederlandsche regeering neutraliteitsschennis heeft begaan.
Ik wensch, dat dit niet wordt vergeten.
Den Haag, 6 Juli 1940.
De bevelhebber der weermacht in de Nederlanden,
CHRISTIANSEN,
generaal der vliegers.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Gen. Christiansen 4240 A)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Geheime documenten in Frankrijk gevonden. - Politieke stukken van Franschen Generalen Staf. —**
Berlijn, 3 Juli. (D.N.B.) — Naar officieel wordt medegedeeld, heeft een Duitsche propaganda-afdeeling in het kleine stadje La Charité aan de Loire in een half vernielde trein de geheime politieke documenten van den Franschen generalen staf aangetroffen.
De hier gevonden documenten zijn, volgens deze officieele mededeeling van zulk een groote beteekenis, dat alleen reeds de publicatie er van beschouwd moet worden als de grootste sensatie van dezen aard. Zij onthullen met een duidelijkheid, welke zonder weerga is, de Engelsche en Fransche plannen tot uitbreiding van den oorlog. Als gevolg van de eigen zwakheid en uit gebrek aan offervaardigheid van Engeland en Frankrijk moesten de kleine volken van Europa systematisch naar de slachtbank worden geleid.
Men wilde Duitschland op twee manieren onderwerpen: ten eerste door het afsnijden van de Zweedsche ertsmijnen of door de verwoesting daarvan en vervolgens door de verwoesting van de Roemeensche en de Russische olievelden van Bakoe en Batoem; ten tweede door Scandinavië in den oorlog tegen Duitschland mee te sleuren, waardoor men over 10 divisies tegen Duitschland de beschikking zou krijgen en door ook Roemenië, Turkije, Griekenland en Joego-Slavië in den oorlog te betrekken, waardoor men hoopte ongeveer 100 divisies tegen Duitschland op de been te brengen. Dit noemde men de strategie van het „front d'usure" (het uitputtingsfront) tegen het Duitsche leger. Reeds lang was deze strategie een uitgemaakte zaak. De onbekwaamheid en de besluiteloosheid van de vijandelijke leiding en het bliksemsnelle toeslaan van het Duitsche leger heeft deze plannen verijdeld.
Generaal Gamelin heeft in een brief van 12 Mei, die ook is gevonden, de strengste orders gegeven voor het geheimhouden van deze documenten. Want — zoo schreef hij — „indien een der documenten den vijand in handen zou vallen, zou dat alleen al aan het Duitsche opperbevel een politiek wapen verschaffen, dat tegen de geallieerden zou worden gebruikt."
Het ministerie van buitenlandsche zaken zal in een witboek een overzicht van deze documenten geven. Met het oog op de buitengewone beteekenis is echter reeds vóór het verschijnen van het witboek een aanvang gemaakt met de geleidelijke publicatie van deze documenten. (Alg. Handelsblad)

B. **NEDERLAND. — Wederopbouw - Uiteenzetting van dr. ir. J. A. Ringers, Regeeringscommissaris voor den wederopbouw. —**
Het wederopbouwwerk grijpt zoowel door zijn omvang als door den aard van de daarbij betrokken problemen diep in het geheel van onze maatschappelijke structuur in. De vraagstukken, welke zich hierbij voordoen, zijn van verschillenden aard. Men zou globaal kunnen zeggen: de zaak heeft een technischen, een financieelen en een materieel-economischen kant; ten slotte doen zich daarbij ook vraagstukken voor, welke verband houden met de organisatie van den arbeid. Men kan deze zaken niet van elkaar scheiden.
Van dit wederopbouwwerk, in zijn onderdeelen beschouwd, en als organisch-geheel gezien, heeft in een persconferentie te 's-Gravenhage dr. ir. J. A. Ringers, Regeeringscommissaris voor den Wederopbouw, op 6 Juli een belangwekkende uiteenzetting gegeven. Van de *f* 240 millioen werken, die vóór 10 Mei onderhanden waren, zullen 95% doorgaan.
De Regeeringscommissaris deed de belangrijke mededeeling, dat, in afwachting van een nadere regeling en behoudens de nog te verleenen goedkeuring van den Rijkscommissaris, een tegemoetkoming in de geleden oorlogsschade ten bedrage van de eerste 10.000 gulden zal worden verleend.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. Regeer.comm. Ringers 4233 B)

C. **DENEMARKEN EN DE OORLOG 1940. — Wijziging van het kabinet-Stauning. —**
Kopenhagen, 5 Juli. (D.N.B.) — De wijziging in de Deensche regeering, die tegelijkertijd met het samengaan van de groote partijen in den Rijksdag is aangekondigd, is hedenmiddag tot stand gekomen. Het aantal leden is van 18 op 12 verminderd.
Nieuw is de functie van plaatsvervangend minister van Buitenlandsche Zaken. Hiermee is het tot dusver adviseerend lid der regeering, de Venstre-afgevaardigde Krag, belast. In het kabinet is Knud Kristensen (Venstre) als minister van Binnenlandsche Zaken opgenomen. Hij is de eenige nieuwe minister, die tot dusver nog van geen regeering deel heeft uitgemaakt. Een vijftal ministers, waaronder 4 sociaal-democraten, is afgetreden, terwijl eenige ministers hun portefeuille hebben gewisseld. De leden der oppositie, die vroeger slechts adviseerend minister waren, hebben thans allen een portefeuille gekregen. Verder is het kabinet-Stauning niet veranderd. In het nieuwe kabinet zijn de sociaal-democraten vertegenwoordigd met 5, de radicalen met 2, de „Venstre"-partij met 3 en de conservatieven met 2 ministers. (Telegraaf)
(Vor. ber. Aaneensl. Partijen 4284 E; Kabinet-Stauning 4208 B)

D. **NEDERLAND. — De toekomst van onzen landbouw. —**
's-Gravenhage, 5 Juli. — De commissaris-generaal voor Economische Zaken en Financiën, minister Fischböck, en de landbouw-deskundige van den staf van den rijkscommissaris, Bauernführer Graf Grothe, hebben hedenmiddag in het kader van de dagelijksche persconferenties in het gebouw van het rijkscommissariaat aan den Kneuterdijk, waar de heer Janke en zijn staf sedert verleden week gevestigd zijn, een uiteenzetting gegeven betreffende de positie van den Nederlandschen landbouw en de maatregelen, welke genomen zijn en nog genomen zullen worden met het oog op de reorganisatie en den opbouw van land- en tuinbouw hier te lande.

Nadat minister Fischböck een korte inleiding had gehouden, waarin hij er op wees, dat de te nemen maatregelen grooten invloed zullen hebben op Nederlands economische positie, zoowel wat betreft de productie als den verkoop en het verbruik, heeft Graf Grothe o.a. betoogd, dat de rijkscommissaris bij de aanvaarding van zijn ambt in Nederland een landbouw aantrof, welke een harden strijd moest voeren voor den afzet van zijn veredelingsproducten.
Sedert vele jaren moest geregeld een gedeelte van de tuinbouwproducten worden vernietigd. Door het aanknoopen van de hechte banden op economisch gebied met het Groot-Duitsche Rijk zal dit voortaan kunnen worden voorkomen. Het Duitsche rijk zal voortaan voor dezen afzet zorgen en het geheele overschot van Nederlands agrarische productie opnemen. Ondanks de groote transportmoeilijkheden heeft de Duitsche markt, behalve de hoeveelheden, die tot dusver uit Nederland werden betrokken, thans het vroeger naar Engeland geëxporteerde deel der groentenproductie kunnen opnemen en daarenboven zelfs de anders aan de vernietiging prijs gegeven onverkoopbare hoeveelheden afgenomen, waarbij zelfs prijzen zijn betaald welke hooger waren dan in de voorgaande jaren. (Telegraaf)

(Vor. ber. Comm.-gen. Fischböck 4252 A)

A. NEDERLAND. — Steenkolen. - In- en Uitvoer 1939. —

Invoer van steenkolen in tons.

	Industriekolen		Huisbrandkolen	
	1938	1939	1938	1939
Duitschland .	3.200.972	3.457.514	220.947	238.586
België . . .	291.255	363.206	179.457	233.387
Engeland . .	546.536	1.096.001	187.993	175.403
Polen . . .	286.985	308.024	—	—
Frankrijk . .	85	——	277	973
Rusland . .	——	——	529	1.899
Buiten Europa	——	——	—	5.844

De invoer van cokes en steenkoolbriketten beliep in 1939 resp. 369.844 en 353.301 ton. Hiervan was afkomstig uit Duitschland 337.781 ton cokes en 315.735 ton steenkoolbriketten en uit België resp. 28.719 ton en 37.566 ton.

Export in tons.

	Kolen	Cokes	Briketten
Duitschland	679.426	289.249	116.897
België	768.225	451.955	74.462
Engeland	100	——	——
Frankrijk	807.548	765.458	43.114
Finland	3.627	13.988	——
Noorwegen	4.776	112.668	——
Zweden	11.597	541.795	——
Italië	113.645	——	——
Portugal	3.310	457	——
Zwitserland	223.493	123.243	77.181
Algerië	200	——	——
Egypte	6.678	——	——
Syrië	105	——	——
Curaçao	440	——	——
Argentinië	107.352	563	——
Suriname	1.012	——	——
Britsch Malakka . .	——	98	——
Ned.-Indië	——	212	——
Tunis	——	——	1.555

(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Productie 3945 A)**

B. NEDERLAND. — Verordening betreffende het verduisteren. —

's-Gravenhage, 6 Juli. — Het Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied (no. 9) bevat o.a. een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het verduisteren.
Deze verordening luidt o.a. als volgt:

Par. 1. Het verduisteren geschiedt ten behoeve van de verdediging van het land en van de bescherming van het leven en den eigendom der burgerbevolking tegen luchtaanvallen voor den duur van den oorlog.
Par. 2. De eigenaar is in beginsel verantwoordelijk voor het verduisteren.

(Verordeningenblad No. 9, 6 Juli 1940)

C. CHINA. — Conflict met Japan - Drie jaar oorlog in China - Japansche en Chineesche verklaring. —

Tokio, 8 Juli (D.N.B.) — Japan herdacht op 7 Juli den derden verjaardag van het incident bij de Marco Polo-brug te Sjanghai, dat de onmiddellijke aanleiding werd van den Chineesch-Japanschen oorlog.
De minister van Oorlog Hata, heeft in verband met deze herdenking een radiorede gehouden, waarbij hij o.a. zeide, dat Japan trouw blijft aan zijn niet-inmengingspolitiek tegenover den Europeeschen oorlog.
Het resultaat van den Japanschen opmarsch in China is, zoo ging de minister verder, dat de regeering van Tsjang Kai Sjek is gedaald tot een provinciaal bestuur. Zijn regime kon slechts blijven bestaan, zoolang het door derde mogendheden werd ondersteund.
Het resultaat van het Japansche streven zal de ineenstorting zijn van het Tsjoengking-regime.
Ten aanzien van het Europeesche conflict heeft Japan zijn politiek, welke uitsluitend er op gericht is het conflict in China tot een goed einde te brengen, duidelijk omlijnd. In het teeken van deze politiek volhardt het bij zijn principieele houding, zich buiten het conflict te houden.
Naar aanleiding van den derden verjaardag van het uitbreken van den oorlog met China publiceert het Japansche hoofdkwartier een overzicht, waaruit blijkt, dat de Japansche frontlijnen zich over meer dan 2850 mijlen uitstrekken.
Het door de Japansche strijdkrachten bezette gebied omvat 1.6 millioen vierkante kilometer of 2.4 maal het gebied van het geheele Japansche imperium of zestien procent van de totale oppervlakte van China.
Maarschalk Tsjang Kai Sjek heeft op 7 Juli eveneens een verklaring afgelegd, waarin hij zeide vastbesloten te zijn den strijd voort te zetten, totdat de vijand zijn agressieve politiek laat varen en zijn strijdkrachten van het Chineesche grondgebied terugtrekt.
(De Tijd) **(Vor. ber. Tweede verjaardag 3867 A; Chin.-Jap. Conflict 4283 D)**

D. NEDERLAND. — Militaire uniformen. - Verboden voor hen, die niet meer in dienst zijn. —

's-Gravenhage, 8 Juli. — De weermachtsbevelhebber in Nederland, de generaal der luchtmacht Christiansen, heeft het volgende bepaald:
Aan alle officieren, onderofficieren en manschappen, beroepsmilitairen en niet-beroepsmilitairen der Nederlandsche weermacht, die uit den militairen dienst zijn ontslagen, op pensioen, non-activiteit of wachtgeld zijn gesteld of met groot verlof zijn vertrokken en die niet in de hier beneden (onder a en b) opgenoemde diensten werkzaam zijn, is van 16 Juli 1940 af het dragen van de militaire uniform verboden.
Voor zoover de militaire uniformen en uitrustingstukken geen privé-eigendom zijn, zal over de terugvordering daarvan nog een bevel worden gegeven.
Wie van de bovengenoemde officieren, onderofficieren en manschappen na 15 Juli 1940 nog in militaire uniform wordt aangetroffen, is strafbaar.
Na 15 Juli 1940 zijn tot het dragen van de militaire uniform slechts gerechtigd:
a) officieren, onderofficieren en manschappen, die tot de mobilisatie-organen van de Nederlandsche weermacht, resp. tot de afzonderlijke onderdeelen behooren. Bovendien is het officieren, die als rechters in militaire gerechten fungeeren, geoorloofd voor den duur der zittingen uniform te dragen;
b) officieren, onderofficieren en manschappen van den Opbouwdienst.
Hun uniform moet het onderscheidingsteeken van den Opbouwdienst dragen;

c) slechts onder a) en b) vallende officieren zijn na 15 Juli 1940 nog gerechtigd het zijdgeweer te dragen. (A. N. P.)

(Vor. ber. Demobilisatie Ned. weermacht 4236 A)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler's intocht te Berlijn. —**
Berlijn, 6 Juli (D.N.B.) — De Führer is te 15 uur in de rijkshoofdstad aangekomen. Daarmede keerde hij voor het eerst, sedert hij op 10 Mei de leiding van de operaties aan het front op zich had genomen, naar Berlijn terug.
Te zijner verwelkoming waren aanwezig generaal-veldmaarschalk Göring, generaal von Brauchitsch, admiraal Räder, de plaatsvervanger van den Führer, rijksminister Rudolf Hess, de gouwleider van Groot-Berlijn, rijksminister dr. Goebbels en met hen de hoogste vertegenwoordigers van weermacht, staat en partij.
De bevolking van Berlijn brak, toen zij den Führer zag, in een geestdriftig gejubel uit en vergezelde hem op zijn weg langs de met bloemen bezaaide straten met stormachtige ovaties van vreugde en dankbaarheid. Toen de Führer aankwam, begonnen alle kerkklokken van Groot-Berlijn te luiden.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Rijkskanselier Hitler 4266)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Onderhoud tusschen Rijkskanselier Hitler en Graaf Ciano, den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken. —**
Berlijn, 7 Juli (D.N.B.) — Officieel wordt in een communiqué medegedeeld:
De Führer ontving 7 Juli in tegenwoordigheid van den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den koninklijk Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, voor een langdurige bespreking. De koninklijk Italiaansche ambassadeur te Berlijn, Alfieri, en de Duitsche ambassadeur te Rome, von Mackensen, waren bij de ontvangst tegenwoordig. (Telegraaf)

Rome, 9 Juli. (D.N.B.) — De besprekingen, welke graaf Ciano op 7 Juli te Berlijn is begonnen en die hij dezer dagen zal voortzetten, betreffen, naar in politieke kringen verluidt, in hoofdzaak de militaire en politieke voortzetting van den oorlog tegen Engeland.
Het ligt voor de hand, dat thans, nu de militaire gebeurtenissen tijdelijk ietwat op den achtergrond zijn gekomen, de as-mogendheden van gedachten wisselen over de nieuwe organisatie van Europa.
(Alg. Handelsblad)

(V. b. Oorlogsverkl. aan Engeland en Frankr. 4254 A)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — De Duitsch-Russische betrekkingen - Procedure tot regeling van grensgeschillen bij overeenkomst vastgesteld. —**
Berlijn, 15 Juni (D.N.B.) — Op 10 Juni 1940 is te Moskou een overeenkomst tusschen het Duitsche Rijk en de Sovjet-Unie onderteekend over de procedure tot regeling van geschillen en incidenten aan de staatsgrens, welke door het Duitsch—Sovjet-Russische vriendschaps- en grensverdrag van 28 September was vastgelegd.
De onderhandelingen werden in vriendschappelijken geest gevoerd en in den loop van een maand met succes beëindigd. Het accoord is van Duitsche zijde onderteekend door den gezant, Reinhold Saucken en van Russische zijde door Alexander Michailowitsj Alexandrof. (De Telegraaf)

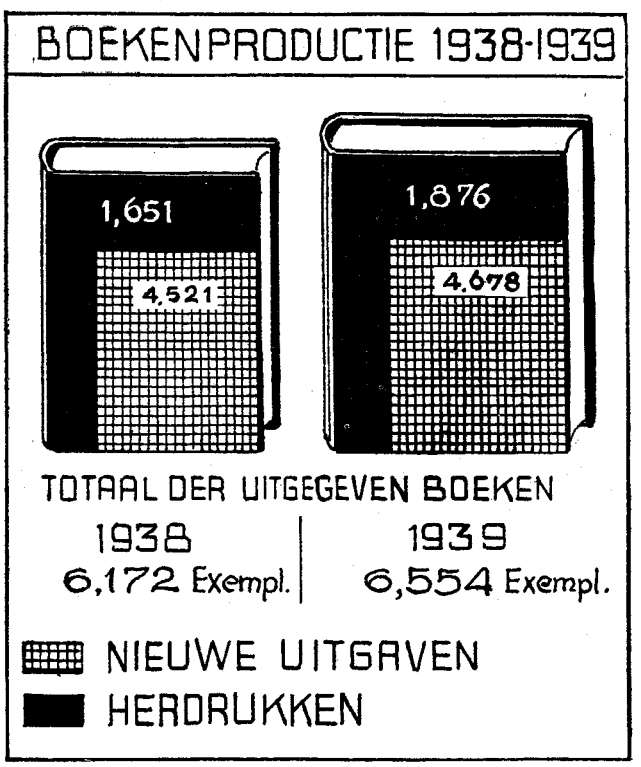
(Vor. ber. Grensregeling, kaartje 3975)

D. **NEDERLAND. — Beurs-heropening. —**
's-Gravenhage, 8 Juli. — De wnd. secretaris-generaal wnd. hoofd van het departement van Financiën, deelt mede, dat de beurzen voor den geld- en fondsenhandel op Maandag 15 Juli 1940 worden heropend.
(Alg. Handelsblad)

E. **ROTTERDAM. — Vijf jaar geen nieuwe vestigingen. —**
Rotterdam, 26 Juni. — Ten einde de Rotterdamsche zakenlieden, die thans een moeilijken tijd doormaken te vrijwaren voor concurrentie van buiten de stad gevestigde ondernemingen, stellen B. en W. den raad voor een verordening goed te keuren, waarbij het aan personen en ondernemingen, die niet op 9 Mei jl. te Rotterdam gevestigd waren, voor een termijn van vijf jaar verboden zal zijn te Rotterdam een beroep of bedrijf uit te oefenen. De Kamer van Koophandel zal hierbij van advies dienen. De verordening zal onmiddellijk na afkondiging in werking treden. Overtreding van het verbod zal worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van ten hoogste driehonderd gulden. Met het opsporen van overtredingen zijn belast de gemeente-politie en de daartoe aangewezen ambtenaren van den gemeentelijken technischen dienst, die vrijen toegang zullen hebben tot alle plaatsen, waar een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend of waar een filiaal of bijkantoor van een zaak gevestigd is.
(N. Rott. Crt.)

F. **ROTTERDAM. — Schade-enquête-commissie geïnstalleerd. —**
In het stadhuis te Rotterdam is op 5 Juli de Schade-Enquête-Commissie Rotterdam door ir. W. H. van Leeuwen, voorzitter van de Commissie Oorlogsschade geïnstalleerd. (N. Rott. Crt.)

G. **NEDERLAND. — Boekenproductie. - 1938-1939. —**

(Overname zonder bronvermelding verboden)

H. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — De Gaulle veroordeeld. - Zetel der regeering en van het parlement te Vichy. - Grondwetsherziening. —**
De Gaulle veroordeeld.
Genève, 7 Juli (D.N.B.). — De krijgsraad van het zeventiende district, dat in Toulon is gevestigd, heeft den vroegeren generaal De Gaulle (die te Londen verblijf houdt) tot vier jaar gevangenisstraf en honderd francs boete veroordeeld wegens ongehoorzaamheid en het opruien van militaire personen tot ongehoorzaamheid.

Fransche regeering definitief te Vichy.
Bern, 4 Juli (D.N.B.). — Volgens berichten uit Frankrijk is Vichy, dat oorspronkelijk slechts het centrum van het parlement zou worden, thans definitief de zetel der Fransche regeering geworden. Behalve de president der republiek hebben zich, naar de Fransche bladen melden, thans ook de meeste ministeries daar gevestigd.
Grondwetsherziening.
Bern, 9 Juli. (D.N.B.). — Uit Vichy wordt gemeld, dat de Senaat met 225 stemmen tegen 1 stem het regeeringsvoorstel betreffende het beginsel der grondwetsherziening heeft aangenomen.
De plaatsvervangende minister-president Laval heeft het ontwerp-voorstel ingediend. Dit luidt als volgt: „De Nationale Vergadering verleent aan de regeering der republiek onder handteekening en gezag van Maarschalk Pétain, voorzitter van den ministerraad, alle volmachten tot het uitvaardigen van de nieuwe grondwet van den Franschen staat. Deze grondwet moet de rechten van den arbeid, van het gezin en van het vaderland waarborgen. Zij zal door de vergadering worden geratificeerd".
Op 9 Juli is de Fransche Nationale Vergadering te Vichy bijeengekomen en heeft met 569 tegen 80 stemmen de regeering-Pétain machtiging verleend tot tot uitwerking van een nieuwe Grondwet.
(N. Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

A. **NEDERLAND. — Van demobilisatie tot wederopbouw. - Leider van den opbouwdienst majoor J. N. Breunese. —**
Het A. N. P. meldt (27 Juni):
Volgens de bepalingen van de wapenstilstandsovereenkomst zou het geheele beroepspersoneel van de Nederlandsche weermacht eigenlijk nog als krijgsgevangen moeten worden beschouwd en derhalve in krijgsgevangenenkampen moeten zijn ondergebracht. De Führer echter heeft met ruimhartigheid anders beschikt en ter uitvoering van deze beschikking heeft de Duitsche commissaris voor de demobilisatie van het Nederlandsche leger thans richtlijnen uitgegeven, die beoogen de krachten van de Nederlandsche beroepsmilitairen zooveel mogelijk in dienst van den wederopbouw van het land te stellen.
Als leider van den in te stellen Opbouwdienst zal optreden majoor J. N. Breunese, o.a. bekend door zijn leiding van de jaarlijksche vierdaagsche afstandsmarschen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Demobilisatie 4290 D)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Willkie, candidaat voor presidentschap. - Verhooging van de belastingen. - Begrootingstekort. - Stimson's benoeming goedgekeurd. - President Roosevelt en de Monroeleer. - Marine bestelt 45 oorlogsschepen. —**
Willkie candidaat voor presidentschap.
Philadelphia, 28 Juni (D.N.B.). — Directeur-generaal Wendell Willkie is op den partijdag der republikeinsche partij met 594 van de 1000 stemmen benoemd tot republikeinsch candidaat voor het presidentschap.
De aanwijzing van Willkie tot republikeinsch candidaat voor het presidentschap is geschied bij de zestiende stemming en wel in hoofdzaak ten koste van candidaten, die weinig vooruitzichten hadden. Alleen senator Taft was in den eindstrijd een gevaarlijk tegenstander voor Willkie. Nadat het resultaat vaststond, hebben de deelnemers aan den republikeinschen partijdag onder grooten bijval een besluit aangenomen, waarin werd vastgelegd, dat de aanwijzing van Willkie eenstemmig tot stand is gekomen.
Willkie, die directeur-generaal is van een electriciteitsfabriek, 48 jaar oud, heeft onmiddellijk, nadat hij was aangewezen, verklaard, dat hij alles zal doen om de Amerikaansche welvaart en de nationale eenheid te herstellen en de landsverdediging te volmaken.

Verhooging van de belastingen.
Washington, 26 Juni (Reuter). President Roosevelt heeft een wetsontwerp geteekend, dat voorziet in een verhooging der belastingen met een totaal bedrag van 4702 millioen dollar.
(Vor. ber. Belastingen 3841 D)

Begrootingstekort.
Washington, 30 Juni. (D.N.B.). — Het vandaag geëindigde begrootingsjaar is gesloten met het geweldige tekort van 3700 millioen dollar. De totale uitgaven in dit jaar bedroegen het recordbedrag van 9600 millioen dollar, terwijl de totale inkomsten 5900 millioen dollar bedroegen.
(Vor. ber. Begrooting 4084 C)

Stimson's benoeming goedgekeurd.
Washington, 2 Juli. (D.N.B.). — De militaire commissie van den Senaat heeft met 14 tegen 3 stemmen de benoeming van Stimson tot minister van Oorlog goedgekeurd. **(V. b. Benoem. Stimson 4263 A)**

President Roosevelt en de Monroe-leer.
Roosevelt heeft zijn secretaris Early op de persconferentie het voorstel laten lanceeren, Europa en Azië het principe van de Monroeleer als „gulden middenweg" te laten aannemen, teneinde tot een overeenkomst betreffende de verdeeling van de territoriale bezittingen der overwonnen naties te geraken.
Roosevelt neemt, naar Early verklaarde, het standpunt in, dat de Europeesche, Aziatische en Amerikaansche naties voor het waarborgen van haar belangen en invloedssferen bijeen moeten komen, teneinde haar vraagstukken betreffende de territoriale bezittingen onder elkaar op te lossen, „in plaats van den overwinnaar te veroorloven, deze beslissingen te nemen".
Roosevelt stemt in met de interpretatie van Hull van de Monroeleer, dat de Vereenigde Staten, indien Duitschland rechtsaanspraken op Fransche, Engelsche of Nederlandsche territoriale bezittingen op het Westelijk halfrond zou laten gelden, geen aanstalten zouden maken deze gebieden te annexeeren.
Alle Amerikaansche naties zouden veeleer opgeroepen worden om te beslissen, of dergelijke bezittingen onder een mandaat gesteld of onder een soort bescherming genomen zouden moeten worden, tot het tijdstip, waarop zij aan de „rechtmatige" bezitters teruggegeven zouden kunnen worden. Roosevelt is van meening, dat de volken van Europa en Azië een regeling moeten treffen. (D. N. B.)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4258 A)

Marine bestelt 45 oorlogsschepen.
Washington, 1 Juli. (D.N.B.). — Het ministerie van marine heeft heden weer orders geplaatst voor den bouw van 45 nieuwe oorlogsschepen, t.w. 11 kruisers, 20 torpedojagers, 13 duikbooten en een moederschip voor watervliegtuigen. Het totale tonnage dezer schepen bedraagt 193.000 ton. De kosten bedragen in totaal $ 500 millioen.
Op grond van een door Roosevelt onderteekende wet kan de president in tijden van een door hem zelf geproclameerden noodtoestand den werktijd op de scheepswerven tot meer dan 48 uur per week verhoogen. (Het Vaderland - De Tijd - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Marinecredíet 4253 F)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van Rijksleider Rosenberg. - „Het Germaansche gebied in één hand". —**
Berlijn, 9 Juli (D.N.B.). — Rijksleider Rosenberg heeft op 9 Juli voor vertegenwoordigers van de binnen- en buitenlandsche pers een rede gehouden over de Noordsche lotsgemeenschap. De nationaal-socialistische beweging, aldus Rosenberg, heeft getracht zooveel mogelijk Scandinaafsche kringen met het nieuwe Duitschland bekend te maken. Deze pogingen heeft het grenzenlooze imperialisme van Engeland trachten te verhinderen. Door de groote botsing van het Europeesche kernland met Engeland is het vraagstuk van de lotsgemeenschap opnieuw aan de orde gesteld.
Rosenberg zeide letterlijk: in Duitschland ontstaat een geweldig kanaalsysteem, dat Noord- en Oostzee met de Middellandsche Zee zal verbinden. Het net der Rijksautowegen zal opnieuw de verkeersmogelijkheden tusschen Noord en Zuid doen toenemen en het vergrooten van het aantal luchtverbindingen zal dit ruim overbruggen. Hierdoor ontstaat een continentaal Europeesch belangengebied.
Het kan begrijpelijk zijn, aldus ging de rijksleider voort, dat een klein land zich niet door een ander, even klein land, wil laten regeeren. Daarentegen zijn wij van meening, dat een kleine natie niets van haar eer prijsgeeft, wanneer zij zich

onder de bescherming stelt van een zeer groot volk en een groot rijk. De grootte van een rijk als het Duitsche erkennen, is geen teeken van een zwak karakter, maar het erkennen van een noodlotsgebod van het Europeesch bestaan. Hetzelfde geldt thans ook voor de verhouding tusschen het Duitsche Rijk en het Scandinaafsche gebied. Het noodlot heeft het gewild, dat het Duitsche Rijk het geheele gebied, waaruit eens de Germaansche volken zijn uitgeweken, onder zijn hoede heeft genomen. Het is vanzelfsprekend, onverschillig in welken vorm de bescherming van dit eens groot-Germaansche gebied zal volgen, dat het Duitsche Rijk ook nooit meer er van kan afzien zich te beschermen tegen een herhaling van een soortgelijken overval, als Engeland in April 1940 via Noorwegen op Duitschland probeerde.

Rosenberg herinnerde in dit verband aan een brief van Henrik Ibsen over Duitschland en Scandinavië, waarin staat: „ik beschouw de Scandinaafsche menschheid slechts als een overgangsstadium naar een aaneensluiting van den geheelen grooten Germaanschen stam. Wanneer ik zou weten, dat wij tenslotte zouden blijven staan bij een geïsoleerde Scandinaafsche vereeniging, zou ik nooit meer de pen in den inktkoker doopen om deze zaak te bevorderen".

„Wij zijn ons bewust van dezen weg van het noodlot", zoo besloot rijksleider Rosenberg, „en wij hopen, dat alle Germaansche volken dit historische oogenblik, evenals wij, zullen begrijpen en tezamen met ons het komende nieuwe Europa zullen helpen opbouwen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Alfr. Rosenberg 3813 A)

A. **DUITSCHE LUCHTMACHT. — Superioriteit. — Ruim 4 millioen ton scheepsruimte tot zinken gebracht. —**

Berlijn, 10 Juli (D.N.B.). — Het opperbevel van de Duitsche weermacht deelt mede:

De reeds bij het verslaan van Frankrijk bewezen Duitsche superioriteit in de lucht, komt thans ook tegenover Engeland duidelijker tot uiting. Het reeds gisteren in een speciaal bericht gepubliceerde aantal van twaalf in den loop van den dag neergeschoten vliegtuigen bij Stavanger heeft na nieuwe luchtgevechten tot 28 neergeschoten vliegtuigen geleid. Volgens de tot dusver ontvangen berichten werden vandaag opnieuw alle vliegtuigen van een aanvallende Engelsche gevechtsgroep neergeschoten. De Duitsche luchtdoelartillerie dwong de zeven Britsche bommenwerpers vóór het bereiken van het aanvalsdoel, n.l. het vliegveld van Amiens-Glissy, van koers te veranderen en hun bommen zonder te mikken en voortijdig neer te werpen. Schade aan militaire objecten werd dientengevolge niet aangericht. Na het staken van het vuren van de luchtdoelartillerie vielen de Duitsche jagers aan en schoten alle vijandelijke bommenwerpers op den terugtocht den een na den ander neer.

De eigen luchtmacht leed geen verliezen.

Hoofdkwartier van den Führer, 12 Juli (D.N.B.). Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Afdeelingen gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers van de luchtmacht hebben op den 11den Juli vliegvelden, haveninstallaties en wapenfabrieken in Zuid- en Midden-Engeland, alsmede scheepsdoelen voor de Oost- en Zuidkusten van Engeland aangevallen. In de havens van Plymouth en Lowestoft werden de haveninstallaties door bommen getroffen. Te Porthsmouth en in industrieele bedrijven bij Burton-on-Trent werden door bomtreffers groote branden veroorzaakt.

In het Kanaal gelukte het een tankschip van 15.000 br. t. alsmede 4 koopvaardijschepen, met een totalen inhoud van 15.000 br. t. tot zinken te brengen, en 9 andere koopvaardijschepen door voltreffers zwaar te beschadigen. Tijdens deze aanvallen schoten zoowel onze gevechtsvliegtuigen, duikbommenwerpers als jagers verscheidene vijandelijke jachttoestellen neer.

Het werpen van bommen door den vijand in West-Duitschland was gering en veroorzaakte geen schade. De totale verliezen van den vijand bedroegen gisteren 13 vliegtuigen, waarvan 3 door luchtdoelartillerie. Zeven eigen vliegtuigen worden vermist.

De successen van de oorlogsmarine en het luchtwapen in den handelsoorlog hebben voor Engeland een gevoelige hoogte bereikt. Tot 8 Juli 1940 zijn tot zinken gebracht:

a. door torpedotreffers en mijnen van onze duikbooten: 1.920.439 br. reg. ton;

b. door onze zeestrijdkrachten aan de oppervlakte en andere zeestrijdmiddelen: 1.362.461 br. reg. ton;

c. door aanvallen van het luchtwapen: 1.046.313 br. reg. ton.

Hierdoor is in totaal sedert het begin van den oorlog 4.329.213 br. reg. ton vijandelijke of voor den vijand nuttige handelsscheepsruimte vernietigd.

Bij dit getal tot zinken gebrachte schepen komen nog meer dan 300 hoofdzakelijk door het luchtwapen beschadigde schepen, die gedeeltelijk zoo zwaar getroffen werden, dat zij niet verder gebruikt kunnen worden of als gevolg van de noodzakelijke reparaties maandenlang niet te gebruiken zijn.

(De Tijd - Telegraaf) **(V. b. Krijgsverricht. 4277 B)**

B. **ITALIË EN DE OORLOG 1940. — Dagorder van Mussolini aan de vloot. —**

Rome, 11 Juli. (D.N.B.). — Mussolini heeft als opperbevelhebber van de Italiaansche strijdkrachten een dagorder tot de vloot gericht, waarin hij zegt, dat de vlootstrijdkrachten van het fascistische Italië op 9 Juli de eerste ontmoeting met de Britsche vloot in de Middellandsche Zee glansrijk hebben doorstaan. De zelfbewuste moed, dien gij tegenover de in de meerderheid zijnde vijandelijke strijdkrachten aan den dag hebt gelegd, heeft den vijand met de treffers der salvo's uwer kanonnen bewezen, dat men niet ongestraft de kusten van Italië nadert. Het Italiaansche volk, zoo besluit de dagorder, is trotsch op de resultaten van dezen eersten slag. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Mussolini 4254 A; Krijgsverricht. 4284 D)

C. **ZUID-AFRIKA EN DE OORLOG 1940. — Pirow eischt breuk met Engeland. —**

Lissabon, 10 Juli. (D.N.B.). — Pirow, de vroegere minister van Defensie der Zuid-Afrikaansche Unie, heeft te Bloemfontein een rede uitgesproken. Hij eischte het sluiten van een afzonderlijken vrede met Italië en Duitschland en wees er op, dat de Zuid-Afrikaansche problemen slechts konden worden opgelost door een verbreken van alle banden met Engeland en het herstel der onafhankelijkheid van de Unie. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Pirow 3849 A)**

D. **NEDERLAND. — Gezanten verlaten het land. —**

Naar de Telegraaf verneemt, zullen alle gezantschappen, welke thans nog in Den Haag aanwezig zijn, op 15 Juli a.s. ons land verlaten. De gezant Bene, vertegenwoordiger van het Auswärtige Amt, toegevoegd aan den Rijkscommissaris. heeft opdracht ontvangen alle maatregelen te nemen om de diplomaten, hun familie en personeel de reis zooveel mogelijk te vergemakkelijken. Er zal op 15 Juli des morgens een extra-trein rijden. Leden van het personeel van Duitsche of Nederlandsche nationaliteit kunnen blijven.

Men kan in dezen Duitschen maatregel den laatsten stap zien om ook formeel de positie van Nederland als bezet gebied te regelen, nu de regeering, waarbij de diplomatieke vertegenwoordigers geaccrediteerd waren niet meer aanwezig is. (Telegraaf)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Duitsch-Italiaansch-Hongaarsche conferentie. —**

Berlijn, 10 Juli. — De conferentie te München tusschen von Ribbentrop, graaf Ciano en den Hongaarschen minister-president, graaf Teleki, alsmede diens minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Csaky, wordt in de Wilhelmstrasse van zeer groot belang geacht. Het feit, dat de Führer de confereerende staatslieden bij zich heeft ontboden om met hen van gedachten te wisselen over „alle problemen, welke de drie betrokken landen betreffen", zooals de formu-

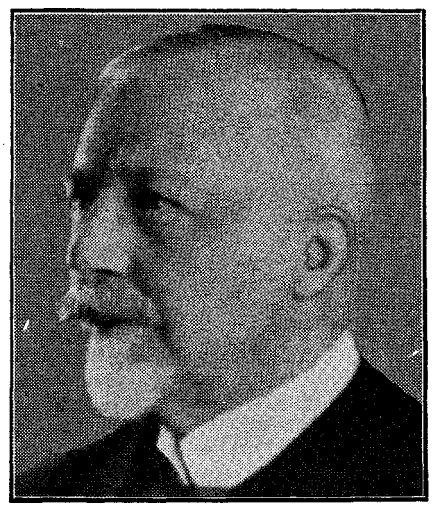
leering luidt, vermag de beteekenis der bijeenkomst te München nog te onderstrepen.
De Italiaansche bladen wijden veel belangstelling aan de historische bijeenkomst te München.
De „Messaggero" publiceert hierover een uitvoerige correspondentie van zijn specialen berichtgever, waarin deze schrijft, dat de dag van München een bevestiging is van het souvereine prestige, dat de as op het continent en in de geheele wereld verkregen heeft door haar prachtige denkbeelden van herstel en door de onvergelijkelijke kracht van haar wapenen.
Hongarije — zoo vervolgt het blad — heeft verzocht zich met de as te verstaan en zijn actie te verbinden aan het werk van Italië en Duitschland. (N. R. C.)

A. **NEDERLAND. — Eervol ontslag aan officieren.**
De Staatscourant van 12 Juli bevat verschillende besluiten van den generaal-majoor N. T. Carstens, die daartoe is gemachtigd door den bevelhebber van de Duitsche weermacht in Nederland.
Daarbij wordt o.a. met ingang van 15 Juli 1940 aan een aantal beroepsofficieren op het door hen gedaan verzoek eervol ontslag uit den militairen dienst verleend, terwijl eveneens verschillende reserve-officieren met dien datum eervol ontslag verkrijgen.
Voorts worden met ingang van 15 Juli de cadet-vaandrigs van het derde studiejaar van de Koninklijke Militaire Academie bevorderd tot tweeden luitenant. Hieronder vallen ook de cadet-vaandrigs van dat studiejaar, die in opleiding waren voor het leger in Nederlandsch-Indië. (Staatscourant)
(Vor. ber. Nederl. weermacht 4290 D.)

B. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — President Lebrun gaat heen. - Bevoegdheden ter beschikking van maarschalk Pétain gesteld als „Chef van den Staat". —**
Genève, 12 Juli. (D.N.B.) — Officieel wordt uit Vichy gemeld: „Tijdens een onderhoud tusschen den president der Fransche republiek, Lebrun, en maarschalk Pétain heeft laatstgenoemde aan den president der Fransche republiek medegedeeld, dat hij voornemens is, van heden af met het voorzitterschap van den ministerraad ook het ambt van „Chef van den Franschen Staat" uit te oefenen, ten einde in de buitengewone omstandigheden, die Frankrijk doormaakt, persoonlijk de verantwoording voor de leiding der openbare aangelegenheden op zich te nemen.
De president der Fransche republiek heeft terstond in deze beweegredenen berust en zijnerzijds met een onbaatzuchtigheid, welke het land zal weten te waardeeren, de consequenties uit den nieuwen stand van zaken getrokken en zijn bevoegdheden ter beschikking gesteld van maarschalk Pétain." (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet Pétain 4261 B.)

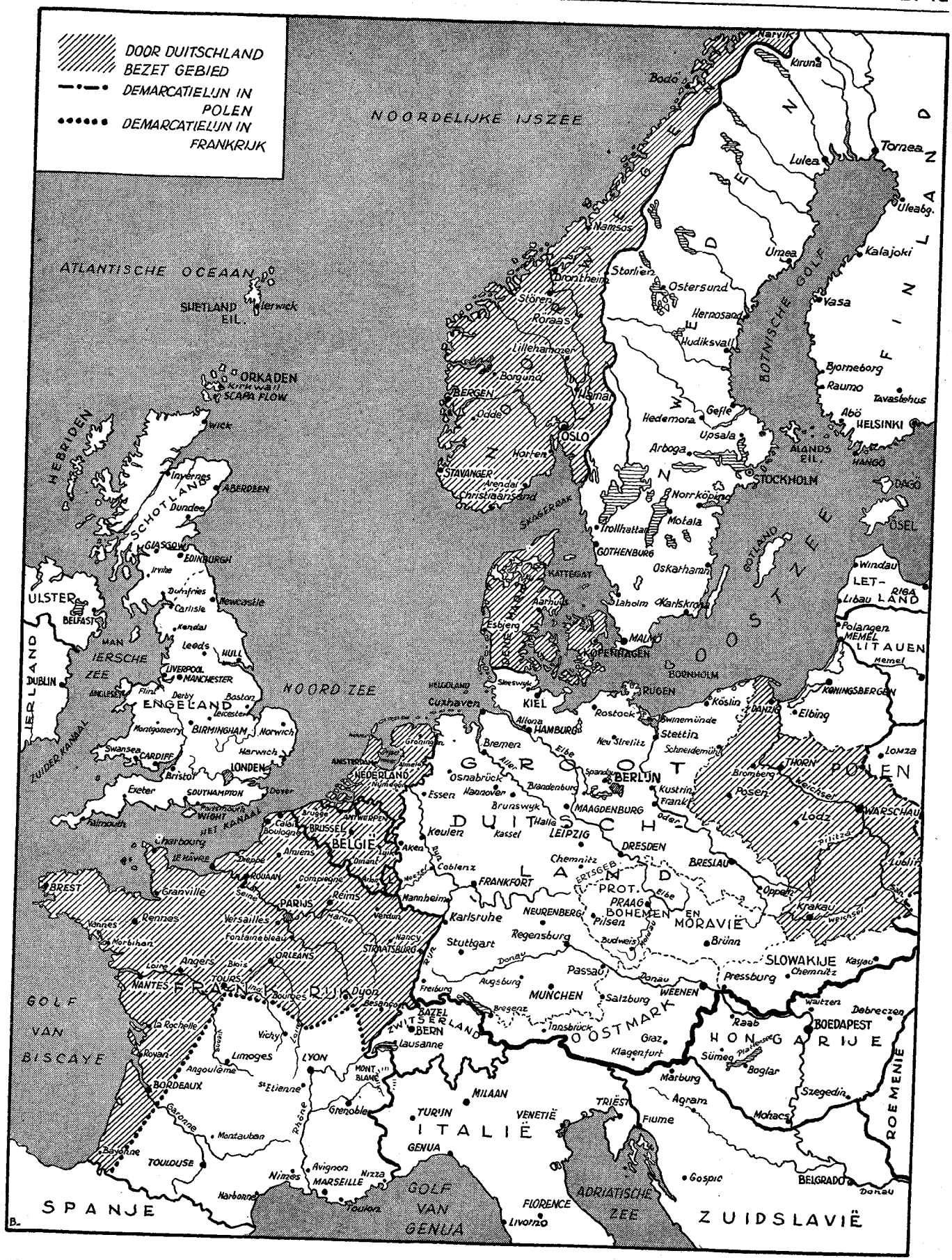
C. **NEDERLAND. — Bedrijfsleider veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf wegens verachtelijk maken van de Duitsche weermacht. —**
De persafdeeling van den staf van den Rijkscommissaris deelt op 9 Juli mede:
Een Duitsche krijgsraad behandelde op 8 Juli 1940 in de raadszaal te Dordrecht een zaak tegen den 41-jarigen Salomon Leo Jacob van der Sluis, wonende te Dordrecht, Singel 144.
Van der Sluis was bedrijfsleider van het filiaal in Dordrecht van het warenhuis „Hema" aan de Voorstraat aldaar. Hij werd er van beschuldigd, de vrouwelijke bedienden van de zaak bij herhaling er tegen gewaarschuwd te hebben, met Duitsche soldaten uit te gaan, en haar verboden te hebben, met hen zelfs te spreken.
Deze beschuldiging werd in de zitting, waartoe vertegenwoordigers van alle couranten uit Dordrecht toegang hadden, door de onder eede afgelegde verklaringen der vrouwelijke getuigen als in vollen omvang juist vastgesteld.
Van der Sluis, die inmiddels op 6 Juli gearresteerd was, werd door den krijgsraad wegens het verachtelijk maken van de Duitsche weermacht tot 3 jaren gevangenisstraf veroordeeld.
De aanklager had 5 jaren gevangenisstraf gevorderd.
(Alg. Handelsblad)

D. **AMSTERDAM. — Oproep van Burgemeester De Vlugt. —**
De burgemeester van Amsterdam heeft op 9 Juli den volgenden oproep tot de burgerij gericht:
Amsterdam is een bezette stad. Dit feit brengt voor ons allen verplichtingen mede, zoowel voor u, als voor mij!
Toch heb ik den indruk, dat niet iedereen van den ernst van den toestand voldoende doordrongen is. Sommigen gedragen zich ten minste niet op een wijze, welke aan de werkelijkheid beantwoordt.

Burgemeester Dr. W. de Vlugt.

Ik denk aan de herhaalde waarschuwingen aan wielrijders, de verkeersregels stipt in acht te nemen. Wat is het resultaat? Dat er nog steeds tot mijn leedwezen medeburgers zijn, die deze waarschuwingen in den wind slaan. Het onvermijdelijke gevolg is, dat strenge voorbeelden worden gesteld, die men wellicht niet had verwacht. Ik vertrouw, dat niemand dit zal wenschen. Mij althans zou zulks zeer spijten.
Er is nog iets anders, dat mij met zorg vervult. Het is mij n.l. gebleken, dat niet iedereen zich tegenover de Duitsche bezetting correct en waardig gedraagt. Een dergelijke houding leidt ongetwijfeld tot zeer ernstige moeilijkheden. Men bedenke, dat hiermede de belangen van de geheele Amsterdamsche bevolking gemoeid zijn.
Hopen wij niet allen, dat de geregelde gang in onze zaken en in onze samenleving zooveel mogelijk gehandhaafd blijft? Welnu, dit geschiedt niet van zelf, maar is alleen bereikbaar, als wij allen eendrachtig daartoe samenwerken.
Ik doe hiertoe een dringend beroep op allen en vertrouw gaarne, dat men dit persoonlijk terdege zal verstaan. (Telegraaf)
(Vor. ber. Burgemeester De Vlugt 3813 C.)

E. **IERLAND. — De neutraliteit. —**
De minister-president van Noord-Ierland, lord Craigavon, heeft op 12 Juli voor het parlement in Belfast verklaard, dat De Valera definitief zijn voorstel betreffende het nemen van gemeenschappelijke verdedigingsmaatregelen door Noord-Ierland en Eire van de hand heeft gewezen, meldt het D.N.B. uit Bern.
Voorts heeft Craigavon den wensch uitgesproken, dat Eire zijn neutraliteit laat varen en zich volkomen solidair met Groot-Brittannië verklaart. Ulster, zoo zeide hij, is in elk geval niet neutraal.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Neutraliteit 3756 B.)**

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Groot-Duitschland en het door Duitschland bezette gebied - Toestand op 14 Juli 1940

A. **Richtsnoeren voor een herbouw van Europa. - Een beschouwing van Carl Megerle in de „Börsenzeitung"**

Berlijn, 13 Juli. (D.N.B.). — Tusschen vrees en hoop, in gespannen afwachting, welke plaats en welke functie hun de historische omwenteling in een nieuw georganiseerd avondland zal toewijzen, vragen de middelgroote en kleine staten naar de grondslagen van het nieuwe Europa, zoo verklaart de diplomatieke medewerker van de „Börsenzeitung", Carl Megerle, in het eerste opstel van een reeks artikelen over de grondslagen van het nieuwe Europa.

Ter inleiding wijst de schrijver er op, dat over de territoriale en andere wijzigingen, die noodzakelijk verbonden moeten zijn met de verplaatsing van het Europeesche zwaartepunt van de Westelijke randen naar de van het Noorden naar het Zuiden loopende middenas, nog niet kan worden gesproken. Daarentegen zijn zekere grondslagen en punten van uitgang reeds thans zichtbaar en geven het recht om vast te stellen dat de volkeren van Europa met vertrouwen den nieuwen tijd kunnen tegemoet zien.

Er zijn thans reeds, zoo wordt in het artikel verder gezegd, in Europa zekere objectief zakelijke en psychologische voorwaarden, die dringen in de richting van een nieuwe Europeesche solidariteit en een lotsgemeenschap. In het tijdperk van het moderne verkeer en de moderne economie, van de moderne oorlogstechniek en strategie gevoelt ieder, dat Europa te klein is om, zooals tot dusverre in talrijke niet tot leven bekwame eenheden versplinterd te blijven, of zelfs in vijandelijke kampen verdeeld te zijn en in oorlogen die een zelfmoord beteekenen, met haar kracht ook haar positie in de wereld te verliezen.

Al deze inzichten dringen naar de Europeesche solidariteit, naar de op de een of andere wijze te vormen economische en verkeersgeografische groote ruimte. De kleine en middelgroote staten van Europa hebben door dezen oorlog de les gekregen, dat het levensgevaarlijk is een op zich zelf staand bestaan tusschen rivaliseerende groote mogendheden of zelfs in het gevolg en in dienstbaarheid van die mogendheden te leven. Daar komt bij het toenemende inzicht in de onhoudbaarheid van de tot dusverre bestaan hebbende sociale, economische en politieke systemen en de noodzakelijkheid om het binnenlandsche regime der volkeren opnieuw te onderzoeken en aan te passen.

HET NIEUWE EUROPA

Al deze factoren begunstigen de psychologische bereidheid om loyaal deel te nemen aan de nieuwe organisatie van Europa en de lotsgemeenschap van de Oude Wereld, maar vooral ook de noodzakelijkheid een duidelijke leiding te erkennen.

Voor de meeste staten van Europa beteekent het zich keeren naar het nieuwe, tegelijk een grondige, vaak smartelijke en met offers gepaard gaande losmaking van het oude.

In dit verband wijst Megerle er op dat de betrokken staten zich moeten hoeden om nieuwe wijn in oude zakken te gieten en hun zaken toe te vertrouwen aan oude en onbekwame handen. Met een paar redevoeringen, verordeningen en oppervlakkige gebaren zal het niet gebeurd zijn. Noodig is een voor zichzelf eerlijk inzicht in de verandering der dingen, een afkeeren van het opportunisme, een afstand doen van overspannen politieke- en economische nationalismen en de erkenning van het beginsel, dat het met de eer van een kleinen staat volstrekt vereenigbaar is wanneer hij zich toevertrouwt aan de leiding en de bescherming van groote rijken.

Eerst thans is het mogelijk, zoo merkt Megerle tenslotte op, tegelijkertijd een goed onderdaan van zijn volk, een goed patriot, en een goed Europeaan te zijn, zonder dat dit laatste woord dien valschen klank heeft dien het in den na-oorlogstijd van Versailles aankleefde.

Berlijn, 14 Juli. (D.N.B.) — Megerle geeft vandaag in een tweede artikel de lijnen aan voor een herbouw van Europa.

Megerle gaat uit van het feit, dat Duitschland niet alleen als overwinnaar van het systeem van Versailles komt, doch ook als een rijk, dat Europa veel te bieden heeft. Het brengt — zoo schrijft hij verder — Europa den vrede, veiligheid en bescherming tegen verwikkelingen in Europa zelf en tegen de economische worging van buiten af. Het brengt de terzijdestelling van de rivaliteiten der groote mogendheden, waaronder Europa en, niet in het minst, de kleine en middelkleine staten de laatste eeuwen hebben geleden. Met Frankrijk is het belangrijkste kristallisatiepunt van bondgenootschappen, coalitie-oorlogen en een politiek uitspelen van den een tegen den ander verdwenen. Met Frankrijk is ook de laatste „vastelandsdegen" en het „bruggehoofd" van Engeland in Europa verdwenen.

Het bondgenootschap van de spilmogendheden en de duidelijke duurzame afbakening van de belangengebieden tusschen het Rijk en de Sovjet-Unie vergrootten de mogelijkheid, aldus de schrijver, om de politieke reorganisatie van Europa buiten de rivaliteiten van de groote mogendheden ten uitvoer te leggen.

De kleine landen behoeven geen partij te kiezen, trawanten te zijn van afzonderlijke groepen of tusschen de partijen door te laveeren en zich door bedriegelijke militaire inspanningen in hun eigen nadeel strategisch belangrijk te maken. Tevens kunnen zij er zeker van zijn, dat het Rijk van hen niet verwacht, zooals de geallieerden na den wereldoorlog, dat zij borgen of medeplichtigen van den overwinnaar worden en zich, zooals in den Volkenbond onder het voorwendsel van collectieve veiligheid, met den overwinnaar gelijkstellen tot nadeel van de overwonnenen.

Vervolgens schrijft Megerle over de nieuwe economische en sociale ordening in Europa. Duitschland stelt Europa nieuwe economische denkbeelden en een beproefd economisch systeem ter beschikking. Dit beteekent zekere afzetgebieden, rechtvaardige prijzen, stabiele valuta, een bestand zijn tegen crises en voor iedereen bereikbare, van de kapitalistische overmacht vrij zijnde, handelsmethoden.

Aan dit gemeenschappelijke economische leven kan iedere staat, hetzij klein of groot, arm of rijk aan kapitaal, agrarisch of industrieel, op grondslag van rechtsgelijkheid deelnemen, omdat dit systeem berust op de basis van den arbeid, prestatie en productie en niet op het toevallige bezit van goud en kapitaal. De nieuwe economische denkbeelden raken ook de nieuwe sociale denkbeelden, die het nationaalsocialistische Duitschland het nieuwe Europa eveneens ter beschikking stelt. Duitschland beoogt niet, anderen volken zijn sociale orde of zijn wereldbeschouwing op te dringen. Het is er echter van overtuigd, dat zijn nieuw gewonnen sociale waarden naar den inhoud van meer dan nationale beteekenis zijn en de uitdrukking zijn van de eischen van de twintigste eeuw. Het is voor Europa ook van beslissende beteekenis, dat zijn nieuwe ordening geschiedt onder de eigenlijke leiding van het volk, dat het best kan organiseeren. Terwijl bij het einde van den wereldoorlog overwinnaar, overwonnene en neutralen door een golf van pessimisme en negativisme werden meegesleurd, kunnen de overwinnaars van dezen oorlog voor Europa een hoopvoller beeld ontwerpen.

Het nieuwe Europa van de eensgezinde samenwerking van allen, het Europa zonder werkloosheid, zonder economische- en valutacrises, het Europa van plannen en arbeidsverdeeling, dat de modernste technische productieapparaten en gemeenschappelijk doorgevoerd, het geheele Europeesche verkeerssysteem ter beschikking staat, zal na het overwinnen van economische en nationalistische hinderpalen zijn beveiligde basis en een snel opkomenden welstand vinden.

Het biedt den Europeeschen volken, en niet in het

minst den kleinen, de grootste mogelijkheden voor hun technische-, economische- en verkeersmogelijkheden. Of de volken van Europa hiervan een nuttig gebruik zullen maken, ligt voor het grootste gedeelte aan hen zelf. In ieder geval heeft de jeugd van Europa een groote kans voor zich.
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — De Opbouwdienst. - Een dagorder van majoor Breunese. —
Op 15 Juli zijn de gedemobiliseerden, die niet naar hun burgerwerkkring konden terugkeeren, opgenomen in den Opbouwdienst.

Majoor J. N. Breunese.

In verband daarmee heeft de commandant, majoor J. N. Breunese, een dagorder uitgevaardigd, welke vanmorgen bij alle onderdeelen is voorgelezen en waarvan de tekst luidt als volgt:

Mannen!

Met ingang van heden zijt gij opgenomen in den Opbouwdienst.
Wij, die tevoren deel uitmaakten van onze weermacht, gaan thans samen aan den arbeid in den Opbouwdienst.
Onze gemeenschappelijke arbeid zal in de eerste plaats gericht moeten zijn op onze saamhoorigheid en gemeenschapszin.
Het rijkste bezit van den mensch, dat toch de arbeid is, zullen wij aanwenden om ons doel te bereiken, n.l.: U een plaats te doen innemen in een krachtig, saamhoorig en nationaalgezind Nederland.
Arbeid vereischt een gezonden frisschen geest.
Arbeid vereischt een krachtig lichaam.
Arbeid vereischt levensvreugde.
Deze nu gaan wij samen opbouwen.
Met moed en vertrouwen, maar vooral ook met geestdrift, moeten wij aan den slag.
Veel, zeer veel zal van ons allen worden geëischt.
Als ware Nederlanders wilt gij toch allen zonder uitzondering uw schouders onder onze gemeenschappelijke taak zetten, tot heil van ons geliefd vaderland.
Doet uw plicht, ik reken op u allen.
Pak aan!

De commandant van den opbouwdienst,
BREUNESE.

Een verklaring op eerewoord van beroepsmilitairen.
De tekst van de verklaring op eerewoord, welke de Nederlandsche beroepsmilitairen hebben moeten afleggen, luidt als volgt:
„Hierdoor verzeker ik op eerewoord, dat ik gedurende dezen oorlog, althans zoolang Nederland zich met het Duitsche rijk in oorlogstoestand bevindt, aan geen enkel front noch direct, noch indirect zal deelnemen aan den strijd tegen Duitschland."
„Ik zal geen handeling begaan of verzuim plegen, waardoor het Duitsche rijk schade, van welken aard, zou kunnen lijden". (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Opbouwdienst 4292 A)

B. NEDERLAND. — Voorloopige regeling der Radiodistributie. —
In het op 13 Juli verschenen Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de voorloopige regeling der radiodistributie.
Hierin wordt het volgende bepaald:
Par. 1. Voor elke in het bezette Nederlandsche gebied werkzame radiodistributiecentrale moet binnen zeven dagen, na het in werking treden van deze verordening, aan den radioraad een leider worden aangewezen, die voor de keuze der programma's en de technische verzorging van de uitzendingen verantwoordelijk is.
Een mogelijke wijziging in den persoon van den leider moet aan den radioraad binnen 48 uur worden medegedeeld.
Par. 2. 1. De in het bezette Nederlandsche gebied werkzame radiodistributiecentrales mogen uitsluitend uitzenden:
a. uitzendingen, waarvan de ontvangst overeenkomstig de bepalingen van de verordening no. 35/1940 van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied toegestaan is;
b. gramofoonplaten, die door den radioraad toegelaten zijn;
c. marktberichten of aankondigingen van luchtbeschermingsmaatregelen, voor zoover deze voor de aangesloten abonné's van belang zijn.
2. De leider van een radiodistributiecentrale, die het verbod van alinea 1 opzettelijk overtreedt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en een geldboete van ten hoogste ƒ 10.000, of met een dezer straffen. In bijzonder ernstige gevallen kan een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren en een geldboete van ten hoogste ƒ 50.000, of een dezer straffen worden uitgesproken.
3. De in alinea 2 genoemde strafbare handelingen worden als misdrijf beschouwd.
Par. 3. Op vordering van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, van den Duitschen Weermachtsbevelhebber in Nederland, als mede van hun diensten en organen, is iedere in het bezette Nederlandsche gebied werkzame radiodistributiecentrale verplicht om terstond, binnen het gebied van haar concessie, een radiodistributieaansluiting kosteloos tot stand te brengen en in technisch goeden staat te houden.
Par. 4. Deze verordening treedt 12 Juli 1940 in werking.
(Verordeningenblad No. 10, 13 Juli 1940)
(Vor. ber. Radio-luisterverbod 4287 B)

C. NEDERLAND. — Vrijwillige Landstormkorpsen. - Opgeheven met ingang van 15 Juli. —
De Vrijwillige Landstormkorpsen Motordienst, Vaartuigendienst, Spoorwegdienst, Luchtwachtdienst zijn met ingang van 15 Juli 1940 opgeheven.
In verband daarmede zijn per 15 Juli 1940 verbroken alle verbintenissen van vrijwilligers beneden den rang van officier, alsmede de verbintenissen van vrijwilligers, die ingeval van binnenlandsche onlusten tijdelijk tot officier worden benoemd. De ontslagbrieven zullen door den korpscommandant worden toegezonden.
Voor zoover bovenbedoelde dienstplichtigen beneden den rang van officier nog niet voor den Opbouwdienst zijn aangewezen, kunnen zij in dien dienst worden opgenomen volgens door den leider van den Opbouwdienst gestelde regelen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Vrijw. Landstorm 3102 G)

D. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill schetst de positie van Engeland. —
Londen, 14 Juli. (D.N.B.). — Churchill heeft vanavond een radiorede gehouden voor het empire en de Amerikaansche luisteraars. Hij begon met zijn vroegere verklaringen over de Britsche overvallen op Fransche oorlogsschepen te herhalen. Hij verklaarde ditmaal zelfs, dat anders niet slechts Engeland, doch ook de Vereenigde Staten in gevaar waren gebracht.
„Engelands pijnlijke taak, zoo vervolgde hij, is thans beëindigd. Ofschoon het nog niet voltooide Fransche slagschip „Jean Bart" zich nog in een Marokkaansche haven bevindt en bovendien nog een aantal

Fransche oorlogsbodems in Toulon en in verschillende havens over de geheele wereld ligt, zijn deze Fransche oorlogsschepen niet in staat, het Engelsche overwicht ter zee op eenigerlei wijze te verstoren. Engeland zal de overgebleven Fransche oorlogsschepen, indien zij geen pogingen doen om terug te keeren naar de havens onder Duitsche of Italiaansche contrôle, niet lastig vallen."
Vandaag een jaar geleden was Churchill getuige geweest van de imposante parade van het Fransche leger en het Fransche imperium op de Champs Elysées. Destijds had hij niet kunnen voorspellen wat in den loop van één enkel jaar kon gebeuren. Doch ondanks alles meende hij, dat weder een Veertiende Juli zou komen.
Indien de vijand, zoo vervolgde Churchill, een aanval zou ondernemen, dan zouden alle in Engeland geconcentreerde krachten zich tegen hem keeren. Elk dorp en iedere stad zullen verdedigd worden. Engeland zal er ook niet voor terugschrikken Londen daarbij te laten verwoesten.
Vervolgens besprak Churchill de activiteit van het luchtwapen. Hij wees er op, dat dit slechts voorloopige gevechten waren en dat de eigenlijke aanval nog verwacht moest worden. De krachtsinspanning van Engeland diende, alles bij elkaar genomen, nog verdubbeld te worden, niet slechts voor dezen zomer. Ten slotte gewaagde hij van de „donkere schaduw van Hitler", die Engeland bedreigde. (Telegraaf)
(Vor. ber. Winston Churchill 4285 C)

A. **TURKIJE. — Wensch tot vrede in het Nabije Oosten. —**
Ankara, 13 Juli (D.N.B.) — De Turksche minister-president, Saydam, heeft in de Nationale Vergadering betoogd, dat het Turksche volk onwrikbaar vereenigd om zijn leider, Inönü, staat. De regeering vervolgt met groote voorzichtigheid haar weg en zou slechts met instemming van het Huis van de politieke lijn afwijken.
Een buitenlandsch nieuwsbureau heeft zoojuist tal van documenten gepubliceerd, waaronder zich ook enkele bevonden, die Turkije betreffen. De verspreiding van deze documenten kan in geen enkel opzicht het Turksche volk en zijn regeering verontrusten. In dit verband keerde de minister-president zich tegen het feit, dat men Turksche staatslieden tracht te compromitteeren en Turkije tracht te beïnvloeden. Het Turkije van heden is niet meer het doode en vergane Ottomaansche keizerrijk. Turksche staatslieden kunnen slechts door besluit van de Nationale Vergadering bevestigd of vervangen worden. Turkije is zijn vriendschappen getrouw en is besloten, zijn onafhankelijkheid en vrijheid te verdedigen.
Turkije wil niemand aanvallen. Het wil slechts het vaderland beschermen en de veiligheid des lands waarborgen. Ondanks den onzekeren toestand ter wereld, vervolgde de minister-president, ziet het er naar uit, alsof Turkije niet bij een dreigend gevaar betrokken wordt. De regeering blijft er naar streven haar goede betrekkingen tot alle landen en vooral tot de nabuurstaten te handhaven.
Het eenige antwoord, dat het Turksche volk op elke poging, de onafhankelijkheid en onschendbaarheid van Turkije en zijn rechtsgebied te schenden, zal geven, zal daarin bestaan, dat het naar de wapens grijpt en het vaderland tot het uiterste verdedigt.
Ik herhaal, zoo besloot de minister-president, dat Turkije in het geheel niet van meening is, dat de vrede in het Nabije Oosten verstoord moet worden en zeg nogmaals, dat alle pogingen er op gericht zijn, deze eventualiteit te vermijden.
Nader meldt D.N.B., dat 375 aanwezige afgevaardigden hun vertrouwen in de regeering hebben uitgesproken.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Min.-pres. Saydam 4154 C)**

B. **SOVJET-RUSLAND. — Otto Kuusinen hoofd der Karelisch-Finsche Republiek. —**
Moskou, 10 Juli (D.N.B.) — De pas benoemde opperste Sovjetraad der Karelisch-Finsche bondsrepubliek heeft zijn eerste zitting te Petrosawodsk beëindigd. De grondwet van de nieuwe bondsrepubliek werd aangenomen en voorts werd Kuusinen tot voorzitter van den Oppersten Sovjetraad der Karelisch-Finsche bondsrepubliek gekozen. Kuusinen is dus het eigenlijke staatshoofd der republiek. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Volksregeering Kuusinen 4049 A; Karelische republiek 4191 E)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Het 73ste lustrum der Leidsche Universiteit. —**
Tijdens een plechtige bijeenkomst in de Pieterskerk te Leiden is op 26 Juni het 73ste lustrum der Leidsche universiteit herdacht. Deze plechtigheid droeg een besloten karakter. Het kerkgebouw was geheel gevuld met belangstellenden.
Nadat de organist de heer Leo Mens, de Toccata in A. van Sweelinck ten gehoore had gebracht, sprak de praeses-collegii de heer C. P. C. Fabius, een welkomstrede uit.
Vervolgens bracht het Leidsch studenten zangkoor, begeleid door het collegium musicum ten gehoore „Ach bleib bei uns" van J. M. Bach, waarna de rector magnificus, prof. dr. Fred. Muller, de lustrumrede uitsprak.
Na zang met begeleiding van „O Nederlant, let op u saeck" uit Valerius Gedenck-Clanck, was het laatste woord aan den president-curator, mr. A. van de Sande Bakhuyzen. (Het Vaderland)

D. **NEDERLAND. — Opheffing van de colportageverboden. —**
De secretaris-generaal, wnd. hoofd van het departement van Binnenlandsche Zaken, heeft aan de burgemeesters medegedeeld, dat zijn ambtgenoot van Justitie den procureurs-generaal bij de gerechtshoven heeft verzocht te bevorderen, dat de straatverkoop (colportage) van nieuwsbladen en andere periodieken wordt vrijgelaten. In verband hiermede noodigt hij de burgemeesters uit te bevorderen, dat, voor zoover in hun gemeente een door den raad of door den burgemeester op grond van artikel 220 Gemeentewet uitgevaardigde verbodsbepaling van kracht is, deze ten spoedigste wordt ingetrokken. Het vorenstaande geldt mede voor bepalingen, waarbij de straatverkoop zoo wordt beperkt, dat zij practisch niet kan worden uitgeoefend.
Voorts is den burgemeesters verzocht aan de ambtenaren van plaatselijke politie opdracht te geven om handhaving van de hier bedoelde bepalingen, in afwachting van haar intrekking, achterwege te laten.
(De Maasbode)

E. **MEXICO. — Generaal Camacho tot president gekozen. —**
Mexico, 13 Juli (D.N.B.) — Naar de nationaal-revolutionaire partij van Mexico meedeelt, is bij de presidentsverkiezing van Zondag j.l. de candidaat dier partij, Generaal Manuel Avila Camacho, met 2.225.199 stemmen tot president van Mexico gekozen. De candidaat der oppositie, Generaal Juan Andre Almazan, zou slechts 128.574 stemmen hebben behaald.
(Alg. Handelsblad)

F. **NEDERLAND. — Nationaal Jongeren Verbond. —**
Het Nationaal Jongeren Verbond is verboden en heeft opgehouden te bestaan. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nat. Jongeren Verbond 2986 H)

G. **NEDERLAND. — Graf Schwerin von Krosigk, de Duitsche rijksminister van Financiën, bezoekt Nederland. —**
's-Gravenhage, 13 Juli. — De Duitsche rijksminister van Financiën, Graf Schwerin von Krosigk, is 12 Juli in gezelschap van den inspecteur-generaal van de Duitsche douane, Geheimrat Hossfeld, komende uit Berlijn, te Utrecht aangekomen.
Hij vertrok op 13 Juli via Antwerpen naar Brussel.
(Alg. Handelsblad)

H. **NEDERLAND. — Geen onttrekking van woonruimte aan haar bestemming zonder vergunning. —**
Bij beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken, opgenomen in het Verordeningenblad, is het met ingang van 13 dezer in alle gemeenten verboden zonder toestemming van burgemeester en wethouders een woning geheel of ten deele te onttrekken of onttrokken te houden

aan de bestemming, welke zij had op 13 Juli of daarna.
Voorts is het verboden zonder die toestemming een woning af te breken of te gebruiken voor een ander doel. (Verordeningenblad no. 10, 13 Juli 1940)

A. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Het nieuwe Kabinet-Pétain. - Laval plaatsvervangend minister-president - De nieuwe wetgeving. — Het nieuwe kabinet-Pétain. —

Bern, 12 Juli (D.N.B.) — Het nieuwe Fransche kabinet is, naar uit Vichy wordt gemeld, als volgt samengesteld:

Minister-president: Maarschalk Pétain.
Plaatsvervangend minister-president: Pierre Laval, senator.
Justitie: Raphael Alibert, lid van den Staatsraad.
Binnenlandsche Zaken: Adrien Marquet, afgevaardigde.
Buitenlandsche Zaken: Paul Baudoin.
Financiën: Yves Bouthillier.
Landsverdediging: Generaal Weygand, opperbevelhebber.
Kunsten en Wetenschappen: Emile Mireaux.
Jeugd en Gezin: Jean Ybarnegaray, afgevaardigde.
Landbouw en Voeding: Pierre Caziot, lid van de Academie van Landbouw.
Verkeer: Pietri, afgevaardigde.
Koloniën: Lemery, senator.
De leden van het kabinet worden officieel „minister-staatssecretaris" genoemd.
Voorts zijn de volgende onderstaatssecretarissen benoemd:
Leger: Generaal Colson.
Marine: Admiraal Darlan, opperbevelhebber der vloot.
Luchtvaart: Generaal-vlieger Pujo.
Het „Journal Officiel" publiceert, naar uit Vichy wordt gemeld, de volgende constitutioneele acte no. 4 betreffende de vervanging en opvolging van den staatschef.
Wij, maarschalk van Frankrijk, chef van den Franschen staat, bepalen op grond van de wet van den 10en Juli 1940:
Art. 1. Ingeval wij om de een of andere reden verhinderd zijn, de functie van staatschef uit te oefenen, voor de natie de nieuwe grondwet geratificeerd heeft, neemt de plaatsvervangende minister-president Pierre Laval deze functie van rechtswege over.
Art. 2. Is Pierre Laval om de een of andere reden verhinderd, dan wordt zijn plaatsvervanger door den ministerraad met een meerderheid van zeven stemmen benoemd. Tot zijn ambtsaanvaarding wordt de functie door den ministerraad uitgeoefend.

De nieuwe Fransche wetgeving.

Bern, 12 Juli (D.N.B.) — Havas meldt uit Vichy, dat de tekst van de drie Fransche wetgevende besluiten 12 Juli in het „Journal Officiel" is verschenen.
Het eerste besluit luidt: Wij, Philippe Pétain, maarschalk van Frankrijk, verklaren op grond van de wet van 10 Juli 1940 de bevoegdheden van den chef van den Franschen Staat op ons te nemen. Daarom bepalen wij: Artikel 2 van de wet van 25 Februari 1875 is opgeheven.
Gegeven te Vichy op 11 Juli 1940. Get. Pétain.

Het tweede besluit luidt:

Over de volmachten van den chef van den Franschen staat:
Wij, Philippe Pétain, maarschalk van Frankrijk, bepalen op grond van de wet van 10 Juli 1940:

Artikel 1: De chef van den Franschen Staat oefent in vollen omvang het regeeringsgezag uit. Hij benoemt en ontslaat de ministers en staatssecretarissen, die tegenover hem verantwoordelijk zijn. Hij oefent de wetgevende macht uit in den Ministerraad:
1. tot de vorming van nieuwe wetgevende lichamen;
2. na de vorming van deze lichamen in geval van groote buitenlandsche spanning of bij binnenlandsche crises op eigen gezag en op dezelfde wijze.

Onder dezelfde omstandigheden kan hij besluiten uitvaardigen over de begrootingen en de belastingen.
3. Hij vaardigt de wetten uit en verzekert de uitvoering daarvan.
4. Hij benoemt de burgerlijke en militaire ambtenaren, voor wie de wetten geen andere wijze van benoeming vaststellen.
5. Hij beschikt over de gewapende macht.
6. Hij heeft het recht van gratie en amnestie.
7. De gezanten en ambassadeurs van vreemde mogendheden zijn bij hem geaccrediteerd. Hij voert onderhandelingen en ratificeert verdragen.
8. Hij kan voor een of meer deelen des lands den staat van beleg afkondigen.
9. Hij kan slechts met toestemming van de wetgevende vergaderingen oorlog verklaren.

Artikel 2: Alle bepalingen van de wetten van 25 Februari 1875 en van 16 Juli 1875 die met het bovenstaande onvereenigbaar zijn, worden opgeheven.
Gegeven te Vichy op 11 Juli 1940. Get. Pétain.

Het derde besluit luidt:
Betreffende den chef van den Franschen Staat:
Wij, Philippe Pétain, maarschalk van Frankrijk, bepalen op grond van de wet van 10 Juli 1940:
Artikel 1: De Senaat en de Kamer van Afgevaardigden blijven bestaan tot dat de lichamen, bedoeld in de grondwet van 10 Juli 1940 zijn gevormd.
Artikel 2: De Senaat en de Kamer van afgevaardigden worden tot nader order verdaagd. Zij kunnen voortaan slechts bijeenkomen, na daartoe door den chef van den Staat te zijn opgeroepen.
Artikel 3. Artikel 1 van de wet van 16 Juli 1875 is opgeheven.
Gegeven te Vichy op 11 Juli 1940. Get. Pétain. (De Tijd)
(V. b. Kabinet-Pétain 4286 F; Grondwetsherz. 4292)

B. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Kabinet-Pétain - Jean Borotra, Fransch minister van Sport.

Genève, 15 Juli (D.N.B.) — Uit Vichy wordt gemeld, dat de Fransche minister voor Jeugdzaken, Ybarnegaray, den bekenden tennisspeler Jean Borotra heeft benoemd tot minister van Sport en Lichamelijke Opvoeding. Dit is de eerste maal, dat in Frankrijk zulk een ministerie is opgericht. Voorts heeft Ybarnegaray alle beroepssport verboden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet-Pétain 4298 A)

C. NEDERLAND. — N.V.V. - H. J. Woudenberg bewindvoerder. —

De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft een reeks van maatregelen uitgevaardigd, welke de organisatie en de leiding van de Nederlandsche vakverbonden betreffen.
De vakverbonden zijn in Nederland op toonaangevende wijze bij de ontwikkeling van het sociale leven betrokken. Het terrein van hun werkzaamheid raakt onmiddellijk en op verstrekkende wijze de levensverhoudingen van elken arbeider afzonderlijk. Dat geldt vóór alles voor de bepaling van de loon- en arbeidsvoorwaarden, voor de werkloosheidsverzekering, alsmede verschillende gebieden van de sociale verzekeringen.
De arbeid op sociaal gebied ligt den Rijkscommissaris, zooals zijn maatregelen op het gebied der werkverruiming, van den wederopbouw en van de werkloosheidsbestrijding bijzonder na aan het hart. De voortzetting van dezen arbeid in het belang van den Nederlandschen arbeider veronderstelt een samenwerking in onderling begrijpen tusschen den Rijkscommissaris en de op sociaal gebied werkzame Nederlandsche instanties.
De naar ledenaantal grootste vakorganisatie in Nederland, het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen te Amsterdam, biedt in zijn top geen waarborg voor een samenwerking op dezen grondslag. De leiding van dit verbond gaat bij haar werkzaamheid van beginselen uit, die met de jarenlang gehuldigde politieke, op klassenstrijd gerichte, doelstelling van het verbond en met zijn tot het begin van den oorlog onderhouden nauwe verbinding met het internationale marxisme overeenstemt. Deze algemeene houding, die met de nationaal-socialistische opvattingen niet in overeenstemming te brengen is, sluit een positieve samenwerking met de betrokken instanties van den Rijkscommissaris uit.

De Rijkscommissaris heeft daarom met ingang van 16 Juli '40 aan het bestuur van het Nederl. Verbond van Vakvereenigingen iedere verdere werkzaamheid verboden en in zijn plaats een nieuw bestuur in den vorm van een bewindvoerder aangesteld. Tot bewindvoerder is benoemd de heer H. J. Woudenberg te Amsterdam. Het nieuwe bestuur heeft het recht alle maatregelen te treffen, welke op organisatorisch, personeel of financieel gebied bij het N.V.V. of zijn aangesloten vakvereenigingen in het belang der leden en in het belang van den waarborg van hun rechten noodzakelijk zijn.
De arbeid van den bewindvoerder is heden begonnen.

Het doel van deze maatregelen bestaat niet daarin, de rechten en aanspraken, die de Nederlandsche arbeider tegenover de vakorganisaties heeft verworven en waarvoor hij jarenlang zijn bijdragen heeft gestort, prijs te geven of de sociale voorzieningen der vakorganisaties af te breken. Deze moeten, zooals de Rijkscommissaris uitdrukkelijk heeft bevolen, in vollen omvang behouden en bovendien zooveel mogelijk uitgebreid of verbeterd worden; op dezen grond is ook afgezien van een opheffing van de socialistische organisaties. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. N.V.V. 3269 D)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Vrije Universiteit. - Jaarvergadering. —**
Te Utrecht heeft de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Geref. Grondslag 11 Juli haar zestigste jaarvergadering gehouden. Dr. H. Colijn hield als president-directeur der Vrije Universiteit de openingsrede, waaraan wij het volgende ontleenen:
Spr. zeide, naar aanleiding van de zeer bijzondere omstandigheden waaronder deze jaarvergadering werd gehouden, dat het een voorrecht is, in deze bewogen dagen den bijbel te hebben: God is het ten slotte, die ons door dit leven leidt, en die het spoor trekt, dat wij te volgen hebben. Daardoor worden het bewogen hart en het soms steigerende verstand weer tot rust gebracht. Spr. bracht voorts in herinnering, dat de Vrije Universiteit, met drie faculteiten en vijf hoogleeraren begonnen, thans 17 gewone hoogleeraren in deze faculteiten heeft; de vierde faculteit omvat drie gewone hoogleeraren en drie lectoren, en verder zijn er nog vier buitengewone hoogleeraren, een privaat-docent en vijf docenten in de didactiek. Deze groei is wonderlijk als men bedenkt, dat „de mannen achter den ploeg en de meeltrog," naar Kuypers teekenend woord, hun penningen voor de Vrije Universiteit hebben geofferd. Ook de gereformeerde vrouwen hebben voor de vierde faculteit en de geldmiddelen in het algemeen belangrijk werk gedaan.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 3355 B)**

B. **NOORWEGEN EN DE OORLOG 1940. — Koning Haakon's weigering om af te treden. - Commentaren.**
Oslo, 10 Juli. (D.N.B.) — Het vraagstuk betreffende de Noorsche grondwet vormt het voornaamste onderwerp van de Noorsche pers. „Tidens Tegn" wijst erop, dat alle politieke partijen van Noorwegen hebben deelgenomen aan de beraadslagingen van het presidium van het Storting, die geleid hebben tot den brief aan den Koning. Het tot den Koning gericht verzoek, af te treden, werd dus gesteund door de breedste kringen van het politieke leven van Noorwegen.
„Aftenposten" schrijft: Het is zeker niet eenvoudig en ook smartelijk met een traditie te breken. Een nieuwe orienteering is echter daarom noodzakelijk, opdat het Noorsche volk en de Noorsche staat verder kunnen leven. Om dit te bereiken, moet een nieuwe ordening van den staat worden geschapen.
De pers blijft verder aandacht besteden aan de briefwisseling tusschen den voorzitter van het Storting en den Koning. „Aftenposten" spreekt van een „nieuwe richting van het Noorsche staatsbestuur". Het blad van de boeren „Nationen" schrijft, dat een beslissing onvermijdelijk is.
„Willen wij aan de zijde van den Koning den oorlog met de bezettende macht voortzetten of willen wij den weg van den vrede kiezen, in tegenstelling tot den Koning? Dat is de vraag, maar ook is het duidelijk hoe het antwoord in het belang van het Noorsche volk zal uitvallen. De beslissing zal genomen worden door de gekozen vertegenwoordigers van het Noorsche volk." (De Tijd)
(Vor. ber. Koning Haakon 4255 A)

C. **DENEMARKEN EN DE OORLOG 1940. — Regeeringsverklaring van Stauning. —**
Uit Kopenhagen meldt D.N.B.: Minister Stauning heeft op 9 Juli voor de radio een redevoering uitgesproken over de reorganisatie van de Deensche regeering. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Taak van het nieuwe ministerie is vooral loyale samenwerking ten uitvoer te leggen met de naburige natie en met de autoriteiten, die op het oogenblik in het land zijn. Het Deensche volk heeft sterke nationale gevoelens, maar het staat met sympathie en goeden wil gereed om de goede en vriendschappelijke verhouding in de eerste plaats met de Duitsche natie in stand te houden, met wie de samenwerking de natuurlijkste zaak is. Het Deensche volk moet voortgaan in zijn reeds eerder bevestigde loyauteit. Alleen daardoor kan het recht behouden blijven om de Deensche zelfstandigheid in de toekomst in stand te houden. (Nieuwsblad v. d. Noorden)
(Vor. ber. Min.-pres. Stauning 4208 B)

D. **NEDERLAND. — Buitenlandsche fondsen. - Handel daarin verboden. —**
De waarnemende secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het departement van Financiën, heeft in een beschikking bepaald, dat de handel in buitenlandsche fondsen verboden is.
Als buitenlandsche fondsen worden aangemerkt die effecten, welke ingevolge de deviezenverordening 1940 art. 2 lid 2 als buitenlandsch zijn aan te merken.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Heropening beurzen 4291 D)

E. **CUBA. — Kolonel Batista tot president gekozen. —**
Havanna, 15 Juli. (Stefani) — Bij de presidentsverkiezingen heeft kolonel Batista een groote stemmenmeerderheid verworven.
Er hebben zich ernstige wanordelijkheden voorgedaan, waarbij verscheidene dooden en gewonden vielen.
(Batista is als president de opvolger van Machado.)
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Pres. Machado 3079 B)**

F. **NEDERLAND. — Filmkunst. - Geen Engelsche en Fransche films meer. —**
Met ingang van 26 Juli 1940 zullen geen Engelsche en Fransche films in de bioscoop-theaters meer mogen worden vertoond. Daarentegen mogen wel Amerikaansche films in Nederland worden gedraaid, doch dan uitsluitend die, welke ook in Duitschland zijn vertoond. Zoo worden bijvoorbeeld de Fox-films, de films van Warner Brothers van vertooning uitgesloten, terwijl van de Paramount enkele films in de theaters zullen mogen worden vertoond. (Telegraaf)

G. **NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. - Bijeenkomst te Den Haag. - Gulden Sporenslag-herdenking. —**
In de groote zaal van den Dierentuin te Den Haag heeft de N.S.B. 11 Juli in verband met den Gulden Sporenslag een zeer druk bezochte bijeenkomst gehouden onder voorzitterschap van baron Van Haersholte van Haerst, die er de aandacht op vestigde, dat dit de eerste openbare bijeenkomst was van de N.S.B. in zwart hemd.
Na de pauze sprak de leider ir. A. A. Mussert, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Honderdduizenden eenvoudigen is — aldus spr. — de grond onder de voeten weggezonken. Tegenover dezen staan wij, die blijmoedig in de toekomst blikken en die weten, dat Europa een toekomst tegemoet gaat, zoo schoon als nooit tevoren. Maar wat er ook is veranderd, de zondebok is gebleven en die zondebok is de N.S.B. Er zijn op het oogenblik velen, die zeggen, dat het beter is dat de Duitschers ons regeeren dan de N.S.B. Zij willen een schijn-eenheid tegen de N.S.B.; een nieuw soort E.D.D., aan welker hoofd de commissaris der provincie Groningen, Linthorst Homan, zou staan. Maar dat gaat niet meer, want er zou alleen een schijn van kans zijn, als het volk zich daarmee zou kunnen vereenigen, maar dat zal het nooit doen.
Als er geen N.S.B. zou zijn geweest, zou ons volk geen toekomst meer hebben en ieder, die zich tegen de N.S.B. keert, om welke reden dan ook, verraadt

zijn volk, is een volksverrader. Tien procent van het Nederlandsche volk zal nooit door de N.S.B. worden gewonnen en onbereikbaar blijven, maar 80 pct., die tusschen de N.S.B. en die 10 pct. staan, zal zij tot zich kunnen trekken.
Spr. zette vervolgens uiteen, dat Vlamingen en Hollanders bijeen hooren, zij hebben zich evenals andere Germaansche volken door de eeuwen gehandhaafd. Wanneer de Duitschers straks door de straten van Londen zullen trekken, dan zullen wij zeggen: Broeders, jullie zijn nog beter geslaagd dan wij, die het tot Chatham hebben gebracht, doch toen weer terug moesten. (Haagsche Courant)

A. **NEDERLAND. — Nieuwe distributiegoederen aangewezen. —**
's-Gravenhage, 13 Juli. — In het verordeningenblad is opgenomen een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij, waarbij met ingang van 14 Juli, als distributiegoederen in den zin van de Distributiewet 1939 worden aangewezen rijst, gebroken rijst, rijstemeel, gort, havermout, havervlokken, grutten, maizena, griesmeel, puddingpoeders, spaghetti, macaroni en vermicelli.
Voorts zijn met ingang van 14 Juli als distributiegoederen aangewezen boter, margarine, spijsvetten en spijsolie. (Verordeningenblad no. 10, 13 Juli '40)
(Vor. ber. Distributie 4244 D)

B. **PHYSICA. — „Omkeerbare toestandsveranderingen bij moeilijk smeltbare metalen". —**
In de op 1 Juli gehouden vergadering van de Koninklijke Nederlandsche Akademie van Wetenschappen, welke niet openbaar was, heeft prof. dr. F. M. Jaeger uit Groningen gesproken over: „Omkeerbare toestandsveranderingen bij moeilijk-smeltbare metalen".
Alle deze metalen, aldus spr., behooren tot de groepen vier en acht van het periodieke stelsel der elementen en hebben de atoomnummers 22 tot 28, 40 tot 46 en 72 tot 78. Hun smelttemperaturen liggen tusschen ca. 1500° Celsius en ca. 3500° C., en vele hunner bezitten groote technische beteekenis. Spr. stelt in het licht, dat de opsporing der temperaturen, waarbij — onder den druk van één atmosfeer — omkeerbare toestandsveranderingen in deze metalen optreden, in het Groningsche laboratorium steeds volgens uiteenloopende methoden plaats had, zoodat aldus een veelzijdige contrôle der verkregen gegevens mogelijk werd. Behalve door de nauwkeurige calorimetrische bepaling van de absolute warmte-capaciteit dezer metalen in hare afhankelijkheid van de temperaturen, werden tevens metingen verricht betreffende den temperatuur-coëfficient van de soortgelijke warmte, van den electrischen weerstand, van de thermische uitzetting en van de thermo-electrische kracht, en wel met behulp van twee optisch-gekoppelde galvanometers met fotografische registratie, zoodat de volledige krommen voor alle temperaturen binnen het onderzochte interval opgeteekend konden worden en aldus ook de kleinste onregelmatigheden in die krommen terstond in het oog moesten vallen. Met enkele voorbeelden van eenige dezer zoo verkregen resultaten bij het ijzer en het kobalt werd het gezegde nader toegelicht.
Meer in het bijzonder behandelde spreker vervolgens de negen elementen van de z.g. achtste groep van het periodieke systeem: de zich over een twintigtal jaren uitstrekkende onderzoekingen omtrent deze elementen werden toch enkele maanden geleden afgesloten en ten einde gebracht met de voltooide studie van het kobalt, zoodat thans een volledig overzicht van deze elementengroep kan worden gegeven. Daarbij blijkt nu, dat de vier eerste elementen der groep: het ijzer, het kobalt, het nikkel en het ruthenium in hooge mate het verschijnsel der omkeerbare toestandsveranderingen vertoonen: bij het ijzer worden vier, bij het kobalt en het nikkel drie, bij het ruthenium zelfs vijf verschillende vaste modificaties aangetroffen, die alle slechts binnen scherp-begrensde temperatuurgrenzen de stabiele vormen dezer stoffen vertegenwoordigen. In schrille tegenstelling tot deze vier elementen der groep staan nu de vier laatste: het palladium, het osmium, het iridium en het platina, bij welke geen zweem van zulke omkeerbare toestandsveranderingen te onderkennen is, doch waarbij binnen het geheele, een 1650 graden omvattende temperatuursgebied, steeds slechts één enkele phase optreedt, een feit, waarvan de practische beteekenis voor het gebruik dezer metalen als vergelijkingsobjecten bij het onderzoek bij hooge temperaturen niet te hoog kan worden aangeslagen.
Tusschen deze vier laatste en de vier eerste termen der groep staat dan, — als een middelpunt — het rhodium, waarbij zich — bij wijze van overgang — het verschijnsel der dynamische allotropie openbaart: het gelijktijdig optreden naast elkaar van twee omkeerbare toestanden van het metaal, die bij elke temperatuur tusschen 0 en 1650° C., voortdurend met elkaar in een beweeglijk evenwicht staan, zoodat het rhodium bij iedere temperatuur uit de beide (cubische) vormen het continu-variabele verhouding hunner hoeveelheden bestaat. Aldus blijkt de achtste groep der elementen, ook ten aanzien dezer verschijnselen, zich ongetwijfeld als eene onverbreekbare eenheid te manifesteeren.
(Nieuwe Rotterd. Crt.)

C. **JAPAN. — Kabinet-Jonai afgetreden. —**
Tokio, 16 Juli. (D. N. B.) Het kabinet-Jonai is afgetreden.
De Japansche minister van Oorlog, Hata, heeft vandaag volgens Domei minister-president Jonai, kort voor zijn aftreden opgezocht en hem mededeeling gedaan van de houding van het leger ten aanzien van de ontworpen nieuwe politieke structuur van Japan. (Telegraaf) **(Vor. ber. Kabinet-Jonai 4101 A)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Defensie: 5 milliard. - „Twee-Oceanen-vloot". - President Roosevelt weder candidaat voor het presidentschap. —**
President Roosevelt vraagt vijf milliard.
Washington, 10 Juli. (D.N.B.) — Met de uitdrukkelijke verzekering, dat de Vereenigde Staten noch hun wapens zullen gebruiken in een aanvalsoorlog, noch hun mannen zouden uitzenden om deel te nemen aan Europeesche oorlogen, heeft president Roosevelt vandaag in een speciale boodschap aan het Congres nog 4.848.000.000 dollar gevraagd voor militaire doeleinden. **(V. b. Defensie 4282 A; Crediet 4263 A)**

„Twee-Oceanen-vloot".
Washington, 11 Juli. (D.N.B.) — De Amerikaansche Senaat heeft de reeds door het Huis van Afgevaardigden behandelde wetsvoorstellen aangenomen, waarbij wordt voorzien in den bouw van een „Twee-Oceanen-vloot" tot 1946 en waarvoor 4 milliard dollar worden uitgetrokken. **(Vor. ber. Marine 4292 B)**

President Roosevelt weder candidaat voor het presidentschap.
Chicago, 18 Juli (Stefani) — De democratische afgevaardigden hebben op hun partijdag met 947 van de 1095 stemmen Roosevelt aangewezen als candidaat voor het presidentschap. (De Tijd — Telegraaf)
(Vor. ber. Presidentschap 4292 B)

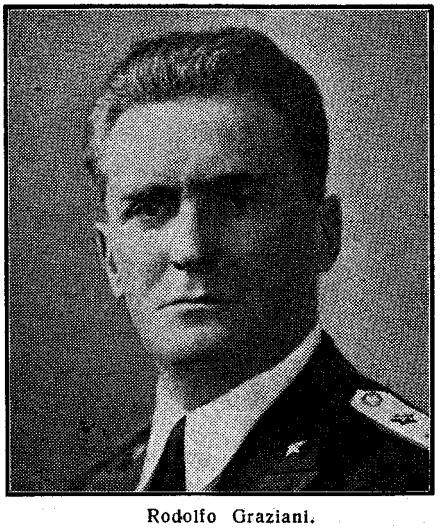
E. **RECHTSZAKEN. — Begunstiging van den vijand.- Pensionhouder krijgt 5 jaar. —**
's-Gravenhage, 10 Juli. — Voor den Duitschen krijgsraad is heden in het gebouw van den Bevelhebber der Ordnungspolizei (Plein no. 1, vroeger dep. van Koloniën), een strafzaak behandeld, welke in het Duitsche strafwetboek „Feindbegünstigung" wordt genoemd.
Het ging hier om een pensionhouder te Scheveningen, die in de laatste dagen van Mei pogingen had aangewend om Nederlandsche militairen te vinden, die bereid zouden zijn tot vertrek naar Engeland om in het Britsche leger dienst te nemen. De pogingen waren niet geslaagd.
Hiermede rekening houdende, eischte de aanklager een tuchthuisstraf voor den tijd van acht jaren.
De Krijgsraad legde een straf van vijf jaren op.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Veroord. bedrijfsl. 4294 C)**

F. **NEDERLAND. — Nationaal Comité voor economische samenwerking. —**
Ten einde hier te lande de thans zoo noodige samenwerking op economisch gebied te bevorderen is, na overleg met den secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, dr. H. M. Hirschfeld, dezer dagen een Nationaal Comité voor Economische Samenwerking gevormd, onder voorzitterschap van dr. F. H. Fentener van Vlissingen te Utrecht.

Het comité zal in samenwerking met de reeds bestaande organisaties van het bedrijfsleven trachten:
1. een doeltreffende coördinatie tusschen alle bedrijfstakken en geledingen van ons bedrijfsleven, zooals handel, nijverheid, scheepvaart, landbouw enz. tot stand te brengen;
2. het contact met de autoriteiten te bevorderen en te vergemakkelijken;
3. aan de aanpassing, die op economisch gebied thans noodig is, practische leiding te geven.
(Telegraaf)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van Rijkskanselier Adolf Hitler. - Laatste beroep op het gezond verstand van Engeland. - Samenvatting van de rede.-** Berlijn, 19 Juli (D.N.B.). Hedenavond om 7 uur is de Duitsche Rijksdag bijeengekomen voor het aanhooren van een verklaring van Hitler. Graaf Ciano woonde de zitting bij.
Volgens een niet-officieele samenvatting van Hitlers rede wees de Führer in de eerste plaats op het doel van deze verklaring. Daarop sprak hij over het reeds in het partijprogram opgenomen oogmerk om tot herziening van het verdrag van Versailles te komen, waarbij hij in het bijzonder den nadruk legde op den wensch, dat dit langs vreedzamen weg zou geschieden.
De Führer schetste verder het ontstaan en het verloop van den oorlog. Hij deed daarbij uitvoerige mededeelingen over de expeditie in Noorwegen.
Uit de uiteenzettingen van Hitler bleek voorts, dat men reeds van het begin van den oorlog af van plan was geweest om bij den strijd in het westen de Maginotlinie te doorbreken. Pas toen het zeker was, dat de tegenstander den inval in het Ruhrgebied via België en Nederland wilde doen, volgde op 10 Mei de tegenaanval, waarbij de grenzen van deze twee staten werden overschreden. .
Van groot belang waren vervolgens de door Hitler uiteengezette grondbeginselen der daarop volgende operaties. De houding en de prestaties van de leiding en van den troep waren boven allen lof verheven. Legerleiders die zich bijzonder onderscheidden en in de eerste plaats Hermann Göring, kregen de hun toekomende onderscheiding.
Hitler herinnerde er voorts aan, dat van oudsher twee doeleinden op zijn buitenlandsch politiek program hebben gestaan, nl. ten eerste oprechte vriendschap met Italië en ten tweede het tot stand brengen van een dergelijke verhouding met Engeland.
Hij bracht zijn spijt tot uitdrukking over het feit, dat het niet gelukt is, met Engeland tot de gewenschte verhouding te geraken, die voor beide mogendheden een zegen zou zijn geweest.
Des te sterker legde Hitler den nadruk op zijn vreugde, dat dit met Italië wèl mogelijk is geweest. Hij stelde hierbij Mussolini's genialiteit op den voorgrond.
De Führer wees vervolgens op het nut dat Duitschland van Italië's houding heeft gehad, en zette uiteen, dat de deelneming van Italië aan den oorlog in elk opzicht uit eigen beweging is geschied. Na dank te hebben gebracht aan Italië, ging Hitler voort met te constateeren, dat de samenwerking met deze mogendheid in politiek en militair opzicht volkomen is. De Führer gaf vervolgens uitdrukking aan de overtuiging dat de overwinning het onrecht dat beide volken is aangedaan, zal uitwisschen.
Uit Hitlers rede bleek voorts, dat de Duitsche weermacht na de overwinningen sterker is dan ooit te voren, sterker dan vóór den 10en Mei 1940. Van de levensomstandigheden van de Duitsche weermacht en van het Duitsche volk kon, aldus verklaarde Hitler, hetzelfde worden gezegd.
De voedselvoorziening van het volk is voor elken duur van den oorlog verzekerd.
Hitler sprak voorts o.a. over de verwachtingen van vijandelijke staatslieden, dat er een nieuwe verwijdering zou ontstaan tusschen Duitschland en Rusland. Hij verklaarde deze verwachtingen voor onjuiste conclusies.
Nadat Hitler nogmaals gewezen had op den 6den October van het afgeloopen jaar en het beroep dat hij toen op Engeland en Frankrijk heeft gedaan, wees hij er op dat hij toentertijd den juisten kijk op de komende gebeurtenissen had gehad.
Hoewel hij wist, aldus verklaarde Hitler, hoe de gebeurtenissen zich zouden afspelen, verlangde hij toen niet anders, dan den vrede. Zij die belang hadden bij de bewapening, hebben het echter anders gewild.
Op dit punt van de rede onderwierp Hitler de dingen die mogelijkerwijze nog zouden geschieden aan een beschouwing. Hij wees er op, dat de belanghebbenden bij de bewapening naar Canada zouden gaan, maar dat het volk in Engeland zou blijven.
Hitler zette hierna uiteen, dat het niet zijn bedoeling was, oorlog te voeren, maar dat hij een nieuwen, socialen staat van de hoogste cultuur wilde opbouwen.
De Führer wees hierbij op een onlangs door Churchill gehouden rede, waarin deze er opnieuw den nadruk op gelegd heeft, dat hij den oorlog wenscht. Hitler wees op de gevolgen hiervan, en verklaarde dat door het Duitsche antwoord onzegbaar leed over millioenen menschen zou komen. Hij sprak de profetische woorden uit, dat daardoor een groot wereldrijk uiteen zou worden geslagen, dat hij nooit bedoeld heeft te vernietigen. Want, aldus verklaarde Hitler, het treffen zou slechts met de volledige vernietiging van een van beide tegenstanders kunnen eindigen. „Churchill, aldus Hitler, moge er dan van overtuigd zijn, dat dit Duitschland zal zijn, hij, Hitler, weet dat het Engeland zal zijn." In een laatste beroep op het verstand, verklaarde Hitler met nadruk, dat hij geen reden zag, die tot voortzetting van dezen oorlog kon dwingen.
Hitler gaf de mogelijkheid in overweging, dat Churchill dit beroep wel weer zou negeeren. „Van Duitsche zijde, aldus de Führer, is echter in ieder geval nog een laatste gelegenheid geboden." (Alg. Hbld.)
(V. b. Rijkskanselier Hitler 4291; Vredesvoorst. 3975)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. —**

Rodolfo Graziani.

Opperbevelhebber van het Italiaansche leger in Noord-Afrika en gouverneur van Libye.
(Vor. ber. Graziani 4284 D)

C. **NEDERLAND. — Aantal Nederlanders in hechtenis genomen, in verband met de behandeling der Duitschers in Indië. - Postzending naar koloniën gestaakt. —**
Het A. N. P. meldt op 19 Juli: Terwijl de instanties

van de Duitsche weermacht en van het Duitsche burgerlijke bestuur zich van het oogenblik der Nederlandsche capitulatie af, moeite hebben gegeven de betrekkingen tusschen het Duitsche Rijk en de Nederlanden in vreedzame banen te leiden en het herstel van de normale verhoudingen te bespoedigen, heeft de regeering in Nederl.-Indië niet opgehouden zich op bijzonder Duitsch-vijandige wijze te gedragen en zonder rekening te houden met de verhoudingen in het moederland, maatregelen in stand gehouden, welke door het Duitsche Rijk niet langer voorbijgezien en geduld kunnen worden.
Nadat tot op heden in Nederlandsch-Indië meer dan 2000 Duitschers, waaronder vrouwen en kinderen, geïnterneerd gehouden en op de smadelijkste wijze behandeld worden, heeft men zich thans van Duitsche zijde genoodzaakt gezien, tegenmaatregelen niet langer uit te stellen.
Dientengevolge is gisteren een aantal Nederlandsche onderdanen, die voor het grootste deel met het koloniaal bestuur in betrekking staan, in hechtenis genomen.
Het zal van het inzicht van de beslissende krachten in Nederlandsch-Indië afhangen, hoelang deze toestand gehandhaafd moet blijven.
De aanneming van postzendingen voor de Nederlandsche koloniën is tot nader order gestaakt.
(Alg. Handelsblad)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Hermann Göring Rijksmaarschalk. —
Rijkskanselier Hitler heeft in zijn Rijksdagrede van 19 Juli medegedeeld, dat veldmaarschalk Hermann Göring tot Rijksmaarschalk is bevorderd.
Voorts is een aantal Duitsche „generalobersten" tot veldmaarschalk bevorderd. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Veldmaarschalk Göring 4194)

B. NEDERLAND. — Marxistische partijen onder leiding van een Commissaris. - Mr. M. M. Rost van Tonningen benoemd. —
's-Gravenhage, 20 Juli. — De volgende officieele verklaring is heden op de persafdeeling van het Rijkscommissariaat afgelegd:
Daar de in Nederland bestaande Marxistische partijen, in haar leiding, op grond van haar klassenstrijdmentaliteit, van haar internationale verbindingen en beïnvloeding door onder leiding van Franschen en Engelschen staande internationalen, alsmede van de steeds systematisch door haar gevoerde hetze tegen het naburige Duitsche rijk en het nationaal-socialisme geenerlei waarborg bieden, dat de gewenschte Duitsch-Nederlandsche samenwerking op de gebieden van den wederopbouw, van de werkloosheidsbestrijding en van de opheffing van de sociale positie van de breede lagen der Nederlandsche bevolking, in het bijzonder van de arbeiders, kan worden verwerkelijkt, is een regelend ingrijpen, dat dezen ongezonden toestand opheft, niet langer te vermijden geweest.
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft dan ook verordend dat de sociaal-democratische arbeiderspartij (s.d.a.p.), de revolutionnair-socialistische arbeiderspartij (r.s.a.p.) en de communistische partij Nederland (c.p.n.) onder de uitsluitende leiding en het uitsluitend beheer van een commissaris worden gesteld. Op dezen commissaris gaan terstond alle rechten en volmachten van de leiding zonder onderscheid, of het gaat over afzonderlijke personen of colleges van personen, over. Hij is gerechtigd alle vereischte maatregelen van organisatorischen, personeelen of financieelen aard te treffen.
Tot commissaris met den bovenomschreven bevoegdheidskring is mr. Rost van Tonningen benoemd. Hij heeft de hem overgedragen bevoegdheden heden op zich genomen.
Een van de belangrijkste taken van dezen commissaris zal het zijn, de sociale waarden en instellingen, die in de verschillende organisaties van de S.D.A.P. voorhanden zijn, voor de leden te behouden en bovendien onder gebruikmaking van de zich thans voordoende nieuwe mogelijkheden nog aanzienlijk uit te breiden.
In den loop van deze inwendige saneering en versterking zal aan de arbeiders de gelegenheid worden geboden, zich uit eigen krachten een nieuwe leiding te geven, welke de groote idealen en doeleinden, van welke de pioniers van het Nederlandsche socialisme vervuld waren, welker verwezenlijking echter door de internationale verwatering en rassenvreemde beïnvloeding van de sociaal-democratische partijen sterk werd benadeeld, in vollen omvang zal kunnen verwerkelijken. Dit saneerings-proces moet door geschikte maatregelen van den commissaris tegen iederen reactionnairen aanval van buiten af beschermd worden.
Naar aanleiding van deze officieele publicatie is er van Duitsche zijde nog op gewezen, dat in de roode internationale de Nederlandsche Marxisten steeds een groote rol hebben gespeeld. Het heeft in Duitschland, aldus zeide ter persconferentie de heer Janke, veel kwaad bloed gezet, dat de Nederlandsche marxistische partijen zich zelfs, toen de oorlog was uitgebroken, niet uit de internationale organisaties hebben teruggetrokken. Nog erger, in strijd met de Nederlandsche neutraliteit hebben vertegenwoordigers van S.D.A.P. en N.V.V. herhaaldelijk nog conferenties, o.m. in Parijs, bijgewoond, waar in het bijzonder gesproken werd over de mogelijkheden, om de neutralen in de blokkade van Duitschland in te schakelen. Critiek hierop en protesten hiertegen hebben geen succes gehad, ook niet bij de Nederlandsche regeering.
In de tweede plaats is er de langdurige hetze vóór den oorlog door deze partijen tegen het Duitsche Rijk en het nat.-socialisme gevoerd. Wel is waar heeft de Nederlandsche regeering dit optreden, toen de oorlog was uitgebroken, weten terug te dringen, doch deze hetze-campagne bleek reeds jarenlang georganiseerd te zijn.
En in de derde plaats is er aan Duitsche zijde zeer groot bezwaar, dat in de leiding van deze partijen de Joden steeds een onevenredig groot aandeel hebben gehad. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Mr. M. M. Rost van Tonningen 4245 D)

C. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Oorlogsuitgaven 9.5 millioen pond per dag.
De Engelsche kanselier van de schatkist, Kingsley Wood, heeft in het Lagerhuis ten aanzien van het credietvoorstel van 1 milliard pond sterling verklaard, dat de door het parlement in Maart goedgekeurde 700 millioen pond sterling bijna zijn opgebruikt. De dagelijksche oorlogsuitgaven hebben de laatste vier weken 7,5 millioen pond bedragen. De dagelijksche kosten van den verdedigingsdienst zijn sinds Maart van 4 tot 6,5 millioen pond gestegen. Het is onmogelijk de toekomstige uitgaven te voorzien, doch er mag noch op geld noch op andere middelen bespaard worden, zoolang de „weg naar de overwinning" niet is afgelegd.
De thans gevraagde som moet uitsluitend voor oorlogsdoeleinden dienen. Voor sociale en andere diensten evenwel zijn nieuwe hooge bedragen noodig. Het totaal bedrag der noodzakelijke nationale uitgaven bedraagt bijna 9,5 millioen pond per dag. Het verschil tusschen ontvangsten en uitgaven wordt steeds grooter. Daarom moet zeer spoedig tot een nieuwe verzwaring der belasting ter dekking van de oorlogsuitgaven worden overgegaan. Tenslotte verklaarde de minister, dat alle onnoodige uitgaven beperkt moesten worden en dat het spaargeld van de groote en kleine spaarders naar de schatkist moet worden toegeleid. Het nieuwe credietvoorstel werd door het Lagerhuis aangenomen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Oorlogskosten 4042)

A. NEDERLAND. — De maatregel tegen de marxistische partijen. - Politiek bestaan der organisaties geëindigd. - Mr. M. M. Rost van Tonningen over zijn nieuwe taak. —

De op 20 Juli benoemde commissaris voor de S.D. A.P., de R.S.A.P. en de C.P.N., mr. M. M. Rost van Tonningen, heeft dien avond een radio-rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zei:

De gebeurtenissen der laatste weken hebben in het bijzonder de Sociaal Democratische Arbeiderspartij en het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen in hun diepste wezen beroerd.

In deze organisaties hebben Nederlandsche arbeiders en arbeidsters tientallen jaren voor hun socialistisch ideaal gestreden. Ontzaglijke offers zijn gebracht ter verwezenlijking van die idealen, welke belichaamd zijn in de herinnering aan Pieter Jelle Troelstra.

Een tragisch noodlot heeft gewild, dat het eerbied afdwingende idealisme, waarmede de socialistische arbeiders den strijd voor lotsverbetering zijn begonnen, in den loop van het moderne parlementarisme geleidelijk in rook is opgegaan.

De arbeidersbeweging werd niet alleen van boven af in het parlement gesaboteerd, maar bovendien door het politieke christendom van binnenuit gespleten. Ondanks deze innerlijke breuk, ondanks de ontzaglijke tegenwerking waarmede de ware strijders voor het socialisme hebben te kampen gehad, is echter ontzaglijk veel bereikt.

Ieder Nederlander, die onbevooroordeeld den arbeid van de laatste halve eeuw in vogelvlucht overziet, zal tot de erkenning komen, dat zoowel in de S.D. A.P. als in het N.V.V. menig idealist even hard voor de lotsverbetering van den arbeider heeft gestreden als in het volksche socialisme onzer dagen. Maar eveneens dwingt deze terugblik ons tot de erkenning, dat het ideaal zelf, de verwezenlijking van een socialistische gemeenschap, niet werd bereikt.

Ook de Nederlandsche arbeiders bevinden zich thans plotseling voor een ware omwenteling in de socialistische wereldbeschouwing. Als een stormwind is de nieuwe tijd over Europa gegaan. Het gevaar bestond dat in deze geweldige revolutie de waarden, die door de moderne arbeiders der vakbeweging zoo zorgvuldig werden gehoed, door onverantwoordelijke acties zouden worden aangetast.

Het is aldus spr. een dwingend gebod voor de Nederlandsche volksgemeenschap om de arbeiders, die in de S.D.A.P. en in het N.V.V. zijn samengevat, in de gelegenheid te stellen uit de kracht van hun eigen persoonlijkheid den weg tot het nieuwe Europa te vinden.

Als dan ook vandaag de Nederlandsche gemeenschap misschien verrast is geworden door het besluit dat de leiding van de S.D.A.P. van haar functies is ontheven, dan is de uitsluitende bedoeling daarvan, dat uit de rijen van de arbeiders zelf de nieuwe leiding op zal staan.

De krachten, die in de arbeidersbeweging leven, kunnen zich op korteren of langeren termijn openbaren. Doch zij hebben het recht te verlangen, dat in de vorming van het nieuwe van buitenaf niet ruw worde ingegrepen.

De vormen van het nieuwe socialisme moeten door de arbeiders zelf worden gevonden, slagen de arbeiders hier niet in, dan blijft het socialisme een hersenschim en dan zal over eenige tientallen jaren hetzelfde moeten worden geschreven wat Lammers bij het 25-jarig jubileum als parlementariër van ir. J. W. Albarda opmerkte: „Wat de vakbeweging niet tot stand vermocht te brengen, is het scheppen van een bestaanszekerheid voor de volksmassa".

Waarom werd nu de leiding van de oude S.D.A.P. van haar functie ontheven?

Deze leiding heeft, zoo ging spr. verder, de stuwkracht gemist om het diepe verlangen der arbeiders naar maatschappelijke vernieuwing ook maar in eenigszins voldoende mate te bevredigen. Zij heeft in den politieken strijd zoo zeer haar beginselen verzaakt door het aangaan van coalities met partijen van een lijnrecht tegengesteld beginsel, dat van haar niet te verwachten was, dat zij die vernieuwing zou kunnen leiden.

De weg naar een betere toekomst kan door nieuwe leiders gewezen worden, die van onderop uit de rijen der arbeiders voortkomen.

Deze nieuwe leiders hoeven slechts aan te knoopen bij de oorspronkelijke idealen van Nederlandsche socialisten; kunnen zij deze in vervulling brengen, dan zal het heele Nederlandsche volk hun dank weten.

Het treft smartelijk om te zien, hoe velen in hun jonge en vurige jaren met groote bezieling aan een waarlijk socialistisch ideaal hebben gewerkt. Hoe zij hun beste krachten hebben gegeven om de schoonste ideeën van den mensch in zijn arbeid uit te dragen en hoe deze velen hebben moeten waarnemen, hoe hun zuiver pogen meer en meer werd verstikt. Zij hebben de oogen voor eeuwig gesloten, zonder de vervulling van hun levensideaal te hebben beleefd. Tegenover de nagedachtenis van deze idealisten, hebben wij den duren plicht om de jonge krachten, die in dezen tijd zich in de arbeidersbewegingen beginnen te openbaren, uit alle macht te steunen.

Zelden is de nood in een volk zoo hoog gestegen als op het oogenblik in het onze. De verschrompeling van de welvaart heeft een werkloosheid veroorzaakt, die ondervoeding en lichamelijke ondermijning tot een schrikbarenden omvang heeft doen stijgen.

Het grenst aan beleedigende schijnheiligheid als men aan deze ontzettende gevolgen van het kapitalistische systeem zou willen voorbijgaan en over geestelijke waarden zou willen spreken, alvorens de materieele vraagstukken op te lossen. De hooge nood dwingt ons als eerste socialistische eisch te stellen, den arbeider datgene te geven, wat de socialistische strijders hebben samengevat onder den kreet: „Vrijheid, Arbeid, Brood".

In de waarachtige socialistische gemeenschap worden de werkers van een volk zoodanig in hun productiekracht gericht, dat zij niet volgens het winstprincipe over de bedrijven worden verdeeld. of daaruit worden gestooten. Neen, de arbeidsgemeenschap van het volk moet op de vervulling van de noodzakelijkste levensbehoeften in de eerste plaats worden gericht.

De optrekking van een werkplan, dat de nood van de arbeidersmassa's kan lenigen, is in de eerste plaats een taak van de arbeiders zelf. Dat zij tot degelijken arbeid in staat zijn, heeft het Plan van den Arbeid bewezen. Doch men zou hier willen vragen waarom de leiding van de S.D.A.P. dit plan niet heeft ten uitvoer gelegd, toen zij aan het roer was. Niet alleen in de S.D.A.P. en het N.V.V., doch ook in andere bewegingen en in de politieke partijen zijn het deskundigen geweest, die door hun opbouwende gedachten de oplossing van deze meest dringende vraagstukken van den arbeid van het volk hebben bijgebracht.

De tijd is voorbij, dat men elkander kan beoorlogen en dat de geldverdieners den opbouw-arbeid van de deskundigen kunnen saboteeren. Wie waarlijk voor zijn kinderen een betere toekomst wil scheppen, dan die der proletarische, vacantielooze levens der arbeidersklasse in het algemeen, moet nu de handen ineen slaan met een ieder, die aan de werkgemeenschap van het Nederlandsche volk wil deelnemen.

Drie eischen. — Een socialistische arbeidersklasse dient dan ook aan elk bewind de volgende eischen te stellen:

1. Het onmiddellijk ontwerpen van een arbeidsplan voor het Nederlandsche volk, dat de productie voor de eigen behoeften in de toekomst binnen de wordende Europeesche gemeenschap zal waarborgen.
2. De inschakeling van alle arbeiders ten einde de werkloosheid op te heffen en een gewaarborgde

vacantie, met behoud van loon, te kunnen invoeren. 3. De organisatie van ontspanning door de opening van reisgelegenheid in deze vacantiedagen.

Met dezen laatsten eisch betreden wij het gebied van de cultuur. Het zou een miskenning zijn van hetgene wat N.V.V. en S.D.A.P. hebben tot stand gebracht, als men aan den cultuurarbeid van de socialistische arbeiders zou voorbijgaan, die reeds thans verwezenlijkt is in de ontwikkelingsinstituten en ontspanningsgroepen, in hun kunstbeoefening, hun ontspanningshuizen, hun natuurvriendenwerk en zeker niet in het minst in het eigen, zoo hartstochtelijk begonnen en tijdelijk tot een zoo hoog plan gebrachte jeugdbeweging.

Dit prachtige werk mag in geen geval worden afgebroken. Het sloopen van dezen arbeid waarvoor duizenden uitstekende Nederlandsche arbeiders hun beste krachten gaven, zou niets meer of minder beteekenen dan een laag verraad aan de kerngedachte van het volksche socialisme.

De fakkels die branden rond de Paaschheuvels te Vierhouten, de hooggespannen idealen van Mei- en Pinksterbijeenkomsten zij mogen niet worden uitgedoofd. Het grootsche, blijde en gelukbrengende, dat door het socialisme is opengegaan in de harten van tienduizenden arbeiders en arbeiderskinderen, mag niet verloren gaan in de verwarring, die in deze bewogen dagen in de gedachten van zoovelen is ontstaan. Voor het waarlijk Nederlandsche en voor het zuiver socialistische in dit werk, is een grooter toekomst dan ooit weggelegd, indien de arbeiders van hun kant den weg willen aangeven om te komen tot een Nederlandsche gemeenschap van socialisten, dat wil zeggen van kameraden.

Op het gebied van de cultuur heeft de gemeenschap echter aan de Nederlandsche arbeiders een vraag te stellen. Talloos zijn de arbeiders-muziekvereenigingen, de arbeiderszangvereenigingen, de arbeiders-orkesten. Het zal de taak der arbeiders zijn, deze uitingen van waarachtige cultuur van het Nederlandsche volkskarakter ook ter beschikking van hun andere volksgenooten te stellen.

De scheidingen, die de klassenstrijd heeft gebracht, kunnen door deze en andere prestaties, waarbij ik b.v. denk aan den bond van arbeiders-tooneelvereenigingen, wegvallen. Naast den eerbied voor den arbeid, staat de eerbied voor de arbeiderscultuur. De arbeider is nu eenmaal de scheppende in het volk. Mannen en vrouwen kunnen in gemeenschap bij de geboorte van een nieuwen tijd de scheppingen van de genieën in hun volk tot nieuwe hoogten opvoeren.

Doch voorwaarde voor scheppingen is de eeuwige vernieuwing van den volksaard na bevrijding van troebele invloeden, die haar bedreigen. Het Nederlandsche volk is een eeuwenoude cultuurgemeenschap, taalgemeenschap en een bloedgemeenschap. Het sociale gevoel, dat ons bezielt is niet iets, dat wij uit boeken kunnen leeren, het is het mede-trillen van gelijkgestemde menschen met het lot van de volksgenooten, die door een misdadig stelsel worden vertrapt.

De sociale zorg. — Hoezeer men ook moet erkennen, dat de arbeidersbeweging in tal van sociale maatregelen, als ziekte-, invaliditeits-, ongevallen- en ouderdomsverzekering concessies aan het kapitalisme heeft afgewrongen, zoo is toch aan dien eenen eisch niet voldaan, die elke socialistische gemeenschap moet stellen n.l. dat niet de ouderdom, maar wel het tijdstip, waarop de mensch afgewerkt is, zijn recht op een arbeidspensioen bepaalt.

Voor de jeugd moet aan de andere zijde de eisch worden verheven, dat een socialistische gemeenschap niet kan dulden, dat zij door gebrek aan materieele verzorging, lichamelijk wordt verminkt of door cultureelen honger geestelijk verdort.

Het is een verheugend feit, dat alle cultureele prestaties, die de arbeiders hebben verricht, terugtreden achter den verbijsterenden inzet, die de eerste A.J.C.-generatie op cultureel gebied voor het jonge volk heeft gedaan. En dan wordt daarbij niet zoozeer gedoeld op materieele verworvenheden en gebouwen, kamphuizen en kampeerterreinen, neen hier past een woord van hulde aan de groote en echt socialistische beginselen van de aanvankelijke socialistische jeugdbeweging.

Deze na-oorlogsche jeugd begreep dat Troelstra's profetische woorden van 1914, haar richtsnoer moesten zijn. Het was Troelstra, die zei, dat de nationale gedachte de nationale geschillen moest overheerschen, dat het socialisme opnieuw doorgrond en gefundeerd moest worden.

Deze woorden van den grooten socialistischen strijder waren het richtsnoer van de eerste generatie van de A.J.C. Zij wilde terug tot de bron van het leven, d.w.z. terug tot den eenvoud en de waarachtigheid van de natuur. Zij wilde los van het burgerdom raken en streefde innerlijk en uiterlijk naar een eigen stijl in kleeding, kunstbehoeften en ontspanning. Zij keerde zich af van het verval der kapitalistische steden en het drogbeeld van asphaltbeschaving en zocht genezing in bosch en veld.

Deze drang tot verfraaiing en verdieping van het jeugdleven groeide aan tot een zoo grooten hartstocht en een zoo fel idealisme, dat het ons heden nog met ontzag vervult.

En toch, zoo vervolgde spr., zelfs in eigen rijen heerscht thans ontevredenheid over dat wat uiteindelijk bereikt werd, want de spanning der eerste jaren is verslapt en na 1922 is het langzaam bergaf gegaan. De adem van een nieuwen tijd moge de arbeidersjeugd met frissche kracht vervullen. Het is onmiskenbaar, dat de socialistische jeugd naar nieuwe bindingen en nieuwe vormen tast.

De arbeidersbeweging. — Als hier hulde is gebracht aan het vele goede, dat de moderne arbeidersbeweging tot stand gebracht heeft, dan zit daarbij de bedoeling voor, om het geheele bezit aan materieele en cultureele goederen dezer arbeidersmassa's en der jeugd te beschermen tot den tijd, dat een nieuwe leiding uit de eigen rijen zal opstaan.

Als politieke organisatie hebben de verschillende organisaties opgehouden te bestaan.

Als deelen der groote Nederlandsche volksgemeenschap met een eigen karakter, een eigen vorm van cultuur en een eigen levensstijl hebben deze arbeidersmassa's onbetwistbaar recht op hun geestelijke en materieele eigendommen.

In de eerstvolgende dagen zullen de technische maatregelen bekend worden gemaakt, die noodzakelijk zijn, om het deelgenootschap van de arbeiders aan hun organisaties vast te leggen en om te overleggen, hoe de sociale en cultureele opbouwarbeid uit hun binnenste het best kan worden gewaarborgd. Bij het ontwerpen der plannen zal het initiatief aan de organisaties zelf worden gelaten. Aan de Arbeiderspers en de arbeidersradio zullen de eigen krachten blijven verbonden. Voor zoover de financieele nood, die de Arbeiderspers en de arbeidersradio heeft bezocht het niet strikt noodzakelijk maakt, zal in het personeel geen wijziging worden gebracht. Als het waar zou zijn, dat de socialistische arbeiders het sterkst de socialistische idealen in zich dragen dan zal de wordende socialistische gemeenschap in Nederland zich om hen kunnen kristalliseeren.

In de vrijheid van een volk moeten de besten en sterksten de leiding hebben. In dezen edelen wedstrijd in dienst van de volksgemeenschap zullen de arbeiders de leiding kunnen hebben, tot welke beweging zij ook behooren, zij zullen het kunnen en daarbij den korst van slappe burgerlijkheid, die hen tientallen jaren heeft overwoekerd, kunnen doorbreken.

Daarmee zal uit een rotte schaal de goede kern voor den dag komen.

Moge dan, zoo besloot mr. Rost van Tonningen zijn rede, spoedig in nieuw Nederland de socialistische gemeenschap waarvoor zoovelen streden worden verwezenlijkt. Mogen de socialisten uit alle bewegingen elkander de hand reiken. Als deze één-wording thans bereikt zou worden, zouden de strijders uit alle bewegingen hun doel hebben bereikt en daarmede de eenige werkelijke hulde zijn gebracht aan de nagedachtenis van alle socialistische voorgangers, die de vervulling van hun ideaal niet hebben mogen beleven. Nederlandsche arbeiders en arbeidsters, uw tijd is gekomen! (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(V. b. Mr. Rost v. Tonningen, Marx. part. 4302 B)

A. NEDERLAND. — Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken. - Nieuwe verordening. —

Het op 20 Juli verschenen Verordeningenblad no. 12 bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken.

Par. 1 houdt in, dat voor het bezette Nederlandsche gebied de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken wordt ingesteld. Haar organen zijn het Duitsche Landgerecht en het Duitsche Hooggerechtshof in het bezette Nederlandsche gebied, alsmede, voor beide gerechten gemeenschappelijk, het Duitsche Openbaar Ministerie.

De voorschriften betreffende de bevoegdheid van den Duitschen Krijgsraad en van de bijzondere rechtbank voor strafzaken voor leden der S.S. en voor leden der politieorganisaties met een bijzondere taak, blijven onaangetast.

Volgens par. 2 zijn de Duitsche Gerechten met uitsluiting van de Nederlandsche rechterlijke macht bevoegd om delicten, die door Duitsche of voormalig Duitsche staatsburgers of door staatsburgers van het protectoraat Bohemen en Moravië begaan worden, te vervolgen en te vonnissen.

Hetzelfde geldt ongeacht het staatsburgerschap van den dader of deelnemers, wanneer de daad:

1. Zich richt tegen het Groot-Duitsche Rijk, het Duitsche volk, de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiderspartij, de vertakkingen daarvan of daarbij aangesloten organisaties;

2. zich richt tegen een Duitsch staatsburger of een persoon, die in dienstverhouding staat tot het Groot-Duitsche Rijk, tot de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiderspartij, haar vertakkingen of daarbij aangesloten organisaties, tijdens de uitoefening van deze dienstbetrekking of in betrekking daarmee;
3. begaan wordt in dienst van de Duitsche autoriteiten of, in verband met dezen dienst, op Duitsch grondgebied, of in gebouwen, ruimten of inrichtingen, die dienen ten behoeve van het Groot-Duitsche Rijk, de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiderspartij, haar vertakkingen of daarbij aangesloten organisaties;
4. blijkt te zijn plundering in op bevel ontruimd gebied of in vrijwillig ontruimde gebouwen of ruimten, of blijkt te zijn een misdrijf (Verbrechen oder Vergehen) tegen lijf, leven of eigendom onder gebruikmaking van de maatregelen, genomen ter verdediging tegen luchtaanvallen, of blijkt te zijn een misdrijf (Verbrechen), gevaarlijk voor het algemeen belang, in het bijzonder een misdrijf, dat de voedselvoorziening in gevaar brengt.
De Duitsche Gerechten in het bezette Nederlandsche gebied zijn gevestigd te 's-Gravenhage.
(Verordeningenblad No. 12, 20 Juli 1940)

A. **SCHEELHEID. — Toestel. —**
In de laatste jaren is in de medische wereld een nieuwe techniek tot ontwikkeling gekomen, welke men „orthoptiek" genoemd heeft. Dank zij deze techniek is het mogelijk, scheelheid zonder chirurgisch ingrijpen, uitsluitend met behulp van oefeningen, te genezen. Naar gemeld wordt, heeft men bij kinderen onder de zeven jaar in 40 tot 60% der gevallen genezing verkregen. De duur der behandeling varieert tusschen twee maanden en een jaar. Bij oudere kinderen waren de resultaten bijna even gunstig. In combinatie met de chirurgie is de nieuwe methode van zeer groot belang gebleken voor het vaststellen der diagnose; en past men haar toe als voor- en als na-behandeling, dan worden de kansen op blijvende genezing er door zeer aanmerkelijk vergroot.
Het voornaamste onderdeel dezer nieuwe methode is een ietwat eigenaardig uitziend toestel, uitgevonden door den Britschen geneesheer Claude Worth. Eigenlijk is het een in twee deelen gescheiden stereoscoop. De beide helften bevinden zich in zwarte kokers, zooals bij een binocle, doch kunnen afzonderlijk versteld worden. Met behulp van dit instrument kan de dokter of zijn helper de oogen van den patiënt in cirkels laten ronddraaien, ze van den eenen naar den anderen kant laten bewegen, afwijkingen meten en den patiënt oefenen in het zuiver parallel zien. Het toestel gaat allengs tot de standaard-uitrusting van elke belangrijke oogenkliniek in den lande behooren. (Hygeia — De Kern)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Lord Halifax antwoordt Rijkskanselier Hitler. - „Engeland zal den strijd voortzetten".**
Londen, 22 Juli (D.N.B.) — In zijn radio-rede heeft Lord Halifax het beroep van den Führer op het gezond verstand als een dreigement bestempeld. Engeland ziet, zoo ging hij voort, zooals ook reeds Roosevelt en Smuts hebben gezegd, Europa als een „vrije vereeniging van onafhankelijke staten". In alle deelen van Groot-Brittannië heerscht een onwrikbare geest van vastberadenheid.
„Engeland, zoo sprak Halifax, zal den strijd voortzetten, ook wanneer het ons alles zou kunnen kosten". Engeland heeft den oorlog nooit gewild. Het wenscht ook niet, dat de oorlog langer dan noodzakelijk wordt voortgezet. Engeland wenscht zijn eigen leven te kunnen leiden.
„Wij willen een godsdienst en een vereering van God, zooals het ons belieft. Alle volken van het Britsche gemeenebest zullen nooit de nieuwe wereld van Hitler aanvaarden."
Na zalvende woorden over „de onmetelijke menschelijke tragedie", welke een Duitsche overwinning zou beteekenen, beweerde Halifax, dat de volkeren er om bidden, dat de Duitsche aanvallen op de verdedigingswerken van Engeland stranden.
„Zij verlangen naar den dag," aldus Halifax, „dat wij een uitval uit onze vesting doen en Hitler slag na slag teruggeven. Wij zullen hen stellig niet teleurstellen. En dan zal de dag der eindafrekening komen."
Vervolgens sprak Halifax over de Vereenigde Staten, waarvan hij beweerde, dat zij even vurig voor de Engelsche overwinning bidden. Hij twijfelde er niet aan, dat „de rede van den koning met Kerstmis, waarin hij zei, dat wij onze hand in de hand Gods willen leggen, tot in hun zielen is doorgedrongen, evenals in de onze."
Ten slotte noemde Halifax den Engelschen oorlog een „kruistocht voor de Christenheid". (Telegraaf)
(V. b. Lord Halifax 4049; Rijkskans. Hitler 4301 A)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Lord Lothian, de Britsche Ambassadeur, doet een beroep op het land.**
Washington, 23 Juli (D.N.B.) — In een radiorede heeft de Britsche ambassadeur te Washington, Lord Lothian, Engeland als de „Maginot-linie van Amerika aangeduid". Hij verklaarde: „Wanneer Engeland het twee jaar kan uithouden, krijgt Amerika tijd om zich te bewapenen en dan bestaat er kans op de eindoverwinning en de redding der vrijheid. Engeland heeft dringend torpedojagers en bewapende motortorpedobooten noodig. Wanneer daarvan onmiddellijk honderd geleverd werden, zou dit wellicht de overwinning kunnen beteekenen en de nederlaag kunnen keeren."
Lord Lothian schetste een donker toekomstbeeld voor de Vereenigde Staten, voor het geval Engeland het onderspit zou moeten delven. Hij verklaarde ten slotte nog, dat Engeland, wat de West-Indische bezittingen betreft, een overeenkomst met de Vereenigde Staten zal sluiten, zoodra gevaar mocht dreigen, dat zij in vijandelijke handen kunnen vallen. (Telegraaf)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Litauen, Letland en Estland roepen zich uit tot Sovjet-republieken. —**
Drie Oostzeestaten, Litauen, Letland en Estland hebben zich op 21 en 22 Juli tot Sovjet-republiek uitgeroepen en besloten, om aansluiting bij de Sovjet-Unie te verzoeken.
Deze besluiten zijn genomen door de nieuwe volksvertegenwoordigingen dezer landen, die daartoe op hetzelfde tijdstip bijeenkwamen.
In politieke kringen te Moskou neemt men aan — aldus D.N.B. — dat de Opperste Sovjet der Sovjet-Unie, die formeel over het opnemen der drie Oostzee-staten als bondsrepublieken in het verband der Sovjet-Unie te beslissen heeft, dezer dagen te Moskou bijeen zal worden geroepen. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Russ. bez. Estland, Letland en Litauen 4262 A)

E. **NEDERLAND. — Filmkunst. - Verordening voor bioscopen. - Het vertoonen van films. —**
Een nieuw verordeningenblad vermeldt een besluit van de secretarissen-generaal van Binnenlandsche Zaken en van Justitie betreffende het vertoonen van films.
Daarin wordt bepaald, dat in het bezette Nederlandsche gebied slechts die films vertoond mogen worden, welke in het bezette Nederlandsche gebied zijn vervaardigd en na 14 Mei jl. door den censuur zijn goedgekeurd; die, welke in het Groot-Duitsche rijk, met inbegrip van het protectoraat Bohemen en Moravië, zijn vervaardigd en na 31 December 1936 door de censuur zijn goedgekeurd en ten slotte films, welke in het gebied van het Groot-Duitsche rijk voor de vertooning zijn vrijgegeven.
Deze voorschriften gelden niet voor smalfilms van zuiver artistieken, religieuzen of cultureelen aard, of voor smalfilms met uitsluitend familieopnamen.

met deze voorschriften handelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar en met geldboete van ten hoogste *f* 10.000 of met een van deze straffen.
Dit besluit treedt met ingang van 26 Juli a.s. in werking. (Verordeningenblad No. 13, 20 Juli 1940)

A. **NEDERLAND. — De marine verloor 12 schepen. -** In het orgaan van de Kon. Ned. Vereeniging „Onze Vloot" worden thans de verliezen van onze marine tijdens de oorlogsdagen gepubliceerd. Deze verlieslijst bevat de volgende scheepsnamen:
Torpedobootjager „Van Galen" gezonken te Rotterdam, door luchtaanvallen.
Kanonneerbooten „Johan Maurits van Nassau" (onder de kust), „Brinio" en „Friso" op het IJselmeer bij den afsluitdijk gezonken.
Mijnenlegger „Hydra" (in de Zeeuwsche wateren).
Mijnenvegers „Pieter Floriszoon" en „Abraham van der Hulst".
Torpedoboot „Z 3".
Kleine en oude kanonneerboot „Bulgia" (bij Schellingwoude).
Bewakingsvaartuigen B.V. 34 (zeesleepboot „Noordzee") en B.V. 37 (zeesleepboot „De Schelde").
Ten slotte is ook nog verloren gegaan het oude, niet meer varende, opleidingsschip „Noord-Brabant" (Vlissingen).
De „Van Galen", „Johan Maurits van Nassau" en de beide mijnenvegers waren betrekkelijk nieuwe schepen, de andere oorlogsschepen waren van ouden datum en hadden geringe gevechtswaarde.
Het verlies van deze schepen sluit geenszins in het verlies der bemanningen. Een belangrijk deel der bemanningen is namelijk aan boord van de naar het buitenland vertrokken schepen gegaan, zoodat berichten daaromtrent ontbreken. („Onze Vloot")

B. **NEDERLAND. — Hervatting Duitsche Transferbetalingen. —**
's-Gravenhage, 22 Juli. — De departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Financiën maken bekend, dat de transfer van kapitaalopbrengsten van Duitschland naar Nederland wederom in den tot dusverre gebruikelijken omvang wordt hervat. De uitbetalingen hier te lande zullen, evenals tot dusverre, geschieden door de Vereeniging voor den Effectenhandel en door den Postchèque- en Girodienst, naar gelang van de van de „Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden" ontvangen opgaven van aldaar gedane stortingen. (Telegraaf)

C. **NEDERLAND. — Nederl. Christen-Studenten-Vereeniging (N.C.S.V.) te Nunspeet. - Zomerconferentie.** Dezer dagen heeft de Ned. Christen-Studenten-Vereeniging te Nunspeet haar jaarlijksche zomerconferentie gehouden. Het thema was „Het evangelie in ons dagelijksch leven".
Prof. dr. N. H. Swellengrebel uit Amsterdam sprak o.a. in het kader van dit algemeene onderwerp over: „het Evangelie in ons werk". Onze tijd is zeer geschikt, zoo betoogde spr., om de nietigheid van alle menschenwerk te doen zien. Echter is in alle tijden levensdrang de drijfveer tot werken. In het licht van den Bijbel wordt alle werken een daad des geloofs en anders niets. Wij komen in liefde tegenover God te kort als wij ons niet met hart en ziel en verstand aan ons werk wijden, want wij ontvangen de taak van God. (Alg. Handelsblad)

D. **DR. JAC. P. THIJSSE 75 JAAR. —**
In dr. Thijsse, Limburger van geboorte, doch Noord-Nederlander wat het gebied van zijn arbeid betreft, bezit ons land een figuur van nationale beteekenis, die de schoonheid van ons vaderland voor ons ontdekte en ons wees op de wonderen van bosch, hei, strand en duinen; een man van onuitputtelijke activiteit, wiens werken en werkjes een boekenkast zouden kunnen vullen; een geleerde, maar een populair leermeester tevens; een geestdriftig, spontaan mensch, die zich met de resultaten zijner onderzoekingen niet in zijn studeervertrek heeft opgesloten, doch ze aan de honderdduizenden belangstellenden heeft medegedeeld.

Dr. Jac. P. Thijsse.

Jac. P. Thijsse kwam in 1879 naar Amsterdam om op de Kweekschool voor Onderwijzers te worden opgeleid. Hij trof het dat dr. Kerbert, de latere directeur van Artis, zijn leeraar werd. Vaak ging hij naar de Amsterdamsche diergaarde, bestudeerde er de planten en dieren, en toen hij in 1890 na een onderwijzerschap van zeven jaren in de hoofdstad tot hoofd der Mulo-school op Texel werd benoemd, verscheen er een natuurvriend op het eiland, die geen beter terrein voor zijn onderzoekingen en omzwervingen had kunnen vinden. Thijsse heeft Texel ontdekt, en Texel heeft Thijsse vermaard doen worden. De flora en de fauna op dit wonderschoone stukje Nederland heeft Thijsse bekeken en bespied met de liefde en de piëteit van den natuurminnaar en de kennis en nauwkeurigheid van den man der wetenschap. In 1896 — hij was reeds weer te Amsterdam teruggekeerd en daar in het onderwijs werkzaam — stichtte hij te zamen met zijn collega's Heimans en Jaspars het tijdschrift „De Levende Natuur", dat baanbrekend werk op het gebied van de kennis der natuur en van de natuurbescherming heeft verricht. Met Heimans samen schreef hij boekjes, die nu klassiek zijn geworden: „Van vlinders, vogels en bloemen", „In sloot en plas", „Wandelboekje voor natuurvrienden". In 1905 werd hij secretaris van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten.
Toen Thijsse in 1921 tot leeraar aan het Kennemer Lyceum was benoemd, vond hij daar niet slechts een werkkring, die hem aantrok, doch tevens een oord, waar de natuur hem tot het doen van onderzoekingen in staat stelde. Het jaar daarop verleende de Amsterdamsche Universiteit hem het doctoraat honoris causa in de faculteit der wis- en natuurkunde.
Dr. Jac. P. Thijsse, natuurhistoricus, botanicus en natuurbeschermer, wordt op 25 Juli vijf-en-zeventig jaar. Hij is in den loop der jaren gehuldigd als weinige vaderlanders. (Alg. Handelsblad)

A. **NEDERLAND. Veestapel. - 1901—1939. —**

1901	301,645	1,649,456	751,906	763,601	4,561,001
1910	327,377	2,026,943	889,036	1,259,844	9,777,962
1921	363,668	2,062,771	668,211	1,519,245	9,660,799
1930	299,152	2,366,066	484,987	2,017,781	24,637,204
1935	287,970	2,639,477	680,174	1,629,377	28,482,480
1936	295,143	2,569,797	654,530	1,678,984	27,788,396
1937	299,989	2,626,717	608,333	1,406,366	27,703,594
1938	311,576	2,763,453	654,251	1,537,783	29,645,816
1939	322,152	2,817,314	689,501	1,553,413	32,804,504

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

B. **NEDERLAND. — De koers van de Kreditkassenscheine. —**
Er is wijziging gebracht in den omrekeningskoers van Kreditkassenscheine in guldens. Terwijl tevoren 1 gulden gelijk was aan anderhalve Mark, is deze koers op 17 Juli gesteld op 1 gulden = Mk. 1.33.
(N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Verhouding Gulden—Rijksmark 4228 A)

C. **JAPAN. — Accoord Tokio—Londen in zake staking van wapentransport. —**
Tokio, 17 Juli (D.N.B.). — Volgens een hier uitgegeven mededeeling hebben de Engelsch-Japansche onderhandelingen voor het staken van de oorlogsleveranties via Hongkong en Birma aan Tsjang Kai Tsjek tot een overeenkomst geleid. (De Tijd)
(V. b. Geschil m. Indo-China 4265 B.)

D. **SPANJE. — Dag van de Nationale Wederopstanding in Spanje. —**
Madrid, 18 Juli. (D.N.B.) — Naar aanleiding van den verjaardag der nationale wederopstanding is te Barcelona een defilé gehouden van 400.000 leden van de nationale syndicaten uit Barcelona en de provincie. Aan een soortgelijke demonstratie te Cadiz hebben de minister Oorlog, generaal Varela, en de opperbevelhebber van het zesde militaire district, generaal Lopez Pinto, als eeregasten deelgenomen.

Ter gelegenheid van den dag der nationale wederopstanding publiceert het Staatsblad de volgende wetten: Alle weezen van nationale strijders, die tijdens den bevrijdingsoorlog gevallen zijn, krijgen, wanneer zij behoeftig zijn, behoorlijke lijfrenten. Aan alle gemeenten, die tijdens den bevrijdingsoorlog verwoest werden of ernstig geleden hebben en voor den herbouw door den Caudillo zijn geadopteerd, worden economische faciliteiten verleend om den herbouw te bespoedigen. Ter bevordering van de porselein-, brons-, meubel- en soortgelijke industrieën is een Instituut voor artistieke vorming en fabricage in het leven geroepen, waar allen, die in deze branches scheppenden arbeid verrichten, een behoorlijke opleiding zullen ontvangen. Het instituut beschikt over een fonds van vier millioen pesetas, dat door Madrileensche zakenlieden en door den staatschef gesticht is.

Ter gelegenheid van den nationalen feestdag heeft generaal Franco in het kasteel La Granja bij Madrid het corps diplomatique ontvangen, zoomede de leden der regeering, de nationale raden, de leden der politieke commissie der Falangla, hooge vertegenwoordigers van partij, staat en de drie onderdeelen der weermacht en de hoogste autoriteiten van Madrid. De Caudillo verwelkomde te zamen met zijn echtgenoote de gasten. Het stedelijk orkest van Madrid speelde Spaansche, Duitsche en Italiaansche muziek. Het prachtige kasteelpark was schitterend verlicht. (Alg. Hbld.) **(V. b. Overwinningsfeesten 3802 C.)**

E. **ALKMAAR. — De restauratie van de Groote Kerk.**
Eén van de, uit bouwtechnisch oogpunt bezien, waardevolste kerken in ons land is de Groote Kerk te Alkmaar, of zooals haar naam officieel luidt: de Sint Laurentius en Sint Mathiaskerk. Deze kerk is n.l. in een periode afgebouwd en wel in laat-Gothischen stijl en vertoont hier en daar uitingen van de renaissance, merkwaardig, omdat slechts weing kerken in ons land op dezelfde wijze gebouwd zijn. Immers de meeste kerken zijn later uitgebreid of veranderd, waardoor zij als het ware een staalkaart vormen van de verschillende in ons land toegepaste stijlen.
De kerk te Alkmaar verkeert in een volkomen bouwvalligen staat. Reeds in 1926 werd met de hoogst noodzakelijke restauratie begonnen, doch toen men gereed gekomen was met de zijbeuken, uitgezonderd de Noordelijke en Zuidelijke gevels bleek het geld op te zijn en moesten de werkzaamheden worden afgebroken. De gevolgen zijn niet uitgebleven. In 1938 stortte een gedeelte van het schip in en toen het zoo ver gekomen was, werden opnieuw plannen voor de restauratie gemaakt. Thans is men, twee jaren later, zoover gevorderd, dat begonnen kon worden aan de uitvoering van deze plannen.
De restauratie staat onder leiding van den architect Herman van der Kloot Meyburg, die reeds zijn sporen bij de restauratie van de kerk te Delft heeft verdiend. De St. Laurentskerk werd omstreeks het jaar 1500 gebouwd, in de plaats van twee kleinere kerken, die te zamen op het toenmalige kerkhof stonden. De bouwers waren vader en zoon Keldermans uit Mechelen, van wie o.a. ook te Antwerpen en Middelburg bouwwerken te bewonderen zijn.
Een toren heeft de kerk nooit gehad, al is het waarschijnlijk wel de bedoeling geweest, dat er een zou komen. Slechts op de vliering staat een klein torentje, waarvan de klok door de Abdy van Egmond is geschonken. Dit torentje is het eenige deel van de kerk, dat aan verbouwing onderhevig is geweest. Tot schade van de kerk overigens, want de latere bouwmeesters maakten hem te zwaar, zoodat verzakkingen niet uitbleven. De kerk is thans, ondanks de restauratie, nog in gebruik. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Groote Gerk 2872 A.)

F. **NEDERLAND. — Nederlandsche kinderen naar de Oostmark. —**
Op 20 Juli is de eerste groep van Nederlandsche kinderen vertrokken, die uit dankbaarheid voor de gastvrijheid die Oostenrijksche kinderen gedurende den wereldoorlog 1914—1918 in Nederland hebben genoten, nu liefderijk in de Oostmark, het vroegere Oostenrijk, voor korten tijd worden opgenomen.

Dr. Fellner, die de verbindingsorganisatie met de Oostmark heeft geleid, deelde mede, dat zich 19.000 Nederlandsche kinderen voor de Oostmark hebben aangemeld. In totaal zullen met 3 treinen ruim 6000 kinderen vertrekken. Men heeft, volgens dr. Fellner,

helaas tot een beperking van het aantal kinderen moeten overgaan.
Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart was op 21 Juli bij het vertrek van de Rotterdamsche kinderen tegenwoordig.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)

A. **SPANJE. — Diplomatieke betrekkingen met Chili verbroken. —**
De diplomatieke betrekkingen met Chili zijn op 17 Juli verbroken.
Het geschil tusschen Spanje en Chili is ontstaan uit het feit, dat op 27 Juni '40 in de Chileensche hoofdstad verscheidene redenaars in het bijzijn van den president en leden van de regeering zich op voor Franco en het nationale Spanje beleedigende wijze hebben uitgelaten. Daar de Spaansche regeering op haar protest geen genoegdoening heeft verkregen, zijn de betrekkingen tusschen de twee landen verbroken. In een officieele nota heeft de Spaansche regeering gewezen op de weinig correcte houding, die de Chileensche regeering heeft aangenomen, sinds het volksfront in Chili aan de macht is gekomen. Met nadruk wordt verklaard, dat Spanje geen vijandige gevoelens koestert tegen het Chileensche volk zelf. De Spaansche vertegenwoordiging in Chili heeft opdracht gekregen te vertrekken. (D.N.B.)
(Alg. Handelsblad)

B. **DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Antwoord op de radiorede van Lord Halifax van 22 Juli - „Thans zullen de wapens spreken." —**
„De teerling is geworpen!" Volgens een semi-officieele mededeeling van het Duitsche Nieuwsbureau is dit de conclusie, welke in Duitsche politieke kringen wordt getrokken uit de radiorede van Lord Halifax.
Deze rede is de definitieve afwijzing van de duidelijke verklaringen van den Führer, waarover van Duitsche zijde niet meer zal worden gediscussieerd. Er is nog maar één Duitsch antwoord mogelijk en dit staat niet op schrift en is geen gesproken woord. „Thans zullen de wapens spreken", schrijft het „Hamburger Fremdenblatt" in dit verband en „hun scherpte zal het Britsche Rijk tot verbazing brengen. Het tijdstip daarvoor zal alleen de Führer bepalen."
(Alg. Hbld.) **(Vor. ber. Rede lord Halifax 4305 B)**

C. **NEDERLAND. — 432 Nederlanders zijn in Duitschland geïnterneerd in verband met behandeling der Duitschers in Indië. —**
(A.N.P.) Het Nederlandsch Perskantoor meldt op 22 Juli:
„Het aantal Nederlanders, dat thans nog in Duitschland geïnterneerd is, bedraagt 432. Zij bevinden zich vrijwel allen in het kamp voor burgerlijke geïnterneerden te Neurenberg, dat als „Stalag 13" bekend staat. Zij zullen ongetwijfeld hun vrijheid herkrijgen, zoodra aan de volkomen onnoodige interneering der Duitschers in Nederlandsch-Indië een eind is gemaakt. Het aantal in Indië geïnterneerde Duitschers is overigens een veelvoud van het getal Nederlanders, dat in Duitschland is geïnterneerd."
(A. N. P. - N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Représaillemaatr. intern. Duitschers Ned.-Indië 4301 C)**

D. **CHILI. — Oproep van den president - Organiseeren of ten onder gaan. —**
Santiago (Chili), 12 Juli (D. N. B.) — President Aguirre heeft een boodschap uitgevaardigd, waarin hij een oproep doet om met het oog op de economische gevolgen van den oorlog voor Chili de productie door verhoogde arbeidskracht en offers uit te breiden. De kapitalisten, zoo zegt de boodschap, moeten kapitaal en credieten, de arbeiders hun prestaties in dienst van het algemeen belang stellen. Stakingen en uitsluitingen zullen in het algemeen belang niet worden geduld. De boodschap kondigt dienovereenkomstige maatregelen der regeering aan en sluit met de woorden: „Of wij organiseeren, òf wij gaan ten gronde."
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. President 3519 E)**

E. **NEDERLAND. — Nationale Concentratie - Afwachtende houding van Duitsche zijde. —**
Ter aanvulling van zijn verklaringen onlangs over het vraagstuk van de Nationale Concentratie afgelegd, heeft de persdezernent van het Rijkscommissariaat, de heer Janke, op 17 Juli in de dagelijksche persconferentie nog eenige beschouwingen aan dit onderwerp gewijd.
Er is de laatste dagen, zoo zeide de heer Janke, zeer veel gesproken en geschreven over Nationale Concentratie. Er is zeer veel drukinkt aan gewijd, zooveel zelfs, dat het van het goede teveel is geworden. Er bestaat over dit onderwerp ondanks de vele beschouwingen, welke er over gehouden zijn, toch veel onduidelijkheid en verwarring. De weg, die naar Nationale Concentratie leiden moet, wordt nog niet helder onderscheiden. Ook is er te veel concurrentie tusschen de verschillende concentratiepogingen, zoodat men geneigd is te zeggen, dat er wat concentratie in de concentratiebewegingen moet komen.
Het belangrijkste in deze materie is, dat niet voldoende begrepen wordt, dat een concentratiebeweging tevens een vernieuwingsbeweging moet zijn. In veel hoofden heerscht hieromtrent misverstand. Er is een geneigdheid om reëele feiten te ontwijken en een afkeer om den werkelijken toestand onder oogen te zien. Het is verkeerd te probeeren over de vaststaande feitelijkheden heen te praten. Men moet niet trachten ontwikkelingen, welke haar loop genomen hebben, op papier of in redevoeringen ongedaan te maken. Dit zou beteekenen, dat men de klok terug wilde zetten en zulk een poging zou bij voorbaat tot mislukking zijn gedoemd.
Het is duidelijk, dat lieden, die meenen bewegingen te kunnen organiseeren, waarin langs omwegen of onder ander etiket oude idealen worden nagestreefd, zich op een doodloopenden weg bevinden.
De praktische resultaten, tot nu toe door dergelijke concentratiebewegingen bereikt, strekken wel tot bewijs van het voorgaande. Men kan vaststellen, dat de Nationale Concentratie, waarop breede kringen in het volk blijkbaar hebben gehoopt en waarnaar zij verlangend uitgezien hebben, dáárom niet tot stand gekomen is, omdat de initiatiefnemers geprobeerd hebben reëele feiten te omzeilen en oude paardjes van stal hebben gehaald.
Een Nationale Concentratie zal uit het gedachtenleven van het Nederlandsche volk zelf moeten voortkomen en zal door Nederlanders tot stand moeten worden gebracht. Toch is het niet overbodig, zoo zeide de heer Janke, dat van deze zijde nu en dan een duidelijk woord wordt gesproken om te voorkomen, dat zekere lieden domheden begaan. Nogmaals, een Nationale Concentratie is niet te bereiken door vast te houden aan verouderde begrippen. Dit geldt ook voor den staatsvorm. Het is niet in het belang van het Nederlandsche volk, dat men over het vraagstuk van staatsvorm en monarchie lange debatten houdt of dat men zelfs pogingen tot Nationale Concentratie van deze punten afhankelijk stelt.
Men moet niet vasthouden aan theoretische voorkeuren, als de feitelijke toestand een verwerkelijking daarvan toch volkomen uitsluit. Beter is het, dat men, afziende van dergelijke theoretische punten en uitgaande van de feiten, het welzijn van het volk voorop stelt. Want dit alleen kan leidend beginsel bij een concentratie zijn.
Intusschen blijft men van Duitsche zijde een afwachtende houding aannemen. Wellicht is de tijd nog te kort geweest om de geesten te doen rijpen. (Haagsche Courant)

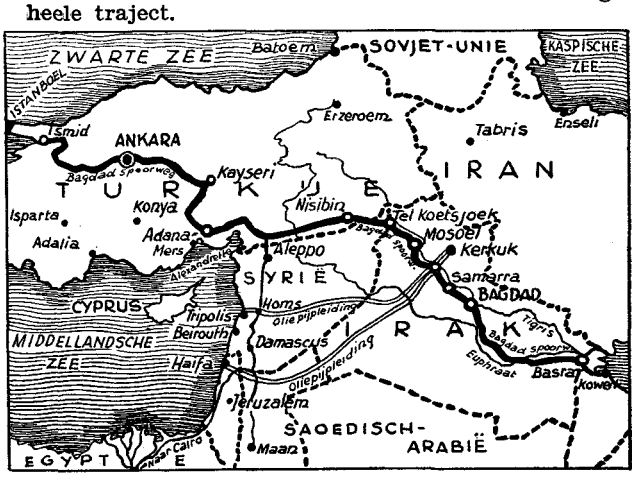
F. **JAPAN. — Kabinet-Konoye gevormd. - De nieuwe Japansche politiek. —**
Tokio, 22 Juli (Stefani). — Prins Konoye heeft heden den Keizer de nieuwe leden van het Kabinet voorgesteld. Zij werden beëedigd.
Het nieuwe kabinet is als volgt samengesteld: Konoye, ministerpresident; Yosoeke Matsoeoka, minister van Buitenlandsche Zaken en minister van Overzeesche Zaken; Eijo Yasoei, minister van Binnenlandsche Zaken en minister van Sociale Zaken; Isao Kajada, minister van Financiën; generaal Hideki Tojo, minister van Oorlog; vice-admiraal Zengo Yosjida, minister van Marine; Akira Kazami, minister van Justitie; Koenihiko Hasjida, minister van Onderwijs; Tadadasoe Isjigoera, minister van Landbouw en Boschwezen; Ichizo Kobajasji, minister van Handel en Industrie; Sjozo Moerata, minister van Verkeer en Spoorwegen; Naosji Hosjino, minister zonder portefeuille.

De gouverneur van het district Nagano is benoemd tot secretaris-generaal van het kabinet.

De nieuwe Japansche politiek. — Tokio, 23 Juli. (D.N.B.). — De minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka. heeft in de pers meegedeeld, dat ook in de diplomatie het beginsel van den bliksemoorlog resultaten kan opleveren. De „Tokio Asahi Sjimboen" verwacht van Matsoeoka een toenadering tot de mogendheden van de as. De minister van Handel, Kobajasji, heeft de opvatting uitgesproken, dat Japan zich door zulk een toenadering kan bevrijden uit de afhankelijkheid van Engeland en de Vereenigde Staten. Daarom moeten ook de natuurlijke hulpbronnen van het land, zooals steenkool, ijzer en electriciteit meer tot ontwikkeling worden gebracht, om voldoende voorraden te vormen tegen lage prijzen. Maar om de hulpbronnen van geheel Oost-Azië met succes te ontwikkelen is een toenadering tot Duitschland en Italië zeer noodzakelijk. In verband met de economische contrôle verklaarde Kobajasji, dat de industrie en het zakenleven voor de opvattingen der regeering begrip moeten toonen, zooals dat in Duitschland en Italië het geval is. Deze landen moeten als voorbeeld worden genomen. De minister van Financiën heeft er in een korte verklaring op gewezen, dat ook voor de staatsfinanciën nieuwe wegen moeten worden ingeslagen. Een beperking van de artikelen voor dagelijksch gebruik hield hij niet voor noodzakelijk.
(Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.) **(V. b. Kabinet 4300 C.)**

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Aanvullende begrooting. —**
Londen, 23 Juli (D. N. B.). — In het Lagerhuis heeft Kingsley Wood vandaag de nieuwe aanvullende begrooting ingediend. Hij deelde mede, dat alleen in de laatste weken de uitgaven 50 millioen pond sterling hebben bedragen. In de laatste vier weken, tot 20 Juli, zijn zij zelfs gestegen tot 57 millioen per week. Volgens deze cijfers zullen de oorlogskosten voor het geheele jaar 2.800.000.000 pond bedragen. Het is echter ook mogelijk, dat zij nog hooger zullen zijn. De inkomstenbelasting zal met één shilling verhoogd worden en negen shilling per pond bedragen, zoodra de begrooting wet zal zijn geworden. Ook de grondbelastingen zullen verhoogd worden, evenals de belastingen op bier en tabak, de laatste zelfs met twee shilling per pond. Verder moet een nieuwe belasting op persoonlijke uitgaven opgebracht worden. Al deze genoemde belastingen zullen tezamen ongeveer 640 millioen pond sterling opbrengen.
Kingsley Wood heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat van heden af de belasting op bier met een penny per pint (= een achtste gallon) verhoogd wordt. Het invoerrecht op tabak wordt morgen verhoogd met 2 shilling per pond, dat op lichte wijnen met 25 pence, dat op zware wijnen met 4 shilling per galon. De accijns op Engelsche wijnen wordt van 3½ op 5½ shilling per gallon verhoogd. Ook de vermakelijkheidsbelasting voor schouwburg en bioscooptheater wordt hooger.
Kingsley Wood maakte voorts bekend, dat de nieuwe inkoopsbelasting op luxe-artikelen en artikelen, die gemist kunnen worden, een derde deel van de groothandelswaarde bedraagt, die op kleeding, schoeisel en andere goederen, alsmede op tijdschriften en boeken een zesde deel van de groothandelswaarde. Deze belasting moet 110 millioen pond per jaar opbrengen.
(Het Vaderland)
(V. b. Begr. 1940-'41 4216; Oorlogskosten 4302 C.)

B. **BAGDAD-SPOORWEG NA 37 JAAR GEREED.** — Teheran, 16 Juli. (D. N. B.) — Het laatste traject van den grooten Bagdad-spoorweg, waarmede 37 jaar geleden een aanvang werd gemaakt, is thans gereed gekomen. Op het station van Telkoetsjoek, aan de grens van Syrië en Irak, werd 15 Juli voor deze gelegenheid een feestelijke bijeenkomst georganiseerd. Bijna veertig jaar is het geleden, dat (in 1903) onder Duitsche leiding een aanvang gemaakt werd met het groote werk. Men kon beginnen met het voortzetten van den Anatolischen spoorweg, welke eveneens onder Duitsche leiding was geconstrueerd en Constantinopel verbond met de stad Konya, aan den rand der zoutwoestijn.
Na den wereldoorlog (1914—1918) stonden de zaken als volgt: De trajecten in Anatolië en Syrië waren tot aan Nisibin aan de huidige Zuidgrens van Turkije gereed, en in het Zuiden het traject Basra—Bagdad—Samarra—Beidsji. Er ontbrak nog het middenstuk van Beidsji over Mosoel en Telkoetsjoek naar Nisibin. Door den afloop van den oorlog en de ineenstorting van het oude Turkije was het ook gedaan met het principe van den ouden Bagdad-spoorweg. De spoorlijn liep nu niet meer door een staatsgebied, doch na de vorming van het Engelsche mandaatsgebied Irak en het Fransche mandaatsgebied Syrië door drie verschillende gebieden, welke ieder op hun beurt weer verschillende belangen hadden. Niemand had echter veel interesse voor het transitoverkeer over het geheele traject.

Bagdad-Spoorweg.

Thans loopt de spoorlijn van Turksch gebied eerst naar Syrië, van Aleppo weer terug op Turksch gebied, vanwaar zij bij Nisibin nogmaals door Syrië gaat; de lijn gaat hier dwars door den Syrischen „eendensnavel" welken de Franschen aan den Tigris gevormd hebben om een verbinding tusschen Turkije en Irak op den rechteroever van den Tigris te verhinderen en op dit korte traject nogmaals de beheersching te hebben over den Bagdadspoorweg. Zij hebben dan ook in de twintiger jaren dit traject van Nisibin tot aan de grens van Irak bij Telkoetsjoek verder gebouwd, zoodat ten slotte nog het stuk van Telkoetsjoek over Mosoel tot Beidsji ontbrak.
(De Tijd)

C. **NEDERLAND. — Het Nederlandsche Middenstandersfront.**
Dezer dagen heeft de Raad van Volkshuishouding der N.S.B. den stoot gegeven tot de vorming van „het Nederlandsche Middenstandersfront". Uit nagenoeg alle takken van den industrieelen en handeldrijvenden middenstand zijn vooraanstaande personen met de achter hen staande organisaties tot dit front toegetreden. De snelle wijziging van de maatschappelijke structuur in ons vaderland is oorzaak geworden, dat het Nederlandsche Middenstandersfront, dat reeds geruimen tijd door den Raad van Volkshuishouding werd voorbereid, thans in een onmiddellijke behoefte voorziet. Slechts een één en ondeelbare middenstand zal in de toekomst de sociaal-economische taak kunnen vervullen, welke aan den middenstand in ons nieuwe maatschappelijke leven is opgedragen.
Uit het doel van de nieuwe organisatie spruit voort, dat de toetreding tot het Nederlandsche middenstandersfront open staat voor elken vakgenoot, ongeacht zijn godsdienstige en staatkundige overtuiging en dat het lidmaatschap der N.S.B. derhalve geenszins wordt vereischt.
Reeds is gebleken, dat in Middenstandskringen een groote belangstelling voor het Nederlandsche Middenstandersfront bestaat.
Als leider zal optreden de heer J. H. Scholte.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

A. NEDERLAND. — De Nederlandsche Unie. - Oproep tot het Nederlandsche volk. —

De reeds bij name bekende „Nederlandsche Unie", vertegenwoordigd door een driemanschap bestaande uit de heeren mr. L. Einthoven, mr. J. Linthorst Homan en prof. dr. J. E. de Quay, heeft zich thans met den volgenden oproep tot het Nederlandsche volk gewend:

Landgenooten!
Uit den nood der tijden is een nieuwe taak geboren.
Wij noodigen u uit, met ons deze taak op te nemen.
Wij roepen u op, met eigen kracht en overeenkomstig onzen eigen Nederlandschen aard, gezamenlijk door kordaten arbeid naar een nieuwe Nederlandsche saamhoorigheid te streven.
Allereerst is noodig:
Erkenning van de gewijzigde verhoudingen.
Nationale samenwerking op den allerbreedsten grondslag.
Harmonische economische opbouw, met samenbinding van alle arbeidskrachten in ons volk.
Sociale rechtvaardigheid, opdat er kome werk voor allen en arbeidsvreugde voor allen, voor jong en oud, voor den sterke en den zwakke. Bezieling van de jeugd in vaderlandschen zin.
Dit willen wij verwezenlijken op Nederlandsche wijze, eerbiedigende de traditioneele, geestelijke vrijheid en verdraagzaamheid.
Wij willen ons werk verrichten in contact met de Nederlandsche autoriteiten en met de bezettingsautoriteiten.
Nederlanders!
Geeft aan ons streven uw aller krachten.
Wie zich afzijdig houdt, schaadt de Nederlandsche zaak.
Sluit u aan! (w.g.) L. Einthoven.
J. Linthorst Homan. J. E. de Quay.

Naar aanleiding van dezen oproep heeft het A.N.P. zich tot den heer Linthorst Homan gewend en nog de volgende bijzonderheden vernomen:
De Nederlandsche Unie wil een zelfstandige beweging zijn, die uit eigen kracht en op eigen gezag haar actie zal voeren. Ofschoon de onderteekenaars door van allerlei kanten ontvangen sympathiebetuigingen de zekerheid hebben gekregen, dat zij op den steun van personen, uit verschillende kampen afkomstig, zullen kunnen rekenen, zullen zij zelfstandig, zonder eenig mandaat, een nieuwen weg inslaan. Zij zullen daarbij gaarne contact opnemen met anderen, die eveneens bezig zijn met pogingen tot nationale concentratie.
Het driemanschap zal worden bijgestaan door een raad van bijstand, waarin belangrijke personen, deskundig op economisch en sociaal gebied, zitting zullen nemen. (De Tijd)

B. NEDERLAND. — Rede van Rijkscommissaris-rijksminister Seyss-Inquart. - Positie van Nederland en zijn Koloniën. - De leiding van het Groot-Duitsche Rijk beoogt niet de opheffing van de zelfstandige Nederlanden. —

Rijkscommissaris-rijksminister Seyss-Inquart heeft 26 Juli in de Haagsche Dierentuin een rede gehouden voor de afdeeling Nederland van de buitenlandsche organisatie der N.S.D.A.P., waarin hij o.m. de verhouding van de Duitsche overheid ten aanzien van Nederland uitvoerig heeft besproken. Aan dit gedeelte ontleenen wij:

Het wekt menigmaal den indruk, alsof wij te weinig als bezettende macht zijn opgetreden, alsof de Nederlanders niet duidelijk beseffen, wat een bezettende macht kan beteekenen. Wat dat inhoudt, hebben wij beleefd, toen in 1918 de Franschen het Rijnland binnenrukten. Dezen hebben terstond een exclusief-Fransche militaire heerschappij gevestigd, op alle hoeken van straten stonden mitrailleurs, door schieten in blinde woede op een menigte werden arbeiders van de Kruppfabrieken te Essen vermoord, het vrije verkeer in het land was volkomen lam gelegd, de burgers werden door Fransche officieren met hondenzweepen van het trottoir gejaagd; zij werden uit hun woningen geworpen om plaats te verschaffen enz. Deze ervaring toont aan, wat een bezetting beteekenen kan, wanneer zij door de zoo geprezen dragers der civilisatie wordt uitgevoerd, die door zoo menig Nederlander als bondgenooten zijn begroet en wellicht ook thans nog gaarne begroet zouden worden. En wat beleven wij hier, ofschoon toch onze volksgenooten in kerkers zijn geworpen, ofschoon thans nog duizenden van onze volksgenooten in Nederlandsch-Indië, die aan den economischen opbouw medegearbeid hebben, onder de onwaardigste en ongezondste tropische omstandigheden vastgehouden, ja zelfs volgens binnengekomen berichten mishandeld worden? Waar is ooit de weerga gevonden van een land, dat militair veroverd werd, ja, dat in den strijd met Engeland door de Engelschen voortdurend tot onmiddellijk aanvalsgebied gemaakt wordt, zijn eigen bestuur heeft met verregaande vrijheid voor politieke vergaderingen en vrijheid voor zijn pers?
Deze toestand is eigenlijk volkomen onbegrijpelijk en slechts daardoor te verklaren, dat wij hier in het bewustzijn van onze kracht handelen en in het verantwoordelijkheidsgevoel, dat wij in ieder geval voor dit land, in de eerste plaats echter voor zijn volk hebben.

Wat van Nederland verwacht wordt. — Wat nu het gedrag der Nederlanders aangaat, willen wij vaststellen, dat wij zeker niet onderworpenheid of onoprechte beminnelijkheid verwachten, wat wij echter wel verwachten is een behoorlijke en beheerschte houding. Ook in dit opzicht zijn wij grootmoedig.
Dat wij tegen een werkelijk Nederlandsch nationaal gevoel niets hebben, bewijst het beste het feit, dat wij geen bezwaar hebben tegen de Nederlandsche nationale vlag, en dat wij aan de toekomst van Nederland denken, toont de zorg aan, die wij voor de Nederlandsche jeugd hebben, want de jeugd is de toekomst van het volk. Ik richt echter tot ouders en leeraren de ernstige waarschuwing, de jeugd niet in een verkeerd begrepen nationaal gevoel op een dwaalweg te brengen. Onze bemoeienis met den opbouwdienst en de hulp en begunstiging, die wij bieden aan de oprichting van den arbeidsdienst als het belangrijkste opvoedings- en schoonmaakmiddel van een volk, moet iedereen toonen, waar het ons om gaat.
Zekere verschijnselen zijn evenwel zorgwekkend, niet voor ons, doch voor de Nederlanders zelf. Hiertoe behoort bijvoorbeeld de houding der Nederlanders tegenover onze Rijksduitsche volksgenooten. Waartoe moet het bijvoorbeeld leiden, wanneer klaarblijkelijk diegenen onder ons, die jarenlang hier loyaal medegearbeid hebben, op sommige plaatsen nu geboycot worden? Waarom wordt een deel van het Nederlandsche volk door onverantwoordelijken, die aan de touwtjes trekken, dezen weg opgedrongen, dien het eens, nog afgezien van de schadevergoeding, weder geheel terug moet gaan?
En nadrukkelijk wil ik waarschuwen tegen iedere beleediging van het Duitsche volk en het Duitsche rijk, van onze symbolen en vlaggen, boven alles echter tegen iedere beleediging van onzen Führer, die onze hoogste eer is. Ik zeg zeer helder en duidelijk, dat een zoodanige beleediging de zwaarste beleediging is, die een oogenblikkelijke en onverbiddelijke reactie van ieder van ons, boven alles van iederen wapendrager, ten gevolge zal hebben.
Ik wil ook echter al diegenen waarschuwen, die in troebel water willen visschen en meenen, dat zij achter den rug der Duitsche weermacht hun dapperheid kunnen bewijzen. Zonder uitzondering gelden voor allen de verordeningen voor de handhaving van orde en veiligheid, en iedere poging tot verstoring zal zonder aanzien des persoons gestraft worden, vanwaar ook deze komen moge. Voor rechtmatige bezwaren zal ik steeds een open oor hebben.

Monarchie en regeering. — Het schijnt mij ook noodzakelijk, de verhouding, gelijk die thans voor ons geldt ten aanzien van de naar het buitenland gegane vroegere politici der Nederlanden, te verduidelijken. Met de vroegere regeering heb ik mij des te minder beziggehouden, daar het toch ook volgens de Grondwet van dit land aan de regeering verboden is, den zetel naar buiten Nederland te verleggen en derhalve deze stap onwettig is en daarmee alle verdere ondernomen maatregelen dezer mannen eveneens onwettig geworden zijn, geheel afgezien daarvan, dat krachtens het bezettingsrecht de Führer van het Groot-Duitsche Rijk voor den duur der bezetting de uitoefening en toepassing van de regeeringsmacht duidelijk geregeld heeft.
Wat nu de positiekeuze ten aanzien der Koningin betreft, moet het volgende worden vastgesteld: de Koningin heeft den oorlogstoestand tegen het Duitsche Rijk uitgeroepen, althans door haar autoriteit gedekt en is als vijandin van het Groot-Duitsche Rijk naar Engeland gegaan. Bovendien volhardt zij bij dezen toestand, te meer waar ons niet bekend is, dat zij op eenigerlei wijze protest tegen de van Engeland uit tegen Nederland ondernomen bomaanvallen op niet-militaire doelen, waaraan voorts nog in de eerste plaats Nederlanders ten offer vallen, indient. Zonder de vraag van den staatsvorm in de Nederlanden aan te raken, zonder de verhouding van het Nederlandsche volk tot het Huis van Oranje op eenigerlei wijze te willen beïnvloeden, want dit zijn dingen, waarover het Nederlandsche volk zelf in vrij besluit zal oordeelen, staat vast, dat een bezettingsmacht

het zich niet kan laten welgevallen, dat voor een persoonlijkheid, zelfs als die de koningin van een land is, die zich in de rijen der vijanden bevindt, betoogingen van welken aard ook worden gehouden. Evenzoo spreekt het vanzelf, dat iedere bemoeienis met het bezette land voor den duur dezer bezetting uitgeschakeld wordt.
Ik onderstreep deze verklaring met nadruk met het oog op toekomstige gedenkdagen, maar ook met het oog daarop, dat vermeldingen in politieke vergaderingen of programma's door de bezettingsmacht niet kunnen worden ter kennis genomen. Alles, wat ik hier van de Koningin zeide, geldt in de gegeven omstandigheden ook voor het Huis van Oranje. Dit standpunt heeft met onze houding ten aanzien van de politieke wilsvorming van het Nederlandsche volk niets van doen.

Politieke wilsvorming. — Wat nu deze politieke wilsvorming betreft, zoo herhaal ik nog eens, dat wij niet in dit land gekomen zijn, om het Nederlandsche volkskarakter te onderdrukken of het onze wereldbeschouwingen op te dringen. Integendeel! Van het standpunt der bezettingsmacht ware het natuurlijk veel eenvoudiger, iedere politieke meeningsuiting, van welken aard ook, in woord en schrift, te onderdrukken; dit is niet het geval. Als niet zware vergrijpen tegen de beslist in aanmerking te nemen belangen der bezettingsmacht voorkomen, kunnen nu en steeds alle bladen verschijnen, en zij zijn ook in hun inhoud slechts in hun eigen belang en in het belang van het Nederlandsche volk slechts zoo ver beperkt, als dit ten aanzien van de noodzakelijkheden der bezettingsmacht noodig blijkt.
Indien dientengevolge de pers zich zekere beperkingen oplegt, dan zal wellicht de een of ander datgene missen, dat hij tot nu toe interessant vond, op den langen duur zal deze zelfbeheersching slechts nuttig blijken te zijn en alle verstandige menschen zullen eenmaal betreuren, dat de Nederlandsche pers niet reeds vroeger tijdens haar zoogenaamde neutraliteit zulk een zelfbeheersching aan den dag heeft gelegd.

De vakorganisaties. — In dit verband kom ik te spreken over maatregelen, die ten opzichte van de vrije vakvereenigingen en van de marxistische organisaties noodig waren. Als iemand zich mocht verwonderen, dat zulke maatregelen zijn uitgevaardigd, kan ik zeggen, dat het op zijn hoogst verwonderlijk is, dat zij niet reeds veel eerder, nl. op den eersten dag der bezetting, getroffen zijn.
Daar ik van meening ben, dat deze organisaties voor haar leden, die immers in hoofdzaak tot den kring der arbeiders en beambten behooren, nuttige resultaten tot stand kunnen brengen en dat voor alles de leden van deze organisaties niet van de vruchten van hun reeds gedane prestaties mogen worden beroofd, heb ik nagelaten deze organisaties eenvoudig op te heffen, doch heb ik het besluit genomen uitsluitend door een nieuwe leiding mij waarborgen te verschaffen, dat die invloeden en gevaren zijn uitgeschakeld, welken in een nationaal-socialistisch bewind niet de vrije hand kan worden gelaten.
Bij de vraag, aan wie ik het beheer over deze organisaties moest geven, was duidelijk, dat niet in aanmerking konden komen al die mannen, die langs den weg van parlementair-democratische compromissen met deze zelfde organisaties reeds eenmaal in verbinding hebben gestaan. Na deze beperking voerde de beschouwing van de persoonlijke eigenschappen en de ervaring op het betrokken gebied mij tot de gevallen keuze.
Zonder ten aanzien van de binnenlandsch-politieke houding van deze mannen en van den kring, waaruit zij stammen, positie te kiezen, kon ik evenwel vaststellen, dat deze kring in de buitenlandsche politiek een houding heeft aangenomen, welke zonder prijsgave van welk recht of aanspraak van vrije Nederlanders dan ook, dien buitenlandsch-politieken koers heeft gehouden, welke, zooals de feiten uitwijzen, de juiste was en welke, indien door de verantwoordelijke instanties in Nederland te rechter tijd gehouden, aan het heele Nederlandsche volk ten voordeel zou hebben gestrekt.

Concentratie. — Ik zie velerlei pogingen tot verzamelen, zoogenaamde concentratie. Ik merk op, dat ik al deze pogingen met welwillende belangstelling bezie en haar ook geen moeilijkheden in den weg zal leggen, tenzij het alleen maar gaat om zulke pogingen, welke beoogen in eenigerlei vorm dien geest te laten voortleven, die ten slotte het Nederlandsche volk naar den 10en Mei 1940 heeft gevoerd.
De conserveering van dien geest kan ik van het standpunt der bezettende macht, maar ook in het belang van het Nederlandsche volk, zoolang deze bezetting duurt, niet met open oog dulden, want er mag tusschen het Duitsche en het Nederlandsche volk nooit weder een tiende Mei zijn.
Eén ding zou ik evenwel willen zeggen: een binnenlandsch-politieke beweging en wilsvorming kan haar sanctie nooit van mij als vertegenwoordiger der bezettende macht verwachten, doch moet deze uitsluitend daardoor verkrijgen, dat zij het Nederlandsche volk van de juistheid van haar richting overtuigt. Als ik hierbij nog iets zeg, dan is dat geen verordening, zelfs niet een wensch, maar ten hoogste een raad, gegeven op grond van de ervaring, welke wij in langen politieken strijd hebben opgedaan en welke niet blindelings moet worden geïmiteerd, maar waaruit toch wel naar analogie nuttige gevolgtrekkingen kunnen worden gemaakt. De eenwording van de krachten in een volk kan nooit het resultaat zijn van de concentratie van verschillende programma's, waarbij de beginselen zoover mogelijk worden uitgebreid en daardoor onduidelijk worden, ten einde allen daarin op een of andere manier een plaats te laten vinden.
De concentratie van krachten van een volk, dat in een zoo bijzonderen toestand verkeert als dien, waarin thans Nederland zich bevindt, zal slechts bereikt worden, indien
1. Een duidelijk inzicht over dezen toestand is verkregen, terwijl dit inzicht verworven is met het volledig geloof aan de juistheid van deze ontwikkeling;
2. Uit dit duidelijke inzicht de onontkoombare gevolgtrekkingen worden gemaakt volgens welke als hoogste te beschermen goed het volk, dat wil dus zeggen het Nederlandsche volk en zijn welzijn worden beschouwd;
3. Dit inzicht door een onverschrokken persoonlijke overgave wordt verdedigd, ook dan, indien dat de breuk met zoovele gewoonten en gebruiken beteekent.
Wanneer deze voorwaarden zijn vervuld, zal het volk bespeuren, waar het om gaat en zal geloovig den werkelijk geloovige volgen en ook de bezettende macht zal dezen mannen niet slechts haar achting niet onthouden, maar ook aan hun argumenten het gewicht niet ontzeggen, zelfs dan niet het belang betwisten, indien in sommige vraagstukken meeningsverschil aan den dag zou treden.

Een noodlotsprobleem. — Zeker is Nederland thans gesteld voor het noodlotsprobleem. We zijn ons volkomen bewust, dat zelden een volk in zoo korten tijd uit zijn doen is gerukt en voor nieuwe feiten is gesteld, welke een nieuwe, koene, zelfs op sommige punten revolutionnaire geesteshouding eischen. De zaak ligt echter zoo: Nederland kan op het oogenblik, dat grootmachten dezer wereld tot den strijd staan aangetreden, een oogenblik, waarin heele werelddeelen in economisch en politiek opzicht gereconstrueerd worden, niet aan den rand der wereldgeschiedenis blijven staan. Dat is onmogelijk! Wellicht hebben de Nederlanders over het hoofd gezien, dat deze beslissende strijd moest komen, wellicht hebben zij zich te zeer vastgelegd in den gedachtengang van de eene partij in dezen strijd. Thans is het Nederlandsche volk en het kernland van het Nederlandsche rijk meegesleept in deze Nederlandsche crisis. De reconstructie van het continent kan niet voor de grenzen van Nederland halt houden.
De gevolgen van deze gebeurtenissen zullen door iedereen kunnen worden bespeurd en door iedereen kunnen worden gedragen. De naaste toekomst zal moeilijk en vol ontberingen zijn. De levenswijze der Nederlanders, voor zoover zij werk hadden of op andere manier over een inkomen beschikten, zal zeker door verhooging van de kosten van levensonderhoud, verhooging van belastingen en tarieven, beperkingen ondergaan. Want ik twijfel er niet aan, dat de Nederlanders zich zullen inspannen om hun persoonlijke zoowel als hun staatshuishouding in orde te houden. Dit moet als een onontkoombare noodzakelijkheid onder oogen worden gezien, doch niet zonder hoop en met verzet tegen het noodlot, doch in den vasten wil, terstond aan het werk te gaan. Boven de nationale staatsgedachte uit zal de idee van een nieuwe gemeenschappelijke orde ons in staat stellen de ons door onze geschiedenis gegeven gemeenschappelijke ruimte tot een nieuw geestelijk rijk te herscheppen.

Een nieuw Europa. — Terwijl aan het einde van den wereldoorlog overwinnaars, overwonnenen en neutralen door een golf van pessimisme en negatie worden meegesleept, kunnen de overwinnaars van dezen oorlog voor Europa een hoopvol perspectief ontwerpen. Het nieuwe Europa van de solidaire samenwerking van allen, het Europa zonder werkloosheid, zonder economische en monetaire crises, het Europa van de planmatige productie van arbeidsverdeeling, dat over de modernste technische productiemiddelen en over een gemeenschappelijk over heel Europa ten uitvoer gelegd verkeerssysteem de beschikking heeft, zal na opheffing van economische en nationalistische remmende factoren zijn vaste fundament en een snel stijgende welvaart vinden. Het zal voor zijn tegenstanders geen verleiding meer vormen door oorlogen en economischen strijd zijn vrede te verbreken. Het opent voor de Europeesche volken, niet in de laatste plaats voor de kleine, de allergrootste mogelijkheden voor hun technische, economische en commercieele prestaties. In dit Europa worden alle handen gebruikt.
De bijzondere begaafdheid van elken volksaard vindt een vele malen vergroot werkingsgebied. Allen kunnen bij de ontwikkeling van achterlijke volkshuishoudingen en daardoor bij de schepping van een uitgebreide, op de breede volkslagen berustende welvaart medehelpen. Binnen te nauwe begrenzingen van nationalen, politieken of geographischen aard verschrompelen de talenten. In de groote ruimte bestaat gelegenheid, ook voor een klein volk en voor de leden van dat volk, om hun cultureele, economische en menschelijke talenten volledig te ontwikkelen. Volkeren en menschen ontwikkelen zich ten slotte slechts daar tot de grootste hoogte, waar zij actief aan een groote lotsgemeenschap deel hebben. Deze mogelijkheden zullen voorhanden zijn, zonder dat zij hun waardigheid en eigen aard zullen behoeven op te geven.

Nederlands positie. — Dat Nederland echter aan den nieuwen opbouw zal medewerken en wel als gelijkgerechtigde partner, is de wensch van het Duitsche volk. Het is duidelijk, dat bij deze reconstructie alle Nederlanders betrokken zijn.
De toekomst zal eens deze intrede van de Nederlanders in den vollen stroom der geschiedenis begroeten, want deze zal de Nederlanders wegvoeren van hun nonactiviteit, die niet beslist op aller gebied meer oplevert, dan datgene, wat een nonactiviteit, welke licht tot stagnatie wordt, kan bieden. Ik geloof echter, dat deze nieuwe opbouw aan de meerderheid van het Nederlandsche volk, vooral aan de arbeiders en aan de plattelandsbevolking, maar ook aan den Nederlandschen koopman en zeeman, zeer veel bieden zal, n.l. de medewerking aan de constructie van een groote Europeesche ruimte, die door de afmetingen en het evenwicht van haar deelen waarborg biedt tegen crises van welken aard ook.
Maar niet de materieele dingen moeten thans op den voorgrond gesteld worden, zooals bijv. het feit, dat de knapste koppen op economisch gebied zich inspannen een plan uit te werken, op welke wijze en binnen welken tijd de Nederlandsche economie op de nieuwe economische organisatie van Europa kan worden ingesteld en daarin kan worden ingepast, opdat zooveel mogelijk krachten en waarden behouden en nieuwe kunnen worden verkregen.
Het voornaamste is de juiste politieke idee, want deze geeft ook betrouwbare leiding in economische dingen.

De werkloosheid. — Het is voor een nationaal-socialist eigenlijk ontzettend, het groote aantal werkloozen in dit land te zien. Niet zoozeer daarom, omdat deze werkloozen niet over een vol arbeidsloon beschikken. De rijkdom, die toch geen onvergankelijke waarde bezit, maakte het mogelijk, den werkloozen altijd nog den nooddruftigsten levensstandaard te verzekeren. Maar dat zoo'n ongeloofelijk groot gedeelte der volksgenooten niet werkt maar ondersteund wordt, en dat daardoor de arbeid vernederd wordt tot een zuiver materieel goed, waartegen geld alleen kan opwegen, dat is ontzettend. Daaruit vloeit te makkelijk een gedragslijn voor, welke sociale politiek wordt genoemd, doch in werkelijkheid slechts een kalmeeringsmiddel der bezitters tegenover de niet-bezittenden is met een politieken achtergrond.
Volkomen echter gaat het bewustzijn verloren, dat de arbeider een volksgenoot met gelijke rechten maar ook met gelijke plichten is als ieder ander, dat primair het recht op arbeid tegelijk als een plicht tot arbeid bestaat en niet het recht op ondersteuning; kort gezegd, dat het begrip van de eer en waardigheid van den arbeid verloren gaat.
Bij deze opvatting behoort dan ook de besliste noodzakelijkheid en het door niets in te toomen streven, aan alle volksgenooten op een of andere wijze arbeid mogelijk te maken. Dan zullen zij de innerlijke versterking en vernieuwing bespeuren, die het resultaat is als een volk arbeid heeft, onverschillig waar, en in welken arbeid vooreerst ieder afzonderlijk te werk wordt gesteld. De bekwaamheid van ieder afzonderlijk zal dan de vereischte selectie mogelijk maken.

Landbouw, scheepvaart en handel. — En wat den landbouw aangaat, zoo meen ik te kunnen zeggen, dat een boer, die minder van de opbrengst van den door hem bebouwden grond dan van de aanvullende premies van den staat afhankelijk is, niet het gevoel van den vrijen boer op het vrije land kan hebben, ook dan als hij in een formeel democratisch land leeft.
De boer, die voor de producten van zijn arbeid den zekeren afzet in een groot achterland en een overeenkomstige marktordening gewaarborgd weet, die dus een zekeren en rechtvaardigen prijs voor zijn werken ontvangt, zal een geheel ander bewustzijn van zijn beteekenis, maar ook een geheel andere bestaanszekerheid hebben.
Ik heb ook van de zeelieden en van de kooplieden gesproken. De Nederlandsche en Hollandsche zeelieden en kooplieden beschikken over een buitengewonen schat aan ervaringen en wetenschap en op dit gebied ook over harden ondernemingszin. Zij zullen een niet slechts welkome, doch zelfs onontkoombare noodzakelijke en daardoor een dienovereenkomstig gewaardeerde aanvulling en een waardevol bestanddeel zijn van het nieuwe in vorming zijnde groot-Europeesche economische gebied.

Indië en Nederland. — Van deze beschouwing leidt slechts een kleine stap naar dat deel van het Nederlandsche rijk, dat buiten Europa is gelegen, vooral Nederlandsch-Indië. De leiding van het Groot-Duitsche rijk laat met de militaire bezetting van Nederland evenmin een aanspraak gelden op een of ander deel van het Nederlandsche rijk buiten Europa als zij een opheffing van de zelfstandige Nederlanden op het oog heeft.
Ik kan nu veeleer de verzekering geven, dat Nederland uit het herhaaldelijk genoemde verantwoordelijkheidsgevoel en uit ons bewustzijn van een gemeenschappelijk lot dien steun zal kunnen vinden, welke er toe leidt en welke op een of andere wijze er toe kan bijdragen, dat het Nederlandsche rijk in zijn geheel onverkleind blijft.
Menschen met inzicht zullen thans reeds erkennen, dat het niet het gewicht van de bezettende macht is, dat hier het gevaar van een breuk aantrekt.
Engeland heeft den Führer van het Groot-Duitsche Rijk niet begrepen of niet willen begrijpen. Na de glorierijkste overwinning, welke de wereldgeschiedenis kent, heeft de Führer, in het volle besef van de verantwoordelijkheid, voor dit continent Engeland de vredeshand toegestoken en niets anders verlangd dan de erkenning van de levensrechten van het Duitsche volk en zijn wereldbeteekenis. Deze hand is niet aangenomen. Hieruit mag worden afgeleid, dat de Engelschen zich heelemaal niet kunnen voorstellen, dat iemand in dezen toestand een zoo grootsch voorstel doen kan, dat een dergelijk aanbod volgens hun eigen gedachten slechts gedaan kan worden in een toestand van zwakte of ten slotte toch de uiteindelijke vernietiging althans uitschakeling van den tegenstander bedoelt, gelijk immers de Engelschen dat in hun geschiedenis en bij het bijeenrooven van hun wereldrijk steeds bedoelden.
Juist het lot van Nederland is een bewijs voor de denkwijze en de houding van Engeland. Het is waarschijnlijk goed, dat het tot dezen strijd komt, want de Engelschen moeten klaarblijkelijk door zeer drastische middelen en ervaringen leeren, dat zij niet meer onaantastbaar en onbereikbaar zijn; zij moeten juist door deze drastische maatregelen tot een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsbewustzijn worden teruggebracht.

Nederlands houding. — Het is zonder twijfel voor de toekomstige beteekenis en positie van Nederland in de nieuw opgebouwde groot-Europeesche ruimte van beteekenis op welke wijze de Nederlanders in dezen, de eeuw beheerschenden, strijd positie kiezen en hoe zij zich verhouden. Er zijn zeker thans vele Nederlanders, die het betreuren, dat de Nederlanders in dezen strijd niet als strijdgenooten en als kameraden aan de zijde van Groot-Duitschland staan om in het oogenblik der hoogste beslissingen die kameraadschap te betoonen, welke dan geslachten en eeuwen door den band van onoplosbare en onzelfzuchtige vriendschap vormt, welke het nat.-soc. Duitschland met het fascistische Italië voor altijd zal verbinden. Dit verzuim komt op het conto der voorheen in dit land verantwoordelijke mannen.
In dit oogenblik is de meest nauwgezette opvolging van de bevelen van den opperbevelhebber der weermacht een vanzelfsprekend gebod. Elke, ook maar geringste, ondersteuning van den vijand wordt met den dood bestraft. Meer echter zal het Duitsche volk nu nauwkeurig in oogenschouw nemen, welke houding het Nederlandsche volk thans aanneemt. Hjervan zal het wezenlijk afhangen, welke plaats en welke beteekenis het lot in de toekomst aan Nederland inruimen zal.
Dit schijnen mij toe de heden noodzakelijke verduidelijkingen te zijn op het moment waar het om de laatste beslissingen gaat. Dit zijn ook de richtlijnen, volgens welke de Rijksduitschers hier in voortdurende en steeds gereede overgave hun deel aan het groote opbouwwerk van den Führer zullen kunnen geven.
De Führer heeft meermalen vastgesteld, dat de Duitschers in het buitenland de meest trouwe vaderlanders en de meest standvastige strijders voor het Duitsche rijk zijn. Daaraan mogen bovenal zij denken, die heden uit het eigenlijke rijk komen en begrip voor die volksgenooten moeten vinden, die jarenlang hun krachten in den vreemde hebben gegeven.
Ik zelf geef u niet slechts mijn warme belangstelling, doch weet, dat uw belangen mij, als den door den Führer met het opperste regeeringsgezag belaste, zijn toevertrouwd. Ik wil alles, wat gij mij wilt zeggen, te allen tijde aanhooren en sta steeds tot hulp bereid. Ik ben met u in nationaal-socialistische kameraadschap ten innigste verbonden.
Zien wij terug op den weg, dien het Duitsche volk gegaan is, uit de diepste rampzaligheid vlak voor den afgrond en de vernietiging van zijn bestaan, dan zien wij, dat het door de bijzondere grootheid van één man opgeroepen werd tot zijn grootste kracht en heerlijkheid. Wij gaan dén weg, dien de Heere God ons gewezen heeft en waarop Hij ons tot nu toe zichtbaar gezegend heeft. Het is de genade der Voorzienigheid, dat wij als mede-arbeiders en medestrijders van den Führer er bij kunnen zijn, nu Groot-Duitschland en het nieuwe Europa gebouwd worden. In dit uur vereenigt het gansche Duitsche volk al zijn wenschen, al zijn offervaardigheid en zijn moed voor het laatste offer in zijn weermacht. Gedragen door den wil en krachten van het gansche volk is deze vastbesloten tot den beslissenden strijd aangetreden. Wij allen echter staan geheel achter den Führer. Geheel achter den Führer te staan beduidt de zekerheid der overwinning. (N. R. Crt. - Telegraaf - Nieuwsbl. v. h. Noorden)

(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart, Nederl. levensrechten 4266 B; Proclamatie 4239 A)

A. NEDERLAND. — Nederlandsche Voetbalbond opgericht. —

De Nationale Stichting tot Bevordering van de Lichamelijke Opvoeding deelt op 27 Juli mede, dat de besprekingen met de voetbalorganisaties: K.N.V.B., Federatie van R.K. Voetbalbonden, de Chr. Ned. Voetbalbond, de Ned. Arb. Sportbond, afdeeling voetbal, en de Ned. Voetbalfederatie, tot resultaat hebben gehad, dat unaniem is besloten tot het oprichten van den Nederlandschen Voetbalbond met opheffing van de thans bestaande bonden. (Alg. Handelsblad)

A. **Geneeskunde in de luchtvaart. - Snelheidsveranderingen schadelijk voor de gezondheid. —**
„De luchtvaart verplaatst den mensch in onnatuurlijke omstandigheden, daar hij een langzaam bewegend bodemwezen is, terwijl de luchtvaart hem tot een razend snel luchtwezen wil maken. En bij elken nieuwen vooruitgang in de luchtvaarttechniek worden de omstandigheden onnatuurlijker.
Tot voor weinige jaren hebben de technici zich daarom niet bekommerd. Zij hoorden niet de stemmen der medici, of in elk geval hebben zij ze niet begrepen of er niet op gelet. De ontwikkeling van de luchtvaart was een strijd tussehen techniek en geneeskunde, want de techniek werd tot steeds grootere snelheden en hoogten aangedreven door de eischen van het luchtverkeer en van den oorlog. Koortsachtig bouwden en verbeterden de constructeurs hun machines, veelal zonder aandacht voor de mogelijkheden van het menschelijk organisme en zij lieten het aan de medici over om de zaak later op te knappen. Dat was niet juist. Deze strijd tusschen techniek en geneeskunde behoort niet uitgevochten te worden, doch veeleer door een tijdigen vrede uit den weg geruimd te worden, opdat belangrijke problemen door overleg en samenwerking opgelost worden, voordat er werkelijke schade ontstaat. Men is heden op den juisten weg."
Aldus de bekende privaatdocent in de luchtvaartgeneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, dr. J. Jongbloed, in een (voor het congres der Lilienthal-Gesellschaft in 1939 bestemde) lezing, waarvan het manuscript onlangs in het tijdschrift „Luftwissen", Berlijn, werd gepubliceerd. Het laatst verschenen nummer van het maandblad „Op den uitkijk" geeft er een vertaling van, waaraan wij hier eenige fragmenten ontleenen.

LUCHT-VAART

Snelheid: doel en vijand. — „Het vliegtuig — gaat dr. Jongbloed o.m. voort — heeft slechts één wezenlijke eigenschap, waaraan het zijn snelle ontwikkeling dankt: zijn snelheid. Deze is nu echter bij het vliegen de grootste vijand van de menschen. Geheel juist is dit niet, want een groote snelheid op zichzelf doet den mensch niets, echter wel op de groote stijgsnelheid, welke in zoo kort mogelijken tijd naar groote hoogten voert, en de snelheidsveranderingen naar grootte en richting. Hoogte en versnellingen, dat zijn de beide begrippen, waarmede de luchtvaartgeneeskunde voornamelijk te maken heeft. Beide zijn met de snelheid nauw verbonden: groote stijgsnelheid voert niet alleen in korten tijd naar groote hoogte, maar anderzijds voert ook de hoogte tot grootere snelheid. Niet alleen hooge snelheid verlangt men b.v. voor bepaalde militaire toestellen, maar veelal tegelijkertijd een groote wendbaarheid, welke tot aanzienlijke versnellingen leidt.
Hier staan technici en medici scherp tegenover elkaar. De technicus kan zijn ontwerpen zeer verbeteren om de hoogtevlucht mogelijk te maken; hij kan zijn materialen zoodanig kiezen en samenstellen, dat zij de berekende krachten kunnen weerstaan; de medicus echter is gebonden aan het menschelijk organisme, waarmede hij moet werken, zooals het is. Hij heeft daarbij echter een grooten steun: zijn machine is een levende machine, d.w.z. een machine, die zich in en door haarzelf tusschen wijde grenzen kan aanpassen aan afwijkende omstandigheden. Al hebben wij dan ook alle bewondering voor de metaalconstructie, die zoo groote krachten kan weerstaan, de grootste bewondering moet men hebben voor het levende organisme, dat uit zichzelf het meervoudige van de normale prestaties levert. Bepaalde grenzen kunnen hier echter niet ongestraft overschreden worden en daarmede dient de constructeur rekening te houden.
Toelaatbare grenzen. — Met den invloed van versnellingen op de machine heeft de techniek van het begin af zooveel mogelijk rekening gehouden. Om den invloed op het menschelijk organisme heeft zij zich langen tijd niet bekommerd. Het werd aan de medici overgelaten, het physiologisch-technische probleem te onderzoeken, nadat in de vliegpractijk bezwaren optraden.
Uit laboratoriumproeven weten wij thans tamelijk nauwkeurig, op welke wijze het organisme door versnellingen wordt aangegrepen en over welke middelen het beschikt om zoo lang mogelijk tegen deze krachten stand te houden. Uit laboratorium- en vliegproeven kennen wij ook de waarden, welke niet ongestraft overschreden kunnen worden.
De toelaatbare waarde van deze krachten varieert met de richting van de optredende versnelling t. o. v. het lichaam; zij zijn het kleinste, wanneer zij in de lengte van het lichaam zijn gericht, het grootste wanneer zij daar loodrecht op staan. In het eerste geval ligt de grens bij gezonde, krachtige menschen, afhankelijk van de practisch in aanmerking komende inwerktijden, bij het vier- à vijfvoudige van de zwaartekrachtversnelling (g), indien de versnelling van het hoofd naar de voeten is gericht; in omgekeerde richting ligt de grens bij 3, hoogstens 4 g. Wanneer de versnelling echter loodrecht op het lichaam is gericht, wordt 10 tot 15 g. nog verdragen. Zonder twijfel kan de eerstgenoemde grenswaarde van 4 à 5 g. tot 6 à 7 g. worden opgevoerd, als door in elkaar duiken de afstand hart-hersenen, gemeten in de richting van de versnelling, verkleind wordt.
Dit zijn de getallen, die wij medici aan de technici voorleggen. Het heeft weinig zin de breukgrens der vliegtuigen steeds verder op te voeren, als niet tegelijkertijd de mogelijkheid geschapen wordt, den bestuurder in de gunstigste houding onder te brengen".
Het belangwekkende artikel besluit met het vermelden der physiologische problemen in verband met de hoogte (onderscheiden methoden van zuurstofvoorziening op middelmatige en grootere hoogten) waarbij van de volgende geslaagde proefneming met verkeerstoestellen gewag wordt gemaakt.
„Als wij het er over eens zijn, dat het noodzakelijk is om boven een bepaalde hoogte — zeg 3000 M. — de passagiers zuurstof te laten inademen, dan is het ook noodig, dit op dusdanige wijze te doen, dat een ieder er toe gedwongen wordt en wel zonder dat hij het merkt. Dezen gedachtengang volgend, heb ik destijds op een bepaalde lijn, waar regelmatig een afstand van ongeveer een uur vliegens op 5000 M. hoogte moest worden afgelegd, eenvoudig zuurstof in de gesloten cabine geblazen. Hiermede werden uitstekende resultaten verkregen, al is het systeem eenigszins kostbaar en slechts voor korte hoogtevluchten bruikbaar.
Voor langere hoogtevluchten blijft slechts één goed middel over: de drukcabine. De ontwikkelingsgang van de stratosfeer-cabine moet via de drukcabine voor middelmatige hoogten gaan. Deze kunnen wij toch niet ontberen en men kan er zonder gevaar rustig mee experimenteeren." („Op den uitkijk")

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Rijksminister van Economische Zaken en Rijksbankpresident Walther Funk over Duitschlands economische plannen in het nieuwe Europa. —**
Berlijn, 25 Juli. — De rijksminister van Economische Zaken en Rijksbankpresident Walther Funk heeft hedenmiddag voor de vertegenwoordigers der buitenlandsche pers een belangrijke redevoering gehouden over de toekomstige organisatie van Europa zooals de Duitsche regeering die, na de uiteindelijke overwinning, ziet.
Funk verklaarde eenige weken geleden van rijks-

maarschalk Hermann Göring de opdracht te hebben gekregen een plan voor het toekomstige Europeesche continent onder Duitsche leiding te ontwerpen.
De volgende punten mogen wel de belangrijkste uit Funk's toekomstplannen genoemd worden:
1) De Rijksmark zal een overwegende rol in Europa spelen. Zij zal worden vrijgemaakt van de belemmeringen der Duitsche buitenlandsche schulden, terwijl ook de verschillende soorten marken zullen worden opgeheven.
2) Het ligt niet in de bedoeling, een geheel Europa omvattend valuta-systeem in te voeren. Een dergelijk systeem zou neerkomen op het instellen eener Europeesche tol-unie, hetgeen niet mogelijk mag worden geacht, gezien het verschil in levensniveau tusschen de landen van het continent.
3) Een einde zal worden gemaakt aan het op een automatische werking berustende vrije geld- en deviezenverkeer, zooals dit vóór den oorlog in zwang was. Men zal uitgaan van de vaststelling en stabiliseering der valuta's, prijzen en voorraden. Op grond van uitgebreide, geregelde clearings- en verrekeningssystemen zullen de Europeesche staten onderling handel drijven. Met sommige landen zal het vrije marken-verkeer worden ingevoerd.
4) Goud zal bij de toekomstige regeling der valuta's geen rol spelen.
5) Hoewel Europa in wezen autarkisch zal worden ten einde in geval van nood of oorlog self-supporting te kunnen zijn, zal zooveel mogelijk naar uitbreiding van het handelsverkeer met de overige wereld gestreefd worden.
6) De Europeesche landen zullen onderling door een net van langjarige handelsverdragen tegen vaste prijzen en tegen vaste leveranties aaneengeschakeld worden. (Telegraaf) **(Vor. ber. Min. Funk 3865 D)**

A. NEDERLAND. — De Nederlandsche Unie. - Program. —

Het program van De Nederlandsche Unie, op 27 Juli gepubliceerd, luidt als volgt:

De Nederlandsche Unie is in een zware stonde onzer vaderlandsche geschiedenis gesticht om alle Nederlanders te verzamelen tot doelbewusten arbeid voor het behoud en de versterking van vaderland en volksgemeenschap en tot de voorbereiding van de voorwaarden en de wegen van hun bestaan en welzijn in de toekomst. Met open oog voor de werkelijkheid wil zij dien arbeid terstond aanvangen, voorzoover de beperkingen van den staat van bezet-gebied, dat mogelijk maken en in loyale verhouding tot de bezettende overheid.
De Nederlandsche Unie stelt zich tot taak de volkseenheid op staatkundig, cultureel en sociaal-economisch gebied te bevestigen en te versterken.
Met verdieping van den christelijken geest in de samenleving wil De Nederlandsche Unie:

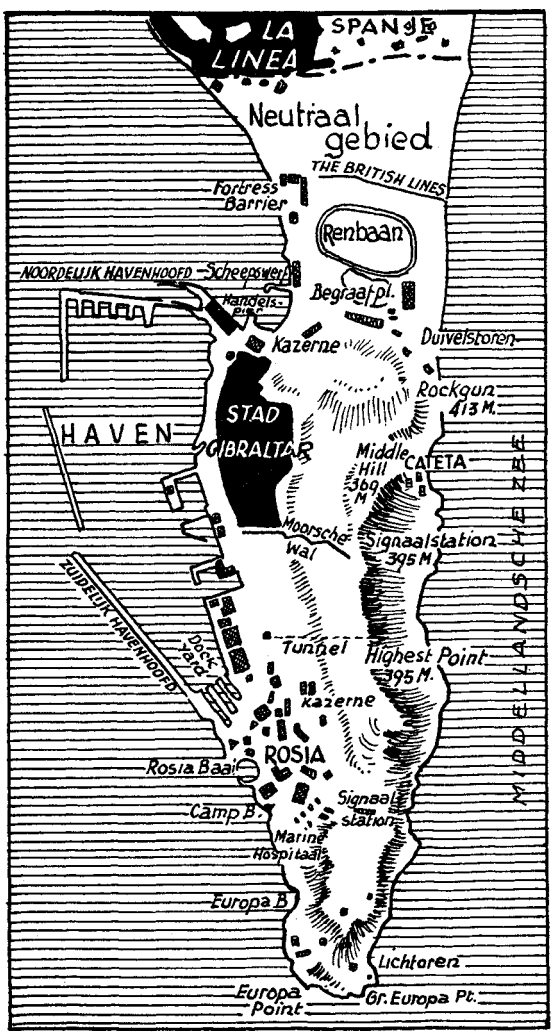
Het cultureele gebied. — 1. Behoud van het Nederlandsche volkskarakter en versterking van die eigenschappen, waaraan het Nederlandsche volk zijn kracht en zijn plaats in de wereld te danken heeft;
2. Verheffing van het levensideaal boven materialisme en egoisme tot toewijding aan de waarachtige levenswaarden van mensch en gemeenschap;
3. Bescherming en ontwikkeling van eigen beschaving en zeden en van het volkseigen in de gewesten zoowel als in het geheele land;
4. Vrijheid van godsdienst, kerk, levensbeschouwing en opvoeding;
5. Bevordering van Nederlands positie in de Europeesche cultuur en van zijn functie in de uitwisseling der cultureele waarden;
6. Nauwe cultureele betrekkingen met Vlaanderen en Zuid-Afrika;
7. Opvoeding van de jeugd in nationalen zin;
8. Vooruitziende verzorging der geestelijke en lichamelijke volksgezondheid;
9. Leiding van het cultureele leven en van de volksontwikkeling in verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschap.

Wat zij op sociaal-economisch gebied wil bereiken. — Op sociaal-economisch gebied wil De Nederlandsche Unie met handhaving van het eigen karakter der Nederlandsche volkshuishouding in haar samenhang met de wereld-economie en haar gerichtheid op het wereldverkeer:

1. Organische ordening der arbeidsgemeenschap zonder klassetegenstellingen;
2. Vooropstelling van de belangen van het gemeenebest boven die van den enkeling, met erkenning van onvervangbare waarden der persoonlijke zelfwerkzaamheid;
3. Doelbewuste leiding van de voortbrenging en verdeeling van stoffelijke goederen;
4. Dienstbaarmaking van geld- en credietwezen aan de eischen der volkswelvaart;
5. Erkenning van den plicht van iederen Nederlander om te arbeiden en van den plicht van het gemeenebest om iederen Nederlander in den gemeenschappelijken arbeid te doen deelen;
6. Afweer van de proletariseering des volks en versterking van de volkskracht o.a. door bevordering van gezinsvorming en gezinswelvaart en bevordering van bezitsvorming voor allen;
7. Versterking van den landbouw door loonend prijspeil en ordening van het grondgebruik;
8. Persoonlijke verantwoordelijkheid ook in het sociaal-economisch leven;
9. Beteugeling van bedrijfsconcentratie en trustvorming.

Het staatkundige. — Op staatkundig gebied ijvert De Nederlandsche Unie voor een sterk Nederlandsch volk, in nauwe verbondenheid met de overzeesche gebieden.
Zij is overtuigd, dat een organische opbouw van het Nederlandsche gemeenebest onder leiding van krachtig en besluitvaardig gezag noodzakelijk is.
De uitwerking van deze richtlijnen zal zij ter hand nemen, zoodra de tijd daartoe gekomen is. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Nederlandsche Unie 4310 A)

B. GIBRALTAR. —

(Ontleend aan de Telegraaf)
(Vor. ber. Bedreiging 3368 C; Photo 2908a)

A. DE DICHTER H. MARSMAN OVERLEDEN. —
Naar „Het Vaderland" meldt, is de dichter H. Marsman, ruim veertig jaar oud, in het buitenland overleden.
Van zijn werken noemen wij: Verzen (1923); Penthesileia (1925); De anatomische les (1926); Paradise regained (1927); De vliegende Hollander (1927); De lamp van Diogenes (1928); De vijf vingers (1929); Witte vrouwen (1930); Kort geding (1931); De dood van Angèle Degroux (1933); Porta Nigra (1934); Heden ik, morgen gij, in samenwerking met S. Vestdijk (1936); Herman Gorter (1937); Verzameld werk (1938); Menno ter Braak (1939); Tempel en Kruis (1940).
Marsman werd in 1899 te Zeist geboren, studeerde rechten aan de Utrechtsche universiteit, onderging sterke invloeden van het Duitsche expressionisme, met name van Georg Trakl, en debuteerde met een kleinen bundel „Verzen", in 1923. Hij werd al ras een der opvallendste figuren der jongere generatie, die door zijn tijdgenooten als leider werd erkend.
Men heeft Marsman voor alles „vitalist" genoemd, zoo teekent de Tel. bij zijn overlijden aan, en zeker is het, dat hij, te keer gaande tegen alle verderfelijke vaagheden en epigonismen in onze literatuur, zoowel ouderen als jongeren heeft aangezet tot meer beknoptheid en directheid van uiting, tot meer kortaangebondenheid en zin voor realiteit, ook in de poëzie. Van 1924 tot 1930 heeft Marsman een sterken invloed op het jonge letterkundig leven gehad, door zijn verzen zoowel als door zijn essays.
In 1936 is hem de prijs van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde toegekend.
(Het Vaderland)

B. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Radiorede van den minister van Binnenlandsche Zaken, Marquet. - De opbouw. —
De Fransche minister van Binnenlandsche Zaken, Marquet, heeft zich op 24 Juli in een radiorede tot het Fransche volk gericht. Hij begon met te constateeren, dat de Franschen tot dusver onder de heerschappij van den leugen hadden geleefd. Het uur der waarheid heeft echter geslagen. De ware oorzaak van de catastrophe is een uitgeputte politieke, economische en sociale toestand geweest. Thans ligt Frankrijk onder de puinhoopen van het kapitalistische, liberale, parlementaire systeem. Het uur van de gerechtigheid en de straf voor de politieke en militaire nalatigheden zal komen. Eerst echter moet men aan den wederopbouw denken. Nog steeds bevinden zich in het onbezette gebied 1.5 millioen Belgische en 4 millioen Fransche vluchtelingen. De regeering beschouwt het als haar eerste taak, deze weder naar hun land terug te brengen. Een nieuwe en rechtvaardiger orde, zoo besloot Marquet, wordt in Europa opgebouwd en Frankrijk zal zich hiernaar voegen.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(V. b. Marquet 4286 F)**

C. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill verklaart: „Phase van den oorlog thans zeer kritiek". —
Londen, 24 Juli (Reuter) — Churchill heeft in het Lagerhuis de volgende verklaring afgelegd:
„Wij zijn thans in een zeer kritieke phase van den oorlog gekomen. De verdediging is dag en nacht op haar hoede om een aanval af te weren. In het Lagerhuis zijn talrijke bepalingen aangenomen, die aan den ernst van den toestand zijn aangepast. In normale tijden zouden zij met al onze denkbeelden in strijd zijn. (Telegraaf) **(Vor. ber. Churchill 4296 D)**

D. DUITSCH WITBOEK. — Vernietiging van de Roemeensche petroleumbronnen. —
Het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken publiceert uit het Zesde Duitsche Witboek zeven nieuwe stukken uit de geheime politieke documenten van den Franschen generalen staf.
Document no. 30 is een bericht van den speciaal gevolmachtigde van de Fransche Regeering, Léon Wenger, van 1 October 1939. Het bericht meldt, dat alle voorbereidingen voor de radicale vernietiging van de Roemeensche petroleumindustrie getroffen zijn. (Haagsche Courant) **(V. b. Witboek 4280 A)**

E. NEDERLAND. — Radio. - V.A.R.A. zal haar werk voortzetten „ teneinde mee te bouwen aan een nieuwe gemeenschap". —
Op 24 Juli heeft de heer A. de Vries, voorzitter van de V.A.R.A., een radiorede gehouden, waarin hij o.a. heeft gezegd, dat een storm over Europa is heengegaan en heel wat heeft geveld wat uiterlijk krachtig scheen, maar wat innerlijk was vermolmd. Den socialisten verwondert dat niet. Zij hebben al jarenlang geloofd en ook verkondigd, dat de maatschappij zich in een periode van kentering bevond en dat de maatschappelijke veranderingen zich in steeds sneller tempo zouden gaan voltrekken. De idee van het vrije spel der maatschappelijke krachten heeft zich overleefd. Zij heeft in de laatste periode van haar bestaan millioenen veroordeeld tot een leven van materieele en geestelijke slavernij. De arbeidersbeweging kon al haar krachten inspannen, zij kon de aanwezigheid van een permanente en massale werkloosheid niet doen verdwijnen. Zij kon een plan van arbeid opstellen, maar vijf jaren lang heeft men het laten liggen. Eerst vlak voor den oorlog is het tot de eerste schuchtere uitvoering op onderdeelen gekomen. Het is het noodlot van de burgerlijke democratie geweest, dat zij zich aan de individualistische economie heeft vastgehouden, ook toen daarvoor geen enkel houdbaar argument meer overbleef.
Spreker en zijn medestanders hebben het socialisme gewild, zij willen het nog met onverflauwde begeerte en zij hebben zich dus af te vragen, of de weg er heen thans afgesloten is en zij zijn van het tegendeel overtuigd. De heer De Vries wekte de arbeiders van Nederland op in het socialisme te blijven gelooven en er voor te blijven arbeiden.
Een samenleving, die niet alleen zegt arbeiders als menschen te beschouwen, maar die het ook inderdaad doet, zal maatregelen weten te vinden om het voorbereidende werk, dat de socialistische beweging op dit terrein heeft gedaan, tot volle ontplooiing te brengen. Dit geldt in het bijzonder de jeugd. De grootste fout in een tijd van maatschappelijke veranderingen is de doellooze afzijdigheid. Het heeft geen nut oude vormen te betreuren, die zijn heengegaan en die niet terugkomen.
Los daarvan moeten maatregelen genomen worden, die den arbeider doelmatiger dan tot dusver in het productieproces betrekken en die dus op positieve wijze de werkloosheid overwinnen. Spreker denkt hierbij aan maatregelen als het uitvoeren van groote productieve werkobjecten, welke ongetwijfeld in ons land bestaan. Ook de uitbreiding van den leerplichtigen leeftijd kan op constructieve wijze bijdragen aan het meer doelmatig gebruik van de arbeidskracht.
Ook aan de verzorging van den ouderdom moet aandacht worden besteed. De groote staatspensioen-eisch is gestrand op groote bezwaren. Het schrikbeeld „oud en arm" voelde ieder als moreel ontoelaatbaar, maar nimmer was er geld te vinden om tot een betere ouderdomszorg te komen.
Zoo zijn er tal van andere eischen op sociaal-economisch terrein, waarop de arbeiders uit ons land elkaar zouden kunnen vinden. Aldus zouden zij hun activiteit kunnen richten op een positief doel en gezamenlijk kunnen meebouwen aan een nieuwe gemeenschap.
De V.A.R.A. acht het haar taak als arbeiders-radio aan dit streven leiding te geven en het door middel van haar microfoon op te wekken en aan te wakkeren, waar zij kan. Zij wil een eigen sociaal-economisch program ontwikkelen, los van iederen invloed van politieke partijen en bewegingen.
In een bespreking, die het dagelijksche bestuur van de V.A.R.A. Zondagmiddag had met mr. Rost van Tonningen, heeft het bestuur zich bereid verklaard in den zin van de zooeven afgelegde verklaring zijn werkzaamheden voort te zetten. Niets werd gevergd, dat strijdig geoordeeld kan worden met zijn beginselen. De V.A.R.A. kan dus werkzaam zijn in positief socialistischen zin en spreker wekte alle vrienden van de V.A.R.A. op dit werk ten krachtigste te steunen. (Alg. Handelsblad)

F. Y. G. VAN DER VEEN OVERLEDEN. —
In den ouderdom van zes en vijftig jaar is op 21 Juli te Amsterdam overleden de heer Y. G. van der Veen Hzn., algemeen directeur van „De Arbeiderspers".
De heer Van der Veen werd in 1884 te Metslawier in Friesland geboren.
Aanvankelijk was hij bij het Onderwijs in Friesland werkzaam, doch daarna ging de heer Van der Veen naar Amsterdam, waar hij bij het Buitengewoon Lager Onderwijs werd aangesteld. In 1918 werd hij be-

noemd tot redacteur bij „Het Volk" te Rotterdam, terwijl hij in 1920 benoemd werd tot hoofdredacteur van de „Voorwaarts", waarvan hij het volgend jaar hoofdredacteur-directeur werd. In 1928 volgde zijn benoeming tot directeur van „Het Volk". In 1929 werd de heer Van der Veen directeur van de N.V. „De Arbeiderspers", waarbij hij het beheer kreeg over zeven dagbladen en tal van periodieken.
Als lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en als lid van den gemeenteraad van Rotterdam heeft hij de S.D.A.P. eenige jaren in bestuursorganen vertegenwoordigd. (Het Volk)

A. **RECHTSZAKEN. — Engelsch piloot geholpen bij ontsnapping. —**
Op 25 Juli heeft het Duitsche Krijgsgerecht tijdens de zitting van de Arrondissementsrechtbank te Utrecht de zaak behandeld tegen een arbeider en enkele medeplichtigen, die een Engelsch officier, nadat deze met zijn parachute was gedaald, voor de Duitsche autoriteiten hadden verborgen en vervolgens voortgeholpen. Na een zitting van 6 uur werd de hoofdschuldige veroordeeld tot drie jaar tuchthuisstraf (eisch 10 jaar). Vier medeplichtigen kregen twee jaar (eisch drie), terwijl een werd vrijgesproken. (De Tijd) **(Vor. ber. Pensionh. veroord. 4300 E)**

B. **NEDERLAND. — Leiding der „Arbeiderspers". —**
Als uitvloeisel van de maatregelen, genomen door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, met betrekking tot S.D.A.P. en N.V.V., is ook de leiding der N.V. Drukkerij en Uitgeversmaatschappij „De Arbeiderspers" in andere handen overgegaan. De directie der genoemde naamlooze vennootschap wordt voortaan gevoerd door den heer H. J. Kerkmeester, op wien derhalve alle bevoegdheden, bij wet, statuten of gebruiken aan de directie toegekend, op 20 Juli 1940 in vollen omvang zijn overgegaan. (Het Volk)

C. **VEREENIGDE STATEN. — 3000 vliegtuigen per maand voor Engeland. - Verklaring van Morgenthau.**
Washington, 25 Juli. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Financiën, Morgenthau, heeft, naar Associated Press meldt, medegedeeld, dat de regeering der Vereenigde Staten zich verplicht heeft Engeland op alle manieren te helpen en het per maand 3000 Engelsche vliegtuigen te verkoopen buiten de reeds vroeger geplaatste opdrachten.
Voor dit doel zullen groote fabrieken worden gebouwd. Engeland heeft beloofd de kosten van het bouwen en de productie te betalen. De Engelschen schijnen, zoo voegde Morgenthau hieraan toe, over rijkelijke geldmiddelen te beschikken, daar de hiervoor benoodigde bedragen geweldig zijn. De Engelschen hebben een onmiddellijke actie verlangd, ten einde in de jaren 1941 en 1942 per maand drieduizend vliegtuigen te krijgen. (Het Vaderland)

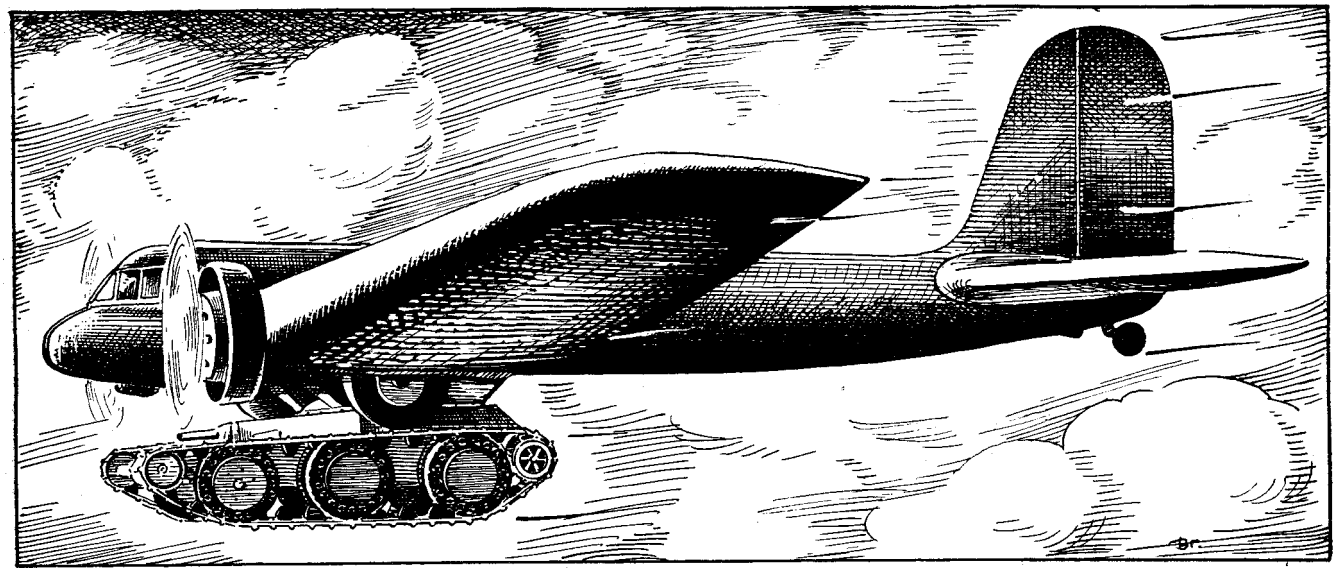
D. **CHEMIE. — „Het belang van de scheikunde voor ons maatschappelijk leven." —**
Utrecht, 26 Juli. — De Nederlandsche Chemische Vereeniging heeft alhier onder leiding van mr. drs. J. Alingh Prins haar jaarvergadering gehouden.
„Het belang van de scheikunde voor ons maatschappelijk leven", was de titel van de openingsrede van den voorzitter.
Op tal van terreinen, zeide spreker, speelt de chemie een belangrijke rol. In de kleeding ziet men niet in de eerste plaats een scheikundig product, al speelt de chemie bij het ontstaan van onze kleeding een overheerschende rol. Er behoeft hier slechts herinnerd te worden aan het courantenbericht, waarin vermeld werd, dat een filmster op een bal verscheen met een costuum, dat uit 27 liter melk bereid was. De chemische grondstof caseïne had daarbij een belangrijke rol vervuld. Ook de kunstzijde, de celwol en de stapelvezel spreken onmiddellijk tot ons. Minder bekend is wellicht, dat de gestrubinaisde boorden hun soepelheid behouden dank zij het daarin aanbrengen van dunne lagen kunstzijde. De onkreukbare dassen en costuums ontleenen deze eigenschap aan de behandeling der draden met kunstharsen. De „make up" was niet mogelijk zonder de onschatbare medewerking der chemie. Zij verhoogt op die manier de vreugde in de maatschappij op niet onbelangrijke wijze. Zij maakt het ook mogelijk, dat wij op groote schaal confectieartikelen van zeer verschillende kleur en snit kunnen gebruiken en onze „make up" daaraan kunnen aanpassen.
Dank zij vitaminen en anderen chemischen bestanddeelen van de voedingsstoffen is de leeftijd van den mensch verhoogd. Straks, aldus spreker, zullen wij dan niet meer den ouderdom als massaverschijnsel, maar den supra-ouderdom als zoodanig mogen begroeten.
Men kan zeggen: een huis is electrisch ingericht. Te weinig weet men evenwel, dat een huis van buiten en van binnen in de eerste plaats chemisch is. Het metaal, de ceramiek, de verf, de tapijten en de weefsels, kortom het allerbelangrijkste, heeft de chemie gedaan. Niet anders staat het met den auto. Wel heeft hier ook de werktuigkunde een belangrijk woord meegesproken, maar de benzine, de motorolie, de rubber van banden en de ophanging van den motor, de lakken en verven, de kunstharsen handvaten en ruiten, kortom men zou kunnen zeggen, dat de auto een afgewerkt chemisch product is.
Het steeds dieper doordringen van den mensch in de structuur van de materie heeft aan de chemie middelen aan de hand gedaan tot het bereiden van nieuwe stoffen uit de elementen. De kunstzijde, de kunstrubber, welke niet door oliën aangetast wordt, de legeeringen, ook van de lichtere metalen, behooren tot de voortbrengselen van het terrein der chemie.
Als het dan waar is, zoo besluit spreker zijn rede, dat de scheikunde een zeer groot belang is voor de maatschappij en het maatschappelijk leven, moge de vraag gesteld worden of onze scheikundige werkplaatsen voldoende uitgerust zijn voor de chemische wetenschap en ten tweede of de opleiding van een voldoend aantal scheikundigen in ons land verzekerd is. Deze beide vragen vereischten een dringend antwoord en bestudeering. (Alg. Handelsblad)

E. **SOVJET-RUSLAND. — Vlootplannen voor 1940: 168 nieuwe schepen. —**
Moskou, 29 Juli. — In de Sovjet-Unie is gisteren de dag der Marine gevierd. Met deze viering gingen talrijke betoogingen gepaard. In de oorlogshavens Kroonstad, Wladiwostok, Sebastopol, Moermansk en Bakoe zijn vlootparades gehouden, evenals in de nieuwe Russische vlootbases aan de Oostzee, Libau en Reval. In Chabarofsk had een defilé plaats van de Amoer-flottielje voor kolonel-generaal Stern.
In het Moskousche cultuurpark werd een betooging georganiseerd, waar o.a. ook de volkscommissaris voor de Marine, admiraal Koesnetsof, het woord heeft gevoerd.
Hij verklaarde, dat de Sovjet-Unie van plan is de grootste vloot ter wereld te bouwen. De Sovjet-Unie, aldus de admiraal, bezit reeds de grootste onderzeeërsvloot ter wereld. Deze zal aan het einde van dit jaar driemaal zoo groot zijn als het vorige jaar, zoowel haar tonnage als haar aantal.
Hij zette o.m. uiteen, dat de Sovjet-Russische marine in 1939 met in totaal 112 nieuwe kleine en groote eenheden is versterkt. Het bewapeningsprogram voor 1940 omvat 168 nieuwe oorlogsschepen. Ook de luchtmacht der marine en de kustverdediging worden voortdurend uitgebreid en steeds doeltreffender georganiseerd. (Telegraaf) **(Vor. ber. Vlootbouw 3878 F)**

F. **DE AS-POLITIEK EN DE BALKAN. — Bulgaarsche en Roemeensche ministers bij Rijkskanselier Hitler te Berchtesgaden; de laatsten ook bij Mussolini te Rome. —**
Berchtesgaden, 26 Juli (D.N.B.) — De Führer heeft hedenmiddag om 4 uur den Roemeenschen ministerpresident Gigurtu en den Roemeenschen minister van Buitenlandsche Zaken, Manoilescu, op den Berghof te Berchtesgaden ontvangen.
De besprekingen werden in den geest van de tusschen Duitschland en Roemenië bestaande vriendschappelijke betrekkingen gevoerd en duurden ongeveer twee en half uur.
De besprekingen te Salzburg van den Duitschen rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, met de Roemeensche staatslieden, die het bezoek aan Berchtesgaden vooraf gingen, kunnen, naar in welingelichte Italiaansche kringen wordt ver-

klaard, beschouwd worden als natuurlijke consequentie en normale ontwikkeling van het contact, dat tien dagen geleden in München tot stand is gekomen met als doel een vreedzame oplossing der Balkankwestie. Zoowel te Berchtesgaden als te Rome zijn op 27 Juli voortgezet besprekingen met de Balkan-staatslieden. Hitler heeft een onderhoud van ruim twee uur gehad met den Bulgaarschen premier en den minister van Buitenlandsche Zaken, terwijl enkele uren later in het Palazzo Venezia een bespreking plaats had tusschen Mussolini en de Roemeensche ministers.
Omtrent de besprekingen op den Obersalzberg, die ruim twee uur duurden, is het volgende communiqué gepubliceerd:
De Führer heeft hedenmiddag in tegenwoordigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den Bulgaarschen minister-president Filof en den Bulgaarschen minister van Buitenlandsche Zaken, Popof, ontvangen. De bespreking, waarbij de gezant te Berlijn, Draganof, en de Duitsche gezant te Sofia, von Richthofen, aanwezig waren, verliep in den hartelijken geest der traditioneele vriendschap, die tusschen Bulgarije en het Duitsche rijk sedert de wapenbroederschap van den wereldoorlog onveranderd bestaat.
De Roemeensche minister-president Gigurtu en de minister van Buitenlandsche Zaken, Manoilescu, hebben op 27 Juli een onderhoud met Mussolini te Rome gehad.
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

A. **LUCHTVAART. — Vliegende tank. —**

In de Vereenigde Staten is het idee geopperd tanks per vliegtuig over groote afstanden te vervoeren. (Nieuwe Rott. Crt. - De Telegraaf)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Algemeene dienstplicht ingevoerd. —**
De militaire Senaatscommissie der Vereenigde Staten heeft op 24 Juli de invoering van den algemeenen dienstplicht goedgekeurd. De bijzonderheden van het desbetreffende wetsontwerp, dat de volgende week aan den voltalligen Senaat zal worden voorgelegd, moeten echter nog geregeld worden.
Volgens de plannen van het ministerie van Oorlog zal de eigenlijke militaire opleiding zich in het eerste jaar na het van kracht worden van de wet beperken tot 1½ millioen man tusschen 21 en 30 jaar. De recruten zullen volgens nog onbekende maatstaven gekozen worden uit een groep van 11½ millioen personen. Wanneer de voorstellen aangenomen worden, zijn 42 millioen man tusschen 18 en 64 jaar dienstplichtig. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dienstplicht 3180 E)

C. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Malta vijftig maal door vliegtuigen bestookt. —**
Rome, 25 Juli. (D.N.B.) — De diplomatieke medewerker van Stefani weerlegt een Engelsch communiqué betreffende de bombardementen op Malta.
Hij schrijft, dat tot dusver vijftig luchtaanvallen op Malta zijn ondernomen. In totaal zijn op de vestingwerken en vliegvelden van Malta rond 1500 ton bommen geworpen, overeenkomende met de normale lading van ongeveer 150 open spoorwagons. Uit de door de Italiaansche vliegtuigen meegebrachte foto's blijkt, dat de militaire werken van Malta zwaar beschadigd en gedeeltelijk zelfs volkomen vernietigd zijn. Dit wordt ook hierdoor bevestigd, dat de Britsche jachtvliegtuigen in het geheel niet meer opstijgen om met de Italiaansche bommenwerpers in de lucht den strijd aan te binden.
Ook de steunpunten van Gibraltar, Haifa en Alexandrië staan voortdurend aan bombardementen bloot. De Middellandsche Zee, zoo besluit de diplomatieke medewerker van Stefani, is voor de Engelschen tot een der bitterste ervaringen geworden en wel in de eerste plaats, omdat daar ook veel van hun zwaarste oorlogsschepen beschadigd werden en steeds weer, zelfs in de verst verwijderde toevluchtsoorden, het doel van onze luchtmacht zijn.
Deze zoo uiterst moeilijke situatie verklaart het terugroepen van de Engelsche vlooteenheden uit de steunpunten in het Verre Oosten, waartoe dezer dagen zoo overhaast opdracht is gegeven. (De Telegraaf) **(Vor. ber. Krijgsverricht. 4293 B)**

D. **NEDERLAND. — Naar één journalistenorganisatie. —**
Een delegatie uit de bestaande persorganisaties en vormende de z.g. contactcommissie, waarin zijn vertegenwoordigd de Nederlandsche Dagblad Pers (de Vereeniging van Directeuren van Dagbladen), de Nederlandsche Journalistenkring en de R.K. Journalistenvereeniging, heeft dezer dagen een onderhoud gehad met den commissaris-generaal voor bijzondere aangelegenheden, den heer Fr. Schmidt.
Tusschen het bestuur van den Nederlandschen Journalistenkring en dat van de R.K. Journalistenvereeni-

ging is overeenstemming verkregen omtrent de fusie der beide organisaties.
De R.K.J.V. blijft nog voortbestaan in verband met de behartiging van eenige specifieke belangen. Wat de algemeene journalistieke vakbelangen betreft vormen beide vereenigingen voortaan een eenheid. Samen vereenigen zij thans 950 à 1000 journalisten, die allen lid zijn van den N.J.K. Nieuwe R.K. leden worden automatisch lid van den kring. Twee leden van het bestuur der R.K.J.V. hebben een plaats gekregen in het kringbestuur; een er van, de voorzitter, zal deel uitmaken van het dagelijksch bestuur van dien kring. (Alg. Handelsblad)

A. **VOLKENBOND. — Avenol, secretaris-generaal, neemt ontslag. —**
Bern, 27 Juli. (D.N.B.) — In een schrijven, waarbij hij zijn ontslag neemt, heeft de secretaris-generaal van den Volkenbond, Avenol, o.a. verklaard:
„Daar de Volkenbondslichamen onder de huidige omstandigheden niet bijeen kunnen komen, is in werkelijkheid aan de bevoegdheden van het secretariaat een einde gekomen. Het bestuur van een kleine groep ambtenaren en de leiding van de financieele diensten van den Volkenbond rechtvaardigen niet langer de instandhouding van een politieke leiding, daar zulks met de feitelijke omstandigheden niet overeen komt."
(De Franschman Joseph Louis Anne Avenol vervulde sinds 1933 de functie van secretaris-generaal van den Volkenbond, nadat hij te voren vanaf 1923 tot 1932 gedeputeerd secretaris-generaal was geweest.)
(De Tijd) **(Vor. ber. Benoeming Avenol 534 C)**

B. **SLOWAKIJE. — Het bezoek van dr. Tiso, president, en dr. Tuka, minister-president, aan Rijkskanselier Hitler te Berchtesgaden. —**
Na de besprekingen, welke de Führer in den loop van de vorige week heeft gevoerd met Roemeensche en Bulgaarsche ministers, heeft hij op 28 Juli de Slowaaksche staatslieden ontvangen. Het officieele communiqué, dat na afloop der besprekingen werd gepubliceerd, luidt als volgt:
De Führer heeft hedenmiddag in tegenwoordigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken den Slowaakschen staatspresident dr. Joseph Tiso, minister-president dr. Tuka en den heer Sano Mach ontvangen.
De besprekingen, die in het teeken stonden van de bijzondere, tusschen Duitschland en Slowakije bestaande nauwe betrekkingen, zijn gevoerd in een geest van hartelijkheid en vriendschappelijke verstandhouding.
Volgens een ander communiqué had de rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, in den ochtend van 28 Juli reeds een langdurig onderhoud met Tiso en daarna met Tuka. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Milit. pact m. Duitschland 3908 A)

C. **PAN-AMERIKAANSCHE CONFERENTIE. — Conferentie te Havana. - „Havana-verklaring". —**
Op 20 Juli werd te Havana een conferentie geopend van de ministers van Buitenlandsche Zaken van 21 Amerikaansche republieken.
Havana, 30 Juli. (D.N.B.) — De conferentie van de Amerikaansche ministers van Buitenlandsche Zaken heeft in de gisteren gehouden plenaire zitting een reeks resoluties aangenomen.
In de eerste plaats komt de „Havana-verklaring". Deze heeft betrekking op het voorloopig bestuur van de Europeesche bezittingen en koloniën in Amerika. De Amerikaansche ministers van Buitenlandsche Zaken verklaren, dat wanneer eilanden of gebieden in Amerika, die thans in het bezit van niet-Amerikaansche naties zijn, het gevaar loopen voorwerp te worden van gebiedsruil of souvereiniteitswisseling, de Amerikaansche naties een voorloopig beheer kunnen instellen.
De bijeenkomst werd op 30 Juli in een plechtige slotvergadering gesloten, terstond daarna is de delegatie der Vereenigde Staten vertrokken.
De voorzitter, de Cubaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Campa, verklaarde in een slotrede: De hier genomen maatregelen scheppen geen nieuw recht. Zij zijn tegen geen enkel land gericht, doch dienen uitsluitend tot voorzichtigen afweer, opdat in Amerika vrede, veiligheid en democratie behouden blijven. Het voornaamste besluit van deze bijeenkomst werd uitdrukkelijk aan de voorwaarde van het zelfbeschikkingsrecht der volkeren gekoppeld, waaruit blijkt, dat wij geen landhonger hebben en andere volkeren niet onderwerpen willen.
Nog wordt gemeld, dat evenals Argentinië ten aanzien van de Falkland-eilanden, ook Guatemala ten aanzien van zijn conflict met Engeland betreffende Belice (Britsch-Honduras) een nadrukkelijk voorbehoud maakt. Van de aankondiging van Guatemala, dat het desnoods Belice zal bezetten en de kwestie voor een scheidsgerecht brengen, werd door de conferentie zonder tegenspraak kennis genomen. Het voorstel van Uruguay, de territoriale wateren tot 25 zeemijlen uit te breiden, werd voorgelegd aan de rechtscommissie te Rio de Janeiro.
Kort na zijn vertrek verklaarde Cordell Hull: Amerika heeft aan de wereld zijn eenheidsfront en zijn vastberadenheid gedemonstreerd, ten einde geest en stelsel van zijn continentale solidariteit te bewaren. In zake de besluiten der Pan-Amerikaansche conferentie over het vraagstuk van de Europeesche koloniën in Amerika zeide Hull, dat daardoor de vrede op het Westelijke halfrond en de belangen der bewoners van de koloniën beschermd worden. Hull sloot met een uitvoerige uiteenzetting over de noodzakelijkheid van economische samenwerking van Pan-Amerika, welke hij als „economische verdediging" kenmerkte.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Verklaring v. Panama 4139 D)

D. **BALLISTIEK. — Hoe snel vliegt een projectiel? - De „start" bij infanterie-geschut is 800 meter per seconde. —**
In het Juli-nummer van „Kosmos" deelt prof. dr. B. enkele bijzonderheden mede over snelheid en slagkracht van een projectiel.
De snelheid wordt in den geschutsloop door den druk der ontstekingsgassen veroorzaakt, neemt echter toe gedurende den korten tijd dat deze wordt doorloopen. De aanvangssnelheid bedraagt bij infanteriegeschut 800 meter in de seconde, is evenwel aanmerkelijk grooter bij mortieren en langloopgeschut.
Na het verlaten van den loop, neemt de snelheid door den luchtweerstand, die remmend werkt op de vaart van het projectiel, af. Deze remming treedt niet aanstonds in werking, daar de kruitgassen, die een grooter snelheid hebben dan het projectiel, aanvankelijk nog een voorwaartschen druk op het projectiel oefenen. De grootste snelheid bereikt het projectiel dan ook pas eenige meters voorbij het einde van den geschutsloop.
De slagkracht van het projectiel is grooter op eenige honderden meters van den loop dan vlak bij, daar juist een lagere snelheid het projectiel dieper laat doordringen. De afneming van de snelheid door den luchtweerstand is zeer groot, vooral indien het projectiel zich in horizontale richting verplaatst, aanmerkelijk grooter dan de afneming in snelheid, die een verticaal naar boven geschoten projectiel onder invloed van de zwaartekracht alleen ondervindt. Bestond deze luchtweerstand niet, dan zou men met een infanterieprojectiel een hoogte van 30 kilometer bereiken en zou dit projectiel ook weer met een snelheid van 800 m. per seconde de aarde bereiken. In werkelijkheid bereikt dit projectiel slechts 1/10 deel van de aangegeven hoogte en is de snelheid, waarmede het op de aarde terugkomt, slechts 50 m. per seconde. Bij het zware artilleriegeschut worden hoogere snelheden bereikt; hier is de luchtweerstand minder sterk

voelbaar, maar ook in dit geval heeft toch een aanmerkelijke snelheidsvermindering plaats en wel tot op ongeveer de helft.
De reikwijdte van het moderne geschut is vooral daaraan te danken, dat door groote aanvangssnelheid het projectiel op een hoogte boven de aarde komt, waar de luchtdruk en de luchtweerstand geringer zijn en daardoor hun remmende werking grootendeels verliezen. (Kosmos)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Rijksmaarschalk Göring's interview met Von Wiegand. - Inval in Amerika onmogelijk. - De rol van het luchtwapen. - „Klaar voor aanval op Engeland". —** Berlijn, 30 Juli. (A.N.P.) — Rijksmaarschalk Göring heeft den bekenden Amerikaanschen journalist K. H. von Wiegand een interview toegestaan.
Göring verklaarde in de eerste plaats, dat hij een inval in de Vereenigde Staten, zoowel van de zijde van den Atlantischen als van den Stillen Oceaan, als een militaire onmogelijkheid beschouwde, ja, dat zulk een denkbeeld bepaald belachelijk was. Met zijn reusachtige „vestinggracht" van 3000 tot 5000 zeemijlen breedte, waardoor het aan beide zijden omgeven is, kan Amerika, noch van de zee, noch van de lucht uit, worden aangevallen. In militair opzicht is een inval volkomen onzinnig.
Het tijdperk van luchtoorlogen tusschen werelddeelen, zoo vervolgde Göring, is nog niet gekomen. Ook Groenland is als basis niet bruikbaar, zooals Lindbergh zelf verklaard heeft. Zelfs voor de vreedzame transatlantische luchtdiensten heeft men het moeten laten vallen. Bij een juiste uitbreiding van de luchtmacht kan Amerika aan elke mogendheid en aan elke combinatie van mogendheden het hoofd bieden. De Rijksmaarschalk zeide te hopen, dat het waandenkbeeld van een inval, die het Amerikaansche continent van Europa uit bedreigt, even snel zal verdwijnen als het gevoel van absoluut veilig te zijn op grond van voldoende bewapening en verdedigingswerken moge wederkeeren.
De rol der luchtmacht. — Ten aanzien van den strijd luchtmacht of zeemacht verklaarde de Rijksmaarschalk: „De luchtmacht is nog zeer jong en haar toekomst nog niet te overzien, doch op het oogenblik heeft zij nog haar grenzen. De prachtige luchtmacht van Italië heeft de Britsche vloot zware slagen toegebracht, en de Italiaansche luchtmacht beheerscht de Middellandsche Zee evenzeer als de Duitsche luchtmacht Het Kanaal en de Noordzee. In uitgestrekte zeegebieden en op den Oceaan zal de zeemacht altijd nog een groote rol spelen. De vliegtuigmoederschepen zijn te gemakkelijke doelen voor de bombardementsvliegtuigen. Men moet rekening houden met een revolutionnaire wijziging in de scheepsconstructie."
Beslissende factor. — Over de ervaringen met het luchtwapen in dezen oorlog verklaarde Göring, dat het een beslissende factor is geweest, doch men dient in het oog te houden, dat het luchtwapen in zijn massa niet neerdalen en veroveren kan. Duitschland bezit op het vasteland de heerschappij in de lucht en zal haar houden. De Duitsche luchtmacht is thans sterker dan op den 10en Mei en wel op grond van haar betrekkelijk geringe verliezen en de uitstekende Duitsche vliegtuigproductie.
De Duitsche vliegtuigproductie is altijd nog grooter dan de Engelsche, de Amerikaansche leveranties er bij gerekend. Overigens zijn sedert het begin van den oorlog meer dan 2000 ten volle te gebruiken vliegtuigen buitgemaakt, die echter in hoofdzaak alleen voor oefening gebruikt worden.
Wat de Britsche beweringen over groote Duitsche verliezen aan vliegtuigen betreft, verklaarde Rijksmaarschalk Göring, dat de berichten hierover wel niet van de vliegers zelf afkomstig zouden zijn, doch om zuiver propagandistische redenen verspreid worden. De waarheid zal des te onaangenamer uitvallen.
De strijd tegen Engeland. — Rijksmaarschalk Göring vertelde nog, dat Duitschland in de landen van het Westen een hoeveelheid brandstof buitgemaakt heeft, die dubbel zoo groot is als die, welke de Duitsche luchtmacht sedert den 10en Mei verbruikt heeft.
De Rijksmaarschalk uitte zijn verontwaardiging over de Engelsche bomaanvallen op niet-militaire doelen en schreef ze toe aan het ontbreken van elk systeem bij de aanvallen.
Ten slotte kwam het gesprek op den komenden strijd tegen Engeland. De Rijksmaarschalk verklaarde in verband hiermede: „Mijn luchtmacht staat geheel klaar en wacht slechts op het bevel van den Führer. Ik kan u de verzekering geven, dat de aanvallen, welke wij tot dusver op Engeland hebben gedaan, slechts gewapende verkenningen waren en niets anders." (Telegraaf) **(Vor. ber. Rijksmaarschalk Göring 4302 A; Interview Karl v. Wiegand met Rijkskanselier Hitler 4259 E)**

B. **NEDERLAND. — De verliezen van onze weermacht: 2890 dooden, 6889 gewonden. —** 's-Gravenhage, 1 Aug. — Thans zijn de officieele cijfers bekend geworden van de verliezen van de Nederlandsche weermacht ten gevolge van de oorlogshandelingen in Mei.
De verliezen bedragen 2890 aan dooden, 6889 aan gewonden en 29 aan vermisten. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Ned. weermacht 4296 A)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - De strijd tegen Engeland. - „Elken dag en zelfs elk uur is toegeslagen." —**
Het Duitsche Nieuwsbureau meldt op 1 Augustus uit Berlijn:
Sedert de beëindiging van den veldtocht in Frankrijk zijn de zuiver militaire gezichtspunten achter de politiek op den achtergrond geraakt, te meer daar geen groote operaties zijn gemeld. Als gevolg hiervan — aldus is gisteren van militaire zijde opgemerkt — is hier en daar de indruk ontstaan, dat Duitschland den oorlog tegen Engeland op halfslachtige wijze voert. Niets ware minder waar — zoo verklaart men verder — dan deze opvatting. Duitschland voert den oorlog tegen Engeland even vastbesloten en even zeker van de overwinning als de oorlogen tegen Polen en Frankrijk. Het gewicht van de offervaardigheid in dezen oorlog rust alleen op de schouders van eenige duizenden mannen, de bemanningen der duikbooten en torpedomotorbooten en de vliegers. De wijze van oorlogvoeren tegen Engeland is zooals vanzelf spreekt, anders dan de oorlogvoering tegen Frankrijk, waar een leger van millioenen in het veld stond.
De middelen, die thans in den strijd tegen Engeland worden gebruikt, laten ten gevolge van het eigen karakter dezer wapenen slechts toe, dat een beperkt aantal strijders in het vuur komt. De Duitsche duikbooten en torpedomotorbooten, de gevechts- en jachtvliegtuigen kunnen worden vergeleken met de punt van een zwaard, dat in de hand van een ervaren strijder ligt. Deze strijder is het Duitsche volk.
Wanneer men de vraag hoort: „Wanneer zal Duitschland dan eindelijk toeslaan?", dan kan hierop slechts worden geantwoord: „Vijf weken zijn verstreken sedert den dag van den wapenstilstand. Elken dag en zelfs elk uur is toegeslagen. Elke dag brengt nieuwe successen van het duikbootwapen, nieuwe succesrijke aanvallen van de Duitsche torpedomotorbooten, aanvallen van de gevechtsvliegtuigen en succesrijke luchtgevechten van de jagers boven het Kanaal en boven de Engelsche kust. Al deze prestaties eischen van elken deelnemer de grootst mogelijke offervaardigheid.
De eenheden van de oorlogsmarine hebben volgens mededeelingen van het opperbevel van de weermacht van 5 Juni tot 31 Juli in totaal ongeveer 936.000 ton scheepsruimte der vijandelijke koopvaardij tot zinken

gebracht. Dat komt neer op een wekelijksch gemiddelde van 187.000 br. reg. ton.
Het luchtwapen meldt voor hetzelfde tijdvak een totaal van 334.000 br. reg. ton. In totaal is dus 1.270.000 br. reg. ton tot zinken gebracht. Een verlies van meer dan 250.000 ton scheepsruimte per week kan ook Engeland op den duur niet verdragen.
Deze cijfers zijn slechts minima, want hierbij zijn niet de talrijke handelsschepen inbegrepen, die door bommen zwaar beschadigd zijn.
In hetzelfde tijdvak heeft Engeland niet minder dan 370 vliegtuigen verloren. Het werkelijke verlies aan vliegtuigen moet echter belangrijk hooger worden geschat, daar vele getroffen vliegtuigen voor den strijd niet meer bruikbaar zijn. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4293 A)

A. **SOVJET-RUSLAND. — Molotof's visie op den wereldtoestand. —**
Moskou, 1 Augustus. — De Sovjet-Russische premier, Molotof, heeft in de avondzitting van den Oppersten Sovjet een uitvoerig overzicht gegeven van de buitenlandsche politiek der Sovjet-regeering in verband met den toestand in de wereld.
Hij verklaarde, dat men zich thans aan den vooravond van nieuwe beslissende gebeurtenissen bevindt, waarbij Duitschland en Italië aan den eenen kant van den strijd staan en Engeland, en steeds meer ook de Vereenigde Staten, aan den anderen kant.
Molotof ging daarna uitvoerig in op de betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en de verschillende Europeesche en niet-Europeesche staten, waarbij hij opmerkte, dat de Duitsch-Russische overeenkomsten in haar vollen omvang gehandhaafd blijven, dat de betrekkingen met Italië in de laatste maanden verbeterd zijn en dat die met Engeland onveranderd bleven, zoodat geen positieve ontwikkeling in de verhouding tusschen Londen en Moskou verwacht kan worden.
Na de ontwikkeling van de gebeurtenissen in de Oostzeestaten en op den Balkan geschetst te hebben en verklaard te hebben, dat de Sovjet-Unie haar waakzaamheid aan de Zuidoostelijke grenzen moet versterken, zeide Molotof, dat de betrekkingen met Japan eenigszins normaler zijn geworden en dat de wensch bestaat die betrekkingen te verbeteren.
Van de betrekkingen met de Ver. Staten viel er volgens Molotof „niets goeds te zeggen". De vriendschappelijke relaties met China blijven gehandhaafd.
Ten slotte betoogde Molotof, dat Rusland met het oog op het gevaar van een verdere uitbreiding van den oorlog nog meer waakzaamheid moet betrachten en zijn binnen- en buitenlandsche posities moet versterken, waarbij hij opmerkte, dat de Sovjet-Unie zich niet tevreden mag stellen met de tot dusver behaalde successen. (Telegraaf)

(Vorig bericht Molotof 4186 B)

B. **NEDERLAND. — Geen persoonlijke of gezamenlijke demonstraties op gedenkdagen. - Overtreders met strenge straffen bedreigd. —**
's-Gravenhage, 1 Augustus. — In opdracht van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied wordt bekend gemaakt:
Met het oog op de in de komende weken vallende gedenkdagen van leden van het Huis van Oranje, wordt de bevolking in het bezette Nederlandsche gebied met allen nadruk er opmerkzaam op gemaakt, dat ieder demonstratief optreden in het algemeen en elke betooging van afzonderlijke of vereenigde personen, welke rechtstreeks of onrechtstreeks, op welke wijze dan ook, tegen de bezettende macht is gericht, met gestrengheid zal worden vervolgd.
Als demonstraties en betoogingen tegen de bezettende macht zijn ook demonstraties en betoogingen voor de Koningin of andere leden van het Huis van Oranje, dat den oorlog tegen het Grootduitsche Rijk hardnekkig voortzet, te beschouwen. Het dragen van insignes, bloemen, strikjes of andere voorwerpen, waardoor men zijn gezindheid voor het Huis van Oranje tot uitdrukking brengt, kan evenmin worden geduld als het uitsteken van vlaggen of het aanbrengen van andere versierselen aan gebouwen ter eere van een lid van het Huis van Oranje. Hetzelfde geldt voor alle andere handelingen, welke de strekking hebben aanhankelijkheid aan het Huis van Oranje te betuigen.
Degene, die den inhoud van deze verordening overtreedt, zal zonder pardon worden gestraft en vooral dan bijzonder zwaar, indien hij demonstraties en betoogingen in den zin van deze bekendmaking uitlokt, doet plegen of begunstigt. De bepaling van paragraaf 2 van verordening nr. 52/1940 van den Rijkscommissaris over de Duitsche rechtspleging in strafzaken, wordt in het bijzonder in herinnering gebracht. Al naar gelang van het geval zal de verordening nr. 33/1940 over inbeslagneming van vermogens in toepassing worden gebracht.
De Duitsche en de Nederlandsche politie zijn aangewezen om de naleving van deze bekendmaking te handhaven. (N. Rott. Crt.)

C. **NEDERLAND. — De oprichting van weerkorpsen. - Goedkeuring van den Rijkscommissaris vereischt. —**
Verschenen is een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het vormen van korpsen (Mannschaftsverbände).
Blijkens deze verordening behoeft het vormen van op korpsleest geschoeide en op het bevelsbeginsel gebouwde organisaties, welker leden in gesloten formaties of in uniform in het openbaar optreden, de goedkeuring van den Rijkscommissaris.
Het verzoek om goedkeuring moet inhouden:
1. Den naam van de organisatie.
2. Naam en adres van den verantwoordelijken leider van de organisatie.
3. De statuten of anderszins, die de doelstelling, de structuur en den aard der werkzaamheden van de organisatie bevatten.
4. Gegevens omtrent het verband of de samenwerking met andere organisaties.
De verantwoordelijkheid van den leider strekt zich in het bijzonder uit over de discipline in de organisatie en over het naleven der statuten.
Een nieuw op te richten organisatie kan haar werkzaamheden eerst na verleening der goedkeuring aanvangen.
Reeds bestaande organisaties in den zin dezer verordening moeten binnen een maand na het in werking treden van deze verordening alsnog bovenbedoelde goedkeuring aanvragen.
Hij, die een organisatie in den zin dezer verordening vormt, zonder de goedkeuring van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied aan te vragen, of ten aanzien van een reeds bestaande organisatie niet alsnog deze goedkeuring aanvraagt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van ten hoogste veertigduizend gulden, of met een dezer straffen, voor zoover niet ingevolge andere bepalingen een hoogere straf is bedreigd.
Hetzelfde geldt voor hem, die zich bij een niet overeenkomstig deze verordening goedgekeurde organisatie aansluit, dan wel dezelve op andere wijze steunt.
(Verordeningenblad No. 15, 1 Augustus '40)

D. **JAPAN. — Japansche lasthebber voor Ned.-Indië.**
Het D.N.B. meldt op 31 Juli uit Tokio:
Generaal Pabst, de Nederlandsche gezant te Tokio, heeft een bezoek gebracht aan het Japansche departement van Buitenlandsche Zaken, teneinde inlichtingen in te winnen omtrent de keuze van den specialen lasthebber, die door Japan naar Nederlandsch-Indië zal worden gezonden. (D.N.B.)

A. ATMOSFEER EN ASTRONOMISCHE WAARNEMINGEN. — De invloed van den dampkring op het licht der sterren. —

De astronomische medewerker van de Rotterdamsche Courant schrijft het volgende:

De dampkring der aarde wordt door de sterrenkundigen dikwijls met een „luchtzee" vergeleken, op wier bodem wij leven. Het is een „zee" van beperkte hoogte, die uit ijle materie bestaat, welke een wisselende samenstelling heeft.

Zooals alle materie bezit ook de lucht massa, dus gewicht. Met den barometer meten wij het gewicht van de luchtkolom, die zich boven een bepaalde plek der aardoppervlakte bevindt. Hoe hooger de barometer zich boven de aardoppervlakte bevindt des te kleiner blijkt het gewicht van de zich boven het instrument bevindende luchtkolom te zijn, des te minder hoog wordt het kwik dus in een luchtledig gemaakte buis omhoog gestuwd. De normale barometerstand (d.w.z. de barometerstand op 45° breedte, op zeeniveau bij 0° C.) bedraagt 760 mm. kwikdruk. De luchtkolom die onder deze omstandigheden op een cm.^{2} rust, weegt dus even zwaar als een kwikkolom van 76 cm.^{3} inhoud, dat is 1033,6 gram. Een liter lucht van 0° C. en 76 cm. kwikdruk weegt 1,3 g.; een liter kwik weegt 13,6 kg., kwik is dus 10500 maal zwaarder dan lucht en wanneer de dichtheid van den dampkring overal dezelfde was, moest hij 10500 × 76 cm. = 7980 m. hoog zijn. De hoogste bergtoppen der aarde zouden dan boven den dampkring moeten uitsteken. Het is echter genoegzaam bekend dat de hoogere luchtlagen ijler zijn dan de benedenste; bovendien hebben registreerballons, die tot meer dan 35 km. omhoog stegen, op die hoogte nog een merkbaren luchtdruk aangetoond. Tenslotte is het uit astronomische verschijnselen (meteoren, noorderlicht en fadingverschijnselen) duidelijk dat zelfs op 100 en meer km. hoogte zich nog tot den dampkring behoorende materie bevindt.

Dampkring

Geen scherpe grens. — Een scherpe grens tusschen den dampkring en de leege wereldruimte bestaat vermoedelijk niet. Daar pleit in de eerste plaats het ervaringsfeit voor dat de dichtheid der lucht naar boven toe afneemt. In de tweede plaats wijzen theoretische overwegingen daarop. De moleculen van een gas bezitten n.l. groote snelheden. De luchtdeeltjes bewegen zich bij 0° C. met een snelheid van 500 m/sec.; de deeltjes van lichtere gassen bewegen zich nog sneller; waterstofmoleculen bv. hebben bij 0° C. een gemiddelde snelheid van 1800 m/sec. Daar de hoogste dampkringslagen vermoedelijk een groot percentage van zulke lichte gassen bevatten (helium; waterstof) zullen aanzienlijke hoeveelheden van die bestanddeelen zich op den duur, door de groote snelheid hunner moleculen, aan de aantrekkingskracht der aarde onttrekken en in de wereldruimte terechtkomen, waardoor de vorming van een scherpe grens tusschen dampkring en wereldruimte wordt verhinderd.

Op 60 km. hoogte bestaat de dampkring vermoedelijk voor 90 pct. uit stikstof en voor 10 pct. uit zuurstof; aan de aardoppervlakte voor 79 pct. uit stikstof en voor 20 pct. uit zuurstof; daarbij komt dan nog een weinig argon, waterdamp en kooldioxyde. Boven 60 km. nemen zuurstof- en stikstofgehalte waarschijnlijk snel af. Op 100 km. hoogte is er misschien nog 20 pct. stikstof, 2 pct. zuurstof. De rest (78 pct.) is waterstof plus helium. Op nog grootere hoogte bestaat de atmosfeer vermoedelijk uitsluitend uit waterstof en helium.

Straalbreking. — Deze dampkring heeft invloed op den aard van het van de sterren ontvangen licht; uit dien hoofde interesseeren de astronomen zich ervoor. Wanneer een lichtstraal zich van het eene doorzichtige medium voortplant naar een ander, wordt hij gebroken. Dit gebeurt dus ook wanneer een lichtstraal uit de wereldruimte in den dampkring der aarde komt. De sterrenkundigen spreken dan van de refractie of van de straalbreking in de atmosfeer. Deze straalbreking is voor de verschillende gekleurde bestanddeelen van het licht der sterren verschillend van grootte. Violet licht wordt sterker gebroken dan rood licht. Kijkergebruikers kennen dit verschijnsel uit ervaring. Een ster in de nabijheid van den horizon wordt door deze dispersie vervormd tot een bandje, dat uit de kleuren van den regenboog samengesteld is. Ook het fonkelen der sterren hangt met de dispersie en de refractie samen, doch daarbij treden nog andere verschijnselen op, zoodat het de moeite waard is het fonkelen der sterren in een ander artikel eens nader te bekijken. Doordat wij omtrent de samenstelling van den dampkring slechts vermoedens hebben, evenals omtrent de wijze waarop de dichtheid en de temperatuur van de atmosfeer naar boven toe veranderen, zijn wij omtrent de refractie theoretisch nog maar slecht ingelicht. Bovendien zijn er voortdurend stroomingen in dien dampkring en bestaat hij uit lagen van wisselende temperatuur. Wat wij dienaangaande kunnen weten en berekenen is de refractie, zooals zij zou zijn in een in rust verkeerenden dampkring, waarin een zeker gemiddeld dichtheidsverloop en een zeker gemiddeld temperatuurverval plaats heeft. Daar de onderste dampkringslagen een grootere dichtheid hebben dan de bovenste wordt een lichtstraal, die uit de wereldruimte komt, des te sterker van zijn oorspronkelijke richting afgebogen naarmate hij verder in dien dampkring doordringt. Zoo'n lichtstraal is in den dampkring daardoor niet meer recht, doch naar de aardoppervlakte toe gekromd. Wij zien een lichtbron in die richting, waaruit de van die lichtbron afkomstige lichtstraal schijnt te komen. Op de refractie toegepast, beteekent dit, dat wij de sterren hooger boven den horizon zien, dan zij inderdaad zijn. Door de refractie schijnen de hemellichamen dus alle opgeheven te zijn. Die schijnbare opheffing is des te sterker naarmate zij zich dichter bij den horizon bevinden. Aan de kim bedraagt de refractie meer dan een halven graad. Op het oogenblik, dat de zonneschijf of de maanschijf juist op den gezichtseinder schijnen te rusten, zijn zon en maan, wanneer dat boven den westelijken horizon waargenomen wordt, eigenlijk al geheel onder. Wanneer wij dit boven de oostelijke kim waarnemen, zijn beide feitelijk nog niet opgekomen. Op Nova Zembla namen Barends en zijn lotgenooten de zon reeds waar, lang voordat de poolnacht officieel ten einde was.

De refractie beïnvloedt dus op zeer sterke en onaangename wijze de plaats der hemellichamen. Die beïnvloeding is daarenboven afhankelijk van de meteorologische omstandigheden; van het jaargetijde; van de temperatuur, enz. Men is er daardoor in de metende astronomie op uit, waarnemingen in de nabijheid van het Zenith (toppunt) te verrichten, waarbij het op een buitengewone nauwkeurigheid aankomt, omdat in het Zenith de refractie nul, en bij het Zenith in ieder geval zeer klein is. Alle astronomische waarnemingen, waarbij dit noodig is, worden echter door de toepassing van correcties bevrijd van den invloed der refractie. Dit wil zeggen, dat men de waarnemingen herleidt tot die waarden, die zij zouden hebben gehad, indien de aarde niet in het bezit van een dampkring geweest ware.

Uitdooving. — Een andere invloed van den dampkring dien wij nog even noemen willen, is de extinctie of uitdooving. Het licht der sterren wordt n.l. bij het passeeren door den dampkring verzwakt. Die verzwakking is natuurlijk voor een hemellicht aan den horizon veel sterker dan voor een hemellicht dat in top staat. Aan de zon kunnen wij dit duidelijk merken. Terwijl het onmogelijk is 's middags om 12 uur naar de zon te kijken, zonder het oog met een zwart glas te beschermen, blijkt dit bij het ondergaan (of opkomen) der zon zonder ernstige bezwa-

ren wèl te doen. Daaruit blijkt dat de extinctie dicht bij den horizon zeer groot is: zij bedraagt daar inderdaad vele grootte-klassen. Een gevolg van de extinctie is, dat dicht bij den horizon alleen maar de zeer heldere sterren te zien zijn. De prachtige Melkwegwolken in het sterrenbeeld de Schutter zijn hier te lande dan ook nauwelijks waarneembaar, doordat dit sterrebeeld zich te weinig boven de kim verheft. Het spreekt vanzelf dat de astronomen voor den invloed der extinctie correcties gaan aanbrengen wanneer het hen om helderheidsmetingen te doen is, zooals bij de waarneming van veranderlijke sterren. Op verdere invloeden van den dampkring op het licht der sterren zullen wij nog terugkomen. Uit het voorgaande blijkt echter reeds genoegzaam dat het wonen op den bodem van een luchtzee den astronoom vrijwat moeite en zorg veroorzaakt. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Astronomie 4241 A.)

A. **NEDERLAND. — De Nederlandsche Opbouwdienst. - Bestemming en organisatie. —**
Bij verordening van den Rijkscommissaris is betreffende den Nederlandschen Opbouwdienst o.a. het volgende bepaald:
De Opbouwdienst is bestemd om de leden van de voormalige Nederlandsche land- en zeemacht in de gelegenheid te stellen nuttig werk ten behoeve van de Nederlandsche volksgemeenschap te verrichten.
De Opbouwdienst is een eervolle dienst ten behoeve van volk en vaderland.
Aan het hoofd van den opbouwdienst staan:
1) de commandant (Arbeitsleiter);
2) het hoofd der administratie (Verwaltungsdirektor).
De commandant en het hoofd der administratie worden door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied benoemd en ontslagen. Zij staan onder den secretaris-generaal van het Departement van Algemeene Zaken.
De jaarlijksche begrooting van den opbouwdienst wordt op grond van een gemeenschappelijk voorstel van den commandant en het hoofd der administratie door den secretaris-generaal van het Departement van Algemeene Zaken in overeenstemming met den secretaris-generaal van het Departement van Financiën vastgesteld. Zij behoeft de goedkeuring van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied.
De secretaris-generaal van het Departement van Algemeene Zaken vaardigt de voorschriften, noodig voor de uitvoering van deze verordening uit. Deze worden in de Nederlandsche staatscourant bekend gemaakt.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging met terugwerkende kracht tot 15 Juli 1940. (Verordeningenblad No. 15, 1 Augustus '40)

(Vor. ber. Opbouwdienst 4296 A.)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Bessarabië en de Noordelijke Boekowina vereenigd met de Unie. —**
Onder grooten bijval heeft de hoogste Sovjet op 2 Augustus de volgende resolutie aangenomen:
1. Bessarabië wordt vereenigd met de Moldavische republiek, die tot Socialistische Sovjet-bondsrepubliek verklaard wordt. In de Moldavische bondsrepubliek zullen verkiezingen voor den hoogsten Sovjet der Unie vastgesteld worden.
2. De Noordelijke Boekowina en de Bessarabische districten Chotin, Akkerman en Ismail zullen bij de Oekrainsche bondsrepubliek worden ingelijfd. In de Noordelijke Boekowina en in de genoemde Bessarabische districten zullen gelijktijdig verkiezingen voor den hoogsten Sovjet vastgesteld worden.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(V. b. Bessarabië 4279 A.)**

C. **NEDERLAND. — Voorschriften ter vermijding van het kwellen bij het slachten van vee. —**
Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende voorschriften ter vermijding van het kwellen van dieren bij het slachten van vee.
Hierin wordt bepaald, dat warmbloedige dieren bij het slachten, voordat het bloed begint te vloeien, moeten worden verdoofd.
Bij noodslachtingen (artikel 3 der Vleeschkeuringswet) waarbij bovendien het verdooven van het dier in verband met de omstandigheden niet uitvoerbaar is, vindt het bovenstaande geen toepassing.
Voorschriften, noodig voor de uitvoering van deze verordening, worden door de secretarissen-generaal van het departement van sociale zaken en van het departement van landbouw en visscherij gezamenlijk uitgevaardigd.
Deze worden in de Nederlandsche Staatscourant bekend gemaakt.
Hij, die opzettelijk in strijd handelt met de bepalingen van deze verordening of van de ter uitvoering daarvan uitgevaardigde voorschriften, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of met geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
De bovenbedoelde handelingen zijn misdrijven (Verbrechen).
Deze verordening treedt op 5 Augustus in werking.
(Verordeningenblad No. 16, 3 Augustus '40)

D. **BERGBEKLIMMING. — De Condoriri beklommen. —**
De Duitsche bergbeklimmer Wilfried Kühm is er volgens een bericht uit La Paz in geslaagd om voor den eersten keer den 5800 m. hoogen Condoriri, de „Matterhorn van de Andes" te beklimmen. Tot aan het op 150 meter onder den top naar alle richtingen in een hoek van 75 graden hellende rotsmassief werd Kühm vergezeld door den Duitscher Heinz Gährmann. Het laatste deel van den scherpen bergkam werkte hij zich alleen naar boven. Aan Kühm is het, zooals bekend is, gelukt als eerste den Illimani van uit La Paz, waar de gevaarlijkste helling van dezen berg ligt, te bestijgen. Vroeger heeft hij den moeilijksten berg in Ecuador, den Iliniza en den 6318 meter hoogen Chimbora bestegen. (D.N.B.)

(Vor. ber. Bergbeklimming 4053 A)

E. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Kabinet-Winston Churchill Lord Beaverbrook toegetreden. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat Churchill Lord Beaverbrook heeft uitgenoodigd toe te treden tot het z.g. beperkte oorlogskabinet, waarvan tot dusver Churchill, Chamberlain, Lord Halifax, Attlee en Greenwood deel uitmaken. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Kabinet-Churchill 4232 C.)

F. **NEDERLAND. — Verordening betreffende de inenting tegen typhus en paratyphus. —**
Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken betreffende de inenting tegen typhus en paratyphus, dat 3 Aug. in het Verordeningenblad is verschenen, is bepaald, dat de Geneeskundige Inspecteur van de Volksgezondheid kan bepalen, dat de bevolking van een door hem aan te wijzen gemeente in zijn ambtsgebied verplicht is, zich binnen een door hem te bepalen termijn te doen inenten tegen typhus en paratyphus (typheuze vorm en gastro-enteritische vorm).
(Verordeningenblad No. 16, 3 Augustus '40)

G. **NEDERLAND. — Verordening inzake het heffen van winstbelasting, afschaffing van de dividend- en tantièmebelasting, heffing van opcenten ten behoeve van de gemeenten. —**
In het Verordeningenblad van 3 Augustus zijn twee besluiten van fiscalen aard opgenomen.
Zij behelzen het volgende:
1. het heffen van een winstbelasting van Naamlooze Vennootschappen en Commanditaire Vennootschappen op aandeelen, Coöperatieve Vereenigingen

e.d. en andere Vereenigingen, die een bedrijf uitoefenen. De belasting zal bedragen 10% van de belastbare winst.
2. het heffen van 15 opcenten op deze winstbelasting ten behoeve van de gemeenten.
3. het afschaffen van de dividend- en tantièmebelasting.
Waar in dit besluit gesproken wordt van lichamen, worden daaronder verstaan de onder het eerste lid van dit artikel vallende vennootschappen, vereenigingen en maatschappijen, ook voor zoover zulke vennootschappen en vereenigingen naar burgerlijk recht geen rechtspersoonlijkheid bezitten.
Of een vennootschap, vereeniging of maatschappij binnen het Rijk is gevestigd, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.
De winstbelasting wordt als een directe belasting beschouwd.
De verordeningen treden in werking op den dag van afkondiging.
(Verordeningenblad No 16, 3 Augustus '40)
(Vor. ber. Winstbelasting 4213)

A. **ZWEDEN. — Troonrede van Koning Gustaaf. - Buitenlandsche politiek ongewijzigd. —**
Stockholm, 2 Aug. (D.N.B.) — De buitengewone zitting van den Zweedschen Rijksdag werd heden door Koning Gustaaf met een troonrede geopend. Daarin verklaarde de Koning:
„In den bijzonderen toestand, welke door den Europeeschen oorlog ontstond, is een onverminderde waakzaamheid over de Zweedsche buiten- en binnenlandsche paraatheid noodzakelijk. Met het oog op de verzorging van het volk is een juist gebruik van de eigen productiebronnen meer dan ooit een levenskwestie. Om het hoofd te bieden aan de dreigende werkloosheidskwestie zouden veelomvattende maatregelen noodig kunnen worden. Ter dekking van de vereischte staatsuitgaven moeten nieuwe wegen gevonden worden. In verschillend opzicht kunnen voorstellen verwacht worden. De Zweedsche buitenlandsche politiek is ongewijzigd. Het is mijn vaste wil betrekkingen van vriendschap naar alle kanten te onderhouden. Onvermoeid streef ik er naar, mijn land buiten den oorlog te houden en vrijheid en zelfstandigheid te handhaven. De eenheid en vastberadenheid van mijn volk geven mij het beste vertrouwen dat in deze richting vorderingen zullen worden gemaakt". (N.R.Crt.) **(Vor. ber. Troonrede 4089 E.)**

B. **NEDERLAND. — Bestrijding van tegennatuurlijke ontucht. —**
Het op 3 Augustus verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied ter bestrijding van de tegennatuurlijke ontucht.
(Verordeningenblad No. 16, 3 Augustus '40)

C. **ROTTERDAM. — Opbouw zal vijftien jaar duren.**
In een uiteenzetting voor het gemeentebestuur van Rotterdam, heeft de directeur van den Technischen Dienst van Rotterdam, dr. ir. Witteveen, die belast is met het ontwerpen van een plan tot wederopbouw van de Maasstad, verklaard, dat het waarschijnlijk ongeveer 15 jaar zal vergen alvorens de binnenstad volledig is afgebouwd, zoo verneemt de „Deutsche Zeitung".
De opruimingswerkzaamheden, welke thans ruim tien weken aan den gang zijn, zullen waarschijnlijk nog tot 1941 voortgaan. Eerst dan zal het opbouwplan in zijn vollen omvang ter hand kunnen worden genomen.
Voorloopig kan men dan ook niet aan het bouwen van kleine objecten beginnen, daar zij de groote objecten tegen zouden houden. Zoolang de oorlog voortduurt zal de uitvoering van het groote plan toch reeds vele moeilijkheden en oponthoud ondervinden.
Eén der eerste werken welke ter hand zullen worden genomen is de wederopbouw van het gebouw van den Telefoondienst, dat ook in het nieuwe stadsplan gehandhaafd blijft.
De Coolsingel blijft de hoofdboulevard van waar uit de verdere stad zal worden opgebouwd.
Alvorens het plan-Witteveen echter in détails zal zijn uitgewerkt, zal nog geruime tijd verloopen, zoodat een bekendmaking nog niet moet worden verwacht. (N. R. Ct. - Deutsche Zeitung i. d. Niederl.)
(Vor. ber. Rotterdam 4291 F.)

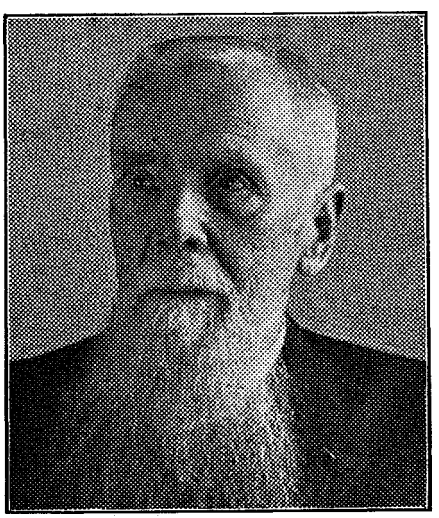
D. **SOVJET-RUSLAND. — Finsch-Russische onderhandelingen. - Hangö. - Ålandseilanden. - Teruggave machinerieën aan Rusland. —**
Moskou, 26 Juli (D.N.B.) — Over de jongste overeenkomsten, die, zooals gemeld, dezer dagen tusschen de Finsche en Sovjet-Russische regeering zijn gesloten, verneemt men thans van goedingelichte zijde het volgende:
Door den chef der regeering en minister van Buitenlandsche Zaken, Molotof, en den Finschen gezant te Moskou, Paasikivi, is dezer dagen een overeenkomst onderteekend, die, voor zoover thans bekend is, drie verschillende kwesties omvat:
1e. Een regeling betreffende den vrijen doortocht van een beperkt aantal Sovjet-Russische troepen over land via Finland naar de Sovjet-Russische marinebasis Hangö, alsmede hun militaire uitrusting en verzorging door de Sovjet-Unie. Voor den doortocht over land moest een regeling worden gevonden, daar de Finsche zeeboezem tijdens den winter maandenlang dichtgevroren ligt en de verbinding tusschen Sovjet-Russisch gebied en Hangö via de zee gedurende dezen tijd niet mogelijk is.
2. Met betrekking tot het regime over de Ålandseilanden is overeengekomen, dat deze eilandengroep gedemilitariseerd zal blijven. De verdedigingswerken, waarmee tijdens den Finsch-Russischen oorlog begonnen is, zullen gesloopt worden. Van Finsche zijde is verder de toezegging gedaan, dat de Ålandseilanden niet aan een derde mogendheid zullen worden afgestaan. Bovendien krijgt de Sovjet-Unie het recht, zich regelmatig door een gevolmachtigde te overtuigen van den stand der militaire situatie op de Ålandseilanden-groep.
3e. Ten slotte is nog een overeenkomst getroffen over de teruggave van die machinerieën, apparaten en fabrieksinstallaties aan de Sovjet-Unie, die na het beëindigen van den Russisch-Finschen oorlog uit de door Sovjet-Unie bezette gebieden in strijd met de bepalingen van het vredesverdrag zijn weggehaald. (Telegraaf)
(V. b. Vredesverdr. Sovjet-Rusland—Finland 4191 E.)

E. **JAPAN. — Buitengewoon gezant voor Nederl. Oost-Indië. —**
Tokio, 3 Aug. (D.N.B.) — De vroegere Japansche minister van Koloniën, generaal Koiso, die het verzoek ontvangen heeft zich te belasten met de functie van buitengewoon gezant voor Nederlandsch-Indië, heeft gisteren in een interview verklaard, dat Japan niet het voornemen heeft, een monopolie te leggen op de grondstoffen van Nederlandsch-Indië. Een „billijke verdeeling" van deze grondstoffen achtte Koiso evenwel noodzakelijk.
Voorts gaf hij uiting aan de meening, dat de gebieden in de Zuidzee moeten worden opgenomen in de Groot-Aziatische economische ruimte. (De Tijd)
(Vor. ber. Spec. Lasthebber 4320 D.)

F. **SPANJE. — Spaansch-Portugeesch vriendschapsverdrag. —**
Madrid, 30 Juli (Reuter) — Spanje en Portugal hebben een protocol onderteekend, dat gevoegd was bij het eigenlijke vriendschaps- en niet-aanvalspact. Het protocol wordt terstond na de onderteekening van kracht.

Het protocol van 't Spaansch-Portugeesch vriendschapsverdrag luidt als volgt:
De Portugeesche en Spaansche regeeringen verbinden zich om steeds zooveel mogelijk haar gemeenschappelijke belangen te behartigen, voor het geval, dat omstandigheden optreden of te voorzien zijn, welke de veiligheid of de onafhankelijkheid van een of van beide verdragsluitende partijen in gevaar brengen. Elk der beide partijen kan het initiatief nemen tot een gedachtenwisseling om zulks te bevorderen. Beide partijen stellen tevens vast, dat geen overeenkomst met derde staten bestaat, die in tegenspraak is met dit protocol. (De Maasbode)

A. **Ds. W. L. WELTER OVERLEDEN. —**
Op 90-jarigen leeftijd is 30 Juli te Den Haag overleden ds. W. L. Welter, em. predikant der Ned. Herv. Gemeente aldaar en oudhofprediker.
Ds. Welter werd 1 September 1849 te St. Petersburg, waar zijn vader predikant was bij de Hollandsche gemeente, geboren. Hij studeerde aan het gymnasium te Schulpfortha in Duitschland, waar ook Schiller zijn opleiding genoot. Aan de Utrechtsche Universiteit studeerde ds. Welter theologie. Reeds in 1870 werd hij gekozen tot pro-rector in den Senatus Veteranorum.

Ds. W. L. Welter

In 1873 werd de jonge Welter candidaat in Utrecht, om 8 Februari in Bunnik door zijn vader in het predik-ambt te worden bevestigd.
In 1880 vertrok ds. Welter naar Dedemsvaart, waar hij met wijlen ds. A. Voorhoeve van Amsterdam arbeidde. Van Dedemsvaart ging het in 1883 naar Heemstede, waar eens zijn vriend Nicolaas Beets predikant was. Na 2 jaar vertrok ds. Welter naar Zwolle.
Ook in Zwolle trokken ds. Welters preeken de aandacht. Zijn vertrek naar Arnhem in 1885 werd dan ook diep betreurd. Na een 6-jarig verblijf vertrok ds. Welter naar de residentie, waar hij 9 December 1894 zijn intrede deed. Ruim 34 jaar heeft hij daar gearbeid. In het bijzonder de belangen van Wijk XI waren aan zijn herderlijke zorgen toevertrouwd. In 1918 werd ds. Welter provisorisch en in 1920 definitief tot hofprediker benoemd. (Haagsche Courant)

B. **NEDERLAND. — Verhooging van den Tabaksaccijns met ingang van 15 September.**
In het Verordeningenblad van 1 Augustus is een besluit opgenomen van den secretaris-generaal van het departement van financiën betreffende verhooging van den tabaksaccijns.
Daarbij worden met ingang van 15 September 1940 verhoogd:
De accijns voor sigaren met dichtgewerkten kop, wegende per 1000 stuks 3½ kg. of meer, van 12½ procent op 20 procent;
de accijns voor andere sigaren van 17½ procent op 25 procent;
de accijns voor rook- en pruimtabak en snuif van 22½ procent op 30 procent:
alles gerekend van den kleinhandelsprijs.
De accijns op sigaretten, thans 50 pct. bedragende, wordt met 10 opcenten gebracht op 55 procent.
De secretaris-generaal van het departement van financiën kan voorschrijven, dat op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit fabrikanten en groothandelaren de bij hen voorhanden niet gebruikte zegels moeten inleveren, ten einde tegen andere zegels te worden ingeruild.
Degene, die de voorschriften van dit besluit en die, uitgevaardigd ter uitvoering daarvan, overtreedt, wordt gestraft met een boete van ten minste vijf-en-twintig en ten hoogste duizend gulden, onverminderd de inbeslagneming en verbeurdverklaring van de zegels, waarvan de voorgeschreven inlevering is nagelaten.
(Verordeningenblad No. 15, 1 Augustus '40)
(Vor. ber. Tabakswet 3510 A.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Litausche Radenrepubliek gesticht. - Ook een Letlandsche en Estlandsche republiek. —**
Moskou, 3 Aug. (D.N.B.) — De Opperste Sovjet is vanmiddag weer bijeengekomen om de aansluiting van Litauen bij de Sovjet-Unie te behandelen.
Allereerst las de Litausche minister-president, Paleckis, de leider van de aanwezige Litausche delegatie de verklaring voor van den Litauschen Sejm, waarbij de aansluiting aan de Sovjet-Unie wordt geproclameerd.
De Opperste Sovjet besloot o.a.:
Het verzoek van de Litausche Sjem wordt door den hoogsten Sovjet aangenomen en de Litausche Radenrepubliek wordt als „rechtsgelijke radenrepubliek" in het verband der Sovjet-Unie opgenomen.
Ook de Letlandsche en Estlandsche republiek werd geproclameerd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Annexatie-verzoek 4305 D.)

D. **NEDERLAND. — Nederlandsche Unie. - Eerste openbare bijeenkomst. —**
's-Gravenhage, 6 Aug. — De Nederlandsche Unie heeft hedenavond in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen haar eerste openbare vergadering gehouden. De leden van het driemanschap, mr. J. Linthorst Homan, prof. dr. J. E. de Quay en mr. L. Einthoven, hebben hier het woord gevoerd. Ruim 2600 menschen waren aanwezig.

Mr. J. Linthorst Homan als eerste spreker begon zijn rede met woorden van eerbiedige hulde aan hen, die voor ons allen vielen, en van deelneming jegens hen, die op andere wijze getroffen zijn. Eerbied past ook jegens hen, die in den strijd onze tegenstanders waren en eveneens hun hoogste offer voor het vaderland brachten. Deze woorden werden door de aanwezigen staande aangehoord.
Vervolgens zeide de heer Linthorst Homan bij de bepaling van zijn houding in oorlogstijd als uitgangspunt te nemen den stand van zaken in ons volk bij het uitbreken van den oorlog. Daarbij trekt het de aandacht, hoe in de laatste jaren de eisch van sterkeren gemeenschapszin in het volk zeer krachtig was, ofschoon de politiek daarmede nog geen rekening hield. Voor ieder, die deze stroomingen kende, was het duidelijk, dat in ons land groote veranderingen moesten en zouden komen. De drie, die thans het driemanschap vormen, hebben zich in dit streven naar meer saamhoorigheid reeds lang ingespannen. Daarom laten zij zich thans door allerlei tegenwerking en critiek niet uit het veld slaan.
De vraag is nu niet, of ons volk zijn groote veranderingen kan aanbrengen, doch hoe snel en kordaat het kan geschieden, opdat Nederland binnenslands en buitenslands zijn zelfstandigheid weer kan verdienen. Afzijdigheid uit onbeslistheid of uit politiek wantrouwen is thans onjuist en onnationaal, ieder moet persoonlijk zich voor het nieuwe werk instellen. Ook de gees-

telijke vrijheden moeten worden verdiend, historie geeft plicht, geen rechten.
Naast de afzijdigen staan groepen, welke wel aan den slag willen, doch onder en voor een particulier leiderschap, wat hier geheel onjuist zou zijn, daar de omstandigheden geen leider brachten en er hier te lande ook geen leider is. Het leiderschap, dat zich thans bij ons aflaat tot een laag niveau van politieken strijd, met allerlei insinuaties, heeft onze volksziel niet begrepen. Het is te hopen, dat ons volk als geheel zijn uitweg zal vinden, doch dan moet de smaad als wapen worden neergelegd en dan moet de strijd om het particulier leiderschap worden gestaakt.
Vele vragen moeten nu onbesproken blijven. De moeilijkheid van de hoofdvraag, een sterk Nederland èn overzee èn hier, dat binnenslands en buitenslands de eischen der tijden met zelfvertrouwen onder de oogen kan zien, is deze, dat dit vraagstuk zich concentreert rond het vraagstuk van den vrede in Europa, van onzen vrede met Duitschland. Wij moeten en zullen Nederland opbouwen tot gelijkgerechtigd partner in het nieuwe Europa. Maar wij willen, naar de eeuwenoude regelen van volksfierheid, welke juist ook in Duitschland zoo hoog worden gehouden, ons onthouden van alles wat zweemt naar oogendienst en opportunisme jegens den bezetter. De hieruit ontstane, en met onzen volksaard samenhangende stroefheid, mag niet worden uitgelegd, zooals helaas sommige Nederlanders pogen te doen, als oneerlijkheid. Wij zijn nu eenmaal stroef en lastig en willen ook zoo zijn. Als wij van plan waren, na den vrede terug te vallen tot het oude, dan zouden wij lamstralen zijn. Mocht de bezetter dezen indruk krijgen, dan is bespreking van oog tot oog het beste, stellig zal de Rijkscommissaris geen lichtvaardig oordeel vormen.
Zoo zal de weg van de Nederlandsche Unie zijn, open en eerlijk aan de nieuwe taak, forsch en ingrijpend waar het moet, handhavend het beste in ons volk, nimmer terugvallend in oude fouten, rechtop van ziel en rechtop van vaderlandsliefde. Er zijn zeer vele moeilijkheden, maar wij gaan een goede Nederlandsche taak te gemoet. God zij met ons.

Prof. dr. J. E. de Quay was de tweede spreker. Deze besprak in het bijzonder de sociale en economische verhoudingen in Nederland, welks fundamenteele welvaartsbronnen zijn en blijven de land- en tuinbouw en de scheepvaart. Toch zou het onjuist zijn om te zeggen, dat de Nederlandsche industrie bijzaak is. Vooral sinds den vorigen wereldoorlog heeft deze zich bijzonder ontwikkeld en voor de groeiende bevolking ruime werkgelegenheid geschapen. Van het werkend deel der Nederlandsche bevolking is ongeveer 40% ondergebracht in de industrie tegen ongeveer 20% in den landbouw en 20% in handel en verkeer.
Men zal op deze basis moeten doorgaan en indien straks de economische verbondenheid in een stelsel van geleide economie voor geheel Europa onder leiding van Duitschland wordt opgebouwd, dan zal ook de industrie zich in dezelfde richting moeten blijven ontwikkelen. De deskundigheid van leiders en arbeidskrachten wijst in de richting van veredelingsindustrie. Door nauwe aansluiting op het Europeesche en in het bijzonder op het Duitsche economische leven zal bij een goeden planmatigen opbouw de welvaart van allen zijn gediend.
De sociale hervormingen zullen niet minder belangrijk zijn. Uiteraard zal de werkloosheid moeten verdwijnen. Daarbij onderscheide men echter de bezettingsomstandigheden van die der toekomst. Thans zijn door het wegvallen van export en scheepvaart, door de onmogelijkheid om grondstoffen van overzee aan te voeren en door andere redenen de moeilijkheden abnormaal groot. Steiregel bij het sociaal beleid zij, dat het belang van de gemeenschap gaat boven het belang van groep of individu. Dit beteekent een breken met het individualisme. Als de Nederlandsche Unie streeft naar een organischen opbouw van maatschappij en staat, dan denkt zij allereerst aan deze principieele verandering. Ten aanzien van den socialen opbouw in organischen zin zal men dus tot werkelijken nieuwbouw moeten komen, nieuw opschilderen is niet voldoende.
Ten aanzien van de sociaal-economische vraagstukken zullen werkgevers, arbeiders, middenstanders en boeren zich in vakunies moeten samenvoegen, waarbij dus op den duur de afzonderlijke vakbonden zullen verdwijnen. Deze onder krachtige leiding staande vak-unies zullen zich, gegroepeerd naar bedrijfstakken, in corporaties van werkgevers en arbeiders, kunnen samenvoegen en aan deze corporaties zal publiekrechtelijke bevoegdheid moeten worden toegekend terwijl de corporaties in een nationalen raad zullen moeten samenkomen. Voor de bescherming van het algemeen belang zal de overheid in deze corporaties zeggenschap moeten hebben. Op die wijze kunnen de klassetegenstellingen verdwijnen. Eerste voorwaarde is echter: verplichte organisatie. De Nederlandsche Unie hoopt, dat thans een oprechte eensgezindheid ons ook zal samenbinden bij het werken aan de vernieuwingen op sociaal en economisch gebied.

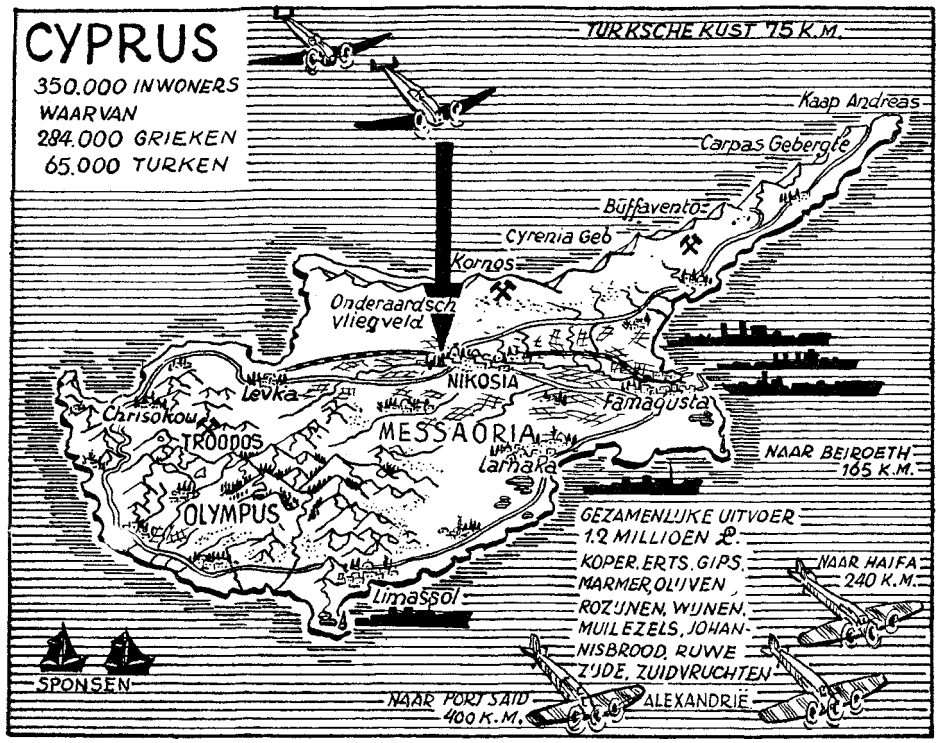
Hierna sprak het derde lid van het driemanschap, **mr. L. Einthoven,** die o.m. herinnerde aan de groote Yserbetoogingen in Vlaanderen, waar men samenkomt niet om materieele belangen, doch voor Vlaamsche cultureele rechten. Daar leeft nog een ideaal. Bij ons heeft de materie een te groote rol gespeeld.
Men moet thans in de eerste plaats weer Nederlander worden en de belangen van land en volk vóór laten gaan boven die van het individu. Spr. verwees daarbij naar het programma der Nederlandsche Unie, waarin bevestiging en versterking der volkseenheid vooropgesteld is. Het meest kenmerkende van het Nederlandsche volkskarakter is de godsdienstzin, welke door alle tijden heen de Nederlanders, de Boeren en de Vlamingen door hun moeilijkheden heen heeft geholpen. Het volk moet weer leeren offers te brengen voor een groote zaak waarbij spr. nadruk legde op de offervaardigheid van de Nederlandsche ambtenaren en particulieren in Indië op de meest afgelegen posten.
De vrijheid van godsdienst, kerk, levensbeschouwing en opvoeding zijn iets vanzelfsprekends. Wie aan die vrijheid raakt, raakt aan den Nederlander zelf. Vooral ook de vrijheid van school waarover in den boezem van ons volk zooveel jaren gestreden is.
Spr. haalde een Amerikaanschen schrijver aan, die reeds in 1912 voorspeld heeft, dat tusschen het jonge in opkomst zijnde Duitschland en het Britsche imperium conflicten zouden ontstaan over de levensruimte. Versailles heeft de uitbarsting van den nieuwen strijd, waarin wij ons thans bevinden, nog versneld. In den oorlog dien wij gehad hebben, is een lichtpunt en dat is, dat thans eindelijk misschien de mogelijkheid geschapen is van een samengaan van alle Nederlanders. Geen samengaan om vast te houden aan het oude, om te remmen, doch samengaan om met volle kracht vooruit te gaan. (Telegraaf)
(V. b. Nederl. Unie 4314 A.)

A. JAPAN. — Spionnage. - Een officieele uiteenzetting. - Arrestaties van Engelschen. - Arrestaties van Japanners in het Britsche Rijk. —
In een communiqué van 31 Juli waarschuwt het Japansche ministerie van Oorlog, naar het persbureau Domei meldt, voor het steunen van buitenlandsche agenten. Onlangs hebben, verklaart het ministerie, aan Japan vijandige mogendheden het land overtrokken met een net van informatie- en propagandabureaux. Deze bureaux zijn gewoonlijk economische organisaties, godsdienstige vereenigingen of verkeersondernemingen. De betrokken landen zorgen ervoor, dat hun optreden niet met de wet in strijd komt. Eenige malen zijn een of twee geheime agenten naar Japan gezonden. De tegenspionnage in Japan heeft buitenlandsche spionnage langs onwettigen weg bemoeilijkt en daarom heeft een land zijn spionnage-actie door organisaties gevoerd, die niet de wet overtreden.
De Asahi somt een aantal voorbeelden op van de bedrijvigheid der Britsche spionnen in Japansche verdedigingswerken. In tien gevallen, zoo schrijft het blad, hebben Engelschen onder bepaalde voorwendsels verboden kustgebieden betreden, metingen verricht of fotografische opnemingen gemaakt. Zij werden gearresteerd. In 1012 gevallen hebben zoogenaamde buitenlandsche toeristen, waaronder voornamelijk talrijke Engelschen, op verboden plaatsen fotografische opnamen gemaakt. Tenslotte heeft zelfs een lid van de Britsche ambassade in de haven van Shikokoe gespionneerd en de bouwteekeningen van schepen gestolen.
Tot dusver zijn 9 Japansche onderdanen, verblijf houdende in het Britsche Rijk, gearresteerd als weerwraakmiddel voor de aanhouding van Engelschen in Japan, die verdacht worden van spionnage. Te Londen werden 4 Japanners gearresteerd, in Rangoon 3, in Singapore 1 en in Hongkong 1.
(Telegraaf - N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

B. VEREENIGDE STATEN. — Handelsaccoord met Sovjet-Rusland verlengd. —
Moskou, 7 Aug. (Tass) — Tusschen den Volkscommissaris voor den Buitenlandschen Handel Mikojan en den zaakgelastigde der Vereenigde Staten te Moskou, Walter Thurston, zijn de stukken uitgewisseld over de verlenging van het geldende handelsaccoord tusschen de Sovjet-Unie en de Vereenigde Staten met een jaar tot 6 Augustus 1941. (Het Vaderland)
(V. b. Ver. Staten — Sovjet-Rusland 4139 D.)

A. CYPRUS. — Britsche kroonkolonie. —

Het eiland Cyprus is sinds 1925 een Britsche kroonkolonie.

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

B. JAPAN. — Amerikaansch embargo op den uitvoer van benzine. —

Tokio, 1 Aug. (Domei) — In antwoord op een vraag omtrent het embargo op den uitvoer van benzine voor vliegtuigen zooals door de Vereenigde Staten per 1 Augustus ingevoerd, verklaarde de woordvoerder van het Japansche departement van Marine, dat deze handeling, welk voorwendsel er ook voor wordt aangevoerd, een anti-Japansche en onvriendelijke daad is, welke erop berekend is, economischen druk op Japan uit te oefenen. (Telegraaf)

C. NEDERLAND. — Clearing met België. —

De afwikkeling van het betalingsverkeer tusschen Nederland en België geschiedt voortaan door middel van clearing binnen het kader der Nederlandsch-Duitsche en Duitsch-Belgische clearing, voor zoover niet anders wordt bepaald, aldus deelt het Nederlandsch Clearinginstituut mede. (N. Rott. Crt.)

D. JAPAN. — Verklaring van den minister van Buitenlandsche Zaken Matsoeoko. - Verkondiging van de „Kodo". —

Tokio, 1 Augustus (Domei). — De minister van Buitenlandsche Zaken Matsoeoko heeft verklaard:

„Ik heb altijd gezegd, dat het de taak van Japan is de „Kodo" te verkondigen en te demonstreeren in de wereld — („Kodo" = „keizerlijke weg").

Gezien van het standpunt der internationale betrekkingen wil dit zeggen, dat wij alle landen en rassen in staat willen stellen hun eigen plaats in de wereld te vinden. Dientengevolge is het rechtstreeksche deel van onze buitenlandsche politiek op het oogenblik om, overeenkomstig de verheven geest van de „Kodo", een Groot-Aziatische keten te vormen van gemeenschappelijke welvaart met de groep Japan-Mandsjoekwo-China als een der schakels. Wij dienen, in samenwerking met die mogendheden die daartoe bereid zijn, met moed en vastberadenheid te streven naar de vervulling van het ideaal dat ons land als zijn taak gesteld heeft". (Alg. Handelsblad)

(V. b. Intern. toestand 4284 B.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Kolonel Lindbergh bepleit samenwerking der Vereenigde Staten met Europa. —

Chicago, 5 Aug. (D.N.B.) — Kolonel Lindbergh heeft gisteren in een massa-betooging op Soldiers Field een rede gehouden voor het „Comité van burgers om Amerika buiten den oorlog te houden", welke door het geheele land per radio verspreid werd.

Er zijn altijd nog kringen, hier en in het buitenland, verklaarde Lindbergh, die al het mogelijke doen, ons bij den oorlog te betrekken. Hiertegen moeten wij voortdurend op onze hoede zijn. De openbare meening is thans echter definitief en overweldigend tegen onze deelneming aan den Europeeschen oorlog. Ik ben er wel is waar een voorstander van, dat de Vereenigde Staten zich niet in de binnenlandsche aangelegenheden van Europa mengen, maar beschouw het toch van het grootste belang, dat de Vereenigde Staten met Europa samenwerken. Alleen door samenwerking kunnen wij de superioriteit van de Westelijke beschaving handhaven en het recht om ongestoord met de heele wereld handel te drijven. Noch de andere kant, noch wij zijn sterk genoeg om in wederzijdsche oppositie politietoezicht over de wereld uit te oefenen.

Tot dusver hadden wij met een Europa te doen, dat door Engeland en Frankrijk beheerscht werd. Voortaan zullen wij wel moeten rekenen op een Europa, dat door Duitschland beheerscht wordt. De Westelijke beschaving blijft in ieder geval van twee groote centra afhangen, nl. een op elk halfrond. Ondanks alle hulp van de moderne wetenschap is geen van deze centra in staat het andere centrum met succes aan te vallen, zoolang de kracht tot verzet van beide centra sterk genoeg is. Een accoord tusschen deze centra kan de beschaving en den vrede der geheele wereld voor langen tijd verzekeren.

Men vertelt ons diwijls, zoo vervolgde Lindbergh, dat, als Duitschland den oorlog wint, samenwerking onmogelijk zal zijn en verdragen slechts vodjes papier zullen blijken. Ik antwoord daarop: samenwerking is nooit onmogelijk, wanneer zij voor beide partijen van voldoende voordeel is, en verdragen worden zelden verscheurd, wanneer zij niet met zwakke landen gesloten zijn. Ik ben de laatste om aan te raden de nationale veiligheid van verdragen te laten afhangen. Integendeel, ik beveel een zoo volledig mogelijke bewapening voor de verdedi-

ging aan. Zouden wij echter verdragen met de leidende natie van Europa van de hand wijzen, onverschillig welke dit is, dan nemen wij daarmede elke mogelijkheid tot vrede weg. Wenschen wij, dat de Vereenigde Staten buiten den oorlog blijven, dan moeten wij de leidende rol bij den opbouw van den vrede vervullen. Laat Europa ons een vredesplan voorleggen voor den vooruitgang en de bescherming van de Westelijke beschaving, waaraan Europa en wij kunnen deelnemen.
Ingaande op de oorzaken van den oorlog citeerde Lindbergh het Chineesche spreekwoord: „Wanneer de rijken te rijk en de armen te arm geworden zijn, dan moet er iets gebeuren". Dit, aldus spreker, is ook van toepassing op de landen. Toen ik den rijkdom van het Britsche rijk zag, voelde ik, dat de rijken te rijk geworden waren, en toen ik de armoede van Midden-Europa zag, was het mij duidelijk, dat de armen te arm geworden waren. (Telegraaf)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Staatsraad Wohlthat over Zuid-Oost-Europa. —**
Staatsraad Wohlthat, de door talrijke internationale onderhandelingen bekende Duitsche economische deskundige, publiceert in de Berliner Börsenzeitung een belangwekkend artikel over den invloed van de nationaal-socialistische economische politiek op Zuid-Oost-Europa.
Hij constateert, dat door de ontwikkeling in de jaren 1938 en 1939 reeds een groot-Duitsche economische ruimte in het leven is geroepen, waarin de nieuw toegetreden gebieden zich in betrekkelijk korten tijd op den hoogeren Duitschen levensstandaard zullen instellen.
De ontwikkeling van het economische leven in het protectoraat Bohemen en Moravië en in het gouvernement-generaal Polen zal, naar Wohlthat verder uiteenzet, geleid worden in harmonie met de behoeften van Groot-Duitschland. Samenvatting en versterking van de Duitsche kernlanden van Europa zal ook tot een verderen opgang van het economische verkeer met Zuid-Oost-Europa leiden.
In dit verband wijst Wohlthat er op, dat de economische betrekkingen van Duitschland met Griekenland en Turkije, die aan den rand van de Donauruimte liggen, steeds een gelijke positie hadden als die der andere Zuid-Oostelijke landen en dat de tegenwoordige politieken positie dier twee landen niet verbergen kan, dat zij in hun economische ontwikkeling vooral zijn aangewezen op den afzet naar Duitschland.
Ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling in de Zuid-Oost-Europeesche landen merkt de schrijver op, dat zij in de eerste plaats door een voor een langen termijn ontworpen economische leiding van staatswege beïnfluenceerd zal worden.
Bijzonder interessant is, wat Wohlthat zegt over de economische gevolgen van den oorlog. De oorlog zal de beslissing brengen in de vraag of Europa van een aan den Westelijken rand van het vasteland gelegen Engelsch-Fransch economisch blok uit zal worden georganiseerd, dan wel op den natuurlijken grondslag der samenwerking van de Europeesche staten met een sterke Midden-Europeesche groot-Duitsche economische ruimte. De Zuid-Oost-Europeesche landen zullen tot deze ontwikkeling moeten bijdragen, door een wetgeving en een bestuur, die landbouw, mijnbouw, industrie en verkeerswezen leiden in overeenstemming met de toegenomen behoefte en het toenemende goederenverkeer. Wanneer dergelijke voorwaarden in het leven worden geroepen, zouden ook gemeenschappelijke regelingen ter hand kunnen worden genomen voor de economische crisis, de schulden tusschen de staten en de deviezen-voorziening in alle hier in aanmerking komende landen. In een groot Europeesch economisch gebied zullen ook de douanekwesties op doeltreffende wijze vereenvoudigd en tenslotte de valuta's geconsolideerd worden.
(Alg. Handelsblad - Berliner Börsenzeitung)
(Vor. ber. dr. Wohlthat 4235 A.)

B. **NEDERLAND. — „Herstelfonds 1940". - Hoe de *f* 10 millioen uit dit fonds worden besteed. —**
In overeenstemming met het wnd. hoofd van het Departement van Financiën, onder wiens zorg het beheer van het herstelfonds valt en met goedvinden van de Duitsche autoriteiten, is — zoo deelt in een circulaire de Secretaris-Generaal, wnd. hoofd van het Dep. van Sociale Zaken aan de gemeentebesturen mede — besloten, den post op de volgende wijze te bestemmen:
1e. Bijdrage ten behoeve van voorloopige inrichting van een nieuwe woning voor personen, die door oorlogsgeweld daartoe zelf niet in staat zijn *f* 6.000.000;
2. bijdrage, om kleinen zeifstandigen, die door oorlogsgeweld zijn getroffen en hun zaak hebben heropend, of hun bedrijf hebben hervat, zoo noodig gedurende korten tijd in de kosten van levensonderhoud tegemoet te komen *f* 500.000;
3. Bijdrage, in daarvoor in aanmerking komende gevallen, aan de organen, die belast zijn met steun en andere hulp voor door oorlogsgeweld getroffenen *f* 1.500.000.
4. Uitgaven, ter voorkoming dat het oorlogsgeweld blijvend lichamelijke of geestelijke gevolgen zal hebben voor de getroffenen;
a. subsidie en andere steun in het belang van personen, die door oorlogsgeweld invalide dreigen te worden of zijn geworden *f* 1.500.000.
b. Subsidie en andere steun in het belang van personen, die door tijdelijke maatregelen over de gevolgen van oorlogsgeweld kunnen worden heengeholpen *f* 500.000.
Tezamen *f* 10.000.000.
Tot de noodige uitvoeringsmaatregelen zal onverwijld worden overgegaan. Dan zal ook kunnen worden bepaald, welke gemeenten uit dezen post behooren te worden geholpen. In het algemeen zullen het die gemeenten zijn, welke in belangrijke mate door het oorlogsgeweld zijn getroffen.
Het geld zal echter daar worden beschikbaar gesteld, waar het voor de aangegeven doeleinden het meest noodig blijkt. (Het Vaderland)
(V. b. „Herstelfonds 1940" 4277 C.)

C. **NEDERLAND. — Textieldistributie. —**
Op 3 Augustus werd de regeling van de textieldistributie bekend gemaakt.
Een billijke verdeeling van de beschikbare goederen vroeg uiteraard een veelomvattende regeling: het gebruik van de textielkaart met haar honderd punten per half jaar zal daarom veel overleg vergen.
Er is bij de regeling van uitgegaan, dat een groote groep goederen vrij blijft, dat één groep slechts tegen inlevering van een aantal punten verkrijgbaar is, en dat één groep slechts gekocht kan worden met een speciale vergunning. (Telegraaf)
(Vor. ber. Distributie 4300 A; textielprod. 4244 D)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Verhooging van Britsche belasting. - Thans 8½ shilling per pond sterling. —**
De Engelsche bladen maken melding van een nieuwe verhooging der belastingen. De inkomstenbelasting bedraagt thans 8½ shilling per pond sterling, hetgeen de „Daily Mail" nog onvoldoende acht, daar naar de meening van het blad binnenkort vijftig procent van het inkomen als directe belasting zou moeten worden opgebracht.
Daarbij komt nog een verdere verhooging van de omzetbelasting, welke op alle gebruiksgoederen betrekking heeft.
Op kleedingstukken en schoeisel van betere kwaliteit, meubelen, beddengoed, enz. komt voortaan 33 1/3 procent omzetbelasting.
Op goedkoopere kleedingstukken een zesde deel van de waarde. De kanselier van de schatkist, Kingsley Wood, verwacht, dat deze belasting 110 millioen pond sterling per jaar zal opbrengen.
De Britsche minister van financiën, Kingsley Wood, heeft in het Lagerhuis verklaard, dat de belastingen

viermaal zoo hoog zijn als een jaar geleden. Hij maande het publiek nogmaals aan, alle uitgaven, die niet onvoorwaardelijk noodig zijn, op de meest drastische wijze te beperken. (Alg. Handelsblad)

A. **VEREENIGDE STATEN. — De dienstplicht. - Ontwerp door Senaatscommissie met 12—3 stemmen aangenomen. —**
Het dienstplichtontwerp is door de militaire Senaatscommissie der Vereenigde Staten op 6 Augustus met 12 tegen 3 stemmen aangenomen en aan den Senaat doorgezonden.
Volgens den tegenwoordigen vorm van het ontwerp moeten zich ongeveer 12 millioen mannen van 21 tot 30 jaar voor den dienst melden. In een aanvullende bepaling wordt de aanmelding van vrijwilligers van 18 tot 34 jaar voor een opleiding van een jaar toegelaten.
Ofschoon in de militaire commissie slechts drie leden tegenstemden, wordt volgens Associated Press in de plenaire zitting een sterke oppositie verwacht. In legerkringen hoopt men, dat, indien de wet van kracht wordt, in October de eerste 400.000 man kunnen worden opgeroepen.
Naar nog bekend wordt, zijn de leden van het Congres, de bonds- en staatsambtenaren, alsmede de rechters, van den dienstplicht vrijgesteld. De commissie heeft met zeven tegen vier stemmen een voorstel van het ministerie van oorlog, dat voorzag in het vrijstellen van dienst voor theologische studenten verworpen.
Tijdens de debatten in den Senaat over de door president Roosevelt gevraagde machtiging tot het bijeenroepen van de Nationale Garde, verklaarde de democratische Senator Wheeler, dat de zoogenaamde gevaren voor de Vereenigde Staten voor het grootste gedeelte door propagandisten zijn gefabriceerd, die den Senaat en het Amerikaansche volk probeeren te intimideeren, opdat „een zekere persoon dictatoriale volmachten" zal krijgen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Dienstplicht 4317 B.)

B. **A. BURDET OVERLEDEN. —**
De bekende vogelkenner A. Burdet is bijna 80 jaar oud op 2 Augustus te Bloemendaal overleden.
De heer Burdet, die te Croy in Zwitserland werd geboren, studeerde aan de universiteit te Lausanne. Zijn belangstelling ging reeds vroeg uit naar de vogelwereld en aan zijn bijdragen tot de kennis daarvan heeft hij een groote bekendheid te danken gehad. Vele en verre reizen heeft hij gemaakt, waarbij fototoestel en camera hem begeleiden. In samenwerking met dr. Jac. P. Thijsse heeft hij verscheidene ornithologische publicaties het licht doen zien. Voor de verbreiding van de kennis der vogels onder de jeugd heeft hij prachtig werk verricht.
(N. Rott. Crt.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — De Zwarte Zee met de Oostzee verbonden. —**
Moskou, 2 Aug. (D.N.B.) — Naar de „Krasny Flot" meldt, is de 202 kilometer lange waterweg, die de Dnjepr met de Boeg en daarmede de Zwarte Zee met de Oostzee verbindt, dezer dagen gereed gekomen.
Het Dnjepr-Boegkanaal is, gelijk bekend, ook in het kader van het Duitsch-Russische goederenverkeer van aanzienlijk belang. In zes maanden tijd is het verouderde en deels onbruikbaar geworden zoogenaamde Oginskykanaal-systeem in het vroegere Oostelijk Polen volkomen gereorganiseerd.
Aan het aanleggen van het Dnjepr-Boegkanaal hebben 200.000 menschen gewerkt. De waterweg is thans van Kiew tot Brest-Litowsk, dus tot aan de Duitsch-Russische belangengrens, bevaarbaar. Op het traject tusschen Brest-Litowsk en Pinsk zijn acht sluizen gebouwd. De plechtige opening van het kanaal door een regeeringscommissie zal spoedig geschieden. (Telegraaf)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Civiel bestuur. - Josef Bürckel en Robert Wagner benoemd in Lotharingen en Elzas. - Gouwleider Simon in Luxemburg. - Baldur von Schirach stadhouder te Weenen. —**
Berlijn, 7 Aug. (D.N.B.) — Krachtens twee decreten van den Führer, zal het geheele burgerlijke bestuur in Elzas-Lotharingen en Luxemburg in het vervolg niet meer in handen van de militaire autoriteiten zijn, doch overgaan op chefs van het burgerlijke bestuur, die onmiddellijk onder den Führer ressorteeren. De uitoefening van het militair gezag blijft bij de militaire autoriteiten berusten.
De Führer heeft tot chefs van het civiel bestuur benoemd: Voor Lotharingen den rijksstadhouder en gouwleider Josef Bürckel; voor den Elzas den rijksstadhouder en gouwleider Robert Wagner; voor Luxemburg gouwleider Gustav Simon. Hij heeft tegelijkertijd gouwleider Bürckel op diens verzoek ontheven van de functie van rijksstadhouder en gouwleider te Weenen, met het voorbehoud, dat Bürckel elders tot rijksstadhouder benoemd kan worden.
Tot rijksstadhouder en gouwleider te Weenen is rijksleider Baldur von Schirach benoemd. Hij is ontheven van zijn functies van rijksjeugdleider der N.S.D.A.P. en jeugdleider van het Duitsche rijk. Met handhaving in zijn functie van rijksleider voor de jeugdopleiding der N.S.D.A.P. is von Schirach tevens door den Führer belast met de inspectie der geheele Hitler-jeugd, niet alleen wat de partij, doch ook wat den staat betreft.
Tot rijksjeugdleider der N.S.D.A.P. en tot jeugdleider van het Duitsche rijk heeft de Führer den „Obergebietsführer" Arthur Axmann benoemd. De „Stabsführer" Hartmann Lauterbacher is benoemd tot plaatsvervangend gouwleider. (Telegraaf)

E. **RECHTSZAKEN. — Duitsche weermacht beleedigd. - Hagenaar tot anderhalf jaar veroordeeld. —**
Een employé van een grootbedrijf te 's-Gravenhage stond 4 Augustus terecht voor den Duitschen Krijgsraad in het Palace-hotel te Scheveningen.
Hem was ten laste gelegd:
1e. na den wapenstilstand met Holland openlijk de Duitsche weermacht beleedigd te hebben door dagelijks in bijzijn van meerdere employé's tegen de Duitsche weermacht te stoken en onder meer te zeggen, dat Engeland ervoor zorgen moest, dat de Hollanders wapens kregen, dan zouden zij spoedig die .... Duitschers eruitgooien.
2. Opzettelijk onware en verdraaide feiten verbreid te hebben, die het welzijn van het Duitsche Rijk nadeel kunnen berokkenen, namelijk het verspreiden van een brief van beleedigenden aard voor het Duitsche Rijk.
Uit het verhoor bleek, dat de beschuldigde in tegenwoordigheid van twee andere employé's beleedigingen tegen de Duitsche weermacht en den rijkscommissaris geuit had. Tevens was het dezen beiden medewerkers bekend, dat hij een brief, welke het Duitsche Rijk nadeel kon berokkenen, had laten overschrijven in drie exemplaren.
Ten gevolge van hun aanklacht bij de Duitsche autoriteit werd beklaagde gearresteerd, evenals eenige anderen van ditzelfde grootbedrijf, welke laatsten echter na eenige dagen arrest in vrijheid werden gesteld.
De beklaagde werd schuldig bevonden aan het hem ten laste gelegde en hij werd voor beide feiten tot een jaar en zes maanden gevangenisstraf veroordeeld. (De Tijd)
(Vorig bericht Eng. piloot 4316 A.)

Van 20 - 30 Juli 1940 werd te Havana de Pan-Amerikaansche Conferentie gehouden, waaraan de ministers van Buitenlandsche Zaken van 21 Amerikaansche republieken hebben deelgenomen.

Ηράκλειο
Λασίθι
Ρέθυμνο
Χανιά

A. **De vetvoorziening van Nederland.** —

Ir. J. van Ettinger schrijft aan de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 2 Augustus 1940:

Het invoeren van de rantsoeneering van boter, margarine en vet heeft het probleem van de vetvoorziening van onze bevolking in het centrum van de belangstelling geplaatst. En dat is terecht, want onder de voedingsmiddelen, die voor den mensch onontbeerlijk zijn, speelt het vet een zeer belangrijke rol. Ons voedsel moet aan vele voorwaarden voldoen en het voedselprobleem is daarom van zeer gecompliceerden aard. Zeer belangrijk, zoo niet het belangrijkst, is, dat het voedsel ons voldoende energie levert om ieder energieverlies aan te vullen. Op geen enkele andere wijze dan door de verbranding van ons voedsel krijgen we de energie, die wij noodig hebben, ter beschikking.

Deze energie wordt meestal uitgedrukt in calorieën, de hoeveelheid warmte, die noodig is om 1 liter water 1 graad Celsius in temperatuur te doen stijgen.

Onze voedingsmiddelen bestaan uit eiwitten, vetten, koolhydraten, ruwvezelstoffen, vitaminen en voedingszouten. Hiervan leveren de eerste drie de caloriewaarde van onze voeding en wel leveren bij volledige vertering:

1 gr. eiwit	4.1 calorieën
1 gr. koolhydraat	4.1 calorieën
1 gr. vet	9.3 calorieën

Hieruit blijkt wel duidelijk, hoe belangrijk vet is voor onze voeding en wel in het bijzonder als energieleverancier. De hoeveelheid energie, die de mensch noodig heeft, hangt af van den lichamelijken arbeid, die verricht wordt. Hoe meer spierarbeid, des te meer calorieën zullen noodig zijn. Er zijn voor verschillende beroepen berekeningen gemaakt en de gemiddelde waarden, die voor de verschillende soorten arbeid gevonden zijn, volgen hieronder:

Calorieën per dag noodig voor:

Zittend werk zonder spierinspanning (studeerende personen, klerk enz.)	2500
Horlogemaker, kleermaker, leeraar enz.	2800
Schoenmaker, letterzetter, boekbinder enz.	3000
Timmerman, meubelmaker, schilder enz.	3500
Zwaar werk (mijnwerker, hooier, transportarbeider enz.)	4000

en hooger.

Kinderen hebben, afhankelijk van den leeftijd, minder calorieën noodig dan volwassenen. Een internationale commissie heeft indertijd onderzoekingen gedaan naar het aantal calorieën, dat de kinderen per dag noodig hebben. Het resultaat vindt men in onderstaande tabel.

Aantal calorieën noodig per dag voor kinderen van verschillende leeftijden (zonder spierinspanning).

Leeftijd	Aantal calorieën noodig
1— 2 jaar	840
2— 3	1000
3— 5	1200
5— 7	1440
7— 9	1680
9—11	1920
11—12	2160
12—15	2400
15 en ouder	2400

Uit bovenstaande tabel blijkt dus, dat het aantal calorieën per dag noodig voor kinderen van verschillenden leeftijd sterk uiteenloopt en voor zeer jeugdige kinderen slechts ongeveer 1/3 bedraagt van dat wat bijna volwassen kinderen noodig hebben. Wil een rantsoeneering op volkomen juiste wijze geschieden, dan zou volledig rekening gehouden moeten worden met beroep en leeftijd. Dit levert echter organisatorisch veel moeilijkheden en is daarom practisch bijna niet te verwezenlijken. Door naast het rantsoen echter bijslagen te geven voor zwaren arbeid en voor kinderen beneden 4 jaar het rantsoen van bepaalde voedingsmiddelen op 50% van het normale te stellen, komt men eenigszins tegemoet aan de ver uiteenloopende eischen van de dagelijksche voeding. Met de sterk uiteenloopende eetgewoonten van ieder individu en het verschil in lichamelijke gesteldheid van gezonde menschen kan bij rantsoeneering geen rekening gehouden worden. Bovendien moet de invloed van de gezinsgrootte op het verbruik per hoofd van het gezin verwaarloosd worden.

In Nederland heeft een volwassene gemiddeld per dag een hoeveelheid voedsel noodig, waarvan de caloriewaarde ± 3000 bedraagt. Hiervan levert het vet in het voedsel ± 1000 calorieën. Doordat het vet een hooge caloriewaarde heeft, wordt door het gebruik van vet het benoodigde volume van het voedsel verminderd. Wij kunnen nu eens nagaan welke voedingsmiddelen in Nederland het vet leveren, dat wij noodig hebben. Deze voedingsmiddelen kunnen van dierlijken of plantaardigen oorsprong zijn; de voornaamste groepen zijn:

1. Melk en de daaruit bereide producten als boter, kaas, gecondenseerde melk en melkpoeder.
2. Margarine, slaolie en raapolie.
3. Vleesch, vet en reuzel.

Van de hierboven genoemde groepen voedingsmiddelen heeft Nederland in normale tijden een productie, die veel hooger is, dan de behoefte van het eigen land. De productie van zuivelproducten en margarine in 1938 is in onderstaande tabel gegeven. De gegevens zijn ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, aflevering 5, 1939.

Vet-voorziening

Voortbrenging van zuivelproducten en dergelijke en margarine in 1938

	in millioenen kg. netto
melk	5.156.0
gecondenseerde melk	156.5
melkpoeder	28.3
kaas	124.9
boter	101.0
margarine	71.4

De productie van de verschillende soorten vleesch is ontleend aan „De Vee en Vleeschhandel", Paaschnummer 1940.

Vleesch uit binnenlandsche slachtingen met binnen- en buitenlandsche bestemming (1939)

	in millioenen kg.
Rundvleesch	145
Varkensvleesch	215
Paardenvleesch	9
Schapen- en geitenvleesch	9
Totaal	378

Hiervan werd aan spek en varkensvleesch geëxporteerd 43 millioen kg., terwijl voor binnenlandsche consumptie nog ter beschikking kwam 3 millioen kg. ingevoerd vleesch.

Vastgesteld kan worden, dat Nederland wat betreft de voornaamste vetbevattende voedingsmiddelen, in normale tijden ruimschoots in eigen behoefte kan voorzien. Het probleem dat nu echter aan de orde is, is het vraagstuk van de vetvoorziening onder de bijzondere omstandigheden. Het is te verwachten, dat de productie van melk door vermindering van aanvoer van veevoeder en de productie van margarine, doordat de grondstoffen hiervoor voor het grootste gedeelte over zee moeten worden aangevoerd, sterk zullen verminderen. In het tweede gedeelte van dit artikel zal worden nagegaan, wat in normale tijden aan vet verbruikt wordt en door welke maatregelen de vetvoorziening voor geruimen tijd nog op een zeer redelijk peil verzekerd kan blijven.

(V. b. Voedselvoorziening 3945 A.)

A. NEDERLAND. — Dr. H. Colijn over de concentratiepogingen. - „Het Duitsche overwicht op het vasteland van Europa moet worden aanvaard." - Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne over „Het Nederlandsche volkskarakter". —

Op 10 Augustus is in de Apollohal te Amsterdam de vergadering gehouden, welke door het Provinciaal comité van A.R. Kiesvereenigingen in Noord-Holland in overleg met de betrokken instanties der Chr.-Hist. Unie is belegd en in welke vergadering als sprekers het woord voerden de heeren Dr. H. Colijn en Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.

Voor deze vergadering bestond zoo'n groote belangsteling, dat de groote zaal, die ruim 5000 personen kan bevatten, bij lange na geen plaats bood aan allen, die de vergadering wilden bijwonen. Daarom werd een drietal vergaderingen achter elkaar belegd, n.l. des middags te half twee en te vier uur en des avonds te half acht.

Dr. H. Colijn ving zijn rede aan met de herinnering aan den titel van zijn jongste geschrift. Hij heeft de critiek vernomen, dat men niet op de grens van twee werelden moest blijven staan, doch moedig de nieuwe wereld, die voor ons lag, moest binnentreden.

Wanneer spr. met die critiek gedeeltelijk instemt, dan is dat geen novum. Twintig jaar lang heeft hij in woord en geschrift op de fouten van de moderne democratie gewezen. Fouten, die tot gevolg hadden onzelfstandigheid van de kabinetten, afhankelijkheid van de politieke partijen, verzwakking van het eigen recht der overheid. Ook de volksvertegenwoordiging zelf is in de vervulling van haar taak dikwerf gehinderd door druk van buiten de Kamer. Maar omdat men op de fouten uit het verleden wijst, behoeft men nog niet alles, wat als nieuw wordt aangeprezen, met gretigheid te aanvaarden.

Men moet het goede in het nieuwe trachten te grijpen, zonder het goede in het oude te verliezen. Daarom is het nuttig een oogenblik op de grens te blijven staan en oogen en ooren den kost te geven. Dit rustig waarnemen schijnt voor velen moeilijk. Van alle kanten klinkt het haastig geroep: er moet wat gebeuren. Maar om iets te doen, is het hebben van bestuursmacht vereischt èn de vrijheid om die bestuursmacht uit te oefenen. Aan die voorwaarde is op het oogenblik echter niet te voldoen.

Begrijpelijk is het, dat men zoekt naar een nauwe aaneensluiting van het Nederlandsche volk, omdat men niet ten onrechte daarin een soort waarborg zoekt voor het behoud van wat ons lief is. Spreker deelde dan den gang van zaken met de Nederlandsche Unie mede en zijn advies aan de A.R. kiesvereenigingen.

Op 1 Juli zijn te 's-Gravenhage bijeengekomen twaalf personen, twee aan twee afkomstig uit de zes groote politieke partijen. Deze twaalf personen besloten er naar te streven, dat de politieke partijen zich zouden vereenigen op een kort program van actie, dat aller instemming kreeg. Ook met drie heeren van de Nederlandsche Gemeenschap werd overeenstemming verkregen over een gemeenschappelijk door de 15 heeren uit te vaardigen manifest. Op 18 Juli was er dus een Nederlandsche Unie. Om bepaalde redenen, die niet gelegen zijn in verschil tusschen de vijftien heeren is dit manifest niet uitgevaardigd.

Een goede veertien dagen later verschijnt een nieuwe Nederlandsche Unie, geleid door dezelfde personen (althans twee personen van de drie), die aan de vorming der eerste Nederlandsche Unie hadden deelgenomen. Dit optreden ging vergezeld van een geheel nieuw program, dat sterk afweek van het program, waarover overeenstemming verkregen was in de eerste Nederlandsche Unie.

Op 3 Augustus werd het zeker, dat het voor sommige volksgroepen moeilijk zou zijn met deze tweede Unie mee te gaan. Het blijkt niet het doel te zijn om te trachten de bestaande organisaties en stroomingen in ons volksleven in één bedding te brengen, ten einde een groote nationale beweging te verkrijgen, maar feitelijk te komen tot de stichting van een nieuwe partij, met de daarbij gedachte algeheele oplossing van de andere op beginselen opgebouwde partijen. Ook is vrij duidelijk aangekondigd, dat bijv. onze jeugdbeweging, die bijna een eeuw oud is, zal moeten worden samengesmolten met de andere onder éénhoofdige leiding. Zoo kan het echter niet, want zoo wordt het voor een derde van het Nederlandsche volk onmogelijk mee te doen. Daarom is thans het afwijzend advies der kiesvereenigingen definitief.

Dit doet spreker leed voor de zaak, die hem zeer ter harte ging en voor het driemanschap, dat van goeden wille is, maar dat, zoo meende spr., door onvoldoende inzicht in de structuur van het Nederlandsche volk het spoor bijster is geraakt. Belangrijker dan allerlei détailbezwaren tegen het program blijft de vraag: als het dan niet zoo kan, wat kan er dan wel geschieden?

Spr. is voor zich nog altijd bereid tot samenwerking op zoo breed mogelijke basis. Die samenwerking was verkregen in het program van de eerste Nederlandsche Unie en is nog mogelijk, indien men zich niet verliest in fantasieën, maar de nuchtere, klare werkelijkheid tot uitgangspunt neemt. Dat beteekent internationaal, dat men de gewijzigde toestanden op het continent van Europa als feit moet aanvaarden. Hoe de oorlog ook eindigt, naar den mensch gesproken kan men geen andere uitkomst zien, dan dat het Duitsche overwicht op het vasteland van Europa moet worden aanvaard. Dat een nieuwe oriënteering op nationaal terrein noodzakelijk is, behoeft wel geen betoog. Maar even duidelijk is het, aldus spr., dat wij aan een vernieuwing van ons staatsbestel tijdens de bezetting niet kunnen bouwen en ook niet moeten willen bouwen.

Al zulk streven schaadt de eensgezindheid, die thans bovenal noodig is. Dit beteekent niet, dat men op sociaal-economisch gebied intusschen niets kan verrichten. Alles wat kan strekken tot hechter samenbinding van het Nederlandsche volk met eerbiediging van de geestelijke verscheidenheid, verdient met kracht te worden gesteund. Het is dan ook verheugend te kunnen zeggen, dat Anti-revolutionnairen en Christelijk-historischen begonnen zijn hun eigen organisaties met elkander in aanraking te brengen, door een contact-commissie in het leven te roepen, waarin die organisaties met elkaar hun parallel loopende belangen kunnen bespreken.

De vormen, waaronder een groote nationale beweging zich moet openbaren, zijn bijzaak, mits de leidende gedachte van die vormgeving Nederlandsch is in den historischen zin, dat volksinvloed niet wordt buitengesloten.

Ook de vraag, welke personen leiding moeten geven, is bijzaak, mits deze leiders inderdaad berekend zijn voor hun taak, zuiver Nederlandsch denken en voelen en een goede dosis historisch besef bezitten, en tegelijk beseffen, dat de Nederlandsche bevolking is samengesteld uit een derde Roomsch-Katholieken, een derde Orthodox-Protestanten en een derde op wie het humanisme beslag heeft gelegd. Met alle twee aspecten zal rekening moeten worden gehouden, wil men op vruchtbare resultaten kunnen rekenen.

Vervolgens sprak **Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne** over het Nederlandsche volkskarakter.

Wij zijn samen — aldus spr. — om ons bewust te worden van ons volkskarakter en van onze eigen plaats in het volksgeheel. Het is geen toeval, dat meer dan vroeger de menschheid zich daarvan bewust wordt. Alom, waar Duitschers wonen, breekt de eene Duitsche ziel naar buiten. Zoo willen wij een klaar naar buiten treden van de Nederlandsche ziel.

Wie die ziel doorschouwt, ontwaart er elementen, die niet gelijksoortig zijn. Zij zijn niet gelijk religieus, noch gelijk als het den invloed geldt van dit religieuze op heel het openbare levensgebied.

Men neme ons, zoo vragen wij, ten bate van ons volk, zooals wij zijn. Vraag ons niet het heiligste, dat wij bezitten, buiten het openbare leven te plaatsen. Vraag dat niet, juist ter wille van ons volk. Het nationale, het „volksche" zal een geestelijken inhoud moeten hebben. Anders blijkt het hol.

Het specifiek Nederlandsche karakter wil de Rijkscommissaris in ons bewaard zien. Laten Nederlanders niet pogen het ons te ontnemen. Er is helaas reden, dit met grooten ernst te zeggen; niet van Duitschers, doch van Nederlanders, particulieren en ambtenaren, ontwaren wij pogingen, die als ze doorgezet werden, op zeer groot verzet zouden moeten stuiten. Niet alleen bij rechtzinnige Protestanten, doch evenzeer bij Roomsch-Katholieken en Vrijzinnigen. Onze Christelijke instituten willen wij met man en macht bewaren. Wie daarvan afdoet, verarmt het Nederlandsche nationale karakter.

Het Christelijke is niet het sectarische doch het nationale bij uitnemendheid. Spr. eindigt met een roep om eenheid van allen, die bouwen op hetzelfde fundament. (De Tijd - Telegraaf)

E. NEDERLAND. — Verklaring van de nieuwe leiding van het N.V.V. —

's-Gravenhage, 12 Aug. — De enkele weken geleden door den rijkscommissaris benoemde commissaris van het N.V.V., de heer Woudenberg, heeft heden op de persconferentie een uiteenzetting gegeven van de doeleinden, welke hij nastreeft en tot welker verwezenlijking bepaalde maatregelen reeds zijn genomen. Door een straffere organisatie van het vakvereenigingsleven wil hij komen tot een verheffing van den arbeider, niet slechts in economisch doch ook in sociaal en cultureel opzicht. Hiertoe zullen de vakbonden elk op hun bijzonder gebied werkzaam blijven, de meesten onder leiding der vroegere bestuurders, die den commissaris hun medewerking in positieven en opbouwenden zin hebben toegezegd.

Bij de contrôle der financiën werd geconstateerd, dat het N.V.V. en een aantal van de hierbij aangesloten vakbonden belangrijke bedragen, totaal vijf millioen, naar het buitenland hadden gebracht.

(Telegraaf) (Vor. ber. N.V.V. 4298 C.)

A. **NEDERLAND. — Bezoek van den Duitschen Arbeidsdienst aan Rotterdam en Amsterdam. —**
Op 10 en 11 Augustus hebben eenige afdeelingen van den Duitschen Arbeidsdienst een marsch gehouden door Rotterdam en later door Amsterdam. In de hoofdstad defileerden zij voor dr. Seyss-Inquart, na te Rotterdam te zijn geïnspecteerd door generaal-arbeidsleider Zur Loye. (Alg. Handelsblad)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Zeila ingenomen. —**
(D.N.B.). — De Italiaansche troepen hebben 7 Aug. volgens ontvangen radioberichten, in Britsch Somaliland de havenstad Zeila ingenomen. In deze berichten, die uit Aden afkomstig zijn, wordt gezegd, dat de Italianen in drie colonnes, op een afstand van 100 k.m. van elkaar, concentrisch oprukten naar Berbera, de hoofdstad en de grootste haven des lands. (N. Rott. Crt.) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4317 C.)**

C. **ROEMENIE. — Overeenstemming over de Dobroedsja met Bulgarije bereikt. —**
Boekarest, 10 Aug. (United Press). — Het bericht, dat tusschen Bulgarije en Roemenië overeenstemming is bereikt over het Dobroedsjageschil, wordt in officieele kringen bevestigd.
Roemenië heeft zich bereid verklaard het onder den naam Cadrilater bekende gebied, dat voor den Balkanoorlog van 1913 aan Bulgarije toebehoorde, terug te geven.

Bulgarije en de Dobroedsja.

Dit vruchtbare gebied is ongeveer 60 kilometer breed en 125 km. lang, het grenst in het Oosten aan de Zwarte Zee. In de zuidelijke Dobroedsja liggen drie betrekkelijk groote steden, waarvan twee, naar U.P. werd medegedeeld, thans aan Bulgarije zullen toebehooren. Kazarzik (Dobritsj) en Turtucais (Toetrakan). De Donaustad Silistra blijft daarentegen aan Roemenië. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Afscheid. Bessarabië 4279 A.)

D. **NEDERLAND. — Concentratie voedings- en genotmiddelenindustrie. - Centrale Commissie en bestuur gevormd. —**
In verband met de huidige omstandigheden hebben de fabrikanten, die voedings- en genotmiddelen vervaardigen, besloten een nauwere samenwerking in het leven te roepen, teneinde daardoor het contact tusschen de industrieën onderling en bovendien het contact tusschen de betreffende industrieën en de overheid, waarbij in het bijzonder gedacht wordt aan het Rijksbureau Voedselvoorziening in Oorlogstijd, zoo goed mogelijk te kunnen onderhouden. In verband hiermede is een centrale commissie gevormd, die thans reeds de belangen van het grootste deel van de hier te lande gevestigde voedings- en genotmiddelenindustrieën behartigt. De dagelijksche leiding van deze commissie is in handen gelegd van een bestuur, bestaande uit de heeren ir. W. H. van Leeuwen, voorzitter, mr. D. U. Stikker en ir. S. H. Visser, secretaris; het secretariaat is gevestigd Kneuterdijk 8 te 's-Gravenhage. (Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Naamsveranderingen van rijksinstellingen. —**
Bij beschikking van den secretaris-generaal, wnd. hoofd van het dept. van onderwijs, kunsten en wetenschappen, is naar aanleiding van een brief van den commissaris-generaal voor bestuur en justitie van 25 Juli, bepaald, dat de hieronder genoemde rijksinstellingen, voortaan den naam zullen dragen, die daarachter is aangegeven.
Koninkl. bibliotheek: nationale bibliotheek.
Koninklijk kabinet van schilderijen (Mauritshuis): rijkskabinet van schilderijen Mauritshuis.
Koninklijk kabinet van munten, penningen en gesneden steenen: rijkskabinet van munten, penningen en gesneden steenen.
Koninklijk Nederlandsche akademie van wetenschappen: Nederlandsche akademie van wetenschappen.
Koninklijk conservatorium voor muziek: Rijksconservatorium voor muziek. (N. Rott. Crt.)

F. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — C.G.T. verlaat standpunt in zake klassenstrijd. - Instelling op de corporatieve gedachte. - Jouhaux afgetreden.**
Genève, 9 Aug. (D.N.B.) — De Fransche bond van vakvereenigingen, de C.G.T. heeft besloten zijn standpunt ten aanzien van den klassenstrijd op te geven en meer in de richting van de corporatieve gedachte te werken. De secretaris-generaal, Léon Jouhaux, heeft medegedeeld, dat hij aftreedt.
Een comité van vier personen is ingesteld, dat tot taak heeft de ideologische wijziging der vakvereenigingsorganisatie tot stand te brengen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. C.G.T. 3156 A.)**

G. **NEDERLAND. — Nederlandsche arbeiders in Duitschland. —**
Het Nederlandsche perskantoor meldt uit Berlijn:
De Nederlandsche arbeiders, die thans in Duitschland te werk gesteld zijn, zullen hun gezin mogen laten overkomen, zoodra vast staat, dat zij als arbeidskracht voldoen en zij in Duitschland een woning gevonden hebben. (A. N. P.) (N. Rott. Crt.)

H. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Rijksminister Hess hekelt Engelands houding. - Aantal Duitsche duikbooten neemt voortdurend toe. - Rijkskanselier Hitlers aanbod was geen blijk van zwakte. —**
WEENEN, 10 Aug. (D.N.B.) — De plaatsvervanger van den Führer, rijksminister Hess, heeft ter gelegenheid van de wisseling in de leiding van de gouw Weenen een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
Met de leden van alle andere Duitsche stammen staan thans ook weer Oostmarkers bij alle deelen der weermacht gereed om samen met de soldaten van het fascistische Italië den laatsten tegenstander tot vrede te dwingen. Zij zijn gereed met de wapens in de hand den vrede te veroveren, dien een misdadige regeering in Engeland verbrak, toen zij Duitschland den oorlog verklaarde. Zij zullen strijden voor den vrede, dien de regeerende Engelsche plutocratenkliek vol hoon en spot heeft afgewezen, toen de Führer hem Engeland nog eenmaal aanbood, nadat zijn helpers en handlangers tegen den grond waren geslagen.
Nog nooit in de geschiedenis is een grootmoediger aanbod gedaan aan een land, dat zich in den ergsten toestand sedert den aanvang van zijn bestaan bevindt, en men mag aannemen, dat het aanbod van den Führer door de groote meerderheid van het Duitsche volk nauwelijks is begrepen, want de verbittering ten aanzien van Engeland is grenzenloos, ten aanzien van dat Engeland, dat tezamen met Frankrijk nu reeds voor de tweede maal binnen één menschenleeftijd ons den oorlog verklaarde.
Ieder van ons weet, hoe wijd verspreid in ons volk de overtuiging is, dat er geen rust in de wereld kan bestaan, voor

Engeland definitief zal zijn neergeslagen. Thans, nu alle machtsmiddelen van Duitschland en Italië op Engeland kunnen worden geconcentreerd, — zoo zegt het volk — is het oogenblik gekomen om eindelijk opruiming te houden en Engelands macht te breken tot het uiteenvallen van het geheele wereldrijk een feit is.
En terecht is ons volk deze overtuiging toegedaan. De superioriteit van Duitschland en Italië is zoo geweldig, dat aan het resultaat van zoo'n strijd niet de geringste twijfel kan bestaan. Een klein voorproefje van wat het te wachten staat, heeft Engeland reeds gekregen en krijgt het dagelijks. Engeland weet minstens even goed als wij, zoo niet beter, welke slagen onze vliegtuigen, onze duikbooten en onze motortorpedobooten dagelijks toebrengen. Er is voor gezorgd, dat in Engeland alle twijfel wordt opgeheven of het aanbod van den Führer uit zwakte was voortgevloeid en het zal Engeland zeer ondubbelzinnig duidelijk worden, dat de superioriteit der spilmogendheden onafgebroken sterker wordt.
Engeland zal verbaasd staan over wat de Duitsche natie vermag te presteeren, wanneer alle krachten op dezen oorlog zijn ingesteld: bij de aanwezige fabrieken der bewapeningsindustrie komen nieuwe, in grooten getale. Churchill kan er zeker van zijn: de Duitsche duikbooten nemen voortdurend in aantal toe. Wat de vliegtuigen betreft, zal hij wel geen twijfel meer koesteren. Engelands scheepsruimte wordt voortdurend geringer. Engelands wapenfabrieken nemen ook niet toe, maar verzinken steeds meer in asch en puin. Mijnheer Churchill, hoe harder onze slagen worden, hoe dichter wij den vrede naderen. Pas wanneer Engeland op de knieën zal zijn gedwongen, krijgt de wereld den werkelijken vrede.
Er zal een nieuw Europa ontstaan, daarin zullen de volken in rust kunnen arbeiden voor hun welstand en hun oude cultuur. Op den weg naar dezen vrede heeft het Duitsche volk overwinningen bevochten, die zonder weerga zijn. Zij aan zij met het fascistische Italië heeft het een wending in de tijden ingeleid. De kracht tot deze onvergelijkelijke prestaties heeft ons, Duitschers, de Führer gegeven en zijn nationaal-socialisme. De zekerheid van de eindoverwinning geeft ons, Duitschers, het geloof aan den Führer en zijn idee.
In dit onwrikbare geloof plaats ik ook de hiermede voltrokken wisseling in de politieke leiding van de gouw Weenen onder het devies: Vóór Adolf Hitler en zijn nationaal-socialistisch Groot-Duitsche Rijk! (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rijksminister Hess 4070)

A. **DR. FREDERICK A. COOK OVERLEDEN. —**
Stefani meldt uit New York: De Amerikaansche poolreiziger en geneeskundige dr. Frederick A. Cook is 6 Augustus 75 jaar oud, overleden.
Cook hield vol, dat hij het eerst de Noordpool heeft bereikt, hegeen Peary heeft betwist. (Het Vaderland)

B. **CHINA. — Britsche troepen trekken zich terug. —**
De Britsche ambassade te Tokio heeft op 10 Augustus de Japansche regeering er van in kennis gesteld, dat de Britsche troepen uit China worden teruggetrokken en wel uit Sjanghai, Peking en Tientsin. Engeland behoudt zich echter alle rechten voor uit het protocol van Peking van 1901. (N. R. Crt.)

(V. b. Chin.—Jap. conflict 4290 C.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Uitbreiding op Alaska van steunpunten voor de Amerikaansche luchtvaart.—**
Het Amerikaansche ministerie van marine heeft opdrachten verstrekt tot uitbreiding van de steunpunten voor de marine-luchtvaart op de voor Alaska liggende eilanden Kodiak en Unalaska.
De kosten hiervan bedragen in totaal 4.3 millioen dollar.
In dit verband schrijft Associated Press, dat deze stap van het ministerie van marine slechts veertien dagen later volgt op de publicatie van de versterking van de groote Sovjet-Russische Diomedes-eilanden in de Beringstraat. (D.N.B.) (De Maasbode)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Uit het militaire weekbericht van het D.N.B. —**
In het militaire weekoverzicht van het D.N.B. van zijn militairen medewerker, luitenant-kolonel Matthaei, wordt o.a. gezegd:
De stijgende en groote successen van de Duitsche oorlogvoering tegen Engeland zijn door de balans van 6 Augustus voor de geheele wereld nog eens duidelijk vertoond. In twintig dagen tijds is bijna een millioen ton Britsche scheepsruimte door het Duitsche luchtwapen en door eenheden van de oorlogsmarine vernietigd. De eenheden van de Duitsche marine, die in de eerste plaats deel hebben aan de geweldige vernietigingscijfers, melden successen in de eerste plaats van overzee. Zij opereeren in den vrijen Oceaan, waar zich anders zonder Britsche vergunning in tijden van oorlog geen vijandelijk schip zou vertoonen, en dat alles ondanks het feit, dat de Duitsche oorlogsschepen geen steunpunten of havens hebben, die hun voorraden brandstof en levensmiddelen kunnen aanvullen.
Hiermede is een toestand geschapen, die duidelijker dan vele andere feiten bewijst, dat het bekende en wereldberuchte „Britannia rules the waves" tot een verleden tijd behoort. Het geheele Britsche eilandenrijk ligt thans binnen het bereik van het Duitsche luchtwapen. Heel Groot-Brittannië is gevechtsgebied geworden. Het feit, dat de Britsche kust en wijde landstreken in het binnenland thans reeds in brand staan, valt na de berichten van het opperbevel van de weermacht niet meer te loochenen. De jongste berichten over de vernietiging van Britsche konvooien en vliegtuigen zijn het laatste sein, dat de Duitsche aanval op Engeland niet alleen in volledigsten en doodelijken ernst begonnen is, maar dat die aanval thans ook de laatste beslissende phase tegemoet gaat. (N. Rott. Crt.) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4319 B.)**

E. **ROEMENIE. — Economische verliezen. —**
Het Roemeensche instituut voor conjunctuuronderzoek heeft in een overzicht omtrent de economische beteekenis van het afstaan van Bessarabië en van Noord-Boekowina geconcludeerd, dat de met tarwe bebouwde oppervlakte in Roemenië met 35 pct., de met rogge bebouwde oppervlakte met 53 pct., die met mais met 23 pct. en die met gerst met 38 pct. is verminderd, aldus meldt het D.N.B. uit Boekarest.
In de afgestane gebieden lag 82 pct. van het gebied bezet met sojaboonen, 52 pct. van het gebied met koolzaad, 50 pct. van dat met zonnebloemen en 27 pct. van dat met lijnzaad.
Bovendien heeft Roemenië volgens het genoemde overzicht een kwart van zijn molens voor oliehoudende zaden verloren. (N. Rott. Crt.)

(V. b. Bessarabië en Boekowina 4322 B.)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Handelsverdrag met Britsch-Indië. —**
Tusschen Britsch-Indië en Nederlandsch-Indië is een handelsovereenkomst gesloten, die den onbeperkten invoer van goederen uit Nederlandsch-Indië in Britsch-Indië beoogt.
Alleen de import van suiker naar Britsch-Indië wordt tot 35.000 ton teruggebracht. (Keesings Fin. Archief)

G. **SLOWAKIJE. — Taak der staatsleiding. —**
Tijdens een op 30 Juli te Pressburg gehouden groote betooging hebben minister-president dr. Tuka en de minister van Binnenlandsche Zaken Sano Mach in toespraken gewezen op de beteekenis van de besprekingen te Salzburg, die het bestaan van het zelfstandige Slowakije opnieuw bevestigd en zijn inschakeling in het in wording zijnde nieuwe Europa voltrokken hebben. Slowakije, zoo verklaarden beide sprekers, wil het echter niet laten bij den uiterlijken vorm van de inschakeling in het nieuwe Europa, doch zijn bevolking ook de zegeningen deelachtig doen worden, die het nationaal-socialisme van Adolf Hitler het Duitsche volk heeft gebracht.
In dit verband deelde minister-president dr. Tuka mede, dat de Slowaaksche staatsleiding haar voornaamste taak ziet in de volgende punten: 1. Wijziging van de grondwet; 2. Vernietiging van den Joodschen invloed in de politiek en het economisch leven; 3. Strijd tegen de corruptie en 4. Verbetering van de sociale positie van de boeren, arbeiders en employé's.
De minister van Binnenlandsche Zaken Sano Mach gaf in de eerste plaats uiting aan de dankbaarheid

van het Slowaaksche volk jegens den Führer. Hij schetste daarop in groote trekken de maatregelen, die genomen zullen worden voor de sociale pacificatie des lands en hij besloot zijn rede met een groet aan Adolf Hitler, die door de tienduizenden met groote geestdrift werd overgenomen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(V. b. 4318 B.)**

A. **ROEMENIE. — Jodenwetten. - Een politieke, juridische en economische regeling. —**
De Koning van Roemenië heeft twee fundamenteele wetten tot regeling van het Jodenvraagstuk in Roemenië afgekondigd. De eene wet regelt de rechtspositie van de Joodsche bewoners van Roemenië. In de motiveering van deze wet wordt gezegd, dat het Jodenvraagstuk in Roemenië, een politiek, een juridisch en een economisch probleem vormt. Men kan zeggen, dat door de oplossing van deze problemen de rechten van het Roemeensche volk worden vastgesteld. Het aantal Joden onder de bevolking van het geheele land bedraagt tien procent. De wet regelt het vraagstuk op den grondslag van het krachtens het bloed toebehooren tot het Jodendom. In de motiveering wordt verder gezegd, dat reeds de nieuwe grondwet van 1938 een juridisch en politek onderscheid maakt tusschen burgers van Roemeenschen bloede en Roemeensche staatsburgers. De wet zelf verklaart tot Joden, diegenen, die een Joodschen godsdienst hebben, de kinderen van ouders, die den Joodschen godsdienst belijden, de buitenechtelijke kinderen van een Jodin, de echtelijke kinderen van een christenmoeder en een ongedoopten Joodschen vader, alsmede ten slotte de Joodsche vrouwen, die weliswaar met een christen zijn gehuwd, doch eerst op zijn laatst één jaar voor de oprichting van de „partij der natie" tot het Christendom zijn overgegaan.
De tot geen confessie behoorende volbloed Joden worden in den geest van deze wet eveneens als Jood beschouwd. Verder zegt de wet, dat in de toekomst, wanneer een Jood tot het Christendom overgaat, dit geen wijziging in de rechtspositie van den betrokkene met zich meebrengt.
De wet verdeelt de Joden in Roemenië in drie categorieën. Tot de eerste categorie behooren de Joden, die na 30 December 1918 naar Roemenië zijn gekomen. Tot de tweede categorie behooren die Joden, die voor dezen datum door afzonderlijke naturalisatie het Roemeensche staatsburgerschap hebben verkregen, verder diegenen, die in de oorlogen van Roemenië in het Roemeensche leger in de vuurlinie hebben gestreden, alsmede de invaliden en diegenen, die zich bijzonder onderscheiden hebben en de nakomelingen van de in de oorlogen van Roemenië gesneuvelde soldaten. Alle overige Joden behooren tot de derde categorie, dat zijn dus de van oudsher in Roemenië levende Joden, die zich echter niet door een of andere oorlogsprestatie hebben onderscheiden.
Joden van de eerste en derde categorie kunnen geen ambtenaar zijn of beroepen uitoefenen, die iets te maken hebben met de openbare autoriteiten, zooals notarissen, advocaten, zaakwaarnemers en dergelijke. Ook is hun het lidmaatschap van raden van beheer, of particuliere ondernemingen verboden. Eveneens kunnen zij geen lid zijn van de weermacht. Zij mogen bioscopen, boek- en dagbladuitgeverij noch leiden, noch bezitten. Ten slotte mogen zij ook geen lid zijn van de Roemeensche sportvereenigingen. De Joden van de eerste en derde categorie zullen, daar zij geen dienstplicht kennen, hiervoor in de plaats een bijzondere belasting moeten betalen of tot een arbeidsdienst kunnen worden opgeroepen. Geen enkele Jood mag onroerend eigendom in de gemeenten van het land bezitten. Het ministerie van Landbouw wordt gemachtigd, voor het onteigenen van dergelijk grondbezit maatregelen te nemen. De Joden kunnen echter ook dergelijk grondbezit voor de onteigening aan Roemenen van zuiver Roemeensch bloed verkoopen. Ook mogen de Joden voortaan in de landsgemeenten geen industrieele ondernemingen verwerven. Verder wordt het hun verboden hun namen in Roemeensche namen te veranderen. Het schoolonderwijs voor Joden zal speciaal geregeld worden.
De tweede wet verbiedt het sluiten van huwelijken tusschen Joden in den zin van de eerste wet en Roemenen van zuiver Roemeensch bloed. Dergelijke huwelijken mogen ook niet in het buitenland gesloten worden. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(V. b. Anti-Semitisme 3076 C.)

B. **NEDERLAND. — Filmkunst. - Drie Nederlandsche films verboden. - Filmkeuringscommissie. —**
's-Gravenhage, 6 Aug. — Ingevolge een beschikking van de secretarissen-generaal van de departementen Justitie en Binnenlandsche Zaken, moeten alle films in verband met de gewijzigde omstandigheden opnieuw gekeurd worden. Vele films zijn herkeurd en goedgekeurd behalve een drietal bekende Nederlandsche films, „Het meisje met den blauwen hoed", „Ergens in Nederland" en „De Big van het regiment", welke door de filmkeuringscommissie op grond van de gewijzigde omstandigheden niet meer in het openbaar mogen worden vertoond.
De film „De reis met de Nederlandsche onderzeeboot K 18" zal nog worden herkeurd. Uiteraard is de nat. film niet voor herkeuring aangeboden. Tot de films, welke niet voor openbare vertooning zijn vrijgegeven door de Rijkscommissie behoort o.a. de film van den landdag der N.S.B. op 22 Juni 1940. De Rijkscommissaris heeft evenwel beslist, dat deze film wel in de bijeenkomsten, zoowel besloten als openbare, van de N.S.B., mag worden vertoond.
De leiding der filmkeuringscommissie berust thans bij den wnd. voorzitter, mr. J. van Andel Gzn te Den Haag. De samenstelling der commissie is verder ongeveer dezelfde gebleven als vroeger.
Naar het A.N.P. voorts van bevoegde zijde wordt medegedeeld, zal Haro van Peski's filmproductie vier groote Nederlandsche films vervaardigen, welke als hoofdfilm in de programma's kunnen worden opgenomen. Reeds zijn de voorbereidingen voor de productie in vollen gang. (Telegraaf)
(V. b. Filmkunst 4305 E.)

C. **GENEESKUNDE. — Strijd tegen T.B.C.-bacillen. - „Fluorescentie-microscoop" een nieuw en belangrijk hulpmiddel. —**
Het Bacteriologisch Instituut van het Robert Koch-Haus te Essen heeft een wereldwijde faam gewonnen, door de belangrijke ontdekkingen, die er gedurende de laatste jaren, vooral op het gebied van de T.B.C.-bestrijding gedaan werden. Vooral sinds het verrijkt is met een belangrijk nieuw hulpmiddel: de fluorescentie-microscoop. Dit instrument heeft de kennis van de werking en vormen der beruchte T.B.C.-bacillen aanmerkelijk uitgebreid.
Deze bacillen doen zich voor als kleurlooze, zeer fijne en onbeweeglijke staafjes. Men vond een methode deze door bepaalde praeparaten te kleuren en daardoor duidelijker waarneembaar te maken. Reeds Koch kon bij zijn beroemde voordracht op 24 Maart 1882 te Berlijn in het Physiologisch Instituut van dit hulpmiddel gebruik maken. Hij demonstreerde de blauwe staafjes tegen een bruinen achtergrond. Later verbeterden Ziehl en Neelsen deze experimenten; maar het feit, dat men in den loop der jaren niet minder dan 80 methoden vond, om de bacillen door kleurige tinten kenbaar te maken, bewijst, dat een algeheel bevredigende methode nog niet gevonden was. Een belangrijken stap vooruit beteekent de constructie van de fluorescentie-microscoop. De meest opvallende trek bij deze nieuwe methode is, dat uitsluitend met ultra-violette stralen gewerkt wordt, die tot merkwaardige resultaten leiden. Ze worden uit een fijn geconstrueerde lamp gefilterd en door midel van kwartslenzen en een kwartsprisma, door een stralengang van onderen in den microscoop naar het T.B.C.-praeparaat gevoerd, waar zij de bacillen laten oplichten. Om tot dit resultaat te komen, moeten ze vooraf met een kleur getint worden. De bacillen stralen onder de inwerking van de lamp letterlijk in goudgelen glans op.
Het oog van den onderzoeker wordt tegen de ultra-violette stralen beschermd door een „sper-filter".
De opsporingsarbeid door zulk een fluorescentie-microscoop biedt belangrijke voordeelen boven de vroegere methoden. Het vinden der bacillen is gemakkelijker. De onderzoeker kan in eens een wijder gezichtsveld overzien, waardoor het onderzoek in sneller tempo verloopt. Eertijds werden niet alle bacillen gekleurd. Thans komt men practisch alle bacillen op het spoor, ook die, welke bij kleurpraeparaten verborgen zouden gebleven zijn. En misschien is het belangrijkste wel, dat ook doode bacillen aan den dag treden, wat voor het onderzoek van de ziekte-ontwikkeling van de grootste beteekenis kan zijn.
(V. b. Geneeskunde 4313 A.)

D. **NEDERLAND. — Landbouw vraagt helpers. - Een oproep aan de rijpere jeugd. —**
's-Gravenhage, 31 Juli. — In Duitschland wordt voor de jeugdopvoeding groote waarde toegekend aan de z.g. Landhilfe, die hieruit bestaat, dat in de zomervacanties oudere meisjes en jongens zich bereid verklaren behulpzaam te zijn bij seizoenwerkzaamheden op het land, in het bijzonder bij het binnenhalen van den oogst.
Onnoodig te zeggen, dat dergelijke vrijwillige hulp vooral in oorlogstijd, wanneer vele mannen afwezig zijn, zeer belangrijk is. Ook voor de voedselvoorziening is dus deze Landhilfe van veel nut.

Daarom hebben de Duitsche autoriteiten er bij de bevoegde Nederlandsche instanties op aangedrongen ook hier te lande, in het belang van het Nederlandsche volk en van den Nederlandschen landbouw, tot de instelling van een dergelijken vrijwilligen jeugdlandbouw-hulpdienst over te gaan.

De volgende oproep is thans tot de Nederlandsche rijpere jeugd gericht:

Oproep tot hulp in den landbouw.

Nederlandsche meisjes en jongens.

De Nederlandsche landbouw richt tot jullie een appèl om in de komende maanden vooral in den oogsttijd te komen helpen. Denk er steeds aan, dat de dienst voor den bodem de belangrijkste arbeid is voor de voedselpositie van het vaderland. Vergeet niet, dat het slechts aan den taaien arbeid van je voorvaderen te danken is, dat het eens moerassige Nederland thans een bloeiende tuin is. De bijzondere tijdsomstandigheden verlangen juist nu in 't bijzonder intensieve werkzaamheid in den landbouw.

Vaders en moeders.

Helpt mede de hulp in den landbouw ter uitvoering te leggen. Jongens en meisjes krijgen door deze gezonde bezigheid betere begrippen van het werk in den landbouw en zullen dezen arbeid meer leeren achten en hooger leeren waardeeren.

De arbeidsbeurzen worden terstond aangewezen voor het in ontvangst nemen van aanmeldingen van vrijwillige helpers en helpsters in den landbouw. Zij zullen nadere inlichtingen geven omtrent de loonvoorwaarden en de rechtspositie. Voor het geval niet terstond gelegenheid bestaat werk bij den Nederlandschen landbouw te aanvaarden, kunnen desgewenscht jongens en meisjes voor enkele maanden plaats vinden bij de Landhilfe in het nabije Duitschland. (Telegraaf)

A. **LUXEMBURG. — De nieuwe toestand. - Gouwleider Simon spreekt. —**
Bij de invoering van het commissariaat voor het bestuur der stad Luxemburg heeft de leider van het burgerlijke bestuur, Simon, een toespraak gehouden, waarin hij eerst wees op het Duitsche karakter van de stad Luxemburg en haar bevolking. Voorts betoogde gouwleider Simon, dat de Luxemburgsche grondwet, wegens de vlucht van de Groot-Hertogin en van de regeering, buiten werking gesteld is. Daarmede is tevens voor de Luxemburgsche ambtenaren die vroeger trouw zwoeren aan de Groot-Hertogin, deze eed vervallen verklaard. De invoering van een Duitsch burgerlijk bestuur, verklaarde Simon verder, heeft rechtelijk een nieuwen toestand geschapen, welke de Luxemburgsche ambtenaren tot loyauteit tegenover de door dit bestuur ingestelde organen verplicht. Het gebruik van de uitdrukkingen „Groot-Hertogdom" en „land Luxemburg" moet voortaan in alle officieele stukken achterwege blijven.
(Het Vaderland)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van Knox, den minister van Marine, in zake Engeland. —**
Het D.N.B. meldt uit New York:
Knox, de minister van Marine heeft op 14 Augustus in de militaire commissie van het Huis van Afgevaardigden een sensationeele verklaring afgelegd. Hij zeide, dat de ineenstorting van Engeland binnen 60 dagen mogelijk is en hij beklaagde zich er over, dat Amerika niet de volle waarheid verneemt over het verloop van den strijd om Engeland.
In zijn verklaringen voor de commissie voor marine van het Huis van Afgevaardigden, heeft minister Knox aangedrongen op het aannemen van het voorstel tot invoering van den dienstplicht. Hij staafde dit met de opmerking, dat de Vereenigde Staten tenslotte in de geheele wereld geen vriend meer zullen hebben, indien Engeland de nederlaag lijdt. Hij bidt God, dat dit niet moge geschieden, maar niettemin is een Engelsche nederlaag mogelijk binnen 60 dagen. Geen Amerikaan heeft een nauwkeurig beeld van den strijd om Engeland, want Amerika verneemt niet de volle waarheid en kent niet den omvang van de werkelijke verliezen.
Indien de Vereenigde Staten thans een vloot van drie millioen ton zouden bezitten, die den Atlantischen en den Stillen Oceaan zou kunnen controleeren, dan zou een enorm landleger niet noodig zijn. Helaas zullen de Vereenigde Staten eerst in 1946 over een vloot van voldoenden omvang beschikken.
Op een vraag van den republikein Calson of er voor de Vereenigde Staten oorlogsgevaar in het Verre Oosten bestaat, heeft de minister van Marine geantwoord, dat in deze gevaarlijke tijden niemand weet waar gevaren kunnen opduiken. Amerika moet sterk genoeg zijn om aan alle gevaren het hoofd te bieden. Over den Atlantischen Oceaan dreigt geen onmiddellijk gevaar, doch in geval van een nederlaag van Engeland zou de positie van Amerika slechter zijn dan ooit te voren. (N. Rott. Crt.)

C. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Radiorede van Maarschalk Pétain. - De zuivering wordt doorgezet. - Parijs naturulijk zetel der regeering. —**
Maarschalk Pétain heeft 13 Augustus voor de Fransche radio een rede gehouden, waarin hij een uiteenzetting gaf van de maatregelen, welke zijn regeering sinds het aanvaarden van het bewind heeft genomen. Hij verzocht den Franschen te bedenken, dat de regeering voor groote moeilijkheden staat, welke voortvloeien uit den oorlog of aan dezelfde oorzaken te wijten zijn, die tot het ongeluk van Frankrijk geleid hebben.
Pétain constateerde, dat „van boven naar beneden" stap voor stap een zuivering wordt doorgezet en dat de storende elementen zullen worden achterhaald en uitgeroeid.
Aan het einde van zijn betoog richtte spr. zich tot de bevolking van Parijs en van de bezette gebieden. Hij noemde Parijs het hart en het brein van Frankrijk en den natuurlijken zetel der regeering. Inzake de kwestie van den terugkeer der regeering naar Parijs deelde hij mede, dat de verhuizing om technische redenen en wegens gebrek aan bepaalde voorwaarden nog niet mogelijk is.
De toespraak van den maarschalk eindigde met een algemeenen oproep tot de Franschen, hun plicht te doen en vertrouwen te koesteren.
(Haagsche Courant) **(V. b. Opbouw 4315 B.)**

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Minister Eden voor de radio. - „Een offensief in het voornemen". —**
(D.N.B.). — De minister van Oorlog, Eden, heeft op 14 Augustus een radiorede gehouden, waarin hij o.a. zeide: Een blik op de kaart van Europa zou voor Engeland met recht verpletterend kunnen zijn, maar een blik op de wereldkaart toont, dat Groot-Brittannië altijd nog een beslissend woord heeft mee te spreken.
De positie van Engeland wordt gekenmerkt door een superieure vlootmacht, door de heerschappij in de lucht welke het wil veroveren en door een steeds groeiend leger.
De minister beweerde voorts, dat er weer een expeditiecorps gereed staat, dat een groot leger in opleiding is en dat de binnenlandsche weercorpsen, die reeds meer dan anderhalf millioen leden tellen, van een schitterenden geest bezield zijn. Eden meende, dat ter bescherming van de eilanden een offensief de vereischte tactiek is en dat dit ook in het voornemen ligt. (Het Volk) **(V. b. Min. Eden 4140)**

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Katholieken en N.S.B.**
Een der leden van de N.S.B. heeft zich dezer dagen schriftelijk tot den Bisschop van Haarlem gewend met de volgende vragen betreffende het verbod voor katholieken, lid te worden van de Nationaal Socialistische Beweging:
„Is het mij als katholiek, die gaarne aan den opbouw van zijn vaderland zou willen medewerken, geoorloofd, lid te worden van de Nat. Soc. Beweging in Nederland?
Zoo niet, waarom geldt dit verbod dan wel voor Nederlandsche en niet voor Duitsche, Italiaansche en Spaansche katholieken?

Is het, gezien de gewijzigde omstandigheden, niet hoogst raadzaam, dit verbod ten spoedigste op te heffen, wil men vele katholieken voor de Moederkerk behouden, te meer, daar toch het ambtenarenverbod reeds lang is opgeheven?
Moet mijn vrouw, die reeds lang lid van de Beweging is, nog steeds ieder jaar naar Duitschland reizen, om daar haar plichten als katholiek te kunnen vervullen?"
Op deze vragen werd, naar het „Nationale Dagblad" meldt, op 7 Augustus het volgende antwoord ontvangen:
Weledele Zeergeleerde Heer,
In beleefd antwoord op uw schrijven deelen wij u mede, dat het Herderlijk schrijven en de verklaring van het geheele Episcopaat van Nederland zóó duidelijk zijn, dat het u niet moeilijk zal vallen, daarin het antwoord te vinden op al uwe vragen.

De Vicaris-generaal
van den Bisschop van Haarlem,
(w.g.) N. L. A. AMMERLAAN.

(De Tijd) **(V. b. Nat. Soc. Bew. 4309 C.)**

A. **RECHTSZAKEN. — De strijd om een baby te Den Haag. —**
Op 14 Augustus heeft de president der Haagsche Rechtbank uitspraak gedaan in het kort geding tusschen de families S. en Van der W., betreffende de baby, die op 10 Mei, na den bominslag in de Bethlehemkliniek aldaar in ontvangst is genomen door de familie Van der W. doch waaromtrent de familie S. beweert, dat de baby haar kind is.
De president heeft onlangs een tusschenvonnis gewezen en daarbij deskundigen-onderzoek gelast ten aanzien van bloedgroepen en vingerafdrukken, welk onderzoek geen positief resultaat opleverde. Daarna werd voor de tweede maal in deze zaak gepleit.
Het vonnis van den president was zeer uitvoerig geargumenteerd. De president heeft op grond van de talrijke getuigenverklaringen bevolen de afgifte van het kind aan de familie S. en dit vonnis uitvoerbaar verklaard bij voorraad.
In zijn vonnis heeft de president der rechtbank o.m. overwogen, dat de eischeres (fam. S.) in haar bewijs, dat het haar eigen kind is, dat ten huize van de fam. Van der W., vertoeft, geslaagd is. Twee verpleegsters van zaal 8, die het zoontje van mevr. S. geregeld hebben gebaad en verder in handen gehad, hebben het kind daarna herkend als dat van mevr. S. Alle jongens van zaal 8, op het kind van mevr. S. na, zijn dadelijk door de respectievelijke moeders meegenomen of nog denzelfden dag bij de moeders teruggebracht. De president heeft op grond van getuigenverklaringen geen voldoende gewicht toegekend aan het betoog van gedaagde's raadsman, omtrent de door hem genoemde objectieve kenmerken. De familie v. d. W. heeft hooger beroep tegen het vonnis aangeteekend. (Haagsche Courant)
(V. b. Rechtszaken 4328 E.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Polen geen bezet gebied meer. - „Generaal-gouvernement." —**
Krakau, 15 Aug. (D.N.B.) — Onder het opschrift: „Geen bezet gebied meer", schrijft de Krakauer Zeitung het volgende: „Met het geven van een definitieven naam aan een gebied, dat door de Duitsche wapenoverwinningen in het bezit kwam van de Duitsche souvereiniteit, is de feitelijke toestand ook formeel duidelijk gemaakt. Het feit, dat de Duitsche krachten, die voor deze taak van herbouw ter beschikking werden gesteld, als vanzelfsprekend werden beschouwd, is een bewijs hoe groot de reserve aan menschenmateriaal in het oorlogvoerende Duitschland moet zijn, dat het dit kan presteeren zonder schade te berokkenen aan zijn oorlogsenergieën.
De verantwoordelijkheid, niet alleen een oorlog te winnen om te overwinnen, doch om nieuwe duurzame Europeesche verhoudingen te vormen, gaf aanleiding, aan het leven van de bevolking in het generaal-gouvernement langzamerhand het karakter van duurzaamheid te geven.
De overwinnaar bleef in het land, maakte natuurlijk ook van de rechten van den overwinnaar gebruik, doch bevrijdde het land daarbij tevens van de zwaarste zorgen. Het doel van Duitschland in dit gebied, om in den kortst mogelijken tijd een binnenlandsche pacificatie en zelfstandige verhoudingen te verkrijgen, is bereikt. Het generaal-gouvernement heeft het karakter van een bezet gebied verloren. De benaming „het generaal-gouvernement" is een vast omlijnd begrip. (De Tijd)
(V. b. Duitsch—Russ. grens 3975)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Rusland's „Tweede Bakoe". —**
Eenige dagen geleden heeft de directeur van het Instituut voor geologische onderzoekingen te Moskou, prof. Kloebof, een lezing voor de Moskousche radio gehouden, welke door alle Russische zenders is uitgezonden. Hij deed daarbij enkele interessante mededeelingen over het probleem van het „tweede Bakoe". Op dit oogenblik zijn 30 geologische expedities in Rusland bezig, nieuwe petroleumvelden te ontdekken. Zeventien daarvan hebben als ontginningsterrein die gebieden aangewezen gekregen, welke men in Rusland het „tweede Bakoe" noemt. De dertien andere doorzoeken den Kaukasus, de Oekraïne, het eiland Sachalin en de Oostkust van Siberië. Prof. Kloebof herinnerde er aan, dat het grootste petroleumgebied ter wereld zich in Bakoe bevindt. Daarna komen de olievelden der Vereenigde Staten en van Mesopotamië (Mossoel), alsmede het Perzische Bakoe aan den Kaukasischen oever der Kaspische zee. Bakoe levert jaarlijks meer dan 10 millioen ton petroleum. Molotof heeft in zijn rede op het 18e congres der Sovjets op de noodzakelijkheid gewezen het vraagstuk van de uitbreiding der Russische reserven aan motorische brandstof in studie te nemen. Het is een gebiedende eisch het „tweede Bakoe", tusschen Oeral en Wolga, zoo spoedig mogelijk in productie te brengen. Voor de Sovjet-Unie is het een levensprobleem haar graanproductie te vermeerderen. Dit is slechts mogelijk door op ieder gebied van den landbouw uitgebreidere motoriseering in te voeren. Ten einde dit doel te bereiken moet ieder dorp, iedere kolchoze over tractoren en motoren kunnen beschikken. Daarvoor is echter nog een paar millioen ton petroleum noodig, boven hetgeen Bakoe nu voortbrengt. Ook de belangen van de landsverdediging zijn met de verwezenlijking van dit plan gebaat. De arbeid der geleerden bestaat nu hierin: met alle energie de rijkste oliegebieden van het „tweede Bakoe", in de streek tusschen Wolga en Oeral, te ontdekken. Vaststaat, dat het gansche gebied van den Oeral tot Leningrad in het Noorden en Woronjezj in het Zuiden geweldige petroleumvoorraden bezit. Dit terrein is 360.000 km². groot, d.i. ongeveer geheel Europa zonder Rusland en Scandinavië. Enkele der nieuwe bronnen zijn reeds in bedrijf en leverden verleden jaar 2 millioen ton nafta. Prof. Kloebof noemde dit slechts een begin. In de omgeving der steden Krasnokamsk, Sizran, Boegoeroeslan en Stavropolj zijn reeds boringen gedaan. Alle teekenen wijzen er op, dat men eerstdaags hier zal kunnen beginnen met de naftaproductie. De geologische onderzoekingen hebben uitgewezen, dat de petroleumrijkdom hier zeer groot is, weshalve prof. Kloebof meent, dat hier spoedig nieuwe petroleumcentra zullen ontstaan. De allerlaatste onderzoekingen leidden nog tot de ontdekking van petroleumgas en petroleum in de omgeving van Moskou. (N. Rott. Crt.)

D. **VATICAAN. — Rede van den Paus. - Ware vrede zonder recht en naastenliefde niet mogelijk. —**
Bij de in ontvangstneming van de geloofsbrieven van den nieuwen ambassadeur van Bolivia, heeft Paus Pius, zoo meldt het D.N.B., in zijn in het Spaansch gegeven antwoord verklaard, dat een ware vrede zonder rechtvaardigheid en naastenliefde niet mogelijk is. Het Vaticaan heeft er naar gestreefd, dat de menschen de oplossing van hun strijdvragen in den zin dezer echte broederlijkheid vinden. Wij zullen niet ophouden, zoo sprak de Paus, dit met vaderlijken nadruk aan allen in herinnering te brengen, en vooral aan hen, die op hun schouders de vreeselijke verantwoordelijkheid voor de toekomst van de volken dragen. Ten slotte herinnerde de Paus aan de woorden van Augustinus, dat God zoowel de vorsten leidt als over den afloop der oorlogen beslist, en dat

er daarom geen twijfel over kan bestaan, dat ook heden de Goddelijke Voorzienigheid haar doeleinden zal verwezenlijken. Spr. maande ten slotte allen aan den roep der Kerk te volgen, die er de menschen toe brengen wil om de menschheid van den schrik van den oorlog te bevrijden. (Alg. Handelsblad)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Strijd tegen Engeland. - Totale blokkade van Britsche eilanden afgekondigd. - Britsche verliezen van 8—15 Augustus. —

De Duitsche Rijksregeering heeft in een officieele verklaring op 17 Aug. het volgende bekend gemaakt:

I. Engeland heeft de oorlogsregels in steeds toenemende mate geschonden, waarop Duitschland heeft geantwoord door:

1) aanvoer van levensmiddelen en grondstoffen uit andere gebieden en langs andere wegen;

2) het onbruikbaar maken van 6½ millioen ton Britsche scheepsruimte.

II. Engeland is overgegaan tot steeds ruwer middelen. Het heeft de zwaarste slagen toegebracht aan de neutrale landen. Het heeft n.l. het volgende gedaan:

1) het heeft de koopvaardijschepen van Noorwegen, Denemarken, Nederland, België en Frankrijk geroofd;

2) het poogt de neutrale scheepvaart o.a. door het navicert-systeem onder zijn contrôle te brengen.

Van een vrije scheepvaart kan derhalve niet meer worden gesproken. Engeland heeft door zijn maatregelen het geheele zeegebied rondom zijn eilanden tot militair operatiegebied gemaakt.

III. De Duitsche Rijksregeering heeft besloten de Britsche regeering met gelijke munt te betalen en haar militaire machtsmiddelen met dezelfde onverbiddelijkheid tegen de scheepvaart rondom Engeland te gebruiken.

Tegenover de mislukte Britsche hongerblokkade tegen Duitsche vrouwen en kinderen stelt Duitschland thans de totale blokkade der Britsche eilanden, welke hiermede wordt afgekondigd.

Duitschland heeft den neutralen staten in een nota nogmaals verzocht hun schepen het varen binnen de Duitsch-Engelsche oorlogszone te verbieden. Het is in het belang van deze staten zelf, dat zij zoo spoedig mogelijk aan dit verzoek voldoen.

Elk neutraal schip, dat in de toekomst in het zeegebied om Engeland vaart, stelt zich bloot aan het gevaar vernietigd te worden en de Duitsche Rijksregeering wijst voortaan iedere verantwoordelijkheid voor eenigerlei schade van de hand.

Berlijn, 15 Aug. (D.N.B.) — De superioriteit van het Duitsche luchtwapen bij de gevechten om Engeland blijkt ook uit de volgende samenvattende cijfers: Van 8 tot 15 Augustus 8 uur des avonds zijn in totaal 505 Britsche vliegtuigen neergeschoten resp. op den grond vernield, terwijl de Duitsche verliezen over dit tijdvak slechts 129 toestellen bedragen.

(Alg. Handelsblad - Het Vaderland)

(Vorig bericht 4332 D)

B. NEDERLAND. — Bekendmaking van den weermachtbevelhebber in Nederland. - Waarschuwing herhaald. —

's-Gravenhage, 17 Aug. — De weermachtbevelhebber in Nederland der luchtmacht, Fr. Christiansen, maakt bekend:

A) In mijn op 6 Juli 1940 gepubliceerde bekendmaking heb ik er tegen gewaarschuwd:

1) den met Duitschland in oorlog zijnden mogendheden eenigerlei de oorlogsvoering betreffende mededeelingen te doen toekomen of daarbij behulpzaam te zijn:

2) sabotagedaden tegen de Duitsche weermacht en haar instellingen of tegen verkeers-, handels- en industrie-installaties te begaan.

Ik heb er uitdrukkelijk op gewezen, dat dergelijke handelingen volgens de Duitsche, met het oog op den oorlog verscherpte, landsverraadwetten worden gestraft en dat degene, die een met Duitschland in oorlog zijnde mogendheid voordeelen verschaft, mededeelingen verstrekt of op eenige andere wijze begunstigt, tevens het leven en den eigendom van zijn eigen volksgenooten benadeelt en in gevaar brengt.

Ondanks deze niet mis te verstane bekendmaking is nog onlangs een sabotagedaad voorgekomen.

In geval van herhaling zal naast de bestraffing van daders, medeplichtigen en medewetenden:

a) zoowel aan de gemeente waar de daad is gepleegd,
b) als ook aan de woonplaats van de schuldigen
een gevoelige geldboete worden opgelegd.

B) Bovendien maak ik bekend:

1) Iedere waarneming van een landing, van het naar beneden springen of van het oponthoud van vijandelijke militairen, zoomede van ieder geval, waarin uit vijandelijke vliegtuigen op Nederlandsch gebied een voorwerp wordt nedergeworpen, moet terstond aan de naastbijzijnde Duitsche militaire of politioneele instantie worden gemeld.

2) Degene, die vijandelijke militairen verborgen houdt of hun onderdak of ander hulp verleent, wordt volgens de Duitsche strafwetten — in bepaalde omstandigheden met den dood — gestraft. Dienovereenkomstig is reeds een vonnis van een Duitschen krijgsraad geveld, waarin zware tuchthuisstraffen zijn opgelegd.

C) Zouden gevallen als bovenbedoeld zich herhalen, dan zal bovendien worden overgegaan tot inhechtenisstelling van een gepast aantal gijzelaars. (Telegraaf)

(Vor.ber. Houding Nederl. volk 4288 B)

C. ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Slag in Britsch-Somaliland gewonnen. —

Rome, 17 Aug. (Stefani) — Het hoofdkwartier van de Italiaansche weermacht deelt mede:

De slag, die op 11 Augustus in Britsch-Somaliland tegen het gros der vijandelijke strijdkrachten aan den Jerato-pas in de streek van Adadleh begon, is met de overwinning geëindigd.

Na vijf dagen van hardnekige gevechten is het reeds lang geleden uitgebreide Engelsche verdedigingsstelsel met zijn voornaamste steunpunten, zijn twee linies prikkeldraadversperringen, zijn in de rotsen uitgehouwen artillerie- en machinegeweer-kazematten, door een omsingeling van beide vleugels gevallen.

Tal van wapens van allerlei soort, ontzaglijke hoeveelheden oorlogsmateriaal en levensmiddelen alsmede tal van gevangenen zijn in onze handen gevallen. Honderden dooden, welke tot de bergbataljons van Rhodesië en Indië hebben behoord, werden gevonden op het slagveld, waar zij door den vijand waren achtergelaten. (Nieuwe Rott. Crt.)

(Vorig bericht 4331 B)

D. ITALIE. — Politieke moord. - Albanees door Grieken vermoord. —

Rome, 11 Aug. (D.N.B.) — Stefani meldt uit Tirana, dat in het Albaneesch-Grieksche grensgebied van Ciamura door Grieken een politieke moord is bedreven, waarvan het slachtoffer is een zekere Daut Hoggia, oud voorvechter van het Albaneesche irredentisme. De daders hebben het hoofd van Hoggia meegenomen naar Griekenland en aan de autoriteiten aldaar overhandigd, die er sinds jaren een hoogen prijs op gesteld hadden.

Naar Stefani verder meldt, is het hoofd van den vermoorde op bevel van de plaatselijke Grieksche overheid van dorp tot dorp gedragen en als waarschuwing in het openbaar tentoongesteld.

Daut Hoggia heeft jarenlang onder zijn landslieden voor de vereenigng van zijn stamprovincie met Albanië geijverd.

Stefani meldt tenslotte, dat de bewoners van het gebied Ciamura — 50.000 echte Albaneezen — minder dan ooit bereid zijn te buigen voor de Grieksche onderdrukking. (Alg. Handelsblad)

E. MEXICO. — Wet op dienstplicht aangenomen. —

Mexico, 14 Aug. (D.N.B.) — Het wetsontwerp voor het invoeren van den dienstplicht is gisteren door den Senaat met alle stemmen, uitgezonderd één, aangenomen. Dit wetsontwerp, dat zooals reeds bekend, de vorige week door de Kamer is aangenomen, gaat thans naar den president der Republiek.

(Alg. Handelsblad)

A. **Kerkelijke eenheid. - Kracht der evangelieverkondiging kan verveelvoudigd worden. - Liturgie de samenbindende factor. - Chr. beginselen in de practijk.** — Prof. dr. J. N. Bakhuizen van den Brink te Leiden schrijft in het Algemeen Handelsblad van 4 Augustus:

„Kerk" en „kerken" is een onderwerp, dat in de laatste jaren herhaaldelijk aan de orde is geweest. Het behoefde nauwelijks aan de orde gesteld te worden, want het bood en biedt zich van zelf aan. De verhouding van de eene Kerk van Christus tot de kerken of kerkgenootschappen met hun confessioneele en nationale bepaaldheden en omgekeerd, is een vraagstuk, dat zelfs zonder opzettelijk besproken te worden, voor iederen Christen leeft.

Maar het is niet alleen een vraagstuk; deze verhouding bezit ook haar eigen positiviteit en deze is sedert jaren tot uiting gekomen in de interkerkelijke of oecumenische beweging en haar vertakkingen en parallellen. De overtuigdheid der leden van een werkelijk zeer groot aantal kerken in zeer vele landen, dat de ééne kerk het altijd moet winnen van de vele kerken, heeft aan deze beweging een vruchtbaren bodem geschonken. Zij is, over de landsgrenzen heen, een reëele manifestatie van de onzichtbare waarheid geworden, dat het Christendom één is.

Het schijnt voor de kerken veel moeilijker te zijn, over interne dogmatische, dan over nationale grenzen heen te komen. En het is dit feit, dat vele leden der kerk tot schaamte en vele buitenstaanders dikwijls tot spotten brengt. De eenheid van Christus schijnt een ledige term en de Christusverkondiging zelfs een onwaarachtigheid, wanneer de belijders in zoo groote mate tot onderlinge scheiding en verdeeldheid blijken te komen, als veelal het geval is. Met vreugde zijn dan ook in ons land z.g. oecumenische kerkdiensten begroet, waarin, op hoogst bescheiden schaal overigens, ambtsdragers van bijv. Hervormde, Remonstrantsche, Luthersche, Doopsgezinde en Oud-Katholieke kerken de verschillende deelen der liturgie bedienden. Maar tot algeheele kerkelijke eendracht heeft zulks nog niet mogen leiden. En nu is het een vraag geworden, of men den graad der opkomende eendracht moet meten aan dergelijke uitingen, veelal acties van vereenigingen, die aan de kerken het ideaal in dit opzicht voorhouden, dan wel aan de schaarschheid dier uitingen aan het overtuigde kerkelijk werken slechts voor eigen kring, dat veel meer in het oog springt. Zij, die het wel meenen met de taak der kerken in de wereld, betreuren het gescheiden optrekken; en de pessimisten spreken, vooral in ons land, van hopelooze versnippering, waarvan de dogmatiek de schuld krijgt.

GEESTELIJK LEVEN

De huidige politieke situatie werpt hierop, gelijk op zoo vele andere dingen, een bijzonder licht. Niet omdat de kerken als zoodanig iets met de politiek te maken hebben; integendeel. Maar wel omdat de kerken een rol vervullen in het geestelijk welzijn van ons volk en het, in omstandigheden als de tegenwoordige, groote weldoende waarde heeft, wanneer men dan op eenig terrein van leven, welk het ook zij, eenheid voelt. Dit verschijnsel geldt letterlijk overal, van de eenheid in het huisgezin af tot bijv. — wij zijn er de laatste dagen aan herinnerd — die op het breede veld van wetenschappelijken arbeid toe. Zou het daarom, zoo vragen wij, mogelijk zijn, dat de Christelijke kerken in ons land thans tot meer voelbare eendracht komen en, zoo ja, van welk belang zou dit zijn en hoe zou het kunnen geschieden?

De groei en ontwikkeling der (protestantsche) oecumenische beweging geven ons aanleiding genoeg, om de eerste vraag bevestigend te beantwoorden. Mogelijk is het zeer zeker, dat in ons land, waar de kerkelijke gedeeldheid vrij welig — hoewel ook weer niet veel erger dan elders — tiert, de ware eenheid der kerk zich opnieuw gaat ontwikkelen. Daartoe is vooral noodig, dat wij beter gaan beseffen, dan wij tot nu toe deden, dat onze verschillen van beperkten aard zijn. De Ned. Hervormde kerk kent in haar boezem vrijwel de geheele scala van dogmatische kleurverschillen, loopende van links-vrijzinnig tot uiterst-confessioneel en gereformeerd. In het algemeen gesproken — dit geldt natuurlijk niet plaatselijk — kan men dezelfde prediking, die in, laat ons zeggen Remonstrantsche en in Gereformeerde kerken gehouden wordt, ook in de Hervormde kerk hooren. Sommigen zeggen: daarom is dan ook de Hervormde Kerk juist geen eenheid en geen voorbeeld, dat navolgenswaard is. Maar er is evengoed een andere conclusie mogelijk en wel deze: er leeft bij alle groepen in de Hervormde kerk, naast hare speciale dogmatische interessen, klaarblijkelijk ook nog een besef, dat ze er van weerhoudt, de eenheid van kerkelijke samenleving op te geven, hoe dikwijls de verleiding en de kansen daartoe er geweest zijn. Deze eenheid heeft historische en boven-persoonlijke waarde en heeft beteekenis in verband met het geloof in de ééne Kerk van Christus. Er leeft een stuk belijdenis in dit besef, dat een vrucht der verbinding van de begrippen volkskerk en belijdeniskerk is. De Hervormde Kerk heeft wel in den loop harer geschiedenis verliezen geleden door afscheiding; maar zij heeft deze kunnen doorstaan en is zich zelve gebleven. Zij is als zoodanig het bewijs, dat in Nederland kerkelijke eenheid bestaan kan, als het werkelijke, geestelijke belang er van wordt ingezien. Zij is een moeder, tot wie wij in de komende jaren misschien velen zullen zien terugkeeren. Het bestuur der kerk moge hiermede rekenen!

De tweede vraag: welk belang er met grootere kerkelijke eendracht gediend is, valt niet moeilijk te beantwoorden. Het is duidelijk, dat de kracht der evangelie-verkondiging daardoor kan worden verveelvoudigd. Deze vormt immers de eenige taak van alle kerken, waartoe nooit krachten genoeg beschikbaar zijn en waarin differentiatie en harmonie moeten samenwerken tot heil des volks. Geen kerk mag tevreden zijn met een bediening harer leden alleen, waarmede dezen zich zoo ongeveer voldaan verklaren. Elke kerk moet haar apostolaat bedienen voor degenen, die buiten staan, maar iets van haar verwachten. Verschil van toon en aanpak behoeft daarbij in het minst niet gevreesd te worden, als er in den grond maar eendracht is, zooals het geloof die verstaan moet. Als het eigenlijke karakter der kerken, door allen, die tot haar behooren, duidelijk wordt beseft, n.l. bewaarster en uitdeelster der geloofsschatten te zijn, kan de subordinatie van elk der individueele kerken aan deze allen samenbindenden genadegave en taak, voor niemand een vraagstuk blijven.

Veel moeilijker schijnt onze derde vraag te beantwoorden: hoe kan zulk een kerkelijke eenwording te onzent geschieden? Als men maar goed inziet, dat zij noodzakelijk is, worden er zeker wegen — misschien nu nog onbekende — gevonden. Maar voorop ga, dat er vele beletselen moeten worden opgeruimd. Een oude kerkvader zeide 17 eeuwen geleden reeds, dat de moeder van de kerkelijke splitsingen is de zucht, om zelf in de kerk te willen regeeren. Vooreerst moet dus met eigen eerzucht worden afgerekend. In de tweede plaats met de gedachte, dat de eigen kerk alleen de ware verkondigster is; want daarin steekt een verbeelding van werkheiligheid, waarvoor elk ernstig Christen zich schamen moet. Tevens schuilt er een onderschatting in van de grootheid der Openbaring, die op Christelijk erf vreemd behoort te wezen. Maar in de derde plaats dienen de leerstelligheden tot haar ware proporties te worden teruggebracht. Dit geldt zoowel voor de eigenlijke theologie als voor de beschouwing van den mensch. Het is zeer ver van ons, de echte kwesties op deze terreinen te willen onderschatten. Dat juist kwesties van dezen aard tot kerkelijke splitsingen hebben geleid, bewijze veeleer voor degenen, die er geen verstand van hebben, van welke ingrijpende beteekenis ze zijn; en alle eeuwen door is dat zoo geweest. Maar toch bezitten ze daarnaast zooveel elementen van menschelijke wijsheid en misverstand, dat ze tegenover het Evan-

gelie zelf gereduceerd kunnen worden op menig punt. En zooals het hiermede is gesteld, is het ook met de vragen der kerkorde. Tot zoover over de beletselen. Wat nu betreft de middelen om tot grooter eenheid te geraken, wij zien die in hoofdzaak in twee lijnen liggen. Aangezien in alle protestantsche kerken, zoolang de wereld bestaat, altijd gepreekt zal worden en het dwaasheid is, hiervoor subjectieve wetten te gaan stellen, moeten wij vóór al het andere op de objectieve zijde van den eeredienst letten, m.a.w. op de liturgie. Deze is het, die kerken en menschen bijeen kan brengen, letterlijk en geestelijk: onder één kerkdak, maar ook de leden der onderscheiden kerken tot elkander. Gelijk in het protestantisme de dogmatische vragen soms (niet steeds) zijn overschat, is daar het liturgische vraagstuk te eenenmale onderschat.
De liturgie als objectieve vertolking van het onveranderlijke Evangelie vermag stellig meer dan menige preek, en vooral: zij brengt elementen, die den deelnemer werkelijk in hun macht nemen en hem op die wijze overzetten in de werkelijkheid, waarnaar hij zoekt, terwijl woorden deze niet direct genoeg scheppen kunnen. De liturgie kan als een geestelijk staalbad werken; en de liturgische herhaling verhoogt die werking en maakt haar aantrekkingskracht steeds grooter, terwijl zij bovendien den besten bodem voor de preek vormt. Wij verwijten de Hervorming niet, dat haar liturgie niet van den beginne af gereed en één geweest is. Dat was onmogelijk. Maar was zij er geweest, zij zou een groote samenhoudende uitwerking hebben gehad. Doch het is volstrekt nog niet te laat, onze aandacht thans hierop krachtig te vestigen.
Het tweede middel, waarop niet minder mag worden gelet, is de vorming van vernieuwde Christelijke levensbeginselen voor de practijk. „Life and work", aldus de oecumenische term. De levenstaak verbindt, en zij doet dit veelal krachtiger, dan de dogmatiek scheidt. Men zie maar, uit hoe verschillende kerkelijke kringen er dikwijls bestuurders en werkers in één vereeniging, op maatschappelijk terrein, op het gebied van onderwijs en dgl., samenwerken. En in het individueele Christelijke leven is het niet anders; ontzaglijk veel onderling begrip wint het daar dikwijls van misverstanden. Als de vraag gedaan wordt: zijn de Christenen — in ons land of waar ook — werkelijk zoo versnipperd, dan is het volstrekt eenzijdig, hierop alleen maar: ja, te antwoorden. Er zijn er op bepaalde punten verdeeld; anderen echter zijn zéér vereenigd. Het tooneel is uiterst veelkleurig, hier bedenkelijk, daar hoopvol. De verklaring daarvan is tweeledig: wij menschen kennen ten deele, maar Christus is één. Zoo komen wij uit waar wij begonnen, n.l. bij de samengestelde verhouding van Kerk en kerken, van kerken en Kerk. En op dit terrein, als op zoovele gebieden, is thans veel en nieuw werk te doen. Iets er van is hier kort aangeduid. Het is volkomen onnoodig, hier vreemd voor en ver van elkander te blijven volharden in een steriel isolement. Een zuiver geestelijk opgevatte Christelijke unie is geen onbereikbaar ideaal, als men maar offeren wil wat geofferd dient te worden en dienen wil het Eéne, dat recht op aller dienstvaardigheid heeft.
(Alg. Handelsblad)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Defensie $ 5 milliard. Aanvullende begrooting. —**
Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft op 1 Aug. met slechts één stem tegen, de aanvullende militaire begrooting, ten bedrage van 4.96 milliard dollar, aangenomen. Dit is het hoogste, ooit in een enkele begrooting toegestane bedrag voor de Amerikaansche bewapening. De begrootingswet staat den aanbouw toe van 200 oorlogsschepen en de aanschaffing van legermateriaal voor een krijgsmacht van 1.2 millioen man. Voorts wordt de aanschaffing toegestaan van reservemateriaal voor nogmaals 800.000 man, alsmede 19.000 vliegtuigen, terwijl een regeling is getroffen voor de inschakeling van de Amerikaansche industrie voor de vervaardiging van dit oorlogsmateriaal. Daardoor wordt de oorlogsbegrooting voor 1941 verhoogd tot 6.8 milliard dollar voor het Amerikaansche leger en tot 3.2 milliard dollar voor de Amerikaansche marine. Een, op aandrang van de particuliere Amerikaansche industrie, in de begrootingswet opgenomen bepaling herroept de volmacht, welke verleden maand aan Roosevelt is verleend om ook in vredestijd het toezicht op zich te nemen van elken industrietak, die wordt beschouwd als belangrijk voor de bewapening. Het wetsvoorstel wordt nu doorgezonden aan den Senaat. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Crediet $ 5 milliard 4300 D)

B. **ZWITSERLAND. — Verbod extreme linksche partijen. —**
Bern, 6 Augustus. — De Zwitsersche regeering heeft vandaag een verordening uitgevaardigd, waarbij aan de communistische en de anarchistische partij iedere verdere actie verboden is. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Verbod Communisme 3178 C)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — De 28ste Deutsche Ostmesse geopend. —**
Koningsbergen, 11 Aug. (D.N.B.) — De Rijksminister van Economische Zaken, dr. Funk, heeft vandaag de 28ste Deutsche Ostmesse geopend met een rede, waarin hij o.a. de groeiende Duitsche economische kracht stelde tegenover het toenemende verval van krachten van het Britsche wereldrijk. De minister verklaarde, dat deze Ostmesse voor de eerste maal geen aanklacht is tegen Versailles, doch een fiere tentoonstelling van vreedzaam opbouwwerk dat gepresteerd is. (Telegraaf)

D. **LUXEMBURG. — Duitsche tolunie. - Douane- en valuta-verbond met België vervallen. —**
Brussel, 15 Aug. (D.N.B.) — De Duitsche douanegrens is van heden af naar de Luxemburgsch-Belgische en de Luxemburgsch-Fransche grens verlegd. De Belgische douane zal haar werkzaamheden aan de Belgisch-Luxemburgsche grens aanvangen. Hierdoor is de sinds 1919 bestaande tol- en valuta-unie tusschen België en Luxemburg practisch ongedaan gemaakt. Het handelsverkeer tusschen België en Luxemburg wordt van nu af aan geregeld door de bepalingen, welke voor het handelsverkeer tusschen België en Duitschland bestaan. (De Maasbode)
(Vor. ber. Duitsch Beheer 4334 A)

E. **NEDERLAND. — N. S. B. - Nederlandsch Boerenfront. —**
In een persconferentie heeft de heer E. J. Roskam Hzn., hoofd van den Agrarischen dienst der N.S.B. en leider van het Nederlandsch Boerenfront, een uiteenzetting gegeven van doel en werkwijze van het Boerenfront, dat beoogt de vorming van een Rijksvoedingsstand voor te bereiden. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Nat. Soc. Beweging 4334 E)

F. **GRIEKENLAND. — Grieksch oorlogsschip getorpedeerd door niet-geïdentificeerde onderzeeboot. —**
Athene, 15 Aug. (D.N.B.) — Hedenochtend in de vroegte is de op de reede van Tinos liggende Grieksche kruiser-mijnenlegger „Helle" door drie torpedo's van een onderzeeboot van onbekende nationaliteit getroffen. Het zwaar beschadigde schip poogde tevergeefs op het strand te loopen, maar zonk, nadat er een ketelontploffing had plaats gehad. Bij de ramp is een van de opvarenden, een onderofficier, gedood, terwijl 29 man zwaar werden gewond.
Het gebeurde heeft bij de Grieksche bevolking grooten schrik en opwinding verwekt.
(Tinos is een eilandje, behoorende tot de groep der in de Egeïsche Zee liggende Cycladen.
De „Helle" was een oud vaartuig, 2115 ton metende. Het werd in 1912 voor rekening van de Chineesche regeering als kruiser gebouwd, waarna het in 1914 door Griekenland werd overgenomen. Het is verscheiden malen verbouwd en werd in 1926 uitgerust voor

het leggen van mijnen. Een gedeelte van de pantsering werd toen weggenomen, terwijl de geschutbatterij werd verminderd en in het midden van het schip werd opgesteld. Met een volle lading mijnen (110 stuks) behaalde het schip een vaarsnelheid van 21 mijl per uur.) (Telegraaf)

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Wapentoevoer naar China afgesneden. —

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De zoogenaamde „Kanonnenwegen": Fransch-Indo-China, Britsch Birma en Hongkong voor toevoer van wapenen aan Tsjang Kai-sjek afgesneden.
(Het Volk) **(Vor. ber. Fransch-Indo-China 4265 B; Birma en Hongkong 4307 C)**

B. CHINA. — Amerika neemt Britsch gezag te Shanghai over. —
Shanghai, 15 Aug. (United Press) — In een beraadslaging hebben de militaire commandanten van de buitenlandsche troepen de kwestie geregeld, wie de contrôle over de door de Engelschen prijsgegeven sectoren van de internationale nederzetting zal overnemen.
In details zijn de resultaten der besprekingen niet bekend, doch men verneemt van bevoegde zijde, dat de middensector met den z.g. „Bund" door de Ver. Staten overgenomen is, terwijl de Japanners den westelijken sector krijgen. In Amerikaansche kringen is men van meening, dat de regeering der Ver. Staten dit resultaat als gunstig kan beschouwen voor de door haar steeds weer gevraagde voortzetting der politiek van de „open deur". (Het Vaderland)
(Vor. ber. Teruggetr. Britsche troepen 4332 B)

C. NEDERLAND. — Nationaal Front. - Gouwdag. —
Oisterwijk, 16 Aug. — Op de terreinen van het boschrestaurant „Groot Speyck" is gisteren de eerste gouwdag gehouden van de gouw Noord-Brabant van Nationaal Front.
De gouwleider van Brabant, mr. L. Peeters, uit Eindhoven, sprak een woord van welkom. Nadat de heer J. van Erp de doodenherdenking had uitgesproken, besteeg Arnold Meyer, de leider van het Nationaal Front, het spreekgestoelte. Hij zeide o.a. het volgende: Spr. herinnerde er aan, hoe de bakermat van Nationaal Front in Oisterwijk heeft gestaan. Hier werden de beginselen der beweging vastgelegd en nader uitgewerkt. Het beginsel-programma berust niet op wisselvallige omstandigheden, doch is gegrondvest op de natuur der dingen en op den dieperen zin van de hedendaagsche ontwikkeling.
Wij waren tegen de politieke partijen, omdat zij de kracht van ons volk ondermijnden. Wij waren tegen de N.S.B., omdat wij meenen, dat wij van zuiveren geest bezield, een waarlijk Nederlandschen koers hielden, die het vertrouwen aan ons volk zou kunnen geven.
Het recht om leiding te geven in dezen tijd wordt niet alleen gekocht met het gehad hebben van enkele ideeën. Daarvoor zijn moed en offervaardigheid noodig. Het tijdperk van de partijpolitiek, die zooveel ellende over ons volk heeft gebracht, is voorbij.
Hij, die niet inziet, dat het Europa van morgen er volkomen anders zal uitzien dan dat van gisteren, brengt ons volk in het grootste gevaar. Als wij onder het oog van de bezettende macht onze eenheid niet kunnen vinden, dan is het met onze zelfstandigheid gedaan. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Tien geboden voor uw voeding.
De volgende „tien geboden" zijn door de Commissie voor de Voorlichting uit den Voedingsraad samengesteld en verdienen dus de bijzondere aandacht:

1. In den regel is het gebruik van bruin brood te verkiezen boven dat van wittebrood.
2. De aardappel — vooral gekookt in de schil — is een voedingsmiddel van buitengewone waarde, dat in alle kringen dagelijks behoort te worden genuttigd en heeft dan tot op zekere hoogte, wat vitamine C betreft, eenzelfde beteekenis voor onze voeding als fruit.
3. Vooral in de eerste maanden van het jaar is het gebruik van versch fruit geen luxe; zoo dit niet mogelijk is, kunnen radijs, ramenas en rauwe wortel fruit gedeeltelijk vervangen.
4. Een dagelijksch gebruik van 2½ ons groente is voor een volwassene gewenscht.
5. Men koope voornamelijk die groente, die het seizoen oplevert en gebruike bij voorkeur een gedeelte van de groente rauw.
6. Aardappelen en groente behooren zoo kort mogelijk te worden gekookt en met zóó weinig water, dat vrijwel niets behoeft te worden afgegoten.
7. Melk is niet alleen een belangrijk bestanddeel van de kindervoeding. Het is allerminst kinderachtig, wanneer een volwassene dagelijks melk of karnemelk bij den broodmaaltijd gebruikt. Een hoeveelheid van 1 à 3 bekers per dag is, ook voor den volwassene, uit een voedingsoogpunt allerminst een luxe.
8. Uiteraard kan men de melk ook in de koffie, in pap, in toespijs, in soep of in stamppot tot zich nemen; ook karnemelk verdient in dit verband de volle aandacht.
9. Kaas en eieren doen aan volledigheid van samenstelling nauwelijks voor melk onder. Het dagelijksch gebruik hiervan kan daardoor in vele gevallen een belangrijke voedingsverbetering beteekenen.
10. Vleesch wissele men af met visch- en kaasgerechten.

Als men bovendien nog de volgende punten in gedachte houdt: het is raadzaam het heele jaar door zoo veel mogelijk versche groenten te eten — hetgeen met een beetje overleg voor velen doenlijk is;
de producten van onzen bodem in eenvoudigen vorm, zooals groenten, fruit, melk, boter, kaas en ongebuild meel, hebben in den regel veel meer waarde dan de z.g. „veredelde producten", zooals b.v. witte suiker en bloem.
het weinige vocht, dat overblijft, wanneer men groenten op moderne wijze kookt, kan in den vorm van een sausje worden gebruikt;
eten, dat lekker smaakt, wordt in vele gevallen beter verteerd dan eten, dat met tegenzin of onverschilligheid wordt genuttigd; dan zal niet alleen Uw eigen gezin, doch de geheele bevolking daar wèl bij varen! (Telegraaf)

E. NEDERLAND. — De Nederlandsche Opbouwdienst.
De Staatscourant van 16 Aug. bevat de volgende verordening van den wnd. Secretaris-Generaal van het Departement van Algemeene Zaken, betreffende de inrichting en samenstelling van den Nederlandschen Opbouwdienst:
Op grond van part. 1 van de Verordening no. 23/1940 overeenkomstig de paragrafen nos. 2 en 3 van de Verordening no. 3/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied wordt o.a. bepaald:
Hoofdstuk 1: Leden van den Nederlandschen opbouwdienst.
Artikel 1. Van den opbouwdienst maken deel uit:
1) het geheele reserve- en dienstplichtig personeel van de voormalige Nederlandsche land- en zeemacht, dat zich op den 14den Juli 1940 in werkelijken dienst bevond, met uitzondering van de reserve-officieren;

2) de werklooze reserve- en dienstplichtige onderofficieren, korporaals en manschappen van de reserve van de Nederlandsche land- en zeemacht, die sinds 15 Mei 1940 met groot verlof zijn gegaan, indien zij een verzoek indienen om in den opbouwdienst opgenomen te worden en op het oogenblik, dat het verzoek wordt ingediend, nog zonder werk zijn.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Opbouwdienst 4322 A)**

A. **SOVJET-RUSLAND. — Mutaties in Russische legerleiding. - Maarschalk Boedjonni plaatsvervangend volkscommissaris van Oorlog. - Politieke commissarissen in het Roode Leger afgeschaft. —**
Moskou, 16 Aug. (D.N.B.) — Officieel wordt mededeeling gedaan van eenige mutaties in de hoogste functies van het volkscommissariaat van Oorlog.
Maarschalk Boedjonni is benoemd tot eerste plaatsvervanger van den volkscommissaris van Oorlog onder gelijktijdige ontheffing van zijn functie als bevelhebber van het militaire district Moskou.
Generaal Sjaposjnikof, die jarenlang chef van den generalen staf van het Roode Leger is geweest, is op zijn eigen verzoek met het oog op zijn zwakke gezondheid van deze functie ontheven en benoemd tot plaatsvervangend volkscommissaris van Oorlog.
Tot chef van den generalen staf is benoemd generaal Merezkof, oud-opperbevelhebber van het militaire district Leningrad en een der legerleiders tijdens den Finschen oorlog, die tevens plaatsvervangend volkscommissaris van Oorlog blijft.

Moskou, 12 Aug. (D.N.B.) — Naar officieel verluidt, heeft de Sovjet-regeering in verband met de jongste veranderingen in den opbouw van het Roode Leger het reglement betreffende de politieke commissarissen in het Roode Leger en de vloot afgeschaft.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

B. **NEDERLAND. — Maatregelen tegen pachtprijsopdrijving. —**
Het Verordeningenblad publiceert een „Pachtprijsopdrijvingsbesluit-1940", waarbij verboden wordt een pachtovereenkomst of een wijziging of een aanvulling daarvan tot stand te brengen, indien de bedongen pachtprijs hooger is dan op 1 September 1939. Openbare verpachtingen worden verboden. Het ongeoorloofd, d.w.z. niet bedongen, voordeel in verband met een pachtverhouding, wordt gestraft met maximaal een jaar of een boete van vijfduizend gulden.
(Verordeningenblad No. 19, 17 Aug. 1940)
(Vor. ber. Pachtprijs 4223)

C. **RECHTSZAKEN. — Beleediging van den Führer. - Radio-overtreding. —**
's-Gravenhage, 19 Aug. — Tot zeer zware straffen is vandaag in Den Haag bij de eerste zitting van het Duitsche Landsgerecht een aantal menschen veroordeeld, die het Duitsche staatshoofd beleedigd hebben. Een verpleegster kreeg drie jaren gevangenisstraf en een inwoner van Bussum 2½ jaar gevangenisstraf. Een inwoner van Arnhem kreeg 6 maanden gevangenisstraf en *f* 500 boete voor het luisteren naar een Engelsche radio-uitzending. (Telegraaf)
(Vor. ber. Rechtszaken 4335 A)

D. **CASEINE. —**
Bij de productie van kunstmatige stoffen volgens de methode, waarbij uitgaande van zwaar-moleculaire organische stoffen, via een veredelingsproces het gewenschte product verkregen wordt, kan men, behalve van cellulose o.a. ook van caseïne en van rubber uitgaan.
Indien men de volle melk in een centrifuge ontroomt en de overblijvende magere melk op bepaalde wijze laat stollen, krijgt men caseïne, waaruit het mogelijk is kunsthoorn te fabriceeren. Daartoe wordt allereerst de droge, grofvlokkige caseïne vermalen, met water bevochtigd en met bepaalde chemicaliën behandeld om de productie te vergemakkelijken en de eigenschappen van het eindproduct te verbeteren. Tevens worden verfstoffen toegevoegd, zoodat de nog korrelige stof reeds zijn uiteindelijke kleur heeft gekregen. Vervolgens wordt deze massa in een machine gekneed en samengeperst tot een plastische massa. Na het verlaten der machine heeft de caseïne chemisch nog geen verandering ondergaan en wordt aan het product den uiteindelijken vorm, b.v. van platen gegeven. Deze worden vervolgens in een bad van formaldehyde gehard, waardoor uit de weeke grondstof een taai en elastisch product met de eigenschappen van hoorn ontstaat. Bij dit hardingsproces ontstaat tevens een chemische verandering, welke geleidelijk van de oppervlakte naar binnen doordringt. Eerst als dit hardingsproces, dat al naar de dikte van het product, soms weken en maanden in beslag neemt, tot in de kern is doorgedrongen, is het product volmaakt en gereed voor verdere verwerking tot mesheften, knoopen, armbanden, briefopeners, enz.
Ook de Italiaansche grondstof voor de textiel-industrie, de latinalwol, wordt kunstmatig uit caseïne geproduceerd. (Telegraaf) **(Vor. ber. Lanital 3108 B)**

E. **FINLAND. — Rede van minister-president Ryti. - Hoop op behoud der vrijheid. —**
Uit Helsinki meldt D.N.B. op 19 Augustus:
Minister-president Ryti heeft in een radiorede verklaard, dat de stabiliseering der betrekkingen met den grooten oostelijken nabuurstaat een belangrijk onderdeel van den Finschen wederopbouw vormt. Ryti wees er op, dat Finland zich nauwgezet zal houden aan het met de Sovjet-Unie gesloten vredesverdrag. Verder verklaarde de premier o.a., dat de regeling der vraagstukken betreffende het Sovjet-Russische transitoverkeer naar Hangö nog niet geëindigd is, hoewel Finland in beginsel zijn toestemming heeft gegeven.
Ten slotte zei Ryti, dat door den invloed van den oorlog op de zenuwen van vele mannen, die aan het front waren geweest, de criminaliteit in het land gestegen was. Ook waren onbezonnen handelingen voorgekomen, die men anders in Finland niet kent en die in normale tijden zeker niet voorkomen. Daar allen thans in hetzelfde schuitje varen, aldus Ryti, moet men door gemeenschappelijke offers en begrip den moeilijken toestand te boven komen, om Finland als vrijen en onafhankelijken staat te behouden.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(V. b. Kabinet Ryti 4050)**

F. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Hertog van Windsor als Gouverneur van de Bahama-eilanden beëedigd. —**
Nassau, 19 Aug. (Reuter) — De hertog van Windsor, de nieuwe gouverneur en opperbevelhebber van de Bahama-eilanden, is met de hertogin vandaag te Nassau aan land gegaan. Zij werden door een geestdriftige menigte verwelkomd. De hertog en de hertogin begaven zich terstond naar de Wetgevende Kamer, waar de hertog beëedigd werd. (Telegraaf)

G. **NEDERLAND. — Economische onafhankelijkheid van de Pers. —**
's-Gravenhage, 19 Aug. — In het Verordeningenblad is een besluit opgenomen van den secretaris-generaal van het dept. van Justitie, in zake verzekering van de economische onafhankelijkheid der pers.
Hierbij wordt het volgende bepaald:
Artikel 1. 1) De uitgever van een dag- of weekblad, van een geïllustreerd blad, van een tijdschrift, van persberichten of andere periodiek verschijnende uitgaven, alsmede de eigenaren of bestuurders van een onderneming, die zich geheel of voor een overwegend deel met de vervaardiging van of den handel in zoodanige drukwerken bezighouden, zijn verplicht uiterlijk voor 25 September 1940 een ingevulde vragenlijst bij den bevoegden procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, in te dienen.
2) Hij die tot invulling van een dusdanige vragenlijst verplicht is, moet voor 10 September 1940 aan de in lid 1 genoemde instantie een verzoek om toezending van een vragenlijst insturen, een en ander onder nauwkeurige opgave van den aard zijner onderneming.
3) De in lid 1 bedoelde verplichting geldt zoowel voor ondernemingen, die door particulieren, als voor dezulken, die door maatschappijen, vereenigingen of stichtingen worden gedreven.

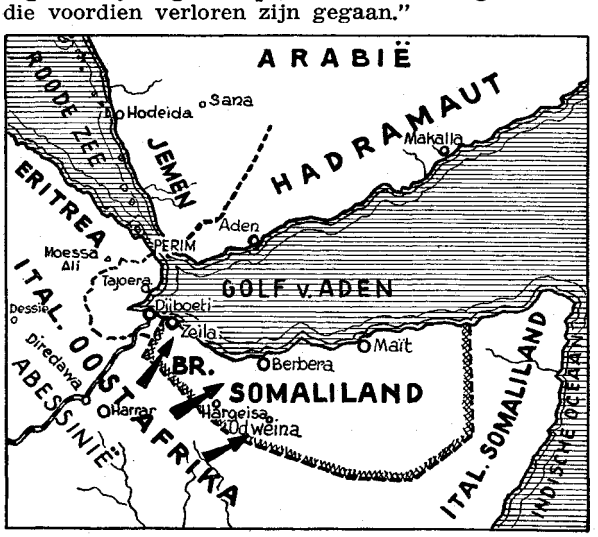
4) De procureurs-generaal, fungeerende directeuren van politie, zijn bevoegd de juistheid der gedane opgaven te onderzoeken.
Artikel 2. 1) Voor algeheele of gedeeltelijke overdracht, vervreemding of bezwaring van:
a) ondernemingen, als bedoeld in artikel 1, die zich bezighouden met het uitgeven of verhandelen van drukwerken;
b) afzonderlijke bestanddeelen van een uitgeversbedrijf, meer bepaaldelijk auteursrechten;
c) die stukken grond en inrichtingen, die voor handelsbedrijf en vervaardiging der drukwerken van wezenlijke beteekenis zijn, moet te voren de toestemming van den secretaris-generaal van het dept. van Justitie worden aangevraagd.
2. Hetzelfde geldt voor rechtshandelingen, die de verplichting tot een overdracht, vervreemding of bezwaring, als in lid 1 bedoeld, met zich medebrengen.
(Verordeningenblad No. 20, 19 Aug. 1940)

A. **NEDERLAND. — Uitgeverij en handel in drukwerken. —**
's-Gravenhage, 19 Aug. — Blijkens een op 19 Aug. verschenen verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende den handel in drukwerken is bepaald, dat het ten uitvoer leggen van plannen op elk gebied van het uitgeven of vervaardigen van, of handel in drukwerken, de goedkeuring behoeft van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied. Als plannen worden in het bijzonder beschouwd nieuwe vestigingen, wezenlijke veranderingen in de organisatie, de doelstelling en de verspreiding van boeken en periodiek verschijnende drukwerken, verder veranderingen in den titel, samensmeltingen, alsmede uitbreiding van de reclame buiten het tot dusver bestaande verspreidingsgebied, veranderingen in den tijd en de menigvuldigheid van verschijning, het invoeren van uitgaven voor een bepaald gebied of van bijlagen.
Verzoeken om toestemming overeenkomstig het voorgaande moeten bevatten:
1) Een nauwkeurige omschrijving van het plan;
2) Nauwkeurige gegevens betreffende de schrijvers, drukkers en uitgevers, verder betreffende den eigenaar of bestuurder van de uitgeverij, alsmede betreffende de uitgeverij zelf.
Hij, die een plan, als hiervoren bedoeld, ten uitvoer legt, zonder van te voren de vereischte toestemming te hebben verkregen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van ten hoogste twee duizend gulden, of met een dezer straffen.
De handeling, bedoeld in het vorige lid, is een misdrijf.
Deze verordening treedt in werking op den dag van haar afkondiging.
(Verordeningenblad No. 20, 19 Aug. 1940)

B. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — De bedevaart naar den IJzer. —**
Brussel, 19 Aug. (D.N.B.) — De 21ste bedevaart naar den IJzer, de traditioneele tocht van het Vlaamsche volk naar het eeregedenkteeken in Dixmuiden, dat opgericht is ter nagedachtenis aan de strijders voor de Vlaamsche vrijheid en voor de in den wereldoorlog gesneuvelde Vlamingen, stond geheel in het teeken van het parool: „Concentratie en nieuwe orde".
Na een toespraak van den leider der Vlamingen, dr. Borms, sprak namens de Vlaamsche frontsoldaten van 1914—1918 de voorzitter van den Vlaamschen oud-strijdersbond, Germain Lefever, die het Dictaat van Versailles en zijn gevolgen hekelde. De neutraliteit van België, zoo zei hij, is opgeofferd aan de omsingelingspolitiek van Frankrijk, waardoor België automatisch in den oorlog der anderen gesleurd werd. Men vertrouwde op bondgenooten en werd bedrogen. Men verlangde hulp en wat heeft men gekregen: massa-arrestaties, verjaging, plundering, bedrog, matelooze en ontzaggelijke vernietiging. En toch kwamen de Vlaamsche oud-strijders op voor dezelfde taken van 1918, n.l. voor een nieuwen vrede en voor den herbouw van Europa. Ten slotte sprak de dichter Vercnoeke als vertegenwoordiger van de jonge Vlaamsche frontgeneratie, die zeide, dat de jonge Vlaamsche generatie van soldaten in den dienst van een volksvijandigen staat heeft gestaan. Zij heeft, geleid door officieren, die haar taal niet kenden, den staat moeten verdedigen, dien zij gehaat hebben.
Ook professor dr. Daels brandmerkte in naam van het bedevaartcomité de ongerechtigheden, die na den oorlog zijn voorgekomen. De loyaliteit van de Vlamingen is beantwoord met zwarte lijsten en massa-arrestaties, ten einde den Franschen troepen het binnendringen in het land te vergemakkelijken.
Met de dooden van Vlaanderen hoopt men, dat uit dezen oorlog een nieuwe sociale orde op volkschen nationalen grondslag zal voortkomen.
De plechtigheden werden besloten met het onthullen van een nieuw eerekruis voor de gevallenen van 1918 tot 1940.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. IJzerbedevaart 3405 D)**

C. **NEDERLAND. — Mr. J. Linthorst Homan vraagt ontslag als commissaris der provincie Groningen. —**
Groningen, 19 Aug. — Naar het A.N.P. verneemt, heeft mr. J. Linthorst Homan een verzoek om eervol ontslag als commissaris van de provincie Groningen ingediend.
Nu hij door zijn medewerking aan de leiding der Nederlandsche Unie zich in het politieke leven heeft begeven, wil de heer Linthorst Homan ten volle de consequenties daarvan aanvaarden. Daarom heeft hij het als een plicht gevoeld, eervol ontslag uit zijn ambt te vragen. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Nederl. Unie 4324 D)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Britsch Somaliland door Engelsche troepen ontruimd en door de Italianen bezet. —**
De Engelsche troepen in Britsch Somaliland, die ook de tweede verdedigingslinie niet konden behouden, hebben, naar Reuter op 20 Aug. officieel bevestigt, het land verlaten.
In dit Reuter-bericht wordt verklaard, „dat Britsch Somaliland door de Britsche troepen met succes ontruimd is". „Alle kanonnen — zoo wordt verder gezegd — zijn ingescheept, met uitzondering van twee, die voordien verloren zijn gegaan."

Somaliland.

Britsch Somaliland, dat in 1884 tot protectoraat werd verklaard, welks grenzen door verdragen met Frankrijk (1888), Italië (1894) en Abessynië (1897) waren vastgesteld, heeft een oppervlakte van ongeveer 172.000 km.² met, volgens de telling van 1928, ongeveer 344.700 inwoners.
Aan de kust van Britsch Somaliland, die 840 km. lang is, liggen slechts drie eenigszins groote plaatsen, n.l. Zeila, Buhar en de hoofdstad Berbera, waarvan alleen Zeila en Berbera een bruikbare haven bezitten. Het klimaat in de kuststreek is nog ongezonder dan in het binnenland; te Berbera stijgt de temperatuur soms tot 45° Celsius.
Het hoofdmiddel van bestaan is tot dusver veeteelt, met daaruit voortvloeiend de productie van huiden en leer. Voorts wordt Arabische gom vervaardigd.
Er zijn in den bodem van Britsch Somaliland mineralen ontdekt, o.a. petroleum, mica en zout. Van exploitatie van deze bodemrijkdommen is echter tot op den huidigen dag geen sprake geweest.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Zeila 4331 B; Britsch Somaliland 4336 C)

A. VEREENIGDE STATEN. — Defensiecommissie met Canada gevormd. —

New York, 18 Aug. (D.N.B.) — President Roosevelt en de Canadeesche minister-president Mackenzie King hebben in verband met hun gisteren gehouden conferentie een gemeenschappelijke verklaring afgelegd, waarin mededeeling wordt gedaan van het besluit tot vorming van een permanente gemeenschappelijke defensiecommisie.

Deze commissie zal bestaan uit vier of vijf vertegenwoordigers van elk der beide landen, die voor het meerendeel tot de weermacht behooren. De defensiecommissie, aldus de verklaring, zal terstond beginnen met de bestudeering van de problemen te land, ter zee en in de lucht, overleg plegen over de personeelvraagstukken en de kwestie van de verdediging der Noordelijke helft van het Westelijk halfrond bespreken. De commissie zal zoo spoedig mogelijk bijeenkomen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Britsche koloniale kusten geblokkeerd. —

De Italiaansche regeering heeft op 21 Aug. aan de regeeringen van neutrale landen een nota gezonden, die volgens een verklaring van verantwoordelijke Romeinsche kringen neerkomt op de afkondiging van een totale en onvoorwaardelijke blokkade van de Britsche koloniale kusten, van de kusten van Egypte en den Soedan. Evenals de blokkade van Engeland door Duitschland, heeft ook deze maatregel ten doel, den oorlog snel te beëindigen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4341 D)

C. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Verklaring van minister-president Winston Churchill. - „Mogelijk wachten ons nog grootere beproevingen." - Duitsch commentaar. —

Londen, 20 Aug. (D.N.B.) — Winston Churchill heeft hedenmiddag in het Lagerhuis een verklaring afgelegd, waarin hij ter inleiding een vergelijking maakte tusschen den wereldoorlog van 1914—1918 en den huidigen oorlog. Engeland is met open oogen dezen oorlog ingegaan. De nieuwe oorlogsmethode ligt het Britsche empire meer, en „wanneer wij eerst geheel zijn bewapend", is deze methode gunstiger voor Engeland.

Vervolgens sprak Churchill er over, dat Engeland voorbereidingen treft voor de veldtochten van 1941 en 1942. In verband met den voedseltoestand in Europa stelde de premier vast, dat het Engelands voornemen is, de blokkade ook te richten tegen Frankrijk en tegen alle andere landen, die in Duitsche handen zijn. Er zijn talrijke voorstellen gedaan om tot ondersteuning van deze landen het doorlaten van levensmiddelen mogelijk te maken. Hij, Churchill, wijst echter al deze verzoeken af.

Er is thans driekwart jaar verstreken sedert de huidige regeering de macht in Groot-Brittannië heeft overgenomen. „Welk een stortvloed van noodlottige slagen is sindsdien over ons neergedaald!" Vervolgens stelde Churchill vast, dat Duitschland de geheele Europeesche Westkust van de Noordkaap tot aan de Spaansche grens controleert en dat het voor den strijd tegen Engeland beschikt over talrijke havens en vliegvelden. Het is mogelijk dat Engeland nog grootere beproevingen zal moeten doormaken. Intusschen heeft Engeland echter toch alles gedaan om zijn eiland te versterken.

Het Britsche Rijk heeft thans een steviger samenhang dan ooit. De belangrijkste productietak is op het oogenblik die van bewapeningsmateriaal. Twee millioen man staan onder de wapenen; hiervan is een groot deel geregelde troepen. Nimmer te voren heeft een zoo groot leger op deze eilanden gestaan. De vloot is sterker dan ooit. De handelstonnage is grooter dan bij het begin van den oorlog. Om over de luchtgevechten iets te zeggen is het nog te vroeg.

Churchill beweerde vervolgens, dat de luchtslagen voor Engeland gunstig zijn verloopen en den kortsten weg vormen naar een Britsche overwinning. De beste posities kunnen den vijand niet helpen, zoo betoogde de premier, als zijn leger en zijn industrie in het achterland geheel uiteen geslagen en vernietigd worden.

Voor de nederlaag in Somaliland stelde Churchill vervolgens Frankrijk verantwoordelijk, op welks steun Engeland had gerekend. Daarbij sprak hij over de misdaad van Frankrijk. Aan den anderen kant verklaarde hij, dat Engeland al vóór den oorlog zou hebben besloten Somaliland niet te verdedigen.

In het verdere verloop zijner verklaring betoogde Churchill, dat Engeland den Vereenigden Staten spontaan en ongevraagd vloot- en luchtbases in pacht had aangeboden. Over eenige kleine eilanden in den Stillen Oceaan is reeds onderhandeld. Nu moest nog worden gesproken over Newfoundland en Britsch West-Indië. Overigens is er geen sprake van overdracht van souvereiniteitsrechten, doch betreft het hier alleen maar een maatregel voor de gemeenschappelijke verdediging der veiligheid. Churchill sprak in dit verband over een pacht voor 99 jaar, welke niet alleen in het belang zou zijn van de Vereenigde Staten, maar ook in het belang van Newfoundland, Canada en van de andere betrokken koloniën. (De Tijd)

(Vor. ber. Winston Churchill 4315 C)

Duitsch commentaar. - „Volkomen miskenning van den bestaanden toestand." —

Berlijn, 21 Aug. — Van semi-officieele zijde wordt gemeld:

De gisteren door Churchill in het Lagerhuis gehouden redevoering kan men, naar men in politieke kringen alhier verklaart, met een enkelen zin kenmerken, n.l.: „Wien God vernietigen wil, slaat hij met blindheid".

Zou echter, zoo verklaart men hier, de Engelsche minister-president zich er werkelijk van bewust zijn, dat hij zijn toehoorders een beeld van den toestand en van de mogelijkheden heeft gegeven, dat een totale krankzinnige miskenning van den bestaanden toestand beteekent, dan kan hij slechts de bedoeling hebben het Engelsche volk tot iederen prijs moed in te spreken. In hoeverre een dergelijke poging succes zal hebben, hangt in de eerste plaats af van datgene, wat den Engelschen aan wederwaardigheden te wachten staat. Het klinkt als een te late inval der wereldgeschiedenis, wanneer Churchill zich thans, na een oorlog van een jaar, waarin de Britsche bondgenooten reeds lang zijn verslagen en de eindstrijd met Engeland als den laatsten vijand van het Rijk reeds begonnen is, opmaakt voorbereidingen te treffen voor een veldtocht in de eerstkomende jaren. Dat is rijkelijk laat.

De aankondiging van Churchill, dat het Engelands bedoeling is, de hongerblokkade tot geheel Europa uit te breiden ten einde hierdoor ook Duitschland schade te berokkenen, heeft in politieke kringen alhier geen verrassing gewekt. Dat Engeland voor de vernietiging van het continent en den hongerdood van Europeesche vrouwen en kinderen onverschillig is, wist men hier reeds lang, evenals aan den anderen kant bekend is, dat het hiermede beoogde doel, Duitschland in een moeilijke voedselpositie te brengen, niet kan worden bereikt.

Overigens heeft Churchill opnieuw bewust onwaarheid gesproken, toen hij beweerde, dat Duitschland de voorraden levensmiddelen van andere volken aantast om zichzelf te voeden. Duitschland heeft dit, naar men weet, niet noodig.

Van Churchill's opmerking, dat Engeland zich thans sterker dan ooit voelt, heeft men in politieke kringen alhier kennis genomen. Naar Goethe eens gezegd heeft, zal men niemand zijn gevoel ontnemen. Engeland kan derhalve, naar men hier van meening is, in dit gevoel ten onder gaan. (Het Vaderland)

D. NEDERLAND. — Nederl. Studentenfederatie. —

De oorlog heeft binnen de grenzen van ons land veel veranderd. Ook de Nederlandsche studenten willen toonen, dat zij de beteekenis van deze verandering ten volle begrijpen en dat zij de gevolgen hiervan met zin voor de werkelijkheid zullen aanvaarden.

In de overtuiging, dat de toestand van ons vaderland ook voor de Nederlandsche studenten een nationale samenwerking eischt, voelen zij de noodzakelijkheid en mogelijkheid om deze samenwerking tot stand te brengen in vaderlandschen zin, eerbiedigende de traditioneele geestelijke vrijheid en verdraagzaamheid. Ter verwezenlijking hiervan hebben de besturen van die studentenorganisaties, welke te zamen geacht mogen worden alle Nederlandsche studenten te vertegenwoordigen, een lichaam opgericht, genaamd de Nederlandsche Studentenfederatie. Deze Nederlandsche Studentenfederatie heeft thans haar richtlijnen aan alle Nederlandsche studenten toegezonden.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

E. LEO TROTSKY OVERLEDEN. —

Naar het D.N.B. uit Mexico-Stad meldt, is Leo Trotsky op 21 Augustus, ten gevolge van een aanslag op hem gepleegd, waarbij hij ernstig aan het hoofd werd gewond, gestorven.

Leo Dawidowitsj Trotsky, pseudoniem voor Leib Bronstein, was de revolutionnair en schrijver, die een groote rol in het nieuwe Rusland nà 1917 heeft gespeeld. Hij was 7 November 1879 te Jelisawethgrad (Rusland) geboren als zoon van een Joodschen kolonist. Na de revolutie van 1917 werd hij volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken en hij leidde de onderhandelingen met de centralen te Brest-Litowsk.

In Maart 1918 werd hij tot voorzitter van den oorlogsraad benoemd en in die functie gold hij een tijd lang als de organisator van het roode leger. Na Lenin's dood geraakten Trotsky, Kamenef, Zinovief e.a. meer en meer in oppositie met Stalin. De geschillen leidden ertoe, dat Trotsky uit al zijn functies werd ontslagen en in 1928 werd verbannen. De laatste jaren woonde hij in Mexico. Ook in zijn verbanning poogde hij een politieke rol te spelen. Trotsky schreef vele werken over Rusland en de revolutie, en een zeer bekende biografie: „Mijn leven". (Haagsche Crt.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - De Duitsch-Italiaansche economische samenwerking. - Beschouwing van gezant dr. Clodius. —**

In het tijdschrift Berlijn—Rome—Tokio constateert dr. Clodius, gezant in het ministerie van Buitenlandsche Zaken, die door zijn internationale economische besprekingen bekend is geworden, dat de Duitsche uitvoer naar Italië in de maanden na het uitbreken van den oorlog een record-hoogte heeft bereikt. Clodius geeft allereerst een overzicht van de Duitsch-Italiaansche handelsbetrekkingen in de laatste zeven jaar. Hij schrijft:

„In 1933 was Italië op het gebied van den handel voor Duitschland slechts van middelmatige beteekenis. Thans staat het in de Duitsche handelsstatistiek hoog op de eerste plaats. Het goederenverkeer is bijna verdrievoudigd. Het bedrijfsleven van Duitschland en dat van Italië vullen elkander op volmaakte wijze aan. Bij de Duitsche leveranties aan Italië nemen de steenkolen de eerste plaats in. Indien men bedenkt, dat de kolen voor het grootste deel uit het Ruhrgebied afkomstig zijn en dat de overeengekomen transporten sedert het begin van het offensief op 10 Mei ten volle ten uitvoer gelegd zijn, moet men tot de erkenning komen, dat zich hier een technisch en organisatorisch wonder heeft voltrokken. De laatste maand bedroeg de steenkolenuitvoer zelfs niet één millioen ton, maar 1.100.000 ton. Voor de Duitsche nijverheid stemt het tot bijzondere voldoening, dat zij aan den industrieelen groei van Italië heeft kunnen medewerken, ook door het leveren van fabrieksinstallaties, ijzer, staal en machines.

Buitengewoon nauw is de samenwerking op het gebied der chemische nijverheid. De landbouworganisaties van beide landen staan in het nauwste contact. In September 1939 is de economische samenwerking in een nieuwe, beslissende phase getreden. De leveranties aan Duitschland, die Italië verzorgd heeft in weerwil van het feit, dat zijn buitenlandsche handel op onwettige wijze door Engeland werd gehinderd, waren voor het Duitsche bedrijfsleven van het grootste belang. Omgekeerd heeft Duitschland door uitgebreide leveringen er toe bijgedragen, dat de Italiaansche oorlogseconomie werd gereed gemaakt voor het deelnemen aan den strijd. Het Duitsche bedrijfsleven heeft bewezen, dat het in staat was, niet slechts te voorzien in de gestegen Duitsche behoeften, maar ook nog den Italiaanschen bondgenoot te helpen bij de uitbreiding zijner oorlogsindustrie. De uitbreiding der Duitsche steenkolenleveranties, die Italië onafhankelijk maakte van de Engelsche steenkolen en de blokkade, beteekende een beslissende stap op den weg naar beveiliging der politieke en militaire vrijheid van handelen voor Italië."

Aan het slot van zijn artikel schrijft dr. Clodius: „Met het oog op de ontwikkeling van de laatste zeven jaar twijfelt men er in Duitschland en Italië niet aan, dat na den oorlog, bij de economische reorganisatie van Europa, de vertrouwelijke samenwerking tusschen de beide regeeringen en de samenvlechting van het Duitsche en Italiaansche bedrijfsleven vruchten zullen blijven afwerpen." (Tijdschrift Berlijn—Rome—Tokio)

B. **NEDERLAND. — Uitgevers vrij van censuur. - Geen goedkeuring vooraf vereischt van te publiceeren boeken. —**

's-Gravenhage, 22 Augustus. — Van officieele zijde wordt ons het volgende medegedeeld:

Het is gebleken, dat er in kringen van den Nederlandschen boekhandel en de uitgeverij, zoowel als bij het groote publiek zekere misverstanden zijn ontstaan naar aanleiding van de verordening 102 van den Rijkscommissaris en het Besluit 103 van den Secretaris-Generaal van Justitie, beide gedateerd van den 19 Augustus, en beide bepalingen bevattende, betreffende vervaardiging, verspreiding en uitgave van drukwerken.

Om deze misverstanden eens en vooral uit den weg te ruimen, wordt van officieele zijde meegedeeld, dat de publicatie van Nederlandsche boeken vrij blijft van iedere censuur.

Deze twee verordeningen raken het bedrijf van den gewonen uitgever niet, maar betreffen slechts zoogenaamde pers-uitgeverijen, bedrijven dus van een dagblad, dat zich behalve met de eigen uitgave ook met het uitgeven van boeken bezighoudt.

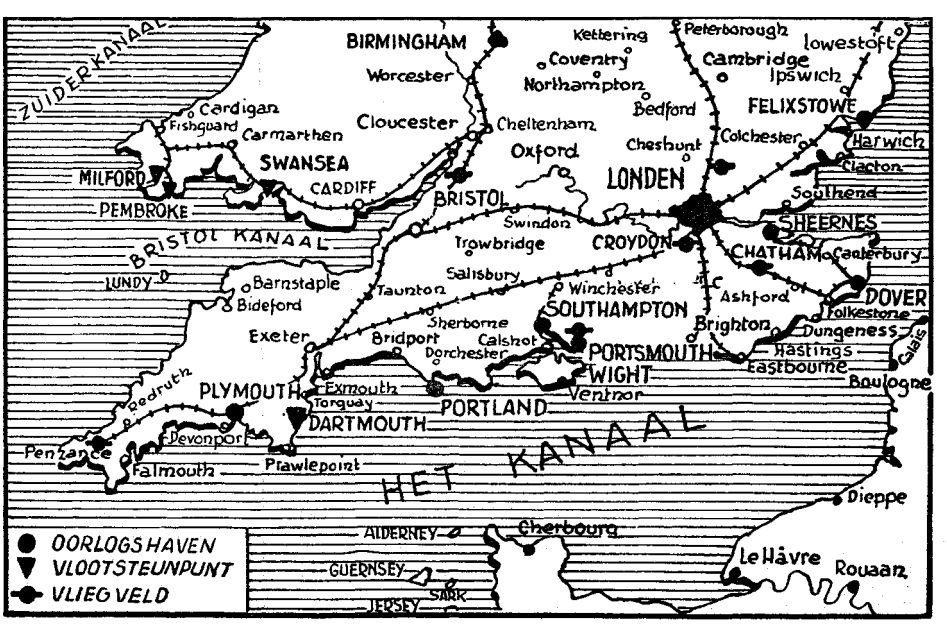
Volgens de strikte formuleering van de twee verordeningen zouden boeken door een dergelijke pers-uitgeverij te publiceeren, feitelijk onderhevig zijn aan een voorafgaande goedkeuring der autoriteiten in tegenstelling met de uitgaven van den gewonen uitgever, die in ieder geval geheel vrij zijn.

Om echter zoo min mogelijk beperkende regelingen in het leven te roepen, is thans besloten, dat ook boeken, uit te geven door de zoogenaamde pers-uitgeverijen, vrij zijn van censuur, daar men de desbetreffende regels voorloopig buiten toepassing zal laten. Wel blijven zoowel de boeken van gewone uitgevers, als die van pers-uitgeverijen onderworpen aan de regels gesteld door de contact-commissie van de Vereeniging tot Behartiging van de Belangen des Boekhandels, die reeds eenige maanden geleden door deze vereeniging werden aangenomen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Verordening 4341 A)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Strijd tegen Engeland. —**

De „Berliner Lokal-Anzeiger" geeft een overzicht van de verliezen der Britsche luchtmacht. Volgens de officieele berichten van het opperbevel der weermacht, zoo zegt het blad, zijn van 8 tot 18 Augustus in het geheel 732 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.

(V. b. Krijgsverricht. 4336 A)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van dr. Robert Ley te Amsterdam. - De taak van Duitschland en Italië na den oorlog. - „Orde in Europa waarborgen".

Amsterdam, 22 Aug. (A.N.P.) — Vanavond heeft de afdeeling Nederland van de buitenlandsche organisatie van de N.S.D.A.P. in de groote zaal van het Concertgebouw te Amsterdam een bijeenkomst gehouden, waar het woord werd gevoerd door Reichsleiter dr. Robert Ley, Reichsorganisationsleiter der N.S.-D.A.P. Rijkscommissaris Rijksminister Seyss-Inquart was aanwezig.

De leider van de afdeeling Amsterdam van de N.S.D.A.P., de heer W. Paustian, opende de bijeenkomst. Hij heette de aanwezigen van harte welkom en bracht hulde aan den spreker van den avond, die heden voor den eersten keer in Amsterdam het woord voerde en die zooveel heeft bijgedragen aan de schepping van het binnenlandsche front in Duitschland. De vorige oorlog is verloren, omdat dit binnenlandsche front ontbrak. Thans is het in volle kracht aanwezig.

Vervolgens gaf de heer Paustian het woord aan dr. Ley.

Reichsleiter dr. Ley begon zijn rede met de verklaring: „Wij nationaal-socialisten zien de bedoeling van dit leven in de noodzakelijkheid, te worstelen om den vooruitgang, en den opbouw van het leven in al zijn volheid te beveiligen. Wij zijn er trotsch op, dat wij door onzen leider, Adolf Hitler, geholpen hebben de rede te doen gelden. De rede is het product van verstand en instinct en de ordening der dingen, welke wij nastreven, is de uitdrukking van deze rede".

Na een diepgaande uiteenzetting van de rassenleer gaf de rijksorganisatieleider van de N.S.D.A.P. een duidelijk beeld van de ontwikkeling van de cultuur, waarbij hij aan de hand van talrijke bijzonderheden, niet alleen schilderde wat de voorouders tot stand hebben gebracht, doch ook de resultaten schetste van het cultureele werk, dat tot stand is gebracht na het overnemen van de macht door Adolf Hitler.

„Hoe hooger de cultureele prestaties, des te hooger is ook het ras!" Dr. Ley hekelde hier het geestlooze en gedachtenlooze woord: „Alles wat een menschelijk aanschijn draagt, is gelijk". Indien men deze goedkoope stelling aanvaardt, dan moet men ook erkennen, dat bijvoorbeeld de boschnegers aan ons gelijk zijn.

„Wij kunnen ons besparen, een gevolgtrekking te maken uit een dergelijke gelijkmakerij, aangezien deze stelling juist door de Joden is uitgevonden en verspreid. Wij Duitschers zullen met kracht er voor waken, dat deze Joodsche valsche leerstelling nooit meer een plaats zal vinden in het Duitsche volk."

Vervolgens stelde dr. Ley de vraag, wat recht en wat onrecht is, en hij riep uit: „Recht is datgene, wat de goddelijke ordening bevestigt; onrecht is dat, wat deze ordening ontkent."

„Wanneer deze duidelijke gedachtengang vervaagt, ontstaan oorlogen, welker doel het is, het gezonde rechtsgevoel wederom te doen gelden en ten slotte het recht te herstellen."

In het verder verloop van zijn rede besprak dr. Ley de historische oorzaken, welke geleid hebben tot den huidigen toestand. „Het is eigenaardig," zoo zeide hij, „om te constateeren, dat sedert 1648, sedert het tijdstip, waarop het Duitsche rijk uiteen werd geslagen, sedert het oogenblik, waarop Engeland zich de leiding aanmatigde, de eene oorlog op den anderen volgde. De orde zal niet eerder in Europa weerkeeren, dan nadat de rustverstoorder Engeland zijn door niets gerechtvaardigde aanspraken op leiding in Europa heeft laten vallen.

Engeland heeft bewezen, dat het niet in staat is, in Europa die orde te handhaven, waarop het recht heeft. Adolf Hitler heeft ons ziende gemaakt en de wereld bewezen, dat Engeland slechts dan de wereld kan beheerschen, wanneer het hem gelukt een voortdurende wanorde in Europa te handhaven.

Engeland heeft geenszins de kracht de leiding te hebben in Europa en derhalve moeten wij, te zamen met onzen trouwen bondgenoot, het fascistische Italië, niet alleen de orde in Europa herstellen, doch ook deze waarborgen voor de toekomst. Duitschland heeft deze orde noodig, opdat 84 millioen Duitsche menschen kunnen leven. Hetzelfde geldt ook voor het fascistische Italië".

Op duidelijke wijze betoogde dr. Ley verder, dat het nationaal-socialistische Duitschland en het fascistische Italië met recht aanspraak kunnen maken op deze taak een nieuwe ordening in Europa tot stand te brengen, krachtens hun prestaties van het kunnen en van de vlijt van beide verbonden volken en hun leiders.

„Er is slechts één bewijs voor de juistheid van deze idee," aldus verklaarde dr. Ley, „dat is het resultaat. Dit bewijs hebben Duitschland en Italië geleverd: de overwinning van Duitschland en de overwinning van Italië spreken voor zichzelf; commentaar is hier overbodig."

Vervolgens richtte dr. Ley den blik zijner toehoorders op de toekomst, en zeide: „Wij hebben thans alle kansen om de uiteindelijke overwinning te behalen. De Duitsche troepen hebben onder leiding van den veldheer Adolf Hitler een zegetocht van ongedachte grootte gemaakt.

Duitschland beheerscht de kusten van Narvik tot Bordeaux. Wanneer in de geschiedenis waren wij zoo dicht bij Engeland als op dit oogenblik? Wanneer heeft Engeland ooit zulk een tegenstander gehad als Adolf Hitler en het eensgezind achter hem staande Duitsche volk? Er is geen ras ter wereld, dat 84 millioen menschen van hetzelfde bloed op een aaneengesloten gebied in een aaneengesloten blok vereenigt. Dit Duitsche volk munt uit door gelijken moed, gelijke dapperheid, gelijk kunnen en gelijke prestaties. Wie kan ons en het fascistische Italië het recht ontzeggen, de nieuwe ordening in Europa tot stand te brengen?"

Ten slotte schetste Reichsleiter dr. Ley, voortdurend door daverende betuigingen van bijval, van de door de overtuigende kracht van zijn rede getroffen Duitsche mannen en vrouwen in de zaal, onderbroken, een beeld van Adolf Hitler als leider van het volk, als staatsman en als veldheer. Spr. toonde zijn hoorders den weg, welken de Führer van den beginne af is gegaan. „In zeven jaar tijd, sedert het overnemen van de macht, heeft Adolf Hitler uit het meest verachte volk, waarvan iedere kleine staat een speelbal van zijn luimen meende te kunnen maken, de meest geachte natie van Europa gemaakt. Hij heeft deze natie een weermacht gegeven, welke, uitgerust met de beste wapens, overal nationaal-socialistische soldaten, sterk in hun geloof, liet optreden. De resultaten, welke Adolf Hitler heeft behaald, zijn niet toevallig. Zij zijn het gevolg van zijn weten, zijn kunnen en zijn vlijt, zij zijn de resultaten van een genie."

„Adolf Hitler is zijn idee trouw gebleven," riep dr. Ley uit. „Wat het Duitsche volk in hem als mensch bezit, weten de millioenen Duitschers, die in gloeiende liefde en onwankelbare trouw met dezen man in leven en dood verbonden zijn."

Dr. Ley besloot zijn rede met te wijzen op de sociale maatregelen, welke in het Duitschland van Adolf Hitler tot nu toe tot stand zijn gebracht en met de belofte, „dat deze sociale maatregelen na de uiteindelijke overwinning van Duitschland, welke voor het geheele Duitsche volk vanzelf spreekt, hun bekroning zullen vinden op een wijze, welke in de wereld nog nooit is beleefd."

Na deze rede dankte de heer Paustian voor de gloedvolle woorden en werd de bijeenkomst gesloten met het gemeenschappelijk zingen van het Duitsche volkslied. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Dr. Ley 1587 A)

B. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Vereenigde Staten pachten de Engelsche eilanden Canton en Enderbury in den Stillen Oceaan. —

Het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft, volgens een bericht van Associated Press uit Londen van 21 Augustus, meegedeeld, dat de Ver. Staten de eilanden Canton en Enderbury in den Stillen Oceaan voorloopig voor 55 jaren als vliegtuigsteunpunten van Engeland hebben gepacht. Londen en Washington zijn meer dan een jaar geleden overeengekomen, de beide eilanden gemeenschappelijk te besturen en aan Engelsche of Amerikaansche luchtvaartmaatschappijen toe te staan er voor de burgerluchtvaart gebruik van te maken. De New York Sun neemt daarom aan, dat de pachtovereenkomst het vestigen van militaire steunpunten beoogt.

(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Churchill's rede 4342 C)**

C. VEREENIGDE STATEN. — Amerikaansche torpedobootjagers mogelijk naar Canada. —

New York, 20 Aug. (D.N.B.) — De „New York Times" meldt uit Washington, dat, naar in diplomatieke kringen verluidt, de regeering der Vereenigde Staten, als onmiddellijk gevolg van de besprekingen met Canada, mogelijk een aantal Amerikaansche torpedobootjagers voor het bewaken der Canadeesche kust naar Canada zal sturen, ten einde Canadeesche en in Canada gestationneerde Engelsche oorlogsschepen vrij te maken voor den dienst in de Engelsche wateren en zoodoende indirect de door de Engelschen gevraagde hulp door Amerikaansche torpedobootjagers te verleenen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Defensiecommissie V. S.—Canada 4342 A)

D. BRITSCH-INDIE. — Engelsch aanbod van onafhankelijkheid na den oorlog afgewezen. —

Londen, 22 Aug. (D.N.B.) — Reuter meldt uit Wardha (Br.-Indië), dat het Uitvoerend Comité van het Indische Congres een motie heeft aangenomen, waarin het Britsche aanbod om Indië wellicht na den oorlog zijn onafhankelijkheid terug te geven, wordt afgewezen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Status Dominion 4125)

A. **DE INVLOED DER NEDERLANDSCHE KUNST OP DIE VAN EUROPA. — Een beschouwing van prof. A. E. Brinckmann. —**

Prof. A. E. Brinckmann, hoogleeraar in de kunstgeschiedenis aan de universiteit te Frankfort a. d. M., die twee jaren in Nederland heeft doorgebracht, heeft in de Europäische Revue een beschouwing gegeven over den invloed, dien de kunst der Nederlanden in den loop der eeuwen op omringende landen heeft uitgeoefend.

„In de Italiaansche kunst der 15e eeuw heeft al het heilige een profanen inslag, omdat het met menschelijken maatstaf werd gemeten; in die der Nederlanden uit dezelfde periode daarentegen, schijnt zelfs het wereldsche doortrokken van een aandachtig luisterende vroomheid en een teruggehouden geestelijke kracht. Datzelfde merkt men op in de mooiste werken van Rembrandt: deze stille, onderdrukte overgave deed den meester zelfs de onstuimigheid van de in zijn jeugd tijdelijk nagevolgde barok overwinnen. In het hedendaagsche Nederlandsche Katholicisme zoowel als in het Protestantisme merkt men hetzelfde en in de moderne Nederlandsche kunst is het vaak niet anders. Al deze uitingen maken slechts daarom den indruk van eentonigheid, omdat zij onmiddellijk gericht zijn tot die diepten, waarboven kreet en klank hun draagkracht verliezen. Wie zich ernstig in het eigenlijke karakter van Nederland verdiept en niet blijft bij de bollenvelden, de zeebadplaatsen, de rijke musea, de welvoorziene tafel en het spel der carillons, vindt zoowel in heden als verleden diezelfde onpeilbare diepten; welke in de kunst der Romaansche landen nergens te bespeuren zijn en die zelfs in Duitschland aanzienlijk zijn dichtgegroeid. Het moet voor menschen met een sterk „élan vital" moeilijk zijn, zich te beperken tot een Hollandsch stilleven; in dit opzicht is evenwel ook reeds het pogen van waarde en meer dan ooit schijnt het thans de tijd, zijn aandacht te richten tot dit kalme gebied".

KUNST

Na gewezen te hebben op den invloed, door de Van Eycks en Rogier van der Weyden op de Duitsche kunstenaars van de tweede helft der 15e eeuw uitgeoefend, karakteriseert prof. Brinckmann Hans Memlinc, den zanger van St. Ursula en de heilige Maagd, als „het Duitsche tegengeschenk aan de kunst der Bourgondische landen".

Voor de 16e eeuw herinnert schr. aan Lucas van Leyden dien Dürer in 1521 te Antwerpen heeft ontmoet en met wien hij zijn prenten ruilde. Wanneer dan in de tweede helft der eeuw de godsdienstwisten velen nopen het land te verlaten, zwermen ook de kunstenaars wijd uit. Een aantal zet zich neer in het idyllische Frankenthal bij Worms en vormt daar een school van landschapsschildering, die voor de verdere kunstontwikkeling in Europa van het grootste belang zou worden.

Andere kunstenaars vinden werk aan de talrijke Duitsche vorstenhoven: Hans van Douai, in de kunstgeschiedenis bekend als Giovanni Bologna, sticht te Florence een beroemde beeldhouwersschool; te Augsburg en München werkt de uit Amsterdam afkomstige Hubert Gerhart en schept voor Wilhelm V van Beieren de monumentale bronzen, waarvoor in zijn vaderland bezwaarlijk een opdrachtgever te vinden zou zijn geweest; Adriaan de Vries, uit 's-Gravenhage geboortig, wordt te Praag de lievelingsbeeldhouwer van keizer Rudolf II en Wallenstein. Zijn werken, door de Zweden als oorlogsbuit medegenomen, sieren nog heden het slotpark te Drottningholm.

Te Rome zijn de Nederlanders talrijker dan ergens elders, al zijn zij voor den hedendaagschen onderzoeker soms moeilijk te herkennen. Wie zou achter den fraaien naam van Egidio della Riviera een Hollandschen Van Vliet vermoeden of achter dien van Giovanni Vasanzio een ook te Gent werkzamen meester Hans van Xanten? De grootste van alle der te Rome werkende „Fiamminghi" evenwel is Paul Bril, die in kerken en pauselijke paleizen landschappen schilderde. Het is in dit milieu, dat de landschapskunst van Adam Elsheimer ontstond, den schilder uit Frankfort, die ook aan de school van Frankenthal veel te danken had en wiens kunst op de Italiaansche, Hollandsche en Fransche landschapsschilders, die na hem kwamen, in hooge mate invloed heeft geoefend. „Frankrijk staat gedurende deze periode geheel en al achteraf; het wordt geteisterd door religieuze en staatkundige troebelen. Wat beteekent echter deze chaos van her en der verstrooide kunstenaars? In de eerste plaats deze geweldige gebeurtenis, dat de Europeesche volkeren weer tot een wederzijdsch begrijpen en artistiek waardeeren komen. De Nederlanders vervulden bij dit proces de bemiddelende rol."

„Na de onrustige periode der 16e eeuw stijgt voor de Hollandsche kunst der 17e eeuw als het ware de rust der 15e eeuw weer op. Zoo maakt het land te midden van de kunstontwikkeling in het overige Europa den indruk van een eiland; een eiland der gelukzaligen. Terwijl in de rest van Europa de bouwkunst op dramatische wijze en vaak met te veel pathos zich aankondigt, klinkt uit de fijne Hollandsche kerktorens het klokkenspel over de met boomen omzoomde grachten en over straten met hun roode, witgevoegde gevels. Zoo heeft ook de unieke kunstenaar, die Rembrandt was, de stormen van zijn hart en van zijn kunstenaarsdrift, naarmate hij ouder werd, meer en meer gestild en verzacht."

„Maar alle concentratie schept kracht en zoo herwon Holland, terwijl het slechts de kalme verzadiging van zijn diepste behoeften nastreefde, toch zijn Europeesche aanspraken."

Rembrandt's invloed gaat tot in Italië, in de 18e eeuwsche Europeesche verzamelingen nemen de Hollanders een eereplaats in, en zelfs het Rococo zou zonder Nederlandsche krachten niet zijn geworden wat het werd. Julienne noemde zijn tijdgenoot Watteau, die te Valenciennes is geboren, een „Vlaamschen schilder". Ook de Fransche stillevenschilders der 18e eeuw, zooals François Desportes en Jean Baptiste Oudry, zijn zonder de Hollandsche voorgangers ondenkbaar. Het duidelijkst, maar ook het zelfstandigst verwerkt, vertoont zich deze invloed bij Chardin, wiens stillevens en halffigurige stukken in menig opzicht aan Vermeer herinneren.

„Het is alsof Chardin zich de taak heeft gesteld, de op zich zelf onbelangrijke gegevens door Hollandschen eenvoud en toewijding te verfijnen. Een lichte aarden kruik, een kleine bokaal, een likeurkastje of een steenen pijp, ze zijn bij Chardin niet slechts „schilderachtige" voorwerpen of zaken van verfijnd genot; ze zijn symbolen van een op zichzelf levenlooze, maar nu door kleur en toon bezielde, stil zwevende en verder droomende materie. Chardin heeft, uitgaande van de kunst der Hollanders, voor Frankrijk fundamenteel werk verricht, dat nawerkt tot Manet, Cézanne, Derain en Bracque".

Tenslotte laat prof. Brinckmann nog de betrekkingen met Engeland de revue passeeren: den Vlaming van Dyck († 1641), de voortzetters van diens werk Sir Peter Lely († 1680), die te Soest is geboren en eigenlijk Pieter van der Faes heette, en den Lübecker Sir Gottfried Kneller († 1723), die bij Ferdinand Bol in de leer is geweest. Reynolds, de voorzitter der Engelsche Koninklijke Academie, heeft in zijn beroemde vijftien toespraken tot de jonge kunstenaars herhaaldelijk gewezen op de beteekenis van de Hollandsche voorgangers en om naast het portret het zoo geheel verschillende genrestuk te noemen. Hogarth dankt voor zijn moraliseerende kunst veel aan Jan Steen (1626—1679), genreschilder, bekend door de speciale onderwerpen van zijn doeken en Cornelis Troost (1697—1750), portret- en genreschilder.

(Europäische Revue - N. Rott. Crt.)

A. NEDERLAND. — Het benoemingsrecht op administratief-rechtelijk gebied. —

Het op 24 Augustus verschenen Verordeningenblad bevat een Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende bijzondere maatregelen op administratief-rechtelijk gebied.

In artikel 1 hiervan wordt bepaald, dat de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied benoemt, aanstelt en ontslaat de volgende ambtenaren en andere functionarissen:

1. De secretarissen-generaal van de departementen van Algemeen Bestuur;
2. Den vice-president en de leden van den Raad van State;
3. Den president, de vice-presidenten en de raadsheeren van den Hoogen Raad der Nederlanden, alsmede den procureur-generaal en de advocaten-generaal bij genoemd college;
4. De presidenten der gerechtshoven, alsmede de procureurs-generaal bij genoemde colleges;
5. Den inspecteur der Rijksveldwacht en den inspecteur der Nederlandsche marechaussee;
6. De hoofdcommissarissen van politie;
7. De commissarissen der provinciën;
8. De burgemeesters van de hoofdsteden der provinciën en van de gemeenten met meer dan 50.000 inwoners;
9. Den president der Nederlandsche Bank;
10. Den president der directie van de N.V. Nederlandsche Spoorwegen;
11. Den inspecteur-generaal van het Loodswezen;
12. De directeuren van het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen, alsmede van de Rijkswerf;
13. Den commandant van den Nederlandschen Opbouwdienst.

(Verordeningenblad No. 22, 24 Augustus 1940)

B. NEDERLAND. — De Wieringermeer bestaat 10 jaar. —

Op 21 Augustus was het tien jaar geleden, dat de Wieringermeer als drooggelegd kon worden beschouwd en een oppervlakte van ongeveer 20.000 hectare grootendeels vruchtbaren grond aan den Nederlandschen bodem werd toegevoegd.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Wieringermeer 4114 C)

C. JAPAN. — Kobajasji in plaats van Koiso naar Ned.-Indië. —

Tokio, 24 Aug. (D.N.B.). — Officieel wordt meegedeeld, dat de Japansche minister van Handel, Kobajasji, tot bijzonderen gezant voor Nederlandsch-Indië is benoemd. De oorspronkelijk voorgenomen reis van generaal Koiso schijnt daarmede te zijn vervallen.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Gen. Koiso 4323 E)**

D. NEDERLAND. — Adviesinstanties voor Duitschers.

Naar van bevoegde Duitsche zijde wordt gemeld, zijn op grond van het decreet van den Führer van 18 Mei 1940, opgenomen in Reichsgesetzblatt 1, pag. 778, de tot nu toe in Nederland bestaande consulaten en consulaire vertegenwoordigingen opgeheven en hun functies op de organen van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied in het raam van de algemeen geregelde overheidswerkzaamheden, met ten deele verder gaande zelfstandige bevoegdheden, overgegaan. Ook kan de Rijkscommissaris ter uitoefening van de bestuursmacht en ter uitvoering van zijn verordeningen van de Nederlandsche autoriteiten gebruik maken.

Ter verzorging van de door de bestaande organen van den Rijkscommissaris nog niet behartigde belangen doet zich evenwel de noodzakelijkheid voor, bijzondere instanties in het leven te roepen, waaraan, zij het ook op beperkt terrein, de taak zal worden toevertrouwd, de hier vertoevende Duitschers in den geest van het „Konsulargesetz" van 8 Nov. 1867 met raad en daad bij te staan. Deze instanties worden volgens voorschrift van den Rijkscommissaris met den naam „Amtliche Deutsche Beratungsstelle in den Niederlanden" aangeduid en voeren in haar officieele stempel het Duitsche rijksembleem met een toepasselijk rondschrift.

Binnenkort worden dergelijke bureaux gevestigd in de verschillende provincies en wel voor de provincies Friesland, Groningen en Drente tezamen met zetel te Groningen, voorts voor Zuid-Holland in Den Haag, voor Limburg in Maastricht, voor Overijssel in Hengelo, voor Noord-Brabant in 's-Hertogenbosch, voor Gelderland in Arnhem, voor Noord-Holland in Haarlem, voor Zeeland in Middelburg, voor Utrecht in de stad Utrecht en voorts in Amsterdam en Rotterdam voor deze gemeenten.

De taak omvat naast de zorg voor de Duitsche staatsburgers ook die voor de Nederlanders van Duitsche afkomst, vooral van dat deel, dat door huwelijk met Nederlanders de Duitsche nationaliteit verloren heeft en in bepaalden omvang ook andere staatsburgers, die in het verkeer met Duitsche binnenlandsche autoriteiten de tusschenkomst van een Duitsche instantie noodig hebben. (De Maasbode)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Aanpassing van Lotharingen aan het Duitsche bedrijfsleven. —

Het A.N.P. meldt uit Berlijn:

Gouwleider Bürckel, de leider van het burgerlijke bestuur in Lotharingen, heeft een verordening uitgevaardigd, waarvan het doel is het Lotharingsche bedrijfsleven zoo spoedig mogelijk en met de minste storing te doen aanpassen bij de sociale en economische toestanden in het Rijk.

Het betreft een verordening over de loonen en prijzen in Lotharingen, welke het Lotharingsche loonen prijspeil in uitgebreiden zin bij het peil van het Rijk aanpast en daarmede een begin maakt tot aansluiting van de koopkracht der Lotharingsche bevolking bij de verhoudingen in het Rijk. (De Tijd)

(Vor. ber. Lotharingen 4328 D)

F. NEDERLAND. — Vergadering Nederlandsche Dagbladpers. - Persraad. —

Het A.N.P. meldt:

De Vereeniging van directeuren en uitgevers van dagbladen „De Nederlandsche Dagbladpers" heeft dezer dagen te 's-Gravenhage haar jaarlijksche algemeene vergadering, waarin 62 leden, vertegenwoordigend de overgroote meerderheid der Nederlandsche dagbladen, aanwezig waren, gehouden.

Het bestuur deed in deze vergadering verslag van zijn werkzaamheden in de laatste maanden en lichtte zijn standpunt in zake de bestaande situatie en zijn plannen voor den nieuwen tijd uitvoerig toe.

De vergadering sprak haar vertrouwen in het bestuur uit en gaf met 47 tegen 7 stemmen het bestuur, dat zich uiteraard van stemming onthield, volmacht op de voorgenomen wijze met uitvoering zijner plannen, o.a. gericht op de onverwijlde instelling van een Nederlandschen Persraad in samenwerking met den Nederlandschen Journalistenkring, den Raad van Voorlichting en de daarvoor eventueel in aanmerking komende andere instanties door te gaan. De heer P. W. Peereboom, die periodiek aftrad, werd tot bestuurslid herkozen.

Voorts werd de heer H. Kuypers, die onlangs is afgetreden als directeur van „De Maasbode", wegens zijn vele en groote verdiensten jegens de vereeniging, waarvan hij een der oprichters is, tot eerelid benoemd.

Aan het slot der vergadering, waarin nog verscheidene belangrijke bedrijfsaangelegenheden werden behandeld, werd uit de vergadering den voorzitter, den heer J. W. Henny, ter gelegenheid van zijn tienjarig voorzitterschap warme hulde gebracht voor zijn voortreffelijke leiding en voor het vele, dat hij gedurende zijn voorzitterschap in het belang der Nederlandsche pers heeft tot stand gebracht. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Pers 4340 G)

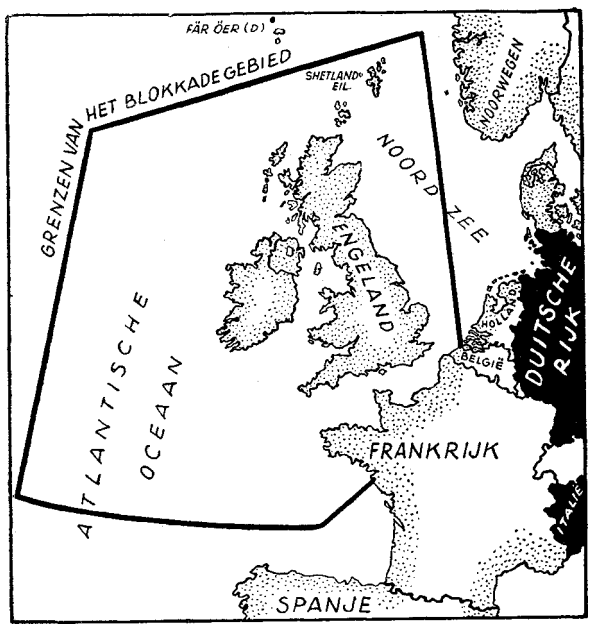
G. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Fransch antwoord op de rede van Winston Churchill van 20 Augustus. —

Genève, 22 Aug. (D.N.B.). — De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken Baudoin, heeft heden voor de Fransche radio op de jongste rede van Churchill geantwoord.

Baudoin sprak ironisch over de poging van Churchill om de Engelsche nederlaag in Somaliland te verklaren door het wegvallen van de Fransche koloniale strijdkrachten en behandelde vervolgens de Engelsche blokkade tegen Frankrijk. Hij herinnerde er aan, dat hij de Engelsche regeering op 2 Augustus bepaalde voorstellen heeft laten overhandigen, waarin op de Duitsche garantie werd gewezen. Churchill, zoo vervolgde Baudoin, heeft bijna drie weken gezwegen en nu zijn weigering om op de Fransche voorstellen in te gaan, kenbaar gemaakt. Deze wei-

gering is een vijandelijke daad, erger dan Mers-el-Kebir. De Fransche regeering zal zich voor dit besluit niet buigen. De Engelsche blokkade is „onmenschelijk en in hoofdzaak tegen vrouwen en kinderen gericht".
In het verloop van zijn rede ging Baudoin ook in op het voornemen van Churchill om den oorlog tot 1942 te rekken. Ten slotte betoogde Baudoin, dat Churchill door zijn houding Engeland van het onvermijdelijke ontstaan eener continentale solidariteit, die ook een nieuwe wereld zal scheppen, uitsluit. (Telegraaf)
(Vor. ber. Rede Churchill 4342 C)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Duitsche blokkade. —

(Ontleend aan de Völkischer Beobachter van 20 Aug. 1940)

Duitschland heeft op 17 Augustus de totale blokkade van Engeland afgekondigd. Bovenstaande teekening geeft het grensgebied aan.
(Vor. ber. Afkondiging blokkade 4336 A)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Een jaar geleden werd Duitsch-Russisch accoord geteekend. —
Berlijn, 23 Aug. (D.N.B.) — De Duitsche bladen herdenken heden in hoofdartikelen den eersten verjaardag der onderteekening van het Duitsch-Russische niet-aanvalspact. De bladen constateeren eenstemmig, dat dit pact in het afgeloopen jaar de verwachtingen van beide partijen in elk opzicht volkomen vervuld heeft. Tevens herinneren de bladen er aan, dat het besluit tot zuivering van de Duitsch-Russische betrekkingen voortsproot uit het wederzijdsche inzicht, dat het militaire bondgenootschap, hetwelk door Engeland en Frankrijk aan Moskou werd aangeboden, uitsluitend ten doel had Rusland voor zuiver egoïstische Engelsche belangen te spannen en op te offeren. (De Maasbode)
(Vor. ber. Non-agressie pact 3918 A)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - De Elzas is in wezen Duitsch, aldus gouwleider Wagner. —
Het A.N.P. meldt uit Berlijn:
In een onderhoud met een Duitschen journalist heeft de leider van het burgerlijke bestuur in den Elzas, gouwleider Robert Wagner, de belangrijke politieke opmerking gemaakt, dat er thans geen Elzassische kwestie meer bestaat. Zij was, zoo betoogde hij, door de Franschen volkomen kunstmatig in het leven geroepen. De Elzas is in wezen Duitsch. Na de losmaking van het vernis eener meerendeels zeer oppervlakkige vreemde beschaving, zal de Elzas in de groote Duitsche volksgemeenschap weer zeer spoedig zijn oude natuurlijke plaats innemen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Elzas 4328 D)

D. VITAMINEN. — Ons dagelijksch voedsel - De theoretische kant van de voeding. —
Vitamine A. — Vitamine A of de stof, waaruit vit. A kan worden gevormd, beschermt het lichaam tegen groeistoornissen en tegen infecties. Vitamine A is oplosbaar in vet en in alcohol. Zij kan koken verdragen, mits zij niet wordt blootgesteld aan de lucht. Zij is niet bestand tegen ultraviolette stralen, dus ook niet tegen zonlicht. Men vindt haar in vrij groote hoeveelheden in:
Natuurboter, slagroom (zomers meer dan 's winters); gevitamineerde margarine; eieren, vooral in den dooier; runderlever ('s zomers meer dan 's winters); paling; levertraan; worteltjes; selderijknol; boerenkool; zuurkool; andijvie; spinazie; kropsla; snijbiet (die er extra rijk aan is); groene en roode peper, ook pimento of paprica genoemd; bladselderij; peterselie (die het rijkste aan vit. A is van alle genoemde levensmiddelen); gedroogde pruimen; gedroogde abrikozen met een zeer groote hoeveelheid. Vleesch bevat geen of weinig vitamine A, magere visch evenmin, vette visch, zooals haring, wel iets. Melk bevat in den zomer (in het melkvet) iets vitamine A, in den winter slechts weinig. Melkproducten zonder of met weinig vet (karnemelk, vetarme yoghurt, taptemelk) bevatten geen vitamine A of zijn er in vergelijking met andere producten arm aan. Granen en daarvan gemaakte producten bevatten géén vitamine A, ook aardappelzetmeel is vrij.
Groenten, die geen vitamine A bevatten, zijn rabarber, paddenstoelen, prei, tuinboonen, ramenas, bieten en asperges. Radijs en ui zijn er arm aan, evenals de meeste koolsoorten.
Peulvruchten en noten bevatten geen vitamine A, frambozen, aardbeien en bessen ook niet, suiker, stroop en honig evenmin.

Vitamine B. — Vitamine B is groeibevorderend, zij is in water oplosbaar, kan tegen verhitting èn tegen zuurstof. Kan niet tegen zonlicht en is gevoelig voor dubbelkoolzure soda.
Hieruit valt te concludeeren, dat het beter is de peulvruchten niet te koken met dubbelkoolzure soda, om ze vlugger gaar te krijgen.
Het kooknat van peulvruchten kan iets vitamine B bevatten en moet dus ook om die reden worden verwerkt in soep of saus.
Deze vitamine wordt gevonden in: gist, marmite en yeastrel, in sommige noten (hazelnoot, walnoot, kastanje), in snijbiet, in boerenkool en in kleine hoeveelheden in verschillende andere groenten, in peulvruchten, in granen (maar vooral in de soorten, die min of meer in hun oorspronkelijken vorm worden gebruikt, dus in gort, havermout, tarwemeel (weinig in bloem) en ook in bruinbrood en roggebrood).
Melk en melkproducten brengen slechts weinig vitamine B mee.
De eierdooier geeft vrij veel vitamine B; varkensnier, runderlever, varkensvleesch eveneens.

Vitamine C. — Vitamine C is eveneens groeibevorderend, bij een tekort ontstaan typische vitamine-gebrek-ziekten, waarvan de scheurbuik een der oudste en meest bekende is.
Deze vitamine is gevoelig voor verhitting en kan niet tegen zuurstof.
Men vindt haar in het algemeen in groenten, aardappelen, vruchten. Belangrijk voor de leverantie van vitamine C zijn: peterselie, groene en roode peper, zuurkool, zwarte bessen, rozebottels. De asperges en de champignons zijn (ze bevatten ook geen bladgroen) geheel van vitamine C gespeend, maar overigens brengen alle groenten en zeer veel vruchten deze vitamine mee.

Vitamine D. — Vitamine D of de stof, waaruit in het lichaam vitamine D kan worden gemaakt, voorkomt het optreden van Engelsche ziekte. Zij is oplosbaar in vet, niet gevoelig voor verhitting en wordt zeer gunstig beïnvloed door ultraviolette stralen (zonlicht en kunstmatig zonlicht, de hoogtezon). Zij wordt gevonden in levertraan, in vette visch (haring in verschillende gedaanten), sardientjes en paling, in roomboter en in melkproducten, waarin vrij veel vet voorkomt, benevens in gevitamineerde margarine. Havermout levert een vrij groote hoeveelheid vitamine D. (Telegraaf) **(Vor. ber. Voeding 4339 D)**

A. **NEDERLAND. — Generaal-majoor Schwabedissen.** De Führer en opperbevelhebber der Duitsche Weermacht heeft den chef van den generalen staf bij den Weermachtsbevelhebber in Nederland, kolonel van den generalen staf, Schwabedissen, tot generaal-majoor bevorderd. (Alg. Handelsblad)

B. **NEDERLAND. — Het slachten van warmbloedige dieren. —**
In de Staatscourant van 20 Augustus is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Sociale Zaken en van Landbouw en visscherij betreffende het bedwelmen van warmbloedige dieren vóór het slachten.
In afwijking van de geldende bepalingen moet de bedwelming van warmbloedige dieren zoodanig geschieden, dat het bewustzijn onmiddellijk wordt opgeheven, hetzij door electrische doorstrooming, hetzij door middel van toestellen, waardoor de groote hersenen mechanisch worden beleedigd, hetzij op een andere door ons toegelaten wijze.
Toepassing van kopslag en van neksteek of nekslag, evenals het breken of omdraaien van den nek, is verboden.
In plaats van de genoemde bedwelmingsmethoden en in afwijking van het desbetreffende verbod, is ten aanzien van warmbloedige dieren, geen slachtdieren zijnde, als bedoeld in de Vleeschkeuringswet, Staatsblad 1919, no. 524, of vee, als bedoeld in de Veewet, geoorloofd de toepassing van den kopslag; de toepassing van den nekslag, alleen voor zoover het konijnen betreft; en het snel en geheel scheiden van den kop van den romp, alleen voor zoover het gevogelte betreft.
Voorts is het verboden tijdens of na de verbloeding met slachten voort te gaan, alvorens blijvende bewegingloosheid is ingetreden.
Ook het ophangen der dieren vóór het bedwelmen is verboden.
Het besluit is 20 Aug. 1940 in werking getreden.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Slachten 4322 C)**

C. **NEDERLAND. — Inzamelen van geld en goederen.** Openbare geld- en goederen-inzamelingen, in den ruimen zin des woords, mogen volgens een verordening van den Rijkscommissaris voortaan slechts worden gehouden met toestemming van den procureur-generaal, of, indien de inzameling in het ressort van meer dan één gerechtshof wordt gehouden, van het departement van Justitie.
(Verordeningenblad No. 22, 24 Augustus 1940)

D. **JAPAN. — 40 diplomaten naar Tokio ontboden - Japansche Vereeniging der Zuidzee-organisaties. —** Tokio, 22 Aug. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, heeft heden 40 Japansche diplomatieke vertegenwoordigers naar Tokio ontboden. Hieronder bevinden zich de ambassadeurs in de Vereenigde Staten, Turkije, Frankrijk, Brazilië en China, en de gezanten in Mexico, Spanje, Canada, Iran, Zuid-Afrika, Afghanistan, Peru, Hongarije, Argentinië, Finland, Roemenië, Chili, Columbia, Venezuela, Letland, Panama, Irak, Egypte en Bulgarije. Verder meldt het D.N.B. dat in tegenwoordigheid van den minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, zich heden zestien verschillende Japansche Zuidzee-organisaties in een gemeenschappelijke vergadering aaneengesloten hebben tot de „Japansche Vereeniging der Zuidzee-organisaties". De nieuwe organisatie zal vooral tot taak hebben een nauwe samenwerking te bewerkstelligen met de regeering, tot steun van haar politiek in de Stille Zuidzee. Minister Matsoeoka wees er in een toespraak op, dat het Zuidzeegebied wegens het feit, dat verscheidene Europeesche landen en Amerika er belang bij hebben, voor Japan van bijzondere beteekenis is.
Tenslotte wordt bericht dat de z.g.n. Inspectiecommissie voor de Zuidzee, bestaande uit leden van het Japansche Hoogerhuis onder leiding van markies Mayeda, van Tokio naar de Philippijnen en het Zuidzeegebied vertrokken is. (De Maasbode)
(Vor. ber. Zuidzee-kwestie 4323 E)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Jesse Jones minister van Economische Zaken in plaats van Hopkins. —** Washington,. 24 Aug. (D.N.B.) — De minister van Economische Zaken der Vereenigde Staten, Hopkins, is 24 Augustus om gezondheidsredenen uit zijn functie getreden. Als zijn opvolger is de beheerder der bondsleeningen, Jesse Jones, aangewezen.
(Alg. Handelsblad)

F. **HONGARIJE. — Geen overeenstemming in zake Zevenburgen met Roemenië. —**
Uit Turnu Severin wordt door Stefani op 24 Augustus gemeld, dat de onderhandelingen tusschen Roemenië en Hongarije i.z. Zevenburgen zijn afgebroken. Het is niet mogelijk geweest een grondslag te vinden voor een overeenstemming tusschen de Hongaarsche en Roemeensche standpunten.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Kaartje Roemenië 4279 A)

G. **NEDERLAND. — Werk in Duitschland dient aanvaard te worden - Geen ondersteuning bij weigering.** Het departement van Sociale Zaken heeft op 25 Juni j.l. aan de gemeentebesturen medegedeeld, dat het weigeren van werk in Duitschland door werkloozen tot gevolg heeft stopzetting van ondersteuning, van plaatsing bij de werkverschaffing of van uitkeering uit een werkloozenkas.
Dezer dagen heeft het departement de aandacht van de gemeentebesturen nogmaals hierop gevestigd. Aan den regel moet streng de hand worden gehouden, al wordt wel de reden van weigering onderzocht.
(Het Volk)

H. **JOEGO-SLAVIE. — Buitenlandsche politiek in den ministerraad. —**
D.N.B. meldt op 27 Augustus uit Zagreb, dat de Joegoslavische regeering aldaar onder voorzitterschap van minister-president Tswetkowitsj bijeen is gekomen om de verschillende maatregelen op economisch en sociaal gebied, tot welke op de bijeenkomst te Bled besloten was, te onderteekenen en bekend te maken. De zitting is te Zagreb gehouden om de bijzondere positie van Kroatië te onderstrepen en het bewijs te leveren, dat de vorig jaar tusschen Tswetkowitsj, als vertegenwoordiger der Kroon, en Matsjek, als politiek representant van Kroatië, gesloten overeenkomst van kracht blijft. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Tswetkowitsj 3925 A; Matsjek 3755 F)

I. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - De oorlogsfinanciering. - Maandelijks wordt Rm. 2 milliard rijkspapieren opgenomen. —**
Berlijn, 24 Aug. (D.N.B.) — Ten aanzien van de Duitsche oorlogsfinanciering wordt van welingelichte zijde het volgende aan het D.N.B. medegedeeld:
De actueele problemen in Engeland zijn: gedwongen sparen, belastingverhooging en steeds nieuwe oproepen tot inteekenen op Engelsche oorlogsleeningen. In Duitschland zijn al deze drie zaken niet actueel. De stortingsoverschotten bij de Duitsche spaarbanken bereiken maandelijks een peil, dat tot dusverre nog niet is voorgekomen. Er is ook geen propaganda noo-

dig voor de Duitsche rijksoorlogsleening, want de kapitaalmarkt neemt maandelijks ruim 2 milliard mark rijkspapieren op. Eerst kortgeleden konden de voorwaarden der 4%-rijksschatkistbiljetten ten gunste van het rijk gewijzigd worden. De looptijd van deze leening, die tot dusverre 10 jaar bedroeg, is op 20 jaar verdubbeld. Een discussie over belastingverhoogingen komt in Duitschland niet voor, maar wel is zoo juist een belastingverlaging aangekondigd, die van belang is. De belasting op vermeerderd inkomen, welke in het voorjaar van 1939 werd ingevoerd en die 15% bedroeg van dat deel van het inkomen, dat lag boven het inkomen van het voorafgaande jaar, is afgeschaft, hetgeen terstond van kracht wordt. Terwijl voor het begrootingsjaar 1939 in totaal rond 24 milliard mark belastingen opgebracht werd, zal dit tot eind Maart 1941, in het loopende belastingjaar, volgens uiteenzettingen van staatssecretaris Reinhardt van het rijksministerie van Financiën minstens 25 milliard mark zijn.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Oorlogskosten 4077)**

A. **GENEESKUNDE. — De vooruitgang der oogheelkunde. —**
Prof. dr. Heinrich Göring, professor der oogheelkunde aan de universiteit te Frankfort en bestuurder van een wereldberoemde oogenkliniek te Wiesbaden, broeder van Rijksmaarschalk Göring, is in internationale geneeskundige kringen vermaard. Zijn staar-operaties en hoornvlies-„verplantingen" zijn wereldberoemd.
In vijf punten vat prof. Göring den geweldigen vooruitgang der oogheelkunde samen:
1. Het vervangen van het gestoorde hoornvlies door een stukje nieuw helder hoornvlies, wat van blindheid tot volledig zichtvermogen voert.
2. Het verwijderen van splinters ijzer door reusachtige electro-magneten.
3. Heelkundige bewerking van de staar, waardoor duizenden menschen gered worden van blindheid.
4. Afschaffing van voor het beroep hinderlijke brillen bij zeer bijzienden.
5. Vaststelling van algemeene lichamelijke ziekten door het onderzoek der oogen. (Avondpost)
(Vor. ber. Scheelheid 4305 A)

B. **NEDERLAND. — Ir. S. L. Louwes tot directeur-generaal van de voedselvoorziening benoemd. —**
Bij beschikking van den secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het Departement van Landbouw en Visscherij, van 27 Augustus, is met ingang van denzelfden datum aan ir. S. L. Louwes, Regeeringscommissaris voor den Akkerbouw en de Veehouderij, hoofd van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in oorlogstijd, de persoonlijke titel van Directeur-Generaal van de Voedselvoorziening verleend.
(Alg. Handelsblad)

C. **HERTOG DE GUISE OVERLEDEN. —**
Tanger, 26 Aug. (Stefani). — Uit Larasje in Spaansch Marokko werd bericht ontvangen, dat de hertog De Guise gisteren is overleden. De Spaansche autoriteiten hebben prinses Isabella van Frankrijk deelneming betuigd.
(De hertog De Guise is in 1874 geboren als zoon van den hertog De Chartres. Hij was gehuwd met prinses Isabella van Frankrijk, uit welk huwelijk drie kinderen zijn geboren: prinses Françoise van Griekenland, prinses Pierre Murat van Aosta en de graaf van Parijs.) (Alg. Handelsblad)

D. **TANK. — Geestelijke vader van de tank overleden. —**
Genève, 26 Aug. (D.N.B.) — De Fransche bladen melden uit Clermont-Ferrand het overlijden van den directeur van het nationale instituut voor wetenschappelijk onderzoek, J. L. Breton.
De overledene werd, tezamen met den onlangs gestorven overste Etienne, beschouwd als den geestelijken vader van de Fransche tanks die in den wereldoorlog zijn gebruikt. (Alg. Handelsblad)

E. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — Vlaamsche Arbeidsdienst opgericht. —**
In België is, naar de „Frankf. Ztg." meldt, een vrijwillige „Vlaamsche arbeidsdienst" opgericht; in verschillende streken van Vlaanderen zullen werkkampen worden ingericht voor werklooze jongemannen of gedemobiliseerde soldaten van den leeftijd van 17 tot 25 jaar. (De Tijd)

F. **NEDERLAND. — Sociale Zaken - Ir. R. A. Verwey vervangt mr. dr. A. L. Scholtens. —**
's-Gravenhage, 27 Aug. — Officieel wordt medegedeeld:
De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, mr. dr. A. L. Scholtens, van zijn functie ontheven. Met de leiding van het departement van Sociale Zaken is de ambtenaar met het grootste aantal dienstjaren, ir. R. A. Verwey, belast. (Het Vaderland)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Begrootingen 1930—1940. - Tien achtereenvolgende jaren een deficit. —**
Het begrootingsjaar 1939-'40, dat op 30 Juni j.l. is geëindigd, is in de Vereenigde Staten afgesloten met een deficit van $ 3,7 milliard. Het is dus het tiende achtereenvolgende deficitjaar, dat zich in de Ver. Staten heeft voorgedaan. De inkomsten bedroegen slechts $ 5,9 milliard, de uitgaven $ 9,6 milliard. In de laatste tien jaren heeft het totale deficit, zonder rekening te houden met de voor aflossing van leeningen aangewende middelen, $ 28 milliard bedragen en inclusief de middelen aangewend voor amortisatie van leeningen $ 31 milliard.
Onderstaand staatje geeft een overzicht van het deficit van de laatste tien jaren:

	ink.	uitg.	deficit
	(in milliarden dollars)		
1930-'31	3,3	3,7	0,4
1931-'32	2,1	4,7	2,6
1932-'33	2,2	4,7	2,5
1933-'34	3,3	6,7	3,4
1934-'35	3,8	6,8	3,0
1935-'36	4,1	8,5	4,4
1936-'37	5,3	8,0	2,7
1937-'38	6,2	7,7	1,5
1938-'39	5,7	9,3	3,6
1939-'40	5,9	9,6	3,7

Was de geweldige stijging van de staatsuitgaven der Ver. Staten in de eerste jaren van het deficit in hoofdzaak het gevolg van de uitgaven voor de stimuleering van het economische leven en de uitkeeringen van ondersteuning aan de werkloozen, in het begrootingsjaar 1935-'36 bovendien ook van de uitkeering van den bonus aan de oud-strijders, in de laatste jaren was de oorzaak steeds meer in de sterk stijgende uitgaven voor de wapening gelegen. Terwijl de uitgaven van de federale regeering voor wapeningsdoeleinden in het begrootingsjaar 1933-'34 slechts circa een half milliard dollar bereikten, beliepen zij in 1937-'38 reeds een totaal van $ 1 milliard en zijn zij in de begrooting voor het thans begonnen jaar opgenomen voor $ 3¼ à 3½ milliard. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Begrooting 4292 B)

H. **TURKIJE. — Petroleum. —**
Zeven jaar achtereen is er in verschillende deelen van Turkije zonder resultaat naar petroleum geboord, totdat nu eindelijk gemeld wordt, dat men in Zuidelijk Anatolië succes heeft gehad. Op een diepte van ongeveer 1200 m. zou daar ongeveer 10 ton petroleum per dag kunnen worden verkregen. De Petroleum Press Service merkt dienaangaande o.a. op, dat de plaats, waar de olie werd aangetroffen, gelegen is in het Vilajet Siirt, ongeveer 80 km. van de grens van Irak en circa 400 m. ten Noordwesten van Kirkoek, het centrum van het petroleumgebied daar te lande.
(De Maasbode)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Vliegtuigbasis op de Bermuda's. —**
Londen, 25 Aug. (D.N.B.) — Reuter meldt van de Bermuda-eilanden, dat krachtens een besluit van de daartoe in speciale zitting bijeengekomen volksvertegenwoordiging der eilanden, het vliegtuigsteunpunt Hamilton ter beschikking van de Vereenigde Staten wordt gesteld. (Telegraaf)
(Vor. ber. Pacht Eng. eilanden Stille Oceaan 4344 B)

B. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — De economische grondslagen. - Met het verleden moet gebroken worden. —**
Genève, 25 Aug. (D.N.B.) — Het Fransche blad „Moniteur", dat betrekkingen onderhoudt met den Franschen vice-president Pierre Laval, keert zich in een artikel tegen de Franschen, die hun belang zien in de liberale economie en die de hoop koesteren, dat de vrije economie zich weder in vollen omvang zal kunnen ontwikkelen. Zulk een houding is slechts verklaarbaar uit een absoluut gebrek aan begrip voor de huidige situatie en haar toekomstige ontwikkeling. Frankrijk kan alleen volgens geheel nieuwe grondslagen weder worden opgebouwd. Indien het terugkeert tot de oude methoden, zal het er niet in slagen zich in de nieuwe Europeesche orde in te schakelen. Niets is erger dan de wereld den indruk te geven, dat Frankrijk van plan zou zijn zich slechts voor een korten tijd om te schakelen, om daarna weder tot de oude orde terug te keeren. Met dit verleden moet geheel gebroken worden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Laval 4298 A)

C. **NEDERLAND. — Verbond van Nederlandsche Journalisten. - Constitueerende vergadering. —**
In aanwezigheid van de leden van den Raad van Voorlichting der Nederlandsche Pers, de heeren A. Meyer-Schwencke, drs. W. Goedhuys, dr. A. v. d. Poel en P. J. van Megchelen, alsmede van ruim 150 journalisten, heeft op 26 Augustus de president van den Raad van Voorlichting, dr. T. Goedewaagen, tot voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Journalisten benoemd den heer P. J. van Megchelen, hoofdredacteur van het A.N.P., en tot waarnemend-voorzitter den heer drs. W. Goedhuys, commissaris der redactie van de Arbeiderspers.
In zijn installatierede schetste dr. T. Goedewaagen de wijze, waarop de Raad van Voorlichting tot stand is gekomen.
Men verwijt den Raad, dat hij de pers dictatoriaal wil ordenen, het ideaal van den Raad is echter niet de dictatuur, doch het leiderschap, dat berust op het ethisch beginsel van het vertrouwen. Het streven van den Raad zal gerechtvaardigd worden door de samenwerking van de zeer vele journalisten, die zich achter den Raad plaatsten.
Spr. preciseert de doelstellingen van de perskamer, waartoe de Raad wil komen. Deze zijn tweeledig: de behartiging van de ideëele belangen en die der materieele belangen van alle takken en personen van het perswezen. De journalist is tot nu toe te veel werknemer geweest. Ook was er in de pers een ware klassenstrijd. In de perscorporatie echter zullen alle belangen worden samengevat.
De Raad heeft gepoogd den Nederlandschen Journalistenkring in den nieuwen geest leiding te geven door aanvulling van het bestuur, waardoor een geleidelijke overgang mogelijk zou zijn. Het bestuur van den kring heeft dit voorstel echter afgewezen en draagt daarom de verantwoordelijkheid van de splitsing onder de journalisten.
Spr. wijst erop, dat het Verbond van Nederlandsche Journalisten de trekken van den nieuwen tijd vertoont. Het is in het Verbond dus niet meer mogelijk, dat op een vergadering de helft plus een de waarheid proclameert.
Spr. deelt ten slotte mede, dat reeds meer dan 250 journalisten zich als lid van het Verbond hebben aangemeld. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Raad v. Voorlichting 4264 A; Journalistiek 4317 D)

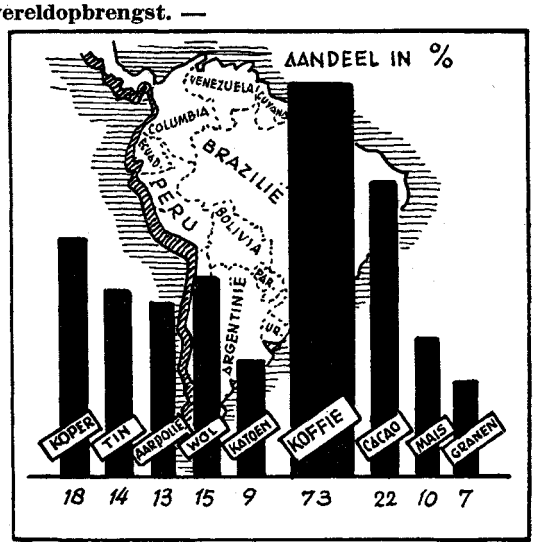
D. **NEDERLAND. — Mutaties in Vakbondsbesturen.**
In gevolge een besluit van den commissaris van het N.V.V., den heer H. J. Woudenberg, zijn enkele mutaties aangebracht in de hoofdbesturen van eenige vakbonden.
In de plaats van J. P. W. van der Sluys, voorzitter van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers, is gekomen G. F. Vlekke;
de secretaris van den Alg. Ned. Metaalbewerkersbond, G. van der Houven, is vervangen door H. C. Ebeling;
de voorzitter van den Meubelmakersbond, C. Lammers, is vervangen door K. A. Wentink;
bij den Ned. Bond van Mannelijke en Vrouwelijke Arbeiders in de Kleedingindustrie zijn ontslagen de voorzitter, T. van der Heeg, en de hoofdbestuurster Alida de Jong. In de plaats van Van der Heeg is gekomen L. H. Mesker;
in de plaats van E. Sinoo, secretaris van den Bouwvakarbeidersbond, die met pensioen is gegaan, is gekomen S. C. Smit; de tweede voorzitter, J. W. van Achterbergh, is vervangen door J. de Vries;
de voorzitter van den Centralen Bond van Transportarbeiders, A. Kievit, is vervangen door Norbert van Hest, de tweede secretaris, J. van der Meulen, door H. J. van der Laan; de hoofdbestuurder J. W. Brandsteder is ontslagen;
W. Roos, penningmeester van den Ned. Schildersgezellenbond, is vervangen door J. A. Kaub;
W. J. Fijlstra, penningmeester van den Textielarbeidersbond, is vervangen door E. Verbeek;
in de plaats van D. Preso, penningmeester van den Sigarenmakersbond, is gekomen G. Muntjewerff, de hoofdbestuurder T. Blog is ontslagen;
de voorzitter van den Diamantbewerkersbond, Is. Voet, is vervangen door H. J. M. Verschure.
(Het Volk) **(Vor. ber. N.V.V. 4330 B)**

E. **JAPAN. — Minister-president Prins Konoje: Naar concentreering van alle krachten der Japansche natie.**
Tokio, 28 Aug. (D.N.B.) — De Japansche minister-president, prins Konoje, heeft heden een boodschap voorgelezen waarin o.a. gezegd wordt:
Te midden van de verwarring der wereld rukt Japan voorwaarts om de taak van het vestigen eener nieuwe orde in Oost-Azië op te lossen. Wanneer Japan de Chineesche kwestie tot een goed einde wil brengen, zich bij den internationalen toestand wil aanpassen en aan de oprichting van een nieuwe wereld-ordening actief wil deelnemen, moet het de geheele kracht der natie volkomen op deze taak concentreeren. Daarom is het dringend noodig te werken voor den opbouw van een nieuwe structuur in de politiek, de economie, het onderwijs, de cultuur en alle levensgebieden van staat en volk. Deze nationale eischen reiken verder dan regeering, partij en individu.
De bloei of de ondergang des lands is er bij betrokken, of het Japan gelukt een overeenkomstig sterke nationale structuur op te bouwen. Het doel der nieuwe nationale structuur is de vereeniging van alle krachten van staat en volk om aan onze honderd millioen volksgenooten bestaansmogelijkheden te bieden.
De nieuwe nationale structuurbeweging streeft er naar, de oude politieke partijen, die gegrond zijn op het liberalisme, overbodig te maken. Zij streeft naar de concentreering en samenvatting der krachten van het geheele volk.
Haar terrein van actie strekt zich ook uit tot het geheele leven der natie.
Daar deze beweging een volksbeweging is, kan haar karakter ook niet gelijk zijn aan dat van een politieke partij in de oude beteekenis. Integendeel, het zal een nationale beweging zijn, die de oude partijen, fracties, economische en cultureele lidmaten tezamen brengt.
Met een éénpartijenstelsel kunnen wij ons niet vereenigen. Dit politieke stelsel leidt tot een uitoefening van de regeerende macht door één enkele partij.
Afgezien daarvan, welke schitterende successen dit stelsel in andere landen behaald mag hebben, voor Japan is het onaannemelijk. De regeering treedt aan de spits van de nationale beweging om den troon te steunen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Prins Konoje 4308 F)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Wet op oproeping nationale garde en de wet op kindertransporten uit Europa door president Roosevelt bekrachtigd. —**
Washington, 28 Aug. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft heden het wetsvoorstel onderteekend, waardoor hij gemachtigd wordt ongeveer 400.000 leden der nationale garde en reservisten van het leger op te roepen voor een diensttijd van één jaar.
Voorts is vandaag de wet, waarbij aan Amerikaansche schepen het bevaren der Europeesche oorlogszônes ten behoeve van kindertransporten wordt toegestaan, door de onderteekening van president Roosevelt van kracht geworden. (Telegraaf)

A. **ZWITSERLAND. — Eerbiediging der neutraliteit van Engeland verlangd. —**
Bern, 27 Aug. (D.N.B.) — De Bondsraad heeft, naar het Zwitsersche telegraafagentschap meldt, den bondspresident opgedragen, den Britschen gezant te Bern er op te wijzen, „dat van de Britsche luchtstrijdkrachten onverwijld de strikte nakoming van het haar door de Britsche regeering gegeven bevel, de neutraliteit van Zwitserland te eerbiedigen, verlangd wordt." (Het Vaderland)

B. **ZUID-AMERIKA. — Producten. - Aandeel in de wereldopbrengst. —**

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche arbeiders in Duitschland. —**
Den Haag, 29 Aug. — Van de gelegenheid voor Nederlandsche werkloozen, zoowel hoofd- als handarbeiders, om in Duitschland te arbeiden, wordt thans door rond 35.500 personen gebruik gemaakt.
(Haagsche Courant)
(Vor. ber. Nederl. arbeiders in Duitschland 4331 G)

D. **PORTUGAL. — Belangrijke wijzigingen in de regeering. —**
De Portugeesche regeering maakt bekend, dat bij decreet het ministerie voor Handel en Industrie en dat van Landbouw ontbonden is en in plaats daarvan een ministerie van Economische Zaken is gesticht met twee onder-staatssecretarissen, een voor landbouw en een voor handel en industrie. Voorts zijn bij decreet een onder-staatssecretaris van Sociale Voorzorg en een van Onderwijs gevormd.
In een ander communiqué wordt medegedeeld, dat de minister van Justitie, dr. Manuel Rodrigues, de minister van Financiën, Olivares Salazar, de minister van Onderwijs, dr. Carneiro Pacheco, de minister voor Handel en Industrie, Costa Leite, en de minister van Landbouw, dr. Rafael Duque, van hun functies ontheven zijn. Duque wordt benoemd tot minister van Economische Zaken, Costa Leite krijgt de functie van minister van Financiën, welke tot dusver berustte bij den minister-president. Voorts werden benoemd tot minister van Justitie dr. Vaz Serra, tot minister van Onderwijs dr. Mario Figueredo alsmede vele onder-staatssecretarissen bij de departementen.
(Nieuwe Rotterd. Crt.)

E. **NEDERLAND. — Zetelverplaatsing N.V. —**
Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende bijzondere maatregelen op economisch gebied.
Hierin wordt o.a. het volgende bepaald:
Artikel 1.
(1) De wet van 26 April 1940, houdende bijzondere voorzieningen met betrekking tot de in gebiedsdeelen van het Koninkrijk der Nederlanden gevestigde naamlooze vennootschappen en andere rechtspersonen, alsmede met betrekking tot zeeschepen, die gerechtigd zijn tot het voeren van de Nederlandsche vlag (Stbl. no. 200), treedt buiten werking.
(2) Verplaatsingen van den zetel, die op grond van de in lid 1 genoemde wet vóór het in kracht treden van deze verordening hebben plaats gehad, moeten vóór 15 September 1940 bij den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart worden opgegeven. Hij, die aan zulk een verplaatsing van den zetel in overwegende mate heeft medegewerkt, is verplicht de opgave te doen of te laten doen. (Verordeningenblad No. 23, 29 Aug. '40)
(Vorig bericht 4165)

F. **NEDERLAND. — Loonen en salarissen mogen niet verlaagd worden. —**
's-Gravenhage, 29 Aug. — In het heden verschenen Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het verbod van verlaging van loonen en salarissen.
Hierin wordt het volgende bepaald:
Verlaging van de ten aanzien van de arbeidsverhoudingen in landbouw-, industrie- en handelsbedrijven, alsmede in de vrije beroepen geldende loonen en salarissen is zonder vergunning verboden.
Geen toestemming is noodig, wanneer bij een collectieve arbeidsovereenkomst de desbetreffende partijen, in andere gevallen de partijen bij een arbeidsovereenkomst het over de verlaging eens zijn.
Onder geldende loonen en salarissen worden de voor een bepaald werk werkelijk uitbetaalde tijd- en stukloonen, alsmede salarissen, met inbegrip van regelmatig terugkeerende toeslagen en andere vergoedingen, verstaan.
De voor de uitvoering van deze verordening noodige voorschriften worden door den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken uitgevaardigd en in de Nederlandsche Staatscourant bekendgemaakt.
Deze voorschriften mogen strafbedreigingen bevatten.
Deze verordening treedt onmiddellijk in werking, terwijl tegelijkertijd het besluit van den opperbevelhebber van Land- en Zeemacht van 24 Mei (Staatsblad no. O. 800) buiten werking treedt.
(Verordeningenblad No. 23, 29 Aug. 1940)

G. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Leipziger najaarsmesse. - Nederlandsche collectieve tentoonstelling. —**
Uit Leipzig wordt aan „De Tijd" gemeld:
Het is belangwekkend na te gaan, wat door de vele aan de Leipziger Messe, die op 25 Aug. is geopend, deelnemende buitenlandsche staten ten behoeve van de algemeene handelspropaganda is verricht. Aan het hoofd staan Italië en de Sovjet-Unie. Eerstgenoemd land heeft zijn inzending — vergeleken met vroeger — aanzienlijk uitgebreid en geeft een vrijwel volledig overzicht van de geheele productie. De chemische-, kunstzijde-, wol- en papierindustrieën zijn uitstekend vertegenwoordigd. Verder ziet men o.a. landbouwproducten, glas- en aardewerk, schrijf- en rekenmachines, radio-apparaten, muziekinstrumenten, ventilators, naaimachines, gereedschappen, hang- en slijpwerk, autobanden, electrotechnisch materiaal en precisie-werktuigen, benevens modellen van spoorwegmaterieel, motoren, tractors en auto's, installaties voor landbouw en industrie en voor transportinrichtingen. Rusland stelt vooral zijn granen, ertsen, houtsoorten, petroleum, tabak, katoen, vlas en bontsoorten op den voorgrond, aangevuld met verschillende andere grondstoffen en producten. Het is evenals de Italiaansche een expositie van veel beteekenis.
Als derde mogen wij gevoeglijk de Nederlandsche collectieve tentoonstelling noemen, welke is ingericht naar een ontwerp van den Amsterdamschen architect

Limperg en waarmede de Economische Voorlichtingsdienst, in afwijking van de gewoonte, meer speciaal het agrarisch karakter van Nederland in het licht heeft gesteld. (De Tijd)
(Vor. ber. Leipziger Messe 4177)

A. **HONGARIJE. — Roemenië staat Noord-Zevenburgen, Cluj en de drie Szekler-comitaten af. —**
Het D.N.B. meldt op 31 Augustus uit Weenen:
De tusschen de ministers van Buitenlandsche Zaken van de mogendheden van de spil (Von Ribbentrop en graaf Ciano) aan den eenen kant en de gevolmachtigde vertegenwoordigers van Roemenië en Hongarije (Mihail Manoilescu en graaf Csaky) aan den anderen kant gevoerde besprekingen, zijn gisteren om 15 uur in de gouden zaal van het Belvedere-paleis te Weenen geëindigd met een arbitrale uitspraak van de mogendheden van de spil.
De scheidsrechterlijke uitspraak werd gegeven op verlangen van de Hongaarsche en de Roemeensche regeering, toen een succesrijke bilaterale regeling tusschen de rechtstreeks betrokkenen geen kansen bleek te hebben. Bij deze uitspraak krijgt Hongarije een gebiedsuitbreiding van ongeveer 45.000 vierk. km., welke Noord-Zevenburgen, daarbij Klausenburg (Cluj) en de drie Szkler-Komitaten omvat.
In aansluiting op de scheidsrechterlijke uitspraak zijn tusschen de ministers van Buitenlandsche Zaken van de spil eenerzijds en den Roemeenschen minister van Buitenlandsche Zaken anderzijds nota's uitgewisseld, waarin Duitschland en Italië de integriteit en onaantastbaarheid van het Roemeensche staatsgebied waarborgen en de Roemeensche regeering deze garantie aanneemt. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vorig bericht 4348 F.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - „Eén jaar oorlog" in cijfers. —**
Het is thans een jaar geleden, dat in Europa de oorlog uitbrak. Deze verjaardag wordt in Duitschland herdacht met een terugblik op de gebeurtenissen en militaire prestaties in dit eerste oorlogsjaar. Naast de beschouwingen in de pers geven de officieele D.N.B.-statistieken het volgende beeld:
De totale verliezen aan Duitsche zijde hebben in het afgeloopen jaar ongeveer 39.000 dooden bedragen. Er zijn 143.000 gewonden, terwijl 24.000 man worden vermist. Dat deze verliezen verhoudingsgewijze gering zijn moge daaruit blijken, dat de verliezen in de eerste vier maanden van den oorlog van 1914 alleen reeds bij de doorbraak door België naar Noord-Frankrijk 580.000 man bedroegen, waaronder 200.000 dooden of vermisten en bij den grooten slag in Frankrijk in 1918 — die twintig dagen duurde — 974.000 man waaronder 225.000 dooden of vermisten.
De Duitsche marine oogstte grooten roem bij de operaties in Noorwegen, die als uniek voorbeeld kunnen dienen voor de succesvolle strategie van een numeriek in de minderheid zijnde zeemacht. De handelsoorlog der marine is sedert het begin van den oorlog stelselmatig gevoerd, doch heeft zijn hoogtepunt nog geenszins bereikt, daar men verwachten kan, dat er nog meer duikbooten in dienst genomen worden.
Successen ter zee. — De marine en de luchtmacht te zamen hebben van het uitbreken van den oorlog af tot den 31sten Juli 1940 in totaal 4.986.860 br. reg.t. tot zinken gebracht, waarbij geen rekening is gehouden met de successen met mijnen behaald en ook de tonnage van beschadigde vijandelijke oorlogs- en koopvaardijschepen buiten beschouwing gelaten is.
De Duitsche luchtmacht heeft zich dank zij den vooruitzienden blik van den Führer, tot een zelfstandig deel van de weermacht ontwikkeld en zij is niet alleen van beslissenden invloed geweest op de achter ons liggende oorlogsgebeurtenissen, doch zij is thans ook bezig, den laatsten tegenstander, het Britsche eiland, de definitieve nederlaag te brengen.
Het geheele verloop van het eerste oorlogsjaar, aldus besluit deze eerste statistiek, bewijst, dat de uiteindelijke overwinning van Duitschland niet meer ver af kan zijn.
Het luchtwapen. — Een beeld van het Duitsche overwicht in de moderne oorlogvoering geeft ook de volgende opsomming van de successen en verliezen van het Duitsche luchtwapen in het eerste oorlogsjaar.
Duitsche bommenwerpers hebben op rond 220 dagen ruim 3.500 vluchten gemaakt. Zij wierpen in totaal bijna 5 millioen bommen uit met een gezamenlijk gewicht van meer dan 75.000 ton. Meer dan 500 oorlogs- en koopvaardijschepen met een totale tonnage van ruim 2 millioen ton werden door Duitsche bommenwerpers tot zinken gebracht. Beschadigd werden bijna 700 oorlogs- en koopvaardijschepen met een totale tonnage van 3.5 millioen ton.
In den loop van het eerste oorlogsjaar werden vernield: 1.050 Duitsche vliegtuigen in luchtgevechten of door afweergeschut; 3.100 vijandelijke vliegtuigen in luchtgevechten en 3.850 vijandelijke vliegtuigen door afweergeschut of op den beganen grond, zoodat het totale aantal vliegtuigen, door de tegenstanders van Duitschland in dezen oorlog verloren, de 7.000 benadert.
Boven Engeland werden door Duitsche vliegers 155 versperringsballons neergehaald. Het Duitsche luchtdoelgeschut vernietigde ruim 400 vijandelijke pantserwagens, bracht 10 vijandelijke oorlogs- en koopvaardijschepen tot zinken en bracht meer dan 30 schepen zware schade toe. Twee Duitsche jacht-eskaders hebben reeds meer dan 300 vliegtuigen neergehaald, 7 Duitsche vliegers ieder meer dan 20 toestellen. Tien Duitsche verkenningsvliegers hebben aan het eind van dit eerste oorlogsjaar ieder reeds meer dan een millioen kilometer boven vijandelijk gebied gevlogen.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Krijgsverricht. 4343 C.)**

C. **NEDERLAND. — Overheidspersoneel (V.V.O.) bij het N.V.V. - Combinatie van bonden. —**
's-Gravenhage, 31 Aug. — Dezer dagen kwamen, naar van de zijde van A.C.O.P. medegedeeld wordt, vertegenwoordigers van bonden van overheidspersoneel, aangesloten bij de Centrale van Nederlandsch Overheidspersoneel (C.N.O.P.) en het comité ter behartiging van de algemeene belangen van overheidspersoneel (A.C.O.P.), alsmede van de Ned. Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, te 's-Gravenhage in vergadering bijeen ter bespreking van maatregelen, welke kunnen leiden tot een belangrijke concentratie van de genoemde bonden.
Deze bespreking hield verband met de samensmelting van de Nederlandsche Vakcentrale, waarvan de C.N.O.P. deel uitmaakt en het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen (N.V.V.).
De bespreking leidde tot het eenstemmig besluit, om gemeenschappelijk over te gaan tot stichting van één groot verbond van overheidspersoneel op de basis van zes à zeven organisaties met aan het hoofd een kleine topleiding met ruime bevoegdheden.
Deze nieuwe combinatie zal onder den naam van „Verbond van Overheidspersoneel (V.V.O.)" rond 75.000 werknemers in overheids- en semi-overheidsdienst omvatten, welk verbond als zoodanig deel zal uitmaken van het N.V.V. in zijn nieuwe samenstelling.
De voorzitter der vergadering, de heer H. M. Roos, deelde nog mede, dat op den grondslag van het bereikte accoord nieuwe besprekingen zullen volgen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. N. V. V. 4330 B.)**

D. **NEDERLAND. — „De Reformatie" in beslag genomen. —**
Naar „Het Algemeen Handelsblad" verneemt hebben de Duitsche autoriteiten alle bescheiden van het Gereformeerde Weekblad „De Reformatie" onder hoofdredactie van prof. dr. K. Schilder, hoogleeraar aan de Theol. Hoogeschool te Kampen, in beslag genomen, zoodat het blad niet heeft kunnen verschijnen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 4286 D.)**

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Afrika met de voormalige Duitsche bezittingen.

A. **DE VETVOORZIENING VAN NEDERLAND. — Het verbruik van boter en margarine wordt slechts weinig lager dan normaal. - Het belang van de distributie. —**

In het eerste gedeelte van deze beschouwing (zie 4329 A) over de vetvoorziening van Nederland werd er op gewezen, dat vet een van de belangrijkste voedingsmiddelen is en wel in het bijzonder omdat vet een hooge calorie-waarde heeft. Bovendien worden steeds met vetten andere onmisbare stoffen genuttigd. In normale tijden is de voortbrenging van de voornaamste vetbevattende voedingsmiddelen in Nederland grooter dan voor eigen gebruik noodig en worden belangrijke kwantiteiten uitgevoerd. De productie van deze voedingsmiddelen in normale tijden werd in het eerste gedeelte gegeven. Uit onderstaande vergelijking blijkt, dat er dus minder verbruikt wordt dan voortgebracht.

Voortbrenging en verbruik van eenige zuivelartikelen, margarine, vet en olie, in 1938.

In kg. per hoofd der bevolking.

	Productie:	Verbruik:
melk	594.0 (ongeacht bestem.)	± 116.0 (als melk verk.)
boter	11.8	5.0
kaas	14.4	7.7
gecondens. melk	18.0	—
melkpoeder . .	3.3	—
margarine . .	8.2	7.1
spijsvet, volksv. en reuzel . .	—	4.4
sla- en raapolie .	—	1.3

Vet-voorziening

Aan boter, margarine, vet en olie wordt dus in normale tijden 17.8 kg. per hoofd der bevolking gebruikt. Door de zoo juist genomen distributiemaatregelen wordt een verbruik toegestaan van ± 13.0 kg. per hoofd der bevolking, vermeerderd met het nog toegestane verbruik ervan in talrijke producten en in levensmiddelen, die door café's, cafétaria's e.d. verkocht worden. Het verbruik zal, zoolang de zoo juist genomen rantsoeneeringsmaatregel van kracht blijft, slechts een weinig behoeven te dalen en wel in het bijzonder van de beter gesituëerden, die in de meeste gevallen belangrijk meer dan 250 gram boter per hoofd per week gebruikten.

Men zal zich veelal hebben afgevraagd, waarom nu reeds distributie van boter, margarine en vet wordt ingevoerd en of wellicht het toegestane rantsoen een voorlooper is van een veel lager.

Uit de cijfers blijkt, dat er belangrijk meer boter wordt geproduceerd dan verbruikt en dat ook de productie van margarine hooger is dan het verbruik. Er zijn echter 4 belangrijke redenen, waarom het van belang is, dat nu reeds een rantsoen wordt ingesteld, ten einde te verhinderen, dat er meer dan strikt noodzakelijk verbruikt wordt.

1. De positie van het veevoeder is zoodanig, dat het noodzakelijk is het verbruik van krachtvoeder voorloopig te verbieden. Hierdoor zal de melkproductie wel spoedig op een lager peil komen, doch het is verzekerd, dat deze den geheelen winter op een redelijk peil gehandhaafd kan blijven.
2. Zoolang de productie van boter op een bijna normaal peil gehandhaafd kan blijven, moet er een zoo groot mogelijke voorraad in koelhuizen worden opgeslagen.
3. Niet alle boter, die in Nederland geproduceerd wordt, kan hier te lande verbruikt worden. Een gedeelte van de productie zal gereserveerd moeten worden om te kunnen ruilen tegen grondstoffen en producten, die dringend noodig zijn en die uit Europa betrokken kunnen worden.
4. De productie van margarine zal belangrijk moeten dalen, doordat de benoodigde grondstoffen voor het grootste gedeelte niet zullen kunnen worden aangevoerd. Het verbruik van margarine zal daardoor voor een groot gedeelte moeten verschuiven naar verbruik van boter.

Ten einde eenig inzicht te krijgen in de te verwachten daling van de boterproductie dienen onderstaande cijfers van de boterproductie gedurende den vorigen oorlog.

Productie in mill. kg. van gecontr. en ongecontr. boter in de jaren 1914—1918

	1914	'15	'16	'17	'18
boter (gecontr. en ongecontr.)	72	73	74	63	46

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat de boterproductie in 1918 ruim 37 pct. lager was dan in 1916.

Ten einde een eventueel vet-tekort aan te vullen, is kaasgebruik aan te bevelen, terwijl Nederland bovendien veel gecondenseerde melk en melkpoeder produceert, welke in normale tijden voor het grootste gedeelte worden uitgevoerd. Voor de vetvoorziening van Nederland zijn ongetwijfeld de hierboven behandelde voedingsmiddelen het belangrijkst, hiernaast worden echter door het verbruik van vleesch en rauw vet groote hoeveelheden vet geconsumeerd.

In de laatste jaren is het vleesch, dat hier te lande wordt geconsumeerd, vrijwel geheel van Nederlandschen oorsprong.

Het verbruik van de diverse soorten vleesch vindt men in onderstaande tabel.

Vleeschverbruik per hoofd der bevolking in kg. per jaar.

	1938	1939
rundvleesch	14.2	16.7
varkensvleesch	18.6	19.6
paardenvleesch, schapenvleesch en geitenvleesch	2.0	2.2
totaal .	34.8	38.5

Bovendien werd door het Departement van Sociale Zaken aan blikvleesch in 1938 8.7 millioen kg. en in 1939 6.6 millioen kg. gedistribueerd. Dit is per hoofd der bevolking in 1938 1 kg. en in 1939 0.75 kg.

Berekend is, dat door het eten van vleesch (incl. rauw vet) ongeveer 75 millioen kg. vet wordt geconsumeerd. Dit is ± 8.7 kg. per hoofd der bevolking. Het is dan ook van het allergrootste belang, dat het vleeschverbruik op een zoo hoog mogelijk peil wordt gehandhaafd. Het is een uitstekende maatregel, dat groote hoeveelheden vet vleesch, die door de gedeeltelijke afslachting van den veestapel vrijkomen, zullen worden ingeblikt. Door intensieve verzameling van etensresten kunnen belangrijke hoeveelheden veevoeder ter beschikking komen. Ten slotte is het nog mogelijk om de beenderen, alvorens zij naar de fabrieken worden gezonden om te dienen als grondstof voor de fabricage van lijm, beenderenmeel enz., af te koken, daar op deze wijze nog zeer goed vet voor consumptie wordt verkregen.

De vetvoorziening van Nederland brengt talrijke, waaronder ingewikkelde, problemen met zich mede. Het snelle doelmatige ingrijpen van de overheid wekt het vertrouwen, dat de voorziening op een redelijk peil gehandhaafd zal kunnen blijven.

(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht 4329 A)**

B. **NEDERLAND. — Collegegelden. —**

's-Gravenhage, 29 Aug. — Het verordeningenblad van heden bevat een besluit van den secretaris-generaal van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, waarbij de collegegelden aan de rijksuniversiteiten en de Technische Hoogeschool te Delft van *f* 300 tot *f* 325 per jaar worden verhoogd.

Studeeren uit één gezin twee of meer kinderen, dan geldt een afzonderlijke regeling.

Voorts wordt de mogelijkheid geschapen, dat vrijstelling van betaling wordt genoten door hem, die gedurende ten minste drie en ten hoogste vijf achtereenvolgende studiejaren collegegeld heeft betaald.

(Verordeningenblad No. 23, 29 Augustus 1940)

A. **EEN JAAR EUROPEESCHE OORLOG. — Recapitulatie. —**

1939. — Drie weken voorgeschiedenis.

21 Aug. Duitschland en Sovjet-Rusland sluiten een niet-aanvalspact.

22 Aug. De Engelsche regeering handhaaft haar belofte tot bijstand aan Polen.

23 Aug. De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, teekent te Moskou het pact met Rusland. Bijeenkomst der Oslo-staten te Brussel.

24 Aug. Forster benoemd tot staatshoofd van Danzig. Boodschap van president Roosevelt aan den Koning van Italië.

25 Aug. Engeland teekent een bijstandsverdrag met Polen. Fransch-Engelsch-Russische besprekingen afgebroken.

27 Aug. Briefwisseling tusschen Hitler en Daladier met negatief resultaat.

28 Aug. Mobilisatie in België.

29 Aug. Nederland en België bieden hun goede diensten voor het handhaven van den vrede aan bij Frankrijk, Engeland, Polen, Italië en Duitschland.

30 Aug. Duitschland maakt voor het laatst zijn definitieve eischen aan Polen bekend.

1 Sept. Danzig wordt bij het Duitsche rijk ingelijfd. Duitsche troepen overschrijden de Poolsche grens. Chamberlain verklaart in het Lagerhuis, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Engeland en Duitschland zullen worden verbroken, tenzij de Duitsche troepen uit Polen worden teruggetrokken.

2 Sept. Italië stelt een vijfmogendhedenconferentie voor.

Begin van den Europeeschen oorlog.

3 Sept. Engeland en Frankrijk richten een ultimatum aan Duitschland, na afloop waarvan beide landen zich als in oorlog met Duitschland beschouwen. Australië en Nieuw-Zeeland verklaren Duitschland den oorlog. Oorlogskabinet in Engeland gevormd. Het Engelsche passagiersschip „Athenia" tot zinken gebracht.

6 Sept. Krakau ingenomen door de Duitsche troepen. De Poolsche regeering verplaatst haar zetel naar Lublin.

7 Sept. De Poolsche bezetting van de Westerplatte bij Danzig geeft zich over. Irak en Egypte verbreken hun betrekkingen met Duitschland.

8 Sept. De Nederlandsche mijnenveger „Willem van Ewijck" bij West Terschelling op een mijn geloopen en gezonken; 30 dooden.

9 Sept. Canada verklaart Duitschland den oorlog.

10 Sept. De Duitschers bezetten in Polen de stad Lodz.

11 Sept. Duitschland begint een tegenblokkade tegen Engeland.

12 Sept. Britsche troepen in Frankrijk geland.

14 Sept. Gdynia door de Duitschers bezet.

17 Sept. Russische troepen trekken Polen binnen. De Poolsche regeering vlucht naar de Roemeensche grens. Het Engelsche vliegtuigmoederschip „Courageous" door een duikboot getorpedeerd.

18 Sept. Ontmoeting van Duitsche en Russische troepen in Brest Litowsk.

22 Sept. De demarcatielijn in Polen tusschen Duitschland en Rusland wordt vastgesteld.

27 Sept. Warschau geeft zich over.

28 Sept. Duitsche troepen trekken Warschau binnen.

29 Sept. Duitschland en Rusland regelen de verdeeling van Polen. Rusland en Estland sluiten een defensief verbond. Rusland krijgt vlootbases en luchthavens in Estland.

30 Sept. De Poolsche president Moscicki afgetreden. Uitgeweken Polen vormen te Parijs een nieuwe regeering, aan het hoofd waarvan Sikorski staat.

1 Oct. Laatste Poolsche verzet geëindigd door de overgave van het garnizoen op het eiland Hela ten noorden van Danzig.

3 Oct. De Pan-Amerikaansche conferentie te Panama besluit tot instelling van een veiligheidszône.

5 Oct. Rusland sluit een niet-aanvalsverdrag met Letland en krijgt militaire bases in dit land.

6 Oct. Hitler doet in een rede in den Rijksdag opnieuw een vredesaanbod aan Engeland en Frankrijk.

7 Oct. Rusland verzoekt Finland een onderhandelaar naar Moskou te zenden. Militaire maatregelen in Finland.

11 Oct. Verdrag tusschen Rusland en Litauen tot stand gekomen. Wilna komt aan Litauen terug.

12 Oct. Chamberlain antwoordt Hitler in het Lagerhuis en wijst het Duitsche vredesaanbod van de hand.

14 Oct. Het Britsche slagschip „Royal Oak" door een Duitsche duikboot tot zinken gebracht.

19 Oct. Engeland, Frankrijk en Turkije sluiten een verdrag van wederzijdschen bijstand.

4 Nov. Roosevelt verklaart alle wateren ten noorden van Spanje tot Engeland en rondom de Engelsche eilanden tot verboden gebied voor Amerikaansche schepen.

7 Nov. België en Nederland doen een vredesstap bij de staatshoofden van Duitschland, Frankrijk en Engeland.

8 Nov. Mislukte aanslag in de Bürgerbräukeller te München op Hitler, die reeds was vertrokken.

26 Nov. Incidenten aan de Finsch-Russische grens. De Engelsche hulpkruiser „Rawalpindi" door de „Deutschland" tot zinken gebracht.

28 Nov. Rusland zegt het non-agressieverdrag met Finland op.

29 Nov. Rusland verbreekt de diplomatieke betrekkingen met Finland.

30 Nov. Russische troepen overschrijden de Finsche grens.

2 Dec. Rusland erkent de Finsche volksregeering-Kuusinen.

14 Dec. De Volkenbondsvergadering sluit Rusland uit.

15 Dec. De Russen trekken in Noord-Finland op naar het Westen.

17 Dec. De „Admiral Spee" door de eigen bemanning tot zinken gebracht.

1940. —

4 Jan. Göring wordt opperste leider der oorlogseconomie in Duitschland.

5 Jan. De Britsche minister van Oorlog, Hore Belisha, afgetreden en vervangen door Oliver Stanley.

29 Jan. Duitsche vliegtuigen doen op groote schaal aanvallen op Britsche schepen.

11 Febr. De Russen dringen de Mannerheimlinie binnen.

16 Febr. Engelsche torpedojagers bevrijden binnen de Noorsche territoriale wateren 299 Britsche zeelieden, die zich op het Duitsche schip „Altmark" als krijgsgevangenen bevonden.

26 Febr. De Amerikaansche afgezant Sumner Welles confereert met Mussolini.

1 Maart. De Russen dringen Viborg binnen.

2 Maart. Sumner Welles bij Hitler.

7 Maart. Sumner Welles confereert te Parijs.

11 Maart. Sumner Welles in Londen.

12 Maart. Rusland en Finland sluiten vrede.

16 Maart. Sumner Welles is opnieuw te Rome.

18 Maart. Hitler en Mussolini hebben in een trein te Brennero een conferentie.

21 Maart. Een kabinet-Reynaud in Frankrijk gevormd.

31 Maart. Rusland vormt een Karelisch-Finsche Sovjetrepubliek.

3 April. Winston Churchill wordt tot oppersten chef van de Britsche defensie benoemd.

9 April. Duitsche troepen naar Denemarken en Noorwegen, Geallieerden deelen mede Noorwegen in zijn verzet te zullen steunen. Koning Haakon van Noorwegen verklaart zich solidair met de geallieer-

den. Duitsche militaire operaties in Noorwegen, waar later een geallieerd expeditieleger landt.
4 Mei. Wapenstilstand tusschen Noren en Duitschers. Geallieerde expeditieleger keert terug.
10 Mei. Duitsche troepen rukken Nederland, België en Luxemburg binnen. Chamberlain als premier door Churchill vervangen.
14 Mei. Capitulatie van Nederland.
19 Mei. Eupen en Malmedy bij Duitschland ingelijfd.
19 Mei. Rijksminister dr. Seyss-Inquart tot rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden benoemd.
20 Mei. Gamelin als Fransch opperbevelhebber door Weygand vervangen.
28 Mei. Koning Leopold staakt den strijd. Duitschers rukken snel in Frankrijk op.
4 Juni. Churchill legt in het Lagerhuis een verklaring af over het terugtrekken van Fransche en Engelsche troepen, die bij Duinkerken waren ingesloten. Duinkerken in Duitsche handen.
9 Juni. Noorwegen staakt den strijd. Definitieve bezetting van Narvik door de Duitschers.
14 Juni. Parijs in handen der Duitschers. Spaansch expeditiecorps bezet Tanger.
15 Juni. Reynaud doet een beroep op Roosevelt om Frankrijk te helpen. Russische troepen bezetten Litauen, Estland en Letland.
17 Juni. Kabinet-Reynaud afgetreden en vervangen door Pétain. Deze vraagt wapenstilstand aan Duitschland.
18 Juni. Ontmoeting van Mussolini en Hitler te München.
20 Juni. Frankrijk verzoekt Italië om een wapenstilstand.
21 Juni. Hitler ontvangt in het Bosch van Compiègne de Fransche onderhandelaars.
22 Juni. De Fransch-Duitsche wapenstilstand onderteekend.
24 Juni. Het wapenstilstandsverdrag tusschen Frankrijk en Italië onderteekend.
25 Juni. De veldtocht in Frankrijk geëindigd.
27 Juni. Rusland eischt Bessarabië van Roemenië.
29 Juni. Maarschalk Balbo gesneuveld tijdens een luchtgevecht.
4 Juli. Engeland valt Fransche vlooteenheden aan.
7 Juli. De zetel der Fransche regeering te Vichy gevestigd.
19 Juli. Hitler doet in den Rijksdag een laatste beroep op Engeland om den oorlog te staken.
22 Juli. In een radiorede verwerpt Lord Halifax het aanbod van Hitler.
21 en 22 Juli. Litauen, Letland en Estland verklaren zich tot Sovjetrepublieken.
26 Juli. Bulgaarsche en Roemeensche ministers van Buitenlandsche Zaken te Berchtesgaden.
1 Aug. Molotof getuigt van de vriendschappelijke Duitsch-Russische betrekkingen.
2 Aug. Bessarabië en Noord-Boekowina met de Sovjet-Unie vereenigd.
7 Aug. Josef Bürckel en Robert Wagner tot leiders van het burgerlijk bestuur in Elzas-Lotharingen benoemd.
10 Aug. Tusschen Roemenië en Bulgarije is overeenstemming bereikt over de Dobroedsja-kwestie. Britsche troepen trekken zich uit China terug.
16 Aug. Massale Duitsche luchtaanval op Londen.
17 Aug. Duitschland kondigt de totale blokkade der Britsche eilanden af.
19 Aug. De Engelschen hebben Somaliland ontruimd, dat geheel door de Italianen is veroverd.
20 Aug. Italië kondigt de totale blokkade der Britsche eilanden af.
25 Aug. De Roemeensch-Hongaarsche onderhandelingen afgebroken.
27 Aug. Van 1 tot 26 Aug. zijn 1055 Engelsche vliegtuigen neergeschoten tegen 271 Duitsche.
29 Aug. In Weenen worden besprekingen gevoerd tusschen de Roemeensche en Hongaarsche ministers van Buitenlandsche Zaken met Von Ribbentrop en Ciano.
31 Aug. Roemenië staat Noord-Zevenburgen, Cuj en de drie Szekler-comitaten aan Hongarije af.
(Het Volk) **(Vor. ber. Oostelijk front 3978; Westelijk front 4194; Groot-Duitschland 4343 C; Italië 4342 B)**

A. **BRETAGNE. — Bretonsche raad wenscht onafhankelijken staat. —**
Genève, 26 Juli (Stefani) — Uit Parijs wordt gemeld, dat het bestuur van den Bretonschen Nationalen Raad heeft besloten, dat Bretagne op het geschikte oogenblik een onafhankelijke staat zal worden.
(Alg. Handelsblad)

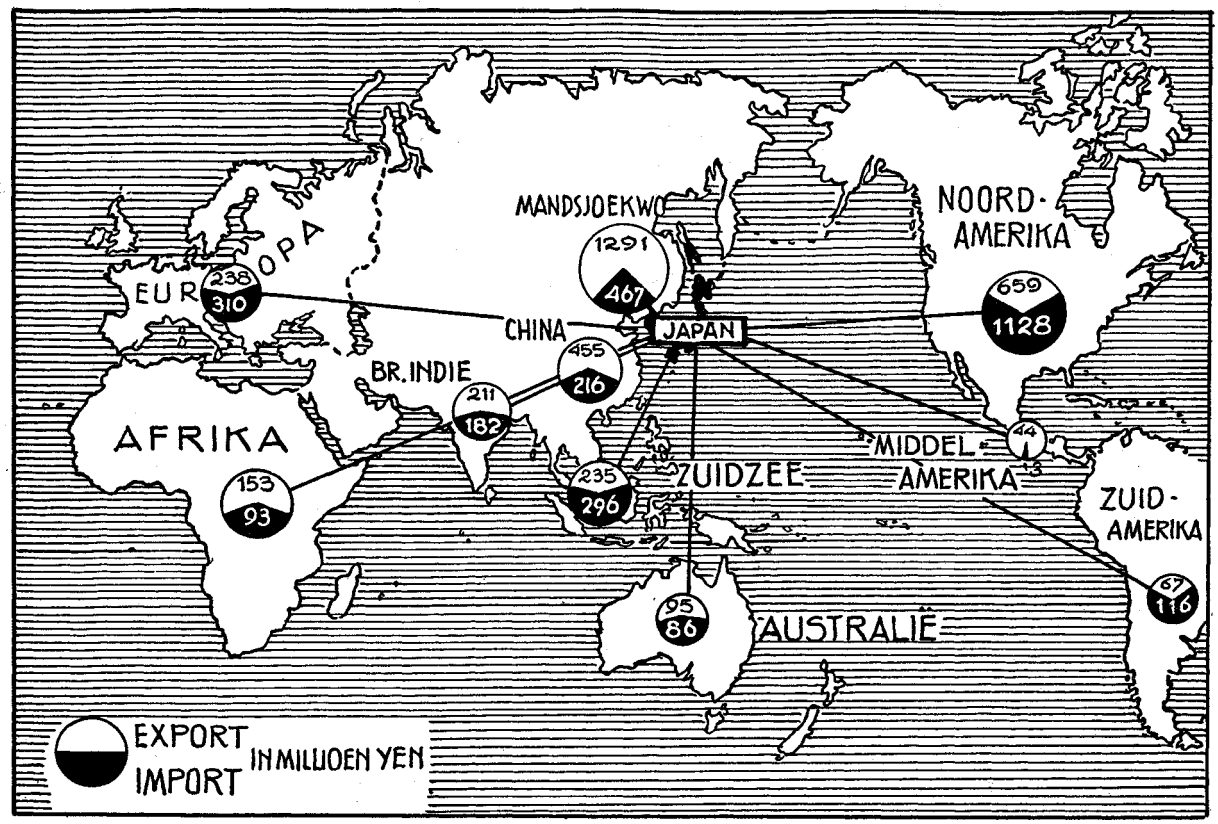
B. **STAAL. — Wereldproductie 1929—1939. —**
Hieronder laten wij een opgave volgen van de staalproductie der wereld sedert 1929, verdeeld over de verschillende landen.

Wereldproductie van stalen staven en blokken.
(duizenden bruto ton)

	1939	1937	1932	1929
Ver. Staten	47.533	51.526	13.681	56.433
Canada	1.300	1.352	335	1.391
Groot-Brittannië	13.500	19.984	5.261	9.636
Frankrijk	8.400	7.793	5.550	9.544
België	3.000	3.801	2.745	4.066
Luxemburg	1.800	2.470	1.925	2.659
Italië	2.350	2.054	1.369	2.109
Spanje	500	100	525	985
Zweden	1.100	1.088	520	683
Duitschland	*24.000	19.531	5.678	15.986
Oostenrijk	——	640	201	622
Tsjecho-Slowakije	1.250	2.281	662	2.103
Polen	1.600	1.420	542	1.355
Hongarije	750	654	177	505
Rusland	18.500	17.493	5.900	4.828
Japan **	6.300	5.718	2.300	2.249
Britsch-Indië	1.000	895	570	575
Australië	1.200	1.074	221	460
Saar	§§	§§	1.440	2.174
Diverse landen	900	900	300	400
Totaal wereld	134.983	140.774	49.902	118.763

* Incl. Oostenrijksche productie. ** Incl. Mandsjoekwo en Korea. §§ In Duitschland inbegrepen.
(Telegraaf) **(Vor. ber. IJzer en Staal 3666 D)**

A. JAPAN. — Import en Export 1939. —

(Ontleend aan de Telegraaf - East Asiatic Economic News)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 1939, 4103 C)

B. NEDERLAND. — Oorlogsmolestcredieten voor bedrijven. —

's-Gravenhage, 29 Augustus. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van de Secretarissen-Generaal van de Departementen van Financiën en van Justitie betreffende oorlogsmolestcredieten voor bedrijven. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:

Artikel 1. Onder „oorlogsmolestcredieten" worden door dit besluit verstaan credieten, welke aan door oorlogsmolest getroffen bedrijven voor rekening en risico van het Rijk worden verstrekt. Zij hebben ten doel de bedrijven weder op gang te brengen.

Artikel 2. De verstrekking van oorlogsmolestcredieten geschiedt door stichtingen, welke uitsluitend of mede ten doel hebben zoodanige credieten te verstrekken.

Van Rijkswege kunnen aan deze stichtingen tot dit doel voorschotten worden verleend.

De verliezen, op de credieten geleden, worden, voor zoover zij niet uit de eigen inkomsten der stichtingen kunnen worden gedekt, gebracht ten laste van het „Herstelfonds 1940".

(Verordeningenblad No. 23, 29 Augustus '40)

C. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Grieven tegen Engeland. —

Genève, 28 Aug. (D. N.B.) — Naar uit Vichy wordt gemeld, zijn aan de Fransche diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland instructies gezonden over de houding van de regeering-Pétain tegenover Engeland.

De houding tegenover Engeland, zoo verklaart men in bevoegde Fransche kringen, is voor de Fransche regeering geen vraag van opportuniteit, maar wordt ingegeven door een aantal ernstige grieven, waartoe de volgende vijandige handelingen van Engeland jegens Frankrijk aanleiding geven.

1. Het onderhouden van officieele betrekkingen met de vluchtelingen-regeering de Gaulle;
2. de intriges van de Britsche consuls in de overzeesche bezittingen en hun pogingen opstand te verwekken;
3. het vliegen boven Fransch gebied, in het bijzonder boven koloniaal gebied, zonder dat de bijzondere noodzaak voor militaire operaties bestaat;
4. het onwettig vasthouden van Fransche onderdanen, troepen en schepen;
5. het afkondigen van de volledige blokkade tegen de Fransche burgerbevolking, ondanks alle door Frankrijk en Duitschland gegeven verzekeringen;
6. de aanvallen van de officieele Engelsche propaganda op de regeering-Pétain. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht 4346 G)

D. NEDERLAND. — Autoverkeer des nachts van 10 tot 4 uur verboden. - Bepaalde uitzonderingen. - Betreden van het strand 's nachts verboden. —

Op order van den Duitschen militairen bevelhebber in Nederland en op bevel van den rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, wordt het volgende bepaald:

1) Van 27 Augustus 1940 af moet tot nadere aankondiging tusschen 22.00 en 4.00 uur alle verkeer van Nederlandsche auto's worden stopgezet.

Onbeperkt wat den tijd betreft, is het autoverkeer toegelaten voor auto's:

a. Van de Duitsche weermacht, van de Waffen-S.S. en van de Duitsche politie, van de bureaux van den Rijkscommissaris, van den douanedienst, van de „Technische Nothilfe" en van de Rijksduitsche bu-

reaux met officieele Duitsche onderscheidingsteekenen.
b. Van de Nederlandsche politie en brandweer, van den ambtelijken luchtbeschermingsdienst, evenals van ambulance-auto's, kraanwagens, auto's van artsen en vroedvrouwen bij de uitoefening van den desbetreffenden dienst.
c. Taxi's, voor zoover zij rijden voor artsen, vroedvrouwen of zieken.
Het in strijd handelen met deze bepaling leidt tot dwangmaatregelen van de zijde der politie en tot inbeslagneming van het voertuig.
Betreden van het strand 's nachts verboden.
2) Van 27 Augustus 1940 af is het betreden van het strand in geheel Nederland tusschen het invallen van de duisternis en het aanbreken van den dag tot nadere aankondiging verboden.
De Duitsche kustwacht heeft hiertoe bijzondere aanwijzingen van den Duitschen militairen bevelhebber ontvangen.

w.g. Rauter, S.S.-Brigadeführer

A. **PAPIER UIT AARDAPPELLOOF (Solanum tuberosum). —**
In Duitschland heeft men den laatsten tijd proeven genomen met de vervaardiging van papier uit aardappelloof (solanum tuberosum). Dezer dagen kon men lezen, dat reeds een tijdschrift uit deze nieuwe grondstof vervaardigd was en nu komt de „Frankfurter Zeitung" uit met een bijblad van formidabele afmetingen, dat blijkens een redactioneele mededeeling eveneens uit aardappelplanten, die vroeger naar de mestvaalt verhuisden of verbrand werden, gemaakt is. Het kunstdrukpapier onderscheidt zich in niets van dat wat uit andere grondstoffen samengesteld is.
De proeven met de verwerking van plantenafval verkeeren nog in een beginstadium en van een massaproductie van papier uit aardappelloof is nog geen sprake. Technici en geleerden werken nauw samen om de verschillende vraagstukken, die hiermede samenhangen, uit den weg te ruimen. (Telegraaf)

B. **CHINA. — Conflict met Japan. - Japan's onderhandelingen met Wang Tsjing-wei geëindigd. —**
Te Nanking, aldus het D.N.B. uit Shanghai, is officieel mededeeling gedaan van de beëindiging van de onderhandelingen tusschen Wang Tsjing-wei en generaal Abe, welke twee maanden geduurd hebben.
De onderhandelingen liepen over het ontwerp van een verdrag tusschen de regeering-Wang Tsjing-wei en de Japansche regeering, dat in hoofdzaak voorziet in betrekkingen van goede nabuurschap en economische samenwerking. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Wang Tsing-wei 4215 A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — De dienstplicht. - Voornaamste bepalingen. —**
Washington, 29 Aug. (D. N. B.) — De door den Senaat der V. S. aangenomen wet op den militairen dienstplicht behelst in haar tegenwoordigen vorm het volgende:
1. De registratie van alle mannelijke personen, met inbegrip van de in de Vereenigde Staten wonende vreemdelingen, tusschen 21 en 31 jaar.
2. Den dienstplicht van alle hieronder vallende Amerikaansche burgers of genaturaliseerde vreemdelingen, waarbij de keuze door loting geschiedt.
3. Een maximale sterkte van het leger der Vereenigde Staten in vredestijd van 900.000 man, die niet buiten het Westelijk halfrond gebruikt mogen worden, behalve in de bezittingen der Vereenigde Staten, waaronder de Philippijnen.
4. Opleiding van een jaar van alle opgeroepenen.
5. Bezoldiging volgens het gewone soldijstelsel.
6. Opneming van de geoefenden in de tienjarige legerreserve.
Uitgezonderd zijn personen, die niet voor den dienst geschikt zijn, alsmede geestelijken. Teruggezonden kunnen worden vaders van huisgezinnen, alsmede personen, wier werkkring in het belang is van de volksgezondheid of van de nationale veiligheid, onder wie werklieden in de bewapeningsindustrie. Zij, die om godsdienstige redenen den militairen dienst weigeren, moeten zich voor andere openbare dienstverrichtingen aanmelden. De wet loopt, zoo zij niet verlengd wordt, tot 15 Mei 1945 en staat den president o.a. toe fabrieken, welke voor het leger van belang zijn en met de eigenaren waarvan het ministerie van Oorlog het niet eens wordt, in beslag te nemen. Op dienstweigeren staat een maximum straf van vijf jaren gevangenis en 10.000 dollar boete. (Het Vaderland)
(Vorig bericht 4328 A)

D. **ZUID-AFRIKA. — Verhooging der oorlogsuitgaven van £ 32 tot £ 46 millioen. —**
Londen, 28 Aug. (D.N.B.) — In het parlement der Unie van Zuid-Afrika heeft de minister van Financiën een aanvullende oorlogsbegrooting ingediend, waardoor, naar de radio-omroep meldt, de oorlogsuitgaven der Unie worden verhoogd van 32 millioen tot 46 millioen pond sterling. Van dat bedrag moet 23 millioen door leeningen gedekt worden, terwijl men de rest wil verkrijgen door aanzienlijke verhooging der belastingen. Zoo zal de oorlogswinstbelasting voor het mijnbedrijf van 9 op 11% worden gebracht. (Haagsche Courant)

E. **NEDERLAND. — Zorg voor de oorlogsinvaliden.**
Onder leiding van den wnd. Secretaris-Generaal, waarnemend Hoofd van het Departement van Sociale Zaken, en met inschakeling van den militair-geneeskundigen dienst, het Staatstoezicht op de volksgezondheid en de Vereeniging tot bevordering van den arbeid voor Onvolwaardige Arbeidskrachten (A.V.O.) is thans, in aansluiting op een inleidende vergadering in Juni, een aanvang gemaakt met de uitvoering van de toen beraamde plannen ten behoeve van de oorlogsinvaliden.
Deze plannen hebben ten doel het bevorderen van een zoo groot mogelijk herstel van de maatschappelijke geschiktheid van hen, die door oorlogsgeweld zijn getroffen — militairen en burgers —, en het verleenen van bijstand om een, bij hun nog behouden gebleven arbeidsgeschiktheid, passende plaats in het arbeidsproces te vinden. (Telegraaf)

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Rede van dr. Göbbels. - Engelands hoop op „Generaal Honger" faalt. —**
Het D.N.B. meldt uit Kattowitz:
Op 1 September is rijksminister dr. Göbbels te Kattowitz aangekomen, waar hij des middags het woord heeft gevoerd op een groote demonstratie, gehouden in verband met het feit, dat Oostelijk Opper-Silezië een jaar geleden werd bevrijd.
Spr. herinnerde aan den Poolschen veldtocht en de volkomen mislukking van Engelands plan. Door het verslaan van Polen was de uitslag van den oorlog reeds beslist, want niemand heeft er meer aan kunnen twijfelen, dat Duitschland in dezen één-front-oorlog overwinnaar zou worden. Hitler heeft in October nog eens de vredeshand uitgestoken. Wat zou Frankrijk gedaan hebben, vraagt Göbbels, wanneer het toen geweten had wat later zou volgen? Ook na de nederlaag van Frankrijk heeft de Führer wederom een beroep op het gezonde verstand van Engeland gedaan.
Thans heeft Engeland het lot getroffen, dat het Duitschland toegedacht had: geblokkeerd en omsingeld is de Churchill-plutocratie thans de laatste vijand. Zij wil en kan de wereld niet begrijpen. Om aan het bewind te blijven, heeft zij de onrust in Europa noodig. Zij heeft den oorlog noodig om haar aandeelen rente te doen dragen. Zij is de politieke, economische en cultureele reactie in haar zuiversten vorm.
Sterker dan ooit staat het Duitsche volk in dezen strijd. Duitschland, aldus spreker, bezit het dapperste en best uitgeruste leger, het is volkomen immuun voor de blokkade geworden en wat de voedselvoorziening betreft zoo veilig, dat de hoop van Engeland op „generaal Honger" onder alle omstandigheden tot mislukking gedoemd is. Maar ook tegen het meest typische Engelsche wapen, de leugencampagne, was Duitschland tevoren gewapend. Ook overal elders in de wereld heeft de zakelijke waarheidsgetrouwe Duitsche berichtgeving het van de Engelsche leugenberichten gewonnen.
Het uur van de gerechtigheid nadert snel. Engeland moet uit de ontwikkeling van de laatste jaren reeds tot de erkenning zijn gekomen, dat de Führer steeds dan pleegt aan te vallen, wanneer het goede moment gekomen is. In den laatsten tijd wekken vele Engelsche stemmen den indruk, alsof men in

Londen in het geheel niet meer wachten kan. De Duitsche weermacht zal dezen overijverigen heeren het antwoord niet schuldig blijven. De Führer bepaalt het beslissende oogenblik en dat beteekent, dat hij zich op zijn volk verlaten kan. Het vaderland heeft zich achter het soldatenfront geplaatst. In het geheele volk is de stellige zekerheid verankerd, dat de Führer Duitschland naar de overwinning zal leiden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dr. Göbbels 4100)

A. **DR. MARIA MONTESSORI ZEVENTIG JAAR. —** De hoogstaande, vrouwelijke Italiaansche geleerde, Maria Montessori, die op het gebied van kinderopvoeding zulk een groote omwenteling heeft teweeggebracht, vierde op 31 Augustus haar 70sten geboortedag. Vooral ook in Nederland hebben de denkbeelden van mevrouw Montessori een uitgebreide toepassing gevonden.
„Wat het kind spelende leert, leert het met plezier" zou de korte formule kunnen zijn, waarin men de onderwijs-methode van dr. Maria Montessori kan samenvatten. Als men Dickens eens kon binnenvoeren in een moderne Montessori-school, dan zou hij ongetwijfeld weigeren te gelooven, dat dit kinderspeelparadijs werkelijk een „school" genoemd moet worden.
Toch zijn Montessori's vrijheidsidee en haar individualiseering van de onderwijs-methode niet het gevolg van haar medelijden met de schaar in een klas opgesloten kinderen, die de abstract opgediende stof maar hadden te verwerken. Uit haar bemoeiing met het achterlijke kind, dat boven verwachting vatbaar bleek voor al wat het op concrete wijze werd bijgebracht, dus door aanschouwing en betasten, is langzamerhand haar onderwijs-methode gegroeid voor het normale kind.
Maria Montessori werd op den 31sten Augustus van het jaar 1870 geboren in het kleine Italiaansche plaatsje Chiaravalle in de provincie Treviso. Het is begrijpelijk, dat — waar nog thans vooroordeelen bestaan tegen studeerende vrouwen — mevrouw Montessori indertijd veel tegenwerking heeft ondervonden. Zij was de eerste vrouw, die in Italië medicijnen studeerde. Zij promoveerde aan de universiteit van Rome. (De Tijd)

B. **ARGENTINIE. — Kabinetscrisis opgelost. —** De kanselarij van den Argentijnschen president heeft op 1 September in verband met de kabinetsformatie door de radio een mededeeling gedaan, waarin wordt vastgesteld, dat de president heeft geconstateerd, dat een van de oorzaken van de huidige crisis gezien moet worden in het feit, dat de vicepresident niet de noodige vrijheid van handelen voor zijn ambtsbezigheden had. Daarom is besloten, dat de vice-president bij de benoeming van de nieuwe regeering volkomen vrije hand moet hebben, vooral daar hij openlijk verklaard heeft, dat hij de tot dusver gevoerde regeeringspolitiek zal blijven volgen. De president twijfelt er niet aan, dat het geheele land de oprechtheid en loyauteit naar waarde weet te schatten van de mannen, die op dit ernstige oogenblik bereid zullen worden gevonden de regeering op zich te nemen.
Wat zijn eigen persoon betreft, verklaarde president Ortiz, dat hij met groote belangstelling, doch zonder persoonlijk in te grijpen, den gang van zaken volgt.
Volgens de opvatting van kringen te Buenos Aires is dit beroep in het bijzonder gericht tot de radicale partij. (D.N.B.)
Een nader bericht meldt, dat Castillo, de vice-president van de republiek de volgende nieuwe regeering gevormd heeft:
Buitenlandsche Zaken: Roca; Binnenlandsche Zaken: Culacciatti; Financiën: Pinedo; Landbouw: Amadeo y Videla; Justitie en Onderwijs: Rothe; Openbare werken: Oria; Oorlog: generaal Tonazzi; Marine: vice-admiraal Fincati. De nieuwe ministers zullen morgen den eed afleggen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 3143 E.)

C. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — Wederopbouw.** De Frankfurter Zeitung meldt, dat de Duitsche bezettingsautoriteiten bij de organisatorische grondslagen van het herstel in België van het beginsel uitgaan, dat de Belgen het herstel van de oorlogsschade zelf ter hand moeten nemen. Bij de uitvoering van deze taak steunen zij de Belgen zooveel mogelijk. Ten einde een centrale leiding van den wederopbouw te verkrijgen is de heer Verwilghen benoemd tot hoofdcommissaris voor den wederopbouw. Verwilghen bekleedde vroeger een hooge functie in het Belgische ministerie van Arbeid. Daar het land door de Duitsche weermacht bezet is, bestaat niet de noodzakelijkheid voor een afzonderlijke politieke leiding des lands. De ministeries hebben dientengevolge slechts een administratieve taak. De leiding daarvan berust bij de secretarissen-generaal, die vroeger reeds het beheer over de afzonderlijke departementen gevoerd hebben. Een aantal van deze vroegere secretarissen-generaal is gebleven, anderen zijn met de regeering-Pierlot gevlucht. De secretarissen-generaal zijn in alle kwesties van wederopbouw onderworpen aan den hoofdcommissaris voor den wederopbouw. Deze kwesties grijpen zoo sterk in het bestuur in, dat de bevoegdheden van den hoofdcommissaris voor den wederopbouw practisch in alle bestuursaangelegenheden bijna gelijk staan aan die van een ministerpresident.
De voornaamste taak van den commissaris voor den wederopbouw is: de wegneming van de werkloosheid, het herstel van hetgeen door den oorlog beschadigd is en de samenwerking der ministeries bij dezen arbeid.
De werkloosheid is in België nog altijd groot. Men schat het aantal werkloozen op ten minste een millioen. De commissaris poogt voor hen werkgelegenheid te vinden, voornamelijk bij den wederopbouw.
De materieele schade, welke de oorlog in België heeft aangericht is gedeeltelijk aanzienlijk, maar lang niet zoo groot als na den wereldoorlog. In tegenstelling tot toen vindt men thans groote vernielingen alleen aan de betrekkelijk weinige hoofdpunten van verzet. Met den wederopbouw van zwaar vernielde steden gaan natuurlijk groote architectonische en stedebouwkundige vraagstukken gepaard, welke berusten bij den commissaris voor den wederopbouw. (D.N.B.) (De Maasbode) **(Vor. ber. Arbeidsdienst 4349 A)**

D. **ZWEDEN. — Sköld, minister van Defensie, over verdediging. - „Gewapende neutraliteit". —** De Zweedsche minister van Defensie, Sköld, heeft op 29 Augustus te Kristineberg over den stand der Zweedsche verdediging gesproken. Sedert 1938, aldus zeide hij, is de defensie voortdurend versterkt. Van September 1939 tot April 1940 hebben vrijwel alle dienstplichtigen van het landleger een aanvullende opleiding genoten. Tienduizend man zijn als specialisten voor de luchtverdediging opgeleid. In den zomer van dit jaar is de oorlogsorganisatie aanzienlijk uitgebreid door een nieuwe troepenindeeling. Bovendien is er geweldig veel nieuw materiaal gekomen. Al met al kan Zweden's paraatheid tamelijk goed genoemd worden.
De minister sprak verder over de positie van het land in het politieke gebeuren van dezen tijd. Hij kenmerkte die positie als „gewapende neutraliteit".
(N. R. Crt.) **(V. b. Leger 4011 E; Neutraliteit 4242 D)**

E. **TELEVISIE. — Paul Nipkow, uitvinder, overleden. —** Paul Nipkow, de uitvinder van de televisie, is dezer dagen overleden.
Nipkow studeerde wis- en natuurkunde. Hij toonde al vroeg een inventieven geest en construeerde een mechanisch blokstelsel en spoorwegseinen in hun beveiligende functie. Hij heeft zich ook met den bouw van vliegtuigen bezig gehouden en een toestel ontworpen, dat loodrecht zou kunnen stijgen en dalen. Als student van 23 jaren nam hij patent op de vinding van zijn bekende schijf met gaten, die de grondslag zou worden voor het toestel dat het zien in de verte mogelijk maakt. Hij was al lang op het denkbeeld gekomen in het bereik van het zichtbare de verschillen in lichtkracht met behulp van electrischen stroom over willekeurige afstanden te dragen. Dit bracht hem er toe beelden van personen en landschappen als een som van vele punten op te vatten, de genoemde verschillen van zwart tot wit in wisse-

ling van stroomsterkte om te zetten en op de plaats, waar ze ontvangen worden, deze opnieuw in lichtwaarden te herscheppen. Daartoe construeerde hij de aangeduide schijf. Men schreef toen 1884, een tijd waarin radio en film nog toekomstmuziek waren.
Nipkow beschikte toen nog bij verre niet over de middelen der versterkingstechniek, die het opvolgenden onderzoekers mogelijk maakten Nipkow's gedachte in een daad om te zetten.
Nipkow bereikte den leeftijd van 80 jaar.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Televisie 3895 A)**

A. **PARAGUAY. — Een nieuwe grondwet - Algemeen belang boven privaatbelang. —**
Paraguay heeft een nieuwe, door den staatspresident, generaal Estigarribia onderteekende, grondwet gekregen, die, hoewel zij aan een volksstemming wordt onderworpen, onmiddellijk in werking treedt. Als eerste beginsel staat: algemeen belang gaat boven eigen belang. Dienovereenkomstig neemt de staat de contrôle op zich van het nationale economische leven en de arbeidscontracten ter bescherming der arbeiders tegen uitbuiting. Prijswoeker en grondspeculatie worden verboden. Met de sociale gedachte wordt in de nieuwe, op democratische beginselen opgebouwde grondwet, in vèrgaande mate rekening gehouden. Hooge straffen zijn vastgesteld voor opruiïng tot klassenstrijd en klassehaat.
Als raadgevende instantie wordt een staatsraad gevormd, waartoe de rector van de universiteit, twee vertegenwoordigers van den landbouw, een vertegenwoordiger van den handel en een van de industrie, de president van de nationale bank, twee hooge officieren en de aartsbisschop van het land behooren.
Van de parlementaire instellingen blijft alleen de kamer van afgevaardigden bestaan. De staatspresident heeft de hoogste leiding van het bestuur en van de buitenlandsche politiek. Voor het sluiten van verdragen, het afkondigen van den staat van beleg en de mobilisatie is goedkeuring van het huis van afgevaardigden noodig. (N. Rott. Crt).

B. **NEDERLAND. — Arbeidsbeurzen. - Gezondheidsdienst wordt onverwijld ingevoerd. —**
Van officieele zijde wordt medegedeeld:
Bij besluit van het hoofd van het bureau voor Sociale Zaken bij den generaal-commissaris voor Financiën en sociale aangelegenheden wordt thans onverwijld de invoering van een gezondheidsdienst bij de arbeidsbeurzen ter hand genomen. (Alg. Handelsblad)

C. **EGYPTE. — Kabinet Sabry Pasja. - Mutaties. —**
Londen, 2 Sept. (D.N.B.) — Volgens een Reuterbericht uit Cairo is het Egyptische kabinet voor de tweede maal gereconstrueerd. De premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Sabry Pasja, heeft, volgens dit bericht, ook de portefeuille van Binnenlandsche Zaken op zich genomen. Nokrasji Pasja wordt minister van Financiën, terwijl zijn voorganger, Hamid Soliman, als minister zonder portefeuille in het kabinet blijft. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kabinet 4278 D)

D. **CHEMIE. — Chemische bepaling van kiemkracht.**
Gewoonlijk wordt de kiemkracht van zaden door proefzaaisels bepaald. Hiermede gaat uiteraard een zekere tijd gemoeid, wat vooral in die gevallen nadeelen heeft, indien de zaden een jaar en langer moeten liggen voor ze beginnen te kiemen. Intusschen kan dan natuurlijk de kiemkracht van het monster achteruit zijn gegaan.
Volgens mededeelingen in de Augustus-aflevering van „Kosmos" is het mogelijk ook via chemischen weg te komen tot de bepaling van de vitaliteit der zaden. Men begint daartoe met de zaden te laten weeken in water, praepareert vervolgens de kiem er uit en legt deze gedurende 1 à 2 dagen in een 2% natriumselenietoplossing. De levende cellen van de kiem reduceeren het selenium en worden daardoor vitaal gekleurd, terwijl de doode cellen ongekleurd blijven. Met indigokarmijn kleuren zich alleen de doode cellen.
Volgens deze methode werd vastgesteld, dat eerst de cellen van den worteltop afsterven, terwijl de andere deelen van de kiem nog levende cellen bezaten. Zoo wordt het begrijpelijk, dat men nu en dan wortellooze kiemplanten vindt, die gewoonlijk snel afsterven, tenzij zij in staat zijn uit het nog levende weefsel adventiefwortels te regenereeren. (Kosmos)

E. **ZUID-AFRIKA EN DE OORLOG 1940. — Vredesvoorstel van Hertzog herhaald, maar verworpen. —**
Lissabon, 1 Sept. (D. N. B.) — Op 31 Augustus heeft generaal Hertzog, naar uit Kaapstad gemeld wordt, opnieuw een voorstel in de Kamer ingediend tot het onmiddellijk sluiten van vrede met Duitschland en Italië. Bij de stemming spraken zich 65 afgevaardigden vóór het voorstel en nog slechts 83 er tegen uit.
(Op 27 Januari van dit jaar werd de motie van den Zuid-Afrikaanschen oud-premier, waarin o.a. gezegd werd, dat „de tijd gekomen is, om een einde te maken aan den staat van oorlog tegen Duitschland" met 81 tegen 59 stemmen door het parlement afgewezen.) (Telegraaf) **(v. b. Vredesvoorstellen 4113)**

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Dr. Funk, minister van Economische Zaken, opent de Weensche Messe. —**
Weenen, 1 Sept. (D.N.B.) — In de feestzaal van het concertgebouw te Weenen is 1 September de Weensche Herfst-Messe geopend. De aanwezigheid van talrijke leidende persoonlijkheden uit binnen- en buitenland bewijst de beteekenis van Weenen als handelsstad in het Zuid-Oosten van Europa. Na de begroeting door den bedrijfsleider der Messe heeft de rijksminister van Economische Zaken een rede uitgesproken, waarin hij de economie van Duitschland en Italië plaatste tegenover die van Engeland en in het bijzonder aandacht wijdde aan de economische positie van Zuid-Oost Europa. De openingsplechtigheid werd besloten op het terrein van de Messe in het Prater, waar rijksleider Baldur von Schirach in de „Halle der Nationen" den buitenlandschen staten den dank betuigde van het Duitsche Rijk voor hun deelneming aan de Weensche Herfst-Messe. (De Tijd)
(Vor. ber. Dr. Funk 4313 D)

G. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Buna bezet. —**
Ergens in Italië, 1 Sept. (Stefani) — Onze koloniale troepen hebben Buna bezet, een belangrijk karavaancentrum in Kenya, op 90 K.M. afstand van Moyale.
(Haagsche Courant) **(V. b. Recapitulatie 4354 A)**

H. **SPANJE. — Financieele positie - Oorlogsschuld 1¼ milliard goudpeseta's. —**
In een beschouwing in de „Frankf. Zeit." omtrent de financieele positie van Spanje wordt vastgesteld, dat in de periode van den burgeroorlog (1 Juli 1936—1 April 1939) de staatsontvangsten van de nationale regeering P. 3684 mill. en de uitgaven 11.944 mill. hebben bedragen, zoodat er een tekort van 8.26 milliard peseta's ontstond. Dit tekort werd gedekt door 660 mill. banktegoed van den staat en door het opnemen van 7600 mill. credieten bij de banken in de nationale zône. Hiertegenover staat dat de „roode" regeering 23.000 mill. voorschotten heeft moeten opnemen, afgezien van het niet meer nakomen harer financieele verplichtingen en het confiskeeren van particuliere eigendommen. De steun van het buitenland werd ten gunste van de nationale regeering gecrediteerd.
De oorlogsschuld aan Italië beloopt 5 milliard lire. Dit bedrag moet in 25 jaar worden afgelost en wel volgens een schaal, oploopende van 80 tot 300 mill. per jaar en interest oploopende van ¼ tot 4%.
Het grootste gedeelte van de schulden aan Duitschland is door een intensieven goederenexport geduren-

de den oorlog geliquideerd. Voor het resteerende bedrag, naar raming M. 450 mill. zal in de naaste toekomst een regeling worden getroffen.
Bij deze zuivere oorlogskosten komen echter nog de door de Burgos-regeering afgesloten handelscredieten, om de betalingsbalans gedurende den oorlog in evenwicht te houden. Deze waren door de gedwongen afgeleverde deviezen, buitenlandsche effecten en internationaal verhandelde Spaansche fondsen ten deele gedekt of gegarandeerd. De desbetreffende bedragen worden op £ 3.20 mill., Fr. 12 mill. en Esc. 50 mill. berekend. Bij den tegenwoordigen koersstand komt de door den oorlog ontstane, thans nog bestaande buitenlandsche schuld, uit op 1¼ millioen goudpeseta. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Burgeroorlog 4122 A)**

A. **NEDERLAND. — N.S.N.A.P. - De Hakenkruisers.** Naar medegedeeld wordt, heeft zich uit de N.S.N.A.P., leider majoor Kruyt, op initiatief van een aantal hoofdfunctionarissen dier partij, een nieuwe groep gevormd, die den naam heeft aangenomen „N.S.N.A.P.-De Hakenkruisers".
Als leider treedt de heer F. de Mos op. Het orgaan „De Nederlandsche Nationaal-Socialist" zal onder den naam „De Hakenkruisers" verschijnen. (De Tijd)

B. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Maarschalk Pétain richt zich tot de overzeesche bezittingen. —**
Bern, 3 September. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft volgens berichten uit Vichy een boodschap gericht tot de bevolking der Fransche overzeesche bezittingen. In die boodschap wordt gezegd: „Frankrijk heeft den oorlog verloren. Groote beproevingen staan het land nog te wachten. Toch blijft zijn eenheid onwrikbaar en kan zij van geen enkele zijde worden verstoord, welke idealen ook worden voorgespiegeld". Pétain eischt in zijn boodschap voorts onvoorwaardelijke gehoorzaamheid. Eerste plicht van de burgers is de regeering bij haar arbeid te steunen, zonder tegenspraak en zonder bijgedachten.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Pétain 4334 C)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Vijftig torpedojagers aan Engeland afgestaan in ruil voor vloot- en luchtbases. —**
Washington, 3 Sept. (D.N.B.) — Naar officieel verluidt, is tusschen Engeland en de Vereenigde Staten een overeenkomst gesloten, waarbij de Vereenigde Staten talrijke vloot- en luchtbases en Britsche bezittingen in den Atlantischen Oceaan voor 99 jaar pachten en daarvoor Engeland de onmiddellijke beschikking over 50 verouderde torpedojagers geven. Naar Associated Press meldt, is voorts officieel medegedeeld, dat Engeland de regeering der Vereenigde Staten de definitieve verzekering heeft gegeven, dat het „de Britsche vloot nooit zal overgeven of tot zinken brengen, wanneer de wateren om de Britsche eilanden voor de Engelsche oorlogsschepen onhoudbaar zouden worden". De vloot zal eventueel als laatste redmiddel naar de overzeesche gewesten worden gezonden ter verdediging van andere deelen van het rijk. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Torpedojagers 4344 C)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Kobajasji heeft geen bepaald program - Hij heeft den rang van ambassadeur. —**
Tokio, 2 Sept. (Domei) — De minister van Handel en Nijverheid, Kobajasji, die vandaag van Moji naar Batavia vertrekt, heeft, naar Soema, de woordvoerder van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, in antwoord op een vraag van een buitenlandsch journalist verklaarde, geen in een program vastgelegde taak zooals het onderhandelen over een douaneverdrag of handelsaccoord met Nederlandsch-Indië. Soema zeide, dat alles zal afhangen van de houding der Nederlandsch-Indische autoriteiten en van de vorderingen, die bij de onderhandelingen worden gemaakt.
De status van Kobajasji is, naar Soema zeide, die van bijzonder ambassadeur, tevens minister van Handel en Nijverheid, waarbij hij als minister van de Kroon verantwoordelijk is voor het beleid van het ministerie van Handel en Nijverheid, doch tevens bevoegd is, zijn stem te laten hooren in andere staatszaken. (De Maasbode) **(Vor. ber. Kobajasji 4346 C)**

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Regeling in zake de Duitsch-Russische grens. —**
Berlijn, 3 September. (D.N.B.) — Omtrent het verdrag, dat op 31 Augustus te Berlijn is onderteekend door Duitschland en de Sovjet-Unie, betreffende de regeling van de rechtstoestanden aan de grens, verneemt het D.N.B. nog nadere bijzonderheden.
Het verdrag vormt het slot van een reeks moeilijke werkzaamheden, die afgehandeld moesten worden bij de practische regeling van de Duitsch—Sovjet-Russische grens. Het betreft daarbij vooral de opmeting en afbakening welke met de onderteekening van het „grensoorkondenwerk" van 17 Augustus 1940 eindigden en de „Duitsch-Russische overeenkomst over de regeling van conflicten en incidenten aan de grens" van 10 Juni 1940.
In verband met de genoemde verdragen werd in een tijdsbestek van slechts tien maanden een grens van 1389 km vastgesteld en geplaatst op de noodzakelijke staatsrechtelijke basis. Dit resultaat werd vooral mogelijk gemaakt door de samenwerking vol begrip van de Duitsche en de Sovjet-Russische grenscommissie en door de wederzijdsche technische prestaties bij de opmeting en afbakening, die ondanks den ongunstigen weerstoestand van den afgeloopen winter zonder onderbreking zijn uitgevoerd.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Grensgeschillen 4291 C)**

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Rede van Rijkskanselier Adolf Hitler. - „Stelt U gerust, wij komen" (naar Engeland). - Einddoel: niet winnen van oorlog, maar opbouw nieuwen staat. —**
Het Duitsche winterhulpwerk 1940-'41 is op 4 September door Rijkskanselier Hitler geopend met de volgende rede:
„Op dezen dag", zoo verklaarde hij, „eindigt het eerste oorlogsjaar. De successen van dit eerste jaar zijn uniek. Wij kunnen in het geheel geen vergelijking trekken met het eerste oorlogsjaar van den wereldoorlog, want in dat eerste oorlogsjaar zijn immers overal, ondanks de grootste dapperheid, ondanks den ongehoorden omvang der offers, slechts gedeeltelijke resultaten bereikt en niet een definitief voltrokken oplossing."
Hitler wees vervolgens op de geweldige geographische ruimte, die thans door de Duitsche weermacht wordt beschermd en verklaarde o.m.: Een aantal tegenstanders is uit den weg geruimd. Alleen aan zijn gelukkige geographische ligging en aan zijn buitengewone snelheid in het vluchten heeft Engeland het te danken, dat hetzelfde lot het nog niet ten deel is gevallen. Want het is niet zoo, gelijk eenige Britsche politici zeggen, dat het Britsche leger als een wild paard aan den teugel rukt, brandend van begeerte om eindelijk te worden losgelaten tegen den Duitschen vijand. Zij waren immers zoo dicht bij ons en konden zonder meer hun begeerte bevredigen. Zij zelf hebben zich van ons verwijderd en het bleef hun voorbehouden deze verwijderingen als groote overwinning voor te stellen.
Het groote gebied, dat door de Duitsche troepen op het oogenblik wordt beheerscht, is nog uitgebreid door onzen bondgenoot Italië, die van zijn kant in Oost-Afrika het initiatief heeft genomen, daar zijn positie versterkte en Engeland terugsloeg. Natuurlijk staan ook daartegenover Engelsche „successen". Maar het zijn successen, die het normale gezonde menschenverstand niet begrijpt. En daarom staan zij ook innerlijk niet in een speciaal verband. Wij bele-

ven steeds weer, dat de Engelsche propaganda van de eene hoogte in de andere diepte valt, weliswaar om enkele dagen later op nog grootere hoogten te zweven. Zoo heb ik bijvoorbeeld eens gelezen: „Thans wordt de teerling van den oorlog geworpen. Wanneer het den Duitschers niet gelukt naar Parijs te komen — en dat zal hun niet gelukken — dan hebben zij den oorlog verloren. Mochten zij echter toch naar Parijs komen, dan zal Engeland den oorlog winnen". Zoo heeft Engeland talrijke z.g. „overwinningen" bevochten. De roemrijkste overwinning — die weliswaar in onze oogen het smadelijkste wansucces was — was de vlucht uit Duinkerken.

Engelsche oorlogsberichtgeving. — Telkens onderbroken door het luide lachen van zijn toehoorders, gaf de Führer eenige voorbeelden van Engelsche oorlogsberichtgeving, die haar onbetrouwbaarheid kenmerken. Wij rukten juist, zoo zeide spr. o.m., Polen binnen, toen de Engelsche propagandisten verklaarden, dat zij uit welingelichte kringen wisten, dat de Duitschers reeds een heele reeks zware nederlagen hadden geleden en dat de Polen zegevierend naar Berlijn oprukten. Eenige dagen later, en stellig uit nog beter ingelichte kringen, hoorde men, dat het lot in het Oosten nu definitief gekeerd was. Daarop kwamen even welingelichte deskundigen, die opmerkten, dat zelfs wanneer Duitschland een succes zou hebben verworven, hetgeen in het geheel niet het geval was, dit succes in werkelijkheid toch slechts een wansucces was, gezien van een hooger strategisch standpunt. En toen wij reeds voor Warschau stonden, wist men weer, dat men gerechtigd was om aan te nemen, dat thans in het Westen de aanval der geallieerden zijn eerste groote en doorslaggevende succes bereikt had. Vervolgens zeide men: „Er is een groote nachtmerrie van ons weggenomen. Die Polen in het Oosten waren steeds onze zwakke zijde. Nu kunnen wij ons op het Westen concentreeren, waar wij met de Duitschers zullen afrekenen".

Toen kwam een geruime tijd van kalmte. Die rust was natuurlijk ook een ontzaglijk, duurzaam succes der Britsche weermacht en een even constant wansucces van Duitschland. Wat hebben de Engelschen in die maanden al niet gewerkt en wat hebben wij niet al verslapen. Wat hebben de Engelsche politici in dien tijd niet allemaal gezien en juist ingezien en vooral steeds op het juiste tijdstip aangepakt. En wat hebben wij daartegenover niet allemaal gemist. Tot Noorwegen kwam.

Toen de operaties begonnen, verheugde de Engelsche oorlogsberichtgeving zich over de ontzaglijke fout, die wij, Duitschers, hadden gemaakt. En men verheugde zich in Engeland er over, dat men eindelijk de gelegenheid kreeg om zich te kunnen meten met de Duitschers. Zij kregen de gelegenheid en de krachtmeting kwam ook. Het is een ironie van het lot, dat de voor de Engelschen toentertijd ergste slag te danken was aan hun eigen propaganda.

Toen wij n.l. de Noren ten slotte tot voorbij Hamar en Lillehammer hadden verslagen, marcheerde een Britsche brigade zonder van iets te weten op den weg naar Hamar. Zij had naar achteren geenerlei verbinding, want die verbinding hadden onze duikbommenwerpers en gevechtsbombardementstoestellen vernield. Zij luisterden dus alleen naar de Britsche radio. En door de Britsche radio vernam de brigadecommandant, dat wij nog ver achter Lillehammer zaten en dat wij een zware nederlaag hadden geleden. Nu marcheert de Britsche brigade-commandant aan het hoofd van zijn brigade Lillehammer binnen en gaat daar rustig op een kist zitten, gevuld met documenten, waarop stond „geheim, niet den vijand in handen laten vallen". (Stormachtige vroolijkheid.) En hier werd hij nu nog denzelfden nacht met zijn kostbaren winkel door onze troepen gevat. Dat komt er van, wanneer iemand vertrouwt op de Engelsche berichtgeving.

Toen het offensief in het Westen kwam. — Zoo was het overal. Zij hebben gelogen en gelogen. Zij zijn de zee in geworpen en het was, zooals zij zeggen, een heel groote overwinning. Toen kwam de trotsche krachtmeting in het Westen. Juist bij dezen veldtocht heeft de geallieerde combinatie werkelijk niets anders dan alleen maar nederlagen moeten incasseeren. Nu is Frankrijk eveneens ineengeslagen. En wat heeft men thans voor een verklaring? Men zeide: „Thans kan Engeland zich eindelijk met zijn geheele kracht concentreeren, thans heeft Engeland de strategische positie bereikt, die het voortdurend gewenscht en gehoopt heeft te krijgen. De ballast van Frankrijk heeft ons alleen maar kostbaar Britsch bloed gekost". Men zeide, zoo verklaarde Hitler ten aanzien van Engeland verder, dat de oorlog drie jaar duurt en dat men zich instelde op drie jaar. Maar ik heb toentertijd tegen den rijksmaarschalk gezegd: Göring, bereidt alles voor op vijf jaar. Wij handelden zoo niet, omdat ik geloof, dat de oorlog vijf jaar zal duren.

Maar wat ook moge komen, Engeland zal ineenstorten (minuten lang durend applaus). Ik ken geen anderen termijn dan alleen dezen (applaus). Wanneer men nu in Engeland zeer nieuwsgierig is en vraagt: „Ja, waarom komen jelui dan eindelijk niet?", dan antwoord ik: „Stelt u gerust, wij komen" (donderend applaus). Men moet niet steeds zoo nieuwsgierig zijn. Deze wereld, zoo riep de Führer uit, zal vrij worden. Eens en voor altijd moet worden afgerekend met het schandaal, dat het een natie mogelijk kan zijn al naar believen een geheel vasteland te blokkeeren. Het moet in de toekomst onmogelijk worden gemaakt, dat het een piratenstaat van tijd tot tijd steeds weer naar wensch en luim veroorloofd wordt eenvoudig ruim 450 millioen menschen min of meer aan armoede en ellende over te leveren. Ik vind het onverdraaglijk, dat hier een natie van 85 millioen menschen door een ander volk te allen tijde aan lichaam en leven bestraft kan worden, wanneer het de een of andere horde plutocraten past.

De Führer herinnerde er vervolgens aan, dat hij het Engelsche volk reeds zoo vaak de hand der overeenstemming had gereikt. Gij weet het zelf, zoo zeide hij, het was mijn buitenlandsch politiek program. Na een korte verwijzing naar zijn laatste beroep op Engeland, ging Adolf Hitler voort:

De Engelsche „bondgenooten". — Ik prefereer thans te strijden tot eindelijk een volkomen duidelijke beslissing tot stand is gebracht. En die duidelijke beslissing kan alleen deze zijn, dat het regime van erbarmelijke en laaghartige oorlogsopruiers uit den weg wordt geruimd en dat een toestand in het leven wordt geroepen, waarin het onmogelijk is, dat een natie in het vervolg geheel Europa vermag te tiranniseeren. Duitschland en Italië zullen er zorg voor dragen, dat dit zich in de geschiedenis niet herhaalt. En hier zullen Engeland ook al zijn bondgenooten niets helpen, noch de plannen, die zij mogen ontwerpen. Wij zijn tot alles bereid, tot alles vastbesloten en van zins te allen tijde te handelen. En vooral, men maakt ons door niets bang. Wij, Duitsche nationaal-socialisten, hebben de hardste school doorloopen, die menschelijk slechts denkbaar is. Men kan ons door niets intimideeren, men kan ons door niets verrassen. Toen men in Engeland een jaar geleden ten oorlog trok, zeide men: wij hebben een bondgenoot, hij heet generaal Revolutie. Zij hadden geen begrip van den nationaalsocialistischen Duitschen volksstaat. Deze generaal Revolutie was niet te vinden.

Toen zeiden zij, dat zij nog een anderen bondgenoot hadden, generaal Honger. Wij hebben er van te voren rekening mee gehouden, dat de groote menschenvrienden, evenals in den wereldoorlog, zouden probeeren, vrouwen en kinderen uit te hongeren en wij hebben ons er op voorbereid. Ook deze generaal was slechts een verkeerde speculatie. Thans is men een derde generaal op het spoor gekomen. Het is generaal Winter. De Engelschen moesten, wanneer zij al werkelijk zulke generaals nemen, niet vergeten

hun belangrijksten generaal misschien tot Britschen rijksgeneraalveldmaarschalk te benoemen, n.l. den generaal Bluf. Dat is hun eenige solide bondgenoot. Ons verslaat men echter met dezen generaal niet meer. Daarmede kan men het Britsche volk misschien dom maken, maar het Duitsche volk heeft Engeland in feite leeren kennen. Met deze middelen zullen de heeren den oorlog niet winnen. En de andere middelen zijn, God zij dank, in onze handen en zullen in onze handen blijven. En wanneer het uur geslagen heeft, zullen wij in de plaats van generaal Honger, of Revolutie, of Winter, of Bluf weer den generaal der daad stellen, d.w.z. de actie. En dan zullen wij zien, wie zich hier het beste houdt.

In zijn verdere uiteenzettingen gaf de Führer uitdrukking aan den dank van het Duitsche volk aan zijn soldaten. In deze dagen, zoo zeide hij, worden wij allen bewogen door dank jegens ons luchtwapen. Ik zou thans, zoo ging hij voort, vooral dank willen uitspreken aan het moederland voor dit achter ons liggende jaar. Het is iets wonderbaarlijks, ons volk in den oorlog te zien, in zijn gansche discipline. Wij beleven dat juist ook nu in dezen tijd, nu de heer Churchill ons een vertooning geeft van zijn uitvinding der nachtelijke luchtaanvallen. Hij doet dat niet omdat deze luchtaanvallen bijzonder effectief zijn, maar omdat zijn luchtwapen overdag niet over Duitschland kan vliegen, terwijl de Duitsche vliegers zich dag na dag boven Engelschen bodem bevinden. De Engelschen komen in den nacht en werpen hun bommen lukraak en zonder systeem op burgerwoonwijken, op boerenhofsteden en dorpen. Ik heb drie maanden lang daarop geen antwoord laten geven in de meening, dat zij dit schandaal zouden staken. De heer Churchill zag daarin een teeken van onze zwakheid. Gij zult begrijpen, dat wij thans nacht na nacht het antwoord geven en wel in stijgende mate. En wánneer de Britsche luchtmacht twee, of drie of vierduizend kilogram bommen laat vallen, dan laten wij thans in één nacht 150.000, 180.000, 230.000, 300.000, 400.000 en meer kilogram vallen. Wanneer zij verklaren, dat zij onze steden op groote schaal zullen aanvallen, dan zullen wij hun steden wegvagen. Wij zullen dezen nachtpiraten hun werk onmogelijk maken. Het uur zal komen, dat een van ons beiden ineenstort en dat zal niet het nationaal-socialistische Duitschland zijn. Ik heb reeds eenmaal een dergelijken strijd in mijn leven uitgevochten tot aan de laatste consequentie en de tegenstander is gebroken, die thans nog in Engeland op een laatste eiland in Europa zit.

De opbouw van de volksgemeenschap. — Juist ten aanzien van dezen strijd echter, zoo ging de Führer verder, is het noodzakelijk te begrijpen, hoe belangrijk de opbouw en vorming van onze Duitsche volksgemeenschap is. Wat den Duitschen soldaat sterk maakt, is het bewustzijn en het weten, dat achter hem in ijzeren aaneensluiting en met fanatieken wil een geheel volk staat. En wel een volk, dat vervuld is van zijn hooge doelstelling. En die doelstelling gaat ver uit boven het alleen maar winnen van den oorlog. Neen, wij willen een nieuwen staat opbouwen.

Daarom worden wij thans ook zoo gehaat door de anderen. Het zijn nu eenmaal plutocratieën, waarin een heel klein groepje kapitalisten de massa's beheerscht, natuurlijk in het nauwste contact met de internationale Joden en vrijmetselaars. Zij haten ons om ons sociale standpunt en alles wat wij van dat standpunt uit aan plannen ontwerpen en uitvoeren schijnt hun gevaarlijk toe. Zij zijn er van overtuigd, dat men deze ontwikkeling moet opheffen. En ik ben er van overtuigd, dat de wereld, de toekomst aan deze ontwikkeling behoort. Ik ben er van overtuigd, dat staten, die zich niet aansluiten bij deze ontwikkeling, vroeg of laat ineenstorten.

Maar omdat wij weten, dat deze strijd in laatste instantie een strijd is om den geheelen socialen grondslag van ons volk, die de substantie van ons leven is, en tegen deze substantie is gericht, blijft ons in het geheel niets anders over dan juist in den strijd voor deze idealen ons steeds weer uit te spreken voor die idealen.

En zoo is het winterhulpwerk, deze geweldige sociale hulpinstelling, de grootste, die er ook maar op aarde is, een machtige demonstratie van dezen geest. Het is de geest van onze volksgemeenschap, die ons alles doet verdragen en die ons volk sterk doet zijn voor alle krachtmetingen en beslissingen der toekomst. Hoe meer de andere wereld ziet, dat dit groote volk een enkele gemeenschap is, des te meer zal zij inzien, hoe kansloos haar onderneming is. Menschen, die, van elkander gescheiden, ieder huns weegs gaan, kan men breken, 85 millioen echter, die denzelfden wil hebben, hetzelfde besluit en bereid zijn tot dezelfde daad, breekt niemand. (De Maasbode - Alg. Handelsblad - Nieuwe Rott. Crt. - De Telegraaf)

(Vor. ber. Rede Hitler 4301 A)

A. ROEMENIE. — Regeering afgetreden. - Generaal Antonescu minister-president. - Koning Carol II afgetreden ten gunste van zijn zoon Michael. - Antonescu wordt „Staatsleider" (Conducatorul Statului). - Antonescu's manifest. - Proclamatie van Koning Carol. - Eedsaflegging van zijn opvolger. —

De Roemeensche regeering is op 4 Sept. afgetreden. Generaal Antonescu is door Koning Carol belast met de vorming van een nieuw kabinet.

Boekarest, 5 Sept. (D.N.B.) — De nieuwe Roemeensche minister-president, generaal Antonescu, heeft vannacht in handen van den Koning de eed van trouw afgelegd. Krachtens een Kon. besluit wordt de grondwet van Februari 1938 opgeheven en worden de wetgevende lichamen ontbonden. Krachtens een ander besluit krijgt de minister-president generaal Antonescu volmachten voor de leiding van den Roemeenschen staat.

Boekarest, 6 Sept. (D.N.B.) — Koning Carol II van Roemenië heeft in den afgeloopen nacht ten gunste van zijn zoon, kroonprins Michael, die in October 19 jaar oud wordt, afstand gedaan van den troon.

Naar verluidt, zal de Koning nog heden in den loop van den dag naar Zwitserland vertrekken.

In een officieele publicatie, die gisteravond aan de pers werd verstrekt, werd minister-president generaal Antonescu voor de eerste maal als „staatsleider" (Conducatorul Statului) betiteld. Het semi-officieele blad „Romania" had reeds voordien den nieuwen minister-president met dezen titel begroet.

Antonescu heeft het volgende manifest tot de natie gericht:

Roemeensche broeders! Uit het diepst van mijn hart richt ik tot u het dringende verzoek, alles te vergeten, u om onzen jongen Koning te scharen, de orde te bewaren en aan den arbeid te gaan. Leve Roemenië!

Boekarest, 6 Sept. (D.N.B.) — Koning Carol heeft van zijn troonsafstand mededeeling gedaan in de volgende door de radio en in extra-edities der bladen verspreide proclamatie:

Roemenen! Tijden van ernstige schokken en zorgen trekken over ons land. Sedert tien jaren heb ik er naar gestreefd, alles voor het welzijn van Roemenië te doen, zooals mijn geweten het mij ingaf. Thans ligt over het land, dat voor groote gevaren heeft gestaan, rouw. Uit liefde voor dezen grond, waarop ik geboren en opgegroeid ben, wil ik de gevaren uit den weg ruimen, door aan mijn zoon, van wien gij houdt, den zwaren last der heerschappij over te dragen. Ik bid, dat dit voor de redding van het vaderland gebrachte offer niet vergeefsch zal zijn. Ik verzoek allen Roemenen mijn zoon met trouw en liefde te omringen, opdat hij den steun vindt, dien hij voor de voortaan op zijn schouders rustende zware verantwoordelijkheid noodig heeft. Moge God ons land beschermen en het een trotschere toekomst verzekeren. Leve Roemenië.

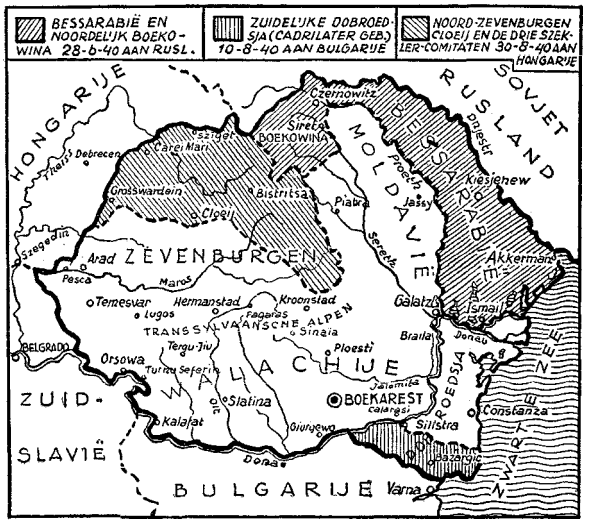
Om half tien heeft koning Michael in de troonzaal van het koninklijk paleis te Boekarest voor minister-president Antonescu en den patriarch van de Orthodoxe kerk van Roemenië, Nidulescu, den eed afgelegd.

De korte eedsformule luidt: Ik zweer, het erfgoed van Roemenië, zijn grenzen en zijn integriteit te waarborgen. Zoo waarlijk helpe mij God almachtig. (N. Rotterd. Crt. - De Tijd)

(Vor. ber. Kabinet 4286 B)

A. **Koning Michaël I. - Koning Carol's tienjarig bewind. - Generaal Antonescu. —**

Michaël I. — Kroonprins Michaël, die thans voor de tweede maal den troon zal bestijgen, is 19 jaar oud.

Roemenië op 6 September 1940.

Den eersten keer, dat hij tot koning werd uitgeroepen, was op 20 Juli 1927, toen zijn grootvader, koning Ferdinand I, was overleden en zijn vader, de toenmalige Kroonprins Carol, van zijn opvolgingsrechten afstand had gedaan en in den vreemde verbleef. Michaël telde toen nog geen zes jaren en het bewind werd door een regentschapsraad uitgeoefend. Slechts drie jaren heeft Michaël toen geregeerd. Bij den terugkeer van zijn vader, in 1930, maakte hij voor dezen plaats op den troon en kreeg den titel van Groot-Woïwode van Alba Julia.

ROEMENIË

Ex-Koning Carol II.

Juist in Juni j.l. was het tien jaar geleden dat Europa werd verrast door de tijding, dat de toenmalige Kroonprins Carol van Roemenië, die twee dagen tevoren per vliegtuig uit zijn ballingschap te Boekarest was teruggekeerd, door de Nationale Vergadering tot Koning was uitgeroepen. Tien jaren van voortdurende beroering, welke thans met het heengaan des Konings zijn besloten.

Alle drie de Koningen uit het Huis Hohenzollern-Sigmaringen, die sedert 1866 over Roemenië hebben geregeerd, hebben een moeilijke regeeringstijd gehad. Allereerst Carol I, die, toen hij in 1866 tot „regeerend vorst" van Roemenië werd gekozen (in Maart 1881 werd hem de waardigheid van Koning verleend), in den nieuwen staat orde en rust moest scheppen. Hij overleed heel in het begin van den Wereldoorlog (September 1914) en bleef dus gespaard voor het leed, dat zijn neef en opvolger, Ferdinand I, had te dragen, toen zijn koninkrijk partij koos tegen Duitschland, zijn geboorteland, en aanstonds door de Duitsche legers onder den voet werd geloopen. Hij overleed in 1927, in de onzekerheid omtrent het lot der monarchie, daar zijn zoon Kroonprins Carol, de thans afgetreden Koning, vrijwillig van zijn rechten op den troon afstand had gedaan.

Carol was toen drie-en-twintig jaar oud. Hij had zijn universitaire opleiding aan de hoogeschool te Boekarest genoten, had daarna de Krijgsschool te Jassy bezocht en op wensch van koning Carol I zijn militaire opleiding te Potsdam bij het eerste garderegiment te voet voltooid.

Toen Roemenië actief aan den Wereldoorlog deelnam, was hij aan den generalen staf toegevoegd. De onderwerping van het Roemeensche leger doemde hem tijdelijk tot werkeloosheid, totdat de Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie ineenstortte en hij als commandant van een regiment berggeschut Boedapest binnenrukte. Na het einde der krijgsverrichtingen en na het tot stand komen van het Groot-Roemeensche rijk zooals wij dit tot voor enkele weken kenden (met toevoeging dus van de Boekowina, Transsylvanië en het Banaat), maakte hij een reis om de wereld. Bij zijn terugkeer werd hij eerst tot brigade-generaal benoemd, later tot inspecteur van de Roemeensche civiele en militaire luchtvaart.

Intusschen was Prins Carol in het huwelijk getreden (Maart 1921) met Prinses Helena van Griekenland (zuster van den tegenwoordigen Koning George II). Deze verbintenis, waaruit een zoon werd geboren, was echter verre van gelukkig en werd in 1928 ontbonden. Koningin Helena (in 1930 werd haar nl. de titel van Majesteit verleend) woont sedertdien te Florence.

Nog tijdens het leven van koning Ferdinand deden zich ernstige moeilijkheden voor met den Kroonprins. Moeilijkheden van politieken zoowel als persoonlijken aard. De destijds almachtige Liberale Partij stelde haar eischen in verband met de zeer autoritaire politieke opvattingen van den Kroonprins, die volgens haar onvereenigbaar met den geest der grondwet waren. Het morganatisch huwelijk, dat de Kroonprins in 1918 met mej. Lamrino had gesloten, werd ontbonden. Het kwam tot heftige tooneelen, welke den Kroonprins herhaalde malen er toe hadden gebracht afstand te doen van zijn rechten op den troon, doch telkens was hij op aandringen van zijn invloedrijke moeder, koningin Maria, van zijn besluit teruggekomen. Toen echter in December 1925 minister-president Bratianu volledige onderwerping van hem verlangde, weigerde hij en teekende op 4 Januari 1926 de oorkonde, waarin hij afstand deed van zijn aanspraken op den troon ten behoeve van zijn zoontje Michaël, en verliet het land. Ruim een jaar later overleed koning Ferdinand en de zesjarige Michaël werd tot Koning geproclameerd onder bescherming van een regentschapsraad.

Generaal Antonescu.

Carol vestigde zich eerst te Londen, maar toen hij in Mei 1928 van daaruit een poging ondernam om

Boekarest te bereiken (verraad deed haar mislukken) werd hem verzocht het land te verlaten. Hij begaf zich naar Parijs, waar hij in voortdurend contact stond met de Carlisten, die zich scherp tegen de liberalen keerden, een geestdriftige propaganda voor den uitgeweken Prins voerden en den weg voor zijn terugkeer baanden.
Vier jaren bleef Carol buiten zijn vaderland. Op 6 Juni 1930 keerde hij per vliegtuig via München naar Boekarest terug. De regeering trad af. Mironescu vormde een nieuw kabinet en op 8 Juni 1930 riep de Nationale Vergadering Carol tot Koning uit. De kleine Michaël was Koning-àf en werd tot Groot-Woïwode van Alba Julia benoemd.
Een nieuw tijdperk was voor Roemenië aangebroken, dat eindigde met de benoeming van Antonescu tot „Staatsleider".

Generaal Antonescu.
Op 6 Sept. 1940 legde minister-president generaal Antonescu den eed van trouw aan den nieuwen koning af. De formule luidt:
Ik zweer trouw aan koning Michaël, den Roemeenschen staat en de Roemeensche natie. Zoo waarlijk helpe mij God almachtig.
Het opmerkelijke van deze formule is het ontbreken van de verplichting ten aanzien van de grondwet, wat verklaard moet worden uit de omstandigheid, dat terstond na de benoeming van Antonescu tot premier de grondwet buiten werking is gesteld.
Antonescu was een intiem vriend en bewonderaar van den destijds om het leven gekomen leider van de IJzeren Garde, Codreanu. Anderzijds is hij ook bevriend met den boerenleider uit Zevenburgen, Maniu. Hij geldt als een der kundigste Roemeensche officieren en was minister van Oorlog in de regeering Goga en in het eerste kabinet van Miron Christea. Hij trad echter af, toen onder de regeering Christea het autoritaire regime werd ingevoerd.
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Roemenië 4362 A; kaartje 4279 A.)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill's verklaring in het Lagerhuis; hevigen strijd in September verwacht. —
Londen, 6 Sept. (D.N.B.) — In zijn verklaring in het Lagerhuis over den oorlogstoestand heeft Churchill toespelingen gemaakt op de overdracht der Amerikaansche torpedobootjagers aan de Britsche marine. De torpedobootjagers, zoo zeide hij, zullen zonder verwijl in actieven dienst genomen worden. Het zou een vergissing zijn, wanneer men uit de officieele nota meer wilde lezen dan de documenten zelf zeggen.
Omtrent de Balkankwestie zeide Churchill: Ik ben steeds van meening geweest, dat het Zuiden der Dobroedsja aan Bulgarije moest worden teruggegeven en ik ben nooit zeer verheugd geweest over de wijze, waarop Hongarije na den vorigen oorlog is behandeld. De premier voegde hieraan toe: „Wij stellen voor, geen territoriale wijzigingen, die tijdens den oorlog plaats hebben, te erkennen, wanneer zij niet geschieden met vrije instemming van de betrokken partijen."
Wat den luchtoorlog aangaat, verklaarde de premier: „Wij moeten ons in deze maand voorbereiden op den hevigsten strijd. De vijand zal zijn aanvallen in den loop van September nog vermenigvuldigen. Maar zelfs wanneer de aanval verdubbeld of verdrievoudigd is, gelooven wij toch weerstand te kunnen bieden."
Churchill kondigde een wijziging in het systeem van de luchtalarmsirenes aan, waardoor onnoodig alarm wordt vermeden.
Betreffende het midden-Oosten zeide Churchill, dat Engeland daar bedacht moet zijn op zwaren strijd.
Alvorens Churchill in het Lagerhuis zijn verklaring aflegde, deelde hij mede, dat het Huis na de bijeenkomst van vandaag, verdaagd wordt tot 18 September. Dan zal het twee dagen vergaderen en zoo noodig zal Churchill een regeeringsverklaring afleggen.
In het Hoogerhuis heeft lord Halifax een rede uitgesproken, overeenkomende met de door Churchill afgelegde verklaring.
(De Tijd) **(Vor. ber. Winston Churchill 4342 C.)**

B. NEDERLAND. — Vrijmetselaarsloges ontbonden.
Van bevoegde officieele zijde wordt medegedeeld, dat op 4 September in geheel Nederland de ontbinding der vrijmetselaarsloges is bevolen, zulks in het raam van de herordening van het Nederlandsche maatschappelijke en geestelijke leven.
Nadat in de laatste jaren bij de voltrekking van de staatkundige hervorming van een aantal Europeesche landen de vrijmetselaarsloges, als zijnde organisatorische en grootendeels ook geestelijke steunpunten van het wereldliberalisme en van de geldheerschappij geliquideerd zijn, zijn in de afgeloopen weken verscheidene andere staten er toe over gegaan de vrijmetselaarsorganisaties in hun landen te verbieden.
Dat dit besluit genomen is in landen, waarin deze organisaties een buitengewone geestelijke en politieke macht uitoefenden is te beschouwen als een vèrstrekkend politiek symptoom. Daartegenover is het, zoo luidt het in een verstrekte officieele mededeeling, teekenend voor de Nederlandsche partijen en groepen welke zich naar haar zeggen tot een herordening geroepen voelen, dat — eenige groepen uitgezonderd — nergens ook maar een poging wordt gedaan, om de loges als een product van de dwalingen van een voorbij tijdvak te brandmerken en er definitief mee af te rekenen.
Het is de vrijmetselarij geweest uit welker milieu eenmaal de leuzen van de Fransche revolutie van 1789 zijn opgekomen. Zij zelf was in haar later tot ontwikkeling gebrachte organisatie het politieke — zij het onofficieele — machtsmiddel van die cosmopolitische liberale kringen, die in politieke en economische samenwerking het aanschijn van de parlementen van vele staten hun stempel opdrukten. Het is teekenend voor den toestand der laatste decennia, dat het aan geen andere politieke macht gelukt is de vrijmetselarij uit den zadel te weren.
Alle aanvallen van de zijde der kerken tegen de loges leidden niet tot resultaat en eerst aan de nationaal-socialistische en fascistische revoluties bleef het voorbehouden, de organisatorische en grootendeels geestelijke steunpunten van het wereldliberalisme en van de geldheerschappij te overwinnen.
(Haagsche Courant)

C. NEDERLAND. — Legitimatieplicht voor alle Nederlanders - Bepalingen in zake het verblijf in het kustgebied, rondtrekkende kunstenaars etc., het oplaten van vliegers. —
's-Gravenhage, 7 Sept. — Vier nieuwe zeer belangrijke en ingrijpende verordeningen zijn verschenen.
Krachtens de eerste zullen, ingaande 1 October a.s., alle Nederlanders boven 15 jaar in het bezit moeten zijn van een identiteitskaart, welke een jaar geldig zal zijn en afgegeven wordt vanwege het gemeentebestuur.
De tweede bepaalt, dat in het kustgebied, ingaande heden 9 September, alle niet-Duitschers zich van 22 tot 4 uur niet in de buitenlucht mogen ophouden.
De derde verordening verbiedt in ditzelfde kustgebied het rondtrekken van gemeente tot gemeente van zwervende kunstenmakers, marskramers e.d.
Volgens de vierde verordening is het van heden 9 September af in het geheele land verboden vliegers op te laten.
(Verordeningenblad No. 25 d.d. 9 Sept. '40)

D. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Dr. Goebbels over het Winterhilfswerk. —
Berlijn, 4 Sept. (D.N.B.) — In zijn rapport over het Winterhilfswerk 1939-1940 heeft Rijksminister dr. Goebbels de geweldige cijfers aan vrijwillige bijdragen van het Duitsche volk genoemd.
„Wanneer men in aanmerking neemt, verklaarde hij o.a., dat de bijdragen absoluut vrijwillig geschieden, dan kan men daaruit de sociale stemming onder het volk afleiden, welke alle door verkiezingsleugens tot stand gebrachte parlementsverkiezingen in de Westelijke democratieën wat waarde en effectiviteit betreft, verre in de schaduw stelt.
De totale opbrengst van het eerste oorlogswinterhulpwerk heeft 681 millioen (vorig jaar 566 millioen) bedragen, een toeneming dus van 115 millioen. Bij vijf huis-aan-huis-collectes en twee straatcollectes ten bate van het oorlogshulpwerk voor het Duitsche Roode Kruis is in totaal 221.5 millioen R.M. ingezameld, terwijl voor de nationaal-socialistische Volkswohlfahrt

nog 124 millioen mark bijeengebracht werd, een totaal derhalve aan vrijwillige bijdragen van 1026.5 millioen R.M.
Dr. Goebbels gaf vervolgens antwoord op de vraag wat er met deze reusachtige bedragen gebeurt, aangezien Duitschland geen werkloozen meer heeft, die voor ondersteuning door het Winterhilfswerk in aanmerking zouden komen. Van het begin af aan, verklaarde de minister, heeft men groote sociale instellingen op het oog gehad om niet alleen den bestaanden nood te lenigen, doch ook om komenden nood te verhinderen. Uit de middelen van het Winterhilfswerk zijn b.v. voor het hulpwerk „Moeder en Kind" van 1935 tot 1940 ongeveer 660 millioen R.M. ter beschikking gesteld. De zuigelingensterfte, welke in het oude Rijksgebied in 1933 nog 7.7% bedroeg, is in 1939 tot 6% teruggebracht. Van 1933 tot 1939 zijn alleen ruim twee millioen kinderen door de nationaal-socialistische Volkswohlfahrt naar buiten gebracht en van 1934 tot 1939 zijn ruim 800.000 kinderen, die een kuur noodig hadden, in N.S.V.-tehuizen verzorgd.
Tegenover deze cijfers stelde dr. Goebbels het Engelsche „socialisme", dat zijn documentatie vindt in bedroevende toestanden.
„Niet in het bezit aan geld", riep dr. Goebbels uit, „ligt het geluk van een volk. Het berust op de samenbinding van zijn kracht en nationale reserves. De sociale volksgemeenschap is het hoogste geluk. Behalen wij door haar de overwinning — en hoe zou het anders kunnen zijn — dan zal ons volk zijn toekomst in vrijheid zelf kunnen scheppen. Want eerst wanneer wij de noodige hulpmiddelen bezitten, wanneer wij niet meer gedwongen zijn als tot nu toe van de hand in den tand te leven, zijn wij pas in staat de wereld door het Duitsche volk te toonen wat echt socialisme is." (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. dr. Goebbels 4357 F.)

A. UTRECHT. — 43ste Jaarbeurs. —
Op 3 September is de 43ste Nederlandsche Jaarbeurs te Utrecht geopend. In vollen oorlogstijd, terwijl onze handel en industrie hun allermoeilijkste oogenblikken beleven en de toekomst duister is, heeft zij niet willen versagen doch hare poorten opengesteld. Zoo vervult zij niet alleen hare intermediaire taak in engeren zin, doch tevens geeft zij een prachtig voorbeeld van energie, die zich door niets laat terneer slaan, een voorbeeld, dat zeer zeker stimuleerend moet werken op ons bedrijfsleven. Hoezeer dit laatste van zijn kant den moed en de geestkracht der Jaarbeurs waardeert, blijkt wel hieruit, dat het aantal deelnemers en de in beslag genomen ruimte slechts weinig minder zijn dan tijdens de laatste Jaarbeurs in vredestijd viel te registreeren. Zij telt 1091 deelnemers en beslaat een oppervlak van 15.710 M². expositieruimte. Dat is 112 deelnemers en 1.369 M². expositieruimte minder dan ter vorige najaarsbeurs, die nog geheel in vollen vredestijd kon worden voorbereid.
(Haagsche Post - Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Jaarbeurs 4163 D.)

B. MEXICO. — Olieconflict - Vonnis - Schadevergoeding vastgesteld. —
Mexico Stad, 2 Sept. (D.N.B.) — De eerste districtsrechter, Ponciano Hernandez Ortega, heeft op 31 Augustus vonnis geveld in de kwestie der vaststelling van het bedrag der schadevergoeding voor de op 18 Maart 1938 onteigende eigendommen der buitenlandsche petroleummaatschappijen. De uitspraak luidt, dat de Mexicaansche regeering voor de onteigende eigendommen 177.624.189.60 Mexicaansche pesos moet betalen.
Hiermede is een beslissing gevallen in een conflict, dat bijna 1½ jaar heeft geduurd. Tegen de uitspraak van dezen rechter kan geen hooger beroep aangeteekend worden. Men verwacht echter, dat de betrokken maatschappijen alles in het werk zullen stellen om nieuwe rechtsmiddelen te doen gelden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Petroleum 4047 C.)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Schuldenpositie per 30 Juni. —
De gefundeerde Rijksmark-schuld van het Duitsche Rijk is van einde Maart tot einde Juni van 28.64 tot 32.37 milliard gestegen, voornamelijk in verband met de uitgifte der 4% schatkistbiljetten. Het uitstaand schatkistpapier steeg van 750 mill. einde Maart tot 1250 mill. einde April en 2750 mill. einde Juni.
Ook de zgn. Li-leeningen van 1940 namen toe: de 4½% emissie van 1940 steeg tot 33.87 (ult. Maart 19.64) mill.; bovendien staat er van de 4%-Li-leening nu 343 (0) mill. uit.
De in buitenlandsche valuta luidende schuld beloopt 1273 (1268) mill.
De totale gefundeerde schuld is derhalve groot 33.65 (29.90) milliard. Verder heeft het Duitsche Rijk een vlottende schuld van 22.78 milliard tegen 18.05 milliard einde Maart en 21.51 milliard einde Mei.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Schulden 3753 C.)**

D. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Kabinet-Pétain gewijzigd. —
Het D.N.B. meldt op 7 September uit Genève:
De Fransche regeering is gisteravond na een, onder voorzitterschap van maarschalk Pétain, gehouden ministerraad afgetreden. Er is daarna een communiqué uitgegeven, waarin gezegd wordt: „Met het oog op de versterking van het regeeringsgezag heeft maarschalk Pétain besloten, den ministerraad te belasten met de taak, de leidende beginselen van de politiek der regeering vast te leggen en deze in wetten tot uitdrukking te brengen. De leden van de regeering, die tot dezen, door maarschalk Pétain gepresideerden, ministerraad behooren en de volmachten van ministers hebben, zijn:
Plaatsvervangend minister-president: Laval.
Justitie: Alibert.
Buitenlandsche Zaken: Baudouin.
Productie en Arbeid: Belin.
Financiën: Bouthilier.
Binnenlandsche Zaken: Peyrouton.
De besluiten van den ministerraad worden door een kabinetsraad, die door den plaatsvervangenden minister-president Laval geleid wordt, uitgevoerd. Tot den kabinetsraad behooren ook alle staatssecretarissen met en zonder den rang van minister. Laval is belast met de voorlichting en met de coördinatie der ministeries. De kabinetsraad zal de loopende bestuursaangelegenheden en de aangelegenheden, die niet voor den ministerraad gebracht worden, afhandelen.
Generaal Weygand heeft in zijn hoedanigheid van generaalgedelegeerde der regeering in Fransch-Afrika de meest uitgebreide volmachten gekregen om de verdediging en de veiligheid van het Fransche koloniale rijk te waarborgen. Door de opdracht tot deze missie, de verdediging in Afrika te centraliseeren, heeft de regeering bewezen, dat zij vastbesloten is, zich met alle middelen te verzetten tegen de intriges, die erop gericht zijn, het moederland en de koloniën van elkaar te verwijderen en de eenheid van Frankrijk in gevaar te brengen.
(De Maasbode) **(Vorig bericht Kabinet 4298 B.)**

E. NEDERLAND. — Rijks Genealogisch Bureau opgericht. —
Het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft bemoeienis met verschillende instellingen en personen, die zich bezig houden met de beoefening van genealogie, heraldiek en ikonografie. In de eerste plaats ressorteert daaronder de uitgebreide verzameling van ikonografisch materiaal (documentatie op het gebied van beeltenissen van Nederlanders), welke het rijk een achttal jaren geleden ten geschenke ontving van jhr. mr. dr. E. A. van Beresteyn. Deze verzameling vormde tezamen met de collecties op het gebied der kunstgeschiedenis, welke is opgebouwd op de schenkingen van wijlen dr. C. Hofstede de Groot en den heer Frits Lugt, het rijksbureau voor kunst-historische en ikonografische documentatie, dat gevestigd is in het gebouw Korte Vijverberg 7 te 's-Gravenhage, het vroegere Haagsche gemeente-museum. Daarnaast verleent het departement steun aan particuliere genootschappen en vereenigingen, hetzij door het toekennen van subsidies, hetzij door het verleenen van gratis huisvesting, hetzij door een combinatie van beide. (N. Rott. Crt.)

F. NEDERLAND. — Duitsche scholen - Onderwijs - Achterstelling opgeheven. —
's-Gravenhage, 3 Sept. — De na 10 Mei ingetreden verandering van de staatsrechtelijke situatie kon ook op het onderwijs hier te lande niet zonder invloed blijven. De opvoeding der nieuwe generaties van het Nederlandsche volk had met het oog op een duurzame Duitsch-Nederlandsche toenadering, waarvoor onder vroegere regeeringen geen plaats was, herzie-

ning noodig. Zoo luidt de commentaar, die ons van bevoegde Duitsche zijde gegeven is op Besluit 122, opgenomen in het Verordeningenblad van 2 September.
Dit besluit van den secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, K. en W. betreffende ontheffing van de verplichting uit artikel 1 der Leerplichtwet, welke ontheffing bij het begin van het schooljaar van kracht geworden is, bepaalt, dat het onderwijs, dat Nederlandsche kinderen op Duitsche scholen hier te lande genieten, als voldoende onderwijs in den zin der Leerplichtwet moet worden beschouwd. Hiermede is de vroegere feitelijke achterstelling van de Duitsche scholen in Nederland, welke steeds op twijfelachtige rechtsgronden berustte, ook formeel opgeheven en zijn voor de Duitsche onderwijsinrichtingen als draagsters van de moderne opvoedingsgedachte de noodige mogelijkheden tot ontplooiing opengesteld. (Alg. Handelsblad)

A. **HONGARIJE. — Zevenburgen. - Geschiedenis. —**
Op 4 Juni 1920 werd te Trianon het vredesverdrag gesloten tusschen Hongarije en de Geallieerden. Hierbij moest Hongarije onder meer Zevenburgen aan Roemenië afstaan.
Bosschen beslaan een groot gedeelte van den bodem, ongeveer 35%. Dertig procent van de oppervlakte wordt voor land- en tuinbouw gebruikt, terwijl op 25% de veeteelt wordt beoefend.
Zevenburgen kan bogen op een veelbewogen geschiedenis. Achtereenvolgens woonden er de Daciërs, de Romeinen, de Goten, de Hunnen, de Avaren en de Slaven, terwijl tenslotte de Magyaren het land bezetten. Onder de regeering van Stephanus I van Hongarije (997—1038) werd het een afzonderlijke provincie.
In de twaalfde eeuw begon de immigratie van Duitschers, afkomstig uit het Rijnland. De Roemenen, die er omstreeks dien tijd kwamen, geraakten in een toestand van lijfeigenschap. Eerst in de 16e eeuw kreeg Zevenburgen een zekere mate van zelfstandigheid onder het geslacht Zapolya. Tegen het einde van de 17e eeuw kwam het militair onder Oostenrijk te staan. Het bleef een afzonderlijk vorstendom met een eigen standenvergadering en een zekere godsdienstvrijheid.

Zevenburgen.

Echter werd in een kort tijdsbestek daarna de annexatie een voldongen feit. Zevenburgen werd een grootvorstendom. In 1784 werd het geteisterd door een boerenopstand. Bij de revolutie van 1848 kwam het land in verzet tegen de Hongaren, die er in slaagden het te onderwerpen, maar in 1849 door de Russen gedwongen werden Zevenburgen te ontruimen. In 1867, toen de Oostenrijksche monarchie gesplitst was, kwam Zevenburgen bij het Hongaarsche gedeelte. In 1918 proclameerden de Roemenen de aansluiting bij Roemenië. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vorig bericht Zevenburgen 4352 A.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Het Nederlandsch Bijbelgenootschap - Jaarverslag. —**
Aan het jaarverslag van het Ned. Bijbelgenootschap — voorzitter prof. dr. W. F. Grosheide, algemeen secretaris dr. H. C. Rutgers — ontleenen wij o.a. het volgende. Het verslag loopt over 1 Januari 1939 tot 30 April 1940.
Het eerste gedeelte van het jaar 1939 was een tijd van rustige ontwikkeling van den arbeid. Tot eind April 1940 heeft het Bijbelgenootschap ten behoeve der gemobiliseerden 6.870 bijbels, 33.594 Nieuwe Testamenten en 79.522 Evangeliën en andere bijbelgedeelten, in totaal 119.986 exemplaren, beschikbaar gesteld.
Na de uitgave van de nieuwe nationale vertaling van het N. Testament in een groot en een klein formaat, en de zeer gunstige ontvangst daarvan in het licht te hebben gesteld, vervolgt het verslag met cijfers over de in 1939 door het Genootschap afgeleverde bijbels en bijbelgedeelten; in totaal 311.656 exemplaren tegen 180.241 in 1938, 124.375 in 1937 en 95.754 in 1936, wat, in vergelijking met de vorige jaren, dus een zeer groote vooruitgang is. In de geheele geschiedenis van het Bijbelgenootschap was het cijfer der aflevering nooit boven de tweehonderdduizend gekomen. (Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLAND. — Opheffing K. M. A. en Kon. Instituut voor de Marine - Een „School Breda van den Opbouwdienst". —**
De Koninklijke militaire academie en het Koninklijk instituut voor de Marine worden met ingang van 15 Juli als zoodanig opgeheven. Zij worden veranderd in een School Breda van den Opbouwdienst, die een zuiver burgerlijk karakter draagt en tot den opbouwdienst zal komen te behooren. (Telegraaf)
(Vorig bericht Opbouwdienst 4339 E.)

D. **NEDERLAND. — Het Nationaal Arbeids-Secretariaat (N.A.S.) ontbonden. - Likwidateur H. J. Woudenberg. —**
De door den Rijkscommissaris gemachtigde commissaris voor het Nationaal Arbeids-Secretariaat, het „N.A.S.", heeft op 5 September besloten de tot deze landelijke organisatie behoorende bonden en arbeidersorganisaties met ingang van 8 September a.s. te ontbinden, behoudens de volgens artikel 15 van het Werkloosheidsbesluit 1917 vereischte goedkeuring.
Tot likwidateur is door den commissaris, mr. M. M. Rost van Tonningen, benoemd de heer H. J. Woudenberg, in diens hoedanigheid van commissaris van het Ned. Verbond van Vakvereenigingen (N.V.V.).
(Telegraaf) **(Vor. ber. H. J. Woudenberg 4330 B.)**

E. **NEDERLAND. — Industrieele eigendom. —**
Het Verordeningenblad bevat o.a. een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, houdende voorzieningen op het gebied van den industrieelen eigendom, in verband met de buitengewone omstandigheden.
Hierbij wordt o.a. bepaald:
Betaling van de krachtens artikel 21 van de Octrooiwet 1910 juncto artikel 17 van het Octrooireglement 1921 verschuldigde bedragen, welke ingevolge artikel 1, lid 1 van het besluit van den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht betreffende in verband met de buitengewone omstandigheden te treffen maatregelen op het gebied van den industrieelen eigendom van 23 Mei 1940 vóór 15 Augustus 1940 had moeten plaats hebben, kan alsnog voor 1 November 1940 geschieden. Indien de betaling niet voor laatstgenoemden datum is geschied, wordt de aanvrage om octrooi geacht te zijn ingetrokken.
(Verordeningenblad No. 24, 2 September 1940)

A. **NEDERLAND. — Secretaris-Generaal van Onderwijs: Mr. H. J. Reinink waarnemer. —**
's-Gravenhage, 9 Sept. — Met de voorloopige waarneming van de werkzaamheden van den secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister Seyss-Inquart, den administrateur (chef van de afdeeling Hooger Onderwijs) aan dat departement, mr. H. J. Reinink, belast. (Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Drogerij-installatie voor den tuinbouw in werking gesteld. —**
Op 5 September is de drogerij-installatie van het Centraal Bureau der Tuinbouwveilingen te Schipluiden bij Delft geopend. Een gebeurtenis, die voor den tuinbouw van de allergrootste beteekenis is. Een drogerij dient om groenten te drogen. Hierdoor is het mogelijk de producten naar verre landen te exporteeren en bovendien om ze te bewaren in groote hoeveelheden, indien er sprake is van overproductie. De drogerij stelt dus de tuinbouwers min of meer in staat prijsregelend op te treden.
Het eerste gedeelte van de openingsplechtigheid geschiedde in het veilinggebouw van Delft met een rede van A. van 't Hart, voorzitter van de Drogerij.
(Haagsche Courant)

C. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Daladier, Reynaud, Gamelin en Mandel gearresteerd. —**
Genève, 7 Sept. (D.N.B.) — De gewezen Fransche premiers Daladier en Paul Reynaud alsmede de vroegere generalissimus van het Fransche leger, generaal Gamelin, zijn, naar uit Vichy wordt gemeld, gearresteerd en ondergebracht in een kasteel in de omgeving van Riom, den zetel van het opperste staatsgerechtshof. Het betreft hier in de eerste plaats een voorzorgsmaatregel, welke steunt op de kort geleden door den ministerraad aangenomen wet tot handhaving van de openbare veiligheid, volgens welke staatsgevaarlijke personen voor den duur van den oorlog in arrest gesteld kunnen worden. Ook Mandel, de vroegere minister van Binnenlandsche Zaken, is gearresteerd en bevindt zich bij Riom. (Telegraaf)

D. **NEDERLAND. — Vorderingen wegens geleden schade - Aanwijzingen van het Afwikkelingsbureau.**
Het hoofd van het Afwikkelingsbureau van het departement van Defensie deelt in aansluiting op de bekendmakingen door de Adviescommissie Vorderingen en door de Commissie Oorlogsschade (Commissie-Van Leeuwen), het volgende mede:
A. Rechtstreeks tot het Afwikkelingsbureau van het departement van Defensie wende men zich:
1. terzake van vorderingen door Nederlandsche autoriteiten gegrond op de Inkwartieringswet en op de Zeeschepenvorderingswet (voor zoover van het departement van Defensie uitgegaan), zoomede ter zake van vorderingen door Fransche, Engelsche of Belgische troepen.
2. terzake van het naar het buitenland doen vertrekken of doen zinken van zeeschepen op last van militaire autoriteiten,
3. terzake van schade, veroorzaakt door het onrechtmatig medenemen van goederen door Nederlandsche militairen,
4. terzake van schade, onrechtmatig toegebracht aan personen, huizen en goederen bij huiszoekingen, etc., (evenwel met uitzondering van de schade, toegebracht aan de goederen van tijdens den oorlog geïnterneerd geweest zijnde personen),
5. terzake van door Nederlandsche autoriteiten gevorderde, doch nadien als krijgsbuit aan den bezettenden staat vervallen goederen,
6. terzake van burgers, van wie persoonlijk diensten ten behoeve van de landsverdediging zijn gevorderd (chauffeurs als anderszins) en die tijdens de bevolen diensten zijn gesneuveld of gewond,
7. terzake van schade, geleden tengevolge van de toepassing van de Wet op den Staat van Oorlog en van Beleg, anders dan door wegruimingen en ingebruiknemingen,
8. terzake van wegruimingen of vernielingen door legers van bondgenooten.
B. De aandacht wordt er met nadruk op gevestigd, dat in het bovenstaande geenerlei positieve toezegging kan worden gezien ter vergoeding van de geleden schade.
Voor de onder A genoemde aangelegenheden wende men zich uitsluitend schriftelijk tot het Afwikkelingsbureau van het departement van Defensie, 1e afdeeling: slechts voor spoedgevallen van personen, buiten 's-Gravenhage woonachtig, mondeling des Maandags, Woensdags en Vrijdags van 2 tot 4 uur tot de 1e afdeeling van voornoemd departement, gebouw Petrolea, Benoordenhoutscheweg 7, 's Gravenhage. (Telegraaf)

E. **SLOWAKIJE. — Joden uit het bedrijfsleven. —**
Pressburg, 4 Sept. (D.N.B.) — Het parlement heeft 3 Sept. de regeering gemachtigd, het Slowaaksche bedrijfsleven van Joden te zuiveren.
De machtiging geldt voor een jaar. Voorts heeft het parlement een wetsontwerp aangenomen krachtens hetwelk al het grondbezit, dat Joden langs den weg van executie verkregen hebben, door den vroegeren eigenaar of diens erfgenamen binnen zes maanden kan worden teruggekocht. Maakt de vroegere eigenaar of diens erfgenaam daarvan geen gebruik, dan gaat het recht van aankoop over op het bureau voor staatsgrondbeheer. De terugkoop geschiedt tegen denzelfden prijs, welken de Jood destijds op de veiling betaald heeft, waarbij een vierde deel terstond en de rest binnen vijf jaren voldaan moet worden. Krachtens een ander besluit van het parlement zijn de geheele burgerluchtvaart en de luchtbescherming een onderdeel geworden van het ministerie van Defensie waar een eigen bureau voor de burgerluchtvaart is opgericht. (De Maasbode)

F. **PSYCHOLOGIE. — De hypnotische toestand. - Specifieke kenmerken. —**
In de laatste jaren is de belangstelling voor de hypnotische suggestie als therapeuticum, die mede door de analytische geneeswijze der laatste tientallen jaren verzwakt was, toegenomen. De zenuwartsen L. J. Franke en dr. Berthold Stokvis hebben verdienstelijk werk gedaan door het instellen van een onderzoek naar de vraag of er objectieve, specifieke kenteekenen voor den hypnotischen toestand bestaan en door de uitkomsten ervan te publiceeren in het kort geleden uitgekomen nummer van het „Ned. Tijdschr. voor psychologie".
Het gedocumenteerde verslag van het onderzoek vermeldt ook de uitspraak van Babinsky, van een jaar of veertig geleden: dat hij nog nooit iemand echt in hypnotischen slaap gezien had, maar op zijn hoogst twee menschen, die elkander beetnemen, n.l. den hypnotiseur en zijn sujet. De schrijvers hebben o.m. catalepsie, spierkracht, spierspanning, electrische prikkelbaarheid, coördinatie, reflexen, sensibiliteit, en andere zintuigsfuncties onderzocht, voorts het circulatiestelsel (hartwerking, bloeddruk), ademhaling, secretie, stofwisseling, psychische functies, het psychogalvanisch reflexphaenomeen, de cerebrale actie stroomen, enz., en bijzondere aandacht aan de bestudeering van de electrencephalographische toestanden in den hypnotischen toestand gewijd. Hierbij bleek, dat het niet mogelijk is, uit de mate van ontremming te besluiten, dat de proefpersoon werkelijk in hypnotischen toestand verkeert; wel is het mogelijk uit te maken, of de persoon dezen toestand simuleert. Op grond van de resultaten van hun onderzoek komen zij tot de slotsom, dat er geen objectief waarneembare specifieke verschijnselen in den hypnotischen toestand bestaan, en dat de vegetatieve verschijnselen, welke men in dien toestand kan waarnemen, slechts het resultaat zijn van affectieve belevingen in dien toestand, welke via het thalamische omschakelingsstation zich in de vegetatieve sfeer uiten. „Aldus is de hypnose als zoodanig een wetenschappelijk geoorloofde fictie. Niet de methoden der extrospectie, doch alleen die der introspectie kunnen den experimenteelen psycholoog het bestaan der hypnose doen bewijzen", zeggen de onderzoekers. (Alg. Handelsblad)

G. **LUXEMBURG. — Status der Joden. —**
Het hoofd van het civiele bestuur van Luxemburg, gouwleider Gustav Simon, heeft twee verordeningen uitgevaardigd, waarvan de eene betrekking heeft op het Joodsche vermogen in Luxemburg, de andere de

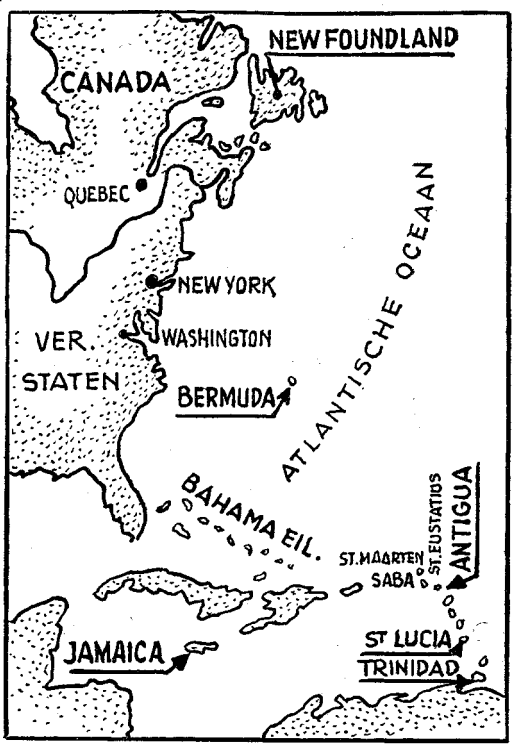
rechten der Joden. De laatste verbiedt huwelijken tusschen Joden en Duitsche onderdanen en personen van verwant bloed. Bijzondere belangstelling verdient het artikel, waarbij ook het buitenechtelijk verkeer tusschen Joden en Duitsche onderdanen of personen van verwant bloed is verboden.
De verordening, die betrekking heeft op het Joodsche vermogen in Luxemburg bepaalt, dat elke binnen dat bestuursgebied gevestigde Jood zijn totale vermogen in binnen- en buitenland moet aangeven. De verordening beperkt ook den handel van Joden en bepaalt, dat Joodsche geneesheeren, tandartsen, veeartsen en apothekers onmiddellijk de uitoefening van de heelkunde moeten staken. Voorts moeten alle Joden, die een openbare functie bekleeden, deze onmiddellijk neerleggen. Tenslotte is aan den rechtsbijstand van vreemdelingen door Joodsche advocaten een einde gemaakt. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Gouwleider Simon 4334 A)

A. **NEDERLAND. — Omzetbelasting verhoogd - Met ingang van 1 October tot 6 en 12 procent. —**
In het Verordeningenblad No. 25 is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Financiën, waarbij de omzetbelasting en het bijzonder invoerrecht worden verhoogd tot 6 procent voor gewone en 12 procent voor weelde-artikelen (de geldende percentages zijn 4 en 10).
Voorts wordt bepaald, dat niet meer toegepast zal worden de vrijstelling van omzetbelasting en bijzonder invoerrecht voor versche bloemen, boeken, weekbladen en alle andere periodiek verschijnende geschriften, fruit, versche en gezouten groenten en gerookte haring, visch, andere peulvruchten dan erwten (groene en grauwe), boonen (bruine) en capucijners. Van de genoemde verhooging zijn uitgezonderd een aantal belangrijke levensmiddelen en andere huishoudelijke artikelen, t.w.: boter, fruit, versche en gezouten groenten, plantaardige en dierlijke oliën en vetten, suiker en stroop, visch, boekweitgrutten, zachte zeep (groene en gele), gas, vetleeren schoenen en petroleum.
De bepaling, dat ten aanzien van goederen, welke in den staat, waarin zij worden geleverd, als zoodanig aan accijns zijn onderworpen, de accijns niet in den verkoopprijs wordt opgenomen, zal geen toepassing meer vinden. Eveneens worden voor de berekening van het bijzonder invoerrecht alle Nederlandsche belastingen en heffingen — met uitzondering van het bijzonder invoerrecht zelf — onder de waarde der goederen begrepen.
Het besluit treedt in werking op 1 October a.s.
(Verordeningenblad No. 25)
(Vor. ber. Omzetbelasting 3539 D)

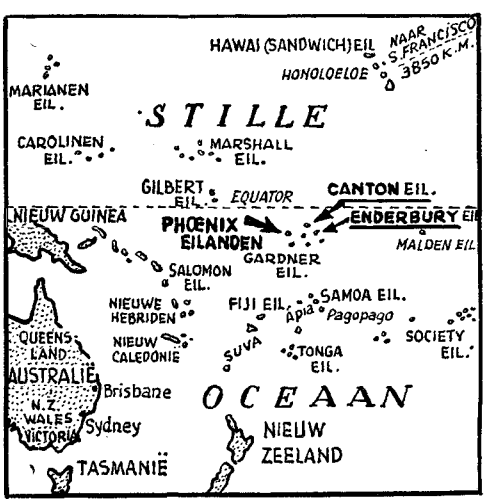
B. **PARAGUAY. — President Estigarribia overleden.**
Buenos Aires, 8 Sept. (D.N.B.) — Volgens berichten uit Asunción deelt het ministerie van Binnenlandsche Zaken van Paraguay mede, dat staatspresident Estigarribia en zijn echtgenoote zijn overleden. Volgens deze mededeeling zijn beiden bij een vliegtuigongeluk om het leven gekomen. (Alg. Handelsblad)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Bewapening. - Ruim 200 Amerikaansche oorlogsschepen in opdracht gegeven. —**
Washington, 10 Sept. (D.N.B.) — Het ministerie van marine heeft aan particuliere en staatswerven opdrachten gegeven tot den bouw van 201 oorlogsbodems voor een totaal bedrag van 3,8 milliard dollar. De opdrachten omvatten bijna alle door het congres op grond van het nieuwe vlootprogram goedgekeurde schepen, welker bouwtijd tot vijf jaren bedraagt.
Besteld werden o.m. zeven slagschepen van 100 millioen dollar elk, acht vliegtuigmoederschepen van 15 millioen elk, zeven en twintig kruisers van 30 millioen per stuk, 115 torpedobootjagers van 8,1 millioen per stuk, 43 duikbooten van 6 millioen dollar per stuk.
Het bouwprogram zal waarschijnlijk pas over ongeveer zeven jaar gereed zijn. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Marine 4300 D)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Eilanden in den Atlantischen en in den Stillen Oceaan van Engeland gepacht. —**

Atlantische Oceaan.
(Vor. ber. Bermuda-eilanden 4350 A)

Stille Oceaan.
(De Telegraaf)
(Vor. ber. Eilanden Canton en Enderbury 4344 B)

E. **RECHTSZAKEN. — Beleediging van den Führer. - Kapitein van den Opbouwdienst tot 1½ jaar gevangenisstraf veroordeeld.**
Voor de Duitsche militaire rechtbank te Utrecht stond 6 September terecht de 44-jarige kapitein A., van den Opbouwdienst, voorheen leeraar aan de Militaire Academie te Breda. Hem was ten laste gelegd, den Führer van het Duitsche Rijk opzettelijk beleedigd te hebben.
Nadat het Kriegsgerecht een uur in raadkamer was

geweest, werd het vonnis uitgesproken en werd hij veroordeeld tot een gevangenisstraf voor den tijd van een jaar en zes maanden, met aftrek van tweemaal drie weken voorarrest. (De Tijd)

(Vor. ber. Rechtszaken 4340 C)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Rede van Winston Churchill - „Inval kan elk oogenblik beginnen" - Britsche vloot sterk, luchtmacht numeriek de mindere. —**

Londen, 11 Sept. (D.N.B.) — De Britsche premier, Churchill, heeft hedenavond een radiorede gehouden, waarin hij het volgende verklaarde:

Bij gunstig weer duiken elk oogenblik boven het Britsche Eiland heele golven van Duitsche bommenwerpers onder bescherming van jagers op. Menigmaal zijn het drie- tot vierhonderd Duitsche machines tegelijk.

Zij komen in het bijzonder van den kant van het graafschap Kent. Wij hebben hier te doen met pogingen van de Duitschers, overdag de heerschappij in de lucht over Engeland te verkrijgen.

Dit is natuurlijk een beslissende factor voor het geheele verloop van den oorlog. Tot dusver zijn deze pogingen, zoo beweerde Churchill, niet gelukt. Engeland kan zich zelfs veel sterker voelen dan destijds in Juli bij het begin van den strijd in de lucht, want door de voortdurende actie wordt van de Duitsche gevechtsvliegers veel gevergd en zij zullen, als dit nog vele weken zoo doorgaat, uitgeput raken. Dit verschaft Engeland een zeer groot voordeel.

Vervolgens wees Churchill op het dreigende gevaar van een Duitschen inval, dien hij „een zeer doldrieste onderneming" noemde. De Duitsche voorbereidingen strekken zich langs de Europeesche kust tot Brest uit. Niemand weet wel is waar, of de Duitschers ook maar zullen trachten te komen, doch niemand mag zijn oogen sluiten voor het feit, dat met alle Duitsche zorgvuldigheid een krachtige inval voorbereid wordt en dat hij elk oogenblik tegen Engeland kan beginnen.

De komende week moet als een zeer gewichtige in de Engelsche geschiedenis beschouwd worden.

Churchill spoorde vervolgens de bevolking aan, haar plicht te doen. Ter geruststelling verklaarde hij, dat de Engelsche vloot sterk was, hoewel de Engelsche luchtmacht numeriek in de minderheid verkeert.

De premier herhaalde, hetgeen hij reeds in vroegere redevoeringen over de paraatheid van de Britsche landstrijdkrachten had gezegd en wees er opnieuw op, dat geen civiele overwegingen zullen gelden.

Hij verklaarde hier woordelijk: „Iedere duimbreed gronds, in elk dorp en in elke straat, zal den vijand betwist worden." De leden van de vrijwillige burgerwachten voor de plaatselijke verdediging zijn — volgens de opvatting van Churchill — evenzeer soldaten als de manschappen van het staande leger.

De bombardementen op Londen, zoo vervolgde Churchill, zijn een deel van het Duitsche invalsplan. Churchill stelde de Duitsche luchtaanvallen op militaire doelen in Londen zoo voor, alsof de Duitsche vliegers „gruwelijk op goed geluk" hun bommen uitwerpen. Na Adolf Hitler te hebben belasterd en lof te hebben geuit aan het adres van de Vereenigde Staten, besloot Churchill zijn rede met de Engelschen nogmaals tot eenheid aan te sporen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Winston Churchill 4364 A)

B. **ROEMENIE. — Bulgaarsch-Roemeensch accoord - Bepalingen van verdrag van Krajova. —**

Sofia, 8 Sept. (D.N.B.) — Omtrent het sluiten der Bulgaarsch-Roemeensche onderhandelingen wordt officieel het volgende gemeld:

Op 7 September om 15.20 uur werd in het koninklijk slot van Krajova de Roemeensch-Bulgaarsche overeenkomst over het afstaan van de Zuidelijke Dobroedsja aan Bulgarije onderteekend. Krachtens deze overeenkomst staat Roemenië het geheele gebied der Zuidelijke Dobroedsja volgens de grenzen van 1912 af.

De voorwaarden van de overeenkomst luiden als volgt:

1. Onmiddellijk na de ratificatie zullen militaire grensafbakeningscommissies van Bulgarije in samenwerking met Roemeensche commissies de nieuwe grens nauwkeurig afbakenen.
2. Op 15 September komen de vertegenwoordigers van de civiele autoriteiten in de Dobroedsja voor het bezetten van de staats- en openbare gebouwen.
3. Op 20 September om negen uur zullen Bulgaarsche troepen de grens overschrijden en binnen tien dagen het gebied van de Zuidelijke Dobroedsja bezetten.
4. Binnen drie maanden na de ratificatie van de overeenkomst zal de voorgeschreven verhuizing van de Roemeensche bevolkingsgroepen van de Zuidelijke Dobroedsja en van de Bulgaarsche bevolkingsgroepen van de Noordelijke Dobroedsja zijn voltooid.
5. Voor de overige bevolking in andere gebieden van beide landen is een termijn van een jaar bepaald voor het vrijwillig verhuizen.
6. De Bulgaarsche staat verplicht zich binnen twee begrootingsjaren een bedrag in lei te betalen, overeenkomende met 450 millioen lewa.
7. De Roemeensche staat verplicht zich, de Bulgaren in de Noordelijke en de Zuidelijke Dobroedsja voor alle inningen en inbeslagnemingen schadeloos te stellen.

Gemengde commissies zullen zorgen voor de tenuitvoerlegging van deze overeenkomst. (Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Bulgarije-Roemenië m. kaartje 4331 C)

C. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Drie maanden oorlog. —**

Rome, 9 Sept. (D.N.B.) — Aan den vooravond van den dag, waarop drie maanden geleden Italië den oorlog verklaarde, schrijft het „Giornale d'Italia", dat de offensieve kracht van Italië, te zamen met die van Duitschland, van dag tot dag toeneemt, terwijl de Britsche krachten op militair en politiek gebied, ook wat de banden met het imperium betreft, afnemen. De oorlog, dien Italië tegen Engeland voert, is voor alles een imperiale oorlog, derhalve dus niet minder belangrijk dan de oorlog van Duitschland tegen het nationale Engelsche gebied. Want de macht van Engeland berust grootendeels op de geweldige rijkdommen van zijn imperiale positie.

Het ontbindingsproces van het Empire is reeds ver gevorderd. In Afrika zijn geheel Britsch Somaliland en belangrijke deelen van Kenya, voor Engeland verloren gegaan. De onafhankelijkheid van Egypte wordt niet bedreigd, doch wel wordt het land bedreigd door de Britsche opperheerschappij. Aden is verlamd. In de Middellandsche Zee, die Engeland beschouwt als het tooneel van gemakkelijk te behalen overwinningen ter zee, bleken de Engelsche zeestrijdkrachten, die reeds bij het uitbreken van den oorlog naar getal verre superieur waren aan de Italiaansche, niet tegen hun taak opgewassen, zoodat zij nog kort geleden versterkt moesten worden. De zegevierende actie der As-mogendheden is echter ook van invloed op andere continenten. In Azië moest Engeland zich terugtrekken en de verdediging van zijn belangen overlaten aan de Vereenigde Staten. Indië is geïsoleerd. In Zuid-Afrika, dat voor het geheele verdedigingssysteem als pijler van den nog open gebleven weg van het imperium van doorslaggevende beteekenis is, neemt de nationalistische beweging tegen de Britsche heerschappij meer en meer toe. In de Arabische wereld zijn er steeds meer teekenen waar te nemen, die er op wijzen, dat men zich van den Engelschen invloed wil bevrijden. In Amerika is de overdracht van de Britsche macht op de Vereenigde Staten begonnen met de Engelsch-Amerikaansche ruil-overeenkomst van Britsche bezittingen tegen verouderde torpedojagers. (Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4359 G)

D. **NEDERLAND. — Zeer ernstige politieke botsing te Den Haag. - Hoofdcommissaris van politie uit zijn ambt ontzet. —**

Op 7 September, in den namiddag, marcheerde een afdeeling van den „Nationalen Jeugdstorm", ter sterkte van ongeveer 200 jongens en meisjes, begeleid door eenige W.A.-mannen van de N.S.B., door de stad in de richting van de Balistraat, om daar het N.S.B.-huis op te zoeken. Juist voor dit huis reed met een duidelijk provoceerende bedoeling een wielrijder op deze afdeeling in, waardoor een meisje op den grond werd geworpen. Hoewel van dezen marsch aan de politie mededeeling was gedaan en hiervoor

toestemming was gegeven, grepen de slechts in geringe sterkte aanwezige Nederlandsche politie-ambtenaren niet in. Daarop ontstond tumult, hetwelk in een handgemeen overging. De ter plaatse aanwezige Nederlandsche politie-mannen van de gemeentepolitie waren niet opgewassen tegen deze situatie, doch maakten op een door den toestand niet gerechtvaardigde wijze van hun wapens gebruik, waardoor verschillende N.S.B.'ers zwaar gewond werden, tengevolge waarvan een hunner (Peter Ton) nog denzelfden avond in het ziekenhuis is overleden. Ook bij de verdere behandeling van dit incident openbaarde zich een gebrek aan organisatie bij de gemeentepolitie.
Van officieele zijde wordt, aldus het A.N.P. gemeld: De Rijkscommissaris heeft op grond van dit feit den hoofdcommissaris van politie in Den Haag uit zijn ambt ontzet en aan den höheren S.S. und Polizeiführer, S.S. Brigadeführer Rauter, het verdere onderzoek inzake dit voorval opgedragen.
(Haagsche Courant)

A. NEDERLAND. — Telefoon van Amsterdam, Den Haag, Rotterdam in beheer P. T. T. —
Het verschenen Verordeningenblad No. 25 bevat o.a. een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de openbare gemeentelijke telefoonnetten te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage.
Hierin wordt bepaald, dat de verzorging van het locale telefoonverkeer te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage met ingang van 15 September 1940 door het Rijk geschiedt.
(Verordeningenblad No. 25, 9 Sept. '40)

B. NEDERLAND. — Nederlandsche Roode Kruis ambulance uit Finland teruggekeerd. —
Bijna een half jaar lang is de ambulance, die het Nederlandsche Roode Kruis naar Finland heeft uitgezonden om in den oorlog van Finland met Rusland het werk van naastenliefde op te vatten, van huis geweest.
Het was op 21 Maart, dat het personeel van de ambulance van Schiphol vertrok en 8 September, zijn dr. Meihuyzen en zijn groep weer in ons land aangekomen. (Het Volk)
(Vor. ber. Ned. Ambulance 4186 A)

C. NEDERLAND. — Procureurs-Generaal. - Benoemingen en ontslagen. —
De procureur-generaal bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, mr. A. Brants, is belast met de waarneming van de functie van directeur-generaal van politie in het Departement van Justitie. In zijn plaats is mr. R. van Genechten uit Utrecht met de voorloopige waarneming van de zaken van den procureur-generaal in Den Haag belast.
De procureur-generaal bij het Gerechtshof te Arnhem, mr. J. A. de Visser, is van zijn ambt ontheven en zal elders in de rechterlijke macht worden aangesteld. In zijn plaats is mr. W. de Rijke, advocaat en procureur te Haarlem, met de voorloopige waarneming der zaken van den procureur-generaal belast.
Ten slotte is de procureur-generaal bij het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, mr. E. L. M. H. Speyart van Woerden, van zijn ambt ontheven en op wachtgeld gesteld. In zijn plaats is de substituut-officier van Justitie te 's-Hertogenbosch, mr. J. C. C. H. Dubois, met de waarneming van de zaken van den procureur-generaal belast. (Alg. Handelsblad)

D. VEREENIGDE STATEN. — Verkiezingsrede van president Roosevelt. - „Ik haat den oorlog thans meer dan ooit". - „Geen deelneming aan vreemde oorlogen". —
Washington, 12 Sept. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft 11 Sept. zijn eerste verkiezingsredevoering gehouden voor de vakvereeniging van vrachtauto- en andere chauffeurs.
De Amerikaansche democratie, zoo verklaarde hij, werkt langzaam en bedachtzaam. Sinds 1933 is er echter reeds veel bereikt, b.v. minimum-loonen en grenzen voor den arbeidstijd, alsmede het recht van den werknemer, in georganiseerde groepen met zijn werkgever te onderhandelen. Vóór 1933 was dat niet mogelijk.
Ook zeide Roosevelt: „Ik haat den oorlog thans meer dan ooit. Ik ben vast besloten alles te doen wat ik kan om voor alle tijden den oorlog van onze kusten verre te houden. Ik sta met mijn partij op den grondslag van het te Chicago aangenomen program. Wij zullen niet aan vreemde oorlogen deelnemen en wij zullen ons leger, onze vloot en ons luchtwapen niet buiten het Amerikaansche werelddeel naar vreemde landen ten strijde zenden, behalve in geval van een aanval". (Het Vaderland)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4292 B)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Krijgsverrichtingen. - Londen, Berlijn, Hamburg. - Weekoverzichten. —
Berlijn, 14 Sept. (D.N.B.) — De militaire medewerker van het D.N.B., Generaal von Gleise-Horstenau, schrijft o.a. in zijn militair weekoverzicht het volgende:

„De slag boven en om Engeland heeft, althans wat de actie der luchtstrijdkrachten betreft, een spanning gewekt, welke lijkt nauwelijks nog te kunnen toenemen. De inleiding tot deze nieuwe phase in den Duitsch-Engelschen oorlog ter zee en in de lucht vormt de aankondiging van den „vergeldingsslag" door de Duitsche regeering en de oorlogsleiding. Eenige dagen te voren had de Britsche minister-president nog prijzend verklaard, dat Britsche vliegers niet ontmoedigd werden, wanneer zij van hun vluchten boven Duitschland met de volledige lading terugkeerden, omdat zij de hun aangewezen militaire doelen niet hadden gevonden. In Duitschland heeft men reeds sedert lang, zooals ook bewezen is door de rede van Hitler, niet denzelfden indruk. Men constateerde daar juist een voortdurend toenemen van de vernieling en beschadiging van objecten, die met oorlogvoering, oorlogsproductie en oorlogsbelang werkelijk niets hebben uit te staan.
Dat de Britsche opvatting van oorlogsbelang in den luchtoorlog bedenkelijk dicht nadert tot die, welke in den wereldoorlog tot uiting kwam in de uithongering van ouden van dagen, vrouwen en kinderen, is gebleken uit de mededeelingen over de arglistige brandplaatjes, die de Britsche vliegers sedert weken ver van de steden en de wapenfabrieken uitgooien om den oogst en have en goed van vreedzame burgers te vernielen. Hoezeer de luchtoorlog aan Britsche zijde reeds lang van alle remmen is bevrijd, is ook bewezen door de bombardementen op den Brandenburger Tor en de Siegessäule, welke bombardementen ook prompt door Reuter zijn bevestigd. Met het oog op deze feiten stelt de Duitsche berichtgeving er veel prijs op te verklaren, dat ook de verscherpte aanvallen, die sedert een week op Londen en geheel Engeland worden gedaan nog steeds op militaire en strategische doelwitten zijn gericht. De officieele commentaren herinneren ook steeds weer er aan, dat het er voor Duitschland alleen op aankomt, de oorlogskracht van Engeland te vernietigen. Dat deze vernietigingsstrijd zal doordringen tot in den wortel van de Britsche gevechts- en bewapeningskracht, behoeft overigens niet te worden betwijfeld met het oog op de vastbeslotenheid der Duitsche leiding. Eveneens is het duidelijk, dat met de toenemende veelvuldigheid der Duitsche aanvallen uit de lucht ook het burgerlijke leven in Engeland steeds zwaarder moet worden getroffen.
Woorden van haat noch van geruststelling kunnen verbergen, dat het slagveld, waarop de worsteling tusschen Engeland en Duitschland zich afspeelt, de laatste maanden geweldig is gegroeid en in de afgeloopen week een omvang heeft aangenomen, waarvan men zich tot dusver geen voorstelling kon maken. Ook de burger, die te Hamburg of Berlijn, te Londen of te Liverpool den schuilkelder opzoekt, is tot strijder geworden.
De vraag van de meerderheid, vooral in de lucht, wordt van uur tot uur meer besproken. Dat de actieradius der Duitsche luchtmacht onvergelijkelijk veel grooter is, kan nauwelijks worden ontkend. De Duitsche vliegtuigbases liggen in een lange rij van Noorwegen tot de westkust van Frankrijk, bijna voor de poorten van Londen, terwijl de Royal Air Force zelfs voor het Ruhrgebied reeds aanzienlijke afstanden moet afleggen. De uitwerkingscoëfficient voor een Britsch vliegtuig, dat Berlijn wil bereiken, staat tot die van een Duitsch toestel, dat naar Londen vliegt, als 1 tot 10, of zelfs 1 tot 15. Indien men de groote numerieke meerderheid der Duitsche luchtmacht in aanmerking neemt, kan over het resultaat der vergelijking moeilijk twijfel bestaan, ook wanneer men technische en moreele factoren buiten beschouwing laat." (Alg. Handelsblad)
(V. b. Recapitulatie Eén jaar Europ. oorlog 4354 A)

A. **Cultuurstrijd.** —

Een medewerker van de Nieuwe Rotterd. Courant schrijft aan zijn blad:

Bretagne, Breiz in het Bretonsch, omvat vijf departementen van het tegenwoordige Frankrijk, Côtes du Nord; Finistère; Ille et Vilaine; Loire inférieure en Morbihan. Het telt ruim drie millioen inwoners, de bevolking neemt, zij het met een klein percentage, nog steeds toe. In 1937 woonde er 7.3 percent der bevolking van Frankrijk, terwijl er 8.76 percent der geboorten ingeschreven werd. Toch daalt ook hier het geboortecijfer, gevolg van slechte economische toestanden; het hoogst is het nog in Finistère en Morbihan, waar Bretonsch gesproken wordt. Veel inwoners emigreeren naar de havensteden en naar Parijs.

De groote steden zijn Nantes (Naoned) met ruim tweehonderdduizend zielen; Brest met bijna honderdtwintigduizend; Rennes, dat de honderdduizend haalt; Lorient (An Oriant) en Saint Nazaire (St. Nazer) met een goede veertigduizend. Tusschen de tien- en twintigduizend bewegen zich de, in Nederland ook wel bekende, stadjes: Saint-Brieuc (Sant Brieg); Vannes (Groened); Fougères (Foujera); Quimper (Kemper); Morlaix (Montroulez); Saint Malo (Sant Malo); Saint Servan (Sant Servan); Dinan en Douarnenez.

Bretagne — het Armorica der Romeinen — is in prae-historische tijden bewoond geweest door weinig bekende volkeren. Lang voor onze jaartelling zijn er de Kelten gekomen; toen Caesar in 56 voor Christus de Veneti overwon, trof hij er, evenals in het overige Noordelijke Gallië, een volk aan, Keltisch van taal, godsdienst, zeden en gevoelens. Armorica, aan Rome onderworpen, onderging hetzelfde lot als het verwante Gallië; na vijf eeuwen was het gelatiniseerd. Het scheen dus voorbestemd gelijkvormig te worden aan het overige Frankrijk, toen het door de Romeinen in hun vervaltijd verlaten Engeland, dat maar zeer oppervlakkig geromaniseerd was, van de vierde tot de zevende eeuw een onafgebroken stroom Keltische elementen zond naar Bretagne. Dit land, geplunderd en ontvolkt door Germaansche stammen, als de Alanen, kreeg dus een nieuwe bevolking, die het taal en nationaliteit teruggaf en het ook zijn naam oplegde: Bretagne (Breiz).

Bretagne.

Het meerendeel der immigranten kwam uit het Zuid-Oosten van Engeland, uit Cornwallis, Devon, Dorset, Somerset; Wales leverde veel aristocratische elementen. De godsdienstige invloed van Ierland was zeer groot in het nieuwe Bretagne. De nationale heiligen waren bijna allen uit Wales of Ierland geboortig; het graf van Sint-Samson, den Schutsheilige van Dol in Bretagne, bevindt zich, om een voorbeeld te noemen, in de omgeving van Cardiff.

Na dien tijd is er geen belangrijke nieuwe invasie van volksvreemde elementen in Bretagne geweest; de vreemdelingen — voornamelijk ambtenaren — vormen maar drie percent der totale bevolking. Zij bestaat voor twee en zeventig percent uit boeren en visschers; industrie is er weinig te vinden, behalve in de grootste steden.

De middeleeuwsche geschiedenis van Bretagne is er een van voortdurenden strijd tegen Romeinen, Alanen, West-Gothen, Franken. De Friezen heerschten er van 510—513, de Noormannen in de tiende eeuw. Engelsche en Fransche koningen betwistten elkaar er de heerschappij, maar toen Claudia, de erfgename van het hertogdom Bretagne, haar hand geschonken had aan Frans I van Frankrijk, werd het voor goed een Fransch gewest. Zoo was het, nog onafhankelijk, tot 1532.

Autonoom bleef het tot 1790 totdat de Republiek het: „La France une et indivisible" proclameerde en Bretagne een gewoon Fransch gewest werd.

Regeeringsmaatregelen. — In den loop der negentiende eeuw heeft Frankrijk een uitgebreide en stelselmatige actie gevoerd, om Bretagne zijn volksaard te ontnemen. De Fransche staat is in volstrekten zin een eenheidsstaat; de taaleenheid stond dus op den voorgrond. In geen enkel land ter wereld zijn streektalen of minderheidstalen met dezelfde strengheid vervolgd als in Frankrijk. Op de lagere scholen in Bretagne, in Vlaanderen, op Corsica, in Catalonië is het verboden aan de kinderen één woord Bretonsch, Vlaamsch, Corsicaansch, Catalonisch te zeggen, zelfs al kent de leerling geen woord Fransch. Wat dit voor uitwerking heeft op het onderwijs, als de moedertaal geen voertaal der volksschool is, kan ieder begrijpen. En wat voor effect dit heeft op de volksziel, is even duidelijk. Een land met eigen taal, eigen cultuur, eigen literatuur komt daartegen in verzet. Reeds in 1843 ontstond er een „Association Bretonne", door Napoleon III na het Congres te Quimper in 1858 opgeheven, verdacht van „particularisme". In 1873 herrees zij, maar wijdde zich voortaan alleen aan wetenschappelijken en taalkundigen arbeid. Andere organisaties tot behoud der Bretonsche taal en cultuur kwamen daarna: de Fédération Regionaliste de Bretagne, de Fédération des cercles Celtiques de Bretagne; een machtige Bretonsche Katholieke Vereeniging, de „Bleun Brug"; de vereeniging voor de jeugdherbergen „Herberchti Yaouanhiz Vreiz" voor de aankomende Bretons enz. tot een zeer links gerichte vereeniging de „Bretons Emancipés" toe, waarvoor Marcel Cachin, de aanvoerder der Communistische partij, zich zijn Breton-zijn herinnerend, zich uitsprak vóór onderwijs in Bretonsch en vóór behoud van het volkskarakter van dit gewest.

BRETAGNE

Er ontstond een Bretonsche pers; in 1860 verscheen het orgaan van de „Bleun Brug", later met een bijblad voor kinderen. In 1936 waren er vier maandbladen, geheel in het Bretonsch; er kwamen streekbladen, federalistische bladen in de twee talen Fransch en Bretonsch; er kwam een cultureele revue Stur en een half-maandelijksch blad van de Nationale Bretonsche partij: „Breiz Atao". Oude volksliederen werden verzameld en opnieuw uitgegeven, studies over kleederdrachten, over huizenbouw en meubelen, vaatwerk en keukens gepubliceerd. De oude rechtsbegrippen en vormen werden bestudeerd en dit alles niet uit archeologische neigingen, maar tot behoud en versterking van het nog aanwezige en tot terugverovering van het verloren eigen Bretonsche. Bretagne heeft snel zijn taalopleving en politieke organisaties teruggevonden. De Bretonsche taal is levend gebleven

en zij is het instrument geworden van een cultureele herontwaking, als in nauwelijks een ander Keltisch land. De Bretons weten, dat zij geen variëteit van de Fransche cultuur zijn, maar dat zij een groote Keltische cultuur bezitten en zij trachten die haar vroegeren luister terug te geven.

Sedert een tiental jaren wordt ook, in navolging van de Vlaamsche IJzerbedevaart, een dergelijke opwekkingssamenkomst gehouden te Saint-Hubin-du-Cormier, waar in 1428 zesduizend Bretons vielen in den laatsten slag, geleverd voor een onafhankelijk Bretagne. Die van het vorige jaar, door de Fransche regeering evenals de daaraan voorafgaande verboden, werd toch gehouden des nachts, na mondelinge oproepingen. Talrijke afvaardigingen van Bretonsche vereenigingen vormden een stoet door toortsen verlicht, met de Bretonsche vlaggen aan den kop, naar het vergaderingsterrein. Gloeiende redevoeringen in het Fransch en Bretonsch werden er uitgesproken, waarin de vrijheid van Bretagne werd geëischt. Ook hierbij werd een „eed" afgelegd: „ik zweer een trouw soldaat te zijn; zonder zwakheid de taken te vervullen, die mij opgelegd zullen worden; te gehoorzamen aan mijn leider; zoo noodig mijn leven te geven voor Bretagne". Om het totaal verschil van het Bretonsch met andere Westersche talen te laten zien, willen we dezen eed in het Bretonsch herhalen: „Toui a ran, da vera eur soudard leal, da ober pep labour a vo fiziet ennoun, da senti hep mordo oùz ma fonnrenner, da rei ma buhez pa vo ret evit Breiz". Dat na deze samenkomsten arrestaties van Fransche zijde volgden, spreekt vanzelf. Bij de herdenking van 1939 zat een der leiders van 1938, Deauvais, nog in de gevangenis te Rennes.

Zoo is er ook een „collèges des bardes de Bretagne" gevormd, dat de oude volksliederen doet herleven; zoo wordt er veel werk gemaakt om geboorte- en sterfdagen van bekende Bretons, of van hen, die voor de Bretonsche zaak veel gedaan hebben, te doen vieren. In 1938 werd twee dagen lang met vurige redevoeringen het sterfjaar herdacht van J. F. le Gonidec (1775—1838), den man, die door zijn Bretonsch woordenboek en Bretonsche grammatica de taal van Bretagne deed herleven als uiting der beschaafden. En in hetzelfde jaar vierde men den Bretonschen dichter J. P. Calloc'h, geboren in 1888 en gesneuveld in 1917 in den wereldoorlog.

De herovering van de school. — De groote strijd loopt echter om de herovering der school voor het Bretonsch. De „Ar Brezoneg er Skol" (Vereeniging voor het onderwijs in het Bretonsch) werkt hiervoor. Men heeft den officieelen weg hiervoor bewandeld; in 1937 heeft men bereikt, dat de onderwijscommissie der chambre des députés met algemeene stemmen een voorstel aangenomen heeft, om de regeering uit te noodigen de zaak van het Bretonsch, naast het Fransch, op de scholen in Bretagne, te bestudeeren. Gemeenteraden en de publieke opinie sloten zich hierbij aan; Bretonsche afgevaardigden trachtten den minister te influenceeren. Maar geen enkele maatregel ten voordeele van het Bretonsch volgde. En in arren moede zucht een der Bretonsche tijdschriften: „De circulaires van 19 Juni 1935 en 30 October 1936 geven den onderwijzer het recht schoollokalen te gebruiken voor facultatieve cursussen in Esperanto. Echter is dit streng verboden aan de verdedigers der Bretonsche taal." Bij een bezoek van President Lebrun in Mei 1938 aan Saint-Brieuc werd hem een verzoekschrift overgereikt vanwege alle Keltische vereenigingen, waarin gevraagd werd het Bretonsch te onderwijzen op de scholen in Bretagne. Het werd gesteund door driehonderdvijftig gemeenteraden, drie departementale raden, kamers van koophandel, alle Bretonsche députés, van welke richting ook. Maar vorderen deed men er niets mede. Dat Frankrijk zóóveel sympathie verloor in Bretagne, is te begrijpen.

Tot kalm protesteeren en propaganda bepaalde Bretagne zich intusschen niet. Reeds in 1932 had de mysterieuse Bretonsche vereeniging „Gwen ha Du" het monument, dat de herinnering der aanhechting in 1532 van Bretagne aan Frankrijk levendig hield, laten springen en den spoorweg opgeblazen, waarlangs Herriot ter viering van dezen gedenkdag naar Bretagne zou komen. Toen Lebrun in 1938 naar Saint-Brieuc kwam, waren uitgebreide voorzorgsmaatregelen genomen; dagen van te voren werden huizen doorzocht en bewaakt; aanhangers van de Parti National Breton mochten hun woningen niet verlaten, geen vliegtuig mocht dien dag boven het departement Côtes-du-Nord vliegen. De spoorlijn Parijs naar Saint-Brieuc werd bewaakt en vijfduizend man troepen werden er geconcentreerd. Daarbij kwam nog, dat de Parti National Breton op haar congres te Guingamp als wachtwoord uitgegeven had: „Geen oorlog voor de Tsjechen", wat per affiche werd aangekondigd en wat een proces veroorzaakte tegen den directeur der „Breiz Atao", Debauvais en den hoofdredacteur Mordrel.

Debauvais, die al betrokken was in de zaak der schildering op muren van „Bretagne voor de Bretons" en „Bretagne vrij en onzijdig" in talrijke steden en dorpen en daarvoor met een aantal partijgangers in arrest had moeten worden gesteld, maar zich verborgen had weten te houden, gaf zich nu vrijwillig gevangen. Voor dit geval hadden zeven gearresteerden, naast boeten, voor het gerechtshof te Rennes van één tot drie maanden gevangenisstraf opgeloopen; nu werd Debauvais tot zes maanden veroordeeld. Toen hij het gerechtsgebouw verliet, hief de menigte het Bretonsche volkslied: „Bro fozma Zadou" aan. Mordrel kreeg vier maanden, terwijl Debauvais voor de tweede beschuldiging er nog een jaar bij kreeg. Denzelfden nacht liet de onvindbare „Gwen ha Du" (wit en zwart, de Bretonsche kleuren), te Pontivy, een monument ter gedachtenis aan het „La France une et indivisible" springen en deelde toen aan de pers mede, dat dit was, omdat er geen onderwijs in het Bretonsch op de scholen mocht worden gegeven, om de zeven gevangengenomen Bretons en uit verzet tegen den oorlog. Een tweede aanslag volgde in Februari 1939 tegen den Prefectuur van Finisterre te Quimper; een bom, geplaatst bij een der keldergaten, veroorzaakte groote materieele schade. Juni 1939 ging een adres rond en werd druk geteekend voor annexatie der Bretonsche partijleiders. En naar ons uit het buitenland door gevluchte Bretons werd medegedeeld, zijn de leiders der beweging met het uitbreken van dezen oorlog op harde wijze vervolgd en is veel wetenschappelijke arbeid der Bretonsche cultuurvereenigingen vernietigd.

Reeds in 1919 zijn vertegenwoordigers der Bretons bij Wilson geweest en hebben toepassing zijner beginselen gevraagd ten opzichte van Bretagne. Zij vroegen „Home Rule" voor hun gewest binnen het kader van het in Frankrijk historisch gewordene, naast ophouden met het vervolgen der Bretonsche taal en de Bretonsche volkstradities. Nog meer dan een millioen menschen spreken deze taal. Daarna is de Bretonsche propaganda rusteloos doorgegaan.

Veel van dit alles is naar buiten niet uitgelekt, het Fransche gouvernement paste onverbiddelijk hierop „silence" toe. Het gaat er echter mede, zooals het Vlaamsche lied zegt: „Een volk kan niet vergaan". (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Onafhankelijkheid 4355 A)

A. **NEDERLAND. — Engelsche phosphorplaatjes een gevaar voor den landbouw. —**
In de jongste persconferentie is van bevoegde zijde verzocht, de aandacht der Nederlandsche boerenbevolking te vestigen op de gevaren, die kunnen voortvloeien uit de kleine phosphorplaatjes die bij honderdduizenden door Engelsche vliegtuigen over Duitschland en Nederland uitgestrooid worden en die bij aanraking met lucht en wind vanzelf in brand kunnen geraken.
Ook in Nederland is hierdoor reeds eenige schade aangericht, al heeft het regenachtige weer der laatste dagen vele plaatjes onschadelijk gemaakt.
De bedoeling kan, zoo verklaarde men, slechts de vernietiging van den oogst zijn. In dit verband wees men ook op het uitwerpen van coloradokevers. Immers tegen militaire objecten, wapenarsenalen enz. vermogen deze plaatjes niets, al beweert Reuter het tegendeel. (N. Rott. Crt.)

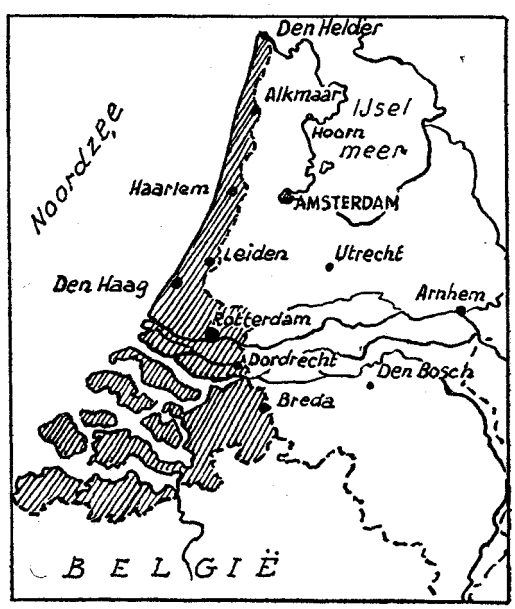
B. **NOORWEGEN. — Politieke concentratie. —**
De vier groote partijen in Noorwegen — de conservatieve, de liberale („Venstre"), de boerenpartij en de arbeiderspartij — zijn het, naar uit Oslo aan de Zweedsche bladen op 7 September wordt gemeld, eens geworden over een „politieke concentratie in het belang van het geheele Noorsche volk".
(De Maasbode)

C. **NEDERLAND. — Postchèque- en girodienst. - Rechtspersoonlijkheid toegekend. —**
's-Gravenhage, 14 Sept. — Verordeningenblad no. 26 bevat een besluit van den secretaris-generaal van de departementen van Binnenlandsche Zaken en van Financiën tot toekenning van rechtspersoonlijkheid van den postchèque- en girodienst.
(Verordeningenblad No. 26, 14 September '40)

D. **DONAUGEBIED. — Internationale Donaucommissie bestaat niet meer. —**
Berlijn, 14 September. (D.N.B.) — De internationale Donaucommissie heeft opgehouden te bestaan. De „Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz" schrijft over dit, door Versailles in het leven geroepen, instituut, dat de reguleering van den Donau stroomopwaarts van Braila vóór den wereldoorlog de zaak van de oeverstaten was. Het toezicht op de stroomversnelling aan de IJzeren Poort berustte in

hoofdzaak bij de Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie. Na haar uiteenvallen maakten de westelijke mogendheden van de gelegenheid gebruik zich kunstmatig in deze aangelegenheden in te schakelen. De oorspronkelijk zuiver-kapitalistische financieele motieven kregen later een politiek tintje: de Westelijke mogendheden wilden in dit gebied vasten voet krijgen. Sedert het uitbreken van den tegenwoordigen oorlog deden zij alles om de Donauscheepvaart te bemoeilijken en zelfs door sabotage in gevaar te brengen.
Door de besluiten van Weenen is voor goed een einde gekomen aan deze mogelijkheid van misbruik. De westelijke mogendheden hebben voortaan over den Donau niets te zeggen. Zoolang het Donauvraagstuk niet definitief geregeld is, zal natuurlijk alles gedaan worden om de veiligheid der internationale scheepvaart te waarborgen. Dat zal echter niet meer de taak van de politieke afgezanten zijn, maar van deskundigen, wier vakkennis een garantie voor de handhaving van een ongehinderd verkeer op deze levensader van geheel midden-Europa zal zijn.
(Alg. Hbld.) **(V. b. Intern. Donaucommissie 4222 A)**

A. **NEDERLAND. — Kustgebied, volgens het Verordeningenblad No. 25. —**

Nederland.

(Vor. ber. Kustgebied 4364 C)

B. **NEDERLAND. — Overheidspersoneel. - Ontslag en aanstelling zoo noodig in afwijking van geldend recht. —**
's-Gravenhage, 14 Sept. — Verordeningenblad no. 26 bevat o.a. een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de regeling van de rechtspositie van ambtenaren en overig personeel in openbaren dienst, alsmede van bepaalde beëedigde personen.
Blijkens artikel 1 wordt de rechtspositie van ambtenaren en overig personeel in rijksdienst, en wel in het bijzonder de voorwaarden, waaronder zij kunnen worden aangesteld of ontslagen, zoo noodig geregeld in afwijking van het tot heden geldende recht.
Hetzelfde geldt:
voor den dienst bij een provincie, bij een gemeente of bij een ander publiekrechtelijk lichaam, alsmede bij die privaatrechtelijke lichamen, waaraan het rijk, een provincie, een gemeente of een ander publiekrechtelijk lichaam deelneemt, ten slotte ook voor honoraire werkzaamheden, alsmede voor bezigheden in bijzondere scholen, voor de werkzaamheid van personen, van wie vóór de aanvaarding van hun ambt of beroep het afleggen van een eed (belofte) wordt geëischt.
Artikel 2 bepaalt:
De ter uitvoering van de bepalingen van artikel 1 noodzakelijke voorschriften worden door instructies gegeven. Zij kunnen in de Nederlandsche Staatscourant worden afgekondigd.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.
(Verordeningenblad No. 26, 14 September '40)
(Vor. ber. Overheidspersoneel 4352 C)

C. **ROEMENIE. — Kabinet Antonescu gevormd. —**
Boekarest, 14 Sept. (Stefani) — Op 14 September heeft zich in Roemenië opnieuw een belangrijke ontwikkeling voltrokken. De IJzeren Garde is de leidende staatkundige organisatie geworden en er zal een decreet worden uitgevaardigd op grond waarvan de inrichting van den Roemeenschen staat zoodanig wordt hervormd, dat Roemenië met ingang van 15 September geheel in het teeken zal staan van de IJzeren Garde.
De minister-president generaal Antonescu heeft inmiddels Zaterdagavond het navolgende kabinet gevormd:
Horia Sima, leider van de IJzeren Garde, vice-minister-president; generaal Petrovicescu, minister van Binnenlandsche Zaken; professor Banaitescu, minister van Onderwijs; Michel Antonescu, minister van Justitie; Nicolau, minister van Verkeerswezen; Sturdza, minister van Buitenlandsche Zaken; Iasinachi, minister van Arbeid; Maras, minister van Landbouw; Dragomir, minister van Economische Zaken; Leon, minister van Financiën.
Er zal binnenkort een officieel communiqué worden uitgegeven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kabinet Antonescu 4364)

D. **NEDERLAND. — Nederlandsche perskamer opgericht. —**
Het A.N.P. meldt:
Op 13 September is in Den Haag de stichting Nederlandsche perskamer opgericht.
Hiermede heeft de raad van voorlichting der Nederlandsche pers zijn doel bereikt. Toen deze, kort na den oorlog, zijn doelstellingen bekend maakte, bestond er bij vele groepen en personen in de pers werkzaam aanvankelijk eenige terughoudendheid. Van stap tot stap echter heeft de raad van voorlichting het vertrouwen in breede kringen der Nederlandsche pers weten te winnen, zoowel als gevolg van de door den president met nadruk gegeven uiteenzettingen omtrent doel en methode, als door de werkwijze van den raad.
De leiding van de Nederlandsche perskamer berust bij dr. T. Goedewaagen, zijn plaatsvervanger is de heer A. Meijer-Schwencke. Tot algemeen-secretaris is benoemd drs. W. Goedhuys, naast wien als directeur van het bureau der Nederlandsche perskamer is benoemd de heer J. Lehrbuch. Er is een raad van bestuur gevormd, waarin zitting hebben de heeren L. Arts, drs. W. Goedhuys, mr. J. Kars, H. J. Kerkmeester, P. J. van Meghelen, A. Meijer-Schwencke, dr. Alb. van de Poel en mr. M. M. Rost van Tonningen. **(Vor. ber. Pers 4346 F)**

E. **NEDERLAND. — College voor de Voedselvoorziening. - In de plaats van het College van Regeeringscommissarissen. —**
In het 14 Sept. verschenen Verordeningenblad no. 26 komt o.a. voor een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij betreffende de bevoegdheden van den Directeur-Generaal van de Voedselvoorziening en de Instelling van een College voor de Voedselvoorziening.
Het volgende is daarin bepaald:
De in bestaande wettelijke maatregelen, overeenkomsten, akten, stichtingsbrieven en statuten aan eenigen Regeeringscommissaris, als bedoeld in artikel 26a der Landbouw-Crisiswet 1933, toegekende bevoegdheden en opgelegde verplichtingen worden door

of vanwege den Directeur-Generaal van de Voedselvoorziening uitgeoefend, onderscheidenlijk overgenomen.
Ingesteld wordt een College voor de Voedselvoorziening, dat tot taak heeft, den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij van advies te dienen bij de uitvoering van de Landbouw-Crisiswet 1933 en de wet van 30 September 1938 (Staatsblad no. 639c), zoomede van andere wetten, voorzoover deze op de voedselvoorziening betrekking hebben.
Het bovengenoemde college treedt in de plaats van het College van Regeeringscommissarissen, bedoeld in artikel 26a der Landbouwcrisiswet 1933.
De samenstelling van het College voor de Voedselvoorziening geschiedt door den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij; zij wordt in de Nederlandsche Staatscourant bekend gemaakt.
Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.
(Verordeningenblad No. 26, 14 September)
(Vor. ber. Voedselvoorz. 4349 B)

A. **EUROPA. — Stijging der kosten van levensonderhoud. —**
Onder den aanhoudenden invloed van den oorlog, aldus „Wirtschaft und Statistik", zijn de kosten voor het levensonderhoud ook in het tweede kwartaal van 1940 in de meeste landen omhoog gegaan. Volgens de officieele indexcijfers bedroeg de stijging van Maart tot Juni in Noorwegen en Hongarije 2.1%, in Finland 3.2%, in Japan en Zwitserland 3.3%, in Portugal 3.6%, in Zweden 3.8%, in Griekenland 3.9% en in China 4.7%. Nog sterker was de stijging in Groot-Brittannië met 5.1%, in Denemarken met 5.4%, in Joego-Slavië met 6.2%, in Luxemburg met 8.4%, alsook in Roemenië, waar zij zelfs 13.4% beliep. In het Duitsche Rijk bleef de stijging der kosten voor het levensonderhoud gering (1.7%). Ook in Bulgarije was slechts een kleine stijging merkbaar.
In vergelijk tot den toestand kort voor den oorlog hebben de prijzen zich in Roemenië en Joego-Slavië met meer dan een derde verhoogd, in Denemarken met ongeveer een vierde, in Groot-Brittannië en Finland met een vijfde. Een weinig zwakker, maar toch nog meer dan 10%, is de stijging in Japan, Noorwegen, Zweden, België en Portugal. Zij beweegt zich tusschen 5 en 10 in Griekenland, Zwitserland, Bulgarije en Hongarije. Nederland wordt in het opstel niet genoemd. (De Tijd - Wirtschaft und Statistik)
(Vor. ber. Levensonderhoud 1913—Juli 1937, 2982 A)

B. **PSYCHOTECHNIEK. — Beteekenis voor het bedrijf. —**
Omtrent de middelen, die den psychotechnicus ten dienste staan, heerscht veel misverstand. Velen meenen, dat men de menschelijke vermogens kan registreeren zooals men de temperatuur vastlegt. Anderen denken, dat men van iemands geschiktheid voor een beroep van te voren niets kan zeggen, omdat tal van factoren van groot belang zijn, die zich niet laten meten. Laten wij beginnen met de vermelding van een ervaringsfeit: het percentage van fouten, die bij een goed geleid onderzoek worden gemaakt, is ongeveer tien procent; verder klopt de uitgesproken verwachting geheel (ong. 80%) of voor een belangrijk deel (ong. 10%) met de resultaten in de practijk. Hiermede is afdoende bewezen, dat een prognose wel degelijk mogelijk is.
In den beginne wilde de psychotechniek alles zoo exact mogelijk meten, en den uitslag van de test als eenig criterium aanvaarden. Langzamerhand is men daarvan terug gekomen. Tegenwoordig kent men aan de ouderwetsche methoden slechts een secundaire beteekenis toe en legt men het accent op de verhouding proefpersoon-test. Het is deze relatie, die intens wordt geobserveerd. Terwijl de proef oorspronkelijk een soort rekensommetje was, waaruit slechts een goed antwoord kon komen, werd zij mettertijd hoe langer hoe meer variabel. De relatie kon toen ook beter bestudeerd worden. De keuze uit tal van mogelijkheden is mede een factor bij de beoordeeling geworden. Daar bovendien de test in overeenstemming met de structuur van den proefpersoon wordt gekozen, geschiedt de verwerking op een persoonlijke wijze en geeft de geheele gang van de oplossing een indruk van deze structuur.
Behalve de relatie proefpersoon-test is er ook de relatie proefpersoon-proefleider. Zooals in de psychotherapie niet de methode, maar de persoon van den therapeut is gaan overheerschen, is ook de persoonlijkheid van den psychotechnischen proefleider van meer gewicht geworden. Deze moet trachten zich in den proefpersoon in te leven, zich zooveel mogelijk met hem te identificeeren, als het ware in zijn huid te kruipen, zijn karakter zoo goed mogelijk te peilen, in plaats van slechts op de uitkomsten der opgaven af te gaan.
Het is geenszins zoo (gelijk sommigen vermoeden) dat men een typologie van een beroep maakt, daar een typologie van den mensch doet bij aansluiten en dan klaar is. De ervaring leert, dat men aan een typologie niets heeft, omdat als bij een beroep van het type A de structuur van een type a van den mensch zou behooren, een individu van dit type a even goed niet bij A kan passen, omdat er een bijkans oneindig aantal storende invloeden is. Zoo blijft de individueele persoonlijkheid in haar geheel het object van het onderzoek en voorkomt men de fout van door het bosch de boomen niet meer te zien.
Zoo hebben de bestaande instellingen voorloopig incidenteel gedaan, dat aanstonds massaal zal moeten geschieden: het brengen van „the right man on the right place". De levensvreugde wordt op deze wijze grooter, en het economische organisme kan met minder wrijving functionneeren dan tot dusverre het geval was. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Psychotechniek 2561 A)

C. **NEDERLAND. — N.S.B. - Een Nederlandsche S.S. opgericht. —**
Een artikel van ir. A. A. Mussert in „Volk en Vaderland" naar aanleiding van den dood van den W.A.-man Peter Ton eindigt als volgt:
„Mijnerzijds heb ik ook een antwoord op deze misdaad der democratie. Zoo snel en deugdelijk mogelijk zal het W.A.-korps verder worden opgebouwd. Duizenden zijn reeds in training."
„Als aanvullend antwoord besluit ik hierbij tot de oprichting van de „Nederlandsche S.S.", een zustercorps van de Duitsche S.S., die tot uiting zal brengen de bloedverbondenheid van het Nederlandsche volk met het Duitsche volk en de hooge waarde, die wij Nederlandsche nationaal-socialisten toekennen aan de oude ridderlijke deugden van moed en eer en trouw. Zij, die komende uit dit korps, eens zullen toetreden tot de politiekorpsen, zullen waarborg zijn, dat misdaden als in Den Haag gepleegd, in de toekomst tot de onmogelijkheden zullen behooren."
(De Tijd) **(Vor. ber. Dood Peter Ton 4369 D)**

D. **JHR. PIETER VAN DER MEER DE WALCHEREN ZESTIG JAAR. —**
Op 9 Sept. is de tot ver buiten de landsgrenzen bekende litterator jhr. Pieter van der Meer de Walcheren zestig jaar geworden. Niet alleen door zijn boeken (waarvan er eenige, o.m. zijn dagboek, in Duitsche, Fransche, Amerikaansche, Italiaansche, Spaansche en Poolsche edities het licht zagen), maar misschien meer nog door zijn stuwenden drang achter heel een jongere generatie van schrijvers, oefent deze auteur een ongekend veelzijdigen en krachtigen invloed uit. (De Maasbode)

E. **NEDERLAND. — Nederlandsche Socialistische Werkgemeenschap (N. S. W.). —**
De N. S. W. (Nederlandsche Socialistische Werkgemeenschap) gesticht op de vergadering van S.D.A.P.-functionarissen van 15 September 1940, heeft een oproep aan de socialisten in Nederland gedaan. Door maatregelen van den Rijkscommissaris — aldus o.a. deze oproep — werd de heer Rost van Tonningen benoemd tot commissaris van de S.D.A.P. In de besprekingen, welke door ons sindsdien zijn gevoerd, is komen vast te staan, dat er geen bezwaar bestaat, dat de Nederlandsche arbeiders, die zoo lang voor hun ideaal hebben gestreden, op eigen verantwoordelijkheid hun weg in de toekomst vinden. Indien dan ook de socialisten van Nederland tot een nieuw vereenigingspunt zullen zijn gekomen, dan kunnen zij onder eigen leiding zonder curator en met toekenning van de rechten, die thans andere groepen, welke aan het politieke leven deelnemen, bezitten, den strijd voor het socialisme voortzetten. Het is hierom noodzakelijk, dat er een eind wordt gemaakt aan de groote verwarring, die gesticht is door degenen, die meenen, dat het werk voor het socialisme moet worden gestaakt, omdat zij geen strijd kunnen voeren voor het democratisch socialisme.

Op economisch gebied zullen wij stelling nemen tegen de kapitalistische dwingelandij. Voor dit doel sommen wij een aantal punten op, die onder nieuwe vormen de oude ideeën van de sociale rechtvaardigheid moeten verwezenlijken.

1. Het streven van de N.S.W. heeft ten doel den opbouw van de Nederlandsche volksgemeenschap in socialistischen zin. Dat wil zeggen, dat de arbeid de basis wordt voor de sociale en economische verhouding. Wij verlangen de samenvatting van alle krachten in het besef, dat het Nederlandsche volk een ondeelbare gemeenschap dient te vormen.
2. Wij willen, dat de Nederlandsche volkshuishouding haar plaats vindt in de nieuwe economische ordening, die bezig is zich in Europa te voltrekken, opdat wij in de groote harmonie van het geheel een gave eenheid zullen vormen, zulks in overeenstemming met behoud van aard en karakter van ons volk.
3. Door deze nieuwe oriënteering zal de werkloosheid kunnen worden overwonnen en zal de arbeid in zijn waarde hersteld moeten worden.
4. Wij eischen een zoodanige beschikking over de productiemiddelen, dat de voortbrenging niet langer eenzijdig op particulieren winsthonger wordt gericht, maar ten bate van ons volksgeheel zal worden opgebouwd. Noodig is daartoe de contrôle van staatswege op het bankwezen en beheersching van het credietwezen.
5. Het platteland zal moeten worden bevrijd van de knechtschap, waarin de kapitaalmachten de boeren- en tuinderstand wisten te slaan. Daarnaast zullen goede afzetmogelijkheden moeten worden geschapen. Voor allen, die de bodemproductie helpen verzorgen, dient een behoorlijk bestaan gewaarborgd te zijn.
6. De middenstand dient te worden beschermd, eenerzijds tegen de overwoekering van kapitaalsconcentraties anderzijds door een regeling van zijn bestaan, die ook aan deze categorie medewerkers een redelijk en verzekerd inkomen schenkt.
7. De sociale wetgeving, die nog al te zeer ontoereikend is en vaak ook verward en ongelijk werkt, zal in een groot en evenwichtig samenstel van maatregelen moeten worden samengevat, waarbij met inachtneming van de eischen van algemeen belang aan arbeiders, boeren en middenstanders, aan de werkers van hoofd en hand en met name ook aan hen, die thans nog onverzorgd zijn, een redelijke bescherming wordt geboden.
8. Het vraagstuk „oud en arm" zal door een actie voor een behoorlijk arbeidspensioen op den grondslag van ons gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsbesef voor degenen, die hun arbeidskracht aan staat en maatschappij gaven, zijn oplossing moeten vinden.
9. Het recht van ieder werker op een jaarlijksche rustpooze, waarin hij ontspanning zal kunnen vinden en de schoonheid van land en volk dient te kunnen leeren kennen, zal uitdrukking moeten krijgen in de algemeene doorvoering van een jaarlijksche vacantie, met behoud van loon, en gelegenheid om zich op billijke voorwaarden naar elders te verplaatsen.
10. Opvoeding van de jeugd tot gemeenschapszin en bewuste verantwoordelijkheid van den eenling, voor het geheel, waarvan hij deel uitmaakt, bevordering van en steun aan instellingen, welke ontwikkeling en algemeene vorming van arbeiders, met name de jeugdigen, beoogen. Verstrekking van middelbaar en hooger onderwijs met staatshulp aan kinderen, die daarvoor geschikt, doch wier ouders onbemiddeld zijn.
11. Wederopbouw en verbetering van het onderwijs, nijverheids- en landbouwonderwijs en verplichtstelling van de lichamelijke opvoeding.
12. Bevordering van de volksgezondheid, door een staatsregeling voor ziekenverzorging en een krachtige bestrijding van de tuberculose met behoorlijke nazorg voor de verpleegden.
13. Krachtige en onafgebroken bevordering van den volkswoningbouw.

En nu, socialisten, aan den arbeid. Reeds te lang hebt gij gedraald en heeft desorganisatie u tot onmacht gedwongen. Bedenkt, de toekomst ligt voor en niet achter ons.

Waakt voor uw grooten vijand, de lauwheid, onverschilligheid en gemis aan vertrouwen in eigen kracht. Nu meer dan ooit is doorzettingsvermogen een dwingende noodzakelijkheid.

Ten strijde voor de socialistische gemeenschap van het Nederlandsche volk. (Het Volk - Haagsche Courant)

(V. b. Benoem. Mr. M. M. Rost v. Tonningen 4302 B)

A. **ROEMENIE. — Antonescu roept den „legionnairen staat" uit. - Terugkeer van Koningin-moeder Helena.** Boekarest, 15 Sept. — De aangekondigde wijziging in de politieke structuur van Roemenië is voltrokken: de staatsleider, generaal Antonescu, heeft, na een nieuw kabinet gevormd te hebben, den „legionnairen Roemeenschen staat" uitgeroepen. In een desbetreffend manifest verklaart hij tevens, dat de legionnaire beweging, die voortaan de eenige politieke beweging is in den staat, met de taak belast wordt, het volk met de nieuwe beginselen van het staatsbestuur vertrouwd te maken.

De minister-president, generaal Antonescu, is thans chef van den legionnairen staat, terwijl Horia Sima tot commandant van de legionnaire beweging is benoemd.

Voorts heeft de staatsleider een decreet uitgevaardigd, waarbij een kabinetsraad is gevormd voor de leiding en de behandeling van de loopende staatszaken. De kabinetsraad bestaat uit de volgende leden: den staatsleider en minister-president, den vicepresident van den ministerraad, de ministers van Buitenlandsche Zaken, Justitie, Economische Zaken en Financiën.

Behalve al deze ingrijpende gebeurtenissen op politiek gebied heeft Roemenië den feestelijken terugkeer van koningin-moeder Helena (gewezen gemalin van ex-Koning Carol II) beleefd.

(Telegraaf - Alg. Hbld.) **(V. b. Antonescu 4373 C)**

B. **NEDERLAND. — Distributie van vleesch of vleeschwaren. —**

Het waarnemende hoofd van het departement van Landbouw en Visscherij deelt mede, dat met ingang van Maandag 16 September een aanvang zal worden gemaakt met de distributie van vleesch en vleeschwaren, hetgeen beteekent, dat de verkoop van deze artikelen aan het publiek uitsluitend op bon mag geschieden.

Onder vleesch wordt verstaan alle soorten rund-, kalfs- en varkensvleesch. Buiten de distributie vallen derhalve o.m. schapen-, geiten- en paardenvleesch.

Onder vleeschwaren worden begrepen alle soorten anders dan door afkoeling verduurzaamd of toebereid vleesch. Hieruit volgt, dat vleesch in blik, waarvoor een verkoopverbod bestond, nu op bon mag worden verkocht. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Distributie 4327 C)

C. **NEDERLAND. — Dragen van insignes door ambtenaren. —**

De secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het departement van Binnenlandsche Zaken, heeft bepaald, dat ambtenaren in dienst of bij gekleed gaan in uniform voortaan geen enkel ander insigne of onderscheidingsteeken meer mogen dragen dan die, welke van regeeringswege zijn verstrekt of voorgeschreven. Dit verbod geldt tevens ten aanzien van vreemde ordeteekenen, afkomstig van mogendheden, waarmede het Duitsche Rijk in oorlog is.

Het verbod geldt niet voor Nederlandsche ordeteekenen. (De Tijd)

D. **NEDERLAND. — Criminaliteit - Vermindering in 1938. —**

Uit de aanwijzingen, die de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde statistiek voor de toepassing der Kinderwetten over 1938 geeft omtrent de beweging der jeugdcriminaliteit in de laatste jaren, blijkt, dat aan de voortdurende stijging van het aantal onherroepelijk schuldig verklaarde jeugdigen (van 1.642 in 1938 tot 3.061 in 1937) in 1938 een einde is gekomen. De vermindering (van 3.061 tot 2.789) bedroeg 272 of bijna 9 pct. Het aantal schuldig verklaarde jongens verminderde iets sterker dan dat der meisjes. Het percentage betreffende de meisjes bleef echter in vergelijking met dat der jongens gering: 91.6 en 8.4.

Voor 1938 wordt ten aanzien van eenige delicten een gunstige ontwikkeling opgemerkt. Belangrijk was de vermindering van het aantal schuldigverklaringen wegens gequalificeerden diefstal (1937: 767, 1938: 570). Verduistering en verduistering in dienstbetrekking gaven helaas een aanzienlijk hooger cijfer (116) dan in het voorafgegane jaar (87).

In de jaren 1934 t/m. 1938 werd resp. 624, 615, 642, 602 en 591 maal strafrechtelijke ondertoezichtstelling uitgesproken. Het aantal burgerrechtelijk onder toe-

zicht gestelde kinderen bedroeg in 1938 1.793 tegen 1.450 in het voorafgegane jaar.
De statistiek bevat verder allerlei gegevens betreffende ontzetting uit en ontheffing van de ouderlijke macht en voogdij en betreffende het rijkstucht- en opvoedingswezen.
Tenslotte is in deze statistiek, welke in één publicatie is verschenen met de crimineele en gevangenisstatistiek, belicht de verpleging van voogdij- en regeeringskinderen in gestichten en gezinnen door instellingen van weldadigheid. Door 277 door het Rijk gesubsidieerde instellingen werden 11.923 voogdijkinderen verzorgd en door 30 instellingen 991 regeeringskinderen. In totaal werd een bedrag van resp. ƒ 2.457.873 en ƒ 276.856 aan rijkssubsidie aan deze instellingen uitgekeerd. Bovendien werd nog ƒ 548.751 in totaal als „algemeene" subsidie aan 165 instellingen uitgekeerd. (Centr. Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Criminaliteit 4223)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill's verklaring in het Lagerhuis - Toestand.** Londen, 17 Sept. (D.N.B.) — De Engelsche eerste minister Winston Churchill heeft op 17 September in het Lagerhuis een verklaring afgelegd. Hij gaf toe, dat de opmarsch van het Italiaansch leger in Noord-Afrika voortduurde en dat de Britsche soldaten Solloem hebben opgegeven. De ontwikkeling moet worden afgewacht. Churchill herhaalde daarna de reeds in zijn laatste toespraak in het Lagerhuis afgelegde verklaring, dat Engeland er op voorbereid moet zijn, dat de vijand een landingspoging zal ondernemen. De huidige Duitsche aanvallen concentreeren zich hoofdzakelijk op Londen.
Tenslotte zeide Churchill: Engeland moet erop voorbereid zijn in de toekomst nog heviger luchtgevechten te zullen zien.
Toen het Lagerhuis op 17 September voor het eerst na 5 September bijeenkwam, kon men bepaalde veranderingen in de inrichting van het Huis bemerken. Het grootste deel van de kostbare ramen is verwijderd en door gewoon glas vervangen. De tegels, waarmede de electrische verlichting aan het plafond was omlijst, zijn thans ook verwijderd.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Churchill 4369 A)**

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Shinto-vereering in Japan - Gewetensconflict voor de kerken. —**
In de „Nieuwe Theol. Studiën" deelt prof. dr. H. M. van Nes, naar aanleiding van een belangrijke publicatie van dr. W. Paton en miss Underhill, eenige gegevens en data mede, die de toenemende beteekenis van den Shinto-dienst in het Japansche rijk in het licht stellen.
Prof. Kraemer heeft in zijn boek „The Christian Message" den Shinto-cultus beschreven als een vorm van zelfvergoding van het Japansche volk. De keizer vormt de eenheid van godsdienst, natie en staat: tegen dezen theocratischen achtergrond voelt Japan zich goddelijk geroepen een Messiaansche opdracht ten opzichte van de geheele wereld te vervullen.
Reeds in de 15e eeuw trachtte Shinto zich te reinigen van Boeddhistische elementen. In de eerste helft der 19de eeuw kwam de leuze op: Eert den keizer, weg met de vreemdelingen. De keizer geldt al meer als de hoogepriester van het volk: zijn godheid is waarborg en zegel van de goddelijke schepping van het volk. In 1871 werden bij een doorbraak van fanatisme Boeddhistische tempels verbrand, maar reeds spoedig, in 1875, wist het beginsel van godsdienstige vrijheid geldigheid te erlangen. Men voerde de onderscheiding in van een officieel staats-shinto, dat geen godsdienst is, maar een middel om den vaderlandslievenden geest te kweeken door eerbied te bewijzen aan de voorouders, en het godsdienstig Shinto, een der secten zooals ook het Christendom sinds 1873. Al deze secten zijn vrij, voor zoover ze niet in strijd zijn met de plichten, die de aanhangers als onderdanen te vervullen hebben. Deze onderscheiding nu is van het grootste belang, daar de regeering steeds zich daarop beroept om gehoorzaamheid van de Christenen te eischen op een terrein, dat immers officieel geen godsdienstig gebied is, ofschoon het volk het wel degelijk als zoodanig beschouwt en het ritueel vol is van mythologie, en amuletten, offers, gebeden hier aan de orde van den dag zijn.
Vooral in Korea en op Formosa werd een sterke druk op de Christenen uitgeoefend zich te conformeeren en de verordende plechtigheden van het staats-shinto getrouw na te komen. Scholen werden gesloten wanneer kinderen niet in voldoende mate eerbied voor de schrijnen betoonden; ieder huis moest een klein Shinto-heiligdom bezitten. Heette het twee jaar geleden nog in Korea, dat de dwang alleen de Christelijke scholen gold, nu geldt hij stellig de kerken. Het Christelijk geweten, zoo wordt verkondigd, heeft er niets op aan te merken; stemmen, die het tegenovergestelde willen beweren, mogen niet aan het woord komen.
De keizer is de voornaamste, is nummer één: God komt op de tweede plaats Daarbij wordt dan een erkenning geëischt van de Japansche beschermgoden en de zonnegodin als voorouders van den keizer. De schrijnen zijn gewijd aan de geesten van gestorven keizers, den stichter der dynastie en de zonnegodin. Wel wordt door de overheid gezegd, dat Shinto niets te maken heeft met godsdienst, maar de leidende Shinto-autoriteiten zeggen, dat bij haar juist de echte, de complete godsdienst is. De Christenen en de Boeddhisten zijn op zijwegen afgedwaald.
Het conflict begon in 1925 in Korea. In 1931 en 1935 herhaalde het zich. Een zendeling, die geweigerd had om de buiging voor Shinto te maken, kon geen visa krijgen om in Korea terug te keeren. Bij de Presbyterianen en Katholieken ontstonden moeilijkheden — andere kerkelijke groepen legden zich er bij neer. Men beloofde geen discussies over deze aangelegenheid te openen op vergaderingen. De meeste Christenen in Korea gehoorzamen, omdat zij niet willen, dat de scholen gesloten worden. Zij verdedigen het burgerlijk karakter met de redeneering, dat godsdienstige termen hun oorspronkelijke beteekenis in zulk een mate verliezen, dat niemand er meer aan denkt: wie denkt b.v. bij de namen der dagen aan oude goden?
(Nieuwe Theol. Studiën)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs - Overdracht der rectoraten. —**
Aan de verschillende Universiteiten en Hoogescholen heeft op 16 Sept. '40 de gebruikelijke overdracht van het rectoraat plaats gehad.
Aan de Rijksuniversiteit te Groningen geschiedde dit door prof. dr. P. J. van Rhijn aan prof. dr. J. M. N. Kapteyn;
aan de Ned. Econ. Hoogeschool te Rotterdam door prof. W. E. Boerman aan prof. mr. C. W. de Vries;
aan de Rijksuniversiteit te Utrecht door prof. dr. F. H. Quix aan prof. dr. H. R. Kruyt;
aan de Rijksuniversiteit te Leiden door prof. dr. Fred. Muller aan prof. dr. A. W. Bijvanck;
aan de Technische Hoogeschool te Delft door prof. dr. J. A. Veraart aan prof. dr. ir. C. J. van Nieuwenburg;
aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam door prof. dr. J. J. van Loghem aan prof. dr. B. Brouwer;
aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen door prof. dr. E. Reinders aan prof. ir. M. F. Visser;
aan de R.K. Universiteit te Nijmegen door prof. dr. G. Kreling O.P. aan prof. mr. W. Duynstee C.s.s.R.;
aan de R.K. Economische Hoogeschool te Tilburg door prof. H. A. Kaag aan prof. dr. Th. J. A. J. Goossens;
aan de Vrije Universiteit te Amsterdam door prof. dr. A. Sizoo aan prof. mr. V. H. Rutgers.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 3960 B)**

D. **ROEMENIE. — Bevolking thans 13 millioen zielen.** Boekarest, 17 Sept. (D.N.B.) — Blijkens een statistiek van het ministerie van Landbouw bedraagt het aantal inwoners van Roemenië, na den jongsten gebiedsafstand, 13.291.000 zielen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kaartje Roemenië 4363 A)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Jaarbeurs te Keulen - Bezoek van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —**
De opening van de Keulsche Jaarbeurs op 17 September werd door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister Dr. Seyss-Inquart, in wiens gezelschap zich de generaal-commissarissen dr. Fischböck en Schmidt bevonden, bijgewoond.
In zijn begroetingsrede heette Gouwleider Groké den Rijkscommissaris, alsook den Staatssecretaris van het Rijksministerie voor Economie, dr. Landfried welkom. Hij gaf uitdrukking aan zijn bijzondere vreugde,

dat hij na een uitnoodiging van den Rijkscommissaris tot een bezoek aan Nederland zoo spoedig den Rijkscommissaris in de gouwhoofdstad begroeten mocht. Gouwleider Groké legde in het bijzonder nadruk op de verdiensten van Rijkscommissaris Seyss-Inquart bij de schepping van het Groot-Duitsche Rijk en ten aanzien van de problemen, die hij thans in Nederland oplost.
De Rijkscommissaris zegde in zijn beantwoording hartelijk dank voor de uitnoodiging en voor de begroeting. Hij sprak uit, dat hij zich gelukkig prees gast in de Hansestad Keulen te zijn. Hij bewonderde de trotsche, vertrouwensvolle houding dezer stad in deze dagen der Jaarbeurs, een houding, die hier bijzondere beteekenis kreeg door het feit, dat ze eerst enkele maanden geleden nog in het operatiegebied der Duitsche weermacht lag. Heden bood deze stad een beeld van vreedzamen arbeid. Het ware ondenkbaar, dat in het eens zoo machtige Engeland in deze dagen zulk een jaarbeurs van den vrede zou kunnen worden geopend. Dit feit was een onderpand voor den opmarsch des vredes, welke het Duitsche volk onder leiding van Adolf Hitler te zamen met het Italië van den Duce begonnen is. Wij allen zijn volgelingen van den grootsten Duitscher, den Führer Adolf Hitler, wiens instrumenten wij zijn. (Nwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4278 F)

A. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Export van alle levensmiddelen verboden. —**
Genève, 18 Sept. (D.N.B.) — Als gevolg van het gebrek aan grondstoffen en levensmiddelen in het onbezette deel van Frankrijk, waarvoor de Engelsche blokkade verantwoordelijk is, heeft de Fransche regeering zich genoodzaakt gezien, een uitvoerverbod uit te vaardigen voor alle in Frankrijk vervaardigde levensmiddelen en landbouwproducten, vee, vleesch, graan, oliën, vetten, huiden, vellen, een aantal textielproducten, alle chemische producten en alle soorten metalen.
Verder verneemt D.N.B., dat sedert het jaar 1870 in de bezetting van de functies van prefect in Frankrijk niet zulke groote wijzigingen aangebracht zijn als thans. Opmerkelijk is, dat vele hooge officieren en ambtenaren tot prefecten zijn benoemd, die nog nooit bestuursfuncties hebben vervuld.
(Het Vaderland)

B. **ROEMENIE. — Generaal-Antonescu's titel zal zijn: Conducator. —**
Boekarest, 19 Sept. (D.N.B.) — Het Roemeensche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft het diplomatieke corps medegedeeld, dat de minister-president, generaal Antonescu, den titel „conducator" zal dragen en dat ook in het internationaal verkeer deze titel zal worden gebruikt. Hiertoe is besloten na uitdrukkelijke goedkeuring van de beweging der legionnairs, die daardoor Antonescu als een der hunnen erkend hebben. (Telegraaf)
(Vor. ber. Gen. Antonescu 4375 A)

C. **NEDERLAND. — Hooge onderscheiding voor generaal Fr. Christiansen. —**
's-Gravenhage, 18 Sept. — De Rijksmaarschalk van het Grootduitsche Rijk, Hermann Göring, heeft den Duitschen militairen bevelhebber in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, het gouden vlieger-kenteeken met briljanten verleend.
Deze onderscheiding is tot dusverre in slechts weinige gevallen verleend. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Gen. Christiansen 4336 B)

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Solloem en Sidi el Barani bezet. —**
Naar de Engelsche radio volgens het D.N.B. heeft medegedeeld, hebben de Britsche troepen op 16 September in Noord-Afrika zich bij Solloem, voornamelijk wegens gebrek aan water, moeten terugtrekken. Italiaansche troepen hebben voorts, naar de Londensche radio erkent, het plaatsje Bernoe, zeven mijlen ten zuiden van Solloem, bezet.
Rome, 17 Sept. — Van betrouwbare, doch niet officieele zijde, wordt bericht, aldus United Press, dat de Italiaansche troepen Sidi el Barani, ongeveer halverwege Solloem en Mersa Matroeh, hebben bereikt en de stad bezet. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4369 C)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Minister von Ribbentrop's bezoek aan Rome. —**
Rome, 19 Sept. — Minister von Ribbentrop heeft op 19 Sept. een onderhoud met Mussolini gehad. Het werd in het bijzijn van den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, den Duitschen ambassadeur te Rome, Mackensen, en den Italiaanschen ambassadeur te Berlijn, Alfieri, gevoerd. Deze eerste bespreking heeft ruim twee uur geduurd. Te 4.45 was Ribbentrop met ambassadeur von Mackensen per auto van de Villa Madama, waar hij logeert, naar het Palazzo Venezia vertrokken. Het onderhoud met den Duce duurde van 5 tot 7 uur. Na afloop werd een officieel communiqué gepubliceerd, hetwelk zegt, dat het onderhoud een hartelijk karakter droeg. (Telegraaf)

F. **ROTTERDAM. — Opbouw. - Ir. Witteveen wil de toekomst binden aan het verleden. —**
Een vertegenwoordiger van „Die Deutsche Zeitung in den Niederlanden" heeft een onderhoud gehad met dr. ir. W. G. Witteveen, den bouwer van het nieuwe Rotterdam. Een gansche pagina wijdt het blad aan dit interview, waarin dr. Witteveen interessante nieuwigheden omtrent het nieuwe Rotterdam heeft verteld. Met doelbewuste hand, aldus schrijft de „Deutsche Zeitung", heeft dr. ir. W. G. Witteveen, het probleem van de oplossing der stedebouwkundige problemen aangepakt en hij heeft gepoogd verleden en heden te verbinden, om zoo tot een geniale conceptie, die niet slechts voor onzen tijd is, te komen. (Het Volk)
(Vor. ber. Opbouw 4323 C)

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Geschenk van Duitschland aan Spanje. —**
Berlijn, 18 September (D.N.B.). — De „Dienst aus Deutschland" meldt, dat het Duitsche volk aan de bevriende Spaansche natie een verzameling waardevolle voorwerpen van den Katholieken eeredienst ten geschenke gegeven heeft. Deze moeten bijdragen tot vergoeding van de schade, welke de Katholieke parochies in Spanje tijdens den burgeroorlog geleden hebben.
Dit geschenk is het resultaat van een inzameling, die met bijzondere toestemming van de Rijksregeering in Duitschland gehouden is. Het bestaat uit 86 kandelabers, 75 kelken, 7 kostbare monstransen, 29 hostieschalen en 31 kruisen. Voorts omvat het 145 waardevolle misgewaden, meer dan 200 misboeken en allerlei andere voorwerpen van den katholieken eeredienst. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

H. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Economische politiek. - Rijksmark is een aanwijzing op eerste klas producten. —**
Berlijn, 11 Sept. (D.N.B.) — Van bevoegde zijde werd aan journalisten over de economische politieke doelstelling van Duitschland o.a. verklaard, dat indien men de overwinningen van dezen oorlog volgt, men zich kan voorstellen, dat Duitschland en Italië niet alleen met economische doch ook financieele reserves uit het conflict te voorschijn zullen treden en dat daarmede de centrale clearingfunctie der beide landen verder ook technisch kan worden versterkt.
De waarde van de rijksmark ligt vooral hierin, dat zij een aanwijzing op eerste klas producten is, die elk land kan koopen, dat rijksmarkvaluta in handen heeft. Het is interessant dat in den laatsten tijd ook reeds in de Vereenigde Staten meeningen zijn verkondigd, die de handelsbetrekkingen welke in het

Europeesche clearingverkeer bestaan, niet meer van de hand wijzen.
Teekenend voor de rust en de vaste richtlijnen, waarmede Duitschland op economisch politiek gebied te werk gaat, is de inschakeling van het economische leven van het protectoraat. De werkloosheid is aldaar volledig uit den weg geruimd. Alle productiecapaciteiten, zoowel van den landbouw als van de industrie worden gebruikt en de saneering van het geheele economische leven maakt verderen voortgang. Dit bewijzen duidelijk de groote aflossingen van bankschulden, die bij de ondernemingen in het protectoraat vallen waar te nemen.
Bij de beoordeeling van de regeling van het economische leven door den staat moet men op het oogenblik in Duitschland onderscheid maken tusschen hetgeen als een blijvende regeling is te beschouwen, d.w.z. in het wezen der nationaal-socialistische economische politiek ligt en anderzijds de noodmaatregelen, welke slechts tijdelijk zijn en verband houden met den oorlog.
Voorts werd er op gewezen, dat bij de overeenkomsten op economisch gebied, welke Duitschland den laatsten tijd heeft afgesloten, niet slechts door regeering met regeering is onderhandeld, doch ook door de ondernemers onderling. (De Tijd)

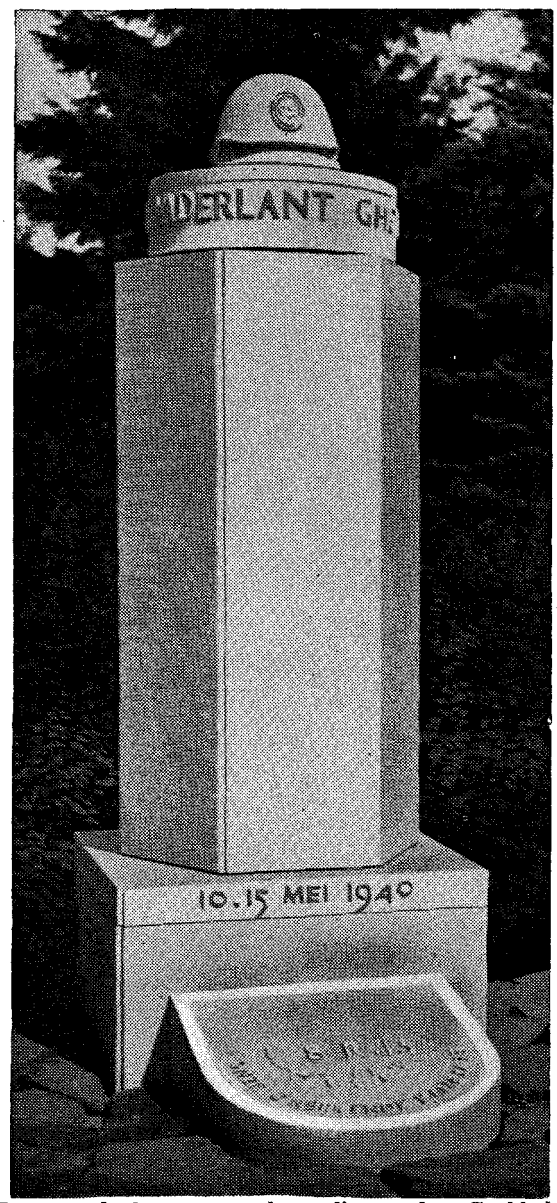
(Vor. ber. Economische plannen 4313 B)

A. **NEDERLAND. — De N.S.B. - Een Duitsch oordeel over de politieke ontwikkeling hier te lande. —**
Hoe men in Duitsche kringen de verdere politieke ontwikkeling in Nederland ziet, blijkt uit een artikel, in de „Essener National Zeitung", een toonaangevend orgaan der Duitsche nationaal-socialistische partij. Het artikel is geschreven door den Haagschen correspondent van dit blad. Wij ontleenen er het volgende aan:
Wanneer heden ten dage in breede kringen in Nederland, als uitgangspunt voor de verdere staatkundige ontwikkeling, de eisch erkend wordt, zich onvoorwaardelijk en geheel in de door het Nationaal-Socialistische Duitschland mogelijk gemaakte nieuwe ordening van Europa in te schakelen, dan mag niet worden voorbij gezien, dat het uitsluitend de N.S.B. van Mussert is geweest, die de vroegere machthebbers in Nederland vanwege hun onnatuurlijken en anti-Duitschen koers aangeklaagd en op de zwaarwegende gevolgen der politieke kortzichtigheid heeft gewezen.
De gevolgtrekking ligt voor de hand, dat voor die Nederlandsche kringen, die heden, in tegenstelling tot hunne vroegere houding, de noodzaak eener toenaderingspolitiek tot Duitschland erkennen, de toetssteen hunner verhouding tot de N.S.B. zal zijn.
Het politieke opklaringsproces is juist nu in vollen gang en heeft ten doel, ook in Nederland één gesloten volksgemeenschap tot stand te brengen. Die gemeenschap zal de krachten, die de lotsbestemming van het nieuwe Europa bepalen, de waarborgen geven, dat de weg tot een duurzame oplossing kan worden vrijgegeven, een oplossing, die in het Nederlandsche Volk zelf wortelt en daarmede ook in dit Volk zelf ruggesteun en bevestiging vindt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nat. Soc. Beweging 4374 C)

B. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt contra Willkie. - Zijn meening over de taak van het Amerikaansche volk. —**
Washington, 21 Sept. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het feit, dat de universiteit van Pennsylvania tweehonderd jaar geleden werd opgericht, is gisteren aan president Roosevelt het eeredoctoraat verleend. In aansluiting hierop hield Roosevelt een rede, waarin hij o.a. uitvoerig inging op de verkiezingsargumenten van zijn tegencandidaat Willkie, volgens wien een zakenman of een econoom geschikter zou zijn om president der Vereenigde Staten te worden en de onder Roosevelt ingevoerde uitbreiding van de overheidscontrôle op het particuliere bedrijfsleven tegen de democratische principes ingaat.
Het einde van de migratie naar het Westen en de snelle ontwikkeling van de industrie hebben, zoo verklaarde Roosevelt, in de Ver. Staten tot problemen geleid, waarin de regeering ordenend moest ingrijpen. Wat de regeering ook steeds moge doen, het democratische principe en de vrijheid van den burger kunnen onmogelijk in gevaar worden gebracht, zoolang Amerika aan het beginsel der periodieke vrije verkiezingen vasthoudt.
Wil de democratie behouden blijven, dan moet het Amerikaansche volk alle vooroordeelen vergeten en eensgezind naar de waarheid zoeken.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4370 D)**

C. **NEDERLAND. — Monument van 8ste Regiment Infanterie bij den Grebbeberg. —**

Ter nagedachtenis van hen, die op den Grebbeberg hun leven voor het Vaderland lieten, zal over eenigen tijd een monument worden onthuld, meer speciaal voor hen, die ingedeeld waren bij het achtste Regiment Infanterie. Dit monument, dat thans geheel gereed is, en vervaardigd in de steenhouwerij van den heer J. H. Hofhuis, is ontworpen door den heer W. Chr. Jens, architect te Arnhem, terwijl de heer Anneveld meer speciaal met de afwerking was belast.
(Het Volk)

A. **Vechtende visschen.** —

In de September-aflevering van Natuur en Techniek (Uitg. N.V. Uitg. Mij. Æ. E. Kluwer, Deventer), levert H. M. Smit een bijdrage over verschillende visschen.

De vechtende visch is het kleinste lid van de groote Oostersche familie der Anabantidae, die zulke bekende soorten als den paradijsvisch en den „loopenden visch" omvat. Opvallende familiekenmerken zijn het maken van schuimnesten en het ademen van dampkringslucht ter aanvulling van de zuurstof, die zij door middel van de kieuwen uit het water opnemen. De wetenschappelijke naam, gegeven door dr. Tate Regan van de British Museum, is Betta splendens.

Het gevechtsinstinct is kenmerkend voor het mannetje en is zoo sterk, dat een normale visch het bij elke gelegenheid en onder alle omstandigheden vertoont. Men zou kunnen veronderstellen, dat het gevechtsinstinct bij het naderen van de volwassenheid tot ontwikkeling zou komen. In werkelijkheid komt de neiging tot den strijd reeds op zeer jeugdigen leeftijd tot uiting; en in aquaria moeten visschen van nog geen twee maanden oud en minder dan half volwassen gescheiden worden gehouden om voortdurende oneenigheid te vermijden. Omdat zij altijd bereid zijn een gevecht aan te gaan, moeten volwassen mannetjes niet alleen in afzonderlijke aquaria worden gehouden, maar als zij mededingers in aquaria in de buurt zien, zou dat hun vitaliteit en gevechtsvermogen door voortdurende vruchtelooze pogingen ernstig schaden, zoodat het geraden is hen met karton van eventueele andere aquaria af te schermen.

De vechtende visch heeft uitstekend gereageerd op de pogingen om variaties te kweeken ten einde aan de vraag te voldoen. Zelfs in handen van menschen, die niets van de wetten der erfelijkheid weten, zijn opmerkelijke verbeteringen in vorm, kleur, grootte en gevechtsvermogen tot stand gebracht; en er is reden aan te nemen, dat men nog niet aan het eind is van de mogelijke verbeteringen.

In Siam, evenals in de verschillende landen, waar de visch is ingevoerd, gaat men bij het arrangeeren van een visschengevecht gewoonlijk zoo te werk, dat men twee mannetjes van ongeveer dezelfde grootte in afzonderlijke glazen bij elkaar brengt. Als zij hun vinnen uitzetten en hun kleuren vertoonen en koppige pogingen doen om bij elkaar te komen, worden zij samen in eenzelfde bassin gedaan. Onmiddellijk gaan de visschen op elkaar af en zetten bij wijze van voorbereiding hun vinnen op en hun kieuwlamellen uit, terwijl de kleuren in golven over hun lijf trekken. Een veel voorkomende gevechtshouding is naast elkaar met de koppen in dezelfde richting, de eene visch iets achter den andere. Deze houding duurt van enkele seconden tot verscheidene minuten. Daarna vallen de visschen elkaar slag op slag aan en hun bewegingen zijn daarbij zoo snel, dat men het eigenlijke toebijten van de tanden met het oog nauwelijks kan volgen, terwijl de aanvallen worden voortgezet alleen met de korte onderbrekingen, waarin dezelfde gevechtshouding wordt aangenomen.

In het algemeen worden de aars-, staart- en rugvin het meest aangevallen. De borst- en buikvinnen zijn dikwijls na het eind van een gevecht vrijwel onbeschadigd, maar soms hebben zij in het begin te lijden; de verticale vinnen krijgen het echter altijd te kwaad. Het eerste bewijs, dat het ernst is, wordt gewoonlijk geleverd door gescheurde vinnen. Naarmate het gevecht voortgaat, kan er heel wat van de vinnen verloren gaan en bij een gevecht tusschen visschen, die goed tegen elkaar opgewassen zijn, blijft er van de vinnen dikwijls niet veel meer dan stompjes over.

Als zij groote stukken van hun vinnen verliezen, krijgen zij last met hun evenwicht, het zwemmen en het sturen en komen daardoor in het nadeel; maar bij visschen, die ongeveer even sterk zijn, is dit maar zelden een beslissende factor. Een ander punt, waarop de aanvallen zijn gericht, zijn de flanken van het lijf. Soms worden er afzonderlijke of geheele rijen schubben afgerukt, maar bij vele gevechten komt deze soort van verwondingen niet voor. Bij uitzondering bijten de visschen elkaar in de kieuwdeksels en komen er lichte verwondingen van de kieuwen voor.

Een belangwekkende variatie in de gevechtstactiek treedt op, wanneer de visschen met de koppen naar elkaar toe aanvallen en hun kaken stevig in elkaar grijpen. Met de kaken stevig in elkaar en het lichaam gestrekt, worstelen de visschen, terwijl zij geheel of gedeeltelijk om hun lengte-as draaien. In mijn waarnemingen duurde deze vorm van gevecht altijd maar kort en eindigde er altijd mee, dat de visschen naar den bodem zonken en daar tien tot twintig seconden lang volkomen stil bleven liggen. Dan lieten zij elkaar los en snelden naar de oppervlakte om lucht te happen, waarna zij hun gewone wijze van vechten weer opvatten. De positie met in elkaar grijpende kaken belemmert de ademhaling en duurt slechts zoo lang als de visschen de behoefte van het lichaam aan meer zuurstof kunnen bedwingen. Gedurende de korte onderbrekingen van het gevecht, wanneer de behoefte aan zuurstof de visschen dwingt naar de oppervlakte te gaan om lucht te happen, worden de aanvallen gestaakt. Ik heb het nimmer meegemaakt, dat een visch een andere in dien tijd aanviel — het is in den meest letterlijken zin een rust om op adem te komen, waarin door de spelregels der visschen blijkbaar wordt voorzien.

VISSCHEN

De beslissing in deze gevechten hangt meer van de algemeene uitputting en het verdwijnen van den vechtlust bij de visschen af dan van een „knock-out". Vroeg of laat vertoont een van de visschen geen kracht of verlangen meer den strijd voort te zetten en zwemt weg, wanneer zijn tegenstander een gevechtshouding aanneemt. Dan is het gevecht afgeloopen, worden de visschen gescheiden en de weddenschappen betaald, terwijl de eigenaars ieder huns weegs gaan. Het is gewoonte onder hen, die er hun werk van maken visschen voor gevechten te kweeken, nooit een visch, die een gevecht heeft verloren, voor de kweek te gebruiken.

Aan het eind van een langdurig gevecht kunnen beide visschen er verschrikkelijk uitzien door hun gehavende vinnen, maar zij schijnen daar geen last van te hebben en als men het hun toestond, zouden zij den volgenden dag opnieuw slag leveren. De vinnen regenereeren snel en geheel en na enkele weken is niets meer van de verwondingen te zien. Ernstiger is, als zij schubben hebben verloren, want dan kan er schimmelvorming plaats hebben.

Volgens mijn ervaring, die zich over twaalf jaar uitstrekt, en die van de meeste andere waarnemers, is er niets ruws, wreeds of afzichtelijks in deze visschengevechten. De strijdenden schijnen zooveel pleizier in hun gevechten te hebben en hun lichamelijk ongemak is blijkbaar zoo gering en hun herstel zoo volledig, dat er weinig aanleiding is medelijden met hen te hebben; terwijl hun sierlijke bewegingen, spiervlugheid, felheid, vasthoudendheid en prachtige kleuren niet anders dan geestdrift zelfs bij den gevoeligsten toeschouwer kunnen wekken. (N. Rott. Crt.)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — De kolonisatiedenkbeelden van Italië.** —

In de Börsenzeitung wijdt H. W. Bauer ter gelegenheid van het bezoek van Teruzzi, den Italiaanschen minister van Koloniën, aan Duitschland een beschouwing aan de kolonisatie-politiek van het fascisme. De schrijver beroept zich op het onderscheid, door Otto Kriegk in zijn boek Krieg oder Frieden, Weltpolitik zwischen Nationalsozialismus und Bolschewismus gemaakt tusschen bezit- en daadmenschen. De

eersten stellen sinds de Fransche revolutie het bezit als ideaal, de anderen belichamen het ideaal den mensch tot zijn hoogste potentie op te voeren. Slechts bezit, door daden geschapen, is verantwoord.
Drie factoren, afgescheiden van kolonisatorischen aanleg, zijn onmisbaar voor een vruchtbare kolonisatie: voldoende eigen energie, aangeboren vlijt en daadkracht. Deze kracht ontbreekt volgens de beschouwing aan de, koloniaal gesproken, oververzadigde westelijke democratieën. Men kan niet, heeft Virginio Gayda gezegd, „koloniën uitplunderen en beheerschen, men moet ze bewerken en kweeken."
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht 3719 A)**

A. **SOVJET-RUSLAND. — De Balkanstaten. - De „Krasnaja Swesda": „De Sovjet-Unie staat buiten den strijd om het schiereiland." —**
Moskou, 22 September. (D.N.B.) — Het blad „Krasnaja Swesda" publiceert een artikel over het onderwerp „De tweede imperialistische oorlog en de Balkanstaten", waarin wordt gezegd, dat van de eerste dagen van den tegenwoordigen oorlog af „de Engelsch-Fransche imperialisten" als doel voor oogen hadden, de Balkanstaten aan hun contrôle te onderwerpen en deze, aan grondstoffen rijke gebieden, voor de verwezenlijking van hun plannen, n.l. de vernietiging van Duitschland en den overval op de Sovjet-Unie, dienstbaar te maken.
Deze plannen werden op huichelachtige wijze door vage toespelingen op de z.g. verdediging der „democratie", „vrijheid" en „onafhankelijkheid" der Balkanstaten verdoezeld, terwijl de Balkanstaten in werkelijkheid in de plannen der generale staven van Londen en Parijs de rol van wisselgeld in het groote spel gespeeld zouden hebben.
Het blad geeft dan een uitvoerige beschrijving van de pogingen der Westelijke mogendheden om de staten van Zuidoost-Europa, voornamelijk Turkije, Griekenland en Roemenië, „door haar beroemde denkbeelden onder haar contrôle te krijgen". Tegelijkertijd moest de economische positie van Duitschland in de Balkanstaten op iedere wijze worden ondermijnd, waarbij alle middelen, van beloften en leeningen tot dreigementen en daden van sabotage toe, aangewend zouden worden.
Bij het behandelen van den strijd der groote mogendheden om de heerschappij in de Balkanstaten, wordt er op gewezen, dat Roemenië zich heeft losgemaakt van de Engelsch-Fransche garanties. Het Hongaarsch-Roemeensche geschil is bijgelegd, Duitschland en Italië hebben de onschendbaarheid van het Roemeensche staatsgebied gegarandeerd. Ook het vraagstuk van de Zuidelijk Dobroedsja is opgelost. Deze jongste gebeurtenissen toonen aan, dat de tegenaanval van Duitschland op den Balkan zeer „intensief" gevoerd is.
Over de houding van de Sovjet-Unie ten aanzien van de Balkanvraagstukken schrijft het blad, dat midden in den oorlog de Sovjet-Unie een machtige factor is geweest in den strijd voor het handhaven van den vrede en de veiligheid op het Balkanschiereiland.
„Krasnaja Swesda" geeft dan over de houding der Sovjet-Unie de volgende samenvatting: „De Sovjet-Unie, getrouw aan haar vredes- en neutraliteitspolitiek in den tegenwoordigen oorlog, staat buiten den strijd om het Balkanschiereiland. De Sovjet-Unie heeft de vraagstukken, die haar betreffen, zooals b.v. het Bessarabische conflict, geregeld." (De Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Onderscheiding voor den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —**
De Duitsche Führer heeft den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, als erkenning voor zijn verdiensten voor de uitvoering van oorlogsopdrachten het „Kriegsverdienstkreuz" eerste klasse verleend.
(Haagsche Courant) **(V. b. Dr. Seyss-Inquart 4310 B)**

C. **VATICAAN. — Z. H. de Paus wenscht een groote hulpactie voor getroffen landen. —**
Berlijn, 17 Sept. (United Press). — Naar in leidende Duitsche katholieke kringen verluidt, heeft Paus Pius XII zich tot den president der Vereenigde Staten gewend, met het voorstel een breed opgezette hulpactie te organiseeren ten gunste van de door den oorlog getroffen staten.
De bemoeiingen van den Paus houden in, dat zoowel door het Vaticaan als door het Witte Huis een gemachtigde wordt benoemd, die voor de uitvoering van deze actie moeten zorgen. Allereerst is aan de verstrekking van levensmiddelen en kleedingstukken gedacht. In kerkelijke kringen, zoo verluidt het verder, neemt men aan, dat Roosevelt zal toestemmen in het voorstel van den Paus. De Berlijnsche nuntius, mgr. Orsenigo, zou zich, wanneer de richtlijnen voor de geheele actie vastgesteld zijn, voor de uitvoering van het hulpwerk met de Rijksregeering in verbinding stellen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Paus Pius XII 4335 D)

D. **DICK KET OVERLEDEN. —**
Bennekom, 16 Sept. — Op 15 September is alhier op 37-jarigen leeftijd overleden de bekende kunstschilder Dick Ket.
Met zijn dood is aan de Nederlandsche schilderkunst een harer wonderbaarlijk begaafde beoefenaars ontvallen, die niet alleen nog veel beloofde, maar ook reeds veel gegeven heeft. Van zijn eerste optreden in het publiek, met een stilleven op een tentoonstelling van Arti et Amicitiae, af, viel hij in het oog van de critiek en het publiek. (Telegraaf)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - 23 millioen kilo bommen op Engeland uitgeworpen. —**
Het Duitsche luchtwapen heeft, naar het D.N.B. op 23 September verneemt, sedert 10 Augustus 23 millioen kg. bommen van alle kalibers op militaire objecten in Groot-Brittannië geworpen. In de afgeloopen 6 weken zijn de belangrijkste Engelsche havens aan alle kusten in ongeveer 200 aanvallen bestookt met 8 millioen kg. springstof. In denzelfden tijd werden 700 aanvallen naar vliegvelden in industrieinstallaties in Zuid- en Midden-Engeland, met inbegrip van Londen, ondernomen, waarbij 15 millioen kg. bommen werden neergeworpen.
Zesduizend industrie- en fabrieksinstallaties, waarvan alleen reeds 1400 in Londen, werden beschadigd of vernield; 20 pCt. der gas- en electriciteitsinstallaties in groote Engelsche steden werden deels vernield, deels voor maanden onbruikbaar gemaakt. De belangrijkste verkeersknooppunten en honderden kilometers rails werden voor het transport van personen en goederen onbruikbaar. Alleen in Londen zijn 4 hoofdstations vernield en 3 belangrijke ondergrondsche trajecten in puin geworpen. Door branden ontstond alleen in de levensmiddelenpakhuizen, graansilo's en maalinstallaties van de Engelsche havens een verlies van 1½ milliard Rijksmark.
(Haagsche Courant) **(V. b. Krijgsverricht. 4370 E)**

F. **BELGIE. — Graaf de Broqueville overleden. —**
De vroegere Belgische minister-president graaf de Broqueville, een der vooraanstaande politici in en na den oorlog, is, naar het D.N.B. uit Brussel meldt, 10 September op 80-jarigen leeftijd overleden.
Charles, graaf de Broqueville, was geboortig uit Frankrijk, doch heeft de Belgische nationaliteit verkregen.
Als katholiek afgevaardigde voor Turnhout, trad hij in 1892, dus op 32-jarigen leeftijd in de Belgische politieke arena. Als minister heeft hij later verschillende departementen beheerd en ook is hij eenige malen als minister-president opgetreden. (De Tijd)
(V. b. Graaf de Broqueville 1560 D; Kabinet 1566 G)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs - Inaugureele rede van Mr. D. van Eck over „De waarde der crimineele statistiek". —**
Bij de aanvaarding van het lectoraat in het strafprocesrecht en de criminologie aan de R.K. Universiteit te Nijmegen heeft mr. D. van Eck een rede gehouden over de waarde der crimineele statistiek.
Het onderwerp, voor deze aanvaarding gekozen, is geenszins origineel, aldus mr. D. van Eck. Wij bepalen ons daarom tot enkele algemeene richtlijnen.
Als men de waarde der crimineele statistiek wil vaststellen, zal men deze uiteraard moeten afmeten naar de wijze, waarop zij het doel bereikt, waarvoor zij wordt gebruikt.
Als wij de balans opmaken van de aetiologische waarde der crimineele statistiek — aldus spr. — meenen wij dit niet beter te kunnen doen, dan door onze conclusies te stellen tegenover de laconieke uitspraak van Hegel: „Die Statistik sagt daher

nichts mehr, als die Erfahrung ohnehin lehrt. Soferne sie mehr sagen will, ist sie unverläszlich."
Dat inderdaad de algemeene ervaring bij het aetiologisch onderzoek een rol van de eerste beteekenis speelt, zal niet worden ontkend. De crimineele statistiek is het weer, die de algemeene ervaring preciseert en doet zien voor welke vormen van criminaliteit een bepaalde factor oorzakelijke werking oefent. Rechtstreeksche inductie uit de statistiek leert, of er verband bestaat, in welke delicten het zich manifesteert en ook den kwantitatieven omgang van dit verband.
Voor het verkrijgen van een nader inzicht in den aard van het verband en in de eigenlijke ratio der causaliteit zullen andere hulpmiddelen moeten worden gerequireerd, waarvan het individueel onderzoek en de algemeene ervaring de voornaamste zijn. Doch ook hier wordt voortgebouwd op datgene, wat de crimineele statistiek leerde.
Waar het dispuut over gaat, is de vraag, of de crimineele statistiek een hulpmiddel van waarde kan zijn als uitgangspunt voor een causale analyse met betrekking tot bepaalde factoren. „Eine wachsende Skepsis" kan leiden tot een steeds zuiverder ontleden van het wezen der gevolgde methode en van haar practische mogelijkheden, waardoor haar waarde kwalitatief zal stijgen, al zal het gebied, waarop zij wordt aangewend en waarvoor zij gelding kan hebben, enger worden begrensd. De crimineele statistiek ontleent haar waarde niet aan datgene, waarover zij ons niet kan inlichten, maar aan datgene, wat zij wel leert. Daarbij wordt volledig erkend, dat de crimineele aetiologie met haar niet is uitgeput, maar slechts een bijdrage rijker is geworden. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Inaugur. redev. Strafprocesrecht 3792 D)

A. **SIAM. — Aanspraken op deelen van Fransch-Indo-China. —**
Shanghai, 17 September. (D.N.B.) —
De Siameesche regeering heeft onderhandelingen aangeknoopt met de regeering te Vichy over haar aanspraken op streken van Fransch-Indo-China, die vroeger tot Thailand behoorden, zoo wordt officieel uit Bangkok gemeld. Van bevoegde Siameesche zijde wordt verklaard, dat de aanspraken betrekking hebben op de provincies Bassac en Loeang Praban, alsmede op een deel van Kambodsja. (Het Vaderland)

B. **NEDERLAND. — Represaillemaatregel in verband met behandeling der Duitschers in Indië - Nederlandsche beroepsconsuls in Duitschland geïnterneerd. —**
Op de dagelijksche persconferentie van 21 September, waarop o.m. uitvoerige bijzonderheden werden medegedeeld, omtrent de behandeling van Duitsche geïnterneerden in Ned.-Indië, werd, naar aanleiding van het feit, dat de Duitsche consul-generaal te Soerabaja, de heer von Plessen, die reeds verscheidene jaren beroepsconsul aldaar was, eveneens door de Ned.-Indische regeering naar een interneeringskamp was overgebracht, bekend gemaakt, dat als represaillemaatregel een aantal Nederlandsche beroepsconsuls in Duitschland werden geïnterneerd. Zij werden ondergebracht in een hotel in Bad-Essen en de behandeling welke zij daar ondervinden, steekt, aldus werd van bevoegde Duitsche zijde medegedeeld, wel bijzonder gunstig af bij die, welke de Rijksduitschers in Indië ondergaan. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Duitschers in Nederl. 4308 C)

C. **NEDERLAND. — Kolonel De Koningh tot inspecteur-generaal der politie benoemd. —**
Naar de Telegraaf verneemt, is bij beschikking van den Rijkscommissaris de kolonel der marechaussee, A. W. de Koningh, thans inspecteur der marechaussee, benoemd tot inspecteur-generaal der Nederlandsche politie. Voorloopig zal kolonel De Koningh, die vroeger commandant der marechaussee in Den Bosch was, de functie van inspecteur der marechaussee blijven waarnemen. (De Telegraaf)

D. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Twee en een half milliard frs. uitgetrokken voor Economisch herstel. —**
Genève, 19 Sept. (D.N.B.). — De Fransche kabinetsraad heeft heden, naar uit Vichy wordt gemeld, een aantal maatregelen tot economisch herstel, behandeld. Voorloopig zijn tot dit doel 2.5 milliard frs. uitgetrokken. (De Maasbode)

E. **ZWEDEN. — Verkiezingen voor de Tweede Kamer.**
Stockholm, 16 Sept. (D.N.B.) — In Zweden zijn gisteren de verkiezingen voor de Tweede Kamer van den Rijksdag gehouden. Er is tamelijk druk gestemd. Te Stockholm was overal de vlag uitgestoken.
Tot dusverre zijn de volgende resultaten bekend: Van de in totaal 230 mandaten krijgt de rechtsche partij, op wie 503.408 stemmen werden uitgebracht, 42 zetels. Vergeleken met de verkiezingen van 1936 verliest deze partij twee zetels.
De Volkspartij kreeg 368.902 stemmen of 23 zetels (verlies 4 zetels).
De Boerenbond behaalde 341.354 stemmen of 28 zetels (verlies 8 zetels).
De sociaal-democratische partij behaalde met een totaal aantal stemmen van 1.527.631 134 zetels (winst 22), terwijl de socialistische partij ditmaal geen zetel kon bemachtigen. De communisten vereenigden 100.349 stemmen op hun partij, waardoor het aantal communistische afgevaardigden van vijf tot drie terugloopt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Verkiezingen 3464 B)

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Minister von Ribbentrop brengt Adolf Hitler verslag uit. - „De As kent geen compromis." —**
Berlijn, 23 Sept. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, is vanavond te Berlijn teruggekeerd. Hij begaf zich onmiddellijk naar den Führer om verslag uit te brengen.
Naar United Press uit Berlijn meldt, schrijft de „Nachtausgabe": Wanneer von Ribbentrop te Berlijn terug is, zal te Berlijn en Rome de uitvoering van de groote acties van den totalen oorlog een aanvang nemen, welke Engeland er spoedig van zullen overtuigen, dat er geen mogelijkheid bestaat, de vernietigende slagen van die volkeren te ontwijken, welke Engeland wilde vernietigen. De afzonderlijke resultaten van de besprekingen in Rome, zoo zegt het blad verder, behooren tot de geheime akten van de Duitsch-Italiaansche oorlogvoering. Duidelijk is echter, dat de intrige-nesten van Engeland in het Oosten van de Middellandsche Zee uitgeroeid zullen worden en dat alle staten uit dit gebied, speciaal op het oogenblik Griekenland, er werkelijk belang bij hebben, zich niet in het sleepnet van de Engelsche wanhoopspolitiek te laten vangen. De nieuwe orde in Afrika plaatst zich thans aan de zijde van de nieuwe orde in Europa. De volkeren van Afrika, die niet bij de Engelsche nederlaag betrokken willen geraken, in het bijzonder het Egyptische volk, kunnen deze mogelijkheid nog kiezen. Spanje zal in volle solidariteit met de opbouwplannen van Duitschland aan de zijde van de As staan.
Berlijn, 24 Sept. — Officieus wordt gemeld: In den strijd van de As bestaat geen compromis, dus ook geen compromisvrede. De strijd tegen Engeland wordt op alle fronten gestreden. (De Tijd)
(Vor. ber. Von Ribbentrop 4377 E)

G. **NEDERLAND. — Maatregelen op Gebied Sociale Verzekering - Wijzigingen en aanvullingen. —**
In het Verordeningenblad No. 27 is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Sociale Zaken, houdende wijzigingen en aanvullingen van bestaande wettelijke bepalingen op het gebied der sociale verzekering.
In de eerste plaats wordt artikel 23 lid 3 der Ziektewet, dat thans luidt: „met ziekte worden zwangerschap en bevalling van een gehuwde vrouw gelijkgesteld enz.", gelezen als volgt: „met ziekte worden zwangerschap en bevalling gelijkgesteld".
In verband hiermede vervalt ook in andere artikelen het woord gehuwde.
Voorts wordt voor den duur van een jaar buiten werking gesteld de bepaling van artikel 1 onder primo en secundo van het Koninklijk Besluit van 10 Juli 1929 tot uitvoering van artikel 101 derde lid der ziektewet.

Deze bepaling luidt: De bedrijfsvereeniging is bevoegd de toelating van een werkgever als lid te weigeren of het lidmaatschap aan een reeds toegetreden werkgever op te zeggen:
1. indien de werkgever bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis in staat van faillissement is verklaard of hem bij zoodanig vonnis voorloopige of definitieve surséance van betaling is verleend;
2. indien de werkgever, nadat hij deswege in gebreke is gesteld, nalatig blijft om eenige geldelijke verplichting jegens de bedrijfsvereeniging, waarvan hij lid is of geweest is, na te komen".
Vervolgens wordt bepaald, dat de leider en de leden van een orkest als werknemers in dienst van den exploitant onder de verplichte verzekering overeenkomstig de bepalingen van de ziektewet en de invaliditeitswet vallen.
Tenslotte is bepaald, dat onder leerling in den zin van het tweede lid onder 1e van artikel 2 der Ongevallenwet 1921 mede wordt verstaan hij, die tegen betaling van leergeld in een onderneming werkzaam is, hij, die al of niet tegen betaling van leergeld als leerling eener instelling van technisch onderwijs in een onderneming ten behoeve van zijn practische vakopleiding werkzaam is gesteld, alsmede hij, die aan een aan een onderneming verbonden vakschool opleiding ontvangt.

(Verordeningenblad No. 27, 21 September 1940)
(Vor. ber. Soc. verzekering 3530 G)

A. **NEDERLAND. — Vereenigingen en stichtingen zonder economisch doel. - Verordening betreffende registratie. —**
Het Verordeningenblad No. 27 bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende bepalingen ter verkrijging van een overzicht (Erfassung) van vereenigingen van personen en stichtingen zonder economisch doel. Hierin is bepaald:
Artikel 1. (1) Alle vereenigingen van personen, (vereenigingen, bonden, organisaties en soortgelijke instellingen), alsmede alle stichtingen in het bezette Nederlandsche gebied, zonder economisch doel, moeten binnen 20 dagen na het in werking treden van deze verordening worden opgegeven bij den bevoegden procureur-generaal, fungeerend directeur van politie.
(2) Bevoegd is de procureur-generaal, fungeerend directeur van politie, binnen wiens rechtsgebied de vereeniging van personen of de stichting is gevestigd. Wanneer er geen plaats van vestiging is, dan wordt de bevoegdheid bepaald naar de plaats, waar het bestuur wordt uitgeoefend. Is ook deze niet aan te wijzen, dan geldt de plaats, waar hij, die op den voet van artikel 3 tot aanmelding gehouden is, zijn woonplaats of zijn gewoon verblijf heeft.
Welke vereenigingen geen economisch doel nastreven.
Artikel 2. (1) Een vereeniging van personen wordt geacht geen economisch doel na te streven, wanneer haar doel niet in de eerste plaats gericht is op het verkrijgen van op geld waardeerbare voordeelen ten behoeve van de vereeniging of van haar leden.
(2) Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de in artikel 1 genoemde stichtingen.
Artikel 3. Het bestuur van de vereeniging van personen of van de stichting of, bij ontstentenis daarvan, hij, die met de dagelijksche leiding is belast, is tot het doen der opgave gehouden. Ontbreekt ook laatstbedoelde, dan dient de opgave te geschieden door dengeen, die de belangen van de vereeniging of stichting waarneemt, hetzij krachtens een hem van overheidswege gegeven opdracht (bij voorbeeld als liquidateur), hetzij krachtens eenige andere lastgeving.
Artikel 4. (1) De opgave geschiedt door het indienen van een ingevulde vragenlijst en een vermogensstaat. De indiening dezer stukken geschiedt in duplo. Twee exemplaren der statuten dienen te worden bijgevoegd.
(2) Zij die tot het doen der opgave gehouden zijn, moeten tijdig aan de in artikel 1 genoemde instantie een verzoek om toezending van de benoodigde formulieren indienen, een en ander onder nauwkeurige opgave, op welke der in het eerste lid van artikel 1 genoemde organisaties dit verzoek betrekking heeft.
Geen onnoodige beschikking over het vermogen.
Artikel 5. (1) Tot nader order mag over bestanddeelen van het vermogen van de in het eerste lid van artikel 1 genoemde vereenigingen slechts worden beschikt, voor zoover dit voor de loopende zaken en voor het vereenigingsleven noodzakelijk is. Boven en behalve voornoemde rechtshandelingen mogen geen rechtshandelingen worden verricht of verklaringen worden afgegeven, waardoor op eenigerlei wijze over bestanddeelen van het vermogen wordt beschikt of verplichtingen daartoe in het leven worden geroepen.
(2) Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op stichtingen zonder economisch doel.
(3) Rechtshandelingen, in strijd met de bepalingen van het eerste of tweede lid verricht, zijn van onwaarde.
Artikel 6. (1) Personen, als in artikel 3 bedoeld, die de opgave niet tijdig doen, of die bij de opgave onware of onvolledige gegevens verstrekken, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar en met geldboete van ten hoogste twee duizend gulden of met een dezer straffen.
(2) Met gelijke straffen wordt gestraft hij, die in strijd handelt met de bepalingen van artikel 5.
(3) Handelingen, als bedoeld in lid 1 en 2, zijn misdrijven.
Artikel 7. De bepalingen van de verordening no. 24/1940 blijven van kracht.
Artikel 8. Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. (Verordeningenblad No. 27, 21 September '40)

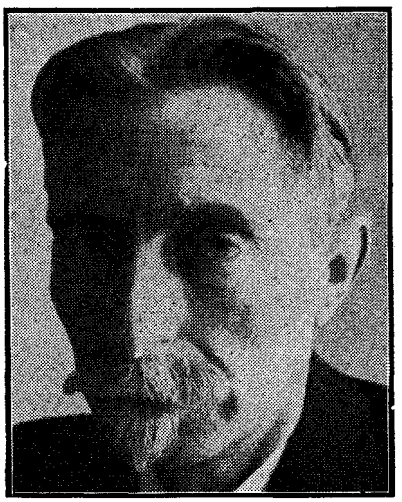
B. **NEDERLAND. — Vordering onroerende goederen ten behoeve van de Duitsche weermacht. —**
Het Verordeningenblad No. 27 bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende ingebruikneming van bebouwde en onbebouwde onroerende goederen ten behoeve van de Duitsche Weermacht.
Hierbij wordt bepaald o.a. dat bebouwde en onbebouwde gronderven met al hetgeen zich, als onroerend goed door bestemming, daarop bevindt en daartoe behoort, indien noodig, door de Duitsche Weermacht door middel van vordering in gebruik worden genomen.
Door het bloote feit der vordering gaat het recht op het uitsluitend gebruik van het onroerend goed over op de Duitsche Weermacht.
Een onroerend goed wordt geacht gevorderd te zijn, wanneer het vorderingsbewijs afgegeven is aan de Nederlandsche gemeente, binnen welker gebied het onroerend goed ligt. Door deze Nederlandsche gemeente moet van de vordering onverwijld mededeeling worden gedaan aan den eigenaar van het onroerend goed, alsmede aan hem, die tot het onmiddellijk gebruik daarvan gerechtigd is.

(Verordeningenblad No. 27, 21 September 1940)

C. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — Oorlogsschade.**
Brussel, 23 Sept. (Belgapress) — In een persconferentie ten bureele van den commissaris-generaal voor den wederopbouw des lands, heeft de heer Custers, secretaris van den commissaris-generaal, de wijze van credietverleening en van vaststelling der oorlogsschade besproken.
Er is veel, heel veel te herstellen, aldus de heer Custers. Van de 2629 gemeenten, die België thans telt, zijn er van 2506 gemeenten gegevens binnengekomen, zoodat het mogelijk is zich nu een beeld te vormen van het werk, dat verricht moet worden. Er zijn alleen reeds meer dan 1400 bruggen, watertorens en electrische centrales, door de terugtrekkende troepen vernield; voorts werden 352 fabrieken volkomen verwoest, 839 zwaar en 1662 licht beschadigd. Bovendien zijn tienduizenden woonhuizen min of meer zwaar gehavend. Aangezien elke gemeente den graad van de beschadiging naar eigen goeddunken heeft bepaald, is het ook niet de bedoeling van den commissaris-generaal om bepaalde grenzen te stellen aan de credietverleening voor wat de te verleenen sommen betreft.
De grens van 10.000 francs, door sommige bladen als hoogste credietbedrag genoemd voor woningen van burgers, bestaat niet. Omtrent de te verrichten ramingen van schade bestaan nog heel wat verkeerde begrippen. In ieder geval zullen geen ramingen worden aanvaard van niet door den commissaris-generaal erkende schatters. Aan contrôle zal het niet ontbreken. Bij het verrichten der schattingen, het samenstellen der dossiers en het aanvragen van de credieten dient men wel te bedenken, dat een en ander geheel in den nieuwen geest, n.l. dien van absolute eerlijkheid, dient te geschieden. Men mag immers niet uit

het oog verliezen, dat de gevraagde credieten en kosten ten laste komen van de Belgische volksgemeenschap en dat het geheele Belgische volk in de toekomst dezen last zal moeten dragen. (Maasbode)

A. **TJERK BOTTEMA OVERLEDEN. —**
Naar Het Vaderland thans met zekerheid kan mededeelen, is de schilder Tjerk Bottema in Juli het slachtoffer van de oorlogsomstandigheden geworden.
Het wonen buiten de grenzen heeft hem en zijn werk wat in het vergeetboek gebracht; in het vaderland zag men niet dikwijls iets van hem op tentoonstellingen. Wel hebben jaren lang politieke spotplaten de gedachte aan zijn grafische talent en waaksche weerbaarheid wakker gehouden. Wie hierop afgingen ter beoordeeling van zijn willen en kunnen, maakten zich van hem een vertrokken beeld. Weerbaar was hij niet in dien zin, dat hij van het begin af zijn krachten alleen in dienst van het schilderen en teekenen gesteld had en in die ontoereikende reproducties kon zijn kunstkracht zich onvoldoende laten gelden.

Tjerk Bottema.

In penteekeningen heeft deze haar gaafste uitdrukking gevonden. Zulke teekeningen ontstonden op verre zwerftochten door Zuidelijke landen, uit Spanje en Griekenland heeft hij er mooie meegebracht. Er was in hem een neiging naar het decoratieve, die misschien te meer zich opdrong naar mate hij die minder kon verwezenlijken. Voor particulieren en openbare diensten heeft hij een enkele maal wandschilderingen gemaakt, maar het verdroot hem soms, in tentoonstellingspaviljoens en dergelijke ruimten deze neiging en beheersching van het vak niet ruimer te kunnen vieren. Jaren lang vond men in zijn atelier enkele van zulke ontwerpen, die bij landelijke sagen aansloten. Legenden van anderen bodem boeiden zijn op de werkelijkheid gespannen, gulle en geduldige werkdrift. Gelijk een boer, wat de kunstenaarambachtsman in hem bleef, had hij den tijd, wist hij te wachten. Hij gaf geen werkstuk uit handen, dat voor zijn zelfcritiek den toets niet had doorstaan. Hij overspande zich niet, hoe vele politieke satiren hij ook op papier bracht.
Het schilderen was hem hoofdzaak, hierin rustte hij van dat andere, zijn broodwinning tot zekere hoogte, uit.
Na den wereldoorlog vestigde hij zich te Parijs na tusschen 1914 en 1918 te Berlijn gewerkt te hebben. Hij eindigde met zich in de voorstad Arcueil-Cachan in een half landelijke omgeving aan een uitgedienden wal een eigen huis te bouwen. (N. R. Crt.)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Radiotoespraak van Koning George. - „Slag om Engeland met Londen als middelpunt". —**
Stockholm, 23 Sept. (D.N.B.) — Vanmiddag heeft de Engelsche Koning een radiotoespraak tot de volken van het Britsche rijk gehouden. Hij wees op de veranderingen, die sedert het begin van den oorlog zijn ingetreden en zeide met nadruk, dat de strijd thans vlak voor de deur van Engeland staat. De Koning sprak herhaaldelijk van „den slag om Engeland met Londen als middelpunt".
Hij sprak de meening uit, dat Engeland in dezen strijd niet alleen staat; in dit verband noemde hij de Vereenigde Staten. Verder verklaarde Koning George, dat het Engelsche volk nog steeds een volkomen vertrouwen in de gerechtigheid zijner zaak heeft. Hij gaf echter toe, dat de toekomst koud en donker is, zoodat „in deze tijden van beproeving" het volk vertrouwen in God moet hebben en het geloof aan de Britsche overwinning moet behouden.
De Koning deelde voorts mede, dat hij een nieuwe onderscheiding heeft ingesteld, het George-kruis, dat in rang volgt op het Victoria-kruis en de Georgemedaille en verleend wordt ter belooning van verdiensten jegens de verdediging van het vaderland.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Koning George VI 4070)**

C. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — De Fransche minister van Binnenlandsche Zaken wijst als eenige oplossing voor Frankrijk het nationaal-socialisme aan. —**
De eerste burgemeester van Bordeaux, Adrien Marquet, thans minister van Binnenlandsche Zaken in het kabinet-Pétain, heeft na zijn terugkeer uit Vichy en een kortstondig verblijf te Parijs, in een rede verslag uitgebracht over zijn indrukken in het bezette en onbezette gebied. Hij vatte ze als volgt samen:
Er zijn thans in Frankrijk drie stroomingen. Een der groepen hoopt nog op een overwinning der Engelschen; deze lieden zullen al hun illusies in rook zien opgaan. Een tweede groep bestaat uit leden van de bourgeoisie en intrigeerende parlementariërs, die hopen, dat alles nog weer eens zoo wordt als het geweest is. De derde groep is het Fransche volk, het volk van boeren en arbeiders, die een principieele verandering van den toestand en een nieuwe orde verwachten en niets meer met het gekonkel van het verleden te maken willen hebben.
Verder bracht Marquet zijn overtuiging tot uitdrukking, dat het voor Engeland onmogelijk is den oorlog te winnen. Bij deze vooruitzichten is het de plicht van het Fransche volk moedig den eenig mogelijken weg in te slaan, die openstaat. Deze weg is de nationaal-socialistische. Het Frankrijk van heden zoekt in zijn gelederen den man, die het weer uit den chaos voert. (D.N.B. - Het Vaderland)

D. **MENDELSSOHN & CO. — Faillissement nalatenschap van Dr. Mannheimer. —**
De curator in het faillissement van de nalatenschap van dr. Fritz Mannheimer, mr. E. J. Korthals Altes, heeft 20 Sept. in de verificatievergadering ten overstaan van den rechter-commissaris, dr. mr. P. H. Smits, in een der lokalen van het Paleis van Justitie, verslag uitgebracht.
Op den staat van baten en schulden zijn uitsluitend de baten gebracht, die vallen onder het algemeen faillissementsbeslag in Nederland en België.
Staat van baten en schulden: Baten totaal *f* 3.667.882, **Schulden** totaal *f* 42.003.882.
(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Mendelssohn 4190)**

E. **SOVJET-RUSLAND. — Verscherping Arbeidswet.**
Moskou, 22 Sept. (D.N.B.) — De raad van Volkscommissarissen heeft een door het werkliedenverbond uitgevaardigd voorschrift bekrachtigd voor de verscherping van de bestaande arbeidswet. Volgens het nieuwe voorschrift verliest iedere arbeider en employé, die wegens arbeidsverzuim veroordeeld wordt, zijn aanspraken op de ancienniteitsrechten, terwijl gedurende zes maanden ook iedere aanspraak op de rechten van de sociale verzekeringen verspeeld wordt.
Voorts heeft de raad van volkscommissarissen der Sovjet-Unie een verordening uitgevaardigd betreffende het onderwijs in de vreemde talen op de hoogere en hoogescholen. Krachtens deze verordening zal met ingang van 1 October op alle hoogere scholen van de vijfde klasse af onderwijs worden gegeven in een vreemde taal, en wel in het Duitsch, Engelsch of Fransch. Iedere afgestudeerde moet in staat zijn, zich in woord en schrift van een vreemde taal te bedienen. In een aantal instituten zullen cursussen ingesteld worden voor de opleiding van leeraren in de vreemde talen. (Alg. Handelsblad)

A. ROEMENIE. — Bevelen van Horia Sima aan de legionnairs. —
Boekarest, 23 Sept. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de op 22 September gehouden herdenking der legionnairs, die een jaar geleden zijn doodgeschoten, heeft de leider der beweging en vice-minister-president Horia Sima bevelen aan de legionnairs uitgevaardigd van de volgende strekking:

1) Weest het vertrouwen waardig, dat de redder des vaderlands, generaal Antonescu, in de legionnairsbeweging stelt.
2) Eert de families van onze helden en martelaren.
3) Gelooft niet, dat de goede toekomst alleen en zonder voorbereiding komt.
4) Werkt dubbel zooveel als anders, daar de tegenwoordige bijzondere tijden bovenmenschelijke inspanningen van ons verlangen om het land weer op te bouwen.
5) Ziet af van elke verspilling en elke luxe.
6) Steunt de vluchtelingen en hulpbehoevenden.
7) Overtuigt door uw houding en uw daden het volk ervan, dat er een nieuwe tijd van de Roemeensche gerechtigheid begint.
8) Neemt in de gelederen van de legionnairs alle goede en eerlijke Roemenen op, die tot dusver niet bij de beweging behoorden, maar aan het herstel van het land willen deelnemen.
9) Geeft allen te verstaan, dat wij wel ongeacht onze vele offers rust en vrede willen, maar niet meer zullen toelaten, dat door de schuldigen aan ons vorig ongeluk opnieuw onrust zal worden gesticht.
(De Tijd) **(Vor. ber. Horia Sima 4373 C)**

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Bevolking 97.000.000 inwoners. - Vijftien steden van meer dan 500.000 zielen. —
Berlijn, 23 Sept. (D.N.B.) — Het Duitsche Rijksbureau voor de Statistiek publiceert in „Wirtschaft und Statistik" de definitieve cijfers der bevolking van Duitschland en zijn afzonderlijke bestuursdistricten na de volkstelling van 17 Mei 1939. Op het oogenblik der telling woonde in het Rijksgebied (zonder het Memelgebied, dat pas kort voor de telling werd ingelijfd en buiten de telling viel) een bevolking van 79.375.281 zielen.
Voor het oude Rijksgebied zonder het Saargebied, dat wil dus zeggen het Rijksgebied, op het oogenblik der machtsovername door het nationaal-socialisme in 1933, komt men aan de hand van de telling van 1939 tot een inwonertal van 68.474.000. Na de gebiedsuitbreiding door de hereeniging van de Ostmark en het Sudetengebied met het Rijk, de weder-inlijving van het Memelgebied, Danzig, de nieuwe Oostelijke gebieden en Eupen-Malmedy, bedraagt het aantal inwoners van het Duitsche Rijk rond 89.634.000. Met inbegrip van het protectoraat, dat rond 7 millioen inwoners telt en tot het gebied van het Grootduitsche Rijk behoort, omvat de bevolking bijna 97 millioen zielen.
Het Duitsche Rijk is daardoor, na de Sovjet-Unie, de volkrijkste staat in Europa.
Ver daarna komen Groot-Brittannië en Noord-Ierland (47.5 millioen), Italië (44.4 millioen), Frankrijk (42 millioen) en Spanje (25 millioen).
Vijftien steden in het Duitsche Rijk, zoo wordt van andere Duitsche zijde gemeld, hebben een bevolking van meer dan 500.000 zielen. Deze steden zijn de volgende: Berlijn 4.320.000, Weenen 1.910.000, Hamburg 1.698.000, Warschau 1.200.000, Praag 962.000, München 815.000, Keulen 768.000, Leipzig 702.000, Essen 665.000, Litzmannstadt 653.000, Dresden 629.000, Breslau 621.000, Frankfurt a. M. 546.000, Dortmund 538.000, Dusseldorf 535.000.
Bij elkaar leven in deze steden rond 16.5 millioen menschen.
Van de bevolking is gemiddeld 35 tot 40% in de industrie en 25% in den handel werkzaam. Het grootst is het percentage voor de industrie in Essen 58.4% (handel 15.6%), terwijl het aandeel in den handel het grootst is te Hamburg, n.l. 33.8%. Volgens de telling van 16 Juni 1933 waren er in het toenmalige Rijksgebied 10 steden met meer dan 500.000 inwoners.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Bevolking 4137)**

C. NOORWEGEN EN DE OORLOG 1940. — Nieuw bestuur. - Nasjonal Samling heeft de politieke leiding.
Oslo, 25 Sept. (D.N.B.) — In een radiorede over de politieke organisatie in Noorwegen heeft de Rijkscommissaris, Terboven, medegedeeld, dat staatsraden benoemd zijn, die met ingang van heden de leiding der Noorsche regeeringsaangelegenheden op zich genomen hebben.
Deze staatsraden zijn: voor handel, handnijverheid, nijverheid en visscherij: Halvorsen Johannessen; voor scheepvaart: Irgens; kerk en school: prof. Skanka; binnenlandsche zaken: Hagelin; justitie: Rissnes; landbouw: Onstad Fretheim; financiën: Sandberg; volksvoorlichting en cultuur: Lunde; lichamelijke opvoeding: Stand, en openbare werken: Hustad.
In zijn rede zeide Terboven, dat met de capitulatie van het Noorsche leger en de vlucht van den Koning en de regeering-Nygaardsvold naar Londen, voor het Noorsche volk een volkomen nieuwe politieke toestand is ontstaan. Uit kringen der oude partijen had hem het verzoek bereikt, dat hij zou toestemmen in onderhandelingen over een politieke reorganisatie op grond van de werkelijkheid.
Hij heeft daarbij kunnen uitgaan van het feit, dat de oude partijen het Noorsche volk in een ongekende politieke, economische en geestelijke afhankelijkheid van de Engelsche politiek hebben gebracht, terwijl de organisatie der „Nasjonal Samling" van den aanvang af openlijk en eerlijk heeft gepleit voor een samengaan met het Duitsche volk. Daarom moet aan deze organisatie ook de politieke leiding van het land worden opgedragen.
Niettemin heeft hij in de door de oude partijen gevraagde onderhandelingen toegestemd, vooral om in het belang van het Noorsche volk niet bij voorbaat de mogelijkheid af te snijden dat de overgang tot de nieuwe inzichten een uiterlijken vorm zou krijgen, zoodat de verandering zich gemakkelijker zou kunnen voltrekken.
De onderhandelingen met de oude partijen moesten 24 September echter worden afgebroken, omdat daarbij geprobeerd werd, den partijen door juridische manoeuvres beslissenden invloed op den Rijksraad te verschaffen.
De gevolgen voortvloeiende uit dezen toestand zijn:
1) Het koninklijk huis heeft — vooral nu de twee-derde meerderheid van het Storting zelf het reeds heeft afgeschreven — geen politieke beteekenis meer en zal niet naar Noorwegen terugkeeren.
2) Hetzelfde geldt voor de eveneens geëmigreerde regeering-Nygaardsvold.
3) Ten gevolge hiervan is iedere actie in den zin of ten gunste van het koninklijk huis of van de gevluchte regeering natuurlijk verboden.
4) De werkzaamheden van den bestuursraad zijn geëindigd.
5) Krachtens de bevoegdheid, die ik ontleen aan het decreet van den Führer van 24 April, aldus Terboven, heb ik de volgende gecommitteerde staatsraden benoemd: (volgt de gemelde lijst).
6) De oude politieke partijen zijn vandaag ontbonden. Bijzonderheden worden nog bekend gemaakt.
7) Nieuwe aaneensluiting voor politieke actie van eenigerlei aard wordt niet geduld.
Ten slotte zeide de Rijkscommissaris: „Als steeds ben ik bereid, met alle deelen van het Noorsche volk kameraadschappelijk samen te werken en met alle kracht mede te werken aan den herbouw van het Noorsche bedrijfsleven. Ik ben er ook van overtuigd, dat Noorwegen een groote toekomst wacht in de wordende reorganisatie van Europa. Van één ding moet het Noorsche volk zich echter bewust zijn: Voor een toekomstige nationale Noorsche oplossing die het herwinnen van vrijheid en zelfstandigheid in groote mate mogelijk maakt, bestaat nog slechts den weg over de Nasjonal Samling. Het is thans een binnenlandsche aangelegenheid van het Noorsche volk, een beslissing te nemen."

(De „Nasjonal Samling" of partij der Nationale Ver-

eeniging, welke ongeveer acht jaar geleden door oud-minister Vidkun Quisling werd opgericht, streeft volgens haar in Maart 1934 gepubliceerd program, naar een fascistischen staat op corporatieven grondslag, een nationale regeering en een adviseerenden raad van vertegenwoordigers uit de corporaties. In April l.l. trad Quisling gedurende korten tijd op als premier der onder Duitsche auspiciën gevormde nieuwe Noorsche regeering.) (Alg. Handelsblad - De Tijd)
(Vor. ber. Polit. partijen 4372 B; Quisling 4210 A)

A. **NEDERLAND. — Ir. A. A. Mussert ontbindt het Arbeidsfront. - Leden moeten zich bij het N.V.V. aansluiten. —**
De persdienst van het N.V.V. deelt mede:
Bij het besluit van den leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, is de organisatie van het „Nederlands Arbeidsfront" met ingang van 1 October ontbonden. Aan de leden van het N.A.F. is tegelijkertijd de opdracht gegeven, zich aan te sluiten bij het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen.
De commissaris van het N.V.V., de heer H. J. Woudenberg, heeft aan de verschillende bonden order gegeven, dat de leden van het vroegere Arbeidsfront onmiddellijk als lid kunnen worden aangenomen.
Door de wijziging van het Werkloozenbesluit 1917 kunnen ook de werklooze leden van het N.A.F. direct als volberechtigd lid in het verband van het N.V.V. worden opgenomen.
De ontbinding van het Nederlandsch Arbeidsfront is gebaseerd op de overweging, dat thans de aanleiding vervallen is, op grond waarvan deze organisatie destijds in het leven werd geroepen. Deze aanleiding lag namelijk opgesloten in het feit, dat de toenmalige leiding van het N.V.V., evenals die van de andere groote vakcentrales, zich ging bezig houden met de persoonlijke politieke overtuiging van zijn leden. Daardoor werd het aan vele Nederlandsche arbeiders onmogelijk gemaakt zich in de groote vakbeweging te organiseeren of hun lidmaatschap daarvan voort te zetten.
De leden van het N.A.F. kunnen zich aanmelden bij de plaatselijke besturen in hun woonplaats van den voor hen geschikten vakbond van het N.V.V.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Nat.-Soc. Bew. 4378 A; N.V.V. 4350 D)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Het bezoek van Serrano Suñer aan Berlijn. - „Overtuigd vriend van de as." —**
Berlijn, 17 Sept. (D.N.B.) — De pers van de rijkshoofdstad begroet in den Spaanschen minister van Binnenlandsche Zaken, Serrano Suñer, niet slechts een overtuigd vriend van het nationaal-socialistisch Duitschland en van de As maar ook den op den voorgrond tredenden vertegenwoordiger van de door den Caudillo ingeleide nieuwe Spaansche politiek. De bladen leggen er den nadruk op, hoe, samen met het fascistische Italië en het nat.-socialistische Duitschland, het phalangistische Spanje thans den laatsten strijd voert tegen het verzinkende regiem der westelijke democratieën en medewerkt aan den opbouw van een nieuw Europa. (De Maasbode)
(Vor. ber. Serrano Suñer 3970 B)

C. **EGYPTE. — Kabinet-Sabry Pasja. - Vier Egyptische ministers afgetreden; zij wenschten onmiddellijke oorlogsverklaring aan Italië. —**
Reuter meldt uit Caïro: Verschil van meening naar aanleiding van den Italiaanschen inval in Egypte heeft 21 Sept. geleid tot een kabinetscrisis met het gevolg, dat vier vooraanstaande leden der Sa'adistische partij als minister zijn afgetreden. Deze partij wil, dat Egypte onmiddellijk den oorlog verklaart. Bij koninklijk decreet zijn vier nieuwe ministers benoemd. Uit betrouwbare bron wordt vernomen, dat het nieuwe kabinet niet tot overijlde besluiten gedwongen wil worden. Het wil de verdere ontwikkeling afwachten, alvorens het een definitieve beslissing neemt.
De afgetreden ministers zijn: Nokrachi (Financiën), Mahmoed Ghaleb (Verkeer), Abdel Hadi (Handel en Nijverheid) en Ali Ajoeb (minister zonder portefeuille). Abd-el-Hamid Soliman, vroeger minister zonder portefeuille, wordt minister van Financiën, Meguid Ibrahim, vroeger minister zonder portefeuille, wordt minister voor de Voedselvoorziening. Salit Sami, die voorheen de portefeuille van Voedselvoorziening hield, is minister van Handel en Nijverheid geworden; Joessein Sirai, minister van Openbare Werken, neemt tevens de portefeuille van Verkeer.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Kabinet 4359 C)**

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Mislukte aanval op Dakar (Fransch West-Afrika). —**
Genève, 24 Sept. (D.N.B.) — Twee landingspogingen, die de Engelschen vanochtend vroeg om één uur bij Dakar met sterke strijdkrachten ondernamen, zijn, naar in bevoegde Fransche kringen te Vichy verluidt, door de kustbatterijen en de in Dakar gestationneerde Fransche troepen afgeslagen.
Reuter meldt op 27 September uit Londen: Officieel wordt medegedeeld, dat alle Engelsche strijdkrachten en die van de Gaulle van Dakar zijn teruggetrokken na een hevig gevecht met de Fransche kustbatterijen en oorlogsschepen en na mislukte landingspogingen.
(De Tijd - Nieuwe Rott. Crt.)

E. **JAPAN. — Officieel communiqué in zake Fransch Indo-China. —**
Tokio, 27 Sept. (D.N.B.) — Het departement van Buitenlandsche Zaken heeft vandaag den inhoud gepubliceerd van een gemeenschappelijk communiqué der Japansche en Fransche regeeringen, dat uitgegeven werd naar aanleiding van het sluiten der overeenkomst betreffende Fransch Indo-China. In het communiqué wordt verklaard, dat de Japansche regeering de Fransche eerbiediging toezegt van de rechten en belangen van Frankrijk in het Verre Oosten en in het bijzonder de territoriale onaantastbaarheid van Fransch Indo-China en de souvereiniteit van dit gebied. De Fransche regeering, aldus het communiqué, zal het Japansche leger en de vloot in Fransch Indo-China zekere faciliteiten toestaan, die noodig zijn voor de uitvoering van militaire operaties.
(De Maasbode)

F. **DRIE-MOGENDHEDEN-VERDRAG TUSSCHEN DUITSCHLAND, ITALIE EN JAPAN. — Pact duurt 10 jaar. - Verdrag raakt status met Sovjet-Unie niet.**
Berlijn, 27 Sept. (D.N.B.) — Tusschen Duitschland, Italië en Japan is vandaag alhier in de groote zaal der nieuwe rijkskanselarij een driemogendhedenpact onderteekend.
In aanwezigheid van den Führer werd in aansluiting op de onderteekening een staatsplechtigheid gehouden, welke werd bijgewoond door de leden der Italiaansche en Japansche ambassades, talrijke rijksministers en rijksleiders, benevens vertegenwoordigers van de binnen- en buitenlandsche pers.
De onderteekening geschiedde voor de Duitsche rijksregeering door den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, voor de Italiaansche regeering door den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano en voor de Japansche regeering door den Japanschen ambassadeur te Berlijn, Kurusu.
Het driemogendhedenpact van Berlijn heeft den volgenden tekst:
De regeeringen van Duitschland, Italië en Japan beschouwen het als een voorwaarde voor een duurzamen vrede, dat iedere natie ter wereld de haar toekomende ruimte krijgt. Zij hebben derhalve besloten, bij hun streven in de Groot-Oost-Aziatische ruimte en in de Europeesche gebieden zij aan zij te staan en samen te werken, waarbij het hun voornaamste doel is, een nieuwe orde van zaken in het leven te roepen en in stand te houden, welke in staat is, het gedijen

en de welvaart van de daar wonende volkeren te bevorderen.
Het is verder de wensch der drie regeeringen, de samenwerking uit te breiden tot die naties in andere deelen van de wereld, die geneigd zijn haar streven een soortgelijke richting als zij zelve te geven, opdat aldus haar op den wereldvrede als einddoel gerichte streven kan worden verwezenlijkt.
Dienovereenkomstig zijn de regeeringen van Duitschland, Italië en Japan het volgende overeengekomen:
Artikel 1. Japan erkent en eerbiedigt de leiding van Duitschland en Italië bij de instelling van een nieuwe orde in Europa.
Artikel 2. Duitschland en Italië erkennen en eerbiedigen de leiding van Japan bij de instelling van een nieuwe orde in de Groot-Oost-Aziatische ruimte.
Artikel 3. Duitschland, Italië en Japan komen overeen, bij hun streven samen te werken op den hierboven aangegeven grondslag.
Zij nemen verder de verplichting op zich, elkander wederzijds te steunen met alle politieke, economische en militaire middelen in geval een der drie verdragsluitende partijen wordt aangevallen door een mogendheid, die op het oogenblik niet is verwikkeld in den Europeeschen oorlog of in het Chineesch-Japansche conflict.
Artikel 4. Ten einde het huidige pact ten uitvoer te leggen zullen onverwijld gemeenschappelijke technische commissies bijeen komen, welker leden benoemd zullen worden door de regeeringen van Duitschland, Italië en Japan.
Artikel 5. Duitschland, Italië en Japan verklaren, dat de bovenstaande overeenkomsten op geenerlei wijze den politieken status raken, welke op het oogenblik bestaat tusschen ieder der drie verdragsluitende partijen en Sovjet-Rusland.
Artikel 6. Het huidige pact zal terstond met de onderteekening van kracht worden en tien jaren duren, gerekend van af den dag van het van kracht worden. Tijdig voor het afloopen van dezen termijn zullen de verdragsluitende partijen, in geval een harer daarom verzoekt, in onderhandelingen treden omtrent de vernieuwing.
Het in het Duitsch, Italiaansch en Japansch gestelde verdrag is gedateerd op 27 September 1940 en onderteekend door den Duitschen rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano en den Japanschen ambassadeur Kurusu.

Von Ribbentrop, Ciano en Kurusu legden daarna achtereenvolgens verklaringen af.

Uiteenzetting van Von Ribbentrop. —
De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken sprak allereerst. In zijn uitvoerige uiteenzetting merkte minister von Ribbentrop op, dat het driemogendhedenpact de plechtige afkondiging is der aaneensluiting van Duitschland, Italië en Japan tot een blok, dat de hoogste gemeenschappelijke belangen vertegenwoordigt, temidden van een wereld, welke een nieuwe ordening tegemoet gaat.
Het pact heeft tot taak om de nieuwe ordening van de deelen van Europa, welke zich in oorlog bevinden, onder de gemeenschappelijke leiding van Duitschland en Italië, alsmede de nieuwe ordening in de Groot-Aziatische ruimte onder de leiding van Japan te waarborgen. Zijn grondslag berust niet slechts op de vriendschap, doch vooral op de belangengemeenschap der drie jeugdige voorwaartsstrevende volkeren, die dezelfde sociale doeleinden nastreven. Dit pact is dus tegen geen ander volk gericht, doch uitsluitend tegen die oorlogsophitsers en onverantwoordelijke elementen in een overige wereld, die naar een verdere verlenging of uitbreiding van dezen oorlog tegen de werkelijke belangen van alle volkeren streven. Met deze doelstelling van het pact hebben de drie mogendheden dientengevolge zoowel bij haar onderhandelingen, als ook in het pact zelf tot haar groote bevrediging kunnen constateeren, dat deze nieuwe overeenkomsten de reeds bestaande of nog komende betrekkingen tusschen hen en Sovjet-Rusland op geen enkele wijze beïnvloeden.
Het onderteekende pact is een militair bondgenootschap tusschen drie der machtigste staten der aarde. Het moet dienen om een rechtvaardige ordening te verkrijgen, zoowel in de Europeesche als in de Groot-Aziatische ruimte. Het moet echter in de eerste plaats ertoe bijdragen om de wereld zoo spoedig mogelijk den vrede weer te geven. Daarom zal elke staat, die met de bedoelingen om de vreedzame betrekkingen tusschen de volken te herstellen, tegenover dit pact staat, oprecht en dankbaar verwelkomd en tot medewerking aan de politieke en economische hervorming worden uitgenoodigd. Elke staat echter, die het voornemen zou hebben, zich in de eindphase der oplossing van deze vraagstukken in Europa of Oost-Azië te mengen en een staat van dit driemogendhedenpact aan te vallen, zal het hoofd hebben te bieden aan de totale vereende kracht der drie volkeren, van ruim 250 millioen zielen. Daarmede zal dit pact in elk geval dienen tot herstel van den wereldvrede.

Verklaring van Ciano. —
Aan de verklaring van den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, ontleenen we:
Het verdrag, dat heden Italië, Duitschland en Japan verbindt, bezegelt en bekrachtigt in de plechtige verplichting eener politieke, economische en militaire samenwerking, de gemeenschappelijkheid der belangen en doeleinden, die in deze jaren, waarin de nieuwe geschiedenis van de wereld gesmeed wordt, tusschen de drie landen bestaan heeft. Italië, Duitschland en Japan, zijn de dragers van deze ontwikkeling geweest, hebben de actieve en scheppende krachten daarvan vertegenwoordigd en zijn erin geslaagd om aan hun roemvolle overleveringen in oorlog en vrede, die deugden en krachten te ontleenen, waarmede zij de vormen van een nieuwe cultuur bij zichzelf tot stand hebben gebracht, zooals zij het thans in de wereld doen. Bij dit grootsche vernieuwingswerk zijn onze drie volken voortdurend op denzelfden hardnekkigen en duisteren tegenstand, hetzelfde wanbegrip en dezelfde vijandigheid gestooten. Zij moesten alle drie kunnen ademen om te leven, hadden werk noodig voor hun zonen, en ruimte voor hun volkeren. Deze adem, deze ruimte en dit werk werden hun ontzegd door die geweldige rijken, die onder monopoliseering van de hulpbronnen der wereld het voornemen hadden deze af te sluiten voor de meest elementaire levensbehoeften, welke wij dringend noodig hadden.
Minister Ciano vervolgde: „De drie mogendheden willen niemand uitdagen of bedreigen. Het bondgenootschap, dat het verdrag van heden bevestigt, om elke onnoodige uitbreiding van het conflict te verhinderen en de blokkade, welke het gevolg is van de vereeniging der militaire en civiele krachten der drie rijken, beteekenen een geweldig bolwerk, waarop elke poging, den brand om zich heen te laten grijpen, zal stranden. Wij strijden thans voor het scheppen van de grondslagen en voorwaarden eener nieuwe ordening, welke het gedijen en het welzijn der volkeren moet bevorderen en waarborgen."

Kurusu neemt het woord. —
Met het oog op de omstandigheid, dat onze drie volken in hun traditie en hun volkskarakter kunnen wijzen op menigen verwanten en gemeenschappelijken trek en dat tevens elk van ons thans arbeidt voor den opbouw van een nieuwe orde in Groot-Oost-Azië en in Europa, zijn tusschen ons reeds een sterk wederkeerig begrip en een sterke sympathie tot stand gekomen, zoo begon de Japansche gezant.
Wij zijn door den sterken band der vriendschap vereenigd. Dat deze vriendschap thans vaste vormen aanneemt en leidt tot het tot stand komen van het drie-mogendheden-pact, dat deze volken met gemeenschappelijke doelen hun kracht vereenigen en besloten zijn voor hun ideaal op te marcheeren, dat is waarlijk een historische en groote gebeurtenis.
Het laatste doel van dit pact is het tot stand brengen van den algemeenen en blijvenden wereldvrede, welks kern de gerechtigheid is. Het spreekt dan ook vanzelf, dat wij den landen, die dezelfde oriënteering hebben als wij en zich dezelfde inspanning getroost hebben, onze medewerking niet weigeren.
Verder heeft dit pact geen invloed op de politieke betrekkingen tusschen Japan, Duitschland en Italië eenerzijds en de Sovjet-Unie anderzijds.
Ik voel mij gedrongen uiting te geven aan de hoop, dat dit pact in de handen der voorvechters voor de gerechtigheid in de drie landen, Japan, Duitschland en Italië, tot het zwaard in de hand van den waren strijder wordt en daarmede bijdraagt tot het herstel van den wereldvrede. (Alg. Handelsblad - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Von Ribbentrop 4381 F; Ciano 4291 B)

A. **AMSTERDAM. — Dr. Böhmker, burgemeester van Lübeck tot gevolmachtigde voor Amsterdam benoemd.** Naar de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" meldt, heeft Rijkscommissaris Rijksminister Seyss Inquart den burgemeester van Lübeck, senator Dr. Böhmker, benoemd tot gevolmachtgde van den Rijkscommissaris voor de stad Amsterdam. Dr. Böhmker, die zijn functie te Amsterdam reeds heeft aanvaard, heeft deelgenomen aan den wereldoorlog van 1914 tot 1918 en aan den jongsten oorlog in Polen en in het Westen. Aan het Westelijke front is hij gewond.
(De Tijd)

A. NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurkring. - Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart's opmerkingen over Nederland's buitenlandsche- en binnenlandsche positie. —

Te 's-Gravenhage is op 28 September in Pulchri Studio de Nederlandsche Kultuurkring bijeengekomen, onder leiding van prof. dr. G. A. S. Snijder, voorzitter, naast wien in het bestuur zitting hebben de heer J. C. Nachenius, secretaris, dr. T. Goedewaagen, dr. D. Hannema, dr. J. Smit, dr. F. Vermeulen en prof. dr. J. de Vries.

De Rijkscommissaris Rijksminister Seyss-Inquart, de commissarissen-generaal en tal van andere Duitsche autoriteiten woonden als gasten de vergadering bij. De zaal was zeer gevuld. O.a. waren aanwezig de waarnemende secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, mr. H. J. Reinink, rectores-magnifici onzer universiteiten, een zeer groot aantal hoogleeraren, enz.

De voorzitter, prof. dr. Snijder, begroette in een kort openingswoord de aanwezigen, in het bijzonder den Rijkscommissaris en diens medewerkers. Hij stelde in het licht, hoezeer hij de aanwezigheid van den Rijkscommissaris op prijs stelde, niet in de laatste plaats, omdat de Kultuurkring daardoor de gelegenheid had een begin te maken met de verwerkelijking van een der belangrijkste punten, waarover alle medewerkers van den Kultuurkring het reeds eens geworden zijn: de samenwerking met de Duitsche overheid op het gebied der vernieuwing van de Nederlandsche cultuur.

In de veronderstelling, dat zijn Nederlandsche toehoorders het met hem als een eenvoudigen plicht der hoffelijkheid en de uitdrukking van den oprechten wensch elkaar onmiddellijk te begrijpen zouden aanvoelen, wanneer hij zelf de rol van tolk op zich nam, zette spreker zijn rede in de Duitsche taal voort.

Nadat prof. Snijder zijn rede had beëindigd, nam de Rijkscommissaris het woord.

In de eerste plaats dank ik u, aldus richtte de Rijkscommissaris zich tot den voorzitter, dat u uw voordracht in de Duitsche taal gehouden hebt. Ik vat het als een vriendelijke tegemoetkoming tegenover mij en mijn medewerkers op. Maar ik heb ook de beteekenis van uw Nederlandsche woorden goed begrepen. Wanneer u sprak over uw samenwerking met ons, dan beschouw ik dat niet zoozeer als een samenwerking met ons in onze hoedanigheid van Duitsch gezag, als wel veeleer een samenwerking met ons als hier aanwezige vertegenwoordigers en dragers der Duitsche cultuur, opdat het tot een juiste harmonie van het Nederlandsche volk en het Duitsche cultureele leven moge komen.

En juist daarom is deze bijeenkomst voor mij niet een bijeenkomst van politici, maar van menschen, die naar de geestelijke en daardoor moreele beteekenis van het leven streven en daarmee dan tevens ook op weg zijn den dieperen zin van het politieke gebeuren te beseffen.

Met ware voldoening hoorde ik u constateeren, dat u de door mij uitgestoken vriendenhand wilt zien en wilt grijpen, en daarmee heeft u tevens de voor u belangrijkste vraag beantwoord. Vriendschap kan slechts tusschen zelfstandige, vrije, volkomen verantwoordelijke menschen bestaan. En wat het cultureele leven betreft, zoo kan ik u slechts de verzekering geven, dat juist wij een echt volksch Nederlandsch cultureel leven willen, ja er direct naar verlangen en er zeker van zijn, dat evenals het eigen karakter van de Duitsche stammen, die toch heden een door één geloof en één wil bezield volk vormen, niet tot splitsing maar tot verrijking van het geheele Duitsche cultureele leven strekt, evenzeer de verscheidenheid van het Nederlandsche en Duitsche cultureele leven geen splitsing beteekent, maar slechts een verrijking van beide kanten.

Weliswaar — zooals u zelf zegt — kan het niet gaan om dat steeds naar het Westen kijkende aestheticisme, dat, evenals vroeger ons, ook uw cultureele streven beheerschte en leidde tot splitsing, tot een bovenmatig accentueeren der dialectiek en tot een zich vermeien in de nuances van ondergang en twijfel. Het cultureele leven van een volk moet in zijn diepste diepte gegrondvest zijn op een hechte wereldbeschouwing, die haar kracht weer put uit het besef van wat eigen volk en het opgaan in de gemeenschap van dit volk eischt.

U sprak over het Nederlandsche en het Duitsche volk als over twee broeders en daarmee raakt u aan den grondslag van onze gemeenschappelijke Germaansche afstamming. Ik wil bovendien nog wijzen op de kameraadschap, die deze beide volken moet omsluiten. Kameraadschap der volken beteekent evenzeer als bij kameraadschap der enkelingen het vaste besluit elkaars lot te deelen en voor elkaar in te staan. Het Duitsche volk is tot deze kameraadschap volkomen bereid en zal voor deze kameraadschap alles in het werk stellen, wanneer het om het bestaan van den ander mocht gaan. Het mag dan op het oogenblik schijnen, alsof van het Nederlandsche volk op het oogenblik meer gevergd wordt. Doch dit houdt alleen verband met de uiterlijke levensomstandigheden, die juist ten gevolge van de gemeenschap van het lot aan dezelfde beperkingen onderhevig zijn, in welke het Duitsche volk zich op het oogenblik schikt.

Doch Nederlanders, die een ruimeren kijk op de dingen hebben, zullen begrijpen, wat het beteekenen kan, wanneer de gansch reëele macht van het Duitsche volk van 85 millioen en het Groot-Duitsche rijk, als het er op aan komt, bereid is op de bres te staan voor het bestand van het Nederlandsche volk en den Nederlandschen staat.

Want hierin schuilt juist de kern van het lot van dezen staat, dat zijn reëele machtsbasis verre ten achter bleef bij zijn uitgestrektheid. En zonder mij nu bij deze gelegenheid met politiek of zelfs problemen der buitenlandsche politiek te willen bezig houden, zoo dient u toch te weten, dat onder alle omstandigheden de gansche uitgestrektheid van het toekomstig gebied, waarover de invloed van het Duitsche rijk en het nieuwe Europa zich uitstrekt, te uwer beschikking zal staan en wel ter beschikking van vrije Nederlanders, onze kameraden.

Het gaat dus niet om vrijheid, zelfstandigheid en onafhankelijkheid. En het verwijt van heulen met den tegenstander of zelfs verraad, treft volkomen ten onrechte de mannen, die voor het Nederlandsche volk een weg aan de zijde van het Duitsche volk zoeken. Wat beteekent verraad dan eigenlijk? Wij Duitschers weten het maar al te goed. Wanneer wij volk en volkskarakter als hoogste goed beschouwen, dan pleegt diegene verraad, die zich juist aan dit hoogste goed vergrijpt. Wie volksvreemde of zelfs voor het volk schadelijke biologische, geestelijke en moreele invloeden toelaat of zelfs bevordert, is evenzoo een verrader, als diegene, die de kracht van het volk meedoogenloos voor zelfzuchtige doeleinden misbruikt.

In tijden van plotselinge nederlagen hoort men dan ook steeds het woord verraad, maar nooit hoort men het uit den mond der dappere soldaten in de voorste linies, die de overweldigende militaire macht van den tegenstander leerden kennen en respecteeren.

Men noemt ook die menschen graag verraders, die tegen stands- en klassegrenzen optornen, wanneer deze verschillen hun economischen en geschiedkundigen zin verloren hadden en het leven van het volk beklemmen.

Ik kan u verzekeren, dat juist die Nederlandsche mannen, die men boosaardig of onnadenkend verrader noemen wil, bij de opperste leiding van het rijk heel goede en waardige vertegenwoordigers van de Nederlandsche zaak en de Nederlandsche vrijheid waren, over welk laatste punt door het rijk nooit eenige twijfel was gelaten.

Ik kom ook nog graag terug op uw opmerking, dat de godsdienst de hoogste geestelijke uiting van alles

om ons heen is. Ook wij hebben deze vaste overtuiging. Hoe zouden wij anders ook zoo'n onmetelijk streven der hervorming en vernieuwing der geestelijke en reëele betrekkingen der Europeesche menschen met het vaste vertrouwen op succes kunnen beginnen, wanneer wij ons in ons werk niet met God verbonden en aan God gebonden zouden gevoelen. Misschien is dit ons geloof niet zoo zeer vervuld van angst voor het leven en gesmoord door den druk van de onbeduidendheid daarvan, als wel gedragen door het bewustzijn van de volkomen juiste invoeging in de schepping, waarvan de beteekenis ons meestal verborgen blijft.
Wij moeten er echter tegen opkomen, wanneer banden der dogmatiek als politieke kenteekenen worden beschouwd en zoo tot splijting van het volk leiden. Want voor ons zijn de volkeren in hun door den bloede bestemd karakter de door God gewilde bouwsteenen der menschheid.
U hebt er juist aan gedaan, toen u zich in uw streven niet door mij liet legitimeeren. Dit geldt voor u precies als voor ieder de gemeenschap betreffend en daarmee politiek streven. U zult en u wilt zich geen macht door den staat laten geven om deze macht dan op politiek gebied uit te buiten, maar het is u daarom te doen de Nederlandsche menschen van de juistheid van uw weg te overtuigen en hen voor uw overtuiging te winnen. Hier is slechts één ding voor noodig, moed en wel de moed van het inzicht, het besluit en de volkomen toewijding.
U verzocht mij, u of wel het Nederlandsche volk tijd te laten. Wij haasten u niet. Want de beslissingen vallen hier niet voor ons. Onze beslissingen bevechten wij elders in de wereld. Maar juist voor deze beslissing is het van het grootste belang, dat het Duitsche volk het Nederlandsche volk als zijn kameraad beschouwt. De richting van den weg moet bij het begin van den marsch worden gekozen. De bouw van den weg kan dan met uiterste zorgvuldigheid en overleg geschieden. In dezen zin is uw redevoering een daad en wij zijn getuigen, dat mannen in Nederland, die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid, reeds nu op het oogenblik, de kameraadschap van het Nederlandsche met het Duitsche volk gekozen hebben, in het bewustzijn, dat deze ineenvlechting van ons beider lot ons groot maakt en beiden ten goede komt. Daarvoor dank ik U.

Rede van prof. dr. G. A. S. Snijder. —
De voorzitter van den Nederlandschen Kultuurkring, prof. dr. G. A. S. Snijder, heeft in zijn openingsrede o.a. het volgende gezegd:
Hij begon met een kort overzicht van de wordingsgeschiedenis van den kring. Reeds spoedig na den oorlog kwamen eenige Nederlanders bijeen, die zich als zoovelen de vraag voorlegden. „Wat nu?" Wij hadden, aldus spr., allen onze opvattingen. Velen van ons, die het nieuwe Duitschland, den nieuwen geest in Duitschland hadden leeren kennen, wisten reeds sinds jaren, dat deze ontwikkeling in Europa moest komen — wij hadden allen gehoopt, dat dit op vreedzame wijze zou geschieden, maar nu het eenmaal zoo ver was, waren wij, terugblikkend, nauwelijks meer verwonderd over den werkelijken gang der gebeurtenissen. Wij waren geen „politici" in den zin, dien men met dit woord pleegt te verbinden. Maar wij hadden ook niet „Weltfremd" naast het gebeuren gestaan. Wij hadden de gedachten van het nationaal-socialisme in hun baanbrekende kracht zeer wel begrepen en weten te waardeeren. En wij begrepen ook, dat het niet voldoende was de oude wijn in schamele nieuwe zakken te vullen. Wij zagen zeer wel, dat dit hier vlijtig geschiedde en wij willen niet loochenen, dat het antwoord, dat ons nog in het verleden bevangen volk op die wijze gaf op de groote vragen van den tijd, ons vaak diep teleurstelde en schokte. Niet slechts omdat de Nederlander daardoor blijk gaf van een verbluffende „Weltfremdheit", maar meer nog, omdat uit deze pogingen van opportunisten een geheel on-Nederlandsche knechtenziel spreekt, die slechts schijnbaar den overwinnaar tegemoet komt en hem in waarheid bedriegt. Dat is betreurenswaardig om der wille van ons volk, het is het ook, omdat daaruit een miskenning van de Duitsche houding tegenover ons spreekt, waarvoor wij ons moeten schamen.
Want gij, aldus spreker, zich tot den Rijkscommissaris persoonlijk wendend, gij hebt ons herhaaldelijk en eerlijk als vriend de hand geboden, gij hebt steeds weer onderstreept, dat overwegingen en noodzaken, die veel verder reiken dan de directe verhouding tusschen onze landen, er helaas toe hebben geleid, dat onze volken met elkaar in oorlog zijn geraakt. Gij hebt telkens weer uw wil tot vriendschap en gemeenschappelijken arbeid geuit. Hier past geen halfheid of misleiding. Men dient de uitgestoken hand van een vriend te aanvaarden of deze onvoorwaardelijk af te wijzen. Wij willen uw hand aanvaarden, wij reiken u de onze in volle overtuiging. Wij weten, waarom wij dit doen en wij zijn ons bewust van onze beweeggronden. Spreker zette vervolgens uiteen, hoe de Kultuurkring langzaam en in stilte gegroeid is.
Het is om uw eigen woorden te gebruiken — aldus spr., zich tot den Rijkscommissaris wendend — de wensch van het Duitsche volk, „dat wij aan den opbouw als gelijkgerechtigde en tot zeer hooge prestaties in staat zijnde partner medewerken". Wij kunnen inderdaad niets beters wenschen — en wij hebben ook niets anders gewenscht.
De „gelijkgerechtigheid" sluit echter in, dat wij als twee volken elkaar begrijpen, waardeeren en respecteeren. Het grondbeginsel van den Kultuurkring: de zorg voor een zelfstandig Nederlandsch cultuurleven — voor ons een eerste voorwaarde — zal, aldus spr., voor de samenwerking geen beletsel zijn.
Wanneer wij nu — aldus spr. — u, mijnheer de Rijkscommissaris, verzoeken ons bij dit werk te willen steunen, dan weten wij heel goed, dat bepaalde kringen ons het verwijt van een „heulen met den vijand", zoo niet van „landverraad" voor de voeten zullen werpen. Wij moeten desnoods dezen smaad op ons nemen, in de vaste overtuiging, dat hij ons ten onrechte wordt toegevoegd en in het onwankelbare geloof, dat wij een werk ter hand nemen, dat voor ons Nederlandsche volk noodzakelijk is en zegenrijk zal zijn. Dit werk zou even noodzakelijk zijn, wanneer u, mijnheer de Rijkscommissaris, wanneer de Duitsche bezetting zich niet in Nederland bevond. Want ook dan zou ons land zijn plaats in het nieuwe Europa moeten bevechten en verdienen. Ook dan zou ik echter den blik naar Duitschland wenden en voor hulp van daar dankbaar zijn.
Men moet dit niet verkeerd begrijpen. Evenmin als u er aan denkt, ons een Duitsche opdracht te verstrekken, evenmin zouden wij er aan kunnen denken een Duitsche opdracht te aanvaarden. Wij willen samenwerken, maar wij kunnen ons de verhouding tusschen u, als drager van de regeeringsmacht, en den Nederlandschen Kultuurkring, niet anders voorstellen, dan als een samenwerking van vrije mannen.
Om dit doel te bereiken, is het niet voldoende, dat de Nederlander inziet, dat het oude voorbij is en zich nolens volens schikt naar de nieuwe orde, die het Duitsche volk door zijn macht en krachtens zijn offers met recht in Europa kan vestigen. Dat is niet slechts opportunisme, maar tevens een miskenning van de ver boven het eigenlijke Duitschland uitgaande, Europeesche en ook sociale bedoelingen van den Duitschen Führer. Hij en zijn volk zullen in het nieuwe Europa de leiding hebben, niet, omdat zij dezen oorlog winnen en grootendeels reeds gewonnen hebben. Oorlog en overwinning zijn begeleidende verschijnselen van datgene, wat zich thans voltrekt. Het is de nieuwe geest, die doorbreekt en nu zijn vormen schept. In de ontdekking en het begrijpen van dezen nieuwen geest ligt naar mijn meening de genialiteit van den Duitschen Führer, die in grootheid en eenvoud, onder de puinhoopen van den vorigen oorlog in Duitschland, de werkelijke waarden geweten en opnieuw aan het licht gebracht heeft, die in een onvermoeiden, vasthoudenden arbeid van tientallen jaren het Duitsche volk zijn waarlijk erfdeel, zijn eigen wezen teruggeschonken heeft. Met hetzelfde onwankelbare geloof, waarmede uw Führer geloofd heeft aan den geest, het wezen van het Duitsche volk, gelooven wij aan den eigen geest, het eigen wezen van het Nederlandsche volk.
Wij Nederlanders zijn geenszins Duitschers, ook geen „halve Duitschers", en wij willen dat ook niet worden. Wij willen Nederlanders blijven, want wij hebben door de eeuwen heen een eigen aard ontwikkeld en onderscheiden ons van onze buren. Onze eigen aard komt in onze cultuur, die geenszins een gewestelijke variant, maar een zelfstandige hoogstaande prestatie is, zij het ook op Germaanschen grondslag, tot uiting en wij meenen juist aan onze eigen cultuur het recht op een zelfstandig volksbestaan te mogen ontleenen. Daarom hechten wij zoozeer aan de instandhouding en hernieuwing van het Nederlandsche cultuurleven. Juist daarom ligt ons de moedertaal zoo na aan het hart.
Na deze principieele beschouwingen lichtte spr. het doel van den Kultuurkring op enkele punten nader toe, waarbij hij er in het bijzonder op wees, dat de Kultuurkring zich plaatst op den bodem van het Nederlandsche volk. Het is noodig hier uit te spreken, dat het Nederlandsche volk iets anders is dan het totaal der tegenwoordige Nederlandsche staatsburgers. Dit volk is een Germaansch volk en slechts op dezen grondslag, op het Germaansche wezen van ons volk kan ons werk berusten, aldus spr. Dit inzicht brengt consequenties met zich mede, die velen hard zullen schijnen, die inderdaad in vele gevallen ook hard zijn. Zij zijn echter onvermijdelijk.

Ten slotte behandelde spreker nog de vraag, op welke wijze de Nederlandsche Kultuurkring zich voorstelt te worden.
Wij veroorloven ons, aldus spreker, zich wederom tot den Rijkscommissaris persoonlijk wendend, het verzoek, u onze plannen te mogen voorleggen en u te vragen ons uw raad niet te onthouden en, wanneer onze plannen uw instemming hebben, ons den weg tot hun verwezenlijking te wijzen en te vergemakkelijken. Voor ons zou dit een hoogst waardevolle vorm van samenwerking zijn. Anderzijds hopen wij, dat de Nederlandsche Kultuurkring ook u van dienst kan zijn als bemiddelaar tusschen u en het Nederlandsche volk.
Nadat prof. Snijder zijn rede had beëindigd, was het woord aan den Rijkscommissaris tot het houden van een rede, welke men reeds vermeld vindt op pag. 4387. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4380 B)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Verbod van export van schroot. —**
Washington, 26 Sept. (D.N.B.). — President Roosevelt heeft bepaald, dat ijzer- en staalschroot met ingang van 16 October alleen nog mag worden uitgevoerd naar landen op het Westelijk halfrond en Groot-Brittannië.
In een officieele mededeeling wordt de maatregel gemotiveerd met de toenemende behoeften van het Amerikaansche bewapeningsprogram, doch volgens „Associated Press" bestaat er geen twijfel over, dat hij in hoofdzaak tegen Japan is gericht.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Embargo benzine 4326 B)**

B. **NEDERLAND. — Nieuwe postzegels. —**
's-Gravenhage, 26 Sept. — Bij beschikking van den Secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken, betreffende de uitgifte van nieuwe postzegels, gepubliceerd in het heden verschenen verordeningenblad, is bepaald, dat ter vervanging van de thans geldige gewone postzegels in de waarden van 5 cent en hooger nieuwe zegels zullen worden uitgegeven, waarop alleen de waarde-aanduiding zal voorkomen.
De Directeur-generaal der posterijen, telegrafie en telefonie is belast met de uitvoering van deze beschikking.
Deze beschikking treedt in werking op den dag harer afkondiging.
In de toelichting op deze verordening wordt opgemerkt, dat in alle door de Duitsche troepen bezette gebieden, overal de daar tot dusver geldende postzegel ongeldig is verklaard en in plaats daarvan zegels zijn ingevoerd met het opschrift: „bezet gebied."
Wanneer thans in Nederland een nieuwe postzegelserie wordt ingevoerd, dan wordt hiermede uitdrukkelijk een verschil gemaakt tusschen Nederland en de overige bezette gebieden.
(Verordeningenblad No. 28, d.d. 26 Sept. 1940)

C. **NEDERLAND. — Verboden gebied uitgebreid. —**
's-Gravenhage, 26 Sept. — Het heden verschenen Verordeningenblad bevat o.a. een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende uitbreiding der verkeersbeperkingen. Hierin is o.m. bepaald, dat artikel 1, lid 1, van de Verordening No. 128/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied als volgt moet luiden:
„Het is tot nader order aan hen, die niet de Duitsche nationaliteit bezitten, verboden zich tusschen 22 uur en 4 uur in de openlucht op te houden in de navolgende gebieden: op de Waddeneilanden alsmede in de kuststrook van het bezette Nederlandsche gebied, die zich uitstrekt tot aan de lijn, loopende van Den Helder langs het Noordhollandsch kanaal, en vervolgens over Alkmaar, Uitgeest, Beverwijk, Velsen, Santpoort, Haarlem, Heemstede, Bennebroek, langs de Oostelijke grens van de provincie Zuid-Holland, tot waar deze de grens van de provincie Noord-Brabant ontmoet, langs de Noordelijke grens van de provincie Noord-Brabant tot aan de spoorbaan van Hedel naar 's-Hertogenbosch, vervolgens langs deze spoorbaan over 's-Hertogenbosch—Boxtel—Eindhoven—Valkenswaard tot aan de Nederlandsch-Belgische grens, en vervolgens langs de Nederlandsch-Belgische grens tot aan de zee."
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.
Van bevoegde zijde is hierop de volgende toelichting verstrekt: Deze verordening breidt, om strategische redenen, het uitgaansverbod tusschen 22 en 4 uur uit tot de heele provincie Zuid-Holland, alsmede tot het gedeelte van de provincie Noord-Brabant, dat ten Westen van de spoorbaan Geldermalsen—'s-Hertogenbosch—Boxtel—Eindhoven—Neerpelt ligt. De door deze spoorlijn doorsneden plaatsen vallen binnen het werkingsgebied van het uitgaansverbod, ook voor zoover zij ten Oosten van de spoorlijn liggen. Voorts bepaalt de verordening, dat de aanvragen voor uitgaansvergunningen in heel het werkingsgebied van het verbod ook bij de districtscommandanten van de Nederlandsche marechaussee kunnen worden ingediend.
(Verordeningenblad No. 28, d.d. 26 Sept. 1940)
(Vor. ber. 4373 A)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — De nieuwe Duitsche duikbootvloot bestaat 5 jaar. - Dagorder van admiraal Räder. —**
Uit Berlijn, meldt het D.N.B.: De opperbevelhebber der marine, admiraal Räder, heeft een dagorder uitgevaardigd in verband met het feit, dat de nieuwe Duitsche duikbootvloot vijf jaar bestaat. In het laatste deel van dezen dagorder wordt gezegd:, ,In het front tegen Engeland staat gij op een belangrijke plaats. Het blijve uw hoogste doel het vertrouwen van het Duitsche volk in u, in uw capaciteiten en uw overwinning te rechtvaardigen. Heil onzen Führer".
Naar het D.N.B. nog verneemt, heeft de duikbootvloot in den handelsoorlog tegen Engeland tot dusverre 3.120.000 ton scheepsruimte tot zinken gebracht. Van de Engelsche oorlogsschepen zijn in den grond geboord: het slagschip „Royal Oak", het vliegtuigmoederschip „Courageous", zes torpedojagers, verscheidene duikbooten en kanonneerbooten, de hulpkruisers „Andania", „Carinthia", „Dunvegan Castle", „Scotstown" en „Transsylvania", een groot aantal bewakings- en geleidevaartuigen en gewapende treilers. De Britsche slagschepen „Nelson" en „Barham" en de kruiser „Belfast" zijn ernstig beschadigd en voor geruimen tijd aan den dienst onttrokken.
(Nieuwsblad van het Noorden)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4380 E)

E. **BRAZILIE. — Koffiepolitiek. —**
Rio de Janeiro, 26 Sept. (D.N.B.) — In een ambtelijke nota over het afsluiten van een overeenkomst tusschen de Braziliaansche koffiestaten wordt medegedeeld, dat de Braziliaansche regeering vasthoudt aan de politiek van een statistisch evenwicht door onttrekking van het productie-surplus aan de markt of, indien noodig, door vernietiging van koffiestruiken. De financiering van de koffiecultuur wordt door de agrarische afdeeling van de Banco do Brasil verzekerd, welke reeds is begonnen met het verleenen van agrarische credieten op de onlangs vastgestelde maximum-interestbasis van 7%. In de nota wordt nog verklaard, dat de regeering de situatie met opmerkzaamheid blijft gadeslaan en ter verdediging van de belangen der koffiecultuur de haar noodig voorkomende maatregelen zal treffen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Koffieproductie 3035 A)

F. **NEDERLAND. — De beteekenis van de S. S. (Schutz-Staffel). —**
De dood van den W. A.-man Peter Ton, heeft den leider van de N. S. B. aanleiding gegeven om de stichting van een Nederlandsche S. S. te proclameeren. Velen hebben zich afgevraagd, wat met deze letters in het Nederlandsch werd bedoeld. Daarop antwoordt nu Volk en Vaderland aldus:
„De naam S.S., oorspronkelijk ontstaan als afkorting van Schutz-Staffel gedurende de strijdperiode in Duitschland, wordt door bijkans niemand meer (ook niet in Duitschland) als afkorting beschouwd. De S. S. is een begrip op zichzelf geworden, zoowel voor de voor- als tegenstanders der nationaal-socialistische wereldbeschouwing; zij is vleesch en bloed geworden nationaal-socialisme. De dubbele rune, welke de S. S. in Duitschland voert en welke ook in geschriften en krantenartikelen reeds wordt gebruikt in

plaats van de twee letters S. S., is voorbeeld van het ontstaan van een nieuw zinteeken in dezen tijd, kenmerkend voor de eeuwige dynamische ontwikkeling der noordsche wereld.
Het zinteeken is daarmede geworden een algemeen bezit der Germaansche volken en niet gebonden aan den staat Duitschland. Zij houden voor rasbewuste mannen en vrouwen al dezer volken alles in, wat zij plegen saam te vatten in de woorden noordsche wereldbeschouwing en levensstijl. Daarom zullen zij, die in deze volkeren de strijders willen zijn voor volkschen eigenaard en rasbewustzijn, overal zich als zinteeken voor hun strijd kiezen de S. S. runen, daarbij in het gemeenschappelijk voeren van deze runen hun innerlijke wezensverbondenheid toonend."
(Volk en Vaderland) **(V. b. Opricht. Ned. S.S. 4374 C)**

A. **NEDERLAND. — Eerste Vlasschool geopend. —**
Standdaarbuiten, 26 Sept. — Het was heden voor de vlasteelt en de vlasnijverheid in Westelijk Noord-Brabant een blijde en belangrijke dag. Vandaag toch werd de eerste beroepsschool voor vlasbewerkers in Nederland te Standdaarbuiten door den directeur-generaal van den Landbouw, ir. A. Roebroek, officieel geopend. Dat deze gebeurtenis voor het geheele gewest van buitengewoon groot belang werd geacht, bleek wel uit de aanwezigheid van de vele autoriteiten en de afgevaardigden der vele landbouworganisaties. (Prov. Noordbrab. en 's-Hertogenb. Courant)

B. **NEDERLAND. — Nederlandsche Unie—Orde-Commando ingesteld. —**
Omtrent de bedoelingen van de voorgenomen instelling van een orde-commando door De Nederlandsche Unie schijnt eenig misverstand te zijn ontstaan. Daarom deelt het jongste nummer van „De Unie", het orgaan van deze beweging hierover het volgende mede:
Het zal tot de taak van het orde-commando behooren de rust op de vergaderingen te handhaven en op straat onze colporteurs te beveiligen. De feiten hebben uitgewezen, dat zulks noodzakelijk is.
In de eerste plaats echter is het de opzet in De Nederlandsche Unie een keurkorps te vormen. Bij de vorming zal alle aandacht worden besteed, zoowel aan de lichamelijke als aan de geestelijke opvoeding, opdat in korten tijd De Nederlandsche Unie beschikken zal over een uitgelezen schare jongemannen, sterk en geestdriftig, altijd en overal bereid op de bres te staan voor de zaak van De Nederlandsche Unie, dat is de zaak van ons volk.
De naam is vastgesteld als: orde-commando. De leiding zal berusten bij den oud-marine-officier kapitein ter zee Van Hengel. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ned. Unie 4324 D)

C. **NEDERLAND. — Marnix van Sint Aldegonde herdacht. —**
In de Pieterskerk te Leiden is op 21 September op plechtige wijze het feit herdacht, dat Philips van Marnix, heer van Sint Aldegonde vierhonderd jaar geleden werd geboren, ter gelegenheid waarvan een door Georg Rueter vervaardigd gedenkraam is onthuld.
De herdenking ving aan met orgelspel van den heer Leo J. Mens, waarna vier koperblazers van het Residentie-orkest een hymne van Cavazoni ten gehoore brachten. (De Maasbode)

D. **DENEMARKEN EN DE OORLOG 1940. — Koning Christiaan X 70 jaar - Dagorder van commandant der Duitsche troepen. —**
Kopenhagen, 25 Sept. (D. N. B.). — Koning Christiaan X van Denemarken heeft ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag de hoofden der diplomatieke missie, het corps diplomatique, den bevelhebber der Duitsche troepen in Denemarken en den commandant van de Deensche marine ontvangen.
De bevelhebber van de Duitsche weermacht in Denemarken, generaal Lüdke, heeft de volgende dagorder aan de Duitsche troepen in Denemarken uitgevaardigd:
„Morgen, den 26sten September, viert Koning Christiaan X van Denemarken te Kopenhagen zijn zeventigsten verjaardag. Naar aanleiding van deze feestelijke gebeurtenis gedenkt ook de Duitsche weermacht, die zich thans in Denemarken bevindt, den eerwaardigen Koning met de beste wenschen voor het verder welzijn van hem, zijn huis en zijn volk."
(De Maasbode) **(V. b. Koning Christiaan X 4199 B)**

E. **NEDERLAND. — Jhr. Egon von Bönninghausen, gewezen burgemeester van Ootmarsum tot burgemeester van Tubbergen benoemd. —**
De gewezen burgemeester van Ootmarsum, Jhr. Egon von Bönninghausen is tot burgemeester van Tubbergen benoemd. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Burgem. van Ootmarsum 3864 E)

F. **NEDERLAND. — Prijsverhooging in verband met omzetbelasting. - Misbruik wordt streng bestraft. —**
's-Gravenhage, 25 Sept. — De secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van het departement van Landbouw en Visscherij, deelt in verband met de toepassing van de prijzenbeschikking 1940 no. 1, naar aanleiding van de wijzigingen in de omzetbelasting en het bijzonder invoerrecht, welke met ingang van 1 October 1940 in werking treden, mede, dat de verkoopsprijzen met het ten gevolge dezer wijzigingen meer aan belasting te betalen bedrag mogen worden verhoogd, voor zoover niet op grond van de bepalingen der wet op de omzetbelasting de verplichting bestaat de belasting afzonderlijk in rekening te brengen. Zij, die goederen met verhoogde belasting inkoopen, mogen het in verband hiermede door hen meer betaalde bedrag, hetzij afzonderlijk, hetzij in hun verkoopsprijzen doorberekenen.
Bij het in rekening brengen der verhoogde belasting mogen naar regelen van goed koopmansgebruik, noodzakelijke afrondingen worden toegepast en gemiddelden worden aangenomen, mits aannemelijk kan worden gemaakt, dat het totaalbedrag der in rekening gebrachte belasting, de betaalde belasting niet te boven gaat.
Tegen hen, die van de hierboven verleende faciliteiten op eenigerlei wijze misbruik maken, zal ten strengste worden opgetreden. (Het Vaderland)
(V. b. Omzetbel. 4368 A; Verbod prijsverh. 4232 D)

G. **NEDERLAND. — Buitenlandsche effecten moeten worden opgegeven. —**
's-Gravenhage, 26 Sept. — Het Verordeningenblad van heden bevat o.m. een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën betreffende de aangifte van buitenlandsche effecten.
Hierin wordt o.a. bepaald:
Ingezetenen zijn verplicht van buitenlandsche effecten, welke hun bij het in werking treden van dit besluit toebehooren, binnen een maand na dit in werking treden aangifte te doen bij de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam.
(Verordeningenblad No. 28, d.d. 26 Sept. 1940)
(Vor. ber. 4271 en 4275)

H. **WAT IS PARAPSYCHOLOGIE? — Rede van dr. K. H. E. de Jong. —**
Bij de opening zijner lessen als privaat-docent aan de Rijksuniversiteit te Leiden behandelde Dr. K. H. E. de Jong op 24 September j.l. de vraag „Wat is parapsychologie?" Zijn verhandeling verscheen in druk bij de Erven F. Bohn N.V. te Haarlem.
Spr. betoogt, dat men het begrip der parapsychologie het best leert kennen uit de wordingsgeschiedenis van dezen nieuwen tak van wetenschap, die het aanzijn dankt aan de belangstelling van den Amerikaanschen schrijver A. J. Davis voor de raadselachtige klopgeluiden in 1848 te Hydesville in de Vereenigde Staten waargenomen. Uit het onderzoek naar deze klopgeluiden ontstond het z.g. „moderne spiritisme". Weldra trokken de „spiritistische verschijnselen" de aandacht der ge-

leerden. In 1882 werd in Engeland de „Society for Psychical Research" gesticht, die zooveel mogelijk materiaal bijeenbrengt over paranormale verschijnselen; prof. Richet publiceerde in 1922 zijn „Traité de métapsychique", dat weliswaar een stoot gaf aan de verbreiding der belangstelling voor het onderwerp, doch volgens de waardeering van dr. De Jong niet den opgang verdiende, dien het maakte.
Richet definieerde de „métapsychique" als: „de wetenschap, die tot onderwerp heeft mechanische en zielkundige verschijnselen, welke het gevolg zijn van krachten, die intelligent schijnen te zijn of aan onbekende, in de menschelijke intelligentie sluimerende vermogens moeten worden toegeschreven."
In Duitschland en Nederland kwam voor deze wetenschap de naam „parapsychologie" in gebruik, doch zij houdt zich ook bezig met feiten van paraphysischen aard. De uitkomsten van haar onderzoek naar den oorsprong dezer paraphysische verschijnselen, zooals het „magnetische fluïde", de z.g. „uittreding der gevoeligheid", de raadselachtige klopgeluiden, de telekinese etc., zijn tot dusver niet overvloedig. Wat de strikt parapsychische verschijnselen betreft, sluit spr. zich aan bij de opvatting, dat een gedeelte hiervan verklaard moet worden uit de inwerking van overledenen.
Merkwaardig is, dat spr. meent, hoe ook bij dieren zekere parapsychische verschijnselen waarneembaar zijn, terwijl hij de mogelijkheid erkent van de inwerking van „bovenmenschelijke zielewezens" (demonen). Eindelijk betoogt dr. De Jong, dat de parapsychologie, die althans de realiteit erkent van wonderbaarlijke verschijnselen, ons dienen kan om een diepere blik te slaan in het zieleleven van den religieuzen mensch. Dit sluit echter niet in, dat de parapsychologie beantwoorden zou aan een bepaalden vorm van religie. (De Tijd)

(Vor. ber. Parapsychologie 2101 H)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Het Driemogendhedenverdrag - Commentaar. —**
Met betrekking tot het pact van Berlijn, heeft de Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, op 27 September te Washington de volgende formeele verklaring afgelegd:

Het driemogendhedenpact tusschen Duitschland, Italië en Japan brengt, naar de meening der Amerikaansche regeering, niet veel verandering in een toestand, die reeds sedert verscheiden jaren heeft bestaan. De aankondiging van het bondgenootschap maakt alleen de geheele wereld betrekkingen duidelijk, die de facto sedert vrij langen tijd bestonden. Dat een dergelijke overeenkomst in voorbereiding was, was hier reeds sinds eenigen tijd zeer goed bekend. De Amerikaansche regeering heeft bij het bepalen van haar buitenlandsche politiek met dit feit ten volle rekening gehouden. Hull weigerde verdere mededeelingen te doen en verklaarde, dat hij zich over dit soort kwesties niet aan een kruisverhoor wilde onderwerpen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4385 F)

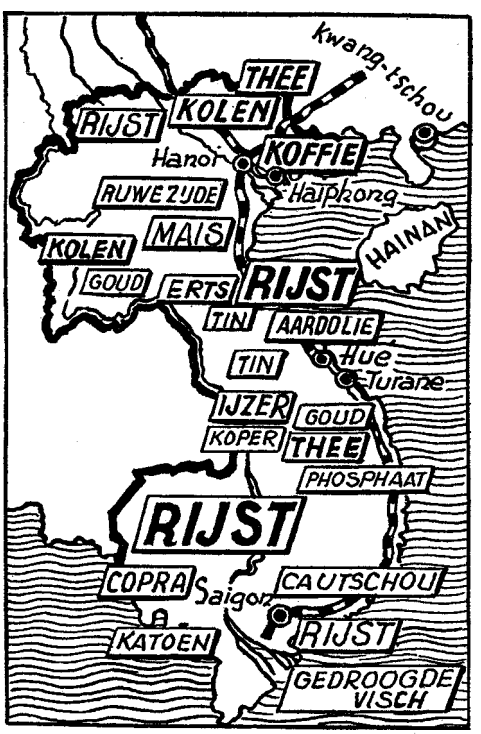
B. **GEESTELIJK LEVEN. — Synodale, classicale enz. vergaderingen mogen alleen zuiver godsdienstig karakter hebben. —**
De secretaris-generaal, wnd. hoofd van het departement van Justitie, heeft een aanschrijving gericht tot de procureurs-generaal, fungeerend directeuren van politie en de hoofdcommissarissen en commissarissen van politie, waarin hij mededeelt, van de zijde van den commissaris-generaal voor bestuur en justitie bericht te hebben ontvangen, dat er geen bezwaar tegen bestaat, het begrip „vergaderingen met een zuiver godsdienstig karakter" (waarvoor niet vereischt is kennisgeving aan den bevoegden procureur-generaal) zóó ruim te interpreteeren, dat daaronder ook vallen classicale, provinciale, algemeene en synodale vergaderingen van erkende kerkgenootschappen, zulks evenwel onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat in deze vergaderingen uitsluitend kerkelijke aangelegenheden worden behandeld. In andere gevallen is kennisgeving vereischt. (Nieuwe Rott. Crt.)

(Vor. ber. Vergaderingen 4285 A)

C. **NEDERLAND. — Vermakelijkheden in 1939. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft wederom een statistisch onderzoek ingesteld naar het vermaaksleven in Nederland. Deze uitgave heeft betrekking op alle gemeenten met een verordening op de vermakelijkheidsbelasting.
Voor de gezamenlijke gemeenten met een heffing op vermakelijkheden beteekent deze belasting een inkomstpost van 5½ millioen.
De inwoners dezer gemeenten — bijna 7 millioen — kochten te zamen ongeveer 59 millioen toegangskaartjes in 1939 en betaalden hiervoor 29 millioen gulden. Dit beteekent, dat elk der inwoners bijna 9 maal per jaar een instelling van vermaak bezoekt, hetgeen hem in totaal op een uitgave van *f* 4.21 komt te staan. Een toegangsbewijs kost te onzent dus gemiddeld 50 cent.

(Centraal Bureau voor de Statistiek)

D. **FRANSCH INDO-CHINA. — Producten. —**

Fransch Indo-China.
(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

E. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — Nationaal Tooneel te Gent. —**
Brussel, 25 Sept. — In de aula van de Vlaamsche Hoogeschool te Gent is dezer dagen een academische zitting gehouden, waarin gesproken werd over nieuwe problemen op het gebied der tooneelkunst in Vlaanderen. De bijeenkomst werd bijgewoond door den nieuwen burgemeester der Arteveldestad, den heer Storme.
Daar Gent eeuwenlang de bakermat is geweest van de Koninklijke Hoofdkamer van Rhetorika „De Fonteyne", prijkte het aloude wapenschild van deze rederijkerskamer op het podium. Een inleidend woord sprak dr. J. van Overstraeten, vice-voorzitter van den Vlaamschen Toeristenbond, die herinnerde aan de groote beteekenis van Gent in de Vlaamsche beweging. Gent, zoo zeide hij, staat op het oogenblik in het centrum der belangstelling van de Vlaamsche tooneelliefhebbers. De stad kreeg onlangs een openluchtschouwburg, en een Gentsch amateursgezelschap vertoont Middeleeuwsche spelen in het eeuwenoude Gravenkasteel. Het Fransche theater, dat tot vóór dezen oorlog te Gent het Vlaamsche uit zijn eigen vesting had verdrongen, heeft thans voor het Vlaamsche tooneel de plaats moeten ruimen. Het is ook in Gent, dat drie pioniers van het Vlaamsche tooneel een onafgebroken activiteit aan den dag leggen: dr. Her-

man van Overbeke, hoofdman van de Rederijkerskamer „De Fonteyne" en regisseur van het Openluchttooneel; Staf Bruggen, de leider van het Vlaamsche Volkstooneel en thans directeur van den Nederlandschen Schouwburg, Hendrik Caspeele, de nieuwe directeur van de Vlaamsche Stadsopera te Gent.
(Alg. Handelsblad)

A. SOVJET-RUSLAND. — „Pravda" commentarieert op het Driemogendhedenverdrag. - Verdrag geen verrassing voor de Sovjet-Unie. —

Moskou, 30 Sept. (D.N.B.) — Op opvallende wijze publiceert de „Pravda" een commentaar op het drielandenpact, die naar inhoud en vorm uit officieuze bron afkomstig schijnt te zijn. Het blad constateert, dat het pact voor de Sovjet-Unie volstrekt niet als een verrassing komt, omdat het eigenlijk slechts vorm geeft aan de betrekkingen tusschen Duitschland, Italië en Japan eenerzijds, en Engeland en de Vereenigde Staten anderzijds, en voorts omdat Berlijn de Sovjet-regeering vóór de publicatie er van op de hoogte had gebracht, dat het pact zou worden gesloten.

Wanneer de oorlog, aldus het blad, tot dusver tot Europa en Noord-Afrika in het Westen en tot China in het Oosten met scheiding van deze twee ruimten beperkt bleef, dan wordt daaraan thans een eind gemaakt, daar Japan van nu af aan de politiek van niet-inmenging in Europa opgeeft en omgekeerd de As-mogendheden afzien van de politiek der niet-inmenging in aangelegenheden van het Verre Oosten. Dit stemt overeen met de jongste rede van Molotof voor den Oppersten Raad der Sovjets, waarin hij sprak van het gevaar eener verdere uitbreiding van den oorlog, welke in een imperialistischen wereldoorlog wordt omgezet.

Er bestaat geen twijfel aan, vervolgt de „Pravda", dat het pact van Berlijn vooral door de laatste feiten op het gebied van de versterking en uitbreiding der militaire samenwerking tusschen Engeland en de Vereenigde Staten is ontstaan. Daar moet men nog bijvoegen de steeds toenemende militaire ondersteuning van Engeland door de Ver. Staten, de overdracht van Engelsche vlootbases op het Westelijk halfrond aan de Ver. Staten en de toestemming van Engeland om zijn steunpunten in het Verre Oosten en in Australië voor de Ver. Staten beschikbaar te stellen.

Een andere belangrijke bijzonderheid van het pact is zijn voorbehoud ten aanzien van de Sovjet-Unie, volgens hetwelk de overeenkomst op geen enkele wijze van invloed is op den politieken status, welke op het oogenblik tusschen de verdragsluitende partijen Duitschland, Italië en Japan en de Sovjet-Unie bestaat. Dit voorbehoud moet men vooral verstaan als een hulde van de verdragsluitende partijen aan de houding van neutraliteit, welke de Sovjet-Unie sinds den eersten dag van den oorlog heeft aangenomen en moet men verder opvatten als een bevestiging van de kracht en de beteekenis van het non-agressiepact tusschen de Sovjet-Unie en Duitschland en van dat tusschen de Sovjet-Unie en Italië. Haar politiek van vrede en neutraliteit getrouw, zoo besluit het blad, kan de Sovjet-Unie ook van haar kant bevestigen, dat deze politiek — voor zoover het van haar zal afhangen — ongewijzigd blijft en zal blijven. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4391 A)

B. PROTECTORAAT BOHEMEN EN MORAVIE. — Deviezengrens met het Duitsche rijksgebied opgeheven. - Binnenlandsche Duitsche posttarieven. —

Berlijn, 30 Sept. (D.N.B.) — Tegelijk met de opheffing van de douanegrens vervalt op 1 October ook de deviezengrens tusschen het protectoraat Bohemen en Moravië en het overige Duitsche rijksgebied.

Tusschen het Duitsche Rijk en het protectoraat Bohemen en Moravië, Luxemburg en Elzas-Lotharingen zullen, naar het D.N.B. meldt, op 1 October de binnenlandsche Duitsche posttarieven in werking treden.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bohemen en Moravië 4225)

C. NEDERLAND. — Het vermogen der Vrijmetselaarsloges voor doeleinden van algemeen nut in beslag genomen. —

's-Gravenhage, 30 Sept. — De commissaris-generaal voor Bijzondere Aangelegenheden heeft in opdracht van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden de volgende beschikking genomen over de inbeslagneming van de vermogens der ontbonden vrijmetselaarsloges en gelijksoortige vereenigingen:

1. Het bij beschikking van den bevelhebber van de Sicherheitspolizei en van den Sicherheitsdienst van 3 September 1940 voorloopig in beslag genomen vermogen der ontbonden vrijmetselaarsloges en soortgelijke vereenigingen met inbegrip van haar onder- en nevenorganisaties en onder haar invloed staande privaatrechtelijke rechtspersonen, stichtingen en inrichtingen, wordt op grond van art. 1 der verordening nr. 33/1940 van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, voor doeleinden van algemeen nut overeenkomstig art. 4 van de verordening nr. 33/1940 in beslag genomen.
2. Als beheerder van het in beslag genomen vermogen is aangewezen de advocaat mr. Joan Muller, Bentinckstraat 6, Den Haag. Hij is gemachtigd om tot liquidatie over te gaan.

Den Haag, 30 September 1940.
De Commissaris-generaal voor Bijzondere Aangelegenheden,
(w.g.) Schmidt.

Alle vragen, deze beschikking betreffend, moeten worden gericht tot genoemden advocaat, mr. Muller.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Vrijmetselaarsloges 4364 B)

D. RECHTSZAKEN. — De strijd om een baby te Den Haag. - Toegewezen aan familie Steinmetz. —

Het gerechtshof te 's-Gravenhage heeft op 30 Sept. arrest gewezen in de procedure tusschen de families Steinmetz en Van der Winden om het bezit van den baby, waarvan na den bominslag in de Bethlehemkliniek op 10 Mei niet vaststond, aan welke moeder het kind behoorde. De president der Haagsche rechtbank had in kort geding den baby, die zich ten huize van de familie Van der Winden bevond, toegewezen aan de familie Steinmetz. In hooger beroep heeft het gerechtshof toen een interlocutoir arrest gewezen, waarin een enquête bevolen werd ten aanzien van het vinden van twee kinderlijkjes in de puinhoopen van de kliniek.

Thans heeft het hof het vonnis, door den president gewezen, bekrachtigd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. 4335 A)

E. NEDERLAND. — N.S.B. - Besprekingen met Rijkskanselier Hitler. —

's-Gravenhage, 30 Sept. — Naar het A.N.P. verneemt, heeft de Führer de vorige week den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijkscommissaris Seyss-Inquart, in wiens gezelschap zich commissaris-generaal Schmidt, alsmede de heeren Mussert, Van Geelkerken en Rost van Tonningen bevonden, in de nieuwe Rijkskanselarij voor een langdurig onderhoud ontvangen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4389 F)

F. NEDERLAND. — Onderwijs. - Griecksche taal en letterkunde. - Inaugureele rede van prof. dr. W. J. W. Koster: „Rhythme en metrum bij de Grieken". —

Te Groningen heeft op 28 September prof. dr. W. J. W. Koster zijn inaugureele rede als hoogleeraar gehouden. Het onderwerp was „Rhythme en metrum bij de Grieken van Damon tot Aristoxenus".

Spr. behandelde eerst de moeilijkheden van het rhythme in het algemeen, en in het bijzonder het rhythme in de Grieksche letteren; daarna de afleiding van het woord „rhythmus", dat naar alle waarschijnlijkheid met „rhein", stroomen, samenhangt. Ook als men dit aanneemt, zijn er over de oudste beteekenis van het woord nog dubia.

De eerste Grieksche theoretici, die het rhythme hebben behandeld, waren, voor zoover wij weten, de sophisten en de philosoof Democritus. Iets meer is ons bekend aangaande Damon, een tijdgenoot en vriend van Pericles en Socrates; deze maakte reeds onderscheid tusschen metrum en rhythme, al is ons niet bekend welk; hij analyseerde de meest gangbare metra en rhythmen. Bij Plato en Aristoteles zijn een groot aantal opmerkingen over dit onderwerp te vinden, maar van systematische behandeling is bij Plato in het geheel niet, en bij Aristoteles nog slechts weinig sprake. De laatste behandelde vooral het proza-rhythme, waarbij hij scherp onderscheid maakte tusschen metrum en rhythme; het eerste kenmerkt zich ten opzichte van het tweede door regelmatigen terugkeer van een gelijk aantal eenheden van gelijken omvang. Rhythme wordt gedefinieerd als „arithmos", „getal"; hierbij gaat Aristoteles terug op de opvattingen van de Pythagoreeërs, in wier levensbeschouwing het

getal als overheerschende ordenende factor een domineerende plaats innam. Met „getal" wordt de getalsverhouding bedoeld, die er tusschen den tijdsduur van de onderdeelen der rhythmische groepen bestaat.
De grondvester der Grieksche rhythmiek werd Aristoxenus, een leerling van de Pythagoreeërs en van Aristoteles, bij wien de abstracte getalsverhouding niet een zoo exclusieve beteekenis had als bij de Pythagoreeërs zelve; hij hechtte ook groote waarde aan de zintuigelijke waarneming. Hij maakte de theorie van het rhythme toepasselijk voor de drie kunsten der beweging: poëzie, zang en dans, die bij de Grieken in den klassieken tijd nauw verbonden waren.
Als kleinste eenheid nam hij niet meer een deel van een woord, maar een niet verder deelbaren tijdsduur, den „chronos prootos", aan. Tegenover het rhythme als vormgevenden factor stelde hij de materie, die rhythmisch gevormd wordt, als „rhythmizomenon". Ook bij hem bepaalt de verhouding tusschen den tijdsduur van de deelen van elke rhythmische groep het karakter ervan. Die verhoudingen, welke met de zintuigen waarneembaar zijn, kunnen in eenvoudige getallen zonder breuken worden uitgedrukt; daarnaast neemt Aristoxenus irrationale versvoeten aan, die niet aan de genoemde voorwaarden voldoen.
De Grieksche opvatting van het rhythme verschilde dus van de onze; wij gevoelen een min of meer regelmatige wisseling van intensiteit als rhythmisch, maar de Griek nam hetzelfde bij den tijdsduur van woord, melodie en dansfiguur waar. Uit enkele plaatsen bij de klassieke schrijvers blijkt, dat ook het groote publiek, dat de opvoeringen in de theaters bijwoonde, hiervoor zeer gevoelig was. Terloops mag de omstandigheid worden vermeld, dat de leer van Aristoxenus van invloed is geweest op de medische theorie van zijn tijd, doordat men de verschijnselen van den polsslag volgens Aristoxenus' rhythmische principes analyseerde.
Op den duur liepen de beschouwingen van de rhythmici en de metrici ver uiteen; toch was er een school, die beide zienswijzen trachtte te combineeren. Voor den hedendaagschen onderzoeker is dit de aangewezen methode, waardoor hij, steunend op eigen observatie en intuïtie, het best inzicht zal kunnen krijgen in den vorm van de scheppingen der musische kunsten bij de Grieken, waarmede het rechtstreeksche contact voorgoed verloren is gegaan. (Alg. Handelsblad)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - De voedselvoorziening. —

Berlijn, 30 Sept. (D.N.B.) — De leider van de voedselvoorziening in oorlogstijd in Duitschland, rijksminister Darré, heeft in een aan de „Nachtausgabe" toegestaan interview o.a. verklaard, dat de voorspellingen van Engelsche en Fransche deskundigen over een ineenstorting van de Duitsche voedselvoorziening, niet alleen omver zijn geworpen, doch dat het tegendeel bewaarheid is geworden.
Duitschland heeft in 1940, aldus zeide de minister, een graanoogst in oorlogstijd van 24.6 millioen ton tegen een gemiddelden oogst van 25.1 millioen ton in de jaren 1934 tot 1938.
Duitschland is dus twee procent beneden het gemiddelde gedaald. De broodvoorziening van Duitschland is thans voor een lange periode gewaarborgd. Wij hebben, aldus minister Darré, wat graan betreft, een voorraad van rond 6.2 millioen ton tot aan het begin van den oorlogsoogst van graan gehandhaafd en hebben hem thans nog. Wij hebben zelfs dit jaar bij de bakkers een extra-meelvoorraad van 150.000 ton.
Aan aardappelen zullen wij waarschijnlijk een oogst binnenhalen van 600 millioen ton, hetgeen 5 millioen ton meer is dan in het laatste vredesjaar.
Wij hebben ook een oogst aan suikerbieten, die hooger is dan in het laatste vredesjaar.
Duitschlands oogst zal waarschijnlijk 20 millioen ton bedragen, terwijl de oogst in het afgeloopen jaar slechts 18.7 millioen ton beliep.
De hoeveelheid van het huidige vetrantsoen wordt gehandhaafd. De vleeschrantsoenen zullen in den komenden winter eveneens onveranderd blijven. Onze veestapel heeft zich normaal ontwikkeld. De gunstige opbrengst van den hakvruchtenoogst maakt het mogelijk de varkens in de toekomst weer iets zwaarder te mesten dan in de laatste maanden. De vooruitzichten voor de groentevoorziening in den a.s. winter zijn beter dan in het afgeloopen jaar.
Slechts de vooruitzichten voor ooft zijn slecht. Wij hebben als gevolg van den strengen winter en van de ongunstige weersomstandigheden in den bloeitijd een mislukten fruitoogst. Van beslissende beteekenis echter, aldus minister Darré, is de vetvoorziening geweest. **(Vor. ber. Min. Darré 4077)**

B. NEDERLAND. — Toekomst van ons bedrijfsleven. - Een beschouwing van dr. H. Fischböck. - Gebruik van geheele productie het doel. - Gelijke grondstoffenvoorziening als in Duitschland. —

In de Deutsche Ztg. i. d. N. is een artikel gepubliceerd over de belangrijkste vraagstukken, welke zich thans in het Nederlandsche bedrijfsleven voordoen, van de hand van dr. H. Fischböck, commissaris-generaal voor financiën en economie, waaraan wij hieronder een en ander ontleenen.
De schrijver begint met er op te wijzen, dat verschillende maatregelen genomen wegens de oorlogsomstandigheden en de daarmede in verband staande economische politiek, in geval de oorlog niet zoo ver op economisch terrein doorgevoerd zou zijn, wellicht niet of althans op een minder rigoureuze wijze zouden zijn toepast. Het ligt voor de hand, dat de Duitsche overwinning het primaire doel is, waarnaar wordt gestreefd en waarbij alle andere doelstellingen ten achter worden gesteld.
Wat den bezettingsraad van de Nederlandsche industrie betreft, merkt dr. Fischböck op, dat deze weliswaar hooger is dan in vele jaren vóór het uitbreken van den oorlog, maar dat men de situatie toch nog niet bevredigend kan noemen.
Ook hier dient gestreefd te worden naar een volkomen gebruik van de productie-capaciteit.
Voor zoover de benoodigde grondstoffen niet hier te lande worden vervaardigd, kan men er op rekenen, dat zij in dezelfde hoeveelheden en onder dezelfde voorwaarden aan de Nederlandsche industrie ter beschikking zullen worden gesteld, als dat aan de Duitsche industrie geschiedt.
Daartegenover staat dan voor den ondernemer de verplichting om zijn productie ook allereerst te richten op de vervaardiging van artikelen, waaraan de staat behoefte heeft en zich niet alleen te beperken, tot die productie, waarnaar de particuliere cliëntèle vraagt.
Behalve het vraagstuk van de voorziening der grondstoffen rijzen nog de problemen van de aanpassing van de benoodigde arbeidskrachten en van de ongebruikte industrieele capaciteit. De taak is nu, de behoefte in Duitschland door de Nederlandsche productie te voorzien. Daarbij is het niet de bedoeling de Nederlandsche industrie terug te dringen op den weg, dien zij sedert den wereldoorlog is gegaan. Integendeel ligt het in de bedoeling, daar waar de positie van de geheele industrialisatie van Europa de uitbreiding van de nieuwe oprichting van industrieele ondernemingen gewenscht maakt, een taak als hierboven omschreven aan de Nederlandsche industrie op te dragen. De vervulling van deze zaak zal het vaak raadzaam maken nauwere economische betrekkingen tusschen Nederlandsche en Duitsche belanghebbenden te vestigen, eveneens deelneming van Nederlandsche ondernemers en kapitalisten in Duitsche ondernemingen boven den reeds bestaanden omvang.
Moeilijkheden op het gebied van het betalingsverkeer zullen zich aan deze transacties niet in den weg stellen. De reeds soepeler transfer tusschen Nederland en Duitschland zal, naar het schijnt, binnenkort nog vlotter kunnen geschieden. Ook de moeilijkheden betreffende het handelsverkeer met de andere landen van Europa, wat de betalingen betreft, worden beperkt. In dit verband wordt herinnerd aan de overeenkomst gesloten met België en Zweden.

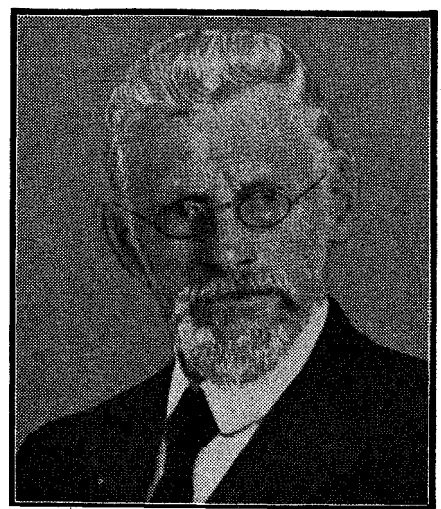
Herziening van invoerrechten en belastingen. — Het in Nederland bestaande prijspeil schijnt voorloopig door wettelijke maatregelen gestabiliseerd. Uitzonderingen worden niet gedoogd, inzonderheid indien de prijzen daardoor boven die in Duitschland komen te liggen; niettemin kan hiervoor een bijzondere vergunning worden verleend.
In zoover hierdoor de prijzen in Nederland op denzelfden stand als in Duitschland berekend komen, zal hiervoor een herziening der invoerrechten noodig zijn.
Dit klemt te meer, omdat er niet op kan worden gerekend, dat de tot dusver in Duitschland bestaande maatregelen tot bevordering van leveringen naar Nederland nog verder van kracht zullen blijven. Ook de Duitsche invoerrechten t. o. v. Nederland zullen moeten worden gewijzigd indien den Nederlandschen producenten voor hun goederen, welke zij naar Duitschland zenden, de Duitsche binnenlandsche prijzen gewaarborgd zullen worden.
De te verwachten verdere daling van de tot dusver uit de douanerechten voortspruitende staatsontvangsten en de buitengewone op de begrooting drukkende staatsuitgaven maken een hervorming der belastingen noodig, welke een belangrijke stijging der belastingontvangsten zal moeten opleveren. Bij deze hervorming zal in de eerste plaats de eisch der sociale rechtvaardigheid in acht moeten worden genomen.
Overigens dient de Nederlandsche bevolking steeds te bedenken, dat de geheven belasting per hoofd ongeveer de helft bedraagt van die in Duitschland. Wellicht is het ook mogelijk de buiten-

gewoon ingewikkelde financieele verhouding tusschen den staat en de overige gemeenschapsorganen, zooals de gemeenten, naar verhouding te vereenvoudigen.
Het Nederlandsche geld- en credietwezen heeft tot dusverre aan de eischen welke de nieuwe toestand stelt, voldaan. De solide grondslag van de belangrijkste instellingen, wier vrije ontwikkeling onbelemmerd blijft, biedt waarborg, dat ook in de toekomst dit instrument van groote beteekenis eener geordende economie, vlot functioneert.
Beperking van handelsondernemingen gewenscht. — Verder wordt de positie van den groot- en den kleinhandel besproken. Het te groote aantal bedrijven in den handel kan als de oorzaak worden genoemd der chronische werkloosheid in Nederland, waardoor velen voor wie feitelijk geen plaats was, in den handel arbeid zochten. Overwogen zal worden of, en in welken vorm, die kan worden verholpen door het aantal der bedrijven te verminderen.
Ook bij de beoordeeling van deze vraagstukken zullen de bijzondere omstandigheden, waarin het land verkeert, van te voren onder de oogen moeten worden gezien, en, in zoover dit raadzaam is, ook dienen te worden samengewerkt met den Duitschen handel. Ook hier geldt hetzelfde beginsel van gelijk recht voor Duitsche en Nederlandsche economische belangen.
Voor de binnenscheepvaart ziet de schrijver een zeer gunstige toekomst, doch voor de zee-scheepvaart kan dit voorloopig niet worden gezegd. Vooral kan thans nog niet vastgesteld worden, welke gevolgtrekkingen uit het gebruik van scheepsruimte door vijandelijke belangen, na den oorlog, van Duitsche zijde zullen worden gemaakt.
Reeds thans kan er rekening mee worden gehouden, dat de Nederlandsche werven een groot aantal orders krijgen en daarvoor de noodige grondstoffen ontvangen.
Dr. Fischböck acht verder meer initiatief in het bouwbedrijf gewenscht, dringt aan op uitbreiding van het net der autowegen, vooral in aansluiting op de verbindingen in het Ruhrgebied rechts van den Rijn en een beter gebruik der capaciteit van electrische centrales.
Dr. Fischböck besluit met de noodzaak van organisatorische maatregelen van principieelen aard in het licht te stellen op den grondslag van zelfbestuur en groepeering naar bedrijfsbelangen. Er zal naar een vereenvoudiging van de bestaande organisaties moeten worden gestreefd onder centrale leiding gericht op het algemeen belang.
(Alg. Handelsblad - Deutsche Zeitung in den Niederlanden)
(Vor. ber. Comm.-gen. Fischböck 4289 D)

A. **TURKIJE. — Het Turksche ras. —**
Ankara, 1 Oct. — Naar Stefani verneemt, heeft men op grond van een op last der Turksche regeering ingesteld onderzoek naar de kenmerken van het Turksche ras, de anthropologische kenmerken kunnen vaststellen. Hieruit blijkt, dat de Turken tot het blanke ras behooren. De gemiddelde lengte der mannen is 1.65 m., die der vrouwen 1.52 m. De Turken hebben een rechten, platten neus, lichte oogen, kastanjebruin haar. De gemiddelde Turksche schedel is kort.
De voorzitter van den bond voor Turksche geschiedenis heeft verklaard, dat het onderzoek is ingesteld volgens streng wetenschappelijke methodes en dat men ook skeletten uit oude graven heeft bestudeerd. Volgens het resultaat dezer studiën zouden de Turken niet slechts sedert de 11e eeuw in Anatolië hebben gewoond, maar sinds verscheidene duizenden jaren voor onze jaartelling. (Alg. Handelsblad)

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. A. A. Mussert's visie op de toekomst. - Rede te Gouda. —**
Het „Nationale Dagblad" publiceert een verslag van de opening van het districtshuis van de N.S.B. te Gouda, waar ir. A.A. Mussert een rede heeft gehouden. Daarin zeide de heer Mussert o.a.:
Wat zal er van Nederland worden? Ik heb een onverwoestbaar vertrouwen in het rechtvaardigheidsgevoel van Adolf Hitler, aldus de leider, en ik kan u verzekeren, dat het Nederlandsche volk een vrij en sterk volk zal worden, een vriend en een bondgenoot van het Duitsche. Het zal zichzelf regeeren en het zal nationaal-socialistisch geregeerd worden, want niet voor niets marcheert de N.S.B. reeds negen jaar! Reeds in 1935 verklaarden wij ons solidair met Duitschland en Italië; vijf jaar zijn wij de vrienden geweest van het vernieuwde Duitschland en wij zullen die vrienden blijven. Vol vertrouwen kunnen wij de toekomst tegemoet gaan.
Slechts één zorg is er, en dat is het lot van Indië. Daarover valt met zekerheid niets te zeggen.
Wij gelooven in de kans Indië te behouden en met ons imperium mee te bouwen aan de nieuwe orde. Ook voor Zuid-Afrika zal de dag der bevrijding aanbreken.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4392 B)**

C. **LEONARD A. SPRINGER OVERLEDEN. —**
Een bekend Haarlemmer, de heer Leonard A. Springer, die als tuinarchitect groote vermaardheid heeft verworven, is in den ouderdom van vijf en tachtig jaar overleden.

Leonard A. Springer.
(Photo Arbeiderspers)

De heer Springer is op 24 Januari 1855 te Amsterdam geboren en ontving zijn opleiding aan de tuinbouwschool „Linnaeus" te Watergraafsmeer. Hij maakte eenige reizen in het buitenland en vestigde zich in 1891 als tuinarchitect te Haarlem, waar hij in 1900 tot adviseur van den dienst voor den Hout en de Plantsoenen te Haarlem werd benoemd. Hij vervulde tal van opdrachten van bezitters van diverse buitenplaatsen in Nederland, doch verwierf eerst groote bekendheid met zijn reorganisatie van den Haarlemmerhout. Van 1897 tot 1900 was de heer Springer als leeraar verbonden aan de toenmalige Hoogere Tuinbouwschool te Wageningen. De dendrologische nomenclatuur en de geschiedenis der tuinkunst hadden de bijzondere belangstelling van dezen nestor der Nederlandsche tuinarchitecten. (Het Volk)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Sumner Welles, onderstaatssecretaris, eischt voor de V.S. gelijke rechten als voor Japan in het Verre Oosten op. —**
Sumner Welles, de Amerikaansche onderstaatssecretaris, heeft te Cleveland een rede gehouden, waarin hij verklaarde, dat de Vereenigde Staten zouden voortgaan Engeland elken bijstand in den vorm van allerlei leveranties te doen geworden.
Elk probleem van het Verre Oosten kan, zoo meldt het D.N.B., naar de meening van Welles op vreedzame wijze door onderhandelingen worden opgelost. Washington wenscht daar eerbiediging van de rechten der Vereenigde Staten en onderdanen door alle mogendheden overeenkomstig de bestaande verdragen of het volkenrecht. Alle handeldrijvende naties moeten er gelijke mogelijkheden hebben. De Vereenigde Staten verwachten de handhaving van alle mede door hen onderteekende verdragen. Zij zijn bereid veranderingen in afspraken of verdragen, welke de een of andere partij noodzakelijk mochten voorkomen, in overweging te nemen. Japan heeft evenwel het voornemen uitgesproken alleen te beslissen in hoeverre met de belangen van de Vereenigde Staten of van Amerikaansche burgers rekening moet worden gehouden.

Als lichtpunt noemde Sumner Welles de toenemende samenwerking van de Amerikaansche republieken. Hij besloot zijn rede met uitdrukkelijk de noodzaak voor de Vereenigde Staten in het licht te stellen met alle kracht en snelheid te wapenen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Sumner Welles 4188 D)

A. **HONGARIJE. — „Pijlkruiserspartij". - Opperste leidersraad gevormd. —**
Boedapest, 30 Sept. (D.N.B.) — Overeenkomstig het principieel accoord tusschen de leiding der pijlkruisers en de Hongaarsche nationaal-socialistische partij is thans een opperste leidersraad der nieuwe partij, die voortaan „Pijlkruiserspartij" zal heeten, gevormd. Deze opperste leidersraad, waarvan deel uitmaken veldmaarschalk dr. Eugen Ruszkay, de leider der Hongaarsche nationaal-socialisten Hubay, de leider der Hongaarsche pijlkruisers, Alexander Csia en graaf Ludwig Szechenyi, staat den leider der nieuwe concentratie-partij, Franz Szalasy, terzijde.
Naar uit een mededeeling in het Hongaarsche Vorordeningenblad van 29 Sept. blijkt, is de veelomstreden bepaling, volgens welke het aan Hongaarsche staatsburgers verboden was lid te zijn van de pijlkruisers, de hakenkruisvereeniging of soortgelijke vereenigingen, opgeheven. (Telegraaf)
(Vor. ber. Pijlkruisers 3750 A)

B. **PLIOSHEEN. —**
De Goodyear Tire & Rubber Company brengt onder den naam „Pliosheen" een nieuw weefsel aan de markt, bestaande uit zijde of kunstzijde, geïmpregneerd met kunstrubber. Het is waterdicht en reukloos, kan in alle kleuren worden geverfd en is onbrandbaar.
(Keesings Financieel Archief)

C. **ZWEDEN. — „Nationelle Forbundet". —**
Stockholm, 30 Sept. (D.N.B.) — Naar het Zweedsche nieuwsagentschap Tete meldt, is 28 en 29 September een politieke bijeenkomst gehouden van de Zweedsche partij „Nationelle Forbundet". —
Op deze bijeenkomst waren politieke leiders uit alle deelen van het land aanwezig. In een reeks voordrachten zetten verschillende sprekers hun meening uiteen in zake kwesties van binnenlandsch- en van buitenlandsch-politieken aard, waarbij op den voorgrond stonden: economische problemen van den crisistijd, de volksstaat, het corporatieve systeem en het standpunt der partij ten opzichte van actueele kwesties van buitenlandsche politiek.
Aan het eind van de bijeenkomst werd tot het Zweedsche volk een oproep gericht, waarin uitdrukking gegeven wordt aan den wil op basis van nationale solidariteit, sociale gerechtigheid, gezonde raspolitiek, moreele vernieuwing en een groot-Zweedsche buitenlandsche politiek, de deelneming van een nieuw Zweden aan den opbouw van een nieuw Europa te verzekeren. Onder de sprekers bevond zich ook dr. Sven Hedin, de chef van het Zweedsche douaneverkeer, Nils Wohlin, en de bekende politieke schrijver dr. Rüdiger Essen. (Telegraaf)

D. **NEDERLAND. — Geld voor het reisverkeer met Duitschland vastgesteld. —**
Voor het reisverkeer met Duitschland is bepaald, dat door ingezetenen uit Nederland binnenlandsche betaalmiddelen en binnenlandsche geldswaardige papieren tot ten hoogste *f* 30 voor iederen dag van het vermoedelijk verblijf in Duitschland, doch niet meer dan *f* 500 in totaal, geëxporteerd mag worden. Voor het gebruik van Registermarkreischèques is geen maximum gesteld.
Voor België is het maximum *f* 20 per dag, doch niet meer dan *f* 300 in totaal, terwijl deze cijfers voor andere landen resp. *f* 25 en *f* 500 zijn.
(Alg. Handelsblad)

E. **PARAGUAY. — Kabinetswijziging. —**
Buenos Aires, 1 Oct. (D.N.B.) — Volgens berichten uit Asuncion zijn de volgende leden van het kabinet van Paraguay afgetreden: de minister-president Iglesias, de minister van Financiën, Benitez, de minister van Justitie, Villagra Maffiodo, en de minister voor Openbare Werken, Insfram. Al deze ministers waren lid van de liberale partij.
Als opvolgers van de afgetreden ministers heeft de staatspresident ad interim, generaal Morinigo, de volgende personen benoemd:
Parede, minister-president.
Delmas, minister van Justitie en Onderwijs.
Martino, minister voor Openbare Werken.
De minister voor Economische Zaken, Exculies, zal zich voorloopig belasten met de portefeuille van Financiën. Over de motieven van deze reorganisatie der regeering is niets bekend. (De Maasbode)
(Vor. ber. Kabinet 3509 B)

F. **NEDERLAND. — Verboden gebied. - Rijksduitschers alleen bij noodzaak op straat. —**
's-Gravenhage, 1 Oct. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied maakt bekend:
„De door den algemeenen oorlogstoestand ontstane verhoudingen hebben mij onlangs aanleiding gegeven voor de niet-Rijksduitschers, die in het kustgebied en in een deel van het achterland wonen een uitgaansverbod gedurende den tijd tusschen 22 uur 's avonds en 4 uur 's morgens uit te vaardigen.
Ik verwacht ook van alle in bovengenoemd gebied wonende of vertoevende Rijksduitschers, dat zij zich eveneens tusschen 22 en 4 uur niet in de open lucht ophouden. Slechts op grond van dienst of beroep is een uitzondering hierop gerechtvaardigd."
(Telegraaf) **(Vor. ber. Uitbr. verb. Kustgeb. 4389 C)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Bevolking 1940. —**
Washington, 22 Sept. (D.N.B.) — Het aantal inwoners der Vereenigde Staten bedroeg op den 1en April 1940, den dag waarop de eens in de tien jaren gebruikelijke volkstelling is gehouden, in totaal 131.409.881. De toeneming sedert 1930 bedraagt 7%. De bevolking van New York is sinds 193^ met 6.5% gestegen, n.l. tot 7.380.259 inwoners. Chicago bleef met 3.384.556 inwoners bijna onveranderd, terwijl het zielental van Philadelphia met 15.000 daalde tot 1.935.086. Het aantal inwoners der beide andere millioenensteden Detroit (1.618.549) en Los Angeles (1.496.792), vertoont een stijging van 20%.
(Haagsche Courant) **(Vor. ber. Bevolking 3515 A)**

H. **SOVJET-RUSLAND. — Bessarabië. - Emigratie der Duitschers. —**
Het D.N.B. meldt uit Galatz:
Omstreeks 50.000 Duitschers hebben Bessarabië thans verlaten. De meeste emigranten zijn terstond in de havens Reni en Kilea aan boord gebracht en den Donau opgevaren tot Prahovo of Semlin, waar zij per trein de reis vervolgen. Bijna 4000 emigranten zijn in auto-colonnes over de Proeth naar Galatz gereden en daar scheep gegaan. (De Maasbode)
(Vor. ber. Bessarabië 4322 B)

I. **PHYSICA. — Electronenmicroscoop. - Nieuwe resultaten. —**
Onlangs werden foto's verkregen van glycogeenmoleculen, die een middellijn hebben van ongeveer 8 millioenste millimeter. Nu was door andere onderzoekingen, in het bijzonder door filtratieproeven, reeds bekend geworden dat de microben, die mond- en klauwzeer verwekken, eenzelfde doorsnee moeten bezitten. Men had deze echter nog nooit microscopisch zichtbaar kunnen maken.
Thans echter is dit met behulp van den electronenmicroscoop gelukt. Er werden in de dunne filmlaag, waarin de smetstof verdund was opgelost, kogelvormige deeltjes zichtbaar, die voor een deel waren samengeklonterd. De omtrekken hiervan waren onduidelijk, maar toch kon men het aantal hiervan tellen, dus ook berekenen hoeveel het oorspronkelijk virus (uit blazen, die bij een Cavia door de ziekte waren gevormd) daarvan had bevat. Ook werd ter contrôle

de vloeistof uit gewone brandblaren van een Cavia onderzocht; hierin waren dergelijke deeltjes niet te zien. In het eerste geval was dus blijkbaar de verwekker van mond- en klauwzeer zichtbaar gemaakt.
(De Tijd - Die Naturwissenschaften)
(Vor. ber. Electronenmicroscoop 4199)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Kabinet-Winston Churchill. - Neville Chamberlain afgetreden. - Lord Halifax Speaker van het Hoogerhuis. —
Londen, 3 Oct. (D.N.B.) — Officieel wordt bekend gemaakt, dat Neville Chamberlain is afgetreden als lord-president of the Council in het kabinet van Winston Churchill. De koning heeft zijn ontslag aanvaard. Churchill heeft den minister van Financiën, Kingsley Wood, ontboden en hem, evenals den minister van Arbeid Bevin, uitgenoodigd zitting te nemen in het oorlogskabinet.
Chamberlain wordt vervangen door sir John Anderson, die minister voor de Binnenlandsche Veiligheid was. In zijn plaats wordt Herbert Morrison, tot dusver minister voor de Voorziening, minister voor de Binnenlandsche Veiligheid.
Viscount Cranborne, tot dusver controleur der betalingen, wordt staatssecretaris der dominions ter vervanging van viscount Caldecote. Sir Andrew Rae Duncan is benoemd tot minister voor de Voorziening. Hij was tot dusverre minister van Handel, in welke functie thans capt. Olliver Lyttleton is benoemd.
Sir John Reith, tot dusverre minister voor het Transportwezen, wordt belast met de portefeuille van Openbare Werken. In zijn vorige functie is benoemd kol. Brabazon.
Het oorlogskabinet zal met de benoeming van Bevin en sir Kingsley Wood bestaan uit zeven leden. Behalve deze twee hebben nog zitting Churchill, Halifax, Greenwood, Attlee en lord Beaverbrook.
Londen, 4 Oct. (D.N.B.) — Volgens een mededeeling van Downing Street zal de minister van Buitenlandsche Zaken, lord Halifax, speaker van het Hoogerhuis worden in plaats van lord Caldecote, die naar het departement van Justitie is overgegaan.
Halifax zal worden bijgestaan door lord Snell, die vice-voorzitter van het Hoogerhuis blijft.
(De Tijd - Telegr.) **(V. b. Kabinet-Churchill 4322 E; Min. Chamberlain 4224; Lord Halifax 4308 B)**

B. EGYPTE. — Geen katoen naar Japan. —
Van de Egyptische grens, 2 Oct. (D.N.B.) — De Engelsche katoencommissie in Egypte heeft den uitvoer van Egyptische katoen naar Japan verboden. Het verbod zou een antwoord vormen op het driemogendhedenpact van Berlijn. (Alg. Handelsblad)

C. NEDERLAND. — Geen benoeming of bevordering van Joden in openbaren dienst. —
De Secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken heeft d.d. 30 Sept. in opdracht van den commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie het volgende schrijven aan de colleges van Ged. Staten der onderscheidene provincies gezonden:
1. Ter uitvoering van de vierde verordening no. 108/40 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, handelende over bijzondere maatregelen op administratiefrechtelijk gebied, dient er voor te worden gezorgd, dat de Nederlandsche bestuursorganen en de openbare publiekrechtelijke lichamen voortaan geen personen, die geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede zijn, op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in dienst nemen, noch bevorderen.
2. Met de openbare publiekrechtelijke lichamen worden gelijkgesteld alle privaatrechtelijke lichamen, inrichtingen, stichtingen, waaraan de Staat, een provincie, een gemeente of eenig ander openbaar lichaam deelneemt.
3. Hij, die geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede is, mag voortaan niet meer in eenigen ambtelijken werkkring, van welken aard ook, eere-ambten daaronder begrepen, worden geplaatst; ook zal hij niet meer bij het openbaar of bijzonder onderwijs mogen worden werkzaam gesteld, behoudens wanneer de betreffende school uitsluitend door joodsche scholieren wordt bezocht. Met plaatsing wordt herbenoeming gelijkgesteld.
4. Ter beoordeeling van de vraag of een bepaald persoon al of niet van joodschen bloede is, dient als leidende gedragslijn te worden aanvaard, dat niet als te zijn van joodschen bloede behoort te worden beschouwd hij, van wien geen zijner vier grootouders naar zijn weten lid of tijdelijk lid is geweest van de joodsche gemeente.
5. Ter aanvulling hiervan heeft de commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie voorts nog medegedeeld, dat van benoeming, aanstelling, werkzaamheid of bevordering als vorenbedoeld eveneens behooren te worden uitgesloten alle personen, wier echtgenooten geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede zijn, en dat ambtenaren en arbeidscontractanten, die met een persoon, die geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede is, in het huwelijk treden, terstond van hun ambt of dienstbetrekking zullen worden ontheven.
6. Ik heb de eer, uw college te verzoeken, het vorenstaande terstond ter kennis te brengen van de besturen der waterschappen, veenschappen en veenpolders in uw gewest, zoomede van de besturen der daarvoor in aanmerking komende privaatrechtelijke lichamen, inrichtingen en stichtingen. Ik verzoek u voorts daarmede rekening te houden en te doen houden. Het zal aanbeveling verdienen, door belanghebbenden een verklaring te doen afgeven, waaruit blijkt of zij, benevens hun echtgenooten, al of niet van joodschen bloede zijn in den zin van het vermelde in lid 4.
7. De gemeentebesturen zijn rechtstreeks door mij ingelicht.

Ten vervolge op bovengenoemd schrijven heeft de Secretaris-generaal d.d. 3 October nog het volgende ter kennis gebracht van de besturen der provincies:
1) De commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie heeft mij opgedragen, hem zoo spoedig mogelijk een opgave te doen toekomen van alle personen in dienst van het Rijk, een provincie, een gemeente of een ander publiekrechtelijk lichaam, die hetzij geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede zijn, dan wel gehuwd zijn met een persoon, die geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede is.
2) In deze opgave moeten eveneens worden vermeld de personen als vorenbedoeld, in het bestuur of in dienst van privaatrechtelijke lichamen, inrichtingen en stichtingen, waarbij een provincie, een gemeente of een ander publiekrechtelijk lichaam betrokken is. Voorts ook het personeel van de openbare onderwijs- en opvoedingsinrichtingen.
3) De betreffende personen behooren te worden gerangschikt in de volgende groepen:
a) De ambtenaren in vasten dienst en tijdelijken dienst en de arbeidscontractanten met meer dan twee grootouders van joodschen bloede;
b) de ambtenaren in vasten en tijdelijken dienst en de arbeidscontractanten met twee grootouders van joodschen bloede;
c) de ambtenaren in vasten en tijdelijken dienst en de arbeidscontractanten, van wie één der grootouders van joodschen bloede is;
d) de echtgenooten van de ambtenaren in vasten en tijdelijken dienst en van de arbeidscontractanten in dezelfde rangschikking.
4) Voorts moet van alle personen, die in de opgave voorkomen, worden vermeld de ambts- of dienstfunctie; hun woon- en geboorteplaats, zoomede hun leeftijd en inkomen, het laatste gespecificeerd in het inkomen uit hun ambtelijken of dienstarbeid en uit hun privévermogen.
5) Ik verzoek u, mij de opgave met spoed — uiterlijk 1 November e.k. — te willen doen toekomen. Het zal aanbeveling verdienen, door belanghebbenden een verklaring te doen afgeven, waaruit blijkt, of zij, benevens hunne echtgenooten, al of niet van joodschen bloede zijn in den zin van het vermelde in lid 4 mijner circulaire d.d. 30 September. (De Tijd)
(Vor. ber. Ambtenaren 4375 C)

D. ITALIE. — Conferentie tusschen Rijkskanselier Hitler en Mussolini te Brennero. —
Van den Brenner, 4 Oct. (D.N.B.) — Van semi-officieele zijde wordt gemeld:
De Führer en de Duce hebben elkander hedenochtend om 11 uur voor een langdurige bespreking op den Brenner ontmoet.
Officieel communiqué. —
Brenner, 4 Oct. (D.N.B.) — Over de besprekingen op den Brenner is het volgende communiqué gepubliceerd:
In het kader van de gebruikelijke Duitsche-Italiaansche gedachtenwisseling, zijn de Führer en de Duce vandaag op den Brenner bijeengekomen. In een in den geest van de As gevoerde hartelijke bespreking, die drie uur heeft geduurd en waarbij de beide ministers van Buitenlandsche Zaken aanwezig waren, werden alle vraagstukken, die voor beide landen van belang zijn, besproken. Bij het laatste gedeelte van het onderhoud was generaal-veldmaarschalk Keitel aanwezig. De bespreking werd gedurende het noenmaal in kleinen kring voortgezet. (Telegraaf) **(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler-Mussolini te München 4261 E.)**

A. Penetratie in China. —

Dat een moderne oorlog ook lang kan duren, leert ons het Verre Oosten. Op 7 Juli 1940 was het precies 3 jaar geleden, dat het conflict tusschen Japan en China uitbrak met het incident op de Marco Polobrug. De huidige Japansch-Chineesche oorlog schijnt het voorspel te zijn van het verdwijnen van den Europeeschen invloed uit China, aldus schrijft de heer H. J. Groenevelt Jr. in „Econ. Stat. Berichten". Japan is een arm land. Het heeft een dichte bevolking, een opkomende industrie en geen grondstoffen. De Japansche bodem bevat ongeveer 7.5 milliard ton steenkool. Al lijkt dit cijfer tamelijk hoog, voor de groote bevolking is het beslist onvoldoende. Ook de laatste jaren moest nog 80% van het normale petroleumverbruik worden ingevoerd. Ook de ijzer-opbrengst van het land is beslist onvoldoende voor de eigen ijzer- en staalindustrie. Voor ruwe katoen en wol zijn de verhoudingen nog veel ongunstiger, zooals blijkt uit de beide onderstaande tabellen.

JAPAN

Grondstoffen.

	IJzer (dzd. ton)	Steenkolen (mill. ton)	Ruwe katoen (hond. dzd. kin)*	Wol
Eigen productie . .	516	37,76	7	2
Totaal invoer . . .	3404	4,05	12283	1840
Totaal uitvoer . . .	—	1,02	6	—
Eigen consumptie . .	3920	40,79	12284	1842
Buitenl. aandeel . .	87,0%	7,7%	99,9%	99,8%

*) 1 Kin = 600 gram.

Buitenlandsche handel.

(in millioen Yen)

	Uitvoer waarde	%	Invoer waarde	%
Voedingsmiddelen . . .	203	7,7	231	8,3
Grondstoffen	126	4,7	1737	63,1
Halffabrikaten	716	27,1	476	17,3
Eindproducten	1563	59,1	294	10,7
Diversen	31	1,4	13	0,6

De cijfers zijn respectievelijk uit de jaren 1935 en 1936, de laatste jaren, die nog niet beïnvloed waren door den huidigen oorlog. De cijfers over 1937 hebben betrekkelijk weinig waarde, aangezien dat jaar slechts een half oorlogsjaar is geweest. Na 1937 zijn geen officieele cijfers meer gepubliceerd.

Als wingewest voor zijn grondstoffen en als afzetgebied voor zijn producten, was het onmetelijke China voor Japan van urgent belang.

Japan heeft China noodig om drie redenen:

1e. als wingewest voor grondstoffen;

2e. als afzetgebied voor zijn producten en

3e. als investeeringsgebied voor het Japansche vermogen.

Voor de economische exploitatie van het veroverde gebied werd in Tokio een centraal lichaam opgericht, de Centrale Commissie voor Oost-Aziatische Zaken. Deze Commissie stichtte twee Holding Companies in China, t.w.: de „Ontwikkelings-Maatschappij voor Noord-China" en de „Ontwikkelings-Maatschappij voor Centraal-China", met een gezamenlijk kapitaal van 1.700.000.000 Yen. Volgens het programma van het vijf-jarenplan zou in die periode het geheele industrieele en zakenleven van China geleidelijk gecontroleerd worden door de oprichting van aangesloten en van dochtermaatschappijen.

Voor de uitvoering van de taak der Ontwikkelings-Maatschappij voor Noord-China is een aantal monopolies ingesteld:

1e. Ruwe Katoen Co. voor Noord-China, kapitaal 3.000.000 Yen. Deze controleert 36% van de katoenproductie van geheel China.

2e. Industrieele Ontwikkelings Co. voor Noord-China, kapitaal 100.000.000 Yen. Deze heeft tot taak de ontwikkeling van zware industrieën en delfstoffen, t.w.:

a) Steenkool. De Japansche plannen voor de steenkolenwinning in Noord-China omvatten allereerst het zoo spoedig mogelijk in exploitatie brengen van de Tatungvelden tot een productie van 700.000 ton per jaar, ten einde zoodoende een voldoende hoeveelheid voor de stoommachines van Japan te verschaffen. Voorts verdubbeling van de vervoerscapaciteit voor steenkolen op den Peiping-Suiyuan spoorweg; exploitatie van de mijnen in Oost-Hopei voor cokes ten behoeve van de metaalgieterijen; stijging van 20—40% in de opbrengst der mijnen langs den Peiping-Hankau-spoorweg en ten slotte het weer in werking stellen van de mijnen in de provincie Sjantung.

b) IJzer. De Japansche plannen voor ijzer omvatten de exploitatie van ijzerbronnen in Tsjahar, Hopei, Sjansi en Sjantung.

3e. Noord-Chineesche Telefoon en Telegraaf Co. in Peiping, kapitaal 35.000.000 Yen. Deze organisatie moet alle maatschappijen, die telefoon- en telegraafverbindingen exploiteeren, overnemen.

4e. Noord-Chineesche Zout Co., kapitaal 30.000.000 Yen. Deze zal de beroemde Tsjangloe-zoutvelden ontginnen, waardoor voldoende grondstoffen ontstaan voor de soda- en glasfabrieken in Japan. Gedurende de eerste periode van het programma verwacht men een opbrengst van 1.000.000 ton per jaar.

5e. Noord-Chineesche Transport Co. Neemt alle spoorwegen in Noord-China over; kapitaal 300.000.000 Yen.

6e. Noord-Chineesche Metallurgische Exploitatie Co. Heeft het monopolie voor de mijnen van nikkel en andere lichte ertsen.

7e. Het Noord-Chineesche Petroleum Syndicaat, kapitaal 20.000.000 Yen. Heeft het monopolie van den verkoop van petroleum in Noord-China en Binnen-Mongolië.

8e. Associatie van Wolfabrikanten, gevormd door 8 Japansche contrôle-maatschappijen. Deze associatie is belast met den uitsluitenden koop van wol, kameelhaar, enz., in de autonome Mongoolsche streek. Deze associatie zal ook de productie van wol bevorderen en nieuwe fabrieken in Tientsin oprichten.

9e. Krachtmonopolie. De electriciteits- en krachtbedrijven in Noord-China zijn in handen van een maatschappij.

10e. Sjantung Meel Co. Neemt alle voormalige molens in Sjantung over.

Voor Midden-China hebben de Japanners soortgelijke maatregelen getroffen.

Wanneer dit gigantische economische plan in zijn geheel tot uitvoering wordt gebracht, zal op den duur het geheele economische leven van China onder Japansche contrôle komen, zoodat er dan voor buitenlanders geen plaats meer is. Er doen zich echter bij de uitvoering groote moeilijkheden voor. Voornamelijk wat betreft de financiering.

Op de enorme maatschappelijke kapitalen is slechts een klein gedeelte gestort. Groote leeningen in het Westen sluiten, kan Japan thans niet, dus is het afhankelijk van de Japansche familietrusts der Mitsuis en Mitsubishis. Deze trusts zijn echter door den oorlog in een moeilijke positie geraakt en hebben reeds een gedeelte van haar vermogen uit Mandsjoekwo terug moeten trekken.

Daarnaast zijn er nog geïnteresseerde maatschappijen, o.a. de Japansche Telefoon en Telegraaf Mij., de Japansche Steenkolen Associatie, de Japansche Suiker Associatie e.a. Maar deze kunnen gezamenlijk toch slechts een klein gedeelte van het benoodigde kapitaal verschaffen, zoodat Japan op den duur toch aangewezen zal zijn op credieten uit het buitenland.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Kaart 3567 A)**

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Sir Cyril Newall, Chef van de luchtmacht, vervangen. —**
Stockholm, 5 Oct. (D.N.B.) — Uit Londen wordt gemeld, dat de gebeurtenis van den dag de verrassende mededeeling is, dat de minister van Luchtvaart, Sir Cyril Newall, ontheven werd van zijn functie van chef van den generalen staf der luchtmacht en benoemd is tot gouverneur-generaal voor Nieuw-Zeeland. Zijn opvolger als chef van den staf is luchtmaarschalk Sir Charles Portal, die tot dusverre de verantwoordelijkheid voor de organisatie der eskaders zware bommenwerpers droeg. Verder heeft in de hooge rangen der luchtmacht een geheele reeks mutaties plaats gehad, waarvan slechts een klein deel ter kennis van het publiek is gebracht. In buitenlandsche kringen te Londen vraagt men zich af, wat de Britsche regeering aanleiding kan hebben gegeven tot deze belangrijke mutaties over te gaan op het oogenblik, dat de Britsche luchtmacht in een strijd op leven en dood gewikkeld is. Men kan in deze kringen niet ontkomen aan den indruk, dat zich bij de leiding der luchtmacht dingen hebben voorgedaan, die hun, die voor de verrichtingen der luchtvloot verantwoordelijk zijn, geen eer aandoen. (De Tijd)
(Vor. ber. Luchtmacht 4112)

B. **NEDERLAND. — Nieuwe regeling inzake arbeidsbemiddeling. —**
In het verschenen Verordeningenblad no. 30 is o.a. gepubliceerd een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken betreffende arbeidsbemiddeling. Het besluit luidt o.a. als volgt:
Het orgaan der openbare arbeidsbemiddeling is het rijksarbeidsbureau.
Het rijksarbeidsbureau is een afdeeling van het departement van Sociale Zaken en staat onder leiding van een directeur-generaal.
De tot nu toe geldende rechten en verplichtingen van den rijksdienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling gaan over op het rijksarbeidsbureau.
Bij het rijksarbeidsbureau berust ook de zorg voor de openbare voorlichting bij beroepskeuze en de bemiddeling voor het verkrijgen van een gelegenheid om vakkennis op te doen.
(Verordeningenblad No. 30, 5 October 1940)

C. **ASTRONOMIE. — Nieuwe komeet ontdekt. - In het sterrenbeeld den Leeuw. —**
Kyoto, 4 Oct. (Domei) — De president van de Oost-Aziatische sterrenkundige vereeniging, dr. Kasoekiyo Yamamoto, is vanavond uit Kyoto vertrokken om in de sterrenwacht te Koerasjiki de rapporten over de ontdekking van een nieuwe komeet te verifieeren. De nieuwe komeet is op 1 October 's morgens om vier uur zichtbaar geworden ten Noord-Noord-Oosten van de ster Regulus, de helderste ster van het sterrenbeeld den Leeuw (alpha Leonis). Vanmorgen vroeg was de helderheid van de komeet van de negende grootte. Volgens de binnengekomen rapporten beweegt zij zich dagelijks een graad naar het Noord-Noord-Oosten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Astronomie 4321 A)

D. **NEDERLAND. — Rembrandt's sterfdag herdacht.**
In de Westerkerk te Amsterdam heeft de werkgemeenschap Door arbeid welvaart, op 4 October op intieme wijze den sterfdag van Rembrandt Harmensz van Rijn herdacht. De werkgemeenschap, een vereeniging van werkloozen te Dordrecht, heeft al jaren geijverd voor grootere belangstelling voor dezen grooten schilder.
De plechtigheid stond onder leiding van den heer J. F. Schultink, lid van het hoofdbestuur der werkgemeenschap. Hij hield, nadat de organist Cor van Wageningen „Alle Menschen müssen sterben" van Bach had gespeeld, een redevoering, waarin hij allereerst de laatste levensdagen van Rembrandt schetste. Met klemmende overtuiging hekelde hij het gebrek aan belangstelling voor Rembrandt en het feit, dat er slechts een zoo ontstellend eenvoudige gedenkplaat in de kerk hangt. Door D.A.W. is dan ook reeds jaren geleden een fonds gesticht om een groot monument in de kerk te plaatsen, een zoo groot man als Rembrandt waardig. Hij was een man — aldus de heer Schultink — dien wij als een lichtend voorbeeld moeten beschouwen. Ondanks de vrijwel onoverkomenlijke moeilijkheden, die hij in zijn leven ondervond, hield hij vol tot het bittere einde, steeds gevend wat in hem leefde. Zijn onvergankelijkheid behoort ons en wij dienen haar waardig te eeren.
De schilder Jan Sluyter legde hierna bloemen bij de gedenkplaat. (N. Rott. Crt.)

E. **NEDERLAND. — Organisatie van het filmwezen.**
Het Verordeningenblad van 5 Oct. bevat o.m. een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Binnenlandsche Zaken en van Justitie betreffende de organisatie van het filmwezen.
Dit besluit luidt o.a. als volgt:
De zorg voor het filmwezen berust — onverminderd het bepaalde in de bioscoopwet — bij den secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.
De Nederlandsche Bioscoopbond is belast met de organisatie van allen, die op het gebied van de film werkzaam zijn, overeenkomstig de volgende bepalingen.
De bond heeft tot taak het filmwezen, zoowel in organisatorisch als in economisch, cultureel en technisch opzicht te bevorderen, de belangen van zijn leden, zoowel in hun onderlinge verhouding als in hun verhouding tot de overheid, te behartigen en deze met elkander in rechtvaardige overeenstemming te brengen.
De secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen kan den bond ten aanzien van zijn werkzaamheid voorschriften geven en oefent het toezicht op deze werkzaamheid uit.
Als personen, die in eigenlijken zin aan de vervaardiging van films deelnemen, worden in het bijzonder aangemerkt productie-leiders, regisseurs, componisten, scenario- en draaiboekschrijvers, dirigenten, opnameleiders, architecten, cameralieden, klankregelaars, spelers van hoofd- en van bijrollen.
(Verordeningenblad No. 30, 5 October 1940)
(Vor. ber. Films 4333 B)

F. **FRANSCH INDO-CHINA. — Japanners geland bij Haiphong. —**
Tokio, 26 Sept. (Domei). — Van een vooruitgeschoven post van het Japansche expeditieleger ergens in Zuid-China wordt gemeld, dat de Japansche militaire strijdkrachten, welke over zee naar Fransch Indo-China vervoerd zijn, vanmorgen de landing nabij Haiphong op vreedzame wijze voltooid hebben.
(Alg. Hbld.) **(V. b. Fr. Indo-China—Japan 4385 E)**

G. **NEDERLAND. — Het verzekeringsbedrijf in 1939.**
Der traditie getrouw, geeft de Verzekeringsbode de uitkomsten over het laatst verloopen kalenderjaar van het Nederlandsch Verzekeringsbedrijf. De eindstand blijkt zoowaar de 5 milliard reeds te hebben overschreden en wel met ten naastebij 93 millioen.

Jaar	Begin-stand (in mil-lioen)	Bij	Af	Netto vooruit-gang in gld.	Netto vooruit-gang in ‰ v. d. beginst.	Eind-stand
1934 .	*f* 3.876	*f* 492	*f* 404	*f* 88	22.60	*f* 3.964
1935 .	- 3.964	- 496	- 436	- 60	15.10	- 4.024
1936 .	- 4.024	- 537	- 390	- 147	36.64	- 4.171
1937 .	- 4.148	- 648	- 352	- 296	71.47	- 4.445
1938 .	- 4.449	- 742	- 342	- 400	89.88	- 4.849
1939 .	- 4.845	- 584	- 336	- 248	51.14	- 5.093

(Verzekeringsbode) **(Vor. ber. Overz. 1937, 3401 F)**

H. **ZWITSERLAND. — De nationale beweging. —**
Bern, 25 September (D.N.B.) — De nationale beweging van Zwitserland heeft thans door haar perschef een verklaring laten publiceeren, waarin geconstateerd wordt, dat de Zwitsersche Bondspresident de vertegenwoordigers der beweging met medeweten en

in opdracht van den Bondsraad in officieele audiëntie ontvangen heeft. De verklaring geeft vervolgens den tekst weer van een brief, welke de drie bezoekers van den Bondspresident na de audiëntie aan hem hebben toegestuurd om hun standpunt samen te vatten. In dezen brief wordt gezegd: Onze trouw aan het vaderland is onvoorwaardelijk. De mogelijkheid voor samenwerking met de overheid veronderstelt echter ook een loyale houding tegenover ons. Daarom verwachten wij, dat de volgende eischen vervuld zullen worden:

1. Garandeering der grondwettelijke rechten aan de nationale beweging van Zwitserland als draagster van de nieuwe politieke en sociale gedachte.
2. Weer toelating van de nationale pers, resp. toestemming om terstond een dag- en een weekblad uit te geven.
3. Openlijke rehabilitatie van de leden der nationale beweging, die vervolgd en gearresteerd zijn.
4. Herstel van de door politiemaatregelen veroorzaakte moreele en economische schade tegenover leden van de nationale beweging.

(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(Vor. ber. 3545 D)**

A. **NEDERLAND. — Inschrijving van alle hotels enz.** In het op 5 Oct. verschenén Verordeningenblad is o.m. een beschikking opgenomen van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart ingevolge de Distributiewet 1939 (hotel-, café-, restaurant- en pensionbeschikking 1940 no. 1).

Hierin is o.a. bepaald, dat ieder, die het hotel-, café-, restaurant- of pensionbedrijf uitoefent, verplicht is zich te doen inschrijven bij het Rijksbureau voor het hotel-, café-, restaurant- of pensionbedrijf. De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart bepaalt, wat onder het uitoefenen van het hotel-, café-, restaurant- of pensionbedrijf wordt verstaan.

(Verordeningenblad No. 30, 5 October 1940)

B. **NOORWEGEN EN DE OORLOG 1940. — Bevoegdheden der gecommitteerde staatsraden. —** In de Noorsche Staatscourant voor de bezette Noorsche gebieden van 1 October publiceert de Rijkscommissaris de verordening betreffende de gecommitteerde staatsraden.

In een principieele bepaling wordt tot uitdrukking gebracht, dat de gecommitteerde Staatsraad belast is met de leiding van het ministerie, waarvoor hij is aangesteld. Hij is den Rjkscommissaris voor het ordelijke beheer van zijn ressort verantwoordelijk. Binnen het kader van de geldende rechtsvoorschriften kan hij alle bestuursbeslissingen nemen. Zijn bevoegdheid strekt zich ook uit tot de beslissingen, die tot dusverre vielen onder de bevoegdheid van den koning, de regeering of het Storting. De gecommitteerde staatsraden kunnen binnen het kader van hun ressort door verordening recht vormen. De bekendmaking der voorschriften geschiedt in de Noorsche Staatscourant, die thans weer verschijnt. Bovendien kunnen de gecommitteerde staatsraden ambtenaren benoemen. De onafhankelijkheid der gerechten wordt niet geraakt door de nieuwe orde. De uitoefening van het recht van gratie berust bij den gecommitteerden staatsraad voor Justitie. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Nieuwe pol. leiding 4384 C)

C. **NEDERLAND. — Inkrimping van den Opbouwdienst - Een Nederlandsche arbeidsdienst in wording.** In de komende dagen zal een reorganisatie van den Opbouwdienst ten uitvoer worden gelegd, welke een aanzienlijke vermindering van de personeelssterkte zal medebrengen.

In de periode van 8 tot 15 October zullen geleidelijk uit den Opbouwdienst ontslagen worden alle korporaals en manschappen, ouder dan 25 jaar en onderofficieren ouder dan 35 jaar. In overeenstemming met deze vermindering van de sterkte zal ook een aantal officieren den Opbouwdienst verlaten.

Van het ontslagen personeel zal ruim de helft werkzaam gesteld kunnen worden bij de luchtbescherming, en wel op een arbeidscontract in een normale burgerlijke verhouding.

Voorts zullen nog ongeveer 1500 man, hoofdzakelijk onderofficieren, plaatsing kunnen vinden bij politie en brandweer.

De aanmelding voor werk in Duitschland blijft verder onbeperkt opengesteld. Bij de z.g. organisatie-Todt voor den aanleg van wegen kunnen ongeveer 5000 man in den leeftijd van 25—35 jaar werk vinden.

Bij genoegzame belangstelling hiervoor bestaat het plan allen samen te brengen in Nederlandsche korpsen onder Nederlandsche officieren en onderofficieren.

Werkkrachten in den landbouw zullen in aanmerking kunnen komen voor kolonisatie in Frankrijk onder leiding van Nederlandsche deskundigen.

Het resteerende deel van den Opbouwdienst, dat in 18 korpsen zal worden ingedeeld, elk ter sterkte van circa 1000 man, zal tevens de encadreering en de kern van vast personeel vormen voor een Nederlandschen Arbeidsdienst, waarvan de instelling door den commandant van den Opbouwdienst, majoor J. N. Breunese, in ons land zal worden voorbereid. (Telegraaf)

(Vor. ber. Opbouwdienst 4366 C)

D. **NEDERLAND. — Nederlandsche kinderen uit de Oostmark terug. —** Op 30 September is de laatste trein met 750 Rotterdamsche kinderen, die een heerlijke vacantie in de Oostmark hebben genoten, aan het station Maas te Rotterdam aangekomen. De Rijkscommissaris, door wiens toedoen zooveel duizenden Nederlandsche kinderen in een mooie omgeving konden vertoeven, was aanwezig, om de laatste kleinen, die uit zijn eigen geboorteland terugkeerden, te verwelkomen.

(Maasbode) **(V. b. Kinderen n. d. Oostmark 4307 F)**

E. **NEDERLAND. — N. S. N. A. P. - Nederlandsche Hitlerjeugd opgericht. —** Dr. van Rappard, leider der N.S.N.A.P. (Groot-Duitsche Beweging in Nederland) heeft besloten tot oprichting van een jeugdorganisatie, die den naam draagt N.H.J. (Nederlandsche Hitlerjeugd) met als onderafdeeling de B.D.M. (Bond van Duitsche Meisjes), aldus luidt o.m. een ons toegezonden communiqué.

Leiding en toezicht berust bij dr. van Rappard, de dagelijksche leiding wordt gevoerd door mannen van 20 tot 30 jaar, die het diploma hebben van Jeugdleider van het Duitsche Rijk. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. N.S.N.A.P. 4360 A)

F. **NEDERLAND. — Beroepsgoederenvervoer - Een bedrijfsorganisatie opgericht. —** Het Verordeningenblad bevat o.a. een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat ter uitvoering en wijziging van het derde uitvoeringsbesluit ingevolge de Verordening no. 15/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied.

Hierin wordt o.m. bepaald:

Er wordt een bedrijfsorganisatie opgericht, die rechtspersoonlijkheid bezit. Deze draagt den naam „Nederlandsche organisatie voor het beroepsgoederenvervoer langs den weg" en heeft haar zetel te 's-Gravenhage.

(Verordeningenblad No. 30, 5 October 1940)

G. **CHINA. — De regeering te Tsjoengking weigert Japan's leiding in het Verre Oosten te erkennen. —** De minister van Buitenlandsche Zaken van de regeering Tsjang-Kai sjek heeft een verklaring afgelegd, waarin hij er volgens het Duitsche Nieuwsbureau den nadruk op legde, dat men nooit een nieuwe orde in Groot Oost-Azië zal erkennen, en inzonderheid weigeren Japan's leiding in Groot Oost-Azië te erkennen. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4385 F)**

H. **NEDERLAND. — Reorganisatie inspectie luchtbescherming. —** De secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken heeft, in verband met de reorganisatie van de Rijksinspectie voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen, aan de burgemeesters medegedeeld, dat, in overeenstemming met de Duitsche luchtbeschermingsautoriteit thans aan genoemde inspectie vijf territoriale inspecteurs zijn toegevoegd.

Als zoodanig zijn thans in functie:
In ressort I (Zuid-Holland en Zeeland): J. J. M. Wiegman, Waldeck Pyrmontlaan 1 te Wassenaar (Tel. 9805).
In ressort II (Noord-Holland en Utrecht): K. Rijpma, Heussensstraat 22 te Haarlem (Tel. 24916).
In ressort III (Gelderland en Overijssel): W. A. Couzy, Huygenslaan 69, te Arnhem (Tel. 26890).
In ressort IV (Limburg en Noord-Brabant): G. J. C. J. Eissens Bosscheweg 20 te Vught (Tel. 3112 's-Hertogenbosch).
In ressort V (Groningen Friesland en Drente): A. H. J. Visch, Heereweg 22d, te Groningen (Tel. 5329).
Deze territoriale inspecteurs hebben ieder voor hun ressort eenerzijds tot taak persoonlijk contact met de burgemeesters te onderhouden en dezen van voorlichting te dienen, terwijl hun anderzijds de contrôle op alles, wat de luchtbescherming betreft, is opgedragen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Luchtbescherming 4198)

A. STRATOSFEER. — De „warmtemantel" der aarde.
Een medewerker van de Nieuwe Rotterd. Courant schrijft het volgende over een stoute hypothese. Alle rechtstreeksche temperatuurmetingen toonden tot dusver, dat in de stratosfeer een flinke koude heerscht. Peilingen in De Bilt gedaan tot een hoogte van 17 km. gaven temperaturen van omstreeks —53 gr. C. Dr. H. C. Cannegieter vond in den zomer van 1933 bij waarnemingen op IJsland echter reeds op 10½ km. hoogte een stijging tot —33 gr. en hij was overtuigd, — naar in Hemel en Dampkring werd medegedeeld — dat deze stijging op veel grooter hoogten tot ver boven het vriespunt moet gaan.
Onlangs heeft dr. Fred L. Whipple, sterrenkundige van de Harvard universiteit, in de Internationale vereeniging voor aardmeting en aardphysica, mededeeling gedaan van door hem verrichte waarnemingen, die tot de slotsom leidden, dat het in de stratosfeer op zeer groote hoogten „kokend heet" moet zijn. Op 56 km. boven het aardoppervlak vond hij een warmte van ongeveer 100 gr. C., d.i. het kookpunt van water, daarna zakte de temperatuur tot ongeveer 20 gr. C., de gewone kamerwarmte. Sedert lang hebben een aantal verschijnselen, zooals de geluidsweerkaatsing, getijverschijnselen in de hooge luchtlagen en de waargenomen sporen van meteoorsteenen aanleiding gegeven tot de veronderstelling, dat er in de stratosfeer heete lagen moeten voorkomen, zonder dat men de herkomst van die warmte wist te verklaren. De Duitsche meteoroloog H. Berdrow, die van een „warmtemantel" der aarde meende te mogen spreken, heeft indertijd betoogd, dat deze warmte niet van de aarde afkomstig kan zijn en dat de bron waarschijnlijk gezocht moet worden in de donkere stralen der zon, welke in de hoogste luchtlagen geheel of grootendeels worden opgeslorpt. Men spreekt dan ook vooralsnog van „stralingswarmte".
Dr. Whipple, die als een zeer ernstig waarnemer bekend staat, heeft met zijn waarnemingen ongetwijfeld een tip van dezen geheimzinnigen mantel opgelicht. Dadelijk zij gezegd, dat zijn waarnemingen indirect zijn, dus niet met registreerballons werden verricht. Met een nieuwe soort snelheidsmeter voor meteoorsteenen, welke op de sterrenwacht der Harvard universiteit in gebruik is, heeft hij, naar uit zijn lezing bleek, zeer nauwkeurige gegevens kunnen verzamelen betreffende de hoogte, helderheid en snelheid der meteoren, die zich 50 tot 70 km. boven den grond voortbewegen. Uit deze gegevens heeft hij de dichtheid der lucht en dus de temperatuur op verschillende hoogte kunnen afleiden. Met zijn snelheidsmeter heeft hij de baan van 19 meteoren gevolgd en uit zijn waarnemingen berekend, dat boven 50 km. hoogte de temperatuur stijgt van omstreeks 55 gr. C. onder nul tot misschien 100 gr. C. op een hoogte van 56 km., daarboven weer gestadig daalt tot omstreeks 90 gr. onder nul op 80 km., dan weer stijgt tot de gewone kamerwarmte (20 gr.) in de streek van het noorderlicht 110 km. en hooger boven het oppervlak.
Dit alles klinkt nog wat ongewoon en dr. Whipple's waarnemingen wijken in zoover af van die van Berdrow (welke trouwens van 1908 dagteekenen) dat hij zijn warmtemantel zeer veel hooger zoekt en een zeer veel hooger temperatuursstijging daarin meent te hebben waargenomen. (Nieuwe Rott. Crt.)

(Vor. ber. Stratosfeer 3178 A)

B. AUSTRALIE EN DE OORLOG 1940. — Verkiezingen. —
Uit Stockholm meldt het D.N.B.:
De radio-omroep te Londen heeft de resultaten van de verkiezingen in Australië bekend gemaakt. De regeering van Menzies heeft de beschikking over 24 zetels der Vereenigde Australische partij en 14 zetels der Boerenpartij. Aan de zijde der oppositie heeft de Labourpartij 32 zetels, terwijl de niet-communisten 4 zetels hebben verworven.
De regeering steunt dus op een meerderheid van slechts twee zetels. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Verkiezingen 2995 E)

C. NEDERLAND. — Venerische ziekten. —
Het Verordeningenblad no. 30 bevat o.a. een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, houdende voorzieningen tegen verbreiding van venerische ziekten.
(Verordeningenblad No. 30, 5 October 1940)

D. NEDERLAND. — Bommen op Nederland. —
De Engelsche bomaanvallen op ons land worden steeds meer een ernstige bezoeking voor de bevolking. Vooral de omvangrijke ramp in Haarlem, met haar vele dooden en gewonden, om van de vernieling van burgerhuizen niet te spreken, heeft elken Nederlander diep in het gemoed gegrepen. En wij denken ook aan wat zoo kort geleden nog in Amsterdam geschiedde. aan Rijswijk, Den Haag, nu op 5 October weer in Rotterdam, om slechts een greep uit de schokkende bomaanvallen van den laatsten tijd te doen.
Wij zien geenszins over het hoofd, dat wij leven in oorlogstijd en dat ons bezette grondgebied door den tegenstander van den bezetter wordt beschouwd als oorlogsterrein. Dat er bij het bestoken van militaire doelen op Nederlandsch gebied ook onder de burgerbevolking, helaas, slachtoffers kunnen vallen, is begrijpelijk. Maar wij zouden althans mogen verwachten, dat de Engelsche bommenwerpers de grootst mogelijke voorzorgsmaatregelen zouden nemen om het treffen van onschuldige Nederlandsche burgers en hun eigendommen te voorkomen. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Eng. bommen 4278 A)

E. JAPAN. — Engeland heeft accoord in zake Birma niet vernieuwd. —
Tokio, 8 Oct. (D.N.B.) — De Britsche ambassadeur, Craigie, heeft heden, volgens een communiqué van het departement van Buitenlandsche Zaken, een bezoek gebracht aan minister Matsoeoka, om hem op grond van de instructies uit Londen mee te deelen, dat de Britsche regeering niet voornemens is de op 17 October afloopende Engelsch-Japansche overeenkomst betreffende het sluiten van den weg door Birma te vernieuwen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Birma—Japan 4307 C)

F. NEDERLAND. — Represaillemaatregelen in verband met behandeling der Duitschers in Ned.-Indië. - Nieuwe arrestaties. —
's-Gravenhage, 8 Oct. — Als represaille tegen de behandeling van Duitschers in Ned.-Indië zijn de Duitsche autoriteiten hier te lande gisteren begonnen met de gevangenneming van een honderdtal personen, vooraanstaande figuren uit vroegere parlementaire, economische en societykringen, die op grond van hun positie of van hun relaties met Ned.-Indië geacht kunnen worden voor Indië een begrip te vertegenwoordigen. Indien deze maatregel opnieuw blijkt in Ned.-Indië geen effect te sorteeren, zal eventueel na een week verder worden gegaan met arrestaties.
Onder de aangehoudenen bevinden zich geen vrouwen en zoo is bijv. de dochter van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië, die in Den Haag vertoeft, ongemoeid gelaten, in tegenstelling met de houding der Ned.-Indische autoriteiten, die wel vrouwen en kinderen hebben geïnterneerd.
Na vijf maanden geduld te hebben geoefend en tevergeefs getracht te hebben langs diplomatieken weg met den gouverneur-generaal van Ned.-Indië in contact te komen, is men van Duitsche zijde tot deze nadere maatregelen overgegaan, om op deze wijze te trachten aan de onwaardig geachte behandeling der Duitsche geïnterneerden een eind te maken.
(Telegraaf)

(Vor. ber. 4381 B)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill's verklaring in het Lagerhuis. - Dakar. - Dooden en gewonden door luchtaanvallen. —**
Londen, 8 Oct. (D.N.B.) — De Britsche premier Churchill is vandaag in het Lagerhuis ingegaan op het incident van Dakar. Hij verklaarde, dat door een aantal vergissingen, die thans officieel onderzocht worden, noch de minister van Marine, noch het oorlogskabinet er van in kennis was gesteld, dat Fransche oorlogsschepen de Straat van Gibraltar naderden. Het was derhalve te laat geweest om hun de doorvaart te verhinderen.
Sprekende over de luchtaanvallen zeide Churchill, dat de luchtaanvallen op Engeland tot Zaterdag jongstleden 8.500 dooden en 13.000 gewonden geëischt hebben.
Ten aanzien van de door zekere kringen geëischte represailles tegen Duitschland verklaarde Churchill: Engelands doel moet er op gericht zijn, Duitschlands capaciteit, om den oorlog voort te zetten, een maximum van schade te berokkenen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Churchill 4376 A; Dakar 4385 D)

B. **MOEANG THAI OF THAILAND (SIAM). — Geschiedenis tot heden. —**
Siam, ofwel Thailand, heeft opeens van zich doen spreken, nadat het sinds de affaire van den afgetreden koning Prahadjipok weer verzonken was in de vergetelheid, waarin het zich sinds eeuwen verheugde.
Moeang Thai, zooals de Siameezen hun land noemen, beteekent land der vrije menschen. Voor degenen, die wisten, dat het tot betrekkelijk kort geleden een absolutistisch geregeerd land was, klonk deze benaming eenigszins zonderling. Maar ze was ontleend aan het feit, dat de Siameezen een der weinige Aziatische volken zijn, die sinds menschenheugenis hun zelfstandigheid hebben weten te bewaren, zoowel tegen stamverwante aanvallers als tegenover het Westen.
Indiërs, Chineezen, Portugeezen, Spanjaarden, Engelschen, Franschen en Nederlanders, ze hebben allemaal geprobeerd, er een blijvenden invloed te verwerven. Thailand, geregeerd door verstandige vorsten, slaagde er in, den een tegen den ander uit te spelen en wanneer ze te lastig werden, liet het zijn tanden zien.

(Foto-archief K. H. A.)
Tempel van Wat Po.

Wat die vorsten aangaat, koning Prahadjipok was een typisch voorbeeld van de even typische Siameesche menschen. Hij bezocht voor zijn aftreden Amerika en Europa, waar hij zich voor een oogziekte liet behandelen en overal zich een man met uiterst moderne opvattingen toonde. Binnenlandsche aangelegenheden noopten hem, den troon zijner vaderen af te staan. En thans is zijn veertienjarig neefje Ananda koning van Siam, onder een regentschap, modern genoeg, om den jongen koning voor het voltooien van zijn opvoeding naar Zwitserland te sturen.
Ex-koning Prahadjipok — en zijn gemalin — spreken vloeiend Engelsch. In dit opzicht doet hij niet onder voor zijn voorvaderen, die zoodra ze met de Vereenigde Staten en Engeland handelsverdragen sloten, — de koning was vroeger ook de voornaamste koopman van het land, — zich ijverig op het Engelsch toelegden, opdat ze zoowel den Siameeschen als den Engelschen tekst er van volkomen zouden kunnen begrijpen.
Van een dezer voorvaderen, koning Mongkoet, wordt verteld, dat hij zich veroorloofde, zelfs midden in den nacht Amerikaansche zendelingen en zelfs een Engelschen consul uit hun bed te laten lichten, wanneer hij bij het bestudeeren der Engelsche grammatica moeilijkheden ondervond.
Siam is een heel oud land. De eerste Siameesche dynastie, waarvan de geschiedenis melding maakt, was die van Rama Khamheng, door wien omstreeks 1257 een krachtig bestuur gevestigd werd over een aantal Siameesche stammen, die in vroeger eeuwen het huidige Thailand waren binnengedrongen. Deze Rama Khamheng is nog steeds Thailand's nationale held, wiens grootsche daden, zoowel in de letterkunde als op het tooneel, nog steeds herdacht worden. Hij beroemde zich er op, de eerste te zijn geweest, die in het Siameesch schreef.
Zijn hoofdstad was Soekotai, dat heden ten dage slechts een onaanzienlijke stad is. In later eeuwen was Ayudhya de hoofdstad. Ze werd door binnenvallende Birmeezen verwoest. Thailand kwam geruimen tijd onder hun heerschappij. Een Siameesche generaal rebelleerde tegen de vreemde overheerschers en verdreef hen. Hij werd krankzinnig en in zijn plaats kwam als leider van het land een andere generaal. Deze stichtte in het laatst der achttiende eeuw de thans nog regeerende dynastie der Chakkri en hij stichtte bovendien Bangkok, de tegenwoordige hoofdstad.
Bangkok is derhalve een tamelijk nieuwe stad. Ze bestond aanvankelijk grootendeels uit groote woonschuiten. Zij werd door kanalen doorsneden. Vandaar haar bijnaam „Venetië van het Oosten".
Bangkok ligt aan de rivier Me Nam Chao Bhraya (De Koninklijke moeder der wateren), die op ongeveer dertig kilometer afstand in de zee uitmondt en kortweg Menam wordt genoemd. Het is een stad van prachtige tempels, gebouwd in den weelderigen Siameeschen stijl, die ten spijt van sterke Indische en Chineesche invloeden een eigen karakter bezit.
Het is een stad van over het half millioen inwoners, met een dicht bevolkt centrum van nauwe straten, waardoor weer een heel nauwe hoofdstraat loopt. Verderop zijn breede avenue's aangelegd. Maar op die avenue's moet de verkeersagent dikwijls het autoverkeer laten stoppen voor een bedaagden olifant, het lastdier bij uitnemendheid in het land, waar de witte olifant een hoog vereerd dier is.
Dicht als het bij ons Indië ligt, verdient Thailand onze belangstelling ten volle. Het is trouwens voorbestemd, een belangrijke rol te spelen in de nieuwe orde van Azië. Japan onderhoudt heel nauwe relaties met Thailand. Het wil zelfs dwars door het langgerekte land, daar, waar de Indische Oceaan de golf van Siam het dichtst nadert, een kanaal graven, dat het Suez- of Panamakanaal van Azië zou worden. Door dit kanaal zou Singapore veel van zijn belangrijkheid voor de scheepvaart van en naar Europa verliezen.
Thailand bleef lang in het Westen vrijwel onbekend, eigenlijk tot heden toe, omdat het niet langs de hoofdroute naar China lag. Thans is het, geschoven als het ligt tusschen de Fransche en Engelsche kolonies, een belangrijk strategisch gebied, waarvan de belangrijkheid voor Japan nog is toegenomen, nu dit vasten voet in Fransch Indo-China heeft verworven.
Van den weeromstuit heeft Thailand tegenover Frankrijk aanspraken doen gelden op enkele grensstreken, ter afronding van zijn nationale gebied. De landstreken, waarom het gaat, zijn bergachtig en ze worden door nog half wilde stammen bewoond en behooren tot het land der Lao, een volksstam der Siameezen, die later dan die van Centraal Siam herwaarts kwamen. De hoofdstad er van is Chiengmai, de tweede stad van Thailand.
In menig opzicht heeft Thailand veel weg van ons Nederland. Het volk is er rustig en gemoedelijk, het klimaat, van Aziatisch standpunt gezien, redelijk, de oogsten zijn er middelmatig, maar het land kent nimmer hongersnood en .... het bleef lang buiten den maalstroom der wereldgebeurtenissen.
Het heeft ongeveer dertien millioen inwoners. Amerikaansche kloosterzusters hebben er het Europeesch onderwijs ingevoerd. Italianen bouwden de indrukwekkende troonzaal van Bangkok. K.L.M.-vliegtuigen verbonden Thailand met de hoofdsteden der wereld, door Bangkok aan te doen. Talrijke Siameesche officieren genoten hun militaire opleiding in Duitschland. (Maasbode)
(Vor. ber. Siam—Fransch Indo-China 4381 A)

C. **NEDERLAND. — De Wieringermeer. - Bevolking.**
Amsterdam, 8 Oct. (A.N.P.) — De statistische sectie van de stichting voor het bevolkingsonderzoek in de drooggelegde Zuiderzeepolders heeft, evenals verleden jaar, een statistiek samengesteld van de beweging der Wieringermeerbevolking in het afgeloopen jaar. Deze statistiek kan als een vervolg beschouwd worden op de derde publicatie der stichting: „Statistiek van de Wieringermeerbevolking op 1 Januari 1938", door mr. dr. J. H. van Zanten.
De bevolking bedroeg op 1 Januari 1940 2594 mannen en 2018 vrouwen, totaal 4612. Onder die getallen zijn

de bewoners van het Joodsche werkkamp begrepen. Scheidt men die twee bevolkingsgroepen van elkaar, dan is het resultaat, dat er op dien datum waren: 2382 mannen en 1968 vrouwen, samen 4350 eigenlijke bewoners en 212 mannen en 50 vrouwen, samen 262 in het Joodsche werkkamp. In 1939 is de eigenlijke bevolking, welker beweging alleen nagegaan is, toegenomen met 546 personen. Dit getal is verkregen door een geboorte van 148, een sterfte van 16, een vestiging van 746 en een vertrek van 332 personen. Het geboortecijfer was 36.3 op 1000 inwoners, dat hooger is dan in 1938 (35.4), tegen 22.5 op het geheele platteland (de gezamenlijke gemeenten met minder dan 5000 inwoners). Het vruchtbaarheidscijfer, berekend op 1000 gehuwde vrouwen van 15—50 jaar, bedroeg 196.0 (in 1938 199.4), wat evenzeer aanmerkelijk hooger is dan op het platteland in het algemeen.
Nagegaan is verder de herkomst van de gevestigden. Evenals in vorige jaren leverde Noord-Holland weder het grootste aantal (232), daarna volgde Friesland met 114, Groningen met 95, Zeeland met 76 en Gelderland met 66. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Wieringermeer 4346 B)

A. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi's besprekingen met den Onderkoning mislukt. —**
Bombay, 1 Oct. (U. P.) — Naar hier bericht wordt, zijn de onderhandelingen tusschen Gandhi en den Onderkoning van Britsch-Indië, lord Linlithgow, over den status van Indië, thans definitief mislukt. (Limburger Koerier) **(Vor. ber. Dominion Status 4344 D; Gandhi 4184)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Krijgsverrichtingen in Engeland. - Luchtverdediging tot Londen teruggedrongen. —**
Berlijn, 7 Oct. (D.N.B.) — Van deskundige zijde is aan het D.N.B. een uiteenzetting gegeven van de Duitsche luchtstrategie. Daarin worden de successen, welke tot dusver door de Duitschers in de lucht zijn behaald, in vijf punten samengevat.

1. De Engelsche luchtverdediging is stap voor stap van het Kanaal naar de Zuidkust, van de Zuidkust naar de Zuidelijke graafschappen en van daar naar Londen teruggedrongen. Dat blijkt onweerlegbaar uit de plaatsen der luchtgevechten, zooals deze ook in de Engelsche berichten ondubbelzinnig vermeld worden. Het Kanaal en het Zuiden van Engeland zijn daarmede tot gebieden van de Duitsche heerschappij in de lucht geworden.
2. Het hart van het Engelsche wereldrijk, Londen, is in zijn functies ernstig gestoord. Deze verlamming van het leiding gevend apparaat heeft noodzakelijkerwijs momenten van zwakte ten gevolge en deze zijn thans reeds duidelijk waar te nemen. Er zij hier herinnerd aan de verdedigingscommissie te Delhi, die zich bezig moet houden met de nauwere aaneensluiting van de ten Oosten van het Suezkanaal gelegen deelen van het Empire, aan den steun, dien Canada bij de Vereenigde Staten zoekt, aan de sluiting van de katoenbeurs te Liverpool e.d. Deze teekenen spreken een duidelijke taal voor het geheele Empire.
3. De blokkade ter zee, door duikbooten en de luchtmacht gehandhaafd, wordt op doelmatige wijze door de methode van de hamerslagen der luchtmacht aangevuld. De vernieling van de havenwerken, wapenfabrieken, opslagplaatsen van olie en levensmiddelen, gas- en electriciteitswerken en van de spoorwegen in de beide centra Londen en Liverpool, verlamt niet slechts het geheele zaken- en bedrijfsleven en de productie, doch ook het alledaagsche leven van het menschelijk bestaan.
4. De Duitsche aanvallen strekken zich uit van Londen over Zuid- en Midden-Engeland, tot de Shetlands-eilanden. De uitwerking, die de verschrikkelijke hamerslagen van de Duitsche luchtmacht in hun onverbiddelijke consequentie op het moreel der aangevallenen hebben, blijkt uit verklaringen van gevangenen en uit neutrale uitlatingen.
5. De Britsche luchtverdediging is door de verliezen aan jachtvliegers de laatste weken zwaar getroffen. De methode van de hamerslagen dwingt de jachtvliegers steeds weer, in tegenstelling met hun instructies, den strijd aan te binden en daarmede hun beproefde terughoudendheid, die zij nog voor het laatst tijdens den slag in Vlaanderen ten koste van den Franschen bondgenoot aan den dag legden, te laten varen. Zijn zij echter gedwongen, den strijd aan te binden, dan zijn zij echter ook aan de steeds op afzonderlijke punten in massa en bij verrassing optredende Duitsche jagers overgeleverd. Daarmede is de weg via superioriteit in de lucht naar heerschappij in de lucht voor de Duitsche luchtmacht afgebakend. (Telegraaf)

(Vor. ber. Eng. verliezen 4401 A)

C. **EIRE. — De Valera over Ierlands defensie. - Bewapening in snel tempo. —**
Dublin, 7 Oct. (A.N.P.) — Volgens Reuter heeft De Valera gisteren te Cork verklaard, dat het Iersche nationale leger thans zevenmaal zoo sterk is als voor het Europeesche conflict. Ierland bewapent zoo snel mogelijk.
De leider van de oppositiepartij, Cosgrave, heeft verklaard, dat alle meeningsverschillen in de politiek terzijde geschoven zijn. In haar vastberadenheid om haar neutraliteit te handhaven, verheugt de natie zich wellicht voor de eerste maal in haar geschiedenis in een eensgezinde politiek. (Leeuwarder Courant)

(Vor. ber. Eire 4294 E)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Honderd geleverde vliegtuigen van de regeering van Vichy teruggevraagd. - Crediet voor Defensie. - „Excess profits Tax". - Crediet aan Argentinië. - Nieuwe vlootformatie in den Atlantischen Oceaan. - Vredesleger 1.399.441 man. - Driemogendhedenverdrag tegen Amerika gericht. - Marine-reserve opgeroepen. - Geen vliegtuigen naar Thailand. - Gesubsidieerde export van tarwe naar Japan verboden. - Zaakgelastigden uit Berlijn en Rome ontboden. —**

100 geleverde vliegtuigen van Vichy teruggevraagd. — Uit New York meldt D.N.B.: De „Associated Press" meldt, dat zij in diplomatieke kringen in Washington heeft vernomen, dat de Ver. Staten er op het oogenblik naar streven 100 in de Ver. Staten gebouwde oorlogsvliegtuigen, die de Britsch-Fransche inkoopcommissie indertijd had gekocht en die sindsdien op Martinique vast lagen, terug te krijgen.

Crediet voor Defensie. — De financieele commissie van het Congres heeft haar goedkeuring gehecht aan een ontwerp tot verleening van een crediet van $ 1.470.000.000 voor leger en vloot. Hiermede is het totaal der door het Congres voor defensiedoeleinden toegestane gelden gestegen tot $ 13 milliard, in welk bedrag de $ 4 milliard voor de uitbreiding van de Amerikaansche vloot niet is begrepen.

(Vor. ber. Crediet 4338 A)

„Excess profits Tax". — Washington, 2 Oct. (United Press). — De wet op de belastingheffing van buitengewone winsten is door den Senaat en het Huis van Afgevaardigden goedgekeurd en werd den president ter onderteekening voorgelegd.
Deze wet heeft ten doel, te verhinderen, dat buitensporige oorlogswinsten worden gemaakt. Zij zal den staat, naar men aanneèmt, jaarlijks ongeveer één milliard dollar opbrengen. De belasting wordt geheven van alle winsten, die de gemiddelde winst van verleden jaar te boven gaan. Het te heffen percentage varièert van 25 tot 50 procent. **(V. b. Belastingen 4292 B)**

Crediet aan Argentinië. — Buenos Aires, 3 Oct. (U.P.) — De Amerikaansche Exportbank heeft een leening van 20 millioen dollar aan Argentinië verleend. Het provenu zal benut worden om den invoer van Amerikaansche waren in Argentinië te vergemakkelijken.

Nieuwe vlootformatie in den Atlantischen Oceaan. — Washington, 3 Oct. (D.N.B.) — Het ministerie van Marine maakt bekend, dat de spoedige vorming van een nieuwe vlootformatie in den Atlantischen Oceaan in het voornemen ligt. Deze formatie zal onder den naam Patrol Force opereeren en beschikken over 125 eenheden. De formatie zal schepen omvatten, die op het oogenblik behooren tot het Atlantische eskader en de neutraliteitspatrouille. Tevens zullen er nieuwe oorlogsbodems aan worden toegevoegd, zoodra zij gereed zijn. Daar zullen dan nog bijkomen oude in dienst genomen schepen, welke door de marine voor vlootdiensten van de koopvaardij zijn gekocht, benevens een aantal vliegtuigen, dat niet nader wordt bepaald. De bevelvoering zal in handen zijn van den Schout bij Nacht Hayne Ellis, die thans chef van het Atlantische eskader is. Volgens marinekringen vormt deze formatie de kern van de toekomstige Amerikaansche twee-oceanen-vloot. **(Vor. ber. Marine 4368 C)**

Vredesleger 1.399.441 man. — Washington, 4 Oct. (D.N.B.) — Het laatste militaire ontwerp, dat op de agenda van den Senaat stond en dat een bedrag van $ 1.482 millioen beschikbaar stelt, onder meer voor de uitrusting en het onderhoud van een vredesleger van 1.399.441 man, is gisteren door den Senaat aangenomen.

Driemogendhedenpact tegen Amerika gericht. — Washington, 6 Oct. (D.N.B.) — Voor leerlingen, die het eindexamen van de politie-academie hebben gedaan, heeft de minister van Marine der Ver. Staten, Knox, een toespraak gehouden, waarin hij zeide, dat de driemogendhedenovereenkomst van Berlijn tegen de Ver. Staten is gericht.

(Vor. ber. Driemogendhedenverdrag 4391 A)

Marine-reserve opgeroepen. — Washington, 7 Oct. — De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft de marine-reserve, die ongeveer 28.000 man telt, voor den actieven dienst bij de vloot opgeroepen. Daardoor krijgt, naar D.N.B. meldt, de Amerikaansche vloot een sterkte van 239.000 man; de grootste sedert den wereldoorlog. **(V. b. Marine 4402 D)**

Geen vliegtuigen naar Thailand. — Washington, 8 Oct. (D.N.B.) — Op de persconferentie heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, op een desbetreffende vraag medegedeeld, dat Amerika geen vliegtuigen meer aan Thailand zal verkoopen.

Gesubsidieerde export van tarwe naar Japan verboden. — Washington, 9 Oct. (D.N.B.) — De tarwecontingenten, waarvoor de regeering der Vereenigde Staten uitvoersubsidiën betaalt aan de exporteurs, mogen volgens een besluit der regeering niet meer worden uitgevoerd naar havens in het Verre Oosten, welke onder contrôle van Japan staan.
Ofschoon van officieele zijde verklaard wordt, dat dit uitvoerverbod niet als embargo kan worden beschouwd, is men volgens „Associated Press" algemeen van oordeel, dat het de bedoeling is, Japan voor nieuwe moeilijkheden te plaatsen.
Sedert 1 Januari 1940 heeft Japan van de in deze categorie vallende tarwe 10 millioen schepel ingevoerd. Het uitvoerverbod geldt niet voor de Philippijnen.

Zaakgelastigden uit Berlijn en Rome ontboden. — Washington, 10 Oct. (D.N.B.) — Het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat de Amerikaansche zaakgelastigden te Berlijn en Rome, Kirk en Reed, naar Washington zijn ontboden.
Kirk zou, na zijn bezoek aan Washington, als zaakgelastigde naar Rome gaan, daar Phillips, de ambassadeur die tot voor kort te Rome de belangen van de Ver. Staten behartigde, wegens gezondheidsredenen niet meer naar Italië zal terugkeeren.
Als zaakgelastigde te Berlijn zal tot nader order de vroegere consul-generaal te Weenen, Morris, fungeeren.
Op het departement van Buitenlandsche Zaken te Washington wordt verklaard, dat aan de mutaties aan de ambassades te Berlijn en Rome geenerlei politieke beteekenis moet worden toegekend. Het is veeleer een maatregel, die noodzakelijk is geworden door het vertrek van den ziek geworden ambassadeur Phillips. (Nieuwsblad v. h. Noorden - Keesings Fin. Archief - Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - Het Vaderland)
(De Maasbode)

A. **BRAZILIE. — Handelsovereenkomst met Argentinië. - Aankoop van overvloedige goederen. —**
Rio de Janeiro, 7 Oct. (United Press) — Tusschen Argentinië en Brazilië is een handelsverdrag gesloten, waarbij een zekere vermindering van de toltarieven wordt ingevoerd.
In het nieuwe tusschen Argentinië en Brazilië gesloten handelsverdrag wordt vastgelegd dat beide staten elkaar credieten zullen verleenen tot een bedrag van 50 millioen pesos, die tot aankoop van de overvloedige goederen zullen dienen zonder dat de landbouw of industrie der beide landen benadeeld wordt. Voorts wordt in het verdrag overeengekomen dat ieder der beide landen zal trachten een dergelijke overeenkomst met andere Amerikaansche republieken te sluiten om den economischen toestand van het geheele continent te verbeteren en de solidariteit onder de Amerikaansche staten te versterken.
(De Maasbode)

B. **NEDERLAND. — „De Vuurslag". - 's Lands belang vraagt om Godsvrede. —**
Op 9 October heeft in het Concertgebouw te Amsterdam „De Vuurslag" een samenkomst gehouden.
Jhr. R. Groeninx van Zoelen zeide o.m., dat Nederland niet moet pogen de Duitsche gesteldheid na te bootsen; het heeft als lidmaat van het nieuwe Europa zijn eigen weg te bepalen en degenen, die het anders zouden willen, begrijpen noch Duitschland noch Nederland.
Een eerste vereischte is thans eensgezindheid omtrent het doel waarheen de weg moet leiden, want een gezamenlijke doelstelling zal wel het beste middel blijken, om tweedracht en oud zeer te doen vergeten. Gelukkig zijn hiertoe gegevens genoeg voorhanden. Wij verlangen een corporatief staatsbestel, dat is een algemeene gerichtheid, die de Nederlandsche Unie, de N.S.B., Nationaal Front en de Waaggroep gemeen hebben. Tevens wenschen allen, dat dit bestel op Nederlandschen grondslag en volgens Nederlandsche beginselen worde uitgewerkt. Dat is een tweede stap naar den vrede en naar het gezamenlijk aanpakken van het praktische welvaartswerk dat in 's lands belang onmiddellijk afdoening eischt. Eendracht en werk, twee goede dingen, die elkaar niet kunnen missen en wellicht het best te vereenigen waren door een Nederlander, aan wien alle betrokkenen hun vertrouwen zouden kunnen schenken.
(De Tijd)

C. **ITALIE. — Conferentie tusschen Rijkskanselier Hitler en Mussolini. - Uiteenzetting van de „Popolo d'Italia". - „Eurafrika". —**
Mario Appelius, de correspondent van de Popolo d'Italia, geeft als zijn meening te kennen, dat het resultaat van de ontmoeting op den Brenner iets „groots" zal zijn. Tijdens dit onderhoud, dat in „goeden geest" heeft plaats gehad, hebben Hitler en Mussolini besproken:

I. De organisatie van de wereld zonder het Britsche wereldrijk.
II. De middelen om het wereldrijk te doen verdwijnen, waarbij de volgende punten door Appelius worden opgesomd:
1) Een compromis met Engeland is onmogelijk.
2) Het Britsche wereldrijk zal vernietigd worden.
3) Engeland zal zich wanhopig verdedigen.
4) Engeland is in Europa geïsoleerd. Zijn eenige hulp zijn de Vereenigde Staten, welker bevolking „den oorlog niet wenscht".
5) De Vereenigde Staten zijn in militair opzicht nog niet voor een interventie gereed, welke „een der mogelijkheden van den oorlog" zou zijn. In ieder geval zal de spil overwinnen voordat de Vereenigde Staten kunnen helpen. „Het volk der Vereenigde Staten heeft een grooten bondgenoot in de snelheid van de spil".
6) Het driemogendhedenpact heeft de anti-plutocratische krachten van Europa en van het Verre Oosten tot een hecht blok vereenigd.
7) Rusland is een anti-plutocratische mogendheid in de moderne wereld.
8) Spanje is een deel van het politieke stelsel, dat ontstaan is uit de economische unie tusschen Europa en Afrika.
9) Heel Europa zal in een stelsel worden ondergebracht, dat de fascisten „Eurafrika" genoemd hebben.
10) De spil zal Eurafrika leiden met het „recht van den overwinnaar en het recht van den revolutionair".
11) De totale vernietiging van Engeland is de historische basis van de nieuwe wereldordening. Alle krachten van de spil zijn op dit doel gericht.
De vernietiging van het Britsche wereldrijk, de verdrijving van Engeland uit de Middellandsche Zee en de onderdrukking van Engeland in het Verre Oosten zijn de factoren, volgens welke de operaties van de spil overeenkomstig de door Appelius ontwikkelde plannen zullen verloopen. Appelius verzekert: Het is reeds duidelijk, welke rol het nieuwe Europa, het nieuwe Oost-Azië, Rusland en de Vereenigde Staten in de nieuwe wereldordening zullen spelen. Buitenlandsche waarnemers zien hierin een bevestiging van de Japansche toespeling, dat de Vereenigde Staten de wereldheerschappij met de mogendheden van de spil zullen deelen.
Het is inmiddels niet duidelijk, zegt Appelius, welke rol de overwonnen en neutrale landen van Europa zullen spelen. Naar zijn zeggen zal de positie van de neutrale landen ten deele van hun algemeene houding tot de spil en ten deele van hun politiek en sociaal standpunt bij het sluiten van den vrede afhangen.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Conferentie te Brennero 4396 D)

D. **NEDERLAND. — Beheerders vijandelijk vermogen.**
Op grond van de verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de behandeling van vijandelijke vermogens van den 24en Juni 1940 heeft de commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken, centrale beheerders benoemd van alle in het district van de gemeenten Rotterdam, Haarlem, 's-Gravenhage en Amsterdam liggende onroerende goederen, zoover deze als vijandelijk vermogen in den zin van artikel 3 van genoemde verordening zijn te beschouwen. Dit geldt slechts in zoover het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart het beheer van de onroerende goederen op zich heeft genomen en geen specialen beheerder door den commissaris-generaal is of wordt aangesteld. Het verkoopen en belasten van onroerende goederen behoeft de goedkeuring van den commissaris-generaal.
Tot centraal beheerder zijn benoemd: voor Rotterdam de heer Hermann A. Dreesen, Benkelsberg 82 b te Rotterdam; voor Haarlem de heer H. R. C. Frauen-

dorf, Wagnerkade 49 te Haarlem-Heemstede; voor 's-Gravenhage de heer A. Lampe, Van der Spiegelstraat 4 te Den Haag, en voor Amsterdam de heer Carl H. Oldach, Vogelzangscheweg 48 te Aerdenhout bij Haarlem. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vermogens 4288 A)

A. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Boodschap van maarschalk Pétain. - De Fransche politiek beheerscht door de betrekkingen tot Duitschland. —

In een boodschap van 10 October aan het Fransche volk houdt maarschalk Pétain zich bezig met het nieuwe stelsel.

Hij zei, dat Frankrijk geen alliantie zou aangaan en geen buitenlandsch regiem copieeren. In Frankrijk bestaat een nationaal en autoritair systeem op socialen grondslag. De Fransche politiek wordt beheerscht door de Duitsch-Fransche betrekkingen. Duitschland zou aan Frankrijk of een harden met strafmaatregelen verbonden vrede kunnen opleggen of tot een vrede kunnen besluiten, die berust op de samenwerking van de beide volken. De door den Staat overgenomen industrieën zullen weer naar de particuliere economie overgebracht worden. Er zal echter een economische politiek gevoerd worden, waarbij alle economische activiteit ondergeschikt is aan den Staat.

De regeering is tegen den klassestrijd en wenscht noch met behulp van de arbeiders, noch met die van het kapitaal of een andere klasse te regeeren. De arbeiders zullen volgens hun bekwaamheid betaald worden, doch alle twistpunten zullen door een verplicht scheidsgerecht bijgelegd worden. De Staat zal alle groote concerns ontbinden en de mogelijkheid van corruptie afweren. Het nieuwe financieele stelsel houdt toezicht van den Staat over de beurs en den buitenlandschen handel in. Goud zal slechts als garantie voor aan het buitenland te verrichten betalingen dienen, elke speculatie daarmee zal verboden zijn en productie en consumptie zullen nauwkeurig gecontroleerd worden opdat de koopkracht van het nationale betaalmiddel op peil blijve. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Pétain 4360 B)

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Vliegtuigbouwkunde. - Inaugureele rede van Prof. dr. ir. H. J. van der Maas over „De Start". —

Prof. dr. ir. H. J. van der Maas, benoemd in de vliegtuigbouwkunde aan de Technische Hoogeschool te Delft, heeft op 10 October zijn ambt aanvaard.

Spr. lichtte eerst de beginselen toe, die bij het onderwijs in de vliegtuigbouwkunde in het oog moeten worden gehouden. Hij deelde mede, dat begin 1940 ruim zeventig ingenieurs en een nog grooter aantal M.T.S.-ers in de luchtvaart werkzaam waren; in de toekomst zullen naar spr.'s meening alleen technici met Delftsche opleiding de plaatsen bezetten.

Ten aanzien van de toekomstkansen van de luchtvaart te midden van de techniek als geheel was spr. optimistisch gestemd. Vervolgens behandelde spr. den stand van den vliegtuigbouw en memoreerde hij het werk van Liliënthal en de gebroeders Wright. Hij noemde de wetenschappelijke werkmethoden van dezen, die, evenals Fokker, constructeur-vliegers waren. Na eenige verschillen tusschen de genoemde oervliegtuigen en de moderne comfortabele en snelle passagiersvliegtuigen in het licht te hebben gesteld, onderstreepte spr. de beteekenis welke de vermindering van den luchtweerstand op de ontwikkeling heeft gehad. Hij noemde het werk van Prandtl e.a., en in het bijzonder den Nederlander Burgers. Spr. onderscheidde drie perioden in wat hij den „aanval op den luchtweerstand" noemde. In de eerste periode bekommerde men er zich niet al te veel om, blij als men was wanneer het „ding" vloog. In de daaropvolgende werden de resultaten van de studie van dat deel van den weerstand, dat aan het opwekken van het draagvermogen verbonden is, in toepassing gebracht. In de derde periode (sinds ca. 1927) werd de schadelijke weerstand zeer ernstig bestreden, hetgeen men b.v. aan de onderstellen bemerkt, welke nu intrekbaar worden gemaakt. Ten slotte wordt in de laatste jaren de wrijvingsweerstand ernstig bestudeerd; de huidoppervlakken van de vliegtuigen b.v. worden zoo glad mogelijk gemaakt.

Deze weerstandsvermindering mag de snelheid hebben opgevoerd, tevreden is men nog niet, zoodat men ook door andere middelen reeds lang trachtte de kruissnelheid op te voeren, hetgeen b.v. ook door verhooging van de vleugelbelasting kan worden bereikt. De start van het vliegtuig, waarover spreker nu verder handelt, komt daardoor echter in het gedrang; hij wordt te lang. Of wanneer men de startlengte binnen zekere grenzen wil houden, worden het voor den start vereischte motorvermogen en motorgewicht zooveel grooter bij grootere vliegtuigen, dat men naar middelen zocht dit extra motorgewicht te ontgaan.

Spr. behandelde middelen zooals de catapult en de Mayo-combinatie, waarbij de te starten vliegboot op den rug van een tweede groote boot wordt geplaatst en in de lucht wordt ontkoppeld. Ten slotte noemde spr. de methode van het bijvullen van brandstof in de vlucht als een gemakkelijk uitvoerbare en precies op het doel ingestelde wijze van doen.

Spr. besprak nog het belang van goede overtrekeigenschappen (een uitdrukking die aan de vliegpractijk is ontleend) zoowel met werkende motoren als in zweefvlucht met het oog op start en landing, en besloot met de gebruikelijke toespraken.

(De Maasbode)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Duitsche militaire missie in Roemenië. - Jagerformaties beschermen de olievelden. - Duitsche officieren instrueeren het leger. —

Berlijn, 12 Oct. (D.N.B.) — In verband met de garantie, die te Weenen jegens Roemenië aanvaard is, heeft de Duitsche regeering, overeenkomstig de Roemeensche wenschen, een Duitsche militaire missie benevens de noodige instructieformaties naar Roemenië gezonden en tegelijkertijd formaties Duitsche jagers als aanvullende bescherming van de Roemeensche olievelden naar Roemenië overgeplaatst.

De Duitsche weermachtformaties zullen dienen als onderwijs- en instructietroepen bij den herbouw van de Roemeensche weermacht, die door het hoofd van de Roemeensche regeering, generaal Antonescu, geëntameerd is en zij zullen na het volbrengen van hun taak weer naar Duitschland terugkeeren.

De met Duitschland bevriende regeeringen, die politiek belang zouden kunnen hebben bij de zending van de Duitsche weermachtsmissie naar Roemenië, zijn daarvan door de Rijksregeering op de hoogte gesteld. (Telegraaf) **(Vor. ber. Besprek. te Weenen 4352 A)**

D. ZWEDEN. — Duitsche waarschuwing wegens pro-Engelsche houding van Zweedsche bladen. —

De Berlijnsche correspondent van het V.P.B. meldt: Herhaaldelijk is reeds van Duitsche zijde ontstemming geuit over de beslist pro-Engelsche houding van de Zweedsche bladen „Social Demokraten" en „Goeteborger Handels- und Schiffahrtzeitung". 10 October hield de „Völkische Beobachter" zich weer met laatstgenoemd blad bezig. Al kan het geschrevene in de „Goeteborger" Duitschland niet beleedigen, zoo schrijft de V.B., dat wil niet zeggen, dat men bereid is deze tactlooze uitlatingen rustig voor kennisgeving aan te nemen. Of echter een Zweedsche krant haar land met deze kinderachtig-koppige houding, tegen de ontwikkelingswetten van dit tijdsgewricht in, een goeden dienst bewijst, is een vraag, die men zichzelf in Zweden zeker moet stellen, zoo verklaart het Duitsche blad. (Nieuwe Rott. Crt.)

E. NEDERLAND. — Deviezenverordening 1940. - Vordering van goud. - Verkoop van aangemeld goud aan De Nederlandsche Bank verplicht vóór 1 November.

De Nederlandsche Bank deelt mede, dat zij besloten heeft het goud, dat ingevolge artikel 9 van de Deviezenverordening 1940 aan haar is aangeboden, doch tot dusver nog niet aan haar werd verkocht, thans ingevolge genoemd artikel op te vorderen.

Met het oog hierop worden ingezetenen, wier naam aanvangt met een der letters A, B of C, voor zoover zij nog goud in den zin der Deviezenverordening in eigendom hebben of daarover het beschikkingsrecht hebben als bedoeld in artikel 9, vijfde lid der Deviezenverordening, opgeroepen dat goud vóór 1 November 1940 aan De Nederlandsche Bank te verkoopen en over te dragen. (De Tijd)

(Vor. ber. Deviezenverordening 1940, 4271)

A. Vondelstudie („Pascha-Problemen"). — Nieuwere theologie („Barthianisme en Katholicisme"). —

Bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleeraar aan de universiteit te Leiden vanwege de Vondelstichting, heeft prof. dr. W. J. M. A. Asselbergs (Anton van Duinkerken) op 11 October een rede over „Pascha-problemen" uitgesproken.

Na een inleiding, waarin hij o.m. betoogde, dat wij den jeugdigen Vondel, die het „Pascha" schreef, niet uitsluitend met den volgroeiden Vondel mogen vergelijken, kwam spr. op het Pascha; hij noemde B. H. Petri en dr. Kalff, die veronderstelden, dat Vondels stuk onder den invloed van den Leidschen hoogleeraar Jacob Duym in 1624 zou zijn geschreven. Spr. neemt invloed aan van tijdgenooten zooals Abraham de Koninck, die met hem deel van de Brabantsche Rederijkerskamer „Het Wit Lavendel" te Amsterdam uitmaakten. Het blijft een omstreden vraag, welke actualiteit men eerst aan het Pascha moet toekennen: een politieke dan wel een religieuze. Voorzeker is dit spel „de lofzang op de losmaking van Spanje", en wij leeren er den jongen Vondel uit waardeeren op den rang, dien hij nooit meer verlaten heeft: dien van woordvoerder der Zeven Provinciën. Zoo innig schijnt de samenhang van Vondels politieke en religieuze bedoelingen, dat de verklaarders zooals J. Koopmans van Valkenburg, Gerard Brom en Balthazar Verhagen, niet weten, waarmee ze moeten beginnen en ook niet wat het zwaarst moet wegen. Toen Vondel voor de Brabantsche Kamer zijn „Pascha" dichtte, trad hij op als welbewust vormvernieuwer, want niet alleen was de vorm modern, maar ook had het onderwerp tot dan toe geen oorspronkelijken Nederlandschen tooneelschrijver aangetrokken. Het duidelijkste bewijs van het succes, dat Vondel met zijn Pascha had, bewijst wel de naïeve navolging van Abraham de Koninck in zijn Jephta's Treurspel. Niet alleen herinnert hij herhaaldelijk aan de verlossing uit Egypte, maar hij neemt ook bijna letterlijk een heelen regel over uit de scène, die den diepsten indruk op hem schijnt te hebben gemaakt.

Spr. ging hierop verder in en vervolgde:

De Koninck heeft dus wel stukken uit Pascha en Vondel wel stukken uit Jephtha van buiten gekend. Reeds in den jongen Vondel leefde het visioen der grootsche vergankelijkheid, en hij bezweert het door het op te roepen en er een zin aan te geven. Hiermede raakt men aan het innigste punt zijner wereldbeschouwing. Waarbij de politieke toepasselijkheid als het ware wegvalt. De zin van het bijbelsche was voor Vondel de zin van het leven en geschiedenis. Zijn voorbericht tot Het Pascha wil ons de beteekenis van de verlossing leeren, zooals spr. met een citaat aantoonde. Uit de verlossing is de genade, op de verlossing richten zich geloof en leven. Wij mogen Mozes in Het Pascha dan ook zien als een getuige van het geloof door het leven. Christus is levende waarheid, en de meeste van Vondels theaterhelden beelden Christus af door hem te praefigureeren of door hem na te volgen. In het ongerijpte drama zijner jeugd gaf hij het voorspel van zijn levenswerk, gedreven door den sterken wil om het tooneel uit zijn verval te verheffen en te vernieuwen.

De jonge Vondel was in zijn beperkt milieu een welbewust en levenskrachtig kunstenaar. Hij koos voor zijn eerste tooneelwerk den meest modernen dichtvorm, dien hij in de rederijkerswereld zijner dagen vinden kon, hij gaf daaraan een oorspronkelijken inhoud, paste zijn onderwerp zoo actueel mogelijk toe op den toestand van zijn vaderland en beeldde er helder mee uit, wat hij en de zijnen geloofden. Wil men Het Pascha volledig aesthetisch genieten, dan moet men het niet slechts als een jeugdwerk lezen, maar daarboven als een jeugdig werk, helder van opzet, frisch van klank en intentie, stoutmoedig-origineel van verbeelding. Hiermede geeft men eerst den jongen Vondel zijn volledig recht.

Inaugureele redevoeringen

Te Amsterdam heeft, eveneens op 11 October, prof. dr. G. C. Berkouwer aan de Vrije Universiteit zijn intrede als buitengewoon hoogleeraar in de nieuwere theologie gedaan; zijn rede liep over „Barthianisme en Katholicisme".

Wie de relaties tusschen barthianisme en katholicisme bestudeert, komt, aldus spr., direct in aanraking met het tot Barth door vele modern-protestanten gerichte verwijt, dat hij met zijn denkbeelden nog wel eens zou kunnen uitmonden in het roomsch-katholicisme. Den grond voor deze voorspelling ontleende men aan zijn scherpe critiek op het subjectivisme der 19e-eeuwsche theologie, waarbij h.i. niet ten volle recht werd gedaan aan de menschelijke subjectiviteit. Een parallel werd zelfs gezien met de methode van Pius X in zijn encycliek tegen de modernisten in 1907, die de modernisten atheïsten noemde en hun accentueeren van het subject ad absurdum voerde. Men zag in Barth het gevaar opdoemen van het „objectivisme". In dit vermoeden werd men gesterkt door den overgang naar de Roomsche Kerk van twee theologen, die op een of andere wijze met de dialectische theologie in relatie hadden gestaan, n.l. Erik Peterson en Oskar Bauhofer. Spr. werkte dit nader uit, en vervolgde: Barth heeft echter de modern-protestantsche verwachting belachelijk genoemd, en daartegenover geponeerd, dat de modern-protestantsche theologie zelf niet de gevaren van Rome zag en wellicht beter deed tot de Moederkerk terug te keeren. Hij zelf meent de wapenen gevonden te hebben om Rome met vrucht te bestrijden en zoo de Protestantsche Kerk te dienen.

Van Roomsche zijde zelf heeft men in Barth dan ook allerminst een toenadering tot Rome gezien.

Ook op dit punt ging spr. nader in, concludeerend: Barth bestrijdt dan ook de Roomsche kerkidee, en gevoelt zich door de Roomsche critiek niet getroffen.

Deze controvers hangt nu echter ten nauwste samen met het steeds scherper op den voorgrond gekomen geding over de natuurlijke theologie en de „analogia entis". De felle strijd van Barth is hier gericht tegen de kenbaarheid Gods buiten de openbaring in Jezus Christus om, zooals ze door het Vaticaansche concilie wordt geleerd. Ten diepste gaat het daarin om de vraag der algemeene openbaring. Dat Barth in verband met de geloofsbelijdenis artikel 2 van „Unfug" spreekt, is niet toevallig. Hij kan dit vraagstuk niet anders zien dan zoo, dat het spreken van tweeërlei openbaring onafwendbaar voert tot de leer van theologia naturalis als „Vorstufe" van de openbaring in Christus. In dit licht worden ook Romeinen 1 en 2 en de scheppingsgeschiedenis onzuiver geëxegetiseerd en het „kennen" uit den brief aan de Romeinen geïnterpreteerd als een „gelden", als „imputatie" vanuit de openbaring in Christus. Met supralapsarisme in den historischen zin heeft dit niets te maken. Dat blijkt uit de dialectische opvattingen over het bestaan van alle dingen in den Zoon, die dialectisch-heilshistorisch worden verstaan.

De critiek op Barth beteekent allerminst een aanvaarding van de natuurlijke theologie, maar dat neemt niet weg, dat Barths critiek nauw met den grondslag van zijn eigen systeem samenhangt. In de „Bereitschaft Gottes" voor den mensch ligt evenmin als in de „Bereitschaft des Menschen" een mogelijkheid om een open-zijn van den mensch te fundeeren. De Kerk blijft altijd ook wereld. Het probleem van het open-zijn is niet anthropologisch, noch ecclesiologisch, maar alleen christologisch op te lossen.

De nieuwe schepping in Christus is het láátste woord. Gelooven is volgens Barth niet een staan, maar een opgeheven zijn en een hangen zonder grond onder de voeten (1940). Tot in 1940 grijpt Barth in verband met het werk van den Heiligen Geest nog altijd naar de categorieën, die buiten het menschelijk leven vallen. De analogia entis is voor hem niet primair een wijsgeerig probleem, maar een religieus vraagstuk,

dat der continuïteit, van het vastleggen van de verhouding tusschen God en mensch.
Daarom loopt de critiek op de natuurlijke theologie en de analogia entis en op het Vaticanum uit op den „christelijken mensch", die meent open te zijn voor het woord Gods, op de bourgeoisie en den farizeër in de kerk.
Het conflict tusschen barthianisme en katholicisme spitst zich toe op het vraagstuk van natuur en genade. Het is te verstaan, dat Rome door Barth's critiek zich eerder tot een versterking van de theologia naturalis laat brengen, dan dat Rome ervan bekeerd wordt. Rome noemt elementen, die door Barth worden verwaarloosd, en komt voorts tot een verscherping van het roomsche schema van natuur en genade en van het positieve aanknoopingspunt. Het roomsch-katholicisme heeft den roep der dialectische theologie afgewezen. Het is een felle strijd, die zich hier afspeelt. Veranderingen zullen wel niet meer aan het licht treden. Het is, voor wie de relaties tusschen barthianisme en katholicisme bestudeert, duidelijk, dat het — gelet op Barth's critiek op Rome — zeker niet alleen de schuld van Rome is, dat het semipelagianisme en de natuurlijke theologie in de Roomsche Kerk en theologie zoo vitaal blijven en nog niet een nieuwe crisis tegemoet gingen in de 20e eeuw.
(Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt. - Standaard)
(V. b. Vondelstudie 4191; Theologie 4120 B.)

A. NEDERLAND. — Uitvoering van bouwwerken. - Aankoop van materialen geregeld. —
Voor de uitvoering van bouwwerken is de goedkeuring vereischt van den regeeringscommissaris voor den wederopbouw.
De regeeringscommissaris heeft een machtigingssysteem voor den aankoop van hout, ijzer en staal, en non-ferro metalen ingevoerd. (Limburger Koerier)

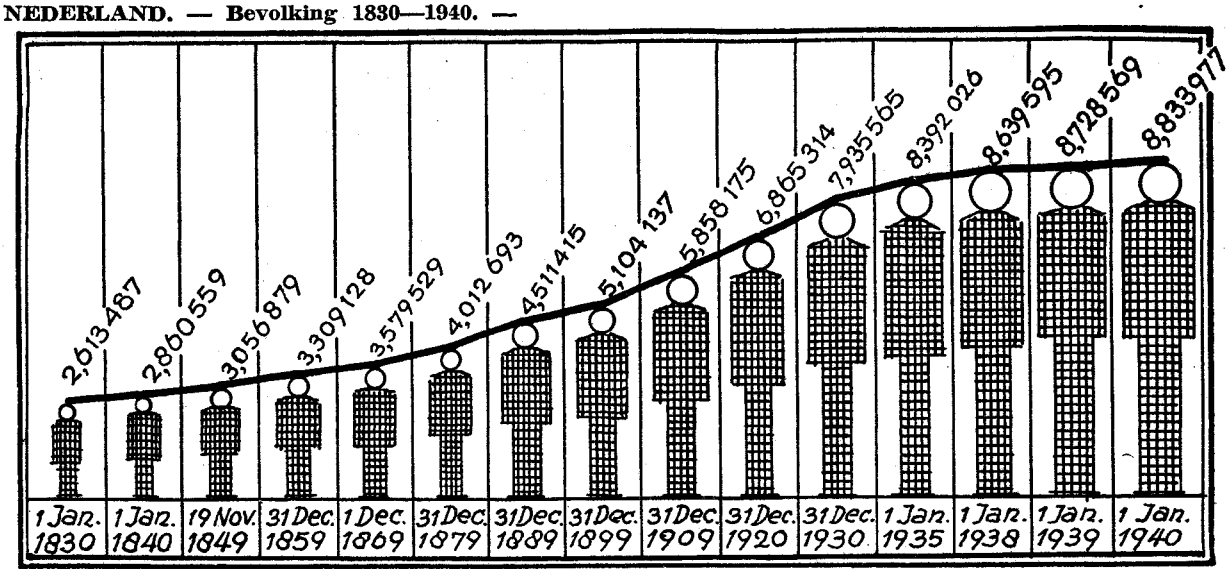
B. HONGARIJE. — Hongaarsche Kamer bijeen. - Imrédy en Jaross uit de regeeringspartij getreden. —
Boedapest, 8 Oct. (D.N.B.) — Het Hongaarsche Huis van Afgevaardigden is op 8 October voor een korte vergadering bijeengekomen. Onder meer werd officieel medegedeeld, dat de vroegere minister-president Imrédy en de oud-minister voor Opper-Hongarije, Jaross, uit de regeeringspartij zijn getreden. Intusschen zijn nog zeven afgevaardigden uit deze partij getreden, onder wie de vroegere minister van Handel, Kunder. De aanhangers van Imrédy verwachten, dat nog zeker 13 andere Kamerleden de regeeringspartij zullen verlaten. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Imrédy 3446 A.; Jaross 3775 A.)

C. BULGARIJE. — Wet op de bescherming der natie. - Bepalingen tegen Joden en gevaarlijke propaganda.
Sofia, 8 Oct. (D.N.B.) — In verband met de op 8 October aangekondigde wet op de bescherming van de natie heeft de Bulgaarsche minister van Binnenlandsche Zaken, Gabrofski, eenige opheldering aan de pers verstrekt. Daaruit blijkt, dat de wet in de eerste plaats gedacht is als een uitgesproken bescherming van het ras.
Het voorgenomen wetsvoorstel bepaalt in het bijzonder de regeling van drie levensgebieden der natie. Het eerste deel ontbindt alle internationale vereenigingen, clubs en loges, waarvan slechts zijn uitgezonderd genootschappen van internationalen wetenschappelijken of beroepsaard, of organisaties van staatspolitieke beteekenis, waarbij elk afzonderlijk geval door den ministerraad moet worden bezien. Het tweede deel vormt de eigenlijke rasbepalingen, en behelst, dat het personen van Joodsche afkomst verboden is de Bulgaarsche nationaliteit te verwerven of eigendomsrechten uit te oefenen in eenigerlei vorm bij tijdschriften, dagbladen, uitgeverijen of bioscopen en schouwburgen, dan wel grondbezit te hebben. Waar zulke rechten reeds bestaan, worden zij in den kortst mogelijken tijd geliquideerd. Een uitzondering vormen slechts ondernemingen, die van staatswege voor de Joodsche minderheid zijn toegelaten. Jood wordt geacht te zijn, wie van twee Joodsche ouders afstamt. In vrije beroepen mogen Joden slechts naar verhouding van hun bevolkingspercentage werkzaam zijn. De aanstelling van Arische dienstmeisjes in Joodsche huizen is verboden.
Het laatste hoofdstuk der wet bevat bepalingen betreffende schadelijke en volksvijandige propaganda. Het behelst een reeks beperkingen voor bestaande vereenigingen of voor particulieren, die een activiteit ontplooien, vijandig aan volk en staat.
De wet zal na de reeds verworven goedkeuring van den ministerraad in de eerstvolgende zitting van de Sobranja, in den herfst, ingediend worden. De aankondiging van de wet is door de Bulgaarsche openbare meening met groote voldoening ontvangen. De Joden in Bulgarije zijn verdeeld over eenige handelscentra en oefenden ondanks hun betrekkelijke minderheid in de havensteden, in de uitgeverswereld en in den groothandel een invloed uit, die ver uitging boven hun getalssterkte. Hun aantal wordt bij een totale bevolking van bijna 7 millioen geraamd op ruim 50.000. (Nieuwe Rotterd. Courant)

D. NEDERLAND. — Sportadviseur. - Karel Lotsy aanvaardt deze functie. —
's-Gravenhage, 12 Oct. — De wnd. secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen deelt mede:
Reeds geruimen tijd is de behoefte gevoeld, aan het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen de beschikking te hebben over een adviseur voor sportaangelegenheden. Daarbij is niet zoozeer gedacht aan een functionaris, die deel uitmaakt van het ambtenarencorps, doch veeleer aan een vertrouwensman, die mede in verband met de plaats, welke hij in de sportwereld inneemt, in staat is, van voorlichting te dienen omtrent de sportbeoefening in den ruimsten zin, alsook zoo noodig bemiddelend en regelend op te treden.
Nu als gevolg van de huidige omstandigheden de hulp van de overheid op dit gebied meer dan voorheen wordt gevraagd, en tevens behoefte bestaat aan een deskundige, die in dezen als tusschenpersoon met de bezettingsautoriteiten kan optreden, is tot den heer K. J. J. Lotsy, te Dordrecht, de uitnoodiging gericht, de functie van adviseur voor sportaangelegenheden bij het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te willen aanvaarden. De heer Lotsy is bereid gevonden, deze taak op zich te nemen. Met de uitvoering zijner werkzaamheden heeft hij reeds een aanvang gemaakt. (Telegraaf)

E. NEDERLAND. — Binnenlandsche vaart. - Een overzicht over 1939. —
In 1939 was het Amsterdam—Rijnkanaal de drukste vaarweg, aldus de „Statistiek van de scheepvaartbeweging in Nederland over het jaar 1939". Door de sluizen te Vreeswijk passeerden bijna 86 duizend schepen met een laadvermogen van meer dan 20 millioen ton. De tweede en derde plaats werden ingenomen door de Rijnvaart en de vaart door het kanaal door Zuid-Beveland. Zoowel langs Lobith als langs Hansweert passeerden ruim 77 duizend schepen. Daarbij moet niet uit het oog worden verloren, dat de Rijnvaart in sterke mate den terugslag ondervond van den in September ingetreden oorlogstoestand. Niettemin staat, wanneer het laadvermogen der schepen als maatstaf wordt aangenomen, Lobith met 60 millioen ton nog ver uit bovenaan, terwijl dan Hansweert met bijna 25 millioen ton op de tweede plaats komt. Verder passeerden door de sluizen te Zaandam ruim 73 duizend schepen met een laadvermogen van meer dan 5 millioen ton.
Dat Nederland tal van drukke vaarwegen bezit, blijkt wel duidelijk uit de volgende opsomming van de aantallen gepasseerde schepen: Schinkel (Overtoomsche sluis, Amsterdam) 55.687; IJ (Oranjesluizen, Amsterdam) 48.920; Gouwe (Gouda) 47.998; Oude Rijn (Alphensche brug) 47.446; Delfshavensche Schie (Parksluizen, Rotterdam) 44.958; Maas (Sambeek) 40.325; Zijl (Spanjaardsbrug, Leiden) 37.936; Maas-Waalkanaal (Weurt) 36.024.
Bij de Rijnvaart langs Lobith blijken de sleepschepen, op het Amsterdam-Rijnkanaal daarentegen de motorschepen te overheerschen. Zoo werden bij Lobith geteld 52.071 sleep-, 19.697 motor-, 1.439 stoom- en 583 zeilschepen en 3.572 schepen met mechanische hulpkracht en bij Vreeswijk 44.302 motor-, 31.126 sleep-, 4.730 stoom- en 293 zeilschepen en 5.458 schepen met mechanische hulpkracht.
Ten slotte blijkt, dat vrijwel over het geheele land — met uitzondering van Groningen en Friesland — de scheepvaart in 1939 minder druk is geweest dan in voorgaande jaren. Deze vermindering is vermoedelijk voor een belangrijk deel het gevolg van den achteruitgang in den aan- en afvoer ter zee, waardoor ook het daarbij aansluitende vervoer door de binnenvaart terug moest loopen. Vooral de Rijnvaart ondervond in sterke mate den terugslag van het wegvallen van het kolen- en ertstransito van en naar Duitschland.
(Statistiek v. d. Scheepvaartbew. in Nederland over het jaar '39)
(V. b. Binnenscheepvaart 3814 B.)

A. **NEDERLAND. — Bevolking 1830—1940. —**

(Teekening Brienen; gegevens Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(V. b. Bevolking 1 Jan. 1938, 3425 B; id. 1936, 3025 A)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Rede van president Roosevelt. - „V. S. hebben recht op vreedzaam gebruik der oceanen". - Japansch commentaar. —**

Columbus (Ohio), 13 Oct. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van zijn inspectiereis langs de Amerikaansche verdedigingswerken heeft president Roosevelt op 12 October het woord gevoerd. In zijn rede zeide de president o.a., dat wanneer Amerika spreekt over de verdediging van het Westelijk halfrond, het daarmee niet alleen het gebied bedoelt van Noord-, Centraal- en Zuid-Amerika en van de onmiddellijk aangrenzende landen. Want ook het recht op een vreedzaam gebruik van den Atlantischen en van den Stillen Oceaan behoort daartoe.

De Vereenigde Staten zijn van opvatting, dat de verdediging van den Oceaan de belangrijkste factor is in de bescherming van de eigen territoriale integriteit. Roosevelt verklaarde daarop wederom dat de Ver. Staten in het vervolg Engeland alle hulp zullen verleenen, zoolang daarvan niet het deelnemen van Amerika aan den oorlog afhangt.

In verband met de Amerikaansche bewapening constateerde Roosevelt: „Wij bewapenen ons om onszelf te verdedigen. Amerika wenscht geen oorlog, met welk land ook. De bestaande gevaren hebben de Ver. Staten echter gedwongen den bouw te ondernemen van een oorlogsvloot en van een luchtmacht, die sterk genoeg zijn om alle Amerikaansche belangen tegen elke combinatie van vijandelijke machten te verdedigen."

Japansch commentaar. —

Naar aanleiding van de verklaringen van president Roosevelt schrijft de „Iomioeri Sjimboen": „De scherpe toon kan er slechts toe bijdragen, nog meer onrust onder de Amerikaansche bevolking te veroorzaken. Ongetwijfeld werd de scherpe verklaring afgelegd met het oog op de presidentsverkiezingen en daarmede om binnenlandsche politieke redenen. Desondanks zal zij er nauwelijks toe bijdragen Roosevelts kansen bij de verkiezingen te verbeteren. De hoop van Japan, dat men in de Ver. Staten den geest zal willen begrijpen van het drielandenpact, dat elke verdere uitbreiding van den oorlog wil verhinderen en het herstel van den vrede beoogt, is door Roosevelts verklaring zwaar teleurgesteld. (Telegraaf)

(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4378 B)

C. **ASTRONOMIE. — Babylonische maan- en eclipstafels. —**

Prof. dr. A. Pannekoek deelde in de Nederl. Academie van Wetenschappen over: Babylonische maan- en eclipstafels, het volgende mede:

De Babylonische sterrekunde heeft, naar Kugler in het begin van deze eeuw aantoonde, haar hoogste volkomenheid in de twee laatste eeuwen v. Chr. bereikt, aldus spr. De spijkerschrifttekSten uit dien tijd bestaan in getallentabellen, die de verschijnselen van de maan en de planeten zeer nauwkeurig weergeven. Daarbij zijn de snelheidswisselingen door zuiver algebraïsche methoden, door op en neer loopende zig-zag-functies uitgedrukt. In de maantafels van de eerste soort toont een kolom waarden, die de breedte van de maan weergeeft, een ingewikkelder bouw, die door Kugler opgehelderd is. Op deze tafels berusten eclipstafels, waarin voor elke eclips, volgens door Neugebauer onlangs gebruikte methoden, een grootheid berekend wordt, die door haar voor opvolgende eclipsen voortschrijdende waarde het aspect van de eclips bepaalt. De vergelijking van deze eclipstafels, die van 174 tot 151 v. Chr. loopt, met een oudere eclipstafel, den z.g. Saros canon, die spr. in 1920 bediscussieerde, kan het karakter van de ontwikkeling van de Babylonische astronomie toonen. De oudere tafel bevat alleen maannamen, geen enkele getallengrootheid en zij berust geheel op de kennis van de periode van 223 manen, die in moderne tijden Saros genoemd is.

De grondslag voor de wetenschappelijke sterrekunde bij de Chaldeeërs is gelegd door den bloei van de astrologie in den Assyrischen tijd (1000—600 v. Chr.) die tot voortdurend waarnemen van de verschijnselen van de maan en de planeten leidde. Daaruit groeide een nauwkeurige kennis van de perioden op, waarop in den Perzischen tijd (550—300 v. Chr.) regelmatige voorspellingen van de hemelverschijnselen berusten. Op de meer precieze waarnemingen en de metingen, die in dien tijd begonnen zijn, berusten de berekende getallen-tabellen, die in den tijd van de Selenciden en Arsakiden het hoogste stadium van nauwkeurigheid vormen. (N. Rott. Crt.)

(V. b. Astronomie 4398 C.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Krijgsverrichtingen. - De vijfde week van den slag om Engeland. —**

Berlijn, 12 Oct. (D.N.B.). — Het militaire weekoverzicht van het D.N.B. van den militairen medewerker, dr. Glaise-Horstenau, luidt aldus:

De vergeldingsvluchten van het Duitsche luchtwapen naar Engeland beheerschten ook op den drempel van de tweede aanvalsmaand, die wij op 7 October overschreden zijn, het beeld van den oorlog. Een factor van beteekenis staat op den voorgrond: de vijf we-

ken geleden ontbrande slag om Engeland duurt met onverminderde hevigheid voort. Over de geheele linie wordt deze gekenmerkt door de hoogste activiteit. Dat de Engelschen zich absoluut en zonder eenige beperking in de verdediging bevinden, en dat zij na het verlies van alle posities en hulp op het vasteland alleen, dank zij den gunst der natuur op hun eiland nog een mogelijkheid tot verdediging hebben, durft niemand meer in ernst te betwisten. De ook onlangs uitsluitend des nachts met jammerlijk gevolg ondernomen luchtaanvallen op Duitsch gebied, bevestigen dit slechts. Daarentegen is het optreden en de vechtlust van de Engelsche jagers merkbaar verminderd, een ervaring, die de Duitsche vliegers dagelijks opnieuw kunnen opdoen en welke voornamelijk moet worden toegeschreven aan de geweldige uitwerking van de aanvallen op vliegvelden en vliegtuigfabrieken. Zoo bracht de vijfde aanvalsweek een aanmerkelijke uitbreiding van het tooneel der gevechtshandelingen boven bijna alle graafschappen van het eiland, waarbij consequent aan het zwaartepunt Londen als het hart van het land werd vastgehouden. Tevens namen de onafgebroken aanvallen in felheid toe. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsverrichtingen 4402 B.)

A. **JAPAN. — Genootschap voor nationalen dienst opgericht. —**

Tokio, 12 Oct. (Domei.) — Het „Genootschap voor nationalen dienst" is op 12 October formeel ingewijd door premier Konoje, als stap in de richting van verwezenlijking der nieuwe nationale structuur. Het genootschap zal den stoot geven tot „een beweging tot bijstand aan den troon in het leiden der zaken, waardoor de oude orde van het liberalisme en het „laissez faire" zal worden vervangen door een nieuwe orde van nationalen dienst aan den troon door ieder lid van de gemeenschap" aldus Konoje in zijn openingstoespraak.

Konoje verklaarde verder, dat Japan zich gesteld ziet tegenover een ernstigen toestand, die vergeleken kan worden met dien van de restauratie van 1868. „Onze natie treedt thans een ernstige periode van haar geschiedenis binnen. Het lot van ons land hangt af van de toekomst van de beweging tot dienst en bijstand aan den troon, doch de uitvoering van deze beweging is geen gemakkelijke taak. Wij moeten echter alle hinderpalen overwinnen." (Alg. Hbld.)

B. **NEDERLAND. — Oorlogsmonument te Overschie onthuld. —**

Op 12 October is het monument, een geschenk van de burgerij, onthuld voor de te Overschie gevallen Nederlandsche soldaten, op het nieuwe kerkhof Hofwijck aan den Delftweg te Overschie.

Op het monument komen de namen der gevallenen voor, waarboven de woorden: „Mijn Vaderland getrouwe, blijf ik tot in den doet". (Avondpost)

(V. b. Oorlogsmonument Grebbeberg 4378 C.)

C. **CANADA EN DE OORLOG 1940. — Uitvoer van koper verboden. —**

New York, 9 October (D.N.B.). — Uit Ottawa wordt gemeld, dat Canada een verbod voor den uitvoer van koper naar niet-Britsche landen heeft uitgevaardigd. Uitgezonderd zijn de Vereenigde Staten, voor zoover daar koper noodig is voor het uitvoeren van Engelsche oorlogsorders.

Ofschoon in deze verordening Japan met geen woord wordt genoemd, bestaat er in welingelichte kringen alhier geen twijfel, dat het uitvoerverbod hoofdzakelijk tegen Japan is gericht. (Het Vaderland)

D. **CHINA. — Conflict met Japan. - Japansch offensief over front van 300 K.M. —**

Ergens in Midden-China, 12 Oct. (Domei). — Gesteund door leger- en marinevliegtuigen en door riviervaartuigen zijn de Japansche troepen een algemeen offensief begonnen aan het 300 K.M. lange front, dat zich tusschen de provinciegrenzen van Anwhei en Tsjekiang van de oevers van den Jangtse tot aan de Tsientang-rivier uitstrekt.

Volgens berichten van het Japansche hoofdkwartier is dit offensief tegen twintig Chineesche divisies gericht. De operaties zijn op 3 October jl. gelijktijdig van Woehoe aan den Jangtse en van Hangtsjau aan den mond van de Tsientang-rivier uit ingezet, waartusschen klaarblijkelijk tot op heden geen contact had bestaan.

Voorts hebben Japansche marinevliegtuigen vanmiddag een hevig bombardement uitgevoerd op Tsjengtoe, hoofdstad van de provincie Setsjoean, financieel centrum en hoofdzetel van anti-Japansche economische organisaties. (Haagsche Courant)

(V. b. Chin.-Japansch Conflict 4400 E.)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Samenwerking met de Sovjet-Unie ondanks ideologische verschillen. —**

Berlijn, 12 Oct. (D.N.B.) — In een hoofdartikel „De verhouding met Rusland" trekt het bekende Duitsche weekblad „Das Reich" een vergelijking tusschen het streven van Londen naar een vertroebeling van de Duitsch-Russische betrekkingen en de tastbare en positieve resultaten, waarop men kan terugzien na een ruim eenjarige economische samenwerking tusschen het Rijk en de Sovjet-Unie.

De betrekkingen tusschen Duitschland en Rusland, zoo schrijft het blad o.m., ontwikkelen zich langs den veiligen en beproefden weg van het gemeenschappelijke pact van vriendschap. Het gaat hier niet om verklaringen op papier of mooie praatjes, waaraan men zich niet houdt, doch om iets wat zeer solide is, namelijk een uitgebreide en voor beide partijen uiterst belangrijke economische samenwerking, welke elke vroeger bereikte intensiteit verre overtreft. Voegt men hier nog bij de uitbreiding der wederzijdsche verkeersverbindingen en het transitoverkeer door Siberië, dat in voorbereiding is, dan ontstaat het beeld van een voor beide partners zeer vruchtbare economische ontwikkeling, welke in ieder geval niet in overeenstemming is met de door Engeland gedroomde wenschen.

Binnenkort zullen te Moskou nieuwe besprekingen worden gehouden, waarin de geprojecteerde halfjaarlijksche balans zal worden opgemaakt en naar wegen zal worden gezocht om het bij Rusland gekomen gebied der Oostzeestaten en Bessarabië in het gemeenschappelijke economische systeem in te schakelen.

De Vereenigde Staten en Moskou. —

In het hoofdartikel wordt dan verder gezegd, dat de openbare meening van Engeland en Amerika steeds weer er over spreekt, dat men boven een verbetering der economische betrekkingen moet pogen met de Russen tot politieke zaken te komen. In tegenstelling hiermede, zoo meent het blad, is de Sovjet-Unie evenals andere landen, door de uitvoerverboden der Vereenigde Staten getroffen. Of de Ver. Staten, zelfs indien zij dit wilden, Rusland in een aanzienlijken omvang machines kunnen leveren, is op zijn minst genomen twijfelachtig, daar zij met de eigen bewapening en de leveringen aan Engeland de handen meer dan vol hebben. In de plaats hiervan hebben Engeland en de Ver. Staten het goud van de vroegere Oostzee-staten vastgehouden en weigeren zij daarenboven de door Rusland in het Oosten geschapen nieuwe ordening te erkennen.

Ideologische verschillen. —

Dat tusschen de As-mogendheden en de Sovjet-Unie ideologische verschillen bestaan, is van geen enkele zijde ooit betwist. De ideologische tegenstellingen met de plutocraten zijn echter, zoo meent het blad, aanzienlijk grooter en hebben er niet in de laatste plaats toe bijgedragen Rusland en Duitschland op een gemeenschappelijke politieke lijn te brengen. Rusland heeft uit de door Engeland gegarandeerde staten een aanzienlijke gebiedsuitbreiding verkregen en aan zijn Westgrens herzieningen tot stand gebracht, welke het Engelsch-Fransche alliantie-systeem tot nu toe belet had.

Het is bovendien moeilijk in te zien, welk voordeel Moskou uit een vijandschap met de mogendheden van het Berlijnsche pact van drie zou kunnen behalen, want het Duitsche en Japansche volk zijn evenmin weg te denken van de Russische grenzen als dat met Rusland zelf het geval is.

Het blad besluit met de woorden: „De drie buurlanden zullen zich steeds en in alle omstandigheden met elkaar moeten verstaan, daar zij op elkaar aangewezen zijn. Wat zij tot nu toe verworven hebben of in de toekomst verwerven zullen, kunnen zij slechts beveiligen door een goede nabuurschap, die aan een ieder datgene toewijst, waarop hij krachtens zijn beteekenis en prestaties aanspraak kan maken." (Das Reich)

A. **PHYSICA. — Buiging van electronen en metaalstructuur. —**
De afdeeling natuurkunde der Nederlandsche academie van wetenschappen heeft op 28 September in het Trippenhuis haar gewone vergadering gehouden. Allereerst deed prof. dr. L. S. Ornstein, namens de heeren T. Tol en F. Sjenitzer een mededeeling over het onderzoek van: buiging van electronen en metaalstructuur.
Indien een bundel electronen in hoog vacuum op een metaalkristal valt, aldus spr., ontstaan interferentiefiguren. Het is alsof de electronenbundel zich als golfstraling gedraagt.
Heeft men een metaalplaatje, dat uit onregelmatig geörienteerde kristalletjes bestaat, dan vormt zich achter het plaatje op een fotografische plaat een figuur van ringen, die met de kristalstructuur van het metaal samenhangt. In het Utrechtsche laboratorium zijn nu de intensiteitsmetingen, die in het optisch gebied ontwikkeld zijn, op deze electronenbuigingsfiguren uitgebreid. Het verband tusschen de intensiteit der electronenbundels en de zwarting, die zij op een fotografische plaat veroorzaken, werd uitvoerig onderzocht. Daarbij werd bevestigd, dat voor electronen de wet van Bunsen-Roscoe geldt, d.w.z. dat belichtingstijd en belichtingsintensiteit in dit geval aequivalent zijn.
De absolute waarde der zwarting bij gegeven electronenstroom werd bepaald; deze hangt van de plaatsoort af. Voor de metalen: koper, zilver en goud werden de experimenteele resultaten met de theoretische vergeleken.
De theorie werd niet zeer goed bevestigd. Behalve de intensiteit in de ringen, is er ook een continuë-ondergrond. Deze blijkt sterk van de omstandigheden af te hangen en schijnt dus met de kristalvorming samen te hangen. Door plaatjes van verschillende dikte in de buigingsapparatuur zelve door verdamping te vormen, werd deze continuë-ondergrond nader onderzocht en de onderstelling plausibel gemaakt, dat de continuë-grond aan amorphen toestand tusschen — resp. onder — de kristallen aanwezig, toegeschreven zou moeten worden. (De Maasbode)

B. **NEDERLAND. — Eenheid in de Politieleiding. - Mr. Brants directeur-generaal. —**
Uit een uiteenzetting van bevoegde zijde over de organisatie van marechaussee en rijksveldwacht blijkt, dat thans eenheid in de leiding dezer politiekorpsen is gekomen. De marechaussee ressorteert thans eveneens onder het departement van Justitie. Daaraan is toegevoegd een directeur-generaal van politie en in deze functie is, zooals reeds eerder gemeld, benoemd mr. Antoni Brants, de oudprocureur-generaal bij het Haagsche Hof. Voorts blijkt dat het aantal divisies der marechaussee zal worden verhoogd van vier tot acht, welker standplaatsen zullen zijn: Amsterdam, 's-Gravenhage, Bergen op Zoom, 's-Hertogenbosch, Maastricht, Arnhem, Zwolle en Groningen.
De marechaussee zal dus in grooter getale dan voorheen ook in de groote steden worden gelegerd.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Politie 4381 C.)**

C. **RECHTSZAKEN. — Luisteren naar een Engelschen zender. - Beleediging van Rijkskanselier Hitler. - Verspreiding van onware geruchten. —**
Voor het Duitsche Landgerecht had zich op 12 October het echtpaar T.-O. uit Utrecht te verantwoorden terzake van het luisteren naar een Engelschen zender, welk feit nog verergerd werd door het verzet van T., zoowel als van zijn vrouw, tegen de Duitsche politie-beambten, die hen arresteerden.
Verdachte T. werd voor beide zaken samen veroordeeld tot 1 jaar en 3 maanden gevangenisstraf, met *f* 200 boete, en verdachte T.—O. tot 6 maanden gevangenisstraf, beide straffen onder aftrek van het voorarrest.
De 42-jarige P. C. T. te Breda, vroeger meubelmaker van zijn vak, doch thans werkloos en invalide, stond terecht wegens beleediging van Hitler en den Duitschen Staat.
Verdachte werd veroordeeld tot 10 maanden gevangenisstraf met aftrek van 8 weken prefentieve hechtenis.
Een kantoorbediende uit Voorburg, de ongehuwde 24-jarige J. A. M. B., is op 20 Augustus gearresteerd ter zake van het opzettelijk verspreiden van valsche beweringen, die het Duitsche rijk benadeelen. Zoo had hij beweerd, dat de bom, die op 17 Augustus in het Haagsche Bosch viel, niet van een Engelsche, doch van een Duitsch vliegtuig afkomstig was, dat de Amsterdamsche brandweer naar Duitschland was gestuurd en dat de zender Bremen had verklaard, dat, als Duitschland den oorlog verloor, geheel Nederland zou worden gebombardeerd. Het vonnis luidde een gevangenisstraf van vier maanden met aftrek van de hechtenis sinds 20 Augustus en veroordeeling in de kosten.
(Haagsche Courant) **(V. b. Rechtszaken 4328 E.)**

D. **SOVJET-RUSLAND. — Russisch-Finsch accoord over Åland-eilanden. —**
Moskou, 12 Oct. (D.N.B.). — Op 11 October is te Moskou tusschen de Sovjet-Unie en Finland een overeenkomst geteekend betreffende de Åland-eilanden. Namens de Sovjet-Unie teekende de volkscommissaris van buitenlandsche zaken Molotof en namens de Finsche regeering de gevolmachtigde gezant van Finland in Moskou, Paasikivi.
De overeenkomst behelst de volgende punten:
1. Finland verplicht zich de Aaland-eilanden te demilitariseeren, ze niet te versterken en ze niet ter beschikking te stellen van de gewapende strijdkrachten van andere landen.
2. Onder de benaming „zône der Aaland-eilanden" wordt in dit verdrag het gebied van alle eilanden, eilandjes, riffen en klippen verstaan, die zich binnen de volgende watergrenzen bevinden: in het Noorden tot een breedte van 60 gr., 41 min., in het Oosten tot een lijn die de volgende geografische punten verbindt: 60 gr. 41 min. N.B. (Greenwich) en 21 gr. O.L., 60 gr. 35 min. 9 sec. N.B. en 21 gr. 06 min. 9 sec. O.L., 60 gr. 33 min. 3 sec. N.B. enz. Er volgt een uitvoerige opsomming van verdere geografische punten ter nauwkeurige vaststelling van het begrip „zône der Aaland-eilanden".
3. Men is overeengekomen dat de Sovjet-Unie het recht heeft op de Aaland-eilanden een consulaat te vestigen, tot welks bevoegdheden, buiten de gewone consulaire functies, het toezicht behoort op de naleving van de in art. 1 vermelde demilitariseering. Kwesties, welke zich zouden voordoen, worden terstond door een vertegenwoordiger van het consulaat der Sovjet-Unie en vertegenwoordigers der Finsche regeering uit den weg geruimd.
4. Deze overeenkomst zal terstond na onderteekening in werking treden en later worden geratificeerd. De uitwisseling der ratificatie-documenten zal binnen tien dagen te Helsinki geschieden. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(V. b. Åland-eil. 4323 D.; Kaartje 3815 A.)

E. **BULGARIJE. — Duitsch-Bulgaarsch economisch verdrag. —**
Berlijn, 13 October. (D.N.B.). — Te Sofia hebben de Bulgaarsche regeering en een Duitsche economische delegatie onderhandeld en een nieuwe regeling voor het Duitsch-Bulgaarsche betalingsverkeer tot stand gebracht. De Bank van Bulgarije zal van 15 October af voor een rijksmark 32,50 lewa geven en rijksmarken verkoopen tegen een koers van 33 lewa. Voorts is een regeeringsaccoord over het betalingsverkeer onderteekend en tevens een regeling getroffen voor het betalingsverkeer tusschen Bulgarije eenerzijds en Nederland, Noorwegen, België en het gouvernement-generaal anderzijds. (De Tijd)

F. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — Cultuurraden ingesteld. —**
Brussel, 13 October. (D.N.B.) — In het Belgische staatsblad „Moniteur" is een verordening verschenen, waarbij de op 7 Februari 1938 ingestelde twee cultuurraden voor de Vlaamsche en de Fransche taalgebieden bij het ministerie van onderwijs opnieuw

worden georganiseerd. Naast de reeds vroeger vastgestelde taak van deze raden op het cultureele leven van België toe te zien, is nu nog de belangrijkere taak gekomen, de cultureele samenwerking van België met de aangrenzende staten, in het bijzonder met Duitschland aan te moedigen. Zij, die tot dusver lid waren van de cultuurraden worden uit hun functies ontheven.

Tot voorzitter van den nieuwen Vlaamschen cultuurraad is de bekende Vlaamsche dichter Cyriel Verschaeve benoemd. De leiding van den Waalschen cultuurraad berust bij prof. Fourmarier, hoogleeraar aan de universiteit van Luik.

(Moniteur en Limb. Koerier)

A. NEDERLAND. — Distributie. - Diamant. —
Het verordeningenblad No. 31 bevat een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, waarbij ruwe en bewerkte diamant, diamantpoeder, boort en industrie-diamant met ingang van 14 October aangewezen worden als distributiegoederen in den zin van artikel 4 van de Distributiewet.

(Verordeningenblad No. 31, 14 October 1940)
(Vor. ber. Distributie 4375 B)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Gevecht in de Straat van Sicilië. —
In de Straat van Sicilië heeft in den nacht van 11 op 12 October een uit verscheidene Italiaansche torpedobooten bestaande patrouille een Britsch vlooteskader aangevallen en hieraan ernstige verliezen toegebracht. Tijdens het gevecht, waaraan ook door luchtstrijdkrachten werd deelgenomen, werd een Britsche kruiser van 6 à 7.000 ton tot zinken gebracht, terwijl een andere Britsche kruiser en een vliegtuigmoederschip ernstig beschadigd werden. De Italiaansche verliezen bedroegen twee torpedobooten van 600 ton en een torpedobootjager van 1.400 ton.
(De Telegraaf) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4377 D.)**

C. GENEESKUNDE. — Het verkorten van een der beenen. - Orthopaedische behandelingswijze. —
In het jongste nummer van het „Tijdschrift voor Geneeskunde" treffen wij een artikel aan van dr. C. P. van Nes, geneesheer-directeur van de Anna-Kliniek voor Orthopaedie te Leiden, over „de behandeling van verkorting van een der onderste ledematen". De schrijver bespreekt twee behandelingswijzen: de verlenging van het verkorte been, of de inkorting (vier cm. of meer) van het relatief te lange been. Hij verkiest de laatste operatie (welke hij bij 84 patiënten met goede r sultaten heeft toegepast) en zegt:

„De operatie bestond in het wegnemen van een stuk uit de bijbeenschacht, overeenkomende met de gewenschte verkorting. Het vastzetten der beide breukstukken geschiedde meestal door middel van een centrale plug. Na de operatie heeft het mij steeds weer getroffen, hoe snel de bovenbeenspieren zich aan de belangrijke inkorting van het skelet aanpassen en binnen korten tijd weer haar normale kracht ontwikkelen. Op grond van ervaring meen ik te moeten aanraden de inkortingsoperatie bij voorkeur tusschen het veertiende en achttiende jaar te verrichten. Bij opereeren vóór het veertiende jaar bestaat kans, dat het oorspronkelijk verkorte been na de behandeling weer in groei zal achterblijven en dus opnieuw een verkorting zal ontstaan. Indien men na het achttiende jaar opereert, moet men rekening houden met een langeren duur der nabehandeling, aan gezien de beenige vergroeiing op dezen leeftijd langzamer plaats heeft dan bij jeugdige patiënten. Dit wil niet zeggen, dat men de inkortingsoperatie niet na het achttiende jaar zou mogen toepassen. Verschillende mijner patiënten waren ouder en hebben de operatie met gunstig gevolg ondergaan.

De uitkomsten van de inkortingsoperatie waren in dubbel opzicht bevredigend. Eenerzijds werd door het opheffen van de verkorting en het wegvallen van het zware verlengingstoestel een aanmerkelijke verbetering van de functie bereikt en konden de patiënten zich veel gemakkelijker voortbewegen. Anderzijds was het merkwaardig op te merken, welk een gunstigen invloed de verfraaiing van het uiterlijk had op den psychischen toestand van de patiënten. Velen leefden als het ware op, nu dit duidelijk zichtbare symbool van hun lichamelijke gebrekkigheid aan kant was gezet." (Tijdschrift voor Geneeskunde)

(Vor. ber. Geneeskunde 4349 A.)

D. NEDERLAND. — Financieele hulp aan ondernemingen. —
In het Verordeningenblad No. 31 is opgenomen een besluit van de Secretarissen-Generaal van de Departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Financiën betreffende liquiditeitsmoeilijkheden bij ondernemingen.
Daarbij wordt het volgende bepaald:
In het belang van de instandhouding van het bedrijfsleven kan door het verstrekken van credietgaranties of op andere wijze financieele hulp worden verstrekt aan ondernemingen, die in financieele moeilijkheden zijn geraakt door het, als gevolg van de buitengewone omstandigheden, niet binnenkomen van vorderingen uit hoofde van goederenleveranties aan het buitenland of door andere daaruit voortvloeiende blokkeering van activa in het buitenland.
De bovenbedoelde hulp kan slechts worden verleend, indien ook onder de tegenwoordige omstandigheden een behoorlijke basis voor de rendabiliteit van de betreffende onderneming aanwezig is, respectievelijk met het behoud van het bedrijf voor de toekomst een algemeen belang wordt gediend.

(Verordeningenblad No. 31, 14 October '40)

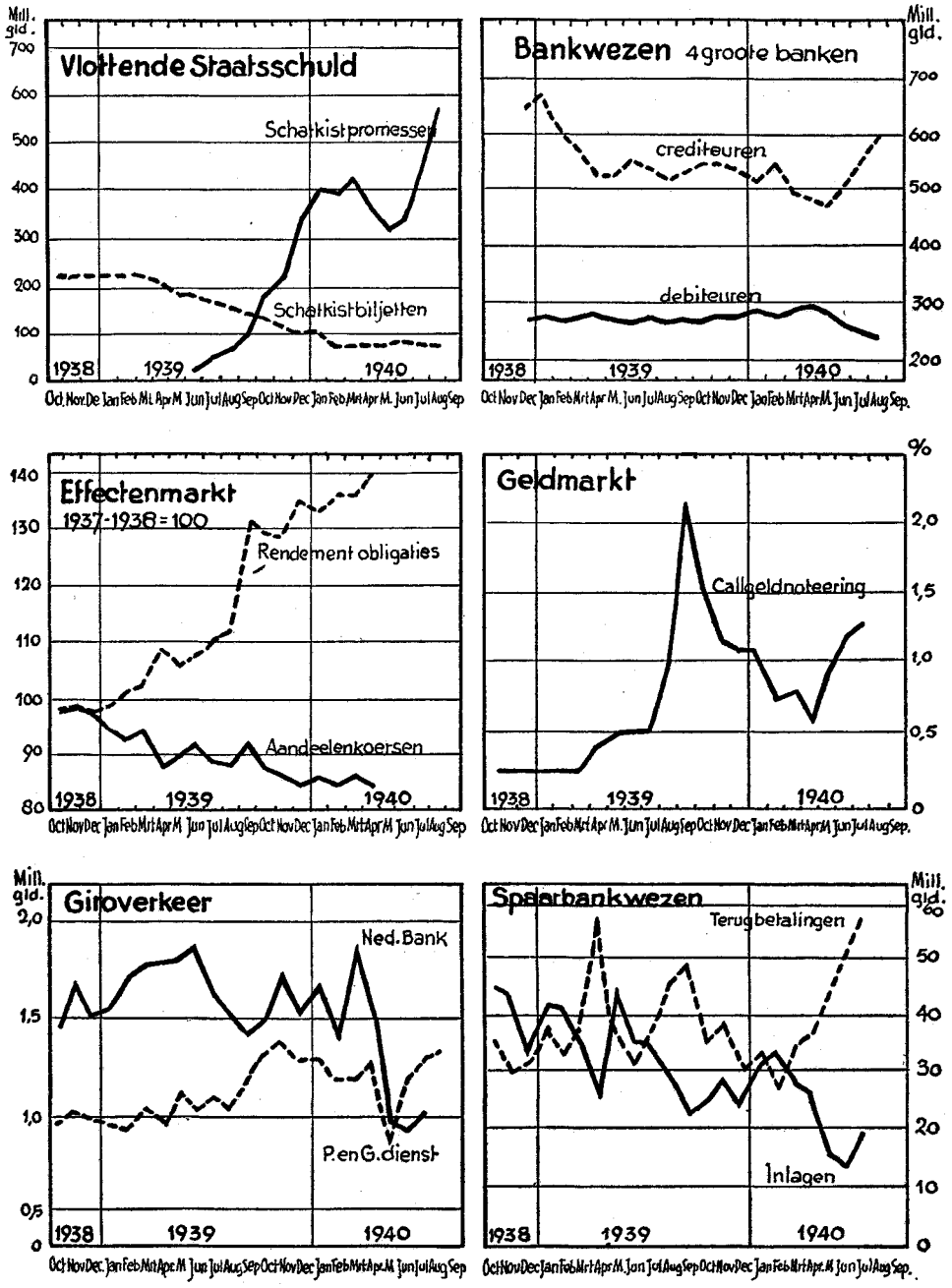
E. RECHTSWETENSCHAP. — Het Romeinsche recht in Friesland.
Amsterdam, 14 Oct. — In de heden gehouden gewone vergadering der afdeeling geschied- en letterkundige wetenschappen der Ned. Academie van Wetenschappen heeft prof. dr. L. J. van Apeldoorn een mededeeling gedaan over: „Het Romeinsche recht in Friesland".
In Friesland is, sinds de 16e eeuw, meer dan overal elders in ons vaderland het inheemsche recht verdrongen door het Romeinsche, aldus spr. Dit verschijnsel valt te meer op, omdat juist de Friezen in de Germaansche rechtsgeschiedenis groote vermaardheid hebben verworven. Aan de hand van de oude Friesche wetten en oorkonden toonde spr. aan, dat reeds in den aanvang van de 13e eeuw de heerschende rechtsovertuiging het Romeinsche recht beschouwde als een de Friezen bindend recht. Dragers van de kennis van het Romeinsche recht zijn in Friesland in de eerste plaats de geestelijken geweest. Deze omstandigheid heeft de toepassing van het Romeinsche recht in groote mate bevorderd. Want schier nergens in ons vaderland heeft de geestelijkheid in de middeleeuwen een zoo groote rol gespeeld in het maatschappelijk leven, in het landsbestuur, in wetgeving en rechtspraak als in Friesland. Een andere factor, die deze receptie heeft bevorderd, is de treurige toestand, waarin het inheemsche recht in de wereldlijke rechtspraak in de 15e eeuw verkeerde ten gevolge van een proces van ontbinding, dat reeds eeuwen te voren begonnen was. Toen in de 16e eeuw orde en rust terugkeerden, was er van het oude recht weinig bruikbaars overgebleven, doordat wetgeving en rechtspraak daarop niet haar vernieuwende en verjongende kracht hadden doen gelden.
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rechtswetenschap 3535 A.)

F. NEDERLAND. — Regeling van de onteigening ingevolge het besluit betreffende den Wederopbouw. —
Ten gevolge van de nieuwe regeling in zake onteigeningen voor den Wederopbouw, welke zeer belangrijk is en diep ingrijpt in ons maatschappelijk leven en juridisch bestel, heeft de regeeringscommissaris voor den Wederopbouw een tot dusver in ons land ongekende bevoegdheid gekregen.
Kort samengevat komt de nieuwe regeling hierop neer, dat de regeeringscommissaris, voortaan „algemeen gemachtigde" geheeten, onteigenen kan met keuze van de wijze van betaling; dat bij onteigeningen ten behoeve van den wederopbouw niet altijd betaling aanstonds noodig is; dat hij bevoegd is nieuwe zakelijke rechten te vestigen en dat hij bevoegd is de rangorde van nieuwe hypotheken in verband met den opbouw vast te stellen.
Zooals bekend, heeft de opperbevelhebber van Land- en Zeemacht bij zijn besluit van 21 en 24 Mei 1940 betreffende den wederopbouw den regeeringscommissaris voor den wederopbouw, dr. ir. J. A. Ringers, verstrekkende bevoegdheden gegeven voor de uitvoering van zijn taak.

(Verordeningenblad No. 31, 14 October '40)
(Vor. ber. Wederopbouw 4289 B)

A. NEDERLAND. — Economische lijnen. —

(Teekening Centraal Bureau v. d. Statistiek)

B. NOORWEGEN EN DE OORLOG 1940. — Quisling over de nieuwe orde in het Noorden. —

Berlijn, 12 Oct. (D.N.B.) — De leider van de Noorsche partij „Nasjonal Samling", Vidkun Quisling, geeft in het Duitsche weekblad „Das Reich" belangwekkende beschouwingen over de nieuwe orde in het Noorden en vooral over de plaats van Noorwegen in het nieuwe Europa.

Quisling betoogt eerst, dat zich ook in Noorwegen met de oprichting van de „Nasjonal Samling" een nationaal-socialistische revolutie heeft voltrokken, welke op alle gebieden van staat en maatschappij tot uiting komt. Daarmede is Noorwegen, zoo schrijft Quisling, in de nieuwe Europeesche ordening betrokken. De nieuwe wereld-as Rome-Berlijn is tot Oslo verlengd. Daar Noorwegen in het Noorden ongetwijfeld een sleutelpositie inneemt zoowel in strategisch als in politiek opzicht, is daarmede voor de geheele Noordsche ruimte een beslissende doorbraak van verstrekkende beteekenis ontstaan. De machthebbers in Engeland en hun Noorsche plutocratische en marxistische bondgenooten, met hun koningshuis aan de spits, hadden gehoopt, dat zelfs indien Duitschland in Noorwegen militair zou overwinnen, zij toch in politiek opzicht zouden winnen, daarmede tenslotte ook den oorlog, in ieder geval den vrede zouden winnen.

Noorwegen, vanwaar de verovering van Engeland 900 jaar geleden is uitgegaan, was in den loop der geschiedenis tot een der sterkste steunpunten van Engeland op het vasteland verlaagd. De verhouding is thans weer omgekeerd. Noorwegen is voor de Europeesche nieuwe ordening bewaard gebleven. Dat is van des te grooter beteekenis, aangezien dit klippenland als een reusachtig Noorsch Gibraltar beschouwd moet worden. Noorwegen is de sleutel tot het geheele Noorden en een hoofdpijler in het Atlantische front tegen Engeland.

Onder leiding van het nieuwe Duitschland en het nieuwe Italië ontstaat er thans een nieuwe ordening in Europa van wereldomvattend karakter. De toekomst wijst over den engeren natio-

nalen staat heen en eischt groote aaneensluitingen; een verbond van vrije volken, die onder de leiding van het grootste Germaansche volk pogen de vraagstukken der ontwikkeling in vreedzame samenwerking op te lossen, is dat niet het doel?
Het 150 millioen zielen sterke verbond der Germanen zal te zamen met het nieuwe Italiaansche rijk aan de Middellandsche Zee de ontwikkeling in de Europeesche wereld voor een onafzienbare toekomst waarborgen en leiden. Wij moeten zoo spoedig mogelijk tot vrede en normale betrekkingen tusschen Duitschland en Noorwegen geraken om zoo het groote denkbeeld te verwezenlijken. (Das Reich)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — 950.000 buitenlanders werkzaam bij landbouw en industrie. —
Berlijn, 14 Oct. (A.N.P.) — Volgens de meest recente tellingen werken op het oogenblik 950.000 buitenlandsche arbeiders in het Duitsche bedrijfsleven. Hiervan zijn circa 550.000 werkzaam bij den landbouw, de rest in de industrie. (Telegraaf)

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Besprekingen met Rijkskanselier Hitler. - Verklaring van ir. A. A. Mussert.
Het nummer van „Volk en Vaderland", dat een dezer dagen verscheen, is van bijzonder belang daar het de eerste verklaringen van ir. Mussert bevat na zijn bezoek bij Adolf Hitler. Over dit bezoek bevat het blad o.a. de volgende mededeeling:
„Op 22 September jl. is onze leider met den nachttrein naar Berlijn gereisd, waar de Führer hem op 23 September om vier uur heeft ontvangen. In een onderhoud, dat tot halfzeven duurde, heeft de leider zijn vertrouwen in den Führer bevestigd gevonden. De Führer heeft het beste met Nederland voor, mits ook het Nederlandsche volk zich dit waard zou toonen. Het moge voor allen, die zich het vaderland getrouw weten, een bemoediging zijn, dat Mussert, daarbij vergezeld van zijn medewerkers Van Geelkerken en Rost van Tonningen, met dit bezoek aan den grooten Germanenleider den eersten stap deed, opdat wij straks als vrij volk — in broederlijke samenwerking met het Duitsche volk — onze taak voor den opbouw van het nieuwe Europa kunnen opvatten."
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Mussert 4394 B; Bezoek Hitler 4392 E)**

C. SPANJE. — Diplomatieke betrekkingen met Chili hervat. —
Spanje heeft, naar het D.N.B. verneemt, de diplomatieke betrekkingen met Chili hervat. Volgens een officieel communiqué zijn de moeilijkheden van Spaansche zijde, welke ten aanzien van de regeering van Chili bestonden, uit den weg geruimd.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Verbr. diplom. betrekk. 4308 A)

D. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Handelsbetrekkingen met Roemenië verbroken. —
Stockholm, 16 Oct. (D.N.B.) — De Londensche radio deelt mede, dat de regeering van Groot-Brittannië de handelsbetrekkingen met Roemenië heeft verbroken.
(Telegraaf)
(V. b. Duitsche militaire missie in Roemenië 4404 C)

E. NEDERLAND. — Verklaring in zake aanhouding en interneering (10 Mei 1940). —
's-Gravenhage, 11 Oct. — Het hoofd van het Hoofdregelingsbureau (voormalig algemeen hoofdkwartier) en de secretarissen-generaal wnd. hoofden van de departementen van Justitie en Binnenlandsche Zaken brengen het volgende ter algemeene kennis.
Op grond van tal van rapporten is vastgesteld, dat de maatregel van aanhouding en interneering, die op grond van artikel 33 van de wet op den staat van oorlog en beleg genomen is, tegen vele Nederlanders ten onrechte toepassing heeft gevonden.
Het is veelal niet meer mogelijk na te gaan, wie in dergelijke gevallen opdrachten tot aanhouding heeft gegeven, zoodat maatregelen slechts bij uitzondering mogelijk zijn. Intusschen worden de strafbare handelingen, die deze interneeringen hebben begeleid, vervolgd.
Velen lijden nog steeds onder de onverdiende blaam, die op hen geworpen is door deze interneering. Dubbel hard en onbillijk is het, wanneer zij, die reeds daardoor zijn getroffen, thans ook nog het moreele leed ondergaan, dat men hun dezen maatregel aanrekent.
Het is om deze reden, dat de in hoofde dezes genoemde autoriteiten zich gedrongen gevoelen het bovenstaande vast te stellen en alle dragers van openbaar gezag aan te sporen er toe bij te dragen, dat misverstanden en onbillijkheden, welke in interneeringen hun oorzaak vinden, worden weggenomen. (Alg. Handelsblad)

F. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt spreekt over de defensie. - Zestien millioen Amerikanen ingeschreven. —
New York, 16 Oct. (D.N.B.) — Op den ochtend van 15 October, alvorens zestien millioen Amerikanen zich voor den algemeenen dienstplicht lieten inschrijven, heeft president Roosevelt een toespraak voor de radio gehouden, waarin hij o.a. verklaarde:
„Met deze inschrijving leeft het eeuwenoude gebruik van de monstering weer op, waaraan de jeugdige Amerikanen als hun eersten vrijen burgerplicht gehoorzaamden.
Het is een dag van diepe doelbewuste beteekenis, want heden leggen de Vereenigde Staten een getuigenis af van eenheid van wil en eenheid van volk. Zij bewapenden zich om den vrede in de Nieuwe Wereld te bewaren. De Vereenigde Staten als een volk van 130 millioen menschen bezitten thans een geregeld leger van slechts een half millioen manschappen en officieren, terwijl in de legers van andere landen met een kleinere bevolking vier of zes millioen opgeleide manschappen staan."
Roosevelt betoogde verder, dat deze nieuwe opleiding een onderdeel vormt van het verdedigingsprogram.
„Amerika mobiliseert zijn burgers, want het verlangt van zijn mannen en vrouwen geld, goed en gemeenschappelijken arbeid voor de verdediging des lands.
De Vereenigde Staten leven thans onder het dreigement van buiten.
Daarom moet de inschrijving in den militairen dienst een hoeksteen worden in de poort van de nationale verdediging. Deze dag legt den burgers van de Vereenigde Staten niet alleen een plicht op, maar verschaft hun ook de mogelijkheid tot een gemeenschappelijken daad ter wille van de vrijheid."
Roosevelt besloot zijn toespraak met de woorden: „De daad, die gij heden verricht, bewijst niet alleen uw trouw aan het vaderland, doch ook uw wil om uw eigen toekomst op te bouwen.
Wij, Amerikanen van heden, kunnen met Gods hulp den Amerikanen van morgen een land bereiden, waarin vrijheid en gerechtigheid voortbestaan en beveiligd zijn. Zoo'n land moet gewijd zijn aan de zaak van den vrede en voor deze zaak wapent zich Amerika."
(De zestien millioen man, tot wie de rede van Roosevelt is gericht, zijn, zooals onlangs gemeld, mannen van 21 tot 35 jaar. Van dit groote aantal zullen er vijf millioen na verloop van tijd worden opgeroepen, en wel in dezen herfst nog 400.000. Zij moeten een diensttijd van één jaar doormaken. De wet, op grond waarvan de mannen worden opgeroepen, bepaalt, dat zij slechts op Amerikaanschen bodem, in Amerikaansche bezittingen en dergelijke gebieden op het Westelijk halfrond mogen strijden. — Red. Alg. Handelsblad) (Alg. Handelsblad)
(V. b. Pres. Roosevelt 4407 B; Dienstplicht 4357 C)

G. NEDERLAND. — Het begrip „Groot Oost-Aziatische ruimte". - Volgens Japansch spraakgebruik valt Indië er buiten. —
Het A.N.P. heeft den heer M. A. Cageling, redacteur van Onze Vloot, eenige vragen gesteld over het begrip „Groot Oost-Aziatische ruimte".
De antwoorden van de heer Cageling komen op het volgende neer:
Met betrekking tot het begrip Groot Oost-Aziatische ruimte, dat in het verdrag tusschen Duitschland, Italië en Japan werd genoemd, en in verband met de vraag of Nederlandsch-Indië al of niet tot deze Groot Oost-Aziatische ruimte behoort, kan het van

belang zijn te weten, wat de Japanners er zelf in hun spraakgebruik onder verstaan.
De Japanners onderscheiden twee begrippen, die elk op een afzonderlijke ruimte betrekking hebben, n.l. Toa en Nanyo in tegenstelling met ons westerlingen, die, doordat wij zoo ver af wonen, beide ruimten onwillekeurig als één ruimte zien.
Toa is dan de Groot Oost-Aziatische ruimte; deze omvat het Japansche eilandenrijk zelf, Mandsjoekwo, China, Formosa en de tusschen gelegen zeeën met inbegrip van het noordelijke gedeelte van de Zuid-Chineesche zee; het komt feitelijk taalkundig en geographisch overeen met hetgeen wij het Verre Oosten noemen.
Nanyo echter beteekent letterlijk „de eilanden van het Zuiden" en omvat in de eerste en voornaamste plaats Nederlandsch-Indië.
Voor den Japanner behoort Nederlandsch-Indië niet tot Oost-Azië, het is een gebied op zichzelf: het Zuiden. Dit spraakgebruik wordt overigens geheel door de officieele Japansche opvattingen en verklaringen bevestigd hetgeen o.a. ook de Japansche missie naar Nederlandsch-Indië onder leiding van minister Kobajasji blijkt. Derhalve: Nederlandsch-Indië behoort niet tot de Groot Oost-Aziatische ruimte.
(N. R. Crt.) **(V. b. Driemogendhedenverdrag 4385 F)**

A. **ROEMENIE. — Commentaar van de „Cuvantul" op de Duitsche militaire missie. —**
Boekarest, 14 Oct. (D.N.B.) — In de Roemeensche pers wordt uitvoerig commentaar geleverd op de aankomst van een Duitsche militaire missie en Duitsche instructie-troepen in Roemenië. Het Roemeensche blad „Cuvantul", dat voor het eerst na een onderbreking van meer dan twee jaar weer als officieel orgaan van de legionnaire beweging verschijnt, schrijft, dat de aanwezigheid van de Duitsche weermacht in Roemenië het logische gevolg is van de concrete samenwerking, waartoe te Weenen is besloten.
Men mag niet uit het oog verliezen, dat de aansluiting van Roemenië bij de as niet alleen een versterking van de economische en cultureele betrekkingen beteekent, doch in gelijke mate ook een nauwe politieke en militaire verbondenheid. De garantie voor de onschendbaarheid van het Roemeensche gebied stelt als voorwaarde een nieuw practisch onderzoek naar de bestaande strategische, tactische en technische omstandigheden. Het onveranderlijke besluit om den vrede in het Donaugebied te handhaven, is een waarschuwing aan al degenen, die gelooven, dat de vreedzame ontwikkeling van de economische en politieke betrekkingen kan worden verstoord. De Duitsche technici hebben ervaringen meegebracht, die in den laatsten tijd zijn opgedaan. Zij zijn de bemiddelaars van den nieuwen Europeeschen geest. In verband met de talrijke punten van overeenstemming tusschen het legionnaire Roemenië en de as-mogendheden kan een militaire samenwerking voor niemand een verrassing zijn.
De aanwezigheid van deze afgezanten in Roemenië, aldus besluit het blad, geeft niet alleen geen enkele reden tot een ongegronde bezorgdheid, doch zij is de bekentenis van een oprechte en volledige vriendschap met de as-mogendheden.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Duitsche militaire missie 4404 C)

B. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — Het eerherstel van de Vlaamsche Activisten. —**
Naar de correspondent van de N. Rott. Courant te Brussel meldt, is de commissie voor rechtsherstel van de Vlaamsche activisten uit de jaren 1914—1918 met haar werkzaamheden begonnen. Dr. A. Borms, die als bekend, voorzitter is van dit lichaam, heeft met goedvinden van den Duitschen militairen bevelhebber in België en Noord-Frankrijk, nu ook nog mr. Adelfons Henderickx tot lid van de commissie benoemd. Mr. A. Henderickx was tijdens den wereldoorlog secretaris-generaal van het departement van Justitie. De vertegenwoordiger voor België in den schoot van dezelfde commissie zal dezer dagen worden aangeduid. Als Duitsch gevolmachtigde is aangesteld dr. Brass uit Keulen, terwijl mr. R. Lagrou uit Antwerpen, de functie van secretaris zal waarnemen. Voor de verdere werkzaamheden en de behandeling van bepaalde gevallen zal dr. Borms geregeld contact houden met de vereenigingen van gewezen activisten „Recht voor Allen" en „Recht en Herstel", die sinds jaren acties voor amnestie en rechtsherstel hebben geleid. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dr. A. Borms 4341 B)

C. **FRANSCH INDO-CHINA. — Toelichting van het Fransche standpunt in zake Thailand. —**
Het Fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt in een officieel communiqué het standpunt bekend, dat de Fransche regeering inneemt ten aanzien van de problemen, welke zijn opgeworpen door de recente nota van Thailand.
Volgens dit communiqué verklaart de Fransche regeering zich eerst in aansluiting op het op 12 Juni 1940 gesloten niet-aanvalspact bereid zonder verwijl over te gaan tot uitwisseling der ratificatie-oorkonden. Aangezien het Fransche ratificatie-document nog niet in Bangkok, de hoofdstad van Thailand, is aangekomen, stelt de Fransche regeering voor deze uitwisseling langs telegrafischen weg te voltrekken.
Voorts heeft de Fransche regeering de regeering van Thailand er van in kennis gesteld, dat zij toestemt in de samenkomst van een gemengde commissie zooals die genoemd wordt in het niet-aanvalsverdrag, voordat het pact is geratificeerd. Dit onder voorwaarde, dat deze commissie geen andere territoriale problemen te behandelen krijgt dan de verdeeling der eilanden in de Mekong, langs het traject, waar de rivier de grens vormt tusschen Thailand en Indo-China. Voorts heeft de Fransche regeering besloten de gebiedseischen van Thailand, welke betrekking hebben op omvangrijke gebieden aan den rechteroever van de Mekong, van de hand te wijzen. (D.N.B. - Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Fransch Indo-China—Thailand 4381 A)

D. **BELGIE. — Bevolking 1939. - Dalend geboorteoverschot. —**
Brussel, 8 October. (D.N.B.) — Uit een eerst thans gepubliceerde statistiek over de verschuiving der Belgische bevolking in 1939 blijkt, dat het geboorteoverschot sterk is gedaald. De Belgische bevolking had in 1939 met 8.396.276 inwoners haar hoogtepunt bereikt. Uit de cijfers kan de conclusie worden getrokken, dat de stijging in het zielental het volgende jaar waarschijnlijk achterwege zal blijven.
In 1939 was het aantal geboorten slechts 15.864 (1.9 op elke duizend inwoners) hooger dan het sterftecijfer, terwijl in het voorafgaande jaar het overschot 25.449 bedroeg of 3 per duizend inwoners. Het juiste geboortecijfer van 1939 bedraagt 15.04 geboorten per duizend inwoners.
Alleen in de Vlaamsche provincies viel in 1939 een toeneming der bevolking waar te nemen. Het aantal zielen in de Waalsche provincies en in Brabant daalde. Dit werd veroorzaakt door het in vergelijking met Vlaanderen, hoogere sterftecijfer in de Waalsche provincies.
In de vijf groote Belgische steden, zooals Brussel, Antwerpen, Luik, Gent en Charleroi, was het sterftecijfer hooger dan het geboortecijfer. (Telegraaf)
(Vor. ber. Bevolking 4212 D)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Communiqué betreffende de Japansche besprekingen. - De vriendschappelijke betrekkingen door het drie-mogendhedenpact niet geschaad. —**
Uit Batavia wordt door Domei d.d. 16 Oct. gemeld: De delegaties van Japan en Nederlandsch-Indië hebben vanavond het volgende gemeenschappelijke communiqué gepubliceerd:

„De delegaties van Japan en Nederlandsch-Indië hebben van 14 tot 16 October onder voorzitterschap van Ichizo Kobajasji en H. J. van Mook vergaderd in hotel Selabintanah te Soekaboemi. In verscheidene vergaderingen en persoonlijke ontmoetingen zijn de algemeene betrekkingen tusschen Japan en Nederlandsch-Indië besproken. In deze besprekingen is volledige aandacht gewijd aan de uitwerking van het recente pact tusschen Japan, Duitschland en Italië op Nederlandsch-Indië. In dit opzicht gaf de Japansche delegatie officieel als haar meening te kennen, dat Japan in weerwil van het drielandenpact vurig verlangt de betrekkingen van vriendschap tusschen Japan en Nederlandsch-Indië te handhaven en te bevorderen en dat deze betrekkingen door het pact allerminst geleden hebben.
Alles, wat Japan wenscht, is een gezamenlijke welvaart met de naburige landen. Onder de andere punten welke besproken zijn, stond het petroleumvraagstuk op den voorgrond. De Nederl.-Indische delegatie en het hoofd van het Nederlandsch-Indische

bureau voor het mijnwezen, die ook aanwezig was, hebben uitvoerige uiteenzettingen gegeven over den petroleumtoestand in Nederlandsch-Indië. De delegaties zullen de onderhandelingen voortzetten in Batavia, met dien verstande, dat de onderwerpen in hun volledigen omvang in de naaste toekomst besproken zullen worden. De delegaties constateeren met genoegen, dat de onderhandelingen in den meest vriendschappelijken geest gevoerd zijn." (Het Vaderland)

(Vor. ber. Ned.-Indië—Japan 4360 D)

A. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Jodenstatuut in werking getreden. —**
Genève, 18 Oct. (D.N.B.) — Het Jodenstatuut van Frankrijk is op 18 October in het Fransche Staatsblad verschenen, waarmede het van kracht is geworden. Het omvat vier artikelen, welke de uitzonderingsbepalingen opsommen, die in Frankrijk, Algerije, de Fransche koloniën, protectoraten en mandaatsgebieden tegen de Joden zullen worden toegepast.

Art. 1. Joden kunnen geen staatsbetrekkingen en openbare ambten bekleeden. De vrije beroepen mogen door Joden nog slechts worden uitgeoefend onder zekere voorwaarden en volgens een verhoudingsgetal. Als Jood wordt hij beschouwd, die van drie Joodsche grootouders afstamt of van twee Joodsche grootouders, wanneer de echtgenoot Jood is.
Art. 2 somt de openbare functies op, waarvan Joden uitgesloten zijn, van het ambt van staatshoofd af tot het beroep van onderwijzer, bedrijfsleider, directeur of secretaris-generaal in alle monopoliebedrijven of bedrijven met staatsconcessie. Volgens artikel 3 staan alle overige ambten voor Joden slechts open, wanneer zij in den wereldoorlog hebben gevochten, in den oorlog 1939-'40 onderscheiden zijn of in het Legioen van Eer voor militaire verdiensten zijn opgenomen. In art. 5 worden echter de volgende beroepen onvoorwaardelijk voor Joden verboden:
Directeur, hoofdredacteur en redacteur van dagbladen, tijdschriften, persagentschappen en periodieken met uitzondering van zuiver wetenschappelijke publicaties; directeur, administrateur en bedrijfsleider bij ondernemingen, die zich bezig houden met het vervaardigen, verhuren en vertoonen van films, regisseur, opnameleider, spelleider; directeur, administrateur en bedrijfsleider in schouwburgen en bioscooptheaters. Dezelfde bepaling geldt voor den radio-omroep.
In artikel 7 wordt gezegd, dat de Joden, die onder de artikelen 2 en 3 vallen, binnen twee maanden na de publicatie van het Jodenstatuut de uitoefening van hun beroep moeten staken.

De buitenlandsche Joden. — Verder bepaalt deze wet, dat buitenlandsche onderdanen van Joodsch ras terstond op besluit van de bevoegde prefecten in concentratiekampen kunnen worden ondergebracht. Een speciale commissie, die is toegevoegd aan het ministerie van Binnenlandsche Zaken, wordt belast met de organisatie van en het beheer over deze concentratiekampen. Buitenlandsche Joden, die niet in concentratiekampen worden ondergebracht, kunnen een gedwongen verblijf toegewezen krijgen. (De Tijd)

B. **GERARD VAN HULZEN OVERLEDEN. —**
De romanschrijver Gerard Hendrik Ignaaz van Hulzen, wiens overlijden op 80-jarigen leeftijd uit Den Haag op 18 October wordt gemeld, werd 1 Februari 1860 te Zwolle geboren. Hij kwam na vele lotswisselingen op 32-jarigen leeftijd in de journalistiek en is achtereenvolgens redacteur geweest aan verschillende bladen, o.a. heeft hij een tijd lang boekbeoordeelingen geschreven in „Boon's Magazijn".
Gerard van Hulzen was als romanschrijver een der zuiverste woordvoerders van de realistische school in ons land. Al behoorde deze schrijver niet tot de baanbrekers, hij heeft zich toch streng en eerlijk gehouden aan de vormen, die zijn realistische romankunst vereischte, die van een objectieve weerspiegeling der uiterlijke werkelijkheid, zooals deze dan uit een bepaalden gezichtshoek gezien kan worden. Zijn romans hebben een duidelijke sociale strekking.
De titels van zijn boeken drukken reeds uit, dat van Hulzen in zijn werk critisch stond tegenover bestaande maatschappelijke toestanden, en dat een gevoel van deernis hem bij het schrijven heeft vervuld.

Zijn eerste werk „Zwervers" verscheen in 1899 en het jaar daarop zag de roman „Getrouwd" het licht, een van zijn meest bekende boeken. Daarop volgden „Machteloozen" (1901); „Trilbeelden I" (1902); „Wrakke levens" (1903); „De man uit de slop" (1903); „In hooge regionen" (1904); „De dorre tuin" (1905); „Trilbeelden II" (1906); „Een vrouwenbiecht" (1906); „Aan zee" (1907); „Maria van Dalen" (1907); „Zwervers II" (1907); „Wrakke levens (1907); „De ontredderden" (1908); „Liefdes tusschenspel" (1910); „Zijn kind" (1917); „Aan 't lichtende strand" (1919); „De zwarte wagen" (1919); „De belofte" (1923); „Tilly, zijn kind" (1925); „De kinderen der rijken" (1928). (Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLAND. — Vernietigingsverbod voor oude materialen en afvalstoffen. —**
De secretaris-generaal, hoofd van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, maakt het volgende bekend:

Op grond van een besluit, dat 19 October in het Verordeningenblad is verschenen („oude materialen- en afvalstoffen-besluit") is het verboden, oude materialen en afvalstoffen te vernietigen, weg te werpen (waaronder is begrepen het in den aschemmer werpen of aan den reinigingsdienst medegeven van bedoelde stoffen), dan wel op zoodanige wijze te bewaren, dat zij hun waarde als grondstof voor de industrie geheel of ten deele verliezen.

Begripsbepaling. — Onder „oude materialen en afvalstoffen" in den zin van genoemd besluit wordt verstaan:

a) alle geheel of ten deele uit metaal, papier, karton, linnen, katoen, jute, wol, zijde, kunstzijde of andere vezelstoffen, huiden, vellen, leer, glas, rubber van elke soort, minerale oliën, celluloid, hoorn, been, kurk, dierlijk haar, borstels of veeren bestaande stoffen of voorwerpen, welke niet meer overeenkomstig hun oorspronkelijke bestemming gebruikt worden;

b) alle andere door den secretaris-generaal aan te wijzen stoffen of voorwerpen.

De genoemde voorschriften gelden voor alle afvalstoffen als bovenomschreven, welke uit de huishouding, alsmede uit industrieele en andere bedrijven en instellingen afkomstig zijn.
Oude materialen en afvalstoffen in bovenbedoelden zin moeten op de gebruikelijke wijze worden afgeleverd aan den erkenden vakhandel, die daarvoor, naar gelang van de waarde, een zekere vergoeding zal geven. Voor wat betreft afvalstoffen afkomstig uit de huishouding, zal de vergoeding in overeenstemming zijn met hetgeen tot nu toe gebruikelijk was.

Ingeval geen handelaar te vinden is, dient men zich voor andere aanwijzingen te wenden tot het rijksbureau voor oude materialen en afvalstoffen, Paleisstraat 7, 's-Gravenhage. Het rijksbureau is op het oogenblik bezig een regeling te ontwerpen, welke beoogt den geheelen handel in afvalstoffen op nieuwe grondslagen te organiseeren. In het kader van deze aanstaande regeling zal ook voor een regelmatige inzameling der afvalstoffen worden zorggedragen.
Zoodra de bedoelde regeling gereed is, zullen nadere bijzonderheden, alsmede de datum waarop zij zal ingaan, worden bekend gemaakt.
Voor bijzondere gevallen kan de directeur van het rijksbureau aan bedrijven of instellingen, voor een bepaalden termijn of tot wederopzegging toe, geheele of gedeeltelijke ontheffing van de voorschriften van het besluit verleenen. Verzoeken tot ontheffing moeten bij het rijksbureau worden ingediend.
(Verordeningenblad No. 32, 19 October 1940)

A. Herdenking. —

Gedenksteen in den voorgevel van de Broerenkerk te Deventer. (Foto Hakeboom)

GEERT GROOTE

Ter gelegenheid van het zesde eeuwfeest zijner geboorte (op een October-dag van het jaar 1340) is in de winterbijeenkomst van de Vereeniging voor de Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis te Deventer Geert Groote herdacht.

Na een inleidend woord van den heer H. J. ter Kuile, voorzitter, sprak prof. dr. Titus Brandsma, hoogleeraar te Nijmegen, over Geert Groote, meer in het bijzonder over „zijn keer naar den Heer". In Geert Groote ziet men allereerst den vernieuwer van het geestelijk leven op het einde der 14de eeuw. Een verblijf van meer dan tien jaar aan de Universiteit van Parijs moge hem in de wetenschappelijke wereld van dien tijd een vooraanstaande plaats hebben gegeven, het werd aanleiding tot een zeer wereldsch leven, waarvan hij eerst in 1372 op aandringen van zijn studievriend, den Karthuizer Hendrik Eger van Kalkar, terugkwam. Maar toen werd het hem ook ernst en brak hij op de meest radicale wijze met de gebreken, welke hij voortaan in zichzelf en daarna in de toenmalige samenleving met groote kracht bestreed. Als een figuur van reactie moge Geert Groote nu en dan overdrijven en ons te streng voorkomen, zijn radicale ommekeer liet niet na grooten indruk te maken en bracht velen met hem tot inkeer. Zoo werd hij een vernieuwer, een leider, maar niet dan nadat hij jaren in de eenzaamheid van het Karthuizerklooster Monnikhuizen bij Arnhem zichzelf had hervormd. Uitvoerig werd stilgestaan bij zijn werk van zelfhervorming, hoe hij daarbij de drie trappen van de geestelijke ladder beklom, eerst zich losmaakte van het kwaad en boete pleegde, vervolgens zich toelegde op de oefening der deugd, eindelijk geheel trachtte op te gaan in de beschouwing van God en het goddelijke. Zijn besluiten zijn samengevat in de woorden: „Altijd, altijd zal ik het oog op God gericht houden". Te Deventer organiseerde hij voor jeugdige personen een gelegenheid tot het afschrijven van goede boeken — tevens voor hem een apostolaat — om hen daardoor aan middelen te helpen, hun studie te voltooien.

Na de jaren van zelfheiliging werd Groote de laatste jaren van zijn leven ook een prediker voor anderen, waarbij hij meer in het bijzonder optrad tegen de ongeregelde zucht naar geld en goed bij de priesters, die hun ambt al te zeer om geldelijk gewin aanvaardden, alsook bij het volk, waar de woeker ernstige misstanden in het leven had geroepen. Zijn optreden tegen deze misbruiken was niet zonder succes, zoodat hij ook in dit opzicht een vernieuwer en hervormer is geweest en hij er niet weinig toe heeft bijgedragen, in zijn tijd weer den geest op hoogere waarden te richten.

Prof. dr. R. Post uit Nijmegen behandelde de vraag, waarom Geert Groote waarlijk groot kon worden genoemd, zooals zijn levensbeschrijvers hem met een woordspeling op zijn naam gaarne noemen. Hij erkende Groote's verdiensten als theoloog, jurist en meer nog als ascetisch schrijver, maar sloeg zijn historische beteekenis als boeteprediker, als wekker van een godsdienstige herleving veel hooger aan. Groote stelde zich na zijn bekeering een apostolische taak, die hij dan met al zijn talenten en met inzet van heel zijn persoon heeft vervuld. Het waren voornamelijk drie kwalen des tijds, waartegen Groote zich keerde, nl. de overtreders van het celibaat door hen, die krachtens wijding of prebende daartoe gehouden waren (focaristae); het genieten van inkomsten uit privaat vermogen door monniken en zusters (proprietarii); het geven van een dos of entreegeld bij het aanvaarden van een kloosterlijken stand of het verkrijgen van een beneficie (simonie).

Tot dit negatieve beperkte Groote zijn werk natuurlijk niet. Belangrijker is, dat hij een groote groep van mannen en vrouwen tot innige vroomheid en tot een diep religieus leven wist te brengen en onder hen een keurkorps van broeders en zusters vormde, dat hem eerst ter zijde stond en later zijn werk voortzette van af zijn dood tot in de zestiende eeuw toe. Speciaal hebben zijn leerlingen, de Broeders des Gemeenen Levens, zijn ideeën verkondigd over al de Nederlanden en diep in het Duitsche Rijk.

De eigenlijke daad, die volgens spr. een wereldhistorische beteekenis kreeg, was de stoot, dien Geert Groote gaf aan de z.g. observantiebeweging, door zijn actie tegen de proprietarii opgewekt, door zijn volgelingen de leden van de Windesheimer Congregatie, over een uitgestrekt gebied van West-Europa voortgestuwd, oversloeg op oudere kloosterinstellingen en in de vijftiende eeuw een grootsch kerkelijk gebeuren beteekende. Groote was aldus de stichter van de moderne devotie, een der weinige godsdienstige stroomingen, die van Nederland uit naar Oost en Zuid vloeide.

Onze correspondent te Deventer meldt omtrent het verloop der herdenkingsplechtigheid, dat na de rede van prof. Brandsma in de vergadering van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, de aanwezigen ten stadhuize door den burgemeester, mr. F. W. R. Wittewaall, werden ontvangen. Hij herdacht Geert Groote als een voortreffelijk burger van Deventer.

In de speciale herdenkingsbijeenkomst in de Groote Kerk te Deventer voerde prof. mr. B. H. D. Hermesdorf uit Nijmegen, voorzitter van het herdenkingscomité, het woord. (Alg. Handelsblad)

A. **SPANJE. — Kabinetswijziging. - Serrano Suñer tot minister van Buitenlandsche Zaken benoemd. —** Madrid, 17 Oct. (D.N.B.) — Volgens een decreet in het Staatsblad treedt de tegenwoordige Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Beigbeder, uit de regeering. De huidige minister van Binnenlandsche Zaken Serrano Suñer wordt tot minister van Buitenlandsche Zaken benoemd.

Voorts wordt de onder-staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken, Lorente, met de leiding van alle zaken van dit ministerie belast en direct onder het hoofd der regeering gesteld. Verder treedt ook de minister van Industrie en Handel, Alarcon de la Lastra, uit de regeering. De gouwleider van de Phalanx van Catalonië en lid van het politieke comité, Demetrio Carceller, is tot minister voor Handel en Industrie benoemd.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Kabinet 3970 A.)**

B. **NEDERLAND. — Brandweerwezen - Inspectie ingesteld. —**

Met ingang van 15 October 1940 is bij het departement van Binnenlandsche Zaken ingesteld een inspectie van het brandweerwezen.

Met de leiding is belast met den titel van hoofdinspecteur, de kapitein van den generalen staf op non-actief, de heer P. L. van Boven, thans werkzaam bij den Opbouwdienst. (De Maasbode)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Krijgsverrichtingen. - Militair weekoverzicht van generaal dr. Glaise-Horstenau. —**

Berlijn, 19 October. (D.N.B.) — De militaire medewerker van het D.N.B., generaal dr. Glaise-Horstenau, schrijft in zijn militaire weekoverzicht o.a.:

De slag om Groot-Brittannië werd ook in de afgeloopen zevende week gekenmerkt door onafgebroken groote aanvallen van het Duitsche luchtwapen, alsmede door veelvuldig optreden van de marine.

Voorts zijn er Engelsche bommen gevallen op de burgerbevolking van Duitschland, België, Nederland, Frankrijk en Denemarken, als wil Engeland tot uiting brengen, hoe zeer het zich van het Europeesche vasteland heeft vervreemd. Daarom werden de Duitsche vergeldingsaanvallen deze week weer sterk opgevoerd. De volgende zes punten toonen de geweldige successen aan, welke de Duitsche aanval hierbij heeft bereikt:

1. Verwoesting van militaire inrichtingen.
2. Verlamming van de R.A.F. en volledige beheersching van het luchtruim.
3. Vernietiging van installaties, die voor de oorlogvoering van belang zijn.
4. Vernieling van het Engelsche verkeersnet.
5. Vergeldingsblokkade.
6. Breken van het innerlijke verzet van den vijand.

Deze punten bij elkaar vormen voor de Duitsche weermacht een factor, waardoor de volledige onderwerping van den tegenstander steeds dichterbij komt.

Een belangrijk feit kan thans geconstateerd worden. Onder het geweld van de onophoudelijke Duitsche aanvallen heeft de vijand volgens een openlijke bekentenis van den Engelschen luchtmaarschalk Joubert, de Engelsche vliegvelden in het Zuiden ontruimd en naar het binnenland verplaatst. Daardoor kon het Duitsche luchtwapen in de afgeloopen week zich met grooter doortastendheid richten tegen de vliegvelden in Midden-Engeland. De groote militaire beteekenis van deze gebeurtenis kan niet hoog genoeg worden geschat, aangezien het Duitsche „Luchtfront" hierdoor a.h.w. meer naar voren is gebracht.

Hand in hand met de verwoesting van de vliegvelden heeft de succesvolle strijd tegen den vijand in de lucht de Duitsche superioriteit duidelijk bevestigd. De terugkeerende Duitsche jachtvliegers rapporteerden eenstemmig, dat de vechtlust der Engelsche jagers opnieuw sterk is verminderd. In de afgeloopen week hebben de Engelschen 121 vliegtuigen verloren, terwijl aan Duitsche zijde 26 machines niet terugkeerden. Inmiddels zijn de uitwerkingen van de Duitsche bomaanvallen te omvangrijk en openlijk geworden, dat zij door de Engelschen nog langer zouden kunnen worden verzwegen.

Het Duitsche duikbootwapen en het luchtwapen, hebben in deze week bij elkaar 235.516 B.R.T. tot zinken gebracht en daardoor de uitwerking van de Duitsche tegenblokkade aanmerkelijk verscherpt.

De Engelsche vloot bleef zoo goed als onzichtbaar en hield zich in haar schuilhoeken verborgen. Het leggen van mijnen voor de Engelsche havens door vaartuigen en vliegtuigen werd ongehinderd voortgezet. Behalve van de militaire kracht valt er ook een verzwakking van de inwendige weerstandskracht, als gevolg van den onafgebroken Duitschen aanval tegen het eiland, te constateeren. De teekenen van verwarring, zoowel uiterlijk als innerlijk, nemen toe. (Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4407 D.)

D. **NEDERLAND. — Verordeningenblad, Staatscourant en Staatsblad. - De afkondiging van voorschriften. —**

In het Verordeningenblad is o.m. de volgende verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de wijze van bekendmaking van bepaalde rechtsvoorschriften opgenomen:

Artikel 1. (1) Algemeen rechtsverbindende voorschriften, welke door de secretarissen-generaal van de Nederlandsche departementen van algemeen bestuur worden uitgevaardigd, kunnen in plaats van in het Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied in de Nederlandsche staatscourant worden afgekondigd.

(2) In het geval van afkondiging van niet algemeen rechtsverbindende voorschriften van de secretarissen-generaal geschiedt zulks in de Nederlandsche Staatscourant.

Artikel 2. Worden rechtsvoorschriften, als bedoeld in het eerste lid van artikel 1, in het Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied afgekondigd, dan kunnen deze ter verdere bekendmaking ook in het Staatsblad worden openbaar gemaakt; de bekendmaking in het Staatsblad geschiedt niet eerder dan de afkondiging in het Verordeningenblad.

(Verordeningenblad No. 32, 19 October '40)

E. **PARAGUAY. — Katoen naar Japan. —**

Volgens mededeeling der regeering van Paraguay zijn met eenige groote Japansche firma's overeenkomsten gesloten omtrent den verkoop van katoen. Totaal zal 5000 t. katoen naar Japan worden uitgevoerd, d.i. ongeveer de helft van den oogst.

(Haagsche Courant)

F. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Roemeensche banksaldi geblokkeerd. —**

Stockholm, 15 Oct. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt, heeft het Engelsche ministerie van Financiën den banken aanwijzingen verstrekt om Roemeensche banksaldi te Londen te blokkeeren. (De Tijd)

(Vor. ber. Engeland—Roemenië 4412 D.)

G. **FINLAND. — Politieke groep „Ontwakend Finland" gesticht. —**

Met de stabiliseering van den politieken toestand in Finland, aldus een D.N.B.-bericht uit Helsinki, heeft zich onder den naam „Nouseva Suomi" (Ontwakend

Finland) een politieke groep gevormd onder leiding van dr. Vilho Helanen. Haar program omvat in hoofdzaak de volgende punten: 1o. nationale aaneensluiting; 2o. een eendrachtig volk, dat geen inspanning en offers spaart voor de nationale verdediging; 3o. beteekenis van het gezin en van het tehuis als cel van den staat; 4o. versterking van de persoonlijke verantwoordelijkheid in het politieke leven en herziening van het staatsleven; 5o. verwezenlijking van een sociale ordening op grondslag van het privaatrecht en overbrugging van het klassenverschil; 6o. verzekering van de toekomst van den staat door een talrijke en gezonde jeugd. (Telegraaf)

A. **RECHTSZAKEN. — Prof. C. W. de Vries wegens luisteren naar verboden uitzending veroordeeld. —** Naar de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" mededeelt, is prof. C. W. de Vries, rector-magnificus van de Rotterdamsche Handelshoogeschool, door het Deutsche Landesgericht, wegens luisteren naar buitenlandsche radiouitzendingen veroordeeld tot 18 maanden gevangenisstraf en *f* 3000 boete. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Rechtszaken 4409 C.)**

B. **TURKIJE — Bevolking. —** Istanboel, 25 Oct. (D.N.B.) — De officieele uitslag van de volkstelling in Turkije is thans bekend gemaakt. Turkije heeft 17.869.901 inwoners, hetgeen een toeneming van de bevolking met 1.711.000 in de laatste vijf jaar beteekent. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Bevolking 2183 A.)**

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche Unie. - Leiding.** Dezer dagen heeft de Stedelijke Raad van de afdeeling Amsterdam van „De Nederlandsche Unie" vergaderd, ten einde den nieuwen toestand, die ontstaan is ten gevolge van de afwezigheid van den heer J. G. Suurhoff, leider van het Stedelijk Secretariaat, onder oogen te zien.
Na ampel overleg heeft de raad den wensch te kennen gegeven, uit zijn midden den heer C. Brink tot voorzitter van den raad, tevens plaatsvervangend leider van het secretariaat, te benoemen.
Het Driemanschap heeft deze benoeming met zijn goedkeuring bekrachtigd.
Tegelijkertijd heeft het Driemanschap den heer B. J. Suermondt tot adjunct-plaatsvervangend leider benoemd. Laatstgenoemde zal nu voorloopig de dagelijksche leiding over de werkzaamheden van het secretariaat op zich nemen. Deze werkzaamheden worden normaal voortgezet. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Ned. Unie 4390 B.)**

D. **IRAN. — Vijfjarenplan. —** Teheran, 15 Oct. (D. N. B.) — De regeering van Iran heeft besloten tot de opstelling van een vijfjarenplan voor alle takken van landbouw, dat terstond ten uitvoer moet worden gebracht. De belangrijkste punten van het program zijn: verhooging van de graanproductie met ten minste een half millioen ton, voorts verdubbeling van de katoenproductie en vermeerdering der capaciteit van alle cultures met 50 tot 200% in verloop van vijf jaar. Daaronder vallen vooral thee, suikerbieten, jute en oliehoudende vruchten.
Het plan behelst voorts de invoering van tot dusver in Iran ongebruikelijke gewassen, stichting van kunstmestfabrieken, fundamenteele verbetering van den waterstaat door den bouw van dijken, het graven van kanalen en het boren van bronnen, veredeling van den veestapel en grootscheepsche bebossching. Voorts omvat het plan verbetering van de levensvoorwaarden der boerenbevolking en haar scholing in moderne landbouwmethoden.
Voor de uitvoering van en het toezicht op het vijfjarenplan wordt een buitengewone commissie gevormd uit leden van de rijkslandbouwbank en belanghebbende afdeelingen van het departement van Landbouw. (Nieuwsblad v. h. Noorden) **(Vorig bericht 2911 E.)**

E. **NEDERLAND. — Voorziening in kasbehoeften en consolidatie van vlottende schuld. —** Den Haag, 19 October. Het heden verschenen Verordeningenblad bevat o.m. een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende voorziening in kasbehoeften en consolidatie van vlottende schuld.
Daarin wordt met ingang van heden de secretarisgeneraal van het Departement van Financiën gemachtigd, ter voorziening in kasbehoeften, tot het beloop daarvan, schatkistbiljetten of schatkistpromessen uit te geven, schatkistbiljetten te beleenen en leeningen op korten termijn te sluiten.
Voorts wordt de secretaris-generaal gemachtigd ter consolidatie van vlottende schuld leeningen op langen termijn aan te gaan. Het tijdstip en de voorwaarden van uitgifte worden door hem bepaald.
(Verordeningenblad No. 32, 19 October '40)

F. **NEDERLAND. — Handelingsbevoegdheid ten aanzien van ondernemingen en vermogens. —** Den Haag, 19 Oct. — Het Verordeningenblad bevat heden o.m. een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de handelingsbevoegdheid ten aanzien van ondernemingen en vermogens.
Daarin wordt het volgende bepaald:
Art. 1. Ten aanzien van de bevoegdheid tot het verrichten, zoowel in als buiten rechte, van alle rechtshandelingen en anderszins, welke samenhangen met het drijven van een in het Groot-Duitsche Rijk, met inbegrip van het protectoraat Bohemen en Moravië, of in het gouvernement-generaal voor het bezette Poolsche gebied gevestigde onderneming of welke betrekking hebben op een vermogen, dat zich geheel of ten deele in bovengenoemde gebieden bevindt, is uitsluitend het in het betreffende gebied geldende recht beslissend. Dit geldt meer bepaaldelijk ten aanzien van de bevoegdheid van hen, die als bewindvoerder (Treuhänder), commissaris of beheerder door de bevoegde instanties in bovengenoemde gebieden met de leiding van ondernemingen of met het beheer van vermogens zijn belast.
Art. 2. (1) Voor zoover schuldenaren, die hun zetel, woonplaats of verblijfplaats in het bezette Nederlandsche gebied hebben, na 31 Augustus 1939 vorderingen, welke tot een onderneming of tot een vermogen behooren, voor welke onderneming of voor welk vermogen een persoon, als bedoeld in den tweeden volzin van artikel 1 is benoemd, zonder goedkeuring van dezen aan andere personen hebben voldaan, heeft deze voldoening geen bevrijdende werking. Dit geldt niet, indien en voor zoover voldoening voor 10 Mei 1940 op grond van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, van een gerechtelijke minnelijke schikking of van een gehomologeerd accoord heeft plaats gehad.
(2) De Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart kan in bijzondere gevallen:
1) Op verzoek van den schuldenaar verdere uitzonderingen op het in den eersten volzin van lid 1 bepaalde toestaan.
2) Bepalen, dat, in afwijking in zooverre van het bepaalde in den eersten volzin van lid 1, ook betaling, door den schuldenaar in het tijdvak van 1 Januari 1938 tot en met 31 Augustus 1939 verricht, geen bevrijdende werking heeft.
Art. 3. De Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart kan bepaalde rechtshandelingen en anderszins, welke betrekking hebben op een onderneming of een vermogen, waarvoor een persoon, als bedoeld in den tweeden volzin van artikel 1, is benoemd, van onwaarde verklaren, wanneer deze na 31 December 1937 zijn verricht door of ten opzichte van personen, die bij overeenkomstige toepassing van artikel 1 op het tijdstip, dat de rechtshandeling of anderszins met betrekking tot de onderneming of het vermogen geschiedde, geen handelingsbevoegdheid meer zouden hebben bezeten.
Art. 4. Deze verordening treedt heden in werking.
(Verordeningenblad No. 32, 19 October 1940)
(Vor. ber. Ondernemingen 4410 D.)

G. **GEESTELIJK LEVEN. — De kerken in Duitschland. - Statistisch overzicht. —** Aan een uitvoerig overzicht van het D.N.B. over het kerkelijke leven in Duitschland, zoowel in de R. K. als in de Protestantsche Kerk, ontleenen wij het volgende:
In de 48 bisdommen van de R. K. Kerk met haar duizenden wereldlijke geestelijken gaat het religieuze leven vrij en ongehinderd zijn gang, evenals in de 20.200 evangelische kerkgemeenten met haar 16.000 predikanten en 26.000 verdere ambtsdragers. In totaal bedragen de bijdragen van den staat voor de Kerken rond 500 millioen mark per jaar. De opgesomde getallen hebben geen betrekking op het gouvernement-generaal (Polen). Hoe buitengewoon veelomvattend het leven der kerk in Duitschland is, bewijzen de vele aanwezige kerkelijke organisaties van de Evangelische Kerk over bijna 93.000 liefdadige

inrichtingen met 47.860 diaconessen, alsmede over 20.000 verpleegsters en 4800 diakenen; binnen den sector van de buitenlandsche zending heeft zij 31 zendelingsgenootschappen, 1600 zendelingen en 12.500 inheemsche medewerkers.
De evangelische kerk staan 23.000 evangelische kerkgebouwen en 14.000 pastorieën ter beschikking. Dat de katholieke kerk in het Duitsche Rijk zich niet minder vrij kan bewegen, bewijzen de statistische gegevens. Binnen een tijdsverloop van een jaar zijn 162.251 r.k. bruidsparen in den echt verbonden, en 389.329 kinderen uit zuiver r.k. huwelijken gedoopt, en in een jaar tijd 312.074.947 hosties uitgereikt, hetgeen overeenkomt met 14.34 hosties per jaar op iedereen katholiek. (Telegraaf)

(Vorig bericht 4377 G.)

A. **SUZE GROENEWEG OVERLEDEN. — Het eerste vrouwelijke Kamerlid. —**
Op 19 October is, naar „Het Volk" meldt, in haar woning te Barendrecht overleden mevrouw Suze Groeneweg, oud-lid der Tweede Kamer voor de S.D.-A.P., oud-lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en van den gemeenteraad van Rotterdam. Zij bereikte den ouderdom van 65 jaar.

Suze Groeneweg
(Foto Arbeiderspers)

Reeds eenige jaren geleden heeft haar gezondheidstoestand mevrouw Suze Groeneweg genoopt, zich gedeeltelijk uit het openbare leven terug te trekken, o.m. uit het Kamerwerk. Toen is zij zich te Barendrecht gaan vestigen.
Suze Groeneweg deed in 1918, als eerste vrouw, haar intrede in de Tweede Kamer; tot 1937 heeft zij daarin zitting gehad. Vooral de problemen van het onderwijs hadden haar belangstelling, maar ook op ander terrein bewoog zij zich; o.a. op dat van sociale zorg voor vrouwen en kinderen.
Te Strijensas aan het Hollandsch Diep werd Suze Groeneweg op 4 Maart 1875 geboren als dochter van boerenouders. In het conservatief-christelijke dorp wekte het eenige beroering, dat Suze niet, zooals andere meisjes van haar leeftijd, in de huishouding of in het boerenbedrijf ging werken, maar in Numansdorp de normaalschool bezocht, waar ze in 1893 haar Lager akte behaalde. Als onderwijzeres was zij achtereenvolgens werkzaam te Duivendijke, Krimpen aan den IJssel, Dordrecht en Rotterdam. In de eerste stad werd zij, als eerste vrouw, lid van den toen zeer roerigen Bond van Nederlandsche Onderwijzers, in de tweede werd zij secretaresse van de plaatselijke afdeeling van dien bond en in Dordrecht sloot ze zich aan bij de S.D.A.P. Dat was in 1903; elf jaar later werd Suze Groeneweg lid van het Partijbestuur en in 1918 werd zij, als gezegd, als eerste vrouw gekozen in de Tweede Kamer. Zij was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

(Het Volk - Alg. Handelsblad)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Vier maanden oorlog. —**
Onder het opschrift: „Na vier maanden oorlog" schrijft de Relazioni Internazionali: De oorlogvoering van Italië heeft het volgende aangetoond:
1. De Italiaansche oorlogvoering is het centrum geworden, waarop de aandacht van de wereld zich concentreert; het Oostelijke bekken van de Middellandsche Zee en Egypte, waarin die actie zich ontwikkelt, zijn van essentieel belang geworden voor het Britsche rijk. De soldaten van Mussolini leggen, evenals hun voorvaderen, wegen aan voor nieuwe opmarschen. De manoeuvre van Graziani zal het lot bezegelen van de Engelsche troepen in Egypte en van het Egyptische volk.
2. De Italiaansche overheersching in de lucht en te water in de Middellandsche Zee is volledig en absoluut.
3. De Italiaansche oorlogsbedrijvigheid neemt van dag tot dag toe.
Italië zal den oorlog weten door te zetten zoolang het noodig zal zijn, want Mussolini heeft zich nooit illusies gemaakt over de snelheid van oorlogvoering, noch over de zwakte van den vijand.
Het Italiaansche volk komt uit dezen oorlog te voorschijn met twee nieuwe gevoelens, n.l. dat het evenzeer tegen de Engelschen gekant is als tegen de Franschen.
4. De Italiaansche invloed in de Balkanlanden en op de Middellandsche Zee is toegenomen en versterkt. Waar nog duistere punten op den Balkan zijn, moeten deze resoluut worden opgehelderd.
5. Italië heeft nauwkeurige berekeningen gemaakt en terwijl het een oorlog tusschen de vastelanden voorzag, heeft het het drielandenpact van Berlijn gesloten. De Vereenigde Staten verleenen hulp aan Groot-Brittannië, maar ook deze houding van Amerika is voorzien. Het hernieuwde Europa na de ineenstorting van de democratieën, gaat zich ordenen in een continentale eenheid en zal niet toestaan, dat Engeland overwinnend uit den strijd komt. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4410 B.)

C. **NEDERLAND. — Wederopbouw van door oorlog vernielde woningen en boerderijen. —**
's-Gravenhage, 18 Oct. — De algemeen gemachtigde voor den wederopbouw heeft een voorschotregeling getroffen voor den herbouw van woningen met minder dan 450 kubieke meter inhoud. Via de gemeentebesturen is voor eigenaren van deze woningen de mogelijkheid geopend een voorschot van 80% van de verkoopwaarde van het perceel op 9 Mei 1940 te ontvangen.
De algemeen gemachtigde voor den wederopbouw heeft tevens bepaald, dat, ter bevordering van een snel herstel van gedeeltelijk beschadigde boerderijen, ook in deze gevallen 80% van de schade als voorschot op de tegemoetkoming kan worden uitgekeerd.
(Haagsche Courant) **(V. b. Wederopbouw 4410 F.)**

D. **OPGRAVINGEN. — Komo, de vroegere hoofdstad van den Macedonischen Koning Archelaus, blootgelegd. —**
Athene, 9 Oct. — Uit Kastoria, in den uitersten Noordwesthoek van Macedonië, een stadje in de provincie Florina in Noord-Griekenland, komt het bericht, dat aldaar bij de drooglegging van een meer de overblijfselen gevonden zijn van de oude stad Limnea Komo, de vroegere hoofdstad van den Macedonischen koning Archelaus. In de omgeving van deze plaats bevindt zich het Kastoriameer. Daar de streek rondom de bergmeren zeer onvruchtbaar is, hebben de boeren deze geleidelijk drooggelegd. Toen het niveau van het Kastoriameer langzamerhand daalde, waren de boeren niet weinig verrast, in het midden daarvan forsche houten palen te ontwaren. Volgens oude volkssagen zou hier door een aardbeving een stad in de diepte verzonken zijn.

De oude Helleensche historici noemden deze stad Limnea Komo. De naam komt herhaaldelijk bij Thucydides voor. Volgens zijn beschrijving lag zij op een klein eiland, midden in een meer en was door een breede houten brug met het vasteland verbonden. De geheele oever van het eiland was door een hoogen muur omzoomd, welke de stad tot een onneembare vesting

maakte. De bouw van dezen ringmuur stamt van koning Archelaus, die hier zijn residentie had. Hij heerschte over Macedonië van 413—399 vóór Chr. Aan Macedonië schonk hij vestingen en een vloot. Ook bouwde hij steden, legde wegen aan en bevorderde de beschaving en ontwikkeling in zijn land. Aan zijn hof verwijlden de beroemde Hippocrates, de schilder Zeuxis, de dichters Euripides en Agathon.
Prof. Karamonulos kon vaststellen, dat de stad gebouwd was op de bouwvallen van een nog veel oudere nederzetting, welke slechts 2 à 3 meter dieper lag en naar zijn meening dateert uit het steenen tijdperk. Daar werden vele bijlen, messen en andere voorwerpen gevonden, uit steen vervaardigd. Prof. Karamonulos schat den ouderdom van de eerste nederzetting op het verzonken eiland op 4500 jaar.
De houten palen en steenen zuilen, alsmede de steenen werktuigen, zijn naar Saloniki vervoerd voor een grondig onderzoek.
(Telegraaf)

A. **NEDERLAND. — Distributie van kaas. —**
De secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij deelt mede, dat Maandag 21 October '40 een aanvang werd gemaakt met de distributie van kaas. Onder kaas wordt verstaan alle soorten binnen- en buitenlandsche kaas, ook smeerkaas, echter met uitzondering van de z.g. kwark. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Distributie 4410 A.)

B. **SPANJE. — Oud-president Companys terechtgesteld. —**
Barcelona, 16 Oct. (D.N.B.) — In de gevangenis van Montjuich is de Catalaansche separatistenleider en oud-president der Catalaansche republiek Companys op 15 October doodgeschoten, nadat hij door een krijgsraad ter dood was veroordeeld.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Companys 3011 A.)**

C. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Bezoek van maarschalk de Bono aan Spanje. —**
In zijn paleis te Madrid heeft dezer dagen generaal Franco den Italiaanschen maarschalk de Bono ontvangen, in tegenwoordigheid van een uitgelezen gezelschap militairen, diplomaten en hoogwaardigheidsbekleeders. De Bono las een boodschap van Mussolini voor en overhandigde Franco de versierselen van de Annunciata orde, de hoogste Italiaansche onderscheiding. (N. Rott. Crt.)

D. **NEDERLAND. — Diamant - Rijksbureau ingesteld. —**
Door een „Diamantbeschikking", is een Rijksbureau voor Diamant te Amsterdam, onder directie van dr. ir. A. H. W. Hacke ingesteld, waarbij de verwerkers, importeurs en handelaars van ruw en bewerkt diamant, diamantpoeder, boort en industriediamant zich moeten laten inschrijven.
(Keesings Financ. Archief) **(V. b. Diamant 4410 A.)**

E. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill doet een beroep op Frankrijk. - Duitsch commentaar. —**
Berlijn, 23 Oct. (A.N.P.) — De Britsche minister-president Winston Churchill heeft 21 October voor de Engelsche radio een redevoering uitgesproken, welke hij betitelde als „Een beroep op Frankrijk".
Volgens de „Frankfurter Zeitung" heeft Churchill hierin o.a. het volgende gezegd:
„Meer dan dertig jaar sta ik aan de zijde van Frankrijk en onder den Duitschen bommenhagel staat Engeland trouw jegens alle volkeren voor welker rechtvaardige zaak het het zwaard heeft getrokken.
Wanneer vrienden met elkander in moeilijkheden geraken, omdat zij aangevallen en door den vijand van elkaar gescheiden worden, moeten zij op hun hoede zijn, opdat zij niet met elkaar in twist geraken."
Vervolgens poogde Churchill de Franschen bang te maken ten aanzien van de bedoelingen van Duitschland en Italië en hun een toekomst van geestelijke slavernij te voorspellen, indien zij niet bereid zouden zijn rouwmoedig weer hun steun te geven aan Groot-Brittannië, dat weliswaar thans zware dagen beleeft, maar in 1941 — naar hij beweerde — de heerschappij in de lucht en op zee zal bezitten.
„Wat wij Engelschen," aldus Churchill, „van u, Franschen, in deze bange dagen verlangen, nu wij voor een overwinning vechten, welke wij redelijkerwijze met u zullen deelen, is dat — al kunt ge ons nu niet helpen — gij ons geen hinderpalen voor de overwinning in den weg legt."
Voorts beweerde de minister-president nog, dat Engeland uitsluitend vecht voor de Europeesche bevrijding van het nationaal-socialisme, en dat Groot-Brittannië geen enkel land eenige eischen stelt. Daarom moeten de Franschen ook niet gelooven, dat de Engelschen de Fransche vloot en de Koloniën in bezit willen nemen.

Commentaar van Berlijn. —
Van officieuze Duitsche zijde wordt gemeld: In politieke kringen alhier beschouwt men het als een nieuw bewijs voor de kanslooze positie van Engeland, dat onafwendbaar zijn vernietiging tegemoet gaat, dat Churchill op 21 October in een radiorede gepoogd heeft het Fransche volk opnieuw als bondgenoot te winnen. Want ten slotte moet men ook in Londen gemerkt hebben, dat Frankrijk aan de zijde van Engeland zoo juist de grootste ineenstorting en de grootste teleurstelling van zijn geschiedenis heeft beleefd en moet men weten, dat er na de gebeurtenissen van Oran en Dakar, Fransch bloed aan Engelands handen kleeft.
Bij de radiorede van Churchill is er, aldus de overtuiging, die men te Berlijn heeft, uitsluitend sprake van, dat Frankrijk door Engeland een tweede maal moet worden bedrogen doordat het, nu het zelf niet meer in staat is zijn zonen voor Engeland naar het slagveld te sturen, althans passief zal dulden, wat Londen verder aan schendingen van het volkerenrecht tegenover het Fransche bezit voor de Engelsche belangen nuttig zal achten. Op de onverbiddelijke opoffering van den bondgenoot door Engeland volgt dus de bedoeling om met ongekend cynisme een politieke lijkenschennis te plegen, waarbij de verbluffende verwachting wordt geuit, dat het Fransche volk zelf de hand daartoe zal willen bieden.
De waanzin van Engeland schijnt zoover te gaan, zoo verklaart men te Berlijn, dat het meent ook bij anderen geen normaal denken en aanvoelen en geen normalen zin voor de werkelijkheid meer te mogen veronderstellen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Winston Churchill 4401 A.)

F. **NEDERLAND. — Represaillemaatregel in verband met behandeling der Duitschers in Indië. - Geïnterneerde consuls worden uitgewisseld. —**
De Tijd ontleent aan de „Berlijnsche Tijdingen": o.a. het volgende:
Naar uit Stockholm wordt vernomen, heeft het Nederlandsch-Indisch Gouvernement thans besloten de Duitsche consuls en het consulaire Duitsche personeel in Nederlandsch-Indië, die sedert 10 Mei geïnterneerd waren, in staat te stellen, naar het buitenland te vertrekken. Het schijnt zelfs, dat een aantal consuls reeds over Siberië naar Duitschland onderweg is. Wanneer het vast staat, dat de Duitsche consuls inderdaad vrij zijn, mag men verwachten, dat de Nederlandsche consuls in Duitschland, die als vergeldingsmaatregel aldaar werden vastgehouden, ook spoedig hun vrijheid zullen herkrijgen. (De Tijd)
(V. b. Represaillemaatr. 4400 F.; Consuls 4381 B.)

G. **JOEGO-SLAVIE. — Verklaring van minister-president Tswetkowitsj betreffende de naburige landen. —**
Belgrado, 22 Oct. (D.N.B.) — Minister-president Tswetkowitsj heeft in een te Nisj uitgesproken redevoering verklaard, dat Joego-Slavië rekening gehouden heeft met den vrede en dit ook in het vervolg zal doen. Daarom heeft het met zijn naburen goede en vriendschappelijke betrekkingen onderhouden en zal het alles doen, opdat zijn economische en overige betrekkingen met hen geen wijzigingen ondergaan. Dat is noodzakelijk, omdat het geheele economische leven van Joego-Slavië is aangewezen op de groote markten van zijn naburen.
Wat de zoo juist geëindigde handelsbesprekingen met Duitschland betreft, zeide Tswetkowitsj, dat de overeenkomst aldus is, dat Joego-Slavië zijn volstrekte economische bedrijvigheid in stand kan houden.
Voorts kondigde de minister-president de uitvoering van groote openbare werken aan, die door een binnenlandsche leening van verscheidene milliarden di-

naren zullen worden gefinancierd. Ongeveer millioen hectaren land zullen verbeterd worden. Vierhonderdduizend hectaren grond worden op het oogenblik in het geheel niet bewerkt. Ongeveer vijfhonderdduizend boeren in Joego-Slavië kunnen niet leven van de opbrengst van hun grondbezit. (Het Vaderland)
(V. b. Min.-Pres. Tswetkowitsj 4348 H.)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Anthony Eden's reis naar Egypte enz. —**
Anthony Eden, de Britsche minister van Oorlog, maakt op het oogenblik een diplomatieke reis door de landen rondom het Oostelijke bekken van de Middellandsche Zee: Egypte, het mandaat-gebied Palestina, en hierna komen waarschijnlijk Ankara en Athene aan de beurt.
In Egypte heeft Eden besprekingen gevoerd met de Egyptische regeering en generaal Wavell, den commandant van de Britsche troepenmacht, welke 230.000 man zou tellen en hoofdzakelijk bestaat uit Engelsche, Australische en koloniale onderdeelen voor de verdediging van deze voor Engeland zoo uiterst belangrijke stelling. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Min. Eden 4334 D.)

B. **NEDERLAND. — Rede van Dr. H. Colijn. —**
In Rotterdam zijn, uitgaande van de Centrale A.-R. Kiesvereeniging te Rotterdam en den Kamerkieskring Rotterdam der C.-H. Unie, gecombineerde vergaderingen van A.-R. en C.-H. gehouden. In de eerste vergadering spraken dr. H. Colijn en dr. S. Rozemond.
Aan het verslag der redevoeringen in „De Standaard" ontleenen wij het volgende:
Dr. Colijn wees er op, dat, nu wij staan te midden van een wereld vol van onzekerheden, wij de feiten, die wij waarnemen, en de verwachtingen, die geopperd worden, met groote nuchterheid onder de oogen moeten zien. En die eisch moet worden gesteld, zoowel bij de beoordeeling van het verleden als bij de verwachtingen voor de toekomst. Wanneer men dat doet, dan volgt vanzelf een juist begrip voor de taak in het heden.
Er is aanleiding tot verwondering, wanneer men over den dag van 10 Mei hoort spreken, als over den eersten dag van een nieuwe schepping. Maar aan den anderen kant moet men de zaken ook niet zoo zien, alsof men na het einde van den oorlog op onveranderde wijze zal gaan doorwerken. Dat is even onjuist. Al was het alleen maar, omdat de oorlog zelf, vooral als hij nog eenigen tijd duurt, nieuwe problemen in het leven roept, die slechts op bijzondere wijze tot oplossing zullen zijn te brengen.
Dr. Colijn zeide aan het slot van zijn rede: Wij hebben te streven naar eenheid van hen, die in den grond één zijn, omdat ze hetzelfde uitgangspunt hebben gekozen. Dat van die wenschelijke eenheid ook door optreden naar buiten moet blijken en dat men gezamenlijk dient te zoeken naar de oplossing van de vragen, waarvoor wij gesteld worden, en dat het Prot.-Christendom daarbij een eigen taak heeft, achtte spr. duidelijk en hij meende, dat het mogelijk moet zijn voor Chr.-Historischen en Anti-Revolutionnairen een lijn te ontdekken, die gevolgd moet worden bij de oplossing van vragen, die er reeds zijn en die er straks nog zullen komen. Vanuit een aldus verkregen eenheid van visie kan men dan de hand uitstrekken naar samenwerking met anderen op het punt van staatkundig of maatschappelijk beleid, waarbij eenzelfde doelstelling aanwezig is. (De Standaard)
(Vor. ber. Dr. Colijn 4330 A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Meer steunpunten noodig. —**
New York, 23 Oct. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft in een rede verklaard: „De Vereenigde Staten hebben groote vlootsteunpunten. Zij hebben er echter nog meer noodig en zullen ze ook krijgen." (De Tijd)
(Vor. ber. Steunpunten 4368 D.)

D. **NEDERLAND. — Anti-Duitsche boeken opgeborgen. - Een order voor alle bibliotheken. —**
De Staatscourant van 21 October bevat de volgende mededeeling van den wnd. secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:
Ingevolge aanschrijving van de Duitsche autoriteiten zijn leiders van alle bibliotheken verplicht anti-Duitsche literatuur achter slot en grendel te bergen en dus niet meer uit te leenen. Voor zoover deze leiders al niet reeds langs ambtelijken weg bijzondere instructies hieromtrent hebben ontvangen, dienen zij van deze literatuur binnen drie weken aan het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een alphabetisch geordende opgave te verstrekken, die schrijver, titel en plaats en jaar van uitgave van de werken vermeldt. (Staatscourant)

E. **NEDERLAND. — Rijksmaarschalk Göring boven ons land. —**
's-Gravenhage, 21 Oct. — Rijksmaarschalk Göring heeft in verband met de door hem persoonlijk geleide actie van het luchtwapen tegen Engeland, ook boven Nederland gevlogen.
Hij heeft niet nagelaten, zelfs bij duisternis enkele beschermingsmaatregelen en speciaal de verduistering in alle deelen van Nederland, zoowel van het vliegtuig uit als bij tusschenlandingen, te onderzoeken.
Het resultaat van dezen onverwachten vliegtocht en tusschenlandingen heeft aan de gestelde eischen voldaan. De houding van de desbetreffende Duitsche en Nederlandsche organen had de waardeering van den rijksmaarschalk en den weermachtsbevelhebber in Nederland, generaal der vliegers, Fr. Christiansen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Göring 4319 A.)**

F. **NEDERLAND. — De „Groene Amsterdammer" opgeheven. —**
Het oudste Nederlandsche weekblad, de bekende „Groene Amsterdammer" — opgericht in 1877 — heeft na 63 jaren bestaan te hebben zijn uitgave gestaakt. (Telegraaf)

G. **JAPAN. — Hongkong hervat vervoer naar China.**
Shanghai, 18 Oct. — De regeering van de Britsche kroonkolonie Hongkong heeft officieel medegedeeld, dat de verplichting om het geheele goederenvervoer met China te staken, op 18 October is opgeheven. Deze verplichting werd aangegaan op hetzelfde moment, waarop de sluiting van den Birma-weg door de Japansch-Engelsche overeenkomst voor den duur van drie maanden van kracht werd. Echter blijft, zooals de gouverneur van Hongkong naar aanleiding hiervan verklaarde, het uitvoerverbod van oorlogsmaterieel, zooals wapens en munitie, dat begin 1939 werd uitgevaardigd, van kracht. (Telegraaf)
(Vorig bericht 4307 C.)

H. **NEDERLAND. — Vrijwillige inkomstenbelasting voor Nederlanders in het buitenland. —**
Het A.N.P. meldt uit Washington:
Naar Transocean meldt, zullen de Nederlanders, die in het buitenland vertoeven, uitgenoodigd worden tot betaling van een vrijwillige inkomstenbelasting, naar de zoogenaamde Nederlandsche regeering, die te Londen resideert, besloten heeft. De op deze wijze bijeengebrachte gelden zullen besteed worden aan voortzetting van de Nederlandsche oorlogsmaatregelen tegen Duitschland. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

I. **GEESTELIJK LEVEN. — Herderlijke brief aan het Belgische episcopaat van den Paus. —**
Brussel, 21 October. — De Paus heeft aan kardinaal Van Roeij, aartsbisschop van Mechelen, een eigenhandigen brief gezonden, mede in antwoord op een mededeeling van den kardinaal, dat al de Belgische bisschoppen midden in het oorlogsgeweld moedig op hun post waren gebleven, om de smarten van den tegenwoordigen toestand met hun kudde te deelen.
De Paus schrijft o.m.: „In de droefheid waarmede ons hart vervuld is ten gevolge der pijnlijke gebeurtenissen, die de wereld kwellen en die de vernietiging gezaaid hebben in uwe vreedzame gewesten, wordt het ons eindelijk gegund, door uwe bemiddeling, een echo te ontvangen van den angst van het episcopaat, van de geestelijkheid en van geheel België, die weenen in een gemeenschappelijke smart, en die het verzuchtend, maar vertrouwend gebed van de kinderen van den hemelschen Vader, tot God doen opstijgen. Wat wij reeds wisten of vreesden aangaande den

jammerlijken toestand waarin de gruwelen van den oorlog dit edel land hebben gestort, wordt ons door uw pen bevestigd met bijzonderheden die ons het grootste verdriet veroorzaken..."
(De Maasbode) **(V. b. Paus Pius XII 4380 C.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — „Priorities board" ingesteld. —**
Washington, 23 Oct. — In de Vereenigde Staten zijn weer twee besluiten genomen, welke verband houden met het huidige tempo van de bewapening. Roosevelt heeft bij decreet een nieuwe instantie met veelomvattende volmachten — de zgn. „priorities board" — in het leven geroepen. Deze instantie heeft ten doel de geheele productie op alle gebieden van de landsverdediging voor te laten gaan bij particuliere opdrachten. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Defensie 4402 D.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Ontmoetingen van Rijkskanselier Hitler met Laval, Franco en Pétain. —**
(N. Rott. Crt., 22-24 October). — De Fransche minister-president Laval heeft in Parijs een ontmoeting met Rijkskanselier Hitler gehad. Daarna is hij tot overleg met den staatschef Pétain haastig naar Vichy vertrokken, waar intusschen al een ministerraad was gehouden. Vervolgens is hij weer naar Parijs terug gegaan en ook twee andere Fransche ministers zijn derwaarts vertrokken. In Vichy werd als commentaar gegeven: dit is de belangrijkste gebeurtenis sedert den wapenstilstand. Laval had zich zijn vluchtig bezoek aan Vichy tevens nog ten nutte gemaakt om den Spaanschen ambassadeur te spreken. Inmiddels heeft de Führer zich naar het Zuiden begeven en heeft aan de Fransch-Spaansche grens generaal Franco ontmoet. Een illuster gezelschap van beide zijden was tegenwoordig: de ministers van buitenlandsche zaken, de stafchefs, de wederzijdsche ambassadeurs, perschefs en andere hooge functionarissen. Ook de Duitsche legerbevelhebber, von Brauchitsch, was aanwezig.
De Führer ontving op 24 October het Fransche Staatshoofd, tevens president van den Franschen ministerraad, maarschalk Pétain. Bij de besprekingen waren aanwezig de rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, en de vice-voorzitter van den Franschen ministerraad, Laval.
(Nieuwe Rott. Crt. - De Tijd)

C. **DIAMANT. — Syndicaat uiteengevallen. —**
Door het uittreden van de diamantmaatschappijen in den Belgischen Congo en Portugeesch Angola is het diamantsyndicaat te Londen uiteengevallen.
Van een wereldiamantproductie, groot 11.755.243 karaat in 1938, was het aandeel van Belgisch Congo alléén reeds 7.205.300 karaat en dat van Portugeesch Angola 651.000 krt., zoodat ruim tweederde van de wereldproductie niet meer onder de contrôle van het syndicaat staat.
Naar de waarde was evenwel ondanks de groote productiebeperkingen (35 à 40%) de Unie van Zuid-Afrika het belangrijkste diamantland, want hier werden zoowel in de diamantmijnen alsook op de alluviale diamantvelden de grootste en kostbaarste steenen verkregen.
Wanneer de sterke beperkingen in de Zuid-Afrikaansche diamantproductie zouden worden opgeheven, kan dit land per jaar meer dan 5 millioen karaat produceeren tegen 1.238.605 karaat in 1938. Evenwel zou in dit geval een catastrofale prijsdaling intreden, want in 1938 werd van de Zuid-Afrikaansche productie slechts 598.437 karaat verkocht en in 1939 slechts 382.492 karaat.
Toen de productie in den Belgischen Congo en in Portugeesch Angola scherp begon te stijgen en het aanbod uit deze landen een ernstige bedreiging vormde voor de prijspolitiek van het Londensche syndicaat, trachtte men deze landen eveneens bij het syndicaat te betrekken. In Juni 1933 traden de Forminière en de Companhia de Diamantes de Angola toe. Het bestuur van den Belgischen Congo bezit een deelneming van 55% in deze maatschappij.
Als gevolg hiervan controleerde het Londensche syndicaat meer dan 95% van de wereldproductie. Door de vorming van een aankoopmij., de Diamond Corp., met een kapitaal van £ 5 millioen, die steeds meer onder contrôle van de De Beers kwam en door de oprichting van een verkoopmij., de Diamond Trading Co., kreeg de De Beers de contrôle over de geheele wereldproductie, den aankoop en den afzet.
Nu de Forminière en de Companhia de Diamantes de Angola zijn uitgetreden, is het Londensche syndicaat weer een zuiver Britsche aangelegenheid geworden. De Beers streeft er naar het zwaartepunt van den handel in ruw en geslepen diamant te verleggen naar New York en Londen als markt voor het ruw en Amsterdam en Antwerpen als industriecentra uit te schakelen.
Ofschoon de handel in ruwe diamant even goed te New York als te Londen kan worden gevestigd, ontbreekt het evenwel in Amerika aan voldoende vakarbeiders, om een groote diamantindustrie op te bouwen.
Zuid-Afrikaansche diamantbelangen trachten intusschen in de Ver. Staten een dochteronderneming op te richten voor de verwerking en den verkoop van diamanten.
(Frankfurter Zeitung - Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Diamant 2964 D.)

D. **AMSTERDAM. — Leening van *f* 10 millioen. —**
De Gemeenteraad heeft besloten met de directie van de Rijkspostspaarbank een leening van *f* 10 millioen aan te gaan.
De leening welke 4¼% rente draagt, zal een looptijd hebben van veertig jaar, te beginnen met 1942 zal telkenjare 1/40 gedeelte worden afgelost. De gemeente behoudt zich het recht voor, ná vijf jaren méér af te lossen dan 1/40.
(Keesings Financ. Archief) **(V. b. Leeningen 3755 K.)**

E. **BELGIE EN DE OORLOG 1940. — Staatsleeningen. —**
Op de tienjarige obligaties der nieuwe 4% leening werd voor één milliard 100 millioen francs ingeteekend.
Het ligt in de bedoeling de resteerende 2.9 milliard francs op een nader te bepalen wijze te emitteeren.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Leeningen 4148 D.)**

F. **RECHTSWETENSCHAP. — Dies-rede van prof. W. J. A. J. Duynstee over „Het wezen der vergelding". —**
Nijmegen, 17 Oct. — Ter gelegenheid van den zeventienden Dies Natalis der R.K. Universiteit te Nijmegen, heeft op 17 October de rector magnificus, prof. W. J. A. J. Duynstee C. s. s. R. een rede gehouden over: „Het wezen der vergelding."
In de leer van St. Thomas, aldus spr., staat vast, dat de strekking van de straf is de vervulling der gerechtigheid, het herstel der aequalitas iustitiae. De gerechtigheid bestaat echter daarin, dat ieder krijge wat hem toekomt, wat op eenigen titel het zijne is. Wanneer wij derhalve willen bepalen, wat de gerechtigheid eischt ten aanzien van dengene, die een misdaad heeft gepleegd, moeten wij ons afvragen, wat dezen krachtens die misdaad toekomt. In het doel van de moreele, de juridische orde ligt haar beginsel. In de wanorde ten aanzien van het doel ligt het wezen, de kern van iedere misdaad.
Wat komt in betrekking tot het doel den misdadiger toe? Naar het spr. voorkomt, dit, dat zijn verhouding tot het doel zoo zij, als hij het zelf heeft gewild. De mensch is immers een vrij willend, vrij zichzelf bepalend wezen. Heeft hij vrijwillig hinderpalen gesteld, dan zal hij ook gehinderd worden, zooveel als hij zelf heeft verkozen. Dit is strikte rechtvaardigheid. Deze rechtvaardigheid is de straf. De straf is zonder twijfel een leed voor den misdadiger, maar dat beteekent niet, dat het in wezen leed is, dat dus degene, die de straf oplegt, zou moeten bedoelen leed op te leggen.

Verschillende ordeningen. — Na aldus de beginselen uiteengezet te hebben, waarop deze strafopvatting rust, werkte spr. deze nader uit en paste ze toe op de verschillende ordeningen waartegen misdaan kan worden: de zedelijke orde, een ordening, die den mensch als geheel met al zijn strevingen omvat, en de orde, die met de gemeenschap der menschen onder elkander gegeven is, en die ten doel heeft: het welzijn van den mensch hier op aarde in zijn contact met andere menschen. Bij de eerste orde is het einddoel God. In de tweede orde, de maatschappelijke orde, zijn twee soorten te onderscheiden: er zijn vooreerst in de gemeenschap der menschen verhoudingen, die met de natuur zelf gegeven zijn; daarnaast zijn er verhoudingen, die niet onmiddellijk met de natuur van den mensch gegeven zijn, maar die door een mensch worden gesteld en dus positiefrechtelijk zijn.
Voor alle delicten die de kern der strikt natuurlijke verhoudingen raken, is de dood de adaequate straf. Tot deze delicten behoort allereerst het ingrijpen in het leven van den mensch. Men heeft evenwel ook hier delicten, die niet de kern der orde

raken, b.v. men doodt niet een ander mensch, maar men mishandelt hem. Lijfstraffen zullen hier de aangewezen en gerechte vergelding zijn.
Wie moet in deze orde de gerechtigheid oefenen? Wij zouden meenen, aldus spr., dat het recht en eventueel de plicht tot uitoefening van deze natuurrechtelijk verdiende straf, uiteraard iederen mensch moet worden toegekend. Bij nadere beschouwing is dit toch niet zoo vreemd. Spr. denkt b.v. aan het oud-Germaansche strafrecht.
Wie, in een essentieel punt misdoet tegen de gestelde orde van de staatsgemeenschap, verdient buiten deze concrete staatsgemeenschap gesloten te worden. Dit beteekent de verbanning, in dien zin, dat ieder maatschappelijk goed, dat hij in die staatsgemeenschap had, hem ontnomen worde. (De Tijd)
(Vor. ber. Rechtswetenschap 4410 E.)

A. NEDERLAND. — Represaillemaatregelen in verband met behandeling der Duitschers in Ned.-Indië. - Nieuwe arrestaties. —
Op 24 en 25 October is hier te lande wederom een aantal vooraanstaande figuren op verschillend gebied gearresteerd. Deze arrestaties geschiedden in verband met de bekende represaille tegen het geïnterneerd houden van de Rijksduitschers in Nederlandsch-Indië. Naar men van bevoegde zijde daaraan toevoegde, heeft men zich beperkt tot het arresteeren van lieden, wier positie en naam in Indië goed bekend zijn, zoodat de maatregel vooral daar te lande diepen indruk zal maken. Andere politieke beteekenis was aan deze arrestatie niet te hechten.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Uitw. Consuls 4419 F)**

B. ROEMENIE. — Beck, de gewezen Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken en de Poolsche maarschalk Smigly-Rydz gearresteerd. - Poolsche spionnage-organisatie ontdekt. —
Boekarest, 24 Oct. (United Press) — Officieel wordt bekendgemaakt, dat de Poolsche maarschalk Smigly Rydz gearresteerd is. Zooals bekend, was hij na de ineenstorting van Polen met den minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, die eenige dagen geleden gearresteerd werd, naar Roemenië gevlucht.
Voorts is de politie der legionnairsbeweging er in geslaagd, een uitgebreide Poolsche spionnage-organisatie in Roemenië te ontmaskeren.
Het bleek, dat deze Poolsche organisatie formeel onder leiding stond van den Britschen militairen attaché MacNabb. (Telegraaf) **(Vor. ber. Beck 3958)**

C. GRONINGEN. — 900-jarig bestaan herdacht. —
Te Groningen is op 24 October op plechtige wijze ten stadhuize het 900-jarig bestaan der stad herdacht. Namens de burgerij heeft een comité bestaande uit de heeren A. Brugmans, voorzitter, J. Leeninga, secretaris, en H. A. Keverling Buisman, penningmeester, de stad Groningen de restauratie van de groote zaal van het Prinsenhof, de zaal van de Broeders des Gemeenen Levens, aangeboden, welke zaal als receptie- en burgerzaal zal worden gebruikt. In samenwerking met het bestuur der Vereeniging het Prinsenhof is de restauratie van het poortje van het Prinsenhof aangeboden en als derde geschenk zijn in samenwerking met het Martinitorenfonds, drie beelden, voorstellende den H. Martinus, Berulef, een der wegbereiders van het Christendom in het Noorden, en Agricola, die een groot aandeel heeft gehad in de totstandkoming van het orgel in de Martinikerk, aangeboden. Deze beelden zullen aan den hoofdingang van den Martinitoren worden geplaatst en zijn gebeeldhouwd door den beeldhouwer Valk.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

D. NEDERLAND. — Aangifte van joodsche ondernemingen. —
's-Gravenhage, 26 Oct. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft een verordening betreffende het aangeven van Ondernemingen uitgevaardigd. De algemeene strekking van deze verordening is, dat moet worden aangegeven iedere onderneming, die in joodsche handen is of dit op 9 Mei 1940 was.
Ten aanzien van vennootschappen bij wijze van geldschieting of onder firma geldt de aangifteplicht, wanneer ten minste één der hoofdelijk aansprakelijke vennooten een jood is, ten aanzien van naamlooze vennootschappen of commanditaire vennootschappen op aandeelen, wanneer één der tot wettige vertegenwoordiging der onderneming bevoegde personen of ten minste één der leden van den raad van commissarissen jood is, alsmede indien joden in beslissende mate deel hebben in het kapitaal of in het stemrecht. Dit wordt geacht het geval te zijn, wanneer resp. meer dan een vierde deel van het kapitaal aan joden toebehoort of het door joden uit te brengen aantal stemmen de helft van het totaal uitmaakt. Bij stemrecht op grond van preferente aandeelen is het voldoende, indien de helft der voor deze aandeelen uitgebrachte stemmen toekomt aan joden.
Ten slotte bevat de verordening het algemeene voorschrift, dat moet worden aangegeven iedere onderneming, die in feite onder joodschen invloed staat. Bij de aangifte moet het gezamenlijk binnen- en buitenlandsch vermogen van de onderneming worden opgegeven.
(Verordeningenblad No. 33 d.d. 26 Oct. 1940)
(Vor. ber. Joden in Openb. dienst 4396 C)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Ontmoeting Rijkskanselier Hitler en Maarschalk Pétain. - Communiqué. —
Genève, 26 Oct. (D.N.B.) — De Fransche bladen publiceeren een officieel communiqué van het vicepresidium, dat den volgenden inhoud heeft:
„De bespreking, die 24 October heeft plaats gehad tusschen Rijkskanselier Hitler en maarschalk Pétain, in tegenwoordigheid van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en vice-president Laval, heeft zich in een sfeer van de grootste hoffelijkheid afgespeeld.
De maarschalk is ontvangen met de eerbewijzen, die strooken met zijn rang.
De bespreking van de twee leiders, die hierop volgde, heeft gelegenheid gegeven tot een algemeene behandeling van de situatie en inzonderheid van de middelen tot herstel van den vrede in Europa.
De twee deelnemers aan de bespreking zijn het eens geworden over de beginselen van een samenwerking. De uitvoeringsmodaliteiten zullen later worden onderzocht. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Ontmoeting Pétain 4421 B)

F. NEDERLAND. — Sluitingstijd café's enz. tusschen 23 en 4 uur; verbod verblijf open lucht tusschen 24 en 4 uur; dansverbod. —
's-Gravenhage, 26 Oct. — Volgens een verordening zal met ingang van 31 Oct. in het heele land de sluitingstijd voor café's, restaurants en openbare vermakelijkheden, alsmede voor localiteiten van vereenigingen, gesteld zijn op den tijd tusschen 23 en 4 uur. Plaatselijke autoriteiten zullen voor bijzondere gevallen dit uur wel vroeger, dus vóór 23 uur, maar niet later kunnen stellen.
Bovendien is het voor het heele land van 31 October af verboden om zich tusschen 24 uur en 4 uur in de open lucht op te houden.
Op dit uitgaansverbod, dat voor de kuststrook een verzachting en voor het overige land een beperking beteekent, zullen de gewone uitzonderingen gelden.
Iets nieuws is, dat ook Duitschers in het algemeen onder het verbod vallen en slechts in verband met overheidsdiensten met een bijzondere volmacht buitenshuis zullen kunnen gaan.
Met ingang van 31 October zal het verder verboden zijn, hetzij in het openbaar, hetzij in vereenigingsverband, te dansen.
Natuurlijk zal het dansen op familiebijeenkomsten in huiselijken kring geoorloofd blijven.
(Verordeningenblad No. 33, d.d. 26 Oct. 1940)
(Vor. ber. Verordening kustgebied 4395 F.)

A. **Buitenlandsche handel.** —
Eenige maanden geleden heeft het Parlement te Teheran op voorstel der Regeering eenige belangrijke beslissingen op handelspolitiek gebied getroffen, waaronder een, krachtens welke de invoercontingenten meer dan verdubbeld zullen worden. De waarde van deze contingenten was, volgens een beschouwing over den Iraanschen buitenlandschen handel in Südost-Echo van 27 Sept., voor de periode 22 Juni 1939—21 Juni 1940 vastgesteld op 869 millioen Rials (1 Rial = ƒ 0.11). Inmiddels heeft de Regeering te Teheran besloten het fiscale jaar weder gelijk te stellen aan het Iraansche kalenderjaar, d.w.z. te laten loopen van 22 Maart—21 Maart. Op 22 Maart 1941 begint dus het nieuwe fiscale jaar, en bepaald is nu, dat voor de tusschenperiode van 22 Juni—21 Maart 1941 de totale waarde der gecontingenteerde, aan invoerrecht onderworpen importgoederen 1435 millioen Rials mag bedragen. Over een geheel jaar omgerekend, komt dit neer op een totaal invoercontingent ter waarde van 1900 millioen Rials. Dit beteekent, dat men in de naaste toekomst een sterke verlevendiging van den buitenlandschen handel van Iran mag verwachten, te meer daar thans ook tusschen Iran en Sovjet-Rusland een handels- en transitoverdrag is gesloten, waardoor de handel tusschen deze beide landen, die zoozeer heeft geleden onder het ontbreken van zulk een verdrag, ongetwijfeld sterk zal worden bevorderd.

De buitenlandsche handel van Iran wordt in drie categorieën onderscheiden, samenhangend met den politieken status van het land, en wel: ten eerste de gewone, door de douane geregistreerde in- en uitvoer; ten tweede de gepriviligeerde uitvoer, welke de exportwerkzaamheid omvat van de Anglo-Iranian Oil Company en van de Iraansch-Russische gemeenschappelijke visscherijmaatschappij voor de Kaspische Zee; en ten derde de tolvrije invoer ten behoeve van den Staat en andere publiekrechtelijke lichamen. Van de in- en uitvoeren, welke onder 2 en 3 zijn omschreven, wordt alleen de waarde gepubliceerd.

Blijkens de officieele cijfers der Iraansche statistiek was de buitenlandsche handel over de jaren (loopende van 22 Juni—21 Juli) 1937-'38 en 1938-'39 als volgt (in millioenen Rials):

	1938-'39	1937-'38
Aan rechten onderworpen invoer	716,5	970,0
Tolvrije invoer	748,1	424,9
Totale invoer	1.464,6	1.394,9
Gewone uitvoer	646,6	671,2
Gepriv. uitvoer:		
Anglo-Iranian Oil	1.752,5	1.877,2
Ir.-Russ. Visscherij Mij.	7,9[1])	11,5
Totale uitvoer	2.407,0	2.559,9

[1]) Aangenomen op grond van de cijfers over de eerste 9 mnd.

Wat in dezen staat onmiddellijk opvalt, is de zeer sterke invoervermeerdering ten behoeve van den Staat, waartegenover de aan invoerrecht onderworpen invoer ten behoeve van particulieren een niet onbelangrijken achteruitgang toont. Daar de eerst bedoelde vermeerdering de vermindering overtreft, toont de totale import nog een vrij belangrijke stijging. De bovenbedoelde daling van den import moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan het toenmaals ontbreken van een handelsverdrag met Sovjet-Rusland. De sterke toeneming van den tolvrijen invoer staat voor een belangrijk deel in verband met den aanleg van den Trans-Iraanschen spoorweg. Voor spoorwegmateriaal en wagons is dan ook een belangrijke invoerstijging te constateeren; overigens valt ook de import van machines voor enkele staatsfabrieken (o.a. een spinnerij, een suikerfabriek en een cementfabriek) onder den tolvrijen, niet gecontingenteerden invoer.

De uitvoer bestaat vooral uit land- en veeteeltproducten en tapijtwerk. De belangrijkste posten zijn versche en gedroogde vruchten en tapijten met bedragen van resp. 176 en 101 millioen Rials tegen 88½ en 105 millioen in 1937-'38. De waarde van den vruchtenuitvoer heeft zich dus in één jaar tijds verdubbeld, waartegenover die van tapijten een kleinen teruggang toont. Van de overige producten kunnen nog ruwe katoen en ruwe schapenwol worden genoemd, waarvan de uitvoerwaarde gedaald is van resp. 92½ en 66½ millioen Rials tot 56 en 38½ millioen, zoomede ruwe huiden en vellen, welker exportwaarde verminderd is van 56½ op 37½ millioen. De aanzienlijke daling in de uitvoerwaarde van deze 3 grondstoffen vindt wel haar oorzaak in het toenemende verbruik ervan door de binnenlandsche nijverheid. Daarentegen moet de zéér sterke teruggang in den rijstuitvoer, namelijk van 25½ op 2½ millioen, een daling dus tot op minder dan 1/10, worden toegeschreven aan den slechten rijstoogst, waardoor Iran zelfs genoodzaakt was rijst uit Britsch-Indië in te voeren.

IRAN

Iran. (Eigen teekening)

De voornaamste leveranciers waren in de genoemde jaren (cijfers in millioenen Rials):

Invoer uit:	1938-'39	1937-'38
Groot-Duitschland	250,8	265,0
Sovjet-Rusland	94,3	315,4
Britsch-Indië	70,1	74,2
Groot-Brittannië	47,7	79,4
Vereenigde Staten	37,0	83,0
Japan	36,1	32,2
België	35,1	29,0
Nederlandsch-Indië	24,8	12,7

De uitvoer toont het volgende beeld (cijfers in millioenen Rials):

Uitvoer naar:	1938-'39	1937-'38
Groot-Duitschland	301,8	198,9
Groot-Brittannië	64,6	42,0
Vereenigde Staten	52,0	55,1
Britsch-Indië	38,2	31,4
Sovjet-Rusland	25,6	235,0
Irak	22,9	25,3
Japan	19,1	26,3

Bij den uitvoer ziet men hetzelfde verschijnsel als bij den invoer: Sovjet-Rusland heeft zijn eerste plaats aan Duitschland moeten afstaan; af te wachten

blijft, of het nieuwe handelsverdrag Rusland zijn verloren positie zal doen herwinnen. Behalve voor deze beide landen, zijn de verschillen met het voorafgaande jaar, schoon soms relatief belangrijk, naar de absolute cijfers niet zoo groot; naar Groot-Brittannië, Britsch-Indië en Irak is de uitvoer toegenomen, naar de Vereenigde Staten daarentegen verminderd.
(Economische Voorlichting, 25 Oct. '40)
(Vor. ber. Iran 4417 D)

A. **HONGARIJE. — Pijlkruiserspartij. - Leider ontvouwt zijn program. —**
Boedapest, 8 October. (D.N.B.) — De leider van de partij der pijlkruisers, Franz Szalasi, heeft op 7 October zijn partijprogram gepubliceerd, dat spreekt van een „Karpathen-Donau-land" en betoogt dat hij, Szalasi, wil streven naar het bezit van een macht, gelijk aan die welke Mussolini bezit. De onder zijn leiding staande rechtsradicale volkspartij is gereed om de macht in de regeering op zich te nemen. Zij wil van Hongarije een land maken, dat vervuld is van de beginselen van nationalisme en socialisme. Hongarije is een landbouwstaat, daarom wordt de oplossing van het grondvraagstuk steeds dringender en beslissender. De deelneming aan de productie is geen particulier, maar een openbaar recht. Hongarije moet volkomen van den joodschen invloed worden bevrijd. De godsdienstige opvoeding moet daar ophouden waar de volksopvoeding begint.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Pijlkruiserspartij 4395 A)**

B. **NEDERLAND. — „Winterhulp Nederland". - Stichting. —**
's-Gravenhage, 26 Oct. — Het decreet van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, waarbij de stichting „Winterhulp Nederland" wordt opgericht, is in het heden verschenen Verordeningenblad opgenomen. Het luidt o.a. als volgt:
Ik richt hierbij op de stichting „Winterhulp Nederland".
Het is de taak der stichting om den, in het bezette Nederlandsche gebied levenden, behoeftigen Nederlandschen staatsburgers zonder aanzien des persoons hulp en ondersteuning te verschaffen. De hiervoor noodige middelen worden — ongeacht de giften, welke ik de stichting zal doen toekomen — door vrijwillige bijdragen in geld en goederen van de in het bezette Nederlandsche gebied levende Nederlandsche staatsburgers verkregen.
(Verordeningenblad No. 33, 26 October '40)

C. **ROEMENIE. — Ex-koning Carol gearresteerd. —**
Naar Ass. Press uit Sevilla (Sp.) meldt, zijn ex-koning Carol en mevrouw Lupescu op 23 October gearresteerd.
De mogelijkheid bestaat, dat zij naar Roemenië teruggestuurd worden. De vroegere hofmaarschalk Urdareanu, die ex-koning Carol en mevr. Lupescu in ballingschap vergezelde, werd eveneens gearresteerd. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Koning Carol 4362 A)

D. **GENEESKUNDE. — Bestrijding van hooikoorts.**
In het Tijdschrift voor Geneeskunde schrijft J. de Mol van Otterloo, arts te 's-Gravenhage:
„Het is bekend, dat inspuitingen met miltextract vaak bij verschillende allergische aandoeningen, te weten exzeem, urticaria, asthma, goede uitkomsten opleveren. Vooral in de laatste jaren zijn, nadat Mayer en Moncorps in 1929 hierover de eerste mededeeling deden, herhaaldelijk publicaties aangaande dit onderwerp verschenen.
„Een en ander bracht mij er toe, deze methode te gebruiken bij een lijderes aan hooikoorts, lid van mijn gezin. Ik heb deze therapie thans gedurende twee achtereenvolgende hooikoortsperiodes toegepast en het resultaat was zoo verrassend, dat ik het nuttig achtte, hieraan bekendheid te geven.
Patiënte werd behandeld met dagelijksche intramusculaire inspuitingen van 2 c.M³. extract Organon. Het resultaat in de twee afgeloopen periodes was, dat zij, die tevoren zich ieder voorjaar ellendig voelde, met rhinitis en conjunctivitis, kortom het volledige beeld van de echte hooikoorts, thans practisch normaal was. Zij zat zelfs op zonnige dagen zonder bezwaar op een grasveld te lezen, in de zon en zonder zonnebril; de niesbuien bleven weg. Zoodra echter de inspuiting een dag achterwege werd gelaten, kwamen de verschijnselen terug; werd vervolgens een injectie gegeven, dan volgde prompt aanmerkelijke verbetering.
Zonder verder in te gaan op den theoretischen kant dezer methode, acht ik het wenschelijk, hiervan mededeeling te doen, in de hoop, dat vele collegae, die hooikoortslijders onder hun patiënten hebben, deze therapie met succes mogen toepassen.
Aangezien dagelijksche inspuitingen bezwaarlijk zijn, overlegde ik reeds met de N.V. Organon, om het volgende voorjaar 5 c.M³. ampullen in den handel te brengen, zoodat bijvoorbeeld twee injecties per week voldoende zijn". (Tijdschrift voor Geneeskunde)
(Vor. ber. Geneeskunde 4410 C)

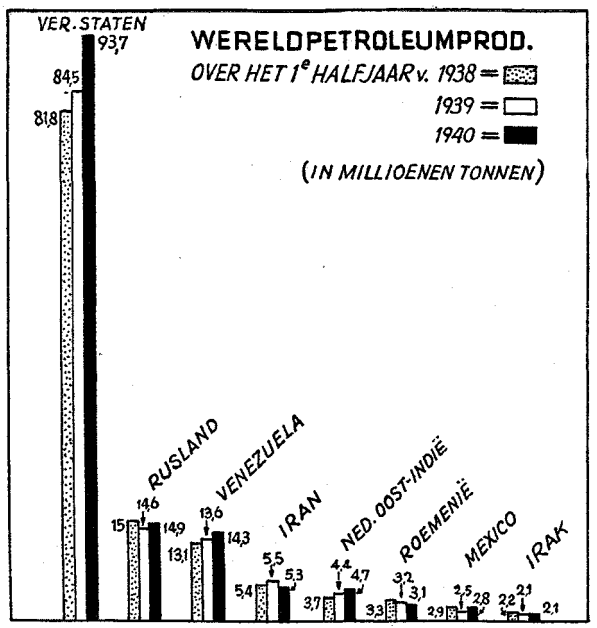
E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Vierjarenplan met vier jaar verlengd. - Aanpassing bij eischen van den oorlog. —**
Berlijn, 26 Oct. (D.N.B.) — Op den rijkspartijdag der eer in 1936 heeft de Führer het Vierjarenplan aangekondigd, welks uitvoering hij met de verordening van 18 October 1936 opdroeg aan minister-president „Generaloberst" Göring.
Nu de indertijd ingestelde termijn is afgeloopen, heeft de Führer bij decreet van 18 October 1940 rijksmaarschalk Göring belast met de voortzetting van het Vierjarenplan voor nog vier jaren, met de speciale instructie het plan aan te passen aan de eischen van den oorlog.
De hem bij de verordening van 18 October 1936 verleende volmachten heeft de Führer wederom ter beschikking gesteld van den rijksmaarschalk. Tegelijkertijd heeft de Führer onderstaande brief tot den rijksmaarschalk gericht:
„Voor vier jaar heb ik u belast met de uitvoering van het plan, dat ik afgekondigd heb op den partijdag der eer. Nadat gij aan deze opdracht de u eigen energie hebt gewijd en hem tot een groot succes hebt doen worden, is het thans uw taak als lasthebber voor het tweede vierjarenplan het aangevangen werk voort te zetten en het in het bijzonder aan te passen bij de eischen van den oorlog. Al de u indertijd verleende volmachten staan u daarvoor ook verder ter beschikking". (De Maasbode)
(Vor. ber. Vierjarenplan 2501 A)

F. **NEDERLAND. — Gymnastiek verplicht leervak op alle lagere scholen. —**
Naar Het Vaderland verneemt, is thans definitief vastgesteld, dat per 1 Januari 1941 gymnastiek moet worden onderwezen aan alle lagere scholen.
(Het Vaderland)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Steunpunten. - New-Foundland. - President Roosevelt's verkiezingsrede betreffende geheime verdragen. —**
Washington, 24 Oct. (D.N.B.) — De minister van Marine der Vereenigde Staten, Knox, heeft medegedeeld, dat tusschen de Vereenigde Staten, Engeland en Canada een overeenkomst betreffende het inrichten van een steunpunt voor het leger, de vloot en de luchtmacht aan de Zuidkust van New-Foundland door de Vereenigde Staten, tot stand is gekomen. Een delegatie uit de Ver. Staten bevindt zich reeds in New-Foundland om toebereidselen te maken voor de inrichting van zulk een steunpunt.
President Roosevelt heeft op 23 October te Philadelphia de eerste der aangekondigde vijf verkiezingsredevoeringen gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:

Ik verklaar plechtig, zoo zeide Roosevelt letterlijk, dat er geen geheim verdrag, geen geheime verplichting of afspraak van eenigerlei aard direct of indirect met eenige andere regeering of natie bestaat, welke Amerika bij een oorlog zou kunnen betrekken of welke voor eenig ander doel zou zijn overeengekomen.
Verder zeide Roosevelt, dat de regeering er van beschuldigd wordt de Vereenigde Staten in den oorlog te leiden.
Daar tegenover verklaarde de president, dat al zijn denken en handelen in den loop van deze jaren gericht is geweest op het doel den wereldvrede te behouden en in het bijzonder voor de Vereenigde Staten en het Westelijke halfrond den vrede te bewaren.
(De Tijd) **(Vor. ber. Steunpunten 4420 C; Pres. Roosevelt 4412 F)**

A. **WERELDPETROLEUMPRODUCTIE. —**

(Teekening Brienen) (Gegevens ontleend aan de Telegraaf)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Krijgsverrichtingen. - Militair overzicht van generaal dr. Glaise-Horstenau. —**
Berlijn, 26 October (D.N.B.). — Het militaire weekoverzicht van het D.N.B. van den militairen medewerker, generaal Glaise-Horstenau, vermeldt o.a. het volgende:

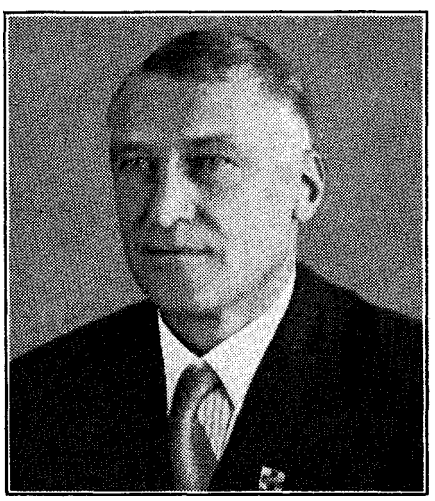
In de afgeloopen week waren de militaire operaties aan Duitsche zijde weer uitsluitend op het Britsche moederland gericht. Terwijl de aanvallen van het Duitsche luchtwapen onverminderd voortgingen, werd de Duitsche tegenblokkade geweldig verscherpt. Recordcijfers zijn bereikt in het tot zinken brengen van vijandelijke scheepsruimte. Van 18 tot 24 October werd gemeld dat tot zinken is gebracht 448.200 b. r. t. vijandelijke koopvaardijscheepsruimte, waarvan 415.200 b. r. t. door duikbooten en 33.000 b. r. t. door Duitsche torpedomotorbooten. Met het verlies van bijna een half millioen b. r. t. aan koopvaardijscheepsruimte ging natuurlijk ook de lading der schepen, en wel oorlogsmateriaal en voorraden in geweldige hoeveelheden, voor den vijand verloren, welke voor Engeland in zijn huidige positie niet te vervangen zijn.
Deze uiterst smartelijke verliezen hebben de Engelsche regeering zulk een schrik op het lijf gejaagd, dat zij tot dusver nog niet tot een officieele mededeeling kon besluiten. Zoo heeft deze week aangetoond, hoe wankel het Engelsche convooistelsel is geworden. De Engelsche vloot is niet in staat de overzeesche transporten te beschermen voor den onstuimigen aanvalsgeest der Duitsche duikbooten.
Het bitterst voor de Britten is: de duur gekochte torpedojagers uit de Vereenigde Staten, die men grootendeels inmiddels heeft overgenomen en in dienst gesteld, zijn bijna alle schepen, die tegen het einde van den wereldoorlog haastig gebouwd zijn, met een zeer zwakke, ouderwetsche bewapening en te weinig snelheid. En inmiddels zijn de Vereenigde Staten bezig met het inrichten van de vloot- en luchtbases, welke hun door Engeland zijn afgestaan, gelukkig zoo'n goed zaakje gemaakt te hebben en buiten dienst gestelde torpedojagers tegen zulke waardevolle strategische posities te hebben ingeruild.
Ook in deze week wist het Duitsche luchtwapen den vijand zeer harde slagen toe te brengen door de vernietiging van militaire doelen, door aanvallen op spoorlijnen en verkeersknooppunten. In Londen woeden sinds zeven weken groote branden in de docks en pakhuizen, welke zich uitstrekken over een lengte van 15 kilometer aan beide zijden van de Theems. Ook deze week lag het zwaartepunt van de vergeldingsaanvallen op Londen.
Tevens echter was de vernietigingsstrijd op de geweldige industriecentra in Midden-Engeland gericht. Hier werden bijzonder zwaar geteisterd Liverpool en Manchester, Birmingham en Coventry, waar talrijke vliegtuigfabrieken gevestigd zijn. De basis der productie van de Engelsche wapenindustrie werd zeer zwaar getroffen. De slag om Groot-Brittannië gaat voort.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Weekoverzicht 4416 C)**

C. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Gayda in de „Giornale d'Italia" beschuldigt Ver. Staten aanvalsplan voor te bereiden. —**
Gayda schrijft een dezer dagen in de „Giornale d'Italia", naar een Un. Pr.-bericht uit Rome mededeelt, dat de jongste rede van den Amerikaanschen minister van Marine, Knox, het bewijs levert, dat de Ver. Staten een aanvalsplan op de Asmogendheden voorbereiden.
Hij beschuldigt de Ver. Staten er van, dat zij den oorlog gebruiken om de positie van Engeland als imperialistische mogendheid en als beheerscher der zeeën over te nemen.
Nadat de Italiaansche pers langen tijd geen aandacht aan de Ver. Staten had besteed, breekt Gayda het zwijgen en verklaart, dat men wil weten of het verdedigingsprogram van de Ver. Staten slechts een masker is, waarachter zich agressieve plannen verbergen.
De Ver. Staten, aldus Gayda, gebruiken den oorlog als tegenprestatie voor hun hulp aan Engeland, om territoriale voordeelen te verkrijgen. Zij pogen een alibi van een nationale verdediging tegen niet bestaande bedreigingen van de zijde van de Asmogendheden en de Japansche politiek te construeeren.
(Limb. Koerier) **(Vor. ber. Rede min. Knox 4420 C)**

D. **NEDERLAND. — N.V.V. - Gemeenschap „Vreugde en Arbeid" opgericht. —**
De persdienst van het N.V.V. deelt mede:
„Vreugde en Arbeid", de nieuwe gemeenschap, die op 24 October '40 als onderdeel van het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen door den commissaris van het N.V.V. is gesticht, zal over enkele dagen een aanvang maken met de uitvoering van een aantal zeer omvangrijke plannen in dienst van de geestelijke en cultureele verheffing van den Nederlandschen arbeider.
De instelling van een Vreugde en Arbeid-organisatie — die onder leiding zal staan van den heer A. 't Hart, bekend uit het Instituut voor Arbeidersontwikkeling — beteekent een uitbreiding van het werk der Nederlandsche vakbeweging over een terrein, dat ondanks alle goedbedoelde pogingen door de versnippering onvoldoende is bewerkt.
Terwijl de vakbeweging principieel voor de opgave staat, op te komen voor materieele behoeften en verlangens van de aangesloten arbeiders, moet er even principieel van worden uitgegaan, dat er voor de vakbeweging ook een taak ligt op het uitgestrekte terrein van de verzorging van den vrijen tijd van elken werkenden volksgenoot, de tegemoetkoming aan zijn behoefte aan geestelijke en lichamelijke ontwikkeling en ontspanning, aan zijn belangstelling voor de uitingen van kunst en cultuur, en in het algemeen aan zijn verlangen naar arbeidsvreugde en levensblijheid.
De socialistische geest van de nieuwe ordening legt de verplichting op deze mogelijkheden in dienst te stellen van alle arbeiders, ongeacht hun maatschappelijke positie. De vervulling van deze verplichting

beteekent tegelijk, dat een belangrijke stap vooruit wordt gezet op den weg, die leidt naar de verheffing van het algemeene levenspeil van den arbeider en het wegnemen van tegenstellingen tusschen de volksgenooten van hetzelfde volk.
Het is duidelijk, dat de gemeenschap Vreugde en Arbeid van het N.V.V. door de aanvaarding van deze taak zich geplaatst ziet op een arbeidsterrein, waarvan de geweldige omvang thans nog niet eens valt te overzien. In dit stadium van de ontwikkeling der nieuwe organisatie moet daarom worden volstaan met een beknopt overzicht van de voornaamste richtlijnen voor het werk dat te wachten staat.
Het werk van Vreugde en Arbeid zal op Zondag 3 November a.s. officieel worden geopend.
(N. R. Crt. - Het Volk) **(Vor. ber. N.V.V. 4385 A)**

A. **IR. J. E. F. DE KOK OVERLEDEN. —**
Ir. J. E. F. de Kok, directeur-generaal van de Nederlandsche Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië, is op 28 October te Den Haag overleden. Hij is 58 jaar oud geworden.

Ir. J. E. F. de Kok. (Foto A. P.)

Johan Egbert Frederik de Kok werd den 6en Januari 1882 te Maastricht geboren. Na de H.B.S. te hebben afgeloopen, koos hij aanvankelijk de militaire loopbaan, en ging hij naar de Academie te Breda, waar hij de opleiding tot officier bij het Nederlandsch-Indische leger voor het wapen der infanterie genoot. In 1902 verliet hij deze instelling als 2de luitenant. Eenige jaren later ging hij echter te Delft studeeren en in 1908 verwierf hij met lof het diploma scheikundig ingenieur. In hetzelfde jaar werd hij benoemd tot bedrijfsingenieur bij de Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië en aan deze maatschappij heeft hij gedurende zijn verdere leven al zijn krachten gewijd. Zijn kundigheid en energie brachten hem snel omhoog en reeds in 1921 werd hij tot directeur van de maatschappij benoemd, zoomede van haar dochteronderneming de Bataafsche. Van tal van ondernemingen, o.a. voor-aanstaande buitenlandsche petroleummaatschappijen, werd hij in den loop der jaren commissaris en een tijd lang was hij tevens commissaris van de K.L.M. Toen in October 1936 Sir Henry Deterding besloot het volgende jaar als directeur-generaal van de Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Ned.-Indië af te treden, werd de heer de Kok als zijn opvolger aangewezen. Kort tevoren was hij, als opvolger van ir. J. F. de Vogel, tot voorzitter van de Koninklijke Nederlandsche vereeniging voor luchtvaart benoemd. Zijn belangstelling voor de luchtvaart was bijzonder groot. In 1935 had hij op Waalhaven zijn brevet als sportvlieger behaald en sindsdien heeft hij door talrijke bijzondere prestaties op luchtvaartgebied de aandacht getrokken. Samen met Schmidt Crans maakte hij een vlucht naar de landen om de Middellandsche Zee en bezocht hij o.m. Noord-Afrika. In 1937 maakte hij met denzelfden vlieger een vlucht naar Indië, waarbij hij de heenreis naar Batavia in 9 dagen en de terugtocht uit Medan in 7½ dag volbracht. In Mei van hetzelfde jaar ging hij per vliegtuig naar de Donaulanden en in September daaraanvolgende ondernam hij, wederom met Schmidt Crans, een vlucht naar Kaapstad, vanwaar hij 1 October in 7 dagen naar het moederland terugkeerde.
Ir. de Kok was voorzitter van het luchtverdedigingsfonds en sedert 1937 voorzitter van den raad van bestuur van de K.L.M. Hij was ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en officier in de Kroonorde van België. Voorts droeg hij het kruis van verdienste van het Roode Kruis en dat van de burgerwacht. (N. Rott. Crt.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Dr. J. Goebbels over verloop van den oorlog. - Beginsel van den Führer: lange voorbereidingen, korte oorlogen. —**
Danzig, 25 Oct. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Goebbels heeft hier in een groote vergadering het woord gevoerd over het verloop totdusver en den tegenwoordigen stand van den oorlog tegen Engeland.
Te laat heeft Engeland ingezien, zoo betoogde dr. Goebbels, dat het zich een volkomen verkeerd beeld van Duitschlands kracht heeft gemaakt. Zoowel op het gebied der voedselpolitiek als in economisch opzicht is Duitschland voor dezen oorlog in elk opzicht toegerust. Van isoleering kan geen sprake zijn. Vooral echter is ditmaal ook de geestelijke oorlogvoering van Duitschland verre superieur aan die der Engelschen. Voor eens en altijd is er hiermede een eind gemaakt, dat anderen voordeel kunnen behalen uit de Duitsche tweedracht. Een negende November 1918 zal in Duitschland nooit meer voorkomen.
Terwijl Londen reeds onder de onafgebroken aanvallen van het Duitsche luchtwapen siddert, probeert Winston Churchill voor de wereld nog den schijn te bewaren, alsof er met ongeveer gelijke wapenen en ongeveer dezelfde uitwerking aan Duitsche en aan Engelsche zijde wordt gestreden. Duitschland laat zich echter door deze typisch Engelsche opsnijderij niet van de wijs brengen. Het weet, dat de ineenstorting van Engeland eens moet komen.
Zonder rekening te houden met prestigekwesties handelt de Führer naar het beginsel: lange voorbereidingen, korte oorlogen en niet omgekeerd. Duitschland, zoo besloot dr. Goebbels, is in staat en heeft besloten dezen oorlog zoolang te voeren, tot de Engelsche plutocratie is neergeslagen. In eenheid en trouw staat het geheele Duitsche volk daarbij naast zijn Führer, die het naar de schitterendste overwinning van de Duitsche geschiedenis zal leiden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Dr. J. Göbbels 4364 D)

C. **NEDERLAND. — Overdracht der N.S.D.A.P. in Nederland. - „Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden". - Rede van den Rijkscommissaris. —**
Ter uitvoering van een beschikking van den plaatsvervanger van den Führer is 27 October in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht de plechtige overdracht voltrokken van de Landesgruppe Niederlande der Auslandsorganisation der N.S.D.A.P. aan den rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, rijksminister Seyss Inquart. De partijorganisatie draagt van nu af den naam Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden. Uit alle deelen van Nederland waren de politieke leiders van de Auslandsorganisation verschenen.
Na den plechtigen intocht der vaandels spraken allereerst de districtsinspecteur der N.S.D.A.P. te Utrecht, prof. dr. Nieschultz, en Gouwleider Bohle. De rijkscommissaris wekte in zijn hierop volgende toespraak de Duitschers op als voorheen werkzaam te blijven en zich energiek toe te leggen op de nieuwe taak, voortvloeiend uit de reorganisatie. De nieuwe politieke opdracht schilderde hij als volgt:
„Te leven als een voorbeeld voor de nationaal-socialistische gemeenschap in het gebied van de Groot-Germaansche gemeenschap. Dit beteekent voor ons

zelf de verwezenlijking van ons nat.-socialistisch beginsel van de eer van den arbeid en de eer van het bloed, waarbij deze verwezenlijking gedragen wordt door de uiterste opofferingsgezindheid, maar ook door volmaakte zelftucht. Dit beteekent voorts, dat wij ook allen, die aan deze nationaal-socialistische eischen vermogen te voldoen, in deze gemeenschap opnemen en in het bewustzijn van onze verantwoordelijkheid helpen, indien zij met denzelfden wil als wij streven naar de nieuwe levensvorming der Germaansche volken".

Tot slot stelde hij den commissaris-generaal, dienstleider Schmidt, aan in zijn nieuwe ambt van Leider des Arbeitsbereiches der N.S.D.A.P. in den Nederlanden. Met een betuiging van trouw aan Führer en rijk en het vertrek der vaandels eindigde de plechtige bijeenkomst. (N. Rott. Crt.)

A. **JAPAN. — Robbenovereenkomst opgezegd. —** De Japansche regeering heeft medegedeeld, niet voornemens te zijn het in 1911 gesloten accoord met Engeland, de Vereenigde Staten en Sovjet-Rusland betreffende de bescherming van robben te vernieuwen. Zij is echter bereid een accoord op nieuwen grondslag te sluiten.

De Japansche regeering motiveert haar besluit ermee, dat de robben zich in de Noordelijke deelen van den Stillen Oceaan zoo vermeerderd hebben, dat ze de visscherij, voor Japan in de hoogste mate van vitaal belang, in den loop der laatste jaren steeds grootere schade berokkenden, zonder dat het op grond van de overeenkomst mogelijk was zorg te dragen voor passende tegenmaatregelen. (N. Rott. Crt.)

B. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Pierre Laval minister van Buitenlandsche Zaken. - Luisteren naar Engelsche radio verboden. - Minister Laval neemt leiding der pers. - Maarschalk Pétain houdt een toespraak tot het Fransche volk in zake ontmoeting met Rijkskanselier Hitler. —**

Vichy, 28 Oct. (D.N.B.) — Officieel is bekendgemaakt, dat de vice-president van den Franschen ministerraad, Pierre Laval, als opvolger van Baudoin benoemd is tot minister van Buitenlandsche Zaken. De vroegere minister, Paul Baudoin, is benoemd tot staatssecretaris bij het presidium van den ministerraad. Hij behoudt zijn bevoegdheden als minister.
(Vor. ber. Kabinet-Pétain 4365 D)

Engelsche radio. - Leiding der pers. —

(Stefani) — De ministerraad heeft besloten het luisteren naar den Engelschen omroep op openbare pleinen en in lokalen te verbieden. Overtredingen van dit verbod zullen streng gestraft worden. De betrokken radiotoestellen zullen in beslag worden genomen. Minister Laval zal tevens de leiding der pers nemen.

Ontmoeting Hitler-Pétain.

Uit Genève meldt het D.N.B.: Het Fransche staatshoofd, maarschalk Pétain, heeft vanmiddag voor de radio een toespraak tot het Fransche volk gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:

„Ik heb 24 October een ontmoeting gehad met den kanselier van het Duitsche rijk. Uit eigen beweging heb ik gevolg gegeven aan de uitnoodiging van den Führer. Ik stond van geenerlei zijde bloot aan een dictaat of eenigen druk. Een samenwerking tusschen onze beide landen is onder het oog gezien. Ik heb dit in beginsel aanvaard. De modaliteiten zullen later besproken worden. Ik stel er prijs op diengenen, die thans het heil van Frankrijk verwachten, te zeggen, dat het bevorderen van dit welzijn in onze handen ligt. Ik zou aan al diegenen, die bedenkingen koesteren, willen zeggen, dat het de eerste plicht van iederen Franschman is, vertrouwen te hebben. Aan diegenen, die twijfelen, evenals aan diegenen, die weerbarstig zijn, breng ik in herinnering, dat de meest trotsche en gereserveerde houding gevaar loopt aan kracht te verliezen, wanneer men zich tot in het overdrevene verhardt. Diegene, die het lot van Frankrijk in handen genomen heeft, heeft den plicht de gunstige atmosfeer te scheppen voor het behartigen van de belangen van het land. In eere en teneinde de eenheid van Frankrijk te handhaven, betreed ik thans in het kader van de constructieve activiteit der nieuwe Europeesche orde den weg der samenwerking".

Daarna wees maarschalk Pétain op de noodzakelijkheid, de meeningsverschillen op het gebied der binnenlandsche politiek ter zijde te stellen en de afvallige beweging in de koloniën te onderdrukken.

Ten slotte verklaarde Pétain: „De ministers zijn uitsluitend aan mij verantwoording verschuldigd. Ik heb tot dusverre tegen u gesproken als een vader. Thans spreek ik op een toon van een leider tot u. Volgt mij. Bewaart uw vertrouwen in het eeuwige Frankrijk". (De Tijd - N. Rott. Crt. - Limburger Koerier - Haagsche Crt.)
(V. b. Communiqué ontmoet. Hitler-Pétain 4422 E)

C. **NEDERLAND. — Reeders. - Steunregeling. —** 's-Gravenhage, 23 Oct. — De staatscourant van hedenavond bevat een beschikking van den secretarisgeneraal, waarnemend hoofd van het departement van Landbouw en Visscherij, waarbij is bepaald, dat uit het Landbouw-crisis-fonds door bemiddeling van de Nederlandsche Visscherijcentrale steun zal worden verleend aan reeders, onder voorwaarden en krachtens regelen, in die beschikking vastgesteld. (Telegraaf) **(V. b. Steun aan de Scheepvaart 3072 B)**

D. **AUSTRALIE. — Kabinet-Menzies. - Mutaties. —** Tokio, 27 Oct. (D.N.B.) — Het Australische kabinet heeft een wijziging ondergaan. De nieuwe regeering is als volgt samengesteld:

Minister-president: G. Menzies, die tevens belast is met de portefeuilles van Defensie en Voorlichting.
Justitie en Marine: W. M. Hughes (minister-president tijdens den wereldoorlog).
Oorlog: P. C. Sprengler.
Luchtvaart: Mac Nevin.
Handel: Sir Early Page.
Financiën: A. W. Faddeb.
Buitenlandsche Zaken: Sir Frederic Stewart, die tevens belast is met Sociale Zaken en Volksgezondheid.
Bevoorrading en Munitie: Senator P. A. Macbride.
Arbeid en Openbare Werken: H. E. Holt.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Kabinet-Menzies 3775 E)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Rijstuitvoer verboden.** Batavia, 26 Oct. (Domei) — De Nederlandsch-Indische autoriteiten hebben den uitvoer van rijst verboden. Deze maatregel is genomen ter voorkoming van voedselschaarschte, waarvoor wordt gevreesd in verband met het gebrek aan regen, waardoor de oogst wordt bedreigd. Eenige contracten voor den export van rijst zijn reeds geannuleerd.
(Het Vaderland)

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Eerste gecombineerde Duitsch-Italiaansche luchtaanvallen op Engeland. —**

Londen heeft op 25 Oct. en den daarop volgenden nacht, volgens berichten van Amerikaansche correspondenten in de Britsche hoofdstad, zware aanvallen van Duitsche en Italiaansche bommenwerpers moeten doorstaan. Duitsch-Italiaansche vlieger-formaties deden des morgens aanvallen op Schotland, waarbij 500 of meer toestellen tegelijk naar het Britsche eiland vlogen.

Te Rome beschouwt men, naar United Press meldt, deze berichten over een gecombineerden Italiaansch-Duitschen aanval op Engeland, als het begin van een nauwe samenwerking van de As op alle fronten. (Telegraaf) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen: Duitschland 4425 B; Italië 4418 B)**

A. GRIEKENLAND. — Oorlog met Italië. - Mobilisatie - Motiveering van Italië's optreden - Koning van Griekenland neemt opperbevel - De Grieksche vloot. Het officieele Grieksche Nieuwsagentschap publiceert een boodschap van minister-president Metaxas aan het Grieksche volk. In deze boodschap wordt gezegd, dat Italië op 28 October 's morgens van hem, den minister-president, de uitlevering geëischt heeft van deelen van het Grieksche gebied en heeft medegedeeld, dat het zijn troepen om zes uur in den ochtend zou doen opmarcheeren om deze gebiedsdeelen te bezetten. Hij, Metaxas, heeft den Italiaanschen gezant verklaard, dat hij dit beschouwt als een oorlogsverklaring van Italië aan Griekenland. De boodschap van den minister-president besluit met een oproep tot den strijd.

Mobilisatie.
Athene, 28 Oct. (D.N.B.) — Naar het Grieksche nieuwsagentschap meldt, is in Griekenland de algemeene mobilisatie afgekondigd.

Motiveering van Italië's optreden.
Florence, 28 Oct. (D.N.B. — Tegenover de in het buitenland verspreide voorstellingen in zake de Grieksch-Italiaansche spanning wordt Maandagmiddag van bevoegde zijde het volgende verklaard:

De incidenten, de provocaties, de gewelddaden en de intriges in den Griekschen sector hebben zich in de laatste uren zoo opgestapeld, dat de toestand zich steeds meer heeft verscherpt en van Italiaansche zijde maatregelen dringend noodzakelijk zijn geworden om aan de gevaren het hoofd te kunnen bieden.
Tegelijk, dat de Grieksche aanslagen tegenover Albanië steeds talrijker zijn geworden, zijn in Athene de Engelsche intriges zoo toegenomen, dat van de zijde van Engeland zware aanslagen op de onafhankelijkheid en op het gebied van Griekenland onmiddellijk te verwachten schenen. De heele toestand heeft onder den druk van Engeland, dat met zijn bekende methoden zijn interventie met beweerde verzoeken om hulp van Griekenland wil rechtvaardigen, tot een steeds duidelijker wordend afzien door Griekenland van zijn neutraliteit geleid.
De Italiaansche regeering heeft derhalve tegenover de Grieksche regeering een houding moeten aannemen, die haar rechtvaardiging vindt in de eischen van de nationale verdediging, waarover later verdere mededeelingen zullen worden gedaan.

Koning van Griekenland opperbevelhebber.
Koning George van Griekenland heeft, naar uit Athene wordt gemeld, zelf het opperbevel van alle strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht op zich genomen. Generaal Papagos is tot opperbevelhebber benoemd.

De Grieksche vloot. — Griekenland is vooral in de laatste jaren een veelbegeerde machtsfactor geworden in het Oostelijk deel van de Middellandsche Zee. Zijn geografische ligging, voortreffelijke havens en talrijke baaien zijn van groote beteekenis. Daarentegen is de Grieksche vloot zwak en niet evenredig aan de belangen van het land ter zee, want Griekenland bezit, naar verhouding, een groote handelsvloot. Het zal voor de Grieksche marine zeer moeilijk zijn, de talrijke eilanden en wateren te beschermen. Eenige jaren geleden is men begonnen, de kustverdediging door het opstellen van moderne kanonnen, de aanschaffing van motortorpedobooten en andere maatregelen te verbeteren. Het scheepsmaterieel is over het algemeen verouderd; alleen acht torpedojagers en acht onderzeebooten zijn modern; twee booten van elk type zijn nog in aanbouw. Met deze laatste vaartuigen heeft Griekenland den bouw van oorlogsschepen in eigen hand genomen, terwijl tot dusver Engeland, Italië en Frankrijk de leveranciers waren.
Het feit, dat in Juni 1939 te Scaramanga bij Salamis een nieuwe oorlogswerf gesticht werd en plechtig in tegenwoordigheid van den koning is geopend, toont, dat Griekenland begonnen is aan zijn zeemacht meer aandacht te besteden.

(Teekening Brienen) Griekenland. (Archief K. H. A.)

De Grieksche marine bestaat uit 180 officieren, 1100 onderofficieren en 6 à 7000 man. Kapitein-ter-zee is in het Grieksch „ploiarkos"; een luitenant-ter-zee 2e klasse een „antipoploiarkos".

Het voornaamste en eenige groote oorlogsschip heet „Georgios Averoff", in Italië bij Orlando gebouwd naar den Italiaanschen pantserkruiser „Pisa". In 1912 in dienst gesteld, werd de „Averoff" in 1927 gereconstrueerd. De pantserkruiser is 9450 ton groot en loopt 22 mijl. De bewapening bestaat uit vier kanonnen van 23.4 c.M., acht van 19 c.M. en kleiner geschut. In vroegere Balkan-oorlogen heeft de „Averoff" een rol gespeeld. Onder de torpedojagers zijn er vier, die door Argentinië besteld waren, maar in 1912 door Griekenland aangekocht werden. Modern zijn vier jagers, te Genua gebouwd, geheeten

„Kondouriotis", „Hydra", „Spetsai" en „Psara" van 1329 ton en ruim 39 mijl loopende, en de „Vasileus Georgios I" en „Vasilissa Olga", welke in 1939 in dienst kwamen. Zooals gezegd, zijn er nog twee op de Grieksche werf op stapel te Scaramanga aan de baai van Eleusis. De onderzeebooten dragen de volgende namen: „Katsonis", „Papanicolis", „Proteus", „Nereus", „Triton" en „Glaukos". Zij zijn van 576 en 730 ton en gebouwd in Frankrijk.

Eenige motortorpedobooten en twaalf kleine torpedobooten voltooien dan de lijst van de Grieksche oorlogsschepen. In Augustus werd de kruiser „Helli" getorpedeerd, welke in 1914 van China was aangekocht en bestemd was voor mijnen te leggen.

De luchtvaart is onafhankelijk van leger en marine en bestaat voor marinedoeleinden uit twee escadrilles, gestationneerd in de basis van Phaleron. Een dertigtal toestellen was, volgens opgaven van 1939, in dienst, n.l. „Fairey II"-toestellen en Dorniers van het type Do 22.

Volgens het bekende Duitsche standaardwerk „Nauticus" (1940) is de Grieksche handelsvloot 1.781.000 bruto-registerton groot, naar de opgave van midden 1939, dus vóór den oorlog. Niet minder dan 77% van de schepen is ouder dan 20 jaar. Het meerendeel bestaat uit oude vrachtschepen, in verschillende landen aangekocht. Onlangs is echter van staatswege een fonds gesticht, om de handelsvloot te vernieuwen en eigen werven te bouwen.

(Telegraaf - N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Het Vaderland)

A. **ITALIË. — Conferentie tusschen Rijkskanselier Hitler en Benito Mussolini te Florence. - Officieel communiqué. —**

Rijkskanselier Hitler en Benito Mussolini hebben op 28 October in het Palazzo Vecchio te Florence een ontmoeting gehad.

Over het onderhoud te Florence tusschen den Führer en den Duce is op 28 October het volgende officieele communiqué verstrekt:

„De Duce en de Führer hebben vandaag een onderhoud van verscheidene uren gehad, dat in den geest van het bondgenootschap tusschen de beide landen als gewoonlijk op den hartelijksten toon gevoerd werd en volkomen overeenstemming van opvatting en omtrent alle actueele vraagstukken bewees. Aan het onderhoud hebben de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, en de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, deelgenomen. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Conferentie te Brennero 4396 D)

B. **NEDERLAND. — Lezing van commissaris-generaal dr. Hans Fischböck over „Economische vraagstukken in het nieuwe Europa". —**

Voor een zeer talrijk gehoor, waaronder zich tal van vooraanstaande persoonlijkheden, zoowel van de zijde der Duitsche als der Nederlandsche autoriteiten bevonden, hield 29 October in het Pulchri Studio te 's-Gravenhage, dr. Hans Fischböck, commissaris-generaal voor financiën en economische zaken, een lezing voor leden en genoodigden van de Maatschappij voor Handel en Nijverheid over: „Economische vraagstukken in het nieuwe Europa".

Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:

Nederland en Duitschland. — Het is vanzelfsprekend, dat in de tegenwoordige periode van oorlog eischen gesteld worden, die niet steeds op de juiste wijze kunnen worden getaxeerd. Dr. Fischböck legde den nadruk op het feit, dat de betrekkingen tusschen Nederland en Duitschland op dit oogenblik sterk onder den invloed van den nog aan den gang zijnden oorlog in het overige deel van Europa staan en afhankelijk zijn. Het belangrijkste doel van het Duitsche volk, dus ook van het Duitsche bedrijfsleven, is de succesvolle beëindiging van dezen oorlog. De Nederlanders bekijken dit Duitsche standpunt natuurlijk van een geheel andere zijde. Hetgeen spr. zeer goed kan begrijpen. Dr. Fischböck echter legde met klem den nadruk op het feit, dat men ook in Nederland rekening dient te houden met de moeilijkheden, die het Duitsche bedrijfsleven ondervindt.

De huidige gedirigeerde staathuishoudkunde beteekent niet, dat de overheidsinstanties de getroffen restrictie-maatregelen op menig gebied ook in de toekomst zullen toepassen. Wij bevinden ons in een overgangsperiode, waarmede men terdege rekening moet houden.

Het Nederlandsche bedrijfsleven. — De Duitsche ondernemer houdt zich steeds weer voor oogen, wat kan ik met mijn onderneming, met mijn fabriek beginnen zonder grondstoffen?

Dr. Fischböck richtte een dringend appèl aan de leiders van het Nederlandsche bedrijfsleven, wier vertegenwoordigers thans bijeen waren, zich deze Duitsche opvatting voor oogen te houden. De oplossing van de bestaande vraagstukken en problemen binnen het kader van het Nederlandsche bedrijfsleven zou in hooge mate het belang voor het Nederlandsche volk beteekenen. Wat Nederland betreft — zoo zei spreker — dat tengevolge van de geographische situatie van ons land, de toekomstverwachtingen zeer gunstig zijn. Op het oogenblik echter, en waarschijnlijk ook voor de naaste toekomst, is de positie van het Nederlandsche bedrijfsleven niet bemoedigend. De oorlogseconomie vraagt zware offers, zoowel van de zijde der producenten alsook der consumenten. Men dient er zich echter terdege bewust van te zijn, dat de door de Duitsche autoriteiten in Nederland getroffen maatregelen een noodzakelijkheid zijn.

(Haagsche Crt.) **(V. b. Comm.-gen. Fischböck 4393 B)**

C. **RECHTSZAKEN. — Scholieren pleegden sabotage.** Het Kriegsgerecht, dat zitting hield in het gebouw van het Kantongerecht te Haarlem, heeft op 29 Oct. een zestal Haarlemsche scholieren wegens het plegen van aanslagen op een militairen kabel der Duitsche weermacht veroordeeld tot tuchthuis- en gevangenisstraffen, varieerende van één tot drie jaar.

Deze jongelui, alle scholieren in den leeftijd van zestien tot twintig jaar, hadden in Juni een vereeniging gesticht, de „Anti-Duitsche Jeugdorganisatie", later omgedoopt in „Anti-Nationaal-Socialistische Organisatie", met als doel het plegen van sabotage-daden.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Rechtszaken 4417 A)**

D. **NEDERLAND. — „Winterhulp". - C. Piek, directeur-generaal. —**

's-Gravenhage, 29 Oct. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft benoemd tot directeur-generaal van de stichting „Winterhulp Nederland" den heer C. Piek te 's-Gravenhage. Tot den heer Piek heeft de Rijkscommissaris den volgenden brief gericht:

Bij decreet van 22 October 1940 heb ik de stichting „Winterhulp Nederland" opgericht. Uw taak zal in bijzonderheden nader worden omschreven bij door den secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandsche Zaken uit te vaardigen statuten.

Bij deze gelegenheid zou ik de hoop willen uitspreken, dat dit hulpwerk in het welzijn van het Nederlandsche volk een volledig succes mag deelachtig worden.

w.g. Seyss-Inquart.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Winterhulp 4424 B)**

E. **ONBREEKBAAR PORSELEIN. —**

Stockholm, 25 Oct. 1940. (A.N.P.) — Het bezit van een porseleinen servies, dat niet barsten of breken kan, mag wel de wensch genoemd worden van meer dan een huisvrouw of hoteleigenaar. Deze droom kan thans, dank zij het procédé van een Stockholmschen scheikundige verwezenlijkt worden. Porselein en andere soorten aardewerk krijgen daardoor de soliditeit en glans van hard metaal, doch behouden tevens de gunstige eigenschappen der producten.

Het overtrekken van porselein met metaal is niet nieuw, maar de tot dusver gebruikte methoden leden aan bepaalde nadeelen, waardoor de goederen minder in trek waren. De Zweedsche uitvinder Kraft uit Stockholm heeft met een z.g. metallytprocédé sinds drie jaar proeven genomen om deze nadeelen weg te nemen. Ten slotte verkreeg hij bevredigende resultaten en sinds eenigen tijd wordt zijn procédé in de fabricatie toegepast.

De dikte van de metalen laag schommelt tusschen 0.3 en 0.5 millimeter, hetgeen voor de meeste doeleinden voldoende is. De binnenkant wordt niet behandeld. De overtrek bestaat over het algemeen uit chroom, doch ook zilver en andere metalen kunnen gebruikt worden.

Een interessante eigenschap van het nieuwe product is, dat de ooren van de koffie- en theekannen koud blijven, hoewel zij niet geïsoleerd zijn. Men verwacht, dat het procédé ook voor verschillende andere doeleinden, vooral voor de electrische industrie, van beteekenis zal zijn. (Het Volk)

(Vor. ber. Porselein 200 A)

F. **DONAUGEBIED. — Donau-commissie. - Officieel Duitsch communiqué. —**

Berlijn, 26 Oct. (D.N.B.) — Van Duitsche zijde is het volgende communiqué gepubliceerd:

Als resultaat der besprekingen, die den laatsten tijd tusschen de Duitsche regeering en de regeering der U.S.S.R. in overleg met de Italiaansche regeering zijn gehouden, is de noodzakelijkheid gebleken zoowel de internationale alsook de Europeesche Donau-commis-

sie op te heffen en in plaats daarvan één enkele Donau-commissie uit vertegenwoordigers van Duitschland, Italië, de Sovjet-Unie, Roemenië, Hongarije, Bulgarije, Joego-Slavië en Slowakije te vormen.
Deze Donau-commissie zal tot taak hebben de vraagstukken der scheepvaart over den geheelen loop van den Donau van de monding tot Pressburg te regelen.
Met het oog op de overeenstemming, die in genoemd vraagstuk is bereikt, zullen op 28 October te Boekarest besprekingen tusschen de deskundige afgevaardigden van Duitschland, Italië, de U.S.S.R. en Roemenië over de regeling van een voorloopig volkenrechtelijk regiem op den Zee-Donau van de monding tot Braila beginnen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Donau-commissie 4372 D)

A. NEDERLAND. — Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart over den wederopbouw in Nederland. —
Den Haag, 29 Oct. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, heeft den hoofdredacteur van den Weltpressedienst, dr. Hagemann, een interview toegestaan, waarin hij o.a. de volgende belangwekkende mededeelingen deed.

Op de vraag, welke vorderingen gemaakt werden met het herstel van de door den oorlog aangerichte vernielingen, verklaarde dr. Seyss-Inquart:

De oorlogsgebeurtenissen hebben in Nederland, aangezien zij slechts kort geduurd hebben, betrekkelijk geringe schade aangericht. Het ergst waren de verwoestingen in Rotterdam, waar de Duitsche vliegers den valschermjagers, die de belangrijke Maasbruggen bezet hielden, te hulp kwamen, voorts nog langs de Grebbe-linie, in het bijzonder te Rhenen, en ten slotte te Middelburg in de provincie Zeeland. Daar heeft een Fransch korps getracht, den opmarsch der Duitsche troepen te stuiten, resp. na inneming dezer stad de verdere Duitsche operaties door artillerievuur te belemmeren.
Het opruimingswerk te Rotterdam is zoover gevorderd, dat het voor het einde van het jaar als nagenoeg beëindigd kan worden beschouwd.

Vraag: Welke maatregelen worden genomen, om een einde te maken aan de werkloosheid in Nederland?
Den 21en Juni 1940 bedroeg het aantal Nederlandsche werkloozen 321.809, tegenover een aantal van 208.863 op 5 October 1940. Derhalve kon niet alleen een toeneming van het werkloozencijfer vermeden, doch daarenboven een vermindering met ongeveer een derde binnen drie en een halve maand bereikt worden.

Vraag: Welke vorderingen maakt de aanpassing van het Nederlandsche economische leven?
De Nederlandsche landbouw is reeds in uitgebreide mate in het genot van de hem binnen de omraming van de Grootduitsche economische ruimte geboden mogelijkheid tot afzet, en wel tegen prijzen, welke aanzienlijk beter zijn dan de vroeger door Engeland geboden, met de conjunctuur wisselende, prijzen, die over het algemeen slechts met behulp van rijkssteunmaatregelen voortzetting der productie toelieten. Hier voltrekt zich dus de heroriënteering naar het in het Oosten liggende afzetgebied vanzelf.

Vraag: Hoe is de ravitailleeringspositie van de Nederlandsche bevolking op het gebied van levensmiddelen en voorwerpen van dagelijksch gebruik?
De ravitailleering van de Nederlandsche bevolking is in denzelfden omvang en volgens dezelfde methoden als in Duitschland gewaarborgd. De hoeveelheden levensmiddelen en textielfabrikaten, die ieder toebedeeld worden, zijn met geringe afwijkingen, welke uit plaatselijke consumptiegewoonten voortvloeien, gelijk aan de rantsoenen in Duitschland. Er is zorg voor gedragen, dat de bepaalde hoeveelheden in vollen omvang ter beschikking staan.

Vraag: Hoe ontwikkelt de samenwerking tusschen de Duitsche en Nederlandsche instanties zich?
De Nederlandsche ambtelijke instanties toonen over het algemeen volledig begrip voor de eischen der Duitsche instanties, zoodat de samenwerking zich zonder wrijving voltrekt. Ja, Nederlandsche bestuursinstanties hebben zelfs met een zekere voldoening erkend, dat de bestuurstaak met de Duitsche autoritaire instanties op veel snellere en reeds om die reden doelmatiger en succesvoller wijze verricht kan worden dan volgens de vroeger toegepaste methoden.

Vraag: Zal de erkenning van de noodzakelijkheid van Duitsch-Nederlandsche economische samenwerking tot nieuwe opvattingen in de economische en sociale denkwijze leiden?
Ik geloof inderdaad, dat de nieuwe omstandigheden het Nederlandsche volk boven standen en klassen zal verheffen tot de erkentenis van zijn lotsverbondenheid, zoodat de economische belangen niet meer, zooals tot dusverre veelal, op den voorgrond zullen staan.
De noodzaak tot economische reorganisatie en de gemeenschappelijke zorg voor de toekomst van het volk zullen het inzicht in de hand werken, dat het volk er niet is ter wille van het bedrijfsleven, maar het bedrijfsleven voor het welzijn van het volk.

Vraag: Vallen er teekenen van een denkwijze in de richting van een economie, die zich over het groote gebied van Europa uitstrekt, waar te nemen?
Daaromtrent kan opgemerkt worden, dat de leidende Nederlandsche kringen van huis uit gewoon zijn in groot verband te denken. Het is derhalve ook begrijpelijk, dat de voorwaarden voor dit denken in de richting van een groot economisch gebied juist in Nederland beslist aanwezig zijn. Beslissend is of de toonaangevende kringen in staat zijn de nieuwe situatie juist in te zien en dienovereenkomstig hun beslissingen te nemen. Veelal kan reeds geconstateerd worden, dat met initiatief en in constructieven zin medegewerkt wordt bij het denken en plannen ontwerpen. Dat geldt zoowel voor den landbouw, die zich reeds als het groote veredelingsland voor het Europeesche gebied beschouwt, als ook voor de nijverheid en vooral voor den handel, die de bijzonder gunstige ligging van Nederland als invalspoort voor de overzeesche landen in het Europeesche gebied beseft. (De Standaard)
(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4387 A)

B. TURKIJE. — President Inönü's verklaring. - Handhaving houding van niet-oorlogvoerende. - Normale vriendschap met Sovjet-Rusland. - Banden met Engeland sterk en onverbreekbaar. —
Ankara, 1 Nov. (United Press) — In een rede voor het Turksche parlement heeft president Inönü verklaard, dat Turkije zijn houding van niet-oorlogvoerende verder denkt te handhaven.
Inönü zeide: „De nieuwe ontwikkelingen bij de uitbreiding van den oorlog eischen onze uiterste opmerkzaamheid. Onze buurman en vriend Griekenland, wiens gebied in een zône ligt, waarvan de veiligheid en rust ook voor ons van de grootste beteekenis zijn, ziet zich ongelukkigerwijze gedwongen in een oorlog te treden. Te zamen met onzen bondgenoot Groot-Brittannië zullen wij van nu af aan zoo zorgvuldig mogelijk de ontwikkeling der situatie gadeslaan."

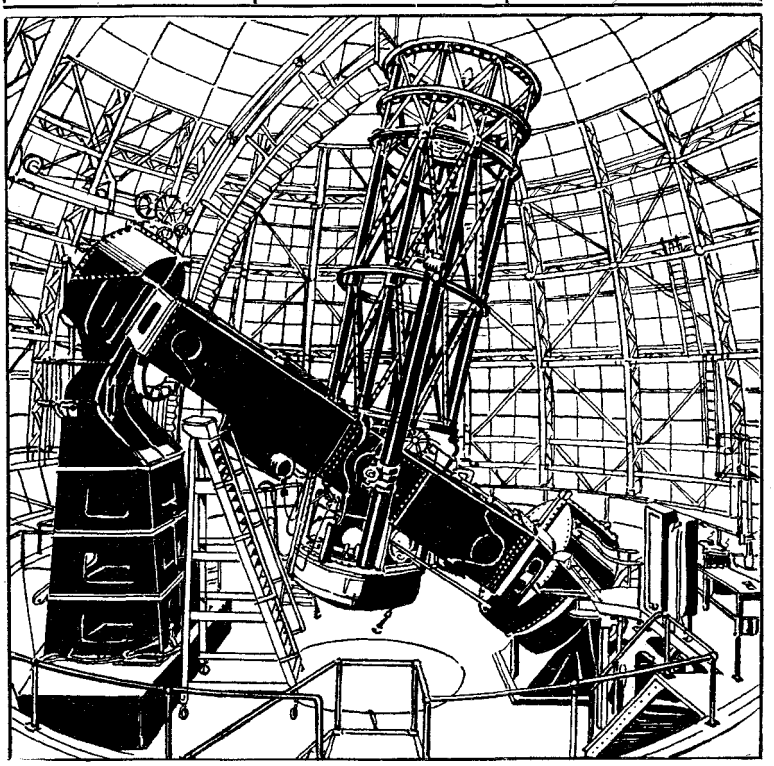
Over de verhouding van Turkije tot de Sovjet-Unie verklaarde de president: „Onze betrekkingen tot de Sovjet-Unie, die reeds een 20-jarig verleden hebben, zijn na vele moeilijkheden, waarvoor men geen van beide partijen verantwoordelijk kan stellen, thans tot de normale vriendschap teruggekeerd.
Dit is een omstandigheid, die ik met bevrediging vaststel. Te midden der wisselende gebeurtenissen waaraan de wereld onderworpen is, beteekenen de Russisch-Turksche verhoudingen veel. Onze beide landen moeten steeds en onafhankelijk van alle andere invloeden voor het voortbestaan van dit feit op de bres staan. Wij zijn er van overtuigd, dat in dit licht bezien, deze politiek vruchten zal dragen voor beide partijen.
Onze instelling als een niet-oorlogvoerend land behoeft volstrekt niet als een hindernis te gelden voor alle andere staten, die denzelfden goeden wil toonen. Dit maakt het den oorlogvoerenden zonder uitzondering onmogelijk ons gebied, onze zeeën en ons luchtruim voor oorlogshandelingen te gebruiken. Onze houding zal ook in de toekomst een dergelijk misbruik met zekerheid onmogelijk maken, zoolang wij zelf niet in den oorlog verwikkeld zijn."

Over het pact met Engeland zeide Inönü nog: „Op een tijdstip, dat Engeland een heldhaftigen strijd voert, om zijn bestaan, beschouw ik het als mijn plicht bekend te maken, dat de banden van het verbond die ons vereenigen, sterk en onverbreekbaar zijn." (Telegraaf) **(Vor. ber. Pres. Inönü 3819 A)**

C. NEDERLAND. — Distributie. - Koek, gebak, beschuit, eieren. —
Koek, taartjes, beschuit, cake, boterletters, gebak enz. en eieren worden van 2 November af gedistribueerd. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Distrib. van kaas 4419 A)**

ASTRONOMIE

A. **Iets over lenzen, spiegels en kijkers.** —
De astronomische medewerker van de Nieuwe Rotterdamsche Courant schrijft aan zijn blad:
De eerste vraag, welke een bezoeker van een sterrenwacht pleegt te stellen, als hij niet tot het gilde der sterrenkundigen behoort, is: „hoe veel haalt die kijker dichterbij?" Die zelfde vraag rijst bij den niet-vakman, wanneer hij leest van den 100-duimskijker van de Mount-Wilson-sterrenwacht, van den in aanbouw zijnden 200-duims-kijker, of van één der andere machtige kijkers, die op de groote sterrenwachten gebruikt worden. Wij zullen straks zien, of deze vraag juist gesteld is en of het uitsluitend de bedoeling der sterrenkundigen is met hun kijkers de hemellichamen „dichterbij te halen"; doch eerst moeten wij het hebben over de bestanddeelen van een kijker, waarbij terloops enkele zaken betreffende de leer en het wezen van het licht ter sprake zullen komen.

Teekening van den grooten telescoop van het Mount-Wilson-observatorium in Californië.
(Ontleend aan de Nieuwe Rott. Crt.)

De bestanddeelen.
De belangrijkste deelen van een kijker zijn: 1) het voorwerpglas (= objectief), dat een beeld vormt van het hemellichaam, waarop de as van den kijker gericht is. Zoo vormt ook de lens van een foto-toestel een beeld op de lichtgevoelige plaat. 2) Met het oogglas (= oculair) beschouwt de waarnemer dit beeld. Beide deelen zijn in een buis gebouwd. Het oogglas is beweegbaar en verwisselbaar. Het voorwerpglas kan een lens (of een lenzenstelsel) zijn: in dat geval zou men den kijker op zijn Hollandsch een lenzenkijker kunnen noemen, de gangbare naam is refractor. Het voorwerpglas kan ook een holle spiegel zijn; zoo'n kijker zou men een spiegelkijker moeten noemen, doch de gangbare naam is reflector, spiegeltelescoop, of telescoop. Beide kijkersoorten zijn in gebruik. De 100- en 200-duimskijkers van Mount-Wilson b.v. zijn spiegelkijkers, zooals de meeste zeer groote kijkers. De 36-duimskijker van de sterrenwacht van Mount Lick echter is een lenzenkijker. De meeste kijkers, die door liefhebbers der sterrenkunde gebruikt worden, en in den regel betrekkelijk kleine afmetingen bezitten, zijn lenzenkijkers. De 100-duimskijker (Hooker telescoop) heeft een spiegel, waarvan de middellijn 100 Engelsche duim (= ongeveer 2½ m.) bedraagt. De kijker van Mount Lick heeft een voorwerpglas met een middellijn van 36 duim (= ongeveer 92 cm.).

Lenzen.
Wij zullen nu een en ander ter sprake brengen over de lenzen en de spiegels. Een lens is een, door op zijn minst één gebogen oppervlak begrensd, doorzichtig lichaam. Meestal gebruikt men lenzen van glas; doch voor bijzondere doeleinden gebruikt men ook wel lenzen van kwarts en fluoriet, welke stoffen het ultraviolette licht goed doorlaten. Soms gebruikt men wel lenzen van steenzout, dat infraroode of warmtestralen goed doorlaat. Jules Verne laat zelfs een van zijn helden tijdens een poolreis een lens van ijs maken. Misschien is de naam lens (in het Duitsch Linse) afgeleid van den naam van de veldvrucht, waarvan een schotel-vol eenmaal de verkoopprijs was van een eerst-geboorterecht. Wat den vorm der linzen betreft zou dit althans mogelijk zijn. Ieder kent in het brandglas een lens; in het midden is de dikte grooter dan aan den rand. De zonnestralen worden door zulke lenzen in één punt samengebracht: het brandpunt. De toepassing van die eigenschap op het aansteken van sigaretten en stukjes veter kennen wij nog wel uit onze jongens- en vlegeljaren. Daarvan weten wij ook wel dat het brandpunt dicht bij — of ver van den lens af kan liggen: het begrip brandpuntsafstand heeft daardoor niets vreemds voor ons. Hoe sterker gekromd de oppervlakte van de lens is, des te kleiner is de brandpuntsafstand; ook dat is van de meesten wel een ervaringsfeit. Dat de soort glas, waar de lens van gemaakt is, invloed op den brandpuntsafstand heeft, moet men ergens gelezen of op school geleerd hebben: schooljongens die veters laten smeulen, bedenken dat zoo nog niet. De sterkte van brandglazen en brilleglazen beoordeelt men oppervlakkig naar de meerdere of mindere dikte. Op recepten van oogartsen leest men wel getallen als + 2, —1½ en dergelijke. De oogarts bedoelt dan een lens van + 2 of van — 1½ dioptrieën. Dat is zijn manier om de sterkte van een lens aan te duiden. Het aantal dioptrieën van een lens is het omgekeerde van den in meters uitgedrukten brandpuntsafstand; bedraagt deze ½ meter, dan is het aantal dioptrieën + 2.

Er zijn ook lenzen die het zonlicht niet in een punt achter de lens samenbrengen. Wij noemden dat in onze jongensjaren „verkleinglazen": toen wij ons hoofd moesten gaan pijnigen met berekeningen over lenzen bleek, dat men aan zulke lenzen negatieve brandpuntsafstand toekende. De —1½ dioptrieën van den oogarts voornoemd behooren dus bij een lens met een brandpuntsafstand van — ⅔ meter; een evenwijdige lichtbundel treedt uit zoo'n lens alsof hij uit een punt kwam dat ⅔ m. voor de lens ligt. Men kan lenzen met negatieve brandpuntsafstanden daaraan herkennen, dat zij in het midden dunner zijn dan aan de randen. De brillen van bijziende menschen hebben zulke glazen.

Met een lens kan men een beeld van een voorwerp

ontwerpen; dat is ook een ervaringsfeit dat wij nog uit onze brandglasjaren weten. Zoekt men dit wat geleerder uit dan blijkt dat alle lichtstralen die van een punt van een lichtgevend voorwerp uitgaan in één punt van het beeld te zamen komen. Met ieder voorwerpspunt komt zoodoende een beeldpunt overeen en met de verzameling van punten van de lichtbron een daarmede gelijkvormige puntverzameling van beeldpunten die te zamen het beeld vormen. Helaas is die afbeelding niet feilloos; de randstralen van een verzamellens b.v. komen dichter bij de lens samen dan het brandpunt. Een punt wordt bovendien, door afwijkingen in de kromming der oppervlakken, niet altijd als een punt afgebeeld, doch als een vlekje (astigmatisme). Nog erger is het feit dat een lens als een prisma werkt en de bestanddeelen van het witte zonlicht op verschillende wijze breekt. Iedere kleur heeft zijn eigen brandpunt! Een brandglas brengt b.v. de roode bestanddeelen van het zonlicht verder van de lens te zamen dan de blauwe bestanddeelen. De brandpuntsafstand is dus voor rood licht grooter dan voor violet licht (afwijking door kleurschifting = chromatische aberratie). Wanneer men een kijker of een ander optisch werktuig scherp instelt dan geschiedt dit voor geel en groen licht, omdat het oog voor die lichtsoorten het gevoeligst is. Het roode en het violette sterrenbeeldje bevinden zich daardoor buiten het „gele brandpunt"; een beeldje is dientengevolge door gekleurde (blauwe of roode) randen omringd. De afwijking wegens kleurschifting kan gedeeltelijk ongedaan gemaakt worden door b.v. twee of meer lenzen van verschillende glassoorten (crown- en flintglas) tot één lens samen te voegen. De kijker van de Lick-sterrenwacht heeft de grootste lens, die tot dusverre gemaakt is; waarschijnlijk is een lens met een middellijn van 1 m. wel de grootste lens die gemaakt en gebruikt kan worden. In de eerste plaats is het zeer moeilijk zulke groote lenzen zonder fouten te maken. In de tweede plaats moet men een bijzonder goede glassoort hebben. Voorts mogen er in de lens, wanneer zij eenmaal klaar is, geen luchtblaasjes aanwezig zijn en ook moet zij vrij zijn van inwendige spanningen (homogene en isotrope samenstelling). Voorts eischt het slijpen en polijsten van de lens veel tijd en vakmanschap; bovendien zijn zij zeer zwaar (enkele honderden kilogrammen); door hun gewicht vervormen zij een weinig, wat slechte beelden tengevolge heeft. Eindelijk slorpen zij, daar zij ook tamelijk dik zijn, veel licht op. Om dergelijke redenen geeft men vooral bij zeer groote kijkers de voorkeur aan spiegels. Daar de spiegel beter ondersteund kan worden, is er weinig vervorming van het oppervlak; er behoeft geen eerste kwaliteit glas gebruikt te worden; er behoeft slechts één oppervlak geslepen en gepolijst te worden; er is geen afwijking door kleurschifting, want alle kleuren van het witte zonlicht worden op dezelfde wijze teruggekaatst.

Doel der kijkers.

De hoeveelheid licht, die men met een kijker kan opvangen is veel grooter dan die, welke men met het ongewapende oog opvangt. De bedoeling is dan dat die grootere lichthoeveelheid inderdaad in het oog des waarnemers terecht komt. In die grootere lichthoeveelheid moet men de voornaamste reden van het gebruik van kijkers zoeken. De hoeveelheid licht, welke het voorwerpglas van een kijker treft, is evenredig met de grootte van het oppervlak daarvan en dus evenredig met de tweede macht van de middellijn. Met een 10-duimskijker vangt men dus 4 maal zooveel licht op als met een 5-duimskijker. Wanneer wij aannemen, dat de pupil van ons oog des nachts een middellijn van 6 mm. heeft, dan vangen wij daarmede 100 maal zoo weinig licht op als met een kijker, waarvan het voorwerpglas een middellijn van 6 cm. heeft. Daar het licht der sterren verzwakt wordt evenredig met de 2e macht van den afstand, waarop de sterren van ons verwijderd zijn, kan men nu gemakkelijk nagaan, dat de diepte, tot waar wij met onze kijkers in het Heelal sterren kunnen zien, evenredig is met de middellijnen der voorwerpglazen. Een gevolg van het voorgaande is dus, dat men met een kijker sterren kan zien, die voor het bloote oog onzichtbaar zijn. Met het ongewapende oog gaat men tot de 7de grootte-klasse; met een kijkertje van 5 cm. opening tot de 10de grootte-klasse; met een kijker van 25 cm. opening tot de 14de grootte-klasse; met een 100-duimskijker tot de 19de grootte-klasse. Deze getallen gelden wanneer geen maan- of kunstlicht storend kunnen werken. Bovendien gelden zij slechts voor puntvormige lichtbronnen, als hoedanig de vaste sterren wel te beschouwen zijn; zelfs bij zeer sterke vergrootingen is dit zoo.

Voor lichtbronnen met een merkbare uitgebreidheid geldt iets anders (zooals zon, maan en planeten). Stel dat wij de maan bekijken door een kijker van 12 cm. opening, waarmee wij, bij een pupilwijdte van 6 mm., 400 maal zooveel licht opvangen als met het bloote oog; laat de vergrooting 80 × zijn. De oppervlakte der maan doet zich dan 6400 maal zoo groot voor als met het bloote oog. De oppervlakte-helderheid is dan 400/6400 = 1/16 van die bij waarneming zonder kijker. Dit kan zijn voordeelen hebben, doch ook wel eens zijn nadeelen. (Nieuwe Rott. Crt.)

(Vor. ber. Astronomie 4407 C.)

A. **GRIEKENLAND EN DE OORLOG 1940. — De sterkte der weermacht. —**

De „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" bevat eenige bijzonderheden over de sterkte van de Grieksche weermacht, waarvan wij het volgende vermelden:

Het oorlogsleger van 450.000 man, dat op grond van den algemeenen dienstplicht uit een bevolking van een kleine zeven millioen wordt gerecruteerd, bestaat uit 28 infanterie-regimenten, 5 cavalerieregimenten en 4 technische regimenten. Van de 450.000 man waren er in de laatste weken met het oog op den gespannen toestand als gevolg van de Grieksch-Albaneesche incidenten, reeds 370.000 onder de wapenen, van welke er ongeveer 250.000 man aan de Albaneesche en de Bulgaarsche grens waren gestationneerd. Zooals bij alle Balkanlanden is de zwakte van het Grieksche leger gelegen in het gebrek aan modern oorlogsmaterieel. Volgens den stand van 1939 bezit Griekenland geen enkel tankregiment of andere gemotoriseerde afdeelingen. Hetzelfde is het geval, wederom volgens den stand van 1939, met het luchtwapen. Twee vliegerdivisies in Athene en Thebe met een totale personeelsterkte van 250 officieren en 3000 man beschikten over niet meer dan 125 vliegtuigen, waarvan 20 watervliegtuigen. Het bewapeningsprogram van de Grieksche regeering beoogde in het bijzonder een versterking van het luchtwapen, doch de toeneming in het laatste jaar zal wel niet van groote beteekenis zijn geweest.

Voor de verdediging van het land heeft Griekenland zijn hoop gevestigd op de zoogenaamde Metaxaslinie, een doorloopend stelsel van fortificaties, waarmede in 1936 langs de Noord- en Noordwestgrens werd begonnen en die sedert de personeele unie tusschen Albanië en Italië met name langs de Albaneesche grens werd versterkt.

(Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

(Vor. ber. Vloot 4428 A.)

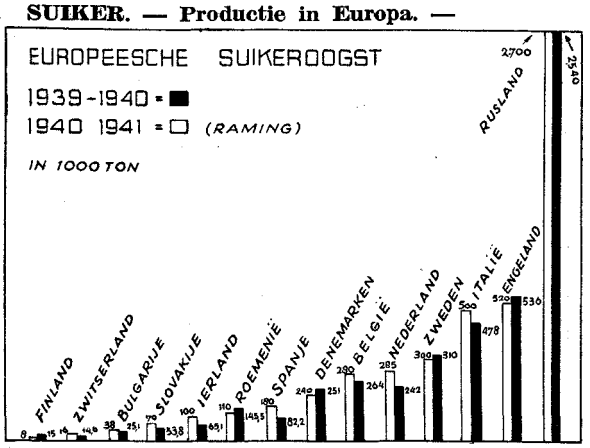
B. **SPANJE. — Oud-president Azaña overleden. —**

Manuel Azaña, oud-president der Spaansche republiek, is op 4 November te Montauban (Frankrijk) gestorven.

Azaña werd na de uitroeping der republiek in 1931 minister van Oorlog. Het volgende jaar werd hij minister-president en in 1936 president der republiek. Op dezen post bleef hij tot aan de ineenstorting van het oude regime. In Februari 1939 vluchtte hij naar Frankrijk. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Azaña, levensbeschr. 3680 C.)

A. **SUIKER. — Productie in Europa. —**

(Teekening Brienen)
Gegevens ontleend aan de publicatie van F. O. Licht.
(Vor. ber. Wereldproductie 3166 C.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen - Militair weekoverzicht van 2 November van generaal dr. Glaise-Horstenau. —**
Berlijn, 2 Nov. (D.N.B.) — In het militaire weekoverzicht schrijft de militaire medewerker van het D.N.B., generaal dr. Glaise-Horstenau, o.a. het volgende:
Het resultaat der gevechtshandelingen tijdens de afgeloopen achtste week der krachtigere luchtaanvallen op Groot-Brittannië bewijst, dat de slag om Engeland met onverminderde hevigheid voortduurt. Sinds 7 September, het begin van de vergeldingsvluchten, lag het initiatief steeds ondubbelzinnig in Duitsche handen. De afgeloopen week heeft men den vijand geen oogenblik tot rust laten komen. Met de boomen zijn sinds 7 September ook de verwachtingen der Britten kaal geworden, dat 't najaar met zijn slechte weersgesteldheid hun verlichting zou kunnen brengen. In dezen oorlog gaat het oude recept der Engelsche diplomatie om anderen voor zich te laten strijden ook op dit terrein niet op. Het Duitsche luchtwapen heeft het weder uit de rol van een gemakkelijken en goedkoopen Engelschen bondgenoot geschrapt. Niet alleen bij elke weersgesteldheid, maar ook op ieder oogenblik van den dag werd Engeland in de afgeloopen week aangevallen. Geen jagers en geen afweergeschut konden de Duitsche gevechtsformaties van haar zegevierenden tocht boven Engeland weerhouden. In tal van luchtgevechten bleek opnieuw de superioriteit der Duitsche jachtvliegtuigen.
De verwoesting van militaire installaties en bedrijven, welke voor de oorlogvoering van belang zijn, maakte dan ook groote vorderingen. Alle deelen van het eiland tot de Noordkust van Schotland waren het doel der aanvallen, in het bijzonder thans ook behalve Londen het gebied van Liverpool, Manchester, Birmingham en Coventry.
Liverpool en Manchester bezitten geweldige havens, die voor den in- en uitvoer van de grootste beteekenis zijn. In het geheele gebied is de zware industrie geconcentreerd, die met ijzer en steenkool werkt, alsmede andere bedrijven voor bewapeningsdoeleinden. De combinatie van aanvallen op havens en industriecentra verhoogt haar vernietigende uitwerking aanzienlijk.
Een niet te vervangen aantal koopvaardijschepen werd tot zinken gebracht. Marine en luchtmacht hebben een actief aandeel in de groote successen der Duitsche tegenblokkade, waarbij in het bijzonder genoemd moet worden de vernietiging van het op één na grootste Engelsche transportschip van 42.000 B.R.T., de „Empress of Britain". (Telegraaf)
(Vor. ber. Weekoverz. 4425 B.)

C. **NEDERLAND. — Nat. Socialistische Beweging - De W.A. en de S.S. goedgekeurd door den Rijkscommissaris - De Nationale Jeugdstorm (N. J. S.) behoeft geen vergunning. —**
Naar het A.N.P. meldt, heeft de secretaris-generaal, wnd. hoofd van het departement van Justitie aan de politie-autoriteiten een schrijven doen toekomen, waarin wordt medegedeeld, dat de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied de W.A. van de N.S.B. en de Nederlandsche S.S. van de N.S.B. heeft goedgekeurd.
Met deze goedkeuring is volgens het A.N.P. verbonden het recht om marschen (optochten) te houden in alle plaatsen in Nederland zonder nadere formaliteit, tenzij de formatie sterker is dan pl.m. 100 man (storm), in welk geval de belanghebbende organisatie verplicht is, van den voorgenomen optocht uiterlijk drie dagen van te voren kennis te geven aan het (de) hoofd(en) van plaatselijke politie, in welks (welker) gemeente(n) de optocht zal plaats hebben, met vermelding van de route. Met deze kennisgeving kan worden volstaan.
Tenslotte wordt in dat schrijven medegedeeld, dat de N.J.S. (Nationale Jeugdstorm) geen vergunning behoeft voor het houden van optochten.
(Haagsche Courant) **(V. b. Nat. Soc. Bew. 4412 B.)**

D. **NEDERLAND. — Duitsch-Nederlandsche Kultuurvereeniging opgericht. —**
Het A.N.P. meldt:
Dezer dagen is te 's-Gravenhage in Pulchri Studio onder aanwezigheid van tal van autoriteiten van Duitschen en Nederlandschen stam de Duitsch-Nederlandsche Kultuurvereeniging opgericht.
De leider, dr. G. F. Schuon uit 's-Gravenhage, leider van de Duitsche kolonie aldaar, hield een rede, waarin hij in het bijzonder wees op de behoefte om de groeiende goede verstandhouding tusschen Duitschers en Nederlanders in één vereeniging te belichamen, die het cultureele als hoofddoel stelt, het gezellige leven inmiddels niet verwaarloost.
De „Beauftragte" van den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss Inquart, in de provincie Zuid-Holland, dr. Schwebel, hield daarna een toespraak, waarin hij de beste wenschen van den Rijkscommissaris voor de nieuwe vereeniging vertolkte en zich daarbij aansloot bij de woorden, die de Rijkscommissaris dezer dagen te Utrecht uitsprak bij de overneming der Auslands-Organisation der N.S.D.A.P. hier te lande over de goede gemeenschap, die van Duitsche zijde wordt gezocht en bevorderd en van Nederlandsche zijde op zoo velerlei wijze hartelijk wordt beantwoord.
(Maasbode)

E. **NEDERLAND. — Radio - Aantal toestelbezitters.**
Volgens opgave van den P.T.T.-dienst bedroeg het aantal radio-toestelbezitters op 30 September j.l. 1.089.890.
Het aantal aangeslotenen op de radio-distributie bedroeg op denzelfden datum 302.036.
In totaal dus 1.391.926 bezitters van een radio-ontvanginstallatie; of 157 op 1000 inwoners.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Luisteraars 4144 B.)**

F. **GENEESKUNDE. — Bouw van de hersenschors - „Bepaalde banen dienen niet uitsluitend voor bepaalde functies."**
Amsterdam, 2 Nov. — Prof. dr. S. T. Bok, hoogleeraar te Leiden, sprak op uitnoodiging van de Amst. Medische Fac. Vereeniging over het onderwerp „Quantitatieve verhoudingen in de hersenschors". De schors der groote hersenen, aldus prof. Bok, bestaat uit zenuwcellen van zeer uiteenloopende grootte en type. Volgens de grootte der cellen onderscheidt men een zestal lagen. Bij het onderzoek, dat prof. Bok aan de hersenschors wijdde, werd als maat voor de grootte eener zenuwcel het kernvolume genomen. De kern is een ellipsoid, waarvan onder het microscoop met een bepaalde techniek de langste diameter en de grootste breedte bepaald werden.
Bij onderzoek bleek, dat bij de zenuwcellen in de groote hersenen het celoppervlak evenredig was met het kernvolume. Bij andere lichaamscellen, b.v. kliercellen, vindt men, dat het celvolume evenredig is met het kernvolume. De verklaring hiervoor is, dat bij kliercellen het geheele protoplasma der cel een rol speelt bij de klierfunctie, terwijl bij de zenuwcel de prikkelopname vooral aan het oppervlak zou plaats hebben. De lengte der gezamenlijke prikkelafvoerende uitloopers eener cel, de dendrieten, is evenredig met de oppervlakte van het cellichaam. Hieruit volgde, dat ook het kernvolume evenredig was met de gemiddelde lengte der dendrieten. Groote zenuwcellen hebben in het algemeen een groot aantal dendrieten, dus een groote totaallengte aan zenuwvezels. In een bepaald deel der hersenschors is slechts een bepaalde hoeveelheid dendrietengrootte mogelijk.
Overgaande tot een bespreking der diverse velden in de hersenschors, de zg. architectoniek der hersenen, merkte prof.

Bok op, dat, hoewel volgens de functie diverse velden kunnen worden aangegeven, dit volgens den bouw niet altijd blijkt. Men krijgt niet de idee, dat bepaalde hersenbanen er zijn voor slechts bepaalde functies. Volgens prof. Bok wordt op bepaalde eigenschappen van prikkels, b.v. sterkte, golflengte, trillingsgetal van den prikkel, door verschillende cellen der hersenschors verschillend gereageerd, waardoor een verdeeling der prikkels over de hersenschors tot stand komt. (Telegraaf)

(Vor. ber. Geneeskunde 4424 D.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Cordell Hull, de minister van Buitenlandsche Zaken over afweermaatregelen. —**

Washington, 27 Oct. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, heeft in een verkiezingsrede medegedeeld, dat de regeering der Ver. Staten verschillende afweermaatregelen heeft genomen en daarmede zal voortgaan, te weten:

1. Een zoo groot mogelijke bewapening te land, ter zee en in de lucht.
2. Meedoogenlooze uitroeiing van alle ondergrondsche activiteit in het land.
3. Versterking der inter-Amerikaansche solidariteit.
4. Een overeenkomst met Engeland over steunpunten en besprekingen met Canada en Latijnsch-Amerika omtrent een gemeenschappelijke verdediging.
5. Een weigering tot het erkennen van gewelddadige souvereiniteitswijzigingen en beslag op vorderingen van „onderworpen landen".
6. Levering van oorlogsmateriaal aan landen, wier weerstand ook voor Amerika een bescherming vormt.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Defensie 4421 A.)**

B. **ROEMENIE. — Astra Romana. —**

Op bevel van de Roemeensche regeering is op alle productieterreinen van de Astra Romana, de grootste oliemaatschappij in Roemenië en dochtermaatschappij van de „Koninklijke" beslag gelegd en zijn zij onder contrôle van den Staat gesteld. Als reden voor dezen maatregel wordt opgegeven dat het ministerie van economische zaken tegen den vroegeren directeur-generaal van de mij., Otto Stern, een aanklacht wegens „oliediefstal" heeft ingediend.

(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Petroleum 4404 C.)**

C. **BRITSCH-INDIE. — Jawaharlal Nehroe gearresteerd en veroordeeld. —**

New-York, 31 Oct. (D.N.B.) — Associated Press meldt, dat volgens een radiobericht uit Delhi, Pandit Jawaharlal Nehroe in Allahabad gearresteerd is en wegens zijn anti-Engelsche houding tot vier jaar zware kerkerstraf veroordeeld.

Pandit Jawaharlal Nehroe behoort tot de meest bekende Indische politici. Reeds vroeg sloot hij zich aan bij de passieve tegenstandsbeweging van Gandhi. In 1929, 1936 en 1937 was hij president van het Indische Nationale Congres. Wegens zijn anti-Engelsche houding is hij talrijke malen in de gevangenis geworpen. Nehroe heeft zich thans ook verklaard tegen het deelnemen van Indië aan den oorlog en dienovereenkomstige redevoeringen gehouden. Als gevolg van deze redevoeringen zou hij gearresteerd zijn. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Gandhi 4402 A.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Een achtjarenplan voor de jeugd. —**

Axmann, de rijksjeugdleider, heeft een „achtjarenplan" voor de geleidelijke scholing en opleiding van de Duitsche jeugd aangekondigd. Axmann maakte deze geleidelijke scholing aanschouwelijk door als voorbeeld te nemen de reizen welke door de Hitlerjeugd, zooals bekend, bijzonder krachtig bevorderd worden. De kinderen tot en met de elfjarigen zullen op hun reizen hun eigen omstreken doorkruisen; de ouderen zullen reizen ondernemen naar verdere mooie en interessante streken van het Duitsche rijk. Pas de 17- en 18-jarigen zullen op gemeenschappelijke reizen met hun kameraden het buitenland leeren kennen. Vervolgens gaf de rijksjeugdleider bijzonderheden over de opleiding der leiders van de Hitlerjeugd. De academie voor jeugdleiding die onlangs is opgericht, zal in de toekomst een belangrijke rol spelen. De jeugdleider zal vooral reizen in Duitschland maken om zijn vaderland en zijn menschen te leeren kennen. Op herhaalde buitenlandsche reizen moet hij de vaardigheid opdoen die noodig is om aan jonge menschen leiding te geven. (N. Rott. Crt.)

E. **RECHTSZAKEN. — Beleedigingen van Rijkskanselier Hitler. —**

's-Gravenhage, 1 November. — Het „Landgericht" heeft heden hier ter stede een zitting gehouden.

Terechtstond J. A. A. van L., 48 jaar, wonende te Amsterdam, Hij werd beschuldigd op het Duitsche Rijk en den Führer, in dronkenschap, geschimpt te hebben in een café te Amsterdam. De rechter wees erop, dat volgens het Duitsche strafrecht dronkenschap niet strafbevrijdend werkt. Men wordt dus gestraft wegens het zich brengen in een toestand, welke ertoe kan leiden, dat men niet meer weet wat men doet of zegt. De Staatsanwalt eischte vier maanden gevangenisstraf met aftrek van preventieve hechtenis en overeenkomstig dezen eisch werd verdachte veroordeeld.

Vervolgens stond terecht de 48-jarige Amsterdamsche makelaar J. J. W., beschuldigd van beleediging van den Führer.

De Staatsanwalt merkte op, dat de verdachte den Führer zwaar beleedigd heeft. Hij eischte 8 maanden gevangenisstraf met aftrek van 2 maanden voorarrest. Verdachte werd veroordeeld tot 6 maanden gevangenisstraf met aftrek van 1 maand en drie weken voorarrest.

Ten slotte had zich nog wegens beleediging van den Führer te verantwoorden de 30-jarige invalide metselaar A. S. De beleediging heeft plaats gehad des avonds in de Torenstraat te 's-Gravenhage. Verdachte gaf te kennen, dat hij onder invloed van sterken drank verkeerde, maar daarvan is achteraf niets gebleken.

Hier eischte de Staatsanwalt een jaar gevangenisstraf, waarop de rechter een veroordeeling uitsprak tot 10 maanden.

(Haagsche Courant) **(Vor. ber. Rechtszaken 4429 C.)**

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. De Elzas is voorgoed Duitsch. —**

Straatsburg, 21 October (D.N.B.) — In matelooze verblindheid hebben Frankrijk en Engeland den oorlog aan Duitschland verklaard en zij hebben den Elzas daarmede opnieuw, en ditmaal definitief, verloren aan zijn rechtmatigen bezitter, Duitschland — aldus de chef van het burgerlijk bestuur in den Elzas, gouwleider rijksstadhouder Wagner in de eerste groote vergadering, die hier is gehouden, sedert de Elzas weer onder de bescherming van het Duitsche Rijk staat.

Rijksstadhouder Wagner gaf vervolgens een opsomming van de onmiddellijk te nemen maatregelen, die noodig zijn ter inleiding van den opbouw in den Elzas. Deze maatregelen betreffen o.m.: De voorziening der bevolking van levensmiddelen, kleeding en brandstoffen; herstel der verkeerswegen; herstel van beschadigde huizen; voorziening van den Elzas van vee, paarden, voertuigen en werktuigen; begin met den wederopbouw in de vernielde plaatsjes; werkverschaffing.

Rijksstadhouder Wagner verklaarde verder, dat het nooit de bedoeling van Duitschland geweest is, het ongeluk van het jaar 1918 door oorlog weer goed te maken. De Führer, verklaarde hij voorts, heeft van Elzas en Lotharingen afgezien en, noch hem, noch anderen Duitschers, is de afstand van deze oude Duitsche cultuurlanden licht gevallen.

Duitschland wilde er van afzien omwille van de Duitsche en Fransche moeders, die in een driehonderdjarigen bloedigen strijd haar beste zonen voor den Elzas geofferd hebben. Frankrijk en Engeland wilden echter anders. (De Tijd)

(Vor. ber. Elzas 4392 B.)

G. **BULGARIJE. — Troonrede van Koning Boris - Voldoening over politiek van samenwerking met de as.**

Sofia, 29 Oct. (D.N.B.) — Bij de opening van de Sobranje heeft Koning Boris op 28 October de troonrede uitgesproken. Hij zeide o.m.:

„Met bijzondere voldoening constateer ik, dat de tot dusver gevolgde buitenlandsche politiek gunstige resultaten heeft opgeleverd." De Koning vermeldde vervolgens het tusschen Bulgarije en Roemenië in Krajowa onderteekende verdrag over den

terugkeer van de Zuidelijke Dobroedsja tot het Bulgaarsche koninkrijk en sprak over de dankbaarheid van het Bulgaarsche volk jegens de groote leiders van Duitschland en Italië voor hun initiatief en vriendschappelijke hulp. Dit feit, aldus de Koning, heeft de banden van vriendschap nog versterkt welke reeds tusschen ons en de beide groote mogendheden bestonden. De blijdschap van het Bulgaarsche volk is des te grooter, omdat de oplossing van de Dobroedsja-kwestie langs vreedzamen weg is geschied, waardoor de traditioneele betrekkingen tusschen Bulgarije en Roemenië en een nauwere wederkeerige samenwerking hersteld kon worden.

Onze betrekkingen tot Joego-Slavië en Turkije zijn vastgelegd in de verdragen die ons met deze landen verbinden. Onze politieke en economische betrekkingen met de Sovjet-Unie blijven zich op gelukkige wijze ontwikkelen. Ook de betrekkingen met andere landen vervullen de regeering met vertrouwen. Het volk zal alles in het werk stellen om de rust van het land te bewaren en de vitale belangen te verdedigen."

De maatregelen welke tot versterking der nationale verdediging en tot bescherming der onafhankelijkheid getroffen zijn, geven ons het recht, zoo sluit de troonrede, de toekomst rustig tegemoet te zien. (De Maasbode)

(Vor. ber. Aspolitiek 4317)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Grieksche saldi geblokkeerd. —**

De Vereenigde Staten hebben de Grieksche saldi, die op $ 8 millioen geraamd worden, geblokkeerd.

Hierbij komt nog een nader bedrag aan banksaldi en andere kort loopende activa. Anderzijds bedragen de Amerikaansche investeeringen in Griekenland circa $ 14.800.000. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Oorlogsverkl. Griekenland 4428 A)

B. **NEDERLAND. — Molest-Verzekeringsmaatschappijen - Bepalingen en registratie van overheidswege.**

Bij besluit van den Secretaris-Generaal van het departement van Financiën is het met ingang van 1 November verboden, zonder diens goedkeuring een organisatie in het leven te roepen, welke zich, onder welke benaming of in welken vorm ook, ten doel stelt de wederkeerige verzekering der deelgenooten tegen eenigerlei vorm van molestschade.

Van de op het oogenblik bestaande, op onderlingen grondslag werkzame molest-verzekeringsorganisaties moet binnen twee weken bij aangeteekend schrijven opgave worden gedaan aan den secretaris-generaal van het departement van Financiën, onder inzending harer statuten en reglementen.

Tot aanmelding zijn verplicht degenen, die de feitelijke leiding der organisatie uitoefenen. Zij zijn op het daartoe door of vanwege den secretaris-generaal van het departement van Financiën gedaan verzoek verplicht, alle verdere inlichtingen te verstrekken en onderzoek te gedoogen.

De secretaris-generaal van het departement van Financiën kan nadere regelen stellen voor de uitoefening van het bedrijf der op onderlingen grondslag werkzame molest-verzekeringsorganisaties. Hij kan de liquidatie of de fusie van bestaande organisaties gelasten en de daarvoor noodzakelijke voorschriften uitvaardigen.

Overtreding van het krachtens dit besluit bepaalde wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden. (De Tijd)

(Vor. ber. Molestcredieten 4356 B.)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche Archiefstukken keeren naar Nederland terug. — Duitsche maatregelen ook Frankrijk en België betreffende. —**

Onder voorzitterschap van den archivaris der gemeente Groningen, dr. Coster, had te Utrecht de jaarvergadering plaats van de Vereeniging van Nederlandsche Archivarissen.

Dr. Vollmer, Staatsarchivdirektor, bracht de wenschen over van den rijkscommissaris voor een vlot verloop der vergadering. In zijn verder betoog onderstreepte dr. Vollmer de maatregelen, welke de Duitsche overheid tot nu toe getroffen heeft op het gebied van bescherming van het archiefwezen. In het bijzonder werd daarbij gedacht aan de voorgenomen belangrijke ruilregeling tusschen Nederland en Duitschland met betrekking tot archiefstukken van groote waarde. Het in 1926 tusschen het Pruisische en Nederlandsche archiefwezen gesloten ruilverdrag, hetwelk uitstekend voldaan heeft en dat voor den eersten keer het beginsel van de herkomst over de landsgrenzen heen toepaste, zal nu van Duitsche zijde ook in toepassing worden gebracht op de overige Duitsche landen en op Nederland voor wat betreft de archieven van publiekrechtelijke lichamen en andere instellingen. Ieder land ontvangt de archieven van zijn eigen besturen en lichamen terug. Maatgevend is daarbij tot welken staat iedere bestuurszetel thans behoort. Van hetgeen thans gebeurt, zal echter tevens nog gebruik gemaakt worden om te komen tot nog een belangrijke regeling. Bij den ruil van archiefstukken zullen ten gunste van Nederland ook België en Frankrijk betrokken worden.

De in vroegere tijden op een of andere wijze in verkeerde handen gekomen oorkonden, handschriften en acten, evenals de in den tijd der Fransche revolutie en het Napoleontische tijdperk ontvreemde stukken van Nederlandschen oorsprong zullen naar Nederland teruggebracht worden. (Limburger Koerier)

D. **FINLAND. — Ruim een tiende van Finsch gebied aan Rusland afgestaan. —**

Helsinki, 30 October (D.N.B.) — Officieel wordt bekend gemaakt, dat de totale oppervlakte van het afgestane gebied 35.084.18 km.² groot is. De resteerende oppervlakte van het Finsche gebied is, met inbegrip van het Russische pachtgebied van Hangö 347.716.53 km.² land en water groot.

(Alg. Handelsblad) **(V. b. Finl.—Sovj.-Rusl. 4323 D.)**

E. **BRAZILIE. — Uitvoer van vleesch verboden. —**

De Braziliaansche regeering heeft wegens den door de droogte ontstanen schaarschen toevoer van vleesch naar Rio de Janeiro besloten om den uitvoer van vleesch uit de veegebieden van Midden-Brazilië naar het buitenland stop te zetten. Door dezen maatregel wordt op de eerste plaats Engeland getroffen. (D.N.B.) (Alg. Handelsblad)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Onderhandelingen te Batavia met Japan. —**

Domei meldt op 2 November uit Tokio:

Bij zijn aankomst te Tokio heeft de minister van Handel en Nijverheid, Kobajasji, een verklaring afgelegd, waarin hij uitdrukking gaf aan zijn vertrouwen in het succes van de besprekingen te Batavia, waar hij de leiding had over de Japansche delegatie. Hij legde er den nadruk op, dat de belangen van Japan en die van Nederlandsch-Indië „in laatste instantie samenvallen". (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Communiqué 4413 E)

G. **ALUMINIUM UIT STEEN. — Procédé van Norsk Hydro. —**

Oslo, 2 Nov. (A.N.P.) — „Fritt Folk" deelt mede, dat men er thans in geslaagd is, aluminium te vervaardigen uit Noorsche Labradorsteen. De uitvinding is van groote economische beteekenis. De door het „Norsk Hydro"-concern ontwikkelde werkwijze maakt Noorwegen onafhankelijk van de tot nog toe ingevoerde grondstof bauxiet. De in het land in grooten omvang voorkomende Labradorsteen wordt o.a. met salpeterzuur behandeld en aan oxydatie onderworpen. Labrador is een kalkachtige steen, die in gebonden vorm silicium en aluminium inhoudt.

Noorwegen voerde tot nog toe jaarlijks bauxiet in voor een waarde van 1 millioen kronen.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Aluminium 4197 E)**

H. **NEDERLAND. — Opbouwdienst. - Rangen en graden. —**

Bij den Opbouwdienst zijn, blijkens een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken, de volgende rangen ingesteld:

Voor het hoogere kader: commandant, kolonel, hoofdleider en leider.

Voor het middenkader: hopman, onderhopman en adspirant-hopman.

Voor het lagere kader: hoofdopzichter, opzichter en werkmeester.

Verder is de rang van voorman ingesteld.

In den stand van het personeel van den Opbouwdienst, dat geen rang bekleedt, worden onderscheiden de graden van gezel en werker.
(Haagsche Courant) **(V. b. Opbouwdienst 4399 C.)**

A. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — De kosten van het bezettingsleger in Frankrijk. —**
Genève, 2 November (D.N.B.). — De Fransche regeering heeft voor het onderhoud van de Duitsche bezettingstroepen, waarvoor Frankrijk op grond van de wapenstilstandsovereenkomst moet opkomen, en waarvoor het tot dusver vijftig milliard francs heeft uitgetrokken, een nieuw crediet van vijftien milliard francs ter beschikking gesteld. (N. Rott. Crt.)

B. **TURKIJE. — Reservisten opgeroepen. —**
Rome, 5 Nov. (United Press). — Volgens mededeelingen uit diplomatieke kringen te Rome heeft Turkije reservisten uit 20 lichtingen onder de wapenen geroepen. (Alg. Handelsblad)

C. **SPANJE. — Tanger onder Spaansch bewind - Commissie van toezicht en andere lichamen opgeheven. —**
Madrid, 4 Nov. (D.N.B.). — Officieel wordt gemeld:
De commissie van toezicht, de wetgevende vergadering en het gemengde inlichtingenbureau van de internationale zône te Tanger staken hun werkzaamheden.
De bevelhebber van het Spaansche bezettingsleger, Robert Yuste, neemt als gouverneur en gedelegeerde van den hoogen commissaris van Spaansch Marokko de regeeringszaken van de zône van Tanger over.
Deze verordening treedt op den dag van haar bekendmaking (4 November) in werking en wordt gemotiveerd door de tegenwoordige internationale situatie.
De Madrileensche pers betoogt, dat deze nieuwe verordening de sluitsteen is van de inlijving der zône van Tanger, waarmede 14 Juni door de bezetting reeds een begin was gemaakt en dat Tanger thans definitief heeft opgehouden internationaal te zijn.
De Informaziones zegt, dat thans een onhoudbaar stelsel is opgeheven. (De Maasbode)
(Vor. ber. Spaansche bezetting 4256 E)

D. **NEDERLAND. — Bekroning Ned. Mij. voor Letterkunde. - Van der Hoogt-prijs voor mevrouw Clara Eggink. —**
De op 2 Nov. te Gouda gehouden jaarvergadering van de Mij. der Ned. Letterkunde besloot den jaarlijkschen prijs van aanmoediging, genaamd „Lucie B. en C. W. van der Hoogt-prijs" ditmaal toe te kennen aan mevrouw Clara Eggink voor haar verzenbundel „Het Schiereiland". (De Tijd)
(Vor. ber. V. d. Hoogt-prijs 3841 B)

E. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill's verklaring over de hulp aan Griekenland - Britsche marine- en luchtbasis op Kreta. —**
Londen, 5 Nov. (D.N.B.) — De Engelsche premier, Churchill, heeft vandaag in het Lagerhuis een verklaring afgelegd over den nieuwen oorlogstoestand. Hij deelde mede, dat op Kreta reeds een Engelsche vloot- en luchtbasis is ingericht en gaf de toezegging, dat Engeland zal trachten, zijn pogingen tot hulpverleening aan Griekenland voort te zetten. De Britsche luchtmacht is reeds in actie gekomen.
„Ik kan hier slechts zeggen — aldus Churchill — dat nog meer strijdkrachten onderweg zijn, daar wij wenschen de Grieken tot aan de grens van ons vermogen te helpen. Wij moeten de nieuwe taak aanvatten met een levendig besef voor de reusachtige verantwoordelijkheid, die wij in Egypte en het moederland hebben te dragen met het oog op de groote en voortdurende gevaren, waartegenover wij ons geplaatst zien. Onder deze omstandigheden kunnen wij maar één ding doen en dat zullen wij doen naar beste vermogen.
Op het terrein van den zee-oorlog moeten wij vooruitdenken tot 1943 en 1944 om onze vloot en onze koopvaardijschepen vrij te maken voor de troepenbewegingen, die wij in die jaren zeker zullen moeten ondernemen. Het feit, dat de laatste maanden „in veiligheid" voor ons zijn verloopen, vormt een der groote historische overwinningen voor het Britsche eilandenrijk." (Telegraaf)
(Vor. ber. Winston Churchill 4419 E; Griekenland en de Oorlog 1940, 4428 A)

F. **SOVJET-RUSLAND. — Britsch protest tegen deelneming aan de Donau-commissie - Russisch antwoord. —**
Moskou, 4 Nov. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld:
Op 29 October heeft de Britsche ambassadeur te Moskou, Cripps, den Volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Molotof, een nota overhandigd, waarin de Britsche regeering protesteert tegen het besluit van de regeering der U.S.S.R. betreffende de noodzakelijkheid der vorming van een nieuwe Donaucommissie en de deelneming van vertegenwoordigers der U.S.S.R. aan de onderhandelingen met de vertegenwoordigers van Duitschland, Italië en Roemenië te Boekarest.
Uitgaande van de overweging, dat de handelwijze der Sovjetregeering een schending van de neutraliteit vormt, verklaarde de Britsche regeering, dat zij geen enkel accoord kan erkennen, dat een inbreuk zou kunnen vormen op de bestaande verdragen en dat zij zich al haar rechten, die in verband met deze kwestie staan, voorbehield.
Het antwoord. — Op 2 November ontving de plaatsvervangende volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Wysjinski, den Engelschen ambassadeur, Cripps, en overhandigde hem uit naam van de Sovjet-regeering een nota, waarin de Sovjet-regeering verklaart, dat zij zich gedwongen ziet de bewering van de Engelsche regeering onjuist te noemen, volgens welke de door de Sovjet-regeering erkende noodzakelijkheid der vorming van een nieuwe Donaucommissie met deelneming der U.S.S.R. aan de onderhandelingen te Boekarest, een schending der neutraliteit vormt. De vorming der Donaucommissie met deelneming van de U.S.S.R., benevens van de aan of nabij den Donau gelegen staten, beteekent een herstel van de rechtvaardigheid, die geschonden is door het verdrag van Versailles en andere verdragen, op grond waarvan de U.S.S.R. verwijderd was uit het verband zoowel van de internationale als van de Europeesche Donaucommissie, waarbij de Britsche regeering een leidende rol heeft gespeeld. De Donaucommissie moet logischerwijze gevormd worden uit de vertegenwoordigers der staten, die aan den Donau liggen of nauw betrokken zijn bij den Donau en die den Donau als kanaal voor den goederenhandel gebruiken. Het is duidelijk, dat Groot-Brittannië, dat duizenden K.M. van den Donau af ligt, niet tot deze staten kan worden gerekend. Het is verder duidelijk, dat de kwestie der samenstelling van de Donaucommissie niets met de kwestie van de neutraliteit heeft uit te staan.
Gezien het hierboven uiteengezette, kan de Sovjet-regeering het protest niet aanvaarden, dat in de nota van de Britsche regeering van 29 October is ingediend. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Donau-gebied 4429 F)

G. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Bonnet, de vroegere minister van Buitenlandsche Zaken, bespreekt oorzaken voor het uitbreken van den oorlog - Onvervulde beloften van Amerikaansche zijde. —**
Lyon, 4 Nov. (D.N.B.) — In Frankrijk is sterk de aandacht getrokken door een interview, verleend door den vroegeren Franschen minister van Buitenlandsche Zaken Bonnet, dat gepubliceerd is in het te Lyon verschijnende blad „Le Journal". Ik heb, zoo verklaart Bonnet daarin, den vurigen wensch gehad, Frankrijk voor den oorlog te bewaren. Ik heb de conferentie van München gewild en voorbereid.
In Mei 1939 heb ik geweigerd de verplichtingen op grond van het Fransch-Poolsche militaire bondgenootschap van 1921 nog meer te verzwaren. Tot het laatste oogenblik heb ik gemeend, dat het bijeenkomen van een conferentie, waarmede ik had ingestemd, het mogelijk zou maken den vrede te redden. De veldtocht is terstond na het accoord van München begonnen. Ik was als de voornaamste geestelijke vader van dit accoord bestempeld. Men verlangde van mij het voeren van een politiek van volharding en van verzet tegen allen en tegen alles zonder er rekening mede te houden, hoe het met onze materieele middelen stond.
Verder verklaart Bonnet: zonder overeenstemming tusschen Frankrijk en Duitschland bestaat er geen vrede in Europa en geen orde. Bonnet wijst dan op de boodschap van maarschalk Pétain van eenige dagen geleden, waarin de toekomstige Duitsch-Fransche betrekkingen zijn afgeteekend. Het onderhoud van den Führer met den Franschen staatschef heeft in de oogen van iedereen ontzaglijke beteekenis.
Op de vraag: „En Amerika, mijnheer de minister?" antwoordde Bonnet o.a.:

„De trouwe vrienden van Frankrijk hebben mij vaak voor ijdele hoop op militaire interventie van Amerika in Europa gewaarschuwd. Er is nochtans vroeger dikwijls gezegd — en wel door de hoogstgeplaatste persoonlijkheden — dat, wanneer de oorlog uitbrak, Amerika zich terstond aan de zijde van Frankrijk en Engeland zou scharen. Doch ik heb het nooit geloofd, want ik wist te goed dat het Amerikaansche volk — behalve de lieden, die door partijhartstocht of ideologieën beïnvloed worden — hartgrondig den vrede wenscht." (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bonnet 3862 A)

A. **NEDERLAND. — Winterhulp. - Collecte op 29 en 30 November. —**

De directeur-generaal van de Winterhulp Nederland deelt mede, dat op 29 en 30 November a.s. de eerste collecte zal worden gehouden.

Den burgemeesters is verzocht terstond maatregelen te treffen, welke het welslagen van deze collecte waarborgen, zooals het oproepen van collectanten enz.

De persdienst van de Winterhulp Nederland meldt:

Als bank van de Winterhulp Nederland is aangewezen de Kasvereeniging n.v., Spuistraat 172 te Amsterdam (C.), postgiro 877, telefoon 47575 (7 lijnen), postbus 178.

Stortingen voor de Winterhulp Nederland op andere banken dienen te worden overgemaakt op de Kasvereeniging. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Winterhulp 4429 D)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Rijkskanselier Hitler spreekt te München. - Herdenking van den achtsten November. —**

München, 8 Nov. (D.N.B.) — Het uiterlijk van de herdenking der oude strijders in de „Löwenbräu-Keller" verschilde dit jaar nauwelijks van die van het vorige jaar.

De zaal was aangepast aan den ernst en belangrijkheid van den tijd en stijlvol en eenvoudig versierd. Aan de wanden hingen op gelijke afstanden vlaggen met het hakenkruis. De groote ruimte was reeds lang voor het begin der herdenking tot op de laatste plaats gevuld. Naast het spreekgestoelte waren weer de plaatsen van de rijksleiders Rosenberg, Schwarz, Hühnlein en Himmler. Ook zag men dr. Ley, dr. Ohnesorge, Fiehler, Hermann Esser, dr. Weber en Semmelmann. De stoottroep „Adolf Hitler" zat aan de linkerzijde van het spreekgestoelte. Te zamen met de familieleden van de dooden van 9 November 1933 zaten de nagelaten betrekkingen van de slachtoffers van 8 November 1939 in het midden van de zaal op eereplaatsen. Om 18 uur werd de bloedvlag de zaal binnengedragen. Daarop werd de Badenweiler-marsch gespeeld.

De Führer verscheen. Een storm van geestdrift deed de oude garde zich van haar plaatsen verheffen. Het heilgeroep hield niet op. Na den Führer kwamen Rudolf Hess, Adolf Wagner, Christian Weber, Julius Schaub en Ulrich Graf, dr. Dietrich en Bormann binnen. Christian Weber groette den Führer. Daarop betrad Adolf Hitler het spreekgestoelte. Opnieuw bracht de oude garde haar Führer onbeschrijfelijke ovaties. Daarna trad plotseling een groote stilte in. De Führer sprak.

In groote spanning volgden ook thans weer de oude strijders der partij de woorden van den Führer; de Führer spreekt bij deze gelegenheden als kameraad tot kameraden, voert om zoo te zeggen met hen een gesprek en gaat met hen nog eens den weg, dien toentertijd de strijdende partij is gegaan en dien thans het voor zijn levensrecht strijdende volk moet gaan. Het zijn oogenblikken van inkeer en bezinning, terugblik en herinnering, wanneer de Führer zijn oudsten getrouwen nog eens een beeld van het Duitschland van den nood en ellende, van de oneer en verscheurdheid, van het ongeluk en de wanhoop voor oogen stelt en daarna de harde en moeilijke, doch mooie jaren van strijd en offers in de herinnering wakker roept. Met treffende woorden, dikwijls met superieure ironie, kenschetst de Führer den strijd tegen het jodendom, dat tegenover de nationaal-socialistische beweging, tegen het nieuwe Duitschland heeft afgedaan.

Met bijtenden spot bewees de Führer, dat alle voorspellingen en alle profetieën, alle berekeningen en ramingen van den vijand zijn ineengestort en thans evenals toen ineen zullen storten. Met meesleepende woorden formuleerde Adolf Hitler de beteekenis van deze worsteling en dezen strijd voor de vrijheid en eer van Duitschland, voor zijn toekomst en zijn levensrecht. Toen de Führer tegenover de Engelsche begoochelingscampagne en de drogredenen van den vijand de harde en naakte feiten en de werkelijkheid stelde en daarna met enkele zinnen het geweldige militaire gebeuren in herinnering bracht, dat de afgeloopen twaalf maanden heeft gemaakt tot het grootste jaar van het Duitsche soldatendom, dreunde de zaal weer van het „Heil"-geroep.

De Führer sprak echter ook zijn waardeering uit voor de discipline en houding, de aaneengeslotenheid en opofferingsgezindheid van het Duitsche vaderland. De geheele hartstocht van zijn ziel openbaarde zich, toen hij zijn volgelingen uiteenzette, dat de strijd zoolang zal duren, tot het Duitsche volk hem beëindigen zal met een overwinning.

De oude kameraden sprongen van hun stoelen op en brachten den Führer hartstochtelijke ovaties. Opnieuw klonk gejubel en bijval, toen Adolf Hitler sprak van de innerlijke kracht van de Duitsche weermacht en van de absolute zekerheid van de overwinning, waarmede de hoogste veldheeren zijn bezield en vervuld. Met de grootste innerlijke bewogenheid luisterde de oude garde naar den Führer, toen hij de nachtelijke aanvallen van het Britsche luchtwapen op de Duitsche burgerbevolking aan de kaak stelde. Toen de Führer sprak over de harde en onverbiddelijke vergelding, die het Duitsche luchtwapen na langen tijd geduld te hebben geoefend, thans sinds weken op de militaire doelen van Engeland uitoefent, werden hem door de kameraden opnieuw ovaties gebracht. Toen daarop de Führer de wil van de natie om te overwinnen proclameerde en van haar onwankelbaar geloof en rotsvast vertrouwen in de leiding sprak, kwam aan het „Heil"-geroep bijna geen einde.

Aan het slot van zijn rede, die meer dan een uur duurde, herdacht de Führer nog eens het overlijden van de eerste nationaal-socialistische bloedgetuigen. Allen geloofden gezamenlijk aan het rijk, aan het geloof der overwinning. Deze overwinning zal aan het einde van dezen strijd staan.

Aan het volledige verslag van de rede ontleenen wij nog het volgende:

De Führer wees op den internationalen strijd, die destijds in binnen- en buitenland met alle middelen tegen het nieuwe Duitschland begon. Pogingen tot ontketening van de revoluties in het binnenland tot een algemeene omsingeling in het buitenland.

Dit heeft thans, zoo verklaarde Hitler, tot hetzelfde resultaat geleid als alle dergelijke vroegere pogingen in het binnenland. Iedere poging om door verdragen en afspraakjes staten tegen ons te mobiliseeren, leidden er slechts toe, dat ik de bewapening weer wat sterker opvoerde. Ik was vastbesloten alles op alles te zetten. Onwrikbaar ging de strijd voort met het doel het verdrag van Versailles af te schaffen. Ik heb daarbij het doel gehad den vrede te handhaven. Ik wilde de nauwste vriendschappelijke betrekkingen met Engeland tot stand brengen. Ik wilde diezelfde verhouding met Italië. Ik dacht voorts aan Japan als een mogendheid, met welker belangen de onze parallel konden loopen. Voorzoover het Italië betrof, is deze poging geslaagd, dank zij den genialen arbeid van dien eenen man, die het fascisme stichtte. Ten slotte is het ook gelukt met Japan. Het is, helaas, met Engeland mislukt. Dat was niet onze schuld, integendeel, ik heb tot op het laatste oogenblik, nog tot weinige dagen voor het uitbreken van den oorlog, getracht het oude doel van mijn buitenlandsche politiek te verwezenlijken. Ik heb den Britschen ambassadeur destijds de schitterendste aanbiedingen gedaan. Bepaalde belanghebbenden bij een oorlog stookten sedert jaren. Er kon geen twijfel aan bestaan, dat zij op zekeren dag woede en haat tegen Duitschland in het Britsche volk zouden doen oplaaien, terwijl het Duitsche volk omgekeerd geen haat jegens Engeland koesterde. Daartegen heb ik reeds in 1938-'39 gewaarschuwd en met name in een rede te Saarbrücken betoogd dat het zoo niet kon voortgaan.

Het oogenblik kwam, zoo vervolgde de Führer, waarop het niet meer de vraag was of het nog wel mogelijk zou zijn den oorlog te vermijden, doch alleen nog of hij misschien een, twee of drie jaar lang tegengehouden zou kunnen worden en wel door zeer zware vernederingen voor Duitschland.

Op dat oogenblik, waarop ik besefte, dat Engeland slechts tijd wilde winnen, dat men daar evenwel besloten was den oorlog onder alle omstandigheden te voeren, had ik slechts een enkelen wensch: als zij dan al besloten waren om den oorlog te verklaren, dat zij het dan openlijk nog zouden doen, terwijl ik leefde.

Want ik weet, dat dit de hardste strijd moet worden, die het Duitsche volk ooit opgelegd is. Ik verbeeld mij echter niet slechts, dat ik de hardste man ben, dien het Duitsche volk sinds vele tientallen jaren, misschien sinds eeuwen, heeft gehad, doch ik bezit ook de grootste autoriteit. Voor alles evenwel geloof ik aan mijn succes en wel onvoorwaardelijk. Ik ben er vast van overtuigd, dat deze strijd geen grein anders zal afloopen dan de strijd, dien ik eens in mijn binnenste heb uitgevochten. Ik ben er van overtuigd, dat de voorzienigheid mij slechts tot dusverre geleid

en alle rampspoeden verre van mij gehouden heeft om mij dezen strijd van het Duitsche volk te laten voeren.

En ten slotte, ik heb nog een grooten strijd meegemaakt en ik behoor ook tot degenen, wien destijds het succes door bedrog ontnomen is en het is daarom mijn onverzettelijk besluit, dat de huidige strijd niet eindigt zooals destijds.

De Führer herinnerde daarop aan den toestand van een jaar geleden en aan de beslissingen, die intusschen volkomen anders zijn uitgevallen dan de tegenstanders verwachtten. Een jaar geleden, zoo zeide hij, was met Polen afgerekend. Thans, een jaar later, kan ik nieuwe successen melden. Langzaam mobiliseert het vasteland, terwijl het tot zelfbezinning komt, zich tegen den vijand van het vasteland. Duitschland heeft dit continent in weinige maanden inderdaad de vrijheid gegeven. De Britsche poging om Europa te „Balkaniseeren" — dat kunnen de Britsche staatslieden zich voor gezegd houden — behoort tot het verleden en heeft afgedaan. Engeland wilde Europa desorganiseeren, Duitschland en Italië zullen Europa organiseeren.

Als men thans in Engeland verklaart, dat de strijd wordt voortgezet, dan is mij dat volkomen onverschillig. De strijd wordt zoolang voortgezet, tot wij hem zullen beëindigen en wij zullen hem beëindigen, daarvan kunnen zij verzekerd zijn. En hij zal worden beëindigd met onze overwinning. Dat kunnen zij eveneens van mij aannemen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Hitler 4429 A; herdenk. te München 4014)

A. **NEDERLAND. — N.S.N.A.P. en N.S.B. —**

Naar de persdienst van de N.S.B. meldt, heeft zich de geheele leiding van de groep Duitschland der z.g. Kruyt-partij, bestaande uit de heeren Mullerij, Wouters, Vincken en Blokker, bij de N.S.B. aangesloten. De N.S.B. is thans door de autoriteiten in Duitschland als de eenige nationaal-socialistische organisatie van Nederlanders erkend. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. N.S.N.A.P. 4399 E; Nat. Soc. Bew. 4433 C)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Kolonel Lindbergh sticht organisatie voor niet-inmenging in den oorlog.**

Newhaven (Connecticut), 31 Oct. (D.N.B.) — De bekende Amerikaansche vlieger, kolonel Lindbergh, heeft vandaag aan de Yale-universiteit een studentenorganisatie opgericht, waarvan het doel is het streven naar niet-inmenging der Vereenigde Staten in den oorlog te bevorderen.

De organisatie wil aan alle andere universiteiten der Vereenigde Staten onderafdeelingen oprichten.

In een aan de universiteit, op uitnoodiging van het college van toezicht gehouden rede, zoo meldt A.N.P. verder, heeft Lindbergh o.a. gezegd, dat het zoowel voor Amerika als voor Europa een ongeluk zou beteekenen als Amerika in den Europeeschen oorlog zou worden betrokken. Ik verklaar, aldus de kolonel, dat het van zuiver materieel standpunt bezien, voor ons allen een ongeluk zou zijn. Wij zijn niet in staat ons met succes in dezen oorlog te mengen. Lindbergh's rede werd aangehoord door 2500 personen.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Kolonel Lindbergh 4326 E)

C. **NEDERLAND. — Men verspreide geen geruchten. - Bepaalde maatregelen van Duitsche zijde zullen anders niet uitblijven. —**

Het A.N.P. meldt:

In verband met den aanval, welke een Engelsch vliegtuig in een der vorige nachten doelbewust heeft gedaan op het Wilhelminagasthuis te Amsterdam, waardoor 22 Duitsche gewonde soldaten, die hier ter verpleging waren opgenomen, werden gedood, wordt van bevoegde zijde met grooten nadruk en ernst gewaarschuwd tegen het verspreiden van geruchten, welke niet alleen gemeene leugens zijn, maar tevens een grove beleediging voor de Duitsche weermacht vormen, welke niet langer kan worden getolereerd.

Gewezen wordt op het in de hoofdstad verspreide gerucht, volgens hetwelk de bomaanval op het Wilhelminagasthuis zijn rechtvaardiging zou vinden in het feit, dat Duitsche generaals en andere hooge officieren het tot een gewoonte maken de nachten in ziekenhuizen door te brengen om op deze wijze beveiligd te zijn tegen bomaanvallen. Duitsche officieren — zoo wordt van deze zijde opgemerkt — zijn gewend om aan het hoofd der troepen te staan, zooals trouwens in dezen oorlog is bewezen en wanneer men geruchten verspreidt, dat zij gevaren zouden ontwijken en in ziekenhuizen zouden slapen, dan is dat een grove beleediging, die niet langer toegestaan zal worden. Wordt er niettemin toch mee doorgegaan, dan zullen maatregelen niet uitblijven en de mogelijkheid is groot, dat zij niet alleen de verspreiders dezer geruchten zullen treffen, maar ook de onschuldige burgerbevolking.

Gewezen wordt ook op het gevaar, dat dergelijke geruchten, die een gemeene en hoogst minderwaardige propaganda vormen van bepaalde zijde, op welke wijze dan ook naar Engeland worden overgebracht, hetgeen een aanmoediging voor de Engelschen kan zijn om met hun praktijken door te gaan.

Ziekenhuizen — zoo wordt verder opgemerkt — worden ook niet gebruikt voor munitie-opslagplaatsen. Het is trouwens volkomen onlogisch om munitie in gebouwen op te slaan. Hiervoor zijn alleen bergplaatsen onder den grond, in het open veld of dergelijke inrichtingen geschikt.

Voorts wordt gewezen op het in Haarlem verspreide gerucht als zou deze stad door Duitsche vliegers zijn gebombardeerd. Om het nog mooier en geloofwaardiger te maken, wordt er soms bij verteld, dat het Duitsche vliegers waren, die vliegtuigen gebruikten, voorzien van de Engelsche kenteekenen. De waanzin, welken deze geruchten bevatten, treedt dadelijk aan het licht, wanneer men bedenkt, dat indien Duitsche vliegers dit bombardement inderdaad zouden hebben uitgevoerd, zij ook hun eigen kameraden hadden kunnen treffen.

Met klem — zoo wordt ten slotte opgemerkt — moet tegen het verspreiden van dergelijke geruchten worden gewaarschuwd. Wordt er mee doorgegaan, dan zullen bepaalde conclusies en maatregelen van Duitsche zijde niet uitblijven. (N. R. Crt.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Herkiezing van President Roosevelt. - Derde ambtstermijn. —**

Onder de geestdriftige toejuichingen van zijn aanhangers is president Roosevelt op 7 November 1940 als democratischen overwinnaar op het Witte Huis teruggekeerd.

Op grond van de laatste verkiezingsuitslagen — de definitieve uitslagen zijn nog niet bekend — heeft Roosevelt in 119.174 van de 127.245 kiesdistricten 25.957.977 stemmen verworven; Willkie, zijn tegencandidaat, 21.592.977 stemmen. Roosevelt beschikt over 449 kiesmannen, Willkie over 82.

Bij de verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden hebben de democraten hun meerderheid kunnen versterken. Er werden 267 democraten, 162 republikeinen, 3 progressieven, 1 farm-labor-man en 1 lid van de American Labor Party gekozen. Het resultaat voor één zetel is nog niet bekend, maar het ziet er naar uit, dat deze aan de democraten zal ten deel vallen. Na de verkiezingen van 1938 had het Huis de volgende samenstelling: 262 democraten, 170 republikeinen, 2 progressieven en 1 farm-labor.

Van de 36 zetels in den Senaat, waarover werd gestemd, kregen de democraten er 22, de republikeinen 12 en de progressieven 1. Eén zetel is nog onbekend.

Nadat de verkiezing van Roosevelt voor den derden ambtstermijn als president was verzekerd, heeft de republikeinsche candidaat Willkie hem het volgende telegram gezonden:

„Hartelijke gelukwenschen bij uw herkiezing als president der Vereenigde Staten. Ik weet, dat wij er beiden dankbaar voor zijn, dat zoovele Amerikaansche burgers aan de stemming hebben deelgenomen. Ik wensch u persoonlijk in ieder opzicht het beste."

Washington, 9 Nov. (A.N.P.) — Naar aanleiding van de vele geruchten over een komende kabinetswijziging, heeft president Roosevelt verklaard, dat hij in de onmiddellijke toekomst geen plannen voor mutaties op de belangrijke regeeringsposten heeft. In het bijzonder is de bewering, als zou de minister van Oorlog, Stimson, binnenkort aftreden, onjuist. Op de vraag, of Willkie een plaats in het kabinet is aangeboden, antwoordde Roosevelt ontwijkend, dat deze kwestie nog niet overwogen is.

Hydepark, 7 Nov. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft Willkie telegrafisch bedankt voor het gelukwensch-telegram, dat deze hem ter gelegenheid van zijn herkiezing heeft gezonden. Tevens heeft Roosevelt den republikeinschen candidaat voor het vicepresidentschap, McNary, bedankt.

(N.R.Crt. - Alg. Handelsblad - De Tijd - Telegraaf)

(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4424 G; herkiezing 2den ambtstermijn, 3 Nov. 1936, 2532 D)

A. De toekomst van onze energiebronnen. - Er is geen reden voor optimisme. —

A. N. B. schrijft aan de Nieuwe Rotterd. Courant van 5 Nov.: Nu wij thans, onder den druk der oorlogsomstandigheden, niet de vrije beschikking hebben over kolen en benzine, vraagt men zich onwillekeurig af, wat er diende te geschieden, indien er eens werkelijk geen van deze brandstoffen meer te onzer beschikking zouden staan. Nù is het gebrek daarvan slechts van tijdelijken aard, en voor de meest dringende doeleinden staan ze ons nog wel ten dienste. Maar reeds voelen wij dat gedeeltelijke gemis toch in hoogst ernstige mate. Het kan ons echter een zwak voorproefje geven van wat ons (of ons nageslacht) eenmaal te wachten staat, als deze onmisbare brandstoffen, steenkolen en benzine, uitgeput zijn, als de kolenmijnen niets meer zullen opleveren en de petroleumbronnen leeg zullen zijn. Dan zullen we onze auto's, vliegmachines, dieselmotoren, stoommachines, e.d. voorgoed kunnen opbergen!

Ons energie-verbruik. — Heeft het zin om dien toestand in overweging te nemen, of is het een louter gedachtenspel? Geenszins: ook voor wie nooit een onderzoek instelde naar de nog resteerende brandstoffenvoorraden der aarde, is het duidelijk, dat deze eenmaal, laat het zijn in een verre toekomst, uitgeput zullen raken omdat de aarde nu eenmaal eindig is, en de delfstoffen relatief zeldzaam zijn. De dagelijksche verbruiker van kolen en benzine denkt daar natuurlijk nooit aan, maar in feite is het toch maar een waarheid; en ons nageslacht zal ons bezwaarlijk dankbaar kunnen zijn voor het min of meer roekelooze verbruik door onze generatie.

De deskundigen zijn het over de nog beschikbare voorraden in onze aardkorst niet eens. Volgens sommigen is de beschikbare hoeveelheid ten hoogste nog voor maximaal vijftig jaren voldoende, en dan zou alles op zijn. Gelukkig zijn er ook nog eenige meer optimistische deskundigen, die ons nog een paar eeuwen de kans geven. Wie gelijk heeft, zal helaas door de ervaring aangegeven moeten worden. Maar als we het gemiddelde kiezen, dan schijnt het spook van gebrek aan brandstoffen, voor onze verwarming en vooral voor onze machines, toch al in een niet te verre toekomst op te doemen. En daar komt nog bij het maar al te tragische verschijnsel dat al onze machines verregaand oneconomisch werken! Hoe trotsch we ook vaak willen zijn op onze machines, van ander standpunt bekeken zijn het uiterst gebrekkige instrumenten. Slechts een klein percentage van de toegevoerde brandstof wordt in onze machines omgezet in werkelijk bruikbaar mechanisch arbeidsvermogen. Alle pogingen om dit percentage hooger op te voeren zijn slechts ten deele gelukt, en het is thans wel duidelijk geworden, dat we er nooit in zullen slagen in dit opzicht onze machines ideaal te maken. Dat komt omdat wij de energie, die in de brandstoffen ligt opgesloten, slechts langs een omweg in de gewenschte mechanische energie kunnen omzetten. Ter vergelijking diene dat theoretisch één kilogram kolen of één liter benzine voldoende energie moet kunnen leveren voor een motor van 10 paardekrachten, werkende gedurende een uur! Gelijk men weet, komt daar in de practijk maar bitter weinig van uit. Zóó groot is het verlies bij ons brandstoffenverbruik. Dus niet alleen dat wij in steeds toenemende mate de brandstoffen verbruiken, maar — onvermijdelijk — wordt het grootste deel van dat verbruik ook nog verspild.

ENERGIE-BRONNEN

Andere energiebronnen. — Is het wonder dat ernstige geesten in deze feiten aanleiding vinden te zoeken naar andere energiebronnen, die te zijner tijd de schaarsch geworden brandstoffen zullen kunnen vervangen?

Men denke vooral niet dat er gebrek is aan energiebronnen! Talloos vele staan er voor ons klaar in de natuur: de wind, het stroomende water van onze rivieren, de vallende regen, de bliksem, het optreden van eb en vloed, de golfstroomen, het temperatuurverschil tusschen het oppervlaktewater en de dieper gelegen lagen van de oceanen, lawines, zich verplaatsende gletschers, de vallende meteorieten, enz. enz. Enorme energievoorraden liggen in al die voor ons zoo doodgewone verschijnselen, en bovendien onuitputtelijke energievoorraden zoolang de aarde zal bestaan! Om u een paar voorbeelden te geven: volgens prof. Wilson, een specialiteit op het gebied van het bliksem-onderzoek, kost elke bliksemstraal een energie van ongeveer vierduizend kilowatt-uren. Deze energie wordt geleverd uit de groote electrische spanningsverschillen tijdens de onweders, die van de orde van eenige milliarden volts zijn. Het zal duidelijk zijn, dat hier een enorme energiebron braak ligt. Temeer als u verder bedenkt dat, naar uit statistische onderzoekingen gebleken is, elke seconde over de geheele aarde te zamen een honderdtal donderslagen weerklinken! Dan komt dit neer op een nagenoeg constante leverantie van ongeveer een milliard paardekrachten, een hoeveelheid, meer dan voldoende om alle motoren op aarde te vervangen! Is het niet om van te watertanden voor den hedendaagschen technischen mensch? Maar het heeft veel van een Tantalus-kwelling, want tot nu toe ziet het er niet naar uit dat we er ooit in zullen slagen deze goudmijn van energie op eenigermate geschikte wijze uit te buiten. Althans tot heden zijn alle pogingen in die richting mislukt.

Ook over de energie van de vallende regendruppels moet u niet gering denken. De Fransche physicus Fabry heeft eens berekend, dat de regen, welke boven Parijs met de departementen van de Seine en de Seine-et-Oise valt, bij continuen val niet minder dan tien millioen paardekrachten zou kunnen leveren! En sedert de schepping van de aarde is al die energie al volkomen nutteloos door ons verspild. Want ook hier hebben we niet het geringste idee ervan, hoe we deze energiebron zouden moeten exploiteeren.

Exploitatie der energiebronnen. — Slechts enkele van de vele opgesomde energiebronnen vinden eenige menschelijke exploitatie, en dan nog op zeer gebrekkige wijze. Van de kracht van den wind maken we een zuinig gebruik in de weinige koren- en watermolens die ons nog resten. Van de energie van het stroomende water kan men in sommige landen profijt trekken, door er dynamo's mede in werking te stellen, wat op die manier op goedkoope wijze electriciteit levert. Maar zie, dat gelukt alleen maar bij watervallen, terwijl wij bijvoorbeeld in ons vlakke land op geen enkele wijze kans zien de energie van het stroomende water in onze rivieren uit te buiten.

Maar dan hebben we het ook gehad. We zouden alleen nog kunnen vermelden dat we in vroeger eeuwen eb en vloed in geringe mate hebben gebruikt als energie-leverancier. Langs onze Noordzeekust stonden toen z.g. eb- en vloedmolens opgesteld. Het water dat bij vloed een kom binnenstroomde, kon bij eb, via een scheprad, weer geloosd worden. Van groote beteekenis zijn deze molens nooit geweest, en door de eerste stoommachines zijn ze reeds verdreven. Op het oogenblik houdt men zich met deze kwestie weer bezig, want de alterneerende getijstroomen zijn zeer energierijk. Bij een snelheid van 2½ meter per seconde, zou de horizontale getijdestroom, per vierk. meter doorsnede, ongeveer vier paardekrachten kunnen leveren. Een loonende exploitatie schijnt echter nog niet wel mogelijk. Speciaal in Frankrijk, welks geleerden steeds een bijzondere belangstelling voor het getijde-verschijnsel aan den dag hebben gelegd, bestudeert men de kwestie van de exploitatie van het eb- en vloed-verschijnsel. Voor uitbuiting op kleine schaal heeft men wel eenig resultaat verkregen, voor eenigszins groote doeleinden is de exploitatie echter nog steeds onmogelijk gebleken. De energie ligt hier voor onze oogen uitgestald, en toch schijnen we haar niet te kunnen grijpen. Maar misschien komen we nog wel eens zoo ver.

De proeven van Claude en Boucherot. — Een ernstige poging om een nieuwe energiebron aan te boren is verricht door den Franschen natuurkundige prof. Claude, in samenwerking met Boucherot, in de jaren 1929 en 1935. Hoewel door bijkomende omstandigheden mislukt, kunnen de experimenten van prof. Claude toch veelbelovend genoemd worden. Het gaat hierbij om de exploitatie van het temperatuurverschil tusschen het oppervlakte-water van de oceanen en de dieper gelegen lagen. Als op twee plaatsen een verschillende temperatuur heerscht, kan de uitwisseling van warmte tusschen die twee plaatsen voor ons arbeid leveren. Welnu, tusschen het oppervlakte-water en de diepere lagen der oceanen bestaat een temperatuurverschil, dat in de tropische gebieden ong. 20° Celsius bedraagt. Het is misschien wel aardig er hier terloops op te wijzen, dat Jules Verne in zijn „Twintigduizend Mijlen onder Zee" reeds op deze rijke energiebron wijst, bij monde van kapitein Nemo, als hij de werking van de Nautilus aan prof. Aronnax uiteenzet. Het zal den meesten lezers wel ontgaan zijn, want het staat er slechts in een paar regels.

De machine van Claude en Boucherot berust op het volgende. Bij normalen druk kookt water bij 100° Celsius, maar, onder lageren druk gebracht, kookt water reeds bij lagere temperatuur. Zoo kookt het op den top van den Mont Blanc, waar de lucht veel ijler is, reeds bij 70 graden. Men kan water bij elke temperatuur doen koken, als men den luchtdruk maar voldoende verlaagt. Met den daarbij ontstanen stoom zou men een turbine aan het wentelen kunnen brengen, waardoor dan verder een dynamo in werking gesteld zou kunnen worden.

Claude wilde nu beproeven het oppervlakte-water der oceanen, dat in de tropen een temperatuur van ± 25 graden bezit, onder lagen druk aan het koken te brengen en den damp dan in verbinding stellen met het ongeveer 20 graden koudere diepte-water, waardoor de stoom een snelheid van ongeveer 500 meter per seconde zou moeten verkrijgen. Na uitgebreide experimenten, die Claude o.a. voor de leden van de Académie Française vertoonde, ondernam hij een grootscheepsche proefneming in de baai van Mantanzas. In 1929 ving dit werk aan. Er waren enorme moeilijkheden aan verbonden; zoo moest het koude diepte-water uit een diepte van 600 meter worden opgehaald door middel van een twee kilometer lange buis, die een doorsnede van twee meter bezat! Eenige groote industrieelen verschaften hem den noodigen financieelen steun. De proefnemingen slaagden, na aanvankelijke tegenvallers, uitstekend. Het rendement der machine stemde overeen met de theoretische verwach-

tingen. Het kwam er nu op aan de machine ook industrieel dienstbaar te maken. Inmiddels was de financieele crisis echter ingetreden, waardoor Claude niet het vereischte kapitaal bijeen kon brengen. Overtuigd van de mogelijkheden heeft Claude toen zijn eigen bescheiden vermogen er aan gewaagd, waartoe echter de bouw van een kleinere machinerie noodzakelijk was. Toen bezweek echter eenige keeren achtereen een pijpleiding voor het diepte-water, wat de kleine financieele bron dermate uitputte, dat Claude de proefnemingen moest beëindigen, hopende dat anderen in gunstiger tijden, zijn pogingen zouden voortzetten. Op die tijden zullen we echter nog wel een poosje moeten wachten.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **NEDERLAND. — Oorlogsschade in ons land. — Schatting. —**
Rotterdam, 1 November. (Alg. Handelsblad) — Het comité ter behartiging van de belangen der beschadigde bedrijven, waarin behalve Rotterdam ook Zeeland, dit laatste ook voor de belangen van particulieren, vertegenwoordigd is, zal dezer dagen worden omgezet in een stichting, waaruit mag worden afgeleid dat deze instelling voor de toekomst nog een taak voor zich ziet weggelegd. Zij wil vooral de vertegenwoordiging zijn van de getroffenen die hun belangen voordraagt aan de overheid. Wat Rotterdam betreft, wordt er in goeden geest samengewerkt met meer ambtelijke instellingen dan de Kamer van Koophandel en de Stichting Rotterdam 1940.
Volgens de gegevens moet de gezamenlijke schade aan gebouwen en andere bezittingen van particulieren in Nederland 600 à 700 millioen gulden bedragen, waarvan alleen 420 millioen gulden te Rotterdam. Daarin is niet begrepen de schade aan gemeentelijke- en rijkseigendommen en aan schepen. Ook wij hebben geen juiste opgave daarvan. Indertijd werd de schade aan gemeentelijke eigendommen te Rotterdam op 50 millioen gulden geschat.
Te Rotterdam zijn 11.000 zaken en 26.000 woningen vernield en 45.000 menschen benadeeld. Volgens een mededeeling door den handel verstrekt, zouden er te Rotterdam 37.000 schrijfmachines verloren zijn gegaan. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Oorlogsschade 4367 D)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Engelsche krijgsgevangenen. —**
New York, 12 Nov. (D.N.B.) — Naar Associated Press uit Londen meldt, heeft de minister van Oorlog, Eden, in het Lagerhuis verklaard, dat het aantal Engelsche krijgsgevangenen 44.000 bedraagt.
Minister-president Churchill had op 10 October eveneens in het Lagerhuis een getal van 1770 genoemd. Van Duitsche zijde was daarop verklaard, dat alleen al in Duitschland 1550 officieren en 35.500 onderofficieren en manschappen van de Britsche weermacht gevangen worden gehouden. (Het Vaderland)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Eeredoctoraat voor den heer H. F. Tillema. —**
Groningen, 9 Nov. — In de Senaatskamer van het universiteitsgebouw te Groningen, had 9 November een promotie honoris causa plaats door en ten overstaan van den Senaat dezer universiteit. Hierbij werd aan den oud-Indisch apotheker H. F. Tillema, woonachtig te Bloemendaal, de graad in de geneeskunde toegekend. Bij deze gelegenheid fungeerde als promotor prof. G. Kapsenberg, hoogleeraar in de bacteriologie, hygiëne, etc., aan de Groninger Rijksuniversiteit. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

D. **NEDERLAND. — Begrooting van het Rijk. —**
Aan een 1 Nov. '40 verschenen en tevens in werking getreden verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het vaststellen en het wijzigen van begrootingen en betreffende het vaststellen van rekeningen van het Rijk, de Rijksfondsen en de Staatsbedrijven, is het volgende ontleend:
De secretaris-generaal van het Departement van Financiën is belast met:
1. Het vaststellen en het wijzigen van de begrootingen van het Rijk, de Rijksfondsen en de Staatsbedrijven.
2. Het toezicht op de tenuitvoerlegging van de onder 1 bedoelde begrootingen.
3. Het vaststellen van de Rijksrekeningen en van de rekeningen van de Rijksfondsen en de Staatsbedrijven, nadat deze door de Algemeene Rekenkamer zijn goedgekeurd.
De onder 1 en 3 bedoelde maatregelen (vaststellingen en wijzigingen) hebben kracht van wet.
(Verordeningenblad No. 34, 1 Nov. 1940)

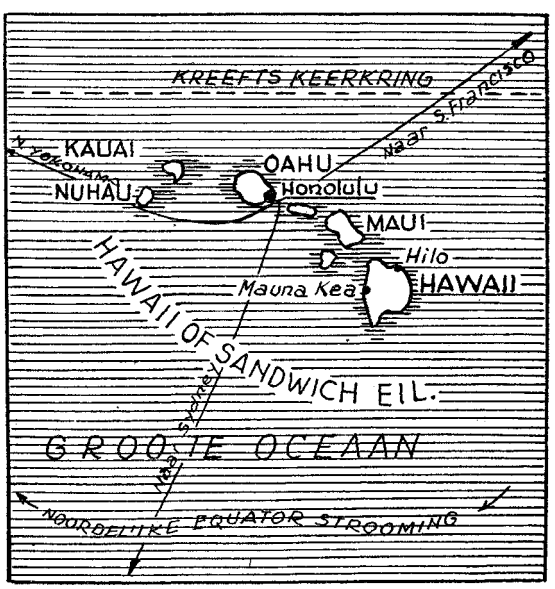
E. **NEDERLAND. — Represaillemaatregelen in verband met behandeling der Duitschers in Ned.-Indië. - Geïnterneerde vrouwen en kinderen in Indië zijn vrijgelaten. —**
Van officieele Duitsche zijde wordt op 9 November gemeld, dat de Duitsche vrouwen en kinderen, die op 10 Mei in Nederland-Indië geïnterneerd waren, zijn vrijgelaten.
Van Duitsche zijde heeft men bevolen, dat ook de Nederlandsche geïnterneerde vrouwen vrijgelaten zouden worden. Het betreft hier enkele tientallen vrouwen, die 10 Mei in Duitschland zelf waren geïnterneerd. Indien men in Batavia er toe kan besluiten, alsnog ook de Duitsche mannen vrij te laten, dan kan men er op rekenen, dat ook de Nederlandsche geïnterneerden zich naar hun vaderland zullen kunnen begeven. (De Tijd) **(Vor. ber. 4422 A)**

F. **EIRE. — Verklaring van De Valera. - Ierland blijft neutraal. —**
United Press meldt uit Dublin (9 November):
Onder oorverdoovenden bijval heeft De Valera in de Dail verklaard, dat de regeering van Ierland niet bereid is de havens van den Vrijstaat ter beschikking van de Engelsche vloot te stellen. Hiermede gaf De Valera het antwoord op de uitlating van Churchill in het Lagerhuis, dat het gebrek aan Iersche vlootsteunpunten voor de thuisvloot een buitengewone last is, „die nooit op onze schouders gelegd had mogen worden".
De Valera verklaarde verder, dat de Iersche regeering vastbesloten is ook in het vervolg een politiek van strikte neutraliteit te voeren, want dit is de eenig juiste politiek voor dit land, dat geen voldoende verdediging tegen luchtaanvallen bezit.
Afgezien daarvan kan tusschen Ierland en Engeland ook geen eensgezindheid bestaan, zoolang de verdeeling van Ierland niet opgeheven is. „Maar wij zijn wel andere moeilijkheden de baas geworden", zoo riep De Valera uit, „de havens, die wij verworven hebben, behouden wij en geven wij niet terug. In dit deel van ons land blijven wij souverein".
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Neutraliteit 4294 E)**

G. **NEDERLAND. — Wederopbouw van de verwoeste gebieden. —**
In den wederopbouw van de verwoeste gebieden in ons land komt thans eenige teekening. Een enorme voorbereiding moest aan den eigenlijken arbeid voorafgaan. Niet alleen dat plannen moesten worden ontworpen voor den wederopbouw van stadswijken en gedeelten van dorpen, zij, die met dat werk belast zijn, moesten allereerst hun gedachten laten gaan over de mogelijkheden voor een snel herstel der transportmiddelen, zoowel te water als te land.
Want het leeuwenaandeel der voorbereidende maatregelen, b.v. het puinruimen, waarmee reeds enkele dagen na afloop van den oorlog werd begonnen, eischte, naast een enorme krachtsinspanning, middelen voor af- en aanvoer.
Over den omvang van het puinruimen kan men zich eenigermate een voorstelling maken, wanneer men weet, dat er alleen reeds in Rotterdam 25.000 huizen zijn vernield, het verwoeste stadsdeel 270 H.A. bedraagt en dat 2½ à 3 millioen kubieke meter puin moest worden opgeruimd. De kosten daarvan bedragen 12 millioen gulden. Deze arbeid zal midden November ten einde zijn.
In Middelburg, de tweede plaats waar de puinruiming een factor van beteekenis is, vordert deze arbeid zeer goed. Hier moet in

totaal 80.000 kubieke meter puin worden afgevoerd. De kosten daaraan verbonden, bedragen 350 duizend gulden.
De opbouw van de Maasstad is op grootscheepsche wijze ontworpen en straks, als de plannen zijn uitgevoerd, zal Rotterdam herrijzen, schooner dan ooit. Op de volledige medewerking der Duitsche autoriteiten kan daarbij gerekend worden.
Aan de plannen voor Den Helder en Vlissingen wordt nog gewerkt. Door den algemeen gemachtigde zijn voor het meerendeel reeds goedgekeurd de projecten voor de volgende plaatsen: Alblasserdam, Amersfoort, Bleskensgraaf, Boxtel, Kruiningen, Middelburg, Middelharnis, Mierlo, Mill en St. Hubert, St. Oedenrode, Rhenen, Roosendaal en Nispen, Rotterdam, Sas van Gent, Scherpenzeel, Valkenburg (Z.-H.), Veenendaal, Wageningen, Wychen, Ierseke en Zevenbergen. (Haagsche Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Wederopbouw 4418 C)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Hawaii wordt 49ste staat. —**
Honoloeloe, 7 Nov. (S.P.T.) — Hawaii heeft zich 6 Nov. bij volksstemming als 49ste staat bij de Vereenigde Staten aangesloten. Met 40.000 stemmen voor, 19.000 tegen en 20.000 onthoudingen werd het voornemen door de bevolking goedgekeurd. Het parlement van Hawaii zal het Amerikaansche Congres nog deze week formeel verzoeken als Amerikaansche staat in de Unie te worden opgenomen.
Hawaii, kruispunt van vaarwegen over den Stillen Oceaan, voorpost voor het uitgestrekte en rijke eilandenrijk van de Zuidzee en den Indischen Oceaan, land van guitaars, bloemen en toeristen, tot dusver nog Amerikaansch territorium, heeft zich dus aangemeld als 49ste staat van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

(Teekening Brienen) Hawaii-eilanden.

De Hawaii- of Sandwich-eilanden zijn, gelijk Nieuw-Zeeland, eilanden van vulkanen, sommige sinds lang uitgedoofd, andere reeds eeuwenlang werkend. Zij liggen verspreid over een lengte van 390 zeemijlen van Noordwest tot Zuidoost, twee duizend zeemijlen van het meest dichtbije vasteland: San Francisco. De afstand naar de andere zijde van den Oceaan, naar Hongkong, bedraagt 5000 mijl, naar Yokohama 3445 mijl. (Telegraaf)

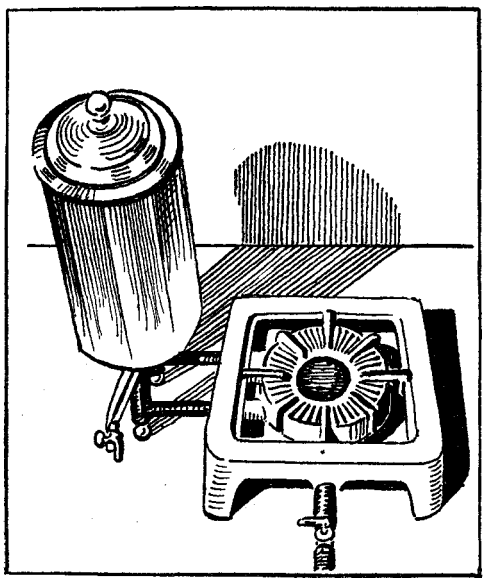
B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Het Verdinaso lost zich in de N.S.B. op. - Een manifest. —**
In een op 9 November te 's-Gravenhage gehouden persconferentie hebben de heer E. Voorhoeve, leider van het verbond van Dietsch Nationaal-Solidaristen (Verdinaso) en ir. A. A. Mussert, leider van de N.S.B. medegedeeld, dat het Verdinaso zich in de N.S.B. heeft opgelost.
Op deze conferentie is voorts een manifest bekend gemaakt, dat o.a. in drie punten het streven samenvat, dat de onderteekenaars van dit manifest heeft bewogen om het lidmaatschap van de N.S.B. aan te vragen. Deze punten luiden, in verkorten vorm als volgt:
1. De hiërarchische en organische orde worde verwerkelijkt in een vrijen Nederlandschen gezagsstaat, waarin het volk en de staat, ieder op eigen gebied, zooveel mogelijk zelfstandig werken;
2. De hereeniging van het volk der Nederlanden en van zijn grondgebied in en buiten Europa worde krachtig bevorderd;
3. Samenwerking en bondgenootschap van Nederland, vooral met een der gefundeerde staten, die rasverwante volkeren omsluiten, worde uit alle macht nagestreefd. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4438 A)

C. **NEDERLAND. — Delftsche studenten en politiek. - Waarschuwing van den Delftschen rector magnificus. —**
De rector magnificus der Techn. Hoogeschool heeft de volgende mededeeling gepubliceerd:
„Naar verluidt zouden Delftsche studenten zich in den laatsten tijd op straat hebben schuldig gemaakt aan onregelmatigheden met politieken inslag. Ik beschik niet over voldoende gegevens om na te gaan, in hoeverre dit gerucht juist is, maar wil toch niet nalaten, den studenten nogmaals op het hart te drukken, zich van iedere politieke demonstratie en natuurlijk van wanordelijkheden strikt te onthouden. Door inmenging in zulke acties dienen zij noch het openbaar belang, noch dat van de Technische Hoogeschool". (Alg. Handelsblad)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Winston Churchill over zes maanden van zijn bewind. - Engeland aan zeer groote gevaren blootgesteld. - Overzeesche aanvoer van vitale beteekenis. —**
Londen, 9 Nov. (D.N.B.) — Tijdens den jaarlijkschen maaltijd, die de lord-mayor van Londen in Manshion House heeft gegeven, heeft de Britsche minister-president, Winston Churchill, een rede gehouden, waarin hij onder meer zeide, dat Engeland er in geslaagd is, den nood, waartegenover het zich eenige maanden geleden nog geplaatst zag, te overwinnen.
Het is thans zes maanden geleden — aldus Churchill — dat de koning en het parlement mij met de regeering belast hebben. Het is een groot voordeel voor ons, dat wij geen beloften of optimistische voorspellingen gedaan hebben, omdat een geheele reeks van de treurigste onaangenaamheden, aanvallen en verschrikkelijke gevaren over ons gekomen is. Wij zijn aan groote rampen blootgesteld geweest. Wij hebben catastrophen beleefd en tot nu toe de gevaren overwonnen.
Maar het blijft een feit, dat wij thans moeten toonen, dat wij een groeiende kracht en een onbuigzamen wil tot overwinnen bezitten. Het Engelsche volk wil dezen oorlog doorstaan. Engeland zal de beloften houden, die het aan de landen, waarmede het verbonden is of geweest is, heeft gegeven.
Nadat hij nog over de hulp van overzee had gesproken, zeide Churchill, dat Engeland tot dusver niet tot het offensief is overgegaan, omdat het nog niet voldoende munitie heeft kunnen produceeren. Men mag niet vergeten, dat de Engelsche wapenfabrieken thans pas met haar arbeid begonnen zijn. De vijand tracht thans ook door aanvallen Engeland af te snijden van zijn overzeeschen aanvoer, die van zoo groote beteekenis is voor de voortzetting van den oorlog. Engeland moet er dus op bedacht zijn, zijn heerschappij te blijven behouden.
Aan het slot van zijn rede hield Churchill zich met Griekenland bezig. Engeland zal, aldus beloofde hij, in weerwil van alle dingen en alle bezorgdheid en van alle doodelijke gevaren, niet nalaten, zijn best te doen om de Grieken te helpen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Winston Churchill 4436 E)

E. **WEI-HAI-WEI. — Britsche marine ontruimt het eiland. —**
Stockholm, 10 Nov. (D.N.B.) — De Britsche vlootstrijdkrachten, die met de bewaking van Wei-Hai-Wei belast waren, zijn, volgens een Reuter-bericht uit Hongkong, teruggetrokken. Het marinedepôt is naar Hongkong overgebracht.
Wei-Hai-Wei ligt in het Noord-Oosten van de provincie Sjantoeng tegenover Korea. (Telegraaf)

A. **GRATIS WARM WATER. — Practische Italiaansche uitvinding. —**
Hoe krijgt de huisvrouw gratis kokend water? Een Italiaansche uitvinding geeft daarop het antwoord. Het is een vrij eenvoudig toestel, dat gebaseerd is op het principe, dat er in de keuken warmte verloren gaat, die heel nuttig zou kunnen worden verbruikt. Dit verlies treedt op bij het gaskomfoor. Het nieuwe apparaat vangt deze warmte op, en geeft het aan de huisvrouw terug. Inderdaad zou men dus kunnen zeggen, dat de aldus verkregen warmte, en het daarmede aan de kook gebrachte water gratis wordt aangeboden.

(Teekening ontleend aan „Gasbelangen")

Eenige nadere bijzonderheden over het apparaat vertelt het jongste nummer van „Gasbelangen". Daarin is o.m. te lezen, dat het verlies bij gebruik van een gewoon gaskomfoor vrij groot is. Voor een deel is dit een gevolg van het strijken langs de pan van de heete verbrandingsgassen, het verschil in temperatuur van deze gassen en den inhoud van de pan, waarbij gevoegd moet worden de eigenaardigheden van de warmteoverdracht door een geëmailleerd stalen tusschenwand. Geheel verloren gaan echter de calorieën, welke uit de vlam naar beneden en zijwaarts worden uitgestraald. De constructeur heeft rondom den komfoorbrander een apparaat gebouwd, dat van ribben is voorzien en dat tevens dienst doet als drager van de pan. In dit toestel circuleert water van en naar een reservoir, dat voorzien is van behoorlijke isolatie. Dit reservoir is dus gevuld met water, dat langzamerhand in temperatuur stijgt, indien het komfoor in gebruik is voor het bereiden van spijzen. Men verkrijgt op deze manier uit verloren warmte een hoeveelheid warm water, die kan dienen voor de bereiding van koffie of thee, of voor de afwasch.
Uit proeven is gebleken, dat in een kwartier drie liter water op ongeveer vijftig graden Celsius wordt gebracht, terwijl intusschen de spijzen werden gekookt zonder dat een langere tijdsduur noodig is. Bij voortgezet gebruik wordt het water warmer en na ongeveer drie kwartier wordt het kookpunt bereikt.
Hoe groot is de besparing van dit z.g. Rossini-toestel? Dit is moeilijk in procenten uit te drukken, maar het is wel duidelijk, aldus luidt een Italiaansche critiek, dat men op zeer goedkoope wijze volgens deze methode warm en kokend water kan verkrijgen zonder meer gasverbruik dan noodzakelijk is voor de bereiding der spijzen. Het apparaat kan op vele komforen en fornuizen worden gemonteerd. Pogingen worden in ons land aangewend om een exemplaar ter beschikking te krijgen en de resultaten nader te onderzoeken. (Gasbelangen - Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Sabotage. - Castricums burgerij wordt gewaarschuwd. —**
Castricum, 5 Nov. — De burgemeester van Castricum heeft ten tweeden male een ernstige waarschuwing tot de burgerij gericht. Hij maakt namelijk bekend, dat de Duitsche overheid heeft beslist, zulks in verband met de voorgekomen sabotage-gevallen tegen de Duitsche weermacht, dat bij herhaling de geheele bevolking zal worden weggevoerd en in kampen ondergebracht. (Alg. Handelsblad)

C. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Fransch Gaboen door troepen van de Gaulle en Engelsche troepen ingenomen. —**
Het D.N.B. meldt uit Genève:
Naar uit Vichy bericht wordt, heeft het Fransche ministerie van Koloniën bevestigd, dat Lambarane en Libreville in Fransch Gaboen door de troepen van de Gaulle en Engelsche troepen zijn ingenomen.
(De Maasbode)

D. **NEDERLAND. — Het dansverbod. - Dansinstituten. —**
's-Gravenhage, 5 Nov. — Aangezien omtrent de toepassing van het dansverbod nog eenige misverstanden bleken te bestaan, is thans medegedeeld, dat dansinstituten hieronder niet vallen, indien zij zich beperken tot het geven van dansonderricht aan ingeschreven leerlingen. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Dansverbod 4422 F)

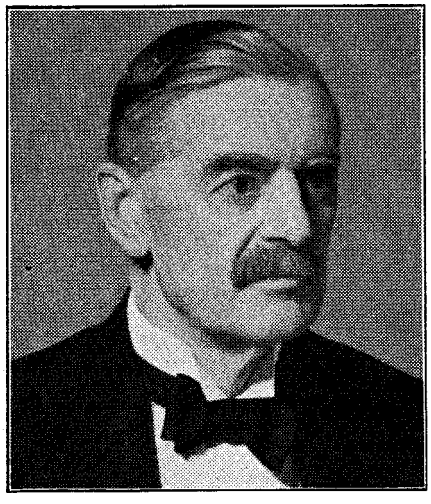
E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Grieksch-Duitsche betrekkingen niet veranderd.**
Berlijn, 5 Nov. (United Press) — In gezaghebbende kringen te Berlijn wordt verklaard, dat er in de betrekkingen tusschen Griekenland en Duitschland geen verandering is gekomen. (Telegraaf)

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van dr. J. G. A. Ros S. J. - De studie van het Bijbel-Grieksch van Hugo Grotius tot Adolf Deissmann. —**
Op 30 October heeft dr. J. G. A. Ros, S. J., geboortig uit Amsterdam, privaat-docent in de literatuurgeschiedenis van het Grieksche proza, in de aula der R.K. Universiteit zijn werkzaamheid aanvaard met een openbare les, de studie van het Bijbel-Grieksch van Hugo Grotius tot Adolf Deissmann behandelend.
Uitgaande van een ernstig verschil in opvatting en methode tusschen Hugo Grotius en Adolf Deissmann, behandelde spr. de twee hoofdrichtingen, die, naar zijn oordeel, door heel de geschiedenis van de studie van het Bijbel-Grieksch te volgen zijn. Traditioneel heeten deze richtingen voor de 17de en 18de eeuw die der „puristen" en „hebraïsten". De eene richting stelt den Hebreeuwschen of liever meer algemeen den Semietischen inslag in het Grieksch van het Nieuwe Testament op den voorgrond, en komt er in overdrijving soms toe, dit Grieksch als een absoluut op zich staande taal te beschouwen; daartegenover wordt de absolute zuiverheid en de Attische elegantie van de taal van deze heilige boeken door het oude purisme verdedigd, terwijl later deze richting meer ieder eigen karakter en iedere semietische kleur in deze taal ontkende, het populaire niet-literaire Koinè-element in deze geschriften overdreef en niet genoeg rekening hield met den invloed van het Jodendom en de hervormende kracht van het Christendom. Spr. wees er op, dat reeds in de 16e eeuw de grondslag voor deze twee, in de volgende perioden elkaar heftig bestrijdende opvattingen gelegd is. Uitvoerig behandelde spr. vervolgens de voornaamste en meest karakteristieke werken, die zich met dit probleem bezig houden. In de 17de eeuw zijn dit vooral de direct op dit vraagstuk betrekking hebbende strijdschriften, in de 18de eeuw is dit de uitgebreide, meestal met puristische tendenzen geschreven „observationes"-literatuur, bestaande uit een groot aantal werken, die één of verschillende profaan-Grieksche schrijvers met die van de H. Schrift vergelijken. Na nog op degenen te hebben gewezen, die in dezen tijd de Grieksch-Semietische traditie handhaven, liet spr. nog eenige meer algemeene beschouwingen over deze periode volgen, vooral over de fouten der „puristen". Deze vindt hij ook bij de „neopuristen" Deissmann en diens volgelingen, terug, zoodat hun onderzoekingen ondanks hun verdiensten tot een werkelijk beter begrijpen van het Nieuwe Testament en den geest daarvan teleurstellend weinig hebben bijgedragen. Het Nieuw-Testamentisch Grieksch behoudt voor ons een eigen physionomie, zoodat wij ook nu nog van „Bijbel-Grieksch" kunnen blijven spreken.
(De Tijd) **(Vor. ber. Inaugur. Redev. 4405 A)**

G. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Maarschalk Pétains antwoord aan den koning van Engeland. —**
Uit Londen wordt gemeld, dat maarschalk Pétain met „ijzige hoffelijkheid" geantwoord heeft op de boodschap, die de koning van Engeland hem eind October gezonden heeft. In deze „boodschap van vriendschap en sympathie" van den Engelschen koning, die 26 October aan maarschalk Pétain over-

handigd werd, gaf de koning uitdrukking aan zijn geloof in de eindoverwinning, waaraan Frankrijk deel zou hebben.
Pétain's antwoord was negatief. Het Fransche staatshoofd wees volgens het bericht uit Londen op de herhaalde gevallen, waarin Britsche oorlogsschepen het vuur hebben geopend op Fransche schepen en andere Fransche strijdkrachten, zooals bij de overvallen op Oran en Dakar. (Haagsche Courant)

A. **NEVILLE CHAMBERLAIN OVERLEDEN. —**
Stockholm, 10 Nov. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt, is Neville Chamberlain 9 Nov. in zijn landhuis op 71-jarigen leeftijd overleden.
Arthur Neville Chamberlain werd op 18 Maart 1869 als tweede zoon van Joseph Chamberlain en broeder van den overleden Austen Chamberlain geboren. Hij groeide op in Birmingham, waar hij het Rugs and Mason-college bezocht. Na zeven jaar in een commercieele functie op de Bahama-eilanden te hebben gewerkt, kwam hij in het stedelijk bestuur van Birmingham, van welke stad hij in 1915 tot burgemeester werd gekozen. In December 1916 werd Chamberlain door Lloyd George benoemd tot directeur van de National Service. In 1917 trad hij uit deze functie. In 1918 werd hij gekozen tot lid van het parlement. Reeds in 1922 werd hij postmaster general en een jaar later minister van gezondheid. Nadat de conservatieven in November 1924 de regeering hadden overgenomen, werd hij wederom belast met de leiding van het ministerie van gezondheid. Met het kabinet-Baldwin trad hij in 1929 af.

Neville Chamberlain.
(Foto Arbeiderspers)

In de kabinetten der nationale samenwerking werd Chamberlain eerst minister van Welvaart en later minister van Financiën. Toen MacDonald aftrad en Baldwin zijn plaats innam, bleef hij aan Financiën. Na het aftreden van Baldwin in 1937 nam hij de leiding der regeering op zich. Tevens werd hij gekozen tot voorzitter van de conservatieve partij. In 1938 werd tusschen zijn regeering en Italië de Britsch-Italiaansche Paasch-overeenkomst gesloten, die echter aanvankelijk zonder effect bleef.
In verband met het Sudetenduitsch probleem bracht Chamberlain Duitschland drie bezoeken, nl. de twee bezoeken aan München en het bezoek aan Godesberg. Bij het laatste bezoek aan München kwam de gemeenschappelijke verklaring van Chamberlain en Hitler tot stand betreffende een accoord van vrede en vriendschap tusschen de beide landen. Toen Chamberlain in Februari 1939 sprak van een absolute solidariteit tusschen Frankrijk en Groot-Brittannië, trad steeds meer de voorgenomen omsingeling van het Duitsche Rijk aan den dag. Een vreedzame overeenstemming tusschen Berlijn en Warschau werd door een garantiebelofte van Engeland aan Polen onmogelijk gemaakt. Toen Duitschland, uitgedaagd door Polen, overging tot verdediging van zijn rechten, verklaarde de regeering van Chamberlain Duitschland den oorlog op grond van deze garantiebelofte. Na de Engelsche nederlaag in Noorwegen trad Chamberlain af als minister-president. In deze functie werd hij opgevolgd door Churchill. Chamberlain werd toen benoemd tot voorzitter van den kroonraad.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Chamberlain 4396 A)**

B. **NEDERLAND. — Staatsrat Hellferich spreekt over Indië. - Waardeerend oordeel. —**
Op den eersten voordrachtsavond dien de hoofdafdeeling „Volksaufklärung und Propaganda" als onderdeel van een serie, die dezen winter zal worden gehouden, te Den Haag heeft georganiseerd, sprak dezer dagen Staatsrat Emil Hellferich, voorzitter van de Duitsch-Nederlandsche vereeniging te Berlijn, over het onderwerp „gedachten over economische ontwikkeling in de tropen met Nederlandsch-Indië als voorbeeld". Onder de talrijke aanwezigen bevonden zich de commissaris-generaal voor Financiën en Economie, minister dr. H. Fischböck, de secretarissen-generaal der Nederlandsche departementen, vele leden der weermacht en Duitsche en Nederlandsche deskundigen.
Staatsrat Hellferich gaf een overzicht van de geschiedenis der kolonisatie in Ned.-Indië en besprak achtereenvolgens het monopolie, uitgeoefend o.a. door de Ver. Oost-Indische Compagnie, de door Raffles ingevoerde hervormingen en het cultuurstelsel, systeem-Van den Bosch, dat in 1830 in werking trad. De financieele resultaten van dit laatste systeem overtroffen de stoutste verwachtingen, doch de nadeelen waren vele.
Langzaam aan loste het cultuursysteem op en in 1870 kwam de oplossing van de vraagstukken van landbezit en cultures door de agrarische wet. Deze wet, aldus spr., behoorde met gouden letters te worden geschreven in de geschiedenis der economische ontwikkeling van de tropen. Zij heeft den grondslag gelegd voor een gezonde volkshuishouding en een gezonde uitvoer-economie naast elkaar.
Vervolgens behandelde spreker de vraag, hoe het den inlander verging in den loop van deze ontwikkeling. De regeering toonde zich vriend en beschermer van den bruinen man en nooit — aldus spr. — is de rustige, gedegen en humane aard van den Nederlander meer tot uitdrukking gekomen dan thans bij de leiding van het lot van millioenen inlanders, die hem zijn toevertrouwd.
Sociale maatregelen zijn ingevoerd, die den inlanders ten goede kwamen. Ook werkte men aan de opheffing van den inlander door gezondheids-, onderwijs- en credietmaatregelen, voorts heeft de regeering energiek aangepakt de moeilijkheden, ontstaan door de overbevolking van Java, en men heeft getracht den inlander onafhankelijk te maken van den export.
Tijdens de economische wereldcrisis waren er wel Europeesche werkloozen, doch geen inlandsche.
Ten slotte zeide spreker, dat het recht van ingrijpen in de tropische economische ontwikkeling door den Europeanen daaruit kan worden afgeleid, dat hij een behoefte heeft aan producten uit de tropen, die niet kan worden gedekt door inlandschen teelt. (Haagsche Courant)

C. **NEDERLAND. — N.S.B. - Marsch van de W. A. door Amsterdam. —**
Op 9 November heeft de W. A. van de N.S.B. met ruim vijfduizend man in de hoofdstad gemarcheerd en op den Dam gedefileerd voor den leider der N.S.B. ir. A. A. Mussert. (Het Volk)
(Vor. ber. W.A. 4433 C; Nat. Soc. Bew. 4441 B)

D. **NEDERLAND. — Vuurwapenen moeten worden ingeleverd. —**
De secretaris-generaal, wnd. hoofd van het departement van Justitie, maakt op verzoek van den Befehlshaber der Ordnungspolizei het volgende bekend: De officieren van het voormalige Nederlandsche leger dienen hun in eigendom toebehoorende vuurwapenen en munitie — voor zoover zij deze nog voorhanden hebben — bij het hoofd van plaatselijke politie hunner woonplaats in te leveren, aangezien voor hen, na de demobilisatie van het Nederlandsche leger, de door het oppercommando van het Duitsche leger, uitgevaardigde „Verordening betreffende wapenbezit in het bezette gebied" van 15 Mei, te zamen met de betrekkelijke bekendmaking van dien datum in haar geheel gelden.

Het niet-nakomen dezer verplichting tot inlevering zal overeenkomstig de strafbepalingen der zooeven vermelde verordening worden gestraft.
Voorts wordt de bevolking in haar geheel nogmaals nadrukkelijk gewezen op de verplichting tot inlevering van vuurwapenen en munitie.
Door het niet-nakomen der verordening betreffende het wapenbezit in het bezette gebied stelt men zich aan zware straffen bloot. (De Tijd)
(Vor. ber. Vuurwapenen 4231 A)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Rijksmaarschalk Göring dankt het Duitsche volk voor medewerking met het vierjarenplan. - De behaalde resultaten. —**
Berlijn, 3 Nov. (D.N.B.) — De bladen van 3 November publiceeren onder groote koppen een oproep en betuiging van dank van rijksmaarschalk Göring aan alle werkenden, bij het einde van het eerste en het begin van het tweede vierjarenplan.
Daarin wordt onder meer gezegd: „Een nieuwe periode van scheppenden arbeid op elk terrein van het economische en maatschappelijke leven ligt voor ons. Wij vatten dien arbeid aan in een historisch uur en in het bewustzijn, dat wij kunnen bouwen op de groote successen, die wij in de afgeloopen jaren uit eigen kracht behaald hebben.
Wat sedert den herfst van 1936 op economisch gebied bereikt is, heeft aan mijn verwachtingen beantwoord en die voor een deel zelfs overtroffen. Ik heb toen alle volksgenooten opgeroepen, aan het vierjarenplan mede te werken en allen hebben met vreugde aan mijn oproep gehoor gegeven.
Wij hebben de productie van levensmiddelen en in het bijzonder die van grondstoffen aanzienlijk vergroot, nieuwe productieen bewerkingsmethoden ingevoerd en talrijke uitgestrekte industriecentra in het leven geroepen. Tegelijkertijd is de rijksverdediging enorm versterkt. Ik heb van ieder zeer veel moeten vergen, maar ik ben steeds begrepen en nooit teleurgesteld.
Zoo word ik aan het einde der eerste vier jaar bewogen door een gevoel van diepen en oprechten dank jegens alle werkende volksgenooten. In het bijzonder dank ik mijn medewerkers, die mij krachtigen steun hebben verleend bij de tenuitvoerlegging van de mij door den Führer gegeven opdracht. Wat wij in rusteloozen arbeid hebben opgebouwd volgens den wil van den Führer, heeft in den oorlog de vuurproef doorstaan. De vijandelijke verwachting, dat men Duitschland door een arglistige blokkade op de knieën zou krijgen, is ijdel gebleken en zal ook in de toekomst niet in vervulling gaan. De fundamenten van het Duitsche bedrijfsleven zijn hecht en kunnen niet vernield worden; vierjarenplan en oorlogseconomie zijn een eenheid, beheerscht door de behoeften van den historischen Duitschen vrijheidsoorlog. Een vruchtbaar economisch leven is even onmisbaar als een scherp zwaard.
Ik vertrouw ook in het vervolg op den Duitscher. Uit het vertrouwen in en de liefde tot den Führer putten wij de kracht om onzen geheelen arbeid te geven en in geestdrift te werken. De dapperheid van den soldaat aan het front en de plichtsvervulling in het vaderland helpen hem de zege te behalen en zijn grootsch werk te voltooien." (De Maasbode)
(Vor. ber. Vierjarenplan 4424 E; Göring 4319 A)

B. **BELGIE. — Registratie van joden. - Opschriften.**
In een nieuwe verordening van den militairen bevelhebber van België en Noord-Frankrijk wordt bepaald, dat alle joden, die het zestiende levensjaar ingegaan zijn, zich moeten aanmelden voor inschrijving in het jodenregister.
Voorts wordt aanmelding van joodsche ondernemingen, maatschappelijke vereenigingen en stichtingen verplicht gesteld. Logementen en logeergelegenheden, welker eigenaars of pachters joden of joodsche ondernemingen zijn, moeten voorzien worden van het opschrift: „joodsche ondernemingen" in Vlaamsch, Fransch en Duitsch. (Het Vaderland)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Rede van dr. Ley. - Duitschlands sociale program.**
Berlijn, 4 Nov. (D. N. B.) — Rijksorganisatieleider dr. Robert Ley heeft op 4 Nov. op het bedrijfsappèl van een Berlijnsche fabriek der A. E. G. (Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft) gesproken over den Duitschen socialen arbeid, die in voorbereiding is en een veelomvattende reorganisatie van het Duitsche arbeidsleven zal brengen.
Dr. Ley gaf in een rede van anderhalf uur een overzicht van de bijzonderheden van deze plannen van den Führer, die ver vooruitzien, ter verzekering van een geordende toekomst voor alle werkende Duitschers.
Wat zal de overwinning den Duitschen arbeider brengen? vroeg dr. Ley en hij wees er op, dat de Führer elk vrij uurtje gebruikt voor een uiterst nauwkeurig onderzoek van plannen, waarvan de zeer snelle uitwerking de opofferende medewerking van front zoowel als van binnenland zal erkennen. Op den voorgrond staat daarbij het werk van een veelomvattende ouderdomsvoorziening voor alle werkers. Dit is reeds voltooid. In het nauwste verband met deze partieele taak, die zich het meest op den voorgrond dringt, zoo vervolgde dr. Ley, staat het ontwerpen van een sociale wetgeving van bepaald revolutionnairen omvang, waardoor alle arbeidsvraagstukken volkomen nieuw worden geregeld. De sociale arbeid omvat, om te beginnen, afzonderlijke maatregelen nopens hulp aan zieken en handhaving der gezondheid. Deze handhaving der gezondheid van den werkenden mensch wordt volgens deze maatregel beschouwd uit het normatieve oogpunt der prophylaxe met behulp van voortdurend onderzoek door bedrijfsmedici. Uiteraard behooren tot dit terrein voorts alle maatregelen voor gezonde arbeidsvoorwaarden, zooals gelegenheid tot ontspanning, vrije tijd enz. Mede tot de meest revolutionnaire maatregelen van de betrokken rijksverordeningen zal een rijksloonordonnantie behooren, die rekening houdt met het gevaar, de zwaarte, de verantwoordelijkheid en de prestatie bij de te meten arbeidskracht.
Voorts zullen kleine en zeer kleine woningen, die de ontwikkeling van het gezin tegenhouden, in het toekomstige program voor den woningbouw geen plaats meer vinden. Onder geordende omstandigheden zijn de minimale eischen voor een gezin een groote woonkeuken, drie slaapvertrekken, een balkon en een douche-installatie. Bovendien zal het Duitsche arbeidsfront de eerste tien jaar na beëindiging van den oorlog voor 6½ milliard rijksmark extra sociale prestaties in den vorm van herstellingsoorden, hotels, zeebaden, een vloot van „Kraft durch Freude"-schepen enz. leveren.
„U allen", zoo besloot dr. Ley, „moet het, volgens de wil van den Führer, na de beëindiging van dezen oorlog in een voorbeeldig opgebouwd Duitschland stuk voor stuk beter gaan."
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Dr. Ley 4344 A)**

D. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Laval had onderhoud met Rijksmaarschalk Göring. —**
Genève, 10 Nov. (D.N.B.) — Te Vichy is 10 Nov. een officieel communiqué van den volgenden inhoud gepubliceerd:
„De vice-premier en minister van buitenlandsche zaken, Pierre Laval, is vanochtend te Vichy aangekomen. Tijdens zijn verblijf te Parijs heeft hij een onderhoud gehad met Rijksmaarschalk Göring. Ambassadeur De Brinon was bij dit onderhoud tegenwoordig."
Naar uit Vichy wordt gemeld, heeft Laval op 10 November tevens den resident-generaal van Marokko, generaal Nogues, die voor het uitbrengen van een verslag in Vichy vertoeft, ontvangen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Laval 4427 B; Göring 4444 A)

E. **ROEMENIE. — Aardbeving. —**
Zuidoost-Europa is in den nacht van 9 op 10 November door een aardbeving geteisterd, die vooral in Roemenië ontzettende gevolgen heeft gehad. Te Boekarest en in de provincie zijn volgens de voorloopige cijfers reeds honderden personen gedood en meer dan duizend gewond.
Op 11 November zijn opnieuw enkele lichte bevingen gevoeld en 12 November, vijf minuten over halfnegen, nauwelijks 24 uur na de eerste catastrophe, is te Boekarest een nieuwe aardschok van vrij groote kracht waargenomen. De beving duurde slechts enkele seconden, doch veroorzaakte opnieuw een paniek onder de zoo zwaar getroffen bevolking.
De aardbeving, die 9 Nov. plaats had, was er een, zoo werd gemeld, van de sterkte 9. Later werden nieuwe trillingen gemeld van de sterkte 3.
Volgens de schaal van Cancani (aldus vertelt prof. dr. B. G. Escher in zijn boek „Algemeene Geologie") beteekent de sterkte (of graad) 9, dat de versnelling der aardbeving 500—1000 m.m. per sec. „vernietigend", de sterkte (of graad) 3, 5.0—10 m.m. per sec. „licht" is. (Telegraaf) **(V. b. Aardbevingen 4078 B)**

F. **SOVJET-RUSLAND. — Legerorder van Timosjenko. —**
Ter gelegenheid van den 23sten verjaardag der bolsjewistische revolutie, heeft de volkscommissaris van oorlog, maarschalk Timosjenko, op 7 November een

legerorder uitgevaardigd. Daarin wordt o.a. gezegd: Het 23ste jaar van de bolsjewistische revolutie valt samen met een buitengewoon gespannen internationalen toestand. De tweede imperialistische oorlog neemt steeds grooteren omvang aan en tast steeds nieuwe gebieden en volkeren aan. De rol der Sovjet-Unie bij de beslissing van de internationale problemen is onmetelijk toegenomen.
Voortgaande, spreekt de legerorder over de aansluiting in het afgeloopen jaar van de nieuwe gebieden aan de Sovjet-Unie. Deze heeft thans vasten voet gekregen aan de Finsche Golf, benevens aan de Oostzee en aan den Donau. Het Roode Leger mag zich echter niet tevreden stellen met wat reeds bereikt is. Integendeel, het gaat er om, de „grootste waakzaamheid aan den dag te leggen en in voortdurende gereedheid tot mobilisatie te blijven." (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 3159 A)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Successen der luchtmacht in Griekenland. —**
Rome, 9 Nov. — Stefani geeft het volgende overzicht van de actie, die de Italiaansche luchtmacht tot nu toe in Griekenland heeft ondernomen: „Van het begin van de Grieksch-Italiaansche vijandelijkheden af zijn de taken, die onze luchtmacht heeft volvoerd, talrijk en zeer belangrijk geweest. Het luchtleger beheerscht nu het Grieksche continent en den archipel in de Egeïsche Zee. Alle militaire doelen van den vijand, alle luchtbases en vlootbases werden getroffen en doeltreffend gebombardeerd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4427 F)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Zwitsersche bladen verboden - „Is Zwitserland onzijdig?" —**
Tot nader order is de verkoop van Zwitsersche bladen in Italië verboden. Slechts de Neue Zürcher Zeitung, de Basler Nachrichten en de bladen uit Tessino zijn van dit verbod uitgezonderd. Van wel ingelichte zijde wordt — volgens het D.N.B. — medegedeeld, dat dit geschiedde wegens de onvriendelijke houding der Zwitsersche pers, in het bijzonder in West-Zwitserland, ten aanzien van het Grieksch-Italiaansche conflict.
Naar aanleiding van dit verbod constateert het Giornale d'Italia, dat de Zwitsersche pers bijna zonder uitzondering uiting heeft gegeven aan haar voldoening over den Griekschen tegenstand. Gemiddeld stonden tegenover één bericht uit Italiaansche bron zes of zeven van Engelsche of Grieksche herkomst of van een Amerikaansch agentschap, waarin over de operaties de meest dwaze mededeelingen gedaan werden. Het is, aldus het blad, niet de eerste keer, dat men zich bezig houdt met de houding van Zwitserland en vooral van zijn pers, die op de spilmogendheden wel een weinig duidelijken en overtuigenden indruk moet maken. Met het oog op de partijdigheid van vrijwel de heele Zwitsersche pers, moet thans openlijk de vraag gesteld worden: „Is Zwitserland werkelijk neutraal?" (Alg. Handelsblad)

C. **DR. CHARLES E. H. BOISSEVAIN OVERLEDEN.**
In den nacht van 7 November is, 72 jaar oud, te zijnen huize te Blaricum overleden dr. Charles E. H. Boissevain, een bekende figuur op politiek-, economisch-, industrieel-, onderwijs- en kunstgebied in de hoofdstad en oud-president-commissaris van het Algemeen Handelsblad.
De heer Boissevain was de zoon van wijlen Charles Boissevain, directeur-hoofdredacteur van het Algem. Handelsblad. (De Tijd)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Boodschap van de Synode. - Een verklaring vanwege de Hervormde Kerk.**
De Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk in vergadering bijeen op den 16den en den 17den October 1940, heeft, volgens het „Weekblad der Ned. Herv. Kerk", met dankbaarheid kennis genomen van den verrichten arbeid der door haar benoemde Commissie voor Kerkelijk Overleg. In een verklaring, die zij naar aanleiding daarvan in het Weekblad publiceert, schrijft zij o.m. het volgende:
„Zij spreekt uit, dat de Kerk geroepen is door uitwendige en inwendige zending de haar toevertrouwde boodschap van het Evangelie van Jezus Christus uit te dragen, opdat ons volk en alle volken Hem loven.
„Uit deze boodschap vloeit voort, dat zij haar bemoeienis uitstrekt over de opvoeding der jeugd en de verzorging der kranken.
„In het licht van het Woord Gods zal zij haar weg moeten gaan door dit aardsche leven.
„Dit Woord alleen bepale haar verhouding tegenover de overheid, door wier hand het Gode belieft ons te regeeren. Door dat Woord weet de Kerk zich beschermd, op dat Woord mag zij steunen.
„Zij dankt God te kunnen uitspreken, wat de Kerk ook in deze dagen met nadruk moet blijven zeggen.
„De Synode wil:
„Ten eerste, de Kerk herinneren aan het hooge goed van de geestelijke vrijheid, die de Bijbel met zooveel nadruk voorstaat en opnieuw door de Reformatie, op den Hervormingsdag door de Kerk in dankbaarheid te gedenken, tegen alles en allen in, is beleden en gehandhaafd.
„Ten tweede, de Kerk bepalen bij de plaats en de waarde van het chr. gezin en de opvoeding der jeugd, gedachtig aan de beteekenis van het verbond der genade en de dure roeping de ouders bij te staan in het nakomen van de Doopbelofte.
„Ten derde, de Kerk opwekken tot een nieuwe waardeering van den dag des Heeren. De Kerk kome op voor de heiliging van den herdenkingsdag van de overwinning van onzen Heere Jezus Christus, en de gemeente voege zich op dezen dag onder de prediking van het Woord des Heeren.
Het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord Gods." (Alg. Handelsblad)

E. **BELGIE. — Ongeveer 70.000 Belgische arbeiders in Duitschland. —**
Omtrent de Belgische arbeiders in Duitschland, wier aantal voortdurend toeneemt, meldt het D.N.B. de volgende bijzonderheden: tot dusverre hebben ongeveer 70.000 Belgen in Duitschland werk gevonden. Geschoolde arbeiders werden hoofdzakelijk in bouwbedrijf, ijzerindustrie en mijnen te werk gesteld. Ongeschoolde arbeiders vonden vooral in den landbouw arbeid. Den laatsten tijd gingen vooral textielarbeiders en huishoudelijk personeel naar Duitschland.
(De Maasbode)

F. **SPANJE. — „Raad der Hispaniteit" opgericht. —**
Het Spaansche staatsblad van 7 November publiceert een wet waarbij de „Raad der Hispaniteit" wordt opgericht. De taak van dit lichaam moet zijn het bevorderen der cultureele en geestelijke betrekkingen tusschen de Ibero-Amerikaansche landen en Spanje. De Raad der Hispaniteit moet er naar streven, dat Spanje voor de Spaansch-Amerikaansche volken de gezaghebbende vertegenwoordiger in Europa wordt.
(N. Rott. Crt.)

G. **FRIEDRICH FRÖBEL. — Herdenking. —**
Ter gelegenheid van de herdenking van het feit, dat 100 jaar geleden Friedrich Fröbel zijn eersten „Kindergarten" opende, is op 26 October te Amsterdam een groot congres voor het voorbereidend onderwijs gehouden. Het congres stond onder leiding van prof. dr. J. H. Gunning Wzn.
Namens den Bond van Ned. Onderwijzers heeft de heer J. v. Driel het Congres begroet.
In zijn openingsrede hield prof. J. H. Gunning Wzn. uitvoerige beschouwingen over de methode van Fröbel, zijn speelgaven zijn slechts middel en ontleenen haar beteekenis aan haar doel: leiding geven aan den natuurlijken drang van het kind tot zelf-bezigzijn, bevordering van de zelf-ontwikkeling van het kind. Hierbij kwamen als voornaam onderdeel van zijn middelen de bewegingsspelen in de open lucht en aanraking met de natuur door middel van de kindertuintjes. Fröbel heeft de opvoeding van den mensch nooit anders gezien dan als één groot, doorloopend, onverbreekbaar geheel; gelijk al het bestaande voor hem een harmonisch geheel vormde; niets had voor hem waarde, dat hij niet zien kon als organisch onderdeel hiervan. Hij was een totaliteitsmensch, en dus een volkomen modern mensch.

Het eigenlijke orgaan en de eigenlijke werkplaats der opvoeding is voor Fröbel altijd het gezin geweest, de meest volmaakte realiseering van de goddelijke totaliteit, die de schepping beheerscht. De Fröbelschool mag nooit de prioriteit van het gezin uit het oog verliezen, zij moet in dienst van het gezin staan, en het paedagogischen bijstand geven.
Ten slotte beschouwde spr. Fröbel als diep religieuze figuur, en als goed patriot, overtuigd dat alle opvoeding gebaseerd moet zijn op nationale opvoeding.
(De Maasbode)

A. **BULGARIJE. — Wet tot bescherming van den staat ingediend. —**
Sofia, 7 Nov. (D.N.B.) — De minister van Binnenlandsche Zaken heeft 6 November aan de Sobranje (Parlement) de wet voorgelegd tot bescherming van den staat. De wet bestaat uit drie hoofdpunten:
1e. Het verbod van de bestaande geheime bonden vrijmetselarij, rotary e.a. en het verbod tot het oprichten van nieuwe geheime organisaties. Het in beslag genomen vermogen der ontbonden organisaties komt het algemeen ten goede.
2e. De jodenwet.
3e. Het verbod van vreemde voor den staat schadelijke propaganda. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 4406 C)**

B. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet Tswetkowitsj. - Mutaties. —**
(D.N.B.) De Zuidslavische minister van Oorlog, generaal Milan Neditsj, is op 6 November afgetreden. Tot zijn opvolger is benoemd de reserve-generaal Peter Pesjitsj, die reeds in handen van minister-president Tswetkowitsj de eed heeft afgelegd. Pesjitsj was reeds in de jaren 1922—1924 minister van Oorlog en was een der naaste medewerkers van koning Alexander. (N. R. Crt.) **(V. b. Kabinet-Tswetkowitsj 3925 A)**

C. **RECHTSZAKEN. — Vijandige uitingen jegens Duitschland. —**
Dezer dagen heeft het Duitsche landgerecht uit den Haag een zitting te Arnhem gehouden, waarbij de volgende uitspraken, op grond van vijandige uitingen jegens Duitschland werden gegeven:
1o. In de strafzaak tegen J. J. 4 maanden;
2o. tegen N. 10 maanden;
3o. tegen M. J. 6 maanden gevangenisstraf.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Rechtszaken 4434 E)**

D. **NEDERLAND. — Stichting „Oorlogsschade". —**
's-Gravenhage, 12 Nov. — De Telegraaf deelt mede, dat „de Nederlandsche stichting tot behartiging van de belangen der getroffenen door oorlogsschade" tot stand is gekomen.
Zij is gevestigd te Den Haag en draagt den verkorten naam van stichting „Oorlogsschade". —
Volgens artikel 3 der statuten heeft de stichting ten doel de behartiging van de stoffelijke belangen van haar leden in verband met door hen geleden oorlogsschade, zulks met inachtneming van het algemeen welzijn. Zij wil daartoe bevorderen het tot stand komen en toepassen van zoodanige regelingen van Overheid of derden, welke leiden tot spoedige vaststelling der oorlogsschade en tot spoedig werkende redelijke voorzieningen ter zake van de geleden schade, waaronder mede te begrijpen voorschot- of credietverleening op billijke voorwaarden en/of hulpverleening in anderen vorm.
De stichting wil voor zoover mogelijk eenheid brengen in het streven naar voorzieningen ter zake van geleden oorlogsschade en haar arbeid verrichten in het bijzonder in overleg en samenwerking met de Nederlandsche autoriteiten en instellingen. Voor het welslagen is dit laatste een onafwijsbare eisch.
De stichting is dan ook eerst in het leven geroepen, nadat uit de met de Nederlandsche instanties gevoerde besprekingen was gebleken, dat op de medewerking van die instanties mocht worden gerekend.
Evenzeer is voor dat welslagen noodig, dat de door oorlogsschade getroffenen zooveel mogelijk als leden tot de stichting toetreden om de inrichting van een goed geoutilleerd bureau mogelijk te maken en voorts om de gegevens te verstrekken, waardoor het mogelijk zal zijn de vraagstukken, die een oplossing behoeven, bij het overleg met de bevoegde instanties met kennis van zaken te kunnen behandelen.
Het ligt voorts in het voornemen, aan de leden van tijd tot tijd berichten te zenden, die voor hen van belang kunnen zijn. Leden kunnen zijn natuurlijke personen en vennootschappen, die oorlogsschade hebben geleden.
Het bestuur is als volgt samengesteld: dr. J. J. C. van Dijk, 's-Gravenhage, voorzitter; J. G. Both, Rotterdam, mr. K. van Houten, Wageningen, J. A. de Monchy, Rotterdam, mr. C. H. Muntz, Rotterdam, W. Ruys Bzn., Rotterdam, en ir. H. C. Wesseling, Vlissingen.
Aangezien de toestemming van den procureur-generaal in Den Haag is verkregen, kan de stichting haar werkzaamheden aanstonds aanvangen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Oorlogsschade 4440 A)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — De werkloosheid. —**
De staatssecretaris in het Rijksministerie van Arbeid, dr. Syrup, heeft een eerste verklarend overzicht gegeven van den toestand op de Duitsche arbeidsmarkt.
Hij deelt mede, dat er thans 32.000 werkloozen zijn, van wie echter nog geen tiende deel volledig tot werken in staat is. Feitelijk is daarmede de werkloosheid in Duitschland volkomen verdwenen.
Met verbazing zal men vernemen, dat sinds het begin van den oorlog 1.6 millioen mannen meer ter beschikking van de oorlogsbedrijven gesteld zijn. Daarbij gaat het in de eerste plaats om Duitschers, die van hun pensioenen hebben afgezien en om arbeidskrachten uit alle Europeesche landen, die vrijwillig in Duitschland werk gevonden hebben. Thans werken er 30.000 vrouwen meer dan bij het begin van den oorlog. De staatssecretaris is van meening, dat er zoo noodig nog meer vrouwen te werk kunnen worden gesteld. Waren er bij het begin van den oorlog ongeveer ½ millioen vreemdelingen in Duitschland werkzaam, thans is het aantal gestegen tot 1.1 millioen man en het blijft nog stijgen. Er zijn bovendien ongeveer een millioen krijgsgevangenen in Duitsche bedrijven werkzaam. (A.N.P. - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Werkloosheid 3337 G)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van Kennedy, Amerikaanschen ambassadeur te Londen. —**
New York, 11 Nov. (D.N.B.) — De op het oogenblik in Amerika vertoevende Amerikaansche ambassadeur te Londen, Kennedy, heeft o.a. in een interview, dat hij heeft verleend aan de New York Journal American, een niet deelnemen van Amerika aan den oorlog bepleit, doch kwam aan den anderen kant op voor alle mogelijke hulp aan Engeland. De democratie, aldus Kennedy, is in Engeland afgeloopen.
Op de vraag wat of hij dacht over de kansen van Amerika om buiten den oorlog te blijven, antwoordde Kennedy: „De kansen zijn op het oogenblik beter dan drie maanden geleden". (Telegraaf)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Verhooging van de staatsschuld. - Minister Ickes dient zijn ontslag in. - John Lewis trekt zich terug. - Steunpunten. - Amerikaansche kapitaalbeleggingen in Europa. —**
Staatsschuld. — Washington, 7 November (D.N.B.) — De minister van Financiën, Morgenthau, heeft op een persconferentie verklaard, dat hij het Congres zal vragen, de limiet voor de nationale schuld te verhoogen van 49 milliard tot 60 of 65 milliard dollar, om het bewapeningsprogramma te kunnen bekostigen. Hij zal het Congres eerst 4 milliard vragen voor den aankoop van speciaal wapenmateriaal. Dit bedrag zal deel uitmaken van de 15 tot 20 milliard, die op de volgende begrooting zullen verschijnen.
De oude leeninggrens van 45 milliard is al bijna bereikt.
(Vor. ber. Staatsschuld 4253 F)

Minister Ickes dient zijn ontslag in. — De minister van Binnenlandsche Zaken, Harold Ickes, heeft Roosevelt zijn ontslag aangeboden. Op de persconferentie verklaarde hij, dat hij hiermede aan Roosevelt de mogelijkheid wil geven om zijn kabinet te reorganiseeren.

John Lewis trekt zich terug. — President Roosevelt's overwinning is voor John Lewis aanleiding geweest om zijn woord in te lossen en als voorzitter van het C.I.O. (comité voor industrieele organisatie) af te treden. Voorts is er aanleiding tot het vermoeden, dat nieuwe pogingen gedaan zullen worden om een einde te maken aan de splitsing in de Amerikaansche vakbeweging.
Lewis, die in 1936 de New Deal steunde, had zich voor Willkie

uitgesproken en gezegd, dat als Roosevelt herkozen zou worden, hij dit als een motie van wantrouwen zou opvatten, die men jegens zijn eigen onderscheidingsvermogen uitsprak en dat hij daarom zijn functie zou neerleggen op de bijeenkomst van het C.I.O. op 18 November 1940. **(Vor. ber. Lewis 3841 D)**

Steunpunten. — (S.P.T.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, heeft medegedeeld, dat de Vereenigde Staten met alle Latijnsch-Amerikaansche landen tot een overeenstemming zijn gekomen over de militaire steunpunten op het westelijk halfrond. Voor de versterking en uitbreiding hiervan zullen binnenkort credieten aan de Zuid-Amerikaansche staten worden verleend.
Overeengekomen is, dat alle bases onder souvereiniteit van het moederland blijven en dat de militaire autoriteiten der Vereenigde Staten slechts als technische raadgevers zullen optreden.
(Vor. ber. Steunpunten 4424 G)

Amerikaansche kapitaalbeleggingen in Europa. - $ 28 millioen in Nederland. — Transkontinent Press meldt: Het Amerikaansche ministerie van Financiën publiceert als resultaat van een ingesteld onderzoek een overzicht van de Amerikaansche kapitaalbeleggingen in de bezette gebieden van Europa. Van deze beleggingen, welke in totaal een bedrag uitmaken van 500 millioen dollar, is in Polen 83 millioen, in België 73 millioen, in Nederland 28 millioen en in Noorwegen 92 millioen dollar belegd. Verder worden de Amerikaansche kapitaalbeleggingen in Denemarken op 103 millioen, in Frankrijk (bezet en onbezet gebied) op 150 millioen, in Roemenië op 40 millioen en in Griekenland op 23 millioen geraamd. (N. R. Crt. - Het Volk)

A. **NEDERLAND. — Corporatieve organisatie van het bedrijfsleven. —**
Het Verordeningenblad van 12 November bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende den opbouw van een zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven.
Artikel 1 van dit besluit bepaalt, dat de secretaris-generaal van het genoemde Departement de voorschriften uitvaardigt en de maatregelen treft, welke voor den opbouw van een zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven noodig zijn.
Artikel 1 bepaalt verder: Voor zoover tot dit doel bedrijfsorganisaties worden opgericht, erkend, ontbonden of vereenigd en het daarbij organisaties van ondernemingen betreft, waarvoor het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart niet of niet uitsluitend bevoegd is, neemt de secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart zijn maatregelen in overeenstemming met den secretaris-generaal van het bevoegde departement.
De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart kan zijn uit lid 1 voortvloeiende bevoegdheid overdragen.
Artikel 2 luidt: Veranderingen in de rechtsverhoudingen, welke als uitvloeisel van dit besluit en de ter uitvoering daarvan uitgevaardigde voorschriften en beschikkingen ontstaan, geven geen aanspraak op schadevergoeding.
Voorts bevat het besluit regelen omtrent straffen op overtredingen.
Het besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging. (Verordeningenblad No. 36, 12 Nov. '40)

Samenstelling van de commissie. — In de Nederlandsche Staatscourant is een beschikking verschenen van den secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, waarbij, zooals is gemeld, wordt ingesteld de organisatie-commissie voor den opbouw van een zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven. Deze commissie is als volgt samengesteld: mr. H. L. Woltersom, directeur van de Rotterdamsche Bankvereeniging, 's-Gravenhage, voorzitter; H. C. van Maasdijk, directeur van de N.V. Nederlandsche Bankinstelling, lid tevens secretaris; leden: F. B. J. Gips, directeur van Gips' Houthandel N.V., 's-Gravenhage; J. M. Honig, directeur van Heineken's Bierbrouwerij Mij., Amsterdam; dr. L. P. Krantz, directeur van de N.V. J. J. Krantz en Zn., Leiden; mr. K. P. van der Mandele, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, Rotterdam; W. H. de Monchy, directeur van de Holland-Amerika Lijn, Rotterdam; mr. B. J. M. van Spaendonck, secretaris van de Algemeene Katholieke Werkgeversvereeniging, Tilburg; T. J. Twijnstra, directeur van U. Twijnstra's Oliefabrieken N.V., Maarssen. (Staatscourant)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Olie-accoord met Japan bereikt. —**
Te Batavia is op 14 November bekendgemaakt — aldus meldt het A.N.P. — dat de onderhandelingen tusschen de Bataafsche Petroleum Maatschappij en de Nederlandsche Koloniale Petroleum Maatschappij eenerzijds, en de vertegenwoordigers der Japansche oliebelangen anderzijds, geëindigd zijn met een accoord.
Over dit accoord deelt een particulier communiqué het volgende mede:
Thans is voorzien in contracten van zes maanden tot een jaar, waarbij Nederlandsch-Indië aan Japan jaarlijks 760.000 ton ruwe olie (dat komt dus overeen met ongeveer 5.548.000 barrels) en 650.000 ton olieproducten (overeenkomende met 5.200.000 barrels) zal leveren boven het kwantum, dat reeds jaarlijks door Nederlandsch-Indië aan Japan wordt geleverd. Met inbegrip van dit laatste zal Japan nu een jaarlijksche hoeveelheid van 1.8 millioen ton olieproducten ontvangen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Ned. Oost-Indië—Japan 4435 F)

C. **SOVJET-RUSLAND. — W. M. Molotof, voorzitter van den Raad van Volkscommissarissen, bezoekt Berlijn. - Communiqué. —**
Berlijn, 14 Nov. — Na zijn ontmoeting met den Führer en andere hooge persoonlijkheden in het Rijk is de voorzitter van den Raad van Volkscommissarissen der U.S.S.R., Molotof, op 14 November uit de rijkshoofdstad vertrokken, waar hij twee dagen vertoefde.
Omtrent de te Berlijn gevoerde besprekingen werd het volgende communiqué uitgegeven:
Gedurende zijn aanwezigheid te Berlijn op 12 en 13 November van dit jaar voerde de voorzitter van den Raad van Volkscommissarissen en Volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, W. M. Molotof, besprekingen met den Führer en den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop. De gedachtenwisselingen verliepen in een sfeer van wederzijdsch vertrouwen en leidde tot wederzijdsche overeenstemming ten aanzien van alle belangrijke kwesties, welke Duitschland en de Sovjet-Unie interesseeren. (Telegraaf)
(V. b. Sovjet-Rusland—Groot-Duitschland 4408 E)

D. **GRIEKENLAND EN DE OORLOG 1940. — Moratorium. —**
In het Grieksche staatsblad is 30 Oct. 1940 een algemeen moratorium afgekondigd.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Oorlogstoestand 4428 A)

E. **ZWITSERLAND. — Begrooting voor 1941. - Militaire uitgaven op een bijzondere regeling. —**
De Zwitsersche regeering heeft op 29 October het ontwerp-begrooting voor 1941 goedgekeurd en gepubliceerd. De uitgaven bedragen 592.3 mill. Zwitsersche francs en de inkomsten 517.7 millioen Zw. frs. Het tekort bedraagt dus 74.6 millioen, waarvan men kan aftrekken 31.6 mill. voor aflossing en 35 millioen, die de regeering in het staatsspoorwegfonds moet storten. Van 1 September 1939 tot 1 Juli 1940 heeft Zwitserland ongeveer 1.5 milliard francs voor zijn weermacht uitgegeven en nog steeds kost de mobilisatie de staatskas 2 millioen frs. per dag, d.w.z. ± 0.50 centimes per hoofd van de bevolking. Om deze militaire schuld te dekken zijn verschillende nieuwe belastingen ingevoerd en moet iedereen, die over een vermogen beschikt, dat hem meer dan 5000 frs. interest per jaar inbrengt, 5% van dit vermogen voor de Zwitsersche weermacht offeren. Hij kan dit in 3 jaren afbetalen. (Algem. Handelsblad)
(Vor. ber. Begrooting 3056 B; Defensie 4164 C)

A. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Alle vakbonden ontbonden. —**
Genève, 12 Nov. (D.N.B.) — De officieele Fransche Staatscourant behelst 12 Nov. verscheidene decreten, waarbij wordt bepaald, dat alle werkgevers- en werknemersorganisaties worden ontbonden.
Hierdoor worden getroffen de „Confédération Générale des Patronats Français", de Marxistische „C. G. T.", de Christelijke werknemersorganisatie en de bond van Fransche Beroepssyndicaten. Het vermogen der ontbonden organisaties wordt, tot dat er definitief over beschikt is, door den Staat beheerd. De definitieve beschikking is voorbehouden aan het ministerie voor de productie. (De Maasbode) **(V. b. 4331 F)**

B. **JAPAN. — Het 26ste eeuwfeest. —**
De plechtigheden naar aanleiding van het 2600-jarig bestaan van het Japansche Keizerrijk hebben op 11 November haar hoogtepunt bereikt met een feestelijkheid voor het keizerlijk paleis. Vijftigduizend Japanners uit het moederland en uit het buitenland namen deel aan de indrukwekkende ceremonie. Voor alle genoodigde gasten werd in aanwezigheid van het keizerlijk paar en de leden van het keizerlijk huis een reusachtig banket aangericht, waaraan werd deelgenomen door de leden der regeering, talrijke hoogwaardigheidsbekleeders en het corps diplomatique. De Amerikaansche ambassadeur, Grew, sprak als Doyen van het corps diplomatique de gelukwenschen van de vreemde mogendheden uit, welke door den Keizer in dank werden aanvaard. Uitvoeringen van oud-Japansche dansen en muziek verlevendigden den feestmaaltijd. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Eeuwfeest, speciale pagina, 4127 A)

C. **NEVILLE CHAMBERLAIN. — Urn met asch in de Westminster Abdij bijgezet. —**
Het D.N.B. meldt uit Londen:
De urn met de asch van oud-minister-president Chamberlain is op 14 November in de Westminster Abdij bijgezet. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Chamberlain's overlijden 4443 A)

D. **EGYPTE. — Sabry Pasja plotseling overleden. - Kabinet-Sabry Pasja afgetreden. - Kabinet-Hoessein Sirry Pasja gevormd. —**
Londen, 14 Nov. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt, is 14 November de minister-president van Egypte, Hassan Sabry Pasja, overleden.
In de openingszitting van het Egyptische parlement is in den ochtend van 14 November, naar uit Caïro wordt gemeld, de plotselinge dood van den premier, Hassan Sabry Pasja, bekend gemaakt. Deze heeft in Egypte en de Arabische landen ontzaglijk opzien gewekt, daar men groote beteekenis voor de toekomst van Egypte toekent aan de parlementszitting, die 14 November zou beginnen. Men verwachtte daarvan een nieuwe poging van de Anglophiele Sa'adistenpartij onder leiding van Ali Maher om Egypte aan de zijde van Engeland in den oorlog te brengen.
De troonrede werd door den president van den Senaat voorgelezen.
In deze rede werd gezegd, dat Egypte het Engelsch-Egyptische verdrag op dezelfde wijze wil nakomen, hetgeen zou beteekenen, dat de regeering haar politiek handhaaft en het Egyptische volk buiten den oorlog tusschen Italië en Engeland wil houden.

Beiroet, 15 Nov. (D.N.B.) — Naar aanleiding van den dood van Sabry Pasja heeft koning Faroek van Egypte heden een nieuwe regeering gevormd. Het nieuwe Egyptische kabinet ziet er als volgt uit:
Minister-president: Hoessein Sirry Pasja, die ook de portef. van Binnen- en Buitenlandsche Zaken beheert.
Minister voor de Landsverdediging: Yoenoes Saleh Pasja.
Minister voor Economische Zaken: Salib Sami Bey.
Minister van Justitie: Mohammed Hilmi Issa (voorzitter van de monarchistische Ittahad-partij).
Minister van Onderwijs: Hoessein Heikal Pasja.
Minister van Financiën: Abdel Kawi Ahmed.
Minister voor de Voedselvoorziening: Abdoel Megid Thales.
Minister van Arbeid: Ahmed Raghis.
De minister van Gezondheid in het oude kabinet, dr. Ali Ibrahim, een beroemd chirurg en de Wakfs-minister (religieuze stichtingen), Sjeik Abdoel Razak, hebben hun portefeuilles behouden. (Telegr. - De Tijd)
(Vor. ber. Kabinet-Sabry Pasja 4385 C)

E. **CHINA. — Conflict met Japan. - Japan ontruimt Zuid- en Midden-China. —**
United Press meldt op 15 November uit Tokio:
Een Japansch militair woordvoerder heeft gezegd, dat Japan alle ter beschikking staande troepen, o.a. tweederde van het Japansche luchtwapen, uit Midden- en Zuid-China terugtrekt, blijkbaar om ze bij een naar het Zuiden gerichte actie in te zetten. Hij stelde in het licht, dat het Japansche luchtwapen in Midden-China reeds 14 dagen geen aanvallen meer heeft ondernomen en de vliegtuigen, die Koenming aanvielen, uit Indo-China kwamen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Chin.-Jap. conflict 4408 D)

F. **NEDERLAND. — Benoeming joodsche leerkrachten verboden. - Geen volledige uitsluiting. —**
De waarn. secretaris-generaal van het departement van Onderwijs heeft, aldus meldt de Standaard, aan de besturen van bijzondere scholen, in opdracht van de Duitsche overheid, doen weten, dat personen, die zelf, of wier echtgenooten geheel of ten deele van joodschen bloede zijn, voortaan zijn uitgesloten van (vaste of tijdelijke) benoeming, aanstelling of tewerkstelling in eenigerlei betrekking (leeraar, onderwijzer, vakonderwijzer, kweekeling, concierge, schoolschoonmaker, enz.) aan de scholen.
Het verbod van de benoeming geldt eveneens voor de verkiezing van leden van het bestuur van de school. Betreft de voorgenomen benoeming, enz. personen van joodschen bloede, dan zal hieruit niet mogen worden afgeleid, dat zij geheel terzijde gelaten moeten worden. Het verdient dan aanbeveling, de noodige bijzonderheden ter kennis te brengen van het departement, en met name op te geven, wie de grootouders (en eventueel de grootouders van de zijde van de echtgenoote), van den betrokkene waren zoomede tot welke kerkelijke gezindte dezen — blijvend of tijdelijk — hebben behoord. Alsdan zal centraal kunnen worden beoordeeld, hoe in dergelijke gevallen behoort te worden gehandeld.
Leden van het bestuur of van het personeel der school, die met een persoon, die geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede is, in het huwelijk treden, zullen van hun functie of betrekking moeten worden ontheven. Het in de vorige alinea bedoeld voorbehoud is op deze gevallen mede van toepassing. (Standaard)
(Vorig bericht 4396 C)

G. **ROEMENIE. — Demobilisatie. —**
Boekarest, 14 Nov. — Op grond van een heden gepubliceerde wet, wordt de geheele Roemeensche weermacht te land, ter zee en in de lucht gedemobiliseerd.
(Vor. ber. Alg. mobilisatie 4279 A)

H. **NEDERLAND. — Nederlandsche arbeiders in Duitschland. —**
Tijdens de persconferentie ter gelegenheid van de oprichting van het Rijksarbeidsbureau op 23 October, werd medegedeeld, dat er thans in Duitschland 70.000 Nederlandsche arbeiders werkzaam zijn, onder wie 20.000 z.g. grensarbeiders. (Het Volk)
(Vor. ber. Ned. arbeiders 4351 C)

J. **NEW YORK. — Wereldtentoonstelling 1939 gesloten. —**
New York, 28 Oct. (D.N.B.) — De wereldtentoonstelling te New York is op 28 October gesloten. Zij heeft een record-aantal van 45 millioen betalende bezoekers geboekt. (De Tijd) **(V. b. Wereldtentoonst. 4023 A)**

A. De toekomst van onze energiebronnen (vervolg van pag. 4439 A). —

A. N. B. schrijft aan de Nieuwe Rotterd. Courant van 13 Nov.:
In onze beschouwing over de voedselvoorziening der toekomst voor onze machines trachtten wij aan te toonen, dat onze belangrijkste energiebronnen, kolen en benzine, langzaam maar zeker uitgeput raken en wij dientengevolge binnen niet al te ruimen tijd zullen moeten uitzien naar andere energiebronnen. We zagen reeds dat aan energiebronnen, welbeschouwd, heelemaal geen gebrek is. Dat de toekomst er ondanks die enorme energievoorraden — tallooze malen grooter dan wij voor onze menschelijke doeleinden noodig hebben — ietwat somber uitziet, vindt zijn oorzaak in het feit, dat wij tot heden er niet in geslaagd zijn, die energiebronnen eenigszins loonend te exploiteeren. Van de meeste der in het vorige artikel opgesomde energiebronnen moet men ernstig betwijfelen of het ooit mogelijk zal zijn ze te exploiteeren. Denk bijvoorbeeld slechts aan de energie van vallende regendruppels. We kunnen precies uitrekenen hoe groot die energie is, maar het lijkt toch werkelijk niet waarschijnlijk dat we ze ooit zullen kunnen gebruiken. Of de energie van de meteorieten, of van het langzaam voortstroomende water in onze beken en rivieren. Slechts in één geval kan een voorloopig succes geboekt worden: de in het vorige artikel vermelde pogingen van Claude en Boucherot tot uitbuiting van het temperatuurverschil tusschen de oppervlaktelagen van het oceaanwater en de dieper gelegen lagen. Dagelijks gaan enorme hoeveelheden energie voor ons verloren, zonder dat wij ze kunnen redden.

De herkomst der aardsche energie. — Waar komt intusschen al die energie vandaan? Nagenoeg uitsluitend van de zon! Behalve voor het eb- en vloedverschijnsel en voor de vallende meteorieten, moet bij elk der genoemde energiebronnen de zon als uiteindelijke leverancier beschouwd worden. Het is de zonnewarmte die het water doet verdampen en waardoor de wolken gevormd worden. Bij het condenseeren komt die warmte weer vrij, en bovendien komen de regendruppels van groote hoogte naar beneden vallen, waardoor heel wat arbeid verricht zou kunnen worden. Het regenwater voedt voorts onze rivieren, wat de energie van het stroomende water levert. Als we dus een waterval uitbuiten voor het leveren van electrischen stroom, is het eigenlijk omgezette zonnewarmte, die we verbruiken. Vervolgens zijn wind en storm eveneens een gevolg van de zonnestraling. Het is immers de ongelijkmatige verwarming van den aardbodem, die de groote luchtverplaatsingen doet ontstaan. Evenzoo is de zonnestraling oorzaak van het onweder, van de golfstroomen, van de thermische energie der oceanen, enz.
Het getijde-verschijnsel kan slechts voor een klein deel op rekening van de zon geplaatst worden. Hier is immers de aantrekkende kracht van de maan de groote drijvende kracht, die slechts voor een klein deel wordt aangevuld door de aantrekkingskracht van de zon. Evenzoo heeft de zon geen deel aan de energie van de meteorieten.

ENERGIE-BRONNEN

De energievoorraad van de zon. — De totale energie van de zon moet overigens wel enorm groot zijn. Dagelijks wordt op aarde een ontzaglijke hoeveelheid zonne-energie „verspild". Maar de totale leverantie van de zon is nog enorm veel grooter; immers van de totale uitstraling van de zon in de wereldruimte treft maar een heel klein gedeelte onze aarde. En van dat kleine gedeelte wordt nog een aanzienlijk percentage door de wolken en door het aardoppervlak teruggekaatst in de wereldruimte. Desondanks ontvangt elke hectare van den aardbodem, op het midden van een mooien zomerdag, als dus de zonnestralen bijna loodrecht de aarde treffen, een hoeveelheid straling, die, als wij ze geheel in arbeid konden omzetten, ongeveer twaalf tot vijftien paardekrachten zou kunnen verschaffen! Zouden wij deze zonne-energie nu niet direct kunnen opvangen en verwerken voor het leveren van arbeid in onze machines?
Helaas zijn wij niet in staat de zonne-energie rechtstreeks te gebruiken voor het verrichten van arbeid. Wij zijn steeds genoodzaakt de energie eerst om te zetten in warmte, pas dan kunnen wij haar verder exploiteeren. Dit gaat uiteraard steeds met belangrijke verliezen gepaard, waar nog bij komt dat het niet gemakkelijk is die warmte op een economische wijze op te vangen. Men kan bijvoorbeeld water door de zon doen verwarmen, maar het resultaat blijft dan toch, dat slechts een matige temperatuur wordt verkregen. Men is dan genoodzaakt op een of andere wijze van een gering temperatuurverschil partij te trekken. Op deze wijze functioneerde juist de vinding van Claude en Boucherot. De zon verwarmt de bovenste lagen van het zeewater, en nu wordt door hen van het betrekkelijk geringe temperatuurverschil tusschen boven- en onder-water gebruik gemaakt.

Directe exploitatie van de zonnestraling. — Het probleem van het gebruik der zonnewarmte is reeds oud. Men kent het verhaal, dat Archimedes reeds met brandspiegels vijandelijke schepen in brand zou hebben gestoken. In het begin van de voorgaande eeuw hebben Herschel, Ericson en anderen de mogelijkheid onderzocht, met behulp van holle spiegels de zonne-energie te concentreeren. Het resultaat gaf echter weinig hoop.
In 1901 heeft men in Pasadena, in Californië, een apparatuur met holle spiegels opgesteld, met de bedoeling de zonne-energie op een stoomketel te concentreeren. Het blijkt echter, dat men zich op die manier slechts het dertigste gedeelte van de energie der zon ten nutte kan maken! In 1913 zijn ook bij Kaïro dergelijke spiegels opgesteld die stoomketels verwarmen, welke vijftig paardekrachten zouden leveren. Deze installatie is daar opgesteld om water op te pompen voor een groote katoenaanplanting. De kosten van de geheele inrichting schijnen echter belangrijk hooger te zijn dan voor een gewone met normale brandstof gestookte machine van dezelfde capaciteit. Bovendien kan een dergelijke zonnemotor alleen in landen als Egypte en Californië een nuttig effect opleveren, omdat daar zooveel meer zonneschijn is dan op andere plaatsen op aarde.
Andere methoden zijn bedacht, o.a. door den Amerikaanschen physicus dr. Charles Abbott, die een soort zonne-oven heeft geconstrueerd, waarin de zonnewarmte in met olie gevulde glazen buisjes wordt opgezameld. Op deze wijze wist hij een temperatuur te verkrijgen van meer dan 200 graden. Toch schijnt ook deze methode voor een toepassing op groote schaal niet geschikt. Al worden de proeven door Abbott nog steeds voortgezet.
Een interessante gedachte heeft voorts dr. Wilson van de Westinghouse fabrieken geopperd. Deze wil gebruik maken van het z.g. thermo-electrische effect. Dit is het volgende. Wanneer men twee verschillende metalen aan elkaar soldeert, en men verwarmt de laschplaats, dan krijgen de beide metalen een verschillende electrische lading; men kan daar dus een stroom tusschen laten loopen, waarvan de grootte afhankelijk is van het temperatuurverschil. Van dit verschijnsel wordt, zoowel voor wetenschappelijke onderzoekingen, als in de techniek gebruik gemaakt voor het meten van temperaturen.
Wilson heeft dit thermo-electrische effect nu benut om de zonne-energie rechtstreeks in electrische energie om te zetten. Intusschen ook weer met slechts matig succes; blijkbaar laat de zon zich niet gemakkelijk vangen. Men heeft althans berekend dat de zon op het midden van een zomerdag per vierkanten meter ongeveer 1000 watt aan electrische energie zou kunnen leveren. De instrumentatie van Wilson levert echter slechts één watt per vierkanten meter. Dat komt neer op een rendement van één tiende procent!

Het conserveeren van de energie. — Echter, al zouden we in staat zijn met voldoende rendement de energie van de zon rechtstreeks uit te buiten, of de energie van den wind of den regen, enz., dan staan we nog voor een andere moeilijkheid. Op de plaats waar de energie gewonnen wordt, zouden natuurlijk fabrieken gebouwd kunnen worden.
Als het echter eens een zonlooze dag is, een bewolkte hemel, moeten we dan de fabriek stopzetten? Of als het eens eenigen tijd windstil is, of er valt geen regen? Dat is voor de techniek natuurlijk een onmogelijkheid. En deze dan alleen opgelost worden als we in staat zijn de gewonnen energie op een of andere wijze te conserveeren, zoodat we ook bij niet-functioneeren van de bron in staat zijn energie te verbruiken. We moeten dus de energie, onmiddellijk na haar winning, op een of andere wijze oppotten. En dat is een niet veel eenvoudiger probleem dan het winnen van de energie zelf! We beschikken momenteel slechts over één geschikte wijze voor het conserveeren van energie, n.l. den accumulator. Bij het laden van een accumulator wordt electrische energie omgezet in scheikundige energie (er hebben onder invloed van den electrischen stroom chemische omzettingen in de platen van den accumulator plaats). Bij het gebruiken van den accumulator wordt deze chemische energie weer omgezet in electrische.
Zoolang we niet over een ander conserveeringsmiddel kunnen beschikken, zal het dus noodig zijn enorme accumulatorenbatterijen op te stellen, om de gewonnen energie tijdelijk vast te leggen. Afgezien daarvan, dat deze zeer kostbaar zijn en een zorgvuldig onderhoud vereischen, zijn zij bovendien zeer onhandelbaar door grootte en gewicht, wat ze weinig geschikt maakt voor onze vervoermiddelen als auto's en vliegtuigen. Maar misschien dat het menschelijk vernuft op dit gebied nog wel eens geschiktere middelen vindt, als de nood eenmaal aan den man komt. Althans schijnen hier geen principieele moeilijkheden aanwezig.

En dan tenslotte is er nog altijd de mogelijkheid van het vrijmaken van de energie die in de atomen besloten ligt, en waarover al zoo vaak is gefantaseerd. Die fantasieën zijn te eenenmale onverantwoord, al is het thans vrijwel zeker dat in principe een energiewinning uit de atomen mogelijk is. Maar voorloopig is dat nog laboratoriumwerk, en we zijn nog ver verwijderd van toepassingen voor technische doeleinden. Het is zelfs zeer de vraag of dat ooit mogelijk zal zijn. (N. R. Crt.)

(Vorig bericht 4439 A)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Physica. - Openbare les bij de aanvaarding lectoraat van dr. J. M. W. Milatz over „Brownsche beweging". —

Op 4 November heeft Dr. J. M. W. Milatz in het Groot Auditorium der universiteit te Utrecht een Openbare Les over „Brownsche Beweging" gehouden bij de aanvaarding van het Lectoraat in de Natuurkunde. Hoewel het in het begin van de negentiende eeuw wel zeker leek, dat de eenvoudigste bouwsteenen der materie door atomen en moleculen gevormd worden, waren er een aantal onderzoekers, welke de voorkeur gaven aan een meer fenemonologische zienswijze, gebaseerd op de twee hoofdwetten der thermodynamica. Hiertegenover staan dan de kinetische theorieën (Boltzmann, Gibbs), welke de atoomhypothesen gebruiken om b.v. de wetten der thermodynamica te verklaren. Tot de aanvaarding van de laatste opvatting heeft het verschijnsel der Brownsche beweging, dat in 1827 door den Bioloog Brown ontdekt werd, in hooge mate bijgedragen. Dit effect bestaat hierin, dat kleine deeltjes, onder het microscoop in een vloeistof gesuspendeerd, een voortdurende beweging uitvoeren, welke door de botsingen van de omliggende moleculen veroorzaakt wordt. Het gelukte door experimenten over de Brownsche beweging niet alleen het werkelijk bestaan van de atomen zoo zeker te bewijzen als het met physische methoden slechts mogelijk is, maar bovendien de juistheid van de statistische mechanica te demonstreeren.

Vervolgens besprak spreker den invloed, welke de corpusculaire bouw der materie op de nauwkeurigheid van onze fijnste meetinstrumenten heeft. Hij zette uiteen, hoe b.v. het systeem van een galvanometer — als een groot molecuul — meedoet aan de Brownsche beweging van de omgevende luchtmoleculen. Het vertoont dus permanent kleine schommelingen, welke tot zekere fouten in de afgelezen stroomsterkte aanleiding geven. Het is de verdienste van Ising dit voor het eerst ingezien te hebben aan de hand van de metingen van Moll en Burger met hun thermorelais. Van de methoden, die dienen om den invloed van de Brownsche beweging te berekenen, besprak spreker die van Ornstein naast die van Schottky. De eerste maakt het mogelijk behalve de grootte van de schommelingen van een willekeurige grootheid ook de bijbehoorende verdeelingsfunctie te berekenen. Met deze methode gelukte het Zernike aan te toonen, dat er voor de electrische stroomsterkte een natuurlijke nauwkeurigheid bestaat. Geen enkel instrument kan deze nauwkeurigheid overtreffen. Dit hangt samen met het feit, dat de electrische stroom zelve een Brownsche beweging uitvoert. Een tweede rekenmethode werd in 1918 door Schottky ontwikkeld om het schrooteffect te berekenen. Wanneer een electrische stroom versterkt wordt en aan een luidspreker wordt toegevoerd, hoort men het getiktak der electronen als een geruisch, dat evenals continu licht in de Optica, een spectrum heeft. Na eenige beschouwingen gewijd te hebben aan de theorie van Spenke en Schottky over ruischverschijnselen, welke in radiolampen optreden, stond spreker iets langer stil bij de vraag, waardoor de nauwkeurigheid van een electrometer bepaald wordt. De Brownsche beweging van het bewegelijk deel van dit instrument blijkt gedeeltelijk van mechanischen aard, gedeeltelijk van electrischen aard te zijn. Wanneer men er in slaagt den tweeden vorm van Brownsche beweging te elimineeren, kan de natuurlijke nauwkeurigheid bereikt worden. Dit zou kunnen gebeuren door den electrometer sterk af te koelen, hetgeen niet wel uitvoerbaar is. Er op wijzend, dat het er slechts op aan komt de schommelingen van het systeem om zijn as te beperken, dus slechts het „afkoelen" van één graad van vrijheid, schijnt het mogelijk het doel te bereiken met een soort electrische koelmachine. Hieruit volgt, dat de beperking van de meetnauwkeurigheid van den electrometer door de Brownsche beweging geen essentieele maar slechts een instrumenteele grens vormt. Voorloopig is er dan ook geen rede om te twijfelen aan de principieele mogelijkheid, één enkel electron met een electrometer te registreeren.

(Ontleend aan de brochure van dr. J. M. W. Milatz)

(Vor. ber. Physica 4409 A)

B. ROEMENIE. — Het bezoek van generaal Antonescu aan Rome. —

Generaal Antonescu, de leider van den Roemeenschen staat, de Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken en het Roemeensche gezelschap zijn op 16 November uit Rome vertrokken.

Alvorens Rome te verlaten, heeft generaal Antonescu de volgende boodschap gericht tot het agentschap Stefani:

„Bij mijn vertrek uit Rome betuig ik jegens de eeuwige stad mijn hartelijken dank voor de warme ontvangst. Ik dank namens mijn land en verzeker, dat Roemenië dit nooit zal vergeten. Nu ik naar Roemenië terugkeer en alles wat ik gezien heb overdenk, herinner ik mij, dat een groot denker en baanbreker, Mazzini, in 1863 uitriep: mocht er een enkele man van formaat geboren worden, en de kracht en invloed van Italië zal geweldig worden. Ook Crispi smeekte de Voorzienigheid om zulk een man. Ge hebt het zeldzame geluk gehad zulk een man te krijgen. Hij is voortgekomen uit het gezondste wat een volk bezit. Hij is voortgekomen uit uw bodem. In eerbied en bewondering buig ik mij neer voor zijn werk."

get. Generaal Antonescu.

(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Gen. Antonescu 4363 A)**

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen - Zware verliezen voor Britsche scheepvaart sedert begin van den oorlog - Aanval op Coventry. —

Zeeoorlog. — De marine heeft in de beide vorige maanden (September en October) den handelsoorlog tegen Engeland met toenemend succes gevoerd. Ook het luchtwapen heeft naast zijn voornaamste taak t.w. de aanvallen op het Britsche eiland, de beide laatste maanden ook aanvallen gedaan op talrijke schepen en konvooien.

In de maanden September en October werd aan vijandelijke scheepsruimte, of aan scheepsruimte, die door den vijand gebruikt wordt, tot zinken gebracht: 1308.600 b.r.t., waarvan door duikbooten alleen 946.000 b.r.t. Daarmede zijn sinds het begin van den oorlog in totaal 7.162.200 b.r.t. vijandelijke of den vijand nuttige scheepsruimte vernietigd. Hieraan hebben deelgenomen: strijdkrachten boven water met 1.810.000 b.r.t., duikbooten met 3.714.000 b.r.t., formaties van het luchtwapen met 1.638.200 b.r.t.

Niet berekend in deze cijfers zijn de verliezen aan vijandelijke oorlogsschepen en oorlogsvaartuigen, alsmede de verliezen der vijandelijke en voor Engeland nuttige neutrale koopvaardijschepen als gevolg van mijnen of van 't luchtwapen of van beschieting door kustbatterijen. De totale verliezen van den vijand sinds het begin van den oorlog zijn dus nog aanzienlijk grooter, temeer daar de zwaar beschadigde schepen — het luchtwapen alleen heeft sinds het begin van den oorlog koopvaardijschepen met meer dan drie millioen b.r.t. grootendeels ernstig getroffen — niet in deze getallen vervat zijn.

Met zekerheid kan echter worden aangenomen, dat een deel van deze gehavende schepen de thuishavens niet meer heeft bereikt of niet meer hersteld kan worden.

Coventry. — Uit officieele bron meldt Reuter uit Londen:

De stad Coventry is in den nacht van 14 November aangevallen. Deze aanval kan met den zwaarsten nachtaanval op Londen worden vergeleken. De vijandelijke vliegers werden krachtig aangevallen door het afweergeschut en daardoor verplicht op groote hoogte te vliegen, hetgeen hun het richten zichtbaar bemoeilijkte, maar de stad leed zeer aanzienlijke schade. Op vele plaatsen brak brand uit en een bombardement van de geheele stad volgde. Men vreest, dat uitgebreide schade is aangericht. Vele gebouwen zijn verwoest. Er zijn 200 dooden en 800 gewonden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4433 B)

D. SOVJET-RUSLAND. — Witte petroleum ontdekt.

Het D. N. B. meldt uit Moskou:

Bij boringen naar aardgas in het dal van de rivier de Samoera in de autonome Kaukasische Sovjet-republiek Dagestan is men tusschen de 600 en 700 meter diepte — naar de Izwestja meldt — op z.g. witte petroleum gestuit. Dit soort, dat evenals water kleurloos is, treft men in de natuur slechts zeer zelden aan. (De Maasbode)

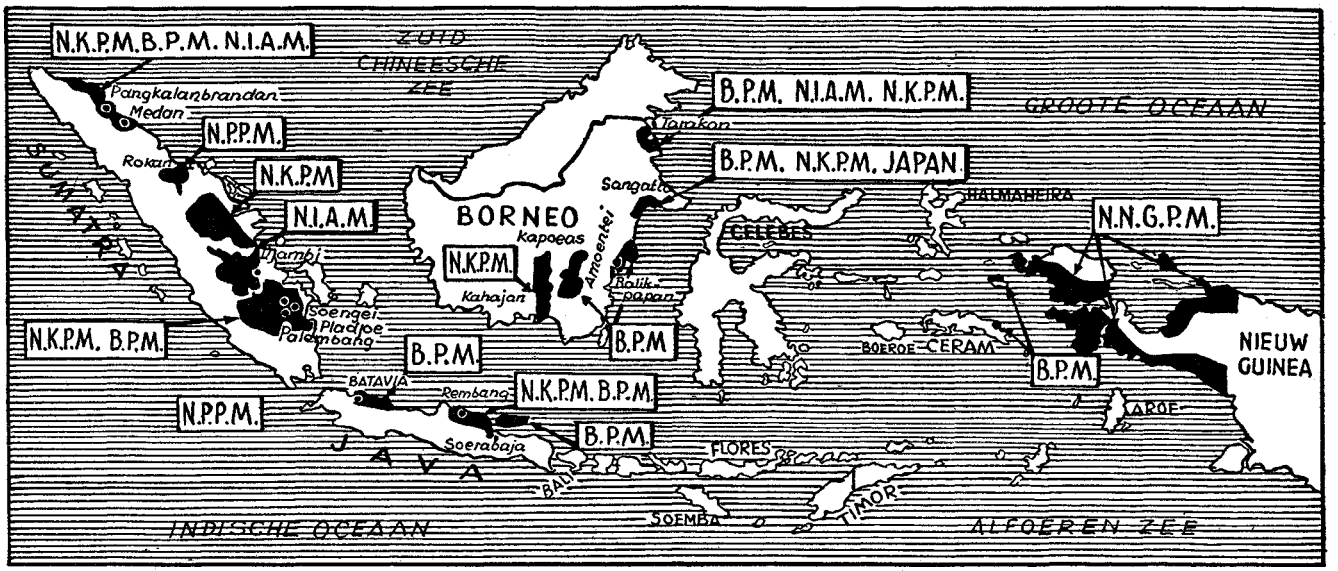
E. NEDERLAND. — Instelling gewestelijke arbeidsbureaux - Er komen er 37 over het land verdeeld. —

De secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken heeft het volgende vastgesteld:

Er worden 37 gewestelijke arbeidsbureaux ingesteld, respectievelijk gevestigd te Alkmaar, Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Bergen op Zoom, Breda, Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Emmen, Gouda, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Heerenveen, Heerlen, Hengelo (O.), 's-Hertogenbosch, Hilversum, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Meppel, Middelburg, Nijmegen, Roermond, Rotterdam, Terneuzen, Tiel, Tilburg, Utrecht, Venlo, Vlaardingen, Winschoten, Winterswijk, Zaandam en Zwolle.

De directeur-generaal van het Rijksarbeidsbureau zal bepalen wanneer de gewestelijke arbeidsbureaux hun werkzaamheden zullen beginnen. (Alg. Handelsblad)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Petroleum-concessies.

(Eigen teekening, ontleend aan de Telegraaf)

Bovenstaande kaart, ontleend aan „World Petroleum", toont de voornaamste petroleum-concessies in Ned.-Indië. In 1939 bedroeg de petroleumproductie van Java, Sumatra, Borneo en Ceram 7.943.000 metrieke ton. De voornaamste maatschappijen zijn:
B.P.M.: Bataafsche Petroleum Maatschappij, dochtermaatschappij van de Kon. Ned. Petroleum Maatschappij.
N.I.A.M.: de Nederlandsch-Indische Aardolie Mij., een gezamenlijk bezit van het Indische gouvernement en de Bataafsche.
N.K.P.M.; Nederlandsche Koloniale Petroleum Mij., gecontroleerd door de Standard-Vacuum Oil Company.
N.P.P.M.: Nederlandsche Pacific Petroleum Mij., gecontroleerd door de Standard Oil of California en Texas Corporation.
N.N.G.P.M.: Nederlandsche Nieuw Guinea Petroleum Mij., gecontroleerd door B.P.M., N.K.P.M. en N.P.P.M. (Telegraaf)

(Vor. ber. Statistiek Petroleum 4425 A)

B. NEDERLAND. — De organisatie van het bedrijfsleven. - Bijeenkomst van Duitsehe en Nederlandsche industrieelen. —

Op 15 November had te 's-Gravenhage een ontmoeting plaats tusschen Duitsche industrieelen die op een studiereis door ons land zijn, met tal van vooraanstaande Nederlandsche industrieelen. Binnen het kader van besprekingen tusschen Duitsche en Nederlandsche industrieelen, had voor een talrijk en aandachtig gehoor een bijeenkomst plaats, waar door den commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken, dr. Hans Fischböck, general-direktor Wilhelm Zangen, Leiter Reichsgruppe Industrie, alsmede door dr. H. L. Woltersom, directeur der Rotterdamsche Bankvereeniging, Den Haag, het woord werd gevoerd.

In zijn openingsrede begroette dr. Fischböck de aanwezigen. Het bezoek van Duitsche industrieelen, aldus dr. Fischböck, valt samen met de organisatie van het Nederlandsche bedrijfsleven, hetgeen dezer dagen is geschied. Een nieuwe episode in de samenwerking tusschen Duitschland en Nederland is met deze organisatie ingetreden.

Bij de verwezenlijking van de gestelde doeleinden moeten daarbij in de eerste plaats van Duitsche zijde twee gezichtspunten in het oog worden gehouden:

1) Absolute en volkomen beschikbaarstelling van de voor het Duitsche oorlogsapparaat noodzakelijke middelen, waarin de taak van het bedrijfsleven op dit oogenblik is gelegen.

2) Doorvoering van deze taak binnen het kader van vriendschappelijke verhoudingen en harmonisch samenwerken met het Nederlandsche bedrijfsleven.

Vervolgens nam General-Direktor Wilhelm Zangen, Leiter Reichsgruppe Industrie, het woord. Spr. begon o.a. met te wijzen op de banden, welke de Duitsche en Nederlandsche Industrie met elkander bonden in het verleden. Op het oogenblik is de Duitsche industrie genoodzaakt, onder inzet van al hare krachten, haar taak geheel en al te zien ten opzichte van de voorziening in de behoeften der Duitsche weermacht.

Men heeft de keus:

a) zelfstandig te blijven en zich door den staat te laten leiden;
b) zich een eigen organisatie te scheppen.

Ten slotte werd door dr. H. L. Woltersom, als voorzitter van de organisatiecommissie, het woord gevoerd.

Vele vragen zijn spr. in de laatste twee dagen, sedert de oprichting van de nieuwe organisatie voor het bedrijfsleven, gesteld o.a.:

De belangrijkste vraag in dit verband was wel de kwestie, of men hier in Nederland van plan was een zoodanige organisatie op te bouwen die een natuurgetrouwe copie is van hetgeen reeds in Duitschland bestaat.

Spr. gaf hierop met den meesten nadruk een ontkennend antwoord. Voor zoover het slechts eenigszins mogelijk is, zal de nieuwe organisatie geheel en al rekening houden met specifiek Nederlandsche omstandigheden. Men zal terdege rekening houden met de historische ontwikkeling van het bedrijfsleven in Nederland. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Bedrijfsleven 4447 A)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Leiding en Gemeenschap in Europa. - Beschouwing van dr. Karl Megerle. —

In het tijdschrift „Berlin-Rom-Tokio" wijdt dr. Karl Megerle een artikel aan het onderwerp: „Leiding en Gemeenschap in Europa". Hij schrijft o.a.:

De aardrijkskundige ordening van het Europeesche gebied is in de kiem reeds zichtbaar. Met de erkenning van de Alpen als natuurlijke scheidslijn tusschen Noorden en Zuiden is reeds een principieele beslissing gevallen. Hierdoor valt Duitschland de leiding van het vasteland in engeren zin ten deel. De overwinning van het Europeesche particularisme in dit gebied staat voor een belangrijk deel gelijk met het overwinnen van het Germaansche particularisme, dat zijn bijzondere problemen heeft en zijn bijzondere mogelijkheden en ook speciale methoden verlangt.

In Midden-Europa en het Donau-gebied is de reorganisatie reeds ver gevorderd. De belangrijke vraagstukken zijn hier opgelost. Op den Balkan zal met gemeenschappelijke verantwoordelijkheid der beide leidende mogendheden een oplossing worden gevonden, die met alle belangen rekening houdt.

De hardnekkige pogingen van Engeland, hier stand te blijven houden in den geest van het Europeesche particularisme, hebben de reorganisatie vertraagd ten nadeele van de volken van dat gebied.

Ten Zuiden van de Alpen begint het groote gebied, waar het Italiaansche rijk de leiding heeft.

(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Karl Megerle 4295 A)**

A. **ROEMENIE. — Ontslag aan joden. —**
Boekarest, 16 Nov. (D.N.B.). — De Roemeensche minister van Arbeid, Jasinski, heeft bevolen, dat alle ondernemingen en bedrijven hun joodsche werknemers vóór 31 December 1941 moeten ontslaan. Ondernemingen, welke zich niet aan deze bepaling houden, kunnen door den staat worden overgenomen. De door het ontslag der joden vacant gekomen betrekkingen moeten in de eerste plaats worden vervuld door Roemeensche vluchtelingen uit de afgestane gebieden. De ontslagen joden zullen bij openbare werken worden tewerkgesteld. (Telegraaf)
(Vor. ber. Jodenwetten 4333 A)

B. **NEDERLAND. — Nederlandsche Stichting voor Statistiek - Popularisatie. —**
De Nederlandsche Stichting te 's-Gravenhage (Oostduinlaan 2), waarvan het bestuur in handen is van dr. Ph. J. Idenburg, directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek, mr. P. J. de Kanter, dr. O. Bakker, plaatsverv. directeur van het Centraal Bureau, mevr. mr. B. J. A. de Kanter—Van Hettinga Tromp en prof. dr. Tinbergen, hoogleeraar te Rotterdam, stelt zich ten doel het verzamelen en verwerken van statistisch materiaal, samenstellen van statistisch-economische beschrijvingen, enz. Het bestuur dezer instelling is van meening, dat ondanks de groote waarde van de statistiek voor de samenleving, deze nog niet zijn weg heeft gevonden tot de groote massa, hoewel zeker niet kan worden gezegd, dat er geen belangstelling voor bestaat. De Nederlandsche Stichting voor Statistiek wil trachten die belangstelling te wekken en vast te houden. Zij heeft met dit doel een eigen publicatie het licht doen zien onder den titel Welvaart en Industrie in Nederland. (Alg. Handelsblad)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Politieke rede van dr. Göbbels te Praag. —**
Praag, 5 Nov. (D.N.B.). — Op een groote betooging in de jaarbeurshal te dezer stede heeft Rijksminister dr. Göbbels op 5 November een omvangrijke politieke rede gehouden.
Het Duitschland van Adolf Hitler met zijn negentig millioen menschen, zoo verklaarde dr. Göbbels o.a., kan thans, innerlijk eensgezind en van buiten af onaantastbaar, met het fascistische Italië er toe overgaan ook het gelaat van Europa een nieuwen vorm te geven. De taak, die Duitschland zelf zich daarbij thans stelt, is onmetelijk groot geworden. De revolutie van het nationaal-socialisme en van het fascisme is een Europeesch phenomeen geworden; aan haar dynamiek kan enkeling noch volk zich meer onttrekken.
Europa bevindt zich thans in een groot wordingsproces. Engelands continentale degens zijn verbrijzeld. Het vasteland van Europa is voor Groot-Brittannië gesloten. Evenals ééns enkele volken uit de vechtende stammen ontstonden, zoo staat het vasteland van Europa op het punt zich opnieuw aaneen te sluiten. (De Tijd) **(Vor. ber. Dr. Goebbels 4426 B)**

D. **DENEMARKEN. — De regeering staat op parlementairen grondslag - Grondwet kan niet worden ter zijde gesteld - Groenland. —**
Kopenhagen, 15 Nov. (D. N. B.) — In het Folketing heeft minister-president Stauning het woord gevoerd naar aanleiding van geruchten over de vorming eener nieuwe regeering. Daarover valt op zichzelf niets te zeggen, aldus Stauning, wanneer men denkt aan een wijziging volgens lijnen op grond van de wet. Ik maak van deze gelegenheid gebruik om te verklaren, dat de geheele regeering op parlementairen grondslag staat. De Rijksdag kan niet van deelneming aan de regeeringsvorming worden uitgesloten en geen lid der regeering, ook de Koning niet, wenscht met uitschakeling van den Rijksdag te handelen. Koning, regeering en volksvertegenwoordiging vormen den driehoek van de Deensche grondwet. Deze drie elementen moeten samenwerken. Indien dat geschiedt, staat men op den bodem der grondwet. Deze grondwet kan niet worden terzijde gesteld, maar wel worden gewijzigd. Voor zulk een wijziging is niet alleen de goedkeuring van de volksvertegenwoordiging, maar ook van het volk noodig.
De premier sprak vervolgens o.a. over de aan de regeering verweten tekortkomingen nopens Groenland, welke hij in een uiteenzetting van 16 punten trachtte te weerleggen. Groenland is, aldus Stauning, sedert jaren zoo voorzien dat het onder normale omstandigheden te allen tijde was gedekt ten aanzien van een verbruik gelijk aan dat van het voorafgegane jaar. Behalve de in den voorzomer van 1939 en later in September van hetzelfde jaar verzonden reserve-proviand is ook met het laatste schip dat in 1939 naar Groenland voer nog een groote reservevoorraad van voor het leven van belang zijnde artikelen naar Groenland gestuurd. Ten slotte heeft men nog in het voorjaar van 1940 drie schepen ter voorziening van Groenland kunnen uitzenden.
Stauning zeide nog dat de Deensche regeering geenerlei bericht had ontvangen dat, zooals het gerucht wilde, Amerika luchtbases zou hebben aangelegd op Groenland. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Min.-pres. Stauning 4299 C; Kaart Groenland 3089 A)**

E. **NEDERLAND. — Waarschuwing tegen kettinghandel. —**
De distributie-maatregelen zijn in het leven geroepen om bepaalde goederen, waarvan de voorraad beperkt is of als gevolg van de oorlogsomstandigheden beperkt zou kunnen worden, zoo rechtvaardig mogelijk over alle verbruikers te verdeelen. Worden goederen, die voor die verdeeling bestemd zijn, op eenigerlei wijze — door welke listige manipulaties of clandestiene praktijken dit zij — aan de distributie onttrokken, om aan enkelingen ten goede te komen, dan wordt — dit spreekt vanzelf — aan de gemeenschap een nadeel berokkend. Helaas komt het voor, dat uit winstbejag en egoïsme dit onrecht tegenover de gemeenschap wordt begaan. En dat, terwijl de nood der tijden, die goddank reeds een nieuw saamhoorigheidsgevoel geboren doet worden, om de medewerking van allen voor het gemeenschappelijk doorworstelen van het noodgetij vraagt.
Middenstanders, die zich zouden leenen tot het drijven van kettinghandel, verliezen niet alleen het algemeen belang uit het oog, maar vergeten bovendien, dat het belang van hun eigen stand een dergelijk roofbouw plegen op den normalen handel niet verdraagt. Zij meenen wellicht hun cliënten een dienst te bewijzen, maar ook hierin vergissen zij zich, want ingevolge de bepalingen van de distributiewet is ook de kooper van aan de distributie onttrokken goederen strafbaar. Zij brengen dus hun klanten, die zij een dienst willen bewijzen, noodeloos in gevaar.
Daarbij komt, dat overtreding van de distributiewet doorgaans met een niet onaanzienlijke prijsopdrijving gepaard gaat, waarop eveneens voor leverancier en kooper strenge straffen zijn gesteld.
Zulke middenstanders zouden derhalve schromelijk tekort schieten in het vervullen van hun sociale taak, die aan dienstverleening ten behoeve van de verbruikers haar hooge waarde ontleent.
De Nederlandsche Middenstandscentrale vertrouwt daarom, dat de leden der bij haar aangesloten organisaties, ja de geheele Nederlandsche middenstand, medewerking aan kettinghandel te eenenmale van de hand zullen wijzen. (N. Rott. Crt.)

F. **NOORWEGEN EN DE OORLOG 1940. — Werkloosheid zeventig procent minder. —**
Oslo, 15 Nov. (D. N. B.) — Door het samenwerken van de Duitsche en de Noorsche autoriteiten is het gelukt, het aantal werkloozen met rond zeventig procent te verminderen. Noorwegen heeft op het oogenblik rond 40.000 werkloozen, tegen naar schatting 138.000 op het zelfde tijdstip van het vorige jaar en 136.000 in 1938.
Als een nieuwe maatregel voor het bestrijden der werkloosheid is zoo juist een werkloozenverzekering ingesteld. (Telegraaf) **(V. b. Werkloosheid 3085 D)**

G. **NEDERLAND. — Prix de Rome 1940 - Gouden medaille voor Joh. Limpers en A. A. v. d. Weyden. —**
Amsterdam, 15 Nov. — De jury's voor de wedstrijden

in de monumentale en versierende beeldhouwkunst en de monumentale en versierende schilderkunst, om den Prix de Rome 1940, brachten 15 Nov. in de gehoorzaal der Rijksacademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam haar rapport uit aan de commissie van toezicht op de Rijksacademie van Beeldende Kunsten.

De jury voor den wedstrijd in de beeldhouwkunst bekroonde den heer Joh. Limpers te Amsterdam met de gouden medaille.

In den wedstrijd in de schilderkunst werd de gouden medaille toegekend aan den heer A. A. van der Weyden te Amsterdam. (De Tijd) **(V. b. Prix de Rome: beeldhouwkunst 2691 E; schilderkunst 2573 A)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Duitschlands overwicht op het gebied van menschenmateriaal. —**

Berlijn, 21 Oct. — In een artikel, dat het D.N.B. van deskundige militaire zijde heeft ontvangen, wordt geconstateerd, dat tusschen de krachtenverhouding, Duitschland en Engeland op het gebied der menschenreserve, die in elken oorlog tot de beslissende factoren behoort, 85 tot 45 of bijna 2 tot 1 ten gunste van Duitschland bedraagt. Ten gevolge van de aanhechting van het gebied in het Oosten en de repatrieering uit verschillende kolonisatiegebieden wonen thans volgens een voorzichtige schatting 85 millioen menschen van Duitsche afkomst in het Groot-Duitsche Rijk.

In het Engelsche moederland wonen ruim 40 millioen menschen en in de dominions en koloniën ongeveer 20 millioen blanken, n.l. ruim 10 millioen in Canada, 7 millioen in Australië en Nieuw-Zeeland en ongeveer 2 millioen in Zuid-Afrika. Doordat de kracht van 20 millioen menschen gebonden is aan het overzeesche gebied en de Middellandsche Zee, heeft het moederland slechts de beschikking over 45 millioen. Voor de reserve der luchtvloten heeft deze verhouding belangwekkende consequenties. Het personeelbureau der Duitsche luchtmacht had met het oog op te verwachten verliezen zekere maatregelen genomen ten aanzien van vervangend personeel en opleiding. Deze berekeningen zijn onjuist gebleken, daar de verliezen steeds geringer zijn geweest. Het gevolg daarvan is, dat o.a. de duur der opleiding nog is verlengd. Het personeel voor den vliegdienst wordt overigens gerequireerd uit de luchtmacht zelf. De beste soldaten van dit wapen streven er steeds naar in actieven vliegdienst te komen. Ook leger en partij-organisaties leveren een contingent aan de luchtmacht.

Bij de valschermtroepen is de toestand hetzelfde. Ook hier is men nauwelijks in staat de binnenkomende aanmeldingen af te handelen. Door de groote selectie en den verlengden opleidingstijd kan men aan het vliegend personeel eischen stellen als in geen anderen staat. Een volkomen geoefend parachutist bijvoorbeeld wordt onherroepelijk afgekeurd, wanneer hij bij den tweeden sprong langer dan een seconde aarzelt, en daar de opleiding tot vlieger ruim een jaar duurt, is er thans bijna geen vlieger, die aan de aanvallen op Engeland deelneemt, die pas gedurende den oorlog bij de luchtmacht is ingelijfd. Duitschland beschikt voor de vliegtuigbemanningen en het technische grondpersoneel over reserves, die nog in het geheel niet zijn aangesproken. (Alg. Handelsblad)

B. **NEDERLAND. — Nederlandsch verbond van Sibbekunde. —**

Voor eenige dagen gingen de in Nederland op het gebied der geslacht- en wapenkunde werkzame vereenigingen over tot een belangrijke concentratie.

Onder leiding van den heer A. R. Kleyn, te Zeist, werd door de verschillende bestaande organisaties besloten tot de oprichting van een centraal lichaam, „Het Nederlandsch Verbond voor Sibbekunde".

Tot deze concentratie traden toe het „Kon. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde", meer bekend als de „Nederlandsche Leeuw", de „Nat. Ver. voor Geslacht- en Wapenkunde" en de eerst kortelings opgerichte „Ned. Vereeniging van Genealogen". Het ligt in de bedoeling, dat de verschillende z.g. familie-vereenigingen, waarvan er in ons land verschillende bestaan, zich bij dit verbond zullen aansluiten.

Op deze wijze is men er in geslaagd het geheele organisatorische leven op het gebied der geslacht- en wapenkunde in één overkoepeling onder te brengen. Onder voorzitterschap van den heer A. R. Kleyn te Zeist werd een bestuur gevormd te zamen met de heeren dr. Th. Valck Lucassen, Driebergen en C. Pama, te Voorburg, resp. voorzitters der Kon. Vereen. voor Geslacht- en Wapenkunde en de Ned. Vereen. van Genealogen, terwijl de heer A. R. Kleyn tevens voorzitter der Nat. Vereen. voor Geslacht- en Wapenkunde is. Het adres der vereeniging is voorloopig: Parklaan 2, Zeist. (Het Vaderland)

C. **GENEESKUNDE. — Angst als verwekker van ziekteverschijnselen. —**

In het jongste nummer van het „Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde" wijdt de heer J. K. den Heyer, arts te Scheveningen, een beschouwing aan de beteekenis, die het levensinstinct en de vrees voor den dood heeft voor het gezondheidsgevoel van vele menschen. Zoo wijst hij in het bijzonder op de bezwaren, die zijn verbonden aan de gewoonte van vele doktoren den patiënt de kwaal, waaraan hij lijdt, mede te deelen, en zegt:

„Daardoor brengen wij den patiënt „schade" toe met het constateeren van een spoortje suiker, een beetje eiwit, een verhoogden bloeddruk, en daar wij allen menschen kennen, die patiënt werden op den dag waarop zij voor een levensverzekering werden afgekeurd, en diabetes zien uitbreken na een groot verdriet, begrijp ik niet hoe sommige artsen hun patiënten klakkeloos hun bloeddruk soms in millimeters mededeelen. Nog grooter wordt het bezwaar hiertegen, wanneer wij bedenken hoe sterk de emotionaliteit van deze menschen is en welk een groote beteekenis het gevoelsleven heeft in de mate van ziek zijn door deze afwijking. Wanneer men bij iemand een normalen bloeddruk constateert, kijkt hij onverschillig naar het wijzertje van den manometer; voor den lijder aan hypertensie is het oppompen van de manchet al voldoende om den bloeddruk te doen stijgen, omdat bij hem de gevoeligheid van het bloedvaatstelsel, den barometer van 's menschen harmonie, zoo groot is en het instrument met zijn schijn-nauwkeurigheid hem angst aanjaagt. De uitdrukking „verhoogde bloeddruk" roept bij den patiënt het vooruitzicht van een apoplexie op, want hij kent uit eigen omgeving hen, die jaren lang geboekt stonden als patiënten die geen zout, geen vleesch, geen alcohol mochten gebruiken en rekening en verantwoording moesten afleggen bij iedere sigaar, die hun werd aangeboden. Daar wij bovendien geen causale therapie hebben en het effect van onze medicamenteuse behandeling omgekeerd evenredig is aan het aantal toepasselijke praeparaten, is het even erg iemand te zeggen, dat hij een hoogen bloeddruk heeft, als bij voorbeeld maagkanker.

„Tot heden is hypertensie niet anders dan een symptoom van een ziekte waarvan wij noch de oorzaak noch den zetel kennen. „Verhoogde bloeddruk is het resultaat van het ouder worden" heeft een Amerikaansche onderzoeker gezegd . . .

„Wij dienen ons bij den lijder aan hypertensie te vergenoegen hem matigheid en een geschikten leefregel voor te schrijven en hem te kalmeeren en er is niets tegen, zijn klachten toe te schrijven aan nervositeit of verkeerde gewoonten (te hard werken, te veel vereenigingen, diners, sigaren, alcohol). Verder kunnen wij zijn zelfvertrouwen versterken door hem erop te wijzen, dat vele dingen die hij voelt — en die hem in het bijzonder verontrusten — veroorzaakt worden door de levensprocessen zelf en ten slotte hem vertrouwd maken met allerlei verschijnselen die zich bij het ouder worden voordoen. Maar tot doeltreffende behandeling hoort niet, hem op geregelde tijden met lood in de schoenen naar het spreekuur te doen komen om te hooren, of zijn bloeddruk misschien tien millimeter verminderd is." (Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde)

(Vor. ber. Geneeskunde 4433 F)

D. **VOLKENBOND. — Het laatste „militaire jaarboek". —**

Zoo juist is de vijftiende uitgave van het „Militaire Jaarboek" van den Volkenbond verschenen. Zooals de uit nog slechts een enkele ambtenaar bestaande informatie-afdeeling van het Volkenbondssecretariaat in de aankondiging van het verschijnen van dit documentaire werk verklaart, is deze uitgave de laatste van een reeks van 15 boekwerken, die ten doel hadden de kennis te verbreiden omtrent de organisatie van de strijdkrachten van de verschillende staten op voet van vrede. Het thans verschenen jaarboek sluit de in 1924 begonnen reeks.

Het spreekt van zelf, dat de in dit laatste militaire jaarboek opgenomen gegevens, vrijwel alle aan officieele documenten van iederen staat afzonderlijk ontleend, omtrent de organisatie van de strijdkrachten der wereld bij het uitbreken van den tegenwoordigen oorlog in September 1939 reeds algemeen verouderd zijn, ook in die landen die nog den staat van vrede

voor zich zelf hebben kunnen behouden. Het ruim 400 bladzijden omvattende jaarboek heeft dan ook nog slechts historische waarde.
Een opgenomen tabel over de militaire uitgaven van de zeven groote mogendheden der wereld brengt in herinnering, hoe deze in de periode van 1935 tot en met 1939 voortdurend gestegen zijn, zij het ook niet overal in dezelfde mate. Volgens deze tabel bedroegen de militaire uitgaven (de buiten de begrooting om gedane niet medegerekend) in de jaren 1935, 1936, 1937, 1938 en 1939 in Engeland resp. 122, 172, 251, 391 en 736 millioen pond sterling, in Frankrijk resp. 10.983, 8277, 9522, 11.186 en 31.754 millioen Fransche francs, in Italië resp. 5143, 5957, 5175, 7094 en 7896 millioen liren (de buitengewone uitgaven voor Italiaansch Oost-Afrika niet inbegrepen), voor Japan resp. 1033, 1078, 1237, 1247 en 1827 millioen yen (de kosten van den oorlog in China niet medegerekend), voor Sovjet-Rusland resp. 8200, 14.816, 17.481, 27.044 en 40.885 millioen roebel en voor de Vereenigde Staten van Amerika resp. 806, 933, 1033, 1131 en 1387 millioen dollars. Met betrekking tot Duitschland verwijst het militaire jaarboek naar de verklaring van rijkskanselier Hitler, dat in het geheel 90 milliarden Rijksmark voor de wapening zijn uitgegeven. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Overz. Volkenbond 3719 B)**

A. **NEDERLAND. — Vakbondsleiders naar Duitschland. —**
's-Gravenhage. — Op 9 November zijn verschillende leiders van vakvereenigingen van alle richtingen, zoowel van de christelijke en katholieke als van N.V.V.-bonden, een reis begonnen naar Duitschland, om daar een groot aantal bedrijven en inrichtingen van sociaalpolitieken aard te bezoeken. (Alg. Handelsblad)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Buitenlandsche handel in eerste halfjaar 1939-'40. —**
Naar uit Tokio wordt gemeld, toont de buitenlandsche handel van Nederlandsch-Indië in het eerste halfjaar van 1940 een aanzienlijke stijging. De invoer bedroeg 260 millioen gulden, hetgeen in vergelijking met het vorige jaar een toeneming van 41 millioen beteekent. Het actieve handelsoverschot bedroeg 198 millioen gulden, hetgeen een stijging beteekent van 69 millioen gulden in vergelijking met het eerste halfjaar 1939.
Daar de door den oorlog ontstane prijsstijging van Nederlandsch-Indische producten gemiddeld 20% heeft bedragen, zoo moet dit met meer dan 50% verhoogde handelsoverschot toegeschreven worden aan een sterke uitbreiding van den buitenlandschen handel.
De Japansche handel met Nederlandsch-Indië ontwikkelde zich als volgt (in millioenen guldens):

	Inv. naar N.-I.	Uitv. naar N.-I.
1e halfj. 1939 . . .	36.4	10.6
1e halfj. 1940 . . .	44.2	20.9

(De Maasbode) **(Vor. ber. 3511 C)**

C. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1940. — Daladier, Gamelin en Blum gevangen genomen. —**
Genève, 17 Nov. (D.N.B.) — Naar uit Vichy wordt gemeld, is volgens een mededeeling van het Fransche ministerie van Justitie, een arrestatiebevel uitgevaardigd tegen Daladier, generaal Gamelin en Léon Blum. Het drietal is onmiddellijk van kasteel Chazeron naar de gevangenis van Bourrassol overgebracht, waar de voormalige minister van Luchtvaart, Guy la Chambre, zich reeds bevindt. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Arrestaties 4367 C)

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Mussolini's rede te Rome - Verwerping van elken compromisvrede - Verbondenheid der Asmogendheden - Strijd zal worden voortgezet tot de verwoesting van het moderne Carthago: Engeland. —**
In het Palazzo Venezia te Rome heeft Mussolini op 18 November een rede gehouden ter gelegenheid van den vijfden verjaardag der Volkenbondssancties. Op 18 November 1935 begon de strijd van de oude wereld tegen de jonge, revolutionnaire krachten en zooals de Duce betoogde, liep deze strijd uit op den tegenwoordigen oorlog, waarvoor Engeland volkomen verantwoordelijk is. De Fransche en Britsche legers werden verslagen en toen Frankrijk wankelde, maar nog geenszins op de knieën lag, greep Italië op 10 Juni in den oorlog in om te voldoen aan zijn verdragsverplichtingen en om de tralies van zijn gevangenis in de Middellandsche Zee voor goed te verbreken.
Vervolgens bracht de Duce hulde aan de Italiaansche weermacht en aan het Italiaansche volk, dat begrijpt, dat dit een oorlog is zooals de Derde Punische Oorlog, die zal eindigen met de vernietiging van het moderne Carthago: Engeland.
Het resultaat van den Britschen aanval op Tarente is schromelijk overdreven. Wel zijn drie schepen getroffen, doch slechts één schip is zoodanig beschadigd, dat reparaties van vrij langen duur noodig zijn.
De As wenscht geen représaille- of rancunevrede, doch ieder compromis ten aanzien van haar rechtmatige eischen wordt reeds thans op categorische wijze verworpen.
Griekenland is steeds de medeplichtige van Engeland geweest. Documenten, welke door den Duitschen generalen staf in Frankrijk zijn gevonden, bewezen, dat Griekenland sedert Mei al zijn vliegtuig- en vlootbases aan de Franschen en Engelschen had aangeboden. Italië zal Griekenland de lendenen breken, in twee maanden of in twaalf maanden.
In Italië is geen algemeene mobilisatie en deze zal ook niet komen. Twee lichtingen zijn onder de wapenen geroepen en er zijn nog een dertigtal lichtingen beschikbaar. Onder deze omstandigheden moet de fascistische partij haar aanvankelijk door de mobilisatie vertraagden strijd aan het binnenlandsche front met alle kracht hervatten.
De Duitschers en de Italianen vormen tezamen een blok van 150 millioen menschen, welk blok de overwinning reeds in handen heeft. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Mussolini 4429 A)

E. **SPANJE. — Serrano Suñer's bezoek aan Rijkskanselier Hitler. —**
Salzburg, 19 Nov. (D.N.B.) — De Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer, heeft Berchtesgaden verlaten om naar Spanje terug te keeren.
Suñer heeft met Rijkskanselier Hitler, von Ribbentrop en graaf Ciano, den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken te Berchtesgaden een conferentie gehad. (De Tijd) **(Vor. ber. Bezoek 4385 B)**

F. **BULGARIJE. — Bezoek van Koning Boris aan Rijkskanselier Hitler. —**
Berlijn, 19 Nov. (D.N.B.). — Ter gelegenheid van een particulier verblijf in Duitschland heeft koning Boris van Bulgarije een bezoek gebracht aan den Führer.
Uit Berlijn wordt van semi-officieele zijde gemeld:
Over het bezoek van koning Boris, dat deze tijdens een particulier verblijf in Duitschland j.l. 17 November aan den Führer heeft gebracht, verneemt men in politieke kringen te Berlijn, dat de tijdens dit bezoek gevoerde gesprekken betrekking zouden hebben gehad op de politieke nieuwe ordening van Europa. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Koning Boris 4434 G)**

G. **HONGARIJE. — Toetreding tot het Driemogendhedenpact van 27 September 1940. - Verklaring van de Hongaarsche regeering. —**
Weenen, 20 Nov. (D.N.B.) — Op 20 November is te Weenen door den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, en den Japanschen ambassadeur te Berlijn, Koeroesoe eenerzijds, alsmede door den Hongaarschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Csaky, anderzijds, een

protocol onderteekend over de toetreding van Hongarije tot het op 27 September 1940 tusschen Duitschland, Italië en Japan gesloten driemogendhedenpact. De tekst van het protocol luidt als volgt:
De regeeringen van Duitschland, Italië en Japan eenerzijds en de regeering van Hongarije anderzijds bepalen door haar gevolmachtigden het volgende:
Artikel 1. Hongarije treedt toe tot het op 27 September 1940 te Berlijn onderteekende driemogendhedenverdrag tusschen Duitschland, Italië en Japan.
Artikel 2. Voor zoover de gemeenschappelijke technische commissies, waarin artikel 4 van het driemogendhedenverdrag voorziet, vraagstukken behandelen, die betrekking hebben op de Hongaarsche belangen, zal aan de beraadslagingen dezer commissies ook door vertegenwoordigers van Hongarije worden deelgenomen.
Artikel 3. De tekst van het driemogendhedenverdrag is aan dit protocol toegevoegd.
Het protocol is opgesteld in het Duitsch, Italiaansch, Japansch en Hongaarsch, waarbij elke tekst als oorspronkelijk geldt.
Het wordt van kracht op den dag van de onderteekening". (Alg. Handelsblad)

Verklaring van de Hongaarsche regeering. —
Het D.N.B. meldt uit Weenen:
Bij de toetreding van Hongarije tot het driemogendhedenpact van Berlijn heeft de Hongaarsche regeering de volgende verklaring verstrekt:
Duitschland, Italië en Japan hebben een bondgenootschap gesloten om een verdere uitbreiding van den oorlog, die zwaar de menschheid drukt, te verhinderen en om de wereld zoo snel mogelijk weer een blijvenden en rechtvaardigen vrede te schenken. De groote mogendheden strijden voor de vestiging van een nieuwe ordening, die er voor geschikt is de ontwikkeling der volken in de hun toekomende gebieden te bevorderen en hun welstand te verhoogen. Hongarije was door de onrechtvaardige en demoraliseerende vredesdictaten van Parijs ter neer geworpen en wendde zich gedurende tientallen jaren om bijstand tot die mogendheden, die, getroffen door hetzelfde lot en dezelfde onrechtvaardigheid voor hun levensrechten strijdend, streefden naar een herziening der dictaten. Deze mogendheden alleen waren er ernstig toe geneigd en in staat haar verzwakte en zwaar strijdende lotgenooten aan betere levensmogelijkheden te helpen.
In den loop van de laatste twee jaar gelukte het Hongarije inderdaad met ondersteuning van het Duitsche Rijk en Italië zonder bloedvergieten en langs vreedzamen weg de territoriale bepalingen van het vredesdictaat van Trianon aan een herziening te onderwerpen.
De beide groote mogendheden hebben daardoor niet alleen geheel Hongarije tot een onvergetelijken dank aan zich verplicht, doch hebben ook met daden bewezen, dat zij de herziening overal met vreedzame middelen hebben nagestreefd, daar waar hiertoe de geringste mogelijkheid bestond. Zij schiepen hierdoor in de geschiedenis van de volken van Europa een nieuw tijdperk, omdat zij in plaats van de, door in bloedvergieten geboren politiek van den haat, het tijdperk van de politiek van begrip en inzicht hebben geopend. Italië en Duitschland voerden in de laatste tientallen jaren een op overeenstemming gerichte politiek, die leidde tot het bondgenootschap met Japan en waarvan het einddoel een op rechtvaardigheid gebaseerde duurzame wereldvrede is.
Derhalve is dit bondgenootschap tegen niemand gericht. Een gelijke doelstelling en een gemeenschappelijk verleden bepalen de door Hongarije te kiezen positie. Hongarije wenscht met al zijn buren, die de rechten van zijn historische ontwikkeling respecteeren, goede betrekkingen te handhaven. Van dit standpunt uit begroet de Hongaarsche regeering met bijzondere tevredenheid artikel vijf van het Berlijnsche driemogendhedenpact. Getrouw aan zijn ongerept en onveranderd verleden op buitenlandsch politiek gebied en op den vrede gerichte doelstellingen, gesterkt door de tot dusver behaalde resultaten en in vast vertrouwen op de toekomst, sluit Hongarije zich aan bij het driemogendhedenpact van Berlijn met het voornemen zoowel thans, als ook aan het einde van den oorlog het zijne bij te dragen tot de betere en gelukkigere positie en economische nieuwe ordening van Zuid-Oost-Europa. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4385 F)

A. **VEREENIGDE STATEN. — De minister van Marine, Knox, wenscht geen politiek van minnelijke schikking. —**
Boston, 15 Nov. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft in een toespraak te Boston, waarin hij de autoritaire staten met de bekende slagwoorden aanviel, verklaard, dat de Vereenigde Staten nooit een politiek van minnelijke schikking zullen voeren. De Vereenigde Staten, zoo meende de minister verder, hebben thans de sterkste vloot ter wereld en het onverzoenbare conflict moet tot het einde toe worden uitgevochten. De blokkade noemde hij de hoop van Engeland en hij zeide, dat Amerika zich ten aanzien van deze blokkade niet van de wijs mag laten brengen door de verschrikkelijke toestanden en door de uithongering van hulpelooze volken. Amerika zal Engeland iedere mogelijke hulp verleenen, die het geven kan, zonder de eigen bewapening te schaden. (Telegraaf)

B. **PROF. Dr. K. F. WENCKEBACH OVERLEDEN.**
Te Weenen is op 12 November in den leeftijd van 76 jaar, overleden de befaamde hartspecialist prof. dr. Karel Frederik Wenckebach, oud-hoogleeraar aan de universiteit van Groningen en aan die van Weenen. Prof. Wenckebach, Nederlander van geboorte, verbleef sinds Augustus 1914 te Weenen, waar hij zijn kliniek tot een wereldcentrum voor de studie van het hart en zijn ziekten maakte. Hij bleef ook na den oorlog van 1914—1918, toen Oostenrijk in verval en ellende kwam te verkeeren, zijn tweede vaderland trouw, en weigerde een hem aangeboden hoogleeraarsstoel aan de Amsterdamsche Universiteit. Na zijn aftreden als hoogleeraar bleef hij te Weenen gevestigd. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. **BELGIE. — Een Vlaamsche en een Waalsche cultuurraad geïnstalleerd. —**
De chef van het militaire bestuur voor België en Noord-Frankrijk, regeeringspresident Reeder, heeft de kortelings ingestelde Vlaamsche en Waalsche cultuurraden geïnstalleerd, die tot taak zullen hebben het cultureele leven in het Vlaamsche en het Waalsche gebied te controleeren en te verzorgen. In een toespraak zette dr. Reeder de hooge taak uiteen, die den leden der cultuurraden binnen het kader van de nieuwe orde is gesteld. Aan de tegenstellingen op het gebied der cultuur, zei hij, moet een einde worden gemaakt. In plaats van den partijgeest van hoogescholen moet een eenheid vormend, tot het geheele volk sprekend, hoogeschoolwezen komen. Een andere belangrijke taak van de cultuurraden bestaat in een vruchtbare samenwerking met Duitschland.
In hun antwoorden zeiden, aldus het Duitsche Nieuwsbureau, de voorzitter van den Vlaamschen cultuurraad, de dichter Verschaeve, en de voorzitter van den Waalschen cultuurraad, Fourenarier, dank voor de Duitsche hulp ter bevordering van de Vlaamsche en de Waalsche cultuur. Ze legden den nadruk op den wil tot samenwerking met Duitschland.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Cultuurraden 4409 F)**

D. **NEDERLAND. — Nederlandsche vlag geen partijvlag - Nederlandsche Unie mag Nederlandsche vlag niet voeren. —**
Op verzoek van den commissaris-generaal voor Openbare Veiligheid, S.S.-Brigadeführer Rauter, heeft de secretaris-generaal van het departement van Justitie aan de procureurs-generaal, fungeerende directeuren van politie, een aanwijzing gezonden, waarin wordt verzocht er tegen te waken, dat de Nederlandsche vlag wordt gebruikt voor partijpolitieke doeleinden. In het bijzonder zal het verboden zijn de Nederlandsche vlag van partijgebouwen te doen waaien, o.m. die van de Nederlandsche Unie. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Vlaggen 4320 B; Ned. Unie 4417 C)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Boodschap van Rijkskanselier Hitler aan het Japansche volk. —**
Ter gelegenheid van het 2600-jarige bestaan van het Japansche keizerlijke huis heeft de Führer op 16 November de volgende boodschap tot het Japansche volk gericht:

„Bij het 2600-jarige onafgebroken bestaan van het keizerlijke huis zend ik het bevriende Japansche volk den groet van Duitschland. Met het Duitsche volk gedenk ik in bewondering, wat in dien langen tijd aan den opbouw van het Japansche rijk verricht is. Met trots mag het Japansche volk zich herinneren, dat geen vijand ooit als heer zijn eilanden heeft kunnen betreden en dat juist daardoor zijn ras duizenden jaren lang zuiver is gebleven. Met voldoening kan Japan constateeren, dat zijn invloed in het Oost-Aziatische gebied en in de wereld voortdurend is gegroeid en dat het er thans, als leidende mogendheid in Oost-Azië, aanspraak op kan maken te zamen met de leidende mogendheden in andere deelen der aarde een betere en rechtvaardigere wereld tot stand te brengen. Ik doe dan ook met oprechte vreugde het geallieerde Japansche volk mijn gelukwenschen toekomen. Japan, dat met het Duitsche en het Italiaansche volk een harden strijd voor zijn levensrechten voert, zal, puttend uit zijn heldhaftige traditie, het doel bereiken, dat het lot heeft gesteld: een gelukkigen vrede in een beveiligd levensgebied." (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Eeuwfeesten 4448 B)

A. VEREENIGDE STATEN. — Welke steunpunten Engeland afstaat. —

Stockholm, 18 Nov. (D. N. B.) — Officieel is te Londen bekend gemaakt, zoo meldt Reuter, dat een overeenkomst is gesloten omtrent de volgende plaatsen, die door Engeland als steunpunten aan de Ver. Staten zullen worden verpacht:

Bermuda's: plaatsen in het uiterste Oosten van de kolonie;

Bahama: een plaats op het eiland Mayaguana;

Jamaica: plaatsen aan de baai van Portland, aan de Zuidkust van het eiland, omstreeks veertig km. ten Westen van Ginston;

Antigua: plaatsen in de nabijheid van Port Parham, aan de Noordkust van het eiland;

Santa Lucia: een plaats aan de baai van Gros Islet, in het uiterste Noorden van het eiland;

Britsch-Guyana: plaatsen aan den oever van de rivier de Demerara, ca. 40 km. van de zee en aan de monding van de Essequibo.

De voorbereidende werkzaamheden zullen weldra in de meeste dezer plaatsen een aanvang nemen.

(De Tijd) **(Vor. ber. Steunpunten 4446 G)**

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Rede van dr. Göbbels over de Duitsche successen. —

Rijksminister dr. Göbbels heeft op 18 November voor partijfunctionarissen in Neurenberg een groote rede gehouden over de politieke en militaire successen, die Duitschland dit jaar heeft behaald, aldus meldt het D.N.B.

Hij gaf o.m. een overzicht van het verloop van den veldtocht in het Oosten en Westen. Daarbij wees hij op de schitterende samenwerking van luchtwapen, marine en leger, die een uitnemend meesterstuk vormt. Ten aanzien van het Z.O. van Europa wees dr. Göbbels erop, dat daar de oude grensonrechtvaardigheden door middel van arbitrage weggenomen zijn.

(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(V. b. dr. Göbbels 4452 C.)**

C. ROEMENIE. — Toetreding tot het Driemogendhedenpact van 27 September 1940. —

Berlijn, 23 Nov. (D.N.B.) — Op 23 November is te Berlijn door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den leider der politieke afdeeling in het Italiaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken, ambassadeur Buti, en den Japanschen ambassadeur te Berlijn, Koeroesoe, eenerzijds, alsmede door den Roemeenschen staatsleider generaal Antonescu, anderzijds, een protocol onderteekend over de toetreding van Roemenië tot het op 27 Sept. 1940 tusschen Duitschland, Italië en Japan gesloten driemogendhedenverdrag.

Het protocol heeft den volgenden tekst:

„De regeeringen van Duitschland, Italië en Japan eenerzijds en de regeering van Roemenië anderzijds stellen door hun gevolmachtigden het volgende vast:

Artikel 1. Roemenië treedt toe tot het op 27 September 1940 in Berlijn tusschen Duitschland, Italië en Japan onderteekende driemogendhedenverdrag.

Artikel 2. In zooverre de gemeenschappelijke technische commissie, waarin artikel 4 van het driemogendhedenverdrag voorziet, kwesties behandelt, welke de belangen van Roemenië betreffen, zullen ook vertegenwoordigers van Roemenië aan de beraadslagingen der commissies deelnemen.

Artikel 3. De tekst van het driemogendhedenverdrag is aan dit protocol als bijvoegsel gehecht. Het onderhavige protocol is in de Duitsche, Italiaansche, Japansche en Roemeensche taal opgesteld. Elke tekst geldt als de oorspronkelijke.

Het protocol wordt van kracht op den dag van onderteekening."

(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4385 F; toetreding Hongarije 4454 G)**

D. AMSTERDAM. — Begrooting 1941. - Tekort van *f* 26.474.026. —

Het ontwerp van de Amsterdamsche gemeentebegrooting, welke tengevolge van de tijdsomstandigheden eerst thans verscheen, geeft de volgende totaalbedragen aan: uitgaven *f* 145.870.750 (tegen *f* 136.574.487 in 1940), inkomsten *f* 119.396.724 (1940 *f* 131.271.568), er is dus een tekort van *f* 26.474.026 (over 1940 *f* 5.302.919).

Door Rijks-, provinciale- en gemeentedeskundigen zal een onderzoek worden ingesteld naar de mogelijkheden tot verbetering der begrootingspositie.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Begr. 1940, 4076 B)**

E. TURKIJE. — Staat van beleg afgekondigd. —

Ankara, 23 Nov. (Stefani) — De Turksche ministerraad heeft den staat van beleg uitgevaardigd voor den duur van een maand in de districten Istanboel, Cirklareli, Edirne, Tekirdag, Canakkale en Kokaeli. De commandant der gendarmerie te Istanboel is benoemd tot plaatselijk commandant gedurende den staat van beleg. Voorts wijst men erop, dat deze maatregel, evenals die der verduistering, die eenige dagen geleden werd bevolen, een onderdeel vormt van de voorzorgsmaatregelen, welke genomen worden in verband met den internationalen toestand.

(De Maasbode) **(Vor. ber. Leger 4436 B)**

F. SLOWAKIJE. — Toetreding tot het Driemogendhedenpact van 27 September 1940. —

Na Hongarije en Roemenië is thans ook Slowakije tot het Driemogendhedenpact toegetreden. De plechtige onderteekening van het protocol is 24 November te Berlijn geschied door de drie verdragspartners eenerzijds en den Slowaakschen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Tuka, anderzijds.

De tekst van het protocol, waarbij Slowakije toetreedt tot het op 27 September 1940 tusschen Duitschland, Italië en Japan gesloten driemogendhedenverdrag, luidt als volgt:

„De regeeringen van Duitschland, Italië en Japan eenerzijds en de regeering van Slowakije anderzijds bepalen door hun gevolmachtigden:

Artikel 1. Slowakije treedt toe tot het op 27 September 1940 te Berlijn geteekende driemogendhedenverdrag tusschen Duitschland, Italië en Japan.

Artikel 2. Voor zooverre de gemeenschappelijke technische commissies, waarin artikel 4 van het driemogendhedenverdrag voorziet, vraagstukken behandelen, die de belangen van Slowakije betreffen, zullen aan de beraadslagingen der commissies ook vertegenwoordigers van Slowakije deelnemen.

Artikel 3. De tekst van het driemogendhedenverdrag is als bijvoegsel aan dit protocol gehecht. Het onderhavige protocol is gesteld in het Duitsch, Italiaansch, Japansch en Slowaaksch, waarbij elke tekst als oorspronkelijk geldt.

Het protocol wordt van kracht op den dag van onderteekening."

(Telegraaf) **(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4385 F; toetreding Roemenië 4456 C)**

G. ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Koritza ontruimd. —

Het A.N.P. meldt uit New York:

Na de eerste sensationeele publicatie van den val van Koritza (in Albanië) op 24 Nov. waarschuwen de Amerikaansche bladen de openbare meening voor een overschatting van het Grieksche succes. Alle deskundigen zijn het er over eens, dat de ontwikkeling op den Balkan voor een beslissende wending staat. Berichten uit Washington duiden aan, dat, naar de opvatting van het Witte Huis, de Engelsche toestand zienderoogen kritieker wordt. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4445 A)

A. **JAPAN. — Chronologie van de laatste 2600 jaren.**

Vóór Chr.

660 Dsjimmoe Tenno bestijgt den troon en wordt de eerste keizer van Japan.

Nà Chr.

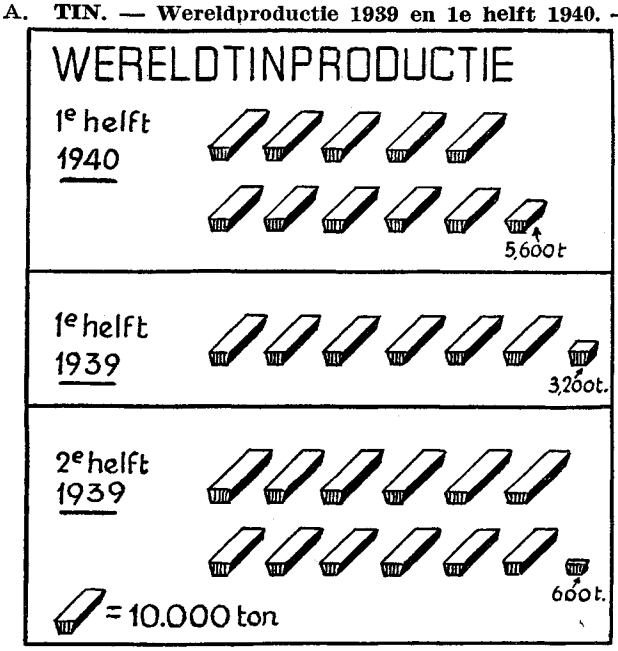
200 Keizerin Dsjingoe zendt een expeditie naar Korea.
285 Wani brengt van Korea copieën van geschriften van Confucius.
552 Boeddhisme geïntroduceerd.
593 Keizerin Soeiko benoemt Syotokoe-Taisi als prins-regent.
604 Syotokoe-Taisi vaardigt 17 bevelen uit.
607 De Horyoezi Tempel, 's werelds oudste nog bestaande houten gebouw, geconstrueerd.
621 Dood van prins Syotokoe-Taisi.
646 Taika hervormt het regeeringsstelsel.
669 Dood van Hoeziwara-no-Kamatari.
710 Nara gesticht.
712 Kojiki, Geschiedenis van de Oudheid, gecompileerd.
720 Nihonsyoki, Kronieken van Japan, samengesteld.
747 De Todaizi-tempel te Nara gebouwd.
752 Wijding van Boeddha te Nara.
794 Stichting van de nieuwe hoofdstad, Heian-Kwo (Kyoto).
801 Sakanoue-no-Tamoeramaro onderwerpt de Ainoe's.
805 Saityo of Dengyo Daisi sticht de Tendai-secte van het Boeddhisme.
806 Koekai of Kobo Daisi sticht de Singon-secte van het Boeddhisme.
894 Het zenden van afgevaardigden naar de T'ang-dynastie (China) wordt gestaakt.
1053 Begin van de Insei (keizerlijke regeering onder toezicht).
1167 Taira-no-Kiyomori wordt Eerste Minister.
1185 Slag bij Dan-no-oera. Omverwerping van de Tairas door de Minamotos.
1192 Minamoto-Yoritomo bevordert tot Seii-Tai-Sjogoen, opperbevelhebber.
1219 Minamoto-no-Sanetomo vermoord.
1224 Sinran sticht de Zyodo-Singon-secte van het Boeddhisme.
1252 Kamakoera Daiboetoe (Boeddha).
1253 Nitirin sticht de Hokke-secte v. h. Boeddhisme.
1281 Tweede Mongoolsche invasie. — De Mongoolsche vloot vernietigd.
1335 Asikaga-Takauzi doet een poging tot revolutie.
1336 Koesoenoki-Masasidje, loyale aanhanger, sneuvelt te Minatogawa (Kobé).
1367 Diplomatieke uitwisselingen en handel met China.
1397 Het Gouden Paviljoen, te Kyoto, wordt door Asikaga-Yosimitoe gebouwd.
1408 Dood van Asikaga-Yosimitoe.
1467 Onin-burgeroorlog uitgebroken.
1483 Het Zilveren Paviljoen gebouwd.
1543 Kanonnen ingevoerd.
1549 Aankomst van Franciscus Xavier.
1576 Het kasteel van Azoeti door Oda-Noboenaga gebouwd.
1582 Dood van Oda-Noboenaga te Honnozi, Kyoto.
1583 Het kasteel van Osaka door Hideyosi gebouwd.
1584 Hideyosi verkrijgt den hoogsten Japanschen rang (Kanpakoe).
1587 Eerste Christen-vervolging. — Zyoerakoetei, Gebouw voor het Genoegen, gesticht.
1598 Dood van Hideyosi.
1600 Slag bij Sekigahara. — Bezoek van Will Adams.
1603 Tokoegawa-Ieyasoe wordt tot Sjogoen benoemd.
1613 Hasekoera-Toenenaga wordt als afgevaardigde naar Rome gezonden.
1614 Uitzetting der zendelingen door Ieyasoe gedecreteerd.
1615 Val van Osaka. — Val van de Toyotomis.

Nà Chr.

1616 Dood van Ieyasoe.
1624 Uitzetting van de Spanjaarden.
1637 Het Simabara-oproer; Jezuieten van Amakoesa en Simabara in oproer.
1638 Het christelijk geloof wordt verboden.
1639 Omgang met alle vreemde volken, behalve met Hollanders, is verboden.
1641 De Hollanders te Nagasaki geïnterneerd.
1657 Groote brand van Jedo (Tokio). — Samenstelling van Dai-Nihon-Si, monumentale geschiedenis van Japan (op last van Tokoegawa Mitoekoeni).
1674 Dood van Kano-Tanyoe, beroemd schilder.
1702 Wraak van de 47 Ronin van Ako.
1716 Yosimoene wordt de 8ste Tokoegawa Sjogoen.
1717 Ooka-Tadasoeke, de Salomon van Japan, wordt Stadsmagistraat.
1720 Verslapping van het edict tegen de Westersche wetenschappen.
1724 Dood van Tikamatoe-Monzaemon, de Shakespeare van Japan.
1783 Uitbarsting van den Asama-vulkaan.
1795 Dood van Maroeyama-Okyo, beroemd schilder.
1800 Ino-Tyoekei, beroemd cartograaf, neemt Hokkaido en andere deelen van Japan op.
1801 Dood van Moto-ori Norinaga, autoriteit op het gebied der oude Japansche kronieken.
1808 Engelsch schip ankert in de haven van Nagasaki.
1821 Dood van Hanawa-Hokiiti, samensteller van de Djoensyo-Roeizyoe. — Edict tot sluiting der havens voor vreemde schepen uitgevaardigd.
1832 Dood van den historicus Rai-Sanyo.
1837 Amerikaansch schip, de „Morrison", uit de haven van Jedo verdreven. — Opstand door Osio-Heihatiro.
1853 Commodore Perry arriveert te Oeraga. — Russische afgezant, Poutiatine, arriveert te Nagasaki.
1854 Vriendschapsverdrag met de Ver. Staten.
1857 Townsend Harris benoemd tot consul-generaal in Japan.
1860 Moord op Ii Kamon-no-Kami te Jedo.
1863 Britsche flottielje bombardeert Kagosima.
1866 Tokoegawa-Keiki, laatste (15de) Sjogoen.
1867 Keizerlijke regeeringsvorm hersteld.
1868 De Tokoegawa-Sjogoens afgezet. — Vijf artikelen in zake de Keizerlijke Eed.
1869 Hoofdstad wordt Tokio in plaats van Kyoto.
1871 Iwakoera-missie naar Europa. — Begin van het drukken van nieuwsbladen.
1875 Saghalien ingeruild voor de Koerilen.
1877 Satsoema-opstand.
1889 Grondwet afgekondigd.
1890 Keizerlijk decreet in zake onderwijs.
1894 Chineesch-Japansche oorlog.
1899 Boxer-opstand in China.
1902 Britsch-Japansche alliantie.
1904 Russisch-Japansche oorlog.
1909 Ito-Hakoeboen, samensteller der constitutie, te Harbin vermoord.
1910 Annexatie van Korea.
1912 Dood van keizer Meiji.
1914 Uitbarsting van den Sakoerazima-vulkaan. — Japan neemt deel aan den wereldoorlog 1914—1918.
1919 Verdrag van Versailles.
1921 Kroonprins maakt buitenlandsche reis. — Conferentie van Washington.
1923 Groote aardbeving en brand.
1927 Ontwapeningsconferentie te Genève.
1930 Vlootconferentie te Londen.
1931 Incidenten in Mandsjoerije
1933 Japan uit den Volkenbond getreden.
1937 Japansch-Chineesch conflict.
1940 Driemogendhedenpact met Duitschland en Italië. (Ontleend aan het tijdschrift „Travel in Japan", No. 1, 1940)

(Vor. ber. Eeuwfeesten 4455 E.)

A. **TIN. — Wereldproductie 1939 en 1e helft 1940. —**

Eigen teekening

(Gegevens ontleend aan het Alg. Handelsblad v. 11 Oct. '40)

(Vor. ber. Tin 4148 A.)

B. **NEDERLAND. — Rede van Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart tijdens een „Richtfest" te Maastricht. —**

Tijdens het op 22 November te Maastricht gehouden „Richtfest" ter gelegenheid van de voltooiing van den bouw van het nieuwe dienstgebouw van zijn Gevolmachtigde voor de provincie Limburg, heeft de Rijkscommissaris een rede uitgesproken, waarin hij zich speciaal richtte tot den heer Schmidt, andere partijgenooten en Nederlandsche arbeidskameraden.

Hij zette allereerst de beteekenis uiteen van een „Richtfest", dat een oud gebruik is van onze voorvaderen bij het gereedkomen van een bouwwerk.

Geld is niet het belangrijkste begrip voor den mensch, aldus vervolgde spreker, het essentieele begrip voor den mensch is de arbeid. De arbeid is het groote „kapitaal", zooals wij het willen noemen, dat ons de natuur of de schepping of God heeft geschonken, en daarom, kameraden, zooals ik u thans allen wil noemen, moeten wij anders gaan denken, onze gedachten moeten zich van het geld afkeeren. Wij in Duitschland doen dat. Wij stellen den arbeid van den mensch en den arbeidenden mensch in het middelpunt van ons geheele leven.

Wat iemand presteert, moet voor de gemeenschap waardevol zijn. Dat is juiste en waardevolle arbeid. Op dezen arbeid komt het aan en eerst deze geeft den mensch de waardeering van zijn arbeid.

Deze gelegenheid is een schoone om de kameraadschap in den arbeid te gevoelen. En men moet iedere gelegenheid aangrijpen, waar dit mogelijk is, opdat allen die gemeenschappelijk iets tot stand hebben gebracht, ook buiten dezen arbeid in blijde uren te zamen zijn.

Het is slecht gesteld met den leider, die slechts aan een groene tafel zit. De juiste leiding moet midden in het menschelijk leven gaan staan. Zij moet het gevoel hebben: ik heb getracht te doen wat juist en werkelijk noodzakelijk was en ik zal thans in hun oogen lezen, of het mij gelukt is, dan wel of ik mij nog meer moet inspannen.

Ziet gij, daaruit vloeit dan dit gemeenschapsgevoel van een volk voort. Dit is de belevenis die wij thans in Duitschland hebben. Ik zeg dit, opdat ook gij, Nederlanders, deze belevenis zult krijgen. Wij wenschen dat ook gij een zeer hecht aaneen gesmeed gemeenschapsvolk zult worden, waarbij de eer van den arbeid en ook de eer van het bloed op den voorgrond zullen staan.

Ik beken volkomen openlijk, dat wat wij u vooreerst brengen, beperkingen zijn. Het is volkomen juist, dat gij vroeger vóór September 1939 en ook vóór Mei 1940 uiterlijk beter hebt geleefd. Maar gij weet ook, dat wij om ons bestaan strijden en daarom mag ons de duur van dezen strijd niet afschrikken. Wij stellen ons er daarom op in, dat deze oorlog nog jarenlang kan duren, maar wij zullen nooit meer toegeven.

Wanneer gij terugdenkt aan de jaren 1917 en 1918, zult gij constateeren, dat gij toen onder nog veel moeilijker omstandigheden hebt geleefd dan thans en toen waart gij niet betrokken in deze groote gebeurtenis. Gij hebt toen den tijd doorstaan en ik geloof, dat de nuchtere nadenkende Nederlander zich in zijn houding niet door deze uiterlijkheden zal laten beïnvloeden. Gij kunt er echter verzekerd van zijn, dat gij op geen enkele wijze slechter zult leven dan het Duitsche volk, dat het op zich neemt te strijden voor een betere toekomst. Het gaat erom, of de 85 millioen Duitschers in de toekomst kunnen leven en niet afhankelijk zijn van de willekeur van anderen.

Dat gij dit lot, dat deze 85 millioen Duitsche menschen voor zich bevechten, kameraadschappelijk zult deelen, dat verklaar ik en dat is ook de opdracht, die ik van den Führer gekregen heb.

Wij hebben hier uitstekende menschen gevonden, die van Germaansch bloed zijn. Zij zijn thans in hun leidende lagen voor een deel tegen ons en vóór Engeland. Dat staat hiermede in verband, dat gij een groot koloniaal rijk hebt, dat gij zelf met uw negen millioen niet kunt verdedigen en voor welks verdediging gij meende u te moeten verlaten op de Engelsche vloot. Maar het volk is een Germaansch volk en daarop letten wij.

Waar het gaat om de belangen van het Duitsche rijk, moet ik hard blijven en daar moogt gij ook in de toekomst mij geen verwijt van maken. Wij willen de groote lotsgemeenschap der Germaansche volkeren opbouwen, opdat onze kinderen eenmaal gelukkig zullen kunnen leven.

Het is volkomen verre van mij, politieke propaganda te maken. Welk politiek besluit gij neemt, is uw eigen aangelegenheid. Wij moeten ons daartegenover ons standpunt voorbehouden. Toestanden, die den 10den Mei konden doen ontstaan, zullen wij niet dulden. Hoe gij overigens handelt, is uw zaak. Wat wij willen, is u een levend voorbeeld geven van de gemeenschap van een volk. Dat een deel van het Nederlandsche volk niet begrijpt waarom het gaat, moge de tijd goedmaken.

Eén ding kunnen wij echter niet vergeten en dat is, dat de Führer in uw Nederlandsche dagbladen is bespot. Dat heeft ons pijn gedaan en dat kunnen wij niet dulden, want wij staan in voor onzen Führer.

De Rijkscommissaris besloot zijn rede met den wensch, dat dit huis voor hen, die de eer van den arbeid en van het bloed kennen, een gebouw zal zijn, waar zij steeds raad en hulp kunnen vinden.

Op den tweeden dag van zijn bezoek aan Zuid-Limburg bezocht de Rijkscommissaris Duitsche scholen in Spekholzerheide, Heerlerheide en Hoensbroek, waar hij de klassen binnenging en zich met de kinderen onderhield. Ten slotte bezocht hij het „Deutsche Heim" in Hoensbroek. (De Tijd)

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 4430 A.)

C. **FRANKRIJK. — Oud-premier Flandin's verklaring. —**

Parijs, 17 Nov. (D.N.B.) — De vroegere minister-president, Flandin, heeft op 15 November te Dyon voor vijftig hoofdredacteuren en politieke redacteuren van dagbladen uit geheel Oost-Frankrijk een redevoering gehouden.

Flandin ging allereerst de oorlogsoorzaken van 1939 na. Hij zeide daarbij o.a.: De beslissende phase, het jaar 1936, met de bezetting en hermilitarisatie van het Rijnland, had een definitieven keer moeten brengen in de Europeesche politiek. Destijds steunde de politiek der overwinnaars op hun militaire macht, om het verdrag van Versailles door te zetten. Frankrijk speelde hierbij de rol van eerste gendarme van Europa.

Van dit tijdstip af zijn duistere krachten in de wereld in beweging gekomen om in Europa een oorlog te provoceeren, die aan de vrijmetselarij en het jodendom de heerschappij mogelijk zou moeten maken. Dezen oorlog had men reeds in het voornemen bij het Abessynische conflict, toen de Engelsche regeering door haar sanctie-politiek streefde naar een conflict in de Middellandsche Zee. Engeland was echter toen alleen bewapend voor een oorlog tegen Italië, niet tegen Duitschland. Dit, zoo verklaarde Flandin, werd mij in Maart 1936 te London formeel verzekerd.

Aan het slot van zijn rede verklaarde Flandin: „In Europa wordt een nieuwe orde geboren. Wij zouden

een groote fout begaan, als wij daaraan niet zouden deelnemen. De overwinnaar heeft door zijn uitnoodiging tot samenwerking tusschen beide volken bewezen, dat hij de prestaties en het karakter van Frankrijk kent en ze voor het nieuwe Europa wil behouden." (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Flandin 3504 B.)

A. **VATICAAN. — Paus Pius XII richt zich tot alle Katholieken over de geheele wereld. —**

Rome, 24 Nov. (D.N.B.) — Naar aanleiding van den voor alle Katholieken over de geheele wereld op 24 November ingestelden gebedsdag voor de oorlogsslachtoffers en den vrede heeft Paus Pius XII vandaag in de Sint Pieterskerk een heilige mis opgedragen, die door het diplomatieke corps en een groote menschenmenigte werd bijgewoond. De basiliek was reeds sedert den morgen bijna tot de laatste plaats bezet.

Tijdens de mis hield de Paus een toespraak, waarin hij verklaarde, dat, al is het einde der wereld nog niet nabij, „de huidige tijd een ernstige phase vormt in de geschiedenis der menschheid".

Na te hebben gewezen op zijn moeitevolle pogingen om den vrede te bewaren, verklaarde de Paus, dat hij aan de roepstem van zijn hart gehoor had gegeven, opdat tusschen de volken, de sedert zoo langen tijd verstoorde en thans vernielde eendracht zou wederkeeren met een rechtvaardiger en meer algemeene, op die rechtvaardigheidsbeginselen gegrondveste orde, die de hartstochten stilt, den haat bedwingt en de oorzaken van wrok en strijd wegneemt. Een orde, die allen volken in rust, vrijheid en veiligheid dat aandeel aan de bronnen van welvaart en macht waarborgt, dat ieder van hen op deze wereld toekomt, om hen in staat te stellen, het gebod des Heeren: neemt toe, vermenigvuldigt u en verspreidt u over de wereld, op te volgen. Wanneer, zoo ging de Paus voort, het geweld der veldslagen onze stem schijnt te overschreeuwen, dan richten wij onze blikken ten hemel, naar den milddadigen en troostenden God. In onze smart smeeken wij hem betere dagen af voor het menschengeslacht.

Daarna riep Paus Pius alle Katholieken der wereld op, in dit uur voor het zieleheil van al diegenen, die door den oorlog om het leven zijn gekomen, alsmede voor alle bannelingen, vluchtelingen, onbekenden, vaderlandsloozen, gevangenen en gewonden te bidden.

God moge alle ongelukkigen troosten en den strijdenden, met den heldenmoed, om hun plicht voor de verdediging van hun vaderland tot het hoogste offer te vervullen, den edelen zin der menschelijkheid verleenen. Wat gij niet wilt, dat u en uw vaderland geschiedt, doet dat ook aan anderen niet, zoo besloot de Paus zijn toespraak.

(Vor. ber. Paus Pius XII 4420 I.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Schrootuitvoer. —**

In de periode 1 Januari—31 Augustus van dit jaar hebben de Ver. Staten 2.142.176 ton ijzer- en staalafval uitgevoerd, aldus meldt het Bureau of Foreign and Domestic Commerce. Deze hoeveelheid was 12% minder dan de 2.431.610 ton, welke in de eerste acht maanden van 1939 werd uitgevoerd, doch 6% grooter dan de overeenkomstige periode van 1938.

Uit de onderstaande statistiek blijkt, dat het Ver. Koninkrijk de voornaamste kooper is geworden. De verschepingen naar Japan zijn gehalveerd, welk land toch de op één na grootste kooper bleef. De cijfers omtrent Italië hebben betrekking op de eerste helft van het jaar, aangezien in Juli en Augustus niets naar dat land werd uitgevoerd.

Uitvoer van ijzer en staalafval uit de Ver. Staten in de periode Januari—Augustus (in tons)

	1940	1939	1938
Ver. Koninkrijk . .	736.418	333.893	386.734
Japan	662.738	1.286.031	870.777
Italië	320.923	348.116	240.451
Canada	268.591	94.930	53.275
Spanje	42.632	10.930	11.699
Mexico	28.192	32.145	14.336
China	15.446	15.420	4.276
Duitschland . . .	——	16.584	145.368
Polen	——	138.667	112.760
Zweden	12.413	47.537	1
Andere landen . . .	54.823	107.357	177.961
Totaal	2.142.176	2.431.610	2.017.638

In Augustus beliep de uitvoer 346.087 ton of ongeveer 19.500 ton meer dan in Juli, en ca. 55.000 ton meer dan in Augustus 1939. De voornaamste koopers waren Japan met 137.429 ton, het Ver. Koninkrijk met 136.604 ton, Canada met 55.117 ton, Spanje met 13.420 ton en Mexico met 3.432 ton. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Schroot 4389 A.)

C. **NEDERLAND. — Vakbondsleiders in Duitschland. - Indrukken.**

Op de 22 November gehouden dagelijksche persconferentie hebben o.a. het woord gevoerd vier vakbondsleiders, die op uitnoodiging van het Duitsche Arbeidsfront een studiereis door Duitschland hebben gemaakt.

Van de vakbondsleiders, die aan deze studiereis hebben deelgenomen, waren aanwezig de heeren de Bruyn, voorzitter van het R.K. Werkliedenverbond, de heeren Bakker en Landman van het N.V.V. en de heer Stapelkamp van het Christelijk Nationaal Vakverbond. Voorts was aanwezig de heer Strathmann, van het bureau van den Rijkscommissaris, die een van de organisatoren en leiders van deze excursie is geweest. De heer Stapelkamp deelde o.a. mede, dat één van de belangrijkste zaken, waarvoor hij de meeste interesse had gehad, de sociale positie van den Nederlandschen arbeider in Duitschland, betrof, voor zoover deze wordt bepaald door het loon, de huisvesting, de voeding, enz.

Voor zoover het ons is gelukt, — aldus de heer Stapelkamp, met Nederlandsche arbeiders in Duitschland in aanraking te komen, hebben wij een gunstigen indruk gekregen. In Berlijn hebben wij enkele Nederlandsche bouwvakarbeiders gesproken en hun sociale positie is niet ongunstiger dan in Nederland. De uurloonen en weekloonen liggen iets hooger dan bij ons, vooral de weekloonen, maar dit komt ook, doordien er meer uren per week worden gewerkt dan hier.

De kampen, waarin deze werklieden wonen, kan ik, aldus de heer Stapelkamp, het beste vergelijken met onze werkloozenkampen. Mijn indruk is, dat huisvesting en voeding goed zijn en dat de Duitsche regeering alles doet om deze zoo goed mogelijk te doen zijn. In Düsseldorf hebben wij nog de Heinkelwerke bezocht. De Nederlandsche arbeiders daar, zijn er reeds geruimen tijd werkzaam en zijn geheel in het verband van het fabriekspersoneel opgenomen.

(Haagsche Courant) **(Vor. ber. 4454 A.)**

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Een onthulling van Nevile Henderson in zake München. —**

New York, 19 Nov. (D.N.B.) — Naar uit Londen wordt gemeld, heeft ambassadeur Nevile Henderson tijdens een in Ipswich gehouden rede de overeenkomst van München en de houding van wijlen Chamberlain verdedigd met de motiveering, dat Engeland toentertijd geen enkel Spitfire-vliegtuig bezat en slechts één of twee Hurricane-machines, die voor proefnemingen dienden. Voor de verdediging van Londen waren precies zeven moderne stukken luchtdoelgeschut beschikbaar. (Het Vaderland)

(V. b. Nevile Henderson, Witboek Engeland, 3998)

E. **ZUIDPOOL. — Chili's aanspraken. - Argentijnsche nota. —**

Buenos Aires, 13 Nov. (D.N.B.) — Het Argentijnsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft te Santiago de Chili een nota laten overhandigen, waarin de nadruk wordt gelegd op de juridische aanspraken van Argentinië op de Zuidpoolgebieden, zoodat van de eischen van de Chileensche regeering slechts met voorbehoud kennis genomen kon worden. Tegelijkertijd wordt de hoop uitgesproken, dat het moge gelukken een bevredigende oplossing te vinden.

(Telegraaf)

F. **NEDERLAND. — Mijnbedrijf in 1939. —**

In het pas verschenen jaarverslag over 1939 van den Inspecteur-Generaal der Mijnen lezen wij, dat, als gevolg van het onder de wapenen roepen van ruim 3000 mijnwerkers de steenkoolproductie over 1939

een daling van 5% onderging; zij bedroeg 12.861.462 ton, d.i. 626.063 ton minder dan in 1938.
Het gemiddeld aantal bij de Limburgsche Mijnen werkzame arbeiders over 1939 bedroeg 31.594 (20.118 ondergrondsch en 11.476 bovengrondsch) tegen 32.164 (resp. 20.671 en 11.493) in 1938.
Het totaal bedrag van het arbeidsloon bedroeg over 1939 *f* 44.049.342 (gem. per werktijd: ondergrondsch *f* 5.59 en bovengrondsch *f* 4.19) tegen *f* 44.951.784 in 1938.
Een meesterhouwer verdiende in 1939 *f* 7.66 per schicht (*f* 7.59 in 1938), een houwer *f* 6.23 (*f* 6.13), een stutter *f* 5.25 (*f* 5.26), een hulphouwer *f* 5.29 (*f* 5.25), een sleeper op een post *f* 4.65 (*f* 4.62). De best betaalde bovengrondsche vaklui ontvingen *f* 5.49 per schicht (*f* 5.39).
Onder de mijnwerkers waren 30.588 Nederlanders, 1.770 Duitschers, 432 Polen, 284 Joego-Slovenen, 267 Belgen, 105 Tsjechen, 113 Italianen, 65 Hongaren en 440 andere vreemdelingen.
Heerlen telde op 31 Dec. 1939: 5.452 mijnwerkers, Kerkrade 5.590, Brunssum 2.926, Geleen 2.076, Hoensbroek 2.056, Schaesberg 1.224, Sittard 1.117 en Ubach over Worms 1.007.
Het gemiddeld aantal arbeiders bij de Bruinkoolmijn „Carisborg" bedroeg over 1939: 151 (in 1938: 137).
Het gemiddeld loon per werktijd bedroeg voor arbeiders van 16 jaar en ouder *f* 3.96 (+ *f* 0.12), voor arbeiders beneden 16 jaar *f* 1.68 (+ *f* 0.13).
(Telegraaf) **(Vor. ber. overz. 1938 3676 B.)**

A. **BELGIE. — Grondstellingen van Vlaamsch Nationaal Verbond. - Samenstelling van een raad van leiding. —**
Brussel, 23 Nov. (A.N.P.) — Het Vlaamsch Nationaal Verbond (V.N.V.), onder leiding van Staf de Clercq, heeft thans de volgende grondstellingen aanvaard, waarmede het zich onomwonden op nationaal-socialistischen grondslag stelt:
Het V.N.V. stelt zich ten doel de vestiging van de nationaal-socialistische orde in Vlaanderen en gaat uit van het besef van zijn Dietsch karakter en den zin voor de Germaansche saamhoorigheid voor wat Germaansche eer en plicht gebieden.
De taak van het V.N.V. bestaat in:
Het opwekken en het versterken van het volksbewustzijn in Vlaanderen, het opvoeden aller volksgenooten in nationaal-socialistischen geest tot dienende ondergeschiktheid der persoonlijke belangen en der groepsbelangen aan het welzijn der volksgemeenschap en het omzetten dezer volksverbondenheid in de politieke, cultureele en sociaal-economische ordening.
De volgende personen zijn opgenomen in een raad van leiding, welke den leider Staf de Clercq ter zijde zal staan:
Prof. dr. Frans Daels, Edgard Delvo (de vroegere sociaal-democratische voorman), de Vlaamsch-nationale parlementsleden dr. H. Elias, mr. J. Leuridan, mr. G. Romsee (gouverneur van Limburg), mr. R. Tollenaere, prof. dr. R. Speleers (thans weer hoogleeraar te Gent), mr. J. H. Timmermans en de algemeene secretaris E. van den Berghe.
(Alg. Handelsblad)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Warmtestichting. - Inaugureele rede van prof. dr. E. F. M. van der Held over „Warmte-overdracht en vocht-transport". —**
Op 11 November heeft dr. E. F. M. van der Held in het groot auditorium der universiteit te Utrecht het ambt van bijzonder hoogleeraar in den leerstoel voor technische warmteleer, ingesteld door het Instituut tot bevordering van de wetenschappelijke en practische ontwikkeling en toepassing van de verwarmings- en ventilatietechniek, bij afkorting de Warmtestichting genaamd, aanvaard met een rede over warmte-overdracht en vochttransport.
Eerst in de laatste 25 jaar — aldus spreker — is het mogen gelukken ook de warmtetransportverschijnselen in stroomende gassen en vloeistoffen door formules te beschrijven. De wetten, waaraan de warmtegeleiding in en de beweging van stroomende gassen moeten voldoen, waren reeds lang bekend, maar in den vorm, waarin deze uit de theorie gevonden worden, n.l. als ingewikkelde differentiaalvergelijkingen, zijn zij voor de techniek onbruikbaar.
Spr. behandelde vervolgens eenige eenvoudige gevallen, waarbij de herleiding wel is mogen gelukken, om daarna een kort overzicht te geven van de experimenteele gegevens.
Na een bespreking van de warmte-overdracht in gassen en vloeistoffen ging spreker nader in op de vraag, in hoeverre er gelijkvormigheid kan bestaan tusschen verdamping, ev. condensatie, en warmte-overdracht. Voor de verdamping is warmte noodig en bij de condensatie komt warmte vrij. De hierdoor veroorzaakte temperatuurverschillen beheerschen de verschijnselen in vele gevallen sterker dan de concentratieverschillen van den damp. Bovendien kan de strooming t.g.v., de verdamping of de condensatie de gelijkvormigheid verstoren.
Het vochttransport in vaste stoffen is niet te vergelijken met de warmtegeleiding. Terwijl de warmte door elke vaste stof kan heendringen en eventueel aanwezige luchtholten en kanalen als hinderpalen op zijn weg ondervindt, kan een vloeistof of gas slechts door de capillairen in de vaste stof getransporteerd worden. Bovendien spelen absorptie en capillaire krachten in deze holten een rol. Ook kunnen gassen en vloeistoffen chemisch gebonden worden of aanleiding tot biologische processen, broei en zelfontbranding geven.
Daar het drogen het optreden van deze processen zoo al niet geheel voorkomt, dan toch in sterke mate tegengaat, is de kennis van de juiste wijze, waarop elke stof gedroogd dient te worden, niet alleen economisch maar voor zoover het levensmiddelen betreft ook voor de volksgezondheid van het hoogste belang.
Spr. besprak vervolgens een aantal wijzen, waarop het drogen kan plaats hebben, zooals het drogen, doordat capillaire krachten het water naar het oppervlak zuigen, het drogen met droogfront in het materiaal, het drogen bij verhooging van de temperatuur of bij verlaging van den druk. (N. Rott. Crt.)

C. **JAPAN. — Prins Sayonji overleden. —**
Tokio, 24 Nov. (D.N.B.). — Prins Kimochi Sayonji is 24 November in den ouderdom van 92 jaar overleden. Prins Sayonji was de grootste staatsman, dien Japan ooit gekend heeft. Hij werd ook wel de bouwer van het moderne Japan genoemd. De huidige Japansche grondwet werd door hem ontworpen.
Na een veelzijdige diplomatieke carrière werd hij minister, Raad van State en van 1906 tot 1911 was hij premier. Sedert jaren behoorde Prins Sayonji tot het college der „Genro's", d.z. de staatslieden, die den opbouw van het nieuwe Japan, de directe adviseurs des keizers zijn. Hij was de laatstovergebleven Genro. (Het Vaderland)

D. **HONGARIJE. — Bevolking. —**
Boedapest, 22 Nov. (Transcontinent). — De bladen publiceeren definitieve gegevens van het bureau voor de Statistiek, volgens welke na de tweede scheidsrechterlijke uitspraak van Weenen de toeneming van het grondgebied 43.942 vierk. km. bedraagt met 2.633.000 inwoners. Het geheele Hongaarsche gebied telt thans 13.490.000 zielen. (De Tijd)
(Vor. ber. Annexatie 4352 A.)

E. **NEDERLAND. — Nonactiviteit van burgerlijk rijkspersoneel. —**
Ingevolge een thans verschenen beschikking van de secretarissen-generaal van de departementen van Algemeen Bestuur kunnen burgerlijke rijksambtenaren, wier diensten in verband met de sedert den 10en Mei 1940 ingetreden bijzondere omstandigheden tijdelijk gemist kunnen worden, door den secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het betreffende departement van algemeen bestuur, of door het hoofd van het afwikkelingsbureau bij het departement van Defensie na verkregen instemming van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, voorloopig voor ten hoogste een jaar, op nonactiviteit worden gesteld.
De nonactiviteitsbezoldiging bedraagt voor kostwinners van een gezin 85% gedurende de eerste drie maanden en vervolgens 70%. In de overige gevallen is deze bezoldiging resp. 70% en 60%.
Tevens is in deze beschikking, welke kan worden aangehaald als „nonactiviteitsregeling burgerlijk

rijkspersoneel", bepaald in hoeverre inkomsten uit anderen hoofde worden afgetrokken.
Zij wordt geacht op 1 Juli 1940 in werking te zijn getreden. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Ambtenaren 4396 C.)

A. **CATHARINA VAN RENNES OVERLEDEN. —** De bekende componiste en muziekpaedagoge Catharina van Rennes is op 23 November, 82 jaar oud, te Amsterdam overleden.

Catharina van Rennes.
(Fotobureau A. P.)

Catharina van Rennes werd 2 Augustus 1858 te Utrecht geboren. Zij ontving haar opleiding voor compositie van Richard Hol aan de Utrechtsche Toonkunstschool en voor zang van Joh. Messchaert. Als sopraanzangeres heeft zij in Albert Hall in Londen gedebuteerd, maar spoedig heeft zij het concerteeren er aan gegeven, om haar eigenlijke roeping: die van componiste en paedagoge te volgen. Met haar „Matinee's voor Kinderen en Kindervrienden" heeft zij zich indertijd overal in den lande naam verworven. En iedereen kent de kinderliederen die zij heeft gecomponeerd, zooals het „Zonnelied". Zeer populair werden ook haar composities „Instantaneetjes uit de kinderwereld", „Meizoentjes", „Madonnakindje" en haar muziek op een aantal „Kleengedichtjes" van Guido Gezelle. Veel heeft zij voorts geschreven voor koorzang; cantates, kwartetten enz.
Na 1887 is Catharina van Rennes jarenlang te Utrecht directrice geweest van een school voor zang en rhythmische gymnastiek en ook te Hilversum leidde zij een zangschool, die zij opgaf toen zij in 1920 een zangcursus te Amsterdam is begonnen. Voor een benoeming tot hoofdleerares voor zang aan het Amsterdamsche Conservatorium heeft zij indertijd bedankt. Herhaaldelijk is zij in later tijd ook opgetreden als koordirigente. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 3374 B; foto buitentekst 3382a)

B. **NEDERLAND. — Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen opgeheven. - Ingesteld zijn een departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming en een departement van Volksvoorlichting en Kunsten.**
In het 26 November verschenen Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied tot instelling van Departementen van algemeen bestuur, welke den naam zullen dragen van departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming en van departement van Volksvoorlichting en Kunsten. Deze komen in de plaats van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.
Aan het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming is opgedragen de zorg voor al hetgeen met inrichtingen van openbaar en bijzonder onderwijs en opvoeding samenhangt, met inbegrip van de inrichtingen van hooger onderwijs; de opleiding van onderwijzers, het schoolfilmwezen, de lichamelijke opvoeding; de jeugdleiding en de cultureele verzorging der jeugd; de ontwikkeling van volwassenen, met inbegrip van de zorg voor openbare bibliotheken; de wetenschap met inbegrip van de bibliotheken, inrichtingen en vereenigingen van wetenschappelijken aard, van de wetenschappelijke literatuur, alsmede van opgravingen; de openbare en niet openbare musea en andere collecties, de monumentenzorg en de zorg voor het archiefwezen, alsmede de natuurbescherming en de heemschut.
Aan het departement van Volksvoorlichting en Kunsten is opgedragen de zorg voor het pers- en radiowezen en, onverminderd het bepaalde in de Bioscoopwet 1926 (artikel 1 der verordening no. 160/1940) het filmwezen; de niet-wetenschappelijke literatuur, de muziek, de beeldende kunsten, met inbegrip van de architectuur en de kunstnijverheid, het theaterwezen, den kunstdans en het tentoonstellingswezen; de bestrijding van al hetgeen in strijd is met de openbare orde en de goede zeden, alsmede al hetgeen samenhangt met propaganda en met bekendmakingen ten behoeve van doeleinden, die niet op het maken van winst gericht zijn.
Aan beide departementen is opgedragen de zorg voor de instandhouding van den volksaard; ieder van hen oefent zijn bevoegdheden dienaangaande zelfstandig uit, voor zooveel het de aan zijn zorg toevertrouwde onderwerpen aangaat, doch in onderling overleg, waar zulks noodzakelijk is. Hetzelfde geldt ten aanzien van de uitwisseling van cultureele waarden.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. (Verordeningenblad No. 38, 26 November 1940)

C. **EIRE. — Verklaring van De Valera over de vlootbases. —**
Volgens een United Press-bericht van 21 November heeft de ministerraad De Valera ten aanzien van de kwestie van afstand van Iersche vlootbases aan Engeland verklaard, dat deze rechtstreeks Ierland's nationale integriteit raakt. Ingeval Ierland zijn havens aan Engeland uitlevert, zou het zelf direct bij den oorlog worden betrokken. Ten aanzien van het voorstel Iersche havens en luchtbases aan Canada te verpachten, wees De Valera er op, dat Canada evenals Engeland oorlogvoerend is. Op de vraag, of Ierland zijn neutraliteit zou opgeven in ruil voor teruggave van Noord-Ierland, heeft, volgens het genoemde agentschap, de premier geantwoord, dat deze vraag er op neerkwam, of men het recht op vrijheid wilde opofferen voor het recht op eenheid. De Iersche natie heeft recht op beide. (Leeuwarder Crt.)
(Vor. ber. Neutraliteit 4440 F)

D. **FINLAND. — Staatsschuld. —**
De Finsche staatsschuld beliep, naar Itasanomat meldt, eind October 1940 14 milliard Finsche mark. Daarvan kwamen 3,2 milliard Finsche mark op rekening van de buitenlandsche schuld.
(De Maasbode)

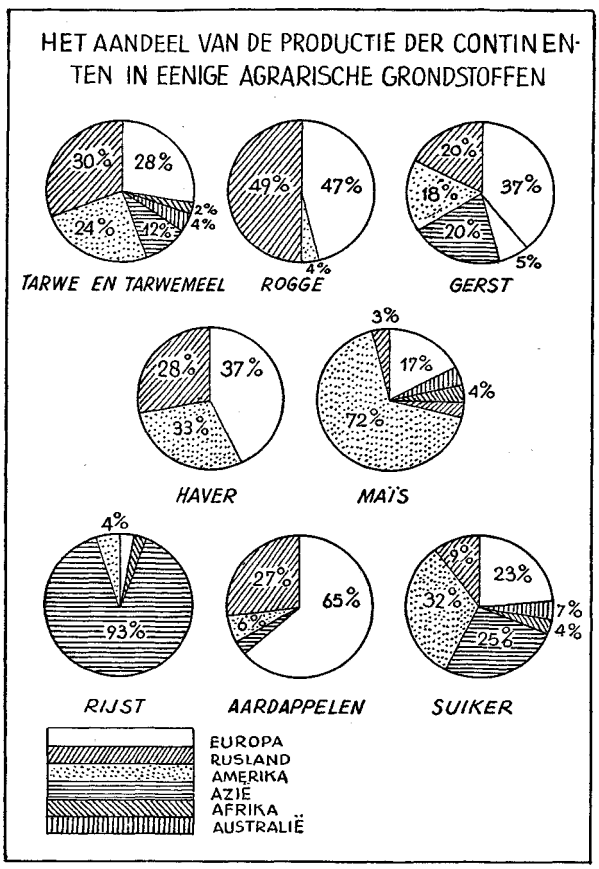
E. **LORD BADEN POWELL OVERLEDEN. —**
Blijkens berichten in de dagbladen, is lord Baden Powell of Gilwell, de Chief Scout, in den ouderdom van 83 jaar overleden.
Zooals men weet, heeft Baden Powell, die de stichter der padvindersbeweging was, tijdens de Wereldjamboree te Vogelenzang in 1937, ook een bezoek aan ons land gebracht. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Photo buiten tekst 2884a)

F. **NEDERLAND. — Nederlandsche Journalistenkring opgeheven. —**
Op 23 November kwam te 's-Gravenhage de Nederlandsche Journalistenkring in algemeene vergadering bijeen. Met een meerderheid van meer dan drie vierden werd besloten tot opheffing van den kring. Daarna werd een voorstel aangenomen tot vorming van een stichting ter afwikkeling der sociale verplichtingen van den N.J.K. en overdracht van het overblijvend vermogen, na liquidatie, aan het Verbond van Nederlandsche Journalisten.
Na deze vergadering kwam het Verbond van Nederlandsche Journalisten bijeen in een druk bezochte

vergadering, waarin de voorzitter, de heer P. J. van Megchelen, een overzicht gaf van het verloop van zaken en de werkzaamheden van het Verbond en den Raad van Voorlichting. Hij wees erop, dat thans voor het eerst in de Nederlandsche geschiedenis allen, die als journalist of publicist bij de Nederlandsche pers werken, in een organisatie vereenigd zijn. In een uitvoerige rede besprak hij de moeilijke positie waarin de Nederlandsche pers in de gegeven omstandigheden verkeert, en de taak, welke op de Nederlandsche journalisten rust. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Journalistiek 4350 C)

A. AGRARISCHE GRONDSTOFFEN. — Productie 1939-'40. —

(Eigen teekening) (Gegevens ontleend aan De Tijd)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Krijgsverrichtingen. - Tachtig dagen intensieve actie tegen Engeland. —

Berlijn, 26 Nov. Het D.N.B. geeft op het weermachtsbericht van 26 November den volgenden commentaar: Sedert op 7 September 1940 het Duitsche luchtwapen voor de eerste maal overging tot intensieve vergeldingsaanvallen op het Britsche moederland zijn precies tachtig dagen verloopen. In dien langen tijd moest in Engeland alle hoop worden begraven, waarmede men zich in den aanvang van de groote aanvallen trachtte te troosten. Toentertijd geloofde men hoofdzakelijk op grond van drie argumenten te kunnen voorspellen, dat de Duitsche acties spoedig zouden verlammen.

In de eerste plaats heeft de slijtage-theorie, volgens welke het verbruik van materiaal en brandstoffen noodzakelijkerwijs een verlichting voor Engeland moest brengen, schipbreuk geleden. Het Duitsche luchtwapen bewijst dagelijks door harde slagen, dat zijn strijdkracht niets heeft geleden, zoodat het souverein op ieder oogenblik al naar de bestaande omstandigheden, de kracht en zwaarte van de aanvallen bepaalt, precies zooals een goede organist het register van zijn instrument beheerscht om de beste harmonieën te voorschijn te roepen. Ook het vertrouwen op het slechte weer van den herfst is bedriegelijk gebleken. Storm noch koude, mist noch regen, konden de gevechtsvliegtuigen uit het Engelsche luchtruim weg houden. In tegenstelling met de R. A. F., die haar actie vaak genoeg dagen lang stop zette, hebben de Duitsche vliegers te allen tijde bewezen ongunstig weer meester te kunnen worden. Ook deze illusoire wissel op de toekomst werd niet gehonoreerd. De Britsche afweer is intusschen niet doeltreffender, maar zwakker geworden. Steeds vaker faalt hij volkomen. Nooit is hij in staat gebleken den aanvallenden machines den weg naar hun doel te versperren.

Na Londen, Coventry, Birmingham en Southampton is thans de groote haven- en industriestad Bristol door het Duitsche luchtwapen uitgekozen voor massale aanvallen.

De Amerikaansche pers heeft voor de laatste toegepaste methode van concentratie der voornaamste trefkracht, telkens op een bepaalde stad, de uitdrukking „coventreeren" uitgedacht, omdat Coventry het eerste voorbeeld hiervoor was. Op die wijze wordt de uitdrukking verbonden met een bepaalde daad, welker succes niet kan worden ontkend, en zelfs door de bladen van alle landen in talrijke ooggetuigenverslagen uitdrukkelijk wordt bevestigd.

De mededeelingen van het weermachtsbericht van 26 November geven de onbetwistbare waarnemingen weer, welke zijn gedaan uit de in den strijd geworpen vliegtuigen boven Bristol. Deze waarnemingen vormen bij wijze van spreken de groote penseelstreeken voor het ontzaglijke schilderij der vernieling, terwijl de in buitenlandsche bladen weergegeven gedetailleerde waarnemingen op den grond reeds een effectieve schildering gaven van de vreeselijke verwoestingen. Hieruit blijkt, dat er een diepgaande tegenstelling bestaat tusschen deze feiten en de illusoire, „verpulvering" van Duitsche steden, waarmede de R.A.F. zich geblameerd heeft, zoo goed als dat maar kon. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Duitsche aanval Coventry 4450 C)

C. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Oorlog kost £ 9.000.000 per dag. —

Londen, 25 Nov. (D.N.B.) — De Britsche minister van Financiën, Kingsley Wood, heeft in een heden te Glasgow gehouden rede verklaard, dat de huidige oorlog de duurste is, dien de wereld ooit heeft gekend. In de eerste 77 dagen van het tweede oorlogsjaar bedroegen de dagelijksche oorlogsuitgaven negen millioen pond sterling. Het is onze plicht, zoo verklaarde Wood verder, om niet de belangrijke oorlogsuitgaven te verhinderen, maar er voor te waken, dat het geld niet wordt verspild. De belasting heeft reeds een aanzienlijken omvang aangenomen en zal niet voldoende opbrengen om de totale kosten van den oorlog te dekken. Het gat tusschen inkomsten en uitgaven moet met andere middelen worden gestopt dan met belastingen. Het moet in zijn geheel door het Britsche volk worden gestopt door te sparen en geld aan de regeering te leenen.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Oorlogskosten 4302 C)**

D. PARAPSYCHOLOGIE. — Geloof en „Wonder". - Lezing door dr. W. H. C. Tenhaeff. —

Op 2 November heeft dr. W. H. C. Tenhaeff, privaatdocent in de parapsychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, voor de afdeeling Rotterdam der vereeniging voor Psychial Research een lezing gehouden over Geloof en „Wonder", waaraan wij het volgende ontleenen:

Het wonder veronderstelt geloof in het wonderbaarlijke. De geloovende mensch komt gemakkelijk onder invloed van dengene, in wien hij gelooft. Bij het openstaan voor suggesties is verstandelijke critiek sterk verminderd, de gesuggereerde vereenzelvigt zich met den suggestor en neemt tegelijkertijd een ondergeschikte houding t.o.v. hem aan. Het zich gemakkelijk laten influenceeren is een gesteldheid van den onvolwassen, primitieven geest, maar men kan zich ook willekeurig voor suggesties openstellen (hypnose).

De suggestieve kracht van een persoonlijkheid hangt samen met de mate van zelfvertrouwen, waarmede deze optreedt. Van menschen met waandenkbeelden gaat niet zelden een groote suggestieve invloed uit. Wonderdokters zijn meestal lieden met een zeer krachtig vertrouwen in eigen capaciteiten, waardoor zij in staat zijn hun patiënten te intimideeren. Bevoegde geneesheeren loopen het gevaar deze natuurlijke autoriteit te verliezen tengevolge van tegenstrijdige „wetenschappelijke" opvattingen, waarmede zij voortdurend geplaagd worden. Het vertrouwen, dat de arts in zich zelf stelt en zijn patiënten toont,

is van groote beteekenis voor zijn therapeutisch succes. Geneesmiddelen hebben naast hun „gewone" een psychodynamische werking. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Parapsychologie 4390 H)

A. **BULGARIJE. — Wet ter bescherming der natie aangenomen. —**
Sofia, 20 Nov. (D. N. B.) — De wet ter bescherming der natie is 20 November door de Sobranje na een driedaagsch debat overeenkomstig het ontwerp der regeering in eerste lezing aangenomen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 4446 A)**

B. **ZWITSERLAND. — „Nationale Beweging" verboden. —**
Bern, 20 Nov. (D. N. B.) — De bondsraad heeft besloten de nationale beweging in Zwitserland met ingang van heden te verbieden. De beweging wordt ontbonden, haar weekblad en ander propagandamateriaal verboden. De verordening geldt ook voor organisaties, die in de plaats van de verboden beweging komen. (De Tijd) **(Vor. ber. Nat. Beweging 4398 H.)**

C. **SPANJE. — Eerherstel voor Primo de Rivera. —**
Op het Calvo Sotelo plein te Alicante is op 20 November een uit leden der syndicaten bestaande groote rouwstoet gevormd, die zich begaf naar de gevangenis, waarin José Antonio Primo de Rivera vier jaar geleden werd doodgeschoten. Op de plaats van de fusilleering, welke door een kruis is gekenmerkt, werden twintig groote kransen gelegd. Ten slotte werd in de St. Nicolaaskerk een doodenmis gecelebreerd.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Primo de Rivera 2550 D)**

D. **SOVJET-RUSLAND. — Nieuwe ambassadeur te Berlijn. —**
Moskou, 24 Nov. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat bij verordening van het presidium van de Hoogste Sovjet der Sovjet-Unie de plaatsvervangend volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Dekanosof, tot ambassadeur te Berlijn is benoemd. De tegenwoordige ambassadeur Sjkwarzef is van zijn ambtsplichten ontheven. (De Maasbode)

E. **MANDSJOEKWO. — Vijfjarenplan. —**
Kalgan, 17 Nov. (Domei). — De regeering van Mandsjoekwo heeft een nieuw vijfjarenplan uitgewerkt. In het bijzonder zal de steenkool-, staal-, landbouw- en veeproductie worden uitgebreid. De schapenteelt heeft de bijzondere aandacht en het ligt in de bedoeling het aantal schapen met 2 millioen op te voeren. Hiertoe zullen ca. 2000 rammen worden beschikbaar gesteld. (Telegraaf)

F. **BELGIE. — Staatsschuld. —**
In den loop van het derde kwartaal is de geconsolideerde buitenlandsche schuld van 4.92 tot 5.37 milliard toegenomen.
De schuld op korten termijn steeg van 10.07 tot 14.74 milliard frs. (Keesings Financieel Archief)

G. **DE EISCHEN VAN DE SNELBOOT. —**
Over snelbooten schijnt alles gezegd te zijn; die er op varen — gelijk de schrijver van een artikel in Das Reich — weten er altijd meer van. Een snelboot is 10 maal zoo lang als breed, niets dan machine en torpedo, kracht en projectiel. Al het andere is hout, ijzer, de electrische machines daargelaten. Hout is het eenige materiaal van voldoende spankracht om tegen het dreunen van de motoren bestand te zijn. Torpedobooten, vooral torpedobootjagers ontwikkelen ook een zeer hooge beginsnelheid, maar ze kunnen die niet volhouden, want ze zijn uit stalen platen gebouwd en de bouten zouden wegvliegen, als ze het waagden met een snelboot gelijken tred te houden. Een snelboot heeft een bemanning van 20 tot 30 koppen. In oorlogstijd leven er maar enkelen aan boord. Ze hebben een grooteren radius dan men geneigd is te gelooven, hun stookstof is voldoende voor 15 uur, gewoonlijk blijven ze 11 tot 12 uur buitengaats.
Zoo vormen ze een schakel tusschen duikboot en vliegtuig en de levenswijze lijkt op die van de vliegers. De skilooper kan de gewaarwordingen van de snelbootopvarenden het best navoelen.
(N. Rott. Crt.)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Lord Lothian, Britsch ambassadeur te Washington, overhandigt een memorandum. - Engeland's wenschen. —**
(D. N. B.) — Omtrent het onderhoud tusschen president Roosevelt en den Britschen ambassadeur te Washington, waarbij lord Lothian een memorandum heeft overhandigd, schrijft de Washingtonsche correspondent van de „New York Times" dat Engeland de volgende wenschen aan de Vereenigde Staten heeft geformuleerd:
1. levering van handelsschepen;
2. levering van oorlogsschepen;
3. overneming van Britsche vlootpatrouilliediensten door de vloot der V. S.;
4. financieele hulp. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ver. Staten—Engeland 4360 C)

I. **NEDERLAND. — Nieuwe Secretarissen-Generaal benoemd: Prof. dr. J. van Dam voor Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming; dr. T. Goedewaagen voor Volksvoorlichting en Kunsten. —**
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft tot secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming benoemd prof. dr. J. van Dam te Amsterdam en tot secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten dr. T. Goedewaagen te 's-Gravenhage.
De beide nieuwbenoemde secretarissen-generaal zijn op 27 November door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied beëedigd. In een korte toespraak wees de Rijkscommissaris op de redenen voor de instelling van de nieuwe departementen alsmede op de taak, welke zij zullen hebben te vervullen.
Prof. dr. J. van Dam is hoogleeraar in het Gotisch, ook in betrekking tot de andere oud-Germaansche talen benevens de oudere taal- en letterkunde. Hij heeft zijn studie gewijd aan de Germanistiek in ruimer zin, met bijzondere aandacht voor het West-Germaansch, waarvan hij in een reeks geschriften heeft getuigd. Prof. Van Dam is o.a. curator van de stichting voor Middelbaar en Voorbereidend Hooger Montessori-onderwijs. Dr. T. Goedewaagen is privaat-docent in de geschiedenis der Philosophie na Kant aan de Universiteit te Utrecht. Hij is voorzitter van den Raad van Voorlichting der Nederlandsche pers en persleider der N.S.B.
(Vor. ber. Levensbeschr. en photo prof. dr. J. van Dam 1481 E; Reorganisatie departementen 4461 B)

K. **JAPAN. — Protest tegen Nederl. Oost-Indië wegens herhaald anti-Japansch optreden. —**
Tokio, 28 Nov. (Domei) — De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken Matsoeoka heeft een krachtig protest ingediend bij den Nederlandschen gezant, generaal J. C. Pabst, tegen het herhaalde anti-Japansche optreden in Nederlandsch-Indië en formeele verontschuldigingen, schadevergoeding en een garantie voor de toekomst geëischt.
Kort geleden hebben zich drie ernstige gevallen voorgedaan:
1. De Japansche eigenaar van een ijzerfabriek te Batavia werd op 11 Nov. aangevallen en mishandeld door een Nederlandschen politiebeambte.
2. Op 23 November is de Japansche vlag, die bij een kapperszaak te Bandoeng uithing, verbrand.
3. Denzelfden dag werd de kanselier van het Japansche consulaat-generaal te Batavia, Arijosji, bij het passeeren van de ambtswoning van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië door een schildwacht aangeroepen en met geweld naar het politiebureau opgebracht. Hij werd echter spoedig op vrije voeten gesteld, omdat niet alleen de beschuldiging van het illegaal fotografeeren van het paleis van den gouverneur volkomen ongegrond bleek te zijn, zooals hij zelf met nadruk had verklaard, doch het

fotografeeren ook wettelijk was toegestaan, waaruit de onnoodige onderdrukking door de Nederlandsche autoriteiten blijkt. Er wordt verder nog melding gemaakt van enkele minder belangrijke gevallen, o.a. geweldpleging door Nederlandsche soldaten.
(De Tijd) **(Vor. ber. Japan—Ned. Oost-Indië 4447 B)**

A. NEDERLAND. — Dr. T. Goedewaagen over zijn taak. - Volksvoorlichting als staatstaak. - Geen particularisme in de radio. - Het volksche ethos in de kunst. - De levensstijl van een volk. —

De nieuw benoemde secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, heeft aan het A.N.P. eenige mededeelingen gedaan over zijn werkzaamheden. Dit departement beteekent, zoo ongeveer ving dr. Goedewaagen zijn mededeelingen aan, ten opzichte van de volksvoorlichting iets geheel nieuws, omdat in vroegeren tijd en vooral in de laatste jaren door middel van pers, radio en film, die voorlichting was overgelaten aan particuliere instellingen met individueele en groepsbelangen, waarbij uiteraard de volksgemeenschap veelal op den achtergrond kwam.
De geest van dezen tijd is vooral daardoor gekenmerkt, dat ook de volksvoorlichting als onderdeel van de staatstaak wordt aangevoeld. Natuurlijk niet in dien zin, dat bepaalde meeningen ten aanzien van de volksvoorlichting moeten worden opgedrongen, maar wel, dat aan de in de samenleving opkomende meeningen en opvattingen vorm en richting worden gegeven.
Op de vraag wat de zorg van het nieuwe departement voor pers, film en radio omvat, antwoordde dr. Goedewaagen aldus: Ten aanzien van de pers neemt het departement in zooverre een zeer bijzondere positie in, dat hetgeen hiermede wordt beoogd voor een groot gedeelte reeds is voorbereid in den Raad van Voorlichting der Nederlandsche Pers. Deze raad toch stelt zich de ordening van de pers in materieelen, socialen en financieelen zin ten doel. Hierbij gaat het vooral om de geestelijke waarde van de pers. Het nieuwe departement zal het werk van den raad van voorlichting kunnen aanvullen en bekronen. Zuivere instelling en goede wil ten opzichte van de nieuwe orde en van den nieuwen gang van zaken in Europa zijn voor de pers factoren waarom het voornamelijk zal gaan.
Wat de radio betreft, ook daarvoor zijn belangrijke wijzigingen noodzakelijk, aldus dr. Goedewaagen. Het particularisme ook in de radiowereld, waarin iedere volksgroep haar eigen opvattingen had en met enorme verspilling van geld en arbeidskracht meer haar aanhangers dan de Nederlandsche volksgemeenschap diende, is, wanneer wij de wereld uit het nieuwe gezichtspunt van den organischen samenhang bekijken, niet meer te handhaven. Ook hier zullen ongetwijfeld maatregelen moeten worden genomen, die werken in de richting van een totale her-orienteering. Mijn aandacht, zoo ging dr. Goedewaagen verder, is in het bijzonder ook op een verheffing van het peil gericht, in zooverre, dat de radio veel meer in nationaal-opbouwenden zin werkzaam zal moeten zijn.
Het derde onderdeel, de film, is sinds haar ontstaan in de moderne maatschappij vooral een factor van amusement geweest. Zonder nu dit element te willen verwaarloozen, lijkt het mij noodig ook in het filmwezen het kunstzinnig en voorlichtend element aanmerkelijk te versterken en dit orgaan der volksvoorlichting in nauw contact te brengen met de blijvende volksche waarden, die sluimerend op den bodem van ons volksbewustzijn liggen.
Hierna kwam het nieuwe departementshoofd tot de andere hoofdgroep van zijn taak: de verschillende kunsten. Deze hadden zich, aldus dr. Goedewaagen, in de afgeloopen generaties voornamelijk in den individualistischen zin ontwikkeld. Het is, zoo zeide hij, mijn vaste overtuiging, dat het volksche ethos van onze dagen ook voor de kunsten een opleving zonder weerga kan beteekenen. De kunstenaar zal geen parasiet of anarchist meer zijn. Hij zal zich opgenomen weten in de door bloed en geest bepaalde gemeenschap van het Nederlandsche volk en zijn historische traditie. De staat is niet bij machte op directe wijze de vrijheid van den kunstenaar te beïnvloeden. Tendenzkunst is in alle opzichten verkeerd en kansloos, maar wel moet en kan de staat de voorwaarden scheppen, niet alleen sociaal, maar ook geestelijk, om den kunstenaar in diens vrijheid de kansen voor zelfontplooiing te geven. Van verre strekking zijn de gevolgen van dit alles ten aanzien van de muziek en het concertleven en niet minder van de architectuur, de beeldhouwen de schilderkunst.
In het bijzonder zie ik hier groote mogelijkheden voor het theater en het drama. Het drama was te allen tijde (men denke aan de Grieken) uitdrukking van een volksche mythe.
In het algemeen heeft het departement echter nog een veel ruimere taak; een volk moet zich uitleven in vormen van levensstijl. Het volk zoekt telkens weer bepaalde wegen, waarlangs verschillende sociale vormen van gemeenschapszin zich als het ware aanschouwelijk maken. Ook hier heeft de staat een positieve en opbouwende taak en hij zal daarbij moeten opvoeden op een wijze, die het volksche bewustzijn versterkt en den volksaard in stand houdt.
De vorm van staatsbemoeiing, zooals hier geschetst, is voor een groot deel van onbekenden aard. Het Nederlandsche volk zal echter ook op dit gebied een levensstijl moeten kiezen en het lijkt mij, zoo eindigde dr. Goedewaagen, niet verwonderlijk, wanneer ons volk van bouwmeesters en schilders hierin onder de voorzichtige leiding van den staat zal slagen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Dr. T. Goedewaagen 4463 I)**

B. NEDERLAND. — Joden in openbaren dienst ontslagen. - Hoogescholen te Delft en Leiden als strafmaatregel gesloten. —

Het A.N.P. meldt:
Ter verzekering van de openbare veiligheid, rust en orde in de bezette Nederlandsche gebieden heeft het bevoegde bureau van den Rijkscommissaris het noodig geoordeeld, tegen de Joden, die een openbaar ambt bekleeden of in openbaren dienst werkzaam zijn, wegens de tegen de bezettende macht gerichte praktijken van het Jodendom maatregelen te nemen. Op grond van een rondschrijven is derhalve bepaald, dat zulke Joden hun ambt of hun werkkring niet langer kunnen uitoefenen (auszuscheiden haben). Hun aanspraken op uitkeeringen op grond van hun werkkring of op andere tegenprestaties van materieelen aard blijven daarbij onaangetast.

Sluiting van hoogescholen. — Met miskenning van het doel van dezen maatregel hebben de studenten te Delft en Leiden voor de Joden partij getrokken en het bezoeken der colleges voor den tijd van 48 uur gestaakt. Als algemeene waarschuwing heeft de commissaris-generaal voor bestuur en justitie zich genoodzaakt gezien, de Technische Hoogeschool te Delft en de Universiteit te Leiden alsmede de daaraan verbonden instituten voor de studenten van alle jaarklassen onmiddellijk tot nader order te sluiten. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. 4460 E; Joodsche leerkr. 4448 F)

C. MR. DR. A. BARON RÖELL OVERLEDEN. —

Op 76-jarigen leeftijd is 29 November plotseling overleden mr. dr. A. baron Röell, commissaris in de provincie Noord-Holland.
De overledene werd in 1864 te 's-Gravenhage geboren. Hij bezocht daar het gymnasium en studeerde aan de universiteit te Leiden.
In 1892, na zijn promotie in de rechten en de staatswetenschappen te Leiden, werd hij als adjunct-commies aan de Provinciale griffie te Arnhem verbonden. Het jaar daarop werd hij afdeelingschef aan de provinciale griffie van Overijsel en vijf jaar later burgemeester van Leeuwarden. In 1904 ging de overledene in gelijke functie naar Arnhem en van Arnhem in 1910 naar Amsterdam, ter vervulling van de vacature-van Leeuwen. Op 16 Januari 1915 heeft hij het ambt van commissaris in de provincie Noord-Holland aanvaard.
In Januari van dit jaar werd baron Röell op grootsche wijze gehuldigd ter gelegenheid van zijn zilveren jubileum als commissaris der provincie. Bij deze gelegenheid werd hij benoemd tot commandeur in de orde van den Nederlandschen Leeuw.
(Limburger Koerier) **(V. b. Mr. dr. A. Röell 4108 B)**

D. LIECHTENSTEIN. — Troonrede van den vorst. - Vriendschap met Duitschland. —

Bern, 4 Nov. (D.N.B.). — Te Vaduz (Liechtenstein) heeft de Landdag op 4 Nov. '40 een plechtige bijeenkomst gehouden ter gelegenheid van den honderdsten geboortedag van den in 1929 overleden vorst Johann. De tegenwoordige vorst, Frans Jozef II hield een troonrede, waarin hij o.a. wees op de nauwe economische en vriendschappelijke betrekkingen met Zwitserland en ten opzichte van Duitschland verklaarde, dat Liechtenstein met dit land de vriendschap onderhoudt en waardeert en de Duitsche taal en cultuur hooghoudt. (Telegraaf)
(Vor. ber. Liechtenstein 3374 G)

A. NEDERLAND. — Radiorede van prof. dr. J. van Dam, secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming. — Onderwijs in strikt Nederlandschen zin, naar behoefte uitgebreid en verbeterd. - Heemkunde zal de schatten der Nederlandsche cultuur kunnen verspreiden. - Een ernstig beroep op ouders, opvoeders en kinderen. —

Op 1 December heeft prof. dr. J. van Dam, secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, voor de radio een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:

Nu ik het ambt van secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming heb aanvaard, stel ik er prijs op, het woord te richten tot allen, die betrokken zijn bij de opvoeding van ons opgroeiend geslacht en in de jeugd en in de toekomst van onze cultuur belangstellen. Ik mag dus aannemen tot alle Nederlanders. Maar in het bijzonder richt ik mij tot ouders en opvoeders en allen, die opgevoed worden. Iedere rede van dezen aard begint natuurlijk met de opmerking, dat wij in moeilijke tijden leven. Inderdaad is dat ook nu het geval, maar is dat niet vrijwel altijd zoo geweest? Was de glorietijd van de 17de eeuw met zijn talrijke oorlogen en rampen soms eenvoudig om te beleven? Iedere tijd is moeilijk voor ieder denkend en levend mensch.

De moeilijkheden zijn niet uitsluitend, en zelfs niet in de eerste plaats, van materieelen aard. Het zijn vooral moeilijkheden van geestelijken aard. Het is uitermate bezwaarlijk te midden van deze het geestelijk evenwicht te bewaren, stand te houden tegenover de vele indrukken, ervaringen, meeningen, geruchten en alarmeeringen, die wij dagelijks in ons opnemen. Dat uit zich in allerlei symptomen, die ook ons onderwijs bedreigen: onrust, misverstanden, gebrek aan concentratie, opwinding over geruchten, gewilde of ongewilde verkeerde uitleg van maatregelen en voorschriften; deze zijn aan de orde van den dag.

Daarbij komt natuurlijk voor allen, die verantwoordelijk zijn voor het welzijn van kinderen, de zorg voor het dagelijksch leven en de zorg voor hun toekomst.

Om ons uit dezen toestand te bevrijden, is in de eerste plaats noodig het inzicht, dat deze tijd van verwarring en chaos voorbijgaat. Dat inzicht schenkt ons in de eerste plaats de geschiedenis. Wat wij beleven, is het noodlot, of, zoo men wil, het voorrecht, van slechts enkele generaties van menschen. Wij beleven niet een oorlog, maar een omwenteling, een revolutie, die aan onze wereld een uiterlijk zal geven, dat in vele essentieele dingen afwijkt van dat van de vroegere. Deze revolutie is volstrekt niet zoo bloedig en heftig als vroegere wel waren, omdat zij voltrokken wordt door den wil van een macht, die in de eerste plaats op ordening, niet op wanorde en chaos is gericht. Wij Nederlanders kunnen aan de ontwikkeling van die revolutie niets af of toe doen. Het eenige, wat wij kunnen en naar mijn overtuiging moeten, is ervoor zorgen, dat de gevolgen van deze revolutie voor ons volk, voor onze kinderen, zegenrijk worden. Want dit is het, wat ik vooral tot de Nederlandsche ouders zou willen zeggen: wij, ouders, moeten er ons van bewust zijn, dat wij de maatschappij niet voor ons zelf bouwen, maar voor onze kinderen, en dat die maatschappij in hun belang een gelukkigen vorm moet krijgen. Wij mogen nooit vergeten, dat onze kinderen de eerste Nederlandsche generatie vormen, sinds ruim een eeuw, die den oorlog in eigen land heeft gekend. Zij moeten ervan worden doordrongen, dat de nooden van dezen tijd niet vergeefs zijn geweest en dat er na dezen tijd een voor Europa gelukkiger periode zal aanbreken. Daartoe moeten zij worden opgevoed, in een geest, waarbij het Nederlandsche element met allen behoorlijken nadruk wordt geaccentueerd, maar die niet wil, dat de betrekkingen tot andere volken, met name het Duitsche volk en de relaties van de verschillende volksgroepen onderling, die immers alleen in de middelen, niet in het doel verschillen, worden vertroebeld.

Wij zijn allen Nederlanders en willen dat blijven. Wie bij zijn kind thans in plaats van liefde en saamhoorigheidsgevoel, haat en onverdraagzaamheid kweekt, schaadt daarmede niet alleen zijn eigen kind, maar ook de Nederlandsche volksgemeenschap, waarvan het later deel zal uitmaken.

De z.g. verboden schoolboeken. — In dit licht moet men ook een maatregel zien, die onder alle betrokkenen veel opwinding en misverstand heeft veroorzaakt, de kwestie van de z.g. verboden schoolboeken. In werkelijkheid zijn er geen schoolboeken verboden. Er zijn twee groepen van boeken uit het verkeer genomen: die boeken, die een of meer in de tegenwoordige situatie ongeschikte of, wat meer voorkomt dan men aanvankelijk zou meenen, voor het Duitsche volk en zijn leiders kwetsende passages bevatten en daarnaast die boeken, die de daartoe ingestelde contrôlecommissie ten gevolge van tijdgebrek op den daarvoor gestelden termijn nog niet had kunnen controleeren. Deze boeken zullen zoo spoedig mogelijk aan het onderwijs worden teruggegeven, zoo noodig, nadat de noodzakelijke wijzigingen met medewerking van de uitgevers en het doceerende personeel der scholen zijn aangebracht. Ik ben er van overtuigd, dat ik op de medewerking van deze beide groepen geen vergeefsch beroep doe.

Tot de docenten. — Tot de opvoeders in meer specialen zin, tot hen dus, die aan een Nederlandsche school onderwijs geven, kan mijn raad en dringende bede geen andere zijn: Bederft de resultaten van uw onderwijs niet door af te breken, in plaats van op te bouwen en duldt niet, dat anderen, b.v. sommigen van uw leerlingen, dat onderwijs ondermijnen. Ik heb het ambt van secretaris-generaal op mij genomen in de overtuiging, dat het Duitsche bestuur, dat thans ons land regeert, wenscht, dat ons onderwijs in strikt Nederlandschen zin wordt gegeven en naar behoefte wordt uitgebreid en verbeterd. Het streven naar verbetering van het onderwijs en naar verdieping van ons besef van Nederlanderschap zal door hen niet worden belet, wel, uit den aard der zaak en voor iederen weldenkende volkomen begrijpelijk: een onderwijs, dat vijandschap en wanbegrip kweekt tegenover het Duitsche volk en zijn leiders. Tegen dit laatste moge ik u zoo nadrukkelijk mogelijk waarschuwen!

Uitwisseling van denkbeelden en methodes op het gebied van het onderwijs tusschen Nederland en Duitschland, verbetering ook van het onderwijs in de Duitsche taal en cultuur zal voor ons volk zoowel geestelijk als materieel heilzame gevolgen hebben. Maar vooral zal het onderwijs in Nederlandsche taal en cultuur een aanzienlijke uitbreiding en vernieuwing moeten ondergaan, wil het bijdragen tot de vorming van een vernieuwd en doelbewust Nederlandsch volk, dat bereid is, zijn volle energie in de wereld in te zetten.

Ik denk aan een vorm van onderwijs, waarbij taal- en letterkunde, cultuur- en kunstgeschiedenis, aardrijkskunde en volkskunde zullen worden vereenigd tot een heemkunde, als ik dit betrekkelijk nieuwe woord mag gebruiken, die de kennis omtrent de schatten der Nederlandsche cultuur zal kunnen verspreiden. Dat naast deze uitbreiding het thans reeds overbelaste onderwijs een zekere versobering zal moeten ondergaan, spreekt, dunkt mij, vanzelf. Van u, Nederlandsche leeraren en onderwijzers, moet het Nederlandsche volk het offer vragen, zoo noodig met terzijdestelling ten aanzien van leerstof en methode, de aan uw hoede toevertrouwde kinderen mede op te voeden tot Nederlanders, die in staat zijn, zich harmonisch in te passen in de nieuwe wereld, die door dezen oorlog zal ontstaan.

Tot de leerlingen. — Thans nog een woord tot hen, die opgevoed worden.

Tot de leerlingen der lagere scholen wil ik kort zijn, omdat zij, gelukkig voor hen, nog weinig begrip hebben van de groote gebeurtenissen van het heden. Ik weet, dat er onder jullie veel over politiek, over den oorlog en over al het nieuwe, wat er op straat te zien is, wordt gepraat en geruzied. Laat dat, en praat over de dingen van je eigen leven. Ik kan jullie beloven, dat we wat meer tijd gaan geven aan gymnastiek en sport!

Jullie, leerlingen van de middelbare scholen, bent er lang niet het slechtst aan toe. Jullie hebt het voorrecht, om, wanneer jullie over eenige jaren de maatschappij binnenstapt, een, naar wij allen hopen en verwachten, vredige en bevredigde wereld open te zien staan, een wereld, die plaats biedt aan een ieder, die zijn handen uit de mouwen weet te steken, zijn hoofd weet te gebruiken en de kunst verstaat, te profiteeren van al, wat jullie thans leert.

Maar .... jullie bent je van dat voorrecht maar nauwelijks bewust. De leerlingen van de middelbare scholen zijn verdeeld in tal van groepen en gewikkeld in tal van politieke twisten en harrewarrerijen. Ik geef jullie den goedgemeenden raad: houdt daarmee op. Weet, dat jullie samen eens de wereld moet opbouwen. Kweekt die gezindheid reeds nu in jullie binnenste aan. Weest er van overtuigd, dat zij, die jullie opzetten tot dien strijd, geenszins het welzijn van het Nederlandsche volk beoogen en wellicht zijn ondergang veroorzaken.

Geeft elkaar ook bij ernstige verschillen van meening de hand en weest, wat in een tijd als deze noodzakelijk is, kameraden. En dan een woord tot de studenten! Het valt mij gemakkelijk, tot u te spreken, omdat ik door jarenlange practijk gewend ben, met u om te gaan en in dien omgang nooit eenigen wanklank heb ervaren, ja, uit den omgang met u steeds weer nieuwe kracht heb geput. Maar het valt mij ook moeilijk, omdat het experimenteele beeld, dat ik mij van u, studenten, heb gevormd, zoo weinig schijnt te kloppen met de werkelijkheid, zooals ik die uit de mededeelingen van de meest verschillende universitaire centra meen te moeten opmaken.

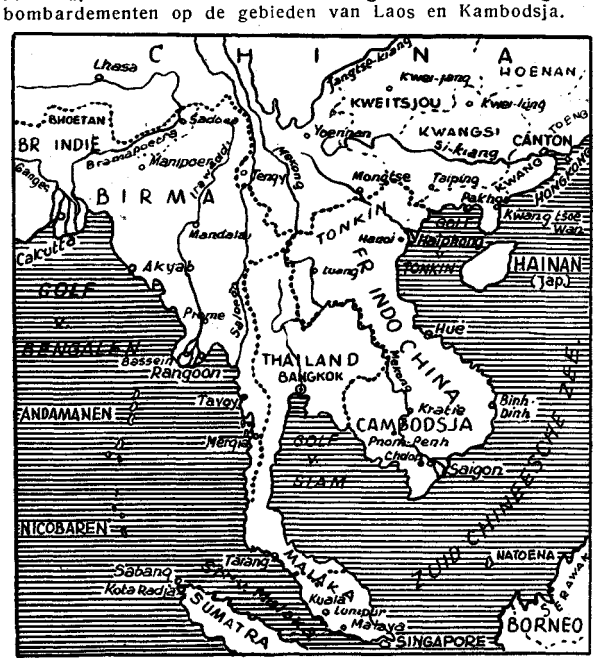
Het heeft geen zin, struisvogelpolitiek te spelen: er zijn reeds hoogescholen door de Duitsche overheid gesloten, en er zullen meer volgen, wanneer gij niet na de Kerstvacantie tot bezinning zijt gekomen.

Gij zijt ontevreden en gij uit dat op een wijze, waarmede gij niemand in het land, ook niet degenen, voor wie gij optreedt, eenig goed doet en waarmee gij niemand in het land meer schaadt dan juist u zelve! Want de sluiting der universiteiten beteekent niet slechts, dat aan u het voorrecht ontnomen wordt, aan onze voeten te zitten en aan ons, om u wijsheid mede te geven. Maar het heele werk staat stil, het practische werk, dat

voor velen den weg naar de maatschappij beteekent. Uw eigen ontwikkeling wordt ernstig geschaad! Uw houding is negatief en afbrekend.
Kijk eens, in rustige tijden wil ik graag aan studenten het recht toekennen, ontevreden te zijn met den gang van zaken. Als gij dat niet was, dan zou er van u later in de maatschappij geen vernieuwing uitgaan. Gij moogt ook nu nog gerust aan ons ouderen verwijten, dat wij ons te weinig hebben verzet tegen de sleur, die de dingen liet komen, zooals ze kwamen.
Maar dit is geen tijd voor mopperen en opstandigheid. Het is een tijd, waarin veel werk moet worden verzet, waarin opgebouwd moet worden. Daartoe is tucht noodig, en tucht is verreweg het best te verdragen in den vorm van zelftucht. Ik hoop en verwacht van u, Nederlandsche studenten, dat u in deze vacantie den weg naar deze mooiste menschelijke eigenschap zult vinden.
Velen van u zijn soldaat geweest. Sommigen van u, voortreffelijke specimina van het genus studiosorum, heb ik in de mobilisatie zelf van nabij leeren kennen. De soldaat kankert, totdat hij zijn handen uit de mouwen moet steken, dan wordt hij flink en laat het mopperen. In dat stadium bevindt gij u thans ook: De maatschappij wacht op u, zij heeft u noodig, om mede te werken aan den opbouw van Nederland, van Europa, ja, van geheel de wereld.
Dit geldt voor ons allen, ouders en kinderen, opvoeders en opgevoeden. Wij allen, Nederlanders, moeten ons voorbereiden op een wereld, die anders zal zijn dan zij vroeger was, en die, naar wij vurig hopen, beter zal worden dan de wereld, die in Versailles werd geconstrueerd. Ik doe daarom een beroep op u allen, Nederlanders, om positief te willen zijn en mede te werken aan ons aller toekomst. Nederlanders, het moet, voor Nederland. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Prof. dr. J. v. Dam 4463 I)

A. **THAILAND. — Conflict met Fransch Indo-China.**
De minister-president van Thailand heeft, naar Domei meldt, op 2 December een radiorede gehouden, waarin hij verklaarde, dat vliegtuigen uit Fransch Indo-China 28 November over Thailandsch gebied gevlogen en met machinegeweren geschoten hebben, waarbij verscheidene personen zijn gewond. Daarop heeft het Thailandsche luchtwapen de opdracht tot vergelding gekregen. Nog denzelfden avond hebben Thailandsche vliegtuigen in het gebied van Laos bomaanvallen ondernomen en groote schade aan militaire installaties en benzine-opslagplaatsen berokkend. Er worden toebereidselen gemaakt voor uitgebreide bombardementen op de gebieden van Laos en Kambodsja.

Thailand — Fransch Indo-China.
(Eigen teekening)

Uit Vichy wordt hierover nog gemeld, dat Thailandsche vliegtuigen op 28 November tusschen 16 en 18 uur de Indo-Chineesche grensplaatsen Taket en Savanaket gebombardeerd hebben. Verscheidene menschen werden gedood of gewond. Het Fransche bericht spreekt van een Thailandschen aanslag en spreekt de Thailandsche bewering tegen, dat Fransche vliegtuigen over de grens gevlogen waren. Het gouvernement-generaal van Fransch Indo-China treft de noodige maatregelen, zoo wordt gezegd, om voortaan elke betooging van dezen aard te verhinderen.
S.P.T. meldt uit Bangkok, dat volgens een militair communiqué van 1 December Fransche detachementen de grens van Thailand in de nabijheid van Prat hebben overschreden. Hun aanval werd echter door Thailandsche troepenafdeelingen afgeslagen. Verder wordt gemeld, dat Thailandsche vliegtuigen 30 November Tak-Hek alsmede Fransche steunpunten langs den oever van den Mekong hebben gebombardeerd. (De Tijd)

(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4413 C)

B. **NEDERLAND. — Regeling in zake loonen, salarissen en andere arbeidsvoorwaarden. —**
Het Verordeningenblad No. 39 bevat een verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de totstandkoming van regelingen in zake loonen, salarissen en andere arbeidsvoorwaarden.
De nieuwe verordening houdt in het algemeen aan het beginsel vast, dat slechts de partijen bij de C.A.O. (collectieve arbeidsovereenkomst) meestal dus de werkgevers- en werknemersorganisaties, bevoegd zijn een C.A.O. te sluiten.
De totstandkoming van de loonen kan echter de leiding van staatswege niet ontberen. De verordening heeft dan ook de algeheele vrijheid van de loonvorming door collectieve overeenkomsten in zekere mate moeten beperken. Zij maakt collectieve arbeidsovereenkomsten afhankelijk van goedkeuring van hoogerhand voor zoover zij loon- en salarisverhoogingen betreffen. Alle andere vormen van loon- en salarisverhoogingen zijn eveneens afhankelijk van een vergunning.
De verordening vervangt hierdoor het tot nu toe geldende verbod van loonsverhoogingen van den Duitschen Heeresgruppebefehlshaber van 17 Mei j.l.
Zij verruimt echter dit verbod met inachtneming van de door de prijsstijging veranderde economische en sociale toestanden in zooverre, dat zij loonsverhoogingen toelaat, wanneer zij goedgekeurd worden door den staat, vertegenwoordigd door de rijksbemiddelaars.
Evenals de staat ongegronde loonsverlagingen moet verhinderen, moet hij echter ook erop letten, dat ongecontroleerde loonsverhoogingen welke het algemeen belang schaden, achterwege blijven.
Dit sluit echter niet uit, dat bijv. te laag gebleven loonen, ongerechtvaardigde verschillen tusschen het loonpeil in de verschillende plaatsen of tusschen de verschillende leeftijdsgroepen en dergelijke worden opgeheven.
(Verordeningenblad No. 39, 30 November '40)

(Vor. ber. Loonsverhooging 4231 A; Loonsverlaging 4351 F)

C. **ZWITSERLAND. — Communistische partij verboden. —**
Bern, 27 Nov. (D. N. B.) — De Bondsraad heeft op grond van artikel 102 van de grondwet en op grond van artikel 3 van het besluit van den Bondsraad van 30 Augustus 1939 betreffende maatregelen tot bescherming van het land en tot handhaving van de neutraliteit besloten tot ontbinding van de communistische partij in Zwitserland.
Dientengevolge zullen alle in Zwitserland bestaande communistische organisaties worden opgeheven en zal haar iedere verdere activiteit worden verboden. Het verbod heeft ook betrekking op vereenigingen, die in de plaats komen van de verboden organisaties. Verder mogen communisten geen lid zijn van de organen van federatie, kanton en gemeente.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Communisme 3178 C)**

D. **NEDERLAND. — N. Oosterbaan tot directeur van het perswezen benoemd. —**
's-Gravenhage, 30 Nov. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten is met ingang van 1 Dec. benoemd tot directeur van het perswezen, de heer N. Oosterbaan te 's-Gravenhage. (N. R. Crt.)

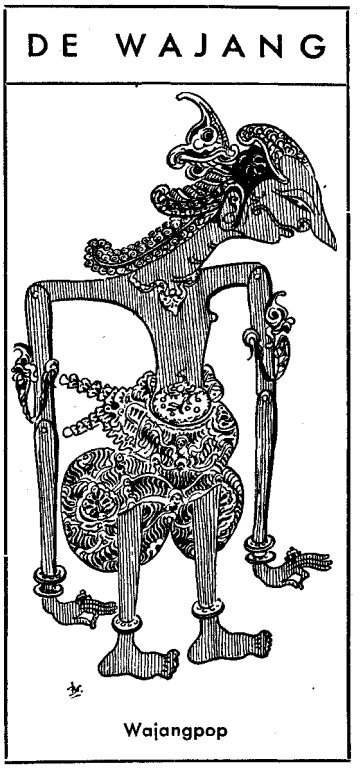
(Vor. ber. Taak v. d. Pers 4464 A)

A. Het religieus aspect. —

De wajang of het Javaansch-Balische schimmenspel heeft een lange geschiedenis achter den rug. Het werd in den tijd, dat de Hindoe's, uit Voor-Indië afkomstig, Sumatra, Java en enkele andere eilanden hadden gekoloniseerd, op Java ingevoerd. Zoo is het dus één van de talrijke herinneringen aan deze cultureel voor Java zoo belangrijke Hindoe-periode (1e millennium na Chr.). Het schimmenspel, dat in het land van oorsprong verdwenen is, werd op Java zoo populair, dat het bij al wat er verder gebeurde, bleef bestaan. Ook de islamiseering van Java bracht hierin geen verandering, wat te meer verbaast, wanneer men weet, dat de wajang niet enkel amusement is, maar wel degelijk een religieuze beteekenis heeft. Van het standpunt van Mohammedaansch Java gezien, is de wajang dan ook ontoelaatbaar heidendom, hetgeen tot uiting komt in het verbod om op specifiek Mohammedaansch gebied, b.v. op het terrein van een moskee of in een meer streng-Mohammedaansch dorp een wajang-voorstelling te houden.

Hoe dit ook zij, de wajang is op Java nog hoog in eere en heeft bovendien nog steeds een religieus aspect. De Javaan kan uren genieten van de voorstelling, waarbij de scherts niet ontbreekt; toch is het alles meer dan amusement. De kunst staat hier in dienst van de religie of beter: beide zijn niet te scheiden. De dalang (de vertooner) is een gewijd persoon en de voorstelling voert in de wereld van goden en demonen, in den strijd van het Goede en het Booze. Naar de volksverhalen werd zelfs de kosmische orde verstoord, wanneer in de opvoering een fout werd gemaakt. Wat hierboven gezegd wordt, geldt speciaal van de oudste en belangrijkste wajangsoort: de Wajang poerwo.

Het repertoire bestaat daarbij uit episoden van een tweetal Hindoe-heldendichten. De Goden, die in den lichtkring komen, zijn die van het Hindoesch pantheon. Te zamen met de meer gejavaniseerde wajang gedog wordt de poerwo wel de wajang koelit, de „leeren wajang" genoemd, omdat bij beide de poppen, waarmede wordt gespeeld, van leer vervaardigd zijn. Als steun loopt van boven naar beneden, langs de geheele figuur, een hoornen steun, die in het handvat uitloopt. De armen zijn beweeglijk als die van een marionet en worden door den dalang bewogen. Zeldzaam fijn, als kantwerk zoo teer, is soms de Javaansche pop uitgesneden, wat tot resultaat heeft, dat de schaduw op het doek wondermooi valt. De Balische wajang is veel plomper van uitvoering. Over de wajangpop zelf zou nog veel te zeggen zijn. Laten wij met een enkele opmerking volstaan.

Wajangpop
(Eigen teekening)

Sterk valt op, dat gezicht en voeten en profiel, het lichaam en face wordt gegeven. Dit geeft de wajangfiguur dien wonderlijken draai. De verklaring er van zit waarschijnlijk in het nuchtere feit, dat zoo het schaduwbeeld het best tot zijn recht kan komen. Men denke zich een geheel en face of en profiel gesneden pop geprojecteerd op het doek.

Maar niet enkel de draai in het lichaam is bijzonder. Het is duidelijk, dat de armen te lang zijn (vooral bij de hoogere goden- en godinnenfiguren) en dat ook het profiel niet dat van een normaal mensch is. Het zijn dan ook geen menschen, die hier optreden, maar geesten, godenfiguren, demonen, bovenmenschelijke wezens in ieder geval. Met andere woorden: dat, wat wij caricaturaal zouden willen noemen, geeft voor den Javaan het geestelijke weer.

Het spel bestaat nu hierin, dat de dalang de poppen in den lichtkring brengt, terwijl hij tegelijk de handeling op zangerige wijze voordraagt. Zijn stem zal zich wijzigen al naar de personen, die optreden of de gebeurtenissen, die zich afspelen. Dit alles wordt begeleid door de muziek van het Javaansch orkest, de gamelan, en kan soms den geheelen nacht door duren.

Een goede wajangvoorstelling geeft ook den Westerling, die toch overigens wel zeer ver van deze kunst afstaat, een genotvollen avond.

Wanneer hij door aanwijzingen op het programma in staat gesteld wordt, het verloop der handelingen te volgen, zullen de schaduwbeelden ook tot zijn verbeelding gaan spreken en zal ook hij zich kunnen laten meevoeren in deze wonder-wereld, waar het goede het kwade steeds overwint.

(Prof. Dr. H. Th. Fischer, De Tijd, 25 Nov. '40)

B. JAPAN. — Joetaka Isjizawa tot nieuwen consul-generaal in Nederl. Oost-Indië benoemd. —

Batavia, 28 Nov. — De nieuwe Japansche consul-generaal, Joetaka Isjizawa, is 28 November uit Soerabaja te Batavia aangekomen.

De vroegere consul-generaal, Otoji Saito, die benoemd is tot directeur van het bureau voor Zuidzee-aangelegenheden in het ministerie van Buitenlandsche Zaken, is 30 November van Batavia vertrokken.

(Domei) **(Vor. ber. Japan—Ned. Oost-Indië 4463 K)**

C. CRIMINOLOGIE. — Wetenschap en misdaad - Lezing van C. J. van Ledden Hulsebosch. —

Amsterdam, 28 Nov. — In den Hortus Botanicus hield de bekende politie-deskundige C. J. van Ledden Hulsebosch voor de leden der Natuur-Philosophische Faculteit een voordracht over „Toegepaste natuurwetenschappen bij het opsporen van misdrijven". Dr. Van Ledden Hulsebosch verduidelijkte zijn lezing met talrijke fotografieën.

In de criminalistiek wordt de fotografie niet alleen gebruikt als reproductieve kunst, maar ook als exploratieve kunst bij het opsporingswerk. Contrast-fotografie wordt gebruikt om diverse inktsoorten bij vervalschte data op chèques en dergelijken aan te toonen. Om vervalschingen van banknoten aan te toonen wordt gefotografeerd met een bepaalde belichtingsmanier. Om bloedvlekken en bloedsporen aan te toonen werd vroeger getracht van de verdachte vlek een specifiek bloedkristal te maken. Daarbij ging altijd eenig materiaal verloren, hetgeen zoo mogelijk vermeden moet worden. Tegenwoordig worden verdachte vlekken microscopisch gefotografeerd, waardoor men de roode bloedlichaampjes op de foto kan zien. Een keel-, neus- en oorspiegel wordt gebruikt om in brandkastsloten of revolverloopen sporen van instrumenten of kogels aan te toonen.

Bij het opsporen van vergiften, de „texicologie", wordt gebruik gemaakt van dierproeven. Als men bij kikkers alkaloiden inspuit, die nogal eens als vergif gebruikt worden, zooals strychnine, merkt men, dat deze dieren op elk alkaloid met een bepaalde specifieke houding reageeren. Spuit men kleine hoeveelheden morphine onderhuids bij een witte muis in, dan steekt het dier den staart in de hoogte. Atropine of andere vergiften uit de bella-

donna-reeks geven, bij katten in de oogen ingespoten, vergrooting van de pupil. Verminkte cadavers moeten soms geheel gerestaureerd worden, ten einde herkenning mogelijk te maken; dit noemt men toilette du cadavre. Ook de Röntgenologie vindt bij het opsporingswerk toepassing. (Telegraaf)

(Vor. ber. C. J. van Ledden Hulsebosch 4099)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Zeeslag ten Z. van Sardinië. —**

Ergens in Italië, 28 Nov. (Stefani) — Het Italiaansche hoofdkwartier maakt het volgende bekend:

Op 27 November is een van onze vlootformaties ten Zuiden van Sardinië in contact gekomen met een Engelsch eskader dat uit Westelijke richting kwam en bestond uit eenige slagschepen, een vliegtuigmoederschip en talrijke kruisers. Onze schepen gingen een strijd aan en beschadigden een kruiser van de Kentklasse en een kruiser van de Birmingham-klasse.

Een vijandelijke granaat raakte een van onze kruisers, t.w. den kruiser „Fiume", maar ontplofte niet. Een van onze torpedojagers werd op ernstige wijze getroffen en naar zijn basis gesleept. De luchtdoelartillerie van onze eenheden haalde twee vijandelijke vliegtuigen neer.

Toen het eskader, na het vuren te hebben gestaakt, zich snel in Zuid-Oostelijke richting verwijderde, werd het op ongeveer 200 kilometer van Sardinië ingehaald door eenige van onze luchtformaties, die van jagers waren vergezeld. Een vliegtuigmoederschip, een slagschip en een kruiser werden door bommen van zwaar kaliber getroffen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4456 G)

B. **NEDERLAND. — „Wilt U de waarheid weten?" - Verspreiding op groote schaal van een boekje over den persoon van Adolf Hitler. —**

Het A.N.P. meldt: Het boekje „Wilt u de waarheid weten?" zal op groote schaal in Nederland worden verspreid. Het is de bedoeling, dat het in alle Nederlandsche huisgezinnen zal komen. Nadat de Rijkscommissaris in Limburg de verspreiding persoonlijk heeft ingezet, zijn de Commissarissen-Generaal, de Weermachtbevelhebber en de Duitsche hooge autoriteiten begonnen met de verspreiding in de verschillende deelen des lands.

Het aantrekkelijk uitgevoerde boekje bevat veel fotomateriaal met bijschriften over den persoon van den Führer, waarbij tevens, bij wijze van tegenstelling, voorbeelden zijn gevoegd van vroeger hier te lande verspreide caricaturen.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. **„REDDINGSCELLEN" VOOR VLIEGERS. — Drijvende boeien met slaapgelegenheid en leeftocht.** Berlijn, 29 Nov. (A.N.P.) — Behalve de reddingsvliegtuigen gebruikt men thans van Duitsche zijde nog een ander reddingsmiddel voor in nood verkeerende vliegers, dat door zijn oorspronkelijkheid belangwekkend is.

Het bestaat uit een van het Roode Kruis voorziene boei, welker bovengedeelte eenigszins doet denken aan een telefooncel. Rondom de boei zijn lijnen uitgelegd, waardoor zij gemakkelijk kan worden bereikt. Langs een wenteltrapje komt men in een betrekkelijk groote ruimte, die slaapgelegenheid biedt voor vier personen en voorzien is van wollen dekens, trainingspakken, warme schoenen, proviand, drinkwater, kookgerei, een apotheek en gezelschapsspelen. Door vlaggen of rookseinen kan worden aangegeven, dat een cel bezet is. De boeien worden dagelijks gecontroleerd, ook ter aanvulling van de voorraden. (Telegraaf)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Crediet voor aanleg van steunpunten. - Wet tegen sabotage. —**

Washington, 27 Nov. (D. N.B.) — De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft medegedeeld, dat Roosevelt een crediet van vijftig millioen dollar heeft goedgekeurd voor de onmiddellijke inrichting van een reeks lucht- en vlootsteunpunten in de onlangs door Engeland afgestane gebieden. Voorts deelde Knox mede, dat nog 32.000 reserve-officieren en manschappen der marine zich gereed moeten houden om terstond te kunnen opkomen.

De Amerikaansche Senaat heeft 26 November een wetsontwerp aangenomen op grond waarvan personen, die de bewapeningsindustrie door sabotage benadeelen, tot zware straffen veroordeeld kunnen worden. Het wetsontwerp is reeds door het Huis van Afgevaardigden aangenomen en wordt thans aan president Roosevelt ter onderteekening voorgelegd. Personen, die zich schuldig maken aan sabotage, kunnen met tien jaar gevangenisstraf of tienduizend gulden boete gestraft worden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Steunpunten 4456 A)

E. **EGYPTE. — Sirry Pasja's verklaring: Politiek van vorig kabinet wordt voortgezet. - Minister van Oorlog plotseling overleden. —**

Beiroet, 25 Nov. (D.N.B.) — De nieuwe Egyptische premier, Sirry Pasja, heeft 25 November, naar uit Caïro gemeld wordt, een eerste verklaring voor het parlement afgelegd.

Het vorige Egyptische kabinet, zoo verklaarde hij o.a., kon met geduld, verstand en onwrikbaarheid alle ernstige crises, die wij moesten doormaken, overwinnen. God moge ons helpen de politiek van het vorige kabinet voort te zetten. Ons program is in de troonrede vastgelegd. De huidige situatie en de moeilijkheden, waarin ons land zich bevindt, eischen de eenheid van de geheele natie en groote omzichtigheid.

Caïro, 27 Nov. (United Press) — De Egyptische minister van Oorlog, Joenoes Saleh pasja, is plotseling overleden. (Het Vaderland) **(V. b. Kabinet 4448 D)**

F. **FRANKRIJK. — Departementen in Frankrijk worden provincies. —**

Genève, 7 Nov. (D.N.B.) — Naar uit Vichy gemeld wordt, is maarschalk Pétain 7 November van zijn inspectiereis naar Toulouse en Montauban teruggekeerd.

Hij deelde mede, dat eerlang zal worden overgegaan tot het instellen van Fransche provincies ter vervanging van het oude stelsel der indeeling in departementen. In dit verband verklaarde hij, dat hij, gelijk met de oude provincies, eeuwenlange tradities dier provincies weer wil laten herleven. (De Tijd)

G. **NEDERLAND. — Gemachtigde voor de prijzen. —**

's-Gravenhage, 30 Nov. — Het Verordeningenblad No. 39 bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Waterstaat, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Sociale Zaken en van Justitie in zake de benoeming van een gemachtigde voor de prijzen.

Dit besluit luidt o.a. als volgt:

Tot regeling van de prijzen voor alle goederen en diensten, benevens van vergoedingen van iederen aard, alsmede tot handhaving van deze prijzen en vergoedingen wordt een gemachtigde voor de prijzen aangesteld, die door den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart wordt benoemd en ontslagen. De gemachtigde heeft in het bijzonder bemoeienis met de prijzen voor alle goederen, van belang voor de dagelijksche behoeftevoorziening, de huurprijzen voor roerende goederen en de prijzen, huren en pachten van onroerende goederen, de vervoertarieven, de gas- en electriciteitstarieven en de renten.

(Verordeningenblad No. 39, 30 November '40)

H. **NEDERLAND. — De maatregel tegen joodsche ambtenaren. —**

Van bevoegde Duitsche zijde is commentaar verstrekt op den maatregel tegen joodsche ambtenaren. In de eerste plaats wees men er op, dat de betrokkenen niet, zooals het gerucht wilde, op straat zijn gezet. Immers de uitbetaling van hun salarissen en andere uitkeeringen gaat door.

De maatregel moet gezien worden als een daad van de bezettende macht als zoodanig. Hij is geen ingrijpen in intern-Nederlandsche verhoudingen en evenmin een vooruitloopen op hetgeen Nederlandsche instanties later te dezer zake zullen beslissen. Van Duitsche zijde kan men principieel geen vertrouwen hebben in joodsche ambtenaren, daar men de joden

slechts als vijanden van Duitschland denkbaar acht en de mogelijkheid reëel acht dat zij de maatregelen van de bezettende overheid zullen doorkruisen. Deze mogelijkheid wil men hun ontnemen.
De maatregel valt binnen het kader van hetgeen in de geschiedenis steeds door bezettende mogendheden is gedaan.
Voorts moet de maatregel niet beschouwd worden als een inbreuk op de geloofsvrijheid. De jood geldt immers als jood niet om zijn geloof maar om zijn ras.
Het voornaamste echter is, dat de maatregel als een gevolg van de bezetting moet worden beschouwd en binnen de taak blijft, die aan een bezettende macht als zoodanig toekomt. (De Tijd) **(V. b. 4464 B)**

A. **NEDERLAND. — Kolonel A. W. de Koningh benoemd tot inspecteur-generaal der Nederlandsche politie. —**

A. W. de Koningh (Fotobureau A. P.)

Den Haag, 28 Nov. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op voordracht van den secretaris-generaal van het Departement van Justitie Kolonel A. W. de Koningh benoemd tot inspecteur-generaal der Nederlandsche Politie.
Kolonel De Koningh was tot nu toe inspecteur der marechaussee. Hij werd op 14 September 1940 reeds aangesteld als commissaris, belast met de waarneming der functie van inspecteur-generaal.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Politie 4409 B)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Rijksleider Alfred Rosenberg's rede in de Fransche Kamer te Parijs. —**
Parijs, 28 Nov. (D.N.B.) — Rijksleider Alfred Rosenberg heeft heden in de Fransche Kamer te Parijs gesproken over de ideeën van 1789. „Met het grootste begrip voor historische gebeurtenissen en met alle achting voor een leven van strijd" werd door Rosenberg uit de denkbeelden van de Fransche revolutie de ontwikkeling afgeleid, welke de voorwaarde vormde voor de groote botsingen der Europeesche volken.
De groote wereldoorlog tusschen goud en bloed, die op 2 Augustus 1914 zoo dramatisch begon, aldus spreker, vindt zijn geweldige voortzetting in de botsing van 1939-'40. Het goud en zijn dienaars hadden in den wereldoorlog slechts een schijnoverwinning behaald. Thans overwint ten slotte het bloed, d.w.z. de scheppende rassenkracht van Centraal-Europa behaalt de overwinning op alle uitbuitende krachten, die voornemens waren zich onbeperkt over dit continent te verbreiden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Alfred Rosenberg 4292 C)

C. **ZWITSERLAND. — Eenvormige prae-militaire opleiding verworpen. —**
Bern, 1 Dec. (D.N.B.) — Een in Zwitserland gehouden volksreferendum heeft de wet op de invoering van een verplichte en uniforme militaire voor-opleiding, welke voor alle kantons gelijk zou zijn, met 429.952 tegen 342.838 stemmen verworpen. Alleen de kantons Genève, Zürich, Schaffhausen, Bazel, Solothurn hebben voor gestemd. Zestig procent heeft aan het referendum deelgenomen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Defensie 4447 E)

D. **FINLAND. — Staatspresident afgetreden. —**
Helsinki, 28 Nov. (D.N.B.) — Staatspresident Kallio heeft, naar officieel bekend wordt gemaakt, om gezondheidsredenen besloten zijn functie neer te leggen. Kyösti Kallio aanvaardde het presidentschap van Finland op 1 Maart 1937 en volgde president Svinhufvud op. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. President Kallio 4117 B)

E. **CHINA. — Wang Tsjing-wei president van de nationale regeering. —**
Wang-Tsjing-wei is op 28 November door een besluit van den centralen politieken raad tot president van de nationale regeering van China, met zetel te Nanking, benoemd. (D.N.B. - De Maasbode)
(Vor. ber. Nationale Regeering 4215 A)

F. **BOTANIE. — Mechanische prestaties van de planten. - Lezing van prof. dr. Th. J. Stomps. —**
Op 23 November heeft de vereeniging Nederlandsch Museum voor Natuurwetenschap en Techniek een algemeene vergadering in de groote gehoorzaal van den Hortus Botanicus te Amsterdam gehouden. Deze vergadering werd voorafgegaan door een voordracht, getiteld: mechanische prestaties van de planten, welke gehouden werd door prof. dr. Th. J. Stomps, lid van het dagelijksch bestuur der vereeniging.
De voorzitter der vereeniging, prof. dr. E. van Everdingen, leidde den spreker in.
De mechanische prestaties van het plantenlichaam grenzen aan het wonderbaarlijke, aldus prof. Stomps. Men denke zich een menschelijk bouwwerk van 15 m. hoogte, dat slechts 3 cm. dik en bovendien aan den top breeder uitgebouwd zou zijn. Een ieder zal dit voor onmogelijk houden, maar een aardragende roggehalm, die daarbij nog hol is, is toch volgens dit principe gebouwd! Wij constateeren niet alleen een buitengewone stevigheid, maar ook een zoo groote elasticiteit, als wij aan onze bouwsels niet vermogen te geven. Een roggehalm kan door den wind haast tot op den bodem gebogen worden en richt zich niettemin weer op. Waarvan die stevigheid, die eenig in haar soort is en voor het plantenleven onontbeerlijk? Eenerzijds mogen wij hier denken aan de stevigheid van botanische celwanden in het algemeen, aan den z.g. turgor en aan weefselspanningen, anderzijds aan het voorkomen van mechanische of versterkende weefsels.
Onder turgor verstaat men de spanning tusschen den dooden celwand en den levenden celinhoud of protoplast. Deze kan ontstaan, doordat het wandstandige protoplasma z.g. semipermeabele eigenschappen heeft, gelijk prof. Hugo de Vries indertijd als eerste heeft ingezien, terwijl in het celvocht der planten veel stoffen plegen voor te komen, die niet door het protoplasma vermogen heen te dringen en dus de oorzaak zullen zijn, dat water van buiten door de cel met kracht wordt opgenomen. Hiervan is een spanning tusschen celwand en celinhoud het gevolg en eene uitrekking, tenminste bij niet al te dikwandige cellen, van eerstgenoemden, de z.g. turgoruitrekking. De turgor is de algemeene bron van mechanische krachten in het plantenrijk. De rekbaarheid en elasticiteit van den celwand

spelen bij het tot stand komen van den turgor een groote rol. Hoe rekbaarder de wand, hoe meer de cel zich door den turgor kan vergrooten. Oudere cellen plegen minder, jongere goed rekbaar te zijn.
Wat de mechanische weefsels betreft, hier kan men in de eerste plaats aan den houtcylinder denken, die bij de tweezaadlobbige houtgewassen tot stand komt. Interessanter echter zijn twee verdere versterkende weefsels, het z.g. sclerenchym, waaronder men een dood weefsel van bastvezels verstaat, en het z.g. collenchym, dat levend is en uit cellen bestaat, die op de hoeken met celluloselamellen versterkt zijn. Het eerste komt vooral bij eenzaadlobbige planten voor, het laatste bij de tweezaadlobbige. De plaatsing van sclerenchym en collenchym in de planten is zoo, dat de knapste ingenieur haar niet zou weten te verbeteren en er in tegendeel nog wel wat uit zal kunnen leeren. Wanneer wij denken aan het genoemde voorbeeld van de roggehalm, dan is het dus speciaal het sclerenchym, dat voor de merkwaardige eigenschappen verantwoordelijk is.
Een bastvezel kan men als het ware vergelijken met een dik stuk caoutchouc-slang; ook hierbij is sprake van een groote elasticiteit, gepaard gaande met een geringe mate van rekbaarheid. In het licht van het voorgaande is het haast verwonderingwekkend, dat in het leven van den mensch nog zooveel bastvezels van tweezaadlobbige planten een groote rol spelen, men denke aan vlas, hennep, brandnetel enz."
Tot slot wees spr. nog even op de z.g. steencellen, zeer dikwandige en verhoute cellen, die de schalen van noten en de steenen in steenvruchten opbouwen en een groote „druckfestigkeit" bezitten. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Botanie 3061 A)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Dr. J. Goebbels bij de Duitsche soldaten te Oslo. - Instorting van het Britsche wereldrijk. —

Oslo, 28 Nov. (D.N.B.) — Tijdens een voorstelling van het ensemble van het theater Am Nollendorfplatz, dat te Oslo gastvoorstellingen geeft, heeft rijksminister dr. Goebbels in het bioscooptheater voor de Duitsche weermacht voor meer dan duizend soldaten een rede gehouden.
In een overzicht van de politieke en militaire successen van het eerste oorlogsjaar, schilderde Goebbels den zegetocht der Duitsche wapens. Engeland is van het continent verdreven.
Niemand weet beter dan de Duitsche soldaten, dat een wereldrijk als het Britsche niet in een dag instort. Doch Duitschland staat thans in een zoo gunstige positie in den strijd tegen Groot-Brittannië, als nooit tevoren een met Engeland in oorlog zijnde mogendheid heeft ingenomen. Wanneer Churchill in zijn vertwijfelde situatie thans zijn toevlucht neemt tot fantasieën en het sprookje van een op handen zijnd offensief laat verkondigen, dan is het hier in Noorwegen juist de aangewezen plaats om te vragen, waarom hij dan eerst zijn troepen uit Narvik of Duinkerken heeft teruggetrokken. Duitschland heeft thans slechts één doel, zijn laatsten vijand ter aarde te werpen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Dr. J. Göbbels 4456 B)

B. ROEMENIE. — Politieke arrestanten doodgeschoten - Officieele communiqué's - Codreanu gerehabiliteerd. —

Officieele communiqué's. — De Roemeensche ministerraad heeft het volgende communiqué uitgegeven:
Op 26 November werd de vroegere minister Madgearu door onbekenden uit zijn woning ontvoerd. Zijn lijk werd in een bosch in de buurt van Boekarest gevonden. Het droeg de sporen van revolverschoten. Op den avond van 27 November werd professor Nicolas Jorga uit zijn woning in Sinaia ontvoerd. De snel genomen maatregelen om nog des nachts den vroegeren minister-president te vinden en hem te bevrijden, bleven zonder resultaat. Op 28 November vonden gendarmen van het corps van Prahova het ontzielde lichaam van Jorga in het plaatsje Tresnic in het district Prahova met zes revolverkogels doorboord. De regeering zoekt de schuldigen om hen zware straffen op te leggen, overeenkomstig de van kracht zijnde wetten.
Boekarest, 27 Nov. (D.N.B.) — In den nacht van 26 op 27 Nov. zijn om 1 u. 30 de in de militaire gevangenis Jilava opgesloten politieke arrestanten, in totaal 64, door een groep legionnairs gefusilleerd.
Boekarest, 27 Nov. (D.N.B.) — Het Roemeensche ministerpresidium heeft een officieel communiqué uitgegeven, dat als volgt luidt:
„In den afgeloopen nacht is een groep legionnairs die bezig was met de opgraving van het stoffelijk overschot van Codreanu en anderen, die in de militaire gevangenis van Jilava vermoord waren, de gevangenis binnengedrongen. Enkele der daar aanwezige politieke arrestanten werden doodgeschoten. Deze legionnairs hebben de doodgeschoten personen schuldig geacht aan den moord op Codreanu en zijn volgelingen.
Generaal Antonescu en Horia Sima keuren deze daad af. Generaal Antonescu en de legionnaire beweging staan op het standpunt der gerechtigheid en wettigheid. De daders worden streng gestraft.
Horia Sima heeft een proclamatie aan de legionnairsbeweging uitgevaardigd. Deze luidt als volgt:
Er bestaat één enkele wet, de redding van het vaderland. Ieder individueel initiatief brengt het vaderland in gevaar. Dat zijn misdaden en zij zullen worden gestraft. Ik beveel allen legionnairs zich op het standpunt van den capitan te blijven stellen, die ons steeds gerechtigheid heeft bevolen. De oproep eindigt met de woorden: „Kameraden, orde en discipline".
In een tweede proclamatie aan de legionnairsbeweging vernieuwt Horia Sima namens de beweging de gelofte van trouw aan generaal Antonescu en belooft hem onvoorwaardelijke gehoorzaamheid.
Stoffelijk overschot van Codreanu opgegraven - Lijkkisten der vermoorde legionnairs naar Boekarest overgebracht. —
Boekarest, 28 Nov. (United Press) — Het opgraven van het stoffelijk overschot van den eersten leider der IJzeren Garde, Codreanu, en de gelijk met hem vermoorde legionnairs, is op de binnenplaats der gevangenis van Jilava volbracht. De kisten zijn naar Boekarest overgebracht en bijgezet.
Codreanu gerehabiliteerd. — Naar het D.N.B. uit Boekarest verneemt, is bij de revisiebehandeling het in 1938 gevelde vonnis van het militair gerechtshof, waarbij Codreanu wegens hoogverraad werd veroordeeld, nietig verklaard en gerehabiliteerd. Het gerechtshof gelastte publicatie van het vonnis op staatskosten. (Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - De Tijd)

(Vor. ber. Codreanu 3562 F)

C. FRANKRIJK. — Jean Chiappe om het leven gekomen. —

Jean Chiappe, de nieuwe Fransche hooge-commissaris van Syrië en oud-prefect van politie te Parijs, is 27 November in het vliegtuig, dat hem van Frankrijk naar zijn standplaats bracht, om het leven gekomen. Tijdens den zeeslag tusschen Italiaansche en Britsche oorlogsschepen werd het Fransche toestel tusschen Sardinië en Afrika door een Engelsch jachtvliegtuig beschoten. Het stortte brandend in zee. Alle vijf inzittenden zijn om het leven gekomen. Een der beide piloten was de bekende Fransche vlieger Guillaumet. (Het Vaderland) **(V. b. Chiappe 1853 E)**

D. CHINA. — Conflict met Japan - Onderteekening van een verdrag tusschen Tokio en Nanking - Vredesverdrag na het opgeven van Tsjang Kai-sjek's tegenstand. —

Nanking, 30 Nov. (Domei). — Generaal Noboejeoeki Abe, buitengewoon ambassadeur en gevolmachtigd gezant van Japan en Wang Tsjing-wei, de president der nationale regeering van China te Nanking, hebben 30 November hun handteekening geplaatst onder het verdrag, dat de grondslagen vastlegt voor de betrekkingen tusschen Japan en China en de normale betrekkingen herstelt, die op 7 Juli 1937 verbroken werden, toen het eerste schot weerklonk op de Marco Polo-brug nabij Peking, dat het begin beteekende van de vijandelijkheden tusschen Japan en China.

Het verdrag. — Naar het D.N.B. verneemt, bestaat het verdrag uit een inleiding en negen korte paragrafen, alsmede uit twee aanvullende overeenkomsten, elk van vijf artikelen.
In de inleiding spreken beide verdragsluitende partijen overeenkomstig de verklaring van prins Konoye in zake het gemeenschappelijke doel van de nieuwe ordening in Oost-Azië, den wensch uit naar vrede in Oost-Azië en daarmede tevens naar den wereldvrede.
In de daarop volgende artikelen beloven de beide verdragsluitende mogendheden elkander wederkeerig respect voor de souvereiniteit en onschendbaarheid van het gebied, alsmede verdieping der vriendschap en der cultureele betrekkingen en beloven zij de daartoe noodige maatregelen te nemen.
Zij willen elkaar wederkeerig bij de bestrijding van communistische actie van elken aard steunen. Daartoe zullen Japansche troepen gelegerd worden in Binnen-Mongolië en op bepaalde punten van Noord-China. Tijdens den duur der bezetting zal worden samengewerkt om rust en orde te handhaven. China

zegt Japan het recht toe, deelen van de vloot te stationneeren in bepaalde Chineesche havens, met het oog op den tegenwoordigen toestand.
Een ander artikel betreft de nauwe economische samenwerking volgens de beginselen der gelijkgerechtigheid en wederzijdsch nut alsmede de nauwste Japansche medewerking bij het ontsluiten van de bodemschatten vooral in Noord-China en Mongolië en bij de ontwikkeling van den handel in het benedendal van den Yangtse.
Japan belooft, na de versterking der wederzijdsche betrekkingen, de afschaffing der exterritorialiteit en het teruggeven der nederzettingen in overweging te nemen, waartegenover China vrijheid van vestiging en vrije handelsmogelijkheden aan de Japanners in China toezegt.
De aanvullende overeenkomsten betreffen den toestand, welke een gevolg is van de nog bestaande vijandelijkheden, waarbij de Chineesche regeering door dienovereenkomstige maatregelen zich zal aanpassen. Zij behelzen de Japansche toezegging, dat de Japansche troepen binnen twee jaar na herstel van den vrede uit heel China zullen terugtrekken, alsmede de Chineesche verplichting schadevergoeding aan Japansche burgers uit te keeren.
Voorts is er nog een overeenkomst, waarbij aan China het recht van belastingheffing en de contrôle op den buitenlandschen handel worden teruggegeven in het kader van Chineesch-Japansche samenwerking en waarbij voorts de onvoorwaardelijke terugkeer van de Chineesche fabriekscomplexen en mijnen, als mede een nieuwe ordening van het verkeerswezen in uitzicht worden gesteld.
Tokio, 30 Nov. (D.N.B.) — „Het verdrag van Nanking is geen vredesverdrag", zoo heeft de woordvoerder van het Japansche departement van Buitenlandsche Zaken op de persconferentie verklaard, na het bekendmaken van de officieele mededeeling omtrent de sluiting van het verdrag tusschen Tokio en Nanking. Het verdrag bepaalt veeleer de fundamenteele Chineesch-Japansche betrekkingen. De vrede met China zal eerst dan gesloten worden, wanneer Tsjoengking zijn tegenstand opgeeft, of wanneer zijn tegenstand zal zijn gebroken. Een onmiddellijke evacuatie der Japansche troepen uit China is in het verdrag niet bepaald.
Vertegenwoordigers van Japan, China en Mandsjoekwo hebben op 30 November een gemeenschappelijke verklaring onderteekend, waarin de betrokken landen zich verplichten tot samenwerking voor de instelling van een nieuwe orde in Oost-Azië. Mandsjoekwo is hiermede het eerste land, dat zich aansluit bij Japan in de erkenning van de nieuwe Chineesche regeering in Nanking.
(Het Vaderland - De Tijd - Nieuwsblad v. h. Noorden - Tel.)
(Vor. ber. Chin.-Jap. conflict 4469 E)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Krijgsverrichtingen in November. —**
Berlijn, 3 Dec. (D.N.B.) — De Duitsche luchtmacht heeft, naar het D.N.B. verneemt, in den loop der maand November, behalve talrijke afzonderlijke aanvallen, 23 grootscheepsche aanvallen ondernomen, waarbij telkens in één nacht op één doel tusschen de 100.000 en 600.000 kg. bommen werden geworpen. Alleen bij deze grootscheepsche aanvallen werden in totaal 5 millioen brisantbommen geworpen. Bovendien werd bij dezelfde aanvallen een aanzienlijke hoeveelheid brandbommen uitgeworpen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4462 B)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Oorlogsuitgaven. —**
Rome, 2 Dec. (Stefani). — De Italiaansche staatscourant publiceert een decreet, waarbij veertien milliard lire wordt uitgetrokken voor oorlogsdoeleinden.
(Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLAND. — Alg. Kunstzijde Unie (A.K.U.). - Uitbreiding. —**
In de op 29 November gehouden vergadering van aandeelhouders der Algemeene Kunstzijde Unie werden door het bestuur mededeelingen gedaan, welke zoowel van groot belang zijn voor deze maatschappij zelf, als voor de industrieele en agrarische structuur van Nederland.
Medegedeeld werd n.l., dat het plan bestaat op te richten een stroo-cellulosefabriek, die de grondstof leveren zal voor een eveneens te bouwen celvezelfabriek. Bovendien werd verklaard, dat thans het moment is gekomen, om tot uitbreiding van de productie van melkwol over te gaan.
Met deze plannen, voor welker verwezenlijking de medewerking der autoriteiten werd verkregen, zullen vele millioenen gemoeid zijn. Een gedeelte hiervan zal uit eigen middelen kunnen worden gefinancierd, terwijl een consortium zich bereid heeft verklaard ten hoogste *f* 14 millioen nominaal aandeelen, die zich in de portefeuille der maatschappij bevinden, over te nemen tegen een netto-koers van 112½%.
(Keesings Financieel Archief)

D. **NEDERLAND. — Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart over de situatie in Nederland. - Werkloosheid opgelost. —**
Berlijn, 3 Dec. (D.N.B.) — De Rijkscommissaris voor Nederland, Rijksminister Seyss-Inquart, heeft in een gesprek met een verslaggever van de „Völkischer Beobachter" zijn standpunt weergegeven ten aanzien van verschillende vraagstukken in Nederland.
Hierin verklaarde de Rijkscommissaris o.a.: de werkloosheid in Nederland was buitengewoon groot en bedroeg rond 500.000, van wie ruim 200.000 geregistreerd waren. Destijds bevonden zich daarvan nog 100.000 in het Nederlandsche leger. Thans zijn er nog slechts 185.000 werkloozen, van wie de helft niet voor arbeid geschikt is. In deze cijfers zijn zelfs de ontslagen krijgsgevangenen meegerekend. Door onze bemiddeling hebben 80.000 arbeiders werk in Duitschland gevonden. Het vraagstuk van de werkloosheid is opgelost. Men kan zelfs zeggen, dat er in sommige vakgroepen nog nooit zoo weinig werkloozen zijn geweest als thans.
De belangrijkste taak was het herstel van de verkeerswegen, de bruggen en de versperde waterwegen, waarover vroeger meer dan tweederde van het geheele goederenverkeer ging. Voor het najaar is het ons gelukt dit doel te bereiken.
De nieuwe toestand heeft uiteraard geweldige wijzingen meegebracht. Uit een vrijhandelsland van zeer liberaal karakter, uit een economisch gebied dat het oog op de landen overzee gericht houdt, ontstaat een land met geleide economie, dat zich moet inschakelen in de economie van het Europeesche vasteland. Ondanks de inspanningen door den tegenwoordigen toestand, zijn de financiën en de valuta van Nederland volkomen in orde gebracht. Dat Nederland ook in de toekomst met het Duitsche Rijk zal samengaan, is de overtuiging van bijna alle vooraanstaande politieke kringen." (Het Vaderland)
(Vor. ber. Dr. Seys-Inquart 4458 B)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Leening van 100 millioen dollar aan de Chineesche regeering te Tsjoenking. —**
Washington, 1 Dec. — President Roosevelt heeft medegedeeld, dat de Ver. Staten aan de Chineesche regeering te Tsjoenking een nieuwe leening ten bedrage van 100 millioen dollar zullen toestaan. Hiervan zijn 50 millioen door de Import- en Exportbank „voor algemeene doeleinden" ter beschikking gesteld. De overige 50 millioen moeten dienen om de Chineesche valuta te steunen en zijn afkomstig uit het stabilisatiefonds van het ministerie van Financiën, dat over 2 milliard dollar beschikt. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Tsjoenking-regeering 4399 G)

F. **NEDERLAND. — Dansverbod voorloopig opgeheven. —**
's-Gravenhage, 3 Dec. — Naar van bevoegde zijde wordt gemeld, is voorloopig bij wijze van proef, met ingang van 5 December, het dansverbod voor het geheele land opgeheven. Gelijktijdig is het ook aan Duitsche militairen weer veroorloofd dansgelegenheden te bezoeken.
Voldoet de proef, dan ligt het in de bedoeling voortaan het dansen in het geheele land weer blijvend toe te staan. (Telegraaf) **(V. b. Dansverbod 4442 D)**

G. **NEDERLAND. — Drankverbod tusschen 19 uur en 4 uur. —**
In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit, volgens hetwelk de verkoop, de aflevering, de verstrekking en het gebruik van sterken drank in het klein in localiteiten, waarvoor vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein is verleend, tusschen 19 uur en 4 uur verboden is.
Het besluit treedt op 5 December in werking.
(Verordeningenblad No. 40, 4 Dec. 1940)

A. NEDERLAND. — Vergoeding van de materieele oorlogsschade. —

Het Verordeningenblad No. 40 bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën betreffende de bijdragen van het Rijk in de, als gevolg van het oorlogsgeweld geleden, schade.

Behalve voor huisraad en lijfgoed en voor andere bijzondere gevallen, waarvoor speciale regelingen worden getroffen, wordt de schade bepaald door het verschil tusschen de waarde van het goed vóór en ná de beschadiging. Blijken in geval van herstel van het goed de herstellingskosten, na aftrek van een redelijk bedrag wegens de door het herstel verkregen vernieuwing of verbetering, lager te zijn dan dit genoemde verschil, dan wordt het lagere bedrag als grondslag voor de schadeloosstelling genomen.

De waarde van het goed wordt in den regel gesteld op de normale verkoopwaarde op 9 Mei 1940.

Voor onroerende goederen, waarvan deze verkoopwaarde niet kan worden vastgesteld, alsmede voor bedrijfstoerustingen, geldt de boekwaarde d.i. kostende prijs minus afschrijvingen.

De schade aan bedrijfs- en handelsvoorraden wordt vastgesteld op grondslag van den inkoopprijs, waarbij van abnormaal groote voorraden alleen de normale hoeveelheid in aanmerking komt en het overige wordt verwaarloosd.

De aldus vastgestelde schade wordt tot een bedrag van ƒ 50.000 voor 100% vergoed, daar boven voor 90%.

Voor huisraad en lijfgoederen heeft de secretaris-generaal van Financiën een bijzondere regeling getroffen. Deze regeling betreft in de eerste plaats de bijdragen in de geleden schade en ook waarborgen voor een goede besteding daarvan.

Voor zoover huisraad gebezigd werd in een bedrijf of bij de uitoefening van een beroep valt het onder de hierboven genoemde algemeene regelen.

Ten slotte is den secretaris-generaal vrijheid gelaten om in bijzondere gevallen schade en bijdrage op afwijkende wijze vast te stellen.

Op de rijksbijdrage worden uit anderen hoofde ontvangen schadevergoedingen à fonds perdu in mindering gebracht. Voor de molestverzekering gelden bijzondere regelen.

De uitkeering. — In den regel geschiedt de uitkeering van de bijdrage aan den eigenaar van het beschadigde goed. Indien deze een voorschot heeft van de stichting Rotterdam of van een provinciale stichting, wordt aan deze stichtingen uitbetaald. Iets dergelijks kan geschieden op aanwijzing van den secretaris-generaal, indien het rijk of derden voorschotten verleend hebben.

De ontvangen uitkeeringen moeten in het algemeen voor herbouw resp. heraanschaffing worden besteed. Bijdragen wegens schade aan gebouwde onroerende goederen worden niet aanstonds in geld uitbetaald, doch ingeschreven in een „Grootboek voor den wederopbouw", totdat waarborgen voor een juiste besteding zijn gegeven. De inschrijvingen zijn onvervreemdbaar en blijven buiten faillissement. Zij dragen 4% rente gedurende een bepaalde periode. Hypotheekhouders hebben geen verhaal op de hoofdsom, gedeeltelijk wel op de rente. Na de rentedragende periode kan de inschrijving door den hypotheekhouder worden verworven, indien de ingeschrevene dan nog niet met den herbouw is begonnen.

Het plan van herbouw behoeft de goedkeuring van den algemeengemachtigde voor den wederopbouw. Deze houdt rekening met de belangen van hypotheekhouders en andere zakelijk gerechtigden.

De molestverzekeraar is tot het bedrag der rijksbijdrage van zijn verplichtingen bevrijd. Hij kan reeds uitgekeerde bedragen deswege terugvorderen. Voor zoover de uitkeering der molestverzekering de rijksbijdrage overtreft, komt het meerdere den verzekerde ten goede. De verzekerde is van zijn verbintenis uit het verzekeringscontract in zooverre bevrijd, als deze betrekking heeft op dat deel van de verplichtingen van den verzekeraar, waarvan deze door de rijksbijdrage wordt bevrijd.

Ten slotte bevat het besluit bepalingen over de terugvordering van ten onrechte uitgekeerde bedragen. Ook wordt bepaald, dat tot 50% van de bijdrage kan worden afgetrokken in geval van onjuiste schade-opgave.

Ter zake van toekenning en uitbetaling der bijdragen worden geen rechtsvorderingen tegen den staat toegelaten.

De stukken, opgemaakt ter uitvoering van het besluit, zijn vrij van zegel, registratierechten en leges.

(Verordeningenblad No. 40, 4 December 1940)

(Vor. ber. Oorlogsschade 4446 D)

B. JAN KUBELIK OVERLEDEN. —

Een der meest bewonderde vioolvirtuozen uit de beroemde school van Sjevtsjik — een tijdlang meer gevierd dan zijn ongeveer even oude tijdgenooten Kreisler, Thibaud en Huberman — is met Jan Kubelik, op 5 December overleden, heengegaan.

Tsjech van geboorte, dus voor het vioolspel als het ware gepredestineerd. Te Michle, bij Praag, kwam hij op 5 Juli 1880 ter wereld; toen hij als twaalfjarige onder leiding van Sjevtsjik op het conservatorium te Praag kwam, had hij reeds onderricht gekregen van zijn vader, een verdienstelijk dilettant-violist, en van Ondritsjek. Sjevtsjik leerde hem toen de hoogere geheimen van het vioolspel en toen hij achttien jaar was, gaf hij zijn eerste concert in het openbaar. Dit was het begin van een schitterende loopbaan, nagenoeg zonder weerga in dien tijd; hij trad op te Weenen en Boedapest, daarna te Londen en bracht ten slotte in alle werelddeelen het publiek in verbazing door zijn virtuositeit, welke hem in de oogen van het publiek als een Paganini redivivus deed schijnen. De sensatie maakte zich van hem meester; was men opgetogen over zijn spel — met bijna nog meer ophef sprak en schreef men over de legendarische sommen, die hij verdiende en waarvan hij in 1930 een kasteel in Burgenland kocht; over het feit, dat hij in 1933 het bedrag van zestig duizend gulden, waarvoor hij zijn handen had verzekerd, tot een millioen verhoogde en over den beroemden Stradivarius (den zoogenaamden „Emperor") waarvan hij voor ongeveer vijf-en-vijftig duizend gulden de gelukkige eigenaar werd. Nederland heeft zich ook over hem kunnen verbazen; het laatst in 1928, toen hij in verscheidene steden recitals gaf. Daarna is hij hier uit het oog verdwenen.

Hij huwde in 1903 met de Hongaarsche gravin Czaky-Szell en liet zich te Boedapest als Hongaar naturaliseeren. Hij bezat decoraties van vrijwel alle vorstenhoven in Europa. (Alg. Handelsblad)

C. ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Maarschalk Badoglio afgetreden als chef van den generalen staf.

Ergens in Italië, 6 Dec. (Stefani). — Op zijn verzoek is aan maarschalk Badoglio ontslag verleend als chef van den generalen staf. In zijn plaats is benoemd generaal Ugo Cavallero. (De Tijd)

(Vor. ber. Maarschalk Badoglio 2337 A)

D. NEDERLAND. — De Winterhulp. - Raming opbrengst eerste collecte 1 millioen gulden. —

De directeur-generaal der Winterhulp Nederland, de heer C. Piek, deelde mede, dat de opbrengst der eerste collecte, op 29 en 30 November gehouden, met inbegrip van de afzonderlijke giften, naar raming in het land 1 millioen gulden bedraagt.

Een tweede collecte, georganiseerd gelijk de eerste, zal op 27 en 28 December worden gehouden.

(De Maasbode) **(Vor. ber. Winterhulp 4437 A)**

E. NEDERLAND. — Mr. H. C. Schokker, gemachtigde voor de prijzen. —

's-Gravenhage, 2 Dec. — De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft tot gemachtigde voor de prijzen benoemd: mr. H. C. Schokker, administrateur bij het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Prijzen 4468 G)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Kennedy afgetreden als ambassadeur te Londen. —

Washington, 2 Dec. (D.N.B.) — De Amerikaansche ambassadeur te Londen, Kennedy, heeft op 1 Dec. bekend gemaakt, dat hij president Roosevelt op 6 November zijn ontslagaanvrage heeft voorgelegd. Roosevelt heeft hem verzocht den titel van ambassadeur in Londen te houden totdat zijn opvolger benoemd zal zijn. Kennedy zeide, dat hij in geen geval als ambassadeur naar Londen zal terugkeeren. Al zijn aandacht zal er in de toekomst naar uitgaan, president Roosevelt behulpzaam te zijn om de Ver. Staten buiten den oorlog te houden. Hij verklaarde dit voor het oogenblik het belangrijkste te achten.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Kennedy 4446 F)**

A. **Economische structuur. - In belangrijke mate beheerscht door geografische ligging. —**
In de economische structuur van Nederland valt een nauwe onderlinge samenhang te constateeren tusschen de speciale plaats van den handel, het karakter en den omvang van de industrie en den aard van de bodemproductie. Deze drie liggen in belangrijke mate dooreengevlochten.
De bijzondere positie, welke de handel inneemt, laat zich direct verklaren uit de omstandigheid, dat aan Nederlands kust verschillende groote rivieren in zee uitmonden, welke een belangrijk achterland doorsnijden. De economische expansie, die na het midden der vorige eeuw in dit achterland viel te constateeren, demonstreerde zich in Nederland het duidelijkst en het scherpst in den opbloei van den handel en het verkeer.
Dit heeft medegebracht dat een — in verhouding met andere landen — groot gedeelte der Nederlandsche bevolking een bestaansmogelijkheid vindt in deze beide takken van het economisch leven. Economische Voorlichting deelt mede, dat bij de op 31 December 1930 gehouden volkstelling dit niet minder dan ruim een vijfde bleek te zijn; in de meeste andere landen komt dit gedeelte niet boven een zesde uit. Ook uit het cijfer, dat den omvang aangeeft van den buitenlandschen handel, blijkt duidelijk de zeer bijzondere positie van Nederland in dit opzicht. Het overtreft hierin vele malen de Vereenigde Staten, Frankrijk en Duitschland, en zelfs Groot-Brittannië blijft in dezen bij Nederland ten achter.
De ontwikkeling van handel en verkeer in Nederland in de laatste halve eeuw blijkt ook ten duidelijkste uit de volgende gegevens: in bruto-registertonnen uitgedrukt, is van 1890 tot 1940 zijn handelsvloot niet minder dan verachtvoudigd; daardoor steeg het percentage, dat deze vloot vormde, van de totale wereldtonnage van nog geen 2 tot bijna 4½.

NEDERLAND

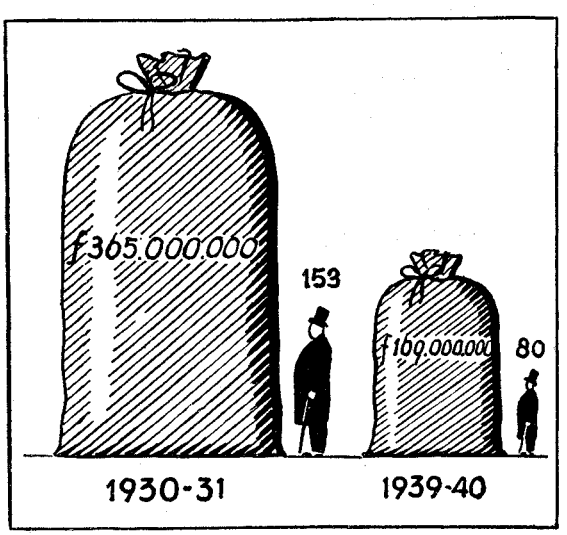
De industrie. — Uit de bijzondere positie, welke Nederland als handelsland inneemt, laat zich voor een belangrijk gedeelte aard en omvang van de industrieele en van de agrarische productie verklaren. Uit den goederenstroom, welke Nederland passeerde, kon immers zonder groote moeite worden geput ter voorziening van een opkomende industrie met grondstoffen en tevens kon de bestaande handelsorganisatie en de verworven handelservaring worden benut om in het buitenland afzet te zoeken voor allerlei nijverheids- en bodemproducten.
De Nederlandsche industrie draagt in sterke mate het karakter van een veredelingsbedrijf. Daaronder vallen die industrietakken, welke hun grondstoffen uit het buitenland importeeren, om deze — na bewerking — als afgewerkt product grootendeels weer te exporteeren. Onder deze soort bedrijven zijn te rangschikken de rijstpellerijen aan de Zaan, de diamantslijperijen te Amsterdam, de hoogovens te Velsen, en verder de verschillende olieslagerijen en cacao- en chocoladefabrieken.
Behalve deze veredelings-industrieën staat ook de transportmiddelennijverheid — scheepsbouw, machine-industrie, enz. — in nauw verband met de ontwikkeling van handel en verkeer. Beide categorieën van industrieën — die ter veredeling van allerlei grondstoffen en die ter vervaardiging van transportmiddelen — treft men dan ook in hoofdzaak aan in de omgeving der groote handelscentra en havenplaatsen. Aldaar waren de factoren het gunstigst voor het opbouwen van een nijverheid, die een plaats zou kunnen veroveren, zoowel op de binnen- als op de buitenlandsche markt.
Hoe belangrijk echter ook de handelspositie voor de ontwikkeling van Nederlands industrie is geweest, deze alléén zou toch nooit hebben kunnen bewerkstelligen een nijverheid van zoodanigen omvang, dat zij arbeid zou kunnen bieden aan ongeveer twee vijfde deel der werkende bevolking, zooals de reeds gememoreerde telling van 31 December 1930 aan het licht heeft gebracht.
Dat de industrie langzamerhand die belangrijke plaats in Nederlands economische structuur heeft kunnen bezetten, welke zij thans inneemt, daartoe hebben naast de commercieele positie nog andere omstandigheden medegewerkt. En dan moet in de allereerste plaats worden genoemd de spaarzin van een groot gedeelte van Nederlands bevolking, waardoor het kapitaal, benoodigd voor het oprichten van een industriëel bedrijf, niet ver behoefde te worden gezocht. In het bijzonder voor de oudere industrieën geldt, dat zij aanvankelijk voor een belangrijk gedeelte uit de eigen winst zijn gefinancierd.
Verder moet nog een drietal omstandigheden worden genoemd, welke mede aanleiding hebben gegeven tot het vestigen van bepaalde industrieën in Nederland: een ruime arbeidsmarkt in enkele streken, wetenschappelijke bekwaamheid en technische deskundigheid der bedrijfsleiders, alsmede de aanwezigheid van bepaalde grondstoffen.
De aanwezigheid van een voor nijverheidsarbeid geschikte bevolking is in het bijzonder beslissend geweest voor het ontstaan van een textielnijverheid, een schoenindustrie en een groot aantal sigarenfabrieken. Verder hebben wetenschappelijke bekwaamheid en technische deskundigheid der ondernemers het mogelijk gemaakt, dat de gloeilampen- en radio-, benevens de kunstzijde-industrie zulk een belangrijke plaats konden veroveren.
De aanwezigheid van grondstoffen is niet beslissend geweest voor de economische structuur van Nederland. Daarvoor is zijn bodem niet rijk genoeg aan grondstoffen. Anderzijds kan het grondstoffenbezit weer niet geheel worden verwaarloosd. Er zijn immers zeker een aantal industrietakken te noemen, welke geheel of grootendeels steunen op eigen grondstoffen. Steenkolendelving, zoutwinning, steen- en dakpannenfabricage alsmede de verschillende agrarische industrieën zijn te belangrijk voor Nederlands economisch leven, dan dat zij ongenoemd kunnen blijven; ook aan het grondstoffenbezit moet dus een plaats worden ingeruimd onder de factoren, welke zijn economische structuur beheerschen. Zuid-Limburg, Boekelo, de oevers der rivieren kunnen niet meer worden gedacht zonder den mijnbouw, de zoutindustrie en de steen- en dakpannennijverheid.
Met het noemen van de agrarische industrie-takken wordt het terrein betreden, waarop de hoofdonderdeelen van Nederlands economische structuur — handel, industrie en landbouw — al zeer nauw zijn verweven.
De oorzaak van deze hechte dooreenstrengeling moet hoofdzakelijk worden gezocht in de landbouwcrisis van de 80-er jaren der vorige eeuw. De concurrentie van de overzeesche granen uit de Vereenigde Staten, Canada en Argentinië werd na 1880 langzamerhand zoo hevig, dat alleen door het nemen van sterk protectionistische maatregelen hieraan weerstand had kunnen worden geboden.

Landbouw. — Nederland trof dergelijke maatregelen echter niet, en dit dwong als het ware den landbouw tot structuurwijziging, een wijziging, welke het beeld van den Nederlandschen landbouw fundamenteel heeft veranderd. Overgang tot de dierlijke producten (runderen, varkens, pluimvee enz.), opkomst van den tuinbouw (groenten, aardappelen enz.) en de ontwikkeling der cultuur van handelsgewassen (stroo, aardappelen enz.) vormen de belangrijke aspecten van deze verandering. Mede doordat Nederlands handel reeds op allerlei wijzen contact had met de industriecentra in binnen- en buitenland, was immers een afzetmogelijkheid gegeven voor de rijkgevarieerde voortbrengselen van de geheel gemetamorphoseerde bodemproductie. Al heeft

de handelspositie in deze gedaantewisseling een groote rol gespeeld, evenmin als bij den opbouw van de nijverheid kan zij alleen beslissend worden genoemd voor de structuur van den landbouw.
Daarnaast moeten nog twee omstandigheden worden genoemd, welke het mogelijk hebben gemaakt, dat na de crisis in de 80-er jaren het agrarisch leven van Nederland een tijdperk van hernieuwden bloei tegemoet ging.
De veranderingen zijn slechts mogelijk geweest doordat eenerzijds, zoowel de landbouwende bevolking als de bodem een groot aanpassingsvermogen aan nieuwe omstandigheden en nieuwe cultures bleken te bezitten, anderzijds doordat inmiddels zich groote industriecentra in en buiten Nederland hadden ontwikkeld.
Deze verandering in het karakter van landbouw en veeteelt zou echter ondanks de grootste inspanning en ondanks het zoeken naar nieuwe organisatievormen niet mogelijk zijn geweest, zoo niet naar de nieuw voortgebrachte producten een voortdurende vraag was ontstaan. Deze vraag kwam zoowel uit het binnen- als uit het buitenland. In het omvangrijke Duitsche achterland verrezen machtige industrieele centra, België was in vele opzichten reeds voorgegaan, Noord-Frankrijk bleef niet achter en ook in Nederland zelf kwam de industrie tot grooten bloei. Uit deze centra van industrieele bedrijvigheid kwam een vraag naar allerlei producten, waaronder vele, welke vroeger tot de luxe-artikelen werden gerekend. En zoo vonden Hollandsche boter en kaas een ruim afzetgebied, zoo werd het mogelijk varkensvleesch in groote hoeveelheden te exporteeren, zoo ontstond alom de vraag naar Nederlandsche eieren en zoo kon de bloembollenteelt achter Hollands duinen tot ver over de grenzen bekendheid verwerven.
Samenvattend kan worden opgemerkt, dat de economische structuur van Nederland in belangrijke mate beheerscht wordt door zijn geografische ligging, doch dat daarnaast zijn bodemgesteldheid en de onderscheidene aard van zijn bevolkingsgroepen (spaarzin, geschiktheid voor nijverheidsarbeid, aanpassingsvermogen, enz.) mede beslissende factoren zijn geweest.

(Economische Voorlichting - De Tijd)

A. AMSTERDAM. — Tachtig millionnairs in 1939-'40.

(Eigen teekening) (Gegevens ontleend aan De Tijd)
(Vor. ber. Millionnairs 3037 G)

B. VATICAAN. — Pauselijke oproep tot een Kerstvrede. —
Vaticaanstad, 4 Dec. (United Press) — Paus Pius XII heeft de hoop uitgesproken, dat in den Kerstnacht en op eersten Kerstdag de wapenen aan de fronten zullen rusten.
De Paus heeft dezen wensch te kennen gegeven in een schrijven aan de bisschoppen der oorlogvoerende landen, waarin hij voorstelt, het tijdstip van de nachtmis van Kerstmis aan de verduisteringsmaatregelen aan te passen en dientengevolge deze mis zoo mogelijk in de vroege middaguren te celebreeren, zoodat zij vóór het invallen van de duisternis ten einde is.
De Paus vervolgt dan, dat het toe te juichen ware, als de leiders der oorlogvoerende landen uit eigen beweging den soldaten aan het front en der burgerbevolking, die onder luchtaanvallen te lijden heeft, een Kerstvrede verschaffen.
„Het ware te hopen", aldus de Paus, „dat ten minste in den heiligen nacht en op den heiligen dag vrede tusschen alle oorlogvoerenden zal heerschen, ook indien zulks spontaan en zonder wederzijdsch overleg zal geschieden. Het is te hopen, dat het wapengeweld de hemelsche harmonie en den vrede, die in dezen tijd in alle godshuizen gevierd worden, niet zal overstemmen. Het is te hopen, dat de schoonheid des hemels in die uren niet ontsierd zal worden door het vergieten van menschelijk bloed". (De Tijd)
(Vor. ber. Paus Pius XII 4459 A)

C. NEDERLAND. — Het vervreemden van landbouwgronden. —
's-Gravenhage, 30 Nov. —. In het Verordeningenblad No. 39 is opgenomen een besluit van den secretarissen-generaal van de Departementen van Landbouw en Visscherij, van Financiën en van Justitie, houdende regelen met betrekking tot het vervreemden van landbouwgronden.
Daarin wordt o.a. het volgende bepaald:

ARTIKEL 1.

Dit besluit verstaat onder:
(1) „Land": land, waarop eenige vorm van bodemcultuur als bedrijf wordt uitgeoefend, met de daarbij behoorende gebouwen.
(2) „Landgebruiker": degene, die rechtstreeks en zonder tusschenpersoon de leiding van het bedrijf heeft.

ARTIKEL 2.

(1) het is verboden land onder bezwarenden titel of om niet over te dragen zonder vooraf een schriftelijke verklaring van een overeenkomstig artikel 59 van de Pachtwet erkend pachtbureau te hebben verkregen, waaruit blijkt, dat tegen de tegenprestatie, indien deze bedongen is, de voorwaarden en den verkrijger geen bezwaar bestaat en dat de algemeene of bijzondere landbouwbedrijfsbelangen niet worden geschaad.
(2) Deze verklaring wordt niet afgegeven tenzij gebleken is:
1e. dat de tegenprestatie niet hooger is dan in het jaar 1939 voor soortgelijke goederen in dezelfde streek had kunnen bedongen worden;
2e. dat de toekomstige verkrijger landgebruiker is.
(3) Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor executorialen verkoop en anderen verkoop in het openbaar, indien het pachtbureau vóór den verkoop heeft verklaard, dat tegen de veilingsvoorwaarden geen bezwaar bestaat en dat de algemeene of bijzondere landbouwbedrijfsbelangen niet worden geschaad. (Verordeningenblad No. 39, 30 Nov. 1940)

D. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — De bevolkingsbestanddeelen in het voormalige Polen. —
Het statistische bureau voor het gouvernement-generaal maakt een aantal cijfers openbaar, die een belangwekkend inzicht verschaffen in de betrekkingen tusschen de bevolkingsdeelen van dit gebied. Het gouvernement-generaal heeft bij een oppervlakte van ongeveer 100.000 vierkante km. een dichtheid van 129 menschen per vierkante km., dus in totaal een bevolking van ± 12.9 millioen. De bevolkingsdichtheid loopt echter in de districten op zich zelf zeer uiteen en vertoont met 191.7 voor het district Warschau en 87.7 voor dat van Lublin de grootste verschillen. Hiertusschen liggen de cijfers voor de beide andere districten, Radom met 118 en Krakau met 140.8. Het aantal inwoners van Warschau bedroeg op 1 Juni '40 1.306.950, waaronder 895.000 Polen en 393.950 Joden. Het aantal inwoners van Krakau, de hoofdstad van het gouvernement-generaal, be-

droeg op 1 Juni 1940 278.693, 190.626 Polen en 73.477 Joden. In dit cijfer is echter door het vertrek der Joden een groote verandering gekomen. De stad Radom telde 97.711 inwoners, 67.846 Polen en 27.787 Joden. Het was tot dusverre niet mogelijk van Lublin nauwkeurige cijfers te verkrijgen over de Joodsche bevolking. Naar raming zijn er te Lublin 50.000 Joden en 96.554 Polen, zoodat het aantal inwoners van deze stad om en nabij de 150.000 bedraagt. Het verschil tusschen het aantal Polen en Joden en het totale aantal inwoners wordt veroorzaakt door de Duitsche, Oekrainsche en buitenlandsche bevolking. (N. R. Crt.) **(V. b. Polen, gouvernem.-gen. 4335 B)**

A. **NEDERLAND. — Maatregelen op onderwijsgebied. —**
's-Gravenhage, 22 Nov. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister Seyss-Inquart, heeft aan mr. P. van Rossem opdracht gegeven en machtiging verleend, die maatregelen te onderzoeken en voor te bereiden, welke noodzakelijk zijn om in alle openbare en bijzondere scholen, uitgezonderd de hoogescholen, rust en orde te verzekeren, of die, welke noodzakelijk zijn voor een in het belang van het Nederlandsche volk gelegen ontwikkeling van het schoolwezen. — (A.N.P.) (De Tijd)

B. **NEDERLAND. — Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering. - Loopende renten 1940. —**
Op 1 November 1940 bedroeg het aantal ingevolge de Invaliditeitswet loopende renten in totaal:

Invaliditeitsrente	83445	*f*	12.320.341,28
Ouderdomsrente	109897	„	16.903.967,64
Weduwenrente	47228	„	9.219.829,15
Weezenrente	15279	„	1.849.324,30

Terwijl in 70697 gevallen geneeskundige behandeling of verpleging werd verleend voor rekening van het Invaliditeitsfonds. (Leeuwarder Courant) **(Vor. ber. 4092 B)**

C. **SLOWAKIJE. — Kampen voor Joden. —**
Presburg, 29 Nov. (D. N. B.) — Het Centraal Economisch Bureau heeft de Slowaaksche „Joden-centrale" waarin de Joden in Slowakije allen georganiseerd zijn, opgedragen, de financieele en technische voorbereidingen te treffen, opdat in de naaste toekomst de Joden uit de binnenstad van Presburg en de in een aantal andere Slowaaksche steden uitgewezen Joden in verzamelkampen kunnen worden ondergebracht. Het is in de eerste plaats de bedoeling, dat in Oost-Slowakije, dat het sterkst verjoodscht is, alle Joden in kampen worden bijeengebracht. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Joden 4367 E)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Kerstfeest 1940. - Winston Churchill wil de wapenen niet laten rusten. —**
Berlijn, 28 Nov. (A.N.P.) — Over enkele dagen gaat de Christelijke wereld den Adventstijd in: de gedachten van de volken gaan weer uit naar het Kerstfeest en de beteekenis daarvan als het feest van den vrede. Het Duitsche volk, waaraan de wereld den feestelijk versierden Kerstboom en vele andere Kerstgebruiken dankt, zal ook dit oorlogs-Kerstfeest op vreedzame wijze vieren.
Er bestaat geen twijfel aan, dat het Duitsche voorbeeld overal geëerbiedigd zal worden, waar men zich niet onttrekt aan een algemeene behartiging van de cultuur.
Het bleef wel aan den Britschen minister-president Churchill voorbehouden, reeds thans vast te stellen, dat Groot-Brittannië ook op het Kerstfeest van plan is, zich opzettelijk buiten de gemeenschap van alle beschaafde volken te stellen. Churchill verklaarde, dat de Britsche regeering voornemens is, elk voorstel, dat door bemiddeling van een neutralen staat overhandigd zal worden, om gedurende de Kerstdagen de wapenen te laten rusten, krachtig van de hand te wijzen. Met andere woorden: Churchill heeft het voornemen, om in den heiligen Kerstnacht, op den 1940sten terugkeer van het geboorte-uur van Christus, voort te gaan met kleine-kinderen-tehuizen en ziekenhuizen op het continent te bombardeeren. Hij wenscht, dat ook in het plechtigste uur van de Christenheid het gedreun van de luchtdoelkanonnen de klanken van de kerstklokken overstemt. Ja meer nog, de kerken, welker klokken luiden, moeten zoo mogelijk bij voorbaat verwoest worden. Terwijl Winston Churchill aan het Lagerhuis elk vooruitzicht op een Kerstmis ontnam, eischte zijn zoon Randolph, dat de kerken van Rome door Britsche bommen in puin en asch gelegd zouden worden.
Zou dit niet het oogenblik zijn, waarin het Vaticaan het Britsche volk aan zijn Christelijke geloften zou herinneren, gelijk president Roosevelt het op 12 November deed ten opzichte van het Amerikaansche volk? De Christenheid is geprovoceerd en zij ziet vragend op naar haar hoogsten Herder. (Telegraaf)
(Vor. ber. Winston Churchill 4441 D.)

E. **BULGARIJE. — Defensieleening. —**
Sofia, 28 Nov. (United Press.) — Het kabinet heeft den minister van oorlog gemachtigd 1.360 mill. Lewa voor de bewapening van het leger uit te geven. Dit beteekent een extrapost, naast de normale budgetaire uitgaven. Ter dekking hiervan zal de minister van financiën een leening uitgeven. (Alg. Hbld.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — De vlootbouw. — Elke 12 dagen een nieuw oorlogsschip. —**
De Amerikaansche Defensiecommissie heeft een overzicht van den stand der vlootuitbreiding gegeven. Het bouwprogramma heeft, naar verklaard wordt, dusdanige vorderingen gemaakt, dat elke 12 dagen een oorlogsschip van stapel loopt. Van 7.7 milliard dollar, die voor den vlootbouw beschikbaar gesteld zijn, is reeds 3,8 milliard aan opdrachten uitgegeven. (Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Marine 4402 D)**

G. **NEDERLAND. — Korps rijksveldwacht wordt opgeheven. —**
De Tijd verneemt, dat thans is besloten, dat het korps rijksveldwacht zal worden opgeheven en dat de leden daarvan naar het korps marechaussee zullen overgaan.
De uitwerking van deze maatregelen vormt nog een onderwerp van overleg. (De Tijd)

H. **MEXICO. — De ambtsaanvaarding van president Camacho. —**
Generaal Manuel Avila Camacho, de nieuwe president van de republiek Mexico, heeft 1 December tegenover het congres den in de grondwet voorgeschreven eed afgelegd. De aftredende president, generaal Cardenas, overhandigde Camacho als teeken van de presidentieele waardigheid een groen-wit-rood borstlint. Daarop gaf president Camacho een uiteenzetting van zijn regeeringsprogram.
In het kabinet van den nieuwen president zijn thans de voornaamste posten als volgt verdeeld: binnenlandsche zaken Miguel Aleman, buitenlandsche zaken Ezequiel Radilla, financiën Eduardo Suarez, economische zaken Xavier Gaxiola, defensie generaal Pablo Macias. (D.N.B.) (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Pres. Camacho 4297 E; Kabinet 3629 B)

I. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Karl Megerle over Engelands tanende economische macht. —**
De ontbinding van Engelands politieke machtspositie gaat voort, schrijft Karl Megerle, de diplomatieke medewerker van de Berliner Börsenzeitung.
Financiën en weermacht zijn de beide belangrijkste pilaren der grootheid en souvereiniteit van een rijk, aldus schr. In beide gevallen geeft Engeland toe, dat het niet meer in staat is uit eigen kracht te leven.
Het door de buitenlandsche commissie van den Amerikaanschen Senaat geëischte onderzoek naar de financieele kracht van Engeland brengt Groot-Britannië in een pijnlijke situatie. Dit onderzoek zal uitmaken, dat òf Lord Lothian gezwendeld heeft, òf dat Engeland werkelijk voor het bankroet staat. In het eerste geval moeten de Vereenigde Staten tot de conclusie komen, dat Engeland, evenals in den wereldoorlog, het gemunt heeft op het geld van anderen. In het tweede geval kan de vraag gesteld worden, of het nog de moeite waard is geld te steken in een firma, die op het punt staat te liquideeren.
Wordt het aangekondigde onderzoek in den Amerikaanschen Senaat gebracht, dan zal het Amerikaansche volk zich herinneren, dat het thans nog vele milliarden dollars aan eigen- en 26 milliard dollars aan geallieerde oorlogsschulden achter zich aan sleept, afgezien nog van de geweldige bedragen voor eigen bewapening en dat juist de financieele hulp aan Enge-

land, Amerika in den wereldoorlog bracht, en dat de Ver. Staten door de economische en financieele gevolgen van den wereldoorlog, in 1929 in de grootste crisis geraakt zijn, welke het land ooit beleefd heeft.
In concrete getallen kan men de verliezen van het Amerikaansche volksvermogen in het geheel niet uitdrukken. Bijna in elke Amerikaansche familie echter heeft men die verliezen de laatste jaren bespeurd. Daarom heeft het Amerikaansche parlement zich genoodzaakt gezien, Amerika door de z.g. Johnson-wet, die het verleenen van credieten aan oorlogvoerende landen verbiedt, tegen een herhaling van het financieele bedrog der geallieerden te beschermen.
Vervolgens wijst Megerle op het feit, dat het Engeland na den wereldoorlog gelukt is om met Amerikaansch geld zich de positie van financieel wereldcentrum te veroveren en uit te breiden. Met de onbetaalde milliarden Amerikaansche dollars hebben Engeland en Frankrijk na den wereldoorlog hun politiek stelsel in Europa en elders uitgebreid door uit de Amerikaansche leeningen alle politieke credieten, welke het bedrijfsleven verstoorden, te verleenen aan die kleine staten, die het Engelsch-Fransche stelsel van bondgenootschappen vormden. Amerika heeft dus niet alleen den zinloozen wereldoorlog, maar ook de zinlooze na-oorlogsche ordening gefinancierd. Overigens, zoo meent Megerle, zullen de dragers der oude orde in Engeland, na dezen oorlog niet meer de democratie terugvinden, waarvoor zij z.g. in den oorlog getrokken zijn. Ook in dit opzicht komt hulp dus te laat. Wie erop uittrekt om de Engelsche democratie te redden, redt in het uiterste geval wat geen democratie meer is, en in wezen ook niet meer wil zijn. Wat Amerika, de natuurlijke erfgenaam van Engeland, noodig heeft en waarop het volgens zijn geografische, historische en economische beteekenis aanspraak kan maken, zal het vanzelf in den schoot vallen, zonder dat het een hand behoeft uit te steken. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Karl Megerle 4451 C)**

A. **EMIL VON BEHRING, GRONDLEGGER VAN DE SERUMTHERAPIE, HERDACHT. —**
Op 4 December was het 50 jaar geleden, dat Emil von Behring, voormalig „Stabsarzt" van het Pruisische leger, een serum ontdekte tegen diphterie, deze verraderlijke en besmettelijke keelontsteking, welke aan millioenen kinderen het leven heeft gekost.

Emil von Behring. (Foto A. P.)

De geheele wetenschappelijke wereld heeft op dezen herdenkingsdag den ontdekker van het diphterieserum gehuldigd. Te Marburg a.d. Lahn zijn tal van vertegenwoordigers van de internationale wetenschap samengekomen en hebben daar bijeenkomsten plaats van geleerden, waarop verschillende wetenschappelijke onderwerpen worden behandeld, waarvoor Von Behring de geniale baanbreker is geweest. Ook Berlijn bezit een omvangrijk Behring-archief.
Emil von Behring, die in 1917, op 63-jarigen leeftijd overleed, had als kind van arme ouders een moeilijke jeugd. De jonge Emil vestigde echter reeds spoedig de aandacht op zich door zijn buitengewone schranderheid en men schiep de mogelijkheid voor hem, de lessen aan een gymnasium te volgen, waarna hij in Berlijn zijn studies voltooide voor officier van gezondheid.
Zijn wetenschappelijke publicaties, welke zeer de aandacht trokken, openden voor hem de gelegenheid zich verder te specialiseeren in de leer der infectieziekten, aan het Pharmacologisch Instituut te Bonn. Vooral het vraagstuk der immuniteit had zijn volle aandacht. In 1889 ging hij naar Berlijn, waar Robert Koch reeds op succesvolle wijze den strijd tegen de besmettelijke ziekten had aangebonden. Behring en zijn vriend en medewerker, de Japansche geleerde prof. Kitasato, publiceeren op 4 December 1890 in een Duitsch medisch tijdschrift, een artikel, over de diphterie-immuniteit en over de tetanus-immuniteit bij dieren. De ontdekking, welke een weldaad voor de menschheid zou worden, was wereldkundig gemaakt.
Te Marburg stichtte hij zijn Instituut voor experimenteele therapie en te Marburg heeft dan ook de grootsche huldiging plaats, welke 4 Dec. werd ingezet, de huldiging van een geleerde, die duizenden kinderen heeft behoed voor een ontijdigen dood.
(Haagsche Courant)

B. **PARAGUAY. — Autoritair bewind. —**
De president van de republiek Paraguay heeft een manifest uitgevaardigd, waarin hij bekend maakt, dat hij thans de geheele staatsmacht in zich vereenigt ter verzekering van de toepassing van den nieuwen koers van zijn voorganger, Estigarribia. Volk en leger staan uitsluitend onder het bevel van den president der republiek, die zijn ambt onbuigzaam zal uitoefenen om de vernieuwingsbeweging uniform ten uitvoer te leggen. Discipline en orde zijn de grondbeginselen, waaraan allen zich te houden hebben. (De Maasbode)

C. **NEDERLAND. — Kinderbijslagwet treedt 1 Jan. 1941 in werking. —**
De Federatie van Bedrijfsvereenigingen voor Ziekengeldverzekering en de Vereeniging van Raden van Arbeid verzoeken om publicatie van het navolgende:
Op 1 Januari 1941 zal de Kinderbijslagwet in werking treden. De verzekering ingevolge deze wet zal door de Bedrijfsvereeniging voor Ziekengeldverzekering en de Raden van Arbeid (Het Rijkskinderbijslagfonds) worden uitgevoerd. De werkgever, die voor de uitvoering der Ziektewet op 1 Jan. a.s. is aangesloten bij een Bedrijfsvereeniging of Raad van Arbeid, is automatisch bij datzelfde uitvoeringsorgaan voor de uitvoering der Kinderbijslagwet aangesloten. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Kinderbijslagwet 4128 A)

D. **NEDERLAND. — Verbeurdverklaring van wapenen, munitie en springstoffen.—**
Het 4 December verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de verbeurdverklaring van wapenen, munitie en springstoffen.
Hierin wordt bepaald, dat wapenen, munitie en springstoffen, welke in verband met de oorlogsgebeurtenissen of op bevel van de Duitsche weermacht bij Duitsche of Nederlandsche instanties of dienstbureaux afgegeven, of door een Duitsche of Nederlandsche instantie in beslag genomen zijn en welke geen oorlogsbuit zijn, zonder vergoeding aan het Duitsche rijk vervallen, voor zoover zij niet uiterlijk op het tijdstip van het in werking treden dezer verordening rechtmatig zijn teruggegeven.
Tot beschikking over de ingevolge deze bepaling verbeurd verklaarde goederen is gerechtigd de rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied of de door hem aangewezen instantie.
Deze verordening geldt niet voor wapenen, welke voor de jacht bestemd zijn.
Bij twijfel, of het al dan niet een wapen als boven-

bedoeld betreft, beslist degene, die krachtens het vorenstaande het beschikkingsrecht heeft.
(Verordeningenblad No. 40, 4 Dec. 1940)
(Vorig bericht 4443 D.)

A. **ARABIE. — De As en de Arabische landen. —** Rome, 5 Dec. (D.N.B.) — In aansluiting op de door de Duitsche rijksregeering afgelegde verklaring betreffende de sympathie en de belangstelling van Duitschland voor den Arabischen vrijheidsstrijd publiceert de Italiaansche regeering een verklaring van denzelfden inhoud.
De Italiaansche verklaring eindigt, evenals de Duitsche, met de verzekering, dat de Arabische landen ook in de toekomst op de sympathie van de spilmogendheden kunnen rekenen. (Het Vaderland)

B. **ROEMENIE. — Decreet tegen opstand. —** Boekarest, 6 Dec. (Stefani) — Bij decreet is de doodstraf ingevoerd voor degenen, die aanstichten tot opstanden van militairen aard, en levenslange dwangarbeid voor hen, die daaraan deelnemen. Een speciaal militair gerechtshof zal binnen 24 uur na ontdekking van de geïncrimineerde feiten een uitspraak moeten doen en de voltrekking van het vonnis, waarvan geen hooger beroep mogelijk is, zal binnen twee uur moeten geschieden. (De Tijd)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Godsdienstig appèl aan studenten. - Rede van prof. dr. F. W. A. Korff. —** In het groot-auditorium van de Utrechtsche universiteit heeft op 19 November prof. dr. F. W. A. Korff uit Leiden over het onderwerp „En toch . . . is God liefde" gesproken. Prof. Berkelbach v. d. Sprenkel leidde den spreker in en zeide daarbij dat dit godsdienstige appèl aan de studentenwereld, van alle protestante kerkgenootschappen te zamen uitgaat.
Prof. Korff beoogde o.m., dat sommigen bij het aanschouwen der verschrikkingen van de ellende dezer wereld, Gods liefde en zelfs Zijn bestaan, in twijfel meenen te moeten trekken; dan schuift men echter de schuld van deze verkeerde wereld op God. Immers, Hij laat ons hier de vrije hand, de geschiedenis is een maaksel van ons zelf. Bovendien handelen wij lijnrecht in strijd met den wil van God, zooals die in Zijn geboden zijn geopenbaard. Wij geraken zóó steeds van God verwijderd, en niet alleen persoonlijk, maar ook in grooter verband. Onmiskenbaar duidt deze coïncidentie op eenig verband tusschen God en liefde, ja, op een zeer nauw verband. Zij zijn één en hetzelfde begrip. Hoe zouden wij dan bij het verlaten van God zijn liefde kunnen behouden?
Men zegt, dat God onzen chaos toch zou kunnen verhinderen of althans bekorten. Maar zou men dan God alleen willen laten optreden als de nood aan den man is, als men Hem noodig heeft? Het zou geen werkelijke liefde zijn, als God zoo zou handelen. Velen wenschen zich een God, die hen een gemakkelijk en weldadig leven laat leiden op aarde, om ten slotte in die aarde onder te gaan. Het is geen God, die zoo voor de mensch zou zorgen. Het is een afgod, die niet bestaat. Gods liefde staat op een hooger plan. Spr. citeerde de gelijkenis van den verloren zoon: de vader wacht tot zijn zoon, dien hij lief heeft, uit zich zelf weer bij hem terugkomt.
Met dat al is God niet werkeloos, God heeft actief lief. Hij handelt door liefde en niet door macht. Zijn liefde eischt wederliefde, niet slechts erkenning van de zijne. Uitvoerig behandelde spr. de beteekenis van den kruisdood; hij besloot met een opwekking, om zich niet te verharden, maar zich in den strijd van Gods liefde met den mensch aan Hem over te geven door Wiens eindelooze lankmoedigheid velen het wonder, waarnaar zij zoozeer zoeken, in hun eigen leven kunnen vinden.
(Alg. Handelsblad)

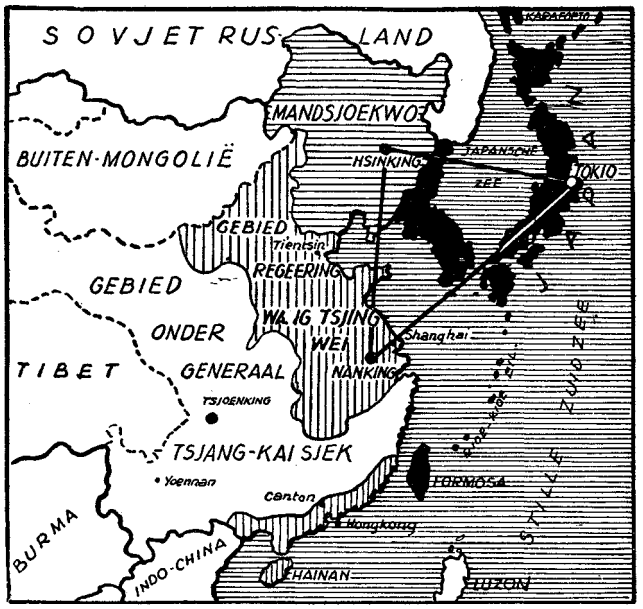
D. **LUCHTVAART. — Vliegtuig zonder schroef. - Snelheid 1000 km. Hoogte 15.000 meter. - Italiaansche uitvinding. —** Ingenieur Secondo Campini, een Italiaansch vliegtuigconstructeur, heeft — naar Stefani uit Rome meldt — een geheel nieuw type vliegtuig gebouwd, dat door den bekenden vlieger De Bernardi is ingevlogen.
De machine heeft, in tegenstelling tot de normale toestellen, géén schroef, doch wordt voortbewogen door met groote snelheid in achterwaartsche richting stroomende, sterk verhitte lucht. Met andere woorden: wij hebben hier te doen met een voortbewegingsapparaat, dat, evenals de raket, waarmede enkele jaren geleden proeven werden genomen, berust op het principe der reactie; om het populair uit te drukken, het snel uitstroomende heete gas zet zich af tegen de lucht achter het vliegtuig, die niet zoo snel kan wijken, waardoor de machine naar voren wordt geduwd. Het toestel is een geheel uit metaal vervaardigde eendekker, welke de aerodynamische eigenschappen der modernste toestellen bezit. Het vliegtuig weegt 4 ton en de cabine is zóó gebouwd, dat er ook vluchten in de stratosfeer mee gemaakt kunnen worden. De instrumenten en stuurorganen zijn dezelfde als bij een gewoon vliegtuig; daarenboven zijn er handles, die de verbranding van de brandstof kunnen regelen. Een interessante opmerkelijkheid is, dat het rendement van het reactievoortbewegings-apparaat stijgt naarmate het toestel een grootere snelheid en een grootere hoogte bereikt. Het nieuwe toestel zal een kruissnelheid van bijna duizend km. per uur kunnen bereiken en op een hoogte van 15.000 meter kunnen vliegen. Het kan in serie gebouwd worden. (Telegraaf)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Leening van $ 100 millioen aan Argentinië. —** Buenos Aires, 6 Dec. (D.N.B.) Het Argentijnsche ministerie van financiën bevestigt het bericht uit Washington, dat de Ver. Staten twee leeningen, elk van $ 50 millioen, verstrekken tot steunverleening aan de Argentijnsche valuta en ter bevordering van den goederenhandel tusschen Argentinië en de Vereenigde Staten. (De Maasbode)
(Vor. ber. Crediet 4402 D)

F. **JOEGO-SLAVIE. — Minister-president Tswetkowitsj over 's lands buitenlandsche politiek. —** Minister-president Tswetkowitsj heeft voor het Seniorenconvent van Belgrado een redevoering uitgesproken, waarin hij ook sprak over de buitenlandsche politiek. O.m. verklaarde hij woordelijk:
Op alle gebieden en over alle internationale betrekkingen kan het thans tot onderhandelingen en besprekingen komen. Ook wij zullen medewerken aan de instelling van een nieuwe orde in Europa en over al deze betrekkingen besprekingen en onderhandelingen voeren. Gij kunt er echter van overtuigd zijn, dat daardoor op geenerlei wijze onze veiligheid, onafhankelijkheid en vrijheid in het geding zullen worden gebracht.
Dank zij een verstandige, ordelijke, duidelijke en doordachte politiek, kan Joego-Slavië zeggen, dat zijn internationale positie goed is. Er zijn vele moeilijkheden en storingen geweest, maar het land zal door vast te houden aan de beproefde, tot dusver gevolgde, beginselen, alle crises en tegenheden, die het overkomen, kunnen overwinnen en in vrede kunnen voort gaan. Tenslotte zei de minister-president, dat een gunstige situatie in de eerste plaats te danken is aan de verstandige binnenlandsche politiek, die de overeenstemming tusschen Serven en Kroaten ten grondslag heeft. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Min.-pres. Tswetkowitsj 4419 G)

G. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — De Vecchi, gouverneur-generaal van de Dodekanesos en Admiraal Dominico Cavagnari afgetreden. —** Rome, 7 Dec. (D.N.B.) De Vecchi, een van de leden van het quadrumviraat is afgetreden als gouverneur-generaal van de Italiaansche Dodekanesos en als opperbevelhebber van de strijdmachten aldaar. Tot zijn opvolger is benoemd generaal Ettore Bastico.
Rome, 8 Dec. (D.N.B.) Admiraal Dominico Cavagnari, chef van den Italiaanschen marinestaf en onderminister van marine, is op zijn eigen verzoek ontslagen.
Tot zijn opvolger als chef van den marinestaf en als onderminister is admiraal Riccardi benoemd en Inigo Campione tot diens plaatsvervanger. Tot commandant van de zeegaande vloot is admiraal Angelo Jachino benoemd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Mutatie Opperbevel 4472 C)

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Verdrag Tokio-Nanking. —

Verdrag Tokio-Nanking.
(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)
(Vor. ber. 4470 D.)

B. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Voorstel tot vredesconferentie in het Lagerhuis verworpen. — Berlijn, 5 Dec. (D.N.B.) In het Engelsche Lagerhuis hebben, volgens den Britschen berichtendienst, drie onafhankelijke arbeidersafgevaardigden (Mc Govern, Griffith, Maxton) een voorstel tot het bijeenroepen van een vredesconferentie ingediend en gemotiveerd. Dit voorstel werd verworpen. (Het Vaderland)

C. VEREENIGDE STATEN. — Admiraal Leahy tot ambassadeur te Vichy benoemd. —
President Roosevelt heeft het besluit tot benoeming van W. Leahy tot gezant in Frankrijk onderteekend. Admiraal William D. Leahy is bij de Amerikaansche vloot tot de hoogste posten opgeklommen en heeft in den oorlog tegen Spanje en in den wereldoorlog gediend. (N. Rott. Crt.)

D. BULGARIJE. — Popof, minister van Buitenlandsche Zaken over de buitenlandsche betrekkingen. —
Sofia, 3 Dec. (Stefani). De Bulgaarsche minister van Buitenlandsche Zaken, Popof, heeft in de Sobranje een rede uitgesproken over de buitenlandsche politiek.
Hij bevestigde de noodzakelijkheid het land buiten het conflict te houden en gaf opnieuw uitdrukking aan de dankbaarheid van de Bulgaren, jegens de spil, voor den terugkeer van de Dobroedsja. „Deze herziening", zoo voegde hij hieraan toe, „heeft het mogelijk gemaakt te komen tot een herstel van de vriendschappelijke betrekkingen met Roemenië."
In een overzicht van den algemeenen toestand constateerde Popof, dat de erkenning van de rechten der Bulgaren heeft bijgedragen tot de gunstige ontwikkeling der betrekkingen met de U.R.S.S.
Bulgarije doet zijn best, opdat de betrekkingen met Joego-Slavië zich kunnen ontwikkelen in het kader van het verdrag van eeuwigdurende vriendschap. De betrekkingen met Turkije passen in het verdrag van vrede, vriendschap en neutraliteit tusschen beide landen. Spr. betreurde het, dat een anti-Bulgaarsche campagne is gevoerd in de Turksche bladen, waaraan hij toevoegde, dat de regeering te Ankara verzekeringen heeft gegeven betreffende de kortelings genomen militaire maatregelen.
Popof heeft, sprekende over het onderhoud tusschen den Führer en koning Boris, o.m. verklaard, dat dit onderhoud bewijst hoe de belangrijkheid van Bulgarije is toegenomen.
In dit verband wees spr. op de betrekkingen van vriendschap tusschen beide volkeren.
De buitenlandsche politiek van Bulgarije, zoo besloot Popof, is vreedzaam, maar dat mag niet doen vergeten, dat de oorlog voortduurt en gevoelens van onzekerheid en ongerustheid wekt. De gebeurtenissen zijn niet van ons afhankelijk en ondanks onzen wil om alles te vermijden, wat den vrede zou kunnen bedreigen, moet men er aan denken, dat het beste middel om in vrede te blijven leven, is bereid te zijn het gevaar onder oogen te zien. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Min. Popof 4181 D)

E. CHINA. — Conflict met Japan - Tsjang Kai-sjek critiseert het verdrag van Nanking. —
Tsjoengking, 3 Dec. (D.N.B.). — Ter gelegenheid van de heden gevierde herinneringsfeesten heeft Tsjang Kai-sjek een uitvoerige rede gehouden waarin hij critiek oefende op de erkenning van Wang Tsjing-wei door Japan. Hij zeide van meening te zijn, dat het verdrag geen wijziging brengt in den toestand. Het is er ver vandaan dat de overeenkomst een einde maakt aan den oorlog, integendeel, zij zal den oorlog verlengen en den haat tusschen de twee landen slechts nog grooter maken. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Verdrag Tokio-Nanking 4470 D)

F. NEDERLAND. — Vrijmetselaars - Tentoonstelling te Leeuwarden. —
Te Leeuwarden is 7 December de eerste van een reeks tentoonstellingen geopend, die door de N.S.D.A.P. in ons land zal worden georganiseerd van voorwerpen, geschriften, gravures, schilderijen enz., die bij het sluiten der 69 gebouwen van de Vrijmetselaarsloge in Nederland in beslag zijn genomen.
Bij de opening van deze expositie, die in het voormalige gebouw der loge „Friesche Trouw" te Leeuwarden is ingericht, waren o.m. aanwezig de vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris in het bezette Nederlandsche gebied, Schulungsleiter Sommer, dr. Schwier, Oberst Eueschel, verscheidene Duitsche politie- en legerautoriteiten, de commissaris van politie te Leeuwarden, de heer C. Kool, de divisiecommandant der marechaussee, eerste luitenant Lenstra en vele anderen.
Voor de opening der expositie hield dr. Schwier een korte toespraak, waarin hij uiteenzette, dat de vrijmetselaarsloges een gevaar vormden voor de volksgedachte. Dit was de reden waarom de N.S.D.A.P. de strijd heeft aangebonden tegen de loges.
(Het Volk) **(Vor. ber. Vrijmetselaarsloges 4392 C)**

G. GROOT-DUITSCHLAND. — De resultaten van „Kraft durch Freude". —
De deelnemersgetallen van het „Kraft durch Freude"-werk zijn van jaar tot jaar omhoog gegaan. Het werk, dat verband houdt met de organisatie van den vrijen tijd (tooneel, concerten enz.), omvatte in 1938 144.000 voorstellingen met 55 millioen deelnemers. In het eerste halfjaar van 1939 werden in 115.000 uitvoeringen 32 millioen deelnemers geteld.
Het Duitsche volksopleidingswerk omvatte in 1938 in 108.000 samenkomsten 6.3 millioen deelnemers, in het eerste halfjaar 1939 in 44.000 samenkomsten 5.8 millioen bezoekers, dus bijna evenveel als in het heele voorafgegane jaar.
De opbouw van het „Kraft durch Freude"-sportwerk nam zoo'n vlucht, dat duizenden nieuwe sportparken en oefenplaatsen moesten worden aangelegd, om aan den drang naar sport te kunnen voldoen. 15.000 bedrijfssportgemeenschappen werden opgericht en bij den oproep der bedrijven in 1939 hebben zich 2.3 millioen mannen en vrouwen als deelnemers aangemeld. Aan de georganiseerde vacantie-reizen en aan lange en korte tochten en wandelingen namen millioenen Duitsche arbeiders deel. Daarenboven hebben honderdduizenden aan de Noordzee-Middellandsche Zeetochten der „Kraft durch Freude"-vloot kunnen deelnemen.
Evenals de vorming in den vrijen tijd heeft „Kraft durch Freude" ook de inleiding in de bedrijven ter hand genomen en door de afdeeling „Schönheit der Arbeit" belangrijke resultaten behaald. Nagenoeg een milliard mark werd door de bedrijven uitgegeven om de werkplaatsen in te richten en cantines, keukens, wasch- en kleedgelegenheden, kameraadschapshuizen en sporthuizen te bouwen, die aan de modernste eischen voldoen.
Hoe dus de aanblik van het Duitsche bedrijfsleven daardoor veranderd is, daarvan kan iedere bezoeker zich met eigen oogen gemakkelijk overtuigen.
„Vreugde en Arbeid" hoopt hetzelfde, in Nederlandschen zin, voor de Nederlandsche arbeiders tot stand te kunnen brengen.
(N. Rott. Crt.)

A. **OPGRAVINGEN. — Scytische vondsten. —**
Enkele jaren geleden werd op den Kamir, een heuvel op eenigen afstand en ten noorden van de Armeensche hoofdstad Eriwan, gelegen, een steen met inscripties in spijkerschrift gevonden. Toen nog meer inscripties gevonden werden, stelden archeologen van de universiteit te Tiflis een onderzoek ter plaatse in, waarvan de resultaten zoo belangrijk waren, dat men het vorige jaar met systematische opgravingen begon.
Weldra stootte men op de overblijfselen van een ouden burcht, waarvan de muren 7 meter hoog waren. Talrijke gebruiksvoorwerpen, uit aardewerk en brons vervaardigd, werden aan het licht gebracht, o.a. bronzen vazen en wapenen, die getuigenis afleggen van een hoog ontwikkelde cultuur. Ook werd een graankelder ontdekt, die nog graan bevatte, dat minstens 2500 jaar oud was, daar uit de andere vondsten kon worden afgeleid, dat de bewoners van dezen burcht in het tijdperk tusschen 800 en 600 vóór Christus geleefd moeten hebben.
Toen men tot het onderzoek van de muren van het gebouw overging, vond men een groot aantal pijlen. Daar het grootste deel hiervan van Scythische herkomst bleek te zijn, meent men te mogen concludeeren, dat de Scythen dezen burcht belegerd hebben, waardoor de oud-historische overleveringen aangaande een aanval der Scythen op den muur van Urartu bevestigd wordt.
De opgravingen worden nog voortgezet, daar men nog meer interessante gegevens voor de geschiedenis van deze cultuur hoopt te ontdekken.
(Limburger Koerier) **(V. b. Opgravingen 4418 D.)**

B. **ZWEDEN. — Defensie. - Rede van den minister van Defensie, Sköld. —**
Stockholm, 2 Dec. (D.N.B.) — De Zweedsche minister van Defensie, Sköld, heeft in een rede te Norrköping voor den Zweedschen rijksbond der nationale verdediging o.a. verklaard, dat er thans een nieuwe legerorganisatie in Zweden dient te komen. Reeds is men sinds eenige maanden met de voorbereidende werkzaamheden daartoe bezig.
Zweden moet in staat zijn op elk oogenblik te kunnen ingrijpen ter verdediging van elk punt zijner grenzen en kusten. Wat Zweden thans wenscht, is een zoo sterke luchtmacht, een zoo sterke vloot en een zoo sterk leger, als slechts mogelijkerwijze tot stand gebracht kunnen worden. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Min. Sköld 4358 D.)

C. **HONGARIJE. — Rede van minister-president graaf Teleki. - Vriendschap met de As. - Jodenkwestie. —**
Boedapest, 4 Dec. (D.N.B.) — De in het Hongaarsche Huis van afgevaardigden gehouden debatten zijn op 3 December besloten met een redevoering van den minister-president graaf Teleki, welke vijf uren in beslag nam.
Teleki begon met een uiteenzetting van de groote regeeringstaak, waaronder hij o.a. noemde de omzetting naar de geleide economie en de corporatieve organisatie, de hervorming van de staatsleiding en de bestuurshervorming. Wat de buitenlandsche politiek betreft, onderstreepte hij de vriendschap van Hongarije jegens de mogendheden van de As. Hongarije heeft de wijziging in de Europeesche heerschappij duidelijk ingezien en trekt daaruit zoowel in politiek als in economisch opzicht zijn conclusies.
De betrekkingen tot Roemenië belichtte de minister-president onder het aspect der Roemeenschen feestelijkheden van 1 Dec. in Karlsburg, waar, naar hij meende, revisionistische neigingen, welke Hongarije niet onverschillig kunnen blijven, tot uitdrukking zijn gekomen. De regeering, zoo betoogde de minister-president verder, streeft er ijverig naar om de Hongaren in het buitenland naar hun eigen land te doen terugkeeren. Over de Jodenkwestie zeide Teleki het volgende:
Deze kwestie kan slechts in het kader van een eensgezinde Europeesche ordening worden opgelost. Maar zoo lang deze oplossing er niet is, moet in Hongarije in het belang van het volk opheldering verschaft worden over de kwesties, welke betrekking hebben op de bijna 1 millioen Joden die hier wonen. De sleutelposities van het economische leven mogen niet langer in handen zijn van Joden, halve Joden of stroomannen.
Uitvoerig ging de minister-president vervolgens in op het vraagstuk der nationaliteiten, waarbij hij betoogde dat het Duitsch-Hongaarsche minderhedenverdrag zou worden gehandhaafd. Teleki besloot zijn uiteenzettingen met er op te wijzen, dat Hongarije in den loop van den oorlog den weg naar aanpassing bij het nieuwe Europa moet vinden. (Leeuwarder Courant)

D. **ROEMENIE. — Tienjarenplan in samenwerking met Groot-Duitschland. —**
Berlijn, 4 Dec. (D.N.B.) — De laatste weken zijn te Berlijn omvangrijke Duitsch-Roemeensche economische onderhandelingen gevoerd, waarbij de richtlijnen getrokken zijn voor de economische samenwerking na de hervorming der politieke verhouding tusschen beide staten.
De getroffen regelingen zijn op 4 December ondertekend door gezant Clodius voor Duitschland en den Roemeenschen gezant te Berlijn, Grecianu, mitsgaders den staatssecretaris van het Roemeensche ministerie van Economische Zaken, Dimitriuc, voor Roemenië.
Van deze overeenkomsten is het belangrijkst een protocol nopens de Duitsch-Roemeensche samenwerking bij de uitvoering van een Roemeensch tienjarenplan. Dit luidt o.a. als volgt:
Met het doel, door een veelomvattend tienjarenplan den economischen opbouw van Roemenië te bewerkstelligen, heeft de koninklijke Roemeensche regeering zich tot de Duitsche regeering gewend om haar ondersteuning en medewerking bij de uitvoering van dit plan.
De Duitsche regeering verklaart zich bereid, haar technischen en financieelen steun voor den opbouw van Roemenië op alle terreinen van het economisch leven te verschaffen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Roemenië—Groot-Duitschland 4413 A.)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Rede van Rijkskanselier Adolf Hitler te Berlijn. - Arbeid als kapitaal. - Vaste overtuiging van gunstigen afloop van den strijd. - Duitschland zal het oogenblik der eindbeslissing bepalen. —**
De Führer en opperbevelhebber van de Duitsche weermacht heeft 10 December in een montagehal van een Berlijnsche wapenfabriek de Duitsche arbeiders toegesproken, meldt het D.N.B.
Behalve door de bedrijfsleiding en het personeel van de fabriek werd de bijeenkomst o.m. bijgewoond door generaal-veldmaarschalk Keitel, chef van het opperbevel van de Duitsche weermacht, dr. Ley, den leider van het Duitsche Arbeidsfront, en dr. Todt, den rijksminister voor bewapening en munitie.
Toen de Führer de fabriekshal betrad, steeg een luid gejuich op. De bijeenkomst werd geopend door den gouwleider van Berlijn, rijksminister dr. Goebbels.
Hitler begon met erop te wijzen, dat wij ons thans midden in een conflict bevinden, waarbij meer op het spel staat dan de overwinning van het eene land op het andere. Het is werkelijk de strijd van twee werelden tegen elkaar.
De Führer herinnerde er nogmaals aan, dat aan 85 millioen Duitschers 600.000 vierkante kilometer ter beschikking staan, waarop zij moeten leven, terwijl 46 millioen Engelschen over 40 millioen vierkante meter kunnen beschikken. Deze aarde is echter niet door de Voorzienigheid of door den lieven God zoo verdeeld. Deze verdeeling hebben de menschen zelf zoo ingericht, en dit is eigenlijk geschied in de laatste driehonderd jaar, dus in den tijd, waarin het Duitsche volk inwendig machteloos en verdeeld was. Niet door verdragen of overeenkomsten, maar uitsluitend door geweld heeft Engeland zijn reusachtig imperium bijeengeharkt. Het tweede volk, dat bij deze verdeeling tekort geschoten is, is het Italiaansche.

Oorzaken van het bestaande conflict. — De eerste oorzaak voor de bestaande spanningen is in het feit gelegen, dat deze werelden onrechtvaardig verdeeld is. Evenals in de volken zelf de te groote spanningen tusschen rijk en arm moeten worden teniet gedaan, zoo kan ook in het leven der volken niet de een alles opeischen en voor den ander niets overlaten.
Rijkskanselier Hitler schetste daarop uitvoerig het ontwikkelingsproces van de eenwording, en de moeilijkheden, welke daarbij werden overwonnen.
Het is interessant het leven van deze rijken eens aan een beschouwing te onderwerpen. In de Engelsch-Fransche wereld bestaat om zoo te zeggen de democratie. Hier regeert inderdaad het kapitaal, d.w.z. een schaar van eenige honderden menschen, die in het bezit zijn van onmetelijke vermogens en die als gevolg van de eigenaardige constructie van het staatkundig leven dan min of meer geheel onafhankelijk en vrij zijn. Het heet: wij hebben hier vrijheid en zij bedoelen daarmede vooral vrije

economie en onder de vrije economie verstaan zij de vrijheid om vrij te zijn in het verwerven van kapitaal en in het gebruik van kapitaal, vrij van elke staatkundige en volksche contrôle. Dat is in werkelijkheid het begrip van deze vrijheid.

De persvrijheid. — Ten slotte schaft dit kapitaal zich een pers aan. Zij spreken van persvrijheid. In werkelijkheid heeft elk van deze dagbladen een meester en deze meester is in elk geval de geldschieter, de bezitter. Deze meester nu leidt het geheele beeld van dit land. Wanneer de redacteur nu iets anders wil schrijven dan den meester welgevallig is, wordt hij den volgenden dag ontslagen.
Deze pers moduleert de openbare meening en de door deze pers gemoduleerde openbare meening wordt weer onderverdeeld in partijen.
Zij onderscheiden zich even weinig van elkander als zij zich vroeger bij ons van elkander onderscheiden hebben. Gij kent ze immers, de oude partijen. Het was steeds een en het zelfde. Meestal is het zoo, dat de gezinnen zijn verdeeld, de eene is conservatief, de andere is liberaal en de derde in Engeland is bij de arbeiderspartij.
In werkelijkheid zitten zij alle drie als leden van één gezin bij elkander en dirigeeren heel nauwkeurig hun verdere houding en leggen die vast. Daar komt nog bij, dat het uitverkoren volk der wereld inderdaad een gemeenschap is en al deze organisaties beweegt en dirigeert. Deze partijen met deze pers vormen de openbare meening.

Groote tegenstellingen. — Men zou moeten meenen, dat in deze landen der vrijheid en van den rijkdom een ongehoord welzijn voor het volk zou moeten bestaan. Het omgekeerde is echter het geval. In deze landen is de nood der groote massa grooter dan ergens anders. Zoo is dit rijke Engeland.
Veertig millioen vierkante km. worden door dit land gecontroleerd. Daarvoor moeten b.v. honderd millioen koloniale arbeiders in Indië werken op een erbarmelijken levensstandaard. Men zou kunnen meenen dat in Engeland dan toch ten minste ieder afzonderlijk deelgenoot zou moeten zijn aan dezen rijkdom. Integendeel. In deze landen is het klasse-onderscheid het ergste, dat men zich kan voorstellen. Ondenkbare armoede aan de eene zijde, en aan den anderen kant even ondenkbare rijkdom.
Engeland heeft tientallen jaren twee en een half millioen werkloozen gehad en het rijke Amerika tien tot dertien millioen! Wat zouden zij dan van ons willen zeggen? In de laatste landen der z.g. democratie wordt het volk niet in het middelpunt der oogmerken gesteld. Wat beslissend is, is uitsluitend het bestaan van een paar honderd reusachtige kapitalisten, die in het bezit zijn van hun fabrieken, hun aandeelen en die in laatste instantie daarmede deze volkeren dirigeeren. De breede massa interesseert hen niet in het minst. Hoogstens in den verkiezingstijd. Overigens is hun het leven der groote massa volkomen onverschillig.

Dividenden en uitkeeringen. — Deze lieden hebben de mogelijkheid uit hun bewapeningsindustrie tot 160% dividend op te steken. Zij zeggen: wanneer de Duitsche methoden om zich heen grijpen en overwinnen, dan houdt dit op. Daarin hebben zij volkomen gelijk. Ik geloof dat 6% voldoende is. De enkeling heeft bij ons niet het recht volkomen vrij te beschikken over hetgeen in het belang der volksgemeenschap moet worden besteed. Wanneer hij persoonlijk verstandig daarover beschikt, is het goed, wanneer hij er niet verstandig over beschikt, grijpt de nationaal-socialistische staat in.
Een ander voorbeeld. Behalve deze dividenden zijn er nog de uitkeeringen aan de raden van beheer. Men moet daar dus één maal per jaar een reis maken, een rapport aanhooren en weer terugreizen. Daarvoor krijgt de man dan zestig, tachtig, of honderdduizend Mark bij wijze van schadevergoeding. Dezen wantoestand hebben wij bij ons opgeheven. Want het zou slechts een verbloemen van winsten zijn en vooral omkooperij. Want de heeren afgevaardigden zijn leden van de raden van beheer. Wij hebben dat uit den weg geruimd. Geen afgevaardigde mag lid zijn van een raad van beheer, tenzij volkomen onbezoldigd. In deze andere landen is dat niet zoo.
Het zijn dus twee werelden, die tegenover elkander staan. De anderen hebben gelijk, wanneer zij zeggen: met deze wereld kunnen wij ons nooit verzoenen. Zij strijden b.v. voor de instandhouding van den gouden standaard der valuta. Dat begrijp ik. Zij hebben het goud.

Duitschlands kapitaal. — Ons goud heeft men ons ontroofd en uit ons geperst. Wij hebben een geheel anderen economischen opbouw.
De Duitsche arbeidskracht is ons goud en dat is ons kapitaal, en met dit goud versla ik iedere andere macht ter wereld. Onze Mark, waarvoor eerst heelemaal geen goud aanwezig was, is stabiel gebleven. Waarom? Omdat gij, volksgenooten, en uw arbeid, er achter staan. Wanneer ik in het openbaar acht of negen jaar geleden zou hebben verklaard, dat over zes tot zeven jaar het probleem niet meer zal zijn hoe wij de werkloozen aan het werk helpen, maar dat dan het probleem zou luiden: waar halen wij de arbeidskrachten vandaan, dan zou men verklaard hebben: dat is een waanzinnige. Maar dat is thans werkelijkheid geworden. Thans is er slechts een kwestie bij ons: waar is arbeidskracht? Dat is de zegen van den arbeid. Alleen arbeid schept nieuwen arbeid, niet geld schept arbeid.
Wij hebben thans een staat, die economisch en politiek anders is georganiseerd dan de westelijke democratieën.

De nieuwe staat. — Het is voor de eerste maal in onze eigen Duitsche geschiedenis, een staat die principieel alle maatschappelijke vooroordeelen in het bezetten van posten opgeheven heeft. En niet alleen maar in het burgerlijke leven. Ik ben zelf daarvoor het beste document. Ik ben niet eens jurist en ik ben desondanks uw leider. Niet alleen in het algemeen leven hebben wij het klaar gespeeld, dat in alle posities van onderen af thans menschen uit het volk komen; zelfs zijn nu Rijksstadhouders die vroeger landarbeiders of slotenmakers zijn geweest.
Wij hebben zelfs deze doorbraak voltrokken in den stand, waar dit het moeilijkste was, bij de weermacht. Duizenden officieren worden bevorderd en zijn voortgekomen uit de gelederen der soldaten. Wij hebben thans generaals, die 23 jaar geleden nog gewone soldaten waren.
Voor onze oogen zweeft een staat in de toekomst, waarin iedere positie door den bekwaamsten zoon van ons volk zal zijn bekleed, volkomen onverschillig, waar hij vandaan komt.
Wij weten, dat, wanneer wij in dezen strijd het onderspit delven, dit het einde beteekent.
Wanneer de andere wereld breekt, ben ik er van overtuigd, dat de wereld pas vrij wordt. Want onze strijd is niet gericht tegen den Engelschman als man, of tegen den Franschman. Wij hebben niets geëischt, niets verlangd. Toen zij in den oorlog traden, konden zij niet zeggen: wij beginnen omdat de Duitschers dat geëischt hebben. Integendeel, zij hebben gezegd, wij beginnen, omdat wij vreezen, dat dit systeem ook ons volk aantast.
Hoe vaak heb ik hun de hand niet gereikt? Ik had heelemaal geen zin om te bewapenen. Dat verslindt zooveel arbeidskracht. Ik wilde de Duitsche arbeidskracht voor andere plannen. Ik heb de eerzucht: het Duitsche volk rijk, het Duitsche land schoon te maken. Ik zou willen, dat wij de beste en schoonste cultuur bekwamen. Ik zou willen, dat het tooneel en de Duitsche cultuur ten goede zouden komen aan het geheele volk. Dat zijn ontzaglijke plannen. En daarvoor had ik de arbeidskracht noodig. De bewapening ontneemt mij slechts de arbeiders.
Wie zijn echter de lieden, die thans in Engeland de leiding hebben? Het zijn dezelfde, die reeds vóór den wereldoorlog de ophitsing hadden bedreven, dezelfde Churchill, die in den wereldoorlog reeds de gemeenste oorlogsopruier was, de zoojuist gestorven Chamberlain, die toendertijd precies zoo ophitste, en de heele corona, die daarbij behoort. En natuurlijk dat volk dat steeds met de bazuinen van Jericho gelooft de volkeren te kunnen ophitsen.
Daartegen heb ik nu het Duitsche volk gewapend. Ik heb zelf als soldaat den wereldoorlog meegemaakt. Ik heb toen mijn geheele geloof in het Duitsche volk en voor de toekomst van het Duitsche volk verkregen uit mijn kennis van den Duitschen soldaat, van den kleinen musketier.
Op hèm heb ik mijn vertrouwen gesteld en aan hem heb ik mij weder opgericht. Toen de anderen daarom aan Duitschland wanhoopten, heb ik met het oog op dezen man mijn geloof aan Duitschland herwonnen. Ik wist: Duitschland gaat niet te gronde. Nu is de strijd gekomen. Ik heb ook hier alles gedaan wat een mensch maar kan doen, bijna tot zelfvernedering toe, om hem te vermijden. Ik heb den Engelschen aanbod na aanbod gedaan, ik heb met hun diplomaten hier besprekingen gevoerd en ze bezworen, toch verstandig te zijn. Maar zij wilden den oorlog en dat hebben ze ook heelemaal niet verheeld. Sedert zeven jaren verklaarde Churchill: „ik wil den oorlog". Hij heeft hem nu.
Wij zijn thans gewapend voor ieder geval. Engeland moge doen, wat het wil. Het zal met iedere week grootere slagen krijgen en wanneer het ergens op het vasteland vasten voet wil krijgen, dan zullen wij ons weer aan hen voorstellen. En ik hoop, dat wij niets verleerd hebben. Het is te hopen, dat de Engelschen niets hebben vergeten.
Wij hebben het ook niet in Frankrijk gedaan. Toen wij den aanval op Parijs ondernamen, zijn alleen de Parijsche bewapeningsobjecten als doelwit gekozen. Toen viel het den grooten strateeg Churchill in, den onbeperkten luchtoorlog bij nacht te beginnen. Hij is begonnen in Breisgau en is voortgegaan. Maar niet één bewapeningsbedrijf is vernield. Wel hebben zij vele ongelukkige gezinnen getroffen.
Toen kon ik het niet meer verantwoorden, mijn eigen volksgenooten te gronde te laten gaan en vreemden te verschoonen, Toen moest ook deze oorlog worden gevoerd en hij wordt thans gevoerd.

De eindbeslissing. — Wanneer het oogenblik van den beslissenden strijd zal komen, wordt door ons bepaald. En daarbij ben ik voorzichtig. Wij zijn op zoo vanzelfsprekende wijze overtuigd

van het succes onzer wapenen, dat wij ons dat kunnen veroorloven. Het Duitsche volk zal den tijd beslist uithouden.
Overigens hebben wij allen slechts de hoop, dat eens het oogenblik zal komen, waarop het verstand weer zegeviert en de vrede hersteld wordt. Van één ding moet de wereld kennis nemen: een nederlaag van Duitschland zal er, noch militair, noch wat den tijd betreft, noch economisch komen.
De anderen hebben twintig jaar geleden schijnbaar overwonnen. Wat is van hun overwinning geworden? Ellende, smart en werkloosheid. Zij hebben hun strijd alleen gestreden voor een vervloekte plutocratie, voor die paar dynastieën, die hun kapitaalmarkt beheeren en de paar honderd lieden, die in laatste instantie deze volkeren dirigeeren. Dat moet ons een les zijn.
Wanneer deze oorlog zal zijn geëindigd, moet in Duitschland een groote arbeid beginnen. Dan zal het Duitsche volk de vervaardiging van kanonnen staken en beginnen met de werken van den vrede, en met het nieuwe opbouwwerk voor de millioenenmassa's. Dan zal de wereld eerst getoond worden, wie de meester is: het kapitaal of de arbeid.
(N. R. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad - Limburger Koerier)
(Vor. ber. Rede Hitler te München 4437 B; ontmoeting Molotof 4447 C)

A. **ZWITSERLAND. — Dr. Ernst Wetter tot bondspresident gekozen. —**
Bern, 10 Dec. (D.N.B.) — Dr. Ernst Wetter is tot bondspresident voor 1941 gekozen.
Vice-president is dr. Etter.
(Dr. Ernst Wetter is 63 jaar oud. Sedert 1924 beweegt hij zich op politiek gebied; hij is de vrijzinnige richting toegedaan. In 1938 werd hij door de radicaal-democratische fractie candidaat gesteld en met 117 tegen 98 stemmen op den socialist Klöti als opvolger van minister Meyer tot minister van Financiën gekozen.) (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bondspresident 4061 C)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Moskou erkent het Tokio-Nanking-verdrag niet. —**
Het Sovjet-persbureau Tass bericht op 6 December, dat Sovjet-Rusland de Japansche regeering heeft medegedeeld, dat de erkenning der regeering te Nanking door Tokio geen verandering in de Sovjet-Russische politiek tegenover China zal teweegbrengen.
(Het Volk) **(V. b. Verdrag Tokio-Nanking 4470 D)**

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — De luchtaanvallen op Engeland. - Beschouwing van generaal der vliegers Quade. —**
Berlijn, 9 December. (A.N.P.) — De generaal der vliegers, Quade, geeft in een opmerkelijke beschouwing over het onderwerp der superioriteit van Duitschland in de lucht, belangwekkende vergelijkende cijfers. Hierbij gaat de schrijver uit van het gunstige strategische uitgangspunt van het Duitsche luchtwapen, waardoor het mogelijk werd in zeer korte vluchten de doelen in Engeland te bereiken. De Duitsche gevechtsvliegtuigen konden dientengevolge al naar gelang het type één- tot tweeduizend kilogram bommen per vliegtuig op iedere aanvalsvlucht medenemen, terwijl de Engelsche nachtbommenwerpers in het gunstigste geval bij een noodzakelijk af te leggen afstand van 2050 kilometer en meer hoogstens 500 kilo bommen kunnen meenemen.
Alleen al als gevolg van dat gunstigste uitgangspunt is de gevechtskracht van de Engelsche vliegtuigen 50 à 75% minder dan die van de Duitsche toestellen.
Belangwekkend is verder een vergelijking van de aanvallen op Berlijn en Londen. Churchill heeft toegegeven, dat de Duitschers op 26 September 251 ton bommen op Londen hebben neergeworpen.
Generaal Quade neemt deze Engelsche cijfers als basis en neemt aan, dat gemiddeld per dag 20 ton bommen worden neergeworpen, dus op Londen alleen al 6.000 ton per maand. Bij de iets grootere aanvallen op Berlijn telkens 5 tot 10 ton; in totaal sedert 7 September, den dag waarop de Duitsche vergeldingsaanvallen op Londen begonnen, zijn 58 ton bommen neergeworpen. Tegenover de 20.000 ton, die tot dusver op Londen zijn geworpen, staat dus nog geen 60 ton, die op Groot-Berlijn neervielen. Dit is een verhouding van 1 : 333. (De Maasbode)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4471 A)

D. **PROF. DR. S. R. STEINMETZ OVERLEDEN. —**
Op 78-jarigen leeftijd is 5 December te Amsterdam overleden de oud-hoogleeraar prof. dr. S. R. Steinmetz, een der oprichters van de bekende Volks-Universiteit.
Sebald Rudolf Steinmetz werd op 6 December 1862 te 's-Hertogenbosch geboren. Na het gymnasium te 's-Gravenhage doorloopen te hebben, studeerde hij te Leiden rechtswetenschappen en daarna te Leipzig natuurwetenschappen, psychiatrie en psychologie. Hij promoveerde in 1892 tot doctor in de rechtswetenschappen aan de universiteit te Leiden, op proefschrift: Ethnologische Studien zur ersten Entwicklung der Strafe.
Twee jaar later werd hij privaat-docent in de ethnologie aan de Utrechtsche universiteit, welke functie hij in 1900 voor die in de sociologie te Leiden verwisselde. In 1908 werd hij benoemd tot professor in de sociale geografie en volkenkunde te Amsterdam, welke functie hij 25 jaren met veel toewijding vervulde.
Prof. Steinmetz, die tot de grootste geleerden behoorde, welke Nederland in de laatste eeuw heeft gekend, heeft zeer veel gedaan voor de opvoeding van het volk, zooals reeds de oprichting der Volksuniversiteit bewijst. Hij had een breeden kijk op de sociale toestanden en nooden van ons volk en ook buiten onze landsgrenzen was hij bekend om zijn publicaties op sociaal en ethnologisch gebied.
Talrijke boeken en andere publicaties verschenen van zijn hand o.a. Völker Afrikas und Ozeaniens, Kritiek op de proletarische moraal, De nationaliteiten in Europa, Gesammelte kleinere Schriften zur Ethnologie und Soziologie en Inleiding tot de Sociologie.
De overledene was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw. (Het Vaderland)

E. **JAPAN. — Verklaring van Matsoeoka, minister van Buitenlandsche Zaken, in zake de Vereenigde Staten en Nederl. Oost-Indië. —**
Tokio, 9 Dec. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, heeft tijdens een tea voor vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers eenige verklaringen afgelegd betreffende problemen der Japansche politiek.
Op de vraag, of de nieuwe ambassadeur in Washington, Nomoera, speciale richtlijnen heeft gekregen tot regeling van de Japansch-Amerikaansche betrekkingen, verklaarde Matsoeoka, dat Japans buitenlandsche politieke lijn jegens de Ver. Staten volkomen duidelijk is, aangezien deze is opgebouwd op het driemogendhedenpact. Deze politiek tracht men niet alleen voor het eigen volk, maar ook voor het buitenland duidelijk te maken. Mochten de Ver. Staten aan Duitschland den oorlog verklaren, dan zal Japan op grond van het driemogendhedenpact terstond aan den oorlog deelnemen aan den kant van de spilmogendheden. Wel hoopte Matsoeoka, dat dit niet tot werkelijkheid behoefde te worden.
Op een vraag betreffende een mogelijke ontwikkeling der Japansch-Amerikaansche betrekkingen, zeide Matsoeoka: „Wij mogen verschil van meening met Amerika hebben, maar wanneer beide staten zich met hun eigen zaken bemoeien, kan het niet tot ernstige botsingen komen. Ik heb de hoop niet opgegeven, dat wij wellicht in een niet al te veraf gelegen toekomst oog in oog tegenover elkander zullen staan en onze betrekkingen vreedzaam zullen regelen. Ik zie geen reden, waarom wij in den Stillen Oceaan oorlog zouden voeren, dat zou een domheid zijn. Moeilijkheden kunnen worden overwonnen, wanneer beide partijen het hoofd helder houden."
Ten aanzien van de Japansch-Russische betrekkingen, zeide Matsoeoka, dat onderhandelingen gevoerd worden. Verdere bijzonderheden kon hij niet mededeelen.
Wat Nederl. Oost-Indië betreft, tracht Japan te komen tot een vreedzame overeenstemming, Japan heeft ten aanzien van Nederlandsch-Indië alleen economische bedoelingen.
Ten aanzien van de in dit verband aangesneden kwestie van den status quo in het Verre Oosten, zeide Matsoeoka, dat zaken en ook politieke constellaties in de wereld in den loop van den tijd veranderen. Japan heeft geen territoriale ambities jegens andere landen van het Verre Oosten.
Wanneer de Vereenigde Staten in Singapore schepen zouden stationneeren, zou dit tot ernstige overwegingen van den kant van Japan moeten leiden. Meer kon de minister hierover op dit oogenblik niet zeggen. (De Standaard)
(Vor. ber. Japan—Nederl. Oost-Indië 4467 B; Japan—Ver. Staten 4407 B)

F. **JEAN SIBELIUS 75 JAAR. —**
Helsinki, 8 Dec. — Jean Sibelius, de grootste hedendaagsche componist van het Noorden, vierde op 8 December zijn 75sten verjaardag. Sibelius diende zich in het begin van de negentiger jaren voor het eerst

aan met een compositie naar motieven van het Finsche nationale epos Kaleva. In muzikale kringen heeft echter vooral de eigen stijl van zijn groote symphonie waardeering gevonden. Zijn Kullervo-symphonie, violin-concerten en fantasierijke composities, maar vooral zijn uit een diepe vaderlandsliefde ontsproten „Finlandia" hebben den meester in het bijzonder in de Noordsche landen en in Duitschland bekend gemaakt.
Sibelius' jongste werk was zijn symphonie in C-dur. Ter gelegenheid van dezen verjaardag wordt in Helsinki thans een reeks van feestconcerten gegeven. Een aantal bekende musici en componisten, o.a. Peter Gram uit Kopenhagen, zullen aan de feestelijkheden in de Finsche hoofdstad deelnemen. (De Tijd)

A. **TURKIJE. — Verklaring van den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe. - De Balkan kan buiten den oorlog blijven. —**
Het D.N.B. meldt uit Stamboel:
In een bijeenkomst van de parlementsfractie van de republikeinsche volkspartij heeft 10 December te Ankara de Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, verklaringen omtrent den internationalen toestand in de laatste week afgelegd.
Volgens het blad „Cumhuryet" heeft de minister o.a. gezegd, dat voor de Balkanlanden steeds duidelijker de mogelijkheid blijkt, buiten den oorlog te blijven. Duitschland heeft getoond er geen belang bij te hebben, dat de rust op den Balkan wordt verstoord. Inderdaad zijn de betrekkingen van Duitschland met de Balkanlanden normaal, aldus de minister. Het schijnt alsof alles gedaan wordt om verwarring in deze gebieden te verhinderen. Evenzoo schijnt alles erop te wijzen, dat de Sovjets tevreden zijn met de rust, die steeds duidelijker op den Balkan terugkeert.
Het Turksche parlement heeft besloten de verduistering in geheel Turkije volgende week weer op te heffen, daar „de internationale spanning verminderd is". (Haagsche Crt.) **(V. b. Turkije, niet-oorlogv. 4430 B)**

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Verliezen in November. —**
Ergens in Italië, 10 Dec. (Stefani). — Het Italiaansche hoofdkwartier publiceert een lijst met de namen der gesneuvelden en gewonden gedurende de maand November. In Albanië zijn 772 Italianen en 8 Albaneezen gesneuveld en 1874 Italianen en 43 Albaneezen gewond. Vermist worden 711 Italianen en 20 Albaneezen.
In Noord-Afrika: 42 dooden, 107 gewonden, 10 vermisten.
In Oost-Afrika: 26 dooden, 70 gewonden, 7 vermisten.
Bij de marine: 89 dooden, 182 gewonden, 130 vermisten.
Bij de luchtmacht: 50 dooden, 92 gewonden, 162 vermisten.
De inheemsche troepen in Noord-Afrika hebben de volgende verliezen: 59 dooden, 33 gewonden, 4 vermisten. (Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4468 A)

C. **JOEGO-SLAVIE. — Vriendschapspact met Hongarije. —**
Belgrado, 12 Dec. (D.N.B.) — Op 12 December is tusschen Joego-Slavië en Hongarije een vriendschapsverdrag onderteekend in het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Belgrado. De onderteekening werd verricht door Cincar Markowitsj en den voor een officieel bezoek te Belgrado vertoevenden Hongaarschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Csaky.
Tekst van het pact. — Het pact behelst de volgende drie artikelen:
Art. 1. Tusschen het koninkrijk Joego-Slavië en het koninkrijk Hongarije zal permanent vrede heerschen en een eeuwige vriendschap bestaan.
Art. 2. De hooge verdragsluitende partijen zijn overeengekomen, te beraadslagen over alle problemen, die naar haar meening de wederzijdsche betrekkingen zouden kunnen raken.
Art. 3. Dit verdrag wordt geratificeerd. De ratificatie-oorkonden zullen zoo spoedig mogelijk te Boedapest worden uitgewisseld. Het verdrag wordt van kracht op den dag van uitwisseling der ratificatie-oorkonden.
In een officieel communiqué wordt nog gezegd, dat de besprekingen in een vriendschappelijke en hartelijke sfeer gevoerd zijn. Er is van gedachten gewisseld over de wederzijdsche betrekkingen en de vraagstukken, die betrekking hebben op den internationalen toestand in dit deel van Europa. (Telegraaf)

D. **NEDERLAND. — Generaal der vliegers Christiansen, militair bevelhebber voor het bezette Nederlandsche gebied, 61 jaar. —**
De Duitsche militaire bevelhebber in het bezette Nederlandsche gebied, generaal der vliegers Fr. Christiansen, vierde 12 Dec. zijn 61sten verjaardag.
(Voor levensbeschrijving zie pag. 4240 A.)
(Vor. ber. Gen. Christiansen 4377 C)

E. **NEDERLAND. — Radioraad. - Ir. W. L. Z. van der Vegte tot voorzitter benoemd. —**
Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten is, gerekend te zijn ingegaan 1 December 1940, benoemd tot raad-adviseur bij genoemd departement ir. W. L. Z. van der Vegte te 's-Gravenhage, die met ingang van 12 December benoemd is tot voorzitter van den Radioraad.
Benoemd is met ingang van 1 December '40 tot gemachtigde voor de concentratie van de radio-omroepvereenigingen in Nederland ir. A. Dubois te Amsterdam.
Ir. W. L. Z. van der Vegte. — Het A.N.P. meldt:
Ir. van der Vegte werd 7 Januari 1895 te Valkenburg geboren. Na het doorloopen van de lagere- en middelbare school studeerde hij van 1913 tot 1920 aan de Technische Hoogeschool te Delft met een onderbreking van drie jaren voor het vervullen van zijn militairen dienstplicht.
In 1920 behaalde hij het diploma van technisch ingenieur en trad direct daarop in dienst van het toenmalige filiaal voor Nederland der Siemens Schuckert Werke te Den Haag.
Daar bleef hij gedurende vijf jaren werkzaam, in welken tijd hij vele malen gedurende langere perioden in Berlijn arbeidde. In het jaar 1925 ging hij als ingenieur in algemeenen dienst van de Nederlandsche hoogoven- en staalfabrieken te IJmuiden.
In die functie bleef ir. van der Vegte gedurende dertien jaren werkzaam. Al spoedig na zijn indiensttreding kreeg hij procuratie, om later tevens belast te worden met de leiding der stikstoffabriek „Mekog" (Maatschappij tot exploitatie van kookovengassen) eveneens te IJmuiden gevestigd. In het jaar 1938 werd ir. van der Vegte ten slotte aangezocht om directeur te worden van de Nederlandsche Siemens-Maatschappij, welke positie hij tot heden bekleedt. (Het Vaderland)

F. **NEDERLAND. — Tooneelprijsvraag Amsterdam. - D. Ouwendijk winnaar. —**
Amsterdam, 13 Dec. — De jury voor den prijs van de gemeente Amsterdam voor een Nederlandsch tooneelwerk heeft thans uitspraak gedaan. Zij heeft den prijs toegekend voor het tooneelstuk „De weg is beter dan de herberg".
Bij opening van den naambrief bleek de auteur van dit stuk te zijn de heer Diek Ouwendijk, te Voorburg.
Het juryrapport zal binnenkort worden gepubliceerd. (Alg. Handelsblad)

G. **NEDERLAND. — Onze handel met Duitschland. - Faciliteiten voor het goederenverkeer. —**
Berlijn, 12 December. — De Duitsche rijksminister van Financiën heeft door een in den Reichsanzeiger van 11 Dec. 1940 gepubliceerde verordening betreffende wijziging van douanetarieven ter vergemakkelijking van het goederenverkeer tusschen Nederland en Duitschland bepaald, dat van 16 December 1940 af de goederen, afkomstig uit de bezette gebieden, vrij van douanerechten zijn.
De regeling geldt niet voor goederen, die zich op den dag van het inwerkingtreden der verordening reeds in het douaneverkeer van het Duitsche douanegebied bevinden. (De Maasbode)
(Vor. ber. Handel met Groot-Duitschland 4245 A)

A. Het bewaren van levensmiddelen. - Doeltreffende strijd tegen het bederf. —

In het Histologisch instituut te Amsterdam is dezer dagen de negentiende conferentie over voedingsmiddelscheikunde gehouden, georganiseerd door de Nederlandsche Maatschappij ter bescherming der Pharmacie en de Nederlandsche Chemische Vereeniging. Verschillende deskundigen hebben op deze conferentie inleidingen gehouden over methoden tot bescherming der voedselvoorraden en van conserveering van voedingsmiddelen.

In zijn openingswoord wees de voorzitter der conferentie, prof. dr. B. C. P. Jansen, erop, dat het juist in dezen tijd van distributie en voedselschaarschte van belang is, onze voorraden zoo goed mogelijk te bewaren. Het is daarom zeer toe te juichen, dat een aantal Hollandsche deskundigen op dit gebied bereid is gevonden om verschillende moderne conserveeringsmethoden te bespreken.

Dr. ir. J. P. K. van der Steur besprak daarop het conserveeren in blik.

Deze zeide o.m. dat het steriliseeren bij zure voedingsmiddelen als vruchtensappen e.d. bij lage temperatuur kan plaats hebben, bijv. 80—100° C. Bij niet zure voedingsmiddelen als vleeschwaren en groenten moet men tot hooger temperatuur (± 120° C.) verhitten om steriliteit en algeheele duurzaamheid te bereiken. De moeilijkheid van een dergelijke verhitting is echter dat men hierdoor de kwaliteit van het behandelde product vaak te veel aantast. Men is dan gedwongen tot een lagere temperatuur of korteren tijd te verhitten en treft een compromis tusschen houdbaarheid en kwaliteit.

Door wetenschappelijk physisch en bacteriologisch onderzoek heeft men dieper inzicht gewonnen in verschillende problemen, zooals het langzamerhand doordringen van de warmte in het blik en de tijd die noodig is, om sporen van bacillen bij een bepaalde temperatuur juist tot afsterven te brengen. Uit deze beide gegevens kan men den verhittingstijd berekenen, noodig om bij een bepaalde temperatuur, den inhoud van het blik geheel steriel te maken. In alle gevallen waar men uit kwaliteitsoverwegingen niet zoo ver kan gaan, moeten sterilisatieproeven, gevolgd door onderzoek op kwaliteit en houdbaarheid in de broedstoof op 37° C., echter den doorslag geven.

Voedingsmiddelscheikunde

Dr. C. J. Driejer sprak hierna over insecten in voorraden; schade en bestrijding.

Niet algemeen bekend is, welke schade insecten en dan vooral larven van motten en kevers kunnen toebrengen aan onze voedselvoorraden, die opgeslagen liggen in pakhuizen en veemen, dus onze granen, cacaoboonen, gedroogde vruchten, enz.

Deze schadelijke insecten worden meestal aangevoerd met een deel van de producten. Vaak zijn het tropische of subtropische dieren. Enkele aangetaste balen kunnen dan de oorzaak worden van een groote plaag, en dit des te meer, omdat sommige insectensoorten op allerlei producten kunnen leven, zooals de cacaomot, die ook overgaat op gedroogde vruchten en tabak.

Wij moeten dus de opslagplaatsen geheel reinigen van insecten, en daarnaast voorkomen, dat met nieuw aangevoerde goederen wederom insecten worden aangevoerd.

Het voornaamste strijdmiddel tegen deze schadelijke organismen vormen de voor hen giftige gassen. Veelal gebruikt men blauwzuurgas en aethyleenoxyde (het werkzame bestanddeel van T-gas en Kartusi). Tot de nieuwste vondsten op dit gebied behooren methylbromide en methallylchloride (M-gas). Dit laatste heeft het groote voordeel, dat het veel minder giftig is voor den mensch dan de andere gebruikelijke gassen, zoodat bij toepassing van M-gas ernstige ongevallen, zooals met blauwzuur meermalen zijn voorgekomen, worden vermeden.

Naast de zuivering van de reeds aangetaste pakhuizen, dienen tevens die goederen behandeld te worden, die bij aanvoer insecten blijken te bevatten, zoodat voortaan slechts insecten-vrije producten in de opslagplaatsen komen.

In Nederland wordt op dit gebied nog veel te weinig gedaan. Een Rijksdienst met contrôle aan de havens en in de pakhuizen zou hier groote diensten kunnen bewijzen. Daarbij moet zuivering van besmette goederen en gebouwen voorgeschreven kunnen worden. Inschakeling van den Plantenziektenkundigendienst, die reeds over een organisatie beschikt, zou hier wellicht de aangewezen weg zijn. Alleen op deze wijze kan een vele millioenen guldens kostende schade worden voorkomen.

Ir. J. Straub leidde het technische onderwerp der middagvoordrachten met eenige algemeene beschouwingen in. Bij het bewaren van versch fruit en groenten is hoofdzaak, dat men bedenkt met levend materiaal te doen te hebben, dat ademt, en dat moet blijven ademen om niet te bederven.

De kunst van bewaren is derhalve de ademhaling zoodanig te temperen, dat de grondstof voor de ademhaling zoo lang mogelijk strekt, maar het leven nog juist in stand gehouden wordt.

T. van Hiele, Rijkstuinbouwconsulent te Wageningen, wees er vervolgens op, dat men in de practijk het fruit bewaart in ongekoelde schuren, z.g. fruitbewaarplaatsen en daarnaast in koelhuizen. In de fruitbewaarplaatsen koelt men met behulp van koude nachtlucht die men overdag tracht vast te houden. In de koelhuizen stelt de gewenschte temperatuur zich geheel automatisch in, afhankelijk van een machine-installatie.

Bij de koelhuisbewaring is het van belang, dat de producten zoo snel mogelijk na den oogst op de gewenschte temperatuur worden gebracht. Deze temperatuur moet zoo laag mogelijk zijn, doch ook weer niet te laag. Reeds boven een temperatuur, waarbij bevriezing zou kunnen optreden, kunnen afwijkingen in het fruit optreden, die men met de term lage-temperatuurbederf aanduidt. De gevoeligheid voor deze ziekte hangt af van soort en variëteit, maar ook van herkomst en toegepaste cultuurmaatregelen.

Behalve bovengenoemde ziekte zijn er nog enkele andere z.g. koelhuisziekten, waarmede men rekening dient te houden.

Een bewaarmethode, die zich thans begint te ontwikkelen, is die met behulp van koolzuurgas.

Bij het vertragen van de levensprocessen maakt men dan niet alleen gebruik van een lage temperatuur, doch ook van een hoogere koolzuur-concentratie in de lucht. In het koelhuis van de Veiling te Goes worden oriënteerende proeven op dit gebied door het Rijk verricht.

Koelhuisfruit heeft in het algemeen geen goeden naam wat betreft smaak en geur. Het is niet juist dit geheel op rekening van het koelen te schuiven. Veel hiervan kan worden voorkomen door een deskundige behandeling. De gestelde eischen zijn echter hoog.

Ir. G. Ferguson wees er in zijn inleiding over de uitvoering der koelhuisbewaring van voedingsmiddelen op, dat er principieel verschil bestaat tusschen koelen en vriezen. Koelen, als omkeerbaar proces, staat als methode hooger dan vriezen. Als afweermiddel tegen storende invloeden is koelen echter minder effectief. Gekoeld vleesch kan hoogstens enkele weken, gekoeld fruit tot een half jaar bewaard worden.

Vriezen is een omkeerbaar proces. Bij vriezen deffundeert celsap door den celwand naar buiten. Het later volgend ontdooien brengt niet al het celsap in oorspronkelijke positie terug. In tegenstelling met koelen veroorzaakt vriezen zelf structuur-verandering, die kwaliteitsverlies beteekent. Daar staat tegenover, dat met vriezen gedurende den bewaartijd storende invloeden in meer latenten toestand gebracht worden, zoodat de bewaartijd voor vriesgoed minder gelimi-

teerd, in sommige gevallen practisch onbegrensd is. Moderne invriesmethoden hebben ten doel het ideale omkeerbare proces zooveel doenlijk te benaderen. Doeltreffend is groote invriessnelheid.
Actueel, in het bijzonder voor onzen tuinbouw, is snel invriezen van groenten en fruit in een stormwind van normaal tot — 40° C. De hiermede verkregen resultaten zijn zoo bijzonder, dat deze conserveeringsmethode als de volstrekt beste van alle tot dusver bekende kan gelden. Zonder merkbaar verlies aan vitaminen, smaak, aroma of kleur kunnen fruitsoorten als aardbeien en frambozen en fijne groenten onbeperkten tijd bewaard worden om b.v. gedurende de wintermaanden in consumptie te komen in een toestand, die van de versche niet te onderscheiden is. Momenteel zijn er in ons land eenige installaties voor zoodanige behandeling van groenten en fruit in uitvoering en voorbereiding.
In sommige gevallen, waarin koelen zonder meer niet is toe te passen, is gasbewaring als hulpmiddel waardevol gebleken. Als gas wordt koolzuur gebruikt, dat in scheepsvleeschkoelruimten extra toegevoegd moet worden. Bij fruitbewaring wordt het koolzuur door de appels zelf door ademhaling geleverd en is slechts noodig de ruimwanden diffusiedicht uit te voeren met ventilatie-openingen om het overtollige koolzuur te spuien. (De Maasbode)

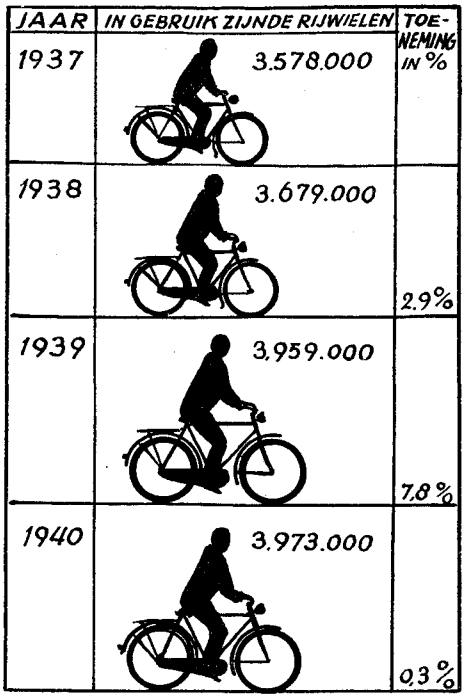
(Vor. ber. Voedselvergiftiging 4257 A)

A. **FRANKRIJK. — Verklaring van Flandin over de verantwoordelijkheid voor den oorlog. —**
Parijs, 12 December (D. N. B.) — De Fransche oudpremier Flandin heeft tegenover een vertegenwoordiger van de „Matin" belangwekkende verklaringen afgelegd over het vraagstuk van de verantwoordelijkheid voor den oorlog, waarvan Daladier mede een belangrijk deel draagt.
Op 27 Augustus 1939, zoo verklaarde Flandin, had hij persoonlijk Daladier in zijn bureau opgezocht en hem woordelijk verklaard: „Deze oorlog zou een misdaad zijn. Men moet hem verhinderen. Wanneer gij wilt, dat wij u in de Kamer steunen, dan moet gij den weg der onderhandeling bewandelen. In dit geval kunt gij in de Kamer op onze absolute medewerking rekenen. Duitschland is vastbesloten, Hitler zal niet terugwijken, hij zal doorzetten tot het doel bereikt is." (De Tijd) **(Vor. ber. Flandin 4458 C)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG. — Rijkskanselier Hitler ontvangt dr. Todt en zijn medewerkers. —**
Berlijn, 11 Dec. (D. N. B.) — De Führer heeft in de nieuwe rijkskanselarij in tegenwoordigheid van den chef van het opperbevel der weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, den rijksminister voor bewapening en munitie, dr. Todt, met zijn medewerkers uit weermacht, bedrijfsleven en partij, die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de verhooging der capaciteit van de Duitsche bewapeningsindustrie, ontvangen. Rijksminister dr. Todt stelde den Führer de bewapeningsinspecteurs der verschillende militaire districten voor.
De Führer begroette de beheerders der Duitsche bewapening en liet zich door hen rapport uitbrengen over hun taak in het bedrijf, waartoe zij behoorden. Rijksminister dr. Todt bracht vervolgens den Führer rapport uit over de tot dusverre verrichtte prestaties der organisatie voor de opvoering der capaciteit van de Duitsche bewapeningsindustrie. Hij liet daarbij het licht vallen op de gemeenschapsprestatie van weermacht, bedrijf, wetenschap en partij, en verklaarde, dat de Duitsche bewapeningsindustrie met achterstelling van alle afzonderlijke belangen gaarne en met groot succes den haar opgedragen gemeenschapsarbeid op zich heeft genomen en daardoor een echt nationaal-socialistische fundamenteele houding aan den dag heeft gelegd. Door de aaneensluiting van de bekwaamste en meest energieke vaklieden uit weermacht, bedrijfsleven en partij is, zonder dat daardoor een groot ministerie werd gevormd, een instrument in het leven geroepen, dat werkt met een andere houding dan de, een materieel en egoïstisch standpunt innemende, industrieelen aan den kant van den vijand.
De Führer sprak daarop de geheele Duitsche bewapeningsindustrie zijn dank uit voor haar schitterend werk.
(Leeuwarder Courant)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 4479 E; dr. Todt 4178)

C. **NEDERLAND. — Aantal rijwielen 1937—1940. —**

(Eigen teekening)
(Gegevens ontleend aan het tijdschrift „Wegen")

D. **BELGIE. — De capitulatie van het Belgische leger. - Koning Leopold waarschuwde bondgenooten drie maal. —**
Genève, 13 Dec. (D. N. B.) — Onder het opschrift „Een legende, die ongedaan moet worden gemaakt: dat Leopold III zijn bondgenooten in Mei '40 heeft verraden", geeft de „Moniteur", die nauw contact onderhoudt met Pierre Laval, een beschrijving van de omstandigheden, waaronder het Belgische leger capituleerde.
Noch de Belgische koning, noch het Belgische leger kunnen worden aangeklaagd, hun plichten te hebben verwaarloosd, aldus schrijft het blad. Met het oog op den militairen toestand van het Belgische leger bestond klaarblijkelijk slechts de keuze tusschen een vreeselijke slachting onder de Belgische soldaten en burgers — hetgeen overigens het verzet slechts korten tijd had kunnen verlengen — en het door Leopold III genomen besluit. Het blad wijst er op, dat Koning Leopold Frankrijk en Engeland driemaal op de hoogte heeft gesteld van den wensch de wapenen neer te leggen. Het verwijt van Reynaud, dat de Belgische koning zijn bondgenooten niet op de hoogte zou hebben gebracht van de kritieke positie van het Belgische leger en van de noodzaak de wapenen neer te leggen, is dus ongegrond. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Capitulatie 4238 H)

E. **NEDERLAND. — Belastingen. - Eén Inkomstenbelasting - Heffing op de loonen (salarissen) ingaande 1 Januari 1941 - 200 opcenten Winstbelasting - 100 opcenten extra op Grondbelasting - Waardevermeerderingsbelasting. —**
In het op 14 December verschenen verordeningenblad zijn vier nieuwe belastingverhoogingen verschenen.
De eerste is een loonbelasting, ingaande 1 Januari 1941, welke in de plaats komt van de bestaande Rijksinkomstenbelasting en Gemeentefondsbelasting. De tarieven zijn gebaseerd op de categorie gehuwden zonder kinderen. Hierop komt dan voor ongehuwden een toeslag en hiervan gaat voor gehuwden met kinderen een zeker bedrag af.
De tweede verhooging is de vermeerdering, ingaande 1 Januari 1940, van de opcenten op de Winstbelas-

ting, welke voortaan in het algemeen 200 zullen bedragen, of 150 wanneer de winst niet meer dan 8 pct. van het gestorte kapitaal is. Aangezien de Winstbelasting tot dusver 10 pct. bedroeg, wordt deze dus nu 30 (25).
De derde is, dat er 100 opcenten extra op de Grondbelasting worden geheven. Deze wordt dus 120 op bebouwd en 100 op onbebouwd.
De vierde nieuwe maatregel is een waardevermeerderingsbelasting ten bedrage van 50 pct. van de winst in geval van overdracht van onroerend goed. Bedraagt de winst minder dan *f* 3000, dan wordt van het bedrag boven *f* 1000 75 pct. geheven. De eerste duizend gulden zijn vrij.
Bij de loonbelasting heeft men het sociale element vooral zeer sterk laten wegen, hetgeen met name tot uiting komt in de progressie en den sterken kinderaftrek. (Verordeningenblad No. 41, 14 Dec. 1940)
(Vor. ber. Belastingen 4368 A)

A. **DE MEGALITHCULTUUR. — Lezing mej. dr. A. Roes in Koloniaal Museum te Amsterdam. —**
Op uitnoodiging van het Nederlandsch Nationaal Bureau voor anthropologie en van het Vooraziatisch-Egyptisch Gezelschap Ex Oriente Lux heeft mej. dr. A. Roes, privaat-docente aan de Rijks Universiteit te Utrecht 14 December in het Koloniaal Museum te Amsterdam een lezing gehouden over „de Megalithcultuur". De lezing werd verduidelijkt door lichtbeelden.
Uit de periode, waarin steenen werktuigen hier en daar al vervangen begonnen te worden door metalen, vinden we in W. Europa tegenwoordig nog duizenden graven van onbehouwen steenblokken; men noemt ze megalithgraven. Ze worden aangetroffen van Z. Spanje af tot Z. Zweden toe. Behalve de genoemde graven richtte dezelfde beschaving ook cromlechs en menhirs op, d.w.z. circels van groote steenen en alleenstaande steenblokken. Het eigenaardige is, dat wij dit soort monumenten ook elders vinden: in het gebied aan de Zwarte Zee en op vele plaatsen in Azië en in Afrika. Meer dan eens hebben ze bepaalde bijzonderheden gemeen met de Westelijke monumenten, nl. de schaalvormige uitdiepingen op sommige steenen en de zg. patrijspoorten, ronde openingen in één of meer tot een graf behoorende steenen.
Dit heeft reeds spoedig de gedachte gewekt aan een onderlinge samenhang, die men verklaarde als een sterke invloed uit het Oosten op het Iberisch schiereiland en vandaar op het overige Europa. In haar eenvoudige vorm wordt deze voorstelling thans onhoudbaar geacht, want bij nader inzicht bleek de kwestie veel ingewikkelder dan men gedacht had. Een bevredigende verklaring is er echter nog niet voor in de plaats gekomen en zoo blijft de megalithcultuur een der grootste en interessantste problemen waarvoor de archæologie zich geplaatst ziet.
(De Tijd) **(Vor. ber. Archæologie 4260 B)**

B. **FRANKRIJK. — Kabinet Pétain. - Mutaties. - Flandin vervangt Laval. —**
Genève, 14 December (D. N. B.) — Volgens een bericht uit Vichy heeft maarschalk Pétain in een op 13 December gehouden zitting van den ministerraad de regeering verzocht, af te treden, ten einde het kabinet te kunnen reorganiseeren.
Met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken in het nieuwe kabinet wordt Pierre Etienne Flandin belast. Volgens een nader bericht uit Vichy zou de kabinetsreorganisatie haar oorzaak hebben in binnenlandsche politieke meeningsverschillen. Laval is ook als vicepresident afgetreden. Hij is niet meer de aangewezen opvolger van Pétain, weshalve een nieuw constitutioneel decreet is uitgevaardigd.
De constitutioneele acte, waardoor Laval niet langer opvolger van Pétain is, luidt: „Als om eenigerlei rede voor de ratificatie van de nieuwe grondwet door de natie de maarschalk verhinderd zou zijn, de functie van staatschef uit te oefenen, zal de ministerraad met meerderheid van stemmen zijn plaatsvervanger aanwijzen. Tot aan de aanstelling van den plaatsvervanger belast zich de ministerraad met genoemde functie."
Radiorede van Pétain. — Het Fransche staatshoofd, maarschalk Pétain, heeft 14 December een radiorede tot het Fransche volk gehouden, waarin hij verklaarde: „Ik heb zoo even een besluit genomen, dat m.i. in het belang van het land is. Pierre Laval maakt geen deel meer uit van de regeering. Pierre Etienne Flandin krijgt de portefeuille van Buitenlandsche Zaken. De constitutioneele acte nr. 4, die mijn opvolger aanwijst, is ingetrokken. Ik heb tot dezen stap besloten, om redenen van hooge binnenlandsche politiek. Hij heeft geenerlei effect op onze betrekkingen tot Duitschland. Ik blijf aan het roer. De nationale revolutie gaat voort."
(Het Vaderland - De Standaard) **(Vor. ber. Kabinet-Pétain 4427 B; Maarschalk Pétain 4442 G)**

C. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Lord Lothian, ambassadeur te Washington, overleden. - Zijn laatste rede. —**
Washington, 12 Dec. (D.N.B.) — Op 11 December is de Britsche ambassadeur te Washington, lord Lothian, in de Engelsche ambassade aldaar op 58-jarigen leeftijd overleden.
Berlijn, 12 December. (D.N.B.) — Philip Henry Kerr, Markies van Lothian, werd in 1882 geboren. Zijn opleiding genoot hij aan de Oratory School en op de Universiteit van Oxford.
In 1906 werd hij assistent-secretaris van den interkolonialen raad van de Transvaal en Oranje Rivierkolonie, terwijl hij zitting had in de spoorwegcommissie der centrale Zuid-Afrikaansche spoorwegen. In de politiek deed hij zijn stem hooren als mede-redacteur van de Round Table. In 1916 werd hij secretaris van den Britschen minister-president Lloyd George, waarna hij sedert 1925 als secretaris van de Rhodes Trust fungeerde.
In de eerste nationale regeering, welke in 1931 optrad, bekleedde hij de functie van kanselier van het Hertogdom Lancaster. Voorts bekleedde hij regeeringsposten in 1931 en 1932 als onderstaatssecretaris voor Indië, en voorzitter van de zgn. Round Table Francise Committee.
Lord Lothian's laatste rede. — De Britsche ambassadeur lord Lothian hield, naar United Press uit Baltimore meldt, voor de American Farmbureau Association op 10 December een rede, waarin hij o.a. verklaarde, dat Hitler onderzeeërs bouwt en lange-afstandsvliegtuigen, waarmede convooien aangevallen zullen worden. Begin 1941 zou Duitschland in de Noordzee 2 nieuwe slagkruisers van 35.000 ton bezitten en eenige andere nieuwe schepen. Hiermede zou Hitler trachten Engelands verbindingswegen den knockout-slag te geven. Het gevaar ligt in het feit, aldus Lothian, dat Engeland in den wereldoorlog (1914—1918) gesteund werd door de Japansche, Italiaansche, Fransche en Amerikaansche vloot, terwijl het thans na het uitvallen van de Fransche vloot, alleen moet strijden. Met het oog op de enorme taak, waarvoor de Engelsche vloot zich gesteld ziet, is het niet te vermijden, dat de schepen verschrikkelijk dun gestrooid zijn. Engeland zal in 1941 moeten bewijzen, of het in staat is zijn verbindingswegen open te houden. Indien Engeland de steun van de Vereenigde Staten met vliegtuigen, munitie, schepen en op financieel gebied krijgt, dan zijn wij zeker van de overwinning. Amerika moet thans beslissen, of het in zijn belang is Engeland iederen steun te verleenen, opdat Engelands val niet veroorzaakt wordt. (N. R. Crt. - Limburger Koerier)
(Vor. ber. Lord Lothian 4463 H)

D. **NEDERLAND. — De arbeidsdienst - Voorloopige vrijwillige aanmelding voor een ploeg van 10.000 man.**
Bij brief van 2 December 1940 heeft de commandant van den Opbouwdienst, naar wij in het weekblad De Gemeentestem lezen, aan de burgemeesters bericht, dat onder zijn leiding, in overleg met de bevoegde Nederlandsche en Duitsche overheidsinstanties, de voorbereidingen worden getroffen „om te geraken tot de uitvoering van een besluit tot oprichting van een Nederlandschen Arbeidsdienst."
„In dien arbeidsdienst" — aldus genoemde brief — „zullen alle jongemannen van Nederlandsche nationaliteit van goed zedelijk gedrag, die in den loop van een bepaald kalenderjaar

hun 19e levensjaar volbrengen en die overigens voor den arbeidsdienst worden goedgekeurd, een verplichten diensttijd van een half jaar moeten volbrengen. Later zal worden vastgesteld, in welke gevallen en binnen welke grenzen uitstel of vervroeging van opkomst mogelijk zal zijn."
Het doel is de jongemannen „te vereenigen in legeringscentra, ten einde hen, onder Nederlandsche leiding, in een gemeenschappelijk samenleven en met eenvoudigen arbeid aan civiel- en cultuur-technische werken in het land, te vormen tot mannen, die begrip zullen hebben voor de noodzakelijkheid van orde, regelmaat en tucht, van saamhoorigheid en gemeenschapszin, als pijlers van een eensgezind en krachtig Nederland."
De commandant van den Opbouwdienst deelt vervolgens mede, dat, nu het i. v. m. de huidige omstandigheden niet mogelijk is gebleken reeds aanstonds in het voorjaar 1941 de eerste ploeg volledig in dienst te doen komen, de sterkte van die ploeg is teruggebracht tot ca. 10.000 man, terwijl is besloten de aanmelding „voor deze ploeg (met leeftijdsgrenzen tusschen 18 en 23 jaar) vrijwillig te stellen en met dit vrijwillig contingent den arbeidsdienst aan te vangen. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Ned. Arbeidsdienst 4399 C)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Lotharingen en Saarpalts worden „Westmark". —**
Saarbrücken, 30 Nov. (D.N.B.) — Op een massale bijeenkomst in de historische zaal van den Wartburg te Saarbrücken heeft gouwleider Bürckel verslag uitgebracht over de bevolkingsuitwisseling in Lotharingen, die thans voltooid is.
De gouwleider motiveerde de genomen maatregelen, waardoor bereikt is, dat aan de toekomstige Westelijke grens van Duitschland voor altijd een duidelijke toestand is geschapen, zoodat om dit grensgebied geen oorlog meer behoeft te worden gevoerd. Het testament van Richelieu is verscheurd. Thans geldt het beginsel, dat zoover de grens van het Duitsche rijk gaat, slechts Duitschers moeten wonen.
Met den terugkeer van Lotharingen tot het Rijk is, aldus Bürckel, in de geschiedenis een periode afgesloten, die overoud Duitsch land bevrijd en een politiek onrecht hersteld heeft. Daarmede is een einde gekomen aan den eeuwenlangen strijd om den Rijn.

(Eigen teekening)

Binnen dit gebied zal men tot volledige economische en politieke samensmelting van Saarpalts en Lotharingen komen. De gemeenschap en haar gouw heeten voor alle tijden „Westmark". Er is dan ook geen politieke gouw Lotharingen en geen politieke gouw Saarpalts meer. Deze gouw zal van nu af aan volgens den wil van den Führer altijd „Westmark" heeten. (Telegraaf)

(Vor. ber. Lotharingen 4392 B; Elzas 4434 F)

B. **ZUID-AFRIKA. — Congres van dr. Malans partij.**
San Sebastian, 14 Dec. (D.N.B.) — Te Pretoria is onlangs een congres van de Hereenigde Nationale of Volkspartij voor die Transvaal gehouden, waar de ontwerpen van den federalen raad werden aangenomen. Generaal Kemp en Strijdom werden herkozen als leiders van de nationale oppositie in Transvaal.
Behalve moties tegen den oorlog, de Joden en de vrijmetselaars heeft het Congres een resolutie aangenomen, waarin de eisch wordt gesteld, dat de komende nationale regeering de door Smuts in dezen aangegane verplichtingen niet zal erkennen.
De leider van de partij, dr. Malan, gaf uitdrukking aan de hoop dat het Afrikanerdom weldra beter zal zijn georganiseerd dan ooit te voren. Juist thans is krachtige leiding bijzonder noodig.
„Zuid-Afrika", zoo verklaarde dr. Malan, „beweegt zich tegenwoordig in de richting van een schrikbewind. Niet slechts tegen Duitschland en Italië wordt oorlog gevoerd, doch ook tegen de Afrikaners zelf."
Generaal Kemp verklaarde: „Smuts heeft met dertien stemmen meerderheid in het parlement het land meegesleept in den oorlog. Wij kunnen ook met slechts één stem meerderheid in het parlement de republiek uitroepen." (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Volkspartij voor die Transvaal 4113)

C. **JAPAN. — Economische mobilisatie. - Zes besluiten. —**
Tokio, 14 Dec. (Domei) — De Japansche algemeene mobilisatieraad, die op 14 December bijeen is geweest in de ambtswoning van den premier, heeft met algemeene stemmen zes keizerlijke ontwerp-besluiten aangenomen die betrekking hebben: 1e. contrôle op den buitenlandschen handel; 2e. beperking van nieuwsberichten; 3e. contrôle op de artikelen van dagelijksch gebruik; 4e. contrôle op de prijzen van bosschen en landerijen; 5e. contrôle op de prijzen van akkers en 6e. correctie op het gebruik van akkers voor andere doeleinden (bouw van woningen en fabrieken). (De Maasbode)

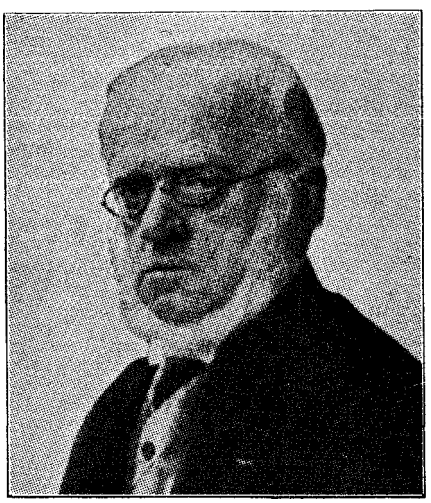
(Vor. ber. Econ. toestand 3811 B)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Britsche weigering i.z. het zenden van levensmiddelen naar Europa. —**
New York, 12 Dec. — Het Amerikaansche comité, zoo meldt D.N.B., dat is opgericht met het doel Finland, Noorwegen, Nederland, België en het generaalgouvernement van levensmiddelen te voorzien, heeft medegedeeld, dat het, gezien de weigering van Engeland om de blokkade soepeler te maken, zijn plannen tijdelijk heeft opgegeven. Het zal echter zijn pogingen voortzetten om te trachten een voor alle regeeringen aannemelijke oplossing te vinden van het vraagstuk eener aanvullende levensmiddelenvoorziening voor genoemde landen. (De Standaard)

E. **DENEMARKEN. — Minister-president Stauning over de binnenlandsche moeilijkheden. —**
Minister-president Stauning heeft op 10 December in een rede voor de gemeenschapsorganisatie van de Deensche arbeidersbonden gesproken over de positie van Denemarken. Hierin zeide de premier o.a.:

De oorlog, die thans meer dan vijftien maanden duurt, heeft sterk ingegrepen in het leven van de bevolking. De tijd, die achter ons ligt, heeft noodtoestanden in een aantal andere landen doen ontstaan. Ook Denemarken voelt natuurlijk de gevolgen van de oorlogsblokkade en de afsluiting en moet, evenals alle landen, groote moeilijkheden overwinnen, die voortvloeien uit de prijspolitiek en vooral uit de contingenteering van Engeland. De Deensche staat heeft den Deenschen landbouw met aanzienlijke subsidies moeten helpen, ten einde door de moeilijkheden heen te komen. Hiervan is men thans bevrijd. Verder moet er de nadruk op worden gelegd, dat Denemarken gespaard bleef voor bombardementen en vernielingen. Ondanks alle moeilijkheden is Denemarken een van de gelukkigste landen in Europa. Het produceert levensmiddelen en het heeft de rantsoenen van de voor het leven noodzakelijke producten kunnen waarborgen, die overvloediger zijn dan in andere landen.
„Wij hebben er in toegestemd, aldus besloot Stauning, dat het land zich richtte naar de voorwaarden van de Duitsche bezetting. Hierdoor hebben wij de mogelijkheid tot vooruitgang bewaard, wanneer na den oorlog weer eens een tijd van vrede volgt".
(Het Vaderland) **(V. b. Min.-pres. Stauning 4299 C)**

A. **ADOLF MENZEL. — Herdenking. —**
In Duitsche kunstkringen werd op 7 December herdacht, dat voor 125 jaar geboren werd Adolf Menzel: een der grootste en kundigste teekenaars der vorige eeuw. Hij kon met beide handen even goed teekenen. En hij teekende waar hij ging en stond. De Berlijnsche Nationalgalerie alleen bezit ± tienduizend teekeningen van zijn hand. Alles is naar de natuur geteekend en aan de naaste omgeving ontleend. De schetsboeken, die in de verschillende zakken van zijn pak en overjas ondergebracht waren, werden op elke reis, op elk uitstapje gevuld; elk schilderij werd voorafgegaan door een kleine wereld van studieteekeningen. Menzel teekende om zich te ontspannen; hij zei zelf: „nulla dies sine linea", geen dag zonder lijn. (Telegraaf)

Adolf Menzel, naar een „photographische opname" van den Berlijnschen hoffotograaf in de laatste jaren der vorige eeuw.

B. **FRANKRIJK. — Stoffelijk overschot van „L'Aiglon" (Hertog van Reichstadt) naar Parijs. - Maarschalk Pétain dankt den Führer. —**
Berlijn, 14 Dec. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den honderdsten verjaardag van het overbrengen van de stoffelijke resten van Napoleon van St. Helena naar Parijs heeft de Führer maarschalk Pétain medegedeeld, dat hij besloten heeft, de stoffelijke resten van Napoleons zoon, den hertog van Reichstadt, aan het Fransche volk over te dragen ter bijzetting in den Dôme des Invalides, hetgeen op 15 Dec. is geschied. Maarschalk Pétain heeft den Führer voor deze edelmoedige geste zijn dank en dien van het Fransche volk betuigd. (De Maasbode)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Herkiezing van president Roosevelt. - Definitieve stemverhouding. —**
Washington, 17 Dec. (D.N.B.) — Het college van kiesmannen heeft 16 December op grond van de stemming bij de presidentsverkiezing aan Roosevelt 449 en aan Wilkie 82 stemmen van kiesmannen toegekend. Door deze thans voltrokken laatste verkiezingshandeling is Roosevelt officieel voor de derde maal opnieuw gedurende vier jaar president van de Vereenigde Staten. De definitieve stemverhouding wordt door het college van kiesmannen als volgt opgegeven: totaal aantal der uitgebrachte stemmen: 49.818.995, daarvan voor Roosevelt 27.245.422, voor Willkie 22.333.801. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Herkiezing Pres. Roosevelt 4438 D)

D. **RADIO. — Radiotoestel, dat zichzelf uitschakelt. —**
Thans heeft men een uitvinding gedaan, waarop verstokte radioluisteraars sedert langen tijd gewacht hebben: het electrische radio-schakeluurwerk, dat uit eigen beweging op elk gewenscht tijdstip in- en uitschakelt. Men behoeft dus gedurende zijn werk niet meer angstig naar de klok te kijken om een bepaald programma of de nieuwsberichten te willen hooren. Men kan ook gerust onder begeleiding van muziek naar bed gaan: het toestel schakelt zich zelf uit op een bepaald oogenblik, terwijl men intusschen rustig verder slaapt.
Vooral voor zieken is deze Duitsche uitvinding van groote waarde.
Het electrische schakeluurwerk is gemakkelijk te behandelen. Het snoer van het uurwerk loopt uit op twee eindjes, met aan het eene einde een stop, die men in het contact aan den muur steekt en aan het andere einde een koppeling waarin de stop van de radio gestoken wordt. Men schakelt het apparaat in, stelt het uurwerk op een bepaalden tijd en nu kan men het apparaat aan zich zelf overlaten, want de radio verstomt op den gewenschten tijd.
(N. Rott. Crt.)

E. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Grieksche front. - Sidi el Barrani. - Zes maanden oorlog. - De „Giornale d'Italia" over Engeland. —**
Ergens in Italië, 12 Dec. (Stefani) — In weermachtsbericht no. 188 maakt het Italiaansche hoofdkwartier o.a. het volgende bekend:

Aan het Grieksche front heeft de vijand eenige afzonderlijke aanvallen ondernomen, welke werden afgeslagen. Wij hebben krijgsgevangenen gemaakt en automatische wapenen veroverd. Ondanks de zeer ongunstige weersgesteldheid heeft onze luchtmacht bomaanvallen ondernomen op troepenconcentraties in de zône van Barova en op schepen, welke in de Golf van Patras gemeerd lagen.
In Noord-Afrika zijn de krijgsverrichtingen nog steeds gaande. Ook op 11 December zijn hardnekkige gevechten geleverd ten Westen van Sidi el Barrani in de zône van Boegboeg. Wij hebben den vijand zware verliezen toegebracht, zoowel wat manschappen als strijdmiddelen betreft. Ook wij hebben gevoelige verliezen geleden.

Zes maanden oorlog. — In de eerste 6 maanden van den oorlog zijn, naar in welingelichte kringen te Rome verluidt, door de Italiaansche lucht- en zeestrijdkrachten in totaal 70 vijandelijke eenheden, waaronder 4 kruisers, 13 torpedobootjagers, 20 duikbooten en 33 koopvaardijschepen in den grond geboord. In denzelfden tijd werden 97 eenheden getroffen, waaronder 7 slagschepen, 29 kruisers, 6 vliegkampschepen, 11 torpedobootjagers, 3 duikbooten en 34 koopvaardijschepen.
In deze periode bedroegen de verliezen bij de Italiaansche vloot 23 eenheden, waaronder 1 kruiser, 5 torpedobootjagers, 10 duikbooten en 7 kleinere eenheden, die tot zinken werden gebracht en 4 eenheden, waaronder 3 slagschepen en een torpedobootjager, die werden getroffen.
De Italiaansche verliezen aan vliegtuigen op alle fronten bedroegen in dezen tijd 110 machines, terwijl door de Italiaansche strijdkrachten 668, d.w.z. zes maal zooveel toestellen van den vijand neergeschoten werden.

Rome, 12 December. (Stefani) — De „Giornale d'Italia" merkt op, dat Engeland alles, wat het op militair en omroepgebied beschikbaar heeft, samentrekt voor een offensief tegen Italië en wel om verscheidene redenen. In de eerste plaats om het moreel van de Engelsche openbare meening te verbeteren en in de tweede plaats om den slechten indruk weg te nemen, die in Amerika is gewekt door de ononderbroken reeks mislukkingen, die tot dusverre door Engeland zijn ondervonden en om de Vereenigde Staten over te halen de levering van materiaal te intensiveeren en credieten toe te staan.
(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverricht. 4482 B)

F. **TURKIJE. — Defensie. - Nieuw crediet van 40 millioen Turksche ponden. —**
Istanboel, 13 Dec. (D.N.B.) — De Turksche regeering heeft een wetsontwerp in voorbereiding, waarbij het ministerie van Defensie een nieuw crediet wordt verleend van 49 millioen Turksche ponden. De dekking zal geschieden door buitengewone toewijzingen van gelden. (Nieuwsblad van het Noorden)

G. **ZUID-AFRIKA. — Hertzog en Havenga uit parlement der Unie getreden. —**
New York, 13 Dec. (D. N. B.) — De vroegere minister-president der Unie van Zuid-Afrika, generaal Hertzog, en de Zuidafrikaansche minister van Finan-

ciën, Havenga, zijn, naar Associated Press meldt, uit het parlement der Unie getreden. Generaal Hertzog had reeds eenige weken geleden het voorzitterschap der Nationalistische Partij neergelegd. In deze functie leidde Hertzog de z.g. vredesbeweging. (Telegraaf)
(V. b. Gen. Hertzog 4359 E; Min. Havenga 3427 H)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van Morgenthau in zake Engelsche aankoopen. —**
De Amerikaansche minister van Financiën, Morgenthau, heeft aan de begrootingscommissie van het Huis van Afgevaardigden medegedeeld, dat de Britsche onderstaatssecretaris van Financiën, Phillips, hem verklaard heeft, dat Engeland geen nieuwe verplichtingen voor den aankoop van Amerikaansch oorlogsmateriaal op zich kan nemen, indien het geen financieele hulp ontvangt. (D.N.B. - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Ver. Staten—Engeland 4486 D)

B. **THAILAND. — Conflict met Fransch Indo-China. - Fransch communiqué. ——**
Genève, 16 Dec. (D.N.B.) — Naar uit Vichy wordt gemeld, is op 16 December een communiqué gepubliceerd over de incidenten aan de grens tusschen Thailand en Indo-China en over de tegenmaatregelen van Fransche zijde. Dit communiqué heeft o.a. den volgenden tekst:
„Zooals bekend hebben zich den laatsten tijd op verschillende punten aan de grens tusschen Thailand en Indo-China verscheidene incidenten voorgedaan.
De Thailandsche regeering, die begrijpt, van welk een belang de handhaving van normale betrekkingen met Indo-China is, zal ongetwijfeld niet aarzelen een einde te maken aan deze onhandige initiatieven van piraten of militaire commandanten, die ver van Bangkok verwijderd zijn." (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4466 A)

C. **NEDERLAND. — Ontheffing voor joden van waarneming der functie als raadslid. —**
Het departement van Binnenlandsche Zaken heeft aan de burgemeesters de volgende circulaire gericht:
„Zooals U bij mijn rondschrijven van 27 November 1940 reeds werd medegedeeld, moeten ingevolge opdracht van den Commissaris-Generaal voor Bestuur en Justitie joden ook voor wat betreft de z.g. „eereambten" van de waarneming van hun functies ontheven worden.
Blijkens nadere mededeeling van den genoemden Commissaris-Generaal houdt dit voorschrift tevens in, dat ook joden, die lid zijn van een vertegenwoordigend publiekrechtelijk lichaam, van de waarneming van de functie zijn ontheven.
Ik verzoek U de leden van den gemeenteraad, voorzoover het vorenstaande op hen van toepassing is, terstond ter zake in te lichten. De bedoeling van den maatregel is deze, dat de betrokken raadsleden hun functie als raadslid en de hun als zoodanig toekomende rechten niet meer kunnen uitoefenen.
Ik merk hierbij op, dat door vorenbedoelde ontheffing geen vacatures ontstaan. Neemt een raadslid als hierbedoeld ontslag of overlijdt het, dan zal de gewone procedure van benoemdverklaring enz. van zijn opvolger moeten volgen. Is deze eveneens een jood in den zin van verordening 189-1940, dan zal hij zijn functie evenmin kunnen uitoefenen. Hij zal dan mitsdien niet kunnen worden toegelaten tot den eed of de belofte, bedoeld in artikel 45 der Gemeentewet.
Volledigheidshalve zij nog aangeteekend, dat het vorenstaande met zich brengt, dat ook joodsche wethouders van de waarneming van hun functie zijn ontheven; zij blijven evenwel voorloopig hun jaarwedde genieten." (De Tijd)
(Vor. ber. Joden 4468 H)

D. **RECHTSZAKEN. — Ter waarschuwing. —**
's-Gravenhage, 16 Dec. — Een Duitsch militair gerechtshof heeft wederom Nederlanders moeten veroordeelen, aldus een van bevoegde zijde verstrekt communiqué, die er niet tegen hebben opgezien, de domme en lage bewering te uiten en te verspreiden, dat de bombardementen van Nederlandsche plaatsen en het leggen van mijnen voor de Nederlandsche kust niet door de Engelschen maar door de Duitschers zelf zouden zijn geschied. Deze grove belastering der Duitsche weermacht had voor een 26-jarigen man een jaar en zes maanden en voor een 60-jarige vrouw zes maanden gevangenisstraf ten gevolge.

Een andere krijgsraad heeft een Nederlander veroordeeld, die met anderen in een café handtastelijkheden met eenige Duitsche soldaten was begonnen. Vanuit een groote groep Nederlanders, welke in de meerderheid was, heeft de beklaagde een Duitsch soldaat een bierglas, dat hij te voren opzettelijk in de hand had genomen, tegen 't hoofd gegooid en den soldaat daardoor een diepe hoofdwonde toegebracht. Deze laffe daad kostte hem drie jaar gevangenisstraf. Ten slotte moesten drie jonge mannen gestraft worden, omdat zij geloofden, hun vijandige houding tegenover Duitschland tot uiting te moeten brengen door in een garderobe van een restaurant meerdere officiersmutsen te stelen en kapot te scheuren. Elk tien maanden gevangenis was de zeer zachte straf voor deze grove beleediging der Duitsche weermacht. (Telegraaf) **(Vor. ber. Rechtszaken 4446 C)**

E. **NEDERLAND. — Sabotage. - Twee Nederlanders ter dood veroordeeld. - Executie voorloopig uitgesteld.**
De Weermachtsbevelhebber in Nederland maakt het volgende bekend:
„Ik heb mij herhaaldelijk genoodzaakt gezien, in mededeelingen aan de bevolking van het bezette Nederlandsche gebied er nadrukkelijk op te wijzen, dat voor het plegen van sabotage tegen de Duitsche weermacht en haar oorlogsvoering de zwaarste straffen moeten worden opgelegd. Ondanks deze nadrukkelijke waarschuwingen en vermaningen heeft een zwaar geval van sabotage plaats gehad. Er werden door onverantwoordelijke lieden kabels van de Duitsche weermacht op belangrijke plaatsen meermalen stukgesneden.
De beide daders hebben hiermede ook hun eigen volk groote schade berokkend, omdat zij de verdediging tegen binnenvliegende vijandelijke vliegtuigen hebben bemoeilijkt. Zij zijn gearresteerd en door een Duitsch militair gerechtshof ter dood veroordeeld. Het oordeel is bevestigd en dus rechtsgeldig geworden.
De executie is voorloopig uitgesteld totdat over het door de veroordeelden ingediend verzoek om gratie is beslist." De Weermachtsbevelhebber in Nederland
FR. CHRISTIANSEN
Generaal der vliegers.
(V. b. Gen. Christiansen 4482 D; Sabotage 4442 B)

F. **NEDERLAND. — N.S.B. - Herdenking van haar 9-jarig bestaan. —**
In Utrecht, waar Ir. A. A. Mussert op 14 December negen jaren geleden de Nationaal Socialistische Beweging stichtte, is dien dag een samenkomst gehouden ter herdenking van dat feit.
Als gasten waren eenige hooge Duitsche autoriteiten en vertegenwoordigers der Duitsche nationaal-socialistische organisaties aanwezig.
Nadat verschillende sprekers het woord hadden gevoerd, hield de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, een rede, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
In enkele lijnen teekende hij de belangrijkste feiten uit de geschiedenis der beweging om vervolgens in te gaan tegen de drie beschuldigingen, welke volgens spreker, na alles wat men de N.S.B. in den loop der jaren heeft aangewreven, nu nog over zijn gebleven n.l. dat de N.S.B. den godsdienst zou willen uitroeien, dat de N.S.B.ers kapitalistenknechten zouden zijn en dat zij ons land zouden willen verraden.
In dit verband zei de heer Mussert o.m.:

„In het nationaal-socialistische Nederland zal er vrijheid zijn van godsdienst en bescherming van de christelijke godsdiensten in zijn kerken. Het onderwijs zal de eenheid der natie en de godsdienstige belangen der leerlingen dienen".
„Wij zijn jaar in jaar uit solidair geweest met het nationaal-socialisme en fascisme in Duitschland en Italië, omdat wij weten dat alleen deze solidariteit den grondslag kan zijn voor een Europa, dat zich kan handhaven.
Het gaat om het bestaan van Europa in de eerstvolgende honderd jaren. Dit is alleen verzekerd, als de Europeesche volkeren elkander verstaan en met elkander samenwerken. En wie zijn eerder en wie zijn meer op elkander aangewezen voor deze samenwerking dan de Germaansche volkeren in Duitschland, de Nederlanden, Zweden, Noorwegen, Denemarken? En door wie zou die samenwerking beter gesmeed kunnen worden dan

door den man, die voor het geheele Germanendom 'n gave Gods is, die misschien maar eens in de duizend jaren verschijnt? Adolf Hitler!
Doen wij iets te kort aan ons zelfbewustzijn als Nederlanders, aan onzen trots, aan onze fierheid, als wij ons inzetten voor eerlijke broederlijke samenwerking tusschen de Germaansche volkeren, die zijn van eenen bloede? Integendeel!"
Sprekende over de Nederlandsche Unie zei de heer Mussert o.m.: Die Unie is opgericht tegen het nationaal-socialisme; officieel is door de heeren verkondigd dat de N. S. B. volksvijand nr. 1 is.
Het is een uitstekende verzamelplaats voor alle reactionnairen en vijanden van het nationaal-socialisme.
Ik ben een principieel tegenstander van een mengsel van water en vuur. De combinatie van plutocraat en nationaal-socialist smaakt niemand. Ik ben over de werkverdeeling zeer tevreden. In de N. S.B. verzamelen zich al degenen, die den nieuwen koers willen, in de Unie allen, die reactionnair zijn. De eene gaat vooruit en zegt „hou zee". De andere tracht zich vast te houden aan den stroohalm van Engelands toekomstige overwinning en zegt: „hou vast".
Wij, mijne kameraden, gaan nu ons tiende jaar in. In Januari van dit jaar heb ik voorspeld, dat het jaar 1941 voor de N.S.B. het zwaarste jaar van haar bestaan zou zijn en de vervulling daarvan is gekomen. Het tiende jaar moet het jaar der overwinning zijn. De tiende verjaardag van de N. S. B. moet gevierd worden door het geheele volk, ook door de honderdduizenden, die nog terzijde staan, omdat zij niet begrijpen.
In deze negen jaren van harden strijd hebben wij elkander gevonden en wij blijven elkander trouw. Trouw in onzen strijd voor de wedergeboorte van ons volk, trouw aan onzen vasten wil om de sociale gerechtigheid te brengen aan ons volk, trouw aan den arbeid. Trouw tot in den dood.
(De Tijd - Alg. Handelsblad - Telegraaf - 's-Hertogenb. Crt.)
(Vor. ber. Nat.-Soc. Beweging 4443 C)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Geen einde aan den oorlog door compromis. - Dapperheid der Italiaansche soldaten. —**
Berlijn, 17 Dec. (D.N.B.) — In zake den militairen toestand aan de Italiaansche fronten, houdt men te Berlijn aan het reeds herhaaldelijk betoogde standpunt vast, dat hier slechts sprake is van gebeurtenissen aan den rand van den oorlog.
Men verklaart, dat dergelijke gebeurtenissen in de ontwikkeling van den oorlog tegen Engeland heel natuurlijk zijn.
Opvallend, zoo betoogt men te Berlijn, is de dapperheid der Italiaansche soldaten en de manlijke openhartigheid, waarmede men in Italië de vraagstukken onder het oog ziet.
Zoo gezien, bestaat er niet de geringste aanleiding voor een wijziging in de opvatting, dat dergelijke gebeurtenissen eenige uitwerking zouden hebben op den afloop van den oorlog, of op den wil van Duitschland en Italië, den oorlog zonder eenig compromis te voltooien. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverricht. Italië 4487 E)

B. **NEDERLAND. — Spaarbankgelden. - Mr. Trip, secretaris-generaal van Financiën, spreekt een onjuist gerucht tegen. —**
De secretaris-generaal van Financiën heeft het noodig geoordeeld, een categorische tegenspraak te geven van een gerucht, dat onrust veroorzaakt heeft onder het sparend publiek in Nederland. Deze tegenspraak, afkomstig van den op financieel gebied hooggeplaatsten Nederlander, zal ongetwijfeld een goeden indruk maken. Hij heeft een schrijven van den volgenden inhoud gericht aan den Nederlandschen Spaarbankbond te Amersfoort, waarbij 182 der voornaamste spaarbanken in ons land zijn aangesloten:
„Naar ik verneem, wordt het gerucht verbreid als zou het denkbeeld in overweging zijn genomen, om tegoed bij spaarbanken in een of anderen vorm te blokkeeren. Ik stel er prijs op te uwer kennis te brengen, dat aan dit gerucht elke grond ontbreekt en dat dit denkbeeld in geen enkel opzicht ter sprake is gekomen of in overweging is genomen. Mocht u dit gewenscht voorkomen, dan machtig ik u reeds bij voorbaat, deze mededeelingen ter algemeene kennis te brengen." (w.g. Trip) (Het Vaderland)
(Vor. ber. Mr. L. J. A. Trip 3131 E)

C. **BELGIE. — Voorloopige officieele lijst der geleden verliezen. —**
Tot dusver heeft het departement van Binnenlandsche Zaken te Brussel 4300 gesneuvelde officieren, onderofficieren en soldaten, alsook 4600 gedoode burgers geïdentificeerd. Men hoopt, tegen het einde van het jaar, de officieele lijst der verliezen aan dooden en gewonden, door het Belgische leger en de civiele bevolking geleden, te kunnen bekend maken.
(Limburger Koerier)

D. **BRITSCH-INDIE. — De plannen tot wijziging van de Britsch-Indische Grondwet ingetrokken. —**
Lord Linlithgow, de onderkoning van Britsch-Indië, heeft medegedeeld, dat de Britsche regeering haar pogingen om een nieuwe orde in Britsch-Indië in te stellen, voorloopig zal staken in verband met het feit, dat in den boezem der Congrespartij verdeeldheid heerscht over de Engelsche plannen tot wijziging van de Britsch-Indische grondwet en tot instelling van een commissie van onderzoek hiervoor. Deze commissie werd vier weken geleden door lord Linlithgow in het leven geroepen. Bij deze gelegenheid deed de onderkoning een beroep op alle partijen om zich in de commissie te doen vertegenwoordigen, opdat allen eendrachtig aan de voorstellen, die de commissie zou doen, kunnen medewerken, opdat deze na beëindiging van den oorlog kunnen worden uitgevoerd. De Congrespartij verklaarde toen reeds, dat zij zich niet met deze plannen kon vereenigen, omdat er uit bleek, dat de Britsche regeering pas na den oorlog over een wijziging van de grondwet zou willen spreken.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Dominion Status 4402 A)**

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Engelands blokkade van de bezette gebieden. —**
's-Gravenhage, 16 Dec. — Van bevoegde Duitsche zijde is aan de Telegraaf het Duitsche standpunt uiteengezet tegenover de Engelsche weigering om levensmiddelentransporten naar de bezette gebieden door te laten. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Sedert eenigen tijd reeds probeert men van Engelsche zijde ieder streven van de zijde der Ver. Staten om levensmiddelen naar de door de Duitschers bezette gebieden te zenden, bij voorbaat te torpedeeren met het argument, dat deze hongerblokkade moet worden gekenschetst als een humaan middel tot een snelle beëindiging van dezen oorlog. De Britsche blokkade is in het bijzonder daarom immoreel te noemen, omdat zij zich niet alleen tegen de burgerbevolking in Duitschland richt, maar zich ook uitstrekt tot de neutrale landen in Europa. Ondanks het feit, dat door de oorlogshandelingen de handel in de neutrale landen zoo goed als stopgezet was, hadden de meeste van hen toch gehoopt de eigen behoeften te kunnen dekken, een hoop, die, het bestaande volkenrecht in aanmerking genomen, alleszins gerechtvaardigd scheen. Dit geloof in de Engelsche trouw aan verdragen is echter door de Britten op de grofste wijze beschaamd. In Engelsche contrôlehavens werden de neutrale schepen wekenlang zonder rechtsgrond onder de slechtste voorwaarden vastgehouden en van het kostbaarste deel hunner lading beroofd, zonder dat men rekening hield met de behoeften van de neutrale landen. (Telegraaf) **(V. b. Eng. weigering 4486 D)**

F. **NEDERLAND. — De samenstelling van ons oorlogsbrood. —**
De samenstelling van het tegenwoordige oorlogsbrood is, naar dr. C. Banning, hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, mededeelde:
Van wittebrood: 65% tarwe en 35% rogge, tegelijkertijd uitgemalen tot 80%;
Van bruinbrood: 75% tarwe en 25% rogge, ongebuild;
Van roggebrood: 100% rogge.
Het verschil met vroeger is dus, dat voor het wittebrood worden gebruikt tarwe en rogge, en dat het graan, dat vroeger werd uitgemalen tot 60%, nu

verder wordt uitgemalen, n.l. tot 80%. Dit laatste beteekent, dat niet meer de zuivere bloem ter beschikking is. Maar het is algemeen bekend, dat dit volstrekt niet ongunstig is voor de voedingsstoffen. Integendeel, het huidige broodmeel bevat meer waardevolle vitaminen (b1) en mineralen (ijzer, kalk) dan de bloem. (Telegraaf)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Rijkskanselier Hitler spreekt 5000 kadetten toe.** — Berlijn, 18 Dec. (D.N.B.) — De Führer en opperste bevelhebber van de weermacht heeft op 18 Dec. in het Sportpaleis het woord gericht tot 5000 kadetten van leger en luchtwapen en „Junker" van de Waffen-S.S., die aan den vooravond staan van hun benoeming tot officier en die nu na hun opleiding weer naar hun veldtroepenonderdeelen gaan. In een pakkende en meesleepende toespraak gaf de Führer den jongen militairen het parool voor hun latere taak als superieuren in de nationaal-socialistische weermacht en voor hun leven.
De opperbevelhebber van het leger, generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch, hield een appèl, waarbij de kadetten geestdriftig een gelofte van trouw aflegden en een Sieg-heil lieten klinken op den Führer en oppersten bevelhebber. (Het Vaderland)
(V. b. Rijkskanselier Hitler, rede te Berlijn 4479 E)

B. **NEDERLAND. — Winterhulp. - Uitgifte waardebons. - Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart schenkt ƒ 100.000. —**
Tot nu heeft Winterhulp Nederland slechts geld ingezameld en dit eerste beroep op den gemeenschapszin is, zooals bekend, een succes geworden. Deze gelden worden thans gebruikt om landgenooten, die door omstandigheden in nood zijn geraakt, behulpzaam te zijn. Een ieder, die zich dus genoopt ziet de hulp van de Winterhulp Nederland in te roepen, moet zich wenden tot de plaatselijke directeuren, de burgemeesters der gemeenten, behalve te Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, waar men zich respectievelijk moet vervoegen bij den stedelijken directeur Amsterdam, Rokin 109—111, Rotterdam, Mathenesserlaan 408, Den Haag, Driehoekjes 3.
Door Winterhulp Nederland worden voor deze ondersteuning waardebons uitgegeven in bedragen van ƒ 0.50, ƒ 1.— en ƒ 2.50. Op de achterzijde van deze waardebons is vermeld, dat de Handel-Mij. H. Albert de Bary als betaalkantoor zal optreden. In afwijking hiervan wordt medegedeeld, dat niet deze bankinstelling, doch de Kas-Vereeniging N.V. te Amsterdam deze functie heeft overgenomen.

(Foto Schimmelpenningh) Waardebon van Winterhulp

Deze bons worden voor den aankoop van levensmiddelen, kleeding en brandstof door alle winkeliers en kleinhandelaren als wettig betaalmiddel aangenomen. De verzilvering geschiedt alleen bij aanbieding:
a) door de plaatselijke directeuren der W. H. N. of degenen, die namens hen optreden;
b) door de leveranciers van de op de waardebons vermelde goederen.
Afbeeldingen van deze waardebons zullen in alle dagbladen afgedrukt worden.

Officieel wordt gemeld:
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart, heeft als blijk van zijn waardeering voor het verblijdende resultaat van de eerste collecte en inzameling van giften voor de „Winterhulp Nederland" een gift van ƒ 100.000 doen toekomen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Winterhulp Nederland 4472 D; Dr. Seyss-Inquart 4471 D)

C. **FINLAND. — Premier Ryti tot president gekozen.** Risto Ryti, tot dusver minister-president, is op 19 December tot president der Finsche republiek gekozen. Ryti kreeg bij de eerste verkiezing 288 stemmen van de 300 kiesmannen. Van de andere candidaten behaalde Helo 4 stemmen, Svinhufvud 1 stem, Kivimàki 1 stem, terwijl 6 stemmen ongeldig waren. (Telegraaf)
(Vor. ber. Aftr. pres. Kallio 4490 C; Kabinet-Ryti 4185 B)

D. **NEDERLAND. — Leidsche en Delftsche studentencorporaties ontbonden. - Een hoogleeraar en eenige studenten in arrest gesteld. —**
Van bevoegde zijde wordt aan het Alg. Handelsblad het volgende gemeld:
In de twee universiteitssteden Leiden en Delft zijn door de Duitsche Veiligheidspolitie eenige studentencorporaties ontbonden en haar gebouwen gesloten.
Deze maatregel hangt samen met de relletjes en stakingen der studenten, die de sluiting van de universiteit en de hoogeschool in het belang van de veiligheid en de orde noodzakelijk maakten.
Eenige studenten en een hoogleeraar moesten in arrest worden gesteld. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Sluiting Hoogescholen 4464 B)

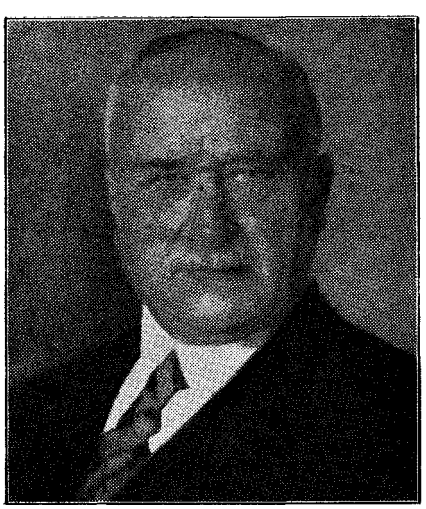
E. **BRAZILIE. — Geschilpunten met Engeland.** —
Het D.N.B. meldt uit Washington:
De Times Herald meldt op 18 December, dat Brazilië zoo verontwaardigd jegens Engeland is, dat de Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, die tot dusver gepoogd heeft de aanrandingen door Engeland over het hoofd te zien, besloten heeft, Caffrey, den thans te Washington met verlof aanwezigen ambassadeur uit Rio de Janeiro, naar de Engelsche ambassade alhier te sturen, om de Engelschen tot inschikkelijkheid te bewegen. Het gaat hierbij om de volgende drie punten:
1) Het Braziliaansche vrachtschip Sigueira Campos, dat steeds nog in Gibraltar ligt, omdat het voor Brazilië bestemde Duitsche goederen aan boord heeft, hoewel Engeland navicerts had verstrekt.
2) De inbeslagneming van een deel van de lading van het Braziliaansche s.s. Buarque in Trinidad, dat goederen uit Brazilië voor Venezuela geladen heeft.
3) De aanhouding van het Braziliaansche s.s. Itape door den Engelschen hulpkruiser Carnarvon Castle, waarbij binnen de Pan-Amerikaansche veiligheidszône 22 Duitschers van boord gehaald zijn.
(N. R. Crt.) **(V. b. Krijgsverricht. Engeland 4462 B)**

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Spanje. - Mozarabische ritus.** —
In de aartsbisschoppelijke kathedraal te Toledo in Spanje is 15 December in tegenwoordigheid van den pauselijken nuntius en andere autoriteiten voor het eerst na vier jaar de z.g. Mozarabische ritus weer toegepast, die ook wel de gothische ritus wordt genoemd en die (in tegenstelling tot den romeinschen) vele Oostersche elementen bevat; vroeger, sinds het vierde Concilie van het jaar 636, onder het bewind der Arabieren, volgden de christenen hem in de zes kerken te Toledo, die hun nog ter beschikking stonden. Toen koning Alphonso VI van Spanje in 1065 Toledo had heroverd, gebood hij het handhaven van dezen ritus ter herinnering aan de heerschappij der Arabieren, en tot 1936 is men slechts gedurende één periode van achttien jaren, in het begin van de negentiende eeuw, ervan afgeweken, zoodat deze vorm van eeredienst twee onderbrekingen heeft gekend.
(De Tijd)

A. **PROF. DR. EUGENE DUBOIS, ONTDEKKER VAN DEN „PITHECANTHROPUS ERECTUS", OVERLEDEN.** —

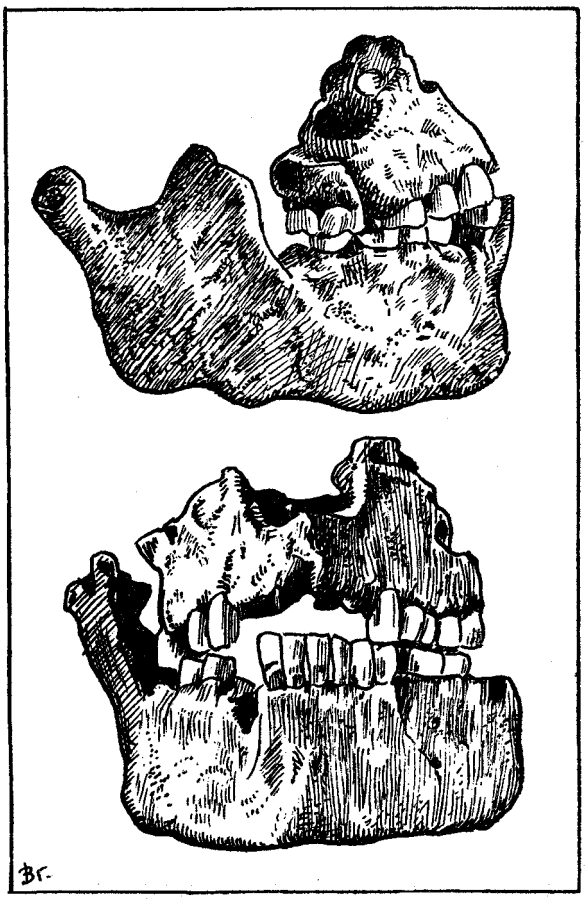
Op 16 December j.l. overleed op zijn buitengoed bij Haelen (Limb.), prof. dr. Eug. Dubois in den ouderdom van 82 jaar.

Marie Eugène François Thomas Dubois, die op 28 Januari 1858 te Eysden (Limb.) werd geboren, verwierf groote vermaardheid door zijn ontdekking van den „aapmensch" Pithecanthropus erectus. Na enkele voorloopige mededeelingen publiceerde hij in 1894 een meer uitvoerige beschrijving van de gevonden voorwerpen. Sedert dien was zijn geheele leven gewijd aan de bestudeering van deze objecten. Talrijk zijn de onderzoekingen, die hij in verband met deze studie heeft verricht. Behalve de beschrijving van de voorwerpen zelf, hadden zij ten doel de verhouding na te gaan, die er tusschen hersengewicht en lichaamsgewicht bestaat. In de, daarbij door hem gevonden, wetmatigheden vond hij aanwijzingen voor de plaats, die Pithecanthropus in het systeem der zoogdieren moest innemen, n.l. een vorm staande tusschen de hoogste menschapen eenerzijds en den mensch anderzijds. Oorspronkelijk beschouwde Dubois Pithecanthropus als een zuiveren tusschenvorm tusschen de menschapen en den mensch, dus als een diersoort uit de menschapen ontstaan, die op haar beurt weer als de directe voorlooper van den mensch moest worden beschouwd. In den loop der jaren ondergingen zijn opvattingen over de evolutie der dieren belangrijke wijzigingen en kwam hij tot de conclusie, dat echte tusschenvormen, die in al hun eigenschappen het midden hielden tusschen de menschapen en den mensch, niet konden bestaan. Een vorm, die de schakel vormt tusschen twee diersoorten, moet zelf aan bijzondere levensomstandigheden zijn aangepast en kan dus nooit in de eigenschappen van zijn lichaamsbouw zuiver tusschen deze soorten instaan. Zoo is het ook met Pithecanthropus, die, naar de ontwikkeling van zijn hersenen te oordeelen, staat op een niveau halfweg tusschen de menschapen en den mensch, maar toch zijn eigen specialisaties bezat.

Prof. dr. Eugène Dubois. (Foto A. P.)

In het laatst van de vorige eeuw werd aan de bestudeering van den oorsprong van den mensch veel aandacht besteed en daar men weinig materiaal van uitgestorven menschenrassen bezat, terwijl ook overblijfselen van een tusschenvorm nog niet gevonden waren, verwekte de vondst van Dubois veel opzien. Aangekondigd als „de ontbrekende schakel" tusschen aap en mensch, werd de publicatie van Dubois gevolgd door een fellen strijd waaraan talrijke geleerden uit vele landen deelnamen. Sommigen aanvaardden de conclusies van Dubois, anderen beschouwden de overblijfselen als afkomstig van een reusachtigen menschaap en weer anderen meenden met een mensch, zij het dan ook met een microcephaal, te doen te hebben. Zelfs werd de stelling verdedigd, dat Pithecanthropus een bastaard tusschen een menschaap en mensch zou zijn geweest. Op een aantal congressen werden de overblijfselen gedemonstreerd en werden belangwekkende discussies gehouden. Nog steeds duurt de strijd om Pithecanthropus voort, waarbij een der belangrijkste punten is of de gevonden overblijfselen aan één individu behoorden, zooals door Dubois steeds met kracht verdedigd werd, of dat zij van verschillende individuen, die tot verschillende soorten behooren, afkomstig waren. In de laatste jaren zijn op Java nieuwe vondsten gedaan, die aan Pithecanthropus werden toegeschreven. Dubois heeft dit steeds bestreden. Het is zeer te betreuren, dat het niet mogelijk geweest is om deze nieuwe vondsten door directe vergelijking met de oorspronkelijke objecten te bestudeeren. Van groot belang zou het geweest zijn als Dubois, de beste kenner van Pithecanthropus, zelf deze studie had kunnen verrichten.

Onderkaak van Homo wadjakensis.
(Ontleend aan een foto v. d. Nederl. Akad. van Wetenschappen)

Wadjakmensch, Solomensch en Sinanthropus. — Behalve de overblijfselen van Pithecanthropus ontdekte Dubois op Java bij Wadjak de overblijfselen van een menschenras, dat door hem als een voorlooper van het Australische ras werd beschouwd. Nog kort geleden verschenen mededeelingen van zijn hand over een vergelijking van den Wadjak-mensch met den later op Java gevonden Solo-mensch en den in China gevonden Sinanthropus. Zoo heeft Dubois tot het einde van zijn leven aan dit onderwerp verder gewerkt. Velerlei onderzoekingen in verband met deze studie stonden nog op zijn programma.

Naast de onderzoekingen over de voorgeschiedenis van den mensch, had ook de geologie van Nederland zijn aandacht. Verschillende publicaties getuigen van zijn belangstelling voor dit onderwerp. In het bijzonder interesseerde hem de ontwikkeling van de venen, vennen en van de duinen aan de Nederlandsche kust.

Dubois genoot zijn opleiding aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij in de medicijnen studeerde. Aan deze universiteit was hij als lector verbonden, toen hij het idee kreeg, dat men den voorlooper van den mensch waarschijnlijk in den Indischen Archipel moest zoeken. Het gelukte hem niet om voor dit speciale doel uitgezonden te worden. Daarop nam hij te Amsterdam ontslag en verbond zich voor acht jaar als officier van gezondheid bij het leger in Nederl. Oost-Indië. Zooals hij verwacht had, kreeg hij spoedig gelegenheid om de door hem gewenschte onderzoekingen te verrichten. Reeds vrij spoedig ontving hij een speciale opdracht daartoe. Op Sumatra en Java werden grotten onderzocht en op Java bovendien pleistocene afzettingen. Dubois bracht op deze wijze een uitgebreide verzameling bijeen van fossiele overblijfselen van dieren, die zich thans onder den naam van Collectie Dubois te Leiden bevindt.

Doctor honoris causa. — Na zijn terugkomst in Nederland in 1895 ving hij met de bestudeering van het verzamelde materiaal aan. Op 8 Januari 1897 had zijn promotie plaats tot doctor honoris causa in de plant- en dierkunde. In Februari 1899 werd Dubois benoemd tot buitengewoon hoogleeraar aan de Amsterdamsche universiteit om onderwijs te geven in kristallographie, mineralogie, geologie en palaeontologie; in 1907 volgde zijn benoeming tot gewoon hoogleeraar, waarbij de onderwijsopdracht werd uitgebreid met physische geographie. Dit laatste vak doceerde Dubois tot 1921. Nadat hij in 1928 den zeventigjarigen leeftijd had bereikt, bleef hij nog gedurende den cursus 1928—1929 het onderwijs in de geologie vervullen, omdat zijn opvolger nog niet was benoemd. Bovendien was Dubois curator van de mineralogische en palaeontologische verzamelingen van Teyler's Museum te Haarlem.

In 1896 ontving Dubois te Parijs den Prix Broca; hij was correspondeerend lid en eerelid van vele buitenlandsche genootschappen. Ter gelegenheid van zijn tachtigsten verjaardag bood de Nederlandsche Dierkundige Vereeniging hem het eerelidmaatschap aan. Dubois was ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

Sedert het einde van 1937 woonde Dubois te Haelen op zijn landgoed „de Bedelaer". Jaren heeft hij besteed om dit landgoed te verfraaien. Al zijn vacanties werden er door gebracht en menige belangrijke publicatie is daar tot stand gekomen. Menig bioloog zal aan bezoeken aan Haelen de aangenaamste herinnering bewaren, waar Dubois zijn bezoekers op Limburgsche wijze wist te onthalen.

Het leven van Dubois is een leven geweest van voortdurenden arbeid en van strijd voor zijn ideeën. Rust heeft hij zich daarbij nooit gegund. Veel heeft deze ingespannen arbeid van hem gevergd en toch bleef hij steeds met frisschen moed doorwerken en maakte, ondanks zijn hoogen leeftijd, plannen voor verdere onderzoekingen. Nederland verliest in hem een van zijn grootste geleerden. Wij wenschen, dat hij nu de rust moge vinden, die hij op aarde niet gevonden heeft. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Pithecanthropus erectus 3104 D)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Japan herstelt den ouden volksgodsdienst. —**

De Japansche regeering heeft bij decreet bepaald, dat de tot nu onder het ministerie van Binnenlandsche Zaken ressorteerende z.g. „Tempel-afdeeling" in het vervolg een zelfstandig departement zal vormen. Voorts is bepaald, dat alle Sjinto-priesters in den ambtenarenstand worden verheven en den officiersrang krijgen. De regeering wenscht door deze maatregelen den ouden volksgodsdienst, het Sjintoïsme, tot hooger aanzien te brengen.

Het Sjintoïsme is de oorspronkelijke godsdienst van Japan; de hoogste godheid is de zonnegodin Amaterasoe, van wie de Japansche keizers afstammen. In de 8e eeuw verbreidde zich het Boeddhisme van China uit langzamerhand ook over Nippon. Na een periode van onrust en revoluties, die bijna 200 jaar duurde zoowel op godsdienstig als politiek gebied, nam het Japansche volk den nieuwen godsdienst over. De Sjinto-cultus wist zich echter toch te handhaven en men kan wel zeggen, dat de twee religies zich de laatste 11 eeuwen in harmonische eensgezindheid naast elkaar hebben ontwikkeld. Op het oogenblik is de toestand zóó, dat een groot deel van het Japansche volk Sjintoïst is. Daarnaast zijn er echter ruim 50 millioen Boeddhisten. Het christendom heeft in Japan weinig volgelingen. Ondanks het feit, dat Japan zeer veel heeft overgenomen van de Westersche civilisatie en zich in vele dingen naar het Westen richt, hebben het Katholicisme en het Protestantisme nimmer een vruchtbaren voedingsbodem bij het Japansche volk gevonden. Van de geheele bevolking is niet meer dan 0.3 pct. Christen. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Sjintoïsme 4376 B)

B. **NEDERLAND. — Onze vleeschvoorziening - Verklaring van Graf Grothe, landbouwdeskundige van het Rijkscommissariaat. —**

In verband met geruchten als zou een verhoogde export van vee naar Duitschland de oorzaak zijn van het gebrek aan aanvoer op de vleeschmarkt, heeft, naar het A. N. P. op 20 December meldt, de landbouwdeskundige van het Rijkscommissariaat Graf Grothe in een persconferentie verklaard, dat op geen enkele wijze de vee-export naar Duitschland schuld is aan de moeilijkheden bij de vleeschdistributie. Voorts zeide hij, dat de voedselvoorziening van de Nederlandsche bevolking verzekerd is. Bovendien kan de boer gerust zijn, dat niet tot al te ingrijpende maatregelen ten opzichte van den veestapel zal worden overgegaan. (Telegraaf)

(Vor. ber. Graf Grothe 4289 D)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Hoe president Roosevelt Engeland denkt te helpen - Geen leening maar levering van goederen. —**

Washington, 18 Dec. (D.N.B.) — In de 17 December gehouden persconferentie heeft president Roosevelt zich uitgesproken over de kwestie der Amerikaansche hulpverleening aan Engeland. Roosevelt gaf als zijn meening te kennen, dat een versterking der militaire macht van Engeland tevens de beste verdediging vormt voor de Ver. Staten.

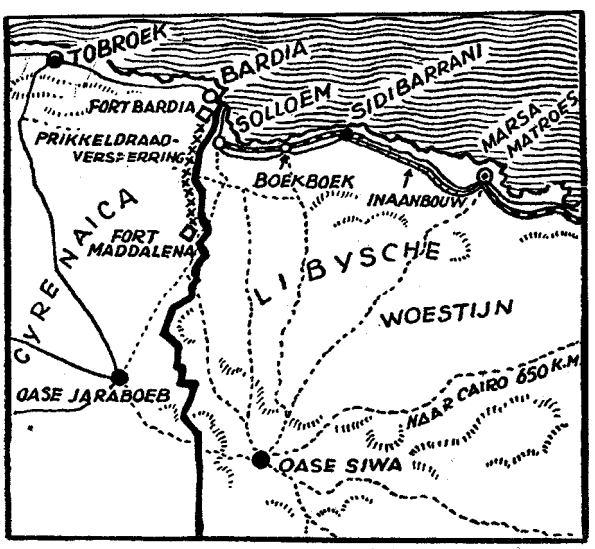
In dit verband betoogde hij opnieuw, dat voor de Amerikaansche defensie een toeneming der productie, zoowel op de scheepswerven als in de wapenfabrieken van de grootste beteekenis is. De orders uit Engeland, aldus de president, zijn daarom zoo belangrijk, omdat zij mede tot deze productiestijging bijdragen. Banaal noemde Roosevelt de voorstellen om de Johnson-wet en de neutraliteitswet te veranderen en Engeland credieten te verleenen. Banaal noemde hij het ook, Engeland een som gelds ten geschenke te geven, en de Amerikaansche belastingbetalers daarvoor te laten opkomen. Er zijn andere wegen en middelen en deze worden thans onderzocht.

Roosevelt zelf zweeft het volgende voor den geest: Men zou de toekomstige Engelsche orders kunnen overnemen en ze in Amerikaansche orders veranderen. Zijn de bestelde goederen gereed, dan zou men deze naar Engeland kunnen sturen en den Engelschen of uitleenen of onder hypotheek verkoopen. Na afloop van den oorlog zal Engeland aan Amerika geen leeningen behoeven terug te betalen, doch uitsluitend goederen tegen goederen kunnen uitwisselen. Dat geldt zoowel van koopvaardijschepen als van oorlogsmateriaal.

Op de vraag wie het eigendomsrecht over de naar Engeland gestuurde schepen en oorlogsmateriaal zal hebben, antwoordde Roosevelt, dat deze eigendomskwestie een juridische spitsvondigheid is, die hem niet interesseert. Toen iemand er op wees, dat de door hem voorgestelde methode de Vereenigde Staten eventueel in nog sterkere mate bij den oorlog kan betrekken, antwoordde de president, dat dit niet het geval zal zijn, aangezien hij slechts wil voortzetten hetgeen Amerika thans reeds doet, n.l. Engeland naar beste vermogen met oorlogsmateriaal helpen.

Evenwel moet hij voor zijn methode de toestemming verkrijgen van het Congres, dat vooral zijn goedkeuring moet hechten aan het uittrekken van de middelen welke noodig zijn om nieuwe fabrieken en werven te bouwen.
Op de vraag, of de Vereenigde Staten goederen op Amerikaansche schepen naar Engeland zullen zenden, antwoordde Roosevelt, dat zijn antwoord ontkennend luidt, indien men bedoelt, dat schepen onder Amerikaansche vlag en met Amerikaansche bemanning naar Engeland zullen varen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4487 C; Hulp aan Engeland 4488 A)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Militaire inspanning. - De uitgestrektheid van de fronten. —** De Stampa stelt de ontzaglijke uitgestrektheid van het Italiaansche front te land en ter zee en den aanmerkelijken omvang van de daaruit voortspruitende inspanning, in het licht. Het blad laat buiten beschouwing de ongeveer 1500 km., die de grenzen vor-

Italiaansch Noord-Afrika.
(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

men tusschen Italië en Frankrijk, Libye en Tunis alsmede Italiaansch Oost-Afrika en Djibouti, waar het wapenstilstandsstelsel heerscht, evenals de om en bij de 1310 km. van de grens tusschen It. Oost-Afrika en ex-Britsch Somali ten gevolge der verovering van dit gebied door Italië. Het landfront van Italië vertegenwoordigt voor het overige thans niet minder dan 4148 km. en wel aldus verdeeld: 228 aan de grens tusschen Albanië en Griekenland, 270 tusschen Libye en Egypte, 2300 tusschen I.O.A. en Soedan en ten slotte 1350 tusschen I.O.A. en Kenia. Daar komen de kustfronten bij en wel die van het moederland met inbegrip van de eilanden 8572, de kust van Albanië 404, die van den Dodekanesos 400, Libye 1850, Eritrea 1070, ex-Britsch Somali 6080 en Italiaansch Somali 2400. Bij dit alles moet men voegen de Middellandsche Zee van bijkans 3.000.000 vierkante km., waar Italië eveneens tegen Engeland vecht.
(Het Vaderland) **(V. b. Zes maanden oorlog 4487 E)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Leeningen aan Argentinië, $ 60 millioen voor aankoopen en $ 50 millioen tot steun aan peso; aan Uruguay $ 7,5 millioen. —** Washington, 12 Dec. (D. N. B.) — In de persconferentie heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, verklaard, dat de Vereenigde Staten een aantal leeningen aan Argentinië hebben verstrekt. De Federale Exportbank heeft een crediet van in totaal 60 millioen dollar verstrekt voor aankoopen in de Vereenigde Staten, terwijl het valuta-stabilisatiefonds van de schatkist een crediet van 50 millioen dollar ter beschikking heeft gesteld.
De directeur der federale leeningen, Jesse Jones, deelde mede, dat het crediet van 60 millioen dollar werd toegestaan voor de verbetering van het handelsverkeer met Argentinië.
Voorts deelde Jones, volgens United Press, mede, dat Uruguay een leening ter grootte van 7.5 millioen dollar krijgt. (Telegraaf)
(Vor. ber. Leening aan Argentinië 4477 E)

C. **NEDERLAND. — Roode Kruis - Opsporing van Nederlanders in den vreemde. —**
Niet alleen Nederlandsche militairen, maar ook burgers zijn verspreid over verschillende landen, terwijl de in het vaderland vertoevende familieleden sinds Mei 1940 geen bericht van hen mochten ontvangen. Voor zoover landgenooten in den vreemde een vast adres hebben, zijn zij in het algemeen bereikbaar, zoo niet over de gewone post dan toch met behulp van de bekende Roode Kruiscorrespondentieformulieren.
Van velen is het echter onmogelijk op deze wijze iets te vernemen. Dit geldt in het bijzonder voor zeevarenden en arbeiders, die ten gevolge van veelvuldige verplaatsingen in het buitenland, hun families niet op de hoogte kunnen houden.
Om de bezwaren van dezen toestand zooveel mogelijk te ondervangen, heeft het hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis een bijzondere afdeeling, het z.g. Inlichtingenbureau voor Burgers in het leven geroepen, welke gesteld is onder de leiding van ir. E. M. van Berckel en thans gevestigd is Jan Pieterszn. Coenstraat 6 te 's-Gravenhage (tel. 720790). Op deze wijze tracht het Nederlandsche Roode Kruis, ook ten aanzien van vermiste burgers in den vreemde, hulp te bieden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Roode Kruis 3408 C)

D. **JAPAN. — Nieuwe staatkundige vormen - Konoje's Taisei Jo Koesan Kai (Vereeniging tot ondersteuning van de staatsleiding door den Keizer). —**
Het Japan van heden gelijkt, aldus bericht de correspondent van de „Kölnische Ztg." uit Tokio, op het Duitschland van 1933. Wat in Duitschland de overneming van de macht door de nationaal-socialistische partij was, voltrok zich in Japan op 12 October j.l., toen minister-president Konoje de door hem geschapen „Taisei Jo Koesan Kai", de vereeniging tot ondersteuning van de staatsleiding door den Keizer, instelde.
Deze „Taisei" speelt, hoewel zij geen partij is, dezelfde rol als de N.S.D.A.P. in Duitschland. Zij is het politieke instrument voor de verandering van Japan in een nationaal-socialistischen leiderstaat. Aan den eenen kant veelal in vele kringen nog onbegrepen, aan den anderen kant uitstekend begrepen maar met haat bestreden, baant zij zich dapper haar weg door alle hindernissen.
Op kritieke oogenblikken wordt zij door den sterken arm van de weermacht gesteund.
Na een voorbereiding van twee maanden is op 16 dezer de „Taisei", in een congres dat drie dagen in beslag neemt en voor het publiek toegankelijk is, voor het volk getreden, om in een openbare uitspraak van haar 400 gouw- en kringleiders het land volledige opening van zaken te geven over de beweging en de leiding van den staat.
Het beginselprogram van de „Taisei" werd na veelvoudige herziening op 14 dezer door Konoje in zijn definitieven vorm aan het kabinet voorgelegd. Het wordt op het congres door hem persoonlijk toegelicht en zal den grondslag voor de besprekingen vormen. Het program houdt zes artikelen in. 1. Trouw aan den Keizer. 2. Opbouw van een Groot-Aziatischen Statenbond op grondslag van het ras en onder Japansche aanvoering. 3. Vernieuwing van den Japanschen staatsvorm. 4. Vernieuwing van den vorm der Japansche economie met het doel de hoogste oorlogsecono-

mische prestaties te bereiken. 5. Verdieping van de Japansche cultuur. 6. Schepping van een nieuwen levensstijl die elken burger doordringt van het bewustzijn dat hij lid van één gemeenschap is, zoodat ten slotte alle Japanners tot één groote familie behooren. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. „Keizerlijke weg" 4326 D)

A. **NEDERLAND. — Oorlogsrisico. - Volledige betaling door levensverzekeringmijen besloten, behoudens enkele uitzonderingen. —**
De levensverzekeringmaatschappijen hebben besloten het oorlogsrisico ten volle te dekken.
Schadegevallen welke sedert Mei zijn aangemeld worden voor het geheele verzekerde bedrag betaald.
In de toekomst zullen voor oude en nieuwe verzekeringen vrijwel geen kortingen meer worden toegepast, behoudens enkele uitzonderingen.
Verder is bepaald, dat burgers en militairen worden gelijkgesteld.
Deze gunstige bepalingen gelden overwegend slechts voor verzekeringen in Nederland. (Telegraaf)

(Vor. ber. Oorlogsschade 4472 A)

B. **VEREENIGDE STATEN. — 50 moderne Amerikaansche schepen voor Engeland. - Opdracht bouw 40 torpedojagers. —**
New York, 18 Dec. (D.N.B.) — De New York Daily News verklaart in reederskringen te Washington te hebben vernomen, dat de Amerikaansche regeering voornemens is, na afkondiging van een uitzonderingstoestand, vijftig moderne schepen van Amerikaansche lijnen op te eischen en ter beschikking van Engeland te stellen.
Zooals verder wordt gemeld, heeft de minister van Marine bekend gemaakt, dat opdrachten verstrekt zijn voor den bouw van veertig nieuwe torpedojagers. Ten einde den bouw van deze schepen in bepaalde gevallen te bespoedigen, en dezelfde types te verkrijgen, zijn de opdrachten voor den bouw van zeven torpedojagers en twee kruisers, die reeds eerder verstrekt waren, weer geannuleerd, resp. aan andere werven overgegaan. (De Maasbode)

(Vor. ber. Ver. Staten—Engeland 4492 C)

C. **NEDERLAND. — Criminaliteit onder de jeugd. - Ernstig vermaan van mr. J. Overwater, kinderrechter te Rotterdam. —**
De kinderrechter in het arrondissement Rotterdam, mr. J. Overwater, verzoekt om plaatsing van de navolgende waarschuwing aan ouders en voogden.
Het jaar 1940 spoedt ten einde. Zelden beleefden wij een tijd, waarin meer spanning, meer bezorgdheid om het wel en wee der jeugd zich deden gelden en het is waarschijnlijk, dat de moeilijke omstandigheden ook in het komende jaar zullen voortduren. Zulk een tijd bergt vooral voor de jeugd, jongens en meisjes, bijzondere gevaren en wij zien dan ook de klachten over lichtzinnigheid en bandeloosheid toenemen. Ook het aantal processen-verbaal wegens misdrijven door strafrechtelijk minderjarigen gepleegd, beweegt zich sinds eenige maanden in stijgende lijn. De lange winteravonden werken in verband met de wettelijke verplichting tot verduistering, het plegen van ontoelaatbare handelingen in de hand.
Hoewel er gelukkig nog geen sprake is van een vloedgolf van jeugdmisdadigheid en bandeloosheid als de jaren 1914—1918 te zien gaven, toch achten de kinderrechter en de officier van justitie den tijd gekomen voor een ernstige waarschuwing aan ouders en voogden, goed toe te zien op de gedragingen van de onder hun hoede staande minderjarigen. Zij zijn vastbesloten met de beschikbare middelen krachtig op te treden tot beteugeling van het kwaad eener verwilderende jeugd.
Aanwending dezer middelen, kan, ook al betreft het hier maatregelen, die voor minderjarigen geschikt zijn, veel leed voor kinderen en ouders, vooral voor de ouders, beteekenen. Plaatsing in een tuchtschool of opvoedingsgesticht onttrekt het kind voor geruimen tijd aan het ouderlijk gezin. De kortste tuchtschoolstraf, die de kinderrechter kan opleggen, bedraagt een maand, maar zij kan ook een jaar duren, terwijl met plaatsing in een opvoedingsgesticht in den regel jaren gemoeid zijn. Bij een sterke toeneming der strafbare feiten kan bovendien minder dan in normale tijden tot voorwaardelijke veroordeeling worden overgegaan.
Daarom is het de eerste plicht van ouders en voogden, om goed toe te zien, hoe de kinderen zich gedragen, met wie zij omgaan en waar zij zich ophouden, als zij zich niet thuis bevinden. Men kan in dit opzicht niet te voorzichtig zijn. Laten zij vooral de kinderen tijdens de duisternis van de straat houden, waar aan alle kanten de verleiding dreigt. Door zorg zal niet alle kwaad te voorkomen zijn, doch dan behoeft men zich achteraf geen bittere verwijten te maken, als de ernstige beslissing van den kinderrechter is gevallen.
Men neme deze waarschuwing ter harte. Veel kwaad en leed zal dan kunnen worden vermeden. (Het Vaderland)

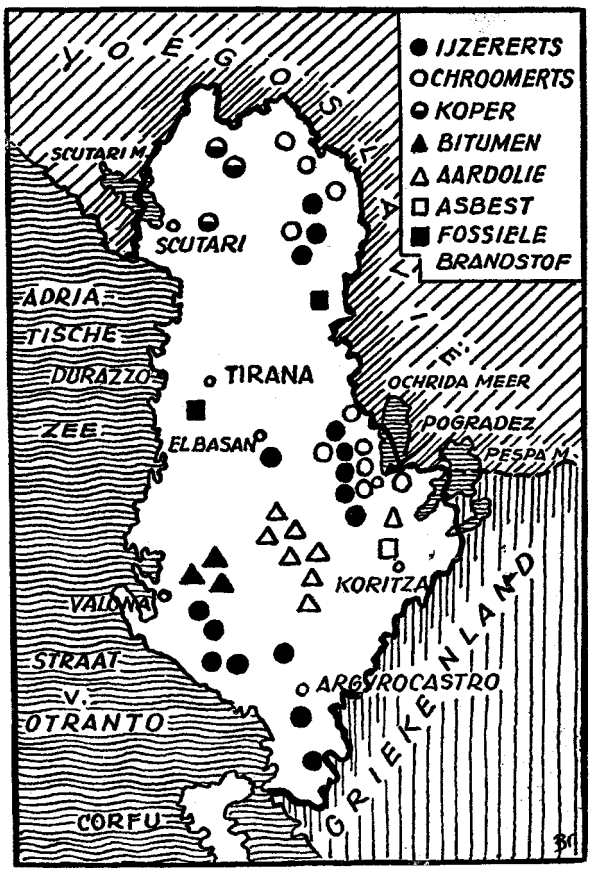
D. **SAN DOMINGO. — Financieel onafhankelijk. —**
Het consulaat-generaal van de republiek San Domingo meldt d.d. 26 November:
In September j.l. begaf generaal Trujillo Molina, „de sterke man der Dominicaansche republiek", zich per Clipper naar Washington, ten einde aldaar met de regeering der V. S. van gedachten te wisselen, met betrekking tot economische, financieele en politieke aangelegenheden tusschen beide landen.
Er werd een accoord bereikt, waardoor de invloed der Vereenigde Staten op economisch, financieel en fiscaal gebied aanzienlijk werd verminderd. De conventie tusschen beide landen van 1924, waardoor de Dominicaansche republiek financieel en fiscaal van de V. S. afhankelijk was, heeft plaats gemaakt voor het onlangs onderteekende verdrag Trujillo-Hull, zoodat de republiek de contrôle over de douane heeft herkregen. De inning van de douane-rechten, welke door Amerikaansche ambtenaren werd verricht, en als garantie diende voor aflossing en rentebetaling op leeningen, zal voortaan door de Dominicaansche regeering zelf geschieden. Tevens heeft de Dominicaansche regeering het recht verkregen nieuwe leeningen op te nemen en wijzigingen in de douanetarieven in te voeren. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

E. **BULGARIJE. — Rede van Koning Boris. — Het land volgt een vredespolitiek. —**
Sofia, 15 Dec. (D.N.B.) — Koning Boris de Derde heeft op 15 December een speciale delegatie van veertig afgevaardigden, met aan het hoofd den president der Kamer, Logofetof, ontvangen, die hem het antwoord der Sobranje op de troonrede overhandigde.
Na lezing daarvan hield de koning een toespraak tot de afgevaardigden, waarin hij met bevrediging vaststelde, dat zij in deze buitengewone en noodlottige tijden, welke de wereld doormaakt en welke ook in Bulgarije weerklank vinden, met diep besef en eenstemmigheid, benevens ernst en zorgvuldigheid, alle groote vraagstukken der Bulgaarsche binnen- en buitenlandsche politiek behandelden.
In samenwerking met hen en met hun steun zal de regeering de tot dusver gevolgde politiek voortzetten, welke tot doel heeft, den vrede en rust van het land te waarborgen.
In de dagen van beproeving, waarin in de wereld een nieuwe orde wordt geschapen en het lot der volkeren wordt gesmeed, is het voor allen de hoogste plicht, de eenheid van het volk te bewaren, daar eenheid van alle krachten in Bulgarije nimmer zoo noodzakelijk was als thans. Allen moeten voor Bulgarije arbeiden, zich hoeden voor stemmingen van het oogenblik, niet de werkelijkheid vergeten en tegelijkertijd rekening houden met de aanwezige mogelijkheden.
De koning maande ten slotte de afgevaardigden met het volk het nauwste contact te bewaren, een volk, dat eeuwenlang van voortreffelijke eigenschappen heeft blijk gegeven.
(Limburger Koerier) **(V. b. Koning Boris 4454 F)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — De uitvoer van oorlogsmateriaal in October 1940. —**
Uit Washington meldt het D.N.B.:
Het maandelijksche rapport van het staatsdepartement deelt mede, dat de waarde van de, door de regeering der Vereenigde Staten verleende, vergunningen voor den uitvoer van oorlogsmateriaal in October rond 193 millioen dollar bedroeg. Hiervan was 170 millioen bestemd voor Engeland, 8.5 millioen voor Canada, 11.16 millioen voor Nederl.-Indië, 1.2 millioen voor Australië en 0.957 millioen voor China. In feite werd in October aan oorlogsmateriaal uitgevoerd naar Engeland voor een waarde van 20.8 millioen dollar, naar Canada voor 2.9 millioen dollar, naar Australië voor 218.000 dollar, naar Nederlandsch-Indië voor 963.000 dollar en naar China voor 1 millioen dollar. De totale waarde van de door de

Vereenigde Staten geëxporteerde oorlogsmaterialen bedroeg 28 millioen dollar. De export van oorlogsmateriaal naar Engeland in de eerste tien maanden van 1940 bedroeg 134.9 millioen, naar Canada 18.5 millioen en naar Australië 9.6 mill. dollar. De verleende uitvoerlicenties bedroegen in denzelfden tijd voor Engeland 591.3 millioen, voor Canada 44.4 millioen en voor Australië 5.2 millioen dollar.
(N. Rott. Crt.)

A. **ALBANIE. — Minerale grondstoffen. —**

Albanië.
(Ontleend aan het Algemeen Handelsblad)

B. **FRANKRIJK. — Generaal Dentz volgt Chiappe op. —**
Genève, 7 Dec. (D.N.B.) — Uit Vichy wordt gemeld, dat tot opvolger van den hoogen commissaris voor Syrië en den Libanon, Chiappe, die door de Engelschen neergeschoten is, generaal Dentz aangewezen is, thans bevelvoerder over het militaire district Marseille. (De Tijd) **(V. b. Jean Chiappe 4470 C)**

C. **JAPAN. — Bond van Oost-Aziatische volken. —**
Tokio, 18 Dec. (Domei) — Sedert Japan en China op 30 November een verdrag hebben aangegaan en in Nanking een gemeenschappelijke verklaring is geteekend door Japan, Mandsjoekwo en China, wint de beweging voor de organisatie van een bond van Oost-Aziatische volken, n.l. Japan, Mandsjoekwo en China, dagelijks terrein. De beweging komt op voor politieke onafhankelijkheid, een militair bondgenootschap, economische samenwerking en cultureele uitwisseling tusschen de drie landen.
Berichten uit Nanking houden in, dat de Chineesche republikeinsche partij en de vereeniging voor nationalen heropbouw besloten hebben zich aan te sluiten bij de Kwomintang (nationale partij), die onder leiding van Wang Tsjing-wei pleit voor de oprichting van een Oost-Aziatischen bond. Reeds hebben 200 leden van het Japansche parlement zich voor zulk een bond uitgesproken, „ten einde het ideaal van de emancipatie van Oost-Azië te verwezenlijken".
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Verdrag Japan—China 4470 D)

D. **CHINA. — Conflict met Japan. — Britsche leening van £ 10.000.000 aan Tsjoengking. —**
Berlijn, 10 Dec. (D. N. B.) — Uit Londen wordt gemeld: Heden is tusschen de Britsche regeering en de regeering van Tsjoengking een overeenkomst onderteekend over het verstrekken van een leening van tien millioen pond sterling. De helft van dit bedrag dient als bewapeningscrediet, de andere helft wordt overgemaakt aan het Britsch-Chineesche stabilisatie-fonds. (Het Vaderland)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Hertog van Windsor bij President Roosevelt. —**
New York, 14 Dec. (D. N. B.) — De Associated Press meldt uit Miami, dat de hertog van Windsor een ontmoeting heeft gehad met president Roosevelt.
Roosevelt ontving den hertog aan boord van den Amerikaanschen kruiser „Tuscaloosa", die in een niet genoemd gedeelte van de Caribische Zee lag. Zij hadden een onderhoud, dat 1½ uur duurde.
Over den aard van de bespreking verklaarde de hertog na afloop, dat zij de kwestie der Amerikaansche steunpunten ten aanzien van alle West-Indische eilanden hadden besproken, o.a. de economische toekomst van deze eilanden en de vraag, hoe de Vereenigde Staten met Engeland zouden kunnen samenwerken om de West-Indische eilanden tot ontwikkeling te brengen.
Van de zijde van president Roosevelt zijn geen mededeelingen over den inhoud der besprekingen verstrekt. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4492 C; Hertog v. Windsor 4340 F)

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Dr. Göbbels spreekt werfarbeiders te Hamburg toe. - Engelsche beloften. —**
Rijksminister dr. Göbbels heeft op 17 December voor het personeel der scheepswerf Blohm und Voss een rede gehouden, waarin hij den thans door Duitschland gevoerden oorlog een volksoorlog in den besten zin van het woord noemde. De strijd tegen Engeland, aldus zei hij, zal beslissen over leven en toekomst van het Duitsche volk van 80 millioen zielen. Voor het Duitsche rijk bestaat geen „terug" meer. Aan het voorbeeld der bittere twintig jaren na den wereldoorlog kan iedereen zich een voorstelling maken van de verwoesting en volksvernietiging, die de vijanden van Duitschland zouden begaan, indien het hun zou lukken het Duitsche rijk te verslaan.

De daad van Versailles heeft het Duitsche levensgebied op onduldbare wijze beknot en het Duitsche volk verplichtingen van astronomische afmetingen opgelegd. De Duitsche arbeider heeft gedurende lange bittere jaren moeten ondervinden wat het beteekent een verloren oorlog te moeten betalen. In zijn wanhopigen toestand strooit het uit diepe wonden bloedende Engeland kwistig beloften voor den tijd na den oorlog. Zijn arbeidersleiders prediken een gereorganiseerd Europa van maatschappelijke gelijkwaardigheid. Duitschland antwoordt daarop slechts met de vraag: waarom heeft Engeland het nieuwe Europa niet reeds in 1919 geschapen?

Minister Göbbels herinnerde er verder aan, dat de Führer dezen oorlog niet gewild heeft. Hij legde er den nadruk op, dat Adolf Hitler jaren lang een beroep op het gezonde verstand van Europa heeft gedaan, vredesvoorstellen deed en de wereld ontwapeningsplannen voorlegde. Het heeft niets geholpen. Nu Engeland echter het Duitsche volk den oorlog heeft opgedrongen zal Duitschland er alles op zetten om dien te winnen.

De minister bracht den arbeiders dank, omdat ze in weerwil van de vele nachtelijke luchtalarmen hun discipline onverstoorbaar bewaren. De arbeider, die dag aan dag het pantser der Duitsche wapening ter zee sterkt, kan ook het best getuigen, dat de Britsche nachtbommenwerpers er niet in geslaagd zijn, ook maar op een plaats gevoelige schade aan de oorlogsproductie van Hamburg toe te brengen. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dr. Göbbels 4470 A)

A. **URUGUAY. — Defensie- en handelskwesties met Argentinië geregeld. —**
Montevideo, 15 Dec. (D. N. B.) — De besprekingen tusschen de ministers van Buitenlandsche Zaken van Argentinië en Uruguay zijn geëindigd met de onderteekening van twee documenten. In het eerste verbinden de onderteekenaars zich alle technische beraadslagingen te bevorderen, welke zij „binnen het kader van de continentale verdedigingsorganisatie" voor de verdediging van de La Plata noodzakelijk achten. In het tweede wordt overeengekomen dat stappen zullen worden gedaan om te komen tot een handels-, douane- en deviezenaccoord, en daarvoor commissies te benoemen, welke deze problemen zullen bestudeeren benevens de mogelijkheid van een douane-unie tusschen de twee landen. (Telegraaf)

B. **GRIEKSCHE WIJSHEID EN DICHTKUNST. — Voordracht van dr. J. D. Bierens de Haan. —**
In de te Leiden gehouden maandvergadering van December heeft dr. J. D. Bierens de Haan voor de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde een voordracht gehouden over „De epische, dramatische en lyrische phase van het Grieksche denken".
De scheppende geest eener cultuur, aldus spreker, is een en dezelfde in zijn geledingen, bijzonderlijk bestaat er een samenhang tusschen wijsbegeerte en dichtkunst, waarbij aan de laatstgenoemde het primaat toekomt (de mensch spreekt dichterlijk eer hij rationeel spreekt). De Grieksche wijsgeer is een musische figuur, men kan met een zinspeling op Nietzsche's bekend geschrift spreken van een: geboorte der wijsbegeerte uit den geest der dichtkunst.
Aan de dichtkunst ontleent op Griekschen bodem de wijsbegeerte het karakter harer drie phasen: episch, dramatisch, lyrisch, een drieheid, die ook in andere geledingen der Grieksche cultuur wordt teruggevonden.
In de epische dichtkunst weet het subject zichzelf niet, doch heeft een objectswereld voor oogen, waarin zich een massaal gebeuren afspeelt, dat als heroïsch verleden kan worden aangeduid. Hetzelfde vinden wij in de eerste phase der Grieksche filosofie, de z.g. Ionische wijsbegeerte (Thales, Anaximander), wier objectiveerend standpunt het subject, den mensch naar zijn innerlijk wezen niet kent, zij ontvouwt het ontstaan van het aanschijn der wereld als resultaat van een kosmisch gebeuren, als een alomvattend wereld-epos.

Na deze Ionische periode treedt de wijsbegeerte op Atheenschen bodem en gaat haar dramatische phase in (Sofisten, Sokrates, Plato). De filosofie verlaat de scholen en komt op de markt, van monologisch wordt zij dialogisch en treedt op met het twistgesprek. De Sofist spreekt tegen de traditie, Sokrates wekt den tegenstand door de ironie. De wijsgeer roept den antagonist op, gelijk in het drama de hoofdfiguur door den antagonist weerstaan wordt. Plato heeft den Sofist als zijn tegenstander noodig. Ook naar den inhoud is Plato's wijsbegeerte dramatisch gebouwd, daar hij zoowel de eenheid der idee als de veelheid der verschijning erkent. De Eliaten hadden de zinlijkheid terzijde geschoven en het denken alleen doen gelden, maar Plato erkent het goed recht ook der eerstgenoemde, zoo is er een spanning van twee, die geen van beide uit het kennen kunnen losgemaakt en toch met elkaar niet overeenstemmen: een innerlijk antagonisme, dat wij ook in zijn gerechtigheids-ethiek terugvinden en dat aan zijn wijsbegeerte een dramatisch karakter verleent.

Na het hooge streven van den filosofischen geest in Griekenland, een mindering der denkkracht, zoodat een nieuwe phase intreedt, die wij om haar eigenaardig karakter de lyrische phase noemen (de Sokratische scholen, vooral de Kynische en Kyreneïsche). Deze wordt ingeleid door de school van Megara, die de rede gebruikt voor kleine moeilijkheden en daarmede haar vlucht belemmert. Typeerend voor deze lyrische phase is de figuur van Aristippos (Kyrene). Zijn filosofie zoekt naar niets dan naar het geluksbegrip en bepaalt zich zoodoende op het meest subjectieve, evenals de lyrische dichtkunst de kunst is, waar het subject (het Ik) met zichzelf te doen heeft. Aristippos wijst alle geluksgoederen af, omdat zij het karakter van objectiviteit hebben en wil niets anders dan het subjectief „oogenblik" waarin de mensch van de dingen, die hij ook ontberen kan, neemt wat hem lust geeft. Met dit hedonisme is het verband tusschen wijsbegeerte en dichtkunst ten einde. Daarna Aristoteles, wiens filosofie een karakter heeft van onderzoek, zoodat hier een verband kan gezocht worden met het Attisch proza, bijzonderlijk van de pleitredenaars.

De Grieksche cultuur is voorbeeldig tot herkenning van den scheppenden geest der menschheid. De Grieksche cultuurmensch is eenerzijds een technicus, volger van Prometheus, maar anderzijds is hij dichter; als technicus kent hij de werkelijkheid, als dichter denkt hij de waarheid, zijn wijsbegeerte behoort tot zijn dichterschap, vandaar haar episch-dramatisch-lyrisch karakter. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Wijsbegeerte 4191 D)

C. **JAPAN. — Matsoeoka, minister van Buitenlandsche Zaken, over Japan's betrekkingen met de Vereenigde Staten. —**

De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, heeft 19 December op den feestelijken afscheidsmaaltijd, welken de Amerikaansch-Japansche vereeniging den nieuwen Japanschen ambassadeur te Washington, admiraal Nomoera, die binnenkort naar zijn post vertrekt, heeft aangeboden, de betrekkingen tusschen Japan en de Vereenigde Staten behandeld.

Matsoeoka hoopte, dat het Nomoera gelukken moge, alle eventueele mogelijkheden voor een botsing in de Stille Zuidzee te verhinderen. De oorzaken, die ongelukkigerwijze tot de verscherping van de betrekkingen tusschen beide landen geleid hebben, zijn van veelvuldigen aard. De voornaamste is evenwel, dat de Vereenigde Staten geen begrip toonen voor de Japansche eischen en doelstellingen. In tegenstelling tot de indrukken, die in Amerika en elders daarover bestaan, voert Japan tegenover China geen imperialistischen oorlog van agressie. Japan vecht niet voor de vernietiging, maar voor den opbouw van een blijvenden vrede en voor het welzijn van een op gerechtigheid en gelijkheid berustend Oost-Azië. Elke natie, die aan de voltooiing van deze groote taak wil medewerken, is welkom. Japan zal zich van dezen ingeslagen weg niet laten afhouden, hoe sterk de druk ook is die op het land wordt uitgeoefend, en wie dezen druk ook probeert uit te oefenen.

Een deelneming van de Vereenigde Staten aan den Europeeschen oorlog of een botsing tusschen de Vereenigde Staten en Japan in de Stille Zuidzee zou tot een volledige ineenstorting der beschaving leiden. In dit verband zeide spr. geen twijfel te willen laten bestaan over het feit, dat Japan trouw is jegens zijn bondgenooten en dat de Japansche buitenlandsche politiek in de toekomst het driemogendhedenpact tot kernpunt zal hebben. Dit beteekent geen dreigement, maar is eenvoudig een constateering om mogelijke misverstanden te vermijden. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Verkl. Matsoeoka 4481 E)

D. **KYOESTI KALLIO, EX-PRESIDENT VAN FINLAND, OVERLEDEN. —**
Helsinki, 19 Dec. (D. N. B.) — De president van Finland, Kallio, wiens opvolger juist op 19 December was gekozen, is plotseling gestorven.

Kyösti Kallio werd op 10 April 1873 te Vlivieska in Oost-Botnië geboren als zoon van een Finschen boer. Hij vestigde zich in 1895 als landbouwer in zijn geboortestreek.

Reeds vroeg ging hij in de politiek en sedert 1907 vertegenwoordigde hij in den Landdag (later Rijksdag) onafgebroken de sterk nationalistisch getinte Agrarische partij.
In 1920 werd Kallio tot president van den Rijksdag gekozen en in 1924 herkozen. In 1917 werd Kallio senator en leider van het ministerie van landbouw. Tusschen 1919 en 1922 was hij meermalen minister van Landbouw, als hoedanig hij bekend is geworden door zijn wet betreffende de agrarische hervorming van 1922, welke ten doel had de bevolking tegen redelijken prijs land te verschaffen.
In 1922 vormde Kallio een eigen kabinet, dat tot 1924 aanbleef. Een der belangrijkste maatregelen zijner regeering was de ontbinding der communistische partij in het najaar van 1923. In Dec. 1925 vormde Kallio ten tweeden male een kabinet en in Aug. 1929 voor de derde maal. In Oct. 1936 werd Kallio voor de vierde maal premier. 15 Febr. 1937 had de verkiezing van den Finschen staatspresident plaats, welk ambt sedert 1931 door Svinhufvud, den „vader des vaderlands", was bekleed. Bij de tweede stemming behaalde Kallio 177 stemmen tegen Svinhufvud 104, een gevolg van het feit, dat hij, candidaat gesteld door de agrariërs, den steun kreeg van de socialisten en de Zweden.
Kallio was de eerste president van Finland van zuiver Finschen bloede en met een Finschen naam. Zijn verkiezing wekte bezorgdheid in Zweden wegens de vijandige houding van den nieuwen president tegen het Zweedsch als landstaal.
Na zijn verkiezing tot president verklaarde Kallio echter, dat hij zich boven den strijd tusschen het Finsch en 't Zweedsch zou stellen en onpartijdig zou staan tegenover beide taalgroepen en deed uitkomen, dat de Finsche maatschappelijke instellingen en wetten in groote mate Scandinavische voorbeelden hebben, zoodat Finland op cultureel en staatkundig gebied veel aan Scandinavië verschuldigd is.
18 Oct. 1939 nam Kallio te Stockholm met de koningen van Zweden, Noorwegen en Denemarken deel aan de conferentie van Scandinavische staatshoofden, gehouden naar aanleiding van den kritieken buitenlandsch-politieken toestand als gevolg van de door Rusland aan Finland gestelde eischen. In een toespraak voor de radio verklaarde Kallio, dat Finland vastbesloten was zijn onafhankelijkheid te verdedigen, hoewel het den wensch koesterde in vrede te leven.
Begin December 1939 brak de Russisch-Finsche oorlog uit. Op 6 Dec. wees Kallio er in een radiorede ter gelegenheid van den 22sten verjaardag der Finsche onafhankelijkheid op, dat Finlands grootste kracht lag in zijn eenheid.
Op 17 Dec. deed Kallio een beroep op de wereld om Finland niet alleen te laten strijden, welk beroep hij op 10 Januari van dit jaar herhaalde. Als bekend was Finland ten slotte genoodzaakt de zware eischen der Russen te aanvaarden en op 12 Maart het vredesverdrag met Rusland te teekenen. (Maasbode)

(Vor. ber. President Kallio 4469 D)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Misnoegen over houding der Vereenigde Staten.**
Berlijn, 21 December. — Van officieuze zijde wordt gemeld:
De recente uiteenzettingen van den Engelschen minister van Blokkade, Cross, tegenover Amerikaansche journalisten — waarin hij den Vereenigden Staten den raad geeft een aantal „vijandelijke" schepen in de Vereenigde Staten ter beschikking van Groot-Brittannië te stellen, als hulpmiddel om de leemten aan te vullen, welke door Duitschlands oorlogsvoering ter zee in toenemende mate in de Britsche koopvaardijtonnage ontstaan — beteekenen naar de opvatting van politieke kringen alhier practisch een verzoek aan de Vereenigde Staten tot het stellen van een oorlogshandeling, welke slechts als steun aan Engeland kan worden beschouwd.
Op een desbetreffende vraag heeft de woordvoerder van het departement van Buitenlandsche Zaken ten aanzien hiervan tegenover de buitenlandsche journalisten het volgende verklaard:
Weliswaar is men er aan gewend, dat men den laatsten tijd bepaalde acties, over welker politieke karakter in volkenrechtelijken zin niet de geringste twijfel bestaat, steeds probeert te verdraaien, doch op den duur kan dit niet worden verdragen, wanneer in kwesties van zoo buitengewoon groote beteekenis voor de betrekkingen tusschen twee landen, de eene zijde zich de grootst mogelijke reserve oplegt, terwijl aan de andere zijde een tegenovergestelde houding wordt aangenomen. Daarom blijkt het verzoek van den Britschen minister van Blokkade, in verband met het constateeren van de hulpverleening aan Engeland in den doodsstrijd van dat land, in politieke kringen alhier de aandacht te hebben getrokken. Men noemt het in deze kringen in de hoogste mate belangwekkend te zien, op welke wijze de Vereenigde Staten op deze duidelijke uitnoodiging van den Engelschen minister zullen reageeren.
Berlijn, 21 Dec. (United Press) — Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft voor de buitenlandsche pers verklaard, dat de politiek der Vereenigde Staten tegenover Duitschland ten aanzien van de levensmiddelenvoorziening, alsmede het systeem van uitdaging en van politieke aanvallen, een punt hebben bereikt, waarop zulks niet langer kan worden verdragen.
De woordvoerder voegde hieraan toe, dat hij zich volkomen bewust was van de beteekenis zijner verklaring, welke hij had afgelegd als officieel vertegenwoordiger en verantwoordelijk woordvoerder van het ministerie van Buitenlandsche Zaken.
De verklaring is het eerste uiterlijke teeken van het reeds sedert maanden bestaande misnoegen over de sympathieën der Vereenigde Staten voor Engeland en den gelijktijdigen afkeer van de As-mogendheden. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Hulp der V. S. aan Engeland 4492 C)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Lord Halifax tot ambassadeur te Washington benoemd. - Anthony Eden minister van Buitenlandsche Zaken. - Nieuwe minister van Oorlog. —**
Berlijn, 23 Dec. (D.N.B.) — In Londen is officieel medegedeeld, dat de Koning de benoeming van lord Halifax tot Britsch ambassadeur te Washington heeft goedgekeurd.
Anthony Eden volgt Halifax als minister van Buitenlandsche Zaken op. Kapitein David Margesson, de parlementaire secretaris van het ministerie van Financiën, wordt minister van Oorlog.
United Press meldt uit Londen, dat het voor de eerste maal is dat een Britsche minister van Buitenlandsche Zaken tot ambassadeur wordt benoemd.
Cranborne is als onderstaatssecretaris in het Foreign Office in de regeering teruggekeerd en heeft gelijktijdig den titel van baron gekregen, hetgeen hem mogelijk maakt het ministerie van Buitenlandsche Zaken in plaats van lord Halifax in het Hoogerhuis te vertegenwoordigen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet-Churchill 4396 A; Lord Halifax 4396 A; Min. Eden 4420 A)

C. **NEDERLAND. — N.S.B. - Nederlandsch Agrarisch Front opent gebouw. —**
In aanwezigheid van ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B., oud-minister dr. F. E. Posthuma, Graf Grothe, landbouwdeskundige van het Rijkscommissariaat, en van verscheidene vertegenwoordigers van sympathiseerende instellingen, is op 20 December het gebouw van het Nederlandsch Agrarisch Front aan de Zeestraat 69 te 's-Gravenhage, tegenover het Willem-de-Zwijgerhuis, in gebruik genomen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Nat.-Soc. Beweging 4488 F)

D. **VEREENIGDE STATEN. — 15 producten gebonden aan exportlicentie. - Maatregel geldt machines, kobalt, strontium en andere artikelen. —**
Washington, 21 Dec. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft bepaald, dat voortaan voor den uitvoer van 15 producten een exportvergunning noodig zal zijn. Deze uitbreiding van het licentiestelsel betreft machines, kobalt, broomethyl, strontium, enz.
(De vorige uitbreiding van het stelsel van exportlicenties had plaats op 11 December '40 toen werd bepaald, dat ook de uitvoer van ijzererts, schroot, ijzerlegeeringen en halffabrikaten uit ijzer en staal gebonden zou zijn aan een vergunning. Een exportvergunning zou slechts worden verleend voor den uitvoer naar het Britsche Rijk, het Westelijk halfrond en voorloopig naar bepaalde andere landen, in verhouding tot de vooroorlogsche export-hoeveelheden. Evenals nog vroegere maatregelen op het gebied der exportvergunningen, werd deze actie der Vereenigde Staten beschouwd als gericht tegen Japan. — Red. Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Exportverbod v. Schroot 4389 A)

A. **FINLAND. — Risto Ryti, tot president gekozen.** Het nieuwe hoofd van den Finschen Staat, Risto Ryti, die op 19 December met bijna algemeene stemmen werd gekozen, is tot ver buiten de Finsche grenzen bekend als financieel deskundige. De 51-jarige Finsche president heeft sedert 1923 als president de leiding gehad van de Finsche Staatsbank en in deze functie de financiën van den jongen Staat op een gezonden grondslag geplaatst.

Risto Ryti, president van Finland. (Foto A. P.)

Zijn juridische studiën brachten hem o.m. naar Londen, waar hij den bouw en de organisatie der Engelsche financiën leerde kennen. Zijn politieke carrière begon hij in 1919 in den Rijksdag. Van 1921 tot 1924 was hij belast met het ministerie van Financiën. In de daarop volgende jaren wijdde hij zijn geheele kracht aan den opbouw der Finsche financiën. In 1939 werd hij, bij het uitbreken van den Finsch-Russischen oorlog, tot minister-president benoemd. (De Tijd)

(Vor. ber. President Ryti 4490 C)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Kersttoespraken van Rijksminister Rudolf Hess, Rijksmaarschalk Göring, Rijksminister dr. Göbbels en generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch. —**

Berlijn, 24 Dec. (D.N.B.) — De plaatsvervanger van den Führer, Rijksminister Rudolf Hess, heeft op het tweede oorlogs-Kerstfeest een radiorede gehouden tot de Duitschers in binnen- en buitenland en tot de soldaten van de drie deelen der weermacht.

De opperbevelhebber van het luchtwapen, Rijksmaarschalk Göring, heeft in een Kerstgroet zijn dank gebracht aan het luchtwapen voor zijn moedig optreden. Gemeenschappelijk handelen schept een kameraadschap, die op geen enkele wijze kan worden vernietigd, aldus Rijksmaarschalk Göring. Hij gaf uiting aan de hoop, dat de aanstaande Kerstmis weer een feest van den vrede en voor Duitschland een feest van de groote overwinning zal zijn.

De Rijksminister van propaganda, dr. Göbbels en zijn vrouw hebben in de zalen van het ministerie ook dit jaar weer voor talrijke door de nationaal-socialistische Volkswohlfahrt verzorgde moeders en kinderen een Kerstuitdeeling gehouden. De minister heeft daarbij een toespraak gehouden.

Berlijn, 24 Dec. (D.N.B.) — De opperbevelhebber van het leger, generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch, heeft den Kerstavond aan het front doorgebracht en aan de Kanaalkust ter gelegenheid van het Kerstfeest een radiorede tot de Duitsche soldaten gehouden. Hij wees er op, dat hij het vorige Kerstfeest had doorgebracht bij de Duitsche soldaten voor de Maginot-linie, die Frankrijk moest beschermen, maar dat niet kon. Dit Kerstfeest bracht hij door aan den zeemuur, die Engeland ook slechts zóó lang zal beschermen als het Duitschland schikt. De tegenstanders van Duitschland op het vasteland zijn verbrijzeld. Engeland heeft geen continentalen degen meer ter beschikking, dus hebben wij nog slechts één taak te volbrengen, n.l. dezen laatsten en verbitterdsten tegenstander neer te slaan en daarmee den vrede te veroveren. Het gaat thans om het doel van dezen oorlog, de eenzijdige heerschappij van Engeland te breken, voorgoed een einde te maken aan den druk en de voortdurende onrust, die Engeland steeds weer heeft teweeggebracht en zoodoende te komen tot een natuurlijke reorganisatie van Europa en tot den vrede. (Het Vaderland - Telegraaf - Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Min. Hess 4331 H; Min. Göring 4444 D; Min. Göbbels 4495 F; Min. von Brauchitsch 4070)

C. **VATICAAN. — Kerstrede van den Paus. - Vijf voorwaarden voor elke nieuwe orde. —**

Vaticaan, 24 Dec. (Stefani) — De Paus heeft op 24 December in de zaal van het consistorie de leden van het H. College van Kardinalen, die Z.H. hun Kerstwenschen kwamen aanbieden, in plechtige audiëntie ontvangen. De kardinaal-diaken las den Paus een boodschap van eerbetoon voor, waarop Z.H. met een Kerstrede antwoordde, die per radio werd uitgezonden.

Met nadruk wees de Paus o.a. op de bezorgdheid, waarmede hij het onheil gadeslaat van het groote conflict, waaronder de wereld gebukt gaat en hij onderstreepte dat thans, maar vooral ook wanneer het conflict voorbij zal zijn, het werk der geestelijke opbeuring in het bijzonder gewijd zal moeten zijn aan de taak om de diepe wonden te heelen, welke door dit conflict geslagen worden.

Vervolgens verklaarde de Paus, dat zijn vaderlijke zorgen thans heel bijzonder uitgaan naar de krijgsgevangenen.

Daarna herinnerde de Paus aan de principieele verklaringen, welke hij een jaar geleden heeft afgelegd over de essentieele vredesvoorwaarden, welke gebaseerd moeten zijn op gerechtigheid, waarna hij er den nadruk op legde, dat die verklaringen ook op het oogenblik nog haar actueele karakter bezitten. „De kerk", zoo betoogde Z.H., „is niet geroepen om partij te kiezen in de elkaar soms contrasteerende stelsels betreffende de middelen, waarmede de ommekeer in Europa naar een betere toekomst zal moeten worden tot stand gebracht. Wij hopen, dat alle volkeren uit dit conflict te voorschijn treden, bezield met een nieuwen en beteren geest."

De vijf voorwaarden. — De essentieele voorwaarden, zoo vervolgde de Paus, voor elke nieuwe orde zijn evenwel de volgende:

1) een overwinning op den haat, welke thans de volkeren gescheiden houdt;
2) een overwinning op het wederzijdsche wantrouwen;
3) een overwinning op het beginsel, dat hetgeen men nuttig acht den grondslag vormt van het recht;
4) een overwinning op de al te scherpe verschillen op het gebied van de wereldeconomie, opdat aan alle landen de middelen verschaft worden om een behoorlijk leven te leiden;
5) een overwinning op het egoïsme, dat vervangen moet worden door een oprechte solidariteit en broederlijke samenwerking.

„Wanneer dit conflict voorbij is, dan hopen wij, dat de verantwoordelijke mannen een rechtvaardige oplossing zullen vinden, ten einde een werkelijke nieuwe orde te vestigen, welke een bron van geluk genoemd kan worden voor alle volkeren."

De Paus eindigde zijn rede met allen zijn apostolischen zegen te geven. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Paus Pius XII 4474 B)

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Kerstboodschap van den Koning-Keizer aan zijn strijders. —**

Rome, 24 Dec. (Stefani) — Ter gelegenheid van Kerstmis heeft de koning-keizer zich in een boodschap met de volgende woorden gericht tot de strijders te land, ter zee en in de lucht:

„Strijders te land, ter zee en in de lucht, op dezen heiligen dag van liefde en familiezin zijn mijn gedachten meer dan ooit bij u. U, die, den heiligen oproep van het vaderland beantwoordend, gestreden hebt en nog strijdt te land, ter zee en in de lucht, wensch ik toe, dat mijn woorden van genegenheid en warmen lof u vurig en bewogen bereiken. Gij bevindt u tegenover een vijand, die beschikt over alle sterkste aanvalsmiddelen, maar gij zult weten aan te toonen, dat geen enkele hinderpaal en geen enkele moeilijkheid den glorieuzen opmarsch van Italië kan tegenhouden. Strijders te land, ter zee en in de lucht, de geheele natie, die met mij in u de zekerheid ziet van haar schitterende toekomst, is vereenigd in de vurigste wenschen voor uw gezinnen."

Kerstmis 1940, 19e fascistische jaar. (w.g.) Victor Emmanuel.

(Vor. ber. Koning Victor Emmanuel 4257 B)

A. Oude en nieuwe logica. —

Dr. E. W. Beth schrijft in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 10 December 1940:

Wij zijn gewoon, een wetenschap te beschouwen als een systeem van waarheden, dat zich voortdurend uitbreidt, maar dat ook voortdurend herziening behoeft, en waarvan elke nieuwe generatie van geleerden dus gelegenheid vindt, haar scherpzinnigheid te beproeven. Dat een wetenschap eens voltooid zou zijn, zoodat er binnen haar gebied geen problemen meer zouden zijn op te lossen, komt ons onwaarschijnlijk voor; immers, de oplossing van een wetenschappelijk probleem schijnt onvermijdelijk aanleiding te geven tot het stellen van nieuwe vragen en op die wijze wordt onze weetgierigheid nimmer blijvend bevredigd.

Het ideale eindpunt bereikt? —

Er is echter één wetenschap, die op deze wet een uitzondering schijnt te vormen, de zoogenaamde formeele logica, de leer van de strenge bewijsvoering. Deze wetenschap schijnt het ideale eindpunt, waarnaar elke wetenschap streeft, zelfs reeds zeer kort na haar ontstaan te hebben bereikt; gebruik makend van het pionierswerk van enkele voorgangers zou namelijk Aristoteles deze wetenschap eens en vooral tot afsluiting hebben gebracht. Zoo heel onaannemelijk klinkt dit natuurlijk niet. Wat strenge bewijsvoering is, weten wij blijkbaar wel, anders zouden verschillende wetenschappen, in het bijzonder de wiskunde, in het geheel niet mogelijk zijn. Maar als wij weten, wat strenge bewijsvoering is, dan zal het toch niet mogelijk zijn, de regels, waaraan zij gebonden is, eens voor altijd volledig op te sporen. Het eigenaardige onderwerp van de formeele logica zou dus meebrengen, dat deze wetenschap, in afwijking van den regel, die overigens voor alle wetenschappen geldt, op een bepaald tijdstip in de geschiedenis haar voltooiing zou hebben kunnen vinden. Op deze wijze hebben gedurende de laatste twee eeuwen dan ook de meeste philosophen geredeneerd. Zij hebben verder opgemerkt, dat de pogingen, Aristoteles' werk te herzien of aan te vullen, weinig resultaat hadden opgeleverd. Blijkbaar was dus reeds Aristoteles erin geslaagd, de leer van de strenge bewijsvoering tot afsluiting te brengen, en was derhalve elk verder onderzoek op dit gebied vruchteloos en overbodig. Immanuel Kant (1724—1804) heeft deze opvatting in den tweeden druk van zijn „Kritiek der zuivere Rede" wel zeer duidelijk uitgesproken; hij noemt het daar merkwaardig, dat de logica sinds den tijd van Aristoteles geen stap vooruit heeft kunnen doen en dus naar allen schijn afgesloten en voltooid is. Kant's meening is ook heden nog in de wijsgeerige wereld en ver daarbuiten gemeengoed.

Men zal moeilijk krasser voorbeeld kunnen noemen van de hardnekkigheid, waarmee een dwaling zich kan handhaven, wanneer zij eenigszins plausibel is en door het gezag van een grooten naam wordt gesteund. De opvatting, die ik in het bovenstaande schetste, is volkomen onjuist en ze was dit reeds toen Kant haar formuleerde. De formeele logica heeft namelijk in de periode, die begint met het ontstaan van de z.g. peripatetische school, gevormd door de volgelingen van Aristoteles, en die haar afsluiting vindt met het verval van de middeleeuwsche scholastiek, een periode die zich uitstrekt van de derde eeuw vóór tot de veertiende eeuw nà Chr., een voortdurende ontwikkeling doorgemaakt. Als groote figuren in deze periode zijn te noemen Theophrastus, de opvolger van Aristoteles als hoofd van de door dezen gestichte school, Chrysippus, de stoïcijn, Boëthius, bekender als schrijver van de „Troost der Wijsbegeerte", Abaelardus, de avontuurlijke scholasticus, en Petrus Hispanus, die als Johannes XXI paus werd. Door hun werk werd de formeele logica niet alleen uitgebreid, maar ook belangrijk verdiept. Maar het raakte in vergetelheid met het verschijnen van een nieuwe geestesgesteldheid in de wetenschappelijke wereld, die in plaats van de abstracte redeneering de proefneming en de quantitatieve analyse van de waargenomen verschijnselen stelde.

Voor de logica was men dus weer aangewezen op Aristoteles, wiens gezag in de kringen der roomsch-katholieke theologen onaangevochten bleef en zich spoedig uitbreidde ook over de protestantsche theologie. En nu is het opmerkelijk, hoe spoedig de formeele logica weer nieuwe wegen insloeg. Een nieuwe ontwikkelingsperiode begon, die tot op heden voortduurt.

LOGICA

Bij Descartes vindt men slechts een enkele, overigens hoogst merkwaardige, aanduiding. Bij Geulinx, den Zuid-Nederlandschen philosoof, die te Leiden hoogleeraar was en van wien een tweetal hoogst merkwaardige geschriften over logica bekend is, acht men invloed van de middeleeuwsche logica waarschijnlijk.

De geschiedenis van de moderne logica laat men dan ook beginnen met Leibniz (1646—1716), die overigens zijn roem niet dankt aan zijn onderzoekingen op het gebied der formeele logica, maar aan zijn denkbeelden over kennistheorie en metaphysica. Voor de moderne ontwikkeling van de formeele logica is Leibniz vooral van beteekenis, doordat hij voor die ontwikkeling een programma heeft opgesteld. Wat hij zelf tot de verwezenlijking van dit programma heeft bijgedragen, bleef fragmentarisch en dit kon ook niet anders. Hier was een taak gesteld, waaraan generaties zouden hebben te werken.

Velen hebben dit niet beseft, en toen Leibniz en zijn volgelingen die taak niet bleken aan te kunnen, trokken zij daaruit de conclusie, dat het programma van Leibniz niet voor verwezenlijking vatbaar was en dat de formeele logica door Aristoteles althans in hoofdzaak tot afsluiting en voltooiing was gebracht.

De ontwikkeling der formeele logica gaat in stilte voort. —

Intusschen ging de ontwikkeling van de formeele logica in stilte voort. In het midden der achttiende eeuw zetten Ploucquet en Lambert in Duitschland, tegen het midden der negentiende eeuw De Morgan en Boole in Engeland, het door Leibniz begonnen werk voort. Tegen het eind van de negentiende eeuw begint er een beweging te ontstaan, die een meer internationaal karakter vertoont. In Amerika werkt Peirce met zijn leerlingen, in Italië Peano met een staf van medewerkers, in Engeland Venn, in Duitschland werken Frege en Schröder. Van al deze onderzoekers is Frege wel de grootste, maar de beteekenis van zijn werk werd eerst later begrepen.

Het eerste internationaal philosophisch congres, in 1900 te Parijs gehouden, bracht de nieuwere ontwikkeling van de formeele logica plotseling onder de algemeene aandacht, waarvan vooral in Frankrijk felle debatten het gevolg waren. De beoefening van de moderne formeele logica, die men sinds 1904 teekenend als logistiek pleegt aan te duiden, is sindsdien voortdurend blijven toenemen. Er is een sterk ontwikkeld specialisme ontstaan, dat een belemmering vormt voor een ruimere verspreiding van de inzichten, waartoe het moderne formeel-logisch onderzoek heeft geleid. Hieruit, en uit het voortbestaan van de opvatting, die ik in het begin van mijn uiteenzetting schetste, is het te verklaren, dat velen, die om een of andere reden met formeel-logische kwesties te maken hebben, zich ermee tevreden stellen, kennis te nemen van de op het gezag van Aristoteles gegrondveste, maar thans geheel en al verouderde, traditioneele formeele logica, die men dan ook nog in vele leerboeken behandeld kan vinden.

De in het bovenstaande genoemde historische bijzonderheden zijn in lijnrechte tegenspraak met de door Kant uitgesproken opvatting. Tot tweemaal toe is in de geschiedenis gebleken, dat de formeele logica van Aristoteles niet is een afgesloten, voltooide wetenschap, maar dat ze de kiemen voor verdere ontwikkeling in zich draagt; het zou natuurlijk dwaas zijn, om deze reden Aristoteles' prestatie minder hoog aan te slaan.

Dat Aristoteles niet alle formeel-logische problemen heeft opgelost, moge tenslotte nog blijken uit het volgende voorbeeld, afkomstig van zekeren Eubulides en overgeleverd door Cicero. Iemand beweert: ik lieg. Is deze uitspraak waar, of is ze onwaar? Is de uitspraak waar, dan liegt de spreker inderdaad en dan moet hetgeen hij zegt onwaar zijn. Is de uitspraak onwaar, dan is het niet waar, dat de spreker liegt; hij zegt dus de waarheid; de uitspraak, die hij doet, is dus waar.

Tegen deze redeneering is niets in te brengen en toch is haar resultaat in strijd met het grondbeginsel van de formeele logica van Aristoteles. Deze ging er namelijk van uit, dat elke stellige uitspraak (in tegenstelling tot uitspraken, die een vraag, een verzoek of een bevel inhouden) hetzij waar, hetzij onwaar, maar nooit waar en onwaar tegelijk is. De traditioneele formeele logica is er nimmer in geslaagd, dit raadsel op te lossen. Dit is eerst een tiental jaren geleden aan de beoefenaars der logistiek mogen gelukken. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Wijsbegeerte 4496 B)

B. JAPAN. — Nieuwe zeevisscherij-maatschappij opgericht met groot aantal stations in Ned. Oost-Indië.

Tokio, 27 Dec. — De Japansche zeevisscherij-maatschappij heeft besloten haar geheele vloot, die uit 755 vaartuigen bestaat, naar nieuwe vischgebieden in het zuiden van den Pacific te zenden. De onlangs opgerichte maatschappij, die een kapitaal heeft van 35 millioen yen, heeft het voornemen twee stations op te richten, één in Japan zelf met hulpstations op verschillende Japansche Zuidzee-eilanden, en de andere te Batavia met 8 hulpstations op Celebes en Java en 6 op Nieuw-Guinea en Sumatra. De hoofdstations der maatschappij zullen met moderne conservenfabrieken, koelhuizen, benzine-opslagplaatsen en administratiegebouwen worden uitgerust, zoodat de vangst ter plaatse kan worden verwerkt. De maatschappij rekent op een jaarlijksche vangst met een waarde van 63 millioen yen.

Daar Nederlandsch-Indië tot nu toe voor ongeveer 30 millioen yen aan visch, vischproducten en vischconserven invoerde, zal de vangst van de nieuwe maatschappij de geheele behoefte van Nederlandsch-Indië kunnen dekken.
Tegelijk wordt door Europapress gemeld, dat kleinere visscherij-maatschappijen, die in het Noorden van Japan, van uit het eiland Hokkaido werken, tot één groote maatschappij zijn samengesmolten. De nieuwe maatschappij zal de beschikking hebben over een kapitaal van 25 millioen yen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Japansche visscherij 4265 A)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — Krijgsverrichtingen. - Rapport van maarschalk Graziani betreffende de operaties tusschen Sidi el Barrani en Bardia.**
Rome, 22 Dec. (Stefani) — Maarschalk Graziani heeft aan den Duce rapport uitgebracht over de eerste phase van de operaties tusschen Sidi el Barrani en Bardia.
Hij verklaart, dat, na de verovering van Sidi el Barrani, de voorbereidingen met het oog op een verdere ontwikkeling der operaties tegen Marsa Matroe in gehoorzaamheid aan de instructies van den Duce begonnen.
Inderdaad gedoogden de staat van de verbindingen tusschen de grens van Cyrenaica en Sidi el Barrani benevens het volstrekt gebrek aan water in het bezette gebied, geen onmiddellijke voortzetting van het offensief. Men moest terstond een aquaduct bouwen en een weg van 120 km. van Capuzzo naar Sidi el Barrani.
Begin December was de organisatie grootendeels voltooid, waarbij moeilijkheden van allerlei slag overwonnen waren.
Terwijl groote eenheden zich opstelden volgens het plan voor den aanstaanden aanval op Marsa Matroe, zond maarschalk Graziani voldoende stukken geschut naar de punten van vertrek.
Inmiddels nam de luchtverkenning voortdurend concentraties van strijdkrachten en -middelen in de streek ten oosten van Marsa Matroe waar. Deze concentraties konden toegeschreven worden aan het voornemen, zich met kracht tegen het verwachte Italiaansche offensief te verzetten.
Bij een poging tot een nachtelijken aanval op onze divisie Cyrene te Alam Rabia, viel 7 December een gevangene in onze handen, die verklaarde, dat over een dag of tien een aanval op de Italianen ontketend zou worden.
Deze tijding werd niet in den wind geslagen. Men bracht haar ter kennis van de legerleiding, die alle troepen in staat van alarm bracht. In den loop van den 8sten Dec. kreeg maarschalk Graziani na verschillende symptomen het gevoel dat de vijandelijke aanval ophanden was.
Hij hernieuwde de waarschuwing en de aansporing aan de commandoposten zich gereed te houden. Een verrassing was dus onmogelijk, zoo verklaart maarschalk Graziani. Iedereen was op de hoogte van den vermoedelijken vijandelijken aanval.
Hoe de aanval bij het ochtendkrieken van den 9den Dec. ontketend werd en hoe hij de vooruitgeschoven divisies meegesleurd heeft, blijkt uit het vervolg.
De vijand had gemakkelijk spel tegen de stellingen die ingenomen werden door onze troepen in het vlakke woestijngebied waardoor men zonder moeite kon trekken en dat van tactisch standpunt geen enkel doel opleverde waar goed weerstand kon worden geboden.
Hij maakte gebruik van groote aantallen gepantserde strijdmiddelen, geblindeerde auto's en middelgroote en zwaré pantserwagens, gesteund door uiterst beweeglijke batterijen. De luchtstrijdkrachten werkten doeltreffend mee. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4493 A)

B. **NEDERLAND. — Radio-omroep. - Naasting van zenders en distributie-centrales. —**
Het verordeningenblad van 27 December bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende maatregelen op het gebied van den Nederlandschen radio-omroep.
Artikel 1 bepaalt:
1. De oprichting en het in stand houden, alsmede de exploitatie van de voor uitzending van radio-uitzendingen vereischte technische zendinrichtingen geschiedt uitsluitend door het Rijk (staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie). Dit geldt ook voor het oprichten en het in stand houden, alsmede voor de exploitatie van van overheidswege goedgekeurde radiodistributie-centrales.
2. Op de oprichting en het in stand houden, alsmede op de exploitatie van omroepstudio's, is het bepaalde in het vorige lid niet van toepassing.
Artikel 2 bepaalt:
De radio-omroepzenders Lopik 1 en 2, Jaarsveld, Huizen en de zender Bloemendaal, alsmede de goedgekeurde radiodistributie-centrales, gaan met ingang van den dag van afkondiging dezer verordening in eigendom van het Rijk (staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie) over.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December '40)
(Vor. ber. Radio 4482 E)

C. **FRANKRIJK. — Kerstboodschap van maarschalk Pétain. —**
Genève, 26 Dec. (D.N.B.) — Het Fransche staatshoofd maarschalk Pétain heeft een Kerstboodschap tot het Fransche volk gericht, waarin hij zei: „Vergeet niet, dat het Kerstmis is, de nacht der hoop. Een nieuw Frankrijk is geboren. Dit Frankrijk is voortgekomen uit uw beproevingen, de roerselen van uw geweten en uw offers. Hebt vertrouwen, hebt nieuwen moed. Doet een gelofte met alle krachten aan deze wederoprichting mede te werken, opdat uw kinderen weder een blij Kerstfeest kunnen vieren. Schaart u om mij voor dit Frankrijk. Een nieuw, gezond Frankrijk groeit op en wordt steeds sterker. Weldra zult gij de ster zien, die uw lot zal leiden".
(De Tijd) **(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4485 B)**

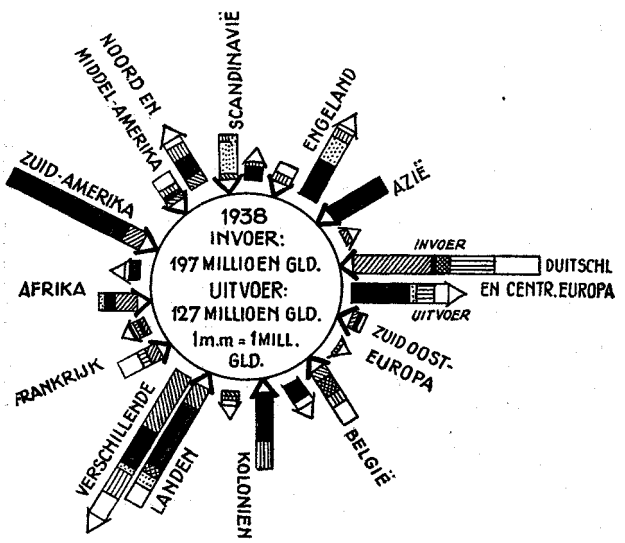
D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Rijkskanselier Adolf Hitler viert Kerstmis bij zijn soldaten.**
In het Westen, 26 Dec. — Evenals het vorige jaar heeft de Führer ook ditmaal de Kerstdagen te midden van zijn soldaten en frontarbeiders in het Westen doorgebracht. Hitler's bezoek gold voornamelijk de drie deelen van de weermacht, die de laatste maanden voortdurend paraat zijn geweest in den strijd tegen Engeland.
Op den Eersten Kerstdag heeft de Führer de Kerstviering bijgewoond van mannen der organisatie-Todt, in de nabijheid van een zware batterij vèrdragend geschut. In een toespraak getuigde Hitler, dat hij onvoorwaardelijk zeker was van de overwinning. Hij gaf den frontarbeiders het parool voor het nieuwe jaar: „Voor ons ligt de vrijheid en daarmede de toekomst van ons volk; achter ons de bitterste ervaringen en in ons het onwrikbare besluit, dat uit dezen oorlog een beter en schooner Duitsch rijk zal ontstaan."
Op zijn verderen tocht langs de kust bezocht Hitler de eene batterij na de andere. In den namiddag reisde hij door Boulogne, om daarna een bezoek te brengen aan eenige eskaders vliegtuigen. Ook tot de vliegers sprak hij van de zekerheid der overwinning. De Führer bracht den avond door in intiemen kring, te midden van zijn medewerkers.
Was de eerste Kerstdag gereserveerd voor een bezoek aan een der bekendste en meest succesvolle gevechtseskaders, de tweede werd besteed aan de soldaten van het leger. Overal werd de Führer met onbeschrijfelijk gejuich begroet. De prachtige stemming, waarin Hitler alle troepen aantrof, was voor alle deelnemers aan den tocht een verblijdende ervaring. De geest van den Duitschen frontsoldaat kan met enkele woorden gekenschetst worden: strijdvaardigheid tot het uiterste en een krachtige en zelfbewuste zekerheid van de overwinning.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4490 A)

E. **ROEMENIE. — Kabinet-Antonescu. - Prins Sturdza krijgt andere taak. —**
Boekarest, 19 Dec. (Stefani) — In een officieel communiqué wordt het volgende medegedeeld: „Daar de huidige Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken, prins Sturdza, met een andere taak zal worden belast, zal staatsleider generaal Antonescu ad interim de portefeuille van Buitenlandsche Zaken op zich nemen". (De Tijd)
(Vor. ber. Kabinet-Antonescu 4373 C)

F. **NEDERLAND. — Beheersching van huurprijzen. - Als regel niveau van 9 Mei 1940. —**
Het Verordeningenblad van 27 December bevat een besluit van de secretarissen-generaal van Binnenlandsche Zaken, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Financiën en van Justitie tot beheersching van huurprijzen (Huurprijsbesluit 1940).

Artikel 1 bepaalt:
1. Het is verboden voor een onroerende zaak of gedeelte daarvan een huurprijs te bedingen, te beloven, aan te nemen of te betalen, welke hooger is dan in de navolgende bepalingen is toegelaten.
2. Onder huurprijs wordt verstaan het geheel van de door den huurder bij of ter zake van een huurovereenkomst op zich genomen verplichtingen.
Artikel 2 bepaalt:
1. De hoogst toelaatbare huurprijs voor een onroerende zaak is die, waarvoor het huurobject op 9 Mei 1940 verhuurd was.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December '40)
(Vor. ber. Huurtermijnen 4242 C)

A. NEDERLAND. — Chemische producten. - In- en uitvoer 1938. —

Delfstoffen en andere grondstoffen voor kunstmest
Plantenolie, oliezaden en oliehoudende vruchten
Cement, hoogoven- en teerslakken
Hars, traan, lijmgrondstoffen, talk en vetten.
Kleurstoffen, lak, vernis, chinine en pharmaceutische preparaten
Andere producten en derivaten der chemische industrie

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

B. NEDERLAND. — Wijziging rechterlijke indeeling. - Overgang van gemeenten naar andere kantons. - Notarissen. —

In Verordeningenblad no. 42 is opgenomen het volgende besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie betreffende wijziging van de rechterlijke indeeling.
Limburg: De gemeenten van de kantons Nijmegen en Boxmeer, gelegen in de provincie Limburg, gaan over naar het kanton Venlo.
Noordbrabant: Het kanton Helmond gaat over naar het arrondissement 's-Hertogenbosch. De gemeenten van het kanton Roermond, gelegen in de provincie Noordbrabant, gaan over naar het kanton Eindhoven. De gemeenten van het kanton Gorinchem, gelegen in de provincie Noordbrabant, gaan over naar het kanton 's-Hertogenbosch.
Gelderland: De gemeenten van de kantons Utrecht, Gorinchem, en 's-Hertogenbosch, gelegen in de provincie Gelderland, gaan over naar het kanton Tiel. De gemeenten Hoevelaken en Oldebroek gaan over naar het kanton Harderwijk. De overige gemeenten van de kantons Amersfoort en Zwolle, gelegen in de provincie Gelderland, gaan over naar het kanton Apeldoorn. Het kanton Harderwijk gaat over naar het arrondissement Zutphen.
Overijssel: Het kanton Deventer gaat over naar het arrondissement Zwolle.
Zeeland: De gemeenten van het kanton Bergen op Zoom, gelegen in de provincie Zeeland, gaan over naar het kanton Zierikzee.
Zuidholland: De gemeenten van het kanton Utrecht, gelegen in de provincie Zuidholland ten Zuiden van de Lek, gaan over naar het kanton Gorinchem. De overige gemeenten van het kanton Utrecht, gelegen in de provincie Zuidholland, gaan over naar het kanton Gouda. De gemeenten van het kanton Haarlem, gelegen in de provincie Zuidholland, gaan over naar het kanton Leiden.
Utrecht: De gemeenten van het kanton Wageningen, gelegen in de provincie Utrecht, gaan over naar het kanton Amersfoort. De gemeenten van het kanton Gouda, gelegen in de provincie Utrecht, gaan over naar het kanton Utrecht.
Drenthe: De gemeenten van het kanton Groningen, gelegen in de provincie Drenthe, gaan over naar het kanton Assen.
Het besluit bevat voorts een aantal overgangsbepalingen ten aanzien van advocaten, deurwaarders en notarissen.
Notarissen. — De notarissen blijven gedurende 5 jaar bevoegd hun ambtsbediening uit te oefenen binnen de grenzen van de gemeenten, welke van hun arrondissement worden afgescheiden en in de zittingplaats van het kanton, waartoe deze gemeenten behooren.
Komt de standplaats van een notaris door dit besluit te liggen in een ander arrondissement, zoo blijft hij gedurende 5 jaar mede bevoegd binnen het oude arrondissement.
Het besluit treedt 15 Januari 1941 in werking.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December 1940)

C. BIOLOGIE. — Snel of langzaam leven? —

Een medewerker van het Hamburger Fremdenblatt schrijft, dat degene die met een vaart van 100 km. over de autobaan snort niet sneller oud wordt dan degene die in een diligence 10 km. in het uur aflegde. Het tempo van het levensproces is, laat hij erop volgen, een innerlijk „gebeuren" waarop de kilometerteller geen invloed heeft. Ieder schepsel heeft zijn aangeboren levenstempo, dat zich in de verschillende stadia gelijk blijft.
Ernst von Bär heeft pols- of hartslag als den regulator van de gelijkmatige levensbeweging erkend. Jakob v. Uexküll maakte deze stelling algemeen door vast te stellen, dat er geen gemeenschappelijke tijdmeter voor de menschen bestaat, maar elke soort in haar bijzonderen tijd leeft, die van het organisme afhangt. De tijd van den hengelaar verschilt hemelsbreed van dien, welken de libel, kikvorsch, zwaan en muggenzwerm naast hem doorleven. Een geweldige kloof scheidt de schildpad, die naar men zegt een leven van meer dan 100 jaar voor zich heeft, en de ééndagsvlieg. Maar het levenstempo van de vlieg is zoo ontzaglijk snel, dat men zich van haar wederwaardigheden in 24 uur geen voorstelling kan maken. Elk wezen heeft van nature zijn eigen tijd, al naar de jaren klimmen vertraagt de menschelijke pols. De mensch kan zijn levenstempo tot zekere hoogte uit eigen macht veranderen en het is zijn belang de dalende lijn in den zin van vertraging te reguleeren. Het komt er niet op aan den levensduur tot 100 jaar of daarboven te rekken, maar de volle kracht der beste jaren zoo ruim mogelijk uit te breiden. Hoofdzaak is op zijn 40ste jaar als 30, met 60 als 50 te zijn. De statistiek bewijst dat op alle leeftijden de verwachtingen voor de toekomst gestegen zijn en de schrijver zoekt de oorzaak daarin, dat thans, hoe paradoxaal het ook klinke, het levenstempo veel langzamer is dan vóór 100 jaar. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Biologie 4225 A)

D. ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Rede van den minister van Arbeid Bevin. - Commentaar van de Diplo. —

De Engelsche minister van Arbeid, Bevin, heeft in een bijeenkomst van de buitenlandsche persvereeniging te Londen verklaard, dat deze oorlog geenszins alleen een oorlog van Engeland is. Engeland strijdt voor een beginsel, dat het leven der menschheid voor generaties zal verbeteren wanneer het maar eenmaal tot werkelijkheid is geworden. Hij verklaarde verder dat de sympathieën en gevoelens van den enkeling geen ruimte meer lieten voor neutraliteit. Er kan geen neutraliteit zijn tusschen recht en onrechtvaardigheid.
Op deze uitlatingen publiceert de „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz" een commentaar. Zooals het vorige jaar de Britsche campagne tegen het begrip „neutraliteit" ten doel had voornamelijk de landen in het Z.-O. en Noorden van Europa in den oorlog te betrekken, zoo gaat het er ditmaal voor Engeland om, aldus de Diplo, in den nood waarin zich het Empire door den oorlog, dien hetzelf ontketend heeft, bevindt, de Amerikaansche hulp thans tot de laatste consequentie

te winnen. Engeland kent in zijn zucht, andere volken te eigen bate te gebruiken, geen grenzen en het is niet meer dan natuurlijk, dat het hoe gevaarlijker zijn toestand is, deze instincten des te vrijmoediger tot uiting laat komen. Eén ding moet men te Londen nu eindelijk eens laten varen, namelijk het streven steeds weder aan de wereld voor te spiegelen, dat het zijn oorlog altruïstisch voor anderen voert. Engeland beschouwt als zijn oorlogsdoel het herstel van den toestand, waarin het door het beheerschen van alle toevoerwegen en door contrôle op den wereldhandel, het lot van elk afzonderlijk land — hetzij groot of klein — op genade of ongenade in eigen hand kan houden. Het houdt zich derhalve, als middel tot het doel bij den onbeperkten uithongeringsoorlog tegen vrouwen en kinderen, die zelfs dan in vollen omvang tegen niet-oorlogvoerenden gehandhaafd wordt, wanneer deze zich niet onvoorwaardelijk naar zijn wil schikken.
Doel en methode van dezen immoreelen strijd is derhalve nooit vrijheid, doch knechtschap en knechting in den hoogsten graad en niets anders dan onmenschelijkheid is het, waarmede Engeland zonder de minste wroeging tot het doel tracht te geraken. Wanneer de Asmogendheden thans op alle oorlogstooneelen dit Engeland bestrijden, geschiedt dit niet in de laatste plaats om ook de overige naties in dit gebied van dit regime van ondraaglijke willekeur te bevrijden en aan deze eeuwige Britsche terreur een einde te maken. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)

A. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's radiopraatje met het Amerikaansche volk i. z. de hulp aan Engeland. —**
New York, 30 Dec. (D.N.B.) — Roosevelt heeft op 29 December een, door alle binnenlandsche en kortegolfzenders der Vereenigde Staten uitgezonden, redevoering gehouden binnen het kader van zijn „niet-formeele praatjes met het Amerikaansche volk".
In deze redevoering gaf Roosevelt wederom, verwijzende naar het drie-mogendhedenpact van Berlijn, uitdrukking aan zijn bekende opvatting, dat uit de houding van Duitschland en Japan, gevaren voortvloeien voor de Vereenigde Staten en dat het Engeland is, dat deze gevaren kan afwenden. Engeland moet derhalve door de Vereenigde Staten materieel gesteund worden en deze ondersteuning moet thans in iedere denkbare mate worden opgevoerd.
Terwijl hij een dienovereenkomstigen oproep richtte tot de industrieelen, legde de president er tegelijkertijd den nadruk op, dat hij de rechten der werknemers niet wilde aantasten, want het zijn immers de werknemers, die den eigenlijken arbeid moeten verrichten.
Voorts verklaarde Roosevelt opnieuw, dat hij nòch een expeditiecorps naar Europa wil zenden, nòch plannen heeft voor deelneming der Vereenigde Staten aan den Europeeschen oorlog.
Wanneer Engeland ondergaat, zoo verklaarde Roosevelt verder, worden de Vereenigde Staten voortdurend bedreigd. Wanneer de Vereenigde Staten echter Engeland helpen, zal het gevaar, dat de Vereenigde Staten in den oorlog worden verwikkeld, belangrijk verkleind worden. „Wij willen geen oorlog en hebben geen plannen daartoe", zeide Roosevelt, „maar", zoo voegde hij hieraan toe, „wij allen moeten meer arbeiden en produceeren, opdat Engeland behouden blijft". (Telegraaf)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4495 E; Hulp aan Engeland 4492 C)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Het jaar 1941 wordt onbezorgd tegemoet gezien. - Op ieder gebied zelfvoorziening verzekerd. —**
Berlijn, 23 Dec. (A.N.P.) — Het jaar 1940 heeft practisch de voltooiing gebracht van de groote voorbereidingen, waarmede in 1936 met het Vierjarenplan begonnen was, om de Duitsche vitale behoeften uit eigen middelen te verzekeren. Vanzelfsprekend worden over het in bedrijf stellen van nieuwe fabrieken, over de opvoering der capaciteit, over de omschakeling van de productie op oorlogsvoet geen mededeelingen openbaar gemaakt. Men weet echter, dat in het afgeloopen jaar zeer intensief is gewerkt. Dit blijkt zeer duidelijk uit de ontwikkeling der cijfers over de tewerkstelling. Wanneer het ondanks de inkrimping of zelfs stillegging van tal van bedrijven, die voor de oorlogvoering geen belang hebben, ondanks de tewerkstelling van honderdduizenden buitenlandsche werkkrachten, het aan het werk zetten van gevangenen, de herscholing van vakmenschen in het Rijk zelf, de tewerkstelling van vrouwen, de opschuiving van de ouderdomsgrens voor pensioengerechtigden e.d. thans nog noodig is alle Duitsche bedrijven „door te kammen" en daar alle overbodige werkkrachten weg te halen, kan men daaruit concludeeren hoe groot de productie van oorlogsmateriaal is. Adolf Hitler heeft in zijn jongste redevoeringen meermalen op het feit gewezen, dat hij in „tijden van rust" niet slaapt, doch zich grondig met andere dingen bezighoudt. Het valt aan te nemen, dat de intensieve inspanning van de leiding van het Rijk in de eerste plaats is gericht op een uitbreiding van de productie-programma's, welke voor de naaste toekomst van belang zijn.
Hadden in de afgeloopen jaren de in aanbouw zijnde fabrieken uitgebreide hoeveelheden materiaal noodig of blokkeerden de geprojecteerde producties de capaciteit der machine-industrie, dit is intusschen in hoofdzaak opgeheven. Die bedrijven zijn thans zelf gaan produceeren en vormen zoowel voor de grondstoffenvoorziening van Duitschland als ook voor den aanmaak van oorlogsmateriaal een waardevollen steun. Het valt niet te ontkennen, dat Duitschland in dit opzicht tegenover Engeland een voorsprong van eenige jaren bezit, welke niet in te halen is. Het is verder vanzelfsprekend, dat bepaalde speciale productieprogramma's pas bij het uitbreken van den oorlog zijn opgesteld. Er valt op te rekenen, dat de volle stroom van het nieuwe Duitsche materiaal pas in 1941 zal beginnen te vloeien. In het jongste filmjournaal wordt de tewaterlating van tal van duikbooten vertoond, een bewijs, dat ook op dit gebied stijgende prestaties worden geleverd.
Schepen en vliegtuigen. — Zooals bekend, moest, wat den munitie-aanmaak betreft, onmiddellijk na het einde van den oorlog met Frankrijk, de productie tijdelijk worden stopgezet, omdat er geen opslagruimte meer beschikbaar was. De Führer heeft er op gewezen, dat de veldtocht in het Westen nog geen maand loopende productie heeft gekost. Op het gebied van den vliegtuigbouw zal in 1940 waarschijnlijk eveneens een aanzienlijke uitbreiding zijn voorgekomen. Van de filmjournaals der Duitsche bioscopen weet men verder, dat o.a. de torpedojagerflottielje Narvik en nieuwe groote oorlogsschepen van stapel geloopen zijn.
Het gebrek aan grondstoffen, dat op alle mogelijke gebieden in Engeland bestaat, kent de Duitsche productie van oorlogsmateriaal niet. Wat het materiaal betreft, ziet men in Duitschland de toekomst onbezorgd tegemoet. Dat men zich geen zorg behoeft te maken over de Duitsche troepen, is bewezen door de prestaties van alle onderdeelen der Duitsche weermacht in het afgeloopen jaar. (De Telegraaf)
(V. b. Vierjarenplan 4444 A; Menschenmat. 4453 A)

C. **ROEMENIE. — Maarschalk Smigly-Rydz ontvlucht. —**
Boekarest, 21 Dec. (D.N.B.) — Maarschalk Smigly-Rydz, die in September 1939 naar Roemenië was gevlucht en eenige maanden geleden door de Roemeensche regeering op het slot Dragoslavele bij Campulung is geïnterneerd, is, naar van officieele zijde wordt gemeld, twee dagen geleden ontvlucht.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Smigly-Rydz 4422 B)**

D. **NEDERLAND. — Arbeid in joodsche huishoudingen. - Duitschers mogen er niet te werk worden gesteld. —**
Verschenen is een verordening van den Rijkscommissaris betreffende het doen verrichten van arbeid door Duitschers in joodsche huishoudingen.
Het is volgens deze verordening verboden, personen van Duitsche nationaliteit, van Duitschen of stamverwanten bloede, arbeid te doen verrichten in huishoudingen van gezinnen, waarvan een jood het hoofd is of waarvan een jood blijvend dan wel tijdelijk, mits voor langeren tijd dan vier weken ononderbroken, deel uitmaakt.
In afwijking hiervan is het geoorloofd, arbeid op grond van een reeds bestaande dienstbetrekking verder te doen verrichten: 1. van het tijdstip van in werking treding der verordening tot 1 Februari 1941, 2. Van dit tijdstip, waarop de omstandigheid, op grond waarvan het verbod van toepassing wordt, ontstaat, tot het tijdstip, tegen hetwelk de werkgever de dienstbetrekking op zijn vroegst na het ontstaan dier omstandigheid kan opzeggen, ten hoogste echter tot dertig dagen nadien.
Hij, die in strijd met de verbodsbepalingen een persoon van Duitsche nationaliteit arbeid doet verrichten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en met geldboete van ten hoogste tienduizend gulden of met een dezer straffen.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December '40)
(Vor. ber. Joden 4488 C)

E. **JAPAN. — Kabinet-Konoje. - Reconstructie. —**
Tokio, 21 Dec. (Domei) — De voorzitter van het bureau voor voorlichting, Noboefoemi Ito, heeft op

21 December een reconstructie van het kabinet aangekondigd met het doel dit te versterken.
De mededeeling luidt als volgt:
„Ten einde het kabinet te versterken is het gedeeltelijk gewijzigd. Baron Kiitsjiro Hiranoema, minister zonder portefeuille en voormalig premier en voorzitter van den Raad van State, is benoemd tot minister van Binnenlandsche Zaken als opvolger van Eiji Yasoei, terwijl luitenant-generaal Heisoeke Yanagawa, secretaris-generaal van het departement voor Chineesche Zaken, benoemd is tot minister van Justitie als opvolger van Akira Kazami. De installatie van de nieuwe ministers zal hedenmiddag om drie uur plaats hebben in het keizerlijk paleis". (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet-Konoje 4308 F)

A. **NEDERLAND. — Verboden gebieden. - Uitzonderingsvergunningen voor het betreden van de provincie Zeeland en van bepaalde gemeenten in Noordbrabant, Zuidholland, Noordholland, Friesland en Groningen.**
Officieel wordt medegedeeld:
Het is gebleken, dat velen ten onrechte in de meening verkeeren, dat met de eilanden, die zonder vergunning van den Stafofficier bij den Gevolmachtigde van den Rijkscommissaris door niet-ingezetenen bereisd mogen worden, uitsluitend de Zeeuwsche eilanden zijn bedoeld. Hetzelfde is echter ook bepaald ten aanzien van een aantal gemeenten in de provinciën Noordbrabant, Zuidholland, Noordholland, Friesland en Groningen. Ten einde elk misverstand op dit punt zooveel mogelijk te voorkomen, volgt hieronder een lijst van alle gemeenten, waarvoor het verbod van bezoek van niet-ingezetenen geldt.
Provincie Zeeland: Clinge, Graauw en Langendam te Graauw, Hontenisse, Kloosterzande, St. Annaland, St. Maartensdijk Zl., Oudvossemeer, Poortvliet, Scherpenisse, Stavenisse, Tholen, St. Philipsland, Biervliet, Breskens, Cadzand, Groede, Hoek Zeeland, Hoofdplaat, Koewacht, Neuzen, Nieuwvliet, Vogelwaarde te Stoppeldijk, Zaamslag, Brouwershaven, Bruinisse, Burgh te Burgh Haamstede, Dreischor, Duivendijke, Ekerzee te Scharendijke, Ellemeet, Haamstede te Burgh, Haamstede, Kerkwerve, Nieuwerkerk Zeeland, Noordgouwe, Noordwelle, Oosterland Zeeland, Ouwerkerk Zeeland, Renesse, Serooskerke Schouwen, Zierikzee, Zonnemaire, Baarland, Borssele, Colijnsplaat, Driewegen Zuidbeveland, Ellewoutsdijk, Goes, 's-Gravenpolder, 's Heerabtskerke, 's Heerarendskerke, 's Heerenhoek, Heinkenszand, Hoedekenskerke, Kapelle te Kap. Biezelinge, Kats, Kattendijke, Kloetinge, Kortgene, Krabbendijke, Kruiningen, Nisse, Oudelande, Ovezande, Rillandbath te Rilland, Schore, Waarde, Wemeldinge, Wissekerke, Wolphaertsdijk, Vlissingen, Yerseke, Aagtekerke, Arnemuiden, Biggekerk, Domburg, Grijpskerke Zeeland, Koudekerke Zeeland, St. Laurens, Meliskerke, Nieuw- en St. Joosland, Oost- en Westsouburg te Oost-Souburg, Oostkapelle, Ritthem, Serooskerke Walcheren, Veere, Vrouwenpolder, Westkapelle Zeeland, Zoutelande, Middelburg.
Provincie Noordbrabant: Hooge en Lage Zwaluwe, Klundert, Willemstad, Fijnaart, Dinteloord en Prinsland, Steenbergen, Nieuw Vosmeer, Halsteren, Bergen op Zoom, Woensdrecht, Ossendrecht.
Provincie Zuidholland: Rozenburg, Oostvoorne, Den Briel, Zwartewaal, Rockanje, Nieuwenhoorn, Nieuw-Helvoet, Hellevoetsluis, Oudenhoorn, Abbenbroek, Heenvliet, Geervliet, Spijkenisse, Hekelingen, Zuidland, Nieuw Beijerland, Oud Beijerland, Piershil, Goudswaard, Heinenoord, Mijnsheerenland, Westmaas, Klaaswaal, Zuid Beijerland, Numansdorp, Puttershoek, Maasdam, 's-Gravendeel, Vierpolders, Strijen, Goeree, Ouddorp, Stellendam, Melissant, Sommelsdijk, Dirksland, Middelharnis, Stad aan 't Haringvliet, Den Bommel, Ooltgensplaat, Oude Tonge, Nieuwe Tonge, Herkingen.
Provincie Noordholland: Texel, Vlieland, Terschelling.
Provincie Friesland: Ameland, Schiermonnikoog.
Provincie Groningen: Warfum.
Nogmaals wordt er de aandacht op gevestigd, dat in het verzoek voor een uitzonderingsvergunning, welke moet worden gericht tot den burgemeester van de te bezoeken plaats, moet worden vermeld: voor- en familienaam van den verzoeker, beroep, woonplaats en woonadres, datum en plaats van geboorte, bovendien de reden, waarom men het bezoek wenscht te brengen en den duur van het verblijf aldaar.
Personen, die den voorgeschreven weg niet bewandelen en zich desondanks in het verboden gebied bewegen, worden zonder nader onderzoek onmiddellijk gedwongen naar huis terug te reizen.
Aanvragen voor het verkrijgen van een uitzonderingsvergunning, welke tot andere takken van dienst worden gericht, kunnen niet in behandeling worden genomen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Kustgebied 4395 F)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. 400.000 Duitschers uit Oost-Europa verhuisd. —**
Berlijn, 19 Dec. (A.N.P.) — Als resultaat van de Duitsche maatregelen zijn sedert eind 1939, toen met de uitvoering ervan werd begonnen, reeds meer dan 300.000 Volksduitschers uit Oost-Europa naar het Duitsche rijksgebied teruggekeerd. Te zamen met de ongeveer 40.000 personen uit Litauen, van wie de verhuizing wordt voorbereid, zal waarschijnlijk het totale aantal geëmigreerde Duitschers tot ongeveer 457.000 stijgen. Uit dit cijfer blijkt, dat de verhuizing van Volksduitsche groepen uit het Oosten naar het Duitsche rijksgebied naar omvang en vorm een gebeurtenis vormt, die in de Europeesche geschiedenis wel zonder weerga is.
De terugkeer der honderdduizenden voltrok zich in het geweldige gebied van de Oostzee tot de Zwarte Zee. De teruggekeerden zijn afkomstig uit Estland, Letland, Polen, Bessarabië, de Boekowina en de Dobroedsja, terwijl ten aanzien van de voormalige Litausche gebieden nog diplomatieke onderhandelingen worden gevoerd. Er wordt van Duitsche zijde nog op gewezen, dat in al de genoemde gebieden alle opgeroepen Duitschers, afgezien van enkele geringe uitzonderingen, naar het Duitsche rijk teruggekeerd zijn. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Emigratie Duitschers 4395 H)

C. **HENRIETTE VAN DER MEY, DE EERSTE NEDERLANDSCHE JOURNALISTE, NEGENTIG JAAR. —**
De eerste Nederlandsche journaliste, mejuffrouw Henriëtte van der Mey, vierde op 21 December te Laren haar negentigsten verjaardag.
Eenige data uit haar leven:
1875 Acte Duitsche taal.
1885 Letterkundige bijdragen in De Portefeuille van Taco de Beer, in de Lantaarn, in de Spectator, in de Groene Amsterdammer enz.
1885—1896 Redactrice aan de Middelburgsche Crt.
1896 Redactrice van het orgaan „Belang en Recht". Zij propageerde Vrouwenkiesrecht.
(Het Vaderland - Telegraaf)

D. **JOEGO-SLAVIE. — Dr. Koelovetsj leider der Slowenen. —**
Belgrado, 18 Dec. (D.N.B.) — Tot politiek opvolger van den overleden minister van Onderwijs en senaatspresident mgr. dr. Korosjetsj als leider der Slowenen heeft de Sloweensche commissie der Joegoslavische „Radicale Gemeenschap" met algemeene stemmen den senator dr. Koelovetsj gekozen.
Koelovetsj wordt eerste vice-president van deze door den premier Tswetkowitsj geleide partij en voorzitter van den Sloweenschen vleugel.
Belgrado, 19 Dec. (D.N.B.) — De nieuwe politieke leider van de Slowenen, senator dr. Koelovetsj, heeft in de eerste bijeenkomst van den Sloweenschen vleugel der Joegoslavische radicale gemeenschap te Laibach als doel van deze organisatie genoemd, de Sloweensche autonomie te bewerkstelligen. (De Tijd)

E. **NEDERLAND. — Geschillen over privaatrechtelijke aanspraken. - Rijkscommissaris beslist, met uitsluiting van burgerlijken rechter. —**
Verschenen is de eerste Verordening van den Rijkscommissaris, houdende maatregelen op het gebied der rechtspleging in burgerlijke zaken.
Artikel 1 daarvan luidt:
Ten aanzien van geschillen over privaatrechtelijke aanspraken, welke in onmiddellijk verband met voorschriften van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied of van de door dezen aangewezen instanties door de daardoor getroffenen of door hun rechtsopvolgers worden geldend gemaakt, beslist met uitsluiting van den burgerlijken rechter de Rijkscommissaris of de door dezen aangewezen instantie.

Artikel 2:
Privaatrechtelijke aanspraken, welke middellijk of onmiddellijk uit oorlogsgebeurtenissen voortspruiten, kunnen tot nader order tegen Duitsche Staatsburgers, die hun woon- of verblijfplaats in het Groot-Duitsche rijk hebben of althans aldaar hun bedrijf uitoefenen, niet voor den Nederlandschen rechter geldend worden gemaakt.
Verder is bepaald, dat reeds aanhangige rechtsgedingen ingevolge art. 1, worden gestaakt, die ingevolge art. 2 geschorst. Maatregelen tot bewaring van rechten worden opgeheven.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December '40)
(Vor. ber. Rechterl. macht 4304 A)

A. **JAPAN. — Troonrede van den keizer. - Oproep tot eenheid. —**
Tokio, 26 Dec. (Domei) — De keizer van Japan heeft op 26 December de 76ste zitting van den Landdag in het Hoogerhuis geopend en ter gelegenheid hiervan een troonrede gehouden.
De keizer begon zijn rede met er op te wijzen, dat in de wereld een „weergalooze verwarring" heerscht, welke voortdurend toeneemt. Hij beval zijn onderdanen „zich als één man aaneen te sluiten, om mede te helpen bij de uitvoering van Japans taak" en zich loyaal aan den openbaren dienst te wijden.
Zich richtende tot de leden van de beide Huizen, sprak de keizer zijn voldoening uit over de in toenemende mate hartelijke betrekkingen tusschen Japan en de As-mogendheden. Hij vroeg den afgevaardigden zich bewust te zijn van den ernst van de situatie en in goede verstandhouding overleg te plegen over de begrooting van het komende fiscale jaar, alsmede over de buitengewone militaire begrootingsontwerpen en andere wetgevende maatregelen, die aan hen zullen worden voorgelegd.
Onder de aanwezigen bevonden zich de Amerikaansche, Duitsche en Britsche ambassadeur, de Italiaansche vertegenwoordiger en andere leden van het corps diplomatique.
Van de Japansche marine hebben 625 officieren en manschappen, die zich in het Chineesch-Japansche conflict bijzonder hebben onderscheiden, een belooning in geld ontvangen; 78 hunner kregen de orde van den Gouden Milaan. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Troonrede 3072 D)

B. **NEDERLAND. — Waarschuwing: Voorzichtig met mijnen. - Men waarschuwe onmiddellijk de bevoegde autoriteiten. —**
Men meldt van officieele zijde:
Door onvoorzichtig om te gaan met uitgeworpen drijvende of aangespoelde scherpe mijnen of versperringen zijn in den laatsten tijd verschillende soldaten en burgers gedood. Derhalve wordt er voor gewaarschuwd een in zee, rivier of kanaal drijvend, onschuldig lijkend voorwerp, dat er als een mijn of boei uitziet, aan te raken, op te nemen of te naderen. Reeds bij het naderen kan een explosie volgen. Het onschadelijk maken van deze voorwerpen moet door de daartoe bevoegde instanties geschieden.
Op de navolgende punten moet gelet worden:
1. Het vinden van drijvende of aangespoelde mijnen, boeien of verdacht uitziende voorwerpen moet onmiddellijk met nauwkeurige opgave van vindplaats aan de dichtstbijzijnde Duitsche militaire instantie, politie of burgerlijke autoriteit worden medegedeeld.
Hetzelfde geldt voor het zien van mijnen of op boeien lijkende voorwerpen in zee, rivier, kanalen of op het land terecht gekomen voorwerpen.
2. Men vermijde in ieder geval het aanraken of naderen van deze voorwerpen, zoolang niet is vastgesteld, dat deze volkomen onschadelijk zijn.
3. Men zorge dat tot de komst van politie of desbetreffende instanties voor afzetting rondom deze voorwerpen tot een afstand van 1 km. door in den omtrek wonende personen wordt gezorgd. (Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLAND. — Duitsche goederen vrij van invoerrechten. —**
Het Verordeningenblad van 27 December bevat een verordening, waarbij wordt bepaald, dat Duitsche goederen als zoodanig ten invoer aangegeven, van invoerrechten worden vrijgesteld. Indien bedoelde echter belast zijn met een specifiek invoerrecht, hetwelk verband houdt met den accijns op gedistilleerd, houtgeest, suiker, bier, geslacht of zout, wordt een door den secretaris-generaal van het departement van Financiën als aequivalent van den accijns vast te stellen bedrag geheven.
De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart wijst Duitsche goederen aan, waarvoor bij invoer verrekeningsbedragen verschuldigd zijn.
Het besluit treedt op 1 Januari 1941 in werking.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December '40)
(Vor. ber. Handel m. Duitschland 4482 G)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — „Gemengd huwelijk" en Gereformeerde Kerk - Bepaling in Classis Amsterdam.**
Amsterdam, 3 Dec. — Door de Classis Amsterdam der Gereformeerde kerken is voor de kerken in haar ressort de volgende verklaring vastgesteld om onderteekend te worden bij de aanvrage voor kerkelijke huwelijksbevestiging van een zoogenaamd „gemengd" huwelijk door de niet-Gereformeerde partij: „Ondergeteekende, die met . . . . . verzoekt om kerkelijke huwelijksbevestiging, verklaart van harte in te stemmen met de Apostolische geloofsbelijdenis; erkent, dat door de huwelijksbevestiging in de Gereformeerde kerk zijn (haar) gezin als kerkelijk-Gereformeerd gestempeld is; belooft, dat indien God zijn (haar) huwelijk met kinderen zegent, dezen in de Gereformeerde kerk zullen gedoopt worden, en tevens alle medewerking aan genoemde kerk te zullen geven in de bearbeiding van zijn (haar) gezin." (Telegraaf)

E. **DENEMARKEN. — Hervatting handelsverkeer met Nederland en België. —**
Kopenhagen, 23 Dec. (D.N.B.) — Nieuwe overeenkomsten zijn getroffen nopens Denemarkens goederenruil met Noorwegen.
Voorts zijn regelingen getroffen nopens de handels- en betalingsverhoudingen van Denemarken tot Nederland en België. De overeenkomsten met Nederland omvatten de eerste helft van het komende jaar, terwijl die met België slechts korten tijd zullen gelden, daar nieuwe onderhandelingen voor de nabije toekomst overwogen worden.
De beteekenis van beide laatstgenoemde overeenkomsten is hierin gelegen, dat de goederenruil met deze landen nu hervat kan worden en dat tevens een regeling voor de afwikkeling der betalingen getroffen is.
(Limburger Koerier)
(Vor. ber. Betalingsverkeer m. Nederland 4218 C)

F. **NEDERLAND. — N. S. B. - Hoe besteden wij onzen vrijen tijd? - Dr. T. Goedewaagen zet zijn inzichten uiteen. —**
In een op 23 December gehouden herdenkingsbijeenkomst van kring 50 (Bloemendaal) der N.S.B. heeft de secretaris-generaal van het nieuwe departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, een belangwekkende causerie gehouden over het onderwerp „Vrije tijd". Dit vraagstuk van den „vrijen tijd" achtte spreker van groot belang, mede daarom, dat een gedeelte van de werkzaamheden van zijn departement zich hiermede bezig zal houden.
Ons doel is, voor ons volk een nieuwen levensstijl te vormen en daarom is dat vraagstuk thans meer dan ooit een voorwerp van staatsbemoeiing. Dat klinkt den liberalen mensch als heiligschennis. Maar wij bedoelen met staatsbemoeiing het voorbereiden van wegen, lijnen en vormen, waarlangs en waarin aan ons volk een nieuwe stijl kan worden gegeven bij de besteding van den vrijen tijd. Spreker wees op het werk van „Vreugde en Arbeid", waarmede men beoogt, het arbeidende volk een vorm te geven tot verstrooiing, versiering, maar bovenal van verdieping.

Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten zal zich bezig moeten houden, aldus spr., met de besteding van den vrijen tijd door het volk.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Nat.-Soc. Bew. 4497 C; Dr. T. Goedewaagen 4464 A)**

A. **SPANJE. — Tanger - Internationaal bestuur definitief opgeheven. —**
Madrid, 14 Dec. (D. N. B.) — Uit Tanger wordt gemeld, dat de Spaansche autoriteiten aldaar definitief het bewind van het internationale bestuur hebben overgenomen, dat hiermede heeft opgehouden te bestaan.
De Spaansche majoor Grecori heeft, als chef der Spaansche overheid van Tanger, de functie van bestuurder op zich genomen, welke, zoo lang Tanger een internationaal bewind had, het laatst door den Spanjaard Manuel Amieva werd bekleed. Spaansche technici en politiebeambten hebben reeds de taak van de vroegere buitenlandsche vertegenwoordigers en internationale politie overgenomen.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Tanger 4436 C)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Diplomatie - Herbenoeming van den vroegeren Japanschen ambassadeur Osjima. —**
Berlijn, 19 Dec. — De vroegere Japansche ambassadeur te Berlijn, Osjima, die eind 1939 naar Tokio werd teruggeroepen, zal wederom naar Berlijn komen om de leiding der Japansche diplomatieke vertegenwoordiging over te nemen. Deze wijziging in de Japansche legatie bevestigt de nieuwe Japansche buitenlandsche politiek ten opzichte van Duitschland en is als het ware een documentatie van de aansluiting van Japan bij het blok der As-mogendheden.
(Telegraaf) **(V. b. Driemogendhedenpact 4456 F)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Driemanschap voor de bewapening. —**
Washington, 21 Dec. (D. N. B.) — Roosevelt heeft gisteren medegedeeld, dat er een nieuw productiebureau voor bewapeningsdoeleinden is gevormd. Met de leiding van dit bureau zijn belast de voorzitter van de verdedigingscommissie Knudsen en de plaatsvervangende leider van het commissariaat voor arbeidersvraagstukken in de verdedigingscommissie, Hillman. Tot dit bureau behooren verder de minister van Oorlog, Stimson en de minister van Marine Knox. Voorts deelde Roosevelt mede, dat de verdedigingscommissie in haar huidigen vorm blijft bestaan. Het nieuwe bureau staat echter in vele opzichten boven deze commissie. Het bureau is gemachtigd om zelf beslissingen te nemen, die echter met eenparigheid van stemmen moeten worden genomen. Het bureau wordt verdeeld in drie onderafdeelingen, n.l. een afdeeling voor de productie van oorlogsgrondstoffen, een afdeeling voor den inkoop en een afdeeling voor prioriteitskwesties.
(Dezer dagen werd reeds melding gemaakt van de vorming van een driemanschap voor de bewapening, bestaande uit Stimson, Knox en Knudsen. — Red. Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Defensie 4434 A)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. — Gouvernement-generaal Polen - Warschau - De Joodsche en niet-Joodsche bevolking gescheiden. —**
De scheiding tusschen de Jodenbuurt te Warschau en de andere stadsdeelen is thans volkomen tot stand gebracht. Het verlaten en betreden van de Jodenbuurt wordt gecontroleerd. Het tramverkeer is in verband hiermede gewijzigd. Het bestuur over de Joodsche wijk geschiedt door de Joden zelf. Er is ook een eigen Joodsche ordedienst. Den Joden staan voorts groote openbare inrichtingen, als ziekenhuizen, badhuizen, e.d. ter beschikking. De levensmiddelen, welke hun geleverd worden, verwerken zij in eigen bakkerijen, slagerijen, enz. (D.N.B. - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Gouvernement-generaal Polen 4474 D)

E. **JAPAN. — Militaire missie naar Italië en Duitschland - Duitsch-Italiaansch-Japansche commissie gevormd. —**
Tokio, 20 Dec. (D. N. B.) — In een officieele mededeeling van het ministerie van Oorlog is bekend gemaakt, dat het Japansche leger besloten heeft om op uitnoodiging van Duitschland en Italië een militaire missie onder leiding van luitenant-generaal Jamasjita, inspecteur-generaal van het wapen der luchtstrijdkrachten van de landmacht naar die twee landen te zenden. De missie heeft tot taak de ervaringen van den Europeeschen oorlog ter plaatse te bestudeeren. De missie zal spoedig via Siberië vertrekken.
Verder is officieel bekend gemaakt, dat een overeenkomst tot stand is gekomen tusschen de Japansche, Duitsche en Italiaansche regeeringen ten aanzien van de in het Driemogendhedenpact vastgelegde vorming van gemeenschappelijke technische commissies, die de verschillende in het pact opgenomen bepalingen moeten uitvoeren. Een algemeene, een militaire en een economische commissie zijn in elk der hoofdsteden der drie landen reeds gevormd. Na het eindigen van de noodzakelijke voorbereidingen zullen de commissies haar werkzaamheden ter hand nemen. De missie is op 21 December naar Berlijn vertrokken.
(Alg. Hbld.) **(V. b. Driemogendhedenpact 4392 A)**

F. **NEDERLAND. — Omzetbelasting - Nieuwe percentages vastgesteld. —**
Het Verordeningenblad van 27 December bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën betreffende de Omzetbelasting (besluit op de Omzetbelasting 1940). Onder den naam Omzetbelasting wordt een belasting geheven, waaraan zijn onderworpen de leveringen van in het vrije verkeer zijnde goederen, welke hier te lande door fabrikanten en andere ondernemers worden verricht, benevens de diensten, welke hier te lande door ondernemers binnen het kader van hun onderneming worden verricht.
Het tarief van de omzetbelasting bedraagt 2½ procent.
Met afwijking van dit percentage bedraagt het tarief van de belasting:
1. 5 ten 100 voor de leveringen door fabrikanten van hun producten met uitzondering van:
a. de leveringen van grondstoffen aan een fabrikant.
b. de leveringen van handelswaren aan een groothandelaar of een kleinhandelaar.
c. de leveringen van gas en electriciteit.
d. de leveringen van door den secretaris-generaal van het departement van Financiën aan te wijzen goederen.
2. Een half ten honderd voor de leveringen door groothandelaren als zoodanig.
Ten aanzien van de leveringen van brood worden voormeld percentage van twee en een half tot een en voormeld percentage van vijf tot twee verminderd.
Ten aanzien van leveringen van melk, eieren, aardappelen, fruit, versche, gezouten, gedroogde en gekoelde groenten door den fabrikant van die goederen worden voormeld percentage van twee en een half tot een en voormeld percentage van vijf tot drie en een half verminderd.
De omzetbelasting is verschuldigd door den ondernemer, die de levering of den dienst heeft verricht.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December '40)
(Vor. ber. Omzetbelasting 4390 F)

G. **FRANKRIJK. — Nieuw nieuwsagentschap opgericht - Havas wordt OFI. —**
Genève, 20 Dec. (D.N.B.) — In het Journal Officiel van heden is, naar uit Vichy wordt gemeld, het decreet verschenen, waarbij het nieuwe Fransche nieuwsagentschap wordt opgericht.
De Fransche Staat heeft, zooals bekend is, kortgeleden alle aandeelen, gebouwen en inrichtingen van de informatie- en nieuwsdiensten van het agentschap Havas overgenomen, terwijl de advertentieafdeeling onveranderd blijft. De rechten, die voortvloeien uit den aankoop der aandeelen, en de middelen worden het nieuwe agentschap ter beschikking gesteld. Dit zal den naam „Office France d'Information" of, bij afkorting, „OFI" dragen.
Het tijdstip, waarop de tot dusver bestaande nieuwsdiensten van Havas onder de nieuwe signatuur offi-

cieel zullen worden gepubliceerd, staat nog niet vast. De OFI zal onder de autoriteit van den met de voorlichting belasten minister worden bestuurd door een directeur-generaal, terzijde gestaan door twee raden, den redactieraad, die advies verstrekt omtrent politieke problemen en den zakelijken leidingsraad, die zijn oordeel geeft over kwesties van beheer, techniek en financiering. De begrooting van de OFI moet door den minister van Financiën worden goedgekeurd; aan de OFI wordt een subsidie verleend, welks bedrag ieder jaar op de begrooting wordt vastgesteld.
(Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — Een boodschap op 1 Januari 1941 van Rijkscommissaris, Rijksminister Dr. Seyss-Inquart. —

Toen wij aan het einde van 1939 en het begin van dit jaar stonden, had de Führer met zijn zegevierende Weermacht Polen in een bliksemoorlog van achttien dagen verpletterd. In de loopgraven van den Westwall lagen de Duitsche soldaten. Vóór hen lag de Maginot-linie, die door de geheele wereld onoverwinnelijk geacht werd en ook wij konden ons de doorbraak daar slechts met de zwaarste offers aan menschenlevens voorstellen, ofschoon wij bereid waren deze offers te brengen, indien de Führer den aanval noodzakelijk zou achten en daartoe het bevel zou geven. Achter de Maginot-linie stond het millioenenleger der Franschen en rukten de Engelsche divisies op, die voortdurend zwaarder bewapend werden. De vlieghavens der vijandelijke bommenwerpers bevonden zich in de onmiddellijke nabijheid van de bewapeningscentra aan den Rijn en aan de Ruhr. De zeeën werden beheerscht door de Engelsche vloot, die in haar thuishavens nauwelijks bedreigd werd en vrijwel onbelemmerd de blokkade als het vermeende middel tot beslissing van den oorlog toepaste. België, Nederland en de Scandinaafsche landen stonden haast onbeperkt bloot aan den voorshands alleen nog politieken invloed van de Engelschen en er bestond geen waarborg, dat niet tevens over deze landen heen een militaire beslissing gezocht werd, althans om aan Duitschland den toegang tot de aldaar aanwezige economische mogelijkheden te versperren. Op dezelfde wijze speelden onze tegenstanders hun spel van intriges op den Balkan en de pas kort te voren bereikte verstandhouding met Rusland stond in het begin van haar economische ontwikkeling.

Ondanks alles traden wij dit jaar 1940 vol vertrouwen en kracht in, vervuld van de grootschheid van de taak, die het lot „ons toebedeeld had, en overtuigd, dat wij onder leiding van den Führer slechts konden overwinnen." Aan het einde van dit jaar 1940 blikken wij terug op de grootste militaire overwinningen, die ooit in de krijgsgeschiedenis van alle tijden bevochten zijn. Dit jaar heeft op het vasteland van Europa de zegevierende beslissing gebracht. Er bestaat geen enkele militaire macht meer, die deze beslissing op het vasteland op eenigerlei wijze nog twijfelachtig zou kunnen maken. Onze militaire macht is zoo overweldigend, dat het plan om met de een of andere oorlogshandeling op het vasteland een beslissing te forceeren zou eindigen met het wegvagen van dergelijke pogingen. Aan elke ernstige politieke manoeuvre van de Engelschen, die als eenige vijand overgebleven zijn, is op het vasteland de grond en daarmede elk noemenswaardig succes ontnomen. Economisch staat het vasteland van Europa thans den mogendheden van de As ter beschikking en de betrekkingen met Rusland ontwikkelen zich in overeenstemming met een vooruitziende, veelomvattende geleide economie steeds nauwer en succesvoller. Als de Engelschen thans nog inderdaad aan een overwinning wilden denken, dan zouden zij zich moeten kunnen voorstellen, dat zij het vasteland van Europa en, met het oog op het bondgenootschapsverdrag met Japan en het vergelijk met Rusland, de geheele oude wereld tot in het verre Oosten zouden kunnen dwingen. De militaire successen van het jaar 1940 en de daaraan vastgekoppelde politieke gevolgen en economische resultaten maken de As-mogendheden onoverwinnelijk.

Terwijl nu alle economische mogelijkheden van het vasteland op het oorlogsdoel zijn afgestemd en de sterkste militaire mogendheid, die op aarde ooit bestaan heeft, alsmede haar door de ongelooflijke overwinningen dubbel onoverwinnelijke soldaten van het noodige voorzien, verkeeren de industrie-, handels- en vooral de bewapeningsbedrijven van het naar verhouding kleine eiland Engeland van dag tot dag meer in asch en puin en de schepen, die reeds als gevolg van de afgelegenheid der productiegebieden slechts onvolledig hulp kunnen brengen, zinken in steeds grooter getale naar den bodem der zee. De eenige hoop van de Engelschen om door aanvallen van hun vliegers wijziging te brengen in deze voor hen buitenmate ongunstige verhouding van krachten wordt door de afmetingen van het continent te niet gedaan. Daarentegen wordt hun eigen positie steeds onhoudbaarder, daar de Duitsche luchtvloot en marine thans van zeer geringen afstand haar vernietigende slagen aan het eiland en zijn bedrijfsleven kunnen toebrengen. De langdurigheid van dezen oorlog leidt niet tot verzwakking van de krachten der As-mogendheden, doch staat gelijk met den onherroepelijken ondergang van de economische en mettertijd ook van de beschavingspositie van Engeland.

De militaire beslissing, die het jaar 1940 gebracht heeft, maakt het mogelijk, thans reeds de uitvoering van de taak ter hand te nemen, die het lot aan den Führer en de Führer weer aan ons allen heeft gegeven, n.l. den opbouw van een nieuw Europa. Juist de door de Engelschen als hun sterkste wapen geprezen afsluiting van Europa aan de Westzijde zal het zekerste, dwingendste middel blijken, waardoor dit continent zich tot een eenheid zal aaneensluiten, een eenheid, waarin vele der toekomstige deelnemers voor het oogenblik misschien niet meer dan een economische noodzakelijkheid kunnen zien. Doch wij zien, hoe de onderlinge handel van Europa toeneemt, daar alle volken van dit continent ten slotte willen leven en onder elkaar naar de verwerkelijking van hun levensvoorwaarden streven, nu zij eenmaal van het Westen afgesneden zijn. En boven en behalve deze economische betrekkingen beginnen ook de politieke betrekkingen van het vasteland zich te reorganiseeren en te groepeeren om het Driemogendhedenpact als den militairen waarborg van den nieuwen opbouw. De dingen, waarom het gaat, zijn duidelijk naar voren gebracht. De vraagstukken, die opgelost moeten worden, zijn helder gesteld. Ieder staat thans voor de keuze: Voor ons of tegen ons!

Wij, Duitschers, treden het jaar 1941 in, vervuld van het onwankelbaar geloof aan onzen Führer, thans en voor alle tijden bereid ons geheel te geven voor dat, wat de Führer van ons verlangt.

Dem Führer Heil!

's-Gravenhage, 31 December 1940.

(w.g.) Seyss-Inquart.
(Rijksminister en Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied.)

(N. R. Crt.)

(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4490 B; photo 4490a)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. - Oproep van Rijkskanselier Adolf Hitler tot zijn volk.

Berlijn, 31 December. (D.N.B.) — De Führer heeft ter gelegenheid van de jaarwisseling den volgenden oproep uitgevaardigd:

Mannelijke en vrouwelijke nationaal-socialisten, partijgenooten,

Een jaar Duitsche geschiedenis, rijk aan inhoud, is ten einde. Het geweldige, unieke karakter der gebeurtenissen, hun revolutionnaire beteekenis voor de toekomstige ontwikkeling van de menschheid zullen latere generaties eerst in vollen omvang beseffen. Wij echter, die de geschiedenis van dezen tijd beleven, kunnen ons niet onttrekken aan den indruk, dat de bestiering der Voorzienigheid sterker is dan de bedoeling en de wil van afzonderlijke menschen. De Goden slaan niet slechts hen, die tot ondergang gedoemd zijn, met blindheid, maar dwingen ook de door de Voorzienigheid uitverkorenen doeleinden na te streven, die dikwijls aanvankelijk ver van hun eigen oorspronkelijke wenschen gelegen zijn. Toen het Duitsche volk na de ineenstorting, die jaren aanhield, moreel ten diepste vernederd, economisch gepauperiseerd en aan lager wal, vereenigd door het nationaal-socialisme den weg tot genezing vond, waren leiding en volk besloten de toekomst van de natie te verzekeren door middel van vreedzamen arbeid en door een beroep op het rechtsbesef van de anderen.

Maar reeds vóór in 1933 de macht overgenomen werd, verkondigden de vijanden van het Rijk in talrijke schriftelijke en mondelinge uitingen hun besluit om iedere wederoprichting van het Duitsche volk met alle middelen te verhinderen. Na 30 Januari 1933 zetten zij deze waarschuwing ook terstond in daden om. Zonder eenige reden, slechts krachtens hun infernalen haat jegens het Duitsche volk, begonnen zij met hun nieuwe, wilde hetze en wekten op tot een boycot, niet alleen van de Duitsche goederen, maar vooral ook van den Duitschen mensch. De democratische couranten — zelfs van de kleinste landen — beschouwden het als een voorrecht de grootste Midden-Europeesche mogendheid dag in dag uit te beschimpen, de leidende persoonlijkheden van dit volk met beleedigende uitdrukkingen te overstelpen, het regime te bespotten of wel te belasteren en op te stoken tot geweldadige militaire acties tegen het Duitsche Rijk. Elke poging tot overeenstemming of zelfs tot beperking der bewapening werd door de misdadige elementen van de kapitalistische democratieën vertoornd of hoonend van de hand gewezen, elke eisch tot gelijkgerechtigdheid van het Duitsche volk met onverbloemd cynisme geweigerd. Vijftien jaar lang hebben zij daarvoor het democratische Duitschland, dat toen slechts kans zag om genade te smeeken — in plaats van zijn recht te eischen — er onder gehouden, en met alle onverbiddelijkheid van plutocratische, politieke en economische zwendelaars uitgeplunderd en afgeperst.

Het nieuwe Duitschland, dat besloten was deze afpersing, die land en volk volkomen naar den afgrond bracht, niet langer te

dulden, wekte om die reden in het bijzonder hun toorn en haat op. Karakterlooze emigranten vereenigden zich met de Joodsche parasieten, die het Rijk verlieten, brachten het Duitsche volk en zijn leiding in verdenking en hielpen zoo mede bij het verwekken van de psychose, die vroeger of later tot oorlog moest leiden.

Bezitters en haveloozen. — Eeuwenlang hebben nu enkele volken — met de Engelschen aan het hoofd — de wereld met hun oorlogen overstelpt en al wat zij maar machtig konden worden met geweld bijeengeroofd, groote millioenenvolken onderworpen en doen verkommeren en op deze wijze hun zoogenaamde wereldrijken op bloed en tranen gegrondvest. Zoo vestigden zij de wereldorde, die sindsdien volgens hun even koude als spotlustige verklaringen uit bezitters en haveloozen bestaat. Ofschoon zij thans zelf inderdaad in het bezit zijn van de grootste bodemschatten ter wereld, slagen zij er desondanks nog niet eens in den nood onder hun eigen volken meester te worden. In staten, die ternauwernood tien menschen per vierkanten kilometer behoeven te voeden, die alle grondstoffen ter wereld hun eigendom noemen, heeft men tien of twaalf millioen werkloozen, dat wil zeggen lieden, die van het menschelijk geluk uitgesloten zijn en dat alles slechts omdat de winzucht, corruptie, traagheid, doch ook de domheid van de heerschers in deze plutocratische democratieën alle methoden en maatregelen afwijzen, die beperkingen zouden kunnen opleggen aan het grenzenlooze egoisme van den enkeling ten bate van het leven van het geheel. Deze elementen, die als leidende politieke persoonlijkheden in de democratische landen tevens ook eigenaars en aandeelhouders van de bewapeningsindustrieën zijn, geloofden bovendien — en gelooven ook thans nog — dat de oorlog de grootste kansen op voordeelige zaakjes medebrengt. Vooral een langdurige oorlog, want hun kapitalistische belang brengt mee zoo lang mogelijk te kunnen profiteeren van de belegging van hun gelden. Zoo valt het te begrijpen, dat bijv. een der voornaamste wapenindustrieelen van Engeland, wijlen minister Chamberlain, van den eersten dag af terstond verklaarde, dat deze oorlog voor Engeland ten minste drie jaar moest duren. Zoo valt het te begrijpen, dat andere democratische machthebbers weer de grootste kans voor hun landen zien in de economische zijde van deelneming aan den oorlog en niet verhelen, dat zij elken vrede door overeenkomst, d.w.z. een verstandig vergelijk over de belangen der volken haten, omdat hierdoor de onmisbare voorwaarden voor de bevrediging van den dividendenhonger der belanghebbenden bij de bewapeningsindustrie niet vervuld zouden worden. De volkeren zelve echter zijn dezen democratischen huichelaars thans evenals voorheen volkomen onverschillig.

Zoo valt ook te begrijpen, dat mijn poging in 1939, om het uitbreken van den oorlog met Frankrijk en Engeland te verhinderen in de geheele democratische wereld niet alleen met een koude weigering ontvangen werd, doch zelfs een woedenden storm van verontwaardiging ontketende. Dat deze oorlog zonder eenige reden aan millioenen menschen het leven en de gezondheid zou kunnen kosten, dat hij bloeiende gebieden in ruïnes moest veranderen was den democratischen financiers onverschillig. Voor hen stond slechts het inmiddels in bewapeningsbedrijven belegde kapitaal op het spel, benevens de vrees om door het uitblijven van nieuwe opdrachten de winsten weer te zien ineenschrompelen. Om hun bedoelingen daarbij te maskeeren, moesten zij met behulp van hun pers een weergalooze leugencampagne organiseeren, waardoor de menschen dom gehouden werden.

Want als de volken zouden begrijpen, dat deze oorlog in het geheel niet noodzakelijk was, dat noch van Engeland, noch van Frankrijk ook maar het geringste was geëischt, dan zou het gevaar kunnen ontstaan, dat de volkeren, die dan ziende geworden waren, hun democratische verdervers zelf tot het afleggen van verantwoording en rekenschap zouden oproepen. Daarom moest men en moet men ook thans nog den volken met de even domme als infame leugen aan boord komen, dat het Duitsche Rijk of Italië de wereld wil veroveren, terwijl in werkelijkheid de in feite reeds bestaande wereldveroveraars behoefte hebben aan oorlogen om de rente van hun kapitalen nog hooger dan tot dusver te doen oploopen.

Geen eisch gesteld. — Deze wereldveroveraars zijn evenwel juist die staten, die aan Duitschland den oorlog verklaard hebben. Duitschland zelf heeft noch aan Frankrijk, noch aan Engeland den geringsten eisch gesteld. Nog op 6 October 1939 heb ik Frankrijk en Engeland uitgenoodigd om gemeenschappelijk met Duitschland de wapens neer te leggen en in plaats van het Europeesche continent in het belang van niet-Europeesche factoren te laten verwoesten en verbloeden, in gemeenschappelijken arbeid te streven naar een verstandigen wederopbouw. Dit bleef vergeefs.

Zoo zijn wij het thans verstreken jaar ingetreden. Het behoorde derhalve ook tot de praktijken van de democratische oorlogsmisdadigers elke Duitsche vredespoging a priori aan hun volken als zwakheid voor te stellen. Toen wij de onophoudelijke democratische aanvallen van gestook jarenlang onbeantwoord lieten, verklaarde men, dat Duitschland het niet waagde ook slechts in een controverse met de machtige staten van het Westen te treden. Toen de voortdurende oorlogsbedreigingen bij Duitschland geen reactie wekten, zei men, dat dit het teeken was, dat Duitschland als gevolg van zijn innerlijke zwakheid niet in staat was hoe dan ook oorlog te voeren. Toen wij de ophitsing tot boycot, de aanhoudende aanvallen op Duitsche consulaten, het neerhalen van Duitsche vlaggen enz. onbeantwoord lieten, trachtte men dit te verklaren als een bewijs voor de afwijzende houding van het Duitsche volk tegenover het huidige regime.

Toen de oorlog eindelijk zou beginnen, werden mijn laatste pogingen om den vrede te handhaven ter zijde geschoven met den triomfkreet, dat thans bewezen was, dat Duitschland ongewapend was en dat men het derhalve nu of nooit met gemak kan vernietigen. Ja, toen eindelijk de eerste van de staten, die door de democratische brandstichters vooruit gestuurd waren, te weten Polen, in achttien dagen verpletterd en vernietigd was en Duitschland nogmaals uiting gaf aan zijn wensch naar vrede, zag men juist in dit verlangen naar vrede het bewijs, dat Duitschland zelf in twijfel verkeerde, en met angst en beven de Britsch-Fransche aanvallen in het Westen te gemoet zag.

Zoo was het en zoo is het thans nog. Of wij nu uit angst dan wel uit verantwoordelijkheidsgevoel in 1939 en 1940 onze vredespogingen ondernomen hebben is intusschen reeds voldoende door de wereldgeschiedenis opgehelderd. Het jaar 1940 heeft beslissingen gebracht als in de geschiedenis der volken in die mate en in dat tempo nog nooit voorgekomen is. De poging van Churchill om zich door overrompeling in Noorwegen te nestelen, waarvan wij vooral dank zij zijn eigen praatlustigheid nog juist op het goede moment verwittigd werden, leidde tot een botsing in dit land. In weinige weken heeft de Duitsche weermacht, hebben onze soldaten dit vraagstuk opgelost. Ofschoon de Fransche en Engelsche invalstroepen ook daar — onder de voor Duitschland ongunstigste omstandigheden — overal vernietigend verslagen en ten slotte uit Noorwegen verdreven werden, speelde vooral de Engelsche propaganda het klaar den strijd om Noorwegen als een Duitsche mislukking voor te stellen, ja, daarin juist een bewijs te zien voor de gebrekkige uitrusting der Duitsche soldaten, voor het tekort aan strijdvaardigheid bij de Duitsche formaties, voor de slechte aanvoering van de Duitsche weermacht en voor het bezwijkende moreel van het Duitsche volk.

Mei 1940. — Op deze wijze belogen en bedrogen, maakten de geallieerden zich begin Mei gereed om te beginnen met de bezetting van België en Nederland, ten einde den oorlog zoo naar de Duitsche grens over te brengen. Den tienden Mei trad de Duitsche weermacht tegen deze manoeuvre op, vervuld van het besluit thans de definitieve beslissing in het Westen af te dwingen. Vijf dagen reeds brachten Nederland tot overgave. Na nog tien dagen heeft het Belgische leger de wapens neergelegd. Zes weken na het begin van het offensief in het Westen echter bestond er ook geen Fransch leger meer, dat in staat geweest zou zijn nog eenigen tegenstand te bieden. Als Britsche propagandisten de situatie zoo trachten voor te stellen, alsof Frankrijk geheel onnoodig den oorlog afgebroken heeft, dan valt daaromtrent het volgende op te merken. De eerste formaties, die den strijd er aan gaven, waren de Engelsche divisies. Van het oogenblik van onzen aanval in het Westen af had dit Britsche leger slechts deze eene gedachte, zoo spoedig mogelijk het vasteland te ontruimen en met dat doel voor de noodzakelijke dekking door middel van Nederlanders, Belgen en Franschen te zorgen. Precies op dezelfde wijze als waarop het enkele weken te voren in Noorwegen het Noorsche leger slechts als beveiliging voor zijn eigen terugtocht beschouwde, zoo deed het dat thans met zijn bondgenooten in Frankrijk en België.

Toen de Fransche regeering om vrede verzocht, was er geen Fransche strijdmacht meer, maar vooral was er al lang geen Engelsche meer. Zij immers had, terwijl Frankrijk nog streed, in snel tempo het eerste gepoogd via Duinkerken te vluchten.

Ook op andere wijze stortte in den loop van dezen historischen strijd het propagandistische leugengebouw van de democratische oorlogshitsers ineen. Terwijl zij nog weinige weken te voren verzekerden, dat meer dan een millioen Engelschen zich op het vasteland bevonden, bleek thans, dat het in plaats van een millioen slechts 12½ divisie geweest is. Zoo hebben zij eigen onderdanen en de volken van hun bondgenooten bedrogen.

De veldtocht in het Westen heeft niet alleen aan een wereld, waarvan de oogen geopend waren, doch ook aan de Duitsche leiding en het Duitsche volk de voortreffelijkheid van de nieuwe Duitsche weermacht bewezen. De Duitsche soldaat is thans in verhoogde mate weer datgene, wat hij steeds geweest is. Leger, marine, luchtwapen en S.S.-formaties hebben met elkander in bereidheid en prestaties gewedijverd. De leiding voldeed aan de hoogste eischen. De dapperheid van den Duitschen man was als in alle tijden boven allen lof verheven.

Het thuisfront. — Maar ook het vaderland heeft een groot aandeel aan dit geweldige succes. Alle organisaties van partij en staat hebben hun voortreffelijkheid in de grootste mate bewezen. Talrijke helpers en helpsters hebben in dienst van onze

oorlogvoering gestaan. Bij de reusachtige organisaties van den rijksarbeidsdienst, de organisatie-Todt, de S.A., den rijksluchtbeschermingsbond enz. kwamen de niet minder groote van het Roode Kruis benevens van de nationaal-socialistische steunformaties.

Het oorlogswinterhulpwerk 1939-'40 is een document van sociale volksgemeenschap, zooals er op aarde geen tweede bestaat. Het oorlogswinterhulpwerk 1940-'41 zal — dat kan thans reeds verklaard worden — dezen indruk slechts versterken.

Maar ook het arbeidsfront in het vaderland heeft ontzaglijke prestaties verricht. Aan de spits staan hier de millioenen-legers van onze bewapeningsarbeiders en van ons landvolk en bovenal het millioenenleger van de in den oorlog werkzame Duitsche vrouw.

Terstond na beëindiging van den veldtocht in het Westen heb ik onlangs — ditmaal tot Engeland — den wensch geuit den op zichzelf zinneloozen oorlog te beëindigen en aan Europa en zijn bewoners het verdere lijden van een dergelijken strijd te besparen. Het antwoord kwam overeen met de belangen van degenen, die het gaven. Een golf van woede en verontwaardiging greep de kapitalistische O. W.'ers van alle democratieën aan.

De gedachte aan een vergelijk tusschen de volken, dat met één slag een einde gemaakt zou hebben aan hun oorlogs- en bewapeningszaakjes, wond hen dermate op, dat hun voornaamste Britsche woordvoerders het denkbeeld van beëindiging van den oorlog afhandelden met den haat en den toorn die te allen tijde de groote financiers bevangt, wanneer geraakt wordt aan het heiligste goed, dat zij op deze wereld bezitten, n.l. aan de belangen van hun kapitaal. En als zij thans aan hun volken, die langzamerhand onrustig worden, beloven, dat zij na den oorlog ook niet ongeneigd zijn op de bres te gaan staan voor zoo iets als volksgemeenschap of zich te bekommeren om de belangen van de gepauperiseerde eigen massa's, dan bewijst dit slechts de gewetenloosheid van deze democratische oorlogsmisdadigers, waarmede zij althans voor de toekomst iets beloven, dat zij in het verleden nimmer gekend hebben en in het heden niet alleen niet kennen, maar ook zoo haten, dat zij reeds daarom aan Duitschland den oorlog verklaard hebben.

Oorlog duurt voort. — Derhalve vindt nu de oorlog zijn voortzetting tot aan de vernietiging van deze elementen, die voor den oorlog verantwoordelijk gesteld moeten worden. Dat de Duitsche weermacht goed is, heeft zij bewezen, dat zij evenwel in de komende maanden nog beter zal zijn is ons besluit. Dit wordt met fantastische nauwgezetheid en onvermoeibaren ijver verwezenlijkt. Het jaar 1941 zal het Duitsche leger, de Duitsche marine en het Duitsche luchtwapen in geweldige versterking en in verbeterde uitrusting zien aantreden. Onder hun slagen zullen dan de laatste phrases van de oorlogsmisdadigers bezwijken en daarmede zullen eindelijk de voorwaarden vervuld zijn voor een werkelijk vergelijk tusschen de volken.

Vrouwelijke en mannelijke nationaal-socialisten: gij kent de geschiedenis van onze binnenlandsche worsteling. Ook hi r moesten bepaalde lagen ter zijde geschoven worden, alvorens er wezenlijke samenwerking van de menschen in ons land kon ontstaan. Naar buiten is het helaas niet anders. De democratische belanghebbenden bij den oorlog, die sinds vele tientallen jaren de wereld in onrust brengen en de volken in steeds nieuwe crises storten, moeten vernietigd worden.

Het is ons onverbiddelijk besluit dit gericht te voltrekken, opdat Europa zijn innerlijken vrede hervindt. Wat er ook moge geschieden, Duitschland zal met koele vastberadenheid alle stappen ondernemen, die noodig zijn ter verwezenlijking van dit doel. Iedere mogendheid, die van deze democratieën eet, zal daaraan sterven.

Indien de heer Churchill en zijn democratische makkers thans verklaren, dat zij hun wereld verdedigen en dat hun wereld naast de onze niet kan bestaan, dan is dat slechts hun eigen ongeluk. De Duitsche wereld heeft precies als de Italiaansche de periode der voorrechten van enkele plutocratische kapitalisten overwonnen en in plaats daarvan de periode van het volk gesteld. Indien de Churchills en hun aanhang nu verklaren in een dergelijke wereld niet te kunnen leven, zullen zij daardoor niet de Duitsche wereld vernietigen, doch vroeg of laat die van henzelf ten val brengen om ook daar den eigen volken de vrijheid te geven. In den strijd van de plutocratische voorrechten tegen de nationaal-socialistische volksrechten zullen laatstgenoemde succes hebben. In dit geloof treden wij het jaar 1941 in.

Italië. — Aan onze zijde staat sinds begin Juni van dit jaar het fascistische Italië. Het was even vastberaden als wij om den oorlog aan te vangen en te voeren. Zijn strijd is ook onze strijd. Zijn verwachtingen zijn de onze.

Het geloof van de oorlogsdrijvers door afzonderlijke acties iets te kunnen veranderen aan den afloop van de worsteling is kinderlijk.

De heer Churchill heeft reeds een groot aantal z.g. „overwinningen" behaald, die naderhand nog steeds mislukkingen gebleken zijn. De heer Churchill was immers de man, die plotseling den onbeperkten luchtoorlog als het groote geheim van de Britsche overwinning uitvond. Drie en een halve maand lang heeft deze misdadiger Duitsche steden door nachtelijke aanvallen lukraak met bommen laten bestoken, brandplaatjes op boerendorpen laten vallen en — naar de bewoners van de Duitsche hoofdstad weten — vooral lazarets als doel aangewezen. Dat de Duitsche weermacht drie en een halve maand niet antwoordde, bevestigde in het brein van dezen man de meening, dat hij nu eindelijk de methode gevonden had, waarop hij Duitschland de baas was en de Duitsche weermacht hem niet kon antwoorden.

Ik heb deze methode, die van humanitair standpunt bezien, een wreedheid was en in militair opzicht slechts een schandaal, drie en een halve maand lang aangezien. Overigens steeds weer met de waarschuwing, dat de vergelding op zekeren dag zou komen. De democratische brandstichters hadden voor deze waarschuwing slechts hun welbekend gelach over. Zij spraken van den „verrukkelijken oorlog", die „blij stemt" en „waarmede men iedereen slechts kan gelukwenschen". Zij kwamen met uitvoerige beschrijvingen van de uitwerking van hun bommen op de Duitsche bevolking, op het Duitsche economische leven enz. Nu bestond de uitwerking van deze aanvallen uitsluitend in de langzaam toenemende verbittering onder het Duitsche volk, de hoop, dat de vergelding eenmaal zou komen en bij de leiding het besluit ten slotte een einde te maken aan deze eenzijdige oorlogvoering.

In de maand Mei is Engeland zijn aanvallen begonnen op de stad Freiburg. Maandenlang hoonde men sindsdien in de kringen van de Britsche oorlogsophitsers de onbekwaamheid van Duitschland om iets dergelijks te doen. Sedert half September zal hun nu wel duidelijk geworden zijn, dat slechts menschelijkheid ons zoolang teruggehouden heeft van beantwoording der misdaden van Churchill.

Thans evenwel zal ook deze oorlog gevoerd worden tot de laatste consequentie, d.w.z. tot de daarvoor verantwoordelijke misdadigers onschadelijk gemaakt zijn. En het is geen phrase, maar bloedige ernst, als wij verzekeren, dat voor elke bom er tien of zoo noodig twintig terugkomen.

Recht overwint. — Zoo mogen zij dan ook thans weer voorbijgaand alleen al om propagandistische redenen spreken van den „keer van den krijgskans". Laten zij echter hierom denken: in dezen oorlog overwint niet het geluk, maar eindelijk eens het recht. En het recht staat aan de zijde van de volken, die voor hun bedreigd bestaan strijden. En de strijd om dit bestaan zal deze volken tot de ontzaglijkste prestaties van de wereldgeschiedenis aansporen. Als in de democratieën de drijvende kracht bij de productie de winst is, die afzonderlijke industrieelen, bankmenschen en omgekochte politici in hun zak steken, dan is het in het nationaal-socialistische Duitschland en in het fascistische Italië het inzicht van de millioenen werkers, dat de democratieën, indien zij ooit zouden overwinnen, met de geheele kapitalistische wreedheid zouden woeden, waartoe diegenen in staat zijn, wier eenige God het goud is, die geen ander menschelijk gevoel kennen dan de winzucht en bereid zijn iedere andere edelere gedachte zonder meer aan dezen drift prijs te geven.

Het nationaal-socialistische Duitschland, het fascistische Italië en het met ons verbonden Japan weten, dat in dezen oorlog niet om een staatsvorm gestreden wordt, niet om zekere internationale toekomst-constructies, doch uitsluitend hierom, of deze aarde slechts voor de eene partij en niet eveneens voor de andere zal bestaan.

Een Amerikaansche politicus heeft de geestige uitdrukking gelanceerd, dat het au fond niet anders dan een poging van de haveloozen is om iets te krijgen. Wij kunnen daartegen geen bezwaar hebben. Terwijl de overige wereld zich gereedmaakt den haveloozen het weinige, dat zij nog bezitten, evenals voor de overneming van de macht, te ontstelen, treden wij voor de bezittende wereld met het besluit voor de haveloozen de algemeene menschenrechten strijdend te veroveren en hun dat aandeel in het leven te waarborgen, waarop zij krachtens dit recht aanspraak kunnen maken.

Deze strijd is niet een aanval op de rechten van andere volken, doch slechts op de aanmatiging en hebzucht van een dunne kapitalistische bovenlaag, die niet wil inzien, dat de tijd voorbij is, waarin het goud de wereld regeerde, dat integendeel een toekomst aanbreekt, waarin de volken, d.w.z. de menschen, de beslissende kracht in het leven der naties zijn. Dit inzicht was het, dat in het afgeloopen jaar vleugelen gegeven heeft aan de nationaal-socialistische legers.

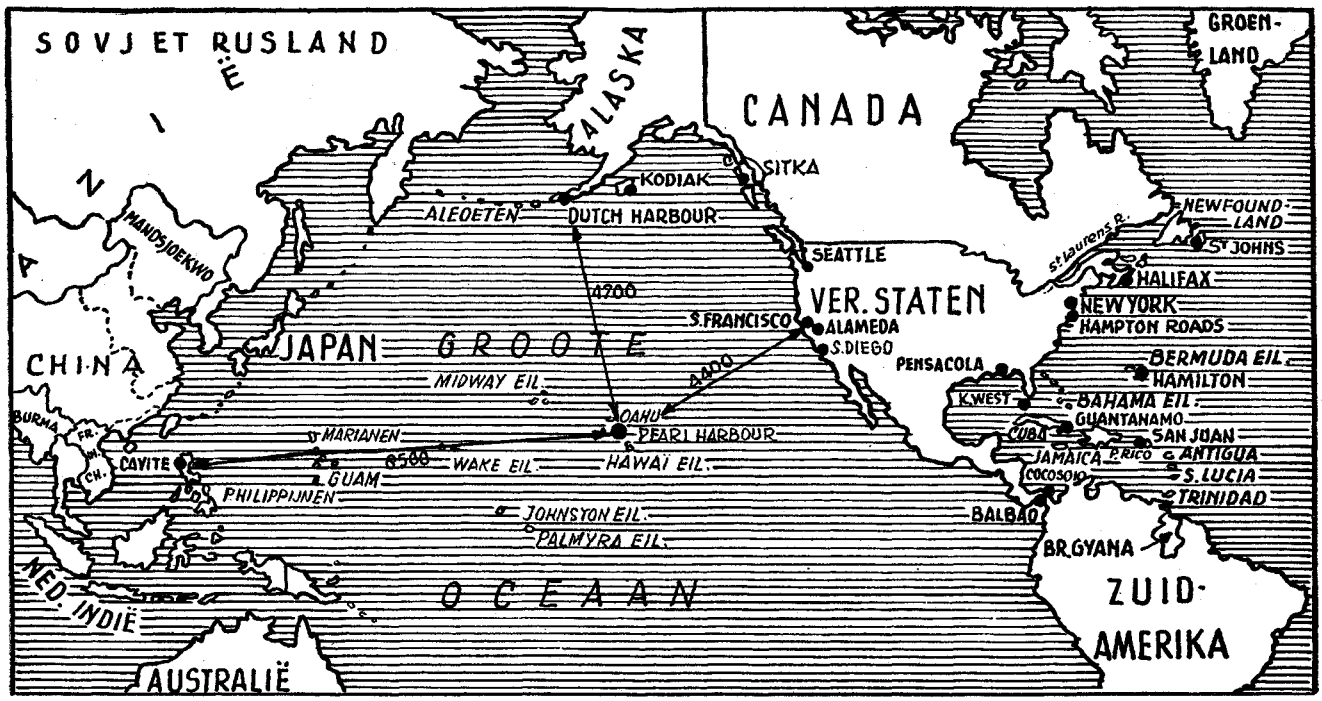
Het zal hun ook komend jaar de overwinning bereiden.

Terwijl wij nu voor dit geluk van de volken strijden, gelooven wij ook het spoedigst den zegen der Voorzienigheid te verdienen. De Heere God heeft tot dusver Zijn goedkeuring aan onzen strijd gehecht. Hij zal ons — indien wij onzen plicht trouw en dapper vervullen — ook in de toekomst niet verlaten.

(Alg. Handelsblad - Het Vaderland - Maasbode - Limb. Koerier)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4500 D)

A. **Strategische positie aan twee Oceanen. - Steunpunten aan beide zijden. —**

(Eigen teekening)

VEREENIGDE STATEN

Het scheppen van een twee-oceanen-vloot en een dubbelfront in den Pacific en den Atlantischen Oceaan door de Vereenigde Staten vestigt de aandacht op Amerika's strategische positie. In den laatsten tijd is veel gesproken over de steunpunten, welke Engeland aan de Vereenigde Staten onlangs heeft afgestaan. Amerika's positie biedt het voordeel, dat het land aan beide zijden op eenige duizenden zeemijlen afstand van een mogelijken tegenstander verwijderd is, zoodat het practisch moeilijk zal zijn, aangrijpingspunten te vinden. Het zal niet gemakkelijk zijn, de wijde oceanen met een luchtmacht, welke gevechtsbereid is, te overbruggen. En een vloot, die het wel zou kunnen, zal kwetsbaar zijn door het groote aantal hulpschepen, dat meegevoerd moet worden.

Het zwaartepunt van de Amerikaansche marine-politiek is tot dusver gelegen in den Stillen Oceaan. Daar ligt de groote maritiem-strategische driehoek met de lijn San Diego (Californië) — Dutch Harbour (op de Aleoeten-eilanden) als basis en de Hawaïi-eilanden als top. Daarvoor ligt nog een keten van eenige strategisch belangrijke eilandjes, zooals Midway-eiland, Wake-eiland, Johnston en Palmyra-groep, welke ingericht worden als steunpunten voor watervliegtuigen. Nog meer naar het Westen ligt Guam, midden in de Marianen, welke aan Japan behooren. Den laatsten tijd zijn in Amerika stemmen opgegaan, de haven van Midway-eiland uit te baggeren. Ook aan de Noordelijke steunpunten in den Pacific wordt alle aandacht besteed. Dutch Harbour op de Aleoeten zal uitgebreid worden, terwijl eveneens Sitka en Kodiak in Alaska als bases voor vliegtuigen zullen worden ingericht. Verder is een aanvang gemaakt met den bouw van een haven voor watervliegtuigen te Alameda bij San Francisco, naar de „Marine Rundschau" bericht heeft. Deze zou dienen ter ontlasting van het steunpunt San Diego.

Nog andere plannen van de Vereenigde Staten houden in: de versterking van Cavite en Clongapo als oorlogshavens op de Philippijnen, maar hierover is nog niet veel in het openbaar gesproken, daar aan de Philippijnen toegezegd is, dat deze eilanden in 1942 zelfstandig zullen worden.

De voornaamste verdedigingslinie loopt echter van de Aleoeten over Hawaii naar het Panamakanaal met als sleutelstelling: de sterk verdedigde Hawaii-eilanden en Pearl Harbour op Oahu als marinebasis voorzien van dokken. Nog meer naar het Westen liggen dan de reeds bovengenoemde kleinere eilanden, welke als vooruitgeschoven posten voor vliegtuigen kunnen dienst doen. De bezittingen van Amerika, welke buiten deze linie liggen, als de Philippijnen en Guam, zijn slechts zwak verdedigd. De groote driehoek Aleoeten—Hawaii-eilanden—Panamakanaal is als van nature geschikt, om ook een uitgangspunt te vormen voor een offensieve manoeuvre in Westelijke richting.

Het Atlantische front.

Hoe staat het echter met het Atlantische front? De vlootbasis van Guantanamo (Cuba), hoewel geschikt als ligplaats voor een groote vloot, is meer opgezet als rugdekking, dan als aanvalsbasis. Belangrijker schijnt te worden San Juan op Puerto Rico (vaak abusievelijk Porto Rico genoemd). Reeds in 1493 werd San Juan door Columbus aangeloopen als ankerplaats. In den oorlog tusschen Amerika en Spanje speelde Puerto Rico al een rol. Met San Juan als steunpunt wordt de verdedigingslinie van het Panamakanaal 2000 km. Noordoostelijk vooruit gebracht, als voorpost in den Atlantischen Oceaan.

In September kwam het bericht, dat Engeland aan Amerika steunpunten heeft afgestaan op New-Foundland, Bermuda- en Bahama-eilanden, St. Lucia, Antigua, Jamaïca, Trinidad en Britsch-Guyana, hetgeen wees op de vorming van een Atlantisch front.

Zoo zijn de Vereenigde Staten dus bezig een dubbel front te maken en in verband hiermede zal de vloot belangrijk versterkt moeten worden. Reeds heeft president Roosevelt de opdrachten voor den bouw van 7 slagschepen, 7 vliegkampschepen, 25 kruisers, 115 torpedojagers en 43 onderzeebooten onderteekend. De groote versterking van kruisers, vliegkampschepen en voorraadschepen wijst er op, aldus schout-bijnacht Gadow in een van zijn marinebeschouwingen, dat de Amerikaansche marine-strategie niet gaat in

de richting van de verdediging, maar in een offensief op de verre oceanen. Ook de slagschepen, waaraan in Amerika eveneens een beslissende rol is toegewezen, zijn wat zeewaardigheid en actie-radius betreft, hierop berekend. Het marine-luchtwapen is zeer sterk en eveneens voor den aanval bestemd.
In het October-nummer van de „Marine Rundschau" wijdt schout-bij-nacht Lützow, de bekende Duitsche marine-deskundige, een artikel aan het afstaan van de Britsche koloniale steunpunten aan de V. S.
De Zuidelijke mond van de Laurensrivier en de Oostelijke toegang tot Canada worden beheerscht door een belangrijk steunpunt op New Foundland. Halifax (Nieuw-Schotland) is een ruime, beschermde en ijsvrije haven, waar de grootste schepen kunnen liggen met een werf voor alle soorten reparaties en een dok, dat echter niet groot genoeg is voor de groote slagschepen of vliegkampschepen.
Gaan wij van Canada meer naar het Zuiden, dan komen wij na ongeveer 600 zeemijlen op de eilandengroep van de Bermuda's, welke op een afstand van 500 zeemijlen eenzaam in den Atlantischen Oceaan liggen. Uit een maritiem-strategisch oogpunt zijn de Bermuda's belangrijk, als de verbindingsschakel tusschen Canada en West-Indië. De voornaamste haven Hamilton is even goed geoutilleerd als Halifax. Nog 600 zeemijlen Zuidwaarts liggen de minder belangrijke Bahama-eilanden.
Dan bereiken wij de Caraïbische Zee als voorgebied van de Panama-zone. Deze zee wordt omgeven door een krans van belangrijke Britsche steunpunten. In het Noorden ligt Jamaïca, het groote eiland, dat suiker, rum en bananen uitvoert. In het Westen ligt Britsch-Honduras, waarvan Engeland hout krijgt; in het Oosten zijn gelegen de marine-steunpunten op de eilanden Trinidad, Barbados, Santa Lucia; dan volgt het Zuidamerikaansche vasteland met de kolonie Guyana, ongeveer zoo groot als Engeland en Schotland, welke behalve suiker ook bauxiet naar het moederland uitvoert.
In de historie heeft West-Indië met zijn rijkdommen een belangrijke rol gespeeld. Tallooze oorlogen zijn er gevoerd. Vijf groote zeeslagen zijn er geleverd en vele kleinere gevechten. Tijdens den Amerikaanschen burgeroorlog waren de Bermuda's en Bahama-eilanden tusschenstations voor de blokkadebrekers, die aan Engeland groote winsten bezorgden.
Het feit, dat onlangs het Britsche wereldrijk deze belangrijke pijlers van het rijk in den Atlantischen Oceaan stuk voor stuk aan Amerika afgestaan heeft, is wel zeer ongewoon. Kon, zoo merkt schout-bij-nacht Lützow op, vijftig jaren geleden een bekende politieke persoonlijkheid van Engeland vaststellen, hoe snel de wereld Engelsch werd, zoo kan Churchill zich er op beroemen, dat zijn oorlogskabinet stappen heeft gedaan, om de wereld Amerikaansch te laten worden. (Ontleend aan de Telegraaf)
(Vor. ber. Steunpunten 4468 D)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1940. — De voedselvoorziening verzekerd - Voedingsdictator Tassinari.**
Rome 23 Dec. (A. N. P.) — De benoeming van den minister van Landbouw Tassinari tot „voedingsdictator" heeft in Italië groote geruststelling teweeg gebracht ten aanzien van den aanvoer van levensmiddelen. De herhaalde verzekeringen van bevoegde instanties over de absoluut voldoende verzorging van Italië met levensmiddelen hebben haar uitwerking niet gemist. Men herinnert er aan, dat Italië voor ruim 90 procent zijn verbruik aan levensmiddelen in eigen land voortbrengt en dat de overblijvende 10 procent door de enkele distributiemaatregelen gemakkelijk kunnen worden bespaard. De moeilijkheden lagen voornamelijk in het transport en in de verdeeling, doch zijn nu bijna volkomen opgeheven. De handelaren en winkeliers hebben de hun toekomende quota volledig ontvangen en daarmede zijn ook de queues voor bepaalde winkels verdwenen. Groote aandacht wordt ook besteed aan het verstrekken van brandstof, vooral aan het armere deel der bevolking.
De secretaris der fascistische partij heeft bepaald, dat voortaan ook vrouwelijke partijgenooten zullen worden opgenomen in de bureaux der prijscontrôle, ten einde aldus de belangen der Italiaansche huisvrouwen te behartigen. (Alg. Handelsblad)

B. **FRANKRIJK. — Vorming van Consultatieve Kamer - Een soort voorloopig parlement tot in werking treden van nieuwe grondwet. —**
Bern, 23 Dec. (D.N.B.) — De Consultatieve Kamer (Assemblée Consultative), waarvan maarschalk Pétain ongeveer acht dagen geleden de oprichting in den ministerraad aankondigde, zal nog voor het einde van het jaar worden gevormd, naar uit Vichy wordt gemeld. Deze vergadering moet tot het in werking treden van de geheele nieuwe grondwet de rol van een soort voorloopig parlement op zich nemen. De samenstelling van dit voorloopig lichaam zou er, naar het heet, als volgt uitzien: in totaal telt de vergadering 150 leden. Honderd van hen zijn voormalige kamerleden en senatoren. De keuze van deze afgevaardigden geschiedt zoodanig, dat zooveel mogelijk uit ieder departement een gewezen parlementslid afkomstig is. De overige vijftig leden worden door maarschalk Pétain benoemd, waarbij hun verdiensten jegens het land den doorslag geven. Onder deze vijftig bevinden zich tevens vertegenwoordigers van economische en beroepsgroepen. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4485 B)

C. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's radiopraatje van 29 December '40. - Duitschland's opvatting. —**
In politieke kringen te Berlijn is men de opvatting toegedaan, aldus meldt het A.N.P., dat de laatste rede van Roosevelt, zich niet essentieel onderscheidt van datgene, wat hij tot dusver omtrent de vraagstukken van de buitenlandsche politiek betoogd heeft. Van de onwaarheden, waarop Roosevelt zijn rede bouwde zijn er hier vooral twee opgevallen: In de eerste plaats de leugen van de aanspraak van het nationaal-socialisme op de wereldheerschappij en ten tweede de leugen omtrent de agressieve bedoelingen van den Führer op het Amerikaansche vasteland.
Voorts constateert men hier bij Roosevelt een eigenaardig gebrek aan geheugen voor historische gebeurtenissen, waar hij beweerde, dat het Westelijk halfrond sedert de proclamatie van de Monroeleer niet aan een aanval van Europa blootgesteld is. De Britsche inmenging in den Amerikaanschen burgeroorlog, de annexatie van de Malvinen door de Engelschen e.d. zijn hem blijkbaar ontgaan, evenals de Fransche expedities tegen Mexico ten tijde van keizer Maximiliaan. Zijn bewering was slechts in zoover juist, dat in deze periode het Westelijk halfrond noch door Duitschland, noch door Italië, noch door Japan aangevallen is en geen dezer staten territoriale bezittingen of aspiraties in Zuid-Amerika had, terwijl omgekeerd de Vereenigde Staten tijdens den wereldoorlog een expeditieleger in Europa tegen Duitschland in het veld brachten. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Radiorede Pres. Roosevelt 4502 A)

D. **NEDERLAND. — Dagorder van generaal der vliegers Fr. Christiansen. —**
De Weermachtsbevelhebber in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, herinnert in een ter gelegenheid van de jaarwisseling uitgegeven dagorder aan de onvergetelijke successen van de Duitsche weermacht. Bij het einde van het jaar rijkt het omvattingsfront tegen Engeland op het vasteland van de Noordkaap tot aan de Spaansche grens. Generaal Christiansen dankt alle leden van de weermacht in zijn bevelsgebied voor hun in de afgeloopen maanden aan den dag gelegde houding. Zijn dagorder besluit: „Voortdurende strijdvaardigheid zij ook voor het komende jaar onze leus! Onze wensch is, dat de Führer

en opperbevelhebber ons in 1941 voor opdrachten zal plaatsen, waarbij een ieder kan toonen, dat wij, in deze worsteling om de toekomst van alle Duitschers, tot den laatsten man bij elkander staan. Dan zal de zege ons zijn". (Telegraaf)
(Vor. ber. Generaal Christiansen 4488 E)

A. **NEDERLAND. — De „Noord-Oostpolder" ingedijkt. —**

(Ontleend aan de Volkischer Beobachter)

Twee zeer belangrijke werken bij den Noord-Oostpolder zijn tot stand gekomen.
Op 2 December werd de keersluis te Kadoelen in gebruik genomen en op 13 December werd het laatste sluitgat voor den meerdijk gesloten, waardoor de Noord-Oost-polder geheel werd ingedijkt. De vischers van Blokzijl en Vollenhoven kunnen nu via De Voorst en Kadoelen in het randkanaal van het Zwolsche diep komen. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Zuiderzeewerken 4045)

B. **ZWEDEN. — Defensie. - Kr. 32 millioen voor uitbreiding van de vloot. —**
Stockholm, 12 Dec. (D.N.B.) — De Zweedsche Rijksdag heeft gisteren ongeveer Kr. 32 millioen toegestaan voor de uitbreiding van het program van vlootbouw. Hiervan is Kr. 20 millioen bestemd als eerste termijn voor twee lichte kruisers, die samen ongeveer Kr. 100 millioen zullen kosten en Kr. 12 millioen voor torpedobootjagers en onderzeebooten, waarvan de totale kosten ongeveer Kr. 50 millioen zullen bedragen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Defensie 4479 B)

C. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Ward Price over den toestand. —**
Het D.N.B. meldt uit Genève:
Ward Price schrijft in de Daily Mail onder het opschrift: „In den loop der komende zes maanden staan of vallen wij" o.a.:
Een jaar geleden hadden wij slechts een tegenstander en een machtigen bondgenoot. Dat is thans omgekeerd. Buiten de hulp der Grieken en de medewerking van kleine groepen staat het Britsche imperium thans alleen. Duitschland heeft in het afgeloopen jaar niet alleen een bondgenoot met een groot leger, een groote vloot en een groote luchtmacht gekregen, doch het heeft ook de heerschappij over de industrieele en agrarische hulpbronnen van Europa verworven, van de Noordkaap tot de Pyreneeën en van Brest tot de Zwarte Zee. Wanneer iemand dat voor een jaar geleden had voorspeld, zou men hem voor gek verklaard hebben. Het vorige jaar om dezen tijd vertrouwden wij te zeer op de Maginotlinie. Laat ons thans niet te zeer op de Vereenigde Staten vertrouwen. Sir Walter Layton, de directeur-generaal van het ministerie van levensmiddelenvoorziening, heeft uit Amerika het volgende bericht meegebracht: Het resultaat van de Amerikaansche inspanningen kan niet met het voorjaar, doch pas tegen den nazomer verwacht worden. De menschen moeten niet denken, dat dit jaar een vloed van wapenen uit Amerika zal komen. (N. Rott. Crt.)

D. **NEDERLAND. — N.V.V. - Nieuwjaarsboodschap van commissaris Woudenberg. —**
De commissaris van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, de heer H. J. Woudenberg, richt ter gelegenheid van de jaarwisseling de volgende boodschap tot het werkende volk van Nederland:
„Gij allen, werkende mannen en vrouwen van het Nederlandsche volk, zult deze jaarwisseling meemaken met geheel andere gedachten dan vorige jaren.
Gij zult misschien terugdenken aan de vele schokkende gebeurtenissen, die zich in het afgeloopen jaar hebben voorgedaan. Gij zult terugdenken aan al wat in het bestek van eenige maanden aan ingrijpende veranderingen werd onderworpen. Misschien komt een zekere weemoed in u op over datgene, wat gij meent, dat verloren is gegaan. Maar bij de intrede van het jaar 1941 moeten ook andere gedachten u bezig houden. Een oude periode is afgesloten, een nieuwe is reeds begonnen. Zooals de twaalfde klokslag Oudejaarsavond het oude jaar afsluit, hebben ook de schokken van de sociale revolutie den oudkapitalistischen tijd tot een einde gebracht. Achter de donkere wolken van den oorlog en de daaraan verbonden moeilijkheden zien wij thans reeds de zon opkomen van den socialistischen vrede, die, naar wij allen hopen, in het nieuwe jaar tot stand zal komen. De Oudejaarsnacht van 1940 wordt verlicht door het uitzicht op een nieuwe, rechtvaardige arbeidsgemeenschap, waarin voor ieder een bestaan zal zijn, verzekerd en beveiligd, en aansluitende aan de verlangens en behoeften van alle levende en werkende menschen.
Het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, dat aan den opbouw van deze arbeidsgemeenschap een werkzaam aandeel zal nemen, wenscht allen Nederlandschen arbeiders en arbeidersvrouwen een voorspoedig Nieuwjaar. Het verbindt daaraan de stellige overtuiging, dat 1941 hen zal brengen naar de vervulling van lang gekoesterde socialistische idealen".
(Het Volk) **(Vor. ber. N.V.V. 4454 A)**

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Balans over de tweede helft van 1940. —**
Berlijn, 2 Jan. (D. N. B.) — Aan een door het opperbevel der Duitsche weermacht gepubliceerd rapport over de oorlogssuccessen in het tweede halfjaar 1940, is het volgende ontleend: Door de marine werden 12 torpedojagers, 8 duikbooten, 9 hulpkruisers, 3 kanonneerbooten en 63 kleine oorlogsvaartuigen, door de luchtmacht in totaal 32 verschillende eenheden der Britsche marine tot zinken gebracht. De totale tonnage van deze tot zinken gebrachte oorlogsschepen bedraagt rond 190.000 ton.
In nog veel grootere mate kreeg de Britsche koopvaardij de gevolgen van de nieuw veroverde, breede en dicht bij Engeland gelegen bases te bespeuren.
In samenwerking met duikbooten van de Italiaansche marine hebben Duitsche duikbooten haar successen steeds meer opgevoerd. De stijgende cijfers betreffende tot zinken gebrachte schepen beteekenen een aantasting van de levensaders van het Britsche eiland.
Voor de eerste maal konden ook door bewapende koopvaardijschepen in overzeesche wateren vijandelijke schepen voor goeden prijs verklaard en naar Duitsche havens worden gebracht. Tegelijkertijd brachten Duitsche gevechtsvliegers door onvermoeide aanvallen op de Britsche convooien en afzonderlijk varende koopvaardijschepen den tegenstander ernstige verliezen

toe. Van IJsland tot de Noordkust van Afrika bewaakte de gewapende luchtverkenning het Atlantische luchtruim en verlichtte door haar lange-afstandsmeldingen de zware taak der Duitsche onderzeebooten.
Daarnaast verloor Engeland van 25 Juni tot het einde van het jaar aan eigen of in zijn dienst varende koopvaardijschepen als gevolg van gevechtshandelingen der Duitsche marine 3.200.000 brt. en door gevechtshandelingen van de Duitsche luchtmacht meer dan 700.000 brt. Dat is in totaal meer dan 3.900.000 brt. Daaronder zijn de resultaten van het leggen van mijnen, dat zich tot de verst verwijderde zeeën heeft uitgestrekt, tot dusver nog slechts voor een klein deel begrepen.
Nog meer is voor den vijand verloren gegaan door de beschadiging van minstens 264 koopvaardijschepen van ruim 2 millioen brt. in totaal. Deze resultaten werden met slechts geringe verliezen der marine behaald. Zij bedragen sedert den 25sten Juni 3 torpedobooten, 5 mijnenvegers, 8 duikbooten en 12 kleinere oorlogsvaartuigen. Een deel der verloren gegane schepen kon gelicht en weer in dienst gesteld worden. Overigens zijn de verliezen in het kader van het bewapeningsprogramma der marine, dat met inbegrip van de zwaarste slagschepen ongestoord verder werd uitgevoerd, niet slechts gecompenseerd, doch de marine kon integendeel op het punt van slagvaardigheid belangrijk versterkt worden.
Sedert den 25sten Juni heeft de vijand aan vliegtuigen ongeveer het drievoudige verloren van de verliezen der Duitsche luchtmacht.
Sedert den 24sten October hebben ook escadrilles van de Italiaansche luchtmacht zijde aan zijde met de Duitsche formaties met succes aan de aanvallen op Engeland deelgenomen.
Vèrdragend geschut van het leger en de marine slaagde er herhaaldelijk in, convooien die door 't Kanaal trachtten te varen, met verliezen voor den tegenstander uiteen te slaan. Met goed gevolg werden ook militaire doelen in het gebied van Dover en ten Zuiden van Londen aangevallen. Het vèrdragend geschut van den vijand beantwoordde het vuur slechts nu en dan en zonder eenige uitwerking.
Terwijl de Duitsche luchtmacht sedert den 8sten Augustus meer dan 43 millioen K.G. brisantbommen en meer dan 1.600.000 K.G. brandbommen in meer dan 2000 aanvalsacties op strategische doelen van het Britsche eiland heeft geworpen, bedroeg de door den vijand uitgeworpen bommenlast slechts rond een vijf en twintigste deel van deze hoeveelheden. Het meerendeel der vijandelijke bommen kwam terecht op woonwijken, o.a. op 30 ziekenhuizen en lazaretten, alsmede op 40 kerken en kerkhoven. De aangerichte militaire en oorlogs-economische schade is daarentegen gering. De Duitsche oorlogseconomie heeft er, over het geheel genomen, niet in het minst schade door ondervonden. (Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4489 A)

A. **ROTTERDAM. — Begrooting 1941. - Nadeelig saldo ± ƒ 27 millioen verwacht. —**
Verschenen is de ontwerp-begrooting van de gemeente Rotterdam voor het jaar 1941.
Ten gevolge van den enormen teruggang in inkomsten van de zwaar geteisterde stad en de aanzienlijke stijging van diverse uitgaven wordt op den dienst een tekort verwacht van ƒ 27.300.000.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Rotterdam 4377 F; Begrooting 1939, 3600 F)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Defensieprogram. - Raming 35 milliard dollar in vijf jaar. —**
Het Wallstreet Journal meldt, dat naar de meening van economische deskundigen van het departement van landbouw der Vereenigde Staten, genoemd in een rapport over „den invloed van den oorlog en het defensieprogram op den landbouw", het program, zooals het thans is ontworpen, naar schatting 35 milliard dollar in de komende vijf jaar zal eischen tot een jaarlijksch maximum van negen milliard dollar in 1942.
Wellicht zullen nog grootere uitgaven noodig zijn, indien „de politieke situatie zich nog ongunstiger zou ontwikkelen". Aan den anderen kant zou de openbare meening in geval van vrede kunnen aandringen op meer zuinigheid bij het doen van militaire uitgaven.
Het blad zegt dat het bedrag van 35 milliard dollar de eerste raming uit officieele bron is. Het bedraagt ongeveer het dubbele van de defensiecredieten, die het Congres reeds in den een of anderen vorm heeft goedgekeurd.
Het Journal of Commerce voegt hierbij, dat de Amerikaansche fabrikanten van vliegtuigmateriaal reeds ruim 83 millioen dollar hebben uitgegeven voor fabrieksuitbreidingen ten behoeve van de landsverdediging. Voorts zijn contracten gesloten tot een totaal bedrag van 232 millioen dollar voor andere vergrootingen, die in Juni gereed zullen zijn. Deze cijfers werden genoemd in een rede van kolonel Jouett, president van de kamer van koophandel voor de luchtvaart. (Het Vaderland) **(V. b. Defensie 4434 A)**

C. **ZWITSERLAND. — Boodschap van bondspresident Wetter. - Samenstelling van den bondsraad. —**
Bern, 1 Januari (Stefani) — De nieuwe Zwitsersche bondspresident, Wetter, heeft vanmorgen zijn ambt aanvaard. In een tot het land gerichte boodschap laat hij de waarschuwing hooren, dat de toekomst ook aan Zwitserland nog veel zwaardere ontberingen kan opleggen. De jongste gebeurtenissen hebben getoond, dat hoewel Zwitserland nauwgezet zijn neutraliteit handhaaft, rechtstreeksche oorlogsschade het land niet gespaard is gebleven. Maar Zwitserland zal zijn plicht blijven vervullen. Ten slotte betoogde de president, dat ernaar gestreefd dient te worden, om op elk gebied de productie op te voeren.
De bondsraad is thans als volgt samengesteld:
Wetter, bondspresident en leider van het departement van financiën.
Etter, vice-president en leider van het departement van binnenlandsche zaken.
Pilet, leider van het politieke departement.
Celio, leider van het departement der posterijen en spoorwegen.
Stampfli, leider van het departement van economische zaken.
Von Steigner, leider van het departement van justitie en politie.
Kobeltc, leider van het militaire departement.
(De Maasbode) **(V. b. Bondspresident Wetter 4481 A)**

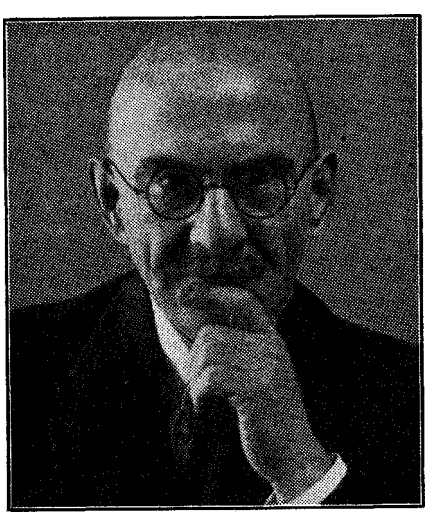
D. **EIRE. — Ruil van wapenen tegen steunpunten aan Engeland. —**
New York, 29 Dec. — Het blad „New York Post" meldt — aldus D.N.B. — dat het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken niet voornemens is, invloed te oefenen op Dublin ten aanzien van den afstand van steunpunten aan Engeland. De neutraliteit van Ierland zou evenwel de nederlaag van Engeland kunnen beteekenen.
Het blad wijst er op, dat De Valera thans aan de Vereenigde Staten om wapenen heeft verzocht. Het verzoek zal ter beantwoording aan Londen worden doorgegeven. In geval De Valera steunpunten wil ruilen tegen wapenen, die oorspronkelijk voor Engeland bestemd waren, zal hij waarschijnlijk wapenmateriaal kunnen krijgen.
Naar aanleiding van het nog niet officieel bevestigde plan, dat beoogt den Ierschen Vrijstaat te gebruiken als een basis voor het ontschepen van levensmiddelenaanvoeren en wapentuig, bestemd voor Engeland, merkt de diplomatieke redacteur van het agentschap Stefani op, dat dit slechts beschouwd kan worden als een voorstel om de neutraliteit te schenden.
(Telegraaf) **(V. b. Defensie 4461 C; Neutralit. 4440 F)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Bouw van 200 vrachtschepen. —**
Washington, 4 Jan. — De regeering der Vereenigde Staten gaat 200 koopvaardijschepen van 7500 bruto registerton bouwen en hiervoor nieuwe scheepswerven inrichten.
President Roosevelt heeft dit op de persconferentie medegedeeld. Hij verklaarde, dat er op het oogenblik zooveel tonnage tot zinken wordt gebracht, dat er aan het einde van den oorlog in de geheele wereld gebrek aan vrachtschepen zal bestaan. Daarom heeft hij besloten, met een bouwprogram van 200 vrachtschepen te beginnen en hiervoor nieuwe werven te bouwen. Roosevelt taxeert de kosten van het bouwprogram op 300 à 350 millioen dollar. Uit het fonds,

dat hem het vorige jaar ter beschikking is gesteld, heeft hij 36 millioen voor het begin van den werfbouw ter beschikking gesteld. De nieuwe schepen zullen geheel volgens een standaardmodel worden gemaakt en Roosevelt hoopt, dat men binnen een jaar met den afbouw kan beginnen.
We hebben te doen, zoo verklaarde Roosevelt verder, met een zeer leelijk plomp scheepstype in den vorm van een langwerpige tank. Alle onderdeelen zullen in staalfabrieken klaargemaakt worden en de werven zullen alleen gebruikt worden om deze deelen aaneen te lasschen. (Het Vaderland)
(V. b. Pres. Roosevelt 4502 A; Bouw v. Marine 4475 F)

A. **FRANKRIJK. — Staatsbegrooting aangenomen.**
De Staatscourant te Vichy heeft met een in de derde republiek schier onbekende promptheid de staatsbegrooting voor het ingegane jaar afgekondigd. Om technische redenen beperkt deze begrooting zich tot het eerste kwartaal van 1941; zij loopt over ongeveer 40 milliard francs. De uitgaven voor de bezetting zijn er niet in begrepen. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Begrooting '40 4037; Uitg. bezett.leger 4436 A)

B. **M. J. BRUSSE OVERLEDEN. —**
De begaafde journalist en novellist M. J. Brusse is op 6 Januari op achtenzestig-jarigen leeftijd overleden.
Mari Joseph Brusse werd 26 Juni 1873 te Amsterdam geboren. Hij begaf zich al vroeg in de journalistiek en heeft voor zijn opleiding in dit moeilijke vak veel te danken gehad aan J. de Koo, toen hoofdredacteur van „De Amsterdammer". In 1893 werd Brusse als reporter aan de „N. Rotterd. Crt." verbonden; hij heeft vooral met zijn rubriek „Onder de menschen", naam gemaakt.
Brusse heeft ook veel over het tooneelleven en de tooneelspelers geschreven. Tot zijn jeugdwerk behoorde een levensbeschrijving van Theo Mann-Bouwmeester, en daarop liet hij biografieën volgen van Veltman, Derk Haspels, Esther de Boer-Van Rijk. Maar pas aan „De Nieuwe Rotterdamsche" hebben zijn journalistieke gaven zich ten volle ontplooid.

M. J. Brusse. (Foto A. P.)

Brusse's levenswerk is evenwel vastgelegd in zijn rubriek „Onder de menschen", een bijzondere creatie op journalistiek gebied. Zijn „Boefje", ook in boekvorm verschenen en later omgewerkt tot tooneelstuk, vestigde de aandacht op het probleem van de verwaarloosde jeugd, zijn „Rotterdamsche Zedeprenten" hebben eveneens tal van misstanden aan het licht gebracht. Wij noemen verder van zijn werken: „Een dierenkolonie in een groote stad" (1898); „Van aftot aanmonsteren" (1899); „Landlooperij" (1906); „Het nachtlicht van de zee" (1907); „De zonderlinge avonturen van Z. Exc. den Generaal" (1915); „Het rosse leven en sterven van de Zandstraat" (1917); „Vijf-en-twintig jaar onder de menschen" (1920); „Op het eiland" (1923); „Lotgevallen van den ouwen heer Dorus" (1928); „Jonker Johnny" (1930).
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

C. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Admiraal Dudley Pound zal worden vervangen. —**
New York, 17 Dec. (D.N.B.) — United Press meldt uit Londen, dat de eerste Lord der admiraliteit en chef van den staf der Britsche marine, admiraal Sir Dudley Pound, binnenkort door den commandant van de Britsche vloot in de Middellandsche Zee, vice-admiraal Browne-Cunningham zal worden vervangen. (De Maasbode) **(Vor. ber. Admiraal Dudley Pound, photo buiten tekst 3944b)**

D. **FRANKRIJK. — Prof. Portmann secretaris-generaal voor inlichtingen. —**
Genève, 4 Jan. (D. N. B.) — Uit Vichy wordt officieel gemeld, dat tot secretaris-generaal voor de inlichtingen senator prof. Portmann is benoemd. Het secretariaat-generaal voor de inlichtingen, dat eenige weken geleden was geplaatst onder den afgetreden minister Baudoin, zal onder het ministerie van buitenlandsche zaken ressorteeren.
Het secretariaat-generaal voor de jeugd, dat eveneens onder Baudoin stond, wordt toegevoegd aan het ministerie van onderwijs. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kabinet-Pétain 4485 B)

E. **SPANJE. — Wederopbouw van de 4850 vernielde kerken in Spanje. —**
De wederopbouw van de verwoeste kerken in Spanje gaat met onverminderden ijver voort. In het geheel moeten er 4850 kerken en 425 parochiën opnieuw worden ingericht. (De Tijd)
(V. b. Duitsche schenking aan Sp. kerken 4377 G)

F. **JAPAN. — Nieuwjaarsboodschap van Matsoeoka. - „Ik vrees, dat dit jaar wellicht zeer tragisch en zeer ongelukkig voor de geheele menschheid zal blijken". —**
Tokio, 31 December (Domei). — De minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, heeft in een Nieuwjaarsboodschap, die somber van toon was, onder meer gezegd, dat alle godvreezende lieden in de geheele wereld moeten bidden, dat dit jaar niet verwordt tot het eerste jaar van vernietiging der moderne beschaving.
Matsoeoka gaf ook een overzicht over den gang van zaken in China en Mandsjoekwo en refereerde aan de nieuwe orde, ten aanzien waarvan hij constateerde, dat Japan een grooten stap voorwaarts had gedaan in de richting van vestiging daarvan.
Voorts merkte hij op: Meedoogenlooze exploitatie, gekenmerkt door krasse uitbuiting van de zwakken, werd vroeger in vredeszoowel als in oorlogstijd in het internationale leven hardvochtig toegepast. De beheerschende macht van het goud is gedurende langen tijd gemonopoliseerd door een onverzadigbare minderheid van volken. De oude orde, die vrijwel geheel op een dergelijken staat van zaken gebaseerd was, heeft de meerderheid der volken met verstikking bedreigd.
Deze wenschten hun bestaansrecht te handhaven langs vreedzame wegen, doch de minderheid der volken, die de macht in handen hadden, weigerden naar rede te luisteren, met het gevolg, dat er een catastrophale toestand is ontstaan, waarbij aan de meerderheid der volken geen andere keus gelaten werd dan hun toevlucht te nemen tot geweld bij hun streven om hun rechtvaardige aspiraties te verwezenlijken.
De vestiging van de nieuwe orde kan evenwel niet bereikt worden door slechts de oude te vernietigen. Het uiteindelijk doel van de nieuwe orde is de verwezenlijking van een gemeenschappelijk bestaan en welvaart in het internationale leven, hetgeen allen ten voordeel strekt, door de menschenmaatschappij te bevrijden van de exploitatie van de zwakken door de sterken, waarvoor het materialisme aansprakelijk is, en alle naties en volken in staat te stellen om ieder zijn eigen plaats in te nemen, ten einde zijn eigen lot te bepalen en te verwerkelijken, om zijn hoedanigheden tot volledige ontwikkeling te brengen en in elkanders behoeften te voorzien.
In dit licht bezien zijn de hevige, vernielende operaties, die zich thans in Oost en West voltrekken, de voorloopers van schitterend, buitengewoon belangrijk opbouwend werk, dat

aanstaande is. De eerste wereldoorlog van meer dan twintig jaar geleden, de huidige tweede Europeesche oorlog, de Chineesche kwestie, dit alles is ten slotte slechts de worsteling, die aan een weergalooze hervorming van de wereld voorafgaat. Het afgeloopen jaar was rijk aan gebeurtenissen als men zelden in de annalen van de wereld vindt. Bij zijn einde heeft het de menschheid in ademlooze angst en verbijstering achtergelaten.

Wat zal het nieuwe jaar, het 2601ste jaar van het Japansche keizerrijk, dit land in het bijzonder en de wereld in het algemeen brengen? Zal het gunstig of ongunstig zijn?

Ik kan voorspellen noch beoordeelen hoe het zal zijn. Bij het verwelkomen van een nieuw jaar moge het hard klinken, n het is wel het laatste ter wereld dat ik zou wenschen, maar in mijn diepste innerlijk vrees ik, dat dit jaar wellicht zeer tragisch en zeer ongelukkig voor de geheele menschheid zal blijken. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Matsoeoka 4496 C)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Nieuwe oorlogsleening. —**

De kanselier van de Engelsche Schatkist, Sir Kingsley Wood, heeft 27 December '40 voor de radio aangekondigd, dat op 2 Januari 1941 een nieuwe 2½% oorlogsleening zal worden uitgegeven.

Deze leening zal in den vorm van 3% spaarbonds worden uitgegeven, die pas van 1955 tot 1965 kunnen worden afgelost. Op beide leeningen kunnen ook de minder bemiddelden in kleinere coupures inschrijven. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Credieten 4177; Leening 4161)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1940. Rijksmaarschalk Göring roept op tot strijdvaardigheid - Het parool: „Met volle kracht naar de eindoverwinning". —**

Berlijn, 31 Dec. (D.N.B.) — Rijksmaarschalk minister-president Göring heeft een nieuwjaarsoproep tot het Duitsche volk gericht, waarin onder meer gezegd wordt, dat de vijanden van Groot-Duitschland op het vasteland beslissend zijn verslagen.

Engeland is van het vasteland verdreven. Essentieele voorwaarden voor een politieke en economische reorganisatie en pacificatie van Europa zijn daarmede vervuld. Machtiger dan ooit staat het Duitsche volk aan den drempel van een nieuw jaar.

De oproep sluit met de woorden, zoowel aan het front als in het binnenland hebben wij harde strijdvaardigheid en onwankelbaren moed noodig.

Wanneer wij schouder aan schouder staan, zullen wij alle gevaren trotseeren en iedere taak volbrengen. Wij zijn een jong volk, ons is de toekomst.

In het nieuwe jaar geldt het parool met volle kracht voorwaarts naar de eindoverwinning.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Min. Göring 4498 B)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Handel met Japan in Japansche valuta. —**

Door de buitenlandsche valuta-contrôle in Nederl. Oost-Indië werd 30 Dec. medegedeeld, dat van Januari 1941 af alle transacties met Japan slechts in Japansche valuta mogen worden afgerekend.

Zonder toestemming is het verboden met Japan eenige invoer- of uitvoer- of eenige andere transactie aan te gaan, waaruit eenigerlei betaling zou voortvloeien anders dan in yen.

(Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Japan—Nederl. Oost-Indië 4481 E)

D. **NEDERLAND. — 111 geïnterneerde Nederlanders in Duitschland. —**

Berlijn, 3 Jan. (V.P.B.) — Het aantal in Duitschland gevestigde Nederlanders, dat op 1 Januari 1941 geïnterneerd was, bedraagt 111. Van hen bevinden zich 108 in een Zuid-Duitsch interneeringskamp, terwijl er drie cellulair gevangen zitten. (Telegraaf)

(V. b. Nederl. in Duitschland geïnterneerd 4308 C)

E. **TILLY KOENEN OVERLEDEN. —**

's-Gravenhage, 4 Jan. — Te dezer stede is op 4 Jan. de bekende zangeres Tilly Koenen overleden.

Mathilda Carolina Koenen genoot haar zangopleiding aan het Conservatorium te Amsterdam, onder Cornélie van Zanten. Ten huize van haar thans hoogbejaarde oud-leerares is zij gestorven.

Tilly Koenen werd 25 Dec. 1873 geboren te Salatiga op Java. Haar ouders keerden naar het moederland terug toen Tilly vier jaar oud was. In haar nieuwe woonplaats Apeldoorn studeerde zij piano en behaalde op 18-jarigen leeftijd haar diploma.

Haar stem trok reeds vroeg de aandacht en op raad van haar moeder besloot zij die verder te gaan ontwikkelen. Mej. Van Haften was haar eerste leerares. Later ging zij naar Amsterdam en studeerde aan het Conservatorium onder leiding van Cornélie van Zanten. Volgens het oordeel van deze was haar stem zoo als er slechts één in de honderd jaar voorkomt.

Na de voltooiing van haar studiën trad zij in de voornaamste steden van Europa op, maakte reizen naar Amerika en veroverde zich een vooraanstaande plaats in het Nederlandsche muziekleven. Vooral op haar jaarlijkse kerkconcerten met Robert — twaalf jaar lang — vond zij een trouw gehoor.

Op haar buitenlandsche tournée's introduceerde zij o.a. Hollandsche kinderliedjes van Catherina van Rennes, Maleische volksliederen, terwijl zij later in een artistieke gemeenschap met de Engelsche componiste Amy Hare ook de liederen van deze aan het Nederlandsche publiek bracht. (Telegraaf)

F. **FINLAND. — Kabinet-Ryti afgetreden. - Kabinet-Rangell gevormd. —**

Helsinki, 4 Jan. (D.N.B.) — Het kabinet-Ryti is, na de benoeming van Ryti tot president van Finland, op 22 December '40 afgetreden. De samenstelling van de nieuwe Finsche regeering is 4 Januari '41 door het hoofd van de Rijksvoorlichtingscentrale bekend gemaakt.

Het nieuwe Kabinet is als volgt samengesteld:

Premier: Johan Wilhelm Rangell, directeur van de Staatsbank (Partijloos).

Buitenlandsche Zaken: Witting (Conservatief).

Justitie: Lehtonen (Conservatief).

Binnenlandsche Zaken: Ernst von Born (Zweedsche Volkspartij).

Defensie: Rudolf Walden (Conservatief).

Eerste minister van Financiën: Pekkala (Soc. Dem.).

Tweede minister van Financiën: Joeho Koivisto (Soc. Dem.).

Opvoeding: Kukkonen (Agrariër).

Eerste minister van Landbouw: Viljami Kalliokoski (Agrariër).

Tweede minister van Landbouw: Toivo Ikonen (Agrariër).

Eerste minister van Verkeer: Salovaara (Soc. Dem.).

Tweede minister van Verkeer: dr. Vilho Annala (Vaderlandsche Volksbeweging).

Handel: Salmio (Soc. Dem.).

Sociale Zaken: Fagerholm (Soc. Dem.).

Volksverzorging: Kotilainen (Conservatief).

De nieuwe regeering staat in zake de binnen- en buitenlandsche politiek op hetzelfde standpunt als de vroegere.

De nieuwe premier, advocaat Rangell, heeft een leidende positie bekleed in verschillende economische organisaties van het rijk. Sinds 1937 maakte hij deel uit van de directie van de Finsche Staatsbank.

O.a. is hij voorzitter van het bestuur van de Finsche sport- en gymnastiekvereeniging, lid en vice-voorzitter van het Finsche Olympische Comité en voorzitter van de Finsch-Zweedsche handelscommissie.

De nieuwe minister van Verkeer, dr. Vilho Annala, is redacteur van de „Uusi Suomi" en sinds 1932 lid van den Rijksdag. (Alg. Handelsblad)

(V. b. President Ryti 4498 A; Kabinet-Ryti 4185 B)

G. **FRANKRIJK. — Maarschalk Pétain wijzigt het regeeringsstelsel - Een triumviraat gesticht - Darlan-Huntziger-Flandin. —**

Genève, 4 Jan. — Maarschalk Pétain is, naar Stefani meldt, tot een radicale wijziging in het regeerings-

stelsel overgegaan. Hij heeft een triumviraat gesticht, dat ter beschikking van den staatschef staat en met uitgebreide volmachten bekleed is.
Het triumviraat is samengesteld uit:
Admiraal Darlan, minister van Marine, die president is van het triumviraat en de leiding krijgt van het ministerie van Binnenlandsche Zaken;
Generaal Huntziger, minister van Oorlog;
Flandin, minister van Buitenlandsche Zaken.
Maarschalk Pétain heeft dit besluit genomen, nadat hij de ontslagaanvrage had ingewilligd van Paul Baudoin, die staatsminister in het minister-presidium en onderstaatssecretaris van Propaganda was.

Admiraal Darlan is 59 jaar. In Januari 1937 werd hij in plaats van vice-admiraal Durand-Viel tot chef van den marinestaf benoemd. In Juni 1939 werd hij admiraal en toen de oorlog uitbrak opperbevelhebber van de Fransche vloot.
Hij streed in den wereldoorlog en vervulde nadien achtereenvolgens de functies van chef van den staf der vlootdivisie in het Verre Oosten, commandant der zeevaartschool en stafchef van de 2de divisie linieschepen.
Behalve een militaire heeft hij ook een politieke loopbaan. In verscheiden ministeries van Marine is hij als kabinetchef opgetreden. Voorts nam hij als expert deel aan conferenties te Londen en Genève. Hij is officier in de orde van het Legioen van Eer.
In de regeering-Pétain werd hij minister van Marine. Bij de jongste crisis heeft hij een belangrijke rol gespeeld en o.a. besprekingen te Parijs gevoerd.
Generaal Huntziger is 60 jaar. Hij is vooral bekend geworden door zijn optreden als opperbevelhebber van de Fransche troepen in Syrië en door de rol, die hij in Ankara heeft gespeeld bij de onderhandelingen over het militaire pact tusschen Turkije, Engeland en Frankrijk. Na de nederlaag van Frankrijk werd hij tot leider van de Fransche delegatie bij de wapenstilstandsonderhandelingen met Duitschland benoemd. In September volgde zijn benoeming tot lid van de Fransche regeering en daarna tot opperbevelhebber van de Fransche strijdkrachten te land.
Pierre Etienne Flandin is 51 jaar oud. Hij begon zijn politieke carrière op 25-jarigen leeftijd, toen hij tot lid van de Fransche Kamer werd gekozen. Herhaalde malen is hij minister geweest, o.a. van Handel, Openbare Werken en Buitenlandsche Zaken. In 1934—1935 was hij premier. Op 14 December j.l. werd hij door Pétain als opvolger van Laval tot minister van Buitenlandsche Zaken benoemd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4500 C; Generaal Huntziger 4267 A; Admiraal Darlan, photo buiten tekst 3944b; Flandin 4484 A)

A. **NEDERLAND. — Opdrijving van hypotheekrenten verboden. - Werking van de Crisishypotheekaflossingswet verlengd. —**
Verordeningenblad no. 42 bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Financiën ter voorkoming van opdrijven van hypotheekrenten en over verlenging van den geldigheidsduur van de Crisishypotheekaflossingswet 1936.
Leeningen, tot waarborg waarvan een hypotheek is verstrekt, kunnen van het in werking treden van dit besluit af geen hoogere rente dragen dan:
die op 9 Mei 1940 voor de leening volgens overeenkomst was vastgesteld, indien de leening op dien dag reeds was afgesloten en tot waarborg daarvan een hypotheek was verstrekt;
die op 9 Mei 1940 voor soortgelijke leeningen algemeen geldend was, in de overige gevallen.
De Crisis-hypotheekaflossingswet 1936 blijft ook na 31 December 1940 van kracht en vindt ook op de tusschen 8 Februari 1936 en 10 Mei 1940 afgesloten overeenkomsten toepassing.
(Verordeningenblad No. 42, 27 December 1940)
(Vor. ber. Crisishypotheekaflossingswet 2488 G)

B. **NEDERLAND. — Vervoerprijzen aan banden. —**
Blijkens besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Waterstaat en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart is o.m. bepaald:
De hoogst toelaatbare vervoerprijs is die, welke door den vervoerder, verhuurder of derde in het tijdvak van 3 tot en met 9 Mei 1940 voor een soortgelijke vervoerovereenkomst of verhuur is bedongen of ontvangen.
Heeft de vervoerder, verhuurder of derde geen vervoerprijs, als in het vorige lid bedoeld, bedongen of ontvangen, dan geldt als hoogst toelaatbare vervoerprijs die, welke in het tijdvak van 3 tot en met 9 Mei 1940 voor een soortgelijke vervoerovereenkomst of verhuur gebruikelijk was.
Overigens geldt als hoogst toelaatbare vervoerprijs de prijs, welke voor een soortgelijke vervoerovereenkomst of verhuur in het jaar, eindigende op 9 Mei 1940, laatstelijk gebruikelijk is geweest.
De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart kan ten aanzien van vervoer over zee, hetzij voor een bepaald vervoer, hetzij in het algemeen, van de voorschriften van dit besluit ontheffing verleenen of doen verleenen of een anderen prijs bindend vaststellen of doen vaststellen.
De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat heeft dezelfde bevoegdheid ten aanzien van alle ander vervoer.
(Telegraaf)

C. **FRANKRIJK. — De Gaulle verliest zijn burgerrecht. —**
Genève, 1 Jan. (D.N.B.) — Uit Vichy wordt gemeld: Het Fransche staatsblad publiceert een decreet, waarbij De Gaulle en Catroux, alsmede generaal de Gentilhomme van hun burgerrechten vervallen verklaard worden. Dit besluit, dat uiteraard ook het verlies van den militairen rang behelst, was reeds eenige weken geleden door den ministerraad genomen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. De Gaulle 4291 H)

D. **NEDERLAND. — Oorlogsschade. - Aangifte vóór 21 Januari. —**
De secretaris-generaal van het departement van Financiën maakt bekend, dat alle oorlogsgeweldschade, geleden vóór 4 December j.l., uiterlijk 20 Januari '41 bij een bevoegde schade-enquête-commissie moet zijn aangemeld. Na dezen datum bestaat er dus geen gelegenheid meer deze schade aan te geven, tenzij de aangever aannemelijk kan maken niet hiertoe in staat te zijn geweest. (De Maasbode)
(Vor. ber. Oorlogsschade 4494 A)

E. **NEDERLAND. — Pond, ons, el, maatje, kan en kop op 1 Januari 1941 afgeschaft. —**
Het pond, het ons, de el, het maatje, de kan en de kop zijn per 1 Januari 1941 officieel afgeschaft.
(Telegraaf)

F. **JAPAN. — Australisch gezant aan het Japansche hof. —**
De Japansche keizer heeft dezer dagen den eersten Australischen gezant aan het hof te Tokio in particuliere audiëntie ontvangen. Dat beteekent, dat de betrekkingen tusschen Japan en Australië in een nieuw stadium gekomen zijn. (Alg. Handelsblad)

G. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - De toekomstige koloniale politiek toegelicht door gouwleider Bohle. —**
Berlijn, 28 Dec. (A.N.P.) — In „Deutsches Wollen", het tijdschrift der buitenlandsche organisatie van de nat.-socialistische partij, publiceert gouwleider Bohle een artikel over de toekomstige koloniale politiek van Duitschland.
Gouwleider Bohle gaat uit van het standpunt, dat de overwinning van Duitschland het te Versailles begane onrecht zal herstellen en Duitschland weer koloniën zal geven. Met deze zekerheid voor oogen zijn de daartoe aangewezen instanties in Duitschland verplicht de grondslagen te leggen voor een toekomstige koloniale politiek van het rijk. Tallooze kwesties en problemen op politiek, economisch en cultureel gebied zullen daarbij moeten worden overwogen en opgelost.
Gouwleider Bohle behandelt met name de vraag, hoe het Duitsche nationaal-socialisme de in de koloniën wonende inlanders denkt te behandelen. Deze vraag, zegt hij, zal ongetwijfeld in de wereld een groote belangstelling vinden en hij beantwoordt ze reeds vooraf met te verklaren, dat de nationaal-socialist den aard van vreemde volken eert, omdat hij zijn eigen volkskarakter lief heeft.
Ook op dit gebied zal het nat.-socialisme nieuwe wegen aangeven, die uit de principieele beschouwingen over een moderne koloniale politiek voortvloeien.
Als politiek doel in de koloniën noemt gouwleider Bohle, dat de Duitsche koloniale ambtenaren er al hun kracht aan moeten wijden, de koloniën economisch in de hoogste mate te ontsluiten, en dat zij er tevens in elk opzicht naar moeten streven voor de inboorlingen rechtvaardige meesters te zijn. Onder Duit-

sche bescherming zal de inlander zijn vaderland en zijn volksaard trouw blijven.
Voor de Duitsche kolonisten wordt als beginsel vastgelegd, dat zij zich als voorposten van het Groot-Duitsche Rijk gevoelen en derhalve zullen voorkomen, dat een eigen z.g. koloniale Duitscher wordt gekweekt, die in den loop der eeuwen het Duitsche rijk vreemd wordt.
Deze uiteenzettingen toonen aan, op hoe uitgebreide schaal bevoegde Duitsche kringen zich met voorbereidingen, overwegingen en plannen voor een nieuwe koloniale politieke actie van Duitschland bezighouden en met welk een zekerheid men van de Duitsche overwinning ook op dit gebied de herziening van het verdrag van Versailles verwacht. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Koloniën 3896 D)

A. NEDERLAND. — Bezoek van joden aan bioscopen verboden. —
Het A.N.P. meldt op 8 Januari 1941:
Officieel werd geconstateerd, dat de ordeverstoringen tijdens de filmvertooningen in de bioscopen grootendeels door joodsche bezoekers werden veroorzaakt.
Ondanks herhaalde waarschuwingen door middel van projectieplaatjes in de bioscooptheaters hebben zich deze ordeverstoringen in sommige plaatsen toch herhaald.
In het belang en ter bescherming van de exploitanten en de bioscopen zelf, heeft de Nederlandsche Bioscoopbond aanleiding gevonden om met ingang van heden den joden den toegang tot alle bioscopen in Nederland te ontzeggen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Joden 4502 D)

B. VEREENIGDE STATEN. — Rede van president Roosevelt tot het Congres. - „Volledige steun aan die volkeren, wier strijd den oorlog van Amerika verwijderd houdt." - Waarschuwende woorden van Philippe Lafollette. —
Washington, 6 Jan. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft heden persoonlijk bij de opening van het nieuwe Congres zijn Nieuwjaarsboodschap voorgelezen. De boodschap stond in het teeken van het bekende buitenlandsche politieke standpunt van den president. Hij beweerde hierin, dat de Vereenigde Staten nog nooit zoo ernstig bedreigd geworden zijn als thans. De Vereenigde Staten moeten zich daarom thans voornamelijk, zoo al niet uitsluitend, met het buitenlandsche gevaar bezig houden en zich bewapenen als nooit te voren. De nationale politiek van de Ver. Staten is gericht op totale bewapening en op volledige ondersteuning van de volkeren, wier strijd den oorlog van Amerika verwijderd houdt. De beginselen van de moraal en de zorg voor de eigen veiligheid laten het niet toe, zich in een vrede te schikken, die door de „aanvallers" gedicteerd en door menschen bevorderd wordt, die de zaak op een accoordje willen gooien. Daarom moet Amerika zich terstond bewapenen.
In het verdere verloop van zijn boodschap zeide de president, dat hij tot dusver met het resultaat van de bewapening niet tevreden is. Elkeen moet meehelpen.
Wat de hulp aan de democratieën betreft, deze zal verstrekt worden, ook al zouden de koopers die hulp niet kunnen betalen. Het geleverde oorlogsmateriaal zouden zij later kunnen teruggeven of daarvoor ander materiaal verstrekken, dat Amerika noodig heeft. Dit is, zoo beweerde Roosevelt, geen oorlogshandeling.

Waarschuwende woorden. — Philippe Lafollette, de gewezen gouverneur van Wisconsin, zoon van den grooten politieken tegenstander van Wilson, die in 1917 tegen deelneming van Amerika aan den wereldoorlog gekant was, voorts nog gewezen candidaat voor het presidentschap, heeft, naar United Press meldt, in een radiorede de waarschuwende woorden tot het Amerikaansche publiek gericht, dat Roosevelt met zijn buitenlandsche politiek de Vereenigde Staten naar deelneming aan den oorlog drijft, aan zoo'n geweldigen en kostbaren oorlog, dat 1914—1918 daarbij vergeleken een kleinigheid zal zijn. Ik geloof niet, zeide hij, dat de Amerikanen beseffen wat de oorlog aan goed, bloed en vrijheid kosten zal.
De verzekering van den president, dat hij de Vereenigde Staten buiten den oorlog wil houden, aldus Lafollette, heeft weinig beteekenis, omdat de levering van oorlogsmateriaal aan Engeland reeds oorlog beduidt, indien dit materiaal onder bescherming van de Amerikaansche vloot over den Atlantischen Oceaan gebracht zou worden. (De Tijd - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4502 A)

C. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Bardia gevallen na strijd van 25 dagen. —
Ergens in Italië, 7 Jan. (Stefani) — Hier volgt het 214de Italiaansche weermachtsbericht:
De laatste stellingen, waar te Badia nog verzet werd geboden, vielen Zondag tegen den avond. Vijf en twintig dagen lang hebben onze troepen schitterende staaltjes van stoutmoedigheid ten beste gegeven en den vijand zeer zware verliezen toegebracht. Ook onze verliezen aan materieel, manschappen, dooden, gewonden en vermisten waren zwaar.
Tijdens een vijandelijken luchtaanval op Tobroek zijn twee vijandelijke vliegtuigen door het luchtdoelgeschut van de marine neergeschoten. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4500 A)

D. TURKIJE. — Rede van minister-president Saydam over het doel van 's lands politiek. —
Ankara, 7 Jan. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het begin van het parlementair reces heeft de Turksche premier, Saydam, een rede gehouden, waarin hij over de houding van Turkije op buitenlandsch politiek gebied sprak. Het eenige doel van Turkije is, aldus de premier, bedacht te zijn op handhaving van de eigen veiligheid. Turkije volgt opmerkzaam, doch kalm, alle politieke en militaire gebeurtenissen en blijft den gesloten bondgenootschappen trouw. De premier verzekerde, dat de loyale buitenlandsche politiek van Turkije, welke door het parlement is goedgekeurd, geen enkel land aanleiding tot ergernis of ongerustheid geeft. De kracht van het leger neemt dagelijks toe. (Het Vaderland) **(V. b. Min.-pres. Saydam 4297 A)**

E. DENEMARKEN. — Koning Christiaan spreekt tot zijn volk. —
Kopenhagen, 1 Januari (D. N. B.) — Koning Christiaan van Denemarken heeft 1 Januari '41 een radiorede gehouden tot het Deensche volk. Na hen herdacht te hebben, die in het afgeloopen jaar in dienst van het land zijn gevallen, zeide de Koning: De tijden zijn ernstig en moeilijk en slechts door gemeenschappelijke hulp, door onvoorwaardelijke eendracht, zal het ons gelukken, de moeilijkheden te boven te komen. De Koning dankte allen van ganscher harte voor de liefde aan Koningin en hem in 1940 betoond en niet in de laatste plaats voor alle huldigingen, die hem in September waren ten deel gevallen.
Het vertrouwen, dat in mij wordt gesteld, aldus Koning Christiaan, geeft mij kracht en sterkte om verder voor het welzijn van het land te arbeiden. Mijn gedachten gaan ook naar IJsland, de Faer Øer en Groenland, met wie wij thans geen verbinding hebben en waaraan ik eveneens mijn dank betuig voor de in het afgeloopen jaar aan mij bewezen trouw.
De toekomst kent niemand van ons, doch wij hebben het recht, aan betere tijden voor ons allen te gelooven. Ik ben er van overtuigd, dat allen den ernst van het oogenblik begrijpen. Meer dan ooit gaat het er voor allen om, onder de omstandigheden, waarin wij ons thans bevinden, volkomen correct op te treden.
De Koning besloot met de beste wenschen voor het nieuwe jaar voor allen en met de bede aan God, Denemarken, IJsland, de Faer Øer en Groenland te willen zegenen. (De Tijd)
(Vor. ber. Koning Christiaan X 4390 D)

F. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Krijgsverrichtingen in den Stillen Oceaan. —
Berlijn, 2 Jan. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
Een in den Stillen Oceaan opereerend Duitsch oorlogsschip meldt als partieel resultaat van zijn successen het tot zinken brengen van tien vijandelijke of in dienst van den vijand varende koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van 64.155 br. t. De bemanningen van de tot zinken gebrachte schepen zijn door het Duitsche oorlogsschip op een eiland in de Stille Zuidzee in veiligheid gebracht.
(De Standaard) **(Vor. ber. Krijgsverricht. 4511 E)**

A. **De bouw van onze hersenen. - Rede van prof. dr. B. Brouwer. —**

Ter gelegenheid van den dies natalis der universiteit van Amsterdam heeft de rector magnificus, prof. dr. B. Brouwer, op 8 Januari '41 een rede gehouden over „de weelde in de functioneele localisatie der menschelijke hersenen".

Spr. herinnerde eerst aan de reeds lang verworpen theorie van Gall (uit de eerste helft der achttiende eeuw), volgens welke elk vak van de oppervlakte der menschelijke hersenen een afzonderlijke functie zou hebben. Daarna kwam hij op de samengesteldheid van den hersenmantel. Bij microscopisch onderzoek blijkt de schors der groote hersenen zeer onregelmatig gebouwd te zijn; de ongeveer tweehonderd „velden" er in zijn in kaart gebracht en van namen en cijfers voorzien. Sommige onderzoekers schrijven aan deze velden bijzondere functies toe. Ook bestaat er een topographische localisatie, d.w.z. naar onderdeelen van het lichaam, zelfs naar onderdeeling van een zintuigorgaan.

Wat het „zien" betreft, hebben prof. W. P. C. Zeeman en spr. met hun leerlingen vele onderzoekingen verricht om de projectie der retina in de hersenen ruimtelijk te bepalen. Zij zijn tot o.m. deze gevolgtrekking gekomen, dat de periphere gedeelten van het netvlies voor in de regio calcarina liggen, de gele vlek, die voor het bewuste zien van eminente beteekenis is, voor een klein deel vóór, voor het grootste deel echter achter. In de laatste jaren hebben Engelsche en Amerikaansche onderzoekers nog een meer gedetailleerde projectie van het netvlies op de groote-hersenschors aangegeven. Een eindresultaat is echter nog niet bereikt.

Menschelijke Hersenen

Spr. behandelde in dit verband verder de beweging en het gevoel (de verwerking van prikkels), en zeide daaromtrent o.m.: Langs experimenteelen weg en door electrische prikkeling der groote-hersenschors bij hersenoperaties van menschen, is gebleken dat in een bepaald gedeelte van den hersenmantel een gebied aanwezig is, waarin vrijwel elke spier afzonderlijk vertegenwoordigd is.

Een der recente vondsten bij den mensch is het feit — door Penfield aangetoond — dat men uit een klein gebied in deze bewegingszône door electrische prikkeling „vocalisatie" kan opwekken, d.w.z. dat de patiënt een geluid maakt, bijv. „oh" dat hij niet kan onderdrukken. Ook voor het gevoel is zulk een nauwkeurige localisatie aangetoond. Het betreffende gebied ligt achter de bewegingszône, en is geheel verschillend van bouw. Exstirpeert men dergelijke omschreven velden, dan ontstaat inderdaad een verlamming of een verlies aan gevoel, doch spoedig treedt een gedeeltelijk herstel hiervan op. In deze tegenstelling tusschen de uitkomsten van prikkeling en van exstirpatie ligt het kern-probleem. Het blijkt, dat men in het geheel der organisatie van bewegingen, twee gedeelten moet onderscheiden: een, waarin het localisatieprincipe met een groote nauwkeurigheid is bewezen, en een, waarin deze minder sprekend is. Beide gedeelten werken samen, doch bij den mensch heeft de pyramidebaan daarbij de leiding. In beide is „weelde" aantoonbaar, die bij de extra-pyramidale bewegingen het duidelijkst is. Een analoge verhouding bestaat ook in de organisatie van het gevoel.

Het probleem van een eventueele localisatie der hoogere psychische verrichtingen in de hersenen besprekende, kwam spr. op de bekende vormen van aphasie (storing van het spraakvermogen).

In de linker groote-hersenhelft van den mensch bevindt zich een omschreven, doch toch nog vrij uitgebreid gebied, waarin een beschadiging van het voorste deel stoornissen in de expressie verwekt, in het achterste deel van de perceptie van de spraak. In het eerste geval begrijpt de patiënt wat men tot hem zegt, doch kan hij slechts gebrekkig of in het geheel niet antwoorden; in het tweede kan hij wel spreken, doch begrijpt hij het tot hem gerichte spreken niet. In beide gevallen is er een beschadiging der associatiesystemen, welke systemen overal over de groote-hersenschors verbreid zijn. Zulk een beschadiging van één hersenhelft kan dus associatie-stoornissen van zulk een hoog niveau te voorschijn roepen. Trouwens niet alleen voor de aphasie, doch ook voor de andere associatiestoornissen. Deze ruimtelijke begrenzing binnen de linker groote-hersenhelft van hoogere psychische verrichtingen, die aan associatiesystemen gebonden zijn, bergt een economisch voordeel in zich; deze eenzijdigheid vergemakkelijkt en versnelt en vermijdt het in werking stellen van overbodige verbindingen, waaronder de capaciteit der hersenen wordt verhoogd. Dat intusschen bij het spreken ook de overeenkomstige gebieden van de rechter hemispheer eenige werkzaamheid ontplooien, blijkt uit operaties, waarbij de chirurgen het gewaagd hebben bij de sensorische aphasie groote gedeelten van de linker temporaalkwab te verwijderen, waarna onder oefening een onverwachte teruggang van de spraakstoornis verkregen werd.

In het laatste gedeelte van zijn betoog behandelde spr. de frontaalkwabben en de eigenschappen van het psychische leven (abstract denken, concentratievermogen enz.); hij concludeerde dat niet alleen deze kwabben, maar ook de overige associatiesystemen in de groote hersenen voor het psychische leven van groot belang zijn, hetgeen ook uit de klinische waarnemingen blijkt. Ook de associatiesystemen, die zich in de diepere deelen van het centrale zenuwstelsel bevinden, nemen aan den opbouw van het psychische leven deel. De slot-conclusie luidde:

Deze resultaten der moderne hersenchirurgie, die met elk localisatieprincipe schijnen te spotten, sluiten dit echter geenszins uit. Er is geen localisatie in deze associatiegebieden in dien zin, dat een geheele verrichting als zoodanig aan bepaalde blokjes van den hersenmantel gebonden wordt; doch wel moeten zulke omschreven gebieden aan speciale functies deelnemen.

Aan het beginsel der functioneele localisatie houdt spr. dus vast; men bedenke echter, dat de natuur over tal van „koppelingen" beschikt. Valt er een uit, dan wordt de werkzaamheid van de andere, die tot dusverre minder aan de oefening had deelgenomen, versterkt.

Er is dus, zoo besloot prof. Brouwer, een „weelde" in de functioneele localisatie der menschelijke hersenen. De erkenning van deze weelde is niet alleen voor de verdere ontwikkeling der neurochirurgen van belang, doch vormt ook een aanwijzing, dat er nog tal van mogelijkheden in de hersenen verscholen liggen, die niet voldoende tot ontwikkeling zijn gebracht.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Hersenschors 4433 F; Geneeskunde 4453 C)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Begrooting 1941 $ 17.5 milliard, waarvan voor bewapening $ 10.8 milliard. —**

Washington, 8 Jan. (D. N. B.). — President Roosevelt heeft voor het volgende begrootingsjaar zijn jaarlijksche begrooting ingediend bij het Congres. In zijn toelichting spreekt hij over een „mandaat", dat het volk hem heeft gegeven voor het program van een totale bewapening.

Dit program eischt een aanzienlijke verhooging der uitgaven. Op de nieuwe begrooting zijn in totaal 17.5 milliard dollar noodig, waarvan 10.8 milliard of 62 pct. voor bewapeningsdoeleinden zijn bestemd. Verder kondigt Roosevelt aan, dat hij nog meer milliarden, behalve de op de geregelde begrooting opgenomene — dus nog boven de reeds genoemde 17.5 milliard — moet vragen. Deze speciaal aangevraagde milliarden zijn vooral voor Engeland bestemd. Een

nauwkeurig bedrag zal eerst genoemd worden, wanneer het Congres besloten heeft tot goedkeuring van een machtigingswet voor het plan tot het uitleenen van oorlogsmateriaal aan Engeland en als men kan overzien wanneer en hoeveel materiaal Engeland noodig heeft. (De Maasbode)
(Vor. ber. Begrooting 4349 G; Pres. Roosevelt 4516 B)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — „De vrijheid der zeeën" - Waarschuwing aan de neutralen in verband met de Britsche blokkade. —**
Berlijn, 9 Jan. (D. N. B.) — De bekende diplomatieke medewerker van de Börsenzeitung, Karl Megerle, schrijft heden een artikel over „de vrijheid der zeeën". Dit artikel berust op gegevens, ontleend aan de onderzoekingen van den Berlijnschen volkenrechtskundige Viktor Bruns, waarvan deze het resultaat heeft neergelegd in „De Britsche handelsoorlog en het geldende oorlogsrecht ter zee".
Megerle begint met vooral aan president Roosevelt te verwijten, dat hij over dit thema, hoewel het woord vrijheid bij hem een even groote rol speelt als bij de Britsche propaganda, volkomen gezwegen heeft en toont aan, hoe het stelselmatige onderzoek Engeland als den totalen internationalen rechtsschender aan de kaak heeft gesteld.
Aan het adres van de neutralen richt de schrijver dan nog eens de ernstige waarschuwing — zooals van het begin af aan herhaaldelijk van Duitsche zijde geschied is — zich wel te bedenken, wanneer zij zich actief of passief in het blokkadefront van de westelijke mogendheden laten opnemen. Elke neutrale diende te weten, dat iedere niet nadrukkelijk bij oorlogs- of neutraliteitsrecht toegestane inbreuk op zijn handelsvrijheid een rechtsschending is, waarvoor hij tegenover de andere oorlogspartij tot afweer verplicht is. Hij kan b.v. zich niet tegen een oorlogvoerende verplichten en de andere partij de aanvoeren afsluiten. Hij mag niet met de eene partij een overeenkomst aangaan, waardoor hij de facto aan den handelsoorlog tegen de andere partij deelneemt. Zoo was het ook, aldus onderstreepte Megerle, in het geheel niet met de plichten der neutraliteit vereenigbaar, wanneer een neutrale staat eenzijdig zonder overleg met de Duitsche regeering een overeenkomst met de Britsche regeering sloot. Het Britsche blokkadestelsel zou zonder medewerking van de neutrale landen in het geheel niet functionneeren. Zij schikten zich er echter niet alleen in, zij werkten zelfs mee, door de Britsche oorlogsorganisatie in hun landen te dulden en deze hun eigen autoriteiten ter beschikking te stellen.
Dat is het resultaat eener zakelijke opheldering van de werkelijke rechtspositie, waarin de neutralen door Engeland gebracht zijn. Daaruit blijkt, dat Duitschland ook tegenover hen bij alle maatregelen, welke het ter bescherming van zijn belangen en tot afweer van den Engelschen aanval noodig achtte te nemen, zich in een volkomen volkenrechtelijke positie bevindt. Duitschland heeft, zoo betoogt Megerle, van dit recht gebruik gemaakt met een gereserveerdheid, welke niet overal naar waarde geschat is.
Megerle besluit zijn artikel met er aan te herinneren, dat juist bekeken van het standpunt van degenen, die de autoritaire staten van politieke en economische agressie beschuldigen, de vrijheid der zeeën het kernprobleem blijkt te zijn bij elke oplossing der tegenstellingen in de wereldpolitiek. Zonder vrijheid der zeeën geen vrije handel, geen vrije toegang tot de grondstoffen, geen lossere economische contrôle, geen bevrijding van den dwang der zelfvoldaanheid. Het herstel van de vrijheid der zeeën wordt tot den toetssteen voor elk program tot verbetering der wereld van Angel-Saksische zijde. (De Tijd)
(Vor. ber. Karl Megerle 4475 I)

B. **NEDERLAND. — Bouwnijverheid - Dr. ir. J. A. Ringers met de algeheele leiding belast. —**
Het verordeningenblad van 7 Januari bevat een besluit betreffende de bouwnijverheid, waarbij aan dr. Ringers de algeheele leiding van de geheele bouwnijverheid is opgedragen.
Dr. Ringers zal voortaan naast zijn titel algemeen gemachtigde voor den wederopbouw, ook den titel voeren van algemeen gemachtigde voor de bouwnijverheid.
Het besluit geeft dr. Ringers de bevoegdheid om in overleg met de daarvoor in aanmerking komende organisaties van de bouwnijverheid, zoodanige maatregelen te treffen, als hij voor de regeling van de geheele bouwnijverheid noodig acht.
(Verordeningenblad, No. 1, 7 Januari '41)
(Vor. ber. Dr. ir. J. A. Ringers 4410 F)

C. **FRANSCH INDO-CHINA. — Autonomie - Officieele regeling. —**
Genève, 4 Jan. (D.N.B.) — Naar uit Vichy wordt gemeld, publiceert het Journal Officiel vandaag uitvoeringsbepalingen bij de wet van 15 October omtrent de autonomie voor Fransch Indo-China.
De staatscourant bevat gegevens omtrent de goederen, die in het verkeer tusschen Indo-China en het Moederland, resp. de overige Fransche bezittingen, vrijheid van rechten genieten. (De Standaard)

D. **NEDERLAND. — Betalingsverkeer met Noorwegen. —**
Het Nederlandsche Clearinginstituut deelt betreffende het betalingsverkeer met Noorwegen mede, dat de afwikkeling van het betalingsverkeer met Noorwegen voortaan geschiedt binnen het kader der Nederlandsch-Duitsche en Duitsch-Noorsche clearing.
(De Tijd)

E. **ENGELAND EN DE OORLOG 1940. — Navicertsysteem ook voor Eire. —**
New York, 2 Jan. (D.N.B.) — Het Engelsche blokkadeministerie heeft, volgens Amerikaansche berichten uit Londen, bekend gemaakt, dat het Navicertsysteem na 20 Januari ook uitgebreid zal worden tot Ierland. Na dien datum moeten de Iersche exporteurs en reeders toestaan, dat hun uit Iersche havens vertrekkende schepen doorzocht worden om na te gaan of er geen contrabande aan boord is. Alle niet vrijgegeven ladingen worden in beslag genomen.
(De Tijd) **(Vor. ber. Navicert-systeem 4031)**

F. **NEDERLAND. — De opbrengst der eerste Winterhulpcolleete. —**
De afdeeling statistiek van het hoofdbureau der Stichting Winterhulp Nederland is dezer dagen gereed gekomen met een vergelijkend overzicht der resultaten van de op 29 en 30 November van het vorige jaar gehouden eerste Winterhulpcollecte. In dit even interessant als leerzaam cijfermateriaal zijn de resultaten provinciegewijs gerangschikt in volgorde per hoofd der bevolking en per gezin.
Dit overzicht ziet er als volgt uit:

Provincie:	collecten en giften te zamen	aantal inwoners	opbrengst p. inwoner	aantal gezinnen	opbrengst per gezin
Noord-Holland	ƒ 294.190.60	1.691.647	ƒ 0.1739	355.412	ƒ 0.8277
Noord-Brabant	- 128.360.21	1.033.692	- 0.1242	169.664	- 0.7565
Zuid-Holland	- 260.888.53	2.168.251	- 0.1203	439.137	- 0.5941
Overijssel	- 62.101.78	576.961	- 0.1076	107.920	- 0.5754
Utrecht	- 45.262.19½	480.028	- 0.0943	89.393	- 0.5063
Limburg	- 51.175.56	608.837	- 0.0841	104.139	- 0.4914
Gelderland	- 74.692.44	923.645	- 0.0809	170.946	- 0.4369
Drente	- 18.390.41½	247.055	- 0.0744	45.027	- 0.4084
Groningen	- 34.780.49	423.678	- 0.0821	88.579	- 0.3927
Zeeland	- 18.241.45	254.965	- 0.0715	57.842	- 0.3154
Friesland	- 23.606.31	424.462	- 0.0556	92.685	- 0.2547
Nederland	ƒ 1.011.689.98	8.833.977	- 0.1145	1.720.744	- 0.5879

(De Maasbode) **(Vor. ber. Winterhulp 4490 B)**

A. NEDERLAND. — Recht van Abolitie en van Gratie - Uitoefening door Rijkskanselier Hitler overgedragen aan Rijkscommissaris. —

's-Gravenhage, 8 Jan. — In een decreet heeft de Führer bepaald, dat hij in het bezette Nederlandsche gebied de uitoefening van het recht van abolitie alsmede het recht gratie te verleenen en verzoeken om gratie af te wijzen overdraagt aan den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, een en ander met het recht deze rechten op zijn beurt aan anderen over te dragen. De Führer behoudt zich voor, in afzonderlijke gevallen zelf te beslissen.

(Verordeningenblad No. 1, 7 Januari '41)

Het A. N. P. meldt: Ter nadere toelichting op de verordening van den Rijkscommissaris betreffende de uitoefening van het recht van abolitie en van gratie, wordt er nog op gewezen, dat het buiten toepassing stellen van de artikelen 14a tot en met 17 van het Wetboek van Strafrecht, waardoor het instituut van de voorwaardelijke veroordeeling in dien zin wordt gewijzigd, dat de beslissing van de al dan niet voorwaardelijkheid van de straf niet meer bij den rechter zelf blijft berusten, de bedoeling heeft een zekere uniformiteit te brengen in het gratierecht.

De voorwaardelijke veroordeeling is door de opstellers der verordening beschouwd als een vorm van gratieverleening en in dit verband werd het niet logisch geacht, aldus een toelichting van de zijde van een Duitschen deskundige, dat de rechter, die de straf uitspreekt zelf de gratie verleent.

De toestand zal nu zoo worden, dat na het uitspreken van de straf de secretaris-generaal van het Departement van Justitie de voorwaardelijkheid kan uitspreken door gebruik te maken van art. 2 van de nieuwe verordening. (Het Volk)

B. VEREENIGDE STATEN. — Wet tot hulpverleening aan Engeland aan het Congres voorgelegd. —

New York, 10 Jan. (D. N. B.) — De wet tot hulpverleening aan Engeland, welke afkomstig is van president Roosevelt, is heden aan het Congres voorgelegd. In deze wet wordt voorgesteld, den president tot de volgende punten machtiging te verleenen:

1. Elk soort oorlogsmateriaal te laten maken voor die regeeringen en landen, welker ondersteuning de president noodzakelijk acht voor de verdediging van de Vereenigde Staten.
2. Aan zulk een regeering oorlogsmateriaal te verkoopen, te leveren, te ruilen, uit te leenen, te verpachten of op andere wijze af te staan.
3. Elk soort oorlogsmateriaal voor zulk een regeering te beproeven, te herstellen of te maken.
4. Aan zulk een regeering bewapeningsinlichtingen te verstrekken, welke met bewapeningsmateriaal in verband staan, dat aan de betrokken regeering gegeven wordt.
5. Elk soort oorlogsmateriaal voor zulk een regeering voor den uitvoer beschikbaar te stellen.

De wet van president Roosevelt tot hulpverleening aan Engeland verbiedt o.a. aan elke buitenlandsche regeering oorlogsmateriaal en inlichtingen der Vereenigde Staten zonder toestemming van den president aan eenige andere regeering te verstrekken. De regeering der Vereenigde Staten moet gemachtigd worden om oorlogsmateriaal in Amerikaansche republieken, in Canada of in andere landen te koopen, wanneer dit materiaal voor de verdediging der Vereenigde Staten belangrijk en in de Vereenigde Staten niet verkrijgbaar is. Het wetsontwerp wordt gelijktijdig bestudeerd door het Huis van afgevaardigden en door den Senaat. (De Tijd)

(Vor. ber. Hulp aan Engeland 4502 A)

C. BELGIE. — Degrelle pleit voor samenwerking met Duitschland. —

Luik, 6 Jan. (D.N.B.) — De wapenen van Duitschland zullen overwinnen, omdat zij een rechtvaardige zaak verdedigen, zoo verklaarde Degrelle in een rede voor twaalfduizend toehoorders in het jaarbeursgebouw. De jeugd van Europa strijdt thans, zoo ging hij voort, schouder aan schouder voor de nieuwe orde onder Duitsche leiding. Hitler heeft Europa gered. De toekomst van België ligt in de nauwe samenwerking met Duitschland.

Verder zeide spr.: Engeland is reeds ter dood veroordeeld; over enkele maanden zal er definitief mee zijn afgerekend. Het jaar 1941 zal de definitieve vernietiging brengen van de Engelsche plutocratie. Een Engelsche overwinning zou een rampspoed zijn voor België, dat onder de dictatuur van de ergste plutocratische en maçonnieke krachten zou komen. De Belgische neutraliteitspolitiek heeft thans geen zin meer. België moet trachten in het door Hitler vereenigde Europa een gepaste plaats te krijgen. Deze keus moet thans worden gedaan.

Degrelle bepleitte een grootmoedige oplossing van het Vlaamsche probleem en sprak den wensch uit tot een nauwe samenwerking met de Vlamingen.

De leider van de Vlaamsche Rexisten, Daem, verklaarde: „België zal nationaal-socialistisch zijn, òf het zal in het geheel niet zijn."

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Degrelle 3102 F)**

D. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Begrootingstekort in 9 maanden £ 2500 millioen. —

De Britsche staatsfinanciën toonen voor de eerste drie kwartalen van het begrootingsjaar (d.w.z. April-December 1940) een tekort van £ 1956 millioen. Voor het geheele begrootingsjaar was een tekort van £ 2107 millioen geraamd, dat dus reeds op £ 150 millioen na was bereikt.

Ondanks de gebruikelijke hoogere belastinginkomsten in de volgende maanden moet men vóór einde Maart een tekort van ca. £ 2500 millioen verwachten.

De uitgaven bedroegen in de eerste drie kwartalen £ 2708 millioen (£ 1185 millioen). Tot einde Maart wordt een stijging van de uitgaven tot £ 3880 millioen verwacht. Tegenover een stijging van de uitgaven met 125% staat een verhooging van de inkomsten met 40%.

De staatsuitgaven zijn van gemiddeld £ 40 millioen tot £ 80 millioen per week gestegen.

Door het leenen van spaargelden is in de laatste zes maanden nauwelijks een derde van het loopende tekort gedekt, zoodat de regeering het overige op korten termijn moet financieren, waardoor de vlottende schuld met £ 964 millioen tot £ 2626 millioen is opgeloopen. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Begrooting 4309 A)

E. NEDERLAND. — Belemmeringenwet privaatrecht. - Opheffing publiek- en privaatrechtelijke belemmeringen. —

's-Gravenhage, 7 Jan. — In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Waterstaat, van Binnenlandsche Zaken en van Justitie, betreffende opheffing van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke belemmeringen.

In dit besluit wordt bepaald, dat in de gevallen, dat naar het oordeel van den secretaris-generaal van Waterstaat met de uitvoering van een werk of een handeling, als in de artikelen 1 en 5 van de „Belemmeringenwet verordeningen" bedoeld, niet kan worden gewacht, kan bij beschikking van dien secretaris-generaal worden bepaald, dat het werk onmiddellijk kan worden ten uitvoer gelegd of die handeling kan worden verricht, voordat de in die wet bedoelde vergunning of ontheffing is verleend.

In de betreffende beschikking kunnen voorwaarden worden opgenomen, van welke de onmiddellijke tenuitvoerlegging afhankelijk wordt gesteld.

(Verordeningenblad No. 1, 7 Januari '41)

F. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Duitsch-Russisch handelsaccoord onderteekend. - Uitbreiding van de wederzijdsche leveranties. —

Berlijn, 10 Januari (D.N.B.) — Den tienden Januari zijn de sedert eind October van het vorige jaar te Moskou gevoerde Duitsch-Russische economische besprekingen geëindigd met de onderteekening van een aanvullend economisch accoord.

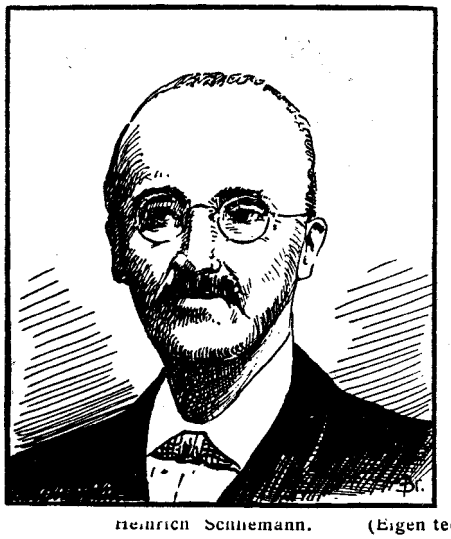
Van Duitsche zijde werd het accoord onderteekend door den gezant in het ministerie van Buitenlandsche Zaken, dr. Schnurre; van Sovjet-Russische zijde door den volkscommissaris van buitenlandschen handel der Sovjet-Unie, Mikojan.

Het nieuwe accoord sluit aan bij het Duitsch-Russische verdrag van 11 Februari 1940 en vormt een

nieuwe etappe in de uitvoering van het in 1939 tusschen de beide regeeringen ontworpen economisch program. Het accoord regelt het goederenverkeer tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie tot 1 Augustus 1942.
De grootte der in het voornemen liggende wederzijdsche leveranties gaat het kader van het eerste jaar van het verdrag aanmerkelijk te boven. Duitschland levert aan de Sovjet-Unie industrieele uitrustingen, de Sovjet-Unie levert aan Duitschland industrieele grondstoffen, naphtaproducten en levensmiddelen, in het bijzonder graan.
De onderhandelingen werden overeenkomstig de tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie bestaande vriendschappelijke betrekkingen in een geest van wederzijdsch begrip en vertrouwen gevoerd. Alle economische vraagstukken, met inbegrip van die, welke door de inlijving van nieuwe gebieden bij de Sovjet-Unie zijn ontstaan, zijn opgelost op een wijze, die met het wederzijdsch belang in overeenstemming is. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Duitsch-Russisch verdrag 4132)

A. **HEINRICH SCHLIEMANN, DE ONTDEKKER VAN HET OUDE TROJE, VOOR 50 JAAR GESTORVEN. —**
Heinrich Schliemann, geboren den 6den Januari 1822 te Neubuckow in Mecklenburg-Schwerin, en overleden te Napels op 27 December 1890, was een van Duitschlands grootste archaeologen.

Heinrich Schliemann. (Eigen teekening)

Op 42-jarigen leeftijd, toen hij een aanzienlijk vermogen verworven had, ondernam hij in 1864 een reis om de wereld en vestigde zich in 1866 te Parijs, waar hij zich met geestdrift aan de studie der oudheidkunde wijdde. Na een voldoende voorbereiding bracht hij nu een lang gekoesterd plan ten uitvoer, zocht den bodem van het oude eiland Ithaca, begaf zich vervolgens naar de kust van Klein-Azië, waar hij in den heuvel van Hissarlyk de plaats van het oude Troje vermoedde, en maakte een aanvang met de opgravingen.
Niet minder dan negen boven elkander liggende lagen werden blootgelegd; in de tweede vond men den goudschat van Priamus, die over Troje regeerde ten tijde van den Trojaanschen oorlog.
Bijna twintig jaar lang werkte en zwoegde de ontdekker van Troje in Griekenland en Klein Azië.
(Red. K. H. A.)

B. **NEDERLAND. — Indijking van den Biesbosch. —**
In een vergadering van het waterschap De Brabantsche Biesbosch, onder voorzitterschap van mr. dr. Den Dekker, te Geertruidenberg gehouden, heeft mr. Den Dekker medegedeeld, dat de plannen tot indijking van den Brabantschen Biesbosch en tot afsluiting van het Oude Maasje en Donge gereed liggen. De regeering overweegt thans, allen eigendom in dit gebied van 9000 H.A. op te vorderen, om een gemakkelijker uitvoering van het millioenenwerk te verkrijgen. (De Tijd)

C. **NEDERLAND. — H. Postma tot directeur-generaal der belastingen benoemd. —**
Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën is, gerekend te zijn ingegaan 1 Januari 1941, benoemd tot directeur-generaal der belastingen de heer H. Postma, thans raadsadviseur bij de administratie der belastingen.
(De Tijd)

D. **ITALIE. — Begrooting 1939-1941. —**
In den ministerraad, die onder voorzitterschap van den Duce is gehouden, heeft de minister van Financiën medegedeeld, dat de staatsbegrooting van 1939-1940 een bedrag aan ontvangsten aangeeft van 32,350 millioen lire en aan uitgaven 60,388 millioen lire. Het tekort bedraagt dus 28.038 millioen lire. Opgemerkt dient te worden, dat op deze begrooting buitengewone uitgaven zijn opgenomen, die betrekking hebben op den huidigen oorlogstoestand, op gebeurtenissen in het verleden en op de ontginning van het rijk tot een totaal bedrag van 21.890 millioen lire. Zonder dit bedrag zou het tekort 6,148 millioen lire bedragen.
De ministerraad heeft de maatregelen voor de begrooting van 1941 goedgekeurd. Deze begrooting vertoont de volgende ramingen: ontvangsten 31.082 millioen, uitgaven 39,876 millioen en een tekort van 8,794 millioen lire. (Stefani - N. Rott. Crt.)

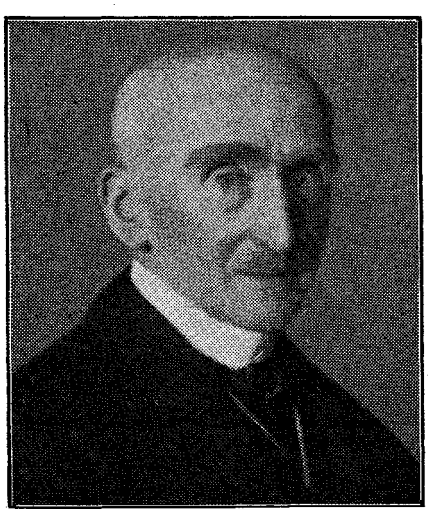
(Vor. ber. Begrooting 1940-'41 4176 A)

E. **NEDERLAND. — Beperken van werk en het verbod van loonsverlaging. - Twee uitvoeringsbesluiten afgekondigd —**
De Nederlandsche Staatscourant van 10 Januari bevat twee uitvoeringsbesluiten van verordeningen van den Rijkscommissaris. Het eerste is het tweede uitvoeringsbesluit van den waarnemend secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken ingevolge de verordening no. 8/1940 van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het beperken van werk.
Het tweede is het uitvoeringsbesluit van den waarnemend secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken ingevolge de verordening no. 111/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het verbod van verlaging van loonen en salarissen.
Bij deze besluiten is bepaald, dat burgerlijke rechtsvorderingen, welke voortvloeien uit niet-naleving van het bepaalde in bovengenoemde verordeningen van den rijkscommissaris, worden geacht betrekkelijk te zijn tot een arbeidsovereenkomst.
Dit beteekent, dat krachtens artikel 39 onder 3e van de wet op de rechterlijke organisatie de kantonrechter bevoegd is, van deze rechtsvorderingen kennis te nemen.
Beide besluiten treden in werking met ingang van den dag volgende op dien van afkondiging.
(Standaard) **(Vor. ber. Beperken v. werk 4257 C; Verbod verlaging loonen en salarissen 4351 F; Regeling loonen en salarissen 4466 B)**

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Staatsraad dr. H. Wohlthat over de positie der bezette gebieden. —**
In een speciaal nummer van „Der Deutsche Volkswirt", gewijd aan een overzicht over 1940, schreef Staatsraad H. Wohlthat over de rol der bezette gebieden in een Europeesche samenwerking. Dr. Wohlthat schrijft o.a. dat het gemeenschappelijke in de zelfverdediging in deze gebieden het bewustzijn der Europeesche lotsgemeenschap zal versterken, hetgeen een belangrijke ontwikkelingslijn voor een ge-

lukkiger toekomst na de beëindiging van den oorlog zal beteekenen.
Duitschland is besloten de bezette gebieden ook economisch binnen het kader der mogelijkheden te helpen, terwijl de natuurlijke en economische waarden dezer gebieden voor Duitschland in vele gevallen een nuttigen steun beteekenen. Hoe sterker de bevolking zich richt op de nieuwe Europeesche orde, des te gunstiger zal ook in de toekomst haar eigen economisch lot zijn.
De internationale statistieken leeren, hoe groot het economisch prestatievermogen der bezette gebieden is. Dit geldt ook, indien wij ons er van bewust zijn, dat de huidige tijdelijke afsluiting van het overzeesche verkeer voor de betreffende landen nieuwe arbeidsvoorwaarden schept. Ook na het wegvallen der overzeesche invoeren blijven de bezette gebieden voor Duitschland een economisch activum, welks waarde toeneemt naarmate zij onderling en met het overige continentale Europa samen groeien tot één productiegebied. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Dr. Wohlthat 4235 A)

A. **HENRI BERGSON OVERLEDEN. —**
De wereldvermaarde Fransche wijsgeer, dr. Henri Bergson, is 6 Januari '41 op 81-jarigen leeftijd te Parijs overleden.
In 1889 was hij op twee proefschriften gepromoveerd, één in het Latijn over „Aristoteles' ruimtebegrip" en één in het Fransch, het later beroemd geworden „Essai sur les Données immédiates de la Conscience". Nadat hij door zijn in 1907 geschreven werk „Evolution créatrice" een wereldvermaardheid had verworven, werd hij in 1914 tot lid van de Académie Française gekozen.

Henri Bergson. (Foto A. P.)

Van zijn overige werken mogen nog genoemd worden: „Matière et Mémoire" (1896), „Le Rire" (1900), „La Perception du Changement" (1911), Durée et Simultanéité" (1922), Energie Spirituelle" (1919), „Les deux sources de la Morale et de la Réligion" (1932).
Bergson was de bescheidenheid zelf. Hij trad nimmer op den voorgrond, zelfs niet toen de aandacht der wereld op hem was gevestigd bij de uitreiking van den Nobelprijs voor literatuur in November 1928.
In October 1939, ter gelegenheid van zijn tachtigsten verjaardag, zijn over de geheele wereld beschouwingen aan Henri Bergson gewijd.

Het Handelsblad schrijft o.m. over Bergson:
„In zijn „Evolution créatrice" heeft hij geheel met de wijsgeerige stelsels van het verleden gebroken en nieuwe wegen voor het denken ingeslagen, die tot verrassende uitkomsten hebben geleid.
Zelf heeft hij zijn filosofie een nieuw spiritualisme genoemd. Zij gaat uit van de oorspronkelijkheid van het geestelijk leven, en van de mogelijkheid, een metaphysica op de wetenschappelijke waarneming van de verschijnselen op psychisch en physiologisch gebied te vestigen. Hij neemt daarbij aan, dat de verschijnselen van het bewustzijn (waaronder de vrijheid) niet in volle zuiverheid worden waargenomen, omdat de noodwendigheid van handelen in een wereld van uitgebreidheid en mechanischen samenhang en de noodwendigheid van gedachtenvertolking door symbolische woorden, er ons toe voert ons innerlijke leven in vormen en onder voorwaarden weer te geven, aan welke wij bij onze aanraking met die wereld gewoon zijn geraakt. Daar de ruimtelijke dingen meetbaar zijn, beschouwen wij ten onrechte de zuivere kwalitatieve intensiteit der innerlijke verschijnselen als een kwantitatieve grootheid. Daar de dingen veelvuldig en gescheiden zijn, houden wij den bewustzijnstoestand eveneens voor naast elkander te stellen eenheden. En daar de physische verschijnselen door hun plaats in de ruimte bepaald zijn, verschijnt ons de duur als iets gelijktijdigs, binnen hetwelk de bewustzijnstoestanden door wederzijdsche betrekking tot elkaar gekenmerkt worden. Deze dwaling komt, volgens Bergson, voort uit de gewoonte den zuiveren duur (la durée) ruimtelijk op te vatten. Een scherpere bezinning moet ons tot de aanschouwing van het vrije Ik terugbrengen, waarvan de kwalitatieve toestanden in den zuiveren duur op elkaar volgen".
(N. Rott. Crt., Alg. Handelsblad, De Tijd)
(Vor. ber. Henri Bergson 4003 D)

B. **AUSTRALIE. — Japan's eerste gezant benoemd.** Tokio, 8 Jan. (D.N.B.) — De vroegere woordvoerder van het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken, Tatsoeo Kawai, die onlangs als speciaal gezant der Japansche regeering is teruggekeerd van een reis door Europa, is 8 Januari officieel benoemd tot eerste gezant van Japan in Australië. (Vaderland)
(V. b. Benoem. Austr. gezant a. h. Jap. hof 4515 F)

C. **NEDERLAND. — Autobevrachtingsdienst („A.-B.D.") ingesteld. - Vervoerplicht wordt opgelegd. —**
De Staatscourant van 9 Januari bevat een uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat ingevolge de betreffende verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied inzake het vervoer van personen en goederen.
Hieraan ontleenen wij het volgende:
Ter regeling en leiding van het beroepsgoederenvervoer langs den weg wordt, als onderdeel van het departement van Waterstaat, een „Autobevrachtingsdienst" („A.B.D.") ingesteld.
De A.B.D. verleent in het bijzonder zijn bemiddeling bij het vervoer van goederen langs den weg ten behoeve van derden.
Aan de bemoeiing van den A.B.D. zijn die beroepsgoederenvervoerders onderworpen, in wier vergunning, als bedoeld in artikel 1 van het derde uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat van 18 Juni 1940, de voorwaarde is opgenomen, dat het den vergunninghouder is verboden, goederen ten vervoer aan te nemen anders dan door bemiddeling van of vanwege den rijksinspecteur voor het verkeer, behoudens indien de vergunning uitsluitend strekt tot het vervoer van stukgoederen in vasten lijndienst met de daarbij behoorende afhaal- en besteldiensten.
(Limburger Koerier)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Rijksmaarschalk Göring spreekt tot de mijnwerkers. - De beteekenis van het vierjarenplan voor de oorlogvoering. —**
Berlijn, 11 Jan. (D.N.B.) Voor mijnwerkers uit alle Duitsche mijngebieden en voor arbeiders van de staatsfabriek „Hermann Göring" heeft rijksmaarschalk Göring een rede gehouden, toen hij de kruisen van oorlogsverdienste met de zwaarden uitreikte, die de Führer aan 67 mijnwerkers verleend heeft.
In deze rede, die in het Huis der Vliegers uitgesproken werd, wees Göring op het zware, harde werk van den mijnwerker en vervolgens op de beteekenis van den mijnbouw in het vierjarenplan. IJzer en steenkolen, zoo verklaarde de maarschalk, zijn de grondstoffen, die een volk sterk en weerbaar maken. Het vierjarenplan is aanvankelijk door de tegenstanders van Duitschland uitgelachen, daarna gevreesd en gehaat. Duitschland heeft het verlengd, want in den strijd om Duitschlands levensrechten en grootheid staat de winning van bodemschatten en grondstoffen

mede op de eerste plaats. Het parool blijft luiden: bewapenen en strijden. Duitschland is oneindig rijk aan deze primaire stoffen, die voorwaarde voor al het andere zijn. Als de mijnwerker zijn taak vervult, vervult hij de voorwaarde voor de bewapening van het land.
De rijksmaarschalk ging toen in op de pogingen der vijanden van Duitschland om het Duitsche volk door een blokkade er onder te krijgen. Reeds na anderhalf jaar oorlog, zoo zei hij, wordt niet Duitschland meer geblokkeerd, maar wordt Engeland door de Duitsche onderzeeërs en het Duitsche luchtwapen aan een scherpe blokkade blootgesteld. Als het alleen maar om het verbruik van drukinkt ging, had Engeland dezen oorlog reeds lang gewonnen. Maar daar het op het optreden van dappere mannen aankomt, zal Duitschland overwinnen.
De geheele bewapeningsindustrie werkt, maar niet in hetzelfde, doch in verhoogd tempo voort, terwijl zij bij den tegenstander zeer veel ingeboet heeft en het bedrijfsleven in het algemeen aanzienlijk achteruitgegaan is. Deze opvoering van de Duitsche prestatie is in de eerste plaats aan de persoonlijke offervaardigheid van den Duitschen arbeider te danken.
Göring gaf daarop eenige cijfers over de opvoering der prestaties, waaruit bleek, dat in de Duitsche steen- en bruinkoolmijnen meer geproduceerd wordt dan in welk land ter wereld ook en dat de Duitsche ijzerertsproductie, die voortdurend stijgt, zich sinds een jaar heeft verdubbeld. O.a. was spr. ook bekend, dat de totale productie van aardolie in het Duitsche rijk een veelvoud van vorige jaren bedraagt. Door deze stijging der prestaties is de Duitsche economische kracht geweldig verhoogd. Het vierjarenplan heeft de Duitsche steenkool gemaakt tot de belangrijkste grondstof, die er is.
In het vervolg van zijn rede maakte de rijksmaarschalk bekend, dat de mijnwerker weer de best-betaalde arbeider moet worden. Tot slot wijdde hij zijn aandacht aan den Führer als den eersten arbeider van het land. (Telegraaf)
(Vor. ber. Min. Göring 4514 B)

A. **NEDERLAND. — Voedselvoorzieningsbesluit. —** Het Verordeningenblad van 13 Januari bevat een nieuw voedselvoorzieningsbesluit.
Aan de hand van toelichtingen, ontvangen van Oberregierungsrat Freiherr von der Wense en van den regeeringscommissaris voor de voedselvoorziening den heer S. L. Louwes, deelt het A.N.P. hieromtrent het volgende mede:
Het doel van de verordening is te zorgen, dat de voorhanden voedselvoorraden zoo billijk mogelijk over de geheele bevolking worden verdeeld. Daarvoor moet de sluikhandel en het clandestien verwerken van producten, welke voor de voedselvoorziening van belang zijn, streng worden tegengegaan. Het besluit beoogt alleen de belangen der Nederlandsche bevolking te behartigen, eenig Duitsch belang wordt er niet mee gediend.
(Verordeningenblad No. 2, 13 Januari '41)
(Vor. ber. Voedselvoorziening 4373 E)

B. **LORD BADEN-POWELL OVERLEDEN. —** Berlijn, 8 Jan. (D.N.B.) — De Britsche berichtendienst heeft bekend gemaakt, dat lord Baden-Powell, de leider van de Padvindersbeweging op 8 Januari (niet op 27 November zooals wij op pag. 4461 E publiceerden), in den ouderdom van 84 jaar op zijn landgoed in de Britsche kolonie Kenya is overleden. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Lord Baden-Powell 2883 A)**

C. **NEDERLAND. — Aanmeldingsplicht voor Joden.** Het Verordeningenblad van 13 Januari bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende den aanmeldingsplicht van personen van geheel of gedeeltelijk joodschen bloede.
Volgens deze verordening moeten degenen, die geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede zijn en hun verblijf hebben in het bezette Nederlandsche gebied, aangemeld worden overeenkomstig de navolgende bepalingen.
1. In den zin van deze verordening wordt een persoon als geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede beschouwd, indien hij van ten minste één naar ras voljoodschen grootouder stamt.
2. Een grootouder wordt zonder meer als vol-joodsch aangemerkt, wanneer deze tot de joodsch-kerkelijke gemeenschap behoord heeft of behoort.
Bij twijfel of een persoon als geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede moet worden aangemerkt, beslist daarover op gedaan verzoek de Rijkscommissaris over het bezette Nederlandsche gebied of de door hem aangewezen instantie. Tegen deze beslissing is geenerlei voorziening toegelaten.
(Verordeningenblad No. 2, 13 Januari '41)
(Vor. ber. Joden 4516 A)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Samenstelling van Senaat en Huis van Afgevaardigden. - Oppositie van Senator Wheeler. - Werkloosheid. - President Roosevelt's herkiezing bevestigd. - Viermanschap voor de bewapening benoemd. —**
Senaat en Huis van Afgevaardigden.
Het nieuwe Huis van Afgevaardigden der Ver. Staten heeft 3 Januari zijn eerste bijeenkomst gehouden.
De Senaat telt in totaal 96 en het Huis van Afgevaardigden 435 leden. Hiervan zijn in den Senaat 66 leden en in het Huis van Afgevaardigden 268 leden democraten, en resp. 28 en 162 leden Republikeinen. De rest der leden behoort tot de z.g. Onafhankelijken en wel twee in den Senaat en vijf in het Huis van Afgevaardigden.
De democratische senator Wheeler heeft intusschen bekend gemaakt, dat hij met de hulp van andere senatoren een groote propaganda-actie tegen de buitenlandsche politiek van Roosevelt wil beginnen. Minstens 15 senatoren, aldus Wheeler, zullen zich in redevoeringen tegen de politiek der regeering keeren. Het aantal tegenstanders der regeering zal blijven groeien.
Werkloosheid.
Washington, 6 Januari (S.P.T.) Officieele instanties schatten op grond van de tellingen van het jaar 1940 het aantal werkloozen in de Vereenigde Staten op 5,1 millioen. De bewapeningsindustrieën hebben de laatste maanden eenige honderdduizenden arbeiders opgenomen.
President Roosevelt's herkiezing bevestigd.
Washington, 7 Jan. (D. N. B.) Het Congres heeft de herkiezing van Roosevelt tot president der Vereenigde Staten en van Wallace tot vice-president officieel bevestigd.
Viermanschap voor de bewapening.
Washington, 8 Jan. (D. N. B.) President Roosevelt heeft 7 Januari mededeeling gedaan van de definitieve samenstelling van den oppersten productieraad voor bewapeningsdoeleinden.
Deze raad bestaat uit Knudsen (den voorzitter der verdedigingscommissie) als directeur-generaal, den arbeidersleider Hillman als plaatsvervangend directeur, alsmede uit den minister van oorlog Stimson en den minister van marine Knox. De nieuwe raad heeft de opperste leiding bij het aanschaffen van oorlogsmateriaal voor de Vereenigde Staten en voor „andere democratieën" zooals Roosevelt zeide. De raad zal het laatste woord hebben in alle kwesties in zake het aanschaffen van grondstoffen, het oprichten van fabrieken, het aannemen van personeel, het overnemen van weerspannige fabrieken door de regeering enz.
(Deze mededeeling van Roosevelt vormt de bevestiging van vroegere berichten, waarin aanvankelijk sprake was van een driemanschap voor de bewapening, bestaande uit Knudsen, Stimson en Knox.)
(Nieuwsblad v. h. Noorden - Standaard - Telegraaf - Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Roosevelts herkiezing 4487 C; Werkloosheid 3304 F; Pres. Roosevelt 4519 B; vorming Driemanschap voor bewapening 4505 C)

E. **NEDERLAND. — Opleggen van „prestaties" wegens handelingen, welke zijn geschied tegen belangen van Duitsche volk of Duitsche Rijk. —**
Het Verordeningenblad van 13 Januari bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het opleggen van prestaties, uitgegeven op grond van § 5 van het decreet van den Duitschen Führer over de uitoefening der regeeringsbevoegdheden in Nederland van 18 Mei 1940.
Artikel 1. Ter zake van handelingen, welke na 25 Mei 1940 zijn geschied of geschieden, en welke tegen belangen van het Duitsche volk of van het Groot-Duitsche Rijk zijn gericht, of welke de openbare orde of het openbare leven in het onder de bescherming van de Duitsche troepen staande Nederlandsche gebied zouden kunnen verstoren, kan een verplichting tot vergoeding van schade en een zoengeld (Sühneleistung) worden opgelegd.
1) aan personen of vereenigingen (stichtingen), die zoodanige handelingen billijken of bevorderen of van

wie mag worden aangenomen, dat zij die handelingen billijken of bevorderen;
2) aan gemeenten, binnen welker gebied zoodanige handelingen zijn geschied.
(Verordeningenblad No. 2, 13 Januari '41)

A. **ZWEDEN. — Defensie-leening. —**
Op de Zweedsche bewapenings-leening van 500 millioen kronen is totaal ruim 800 millioen kronen ingeschreven. Van het ingeschreven bedrag is 317 millioen kr. opgenomen door particulieren en 500 millioen kronen door verschillende vennootschappen, banken, verzekeringsmijen, werkgevers- en arbeiders-organisaties. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Defensie 4511 B)

B. **BULGARIJE. — Rede van minister-president Filof over het standpunt van het land ten aanzien van den internationalen toestand. —**
Sofia, 12 Jan. (Stefani) — In een te Russe gehouden rede heeft minister-president Filof het standpunt van Bulgarije ten aanzien van den internationalen toestand duidelijk gemaakt.
Het blad „Mir" noemt de drie volgende punten de belangrijkste uit de rede van den minister-president:
1. handhaving van de integriteit en onafhankelijkheid van den staat;
2. verwezenlijking der nationale aanspraken en belangen van Bulgarije;
3. het land buiten den oorlog houden.
Als belangrijkste middel hiertoe beschouwt het blad eveneens in de lijn van de redevoeringen van den Bulgaarschen minister-president de bereidheid tot het aanbinden van den strijd met iederen aanvaller en het voegt hier aan toe: Bulgarije is bereid.
(De Maasbode) **(V. b. Buitenl. politiek 4478 D)**

C. **Dr. EMANUEL LASKER, 'S WERELDS GROOTSTE SCHAAKMEESTER, OVERLEDEN. —**
Naar „Het Volk" meldt, is dr. Em. Lasker, de wereldberoemde schaakmeester, te New York overleden. Hij is 72 jaar oud geworden.
Dr. Lasker werd 24 Dec. 1868 te Berlinchen in de Neumark geboren. Hij studeerde te Berlijn, Göttingen en Heidelberg wis- en natuurkunde en promoveerde in 1900 te Erlangen.
Als schaker verkreeg hij wereldberoemdheid. Langen tijd woonde hij in Engeland. Daar lukte het hem in 1892 J. H. Blackburne in den wedstrijd om het kampioenschap van Engeland te verslaan. Daarna ging hij naar Amerika en werd daar in 1894 wereldkampioen na een overwinning op M. Steinitz. Achtereenvolgens zegevierde Lasker in de tornooien van Petersburg (1895), Neurenberg (1896), Londen (1899) en Parijs (1900).
In 1908 probeerde dr. Tarrasch te München tevergeefs hem het wereldkampioenschap afhandig te maken. In het voorjaar 1914 werd hij weer eerste te Petersburg vóór Capablanca en Aljechin.
In 1920 verloor dr. Lasker zijn titel in een wedstrijd te Havana aan Capablanca.
In 1924 te New York won hij weer een tornooi voor Capablanca en Aljechin.
In het jaar 1931 trok dr. Lasker zich uit het practische schaakwedstrijdleven terug. (Alg. Hbld.)

D. **NEDERLAND. — „Prijsbeheerschingsbesluit" afgekondigd. - Zwaarder straffen op prijsopdrijving. - Tuchtrecht in handen van vijf inspecteurs. —**
Het „Prijsbeheerschingsbesluit" werd 13 Januari afgekondigd.
Naast de straffen, waarmee overtreding der prijsverordeningen op grond van art. 4 der Prijsopdrijvings- en Hamsterwet bedreigd wordt, zal — zooals de gemachtigde voor de prijzen, mr. H. C. Schokker, dezer dagen in een gesprek aankondigde — door vijf hiertoe aan te stellen inspecteurs nog een bijzonder prijzentuchtrecht worden gehanteerd.
Deze nieuwe organen kunnen de volgende sancties toepassen:
1. Het stilleggen, voor bepaalden of onbepaalden tijd, van bedrijven.
2. Ontzegging van het recht, voor bepaalden of onbepaalden tijd, een zeker beroep uit te oefenen.
3. Openbaarmaking van de beslissing van den inspecteur op kosten van den overtreder.
4. Verbeurdverklaring van het te veel genotene.
5. Geldboete tot een onbeperkt bedrag.
6. Inbeslagneming van goederen, waarmee of met het oog waarop de overtreding is begaan alsmede van het voertuig en alle zich daarin bevindende goederen, waarmee deze goederen werden vervoerd.
7. Publicatie van het vonnis op kosten van den overtreder. (Verordeningenblad No. 2, 13 Jan. '41)
(Vor. ber. Mr. H. C. Schokker 4472 E)

E. **THAILAND. — Conflict met Fransch Indo-China.**
De spanning tusschen Thailand, het vroegere Siam, en Fransch Indo-China, neemt een ernstige wending en ondanks de herhaalde verklaringen van beide partijen, dat de mogelijkheid van een vreedzame oplossing van de geschillen, die haar gescheiden houden, nog steeds aanwezig is, ziet het er naar uit, dat het conflict bezig is zich te ontwikkelen tot een geregelden oorlog tusschen beide landen.
Tot nu toe was de activiteit over en weer beperkt gebleven tot op zichzelf staande gevallen, waarbij voornamelijk van de luchtmacht gebruik werd gemaakt om plaatsen in het grensgebied te bestoken, doch thans schijnen deze luchtaanvallen niet alleen in hevigheid te zijn toegenomen, doch maakt een Thailandsch legerbericht ook melding van het binnenrukken van Thailandsche troepen in de Indo-Chineesche provincie Kambodja. Uit Bangkok is bericht ontvangen, dat een Fransch Indo-Chineesch vliegtuig boven de stad is verschenen en dat bij wijze van représaille bommen geworpen zullen worden op Indo-Chineesche steden, o.a. op Saigon.
De oorzaken van het conflict zijn de volgende:
In 1893 heeft Frankrijk, gebruik makende van Siams toenmalige zwakheid, de rijke provincie Loeang Prabang (Laos) bezet en behouden, en in 1907 heeft het de Z.O. provincie Battampang van Siam afgenomen en bij het koninkrijk Kambodja gevoegd. Thans zijn de rollen omgekeerd en eischt Thailand, gebruik makende van Frankrijks onmacht en het isolement van Indo-China, de verloren gegane gebieden terug en is blijkbaar besloten dezen eisch zoo noodig met wapengeweld kracht bij te zetten.
In deze heele kwestie is niet alles even duidelijk en ondanks de vele telegrammen, die over dit conflict handelen, ontbreekt de juiste kennis van hetgeen zich achter de schermen afspeelt.
(Telegraaf)
(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4488 B)

F. **NEDERLAND. — Radio-Omroep. - De veranderingen in de radio. - Mededeelingen van ir. A. Dubois. —**
De gemachtigde voor de concentratie van de radio-omroepvereenigingen in Nederland, ir. A. Dubois, deelde op 10 Januari o.a. het volgende mede:
Gesticht wordt een staatsbedrijf, dat met uitsluiting van anderen de verzorging van den omroep ter hand zal nemen. Dit wil zeggen, dat van het oogenblik, dat dit bedrijf zijn taak zal aanvangen, de omroeporganisaties zullen ophouden te functionneeren. Tot zoolang zal de omroep door de organisaties verzorgd blijven.
Dit wil echter niet zeggen, dat gedurende dien tijd alles onveranderd zal blijven. In den overgangstijd zullen toch reeds wijzigingen in de programma-indeeling en -uitvoering worden voorbereid en uitgevoerd, zoodat een harmonische aansluiting met den nieuwen toestand wordt verkregen. (De Tijd)
(Vor. ber. Ir. A. Dubois 4482 E; Radio 4500 B)

G. **NEDERLAND. — Zoengeld en schadeloosstelling opgelegd. —**
's-Gravenhage, 15 Jan. — In verband met het feit, dat in de afgeloopen drie weken drie in Den Haag geparkeerde auto's van de Duitsche weermacht door Nederlandsche staatsburgers opzettelijk beschadigd zijn, is op grond van artikel 1 van de verordening nr. 7/1941 over de oplegging van prestatieplicht aan verschillende inwoners van Den Haag, van wie aan te nemen is, dat zij de bovenbedoelde handelingen

hebben goedgekeurd of begunstigd, de verplichting tot betaling van een schadeloosstelling en zoengeld tot een totaalbedrag van ƒ 60.000 opgelegd. (A.N.P.) (Telegraaf) **(V. b. Oplegging prestatieplicht 4522 E)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van den minister van Buitenlandsche Zaken Cordell Hull over den steun aan Engeland. - Realistische toepassing van zelfverdediging noodig. - Kritiek op Japan. —**
Washington, 15 Jan. (D.N.B.) De minister van Buitenlandsche Zaken Hull heeft voor de commissie van Buitenlandsche Zaken van het Huis van Afgevaardigden verklaard, dat het wetsontwerp betreffende de hulpverleening aan Engeland een maatregel is ter aanwending van de Amerikaansche hulpbronnen op een wijze, die de veiligheid van de Vereenigde Staten en van het Westelijk halfrond het beste dient. In de eerste plaats zal de wet mogelijk maken, dat de hulp zoo snel mogelijk wordt verleend. Spoed, aldus Hull, is dringend noodig.
In den geest van Roosevelts politiek deed Hull heftige aanvallen op Duitschland, Italië en Japan, welker zoogenaamde aanvalshandelingen hij opsomde, beginnende met den oorlog in Mandsjoerije in 1931. Wanneer deze drie mogendheden de zeeën zouden beheerschen, zoo beweerde hij, zou het thans reeds „groote" gevaar voor Amerika nog vele malen ernstiger worden. Derhalve is het van belang, dat een zoo groot mogelijke steun wordt verleend aan Engeland en de andere landen, die tegen de spilmogendheden strijden.
Toen de democraat Johnson vroeg, of in het wetsontwerp de bepaling over de reparatie van schepen van oorlogvoerende landen in Amerikaansche havens geen inbreuk op het internationale recht beteekent, antwoordde Hull, dat slechts „een realistische beoordeeling een gezond inzicht" is. De „wetten der zelfverdediging" moeten worden toegepast, voor het te laat is. Alleen de practische factoren kunnen beslissend zijn.
Tevoren had Hull verklaard, dat naar het oordeel der Amerikaansche regeering de Haagsche Conventie van 1907 niet meer op den tegenwoordigen oorlog kan worden toegepast, daar die conventie niet meer door alle oorlogvoerenden erkend wordt. De minister beweerde opnieuw, dat het wetsontwerp noodig is voor de verdediging der Vereenigde Staten, omdat verdediging niet alleen eigen bewapening beteekent.
Op de vraag van den democraat Burgin, of het ontwerp een grooter oorlogsgevaar inhoudt dan de vroegere neutraliteitspolitiek, antwoordde Hull: „Wij kunnen niet met de armen over elkander blijven zitten, tot de aanvaller over onze grenzen komt".
Na nieuwe heftige uitvallen tegen de spilmogendheden, die hij „aanvallers" noemde, besloot Hull met een aanval op Japan, dat, naar hij beweerde, meermalen het volkenrecht heeft geschonden door China binnen te vallen.
Japan heeft zich van den aanvang af laten leiden door het doel, zelf een beheerschende positie in het Westelijk deel van den Stillen Oceaan te krijgen. Door wapengeweld heeft het getracht heerscher te worden over een gebied, dat door bijna de helft van de bevolking der geheele aarde bewoond wordt. De voorgestelde nieuwe orde in den Stillen Oceaan, aldus de minister, beteekent een politieke overheersching door één land, economische exploitatie van alle hulpbronnen ten voordeele van dat land en daardoor verarming van alle andere landen.
(De Tijd)
(Vor. ber. Wet i. z. hulp aan Engeland 4519 B; Japan—Ver. Staten 4496 C.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Verklaring van den leider der Japansche delegatie. - Japan wil ongecultiveerd gebied in Ned.-Indië ontwikkelen. —**
Batavia, 14 Jan. (Domei) — „De ongelijke verdeeling van de rijkdommen onder de volken is een der voornaamste oorzaken geweest van de internationale onrust der laatste jaren". Aldus verklaarde Kenkitsji Josjizawa, de leider van de Japansche delegatie in Nederl.-Indië, in een redevoering aan een maaltijd van de Japansche kolonie alhier.
„Het is niet meer dan natuurlijk," zoo verklaarde Josjizawa, „dat Japan, dat een niet-bezittende natie is, alle soorten hulpbronnen wenscht te ontvangen van die naties, die „bezittende" naties zijn en die in aardrijkskundig opzicht aan Japan grenzen. Ik ga handelsbesprekingen voeren met de autoriteiten van Nederlandsch-Indië in het wederzijdsche voordeel van Nederlandsch-Indië en Japan.
Ik geloof, dat de ontwikkeling van niet in cultuur gebracht afgelegen gebied van Nederl.-Indië door de Japanners, niet alleen Japan maar ook Nederl.-Indië ten voordeel zou strekken, aangezien het nationale inkomen van Nederl.-Indië daardoor aanzienlijk zou worden verhoogd.
Het ontwerp van de Japansche agenda voor de komende handelsconferentie," zoo vervolgde Josjizawa, „zal binnen enkele dagen worden voorgelegd aan de Nederlandsche autoriteiten. Ik hoop," zoo besloot hij, „dat de autoriteiten van Nederl.-Indië het Japansche standpunt zullen begrijpen, door het voordeel voor een lange toekomst te overwegen en zich niet kortzichtig zullen toonen." (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Ned. Oost-Indië—Japan 4514 C.)

C. **CHILI. — Niet-aanvalsverdrag met Bolivia. —**
La Paz, 17 Jan. (D.N.B.) — De ministers van Buitenlandsche Zaken van Chili en Bolivia hebben op 16 Januari een niet-aanvalspact tusschen beide landen onderteekend. In de overeenkomst wordt verklaard, dat beide regeeringen zoowel aanvalsoorlogen onder elkander als ook die van een verdragspartner met andere staten als verwerpelijk beschouwen.
Eventueel opduikende oneenigheden of conflicten tusschen beide landen zullen uitsluitend door vreedzame maatregelen worden opgelost, zooals die in de internationale, door Chili en Bolivia onderteekende verdragen zijn opgenomen. Voorts onderschrijven beide regeeringen in het verdrag het beginsel der niet-erkenning van door geweld tot stand gekomen gebiedsinlijvingen. Ten slotte verplichten beide partijen zich om zich niet te mengen in de binnenlandsche of buitenlandsche aangelegenheden van elkander.
(Alg. Handelsblad)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Waarom nog geen invasie in Engeland. - Deze vraag zal te zijner tijd van Duitsche zijde worden beantwoord, aldus de „Völkischer Beobachter". —**
Berlijn, 16 Jan. (D.N.B.) — Waarom het na den „roemrijken terugtocht" van Engeland uit Duinkerken en na het neerslaan van Frankrijk niet gekomen is tot de invasie, op die vraag zal te zijner tijd van Duitsche zijde het antwoord worden gegeven, en niet alleen met woorden, zoo verklaart de „Völkischer Beobachter" in een hoofdartikel over den huidigen toestand in Engeland.
In zijn rede voor de Duitsche wapenarbeiders, zoo gaat het blad verder, heeft de Führer reeds begrijpelijke toespelingen gemaakt. Een invasie in den herfst van 1940 zou het Engelsche volk, dat staat thans reeds vast, veel nood en leed hebben bespaard, omdat daardoor die vorm van luchtoorlog zou zijn vermeden, dien Churchill opzettelijk heeft opgeroepen. Het toenmalige uitblijven der invasie heeft de strategische positie van het Britsche eiland niet verbeterd, maar slechter gemaakt. Het Engelsche volk leeft van dag tot dag en van week tot week in de zenuwsloopende vrees voor deze invasie en zal daarmede rekening moeten blijven houden.
Het blad spreekt vervolgens over de eventueele mogelijkheid van een versterkte toekomstige ondersteuning van de Engelsche bewapening door de Vereenigde Staten en merkt in dit verband op: Niemand zal het bewapeningspotentieel der Vereenigde Staten onderschatten. Maar niemand weet uit ervaring wel beter dan wij zelf, hoe lang de weg is van het ontwerp op het teekenbord tot de serieproductie. De Engelschen zelf geven toe, dat de Amerikaansche hulp niet noemenswaard kan zijn voor over zes maanden.
Gelooft men echter in Londen ernstig, dat wij deze zes maanden ongebruikt zullen laten verstrijken?
De Amerikaansche hulp is immers ten slotte niet slechts een productieprobleem, maar ook een transportprobleem en in deze zes maanden zal het woord van den Führer aan geldigheid winnen: „Wij zullen onderzeeërs hebben en meer en meer."
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4516 F.)**

E. **JOEGO-SLAVIE. — Clearing o.a. met Nederland.**
Belgrado, 17 Jan. (D. N. B.) — Volgens de bladen is op 17 Januari een overeenkomst gesloten tusschen Joego-Slavië en Duitschland over het verrekeningsverkeer tusschen Joego-Slavië eenerzijds en België, Nederland en Noorwegen anderzijds, evenals met het Gouvernement-Generaal.
Volgens de bedoelde overeenkomst zullen alle betalingen over de centrale verrekeningskas te Berlijn loopen, tegen den koers van: dinar 7.82: een rijksmark.
(De Tijd)

A. Kan de inwendige energie der atomen vrij gemaakt worden? - De geweldige energiebronnen van het uranium. —

De transmutatie van uranium. — In het begin van 1939 ontdekten Fransche en Duitsche onderzoekers dat er bij de transmutatie van het element uranium een verschijnsel optrad, dat voorheen nog bij geen enkel transmutatie-experiment was opgemerkt. Deze ontdekking releveeren wij beknopt als volgt:

Het is al weer enkele jaren geleden dat de physici voor het eerst beproefden, het uranium in andere elementen om te zetten, door het te bombardeeren met „neutronen", de niet electrisch-geladen deeltjes die tot de elementaire bouwsteenen der materie behooren. Bij deze experimenten bleken toen de transuranische elementen gevormd te worden. Zooals men weet, zijn er op aarde in het geheel 92 verschillende elementen waaruit alle materie is opgebouwd. Rangschikt men die elementen in volgorde van hun atoomgewicht dan kan men ze elk een nummer toekennen, welk nummer dan tevens blijkt aan te geven de grootte van de positieve electrische lading van de kern van het atoom van het betreffende element. In deze elementenreeks neemt uranium de 92ste plaats in, het is het zwaarste element, dat relatief slechts in geringe hoeveelheid op aarde voorkomt. Bij de beschieting met neutronen worden nu elementen gevormd, die in de elementenreeks de 93ste, 94ste, 95ste en 96ste plaats zouden moeten innemen. Dat beteekent dus dat er kunstmatig elementen gevormd zijn, die vóórdien op aarde niet aanwezig waren. Deze z.g. trans-uranische elementen bleken overigens sterk radio-actief te zijn, zoodat ze spoedig na hun ontstaan weer uiteen vallen.

Dit ontstaan van geheel nieuwe elementen was in volkomen overeenstemming met wat men theoretisch kon verwachten. Als een uranium-atoom door een neutron wordt getroffen, neemt het dit deeltje eerst in de atoomkernen op, waardoor een instabiel geheel ontstaat. Er kunnen dan verschillende processen plaats hebben, waarbij een of ander electrisch geladen elementair deeltje uit de atoomkern wordt weggeslingerd. Eén dezer mogelijkheden is het uitwerpen van een negatief geladen electron van de kern. Dit verlies van een negatief deeltje beteekent een toeneming van de positieve lading, waardoor een element overblijft dat één nummer verder in de rij der elementen komt te staan.

PHYSICA

Het uranium in tweeën gebroken. — Bij het chemisch onderzoek nu naar den aard dezer elementen constateerden Irène Curie en Savitch het merkwaardige verschijnsel dat eenige der bij het bombardement gevormde producten scheikundig eigenlijk niet te onderscheiden waren van barium, een element met het atoomnummer 56. Nu vertoonen barium en radium (nummer 88) in chemisch opzicht veel verwantschap met elkaar en daarom vermoedden de onderzoekers met radiumatomen te doen te hebben, die door verder uiteen vallen uit uranium waren ontstaan. De kwestie werd toen door de Duitsche onderzoekers Hahn en Strassmann echter opnieuw onderzocht en toen bleek dat men werkelijk met barium te maken had. Men zal zich misschien afvragen wat daar voor bijzonders aan is. Welnu, voor de natuurkundigen was dit inderdaad zéér interessant; men had dit niet verwacht. De experimenten schenen te leeren, dat de atomen niet van plan waren om zoo maar eens in twee deelen van ongeveer gelijke grootte uiteen te vallen. Het scheen steeds zoo te gaan, dat een niet-stabiel atoom slechts een klein elementair deeltje van zich af kan slingeren, dus dat de nieuw ontstane atomen slechts één of twee nummers verder konden liggen in de atomen-reeks dan het atoom dat men getransformeerd had. Nu bleek echter uit dit nieuwe onderzoek, dat een atoom uranium uiteen is gevallen in twee ongeveer even groote deelen: een atoom barium en een atoom krypton (een der z.g. „edelgassen"). Dus een atoom met nummer 92 is overgegaan in twee andere atomen met de nummers 56 en 36.

Aanvankelijk scheen dit ook met de theorie weinig in overeenstemming. Meitner en Frisch wezen er echter op, dat prof. Bohr eenigen tijd daarvóór een nieuwe voorstelling over het gedrag van zware atomen had ontwikkeld, volgens welke de deeltjes die de kern van een zwaar atoom samenstellen, min of meer opgevat zouden kunnen worden als bewegende druppels van een vloeistof. Zooals nu een vloeistofdruppel, als hij zich snel beweegt, zich in tweeën kan splitsen, zoo zouden ook de atoomkernen van zware elementen uiteen kunnen vallen in groote brokken. In zooverre schonken de nieuwe experimenteele resultaten dus een zekere bevestiging van deze nieuwe theoretische vermoedens. Dat neemt intusschen niet weg dat men deze bevestiging niet zoo snel verwacht had en in de publicaties van Hahn en Strassmann werden de resultaten dan ook met schroom en voorzichtigheid meegedeeld.

De vrijkomende energie. — Toen de physici van hun eerste verbazing wat bekomen waren, trad hun spoedig een ander, hiermede samenhangend, probleem tegemoet! Zouden er bij deze blijkbaar zeer gewelddadige atoomsplitsing ook niet eenige neutronen afgesplitst worden? Op zichzelf beschouwd zal dat maar matig interessant toeschijnen, maar aan een bevestigend antwoord op deze vraag zit een enorm belangrijke consequentie vast! Immers: het splitsingsproces ontstaat door een bombardement met neutronen. Worden nu bij de splitsing ook neutronen gevormd, dan zullen deze op hún beurt in staat zijn om nieuwe uranium-atomen aan te vallen! Waarbij wéér neutronen ontstaan, die op hun beurt weer uranium-atomen zullen splitsen, enz. enz. M.a.w. er zou een kettingreactie ontstaan, waarbij achtereenvolgens àlle uranium-atomen gesplitst zouden worden. Bedenkt men nu dat bij elk dezer splitsingen een belangrijke hoeveelheid energie vrij komt, dan zal het duidelijk zijn, dat, bij aanwezigheid van voldoende uranium-atomen, op deze wijze, zonder verdere moeite, een enorme energievoorraad kan worden los gemaakt. Het zou voldoende zijn eenmaal één uranium-atoom tot splitsing te brengen en dan loopt de machine vanzelf verder.

Nu men den aard der optredende processen wat nader heeft kunnen bestudeeren kan men ook een schatting maken van de grootte der vrijkomende energieën. De berekening levert aanzienlijke bedragen. Stel dat we het uranium hebben in den voorkomenden vorm van een uranium-zuurstofverbinding (uraniumoxyde, U_3O_8) in poedervorm. Eén kubieke meter van dit poeder weegt ongeveer 4.2 ton en bevat dan een aantal uranium-atomen dat ongeveer voorgesteld kan worden door een getal dat bestaat uit het cijfer 1 gevolgd door 28 nullen. Bij splitsing leveren deze te zamen een energie die in staat zou zijn om één kubieke kilometer water (dat is 1.000.000.000 kubieke meter) tot 27 kilometer hoogte op te heffen! Dr. Flügge, een Duitsch onderzoeker, heeft berekend dat deze energie voldoende is om gedurende elf jaren de energie te leveren voor de Duitsche Reichs-Electrowerke! Dat is inderdaad niet gering, en men zal het er mee eens zijn dat het de moeite waard is om die kwestie eens nader te onderzoeken. Waarmee men dan thans ook druk doende is op verschillende laboratoria.

Dat zijn overigens nog maar theoretische berekeningen; aan de technische verwezenlijking zijn we voorloopig nog niet toe, want er liggen nog heel wat addertjes in het gras verscholen. Zóó veel en van zóó ingewikkelden aard dat ik er slechts enkele van kan aanstippen.

Vooreerst weten we nog niet zeker of er bij elke splitsing voldoende neutronen ontstaan. Maar als dat wel het geval is, valt het te betwijfelen of deze alle wel aan het bedoelde splitsingsproces zullen deelnemen. Voor de neutronen zijn nml. ook nog andere

reacties mogelijk. Maar dan verder: opdat de nieuw ontstane neutronen voldoende kans hebben dat zij andere uranium-atomen tot splitsing kunnen brengen, moeten de afmetingen van het uraniumoxyde-blok voldoende groot zijn, d.w.z. ten minste eenige meters. Dit geeft nog niet veel kans op de mogelijkheid van de vervanging van den benzinemotor van een auto door een uranium-machine! En dan weer verder: men zal er iets op moeten vinden dat het proces geremd wordt, want zonder zulk een maatregel zou de geheele uraniumvoorraad in minder dan één honderdste seconde omgezet zijn, en zoo vlug kan men die enorme hoeveelheid energie niet verwerken.
Intusschen hebben prof. Joliot en zijn medewerkers te Parijs reeds aangetoond dat er inderdaad bij de splitsing neutronen gevormd worden, en vermoedelijk in voldoende hoeveelheid om een kettingreactie mogelijk te maken. Ook voor eenige andere moeilijkheden ziet men reeds het begin van een oplossing. Daarmede is echter de kwestie in haar geheél nog niet tot verwezenlijking gebracht, want deze transmutaties treden alleen op bij de zwaarste der elementen. Deze nu zijn ten eerste zeldzaam op aarde; ten tweede hebben ze een hoog soortelijk gewicht, wat ze technisch zeer onhandelbaar maakt, terwijl het noodzakelijk is met groote hoeveelheden er van te werken. Voor doodende stralen en wereldvernieling behoeven we dan ook nog geen angst te hebben. Maar ook zonder dat zijn de reeds bereikte resultaten interessant genoeg. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Physica 4450 A.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Thamrin, vice-president van den Volksraad, overleden. —
Naar United Press uit Batavia meldt, is ten gevolge van een malaria-aanval aldaar overleden de vice-president van den Volksraad, Thamrin.
De heer Thamrin was leider van de nationalistische partij „Parindra". Hij werd in 1927 door G.G. De Graeff tot lid van den Volksraad benoemd, en toonde zich in dit college een politicus van formaat.
De heer Thamrin is wethouder van Batavia geweest. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Volksraad 4152 A.)**

B. THAILAND. — Conflict met Fransch Indo-China - Het eerste zeegevecht. —
Shanghai, 18 Januari (D. N. B.) — Volgens berichten uit Saigon is op 16 Januari tusschen de Indo-Chineesche en Thailandsche strijdkrachten het eerste zeegevecht geleverd, toen in de Golf van Siam patrouilleerende Indo-Chineesche eenheden twee Thailandsche oorlogsvaartuigen tot zinken brachten en een derde vaartuig beschadigden. Indo-Chineesche vliegtuigen hebben drie Thailandsche steden langs den spoorweg naar Bangkok gebombardeerd.
(Haagsche Courant)

(V. b. Thailand—Fransch Indo-China 4523 E.)

C. TURKIJE. — Speciale volmacht in zake invoerverboden en handelsovereenkomst. —
De Turksche regeering heeft speciale volmacht ontvangen om t. a. z. van landen, welke geen handelsverdrag met Turkije hebben gesloten, invoerverboden af te kondigen en handelsovereenkomsten te wijzigen. Deze volmacht is van kracht zoolang de buitengewone toestanden voortduren.
De regeering heeft het handelsverdrag met Zweden met ingang van 1 Maart opgezegd.
(Keesings Financieel Archief)

D. NEDERLAND. — Architectenraad geïnstalleerd.
Te 's-Gravenhage is op 17 Januari de installatie geschied van den Architectenraad door den voorzitter van den Bond van Nederlandsche architecten, prof. ir. H. T. Zwiers.
Deze heeft daarbij een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het bestuur van den bond acht den aanleg van een Architectenregister den eersten dringend noodzakelijken stap op den weg tot saneering van het bouwvak en van het architectenberoep.
De eerste taak van den Architectenraad zal zijn het vaststellen van algemeene regelen nopens de wijze, waarop de ingeschrevenen in het register hun taak uitoefenen. Ieder, die wordt ingeschreven in het register, zal zich hieraan moeten binden. Vervolgens zal de raad de inschrijving in het register openstellen.
De taak van den Architectenraad zal tevens bestaan in het afnemen van een architectenexamen. Dit zal voor het eerst in 1942 geschieden. (Het Vaderland)

E. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Gevechten in de Straat van Sicilië - Britsche kruiser „Southampton" gezonken - Engelsche verliezen. —
Stockholm, 16 Januari (D. N. B.) — Volgens een Londenschen berichtendienst heeft de Britsche admiraliteit meegedeeld, dat de schade, die de zware Britsche kruiser „Southampton" (9100 ton) 10 Januari bij het gevecht met Duitsche vliegers in de Middellandsche Zee heeft opgeloopen, tot het totale verlies van den oorlogsbodem heeft geleid. De uitgebroken branden konden niet meer gebluscht worden en zij bereikten zulk een omvang, dat het schip opgegeven moest worden. Daar het onmogelijk was, het schip een haven binnen te sleepen, moest het door de eigen bemanning tot zinken gebracht worden.
(Berlijn, 16 Januari (D. N. B.) — De Britsche zware kruiser „Southampton" had een snelheid van 32.5 knoopen. Het schip is gebouwd in de jaren 1934 tot 1937. Het had een actieradius van 10.000 zeemijlen. De bewapening bestond uit 12 stukken van 15.2 c.m. en 8 van 10.2 c.m., alsmede 6 torpedo-lanceerbuizen en het noodige luchtdoelgeschut. Het had drie vliegtuigen aan boord.)
Rome, 17 Jan. (Stefani) — De marine-medewerker van de „Popolo di Roma" berekent aan de hand van de officieele Engelsche, Duitsche en Italiaansche communiqué's, dat sinds het begin van den oorlog tot aan den slag bij Sicilië Engelsche oorlogsschepen met een gezamenlijken inhoud van 427.386 ton in den grond geboord of buiten gevecht gesteld zijn.
Deze verliezen betreffen twee slagschepen, tien kruisers, 39 torpedojagers, 33 onderzeeërs, twee vliegtuigmoederschepen, negen hulpkruisers, drie kanonneerbooten en zes mijnenleggers
De verliezen, die Engeland gedurende de eerste zestien maanden van den oorlog geleden heeft, bedragen meer dan 75 procent van de verliezen, die de Britsche marine in de vier jaren van den wereldoorlog leed, toen zij 565.440 ton verloor.
Deze reusachtige Engelsche marine-verliezen beteekenen volgens den medewerker van de „Popolo di Roma" een der belangrijkste feiten van dezen oorlog, want op deze wijze verdwijnt de macht van het Britsche rijk zienderoogen.
(Alg. Handelsblad - Haagsche Courant)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen Italië 4516 C.; Duitschland 4524 D.; Engeland 4462 B.)

F. HONGARIJE. — Minister-president graaf Teleki over 's lands taak - Een leidende rol in het Karpatenbekken. —
Boedapest, 13 Jan. (D.N.B.) — Minister-president graaf Teleki heeft op de vergadering van het bestuur van de Hongaarsche regeeringspartij te Miskol over de tegenwoordige positie van Hongarije gesproken.
Allereerst bracht Teleki den dank van de Hongaarsche natie aan de voorzienigheid tot uitdrukking, dat zij zelfs in den huidigen tijd nog een kalm leven kan leiden. De tegenwoordige oorlog, aldus verklaarde de minister-president verder, is evenals de oorlog van 1914 slechts een uiterlijk teeken voor de innerlijke woeling, die overal de wereld beheerscht. Teleki achtte het zijn voornaamsten plicht om de Hongaarsche natie met haar eigen karakter te laten voortbestaan. Het Hongaarsche volk, aldus de minister-president, is vooral door zijn nationale waarde in staat in het Karpaten-bekken een leidende rol te spelen.
Vervolgens wees Teleki erop, dat Hongarije thans voor een nieuwe buitenlandsche taak staat. Daarbij dient voorop te staan het bundelen van alle krachten in dienst van de natie. Teleki legde voorts den nadruk op de noodzakelijkheid van een volgens een vast plan geleide economie en sprak tenslotte de hoop uit, dat de Hongaarsche natie zal kunnen medewerken aan het werk van den Europeeschen opbouw en een kostbaar element van het nieuwe Europa zal kunnen worden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Minister-president Teleki 4479 C.)

A. **DE NIEUWSTE DUITSCHE LANGE-AFSTAND-BOMMENWERPER „KURIER". —**

De nieuwste Duitsche reuzen bommenwerper, de Focke Wulf „Kurier", is een viermotorig toestel voor den langen afstand, dat zich uit het om zijn wereldrecordvluchten naar New York en Tokio bekende verkeersvliegtuig F. S. 200 „Condor" heeft ontwikkeld.

Dit reuzen gevechtsvliegtuig, dat geweldige bommenlasten over verre afstanden kan vervoeren, heeft den laatsten tijd de Britsche scheepvaart, door het tot zinken brengen van tal van eenheden in den Atlantischen Oceaan reeds aanzienlijke verliezen toegebracht.

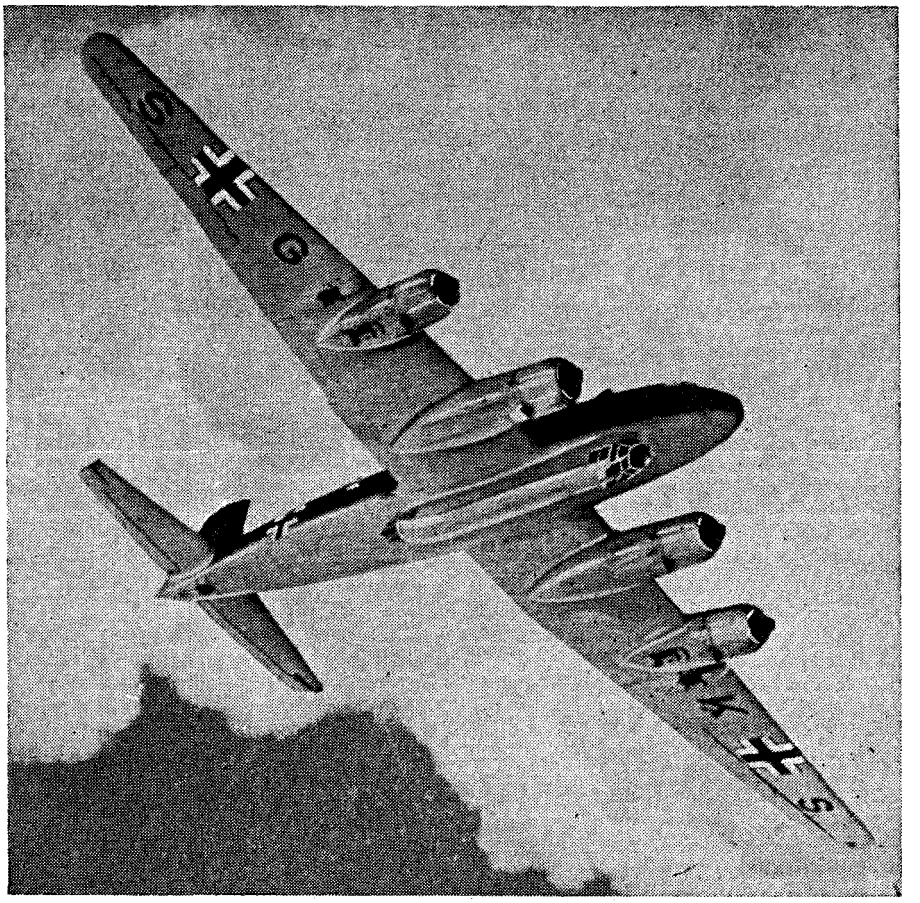
De bemanning van het met tal van mitrailleurs en kanonnen bewapende vliegtuig bestaat uit zes personen.

Een ontijzingsinstallatie maakt het uitvoeren van luchtaanvallen bij iedere weersgesteldheid mogelijk. Vier Bramo-motoren geven den Focke Wulf „Kurier" een groote snelheid.

(Maasbode)

(V. b. Luchtvaart 4477 D.; Bewapening-vliegt. 4112)

(Telegr. overgebr. foto van Ass. Pr. Berlin)

B. **NEDERLAND. — Raad van bestuur in Arbeidszaken - Eenheid in optreden der werkgevers, o.a. op het gebied der sociale wetgeving. —**

Van officieele zijde wordt 18 Januari o.a. het volgende medegedeeld:

In overleg met de daarvoor in aanmerking komende officieele instanties is door de werkgeverscentralen, t.w.: het Verbond van Nederlandsche werkgevers, het R.K. Verbond van werkgeversvakvereenigingen, het Verbond van Prot.-Christ. werkgevers in Nederland, en Centraal Overleg in arbeidszaken voor werkgeversbonden, opgericht een centraal orgaan voor de behandeling van sociale aangelegenheden, genaamd Raad van bestuur in arbeidszaken.

Aan dezen Raad van bestuur hebben genoemde centrale werkgeversorganisaties volledig haar bevoegdheden en werkzaamheden op het gebied der sociale wetgeving benevens ten aanzien van het terrein der arbeidsvoorwaarden gedelegeerd.

Besloten is derhalve, dat genoemde centrale werkgeversorganisaties op het zooeven omschreven gebied niet meer zelfstandig naar buiten zullen optreden en zich zullen bepalen tot de interne voorbehandeling van zaken, die in den Raad van bestuur in arbeidszaken aan de orde komen. (De Tijd)

C. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Rede van minister-president Winston Churchill - Het lijden der bevolking. —**

Stockholm, 18 Jan. (D. N. B.) — Minister-president Churchill heeft in een op 17 Januari te Glasgow gehouden rede o.a. gezegd:

Vóór ons liggen gevaren, die ons, wanneer we ze veronachtzamen, ten verderve zouden kunnen voeren. Voor ons liggen vele maanden, waarin wij het bombardeeren van onze steden en industriegebieden uitgehouden hebben, zonder de macht een gelijkwaardig antwoord te geven. Voor ons staan lijden en kwellingen. Churchill verklaarde verder, dat hij niet wilde beweren, dat een gemakkelijk verloop voor het Engelsche volk in het verschiet ligt. Doch wat het einde zal zijn, daarover kan hij niet den geringsten twijfel koesteren. Na gewezen te hebben op de uit Amerika te verwachten hulp, richtte Churchill heftige aanvallen en lasterlijke uitlatingen aan het adres van Duitschland, waarvan hij toegaf, dat het een groot deel van Europa beheerschte en dat zijn legers zich bijna overal op het vasteland kunnen bewegen.

In het slot van zijn rede verklaarde Churchill: „Ik hoop aan het einde van dit jaar of bij het begin van het volgende, dat wij te land en in de lucht niet in het nadeel zullen zijn, voor zoover het de uitrusting met betrekking tot den Duitschen vijand betreft."

(Telegraaf) **(V. b. Winston Churchill 4475 D.)**

D. **NEDERLAND. — Bijeenkomst der N. S. D. A. P. te Amsterdam - Rijkskanselier Hitler's wereldbeschouwing. —**

Amsterdam, 19 Jan. — Op een bijeenkomst, belegd door het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden, werd 18 Januari in het Concertgebouw te Amsterdam, het woord gevoerd door Carl Röver, gouwleider van de gouw Weser-Ems en rijksstadhouder van Oldenburg en Bremen. Gouwleider Röver is een van de oudste medewerkers van Hitler.

Hij begon zijn toespraak met de opmerking, dat niemand zich, toen de strijd der partij begon, had kunnen voorstellen, dat hij in 1941 onder deze omstandigheden te Amsterdam zou spreken. Als motto voor zijn rede gaf hij aan, dat de wereldbeschouwing van het nationaal-socialisme de erkenning is van de ingeschreven eeuwige wetten, die voor den aardbol gelden. Reeds enkele dagen, nadat Hindenburg aan Hitler de macht toevertrouwde, stond het voor zijn naaste medewerkers vast,

dat er eens in een of anderen vorm een botsing zou ontstaan tusschen de absoluut nieuwe geesteshouding van het nationaal-socialisme en andere opvattingen. Deze nieuwe geesteshouding bestaat in het geloof aan de eeuwige waarde van het Duitsche volk, een geloof, dat Hitler aan zijn medewerkers en aan het volk heeft gegeven. De Führer, zoo zeide spreker, is door de Voorzienigheid geschonken, opdat het Duitsche volk zijn eeuwige plaats zou hervinden. Het is, zeide hij, stellig een bijzondere wending van het lot, dat Hitler kwam, juist toen het Duitsche volk in grooten geestelijken nood verkeerde.
Gouwleider Röver ging vervolgens na, wat er sindsdien is gebeurd. Het Duitsche volk van thans is niet te vergelijken met dat van 1914—1918; de landen, die dit niet willen zien, zijn met blindheid geslagen. Hitler wil een nieuw Europa en Engeland wil dat niet. Daarom is de strijd, die nu begonnen is, een strijd, welke geheel de wereld raakt; naar gelang de sympathieën zijn, raakt hij de menschen en landen anders. Wat het Duitsche volk betreft, dit gelooft aan de idealen, welke Hitler heeft geleerd, als het zich houdt aan die idealen en aan zijn eigenschappen van trouw, energie, volharding, kameraadschap en trouw, zal het Duitsche rijk een oneindige toekomst binnenmarcheeren. De gouwleider deed een beroep op zijn hoorders, die als gasten in Nederland hun arbeid vervullen, ook daar vast te houden aan deze traditioneele eigenschappen.
Gouwleider Röver werd ingeleid door den heer Paustian, kringleider van den kring Amsterdam der N.S.D.A.P. Hij heette den spreker hartelijk welkom, alsmede de onderscheidene autoriteiten, w.o. den bevelhebber der Duitsche troepen in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen. (Telegraaf)
(Vor. ber. N. S. D. A. P. 4426 C.)

A. **FRANKRIJK. — Maginotlinie wordt geslecht. —** Berlijn, 15 Jan. (A.N.P.) — In Duitsche politieke kringen verluidt, dat de Fransche Maginotlinie, die $ 500 millioen gekost heeft, zal worden geslecht. Ter bevordering van den land- en tuinbouw zal hèt land in kleine perceelen verdeeld en ter beschikking van boerengezinnen gesteld worden. (Standaard)
(Vor. ber. Afbeelding Maginotlinie 3944a)

B. **STRATOSFEER. — Vlucht van 2 Russische geleerden in open ballongondel. —**
Moskou, 17 Jan. (Tass) — De bekende deskundige op het gebied van stratosfeervluchten, Fomine, leider van de speciale aeronautische afdeeling bij het aerologisch observatorium van den centralen meteorologischen dienst in Sovjet-Rusland, en de piloot Golysjef hebben met den substratosfeerballon „U.R.S.S. 79" een hoogte bereikt van meer dan 11.000 meter. De beide mannen volbrachten de opstijging in een open gondel, die onder den 2500 vierkante meter grooten ballon hing. Zij hadden tot taak zekere physische eigenschappen in de atmosfeer en stratosfeer te observeeren.
Het physisch instituut van de academie voor wetenschappen der Sovjet-Unie had voor deze vlucht speciale electrische apparaten geconstrueerd. Het was voor de eerste maal, dat een dergelijk gecompliceerd samenstel van apparaten de reis naar de stratosfeer maakte. De vlucht duurde twee uur en 55 minuten. Men kwam behouden neer in het district Ivanovo.
Tot dusver hebben alleen twee Duitsche geleerden, namelijk Person en Suerino in een open gondel ongeveer een dergelijke hoogte bereikt. Zij kwamen in 1901 tot 10.800 meter hoogte. In den loop van de afgeloopen veertig jaren zijn nog verschillende pogingen om de stratosfeer in een open gondel te bereiken gedaan, doch alle zijn op een catastrofe uitgeloopen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Stratosfeer 4400 A.)**

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Een nieuw Duitsch Burgerlijk wetboek. —**
Toen 1 Januari 1900 het Burgerlijk Wetboek in het Rijk van kracht werd, nam daarmede een jarenlange wetenschappelijke strijd, die tusschen de Duitsch-nationaalrechtelijke en de Romeinsch-rechtelijke opvatting gevoerd was, een einde. De laatste vier decennia hebben echter bewezen dat de codificeering van de burgerlijke rechtsnormen niet in alle opzichten aan de eischen van het leven voldeed. Het is dus begrijpelijk dat het nationaal-socialisme ook op dit gebied naar een nieuwe ordening streefde, welke thans haar uitdrukking vindt in het Volkswetboek, waarvoor de Academie voor Duitsch recht de wetenschappelijke basis gelegd heeft.
Het eerste der zes boeken, waarin het wetboek is ingedeeld, handelt over „de volksgenooten" en niet meer over de „personen". Van „den volksgenoot" voert de geleding van het nieuwe wetboek verder naar het „familierecht" waarop „het erfrecht" volgt. Daaraan sluit „het handelsrecht" aan en „de eigendom der volksgenooten" en „het recht van vereeniging" vormen de laatste twee boeken.
Het wetboek wordt voorafgegaan door 32 grondregels, die men echter niet als een inleiding moet zien. Zij bevatten een principieele opsomming van rechten en verplichtingen. Zoo luidt het ten opzichte van den volksgenoot: „De volksgemeenschap verwacht van iederen volksgenoot dat hij zijn beste krachten aanwendt tot het welzijn der volksgemeenschap; in ruil daarvoor verzekert zij hem zijn rechtspositie van volksgenoot als uitdrukking van zijn persoonlijkheid en zijn verantwoording. Zij biedt hem bescherming tegen inbreuken op zijn werkzaamheid, in het bijzonder op zijn eer en zijn arbeidskracht."
Men heeft gestreefd naar een eigen nationale terminologie en naar juridische nauwkeurigheid. Dat de Germaansche rechtsopvatting overal naar voren gekomen is, spreekt wel van zelf. En evenzeer dat algemeen geldige, erkende en beproefde regels van het Romeinsche recht behouden en, zoo noodig, opgenomen werden. (Het Vaderland)

D. **BELGIE. — De maatregelen betreffende de Joden in werking getreden. —**
Onze correspondent te Brussel meldt ons, dat de verordening van 28 October 1940 van de Duitsche Militärverwaltung voor België en Noord-Frankrijk, betreffende het aanleggen van speciale bevolkingsregisters voor de Joden, sedert 31 December in werking is getreden. Ook is met ingang van denzelfden datum op alle Joodsche winkels het voorgeschreven opschrift aangebracht: „Jüdisches Unternehmen — Joodsche onderneming — Entreprise Juive". De gemeentebesturen werden met het aanbrengen van deze opschriften op de Joodsche winkels, werkhuizen, enz. belast. (Nieuwe Rott. Crt.) **(V. b. Registratie 4444 B.)**

E. **NEDERLAND. — De Opbouwdienst onder eenhoofdige leiding. —**
In het eerste lid van art. 2 van de Verordening van den Rijkscommissaris betreffende den Nederlandschen Opbouwdienst werd het volgende bepaald:
Aan het hoofd van den Opbouwdienst staan:
1) de commandant (Arbeitsleiter);
2) het hoofd der administratie (Verwaltungsdirektor).
Blijkens een Verordening van den Rijkscommissaris, opgenomen in het Verordeningenblad van 27 December '40 luidt het eerste lid van art. 2 thans:
Aan het hoofd van den Opbouwdienst staat de commandant.
Art. 3 is in overeenstemming hiermede gewijzigd.
(De Tijd) **(Vor. ber. Opbouwdienst 4435 H.)**

F. **NEDERLAND. — Tijdelijke toelage voor het gehuwde lagere rijkspersoneel - Tijdelijke verhooging kindertoelage. —**
Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van de departementen van Financiën en van Binnenlandsche Zaken betreffende toekenning van een tijdelijke toelage aan het rijkspersoneel en verhooging van het minimum van de kindertoelage.
Deze beschikking bepaalt, dat met ingang van 1 December 1940 aan het gehuwde rijkspersoneel in vasten en tijdelijken dienst of op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam, een tijdelijke toelage wordt verleend van zes ten honderd van de bruto-wedde of het bruto-loon, voor zoover de bruto-wedde of het brutoloon, vermeerderd met deze toe-

lage, een bedrag van *f* 1900 's jaars niet overschrijdt. Het bovenstaande is niet van toepassing, wanneer ingevolge een algemeene loonsverhooging na 31 December 1937 de wedde of het loon van vorenbedoeld rijkspersoneel is verhoogd.
Met ingang van 1 Januari 1941 wordt, bij wijze van tijdelijken maatregel, het minimum bedrag van de kindertoelage, bedoeld in artikel 21, eerste lid, onder a, en in artikel 24, zevende lid, van het bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren 1934, van *f* 60.— 's jaars, *f* 1.15 per week of *f* 5 per maand, per kind, opgevoerd tot *f* 75.— 's jaars, *f* 1.45 per week of *f* 6.25 per maand, per kind.
(Verordeningenblad No. 2, 13 Januari 1941)
(Vor. ber. Salaris rijkspersoneel 4164 F.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Rede van Dr. Dietrich, perschef, over „Geestelijke grondslagen van het nieuwe Europa". —**
Praag, 20 Januari (D.N.B.) — In het bestek van de plechtige bijeenkomst, die de Duitsche Academie 20 Januari te Praag heeft gehouden, heeft de Duitsche perschef, dr. Dietrich, een principieele rede gehouden over het onderwerp: „Geestelijke grondslagen van het nieuwe Europa". Wij ontleenen hieraan het volgende:
De strijd, die thans op de slagvelden en zeeën met de „ultima ratio" der volken, met wapengeweld, gestreden wordt, zoo zei dr. Dietrich ter inleiding, is in den diepsten grond een strijd van twee wereldbeschouwingen, waarin een nieuwe opvatting van de menschelijke samenleving, gesproten uit de twee grootste cultuurvolken van 't vasteland van Europa, met de geestelijke machten van het verleden worstelt om haar vrijheid en toekomst.
De gelijke grootheid van geest, die de cultuurvolken van het continent zoo vaak in de geschiedenis van het Avondland getoond hebben, aldus besloot dr. Dietrich, openbaart zich ook thans weer, om beslissingen te voltrekken, die den gang van eeuwen bepalen. De volken bespeuren den ademtocht van deze grootheid, doch de hersenen der staatslieden van bepaalde democratieën zijn niet groot genoeg, om hem te bemerken. Overal onder de volken van dit continent is er thans een ontwaken. Uit voorvechters en meeloopers van een uitgeleefd verleden worden bondgenooten eener opkomende toekomst. Nog gaat om deze toekomst de strijd, doch het oordeel der geschiedenis is reeds geveld. Zij heeft de denkbeelden van een nieuwen tijd, die de volken tot een nieuwe ontwikkeling en bloei moeten leiden, reeds op gang gebracht. Haar rhythme is synchroon met den marschpas der armeeën en legercolonnes, die als strijders voor de levensrechten hunner naties en voor de eeuw van het volk zijn aangetreden.
(De Maasbode)

B. **NEDERLAND. — Organisatie van het Agrarisch Front. —**
In een bijeenkomst op het kantoor van het Agrarisch Front te Den Haag hebben op 17 Januari de heeren mr. H. Reydon, G. Ruiter en J. Bospoort eenige mededeelingen gedaan over de nieuwe organisatie van het Agrarisch Front. Zooals bekend, is dit een samensmelting van het Boerenfront der N.S.B. met de Friesche organisatie Landbouw en Maatschappij. Medegedeeld werd, dat de nieuwe organisatie niet op fascistischen, d.w.z. corporatieven grondslag is gebouwd, maar op nationaal socialistischen. Zij bedoelt een voorbereiding te zijn van den Rijksvoedingsstand, gelijk aan de Duitsche Reichsnährstand. De aangeslotenen worden op tweeërlei wijze georganiseerd en wel naar hun stand en naar hun vak.
De vak-organisatie is, zoo werd medegedeeld, practisch zeer ver ontworpen: het land wordt verdeeld in gouwen, streken en buurten.
Daardoor zal men de vaktechnische vraagstukken van beneden naar boven kunnen brengen, terwijl eventueele maatregelen van boven naar beneden snel kunnen worden doorgevoerd. Het adviseerend en het uitvoerend lichaam is op die manier hetzelfde.
De landelijke toporganisatie zal in Den Haag gevestigd zijn. De vakgroepen vallen in drie groote agglomeraten uiteen: de bodembewerking, de veeteelt en de handel en industrie van den landbouw.
(Het Volk) **(Vor. ber. Agrarisch Front 4497 C.)**

C. **PSYCHOLOGIE. — Lezing van prof. dr. H. W. F. J. Brugmans over het idee van de psyche. —**
Voor den Psychologischen Studiekring te Amsterdam heeft prof. dr. H. W. F. J. Brugmans, Groningen, een lezing gehouden over het idee der psyche met betrekking tot voorkeur van methodologischen aard.
Het object van onderzoek in de psychologie wordt gevormd door de in de ervaring gegeven psychische inhouden, welke spr. „bewustzijnsinhouden" wil noemen. Deze zijn nl. beperkt tot de werkelijkheden, die in de ervaring zijn gegeven. De ziel in haar geheel zou volgens spr. niet in de ervaring zijn gegeven; deze is meer dan de bewustzijnsverschijnselen alleen. Voor zoover de ziel niet in de ervaring is gegeven, is zij een theoretische veronderstelling, een hypothese.
De bewustzijnspsychologie wijst terug op Descartes, die onderscheid maakte tusschen psychische en physische verschijnselen. Tegenwoordig wordt deze Cartesiaansche opvatting verdrongen door het z.g. Aristoteliisme, door de biologische zielsbeschouwing, die een biologisch of metaphysisch levensprincipe aanneemt. Bij historische belichting van de moderne stroomingen blijkt, dat het zielsbegrip ouder is, dan het bewustzijnsbegrip. Het biologische zielsbegrip stamt van de Grieken. De mensch wordt opgevat als een dubbel wezen, met lichaam en ziel, waarbij dan de ziel stoffelijk wordt gedacht. De ziel is dan: levensbewustzijns- en handelingsbeginsel.
In het huidige biologische zielsbegrip wordt de ziel drieërlei opgevat:
a. als specifiek biologische functie van stoffelijken aard.
b. als bewustzijnsprocessen.
c. teleologisch ten aanzien van de levens- en bewustzijnsverschijnselen: er bestaat doelmatigheid ten aanzien van het leven.
Tegen b. en c. bestaan volgens spr. geen bezwaren. Wel tegen a., die als volgt werden geformuleerd:
De empirische wetenschap mag niet uitgaan van een metaphysische veronderstelling; aan een physiologische wetenschap mag geen „levenskracht" worden opgedrongen.
Naast het biologische kennen wij het axiologische zielsbegrip. Ook dit heeft een lange geschiedenis en is religieus bepaald. Het draagt als kenmerken: poneering van de zelfstandigheid der ziel en toekenning van een bepaalde waarde aan de ziel. De zelfstandigheid blijkt uit de verschillende philosophieën over de prae-existentie en het voortbestaan, de onsterfelijkheid der ziel. Zij wordt eeuwig gedacht. Haar waarde blijkt uit haar Goddelijken oorsprong. De ziel heeft een taak en dus wordt ook hier de ziel teleologisch opgevat. Haar taak is de zorg voor eigen heil.
Beide zielsbegrippen zijn dus teleologisch; alleen is voor elk het doel, waarnaar wordt gestreefd, ánders.
De methode van het psychologisch onderzoek is min of meer afhankelijk van de wijze waarop de onderzoeker het zielsbegrip bepaalt. Als voorbeeld toonde spreker aan, hoe o.a. Eduard Spranger in zijn boek „Lebensformen" zijn methode axiologisch bepaalde.
(Telegraaf)
(Vor. ber. Psychologie 4367 F.)

D. **NEDERLAND. — Luchtbeschermingsongevallenfonds. —**
In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Sociale Zaken en van Binnenlandsche Zaken betreffende de instelling van een Luchtbeschermingsongevallenfonds.
Dit besluit bepaalt, dat zij, die al of niet tegen loon werkzaamheden verrichten bij den luchtbeschermingsdienst, met inbegrip van hen, die krachtens artikel 12 van de Wet betreffende bescherming tegen luchtaanvallen tot het verrichten van werkzaamheden gevorderd zijn, zijn verzekerd tegen geldelijke gevolgen van ongevallen, hun in verband met die werkzaamheden overkomen, voor zoover zij niet reeds krachtens de bepalingen der Ongevallenwet 1921 of der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 verzekerd zijn.
Ten behoeve hiervan wordt ingesteld een Luchtbeschermingsongevallenfonds, dat door het bestuur der Rijksverzekeringsbank wordt beheerd. Ten laste van het fonds komen: de kosten der schadeloosstellingen en de kosten van administratie van het fonds. De

kosten der schadeloosstellingen worden vastgesteld volgens den maatstaf, bepaald voor de bijzondere risicodragers der Ongevallenwet 1921.
De gezamenlijke lasten van het Luchtbeschermingsongevallenfonds worden jaarlijks omgeslagen over alle gemeenten, naar verhouding tot het aantal inwoners van elke gemeente op 31 December van het boekjaar, vermenigvuldigd met het gemiddelde dagloon, dat voor de in de gemeente bij den luchtbeschermingsdienst werkzame personen is vastgesteld. Het bestuur der Rijksverzekeringsbank is bevoegd voorloopige bijdragen te heffen.
Dit besluit is 13 Januari in werking getreden.
(Verordeningenblad No. 2, 13 Januari 1941)
(Vor. ber. Luchtbescherming 4399 H.)

A. JOHANNES VERHULST, GRONDLEGGER VAN ONS CONCERTWEZEN, VIJFTIG JAAR GELEDEN GESTORVEN. —
Op 17 Januari is het juist een halve eeuw geleden, dat de bekende toonkunstenaar, Johannes Verhulst (1816—1891), overleed, de man, die feitelijk de grondlegger is geweest van het concertwezen in Nederland.

Johannes Verhulst (Foto A. P.)

Hij studeerde bij Mendelssohn, was bevriend met Schumann en dirigeerde te Leipzig. Hij werd vervolgens directeur van de Muziekschool te Den Haag, leidde van 1848 af de concerten tot bevordering der toonkunst te Rotterdam, de Diligentia-concerten te Den Haag (1868) en de Felix Meritis-concerten, alsmede de Caeciliaconcerten te Amsterdam. Hij componeerde ook verschillende werken bij Nederlandsche literaire scheppingen, maar deze hebben het die halve eeuw niet volgehouden.
(Haagsche Courant)

B. FRANKRIJK. — Maarschalk Pétain en Laval zijn het eens. —
(D. N. B.) Officieel wordt medegedeeld:
Het staatshoofd, maarschalk Pétain heeft op 18 Januari een ontmoeting gehad met Laval. Zij hebben een langdurig onderhoud gehad, in den loop waarvan de misverstanden, die tot de gebeurtenissen van den 13den December hebben geleid, uit den weg zijn geruimd. (Het Volk)
(Vor. ber. Aftreden Laval 4485 B.)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Ontmoeting Rijkskanselier Hitler met Mussolini. - Officieel communiqué. —
Berlijn, 20 Jan. (D.N.B.) (Officieel communiqué). — De Führer en de Duce hebben ter gelegenheid van een bijeenkomst in tegenwoordigheid van de ministers van Buitenlandsche Zaken van de asmogendheden een diepgaand onderhoud gehad over den toestand.
Dit onderhoud is verloopen in den geest van de hartelijke vriendschap tusschen de twee regeeringsleiders en van de nauwe strijdgemeenschap tusschen het Duitsche en het Italiaansche volk. Het heeft in alle vraagstukken een volkomen overeenstemming der wederzijdsche opvattingen opgeleverd.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Conferentie Rijkskanselier Hitler en Mussolini 4429 A.)**

D. NEDERLAND. — Vrijwillige 4% Nederlandsche Staatsleening 1941, groot nominaal ƒ 500.000.000. - Koers van uitgifte 100% - Indien gedwongen 2½% 40-jarige annuïteitsleening. —
De secretaris-generaal van het Departement van Financiën stelt op 29 Januari a.s. de inschrijving open op ƒ 500 millioen schuldbewijzen aan toonder, groot ƒ 1000, ƒ 500 en ƒ 100 tegen een koers van 100%, aflosbaar à pari, in ten hoogste 10 jaar, vrij van couponbelasting. De schuldbewijzen dezer leening zullen kunnen dienen ter voldoening van successie- en schenkingsrechten. De storting van het verschuldigde wegens toegewezen schuldbewijzen moet geschieden ten kantore van inschrijving op Zaterdag 15 Februari 1941, vóór 12.30 u. n.m.
Indien deze vrijwillige leening niet wordt volteekend, zal een 2½% gedwongen 40-jarige annuïteitsleening à pari worden uitgeschreven, met verplichte deelneming volgens aanslagregeling. De noteering ter beurze van Amsterdam en Rotterdam zal worden bevorderd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Staatsleening 1940 II 4152)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Dr. J. Göbbels over de nationaal-socialistische methoden van Engeland. —
Rijksminister dr. Göbbels behandelt in het weekblad Das Reich o.a. het bekende feit, dat men in Engeland onder den toenemenden druk van den oorlog en deszelfs voor Engeland verwoestende gevolgen zich genoodzaakt ziet zich in toenemenden omvang te bedienen van nationaal-socialistische methoden in staatsleiding en oorlogvoering. Men zet, constateert de minister, geldzak en oude echt-Engelsche beginselen van de democratie overboord, zet de revolutionnaire muts van de Jacobijnen op en klimt op de barricade van de Europeesche nieuwe orde. Zelfs de Times ziet men den laatsten tijd veelvuldig op het pad van het nationaal-socialisme, waarbij men den afschuw ontwaart dat het blad zulke gewone uitdrukkingen als solidariteit, economische nieuwe ordening, rechten der arbeiders en volksgemeenschap moet gebruiken. De minister herinnert er aan, dat het nationaal-socialisme dit allemaal reeds beleefd heeft.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. dr. J. Göbbels 4498 B.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Drie vloten - Duitsche kritiek op president Roosevelt's Congres-rede. - Trinidad hoofdsteunpunt in de Caraïbische Zee. - Amerikaansche kritiek op steun aan Engeland. - Amerikaansche ambassadeur te Rome teruggekeerd. - Radiorede van Alf Landon. - Britsche Voorzieningsraad. - Radiorede van den voormaligen ambassadeur te Londen, Kennedy. - Vlagincident te San Francisco, Duitsche zaakgelastigde protesteert. - President Roosevelt beëdigd. - Toespraak. —
3 Vloten. — De buitengewone versterking van de bemanningen der Amerikaansche vloot, vindt haar oorzaak in de aanmerkelijke toeneming van het aantal oorlogsschepen. Zooals men weet, zal Amerika van 1 Februari af over niet minder dan drie vloten beschikken, namelijk 1 voor den Atlantischen Oceaan, 1 voor den Stillen Oceaan en 1 voor Oost-Azië.
Duitsche kritiek. — De „Berliner Börsenzeitung" betoogt, dat de rede van Roosevelt voor het Congres, om de huichelachtige manier waarop Roosevelt getracht heeft de autoritaire staten als „aanvallers" en aartsvijanden van Amerika te bestempelen, zijn „praatje aan den haard" nog overtroffen heeft, waarmede hij kort na Kerstmis reeds de zenuwen en het gezond verstand der Amerikanen heeft aangevallen.
Trinidad hoofdsteunpunt Caraïbische Zee. — Washington, 10 Januari. (U. P.) — Het departement van Oorlog maakt bekend, dat het nieuwe verdedigingscommando voor de Caraïbische Zee,

Puerto Rico, de kanaalzône van Panama en het nieuwe, van Engeland verworven steunpunt op Trinidad omvat. Doel van de reorganisatie is allereerst de samenwerking met het luchtwapen. Er wordt op gewezen, dat Trinidad het hoofdsteunpunt in de Caraïbische Zee zal worden.

Amerikaansche kritiek. — Washington, 11 Jan. (D.N.B.) — Het wetsontwerp tot steun aan Engeland vormt in Congreskringen het middelpunt van besprekingen. Het ontwerp wordt door talrijke afgevaardigden min of meer scherp becritiseerd. Aan den eenen kant bepleiten vele senatoren en afgevaardigden een vergaande ondersteuning van Engeland. Aan den anderen kant wijzen zij er echter op, dat door het wetsontwerp aan den president dusdanig groote volmachten worden verstrekt, dat de democratische staatsvorm der Vereenigde Staten ernstig in gevaar wordt gebracht.

Amerikaansche ambassadeur te Rome. — De Amerikaansche ambassadeur Phillips is uit de Vereenigde Staten op 14 Januari te Rome teruggekeerd.

Radiorede van Alf Landon. — New York, 14 Jan. (A.N.P.) — In een voor de radio uitgesproken rede heeft Alf Landon, eens republikeinsch candidaat voor het presidentschap en gouverneur van Kansas, verklaard, dat deelneming der Vereenigde Staten aan den oorlog een grooter ongeluk zou zijn dan de overwinning van Duitschland. Mocht Duitschland overwinnen, dan zullen de Vereenigde Staten ongetwijfeld diep ingrijpende economische storingen ondergaan. Deelneming van de Vereenigde Staten aan den oorlog zal echter zeer ernstige politieke en sociale gevolgen hebben en reacties voor de natie met zich mede sleepen.

Britsche Voorzieningsraad. — New York, 15 Jan. (D.N.B.) — De Britsche regeering heeft, naar uit Londen wordt gemeld, bekend gemaakt dat zij met het oog op de versterkte levering van oorlogsmateriaal uit de Vereenigde Staten in Amerika een nieuw bureau heeft opgericht onder den naam „Britsche Voorzieningsraad in Noord-Amerika". De leider van de Britsche inkoopcommissie in de Vereenigde Staten, Purvis, is tot leider van het nieuwe bureau benoemd.

Tot leider van de Britsche inkoopcommissie is Sir Clive Baillieu benoemd. Het nieuwe bureau zal tot taak hebben zich bezig te houden met de ravitailleering van Engeland door de Vereenigde Staten.

Radiorede van Kennedy. — New York, 19 Jan. (D.N.B.) — De voormalige Amerikaansche ambassadeur te Londen, Kennedy, heeft in een groote radiorede zijn standpunt nopens de actueele problemen van de buitenlandsche politiek uiteengezet.

Kennedy keerde zich o.a. met nadruk tegen het argument, dat Engeland Amerika's oorlog voert. „Dit is onze oorlog niet", betoogde de ambassadeur, „men heeft onze meening bij den aanvang niet gevraagd. Wij bezitten ook geen veto, nopens voortzetting van den oorlog."

Ten slotte merkte Kennedy op, dat het Amerikaansche volk geen oorlog wil en dat zijns inziens het gevaar thans niet zoo groot is, dat men den president de volmachten van de wet tot hulpverleening aan Engeland behoort toe te kennen.

Vlagincident te San Francisco, Duitsche zaakgelastigde protesteert. — San Francisco 19 Jan. (D.N.B.) — Betoogers hebben de Duitsche rijksvlag, die voor het Duitsche consulaat-generaal te San Francisco hing, afgerukt. De politie trad tegen hen op en arresteerde twee matrozen, die de vlag verscheurd hadden.

In verband hiermede heeft de Duitsche zaakgelastigde te Washington krachtig bij het departement van Buitenlandsche Zaken geprotesteerd en geëischt, dat de regeering der Ver. Staten de daders behoorlijk straft en het bij verdrag gewaarborgde en internationaal erkende recht, om de rijksvlag op de Duitsche officieele gebouwen te hijschen, beschermt.

President Roosevelt beëedigd. - Toespraak. — Washington, 20 Jan. (D.N.B.). — In tegenwoordigheid van het diplomatieke corps, de leden van het Hoog Gerechtshof, de ministers en alle leden van het Congres, alsmede van de gouverneurs van alle staten, heeft president Roosevelt hedenmiddag in het Kapitool den eed afgelegd voor zijn derde ambtsperiode als president der Vereenigde Staten.

Vervolgens kwam hij voor de microfoon en hield een korte toespraak, waarin hij zich opnieuw uitsprak voor het democratische idee. Roosevelt betwijfelde, of de democratische gedachte in verval is geraakt en bepleitte de wenschelijkheid van een voortuitstrevende ontwikkeling van een democratisch Amerika, in het geloof aan dit idee. Thans is het de taak van het volk der Vereenigde Staten, aldus Roosevelt, de natie en haar instellingen te redden van vernietiging van buitenaf.

(Alg. Hbld. - Telegraaf - N. R. Crt. - Maasbode - Haagsche Crt.)

(V. b Marine 4475 F.; Rede Pres. Roosevelt Congres 4516 B.; Steunpunten 4509 A.; Hulp aan Engeland 4524 A; Zaakgelast. te Rome 4403; Kennedy 4472 F; Herkiezing Pres. Roosevelt 4522 D.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Verklaring namens de Indische regeering i.z. Japan en de Vereenigde Staten. Tokio, 22 Jan. (Domei) — Naar uit Batavia gemeld wordt, heeft de fungeerend perschef van de Nederlandsch-Indische regeering, J. H. Ritman, ten overstaan van buitenlandsche correspondenten verklaard, dat een wijziging in de situatie in Europa of in de Japansch-Amerikaansche betrekkingen geen invloed zoude oefenen op de handelsbesprekingen tusschen Batavia en Tokio, en voorts, dat de Japansche voorstellen voor de komende handelsbesprekingen terstond ter goedkeuring voorgelegd zullen worden aan de Nederlandsche regeering te Londen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ned. Oost-Indië—Japan 4524 B.)

B. JAPAN. — Redevoeringen van den premier Konoje en den minister van Buitenlandsche Zaken Matsoeoka over Nederl. Oost-Indië, Fransch Indo-China, Thailand, China, Sovjet-Rusland, Engeland en de Vereenigde Staten. - Ernst van de binnen- en buitenlandsche situatie. —

Tokio, 21 Jan. (Domei) — De Japansche Rijksdag zonder partijen is op 21 Januari voor den eersten keer bijeengekomen. In het Hongerhuis hield de premier Konoje een toespraak, die hij dienzelfden dag in het Lagerhuis heeft herhaald.

Konoje legde in zijn rede herhaaldelijk den nadruk op den ernst van de binnenlandsche zoowel als van de internationale situatie, waarvoor Japan geplaatst is en deed opnieuw een beroep op de vergadering om nationale eenheid en solidariteit te betrachten. De premier gaf een korte samenvatting van de regeeringspolitiek in binnen- en buitenland.

Tokio, 21 Jan. (D.N.B.) — In zijn rede in het Lagerhuis begon de minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, met te constateeren, dat de Japansche buitenlandsche politiek het doel nastreeft, aan alle volkeren ter wereld het hun toekomende levensgebied te waarborgen. Ook het doel van het Driemogendhedenpact, waarvan Japan deel uitmaakt, is niets anders dan de verwezenlijking van dit groote ideaal.

Ned.-Indië, Indo-China en Thailand. — Vervolgens besprak Matsoeoka de betrekkingen van Japan met Nederlandsch-Indië, Fransch Indo-China en Thailand, die hij kenmerkte als leden van het nieuwe economische gebied. Met Nederlandsch-Indië is Japan onderhandelingen aangegaan, welke hoofdzakelijk den uitvoer van petroleum en andere belangrijke grondstoffen betreffen.

Met Fransch Indo-China worden onderhandelingen gevoerd die goede vorderingen maken. In zake Thailand verklaarde Matsoeoka, dat Japan in het conflict tusschen Thailand en Fransch Indo-China niet onverschillig kan blijven, doch op een spoedige regeling hoopt.

Vervolgens besprak Matsoeoka de Chineesche kwestie, waarbij hij er op wees, dat het bewind van Tsjang Kai-sjek ondanks inwendige zwakte nog steeds een politiek van verzet volgt, hetgeen voornamelijk te wijten is aan het feit, dat het op hulp van Engeland en de Vereenigde Staten rekent.

Sovjet-Rusland. — Over Sovjet-Rusland verklaarde hij, dat er in de tegenwoordige diplomatieke betrekkingen tusschen Japan en Rusland een verbetering diende te komen.

Engeland en de Vereenigde Staten. — In het tweede deel van zijn betoog besprak Matsoeoka de betrekkingen van Japan met Engeland en vooral met de Vereenigde Staten. In den buitenlandschen handel, zoo verklaarde hij, zijn Engeland zoowel als de V. S. tot de scherpste restricties overgegaan, terwijl de Britsche Dominions en koloniën de scheepvaart van Japan belemmeren. Japan is daarom genoodzaakt, zijn nationale bewapening tot het uiterste te organiseeren, ten eerste om aan den druk van buiten het hoofd te bieden en ten tweede om het eigen bedrijfsleven te waarborgen en het gebied van het nieuwe Azië voor te bereiden op de zelfverzorging. Het is gebleken, dat de Vereenigde Staten geen begrip toonen voor de nieuwe orde in Azië als levenskwestie voor Japan.

De Ver. Staten schijnen hun Oostelijke verdedigingslinie in het centrale deel van den Atlantischen Oceaan en hun Westelijke in het Oostelijke deel van den Stillen Oceaan tusschen China en de Zuidzee te zien. Ik geloof, dat een dergelijke houding van Amerika niet als een bijdrage ter bevordering van den wereldvrede beschouwd kan worden. Ik zou een dergelijke houding der V. S. terwille van den vrede in den Stillen Oceaan en ter wille van den wereldvrede betreuren. Ik hoop ernstig, dat een land als de V. S. bewust wordt van zijn verantwoording voor de handhaving van den vrede en moedig het verleden liquideert om zoodoende een dreigende crisis der beschaving te voorkomen. Zouden de Ver. Staten bij den Europeeschen oorlog betrokken geraken en zou Japan genoodzaakt zijn aan den oorlog deel te nemen, dan zou er een nieuwe wereldoorlog ontstaan en zouden alle pogingen om den toestand te redden onmogelijk gmaakt worden.

(Alg. Hbld. - Telegraaf - N. R. Crt. - Maasbode - Haagsche Crt.)

(V. b. Premier Konoje 4350 E.; Matsoeoka 4513 F.; Ned. Oost-Indië—Japan 4531 A.; Fransch Indo-China 4398 F.; Ver. Staten 4524 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Duitsche luchtmacht valt aan on twee fronten, boven Engeland en in de Middellandsche Zee (Malta). —

Berlijn, 20 Jan. — Het D.N.B. verneemt het volgende:
Het communiqué van de Duitsche weermacht, dat sedert het optreden der Duitsche luchtmacht op twee fronten voor de Engelschen aanleiding tot dubbele bezorgdheid is, meldt 20 Januari groote successen zoowel boven Engeland als in de Middellandsche Zee.
Voor de tweede maal binnen 24 uur is Valetta, de belangrijkste haven van Malta, aangevallen door sterke afdeelingen Duitsche gevechtstoestellen en Stuka's, die werden begeleid door Duitsche en Italiaansche jagers.
Uit het weermachtbericht van 20 Januari blijkt, dat de uitwerking der aanvallen, die 19 Januari op Malta zijn ondernomen, nog grooter was dan die van vroegere aanvallen. In twee golven verschenen de Duitsche formaties boven het havengebied. Wederom troffen verscheiden bommen van zwaar kaliber het aan de kade liggende vliegtuigmoederschip „Illustrious", dat thans zoo ernstig beschadigd is, dat het zeer twijfelachtig is, of het gedurende den oorlog nog gebruikt kan worden. Een in het dok liggende torpedobootjager en twee vrachtschepen zijn eveneens herhaaldelijk getroffen. Op de werven, de fabrieken in de havenwijk en het kruithuis van Valetta viel een ware regen van bommen. Er ontstonden verscheiden branden, die de door de ontploffingen aangerichte verwoestingen voltooiden. De ravitailleering der Middellandsche Zee-vloot is hierdoor zonder twijfel aanzienlijk moeilijker geworden. (De Tijd)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4526 E.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. - Italiaansche en Duitsche bommenwerpers boven het Grieksche front en Malta. - Strijd in den oostelijken sector van de Tobroek-stellingen. —

Het Italiaansche hoofdkwartier publiceert op 22 Januari het volgende legerbericht:
Aan het Grieksche front acties van plaatselijk karakter in den sector van het elfde leger. Talrijke formaties bommenwerpers en duikvliegtuigen hebben militaire installaties, wegen, bruggen en afweerbatterijen bestookt. Doelen van militair belang in Saloniki, Volos, Preveza en op Korfoe zijn bovendien doeltreffend gebombardeerd.
Op 21 Januari hebben escadrilles bommenwerpers van het Duitsche luchtkorps aanvallen ondernomen op de vliegvelden en haveninstallaties van de basis op Malta.
De aanval van den vijand op de sterkte Tobroek, die sinds twintig dagen volledig omsingeld was en dagelijks bestookt werd door artillerie en vliegtuigen is op 21 Januari begonnen.
De aanval werd des nachts voorafgegaan door een vlootbombardement dat tot het aanbreken van den dag duurde en overdag gesteund werd door voortdurende aanvallen van vijandelijke bombardementsvliegtuigen. Drie Australische divisies, versterkt door twee regimenten zware artillerie, twee pantserdivisies en een gemechaniseerde Fransche formatie der z.g. „dissidenten" werden geïdentificeerd als deelnemers aan den aanval.
Aan het einde van den dag slaagde de vijand er na een hardnekkigen strijd in door te dringen in de linie van stellingen in den Oostelijken sector van de sterkte. (Nieuwe Rott. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4526 E.)

C. ROEMENIE. — Moordaanslag op Duitsch officier - Ministerwisseling in verband met aanslag - Perscensuur - Fabrieken onder militair toezicht - Oproep van Antonescu. —

Boekarest, 21 Jan. (Stefani). — Een officieel communiqué van het ministerie van Binnenlandsche Zaken deelt mede:
In den nacht van 18 op 19 Januari is een Duitsch officier gedood door een individu van buitenlandsche nationaliteit. De dader werd gevangen genomen.
Later meldt Stefani: de moordenaar van den Duitschen officier, majoor Döring, heet Sarandos, is 32 jaar oud en geboren te Saloniki.
De binnenlandsche toestand in Roemenië is ongewijzigd gebleven. De bevoegdheden van de politie zijn in handen van de militairen overgegaan. Generaal Nicolescoe Cocioel is benoemd tot directeur-generaal van de politie ter vervanging van den legionnair Ghigh. De perscensuur staat onder militaire contrôle. 87 fabrieken en inrichtingen zijn onder militair toezicht geplaatst.
Het aftreden van den Roemeenschen minister van Binnenlandsche Zaken, generaal Vicescu, houdt verband met den moordaanslag. Als reden voor de mutatie worden in een officieel communiqué, dat in de pers verschenen is, de volgende drie punten genoemd:
1. Versterking van de binnenlandsche orde.
2. De minister van Binnenlandsche Zaken had negen uur na den aanslag op den Duitschen officier in de hoofdstad nog geen maatregelen met het oog op het gebeurde genomen.
3. Hij had geen bewaking van den zetel van de Duitsche weermachtsmissie gelast.

Boekarest, 23 Jan. (D.N.B.) — Generaal Antonescu heeft een oproep tot het Roemeensche volk gericht. In verband met den gecompliceerden binnenlandschen toestand, die het gevolg is van meeningsverschillen tusschen de regeering en bepaalde legionnairskringen, dringt hij er op aan, dat het volk zich schaart achter hem als den onwrikbaren verdediger van het land. In samenwerking met de legionnairs, aldus de oproep, zal een regeering van betrouwbare en bekwame menschen gevormd worden.
De leider der legionnairs, Horia Sima, constateert in een dagorder aan zijn mannen, dat de politieke toestand in het land begint op te klaren. In het belang van het land vermaant hij de legionnairs hun dagelijksche leven onverwijld te hervatten. Hij geeft uiting aan de verwachting, dat zoo spoedig mogelijk weer orde en rust zullen heerschen.
(Telegr. - Maasbode - Tijd - N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet 4500 E; Gen. Antonescu 4450 B)

D. FRANKRIJK. — De beteekenis van het onderhoud tusschen maarschalk Pétain en Laval. —

Het civiele kabinet van maarschalk Pétain heeft thans een aanvullende mededeeling verstrekt over het onderhoud tusschen het hoofd van den staat Pétain en Pierre Laval.
Hierin wordt o.a. gezegd: Om binnenlandsche politieke redenen heeft het Hoofd van den Staat, maarschalk Pétain, zooals hij zelf in een radio-boodschap heeft uiteengezet, op 13 December besloten van de medewerking van Pierre Laval af te zien. Als gevolg van de omstandigheden, waarin het Fransche openbare leven zich op het oogenblik bevindt, heeft men deze redenen tot dusver niet kunnen ophelderen. In vele gemoederen is daardoor een zekere verwarring ontstaan. Het Hoofd van den Staat wenscht echter, dat zich meer dan ooit de eenwording van alle Franschen rondom hem voltrekt. Meer dan ooit wenscht hij de gevaren eener splitsing der gemoederen weg te nemen, en meer dan ooit acht hij het van belang, de misverstanden uit den weg te ruimen, die de goede betrekkingen tot de bezettende overheid en de Fransche regeering kunnen schaden. Om deze redenen heeft maarschalk Pétain er belang aan gehecht een onderhoud te hebben met Pierre Laval.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Overeenkomst Maarschalk Pétain en Laval 4530 B.)**

E. THAILAND. — Conflict met Fransch Indo-China - Wapenstilstand. —

Tokio, 24 Januari (D.N.B.) — Volgens gelijkluidende berichten uit Hanoi en Bangkok zijn zoowel de Thailandsche regeering als het gouvernement-generaal van Fransch Indo-China bereid tot een vreedzame regeling van het conflict. (De Maasbode)

(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4526 B)

F. FRANKRIJK. — Nationale Raad ingesteld - Consultatieve Kamer van 200 leden. —

Vichy, 24 Jan. (D. N. B.) — Bij verordening, verschenen in het officieele staatsblad van heden, wordt een z.g. Nationale Raad ingesteld, welke de taak heeft van consultatieve kamer en ca. 200 leden telt. De zittingen zijn geheim. Over de eventueele publicatie van de notulen beslist het staatshoofd.
(Alg. Hbld.) **(V. b. Vorm. Consultat. Kamer 4510 B)**

G. TURKIJE. — Duitsch-Turksch handelsverdrag wordt sneller uitgevoerd. —

In het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Ankara is op 30 December een Duitsch-Turksche overeenkomst geteekend, welke ten doel heeft het in den zomer van 1940 tusschen beide landen gesloten handelsverdrag sneller uit te voeren. In politieke kringen te Ankara wordt dit aanvullende accoord zeer gunstig beoordeeld. Men hoopt, dat de handelsbetrekkingen tusschen Duitschland en Turkije daardoor weer meer zullen worden gestimuleerd.
(N. R. Crt.) **(V. b. Turkije—Groot-Duitschl. 4159 A)**

A. Over mutaties bij planten en dieren. - Kunstmatige mutaties. - Mutaties en evolutie. —

Mutaties. — Het is tegenwoordig wel algemeen bekend, dat Hugo de Vries degene is geweest die voor het eerst het woord mutatie in de hier bedoelde beteekenis heeft gebruikt. Hij kwam daartoe door de voor hem onbegrijpelijke, plotseling optredende veranderingen, welke hij onder de teunisbloemen in zijn proeftuin zag ontstaan. Daar kwam het voor, dat te midden van allemaal gelijksoortige individuen één enkel exemplaar afweek in meerdere zeer duidelijk te onderscheiden kenmerken. Nu komt dit verschijnsel herhaaldelijk voor wanneer men zaad gebruikt dat niet van zeer zuivere herkomst is; dan treedt er een bastaardsplitsing op, welke aan tal van typen, ook nieuwe, het aanzijn kan geven (combinaties!).

Kenmerkend voor de mutatie is evenwel, dat het een vorm betreft die zelf in zijn nakomelingschap niet splitst, dus erfelijk constant is, terwijl ook onder zijn voorouders dat type nog nooit eerder is opgetreden. In deze laatste toevoeging sluimert het gevaarlijke punt, waardoor men nooit met volkomen zekerheid kan zeggen of een opgetreden variatie een echte mutatie is, òf dat zij is ontstaan door een toevallige combinatie van erfelijke factoren die reeds in het plantenmateriaal aanwezig waren, en waarvan men het bestaan tot op dat moment nog niet wist.

Het merkwaardige is nu dat men thans weet, dat het materiaal aan de hand waarvan Hugo de Vries voor het eerst zijn mutaties beschreef, hem een heel bijzonder soort mutaties heeft doen ontdekken. Dit wist De Vries niet, en het is pas naderhand gebleken, dat de door hem beschreven mutaties in werkelijkheid voor een groot deel een gecompliceerde soort van combinaties zijn, die zich echter geheel als mutaties gedragen.

Werkelijke mutaties zijn van tal van planten en dieren beschreven, en betreffen meest slechts verschillen in één kenmerk. Een van de meest bekende diersoorten waarbij dit verschijnsel uitvoerig bestudeerd is, is het fruitvliegje Drosophila melanogaster. Deze paradevlieg der erfelijkheidsleer heeft ons veel geleerd over het wezen der mutaties. Door de studie van dit vliegje is men er toe gekomen iedere uitwendig zichtbare eigenschap van de bij deze vliegjes in betrekkelijk groot aantal voorkomende mutaties te localiseeren in één der chromosomen, welke naar men weet in elke celkern voorkomen, en die een belangrijke rol spelen bij de celvermeerdering door groei en door voortplanting. Zoo'n klein plekje van een chromosoom, waar een zichtbare eigenschap van het dier gelocaliseerd is, noemt men een gen. Let wel: men kent alleen die genen, welke zich wel eens door een mutatie ten opzichte van het normale dier hebben onderscheiden!

Het geheele complex van de factoren waarop de uiterlijke verschijningsvorm van een dier of plant berust, benadert men op deze wijze nog maar van zeer uit de verte. Men krijgt alleen te maken met betrekkelijk onbelangrijke afwijkingen, zooals veranderingen in de kleur van de oogen, veranderingen in het aantal haren of in de adering van de vleugels. Pas wanneer vormen optreden, waarbij de vleugels geheel verdwenen zijn, gaat men denken aan wat ingrijpender veranderingen; maar steeds blijft het dier Drosophila melanogaster, met of zonder vleugels, met roode of met witte oogen.

Men heeft bij Drosophila ongeveer 400 factoren in de chromosomen gelocaliseerd, en van de eenmaal opgetreden mutaties kan men tegenwoordig elk gewenscht type op bestelling maken en leveren.

Treden mutaties nu geheel onafhankelijk van uitwendige invloeden op? Met andere woorden: moet men zich voorstellen, dat de natuur selecteert uit de verscheidenheid van mutanten die ontstaat, òf ontstaan mutanten juist onder invloed van veranderingen in de omgeving (een mutant is het product van de mutatie)? Vrijwel alle mutaties die men bij planten en dieren kent, heeft men toevallig gevonden; men vond afwijkingen die erfelijk bleken te zijn, en die men niet toe kon schrijven aan onzuiverheid van het materiaal.

Het is alleszins begrijpelijk dat men geprobeerd heeft om mutaties te voorschijn te roepen met behulp van kunstmatige middelen.

Kunstmatige mutaties. — De middelen die men gebruikt heeft om kunstmatig mutaties te doen ontstaan, zijn het toepassen van ongewoon hooge temperaturen, en bestraling met radium en met röntgenstralen. Bij de hooge temperaturen denkt men dan onwillekeurig aan de in de natuur voorkomende klimaatsveranderingen, welke dan in extremen vorm in het laboratorium worden nagebootst, terwijl ook allerlei soorten straling aan het natuurlijk ontstaan van mutaties debet kunnen zijn.

De onderzoeker Jollos (Duitschland) is er bij Drosophila in geslaagd om door voortdurend herhaalde behandeling met hooge temperatuur (35° C.) de oogkleur langzamerhand van rood terug te brengen op wit, via lichtrood, geel en ivoorkleurig. Die verandering treedt dan zoo op, dat iedere volgende behandelde generatie van dieren meer individuen met een van de lichtere oogkleuren bevat dan de vorige, waarbij natuurlijk het ontstaan van bastaarden (combinaties) werd buitengesloten. Ook wat betreft de lichaamskleur heeft hij een dergelijk resultaat weten te bereiken: een trapsgewijze verandering van bruin naar zwart. De eindresultaten blijken dan (ook bij kamertemperatuur) werkelijk erfelijk veranderd te zijn, en mogen dus mutaties genoemd worden.

Wat de bestraling met radio-actieve en röntgenstralen betreft is wederom Drosophila het onderwerp van de onderzoekingen geweest. De Amerikaan Muller heeft hierover resultaten gepubliceerd die duidelijk aantoonen dat onder invloed van bestraling het mutantenpercentage verhoogd wordt en nieuwe mutaties optreden. Daarbij is gebleken dat bestraling een zeer grooten invloed op de erfelijke samenstelling van een organisme heeft; in de na bestraling geproduceerde voortplantingscellen blijken vaak allerlei groote en kleine veranderingen te hebben plaats gehad. Vele daarvan kan men microscopisch waarnemen, wanneer het verandering of verplaatsing van geheele chromosomen betreft; enkelvoudige gen-mutaties, die ook optreden, kan men natuurlijk onder den microscoop niet zien, die kan men alleen door nauwkeurige beschouwing van de bestraalde individuen ontdekken. Muller meende te kunnen vaststellen dat de frequentie der geproduceerde mutaties evenredig is met de hoeveelheid energie die geabsorbeerd wordt. In streken die van nature rijk zijn aan radio-actieve stoffen zou men dan procentueel méér mutaties moeten zien optreden, dan in andere gebieden. Enkele Amerikanen hebben dit onderzocht, doch de uitkomsten van hun metingen zijn niet overtuigend genoeg om deze veronderstelling als juist te mogen aannemen. Bovendien zou men kunnen veronderstellen, dat de hoeveelheid mutaties die de natuur in normale omstandigheden produceert, rechtstreeks samenhangt met het bedrag aan radioactieve straling dat zich normaliter in de atmosfeer bevindt. Muller en Mott-Smith hebben nu berekend dat de natuurlijke radio-activiteit lang niet groot genoeg is om de frequentie van de spontaan optredende mutaties te verklaren.

BIOLOGIE

De proeven met Drosophila worden gesteund door de onderzoekingen van mejuffrouw Stein (Duitschland) aangaande bestraling van planten. Zij bestraalde zaden van Antirrhinum (Leeuwenbek) met radium, en verkreeg daardoor tal van afwijkende typen. Voorts zag zij dat normale zaden voor ongeveer 76 pct. tot volwassen planten opgroeien, terwijl dit met bestraalde zaden maar voor 10 pct. het geval was; veel beschadigingen dus!

Nu komt echter het groote bezwaar dat tegen alle

gegevens uit onderzoekingen met kunstmatige mutaties naar voren moet worden gebracht: in hoeverre heeft men absolute zekerheid dat het uitgangsmateriaal erfelijk zuiver was?
Strikt bewijzen kan men dit nooit; men kan het alleen waarschijnlijk maken, en de leeuwenbekken bijvoorbeeld waarmee mej. Stein van 1926 tot 1931 werkte, waren sedert 1912 door zelfbevruchting voortgeplant, en de gebruikte stam stond als zeer zuiver bekend.

Mutaties en evolutie. — Wil men de beteekenis van het mutatieverschijnsel voor de evolutie-opvattingen begrijpen, dan is het noodig onder de oogen te zien welke processen de evolutie van planten- en dierenrijk moet verklaren.
De evolutie, dat wil zeggen de geleidelijke ontwikkeling van planten en dieren uit andere planten en dieren (in progressieve richting), is in de eerste plaats een hypothese, die haar meeste bewijsmateriaal in de studie der historie vindt. De hypothese dankt haar bestaansrecht aan het feit dat zij ons een voorstelling geeft van de wijze waarop zich in den loop der tijden organismen veranderd hebben in andere organismen, met als eindresultaat de thans levende flora en fauna.
Merkwaardig is het dat evolutie zich zoo overtuigend openbaart in de meest grove indeeling van planten- en dierenrijk. Wanneer men zich tot de gewervelde dieren beperkt, dan is het bekend dat in de aardgeschiedenis achtereenvolgens visschen, amphibieën, reptielen, vogels en zoogdieren optreden en bloeiperioden beleven.
Vergelijkt men deze gegevens met de huidige kenmerken van de genoemde groepen, dan frappeert het hoe men zich zou kunnen voorstellen dat de een zich uit de ander ontwikkeld heeft. Ook binnen de groepen vindt men zeer duidelijke aanwijzingen van ontwikkelingsreeksen.
Vogels hebben zeer veel kenmerken gemeen met reptielen. Het eenige onderscheid is bij wijze van spreken dat ze vliegen. Maar met dat vliegen hangen zoo ontzaglijk veel voorwaarden samen waaraan de bouw van organen moet voldoen, dat men bij aanneming van een ontwikkeling van de vogels uit de reptielen tot de veronderstelling moet komen dat daar tal van op een zelfde doel gerichte veranderingen tegelijkertijd moeten hebben plaats gehad; want vleugels zonder bijbehoorenden skeletbouw en ademhalingsorganen zijn zinloos. Het is bekend, dat de vondsten der Archaeornithes (Archaeornis en Archaeopteryx) uit het Boven-Jura een soort brug vormen tusschen reptielen en vogels, maar deze brug schept tevens twee nieuwe te verklaren overgangen: die van reptiel tot bevederde Archaeopteryx en die van Archaeopteryx tot vliegenden vogel.
Dit voorbeeld is aangehaald om te toonen dat men met mutaties in deze gevallen niet veel kan beginnen: een reptiel-individu dat door een mutatie (en dan een geweldig groote!) in eens veeren zou hebben in plaats van schubben, zou in den strijd om het bestaan oogenblikkelijk het onderspit delven. Ook zeer kleine trapsgewijze mutaties van schubben in de richting van veeren, kunnen hier geen inzicht geven.
Of door mutaties nieuwe soorten kunnen ontstaan, is weer een ander probleem. Dat andere variëteiten ontstaan is zeker, of de verschillen echter zoover gaan dat men van soorten mag spreken is zeer de vraag. Hierbij speelt het soortbegrip een allesbeheerschende rol. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Biologie 4501 C)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Rede van minister-president Winston Churchill in het Lagerhuis. - „Voor de geheele Engelsch-sprekende wereld strekt zich een afgrond uit." —**
Berlijn, 22 Januari. (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst meldt, heeft Winston Churchill het tweedaagsche debat in het Lagerhuis over de Engelsche productie, en het gebruik van het menschenmateriaal, besloten met een lange rede, waarin hij o.a. zeide, dat hij een oorlogskabinet, bestaande uit vier of vijf personen, die geen ministersfunctie hebben, op het oogenblik niet raadzaam acht.
Met betrekking tot de werkzaamheden van den onlangs gevormden uitvoerenden raad voor den invoer meende Churchill, dat deze raad nog niet tot een plan heeft kunnen komen over de wijze, waarop men den invoer van Engeland het beste kan opvoeren.
Bijzonder moeilijk noemde de minister-president de voorziening der industrieën met geschikt menschenmateriaal. In dit verband wees hij ook op de als gevolg van het gebrek aan scheepsruimte moeilijk geworden militaire transporten naar overzeesche gebieden, doch hij gaf ten slotte als zijn meening te kennen, dat de Britsche oorlogsmachine „binnen afzienbaren tijd op volle toeren" zou draaien.
Churchill heeft aan het slot van zijn rede in het Lagerhuis gezegd: „Het is verre van mij, een rooskleurig beeld van het heden en de toekomst op te hangen. Ik geloof niet, dat het gerechtvaardigd is, dat wij andere dan de somberste geluiden laten hooren, terwijl zich voor ons rijk, ja voor de geheele Engelsch-sprekende wereld, een afgrond uitstrekt. Ik zou het een plichtsverzuim achten, wanneer ik het Huis niet deelgenoot maakte van mijn indruk, dat ons volk de eindphase van den oorlog ingaat."
Na de rede van Churchill werd het Lagerhuis verdaagd zonder dat er gestemd werd. (De Tijd)
(Vor. ber. Winston Churchill 4527 C)

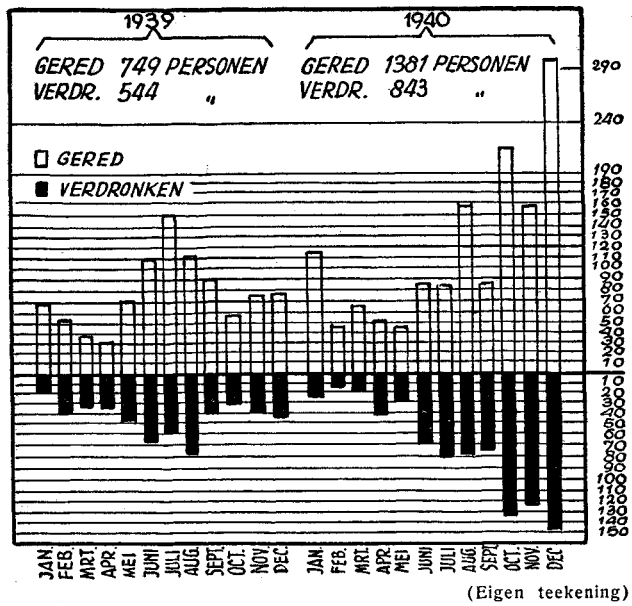
B. **NEDERLAND. — Rijksbijdrage in oorlogsschade van publiekrechtelijke lichamen (provinciën en gemeenten). —**
Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Financiën betreffende de bijdragen van het Rijk ten behoeve van den wederopbouw en het herstel van door oorlogsgeweld beschadigde goederen, toebehoorende aan publiekrechtelijke en daarmede gelijkgestelde lichamen.
Van rijkswege worden aan provinciën en gemeenten, met inachtneming van de volgende bepalingen, bijdragen verleend in de uitgaven tot wederopbouw en herstel van in Nederland aanwezige, aan deze lichamen toebehoorende goederen, welke door oorlogsgeweld, hetzij van Nederlandschen, hetzij van vreemden oorsprong, zijn beschadigd.
(Verordeningenblad No. 4, 25 Jan. '41)
(Vor. ber. Oorlogsschade 4515 D)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Overeenkomsten o.a. in zake visscherij met Japan gesloten. —**
Moskou, 21 Jan. (D.N.B.) — Op 20 Januari werd te Moskou door den premier en minister van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Unie, Molotof, eenerzijds en den Japanschen ambassadeur, Tatekawa, anderzijds, een aantal overeenkomsten gesloten, die voor de verdere ontwikkeling van de betrekkingen tusschen beide landen van groote beteekenis zijn.
Als voornaamste resultaat van de besprekingen, die sinds November van het vorige jaar tusschen Molotof en Tatekawa gevoerd zijn, is de visscherij-conventie voor een jaar, d.i. tot 30 December 1941, verlengd.
(Telegraaf) **(V. b. Sovjet-Rusland—Japan 4253 C)**
Visscherij-overeenkomst 3728 D)

D. **NEDERLAND. — Oorlogsgedenkteekenen. - Voor oprichting is goedkeuring noodig. —**
Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende oorlogsgedenkteekenen.
Hierin wordt bepaald:
Het ter herinnering aan oorlogsfeiten maken en oprichten van een oorlogsgedenkteeken of van een aanleg behoeft de goedkeuring van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten. (Verordeningenblad No. 4, 25 Jan. '41)
(Vor. ber. Oorlogsmonumenten 4408 B)

E. **SLOWAKIJE. — Anti-Joodsche maatregelen. —**
Pressburg, 18 Jan. (A.N.P.) — De gouwleider van Semlin heeft verscheidene radicale maatregelen tegen de Joden uitgevaardigd. Zoo mogen de Joden zich in het Corso te Presov en op de markten in de verschillende gemeenten slechts op bepaalde tijden vertoonen. Café's, restaurants en openbare badinrichtingen mogen zij in het geheel niet bezoeken. In de bioscopen krijgen zij bepaalde afgescheiden plaatsen. Voorts heeft de gouwleider aan de regeering voorgesteld alle Joden in Slowakije te kenmerken door een band om den arm van drie centimeter breedte. (Maasbode)
(Vor. ber. Joden 4475 C)

A. **NEDERLAND. — Verdronken en geredde personen in 1939-40. —**

(Eigen teekening)

B. **RECHTSZAKEN. — Duitsche soldaat aangevallen - Verdachte wordt tot 15 jaar tuchthuisstraf veroordeeld. —**

Het A. N. P. bericht:

Medegedeeld wordt:

Een onverlaat van Nederlandsche nationaliteit, die op 12 Januari van dit jaar in de omgeving van Breda een Duitsch soldaat op valsche wijze van achteren heeft aangevallen, werd op den 16den van dezelfde maand door den Duitschen krijgsraad tot een tuchthuisstraf van vijftien jaren veroordeeld. (De Tijd)

(Vor. ber. Rechtszaken 4488 D)

C. **CHILI. — Anti-communistenwet aanvaard. —**

Santiago de Chile, 24 Jan. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft de anti-communistenwet aangenomen, waarbij met de door den Senaat voorgestelde wijzigingen rekening werd gehouden. Deze wet verbiedt en bestraft met hechtenis, verbanning of geldboeten alle activiteiten van communistischen aard. Het verspreiden van communistische leerstellingen en het oprichten van communistische organisaties e.d., welke onder andere namen gelijke leerstellingen en doelstellingen hebben, wordt verboden.

(Het Vaderland)

D. **ZWITSERLAND. — Defensiebelasting. —**

Bazel, 23 Jan. (Europapress) — De Bondsraad heeft het uitvoeringsbesluit voor de in de jaren 1941 tot 1945 te heffen defensiebelasting afgekondigd en per 1 Januari 1941 van kracht verklaard. Deze defensiebelasting wordt in twee gedeelten geheven: een in de kantons onder toezicht van den Bond te heffen „algemeene" defensiebelasting en een door den Bond bij de bron te heffen defensiebelasting op de opbrengst van binnenlandsche effecten, op de opbrengst van rekening-courant bij binnenlandsche banken en spaarbanken, alsmede op prijzen uit de loterij.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Defensie 4469 C)**

E. **NEDERLAND. — De Arbeidsdienst in Duitschland - Rede van prof. dr. Decker. —**

Het A. N. P. meldt: Dezer dagen heeft Generalarbeitsführer prof. dr. Decker voor een aantal genoodigden een toespraak gehouden over den Arbeidsdienst in Duitschland. Spreker zette uiteen hoe sterk een idee invloed kan hebben op een volk. Eenigen tijd geleden heeft prof. dr. Decker een aantal toekomstige leiders van den Nederlandschen Arbeidsdienst ontvangen in Duitschland en hij heeft hun toen gezegd, dat zij zelf den weg moesten vinden, deze kon hun niet geleerd worden; wel kunnen zij leeren van hetgeen elders tot stand is gebracht.

Nooit is iets groots tot stand gekomen zonder arbeid; de Nederlander als goede geschiedeniskenner weet dit uit eigen verleden. Zonder arbeid helpt zelfs de grootste idee niet en daarom moet de jeugd worden verplicht tot arbeid. De arbeidsdienst dwingt den jongen mensch geruimen tijd om te gaan met menschen van gelijken leeftijd, doch van verschillenden stand en afkomst. De jonge student staat naast den jongen handarbeider, de jonge protestant naast den katholiek en ieder leert hierdoor de kameraadschap in een volk. De jonge man in den Arbeidsdienst is geen nummer, doch het heiligste goed van het volk.

De weg van den Nederlandschen Arbeidsdienst zal anders zijn dan deze in Duitschland is geweest, doch het doel is hetzelfde. Sedert 1933 heeft de Arbeidsdienst een bodemoppervlakte gecultiveerd, waarop thans voedsel voor 300.000 menschen wast. Dit is geen doel, want het doel is de opleiding van de jeugd, doch het werk is nuttig geweest.

Ook wanneer men aan een groote idee werkt, voelt men de moeilijkheden des levens en alleen in de grootste oogenblikken voelt men de grootheid van de idee. Daarom moeten velen worden gedwongen mee te werken. Wat geldt voor den mannelijken Arbeidsdienst, geldt ook voor den vrouwelijken Arbeidsdienst, alleen zijn hier de kampen kleiner. Spreker achtte het noodig, dat ook de vrouw wordt opgeleid in de kameraadschap van het volk. De jonge meisjes van den Arbeidsdienst worden niet opgevoed tot asschepoesters of amazonen, zij moeten vroolijk en open het leven tegemoet treden. De Duitsche jeugd wil thans op 19-jarigen leeftijd het leven in en arbeiden voor het volk, deze jeugd is niet meer blasé.

Eens zal, zoo besloot spreker zijn rede, in de geschiedenis het begrip „arbeidsman" voortleven als kenmerk van een tijd, wanneer de namen der leiders vergeten zullen zijn.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Arbeidsdienst 3610 F)**

F. **WETENSCHAPPEN. — Televisie in kleuren. - Vorderingen. —**

De U. P.-dienst meldt uit New-York:

Een demonstratie van dr. E. F. W. Alexanderson, adviseerend ingenieur van de General Electric, heeft, naar men gelooft, de televisie in kleuren, op de wijze als de film in natuurlijke kleuren, een stap naderbij gebracht. Alexanderson beweert dat een eenvoudige toepassing van draaiende schijven van gesynchroniseerde kleuren aan zender en ontvangapparaat „natuurlijke kleuren" in het radiobeeld tengevolge heeft. De uitvinder demonstreerde zijn kleursysteem in een speciale uitzending van den televisiezender der General Electric naar zijn standaard-ontvangtoestel in zijn woonhuis.

Een draaiende schijf met een middellijn van 60 c.M. en uitgevoerd in twee kleuren was ongeveer 30 c.M. voor het beeldvlak van Alexandersons ontvanger opgesteld. Het oranjeroode en groenblauwe doorschijnende veld van de schijf draaide met een snelheid van 1800 omwentelingen per minuut. Alexanderson zeide dat een gelijke schijf was aangebracht voor de iconoscoop van den zender.

Op deze twee schijven na was alles in studio en ontvangvertrek ingericht als bij de televisie van zwart en wit. „Hoewel wij eerst geprobeerd hebben driekleurige beelden te verkrijgen, hebben we ons nog tot twee kleuren bepaald, om hinderlijke flikkeringen in het beeld te vermijden", zeide Alexanderson. „Deze tweekleurige zending geeft zeer goede resultaten zonder flikkerverschijnselen. Ik ben ervan overtuigd dat de methode eenvoudig is en practisch, omdat zij toegepast kan worden bij de normaal gebruikelijke ontvangtoestellen, die in den handel zijn."

(De Maasbode) **(Vor. ber. Televisie 4358 E)**

G. **CHINA. — Conflict met Japan - De Japansche minister van Oorlog, lt.-generaal Tojo over de operaties in China - Nog geen vrede in zicht. —**

Tokio, 21 Jan. (Domei). — Er bestaat een straal van hoop om het Chineesch-Japansche conflict tot een succesrijk einde te brengen, zoo verklaarde o.a. de Japansche minister van Oorlog, lt.-generaal Tojo, in het parlement bij zijn overzicht over de ontwikkeling van de Japansche militaire operaties in China sedert April l.l.

Tojo gaf toe, dat Tsjang Kai Sjek nog beschikte over 260 divisies, ter sterkte van ongeveer 2 millioen man en ongeveer 200 vliegtuigen, maar wees op den opmerkenswaardigen achteruitgang van hun weerstandsvermogen. De Chineesche troepen hadden in 1939 bij verscheidene gelegenheden tegenoffensieven

ontketend, maar zijn in gebreke gebleven het vorig jaar ook maar één enkel offensief in te zetten, met uitzondering van het z.g. winteroffensief, dat aan den gang was gehouden sedert het einde van 1939.
Tojo besloot met te zeggen, dat het regime van Tsjang Kai Sjek ondanks zijn treurige positie den tegenstand tegen Japan nog voortzet, gedeeltelijk als gevolg van overschatting van de Engelsch-Amerikaansche hulp en gedeeltelijk omdat het Japans nationale stelsel niet begrijpt, waarvan het blijkbaar geloofde, dat het politiek en economisch zou ineenstorten, daar het zijn oordeel baseerde op voorbijgaande verschijnselen in Japan. In de naaste toekomst kan geen algemeene vrede tusschen Japan en China worden verwacht, maar de minister van Oorlog verzekerde den Landdag, dat vrede en orde geleidelijk terugkeeren in de door Japan bezette gebieden in China, terwijl de Japansche strijdkrachten de operaties tegen de overblijfselen der Chineesche troepen en guerillabenden onvermoeid voortzetten. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Chin.-Jap. conflict 4495 D)

A. **NEDERLAND. — N. S. B. - Ir. A. A. Mussert te München in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris. - Rede te Berlijn voor landgenooten. —**
's-Gravenhage, 22 Jan. (A. N. P.) — Dezer dagen zijn enkele leidende figuren der N. S. B. voor besprekingen naar Duitschland vertrokken.
Uit München meldt het D. N. B. thans, dat de plaatsvervanger van den Führer, Rudolf Hess, in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris voor Nederland, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, op 21 Jan. in de Senatorenzaal van het Bruine Huis te München den leider der N. S. B., ir. A. A. Mussert, ontvangen heeft. Rijksleider der S.S. Heinrich Himmler en dr. Göbbels hebben eveneens ir. Mussert ontvangen.
Berlijn, 24 Jan. (V. P. B.) — Voor een driehonderdtal toehoorders trad ir. A. A. Mussert in het restaurant van het Deutsche Opernhaus te Berlijn als spreker op. Hij zeide zich gelukkig te achten voor de Berlijnsche partijgenooten weer eens het woord te mogen voeren. Hij gaf een historisch overzicht van het bestaan en den groei der beweging en van de tijden van tegenspoed, waarop ondanks alle verdrukking weer een periode van bloei is gevolgd. Ir. Mussert vertrouwt, dat dank zij de N. S. B. Nederland een schoone toekomst te gemoet gaat. Spreker heeft negen jaar lang in Adolf Hitler geloofd en gelooft ook thans nog in hem, wanneer hij zegt, dat Nederland zijn plaats onder de volkeren zal behouden. Spreker is er ook van overtuigd, dat de Nederlandsche koloniën niet verloren zullen gaan. Adolf Hitler's leer is: Duitschland voor de Duitschers, Nederland voor de Nederlanders. Nederland is nimmer langer dan tien jaar bezet geweest. De bezetting zal thans geen tien jaar duren, want men weet, dat wij geen knechten zijn. Wij willen het niet zijn. Spreker geloofde, dat de toekomst de Nederlanden ook weer in een nauw verband met Zuid-Afrika zal brengen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Nat.-Soc. Bew. 4385 A)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Betrekkingen met Mexico hersteld - Lord Lloyd voorzitter Hoogerhuis - Secretaris van het ministerie van voeding afgetreden. —**
Mexico. — Berlijn, 12 Januari (D.N.B.) — De onderstaatssecretaris in het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, Butler, heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat Engeland de diplomatieke betrekkingen met Mexico opnieuw aangeknoopt heeft.
Voorts kondigde hij aan, dat de Britsche regeering voornemens is, het in der tijd tusschen Mexico en Groot-Brittannië gerezen olieconflict op rechtvaardige wijze te regelen en bij te leggen.
Lord Lloyd. — Stockholm, 15 Jan. (D.N.B.) — Reuter meldt, dat Lord Lloyd als opvolger van Lord Halifax tot voorzitter van het Hoogerhuis is gekozen.
Secretaris van ministerie van voeding afgetreden. — Naar uit Londen wordt gemeld is de parlementaire secretaris in het Britsche ministerie van voeding, sir Robert Boothby, afgetreden.
Omtrent het aftreden van Boothby wordt nader gemeld, dat hij wordt beschuldigd van eerloos optreden. Zoo zou hij getracht hebben, op Britsche ministers druk uit te oefenen, opdat de bevroren deposito's van vroegere Tsjechische staatsburgers, die te Londen gevestigd zijn, zouden worden vrijgegeven. Voor zijn handelingen zou hij 96.000 dollar ontvangen.
(Telegraaf - Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Engeland-Mexico 3269 E; Lord Halifax 4497 B; Kabinet 4497 B)

C. **NEDERLAND. — Brief van het Episcopaat betreffende het nationaal-socialisme en andere bewegingen - Het Duitsche standpunt. —**
's-Gravenhage, 27 Januari. — In een herderlijken brief, welke 26 Januari in de katholieke kerken van den kansel is voorgelezen, heeft het Nederlandsche R.K. Episcopaat de vroegere kerkelijke maatregelen tegen het liberalisme, het socialisme, het communisme en het nationaal-socialisme gehandhaafd. Onder socialisme worden verstaan alle vormen van socialisme, welke in de encycliek Quadragesimo Anno zijn veroordeeld.
Omtrent de Nationaal-Socialistische Beweging wordt in dezen brief de oorspronkelijke formule bevestigd, waarnevens wordt verklaard, dat het lidmaatschap gewoonlijk in hooge mate ongeoorloofd is.
Aldus de mededeeling van het A.N.P.
(Limburger Koerier)

Het Duitsche standpunt. — Naar aanleiding van het bisschoppelijk schrijven, dat 26 Januari is voorgelezen, vernemen wij van Duitsche zijde, dat van die zijde in deze zaak geen stelling genomen wordt.
Men merkt op, dat deze voorschriften ook reeds vóór den 10den Mei werden uitgevaardigd.
Wat de verhoudingen in Duitschland betreft, had het Duitsche Episcopaat vroeger een dergelijke houding aangenomen, welke echter na de machtsoverneming en ook na den „Anschluss" van Oostenrijk werd herroepen. Deze verandering werd later nog herhaaldelijk onderstreept. In dit verband wijst men er op, dat de Duitsche Bisschoppen op de conferentie van Fulda in een adres aan den Führer uiting gaven aan hun voldoening over de Duitsche overwinningen.
(De Tijd)

D. **NEDERLAND. — Betalingsverkeer met Denemarken. —**
Het Nederlandsche clearinginstituut maakt het volgende bekend betreffende het betalingsverkeer met Denemarken.
De afwikkeling van het betalingsverkeer met Denemarken geschiedt voortaan binnen het kader der Nederlandsch-Duitsche en Duitsch-Deensche clearing.
(Keesings Financieel Archief)

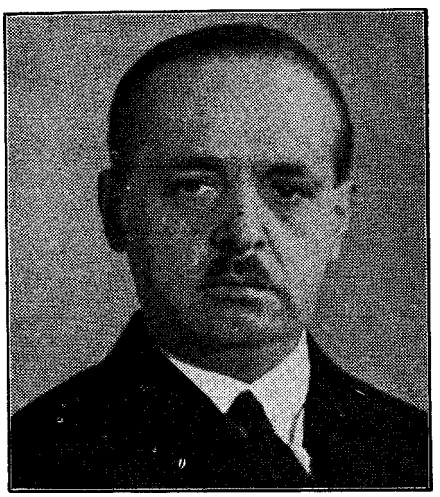
(Vor. ber. Handelsverk. Denemarken-Nederl. 4504 E)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Alle-dag-kerk voor belijders van alle confessies. —**
Sinds eenigen tijd functionneert de kerk van de H.H. Petrus en Paulus aan de Kalverstraat te Amsterdam, als alle-dag-kerk. Dagelijks worden in deze kerk des middags om één uur korte godsdienstoefeningen gehouden, vergezeld van een korte lezing uit de H. Schrift en een daarop toepasselijke toespraak of een daaruit afgeleid gebed. Sinds acht jaar bestaat in Amsterdam ook een protestantsche alle-dag-kerk, welke thans eveneens des middags om één uur gebedsoefeningen houdt in de Luthersche kerk aan het Spui.
Het Amsterdamsche voorbeeld heeft in andere plaatsen navolging gevonden en zoo zijn er hier en daar in den lande reeds verschillende alle-dag-kerken geopend, waar iedereen welkom is, die de behoefte gevoelt zich met anderen te vereenigen in een gebed tot God.
Daarmede is het doel van de alle-dag-kerken, die open staan voor de belijders van alle confessies, eigenlijk reeds voldoende aangegeven. Uiteraard zijn indeeling en verloop van de protestantsche gebedsoefeningen eenigszins anders dan van het „kwartier voor God"

dat dagelijks wordt gehouden in de kerk van de H.H. Petrus en Paulus. Nochtans wordt ook dit „kwartier voor God" op een zoodanige wijze gehouden, dat menschen van verschillende godsdienstige richting er zonder gewetensbezwaar aan kunnen deelnemen. Het is met name geen liturgische plechtigheid, doch een godsdienstoefening die een particulier karakter draagt. (De Maasbode)

A. HONGARIJE. — Graaf Csaky, minister van Buitenlandsche Zaken, overleden. —

Boedapest, 27 Januari. — De Hongaarsche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Csaky, is in den afgeloopen nacht te Boedapest overleden.

Graaf Csaky. (Foto A. P.)

Graaf Stephan Csaky was een afstammeling van een oude adellijke familie uit Zevenburgen; hij werd in 1894 te Schaessburg in Zevenburgen geboren. Hij bezocht de consulaire academie te Weenen en promoveerde in den wereldoorlog tot doctor in de staatswetenschappen aan de universiteit te Boedapest. Aan de te Trianon gevoerde vredesonderhandelingen nam hij in de hoedanigheid van legatiesecretaris deel. Hij bekleedde verder diplomatieke functies te Rome, Madrid, Lissabon en Boekarest. In 1932 werd graaf Csaky perschef van het ministerie van Buitenlandsche Zaken onder graaf Bethlen, en in 1935 kabinetschef van den toenmaligen minister van Buitenlandsche Zaken Kanya.

In deze functie vergezelde hij den minister van Buitenlandsche Zaken naar de conferentie in Italië, waarbij de nauwe samenwerking met Mussolini tot stand kwam. Aan de viermogendhedenconferentie te München in 1938 nam hij als waarnemer der Hongaarsche regeering deel. Nadat de minister van Buitenlandsche Zaken, Kanya, was afgetreden, werd graaf Csaky op 10 December 1938 met de leiding van dit ministerie onder premier Imredy belast. In December van het vorige jaar reisde graaf Csaky nog naar Belgrado om een Hongaarsch—Joego-Slavisch vriendschapsverdrag te sluiten. Eenige dagen na zijn terugkeer werd hij ziek; van deze ziekte is hij niet meer hersteld. (Telegraaf)

(Vor. ber. Graaf Csaky 4032 B)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Karl Megerle over het driemogendhedenpact - Leiden en ordenen. —

Berlijn, 25 Jan. (D.N.B.) — Dr. Karl Megerle schrijft in Berlin-Rom-Tokio dat nauw contact onderhoudt met de Wilhelmstrasse over het driemogendhedenpact.

Hij behandelt eerst de voorgeschiedenis van het pact en keert zich scherp tegen de verwijten van president Roosevelt, die de beteekenis van het pact bewust misvormde, toen hij den drie bondgenooten een expansieprogram, dat naar wereldheerschappij streeft, in de schoenen schoof. Geen der beginselen of artikelen van het driemogendhedenpact, zoo betoogt daarentegen Megerle, behelst een agressief element, geen streeft naar wereldheerschappij. De in het pact verbonden mogendheden willen samenwerken met allen, die van goeden wil zijn. Allen zijn uitgenoodigd om zich te vereenigen in het streven dat den wereldvrede als einddoel heeft.

Leiden en ordenen, niet veroveren en tiranniseeren, een einde maken aan de tweedracht, geen vernieling der onafhankelijkheid en vrijheid is het doel.

De atmosfeer tusschen twee bevriende volkeren is door de eene partij stelselmatig verstoord. Bestond het Duitsche gevaar werkelijk, dan zou de groote mogendheid Amerika zich niet door een Engeland laten verdedigen, dat economisch en militair reeds kreupel is.

Vooral, zoo vervolgt Megerle, is de geschiedenis der Japansch-Amerikaansche betrekkingen gekenmerkt door een onuitputtelijke hoeveelheid goeden wil aan Japansche zijde en een onuitputtelijke hoeveelheid uitdagingen en onvriendelijkheden aan de andere zijde. Japansche staatslieden, het laatst de minister-president Konoje en de minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, hebben steeds weer hun goeden wil tot overleg getoond. Thans zijn de bondgenooten niet alleen door nieuwe bewijzen der agressieve vijandschap van den Amerikaanschen president gerechtvaardigd, maar ook door de onthulling der laatste oorlogsdoelen van het Angelsaksendom.

De wereld dient nu pas goed aan een Angelsaksische ordening te worden onderworpen. Deze machtsaanspraak kent geen grenzen. Zij eischt van de beschavingen de onderwerping aan de Angelsaksische levenswijze, van de volkeren de invoering der Angelsaksische democratie, van de rassen de erkenning van het Angelsaksische eerstgeboorterecht. (Nieuwe Rott. Crt.)

(Vor. ber. Karl Megerle 4518 A)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Dr. Franz Gürtner, Rijksminister van Justitie, overleden. —

Berlijn, 29 Jan. (D.N.B.) — De Rijksminister van Justitie, dr. Gürtner, is op 29 Januari na een korte ziekte overleden.

Dr. Franz Gürtner werd 26 Augustus 1881 geboren. In 1922 werd hij minister van Justitie van Beieren. Bij de vorming van het kabinet-von Papen werd Gürtner, die zich op grond van zijn groote deskundigheid ook in het buitenland naam had verworven, tot Rijksminister van Justitie benoemd. Dit ambt heeft hij tot zijn dood bekleed. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

D. ROEMENIE. — Horia Sima gezocht - Orde hersteld - Generaal Antonescu geeft overzicht van den opstand - Overgangskabinet. —

Boekarest, 24 Jan. (D. N. B.) — Het minister-presidium heeft vandaag over de radio de bevolking aangemaand, de verblijfplaats mede te deelen van hen, die bij de incidenten der laatste dagen betrokken zijn geweest. Tot hen wordt in dezen oproep ook Horia Sima gerekend.

Boekarest, 24 Jan. (Stefani) — In een officieel communiqué wordt medegedeeld, dat generaal Antonescu de onbetwiste meester van de situatie is, en dat overal volmaakte orde heerscht.

Boekarest, 25 Jan. (D. N. B.) — Generaal Antonescu heeft in een oproep aan het land een overzicht gegeven van den opstand der laatste dagen.

Deze opstand, zoo zeide hij, is door den vroegeren minister van Binnenlandsche Zaken en den directeur der algemeene veiligheid georganiseerd. Daar alle oproepen om de orde te bewaren vergeefs bleven, was hij — Antonescu — genoodzaakt geweest het leger te hulp te roepen.

Het leger heeft echter nergens het eerst geschoten. De leiders van de opstandelingen verdienen de zwaarste straf. Vervolgens prijst generaal Antonescu nadrukkelijk het leger, dat de orde in het land heeft hersteld. Roemenië zal zijn toekomst zoo vormen, als het voorbeeld van de As zulks leert.

Vervolgens deelt de oproep mede, dat de scherpste maatregelen genomen zijn om de orde te handhaven. Tenslotte doet Antonescu een beroep op de jeugd de wapenen neer te leggen en diegenen te vervolgen, die den opstand hebben georganiseerd, teneinde daarna aan het opbouwende werk te beginnen. Hij eindigt met een oproep tot samenwerking van alle leeftijden en standen.

Antonescu vormt een overgangskabinet. — Boekarest, 27 Jan. (D. N. B.) — Generaal Antonescu heeft besloten een overgangskabinet te vormen, dat uit generaals en vakministers bestaat.

Generaal Antonescu neemt de leiding op zich van het ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Met het departement van Militaire Zaken heeft hij echter generaal Jacobici belast. De drie onderstaatssecretarissen in het ministerie van Militaire Zaken, generaal Dobre voor bewapening en bestuur, generaal Pantazi voor het leger en kolonel Jienescu voor de luchtvaart, zijn gehandhaafd.
Ook generaal Popescu blijft minister van Binnenlandsche Zaken. Minister van Economische Zaken is geworden generaal Potogan en onderstaatssecretaris in dit ministerie voor vraagstukken betreffende nederzetting en vluchtelingen, generaal Zwiedenek. Minister van Financiën is generaal Stoenescu, minister van Landbouw, kolonel Dragomir (evenals tot dusverre); minister van Onderwijs en Eeredienst, generaal Rosetti; minister van Landbouw, generaal Sichitu; minister voor Openbare Werken en Verkeer, generaal Georgescu; minister voor Openbare Gezondheid, prof. Tomescu; minister van Justitie, rechter Docan; minister van Staat voor pers en propaganda, prof. Crainic, en minister van Staat zonder portefeuille, de vroegere minister van Justitie, Mihai Antonescu.
(N. Rott. Crt. - Maasbode - Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. Opstand 4532 C; Horia Sima 4384 A)

A. NEDERLAND. — Persoonsbewijzen - Ingaande 1 Maart 1941. —
De Nederlandsche Staatscourant publiceert een uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken ingevolge het „Besluit Persoonsbewijzen", waarbij wordt bepaald, dat het Persoonsbewijs wordt ingevoerd met ingang van 1 Maart 1941. Er zijn drie modellen voor persoonsbewijzen, nl. een persoonsbewijs voor een Nederlander, een persoonsbewijs voor een Nederlandsch onderdaan volgens de wet van 10 Februari 1910 en een persoonsbewijs voor een vreemdeling.
(De wet van 10 Februari 1910 op het Nederlandsch onderdaanschap schiep in het algemeen een status voor de inheemsche bevolking van de gebiedsdeelen van het Koninkrijk buiten Europa. Nederlandsch onderdaan zijn zij, die in Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao uit aldaar gevestigde ouders zijn geboren, behalve de kinderen van beroepsconsuls van vreemde mogendheden of ambtenaren van vreemde staten, die door hun regeering met een officieele opdracht zijn belast, indien die kinderen krachtens een geboorte een vreemde nationaliteit bezitten. Kinderen van Nederlanders ingevolge de wet op het Nederlanderschap, die in de overzeesche gebiedsdeelen zijn geboren, zijn krachtens de wet op het Nederlanderschap ook Nederlanders.
De wet kent voorts het Nederlandsch onderdaanschap o.a. toe aan in overzeesche gebiedsdeelen geboren kinderen uit onbekende ouders, ouders zonder of van onbekende nationaliteit, die niet daar zijn gevestigd en te vondeling gelegde kinderen. — Red. Tel.)
Omtrent ieder in het bevolkingsregister opgenomen persoon, die vijftien jaar of ouder is, worden uitsluitend aan de hand van de persoonskaart, de na te noemen gegevens op een persoonsbewijs ingevuld:
1) de geslachtsnaam,
2) de voornamen,
3) dag, maand en jaar van geboorte,
4) geboortegemeente met aanduiding v. de provincie,
5) land van geboorte,
6) nationaliteit,
7) burgerlijke staat,
8) het beroep,
9) adres in de gemeente,
10) geslacht.
De burgemeester noodigt een ieder, te wiens behoeve een persoonsbewijs is ingevuld, schriftelijk uit, in persoon te verschijnen ter secretarie van de gemeente.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Identiteitskaarten 4361 C)**

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Von Ribbentrop, minister van Buitenlandsche Zaken, schrijft: „Dit jaar de overwinning". —
De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft in het Januarinummer van het tijdschrift Berlin-Rom-Tokio het volgende geschreven: Duitschland en Italië hebben zich in den beslissenden strijd om hun lot met Japan in het driemogendhedenpact van Berlijn aaneengesloten om een einde te maken aan de Engelsche voogdij, het herstel van den vrede te bespoedigen en een nieuwe betere wereldorde op te bouwen. Door dezelfde denkbeelden vervuld en met hetzelfde doel voor oogen, is een aantal staten tot het driemogendhedenpact toegetreden. Nog meer landen zullen volgen. De aaneengesloten groote mogendheden Duitschland, Italië en Japan en de bij hen aangesloten staten zullen niet rusten, voordat dit doel is bereikt. Bij het begin van het nieuwe jaar spreek ik als mijn overtuiging uit, dat de gebeurtenissen dit jaar de overwinning van de door het driemogendhedenpact verbonden staten voor goed zullen waarborgen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Min. Von Ribbentrop 4386)

C. PETROLEUM. — Wereldproductie 1940. —
Volgens het Oil and Gas Journal bedroeg de wereldproductie van ruwe petroleum in 1940 ongeveer 2.140.625.000 vaten vergeleken met 2.068.603.000 vaten in 1939, een stijging derhalve van 72.022.000 vaten of 3,48%. De afzonderlijke cijfers der voornaamste productielanden zijn:

	1940	1939
	(in duizenden vaten)	
Ver. Staten	1.345.753	1.255.784
Rusland	224.000	216.500
Venezuela	189.210	208.070
Nederl.-Indië	68.700	68.684
Iran	67.290	77.039
Mexico	43.470	42.893
Roemenië	42.500	45.640
Columbia	26.864	23.774
Irak	25.720	30.790
Argentinië	20.476	18.615
West-Indië	20.413	19.378
Peru	12.451	13.497
Canada	8.550	7.713
Duitsche Rijk	8.000	7.500
Burma	7.750	7.396
Bahrein	7.200	7.589
Egypte	6.617	4.415
Saoedie Arabië	4.770	3.933

(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Wereldproductie 4425 A)**

D. BULGARIJE. — Rede van den minister van Oorlog Daskalof. - „Het land moet een onneembare vesting worden. —
Sofia, 27 Jan. (D.N.B.) — De Bulgaarsche minister van Oorlog, Daskalof, heeft 26 Jan. te Bobritsj, de hoofdstad der zuidelijke Dobroedsja, een rede gehouden, waarin hij onder meer zeide. dat de wereld historische tijden beleeft. De betrekkingen tusschen de staten, de politieke en maatschappelijke toestanden in de staten worden gereorganiseerd, nieuwe grenzen worden getrokken.
Met dit feit moet ook Bulgarije, het meest vredelievende land ter wereld, rekening houden. Het moet dienovereenkomstig maatregelen nemen.
Alle Bulgaren moeten eensgezind zijn om den staat te maken tot een vesting, die door alle vijanden gevreesd wordt en onneembaar is. Tegen deze rots moeten allen te pletter loopen, die vreemde belangen dienen en voortdurend jammeren om vrede tot elken prijs.
Deze rede van Daskalof heeft grooten indruk gemaakt. De bladen leggen vooral nadruk op het laatste deel der rede. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Neutraliteit 4523 B.)

E. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Tobroek gevallen. —
Ergens in Italië, 25 Jan. (Stefani) — Hier volgt het 232ste Italiaansche weermachtsbericht:
De laatste afdeelingen, die in den westelijken sector van Tobroek hardnekkig tegenstand bleven bieden aan den vijandelijken aanval, moesten gisteren wijken. De strijdkrachten, die zich in de versterking Tobroek bevonden, bestonden uit een divisie infanterie, een bataljon grenswacht, een bataljon zwarthemden, afdeelingen zeesoldaten en artillerie, 20.000 man in totaal.
Deze strijdmacht heeft 19 dagen lang tegenstand geboden aan een onophoudelijk drievoudig bombardement te land, ter zee en in de lucht, en nog vier dagen

lang aan den eindaanval. Onze artillerie schoot tot de laatste granaat en veroorzaakte ontzaglijke verliezen onder de afdeelingen Australiërs. Onze verliezen aan manschappen en materieel waren eveneens aanzienlijk. Volgens vijandelijke radioberichten heeft men meer dan 2.000 gewonde Italianen uit Tobroek weggedragen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4532 B)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Toespraak van groot-admiraal dr. h.c. Raeder tot de arbeiders in den scheepsbouw. - Successen der Duitsche marine. - Engelands aanvoeren worden overal aangevallen. —

Berlijn, 28 Januari. (D.N.B.) — De opperbevelhebber van de marine, groot-admiraal dr. Raeder, heeft 28 Januari de werklieden der werven van de Schimag, te Bremen, toegesproken. De opperbevelhebber zeide o.m. het volgende:

De marine heeft in de eerste maanden van den oorlog groote successen behaald. Het belangrijkste resultaat is geweest de bezetting der voornaamste Noorsche havens, in het bijzonder die van Narvik.

De overwinning in het westen heeft, met de bezetting der Fransche kusten aan het Kanaal en den Atlantischen Oceaan, de voltooiing gebracht van de Duitsche uitvalspoorten tegen Engeland.

De geheele trefkracht van de marine kan thans in het bezit van de nieuwe steunpunten, op de vitale Britsche aanvoeren van overzee gericht worden.

O.a. is het ook aan de vloot-artillerie, die den vijand elke nadering onmogelijk maakt, te danken, dat de havens, die thans stevig in Duitsche handen zijn, door de groote schepen veilig en behouden kunnen worden aangedaan en verlaten, wanneer zulks voor de oorlogvoering ter zee noodig is.

Deze groote bewegingsvrijheid, die deze oorlog Duitschland verschaft heeft, is een beslissende factor voor verstrekkende plannen en voor de uitvoering van alle Duitsche operaties.

Vervolgens ging de groot-admiraal over op het Engelsche tonnage-verlies en verklaarde, dat men kan zeggen dat alleen door het convooistelsel omstreeks één kwart van de tonnage, die in vredestijd voor den invoer van dezelfde hoeveelheid artikelen noodig is, verloren gaat.

Indien nu het Duitsche duikbootwapen, ondersteund door het luchtwapen en de strijdkrachten overzee, dezen in- en uitvoer succesvol en stelselmatig hindert en in stijgende mate dagelijks waardevolle tonnage tot zinken brengt, dan is het volkomen duidelijk, dat Engeland vroeg of laat moet bezwijken, omdat zijn leven en bestaan met zijn toevoer staat of valt. Want Engeland is tegenwoordig niet meer in staat de verschrikkelijke verliezen aan schepen op te heffen door aanbouw. Engeland gaat den onvermijdelijken ondergang steeds sneller tegemoet. Geen macht ter aarde kan dit noodlot meer tegenhouden. Engeland kan zichzelf niet meer helpen en elke hulp van buiten af komt in ieder geval te laat, gezien de kracht van de Duitsche slagen.

De groot-admiraal betoogde daarop, dat sedert het begin van den oorlog 6.3 millioen b.r.t. vijandelijke scheepsruimte door operaties van de Duitsche zeestrijdkrachten tot zinken gebracht zijn, waarvan twee-derde door het duikbootwapen. De vernietiging van vijandelijke oorlogsschepen is eveneens belangrijk. Daartegenover zijn de eigen verliezen gering.

Tot slot betoogde Raeder, dat het voor Duitschland in dezen oorlog om zijn vrijheid en om zijn levensrecht gaat, om zijn geheele toekomst als volk en staat. In dezen strijd moet en zal het overwinnen. De strijd wordt voortgezet totdat het uur der beslissing slaat. Groot-Brittannië heeft den oorlog gewild. Groot-Duitschland zal hem zegevierend beëindigen.

Als de oorlog beëindigd is, zal de Duitsche vloot de uitbreiding en afmetingen krijgen, zooals aan een wereldmogendheid betaamt. (Limburger Koerier)

(Vor. ber. Groot-Admiraal Raeder 4162; Krijgsverrichtingen 4532 B)

B. VEREENIGDE STATEN. — Critiek van Lindbergh. - „Moreel embargo" tegen Sovjet-Rusland opgeheven. - Vlagincident te San Francisco, daders veroordeeld. - Lord Halifax, de nieuwe Britsche ambassadeur, aangekomen. - Antwoord van Matsoeoka, den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken, aan Cordell Hull. - Engelands financiën in de Vereenigde Staten; nog een bedrag van $ 1.811 milliard beschikbaar. —

Critiek van Lindbergh. — Kolonel Lindbergh heeft op 23 Januari in de commissie voor buitenlandsche zaken van het Huis van Afgevaardigden verklaard, dat hij niet gelooft dat eenigerlei gevaar voor een invasie ter zee of in de lucht voor Amerika bestaat, zoolang Amerika beschikt over een voldoende groot leger, vloot en luchtwapen, en over de voor zijn verdediging noodige steunpunten. Een invasie door de lucht over den Oceaan is op het oogenblik en in de naaste toekomst onmogelijk. Wanneer de Vereenigde Staten het voornemen zouden hebben een leger over den Oceaan te zenden zou de toestand omgekeerd zijn. Ieder voordeel in de verdediging zou een nadeel bij een aanval vormen. Voorts verklaarde Lindbergh, dat hij persoonlijk niet gelooft dat het Engeland mogelijk zal zijn een inval te doen op het continent en den oorlog te winnen, zelfs wanneer de Ver. Staten Engeland hulp verleenen. De hulp der Ver. Staten zal niet voldoende zijn. Ik gloof, aldus Lindbergh, dat wij hebben aangemoedigd tot een Europeeschen oorlog, die geen succes zal hebben.

„Moreel embargo" op Sovjet-Rusland. — Washington, 23 Jan. (D.N.B.) — Het moreele embargo op den uitvoer van vliegtuigen en andere artikelen naar Sovjet-Rusland is opgeheven.

Vlagincident te San Francisco, daders veroordeeld. — De beide Amerikaansche matrozen, die 15 Januari de Duitsche vlag van het Duitsche consulaat-generaal te San Francisco hebben weggerukt, zijn op 23 Januari wegens kwaadwillig opzet veroordeeld tot 90 dagen gevangenisstraf. De voltrekking van het vonnis is echter opgeschort; de daders werden ter beschikking gesteld van de marine-overheid, die beloofde op passende wijze jegens hen op te treden.

Lord Halifax, Britsche ambassadeur, aangekomen. — Washington, 25 Jan. (D.N.B.) — De nieuwe Britsche ambassadeur, lord Halifax, is zooals gemeld op Amerikaanschen bodem geland. President Roosevelt is het slagschip „King George V", waarmede lord Halifax den overtocht had gemaakt, tegemoet gevaren aan boord van het presidentieele jacht „Potomac".

Antwoord van Matsoeoka aan Cordell Hull. — Tokio, 26 Jan. (D.N.B.) — In de Japansche Kamer is de minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, ingegaan op het verwijt van zijn Amerikaanschen ambtgenoot, Hull, volgens wien het optreden van Japan in Mandsjoekwo de inleiding tot de vernietiging van de grondslagen der beschaafde wereld zou zijn geweest.

Door deze bewering, aldus zeide Matsoeoka, worden de feiten op hun kop gezet. De Mandsjoerijsche kwestie is niet de oorzaak, maar het gevolg geweest van een internationale ontwikkeling onder den voortdurenden druk der Angelsaksische staten, die geen verandering van den status quo wenschen, ofschoon de Angelsaksen steeds, wanneer het tegen Japan gaat, den door hen verdedigden status quo trachten omver te werpen. Van consequent kan men dus niet spreken.

Engelands financiën in de Ver. Staten. — New York, 28 Jan. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Financiën, Morgenthau, heeft op 28 Januari voor de Senaatscommissie voor Buitenlandsche Zaken o.a. verklaard, dat de financieele gevolgen van de ineenstorting van Frankrijk, Engeland zwaar hebben getroffen. Engeland kan weliswaar de reeds in de Vereenigde Staten geplaatste opdrachten betalen, maar beschikt echter niet over dollars voor aanvullende opdrachten.

In zestien maanden oorlog zijn de Engelsche goud- en dollarsaldi met 2.316 milliard dollar verminderd.

Thans is voor wapenaankoopen in Amerika nog een bedrag van 1.811 milliard dollar beschikbaar. De Engelschen hebben reeds een schuld, voortspruitende uit de reeds geplaatste opdrachten, van 1.4 milliard dollar. Engeland heeft toegestemd in de publicatie van deze tot dusver geheim gehouden cijfers.

(N. R. Crt. - Telegraaf - Nieuwsblad v. h. Noorden - Standaard)

(Vor. ber. Lindbergh 4438 B; Sovjet-Rusland 4325 B; Vlagincid. San Francisco 4531; Lord Halifax 4497 B; Cordell Hull 4524 A; Matsoeoka 4531 B; Dollarsaldi in Ver. Staten 4103 A)

C. JAPAN. — Handel met Zuidzee-eilanden. - Bescherming van de koopvaardij; wetsontwerp ingediend. - Suppletoire militaire begrooting. - Bemiddeling Thailand—Fransch Indo-China. —

Handel met Zuidzee-landen. — Tokio (Domei) — De regeering van Japan heeft een verordening afgekondigd omtrent den handel met de Zuidzee-eilanden, welke verordening op 15 Januari van kracht werd.

Volgens deze nieuwe verordening heeft de minister van Handel en Nijverheid de bevoegdheid, handelsfirma's of groepen, die zaken doen in verschillende goederen, aan te wijzen, tevens landen, die van Japan koopen en aan het land verkoopen. Fransch Indo-China zal als eerste land als zoodanig worden aangewezen.

Koopvaardij-wetsontwerp. — Tokio, 24 Jan. — De Japansche regeering heeft 24 Januari een wetsontwerp aan den Rijksdag voorgelegd betreffende de bescherming van de koopvaardij. Krachtens dit ontwerp wordt de marine gemachtigd, de geheele koopvaardij en visscherij van Japan met de gewapende macht te laten beschermen. Voorts heeft de wet ten doel te verhinderen, dat handel en verkeer door vijandelijk optreden worden bedreigd of gestagneerd. Aanvallen van derde staten en het in beslag ne-

men van Japansche goederen moeten op deze wijze voortaan onmogelijk gemaakt worden. De minister van Marine wordt gemachtigd om na contact met de koopvaardij de noodige maatregelen te nemen ter bescherming van den Japanschen handel.

Suppletoire begrooting. — Tokio, 24 Jan. (Domei) — De regeering heeft een suppletoire buitengewone militaire begrooting ten bedrage van een milliard yen ingediend voor de maanden Februari en Maart. De vorige zitting van den Rijksdag had een buitengewone militaire begrooting van 4.469.000 yen in verband met de Chineesche aangelegenheid goedgekeurd.

Thailand—Fransch Indo-China. — Zoowel Thailand als Fransch Indo-China hebben de bemiddeling van Japan aanvaard voor de door dit land voorgestelde vredesconferentie, die binnenkort te Tokio zal worden gehouden. (De Maasbode - Het Vaderland)

(Vor. ber. Japan—Ver. Zuidzee-organis. 4348 D; Begrooting 3721 B; Japan—Fransch Indo-China 4531 B; Confl. Thailand—Fransch Indo-China 4532 E)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Rede van Rijkskanselier Hitler in het Sportpaleis te Berlijn - Een terugblik, een uiteenzetting van den strijd en een schets van de toekomst - Waarschuwing tegen hulpverleening aan Engeland - Dit jaar de historische slag. —

Ter gelegenheid van den achtsten verjaardag der nationaalsocialistische revolutie is in het Sportpaleis te Berlijn op 30 Januari een massale vergadering gehouden, in welker middelpunt een met groote spanning verbeide redevoering van den Führer en Rijkskanselier stond.

Rijksminister dr. Göbbels verwelkomde den Führer en herinnerde aan den gedenkwaardigen dag van acht jaar geleden, toen het geheele Duitsche volk den Führer trouw beloofde, wat de toekomst ook zal mogen brengen. In de afgeloopen acht jaren, aldus dr. Göbbels, heeft de Führer het Duitsche volk van overwinning tot overwinning, van triomf tot triomf gebracht. Onder het stormachtige gejubel van de geestdriftige menigte betrad daarop de Führer de sprekerstribune.

In zijn redevoering gaf hij eerst een historisch overzicht van den tijd voor acht jaren. De eigenlijke oorzaak van den toen zoo ellendigen toestand van Duitschland, zoo zeide hij o.a., is natuurlijk de wereldoorlog geweest. Aan den wereldoorlog echter heeft Duitschland geen schuld. Dat hebben Amerikaansche doctoren in opdracht van den tegenwoordigen president Roosevelt vastgesteld. De werkelijke oorzaken hingen daarmede samen, dat Engeland zijn wereldheerschappij wilde handhaven. Gedurende 300 jaar, zoo vervolgde de Führer, is het Engelsche wereldrijk opgebouwd en slechts door geweld opgebouwd, door voortdurende oorlogen. Daarbij was de democratie slechts een masker. Achter de democratie staat in werkelijkheid de overheersching der volken in het algemeen en de kneveling der menschen in het bijzonder. Deze democratie kan het niet aandurven haar volken er over te laten stemmen of zij nu vrijwillige leden van het wereldrijk zouden willen worden. Integendeel. Egyptische en Indische nationalisten verdwijnen bij duizenden in de gevangenissen. Concentratiekampen, zoo zeide Hitler, zijn niet in Duitschland uitgevonden, maar door de Engelschen. Zij hadden geleerd om door dergelijke instellingen de ruggegraat van andere volken te breken en ze geneigd te maken om het Britsche juk der democratie op zich te nemen. Een ander middel daartoe is het middel van de leugen en de phrase. Een spreekwoord zegt, dat wanneer de Engelschman van God spreekt, hij katoen bedoelt. Dat is heden ten dage nog zoo. Zelden is de menschelijke huichelarij tot een dergelijk maximum gestegen als het bij de tegenwoordige Engelschen het geval is. In ieder geval is het resultaat van dezen 300-jarigen met bloed bevlekten weg, dat thans een paar Engelschen een vierde deel van de wereld beheerschen, dat 46 menschen op een gebied van vijftig vierkante kilometer wonen. Het is van belang dit te constateeren, omdat onbeschaamde democratische leugenaars beweerd hebben, dat de z.g. autoritaire staten de wereld wilden veroveren, terwijl in werkelijkheid onze oude vijanden de wereldveroveraars zijn. Dit Britsche wereldrijk heeft op den weg van zijn ontstaan slechts een grooten stroom van bloed en tranen achtergelaten. Ook thans wordt deze wereldoverheersching niet door de macht van een denkbeeld gevoerd, maar door de macht van het geweld en van kapitalistische of economische belangen. Wanneer men zich dit eigenaardige ontstaan van het Britsche wereldrijk voor oogen houdt, dan wordt dit proces alleen begrijpelijk door het feit, dat het Europeesche vasteland als gesloten economische factor tegenover deze ontwikkeling volkomen was uitgeschakeld. Deze afzondering werd vooral gekenmerkt door het uitschakelen van het Duitsche rijk. Driehonderd jaar lang is er van een Duitschland practisch geen sprake geweest. Terwijl de Britten wel over God spraken, maar hun economische belangen in het oog hadden, heeft het Duitsche volk zijn godsdienstwisten tot zulk een beteekenis verheven, dat het daarvoor eeuwenlang bloedige oorlogen gevoerd heeft. Naarmate het Duitsche volk zijn kracht inwendig begon te verbruiken en daarmede practisch als machtsfactor naar buiten verdween, heeft Engeland zijn wereldrijk bijeen kunnen rooven. Maar niet Duitschland alleen is in deze drie eeuwen practisch van de concurrentie dezer aarde verre gebleven, hetzelfde heeft ook gegolden voor Italië. Daar zijn het dezelfde verschijnselen geweest als in Duitschland, hoewel minder van godsdienstigen aard en meer van staatkundigen en dynastieken aard. Weer om andere redenen zijn andere groote volken in Oost-Azië er buiten gebleven. Zij waren eveneens sinds 400 jaar bezig met zich van de overige wereld af te zonderen en, zonder te letten op het eigen levensgebied, verzonken zij in hun vrijwillige afzondering.

Een ordening van krachten. — Zoo is er vooral in Europa een ordening van krachten ontstaan, die Engeland kenmerkte als het z.g. evenwicht der krachten, hetgeen in werkelijkheid een desorganisatie beteekende van het Europeesche vasteland ten gunste van het Britsche eilandenrijk. Daarom is het ook het doel van de Britsche politiek eeuwenlang geweest deze desorganisatie in stand te houden, natuurlijk niet onder den naam van desorganisatie, maar onder een veel mooieren naam. Men spreekt niet van de desorganisatie van de volken, maar men spreekt van het evenwicht der krachten, en dit z.g. evenwicht der krachten, d.w.z. de werkelijke inwendige onmacht van Europa heeft het, zoo zeide de Führer, Engeland mogelijk gemaakt om steeds weer van geval tot geval en al naar de behoeften den eenen staat tegen den anderen uit te spelen en daardoor de kracht van Europa steeds bij een inwendigen strijd te betrekken, om van zijn kant in volkomen rust te kunnen opdringen in gebieden van de wereld, waar betrekkelijk geen verzet geboden werd. En toch, wanneer wij thans nog van een wereldmacht Engeland of van Engeland als beheerscher der wereld spreken, dan is dat slechts een waanvoorstelling.

Engeland sociaal achterlijk. — Ondanks zijn verovering van de wereld is Engeland in sociaal opzicht de achterlijkste staat, die er in Europa bestaat. Sociaal achterlijk, d.w.z. een staat, welks geheele inrichting gericht is op de belangen van een betrekkelijk kleine en dunne bovenlaag en van de met deze bovenlaag verbonden Joodsche gemeenschap. De belangen van de groote massa spelen bij de inrichting van dezen staat in het geheel geen rol. Ook hier behelpt men zich met leuzen, men spreekt van vrijheid, men spreekt van democratie, men spreekt van prestaties van een liberaal stelsel en verstaat hieronder toch niets anders dan de stabilisatie van een bewind der goed gesitueerden, wien het mogelijk is, dank zij hun kapitaal, de pers in handen te krijgen en te dirigeeren en daarmede de openbare meening te vormen.

Zoo is het mogelijk, vervolgde Hitler, dat in een staat, die over de grootste rijkdommen der aarde beschikt, wien reusachtige levensgebieden ter beschikking staan, millioenen menschen geen deel hebben aan deze zegeningen, maar armzaliger gehuisvest zijn dan de menschen in onze overbevolkte staten van Midden-Europa. Het land, dat voor enkele weinigen een paradijs is, is voor de massa in werkelijkheid slechts een voortdurende ellende, een ellende in de voeding, in de kleeding, vooral ook in de woning, een ellende in de zekerheid van het bestaan en tenslotte een ellende in de geheele sociale wetgeving, en, wanneer thans plotseling een Britsche vakbondssecretaris, die echter als oppositieman van staatswege betaald wordt, te voorschijn komt en zegt: Engeland zal na dezen oorlog, na zijn overwinning, moeten beginnen sociale vraagstukken aan te pakken en sociale problemen op te lossen, wij zullen ons ook om de groote massa moeten bekommeren — dan kan ik tot dezen secretaris slechts zeggen: dat is bij ons reeds lang gebeurd.

De nieuwe organisatie van het Continent. — Maar ook naar buiten is de Britsche wereldheerschappij nog slechts schijn. De wereld heeft nieuwe centra gekregen, nieuwe staten zijn ontstaan. De geheele Britsche wereldheerschappij berust nog op het denkbeeld steeds weer vreemde landen te kunnen krijgen om tegen het continent op te treden. Maar buiten dit Europeesche continent zijn groote staten ontstaan, die voor Engeland volkomen onaantastbaar zijn. Engeland moet thans probeeren wereldstaten tegen elkaar uit te spelen om althans nog den schijn van een wereldmacht te kunnen handhaven. In Europa zelf is aan de desorganisatie van het continent reeds een einde gekomen, doordat de volken ontwaakt zijn. Op dit continent heeft het nieuwe rijk van het Duitsche volk zich gevormd en in het Zuiden het nieuwe rijk van het Italiaansche volk. Daar zijn nieuwe elementen bijgekomen, die het „evenwicht der krachten" tot een hersenschim maken. Het bestaat niet meer.

De diepste oorzaak van den wereldoorlog, zoo vervolgde de Führer, moet in het volgende gezien worden: sinds 1871, sinds den tijd, dat de Duitsche stammen zich begonnen te organiseeren en zich met de nationale wedergeboorte van het Duitsche volk de staatkundige eenheid aankondigde, begon Engeland, Duitschland met zijn haat te achtervolgen.

Reeds in 1871 begonnen Engelsche dagbladen erop te wijzen,

dat deze nieuwe schepping voor Engeland schadelijker was dan het oude Frankrijk. Zoo kwam de tijd van 1871 tot 1914, waarin Engeland onverstoord tegen Duitschland tot den oorlog ophitste, en wel bij elke gelegenheid, totdat de oorlog eindelijk uitbrak. Ook bij deze gelegenheid, zoo zeide Hitler, heeft Engeland weer vreemde hulp gekregen. In al de 400 jaar der verovering van zijn wereldheerschappij heeft Engeland zich van vreemde hulp bediend. Eerst de strijd tegen Spanje met hulp van de Hollanders, dan de strijd tegen de Hollanders met de hulp van andere landen, waaronder ook van Frankrijk, dan de strijd tegen Frankrijk met de hulp van Europa en eindelijk de strijd tegen Duitschland met behulp van Europa en met behulp van de rest van de wereld, welke ter beschikking stond. De wereldoorlog is uitsluitend het beoogde product van Britsche staatsmanskunst. Ondanks het feit, dat de heele wereld toen tegen Duitschland gemobiliseerd was, is Duitschland in feite niet overwonnen. Thans kan Duitschland dat rustig zeggen. Ik zou geen critiek willen leveren op het verleden, als ik het niet beter gedaan had. Thans echter kan ik als een der historische mannen, die het beter gedaan hebben, ook het verleden beoordeelen en ik kan slechts zeggen: het resultaat van het jaar 1918 is uitsluitend het gevolg van een zelden voorkomende opeenhooping van persoonlijke onbekwaamheden in de leiding van ons volk.

Geen herhaling van '18. — Een dergelijke opeenhooping, verklaarde de Führer, is in de geschiedenis nooit voorgekomen en zal zich in de toekomst niet herhalen. En desondanks heeft Duitschland en de Duitsche soldaat ruim vier jaar lang stand gehouden tegen den aanval van een vijandelijke wereld en het had nog langer standgehouden als niet de toen nog aanwezige lichtgeloovigheid van het Duitsche volk in de achtenswaardigheid van de democratische wereld en haar staatslieden er nog bijgekomen was. Wanneer de Engelschen thans meenen, dat het voldoende is weer de oude propagandaplaat van 1917 op te zetten, teneinde nieuwe resultaten te verkrijgen, dan hebben zij niets geleerd. Het Duitsche volk heeft sindsdien wel geleerd. Het heeft echter sindsdien ook niets vergeten. Wij willen daarbij niet kleinhartig zijn. De geschiedenis maakt herhaaldelijk melding van afzonderlijke woordbreuken. Wat echter van 1918 tot 1921 is geschied, waren woordbreuken aan den loopenden band. Nog nooit is een volk zoo bedrogen geworden als toen het Duitsche volk. Wat heeft men het Duitsche volk niet allemaal beloofd om het vervolgens uit te plunderen en uit te persen. Men heeft zich van een buitenlandschen staatsman, een Amerikaan, bediend, en dat was wellicht de oorzaak dat het heele Duitsche volk erin geloopen is. Het is daardoor echter tevens immuun tegen al dergelijke pogingen in de toekomst.

Het Duitsche volk heeft toen jaar na jaar gelegenheid gehad om over de betrouwbaarheid van de democratische beloften en woorden en over de betrouwbaarheid van democratische staatslieden na te denken, en door vergelijkingen met zichzelf te onderzoeken. Uit dien tijd is toen eindelijk de nationaal-socialistische beweging voortgesproten.

Vervolgens besprak Hitler de oprichting van de nationaal-socialistische beweging, die de eerste was welke toen de gedachte, die men fantastisch noemde en waarom men lachte, tot werkelijkheid maakte, n.l. de vereeniging van het nationalisme met het socialisme.

Italië is de tweede staat, waar dit proces als geslaagd beschouwd kan worden. In eenige democratieën probeert men den schijn te wekken, alsof men dezelfde vereeniging tot stand wilde brengen.

De nationaal-socialistische macht. — Vervolgens stelde de Führer opnieuw vast, dat hij in 1933 onder het presidentschap van generaal-veldmaarschalk Von Hindenburg, langs wettigen weg aan de macht gekomen is. Het nationaal-socialisme heeft in de democratie, met de democratie, de democratie overwonnen. Langs streng wettigen weg heeft het alle machtsmiddelen in handen gekregen. Ook thans, zoo verklaarde Hitler, sta ik nog hier op grond van het mandaat van het Duitsche volk, een mandaat, dat uitgebreider is, dan eenig democratisch staatsman heden ten dage bezit. Toen ik, zoo vervolgde Hitler, in 1933 aan het bewind kwam, was onze weg duidelijk afgebakend. In het binnenland was die weg nauwkeurig bepaald door een strijd van vijftien jaar, en ik zou eerloos zijn en verdienen, dat men mij steenigde wanneer ik ook maar een stap van dit program was afgeweken of zoude afwijken. Maatschappelijk gezien behelsde dit program: de totstandbrenging van de Duitsche volksgemeenschap, het overwinnen van alle vooroordeelen van klassen en standen, het opvoeden van den Duitschen mensch tot de gemeenschap en zoo noodig het breken van het verzet dergenen, die zich in deze gemeenschap niet willen schikken. In economisch opzicht: opbouw van een Duitsche nationale economie, die onder erkenning der beteekenis van het particuliere initiatief toch het geheele economische leven ondergeschikt maakt aan het algemeen belang. En ook hier is een andere doelstelling niet meer denkbaar. In tijden, waarin de volken genoodzaakt zijn om op de slagvelden hun belangen te verdedigen en daarbij geen verschil kunnen maken tusschen diegenen die veel en diegenen die weinig te verdedigen hebben, in dergelijke tijden zijn economische voordeelen of machtsposities ten nadeele van het algemeen belang niet meer te handhaven. Zooals overal betrad ik ook hier den weg van leeren, van opvoeden, den langzamen weg van aanpassing, want het was mijn trots deze revolutie uit te voeren zonder dat er in Duitschland ook maar een vensterruit vernield werd, een revolutie, die slechts geleidelijk alles verandert, die stap voor stap alles nieuw inricht totdat eindelijk deze geheele groote gemeenschap haar nieuwen vorm gevonden heeft.

Precies zoo was het op het terrein van de buitenlandsche politiek. Hier heb ik het volgende programma opgesteld:

Liquidatie van Versailles. — Men moet thans in de rest van de wereld niet zoo dwaas zijn met te beweren, dat dit een program was, dat ik in 1933 ontdekt had. De heeren hadden slechts moeten lezen, wat ik duizendmaal geschreven heb: Versailles was het grootste onrecht en de gemeenste mishandeling van een groot volk, welke ooit in de geschiedenis heeft plaats gehad. Met dit program ben ik in het jaar 1919 opgetreden en heb toen daarover voor de eerste maal gesproken en dit program heb ik mij als een plechtig bindend gebod alle jaren van den strijd om de macht voorgehouden. Maar ook hier wilde ik dit program niet met geweld uitvoeren, maar ik heb gepraat wat een mensch maar praten kon. Mijn redevoeringen in den Rijksdag leggen daarvan getuigenis af. Wat een aanbiedingen heb ik niet gedaan. Wat heb ik niet gebedeld verstandig te zijn en aan een groot volk de levens- en bestaansmogelijkheden niet te beknibbelen. Maar elk voorstel, dat van mij kwam, was voldoende om een bepaalde Joodsche internationale kapitalistische kliek terstond in opschudding te brengen. Mijn rijksdagredevoering van 17 Mei 1933 en mijn latere redevoeringen, al mijn geschriften, zij worden beheerscht door één gedachte: onder alle omstandigheden een weg te vinden om de herziening van dit verdrag op vreedzame wijze uit te voeren. En dat dit verdrag een gemeen document was, dat hebben ten slotte zijn makers zelf toegegeven, ja zij hebben zelfs toegegeven, dat de mogelijkheid van een herziening onder het oog diende te worden gezien. Zij hebben daarvoor den Volkenbond uitverkoren. De democraten van Berlijn hebben daar gebedeld, zij vielen te Genève voor dit internationale forum op de knieën en smeekten: geeft ons de herziening. Alles was tevergeefs. Ik heb als nationaal-socialist na enkele maanden gezien, dat er voor dit forum niets te winnen viel. Ik heb toen hieruit de consequenties getrokken. Onze tegenstanders hebben ons blijkbaar steeds met de lieden verwisseld, met wie zij sinds November 1918 te doen hadden. Het Duitsche volk had met die lieden echter niets te maken. Ons daarmede in verband te brengen is een beleediging. Men mag van ons niet verwachten, dat wij naar Genève zouden gaan en blijven bedelen. Daarmede verwisselen zij den vroegeren Duitschen frontsoldaat met de verraders van het jaar 1918. Beelden de Engelschen zich misschien werkelijk in, dat ik tegenover Engeland een minderwaardigheidscomplex zou hebben? Zij hebben ons toen door een leugen bedrogen. Maar de Britsche soldaten hebben ons niet neergeslagen.

Nadat de Führer had aangetoond, dat Duitschland, door dwang van buiten, den Volkenbond en de ontwapeningsconferentie moest verlaten, vervolgde hij:

Wij zijn den weg opgegaan, dien wij moesten opgaan, daarbij steeds voor oogen houdende om, wanneer dit eenigszins mogelijk was, toch nog tot overeenstemming te komen. En ik mag er op wijzen, dat het in één geval bijna scheen te gelukken, n.l. met Frankrijk. Toen het Saargebied tot ons terugkeerde, hebben wij de consequenties getrokken. Ik heb toen van een verdere herziening der Duitsche grenzen in het Westen afgezien. De Franschen hebben dit heel natuurlijk gevonden. Den Franschen ambassadeur heb ik gezegd, dat dit niet zoo natuurlijk is, als de Franschen zich dit voorstellen. Wij brachten hier een offer ter wille van den vrede. Maar wij wilden daarvoor op zijn minst den vrede bewaard zien. De nietsontziende tactiek der kapitalistische plutocraten in deze landen is echter kort daarop weer aan den dag getreden. Nu stond mijn besluit echter vast. Wij zijn niet aan de macht gekomen om de belangen van het Duitsche volk prijs te geven, maar wij zijn gekomen met den eed: ik geef geen belangen prijs, ik ben vastbesloten geen duimbreed te wijken. Toen ik daarop zag, dat in Engeland de oude oorlogsophitsers van den wereldoorlog hun misdadig spel gingen hervatten, toen Churchill, Eden, Duff Cooper, Hore Belisha, Vansittard, Chamberlain en Halifax precies zooals toen weer met hun ophitsing begonnen, toen werd het mij duidelijk, dat het dien lieden niet erom te doen was een rechtvaardige overeenkomst met Duitschland te vinden, maar dat zij weer geloofden op goedkoope wijze Duitschland te kunnen verslaan. In die jaren, te beginnen met 1934, ben ik gaan bewapenen en wel zwaar gaan bewapenen. Het Duitsche volk weet het nu. Het weet echter nog lang niet alles. Het beslissende is inmiddels, dat alles gebeurd is.

Toen Frankrijk dezen oorlog begon, had het in het geheel geen reden daartoe. Het was eenvoudig de lust om weer tegen Duitschland te vechten. Maar zij zeiden: wij willen het Rijnland, wij willen uiteraard nu Duitschland uit elkaar rukken,

wij willen de Oostmark losscheuren, Duitschland ontbinden. Vervolgens hebben zij zich overgegeven aan fantasieën der vernietiging van ons rijk, welke in de twintigste eeuw, de eeuw van de nationaal-socialistische gedachte, volkomen onmogelijk zijn. Herhaalde malen heb ik Engeland de hand gereikt. Het was juist een punt van mijn programma, met het Engelsche volk tot een accoord te komen. Wij hadden ook in het geheel geen conflict. Een enkel punt bestond er: het teruggeven van de Duitsche koloniën en daarover zeide ik: daar zullen wij eens over onderhandelen. Ook de tijd speelt geen rol. Voor Engeland zijn zij doelloos. Het heeft immers veertig millioen vierkante kilometer? Wat doet het ermede? in het geheel niets. Het is slechts de geest van oude woekeraars, die, wat zij bezitten niet willen afstaan. Niets heb ik verlangd, wat den Engelschman heeft toebehoord. Slechts datgene, wat zij ons in 1918 en 1919 in strijd met de plechtige verzekering van den Amerikaanschen president Wilson geroofd hebben. Steeds weer reikte ik den Engelschen de hand en desondanks was alles vergeefs. De redenen zijn ons duidelijk. Zij zijn gelegen in de Duitsche eenwording. Zij haten onzen staat, onverschillig hoe hij er uitziet, keizerlijk of nationaal-socialistisch, democratisch of autoritair. En ten tweede, zij haten vooral den socialen bloei van dit rijk.

Aan de heeren aan deze zijde en aan de overzijde van den Oceaan kan ik slechts één ding zeggen:

De wereld van het ontwakende sociale geweten zal tenslotte de succesrijke wereld zijn. Wij hebben bewijzen in handen, dat het ook in de andere landen op dit gebied thans reeds kritiek begint te worden. Wanneer Engelsche arbeidersleiders thans plotseling met nieuwe sociale gedachten komen, zoo versleten en oeroud, kan ik slechts zeggen: Leg ze weer terug in de kist, dat is reeds afgedankt materiaal van ons. Wanneer de oorlog nog langer duurt, zoo vervolgde de Führer, zal dit voor Engeland een groot ongeluk zijn. Dan zal men nog van alles beleven. Plotseling zullen de Engelschen dan een commissie sturen om ons program over te nemen.

Vervolgens besprak de Führer weer de pogingen ook het conflict tusschen de volken bij te leggen en zeide hij: zelfs in den oorlog bestond nog de mogelijkheid om tot een accoord te geraken. Terstond na den Poolschen veldtocht heb ik weer de hand uitgestoken. Ik heb niets verlangd, noch van Frankrijk, noch van Engeland. Het was vergeefs. Terstond na de ineenstorting in het Westen heb ik weer de hand toegestoken aan Engeland. Met gekakel en geschreeuw ben ik ontvangen.

Het is dus alles vergeefs. Het bloed der volken moet dus weer in dienst van het geld eener heel kleine belangengroep gesteld worden. Een terugblik werpend kan ik echter dit eene zeggen: reeds het jaar, dat achter ons ligt, heeft practisch dezen oorlog beslist. De poging om ons in het Noorden den ertstoevoer af te snijden en een aanvalsbasis tegen Noord-Oost-Duitschland te verkrijgen, werd binnen enkele weken verijdeld. De poging, om via Nederland en België het Ruhrgebied te bereiken, is binnen enkele dagen ineengestort. Engeland werd van het continent verdreven. Ik heb nu eenige malen gelezen, dat de Engelschen het voornemen hebben om ergens met een groot offensief te beginnen. Ik zou slechts één wensch hebben, n.l. dat zij mij dit tevoren zouden mededeelen. Ik zou het gebied dan van te voren laten ontruimen, want ik zal hun graag de moeilijkheden der landing besparen.

Wat verwacht Engeland? — Wat verwachten de Engelschen nu? Wij staan hier op dit Continent en waar wij staan, haalt niemand ons meer weg. Wij hebben bepaalde steunpunten voor ons ingericht en wij zullen, wanneer het uur komt den beslissenden slag slaan. Dat wij den tijd daarvoor gebruikt hebben, dat zullen de heeren dit jaar historisch meemaken. Waar hopen zij op? Op hulp van anderen? Op Amerika? Ik kan slechts het volgende zeggen: Wij hebben van tevoren met elke mogelijkheid rekening gehouden. Dat het Duitsche volk tegen het Amerikaansche volk niets heeft, is iedereen duidelijk, die niet bewust de waarheid verdraait en het tegendeel beweren wil. Duitschland heeft zich nog nooit met Amerikaansche belangen bemoeid, tenzij dat het medegestreden heeft voor de vrijheid van dit Continent. Wanneer staten van dit Continent nu probeeren, wellicht in het Europeesche conflict in te grijpen, dan zal de doelstelling zich slechts nog sneller wijzigen, doch dan zal juist Europa zich verdedigen.

Waarschuwing tegen hulpverleening aan Engeland. — Over één ding vooral moet men zich geen verkeerde voorstelling maken: Wie meent Engeland te kunnen helpen, moet in ieder geval zich van het volgende bewust zijn: Elk schip, hetzij wel of niet geconvooieerd, dat voor onze torpedolanceerbuizen komt, wordt getorpedeerd. Wij bevinden ons in een oorlog, dien wij niet gewild hebben, integendeel. Vaker kan men de andere partij niet de hand gereikt hebben. Wanneer de anderen dan echter willen vechten en als doel hebben het Duitsche volk uit te roeien, dan zullen zij op hun neus kijken. Ditmaal vecht men niet tegen een afgemat Duitschland als in den wereldoorlog. (Groote bijval).

Wanneer men echter andere verwachtingen heeft, dan kan ik slechts zeggen, ik begrijp ze niet. Wanneer er gezegd wordt: Italië zal afvallig worden, dan moeten de heeren toch geen revoluties te Milaan uitvinden, doch dan moeten zij oppassen, dat er bij hen zelf geen onrust ontstaat. De verhouding tusschen Duitschland en Italië wordt door deze staten slechts zoo gezien, zooals zij dat zelf meestal plegen te doen. Wanneer bij de democratieën de een den ander helpt, dan moet hij daarvoor altijd wat hebben, b.v. steunpunten. Die bezet hij dan. Toen de Italiaansche vliegtuigeskaders naar de kust van den Atlantischen Oceaan verplaatst werden, spraken de Engelsche kranten er over, dat de Italianen zich thans in onze oorlogvoering mengen en dat zij in de toekomst daarvoor op den Atlantischen Oceaan een steunpunt zouden verlangen. Thans, nu de Duitsche eskaders op Sicilië zijn, zeggen zij, dat Duitschland waarschijnlijk beslag zal leggen op Sicilië. De heeren kunnen ervan overtuigd zijn: met dit grapje kan men noch in Duitschland, noch in Italië iemand bezorgd maken. Zulke grapjes bewijzen vooral, dat de anderen de beteekenis van den oorlog niet begrepen hebben. Wij hebben die echter wel begrepen: Waar wij Engeland kunnen verslaan, zullen wij het verslaan.

Wanneer zij echter in eenige mislukkingen van onzen bondgenoot thans reeds het bewijs van hun overwinning zien, dan begrijp ik de Engelschen niet. In hun eigen mislukkingen hebben zij tot dusverre altijd slechts het bewijs van hun groote overwinning gezien. De heeren kunnen ervan overtuigd zijn: de rekening is een totale rekening, en zij zal aan het einde van den oorlog worden vereffend, punt voor punt, vierkante kilometer voor vierkante kilometer. En opnieuw moeten zij ervan overtuigd worden: de Duce en ik, wij zijn geen Joden of handelaars. Wanneer wij elkaar de hand schudden, dan is dat de hand van mannen, die eer bezitten. En dat zal ook, naar wij hopen, in den loop van het jaar nog duidelijker worden. Misschien hopen zij ook op den Balkan. Ik zou ook daarom niet veel geven, want dit eene is zeker: waar Engeland verschijnt, zullen wij het aanvallen en wij zijn daartoe sterk genoeg. Wellicht koesteren zij hoop op andere staten, die zij nog erbij kunnen halen. Ik kan slechts deze eene verzekering geven: met elke denkbare mogelijkheid hebben wij rekening gehouden. Aan het einde staat onze overwinning. De anderen hopen dan misschien nog op den honger. Wij wisten van te voren, dat er in den oorlog van overvloed natuurlijk geen sprake kan zijn, maar verhongeren zal het Duitsche volk nooit. Eerder het Engelsche. Gebrek aan grondstoffen? Ook daar hebben wij voor gezorgd. Daarom bestaat het vierjarenplan.

Nadat de Führer zich op ironische wijze geuit had over de door Duitsche emigranten gemaakte Britsche propaganda, vervolgde hij: en wanneer zij dan zeggen, ja, maar de fouten die gij maakt! Nu ja, wie maakt er geen fouten? Ik heb vanmorg n gelezen, dat een Engelsche minister heeft uitgerekend, dat ik in het jaar 1940 zeven fouten gemaakt heb. Zeven fouten. De man heeft zich vergist. Ik heb het nagerekend. Ik heb niet zeven fouten gemaakt, maar 724. Maar ik heb verder gerekend: en mijn tegenstander heeft 4.385.000 fouten gemaakt. Met onze fouten zullen wij wel verder komen, wanneer wij dit jaar evenveel fouten maken als het vorige jaar, dan zal ik aan het einde van dit jaar den Heer op mijn knieën danken, dat Hij mij slechts zeven fouten heeft laten maken. En wanneer de tegenstanders zooveel slimmigheden uithalen als in het afgeloopen jaar, ben ik ook tevreden.

Dit jaar. — Zoo gaan wij thans het nieuwe jaar in met een weermacht, zoo sterk als nog nooit in de Duitsche geschiedenis het geval is geweest. Het aantal divisies te land is geweldig uitgebreid. De geweldige oorlogservaring bij de leiding en bij de manschappen, hebben wij ons ten nutte gemaakt, want er is gewerkt en er wordt voortdurend gewerkt. De uitrusting is verbeterd. Onze tegenstanders zullen zien, hoe zij verbeterd is. Ter zee zal dit voorjaar de duikbootoorlog beginnen en ze zullen dan ook daar bemerken, dat wij niet geslapen hebben. En het luchtwapen zal eveneens toonen wat het vermag. De geheele weermacht zal de beslissing afdwingen. Onze productie is op alle gebieden geweldig gestegen. Wat anderen voornemens zijn, is bij ons werkelijkheid. Het Duitsche volk echter staat hecht achter zijn leiding, vertrouwend op zijn weermacht en is bereid datgene te verduren, wat het tot nu eenmaal vergt. Het jaar 1941, daar ben ik van overtuigd, zal het historische jaar eener groote nieuwe ordening van Europa zijn. Het program kan geen ander zijn, dan de ontsluiting van de wereld voor allen, het te-niet-doen der voorrechten van enkelen en het breken der tirannie van bepaalde volken. Ten slotte zal dit jaar ertoe bijdragen om werkelijk de grondslagen te leggen voor een overeenstemming tusschen de volken en daarmede voor een verzoening tusschen de volken.

Ik mag niet nalaten er op te wijzen, zooals ik reeds op 1 September 1939 in den Duitschen Rijksdag gedaan heb, dat wanneer werkelijk de wereld buiten ons door het Jodendom in een algemeenen oorlog gestort werd, het geheele Jodendom zijn rol in Europa zal hebben uitgespeeld. Thans kunnen zij er nog om lachen, maar de komende maanden en jaren zullen bewijzen,

dat ik ook hier goed voorspeld heb. Thans reeds zien wij hoe ons rasseninzicht bij steeds meer volken ingang vindt en ik hoop dat ook de volken, die thans nog vijandig tegenover ons staan, op zekeren dag hun grooten binnenlandschen vijand zullen ontdekken en dat zij dan toch nog in een front met ons zullen aantreden: het front eener arische menschheid tegen de internationale Joodsche uitbuiting en het Joodsche volkenbederf. Het afgeloopen jaar was het jaar van de grootste successen, maar ook van groote offers. Al is ook het aantal dooden en gewonden klein vergeleken met alle vroegere oorlogen, toch is het offer zwaar voor degenen, die erdoor getroffen worden. Onze volledige sympathie, onze liefde en onze zorg gaan uit naar hen, die dit offer moesten brengen. Zij hebben geleden wat geslachten voor ons aan offers moesten brengen. Op alle gebieden heeft het land gewerkt. Ter vervanging van den man heeft het voor alles de Duitsche vrouw. Ons volk wordt door een wonderlijke gedachte van gemeenschap beheerscht. Dat deze gedachte in haar volle kracht ons in het komende jaar moge bijblijven is de wensch van den dag van heden. Dat wij voor deze gemeenschap willen werken is onze gelofte. Dat wij in dienst van deze gemeenschap de overwinning behalen is ons geloof en ons vertrouwen. En dat de Heer ons in den strijd van het komende jaar niet moge verlaten, dat moet ons gebed zijn.

Duitschland, Sieg Heil.

Na de slotwoorden van den Führer brak de menigte los in een oorverdoovend gejuich. Ook de redevoering werd steeds weer door geestdriftige toejuichingen onderbroken.

(N. R. Crt. - Deutsche Zeitung i. d. Niederlanden)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4530 C; 7de Verjaardag machtsoverneming 4116)

A. **THAILAND. — Conflict met Fransch Indo-China. - Wapenstilstand geteekend. —**

Shanghai, 31 Jan. (D.N.B.) — Naar uit Saigon gemeld wordt, is vanochtend door Fransch Indo-China en Thailand een wapenstilstand geteekend. (Tel.) **(V. b. Thailand-Fransch Indo-China 4539 C.)**

B. **ZWEDEN. — Suppletoire begrooting van Kr. 265 mill. ingediend. - O.a. voor artillerie-materieel en moderniseering „Sverige"-klasse. —**

Stockholm, 20 Jan. (D.N.B.) — Op een door den minister van Financiën aan den Rijksdag voorgelegde suppletoire begrooting, die een bedrag van kr. 265 millioen aanwijst, zijn voor aanvullend artilleriemateriëel kr. 44.5 millioen, voor moderniseering van de oorlogsschepen van de „Sverige"-klasse kr. 3.7 millioen en voor versterking van de kustartillerie kr. 6.8 millioen uitgetrokken. Voorts komt er kr. 5.6 millioen op voor voor aanvullend materieel voor de verdediging van de scheepvaart en kr. 28.3 millioen voor nieuw vliegtuigmaterieel.

(De „Sverige"-klasse bestaat uit de pantserschepen „Sverige", „Drottning Victoria" en „Gustaf V", die tusschen 1915 en 1918 van stapel zijn geloopen en een waterverplaatsing hebben van ruim 7000 ton. De hoofdbewapening bestaat uit 4 kanonnen van 28.3 cm. en 6 (of 8) kanonnen van 15.2 cm. De snelheid bedraagt 22½ knoopen. — Red. De Maasbode)

(Vor. ber. Begrooting 4089 E.; Defensie 4523 A.)

C. **NEDERLAND. — Handel met het gouvernement-generaal Polen. —**

Ter voorbereiding van de hervatting van de rechtstreeksche handelsbetrekkingen tusschen het gouvernement-generaal (Polen) en Nederland, Bulgarije, Griekenland, de Italiaansch-Albaneesche tolunie, Zuid-Slavië, het protectoraat, Roemenië en Hongarije zijn regelingen getroffen in zake het betalingsverkeer voor goederentransacties. De clearing zal via Berlijn loopen.

Met Nederland, Bulgarije, de Italiaansch-Albaneesche tolunie en Zuid-Slavië is bovendien een regeling getroffen omtrent oude verbintenissen tusschen debiteuren en crediteuren. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Vijf ministers naar het front. - Belangrijke stellingen in Albanië veroverd. - Derna ontruimd. —**

Rome, 28 Jan. (D.N.B.) — De ambtsbezigheden van de vijf ministers, die op eigen verzoek thans naar het front vertrokken zijn, om het bevel op zich te nemen, maar tevens hun functie van minister zullen behouden, zullen, naar van welingelichte Italiaansche zijde vernomen wordt, zooals gebruikelijk worden waargenomen door de onderstaatssecretarissen.

Aan het Grieksche front hebben acties van plaatselijken aard ons in staat gesteld ons van belangrijke stellingen meester te maken. Gevangenen en wapenen zijn in onze handen gevallen. Onze luchtmacht werkte actief met de andere wapenen samen in verschillende sectoren en bombardeerde bovendien zonder ophouden wegen, installaties, batterijen en troepen van den vijand. Ook militaire doelen te Saloniki en de spoorweg naar Athene werden ernstig getroffen. Tijdens luchtgevechten zijn vijf vijandelijke vliegtuigen neergehaald. Twee onzer vliegtuigen zijn niet teruggekeerd.

Ergens in Italië, 31 Jan. (Stefani) — Het 238ste communiqué van het Italiaansche hoofdkwartier luidt:

In Cyrenaica heeft het opperbevel, om omsingeling onzer stellingen te Derna te voorkomen, de ontruiming der stad bevolen en de troepen verplaatst naar stellingen onmiddellijk ten Westen en ten Zuiden van Derna, waar onze detachementen een aanval der Australische gemechaniseerde troepen hebben gebroken. Afdeelingen van de luchtmacht hebben Engelsche gemechaniseerde strijdmiddelen gebombardeerd. (De Tijd)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4538 E.)

E. **NEDERLAND. — Vrijwillige 4% Staatsleening volteekend. —**

Naar het A.N.P. van bevoegde zijde vernoemt, is de 4% Staatsleening 1941 ten bedrage van ƒ 500.000.000, waarop de inschrijving 29 Jan. '41 werd opengesteld, ruim volteekend. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Staatsln. 4530 D.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Ariseering bedrijfsleven in het protectoraat Bohemen-Moravië. —**

Met ingang van 31 Maart wordt aan Joden en Joodsche ondernemingen in het protectoraat Bohemen-Moravië verboden zaken te drijven van den volgenden aard: groot- en kleinhandel voor eigen of anderer rekening, hotel- en restauratiebedrijf, verzekeringsmaatschappijen, scheepvaart-, expeditie- en opslagondernemingen, reis- en verkeersbureaux, met inbegrip van autoverhuurinrichtingen, banken en wisselkantoren, banken van leening, informatie- en incassobureaux, bewakingsdiensten, advertentiebureaux, woningbureaux en hypotheekkantoren, plaatsingsbureaux en huwelijksbureaux. Verder is hun verboden zich te vestigen als agent, makelaar, vertegenwoordiger of reiziger, of indien zij dit reeds zijn hun zaak uit te breiden, zoo meldt de Frankf. Ztg. (N. Rott. Ct.)

(Vor. ber. Jodenwetten 4225)

G. **NEDERLAND. — De voedselvoorziening in ons land. - Een beroep op de houding der Nederlandsche bevolking. —**

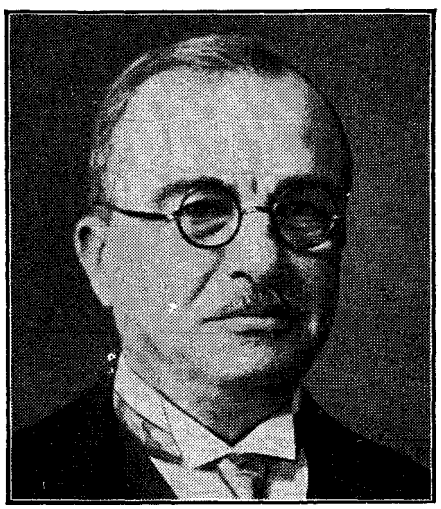
Van bevoegde Duitsche zijde is op 23 Januari in de persconferentie te 's-Gravenhage ten aanzien der voedselvoorziening van ons land principieel het volgende verklaard:

Als in Nederland de verzorging in zake sommige levensmiddelen bijv. boter en vleesch, tijdelijk nog niet zoo goed als in Duitschland verloopt, vindt dit ten deele zijn oorzaak hierin, dat de organisatorische onderbouw nog niet zoo goed functionneert als in het Duitsche buurland. Daar kan ieder op zijn bonnen ook de desbetreffende levensmiddelen volop verkrijgen. Voorts heeft men bij den opbouw van het verzorgingsapparaat in Duitschland een voorbereiding van vele jaren en de inmiddels reeds verkregen ervaringen zich ten nutte kunnen maken, wat in Nederland niet het geval is. Wegens de korte voorbereidingsperiode kan de voedselvoorziening in Nederland organisatorisch derhalve nog niet zoo precies verloopen als in het Duitsche Rijk. Aan de vervolmaking van het distributie-apparaat wordt echter voortdurend gewerkt en er mag op gerekend worden, dat binnenkort ook in Nederland de organisatorische opbouw zoo sterk mogelijk met dien in het Rijk op gelijken voet zal komen.

Dat tijdelijk bovengenoemde moeilijkheden zijn ontstaan, ligt echter grootendeels aan den ontbrekenden goeden wil en aan het minder juiste begrip der Nederlandsche bevolking ten aanzien van de noodzakelijke maatregelen. De practijk toont, dat vooral de goede houding als staatsburgers en het algemeene inzicht ontbreken, om bij de doorvoering van voor het levensbestaan gewichtige maatregelen het volk als geheel tot de vanzelfsprekende medewerking te bewegen. Door deze onverstandige handelwijze schaadt het Nederlandsche volk zichzelf, want daarmee brengt het de rechtmatige verdeeling in het eigen land en vooral eigen bevolking in gevaar. Het gevolg daarvan is, dat de materieel beter gesitueerde kringen zich van al het noodige voorzien

kunnen, terwijl de financieel zwakkere kringen kunnen toezien. Op deze wijze werd een volkomen on-sociale toestand geschapen, welken de Duitsche autoriteiten op den duur niet langer kunnen dulden. In deze richting liggen de reeds tegen het hamsteren en tegen den prijswoeker gerichte bepalingen, die de Duitsche autoriteiten met allen nadruk tot doorvoering willen brengen.
Wanneer men tenslotte schijnt te meenen, dat eventueele verschijnselen van schaarschte de Duitschers in Nederland zouden kunnen schaden, is dit geheel en al verkeerd gezien. De toereikende verzorging van Nederland is verzekerd en dat wat door de Duitsche instanties en door de Duitsche Weermacht gebruikt wordt, ware zonder moeilijkheden te verschaffen. Hierbij wordt alleen nogmaals een dringend beroep op de houding der Nederlandsche bevolking gedaan om rekening te houden met de door den oorlog veroorzaakte omstandigheden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Voedselvoorziening 4522 A.)

A. **GRIEKENLAND. — Minister-president Metaxas overleden - Alexander Koritzis tot zijn opvolger benoemd. —**
Belgrado, 29 Januari. (D.N.B.). De Grieksche minister-president Metaxas is, naar uit Athene gemeld wordt, op 29 Januari aan een hartverlamming overleden.

Metaxas (Foto A.P.)

Metaxas werd in 1871 op het eiland Ithaka geboren. Hij koos de officiersloopbaan en werd in 1890 benoemd tot luitenant bij de pioniers. Na den Grieksch-Turkschen oorlog volgde hij van 1899 tot 1902 de cursussen aan de krijgsacademie te Berlijn, van 1904 tot 1908 de generale-staf-cursussen van het Grieksche leger en in 1915 werd hij tot chef van den Griekschen generalen staf benoemd.
Als aanhanger van koning Constantijn kwam hij in 1917, nadat deze onder den druk der Entente afstand van den troon had gedaan, in politiek opzicht tegenover Venizelos te staan. Op verlangen der Entente werd hij in 1917 door Venizelos uit het land gezet en pas in 1920 mocht hij naar Griekenland terugkeeren. In 1926 kwam hij als leider der monarchistische partij in de Kamer en als minister van Verkeer in den ministerraad. In 1936 werd hij plaatsvervangend minister-president en minister van Luchtvaart er Oorlog.
Met goedkeuring van den koning ontbond hij in den nacht van 3 op 4 Augustus 1936 het parlement, verbood de partijen en nam daarmede het bewind over het autoritair geworden Griekenland op zich.

Belgrado, 29 Januari. (D.N.B.) — Volgens een mededeeling van het Grieksche gezantschap alhier is tot opvolger van den heden overleden Griekschen minister-president Metaxas de gouverneur van de Grieksche Nationale Bank, Alexander Koritzis, benoemd.
Belgrado, 29 Januari. (A.N.P.). In diplomatieke kringen alhier merkt men naar aanleiding van de benoeming van den nieuwen minister-president op, dat dr. Koritzis tot dusverre in politiek opzicht nog niet op den voorgrond getreden is en dat hij als vertrouwensman van den koning moet worden beschouwd. Uit een oogpunt van partijpolitiek moet hij als een neutrale figuur worden beschouwd. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Min.-pres. Metaxas 4428 A)

B. **NEDERLAND. — Winterhulp - Verslag der financieele commissie. —**
De voorzitter van de financieele commissie voor de Winterhulp mr. L. J. A. Trip, deelt het volgende mede:
De financieele commissie voor de Winterhulp wees uit haar midden de heeren R. Zuyderhoff, voorzitter van de algemeene Rekenkamer, en J. C. Spangenberg, accountant, aan, om
a. De boeken van de stichting te controleeren;
b. Zich op de hoogte te stellen van het gevoerde financieele beleid.
De boekencontrôle geschiedde onder leiding en verantwoordelijkheid van beide heeren door een drietal ambtenaren van de algemeene Rekenkamer. Deze laatsten hebben de boeken van de oprichting der stichting tot het begin van dit jaar onderzocht. Ze werden in orde bevonden en in overeenstemming met de daarbij behoorende bescheiden. Het geheel maakte een goed verzorgden indruk.
Omtrent het financieel beleid kon de commissie zich nog geen volledig denkbeeld vormen, omdat nog niet alle provinciale kantoren hun financieele overzichten betreffende het afgeloopen jaar hadden ingediend.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Winterhulp 4518 F.)**

C. **FRANKRIJK. — Nieuwe Constitutioneele wet uitgevaardigd - Voorschriften voor ministers en hooge ambtenaren. —**
Vichy, 27 Jan. (D. N. B.) Het hoofd van den staat, maarschalk Pétain, heeft een constitutioneele wet uitgevaardigd, die het nummer zeven draagt.

Deze wet luidt als volgt:

Art. 1. De ministers, de hoogwaardigheidsbekleeders en de hooge ambtenaren van den staat leggen den eed in handen van het hoofd van den staat af. Zij zweren trouw te zullen blijven aan zijn persoon en verplichten zich hun ambt uit te oefenen overeenkomstig de wetten van eer en redelijkheid tot welzijn van den staat.
Art. 2. De ministers, de hoogwaardigheidsbekleeders en ambtenaren van den staat zijn aan het hoofd van den staat persoonlijk verantwoording verschuldigd. Deze verantwoordelijkheid strekt zich uit tot hun persoon en hun vermogen.
Art. 3. Voor het geval, dat een van hen de ambtsplichten zou schenden, kan de chef van den staat — na onderzoek, waarvan hij zelf de methode zal bepalen — iedere schadevergoeding en iedere boete eischen en de volgende straffen, hetzij tijdelijk, hetzij definitieve, opleggen, t.w.: vervallen verklaren van de politieke rechten, het verblijven in een bewaakte plaats van oponthoud in Frankrijk of in de koloniën, verbanning in een vesting.
Art. 4. De straffen, die overeenkomstig artikel drie kunnen worden opgelegd, sluiten niet uit een strafvervolging, die langs den gewonen wettigen weg kan worden ingesteld, wegens mogelijke misdrijven of delicten, die door dezelfde personen zijn bedreven.
Art. 5. De artikelen 3 en 4 van deze constitutioneele wet zijn van toepassing op vroegere ministers, vroegere hoogwaardigheidsbekleeders en hooge ambtenaren, die hun ambt minder dan tien jaar hebben uitgeoefend. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nieuwe wetgeving 4298 A)

D. **NEDERLAND. — Generaal der vliegers Fr. Christiansen onderscheiden, evenzoo generaal-majoor Schumann. —**
Aan den militairen bevelhebber in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, is op 30 Januari door den Führer het „Kriegsverdienstkreuz" 1e en 2e klasse met de zwaarden verleend en door den rijksmaarschalk Hermann Göring persoonlijk overhandigd.
Naar verder wordt gemeld, is de bevelhebber der Ordnungspolizei, generaal-majoor Schumann, op 30 Jan. tot Brigadeführer, onder gelijktijdige verleening van het „Kriegsverdienstkreuz" 2e klasse, benoemd.
(De Tijd) **(Vor. ber. Gen. Christiansen 4510 D.)**

A. De „innerlijke roerselen" van onzen aardbol. - Een kern van nikkel en ijzer, een laag plastisch gesteente en dan de onbekende aardkorst. —

Het dagblad „De Telegraaf" van 19 Januari 1941 publiceert een artikel van de hand van een zijner medewerkers, die een bezoek heeft gebracht aan professor dr. F. A. Vening Meinesz, bekend om zijn diepzee-onderzoekingen met Nederlandsche duikbooten. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:

„Met onze kennis der aarde, zoo zeide prof. Vening Meinesz, is het populair gezegd, aldus gesteld. Zij heeft een starre buitenlaag van ongeveer 30—40 km dikte; daaronder komt een laag, waarvan de gesteenten plastisch zijn en als men nog meer naar binnen kon doordringen, zou men op 2900 km diepte op de kern, waarschijnlijk uit nikkel en ijzer bestaande, stooten. De starre buitenlaag drijft over het algemeen in evenwichtstoestand op de plastische onderlaag; men zou het kunnen vergelijken met een ijsbergenveld, dat op het water drijft. En zooals ijsbergen voor een klein deel boven het water uit en voor een groot deel onder water zitten, zoo hebben ook de gewone bergen en alpen wortels onder de aarde. Een gebergte is als het ware een verdikking boven op de aarde, dus op de starre buitenlaag, welke zich voortzet door deze laag heen en haar wortels heeft ook aan den onderkant van deze laag.

Nu meende men vroeger, dat aardbevingen altijd voorkwamen in dit starre gebied. De krachten, die zich in de aarde ophoopen, dreigen den evenwichtstoestand te verbreken en dan herstelt dat evenwicht zich met een schok: de aardbeving. In een starre massa, zoo redeneerde men, kunnen schokken optreden, maar in een plastische massa niet. Schokken in water bestaan niet, evenwichtsverstoringen daar herstellen zich zonder schokken.

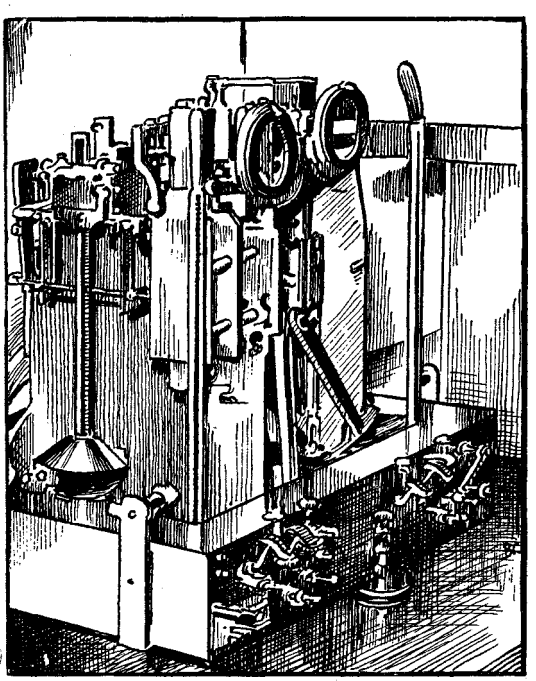
Omstreeks tien jaar geleden evenwel bleek, dat de haard van sommige aardbevingen zich wel degelijk op groote diepte bevond. Op dat punt is het onderzoek zich gaan concentreeren en daar zitten we nu eigenlijk nog middenin. In allerlei gebieden rondom den Stillen Oceaan, in Nederlandsch-Indië, bij Japan en in Zuid-Amerika ontdekte men, dat aardbevingen voorkwamen op diepten van 400 tot 700 kilometer. In Indië bleken de haarden heel diep te liggen. Nu weten we dus, dat wel is waar het meerendeel der aardbevingen in de starre buitenlaag voorkomen, maar dat deze niet het monopolie hebben van schoksgewijze evenwichtsherstel.

Hoe het mogelijk is, dat op deze diepten spanningen kunnen aangroeien, welke leiden tot dit inspringen in een nieuwen toestand, is nog een raadsel. Men vermoedt, dat in die diepten wel plasticiteit heerscht, maar dat de massa daar toch nog zoo taai is, dat zij de spanningen niet schokloos kan verwerken. En die spanningen hangen samen met den diepen opbouw van onze aarde, waarover we evenmin veel met zekerheid kunnen zeggen.

Trouwens, ook van de groote krachten, welke zich in de starre buitenlaag, de aardkorst, voordoen en daar schokken teweegbrengen, kennen we de oorzaak niet, evenmin als we weten, waaraan de formatie van continenten, met de oceanen als tegenstelling en op sommige punten der continenten de gebergte-strooken, is toe te schrijven. Het wetenschappelijk onderzoek houdt zich daar al lang mee bezig en voor mijn deel heb ik gepoogd door middel van zwaartekrachtsmetingen op zee nieuwe gegevens te verzamelen over de oorzaken der vorming van oceanen en continenten.

De zwaartekracht, dat is dus de aantrekking, welke de aarde uitoefent op de lichamen aan haar oppervlakte, varieert immers naar gelang van den vorm der aarde, van haar afplatting en verder ten gevolge van meer locale onregelmatigheden der aardkorst. Dat onder de bergen wortels zitten is vastgesteld door dit zwaartekrachtsonderzoek, want hierdoor kan men de verdeeling der massa in de aardkorst en den vorm van die aardkorst aan haar onderzijde, bepalen. Anders gezegd, dat een berg boven de aardkorst uitsteekt, kunnen we zien; dat een berg zich voortzet door de starre aardlaag heen en met zijn wortels als het ware door die laag heensteekt, stellen we vast daar zwaartekrachtmetingen; op die plek is immers de zwaartekracht anders dan op de plek naast den berg.

DE AARDKORST

Een der instrumenten, die prof. dr. F. A. Vening Meinesz tijdens zijn reizen met Nederlandsche onderzeebooten gebruikte. (Eigen teekening)

Om een voorbeeld van een ander verschijnsel te noemen: Hawaii en andere eilanden van den Hawaii-archipel vertoonen, zooals Amerikanen te land, en ik op zee met de K 13 hebben vastgesteld, een zwaartekrachtsveld, hetwelk aantoont, dat deze vulkaanmassa's van wel 9 km. hoogte, op de drijvende aardkorst zijn omhoog geworpen, zonder dat de onderzijde van die korst werd doorbroken; zij werd alleen doorgebogen. Aan de bovenzijde van de korst vindt men dus het eiland, aan de onderzijde thans een zeer breeden en niet diepen wortel, gevormd door de doorbuiging van de starre korst.

Wat is nu de beteekenis hiervan? Dit: vroeger is gedacht, dat wel de continenten een starre aardkorst hadden, maar de oceanen daarentegen niet; volgens die meening zouden de continenten en ook de eilanden zich kunnen verplaatsen. Nu weten we, dat deze vast verankerd zitten in de aardkorst, die ook onder de oceanen schijnt door te loopen. Dit is ook gebleken bij mijn onderzoekingen met de O 13 en de K 18 op en in de nabijheid van Madeira. Ook hier bleek de aardkorst ongebroken; de aardkorst draagt het gewicht van het eiland. Dit geldt niet voor alle eilanden van vulcanische structuur; de eilanden van Indië en Japan zijn weer van anderen aard.

Wat Indië betreft, weten we, dat daar wel vulkanen zijn, maar bovendien groote ineenschuivingen van gesteentelagen. Dat wijst er op, dat de aardkorst daar nog heel wat meer heeft meegemaakt dan dat er een vulkaan omhoog geworpen is. Sterke samendrukkende krachten zijn daar aan het werk geweest, welke tot gevolg hebben gehad, dat de onderkant van de starre aardlaag naar binnen is ingedrukt. Door deze zijdelingsche samendrukking hebben zich plooiingen en overschuivingen der oppervlaktelagen voorgedaan, die

op haar beurt weer de vorming van eilanden tot resultaat hebben gehad.

Stroomingen. — Waar komen nu de krachten vandaan, die dit alles teweegbrengen? Weten doen we dit niet, doch men begint hoe langer hoe meer te gelooven, dat zich in de diepere plastische lagen der aarde zeer langzame stroomingen voordoen en die stroomingen zouden dan aan temperatuursonregelmatigheden toegeschreven kunnen worden. Als men een vloeistof aan de onderzijde verwarmt, ontstaan er, zooals ieder weet, stroomingen; in de diepte is de aarde zeer heet en naar boven koelt zij af; zoo treden er stroomingen op. Dat zou men dus de innerlijke roerselen van de aarde kunnen noemen; het is een proces, dat heel langzaam verloopt. Bovendien, deze theorie der stroomingen, welke dan op haar rug de aardkorst meevoeren, is nog louter hypothese. Doch het wetenschappelijk onderzoek houdt er zich mee bezig en door middel van zwaartekrachtsmetingen kunnen we waarschijnlijk een beeld krijgen hoe deze stroomingen, welke voor de evenwichtsverstoringen in en onder de aardkorst aansprakelijk zijn, optreden. Want boven die stroomingen teekenen zich veranderingen af in het zwaartekrachtsveld, hetwelk we aan den buitenkant der aardkorst kunnen waarnemen en onderzoeken.

Indien het zwaartekrachtsonderzoek systematisch voortgezet kan worden, zullen we op den duur ons een beeld kunnen vormen van de wijze, waarop de stroomingsstelsels verdeeld zijn, indien ze dan ten minste meer dan een hypothese blijken te zijn. Dan weten we ook nog meer van de aardbevingen in de diepte, welke vermoedelijk ook juist door die stroomingen worden teweeggebracht.

Hoe oud is onze aarde? In de radio-actieve verschijnselen, die men thans bestudeert, heeft men een veel mooier middel om den ouderdom der gesteentelagen te bepalen, dan vroeger beschikbaar was. De radioactieve substantie immers valt met een zekere snelheid uiteen en levert dan de verschillende uiteenvallingsproducten, welke uit de radio-activiteit bekend zijn. Wanneer men nu in de gesteenten radio-actieve mineralen vindt, dan zijn die omgeven met een aureool van uiteenvallingsproducten; daar de snelheid van het uiteenvallen vrij nauwkeurig bekend is, kan men daaruit opmaken, hoe lang het mineraal er ingesloten is geweest en hoe oud het gesteente is. Zoo hebben we een ouderdomsschatting gekregen, welke de starre korst van de aarde stelt op een leeftijd van ongeveer 2000 millioen jaar; voor de andere geologische periodes is voorts een vrij scherpe tijdsaanduiding gegeven. En de mensch — maar dat wisten we toch al — moet slechts enkele honderdduizenden jaren op de aarde rondwandelen.

(Ontleend aan De Telegraaf van 19 Januari 1941)

(Vor. ber. Prof. dr. F. A. Vening Meinesz 2746 E; Inaugureele redev. 4232 E)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Minister-president Winston Churchill's toespraak tot de arbeiders der werven - Verklaring van minister Alexander, minister van Marine. —

New York, 1 Febr. (D.N.B.) — Minister-president Winston Churchill heeft in een redevoering voor arbeiders der werven van Portsmouth, naar uit Londen wordt gemeld, verklaard, dat het Britsche luchtwapen reeds beslissend heeft gezegevierd over het Duitsche.

Voorts zeide hij, dat Engeland met behulp van en aanmoediging door de Vereenigde Staten stellig kan rekenen op de eindoverwinning en dat Engelands vrienden aan gene zijde van den Oceaan steeds grooter belangstelling krijgen voor den strijd van Groot-Brittannië.

Churchill werd op zijn rit naar Portsmouth, die de bezichtiging ten doel had van de door de Duitsche luchtaanvallen zwaar geteisterde haveninstallaties der stad, vergezeld door den specialen lasthebber van Roosevelt, Hopkins.

Verklaring van minister Alexander. — Berlijn, 1 Febr. (D. N. B.) — De Britsche vakvereenigingsleider en minister van Marine, Alexander, heeft op 31 Jan., volgens den Londenschen berichtendienst, verklaard, dat Groot-Brittannië na dezen oorlog niet weer dezelfde fouten zal begaan als na den vorigen oorlog. De beloften, die tijdens den vorigen oorlog zijn gedaan, en de verwachtingen, die men toen had gewekt, zijn niet verwezenlijkt. De mannen zijn van het front teruggekeerd en hoopten duurzaam werk, voldoende loon, een menschwaardig huis en economische veiligheid te vinden. Zij waren verbitterd, toen zij zich in hun verwachtingen bedrogen zagen. Alexander meende verder, dat hetgeen Engeland tot dusver heeft gepresteerd, het de kans geeft op de overwinning. Wij staan voor het grootste en meest verheven oogenblik van onze geheele geschiedenis en wij zullen ons dit moment waardig toonen, zoo eindigde Alexander zijn toespraak. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Winston Churchill 4534 A)

B. NEDERLAND. — Het economische leven, artikel van dr. H. Fischböck, commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken voor het bezette gebied, in de „Deutsche Allgemeine Zeitung". —

Dr. Hans Fischböck, de commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken voor het bezette Nederlandsche gebied, schrijft in de „Deutsche Allgemeine Zeitung" o.a. over het economische leven in Nederland.

Ondanks de groote beteekenis, welke de scheepvaart, de internationale transito-handel en de handel op de koloniën voor het bedrijfsleven hebben, zijn toch meer dan 60% van de bevolking in Nederland werkzaam in industrie en landbouw. Het is duidelijk, dat het economische bestuur van den Rijkscommissaris zich onder de huidige oorlogsomstandigheden in de eerste plaats concentreert op deze beide takken van het bedrijfsleven, met het doel deze zooveel mogelijk op gang te houden en hun doelstelling zoodanig te wijzigen, dat zij zich beter aanpassen aan de behoeften van de Europeesche ruimte. Aan het einde van 1940 kon worden vastgesteld, dat deze taak voor het grootste gedeelte is vervuld.

Het vraagstuk van de werkloosheid, dat vóór 9 Mei een van de belangrijkste in het land was, is thans nagenoeg tot oplossing gebracht. De industrie werkt, voor zoover het bedrijven betreft, welke thans direct of indirect in staat zijn de thans op den voorgrond tredende behoefte te bevredigen, op volle capaciteit. De Nederlandsche landbouw vindt voor al zijn producten een verzekerd afzetgebied tegen stabiele prijzen in het Duitsche Rijk.

Om dit resultaat te bereiken was het, gezien het door den oorlog ontstane tekort aan de belangrijkste grondstoffen en levensmiddelen, noodzakelijk, dat het economische bestuursapparaat op vèrgaande wijze werd aangepast aan de organisatievormen, welke hiervoor in Duitschland bestaan.

Het betalingsverkeer tusschen Nederland en het Duitsche Rijk zoodanig verruimd, dat thans in het goederenverkeer deviezenrechtelijke beperkingen — afgezien van eenige onbelangrijke uitzonderingen — nagenoeg niet meer bestaan.

Teneinde ook een organisatie van het Nederlandsche bedrijfsleven tot stand te brengen, welke op een basis van eigen bestuur in staat zal zijn, de belangen van de Nederlandsche takken van bedrijf krachtig te vertegenwoordigen werd een commissie gevormd uit mannen, die in de practijk van het bedrijfsleven staan.

Hoezeer ook de Duitsche economische instanties in Nederland het streven van Duitsche ondernemers, naar een versterking van hun economischen invloed in Nederland toejuichen en zullen ondersteunen, een ingrijpen met behulp van de machtsmiddelen van den Staat komt echter tot steun van een dergelijk streven niet in aanmerking.

De genoemde pogingen zullen slechts dan een duurzaam resultaat opleveren wanneer zij op solide economische overwegingen zijn gebaseerd en rekening houden met het feit, dat de bevolking van Nederland stamverwant is aan het Duitsche.

Wij kunnen dit volk wel overtuigen en voor onze opvattingen winnen, doch wij zijn niet geroepen om het te overweldigen. Het Duitsche bedrijfsleven en zijn vertegenwoordigers zijn in de eerste plaats geroepen en ook in staat dit resultaat te bereiken. (Alg. Handelsblad)

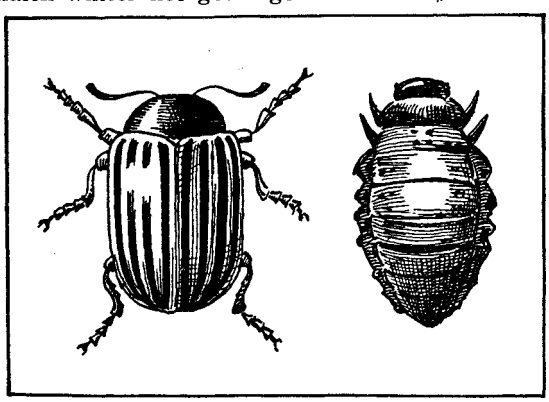
(Vor. ber. Comm.-gen. Fischböck 4429 B)

C. ARGENTINIE. — Kabinetswijziging. —

Buenos Aires, 29 Jan. (D.N.B.) — De fungeerende vice-president van Argentinië, Castillo, heeft het decreet onderteekend, dat de officieele aanvaarding

bevestigt van het verzoek om ontslag van den minister van Buitenlandsche Zaken, Roca. Tegelijkertijd is de minister van Justitie en Eeredienst, Guillermo Rothe, ad interim belast met de leiding van Buitenlandsche Zaken.
Alle Argentijnsche ministers zijn op 28 Januari voor een bespreking bijeengekomen. Naar verluidt, heeft de vice-president bij deze gelegenheid een uiteenzetting gegeven van de opvatting der regeering tot opheffing van de economische moeilijkheden en de politieke oneenigheden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet 4358 B)

A. **NEDERLAND. — Succesvolle strijd tegen den Coloradokever. —**
In het jaar 1940 was het optreden van den Coloradokever nog beperkter dan het in 1939 reeds was geweest. Dit is voor een deel het gevolg van de weersomstandigheden, die evenals in 1939 niet gunstig waren voor de verspreiding van het insect van uit het Zuiden. De strenge winter zal ook zijn invloed hebben doen gelden op de overwinterende insecten, al kan geenszins gezegd worden, dat alle kevers in den grond bij strenge vorst gedood worden.
Ongetwijfeld is nog een aantal kevers in den grond overgebleven, maar het maakt den indruk, zoo schrijft de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen, dat dit aantal geringer was, dan in een normalen winter het geval geweest zou zijn.

Coloradokever en een larve (rechts), vergroot.
(Eigen teekening)

Voor een groot deel mag het beperkter optreden als het resultaat van de in 1939 toegepaste bestrijdingsmaatregelen beschouwd worden. Op slechts 5 van de 87 plaatsen, waar het insect het vorige jaar waargenomen was en waar de bestrijding vanwege den Plantenziektenkundigen Dienst was uitgevoerd, werd dit voorjaar nog een kever op de ter plaatse uitgezette vangplanten gevonden en deze kon onmiddellijk worden gedood. De wijze, waarop de behandeling der haarden in 1939 is geschied, heeft dus een vrijwel volledig succes opgeleverd.
Hieruit blijkt van hoe groot belang het voor de uitroeiing is, dat alle gevallen, waarin de Coloradokever in een aardappelgewas wordt waargenomen, onmiddellijk gemeld worden, opdat door den Plantenziektenkundigen Dienst dan alle maatregelen, die voor uitroeiing ter plaatse noodig zijn, op die plaats genomen kunnen worden.
(Plantenziektenkundige Dienst - De Tijd)
(Vor. ber. Coloradokever 4144 B)

B. **GRIEKENLAND. — Kabinet-Koritzis beëedigd. - Boodschap tot het volk. —**
Athene, 29 Jan. — Het Grieksche kabinet, met aan het hoofd den nieuwen minister-president Koritzis, heeft vandaag in handen van den koning den eed van trouw afgelegd. Koritzis heeft, behalve het ministerpresidentschap, ook alle door Metaxas beheerde portefeuilles, n.l. Buitenlandsche Zaken, Oorlog, Marine en Luchtvaart, overgenomen.
In verband met het overlijden van Metaxas heeft de regeering een boodschap gericht tot het Grieksche volk, waarin zij verklaart, het program van opbouw van den overledene te willen voortzetten. Als voornaamste doel der regeering wordt genoemd „den oorlog met een overwinning te beëindigen".
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Benoeming Koritzis 4544 A)

C. **HONGARIJE. — Vonnissen in proces tegen de Pijlkruisers. —**
Boedapest, 31 Jan. (D.N.B.) — In het proces tegen den afgevaardigde der Pijlkruisers, Karl Wirth, en dertien zijner partijgenooten, die er van beschuldigd worden een gewelddadige revolutie te hebben georganiseerd, heeft de koninklijke curie op 31 Januari als laatste instantie, vonnis geveld. Wirth is veroordeeld tot vijftien jaar en drie zijner medeverdachten tot dertien en elf jaar tuchthuisstraf. Van de overige verdachten kregen enkelen vrijheidsstraffen van vier jaar tuchthuis tot 4½ maand hechtenis. Verscheidene verdachten werden wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken. (Telegraaf)
(Vor. ber. Pijlkruiserspartij 4424 A)

D. **ZUID-AFRIKA. — „Partij van Afrikaanders" opgericht. —**
Berlijn, 30 Jan. (D.N.B.) — Volgens een bericht van den Engelschen berichtendienst is in Zuid-Afrika een nieuwe partij opgericht onder den naam „partij van Afrikaanders". Deze partij heeft ten doel de politiek van generaal Hertzog, die onlangs van al zijn functies afstand heeft gedaan, voort te zetten.
(De Tijd) **(Vor. ber. Generaal Hertzog 4487 G)**

E. **THAILAND. — Wapenstilstandsovereenkomst met Fransch Indo-China. - Inhoud. —**
De inhoud van het wapenstilstandsverdrag tusschen Thailand en Fransch Indo-China, dat op den Japanschen kruiser „Natori" te Saigon op 1 Februari werd geteekend, luidt als volgt:
Artikel 1 bepaalt, dat ter voorkoming van het ontstaan van alle mogelijke incidenten in de gemilitariseerde zône, hangende de uiteindelijke regeling van het geschil tusschen Thailand en Fransch Indo-China, de gewapende strijdkrachten van Thailand en Fransch Indo-China zich tien kilometer zullen terugtrekken van de linies, die door hen bezet werden op 28 Januari om tien uur des morgens, naar nieuwe linies, die door hen bezet zullen worden gehouden, terwijl zij in de bepaalde gedemilitariseerde zône politiedienst zullen uitoefenen.
Artikel 2 omschrijft de afbakening tusschen de zônes der operaties voor Thailandsche en Fransch Indo-Chineesche oorlogsschepen.
Artikel 3 bepaalt, dat vliegtuigen van de beide landen niet een lijn zullen passeeren, gelegen op 10 km. achter de nieuwe linies, die bezet zullen worden volgens artikel 1.
De artikelen 4 tot 9 bepalen, dat het terugtrekken der troepen van beide landen, zooals bepaald in artikel 1, voltrokken zal worden binnen 72 uur na de onderteekening van de wapenstilstandsovereenkomst; dat de overeenkomst verlengd zal worden na beraadslagingen tusschen de delegaties der onderhandelaars enz.
Artikel 10 behelst bepalingen omtrent de uitwisseling van krijgsgevangenen tusschen de beide landen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Wapenstilstand 4543 A)

F. **NEDERLAND. — Nabestaanden van gesneuvelden. - Toeslag op pensioen aan weduwen en weezen.**
Naar wij vernemen hebben de pensioenen van de weduwen en weezen van de gesneuvelde militairen een onderwerp van overleg gevormd tusschen het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie en den secretaris-generaal van het departement van Financiën.
Deze pensioenen zijn als gevolg van de totstandkoming van de overeenstemming, door het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie van 27 Augustus 1940, nr. 115, voor het meerendeel der nabestaanden reeds met ruim 40% verhoogd.

Desniettegenstaande is de wenschelijkheid gebleken aan de gezinnen, waarvan het hoofd, die in dienst van het vaderland zijn leven liet, voordat hij in militairen dienst kwam een inkomen had, hetwelk hooger was dan *f* 1000 per jaar, indien de financieele omstandigheden zulks noodig maken, om redenen van billijkheid, een toeslag te verleenen boven het reeds toegekende pensioen.
De beslissing of en tot welk bedrag die toeslag zal worden verleend, ligt in handen van het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie. De toeslag wordt slechts toegekend naar mate daaraan behoefte bestaat.
De voor de berekening der pensioenen geldende pensioengrondslagen (minimum *f* 1000, maximum *f* 3000) worden door het bovenstaande niet gewijzigd.
(Telegraaf) **(Vorig bericht 4251 C)**

A. EGYPTE. — Weigering agrément voor een Japanschen militairen attaché. —
De Egyptische regeering heeft volgens D.N.B. onder druk van Engeland den Japanschen militairen attaché te Kairo niet het agrément verleend. Het werd geweigerd, aldus een bericht in de Tribuna, omdat de Britsche militaire autoriteiten de aanwezigheid van Japansche officieren, die onder diplomatieke bescherming staan, in Egypte als hinderlijk beschouwen.
(N. Rott. Crt.)

B. FRANKRIJK. — „Rassemblement National Populaire", een nieuwe partij, opgericht - Program en doelstelling. —
Parijs, 1 Febr. (D.N.B.) — In Parijs is een nieuwe partij opgericht „Rassemblement National Populaire". Het program van deze nieuwe nationale eenheidsbeweging is in een radiotoespraak bekend gemaakt. Hierin werd gezegd, dat de wederopbouw van Frankrijk van twee voorwaarden, die niet van elkaar te scheiden zijn, afhangt, n.l.:

1. Frankrijk moet zich in het Europeesche bestel inschakelen en

2. De nationale revolutie volledig tot stand brengen.

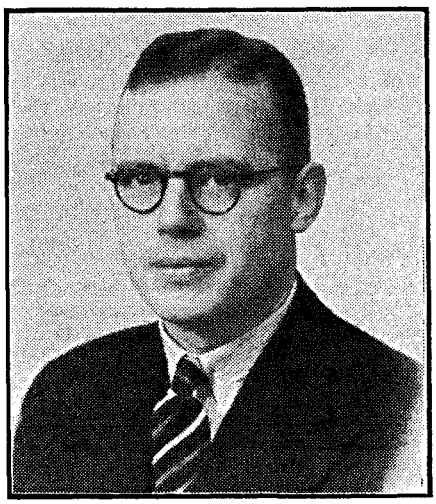
Het program voor de buitenlandsche politiek van de beweging omvat de verdediging van het moederland en zijn koloniën, de medewerking aan den politieken, geestelijken en economischen opbouw van Europa, de exploitatie van Afrika door Europeesche samenwerking en Duitsch-Fransche samenwerking. Het program voor de binnenlandsche politiek van de nieuwe beweging bevat o.a. de volgende punten: Opbouw van een sterk staatsbestel op basis van de nationale volksbeweging en door de nationale revolutie. Het staatsgezag moet onpartijdig de nationale belangen vertegenwoordigen, alsmede de vrijheid van het individu, de gemeenten en corporaties garandeeren.
De beweging heeft verder als doelstelling een herstel van de moreele en nationale begrippen en het begrip van de eer. Verder wordt geëischt een zuivering en bescherming van het ras, alsmede een physische en geestelijke wedergeboorte van het Fransche volk.
Het economische- en sociaal-politieke-program bevat o.a. de volgende punten: opbouw van een corporatieve door den staat geleide economie, een door den nationalen arbeid gegarandeerde valuta, verbetering van den levensstandaard, opheffing van de werkloosheid door middel van een arbeidsprogram, strijd tegen het voogdijschap der trusts.
Naar uit goed ingelichte bron vernomen wordt, steunt deze nieuwe beweging van Frankrijk vooral op de volgende persoenlijkheden: Goy, achter wien de beweging van de frontstrijders (anciens combattants) staat, Deat, de sociaal-revolutionnaire schrijver van hoofdartikelen in de „Oeuvre", Roy, lid van den bond van metaalarbeiders als vertegenwoordiger van de vakvereenigingen, alsmede Catpula en De Fontenoy uit de naaste omgeving van Laval. (N. Rott. Crt.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Nota van de Nederlandsche regeering te Londen aan Japan i. z. de nieuwe orde in Oost-Azië. —
Tokio, 3 Febr. (Domei) — In een nota, die de Nederlandsche regeering te Londen door bemiddeling van haar gezant te Tokio, generaal J. C. Pabst, aan de Japansche regeering heeft laten overhandigen, verklaart zij „het denkbeeld, dat Nederlandsch-Indië zou worden ingeschakeld in de nieuwe orde in Oost-Azië onder leiding van eenige mogendheid, welke ook" te verwerpen.
Het D.N.B. meldt uit Tokio, dat het bezoek, op 3 Februari door den Nederlandschen gezant gebracht aan den onderminister van Buitenlandsche Zaken, Ohasji, in opdracht van de Nederlandsche regeering te Londen, van Japansche zijde, naar gezant Isjii van het centrale inlichtingenbureau van het kabinet verklaarde, als niet-officieel wordt beschouwd, daar de positie der Nederlandsche regeering te Londen niet duidelijk is. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4531 B)

D. GEESTELIJK LEVEN. — „De liefde bij Plato en in den bijbel" - Eros en Caritas - Cultuur en Godsrijk. —
In een te Den Haag gehouden vergadering van de Vereeniging voor Wijsbegeerte heeft de heer N. A. Brunt over „de liefde bij Plato en in den bijbel" gesproken.
Bij Plato, aldus spr. heeft „eros" de beteekenis van begeeren, verlangen. De mensch begeert de schoonheid, omdat hij daardoor aan zijn goddelijken oorsprong wordt herinnerd. De menschelijke ziel is namelijk volgens Plato uit een rijk van absolute, eeuwige, metaphysische waarden afkomstig, waarden welke Plato „ideeën" noemt. In dat rijk vertoefde de ziel voor haar val naar de aarde. Een schoon voorwerp bekoort ons, omdat het in ons de herinnering aan onzen oorsprong oproept. Tot de schoonheid behoort bij Plato ook het ware, het goede, het rechtvaardige, enz., en eros leidt dus tot de menschelijke beschaving.
Aristoteles werkt het begrip „eros" verder uit. Hij ziet de wereld als materie en vorm, waarbij de materie de mogelijkheid, den vorm, de verwezenlijking van die mogelijkheid voorstelt. De hoogste vorm is de „eerste beweger", die, zelf onbewogen, den eersten stoot tot alle opvolgende bewegingen van den top naar de basis geeft. De „eerste beweger" is volmaakt, begeert dus niets, en wordt niet door eros bewogen. Wel kan alle eros zich op hem richten.
Hier ligt het groote verschil met de christelijke „caritas". Volgens den bijbel heeft God wel liefde. Caritas beteekent dan ook niet begeeren, doch zij is de voortdurende bereidheid van den mensch afstand te doen van materieele en geestelijke of cultuurwaarden ten behoeve van zijn naaste. Dit begrip van „den naaste" is de Grieksche wereld onbekend. De eros richt zich op een object in de verte (hte rijk der ideeën), de caritas op den nabijen mensch. Bij den eros wordt de mensch goddelijk, omdat hij deel krijgt aan de wereld der ideeën, bij de caritas blijft hij creatuurlijk, afhankelijk van God. Bij den eros past het veelgodendom, bij de caritas het monotheïsme. Het doel van de eros is de cultuur, dat van de caritas de caritatieve gezindheid, spiegelbeeld van de liefde Gods voor den mensch. De eros schept den cultuurmensch, de caritas den wedergeboren mensch, omdat zij in hem de caritatieve gezindheid schept. Daarom is de Griek Socrates, als de belichaming van den eros, een cultuurmensch, de Jood Jezus, als de belichaming van de caritas, de wedergeboren mensch. Voor den bijbel is de cultuur volstrekt niet het hoogste.
Eros en caritas verschillen dus zeer sterk, maar hun is gemeen, dat zij beide een wereldmacht brengen: het rijk der schoonheid (cultuur) en het rijk der liefde (koninkrijk Gods). Onze ethiek vertoont een caritatieve structuur, doorkruist door de Grieksche gedachtenwereld. Gestreefd moet worden naar een synthese, waarbij het cultuurverlangen en door de liefde tot den naaste, de caritatieve gezindheid moet worden gedragen. (Alg. Handelsblad)

E. NEDERLAND. — Spoorwegtarieven met ingang van 10 Februari en 1 Maart voor resp. goederen- en personenverkeer verhoogd. —
De directie der Nederlandsche Spoorwegen deelt mede dat zij genoodzaakt is de tarieven voor het goederenvervoer met ingang van 10 Februari a.s., voor het vervoer van personen met ingang van 1 Maart a.s. te verhoogen, en wel:
Weekkaarten, week- en maand-trajectkaarten en jeugdkaarten met 16%, algemeene abonnementskaarten met 18%. Stukgoedprijzen met 23%, wagonladingsprijzen met 18%.
Naar van de zijde der Nederlandsche Spoorwegen wordt vernomen, zullen met ingang van deze maand geen abonnementen met een langeren geldigheidsduur dan één maand verkrijgbaar zijn.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Spoorwegen 4063)**

A. NEDERLAND. — Nieuwe Commissarissen benoemd. — Mr. A. J. Backer voor Noord-Holland. - Ir. F. E. Müller voor Utrecht. - M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg voor Limburg. —

Mr. A. J. Backer.

Ir. F. E. Müller.

M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg.

De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op 5 Februari '41 als opvolger van den onlangs overleden commissaris van Noord-Holland, mr. dr. A. baron Röell, benoemd mr. A. J. Backer, chef van het kabinet en afdeelingschef van het commissariaat Noord-Holland.
Voorts heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied den commissaris van de provincie Utrecht, jhr. mr. dr. L. H. N. Bosch Ridder van Rosenthal, en den commissaris der provincie Limburg, mr. dr. W. G. A. Van Sonsbeeck, eervol gepensionneerd en in hun plaats benoemd ir. F. E. Müller tot commissaris van de provincie Utrecht en M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg tot commissaris voor de provincie Limburg.

Levensbeschrijving. —

Mr. A. J. Backer is geboren te Groningen op 31 Mei 1899. Na het gymnasium te hebben doorloopen studeerde hij rechten te Groningen van 1919 tot 1923. Van 1923 tot 1924 was hij volontair ten parkette van den officier van justitie te Groningen en tevens advocaat en procureur aldaar. Op 1 April 1924 werd hij benoemd tot adjunct-commies ter gemeente-secretarie. In 1928 werd hij bevorderd tot commies. Van December 1927 tot 1930 is hij tevens belast geweest met de tijdelijke waarneming van het ambt van rentmeester der stadsbezittingen te Groningen. Van 1924 ot 1930 was hij bestuurslid van den Groningschen armenraad. Op 1 April 1930 werd mr. Backer benoemd tot hoofdcommies ter provinciale griffie van Noord-Holland en in 1934 volgde zijn benoeming tot referendaris, chef van de eerste afdeeling en tevens van het kabinet van den commissaris der provincie Noord-Holland. Hij werd op 1 Januari 1937 bevorderd tot administrateur. In dezen werkkring was hij belast met de zaken betreffende de volksgezondheid, de volkshuisvesting, de drankwet, armenwet, de provinciale ziekenhuizen, de juridische zaken van algemeenen aard, de afdeeling land- en tuinbouw en de kabinetszaken van den commissaris der provincie. Bij K.B. van 28 December 1937 werd hij benoemd tot lid van de bestuurscommissie van het openbare lichaam de Wieringermeer. In Juni 1939 is hij benoemd tot commissaris van de n.v. P.U.E.M. te Utrecht. Sedert 1939 is hij voorzitter van de afd. Heemstede van de Nederlandsche Vereeniging voor Luchtbescherming en sinds 1935 hoofdbestuurslid van de vereeniging van provinciaal personeel in Noord-Holland. Verder was hij voorzitter van de afdeeling griffie van die vereeniging, welke functie hij bekleedde tot September 1940. Hij was voorts lid van den ouderraad te Haamstede en in 1939 werd hij benoemd tot lid van het genootschap Flevo. Sedert 1938 maakt hij deel uit van de ministerieele commissie tot herziening van de drankwet. Hij werd tevens benoemd tot lid van de ministerieele commissie ter voorbereiding van een normaal overheidsbestuur van den Wieringermeer. In 1940 werd hij secretaris van de provinciale commissie van advies voor den polder Geestmerambacht. Op 1 November 1940 werd hij benoemd tot provinciaal directeur van Noord-Holland voor Winterhulp Nederland.

Frederik Ernst Müller werd 25 Januari 1889 als zoon van den industrieel C. J. K. Müller te Utrecht geboren, waar hij de Leydsche school en de H.B.S. bezocht. Reeds in zijn jeugd gevoelde hij zich tot het bedrijfsleven aangetrokken en hij heeft zich daarom alvorens zijn studie voor werktuigkundig ingenieur in Duitschland te beëindigen, 2 jaar practisch ontwikkeld, eerst in de fabriek van zijn vader en daarna in Duitschland. In 1915 werd hij aangesteld tot bedrijfsleider in het bedrijf van zijn vader, de chemische fabriek der firma wed. P. Smits en Zoon te Utrecht, en in 1927 als firmant in de directie opgenomen. Na den dood van zijn vader in 1935 zetten hij en zijn oudere broer, drs. C. B. J. Müller, als eenige firmanten deze belangrijke onderneming, welke een wereldreputatie heeft, te zamen voort. Voorts was hij van de oprichting af secretaris der Utrechtsche werkgeversvereeniging, tevens mede-oprichter van de Stichtsche Industrieele Club. In het bestuur van de Mij. voor Nijverheid, departement Utrecht, heeft hij eenige malen zitting genomen. Ook was hij bestuurslid van het Utrechtsch Stedelijk Orkest. Eveneens had hij indertijd zitting in het landelijk bestuur der burgerwacht en hij maakte tevens deel uit van het plaatselijk bestuur.
Toen ir. Mussert in 1932 de N.S.B. had opgericht, nam de heer Müller zeer spoedig het besluit om tot deze beweging toe te treden. Hij vervulde in de N.S.B. verscheidene functies. Hij was kringfunctionaris in den eersten kring der beweging, daarna kringleider van de stad Utrecht, gewestelijk commissaris van het gewest Utrecht, terwijl hij thans nog de functie van districtsleider bekleedt en tevens is aangesteld als gemachtigde van den leider voor de provincie Utrecht.

M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg is op 18 Januari 1894 te Gulpen geboren als telg uit een uit Luxemburg afkomstig geslacht. Na het gymnasium te hebben doorloopen, studeerde hij een jaar rechten te Munster, waarna hij van 1914 tot 1918 als eerste luitenant in het Duitsche leger streed. Na den oorlog, in 1919, keerde hij naar ons land terug, waar hij tot 1923 werkzaam was in het bankbedrijf. Van 1923 tot 1925 was hij beambte bij de directie der staatsmijnen. Als opvolger van een oom bekleedde hij van 1925 tot 1934 het ambt van burgemeester van Amstenrade, dat hij in laatstgenoemd jaar moest neerleggen wegens zijn lidmaatschap van de N.S.B. Van 1933 tot 1935 was hij voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Heerlen.
Graaf de Marchant et d'Ansembourg is van 1926 tot 1930 (voor de R.K.S.P.) en van 1935 tot 1937 (voor de N.S.B.) lid van de Prov. Staten van Limburg geweest. Van 1935 tot 1937 heeft hij voor de N.S.B. zitting gehad in de Eerste Kamer en sedert 1937 is hij lid van de Tweede Kamer. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Overl. mr. dr. A. baron Röell 4464 C; Graaf Marchant et d'Ansembourg 2186 D)

A. HONGARIJE. — Laszlo von Bardossy, opvolger van graaf Csaky als minister van Buitenlandsche Zaken. —
Boedapest, 4 Febr. (D. N. B.) — Laszlo von Bardossy, tot dusver gezant van Hongarije te Boekarest, is tot Hongaarsch minister van Buitenlandsche Zaken benoemd. (Limburger Koerier)
(V. b. Graaf Csaky 4537 A; Kabinet-Teleki 3661 F)

B. IRAK. — Reorganisatie van het kabinet. —
Beiroet, 30 Januari (D. N. B.) — Uit Bagdad wordt gemeld, dat het kabinet gereorganiseerd is. Generaal Noeri Pasja, die gedurende een groot aantal jaren minister van Buitenlandsche Zaken was en die tot aan het begin van het afgeloopen jaar tevens minister-president was, is uit het kabinet getreden. In zijn plaats is benoemd Nasji el Soeedi tot minister van Buitenlandsche Zaken.
Als opvolger van den eveneens afgetreden minister van Justitie is benoemd Mohamed Ali Mahmoed en tot minister van Economische Zaken, Joenis Sabwi. (De Tijd) **(Vor. ber. Kabinet 4191 B.)**

C. NEDERLAND. — Het luisteren naar buitenlandsche radiostations - Waarschuwing. —
Van Duitsche zijde wordt op 3 Februari nog eens de aandacht gevestigd op het verbod tot het luisteren naar buitenlandsche radiozenders. Bij de jongste zittingen van het landgerecht kwamen weer vele gevallen van overtreding van dit verbod op de rol voor. Tot dusver zijn, zoo wordt gezegd, de straffen nog tamelijk mild uitgevallen, doch dit zal in de toekomst anders worden. Afgezien van een verzwaring der straffen zijn er ook nog andere mogelijkheden, welke niet alleen de in overtreding zijnde luisteraars, doch het geheele volk zouden treffen.
Daarom wordt er nogmaals aan herinnerd, dat men alleen mag luisteren naar uitzendingen uit:
1. Duitschland;
2. het protectoraat Bohemen-Moravië;
3. het generaal-gouvernement Polen;
4. de stations in de bezette gebieden.

En hoewel het natuurlijk in de beoordeeling door den rechter een verschil zal maken of iemand nu geluisterd heeft naar een Engelschen zender of naar een concert uit Boedapest, vastgesteld moet worden, dat het alles verboden is. (Telegraaf)
(V. b. Luisterverb. 4287 B; Radio-overtreding 4340 C)

D. ROEMENIE. — Arrestaties en slachtoffers - De toestand - Roemeensche gezant te Berlijn van functie ontheven - Opstand was lang voorbereid. —
Slachtoffers. — Boekarest, 29 Jan. (D.N.B.) — Thans zijn officieel cijfers bekend gemaakt over de slachtoffers van den opstand der vorige week.
In het geheele land, met uitzondering van Boekarest, zijn 14 man van het leger, waaronder twee officieren, gedood, terwijl 46 man van het leger, waaronder twee officieren, gewond werden.
Verder werden 32 burgers, waaronder een officier van Justitie, gedood en 32 burgers gewond.
Voor Boekarest zijn de cijfers slechts gedeeltelijk bekend gemaakt. Verklaard werd, dat zich in de ziekenhuizen 444 gewonden bevinden. Aan dooden zijn slechts opgegeven, die, welke in een bosch zijn gevonden en die, welke in de ziekenhuizen aan hun verwondingen zijn bezweken. Hun aantal bedraagt 370.
Toestand en de arrestaties. — Officieel is te Boekarest medegedeeld, dat behalve de 106 in Boekarest en de 392 in de provincie wegens aanstichting en leiding van den opstand gearresteerde personen in Boekarest nog 2868 en in de provincie 2776 personen wegens actieve deelneming aan den opstand zijn gearresteerd. De militaire autoriteiten hebben groote hoeveelheden wapenen en munitie bij de opstandelingen in beslag genomen. De veiligheidspolitie van den staat heeft voorts medegedeeld, dat prof. Cantacuzino, een lid van de legionnaire beweging, is gearresteerd, omdat in zijn woning in Boekarest een in bedrijf zijnde radiozender werd gevonden, die voor de opstandelingen werkte.
Bij regeeringsdecreet zijn in alle Roemeensche hoogescholen nieuwe rectoren en dekens benoemd.
In een officieele, door de pers gepubliceerde mededeeling zegt generaal Antonescu dank aan alle staatsburgers, die hem hebben begrepen en hem hebben geholpen de „dwalenden, die het bestaan van het vaderland in gevaar brachten", te overwinnen. De grootste zorg van den staatsleider is thans orde te scheppen.
Gezant te Berlijn van functie ontheven. — Het D.N.B. meldt uit Boekarest:
Constantin Grecianu, de Roemeensche gezant te Berlijn, is met ingang van 24 Januari van zijn functie ontheven.
De opstand was lang voorbereid. — Boekarest, 4 Febr. (D.N.B.) — De pers publiceert een officieele mededeeling waarin wordt geconstateerd, dat door steeds meer feiten wordt bewezen, dat de gebeurtenissen van 21 tot 23 Januari lang van te voren waren voorbereid. De aanstichting der onlusten moet worden toegeschreven aan een kleinen kring van eerzuchtige politici, die van den aanvang af alle oproepen van Antonescu tot medewerking en eenheid hebben genegeerd.
De hoofdschuldigen zijn volgens deze mededeeling de vroegere minister van Binnenlandsche Zaken, generaal Petrovicescu en de hooggeplaatste politieman Ghika. De bladen publiceeren in facsimile verscheidene documenten, die de voorbereidingen, voor de incidenten getroffen, onthullen.
(N. Rott. Crt. - De Tijd)
(Vor. ber. Opstand 4537 D.)

E. URUGUAY. — La Plata-conferentie. —
Te Montevideo, de hoofdstad van Uruguay, vergadert dezer dagen een officieele conferentie, waaraan door de vijf Zuid-Amerikaansche staten, welke aan de La Plata-rivier gelegen zijn: Argentinië, Brazilië, Uruguay, Paraguay en Bolivia, wordt deelgenomen. Deze bijeenkomst is als een economische aangekondigd, maar aan het hoofd van alle delegaties staan de ministers van Buitenlandsche Zaken van de betrokken landen, die zeer omvangrijke delegaties met uitgelezen deskundigen naast zich hebben, zoodat ook wel andere dan zuiver economische aangelegenheden aan de orde zullen komen, en de groote politieke vraagstukken, welke voor Zuid-Amerika actueel zijn, gemakkelijk besproken kunnen worden.
De idee van deze conferentie is uitgegaan van Paraguay en Bolivia, de vroegere tegenstanders in den Chaco-oorlog. En wel op grond van de bij de vredesonderhandelingen door de nabuurlanden afgelegde belofte, dat na het sluiten van den vrede Argentinië, Brazilië en Uruguay beiden landen belangrijke economische faciliteiten zouden verleenen en hun bijzondere hulp zouden schenken om de gevolgen van den oorlog te overwinnen. (Limburger Koerier)

F. NEDERLAND. — N. S. B. — Openbare vergadering - G. F. Vlekke en E. Voorhoeve aan het woord.
Het A.N.P. meldt:
De Nationaal-Socialistische Beweging hield 1 Februari te Amsterdam een openbare vergadering, waarin de heeren G. F. Vlekke (in de plaats van den heer Van Geelkerken, die wegens ziekte verhinderd was) en E. Voorhoeve het woord hebben gevoerd.
De heer Vlekke hield o.a. een beschouwing over de periode, die aan de komst van het nationaal-socialisme was voorafgegaan en waarin met het kapitalisme de vrijmetselarij en het Jodendom ongehinderd heerschten, welke duivelsche machten — aldus spreker — steun vonden in de kerkelijke partijen.
Spreker uitte woorden van scherpe afkeuring over het optreden van de Nederlandsche bisschoppen, die om politieke redenen het katholieke volksdeel van de N.S.B. trachten af te houden, welke poging echter naar zijn overtuiging volkomen zal mislukken.
De tweede spreker, de heer Ernst Voorhoeve, richtte zich o.a. tegen diegenen, die voor den tienden Mei, dag en nacht haat hebben gezaaid tegen Duitschland en het nationaal-socialisme en die nog steeds hopen op een Engelsche overwinning om dan op hun eigen volksgenooten moord te kunnen plegen, voorzoover deze behooren tot de N.S.B.
De N.S.B. heeft den strijd mede voor hun bevrijding ondernomen en zij is gereed om straks de macht te kunnen overnemen in den Nederlandschen staat en om dan te zorgen, dat het Nederlandsche volk rechtvaardig en welvarend zal kunnen leven.
De nationaal-socialistische gemeenschap berust op

het levensrecht van het volk, alleen op die wijze kan de mensch tot volle ontplooiing komen. Hitler, die thans de leiding in Europa heeft, erkent dit levensrecht voor ieder volk en daarom zal ook het Nederlandsche volk, indien het zijn plaats zal weten, de toekomst met vertrouwen kunnen tegemoetgaan.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Nat.-Soc. Bew. 4536 A.)**

A. **NEDERLAND. — De Nederlandsche Unie. —**
Onderteekend door de leden van het Driemanschap, de heeren Einthoven, Linthorst Homan en De Quay, is in het jongste nummer van De Unie een artikel verschenen, dat aldus besluit:
In het komende halfjaar zal De Nederlandsche Unie, nu de eerste opgave: het winnen van de massa, bereikt is, haar activiteit méér dan ooit in het licht stellen van het ideaal. Dit beteekent het volgende:
In versneld tempo bouwen wij verder aan de vernieuwing, die zich hier en daar reeds voor den oorlog had ingezet. Het goede uit het verleden miskennen wij geenszins, maar met al het negatieve, en reactionnaire, met al hetgeen werkelijk verouderd is, breken wij definitief.
Wij verplichten niemand lid te blijven van De Nederlandsche Unie, maar als hij lid blijft, heeft hij het program van De Unie te aanvaarden en de leiding te volgen. Wat wij nu moeten vormen, is, dat getal van getrouwen, die in een geest van waarachtige kameraadschap en alles opofferende bereidheid zichzelf inzetten voor de volkszaak. Van die getrouwen, in wier hart geen plaats is voor haat, omdat het vervuld is van een alles opofferende liefde voor het volk. Van hen, die de oude wereld volledig hebben vaarwel gezegd. Die vaarwel hebben gezegd aan de partijpolitieke versnippering en de schadelijke kloven op maatschappelijk en godsdienstig gebied. Die daarvoor in de plaats willen stellen een daadwerkelijk beleefd socialisme en een strijdbaar nationalisme. Die de gedachten, welke ten grondslag liggen aan den arbeidsdienst en aan een gezamenlijke, centrale krachtsinspanning tot leniging van de nooden van ons volk, begroeten als een uiting van de nieuwe socialistische gemeenschap. Die het sociaal-economische leven corporatief willen geordend zien en het politieke leven geleid door een sterk centraal gezag. Die aanvaarden, dat ook de volkeren in Europa een gemeenschap moeten vormen, d.i. een orde-volle eenheid, waarin volstrekte eerbiediging van iedere volkspersoonlijkheid, wederzijdsch vertrouwen, daadwerkelijke samenwerking, en leiding onmisbare elementen zijn. Die begrijpen, dat in de internationale samenleving ieder volk de plaats krijgt, die het verdient en dat de plaats van óns volk, als vroeger in de geschiedenis, groot zal zijn, als het daarvoor werken en strijden wil.
Het zijn deze idealen, die den grondslag vormen van De Nederlandsche Unie. In het licht van deze idealen is zij het tweede halfjaar van haar bestaan begonnen, een tweede periode van werken en lijden en strijden om de toekomst van ons volk.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Ned. Unie 4417 C.)**

B. **CUBA. — Revolutionnaire actie - President Batista beheerscht de situatie. —**
New York, 4 Februari (D.N.B.) — Volgens een officieele mededeeling uit Havanna heeft Batista, de president van Cuba, het opperbevel op zich genomen over de Cubaansche strijdkrachten, omdat de chef van den generalen staf, kolonel Pedraza, de chef van de marine, luitenant-kolonel Gonzalez en de chef van de politie, kolonel Garcia, plotseling zijn afgetreden. Volgens de „New York Times" worden de afgetreden officieren van het aanzetten tot oproer beschuldigd. Het schijnt, dat president Batista het leger stevig in de hand heeft.
De president heeft medegedeeld, dat de actie hem heeft gedwongen zelf het bevel op zich te nemen over de Cubaansche strijdkrachten. (Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Onlusten 31 E, pres. Batista 4299 E.)

C. **NEDERLAND. — „De Standaard" - Dr. H. Colijn legt zijn functie neer - Mededeeling van M. Blokzijl.**
Dr. H. Colijn deelt in De Standaard van 5 Februari mede, dat de Duitsche bezettende macht het wenschelijk heeft geacht, dat een door de Duitsche autoriteiten aangewezen Nederlandsch journalist uit het buitenland, die niet de anti-revolutionnaire beginselen toegedaan is, in de redactie van het blad wordt opgenomen.
Dr. Colijn heeft nu zijn arbeid aan het blad neergelegd.
De heer M. Blokzijl deelt in hetzelfde nummer mede, op grond van een besluit van Commissarissen en Directie, voortaan aan de redactioneele leiding van De Standaard deel te nemen. In de principieel-politieke houding van het blad brengt zulks geen wijziging, zegt hij, en voegt er verder bij: „Het zal mijn bijzonder streven zijn, den lezer met de groote gebeurtenissen, die van Midden-Europa uitgaan, op grond van jarenlange eigen ervaringen ter plaatse, nog beter vertrouwd te maken. Toenemende kennis van menschen en dingen leidt tot beter begrijpen.
De eerlijke wensch van dit blad, met de bezettende macht loyaal samen te werken, moge bij deze gelegenheid opnieuw tot uiting komen." (De Tijd)
(Vor. ber. „Standaard" 4286 D.; Colijn 4420 B.)

D. **FRANKRIJK. — Verbroken samenwerking tusschen Vichy, Parijs en Berlijn - Vakvereenigingen. —**
Vichy-Parijs-Berlijn. — Het D.N.B. meldt uit Parijs: Een wijziging in de Fransche regeering is beslist noodzakelijk, aldus schrijft het blad „Les Nouveaux Temps", anders wordt het heden en de toekomst van Frankrijk rechtstreeks gecompromitteerd door de fouten van mannen, die een noodlottige eerzucht verwart.
Nadat de regeering in haar tegenwoordige samenstelling alles in het werk heeft gesteld om maarschalk Pétain te beletten, het onderhoud met Laval te La Ferte Haute Rive door te doen gaan en aan zijn vroeger aangegane verplichtingen te voldoen om zoodoende de gevolgen van den „Staatsgreep van 13 Dec." ongedaan te maken, ontbreekt, zoo meent het blad, het noodige vertrouwen tusschen Berlijn en Vichy. Het werk, waartoe Duitschland en Frankrijk te Montoire den grondslag hebben gelegd, loopt gevaar, niet verder uitgevoerd te worden. In Frankrijk moet men dat thans weten, want het gaat om het lot van Frankrijk.
Sedert Laval zich van het politieke tooneel teruggetrokken heeft, zijn bijna automatisch alle contacten der samenwerking tusschen Vichy, Parijs en Berlijn verbroken. Vooruitziende Franschen hebben indertijd getracht, de verbroken banden weder aan te knoopen.
Van Vichy uit, zoo vervolgt het blad, zijn den laatsten tijd veel geruchten de wereld ingezonden. Niemand heeft geweten door wien en niemand wilde het geweest zijn. Niemand heeft meer geweten wat Vichy wilde en wat het niet wilde. Zelfs in documenten heeft men geen vertrouwen meer kunnen stellen. Het blad geeft dan als zijn oordeel te kennen, dat Flandin, na de wijze waarop Laval weggewerkt was, destijds niet langer in de regeering had mogen blijven.
Thans, zoo schrijft Les Nouveaux Temps, nu zoowel in nationaal als in internationaal opzicht het beslissende uur voor het lot van Frankrijk slaat — en wel voor vele, zeer vele jaren — „speelt Vichy tegen het vaderland". Het blad besluit met den eisch, dat tot de regeering, naast de „militaire elementen, die steeds van hun loyaliteit jegens den overwinnaar getuigenis hebben afgelegd, mannen toetreden, die voorstander zijn van samenwerking."
Vakvereenigingen. — Parijs, 3 Febr. (D. N. B.) — Voor het eerst sedert den wapenstilstand hebben de Fransche vakvereenigingen te Parijs een vergadering gehouden, waaraan de pers veel aandacht schenkt wegens de daarin gestelde eischen, welke zijn:
1) staking der reactionnaire, tegen de arbeiders gerichte, politiek;
2) vrijlating der arbeiders, die indertijd zijn gearresteerd omdat zij zich tegen een oorlog verzetten;
3) een politiek van Europeesche samenwerking door Duitsch-Fransche toenadering.
Bladen als de „Oeuvre", „Aujourd'hui" en „La France" leggen op dit programma een bijzonderen nadruk, omdat het ten deele overeenkomt met het streven der Rassemblement National. De bladen betoogen in dit verband opnieuw, dat een nationale volksbeweging en een maatschappelijke revolutie noodzakelijk zijn. Zij zijn niet spaarzaam met critiek op de werkwijze der autoriteiten te Vichy.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(V. b. ontm. Pétain-Laval 4532 D.; Vakver. 4448 A.)

E. **NEDERLAND. — Duitsche wachtpost beschoten - 35 gijzelaars in hechtenis genomen. —**
De bezettende overheid heeft aan het A.N.P. medegedeeld, dat den 31sten Januari j.l. bij Hilversum een Duitsche wachtpost tijdens de duisternis vanuit een hinderlaag is beschoten en gewond. Deze laffe daad kan niet ongezoend blijven. Als contra-maatregel zijn voorshands 35 gijzelaars in hechtenis genomen en in een gevangenis opgesloten.
Men moet dezen maatregel niet te scherp achten, zoo verzekerde men ons van Duitsche zijde, daar deze overval niet de eerste is. (De Tijd)

A. JAPAN. — Vloot is op alles vxoorbereid - Begrooting 1941-42 goedgekeurd - Kosten conflict China totaal 22 milliard Yen - Regeling van den arbeid - De „Asahi Sjimboen" over de houding van Ned.-Indië.

Vloot op alles voorbereid. — De Japansche minister van Marine, Oikawa, heeft op 26 Januari in de plenaire zitting van de begrootingscommissie van het Huis van afgevaardigden o.m. verklaard: „De Japansche marine is bereid het hoofd te bieden aan iedere gebeurlijkheid", zulks in antwoord op een vraag betreffende de plannen der marine in verband met de Amerikaansche vlootuitbreiding.

De minister voegde hieraan toe: „Niets, dat wenschelijk is, wordt ongedaan gelaten bij de voorbereidingen om het hoofd te bieden aan de ergste gebeurlijkheid."

Begrooting 1941-42 - Kosten conflict China. — Tokio, 2 Februari (Domei) — De begrooting voor 1941-42 die een bedrag van 6863 millioen yen omvat, is zonder amendementen goedgekeurd door de begrootingscommissie van het Lagerhuis.

In een kabinetsvergadering heeft de regeering vanochtend de buitengewone militaire uitgaven voor het volgende begrootingsjaar, dat op 1 April begint, in verband met de Chineesche aangelegenheid vastgesteld op 4880 millioen yen. Een aanvullende buitengewone begrooting tot dit bedrag zal binnenkort bij het parlement worden ingediend.

Dit, gevoegd bij de 1000 millioen yen, waaraan kort geleden goedkeuring is gehecht door het parlement voor de maanden Februari en Maart, brengt het totaal der buitengewone militaire uitgaven in verband met het Chineesch-Japansche conflict sedert het uitbreken daarvan in Juli 1937 op ongeveer 22.335 millioen yen tot 31 Maart 1242.

Regeling van den arbeid. — Door de talrijke beperkende bepalingen, die ten gevolge van den oorlogstoestand aan de Japansche bedrijven moesten worden opgelegd, zijn vooral de kleine bedrijven sterk getroffen. Zij hebben veelal hun werkgelegenheid verloren en rekken, meer of minder in de schuld geraakt, een moeilijk bestaan. Ongeveer drie maanden geleden, aldus lezen wij in „Das Reich", heeft de regeering zich met dezen toestand bemoeid, en een besluit uitgevaardigd, waardoor de buiten hun schuld uit het productieproces uitgeschakelde bedrijfjes en arbeidskrachten weder nuttig werk zullen krijgen.

Met dit doel voor oogen werden drie nieuwe instanties geschapen. Ten eerste een Nationaal Bureau voor Leiding bij de Werkverschaffing. Ten tweede een Conjunctuurfonds en ten derde de Nattionale Arbeidsscholen.

De Asahi Sjimboen over Ned.-Indië. — Tokio, 4 Febr. (Domei) — De Asahi Sjimboen, een van de leidende bladen te Tokio, levert in een hoofdartikel commentaar op den stap van de Nederlandsche regeering, waarin zij zich verzet tegen opneming van Nederlandsch-Indië in de Oost-Aziatische nieuwe orde. Tot besluit zegt het hoofdartikel:

„Als Nederlandsch-Indië een onoprechte houding aanneemt en probeert een spaak in het wiel van de solidariteit in Groot-Oost-Azië te steken, zal Japan gedwongen worden drastische maatregelen te nemen."

(Het Vaderland - N. Rott. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Ver. Staten 4539 B; Begrooting 4539 C; Chin.-Jap. conflict 4536 G; Ned. Oost-Indië 4531 B)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Duitsche vliegers in Albanië. —

Rome, 5 Febr. (A.N.P.). — In de Italiaansche pers is het eerste bericht verschenen over de medewerking van het Duitsche vliegercorps aan de Italiaansche oorlogvoering in Albanië. (Standaard)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4543 D; Ital.-Duitsche samenw. 4427 F)

C. VEREENIGDE STATEN. — Steun aan Engeland - Wetsontwerp door commissie van Huis van Afgevaardigden aangenomen - Toezegging van president Roosevelt aan lord Halifax - Staatsschuld - Steunpunten in de Caraïbische Zee - Senaat keurt schepenbouw goed. —

Steun aan Engeland - Wetsontwerp door de commissie van het Huis aangenomen. — Het D.N.B. meldt uit New York:

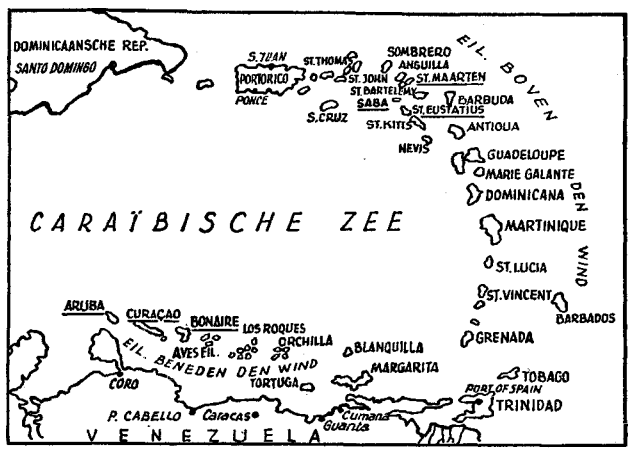
Naar Associated Press meldt, heeft de commissie voor de buitenlandsche politiek van het Huis van Afgevaardigden op 30 Januari het wetsontwerp tot steun aan Engeland met 17 tegen 8 stemmen aangenomen. Een voorstel om de maximum-grens op twee milliard dollar te bepalen, werd verworpen.

De goedkeuring van het wetsvoorstelwerd er mede gemotiveerd, dat de wet van de grootste beteekenis is voor de vitale belangen van Amerika en de Amerikaansche beschaving. De commissie deelde in een rapport mede, dat het duidelijk is, dat de Amerikaansche politiek er naar moet streven: ten eerste Amerika buiten den oorlog te houden, ten tweede Engeland en andere landen, wier verdediging ook voor de defensie der Vereenigde Staten van belang is, de daarvoor noodige oorlogsmiddelen zoo snel mogelijk te bezorgen. Voorts bracht de commissie het standpunt naar voren, dat het wetsvoorstel de strekking heeft de Vereenigde Staten buiten den oorlog te houden en niet hen dichter bij den oorlog te brengen.

Lord Halifax. — Het staatsdepartement heeft meegedeeld, dat president Roosevelt Lord Halifax, den Britschen ambassadeur, bij de overhandiging van zijn geloofsbrieven op 24 Januari de verzekering heeft gegeven van den vasten wil der Vereenigde Staten, in gestadig tenemende mate de hulpverleening aan Groot-Brittannië voort te zeten. (D.N.B.)

Staatsschuld. — De voorzitter van de financieele commissie van het Huis van Afgevaardigden, Doughton, heeft een wetsontwerp ingediend strekkende tot verhooging van de limiet der Federale schuld van $ 49 tot $ 65 milliard. De staatsschuld bedraagt thans $ 45.16 milliard,

Steunpunten in Caraïbische Zee. —

De Caraïbische Zee
Amerika's barrière (Steunpunten) in het Zuiden.
(Alg. Handelsblad)

Senaat keurt schepenbouw goed. — Washington, 4 Febr. (D. N. B.) — De Senaat heeft gisteren een crediet van 350 millioen dollar verleend voor den bouw van 200 stalen vrachtbooten en de oprichting van nieuwe werven. Deze zullen worden gebouwd in Portland, Los Angeles, New Orleans, Houston (Texas), Mobile (Alabama), Wilmington (North Carolina) en Baltimore.

(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Hulp aan Engeland 4531; Halifax 4539 B; Staatsschuld 4446 G; Scheepsbouw 4512 E)

D. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Engelsche luchtaanval op de Fransche Kanaalkust afgeslagen - 17 Engelsche vliegtuigen neergeschoten. —

Het D.N.B. meldt uit Berlijn:

Op 5 Februari zijn bij een aanval op de Kanaalkust, die werd afgeslagen, veertien Engelsche vliegtuigen neergeschoten.

Een vijandelijke gevechtsafdeeling probeerde onder bescherming van bijna geheel dicht wolkendek een aanval op de Kanaalkust uit te voeren. De poging mislukte. Duitsche jagers loegen de afdeeling reeds bij aankomst uit elkaar en schoten, volgens de tot dusver ontvangen berichten, snel achter elkaar veertien Britsche vliegtuigen neer en dwongen de overige vliegtuigen terug te keeren, voordat zij hun doel konden bereiken.

Een nader bericht van het D.N.B. meldt dat in totaal zeventien Engelsche vliegtuigen werden neergeschoten. Vijftien vliegtuigen werden door Duitsche jagers en twee andere door de luchtdoelartillerie neergehaald. De Duitsche jachtformaties leden geen verliezen. (Limburger Koerier)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4539 A)

A. De Nederlandsche papierindustrie - Van papiermolen tot grootbedrijf. —

Papier is een product met een zeer lange historie. De uitvinding van het papiermaken uit plantaardig materiaal is in de Oudheid tweemaal onafhankelijk van elkaar gedaan: eerst door de Egyptenaren en later door de Chineezen.

De Egyptenaren slaagden er omstreeks 3000 jaar vóór Chr. in uit den bast van de papyrusplant een beschrijfbaar materiaal te vervaardigen, dat vele generaties lang in de landen om de Middellandsche Zee is gebruikt; met dit product heeft het tegenwoordige papier slechts den naam gemeen.

Omstreeks het begin van onze jaartelling werd, aldus Economische Voorlichting, in het Verre Oosten een andere bereidingswijze gevonden. De Chineezen wreven vezels van den moerbeiboom fijn en vermengden deze met water tot een pap, welke zij op een zeef lieten drogen. Deze methode is door de Arabieren omstreeks de 10e eeuw van onze jaartelling via Noord-Afrika naar Europa gebracht, waar zij het toen gebruikelijke perkament — vervaardigd van ezels- of schapenhuiden — langzamerhand verdrong. Het is zeer merkwaardig dat in de huidige fabricage de oude Chineesche werkwijze nog steeds valt te herkennen.

Het duurde echter nog zes eeuwen voordat de papierfabricage uit het Zuiden van Europa tot Nederland doordrong. De eerste papiermolen werd in Dordrecht opgericht, doch toen eenmaal een begin was gemaakt, volgden spoedig meer bedrijfjes. Zij vestigden zich vooral in die streken waar vrijelijk kon worden beschikt over wind- of waterkracht en waar het voor papierscheppen benoodigde heldere water te vinden was. Een wind- of watermolen leverde de drijfkracht voor een stamper — den door de Arabieren uitgevonden lompenstamper — waarmede ongekleurd textielafval, vermengd met helder water, tot een pap werd fijngestampt. Vooral aan den Veluwezoom, waar talrijke beken zoowel kracht als zuiver water verschaften en later, na de bezetting van Gelderland door de Franschen in 1672, ook aan de Zaan, verrezen tallooze papierfabrieken. Reeds spoedig ontwikkelde zich de jonge industrie tot een omvangrijk exportbedrijf. Het Hollandsche geschepte papier verwierf zich een wereldnaam door zijn fijnheid en gelijkmatigheid. Het in elk vel aangebrachte watermerk waarborgde de uitstekende kwaliteit. Dat het buitenland op velerlei wijzen de watermerken van het Hollandsche papier imiteerde, bewees ten duidelijkste, hoe hoog het in Nederland voortgebrachte fabrikaat stond aangeschreven.

PAPIER

Aan de Zaan zijn vele papiermolens uitgegroeid tot grootbedrijven, zelfs met zestig tot honderd arbeiders.

De Zaansche fabrikanten wisten een belangrijke verbetering aan te brengen bij de verwerking van de grondstoffen tot papierpap; zij vervingen den ouden lompenstamper door een nieuw werktuig, waarmede veel gelijkmatiger materiaal werd verkregen. Dit instrument werd spoedig internationaal bekend onder den naam „Hollander" en is nog steeds — zij het in gemoderniseerden vorm — in elke papierfabriek een onmisbaar deel van het productie-apparaat.

Omstreeks 1740 telde Nederland ongeveer 150 fabrieken van wit papier, waaronder 30 grootbedrijven — met in totaal 600 arbeiders — aan de Zaan. De overige 120, welke grootendeels langs de Veluwe waren gevestigd, waren kleinbedrijven met 4 à 6 arbeiders elk. Voorts bestonden, behalve deze fabrieken voor wit papier, enkele honderden bedrijven, welke grauw papier vervaardigden. Voor goede kwaliteiten papier werd linnen als grondstof gebruikt; oud touw, oud zeildoek en oud papier deden dienst bij de vervaardiging van de grovere soorten.

In den Napoleontischen tijd kreeg ook de papierindustrie een geduchten knak, doch na het herstel der onafhankelijkheid veerde zij weder op. Niet lang daarna — omstreeks 1830—1840 — begint dan de mechanisatie in deze industrie door te dringen; het was o.a. Thomas Ainsworth — bekend door de mechaniseering van de Twentsche textielindustrie — die den Hollandschen papiermaker op nieuwe werkwijzen attent maakte. Echter stelde de groeiende en goedkoopere productie, welke het gevolg der machinale fabricage was, den bedrijfstak voor een zeer moeilijk vraagstuk: de grondstoffenvoorziening werd steeds nijpender. Het aanbod van lompen was te beperkt om in de geheele vraag te voorzien. Een eindweegs hielp oud papier, dat men meer en meer tot nieuw ging verwerken, maar afdoend was deze oplossing niet. Zij heeft — het zij tusschen haakjes vermeld — het betreurenswaardig gevolg gehad, dat groote hoeveelheden oude boeken voor dit doel werden opgekocht, waardoor vele geschriften uit dien tijd voor het nageslacht zijn verloren geraakt. Naarstig werd gezocht naar nieuwe grondstoffen en deze inspanning werd in 1843 — eigenlijk bij toeval — met succes bekroond door de ontdekking, dat houtslijp zich goed voor de papierfabricage leent. Dit slijp wordt verkregen door hout — meestal naaldhout — onder toevoeging van veel water te drukken tegen een draaienden slijpsteen.

Groote hoeveelheden grondstoffen kwamen nu beschikbaar. Het gebruik van houtslijp heeft echter nadeelen: het papier vergeelt spoedig en is weinig duurzaam. Deze ongunstige eigenschappen konden worden overwonnen, toen in 1870 een Amerikaan er in slaagde, uit hout cellulose te vervaardigen. Dit schiedt door langs chemischen weg de zuivere houtvezels uit het hout vrij te maken. Het uit cellulose gemaakte papier bleek egaal, kleurvast en duurzaam te zijn. Ondanks dat cellulose uit hout wordt gewonnen, heet zulk papier houtvrij, in tegenstelling tot het uit houtslijp gefabriceerde papier, dat houthoudend wordt genoemd.

De nieuwe grondstoffen, houtslijp en houtcellulose, brachten in de papierfabricage een grooten vooruitgang. In vrijwel onbeperkte mate kon men nu goedkoop papier en karton vervaardigen. Ook Nederland deelde in de algemeene opleving. In het midden der negentiende eeuw werd hier te lande de papierfabricage volledig gemechaniseerd en verrezen nieuwe fabrieken. De grondslagen voor de ontwikkeling der papierindustrie tot de modern geoutilleerde nijverheid, waarover Nederland thans beschikt, werden in dien tijd gelegd.

Het feit, dat men voor den grondstoffenaanvoer vrijwel geheel op het buitenland is aangewezen, heeft de Nederlandsche papierindustrie niet in haar verderen groei belemmerd. Steeds vernuftiger machines werden in bedrijf genomen. Zoo heeft een moderne courantenpapiermachine een papierbaan van soms wel 5½ meter breedte, waarover het papier met een snelheid van 21 K.M. per uur voortraast; zulk een machine kan in één etmaal niet minder dan 120 ton product leveren. Nederland kan bogen op het bezit van één der grootste machines op dit gebied ter wereld. Het zal weinig betoog behoeven, dat de papierfabricage groote hoeveelheden hout verslindt. In de laatste jaren werd voor dit doel circa 450.000 M^3. hout en meer dan 100.000 ton slijp en cellulose uit de Oostzee aangevoerd; 300.000 ton papier uit Nederlandsche fabrieken vond zijn weg naar binnen- en buitenland. Ook oud papier wordt tot nieuw verwerkt: in de laatste jaren gemiddeld 50.000 ton. Hieruit blijkt wel, hoe belangrijk het is — vooral in den huidigen tijd — het oude papier niet verloren te laten gaan.

Een groot aantal van de verschillende soorten papier — niet minder dan 40.000 — wordt door de Nederlandsche papierindustrie vervaardigd; naast de voortbrenging van massaproducten, zooals courantenpapier, neemt die van geschept papier, dat reeds vele honderden jaren beroemd is om zijn kwaliteit, nog steeds een belangrijke plaats in op het productieprogramma der Nederlandsche industrie.

Het totale aantal arbeiders, in dezen bedrijfstak werkzaam, beloopt ongeveer 8000. De productie bedroeg in 1938 bijna 300.000 ton ter waarde van *f* 37.7 millioen, waaronder voor *f* 10 millioen aan houtvrij druk- en schrijfpapier, voor eveneens *f* 10 millioen aan pakpapier en voor *f* 9 millioen aan courantenpapier. De uitvoer van papier en papierwaren vertegenwoordigde in 1937 een waarde van meer dan *f* 8 millioen en in 1938 van circa *f* 7½ millioen; hiertegenover stond in deze jaren een invoer aan papiergrondstoffen en papierwaren van respectievelijk 100 millioen ton ter waarde van *f* 17 millioen en 79 millioen ton ter waarde van *f* 13 millioen.
De uitvoer van courantenpapier richtte zich in 1938 voornamelijk naar België (3220 ton), Frankrijk (2598 ton) en Nederlandsch-Indië (789 ton). Druk- en schrijfpapier ging voor een groot gedeelte naar Nederlandsch-Indië (3137 ton), Unie van Zuid-Afrika (2737 ton), Groot-Brittannië (1844 ton) en Argentinië (1765 ton). Verpakkingspapier werd geëxporteerd naar Groot-Brittannië (4056 ton), Nederlandsch-Indië (3376 ton) en Egypte (2886 ton).
(Economische Voorlichting)

A. NEDERLAND. — Vestigingsverbod fotobedrijf - Vergunning vereischt. —
's-Gravenhage, 7 Febr. — Bij beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart is het volgende bepaald: Het is verboden een inrichting, bestemd of mede bestemd voor de uitoefening van het fotografisch bedrijf, onderscheidenlijk van den kleinhandel in fotografische artikelen, voorzoover die uitoefening betreft, te vestigen zonder vergunning van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Vestigingsverbod 3303 E)

B. NEDERLAND. — Waarschuwing voor betreden van afgezette militaire terreinen. —
's-Gravenhage, 4 Febr. — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat een burger, die afgezet militair terrein had betreden, door een schot van den schildwacht doodelijk is gewond. Dit voorval geeft aanleiding er opnieuw dringend voor te waarschuwen, afgezette militaire gebieden, waar zulks in het Nederlandsch en het Duitsch staat aangegeven, te betreden. De schildwachten hebben opdracht, personen, die het verbod veronachtzamen, onder vuur te nemen, indien overtreders niet op de eerste aanroeping onmiddellijk aan het bevel tot stilstaan gehoor geven.
(Telegraaf)

C. CHINA. — Conflict met Japan. - Japansch bezet gebied in 2 jaar vrijwel onveranderd. - De 5 zwakke punten van Tsjoengking, volgens Tojo, den Japanschen minister van Oorlog. - Tsjang Kai-sjek ontbindt communistisch leger. —

Japansch bezet gebied. — Nadat de Japanners in den herfst van 1938 Kanton en Hankau hadden ingenomen, is er eigenlijk weinig verandering in de militaire situatie in China gekomen.
Ja, — nadat in October en November 1940 de stad Nanning in China's Zuidoost-hoek door de Japanners vrijwillig is ontruimd, is de omvang van het door de Japanners bezette gebied van China vrijwel even groot als het twee jaar geleden was.

De 5 zwakke punten van Tsjoengking. — Tokio, 31 Januari. (Domei). — De Japansche minister van oorlog, Tojo, heeft in antwoord op een desbetreffende interpellatie de vijf volgende zwakke punten opgesomd van het bewind van Tsjoengking:

1. De economische en militaire afhankelijkheid van derde mogendheden.
2. De onderschatting van de werkelijke macht van Japan.
3. De gestadige afneming van de militaire macht.
4. De toenemende financieele moeilijkheden.
5. De verscherping van het conflict tusschen Tsjoengking en de communisten.

Tsjang Kai-sjek ontbindt communistisch leger. — Tsjoengking, 29 Jan. (D.N.B.) — Tsjang Kai-sjek heeft in zijn hoedanigheid van opperbevelhebber van het leger van Tsjoengking medegedeeld, dat hij een van zijn twee communistische legers heeft ontbonden, ten einde daarmede het voorbeeld te geven van een disciplinairen maatregel. Hij beschuldigde dit leger er van aanvallen te hebben ondernomen op kameraden, verzet te hebben gepleegd en oproerige handelingen te hebben verricht. Tsjang Kai-sjek verklaarde, dat zijn optreden alleen is ingegeven door den wensch de aanvalskracht van China tegen Japan te bewaren, niet door een politiek gevoel of door een partijstandpunt. Ook ontkende hij de berichten, volgens welke zijn optreden burgeroorlog zou beteekenen.
Het incident zal volgens Tsjang Kai-sjek de betrekkingen van Tsjoengking met het buitenland op geenerlei wijze benadeelen.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - De Tijd)
(Vor. ber. Chin.-Jap. conflict 4552 A; Tsjang Kai-sjek 4478 E)

D. NEDERLAND. — Nederlandsche onderzeeboot verloren gegaan. —
Londen (S.P.T.) — De Britsche admiraliteit deelt het verlies mede van een Nederlandsche onderzeeboot.
De nagelaten betrekkingen der Nederlandsche bemanning zullen door middel van het Internationale Roode Kruis op de hoogte worden gebracht. (Telegraaf)

E. SOVJET-RUSLAND. — De defensie, hoofdartikel van de „Pravda". - Nieuwe commissaris voor de veiligheid van den staat benoemd. —
Moskou, 30 Januari (Tass). — De „Pravda" schrijft in een hoofdartikel, dat het roode leger en de roode vloot hun 23sten verjaardag naderen.
Het Sovjet-Russische volk is getuige van nieuwe resultaten bij de versterking der gewapende strijdkrachten der USSR. Het arbeidende volk van het land van het socialisme, aldus het blad, is trotsch op deze gewapende strijdkrachten.
De brand van den tweeden imperialistischen wereldoorlog spreidt zich uit buiten de Russische grenzen, staten storten ineen en worden vernield. Temidden daarvan staat de Sovjet-unie als een onneembaar fort.
Terwijl wij, zoo gaat de „Pravda" verder, buiten den oorlog staan, moeten wij toch aandacht schenken aan de veranderingen, die zich voordoen in de middelen en de methoden der gewapende worsteling. Het 23ste jaar van het bestaan van het roode leger en de vloot der Sovjet-unie was het jaar van beslissende wijzigingen in aard en methode van opleiding der troepen op den grondslag van de ervaring en de eischen van de moderne oorlogvoering.
Leven en bedrijvigheid van het roode leger benaderen zoo dicht mogelijk de werkelijke toestanden te velde. De militaire en politieke oefening wordt opgevoerd tot een peil, dat essentieel is voor een zegevierenden oorlog onder alle omstandigheden.
Ten slotte schrijft de „Pravda", dat de 23ste verjaardag van het roode leger en de vloot der Sovjet-unie zal helpen, om het volk van den sovjet nog beter voor te bereiden op de mobilisatie, beter georganiseerd en nauwer aaneengesloten.
Nieuwe Commissaris benoemd. — Moskou, 31 Jan. (D.N.B.) — Bij oekase van den Oppersten Sovjet der Sovjet-unie is de volkscommissaris voor de Binnenlandsche Aangelegenheden, Berija, benoemd tot commissaris-generaal voor de veiligheid van den staat. Deze rang is in den herfst van 1935 ingesteld en werd ook bekleed door de beide voorgangers van Berija. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Defensie 3909 A; Volkscommiss. 4221 D)

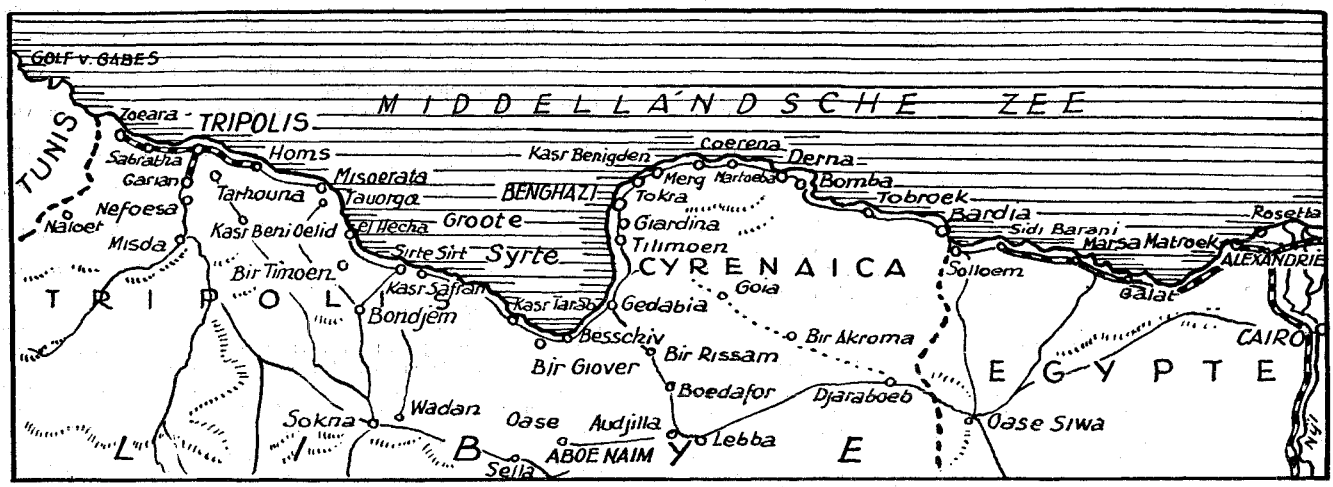
F. NEDERLAND. — 4% Staatsleening 1941. - Toewijzing. - Korting van 8,8% op gew. inschrijvingen. - Geen gedwongen leening. —
De eerstverschijnende Staatscourant zal de mededeeling bevatten van den Secretaris-Generaal van het departement van Financiën, dat de toewijzing op de 4% Staatsleening 1941, waarop de inschrijving openstond op 29 Januari 1941, zal geschieden als volgt:

a. De ingeschreven bedragen, waarvoor voorkeur is verzocht, worden ten volle toegewezen;

b. op de gewone inschrijvingen wordt een korting toegepast van 8,8% van het ingeschreven bedrag.

Aangezien de vrijwillige leening is volteekend, zal tot uitgifte van de in uitzicht gestelde gedwongen leening niet worden overgegaan, zoodat de zich aan de recepissen bevindende stortingsbewijzen waardeloos zijn.
De Ver. voor den Effectenhandel deelt mede, dat met ingang van Maandag 3 Februari 1941 in de Prijscourant onder Rubriek I zullen zijn opgenomen en voor de dagelijksche noteering aangewezen de *f* 500.000.000 4% obligatiën der leening 1941 van het Koninkrijk der Nederlanden. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Staatsleen. 4543 E)

A. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Benghazi ontruimd. - Commentaar „Corriere della Sera". —

Italiaansch Noord-Afrika. (Ontleend aan het Alg. Handelsblad)

Ergens in Italië, 8 Febr. (Stefani). — Het 246ste communiqué van het Italiaansche hoofdkwartier luidt: In den loop van den vijfden en den zesden Februari is in het gebied ten Zuiden van Benghazi een uiterst felle veldslag geleverd, tijdens welken onze verliezen ernstig en die van den vijand aan mannen en strijdmiddelen niet minder ernstig waren.
In den avond van den zesden Februari bezette de vijand Benghazi, dat ontruimd was door onze troepen om de nationale bevolking en de inboorlingen te sparen.

Commentaar „Corriere della Sera". — Zooals de „Corriere della Sera" schrijft, rekende men in Italië van meet af aan op een Engelschen aanval op het koloniale bezit in Afrika. Men heeft zich wellicht alleen den omvang van het Britsche offensief anders voorgesteld, omdat men niet kon aannemen, dat Engeland bijna al zijn strijdkrachten, die ter zee inbegrepen, voor dezen veldtocht zou gebruiken, op het gevaar af dat de verdediging van het moederland zeer zou worden verzwakt. Hoewel thans Engelschen, Australiërs, Britsch-Indiërs, Zuid-Afrikaners en zelfs Fransche en Joodsche troepen, voor een belangrijk gedeelte met Amerikaansch materiaal uitgerust, tegen het Italiaansche imperium aanstormen en eenige successen behalen, verandert dit volgens de „Corriere della Sera" niets aan het feit, dat deze gevechtshandelingen in Oost-Afrika voor den uitslag van den oorlog niet van beslissende beteekenis zijn.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4552 B)

B. NEDERLAND. — Vervreemden van landbouwgronden. - Nadere bijzonderheden. —
's-Gravenhage, 31 Jan. — De Staatscourant van 30 Januari meldt:
Het overdragen van landbouwgrond, uitgezonderd aan en door het Rijk en de provincie, is gebonden aan een toestemming van een pachtbureau.
Bij de beschikking zijn modellen opgenomen van de formulieren, waarmede deze toestemming moet worden aangevraagd. Voorts worden nadere regelingen gegeven voor de vaststelling der tegenprestatie, alsmede voorschriften ten aanzien van de veilingsvoorwaarden bij executorialen verkoop of anderen verkoop in het openbaar. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Vervreemd. v. landbouwgrond 4474 C)

C. BRAZILIE. —Neutraliteit. - Twee decreten. —
Rio de Janeiro, 28 Jan. (S.P.T.) — Ter versterking van de Braziliaansche neutraliteit heeft president Vargas twee decreten onderteekend. Hierdoor zal de Braziliaansche regeering, met alle tot haar beschikking staande middelen, verhinderen, dat eilanden, gelegen binnen de territoriale wateren, gebruikt worden voor oorlogshandelingen. De bemanningen van neutrale en oorlogvoerende koopvaardijschepen worden bewaakt om te beletten dat zij, van de Braziliaansche wateren uit aan oorlogvoerenden hulp zouden bieden. Elk schip, dat hulp biedt, wordt als hulpkruiser beschouwd en geïnterneerd. Als eenige uitzondering wordt hulpverleening toegestaan als het een in nood verkeerend schip betreft.
Hulpkruisers van oorlogvoerenden en hunne bemanningen worden tot het einde van den oorlog geïnterneerd. De schepen worden voor de vaart ongeschikt gemaakt. Het is aan handelsschepen verboden, belligerente oorlogsschepen van Braziliaansche havens uit, van brandstof of oorlogsmateriaal te voorzien.
Het tweede decreet verbiedt aan schepen van oorlogvoerende landen, varende in de Braziliaansche wateren, elke bemiddeling in het verstrekken van inlichtingen. Ook mogen radiostations geen berichten aan hen doorgeven. (Nieuwe Rott. Crt.)

D. NEDERLAND. — Schadeloosstelling van Duitschers ter zake van schade aan goederen door oorlogsgeweld. —
Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het schadeloosstellen van Duitschers ter zake van door oorlogsgeweld veroorzaakte schade aan goederen.
Hieraan wordt ontleend:
Duitschers worden ter zake van door oorlogsgeweld veroorzaakte schade aan goederen, welke zij in het bezette Nederlandsche gebied geleden hebben of lijden, onder overeenkomstige toepassing van de desbetreffende in het Duitsche Rijk geldende bepalingen, schadeloos gesteld.
Onderdanen van andere staten kunnen bij beschikking van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken) met Duitschers worden gelijkgesteld. Deze beschikkingen kunnen zoowel afzonderlijke gevallen als groepen van gevallen betreffen.
Met het opnemen der schaden, alsmede met het vaststellen en uitbetalen der schadeloosstellingen, is belast het hulpcomité voor Duitschers in Nederland

(Hilfsausschuss für die Deutschen in den Niederlanden). Deze werkzaamheden worden verricht onder toezicht van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken), die tevens de contrôle op het gevoerde geldelijke beheer uitoefent en in overeenstemming met diens aanwijzingen.
De bedragen der schadeloosstellingen en van de daarmede samenhangende kosten komen ten laste van het „Herstelfonds 1940".

(Verordeningenblad No. 5, 10 Febr. '41)
(Vor. ber. Oorlogsschade 4534 B)

A. **NEDERLAND. — Jaarbeurzen en Streekbeurzen.** In het Verordeningenblad is verschenen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende jaarbeurzen en streekbeurzen.
Dit besluit verstaat o.a. onder:

Beurs: de samenkomst van fabrikanten, groothandelaren, handelsagenten, handelsreizigers, kleinhandelaren en andere kooplieden, gehouden met het doel handelsrelaties te doen aanknoopen en handelstransacties tot stand te doen brengen.
Streekbeurs: de in verband met de verkeersomstandigheden voor een bepaalde streek of stad, al dan niet periodiek georganiseerde beurs.
Het is verboden eenige beurs, niet uitgaande van de te Utrecht gevestigde vereeniging tot het houden van jaarbeurzen in Nederland, aan te kondigen of te organiseeren onder aanduiding van „jaarbeurs".
Het is voorts verboden zonder vergunning van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart een streekbeurs aan te kondigen, te organiseeren of te houden.
Aan een vergunning kunnen voorwaarden of beperkingen worden verbonden.

(Verordeningenblad No. 5, 10 Febr. '41)

B. **ROTTERDAMSCHE BANKVEREENIGING. — Netto-winst 1940: ƒ 6.374.285 (ƒ 5.077.432). - Dividend: 5½% (5%).**
In de bewogen dagen in Mei was onze instelling door hare groote liquiditeit in staat, elk beroep van relaties op hare kassen te bevredigen. Een gematigd bankmoratorium, den 10den Mei afgekondigd en bij besluit van den 11den Juni weder ingetrokken, liet ons de vrijheid aan het bedrijfsleven de noodige betaalmiddelen ter beschikking te stellen.
Voorgesteld wordt na storting in het pensioenfonds van ƒ 347.227, een afschrijving op de gebouwen van ƒ 662.495 en na overbrenging van ƒ 800.000 naar een te vormen bouwfonds, een dividend van 5½% (v.j. 5%) uit te keeren. Voor betaling van winstbelasting is een bedrag van ƒ 1.500.000 uitgetrokken.
De bruto winst is in 1940 gestegen van ƒ 10.975.013 tot ƒ 12.274.140. De bedrijfskosten bleven nagenoeg op dezelfde hoogte en na aftrek daarvan bedraagt de netto winst ƒ 6.374.285 tegen ƒ 5.077.432 in 1939.

(Verslag over 1940 - Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Verslag 1939, 4129)

C. **NEDERLAND. — Aanmeldingsplicht van personen van geheel of gedeeltelijk joodschen bloede. —**
's-Gravenhage, 4 Febr. — De Staatscourant van 3 dezer bevat een Besluit van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken, ingevolge de verordening betreffende de aanmeldingsplicht van personen van geheel of gedeeltelijk joodschen bloede. Aan deze verordening ontleenen wij het volgende:

Artikel 1. — Ten behoeve van de in het bevolkingsregister te stellen aanteekening omtrent de hoedanigheid van den aangemelde als persoon van joodschen bloede, wordt onderscheiden tusschen jood = J en Bastaard-jood = B.
(2) De aanduiding J wordt gesteld ten aanzien van ieder, die:
1) uit ten minste drie naar ras voljoodsche grootouders stamt;
2) uit twee naar ras voljoodsche grootouders stamt en
a. hetzij zelf op den negenden Mei 1940 tot de joodsch-kerkelijke gemeente behoorde of na dien datum daarin is of wordt opgenomen;
b. hetzij op den negenden Mei 1940 met een Jood was gehuwd of na dien datum met een Jood in het huwelijk is getreden of alsnog in het huwelijk treedt.
(3) De aanduiding B wordt gesteld ten aanzien van ieder, die
1) van twee naar ras voljoodsche grootouders stamt en die niet valt onder de bepalingen van het tweede lid, onder 2);
2) van één naar ras voljoodschen grootouder stamt.
(4) Ten aanzien van de in het derde lid bedoelde personen, wordt onderscheiden tusschen:
1) Bastaard-jood I = B I, indien de persoon van twee voljoodsche grootouders stamt;
2) Bastaard-jood II = B II, indien de persoon van één voljoodschen grootouder stamt.
Artikel 2. — (1) De burgemeester doet ten aanzien van ieder persoon, die, overeenkomstig de bij of ter uitvoering van de verordening gegeven voorschriften is aangemeld, het volgende verrichten:
vergelijken en, voor zooveel noodig, met elkander in overeenstemming brengen, van de op het aanmeldingsformulier ingevulde gegevens met die, vermeld op de persoonskaart van belanghebbende of in het verblijfregister, alsmede stellen van een der aanduidingen J, B I of B II in vak 6 der persoonskaart, overeenkomstig de in artikel 1 gemaakte onderscheidingen;
signaleeren van de persoonskaart uitsluitend door middel van een door het Hoofd der Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters goed te keuren edelruiter, voorzien van een zwarte tab, bevattende in wit: hetzij J, hetzij B I, hetzij B II;
invullen met de schrijfmachine, onderteekenen en uitreiken of toezenden van een bewijs van aanmelding, waarvan het model als bijlage bij dit besluit is gevoegd.
De bedoelde aanduiding J, B I of B II wordt gesteld op den laasten regel van vak 6 der persoonskaart met de schrijfmachine of met een stempel, niet grooter dan de kapitale letter van een schrijfmachine. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Aanmeldingsplicht 4522 C)

D. **URUGUAY. — La Plata-Conferentie beëindigd. —** Montevideo, 4 Febr. — De economische commissie van de La Plata-conferentie heeft het voorstel van Uruguay, tot instelling van een tolunie tusschen de vijf betrokken mogendheden, aangenomen.
Montevideo, 7 Febr. — De conferentie der La Platalanden, waaraan ook Brazilië en Bolivia hebben deelgenomen, is met toespraken van de delegatieleiders afgesloten. Van de vijftig projecten, die oorspronkelijk op de agenda der conferentie stonden, zijn er, zoo meldt D.N.B., 27 aangenomen. Juist de principieele vraagstukken zijn hangende gebleven.
Zooals men weet, had de conferentie als uitgangspunten de door de Engelsche blokkade van het Europeesche continent en de tonnageverliezen ontstane economische moeilijkheden, vooral van de La Plata-landen. Men wil deze moeilijkheden onderdrukken door verhooging van het regionale handelsverkeer.
De meeste landen hebben zich voor gelijke rechten op de La Plata-rivier uitgesproken. Zij zullen zooveel mogelijk het wederkeerige productie-overschot overnemen en het verkeer vergemakkelijken. Ten slotte zal er een instituut voor de bestudeering van de La Plata-kwestie worden opgericht. Onder de tegenwoordige omstandigheden mocht misschien niet méér worden verwacht. (Telegraaf)

(Vor. ber. La Plata-Conferentie 4550 E)

E. **NEDERLAND. — Strafbaarheid van handelingen in strijd met militaire of politie-voorschriften. —**
In het verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, betreffende de strafbaarheid van handelingen in strijd met militaire of politievoorschriften.
Hierin wordt het volgende bepaald:
Handelingen in strijd met algemeene instructies, bevelen en officieele aankondigingen, welke gedurende den oorlog in militair of politiebelang door den weermachtsbevelhebber in Nederland of door den commissaris-generaal voor de openbare veiligheid bij den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied onder verwijzing naar deze verordening worden uitgevaardigd en welke door middel van aanplakking, de pers of de radio worden bekend gemaakt, zijn overtredingen en worden met hechtenis van ten hoogste zes maanden en met boete van ten hoogste

duizend gulden of met een dezer straffen bestraft, voor zoover niet op grond van andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd.
(Verordeningenblad No. 5, 10 Febr. '41)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Aanmelding jongemannen van 18 en 19 jaar en mannen van 37 tot 40 jaar. - Versterking Singapore. - 10 millioen ton scheepsruimte verloren, volgens Italiaansche pers. - Balfour over moeilijke toekomst. - Oorlogsuitgaven. - Wijziging Kabinet. - Generaal Ironside in adelstand verheven. — Rede van premier Winston Churchill en Duitsch commentaar. —

Aanmelding jongemannen en mannen. — Berlijn, 29 Januari. (D.N.B.) — Naar de Londensche berichtendienst meldt, heeft de Engelsche koning een proclamatie onderteekend, krachtens welke jongemannen van 18 en 19 jaar en mannen van 37 tot 40 jaar zich voor den militairen dienst moeten laten inschrijven.

Versterking Singapore. — Londen, 5 Febr. (S.P.T.) — Engeland zendt sinds geruimen tijd groote afdeelingen troepen en transporten oorlogsmaterieel naar Singapore. Aan de verdedigingswerken van de stad zelf wordt koortsachtig gewerkt „om," naar de correspondent van de „Times" te Singapore meldt, „niet door een aanval van Japan te worden verrast".
Men vreest te Londen blijkbaar, dat het driemogendhedenpact in werking zal treden en Japan in den oorlog betrokken zal worden, indien Amerika nog verder op den ingeslagen weg voortgaat.

Scheepsruimte. - Italiaansche pers. — Rome, 5 Febr. (Stefani) — De Italiaansche bladen, sprekende over den toestand van Engeland, leggen er den nadruk op, dat de Britsche verliezen ter zee niet gecompenseerd kunnen worden. Tot dusverre is 10 millioen ton Britsche scheepsruimte tot zinken gebracht, terwijl de Amerikaansche werven, die voor aanvulling moeten zorgen, nog gebouwd moeten worden.

Balfour over moeilijke toekomst. — New York, 4 Febr. (D.N.B.) Balfour, onderstaatssecretaris in het Britsche ministerie van Luchtvaart, heeft in een rede te Oxford gezegd: „Wij zullen ons nog moeten verdedigen tegen slagen in vergelijking waarmede die, welke wij tot dusverre in ontvangst hebben genomen, niet meer dan een lichte aanraking van eenige speciale punten in het land gelijken. Laat ons nooit uit het oog verliezen, dat wij, ook als wij alle maatregelen concentreeren op de verdediging ter zee en in de lucht, daarmede nooit den oorlog winnen zullen. Slechts door een offensief kan de oorlog gewonnen worden".
Balfour verklaarde verder, dat van iederen Engelschman nog grootere persoonlijke offers en inspanning geëischt zullen worden dan tot dusverre.

Kosten van den oorlog. — Berlijn, 6 Febr. (D.N.B.) — De Engelsche minister van Financiën, Kingsley Wood, heeft in het Lagerhuis verklaard, dat wanneer het Huis het door hem voorgestelde aanvullende bedrag van £ 600.000.000 voor het loopende dienstjaar goedkeurt, de oorlog Engeland in het dienstjaar dat op 30 Maart eindigt, £ 3.300.000.000 heeft gekost.
De oorlogsuitgaven van Engeland zijn zoo geweldig en nemen van dag tot dag in zulk een omvang toe, dat hij niet kan mededeelen, hoeveel de wekelijksche uitgaven in de eerste maanden van het a.s. dienstjaar zullen bedragen. Men kan echter reeds thans zeggen, dat één enkele oorlogsdag Engeland £ 12.500.000 kost. Het land heeft tot dusverre zware lasten moeten dragen, aldus minister Wood, doch ik mag de bevolking niet de mededeeling onthouden, dat deze lasten en offers binnenkort nog zullen toenemen.
Ten slotte deed de minister een beroep op de belastingbetalers om snel en punctueel te betalen.

Wijziging in het kabinet. — Berlijn, 8 Febr. (D.N.B.) — De Britsche berichtendienst meldt, dat lord Moyne is benoemd tot minister van Koloniën als opvolger van den overleden lord Lloyd. Volgens een Reuterbericht is Ernest Brown benoemd tot minister van Gezondheid en Malcolm Macdonald tot Hoogen Commissaris in Canada.
Tot staatssecretaris voor Schotland is Thomas Johnston benoemd. Voor Malcolm Macdonald zal een speciale volmacht worden opgesteld, opdat hij zijn zetel in het Lagerhuis kan behouden. De nieuwe minister van Koloniën, lord Moyne, wordt in plaats van lord Lloyd voorzitter van het Hoogerhuis.
De hertog van Norfolk is benoemd tot eersten parlementairen onderstaatssecretaris van het ministerie van Landbouw.

Generaal Ironside in den adelstand verheven. — New York, 6 Febr. (D.N.B.) — Generaal Ironside is, naar uit Londen wordt gemeld, in den adelstand verheven met den titel baron Ironside of Archangel.
In diplomatieke kringen der Britsche hoofdstad heeft deze onderscheiding groot opzien gebaard, aangezien de aan Ironside verleende titel in verband staat met de Britsche Siberische expeditie ter ondersteuning der Wit-Russen in 1919.
De Londensche correspondent van de New York Post, Stoneman, merkt in dit verband ironisch op, dat Ironside zich waarschijnlijk liever zijn roemrijk verleden dan het heden herinnert. De Amerikaansche journalist herinnert er aan, dat Ironside na den terugtocht der Geallieerden uit Noord-Frankrijk uit zijn functie is ontheven. Ook merkt hij op, dat men in het Kremlin noch de Wit-Russen, noch degenen, die hen in 1919 geholpen hebben, zal waardeeren. Men kan derhalve felle aanvallen der Sovjet-Russische pers verwachten.

Radiorede van Winston Churchill. — Berlijn, 10 Febr. (D.N.B.) Winston Churchill heeft op 9 Februari een radiorede uitgesproken, waarin hij zich uitvoerig bezighield met den toestand in Afrika. In het begin van zijn rede zeide hij over de Duitsche luchtaanvallen op Engeland, dat voor elke ton door de R.A.F. op Duitsch gebied geworpen bommen, het Duitsche luchtwapen drie tot vier ton op Engelsch gebied heeft geworpen.
Verder gaf Churchill toe, dat de Duitsche luchtaanvallen nog feller zouden kunnen worden. Hij sprak echter de meening uit, dat zij korter zouden duren.
Bij zijn bespreking van de gebeurtenissen in Afrika wees Churchill er op, dat de Engelsche troepen groote versterkingen uit Indië, Australië en Nieuw-Zeeland in den strijd tegen de Italianen in het veld hebben gebracht.
Aan zijn optimistische voorstelling van de Engelsche situatie verbond Churchill echter de waarschuwing, dat men er aan denken moet, dat de oorlog spoedig in een phase van toenemende felheid zou treden.
De Engelsche premier besloot met te verwijzen naar de uit de Vereenigde Staten verwachte materieele hulp. Woordelijk zeide hij: „Wij hebben op de meest dringende wijze behoefte aan ontzaglijke leveranties en voortdurend aan oorlogstuig en technische machines van allerlei soort. Wij hebben ze hier (in Engeland) noodig en het is noodzakelijk, dat zij hier naar toe gebracht worden. Wij hebben voor 1942 behoefte aan een groote hoeveelheid koopvaardijtonnage, veel meer dan wij zelf kunnen bouwen, wanneer wij onze oorlogsinspanning in het Westen en het Oosten op peil willen houden en vergrooten."
Er kan echter verwacht worden, zoo voegde Churchill hieraan toe, dat Duitschland alles, wat maar mogelijk is, zal doen om de Engelsche tonnage te vernielen en den omvang van de Amerikaansche leveranties te verminderen. Hij waarschuwde derhalve het Engelsche volk, dat het zich niet moest overgeven aan een gevoel van al te groote veiligheid.

Duitsch commentaar op Churchill's rede. — De 9 Februari door Churchill gehouden rede is een bewijs voor de reddelooze Britsche positie, aldus zoo verneemt het A.N.P. te Berlijn van goed ingelichte zijde, als de opvatting in politieke kringen aldaar, waar men de rede gelezen heeft met een belangstelling, die onder de tegenwoordige omstandigheden toekomt aan de uitlatingen van den man, die van al het leed, dat Engeland op het oogenblik te verduren heeft, de voornaamste schuld draagt.
Met betrekking tot de uitlatingen van Churchill over de gebeurtenissen in Noord-Afrika acht men het opmerkelijk, dat men in Londen erkent, dat de gebeurtenissen aldaar van geen beteekenis zijn voor den afloop van den oorlog en dat de oorlog op het Engelsche eiland beslist zal worden.
Men deelt in Berlijn volledig de reeds uit neutrale landen en vooral ook uit de Vereenigde Staten ontvangen opvattingen, dat Churchill tot dusverre in den grond genomen nog nooit zoo pessimistisch gesproken heeft. Men acht het hier ook zeer begrijpelijk, dat Churchill de aanstaande gebeurtenis met groote bezorgdheid tegemoet ziet. Dat hij het voor hem en Engeland dreigende gevaar thans nog evenmin in zijn vollen omvang begrijpt als een jaar geleden Frankrijk, is echter in Berlijn boven iederen twijfel verheven. Als meest opmerkelijke bekentenis voor de zwakheid van Engeland noemt men te Berlijn het in de rede klinkende roepen om hulp tot de Vereenigde Staten.
(N. Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad - Standaard - Het Vaderland - Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Dienstplicht 4081; Singapore 3392 B; Verl. scheepsruimte 4526 E; Oorlogskosten 4462 C; Kabinetswijz. 4536 B; Hoogerhuis, lord Lloyd 4536 B; Generaal Ironside 4196; Winston Churchill 4546 A)

B. NEDERLAND. — Uitdagend optreden tegen de Weermacht. - Strafmaatregel van den militairen bevelhebber hier te lande. —

Het A.N.P. meldt op 12 Februari 1941:
Op last van den militairen bevelhebber hier te lande is 11 Febr. een bekende lederzaak te 's-Gravenhage gesloten. De leider dezer zaak en de schuldige personen zijn in bewaring gesteld.
Deze maatregel is genomen op grond van brutaal en uitdagend optreden van de betreffende personen op den voorafgeganen dag tegen leden van de Duitsche weermacht. (De Tijd)

(Vor. ber Rechtszaken 4535 B)

A. SCHAATSENRIJDEN. — Elfstedentocht - Auke Adema (Franeker), de sterkste rijder, 200 K.M. in 9 uur en 19 minuten - 496 wedstrijd- en 1400 tochtrijders. —

Auke Adema uit Franeker heeft op 6 Februari den Frieschen Elfstedentocht gewonnen: om 3 uur 4 min. kwam hij terug in Leeuwarden, van waar hij, met zeshonderd wedstrijdrijders, om kwart voor zes in den ochtend gestart was. Den geheelen rit door reed Adema aan den kop, eerst met Bosman uit Breukelen, later in een groep van zes met Bosman, Van der Bij, Geveke, S. de Groot en A. de Vries. Die kopgroep had zich gevormd tusschen Bolsward en Hindeloopen. Doch om halftwee bereikte Adema als eerste de contrôle te Sloten; achter hem kwamen Geveke, Bosman en De Vries, die zich korten tijd rust gunden en zoo den Franeker een voorsprong gaven, die op het traject naar Leeuwarden niet meer viel in te halen.

(Eigen teekening)

De officieele uitslag luidt:

Vertrek Leeuwarden 5.45 u. 's ochtends.

1. A. Adema te Franeker: om 3 u. en 4 min. terug, groote gouden medaille.
2. J. Bosman te Breukelen: om 3 u. en 7 min. terug, kleine gouden medaille.
3. L. Geveke te Leeuwarden: om 3 u. en 9 min. terug, groote verguld zilveren medaille.
4. A. A. de Vries te Franeker: om 3 u. en 9 min. terug, kleine verguld zilveren medaille.
5. A. de Vries te Giethoorn: om 3 u. en 16.5 min. terug, zilveren medaille.
6. J. J. v. d. Bij te Anna Paulowna: zelfde tijd, zilveren med.
7. H. A. J. de Boer te Warga: zelfde tijd
8. S. de Groot te Weidum: om 3 u. 21½ min.
9. P. Bolkenstein te Maasland: om 3 u. 32 min.
10. W. Heeringa te Grouw: om 3 u. 32½ min.
11. S. Westra te Warmenhuizen: om 3 u. 36 min.
12. S. Molenaar te Joure: om 3 uur 37 min.
13. P. J. Trooster te Amsterdam: om 3 uur 42 min.
14. R. van der Schuit te Rottevalle: om 3 uur 43½ min.
15. P. Dalsum te Broekerhaven: om 3 uur 46 min.
16. P. Smit te Amsterdam: om 3 uur 47½ min.
17. J. Woudstra te Hemrik: om 3 uur 48 min.
18. K. Korst te Bedum: om 3 uur 52 min.
19. J. Boersma te Oudkerk: om 3 uur 56 min.
20. W. L. Vos te Dedemsvaart: om 3 uur 58 min.
21. P. Oosterhof te Olterterp: om 3 uur 58 min.
22. Houben te Bolsward: om 3 uur 59 min.
23. L. de Wreede te Lemmer: om 3 uur 59 min.

(Telegraaf - Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Elfstedentocht 1940, 4120 D)

B. FRANKRIJK. — Flandin, minister van Buitenlandsche Zaken afgetreden, Darlan opvolger - Laval weigert functie - Grondwettelijk decreet afgekondigd - Organisatie regeering - Darlan tot vice-president benoemd. —

Flandin afgetreden. — Vichy, 9 Febr. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat de minister van Buitenlandsche Zaken, Flandin, vandaag is afgetreden. Zijn portefeuille wordt overgenomen door admiraal Darlan, die tevens tot vice-president is benoemd en ook het ministerie van Marine aanhoudt.

Laval weigert functie. — Met betrekking tot de besprekingen van Darlan te Parijs heeft de pers hedenmorgen het volgende officieele communiqué gepubliceerd:

„Het staatshoofd, maarschalk Pétain, die de politiek van Montoire volgt, heeft Laval voorgesteld, als minister van Staat en lid van een Directorium tot de regeering toe te treden."

Laval heeft het aanbod van den maarschalk van de hand gewezen.

Grondwettelijk decreet afgekondigd. — Te Vichy is het volgend grondwettelijk decreet (nr. 4 van 10 Februari) afgekondigd:

„Wij, Maarschalk van Frankrijk en Hoofd van den Franschen staat, bepalen krachtens de Wet van 10 Juli 1940:

Art. 1. Indien wij, om welke reden dan ook, voor de ratificatie van de nieuwe grondwet door de natie, verhinderd zijn de functie van Staatshoofd uit te oefenen, zal vlootadmiraal Darlan deze functie rechtens overnemen.

Art. 2. Voor het geval, dat vlootadmiraal Darlan, om welke reden dan ook, verhinderd zou zijn, zal hij zijnerzijds vervangen worden door den persoon, dien de ministerraad met meerderheid van stemmen zou aanwijzen. Tot het optreden van dezen persoon zouden de functies door den ministerraad uitgeoefend worden.

Art. 3. Het grondwettelijk decreet nr. 4c is en blijft opgeheven.

De organisatie der regeering. — Maarschalk Pétain heeft een decreet uitgevaardigd, waarin de opbouw en de organisatie van de regeering als volgt wordt vastgelegd:

Artikel 1. Een zeker aantal van bij decreet bepaalde staatssecretarissen heeft de prerogatieven van minister. Ieder minister bij decreet heeft tot taak de werkzaamheid van een zeker aantal staatssecretarissen te coördineeren en te controleeren ten aanzien van de toepassing der principieele beslissingen en der beslissingen ten opzichte van de algemeene politiek der regeering.

Artikel 2. Een der ministers wordt bij decreet benoemd tot vice-president, (reeds geschied). Onder het hooge gezag van den maarschalk, chef van den staat en chef van de regeering, leidt en controleert hij de werkzaamheid der ministers en staatssecretarissen in alles, wat de toepassing betreft van de principieele beslissingen en de beslissingen ten opzichte van de algemeene politiek der regeering.

Artikel 3. De ministerraad komt bijeen onder voorzitterschap van den Chef van den Staat. De Chef van den Staat kan zich bij dit voorzitterschap doen vertegenwoordigen door den vicepresident. In dit geval moet de vice-president den Chef van Staat rapport uitbrengen over de beraadslagingen van den Ministerraad. De staatssecretarissen kunnen opgenomen worden in den ministerraad wanneer problemen, die hun staatssecretariaat interesseeren, ter bestudeering aan den raad worden voorgelegd.

Artikel 4. De Kabinetsraad, die ministers en staatssecretarissen omvat, wordt gepresideerd door den vice-president.

Artikel 5. Bij het vice-presidentschap wordt het secretariaatgeneraal voor voorlichting, pers en radio aangesloten.

Artikel 6. De artikelen 3 en 4 van de wet van 6 September 1940 betreffende de organisatie van de regeering worden opgeheven.

Artikel 7. De bovenstaande bepalingen worden in het Journal Officiel gepubliceerd en als Staatswet ten uitvoer gelegd.

Darlan benoemd tot vice-president. — Het decreet, waarbij admiraal Darlan tot vice-president wordt benoemd, heeft den volgenden tekst:

„Wij, maarschalk van Frankrijk en hoofd van den Franschen staat, bepalen krachtens de grondwettelijke acte no. 2 van 11 Juli 1940 en krachtens de wet van 10 Februari 1941 ten aanzien van de organisatie der regeering:

Artikel 1. Tot vice-president wordt vlootadmiraal en staatssecretaris voor Buitenlandsche Zaken en de Marine, Darlan, benoemd." (Telegraaf - N. Rott. Crt. - De Tijd)

(V. b. Flandin 4514 G; Darlan 4514 G; Grondwet 4292)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Joegoslavische ministers bij Rijkskanselier Hitler. — Salzburg, 14 Febr. (D.N.B.) — De Führer ontving heden op den Berghof in tegenwoordigheid van Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, den Joego-Slavischen premier, Tswetkowitsj, en den

Joego-Slavischen minister van Buitenlandsche Zaken, Cincar Markowitsj. De besprekingen over vragen van wederzijdsch belang werden gevoerd in den geest der traditioneele vriendschapsbetrekkingen tusschen beide naties. (Haagsche Courant)

A. **NEDERLAND. — Credieten voor opbouw of herstel van onroerende goederen en schepen. —**
In het Verordeningenblad is verschenen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Justitie betreffende credieten voor opbouw of herstel van onroerende goederen en schepen.
Bepaald is o.a. daarin:
Stichtingen, die uitsluitend of mede ten doel hebben oorlogsmolestcredieten te verstrekken, kunnen voor rekening en risico van het Rijk zoodanige credieten ook verstrekken:
Voor opbouw of herstel van tengevolge van defensiemaatregelen of oorlogsgeweld beschadigde boerderijen;
voor opbouw of herstel van andere door oorlogsgeweld getroffen onroerende goederen.
(Verordeningenblad No. 5, 10 Febr. '41)

B. **NEDERLAND. — Hypotheken in verband met den wederopbouw. —**
Verschenen is een besluit (8 Februari) van de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Financiën betreffende hypotheken in verband met den wederopbouw.
Bepaald is het volgende:
De hypotheken, welke onmiddellijk rang nemen na een inschrijving als bedoeld in het vorige bericht, of welke ingevolge een door den algemeen gemachtigde voor den wederopbouw goedgekeurde of vastgestelde regeling onmiddellijk volgen op een eerste hypotheek, worden geacht eerste hypotheken te zijn en alle bedingen te kunnen bevatten, welke het burgerlijk wetboek toestaat aan eerste hypothecaire schuldeischers, met dien verstande echter, dat zij onmiddellijk na de boven hen gaande inschrijving of hypotheek gerangschikt worden.
Omtrent deze hypotheken zijn in verschillende artikelen van dit besluit nadere bepalingen vastgesteld aangaande verkoop en beslag. (Het Vaderland)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — 250.000 Italiaansche arbeiders werkzaam. - Duitsche voornamen in Luxemburg. - Rede van dr. Goebbels te Hamburg. —**
250.000 Italiaansche arbeiders werkzaam. —
Rome, 7 Febr. (United Press) — Naar hier is bekendgemaakt, heeft de Duitsch-Italiaansche gemengde commissie een speciale overeenkomst gesloten op grond waarvan 50.000 Italiaansche industriearbeiders zich binnenkort naar Duitschland zullen begeven.
Het aantal in Duitschland werkende Italianen zal daardoor tot 250.000 stijgen.

Duitsche voornamen in Luxemburg.
Luxemburg, 7 Febr. (Belgapress) — Volgens een verordening van het hoofd van het burgerlijk bestuur moeten de Luxemburgsche onderdanen en vaderlandsloozen, die in Luxemburg wonen of er gewoonlijk verblijven, voor zoover zij een vreemden of niet-Duitschen voornaam hebben, in de plaats van dezen naam den overeenkomstigen Duitschen voornaam kiezen en in geval dit niet mogelijk is, moeten zij een Duitschen voornaam aannemen.

Rede van dr. Goebbels te Hamburg.
Hamburg, 8 Febr. (D.N.B.) — „Het Duitsche volk werkt voor den dag, waarop Engelands uur zal slaan", zoo verklaarde rijksminister dr. Goebbels 8 Februari in een massa-bijeenkomst te Hamburg. Dr. Goebbels stelde tegenover het onwankelbare geloof aan de Duitsche natie het beeld van Engeland van 1941, dat nog slechts een schaduw is van zijn vroegere macht. Dit Engeland gelooft met de voorrechten van een oude, overleefde wereld de sociale levensrechten van de jonge volken te kunnen onderdrukken. Duitschland echter zal, evenals het zijn vijanden op het continent heeft verslagen, ook dezen laatsten vijand van zijn vrijheid en zijn wil tot socialen opbouw verslaan. In Duitschland weet thans iedereen, zoo ging de minister verder, dat de oorlog tegen Engeland zich niet alleen beperkt tot den strijd met de wapenen. Twee vijandelijke werelden, belichaamd in haar politieke en sociale doeleinden, staan voor den beslissenden strijd aangetreden. Deze oorlog is een volksoorlog, want het gaat er om, de oude, vermolmde wereld der Engelsche plutocraten te vernietigen en voor het Duitsche volk de levensrechten te veroveren. Het vertrouwen van het Duitsche volk in den Führer is grenzenloos. Het zal ieder bevel, dat hij geeft, met een vastbeslotenheid zonder weerga in daden omzetten. Het vertrouwt en werkt voor den dag, waarop Engelands uur zal slaan.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dr. Goebbels 4530 E)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Reactie op houding van Japan. - Contrôle op den invoer. —**
Reactie op de houding van Japan. — Naar Domei uit Batavia meldt, heeft het hoofd van den Nederl.-Indischen regeeringspersdienst tijdens de wekelijksche persconferentie tegenover Japansche journalisten de waarschuwing uitgesproken, dat een voortzetting van de Japansch—Nederlandsch-Indische conferentie te Batavia „moeilijk zou zijn" indien geen opheldering zal worden verkregen ten aanzien van de redenen voor het verwerpen van de Nederlandsche demarche van 31 Januari door den Japanschen onderminister van Buitenlandsche Zaken.
Het Nederl.-Indische gouvernement wacht officieele inlichtingen uit Tokio af, zooals Ritman verder verklaarde, waarbij hij te kennen gaf, dat het bestuur bereid is de besprekingen voort te zetten, wanneer de politieke houding van Japan duidelijk is gemaakt.
Contrôle op den invoer. — Naar Europapress uit Tokio meldt, is sinds 1 Jan. 1941 de geheele goedereninvoer van Nederl.-Indië onderworpen aan vergunningen en mogen er slechts leveringsorders worden verstrekt na ontvangen vergunning van den staat. Ter uitvoering van dezen maatregel zijn 71 goederenklassen ingevoerd en is voor 17 klassen een beperking van den invoer afgekondigd. Naar verluidt zullen de goederen, waarvan de invoer niet beperkt is, zonder moeilijkheden kunnen worden geïmporteerd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nota Londen 4548 C)

E. **PERU. — Niet-aanvalspact met Chili. —**
Lima, 7 Febr. (United Press) — Volgens een officieele mededeeling werd op 7 Februari in de Peruaansche hoofdstad, Lima, tusschen Peru en Chili een niet-aanvalspact en een handelsovereenkomst onderteekend. (De Tijd)

F. **NEDERLAND. — Ambtenaren kunnen van elke partij lid zijn. - Vragen van verklaring naar hun houding ten aanzien van N.S.B. ongeoorloofd. —**
's-Gravenhage, 11 Febr. — Naar het Algemeen Handelsblad vernéemt, hebben herhaalde verzoeken uit de kringen van Nederlandsche ambtenaren en personen in openbaren dienst den Commissaris-Generaal voor Justitie, dr. Wimmer, aanleiding gegeven, een rondschrijven te zenden aan de Secretarissen-Generaal van de onderscheidene Nederlandsche departementen, waarin te kennen wordt gegeven, dat het niet geoorloofd is aan ambtenaren en personen in openbaren dienst verklaringen te vragen over hun houding ten aanzien van de N.S.B.
De Duitsche autoriteiten zijn van meening, zoo wordt in dit rondschrijven gezegd, dat het voor ambtenaren en personen in openbaren dienst bij hun werkzaamheden niet ter zake doet, bij welke partij zij zijn aangesloten en dat het dezen groepen volledig vrijstaat, aansluiting te zoeken bij welke partij ook. Den Secretarissen-Generaal wordt voorts verzocht om van den inhoud van dit rondschrijven aan alle betrokkenen bekendheid te geven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ambtenaren 4468 H)

A. VEREENIGDE STATEN. — Legersterkte. - Vakbonden tegen beperking stakingsrecht. - John G. Winant, ambassadeur te Londen. - Steun aan Engeland, Huis van Afgevaardigden neemt de wet met 260 tegen 165 stemmen aan. - Staatsschuld, goedkeuring Huis van Afgevaardigden. —

Legersterkte. — New York, 4 Febr. (D.N.B.) — Het ministerie van Oorlog heeft berekend, dat het Amerikaansche leger op 15 Juni 1.418.000 man zal tellen en bijna tweemaal zoo sterk zal zijn als thans.

Associated Press acht het mogelijk, dat ongeveer 100.000 man van dit leger zullen worden verdeeld over de bases van Hawaii, Porto Rico, Newfoundland enz.

Vakbonden tegen beperking stakingsrecht. — New York, 6 Febr. (United Press). — In zijn orgaan „American Federalist" teekent de A.F.L. (American Federation of Labor) protest aan tegen de beperking van het stakingsrecht in de wapenindustrie, welke beperking wordt gekenschetst als „in de hoogste mate ongrondwettig". Het blad verklaart, dat het stakingsrecht niet mag worden opgeheven en dat „de georganiseerde arbeider de opheffing zonder beperking niet kan en niet mag aanvaarden." Op het oogenblik zijn 17.000 arbeiders in de bewapeningsindustrie in staking omdat zij op grond van de verhoogde kosten voor levensonderhoud loonsverhooging eischen.

John G. Winant, ambassadeur te Londen. — Washington, 6 Febr. (D. N. B.) — Volgens een bericht van de Associated Press heeft president Roosevelt John G. Winant benoemd tot opvolger van Kennedy als ambassadeur van de Vereenigde Staten in Londen.

(John G. Winant is 51 jaar en een persoonlijke vriend van Roosevelt, die in 1938 zijn benoeming tot directeur van het Internationale Arbeidsbureau warm heeft aanbevolen. Op 4 Juni 1938 werd Winant als zoodanig benoemd. Hij volgde Butler op. Hij is van 1925—1926 en 1931—1932 republikeinsch gouverneur van New Hampshire geweest. In den vorigen oorlog streed hij als vliegerkapitein aan het Fransche front).

Steun aan Engeland - Huis van Afgvaardigden neemt de wet aan. — New York, 9 Februari (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft een voorstel aangenomen, volgens hetwelk de leveranties aan Engeland tot het einde van het begrootingsjaar beperkt blijven tot 1.3 milliard dollar.

Het voorstel van den republikein Contello, volgens hetwelk hoogstens een derde van alle tot nu toe in dienst zijnde Amerikaansche vliegtuigtypes zou mogen worden afgestaan en de chefs van de weermacht steeds voor iederen afstand hun toestemming zouden moeten verleenen, werd met 105 tegen 73 stemmen verworpen. Daarvóór was nog een republikeinsch voorstel van Dewey verworpen, op grond waarvan de regeering der Ver. Staten als garant voor den duur van den oorlog het bezit der Engelschen of andere buitenlanders in ondernemingen op het Westelijk halfrond moesten overnemen.

Veel belangstelling ontmoette het voorstel van republikeinsche zijde, dat de wet tot hulpverleening aan Engeland bepalingen zou bevatten, volgens welke geen Amerikaansche troepen buiten de territoriale wateren van het Westelijk halfrond gezonden zouden mogen worden. De verwerping van dit voorstel werd van de zijde der regeeringspartij hiermede gemotiveerd, dat in de wet tot hulpverleening aan Engeland niets het recht geeft, troepen buitenslands te zenden.

He voorstel van den republikein Fish, om te verbieden, dat havens der Ver. Staten beschikbaar zouden worden gesteld voor reparaties aan schepen van belligerenten, werd met 147 tegen 70 stemmen verworpen.

Met 177 tegen 120 stemmen verwierp het Huis het voorstel van den republikein Eaton, de hulp aan Engeland te beperken tot 2 milliard dollar en met 122 tegen 38 het voorstel van den republikein Wadsworth om een maximum grens van 7 milliard dollar vast te stellen voor de leveranties aan landen, welker verdediging van belang is voor de verdediging van de Ver. Staten. Daarmede werd een der belangrijkste voorstellen van de oppositie verworpen.

De stemming in het Huis van Afgevaardigden werd voortdurend rumoeriger. De democraat Mc Cormack beweerde, dat de republikein Fish een zuiver opportunistische politiek voerde. Er weerklonken talrijke protesten en de voorzitter moest ingrijpen. Om het woord te krijgen, had Fish het pro-formavoorstel ingediend, de hulpverleeningswet in haar geheel te verwerpen. Dit voorstel werd verworpen.

Het Huis van Afgevaardigden heeft vervolgens het wetsontwerp inzake de hulpverleening aan Engeland met 260 tegen 165 stemmen aangenomen. Het ontwerp zal thans aan den Senaat worden doorgezonden.

Kort voordat het ontwerp was aangenomen, had het Huis met 263 tegen 100 stemmen het voorstel verworpen van den republikein Fish om het ontwerp terug te zenden naar de commissie van Buitenlandsche Zaken van het Huis van Afgevaardigden en in de plaats van de hulpverleeningswet een wetsontwerp in te dienen, waarbij aan Engeland een crediet van 2 milliard dollar ter beschikking zou worden gesteld.

Staatsschuld - Goedkeuring Huis van Afgevaardigden. — Washington, 11 Febr. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft het wetsvoorstel aangenomen, waarbij de regeering wordt gemachtigd de staatsschulden te verhoogen tot $ 65 milliard.

Een voorstel der republikeinen, dat vooraf was ingediend en dat beoogde de staatsschuld op $ 60 milliard te begrenzen, werd verworpen.

Het Huis heeft verder een wetsontwerp aangenomen, waarbij de belastingvrijdom van staatsfondsen wordt afgeschaft.

(Leeuwarder Courant - Limburger Koerier - Telegraaf - Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Bewapening 4137 A; Vakvereenig. 3841 D; Hulp aan Engeland 4552 C; Staatsschuld 4552 C)

B. ROEMENIE. — Britsche gezant en personeel verlaat Boekarest. - Roemeensche gezant te Londen teruggeroepen .- Nederlandsche regeering te Londen verbreekt betrekkingen. —

Britsche gezant verlaat Boekarest. — Sir Reginald Hoare, de Britsche gezant te Boekarest, heeft 10 Februari in het Roemeensche ministerie van Buitenlandsche Zaken een nota overhandigd, waarin hij mededeelt van zijn regeering de opdracht ontvangen te hebben, te zamen met het zich nog te Boekarest bevindende personeel van zijn gezantschap 15 Februari Roemenië te verlaten.

De nog in Roemenië toevende Engelsche staatsburgers, eenige persvertegenwoordigers, ingenieurs, handelsvertegenwoordigers enz. werden reeds eenige dagen geleden, aldus meldt het Duitsche Nieuwsbureau, door hun gezantschap uitgenoodigd zich reisvaardig te maken, om tegelijk met de leden van het gezantschap Roemenië te verlaten.

Roemeensche gezant verlaat Londen. —

Boekarest, 12 Febr. (Stefani) — De minister van Buitenlandsche Zaken deelt mede:

De Engelsche gezant te Boekarest heeft ter kennis van de Roemeensche regeering gebracht, dat hij met alle leden der legatie en de Britsche consulaten in Roemenië is teruggeroepen.

Naar aanleiding van deze mededeeling heeft de Roemeensche regeering harerzijds de leden van haar legatie te Londen teruggeroepen.

De leden der Britsche legatie zullen Roemenië 15 Februari verlaten.

Met ingang van dien datum zullen de diplomatieke betrekkingen tusschen Roemenië en Groot-Brittannië worden gestaakt.

Nederlandsche regeering te Londen verbreekt de betrekkingen met Roemenië. —

United Press meldt uit Londen op 12 Februari: De Nederlandsche regeering te Londen heeft de betrekkingen met Roemenië afgebroken en den Nederlandschen gezant te Boekarest, Lucien van Hoorn, met het geheele gezantschapspersoneel teruggeroepen.

(N. Rott. Crt. - Telegraaf - De Tijd)

C. RECHTSZAKEN. — Heerlen beboet. - Commissaris ontslagen. —

's-Gravenhage, 14 Febr. — A.N.P. verneemt van bevoegde zijde, dat de Duitsche instanties zich genoodzaakt hebben gezien de gemeente Heerlen een geldboete van *f* 100.000 op te leggen. Deze strafmaatregel vindt zijn motiveering in het ongedisciplineerde gedrag, in de overtredingen door bepaalde kringen der bevolking, alsmede in de anti-Duitsche provocaties, die zich in deze stad op 31 Jan. hebben voorgedaan. In verband hiermede is tevens de commissaris van politie te Heerlen uit zijn ambt ontheven.

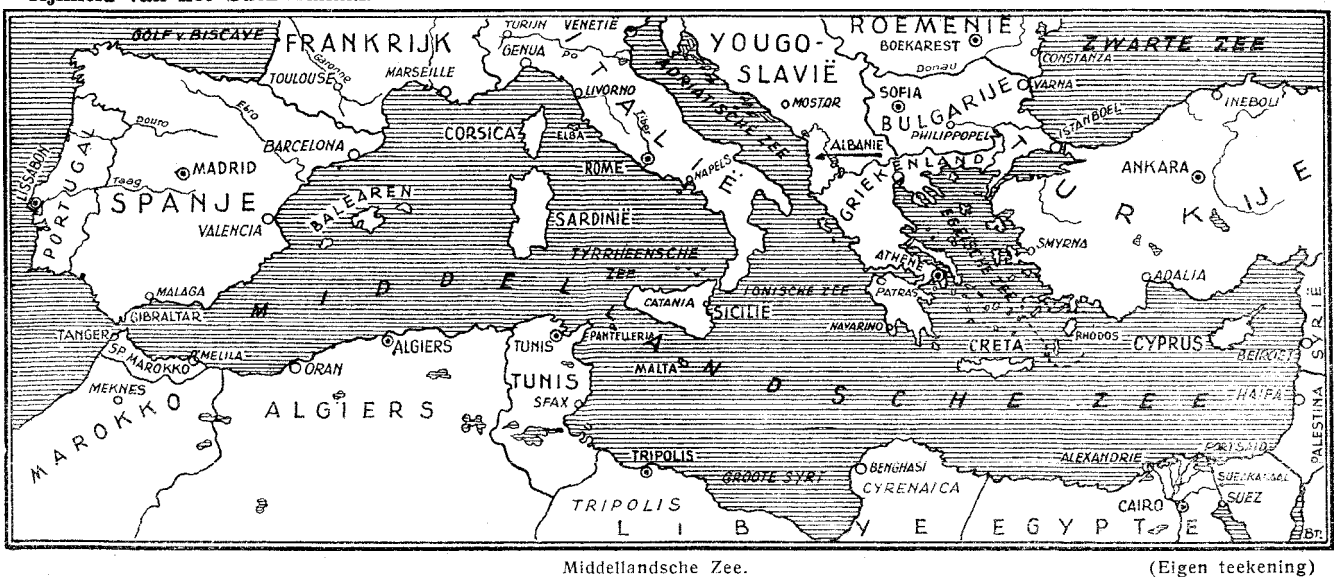
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Rechtszaken 4557 B)**

D. NEDERLAND. — Personeel der voormalige Nederlandsche weermacht. - Tweede uitvoeringsbesluit betreft de bezoldiging en verzorging. —

Het Verordeningenblad van 15 Februari bevat het tweede uitvoeringsbesluit van het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie nopens maatregelen ten aanzien van de bezoldiging en verzorging van militair en burgerlijk personeel der voormalige Nederlandsche zee- en landmacht.

(Verordeningenblad No. 6, 15 Febr. 1941)

A. **Een vitale handelsweg. - Voor Engeland de weg naar de Koloniën, voor Italië een levensruimte. - De belangrijkheid van het Suez-Kanaal.—**

Middellandsche Zee. (Eigen teekening)

Nu het zwaartepunt van den huidigen wereldstrijd zich op het oogenblik naar de Middellandsche Zee heeft verplaatst, wordt de aandacht meer gevestigd op deze oude wereldzee, waarvan de economische beteekenis reeds vóór den huidigen oorlog aanleiding vormde tot tegengestelde standpunten van Italiaansche en van Engelsche zijde. Zooals bekend kan men deze controverse als volgt samenvatten: de Britten wijzen op de beteekenis van de Middellandsche Zee als verbindingsweg tusschen Europa eenerzijds en Afrika en Azië anderzijds en zien op grond van deze schakelfunctie de „Mediteranean" als een essentieel en onwrikbaar gedeelte van hun empire; de Italianen daarentegen bepleiten de belangen van de aan de binnenzee gelegen volkeren in een vrij in- en uitvaren van deze zee. Wij zullen trachten, hieronder eenige aspecten van de economische beteekenis der Middellandsche Zee als handelsweg naar voren te brengen.

MIDDELLANDSCHE ZEE

De Middellandsche Zee bezit dus twee economische functies: ten eerste is zij de weg, waarlangs het vervoer tusschen Europa eenerzijds en de Oostkust van Afrika en de geheele kust van Azië anderzijds zich voortbeweegt. Deze transito-functie treedt ook nog naar voren met betrekking tot den handelsweg tusschen New York en de Oostkust van Afrika, alsmede de kusten van het Westen van den Indischen Oceaan. De tweede economische functie moet men hierin zien, dat de Middellandsche Zee toegangsweg en afvoerkanaal is voor het grootste gedeelte van den buitenlandschen handel van de 13 landen, welke, ongerekend Albanië en Gibraltar, zich aan hare oevers uitstrekken.

Eenig inzicht in de belangrijkheid van de eerstgenoemde functie kunnen wij verkrijgen aan de hand van de tonnage der schepen, welke een der beide toegangswegen tot de Middellandsche Zee, het Suezkanaal, passeeren. Volgens het Bulletin décadaire van de particuliere maatschappij, welke dit kanaal in handen heeft, de „Compagnie universelle du canal maritime de Suez", is de netto-tonnage van de gebruikers van dit kanaal in 1937 rond 36½ millioen ton geweest en in 1938 eenigszins lager, n.l. 34.4 millioen ton. Ter vergelijking kunnen wij hierbij eenige cijfers met betrekking tot de beteekenis van de Middellandsche Zee voor de oeverstaten mededeelen. De totale capaciteit van alle schepen, welke in 1937 Italiaansche havens hebben aangedaan, beliep 21.2 millioen netto-register-ton. Dit cijfer bedroeg in hetzelfde jaar voor de Fransche haven Marseille 12.7 millioen netto-register-ton, terwijl het overeenkomstige cijfer met betrekking tot den buitenlandschen handel van alle Grieksche havens te zamen 5.2 millioen netto-register-ton beliep. Slechts 13% van de in Egyptische havens binnenvallende tonnage is voor het land zelf bestemd.

De binnenkomst van schepen in buitenlandsch vervoer in Nederland bedroeg in 1936 bijna 80 millioen ton, waarvan 70 millioen geladen en 10 millioen ton in ballast! Dit even terzijde gegeven cijfer toont wel aan, in verband met de hierboven verstrekte gegevens betreffende de Middellandsche Zee, van hoe groote dichtheid het zeetransport hier in Nederland placht te zijn!

Het aandeel van de Britsche vlag in den transitohandel door het Suez-kanaal en daarmede door de Middellandsche Zee is nog altijd zeer groot, alhoewel de laatste decennia achteruitloopend. Bedroeg dit aandeel in 1870—1880 gemiddeld 76.1% van de gezamenlijke netto-tonnage van alle landen, in 1938 behoorde juist de helft (50.4%) onder Engelsche vlag. In dit jaar werd de tweede plaats bezet door Italië met 13.4%, de derde door de Duitschers met 9.1%, als nummer vier kwam de Nederlandsche vlag met een aandeel van 8.7%, waarna Frankrijk als vijfde de reeks van groot-belanghebbenden sloot met een aandeel van 5%. Zeer interessant is de snelle opkomst van Italië; dit land slaagde erin zich op te werken van een aandeel van 6.3% in 1934 tot 20% in 1936, waarna bij het beëindigen der vijandelijkheden in Abessynië een lichte teruggang is opgetreden.

De groote beteekenis van het Suez-kanaal voor de Britsche marine blijkt uit bovengenoemde cijfers wel duidelijk. Zij blijkt ook uit het feit, dat naar schatting van het Imperial shipping committee on British shipping in the Orient in 1939 ongeveer de helft van de totale (66 millioen pond sterling beloopende) ontvangsten uit hoofde van het zeetransport voor rekening van den handel met de Oriënt (Azië, Australië, het Verre Oosten) komt.

De tweede functie. — Schilderen wij naast dit beeld van de Middellandsche Zee als schakel in het wereldtransport-ter-zee nog de lijnen van het andere beeld: deze zee als aanvoer- en afvoerweg van de grondstoffen en producten van de landen, welke zij bespoelt. Wij hebben hiertoe voor deze landen opgeteld, hoe groot de totale in- en uitvoer is en welk aandeel

de vier grootste Europeesche staten (Italië, Frankrijk, Engeland en Duitschland inclusief Tsjecho-Slowakije) alsmede Nederland bezitten in dit totaalcijfer. Daartoe hebben wij de in de eigen landsvaluta luidende bedragen van im- en export omgerekend op basis van de reëele dollarwaarde in 1937. Alle cijfers hebben op dit jaar betrekking; slechts voor Spanje is, wegens het ontbreken van handelsstatistische gegevens in voornoemd jaar, 1935 gekozen. Het onderzoek heeft betrekking gehad op Griekenland, Turkije, Palestina, Syrië, Egypte, de drie Fransche bezittingen in Noord-Afrika (Marokko, Algerië, Tunis), Spanje en Italië. Voor deze landen is de totale uitvoer en invoer genomen, dus niet alleen dat gedeelte, dat langs de Middellandsche Zee is verhandeld. Voor bovengenoemde landen kunnen wij echter veronderstellen, dat de resultaten niet zeer zouden zijn afgeweken, indien wij ons meer exact tot den handel via de Middellandsche Zee hadden kunnen beperken. Voor Frankrijk en Zuid-Slavië geldt dit niet, zoodat wij deze beide oeverstaten niet in bovenvermelde lijst hebben opgenomen.

Uit de samenvatting der aldus verkregen cijfers blijkt, dat het aandeel van Engeland in den gezamenlijken in- en uitvoer van de 13 landen slechts 7.9% resp. 13.2% bedraagt. Is dit cijfer met betrekking tot den uitvoer, alhoewel op zichzelf niet groot te achten, nog als nummer 3 in de reeks tamelijk bevredigend te noemen, met betrekking tot den import is het aandeel van Duitschland en Frankrijk resp. 115% en 60% grooter!

Een volledig overzicht volgt hieronder:

	van 13 M. Z.-landen Invoer	Uitvoer
Totale handel in mill. $	1848	1448
Aandeel hierin van:		
Engeland	7.9%	13.2%
Frankrijk	13.1%	18.4%
Italië	3.3%	12.0%
Duitschland	17.0%	14.9%
Nederland	1.7%	1.9%

Slechts in den handel met Egypte, waarin het aandeel van Engeland 21.8% van de invoerwaarde bedraagt, is de positie van Engeland als leverancier iets gunstiger dan elders. In Palestina beloopt dit aandeel nog 15.8%.

Voorts is het opvallend, dat het Fransche aandeel in den buitenlandschen handel ter zee van de 13 belangrijkste Middellandsche Zee-landen zooveel grooter is dan het Britsche aandeel. Hierbij dienen wij ons echter voor oogen te stellen, dat de handel der Fransche Noord-Afrikaansche bezittingen voor 50—80% in Fransche richting is georiënteerd. Elimineeren wij dezen factor, zoo blijken verder vooral Spanje met 11.7%, Egypte met 11% en Italië met ruim 4% van den Franschen handel in het totaal, betreffende den export van beteekenis te zijn als handelspartner, terwijl bij den import uit Frankrijk, Spanje (5½% van den totalen invoer) de eerste plaats in den Franschen handel inneemt.

Ten aanzien van Italië moet worden opgemerkt, dat in het bovenvermelde percentage het verkeer met zijn Afrikaansche bezittingen is inbegrepen; deze handel bestaat vrijwel voor 80% van den uitvoer van alle Middellandsche Zee-landen naar Italië. Naast deze bezittingen is Egypte nog een belangrijke handelspartner van dit land.

Zeer opvallend is de groote beteekenis van Duitschland in de oude wereldzee. Deze invloed is gelijkmatig verdeeld over vrijwel alle oeverstaten. Slechts Fransch Noord-Afrika heeft zich hieraan onttrokken. Zoowel ten aanzien van den import als van den export neemt de Duitsche handel bij Turkije en Griekenland een belangrijke plaats in, hetgeen uit onderstaand overzichtje blijkt.

Aandeel van handel van Duitschland inclusief het vroegere Tsjecho-Slowakije in:

	Invoer uit Duitschland:	Uitvoer naar
Turkije	45%	40%
Griekenland	29%	35%

De groote beteekenis van Duitschland in de Middellandsche Zee treedt evenzeer op bij de functie dezer zee als schakel in het wereldhandelsverkeer. Wij zagen hierboven reeds, dat de Duitsche vlag met 9.1% de derde plaats onder de het Suez-kanaal passeerende schepen inneemt.

(Ontleend aan „De Tijd" van 5 Febr. 1941)
(Vor. ber. Middellandsche Zee 3757 D)

A. NEDERLAND. — Radiorede van Majoor J. N. Breunese, commandant van den Arbeidsdienst. - Geen politiek. - De geestelijke verzorging. —

De commandant van den Arbeidsdienst, majoor Breunese, heeft er 5 Februari in een radiorede op gewezen, dat Nederland meer dan ooit in dezen tijd zijn uiterste krachten moet inspannen om zichzelf te blijven. Wat wij thans ook ondernemen, welke instellingen wij ook in het leven roepen, wij moeten vóór alles en bij dit alles Nederlanders blijven, willen wij onze plaats in welke wereld ook behouden.

Mij is nu gebleken, dat ten aanzien van den arbeidsdienst als opvoedingsinstituut op twee punten zoo al geen misverstanden bestaan, dan toch een duidelijke, ondubbelzinnige verklaring op prijs zou worden gesteld.

Die twee punten zijn:

De verhouding van den arbeidsdienst tot de politieke partijen en de geestelijke verzorging in den arbeidsdienst.

Wat het eerste punt, de verhouding van den arbeidsdienst tot de politieke partijen betreft, het volgende:

Ik zelf sta geheel en al buiten den politieken strijd. Naar mijn meening is deze strijd, zoowel in den vorm, waarin hij vroeger werd gevoerd, als in dien, waarin hij thans opnieuw wordt aangewakkerd, ten eenenmale schadelijk voor het bereiken van onze thans meer dan ooit noodzakelijke eenheid.

Ik betreur dus de bestaande politieke verscheidenheid. Niets ware mij aangenamer dan het tot stand komen van een heel ons volk omvattende werkelijke eenheid op dit terrein en daarbij heb ik geen enkele voorkeur voor eenige wijze, waarop die eenheid tot stand zou moeten komen.

Zoolang echter de politieke verscheidenheid een feit is, zal de arbeidsdienst onder mijn leiding aan geen enkele partij gebonden zijn. Ik vertrouw er vast op, dat deze instelling er krachtig toe zal bijdragen de bestaande verdeeldheid althans in onze jeugd op te heffen en aldus het terrein voor een waarlijk nationale aaneensluiting zal banen.

Doch zoolang dit punt, wellicht na vele jaren arbeid, niet is bereikt, zal in de kampen van den arbeidsdienst worden gezwegen over de politiek. Daar wordt het belang van het land gediend, daar worden saamhoorigheid en kameraadschap gekweekt, daar zoeken zij alles, wat ons vereenigt en vermijden wij alles, wat ons verdeelt.

Verscheidene malen is mij gebleken, dat de belangstelling van een groot deel onzer landgenooten gespannen is op het punt der geestelijke verzorging in den arbeidsdienst. Daarom stel ik er prijs op te verklaren, dat deze verzorging naar de volgende richtlijnen zal zijn geregeld:

Ten eerste: wanneer de ouders verlangen, dat hun kinderen buiten de diensturen ter kerke gaan of godsdienstonderwijs ontvangen, zal de arbeidsdienst als opvoedingsinstituut zorgen, dat hieraan gevolg wordt gegeven.

Ten tweede: in gevallen van ernstige ziekte kunnen de bedienaren van den godsdienst de zieken bezoeken; vanzelfsprekend kunnen zij te allen tijde de sacramenten toedienen.

Ten derde: voor en na tafel wordt steeds gelegenheid gegeven tot gebed.

Ten vierde: alle erkende christelijke feestdagen zullen worden gerespecteerd.

Ten vijfde: op verzoek van de kerkelijke overheden, van het episcopaat of de synode wordt hun een lijst met de namen van alle in de verschillende kampen aanwezige geloofsgenooten overgelegd.

Ten zesde: voor kerkbezoek naar afgelegen plaatsen zullen zooveel mogelijk transportmiddelen ter beschikking worden gesteld.

Ik meen, dat hiermede in deze kwestie een bevredigende oplossing is gevonden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Opbouwdienst 4528 E; photo majoor Breunese 4296 A)

B. ZWEDEN. — Handelsverdrag met Nederland en België. —

Stockholm, 11 Febr. (Europapress) — Het tusschen Zweden eenerzijds en België en Nederland anderzijds gesloten handelsverdrag gaat uit van den toestand

in den herfst van 1940. Nederland zal ongeveer voor een bedrag van 14.000.000 Rm. naar Zweden uitvoeren, België voor slechts ongeveer 3.500.000 Rm. Voor een zelfde bedrag zal Zweden goederen naar deze landen exporteeren. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Handelsovereenk. Nederland 3343 B)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Aanvallen in Albanië afgeslagen. —**

Albanië. (Eigen teekening)

Ergens in Italië, 15 Febr. (Stefani) — Het Italiaansche opperbevel publiceert weermachtsbericht nr. 253. Dit luidt als volgt:
Aan het Grieksche front zijn pogingen van den tegenstander om onze stellingen te bereiken, gebroken door het energieke optreden onzer troepen, die den vijand zware verliezen hebben toegebracht.
Ergens in Italië, 16 Febr. (Stefani) — In weermachtsbericht nr. 254 maakt het Italiaansche hoofdkwartier het volgende bekend:
Gisteren hebben zich aan het Grieksche front in den sector van het elfde leger verwoede gevechten afgespeeld. Onze vliegtuigen hebben troepenconcentraties en diensten van de intendance gebombardeerd.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Krijgsverricht. 4555 A; Kaartje Albanië miner. grondstoffen 4495 A)**

B. **NEDERLAND. — Mogelijkheid tot vorming van doelcorporaties. —**
In het Verordeningenblad komt voor een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken in zake uitbreiding van de in de artikelen 129 tot en met 146 van de Gemeentewet geregelde mogelijkheid tot vorming van doelcorporaties.
Regelingen ter gemeenschappelijke behartiging van belangen kunnen door de gemeenten mede met andere publiekrechtelijke lichamen, alsook met stichtingen, vereenigingen, maatschappijen en natuurlijke personen worden getroffen.
Binnen de grenzen hunner bevoegdheid kunnen mede de burgemeesters voor de gemeenten dergelijke regelingen treffen en wel zoowel met de burgemeesters van andere gemeenten, alsook met andere publiekrechtelijke lichamen, met stichtingen, vereenigingen, maatschappijen en natuurlijke personen.
(Verordeningenblad No. 6, 15 Febr. '41)

C. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Bespreking tusschen Mussolini en Franco te Bordighera - Overeenstemming van opvattingen. —**
Madrid, 13 Febr. (D.N.B.) — Tusschen den Caudillo en den Duce zijn, naar officieel bekend gemaakt wordt, op 12 Febr. in Bordighera twee uitvoerige besprekingen gevoerd. Aan de conferenties is ook deel genomen door den minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer. De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, die door zijn militairen dienst verhinderd was aan de besprekingen deel te nemen, zond Serrano Suñer een vriendschapstelegram, dat door Suñer met hartelijke woorden werd beantwoord.
Na de besprekingen is een communiqué van den volgenden inhoud gepubliceerd:
„Bij de besprekingen die op 12 Febr. des ochtends en des middags zijn gevoerd tusschen den Caudillo en den Duce, benevens den Spaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer, bleek overeenstemming van opvattingen der beide regeeringen ten aanzien van de problemen van Europeeschen aard en van de kwesties, die in deze historische oogenblikken de twee volkeren interesseeren.

D. **FRANKRIJK. — Persoonlijk onderhoud tusschen Franco en Pétain. —**
Vichy, 13 Febr. (D.N.B.) — Generaal Franco is op de terugreis van Italië te Montpellier in Zuid-Frankrijk aangekomen, waar hij maarschalk Pétain ontmoette.
In aansluiting op den in de eerezaal van de préfectuur van Montpellier gebruikten maaltijd, hebben maarschalk Pétain en de Caudillo een persoonlijk onderhoud gehad van ongeveer twintig minuten, terwijl gelijktijdig de Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer, en vice-president admiraal Darlan in een zijzaal confereerden.
Daarna ontmoetten alle betrokkenen elkaar voor een gemeenschappelijk onderhoud. (N. Rott. Crt.)

E. **NEDERLAND. — Joodsche studenten. - Verordening. —**
's-Gravenhage, 15 Febr. — Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de joodsche studenten.
Volgens artikel 1 heeft deze verordening betrekking op:
1) Personen, die zich op grond van de verordening No. 6/1941 betreffende den aanmeldingsplicht van personen van geheel of gedeeltelijk joodschen bloede dienen aan te melden, met uitzondering van diegenen, die slechts van één naar ras voljood-

schen grootouder in den zin van bedoelde verordening stammen.
2) Personen, die tot de joodsch-kerkelijke gemeenschap behooren.
Artikel 2 bepaalt:
De inschrijving van bovenbedoelde personen aan Nederlandsche universiteiten en hoogescholen wordt bij door den secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Wetenschap en Cultuurbescherming te geven voorschriften beperkt.
Een dergelijk persoon, welke niet aan een Nederlandsche universiteit of hoogeschool is ingeschreven, kan volgens art. 3 eerst na verkregen toestemming van den secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Wetenschap en Cultuurbescherming tot een examen of tentamen aan een Nederlandsche universiteit of hoogeschool worden toegelaten.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.
Voorts bevat het Verordeningenblad een uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, waarin wordt bepaald, dat de in artikel 1 van de verordening bedoelde personen, die zich voor het studiejaar 1941-1942 aan een Nederlandsche universiteit of hoogeschool willen laten inschrijven, daarvoor de goedkeuring van genoemden secretaris-generaal behoeven. Het verzoek om goedkeuring moet uiterlijk 31 Maart 1941 bij den secretaris-generaal worden ingediend.
Indien bedoelde personen nog nimmer aan een Nederlandsche universiteit of hoogeschool waren ingeschreven, worden zij, zoolang niet anders is bepaald, niet ingeschreven.
Dit besluit treedt heden in werking.
(Verordeningenblad No. 6, 15 Febr. '41)
(Vor. ber. Joden 4556 C)

A. **BULGARIJE. — Kabinet Filof - Minister van Landbouw, Bagrianof, afgetreden. —**
Sofia, 4 Febr. (D. N. B.) — De minister van Landbouw, Bagrianof, is op 4 Februari afgetreden.
Minister-president Filof heeft in de Sobranje een brief van den koning voorgelezen, waarin wordt medegedeeld, dat de ontslagaanvrage van den minister van Landbouw is aangenomen en dat de premier met de leiding van het ministerie van Landbouw is belast. Waarschijnlijk zal hij deze portefeuille ad interim beheeren. Het ontslag van Bagrianof is op 1 Februari ingegaan.
Naar in politieke kringen te Sofia verluidt, beteekent het aftreden van minister van Landbouw Bagrianof nog niet, dat de kabinetscrisis als geëindigd kan worden beschouwd.
Bagrianof zou volgens S.P.T. overwegen een eenheidspartij op te richten. (Telegraaf - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet-Filof 4134 A)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Vliegtuigen boven IJsland en den Atlant. Oceaan. - Luchtaanvallen op Cyrenaica en het Suez-Kanaal. - Geen Duitsche vliegers in Albanië. - Engeland verloor 161 vliegtuigen in één week. - Bommen op Engeland en Malta. —**
IJsland. — Berlijn, 10 Febr. (D.N.B.) — Gewapende verkenningsvliegtuigen zijn tot IJsland doorgedrongen en hebben een door den vijand bezet vliegveld met machinegeweervuur bestookt.
Atlantische Oceaan. — Berlijn, 13 Febr. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht deelt mede:
„Na de vernietigende slagen, die de laatste dagen door duikbooten en bommenwerpers met grooten actieradius aan het Britsche convooistelsel ten Westen van Portugal zijn toegebracht, hebben thans in den Atlantischen Oceaan opereerende Duitsche oorlogsschepen een groot vijandelijk convooi aangevallen. Zij slaagden er in, 13 gewapende vijandelijke koopvaardijschepen, waaronder verscheidene groote oceaanschepen, die zwaar geladen waren met oorlogsmateriaal voor Engeland, tot zinken te brengen. Door dezen aanval werd het convooi verstrooid.
Cyrenaica en Suez-Kanaal. — In het Noorden van Cyrenaica heeft de Duitsche luchtmacht bomtreffers van zwaar kaliber geplaatst op Britsche troepenkampen en militaire installaties. Op een vliegveld bij Benghazi werden op den grond staande vliegtuigen door bommen getroffen. Autocolonnes werden verstrooid door machinegeweervuur en bommen.
Sedert midden-Januari hebben Duitsche gevechtsformaties verschillende geslaagde luchtaanvallen op het Suez-kanaal gedaan. Bij deze moedige aanvallen der Duitsche luchtmacht zijn bomtreffers geplaatst op de kanaalvakken, spoorwegemplacementen en havenwerken. Zooals reeds gemeld, is bij de luchtverkenning gebleken, dat als gevolg van deze actie ook twee koopvaardijschepen midden in de vaargeul zijn gezonken.
Geen Duitsche vliegers in Albanië. — Berlijn, 11 Febr. (A.N.P.) Het zenden van een Duitsch vliegercorps naar Italië heeft aanleiding gegeven tot veelvuldige geruchten, die betrekking hebben op de gebieden, waar de Duitsche vliegers in den strijd worden geworpen. Zoo is o.m. beweerd, dat ook in Albanië eenheden van een Duitsch vliegercorps optreden. In politieke kringen te Berlijn wordt deze bewering onjuist genoemd.
Engeland verloor in één week 161 vliegtuigen. — Berlijn, 17 Febr. (D.N.B.) — In de periode van 9 tot 15 Februari hebben de Italianen 55 Britsche vliegtuigen in luchtgevechten neergeschoten en 37 Engelsche vliegtuigen op den grond vernietigd, dus in totaal 92 Engelsche vliegtuigen buiten gevecht gesteld. Daartegenover zijn aan het Italiaansche front slechts vijf Duitsche en één Italiaansch vliegtuig verloren gegaan.
In totaal heeft Engeland in genoemde week 69 vliegtuigen in luchtgevechten met Duitschland en 92 vliegtuigen in den strijd tegen Italië verloren. In het geheel zijn dus 161 Britsche vliegtuigen vernietigd.
Bomaanvallen op Engeland en Malta. — (D.N.B.) — Aanvallen van sterke formaties gevechtsvliegers waren in den nacht van 15 op 16 Februari op belangrijke militaire inrichtingen in Zuid-Oost- en Midden-Engeland gericht, alsmede op schepen. Bomtreffers veroorzaakten op verscheidene vliegvelden groote branden en vernielden schuilplaatsen en vliegtuigen. Er ontstond groote schade in de havenwerken aan de Theems en in het havengebied van een stad aan de Westkust.
Stockholm, 17 Febr. (D.N.B.) — In Londen werd officieel medegedeeld, dat in den nacht van 15 op 16 Febr. een reeks luchtaanvallen op Malta is ondernomen, waarbij talrijke bommen geworpen zijn. Daarbij is schade berokkend aan „regeeringsbezit" en aan gebouwen. (Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt. - Limburger Koerier - De Tijd)
(Vor. ber. Krijgsverricht. 4552 D; Albanië 4552 B)

C. **NEDERLAND. — Joden - De aanmeldingsplicht - Nadere toelichting. —**
Het A. N. P. meldt: Op 10 Januari verscheen Verordening no. 6/1941 van den Rijkscommissaris over den aanmeldingsplicht van personen, die geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede zijn. De beteekenis van deze verordening heeft, ofschoon zij absoluut duidelijk is, allerlei vragen doen rijzen. Er wordt daarom nogmaals op het volgende gewezen:
Volgens art. 2 der Verordening wordt als geheel of gedeeltelijk van joodschen bloede beschouwd iemand die ook maar van één voljoodschen grootvader of voljoodsche grootmoeder afstamt. Als voljoodsch geldt een grootouder zonder meer wanneer deze lid is of geweest is van een joodsche gemeente.
Aanmelden moet zich dus ieder, die ook slechts één joodschen grootouder gehad heeft. Zijn geen van de vier grootouders ooit lid geweest van een joodsche gemeente, dan kan er desalniettemin toch een aanmeldingsplicht bestaan, namelijk dan, wanneer één dezer grootouders naar het ras voljoodsch was, d.w.z. wanneer beide ouders joden waren. Het lid zijn van een joodsche godsdienstige gemeenschap is als zoodanig dus niet van belang, maar alleen als bewijsmiddel voor het ras.
Aangezien het verzuimen van den aanmeldingsplicht strafbaar is, kan ieder slechts dringend aangeraden worden, bovenstaande in acht te nemen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4563 E; Aanmeldingsplicht 4556 C)**

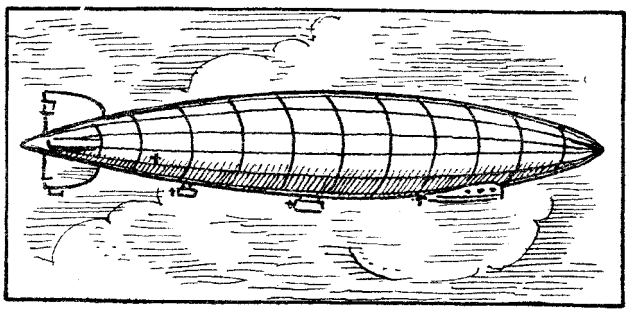
D. **NEDERLAND. — Britsche bommen op ons land. - Negentien dooden, 30 gewonden en drie vermisten. —**
's-Gravenhage, 17 Febr. — De Engelsche luchtaanvallen in het afgeloopen weekeinde, vooral in den nacht van 15 op 16 Febr. hebben in ons land onder de burgerbevolking in totaal negentien dooden en dertig gewonden, onder wie elf zwaargewonden, geëischt, alsmede drie vermisten.
Wederom moest Rotterdam het grootste aandeel dragen. In totaal zijn daar negen burgers gedood, acht zwaar gewond en elf licht gewond. Onder de dooden bevinden zich vier patiënten en drie verpleegsters van het St. Franciscusziekenhuis, dat door een voltreffer is getroffen. Bovendien zijn een verpleegster en twee kinderen, die vermoedelijk onder puin zijn bedolven, nog vermist.
Behalve Rotterdam is een groot aantal steden en dorpen aangevallen. Daarbij zijn verschillende particu-

liere huizen en boerderijen beschadigd. Het aantal daarvan loopt in de honderden. Bijzonder droevig is het, dat in het Oosten des lands een sanatorium door brandbommen is beschadigd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Eng. bommen 4400 D)

A. **LUCHTVAART. — Prof. August von Parseval tachtig jaar. —**

Berlijn, 5 Febr. (D.N.B.) — Op 5 Februari vierde de gepensionneerde majoor, professor dr. Von Parseval te Berlijn-Steglitz zijn tachtigsten verjaardag. De jubilaris is de uitvinder van de naar hem genoemde halfstijve bestuurbare luchtschepen, die in den Wereldoorlog naast de zeppelins veel werden gebruikt.

(Eigen teekening)

In het verdrag van Versailles werd het bouwen van dergelijke luchtschepen aan Duitschland verboden. Voordat Von Parseval zich met het vraagstuk der bestuurbare luchtballons bezig hield, maakte hij z.g. kabelballons, waaruit zich de tegenwoordige moderne kabelballon ontwikkeld heeft. (N. Rott. Crt.)

B. **NEDERLAND. — Dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, ontvouwt zijn plannen. - Corporaties voor Kunstenaars. —**

Het A.N.P. meldt: Op 7 Februari heeft dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, een bezoek gebracht aan Rotterdam, ten einde zich op de hoogte te stellen van het kunstleven. Dr. Goedewaagen was vergezeld van den heer E. Gerdes.

Dr. Goedewaagen werd 's middags in de gehoorzaal van het Museum Boymans ontvangen.

Rede van dr. Hannema. — Dr. D. Hannema, directeur van het Museum Boymans, stelde vooreerst vast, dat het haast onbegrijpelijk is, dat een land, klein van oppervlakte, zoo'n grooten rijkdom op kunstgebied heeft weten voort te brengen. Dit teekent de begaafdheid van het volk van deze landen.

Wie doordenkt over den tegenwoordigen vorm van organisatie der kunstenaars vraagt zich, aldus spr., telkens af, of dit de meest logische en eenvoudigste is en of het belang van de kunst daarmede het best gediend is.

Ordening, eenheid en saamhoorigheid zullen alleen verkregen kunnen worden, indien allen, die hetzelfde vak beoefenen, in één en dezelfde organisatie bijeen zijn. Een dergelijke organisatie, vakbond of corporatie in den geest van de vroegere gilden, die tot de Fransche revolutie bestonden, kan slechts vruchtbaar resultaat opleveren wanneer zij wordt opgetrokken op de basis van vakbekwaamheid onder een doelbewuste deskundige leiding die de dingen breed ziet.

Aan het hoofd van elke corporatie zou een hoofdman met een raad van drie kunnen staan, daarboven een algemeene raad, die de verschillende groepen bindt, met een leider aan de spits.

Staatsprijzen zullen de aandacht vestigen op het beste, dat elk jaar wordt vervaardigd: fondsen, die niet afhankelijk zijn van toevalligheden, moeten aanwezig zijn voor het verleenen van opdrachten, het aankoopen van kunstwerken en voor uitgaven op letterkundig en muzikaal gebied.

In dit schema is het tevens van belang, dat de corporaties in de groote steden als zetel beschikken over een kunstenaars- of gildehuis, waar zalen voor tijdelijke tentoonstellingen en ruimten voor bijeenkomsten aanwezig zijn: centra dus waar het kunstleven zich kan afspelen. De tentoonstellingen zullen uitsluitend aan het werk van de levende kunstenaars gewijd moeten zijn; voor de musea is de taak weggelegd exposities op meer wetenschappelijk gebied in te richten.

In dit moderne gildewezen kan alles wat met kunst betrekking heeft op de juiste plaats worden ingeschakeld.

Wanneer gezonde en hechte grondslagen zijn gelegd, zullen ook de factoren aanwezig zijn voor een nieuwen bloei en een nieuwe schoonheid in het thans nog nevelig verschiet. Dan kan weer, aldus spr., stijl ontstaan, waarnaar wij allen hunkeren. Dan zullen ook volk en kunstenaar elkaar hebben gevonden. Dit alles eischt echter een onverwoestbaar vertrouwen in de toekomst.

Rede van dr. Goedewaagen. — Dr. Goedewaagen, daarop het woord verkrijgend, wilde aan de woorden van den heer Hannema nog het een en ander toevoegen.

De nieuwe ordening zal moeten inhouden, dat de kunstenaar weer deel gaat uitmaken van het volk, ook wat zijn gevoelens betreft. De kunstenaars zijn reeds gekomen tot concentratie — deze poging is een heuglijk verschijnsel.

Deze nieuwe ordening zal niet mogelijk zijn zonder den Staat; het wordt een openbare aangelegenheid, die rechten en verplichtingen meebrengt. De Staat moet het recht van een zekere contrôle op de kunst hebben. Dat beteekent geen inbreuk op de vrijheid van den kunstenaar; het beteekent alleen, dat vrijheid in den zin van willekeur van het individu uit den booze is. Er moet een zekere samenhang bestaan tusschen de kunst eenerzijds en een hoogere idee, samen met een hechte binding van volks- en staatsgemeenschapsbesef, aan de andere zijde. De komende kunst moet mede zijn waarde ontleenen aan deze gebondenheid aan de staatsleiding, die gebondenheid kan tweeërlei zijn — direct en indirect.

Direct houdt in, dat de Staat niet alleen met subsidies moet werken, maar ook richtlijnen moet aangeven, suggesties in positieven zin moet geven. Indirecte gebondenheid is nog veel belangrijker dan de directe, omdat het misschien minder de kunst zelf dan wel den kunstenaar betreft: het betreft namelijk de sociale zijde.

In de nieuwe orde, zooals spr. zich die heeft gedacht, zal er weer moeten komen een gilde-ordening, waarbij een aantal kunstgilden de plaats zal innemen van de vereenigingen.

De kunstgilden moeten echter niet als de vereenigingen op toevallige wijze worden gevormd, als er een gilde komt, moet dat het eenige orgaan zijn dat er bestaat. Het moet voor elken kunstvorm worden de eenige corporatieve organisatie met bepaalde publiekrechtelijke bevoegdheid. De president van zoo'n gilde zou bevoegd moeten zijn tot op zekere hoogte verordeningen uit te vaardigen, waaraan de gildegenooten zich hebben te houden. De kunstgilden moeten rechtscheppend zijn; betrekkelijk autonome organisaties in het staatsgeheel. Wat de Staat van bovenaf regelt (op autoritairen grondslag zoo men wil) dat zullen de kunstenaars in de kunstgilden van beneden af moeten doen — in democratischen zin dus. Maar of men nu van boven naar beneden regelt, of van beneden naar boven toe opbouwt, de weg is dezelfde.

Wie kunnen behooren tot een bepaald kunstgilde? alleen zij, die waardig worden gekeurd door den president. Daarbij zou een zekere willekeur niet uitgesloten kunnen worden, ware het niet, dat de president een buitengewoon verantwoordelijke taak heeft, die hem oplegt alles heel zuiver en heel zorgvuldig te beoordeelen. Een president is niet alwetend: hij zal dan ook omringd worden door een aantal competente raadgevers.

Voorop staat echter, dat hij uiteindelijk verantwoordelijk is voor alle besluiten en daarbij zal hij wel moeten beseffen, dat, indien hij niet zeer conscientieus te werk gaat, hij van bovenaf op de vingers wordt getikt.

Als maatstaf dient te gelden het artistieke kunnen, het aesthetische scheppende vermogen. Doch dat niet alleen, want in bepaalde gevallen zal men wel degelijk rekening moeten houden met een kunst, die hoe aesthetisch verantwoord ook, toch als volksgevaarlijk moet worden gekwalificeerd.

In de tegenwoordige maatschappij is iedereen kunstenaar, die zich daartoe opwerpt. In de toekomstige maatschappij is alleen kunstenaar hij, die wordt waardig gekeurd om het volk en de volksgemeenschap te dienen, want ook kunst is dienen.

De taak der gilden is veelzijdig: een ethisch-sociale taak; het bepalen van de juridische positie; de opleiding van den kunstenaar; scheppen van een nieuwen levensstijl voor den kunstenaar.

Er moet komen een nieuw kunstenaarstype, een nieuwe kunstenaarsideologie, een nieuwe kunstenaarsmythe. Het tijdperk van den Bohemien is voorbij.

Het doel van de gilden is een komen tot een samenvattende regeling van alle belangen van hen, die in de kunst zijn vereenigd.

Spr. wilde in de nabije toekomst komen tot vier gilden: een muziekgilde, een tooneelgilde, een gilde voor de beeldende kunst en een literatuurgilde.

Het is in het belang van de kunst en den kunstenaar zelf, dat de beunhazen worden geweerd uit de gilden. Zij hebben geen enkel recht op een plaats in de kunstenaarswereld en zij zullen moeten worden ingedeeld bij de dilettanten.

Spr. geeft zijn vertrouwen aan de Nederlandsche kunstenaars; hij sprak den wensch uit, dat de kunstenaars op hun beurt het volste vertrouwen zullen hebben in de pogingen van zijn Departement. Hij zelf als leider daarvan voelt in de eerste plaats

als Nederlander en wanneer degenen, die bij de staatsbemoeienis betrokken zijn als eene partij en de kunstwereld als andere partij, afgezien van de aesthetische zijde, elkaar wederzijds willen vertrouwen, dan kon spr. ten minste de verzekering geven, dat zoowel de juridische als de economische positie van den kunstenaar in de toekomst beter zal worden dan die tot dusver is geweest. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4504 F)

A. **BULGARIJE. — Niet-aanvalsverdrag met Turkije.**
Het D.N.B. meldt op 18 Februari uit Sofia:
Tusschen Bulgarije en Turkije is een niet-aanvalsverdrag gesloten.
Het sluiten van dit vriendschaps- en niet-aanvalsverdrag is in den loop van 17 Februari hier bekend gemaakt. Het bestaat uit een inleiding en vier punten.
De sluiting van het verdrag heeft in politieke kringen alhier oprechte voldoening en bevrediging gewekt.
In het bijzonder juicht men de wederzijdsche verzekering toe, dat de beide staten zich zullen onthouden van iederen aanval.
Daardoor, zoo verklaart men hier, wordt op weldadige wijze een oplossing tot stand gebracht van de spanning, die in den laatsten tijd was ontstaan door de wederzijdsche militaire veiligheidsmaatregelen.
Men verwacht, dat door de verklaring een terstond merkbare kalmeering van de openbare meening verkregen zal worden.
Tekst van het verdrag. — Vastgesteld wordt, dat de beide landen het in hun gedachtenwisseling eens zijn geworden over de volgende punten, zonder dat daardoor de verdragsverplichtingen met andere staten worden aangetast.
1. Turkije en Bulgarije zullen zich van iederen aanval onthouden.
2. De beide regeeringen hebben vriendelijke bedoelingen ten opzichte van elkaar en zijn besloten het wederzijdsch vertrouwen en de goede betrekkingen te handhaven.
3. De beide regeeringen verklaren zich bereid hun wederzijdsche handelsbetrekkingen uit te breiden, rekening houdend met de economische structuur van ieder land.
4. De beide regeeringen hopen, dat de pers van de twee staten zich in haar uitingen door het principe van vriendschap en vertrouwen zal laten leiden.
(N. Rott. Crt.)

B. **FRANKRIJK. — Derde ministerfunctie voor vice-president Darlan - De minister van Binnenlandsche Zaken, Peyrouthon, afgetreden - Nieuwe benoemingen te Vichy officieel bekrachtigd. —**
Vichy, 17 Februari (D. N. B.) — Na afloop van een op 16 Februari gehouden ministerraad is het volgende communiqué gepubliceerd:
De ministerraad is onder voorzitterschap van maarschalk Pétain bijeengekomen en heeft grondstoffen-, productie-, werkloozen- en gezinsvraagstukken behandeld.
De ministerraad besloot voorts tot wijziging van de wet op de secretarissen-generaal in overeenstemming met de nieuwe organisatie van de regeering.
Naar verluidt, slaat deze wijziging op de benoeming van twee secretarissen-generaal aan het ministerie van Binnenlandsche Zaken. Volgens de tot dusver geldige wet was de benoeming van deze functionarissen tot bepaalde ministeries en tot één per ministerie beperkt.
Verder heeft de secretaris-generaal van Voorlichting, prof. Portmann, 16 Februari na een ministerraad tegenover de pers verklaard, dat de minister van Binnenlandsche Zaken, Peyrouthon, afgetreden en tot ambassadeur te Buenos Aires benoemd is. Hij voegde hieraan toe, dat het ministerie van Binnenlandsche Zaken overgenomen wordt door den vice-president, tevens minister van Buitenlandsche Zaken en Marine, admiraal Darlan.
Tot secretarissen-generaal aan dit ministerie zijn benoemd de directeur voor departementale en gemeentezaken, Sabatier, en de directeur van de Sûreté Nationale, Chavan, de eerste voor bestuursaangelegenheden, de tweede voor politiezaken.
Vichy, 17 Februari. (D.N.B.) — Het Staatsblad vermeldt de samenstelling van het kabinet van admiraal Darlan in zijn functie van vice-president.
Directeur van het kabinet is kapitein Tracous; chef van het kabinet voor inlichtingen: corvettenkapitein Duvivier en chef van het kabinet: de majoor bij het luchtwapen Stehlin. Tot secretaris-generaal van het vice-presidentschap is de vroegere directeur van het kabinet van het ministerie van Marine, Henry Moysset, benoemd. Moysset is ook kabinetsdirecteur geweest van Tardieu. De afgetreden minister van Binnenlandsche Zaken, Peyrouthon, die tot ambassadeur in Argentinië is benoemd, zal reeds over eenige dagen uit Vichy naar Buenos Aires vertrekken. (De Tijd - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Darlan 4558 B; Kabinet-Pétain 4513 D)

C. **AUSTRALIE EN DE OORLOG 1941. — De huidige positie. —**
A. W. Fadden, de plaatsvervangende minister-president van Australië, heeft 14 Februari het oorlogskabinet bijeengeroepen en na afloop aan de pers onthuld, dat de toestand in het Zuidelijke deel van den Stillen Oceaan, ernstig, maar niet uiterst kritiek is, aldus meldt Domei, waaraan wordt toegevoegd, dat de plaatsvervangende minister-president het volk heeft aangeraden rustig te blijven en geen acht te slaan op wilde geruchten. (N. Rott. Crt.)

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Genua beschoten door Engelsch eskader. - Duitsche luchtactie in Cyrenaica. - Britsche valschermspringers in Calabrië, allen gevangen. —**
Genua. — Op 9 Februari, bij het aanbreken van den dag, is een vijandelijke vlootformatie, begunstigd door den dikken mist, ter hoogte van Genua verschenen. Ondanks het snelle optreden der kustbatterijen van de koninklijke marine hebben de salvi van den vijand, die geen doelen van militairen aard hebben getroffen, tot gevolg gehad, dat, naar tot dusverre kon worden vastgesteld, onder de bevolking 144 personen gedood en 272 gewond werden, en aan woonhuizen aanzienlijke schade werd aangericht. De kalmte en discipline van de bevolking van Genua is boven elken lof verheven.
Cyrenaica. — In Cyrenaica hebben op 14 Febr. Duitsche formaties jachtvliegers vijandelijke colonnes vrachtauto's en pantserwagens aangevallen en verscheidene voertuigen in brand geschoten. Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben met inslaande bommen militaire installaties in Benghazi en het Britsche steunpunt El Ageila vernield.
Calabrië. — In den nacht van 10 op 11 Februari heeft de vijand in de zône van Calabrië en Lucanië groepen parachutisten, die gewapend waren met mitrailleurs, handgranaten en explosieve stoffen, uitgeworpen; zij hadden tot taak de verbindingen te verbreken en daaraan schade toe te brengen, evenals aan waterkrachtbedrijven in dit gebied.
Dank zij het snelle optreden van onzen bewakingsdienst werden alle vijandelijke parachutisten gevangen genomen voordat zij de ernstige schade konden toebrengen die zij beoogden. Tijdens de gevangenneming ontstond een schermutseling als gevolg waarvan een wacht en een burger werden gewond.
(N. Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4563 C)

E. **OUD-MINISTER IR. VAN YSSELSTEYN OVERLEDEN. —**
's-Gravenhage, 13 Febr. — Heden is hier ter stede op 80-jarigen leeftijd overleden ir. H. A. van Ysselsteyn, oud-minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.
Ir. H. A. van Ysselsteyn werd 6 December 1860 te Zierikzee geboren; na zijn studies aan de H.B.S. en de Polytechnische School te Delft werd hij op 20-jarigen leeftijd bij de gemeente Rotterdam aangesteld en reeds in 1892 werd hij benoemd tot adjunct-directeur van de Gemeentewerken.
Toen in 1918 mgr. Nolens werd belast met de formatie van een nieuw ministerie, werd ir. Van Ysselsteyn aangezocht als minister van Landbouw, Nijverheid en Handel en tot 1922 maakte hij als zoodanig deel uit van het kabinet-Ruys de Beerenbrouck. Zelfs heeft hij eenigen tijd het departement van Marine beheerd.
De overledene was o.m. ridder in de orde van den Ned. Leeuw en commandeur in de Orde van Oranje-Nassau. (Het Vaderland)

F. **EIRE. — De Valera over de evacuatieplannen - De verdedigingskrachten zeer versterkt. —**
De Valera, de Iersche minister-president, heeft 11 Februari gesproken over het plan tot wegvoering van vrouwen en kinderen en verklaard, dat, wanneer men

niet vrijwillig voldoet aan de bevelen, de regeering zich gedwongen zou zien, dwangmaatregelen te nemen.
Vervolgens herinnerde De Valera eraan, dat meer dan 200.000 mannen aan den oproep tot versterking der verdedigingskrachten gehoor hadden gegeven en dat een groot aantal van hen thans goed geoefende soldaten waren. De president voegde hieraan toe, dat hij ervan overtuigd was, dat dwangmaatregelen niet noodig zouden zijn. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Defensie 4461 C)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Generaal Wilson militair-gouverneur van Cyrenaica - Vrouwen van 20—23 jaar voor oorlogsindustrie - Begrootingstekort 6/700 millioen - Engelsche militaire missie in Turkije - „Never again Association" opgericht - Nieuwe schepen voor Britsche vloot. —**

Generaal Wilson militair-gouverneur van Cyrenaica. — Kairo, 12 Febr. (S. P. T.) — Generaal Wilson is tot militair gouverneur van de provincie Cyrenaica benoemd.

Vrouwen van 20—23 j. voor oorlogsindustrie. — Uit Londen wordt gemeld, dat alle Engelsche vrouwen van 20 tot 23 jaar verplicht zijn zich in de maand Maart in een speciaal register te laten inschrijven voor werkzaamheden in de oorlogsindustrie. (D. N. B.)

Begrootingstekort. — Berlijn, 14 Febr. (D. N. B.) — In het Engelsche Hoogerhuis heeft lord Balfour volgens een mededeeling van den Britschen nieuwsdienst verklaard, dat het tekort op de Britsche begrooting over het loopende jaar 600 tot 700 millioen pond bedraagt.
Uit een enquête onder de Engelsche economisten is volgens mededeelingen van den Labour-afgevaardigde lord Arnold gebleken, dat reeds van een inflatie kan worden gesproken. De minister van Financiën, Simon, heeft hierop geantwoord, dat een tekort in oorlogstijd onvermijdelijk is.

Engelsche militaire missie in Turkije. — Ankara, 16 Febr. (D. N. B.) Luitenant-generaal Marshall-Cornwall en divisiegeneraal Elmhirst, die deel uitmaken van de Britsche militaire missie, die de laatste dagen in Turkije heeft vertoefd, zijn 15 Februari uit Ankara vertrokken in de richting van Kairo.

„Never again Association" opgericht. — New York, 16 Febr. (D.N.B.) — De New York Times meldt uit Londen, dat daar een nieuwe organisatie, „Never again Association" genaamd, is opgericht. De vereeniging stelt zich ten doel te werken voor het verkrijgen van een vrede, welke het aan het Duitsche volk onmogelijk zou maken ooit weer een oorlog te beginnen. Voorts wil zij de voortzetting van den oorlog bevorderen en steunen en zich tegen elke Engelsche bemiddelingspoging keeren.

Britsche Vloot - Nieuwe schepen. — Londen, 17 Febr. (S.P.T.) — De Britsche admiraliteit deelt mede, dat de Britsche vloot er binnen drie maanden 20 nieuwe, groote oorlogsschepen heeft bijgekregen.
Dit zijn: twee slagschepen, twee vliegtuigmoederschepen, vijf kruisers en elf torpedojagers.
(Telegraaf - N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Begroot. tekort 4519 D; Marine 3990)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Wapeningsorders $ 9121 millioen - Wendell Willkie over zijn bezoek aan Engeland - Admiraal Nomoera, de nieuwe Japansche ambassadeur, te Washington aangekomen - Zeventig procent van het wereldgoud onder Amerikaansche contrôle - Staatscommissie aanvaardt leen- en pachtwet - Jhr. Loudon bij Cordell Hull - Engeland wijst plannen van oud-president Hoover i. z. levensmiddelenvoorziening aan bezette gebieden af. —**

Wapeningsorders. — Volgens de laatste hier beschikbare gegevens, verzameld door de Rotterd. Bankver., beliepen deze orders $ 9121 millioen. Zij hadden in hoofdzaak betrekking op scheeps- en vliegtuigbouw.

Verklaring van Wendell Willkie. — Washington, 11 Febr. (D. N. B.). — Voor de Senaatscommissie van Buitenlandsche Zaken heeft Wendell Willkie, die op last van president Roosevelt een bezoek aan Engeland heeft gebracht, verklaard, dat de eenige mogelijkheid om Engeland snel te helpen, gelegen is in de aanneming met zekere wijzigingen van de wet tot steunverleening aan Engeland. Engeland heeft terstond en op langen termijn hulp noodig.
Willkie stelde een maandelijksche levering aan Engeland voor van vijf tot tien Amerikaansche torpedojagers, daar Engeland ondanks de vijftig reeds afgestane torpedobootjagers er nog meer noodig heeft. Vóór de levering aan Engeland moeten deze schepen op Amerikaansche werven gereviseerd worden. Bovendien heeft Engeland vliegtuigen, munitie en koopvaardijschepen noodig.
Willkie voegde hieraan toe, dat hij ernstige verwoestingen in de industriesteden van Noord-Engeland heeft aanschouwd. Mochten de Vereenigde Staten zich isoleeren, zoo zeide Willkie, dan zou het voortbestaan van Engeland wel moeilijk worden.
Willkie stelde vervolgens voor, de wet tot steunverleening aan Engeland aan te nemen. Hij verklaarde echter, dat de wet tot Engeland, China en Griekenland moet worden beperkt. Indien de hulp der Vereenigde Staten niet effectief zou blijken te zijn, zoo herhaalde Willkie, zou Engeland waarschijnlijk te gronde gaan.

Admiraal Nomoera te Washington. — Washington, 13 Febr. (D.N.B.) — Admiraal Nomoera, de nieuwe Japansche ambassadeur te Washington, heeft zijn eerste bezoek gebracht aan den minister van Buitenlandsche Zaken, Hull.

Wereldgoud. — Het departement van Financiën heeft aan het Congres een rapport voorgelegd, waarin de gezamenlijke waarde van het in de Vereenigde Staten geblokkeerde bezit der bezette landen in Europa op 4.27 milliard dollar geraamd wordt. Hiervan behooren 1.593 milliard dollar aan Frankrijk, 92 millioen aan Denemarken, 175 millioen aan Noorwegen, 760 millioen aan België, 1.619 milliard aan Nederland, 48 millioen aan Luxemburg, 29 millioen aan de vroegere Oostzeestaten Letland, Estland en Litauen en 53 millioen dollar aan Roemenië.
Voorts gaf Morgenthau, de minister van Financiën, te kennen, dat naar raming 70% van het goud der wereld in het bezit of onder contrôle van de Vereenigde Staten is. Wat het toekomstige gebruik van het goud betreft, gaf Morgenthau te verstaan, dat het goud ook in de toekomst gebruikt zal worden ter vereffening van de betalingsbalansen tusschen de staten.

Staatscommissie. - Leen- en pachtwet aanvaard. — Washington, 13 Febr. — De commissie van Buitenlandsche Zaken van den Senaat heeft, zoo meldt het Duitsche nieuwsbureau, met 15 tegen 8 stemmen de wet tot steunverleening aan Engeland in den door het Huis van Afgevaardigden goedgekeurden vorm aangenomen.
Te voren waren twee amendementen, om de volmachten van den president aldus te beperken, dat de strijdkrachten der Vereenigde Staten het Westelijk halfrond niet mogen verlaten, verworpen.

Jhr. Loudon bij Cordell Hull. — Op 15 Februari heeft Cordell Hull den Nederlandschen gezant, jhr. Loudon, ontvangen. Deze heeft later tegenover de pers verklaard, dat het bestuur van Ned.-Indië vast besloten was „aan iedere agressie het hoofd te bieden."

Hoover over hulp aan bezette gebieden. — Berlijn, 17 Febr. (D.N.B.) — In een radiorede heeft de vroegere Amerikaansche president Hoover medegedeeld, dat aan de regeeringen van Duitschland en Engeland een plan is toegestuurd, op grond waarvan de kleine bezette landen zouden kunnen worden geholpen om hun gebrek aan levensmiddelen te overwinnen. Hierbij zou België als proefgeval kunnen worden beschouwd ten einde na te gaan of zulke leveringen mogelijk zouden zijn en zoo ja, onder welke voorwaarden.
De Britsche ambassadeur te Washington, Lord Halifax, heeft onmiddellijk tegen dit plan protest aangeteekend. Hij verklaarde, dat Engeland niet zal toelaten, dat levensmiddelen — geheel onverschillig onder welke voorwaarden — door landen buiten Europa aan de bezette gebieden ter beschikking zouden worden gesteld.
Met deze verklaring, zoo doet men naar aanleiding hiervan in Duitsche politieke kringen opmerken, heeft Halifax officieel toegegeven, dat de Engelsche blokkade tegen Europa in zijn geheel is gericht. (Nieuwsblad v. h. Noorden - Standaard - Het Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsbl. - Leeuwarder Crt.)

(Vor. ber. Oorlogsmateriaal 4494 F; Willkie 4438 D; Hulp Engeland 4560 A)

C. **NEDERLAND. — Aanmeldingsplicht beroepsofficieren. —**

De weermachtsbevelhebber in Nederland heeft op 17 Februari de aanmeldingsplicht voor de ontslagen beroepsofficieren der voormalige Nederlandsche land- en zeemacht gelast.
Alle beroepsofficieren der voormalige Nederlandsche land- en zeemacht, die sinds 15 Mei 1940 den actieven dienst hebben verlaten, zijn verplicht zich aan te melden. (Alg. Handelsblad)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Dr. Franz Schlegelberger vervangt dr. Gürtner - Rede van rijksminister Rudolf Hess te Breslau - Prestaties der Organisatie-Todt - Denemarken stelt oude torpedobooten ter beschikking - Duitsch-Italiaansche vlootbespreking te Merano. —**

Dr. Franz Schlegelberger. — Na het overlijden van minister van Justitie, dr. Gürtner, heeft de Führer voorloopig den staats-

secretaris in het ministerie van Justitie, dr. Franz Schlegelberger, met de leiding van die zaken belast.

Rede van rijksminister Rudolf Hess te Breslau. — Breslau, 9 Febr. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de plechtige installatie van de nieuwe gouwleiders en „Oberpresidenten" van de gouwen Opper- en Neder-Silezië heeft rijksminister Rudolf Hess een rede gehouden. Hij verklaarde o.a.:
De geschiedenis zal hen brandmerken, die de ontzaglijke schuld op zich hebben genomen, Europa in dezen oorlog te storten en die tegelijkertijd de plannen van den Führer voor den vreedzamen opbouw voor jaren hebben uitgesteld. Ieder, die tot de omgeving van den Führer behoort, kan getuigen, hoe zijn geheele doen en denken was gericht op de vreedzame cultureele werken en op verbetering van het leven van Duitsche menschen. Alles kon de Führer beter gebruiken dan oorlog, als hij zijn plannen wilde verwezenlijken.

De prestaties der Organisatie-Todt. — Over de verrichtingen der frontarbeiders van de Organisatie-Todt in de bezette gebieden publiceert de „Deutsche Baumeister" op 8 Februari een samenvattend artikel, dat o.a. de volgende gegevens behelst: Binnen het bestek van den opmarsch der Duitsche troepen en van de daarop volgende werkzaamheden van opbouw in de nieuwe Rijksgebieden in het Westen en in het bezette gebied, werden 807 bruggen met een gezamenlijke lengte van 24 K.M. gebouwd, werden 6000 kilometer straatwegen in orde gebracht, 550 kraters gevuld en werd in 70 plaatsen puin geruimd. Voorts werden 1500 kanalen weer voor de scheepvaart in orde gebracht. IJzerfabrieken en houtzagerijen, electrische centrales en waterbouwkundige werken werden in bedrijf gesteld. Hier komt bij de bouw van vier hoofdkwartieren, hetgeen alleen reeds beteekent, dat twaalf plaatsen met 300 huizen moesten worden ingericht, dat tachtig barakken moesten worden opgesteld, 45 betonnen bouwwerken gegoten, 25 kilometer wegen hersteld of aangelegd moesten worden en dat ten slotte nog over vele kilometers moest worden gegraven. Tot de taak van de Organisatie-Todt behoorden voorts ook de wijzigingen op de plek van den wapenstilstand te Compiègne en het aanbrengen van straatnaambordjes. Een enkele groep heeft 34.000 straatnaambordjes aangebracht. In 69 plaatsen met 9443 huizen werden herstelwerkzaamheden verricht. De na den wapenstilstand gewijzigde oorlogstoestand bracht nieuwe groote acties tegen Engeland.
Afdeelingen frontarbeiders legden vliegvelden aan en standplaatsen voor vèrdragend geschut. Bij het begin van het jaar ziet de Organisatie-Todt zich voor drie nieuwe groote arbeidsprogramma's geplaatst, die tot den strijd tegen Engeland dienen. Bovendien kreeg zij tot taak, om buiten het frontgebied en binnen het bereik van de door Duitschland bezette of gecontroleerde landen bij te dragen tot het doel der economische aaneensluiting van het Europeesche continent. In toenemenden omvang wordt van buitenlandsche werkkrachten gebruik gemaakt. Zij krijgen loon naar Duitsch gebruik, zij leeren den Duitschen arbeider als vriend kennen en vooral leeren zij het Duitsche socialisme kennen, waarvan zij tot dusver slechts caricaturen gezien hebben.

Denemarken stelt oude torpedobooten ter beschikking. — Het in het buitenland verspreide bericht, dat Duitschland Deensche oorlogsschepen heeft overgenomen, is in de Wilhelmstrasse rechtgezet. Van betrouwbare zijde verneemt het A.N.P., dat het uitsluitend een beschikbaarstelling van tijdelijk karakter betrof van een aantal torpedobooten van oud type. Duitschland heeft zich in deze kwestie tot Denemarken gericht. De Deensche regeering stelde Duitschland de booten ter beschikking, nadat ze ontwapend waren. Ze zijn uitsluitend voor de Oostzee bestemd en wel voor opleidingsdoeleinden.

Duitsch-Italiaansche vlootbespreking. — Berlijn, 17 Febr. (D. N. B.) — Tusschen den onderstaatssecretaris der Italiaansche marine, admiraal Riccardi, en den opperbevelhebber der Duitsche marine, groot-admiraal Räder, zijn 13 en 14 Februari te Merano besprekingen gevoerd. Bij deze door een kameraadschappelijken geest bezielde gedachtenwisseling bleek de volledige eensgezindheid ten aanzien van de gemeenschappelijke oorlogvoering ter zee tegen Engeland.

(Nieuwsblad v. h. Noorden - Het Vaderland)
(Vor. ber. Dr. Fr. Gürtner 4537 C; Rede Rud. Hess 4498 B; Dr. Todt 4484 B)

A. **JAPAN. — Admiraal Nomoera, ambassadeur te Washington verklaart: „Oorlog met de Ver. Staten is niet onvermijdelijk". —**
Washington, 20 Febr. (D.N.B.) — De nieuwe Japansche ambassadeur in de Vereenigde Staten, admiraal Nomoera, heeft op de eerste persconferentie, die hij heeft gehouden, verklaard, dat een oorlog tusschen de Vereenigde Staten en Japan kan worden voorkomen.
Hij wees er op, dat het initiatief daartoe ook van den kant van de Vereenigde Staten moet komen. Er is, aldus Nomoera, geen probleem hangende, dat beide landen tot een oorlog zou kunnen dwingen.
Japan tracht met economische middelen een vreedzame expansie naar het Zuiden te verkrijgen en doet zijn best om toepassing van geweld te verhinderen. Hij, Nomoera, kon niet definitief verklaren, dat Japan binnen het kader van dit program niet tot het toepassen van geweld zal overgaan, maar van Japansche zijde zal alles in het werk worden gesteld om dit te vermijden.
Ten aanzien van het Japansche bondgenootschap met Duitschland en Italië merkte de ambassadeur op, dat het in de eerste plaats Japans bedoeling is den vrede op den Stillen Oceaan te behouden. Daarom heeft men bij het sluiten van het pact niet het oog gehad op een oorlog met de Vereenigde Staten. Van Japansche zijde gelooft men, dat de Vereenigde Staten Duitschland niet officieel den oorlog zullen verklaren. Daarmede wordt ook Japans verplichting, die uit de bepalingen van het driemogendhedenpact voortvloeit, niet van kracht. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Adm. Nomoera 4567 B)

B. **URUGUAY. — Overeenkomsten met Paraguay.** — Montevideo, 6 Febr. (D.N.B.) — De ministers van Buitenlandsche Zaken van Uruguay en Paraguay hebben 5 Februari zeven overeenkomsten tusschen beide landen onderteekend.

1. Aan Paraguay wordt een goederencrediet ten bedrage van een half millioen pesos verleend voor de in Uruguaysche havens opgeslagen goederen.

2. Er zullen voorbereidingen getroffen worden voor de vorming van een filiaal der staatsverzekeringsbank van Uruguay in Paraguay.

3. Beide landen zullen wederkeerig de universitaire titels der beide landen erkennen.

4. Het ligt in het voornemen aan Paraguay een crediet te verleenen voor het aankoopen van waardevol fokvee in Uruguay.

5. Overwogen zal worden een financieel consortium te vormen, dat de mogelijkheden zal bestudeeren van exploitatie der grondstoffen van Paraguay voor het bedrijfsleven van Uruguay.

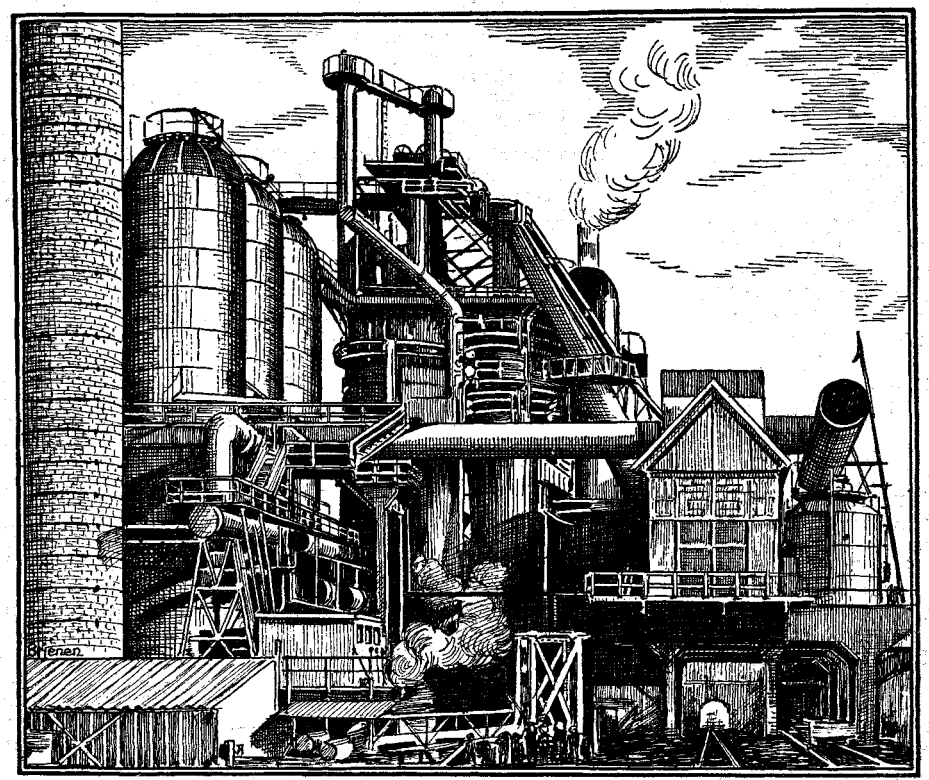
6. Een accoord over cultureele uitwisseling.

7. Besloten is tot instelling van beurzen voor Paraguayers, die de mogelijkheid krijgen in Uruguay bestuurstechnische kennis op te doen. (Telegraaf)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Herderlijk schrijven van de Duitsche bisschoppen.** Berlijn, 18 Febr. (V.P.B.) — De eerste herderlijke brief van de Duitsche bisschoppen in dit jaar is laatstleden Zondag reeds in vele diocesen voorgelezen. In de overige katholieke kerken zal dit a.s. Zondag geschieden. In dezen herderlijken brief wordt de nadruk gelegd op de beslissende phase in den strijd om de vrijheid van het Duitsche volk, die wel is waar van elken volksgenoot zware offers zal eischen, maar daarom ook na afloop van den oorlog een langdurigen vrede zal waarborgen.
Onze Berlijnsche correspondent meldt voorts, dat kardinaal Faulhaber niet zal kunnen deelnemen aan de buitengewone conferentie der Duitsche bisschoppen, welke binnenkort zal worden gehouden. De bekende voorvechter van het katholicisme in Duitschland is sedert weken ongesteld, zoodat hij niet in staat was de godsdienstoefeningen te München te leiden. In verband daarmede waren reeds geruchten ontstaan dat aan den kardinaal een verbod was opgelegd om in het openbaar te spreken. Deze geruchten zijn thans volkomen ongegrond gebleken, nu officieel wordt medegedeeld dat de kardinaal ziekelijk is. (Telegraaf)

A. **Een modern bedrijf.** —
De oprichting van een Hoogovenbedrijf in Nederland mocht destijds, in 1918, gelden als een riskant experiment, een experiment dat intusschen met goede resultaten is afgeloopen, want het bedrijf der Nederlandsche Hoogovens is uitgegroeid tot een zeer moderne en perfect geoutilleerde industrie.
Bij de oprichting gold de overweging, dat een hoogovenindustrie hier te lande van groot nut kon zijn in verband met het feit, dat in ons land verschillende bedrijven voor de verwerking van ijzer en staal gevestigd waren, terwijl tevens de geografische situatie van ons land een goeden grondslag voor het oprichten van een ijzer en staal vervaardigend bedrijf scheen te bieden. De gebleken afhankelijkheid in de oorlogsperiode gaf ten slotte den doorslag tot de vestiging.

NEDERLANDSCHE HOOGOVENS

(Eigen teekening)

Het aanvangskapitaal bedroeg *f* 30 millioen. Het Rijk nam deel voor *f* 7½ millioen en de gemeente Amsterdam voor *f* 5 millioen. In 1924, dat is zes jaar na de oprichting, was de bouw van één hoogoven voltooid; in 1926 was de tweede klaar en eerst in 1930 kon men met drie hoogovens gaan werken.
Het voornaamste product van de hoogovens is ruwijzer, dat verkregen wordt uit ijzererts, cokes en kalk. Bijproducten zijn: cokesovengas, hoogovengas en slakken. De eerste twintig jaren van het bestaan werd het ruwijzer niet meer door de eigen industrie verder verwerkt, zoodat het product geëxporteerd moest worden. De moeilijkheden in dezen export werden inmiddels allengs grooter, zoodat besloten werd tot oprichting van een ruwijzerverwerkende industrie. Men bouwde een buizengieterij met een capaciteit van 30.000 ton gegoten ijzeren buizen per jaar, alsmede een staalfabriek met twee Siemens-Martinovens. Een volgende stap was de bouw van een walserij voor platen zwaarder dan 3 mm. en met een capaciteit van ca. 120.000 ton per jaar.

Door deze uitbreiding van de verwerkingsindustrie wordt bereikt, dat men den export van ruwijzer gaat verminderen, hetgeen weer medebrengt, dat men zich juist tot dien export kan bepalen, welke het meest loonend is.
De productie van ruwijzer over de laatste vijf jaar geeft een vrij constant beeld te zien:

1935-'36 .	256.411 ton	1938-'39 .	275.712 ton
1936-'37 .	290.077 ton	1939-'40 .	276.279 ton
1937-'38 .	298.928 ton		

De financieele resultaten geven een minder gelijkmatig beeld te zien, iets waaraan de heftige prijsschommelingen van het ijzer niet vreemd zijn. De exploitatiewinst bedroeg in 1928-'29 nog *f* 1.026.000 en daalde tot *f* 311.000 in 1930-'31 om daarna weer te stijgen. Over de laatste vijf jaren geven wij het volgende overzicht:

	Saldo bedrijfsrekening	per ton ijzer
1935-'36 .	*f* 799.000	*f* 3.12
1936-'37 .	2.135.000	7.36
1937-'38 .	5.597.000	18.73
1938-'39 .	2.655.000	9.59
1939-'40 .	3.618.000	13.08

Tot en met het boekjaar 1937-1938 werd op de gewone aandeelen geen dividend uitgekeerd; 1938-1939 gaf 3% en 1939-1940 gaf 5% dividend.
Dat er zelfs in het zeer gunstige jaar 1937-1938 geen dividend werd uitgekeerd staat in verband met de op 25 November doorgevoerde herorganisatie, waarbij het tot *f* 1.006.781 opgeloopen verliessaldo werd afgeschreven, terwijl de boekwaarde van de belangen bij aanverwante ondernemingen werd verminderd met een bedrag van *f* 9.952.036.
Het benoodigde bedrag hiertoe werd gevonden door een kapitaalafstempeling van 40%. Hierna kon nieuw aandeelenkapitaal uitgegeven, alsmede een obligatieleening opgenomen worden. Het kapitaal bestaat nu uit een geautoriseerd bedrag van *f* 33.075.000, verdeeld in 125 prioriteitsaandeelen van *f* 600 (oligarchische aandeelen op naam) alle geplaatst, is *f* 75.000, 3.000 converteerbare cum. pref. aandeelen van *f* 1.000, waarvan geplaatst 2.500, is *f* 2.500.000 en 50.000 gewone aandeelen van *f* 600, waarvan geplaatst 29.000, is *f* 17.700.000. Er staat een 4% obligatieleening uit van *f* 4.000.000.
De fabricage van bijproducten neemt een belangrijke plaats in. Het voornaamste is het cokesovengas, dat aan de omliggende gemeenten geleverd wordt. Voorts wordt het gebruikt bij de productie van kunstmeststoffen in samenwerking met de Bataafsche Petroleum Mij. door het Mekogbedrijf.
De slakken zijn een uitermate goede grondstof voor wegenbouw en voor de cementindustrie. In verband hiermede werd door de N.V. Hoogovens in samenwerking met de Enci te Maastricht een fabriek opgericht, n.l. de Cemy, welke ⅛ van de Nederlandsche behoefte aan cement dekt.
De samenwerking tusschen de Duitsche en Nederlandsche ondernemingen begint reëele vormen aan te nemen.

(Ontleend aan De Tijd van 13 Febr. 1941)

A. **BRAZILIE. — Geschilpunten met Engeland. - Gedeeltelijke genoegdoening. —**
Officieel wordt (1 Februari) te Rio de Janeiro medegedeeld, dat het Braziliaansche departement van Buitenlandsche Zaken een nota ontvangen heeft van den Britschen ambassadeur, waarin wordt medegedeeld, dat de te Port of Spain op het s.s. Buarque in beslag genomen Braziliaansche goederen, overeenkomstig den wensch van het Braziliaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken van 7 Dec., zijn vrijgegeven. (N. Rott. Crt.) **(V. b. Brazilië—Engeland 4490 E)**

B. **NEDERLAND. — Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap. - Oprichtingsvergadering. —**
Onder leiding van prof. dr. G. A. S. Snijder, voorzitter van den Nederlandschen Kultuurkring, is 15 Febr. in kasteel „Oud-Wassenaar" bij Den Haag de oprichtingsvergadering gehouden van de stichting de „Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap".
Redevoeringen werden gehouden door prof. Snijder, door den heer H. C. van Maasdijk, den Nederlandschen voorzitter der Kultuurgemeenschap, en prof. dr. F. Wehofsich, den Duitschen voorzitter der gemeenschap. De laatste omschreef het doel van de nieuwe stichting als drievoudig.
Ten eerste: zeer algemeen „de bevordering van het cultureele leven in Nederland". Hier zullen wij Duitschers, iedere hulp gaarne verleenen. Het initiatief echter, opwekking en vormgeving, is op dit gebied voornamelijk een Nederlandsche taak.
Ten tweede: „de cultureele samenwerking van Nederlanders en Duitschers in Nederland". Wij willen onze cultuur wederzijds en te zamen leeren kennen. In voordrachten en discussies, in gemeenschappelijke muziekbeoefening, in cursussen en uitstapjes en, niet in de laatste plaats, in prettige uitwisseling van gedachten behoort in het cultureele werk dat te worden gezocht, wat naar plaatselijke omstandigheden het meeste geschikt is. Ik stel mij bijvoorbeeld voor, dat hier en daar taalcursussen worden opgericht, Nederlandsche voor Duitschers en Duitsche voor Nederlanders, alsook gemeenschappelijke taaloefeningen.
Als derde taak is gesteld de cultuuruitwisseling tusschen beide landen. Wij, Duitschers, zullen ons best doen, de beste vertegenwoordigers van ons cultureele werk in dit land te brengen. Wij zullen ons echter in het bijzonder verheugen, Nederlandsche kunstenaars, ook voordrachtkunstenaars, orkesten e.d. in Duitschland te zien en te hooren, en tentoonstellingen van Nederlandsche schilders in het Duitsche rijk te organiseeren. Veel is op dit gebied reeds met succes voorbereid.
Om de uitvoering van deze taak mogelijk te maken, is een centrale leiding van het presidium noodzakelijk. In Den Haag, Kneuterdijk 20, is reeds een bureau ingericht, waarvan de Nederlander de heer Jaap Kool secretaris is. (Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. Nederl. Kultuurkring 4387 A; Prof. dr. G. A. S. Snijder 4388)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Nieuwe chef van den generalen staf. - Vijftienjarenplan. - Litwinof uitgesloten uit Centraal Comité. - Dagorder van den Volkscommissaris van Marine, admiraal Koetsnetsof; 23ste verjaardag van Roode Leger en Marine. - Defensie-begrooting. —**
Chef generale staf. — Het Verordeningenblad van de regeering meldt op 12 Februari, dat generaal Sjukof, tot dusver opperbevelhebber van het militaire district Kief, tot chef van den generalen staf van het Roode Leger is benoemd, met gelijktijdige benoeming tot plaatsvervangenden volkscommissaris voor de Defensie.
Generaal Morezkof, die sinds Mei 1940 chef van den generalen staf was, blijft plaatsvervangend volkscommissaris voor Defensie en werd belast met het toezicht op de opleiding van de troepen.
Vijftienjarenplan. — Moskou, 21 Febr. (D.N.B.) — Overeenkomstig de richtsnoeren van de 18de partijconferentie der pan-Sovjet, heeft het centrale comité van de partij aan den raad van volkscommissarissen opdracht gegeven een algemeen economisch plan voor de Sovjet-Unie voor de komende vijftien jaar op te stellen.
Litwinof uit het Centraal Comité. — Moskou, 21 Febr. (D.N.B.) Het achttiende partijcongres is 20 Febr. gesloten. In de avondzitting had het congres zich bezig gehouden met organisatieproblemen. De congresbesluiten hebben betrekking op personeelsveranderingen in de hoogste bestuurscommissies der partij.
Zoo werden uit het centraal comité der partij, dat in totaal 71 leden telt, uitgesloten de vroegere volkscommissaris voor Buitenlandsche Zaken, Litwinof, de vroegere volkscommissaris voor de Houtindustrie Antselowitsj, de vroegere volkscommissaris voor de Middelzware Machinebouwindustrie Lisjatsjev en de vroegere volkscommissaris voor de Mijnbouw- en Hoogovenindustrie Merkulov. Deze maatregelen werden getroffen onder het motief, dat de betrokkenen hun verplichtingen als leden van deze commissie niet waren nagekomen.
Dagorder admiraal Koetsnetsof. - Roode Leger en de Marine. — Moskou, 22 Febr. (Tass) — Ter gelegenheid van den 23sten verjaardag van het Roode Leger en de Marine heeft admiraal Koetsnetsof, de volkscommissaris van Marine, een dagorder uitgevaardigd, waarin hij o.a. zegt: „Sinds 23 jaar bewaken het Roode Leger en de Marine de grenzen van het land der Sovjets. Het vorige jaar werd gekenmerkt door nieuwe roemrijke overwinningen der Sovjet-wapenen. Voor de Marine was het afgeloopen jaar er een van voortdurenden groei en versterking. De vlootstrijdkrachten worden steeds weer aangevuld met nieuwe oorlogsbodems van alle klassen, uitgerust met de modernste technische inrichtingen. Het aanbouwprogram voor de Russische vloot wordt met succes uitgevoerd. De verdediging der zeegrenzen van ons land wordt steeds sterker. Met de bereikte resultaten kunnen wij ons echter niet tevreden stellen. De gevechtssterkte van de vloot moet met den dag groeien. De huidige internationale toestand vereischt uitstekende effectieven voor de marine en ingespannen arbeid om de opleiding op te voeren. Geen enkele gebeurtenis mag ons verrassen. Alle vlootoefeningen moeten onder omstandigheden worden gehouden, welke de werkelijkheid steeds meer nabij komen. Overeenkomstig de besluiten van het 18de partijcongres zal onze industrie zich verder ontwikkelen. Dit beteekent, dat de marine binnenkort nog volmaakter wapenen zal krijgen.
Ten slotte wenschte admiraal Koetsnetsof de matrozen, aanvoerders en politieke opleiders geluk met den 23sten verjaardag van het Roode Leger en de Marine.
Defensie-begrooting. - Verhooging van 75% in vergelijking met 1939. — Moskou, 26 Febr. (D.N.B.) — Op de begrooting der Sovjet-Unie voor 1941 komt in totaal 70,9 milliard roebel voor het leger en de marine voor. De stijging der militaire uitgaven bedraagt, vergeleken met het vorige jaar, 13 milliard roebel, d.w.z. ongeveer 25% en vergeleken met 1939 een bedrag van 30 milliard, d.w.z. 75%.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Standaard)
(Vor. ber. Legerleiding 4340 A; Litwinof 3776 A; 23ste verjaard. Roode Leger 4444 F; Defensie 3909 A)

D. **NEDERLAND. — Identiteitsbewijs geldig tot 1 October 1941. —**
Ter aanvulling en ter verduidelijking van hetgeen is gepubliceerd over de persoonsbewijzen, kan nog worden medegedeeld, dat het persoonsbewijs wel is waar op 1 Maart a.s. wordt ingevoerd, maar dat tot 1 October '41 het identiteitsbewijs, waarmede men zich thans moet legitimeeren, geldig blijft.
Uiteraard houdt deze beslissing verband met het feit, dat het practisch onuitvoerbaar is alle persoonsbewijzen vóór 1 Maart uit te reiken. Om deze redenen dus is de geldigheidsduur der identiteitsbewijzen tot 1 October verlengd. Dan echter zal iedereen in het bezit van een persoonsbewijs moeten zijn. (Telegraaf)
(V. b. Persoonsbew. 4538 A; Identiteitsbew. 4364 C)

E. **JOEGO-SLAVIE. — Het bezoek van Tswetkowitsj en Markowitsj aan Duitschland. - Een verklaring. —**
S.P.T. meldt op 17 Februari uit Belgrado:
In de „Magibor" heeft de minister zonder portefeuille, Kulovetsj, een verklaring over de reis der staatslieden naar Duitschland afgelegd. Hij zeide o.m.: De reis van den minister-president Tswetkowitsj en den minister van Buitenlandsche Zaken Markowitsj naar Duitschland heeft de toekomst van Zuid-Slavië verzekerd. Het eerste doel van de reis was, voor ons land den vrede te bewaren. De Zuid-Slavische regeering heeft onder leiding van den prins-regent alles gedaan wat noodig is om den vrede te verzekeren. Wij moeten offers brengen, maar deze offers zullen op het altaar van den vrede gebracht worden. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Bezoek van Min.-pres. Tswetkowitsj 4558 C)

A. **NEDERLAND. — Filmkunst. - Reorganisatie van filmkeuring. - Ir. v. d. Vegte waarnemend voorzitter.** Bij beschikking van den Secretaris-Generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten zijn de leden van de Centrale Commissie voor de Filmkeuring met ingang van 11 Febr. uit hun functie ontheven, met dank voor de door hen bewezen diensten. Met ingang van denzelfden datum is tot waarnemend voorzitter van de Centrale Commissie voor de Filmkeuring benoemd ir. W. L. Z. v. d. Vegte, raad-adviseur bij het departement van Volksvoorlichting en Kunsten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Filmkunst 4398 E; Ir. v. d. Vegte 4482 E)

B. **NEDERLAND. — De A.V.O. (Nederl. Vereeniging tot Bevordering van den Arbeid voor Onvolwaardige Arbeidskrachten). - Betrekkingen voor oorlogsgewonden. —**
's-Gravenhage, 30 Jan. — Geen liefdadigheid, maar recht op werk is het, wat onze oorlogsinvaliden verlangen. Zij vragen geen dankbaarheid, zij wenschen slechts erkenning van het feit, dat zij tegenover land en volk hun plicht hebben gedaan.
Overeenkomstig deze opvatting worden de oorlogsgewonden thans geleidelijk in de maatschappij teruggebracht. Het is de A.V.O. (Ned. Vereeniging tot Bevordering van den Arbeid voor Onvolwaardige Arbeidskrachten) te Amsterdam, die deze taak op zich heeft genomen. Zij heeft hiertoe, met uitsluiting van elke andere organisatie, volledige volmacht gekregen van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie, hetwelk ook bijdraagt in de hieraan verbonden kosten. Zoodoende is de A.V.O. een semi-ambtelijke instantie geworden, hetgeen het voordeel heeft dat zij, naast een officieelen status, een groote vrijheid van handelen bezit, om in elk individueel geval de meest doeltreffende hulp te verleenen.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Oorlogsinvaliden 4357 E)**

C. **NEDERLAND. — Duitsche opdrachten voor Nederlandsche industrie. - 1 milliard 300 millioen R.m. —** 's-Gravenhage, 10 Febr. — In de hedenmorgen gehouden bijeenkomst in het Paleis aan den Kneuterdijk, georganiseerd door de Zentralauftr.-stelle over de nieuwe regeling voor de Nederlandsche industrie met betrekking tot Duitsche opdrachten, waarvoor Duitschland grondstoffen ter beschikking zal stellen, heeft ing. Nimtz, leider der Zentralauftragstelle, medegedeeld dat tot 1 Febr. 1941 voor een bedrag van 1 milliard 300 millioen Rijksmark aan Duitsche opdrachten aan de Nederlandsche industrie is verleend. (Telegraaf)

D. **BULGARIJE. — Kabinet-Filof; nieuwe minister van Landbouw. - Cultureel verdrag met Hongarije. — Nieuwe minister van Landbouw.** — Sofia, 15 Febr. (Stefani) — Minister Dimitr Kusheff is benoemd tot minister van Landbouw.
Bulgaarsch-Hongaarsch cultureel verdrag. — Op 19 Februari is te Sofia tusschen Bulgarije en Hongarije een verdrag gesloten, dat tot doel heeft de uitbreiding en verdieping van de tusschen beide landen reeds lang bestaande cultureele betrekkingen. Om de bepalingen van het verdrag tot uitvoer te brengen, zal men een gemengde Bulgaarsch-Hongaarsche commissie samenstellen.
Het verdrag voorziet in de stichting van instituten te Boedapest en Sofia voor Bulgaarsch respectievelijk Hongaarsche geschied-, taal- en letterkunde, een ruil van geleerden, studenten, leerboeken en films, het toekennen van stipendia aan studeerende en het verleenen van faciliteiten voor reizen met wetenschappelijke doeleinden in beide landen. (De Tijd)
(Vor. ber. Min. van Landbouw 4564 A)

E. **NEDERLAND. — Radiotoestellen kunnen worden verbeurd verklaard. —**
Het op 15 Februari verschenen Verordeningenblad bevat een Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, welke bepaalt, dat radio-ontvangtoestellen kunnen worden verbeurd verklaard, wanneer aannemelijk is, dat zij worden misbruikt voor de ontvangst van berichten als bedoeld in de verordening ter bescherming van de Nederlandsche bevolking tegen onjuiste berichten (d. w. z. voor het luisteren naar verboden zenders).
(Verordeningenblad No. 6, 15 Febr. '41)
(Vor. ber. Luisterverbod 4550 C)

F. **NEDERLAND. — Verlaging salarissen van onderwijzers in kloosters, met ingang van 1 Maart 1941. —** 's-Gravenhage, 20 Febr. — De Staatscourant van 20 Febr. bevat een beschikking van den secretarisgeneraal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, waarin is bepaald, dat, met afwijking van de voor de ongehuwde leerkrachten bij het voorbereidend hooger en middelbaar en het lager onderwijs in het bezoldigingsbesluit-1934 neergelegde regeling en met afwijking van de voor de ongehuwde leerkrachten bij het nijverheidsonderwijs in het salarisbesluit N.O. 1935 neergelegde regeling, zij, die in communiteit plegen te leven, 60% van de volgens die besluiten aan het ambt of de betrekking verbonden bezoldiging met inbegrip van ambtstoelagen, verminderd met den aftrek voor ongehuwden en verminderd voor zooveel noodig het standplaatsaftrek, zullen ontvangen.
Deze regeling gaat in 1 Maart 1941.
Het A.N.P. meldde op 19 Februari o.m.:
De aldus vrijgemaakte gelden zullen worden besteed aan een verlaging der leerlingenschaal, waardoor ongeveer 2200 kweekelingen met akte en werklooze onderwijzers als volwaardig gesalarieerde leerkrachten in het onderwijs zullen kunnen worden opgenomen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Onderwijs 4475 A)**

G. **NEDERLAND. — Radiorede van prof. dr. J. van Dam, secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming. - Eenige actueele plannen voor het onderwijs. - Een program. —**
De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, prof. dr. J. van Dam, heeft 23 Febr. een rede voor de radio uitgesproken, waarin hij de grondslagen ontvouwde voor een program, hetwelk geleidelijk met betrekking tot het onderwijs zal worden uitgevoerd.
Hij noemde in zijn toespraak de volgende belangrijke punten op:
In voorbereiding is een hervorming van het onderwijs in het Nederlandsch aan onze scholen. Het aantal uren zal worden uitgebreid.
In verband met het feit, dat onze taal thans nog sterker dan vroeger is blootgesteld aan het gevaar van een verandering, is het plan ontworpen tot stichting van een wetenschappelijk middelpunt voor de studie van de Nederlandsche taal- en heemkunde.
Ten aanzien van de spelling zeide prof. Van Dam, dat het hem hopelijk zal gelukken, tenminste de kloof tusschen de schoolspelling en de officieele spelling te doen verdwijnen.
Er is een verordening in voorbereiding, die contrôle op de benoemingen voorschrijft, niet door het benoemingsrecht aan den staat te trekken, maar door een goedkeuringsrecht op benoemingen in te voeren.
Voorts is er ten aanzien van de universiteiten een verordening in voorbereiding, waardoor een catastrophe als die van Leiden en Delft vermeden kan worden. Een maatregel, die van het verbod voor niet-ingeschreven joodsche studenten, zonder toestemming van het departement examen te doen, heeft ten doel, te beletten, dat iemand een studie gaat beginnen, zonder zich te laten inschrijven, wat bij enkele faculteiten mogelijk is. Wie regelmatig ingeschreven geweest is, behoeft niet te vreezen, niet tot een examen te worden toegelaten, ook al zou hij in dit examenjaar zelf niet ingeschreven geweest zijn.
Binnenkort zal een regeling tot stand komen, die aan alle onderwijzers, die onderwijs in de lichamelijke opvoeding geven, de zoozeer gewenschte leiding en instructie waarborgt.
In voorbereiding is ook de zoo lang gewenschte verlenging van de studie aan de kweekschool tot vier jaren.
Dientengevolge zal er in 1942 geen onderwijzers-examen worden gehouden, behalve voor degenen, die in 1941 werden afgewezen.
De leerlingenschaal-verbetering beteekent, dat er terstond ongeveer 2000 onderwijzersplaatsen meer te vervullen zijn. Spr. meent er rekening mede te mogen houden, dat er nog ± 650 onderwijzersplaatsen meer vacant zullen komen. In totaal komen er dus ongeveer 2650 nieuwe vaste onderwijzersplaatsen vrij.
Door het achterwege laten der onderwijzers-examens, volgend jaar, komen er 1600 onderwijzers minder bij en daar ongeveer

eenzelfde aantal jaarlijks den dienst verlaat, zullen over twee jaar meer dan 4000 nieuwe krachten een plaats kunnen vinden. Daarmede is aan de werkloosheid onder de onderwijzers grootendeels een eind gemaakt en kan het instituut van kweekeling met akte als zelfstandige leerkracht over twee jaar verdwijnen. Bovendien zal het aantal kweekscholen naar verhouding van de gebleken behoefte worden verminderd.
De Rijkscommissaris, zoo vervolgde spreker, heeft mij opgedragen: 1°. op de salarissen van de in communiteit levende geestelijken 40% te korten; 2°. te bewerken, dat de geestelijken, die hoofden van R.K. leekenscholen zijn, hun functie neerleggen. Het gevolg van dezen maatregel zal zijn, dat er thans een groot aantal hoofdenplaatsen, d. w. z. de hoogstbezoldigde plaatsen, voor leekenonderwijzers, en dat zal in verreweg de meeste gevallen beteekenen voor gehuwde onderwijzers, beschikbaar komen. De onbillijkheid, die daarin lag, dat de best bezoldigde betrekking voor een ongehuwde gereserveerd bleef, wordt dus daardoor weggenomen. Dit is uit sociaal oogpunt niet zonder beteekenis. (Alg. Handelsblad - Limburger Koerier)
(V. b. Prof. dr. J. v. Dam 4465 A; Onderwijs 4475 A)

A. NEDERLAND. — Verklaring van jhr. mr. D. J. de Geer in zake terugkeer Holland. —
In Het Vaderland van 21 Febr. wordt de volgende verklaring van jhr. mr. D. J. de Geer gepubliceerd: Van verschillende zijden is mij gevraagd naar de beteekenis van mijn terugkeer in Nederland. In antwoord hierop kan het volgende gemeld worden. Mijn natuurlijke plaats is thans aan de zijde van mijn echtgenoote en temidden van mijn volk, welks lief en leed ik ook in dezen tijd wil deelen. Dit is de éénige beteekenis van mijn terugkeer. Het is mijn voornemen, mij van alle politiek te onthouden en slechts als een vergeten burger te leven. (w.g.) De Geer. (Het Vaderland) **(V. b. Jhr. mr. D. J. de Geer 4226 B)**

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Rede van Mussolini te Rome - „De overwinning van de As is zeker." - „Italië zal tot het einde aan Duitsche zijde strijden." - Tien punten ter staving van zijn geloof in de overwinning van de As. —
In het Teatro Adriano te Rome heeft Mussolini 23 Februari een rede gehouden voor de Romeinsche fasces. Vele Italiaansche autoriteiten en ook de Duitsche ambassadeur verwelkomden den leider van den Italiaanschen staat.
Mussolini zeide hier gekomen te zijn om den pols van de fascisten te voelen en het stilzwijgen te verbreken, dat mij dierbaar is, vooral in oorlogstijd. Wij zijn niet sinds acht maanden in oorlog. We zijn het al zes jaar, d.w.z. sinds Februari 1935. Toen kwam het beroep van Franco, waaraan wij ons niet konden onttrekken. Het was onze plicht te hulp te komen. In werkelijkheid zijn wij in oorlog sinds 28 October 1922, toen wij in verzet kwamen tegen de plutocratische maçonnieke kapitalistische wereld. In September 1939 hadden wij twee oorlogen achter den rug. Wij konden niet wachten tot wij geheel gereed waren, want de geschiedenis greep ons bij de keel. Italië dwong onmetelijke vijandelijke strijdkrachten tot werkeloosheid. Nadat Frankrijk gevallen was, bleef Engeland vijand nr. 1, waartegen wij zullen strijden tot onzen laatsten druppel bloed. Italië moest op steeds grootere afstand steeds moeilijker oorlogen gaan voeren. Tijdens de 4 eerste oorlogsmaanden waren wij in staat den vijand zeer zware slagen toe te brengen.

De verdediging van Libyë. — Het door het fascisme heroverde Libyë werd steeds beschouwd als een zeer belangrijk strategisch punt. Tusschen 1 October 1937 en 31 Januari 1941 werden meer dan 14.000 officieren naar Libyë gezonden en meer dan 356.000 soldaten en er werden twee legers gevormd, het vijfde en het tiende. Ook werden 1900 van de nieuwste kanonnen van alle kalibers naar Libyë gezonden, met meer dan 15.300 machinegeweren, 11 millioen granaten, meer dan een milliard projectielen voor handvuurwapenen, 24.000 ton kleedingstukken en 759 pantserwagens.
Deze cijfers toonen aan, dat aan de voorbereiding aandacht wordt besteed. De soldaten, die in het rijk strijden zonder hoop op versterkingen, zijn de meest afgelegenen, maar zij zijn ons het naast. Op 9 December begon de veldslag, die ons eenige dagen voor was en de vijand te Benghazi bracht. Wij liegen niet, zooals de Engelsche huichelaars. Wij hebben met hardnekkigheid vaak met woede weerstand geboden. Wij zullen steeds de waarheid spreken en elke vervalsching afwijzen. De gebeurtenissen van deze laatste maanden hebben onzen haat slechts verscherpt, hetgeen noodzakelijk is.

Laatste Engelsche bolwerk op den Balkan. — Het laatste Engelsche bolwerk op den Balkan was Griekenland en Griekenland wilde geen afstand doen van de Britsche garantie. Het was noodzakelijk dit onder de oogen te zien en op dat punt was de overeenstemming tusschen alle verantwoordelijke militairen volkomen. De Italiaansche soldaten in Albanië waren schitterend, zij schreven roemrijke bladzijden van legendarische beteekenis, die op de geheele wereld indruk maakten. De reeksen verliezen zijn hier groot.
Weldra komt de lente en daarmede het mooie weer. Ook de Engelsche verliezen zijn aanzienlijk. Het is bespottelijk te beweren, dat de Engelschen 2000 man verliezen hadden. Sinds 11 November zijn de oorlogsgebeurtenissen tegen ons geweest.
Het is altijd zóó geweest: Rome verwoest Carthago en deed het van de wereldkaart verdwijnen. De kracht, waarmede wij ons herstellen, is ontzaglijk. De laatste veldslag heeft slechts beteekenis. De overwinning van de As is volstrekt zeker. Engeland kan niet overwinnen. Wat er ook geschiedt, Italië zal tot aan het einde aan Duitschlands zijde marcheeren.
Dit bondgenootschap tusschen twee volken en twee revoluties is bestemd om op deze eeuw zijn stempel te drukken. De samenwerking tusschen de beide gewapende machten is gegrondvest op kameraadschap en hartelijkheid. De Duitschers weten, dat Italië den druk van een millioen Britsche en Grieksche soldaten en enorme lucht- en artillerie-strijdkrachten doorstaat. De houding van de Duitsche soldaten op Sicilië en in Libyë is volstrekt volmaakt en een sterk leger en een sterk volk waardig.
Tien argumenten voor de overwinning van de As. — De strijdkracht van Duitschland is niet verminderd, maar vermeerderd. Zijn verliezen aan manschappen en materieel zijn minimaal. In de eerste plaats ligt het bevel in de sterke handen van den Führer, die eerst gemeen soldaat was en naderhand aan zijn volk een hooge revolutionnaire vlucht wist te geven. In de tweede plaats is het Duitsche wapentuig oneindig superieur aan het Engelsche. Indien men in de derde plaats Oost-Europa in vogelvlucht beschouwt, dan is het vrijwel geheel tegen Engeland. In de vierde plaats heeft in tegenstelling tot den oorlog van 1914—1918 het Engelsche blok in geheel geen beteekenis. In de vijfde plaats is het moreel van de volken van de As superieur aan dat van de Engelschen. De As strijdt voor de overwinning. Engeland om in het leven te blijven. Het is idioot over een afzonderlijken vrede te spreken. Het is onmogelijk het moreel van het Italiaansche volk te verzwakken, ondanks al die bombardementen op steden. Ten zesde staat Engeland alleen en roept Amerika dringend te hulp, maar het is noodig, dat deze hulp zoodanig is, dat zij de macht van Duitschland overtreft. Ten zevende: Wanneer Engeland verslagen is, is de oorlog uit. Ten achtste heeft Italië een rol op het eerste plan. Zijn bewapening vermeerdert zich van dag tot dag, dank zij de offers van zijn arbeiders. Ten negende is Italië er trotsch op, dat het gewaagd heeft zich met Groot-Brittannië te meten. Volken worden groot indien zij moed hebben. Ten tiende zouden de Engelsche legers om te kunnen overwinnen het vasteland moeten overweldigen, waaraan geen enkele Engelschman ook maar denkt.
De inmenging van de Vereenigde Staten van Amerika is gebaseerd op de leugen van een aanval van de As op Amerika. Een inval in Amerika is een belachelijke fantasie.
Door u heb ik tot het geheele Italiaansche volk willen spreken, dat volk, dat werkt. Het fascistische Italiaansche volk verdient de overwinning en zal haar behalen, want het draagt de offers, waarvoor het gesteld wordt, met voorbeeldige waardigheid. De overwinning van Italië is vrede en rechtvaardigheid.
De rede van den Duce, die dikwijls onderbroken werd door toejuichingen en indrukwekkende ovaties, werd met een ontzaglijk geestdriftig gejuich opgenomen.
(Het Vaderland - N. Rott. Crt. - Haagsche Courant)
(Vor. ber. Mussolini 4563 C; Krijgsverricht. 4566 D)

C. NEDERLAND. — Aanmelding personen van joodschen bloede - Wijziging. —
De secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken heeft op 12 Februari bepaald, dat onverminderd het bepaalde in artikel 15 van het Besluit Bevolkingsboekhouding ieder aangemelde persoon, wiens geslacht- of voornamen, nationaliteit, beroep, burgerlijke staat, woonplaats of huisadres, wijziging heeft ondergaan, verplicht is daarvan onverwijld aangifte te doen bij den burgemeester der gemeente, in welker bevolkingsregister hij is opgenomen of in welker verblijfsregister hij is ingeschreven.
De kennisgeving geschiedt uitsluitend op een formulier van voorgeschreven model, terwijl het gebruik van andere formulieren is verboden.
Voorts worden de aanduidingen „Bastaardjood I" en „Bastaardjood II" gewijzigd in „Persoon van gemengden bloede I", en „Persoon van gemengden bloede II" en worden de aanduidingen B I en B II vervangen door G I en G II. (Het Volk)
(Vor. ber. Joden, aanmeldingsplicht 4564 C)

A. FRANKRIJK. — Kabinet Darlan gevormd - Fransch-Duitsche samenwerking. —

Vichy, 25 Febr. (U. P.) — Naar officieel wordt bekendgemaakt heeft admiraal Darlan 24 Febr. om 21 uur een nieuw kabinet gevormd. Dit bestaat uit 15 leden, van wie er vijf den rang van minister, acht van staatssecretaris en twee hoofdgedelegeerden den status van kabinetsleden hebben.

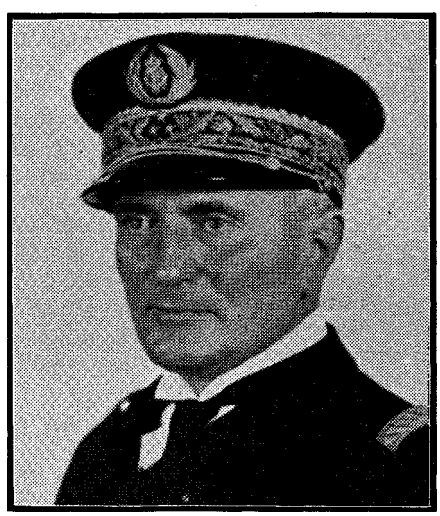
De volgende kabinetslijst wordt heden, 25 Febr., in het officieele staatsblad gepubliceerd:

Ministers:
Darlan, vice-president van den Staatsraad, Buitenlandsche en Binnenlandsche Zaken, bovendien blijft Darlan admiraal der vloot;
Huntziger, Landsverdediging;
Barthélemy, Justitie;
Bouthillier, Financiën en Economie;
Caziot, Landbouw.

Staatssecretarissen:
Generaal Bergeret, Luchtvaart;
Vice-admiraal Platon, Koloniën;
Jean Archard, Leveranties;
Berthelet, Verkeer;
Carcopino, Onderwijs;
Jacques Chevalier, Gezin en Gezondheid;
Belin, Arbeid;
Plucheux, Industrieele productie.

Hoofdgedelegeerden:
Barnaud, voor Fransch-Duitsche handelsbesprekingen;
Lehideux, voor Opbouw en Werkverschaffing.

Tot chef van den voorlichtingsdienst is benoemd Paul Marion, plaatsvervangend secretaris-generaal van het minister-presidium en voormalig medewerker van Doriot in de „Liberté".

Admiraal Darlan (Foto Arbeiderspers)

Een woordvoerder der regeering heeft, naar U.P. meldt, over de nieuwe kabinetsvorming het volgende verklaard: „Het nieuwe kabinet heeft besloten de politiek van een Fransch-Duitsche samenwerking te volgen. Dit wordt alleen al daardoor bewezen, dat voor den eersten keer een hoofdgedelegeerde voor de Duitsch-Fransche economische besprekingen met zetel in Parijs benoemd is. Hij zal daar de geheele industrieele samenwerking, om het even of die van regeerings- of privé-zijde uitgaat, controleeren en ook met de delegaties van de wapenstilstandscommissie voeling blijven houden. De hoofdgedelegeerde hebben tot taak alle economische besprekingen in naam van de Fransche regeering voor te bereiden en uit te voeren.

De woordvoerder deelde voorts mede: „Pétain hoopt met zijn politiek den wederopbouw van Frankrijk op den grondslag van het gezin ten uitvoer te leggen, een stap voorwaarts te komen door benoeming van een staatssecretaris voor Gezin en Gezondheidswezen.

De benoeming van een hoofdgedelegeerde voor den Nationalen Opbouw heeft ten doel alle door de regeering ter bestrijding der werkloosheid uit te voeren maatregelen in één hand te vereenigen.

Lehideux, die voor dezen post is uitgekozen, heeft tot nu toe den strijd tegen de werkloosheid in Parijs georganiseerd.

Een der diverse nieuwe verordeningen, die in het staatsblad van heden in verband met de kabinetsvernieuwing verschijnen, heft den post van secretaris-generaal voor inlichtingen en Propaganda, welke tot nu toe door Portmann bekleed is, op. In plaats daarvan worden twee nieuwe onderstaatssecretarisposten geschapen, waarvan de eene de radio en de andere de pers onder zijn toezicht krijgt.

Een andere verordening draagt aan Darlan het toezicht op de contrôle over de administratieve bezigheden van den presidentschapsraad op.

Darlan blijft echter ook in de toekomst slechts plaatsvervangend minister-president. (Telegraaf)

(V. b. Adm. Darlan 4566 B; Kabinet-Pétain 4566 B)

B. PALÆONTOLOGIE. — Skelet van een Ichthyosaurus gevonden. —

Halle, 13 Febr. (D.N.B.) — In de schacht der Hermann Göring Werke in den Noordelijken Harz werd door den directeur van het Geologisch Instituut der universiteit te Halle-Wittenberg, prof. Weigelt het skelet geborgen van een zeer goed bewaard gebleven Ichthyosaurus uit het Krijt-tijdperk. Het gaat hier om een geologische vondst van groote waarde en buitengewone zeldzaamheid, daar deze zwemmende reptielen in de Krijt-periode zijn uitgestorven. Het skelet van dit dier, dat naar schatting 180 millioen jaren geleden leefde en een spitsen snuit had, is 510 c.M. lang. Het bergen hiervan bracht groote moeilijkheden met zich mee, aangezien daarbij blokken van 2000 kilo gewicht moesten worden verzet.

(N. Rott. Crt.)

C. NEDERLAND. — De nieuwe commissaris in Noord-Holland. - Mr. A. J. Backer richt zich tot autoriteiten en ingezetenen. —

In het provinciale blad van Noord-Holland richt mr. A. J. Backer, commissaris der provincie Noord-Holland, zich tot de gemeente- en waterschapsbesturen, burgerlijke en militaire autoriteiten, colleges, ambtenaren en ingezetenen dezer provincie met de mededeeling dat hij op 10 Febr. zijn ambt heeft aanvaard. Mr. Backer vervolgt dan: „Ik ben mij er van bewust, dat in deze voor ons land en de provincie zoo moeilijke tijden, de richtige uitoefening van het ambt alleen mogelijk is, wanneer ik kan rekenen op den steun, die door u zoo bereidwillig aan mijn voorgangers werd verleend.

„Terwijl ik dus op uwen onmisbaren steun een beroep doe, geef ik gaarne de verzekering, dat ik steeds bereid zal zijn mijn medewerking te verleenen, wanneer die, ter bevordering van de belangen van dit gewest, door u wordt ingeroepen."

Het ligt niet in het voornemen van den commissaris een installatie-plechtigheid te doen houden.

(Provinciale blad van Noord-Holland)

(Vor. ber. Mr. A. J. Backer 4549 A)

D. ROEMENIE. — Wet i. z. orde en veiligheid - Kabinet publiceert program - Aantal arrestaties. —

Wet i. z. orde en veiligheid. —

Boekarest, 6 Febr. (D. N. B.) — De nieuwe wet op de bescherming van den Roemeenschen staat waaraan staatsleider Antonescu zijn goedkeuring heeft gehecht, behelst o.m, dat met den dood wordt gestraft wie zonder vergunning wapenen, munitie of ontplofbare middelen in zijn bezit heeft, wie opslagplaatsen van materialen of goederen, munitie of wapenen, of openbare kassen plundert, wie wapenen uit militaire voorraden of uit fabrieken steelt, wie in woord of geschrift ophitst tot omwentelingsacties tegen de bestaande politieke of sociale orde in den staat, wie op leden der regeering, overheidspersonen of leden van het leger schiet, wie zonder wettig recht openbare gebouwen bezet, wie openbare instellingen vernielt.

De wet bepaalt, dat Joden en leden van de volksgroepen nog strenger worden gestraft dan de Roemenen.

Kabinet publiceert zijn program. — Boekarest, 12 Febr. (D. N. B.) — Onder voorzitterschap van generaal Antonescu is 11 Febr. een ministerraad gehouden, waaromtrent het volgende bekend is gemaakt:

„Generaal Antonescu heeft instructies gegeven ter bespoediging van de reorganisatie der ministeries. De opvoeding der jeugd moet op nieuwe grondslagen radicaal worden gereorganiseerd.

De jeugd zal, van de volksschool tot de universiteit, in nationalen en patriottischen geest worden geschoold. Wat de kerk betreft, zal men er zorg voor dragen, dat de priesters de discipline streng in acht nemen. Ten slotte zal de regeering zich in het bijzonder wijden aan de sociale voorzorg. De ministeries van economische zaken en de Nationale Bank zullen maatregelen nemen om credieten ter uitbreiding der productie, in voldoende mate ter beschikking te stellen".

Aantal arrestaties. — Boekarest, 20 Febr. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat te Boekarest op grond van de Januarigebeurtenissen tot dusverre 4198 personen gearresteerd zijn. Van hen zijn er 1191 weer op vrije voeten gesteld. In de provincie zijn 4600 personen gearresteerd.

De hoeveelheid wapenen, bij de opstandelingen in beslag genomen, is toegenomen. Tot den 19den Februari zijn 96 zware en 484 lichte machinegeweren, 20.065 geweren en karabijnen, 8183 jachtgeweren, 11.280 pistolen en revolvers en groote hoeveelheden munitie in beslag genomen.

De militaire rechtbank te Boekarest heeft opnieuw 37 personen veroordeeld. Professor Condescu werd veroordeeld tot 15 jaar dwangarbeid, verscheidene andere verdachten tot dwangarbeid van 3 tot 5 jaar. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet 4537 D; Opstand 4550 D)

A. NEDERLAND. — Joodsche bloedgevers alleen voor joden. —

Het A.N.P. meldt (19 Februari): De commissaris-generaal voor bestuur en justitie, dr. Wimmer, heeft den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken verzocht te bepalen, dat joodsche bloedgevers en bloedgeefsters uit de bloedgeverslijsten worden verwijderd. Joden kunnen nog slechts als bloedgevers voor hun joodsche rasgenooten optreden. De verwijdering van joodsche bloedgevers uit de lijsten moet vóór 1 Maart geschieden. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Joden 4572 C)

B. NEDERLAND. — Ned. Bioscoopbond - H. M. van Triet tot voorzitter benoemd. —

's-Gravenhage, 20 Febr. — In het bestuur van den Nederlandschen Bioscoopbond zijn eenige wijzigingen gebracht, waarbij de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten tot voorzitter den heer H. M. van Triet te Gouda heeft benoemd. (Telegraaf)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Rede van Rijkskanselier Adolf Hitler in het Hofbräuhaus te München. - „Gouden standaard zal geen overwinnaar zijn." —

München, 24 Febr. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het feit, dat vandaag 21 jaar geleden de N.S.D.A.P. werd opgericht, heeft Hitler hier het woord gevoerd tot zijn oude garde.

Hitler begon zijn rede weer met een uitgebreiden terugblik te werpen op de oprichting der partij en op de afkondiging van het partijprogramma, dat, naar hij onderstreepte, in de sindsdien vervlogen jaren op geen enkel punt is gewijzigd. Hij wees op het verschil tusschen deze partij en alle andere partijen, hetgeen o.a. daarin bestond, dat de N.S.D.A.P. niet de belangen van eenige laag der bevolking wilde vertegenwoordigen, maar welbewust het Duitsche volk in het middelpunt van haar werk en haar strijd plaatste.

De burgerlijke en ook de marxistische partijen, aldus Hitler, zijn toen reeds onvruchtbaar geworden. Alleen door deze nieuwe beweging kon de volkomen ontbinding van het Duitsche volk worden verhinderd. Voor ons lag het schandelijke dictaat van Versailles, dat Duitschland tot slaaf wilde maken en in den ondergang wilde storten. In twee afgescheiden kampen verzette het Duitsche volk zich tegen dit noodlottige dictaat. Beide kampen hoopten op internationale helpers. De burgerlijke partijen hoopten op een vaag Volkenbondsidee, de marxisten op de roode internationale. Niemand dacht aan het oude woord: „Helpt uzelf, zoo heipt u God". Ik heb dit schandelijke dictaat geheel in mij opgenomen en niets er van vergeten. Ik heb het bladzijde voor bladzijde van buiten geleerd. De tegenstanders wilden een democratisch Duitschland, niet om aan zulk een Duitschland later het dictaat kwijt te schelden, maar zij hadden een democratisch Duitschland noodig, omdat alleen zulk een Duitschland dit verdrag zou nakomen. Ik zelf heb er nooit over in twijfel verkeerd, dat op het oogenblik waarop het Duitsche volk zijn binnenlandsche crisis had overwonnen, het vervolgens als krachtig volk van tachtig millioen zielen het ook klaar zou spelen met de crisis van buiten af.

Bij de schildering van den binnenlandsch-politieken strijd der partij in den tijd der oppositie, herinnerde Hitler er aan, dat aan geen enkelen sterveling zoo vaak de ondergang is aangekondigd als toen aan hem. In dit opzicht, zoo zeide hij, ben ik daarvoor immuun geworden. Hij herinnerde aan de leugens en den laster van den tegenstander. Thans, zoo voegde hij hieraan toe, voel ik mij op mijn gemak, wanneer ik van het buitenland de vele leugens en lasterpraatjes hoor.

Iederen dag zou ik kunnen zeggen: Precies zooals vroeger (Wie einst im Mai).

Hitler herinnerde er voorts aan, dat de beweging uit alle tegenslagen ook uit de grootste tegenslagen van het jaar 1923 sterker dan tevoren te voorschijn is gekomen. Uit dezen harden strijd is in de leiding van zijn beweging een keur van de beste mannen voortgesproten. De geweldige revolutie, die wij in Duitschland hebben verwekt, heeft de andere wereld volkomen in slaap gesust. Ook thans nog begrijpen die heeren niet, dat in Europa twee volken iets geweldig nieuws tot stand hebben gebracht. Evenwijdig met ons leidde ook de fascistische revolutie tot hetzelfde resultaat. Tusschen beide revoluties bestaat niet alleen een absolute identiteit van doelstellingen, doch ook van middelen, en bovendien een vriendschap, die meer beteekent dan een zuiver welbewust samengaan. Dat begrijpen onze tegenstanders nog niet. Zij begrijpen niet, dat, wanneer ik eenmaal een man als vriend beschouw, ik dien man dan terzijde sta en met deze houding geen handel drijf.

Want ik ben geen democraat en daarom ook geen zwendelaar. Ik ben ook geen O.W.'er, maar een man, die wenscht, dat men hem na zijn dood de rechtvaardigheid ten deel laat worden, dat zijn geheele levensstrijd slechts diende voor een enkel groot ideaal. Op dit gebied zou ik geen zwakte willen toonen. Daarom bestaat er geen twijfel, dat de band, die de beide revoluties en de beide mannen met elkaar verbindt, onverbreekbaar is en dat wanneer het den eenen man slechter gaat, de ander hem zal helpen. Bovendien zullen wij immer een gemeenschappelijken vijand verslaan.

Er is een tijd geweest, waarin Italië zeer sterke vijandelijke krachten voor ons heeft beziggehouden. Talrijke Britsche schepen zijn opgehouden en eveneens talrijke Britsche vliegtuigen in de Britsche koloniën van Noord-Afrika, alsmede talrijke strijdkrachten te land. Dat was voor ons heel goed.

Duitsche hulp in gebied der Middellandsche Zee. — Onze strijd ter zee kan nu pas beginnen. De reden ligt in het feit, dat wij eerst de nieuwe bemanningen wilden opleiden voor de duikbooten die thans komen. Dat zij thans komen gaan, daaraan behoeft men niet te twijfelen.

Twee uur geleden heb ik van den opperbevelhebber der vloot het bericht ontvangen, dat zoojuist de rapporten zijn binnengekomen van twee dagen, waarop strijdkrachten ter zee en duikbooten 215.000 ton tot zinken hebben gebracht, waarvan alleen door duikbooten 110.000 ton en daaronder een geheel convooi van 125.000 ton dat gisteren vernietigd werd. De heeren zullen zich echter van Maart en April af op heel andere dingen voorbereid moeten houden en dan zullen zij bemerken, of wij dezen winter weer geslapen hebben en wie zijn tijd goed heeft gebruikt. In deze afgeloopen lange maanden, waarin wij met zoo weinig duikbooten streden, heeft Italië voor ons sterke krachten vastgehouden. Ons kan het thans onverschillig zijn of onze Stuka's Engelsche schepen in de Noordzee of in de Middellandsche Zee kunnen aanvallen, het blijft steeds hetzelfde. Dit eene is zeker: waar de Britten aan het continent raken, zullen wij hen terstond tegemoet treden en waar Britsche schepen zich vertoonen, treden onze duikbooten daar tegen op totdat het uur van de beslissing slaat. Wanneer mijn tegenstanders gelooven mij met den tijd te kunnen afschrikken, zeg ik het volgende: Ik heb leeren wachten maar in den tijd van het wachten, heb ik nooit geluierd. Wij hebben immers ook van 1923 af tien jaar moeten wachten totdat wij eindelijk aan de macht kwamen. Maar in die tien jaren hebben wij gewerkt. Wat hebben wij niet allemaal gedaan en tot stand gebracht. Nooit stond bij ons echter het doel voorop dat op den eersten Maart of den vijftienden Juni of den zeventienden September dit of dat moest gebeuren. Dat weten alleen de journalisten van onze tegenstanders. Ook vroeger hebben zij dat al geweten. In 1932 zeiden zij: Nu is het nationaal-socialisme dood. De Führer heeft geweigerd. Hij is te laf om verantwoordelijkheid te dragen. Dat hebben deze scherpzinnige genieën gezegd, die nu in Engeland zitten. Bij ons zijn ze niet meer. Steeds nieuwe termijnen hebben zij moeten noemen, totdat eindelijk de dag kwam, waarop wij de macht overnamen. Toen zeiden zij — nu hebben zij de fout gemaakt. Binnen zes weken of op zijn hoogst drie maanden is het met de nationaal-socialisten afgeloopen. En in den oorlog doen ze het net zoo. Het zijn dezelfde lieden, dezelfde profeten en politieke wichelroedeloopers, die thans in het Engelsche propagandaministerie en in het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken zijn aangesteld. Ik behoef slechts aan een beroemde uitspraak van een grooten Britschen staatsman te herinneren, die nog enkele dagen voor den negenden April 1940 verklaarde: God zij dank, zij hebben de autobus gemist. Of aan een uitspraak van den Engelschen opperbevelhebber: Eenige maanden geleden was ik bezorgd, thans hebben zij den

tijd voorbij laten gaan. Bovendien heeft hij uitsluitend jonge generaals, dat is zijn fout.
Enkele weken later heeft deze generaal zijn ontslag genomen, waarschijnlijk was hij ook nog te jong. Ook thans bepalen zij weer termijnen. In het najaar zeiden zij: wanneer er thans geen landing komt, is alles in orde. In het voorjaar 1941 zal Engeland het offensief op het vasteland nemen. Ik blijf op het Britsche offensief wachten. Zij hebben het naar ergens anders verplaatst. Wij moeten hen achterna loopen om hen te vinden. Maar wij zullen ze vinden, waar zij ook heengaan en wij zullen ze ook daar vinden, waar de slag voor hen de vernietigendste uitwerking zal hebben.

Geen dood goud voor de Duitsche werkkracht. — Hitler herinnerde er aan, dat hij van de wereld niets anders verlangd heeft dan dat zij aan Duitschland dezelfde rechten zal geven en dat hij steeds nieuwe voorstellen aan de wereld heeft gedaan.
Wij voeren de economische politiek, die van nut is voor het Duitsche volk. Ik meng mij ook niet in de zaken van anderen. Wanneer zij op zakken goud willen gaan zitten, laat zij hun gang gaan. Maar wanneer men zegt: „Doet u het ook," dan zal ik mij er voor hoeden om voor de Duitsche werkkracht dood goud te koopen. Ik heb de Duitsche arbeidskracht, de producten van het Duitsche leven op het spel gezet en het resultaat van onze economische politiek getuigt voor ons en niet voor de goudstaten. Zeer zeker hebben wij achter onze economische politiek ook de geordende kracht en de discipline van de natie geplaatst. De economische strijd heeft opgehouden. Uiteraard was daartoe een algemeen sociaal fundament noodig. Men kan thans geen staten meer opbouwen op een kapitalistischen grondslag. Op den duur ontwaken de volken en wanneer men meent, door den oorlog het ontwaken der volken te kunnen verhinderen, dan meent men verkeerd, want daardoor wordt het ontwaken juist bespoedigd. Deze staten zullen wegzinken in financieele catastrophes, welke den grondslag van hun eigen financieele kracht zullen vernietigen. Uit dezen oorlog zal niet de gouden standaard als overwinnaar zijn intrede doen, doch de nationale economie zal zegevieren. De landen met dit stelsel zullen onder elkaar den voor hen noodigen handel drijven. De volken zullen het in de toekomst van de hand wijzen om van een bankier voorschriften in ontvangst te moeten nemen over hun handelspolitiek. Zij zullen de handelspolitiek voeren, die voor hen goed is. En wij kunnen gerust zeggen: Duitschland is een geweldige economische factor, niet alleen als producent maar ook als consument. Wij hebben een groot afzetgebied, maar wij zijn ook de grootste koopers. Wij hebben niets tegen de andere wereld gehad. Nooit heb ik verlangd, dat Amerika of Engeland of een ander ons goud zou schenken. Dat hebben wij niet noodig. Dat mogen zij houden. Maar wij voeren onze economische politiek niet volgens de wenschen van de bankiers in New York of Londen, maar uitsluitend volgens de belangen van het Duitsche volk. En op dit punt ben ik een fanatiek socialist, die altijd slechts de gezamenlijke belangen van zijn volk voor oogen houdt. Ik ben niet de knecht van een der internationale bankconsortia. Ik ben aan geen enkele kapitalistische groep iets verplicht. Onze beweging is een Duitsche volksbeweging. Wij zijn daarom verplicht aan het Duitsche volk. Zijn belangen geven richting aan onze economische politiek. Wanneer de andere wereld zegt: dus dan oorlog, dan kan ik slechts zeggen: goed, ik wil den oorlog niet, maar de vroomste kan niet in vrede leven, wanneer het den boozen buurman niet bevalt. Ik behoor niet tot degenen, die beginnen te jammeren, wanneer zij zulk een oorlog zien aankomen.
Hitler herinnerde er voorts aan, hoe hij steeds nieuwe voorstellen aan Engeland en Frankrijk heeft gedaan en hoe deze van de hand werden gewezen. Voorts stond spr. stil bij de geschiedenis der vorming van de Duitsche weermacht.
Een Amerikaansche generaal heeft nog slechts enkele dagen geleden voor de commissie van onderzoek uit het Congres verklaard, dat Churchill hem in 1936 persoonlijk heeft verzekerd: Duitschland wordt ons te machtig, het moet worden vernietigd. Ik zal alles in het werk stellen om met deze vernietiging te beginnen. Ik heb voor Churchill gewaarschuwd, vervolgde Hitler. Zoodra ik echter merkte, dat in Engeland een bepaalde kliek, aangevuurd door het jodendom, bewust en vastberaden tot den oorlog ophitste en naar den oorlog dreef, heb ik op hetzelfde oogenblik van mijn kant alle voorbereidingen getroffen om de Duitsche natie te bewapenen. Ik heb dat grondig gedaan. Wanneer thans de anderen zeggen: We doen dit en dat, dan kan ik slechts zeggen: Ik heb het al gedaan.
Zij vertellen mij geen sprookjes, want ik ben deskundig, specialist in bewapeningsaangelegenheden. Ik weet heel precies wat men van menschen kan maken en wat men er niet van kan maken. Ik heb tijdig het Duitsche volk daarop ingesteld.
Ik kan ook Europa er op instellen en doe het ook.
Ik zie het conflict met kalmte tegemoet, moge slechts de andere partij het met dezelfde kalmte tegemoet zien. Ik steun daarbij op de beste weermacht ter wereld, op de beste weermacht, die het Duitsche volk ooit heeft bezeten.

Vage verwachtingen van den tegenstander. — Vervolgens zeggen de anderen, aldus Hitler, de winter zal Duitschland op de knieën dwingen. Ach, het Duitsche volk is tamelijk bestand tegen den winter, het heeft reeds vele duizenden winters doorgemaakt. Dan zeggen zij weer: er zal honger komen. Op dat punt hebben wij voorzorgsmaatregelen genomen, want wij kennen de vriendelijke gevoelens van onze tegenstanders jegens hun medemenschen. Wij weten, dat de honger daar eerder komt dan bij ons. Vervolgens beroepen zij zich op den tijd, die moet helpen. De tijd helpt echter altijd slechts diegene, die werkt. En in Duitschland wordt gewerkt. Alles welbeschouwd zijn al deze vage verwachtingen terecht naïef. Het Duitsche volk heeft een ontwikkeling van vele duizenden jaren achter zich; in deze tijden heeft ons volk de zwaarste slagen van het noodlot doorstaan. Het zal alles doorstaan, wat heden en toekomst het brengen, evenals het het verleden doorstaan heeft. Maar het zal alles nog beter te boven komen, omdat er wel altijd een Duitsch volk geweest is, maar niet altijd de Duitsche eenheid van thans. Er heeft ook niet altijd de leiding bestaan, die het Duitsche volk thans bezit. Ik heb het reeds tegen veel democratische tegenstanders opgenomen. Tot dusver ben ik altijd nog als overwinnaar uit dezen strijd te voorschijn gekomen. Ik geloof, dat ook deze strijd niet onder andere omstandigheden plaats heeft, d.w.z. dat de sterkteverhouding dezelfde is als toen. Ik ben de Voorzienigheid dankbaar, dat, nu deze strijd eenmaal niet langer kon uitblijven, hij tijdens mijn leven is uitgebroken en op een tijd, waarin ik mij nog flink en sterk voel. En juist thans voel ik mij heel monter.
De lente komt, die wij allen begroeten. De tijd breekt weer aan, waarin men de krachten kan meten. Ik weet, dat ondanks de vreeselijke hardheid van den strijd op dit oogenblik millioenen Duitsche soldaten net zoo denken als ik. Wij hebben een jaar achter ons van ongeloofelijke successen, ook van zware offers, niet gezien in het algemeen, maar toch in het afzonderlijk verband. Wij weten echter, dat wij niets cadeau hebben gekregen, doch dat ontelbare Duitsche mannen aan het front met de grootste dapperheid het leven op het spel hebben gezet en nog onverstoorbaar op het spel zetten. Wat zoovele van onze mannen presteeren, heeft men nog nooit meegemaakt. Nog nooit waren er betere en dapperder soldaten. Wij, oude nationaal-socialisten, zijn bijzonder trotsch op hen, want wij zijn toch niet anders dan een enkele oude frontpartij van den wereldoorlog. Voor deze oude nationaal-socialisten was het een geweldige voldoening thans datgene werkelijkheid te zien worden waarvoor zij toen goed en bloed hebben veil gehad zonder iets te kunnen bereiken. Zij zijn trotsch op hun zonen, op de jonge soldaten van het Derde Rijk.

Een nieuw gevechtsjaar breekt aan. — Wij staan voor een nieuw gevechtsjaar. Wij weten allemaal dat het groote beslissingen zal brengen en blikken met vast vertrouwen in de toekomst. Wij hebben de hardste school doorloopen, die menschen doorloopen kunnen en weten, dat deze groote offers niet vergeefsch waren, want wij gelooven hier ook aan een rechtvaardigheid.
De Voorzienigheid heeft ons niet tevergeefs dezen wonderbaren weg laten opgaan. Ik heb op den dag der oprichting van de beweging eens het volgende gezegd:
Ons volk heeft geweldige overwinningen behaald, maar toen is het ondankbaar geworden en heeft zich de straf van de Voorzienigheid op den hals gehaald. Wij waren er toen van overtuigd, dat wanneer ons volk weer vlijtig en achtenswaardig wordt, wanneer elke Duitscher voor zijn volk opkomt en niet voor zichzelf alleen, dan zal eens het uur komen, waarop God de Heer onze beproeving voor geëindigd verklaart en wanneer dan het lot ons nog eens naar het slagveld roept, dan zal zijn zegen rusten op hen, die den zegen in harden arbeid van tientallen jaren hebben verdiend.
En dat kan ik thans zeggen, zoo besloot Hitler zijn rede, die steeds weer met zeer grooten bijval werd onderbroken:
„Wanneer ik naar mijn tegenstanders in andere landen kijk, dan wordt het mij niet bang te moede bij het afwegen van mijn gevoelens. Wie zijn zij, deze egoïsten? Elk van hen komt slechts op voor de belangen van zijn stand. Achter hen allen staat of wel de jood of wel de eigen geldzak. Zij zijn allen niets dan geldverdieners. Zij leven van de winst van dezen oorlog. Daarop kan geen zegen rusten. Tegenover deze lieden treed ik op als niets anders dan de strijder voor mijn volk. Voor dit volk kom ik op en ik ben er van overtuigd, dat evenals deze strijd door de Voorzienigheid gezegend werd, hij ook in de toekomst gezegend zal zijn. Een en twintig jaar geleden kwam ik ook voor mijn volk op als een onbekende en in deze 21 jaar is er een nieuwe wereld ontstaan. De weg van thans naar de toekomst zal gemakkelijker zijn dan de weg van 24 Febr. 1920 tot heden op deze plek. Zoo zie ik met een fanatiek vertrouwen de toekomst tegemoet. Het geheele volk staat thans aangetreden. Ik weet, dat wanneer het commando: voorwaarts marsch weerklinkt, alles optrekt." (Alg. Handelsblad)

(V. b. Rijkskansel. Hitler 4558 C; rede Berlijn 4540 A)

A. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Oorlogsfinanciering - Exposé van de militaire situatie. —

Oorlogsfinanciering. — Volgens de „Deutsche Allg. Zeitung" van 29 Januari worden de ontvangsten voor de loopende begrooting 1940-41 geraamd op 29 en de uitgaven op 34.9 milliard lire. De opmerkelijk groote belastingcapaciteit van het land, maakte een stijging van de schatkistontvangsten tot boven 30 milliard in het afgeloopen jaar mogelijk en voor het per 30 Juni 1941 afloopende dienstjaar zal, dank zij het verder aandraaien van de belastingschroef, op een totaal van wellicht 35 milliard lire kunnen worden gerekend.

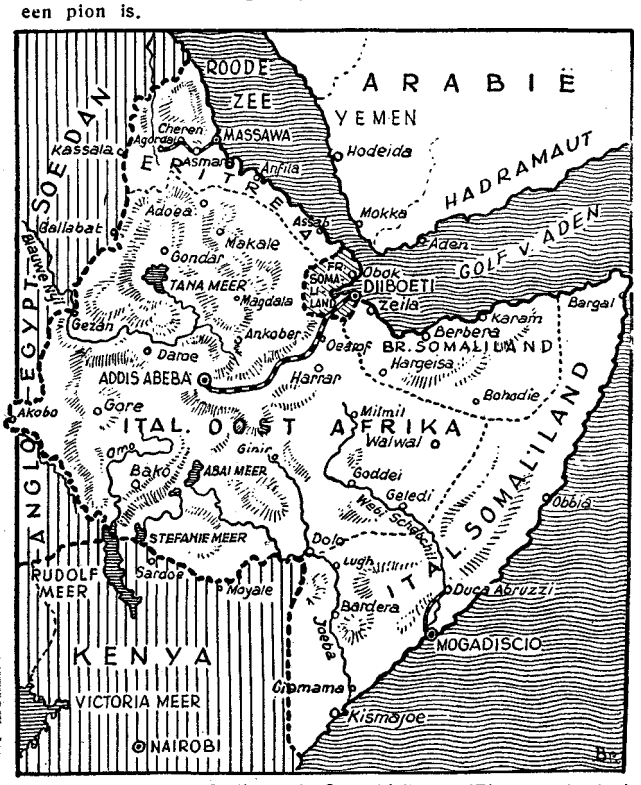
De Italiaansche pers meent, dat hiermede ca. 40% van de totale uitgaven zal kunnen worden gedekt. De totale uitgaven voor het eerste oorlogsjaar zouden derhalve ca. 80 milliard lire bedragen.

Het tekort zal op dezelfde wijze worden gedekt als tot nu toe geschiedde. Aan gewone en buitengewone tekorten te zamen is sedert 1934-35 een totaal tekort van 80 milliard lire bereikt. Daarvan is ca. 15% op langen termijn en 35% op middelmatig langen termijn geconsolideerd, terwijl de overige 50% door kort papier van de Schatkist is gedekt.

In de eerste zeven oorlogsmaanden heeft de Schatkist vooral kortloopend papier geplaatst. Vroeg of laat zal echter stellig tot consolidatie worden overgegaan. De toenemende eischen die de leeningsdienst stelt, blijken ook uit het crediet voor de rentebetalingen van de Schatkist, alsook uit den desbetreffenden post op de begrooting, welke van 13.4 milliard lire voor het dienstjaar 1940-41 is verhoogd tot 15.6 milliard lire in het jaar 1941-42.

Exposé van de militaire situatie. — Rome, 18 Febr. (Stefani). — De algemeene situatie aan de fronten wordt door de volgende feiten gekenmerkt:

Aan het Albaneesche front is het Grieksche leger tien dagen geleden een offensief begonnen, waarbij, volgens militaire deskundigen, alle middelen zijn ingezet, doch het verzet der Italianen is er niet in het minst door gebroken. Het is duidelijk, dat deze laatste krachtsinspanning der Grieken door het Britsche hoofdkwartier is gelast, voor hetwelk Griekenland slechts een pion is.

Italiaansch Oost-Afrika (Eigen teekening)

Aan het front van Ethiopië bieden de Italianen schitterend en krachtig weerstand. De Ethiopische bevolking gedraagt zich niet zooals de Britten en de Negus hoopten. De Eritreeërs en Somali's vechten in alle sectoren als leeuwen en bewijzen zoo hun traditioneele trouw.

Aan het Libysche front gaat de strijd voort. Het laatste woord is er nog niet gesproken.

Het groote diplomatieke offensief der Britten, met het doel op den Balkan een van de voornaamste oorlogstooneelen te scheppen, is feitelijk mislukt, doordat Bulgarije en Joego-Slavië niet het slagveld wilden worden, Roemenië zijn standpunt duidelijk heeft bepaald en Turkije rechter in eigen zaak wilde blijven. De houding van Turkije heeft te Londen verrassing, onzekerheid en spijt gewekt.

De gebeurtenissen der afgeloopen tien dagen op het front, in de lucht en ter zee staan in tegenspraak tot den optimistischen inhoud van Churchill's jongste rede.

Het optreden der Britsche parachutisten in Lucanië heeft de geheele wereld getoond welke illusies Londen zich over de hechtheid van het binnenlandsche front in Italië gemaakt heeft. De wereld is getuige geweest van de enorme misrekening, welke Engeland weer eens gedaan heeft.

(Keesings Financieel Archief - Telegraaf)

(V. b. Oorlogsuitgaven 4471 B; Begrooting 4520 D; Krijgsverrichtingen 4566 D.)

B. NEDERLAND. — Onderwijs - Tweede Schoolbesluit - Vervanging van reguliere en seculiere geestelijken als hoofden en directeuren door leeken. —

De Nederlandsche Staatscourant van 24 Februari bevat een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming betreffende onderwijs door geestelijken en kloosterlingen.

Hierin wordt bepaald:

Artikel 1. — Geestelijken of kloosterlingen zijn niet benoembaar tot rector, directeur of hoofd van een instelling van onderwijs in den meest uitgebreiden zin des woords. Dit verbod geldt niet voor scholen, die door onderwijsgevende congregaties worden beheerd of die het onderwijzend personeel uitsluitend of voor het grootste deel uit leden van een kloosterorde betrekken.

Bij twijfel of al dan niet van een school als in het eerste lid bedoeld sprake is, beslist de secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming.

Artikel 2. — Geestelijken of kloosterlingen, die bij het in werking treden van deze beschikking in een functie, als in artikel 1 bedoeld, werkzaam zijn, worden uiterlijk met ingang van 1 Mei 1941 van deze functie ontheven.

Artikel 3. — Deze beschikking treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Artikel 4. — De bekendmaking van deze beschikking geschiedt door plaatsing in de Nederlandsche Staatscourant. (Nederl. Staatscourant)

(Vor. ber. Salaris onderw. in kloosters 4571 F; program prof. dr. J. v. Dam 4571 G)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Het strategisch plan - Voorbereiding tot het groot offensief - Krijgsverrichtingen - In 2 dagen kwart millioen ton tot zinken gebracht. —

Berlijn, 21 Febr. (A. N. P.) — Onder het opschrift „Berlijns strategisch plan" publiceert de „Dienst aus Deutschland" een interessant artikel. De eerste twintig dagen van Februari, zoo wordt daarin gezegd, zijn er volgens de Duitsche weermachtsberichten 296.000 brt. scheepsruimte tot zinken gebracht welke op weg was naar Engeland. Het werkt verhelderend wanneer men weet, dat daarvan slechts 78.500 brt. door duikbooten tot zinken gebracht zijn. Van Duitsche zijde wordt er op gewezen, dat dit cijfer zeer laag is, omdat vele bemanningen thans met de voorbereidingen voor het groote offensief bezig zijn, dat Hitler heeft aangekondigd.

In aansluiting op deze inleidende opmerking behelst genoemde correspondentie als „Berlijnsche berekeningen" de volgende samenvatting:

1. Men is er in Berlijn van overtuigd, dat een intensieve duikbootoorlog, vereenigd met het groote offensief van de luchtvloot en de strijdkrachten boven water, een doodelijke isolatie van het Engelsche eiland mogelijk maakt.

2. Groot succes verwacht men in Berlijn, evenals tot dusver, van een luchtoorlog boven Engeland, welke gericht is op wapenindustrieën, verkeerswegen en Engelsche veldstellingen. Bovendien zal Duitschland tegelijkertijd probeeren een radicale militaire oplossing te verkrijgen van het vraagstuk der Middellandsche Zee, waar de Duitsche oorlogvoering van alle kansen van een rechtstreekschen aanval op Engeland partij zal trekken. Men acht daarbij te Berlijn de mogelijkheden voor de invasie zoo talrijk, dat het den Engelschen zeer moeilijk zal vallen, schijnacties te doorzien.

In dit verband, zoo merkt de correspondentie ten slotte op, wordt van Duitsche zijde op de fout van Ludendorf gewezen,

wien het bij de beslissing in het Westen aan menschelijke en materieele reserves voor de vorming van een zwaartepunt ontbroken heeft, omdat hij deze op afgelegen oorlogsfronten verbruikte.
Duitschland zal zich voor deze fout hoeden, zoo wordt in militaire kringen gezegd, waar tegenover eerst nog moet blijken, of Engeland zijn aanvallende kracht niet op de verkeerde plaats heeft gebruikt, daar de kleinste Engelsche haven en het kleinste Engelsche dorp als bruggehoofd eener Duitsche invasie voor de beslissing van den oorlog van meer belang is dan Libye en zelfs Abessynië in Engelsche hand.
In twee dagen kwart millioen ton tot zinken gebracht. — Berlijn, 25 Febr. (D.N.B.) — Van officieele zijde wordt medegedeeld: De door den Führer en oppersten bevelhebber der weermacht in zijn gisteren te München gehouden rede bekend gemaakte cijfers van tot zinken gebrachte vijandelijke scheepsruimte, in den loop van de laatste twee dagen, zijn volgens de intusschen ontvangen berichten nog aanzienlijk gestegen. Het totale cijfer voor deze twee laatste dagen bedraagt ca. een kwart millioen b.r.t. (Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4564 B)

A. **NEDERLAND. — Installatie van den commissaris der provincie Limburg, M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg. —**
Maastricht, 16 Febr. — Op 15 Februari heeft onder zeer groote belangstelling van burgemeesters van Limburg, provinciale diensten en leden uit de N.S.B. de installatie plaats gehad van M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg, commissaris der provincie Limburg.
De commissaris, die gekleed was in de uniform van gevolmachtigde van den leider der N.S.B., werd in de zittingszaal van de Provinciale Staten vergezeld door den Beauftragte van den rijkscommissaris, den heer W. Schmidt, den plaatsvervangend griffier der Staten, de heer J. H. de Lesche en mr. J. G. C. H. Dubois, procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Hertogenbosch.
In de zaal waren vrijwel alle burgemeesters van Limburg, een aantal leden van de Provinciale Staten, van den provincialen waterstaat en vooraanstaande functionarissen der N.S.B. aanwezig.
Het stedelijk orkest van Maastricht speelde eenige stukken, waarna de nieuwe commissaris een toespraak hield, waarin hij o.a. in groote lijnen de vervulling van zijn taak uitstippelde.
Spreker schetste, dat wij nog in een overgangstijd leven, waarin de nieuwe toestand nog niet volkomen is geconsolideerd. Thans meer dan ooit wil de nieuwe commissaris zijn Limburgsch volk helpen, den nieuwen koers te nemen, zonder daarbij iets uit het verleden te willen prijsgeven, dat werkelijk waarde heeft. (Telegraaf)

(V. b. Graaf de Marchant et d'Ansembourg 4549 A)

B. **JAPAN. — Verklaring van gezant Isji i.z. bemiddeling - Nadere verklaring van den minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, i.z. zijn memorandum aan Eden, den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken. —**
In de buitenlandsche persconferentie heeft de woordvoerder van het regeeringsbureau, gezant Isji op 19 Februari een verklaring afgelegd.
Hieraan ontleenen wij het volgende:
De pers maakt melding van Britsch en Amerikaansch optreden. De hierdoor ontstane ernstige vrees heeft in Japan tot de opvatting geleid, dat Japan geen tijd mag verliezen om de noodige stappen te ondernemen, teneinde aan de ergste mogelijkheden in den Stillen Oceaan het hoofd te bieden. De tegenwoordige toestand vereischt een hoogst verantwoordelijke staatsleiding. Japan is bereid als bemiddelaar op te treden of op andere wijze werkzaam te zijn, ten einde normale toestanden te herstellen, en wel niet alleen in groot-Oost-Azië, maar ook elders ter wereld. De leiding-gevende mogendheden hebben een groote verantwoording ten aanzien van het herstel van den wereldvrede. Een dergelijke verantwoording kan echter alleen door een verstandige staatsleiding in groot verband worden bereikt, welke bereid is ook te luisteren naar de verlangens en meeningen van anderen.
Matsoeoka—Eden. — Tokio, 25 Febr. (D.N.B.) — Matsoeoka, de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, heeft in antwoord op een interpellatie in de Lagerhuiscommissie nadere mededeelingen gedaan over het memorandum, dat hij aan Eden, den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, heeft gezonden in antwoord op diens verzoek om inlichtingen betreffende de bemiddelingsconferentie te Tokio.
Van Britsche zijde heeft men het, naar men weet, zoo voorgesteld, alsof dit memorandum een Japansch aanbod tot bemiddeling in den Europeeschen oorlog bevatte.
Matsoeoka herhaalde, dat hij geen persoonlijke boodschap aan Eden gezonden had, doch een memorandum in verband met de zienswijze, die Eden tot uiting had gebracht, waarschijnlijk op 7 Februari, in een gesprek met den Japanschen ambassadeur Mamorie Sjigemitsoe ten aanzien van het Zuidzeevraagstuk en van de bemiddelingsconferentie inzake het Thailandsch-Indochineesche grensgeschil. Daar Eden een oude kennis van hem is, had Matsoeoka de gelegenheid aangegrepen om Eden te zijner informatie zijn reeds lang gekoesterde denkbeelden omtrent den wereldvrede in het algemeen uiteen te zetten. In zijn gesprek met den Japanschen ambassadeur had Eden de bemiddeling van Tokio ter sprake gebracht en daarom had Matsoeoka, naar hij zeide, Eden geantwoord. Hij voegde er aan toe, dat in zijn antwoord niets omtrent een andere bemiddelings-kwestie was gezegd. De onjuiste opvatting van Engeland vond, naar de minister vermoedt, zijn oorzaak in de zinsnede, die Matsoeoka met betrekking tot de vredesonderhandelingen te Tokio had gebruikt en wel dat Japan gaarne maatregelen zou nemen voor het herstel van een normalen toestand, niet alleen in Groot Oost Azië, doch overal ter wereld. Ter voorkoming van mogelijk misverstand had Matsoeoka echter een afschrift van zijn memorandum aan den Britschen ambassadeur overhandigd en dezen er op gewezen, dat zijn memorandum niets met Duitschland te maken had. (N. Rott. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Matsoeoka 4539 B; Eden 4497 B)

C. **NEDERLAND. — Installatie van den commissaris der provincie Utrecht, ir. F. E. Müller. —**
Utrecht, 22 Febr. (A.N.P.) — In het gebouw van het Provinciaal Bestuur te Utrecht heeft de onlangs benoemde commissaris der provincie Utrecht, de heer ir. F. E. Müller, op 22 Februari een groote rede gehouden. In deze bijeenkomst waren aanwezig de Beauftragte van den rijkscommissaris voor de provincie Utrecht, leden van Gedeputeerde en van Provinciale Staten, vele burgemeesters en een groot aantal gasten.
Ir. Müller zeide o.a. zich niet te ontveinzen, dat hij gesteld is voor een moeilijke taak, te meer nog omdat op het oogenblik zijn levensbeschouwing belangrijk afwijkt van die van de meeste zijner medewerkers. Van sprekers kant kan men op een royale samenwerking rekenen, maar daar staat tegenover, dat hij van een ieder een welwillende medewerking verlangt. Zou deze niet aanwezig zijn, dan zou alleen het werk er in hevige mate onder lijden, en dit kan spreker niet toestaan, want zijn streven zal in de eerste plaats zijn, alles te doen wat in zijn vermogen ligt om de belangen van de provincie en haar inwoners naar beste weten en kunnen te behartigen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. ir. F. E. Müller 4549 A)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Versperring Suez-Kanaal - Een „Deensche Raad" te Londen - Diplomatieke immuniteit voor uitgeweken staatslieden. —**
Suez-Kanaal. — Berlijn, 20 Februari (D.N.B.) — De door Duitsche verkenningsvliegtuigen gemelde versperring van het Suezkanaal door twee tot zinken gebrachte vrachtschepen wordt door het vooraanstaande Arabische blad van Cairo, Al Ahram, bevestigd.
„Deensche Raad" te Londen. — Kopenhagen, 20 Febr. (D.N.B.) — Het Deensche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft een verklaring gepubliceerd, waarin o.a. wordt gezegd: Begin October 1940 is door de Engelsche radio medegedeeld, dat leden van de Deensche kolonie te Londen een Deenschen raad, de „Danish council", hadden gevormd. Deze raad zou een soort centraal orgaan zijn voor alle Denen in Engeland, ter waarneming van de belangen van de Deensche staatsburgers onder de huidige moeilijke omstandigheden. Thans is in de Scandinavische uitzendingen van de Engelsche radio een bericht gepubliceerd, volgens hetwelk deze raad door Engeland als regeering zou zijn erkend. Deze mededeeling is volkomen zinloos.
Diplomatieke immuniteit voor uitgeweken staatslieden. — Berlijn, 21 Febr. (D.N.B.) — Volgens een bericht uit Londen is gisteren in het Lagerhuis in tweede lezing een wetsontwerp behandeld, op grond waarvan aan de in Engeland verblijvende geaffilieerde regeeringsvertegenwoordigers diplomatieke immuniteit zal worden verleend.

De onderminister van Buitenlandsche Zaken, Butler, heeft bij deze gelegenheid verklaard, dat men in Engeland een „miniatuur-Europa" herbergt. Hiervoor komen in aanmerking de vertegenwoordigers van Polen, Noorwegen, Nederland, België, Tsjecho-Slowakije, Luxemburg en de „vrije Franschen".
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Suezkanaal 4564 B)

A. NEDERLAND. — Bekendmaking van den Bevelhebber der Weermacht - Officieele uiteenzetting over de incidenten te Amsterdam. —
's-Gravenhage, 26 Febr. — 1. In overeenstemming met den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heb ik voor de provincie Noord-Holland, gezien den politieken toestand van het oogenblik, de uitvoerende macht op mij genomen.
2. De tenuitvoerlegging draag ik den luitenant-generaal van het luchtwapen Siburg, bevelhebber in den Luftgau Holland, op. Hij handelt volgens mijn aanwijzingen.
3. Ik beveel:
a. in alle openbare en particuliere bedrijven moet Donderdag 27 Februari des morgens de arbeid in vollen omvang weder begonnen zijn;
b. optochten, vergaderingen, samenscholingen en demonstraties van elken aard, in het bijzonder op openbare straten en pleinen, alsook in bedrijven zijn verboden;
c. aan de gezamenlijke Nederlandsche politieke partijen is met onmiddellijken ingang in de provincie Noord-Holland tot nader order elke activiteit verboden, in het bijzonder ook het dragen van uniformen en insignes van elken aard;
4. handelingen in strijd met deze lastgevingen en met alle maatregelen die door den met de tenuitvoerlegging belasten bevelhebber genomen worden, zijn aan de Duitsche krijgswetten onderworpen en worden door Duitsche Krijgsgerechten berecht.
Voorts wordt, in zoover niet nog ernstigere strafwetten overtreden worden, in het bijzonder gestraft wie tot staking ophitst of daartoe uitlokt of den arbeid neerlegt, met tuchthuisstraf tot 15 jaren.
Zijn voor de weermacht belangrijke bedrijven, waartoe alle vitale bedrijven behooren, in geding, dan kan tot de doodstraf veroordeeld worden.
De bevelhebber van de weermacht in Nederland,
FR. CHRISTIANSEN,
generaal der vliegers.

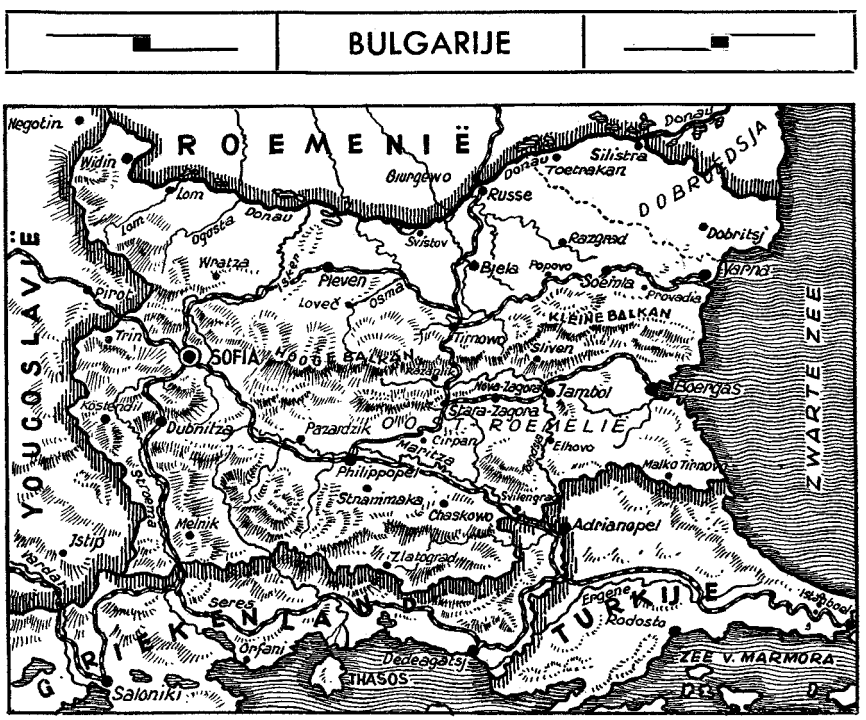
Officieele uiteenzetting over de incidenten te Amsterdam. — Het A.N.P. meldde in aansluiting aan het bovenstaande uit Den Haag:
Omtrent de oorzaken en den achtergrond van het heden bekend gemaakte besluit van den Weermachtsbevelhebber in Nederland en den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden om de uitvoerende macht in de provincie Noord-Holland aan de militaire autoriteiten over te dragen, ontvangen wij van welingelichte zijde de volgende uiteenzetting:

In vervolge op politiemaatregelen, die ter vergelding van een verraderlijken overval op een Duitsche politiepatrouille moesten worden getroffen tegen een aantal joodsche elementen, zijn in den loop van gisteren te Amsterdam in een reeks bedrijven partieele stakingen ontstaan. Een deel der arbeiders en employés van genoemde bedrijven, die blijkbaar de draagwijdte van een dergelijke onwettige actie niet volledig beseften, heeft zich tot het neerleggen van den arbeid laten opzweepen door raddraaiers, die zelf volgens de bekende methoden zooveel mogelijk op den achtergrond bleven. Talrijke andere arbeiders en employés werden door dreigementen en herhaaldelijk ook door handtastelijke aanvallen gedwongen tegen hun wil aan de staking deel te nemen. Onverantwoordelijke, misdadige elementen poogden voorts van de op deze wijze ontstane situatie partij te trekken voor het op touw zetten van kuiperijen tegen de bezettingsautoriteiten en stelselmatig incidenten uit te lokken. Met het oog op bovengenoemde voorvallen, die in een bezet gebied bijzonder ernstig geacht moeten worden en ook als alleenstaande actie niet kunnen worden geduld, hebben de Duitsche bezettingsautoriteiten dienovereenkomstig tot tegenmaatregelen besloten. Ofschoon de naast de Amsterdamsche politie opgeroepen Duitsche politie-afdeelingen volkomen in staat waren de handhaving van rust en orde te waarborgen, hebben de Rijkscommissaris en de bevelhebber van de weermacht het ter beveiliging van de belangen van de Duitsche oorlogseconomie en ook van de economische belangen van de Nederlandsche bevolking in haar geheel doelmatig geacht de uitvoerende macht in de provincie Noord-Holland van de burgerlijke autoriteiten te doen overgaan op den bevelhebber in de Luftgau Holland. Tot dit besluit heeft de omstandigheid aanzienlijk bijgedragen, dat ernstige waarschuwingen en aanmaningen van Nederlandsche officieele en particuliere instanties tot onmiddellijke hervatting van den arbeid en tot het achterwege laten van alle ordeverstoring en demonstraties niet overal de gewenschte uitwerking hebben gehad en dat in den loop van heden nog op verschillende plaatsen wilde stakingen en persoonlijke bedreigingen van werkwilligen voorgevallen zijn. Nopens de oorzaken van de bovenvermelde ordeverstoringen, werkstakingen en andere incidenten bestonden a priori duidelijke aanwijzingen, dat hierbij anti-Duitsche ophitsers en betaalde Engelsche agenten de hand in het spel hadden en dat deze openlijke of onderaardsche raddraaiers in hoofdzaak uit joodsche elementen bestonden. Verschillende ernstige incidenten, die aan de voorvallen van de beide laatste dagen reeds voorafgegaan waren, leveren het ondubbelzinnige bewijs voor de juistheid van deze opvatting. Zooals men weet, zijn reeds tusschen 9 en 12 Febr. ernstige botsingen in de Amsterdamsche jodenwijk voorgevallen. In het verloop daarvan bleek, dat joodsche horden, voorzien van wapenen, stelselmatig overvallen pleegden op niet-joden, vooral nationaal-socialisten, waarbij ook vrouwen en kinderen het slachtoffer van dergelijke handtastelijke aanvallen en mishandelingen werden. Een vrij groot aantal personen heeft in die dagen als gevolg van deze joodsche excessen min of meer ernstige kwetsuren opgeloopen. Voorts is — naar reeds gemeld — 11 Februari de W.A.-man Koot door een joodsche horde van omstreeks dertig personen neergeslagen en letterlijk vertrapt. Tot herstel van de orde moest derhalve in den nacht van 11 op 12 Februari de oude jodenwijk reeds eenmaal tijdelijk door de politie voor het verkeer naar en van deze wijk volkomen afgesloten worden.
Intusschen is het tot nieuwe excessen van de genoemde elementen gekomen. Toen een Duitsche politie-patrouille in den nacht van 19 op 20 Februari een gelegenheid in de joodsche emigrantenwijk in de Van Woustraat wilde binnentreden om een daar gehouden geheime vergadering op te heffen en de aanwezigen te arresteeren, werden de Duitsche politiebeambten van uit het donker met zure en giftige vloeistoffen overgoten, terwijl tevens pistoolschoten op hen werden gelost. Helaas gelukte het den meesten deelnemers aan dit misdadige complot in de duisternis te ontkomen.
Voorts zijn nog in den loop van de laatste weken op verschillende plaatsen van de stad door joodsche elementen of door van hunnentwege betaalde leden van de onderwereld overvallen gepleegd op niet-joodsche en vooral pro-Duitsche inwoners van Amsterdam.
Uit de opsomming van al deze voorvallen blijkt, dat de verantwoordelijkheid voor alle incidenten en ordeverstoringen van den laatsten tijd onmiskenbaar gelegen is bij joodsche en andere elementen van anti-Duitsche mentaliteit, die stelselmatig de maatregelen en belangen van de Duitsche bezettingsautoriteiten pogen te schaden en te saboteeren, zonder consideratie voor de economische en maatschappelijke belangen van de ordelievende meerderheid van de Nederlandsche bevolking, rustverstoringen en incidenten ontketenen en, naar uit verschillende andere aanwijzingen blijkt, nog andere dergelijke acties hebben beraamd. (Alg. Handelsblad)

B. VEREENIGDE STATEN. — Radiorede van president Roosevelt - Hulpverleening aan Engeland. —
Het D. N. B. meldt 28 Februari uit Washington:
President Roosevelt heeft ter gelegenheid van de bekroning van de beste Amerikaansche filmartisten van het Witte Huis uit een radiotoespraak gehouden, waarin hij het ontwerp tot hulpverleening aan Engeland een hoogst belangrijken factor voor de verdediging van het Westelijke halfrond noemde. Hij sprak de meening uit, dat de Vereenigde Staten alle democratieën van het Westelijke halfrond alsmede de toekomst der democratie zelve hebben te verdedigen. Hij zeide verder, dat het Westelijke halfrond thans een lichtend voorbeeld van inter-Amerikaansche solidariteit is. De regeering der Vereenigde Staten heeft een instrument geschapen, dat de groeiende economische en cultureele betrekkingen met de andere Amerikaansche republieken bevordert in den geest der inter-Amerikaansche solidariteit en der verdediging van het Westelijke halfrond. Roosevelt zeide, dat het de eerste taak van de Amerikaansche filmartisten is, dat zij door hun kunst de volken van het Westelijke halfrond nader tot elkander brengen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4531)**

A. BULGARIJE. — Toetreding tot het Driemogendhedenpact van 27 September 1940 - Toespraak van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop - Verklaring van den Bulgaarschen premier, dr. Filof - Duitsche troepen in Bulgarije - Het Bulgaarsche leger. —

Ook Bulgarije is, evenals Hongarije, Roemenië en Slowakije, toegetreden tot het pact van drie tusschen Duitschland, Italië en Japan. Op 1 Maart is het desbetreffende protocol in kasteel Belvédère te Weenen onderteekend door den Duitschen rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, den Japanschen ambassadeur te Berlijn, Osjima, en den Bulgaarschen minister-president, prof. Filof. De Führer bevond zich voor deze gelegenheid eveneens te Weenen. Hij nam deel aan een dejeuner, dat een uur na de onderteekening in kasteel Belvédère werd gehouden.

(Eigen teekening)

De tekst van het protocol. — Het protocol betreffende de toetreding van Bulgarije tot het driemogendhedenpact heeft den volgenden tekst:

„De regeeringen van Duitschland, Italië en Japan eenerzijds, en de regeering van Bulgarije anderzijds stellen door hun ondergeteekende gevolmachtigden het volgende vast:

Artikel 1. Bulgarije treedt toe tot het op 27 September 1940 te Berlijn onderteekende driemogendhedenpact tusschen Duitschland, Italië en Japan.

Artikel 2. In zooverre de in artikel 4 van het driemogendhedenpact vastgestelde gemeenschappelijke technische commissies kwesties behandelen, welke de belangen van Bulgarije betreffen, zullen ook vertegenwoordigers van Bulgarije aan de beraadslagingen van de commissie deelnemen.

Artikel 3. De tekst van het driemogendhedenpact is aan dit protocol als supplement toegevoegd.

Het onderhavige protocol is in de Duitsche, Italiaansche, Japansche en Bulgaarsche taal opgesteld, waarbij elke tekst voor oorspronkelijk geldt. Het treedt op den dag der onderteekening in werking.

Toespraak van Von Ribbentrop, den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken. — De Duitsche rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, besloot de plechtigheid in de Belvédère met de volgende toespraak:

„Als gevolmachtigde van de Rijksregeering en uit naam van de gevolmachtigde vertegenwoordigers van Italië en Japan en van de bij hen aangesloten landen Hongarije, Roemenië en Slowakije, verwelkom ik het bevriende Bulgarije als nieuwen deelgenoot in het driemogendhedenpact. Den koninklijken Bulgaarschen minister-president wenschen wij zeer hartelijk geluk met het volbrengen van dezen voor zijn land zoo belangrijke handeling. Toen na het uitbreken van den oorlog, welke door de oorlogsverklaring van Engeland en Frankrijk op 3 September 1939 aan Duitschland werd opgedrongen, de rijksregeering, de Italiaansche regeering en de Japansche regeering in September van het vorige jaar tot het aangaan van het driemogendhedenpact besloten, was de beweegreden voor hun optreden duidelijk en ondubbelzinnig. Zij wilden door aaneensluiting van de door deze staten vertegenwoordigde machten, elke poging van Engeland om andere landen voor zijn oorlogswagen te spannen, verijdelen, en door concentreering van alle politieke, militaire en economische krachten der drie groote mogendheden, Engeland tot inkeer brengen en tot den vrede nopen.

Van het begin af aan lag het in het voornemen van Duitschland en zijn bondgenooten om het anderen landen, die hetzelfde doel beoogden, mogelijk te maken tot het driemogendhedenpact toe te treden. Bulgarije is thans de vierde staat die zich bij de drie groote mogendheden heeft aangesloten en ik zou hier uiting willen geven aan de overtuiging, dat het niet de laatste zal zijn, die tot ons komt. Integendeel, ik ben er zeker van, dat naarmate men meer zal inzien welke de ware politieke doeleinden zijn van de bondgenooten en van de daarachterstaande macht om die doeleinden te verwezenlijken, steeds meer staten zich met ons solidair zullen verklaren.

Immers, de doelstelling van de politiek der landen van het driemogendhedenpact was en is altijd dezelfde gebleven. Zij luidt: verwezenlijking en waarborg van het levensrecht harer volkeren in de hun van nature toegemeten, d.w.z. met hun volkskracht overeenkomende gebieden, tegenover de mogendheden die zelf in overvloed van gebied leven, maar te onvruchtbaar en onbekwaam zijn daarvan ten volle gebruik te maken en desondanks zulks aan de jonge volkeren misgunnen. De macht, welke thans evenwel achter de levenseischen van de jonge volkeren staat, is geweldig. Na de roemrijke jaren 1939—1940 bevinden zich in de machtssfeer van de in het driemogendhedenpact aaneengesloten volkeren en van hen die nog tot ons zullen komen, honderden millioenen menschen. Het werk van al deze menschen dient thans reeds het eene doel: de definitieve overwinning van de zaak der bondgenooten.

In Europa bemerken al deze menschen, dat zij tegenover het vroegere onzekere bestaan in een conglomeraat van Europeesche landen, die elkaar eeuwig bestreden, en van de genade van Engeland afhankelijk waren, thans in een krachtig centrum, dat van Engeland onafhankelijk gemaakt is en door de as beschermd wordt, veilig zullen kunnen leven. Al deze menschen weten echter ook, of zij vermoeden het althans nu reeds, dat zij in de komende groote bloeiperiode van Europa hun staatkundig en volksch, eigen leven volkomen vrij kunnen ontwikkelen en tot een wellicht ongekende hoogte kunnen opvoeren.

Tegen deze komende, even onafwendbare als gelukkige ontwikkeling in Europa en Oost-Azië keert zich thans Engeland, dat dezen oorlog lichtvaardig ontketend heeft, en thans zijn eigen catastrophe ziet aankomen, in een laatste wanhopige inspanning. Maar zijn kracht is niet meer voldoende. In werkelijkheid is zijn kracht al gebroken. Wanhopig klopt men bij vreemde volkeren om hulp aan, maar ook deze hulp, wanneer zij werkelijk zou geboden kunnen worden, komt te laat en zou niet meer veranderen aan den gang van het noodlot. Wanhopig neemt Engeland steeds weer nieuwe leugens te baat om de wereld zijn werkelijke positie te verbloemen en om het kanslooze van zijn strijd te verbergen achter een sluier van beloften of dreige-

menten, van leugens of verdraaiingen. Het jaar 1941 zal dezen sluier van Engelsche propaganda definitief kapot scheuren. Met het komende voorjaar zullen op de plaats van Engelsche leugens weer Duitsche feiten komen. De legers van de spil zijn opgerukt en staan klaar voor den sprong om Engeland overal aan te pakken en te verslaan, waar het zich vertoont. Aan het einde van deze laatste worsteling echter staat de overwinning van alle jonge volkeren en de definitieve bescherming van hun positie en hun levensgebied in de wereld. De thans hier vertegenwoordigde andere staten staan op wacht en zijn bereid ook hun bijdragen te leveren voor de definitieve overwinning van onze gemeenschappelijke zaak. Wij vertegenwoordigen de sterkste machtspositie, die ooit ter aarde bestaan heeft. De nieuwe wereldorde, welke zij tot stand zal brengen, zal een rechtvaardig en permanent karakter dragen. In den strijd van de jeugd tegen den ouderdom zal en moet de jeugd overwinnen en haar definitieve vrijheid bevechten. Het politieke fundament, waarop deze vrijheid bevochten wordt, en haar symbool, zal evenwel voor alle tijden het driemogendhedenpact zijn."

Verklaring van dr. Filof, minister-president van Bulgarije. — Na de plechtige onderteekening van het protocol betreffende de toetreding van Bulgarije tot het driemogendhedenpact heeft de Bulgaarsche premier, dr. Filof, namens de Bulgaarsche regeering de volgende verklaring afgelegd:

„De wensch van het Bulgaarsche volk om in vrede en goede betrekkingen met zijn naburen te leven heeft voortdurend de Bulgaarsche buitenlandsche politiek geleid. Het Bulgaarsche volk heeft uit naam van deze politiek de gevolgen van den wereldoorlog, welke aan de zware vredesvoorwaarden verbonden waren, met geduld gedragen.

Het heeft echter steeds de hoop gekoesterd, dat het aan het land begane onrecht door vreedzame middelen weer goed gemaakt kan worden. Dit geloof heeft zich het vorige jaar gerechtvaardigd door de tusschen Bulgarije en Roemenië gesloten overeenkomst betreffende de kwestie der Dobroedsja. Dit dankt Bulgarije aan de spilmogendheden, aan hun groote leiders Adolf Hitler en Benito Mussolini, die het initiatief genomen hebben om deze kwestie op te lossen en die het herstel van de oude vriendschap tusschen Bulgaren en Roemenen mogelijk gemaakt hebben.

De spilmogendheden hebben zich daarmede niet alleen den innigen dank van het Bulgaarsche volk verworven, doch ook hun vastberadenheid bewezen, doordat zij een nieuw tijdperk van goede verstandhouding en samenwerking tusschen de volkeren geopend hebben. Uitgaande van dit groote historische feit, ziet Bulgarije in het tusschen Duitschland, Italië en Japan gesloten pact een instrument van deze politiek, welke ten doel heeft den volkeren de mogelijkheid te geven zich rustig te ontwikkelen, hun welstand te versterken en een rechtvaardigen en blijvenden vrede te waarborgen.

Bulgarije treedt tot het driemogendhedenpact toe, bezield met den wensch ook zijnerzijds, zooveel het mogelijk is, er toe mede te werken om dit hooge doel te bereiken. Het blijft daarbij trouw aan de vriendschapsverdragen welke het met zijn naburen gesloten heeft en is vast besloten de traditioneele betrekkingen van vriendschap met de Sovjet-Unie voort te zetten en verder te ontwikkelen. Als getrouwe deelgenoot in het driemogendhedenpact hoopt Bulgarije zijn deel er toe bij te dragen, dat een blijvende vrede en een meer rechtvaardige nieuwe ordening gewaarborgd mogen worden."

Duitsche troepen in Bulgarije. — Berlijn, 2 Maart (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht deelt mede:

Ter bescherming tegen de bekend geworden Britsche maatregelen in Zuid-Oost-Europa zijn, na toestemming te hebben verkregen van de koninklijke Bulgaarsche regeering, sedert den tweeden Maart afdeelingen van de Duitsche weermacht bezig Bulgarije binnen te trekken. De aankomende troepen worden door het Bulgaarsche volk hartelijk begroet.

Het Bulgaarsche leger. — Over het Bulgaarsche leger bevat „Das Reich" een aantal — thans wel zeer actueele — bijzonderheden.

Het blad herinnert eraan, dat in 1938 de Balkan-entente haar toestemming gaf tot het herstel van het Bulgaarsche volksleger. Toen had generaal Daskalof, ook thans nog minister van Oorlog, reeds alle maatregelen genomen om het tot dusver slechts uit vrijwilligers en beroepssoldaten bestaande leger te reorganiseeren.

Daskalof streed in den Balkanoorlog en in den wereldoorlog en is sinds 1937 minister van Oorlog. Hij was het, die in 1939 bij het Bulgaarsche parlement de militiewet indiende, waarbij de dienstplicht werd ingevoerd voor alle Bulgaarsche mannen van 17 tot 46 jaar, voor wie een militaire diensttijd van 2 tot 3 jaar geldt. Hij bracht bovendien den sinds 1920 bestaanden arbeidsdienst bij het leger onder.

Chef van den generalen staf is generaal Petkof, die eveneens in den Balkan- en den wereldoorlog streed.

Chef van het luchtwapen is generaal Bojdef. Het Bulgaarsche luchtwapen speelde reeds in den Balkanoorlog een rol. Het was een Bulgaar — Milkof — die toen voor 't eerst in de krijgsgeschiedenis uit een Albatros-vliegtuig een door hem zelf vervaardigde bom op de Turksche vesting Adrianopel wierp, hetgeen toen een zeer demoraliseerende uitwerking op de bezettingstroepen had. (N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Das Reich)

(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4456 F; Min. Von Ribbentrop 4538 B; Min.-pres. Filof 4523 B)

A. **NEDERLAND. — Aangifte buitenlandsche vorderingen en andere niet in effecten belichaamde buitenlandsche waarden. —**

Ingevolge het op 1 Maart afgekondigde besluit van den Secretaris-Generaal van het departement van Financiën (verordening nr. 35 1941) rust op ingezetenen in den zin der deviezenverordening 1940 de verplichting vóór 15 Maart a.s. schriftelijk aangifte te doen van buitenlandsche vorderingen en andere, in het besluit nader omschreven, niet in effecten belichaamde, buitenlandsche waarden, waarvan zij op 1 Maart 1941 eigenaar of gerechtigde zijn.

Niet onder den aangifteplicht vallen vorderingen en andere waarden, welke betrekking hebben op Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en op het Duitsche Rijk, waaronder begrepen het Protectoraat, Elzas-Lotharingen en Luxemburg. Vorderingen en andere waarden, betrekking hebbende op het Generaal-Gouvernement, moeten dus wel worden aangegeven.

(Verordeningenblad No. 7, 1 Maart 1941)

B. **NEDERLAND. — Bekendmaking i. z. Amsterdam, Hilversum en Zaandam. —**

Der höhere SS- und Polizei-führer, Befehlsstelle Amsterdam, maakt bekend:

Amsterdam, 28 Febr. 1941

In overleg met den Bevelhebber in den Luftgau Holland bepaal ik voor de steden Amsterdam, Hilversum en Zaandam het volgende:

1. De café's en restaurants moeten om 8 uur des avonds gesloten worden.
2. Het tramverkeer moet om 7 uur des avonds gestaakt worden.
3. Van half negen des avonds af mag niemand zich meer op openbare straten en pleinen bevinden. Uitgezonderd daarvan zijn leden der Duitsche weermacht, Rijksduitschers, die den reispas of het partijboekje der N.S.D.A.P. bij zich hebben, alsmede andere personen, die in het bezit zijn van een door den staf-officier van de Ordnungspolizei verstrekte nachtvergunning of een door het Bataljonsbureau van het politie-bataljon 254 verstrekte bijzondere vergunning.
4. Om half negen des avonds moeten vensters en deuren van alle gebouwen gesloten worden.

Tegen overtreding van dit bevel wordt zoo noodig met wapengeweld opgetreden.

Op bevel SS-Standartenführer en Regiments-Commandant van het 4e SS-Totenkopfregiment,
(get.) KLINDEMANN.

Der höhere SS- und Polizei-führer, Befehlsstelle Amsterdam, maakt bekend:

Amsterdam, 28 Februari 1941

In overleg met den bevelhebber in den Luftgau Holland bepaal ik, met onmiddellijke inwerkingtreding, voor de steden Amsterdam, Hilversum en Zaandam het volgende:

1. Alle cultureele en andere bijeenkomsten zijn verboden. In de stad Amsterdam zijn de bioscooptheaters Rembrandt en Tivoli, te Hilversum het Centraal-theater, Heerenstraat, alleen voor leden van de Weermacht en voor Rijksduitschers met hun gezelschap, tot des avonds 7 uur geopend.
2. Dansen is verboden.

Op bevel SS-Standartenführer en Regiments-Commandant van het 4e SS-Totenkopfregiment,
(get.) KLINDEMANN.

(Telegraaf)

(Vor. ber. Incidenten 4578 A)

C. **NEDERLAND. — Amsterdam ƒ 15.000.000 boete, Hilversum ƒ 2.500.000 en Zaandam ƒ 500.000. - Te verhalen op hen, die meer dan ƒ 10.000 inkomen hebben. —**

De Commissaris-Generaal voor de Openbare Veiligheid en Politie S.S. Brigadeführer Rauter heeft op 1 Maart '41 aan de burgemeesters van Amsterdam, Hilversum en Zaandam mededeeling gedaan, dat op grond van par. 1 van de Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied no. 7/41 van 11 Januari 1941 — in overeenstemming

met den bevelhebber der Duitsche weermacht in Nederland — aan de genoemde gemeenten wegens de gebeurtenissen op 25 en 26 Februari 1941 boeten zijn opgelegd van respectievelijk 15 millioen, 2.5 millioen en 500.000 gulden.
De boeten moeten binnen een week na ontvangst van deze mededeeling op het conto van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (Präsidialabteilung, Oberkasse) bij de Rotterdamsche Bank, 's-Gravenhage, Kneuterdijk 8, zijn gestort.
Deze aanzegging wordt overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gedaan; zoodoende geldt zij als bij voorraad uitvoerbare acte.
De desbetreffende gemeenten zijn verplicht, het gevorderde bedrag binnen zes weken na ontvangst dezer mededeeling van die inwoners dezer gemeenten, die volgens den laatsten aanslag voor een inkomen van meer dan *f* 10.000 zijn aangeslagen, in den vorm van een naar een gelijk percentage berekenden toeslag op de inkomstenbelasting in te vorderen.
Duitsche onderdanen zijn van dezen omslag uitgezonderd.
De voorschriften van de Nederlandsche Wet van 22 Mei 1845 op de invordering van 's Rijks Directe belastingen moeten naar analogie worden toegepast.
Bij overschrijding van de termijnen kunnen verdere vergeldingsmaatregelen worden getroffen. (A.N.P.) (Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 4580 B)**

A. **FRIEDRICH W. A. SERTUERNER, DE ONTDEKKER VAN HET MORPHIUM HERDACHT (1783—1841). —**
In de oud-eerwaardige Westfaalsche stad Paderborn, vindt men in den gevel van de vroegere Cramersche Hofapotheek een eenvoudigen gedenksteen met het opschrift: „In dit huis ontdekte in 1803 Fr. W. Adam Sertürner het morphium". Dezer dagen (20 Febr. j.l.) was het honderd jaar geleden, dat Sertürner, na een welbesteed leven, de oogen sloot. Het is niet uit te

F. W. A. Sertürner.
(Eigen teekening naar den „Historischen Bilderdienst")

denken hoeveel leed en pijn deze eenvoudige apotheker door zijn vinding heeft gestild. In lazaretten te velde en in duizenden operatiekamers heeft men als het ware door toepassing van de zachte narcose de weldoende hand van Sertürner bespeurd.
Sertürner's verdiensten echter beperken zich niet tot de ontdekking van de morphine: op zijn naam staat onder de zuivere bereiding in de chemische groep der alkaloïden en zijn onderzoekingen voerden hem tot het inzicht (1831), dat de verwekker van de gevreesde cholera een giftig, levend, zichzelf voortplantend wezen moest zijn. (Telegraaf)
(Vor. ber. Geneeskunde 4517 A)

B. **NEDERLAND. — Distributie van rijwielbanden. —**
De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart deelt mede, dat met ingang van 1 Maart a.s. begonnen zal worden met de distributie van rijwielbanden. Dit houdt derhalve in, dat van genoemden datum af rijwielbanden, waaronder alle soorten toerbuitenbanden, toerbinnenbanden, transportbuitenbanden en transportbinnenbanden worden verstaan, uitsluitend mogen worden verkocht tegen inlevering van bonnen, welke door de distributiediensten worden afgegeven. (De Standaard)
(Vor. ber. Distributie 4430 C)

C. **GENEESKUNDE. — Mazelen-serum. —**
In het Ned. Tijdschr. voor Geneeskunde schrijft prof. dr. J. J. van Loghem over mazelenserum.
Bij Degkwitz' behandeling van mazelen — zij dateert van 1920 en werd naar het denkbeeld van Charles Nicolle (1916) uitgewerkt in Pfaundler's kliniek te München — komt zoowel de actieve als de passieve immuniteit te pas. Men kan door een bepaald quantum serum van een herstellende in te spuiten bij een patiënt, die nog in het incubatiestadium van de ziekte verkeert, een licht beloop forceeren; dit wil zeggen, men bereikt dan bij den patiënt een actieve immuniteit, die vergelijkbaar is met het resultaat eener vaccinatie. Neemt men een grootere hoeveelheid dan gelukt het de ziekte in de kiem te smoren. Zulks kan zijn aangewezen, indien men onder de gegeven omstandigheden zelfs een licht ziektebeloop wenscht te vermijden. Men verhoogt aldus de passieve immuniteit met behulp van het serum tot een graad, waarbij het ingedrongen mazelenvirus tot verdere ontwikkeling geen kans meer heeft. De patiënt verkrijgt dan geen actieve immuniteit en zal op een later tijdstip in zijn leven met mazelen moeten afrekenen.
Het reconvalescentenserum is in de practijk een onmisbaar middel geworden. Kinderen beneden de 3 jaar behoort men de mazelen te besparen. In elk geval is het leven van den zuigeling in groot gevaar, als de ziekte onder de oudere kinderen van het gezin uitbreekt.
De ervaring aan het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid te Utrecht leert, dat nog niet alle huisartsen van het nut der serumbehandeling van mazelenpatiënten doordrongen zijn. Men vreest zelfs, dat jaarlijks aan mazelen een aantal kinderen sterft, van wie door tijdige toepassing van de behandeling volgens Degkwitz, het leven had kunnen worden gespaard. De „centrale" te Utrecht zoekt dus de vraag naar zijn product te vergrooten.
Herderschée deelde in zijn leerboek mee, dat hij sinds 1922, dit wil zeggen sinds hij reconvalescentenserum in zijn afdeeling van het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam toepast, geen patiëntje meer aan mazelen heeft verloren.
Anderen deden mededeelingen van dergelijken aard.
Intusschen is — aldus prof. v. Loghem — met de aanbeveling het reconvalescentenserum in de practijk toe te passen, niet alles gezegd. Dr. Timmerman, de directeur van de Utrechtsche instelling kan slechts serum aanbieden, nadat hij het heeft ontvangen. Hij propageert dan ook ruimschoots zijn verlangen hem wederkeerig serum te schenken. Reconvalescentenserum is op zijn werkzaamst tusschen den 7den en den 10den van koorts vrijen dag. Wie, als de gelegenheid zich voordoet, zijn plicht der dankbaarheid wil nakomen, stelle zich met Utrecht in verbinding. Hij ontvangt dan een receptaculum voor het bloed en alle aanwijzingen, die hij behoeft. Bij niet te jonge, verstandige kinderen met duidelijke armvenae is de punctie niet moeilijk. Men stuit wel eens op bezwaren der ouders, doch voor sommigen is het denkbeeld aantrekkelijk dat het bloed van hun juist genezen kind aan andere kinderen tot medicijn kan dienen. (Ned. Tijdschr. v. Geneeskunde - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Geneeskunde 4581 A)

D. **NEDERLAND. — Winterhulp. - In 3 maanden 3 millioen gulden bijeengebracht. —**
's-Gravenhage, 7 Febr. — Naar aanleiding van het feit, dat de stichting Winterhulp Nederland nu ongeveer drie maanden bestaat, heeft het A.N.P. een onderhoud gehad met een der naaste medewerkers van den directeur-generaal, den heer Piek, over den

gang van zaken en de resultaten gedurende deze periode.
Zonder op de precieze uitkomst vooruit te loopen, kan gevoeglijk worden aangenomen, aldus de heer Piek, dat in de afgeloopen drie maanden het Nederlandsche volk ruw geschat circa 3 millioen gulden heeft bijeengebracht. (Telegraaf)
(Vor. ber. Winterhulp 4544 B)

A. **NEDERLAND. — Regeling over 1941 voor provinciën, gemeentefonds en gemeenten i. z. Inkomstenbelasting. —**
Het Verordeningenblad van 15 Febr. bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Binnenlandsche Zaken tot regeling voor het jaar 1941 van de gevolgen voor de provinciën, het gemeentefonds en de gemeenten van de vervanging van de tot dusver bestaande belastingen naar het inkomen door één enkele inkomstenbelasting. (Verordeningenbl. No. 6, 15 Febr. '41)
(Vor. ber. Belastingen 4520 C)

B. **RECHTSZAKEN. — Doodvonnis. —**
Het A.N.P. meldt op 3 Maart: Het S.S. en Politieveldgerecht te 's-Gravenhage heeft op 27 Februari een jood wegens geweldpleging ter dood veroordeeld. De voltrekking van het vonnis door middel van den kogel geschiedde heden, 3 Maart, in de vroege morgenuren. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Rechtszaken 4560 C)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — In- en Uitvoer 1940.**
Aan het verslag van de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Batavia over het laatste kwartaal van het vorige jaar ontleenen wij de volgende gegevens, welke een belangwekkend beeld geven van den Nederlandsch-Indischen buitenlandschen handel gedurende het afgeloopen jaar.
De Nederl.-Indische uitvoer bedroeg in 1940 een totale waarde van ongeveer *f* 920 millioen, dat is rond *f* 150 millioen meer dan in 1939. De waarde van den invoer daarentegen was iets lager dan het vorige jaar, ondanks het feit, dat de Nederlandsch-Indische importhandel geleidelijk meer gaat betrekken uit Japan en de Ver. Staten. De invoer uit elk van deze landen, welke in Juni nog slechts *f* 5½ millioen bedroeg, was in September gestegen tot *f* 10.7 millioen uit Japan en *f* 9.8 millioen uit de Ver. Staten.
Deze gunstige ontwikkeling is hoofdzakelijk te danken aan het bevredigend verloop van den export van de zoogenaamde „sterke producten", als aardolie, rubber, tin en kina. Daarentegen zijn in het afgeloopen jaar moeilijkheden ondervonden bij den afzet van copra en koffie, aangezien deze in sterke mate afhankelijk zijn van het opnemingsvermogen van de Europeesche markten. De moeilijkheden hebben de regeering aanleiding gegeven tot het instellen van een copra- en een koffiefonds, welke onder meer tot taak hebben den verkoop te centraliseeren. De regeeringszorg strekt zich thans over zeer vele producten uit, welke door de betreffende officieele instellingen in sterke mate worden gecentraliseerd. Men kan dan ook zeggen, dat einde 1940 80% van den Nederlandsch-Indischen export òf door de regeering, òf door een organisatie met monopolistisch karakter werd gecontroleerd. Dit is een bewijs voor de geleidelijke verschuiving in de economische organisatie, welke zich beweegt in de richting van centralisatie.
De oorlog heeft deze verschuiving in hooge mate bevorderd en er toe bijgedragen, dat de overheid meer dan vroeger bemoeienis heeft gekregen met de productie en distributie.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. In- en Uitvoer 3511 C; Uitvoeroverz. 4002 C)

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — De Italiaansche hulp aan Spanje tijdens den burgeroorlog 1936—1938. - Officieele lijst met gegevens gepubliceerd. —**
Rome, 27 Febr. (Stefani) — Met betrekking tot de in de rede van Mussolini vermelde hulp, welke Italië in de jaren 1936, 1937 en 1938 aan Spanje verleend heeft, is een officieele lijst verschenen van het aan Spanje ter beschikking gestelde oorlogsmateriaal.
Van de op genoemde lijst gepubliceerde cijfers vermelden wij hier, dat 1930 stukken geschut werden geleverd en 10.135 stuks automatische wapenen, w.o. 7449 mitrailleurs. Verder ontving Spanje 7668 gemotoriseerde voertuigen, 763 vliegtuigen en 16720 ton vliegtuigbommen. Ruim 5000 bombardementen zijn uitgevoerd en 12.000.000 K.G. bommen geworpen.
Alle eenheden der vloot zijn aan Italië teruggegeven, uitgezonderd twee duikbooten, vier torpedojagers en vier motortorpedobooten. In totaal zijn voor de leveringen van materiaal door de Italiaansche departementen van Oorlog, Marine en Luchtvaart 7½ milliard lire uitgegeven. In het Spaansch-Italiaansche handelsverdrag van verleden jaar is de Spaansche schuld aan Italië op 5½ milliard lire, betaalbaar in 24 oploopende jaarlijksche termijnen, vastgesteld. (De Tijd) **(V. b. Rede Mussolini 4572 B; Spaansche burgeroorlog 4122 A)**

E. **NEDERLAND. — Verordening. - Raad en College van B. en W. van Amsterdam, Hilversum en Zaandam ontbonden. - Bevoegdheden van den regeeringscommissaris. —**
Aan den tekst van de op 3 Maart verschenen eerste verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende buitengewone maatregelen op staats- en administratiefrechtelijk gebied, ontleenen wij het volgende:
Gemeenten, voor welke de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied zulks noodzakelijk acht, worden op den voet van de volgende bepalingen bestuurd:
De gemeenteraden, de colleges van burgemeester en wethouders, mitsgaders alle gemeentelijke commissies zijn ontbonden.
De bevoegdheden en verplichtingen, welke aan de ontbonden lichamen ingevolge wettelijke bepalingen en ingevolge bepalingen uit overeenkomst behoorden, alsmede de functies van den burgemeester, gaan op een Regeeringscommissaris over.
De werkzaamheden van de wethouders in het gemeentelijk bestuur worden door de ontbinding van de colleges van burgemeester en wethouders overigens niet aangetast, voor zoover in bepaalde gevallen niet anders wordt bepaald.
De Regeeringscommissaris is met betrekking tot zijn gezamenlijke ambtswerkzaamheden onderworpen aan het toezicht van den Commissaris der provincie en van den Secretaris-Generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken; hij is gehouden hun aanwijzingen op te volgen.
De Regeeringscommissaris benoemt en ontslaat de wethouders naar goeddunken. In de hoofdsteden der provinciën en in gemeenten met meer dan 50.000 inwoners behoeft de benoeming en het ontslag door den Regeeringscommissaris de goedkeuring van den Secretaris-Generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken.
De Regeeringscommissaris benoemt vier tot acht mannen, die hem bij de uitoefening van zijn taak van raad dienen. Zij voeren den titel van „raadsman van den Regeeringscommissaris". Gemeenten, ten opzichte van welke de bepalingen dezer verordening toepassing vinden, worden door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied bij decreet aangewezen.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.
's-Gravenhage, 1 Maart 1941.
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied:
SEYSS-INQUART.

Deze voorschriften zijn inmiddels van toepassing verklaard op de gemeenten Amsterdam, Hilversum en Zaandam. (Verordeningenblad No. 8, 3 Maart 1941)
(V. b. Incid. A'dam, Hilversum en Zaandam 4580 C)

F. **NEDERLAND. — N.S.B. - Nederlandsch Agrarisch Front. —**
's-Gravenhage, 26 Febr. — Het Nederlandsch Agrarisch Front heeft een grootscheepsche actie ingezet, waarbij de boeren worden aangemoedigd in 1941 een zoo groot mogelijke productie, in de eerste plaats voor het eigen volk, te leveren.
Nu de invoer van overzee, zooals wij dien voor den oorlog kenden, is afgesloten, moet, aldus het N.A.F., alles in het werk worden gesteld om met eigen middelen in de behoeften van de Nederlandsche bevolking te voorzien. Het streven is er op gericht, de boeren tot het besef te brengen, dat het hun sociale taak is, alle krachten voor een zoo groot mogelijke productie in te spannen.
Onder het motto „Nederland voedt zichzelf" wil men dit jaar een productieslag leveren, waarbij „slag" moet worden opgevat als „strijd", in de beteekenis

van een eensgezind streven om door gelijk gerichte inspanning van alle krachten een overwinning te behalen, zoodat bewezen kan worden, dat Nederland voor zijn voedselvoorziening te allen tijde voldoende bronnen en productiemiddelen bezit.
Het programma van dezen productieslag 1941 wordt als volgt zeer in het kort weergegeven:
1. bebouwen van allen daarvoor geschikten grond met broodgraan en aardappelen.
2. de grootst mogelijke zorg voor de weiden: tijdig en voldoende bemesten, regelmatig en vaak omweiden, tijdig hooien, ensilage;
3. zoo hoog mogelijk opvoeren van den verbouw van stoppelgewassen;
4. uiterste zorg voor teelt, voeding en verpleging van onze landbouw-huisdieren, ten einde de productie van dierlijke eiwitten en vetten zoo hoog mogelijk op te voeren. (Telegraaf)

(Vor. ber. Agrarisch Front 4529 B)

A. ALFONS XIII, EX-KONING VAN SPANJE, OVERLEDEN. — Nationale rouwdag in Spanje. — Rome, 28 Febr. (Stefani) — Ex-koning Alfons de Dertiende van Spanje is op 28 Februari te Rome overleden.

(Foto Arbeiderspers)
Ex-koning Alfons XIII

Ex-koning Alfons werd op 17 Mei 1886 als koning te Madrid geboren; zijn vader, Alfons XII was zes maanden tevoren overleden. In 1902 besteeg Alfons XIII den troon. Vier jaar later trad hij in het huwelijk met de Engelsche prinses Victoria Eugenie van Battenberg. Op den dag van de voltrekking van het huwelijk werd op den stoet van den koning een bomaanslag gepleegd, welke 15 menschen het leven kostte.
Uit het huwelijk werden zes kinderen geboren, doch de zoons waren lijders aan haemophilie en de daardoor geschapen onzekerheid over de troonopvolging gaf al gauw moeilijkheden, welke ongunstig werkten op de betrekkingen tusschen monarchie en volk. Tot de verwijdering droeg de politiek inzake Marokko echter het sterkst bij. Een zeer zware crisis in dit verband ontstond in 1909 na de terechtstelling van Errer, leider van de „moderne school", een gebeurtenis, welke voerde tot den val van het kabinet-Maura.
Koning Alfons was sterk Engelsch georiënteerd en met Frankrijk werden de banden zeer versterkt door de overeenkomst nopens Marokko in 1912. Toch bleef Spanje in den wereldoorlog neutraal.
Het belangrijkste besluit, dat Alfons XIII heeft moeten nemen was wellicht, toen hij in 1923 besloot zich uit te spreken voor de dictatuur van Primo de Rivera. Tegen het bewind van den generaal kwam het bij herhaling tot militaire opstanden en ook waren de betrekkingen tusschen den koning en Primo dikwijls heel moeilijk. Aan druk van de militaire partij was het toe te schrijven, dat Primo de Rivera in 1930 vrijwillig aftrad. De koning belastte generaal Berenguer, den vijand van Primo, met de vorming van een regeering en met de noodige maatregelen tot herstel van het parlementarisme. De rust keerde echter niet terug, militaire opstanden werden opgevolgd door stakingen; het voortdurend wisselen van kabinetten en het uitstel van de verkiezingen voor de Cortes wakkerden de ontevredenheid aan, welke ten duidelijkste bleek na de eerste vrije verkiezingen voor de gemeenteraden. Deze verkiezingen brachten op 14 April 1931 een overweldigende zege voor de republikeinen en socialisten. Onder indruk van de gebeurtenissen gaf de laatste koninklijke regeering aan graaf Romanones de macht over aan Zamora, den leider der republikeinen. Den volgenden dag verliet de koning met zijn gezin Spanje. Hij begaf zich naar Fontainebleau, waar hij geruimen tijd verblijf hield, later vertrok hij naar Rome, zijn gemalin naar haar vaderland Engeland. De pers heeft zich na zijn aftreden geregeld bezig gehouden met processen, door het nieuwe bewind tegen den ex-koning ingespannen; ook vonden de betrekkingen tusschen den ex-koning en zijn echtgenoote belangstelling.
Generaal Franco heeft per decreet o.a. bepaald, dat de eerste Maart een nationale rouwdag is. Het stoffelijk overschot van den ex-koning zal t.z.t. naar den vorstelijken grafkelder van het Escoriaal worden overgebracht. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Ex-koning Alfons 3585 H)

B. NEDERLAND. — S.S. Standarte Westland. - Het eerste contingent van een Nederlandsch bataljon naar München vertrokken. —
Het A.N.P. meldt:
De leider van de N.S.B., ir. **A. A. Mussert**, heeft 27 Februari in de groote zaal van den Dierentuin te 's-Gravenhage ongeveer 600 man van de W.A. en de S.S. geïnspecteerd en toegesproken, voordat zij naar München vertrokken, waar zij zullen worden ingedeeld bij de S.S.-Standarte Westland.
Binnenkort zullen nog 600 Nederlanders naar München vertrekken, waarmede dan het Nederlandsche bataljon bij de Standarte Westland compleet is.
Toespraak ir. Mussert.
„Gij zijt hier gekomen, aldus ir. Mussert, om u vrijwillig in te zetten in den grooten strijd van heden, hetgeen beteekent, dat gij bereid zijt het hoogste, dat gij bezit, uw leven, voor de nationaal-socialistische zaak te offeren. Ik ben nu hier te midden van u om afscheid te nemen en om u een tot weerziens toe te roepen. Gij kunt er van overtuigd zijn, dat de band, welke ons bindt, onverwoestbaar is en zeker nu onverbrekelijker is dan ooit.
Spr. gewaagde van de revolutie van het oogenblik, waarin twee werelden botsen. Duizenden Nederlanders vergaten hun historie, vergaten de groote plaats, welke hun vaderland in de geschiedenis heeft ingenomen en schaarden zich aan de zijde van hen, van wie zij geen goeds te verwachten hadden. De nationaal-socialisten, aldus spr., zagen wel wat er aan den gang was. Zij wilden zich inzetten met geheel hun bestaan. Wij moeten wel begrijpen dat met den afloop van dezen oorlog niet alleen het nationaal-socialisme staat of valt, maar ook ons volk".
(N. Rott. Crt.)

(V. b. rede ir. Mussert 4536 A; Oprichting Nederl. S.S. 4374 C)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - In één maand 740.000 brt. Britsche scheepsruimte verloren gegaan. - Aankomst van het Duitsche schip „Lech" te Rio de Janeiro. —
Berlijn, 1 Maart (D. N. B.) — Het D. N. B. vestigt de aandacht op de passage in het laatste communiqué van het opperbevel der weermacht over het geweldige succes, dat de Duitsche marine en het Duitsche luchtwapen in Februari in den handelsoorlog behaald hebben.
Het totale verlies van de Britsche en in dienst van Engeland varende handelsvloot bedraagt in Februari 740.000 brt. scheepsruimte. Daarvan bracht de marine 550.000 brt. tot zinken en de luchtmacht 190.000 brt. Bovendien werden 67 vijandelijke handelsschepen zwaar beschadigd, waarvan een aantal zoo zwaar, dat men aan kan nemen, dat zij ook verloren zijn gegaan.
Wat deze verliezen voor Engeland beteekenen, dat nu al maanden lang wanhopig vecht tegen gebrek aan scheepsruimte, dat reusachtige voorraden voor verzending gereed liggende levensmiddelen en grondstoffen in overzeesche havens moet laten bederven en dat op de traditioneele scheepsroutes in het Verre Oosten en naar Zuid-Amerika zijn vlag moet laten verdrijven, blijkt uit de volgende vergelijking.
De vernietigde 740.000 brt. komen neer op een vervoersmogelijkheid van ongeveer 1.000.000 ton. Als men die 1.000.000 ton levensmiddelen, wapenen, oorlogsmateriaal, textielgoederen en voor de bewapening noodige grondstoffen op goederentreinen zou overladen, zou men daarvoor 66.666 groote goederenwagens

van elk 15 ton noodig hebben. Dat komt weer neer op 1333 goederentreinen van 100 assen of — aaneengekoppeld — een spoorweglengte van 400 kilometer.
Deze zware en onherstelbare verliezen van de Engelsche handelsvloot bewijzen, dat de toenemende moeilijkheden op de Engelsche levensmiddelenmarkt waarvoor de regeering verwijst naar de massa-transporten naar het Afrikaansche oorlogsterrein, rechtstreeks worden veroorzaakt door de toenemende verliescijfers van de handelsscheepvaart.
Aankomst s.s. „Lech" te Rio de Janeiro. — Rio de Janeiro, 3 Maart (D.N.B.) — De pers alhier maakt met veel ophef melding van de aankomst van het Duitsche schip Lech (3300 b.r.t.), dat met materiaal, vooral pharmaceutische producten aan boord Bordeaux verlaten had en zijn reis zonder incidenten heeft kunnen maken.
De bladen spreken in dit verband van een zwakke, niet meer effectieve Engelsche blokkade.
(Alg. Handelsblad - Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4576 C)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Economisch Front opgericht. —**
Op 22 Februari is te Utrecht in het Gebouw voor „Kunsten en Wetenschappen" het Economisch Front opgericht. De vergadering werd door eenige honderden aanwezigen bijgewoond. Na een inleidend woord van den leider van den Raad van Volkshuishouding der N.S.B., den heer W. O. A. Koster, was het woord aan den heer ir. W. L. Z. van der Vegte, leider van het Economisch Front.
Ir. van der Vegte betoogde o.a., dat naast de in één verbond gebundelde arbeiders, naast de tezamen opgestelde bewerkers van den bodem, in nauw verband met de middenstanders, de ondernemers één front moeten vormen in het economisch front. Dit front moet de juiste, doelmatige organisatie en ordening van het Nederlandsche, niet agrarische bedrijfsleven voorbereiden, en bevorderen en kameraadschappelijk doen samenwerken met de volksgroepen van arbeiders en boeren.
De taak van het economisch front is tweeledig. Het ontwerpt den opzet voor het organisatie-apparaat van het bedrijfsleven, dat trapsgewijze zal dienen te worden opgebouwd, d.w.z. uit vakgroepen van gelijke ondernemingen, welke groepen op haar beurt weer zullen worden gebundeld in bedrijfsgroepen, terwijl deze weer in bepaalde hoofdgroepen zullen kunnen worden geconcentreerd.
Hierna sprak de heer F. D. Brands over „het vervoerwezen in Nederland". (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Ir. W. L. Z. van der Vegte 4571 A)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Sumner Welles over den toestand in het Verre Oosten. - Verboden zônes. - Versterking van Guam en Samoa. - Duitsche pers contra Washington: „defense expeditor" Harriman. - Aankoopen van grondstoffen. - $ 242 millioen voor vlootbases.- Voltooiing slagschepen vervroegd. - Stakingen in bewapeningsfabrieken. - Rede van Landon tegen president Roosevelt. - Extra crediet voor defensie. —**
Sumner Welles en het Verre Oosten. — Washington, 19 Febr. (S.P.T.) — De Amerikaansche onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Sumner Welles, heeft op 19 Februari op de persconferentie over den toestand in het Verre Oosten o.m. verklaard, dat de Vereenigde Staten op hun hoede zijn. Welles zeide: „Wij beoordeelen een land naar zijn daden, niet naar zijn woorden. Japan heeft tot dusver geen bewijs geleverd, de rol van bemiddelaar te verdienen."
Verboden zônes. — President Roosevelt heeft, aldus het Duitsche nieuwsbureau, op 19 Februari een besluit onderteekend, waarbij op zee z.g. defensiegebieden en in het luchtruim verboden zônes worden ingesteld, waar schepen of vliegtuigen zonder vergunning van den minister van marine geen toegang hebben. Deze verboden zônes worden ingesteld voor de voorposten van de marine in den Stillen Oceaan en in de Caraïbische zee. De maatregel treedt negentig dagen na 14 Februari in werking. Voordien worden de regeeringen uitvoerig ingelicht.
Versterking van Guam en Samoa. — Washington, 20 Febr. — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft zijn goedkeuring gehecht aan de versterking van Guam en Samoa, alsmede aan het beschikbaar stellen van nog 66 millioen dollar voor versterking van de door Engeland afgestane bezittingen op het Westelijk halfrond. De minister van Marine, Knox, en de chef van de vloot, admiraal Stark, hadden de versterking van Guam en Samoa verlangd.
Duitsche pers contra Washington: „defense expeditor" Harriman. — Berlijn, 20 Febr. (D.N.B.) — De Duitsche pers keert zich opnieuw in felle bewoordingen tegen de in den senaat te Washington geënsceneerde anti-Duitsche stemmingmakerij, die, naar de Börsenzeitung verklaart, door het Witte Huis en het staatsdepartement ook krachtig gesteund wordt, President Roosevelt, aldus het blad, is zelf ook van de partij. Het zenden van Harriman naar Engeland als „defense expeditor" is kenmerkend voor het streven van Washington, een politiek van provoceerende inmenging als verdedigingspolitiek te bemantelen.
Aankoopen van grondstoffen. — De Reconstruction Finance Corporation heeft tot nu toe aan grondstoffen, die uit strategisch oogpunt als belangrijk worden beschouwd, in totaal de volgende hoeveelheden aangekocht: 111.000 ton rubber, 93.000 ton tin, 34.000 ton wolfram en 200.000 ton koper.
$ 242 millioen voor vlootbases. — Washington, 20 Febr. (S.P.T.) — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft gisteren de eerste aanvullende begrooting voor de marine, ten bedrage van 242 millioen dollar, aangenomen. Dit bedrag is voor den bouw van vloot- en vliegtuigbases in den Atlantischen en den Stillen Oceaan bestemd.
Voltooiing slagschepen vervroegd. — Washington, 21 Februari (S.P.T.) — De Amerikaansche minister van Marine, Kolonel Knox, heeft verklaard, dat het 35.000 ton metende slagschip „Washington" in Mei a.s. in dienst zal worden gesteld, hetgeen zes maanden eerder is dan aanvankelijk werd gedacht. De „North Carolina", een zusterschip van de „Washington", zal een maand later aan de vloot worden toegevoegd.
Stakingen in bewapeningsfabrieken. — New York, 21 Februari (D.N.B.) — In twee groote Amerikaansche fabrieken, die bewapeningsopdrachten hebben, zijn 20 Febr. stakingen uitgebroken. Arbeiders en kantoorbedienden van de „Willard Storage Battery Company" in Cleveland legden het werk neer om daarmede te protesteeren tegen de onvoldoende hygiënische inrichting van het bedrijf. De fabriek heeft belangrijke opdrachten in uitvoering voor de vliegtuigindustrie. Voorts gingen 1000 arbeiders in staking bij de hemdenfabriek „Troy" in New York, die legeropdrachten in uitvoering heeft.
Rede van Landon tegen Roosevelt. — New York, 25 Febr. (A. N. P.) — De groeiende oppositie tegen de leen- en pachtwet blijkt uit een radiorede, die 24 Februari door den republikeinschen tegencandidaat van Roosevelt uit 1936, Alfred Landon, werd gehouden. Landon wekte de bevolking der Vereenigde Staten op, om de leden van den Senaat te bestormen met telegrammen tegen het wetsvoorstel.
Landon zeide, dat de leen- en pachtwet beslissend was voor leven en dood van het Amerikaansche volk, dat duurder en slechter zou moeten gaan leven, als Roosevelt de gevraagde volmachten zou krijgen, om het land in den oorlog te brengen en tegelijkertijd in het eigen land een dictatuur in te voeren.
Extra crediet voor defensie. — Washington, 27 Febr. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft het gevraagde buitengewone crediet van 1½ milliard dollar voor leger en vloot toegestaan. Deze middelen zullen worden bestemd voor den bouw van kazernes en voor een belangrijke uitbreiding van de marinebases en marinevliegvelden op Guam en Samoa.
Het ontwerp gaat thans naar den Senaat.
(Het Vaderland - N. Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad - Keesings Financieel Archief)
(V. b. Sumner Welles 4188 D; Steunpunten 4552 C; Marine 4530 F; Landon 4531; Leen- en pachtwet 4567 B; Defensiecrediet 4402 D)

C. **NEDERLAND. — Duitsche bureaux van den burgerlijken stand. - Voor de huwelijken van Duitsche staatsburgers. —**
In de op 3 Maart verschenen verordening no. 38/1941, van den Rijkscommissaris is een regeling opgenomen voor het huwelijk van Duitsche staatsburgers binnen het bezette Nederlandsche gebied, waarin o.a. wordt bepaald, dat hiervoor uitsluitend Duitsche ambtenaren van den burgerlijken stand bevoegd zijn. Voorts kan bij huwelijk van Duitsche mannen met Nederlandsche vrouwen ontheffing van zekere termijnen worden toegestaan. In verband hiermee is bij verordening no. 39 de oprichting van Duitsche bureaux van den burgerlijken stand gelast, aan welke behalve het sluiten van huwelijken van Duitsche staatsburgers ook het bijhouden van den burgerlijken stand voor Duitsche staatsburgers zal zijn opgedragen. In een volgende verordening (no. 40) is de hiervoor noodige indeeling van het land in districten vastgesteld. (Verordeningenblad No. 8, 3 Maart 1941)

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Japanners landen in de Biasbaai. - Miyang op de Chineezen veroverd. - Japansche landing te Pijoeang. - Hsingwa bezet. - Tsoengking kan genegeerd worden. —

Biasbaai-Miyang.— Tokio, 5 Febr. (D.N.B.) — Japansche marine-eenheden hebben in het Noordelijk deel van de Biasbaai ten Noord-Oosten van Hongkong een onverwachte landing uitgevoerd om in samenwerking met de aan de kust van Kwantoeng gelande troepen den weg van Hongkong naar het binnenland af te sluiten en daarmede het smokkelen van oorlogsmaterieel te stuiten.

Van een onbekende basis in China meldt Domei, dat de Japansche troepen heden Miyang, een strategisch punt in het Zuiden van de provincie Honan veroverd hebben. De Chineesche strijdkrachten van het 68e leger werden verslagen. De Japansche troepen zetten hun opmarsch voort naar Panpeng en achtervolgen de resten van het Chineesche leger.

Pijoeang. — Ergens in China, 7 Febr. (Domei) — Enkele Japansche afdeelingen zijn zegevierend Pijoeang binnengerukt en een deel van de Japansche troepen heeft een punt op 20 km. ten Noorden van deze plaats bereikt.

Hsingwa. — Tokio, 21 Febr. (Domei) — Uit „Ergens in het Noorden van de provincie Kiangsoe in Midden-China", wordt gemeld, dat een officieel communiqué is gepubliceerd, volgens hetwelk de Japansche strijdkrachten de ommuurde stad Hsingwa hebben bezet, waar het hoofdkwartier was gevestigd van generaal Han Te-tsjin, den gedeputeerden bevelhebber van Tsjoengking in de oorlogszône van Sjantoeng en Kiangsi. De Japansche troepen hebben een drijfjacht georganiseerd om den generaal gevangen te nemen. De generaal bevond zich tot 19 Februari in Hsingwa.

Tsjoengking kan genegeerd worden. — Tokio, 25 Febr. (Domei) In de Japansche Kamer heeft generaal-majoor Tanaka, hoofd van het wervingsbureau van het ministerie van Oorlog, verklaard, dat het voor een regeling van het Chineesche conflict niet noodig is, dat het regime van Tsjoengking door geweld van wapenen vernietigd wordt. Het is van het grootste belang — aldus Tanaka — dat het thans bezette gebied tot economische ontwikkeling wordt gebracht. Indien dat gebeurd is, zullen de Chineesch-Japansche belangen in dat gebied toenemen, waardoor nauwe economische banden zullen ontstaan, die op hun beurt de politieke verwantschap zullen versterken. China kan niet afgescheiden van Japan staan. Wanneer die tijd gekomen is, zullen wij het régime van Tsjang-Kai-Sjek in Tsjoengking en Joennan kunnen negeeren.

(Limburger Koerier - Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Chineesch-Japansch Conflict 4554 C)

B. TURKIJE. — Persoonlijke boodschap van Rijkskanselier Hitler aan president Inönü. —

Istanboel, 4 Maart (D.N.B.) — Radio Ankara meldt: De Duitsche ambassadeur in Turkije, Von Papen, is door den president der Turksche republiek, Inönü, op diens slot te Tsjankai ontvangen. De ambassadeur bracht een persoonlijke boodschap van Hitler over, die Inönü met groote opmerkzaamheid aanhoorde.

Hij verzocht Von Papen zijn dank voor dit hoffelijk gebaar over te brengen. Bij dit onderhoud was ook de Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, aanwezig. (De Tijd)

(Vor. ber. Pres. Inönü 4430 B)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Belastingopbrengst 1940-'41, financiering van den oorlog gewaarborgd. - Winterhulpwerk. - Indrukken van Osjima, den Japanschen ambassadeur te Berlijn. - Latijnsche letters in Duitsche bladen. - Duitsch-Italiaansche handelsovereenkomst - Dagorder van Rijksmaarschalk Göring. - Leipziger Messe. - Onderhoud Hitler-Ciano. —

Belastingopbrengst. — Berlijn, 3 Febr. (D.N.B.) — De staatssecretaris in het Rijksministerie van Financiën, Fritz Reinhardt, heeft in een artikel „acht jaar nationaal-socialistische financieele politiek" vastgesteld, dat de financiering van den oorlog gewaarborgd is. Het deel der financieele behoeften, dat door belasting gedekt kan worden, wordt ook tijdens den oorlog voortdurend grooter. De belastingopbrengst van het Duitsche Rijk zal in het geheele dienstjaar 1940-41 M. 27 milliard bedragen en alles wijst er op, dat de opbrengst in het dienstjaar 1941 niet ver beneden M. 30 milliard zal blijven. Daarbij komen nog de ontvangsten der bestuurslichamen en de oorlogsbijdrage van de gemeenten ten bedrage van vier milliard Rijksmark per jaar. De schuld van het Duitsche Rijk bedraagt incl. de belastingbons thans M. 79 milliard. Dit bedrag is, gemeten naar de grootte en de capaciteit van de Duitsche volkseconomie, niet bijzonder groot. Er bestaat nog een zeer aanzienlijke speling, welke voor de doeleinden der financiering van den oorlog gebruikt kan worden, zonder dat er bezwaren behoeven te ontstaan ten aanzien van de Rijksbegrooting of ten aanzien van de valuta-politiek. De financieele kracht van het Duitsche Rijk en de Duitsche valuta, zoo onderstreepte Reinhardt nadrukkelijk, zullen door den duur van den oorlog niet nadeelig worden beïnvloed.

Het winterhulpwerk. — De op 1 en 2 Februari gehouden inzameling voor het oorlogswinterhulpwerk heeft 17.575.480.20 Rm. opgebracht. Dit beteekent ten opzichte van dezelfde collecte van het vorig jaar een verhooging met zestig procent.

Osjima, heeft in een telefonisch onderhoud met het Japansche (D.N.B.) — De nieuwe Japansche ambassadeur te Berlijn, Osjima, heeft in een telefonisch onderhoud met het Japansche blad „Nitsji-nitsji" verklaard, dat hij in Berlijn uiterst hartelijk ontvangen is. Men krijgt den indruk, aldus Osjima, dat het Duitsche volk een volkomen vertrouwen in de eindoverwinning heeft. De Duitschers zijn kalm en vol vertrouwen. De houding van het Duitsche volk tegenover de Vereenigde Staten is van den aanvang af duidelijk geweest. De Duitsche politiek zal geen verandering ondergaan, hoe actief de Vereenigde Staten ook nog zouden worden. De eindbotsing tusschen Duitschland en Engeland zal in ieder geval een groote strijd worden.

Latijnsche letters in Duitsche bladen. — Berlijn, 26 Febr. (S. P. T.) — Een aantal Duitsche bladen begint het overgroote deel van hun inhoud in Latijnsche letters te drukken. De „Danziger Vorposten" bijvoorbeeld is reeds volledig tot het Latijnsche lettertype overgegaan.

Duitsch-Italiaansche handelsovereenkomst. — De nieuwe handelsovereenkomst, die tusschen Duitschland en Italië op 28 Februari tot stand is gekomen, doet een verdere aanmerkelijke stijging van den goederenruil verwachten. Deze zal in 1941 naar raming in totaal ongeveer 2 milliard rijksmark beloopen.

Dagorder van Rijksmaarschalk Göring. — Hoofdkwartier van de luchtmacht, 28 Febr. (D.N.B.) — De rijksmaarschalk van het Groot-Duitsche rijk en de opperbevelhebber van het luchtwapen heeft ter gelegenheid van den zesden verjaardag van de oprichting van het luchtwapen de volgende dagorder uitgegeven:

Kameraden. Op den zesden verjaardag van de oprichting van het luchtwapen bevinden wij ons in den zegevierenden strijd om vrijheid en eer van ons volk. In het achter ons liggende jaar hebt gij door uw bereidwilligheid tot den strijd en dapperheid prachtige successen behaald. Daarvoor geef ik tegenover u uiting aan mijn dank en erkentelijkheid.

Gevreesd door den vijand, geacht en bewonderd door de wereld, hebt gij door uw daden, getrouw aan de overlevering van het Duitsche soldatendom, nieuwen onvergankelijken roem aan uw vaandels gehecht. Het Duitsche volk ziet met trots en vertrouwen tot u op en vergezelt u met een warm hart.

In mannelijke droefheid neigen wij heden de vaandels ter nagedachtenis aan onze gevallen kameraden. Hun offer is voor ons een vermaning en een verplichting de eindzege te behalen.

Leipziger Messe. — Leipzig, 2 Maart (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de opening van de Leipziger Voorjaarsbeurs heeft de Duitsche minister van Propaganda, dr. Göbbels, 2 Maart een groote rede gehouden, waarin hij de reorganisatie van Europa op economisch en sociaal gebied beschreef, zooals deze door de asmogendheden nagestreefd wordt.

Göbbels betoogde, dat de huidige oorlog voor het Duitsche volk in den waarsten zin van het woord een strijd om het bestaan is. Hij wees er op, dat het conflict dat in September 1939 uitbrak met eenigen goeden wil van de zijde van Engeland en Frankrijk zonder al te groote moeilijkheden voorkomen had kunnen worden. Bij de uitvoering van de politieke en economische organisatie van Europa is de eerzucht van den wereldbekeerenden zendeling Duitschland volkomen vreemd. Het gaat Duitschland louter om het leven van zijn volk.

De Duitsche oorlogseconomie toont duidelijk hoe het nieuwe Duitsche procedé werkt. Ook in het tweede oorlogsjaar draait het Duitsche bedrijfsleven op volle toeren.

Aan de openingsplechtigheid in het beroemde Gewandhaus te Leipzig namen tal van leidende persoonlijkheden uit het openbare leven deel. Voorts waren vertegenwoordigers van meer dan twintig landen aanwezig.

Onderhoud tusschen Hitler en Ciano. — Weenen, 1 Maart (D. N. B.) — Officieel wordt gemeld, dat de Führer op 1 Maart in tegenwoordigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, den te Weenen vertoevenden minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, ontvangen heeft en met hem een langdurig hartelijk onderhoud gehad heeft.

(Het Vaderland - N. Rott. Crt. - Telegraaf - De Tijd)

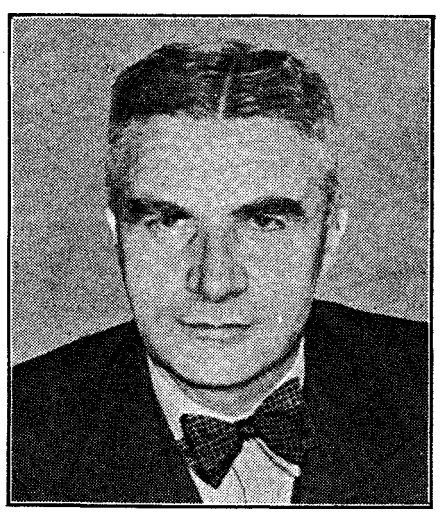
(Vor. ber. Oorlogskosten 4348 I; Osjima 4505 B; Duitschland-Italië 4567 D; Rijksmaarschalk Göring 4521 D; Leipz. Messe 4351 G; Dr. Göbbels 4559 C; Rijkskanselier Hitler 4574 C; Graaf Ciano 4386)

A. NEDERLAND. — Regeeringscommissarissen-burgemeester van Amsterdam, Hilversum en Zaandam benoemd, resp. Edward John Voûte, Jhr. mr. Ernst von Bönninghausen en Kapitein Van Ravenswaaij - Burgemeesters de Vlugt (Amsterdam) en In 't Veld (Zaandam) gepensionneerd - Levensloop van de nieuwe Regeeringscommissarissen-burgemeester. —

Het Rijkscommissariaat maakte op 4 Maart bekend: De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft krachtens par. 1 van zijn Verordening nr. 3/40 over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland de burgemeesters dr. De Vlugt te Amsterdam, en mr. In 't Veld te Zaandam met ingang van 4 Maart gepensionneerd. Met ingang van 4 Maart heeft de Rijkscommissaris tot burgemeester van Amsterdam benoemd den heer Edward John Voûte te Amsterdam.

Voorts heeft de Secretaris-Generaal van het ministerie van Binnenlandsche Zaken krachtens de hem bij de verordening van den Rijkscommissaris nr. 108/40 over bijzondere administratief-rechtelijke maatregelen verleende machtiging den gepensionneerden kapitein Van Ravenswaaij te Nunspeet met ingang van 4 Maart tot burgemeester van Zaandam benoemd.

Nadat door het decreet van den Rijkscommissaris nr. 37/41 de gemeenten Amsterdam, Hilversum en Zaandam aan de voorschriften van de nieuwe verordening nr. 36/41 over buitengewone maatregelen op constitutioneel en administratief-rechtelijk gebied waren onderworpen, heeft de Rijkscommissaris met ingang van heden tot Regeeringscommissaris voor de gemeente Amsterdam den nieuwen burgemeester Voûte en tot regeeringscommissaris voor de gemeente Hilversum den burgemeester aldaar, jhr. mr. Ernst von Bönninghausen aangewezen. Voorts heeft de Secretaris-Generaal van het ministerie van Binnenlandsche Zaken op grond van de hem verleende volmacht, den nieuwen burgemeester Van Ravenswaaij met ingang van heden tot Regeeringscommissaris voor de gemeente Zaandam aangewezen.

E. J. Voûte. (Foto Pax-Holland)

Levensloop van de nieuwe burgemeesters. —

Edward John Voûte is Amsterdammer van geboorte. Hij aanschouwde het levenslicht op 17 September 1887. Hij volgde te Arnhem de hoogere burgerschool en vervolgens het instituut voor de marine. Als luitenant ter zee tweede klasse verliet hij den marinedienst om adjunct-chef van den technischen dienst van de Hollandsche Lloyd te worden. In 1923 werd de heer Voûte procuratiehouder van den Pakhuismeesteren van de thee te Amsterdam. In 1928 ging hij in zijn kwaliteit van secretaris van het Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap als regeeringsafgevaardigde naar het Internationaal Geografisch Congres te Cambridge, in 1931 naar Parijs en in 1934 naar Warschau. Verder maakt hij als secretaris deel uit van het college van Commissarissen van het matrozeninstituut der Nederlandsche Zeil- en Roeivereeniging.

De heer Voûte woont te Bergen in Noord-Holland, waar hij lid van den gemeenteraad is.

C. van Ravenswaaij, benoemd tot burgemeester en regeeringscommissaris van Zaandam, is geboren in 1897 en dus 43 jaar oud. Hij komt thans rechtstreeks van den Arbeidsdienst, waarin hij na den oorlog als reserve-kapitein van de artillerie was overgegaan. De heer Van Ravenswaaij was ingedeeld als technisch leider bij den staf van het vijfde korps en aangewezen als technisch leider van het kamp Waterloo, dat tusschen Austerlitz en Oud-Leusden ligt.

Voor den oorlog was de heer Van Ravenswaaij een vooraanstaande figuur in het zakenleven. Hij vertoefde te Warschau o.a. als procuratiehouder van de N.V. Philips en verbleef nadien in andere functies te Brussel en Londen.

In den Opbouwdienst gold de heer Van Ravenswaaij als een officier met onbetwistbaar groote leiderscapaciteiten.

Jhr. mr. E. J. B. M. von Bönninghausen, de pas benoemde regeeringscommissaris van Hilversum, werd op 26 Juli 1900 te Heemstede geboren en is dus thans 40 jaar oud. Hij studeerde aan de R.K. universiteit te Nijmegen, waar hij in 1930 tot meester in de rechten promoveerde. Na aanvankelijk lid te zijn geweest van de R.K. Staatspartij, trad hij in 1935 toe tot de N.S.B., voor welke partij hij de laatste drie jaren zitting had in de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Jhr. von Bönninghausen was als advocaat en procureur werkzaam in Oldenzaal en later te Enschedé, totdat hij in September j.l. werd benoemd tot burgemeester van Hilversum.

(Alg. Handelsblad - Nieuwsblad v. h. Noorden)

(V. b. Regeeringscommissarissen-burgem. 4582 E; Burgemeester De Vlugt 4294 D)

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. A. A. Mussert bij Rijksmaarschalk Göring. —

Van bevoegde zijde wordt medegedeeld:

Rijksmaarschalk Hermann Göring ontving op 3 Maart in Berlijn, in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied Rijksminister dr. Seyss Inquart, den leider der Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland, ir. A. A. Mussert.

Aan de ontvangst sloot zich een onderhoud van anderhalf uur aan. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Ir. Mussert 4583 B; Rijksmaarschalk Göring 4585 C)

C. NEDERLAND. — Prijsopdrijving. - Boete van kwart millioen gulden. —

's-Gravenhage, 5 Maart. — De inspecteur voor de prijsbeheersching te 's-Gravenhage heeft op 4 Maart '41 in openbare zitting uitspraak gedaan in een ernstig geval van prijsopdrijving.

De overtreder, een winkelier-grossier in textielgoederen in Den Haag, werd bij tuchtbeschikking veroordeeld tot betaling van een boete van *f* 250.000.

(A.N.P.) (Telegraaf)

(Vor. ber. Prijsbeheerschingsbesluit 4523 D)

D. NEDERLAND. — Rede van dr. K. Kurth voor het Verbond van Nederlandsche Journalisten. - Vorming der openbare meening voor de pers.

Voor het Verbond van Nederlandsche Journalisten heeft op 26 Februari te Den Haag dr. Karl Kurth, docent in de dagbladwetenschap te Berlijn en algemeen secretaris van het Duitsche Perswetenschappelijke Verbond, een rede gehouden over: „Die öffentliche Meinungsbildung durch die Presse".

Als gasten waren aanwezig o.a. dr. T. Goedewaagen, secretarisgeneraal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, de heer N. Oosterbaan, directeur van het perswezen bij dat Departement, en de Auslandsreferent, de heer Von Fetter, van het Rijkscommissariaat.

De algemeen voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Journalisten, de heer P. J. van Megchelen, leidde, na woorden van welkom, den spreker in.

Dr. Kurth gaf een kort overzicht van de ontwikkeling der dagbladpers in Duitschland en schetste de psychologische gevolgen, welke een valsch bericht kan veroorzaken. De lezer der courant vormt zich niet slechts een meening over den inhoud der berichten, doch hij laat zich in zijn geheele houding daardoor beïnvloeden, vooral ook ten opzichte van het tijdsgebeuren. Men kan er het bericht als de kern van de krant beschouwen. Hoewel het bericht als zoodanig geen meening is, zal het in vele gevallen een meening doen vormen of tot ontwikkeling doen brengen.

De pers kan een sterke opvoedende kracht op de gemeenschap uitoefenen. Deze omstandigheid verplicht haar tot een groot

verantwoordelijkheidsbesef en daarvan moeten in de eerste plaats de journalisten zich bewust zijn, die de gebeurtenissen van den dag den lezer duidelijk moeten maken en daarbij in het bijzonder waakzaam dienen te zijn voor alles wat de gemeenschap zou kunnen schaden. Daarom behooren de journalisten op te treden als dienaren van het gansche volk. De journalist moet als het ware de arts zijn voor het geestelijke lichaam van den lezer, zulks niet alleen bij de berichtgeving, doch vooral ook bij het beschouwend artikel.
De verantwoordelijke redacteur dient bij alles, wat in de redactioneele kolommen van zijn krant wordt gepubliceerd, te letten op de mogelijke gevolgen, welke die publicatie kan hebben. Van iederen journalist moet worden verlangd, dat hij logisch denkt bij al hetgeen hij in de krant gaat mededeelen.
In den liberalen tijd waren vele verantwoordelijke redacteuren zich niet voldoende bewust van dien plicht jegens de gemeenschap. De meening van een krant met een zeer uitgebreid aantal lezers kon toen volstrekt niet altijd als openbare meening gelden, integendeel, maar al te vaak kon men dergelijke bladen beschouwen als hetze-veroorzakende organen. De pers moet als doel de waarheid en daarmede de gemeenschap voor oogen houden. Doet zij dat niet, dan draagt zij de kiem der verwording bij zich. In Duitschland is de journalist op dat gemeenschapsdoel geheel ingesteld door de gedachte, welke Adolf Hitler in eersten aanleg tot bezieling heeft gebracht en sedertdien zijn de oplagen der couranten geweldig toegenomen. Van den journalist wordt meer gevorderd, dan van den gemiddelden staatsburger, omdat de journalist voor de gemeenschap een groote verantwoordelijkheid moet weten te dragen.
(N. Rott. Crt.)
(V. b. Verbond v. Ned. Journalisten 4350 C)

A. ROEMENIE. — Volksstemming - Overweldigende meerderheid voor Antonescu. —
Boekarest, 3 Maart (D. N. B.) — Uit de resultaten van de op 2 Maart gehouden volksstemming blijkt een overweldigende meerderheid voor generaal Antonescu.
De voorloopige definitieve cijfers luiden: Ja-stemmen 2.887.758; Neen-stemmen 2672.
De bladen melden in hun uitvoerige berichten, dat de stemming zonder incidenten is verloopen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Gen. Antonescu 4537 D)**

B. NEDERLAND. — Niet geregistreerde Duitsche effecten. —
Het departement van Financiën deelt mede:
Het verkeer met niet-geregistreerde Duitsche effecten wordt aan zekere beperkingen onderworpen.
Als niet-geregistreerd worden aangemerkt effecten, die niet hetzij reeds vroeger, hetzij krachtens de nieuwe regeling per 1 November 1940 door de Ver. voor den Effectenhandel zijn geregistreerd en dienovereenkomstig van een certificaat voor coupon-, resp. dividendblad en een kettingverklaring of alleen van een kettingverklaring zijn voorzien. Stukken, die voor registratie in aanmerking komen, doch waarvan de registratie nog niet voltooid is, vallen niet onder de regeling.
De z.g. Duitsche „Auslandbonds" vallen er buiten.
(Verordeningenblad No. 7, 1 Maart '41)
(Vor. ber. Buitenl. Effecten 4390 G.)

C. NEDERLAND. — Verplichting tot verrichten van diensten - Arbeidsbureau kan bedrijven opdragen arbeidskrachten af te staan. —
De 3 Maart verschenen verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende verplichting tot het verrichten van diensten en betreffende de beperking ten aanzien van het veranderen van betrekking bepaalt o.a. het volgende:
Bewoners van het bezette Nederlandsche gebied kunnen door het gewestelijk arbeidsbureau (hierna „arbeidsbureau" te noemen), worden verplicht voor een bepaalden tijd op een hun aangewezen plaats binnen het bezette Nederlandsche gebied diensten te verrichten.
Hiertoe kan door het arbeidsbureau aan particuliere en openbare bedrijven en besturen worden opgedragen arbeidskrachten af te staan.
Worden degenen die in loondienst werk verrichten aangewezen voor het verrichten van diensten, dan worden zij voor den duur, dat zij diensten verrichten, beschouwd als waren zij met verlof. Tijdens den duur van dit verlof hebben zij geen aanspraak op loon en andere inkomsten voortspruitende uit hun tot nu toe bestaande dienstbetrekking. Overigens worden zij wat betreft den tijd, dat zij ingevolge deze verordening diensten verrichten, beschouwd als verrichten zij hun werk in hun tot nu toe bestaande betrekking.
Ten aanzien van de dienstbetrekking van dengene, die aangewezen is, voor het verrichten van diensten, zijn de arbeidsvoorwaarden, welke voor het nieuwe werkbedrijf gelden, van kracht.
De dienstbetrekking mag slechts met toestemming van het arbeidsbureau worden ontbonden.
De Secretaris-Generaal van het Departement van Sociale Zaken kan ook buiten de laatstelijk bedoelde gevallen het ontbinden eener dienstbetrekking van de toestemming van het arbeidsbureau afhankelijk maken.
Tevens kan hij bepalen, dat de aanstelling en de tewerkstelling van werknemers de toestemming van het arbeidsbureau behoeft. Hij, die in strijd handelt met de bepalingen van deze verordening of van de ter uitvoering van deze verordening gegeven voorschriften, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden, in ernstige gevallen met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.
De ter uitvoering dezer verordening noodige voorschriften worden door den Secretaris-Generaal van het Departement van Sociale Zaken uitgevaardigd.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. (Verordeningenblad, No. 8, 3 Maart 1941)

D. BULGARIJE. — Verklaring van premier Filof in het parlement i.z. de Duitsche troepen. —
Sofia, 2 Maart (D.N.B.) — De premier, professor Filof, heeft op 2 Maart in een buitengewone zitting van het parlement een regeeringsverklaring afgelegd, waarin hij o.a. verklaarde, dat de aanwezigheid van de Duitsche troepen in het land geenszins de vreedzame politiek van Bulgarije wijzigt. Bulgarije blijft trouw aan zijn verdragsverplichtingen en is vastbesloten van den grondslag der bovengenoemde vreedzame politiek niet af te wijken en derhalve van elken aanval en van iederen maatregel af te zien, die de belangen van iemand zou kunnen bedreigen. Waar de Bulgaarsche regeering deze beslissing heeft getroffen, gelooft zij, dat daardoor in de huidige positie van Bulgarije zijn toekomst en de vrede op den Balkan het beste worden gediend. De regeering van Bulgarije hoopt, dat haar houding allerzijds juist opgevat en door het Bulgaarsche volk gebillijkt wordt. (Haagsche Courant)
(V. b. Prem. Filof 4579 A; Driemogendh.pact 4579 A)

E. NEDERLAND. — Herordening van niet-commercieele vereenigingen. —
Nadat bij een verordening van 21 September 1940 opgave was verlangd van alle niet-commercieele vereenigingen, instellingen en stichtingen, zijn thans alle gegevens omtrent de hier bedoelde groepen binnengekomen, waarbij is gebleken, dat het getal der vereenigingen en stichtingen de 100.000 overschrijdt.
In de op 3 Maart verschenen verordening is door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, is een commissaris benoemd, die o.a. binnen het kader der herordening meer in het bijzonder gerechtigd is vereenigingen en stichtingen om redenen van organisatorischen aard te ontbinden of bij andere vereenigingen of stichtingen onder te brengen, de statuten te wijzigen en voor vereenigingen of stichtingen of groepen van vereenigingen en stichtingen modelstatuten vast te stellen.
(Verordeningenblad No. 8, 3 Maart '41)
(Vor. ber. 4382 A)

F. FRANKRIJK. — Arbeidsdienstplicht - Staatsfinanciën - Parijs niet voldaan over nieuwe regeering te Vichy - Broodrantsoen 20 pct. verlaagd - Maarschalk Pétain kondigt wet op beroepsorganisatie aan. —
Arbeidsdienstplicht. — Vichy, 8 Febr. (D.N.B.) — De Fransche regeering heeft den arbeidsdienstplicht ingevoerd voor alle Fransche mannen, die in den loop van hun 20ste jaar een periode van 8 maanden moeten doorbrengen in een jeugdkamp of een jeugdarbeidskamp.
Staatsfinanciën. — Het bedrag der voorschotten van de bank aan den staat werd tot op 28 Januari '41 met 12 milliard francs verhoogd tot 85 milliard francs.

Parijs contra Vichy. — Parijs, 26 Febr. (D. N. B.) — In de kringen der Nationale Volksbeweging weigert men het nieuwe kabinet te Vichy te zien als „kabinet van samenwerking dat de politiek van Montoire volgt."
De stemming der beweging blijkt o.a. uit een artikel in de „Oeuvre" waarin wordt gezegd, dat het nieuwe kabinet te Vichy slechts een compromis beteekent.
Broodrantsoen. — Vichy, 28 Febr. (S.P.T.) — Vanaf 1 Maart wordt het broodrantsoen in Frankrijk met 20 procent verlaagd.
Maarschalk Pétain over wet op beroepsorganisatie. — Vichy, 1 Maart (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft hedenmiddag te St. Etienne in een vergadering van arbeiders gesproken over sociaal-politieke beginselen. De rede werd over de Fransche radio uitgezonden.
Pétain begon met te herinneren aan zijn boodschap van 10 October, waarin hij verklaard had, dat men den klassenstrijd niet kan overwinnen zonder de oorzaken daarvan te hebben weggenomen.
Deze oorzaken zijn het spook van de werkloosheid, de nachtmerrie der ellende, die op de gezinnen drukt, de woningtoestanden, enz. Er zal geen sociale vrede bestaan, zoolang deze onrechtvaardigheden aanhouden. Om het groote werk van den socialen vrede te dienen, zal een uitgebreid onderzoek worden ondernomen, waaraan alle betrokkenen moeten deelnemen. Werkgevers en werknemers moeten de mogelijkheid hebben hun billijke eischen te verdedigen en hun wenschen te uiten. Daarom moet men organisaties oprichten, die snel opkomende kwesties ofwel oplossen of, wanneer dit niet mogelijk is, den staat de mogelijkheid verschaffen deze kwesties te regelen.
Dit punt zal het voorwerp zijn van een eerste wet over de beroepsorganisatie. Deze wet zal enkelvoudige organisaties oprichten, sociale commissies, waarin werkgevers en werknemers gemeenschappelijk aan de oplossing der hangende problemen zullen werken.
De maarschalk deed ten slotte een beroep op de werkgevers en werknemers, ijverig aan het werk van het nationale herstel op sociaal gebied mede te werken.
(Nieuwsblad v. h. Noorden - Leeuwarder Courant - De Tijd)
(V. b. Kabinet Darlan 4573 A; Pétain 4563 D; rede 10 October 4404 A)

A. NEDERLAND. — Effectenvernieuwingsbesluit 1941. —
Het Verordeningenblad bevat een besluit tot regeling van de vervanging van waardepapieren, welke verloren gegaan, dan wel in die mate geschonden zijn, dat zij onverhandelbaar zijn geworden (Effectenvernieuwingsbesluit 1941).
Overeenkomstig de bepalingen, in of krachtens dit besluit gegeven, kunnen in de plaats van waardepapieren, welke in die mate geschonden zijn, dat zij onverhandelbaar zijn geworden, of welke verloren gegaan zijn, nieuwe exemplaren ter beschikking worden gesteld, waaraan rechthebbenden dezelfde rechten zullen kunnen ontleenen als aan de oorspronkelijke stukken.
Deze terbeschikkingstelling van nieuwe exemplaren geschiedt door tusschenkomst van een tot dit doel in te stellen „effectenvernieuwingsbureau".
De Staat waarborgt de verplichtingen van het bureau en kan aan hetzelve kasvoorschotten verleenen.
(Verordeningenblad No. 7, 1 Maart '41)

B. AMSTERDAM. — De raad vergadert niet meer. —
De burgemeester heeft 4 Maart aan de raadsleden medegedeeld dat de Raad is ontbonden en dientengevolge niet meer zal vergaderen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 4582 E)

C. NEDERLAND. — Onderwijs - Latijn - Inaugureele rede van prof. dr. H. H. Janssen over „De kenmerken der Romeinsche dichtertaal". —
Op 5 Maart heeft prof. dr. H. H. Janssen het ambt van hoogleeraar in het Latijn aan de R.K. Universiteit te Nijmegen aanvaard met het uitspreken van een rede over „De kenmerken der Romeinsche dichtertaal".
Spr. gaf een beschouwing over het probleem der dichtertaal in het algemeen, en schetste hierna de karaktertrekken der Romeinsche dichtertaal. Hij merkte daarbij o.m. op, dat in de dichtertaal het aandeel van de individueele, subjectieve expressie zeer groot is. Dit is echter slechts één aspect van het vraagstuk. De factor van het succes kan de oorzaak er van zijn, dat een geslaagde uitdrukking, een procédé van woordvorming, een wijze van zinsconstructie, toegepast door een bepaalden dichter, tot gemeenschappelijk bezit van geheele dichtergeneraties wordt. Op deze wijze ontwikkelt zich uit de individueele de collectieve dichtertaal. Een dichtertaal, in dezen zin opgevat, kan alleen dàn ontstaan, wanneer er literaire modellen aanwezig zijn, waardoor een continuïteit geschapen wordt en een oppositie ontstaat tusschen oudere taalvormen en hun meer recente vertegenwoordigers in de omgangstaal.
Spr. gaf vervolgens uitvoerige beschouwingen over het verschijnsel, dat de Romeinsche dichters en prozaschrijvers de Grieksche literatuur hebben nagevolgd, en behandelde ook de theorie van Aristoteles daaromtrent. Daarna vervolgde hij:
De Romeinsche grammatici en rhetoren bevestigen terecht, dat er in het Latijn een oppositie tusschen de taal van het proza en van de poëzie bestaat. Dit zijn niet maar enkele stilistische geschillen; de dichter beschikt over een ander arsenaal dan de proza-schrijver. De in het oog springende factor van het metrum heeft bij het bepalen van deze oppositie ongetwijfeld een grooten invloed. Deze oppositie is niet tot het vocabularium beperkt; de lexicologische verschillen zijn ongetwijfeld van groot belang, maar van meer gewicht hiervoor zijn de categorieën van phonologie, morphologie en syntaxis.
Volgens de ook in Rome bekende theorie van Aristoteles onderscheidt de dichtertaal zich van het proza door het relatief talrijker gebruik van glossen, nieuwe vormingen en composita. Het gebruik van glossen was voor de Romeinen ongetwijfeld zeer vaak de armoede van hun moedertaal, die geen benamingen bood voor zaken en begrippen, welke van uit meer ontwikkelde cultuurkringen, zooals de Grieksche in hun gezichtsveld traden. Spr. zette uiteen, dat het de poëzie is geweest, welke voor graecismen den weg naar de literatuur gebaand heeft, waardoor het graecisme een der meest kenmerkende elementen van de dichtertaal geworden is. Maar niet alleen oude, ook nieuw gevormde woorden kunnen, zooals Aristoteles reeds leerde, er toe dienen om de dichtertaal een grootere expressiviteit te verleenen, en haar van de taal van elken dag te onderscheiden. Wellicht het voornaamste kenmerk van de taal der hoogere poëzie, bijzonder van de dithyrambische, is het gebruik van samengestelde woorden. De Romeinsche dichters hebben over het algemeen de traditie van hun taal, die in het vormen van composita niet zoo'n groote vrijheid gedoogde als het Grieksch op juiste wijze begrepen en gerespecteerd.
In het slot van zijn rede betoogde spr., dat ofschoon de dichtertaal vaker in onderdeelen met de omgangstaal overeenkomt, zij niet uit de omgangstaal gedefinieerd kan worden. Men kan de eigenaardigheden der dichtertaal alleen dan juist interpreteeren, wanneer men deze ziet als afwijkingen van de norm van het literaire proza. De dichtertaal ontleent dus haar wezen hieraan, dat zij structureel gezien in oppositie staat tot het literaire proza. Het blijkt, dat de dichtertaal, hoewel gekenmerkt door subjecteve tendenzen, toch een systematisch geheel vormt, een onderdeel in de structuur der taal, dat zeer dicht staat bij de literaire taal, maar van den anderen kant haar eigen wezen en zelfstandige ontwikkeling heeft. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Inaugureele redevoeringen 4460 B)

D. NEDERLAND. — Engelsche bommen. —
Het A.N.P. meldt op 3 Maart:
In het afgeloopen weekeinde is het Nederlandsche grondgebied vrij heftig aangevallen door Engelsche vliegers, die op vrij veel plaatsen brisant- en brandbommen hebben geworpen. Verscheidene dozijnen woonhuizen zijn op verscheidene plaatsen des lands min of meer beschadigd, talrijke andere gebouwen en woonhuizen hebben glasschade opgeloopen.
Bijzonder zwaar is dezen keer Den Haag geteisterd, waar op de binnenstad in een zeer bevolkte wijk zes brisantbommen neervielen en daar eenige woonhuizen vernielden of zwaar beschadigden. Hierbij zijn negen bewoners, en wel zes mannen, een vrouw en twee kinderen gedood, 16 personen zwaar gewond en 11 licht gewond. Het r.k. ziekenhuis Joannes de Deo, dat zeer dicht bij de plaats van de bominslagen lag, verkreeg glasschade en schade door scherfwerking. In totaal zijn over het afgeloopen weekeinde tien dooden en 28 gewonden o.w. 16 zwaar gewonden, als slachtoffers van Engelsche luchtaanvallen te betreuren. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Eng. bommen 4564 D)

E. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - De militaire positie op 5 Maart '41. —
De Popolo d'Italia wijdt op 5 Maart in een hoofdartikel een beschouwing aan de militaire positie van Italië. Na er aan herinnerd te hebben, dat Italië vier maanden lang het heele gewicht van den oorlog moest dragen vervolgt het blad:

Het Italiaansche volk zet den strijd voort in de vaste overtuiging, dat het nog slagen zal ontvangen en zal uitdeelen in de zekerheid, dat het den laatsten slag zal toebrengen. In de Albaansche bergen is de vijand niet doorgebroken, aan de Djoeba heeft de overtocht van de rivier den Engelschen twintig dagen bloedigen strijd gekost, te Koefra hield het garnizoen langer dan een maand stand, te Djarabub zijn de Engelsche colonnes er niet in geslaagd een handvol Italianen te verdrijven. De episode van Castelrosso is veelbeteekenend. In Abessynië putten de Engelschen hun krachten uit, telkens wanneer ze een meter terrein willen winnen en hun successen blijven beperkt tot de vlakten, waar ze over het voordeel hunner gemotoriseerde gevechtsmiddelen beschikken. Reeds dertig dagen versperren de Alpenjagers, granaatwerpers, zwarthemden en Askari's den Engelschen den weg te Keren. De Engelschen hebben de strijdkrachten, die Keren aanvallen, reeds tweemaal moeten vernieuwen. Sommige belangrijke stellingen, die tien maal door de Engelschen veroverd werden, zijn tien maal door de Italianen hernomen. De Engelschen hebben te Keren ontzaglijke verliezen geleden. Het befaamde Hindoeregiment Rafsane Rifles is in de pan gehakt. (N. Rott. Crt.) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4576 A)**

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Vertrouwenskwestie in het Lagerhuis - Het verlies der Britsche vloot - Minister Eden's bezoek aan Ankara, communiqué - Alexander, Lord der Admiraliteit over de marine en geheime begrooting. —**

Vertrouwenskwestie Lagerhuis. — Berlijn, 27 Febr. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft Churchill bij de behandeling van een wetsontwerp in tweede lezing op grond waarvan het Lagerhuisleden voor den duur van den oorlog zal worden toegestaan met handhaving van hun mandaat voor den oorlog belangrijke posten aan te nemen, ingegrepen.

De Britsche minister-president keerde zich tegen de oppositie, die o.a. toespelingen maakte op de benoeming van den ambassadeur te Moskou, Cripps, en op de benoemingen van den hoogen commissaris in Canada, MacDonald. Churchill zeide het volgende: Het is in het belang van het land, op het oogenblik waarop Engeland voor zijn bestaan vecht, dat de regeering de volledige vrijheid bezit om mannen te benoemen op belangrijke posten, zonder door manoeuvres en intriges in haar vrijheid van handelen belemmerd te worden. Hij stelde derhalve de vertrouwenskwestie. Het wetsontwerp werd daarop zonder stemming aangenomen.

Het gezamenlijke verlies der Britsche vloot. — Volgens de Associated Press heeft de Britsche admiraliteit op 1 Maart bekend gemaakt, dat met den hulpkruiser „Jervis Bay" op 5 November na het gevecht met een Duitsch oorlogsschip, 140 officieren en manschappen zijn omgekomen. Bovendien zijn vijftig officieren en manschappen tijdens het gevecht gedood of zwaar gewond en acht licht gewond. Sinds het uitbreken van den oorlog zijn 3522 man vlootpersoneel gesneuveld, 2693 gewond, 6259 vermist, 79 aan verwondingen gestorven en 114 gevangen genomen. Het gezamenlijke verlies bedraagt 12.669 man.

Eden's bezoek aan Ankara. - Communiqué. — Ankara, 1 Maart. (D.N.B.) — Het Turksche telegraafagentschap publiceert het volgende communiqué:

„De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, en de chef van den Britschen generalen staf, generaal Dill, die op 26 Februari voor een officieel bezoek te Ankara zijn aangekomen, zijn door den president der republiek ontvangen.

Zij hebben verder besprekingen gehad met minister-president Saydam, den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, en den chef van den Turkschen generalen staf, maarschalk Tsjakmak.

Beide regeeringen hebben uiting gegeven aan haar gehechtheid aan het Turksch-Britsche bondgenootschap. De tegenwoordige internationale toestand werd op alle punten bestudeerd, terwijl de Balkanvraagstukken, die nauw verband houden met de gemeenschappelijke belangen van Turkije en Engeland, het voorwerp van bijzondere aandacht waren. De beide regeeringen constateerden de volledige overeenstemming harer politiek ten aanzien van al deze vraagstukken.

Alexander over de Britsche marine. — Berlijn, 5 Maart. (D.N.B.) Naar de Londensche Nieuwsdienst mededeelt, heeft het Lagerhuis met algemeene stemmen de marinebegrooting aangenomen.

De eerste Lord der Admiraliteit, Alexander, wees op het aandeel, dat de Britsche vloot heeft gehad in de oorlogvoering. Deze vloot, verklaarde hij, is niet slechts het symbool van de macht van Groot-Brittannië, doch ook een veilige bescherming tegen de vijandelijke mogendheden. Opdat zij echter zoo sterk mogelijk zij, heeft zij steeds meer schepen en manschappen noodig.

Alexander wees er vervolgens op, dat het bedrag der begrooting slechts een symbolische som vormt, daar het ware bedrag geheim moet worden gehouden. Alexander voegde er aan toe, dat de Britsche marine geen symbolische marine is en dat haar schepen geen spookschepen zijn.

(Telegraaf - Limburger Koerier - Het Vaderland)

(V. b. Krijgsverrichtingen 4577 D; Min. Eden 4577 B; Marine 4567 A)

B. **NEDERLAND. — S. L. A. Plekker benoemd tot regeeringscommissaris-burgemeester van Haarlem.**

's-Gravenhage, 6 Maart — Het Verordeningenblad van 6 Maart bevat een mededeeling, waarin de verordening nr. 36 in zake het bestuur van gemeenten van toepassing wordt verklaard op de gemeente Haarlem.

Naar het Rijkscommissariaat meldt, is tot regeeringscommissaris-burgemeester van Haarlem benoemd de heer S. L. A. Plekker.

De heer S. L. A. Plekker, zoo deelt het A.N.P. verder mede, is 17 Maart 1883 te Amsterdam geboren. Reeds op jeugdigen leeftijd ging hij naar Ned.-Indië, waar hij van 1903 tot 1926 administrateur was van verscheidene tabaksondernemingen. Nadat hij in Nederland was teruggekeerd, in 1926, wijdde hij zich aan de studie der economie. In 1927 werd hij benoemd tot secretaris van een landbouw-cultuurmaatschappij. Sedert 1932 bewoog hij zich uitsluitend in het politieke leven. Reeds in 1932 trad hij tot de N.S.B. toe en tot nu toe was hij gevolmachtigde van den leider der N.S.B. in Noord-Holland.

Door zijn oprecht karakter en zijn krachtige verdediging van zijn politieke overtuiging heeft hij zich algemeen achting verworven. De heer Plekker is gehuwd en heeft twee kinderen.

(Alg. Handelsblad)

(V. b. Verordening i. z. bestuur v. gemeenten 4582 E)

C. **RECHTSZAKEN. — Sabotageproces te Den Haag - Achttien beklaagden ter dood veroordeeld. —**

's-Gravenhage, 6 Maart — De Duitsche Krijgsraad heeft 4 Maart vonnis gewezen in het proces tegen 43 Nederlanders, wien ten laste was gelegd, dat zij in de maanden Mei tot December 1940 in verschillende gemeenten in Nederland, in het door het Duitsche leger bezette gebied, tegen de Duitsche weermacht strafbare handelingen hebben gepleegd.

Van de beklaagden, die beschuldigd werden van spionnage, sabotage, het begunstigen van den vijand, het bezit van verboden wapenen en het vormen van vrijscharen, werden er 18 ter dood veroordeeld, zes werden vrijgesproken, terwijl 19 beklaagden tot tuchthuis — plus gevangenisstraffen van 1½ jaar tot 7 jaar werden veroordeeld. Onder de hoofdbeklaagden werden er één viermaal, drie driemaal en vier tweemaal ter dood veroordeeld. Twee beklaagden kregen bovendien een boete van resp. *f* 500.000 en *f* 100.000, terwijl in vier gevallen tevens het vermogen werd verbeurd verklaard.

Geëischt was de doodstraf tegen 22 beklaagden en in vier gevallen was vrijspraak gevorderd.

Bij het verhoor van de beklaagden, dat vijf dagen in beslag nam, bleek, dat zij bijna allen deel uitmaakten van een geheime organisatie, waarvan de leider, een leeraar, thans als hoofdverdachte terechtstond.

De leden dezer organisatie, die verspreid was over verschillende plaatsen, hadden een soort militair verbond gevormd. Zoo had de leider den rang van kolonel gekregen, er was een luitenant-kolonel, verder majoors, luitenants en sergeants, die orders aan hun ondergeschikten gaven en de resultaten der opdrachten naar de leiding doorgaven. De meesten waren evenwel nooit in militairen dienst geweest.

(Telegraaf) **(V. b. Rechtszaken 4582 B)**

D. **JAPAN. — Bemiddeling Thailand—Fransch Indo-China. - Conferentie te Tokio heeft succes. - Gemeenschappelijk communiqué. —**

Tokio, 6 Maart. (D.N.B.) — De regeeringen van Japan, Thailand en Frankrijk hebben een gemeenschappelijke mededeeling over de regeling van het conflict tusschen Thailand en Fransch Indo-China uitgegeven.

Deze mededeeling, welke den vorm van een gemeenschappelijk communiqué heeft, is door de afdeeling perszaken van de Japansche regeering gepubliceerd en vermeldt, dat de Fransche ambassadeur, Arsène Henry, tijdens zijn onderhoud van heden met den minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, er kennis van heeft gegeven, dat de regeering te Vichy de voornaamste punten van het Japansche bemiddelingsvoorstel aanneemt.
De bijzonderheden voor de definitieve bijlegging van het grensconflict zullen langs den weg van onderhandelingen in de komende dagen geregeld worden. Hiermede is het Japansche bemiddelingsvoorstel door beide betrokken landen aanvaard, daar Thailand reeds kortgeleden met het Japansche voorstel heeft ingestemd. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4547 E)

A. SOVJET-RUSLAND. — Handelsverdrag met Roemenië. - Begrooting 1941 aangenomen. —

Handelsverdrag met Roemenië. — Moskou, 26 Febr. (D.N.B.) — De Sovjet-Russisch—Roemeensche economische onderhandelingen zijn heden door het onderteekenen van een handels- en scheepvaartverdrag en een overeenkomst betreffende het goederen- en betalingsverkeer, tot een goed einde gebracht.
Het verdrag met betrekking tot den goederenruil voorziet voor beide partijen te zamen gedurende het eerste verdragsjaar in een levering van goederen tot een bedrag van $ 8 millioen.
Begrooting voor 1941 aangenomen. — Moskou, 1 Maart. (D. N. B.) — De Tweede Kamer van de Opperste Sovjet heeft vandaag de begrooting voor 1941 aangenomen.
De begrooting in haar definitieve redactie behelst aan inkomsten 216.8 milliard roebel en aan uitgaven 216.05 milliard roebel. Van de in totaal 70.9 milliard roebel, die bestemd zijn voor de landsverdediging, komen voor rekening van leger en luchtwapen 58.3 milliard, van marine 12.6 milliard, voor het commissariaat van binnenlandsche zaken en het commissariaat voor de veiligheid van den staat zijn bedragen uitgetrokken van in totaal 7.3 milliard roebel. (Het Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Sovjet-Rusland—Roemenië 4395 H; Defensiebegrooting 4570 C)

B. NEDERLAND. — Opheffing uitzonderingstoestand Noord-Holland. —

's-Gravenhage, 8 Maart. (A.N.P.) — Officieel wordt medegedeeld:

Op voordracht van den bevelhebber in de Luftgau Holland, den luitenant-generaal Siburg, heeft de bevelhebber der Duitsche weermacht in Nederland, in overeenstemming met den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister Seyss-Inquart, den voor de provincie Noord-Holland afgekondigden uitzonderingstoestand en daarmede tevens de in zijn bekendmaking van 27 Februari 1941 uitgevaardigde maatregelen met ingang van Zaterdag 8 Maart 1941 te 24 uur opgeheven.
De höhere S.S. und Polizeiführer heeft tegelijkertijd maatregelen betreffende de verkeersbeperkingen in de provincie Noord-Holland eveneens opgeheven, zoodat daarmede de oude toestand van 24 Februari 1941 weder van kracht wordt. (Telegraaf)

(Vor. ber. Uitv. macht Noord-Holland 4578 A; Maatregelen 4589 B)

C. NEDERLAND. — Beëediging der nieuwe regeeringscommissarissen-burgemeester door Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart. —

Op 6 Maart heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de op grond van artikel 1 van zijn verordening nr. 3/1940 betreffende de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland benoemde regeeringscommissarissen-burgemeester van Amsterdam en Haarlem, Edward John Voûte en S. L. A. Plekker, beëedigd. Tevens waren aanwezig de regeeringscommissaris-burgemeester van Hilversum, jhr. mr. Ernst von Bönninghausen en C. van Ravenswaay, welke laatste tevoren reeds door den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken, mr. Frederiks, was beëedigd.
Voor de plechtige beëediging wendde de Rijkscommissaris zich tot de nieuw-benoemde regeeringscommissarissen-burgemeester o.a. met de volgende woorden:

„Gij hebt heden, mijne heeren, wegens uw benoeming tot burgemeester den eed volgens de Nederlandsche Grondwet af te leggen. Ik zou voorop willen stellen, dat uw benoeming niet als représaille op de gebeurtenissen van de laatste dagen beschouwd moet worden, welke wij van het standpunt van de bezettende mogendheid niet begroeten en die van het standpunt van het Nederlandsche volk te betreuren zijn. Uw benoeming en de vervulling van uw taak is er op gericht, dat dergelijke gebeurtenissen in de toekomst worden vermeden. De voornaamste taak van de regeeringscommissarissen echter moet zijn, aldus vervolgde de Rijkscommissaris, het oor bij het volk te luisteren te leggen, de behoeften van het volk na te gaan en het volk in zijn eigen belang met sterke hand te leiden, want het volk zelf wenscht den verstandigen en krachtigen leider.
De buitengewone maatregel van uw benoeming is uit den tegenwoordigen toestand geboren. Het is uw taak, de belangen van het Nederlandsche volk in overeenstemming te brengen met de noodzakelijkheden, welke uit het feit der bezetting van het land voortvloeien. Wanneer gij deze taak vermoogt te vervullen, zult gij zeker eens de waardeering uwer landgenooten deelachtig worden." (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Regeeringscommissarissen-burgemeester Amsterdam, Hilversum en Zaandam 4586 A; Haarlem 4589 B; Dr. Seyss-Inquart 4519 A)

D. VEREENIGDE STATEN. — Leen- en Pachtwet definitief door den Senaat aangenomen. —

New York, 9 Maart. (D.N.B.) — De Senaat van de Vereenigde Staten heeft op 8 Maart het ontwerp Leen- en Pachtwet definitief met 60 tegen 31 stemmen aangenomen.
De wet gaat nu nogmaals naar het Huis van Afgevaardigden, waar verschillende door den Senaat aangenomen aanvullingen en wijzigingen nog moeten worden goedgekeurd.
De wet blijft van kracht tot 1 Juli 1943, tenzij de meerderheid van het Congres haar op een vroeger tijdstip buiten werking stelt. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Leen- en Pachtwet 4567 B)

E. NEDERLAND. — De verplichte levering van vee verlengd tot 1 Juli. —

Het rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd maakt bekend, dat, aangezien ook na 1 Maart een regelmatige vleeschvoorziening noodzakelijk is, de verplichte levering van vee, welke met ingang van 25 November 1940 werd ingesteld, is verlengd en wel tot 1 Juli 1941. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Voedselvoorziening 4543 G)

F. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —

Kunst en Letteren:
— Nederlandse poëzie van deze tijd, door dr. Marie H. van der Zeyde. Uitg.: Van Loghum Slaterus, Arnhem.
— Ein Bildnisauftrag für van Dyck, door Erhard Göpel. Uitg.: Prestel-Verlag, Frankfurt a. Main.
— Michelangelo, door Hans Sedlmayr. Uitg.: R. Piper & Co., München.
Romans en Lectuur:
— Groote Pier, door Dirk L. Broeder. Uitg.: Kemink & Zn., Utrecht.
— Cultuurdragers in bewogen tijden, door Rob Limburg. Uitg.: Servire, Den Haag.
— Als de dagen lengen, door Stephanie Claes-Vetter. Uitg.: Wereldbibliotheek, Amsterdam.
— Der Weisse Berg, door Ludwig Steinauer. Uitg.: F. Bruckmann, München.
Historie:
— Nederlandsche Monumenten van Geschiedenis en Kunst in beeld, samengesteld door de Rijkscommissie voor de monumentenzorg. Uitg.: P. N. van Kampen & Zn., Amsterdam.
— Die Helden Sagen der Germanischen Fruehzeit, door Friedrich Wolters en Carl Petersen. Uitg.: Ferdinand Hirt, Breslau.
Wetenschap en Techniek:
— Uw kind en de gevaren der Rundertuberculose, door dr. A. van Loy. Uitg.: Scheltema & Holkema, Amsterdam.
Geestelijk Leven:
— Als de haat groeit, van ds. W. A. Hoek. Uitg.: H. Voenman & Zn., Wageningen.
Muziek:
— Panis Angelicus, van Cesar Franck door Jac. Bonset.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Literatuurlijstje 4218 E)

A. Onze nationale volkskunstproducten. —

„De Tijd" van 8 Maart publiceert een zeer lezenswaardig artikel over onze „Nationale Kunstnijverheid", waaraan wij het volgende ontleenen:

De meest prominente stad in de vaderlandsche volkskunstnijverheid is ongetwijfeld Delft welks aardewerkproductie nimmer roeping heeft gevoeld tot de broosheid en elegantie van het porcelein van b.v. Sèvres en Saksen, maar in zijn degelijkheid en schoonheid van kleur en decoratie sedert eeuwen een wereldreputatie verwierf.

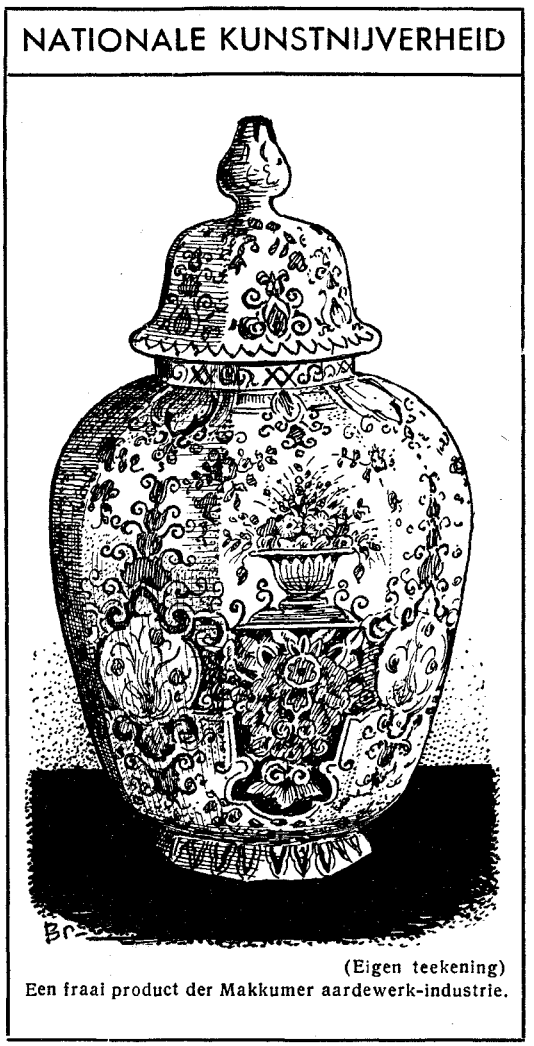
Minder bekend, althans binnen eigen grenzen, is het Makkumer aardewerk, vervaardigd in de meer dan twee en een halve eeuw oude „gleibakkerij" van de familie Tichelaar, dat als „Makkumer aardewerk" naast het Delftsch blauw zulk een uitmuntenden naam heeft verworven.

De aardewerk-industrie is in Nederland al eeuwen oud. Zij heeft zich ontwikkeld langs de groote rivieren en bepaalde zich aanvankelijk in hoofdzaak tot voorwerpen voor huishoudelijk gebruik, eenvoudig uit klei gebakken, zonder kleurteekening of glazuur. Toch was men in de vroege middeleeuwen reeds zoover gevorderd, dat men op de borden en kruiken gekleurde versieringen aanbracht. De Italianen, wier producten groote vermaardheid genoten, waren in dit opzicht onze leermeesters.

Een der bekendste pottenbakkers uit dien tijd was Cornelis Vroomen, wiens zoon Hendrik Vroomen na een studiereis door Italië den grootsten stoot gaf tot de ontwikkeling van het gekleurde majolica-aardewerk. Een Italiaansche kunstenaar vestigde zich te Antwerpen, vanwaar het handwerk ingevoerd werd in Middelburg en verder noordwaarts zijn verspreiding vond. Achtereenvolgens ontstond een min of meer bloeiende aardewerkindustrie te Haarlem, Kampen, Leeuwarden en andere plaatsen.

In het begin van de zeventiende eeuw vestigden zich arbeiders te Delft, om daar een bedrijf te beginnen en sedert wist deze stad zich tot een beroemd centrum van pottenbakkerskunst op te werken. De naam „Delftsch aardewerk" zegt in dit opzicht genoeg. Voor den toenemenden bloei van de Delftsche industrie zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. Op de eerste plaats kenmerkte de tijd zich door een grooten achteruitgang van het bierbrouwersbedrijf. Vele groote panden, die dientengevolge leeg kwamen te staan, werden dankbaar in gebruik genomen voor de aardewerkfabricage. Op de tweede plaats had de Italiaansche invloed voor een groot deel plaats gemaakt voor oorspronkelijke Hollandsche motieven, die echter een zwaren strijd hadden te voeren tegen de schitterende Chineesche producten, die men in afwerking en kleurschakeering nimmer heeft kunnen evenaren. De Chineesche kunstvoorwerpen, die voornamelijk door de Oost-Indische Compagnie werden ingevoerd, vormen nu nog een kostbaar onderdeel van groote porceleinverzamelingen, zooals bijv. het Friesche Museum te Leeuwarden die bezit.

Binnenlandsche oorzaken hadden tot gevolg, dat de invoer van Chineesch aardewerk van 1640 tot ongeveer 1680 geheel werd stopgezet en van die tijden dateert een enorme opbloei van het Delftsche product. Inmiddels had echter ook de Friesche aardewerkindustrie zich een behoorlijke plaats veroverd. Fabriceerde Delft vooral kruiken, pannen en borden, in Friesland waren het in hoofdzaak de gekleurde tegels, welke een duidelijk beeld gaven van de kunstzinnige hoogte, die men daar had bereikt.

(Eigen teekening)
Een fraai product der Makkumer aardewerk-industrie.

Een typisch nationaal product, dat stellig evenzeer als volkskunst mag worden aangemerkt, is de IJlster schaats. Deze beroemde industrie vormt een roman op zich zelf. Met het bescheiden begin op de bovenverdieping van het simpele huisje te IJlst, waar Jan Jarig Nooitgedagt, zooals de meeste timmerknechts van het kleine Friesche stadje, in de schrale wintermaanden ter bijverdienste het houtwerk vervaardigde voor de schaatsijzers der vermaarde IJlster smeden. De oude Jan Jarig, die in 1920 stierf, is thans reeds een legendarische figuur in het stadje.

Tot de meest merkwaardige volkskunstproducten behooren de Hindelooper meubelen en gebruiksvoorwerpen, welke nog altijd in het oude, eens zoo voorname Friesche havenstadje worden vervaardigd. In Hindeloopen zelf zijn zij niet meer in gebruik: met de welvaart verdwenen zij uit de woningen. Alleen het eenvoudige, plaatselijke museum, de Hidde Nijland-Stichting, bewaart er de herinnering aan. Maar een bescheiden export bestaat er wel en in enkele zaken in de groote steden zijn zij verkrijgbaar.

Het kunstglasblazen is in ons land zeer lang onbekend geweest. Duitschland en Bohemen, Italië, Frankrijk, waren de voornaamste landen, waar deze kunst traditioneel beoefend werd. Pas de zeer persoonlijke Leerdamsche glasindustrie heeft een ommekeer gebracht. In deze nijverheid met haar fraaie producten bezitten ook wij thans iets eigens.

De plateelstad Gouda is misschien wel het vermaardst om haar pijpen-industrie. De ranke Gouwenaar is reeds sinds honderden jaren het specifieke product van deze oude Hollandsche veste, die behalve om haar aardewerk ook op het gebied van kaarsen en kaas befaamd is. Het pijpenmaken dateert uit het begin der zeventiende eeuw en een typische collectie van dit product is bijeengebracht in het wel unieke pijpenmuseum, dat in het oude pand „De Moriaan" is gevestigd. Niet alleen pijpen zijn in dit museum ondergebracht, maar ook de voortbrengselen der Goudsche aardewerkindustrie door alle tijden.

Een stuk volkskunst met heel oude rechten is stellig

de klokkengieterij, welke zich de laatste jaren in her nieuwden bloei mag verheugen. Nederland immers is het vaderland der carillons en met de groeiende belangstelling voor de beiaardkunst is ook het eerwaardige bedrijf herleefd, zooals dit in Brabant — Aarle-Rixtel, Asten — en te Heiligerlee in Groningen van ouds wordt beoefend. Ook deze bedrijven hebben tot in onzen tijd iets patriarchaals behouden. En tenslotte moge het traditioneele bedrijf der zilversmeden worden genoemd, zooals dit te Schoonhoven en aan de Zaan wordt uitgeoefend en welks product een bijzondere bekoring en een zeer eigen cachet heeft. (Vrij ontleend aan De Tijd van 8 Maart '41)
(Vor. ber. Nederlandsche Kunst 4345 A)

A. **JOEGO-SLAVIE. — Verschuivingen op den Balkan - Politiek van Belgrado niet herzien. —**
Belgrado, 7 Maart (A. N. P.) — De Joegoslavische buitenlandsche politiek is, na de ontwikkeling in Bulgarije, niet herzien, aldus verklaarde men heden van officieuze Joegoslavische zijde ten aanzien van den toestand, nu men de laatste dagen een overzicht heeft gekregen van de gebeurtenissen en de achtergronden hiervan, en de rapporten der diplomatieke vertegenwoordigers der regeering in het buitenland heeft kunnen bestudeeren. (Telegraaf)
(Vor. ber. Buitenl. politiek 4477 F)

B. **SPANJE. — Begrooting 1940. —**
Voor het begrootingsjaar 1940 zijn de ontvangsten voorloopig berekend op 5378 mill. peseta's, excl. leening-opbrengsten en de gewone uitgaven op 5650 mill. Voor oude verplichtingen moest bovendien 1138 mill. en voor buitengewone uitgaven 580 mill. worden opgebracht. De schatkist had einde 1940 bij de Bank van Spanje een tegoed van 3179 mill. peseta.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Financieele positie 4359 H)**

C. **RECHTSZAKEN. — Ter dood veroordeeld - Vonnis direct voltrokken. —**
Een jood, die te Amsterdam biljetten, waarin tot staking werd opgewekt, aanplakte, werd op heeterdaad betrapt en gevangen genomen. Het krijgsgerecht te Amsterdam heeft hem ter dood veroordeeld. Het vonnis is 6 Maart met den kogel voltrokken.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Rechtszaken 4589 C)**

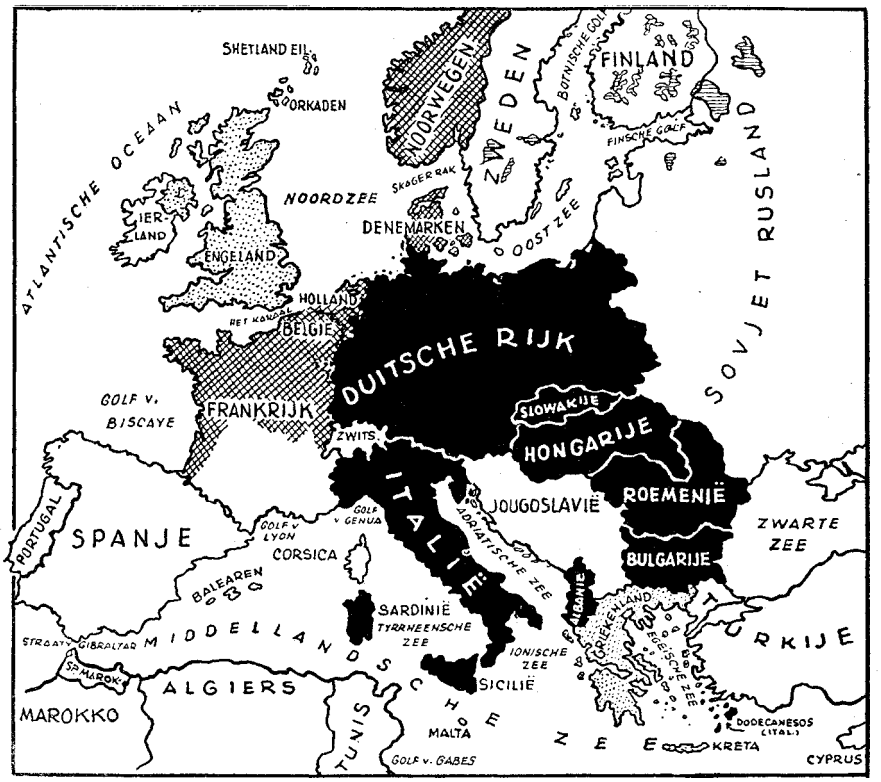
D. **NEDERLAND. — Verhooging van den bieraccijns - Van ƒ 1.50 tot ƒ 2.20 per hectolitergraad. —**
De Staatscourant van 29 Januari vermeldt een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën tot wijziging van de Bierwet 1917, blijkens hetwelk met ingang van 1 Februari 1941 de accijns op bier van ƒ 1.50 per hectolitergraad wordt verhoogd tot ƒ 2.20.
Ten aanzien van de hoeveelheid bier, daaronder begrepen de nog niet geheel afgewerkte brouwsels, welke de bierbrouwers op 1 Februari 1941 voorhanden hebben, wordt de verhooging van den accijns nagevorderd.
De bierbrouwers zijn verplicht van de bij hen op 1 Februari 1941 aanwezige hoeveelheden bier vóór 5 Februari 1941 aangifte te doen bij den ontvanger der accijnzen, onder wiens kantoor de brouwerij is gevestigd.
Het specifiek invoerrecht op bier is in verband daarmee nader vastgesteld op ƒ 9.
(Haagsche Courant) **(Vor. ber. Bier 4213)**

E. **NEDERLAND. — Ambtsaanvaarding van den commissaris voor Noord-Holland, mr. A. J. Backer.**
De nieuwe commissaris der provincie in Noord-Holland, mr. A. J. Backer, heeft 7 Maart in een plechtige bijeenkomst in het gebouw van het Provinciaal bestuur te Haarlem zijn ambt officieel aanvaard. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door den gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de provincie Noord-Holland, Oberdienstleiter Seidel, den weermachtscommandant in Noord-Holland, Hauptmann Flohl, dr. T. Goedewaagen en ir. W. L. Z. van der Vegte namens het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, den procureur-generaal, fungeerend directeur van politie te Amsterdam, mr. dr. J. A. van Thiel, e.a. Aan de rede van mr. Backer ontleenen wij o.a. het volgende:
De taak van den commissaris der provincie, reeds in normale tijden een zware en verantwoordelijke taak, is thans wel dubbel zwaar en verantwoordelijk. Zij wordt, evenals trouwens de taak van iederen anderen ambtenaar in overheidsdienst, wel zeer sterk beheerscht door een tweetal factoren, n.l.: de verhouding van den functionnaris ten opzichte van de Duitsche bezettingsmacht en zijn verhouding tot en zijn verantwoordelijkheid tegenover het Nederlandsche volk.
Wat betreft de verhouding tot de Duitsche overheid, zeide spr. dat volgens de regelen van het volkenrecht de Nederlandsche staatssouvereiniteit hier te lande momenteel in handen van de Duitsche overheid berust. Men kan hiervan denken, wat men wil, men heeft dit als realiteit te aanvaarden. De Nederlandsche ambtenaren, die in hun functie zijn gehandhaafd, indien zij zich tot een loyale samenwerking met de Duitsche overheid bereid betoonden, ontleenen dus thans hun autoriteit aan en staan practisch in dienst van de Duitsche overheid, niet als gezagsdraagster in het Groot-Duitsche Rijk, doch als de tijdelijke draagster van de Nederlandsche staatssouvereiniteit in deze gewesten.
De Nederlandsche ambtenaar, die blijkens zijn in functie blijven, het verleenen van zijn loyale medewerking stilzwijgend heeft toegezegd, kan, indien hij op een bepaald moment in volle overtuiging meent dat het verrichten van eenige handeling of het nemen van eenige beslissing, welke door de Duitsche overheid van hem verlangd wordt, indruischt tegen zijn geweten, slechts één ding doen n.l. zijn medewerking weigeren en, zoo deze weigering niet wordt aanvaard, heengaan. Een andere weg blijft hem niet over.
Wel zeide mr. Backer voorts, het als den plicht van den ambtenaar te beschouwen, zijn opvatting naar voren te brengen en op de gevaren, die hij eventueel vreest, te wijzen. Dat is zijn plicht tegenover het Nederlandsche volk en evenzeer tegenover de Duitsche overheid. Een en ander is slechts mogelijk op een basis van vertrouwen en waardeering voor elkanders standpunt.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Standaard)
(Vor. ber. Mr. A. J. Backer 4573 C)

F. **NEDERLAND. — Het onderwijs in de Nederlandsche taal - Een commissie van advies ingesteld. —**
Bij beschikking van 5 Maart van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming:
is ingesteld een commissie, die, voor zoover betreft het onderwijs in de Nederlandsche taal, advies zal hebben uit te brengen omtrent de leerplannen en de urentabellen voor de onderscheidene openbare scholen voor voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs en omtrent de afwijkingen die daarvan voor gesubsidieerde of/en aangewezen bijzondere scholen voor voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs zullen kunnen worden toegestaan.
In deze commissie zijn benoemd:
Tot lid en voorzitter van die commissie dr. W. v. d. Ent, inspecteur van 't middelbaar onderwijs, tot lid: prof. dr. C. G. N. de Vooys, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht e. a. (De Standaard)
(Vor. ber. Onderwijs 4576 B)

G. **JAPAN. — Bemiddeling Thailand—Fransch Indo-China - Overeenkomst van Tokio onderteekend. —**
Tokio, 11 Maart (D.N.B.) — In een gemeenschappelijk communiqué van Japan, Frankrijk en Thailand wordt de aanvaarding en onderteekening van het Japansch bemiddelingsvoorstel tot bijlegging van het grensconflict tusschen Thailand en Indochina op 11 Maart bekend gemaakt.
Het communiqué deelt mede, dat Indochina aan Thailand het district Paklay, alsmede de gebieden in het Westen, Noord-Westen en Zuid-Westen van Kambodja, dat vroeger tot Thailand behoorde, heeft afgestaan. Al deze gebieden worden gedemilitariseerd. Twee eilandengroepen in de Mekong, namelijk Khong en Khone, komen eveneens onder Thaische souvereiniteit, doch zullen gemeenschappelijk worden bestuurd. Japan garandeert het definitieve karakter der overeenkomst, terwijl Frankrijk en Thailand uiting geven aan hun waardeering, voor de inspanning, die Japan zich in het belang van den vrede, heeft getroost en voor de correcte houding van Japan.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Thailand—Fransch Indo-China 4589 D)

A. EUROPA. — Het nieuwe Europa op 1 Maart 1941. —

Het tot de As-mogendheden toegetreden gebied is op nevenstaande kaart zwart aangegeven; het bezette gebied is gearceerd.
(Ontleend aan de Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. Kaart Europa 4508a)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Italiaansche verliezen in Februari. - Italië's bijdrage tot de Britsche verliezen. —

Italiaansche verliezen in Februari. — Rome, 9 Maart. — Het opperbevel van de Italiaansche weermacht deelt mede:
Aan het Grieksche front: Italianen gesneuveld 2.386, gewond 4.841, vermist 5.590; Albaneezen: gesneuveld 14, vermist 42.
In Oost-Afrika: Italianen, gesneuveld 127, gewond 530, vermist 126.
In Noord-Afrika: Italianen, gesneuveld 68, gewond 98, vermist 12.230; marine, gesneuveld 35, gewond 20, vermist 142.
Het luchtwapen: gesneuveld 37, gewond 87, vermist 165.

Italië's bijdrage tot de Britsche verliezen. - Een opsomming van de „Giornale d'Italia". — Rome, 7 Maart (D.N.B.) — De „Giornale d'Italia" geeft aan de hand van de Italiaansche weermachtsberichten een opsomming van de door Italië in de periode van 11 Juni 1940 tot 5 Maart 1941 aan de Britsche vloot en luchtmacht toegebrachte verliezen.
Volgens de opsomming heeft Groot-Brittannië in deze periode de volgende verliezen geleden:
805 vliegtuigen neergeschoten;
213 vliegtuigen op den grond vernield;
99 vliegtuigen vermoedelijk neergeschoten;
20 oorlogsschepen boven water tot zinken gebracht;
87 oorlogsschepen beschadigd;
14 oorlogsschepen getorpedeerd;
26 duikbooten tot zinken gebracht;
3 duikbooten beschadigd;
58 koopvaardijschepen tot zinken gebracht;
41 koopvaardijschepen beschadigd;
7 tankschepen tot zinken gebracht;
2 tankschepen getorpedeerd.
Hierbij komen nog de door Frankrijk vóór den wapenstilstand geleden verliezen ten bedrage van 20 neergeschoten en 29 op den grond vernielde vliegtuigen, twee boven water tot zinken gebrachte oorlogsschepen en een getorpedeerd en een beschadigd oorlogsschip. (Het Volk)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4572 B)

C. NEDERLAND. — Het R.K. Lager Onderwijs - Vergelijkende cijfers religieuze en leeke onderwijskrachten. —

In het „Jaarboek van het onderwijs en de opvoeding der R.K. Jeugd in Nederland, Suriname en Curaçao 1940", een uitgave van het R.K. Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding, komt een statistiek voor, waaruit blijkt, dat bij het afsluiten van dit boek het R. K. Bijzonder algemeen vormend lager onderwijs (daaronder begrepen het U. L. O.) in totaal 14430 leerkrachten telde. Daarvan waren 4119 kloosterlingen en 10311 leeken. Van deze kloosterlingen waren 1228 mannen en 2891 vrouwen. De statistiek van dit R.K. Centraal wijst verder uit, dat van de 1599 mannelijke schoolhoofden er 252 lid zijn van een kloostercongregatie.
Aan de scholen, waar vrouwelijke religieuzen aan het hoofd staan, is de toestand eenigszins anders. Van de 219 scholen, waar een vrouw aan het hoofd staat, zijn er 184, die een religieuze tot hoofd hebben. Aan een groot deel van deze scholen zijn meer leeken dan religieuzen verbonden, of is het aantal leeken en religieuzen even groot.
In 1937 werden bij openbaar en bijzonder onderwijs de lagere scholen en de scholen voor uitgebreid lager onderwijs bezocht door 1.241.000 kinderen.
In deze scholen bedroeg het aantal onderwijzers totaal 33.000. (Limburger Koerier)

(Vor. ber. R. K. onderwijs 4576 B)

D. IRAK. — Neutraliteit gehandhaafd. —

Ankara, 10 Maart (A. N. P.) — In Irakeesche regeeringskringen is 8 Maart de verklaring afgelegd, dat de besprekingen, die de minister van Buitenlandsche Zaken te Caïro met Eden heeft gehad, geenerlei wijziging hebben gebracht in de betrekkingen tusschen Engeland en Irak. Irak blijft onder alle omstandigheden neutraal. (De Tijd)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Scheepvaart onder militair gezag. —

Batavia, 10 Maart (S. P. T.) — De gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, jonkheer Tjarda van Starckenborgh Stachouwer, heeft een verordening uitgevaardigd, volgens welke alle Nederlandsch-Indische scheepvaartmaatschappijen gedurende den duur van den oorlog onder de militaire wetten zullen vallen. Zij staan onder bevel van den marinecommandant.

De employés en zeelieden van genoemde maatschappijen mogen gedurende den oorlog hun dienstbetrekking niet verlaten. (Telegraaf)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitsche Coöperaties naar Arbeidsfront. - Leipziger Messe. - Joodsche arbeidskrachten. - Onderhoud Rijksmaarschalk Göring met Antonescu. - Duitsche Rijksbank. - Dr. Göbbels over de Engelsche illusies. - Duitsch-Grieksche betrekkingen. - Voorloopig commentaar op de Amerikaansche leen- en pachtwet. —**

Coöperaties naar Arbeidsfront. — Het Duitsche „Reichsgesetzblatt" van 28 Februari bevat een verordening, waarbij het vermogen der Duitsche verbruikscoöperaties overgaat naar het Duitsche Arbeidsfront. De financieele belangen der coöperatieleden blijven gewaarborgd. De winkels van de coöperaties zullen veranderd worden in modelwinkels van den détailhandel en in handen van détailhandelaren worden gesteld. Daarvoor zullen na den oorlog in de eerste plaats frontsoldaten in aanmerking komen.

Leipziger Messe. — Het A.N.P. schrijft: „Moge de voorjaarsmesse 1941, evenals de vorige Reichsmesse, het buitenland onze economische kracht toonen en moge zij ten goede komen aan de Messe-deelnemende landen, zoodat onze handel met het buitenland ook tijdens den oorlog moge toenemen". Aldus luidde het telegram, dat de Führer van het groot-Duitsche Rijk 9 Maart zond ter gelegenheid van de opening van de groote voorjaars-Reichsmesse te Leipzig, de derde Reichsmesse gedurende den oorlog.

Joodsche arbeiders. — Berlijn, 6 Maart. (D.N.B.) — Den laatsten tijd zijn, naar de Börsenzeitung meldt, in toenemende mate joodsche arbeidskrachten, die zich bij de arbeidsbeurzen melden om werk te krijgen, in het arbeidsproces ingeschakeld, ten einde Duitsche arbeidskrachten voor dringende, in staatspolitiek opzicht belangrijke, werkzaamheden vrij te maken en van alle arbeidsreserves ten volle gebruik te maken. De joden worden in beginsel in gesloten groepen te werk gesteld en kunnen bij geschiktheid ook met belangrijke werkzaamheden belast worden. Zij ontvangen, onder voorwaarde, dat zij volwaardigen arbeid leveren, het volle arbeidsloon. Daar zij niet de lasten behoeven te dragen, die voor de Duitsche volkgenooten voortvloeien uit het feit, dat zij tot de volksgemeenschap behooren, wordt van de joodsche arbeidskrachten, ten einde te vermijden dat zij tegenover de Duitsche arbeiders in het voordeel zijn, een sociale compensatie-belasting geheven.

Rijksmaarschalk Göring's onderhoud met Antonescu. — Berlijn, 6 Maart (D.N.B.) — Naar aanleiding van de besprekingen te Weenen tusschen Rijksmaarschalk Göring en den Roemeenschen staatsleider generaal Antonescu, is 5 Maart het volgende communiqué gepubliceerd:

„Rijksmaarschalk Göring heeft vandaag te Weenen een ontmoeting gehad met den Roemeenschen staatsleider, generaal Antonescu.

In het kasteel Belvedère volgde een vrij langdurig onderhoud. De besprekingen liepen voornamelijk over belangrijke economisch-politieke vraagstukken, die voor beide landen van belang zijn en in den geest van de Duitsch-Roemeensche vriendschap en nauwe samenwerking werden gevoerd."

Duitsche Rijksbank. — Berlijn, 8 Maart. (D.N.B.) — De Duitsche Rijksbank heeft in 1940 een toeneming der omzetten tot Mk. 2216 milliard tegen Mk. 1751 milliard in 1939 te zien gegeven.

De totale inkomsten bedroegen Mk. 311 (v. j. Mk. 316) millioen. Na reserveeringen en afschrijvingen beliep het winstsaldo Mk. 152 (v. j. Mk. 117) millioen, waarvan bijna Mk. 130 (98) millioen aan het rijk wordt overgedragen en Mk. 15 (12) millioen aan de statutaire reserve wordt toegevoegd.

Aan aandeelhouders wordt weer 5% uitgekeerd.

Dr. Göbbels over de Engelsche illusies. — Berlijn, 8 Maart. (D.N.B.) — In een hoofdartikel in Das Reich houdt minister dr. Göbbels zich bezig met de Engelsche „winterillusies" en het effect der redevoeringen van Führer en Duce, waarin het thema van de komende lente werd gehoord.

Het zal niet lang meer duren, aldus de minister, en dan zullen de kranten en zenders weer minder theoretische polemiek en meer feiten te melden hebben. Misschien denkt men er te Londen eens over na, dat het een goedkoop genoegen was zich vroolijk te maken over de niet zoo heel hooge cijfers van vernietigde tonnage gedurende de wintermaanden. De komende gebeurtenissen werpen reeds hun schaduw vooruit.

Duitsch-Grieksche betrekkingen. — Berlijn, 10 Maart (S.P.T.) — Op een vraag naar den tegenwoordigen stand der Duitsch-Grieksche betrekkingen en of daarin nieuwe aspecten voorkomen, is heden in de Wilhelmstrasse geantwoord, dat geen verandering in de verhouding tusschen de twee landen is ingetreden.

Voorloopige commentaar op leen- en pachtwet van de Ver. Staten. — Berlijn, 11 Maart. (United Press) — Als „voorloopige commentaar" op de aanneming door den Senaat van de Lend- en Lease-bill werd van gezaghebbende Duitsche zijde verklaard: „Ze beteekenen niets anders dan een „Anschluss" bij Engeland, waarbij de wenschen van het Amerikaansche volk genegeerd worden. Het doel is, de positie in Europa terug te verkrijgen, welke door de aanvalsdreigingen reeds verloren is gegaan."

(Alg. Handelsblad - Haagsche Courant - N. Rott. Crt. - Nieuwsblad v. h. Noorden - Telegraaf)

(V. b. Leipziger Messe 4585 C; Joden 4028; Rijksmaarschalk Göring 4586 B; gen. Antonescu 4587 A; dr. Göbbels 4585 C; betrekk. m. Griekenland 4442 E; Leen- en pachtwet 4590 D)

B. **NEDERLAND. — Fusie tusschen Bouwarbeiders-, Schildersgezellen- en Stukadoorsbond. —**

Naar het A.N.P. verneemt, zijn dezer dagen in opdracht van den commissaris van het N.V.V. de dagelijksche bestuurders van den Algemeenen Nederlandschen Bouwarbeidersbond, den Nederlandschen Schildersgezellenbond en den Algemeenen Nederlandschen Stukadoorsbond bij elkaar gekomen met het doel tot een aaneensluiting van deze drie bonden te geraken. Tot verantwoordelijk leider dezer fusie werd door den commissaris van het N.V.V. benoemd de penningmeester van den Nederlandschen Schildersgezellenbond, de heer Kaub.

Het resultaat dezer besprekingen is geweest dat men is overeengekomen, dat de Algemeene Nederlandsche Bouwarbeidersbond juridisch in stand blijft en de leden van den Algemeenen Nederlandschen Stukadoorsbond en van den Nederl. Schildersgezellenbond in den Algemeenen Nederlandschen Bouwarbeidersbond worden opgenomen. Eigenlijk is dus meer sprake van een overgang van den eenen bond, naar den andere. In dit geval gaan de N.S.G.B. en de A.N.S.B. over naar den A.N.B.

De A.N.B. had op 21 Februari van dit jaar 31.691 leden ondergebracht in 484 afdeelingen, de N.S.G.B. 6.583 ondergebracht in 125 afdeelingen en de A.N.S.B. 2.061 leden ondergebracht in 46 afdeelingen.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. **NEDERLAND. — Het verrichten van sleepdiensten.**

Het Verordeningenblad van 6 Maart bevat een verordening over het verrichten van sleepdiensten binnen het bezette Nederlandsche gebied.

Het verrichten van sleepdiensten van elken aard is voortaan aan een vergunning gebonden.

De genoemde regeling is in handen gesteld van een commissie voor de sleepvaart, welke uit vertegenwoordigers van de sleepersorganisaties en een door het departement van Waterstaat aangewezen deskundige bestaat.

(Verordeningenblad No. 9, 6 Maart '41)

D. **BIOLOGIE. — Cellenleer - Merkwaardige ontdekkingen. —**

De biologie, de wetenschap van het leven, brengt telkens weer nieuwe ontdekkingen tot stand. Het is haar reeds lang geleden gelukt, kikvorsch-eieren door middel van een glasnaald of door chemische zuren tot volle ontwikkeling te brengen. Neemt men bijvoorbeeld een bevrucht salamander-ei ter grootte van een speldeknop en snoert men het door middel van een menschenhaar zorgvuldig in twee helften, dan ontstaat er een dierentweeling. Geschiedt het afsnoeren evenwel niet volkomen, zoodat er een verbinding tusschen de twee ei-helften bestaan blijft, dan komt er een siameesche, dus aan elkaar gegroeide tweeling ter wereld. Deze proeven konden zelfs op een cultuurfilmpje worden vastgelegd.

De Duitsche geleerde prof. dr. Hans Spemann is op dezen weg zelfs nog verder gegaan. Hij wenschte te weten, waarom juist uit een bepaalde cel-groep zich een oog, uit een andere groep hersens, een gehoor-orgaan of bepaalde leden ontwikkelden. Prof. Spemann verplaatste tot het beantwoorden van die vraag, deelen van het cel-weefsel van kikvorsch-eieren naar een andere plek van hetzelfde ei. Het resultaat was, dat bij het volwassen dier een oog in den buik in plaats van in den kop zat, ofwel er groeide een pootje ergens in de buurt van den bek, in elk geval ergens, waar het niet thuishoort.

In andere gevallen echter paste zich het verplaatste cel-weefsel volkomen bij zijn nieuwe omgeving aan en bracht geen enkele merkwaardigheid te voorschijn.

Prof. Spemann heeft door zijn methode aangetoond, dat zich in de celmassa bepaalde „organisators" bevinden, die de ont-

wikkeling altijd in één richting drijven. Daardoor wordt een celgroep steeds tot een oog, hersens of een voet.
Ontbreekt die „organisator" in een cellenmassa, dan is die niet zelfstandig tot vorming van eenigerlei orgaan in staat.
Zoo kent de biologie nog meer kunstjes, doch het schijnt toch, dat zij enkel met lagere wezens-soorten uitgevoerd kunnen worden. Zoo is het ook mogelijk bij een-cellige wezens van tevoren het geslacht te bepalen of zelfs te beïnvloeden. Bij hoogere diersoorten en zeker bij den mensch is dat evenwel niet mogelijk. (Limburger Koerier)

(Vor. ber. Biologie 4533 A)

A. **FRANKRIJK. — Brief aan Maarschalk Pétain van het Rassemblement National Populaire. —**
Parijs, 7 Maart (D.N.B.) — Het directorium van het Rassemblement National Populaire heeft aan maarschalk Pétain een brief gericht, waarin het aan het staatshoofd de doeleinden der beweging uiteenzet. Op de methoden en oogmerken van Vichy op het gebied van de binnen- en buitenlandsche politiek wordt scherpe critiek geoefend. Het Rassemblement National Populaire heeft, zoo luidt de brief, een eed afgelegd, dat het de nationale revolutie tot saneering van Frankrijk ten uitvoer zal leggen. „Wij hebben gekozen, Frankrijk moet Europeesch worden, daar het anders zal ondergaan." Onder verwijzing naar de omstandigheid, dat vele leden der beweging onder bevel van den maarschalk hebben gestaan, verklaart men voorts, dat de beweging bemiddelaarster tusschen den maarschalk en het Fransche volk wenscht te zijn. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Rassemblement Nat. Pop. 4548 B)

B. **AMSTERDAM. — Wethouders uit hun ambt ontheven en nieuwe benoemd. - Mr. G. C. J. D. Kropman stadsadvocaat. - Mr. J. F. Franken gemeente-secretaris. —**
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft 7 Maart, op grond van par. 3 van zijn vierde verordening No. 108/40 over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen van 20 Augustus 1940 de volgende wethouders der gemeente Amsterdam van hun ambt ontheven: mr. G. C. J. D. Kropman, F. van Meurs, B. C. Franke en Walrave Boissevain.
De Regeeringscommissaris-burgemeester E. J. Voûte, heeft op 10 Maart de volgende wethouders benoemd en hun het beheer der achter hun namen vermelde afdeelingen opgedragen:
De heer Jac. Rustige, die op uitdrukkelijk verzoek van den Regeeringscommissaris zich bereid heeft verklaard het wethouderschap voorloopig te blijven vervullen: Financiën, Bedrijven en Handelsinrichtingen;
de heer J. H. van der Bend: Openbare Gezondheid, Ziekenhuiswezen, Bevolkingsregister, Burgerlijke Stand en voorts een deel van Maatschappelijken Steun (Gemeentelijke verzorgingshuizen voor Ouden van Dagen, het Weduwenhof, het Burgerweeshuis, de Inrichting voor Stadsbestedelingen en de Bank van Leening) en de Keuringsdienst voor Waren, die tot nu toe onder afdeeling Levensmiddelen ressorteerde;
ir. C. J. Neiszen: Publieke Werken en Volkshuisvesting;
dr. J. Smit: Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, terwijl dr. Smit tijdelijk zal waarnemen de afdeelingen Arbeidszaken, Statistiek, Levensmiddelen (behalve de Keuringsdienst van Waren), Wasch-, Schoonmaak-, Bad- en Zweminrichtingen, Marktwezen, Maatschappelijk Steun (behalve het deel dat den heer Van der Bend is toegewezen) en de Commissie voor de Werkloosheidsbestrijding.
Burgemeester Voûte zal de afdeelingen Algemeene Zaken, Politie en Brandweer beheeren.
De Regeeringscommissaris voor Amsterdam, de heer E. J. Voûte, heeft op 10 Maart in de ontstane vacature van stadsadvocaat benoemd: mr. G. C. J. D. Kropman, oud-wethouder voor Ambtenaars- en Arbeidszaken.
De loco-secretaris der gemeente, mr. J. F. Franken, is benoemd tot gemeente-secretaris.
(Telegraaf - Het Volk - Alg. Handelsblad)

(V. b. Regeeringscommissaris-burgem. Voûte 4590 C)

C. **NEDERLAND. — Radio - Nederlandsche omroep.**
Amsterdam, 8 Maart. — De gemachtigde voor de concentratie van de radio-omroepvereenigingen in Nederland zond het volgende communiqué aan het A. N. P.:
Met ingang van 9 Maart worden de Nederlandsche omroepprogramma's niet langer door de onderscheiden omroeporganisaties onder eigen naam en verantwoordelijkheid uitgezonden. In afwachting van de definitieve regeling, waarbij de bestaande omroepvereenigingen als zelfstandige uitzendorganisaties zullen ophouden te bestaan en in haar plaats zal treden het Staatsomroepbedrijf, worden de omroepprogramma's met ingang van genoemden datum verzorgd onder naam en verantwoordelijkheid van den Nederlandschen omroep. (Telegraaf)

(Vor. ber. Staatsomroepbedrijf 4523 F)

D. **NEDERLAND. — Het Roode Kruis naar Sociale Zaken. —**
In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de bevoegdheid van het departement van Sociale Zaken op het gebied der vrijwillige hulpverleening aan zieken en gewonden, behoorende tot het leger, de vloot en de luchtmacht van oorlogvoerende staten.
Hierin is het volgende bepaald:
Artikel 1. De zorg voor aangelegenheden betreffende vrijwillige hulpverleening aan zieken en gewonden, behoorende tot het leger, de vloot of de luchtmacht van oorlogvoerende staten, en betreffende de verdere werkzaamheden van de vereeniging „Het Nederlandsche Roode Kruis" is opgedragen aan het Departement van Sociale Zaken.
Artikel 2. De bevoegdheden, welke met betrekking tot de in artikel 1 genoemde aangelegenheden ingevolge de tot nu toe geldende wettelijke voorschriften aan den Minister, hoofd van het voormalige departement van Defensie toekwamen, zoomede de taak en de verplichtingen, welke eveneens op grond van zoodanige voorschriften op dezen rustten, gaan over op den secretaris-generaal van het departement van sociale zaken.
Artikel 3. Het bepaalde in de artikelen 1 en 2 is niet van toepassing ten aanzien van het beheer van hoofdstuk 8 van de Rijksbegrooting voor de dienstjaren 1939 en 1940.
Artikel 4. Deze verordening treedt, met terugwerkende kracht tot 17 October 1940, heden in werking.
(Verordeningenblad No. 9, 6 Maart 1941)

(Vor. ber. Roode Kruis 4493 C)

E. **NEDERLAND. — Vereeniging van Bijbelvorschers opgeheven. —**
Het A.N.P. meldt:
Men deelt ons van bevoegde zijde mede: Op grond van een verordening van den Rijkscommissaris van 29 Mei 1940 heeft het hoofd der veiligheidspolitie de Internationale Vereeniging van Bijbelvorschers in Nederland opgeheven. Voorts heeft hij inbeslagneming en verbeurdverklaring van de bezittingen dier vereeniging en van haar nevenorganisaties („Wachttoren" en Bijbeltractaatvereenigingen) gelast.
De Internationale Vereeniging van Bijbelvorschers in Nederland en haar nevenorganisaties voeren in woord en geschrift onder den dekmantel van zoogenaamd wetenschappelijk bijbelonderzoek een onmiskenbare „hetze" tegen alle staats- en kerkelijke instellingen. Terwijl deze vereeniging beide instanties als organen van den Satan beschouwt, ondergraaft zij de grondslagen van het gemeenschapsleven van het volk en tegelijk ook de autoriteit van den staat in anarchistischen zin. Het voortbestaan van deze vereeniging zou de openbare veiligheid en orde ernstig in gevaar hebben gebracht. (Het Vaderland)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Leen- en pachtwet tot hulpverleening aan Engeland definitief aangenomen - Wat deze wet bepaalt - $ 7 milliard gevraagd.**
New York, 11 Maart (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft de wet tot hulpverleening definitief aangenomen met 317 tegen 71 stemmen.
Het Huis stemde 11 Maart over de toevoegingen van den Senaat. Nu deze toevoegingen zijn goedgekeurd, is de wet door beide huizen van het Congres aangenomen.
President Roosevelt heeft de wet tot hulpverleening aan Engeland zoodra deze hem door het Congres

was toegezonden onderteekend. De wet is daarmede van kracht geworden.

Wat de wet bepaalt. — De wet bepaalt o.a., dat de Amerikaansche regeering in eigen of particuliere bedrijven bewapeningsmateriaal kan laten vervaardigen om het dan uit te leenen aan landen, wier defensie den president „belangrijk voor de defensie van de Vereenigde Staten" voorkomt.

Het aanwezige materiaal mag de president terstond, tot een waarde van 1.3 milliard dollar, aan andere mogendheden afstaan. Ook wordt hij gemachtigd in de havens en in de fabrieken der V. S. oorlogsschepen, vliegtuigen en ander bewapeningsmateriaal van oorlogvoerende landen te laten repareeren.

De president mag voorts gegevens over de bewapening aan andere mogendheden, doorgeven.

De wet heeft een geldigheidsduur tot 1 Juli 1943, tenzij de meerderheid van het Congres haar op een vroeger tijdstip buiten werking stelt. Geen der bepalingen van de Leen- en Pachtwet kan volgens een amendement, dat aangenomen is, dusdanig uitgelegd worden, als zou de president daarmede volmacht gekregen hebben convooibescherming te verstrekken voor de verscheping van oorlogsmateriaal naar andere mogendheden. Echter heeft de Senaat verscheidene voorstellen verworpen, die convooien principieel wilden verbieden. Eveneens zijn talrijke pogingen van de oppositie mislukt om de actie van de Amerikaansche strijdkrachten tot het Westelijk halfrond te beperken.

$ 7 milliard gevraagd. — Naar Associated Press meldt, heeft Roosevelt 11 Maart in een conferentie van de voorzitters der credietcommissie van het Congres medegedeeld, dat hij voornemens is het Congres te verzoeken 7 milliard dollar toe te staan voor uitvoering van het program tot hulpverleening aan Engeland.

De voorzitter van de credietcommissie van den Senaat, Glass, heeft na deze conferentie verklaard, dat Roosevelt het totale bedrag contant zal verlangen. Senator Byrnes verklaarde naar aanleiding van een vraag, dat de 7 milliard bedoeld zijn voor den geheelen geldigheidsduur van de wet en dat hierin ook begrepen zijn het bedrag van 1.3 milliard voor de onmiddellijke levering van aanwezige voorraden.

Zeven milliard dollar is het grootste bedrag, dat het Amerikaansche Congres in vredestijd ooit te voteeren heeft gehad.

(Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Leen- en pachtwet 4590 D; Duitsch comment. 4594 A)

A. **JAPAN. — Josoeke Matsoeoka, minister van Buitenlandsche Zaken, naar Berlijn en Rome via Moskou.** De minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, zal, naar op de persconferentie te Tokio is medegedeeld, 12 Maart van Tokio over Mandsjoekwo en Moskou per spoor naar Berlijn vertrekken.

Volgens Domei zal Matsoeoka behalve Berlijn en Rome, ook Moskou bezoeken.

Matsoeoka is 11 Maart, in verband met de onderteekening van het vredesverdrag en zijn reis naar Europa, door den keizer en de keizerin in audiëntie ontvangen.

In een officieel communiqué wordt gezegd, dat Matsoeoka binnenkort Duitschland en Italië zal bezoeken, om in verband met het sluiten van het Driemogendhedenpact persoonlijke gelukwenschen uit te wisselen en den Führer van Duitschland en den Duce van Italië te ontmoeten. De voorgenomen reis werd reeds bij het sluiten van het pact tusschen de drie regeeringen besproken, doch tot dusver was de minister van Buitenlandsche Zaken door drukke ambtsbezigheden verhinderd het plan uit te voeren. Tevens wil de minister van de gelegenheid gebruik maken om ter plaatse persoonlijke waarnemingen te verrichten over den toestand in Europa. In gezelschap van den minister zullen zich 9 hooge ambtenaren van het ministerie van Buitenlandsche Zaken bevinden, alsmede vertegenwoordigers van het leger en de vloot. De bladen te Tokio publiceeren onder vette koppen de mededeeling over de reis van Matsoeoka, waaraan zij de grootste politieke beteekenis vastknoopen.

(N. Rott. Crt. - Haagsche Courant)

(Vor. ber. Matsoeoka 4577 B)

B. **NEDERLAND. — Rijkscommissaris rijksminister dr. Seyss-Inquart schouwt den internen toestand.** — In een groote bijeenkomst, welke de kring Noord-Holland van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland 12 Maart in het Concertgebouw te Amsterdam had georganiseerd, heeft de Rijkscommissaris rijksminister Seyss-Inquart, een belangrijke rede gehouden. De belangstelling voor deze gebeurtenis was overweldigend groot. Toen de Rijkscommissaris om 4 uur in de zaal verscheen, verhieven de aanwezigen zich van hun plaatsen, waarbij zij de hooge autoriteit den Duitschen groet brachten.

De heer W. Paustian, leider van den kring Noord-Holland van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, heette de aanwezigen welkom. In het bijzonder richtte spr. zich hierbij tot den Rijkscommissaris en tot de eeregasten van dezen middag, tot wie o.m. behoorden de generaal der infanterie Ruoss als vertegenwoordiger van de weermacht, de commissaris-generaal S.S. Brigade-führer Rauter, commissaris-generaal dr. Dr. Wimmer, commissaris-generaal, tevens leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, Schmidt, de vertegenwoordiger van het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Berlijn, gezant Bene, Brigadeführer Knoblauch, de generaal der politie Schumann, de Marinebefehlshaber Admiral Kienast, verder alle provinciale en stedelijke gevolmachtigden van den Rijkscommissaris, de commissaris van de provincie Noord-Holland, mr. A. J. Backer, de regeeringscommissaris en burgemeester van Amsterdam, de heer E. J. Voûte en de commissaris van het N.V.V., de heer Woudenberg. Voorts verscheidene vertegenwoordigers van partij, weermacht en politie, alsmede belangrijke figuren uit de N.S.B. en de N.S.N.A.P., professoren van de Amsterdamsche universiteit, vertegenwoordigers van het Amsterdamsche stadsbestuur enz.

Na de begroeting hield de Rijkscommissaris een rede, die wij, aan de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 12 en 13 Maart, in korte woorden gepubliceerd, ontleenen.

Gebeurtenissen van 25 en 26 Februari. — Naar aanleiding van de gebeurtenissen van 25 en 26 Febr. j.l. zeide de Rijkscommissaris in zijn rede: „Ik hoop, dat het Nederlandsche volk uit de ervaringen van de laatste dagen geleerd heeft, hoe onverbiddelijk de bezettingsmacht haar taak en haar recht weet te handhaven. Ik hoop, dat het Nederlandsche volk zich in de toekomst niet meer zal laten verleiden door elementen, vreemd aan land en volk. Wij zullen in de toekomst, wanneer dat noodig is, nog harder zijn." Hij maakte echter onmiddellijk van deze gelegenheid gebruik, om uiteen te zetten, waarom het thans gaat: „Want de kracht van onze bajonetten is vooral bedoeld voor den vijand van buiten. Binnen het terrein echter, waar wij moeten besturen, doen wij ons vooral gelden door de kracht van de idee, die wij vertegenwoordigen en door de overtuiging, die uit de verkondiging van deze idee medegedeeld wordt."

Geestestoestand in Nederland. — Aan het eind van een uitvoerige historische beschouwing, constateerde de Rijkscommissaris, dat indien een gevoel van zelfvoldane veiligheid als van bijzondere waarde en als het wezen van den Nederlander mocht worden gevoeld, men zal begrijpen, dat het Duitsche volk hiervoor niet hetzelfde begrip kan toonen als voor die eigenschappen van den Nederlander, waardoor deze hun koloniale en cultureele prestaties hebben volbracht. „Vooral echter is deze toestand en de daarmee verbonden geesteshouding hoogst dubieus en misschien zelfs een gevaar voor de handhaving van de ware kern des volks, op een oogenblik, waarop de krachtlijnen op het terrein van de internationale politiek, die door hun rust aan deze situatie het aanzijn gaven, eenigerlei wijziging ondergaan".

Hij stelde vast, dat „juist de ervaringen en gebeurtenissen van 10—15 Mei het bewijs leveren, dat dit volk niet in zijn substantie, maar in zijn geesteshouding en leiding een tekortkoming vertoonde op het gebied waarop de kracht van een natie zich in de eerste plaats moet uiten, namelijk op het gebied van den strijd".

Nationaal-socialisme. — In Duitschland, was het nationaal-socialisme langs legalen weg aan de macht gekomen. Indien echter „deze partijen in eenig ander land niet langs den weg van stemmenwerving en bereiking van een meerderheid aan de macht gekomen zijn, dan pleit dit niet tegen het nationaal-socialisme, maar bewijst het slechts met welk een terreur de verdwijnende krachten haar stellingen hebben verdedigd".

Indien de Nederlanders zich laten welgevallen, dat wederom „een schaar verblinde, onverantwoordelijke stokers en schreeuwers" in zijn naam het woord voert, zullen zij nogmaals in hun geheel de gevolgen van een dergelijk optreden te dragen krijgen.

Degenen, die onvoorwaardelijk in de rol van vijand van het Duitsche volk en rijk wilden blijven, herinnerde de Rijkscommissaris er aan, dat men niet meer als vijanden tegenover elkaar stond, maar als overwinnaar en overwonnene.

Politieke beslissing. — De vrijheid van politieke beslissing, die aan de Nederlanders is gegeven, zal slechts in zooverre beteekenis hebben, als de houding die de Nederlanders in dezen beslissenden strijd van het Duitsche volk voor de toekomstige vorming van Europa aannemen, den doorslag zal geven bij de bepaling van de plaats der Nederlanders in de toekomst: „Met ons of tegen ons". „Indien wij namelijk inderdaad de bedoeling hadden hier een politieke beweging onder bescherming der

Duitsche bajonetten en met hun hulp te forceeren, dan zou er binnen weinige weken in dit land in het geheel niemand meer zijn, die het slechts kon of zou wagen in woord of geschrift of metterdaad een eenigszins oppositioneele houding tegenover deze zoogenaamd geprotegeerde beweging aan te nemen".

„Nog steeds geldt, aldus de Rijkscommissaris, dat wij den Nederlanders geen politieke overtuiging willen opdringen."

Tot dusver zijn echter alleen de nationaal-socialisten geslaagd in het bewijs, dat zij den weg van de lotsgemeenschap met het Duitsche volk willen gaan. De Rijkscommissaris zelf geloofde, „dat de Nationaal-Socialistische Beweging in steeds klaarder begrip voor haar politieke taak en beteekenis in toenemende mate haar bemoeiingen er steeds meer op zal richten om iederen Nederlandschen volksgenoot afzonderlijk van de juistheid van de politieke idee van het nationaal-socialisme voor het welzijn van het Nederlandsche volk te overtuigen, om zoo door het winnen van de politiek-toonaangevende lagen tot de dragende politieke beweging van het Nederlandsche volk te worden."

Sluikhandel. — Ten aanzien van de levensmiddelenvoorziening verklaarde de Rijkscommissaris, dat hij het doeltreffend zou achten, wanneer juist aan de kringen, die als opkoopers van de in den sluikhandel voorradige goederen in aanmerking komen, op een verheugend duidelijke wijze gezegd zou worden, dat op dit gebied het Nederlandsche socialisme een bewijs kan leveren van zijn waarde.

Economische plannen. — In de economische plannen voor het nieuwe Europa is niet alleen geen enkel voornemen aanwezig om het industrieele peil van Nederland omlaag te drukken, doch kan, integendeel, in een nieuw geordend Europa een krachtige bloei verwacht worden van een geheele reeks van takken van industrie en bedrijven, welke in dit land aanwezig zijn.

Wederopbouw. — Voor den wederopbouw in Nederland, vooral te Rotterdam, was het mogelijk geweest, de toezegging van belangrijke grondstoffen te verkrijgen. Ook de tunnelverbinding onder het IJ te Amsterdam had de belangstelling van den Rijkscommissaris. „Het spreekt echter van zelf, dat bij de werkelijke verdeeling der grondstoffen de overweging van invloed moet zijn, op welke wijze de Nederlandsche bevolking haar standpunt bepaalt ten aanzien van het tegenwoordige conflict tusschen Duitschland en Engeland."

Rijwielbelasting. — Het ligt niet in de bedoeling de, vooral wat de contrôle betreft weinig waardige, Rijwielbelasting te handhaven.

Landbouw. — In verband met de prijzen, welke den landbouwer zijn toegestaan, zal een kilogram aardappelen een halven cent en een brood twee cent duurder worden. Het zal echter mogelijk zijn het Nederlandsche volk op voldoende, zij het bescheiden wijze uit eigen land te voeden. Datgene waarop het aankomt, is of het Nederlandsche volk houding en discipline bewaart. „Wij verlangen geen jubelende verwelkoming en instemming. Een proces en een toestand van eeuwen laten zich niet in maanden wijzigen en slechten. Wij verlangen echter ordelijk gedrag."

Joden. — Inzake het jodenvraagstuk zeide de Rijkscommissaris: „De joden worden door ons niet beschouwd als bestanddeel van het Nederlandsche volk. De joden zijn voor het nationaal-socialisme en het nationaal-socialistische Duitsche rijk de vijand, met wie wij noch tot een wapenstilstand, noch tot een vrede kunnen komen." „Dit geldt, voegde hij er aan toe, indien u wilt, voor den tijd der bezetting."

Men moest van hem geen verordening verwachten, die dit vaststelt, behalve regelingen van politioneelen aard. „Wij zullen de joden raken, waar wij hen aantreffen en wie met hen meegaat, heeft de gevolgen te dragen". Het eenige, waarover te praten valt, is de invoering van een dragelijken overgangstoestand met handhaving van het standpunt, dat de joden vijanden zijn, dus met inachtneming van alle voorzichtigheid, die men tegenover vijanden te pas brengt.

Tegen den tijd, dat de bezetting ophoudt, „zal het Nederlandsche volk voor de keus gesteld worden of het het kameraadschappelijke samengaan met het Duitsche volk terwille van de joden op het spel wil zetten."

Met verdraagzaamheid had dit niets te maken. De Rijkscommissaris meende in het Nederlandsche volk veel meer gespletenheid en negatie dan verdraagzaamheid aan te treffen.

Overigens zou hij er wat de joden betreft volkomen genoegen mee nemen, als zij thans dezelfde maatschappelijke en politieke plaats zouden innemen en hun dezelfde beperkingen opgelegd zouden worden, als ten tijde van Willem den Zwijger het geval was.

Studenten. — Ten aanzien van de studentenwereld wilde de Rijkscommissaris de ontwikkeling overlaten aan het gezonde instinct van het Nederlandsche volk en aan den revolutionnairen geest van de volksche vernieuwingsbeweging. Van het standpunt der bezetting is het in het geheel niet noodig, dat er inrichtingen van hooger onderwijs geopend zijn, maar rust en orde moeten heerschen.

Winterhulp. — Winterhulp heeft met liefdadigheid niets te maken, zij spruit voort uit de verantwoordelijkheid voor den volksgenoot en is de vervulling van een verhoogden plicht, welke ontstaat uit de grootere mate van recht en bezit. In haar zijn de bestaande liefdadigheidsorganisaties, die in bezettingstijd meestal de dekmantel zullen zijn voor alle mogelijke machinaties, geneutraliseerd en zelve is zij evenzeer geneutraliseerd. Zij schijnt velen Nederlanders niet naar den zin te zijn, maar de cijfers bewijzen, dat zij een succes is.

Arbeidsdienst. — Te betoogen, dat de Arbeidsdienst „Nederlandsch" moet zijn is overbodig: „want dit resultaat van opvoeding tot het volksche bewustzijn is overeenkomstig het wezen van den Arbeidsdienst."

Taalonderwijs. — In de school zal aan het taalonderwijs bijzondere aandacht worden geschonken en wel in de eerste plaats aan het onderwijs in de Nederlandsche taal, waarbij het van bijzonder belang is, eindelijk eens een uniforme spelling tot stand te brengen. Daarnaast zal echter de kennis van de Duitsche taal daarom een der voorwaarden zijn voor de bewegingsvrijheid, om te beginnen in het Germaansche gebied, daarenboven echter in Europa en waarschijnlijk in niet onaanzienlijke mate in de geheele wereld.

Politieke partijen. — Het veelvuldige beroep, dat gedaan wordt op het Nederlandsche wezen, gaf den Rijkscommissaris aanleiding tot deze opmerking: „Ik hoop, dat het Nederlandsche volk met dezen bijzonderen aard niet dezelfde ervaringen opdoet, die wij Oostmarkers eens hebben opgedaan met het z.g. Vaderlandsche front, dat een samenraapsel was van alle mogelijke richtingen, alleen niet van volksch bewuste overtuigingen, uitsluitend met het doel zich door alle mogelijke internationalismen tegen een ware volksche vernieuwing te beschermen."

Duitsche overwinning. — Hij waarschuwde, dat ook na een overwinning van Engeland, de wereldsituatie van September 1939 niet zou terugkeeren. De zinneloosheid van de voorstelling, dat een volk, dat in aantal slechts een fractie is van het Duitsche volk zou kunnen landen en nog de Duitsche weermacht overwinnen, is duidelijk. Eerder zal geheel Europa in een puinhoop veranderen, dan dat Duitschland den strijd opgeeft. De Rijkscommissaris wist niet, of het voor een bewoner van de bezette gebieden gewenscht is, een dergelijke opvoering van den strijd te wenschen, want naar tijdsorde gerekend zullen zeker eerst de bezette gebieden in puin gelegd worden, voordat een vijand Duitschland bereikt.

Wat Amerika betreft, „in 1941 rekent men ook in Engeland niet meer op eenigerlei merkbare hulp". „Wanneer echter toch Amerikaansche wapenen naar Europa zouden komen, dan zal dit weer een derden partner van het driemogendhedenpact rust en voldoening schenken." (N. Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Seyss-Inquart 4590 C)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Rede van Rijkskanselier Adolf Hitler te Linz - Opneming van de Oostmark herdacht. —

Linz, 13 Maart (D.N.B.) — De Führer heeft in de feestzaal van het Zuiderstation te Linz een toespraak gehouden bij gelegenheid van de herdenking van het feit, dat drie jaren geleden de Oostmark in het Grootduitsche Rijk werd opgenomen. De Führer herinnerde aan dien twaalfden Maart, drie jaren geleden, waarop hij voor de eerste maal in de stad van zijn jeugd had kunnen spreken. Toen heeft de aaneensluiting van alle Duitschers zich een weg gebaand, de vervulling van een eeuwenoud verlangen. Door de vorming van het Grootduitsche Rijk vond de definitieve vernietiging van het systeem van Versailles ook naar buiten toe haar zichtbare uitdrukking. Het gevolg van de toenmalige proclamatie van het Grootduitsche Rijk is sindsdien een enkele ontwikkeling in opwaartsche richting geweest, een consolidatie van het rijk, de versterking der natie en in verband daarmede een keten van groote successen op het terrein van de buitenlandsche politiek.

„Thans staan wij nu," zoo verklaarde de Führer, „voor de beproeving van datgene, wat wij toen begonnen zijn, omdat precies zooals de eerste aaneensluiting van 1870-71 de afgunst van de rest van de wereld opwekte, ook de tweede groote vereeniging van het Duitsche volk, de vorming van het Grootduitsche Rijk, zich thans moet voltrekken tegenover den haat, de afgunst, den naijver, de hebzucht, doch ook de traagheid van andere volken en andere staten. Ik zie daarin juist een vingerwijzing van de historie, die ons trotsch, doch ook vol vertrouwen kan doen zijn. Destijds vond deze strijd zijn einde in een geweldig historisch succes. De huidige strijd zal geen haar anders verloopen, hij zal tot hetzelfde succes leiden."

In zijn door niets te binden wil en zijn onwrikbaar besluit, den strijd tot een zegevierend einde te brengen, zoo verklaarde de Führer, staat hij thans niet alleen, maar achter hem staat de nationaal-socialistische partij, die thans in precies dezelfde mate de draagster is van den politieken wil tot overwinnen van de Duitsche natie, als zij de draagster was van den wil tot verheffing. Aan de zijde van deze beweging staat de weermacht, die inmiddels door het nieuwe rijk geschapen werd en

even hard en onverbiddelijk is. De wereld zal inzien, dat men alles eerder kan buigen dan de weermacht van het Derde Rijk. In de partij echter en in de weermacht en achter beide staat het Duitsche volk, waaraan één vaan voorafgaat, dat door één wil bezield, door één besluit beheerscht wordt en dat van één dapperheid vervuld is. Nog ongeveer ruim een jaar geleden, zoo vervolgde de Führer, stond de standvastigheid der volksgenooten van mijn vaderland voor Churchill nog niet heelemaal vast. Ik heb hem toen verzekerd, dat hopelijk de tijd weldra zou komen, waarin hij op dat punt beter zou worden voorgelicht. Deze tijd is inmiddels aangebroken. Engeland is op dat punt voorgelicht en ik heb niet den indruk gehad, dat de standvastigheid der Britsche brigades grooter geweest zou zijn dan die der Oostmarksche bataljons in Noorwegen en Frankrijk.

Wat bereikt werd. — Vervolgens sprak de Führer over den strijd tegen de oude wereld van het goud en het kapitaal, over den opbouw van den Duitschen socialen staat, over het geweldige werk, dat thans door het Duitsche volk op elk gebied verzet wordt, over den bloei van het Duitsche bedrijfsleven, de uitbreiding der Duitsche industrie en de toeneming van de Duitsche productie-capaciteit. In geen periode der Duitsche geschiedenis — zoo verklaarde hij — is in enkele jaren tijds meer tot stand gebracht dan in het tijdvak, waarin wij leven. Daarom, zoo riep de Führer uit, kunnen wij met trots op deze laatste drie jaren terugzien, drie jaren, waarin ook de Oostmark aan den grooten Duitschen bloei heeft deelgenomen. Het uur van onze definitieve overwinning zal komen. Dan zullen wij de plannen, die wij toen gemaakt hebben, pas goed uitvoeren. Dan zullen wij verder werken en aan dit Grootduitsche Rijk steeds meer het karakter van een rijk van den arbeid geven, het karakter van een staat van gemeenschappelijk sociaal leven.

De kracht van ons volk, zoo besloot de Führer zijn betoog, hetwelk steeds weer door laaienden bijval werd onderbroken, moet weer ten goede komen aan het geheele Duitsche volk. Dat is het doel van ons nationaal-socialistische Grootduitsche Rijk. Niet aan één klasse, aan één stand hebben wij verplichtingen, niet aan één mensch zijn wij onderdanig: voor ons staat onwrikbaar de belijdenis in het Duitsche volk, onverschillig waar, in het Oosten, het Westen, het Zuiden of het Noorden, voor ons staat altijd: Groot-Duitschland. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4585 C)

A. JOEGO-SLAVIE. — In- en Uitvoer 1940. —

De uitvoer in 1940 bedroeg 3.3 mill. (3.5) ton ter waarde van 6680 (5521) mill. dinar; de invoer 1.3 (1.2) mill. ton ter waarde van 6019 (4757) mill. dinar. (Alg. Handelsblad)

B. BULGARIJE. — In- en Uitvoer 1940. —

De uitvoer beliep in 1940 995.815 (543.897) ton ter waarde van 7.019 (6.064) mill. lewa. De invoer bedroeg 382.691 (389.375) ton ter waarde van 7.027 (5.196) mill. lewa.

Het uitvoeroverschot van 686 mill. lewa in 1939 heeft plaats gemaakt voor een invoeroverschot van 8 mill. lewa in 1940.

De totale omzet van den buitenlandschen handel steeg van 833.277 ton ter waarde van 11.26 milliard lewa op 1.378.506 ton ter waarde van 14.05 milliard lewa. (N. Rott. Crt.) **(V. b. In- en Uitvoer 2792 A)**

C. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Iersche critiek op de rede van den Koning - Verliescijfers der Britsche Marine; antwoord der Duitsche pers - Minister Eden's besprekingen te Caïro - Engeland en Bulgarije. —

Iersche critiek op de rede van den Koning. — De correspondent van het D.N.B. te Dublin meldt op 6 Maart:

Tijdens het laatste debat in het parlement van Noord-Ierland heeft men critiek geoefend op de plaats in de rede van den koning, dat het Britsche rijk een strijd voor vrijheid en gerechtigheid voert. De nationalistische senator Mac Loughling verklaarde, dat de Iersche nationalistische minderheid in de zes graafschappen zeker geen vrijheid en gerechtigheid geniet. Hij en andere leden protesteerden tegen het feit, dat men den Ierschen werkloozen steun weigert en hen naar Engeland zendt, waar ze hun leven op het spel moeten zetten in het gebombardeerde gebied.

Verliescijfers der Britsche Marine. — Berlijn, 6 Maart (D.N.B.) — Tegenover de bewering van den Engelschen minister van Marine, Alexander, bij de beraadslagingen over de vlootbegrooting in het Britsche Lagerhuis, n.l. „Wij publiceeren overeenkomstig de waarheid alle door de vijandelijke activiteit veroorzaakte verliezen", stelt men van Duitsche zijde de bekende verklaring van Churchill, die het standpunt innam, dat hij als Engelsche premier „slechts verliezen publiceert, waarvan de geheimhouding niet meer mogelijk is".

Van Duitsche zijde wijst men er op, dat de Engelsche admiraliteit reeds in den wereldoorlog naar dit principe gehandeld heeft. Van de 12.5 millioen b.r.t. koopvaardijschepen, die van 1914 tot 1918 tot zinken werden gebracht, heeft de Britsche regeering tijdens den wereldoorlog niet meer dan 4 millioen b.r.t. toegegeven.

Minister Eden's besprekingen te Caïro.— Caïro, 8 Maart (S. P. T.) — De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft op 7 Maart den minister van Buitenlandsche Zaken van Irak, Nasji el Soeidi, in de Britsche ambassade te Caïro ontvangen. Het onderhoud duurde den geheelen morgen.

Officieel wordt omtrent de besprekingen der twee ministers slechts bekend gemaakt, dat zij zich hebben bewogen binnen de perken van het Iraksch-Britsche bondgenootschap.

Engeland—Bulgarije. — Berlijn, 4 Maart (D.N.B.) — De Engelsche berichtendienst heeft bekend gemaakt, dat Groot-Brittannië de diplomatieke betrekkingen met Bulgarije heeft verbroken.

Londen, 6 Maart (S.P.T.) — Het ministerie voor de economische oorlogvoering deelt mede, dat Engeland Bulgarije van 5 Maart af als vijandelijk gebied beschouwt en het de bepalingen inzake de contrabande zal toepassen.

Sofia, 10 Maart (S.P.T.) — De Britsche gezant in Bulgarije, Georges Randell, heeft Sofia op 10 Maart verlaten. De Amerikaansche gezant Earle heeft hem tot aan de Turksche grens begeleid. (De Tijd - Het Vaderland - Alg. Handelsblad - Tel.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4589 A; Min. Eden 4589 A; Bulgarije 4587 D)

D. NOORWEGEN. — Taak van de pers in het nieuwe Noorwegen. —

Oslo, 14 Febr. (D. N. B.) — De leider van „Nasjonal Sammling", Vidkun Quisling heeft voor het personeel van zijn blad „Fritt Folk" een rede gehouden over de taak van de pers in het nieuwe Noorwegen.

Quisling begon met te wijzen op den strijd der waarheid tegen de leugenpropaganda. Ook in Noorwegen zal een nieuwe krantenstijl en een aan den tijd aangepaste journalistiek komen. Zijn beweging strijdt voor een gemeenschap van het Noorsche volk, waarbij de arbeid de fundamenteele basis is. Het liberalisme en zijn overwonnen ordening behoort ook voor Noorwegen tot het verleden. Engeland, zoo besloot Quisling, heeft in het verleden, wanneer Europa zich één toonde, steeds tot oorlogvoeren opgestookt. Thans wordt deze oorlog van Engeland des te verbitterder gevoerd, omdat Duitschland een nieuwe sociale ordening opbouwt, waarvan de menschelijke vooruitgang door het Engelsche kapitalisme wordt gevreesd. In dit conflict, dat van wereldhistorische beteekenis is, heeft Noorwegen zijn plaats gevonden.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Quisling 4411 B)**

E. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —

Kunst en Letteren:

— In en buiten het getij, nagelaten beschouwingen door prof. R. N. Roland Holst. Uitg.: J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

— Europäische Kunst, door Wilhelm Müseler.

— De fat, de nimpf en de raaf door A. van Schendel. Uitg.: J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

Romans en Lectuur:

— Grand Seigneur, door Marie C. van Zeggelen. Uitg.: J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

— Conchita, door K. Jonckheere. Uitg.: De Nederlandsche Boekhandel, Antwerpen.

— Die Liebe des alten Mädchens, door Max Diez. Uitg.: Fr. Frommann, Stuttgart.

Historie:

— Philips Willem, de Spaansche Prins van Oranje, door Johan Brouwer. Uitg.: W. J. Thieme & Co., Zutphen.

— Jesus im Urteil der Jahrhunderte door Gustav Pfannmüller. Uitg.: A. Tölpelmann, Berlin.

Wetenschap en Techniek:

— Das Kriegswesen im Wandel der Zeiten, door Johannes Ulrich. Uitg.: Koehler & Amelang, Leipzig.

Jeugdlectuur:

— Twee poppen op stap, door Henk Kemp en Piet Marée. Uitg.: Zuid-Holl. Uitg. Mij., Den Haag.

— 100 Dingen om te doen, door Piet Marée. Uitg.: Zuid-Holl. Uitg. Mij., Den Haag. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Literatuurlijstje 4590 F)

A. De Nederlandsche Zoutindustrie. —

De Nederlandsche zoutindustrie heeft in haar geschiedenis twee markante jaren gehad: 1898 en 1913. In het jaar 1898 kwam de zoutconventie tot stand en in 1918 werd de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie opgericht.

Vóór 1898 werd het zoutziedersbedrijf in Nederland reeds eeuwen uitgeoefend.

In de 17de eeuw was deze tak van nijverheid in Nederland een typisch veredelingsbedrijf; de grondstof — het ruwe zout — werd ingevoerd, toentertijd hoofdzakelijk uit Portugal, en het geraffineerde product werd weer uitgevoerd, in het bijzonder naar de Oostzeelanden.

In de 17de eeuw werd zout nog uitsluitend uit zeewater gewonnen. Dit water werd langs natuurlijken weg ingedampt totdat een voldoende concentratie aan zout was verkregen. De indamping van de geconcentreerde pekel had plaats in ijzeren pannen; vandaar dat dit product werd aangeduid met de benaming „pannenzout".

Naast het ruwe zout uit zeewater is echter langzamerhand gekomen het ruwe steenzout, en naast de indamping in ijzeren pannen is ontstaan het indampingsprocédé door middel van vacuumpannen; dit laatste procédé levert het vacuumzout. De vacuummethode is erop gericht een zoo groot mogelijke besparing aan warmte en dus ook aan brandstof te verkrijgen. Bovendien heeft deze wijze van werken het voordeel, dat de zoutwinning zeer hygiënisch geschiedt en dat een product met een fijnen en regelmatigen korrel ontstaat.

Doordat de Nederlandsche zoutziederijen behalve het zeewaterzout ook het steenzout gingen raffineeren, was men in zijn vestigingsplaats niet meer gebonden aan de zeekust; op verschillende plaatsen in Nederland ontwikkelden zich zoutziederijen. De onderlinge concurrentie was ondertusschen zeer verscherpt; in 1898 gelukte het echter — zij het na lange en moeizame besprekingen — tot een conventie te komen. Op dat tijdstip telde Nederland 56 ziederijen, die zich alle bij de Conventie aansloten. De Conventie hield in een productie- en een prijsregeling.

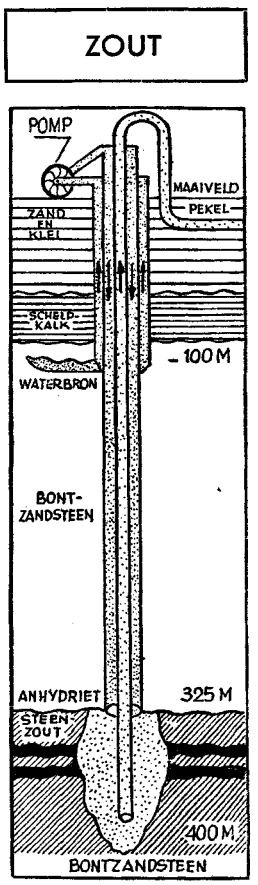
Deze Conventie heeft voor de Nederlandsche zoutindustrie groote beteekenis gehad. Zij heeft ertoe medegewerkt, dat in Nederland een belangrijke besparing is verkregen zoowel op de productie- als op de distributiekosten van zout.

Door onderling overleg is het na 1898 gelukt het aantal ziederijen aanzienlijk in te krimpen. De productie werd zooveel mogelijk verdeeld over die bedrijven, welke daarvoor economisch gezien het meest in aanmerking kwamen. Aldus is een omvangrijke concentratie in de zoutindustrie tot stand gebracht; in 1918 was het aantal ziederijen reeds teruggeloopen tot 36 en thans zijn er nog slechts een zevental in bedrijf.

In 1918 werd opgericht de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie. Daarmede viel de Nederlandsche zoutindustrie in twee groote groepen uiteen; eenerzijds de zoutziederijen, die de grondstof uit het buitenland importeeren, en anderzijds de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie, die het zout uit eigen bodem wint. Deze beide groepen werken echter samen via de Zout-Conventie, die thans afzetquota en een prijsregeling inhoudt.

Zeer toevallig werd in 1885 ontdekt, dat Nederlands bodem zout moest bevatten. In dat jaar werd te Twickel, bij Delden, een pomp geslagen, die tot ieders verrassing geen zoet doch zout water naar boven bracht. Bij één der directieleden van de Rotterdamsche Zoutziedersfirma Kolff en Vis rees het vermoeden, dat in Twente's grond wel eens zoutlagen aanwezig konden zijn. Dit vermoeden is juist gebleken en in 1918 heeft de zoutontginning te Boekelo een aanvang genomen.

Latere onderzoekingen hebben aangetoond, dat de rijkdom van de zoutlagen in Twente zeer groot is; er ligt genoeg om de geheele wereld gedurende twee eeuwen van zout te voorzien. Deze ontzaglijke hoeveelheden worden ten deele betrekkelijk dicht onder het aardoppervlak aangetroffen, en wel op ca. 400 m. diepte; de eerste lagen zijn slechts van geringe dikte. Het zout komt niet zooals de steenkool naar boven door schachten. Geen mensch behoeft in de diepte af te dalen. Men bereikt de zoutlagen door een gat in den grond te boren, waarin een stalen buis wordt geplaatst. In deze buis wordt een tweede — uiteraard nauwere — buis aangebracht van iets grootere lengte. In de wijde buis wordt water naar beneden geperst; dit water komt met het steenzout in aanraking, waardoor het zout wordt opgelost. De waterdruk in de zoutlaag kan slechts een uitweg vinden door de nauwe binnenbuis; daarin stijgt de pekel op en vindt zijn weg naar de fabriek, waar zij in groote reservoirs wordt opgevangen.

Boorpomp

De pekel wordt gereinigd met behulp van chemicaliën en door middel van filtratie, waarna tot indamping wordt overgegaan.

Het totale zoutverbruik, dus zoowel voor consumptieve als voor industrieele doeleinden, beliep in Nederland in 1939 ongeveer 175.000 ton; hiervan leverde de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie 75.000 ton, de ziederijen nagenoeg 40.000 ton, en de rest, rond 60.000 ton, werd geïmporteerd.

De productie van de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie heeft zich in de laatste jaren voortdurend in stijgende lijn bewogen; 1936: 75.000, 1937: 130.000, 1938: 165.000 en 1939: 200.000 ton. Van laatstgenoemde 200.000 ton werd, zooals reeds opgemerkt, slechts 75.000 ton in het binnenland afgezet; de resteerende 125.000 ton vond zijn weg naar het buitenland, voornamelijk naar België (52.000 ton), Zweden (35.000 ton) en Noorwegen (14.000 ton).

In 1940 beliep de productie van de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie eveneens ongeveer 200.000 ton. Als gevolg van de oorlogsomstandigheden in het voorjaar van 1940 is de export naar Noorwegen geheel komen te vervallen; de uitvoer van consumptiezout naar België, die aanvankelijk eveneens onoverkomelijke moeilijkheden ondervond, kon vrij spoedig weer worden hersteld. De uitvoer naar Zweden handhaafde zich op het oude peil; behalve cokes werd zout geruild tegen Zweedsch hout. Een compensatie voor den verloren afzet in Noorwegen werd gevonden in gestegen aankoop door Finland en in toegenomen afzet in Nederland zelf.

De zoutziederijen importeeren hun grondstof geheel uit het buitenland. In 1939 werd in Nederland voor een hoeveelheid van bijna 100.000 ton ruw zout geïmporteerd. Van dit quantum ging ongeveer 40.000 t. naar de ziederijen ter raffinage, en de resteerende 60.000 ton vond zijn weg rechtstreeks naar de vischerijbedrijven en naar verschillende industrietakken, die geen behoefte aan geraffineerd zout hebben, doch met ruw zout kunnen volstaan. Het belangrijkste leverende land was in 1939 Duitschland met ruim 73.000 ton van de genoemde 100.000 ton; daarnaast had nog invoer plaats uit Egypte, Frankrijk en Italië.

Het gebruik van zout is niet beperkt tot huishoudelijke doeleinden. Het is daarnaast een onmisbare hulpstof voor de conservenindustrie en voor vele chemische bedrijven. In de chemische bedrijven wor-

den langs electrolytischen weg de bestanddeelen van zout, te weten natrium en chloor, van elkaar gescheiden. Natrium wordt omgezet in natronloog en caustische soda; chloor wordt verwerkt tot verschillende bleek- en desinfectiemiddelen, alsmede tot zoutzuur èn vloeibare chloor; laatstgenoemde producten vormen op hun beurt weer de grondstof voor andere chemische industrietakken. De ontwikkeling van al deze scheikundige productieprocessen dateert eerst van de laatste jaren, en het is dan ook te verwachten, dat gezien de enorme zoutlagen in Twente, de Nederlandsche chemische industrie zich in de toekomst nog aanzienlijk zal kunnen uitbreiden.

(Economische Voorlichting, 14 Maart '41)
(Vor. ber. Zout 2810 D)

A. **BELGIE. — Paul Hymans, de vroegere Belgische minister, overleden. —**
De vroegere Belgische minister Paul Hymans is 9 Maart te Nice overleden.
Paul Hymans werd in 1865 te Brussel geboren. Reeds vóór den wereldoorlog werd hij leider van de liberalen en trad bij het uitbreken van den oorlog als minister zonder portefeuille in de regeering. Het volgende jaar werd hij gezant te Londen, tot in 1917, toen hij voor korten tijd het departement van Economische Zaken beheerde, van welk departement hij in 1918 naar dat van Buitenlandsche Zaken overging. In September 1920 trad hij af. Ook in de kabinetten Theunis ('24) en Van de Vijvere ('25) was hij minister van Buitenlandsche Zaken, in het eerste kabinet-Jaspar minister van Justitie, in het tweede en derde kabinet-Jaspar weer minister van Buitenlandsche Zaken.
Hymans was leider van de Belgische delegatie te Versailles en had een belangrijk aandeel in de opstelling van het Volkenbondspact. Hij vertegenwoordigde daarna België te Genève in de Eerste Volkenbondsvergadering.
Ook in de in 1931 door Renkin gevormde regeering had hij de portefeuille van Buitenlandsche Zaken, die hij behield in het daarop volgende kabinet De Broqueville.
In dezelfde functie maakte hij nog deel uit in de kabinetten Theunis ('34) en Van Zeeland ('35).
Als Belgische gedelegeerde nam Hymans deel aan de conferenties in Den Haag (1929-'30). De overledene is voorzitter geweest van de Koninklijke Belgische academie. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Min. Hymans 1732 G; Rede Nederland 1214 E)

B. **NEDERLAND. — Nieuwe bevoegdheid voor secretaris-generaal van Justitie. —**
's-Gravenhage, 6 Maart. — Het Verordeningenblad van 6 Maart bevat de volgende verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied:
Artikel 1. De secretaris-generaal van het departement van Justitie wordt gemachtigd binnen de grenzen van zijn bevoegdheid beschikkingen te geven, welke volgens het vroegere Nederlandsche recht in den vorm van een koninklijk besluit moesten worden gegeven.
Artikel 2. Gelijktijdig met de beslissing, bedoeld in artikel 1, kan de secretaris-generaal van het departement van Justitie bepalen, dat en tot op welk tijdstip deze beslissing terugwerkende kracht heeft, wanneer dit, gezien de omstandigheden van elk geval afzonderlijk, noodig of redelijk is; terugwerkende kracht kan echter niet worden verleend tot vóór 25 Mei 1940.
Artikel 3. De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied behoudt zich het recht voor om in een bepaald geval de in de artikelen 1 en 2 bedoelde bevoegdheden zelf uit te oefenen.
Artikel 4. Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. (Verordeningenblad No. 9, 6 Maart 1941)

C. **UTRECHT. — 44ste Jaarbeurs. —**
Op 11 Maart is onder enorme belangstelling de 44ste Nederlandsche Jaarbeurs, de voorjaarsbeurs 1941, te Utrecht geopend. Ter gelegenheid hiervan heeft het lid van de directie van de Nederlandsche Jaarbeurs, mr. J. Milius, bij ontstentenis door ziekte van den heer W. Graadt van Roggen, lid van den raad van beheer, een rede voor de pers uitgesproken, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:

De heer Milius deelde mede, dat de 44ste Nederlandsche Jaarbeurs 1912 deelnemers telt en dat zij een oppervlakte van 17.420 M.² aan expositieruimte beslaat. Het aantal deelnemers is mitsdien slechts 82 minder dan van de voorjaarsbeurs 1940. Deze geringe teruggang in het aantal is voornamelijk toe te schrijven aan het wegvallen van verschillende buitenlandsche groepen en individueele deelnemers, wier aantal met 162 terugliep, aan geringere deelneming van de zijde van de groep meubelen, het ontbreken van de groep uitvinders, bij wie thans, waarschijnlijk onder den druk der tijdsomstandigheden, minder belangstelling bestond en voor zoover deze zich aanmeldden, zoowel naar kwantiteit als kwaliteit niet voldoende waren om een groep te vormen en ten slotte door het ontbreken van de groep non-ferro metalen.
Dit verlies kon echter worden opgevangen door aanwinst ingevolge nieuwe groepen (textielindustrie en verbruiksartikelen), zoowel van binnenlandsche als buitenlandsche zijde. De ingenomen ruimte overtreft die der vorige voorjaarsbeurs nog met 320 M.².

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 43ste Jaarbeurs 4365 A)

D. **RECHTSZAKEN. — Achttien doodvonnissen voltrokken - Een laatste beroep op het verstand en het inzicht van de Nederlandsche jeugd. —**
's-Gravenhage, 14 Maart. — Het bureau van den bevelhebber der Duitsche weermacht in Nederland heeft bekend gemaakt:
Op 13 Maart zijn van de achttien Nederlanders, die, zooals bekend is gemaakt, in het Haagsche proces tegen een terreur-, sabotage- en spionnage-organisatie ter dood waren veroordeeld, vijftien door den kogel terecht gesteld.
Een gratieverleening kwam niet in aanmerking, daar bedoelde organisatie, behalve ernstige sabotagehandelingen tegen militaire inrichtingen, op de laagste wijze en met de gemeenste middelen, zooals zij anders slechts bij onbeschaafde volken bekend zijn, b.v. allerlei gifmoorden en aanvallen op Duitsche militairen beraamd en in een aantal gevallen ook ten uitvoer heeft gebracht. Slechts drie der veroordeelden heeft de bevelhebber der weermacht tot een levenslange tuchthuisstraf begenadigd, omdat zij bij het plegen der daad nog geen twintig jaar oud waren.
De weermachtsbevelhebber wenscht hiermede een laatste beroep te doen op het verstand en het inzicht van de Nederlandsche jeugd.
Tegelijk zijn drie te Amsterdam veroordeelde ophitsers, die tot de stakingen in de provincie Noord-Holland hadden aangezet, doodgeschoten.
Tot levenslange tuchthuisstraf begenadigd werden voorts twee Nederlanders, die in een ander proces door een Duitsch krijgsgerecht wegens een ernstige sabotagehandeling ter dood waren veroordeeld. Ook in dit geval is de gratie voor de laatste maal verleend, daar de veroordeelden ten tijde van de daad nog geen twintig jaar oud waren. (De Tijd)
(Vor. ber. Rechtszaken 4592 C)

E. **NEDERLAND. — Productieslag 1941. - Onderhoud van het A. N. P. met dr. F. E. Posthuma. —**
De productieslag 1941 in de grootscheepsche actie van het Nederlandsch Agrarisch Front, waarbij de boeren worden aangemoedigd in dit jaar een zoo groot mogelijke productie, in de eerste plaats voor het eigen volk, te leveren, heeft — het spreekt haast wel vanzelf — vooral in landbouwkringen de grootste belangstelling. Nu zijn er verschillende factoren, welke bij zoo'n productieslag een rol spelen. In een onderhoud, dat een redacteur van het A. N. P. dezer dagen met dr. F. E. Posthuma over dit onderwerp had, heeft de oud-minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, die — zooals bekend — een enthousiast propagandist van dezen productieslag is, enkele factoren genoemd en daaromtrent zijn oordeel gezegd.
Inderdaad — zoo begon dr. Posthuma — is het zoo, dat wanneer we meer willen produceeren, we ook over meer middelen moeten beschikken. Nu speelt bij onzen landbouw de kunstmest een zeer belangrijke rol. Kalimeststoffen zijn er naar mijn meening in voldoende mate. Wat stikstof betreft, is het op het kantje af. Hier kan de wijze van distributie van grooten invloed

zijn. Phosphorzuurmeststoffen zijn er waarschijnlijk te weinig, maar hier staat gelukkig tegenover, dat onze landbouwgronden over het algemeen een knappe reserve hebben aan deze meststoffen. Wat het mestvraagstuk in zijn geheel aangaat, speelt ook het scheuren van weiden een rol, omdat men door het scheuren grond krijgt, welke niet zoo erg behoefte aan meststof heeft.

Prijzen. — Van groot belang bij een actie als de productieslag — zoo ging dr. Posthuma verder — zijn ook de prijzen, welke de boeren voor hun producten krijgen. Voor de voeding van den mensch is het een geluk, dat de verbouwer van rogge thans meer met zijn collega, die tarwe verbouwt, is gelijk gesteld. Ook voor den roggeverbouwer zelf is dit een geluk, omdat hij over het algemeen tot de categorie van kleine boeren behoort. Wat de aardappel betreft — zoo zei dr. Posthuma — is de prijs blijkbaar gericht op het verbouwen van soorten, welke veel opbrengen en dit is ten slotte toch ook een goed ding; zoowel voor producent als consument.

Over prijzen in het algemeen wilde dr. Posthuma op dit oogenblik alleen zeggen, dat naar zijn oordeel, de positie van den boer door het garandeeren van de prijzen belangrijk beter is geworden. Vroeger kon hij een kleinen of een grooten oogst krijgen en dan kon de prijs, welke zich bij den wereldprijs aanpaste, ook de heele oogst, wat hoeveelheid betreft, nog wel eens een slecht rendement geven, omdat de prijs veel te laag was. De toestand is nu echter zoo, dat wanneer de boer door een goede verzorging van den grond en van de planten en door veel vlijt alles heeft gedaan, wat maar mogelijk is, om naar de hoeveelheid een zoo groot mogelijken oogst te krijgen, dan weet hij, dat iedere hl., welke hij meer oogst, hem ook meer in de portemonnaie zal geven. Want van iedere hl., welken hij oogst, staat nu reeds vast, wat hij er voor zal ontvangen. De wereldprijs speelt nu geen rol meer en kan de boer bij de geldelijke opbrengst van zijn oogst dus niet meer schaden.

(Haagsche Crt.) **(V. b. Productieslag 1941, 4582 F)**

A. **NEDERLAND. — Behandeling van ondernemingen (joodsche) welke aangegeven dienen te worden. —**
's-Gravenhage, 13 Maart. — Het verordeningenblad van 13 Maart bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de behandeling van ondernemingen, welke aangegeven dienen te worden.

Daarin wordt o.a. bepaald:

Goedkeuring is vereischt voor:

Het oprichten van een onderneming, welke onder de bepalingen van de verordening no. 189/1940 betreffende het aangeven van ondernemingen valt (onderneming, welke aangegeven dient te worden);

Het aanbrengen van veranderingen in een bestaande onderneming, waardoor die onderneming komt te vallen onder de verplichting tot aangifte.

Het verzoek om goedkeuring moet worden ingediend door hem, die het oprichten der onderneming of het aanbrengen der verandering beoogt.

De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken) kan in ondernemingen, welke aangegeven dienen te worden, bewindvoerders aanstellen. De onderneming draagt de kosten der bewindvoering.

De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken) kan het voortzetten van eenigerlei bedrijfsuitoefening van een onderneming, welke aangegeven moet worden, verbieden. Hij kan bepalen, dat zoodanige ondernemingen vóór een door hem te bepalen tijdstip geliquideerd of tot een zoodanig tijdstip stilgelegd moeten worden.

(Verordeningenblad No. 10, 13 Maart 1941)
(Vor. ber. Joden 4574 A; Aangifte ondernem. 4422 D)

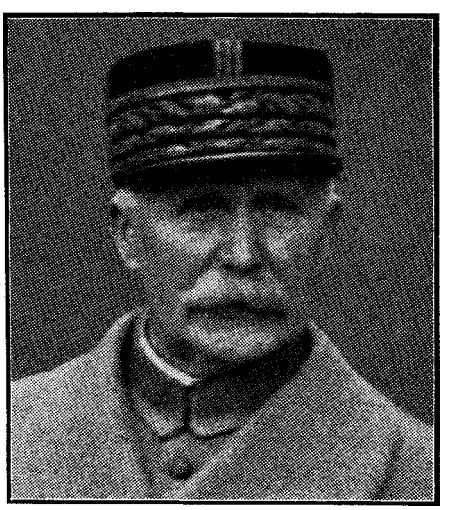
B. **ROEMENIE. — In- en Uitvoer 1940. —**
De uitvoer bedroeg in 1940 5.374.415 (7.564.464) ton ter waarde van 36.783,4 (26.809,3) mill. lei.

De invoer bedroeg 522.035 (739.040) ton ter waarde van 27.410,8 (22.890,5) mill. lei. Het uitvoeroverschot steeg van 3.918,8 mill. lei in 1939 tot 9.372,6 mill. lei in 1940.

De totale buitenlandsche handel daalde, wat de hoeveelheid betreft, van 8.303.504 t. in 1939 tot 5.896.450 ton in 1940, terwijl de waarde van 49.699,8 op 64.194,2 mill. lei steeg. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 2921 C)

C. **FRANKRIJK. — Communiqué i. z. verdediging van het koloniale rijk. - De Brinon's opwekking tot samenwerking met Duitschland. - Maarschalk Pétain's rede; beroep op de jeugd, ouderdomspensioen. —**
Verdediging koloniale rijk. — Vichy, 10 Maart (S. P. T.) — In dit communiqué wordt gezegd, dat Frankrijk in het kader van de wapenstilstandsovereenkomst het Afrikaansche koloniale rijk tegen iederen aanval zal verdedigen. De woordvoerder der regeering verklaarde, dat deze paraatheid tot verdedigen niet alleen betrekking heeft op de overzeesche bezittingen zelf, doch ook op de verkeerswegen, die het moederland met zijn overzeesche bezittingen verbinden.

De Brinon - Duitschland. — Bordeaux, 15 Maart (D.N.B.) — De algemeene lasthebber der Fransche regeering in het bezette gebied, ambassadeur De Brinon, heeft ter gelegenheid van zijn aanwezigheid te Biarritz aan het blad „La France au Bordeaux" eenige verklaringen afgelegd omtrent de Duitsch-Fransche samenwerking. De Brinon sprak de meening uit, dat de hangende problemen na den wapenstilstand, zooals het transportprobleem, de levensmiddelenverzorging en de kwestie der krijgsgevangenen alleen ernstig behandeld konden worden bij loyale samenwerking met den vroegeren tegenstander. Het Fransche volk moet vertrouwen hebben in Pétain en Darlan, die zich hebben uitgesproken voor samenwerking. Er is echter geen twijfel aan, dat de samenwerking met Duitschland niet slechts een voorloopige ontspanning zal brengen, maar een duurzamen vrede.

Maarschalk Pétain (Foto Arbeiderspers)

Radiorede van maarschalk Pétain. — Het staatshoofd maarschalk Pétain heeft een radiorede gehouden, waarin hij de invoering van ouderdomspensioen meedeelde. Deze maatregel kon, naar Pétain zelde, niet alles geven wat noodig is, doch wel geeft het wat mogelijk is. De maarschalk verklaarde te hopen, dat de wet later zou worden verbeterd. Dit hangt echter van den economischen toestand af. In een door den oorlog verwoest en door een te laag geboortecijfer getroffen land kan men niet ineens groote dingen doen. De jonge generaties moeten zich hardnekkig aan den arbeid wijden. Een land echter, dat geen jeugd meer heeft omdat het geen kinderen heeft, kan den ouderdom niet onderhouden. Dit zijn eenvoudige en duidelijke waarheden, die vergeten zijn. De ouderdomsverzorging berust op de solidariteit der natie, der klassen en der leeftijden. Pétain kondigde verder nog twee groote sociale hervormingen aan, die betrekking hebben op de beroepsorganisaties en het woningvraagstuk.

„Arbeiders", zoo besloot de maarschalk, „sinds ik u heb leeren kennen heb ik het gevoel, u beter te begrijpen en mij meer en meer met u te verbinden."

(N. Rott. Crt. - Standaard - Het Vaderland)
(Vor. ber. Samenw. Frankrijk-Duitschland 4573 A; Maarschalk Pétain 4588)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Egypte als bakermat van het Christelijk monnikendom. - Lezing van dr. J. Vergrote uit Leuven.—**
Op 10 Maart sprak in het Ned. Instituut voor het Nabije Oosten, te Leiden, dr. J. Vergrote uit Leuven over „Egypte als bakermat van het Christelijk monnikendom". Aan deze lezing is het volgende ontleend:

Onder den invloed van het Christendom ontwaakt het Nijlland tot nieuw, jeugdig leven. Gedurende ruim

twee eeuwen werkt zijn dynamisme bevruchtend op de nieuwe beschaving in. Nadat de Egyptische Kerk zegevierend uit de vervolging en uit den strijd met haar gevaarlijksten vijand, het gnosticisme, te voorschijn is getreden, speelt zij een hoofdrol in de ontwikkeling van het dogma. Tezelfdertijd trachten Egyptenaren het ideaal van den volmaakten Christen metterdaad te verwezenlijken. De eerste monniken zijn eremijten; hun voornaamste vertegenwoordiger is Antonius. Het tweede stadium vormen de gemeenschappen van eremijten; zij zijn het prototype van het z.g. Lavra-systeem. Als derde stadium wordt het coenobitisme of georganiseerd kloosterleven, door Pakhomius te Tabennêso ingevoerd, ten deele als reactie tegen bepaalde verschijnselen, die op een zekere ontaarding van het eremijten-leven wijzen. De geschiedenis dezer twee hoofdpersonages bewijst, dat het Christelijk monniksleven niet uit andere ascetische gemeenschappen, bijv. de Esseniërs of het Boeddhistisch monnikdom, ontsproten is. Het wortelt in het Evangelie en heeft zijn eigen, zelfstandige ontwikkeling doorgemaakt. De verbazende bloei van de nieuwe instelling wordt in ruime mate begunstigd door de sociale toestanden, die in het Nijlland heerschen. Na het Concilie van Chalcedon in 451, keert Egypte het Westen den rug toe en gaat zijn eigen wegen in echt Oostersche verstarring. Voor de Roomsche Kerk wordt het monnikendom een bron van kracht en voortdurende vernieuwing. Uit deze gegevens verschijnt het monnikendom als de factor, waardoor Egypte den meest rechtstreekschen en duurzamen invloed op het Westen uitgeoefend heeft.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Geestelijk Leven 4548 D)**

A. **NEDERLAND. — Radio. - Rijksradio-omroep. - Organisaties ontbonden. - Vermogen en personeel gaat naar den Staat. —**
's-Gravenhage, 13 Maart. — In een op 13 Maart verschenen Verordeningenblad is opgenomen een tweede verordening van den Rijkscommissaris, houdende maatregelen op het gebied van den Nederlandschen radio-omroep.
De tekst van de verordening luidt o.a.:
De samenstelling en de uitvoering van het programma van den Nederlandschen radio-omroep en van de radiodistributie geschiedt uitsluitend van Rijkswege.
Te dien einde wordt een staatsbedrijf in het leven geroepen, dat den naam van Rijksradio-omroep draagt, rechtspersoonlijkheid bezit en welks zetel te Amsterdam is gevestigd.
De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft het toezicht over den Rijksradio-omroep.
De bestaande radio-omroeporganisaties worden ontbonden.
Het aan deze toebehoorende vermogen gaat, voor zoover het niet reeds ingevolge het eerste lid van art. 2 der verordening no. 232/1940 houdende maatregelen op het gebied van den Nederlandschen radio-omroep, in eigendom van het Rijk is overgegaan, met ingang van den dag van inwerkingtreding dezer verordening over in eigendom van den Rijksradio-omroep, welke ook alle civiel-rechtelijke rechten en verplichtingen van de radio-omroeporganisaties overneemt.
Aan de bij de radio-omroepstations aangestelde leden van het bedrijfs- en administratief personeel, zoomede aan de daarbij aangestelde artisten, allen voor zoover zij daarbij op 1 Januari 1941 in dienst waren en bij de samenstelling en de uitvoering der programma's hun eigenlijke dagtaak vervulden, zal worden aangeboden in dienst van den Rijksradio-omroep te treden, voor zoover zij daarbij passende werkzaamheden kunnen vinden.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. (Verordeningenblad No. 10, 13 Maart 1941)
(Vor. ber. Radio-omroep 4595 C)

B. **TURKIJE. — In- en Uitvoer 1940. —**
In 1940 bedroeg de uitvoer 611.203 (927.696) ton ter waarde van 111.45 (127.39) mill. LT. De invoer beliep 342.005 (605.556) ton ter waarde van 68.92 (118.25) mill. LT.
Het uitvoeroverschot steeg dus van 9.14 mill. LT. in 1939 op 42.53 mill. LT. in 1940. De totale buitenlandsche handel van het land daalde van 1.533.252 ton ter waarde van 245.64 mill. LT. in 1939 tot 953.203 ton ter waarde van 180.37 LT. in 1940.
De belangrijkste uitvoergoederen waren tabak met 25.24%, mohair met 10.87%, hazelnoten met 7.18% en wol met 6.71%. Onder de invoergoederen namen petroleumproducten de eerste plaats in met 18.99%.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 2386 A)**

C. **THAILAND. — 70.000 vierk. km. grooter geworden. —**
Tokio, 15 Maart (D.N.B.) — Volgens berichten uit Bangkok heeft de plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken verklaard, dat Thailand 69.420 vierkante kilometer heeft teruggekregen van het gebied hetwelk destijds aan Frankrijk moest worden afgestaan. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4592 G)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Rede van Rijkskanselier Adolf Hitler in het Tuighuis te Berlijn. - Herdenking van de gesneuvelden. —**
Berlijn, 16 Maart. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den „Heldengedenktag" is 16 Maart in het Zeughaus te Berlijn een herdenkingsplechtigheid gehouden voor hen, die in den wereldoorlog en in dezen oorlog gesneuveld zijn. De Führer heeft hierbij een rede gehouden, welke door de radio werd uitgezonden. Hij zeide hierin o.a. het volgende:
Wanneer het Duitsche volk in 1941 zijn helden eert, dan geschiedt dat in een tijd en onder omstandigheden, die ons het recht geven, met opgeheven hoofd diegenen te herdenken, die in den strijd in een ver en in een nabij verleden hun leven voor de natie geofferd hebben. Toen wij, twaalf maanden geleden, in deze gewijde hal onze helden herdachten, lag achter ons het alleszins geslaagde begin van een oorlog, dien Duitschland niet gewild heeft, doch die ons opgedrongen was door dezelfde krachten, die voor de geschiedenis reeds de verantwoordelijkheid dragen voor den grooten volkerenkrijg van 1914—'18. Het waren de elementen, die zich destijds ten doel stelden, de Duitsche natie van het primitiefste levensrecht te berooven, die in de jaren van het dictaat van Versailles de politieke slavernij en economische verarming van Duitschland tot dogma eener nieuwe wereldorde maakten en die thans weer de wederopstanding van ons volk denzelfden haat toedroegen als zij eens het tweede Rijk deden. Met volkomen miskenning van de feitelijke situatie en een daaruit voortvloeiende verkeerde beoordeeling van de eigen en de Duitsche kracht, echter ook in hun volkomen onwetendheid van de wilskracht en de vastberadenheid van de nieuwe Duitsche leiding, geloofden zij, dat het de tweede maal gemakkelijker zou zijn het Duitsche volk er onder te krijgen dan de eerste maal.
Toen de Amerikaansche generaal Wood voor de Senaatscommissie van onderzoek verzekerde, dat Churchill hem reeds in 1936 had verklaard, dat Duitschland reeds weer te machtig was geworden en daarom in een nieuwen oorlog moest worden vernietigd, werd door dit feit, dat thans door de geschiedenis bevestigd is, de ware verantwoordelijkheid voor de tegenwoordige ontwikkeling in het licht gesteld. Engeland en Frankrijk wilden den oorlog, alleen waren het minder de volken dan wel dunne lagen, die op politiek en financieel gebied leiding gaven, waarachter als laatste stuwende kracht het internationale jodendom met zijn over de wereld vertakte samenzweringen der democratie en vrijmetselarij staat.
Het jaar 1940. — Deze verantwoordelijke oorlogsstokers hoopten echter, door Polen op den voorgrond te schuiven, niet alleen de uiterlijke aanleiding tot den oorlog te vinden, doch de versnippering van de Duitsche krachten, hetgeen hun reeds in den wereldoorlog zoo nuttig voorkwam, reeds bij voorbaat te bewerkstelligen. De achttiendaagsche veldtocht in Polen heeft aan die hoop de bodem ingeslagen. Met trotsch vertrouwen kon de Duitsche natie onder deze omstandigheden het jaar 1940 beginnen.
Desondanks leefde ons volk geenszins in zelfmisleiding omtrent de moeilijkheden van het jaar, dat komen ging. De strijd in het Westen, waaraan iedere oude Duitsche frontsoldaat thans nog een herinnering bewaart van een lijdensweg zonder einde, moest worden beslist. Met volledige kennis van onze voorbereidingen en plannen, met grenzeloos vertrouwen in den Duitschen soldaat, in zijn bewapening, zijn aanvoering, zijn kunnen en vooral zijn houding waagde ik het op den vorigen herdenkingsdag der gevallenen den aanstaanden strijd als de roemrijkste overwinning aan te kondigen. Acht weken later begon deze strijd.
Doch nog vóór de weermacht in het Westen in het veld kwam, was misschien de belangrijkste beslissing in dezen oorlog reeds gevallen. Op 9 April is met enkele uren voorsprong de gevaarlijkste poging van Engeland, om de Duitsche defensieve kracht van het Noorden uit in het hart te treffen, verijdeld.
In het Westen. — Toen de ochtend van den 10den Mei gloorde, was deze, wat zijn gevolgen betreft, misschien wel ernstigste bedreiging van onze militaire en economische positie reeds met succes afgeweerd. De strijd om de beslissing in het Westen kon dus beginnen.

Hij verliep volgens plan. Wat in vier jaar van niet onder woorden te brengen opofferingen in den wereldoorlog niet gelukt was, voltrok zich binnen enkele weken, n.l. de ineenstorting van het Britsch-Fransche front. Zonder acht te slaan op de geestelooze meeningen van den toenmaligen met schuld beladen Britschen premier zal dit jaar 1940 in de wereldgeschiedenis aangeteekend worden als een der beslissendste en wat de gevolgen betreft een der belangrijkste jaren. Want in dit jaar trad een verschuiving van krachten in, die van waarlijk historische beteekenis is. Had Duitschland nog in het jaar 1918 maar een deel van deze successen kunnen boeken, dan was de wereldoorlog gewonnen geweest.

Thans staat de Duitsche weermacht in een gebied van ontzaglijke afmetingen gereed om, numeriek en materieel op enorme wijze versterkt, besluitvaardig en vol vertrouwen, datgene te voltooien, wat in het historisch beslissende jaar 1940 begonnen werd.

Hiermede treden wij thans met nog meer recht dan in 1940 voor de Duitsche helden van het verleden. Nog weten wij allen wat zij, vooral in den wereldoorlog, moesten dulden en hebben gepresteerd. Maar voor hun offer zelf buigen wij ons niet als onwaardigen neder. Toen de Duitsche divisies haar opmarsch in het Westen begonnen, heeft de huidige herdenking der gesneuvelden haar meest verheven aanvang genomen. Want op ontelbare soldatenkerkhoven stonden in dankbare ontroering de zegevierende zonen aan de graven van hun heldhaftige vaders. Het Duitsche volk heeft alles weer goedgemaakt wat het eens in waanzinnige verblinding prijsgaf en verloor. Het gevoelt zich weer den voltrekker van den wil zijner dappere voorvaderen! Naast de dooden van den wereldoorlog rijen zich nu de slachtoffers van dezen strijd. En weer liggen, als destijds, de zonen van ons volk overal verspreid in de wijdheid van landen en zeeën als de dappere strijders voor hun Groot-Duitsche vaderland. Het is dezelfde Duitsche mensch, die zijn leven op het spel zet en het offert om aan zijn volk als geheel de toekomst eindelijk te verzekeren en een vrede af te dwingen, die tot een betere organisatie der menschelijke gemeenschap leidt, dan die vrede, dien de dictatoren van Versailles op hun geweten hebben. Wij herdenken evenwel ook de Italiaansche soldaten, die thans als bondgenooten in een groot deel van de wereld eveneens hun leven hebben moeten geven. Hun idealen en strijddoeleinden zijn dezelfde als de onze: de wereld is er niet alleen maar voor enkele weinige volken; en een orde, die voor eeuwig alleen op bezitters en haveloozen wil steunen, kan slechts bestaan totdat de haveloozen besluiten hun recht op Gods aarde te stellen en er voor op te komen.

Ook het vaderland moet in dezen oorlog zwaarder offers brengen dan vroeger. Ook zijn heldendom draagt er toe bij, dat de beslissendste strijd uit de Duitsche geschiedenis met succes eindigt. En hier toont niet alleen de man zijn weerstandsvermogen, maar vooral ook de vrouw. De natie is thans een strijdende eenheid geworden. Niet omdat zij dezen strijd zocht, maar omdat hij haar opgedrongen werd.

Zoodra Engeland en Frankrijk den oorlog verklaard hadden, begon Engeland ook den oorlog tegen het burgerleven. Aan de blokkade van den wereldoorlog, aan den hongeroorlog tegen vrouwen en kinderen voegde het ditmaal den lucht- en brandoorlog tegen vreedzame dorpen en steden toe. Doch Churchill zal met den door hem misdadig ontketenden luchtoorlog niet Duitschland vernietigen, doch Brittannië zelf. En evenmin zal de blokkade Duitschland treffen, doch degenen, die er mee begonnen zijn. Al beperkte het invallen van den winter de oorlogshandelingen te land, de gevechten in de lucht en op zee zijn doorgegaan. Aan het heldendom van onze duikboot- en scheepsbemanningen paart zich het heldendom van onze vliegers. Wij kunnen de herdenking der gesneuvelden niet waardiger besluiten dan met onze gelofte te herhalen den, door onze internationale tegenstanders ontketenden, strijd tot onze vernietiging, in een Duitsche eindzege te doen verkeeren.

Achter ons ligt een winter van veel werk. Wat aan onze opleiding nog te verbeteren viel, is geschied. De Duitsche weermacht is thans tot het militair sterkste werktuig van onze geschiedenis gerezen. Kreeg in deze wintermaanden onze bondgenoot in de eerste plaats de geheele kracht van de Britsche aanvallen te verduren, van nu af aan zal de Duitsche weermacht haar deel van deze lasten weer overnemen.

Geen mogendheid en geen steun ter wereld zullen aan den uitslag van dezen strijd iets veranderen. Engeland zal vallen. De eeuwige Voorzienigheid laat niet diegenen zegevieren, die bereid zijn alleen om de heerschappij van hun goud het bloed van menschen te vergieten. Duitschland heeft van Engeland en Frankrijk niets verlangd. Alle keeren, dat het afstand van iets gedaan heeft, al zijn ontwapenings- en vredesvoorstellen waren vergeefsch. De internationale financieele plutocratie wil dezen oorlog tot het einde toe voeren. Derhalve moet en zal het eind van dezen oorlog haar vernietiging zijn. Moge de Voorzienigheid ons dan den juisten weg doen vinden om de volken, die van hun boeien bevrijd zijn, naar een betere orde te leiden.

Koud en vastberaden zullen wij derhalve in 1941 aantreden om te voltooien, wat vorig jaar begonnen is. Onverschillig waar te land, ter zee of in de lucht Duitsche soldaten strijden, zij zullen weten dat deze strijd het lot, de vrijheid en de toekomst van ons volk voor altijd beslist. Door dezen strijd zegevierend te beëindigen danken wij alle helden van het verleden op de waardigste wijze, want wij redden datgene, waarvoor ook zij eenmaal gevallen zijn: Duitschland, ons volk en zijn Groot-Duitsche Rijk. (Limburger Koerier - Telegraaf - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4597 A)

A. **NEDERLAND. — N.V.V. - Volksgezondheid. —**
Het A.N.P. meldt:
De commissaris van het N.V.V., de heer Woudenberg, heeft onlangs opgericht een afdeeling volksgezondheid, waarin het T.B.C.-fonds van het N.V.V. is ondergebracht.

In een dezer dagen gehouden persconferentie heeft de leider van deze nieuwe afdeeling, de heer W. Kaub, een uiteenzetting gegeven van de taak, welke op deze afdeeling komt te rusten, waarna hij mededeelingen deed over een bijzondere actie, die het N.V.V. in samenwerking met de Duitsche organisatie National Sozialistische Vorsorge (N.S.V.) onderneemt en welke betreft het uitzenden van arbeidersvrouwen en kinderen naar Duitschland. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. N.V.V. 4511 D)

B. **NEDERLAND. — Winterhulp Nederland - Groote gift van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —**
's-Gravenhage, 14 Maart. — De Rijkscommissaris heeft op voorstel van den gemachtigde voor Amsterdam, senator dr. Böhmcker, zich bereid verklaard uit de hem ter beschikking staande fondsen een bedrag van een half millioen gulden ter beschikking te stellen van de Winterhulp Nederland, met de bepaling, dat deze som zal worden uitgekeerd voor de Winterhulp der stad Amsterdam. In een begeleidenden brief aan dr. Böhmcker heeft de Rijkscommissaris uiteengezet, bij deze bijdrage te zijn uitgegaan van het feit, dat het deel der Amsterdamsche bevolking, hetwelk de gelegenheid en verplichting had, bij een dergelijke hulpactie zijn sociaal verantwoordelijkheidsgevoel te toonen, in belangrijke mate is te kort geschoten. Verzocht wordt voorts bij de verdeeling van het bedrag er toe bij te dragen, dat met de laatste gebeurtenissen te Amsterdam op passende wijze rekening wordt gehouden. (Telegraaf)

(V. b. Winterhulp 4544 B; Dr. Seyss-Inquart 4596 B)

C. **NEDERLAND. — Tentoonstelling - De Vrijmetselarij in Nederland. —**
In het voormalige Vrijmetselaarsgebouw „Vicit Vim Virtus" aan het Ripperdapark te Haarlem wordt een tentoonstelling gehouden van materiaal, dat in Nederlandsche Vrijmetselaarsloges gevonden is door den heer W. Schwier, Referent van den Rijkscommissaris voor de Internationale Organisaties.
Deze tentoonstelling werd op 15 Maart geopend.
De heer W. Schwier hield een inleiding, die daarin culmineerde, dat de Vrijmetselarij door het wereldjodendom geleid wordt, ten einde den Joden de wereldmacht te geven. (De Tijd)

(Vor. ber. Tentoonstell. Leeuwarden 4478 F)

D. **NEDERLAND. — Betalingsverkeer met Frankrijk.**
Het Nederlandsche Clearing-Instituut deelt 10 Maart mede: Onder de regeling vallen alle wederzijdsche verplichtingen, onverschillig het tijdstip van ontstaan daarvan, wegens:
1. Den invoer van goederen van oorsprong uit de vorengenoemde Fransche gebieden in Nederland en van goederen van oorsprong uit Nederland in de vorengenoemde Fransche gebieden;
2. Nevenkosten in het Fransch-Nederlandsche goederen- en doorvoerverkeer;
3. Betalingen voor dienstprestaties;
4. Betalingen voor immaterieele prestaties bijv. octrooirechten, licenties, auteursrechten en filmhuren;
5. Sociale verzekeringen, ondersteuningen en andere

betalingen voor zoover deze ter noodleniging dringend noodzakelijk zijn;
6. Loonbesparingen van arbeiders en krijgsgevangenen;
7. Betalingen in het verzekeringsverkeer, inclusief het herverzekeringsverkeer, voor zoover de verplichtingen luiden in rijksmark, guldens of Fransche francs.
Particuliere compensaties zijn niet toegelaten.
Opbrengsten van in Frankrijk belegd vermogen, van welken aard ook, kunnen over de clearing ten gunste van ingezetenen in Nederland worden overgemaakt.
(Keesings Financieel Archief)

A. **JAPAN. — Josoeke Matsoeoka - Levensloop. —** Op pag. 4596 A meldden wij het bezoek van Josoeke Matsoeoka, den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken aan Berlijn en Rome, via Moskou. Zijn levensloop is de volgende:

Josoeke Matsoeoka (Foto Arbeiderspers)

Josoeke Matsoeoka werd in 1880 geboren. Hij studeerde in Amerika aan de universiteit te Oregon rechten en trad na zijn terugkeer in Japan in dienst van het departement van Buitenlandsche Zaken, waar hij in 1904 legatie-secretaris werd. Na vele diplomatieke functies te hebben bekleed, werd hij in 1916 benoemd tot secretaris van den toenmaligen minister van Buitenlandsche Zaken en in 1916 tot lid van de Japansche delegatie op de vredesconferentie te Versailles. Na deze conferentie verliet hij den Buitenlandschen Dienst.
Van 1921 tot 1926 was hij directeur van de Zuid-Mandsjoerijsche spoorwegmaatschappij en in 1927 werd hij tot vice-president van deze onderneming benoemd. In 1930 werd hij tot lid van den Japanschen Rijksdag gekozen en in 1932 nam hij deel aan de vergadering van den Volkenbond te Genève.
In Japan teruggekeerd, werd hij geestdriftig gehuldigd voor zijn krachtig optreden te Genève. In 1933 legde hij zijn mandaat in den Rijksdag neer om zich te wijden aan de vereeniging der Japansche partijen tot een eenheidspartij. In 1935 werd hij president van den Mandsjoerijschen spoorweg en in 1937 adviseur van het kabinet. In Juli 1940 werd hij, na aftreden van de regeering Jonai, minister van Buitenlandsche Zaken in het kabinet van Konoje.
(Leeuwarder Courant) **(V. b. Matsoeoka 4596 A)**

B. **NEDERLAND. — Verhooging van den tabaksaccijns - Met ingang van 1 April. —**
In het Verordeningenblad van 13 Maart is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën betreffende verhooging van den tabaksaccijns.
Deze verhooging treedt in werking met ingang van 1 April 1941.
Hierbij wordt de bij besluit van genoemden secretaris-generaal met ingang van 15 September 1940 ingevoerde verhooging van den accijns ten aanzien van sigaren, rook- en pruimtabak en snuif overgenomen in art. 5 van de Tabakswet. De toen eveneens ingevoerde verhooging van den tabaksaccijns op sigaretten met 10 opcenten vervalt, zoodat de accijns op sigaretten wederom op 50 pct. van den kleinhandelsprijs wordt gebracht, zooals ook reeds in de Tabakswet is bepaald.
De thans ingevoerde verhooging betreft de heffing van 100 opcenten op den tabaksaccijns voor alle genoemde artikelen.
(Verordeningenblad No. 10, 13 Maart '41)
(Vor. ber. Tabaksaccijns 4324 B)

C. **NEDERLAND. — Amnestie voor verzwegen belastingen. - Aangifte moet vóór of op 15 April 1941 geschieden. —**
Het 13 Maart verschenen Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën, van Justitie, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij en van Koloniën betreffende de verplichting tot aangifte en betreffende amnestie op het gebied van de belastingen en van de deviezen.
Het besluit luidt o.a.:
Aangifte moet worden gedaan van: waarden welke zich binnen of buiten het Rijk bevinden of bevonden, waarvan de gezamenlijke waarde meer dan ƒ 500 bedraagt en welke voor de heffing van de vermogensbelasting als vermogen in aanmerking komen of voor de belastingjaren 1939/1940 en 1940/1941 in aanmerking hadden moeten zijn gekomen, doch welke tot dusver noch door den belastingplichtige noch door een ander, die de verplichtingen van den belastingplichtige dient na te komen, bij de belastingadministratie werden aangegeven;
waarden welke ingevolge de Deviezenverordening 1940 moeten of hadden moeten worden aangeboden of welke ingevolge de besluiten No. 155/1940 betreffende de aangifte van buitenlandsche effecten, No. 203/1940 betreffende den invoer van binnenlandsche en buitenlandsche betaalmiddelen en effecten, No. 35/1941 betreffende de aangifte van buitenlandsche vorderingen en andere niet in effecten belichaamde buitenlandsche waarden, of ingevolge de derde-uitvoeringsbeschikking betreffende het geblokkeerde Marken-belastingbesluit 1940 (Nederlandsche Staatscourant 1941 No. 17) moeten of hadden moeten worden aangegeven, doch welke tot dusver niet werden aangeboden of niet werden aangegeven;
feiten welke tot dusver voor de belastingadministratie zijn verzwegen en die geleid zouden hebben tot het heffen van een hooger bedrag wegens belastingen naar het inkomen over de belastingjaren 1939/1940 en 1940/1941 of wegens omzetbelasting in de jaren 1939 en 1940.
De aangifte moet zonder dat daartoe een bijzondere uitnoodiging wordt gedaan, geschieden vóór of op 15 April 1941.
De termijn kan voor bepaalde gevallen op verzoek van dengene die tot aangifte verplicht is, door den persoon, bij wien de aangifte moet geschieden, worden verlengd, indien daartoe een gewichtige reden aanwezig is. Het verzoek om verlenging kan slechts vóór het verstrijken van den termijn worden gedaan.
Ingeval de verplichting tot aangifte overeenkomstig dit besluit wordt nagekomen, treedt straffeloosheid (daaronder begrepen het achterwege laten van tuchtmaatregelen of administratiefrechtelijke maatregelen) in wegens overtredingen van bepalingen in zake belastingen en deviezen, welke vóór het in werking treden van dit besluit zijn begaan.
(Verordeningenblad No. 10, 13 Maart 1941)
(V. b. Belastingen 4582 A; Generaal pardon 4265 D)

D. **PHYSICA. — Materie, straling en energie. - Lezing prof. dr. J. Clay. —**
In het Gezelschap van Philosophie en Parapsychologie te Leiden heeft de Amsterdamsche hoogleeraar prof. Clay, op 9 Maart bovengenoemd onderwerp behandeld.
Er zijn — aldus spr. — twee wetten, die de ontwikkeling van de natuurwetenschap in de 19e en 20e eeuw hebben beheerscht. De wet van behoud van materie en de wet van behoud van energie. De indruk die de natuurverschijnselen op de oppervlakkige beschouwer maken, zijn die van toevalligheid en van verandering. Maar verandering kan slechts worden vastgesteld, indien er iets constant blijft. Zonder dat

heeft verandering geen beteekenis. Naar dit constante heeft men voortdurend gezocht. De materie zou onvernietigbaar zijn. Lavoisier verbond deze onvernietigbaarheid aan het gewicht, en dit inzicht werd de grondslag van de scheikunde. In elke verandering is een andere factor die onveranderlijk is. In den beginne werd dit geformuleerd, dat het de levende kracht zou zijn. Een latere formuleering breidde dit begrip uit tot arbeid en arbeidsvermogen en toen dit na het werk van Mayer en Jaule zijn aequivalentie vond in het arbeidsvermogen van de warmte werd in 1853 het woord energie gevonden, als het ruimere begrip. Helmholtz toonde aan hoe dit ook voor de electrische verschijnselen beteekenis had en na de ontwikkeling van de electro-magnetische theorieën bleek, dat een electromagnetische straling een zich voortbewegende hoeveelheid energie vertegenwoordigt. Na de ontdekking dat het licht een druk oefent op het vlak waarop het valt, moet men aan het licht een trage massa toekennen. Uit de grootte van den druk, die nauwkeurig gemeten werd, kan men berekenen, hoe veel massa aan een bepaalde hoeveelheid licht energie moest worden toegekend. Nadat in 1915 Einstein de geniale gedachte had, de trage massa met de zware massa te identificeeren, trok hij tevens de conclusie dat het licht ook zwaarte moest hebben, hetgeen sedert dien tijd bij alle zonsverduisteringen bevestigd is gebleken. Het stond nu theoretisch vast dat de massa van een bepaalde hoeveelheid energie gelijk is aan die energie gedeeld door het kwadraat van de lichtsnelheid. Dat de energie een massa aequivalent bezit, bleek vervolgens bij de nauwkeurige massabepalingen van de atomen. Een tekort aan massa in de berekende massa van de atomen, kan verklaard worden uit de stralingsenergie van de elementaire deeltjes in de atoomkernen. Tot zijn volle beteekenis kwam de wet van de omzetting van de massa in energie bij de desintegratie van lichtiumatomen door protonen in twee heliumkernen, waarbij de bewegingsenergie van de ontstane heliumkernen uit de massa van het lichtium en het proton kan worden berekend. De waargenomen waarde stemt volkomen met de berekening overeen. Ditzelfde verband kan bij vele kernreacties worden gevonden. Het meest directe en treffende voorbeeld echter werd gevonden, toen men ontdekte, dat een electronenpaar met een gezamenlijke massa aequivalent van een millioen volt-energie kon uitstaan uit photonen (stralingsenergie). En omgekeerd, twee tegengestelde geladen electronen kunnen volkomen worden omgezet in een photonenpaar van een energiewaarde die aequivalent is aan de massa van de electronen.

De wet van behoud van energie en massa is sindsdien de beste leidraad bij de omzettingen, die in de kernphysica en de verschijnselen van de kosmische stralen voortdurend voorkomen. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Physica 4525 A)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Bulgaarsche saldi geblokkeerd. - Stakingen. - Politiek in het Verre Oosten. - Uitvoer van vliegtuigen. - President Roosevelt's aanbod aan Joego-Slavië. - Ambassadeur voor bezette gebieden. - Tegen gebiedsafstand op het Westelijk Halfrond. - Hongaarsch tegoed geblokkeerd. - President Roosevelt's volmachten („Bill 1776"). - Crediet $ 7 milliard goedgekeurd. - President Roosevelt's rede i. z. uitvoering steunwet en Duitsche commentaren. —**

Bulgaarsche saldi. — Washington, 4 Maart. (S.P.T.) — Naar in officieele kringen te Washington verluidt, heeft president Roosevelt een decreet onderteekend, waardoor alle Bulgaarsche saldi in de Vereenigde Staten zijn geblokkeerd.

Stakingen. — New York, 6 Maart. (D.N.B.) — Uit Midland in Pennsylvanië wordt gemeld, dat de arbeid in de Pittsburgh Crucible-Steelfabrieken vrijwel stil staat. De bij het C. I. O. aangesloten arbeiders hebben posten bij de fabriekspoorten opgesteld, die er op aandringen, dat de werklieden in staking gaan. Daardoor moest in twee fabrieken der maatschappij, die granaatstaal voor Engeland en de Vereenigde Staten vervaardigt, het bedrijf worden gestaakt.

Politiek Verre Oosten. — Washington, 6 Maart. (United Press) De minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, heeft een verklaring afgelegd over de Amerikaansche politiek in het Verre Oosten, waarin wordt gezegd, dat de politiek der Vereenigde Staten streeft naar gelijkgerechtigdheid van allen, respect voor de souvereiniteit en eerbiediging der verdragen.

Uitvoer van vliegtuigen. — Het ministerie van Handel deelt op 7 Maart mede, dat in 1940 3532 vliegtuigen, alsmede 4.986.184 vliegtuigmotoren en andere onderdeelen met een totale waarde van $ 311.757.326 naar het Britsche imperium en andere landen werden uitgevoerd.

Het aandeel van Engeland hierin was $ 134.543.039. Aan Canada werd geleverd voor $ 33.994.473 en aan Australië voor $ 15.887.718. De export naar Zuid-Amerika bedroeg $ 4.033.849.

President Roosevelt en Joego-Slavië. — Berlijn, 8 Maart. (D. N. B.) — Naar aanleiding van Roosevelts aanbod tot steunverleening aan Joego-Slavië schrijft de Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz onder meer: „De actie, die Roosevelt in Joego-Slavië heeft ondernomen, ditmaal zonder zich te kunnen verbergen achter „particuliere initiatieven" van al te ijverige ambtenaren of agenten, is in flagranten strijd, niet alleen met de verklaringen, waarmede hij zelf zijn regeeringsvoorstel heeft gemotiveerd, maar ook met de beginselen, die van de Vereenigde Staten uitgingen en sedert ongeveer een eeuw voor het Westelijk halfrond worden opgeëischt.

Ambassadeur voor bezette gebieden. — Lissabon, 10 Maart. (D.N.B.) — De vroegere diplomatieke vertegenwoordiger der Vereenigde Staten in Polen, ambassadeur Biddle, is met het Clipper-toestel in Lissabon aangekomen.

Volgens mededeeling van de „Seculo" zal Biddle de Vereenigde Staten in alle landen, die door Duitschland zijn bezet, vertegenwoordigen. Hij zal binnenkort naar Frankrijk vertrekken.

Tegen gebiedsafstand op het Westelijk Halfrond. — Washington, 10 Maart (D.N.B.) — De Senaat heeft 10 Maart zijn goedkeuring gehecht aan het inrichten van vloot- en vliegtuigsteunpunten in de gebieden, die Engeland krachtens de overeenkomst, waarbij de Vereenigde Staten aan Engeland 50 oude torpedojagers hebben afgestaan, aan de Vereenigde Staten heeft verpacht.

Tegelijkertijd heeft de Senaat met algemeene stemmen een resolutie aangenomen, op grond waarvan de regeering der V. S. nooit accoord mag gaan met het afstaan van gebied in het Westelijk Halfrond door een niet-Amerikaansche mogendheid aan een andere niet-Amerikaansche mogendheid.

Deze resolutie, die de voorzitter van de Senaatscommissie van Buitenlandsche Zaken, de democraat George, heeft ingediend, bepaalt, dat de V. S. terstond met de andere Amerikaansche republieken overleg moeten plegen, als een dergelijke afstand mogelijk schijnt. De V. S. zouden zich dan met de andere Amerikaansche republieken moeten beraden omtrent de stappen, die ondernomen moeten worden om de gemeenschappelijke belangen te beschermen. De resolutie, die door het ministerie van Buitenlandsche Zaken is goedgekeurd, wordt thans doorgezonden naar het Huis van Afgevaardigden.

Hongaarsch tegoed. — Het D.N.B. seint uit Washington, dat president Roosevelt 14 Maart het besluit heeft genomen tot het blokkeeren van het tegoed van Hongarije.

President Roosevelt's volmachten. — Washington, 12 Maart. (S.P.T.) — In de 11 Maart door den president der Vereenigde Staten geteekende leen- en pachtwet („Bill 1776") komen acht punten naar voren:

1. De president kan, aan elk land, dat volgens zijn meening voor de verdediging van de Vereenigde Staten van belang is, oorlogsschepen, vliegtuigen of patronen uitleenen, verpachten of eenvoudig schenken.
2. Het is aan den president overgelaten te beslissen of de betaling in geld of in goederen zal geschieden, of dat geen betaling verlangd zal worden, omdat de levering indirect in het belang der Vereenigde Staten moet worden beschouwd.
3. De kosten van het te leveren oorlogstuig worden gedekt door den Amerikaanschen belastingbetaler.
4. Uit het aanwezige leger- en vlootmaterieel, kan de president tot een bedrag van 1,3 milliard dollar overdragen. Voor verdere leveringen is een toestemming van het Congres noodig.
5. De leen- en pachtwet verleent echter aan den president niet de machtiging leveringen van oorlogsmaterieel door convooien te laten beschermen, maar de wet legt ook geen enkele beperking op bestaande volmachten.
6. De president is gehouden alle drie maanden het Congres op de hoogte te houden van de transacties, welke in verband met de leen- en pachtwet zijn tot stand gekomen. Indien naar het oordeel van den president, de nationale belangen door dergelijke mededeelingen zouden worden geschaad, kan bekendmaking tot een lateren datum worden aangehouden.
7. De volmachten, die de wet aan den president verleent, eindigen op 30 Juni 1943, de contracten op zijn laatst in Juli 1946, tenzij het Congres voor dien datum anders zou beslissen.
8. De president kan ook de Amerikaansche militaire geheimen

zooals de geperfectionneerde methode om bommen uit snelvliegende machines af te werpen, uitleveren.
Naar verluidt is de wet onmiddellijk in werking getreden.

Crediet van $ 7 milliard goedgekeurd. — New York, 16 Maart (D.N.B.) — De begrootingscommissie van het Huis van Afgevaardigden heeft heden het door president Roosevelt gevraagde crediet van 7 milliard dollar voor de hulp aan Engeland goedgekeurd.

President Roosevelt's rede. - Uitvoering steunwet. — Washington, 16 Maart. (D.N.B.) — Op het jaarlijksche banket der vereeniging van bij het Witte Huis geaccrediteerde journalisten heeft president Roosevelt 15 Maart een rede gehouden, waarin hij een dringend beroep op het Amerikaansche volk deed, thans, nu de wet in zake de hulp aan Engeland van kracht geworden is, alle persoonlijke wenschen en verlangens te vergeten en gemeenschappelijk met den grootsten spoed aan de uitvoering van de wet mede te helpen.
Na een groot debat, aldus president Roosevelt, heeft Amerika thans de beslissing genomen. Deze beslissing is het einde van alle pogingen om op compromissen af te sturen. Het is echter ook de hoogste tijd. Engeland moet thans gesteund worden met alles wat de Vereenigde Staten kunnen missen. Evenzoo Griekenland en China. Dat beteekent voor iedereen Amerikaan offers. Iedereen zal hoogere belastingen moeten betalen, langer moeten werken en zich met kleinere winsten tevreden moeten stellen. Half werk heeft thans geen zin; slechts een volledig gebruik van alle arbeidskrachten kan tot het doel leiden. Deze oorlog kan niet met dollars gewonnen worden, doch slechts door de inspanning van het geheele volk van 130 millioen zielen der Ver. Staten. Van de offervaardigheid van de Vereenigde Staten hangt het af, of de vitale brug van schepen over den Oceaan, die levensmiddelen en wapenen naar Engeland brengen, in stand kan worden gehouden. Amerika zal zijn hulp aan Engeland opvoeren tot de overwinning is behaald.

Duitsche commentaren op president Roosevelt's rede. — De „Angriff" noemt Roosevelt's rede het „hoogtepunt van de leugencampagne", waarmede het Amerikaansche volk reeds sedert weken om den tuin wordt geleid.
Berlijn, 17 Maart. (D.N.B.) — De „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz" schrijft over de rede van president Roosevelt o.a. het volgende:
„De tegenwoordige regeering van Noord-Amerika schijnt bewust de principes van Washington en van de Monroe-leer over boord te werpen. President Roosevelt heeft niet den moed openlijk te zeggen, wat hij in werkelijkheid wil. Hij verschanst zich bij zijn agressieve bedoelingen achter de uitvlucht, dat het er om gaat, de democratieën tegen de dictaturen te beschermen, alsof b.v. Griekenland een democratie is. Hij gebruikt als motiveering van zijn doel de onware bewering, dat de As-mogendheden openlijk probeeren alle „krachtens verkiezingen tot stand gekomen regeeringssystemen te vernietigen", niet alleen in haar eigen gebieden, doch ook op het Amerikaansche continent. Een drieste bewering, die echter niet slaat op Europa waar in de staten, die zijn aangesloten bij het driemogendhedenpact, de meest verschillende regeeringsvormen bestaan. Deze bewering beteekent echter ten aanzien van het Amerikaansche continent een bijzonder arglistige propagandamanoeuvre. Het gaat Roosevelt in het geheel niet zoozeer om het „verankeren" van democratische stelsels als wel om het bevredigen van zijn machtshonger. (Telegraaf - Het Vaderland - Standaard - N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bulgarije 4579 A; Stakingen 4584 B; Cordell Hull 4131 C; Vliegtuigenexport 1939, 4146 F; Hongarije 4454 G; Hulp aan Engeland 4595 F; Pres. Roosevelt 4578 B)

A. NEDERLAND. — Faillissementen in 1940. —
Het totaal aantal uitgesproken faillissementen daalde van 2129 in 1939 tot 1254 in 1940, een daling derhalve van ruim 41 pct. (per 100.000 inwoners resp. 24.3 en 14.1), terwijl de vermindering sinds 1936 bijna 72 pct. bedroeg.
Uit de specificatie naar de provincies blijkt, dat de cijfers voor alle provincies lager zijn dan die over 1939. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Faillissementen in 1939, 4128 A)

B. NEDERLAND. — Mr. J. C. Tenkink, Secretaris-generaal van Justitie afgetreden. —
's-Gravenhage, 18 Maart. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van artikel 1 van zijn verordening nr. 3/40 betreffende de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland in samenhang met artikel 99 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement den secretaris-generaal van het departement van Justitie, mr. J. C. Tenkink, op zijn verzoek met ingang van 18 Maart eervol uit zijn functie ontheven en gepensionneerd. De zaken van het departement worden voorloopig waargenomen door den raadadviseur mr. J. P. Hooykaas. (Telegraaf)

(Vor. ber. Secr.-generaal v. Justitie 4600 B)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Kardinaal Schulte, aartsbisschop van Keulen overleden - Rede van Rijksminister dr. Göbbels te Weenen: „Waarom Duitschland zal winnen" - Protectoraat Bohemen en Moravië: dr. Hacha herdenkt stichting van het protectoraat - Duitsch-Grieksche betrekkingen. —

Kardinaal Schulte †. — Keulen, 11 Maart (D.N.B.) — De aartsbisschop van Keulen, Kardinaal Schulte, is vandaag tengevolge van een hartverlamming overleden.
Kardinaal Karl Joseph Schulte bereikte den leeftijd van 69 jaar. Hij was op 14 September 1871 geboren te Odingen in Westfalen. Op 22 Maart 1895 werd hij priester gewijd. Reeds op 38-jarigen leeftijd werd hij gekozen tot bisschop van Paderborn. Na den dood van Kardinaal Hartmann in 1920 volgde hij dezen op als aartsbisschop van Keulen, waarna hij in Maart 1921 door Z. H. Paus Benedictus XV tot Kardinaal werd gecreëerd.
Kardinaal Schulte maakte deel uit van de H. Congregaties der Religieuzen, der Propaganda Fide, der Ceremoniën en van de Seminaries.

Rede van dr. Goebbels te Weenen. — Weenen, 13 Maart (D. N. B.) — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 13 Maart bij de viering van den verjaardag der hereeniging van de Oostmark met het Duitsche Rijk voor honderdduizenden inwoners van Weenen op den Heldenplatz een rede gehouden.
De minister schetste allereerst den geweldigen strijd, dien Duitschland voert, en verklaarde de motieven, die aan Duitschland de zekerheid geven, dat het zal overwinnen. Een Duitsch verleden van vier eeuwen, zoo zeide de minister, moet thans worden herzien. Het Duitsche volk heeft een taak van historische beteekenis te vervullen. De overwinning zullen wij behalen, omdat Duitschland strijdt voor het recht, omdat het Duitsche volk het grootste en gezondste volk is, het grondigst is voorbereid en het best wordt geleid. De Duitsche weermacht heeft reeds in Polen en in het Westen bewezen, dat zij de voortreffelijkste ter wereld is. Zij staat thans gereed voor den beslissenden strijd tegen den laatsten vijand, tegen Engeland. Hoe deze strijd zal afloopen en dat hij zal eindigen met een ondubbelzinnige Duitsche overwinning, weet de geheele wereld reeds met zekerheid.
Dr. Goebbels wijdde daarna een groot gedeelte van zijn rede aan eenige vraagstukken, die in bijzondere mate betrekking hadden op de stad Weenen. Natuurlijk is het nog niet mogelijk zoo verklaarde dr. Goebbels verder, aan taken te beginnen, die in vredestijd zullen worden opgelost. Wij voeren nog oorlog en alle handen helpen mede om dezen oorlog te winnen. Zeker, iedereen heeft hierdoor zijn lasten en zorgen te dragen, den grootsten last echter draagt de Führer, die — een zoon van de Oostmark — het Rijk leidt in zijn moeilijksten strijd. Al onze liefde en trouw behooren hem toe, hem gehoorzaam volgen, beteekent den oorlog winnen.

Dr. Hacha herdenkt stichting van het protectoraat. — Praag, 14 Maart (D.N.B.) — President dr. Hacha heeft op den tweeden verjaardag van het protectoraat een proclamatie uitgevaardigd, waarin hij o.a. verklaart, dat hij 15 Maart 1939 tegenover den Führer de meening heeft uitgesproken, dat het lot van het Tsjechische volk in diens handen lag. Het Duitsche rijk is inderdaad een machtige beschermende muur, die de landen van het protectoraat heeft bewaard voor alle gevolgen van den oorlog, die thans woedt. In dit verband behoef ik er slechts op te wijzen, zoo vervolgt Hacha, dat de Tsjechische steden en dorpen de verschrikkingen van den oorlog en van vijandelijke luchtaanvallen in het geheel niet hebben leeren kennen.
Staatsrechtelijk beteekent de 15de Mei 1939, zoo gaat de president voort, de overgang van de politieke zelfstandigheid van het Tsjechische volk naar zijn inlijving als autonoom bestanddeel bij het Groot-Duitsche rijk. Al kon deze regeling van de Tsjechische verhoudingen ten gevolge van den oorlogstoestand nog niet geheel verwezenlijkt worden, toch is zij volgens Hacha in staat het aan het Tsjechische volk mogelijk te maken zich nationaal op alle levensgebieden te doen gelden.
Het Tsjechische volk, dat zich bijna zonder uitzondering met nationale discipline naar de aanwijzingen van zijn publieke en nationale leidende functionarissen heeft geschikt, verwerft volgens de ervaring van de beide laatste jaren een steeds vaster vertrouwen in zijn toekomst. Daar het het eerste niet-Duitsche volk is, dat zich vrijwillig onder de bescherming van het Groot-

Duitsche rijk heeft geplaatst, kan het er volgens de tot dusver opgedane ervaring op rekenen, dat het zich met zijn arbeid een eervolle plaats onder alle overige volken binnen het bestek van het zegevierende Groot-Duitsche rijk zal verwerven.

Duitsch-Grieksche betrekkingen. — Berlijn, 18 Maart (S.P.T.) — 17 Maart is in de Wilhelmstrasse op de vraag van buitenlandsche journalisten, of er eenige verandering was ingetreden in de Duitsch-Grieksche betrekkingen, geantwoord, dat men ten aanzien van de Duitsch-Grieksche verhoudingen geen standpunt meer kon bepalen. (Alg. Handelsblad - De Tijd - Telegraaf)

(Vor. ber. Dr. Göbbels 4594 A; Pres. Hacha 4028; Duitsch-Grieksche betrekkingen 4594 A)

A. **NICOLAUS TITULESCU, ROEMEENSCH STAATSMAN, OVERLEDEN. —**

De vroegere Roemeensche minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, Nicolaus Titulescu, is op 17 Maart te Cannes overleden. —

Titulescu is 57 jaar oud geworden. Tijdens de twintig jaar na den wereldoorlog was hij een der belangrijkste figuren op buitenlandsch politiek gebied in Roemenië. —

Als gedelegeerde van Roemenië nam hij aan de vredesonderhandelingen na den wereldoorlog deel en onderteekende het verdrag van Trianon.

Van 1927 tot 1928 is hij minister van Buitenlandsche Zaken geweest. Toen hij als zoodanig aftrad, ging hij weer als gezant naar Londen (zijn eerste gezantschapsperiode loopt van 1922—1927) en tegelijk werd hij Roemenië's hoofdgedelegeerde bij den Volkenbond.

In 1932 werd hij weer minister van Buitenlandsche Zaken, welken post hij in verschillende achtereenvolgende kabinetten behield.

In 1933 maakte hij zijn veelbesproken politieke reizen naar Warschau, Belgrado, Sofia, Istanboel, Ankara en Athene. Hij voerde als minister steeds meer een zelfstandige politiek, tot premier Tatarescu ingreep en hem in 1936 afzette. Sindsdien heeft hij in Frankrijk gewoond. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Titulescu 3045 D)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Rede van premier Winston Churchill over den grooten slag op den Oceaan. - Rede van John G. Winant, den Amerikaanschen ambassadeur. —**

Rede van Winston Churchill. — Berlijn, 18 Maart. (D.N.B.) — Winston Churchill heeft op 18 Maart tijdens een lunch van de „Pilgrims", een organisatie van in overzeesche gebieden wonende Amerikanen, een korte rede gehouden. Bij deze gelegenheid heeft de nieuwe ambassadeur der Vereenigde Staten, Winant, zijn eerste toespraak gehouden na de aanvaarding van zijn functie.

Churchill verklaarde o.a. het volgende: „Wij verwelkomen hier den heer Winant op het oogenblik, waarop zich de groote slag in den Atlantischen Oceaan in zijn geheelen omvang en hevigheid ontwikkelt. Niet alleen Duitsche duikbooten, doch ook Duitsche slagkruisers zijn reeds over den Atlantischen Oceaan tot aan de Amerikaansche kust genaderd en hebben al eenige van onze schepen tot zinken gebracht, die, niet in konvooi, alleen op zee voeren. Zij hebben reeds schepen, ver in het Westen, op den 42sten lengtegraad, tot zinken gebracht.

Aan deze kust en voor de Westelijke toegangen tot ons eiland wordt thans een hevige en onbarmhartige strijd gevoerd, opdat ons de stroom van munitie- en levensmiddelenleveranties bereiken kan, zonder welken wij onze oorlogsinspanningen hier zoowel als in het Midden Oosten niet zullen kunnen volhouden, daar dit laatste oorlogsfront niet verzwakt mag worden. Onze verliezen op dit oogenblik zijn gestegen en wij gebruiken onze geheele macht, al onze hulpbronnen, al ons talent en onze kennis om deze doodelijke beproeving te kunnen doorstaan. Doch ook onze krachten nemen iedere week toe. Ik heb er derhalve recht op, dat men mij gelooft, wanneer ik hier verkondig, dat wij het vertrouwen koesteren alles te kunnen doorstaan.

Toespraak van John G. Winant. — Winant wees, naar de Engelsche berichtendienst meldt, in zijn toespraak op de beteekenis van de Amerikaansche hulpverleening. Hij verklaarde o.a., dat hij alles zal doen om deze politiek te bevorderen. De Vereenigde Staten staan op het punt, zooals president Roosevelt op 15 Maart reeds te kennen heeft gegeven, in te grijpen. De Ver. Staten mobiliseeren met toenemende snelheid hun geweldige hulpbronnen om de middelen voor oorlogvoering ter beschikking van Engeland te stellen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Winston Churchill 4557 A; John G. Winant 4560 A)

C. **NEDERLAND. — Mr. L. J. A. Trip, secretaris-generaal van Financiën en president van De Nederlandsche Bank, afgetreden. —**

's-Gravenhage, 19 Maart — Het A.N.P. verneemt het volgende:

De secretaris-generaal van het departement van Financiën, mr. L. J. A. Trip, heeft den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister Seyss-Inquart, verzocht, hem ontslag te verleenen uit zijn ambt van secretaris-generaal van het departement van Financiën, en hem dit ontslag eervol te verleenen.

De Rijkscommissaris heeft aan dezen wensch voldaan, terwijl hij tevens aan mr. Trip ontheffing verleende van zijn functie als president van De Nederlandsche Bank en hem zijn dank tot uitdrukking bracht voor den in het belang van het Nederlandsche economische leven verrichten arbeid.

Mr. Trip is 20 November 1876 te Utrecht geboren. Hij bezocht het Gymnasium te Utrecht en te 's-Gravenhage en studeerde in de rechten aan de Universiteit te Leiden.

Van 1916—1923 nam hij de functie thesaurier-generaal van Financiën waar; werd in 1923 benoemd tot directeur van de Javasche Bank en was van 1924—1929 president dezer Bank.

Op 1 Mei 1931 werd mr. Trip benoemd tot voorzitter van den Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië.

Op 12 October 1931 trad hij af uit deze functie en werd op dien dag benoemd tot president van De Nederlandsche Bank als opvolger van mr. Vissering.

25 Mei 1940 werd mr. Trip tevens belast met het secretariaat-generaal van het departement van Financiën. (Standaard)

(Vor. ber. Mr. L. J. A. Trip 3131 E)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Handelsoorlog in 4 maanden. - Engeland's verliezen in de lucht, 23 Juni '40—28 Februari '41. - Luchtaanvallen op Engeland. - Engeland's verliezen aan schepen in 18 maanden. —**

Handelsoorlog in 4 maanden. — Het Opperbevel van de Duitsche Weermacht maakt op 12 Maart bekend:

De handelsoorlog tegen Engeland heeft gedurende de vier wintermaanden van November 1940 tot en met Februari 1941 aanzienlijke resultaten opgeleverd. De vijand verloor in dien tijd 2.037.000 b.r.t. koopvaardijscheepsruimte. Daarvan werden 1.524.000 b.r.t. door de marine en 513.000 b.r.t. door het luchtwapen tot zinken gebracht Bovendien beschadigde het luchtwapen 175 vijandelijke koopvaardijschepen door bomtreffers ernstig. In deze cijfers zijn niet berekend de verliezen van den vijand als gevolg van mijnen.

Engeland's verliezen in de lucht. — Berlijn, 12 Maart. (D.N.B.) Het Britsche luchtwapen heeft volgens officieele Duitsche gegevens in den tijd van 23 Juni 1940 tot 28 Februari 1941 in totaal 3784 vliegtuigen verloren. Daarvan werden in luchtgevechten neergeschoten 2966 en door luchtdoel- en marine-artillerie 505 toestellen; 313 Engelsche machines werden op den beganen grond vernield. Dit is precies het dubbele van het aantal, dat de Engelsche minister van Luchtvaart, Sinclair, in zijn Lagerhuisrede van 11 Maart heeft genoemd. Volgens zijn gegevens zou de Britsche luchtmacht de laatste tien maanden minder dan 1800 vliegtuigen hebben verloren.

Volgens een bericht van Associated Press uit Londen heeft de parlementaire secretaris van den Britschen minister van Arbeid, Thomas William, in een vergadering van farmers te Chester verklaard, dat de tegenwoordige positie der scheepvaart van Engeland nog veel wanhopiger is dan een jaar geleden en nog kritieker dan in de jaren 1914—1918.

Aanvallen op Engeland. — Volgens D.N.B. van 12—19 Maart zijn de volgende plaatsen hevig gebombardeerd: Plymouth, Birmingham, plaatsen aan de kust van Noord-Schotland, Hull en Londen.

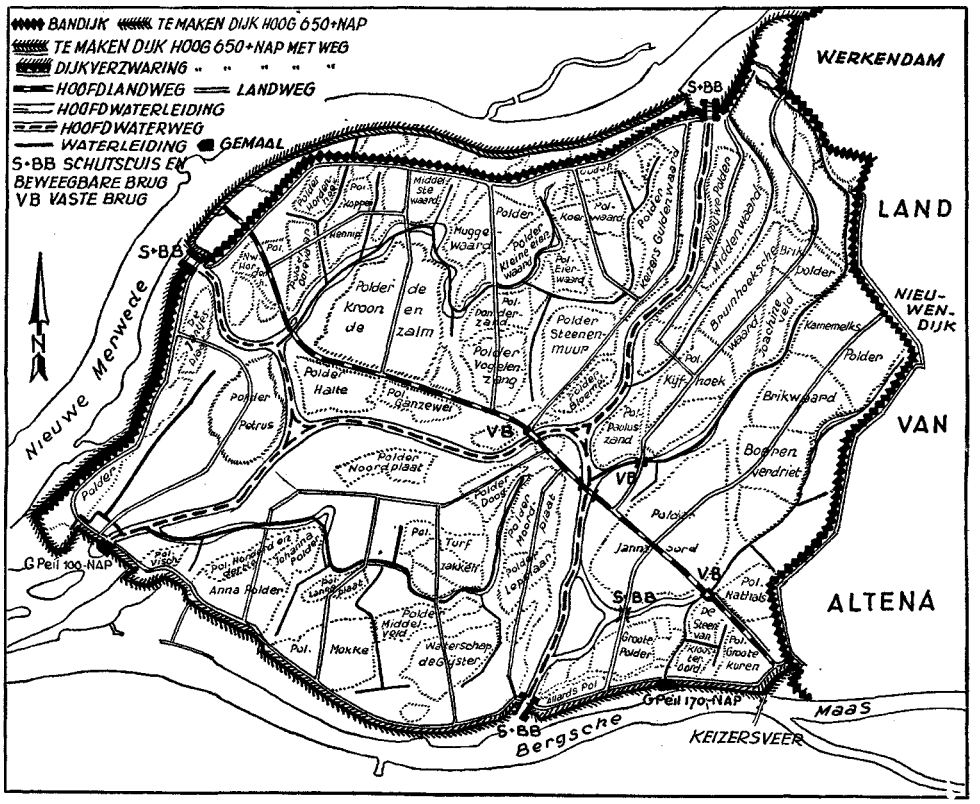
Engeland's verliezen aan schepen in 18 maanden. — New York, 18 Maart (D.N.B.) — Volgens Associated Press berekent Lloyds dat in de eerste 18 maanden van den oorlog 1245 neutrale schepen, die voor Engeland voeren, verloren zijn gegaan. Deze schepen hadden een gezamenlijken inhoud van 4.962.257 b.r.t. (Haagsche Courant - Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Duitsche Krijgsverricht. 4583 C)

A. NEDERLAND. — De nieuwe Biesbosch. —

De uitvoering van de grootsche plannen tot indijking van den Brabantschen Biesbosch, die door den Rijkswaterstaat en den Cultuur-technischen dienst zijn ontworpen, is aangevangen.

Nevenstaande teekening, die wij aan de Telegraaf hebben ontleend, geeft slechts een schema van de plannen. Het is mogelijk, dat er nog ingrijpende wijzigingen zullen worden aangebracht.

BANDIJK TE MAKEN DIJK HOOG 6.50+NAP
TE MAKEN DIJK HOOG 6.50+NAP MET WEG
DIJKVERZWARING
HOOFDLANDWEG LANDWEG
HOOFDWATERLEIDING
HOOFDWATERWEG
WATERLEIDING GEMAAL
S+BB SCHUTSLUIS EN BEWEEGBARE BRUG
VB VASTE BRUG
WERKENDAM
LAND
VAN
ALTENA
NIEUWENDIJK
Nieuwe Merwede
Bergsche
Maas
KEIZERSVEER
G.Peil 1.00 NAP
G.Peil 1.70 NAP
Polder de Kroon en zalm
Polder Steenenmuur
Polder Halte
Polder Petrus
Polder Noordplaat
Polder Middelveld
Polder Makke
Polder Kloosterwaard
Polder Kamerlaks
Polder Brikwaard
Polder Boonen Vendriet
Polder Nathals
Polder Groote Kuren
Polder Kloosterwaard
Polder Hugge Waard
Polder Kleine Eiland
Polder Vogelenzang
Polder Blauwe Kamer
Polder Paulus zand
Polder Jannazand
Polder Kliphoek
Polder Brunhoek
Polder Middelweg
Polder Groote Polder
Polder Anna Polder
Polder Langeplaat
Polder Waterschap de Oyster
Polder Hoogeplaat
Polder Lovenplaat
Polder Turfzakkerij
Polder Middelste Waard
Polder Kleine Waard
Polder Even Waard
Polder Koe Waard
Polder Vogelenzang
Polder Kliphoek
Polder Brikwaard
Polder Boonen Vendriet
Polder Jannazand
Polder Nathals
Polder Groote Kuren
Polder Kamerlaks
Polder Brunhoek
Polder Middelweg
Polder Kliphoek
Polder Steenenmuur
Polder Kroon de en zalm
Polder Hugge Waard
Polder Kleine Eiland
Polder Even Waard
Polder Koe Waard
Polder Middelste Waard
Polder Vogelenzang
Polder Blauwe Kamer
Polder Paulus zand
Polder Jannazand
Polder Nathals
Polder Groote Kuren
Polder Kamerlaks
Polder Brunhoek
Polder Middelweg
Polder Kliphoek
Polder Steenenmuur
Polder Brikwaard
Polder Boonen Vendriet
Polder Groote Polder
Polder Anna Polder
Polder Langeplaat
Polder Waterschap de Oyster
Polder Hoogeplaat
Polder Lovenplaat
Polder Turfzakkerij
Polder Middelveld
Polder Makke
Polder Noordplaat
Polder Petrus
Polder Halte
Polder Kroon de en zalm
Polder Steenenmuur
Polder Vogelenzang
Polder Blauwe Kamer
Polder Paulus zand
Polder Jannazand
Polder Nathals
Polder Groote Kuren
Polder Kamerlaks
Polder Brunhoek
Polder Middelweg
Polder Kliphoek

A. Mechanische nabootsing van den electrischen microcosmos. —

Duizenden jaren denken en werken hebben de menschheid in staat gesteld vele geheimen der natuur te ontsluieren, haar wetten te ontdekken en in wiskundige formules uit te drukken. Het is waarlijk verrassend, welke vèrgaande details de moderne vakgeleerde reeds van te voren kan becijferen.

Uit theorie en practijk werden hier echter dermate gecompliceerde technische toepassingen der wetenschap geboren, dat dit — wil men de daarbij optredende verschijnselen zuiver wiskundig benaderen — jaren extra arbeid zou beteekenen. Onze snel-levende tijd verdraagt een dergelijk tempo niet. Daarom is het vanzelfsprekend, dat de wetenschap zich in zulke gevallen „bruggen" bouwt: d.w.z. naar practischer uitwegen zoekt om de natuurgeheimen van haar object langs eenvoudiger weg te benaderen. Slaagt men hierin, dan kan met behulp van deze snelle conclusies een nieuwe technische vooruitgang worden opgebouwd.

Gecompliceerder gebeuren dan wat zich in het inwendige van een moderne radio-ontvanglamp afspeelt, is nauwelijks denkbaar.

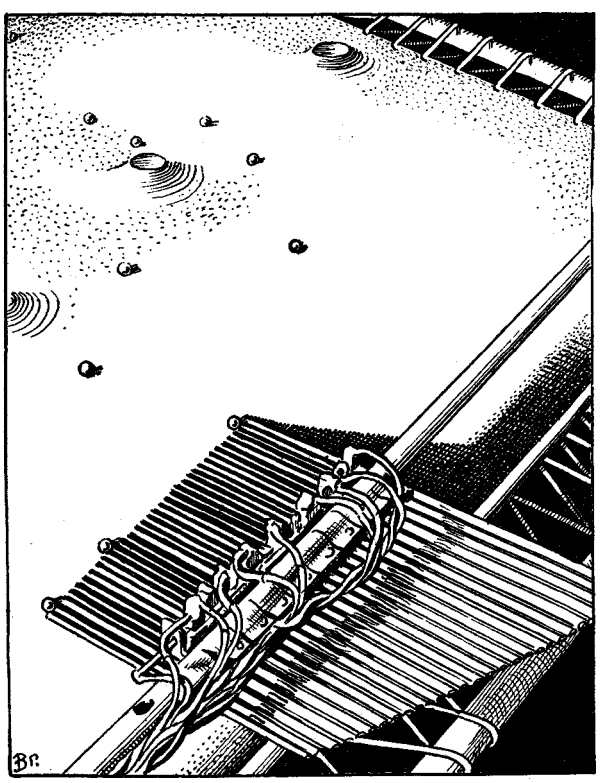
Men kent het principe:

Een door electrischen stroom sterk verhitte draad zendt electronen uit, die aangetrokken worden door een plaat op eenigen afstand daarvan. Met duizelingwekkende snelheid flitsen de electronen door de ruimte. Maar niet zonder meer. Op hun weg ontmoeten zij tal van obstakels in den vorm van zgn. roosters die, naar gelang van hun spanning, deze electronen remmen of hun vaart vermeerderen en — wat nog belangrijker is — afwijkingen van de oorspronkelijke electronenbaan veroorzaken.

Ondoenlijk is het, op dit technisch gebied een vooruitgang te bewerken zonder dat men van te voren een inzicht heeft in de verschijnselen, die zich hier kunnen voordoen.

De Philips-laboratoria te Eindhoven vonden daartoe een geniale „brug der wetenschap" uit.

Bruggen der Wetenschap

De kogelautomaat van het electronentoestel in de Philipslaboratoria.

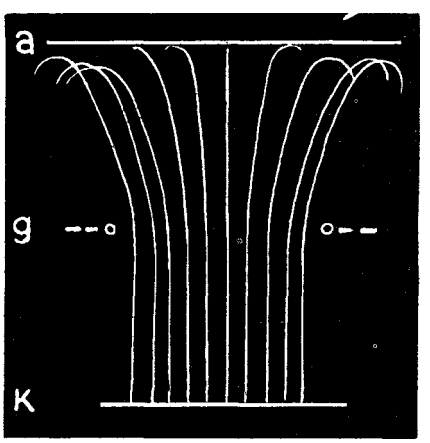
Een rubbervel is horizontaal op een statief uitgespannen. Het bootst de ruimte na, waarin de electronen zich in de radiolamp voortbewegen. Aan de eene zijde van het rubbervel bevindt zich een „starter", die kleine metalen kogels naar het rubbervel leidt. Zooals men terstond zal begrijpen, vervangt dit toestel den gloeidraad in de radiolamp, die immers de electronen uitzendt. Nu komt de plaat, waardoor de electronen worden aangetrokken. Het rubbervel laat men daartoe eenvoudig schuin afhellen. Hoe grooter de plaatspanning, des te steiler maakt men de helling van het rubbervlak. Wat in werkelijkheid gebeurt, geschiedt ook hier: de electronen — resp. de metalen kogels — schieten met een des te grootere snelheid naar de plaat, naarmate het spanning-, resp. hoogteverschil, tusschen gloeidraad en plaat grooter is.

Men drukt nu op een knop. Geleidelijk ziet men in het rubbervel eenige heuvels te voorschijn komen, waarvan de hoogte regelbaar is. Inderdaad, deze heuvels zijn de mechanische nabootsing van de roosterdraden in de radiolamp.

Opnieuw snellen de electronen als metalen kogels naar de plaat, doch nu door de valleien, die de roosterheuvels in de woestijnen der ruimte vormen. De electronen banen hun nu niet langer rechte lijnen, maar zij vertoonen — afhankelijk van de diverse hoogteverschillen — afwijkingen, die van het grootste belang zijn voor de werking van de radiolamp.

Zelfs in deze nabootsing van den microcosmos gaat alles echter nog te snel in zijn werk om het geheele proces nauwkeurig met het oog te kunnen bestudeeren. Dit is een der redenen, waarom men boven het rubbervlak een fototoestel heeft aangebracht. Een sterke lichtbundel, die honderdmaal in de seconde onderbroken wordt, bestraalt de kogels, die over het rubbervlak naar beneden schieten. De lens van de camera staat open en de plaats van elken electron wordt iedere honderdste seconde gefotografeerd. Het uiteindelijk fotografische beeld geeft op deze wijze zeer getrouw aan, langs welke banen en met welke snelheid de electronen hun weg over het rubbervel hebben genomen.

Aan de hand van deze gegevens is het de wetenschap mogelijk conclusies te trekken, die tot nieuwe verbeteringen en mogelijkheden voor de radiolamp aanleiding geven.

a: de anodeplaat; g: de ruimte tusschen de roosterdraden; duidelijk is het afbuigen van de electronenbaan in dit gebied te zien; k: de kathode (gloeidraad) zendt electronen uit.

In dit subtiele spel van electrische krachten, waarin de electronen als een soort hemellichaam volgens bepaalde wetten hun banen beschrijven, kunnen, evenmin als in den macrocosmos, groote afwijkingen op-

treden zonder catastrofale gevolgen. Wanneer een radiolamp haar tijd gehad heeft, neemt het aantal electronen, die de woestijn bevolken, sterk af. De lamp is uitgeput. Het gevolg hiervan is, dat de ontvangststerkte vermindert, de kwaliteit snel achteruit gaat en vaak hinderlijke stoorverschijnselen als brommen en ruischen, optreden. Hieruit blijkt wel, van hoeveel belang het is, dergelijke ouderdomsgebreken door een tijdig vernieuwen der lampen te voorkomen.
Als moedige en volwaardig uitgeruste woestijnruiters behooren de electronen door de woestijn der ruimte heen te snellen. Alleen dan bereiken zij hun doel, dat zich wetmatig demonstreert in een goede ontvangst en een zuiver geluid. (Telegraaf)
(Vor. ber. Physica 4604 D; Radio 1578 E)

A. **NEDERLAND. — Maatregelen betreffende het verkeer ter zee. —**
Op 13 Maart is verschenen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende maatregelen betreffende het verkeer ter zee. Deze verordening luidt o.a.:
De kapitein van ieder schip, dat uit zee een haven in het bezette Nederlandsche gebied binnenloopt of uit zulk een haven naar zee vertrekt, is verplicht bij de bevoegde Hafenüberwachungsstelle van de Duitsche oorlogsmarine lijsten van schepelingen en passagiers voor het door hem gevoerde schip in te dienen.
De lijsten moeten bij binnenkomende schepen terstond na het binnenloopen, bij vertrekkende schepen uiterlijk acht en veertig uren vóór het vertrek worden ingediend.
(Verordeningenblad No. 10, 13 Maart 1941)

B. **CHINA. — Conflict met Japan. - Japansche troepen bezetten Pakhoi en ontruimen kuststrook van Kwantoeng. - Vergadering van politieken Raad van Tsjoengking gesloten. - Japanners ontruimen Zuidoosten provincie Hoepei. —**
Pakhoi. — Tokio, 5 Maart. (D.N.B.) — Op 5 Maart hebben de Japansche troepen de belangrijke Zuid-Chineesche havenstad Pakhoi bezet.

Kuststrook Kwantoeng ontruimd. — Shanghai, 9 Maart. (D.N.B.) Volgens een mededeeling van de persafdeeling van het Japansche expeditieleger in Zuid-China hebben de Japansche strijdkrachten 9 Maart de kust van de provincie Kwantoeng, van Kwonghoi, 70 km. ten W. van de Portugeesche kolonie Macao tot Pakhoi, ontruimd, die zij bijna een week bezet hebben gehouden.

Vergadering van politieken Raad van Tsjoengking gesloten. — Tsjoengking, 11 Maart. (D.N.B.) — De vergadering van den politieken raad te Tsjoengking is gesloten na een boodschap van Tsjang Kai-sjek.
De raad heeft ongeveer 150 wetsontwerpen aangenomen. Hij heeft een manifest gepubliceerd, waarin hij uiting geeft aan de meening, dat de weg van den gewapenden tegenstand, die men heeft ingeslagen, volkomen juist is gebleken. Het is onvoorwaardelijk noodig, dat men zich gedisciplineerd achter de regeering schaart en militair paraat is.
Op het gebied der buitenlandsche politiek spreekt het manifest waardeerend over de Britsche, de Amerikaansche en de Sovjet-Russische belangstelling voor de regeering van Tsjoengking.

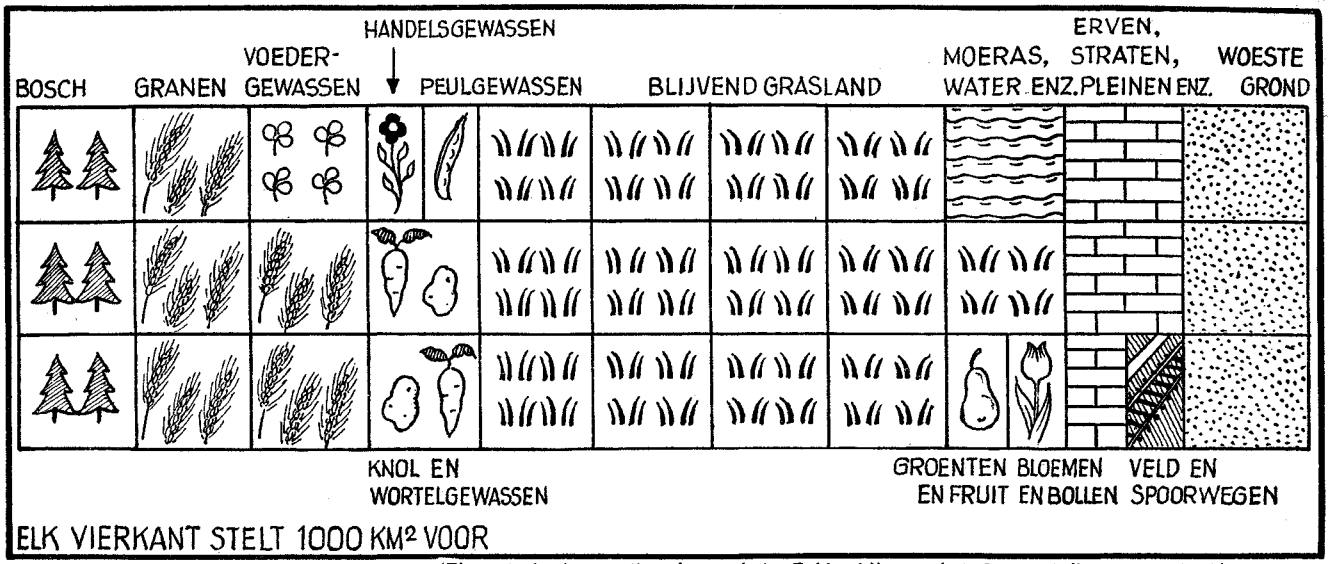
Hoepei. — Hankau, 13 Maart. (Domei) — Op 13 Maart hebben de Japansche strijdkrachten „op eigen initiatief" het gebied van Toengtsjeng ontruimd in het uiterste zuidoosten der provincie Hoepei, 70 km. ten oosten van het Toengtingmeer, welk gebied zij twee jaar en vijf maanden bezet hadden.
(Alg. Handelsblad - Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Chin.-Japansch conflict 4585 A)

C. **NEDERLAND. — Organisatie van het brandweerwezen. —**
's-Gravenhage, 20 Maart. — Het Verordeningenblad geeft een nieuwe ordening van het brandweerwezen in Nederland.
Deze nieuwe regeling is tot stand gekomen op initiatief van den bevelhebber der veiligheidspolitie in samenwerking met den secretaris-generaal van het departement van binnenlandsche zaken en wordt door laatstgenoemde uitgevaardigd.
De organisatie en het toezicht worden in handen gelegd van een hoofdinspecteur voor de brandweer bij het departement van binnenlandsche zaken. Als zoodanig werd reeds de heer P. L. van Boven benoemd.
Zijn vaste plaatsvervanger alsmede leider der technische afdeeling werd de inspecteur van den staf W. E. Eggink. Onder den hoofdinspecteur staan vijf districtsinspecteurs. In district IV (Noord-Brabant en Limburg: ir. D. A. Budde.
De hoofdinspecteur heeft zijn zetel in Den Haag, de districts-inspecteur voor Brabant en Limburg in Eindhoven.
Beroepsbrandweer komt er in alle steden boven de 100.000 inwoners.
De burgemeester is de politioneele brandweerautoriteit. Hij heeft de taak, om met alle hulpmiddelen der politie brandgevaar af te weren en zorg te dragen voor den goeden toestand van het materiaal. Hij ontvangt daartoe regelen van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken. Hij kan o.m. personeel der gemeente onder bepaalde condities tot dienst bij de vrijwillige brandweer verplichten. (Verordeningenblad No. 11, 20 Maart '41)
(Vor. ber. Brandweerwezen 4416 B)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Christendom en Nationaal-Socialisme. - Rede van dr. H. W. van der Vaart Smit. —**
Op 10 Maart sprak te Utrecht dr. H. W. van der Vaart Smit van 's-Gravenhage over: „Christendom en Nationaal-Socialisme". De bijeenkomst was belegd door het plaatselijk comité „Evangelie en Volk".
Spr. constateerde o.a. dat het Christendom en het Nationaal-Socialisme elkander in ons land tot dusver nog niet hebben kunnen vinden.
Spr.'s conclusie was, dat Christendom en Nationaal-Socialisme naar hun wezen en innerlijke gesteldheid elkander ook hier te lande vinden moeten, dat niets daaraan in den weg staat dan een massa kunstmatig opgeworpen onwaarachtige beletselen en dat ongetwijfeld het Christelijk volksdeel dit ook inzien zal en dat, al komt de kerk in den regel achteraan, ze logischerwijs toch komen moet en de dageraad van den nieuwen dag ook voor den Christen hoopvol aangebroken is. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Geestelijk Leven 4601 D)

E. **NEDERLAND. — N.V.V. - De loonpolitiek. —**
Op een dezer dagen te Amsterdam gehouden persconferentie heeft de heer A. Vermeulen, leider van de sociaal-economische afdeeling van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, een uiteenzetting gegeven van de ontwikkeling der huidige loonpolitiek en de taak, welke de vakvereeniging daarbij heeft te vervullen. Wij ontleenen hieraan o.a. het onderstaande:
De huidige loonpolitiek heeft, aldus de heer Vermeulen, een tweeledig karakter, n.l. looncorrectie en loonvorming.
Het corrigeeren geschiedt zoowel door de loonsverlagingsverordening van 27 Augustus als door de verordening in zake loonvorming van 28 November.
Immers, in deze verordeningen wordt bepaald, dat zoowel voor loonsverlaging als voor loonsverhooging de goedkeuring noodig is van het College van Rijksbemiddelaars, het Staatsorgaan.
Beteekent dit nu, dat de Staat voortaan eenzijdig de loonen vaststelt? Dit is geenszins het geval. De vakbeweging speelt daarbij wel degelijk een belangrijke rol. Immers, tusschen de werkgeversorganisaties en de vakbonden bestaat regelmatig overleg. Bij dit overleg wordt er allereerst naar gestreefd onredelijke verlagingen tegen te gaan en lage loonen te verhoogen.
Daarbij dient tevens als richtsnoer, dat de loondiepten in de verschillende bedrijven genivelleerd worden. Zoo wordt bijv. in den landbouw, die in het algemeen bestek van loonen een diepte vertoonde, thans meer loonsverhooging geëischt dan in bedrijven, die reeds op het hoogste niveau liggen. Hetzelfde geldt voor het kantoorpersoneel, dat tot nu toe ook ver ten achter was gebleven.
Wanneer de werkgevers het al dan niet met elkaar eens zijn, dan wordt de voorgestelde correctie voorgelegd aan het College van Rijksbemiddelaars ter goedkeuring. Dit College toetst het voorstel aan richtlijnen voor de algeheele loonpolitiek, die nauw verband houden met de prijspolitiek, en geeft dan zijn beslissing.
(Het Volk) **(Vor. ber. N.V.V. 4603 A)**

A. NEDERLAND. — De Nederlandsche bodem in 1939. —

(Eigen teekening, ontleend aan het „Zakboek" van het Centraal Bureau v. d. Statistiek)

Blijvend grasland 13.000 km.².
Granen 5.000 km.².
Bosch 3.000 km.².
Woeste grond 3.000 km.².
Erven en straten 2.500 km.².
Knol- en wortelgewassen 2.000 km.².
Veevoedergewassen 1.000 km.².
Moeras, water enz. 1.000 km.².
Handelsgewassen 500 km.².
Peulgewassen 500 km.².
Groenten en fruit 500 km.².
Bloemen en bollen 500 km.².
Veld- en spoorwegen 500 km.².

(Vor. ber. Landbouw 4600 E; Veeteelt 4590 E; Bloembollen 3549 G; Spoorwegen 4548 E)

B. NEDERLAND. — Verordening betreffende het civiele standrecht. —

Bij verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het afkondigen van het civiele standrecht is o.a. het volgende bepaald:

Wanneer de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied zulks voor de handhaving of het herstel van de openbare orde en van de veiligheid van het openbare leven noodig acht, kondigt hij voor dit gebied of voor bepaalde deelen daarvan het civiele standrecht af.

Na de afkondiging zijn de doodstraf en levenslange tuchthuisstraf mogelijk.

(Verordeningenblad No. 11, 20 Maart '41)

C. NEDERLAND. — Radio-programmabladen aan regelen onderworpen. —

De Staatscourant van 18 Maart bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende de radio-programmabladen.

Uit overweging, dat het noodzakelijk is, regelen vast te stellen voor het samenstellen, drukken en uitgeven van radio-programmabladen, is bepaald, dat zij zijn onderworpen o.a. aan de volgende bepalingen:

Voor het uitgeven is goedkeuring noodig, welke in de eerste plaats wordt verleend aan de vier bestaande organen („Radiobode", „Omroepgids", „Radiogids" en „Vrije Geluiden").

Verplichte opneming van artikelen en foto's van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten.

De aan te wijzen redacteur is verantwoordelijk voor den inhoud der bladen. (Staatscourant 18 Maart '41)

(Vor. ber. Radio 4602 A)

D. NEDERLAND. — Militaire gerechten worden opgeheven. —

Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie betreffende de opheffing van de militaire gerechten en de overbrenging van aanhangige strafzaken naar den gewonen strafrechter is o.a. het volgende vastgesteld:

Het hoog militair gerechtshof, de krijgsraden voor de landmacht te 's-Gravenhage en te Utrecht en de krijgsraad voor de zeemacht te Den Helder worden opgeheven.

De berechting van alle strafbare feiten, die behoorden tot de kennisneming van de genoemde militaire gerechten en die vóór 20 October 1940 worden begaan, gaat over naar de gewone gerechten.

(Verordeningenblad No. 11, 20 Maart '41)

(Vor. ber. Ned. weermacht 4567 C)

E. NEDERLAND. — Grondige reorganisatie der sociale verzekering. —

De bekende Duitsche deskundige op het gebied der sociale verzekering, Rijksmijnraad Jakob te Berlijn, hoofd van de afdeeling sociaal bestuur bij den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, heeft in een belangwekkend artikel een vergelijking gemaakt tusschen het sociale verzekeringswezen in ons land en dat in Duitschland.

Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:

De ongevallenverzekering vooral is in Nederland goed geregeld. Haar werkzaamheid kan als voldoende worden beschouwd en ook de categorie van personen, welke zij omvat, is in overeenstemming met onze begrippen daaromtrent. De opbrengst der middelen is op dezelfde wijze geregeld als in Duitschland naar het Duitsche recht geschiedt; ook hier wordt de premie alleen door den werkgever gedragen.

Anders is het echter met de ziekte- en de invaliditeitsverzekering. Reeds de omstandigheid, dat de Ziekteverzekeringswet pas in 1930 in werking is getreden, is opvallend, wanneer men bedenkt, dat de wet zelf uit 1913 stamt. Men zou nu veronderstellen, dat deze jonge wet in overeenstemming zou zijn gebracht met de wetgeving der ziekteverzekering in andere Europeesche landen en zeker met die in het nabuurland, het Duitsche Rijk. Het tegendeel is echter het geval.

Verwacht mag dus worden, dat reeds in een zeer nabij verschiet een grondige reorganisatie van het verzekeringswezen op dit gebied, in ons land zal plaats hebben.

De invaliditeitsverzekering toont ongeveer hetzelfde beeld. Ook zij is van betrekkelijk jongen datum; immers, samen met de ouderdomsverzekering, trad zij op 1 Januari 1919 in werking. Evenals de ziekteverzekering is ook de invaliditeitsverzekering uitgesproken Westelijk georiënteerd.

De gemiddelde uitkeering per week is nog geen ƒ 4.—. Nederland was natuurlijk zeer wel in staat, een goede invaliditeitsverzekering te scheppen. Maar dat wilde men heelemaal niet, immers, het geheele streven was erop gericht, den werkenden mensch in politieke afhankelijkheid te houden. Want, indien men aan een, nà een leven van hard werken vergrijsden arbei-

der, slechts zooveel geeft, dat het te weinig is om te leven en te veel om te sterven, dan drijft men hem in de armen van de hier, evenals in Engeland, sterk ontwikkelde liefdadige instellingen, welke den voor zijn bestaan bezorgden ouden arbeider, zooveel mogelijk misbruikten voor politieke doeleinden.
Ik zie het daarom, aldus de heer Jakob, niet alleen als mijn voornaamste, doch ook als mijn dankbaarste taak, den Nederlandschen arbeider die verzekering te bieden tegen de wisselvalligheden des levens, welke de Duitsche arbeider reeds sedert tientallen jaren geniet, en, na de overwinning op Engeland, in nog grootere mate zal krijgen. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Soc. verzekeringen 4381 G)

A. **NEDERLAND. — Duitsche heldengedenkdag. —**
In vele steden van ons land zijn op 16 Maart herdenkingen gehouden voor de gevallen Duitsche militairen.
Het geheele Duitsche volk wijdde dien dag aan hen, die voor hun vaderland het leven lieten.

B. **NEDERLAND. — Slag- en stootwapenen verboden.**
Op grond van de machtiging, hem verleend in art. 1 der verordening van den Rijkscommissaris betreffende de strafbaarheid van handelingen tegen militaire of politioneele verordeningen van 7 Febr. 1941 (Verordeningenblad no. 82) heeft de commissaris-generaal SS. Brigadeführer Rauter, officieel o.a. medegedeeld:
Het is verboden op openbare wegen, straten en pleinen of andere voor het publiek toegankelijke plaatsen slag- of stootwapenen bij zich te dragen.
Slag- of stootwapenen in den zin dezer bekendmaking zijn wapenen, die naar hun aard bestemd zijn, om door ermee te slaan, te stooten of te steken, verwondingen te veroorzaken. (De Tijd)

(Vor. ber. Milit. of polit. verordeningen 4556 F; Vuurwapenen 4476 D)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Bezoek van den Hongaarschen minister van Buitenlandsche Zaken Ladislaus von Bardossy aan Rijkskanselier Hitler. - Redevoeringen van Von Ribbentrop en Von Bardossy. —**
München, 21 Maart. (D.N.B.) — De Führer heeft op 21 Maart in den Führerbau den koninklijk-Hongaarschen minister van Buitenlandsche Zaken, Ladislaus von Bardossy, in tegenwoordigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, voor een vrij langdurig onderhoud, dat hartelijk verliep, ontvangen.
Redevoeringen van Von Ribbentrop en Von Bardossy. — München, 21 Maart. (D.N.B.) — Op de receptie, die vanmiddag door den rijksminister van Buitenlandsche Zaken te München gehouden werd ter eere van den in Duitschland vertoevend n koninklijk-Hongaarschen minister van Buitenlandsche Zaken, Ladislaus von Bardossy, heeft Von Ribbentrop tot den Hongaarschen gast eenige hartelijke woorden van welkom gericht. De minister zeide o.a.:
De lijdensweg, dien het Duitsche en ook het Hongaarsche volk van 1918 af moesten gaan, was zwaar. In dezen tijd eerst van vernedering, daarna van onmacht en ten slotte van schijnbaar verval zijn Duitschland en Hongarije, zooals het strijdmakkers uit den wereldoorlog betaamde, elkaar trouw gebleven. Ja, zij gingen nog nauwer samenwerken. Geen onwil en geen leed echter konden in onze volken, die beide in dezelfde mate door een gloeiend patriotisme zijn bezield, het geloof uitroeien, dat aan het einde van dezen lijdensweg het herstel van onze naties zou staan. Toen het dan den Führer in weinige jaren gelukte Duitschland uit zijn onmacht weer tot een van de sterkste mogendheden ter wereld op te heffen, was ook het tijdstip gekomen om de ondraaglijke ketenen van de verdragen van Versailles en Trianon te verbreken. In deze jaren heeft de Hongaarsche natie onder leiding van den rijksregent Von Horthy zich steeds nauwer met de spil verbonden en uit de lotsgemeenschap van het lijden groeide de lotsgemeenschap van de daad. Dat het gelukte, het groote territoriale onrecht, dat Hongarije bij het verdrag van Trianon werd aangedaan, te herstellen, was voor ons bijzondere vreugde.
De Hongaarsche minister van Buitenlandsche Zaken, Von Bardossy, antwoordde hierop o.a. als volgt: Als voormalig student aan de Berlijnsche universiteit en als Hongaar strekt het mij steeds tot een oprechte vreugde, wanneer ik het gastvrije grondgebied van het Duitsche Rijk betreed, waarmede Hongarije zich door ontelbare gevoels-, geestelijke, politieke en economische banden verbonden voelt. Ik kan met een rustig geweten beweren, dat de Hongaarsche politiek sedert het oogenblik, waarop wij hand in hand met elkaar tegen het onrecht en de overwelding van Versailles en Trianon zijn gaan strijden, steeds hetzelfde is gebleven. De Hongaarsche regeeringen waren zich steeds bewust van de omstandigheid, dat slechts een vèrgaande en innige samenwerking met het Duitsche rijk aan het Hongaarsche volk herstel van de nationale catastrofe zou kunnen brengen en het land kon helpen bij het bereiken van zijn rechtvaardig doel.
Ik kan uwe excellentie verzekeren, dat het Hongaarsche volk telkens van dezelfde levendige vreugde vervuld was, wanneer de groote Führer van het Duitsche volk, onze oude strijdmakker en bondgenoot, met zijn geniale staatsleiding steeds weer een van de hoeksteenen van het vredesdictaat van Versailles terzijde had gesteld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4602 D; Rijksmin. Von Ribbentrop 4579 A; Von Bardossy 4550 A)

D. **NEDERLAND. — Nieuwe burgemeesters van Assen en Delft. —**
's-Gravenhage, 18 Maart. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van zijn verordening nr. 3/40 betreffende de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland den burgemeester der gemeente Assen, mr. J. Bothenius Lohman, eervol ontslag verleend en gepensionneerd. Tot zijn opvolger is benoemd de tegenwoordige burgemeester van de gemeente Roden, mr. H. W. Bloemers.
Verder heeft de Rijkscommissaris op 22 Maart den burgemeester van de gemeente Delft, mr. G. van Baren, met ingang van 20 Maart 1941, eervol ontslag verleend onder toekenning van pensioen. In zijn plaats is, met ingang van 1 April 1941, benoemd de bankdirecteur F. W. van Vloten te Delft.

(N. Rott. Crt.)

E. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet-Tswetkowitsj. - Mutaties. —**
Belgrado, 22 Maart. (D.N.B.) — De minister van Justitie, Konstantinowitsj, de minister van Sociale Zaken, Boedisawljewitsj, en de minister van Landbouw, Tsjoelrilowitsj, hebben hun ontslag ingediend. Prins-regent Paul heeft hun dit ontslag verleend.
De drie ministers schijnen hun ontslag te hebben genomen, omdat zij het niet eens waren met de buitenlandsche politiek van de overgroote meerderheid der regeering.
Belgrado, 24 Maart. (D.N.B.) — Van welingelichte zijde wordt gemeld, dat 24 Maart tot minister van Sociale Zaken Dragomir Ikonitsj en tot minister van Landbouw dr. Tsjaslaf Nikolowitsj benoemd is. Beide nieuwe ministers hebben reeds den eed afgelegd.
De minister van Justitie, dr. Michel Konstantinowitsj, heeft zijn ontslag weer ingetrokken. (De Tijd)

(Vor. ber. Kabinet 4446 B)

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Voordracht van prof. dr. G. Révész over „Vergelijkend psychologische en anthropologische beteekenis van de taal". —**
Voor de Vereeniging voor Paedagogisch Onderwijs aan de universiteit te Groningen heeft prof. dr. G. Révész uit Amsterdam 18 Maart een voordracht gehouden over „Vergelijkend-psychologische en anthropologische beteekenis van de taal".
In zijn uitvoerige uiteenzetting betoogde spr. o.m. dat de taal een specifieke contactvorm van geestelijken aard is, en met den mensch onverbrekelijk verbonden. Dientengevolge is het onmogelijk, bij de dieren zelfs ook maar de primitiefste taal in actieven of passieven vorm aan te nemen. De dierlijke uitingen, hoe expressief zij ook mogen zijn, kunnen noch wat betreft hun functie, innerlijke structuur of uiterlijke gedaante, noch wat betreft hun ontstaan moet de menschelijke taal in verband gebracht worden. Daarmede is tevens gezegd, dat de dieren principieel niet in staat zijn de menschelijke taal te begrijpen, laat staan te leeren. Wat men in deze richting met dieren heeft bereikt, is slechts dressuur, geen taalbegrip.
In het tweede gedeelte van zijn rede kwam prof. Révész op de nauwe relatie tusschen de taal en het denken. Alle vormen van het denken vooronderstellen de taal. Zoolang een gedachte haar taalkundige expressie niet vindt, is zij niet voltooid. De taal bewaart een onuitputtelijken schat aan kennis, door den mensch in den loop der eeuwen vergaard. Zij is echter niet alleen de bewaarder, maar ook de verwekker van de kennis. Men kan hierbij wijzen op de kenniswaarde van de begrippen, van de vormen van oordeel en hypothese, en vooral op de autonome, scheppende kracht van nieuwe begrippen. Uit de woorden ontspringen nieuwe ideeën, het denken stimuleerend en bevruchtend,

als autonoom scheppend effect der taalfunctie. Zelfs de doelgerichte en planmatige arbeid kan zonder taalfunctie niet tot stand komen, omdat de voorstelling van het doel en van de middelen, waarmede men het bereiken wil, zonder de taal niet mogelijk zijn. Niet alleen heeft de taal groote beteekenis voor het denken, de waarneming, de fantasie, doch bovenal vormt zij den grondslag voor de intellectueele ontplooiing van den mensch en voor de existentie van zijn psychisch reëele, moreele en historische persoonlijkheid.
Spr. besloot met een beschouwing van de beteekenis der taal voor het sociale leven. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Onderwijs 4593 C)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Maarschalk Graziani op zijn verzoek van functies ontheven.** — Ergens in Italië, 12 Maart. (Stefani) — Op zijn verzoek is maarschalk Graziani ontheven van zijn posten als chef van den generalen staf van het leger, als gouverneur van Libye en als opperbevelhebber van de gewapende strijdmachten in Noord-Afrika.
Generaal Italo Gariboldi is benoemd tot gouverneur van Libye en tot opperbevelhebber van de Italiaansche strijdmachten in Noord-Afrika. Generaal Mario Roatta, sous-chef van den generalen staf van het leger is chef van dien staf geworden. In zijn plaats is generaal Francesco Rossi sous-chef van de generalen staf geworden. (Het Vaderland)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Industrialisatie van Java en Sumatra. - Crediet van ƒ 50 millioen voorgesteld.** —
Het Zwitsersche telegraafbureau meldt op 15 Maart uit Batavia:
De regeering van Nederlandsch-Indië heeft bij den Volksraad een voorstel ingediend tot credietverleening voor een bedrag van ƒ 50 millioen voor verdere industrialisatie van Java en Sumatra. Een deel van dit bedrag zal worden besteed voor de oprichting van een aluminiumfabriek, een fabriek voor de verwerking van ijzer- en staal-afvalproducten, een glasfabriek, eenige houtzagerijen, een ammoniak- en zwavelfabriek, een papiermolen, een katoenspinnerij en een weverij. (N. Rott. Crt.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Versterking Guam en Samoa goedgekeurd. - Open brief van Lindbergh. - Huis van Afgevaardigden en Senaat voteeren crediet van $ 7 milliard. - Huis van Afgevaardigden voteert $ 4.1 milliard voor leger en vloot.** —
Versterking Guam en Samoa goedgekeurd. — Washington, 20 Maart. (D.N.B.) — De Senaat heeft reeds definitief $ 345 millioen voor versterkingswerken ten dienste van de marine goedgekeurd, o.a. voor de versterking van Guam en Samoa en voor de inrichting der gepachte Engelsche steunpunten. Hiervoor is nog slechts de handteekening van Roosevelt noodig.
Open brief van Lindbergh. — New York, 20 Maart. (D.N.B.) — De bekende vlieger Lindbergh heeft zich in een open brief in het weekblad „Colliers" tot het Amerikaansche volk gericht. Hij zegt o.a. dat hij persoonlijk tegen een deelneming der Vereenigde Staten aan den oorlog is en waarschuwend wijst hij het Amerikaansche volk erop, dat de Vereenigde Staten met toenemende snelheid en met alle valsche middelen in den oorlog worden gestort. Dit drijven naar oorlog is des te gevaarlijker, daar de Amerikaansche leiders niet het minste idee ervan hebben, hoe deze oorlog kan worden gewonnen, aldus Lindbergh, die dan verder verklaart, dat deze leiders daarover evenzeer in het duister verkeeren als de leiders van Frankrijk en Engeland, toen dezen Duitschland den oorlog verklaarden. Het Amerikaansche leger en de marine bezitten volgens den vlieger niet eens zooveel prima gevechtsvliegtuigen als Duitschland in een week vervaardigt. Aan het slot van zijn open brief zegt Lindbergh nog, dat de Amerikaansche natie tegen den wil van 80 tot 95% der bevolking in den oorlog wordt gestort.
Huis van Afgevaardigden voteert crediet van $ 7 milliard. — Washington, 20 Maart. (D.N.B.) — Het voorstel van president Roosevelt betreffende het uittrekken van een crediet ten bedrage van $ 7 milliard voor de uitvoering van de wet op de hulpverleening aan Engeland, is 19 Maart door het Huis van Afgevaardigden met een groote meerderheid, n.l. 336 tegen 55 stemmen, aangenomen.
Huis van Afgevaardigden voteert $ 4.1 milliard voor leger en vloot. — Washington, 23 Maart. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft met 327 stemmen vóór en geen enkele stem tegen, de voor leger en vloot der Vereenigde Staten gevraagde extra $ 4.1 millioen ingewilligd.
Tevoren had het Huis een voorstel verworpen, waarin geëischt werd, dat het zenden van konvooien, naar welke vreemde landen ook, zou worden verboden.
Senaat keurt $ 7 milliard crediet goed. — Washington, 24 Maart. (D.N.B.) — De Senaat heeft 24 Maart met 67 tegen 9 stemmen het voorstel van president Roosevelt betreffende een crediet van $ 7 milliard ter financiering van de leen- en pachtwet goedgekeurd. (De Tijd - Het Vaderland - Standaard - Telegraaf)

(Vor. ber. Versterking Guam en Samoa 4584 B; Kol. Lindbergh 4539 B; Crediet $ 7 milliard 4606; Crediet leger en vloot 4584 B)

D. **NEDERLAND. — Verhooging van de landbouwproductie. - Eenheid op het gebied der organisaties. - Commissie ingesteld. - Dr. Posthuma voorzitter.** —
Het A.N.P. meldt: Op de dagelijksche persconferentie te Den Haag, heeft de referent der Geschäftsgruppe voedselvoorziening en landbouw de volgende mededeelingen gedaan:
Bij besluit van 19 Maart heeft de Rijkscommissaris ter ondersteuning van de maatregelen genomen door de bevoegde instanties — met het doel eenheid te brengen op het gebied der landbouworganisaties, welke deze maatregelen behooren te steunen, doordat de landbouwers met elkaar zich beraden — een commissie ingesteld en tot voorzitter daarvan benoemd oud-minister dr. Posthuma.
Tot deze commissie behooren de voorzitters der volgende vereenigingen: 1. Chr. Boeren- en Tuindersbond; 2. Katholieke Nederlandsche Boeren- en Tuindersbond; 3. Nederlandsch Agrarisch Front; 4. Nederlandsch Landbouwcomité. De voorzitter der commissie kan verdere leden benoemen.
De commissie heeft ten doel, de werkzaamheid van alle organisaties in dienst te stellen van de grootst mogelijke productieverhooging en een éénvormige organisatie van dien arbeid te verwezenlijken.
In opdracht van den Rijkscommissaris heeft Landesbauernführer Graf Grothe op 21 Maart het besluit aan dr. Posthuma overhandigd en hem de taak opgelegd zijn bevoegdheden nauwkeurig uit te oefenen.
Dit geschiedde in het departement in tegenwoordigheid van den directeur-generaal van den Landbouw, ir. Roebroek en de voorzitters der vier genoemde landbouworganisaties.
Daarbij wees Graf Grothe erop, dat het de voornaamste taak van de Nederlandsche boeren is, in dit jaar uit eigen kracht de grootst mogelijke bijdrage te leveren aan de voeding van het Nederlandsche volk.
(Telegraaf - Limburger Koerier - Noordbrab. Crt.)

(Vor. ber. Dr. F. E. Posthuma 4600 E; Graf Grothe 4492 B)

E. **JOEGO-SLAVIE. — Toetreding tot het Driemogendhedenpact van 27 September 1940 - Nota's der Asmogendheden i. z. troepen - Protocol - Verklaring van den Joegoslavischen minister-president Tswetkowitsj en rede van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken Von Ribbentrop.** —
Weenen, 25 Maart (D.N.B.) — Joego-Slavië is 25 Maart als vijfde staat tot het driemogendhedenpact toegetreden. De onderteekening werd, evenals bij de toetreding van Hongarije en Bulgarije, weer op plechtige wijze verricht in het kasteel Belvédère te Weenen. Ook de Führer was aanwezig.
Behalve de rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, en de Joegoslavische minister-president Tswetkowitsj, alsmede de Joegoslavische minister van Buitenlandsche Zaken, Cincar Markowitsj, waren als vertegenwoordigers der landen van het driemogendhedenpact aanwezig de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, de Japansche ambassadeur, generaal Osjima, de Slowaaksche gezant, Cernak, de Hongaarsche gezant, von Sztojay, de Roemeensche gezant, Bossy, en de Bulgaarsche gezant, Draganof.
Talrijke vertegenwoordigers van de binnen- en buitenlandsche pers waren eveneens bij de plechtigheid aanwezig.

Weenen, 25 Maart (D.N.B.) — Tegelijk met de onderteekening van het protocol over de toetreding van Joego-Slavië tot het Driemogendhedenpact, hebben de regeeringen van de asmogendheden de volgende gelijkluidende nota's aan de Joegoslavische regeering gericht:

Mijnheer de minister-president!
Namens en in opdracht van de Duitsche regeering heb ik de eer, Uwe Exc. het volgende mede te deelen: Naar aanleiding van het feit, dat Joego-Slavië heden tot het Driemogendhedenpact is toegetreden, bevestigt de Duitsche regeering haar besluit, de souvereiniteit en de territoriale onschendbaarheid van Joego-Slavië altijd te eerbiedigen.
Gelieve, mijnheer de minister-president, de verzekering van mijn groote hoogachting te aanvaarden.
w.g. JOACHIM VON RIBBENTROP.

Mijnheer de minister-president!
Met betrekking tot de besprekingen, welke naar aanleiding van de heden plaats gehad hebbende toetreding van Joego-Slavië tot het Driemogendhedenpact hebben plaats gehad, heb ik de eer Uwe Exc. namens de rijksregeering hiermede te bevestigen, dat de regeeringen der asmogendheden en de koninklijke Joegoslavische regeering het erover eens zijn, dat de regeeringen der asmogendheden tijdens den duur van den oorlog Joego-Slavië niet den eisch zullen stellen, den doortocht of het vervoer van troepen door het Joegoslavisch staatsgebied toe te staan.
Gelieve, mijnheer de minister-president, de verzekering van mijn groote hoogachting te aanvaarden.
w.g. JOACHIM VON RIBBENTROP.

Naar verder wordt gemeld heeft het protocol, dat door Rijksminister von Ribbentrop, den Italiaanschen minister, graaf Ciano, en den Japanschen ambassadeur, Osjima, eenerzijds, en den Joegoslavischen minister-president, Tswetkowitsj en minister van Buitenlandsche Zaken, Cincar Markowitsj anderzijds, inzake de toetreding van Joego-Slavië tot het op 27 September 1940 tusschen Duitschland, Italië en Japan gesloten Driemogendhedenpact onderteekend werd, den volgenden tekst:
„De regeeringen van Duitschland, Italië en Japan eenerzijds en de regeering van Joego-Slavië anderzijds stellen door hun onderteekenende gevolmachtigden het volgende vast:
Art. 1. Joego-Slavië treedt toe tot het op 27 September 1940 te Berlijn onderteekende Driemogendhedenpact tusschen Duitschland, Italië en Japan.
Art. 2. Voor zoover de in artikel 4 van het Driemogendhedenpact voorziene gemeenschappelijke technische commissies kwesties behandelen, welke de belangen van Joego-Slavië raken, zullen ook vertegenwoordigers van Joego-Slavië aan de beraadslagingen der commissie deelnemen.
Art. 3. De tekst van het Driemogendhedenpact is als supplement aan dit protocol toegevoegd. Het onderhavige protocol is gesteld in de Duitsche, Japansche en Serbo-Kroatische taal, waarbij elke tekst als authentiek geldt. Het treedt op den dag der onderteekening in werking."

Verklaring van den Joegoslavischen minister-president Tswetkowitsj. — Na de onderteekening van het protocol over de toetreding van Joego-Slavië tot het Driemogendhedenpact in de Gele Zaal van slot Belvédère, heeft de Joegoslavische minister-president, Tswetkowitsj, namens de regeering te Belgrado o.a. de volgende verklaring afgelegd:
„Het voornaamste doel en bijna het eenige doel der buitenlandsche politiek van Joego-Slavië was en blijft, voor het Joegoslavische volk den vrede te bewaren en zijn veiligheid te versterken."

Rede van Von Ribbentrop. — De rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, heeft de officieele plechtigheid in het slot Belvédère besloten met een toespraak, waarin hij o.m. zeide:
„Als gevolmachtigde der rijksregeering en uit naam van de gevolmachtigde vertegenwoordigers van Italië en Japan en de bij hen aangesloten staten Hongarije, Roemenië, Slowakije en Bulgarije, begroet ik het bevriende koninkrijk Joego-Slavië als nieuwen partner van het Driemogendhedenpact. De koninklijke Joegoslavische regeering wenschen wij hiermede oprecht en hartelijk geluk. Ik zou uitdrukking willen geven aan de overtuiging van ons allen, dat deze gebeurtenis voor de toekomst en het welzijn van het Joegoslavische volk van bijzondere beteekenis zal zijn."

(Vor. ber. Joego-Slavië 4612 E; Driemogendh.pact 4579 A; Min.-pres. Tswetkowitsj 4558 C; Min. Von Ribbentrop 4612 C)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Rede van lord Halifax, den Britschen ambassadeur te Washington. - Engeland's kansen. - Herdenkingsrede van premier Winston Churchill. - Zijn regeering een jaar aan het bewind. —

New York, 26 Maart. (D.N.B.) — De Britsche ambassadeur te Washington, lord Halifax, heeft voor de Pilgrims' Society alhier een uitvoerige propagandarede gehouden, waarin hij vooral nadruk legde op de noodzakelijkheid van een versterkte Amerikaansche hulpverleening aan Engeland. Halifax betoogde, dat deze oorlog een strijd op leven en dood tusschen twee wereldbeschouwingen beteekent. Engeland vecht thans voor zijn leven en zijn vrijheid en de beginselen van vrijheid en democratie verkeeren thans ernstig in gevaar. Halifax onderstreepte de noodzakelijkheid eener samenwerking tusschen Engeland en de Vereenigde Staten, waarbij hij beweerde, dat de Europeesche oorlog het Amerikaansche continent bedreigt. In zijn strijd om de eigen vrijheid vecht Engeland, zoo meende de ambassadeur, ook voor de vrijheid van de andere landen. Overwint Duitschland, dan wordt Europa met knechtschap en slavernij bedreigd. Als voorbeeld van een toekomstige volksgemeenschap noemde Halifax het Britsche Rijk. De komende maanden brengen Engeland wellicht zware verliezen. Het is dringend noodzakelijk met overeenkomstige snelheid en kracht de verdedigingsmaatregelen uit te breiden. De komende maanden zouden een wedstrijd te zien geven tusschen de toenemende Engelsche scheepsverliezen en de versterking der Engelsche verdediging en bewapening. Ten slotte gaf lord Halifax als zijn meening te kennen er niet aan te twijfelen, dat Engeland met de hulp van de Ver. Staten dezen wedstrijd zal winnen. (N. Rott. Crt.)

Herdenkingsrede van premier Winston Churchill. - Zijn regeering een jaar aan het bewind. — Berlijn, 27 Maart. (D.N.B.) — De Britsche minister-president, Churchill, heeft, naar de Londensche nieuwsdienst meldt, voor de hoofdcommissie der conservatieve partij een herdenkingsrede gehouden ter gelegenheid van het eenjarig bestaan zijner regeering.
Na woorden van nagedachtenis aan Chamberlain, verklaarde Churchill, dat hij een jaar geleden met de vorming der regeering de opdracht heeft aanvaard, het land door zijn donkerste uren te geleiden. Als hoop voor den tijd na den oorlog noemde de minister-president de vereeniging van alle partijen. De doorgestane gevaren moeten hun invloed op de Britsche politiek uitoefenen en een krachtiger uitwerking hebben dan slagwoorden uit het verleden.
Om zijn vertrouwen in de toekomst te onderstrepen wees Churchill op het lot van het Engelsche leger in Duinkerken. Sindsdien, zoo zeide hij, heeft Groot-Brittannie een geheele reeks opmerkelijke successen geboekt. Nog zegenrijker dan alle Engelsche overwinningen is echter de nauwe verbondenheid met de groote Amerikaansche natie. Groot-Brittannië zou ook thans nog in staat zijn zichzelf te helpen, maar het juicht toch de gemeenschappelijke pogingen van de geheele Engelsch-sprekende wereld toe. De slag in den Atlantischen Oceaan zal een grimmig karakter dragen. Hij moet gewonnen worden, opdat de Amerikaansche hulp Engeland bereiken kan.
Er bestaan moeilijkheden en gevaren en Engeland moet af en toe ook op een terugslag rekenen, maar Engeland moet zoo sterk van geest zijn, dat het zelfs uit het ongeluk grootere kracht put. Terloops gewaagde Churchill ook van een eventueele bekendmaking der Engelsche oorlogsdoeleinden, doch hij verzekerde, dat een dergelijke verklaring thans toch slechts in heel algemeenen zin kan geschieden. (Telegraaf)

(V. b. Lord Halifax 4552 C; Winston Churchill 4607 B)

B. NEDERLAND. — Delftsche Hoogeschool op een nader te bepalen datum weer geopend. —

Het A.N.P. meldt op 26 Maart:
Op voorstel van den secretaris-generaal van het departement voor Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming heeft de Rijkscommissaris, rijksminister Seyss-Inquart, den rector der Technische Hoogeschool te Delft gemachtigd de Hoogeschool op een door hem nader te bepalen datum en in zoover hij het voor nuttig houdt, onder bepaalde voorwaarden weder te openen.
De Rijkscommissaris heeft den rector tevens medegedeeld dat bij de geringste incidenten, die zich opnieuw in eenigerlei vorm tegen de bezettingsautoriteiten richten, met de allerstrengste maatregelen tegen de studenten zal worden opgetreden en onder bepaalde omstandigheden met de blijvende sluiting der Hoogeschool gerekend zou moeten worden. Het ligt dus aan de studenten zelve of zij de gelegenheid hun studie te beëindigen en de mogelijkheid om de

eenige technische Hoogeschool van het land voor hun volk te behouden zullen weten te gebruiken, ja dan neen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Sluiting 4464 B)**

A. **JOEGO-SLAVIE. — Koning Peter II neemt de koninklijke machtsbevoegdheden in handen. - Kabinet-Simowitsj gevormd. - Regentschap ontbonden. - Manifest van den Koning. —**
Belgrado, 27 Maart. (D.N.B.) — Het persbureau Avala deelt mede, dat generaal Doesjan Simowitsj, na beraad met politieke persoonlijkheden, een nieuwe regeering heeft gevormd.
Deze omvat, zoo wordt gezegd, de leiders en vertegenwoordigers van alle politieke partijen. Ook zouden alle deelen der Joegoslavische bevolking in deze regeering zijn vertegenwoordigd.
Aan de regeeringsvorming ging een door de radio verspreid manifest van koning Peter vooraf, volgens hetwelk hij de macht had overgenomen en generaal Simowitsj met de vorming der regeering had belast.
D. N. B. deelt mede, dat te Boekarest op 27 Maart de volgende lijst van ministers der nieuwe regeering bekend werd:
Minister-president: generaal Doesjan Simowitsj.
Eerste vice-premier: Matsjek, leider der Kroatische boerenpartij.
Tweede vice-premier: Slobodan Jowanowitsj.
Minister van Buitenlandsche Zaken: Nintsjitsj, leider der Radicale Partij.
Minister van Binnenlandsche Zaken: Boedsawljewitsj, leider der Onafhank. Democr. Partij.
Minister van Financiën: Joeray Tsoetay, leider der boerenpartij in Bosnië.
Minister van Oorlog, Marine en Lichamelijke Opvoeding: generaal Bogolioetsj Iljitsj.
Minister van Justitie: Voja Markowitsj, Democratische Partij.
Minister van Opvoeding: Trifoenowitsj, vice-president van de Radicale Partij.
Minister van Verkeer: Bogoljoeb Jeftitsj, Nationale Partij.
Minister van Handel en Industrie: Ivan Indress, medewerker van Matsjek.
Minister van Mijnwezen: Koelenowitsj, leider der Mohammedanen in Bosnië.
Minister van Landbouw: Branko Tsjoebrilowitsj: Agrar. Partij.
Minister van Openbare Werken: Koelovetsj; leider der Slovenen.
Minister van Posterijen, Telefoon en Telegraaf: Yossib Torbar, Kroatische Boerenpartij.
Minister van Voedingswezen: Sava Kossonowitsj,
Ministers zonder portefeuille: Marko Dakowitsj, Jovan Banjanin en Kabilowitsj.
De nieuwe ministers hebben volgens hier ontvangen berichten reeds den eed aan den koning afgelegd en hun functies aanvaard.
Kabinet van nationale eenheid. — Naar volgens een Stefani-bericht uit Belgrado wordt medegedeeld, is de regeeringswijziging een kwestie van zuiver binnenlandschen en niet van buitenlandschen aard.
Het volk vroeg om de vorming van een kabinet der nationale eenheid en de wijziging in de leiding der staatszaken wordt thans door het geheele land goedgekeurd.
Regentschapsraad ontbonden. — Stefani meldt uit Belgrado, dat koning Peter II den regentschapsraad heeft ontbonden.
De proclamatie van koning Peter II. — Het persbureau Avala meldt uit Belgrado:
27 Maart is een proclamatie van Z.M. Koning Peter gepubliceerd, gericht tot alle Serven, Kroaten en Slovenen. De proclamatie heeft den volgenden tekst:
„Serven, Kroaten, en Slovenen,
Op dit ernstige oogenblik voor ons volk heb ik besloten de koninklijke machtsbevoegdheden in handen te nemen. De regeerende persoonlijkheden hebben mijn motieven als zeer welgefundeerd begrepen en zijn uit vrijen wil terstond afgetreden. Mijn trouw leger en marine hebben zich terstond te mijner beschikking gesteld en voeren mijn bevelen reeds uit.
Ik roep alle Serven, Kroaten en Slovenen op zich om den troon te scharen. Onder de ernstige omstandigheden van het huidige oogenblik bestaat het zekerste middel om de orde in het binnenland en den vrede naar buiten te handhaven in dezen maatregel.
Ik heb generaal Doesjan Simowitsj opdracht gegeven een nieuwe regeering te vormen.
Ik verzoek alle burgers en alle autoriteiten des lands hun plicht jegens den koning en het vaderland te doen." (Alg. Handelsblad)
(V. b. Joego-Slavië 4613 E; Kab. Tswetkowitsj 4612 E)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Matsoeoka, de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, te Berlijn aangekomen. —**
Berlijn, 26 Maart (D.N.B.) — De Keizerlijk-Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, is op 26 Maart om 18.00 uur met een specialen trein voor een officieel bezoek in Berlijn aangekomen.
Op het feestelijk versierde Anhalter Bahnhof werd hij door den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, hartelijk begroet. (De Tijd)
(Vor. ber. Reis Matsoeoka 4596 A)

C. **NEDERLAND. — Reorganisatie van het muziekleven. —**
Dertien Maart j.l. is op het departement van Volksvoorlichting en Kunsten een bijeenkomst gehouden, waaraan op uitnoodiging van den secretaris-generaal, dr. T. Goedewaagen, een twintigtal vooraanstaande musici deelnam.
Bij deze bespreking hebben de secretaris-generaal en het hoofd van de afdeeling muziek, de heer J. G. Goverts, een uiteenzetting gegeven omtrent de richtlijnen, welke bij de reorganisatie van het Nederlandsche muziekleven zullen gelden. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4565 B)

D. **NEDERLAND. — Handhaving van de orde onder de studenten. - Bevoegdheden van den rector magnificus. —**
's-Gravenhage, 29 Maart. — In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming betreffende handhaving der orde onder de studenten aan universiteiten en hoogescholen in het bezette Nederlandsche gebied.
Daarin wordt het volgende bepaald, dat de handhaving der tucht en orde onder de studenten is opgedragen aan den rector magnificus, voor zoover niet anders is bepaald. Bij overtreding der orde of bij ander wangedrag waarschuwt of berispt de rector magnificus. In ernstige gevallen is de rector magnificus bevoegd den overtreder den toegang tot de universiteit of hoogeschool voorloopig voor den tijd van zeven dagen te ontzeggen.
Het college van rector magnificus en assessoren bepaalt binnen zeven dagen na de beslissing, door den rector magnificus genomen, of en voor hoelang de periode, gedurende welke de toegang is ontzegd, dient te worden verlengd.
De rector magnificus en de belanghebbende kunnen binnen drie weken na dagteekening van de uitspraak bij den secretaris-generaal in beroep komen. Het instellen van beroep brengt niet mede, dat de uitvoering van de opgelegde straf wordt opgeschort.
De voorzitter van het college van curatoren, gehoord den rector magnificus, kan in het belang van de betrokken universiteit of hoogeschool of bij wijze van ordemaatregel bepalen, dat de universiteit of hoogeschool gedurende ten hoogste vier dagen zal worden gesloten. Hij doet van een hiertoe strekkend besluit onverwijld mededeeling aan den secretaris-generaal, die de sluiting voor onbepaalden tijd kan verlengen.
Rechtsvoorschriften, welke met de bepalingen van dit besluit in strijd zijn, treden buiten werking.
Dit besluit treedt heden in werking.
(Verordeningenblad no. 13, 29 Maart 1941)
(V. b. Hoogescholen 4490 D; Heropen. Delft 4612 D)

E. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - El Agheila (in de Syrte) op de Britten heroverd. - Keren en Harrar ontruimd. —**
Ergens in Italië, 27 Maart. (Stefani) — In Noord-Afrika hebben Italiaansche en Duitsche eenheden El Agheila (in de Syrte) bezet.
Ergens in Italië, 28 Maart. (Stefani) — In zijn communiqué no. 294 maakt het Italiaansche opperbevel het volgende bekend:
Na zes weken van onophoudelijke en bloedige veldslagen hebben de vijandelijke troepen Keren bezet. De slag woedt voort in de onmiddellijke omgeving. In de zône van Harrar hebben onze troepen de stad Harrar ontruimd, teneinde te verhinderen, dat de plaats gebombardeerd werd. Onze formaties bommenwerpers bestookten met machinegeweervuur en granaten talrijke vijandelijke gemechaniseerde strijdmiddelen ten oosten van de stad. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4608 B)

A. **NEDERLAND. — Mr. M. M. Rost van Tonningen tot president van De Nederlandsche Bank benoemd.** 's-Gravenhage, 26 Maart. (A.N.P.) — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De Rijkscommissaris voor bezet Nederland, Rijksminister Seyss-Inquart, heeft op grond van zijn verordening nr. 108/1940, par. 1 over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen, Mr. M. M. Rost van Tonningen tot president der Nederlandsche Bank benoemd.
De beëediging had 26 Maart door den Rijkscommissaris plaats, in tegenwoordigheid van den commissaris-generaal voor Financiën en Economie, minister dr. H. Fischböck.
Tegelijkertijd heeft de Rijkscommissaris voor bezet Nederland, Rijksminister Seyss-Inquart, op grond van zijn verordening nr. 3/1940, par. 1 over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in bezet Nederland in verband met verordening nr. 108/1940, par. 3 (4e verordening over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen) den directeur-secretaris bij De Nederlandsche Bank, mr. J. Westerman Holstijn, eervol ontslag verleend met toekenning van pensioen.
In zijn plaats benoemde de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, den procuratiehouder van de Nederlandsch-Indische Handelsbank te Amsterdam, den heer J. Robertson, tot directeur-secretaris bij De Nederlandsche Bank en droeg hem tevens de functie op van plaatsvervanger van den president in den zin van par. 21, al. 1 der statuten van De Nederlandsche Bank.
Van bevoegde zijde wordt hierbij nog opgemerkt, dat de benoeming van mr. Rost van Tonningen niet aan zijn politieke gezindheid ontspruit, doch dat de kwaliteiten van mr. Rost van Tonningen op financieel gebied zeer bekend zijn en deze inzonderheid bij zijn benoemig op de bedoelde plaats den doorslag gegeven hebben.

Mr. M. M. Rost van Tonningen

Omtrent den levensloop van mr. Rost van Tonningen meldt het A.N.P. nog:
Mr. M. M. Rost van Tonningen werd in 1894 geboren uit een officieren-geslacht. Op 15-jarigen leeftijd bezocht hij de H.B.S. in Den Haag en ging vervolgens naar Delft om technische vakken te studeeren. De mobilisatie van 1914 maakte een einde aan zijn technische studie. De heer Rost van Tonningen trad in militairen dienst. In Augustus 1915 werd hij officier. Na afloop van den wereldoorlog deed hij staatsexamen, was in één jaar tijd candidaat in de rechten en twee jaar later reeds doctorandus. Hij voelde zich aangetrokken tot de politieke financieele wereld en werd secretaris van het Noord-Amerikaansche scheidsgerecht in Den Haag. Daarna vertrok hij als volontair naar Genève en werkte op het arbeidsbureau van den Volkenbond. In 1923 volgde zijn benoeming tot secretaris van mr. A. R. Zimmerman. Aanvankelijk was hij belast met de studie der Oostenrijksche staatsfinanciën. Vervolgens was hij werkzaam bij de contrôle en reorganisatie der staatsbedrijven en verbinding met de circulatiebank.
Toen mr. Zimmerman in 1926 Weenen verliet, heeft mr. Rost van Tonningen twee jaar de liquidatie voortgezet.
In 1928 kwam hij weer naar Nederland en was werkzaam als chef van de studie-afdeeling bij het bankiershuis Hope & Co. te Amsterdam. In 1931 ging hij als vertegenwoordiger van den Volkenbond naar Weenen voor de financieele contrôle op de Oostenrijksche staatsfinanciën. In 1936 werd hij eervol uit deze functie ontslagen.
Zijn arbeid voor den Volkenbond en zijn aanraking met het politieke leven in Oostenrijk wekten bij den heer Rost van Tonningen de Nationaal-Socialistische wereldbeschouwing op. Hij sloot zich in Juni 1936 bij de N.S.B. aan en werd bij de stichting van „Het Nationale Dagblad" door Mussert tot hoofdredacteur benoemd.
Van 1937 tot Mei 1940 heeft mr. Rost van Tonningen voor de N.S.B. zitting gehad in de Tweede Kamer, waar hij steeds opkwam voor het recht van den arbeider. Uitwassen in de samenleving vonden in hem een fel bestrijder.
Eenige maanden geleden benoemde de Rijkscommissaris hem als commissaris voor de S.D.A.P. met de opdracht de cultureele waarden, die in den loop der jaren door deze organisatie waren gesticht, voor den Nederlandschen arbeider te bewaren. Onlangs benoemde ir. Mussert den heer Rost van Tonningen tot hoofd van de afdeeling Nationaal-Socialistische vorming van het hoofdkwartier der beweging.
Dezer dagen werd hij voorts benoemd als leider van het economisch front van de N.S.B. als opvolger van den heer W. O. A. Koster. (Telegraaf)

(Vor. ber. President Nederl. Bank 4607 C; Mr. M. M. Rost van Tonningen 4303 A; Econ. front 4584 A)

B. **NEDERLAND. — Prijzen akkerbouwproducten 1941. —**
Uit een vergelijking van de prijzen, welke de landbouwers voor hun producten van den oogst 1941 zullen ontvangen met die van den oogst 1940 blijkt, dat van de meeste akkerbouwproducten de prijzen zijn verhoogd met 12 à 20 en meer procent. Ziehier de prijzen van de belangrijkste gewassen:

Gewassen:	1940	1941	verhooging:
Tarwe	ƒ 11.50	ƒ 13.25	ƒ 1.75 (15 %)
Rogge	10.50	12.75	2.25 (21 %)
Gerst (winter) .	10.—	11.50	1.50 (15 %)
Gerst (zomer) .	10.40	11.90	1.50 (14½ %)
Haver	8.50	9.50	1.— (12 %)
Groene erwten .	12.50	15.—	2.50 (20 %)
Veldboonen . .	12.25	15.—	2.75 (22½ %)
Koolzaad . . .	16.50	20.—	3.50 (21 %)
Suikerbieten . .	14.—	16.—	2.— (14 %)
Zand- en veenaardappelen .	2.75	3.30	0.55 (20 %)
Aardappelmeel .	13.—	15.—	2.— (23 %)

De prijzen zijn alle per 100 kg., behalve die van suikerbieten, die per 1000 kg. zijn.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vorig bericht Landbouw 4600 E.)

C. **LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —**

Kunst en Letteren:
— Hernieuwd Herdenken, door H. de Bruin. Uitg.: Mij. Holland, Amsterdam.
— Tibulls Elegien, Lateinisch und Deutsch. Uitg.: Ernst Heimeran Verlag, München.

Romans en Lectuur:
— Wankele Waarheid, door E. Raedt de Canter. Uitg.: Bruna & Zn., Utrecht.
— „Magistraat in Miniatuur", door F. le Maire. Uitg.: N. Samson N.V., Alphen a/d Rijn.
— Rauch an der Ruhr, Roman, door Felix Wilh. Beielstein. Uitg.: Vorwerkverlag, Darmstadt.

Historie:
— Johanna de Waanzinnige, door dr. J. Brouwer.
— Karel de Stoute, door dr. J. Brouwer; beide boeken uitg. bij J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

Land en Volkenkunde:
— Tilburg, hoe het groeide, door A. J. A. C. van Delft. Uitg.: Henri Bergmans, Tilburg.

Wetenschap en Techniek:
— Erlebte Natur, door Franz Graf Zedtwitz.

Geestelijk leven:
— Boetpsalmen - Vondel. Geert Groote Genootschap, 's-Hertogenbosch.
(Red. K. H. A.)

(Vorig bericht Letteren 4608 F.)

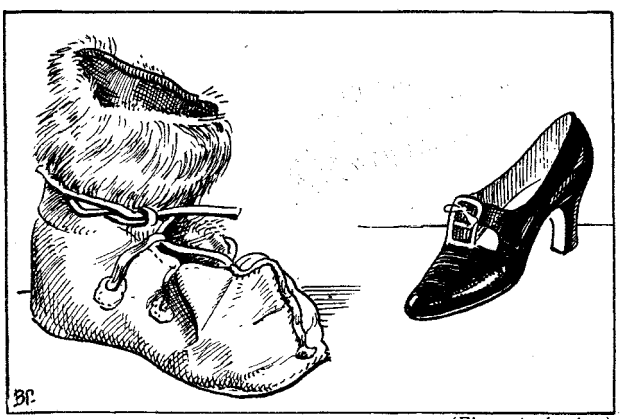
A. **Van huid tot schoen.** —

Het productieproces, dat kan worden gekarakteriseerd met den slagzin „van huid tot schoen", heeft verschillende stadia; het begint met het slachten en villen van de dieren, gaat dan verder via den handel in huiden en met behulp van een zeer gevarieerd aantal looistoffen naar de lederbereiding, om te eindigen in de schoenenfabricage. In elk dezer stadia heeft Nederland een plaats.

Nederland met zijn uitgebreide veeteelt neemt al sedert eeuwen een plaats in onder de huiden-leverende landen. Vóór de 17de eeuw, toen het wereldverkeer nog in de kinderschoenen stond, werden inlandsche huiden gebruikt voor het vervaardigen, zoowel van zwaar zoolleder als van fijn overleder. Reeds in de 17de eeuw echter had in Europa aanvoer van exotische huiden plaats. In Nederland was het speciaal de West-Indische Compagnie, welke huiden van wilde runderen importeerde, en deze bleken voor de zoolleerbereiding beter geschikt te zijn dan het eigen product.

De huiden van den Nederlandschen veestapel zijn in het algemeen te mooi en te dun om tot zoolleder te worden verwerkt. Regelmatig werd dan ook eenerzijds een belangrijk gedeelte van de eigen huiden niet meer in de binnenlandsche lederindustrie verwerkt, doch naar het buitenland verkocht en anderzijds in de behoefte aan dikke huiden door invoer voorzien.

LEDER- EN SCHOENINDUSTRIE

(Eigen teekening)

In den loop der jaren heeft zich een omvangrijke internationale huidenhandel ontwikkeld.

Ook Nederland had een plaats in den internationalen huidenhandel verkregen; het waren in hoofdzaak zijn beide groote havensteden Amsterdam en Rotterdam, welke een aandeel erin hadden verworven. De huiden en vellen uit Nederlandsch-Indië — voornamelijk runder- en buffelhuiden en geitenvellen uit Java — werden grootendeels over Amsterdam verhandeld, al was Rotterdam in dit opzicht niet geheel misdeeld.

Naast het Indische artikel moet als zeer belangrijk worden genoemd de La Plata huid. Zoowel de slachterijen als de vleeschvriezerijen en -zouterijen in Argentinië, Uruguay en Brazilië leveren een enorme hoeveelheid huiden, welke voor een groot gedeelte in Europa een afzetgebied vonden. Rotterdam en Amsterdam, doch in dit geval speciaal Rotterdam, vingen van dezen aanvoer van La Plata huiden een gedeelte op.

Doch niet alleen Oost-Indische en Zuid-Amerikaansche huiden werden in Rotterdam en Amsterdam verhandeld, daarnaast kwamen er uit Australië, Britsch-Indië, de Unie van Zuid-Afrika aldaar ter markt; en niet alleen onze eigen leerindustrie werd vanuit deze centra met grondstoffen voorzien, de Nederlandsche importhandel bediende ook de ledernijverheid in verschillende andere Europeesche landen.

Na allerlei voorbewerkingen te hebben ondergaan brengt men de huid in aanraking met de een of andere looistof. Vroeger leverde Nederland zelf zijn looimateriaal: de eikenschors.

Eikenschors werd verdrongen door allerlei uitheemsche plantaardige looimiddelen en in den laatsten tijd ook door chroomzouten.

Tegenwoordig ontvangt de leerfabriek zijn looistof meestal in extractvorm. Daartoe zijn speciale fabrieken opgericht, die zich toeleggen op de vervaardiging van extracten in de gewenschte mengsels. Ook Nederland heeft eenig aandeel in de looistof-extractfabricage; in een fabriek te Tilburg en in een te Dongen wordt het in vasten vorm ingevoerde looistofextract opgelost en gesulfoneerd.

De minerale looiïng door middel van chroomzouten vindt haar oorsprong in de Vereenigde Staten; de duur van het looiproces wordt daarbij tot enkele weken teruggebracht.

Tot in de tweede helft der 19de eeuw werd het leerlooiersvak in Nederland vrijwel uitsluitend uitgeoefend in kleine familiebedrijven. Een in 1861 gehouden telling gaf tot resultaat een totaal aantal looierijen van niet minder dan 766, waarvan verreweg het grootste gedeelte (512) in de provincie Noordbrabant was gevestigd. De plaats van vestiging dezer bedrijfjes werd toentertijd vooral bepaald door de aanwezigheid van stroomend water en van goedkoop eikenschors. Dat de aanwezigheid van stroomend water zoo sterk op prijs werd gesteld houdt verband met de omstandigheid, dat in het midden van de vorige eeuw het weeken en ontharen van de huiden nog plaats had door deze dubbelgevouwen uit te spannen in een riviertje of beek. Door een bepaalde bacteriënwerking ontstaan dan in de huid, nadat deze ongeveer twee weken in het water heeft gelegen, zoodanige veranderingen, dat de opperhuid en de haren gemakkelijk loslaten. Deze methode van ontharing heeft echter thans vrijwel geen toepassing meer.

Na 1875 valt een sterke concentratie in de leerindustrie waar te nemen. Het kleine familiebedrijf wordt vrijwel overal vervangen door het gemechaniseerde grootbedrijf. In 1911 was het aantal looierijen reeds tot bijna de helft teruggeloopen: van 766 tot 392, en de groote beteekenis van Noordbrabant bleek nog te zijn toegenomen: van de genoemde 392 ondernemingen waren er in 1911 slechts 4 boven den Moerdijk gevestigd.

Ook na 1911 heeft het concentratieproces zich verder voortgezet; thans bedraagt het aantal looiersbedrijven ongeveer 150, waarin ruim 3500 arbeiders werkzaam zijn. De Langstraat is het groote centrum gebleven, doch buitendien wordt ook in meer Zuidelijk gelegen Brabantsche steden en dorpen leernijverheid aangetroffen; als belangrijkste kunnen worden genoemd Tilburg, Dongen, Oosterhout en Gilze-Rijen.

De zoolleerfabricage is in de Nederlandsche leerindustrie een sterk overheerschende plaats blijven innemen, doch ook overleder, lakleder, technisch leder en zeemleder worden door haar aan de markt gebracht. Voor zoolleer kon de eigen industrie niet alleen de binnenlandsche behoefte volledig dekken, bovendien bleef nog een kwantum voor uitvoer beschikbaar; ook van de andere leersoorten had export plaats.

In 1939 werd geëxporteerd ruim 2000 ton leder met een waarde van bijna *f* 8½ millioen; de belangrijkste afnemers waren Groot-Brittannië (620 ton), de Vereenigde Staten (290 ton), België (190 ton) en Zwitserland (180 ton). De invoer van leder overtrof in 1939 naar de hoeveelheid gerekend den export; in 1939 werd geïmporteerd bijna 2600 ton leder met als hoofdleveranciers Frankrijk (700 ton) en België (680 ton).

Naast de leerindustrie heeft zich in Nederland een omvangrijke schoennijverheid ontwikkeld. De bakermat van deze nijverheid ligt op het platteland, voornamelijk in Noordbrabant.

Na 1850 is de groote ontwikkeling in de Nederlandsche schoenfabricage begonnen. De geschiedenis van de schoenindustrie in de tweede helft der vorige eeuw vermeldt een lange reeks van namen; het zijn die van uitvinders van machines voór de schoenfabricage. In vrij snel tempo zijn in dezen industrietak de vernieuwingen elkaar opgevolgd, steeds meer werden de verschillende bewegingen van de menschelijke hand op vernuftige wijze door de machine nagebootst. Voor vrijwel elke beweging bestaat thans een speciaal toestel en het aantal handgrepen, dat nog moet worden uitgevoerd, is slechts zeer gering. De arbeidsverdeeling is ver doorgevoerd, zoodat de enkele bewerking van korten duur is: vele machines bewerken per minuut 3 of 4 schoenen. Een eigenaardigheid van de gemechaniseerde schoenindustrie is echter, dat bij de meeste machines de arbeider de schoen in de hand houdt; er moet dus als het ware een voortdurende samenwerking zijn tusschen machine en arbeider en dit vereischt van dezen een vaardigheid en bekwaamheid, die wel geheel anders gericht is dan bij het handwerk, doch zeker niet minder groot is.

De Nederlandsche schoenindustrie kent drie middelpunten van vestiging: de Langstraat, de omgeving van Tilburg, en Nijmegen en omstreken; bovendien worden, wat betreft Brabant, nog schoenfabrieken aangetroffen te Eindhoven en Breda; buiten Brabant verdienen van de groote steden Amsterdam en Haarlem vermelding en van de kleinere industrieplaatsen: Maarssen, Meppel en Bunschoten. Nederland telt thans meer dan 300 schoenfabrieken, waarin ruim 12.000 arbeiders werkzaam zijn. Deze fabrieken vervaardigen schoenen in groote verscheidenheid, van de heel eenvoudige tot de zeer luxueuse.

Het is de Nederlandsche schoenindustrie gelukt haar product te laten voldoen, zoowel aan hooge eischen van doelmatigheid, als aan die van sierlijkheid en pasvorm. Zij vond dan ook niet alleen in het binnenland afzet, doch eveneens over de grenzen werd de Nederlandsche schoen gedragen. In 1939 werden in totaal bijna 360.000 paren geëxporteerd, waarvan niet minder dan 247.000 naar de Vereenigde Staten, verder 45.000 naar Groot-Brittannië en 27.000 naar Nederlandsch-Indië. Hiertegenover stond echter een belangrijke import aan schoenen, laarzen en pantoffels: in 1939 793.000 paren, voor een zeer groot gedeelte (circa 55%) uit het Protectoraat Bohemen en Moravië.

(Vrij ontleend aan Economische Voorlichting, 21 Maart '41)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Matsoeoka, de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, te Berlijn - Rijkskanselier Hitler ontvangt Matsoeoka - Toespraak van Von Ribbentrop, den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken en Matsoeoka's antwoord. —**

Van welingelichte zijde verneemt het A.N.P. te Berlijn:

De Führer heeft op 27 Maart om 4 uur in zijn werkkamer in de Nieuwe Rijkskanselarij den keizerlijk Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, in tegenwoordigheid van den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, voor een bespreking ontvangen. Bij het onderhoud waren verder aanwezig de Japansche ambassadeur te Berlijn, generaal Osjima, de Duitsche ambassadeur te Tokio, generaal Ott, alsmede de chef van de Präsidialkanzlei, de minister van Staat, dr. Meissner. In een officiëel communiqué wordt gezegd, dat de bespreking, welke naar verluidt 2½ uur duurde, over alle actueele politieke vraagstukken verliep in den geest der hartelijke vriendschap, welke Duitschland en Japan vereenigt.

Ter eere van den Japanschen minister heeft de Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, in den avond van 27 Maart een receptie gehouden in hotel Esplanade.

De Rijksminister verwelkomde den Japanschen gast met een toespraak, waarin hij begon met de vreugde van de Rijksregeering te uiten, dat voor het eerst sinds het bestaan van het Duitsche Rijk en van het Keizerrijk Japan, de minister van Buitenlandsche Zaken van Japan zich binnen de muren van de rijkshoofdstad bevindt. De geestdriftige ontvangst, welke de rijkshoofdstad Matsoeoka spontaan bereid heeft, aldus Von Ribbentrop, is een uitdrukking van de natuurlijke en hartelijke sympathie, welke het Duitsche volk voor het Japansche volk gevoelt. Dit gevoel van vreugde en voldoening over de aankomst van onzen ten zeerste welkomen gast uit het Verre Oosten is echter des te dieper, daar wij in u, mijnheer de minister van Buitenlandsche Zaken, een man kunnen verwelkomen, wiens woorden en daden de laatste jaren en maanden getoond hebben, dat uw geest aan die van ons verwant is, dat u een taal spreekt welke wij verstaan, en dat vooral de politieke weg, dien u voor Japan bent opgegaan, ook de weg is, dien Duitschland moest inslaan.

Uw bezoek heeft plaats in een voor Europa en de geheele wereld bijzonder belangrijk tijdvak, n.l. in den tijd van den eindstrijd tegen Engeland. Deze eindstrijd in den ons door Engeland, zonder eenig recht en tegen elk verstandig begrip, opgedwongen oorlog zal door het geheele Duitsche volk en door het met ons verbonden Italiaansche volk met een ongekend fanatisme gevoerd worden. Elke bom die op Engeland valt, brengt het eilandenrijk een stuk dichter bij zijn uiteindelijke vernietiging. Met elke ton tot zinken gebrachte scheepsruimte verzinkt definitief een stuk van Groot-Brittannië. Eigenlijk — daar zijn wij van overtuigd — is Engeland's lot reeds bezegeld. Onze volkeren die op een historie van vele duizenden jaren terugzien voeren heden een strijd om hun bestaansrecht welke het lot van onze volkeren wellicht voor eeuwen zal bepalen.

Het Driemogendhedenpact is het politieke fundament waarop de jonge volkeren de overwinning en de vrijheid zullen bevechten.

De Rijksminister sloot zijn betoog met een groet aan den „Tenno", de grootheid van Japan en den bloei en het welzijn van het Japansche volk.

Minister Matsoeoka dankte den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken hartelijk voor de ontvangst en de woorden van welkom, waarna hij o.m. betoogde: Het Driemogendhedenpact is een lotsgemeenschap, gedacht voor alle eventualiteiten. Het is in wezen een vredespact, want het moet een uitbreiding van dezen oorlog verhinderen. Het moet verder een inmenging van aan het gebied vreemde machten in de belangensfeer van Japan in Oost-Azië en van Duitschland en Italië in Europa, vastberaden tegengaan, waarmede de wereldvrede het best gediend wordt. De beteekenis van het pact wordt steeds meer ook door andere volkeren ingezien.

Spr. verheugde zich over de persoonlijke kennismaking tusschen de leidende mannen van de zoo nauw verbonden volkeren. Het ontbreken van dit persoonlijke contact tot dusver had hij steeds als een gebrek gevoeld.

Matsoeoka sloot met een welzijn op den Führer, den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken en op het bloeien en gedijen van het nieuwe Duitsche Rijk, in het geloof aan de veilige eindoverwinning van Duitschland en Italië in dezen grooten strijd.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Matsoeoka 4615 B; Rijkskanselier Hitler 4612 C; Min. Von Ribbentrop 4613 E)

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van ir. A. A. Mussert te Den Haag. —**

Voor de tot in de uiterste hoeken gevulde groote zaal van den Dierentuin te 's-Gravenhage heeft de leider van de N.S.B., ir. A. A. Mussert op 21 Maart een rede gehouden, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen.

Het is toch — zoo begon spr. — eigenlijk een groot voorrecht, in dezen tijd te leven, vooral voor degenen van middelbaren leeftijd, die de periode van den vorigen wereldoorlog hebben beleefd. Want men is nu in de gelegenheid te vergelijken hoe het vóór dezen tegenwoordigen oorlog was, toen een breede massa in de meest kommerlijke omstandigheden verkeerde. Wij zijn er zeker van, dat thans een betere tijd voor gansch de bevolking zal aanbreken.

Wij zullen als nationaal-socialisten regeeren voor het gansche volk en zorgen voor sociale gerechtigheid. Reeds zijn eenige millioenen door de Winterhulp uitgereikt aan de meest behoeftigen en deze sociale gerechtigheid zal, dank zij de door den rijkscommissaris genomen maatregelen, voortgaan.

Een democratische instelling: het rijwielplaatje, dat onevenredig zwaar den kleinen man belast, zal zoo gauw mogelijk verdwijnen.

De leden van het rechtsfront die bij de politie zijn, behoeven daarop dan geen contrôle uit te oefenen. Gezorgd zal worden voor vacantie van de huismoeders, zeker twee weken per jaar. Verder voor een behoorlijk ouderdomspensioen van staatswege, en voor alles wat uit sociaal oogpunt noodig mag worden geacht.

(Haagsche Courant)

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4586 B)

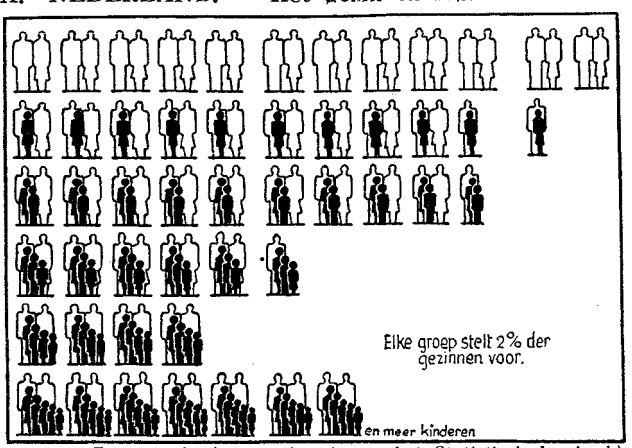
C. **DE „KLYSTRON", GENERATOR TOT DRAADLOOZE OVERBRENGING VAN ENERGIE. —**

Voor meer dan 100 mannen der wetenschap werd onlangs een demonstratie gegeven van de „klystron", een nieuw type generator, die volgens de uitvinders krachtstralen draadloos over groote afstanden kan overbrengen. Tijdens een congres voor verlichtingstechnici in de laboratoria van de Westinghouse Electric and Manufacturing Company had de demonstratie plaats. I. E. Mouromtseff, verbonden aan de Westinghouse-laboratoria, betoogde dat de nieuwe generator wellicht gebruikt zou kunnen worden om licht over groote afstanden door de lucht over te

brengen, zoodat b.v. huizen verlicht zouden kunnen worden door electrischen stroom, die evenals de radioprogramma's draadloos wordt ontvangen. Ook voorzag deze expert groote mogelijkheden op het gebied van televisie en telefonie. De nieuwe generator zal waarde hebben voor het produceeren van warmte voor medische doeleinden en voor de navigatie van vliegtuigen. „Het mogelijke nut van het apparaat wordt alleen beperkt door onze beperkte verbeelding", zeide hij.
De klystron is ongeveer twee jaar geleden uitgevonden door geleerden van de Leland Stanford University. De rechten erop werden verworven door de Sperry Gyroscope Company, welke maatschappij enkele maanden geleden het apparaat voor practisch gebruik gereed liet maken in de laboratoria van Westinghouse. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Physica 4609 A)

A. **NEDERLAND. — Het gezin en zijn kinderen. —**

(Eigen teekening, ontleend aan het Statistisch Jaarboek)

De „opbouw der gezinnen" is een der onderwerpen, waaraan het Statistisch Jaarboek aandacht wijdt. Men heeft n.l. het aantal gezinnen geanalyseerd naar het aantal inwonende kinderen en vervolgens ingedeeld naar het aantal gezinnen met resp. 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7 of meer kinderen (eigen en/of stiefkinderen). Daar in 1940 geen volkstelling gehouden kon worden, grijpt het boek terug op de gegevens van 31 December 1930. Het lijkt echter niet waarschijnlijk, dat sindsdien groote verschuivingen zijn ingetreden.
Uit de cijfers blijkt, dat in het R.K. gedeelte van ons land — Noord-Brabant en Limburg — de gezinnen het grootste zijn. In Brabant hebben 8½% van de gezinnen 7 of meer inwonende kinderen; in Limburg is dat met 7.2% der gezinnen het geval, daartegenover staat b.v. Friesland met 2.9%.

Indeeling der gezinnen n. h. aantal inwonende kinderen (31 Dec. 1930).

Provincies	Gemidd. aant. inw. eigen en/of stiefkind.	Aant. gezinnen met: 0	7 of meer kinderen
Groningen	2.0	23.1	3.1
Friesland	2.0	25.3	2.9
Drente	2.5	17.0	5.1
Overijsel	2.3	19.2	5.2
Gelderland	2.3	21.3	5.3
Utrecht	2.1	24.4	4.7
Noordholland	1.9	26.7	3.2
Zuidholland	2.1	24.5	4.4
Zeeland	2.0	24.9	3.5
Noordbrabant	2.7	20.2	8.5
Limburg	2.7	17.5	7.2
Het Rijk	2.2	23.2	4.7

De beeldstatistiek der Nederlandsche Stichting voor Statistiek brengt de onderlinge verhoudingen van de gezinsgrootte over het geheele land tot uiting. Duidelijk toont het beeld aan, dat het aantal gezinnen zonder inwonende kinderen rijkelijk groot is.

(Nederl. Stichting v. Statistiek)

(Vor. ber. Bevolking 4407 A)

B. **NEDERLAND. — De Nederlandsche Bank - Ambtsaanvaarding van den nieuwen president, Mr. M. M. Rost van Tonningen. —**
Mr. M. M. Rost van Tonningen, die benoemd is tot president van de Nederlandsche Bank, heeft 27 Maart zijn nieuwe ambt aanvaard met het uitspreken van een rede, waarin hij o.m. het volgende zeide:
Hoezeer velen ook innerlijk onder de ineenstorting van een aan hen dierbaar verleden lijden, toch doen zij trouw hun dagelijkschen plicht, omdat zij zich er van bewust zijn, dat het bestaan van ons volk de plichtsbetrachting van den enkeling tot voorwaarde heeft. Om met volle vreugde te leven en te werken, moet men nu eenmaal gelooven aan de taak, welke een bepaalde geschiedkundige periode aan een volk stelt. Met enkele voorbeelden kenschetste spr. vervolgens de toenemende verwarring, die in de met millioenen werkloozen bezwaarde kapitalistische democratieën heerschte.
Niet de grootere of kleinere hoeveelheid van goud, doch de arbeid alleen is immers, naar de vaste overtuiging van de leiders van het nieuwe Europa, de grondslag voor de welvaart van een volk.
Niet de economische verbinding met verafgelegen gebieden, maar de solidaire samenwerking van nabuurvolken van hetzelfde ras, de z.g. grootruimte-economie is het programma van de wordende Europeesche herordening der volkshuishouding.
Deze grootruimte-economie voltrekt zich op het oogenblik met de elementaire kracht van een natuurverschijnsel. En dit niet slechts in ons oude Europa, maar op den geheelen aardbol. Vier grootruimten laten zich reeds thans onderkennen, n.l. Amerika, de snelgroeiende Japansch-Aziatische grootruimte, Rusland en de onder Duitsche leiding voortgaande ordening van het Europeesche vasteland.
In al deze vier ruimte-economieën is de volkshuishoudelijke uitbreiding in het huidige tijdsgewricht meer of minder zuidwaarts gericht. Na het afsluiten van de economische herordening van Europa komt Afrika aan de beurt, dat binnen de Europeesche ruimte-economie zal worden betrokken.
Het Nederlandsche volk staat nu te midden van dit natuurverschijnsel. Het kan zich innerlijk van deelneming aan het geweldig gebeuren onthouden, het kan echter ook in deze Europeesche herordening leidend deelnemen.
Wij bewijzen hiermede een dienst aan eigen volk en kunnen zoodoende de hoop op herstelde welvaart in de harten der honderdduizenden arbeiders en arbeidsters van ons volk weer opwekken.
Naast de algemeene taak, waarover wellicht in de toekomst nog het een en ander te zeggen zal zijn, is het de bestemming van De Nederlandsche Bank, om zich in dienst te stellen van het arbeidende volk en de knechtschap onder een steriele goudbegoocheling af te wijzen.
Spr. verklaarde van meening te zijn, dat de dienstvervulling aan het volk, voor zoover het De Nederlandsche Bank betreft, in de eerste plaats moet gericht zijn op de onverwrikbare handhaving van de stabiliteit van ons betaalmiddel. Elke aanslag op den gulden bedreigt de koopkracht daarvan en derhalve de koopkracht van de loonen en het bestaan der arbeiders of arbeidsters in industrieën en landbouw, handel en andere takken van bedrijf.
Hoe was immers de toestand op den 10den Mei? De vlottende schuld bedroeg op dat oogenblik rond een half milliard gulden, de geconsolideerde schuld 3,6, de totale staatsschuld dus 4,1 milliard. Hierbij komt de door ons gegarandeerde schuld van Indië ten bedrage van 1,1 milliard en de netto schuld van provinciën en gemeenten van 2½ milliard. In totaal een bedrag, dat de acht milliard begon te naderen. Onze staatsuitgaven begonnen reeds vóór den 10den Mei het enorme bedrag van twee milliard te benaderen, waarbij ik de onzakelijke onderscheiding tusschen gewone en buitengewone uitgaven terzijde stel. De economie van het land schrompelde ineen, want ook toentertijd waren de overzeesche verbindingen grootendeels afgesneden. Onvermoeid heb ik in het parlement en in woord en geschrift daarbuiten tegen de methoden der ontreddering van staats- en volkshuishouding gestreden.
Het is merkwaardig, dat degenen die verantwoordelijk zijn voor de devaluatie van den gulden in 1936, zich op het oogenblik pogen uit te geven als de vijanden der inflatie, die zij zelf hebben bedreven. Als men mij de inflatie-methode dezer leiders thans in de schoenen wil schuiven, dan kan ik een dergelijken laster van mij afschudden. Mijn geheele ervaring is gebouwd op de onverbiddelijke handhaving van de behoorlijke huishouding in de openbare financiën en in de banken.
Ik kan diegenen, die in Den Haag en Amsterdam in het ver-

leden land en volk door hun methoden in gevaar hebben gebracht, de verzekering geven, dat ik onverbiddelijk aan de stabiliteit van ons betaalmiddel zal vasthouden, hoe diep ik ook het mes in de uitwassen zou moeten zetten.
Het zou anderzijds echter dwaas zijn te willen loochenen, dat door den oorlogstoestand de staatsfinanciën aan een sterke belasting zijn blootgesteld dan in vredestijd, doch hier komt ons de hiervoren geschetste ontwikkeling van de Europeesche ruimte-economie te hulp. De aanleuning van den Nederlandschen gulden aan de Duitsche Mark is een nieuw element van kracht, daar de Duitsche Mark bezig is, zich tot een Europeesch betaalmiddel te ontwikkelen.
Het is verbazingwekkend in dezen te moeten vaststellen, hoe door een geweldige inspanning der Duitsche arbeiders de Mark, die in het jaar 1933 nog het meest bedreigde betaalmiddel van Europa was, thans muurvast is gegrondvest en den steun voor verschillende Europeesche valuta's vormt.
Het Nederlandsche volk, dat zoo vaak bewijzen heeft afgelegd, in moeilijke tijden tot uiterste krachtinspanning bereid te zijn, zal thans de moeilijkheden weten te overwinnen, als wij elken arbeider met het geloof aan den nieuwen tijd weten te vervullen. In dezen dienst aan het eigen volk is De Nederlandsche Bank een der vele arbeidsgemeenschappen.
De Nederlandsche Bank is inderdaad geen plaats voor politieke krachtmetingen. Zij is een van de belangrijkste werkplaatsen van het geheele volk.
Diegenen, die nog steeds gelooven aan een terugkeer der verzonken kapitalistische wereld, zullen met rust worden gelaten, zoolang zij hun plicht loyaal vervullen. Het Nederlandsche volk verkeert in een groote zielscrisis. Ieder moet den weg in de toekomst zelf vinden. Wij kunnen voor diegenen, die in hun gemoed het meest geschokt zijn, goede kameraden zijn.
Het zal mijn ernstig streven zijn, in dezen geest zelf in die Bank te arbeiden. Want ten slotte is elke Nederlander, die zijn volk liefheeft, van het verlangen vervuld, om dit volk weer gelukkig te zien. Met den wensch, dat dit spoedig weer het geval zal zijn, sluit ik deze verklaring.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. Rott. Crt.)
(V. b. Benoem. Mr. M. M. Rost v. Tonningen 4616 A)

A. **HET NEDERLANDSCH TOONEEL. — Stichting van één of meer staatsgezelschappen. —**
Op uitnoodiging van den Secretaris-Generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten zijn 26 Maart een groot aantal vooraanstaande tooneelspelers en -speelsters op het Departement gekomen teneinde uit den mond van dr. Goedewaagen te vernemen, welke plannen de overheid ten aanzien van het tooneel koestert.
Uit de redevoeringen van den Secretaris-Generaal en het hoofd van de afdeeling theater en dans, den heer F. Primo, is als een der belangrijkste feiten naar voren gekomen, dat de overheid zich voorstelt één of meer staatsgezelschappen te stichten, waarbij tevens de bemoeienis van de gemeentebesturen op den staat zal overgaan.
Met groote belangstelling namen de tooneelkunstenaars kennis van de belangwekkende uiteenzetting van den Secretaris-Generaal, die een omwenteling in de Nederlandsche tooneelspeelkunst inluidde. Met voldoening vernamen zij tevens, dat de overheid eindelijk zich de zorgen van den tooneelspeler zal gaan aantrekken en dat deze zich in de toekomst, vrij van aardsche zorgen, aan de kunst zal kunnen gaan wijden.
De tooneelspelers vormen een groep, aldus dr. Goedewaagen, welke niet zoo in tel is, als zij verdient. Over de plannen van de overheid t. a. v. het tooneel deelde spr. in groote lijnen mede, dat het in de bedoeling ligt één of meer staatsgezelschappen van groot formaat op te richten, teneinde daarmee groote monteeringen van klassieke en andere werken te kunnen doen. Het kleinere tooneelwerk zal als afwisseling ook ter hand genomen worden.
(Standaard) **(Vor. ber. Dr. Goedewaagen 4615 C)**

B. **NEDERLAND. — De Nederlandsche Bank. - Staatsraad Wohlthat treedt af als commissaris en wordt opgevolgd door dr. A. Bühler. —**
Officieel wordt op 29 Maart medegedeeld:
De commissaris bij De Nederlandsche Bank, ministerialdirektor z.b.v. staatsraad H. C. H. Wohlthat werd door de hoogste rijksautoriteiten voor een gewichtige functie elders in het buitenland bestemd.
Dientengevolge heeft de rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, rijksminister Seyss-Inquart, staatsraad Wohlthat van zijn functie als commissaris bij De Nederlandsche Bank ontheven, terwijl hij hem voor de in deze functie bewezen diensten zijn dank betuigde.
Tegelijkertijd heeft de rijkscommissaris den Rijksbankdirecteur dr. Albert Bühler tot commissaris bij De Nederlandsche Bank benoemd. De commissaris bij De Nederlandsche Bank staat bij de uitoefening van zijn functie onmiddellijk onder den commissaris-generaal voor financiën en economie, minister dr. H. Fischböck. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Ned. Bank 4619 B; Staatsr. Wohlthat 4520 F)

C. **NEDERLAND. — Beperken van werk. - Wijziging in de voorschriften. —**
Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken (Verordeningenblad no. 13) zijn wijzigingen gebracht in het eerste uitvoeringsbesluit ingevolge de verordening betreffende het beperken van werk.
Artikel 1 van laatstgenoemd besluit komt nu te luiden als volgt:

Het is den leiders van landbouw-, industrie- en handelsbedrijven, alsmede dengenen, die een vrij beroep uitoefenen, verboden:
1. Het werk in het bedrijf of in het vrije beroep tijdelijk of voorgoed stop te zetten.
2. den werktijd van werknemers tot minder dan 36 uren in de week in te korten;
3. werknemers te ontslaan, tenzij artikel 1639p van het Burgerlijk Wetboek toepasselijk is.
(Verordeningenblad No. 13, d.d. 29 Maart '41)
(Vor. ber. Beperken v. werk 4520 E)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs - Regeling o.a. van de leerlingenschaal. —**
In de Ned. Staatscourant van 28 Maart zijn een vijftal besluiten opgenomen, houdende belangrijke wijzigingen van de Lager Onderwijswet. Aan de nieuwe bepalingen ontleenen wij o.a. het volgende:
Het eerste besluit behelst de verlaging van de leerlingenschaal. Bepaald wordt, dat aan elke school voor gewoon lager onderwijs het hoofd wordt bijgestaan door ten minste een onderwijzer, zoodra het aantal leerlingen 36, en door tenminste 2 onderwijzers, zoodra het aantal leerlingen 76 bedraagt. Voor elke 45 leerlingen boven de 76 wordt één onderwijzer meer vereischt. Deze bepaling gaat in op den dag, waarop in 1941 aan de school volgens het op 31 December 1940 geldende leerplan het school- of cursusjaar aanvangt. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Onderwijs 4592 F; Leerlschaal 4072 D)

E. **NEDERLAND. — De werkloosheid in ons land. - Beschouwing van president Jakob. —**
De leider van de „Geschäftsgruppe Sozial Verwaltung" in het commissariaat-generaal voor financiën en economie, president Jakob, stelde aan het A.N.P. een beschouwing over de publieke werkverschaffing en bestrijding der werkloosheid ter beschikking, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Als men de dingen ernstig overdenkt en in aanmerking neemt, dat in Nederland, ongeacht de tot dusver getroffen succesrijke maatregelen op economisch gebied, en ofschoon rond 130,000 Nederlanders in Duitschland te werk konden worden gesteld, nog steeds, wanneer men de onzichtbare werkloosheid meerekent, de arbeidskracht van een groot deel der Nederlandsche bevolking braak ligt, dan komt men tot de dringende conclusie, dat in de werkverschaffing nog niet alles gedaan is, wat kan en moet. Wel moet er mee worden gerekend, dat bij het voortschrijdend jaargetijde het getal der werkloozen sterk afnemen zal.
Maar meer toch is een nadrukkelijke intensiveering en versterking van de openbare werkverschaffing dringend noodig.
Het komt er op aan, den arbeid weder in het levenscentrum van den Nederlandschen mensch te brengen. Na grondige voorbereiding werden aan den secretaris-generaal van het ministerie van Sociale Zaken uitvoerige aanwijzingen gegeven ten behoeve van de opruiming van hindernissen op bestuurstechnisch en organisatorisch gebied, welke tot dusver aan de noodzakelijke intensiveering in den weg stonden.

De noodige verordeningen en regelingen werden door de Nederlandsche diensten voorbereid.
Ten aanzien der practische toepassing traden twee vragen op den voorgrond: 1. Zijn er genoeg werkgelegenheden, en 2e. Zijn er voldoende werkkrachten beschikbaar en bestaat de mogelijkheid de gereedstaande werkkrachten bij deze werkgelegenheden te werk te stellen.
De eerste vraag kan zonder meer kortweg bevestigend worden beantwoord.
Werkplannen, die rijp voor uitvoering zijn, zijn in zulk een aantal voorhanden, dat meer dan 100.000 werkkrachten voor den duur van een geheel jaar te werk gesteld kunnen worden. In voorbereiding zijn verdere plannen, die eveneens aan een zeer groot aantal menschen voor een jaar arbeid verzekeren.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Werkloosheid 4190; Pres. Jakob 4611 E)

A. **SPANJE. — Tanger. - Kalief van Marokko houdt intocht. —**
Tanger, 21 Maart. (D.N.B.) — De kalief van Spaansch-Marokko, Muley Hassan, heeft 20 Maart zijn plechtigen intocht in Tanger gehouden. Hij heeft daarmede, ook naar buiten, de inlijving van de vroegere internationale zône van Tanger bij zijn Spaansch Marokkaansch rijk voltrokken. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tanger 4505 A)

B. **ZWITSERLAND. — Zorg van rijke voor arme immigranten. —**
Bern, 21 Maart. (Un. Press) — De Zwitsersche Bondsraad heeft een verordening uitgevaardigd, op grond waarvan alle welgestelde immigranten voortaan overeenkomstig hun vermogen tot het onderhoud van de armere immigranten in Zwitserland moeten bijdragen.
Op het oogenblik bevinden zich tusschen de 7 en 8000 immigranten in Zwitserland, voor het meerendeel Joden. (Telegraaf)

C. **ZWEDEN. — Redevoering van den Zweedschen minister-president. - De neutraliteit. —**
Stockholm, 26 Maart (D.N.B.) — De Zweedsche minister-president Hansson, heeft hier op 25 Maart een redevoering uitgesproken, waarin hij sprak over de neutrale houding van Zweden.
De neutraliteit, zoo zeide hij, is niet slechts een middel om Zweden buiten het conflict te houden, zij beteekent ook een garantie voor anderen, dat het Zweedsche staatsgebied en de Zweedsche middelen niet tegen hen zullen worden gebruikt.
Hansson besprak verder talrijke geruchten, die waren opgedoken in verband met de recente versterkte oproeping van militairen. Hij noemde al deze geruchten ongegrond. Zweden voelt zich weliswaar niet bedreigd, doch het is onjuist te beweren, dat Zweden zich veilig voelt.
De betrekkingen tot de oorlogvoerende partijen zijn niet gewijzigd en zullen zich door toedoen van Zweden ook in de toekomst niet wijzigen. Zweden voert zijn politiek van voortgezette neutraliteit en vriendschap met beide partijen en rekent op blijvende eerbiediging van zijn houding.
De op het oogenblik versterkte Zweedsche oproepingen hebben slechts ten doel de verdediging der Zweedsche belangen en der Zweedsche neutraliteit in een situatie, die niet kan worden voorzien.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Neutraliteit 4358 D)**

D. **NEDERLAND. — Het teeltplan 1941. —**
Volgens het teeltplan 1941 kan men de gewassen onderscheiden in drie groepen:
a) de gewassen, waarvan de teelt verboden is;
b) de gewassen, waarvan de teelt beperkt is;
c) de gewassen, waarvan de teelt onbeperkt is toegestaan.
1) De verboden gewassen zijn: karwij, blauwmaanzaad, gele en bruine mosterd, spelt en evene.
Deze gewassen mogen voor den oogst 1941 niet worden uitgezaaid. Wanneer zij uitgezaaid zijn in 1940 moeten ze worden ondergeploegd. Vergunningen zijn vervallen. Slechts speciale selecteurs mogen karwij aanhouden.
2) De gewassen, waarvan de teelt beperkt is, zijn: haver (beperkt tot het gemiddelde oppervlak in de jaren 1938 en 1939 met een maximum van 15% van het totale bouwland), de groenvoedergewassen, mangelwortelen, voederbieten, koolrapen, landbouwwortelen, gele wortelen, klaver, lucerne en andere groen te oogsten gewassen, zooals groene maïs, merg- en voederkool, kunstweiden e.a. (Deze zijn in het geheel beperkt tot de oppervlakte, welke in 1940 met deze gewassen beteeld was.) En ten slotte: uien, beperkt tot de oppervlakte, die in 1937, 1938 en 1939 beteeld was.
3) De gewassen, waarvan de teelt onbeperkt is toegestaan zijn: tarwe, rogge, gerst, kanariezaad, veldboonen, Waalsche boonen, groene erwten, schokkers, stamboonen en verdere landbouwpeulvruchten, aardappelen, suikerbieten, cichorei, zaadmais, koolzaad, vlas, boekweit en hennep.
De tabaksteelt valt onder een bijzondere tuinbouwregeling.
4) Men mag geen onrijp graan afmaaien voor groenvoeder, tenzij het gewas is mislukt.
5) Voor het scheuren van grasland wordt een premie van ten hoogste *f* 100.— per H.A. gegeven. Hieraan zijn echter enkele voorwaarden verbonden.
6) Elke teler is vrij, vijf aren van zijn land te bestemmen voor den verbouw van landbouwzaden naar keuze.
Tegen afwijkingen van het teeltplan, zonder vergunning, zal streng worden opgetreden. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Landbouw 4616 B)

E. **NEDERLAND. — Rijkspostspaarbank 1940. —**
De navolgende cijfers hebben betrekking op de terugbetalingen en de inleggingen in 1940:

	Aantal terugbetalingen	Aantal inleggingen	Bedrag terugbetaald	Bedrag ingelegd
Jan. . .	127.927	211.752	14.752.240	16.111.377
Febr. .	118.124	266.927	12.899.256	18.242.861
Maart .	136.950	224.880	17.025.210	15.789.836
April .	157.542	187.402	19.191.573	13.455.823
Mei . .	465.389	79.079	26.254.723	6.620.650
Juni . .	388.403	47.796	32.005.793	5.071.743
Juli . .	349.896	71.721	36.782.496	9.058.706
Aug. . .	230.773	84.282	30.432.916	10.259.624
Sept. .	161.226	71.905	19.511.153	8.960.093
Oct. . .	197.336	75.096	27.586.224	10.022.638
Nov. . .	206.295	70.908	34.675.803	9.684.255
Dec. . .	173.069	58.830	29.126.468	7.517.257
Totaal .	2.712.930	1.450.578	300.243.855	130.794.868

(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Rijkspostspaarb. 4103 D)**

F. **NEDERLAND. — De gezondheidstoestand in Duitschland. - Mededeelingen van dr. Conti, leider van den Duitschen dienst der Volksgezondheid. —**
Dezer dagen heeft de leider van den Duitschen dienst der volksgezondheid, dr. Conti, voor een aantal genoodigden te Den Haag een voordracht gehouden over den gezondheidstoestand in Duitschland.
De vergadering stond onder leiding van Obermedizinalrat dr. Reuter en werd o.m. bijgewoond door den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart.
In Nederland heb ik, aldus o.a. dr. Conti, zeer veel goeds gezien op het gebied van de volksgezondheid. In Duitschland is de toestand echter veel moeilijker, want oorlog en goede gezondheid zijn geen begrippen, welke aan elkaar verwant zijn. Er is dan ook in Duitschland een lichte stijging van het sterftecijfer. Dit is echter zeer gering, gezien ook de groote volksverhuizingen, die hebben plaats gehad. Hoe vele krijgsgevangenen uit andere landen zijn ook naar Duitschland gekomen.
Dr. Conti gaf vervolgens een overzicht van het voorkomen van verschillende ziekten in Duitschland en betoogde hierbij, dat van den ellendigen toestand gedurende de jaren van den wereldoorlog thans geen spoor is te vinden, dank zij ook de groote ontwikkeling der Duitsche chemische industrie, die dienstbaar gemaakt wordt aan de volksvoeding. Het nieuwe Duitschland heeft ook den gezondheidsdienst organisch gevormd, waardoor de geneeskundige behandeling op hoog peil is gekomen. In dit verband noemde spreker een aantal van 35.000 „Hilfstellen für Mutter und Kind" en 18.000 zuigelingenklinieken.
De gezondheidszorg rust op drie hoofdzuilen, n.l. de ambtelijke instanties, de sociale verzekering met inbegrip van ziekenverzorging, en hetgeen de partij in dit opzicht presteert. Als zoodanig kunnen genoemd worden de N. S. Volkswohlfahrt, het Duitsche Ar-

beitsfront, de Hitlerjugend en de N. S. Frauenschaft. Engeland hoopt nu altijd nog het Duitsche volk in een toestand te kunnen brengen als in 1918. Engeland kan iedere hoop daarop echter laten varen. Duitschland heeft in het oorlogsjaar 1940 nog 12.000 kinderen meer voortgebracht dan in 1939. Daaruit blijkt onweerlegbaar het groote vertrouwen van het volk in zijn eigen toekomst. (Haagsche Courant)

A. **NEDERLAND. — Deviezenbesluit 1941. —**
Onder den naam van „Deviezenbesluit 1941" is een nieuwe regeling voor het deviezenverkeer afgekondigd. De belangrijkste bepalingen daarvan volgen hieronder:
Het is slechts met een vergunning geoorloofd, over buitenlandsche effecten te beschikken, tenzij deze aan De Nederlandsche Bank vervreemd, of bij De Nederlandsche Bank of een deviezenbank bezwaard worden.
De secretaris-generaal kan bepalen, dat de handel in nader aan te wijzen buitenlandsche effecten tusschen ingezetenen in regelmatig beursverkeer zonder een vergunning geoorloofd is. Overeenkomsten ten gunste van niet-ingezetenen zijn niet begrepen onder handel tusschen ingezetenen.
Slechts met een vergunning mag worden beschikt over aandeelen in binnenlandsche rechtspersonen, enz. indien de deelgerechtigde een niet-ingezetene is of indien de beschikking ten gunste van een niet-ingezetene geschiedt. Een dergelijke vergunning is eveneens vereischt voor in het buitenland berustende goederen of in het binnenland berustende, doch niet in het vrije verkeer ingevoerde goederen, voor zoover de beschikking geschiedt ten gunste van een niet-ingezetene.
De secretaris-generaal kan bepalen, dat ingezetenen aangifte moeten doen van de hun in eigendom toebehoorende, en nadien door hen verkregen buitenlandsche vorderingen, effecten, enz. De secretaris-generaal is eveneens bevoegd, de verplichting tot inlevering van buitenlandsche vorderingen enz. voor te schrijven.
Het Besluit treedt op den dag der afkondiging in werking. Het Deviezenbesluit-1940 wordt ingetrokken, evenals de wet: Internationaal Betalingsverkeer 1934. (Telegraaf)
(Vor. ber. Deviezenverord. 1940, 4404 E)

B. **EGYPTE. — Senaat bepaalt dat het land een onafhankelijke staat is. —**
Kaïro, 15 Maart. (S.P.T.) — De Egyptische Senaat heeft een besluit genomen, dat in politieke kringen te Kaïro groot opzien heeft gebaard.
In dit besluit wordt verklaard: „De Senaat bepaalt, dat Egypte een onafhankelijke staat is met onbeperkte souvereiniteit. Het staat niet onder protectoraat van een ander land." (Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLAND. — Het betalingsverkeer tusschen Nederland en Duitschland. - Opheffing van deviezengrens tusschen Duitsch Rijk en bezet Nederlandsch gebied. —**
's-Gravenhage, 1 April. — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de opheffing van de deviezengrens tusschen het Duitsche Rijk en het bezette Nederlandsche gebied.
Hierin wordt bepaald, dat de beperkingen en verbodsbepalingen, vervat in het deviezenbesluit 1941 niet gelden in het verkeer tusschen het bezette Nederlandsche gebied eenerzijds en het Duitsche Rijk en de gebieden, waarvoor de Duitsche deviezenwet en haar uitvoeringsverordeningen van kracht zijn, anderzijds.
Het Duitsche Rijk en de gebieden waarvoor de Duitsche deviezenwet en haar uitvoeringsverordeningen van kracht zijn, worden niet beschouwd als buitenland in den zin van het deviezenbesluit 1941; natuurlijke en rechtspersonen en vennootschappen, welke hun woonplaats in deze gebieden hebben, dan wel aldaar gewoonlijk verblijven, gevestigd zijn, bestuurd worden of kantoor houden, alsmede filialen, bijkantoren en bedrijven van ingezetenen in deze gebieden, worden niet beschouwd als niet-ingezetenen in den zin van het deviezenbesluit 1941.
Duitsche „Auslandsbons", met uitzondering van die, welke in het bezette Nederlandsche gebied zijn uitgegeven, rentegevende obligatiën en niet-rentegevende schuldbekentenissen van de „Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden" worden voortaan als buitenlandsche effecten beschouwd.
Deze verordening treedt heden in werking.
(Verordeningenblad No. 14, d.d. 1 April '41)

De Nederlandsche Bank N.V. te Amsterdam deelt het volgende mede:
Op 1 April 1941 houdt de deviezengrens tusschen het bezette Nederlandsche gebied en Duitschland op te bestaan. Dientengevolge kan het wederzijdsche betalingsverkeer zich in het algemeen wederom onmiddellijk over de particuliere credietinstellingen, over de post enz., afwikkelen.
Tusschen de beide circulatiebanken, De Nederlandsche Bank en de Deutsche Reichsbank, is sedert langen tijd overeengekomen, dat aan alle transacties de waardeverhouding 100 Rm. is *f* 75.36 wordt ten grondslag gelegd.
Deze koersverhouding geldt voor de toekomst ook bij omwisseling van bankbiljetten en munten.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Deviezenbesluit 1941, 4622 A)**

D. **NEDERLAND. — De positie der joodsche ingezetenen te Haarlem. —**
De regeeringscommissaris voor Haarlem heeft ter bevordering van de handhaving van de openbare orde op 31 Maart bepaald, dat het aan joden verboden is hotels, restaurants, café's, bioscopen, schouwburgen, openbare leeszalen, openbare vergaderlokalen, openbare zwem- en badinrichtingen en openbare badhuizen binnen de gemeente te betreden of in die inrichtingen te verblijven. Inrichtingen, waarin het verblijf aan joden zal zijn toegestaan, zullen nader door den regeeringscommissaris worden aangewezen. De eigenaars, exploitanten of bestuurders in deze bedoeld, zijn verplicht binnen 24 uur na de afkondiging van dit voorschrift in deze inrichtingen op een voor bezoekers duidelijk zichtbare plaats een met het stempel der politie gewaarmerkt biljet aan te brengen en aangebracht te houden met het opschrift: Verboden voor Joden.
Verder is het aan joden verboden hun woonplaats binnen de gemeente te vestigen of aldaar hoofdverblijf te houden, voor zoover zij op het oogenblik van de inwerkingtreding van dit voorschrift aldaar geen woonplaats of hoofdverblijf zullen hebben. Joden, die na 25 Februari '41 hun woning of verblijfplaats binnen de gemeente Haarlem hebben gevestigd, zijn verplicht onverwijld ter gemeentesecretarie 6de afd. vergunning aan te vragen om binnen die gemeente te wonen of aldaar hoofdverblijf te houden. Degenen, die binnen acht dagen na het in werking treden van dit voorschrift hieraan niet voldoen, stellen zich aan strafvervolging bloot.
Het is aan joden verboden binnen de gemeente Haarlem te verhuizen, tenzij zij daartoe van te voren toestemming zullen hebben gekregen van den regeeringscommissaris voor Haarlem.
Het niet in acht nemen van deze voorschriften wordt gestraft.
(N. Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Joden 4601 A; Regeer.-comm. S. L. A. Plekker 4590 C)

E. **WATERGLAS ALS WASCHMIDDEL. —**
Dr. ir. G. A. M. Alberdingk Thijm, die ongeveer vier jaar werkzaam is geweest als chemisch-technisch adviseur bij verschillende moderne waschindustrieën in Noord- en Zuid-Amerika, heeft te Apeldoorn voor den kring Nijmegen van de federatie van waschindustrieelen in Nederland en vele genoodigden een lezing gehouden over het gebruik van waterglas als waschmiddel, waarbij hij naar aanleiding van zijn onderzoekingen eenige theorieën over het gebruik van het waterglas als waschmiddel bestreed en de volgende regels opgaf voor de wijze van wasschen met waterglas.
De hoeveelheid van het waterglas moet steeds in de juiste verhouding staan tot de grootte van den waschketel en tot de hardheid van het water. Het soortelijk gewicht van het te gebruiken waterglas mag niet hooger dan 38° Bé zijn. Bij zacht water mag het gehalte van waterglas niet te hoog zijn. Van groot belang is het grondige spoelen en uitwringen van het waschgoed, dat tien minuten in heet en ruim twintig minuten in koud water moet geschieden, houdt nauw verband met haar loogoplossing. Men mag voorts bij de behandeling met waterglas niet met te hooge temperaturen werken. Het beste gaat

men volgens spr. te werk met een systeem van drie verschillende soppen, waarbij de hoogste temperatuur de 75 graden niet mag overschrijden. Als er bij deze waschbehandeling neerslagen ontstaan, moeten zij dadelijk afgespoeld worden. De afstompende werking van het waterglas is belangrijk grooter dan die van zeep of soda. Tenslotte stelde spr. vast, dat de reinigende werking, veroorzaakt door het coloïdale kiezelzuur bij het neutrale waterglas, vrijwel gelijk staat met die van zeep en vet en sterker is dan die van alkalisch waterglas of metasilicaat.

(N. Rott. Crt.)

A. **SPANJE. — Amnestie. —**
Madrid, 1 April (D.N.B.) — In verband met den tweeden verjaardag van de overwinning van de nationale opstanding publiceert de Spaansche Staatscourant een verordening, krachtens welke alle politieke gevangenen, die wegens tegenstand tegen de nationale beweging tot straffen tot en met 12 jaar veroordeeld waren, weder in vrijheid worden gesteld. Degenen, die amnestie verkregen hebben, zullen zich echter niet meer mogen vestigen in de plaatsen waar zij hun strafbare feiten hebben gepleegd. Zij moeten hun nieuwe woonplaatsen op minstens 250 kilometer van hun vroegere woonplaatsen kiezen. Onder deze amnestie vallen naar schatting 35 à 40.000 personen. (N. Rott. Crt.) **(V. b. Einde burgeroorlog 3726 C)**

B. **SYRIE. — Een nieuwe regeering. —**
Uit Beiroet wordt op 1 April volgens een D.N.B.-bericht gemeld:
Generaal Dentz heeft in een bekendmaking tot het Syrische volk de instelling van een uit nieuwe leden samengesteld regeeringsdirectorium in plaats van het bestaande geproclameerd. Het wordt gesteund door een wetgevende corporatie, waarin Alaoeieten en Droezen met handhaving van hun bijzondere statuut zijn vertegenwoordigd. Het Syrische directorium moet de leiding van de bevoorrading en openbare werken alsmede de zorg voor de werkloozen en het economische leven op zich nemen. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Generaal Dentz 4495 B)

C. **NEDERLAND. - Nieuwe burgemeester van Leiden.**
Het Rijkscommissariaat maakt op 1 April bekend: De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van par. 1 van zijn verordening no. 3/1940 over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheid in Nederland, met ingang van 1 April den burgemeester van de stad Leiden, mr. A. van de Sande Bakhuyzen, eervol ontslag verleend met toekenning van pensioen.
Tot zijn opvolger heeft de Rijkscommissaris met ingang van 14 April '41 benoemd majoor mr. R. N. de Ruyter van Steveninck, thans leider van de juridische afdeeling van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie.
In den tijd tot 15 April neemt de bevoegde wethouder de functie waar. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Nieuwe burgemeesters 4612 D)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — In- en uitvoer 1940. - Katoen in regeeringsbezit. - Bulgaarsch gezantschap vertrokken. - Britsche regeering steunt generaal De Gaulle. - Burgerlijke dienstplicht. —**

In- en uitvoer 1940. — De invoer van Engeland is in den loop van de laatste kwartalen van 1940 naar waarde met 43% en de uitvoer met 55% gedaald. In December 1940 bedroeg de invoer £ 63 mill. (Nov. £ 73 mill.) en de uitvoer £ 24 mill. (Nov. £ 22 mill.).

Katoen in regeeringsbezit. — Het Engelsche ministerie voor grondstoffenverzorging heeft met ingang van 1 April alle katoenvoorraden uit het bezit van den handel en alle nadien aankomende katoen overgenomen, ten einde de distributie van katoen over de spinnerijen te regelen.

Bulgaarsch gezantschap vertrokken. — Sofia, 15 Maart. (D. N. B.) — Naar de bladen melden hebben de leden van het Bulgaarsche gezantschap te Londen Engeland op 9 Maart verlaten om zich naar Lissabon te begeven. Vandaar uit zullen zij hun reis naar het vaderland voortzetten. Krachtens een bijzondere overeenkomst is een lid van het Bulgaarsche gezantschap nog in Engeland gebleven om nog niet afgewikkelde kwesties te regelen.

Generaal De Gaulle. — Vichy, 20 Maart. (S.P.T.) — De woordvoerder van de Fransche regeering heeft de pers heden op de gebruikelijke persconferentie een nummer van de „Financial News" van 21 Februari getoond, waarin het Britsche ministerie van Financiën officieel mededeelt, dat generaal De Gaulle de beschikking heeft gekregen over een eigen budget.
De woordvoerder verklaarde, dat de regeering te Vichy aanneemt, dat de middelen waarover De Gaulle aldus de beschikking heeft gekregen, afkomstig zijn van bevroren Fransche credieten in Engeland.

Burgerlijke dienstplicht. — Londen, 20 Maart. (S.P.T.) — Heden is een wet afgekondigd, waarbij dienstplichtige mannen voor den burgerlijken dienstplicht kunnen worden opgeroepen. Voortaan zullen eveneens principieele dienstweigeraars bij de burgerlijke verdedigingsdiensten worden ingedeeld. Deze wet geldt alleen voor Engeland, en derhalve niet voor de dominions.

(Het Vaderland - Telegraaf - Standaard - De Tijd)

(Vor. ber. In- en uitvoer 3136 D; Engeland—Bulgarije 4598 C; De Gaulle 4515 C)

E. **NEDERLAND. — Staatsbedrijf der P.T.T. - Verordening betreffende de nieuwe organisatie. —**
In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de organisatie van het staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie. Hierin is met ingang van 1 April o.a. het volgende bepaald:

Alle goederen, rechten en verplichtingen van het Rijk der Nederlanden, het staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie betreffende, gaan met de goederen, rechten en verplichtingen van den postchèque- en girodienst krachtens deze verordening over op een rechtspersoon, welke optreedt onder den naam „Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie" en welke te 's-Gravenhage is gevestigd.
Dit staatsbedrijf als rechtspersoon treedt in de plaats van het bedrijf in den zin van de Bedrijvenwet 1928 en van het organiek besluit P.T.T. 1928.
De directeur-generaal is belast met het dagelijksch bestuur van het staatsbedrijf. Hij ressorteert onder den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken en is dezen ter zake van de regelmatige leiding van het bestuur verantwoording verschuldigd.
De directeur-generaal wordt door den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken benoemd en ontslagen.

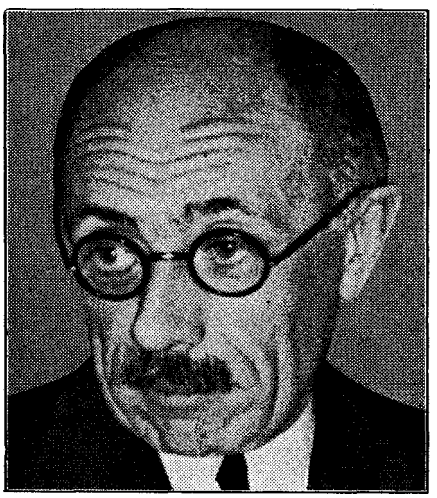
(Verordeningenblad No. 14, d.d. 1 April '41)

(Vor. ber. P.T.T. 4370 A)

F. **NEDERLAND. — Voor vervreemden van bedrijven aan buitenlanders toestemming vereischt. —**
In Verordeningenblad 1941 No. 12 is opgenomen een verordening van den rijkscommissaris betreffende het vervreemden van ondernemingen en bedrijven aan buitenlanders. Aan deze verordening wordt het volgende ontleend:
Natuurlijke of rechtspersonen, die hun woonplaats in het bezette Nederlandsche gebied hebben of aldaar gevestigd zijn, mogen ondernemingen of bedrijven, welke zich bezighouden met de vervaardiging, bewerking of verwerking van goederen (industrieele ondernemingen), alsmede handelsondernemingen, niet dan met goedkeuring aan natuurlijke of rechtspersonen, die hun woonplaats buiten het bezette Nederlandsche gebied hebben of daarbuiten gevestigd zijn, vervreemden.
Het vervreemden van deelgerechtigdheid behoeft eveneens goedkeuring.
Het bepaalde is slechts van toepassing voor het geval de koopprijs meer dan honderd duizend gulden bedraagt.
De rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (commissaris-generaal voor financiën en economische zaken) kan deze grens in het algemeen of voor bepaalde groepen van ondernemingen of bedrijven wijzigen.
Hij die opzettelijk in strijd handelt met de voorschriften dezer verordening of met een ingevolge deze verordening gegeven bepaling, opgelegde voorwaarde of verplichting, of dezelve ontduikt, wordt met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en met een boete van ten hoogste honderd duizend gulden, of met een dezer straffen gestraft, voor zoover op het feit bij andere voorschriften geen zwaardere straf is gesteld.

Naast de straffen kan verbeurdverklaring van de waarden, waarop de strafbare handeling betrekking heeft, worden uitgesproken. De maatregelen ter uitvoering van deze verordening zullen nader worden vastgesteld.
Deze verordening is 24 Maart in werking getreden.
(Verordeningenblad No. 12, 25 Maart 1941)
(Vor. ber. Ondernemingen 4417 F)

A. **HONGARIJE. — Graaf Paul Teleki, minister-president, overleden. - Ladislaus von Bardossy opvolger. —**
Boedapest, 3 April (D.N.B.) — Graaf Paul Teleki, de Hongaarsche minister-president, is in den afgeloopen nacht plotseling overleden.
In de eerste morgenuren verspreidde zich het bericht, dat de minister-president door een beroerte was overleden. Later werd algemeen bekend, dat zelfmoord de doodsoorzaak was.

(Foto Arbeiderspers)
Graaf Paul Teleki.

Graaf Paul Teleki was behalve politicus een geleerd geograaf. Als zoodanig was hij professor aan de universiteit van Boedapest, lid van de academie van wetenschappen, voorzitter van het genootschap ter bestudeering van het Verre Oosten en vicevoorzitter van het Hongaarsche aardrijkskundig genootschap.
Teleki, die in 1879 werd geboren, werd in 1920 minister van Buitenlandsche Zaken. Hetzelfde jaar werd hij minister-president, welke functie hij tot 1921 bekleedde. In 1925 was hij lid van de Mossoel-commissie van den Volkenbond. De laatste jaren heeft hij de politiek van Hongarije geleid. Onder zijn leiding trad Hongarije toe tot het Driemogendhedenverdrag.
Van zijn aardrijkskundige publicaties kunnen worden genoemd: Een cartographie van de Japansche eilanden, waarvoor hij den Prix Jomard van het Fransche aardrijkskundige genootschap verwierf, een aantal in het Hongaarsch geschreven werken, voorts in het Engelsch een „Evolution of Hongary and its place in European history".

Boedapest, 3 April. (D.N.B.) — De regeering heeft 3 April onder voorzitterschap van den minister van Binnenlandsche Zaken, Keresztes-Fischer, het in rang oudste lid van het kabinet, vergaderd, en heeft besloten af te treden.
De rijksregent heeft daarop den minister van Buitenlandsche Zaken, Ladislaus von Bardossy, het premierschap toevertrouwd.
Von Bardossy heeft deze opdracht aanvaard.
(Alg. Handelsblad - Vaderland - Leeuwarder Crt.)
(V. b. Min.-pres. Teleki 4526 F; Von Bardossy 4612 C)

B. **NEDERLAND. — Voedselvoorziening georganiseerd - Secretaris-generaal van Landbouw stelt regelen vast. —**
In het Verordeningenblad is verschenen een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij betreffende den opbouw van een organisatie voor de voedselvoorziening.
Hierin wordt bepaald, dat genoemde secretaris-generaal regelen stelt omtrent den opbouw van een organisatie voor de voedselvoorziening, zoomede omtrent de aan deze toe te kennen bevoegdheden.
Tot de voedselvoorziening worden geacht te behooren de voortbrenging van, de handel in, en de be- en verwerking van alle producten van de voedselvoorziening — met inbegrip van genotmiddelen — zoomede van die producten van den Nederlandschen landbouw, welke niet voor de voedselvoorziening zijn bestemd. (Verordeningenblad No. 14, d.d. 1 April '41)
(Vor. ber. Voedselvoorziening 4590 E)

C. **PERU. — Defensieleening van 300 millioen Soles.**
Lima, 13 Maart (Europa Press). — De regeering van Peru heeft het Congres een ontwerp-wet voorgelegd, waarbij het Congres de regeering machtigt tot het aangaan eener defensie-leening tot een bedrag van 300 millioen Soles. (Alg. Handelsblad)

D. **EIRE. — De Valera spreekt tot Amerika. —**
Dublin, 24 Maart (D.N.B.) — In de boodschap, die De Valera op St. Patrick's Day tot Amerika heeft gericht, heeft de premier verklaard, dat de onnatuurlijke afscheiding van de zes Noord-Iersche graafschappen van de rest van het land nog steeds een van de beslissende motieven voor Ierlands neutraliteit is.
Een klein land als Ierland, dat eeuwenlang weerstand geboden heeft aan de poging van het Empire om het op te slokken en zijn nationale eigenaardigheden wenscht te bewaren, kan in deze oorlogstijden slechts den weg der neutraliteit kiezen. De overweldigende meerderheid van het Iersche volk wenscht in vrede te leven, „los van de toevallige avonturen van het Empire". Ierland wil zijn onafhankelijkheid, herwonnen door eeuwenlange inspanning, niet weer verliezen. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Neutraliteit 4440 F)

E. **NEDERLAND. — Herstel Rijn- en binnenvaartvloot. —**
Verordeningenblad no. 12 bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Waterstaat, van Financiën, van Justitie en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende het herstel van de Rijn- en binnenvaartvloot.
Het volgende is er aan ontleend:
De koopsommen voor de door de Duitsche militaire autoriteiten aangekochte in Nederland thuisbehoorende Rijn- en binnenvaartuigen, alsmede de vergoedingen voor de door die autoriteiten in gebruik gevorderde tot bedoelde categorie behoorende vaartuigen, welke zijn verloren gegaan, worden niet aan de rechthebbenden uitbetaald, doch in 's rijks schatkist gestort, teneinde te waarborgen, dat zij worden besteed voor het herstel van de Rijn- en binnenvaartvloot.
De Staat der Nederlanden is jegens de rechthebbenden aansprakelijk voor de uitkeering der koopsommen en vergoedingen overeenkomstig de bepalingen van dit besluit en vrijwaart deswege de Duitsche militaire autoriteiten.
(Verordeningenblad No. 12, 25 Maart '41)
(V. b. Binnenscheepvaart 4406 E; Rijnvaart 3206 B)

F. **NEDERLAND. — Loonbelasting en de uitkeeringen ingevolge de sociale verzekeringswetten. - Geen loonbelasting meer voor deze uitkeeringen. —**
Naar het A.N.P. op 30 Maart verneemt, heeft de secretaris-generaal van het departement van Financiën een zeer belangrijke beslissing genomen ten aanzien van de toepassing van de loonbelasting over de uitkeeringen ingevolge de sociale verzekeringswetten.
Na afweging van het aan de inhouding van loonbelasting verbonden financieel belang tegen de daaraan voor de uitvoeringsorganen de verzekerden en den fiscus verbonden bezwaren is dan ook de secretaris-generaal tot de conclusie gekomen, dat het wenschelijk is, in het algemeen de inhouding van loonbelasting op de uitkeeringen, welke ingevolge sociale verzekeringswetten worden gedaan, achterwege te laten.
Daarbij is bovendien de consequentie aanvaard, dat ook geen

inhouding behoort plaats te hebben in de gevallen, waarin de uitkeering door tusschenkomst van den werkgever geschiedt. Op grond van het voorgaande heeft de secretaris-generaal aan de uitvoeringsorganen voor de sociale verzekeringswetten doen weten, dat de uitkeeringen, vergoedingen en verstrekkingen ingevolge de ongevallenwet, de land- en tuinbouwongevallenwet, de zee-ongevallenwet, de ziektewet en de kinderbijslagwet niet aan de loonbelasting zijn onderworpen. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Belastingen 4604 C; Loonbelasting 4484 E)

A. **JAPAN. — De reis van Matsoeoka, den minister van Buitenlandsche Zaken. - Zijn bezoek aan Duitschland, Italië en aan den Paus. —**
De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, heeft in het geheel vijf dagen te Berlijn vertoefd en daar meerdere conferenties gevoerd met Rijkskanselier Hitler, Von Ribbentrop, Göring en dr. Funk.
Op 30 Maart is Matsoeoka naar Rome vertrokken. Hij zat aan bij een lunch in het Quirinaal en had een langdurige conferentie met Mussolini in tegenwoordigheid van graaf Ciano. 2 April bracht de Japansche minister een bezoek van meer dan een uur aan den Paus, welk bezoek werd gevolgd door een bespreking met 's Pausen staatssecretaris, kardinaal Maglione.
Op 4 April is Matsoeoka weer in Berlijn aangekomen. Hij werd in den loop van den middag door den Führer voor een bespreking ontvangen. De bespreking werd bijgewoond door den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop.
„Een persoonlijk bezoek is belangrijker dan honderd beraadslagingen", zoo heeft minister Matsoeoka, volgens Domei, verklaard. Het doel der toepassing van het Driemogendhedenpact, zoo verklaarde hij verder, is thans na de gedachtenwisselingen met de Duitsche en de Italiaansche staatsleiders, duidelijk en tot in bijzonderheden besproken. Hij is er van overtuigd, dat de resultaten dezer besprekingen zullen blijken het welzijn van Japan te dienen.
Matsoeoka is op 5 April naar Tokio via Moskou teruggereisd. (Nieuwe Eeuw - Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Reis Matsoeoka 4618 A)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Crediet $ 7 milliard door president Roosevelt onderteekend. - Deensche, Duitsche en Italiaansche schepen onder bewaking, bemanning naar het binnenland weggevoerd, Duitsch-Italiaansch protest. - President Roosevelt's radiorede a. b. van het jacht „Potomac". - Washington eischt terugroeping van Italiaansche marine-attaché. —**

Crediet $ 7 milliard. — President Roosevelt heeft op 28 Maart de door het Congres goedgekeurde wet in zake een crediet van $ 7 milliard voor de financiering van de hulp aan Engeland onderteekend. Hiermede is de wet van kracht geworden.

Deensche, Duitsche en Italiaansche schepen onder bewaking. — De Leeuwarder Courant van 2 April schrijft:
Korten tijd na aankomst in Amerika van den Britschen onderstaatssecretaris voor de scheepvaart, sir Arthur Salter, deed zich een eerste symptoom van een actie voor, welke moest leiden tot een „inlijving" van de in de Amerikaansche havens liggende Deensche, Duitsche en Italiaansche (wellicht ook Fransche) schepen bij de Britsche en Amerikaansche vloot, hetgeen inmiddels ook is geschied. De bemanningen zijn geïnterneerd. Zoowel ten aanzien van de Deensche als van de Duitsche en Italiaansche schepen worden de thans getroffen maatregelen gemotiveerd door een beroep op een uit den wereldoorlog dateerende anti-sabotagewet. Op grond van die wet kan ieder schip, dat in een Amerikaansche haven door de eigen bemanning verwaarloosd wordt, tot eigendom der Amerikaansche regeering verklaard worden. President Roosevelt heeft volgens den onderstaatssecretaris van Financiën dezen voorzichtigheidsmaatregel — en derhalve blijkbaar ook deze argumentatie — goedgekeurd. Intusschen is de toekomstige status van de in beslag genomen schepen nog onzeker. Een officieele zegsman heeft verklaard, dat binnen enkele dagen een definitieve beslissing te verwachten is.
Washington, 1 April (D.N.B.) — De Duitsche en de Italiaansche ambassade hebben bij het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken geprotesteerd tegen de inbeslagneming van Duitsche en Italiaansche schepen en de interneering der bemanningen door de Amerikaansche regeering.
De Italiaansche ambassadeur diende het protest persoonlijk in en verlangde onverwijld in kennis te worden gesteld van de verdere plannen en voornemens der Amerikaansche regeering te dezen aanzien. Bovendien verlangde hij, dat onmiddellijk een einde zou worden gemaakt aan de onwaardige huisvesting der Italiaansche zeelieden, die in gevangenissen zijn gebracht. Hij behield zich alle rechten en eischen voor.

President Roosevelt spreekt a/b van het jacht „Potomac". — New York, 30 Maart. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het z.g. „Jackson-dinner" heeft pres. Roosevelt aan boord van het jacht „Potomac" een radiorede gehouden, waarin hij het Amerikaansche volk opnieuw tot eenheid aanspoorde. Uit het bondgenootschap van de „dictatorenlanden" ontstaat voor Amerika, zijn eenheid, zijn democratie en zijn grondbeginselen een bedreiging, zoo beweerde hij, die steeds naderbij komt. Roosevelt waarschuwde vervolgens tegen „propagandisten, défaitisten en misleiding", die nog steeds het onheilige evangelie van de vrees prediken. In dit verband deed hij ook een aanval op de communisten, van wie hij zeide, dat hun daden bewezen, dat zij zich au fond geenszins om de werkelijke rechten van de vrije arbeiders bekommeren.

Italiaansche marine-attaché. — Washington, 3 April. (D.N.B.) — De Amerikaansche regeering heeft 3 April de onverwijlde terugroeping geëischt van den Italiaanschen marine-attaché te Washington, admiraal Lais.
Van Amerikaansche zijde wordt beweerd, dat Lais betrokken is bij „sabotagedaden" tegen Italiaansche koopvaardijschepen in Amerikaansche havens. De minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, heeft dezen Amerikaanschen eisch op de persconferentie bekend gemaakt.
(Leeuwarder Crt. - N. Rott. Crt. - Standaard - De Tijd)
(Vor. ber. Crediet $ 7 milliard 4613 C; President Roosevelt 4606)

C. **JAPAN. — Kabinet-Konoje. - Mutaties. - Het materiaal-mobilisatieprogramma. —**
Tokio, 4 April. — Twee nieuwe ministers zijn benoemd in het Japansche kabinet. Vice-admiraal Tokyoda is benoemd tot minister van Handel en Industrie; generaal Soezoeki tot minister zonder portefeuille.
De vroegere minister van Handel, Kobajasji, alsmede Hosjino zijn volgens Domei tot leden van het Hoogerhuis benoemd.
In een speciale zitting van het kabinet is 4 April het eerste deel van het éénjarige z.g. materiaal-mobilisatieprogramma, deel uitmakende van het tot Juni loopende vier-jarenplan, in werking gesteld, teneinde, naar verklaard wordt, geen onderbreking in het tenuitvoerleggen van de algemeene mobilisatie te doen optreden. De pogingen van Japan om het land zelf te laten voorzien in de behoefte aan ruwe grondstoffen en ter verhooging van de productie in de voornaamste takken van industrie hebben reeds opmerkelijke verheugende successen opgeleverd. (De Tijd)
(Vor. ber. Kabinet-Konoje 4502 E)

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Zeeslag in de Middellandsche Zee. - Diredawa en Asmara ontruimd. - Agedabia, Marsa Brega en Benghazi op de Engelschen heroverd. —**
Ergens in Italië, 31 Maart. (Stefani) — Tijdens een hevig gevecht, dat zich afspeelde in den nacht van 28 op 29 Maart in het centrale bekken van de Middellandsche Zee zijn drie kruisers van gemiddelde tonnage en twee torpedojagers verloren. Talrijke opvarenden zijn gered. Den vijand werden verliezen toegebracht, welke nog niet zijn vastgesteld, maar die steilig ernstig zijn. Een groote Engelsche kruiser heeft midscheeps een voltreffer van het zwaarste kaliber gekregen en is gezonken. Twee andere eenheden werden zwaar getroffen.
Het 296ste Italiaansche weermachtbericht meldt (31 Maart):
In Oost-Afrika wordt de druk van den vijand op het Noordfront ten Oosten van Keren doeltreffend in toom gehouden door onze tegenaanvallen. In het gebied van Harrar hebben onze troepen Diredawa ontruimd en nemen in goede orde nieuwe, westelijker stellingen in.

Ergens in Italië, 3 April. (Stefani) — Met het doel nog meer vijandelijke bombardementen op Asmara, waardoor reeds honderden slachtoffers waren gevallen onder de inlandsche en Erythreesche bevolking, te vermijden, is de stad Asmara door onze troepen ontruimd. De slag is bezig opnieuw te ontbranden bij een nieuwe stelling.

Berlijn, 2 April. (D.N.B. en Stefani) — Pantserstrijdkrachten van het Duitsche Afrika-corps en Italiaansche gemechaniseerde troepen hebben op 31 Maart en 2 April Agedabia en Marsa Brega (Cyrenaica) op de Engelschen heroverd.

Het D.N.B. seint op 5 April uit Berlijn: In Cyrenaica hebben de Duitsche en Italiaansche troepen op 4 April van Gheminés de achtervolging van den naar het Noorden wijkenden tegenstander voortgezet.
Benghazi is door Duitsch-Italiaansche troepen ingenomen.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - De Tijd - Limburger Koerier)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4615 E; Cyrenaica 4566 D; Benghazi 4555 A)

A. NEDERLAND. — De Nederlandsche Omroep. - Dr. ing. W. A. Herweyer benoemd tot directeur-generaal. —
Nadat door het in werking treden van de verordening 49/1941 d.d. 12 Maart '41 de opdracht van ir. Dubois, tot concentratie van de omroepvereenigingen, als geëindigd kon worden beschouwd, heeft de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten ir. Dubois verzocht tijdelijk de functie van directeur-generaal van het staatsbedrijf van den Nederlandschen Omroep waar te nemen. Ir. Dubois is hiertoe bereid gevonden en zal deze functie tot 1 Mei '41 vervullen.
Als directeur-generaal is thans benoemd dr. ing. W. A. Herweyer, die zijn taak op 1 Mei '41 zal aanvaarden.
De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft ir. Dubois dank gezegd voor zijn diensten, tijdens de concentratie van de omroepvereenigingen bewezen.

De heer Herweyer is in 1906 als zoon van een suikerfabrikant te Zevenbergen geboren. Hij bezocht de H.B.S. te Delft en daarna de Technische Hoogeschool te Aken, waar hij in 1931 het diploma van werktuigkundig ingenieur behaalde. Na eenige jaren praktijk in Nederland werd hij ingenieur aan het Instituut voor werktuigmachines en bedrijfskunde te Aken. In 1935 promoveerde hij aan de technische hoogeschool aldaar tot doctor in de technische wetenschappen op een proefschrift over de bewerkbaarheid van bepaalde alliages.
Hierna was hij werkzaam als raadgevend ingenieur, waarna hij begin 1939 bedrijfsingenieur werd bij de Stoommeelfabriek Holland te Amsterdam, welke functie hij tot heden vervulde.
De heer Herweyer is sinds acht jaren lid van de Nationaal-Socialistische Beweging. In de N.S.B. heeft hij vele functies vervuld; zoo was hij o.a. districtsleider te 's-Gravenhage.
Hij is oprichter van den kunstkring Constantijn Huygens.
Sinds de oprichting is hij lid van den raad voor volkshuishouding van de N.S.B.
In het najaar van 1940 stichtte dr. Herweyer het technisch gilde, welke organisatie sindsdien onder zijn leiding staat.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Radio 4611 C)**

B. JOEGO-SLAVIE. — Ontslagbrief van Prins-regent Paul. - Eedsaflegging van koning Peter II. - De toestand van 28 Maart—5 April '41. - Dr. Matsjek vice-president in het kabinet-generaal Simowitsj. - De Duitsche legatie uit Belgrado vertrokken. - Duitsche troepen zijn op 6 April '41 Joego-Slavië en Griekenland binnengerukt. —

Ontslagbrief van Prins-regent Paul. — Sofia, 28 Maart. (S.P.T.) — De Bulgaarsche bladen publiceeren den tekst van den ontslagbrief van den Joegoslavischen regentschapsraad, Prins-regent Paul.

Hierin wordt gezegd:

„Majesteit, daar ik de billijkheid van Uw besluit erken, om in dit moeilijke oogenblik de macht in handen te nemen, leg ik het koninklijk regentschap neer en stel onze functies tot Uwe beschikking.
Belgrado, 27 Maart 1941. (w.g.) Paul.

Eedsaflegging van koning Peter II. — Op 28 Maart heeft koning Peter den eed op de Joegoslavische grondwet afgelegd.

Toestand van 28 Maart—5 April. — Volgens de D.N.B.-berichten der afgeloopen week is een toestand ingetreden, waarbij zich in het geheel der wijzigingen in Joego-Slavië een min of meer duidelijke anti-Duitsche gezindheid openbaarde, die zich gaandeweg meer manifesteerde in anti-Duitsche betoogingen in de straten van Belgrado, waaraan werd deelgenomen door studenten, leerlingen van middelbare scholen e.a. Vele Duitschers werden ernstig mishandeld en Duitsche huizen werden geplunderd. De Duitsche regeering heeft dientengevolge haar onderdanen last gegeven het land te verlaten. Ook de Italianen zijn in grooten getale naar hun land teruggekeerd.
De Duitsche gezant, von Heeren, heeft tweemaal een scherp protest bij de Joegoslavische regeering ingediend, waarvan de inhoud in verband met de bovenvermelde betoogingen en beschimpingen staat.
Uit latere berichten blijkt, dat de toestand in Joego-Slavië zich meer en meer in Duitsch-vijandigen zin ontwikkelt. Zoo werden, volgens het A.N.P., Engelsche gemotoriseerde strijdkrachten aan de Zuidgrens van Joego-Slavië gesignaleerd.
In het land zelf wordt op koortsachtige wijze aan militaire toebereidselen gewerkt.
In politieke kringen te Berlijn verklaarde men, volgens het D.N.B., dat de anti-Duitsche stemming in Joego-Slavië toeneemt. De ontwikkeling staat in het teeken van oncontroleerbare, van haat vervulde ophitsers, die dorpen in brand steken, vrouwen mishandelen, menschen vermoorden en Duitschers verjagen.
Het feit, dat de wederzijdsche gezanten naar Berlijn resp. Belgrado zijn gegaan, noemt men in politieke kringen een bewijs voor den ernstigen toestand, waarin de Duitsch-Joegoslavische crisis is geraakt.
De Joegoslavische strijdkrachten zijn practisch op oorlogssterkte.
De Kroaten hebben zich van den beginne af onthouden van anti-Duitsche en pro-Engelsche betoogingen.
In Agram bleef alles rustig. De leider der Kroaten, dr. Matsjek, geniet het volste vertrouwen. Besprekingen met den banus van Kroatië, dr. Sjoebatitsj, hebben echter geleid tot het resultaat, dat dr. Matsjek de aangeboden functie van vice-president in de regeering van generaal Simowitsj heeft aanvaard.
Op 5 April is de geheele Duitsche legatie uit Belgrado vertrokken.
In den ochtend van 6 April zijn de Duitsche troepen Joego-Slavië en Griekenland binnengerukt.
(Telegraaf - Alg.Handelsblad - N. Rott. Crt. - De Nieuwe Eeuw)
(Vor. ber. Prins-regent Paul 3827 A; Koning Peter II 4615 A; Kabinet-Simowitsj 4615 A; Duitsch-Grieksche betrekkingen 4606 C)

C. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —

Kunst en Letteren:
— Jan Sluyters, door prof. Huib Luns. Uitg.: H. J. W. Becht, Amsterdam.
— Luca della Robbia, door Leo Planisciq. Uitg.: Verlag Anton Schroll & Co., Wien.

Romans en Lectuur:
— De korrel in de voor, door Marie Koenen. Uitg.: Het Spectrum, Utrecht.
— „Erk". De levensweg van een wilde eend, door Werner Hagen. Vertaald door Ko Zweeres. Uitg.: A. Rutgers, Naarden.
— Het smeulende vuur, door Erik Hazelhoff Roelfzema. Uitg.: A. W. Sythoff, Leiden.

Historie:
— De grenzen van het Machiavellisme, door F. van Warmelen. Uitg.: H. P. Leopold, Den Haag.
— Wendepunkte europäischer Geschichte, door Friedrich Stieve. Uitg.: Verlag Philipp Reclam jun., Leipzig.

Land- en Volkenkunde:
— Flitsen uit het Joegoslavische volksleven, door dr. J. B. de la Faille. Uitg.: Bateljee & Terpstra, Leiden.
— Studiën over de bodemkunde van Nederlandsch-Indië, door C. H. Edelman. Uitg.: H. Veenman & Zn., Wageningen.

Wetenschap en Techniek:
— Vliegtechnisch Handboek, door J. A. Bach. Uitg.: Wed. J. Ahrend & Zn., Amsterdam.
— Goethe und die Naturwissenschaften, door Emil Abderhalden, Halle. Uitg.: Buchdruckerei des Waisenhauses, Halle.

Geestelijk leven:
— De gemeenschap der Heiligen, door dr. en Mag. G. Philips. Uitg.: Het Spectrum, Utrecht.
— Der Mensch und die Religion, door Gerardus van der Leeuw. Uitg.: Haus zum Falken Verlag, Basel.
— Geert Groote. Uitg.: A. E. Kluwer, Deventer.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Literatuurlijstje 4616 C)**

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Duitschland en Italië in oorlog met Joego-Slavië - Duitsche troepen rukken Joego-Slavië en Griekenland binnen - Beknopt overzicht 6 April - Oproep van Rijkskanselier Hitler aan het Duitsche volk - Nota aan Griekenland met onthullingen uit Fransche documenten. —

Beknopt overzicht 6 April. — Rijkskanselier Hitler heeft op 6 April een proclamatie uitgevaardigd, waarin hij mededeelt, dat het Duitsche Rijk gedwongen is geweest, op te trekken tegen Joego-Slavië en Griekenland wegens de door deze landen ten aanzien van Engeland aangenomen houding. Voorts heeft hij een dagorder gericht tot de Duitsche troepen aan het Zuid-Oostelijk front, waarin o.a. wordt verklaard, dat de strijd zal duren tot de laatste Engelschman ook in Griekenland zijn „Duinkerken" heeft gevonden.

De Duitsche regeering heeft een verklaring gepubliceerd, waarin zij haar houding uiteen zet tegenover de jongste gebeurtenissen in Joego-Slavië. Zij baseert haar standpunt o.a. op den inhoud van documenten, die te La Charité in Frankrijk zijn gevonden. Op een persconferentie heeft minister von Ribbentrop dit alles nader toegelicht.

Aan Griekenland is een nota gezonden.

De vijandelijkheden zijn 6 April geopend door groote luchtaanvallen van Duitsche en Italiaansche luchtstrijdkrachten. Te Londen is bevestigd, dat zich reeds eenigen tijd Britsche troepen in Griekenland bevinden. De Vereenigde Staten hebben materieele hulp toegezegd.

Van Duitsche zijde is de scheepvaart gewaarschuwd tegen operaties in het Oosten der Middellandsche Zee.

Oproep van Rijkskanselier Hitler aan het Duitsche volk. —

Berlijn, 6 April (D.N.B.) — De Führer heeft den volgenden oproep aan het Duitsche volk uitgevaardigd:

Aan het Duitsche volk!

Sinds het Britsche imperialisme zich opgemaakt heeft om de wereld te veroveren, was het zijn streven Europa en zijn volkeren in steeds nieuwe oorlogen te wikkelen en ze daarmede te verzwakken. Engeland heeft daarbij maar al te dikwijls ten deele verblinde, ten deele omgekochte staatslieden en volksleiders gevonden, die hun landen in dienst van deze Britsche wereldbeheersching stelden.

Sinds eeuwen was tevens degene, die het meeste profijt trok van deze door Engeland aangestichte veroveringsoorlogen, de Joodsche haute finance. Onder de leuze „democratie" heeft deze samenzwering van imperialisme en kapitalisme de wereld en vooral Europa, in tallooze verwikkelingen gebracht.

In het jaar 1914 slaagden deze krachten er in het oude Duitschland te overvallen en tot den strijd te dwingen. Het doel was de vernietiging van het Duitsche economische leven en de uitplundering van de Duitsche economische kracht, benevens het weerloos maken van het volk tot dit doel.

Destijds evenwel werd de strijd niet gevoerd tegen het nationaal-socialistische Derde Rijk, doch tegen den constitutioneel-democratischen Duitschen bondstaat.

Nauwelijks was het gelukt na een afschuwelijk verval van het Duitsche economische leven en het Duitsche leven in het algemeen, gedurende vijftien jaar het Duitsche volk door de kracht van de nationaal-socialistische beweging op te heffen en tot nieuwen opbloei te brengen, toen dezelfde krachten terstond weer hun oude doelstelling proclameerden: het onafhankelijke, zich weer oprichtende Duitschland moest opnieuw vernietigd worden. En weer — als destijds — meende men daarbij het conflict het beste door veile krachten te kunnen ontketenen.

Polen was uitverkoren zonder eenige aanleiding den strijd met Duitschland op touw te zetten, en op het streven om door een verstandig compromis een vreedzame samenwerking te verzekeren, met geweld te antwoorden.

Op de kracht van de intusschen ontstane nieuwe Duitsche weermacht van het Derde Rijk is deze aanslag in weinige weken gestrand.

Nu poogde Groot-Brittannië via Noorwegen den aanval op de Duitsche rechterflank uit te voeren.

Met een voorsprong van weinige uren kon deze aanslag opgevangen en in een heroïschen strijd van weken eveneens tot mislukking gebracht worden. Er staan Duitsche soldaten van Kirkenes tot aan de Duitsche Bocht en zij beveiligen daarmee de Duitsche leefruimte.

Deze nederlagen dwongen Churchill naar nieuwe mogelijkheden te zoeken. Zoo kwam hij tot het besluit door het met Engeland verbonden België en Nederland een aanval te doen op het Roergebied als het hart van het Duitsche bedrijfsleven. Ditmaal was Frankrijk uitverkoren om den voornaamsten last van den strijd te dragen. In een historisch unieken zegevierenden opmarsch heeft de Duitsche weermacht ook dezen aanval verijdeld, en het Westen van Europa van de Engelschen gezuiverd!

Churchill wees mijn hernieuwd vredesvoorstel af en besloot thans de kracht van het Engelsche imperium tegen Italië te keeren en vooral de Noord-Afrikaansche kust met behulp van Nieuw-Zeelandsche en Australische troepen in zijn macht te krijgen. Ook deze poging kan reeds thans als mislukt gelden, dank zij de samenwerking van Duitsche en Italiaansche strijdkrachten.

Sedert het begin van den oorlog was het onmiskenbare streven van Engeland den Balkan als strijdtooneel te winnen. Inderdaad slaagde de Britsche diplomatie er overeenkomstig het voorbeeld van den wereldoorlog in, Griekenland eerst door het aanbod van een garantie te paaien, en daarna definitief voor haar doeleinden te misbruiken.

De thans gepubliceerde documenten verschaffen inzicht in de practijk van een procedé, dat volgens de oudste Britsche recepten steeds weer trachtte anderen voor Engelsche belangen te laten strijden en doodbloeden.

Daartegenover heb ik steeds betoogd, dat:

1) Het Duitsche volk geenerlei tegenstellingen tot het Grieksche volk kent.

2) Dat wij evenwel nooit zullen dulden, dat evenals in den wereldoorlog op Grieksch gebied een mogendheid zich nestelt met het doel van daar uit te zijner tijd uit het Zuidoosten een aanval op de Duitsche leefruimte te kunnen doen.

Wij hebben de Noordelijke flank van de Engelschen gezuiverd. Wij zijn besloten ook in het Zuiden zulk een bedreiging niet te dulden.

In den zin van een waarachtige consolidatie van Europa was het mijn streven, sinds den dag, waarop wij de macht overgenomen hebben, ook met Joego-Slavië een vriendschappelijke verstandhouding tot stand te brengen. Ik heb bewust al datgene vergeten, wat eens tusschen Duitschland en Servië voorgevallen is. Ik heb daarbij niet alleen de hand van het Duitsche volk aan het Servische volk aangeboden, maar daarenboven er naar gestreefd, als behoorlijk makelaar bij de overbrugging van alle moeilijkheden te helpen, die bestonden tusschen den Joegoslavischen staat en afzonderlijke, met Duitschland verbonden volken. Inderdaad is het schijnbaar ook gelukt in plaats van een ondraaglijke atmosfeer langzamerhand een ontspanning teweeg te brengen en niet slechts een politieke, doch vooral ook economische vruchtbare samenwerking te entameeren. En welk een ander doel had Duitschland ook kunnen hebben in een gebied, waar het noch territoriale, noch politieke eischen stelde of belangen verdedigde?

Om aan Joego-Slavië elk gevoel te ontnemen, dat thans of in de toekomst de door Duitschland ingeslagen politiek zich ten ongunste van dit land zou kunnen wijzigen, had ik gepoogd, den Joegoslavischen staat in te lijven bij die groep mogendheden, die besloten is, het vasteland van Europa in de toekomst op te bouwen volgens beginselen, die rekening houden met de gerechtvaardigde belangen van allen in gemeenschappeljiken arbeid, in rust en vrede. Ik meende daardoor ook de beste geruststelling te geven aan de vrees van Joego-Slavië, dat tusschen Duitschland en Italië of Duitschland en Hongarije bij deze doelstelling tegenover Joego-Slavië wellicht verschil bestond of in de toekomst te duchten was.

Ik heb dit gedaan, ofschoon de leiding van den Joegoslavischen staat zoowel als die van den Griekschen — naar ons uit de Fransche documenten bekend was — op onverantwoordelijke wijze de belangen der Westersche democratische oorlogshitsers ondersteunde.

Den 25sten Maart 1941 nu trad Joego-Slavië te Weenen plechtig tot het driemogendhedenverdrag toe.

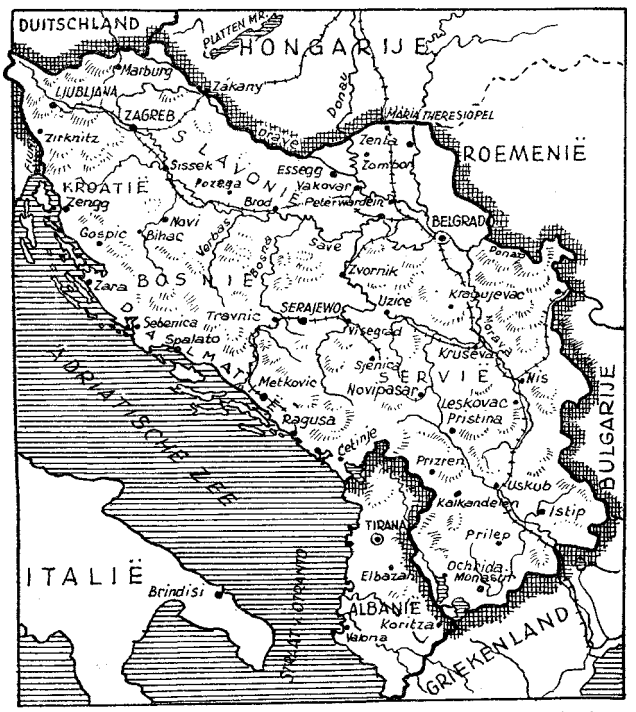
Ik en het geheele Duitsche volk voelden ons daardoor gelukkig, want daarmede scheen uitbreiding van den oorlog op den Balkan belet en wellicht ook een zwakke hoop gerechtvaardigd te zijn, het reeds bestaande conflict tenslotte toch nog te kunnen oplossen door een verstandig compromis.

Nauwelijks echter kwamen de ministers, die het verdrag hadden onderteekend, te Belgrado aan, toen de in Engelschen loondienst staande elementen van een militaire clique, die eeuwig staatsgrepen organiseerde, zich gereed maakten om van repliek te dienen.

De regeering, die naar vrede met Duitschland streefde, werd ten val gebracht en wel met de uitdrukkelijke openlijke verklaring, dat dit noodzakelijk was wegens haar houding tegenover Duitschland.

Daarenboven echter voltrokken zich nu tooneelen, die in het leven der volken een schande vormen en die het Duitsche rijk als groote mogendheid niet bereid is geduldig te slikken. De Duitsche gezant werd beleedigd, de Duitsche militaire attaché aangevallen, een officier als assistent van den militairen attaché gekwetst, talrijke ambtenaren, vertegenwoordigers onzer firma's enz. publiekelijk mishandeld, Duitsche etalageruimten, winkels, kantoorgebouwen en firma's, benevens scholen, vernield en verwoest, tallooze vrouwen en mannen, vooral ook onze minder-

heids-Duitschers afgeranseld, hun winkels en woningen ten deele uitgeplunderd en een aantal minderheids-Duitschers daarbij vermoord.
Deze gebeurtenissen werden in scène gezet door dezelfde creaturen, die reeds in 1914 door den aanslag van Serajewo de wereld in een nameloos ongeluk hadden gestort en evenals destijds is deze militaire misdadigerskliek door den Engelschen geheimen dienst gefinancierd en georganiseerd. Als nu ook deze gebeurtenissen dezelfde zijn als destijds, dan is toch iets gewijzigd.
De thans aangevallen staat is niet het toenmalige Oostenrijk, maar het huidige Duitsche rijk.
De nieuwe Servische regeering heeft de algemeene mobilisatie gelast. Zij heeft erkend, dat dit reeds sedert dagen in het geheim het geval was. Zij heeft daarmee te kennen gegeven, dat zij meent, in stede van vredelievende betrekkingen tot het Duitsche rijk, geweld te kunnen stellen.
Het geweld, dat zij heeft geroepen, zal haar thans vernietigen.
Het Duitsche volk koestert geen haat jegens het Servische volk.
Het Duitsche volk ziet vooral geen reden om tegen Kroaten of Slowenen te strijden. Het wil van deze volken niets.
Het Duitsche volk zal thans evenwel met die Servische misdadigersclique te Belgrado afrekenen, die meent, den Balkan voor de tweede maal ter beschikking te kunnen stellen van den Britschen aanslag op den vrede in Europa.

Joego-Slavië (Eigen teekening)

Daar ik het nu nogmaals moet beleven, dat pogingen, gedurende acht jaar ondernomen, tot opbouw van een vriendschap, weer vergeefsch zijn, heb ik besloten tot herstel van dragelijke betrekkingen en een orde in dit deel van Europa, die ook rekening houdt met de volksche beginselen, in overeenstemming met de opvattingen van mijn bondgenoot, de verdere vertegenwoordiging van de Duitsche belangen toe te vertrouwen aan de kracht, die — naar thans weer blijkt — blijkbaar alleen in staat is recht en reden in bescherming te nemen.
Het Duitsche rijk bevindt zich sinds vanochtend in strijd met de usurpators van Belgrado en in strijd met de formaties, die Groot-Brittannië weer tracht van den Balkan uit te laten oprukken tegen den vrede in Europa.
De Duitsche weermacht zal de wapenen in deze gebieden eerst dán neerleggen, als het troepje samenzweerders definitief ten val is gebracht en de laatste Brit ook in deze streken het vasteland heeft verlaten.
Mogen de ongelukkigerwijs verblinde volken inzien, dat zij dit slechts te danken hebben aan den ergsten „vriend", die het vasteland in driehonderd jaar heeft bezeten en bezit: Engeland! Het Duitsche volk evenwel kan dezen strijd ingaan met het innerlijke besef, dat zijn leiding alles heeft gedaan, wat menschelijkerwijs gesproken mogelijk was, om het dezen twist te besparen. Van de Voorzienigheid willen wij thans slechts smeeken, dat Zij den weg van onze soldaten behoudt en zegent als tot dusver.

(get.) ADOLF HITLER.

Nota aan Griekenland. —
Berlijn, 6 April. (D.N.B.) — Na een verklaring voor vertegenwoordigers van de Duitsche en buitenlandsche pers is een nota voorgelezen, die de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken Zondagochtend (6 April) overhandigd heeft aan den Griekschen gezant.
In deze nota wordt allereerst opgemerkt, dat de Duitsche regeering steeds het conflict tot de oorlogvoerende staten heeft willen beperken en vooral het Balkanschiereiland er buiten heeft willen houden. De Duitsche regeering heeft ook steeds duidelijk verklaard, dat zij met alle beschikbare machtsmiddelen zou optreden tegen iedere Engelsche poging, om den oorlog naar andere landen over te brengen.
Met de vernietiging van de Engelsche expeditie-strijdkrachten in Noorwegen en Frankrijk was ons vasteland volstrekt gezuiverd van Britsche troepen. Hieruit vloeide voor alle Europeesche staten het gemeenschappelijk belang voort de bereikte uitschakeling van Engeland uit het vasteland als zekerste onderpand van den vrede te handhaven en geen Engelschen soldaat meer vasten voet te laten krijgen op Europeeschen bodem.
Voor Griekenland gold zulks evenzeer. Duitschland en Italië hebben voor dat land ook nooit anders geëischt, dan handhaving van echte neutraliteit. Het is des te onbegrijpelijker, dat de Grieksche regeering des ondanks deze voorgeschreven richting opgaf en een weg insloeg, die haar volk in ernstig gevaar dreigde te brengen.
Thans is bekend, dat Griekenland al bij het uitbreken van den oorlog in September 1939 zijn houding van neutraliteit verliet. Aanvankelijk in het geheim, naderhand openlijker, koos het stelling voor de vijanden van Duitschland, vooral voor Engeland.
Dat Griekenland al in April 1939 de garantie der Westersche mogendheden aanvaardde, wees reeds in deze richting. Openlijk bleek deze tendentie, toen het land in October 1939 niets wilde weten van verlenging van het Grieksch—Italiaansche vriendschapsverdrag. Terzelfdertijd kwam de Duitsche regeering in het bezit van bewijsstukken, dat de destijds met Britsche hulp aan de macht gekomen Grieksche regeering reeds voor het begin van haar regeeringsperiode in aanzienlijke mate verplichtingen jegens de Engelsche politiek had aanvaard.

De documenten van La Charité. — De in La Charité in Frankrijk gevonden officieele oorkonden van den Franschen generalen staf en der Fransche regeering bevestigden zulks. Uit dit materiaal treedt het volgende aan het licht omtrent de ware politiek, die de Grieksche regeering in het geheim voerde:

1) In September 1939 zocht de Grieksche staf-kolonel, Dovas, in Ankara contact met generaal Weygand in den Levant.
2) 18 September zeide de Grieksche gezant in Parijs, dat het verdrag met Italië slechts in zooverre vernieuwd zou worden „als een dergelijke overeenkomst niet de vorming van een oostelijk front zou beletten."
3) Begin October 1939 verzekerde de Grieksche onderstaatssecretaris, dat Griekenland een landing der geallieerden in Saloniki niet alleen niet beletten, doch zelfs steunen zou, indien slechts succes werd gewaarborgd.
4) 2 December 1939 uitte de Grieksche generale staf den wensch tot militaire besprekingen met de geallieerden.
5) Een rapport van Gamelin van 4 Januari 1940 behelst, dat de chef van den Griekschen staf had laten weten, dat hij, onder voorbehoud van toereikenden steun met luchtstrijdkrachten en luchtafweer, in staat was, de landing van een intergeallieerd expeditiecorps te Saloniki te waarborgen.
Aan de Duitsche regeering was dit belastende materiaal reeds lang bekend, doch met het uiterste geduld en lankmoedigheid, heeft zij de verdere ontwikkeling van de Grieksche politiek afgewacht.
Men overwoog, dat het Duitsche volk voor het Grieksche niets dan vriendschappelijke gevoelens koesterde en hoopte, dat de Grieken tot neutraliteit zouden terugkeeren.
De Grieksche regeering is in dezen zin ook gewaarschuwd en de nota herinnert voorts nog aan de rede van den Führer van 30 Januari 1941, toen hij zeide:
„Misschien hopen zij op den Balkan. Ook hieraan zou ik niet veel hechten, want één ding is zeker: waar Engeland optreedt, zullen wij het aanvallen en daartoe zijn wij sterk genoeg."

De Grieksche regeering heeft deze waarschuwingen in den wind geslagen.
Sedert enkele weken kan er geen twijfel meer over bestaan, dat Engeland op het punt staat in Griekenland een nieuw front tegen Duitschland te vormen teneinde vandaar uit een laatste poging te doen, den oorlog naar Europa over te brengen.
Tweehonderdduizend Engelschen in Griekenland. — De laatste dagen evenwel is Griekenland openlijk operatiegebied der Engelsche strijdkrachten geworden. Groot opgezette operaties van de Engelschen, bestaande uit landingen en transporten, zijn daar thans aan den gang en de Amerikaansche berichten bevestigen, dat reeds een Engelsch leger van tweehonderdduizend man in Griekenland gereed staat.
Door het feit, dat Griekenland zelf als eenige Europeesche staat weer vergunning heeft gegeven aan Engelsche troepen, om Europeeschen bodem te betreden, heeft het een zware verantwoordelijkheid tegenover de Europeesche gemeenschap op zich geladen. Ongetwijfeld is het Grieksche volk onschuldig aan deze ontwikkeling. Te zwaarder echter is de schuld die de huidige Grieksche regeering door deze onverantwoordelijke politiek op zich heeft geladen. De Grieksche regeering heeft daarmee zelf een situatie teweeg gebracht, waar tegenover Duitschland niet langer werkeloos kan blijven.
De Duitsche regeering heeft derhalve thans opdracht gegeven aan haar troepen om de Britsche strijdkrachten uit het Grieksche gebied te verdrijven. Iedere tegenstand, die zich voordoet aan de Duitsche weermacht, zal meedoogenloos worden gebroken. Terwijl de Duitsche regeering de Grieksche regeering hiervan in kennis stelt, betoogt zij met klem, dat de Duitsche troepen niet komen als vijanden van het Grieksche volk en dat het verre is van het Duitsche volk, het Grieksche volk, als zoodanig, te willen bestrijden en vernietigen.
De slag, dien Duitschland gedwongen is op Grieksch territoir te leveren, geldt Engeland. De Duitsche regeering is de overtuiging toegedaan, door een snelle verdrijving van de Britsche indringers uit Griekenland, niet in de laatste plaats ook het Grieksche volk en de Europeesche gemeenschap een beslissenden dienst te bewijzen.
Het memorandum. — Aan deze nota was nog een uitvoerig memorandum toegevoegd, waarin ad 1 gezegd wordt, dat niettegenstaande de schending der Grieksche zelfstandigheid door Engeland in den wereldoorlog, Griekenland zich toch steeds als een Britsche trawant gedragen heeft.
Ad 2 wordt in het memorandum weergegeven hetgeen met betrekking tot de houding van Griekenland blijkt uit de acten van den Franschen generalen staf, die in Duitsche handen zijn gevallen.
Ad 3 wordt opgemerkt, dat Griekenland gedurende de eerste phase van den oorlog reeds allerlei diensten bewees, aan Poolsche vluchtelingen, voor Frankrijk en vooral aan Engeland, want het Grieksche gebied was met name het belangrijkste centrum van den Britschen berichtendienst.
Ad 4 wordt gewezen op het landen van Britsche troepen en materiaal in Griekenland, welke landingen en aanvoeren snel toenamen, nadat de Britsche minister van Britsch-Indië in een rede op 1 December betoogde, dat Griekenland groote beteekenis had als bruggehoofd voor Britsche troepen, van waar uit deze eventueel „den Duitschen draak den doodssteek konden geven". De troepen werden meest naar het noorden en naar West-Macedonië gevoerd.
Ad 5 wordt vastgesteld, dat de Duitsche regeering niet langer kon dulden, dat Griekenland gemeene zaak maakte met Engeland.
(Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt. - Telegraaf - Limburger Koerier - De Tijd)
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4618 A; Joego-Slavië 4626 B; Griekenland 4626 B)

A. SOVJET-RUSLAND. — Vriendschaps- en niet-aanvalsverdrag met Joego-Slavië. —
Moskou, 7 April. (D.N.B.) — Tusschen de regeering der Sovjet-Unie en Joego-Slavië is op 5 April een vriendschaps- en niet-aanvalsverdrag onderteekend, waarin o.a. verklaard wordt, dat de beide verdragsluitende partijen zich wederkeerig zullen onthouden van iedere aanvalshandeling en de onafhankelijkheid, de souvereine rechten en de territoriale onaantastbaarheid der Sovjet-Unie en van Joego-Slavië te eerbiedigen. In geval een der beide partijen van den kant van een derde mogendheid wordt aangevallen, verplicht de andere partij zich haar politiek van vriendschappelijke betrekkingen met deze partij te blijven voeren. Het onderhavige verdrag is gesloten voor den tijd van vijf jaar. Wanneer niet een der partijen het noodig acht het verdrag een jaar voor het afloopen op te zeggen, zal het automatisch met een tweeden termijn van vijf jaar worden verlengd. (De Tijd)

B. SYRIE. — Kabinet-Khaled Bey Azem gevormd. —
Vichy, 5 April. (D.N.B.) — Naar uit Beiroet wordt gemeld, is thans de nieuwe regeering van Syrië gevormd, welke voornamelijk is samengesteld uit partijloozen en uit onafhankelijke vertegenwoordigers der meest uiteenloopende Syrische kringen. De regeering is als volgt samengesteld:
Minister-president en Binnenlandsche Zaken: Khaled Bey Azem.
Justitie: Safouat Katar Ghassi.
Economie en Openbare Werken: Tessir Bakri.
Financiën: Jean Schnaoui.
Onderwijs: Uhssen Sarazi.
De nieuwe minister-president was tot dusver voorzitter der Kamer van Koophandel.
Naar S.P.T. uit Beiroet verneemt, is de nieuwe Syrische regeering, door Khaled Bey Azem, in opdracht van den Franschen hoogen commissaris, generaal Dentz gevormd. (Telegraaf) (V. b. Syrië 4623 B)

C. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Verklaring in zake den oorlog met Joego-Slavië. —
Stefani deelt mede: „Vier jaar geleden, in Maart 1937, heeft Joego-Slavië een vriendschapsverdrag met Italië geteekend, dat den blijvenden en zekeren grondslag van een oprechte politiek van samenwerking tusschen beide staten had moeten vormen. Dit verdrag voor den vrede in de Adriatische Zee kwam tot stand door onderhandelingen, die wij voerden met het vaste voornemen een nieuw tijdperk in de betrekkingen tusschen beide staten in te luiden. Wij schonken de Joegoslavische regeering een vertrouwen, waarvan wij hoopten, dat het niet geschokt zou worden. Wij bleven trouw aan dit verdrag van Belgrado, zelfs toen, na den val van het kabinet-Stojadinowitsj, dat het had gesloten, de eerste aanwijzing en de eerste demonstraties van een herlevende vijandigheid jegens Italië in Joego-Slavië begonnen, het werk van de obscure elementen, die gedurende twintig jaar de betrekkingen tusschen beide landen hadden vergiftigd en na den val van Stojadinowitsj duidelijk de overhand kregen op de politiek van vrede en vriendschap, die in 1937 was ingeluid. Italië en Duitschland beschikten over bewijzen betreffende het werk dezer elementen, die Joego-Slavië wilden binden aan de politiek en het optreden onzer vijanden. Desondanks gaven wij niet alleen niet den grondslag op, dien wij als de basis van onze betrekkingen met Joego-Slavië beschouwden, maar wij deden ook alles wat in onze macht was om de goede betrekkingen met Joego-Slavië te behouden, om te vermijden dat de vrede in de Adriatische Zee werd gestoord en om Joego-Slavië te behoeden voor de gevaren van een oorlog, waarin Engeland met goedvinden van de clique van misdadige Joegoslavische politici het land wilde betrekken.
Ons programma was scherp omlijnd: wij wilden de toekomst van het Joegoslavische volk verzekeren. Wij wilden het zonder eenig offer, zonder risico of gevaar van zijn kant laten medewerken aan het werk van vreedzamen herbouw op het Europeesche vasteland, waaraan reeds Hongarije, Roemenië en Bulgarije hun medewerking hadden toegezegd. Op grond van dat programma werd Joego-Slavië na het accoord van Weenen van 25 Maart toegelaten tot deelneming aan het Driemogendhedenverdrag. Wij vroegen van Joego-Slavië niets dan een dergelijke toetreding en een oprechte medewerking aan de reorganisatie van het vasteland.
Joego-Slavië had de verzekering gekregen, dat zijn souvereiniteit en onschendbaarheid ontzien zouden worden, en den waarborg, dat door zijn gebied geen troepen zouden trekken.
Nauwelijks was dit pact gesloten, of dezelfde elementen, die in het geheim hadden gestreefd naar een deelnemen van Joego-Slavië aan den oorlog, staken te Belgrado den kop op en nadat zij het regentschap omver hadden geworpen, de ministers, die de toetreding tot het Driemogendhedenverdrag hadden geteekend, hadden gearresteerd en de menigte in opwinding hadden gebracht, stelden zij met geweld een regiem in, dat in werkelijkheid slechts één taak had: het verdrag te verscheuren en Joego-Slavië tegen de Spilmogendheden in het veld te brengen. Een golf van dwaasheid ging over Joego-Slavië. Terwijl ernstige gewelddaden werden gepleegd op Italiaansche en Duitsche burgers en instellingen, zelfs door elementen van het leger, gaf de nieuwe minister-president, Simowitsj, bevel tot algemeene mobilisatie. Hij dreigde Italië met oorlog, sloot overeenkomsten met de generale staven van Engeland en Griekenland en riep de hulp van Engeland en de Vereenigde Staten in. Op deze wijze schaarde Joego-Slavië zich in den nacht van 26 op 27 Maart rechtstreeks bij de vijanden van de Spil.
De Italiaansche regeering volgde met groote aandacht en de grootste kalmte deze gebeurtenissen, die er toe leidden, dat Joego-Slavië zich vereenigde met Engeland en Griekenland en evenals Griekenland een basis van de Britsche strijdkrachten in

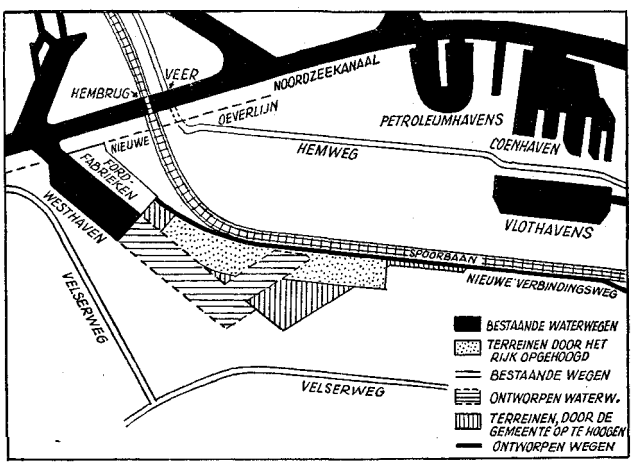
Europa werd. In verband met dit feit heeft de Italiaansche regeering besloten met zijn strijdkrachten op te treden in nauwe samenwerking met de Duitsche."
(N. Rott. Crt. - Limburger Koerier)
(Vor. ber. Joego-Slavië—Groot-Duitschland 4626 B; Vriendschapsverdrag Italië—Joego-Slavië 2723 G)

A. NEDERLAND. — N. S. B. - Ir. A. A. Mussert's rede in het Concertgebouw te Amsterdam. —
In het Concertgebouw en in twee zalen van „Bellevue" te Amsterdam heeft 7 April de N.S.B. openbare vergaderingen belegd, waar de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, en de heer J. L. H. de Bruin, als sprekers optraden.
Er zijn honderdduizenden menschen, zoo zeide de leider der N.S.B., die het geloof hebben, dat de dag zal aanbreken, waarop men naar Scheveningen zal trekken, de gevluchte regeering zal inhalen, en liedjes zal zingen, waarna alles weer verder zal gaan als voorheen. Maar zoo zal dat niet geschieden. Wanneer inderdaad Engeland en Amerika hier troepen aan land zouden zetten, als er hier inderdaad gevochten zou worden, blijft er niets van ons land over. Hoe kan men dan verlangen naar een dergelijke landing, die alleen den bolsjewistischen chaos tot gevolg zal hebben?
Wij leven thans in een tijd van revolutie. De revolutie is gekomen van Wladiwostok tot Winterswijk en de geschiedenis zal niet kunnen vermelden, dat deze revolutie niet kon komen van Winterswijk tot Noordwijk.
De heer Mussert memoreerde vervolgens onze nationale positie en het verloop van den oorlog.
Ik ben een vurig Nederlander en wanneer ik zou kunnen veronderstellen, dat Hitler na den oorlog Nederland zou koeieneeten, zou ik vuriger voor Engeland en Amerika zijn dan de vurigste jood. Maar ik heb het geloof en de overtuiging, dat Hitler het beste met ons voor heeft, dat hij Europa onder den druk van Engeland zal weghalen en sociaal zal bevrijden van het kapitalisme en het jodendom en Nederland de plaats zal geven, welke het toekomt.
Voor zulk een Europa zal men zijn leven moeten inzetten. Mijn geheele politiek is gebouwd geweest op het geloof, dat Hitler niet alleen ons de plaats zal geven, die ons toekomt, maar dat hij bovendien wenscht, dat wij een sterk volk zullen zijn.
De sociale positie van Nederland besprekend, zeide ir. Mussert, dat er vier tot vijfhonderdduizend menschen van 1930 tot 1940 waren uitgeschakeld bij het productie-proces. Deze menschen leefden aan den rand van den afgrond. Dat was de welvaartspolitiek van de regeering, die duizend millioen uitgaf aan fortificaties en verdedigingswerken, welke in drie en een halven dag verdwenen waren, die duizend millioen aan goud naar Amerika stuurde en die Indië van ons afsneed. Na weggeloopen te zijn, hebben deze heeren, toen zij veilig zaten, de Nederlanders aangezet tot sabotage en zij zijn oorzaak geworden, dat onze jongens tegen den muur zijn gezet. Wij moeten niet klagen, maar ons verbazen, dat wij het er tot nu toe zoo goed hebben afgebracht. Vergeleken bij België en Frankrijk leven wij hier in een paradijs. Ondanks alles houd ik mijn onverwoestbaar geloof in de overwinning van de sociale gerechtigheid, die zich reeds aankondigt door voorposten als de Winterhulp, boerenland in eigen hand en het verdwijnen van kweekelingen met acte en de veel te groote klassen. Spoedig ook hoop ik het einde te kunnen constateeren van het slavenwerk, dat men rijwielplaatje noemt.
De menschen, die in de veronderstelling leven, dat wij het volk verraden hebben en daarom tegenover ons staan, moeten wij tot andere gedachten brengen, Het is de taak van de N.S.B.-ers hen te overtuigen, dat wij ons volk willen leiden naar een betere toekomst. Als ge daarin slaagt en ons volk sterk en krachtig geworden is, dan teeken ik weer voor honderd jaren Nederland, aldus besloot ir. Mussert zijn rede. (Telegraaf)
(Vor. ber In- en Uitvoer 4113 A)

B. NEDERLAND. — Openbaar dansvermaak tot nader order in het geheele land verboden. —
De commissaris-generaal voor het veiligheidswezen, de hoogere S.S.- en politieleider S.S. Brigadeführer Rauter heeft 7 April op grond der verordening van den Rijkscommissaris no. 20 van 1941 verordend, dat alle openbaar dansvermaak tot ander order verboden is. Reeds uitgereikte vergunningen vervallen hiermee. Handelingen in strijd hiermede, worden naar den maatstaf der genoemde verordening bestraft (danslessen zijn niet verboden).
Deze verordening wordt door haar publicatie per radio en in de pers van kracht.

Naar verluidt, is deze maatregel in geheel Groot-Duitschland en de door Duitschland bezette gebieden van kracht geworden. Nu de Duitsche Weermacht Zuid-Slavië en Griekenland is binnengerukt en de strijd op den Balkan in alle hevigheid is ontbrand, Duitsche soldaten strijden en dus ook Duitsche soldaten voor hun land hun leven geven, wordt het als ontoelaatbaar beschouwd, dat terwijl ginds gevochten wordt, achter het front zou worden gedanst. Overtuigd van den ernst van dezen tijd en van de offers, die van velen gevraagd zullen worden, heeft de Reichsführer der S.S. in Duitschland, hiermee getoond te beseffen, wat in het volk zelf leeft. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Dansverbod 4471 F)

C. AMSTERDAM. — Nieuwe havens in West. - Regeeringscommissaris besluit het ƒ 4.400.000 plan te doen uitvoeren. —
Op 26 Februari is verschenen een voordracht van het toenmalige college van B. en W. van Amsterdam, waarin werd gevraagd een crediet van ƒ 4.400.000 om opnieuw een gedeelte in de havens West te doen uitvoeren.
De regeeringscommissaris voor Amsterdam heeft op 21 Maart besloten het in de bedoelde voordracht bedoelde te doen uitvoeren en tevens dat daarvoor het gewenschte bedrag van ƒ 4.400.000 zal worden beschikbaar gesteld.

(Eigen teekening ontleend aan het Alg. Handelsblad)

Het bestaande gedeelte van het hoofdbassin, ten westen van de Fordfabriek, zal tot het ontworpen eerste oostelijke zijkanaal worden doorgetrokken en verkrijgt een lengte van rond 2000 m.; dit zijkanaal, ter lengte van ongeveer 950 m., zal eveneens worden gegraven. In overeenstemming met de tegenwoordige breedte van het hoofdbassin zal de breedte van het te graven nieuwe gedeelte op de waterlijn 275 m. bedragen; indien dit later noodig mocht blijken, kan het aan de westzijde tot 300 m. worden verbreed. De zijhaven zal dadelijk op de daarvoor vastgestelde definitieve breedte van 200 m. worden gebracht.
In het genoemde bedrag van ƒ 4.400.000 is begrepen ƒ 3.064.000 aan arbeidsloon, duurtebijslag, bijslag voor brandstoffen, enz. Het bedrag der loonen is derhalve zeer hoog — een gevolg van de omstandigheid, dat zeer veel arbeid met handkracht wordt verricht. Hiertegenover staat echter, dat de Gemeente een subsidie over 95% van het bedrag der loonen enz. van het Rijk zal terugontvangen. (Alg. Handelsblad)

D. ZWEDEN. — Uitvoerverbod afgekondigd. —
Stockholm, 31 Maart. (D.N.B.) — Met ingang van 1 April werd in Zweden een algemeen exportverbod voor alle goederen afgekondigd. De uitvoer kan van dien datum af nog slechts plaats hebben op grond van bijzondere licenties. (De Tijd)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 4115 A)

E. NEDERLAND. — Leiding radio en film. - J. de Kloet benoemd. —
's-Gravenhage, 31 Maart. — De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft met ingang van 20 Maart '41 tot administrateur benoemd bij dit departement den heer J. de Kloet, die de afdeelingen radio en film onder zijn beheer heeft genomen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Radio 4626 A; Film 4571 A)

A. PHILOSOPHIE. — Het wijsgeerig onderwijs in Nederland. —

In een boeiend en leerrijk betoog heeft prof. dr. Ferd. Sassen uit Nijmegen 15 Maart voor de Vereeniging voor Wijsbegeerte te 's-Gravenhage gesproken over wijsgeerig onderwijs in Nederland tot het einde der 18de eeuw.

Spr. begon met erop te wijzen, dat het terrein, waarop hij zich zou begeven, nog weinig bewerkt is. Een werkplan daartoe heeft hij onlangs gepubliceerd; de uitwerking van vele punten van dat plan zou op zichzelf tot uitgebreide studies aanleiding kunnen geven.

De zin voor bespiegeling behoort niet tot de meest kenmerkende karaktertrekken van ons volk en wij hebben ook niet de gave van een helder en duidelijk inzicht in abstracte problemen. Rijk aan kunstenaars en geleerden, kan ons volk niet bogen op talrijke groote denkers. Het zwaartepunt van de beoefening der wijsbegeerte heeft in de Nederlanden dan ook steeds gelegen in het wijsgeerig onderwijs.

Van de vroegste tijden af is hier wijsgeerig onderwijs gegeven; zoodra door het Christendom de beschaving aan onze voorouders was gebracht en het eerste nog zeer primitieve schoolwezen was ontstaan, kwam ook de wijsbegeerte op het leerplan voor. Spreker zette dit nader uiteen.

Na diverse buitenlandsche invloeden (Iersch en Angelsaksisch, Fransch en Keulsch), is de Nederlandsche wijsbegeerte in de 15de eeuw eindelijk het meest zichzelf geworden in een nuchtere werkelijkheidsbeschouwing met een groote zelfstandigheid tegenover de „autoriteiten" in de wijsbegeerte. De traditie van het „libertinisme", die haar oorsprong neemt bij Erasmus en Coornhert, is de rechtstreeksche erfgename van deze 15de eeuwsche philosophie.

De hervorming veranderde voorloopig niets aan de organisatie en den inhoud van het wijsgeerig onderwijs. De wijsgeerige vorming diende uitsluitend als propaedeuse op de theologie. Aan de wijsbegeerte wordt geen enkel zelfstandig karakter gegund; méér dan in de Middeleeuwen is zij voor de gereformeerde orthodoxie een „ancilla theologiae". Eerst in de 17de eeuw komt de belangstelling in de metaphysica weer op. Het volgen van Aristoteles wordt herhaaldelijk van overheidswege voorgeschreven.

In dit alles komt voor het eerst verandering met den strijd rondom het Cartesianisme: de logica maakt plaats voor methodiek, de physica krijgt den voorrang en wordt behandeld in den geest van een zelfstandig natuuronderzoek, natuurphilosofische kwesties raken op den achtergrond.

In het begin van de 18de eeuw heeft het Cartesianisme aan de universiteiten de leiding. Tegen het midden dier eeuw was het wijsgeerig onderwijs echter geleidelijk gewonnen voor het empirisme van Newton, waarnaast evenwel het Aristotelisme, vooral aan de kleinere hoogescholen, blijft voortbestaan. Oorspronkelijke denkers van groot formaat heeft de 18de eeuw intusschen niet voortgebracht, in weerwil van het aanzienlijk aantal docenten in de wijsbegeerte.

Tegen het einde der 18de eeuw komt de invloed van Leibnitz, Wolff en van de commonsense philosophie. Deze laatste schijnt nog het best te passen bij den nuchteren en weinig diepzinnigen geest van ons volk en juist zij heeft de revolutie en vreemde overheersching overleefd.

In den loop der eeuwen heeft het wijsgeerig onderwijs een breede schare van geletterden gewoon gemaakt aan het werken met wijsgeerige begrippen en hun geleerd hun vakstudie wijsgeerig te verdiepen. Dit had ons voorgeslacht op ons voor!

(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Philosophie 4548 D)**

B. NEDERLAND. — Dr. T. Goedewaagen over den dans. —

In een zeer druk bezochte bijeenkomst van Nederlandsche dansleeraren in „Krasnapolsky" te Amsterdam heeft op 2 April de secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, een uitvoerige uiteenzetting gegeven van hetgeen de overheid zich in de toekomst voorstelt te doen om te komen tot een ordening op het gebied van den dans in het algemeen en van den gezelschapsdans in het bijzonder.

De overheid, aldus o.a. dr. Goedewaagen, kan haar vormende en controleerende taak niet tot een goed einde brengen, indien haar de instrumenten ontbreken. In de eerste plaats wil zij een overzicht hebben van allen, die als dansleeraar optreden. Zij wil den waarborg hebben van vakkundigheid eenerzijds en moreele waarborgen anderzijds. Zij wil de ontwikkeling van den dans inspecteeren. Zij wil ook op dit terrein de opleiding der jeugd slechts opgedragen weten aan hen, die geheel van Nederlandschen en Germaanschen bloede zijn. Als bij de dansleeraren het dansen in het bloed zit, is het ook van belang, uit welk bloed zij gesproten zijn. De overheid wil concentratie van alle dansleeraren in één organisatie en wel zoo, dat niemand daarbuiten bevoegdheid heeft, dit terrein te betreden. Ook hier worde zoo spoedig mogelijk de gesloten organisatie opgebouwd, niet alleen in het belang der jeugd, doch ook ten bate der dansleeraren zelf, die immers vroeger — ver van de overheid — nooit een vertegenwoordiger voor eigen belangen hadden, maar thans in de geordende samenleving worden ingeschakeld. (He Volk)

(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4620 A)

C. SOVJET-RUSLAND. - Handelsaccoord met België.

Moskou, 4 April. (D.N.B.) — Tusschen België en de Sovjet-Unie is te Moskou een accoord over het goederen- en betalingsverkeer gesloten.

(Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Reichsarbeitsführer Hierl in ons land. —

Tijdens zijn bezoek aan Nederland heeft de Reichsarbeitsführer Konstantin Hierl van de gelegenheid gebruik gemaakt om een bezoek te brengen aan eenige kampen in den Nederlandschen Arbeidsdienst, teneinde een indruk te krijgen van het werk in de praktijk van deze jonge instelling.

Het verheugt mij, aldus Reichsarbeitsführer Hierl, dat de Nederlandsche jeugd in zoo grooten getale gevolg heeft gegeven aan den oproep tot vrijwillige toetreding tot den Arbeidsdienst.

Ik zie daar een bewijs in, dat een gezonde geest in deze jeugd leeft, dat zij, misschien meer instinctief dan bewust, heeft begrepen, dat met den Arbeidsdienst een nieuwe wereldbeschouwing baan breekt. De inhoud van die wereldbeschouwing is deze: gemeenschapsbelang gaat voor eigen belang, het volk gaat boven elke andere gemeenschap en de band met het volk is belangrijker dan iedere andere band.

(Haagsche Crt.) **(V. b. Nederl. Arbeidsdienst 4485 D)**

E. HONGARIJE. — Kabinet-Von Bardossy. —

(Foto Arbeiderspers)

Ladislaus von Bardossy, de nieuwe premier van Hongarije.

(Vor. ber. Von Bardossy 4624 A)

F. NEDERLAND. — Geblokkeerde Marken-belastingbesluit 1941. —

Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het in het Duitsche Rijk belegde Nederlandsche kapitaal (geblokkeerde Markenbelastingbesluit 1941). Hierin wordt o.m. het volgende bepaald:

De hieronder nader te noemen Duitsche beleggingen en vorderingen, ten aanzien van welke een natuurlijke- of rechtspersoon, die in het bezette Nederlandsche gebied zijn woonplaats of

gewoonlijk zijn verblijfplaats heeft of aldaar is gevestigd, op 1 November 1940 eigenaar, bezitter of crediteur was, zijn op het oogenblik, waarop deze zich aan hen onttrekt, op den voet van deze verordening onderworpen aan een in eens geheven belasting.
Onder ,,onttrekken'' wordt verstaan iedere handeling, welke er toe leidt, dat, bij beschouwing slechts ten aanzien van den persoon van den eigenaar, bezitter of crediteur, aan de belegging of vordering het karakter van Duitsche belegging of vordering wordt ontnomen.
Onder ,,onttrekken'' wordt niet begrepen:

1) Het verruilen van een Duitsche belegging of vordering tegen een andere Duitsche belegging of vordering;
2) De rechtsovergang bij overlijden, eenigerlei andere opvolging onder algemeenen titel, alsmede een schenking, tenzij overmaking der belegging of vordering of van haar tegenwaarde naar het bezette Nederlandsche gebied plaats heeft.

Zoodra eenmaal de belasting voor een Duitsche belegging of vordering is verschuldigd op den voet van deze verordening, zijn alle verdere handelingen ten aanzien van diezelfde belegging of vordering niet meer aan de belasting onderworpen.
De belasting is verschuldigd door den eigenaar, den bezitter of den crediteur der belegging of vordering op het tijdstip, waarop de handeling wordt verricht, door welke de belastingschuld ontstaat. (Verordeningenblad No. 14, d.d. 1 April '41)

A. **NEDERLAND. — Een bureau voor onderzoek van het rassenprobleem. —**
Aan het slot van een rede, welke dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, op 5 April te Amsterdam heeft gehouden over de cultureele en sociale beteekenis van de bloedgemeenschap, heeft hij medegedeeld, dat aan het departement van Volksvoorlichting en Kunsten een bureau voor onderzoek van rasproblemen in verband met de politieke taak van dit departement, zijn werk zal beginnen. Aan dit bureau zal naast het jodenvraagstuk, ook het Indo-vraagstuk bestudeerd worden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4631 B)

B. **NEDERLAND. — De padvindersorganisaties ontbonden. —**
Krachtens verordening van den Rijkscommissaris werden door de veiligheidspolitie de gezamenlijke padvindersorganisaties in het bezette Nederlandsche gebied ontbonden en verboden.
De Nederlandsche padvinders, die een deel waren van de internationale boy-scouts-beweging en centraal vanuit het internationale padvindersbureau te Londen geleid werden, waren een actief instrument der Britsche cultureele en politieke propaganda.
Ook na de bezetting werd deze tegen de belangen van het Duitsche Rijk gerichte werkzaamheid voortgezet. Daar de Nederlandsche padvinders, wier leiding eenzijdig op Engeland was ingesteld, ondanks uitdrukkelijk verbod talrijke tochten en voorbereidend-militaire oefeningen hielden, zijn de van het standpunt der bezettende macht niet duldbare padvindersorganisaties ontbonden. (Standaard)
(Vor. ber. Padvinders 3015 B)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - ,,Duitsche luchtwapen sterker dan ooit.'' - Beschouwing van generaal-veldmaarschalk Milch. —**
Berlijn, 7 April. (A.N.P.) — In een beschouwing over de kracht van het Duitsche luchtwapen, schrijft generaal-veldmaarschalk Milch, dat het Duitsche luchtwapen grooter en sterker dan ooit voor den eindstrijd tegen Engeland gereed staat.
Deze belangrijke verklaring van een der meest bevoegde personen van het Duitsche luchtwapen is gebaseerd op de concrete resultaten van een verstandig overleg, dat alle voor de Duitsche superioriteit in de lucht beslissende factoren voortdurend wist te beschermen en te verbeteren, t.w.:

1) Gestegen productiecapaciteit. De schrijver begint met erop te wijzen, dat de afvoer aan vliegtuigen door verlies, beschadiging of slijtage in alle gevechtshandelingen van tot dusver steeds aanzienlijk geringer is geweest dan de aanvoer van nieuwe machines. Aan de uitbreiding van de Duitsche luchtvaartindustrie is sinds het uitbreken van den oorlog met de grootste energie gewerkt. Niet alleen zijn nieuwe fabrieken opgericht, ook de productiecijfers der bestaande bedrijven zijn door verbetering der productiemethoden aanzienlijk gestegen. De vervaardiging van nieuwe vliegtuigen is dientengevolge aanzienlijk hooger dan een jaar geleden, en kan bovendien nog verder worden opgevoerd.
2) Uitgebreide personeelreserves. Zeer gunstig beoordeelt generaal-veldmaarschalk Milch ook de kwestie der vervanging van het personeel. Al wegen de verliezen aan leden der bemanning zwaarder en smartelijker dan die aan machines, toch hebben de verliezen niet dien omvang aangenomen, welken men wellicht gevreesd heeft. Ook hier is de aanvoer steeds aanzienlijk grooter geweest dan de afvoer. Reeds in vredestijd heeft het Duitsche luchtwapen voor een zeer uitgebreide reserve aan personeel gezorgd, en tevens voor oorlogstijd alle maatregelen genomen om de opleiding van vliegend personeel sterk uit te breiden. In het Groot-Duitsche Rijk zijn altijd voldoende jongelieden te vinden, die ook tegen de zwaarste vliegertaak zijn opgewassen. Het beginsel der vrijwillige monstering voor het luchtwapen behoefde daarom nooit verlaten te worden.
3) Gevechtservaring en technische uitrusting. Het feit, dat het Duitsche luchtwapen in den oorlog achter elkaar onderscheidene en steeds sterkere tegenstanders aantrof, heeft het de gunstige gelegenheid gegeven, zijn tactiek voortdurend te verbeteren. De slagvaardigheid van de troep heeft daardoor een hooger peil bereikt dan bij het begin van den oorlog. Bovendien heeft het luchtwapen inmiddels de beschikking gekregen over een reeks nieuwe en steeds betere vliegtuigtypes, die de technische superioriteit nog verhoogen.
4) Het strategische voordeel van Duitschland. Tenslotte wijst generaal-veldmaarschalk Milch er nog op, dat het Duitsche luchtwapen thans in den strijd tegen Engeland over de luchthavens van bijna het geheele continent beschikt en met zijn uitgangspunten vlak bij den vijand ligt. Elk gevechtsvliegtuig kan daarom practisch naar elk doel een maximum aan bommen meenemen. Ook dat beteekent een verhooging der gevechtskracht van het Duitsche luchtwapen en geeft het naast alle andere factoren van zijn superioriteit, de zekerheid van de overwinning. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Luchtmacht 4293 A)

D. **NEDERLAND. — Het vreemdelingenverkeer wordt staatszaak. - Dr. T. Goedewaagen stippelt richtlijnen uit. —**
Vreemdelingenverkeer wordt staatszaak. Het maakt onderdeel uit van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, waar een speciale afdeeling ,,Cultureele Ontspanning'' is gevormd, met een bureau voor reizen, vreemdelingenverkeer en toerisme. Deze afdeeling zal centrale leiding geven aan het vreemdelingenverkeer en daarbij gebruik maken van de bestaande groote organisaties op dit gebied, t.w. de A.N.V.V., de K.N.A.C., de A.N.W.B. en de Ned. en Nationale Reisvereenigingen. Het ligt in de bedoeling een Centrale Raad voor Vreemdelingenverkeer in te stellen, waarin ook vertegenwoordigers van de bedoelde organisaties zullen worden opgenomen. De A.N.W.B. zal het centrale propaganda-apparaat vormen.
Het vreemdelingenverkeer zal de middelen krijgen, welke het noodig heeft om zijn taak ten volle te kunnen uitoefenen en maatregelen zijn in vergevorderden staat van voorbereiding om de gemeentelijke invloeden, welke in vele gevallen bemoeilijking van het toerisme tot gevolg hadden, te besnoeien.
Voorzoover dit doelmatig is, zullen andere departementen bij de uitvoeringsmaatregelen worden ingeschakeld.
Het bovenstaande vormt de samenvatting van de richtlijnen, welke de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, op 5 April uitstippelde voor een groot aantal belanghebbenden bij en belangstellenden in het vreemdelingenverkeer. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4632 A; Vreemdelingenverkeer 4165)

E. **ROEMENIE. — Bezit van legionnairs geconfisceerd. —**
Boekarest, 29 Maart. (S.P.T.) — De regeering heeft een decreet uitgevaardigd, waarbij de roerende en onroerende goederen van de vroegere Roemeensche legionnaire beweging in beslag worden genomen.
Voorts is het vermogen van de jeugdorganisatie van de ,,IJzeren Garde'' door den staat geconfisceerd.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. IJzeren Garde 4537 D; Opstand 4573 D)

A. **NEDERLAND. — Wederinvoering totalisator ter bevordering van de paardenfokkerij. —**
Het nieuwe verordeningenblad brengt een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Landbouw en Visscherij ter bevordering van de paardenfokkerij, waarin het volgende wordt bepaald:
Artikel 1 luidt: (1) Door de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Landbouw en Visscherij kan aan een of meer rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen of stichtingen onder nader te stellen voorwaarden worden toegestaan, ter bevordering van de paardenfokkerij, bij harddraverijen en paardenrennen een totalisator te organiseeren. (2) Het houden van zoodanigen totalisator en het wedden daarbij is niet strafbaar, indien de gestelde voorwaarden in acht worden genomen.
Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging. (Verordeningenblad No. 15, 9 April '41)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Rede van minister-president Winston Churchill over den toestand. - Egypte moet worden beschermd. - De hulp aan Griekenland. - Diplomatieke betrekkingen met Hongarije verbroken. —**
Berlijn, 9 April. (D.N.B.) — De Britsche minister-president Churchill heeft 9 April, naar Reuter meldt, in het Lagerhuis een rede gehouden over den toestand.
Hij begon met te zeggen, dat het verlies, geleden door den Duitschen opmarsch in Cyrenaica, te betreuren is wegens het kostbare vliegterrein rondom Benghazi, dat in handen van den vijand is gevallen.
De vijand ondernam zijn bliksemaanval met veel grootere strijdkrachten, dan wij op dat vroege tijdstip verwacht hadden. Wij trokken daarom terug naar sterkere stellingen en een terrein, dat beter verdedigd kan worden. Ik kan hier niet probeeren het verdere verloop der gevechten in Cyrenaica te voorspellen. Het ligt intusschen voor de hand, dat onze generaals zich slechts mogen laten leiden door overwegingen van militairen aard en in geen geval mogen worden belemmerd door dingen, die men prestige of rekening houden met de openbare meening kan noemen.
Nu de Duitsche pantsertroepen in Cyrenaica in den strijd zijn gebracht, moeten wij ons voorbereiden op harde en moeilijke gevechten, niet alleen voor de verdediging van Cyrenaica, maar ook voor de bescherming van Egypte. Het is een gelukkige omstandigheid, dat de toestand in Erithrea, Abessynië en Britsch- en Italiaansch Somaliland geleidelijk zeer aanzienlijke strijdkrachten en vervoermiddelen vrijmaakt, waarmede het Nijlleger versterkt kan worden.
Churchill gaf vervolgens een verslag van de gevechten in Oost-Afrika, waarbij hij mededeelde, dat de Engelschen alleen bij Keren 4.000 man hebben verloren.
Hij ging daarna over tot „den verschrikkelijken strijd" op den Balkan, waarvoor hij Duitschland aansprakelijk trachtte te stellen. Hij gaf echter toe, dat Engeland den Grieken „zooveel mogelijk" hulp in de lucht, door proviandeering enz. heeft verleend. Eind Februari, aldus vervolgde hij, hebben wij den minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, en generaal Dill naar het midden-Oosten gezonden om te zien, of er niet iets gedaan kon worden tot vorming van een groot gemeenschappelijk verdedigingsfront op den Balkan. De heeren begaven zich naar Athene en Ankara en zouden ook Belgrado bezocht hebben, indien de regeering van den prins-regent Paul de toestemming daartoe niet geweigerd had.
Indien deze drie bedreigde staten zich vereenigd hadden, hadden zij 60 tot 70 divisies tot hun beschikking gehad, waarmede zij volgens een gemeenschappelijk plan en in gemeenschappelijk optreden den Duitschers een tegenstand hadden kunnen bieden, die de Duitschers weldra van hun plannen zou hebben afgebracht en hun opmarsch langen tijd zou hebben opgehouden met het oog op het bergachtige terrein en den toestand der verkeerswegen.
De hulp, die wij kunnen verleenen aan de volken van den Balkan en Turkije, die voor hun vrijheid vechten of bereid zijn daarvoor te strijden, kan op het oogenblik natuurlijk maar beperkt zijn, aldus vervolgde Churchill, en daarom wenschten wij niet er verantwoordelijk voor te zijn, dat de Grieken in vertrouwen daarop in een nieuw conflict met een verschrikkelijken tegenstander zouden komen.
Toen Griekenland echter verklaarde, vastbesloten te zijn „tot den dood, gelijktijdig tegen Italië en Duitschland te vechten", heeft Engeland zich verplicht geacht, den Grieken alle mogelijke hulp te verleenen. Engeland besefte, dat de soldaten van het Britsche rijk zich aan de zijde der Grieksche soldaten moesten scharen. Daarom sloten wij begin Maart een militaire overeenkomst met de Grieken en onmiddellijk begonnen omvangrijke bewegingen van Britsche troepen naar Griekenland. Ik kan hier niet in bijzonderheden treden en geen poging doen, den toestand hier te beoordeelen, terwijl de slag voortduurt.
Voorts legde Churchill verklaringen af over de blokkade van Frankrijk en over de Britsche scheepsverliezen.
Hongarije. — Berlijn, 7 April. (D.N.B.) — De Londensche nieuwsdienst meldt, dat de Britsche regeering besloten heeft haar diplomatieke vertegenwoordiging uit Hongarije terug te trekken.
(Leeuwarder Crt. - Nieuwsblad v. h. Noorden - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Winston Churchill 4614 A)

C. **TURKIJE. — Houding ten opzichte gebeurtenissen in den Balkan. —**
Berlijn, 9 April. (D.N.B.) — Van welingelichte zijde wordt gemeld:
Met betrekking tot de houding van Turkije tegenover de gebeurtenissen op den Balkan werd op 9 April in antwoord op een vraag van buitenlandsche zijde in de Wilhelmstrasse verklaard, dat Turkije zich in zijn besluiten door de eigen belangen schijnt te laten leiden.
In de Duitsch-Turksche betrekkingen, zoo werd voorts van Duitsche zijde vastgesteld, is geen verandering gekomen. (Standaard) **(Vor. ber. Houding v. Turkije 4516 D; Groot-Duitschland—Turkije 4608 C)**

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Addis Abeba door de Italianen ontruimd. - Derna heroverd. - El Mechili bezet, 6 Engelsche generaals gevangen genomen. - Italiaansche verliezen in Maart. —**
Het Italiaansche Weermachtsbericht nr. 304 van 7 April luidt:
Addis Abeba. — In Oost-Afrika worden de voorafbepaalde bewegingen onzer troepen voortgezet. Addis Abeba werd door ons ontruimd om slachtoffers onder de burgerbevolking te vermijden. De blanke bevolking, bewaakt door onze politietroepen, is niet lastig gevallen. De vijand heeft een aanval ondernomen op onze luchtbasis van Dessie, waar schade werd veroorzaakt.
Derna. — Rome, 8 April. (Stefani) — De Italiaansch-Duitsche troepen hebben thans ook Derna heroverd.
Uit Berlijn meldt het D.N.B., dat ook in den loop van 7 April de opmarsch in Cyrenaica met goed gevolg is voortgezet. In het gebied van Jebel el Akdar is herhaaldelijk gevechtscontact met Britsche afdeelingen tot stand gekomen. Pantserstrijdkrachten van de spilmogendheden hebben met succes de vijandelijke pantserwagens bestreden en den vijand verder teruggeworpen.
El Mechili. — Berlijn, 9 April. — Het opperbevel der weermacht deelt mede:
Op 7 April, den dag van de verovering van Derna, dat eerst na harden strijd, onder bevel van luitenant-generaal Rommel, genomen werd, is ook El Mechili, tachtig kilometer ten Zuidwesten van Derna, in de handen der Duitsche en Italiaansche troepen gevallen. Daarbij zijn zes generaals en twee als generaal fungeerende kolonels, alsmede ruim twee duizend man vijandelijke troepen gevangen genomen. Het buitgemaakte materiaal is nog niet te overzien.
Italiaansche verliezen in Maart. — Ergens in Italië, 9 April. (Stefani) — Het Italiaansche hoofdkwartier publiceert de verliezen in de maand Maart benevens die, welke niet in de voorgaande lijsten zijn opgenomen. Daaruit blijkt, dat aan het Grieksche front het aantal gesneuvelden bedroeg 3.102, van wie drie Albaneezen, gewonden 6.031, vermisten 7.483.
In Noord-Afrika: 58 dooden, 108 gewonden, 24.088 vermisten.
In Oost-Afrika: 159 dooden, 383 gewonden, 645 vermisten.
Bij de marine: 48 dooden, 104 gewonden, 641 vermisten.
Bij de luchtmacht: 33 dooden, 44 gewonden, 298 vermisten.
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Haagsche Courant)
(Vor. ber. Ital. Krijgsverrichtingen 4625 D; Derna 4543 D; Ital. verliezen in Februari 4593 B)

E. **JAPAN. — De reis van Matsoeoka, den minister van Buitenlandsche Zaken. - Zijn bezoek aan Moskou.**
Matsoeoka, de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, is op 7 April met zijn gevolg te Moskou aangekomen. Nog denzelfden dag had Matsoeoka met Molotof, den Russischen volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, op het Kremlin een bespreking, die 3 uur duurde. Het communiqué vermeldt, dat de bespreking in een zeer vriendschappelijke atmosfeer heeft plaats gehad.
Matsoeoka zal eenige dagen langer dan hij gedacht had, in Moskou blijven. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Reis Matsoeoka 4625 A)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Farsan-eilanden bezet. - Hoogere belasting aangekondigd. - Generaal Wavell opperbevelhebber van Engelsche leger in Griekenland. —

Farsan-eilanden bezet. — De Engelschen hebben, naar de Frankfurter Zeitung meldt, op 27 Maart de in de Roode Zee voor de kust van Jemen liggende Farsan-eilanden bezet, die bij internationale verdragen door Italië, Groot-Brittannië en de aangrenzende staten van Arabië als „niemandsland" waren erkend.

Hoogere belasting. — Berlijn, 7 April. (D.N.B.) — De Britsche minister van Financiën, Sir Kingsley Wood, heeft, naar uit Londen wordt gemeld, in het Lagerhuis belangrijke verhogingen van de inkomstenbelasting aangekondigd. De indirecte belastingen zullen over het algemeen niet worden verhoogd.

Het belastingpercentage is thans opgevoerd tot tien shilling per Pond Sterling. De grens van de vrijstelling wordt van 250 tot 150 Pond Sterling verlaagd.

De minister merkte voorts op dat Engeland reeds een aanzienlijk gebruik heeft gemaakt van zijn reserves aan goud en dollars. Er is een tekort van 500 millioen Pond Sterling en nieuwe belastingen zullen onontkoombaar zijn, wil men dit tekort doen verdwijnen.

Generaal Wavell in Griekenland. — Reuter meldt op 7 April: In zijn kwaliteit van opperbevelhebber van de Britsche strijdkrachten in het Midden-Oosten krijgt generaal Wavell het opperbevel over de in Griekenland aan land gezette Britsche troepen. De aanvankelijke sterkte van de Britsche troepen, die door een overeenkomst tusschen de Grieksche en Britsche generale staven is bepaald, vormt niet den totalen steun van Engeland, dien men voornemens is te geven. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Belastingen 4327 D; Britsche troepen in Griekenland 4629)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Opmarsch in Joego-Slavië en Griekenland. - Belgrado herhaaldelijk gebombardeerd. - Saloniki bezet. - Agram (Zagreb) bezet. - Kroatië zelfstandig. - Hongaarsche troepen rukken Zuid-Stiermarken en Z.O. Karinthië binnen. —

Het Duitsche leger is op 6 April '41 zijn opmarsch in het Zuid-Oosten van Joego-Slavië begonnen. Tegelijkertijd heeft het Italiaansche leger het Noord-Westen van Kroatië overschreden. De Duitsche legerleiding deelde onmiddellijk na den inval mede, dat de krijgsverrichtingen geen karakter van een bliksemoorlog zullen dragen.

De eerste berichten van het front gewaagden van herhaalde aanvallen der Duitsche luchtmacht op Belgrado en op kazernes en vliegvelden verspreid over het land.

In samenwerking met de Italiaansche bombardeerde de Duitsche luchtmacht Joegoslavische havens aan de Adriatische Zee.

Op 9 April bereikten de Duitsche troepen aan het Grieksche front Xanthi en daarmee de kust van de Egeïsche Zee. Kort daarna kwam het bericht, dat Saloniki in Duitsche handen was en tevens dat een Grieksche legerafdeeling tusschen de rivier de Wardar en de Turksche grens heeft gecapituleerd en de Metaxas-linie was doorbroken.

Op dienzelfden dag kwamen berichten van het Noordelijk-Joegoslavische front, dat Marburg door de Duitschers was bezet.

Duitsche pantsertroepen zijn op 10 April Agram (Zagreb), de hoofdstad van Kroatië, binnengerukt.

Generaal Sladko Kwaternik heeft, naar D.N.B. uit Weenen meldt, voor den radiozender van Agram een oproep voorgelezen. Hij zeide daarin o.a., dat na zwaren strijd van het Kroatische volk en de Kroatische burgerwacht (Oestasja) Kroatië op 10 April, dank zij de groote besluitvaardigheid van dr. Ante Pavelitsj, tot zelfstandigen staat is verklaard.

Boedapest, 11 April. (D.N.B.) — De Rijksbestuurder admiraal Horthy heeft een proclamatie tot het Hongaarsche volk gericht, waarin hij mededeelt, dat hij het Hongaarsche leger bevolen heeft, de Hongaarsche bevolking van het Joegoslavische gebied, dat in 1919 door Hongarije werd afgestaan, tegen de anarchie in bescherming te nemen.

Naar de chef van den generalen staf van den Hongaarschen Honved mededeelt, hebben de Hongaarsche troepen de grens van het verdrag van Trianon tusschen den Donau en de Theiss, alsmede in den z.g. Baranya-driehoek tusschen den Donau en de Drave overschreden.

(Den 10den September 1919 kwam te St. Germain een vredesverdrag tot stand, waarbij voor de Donaulanden een einde werd gemaakt aan den wereldoorlog. Bij dezen vrede stond Oostenrijk Zuid-Stiermarken en Z.O.-Karinthië aan Joego-Slavië af.

Bij den vrede van Trianon, die den 4den Juni 1919 werd gesloten, stond Hongarije aan Joego-Slavië een gebied ter grootte van 63.000 km.² af. Dit gebied bestond behalve uit geheel Kroatië en Slavonië bovendien uit Baja en Maria-Theresiapol.

Ten gevolge van beide vredesverdragen verloor het oude Hongaarsche koninkrijk ongeveer twee-derde van zijn grondgebied.)

(Het Vaderland - Limburger Koerier - Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Binnenrukken Joego-Slavië en Griekenland 4627 A; Ital. verklaring 4529 B)

C. VEREENIGDE STATEN. — Roode Zee toegankelijk voor Amerikaansche schepen. —

Washington, 11 April. (United Press.) — President Roosevelt heeft de Roode Zee voor Amerikaansche schepen toegankelijk verklaard.

(De Roode Zee maakte tot dusver deel uit van de door president Roosevelt tot gevaarlijke en voor de scheepvaart verboden verklaarde zônes.—(Red.)

(De Tijd) **(Vor. ber. Oorlogszône 4218 B)**

D. NEDERLAND. — Amnestie voor verzwegen belastingen. - Termijn verlengd tot 20 Mei 1941. —

Bij besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën, van Justitie, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij en van Koloniën is ten aanzien van de amnestie bepaald, dat de termijn van aangifte is verlengd tot 20 Mei 1941. Deze termijn kan worden verlengd, indien daartoe een gewichtige reden aanwezig is. Het verzoek om verlenging van den termijn moet worden gedaan vóór 20 Mei '41.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Amnestie i. z. verzwegen belastingen 4604 C)**

E. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —

Kunst en Letteren:

— Dostojewski en Nietzsche, door prof. Walter. Uitg.: „De Librije", Haarlem.

— Die Kunst des Rokoko, door A. E. Brinkmann. Uitg.: Propyläen-Verlag, Berlijn.

Romans en Lectuur:

— „Poeske" (Een Brabantsche roman), door A. M. de Jong, Uitg.: A. J. C. Strengholt, Amsterdam.

— De fakkel in jonge handen, door J. J. M. van Breukelen. Uitg.: J. J. Romen en Zonen, Roermond.

Historie:

— Onze Indische geschiedenis, door Joh. van Hulzen. Uitg.: J. H. Kok, Kampen.

— Het gildewezen, opkomst, bloei en verval, door prof. mr. dr. Th. Keulemans O.C. Uitg.: H. P. Leopold, Den Haag.

Land- en Volkenkunde:

— De Nederlandsche dialecten, door dr. A. Weynen. Uitg.: P. Noordhoff, Groningen.

— Zuidamerikaansche steden, door Julio Tamanco. Uitg.: Boek- dr. v/h Joh. de Liefde, Utrecht.

Wetenschap en Techniek:

— Atoom-theorie, door dr. ing. L. A. Sanders. Uitg.: Paz, Den Haag.

— Cultuurdragers in bewogen tijden, door Rob. Limburg. Uitg.: Servire, Den Haag.

— Vom Urwald zum Chemiewerk, door Wolfgang Jünger. Uitg.: Wilhelm Goldmann Verlag, Leipzig.

Geestelijk Leven:

— Onsterfelijkheid, door prof. dr. K. Steur. Uitg.: Paul Brand, Hilversum.

— „Het Christendom en de godsdiensten der aarde", door dr. C. J. Bleeker. Uitg.: v. Gorkum & Co., Assen.

Jeugdlectuur:

Zoo een domme stier. - Als rupsjes praten. - Van een boerinnetje. - Een klompje van lindenhout. Vier kinderboeken van Marie Logger. Uitg.: L. J. van Veen, Amsterdam.

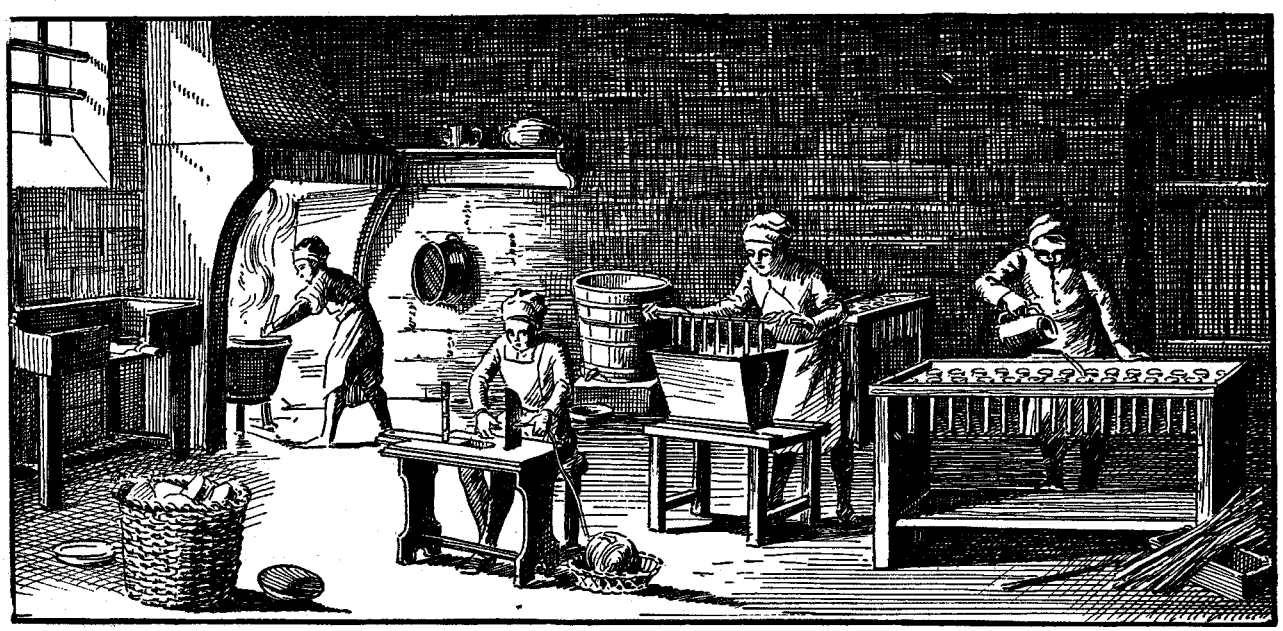
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Literatuurlijstje 4626 C)**

DE NEDERLANDSCHE KAARSENINDUSTRIE

Het onderscheid tusschen smeer- en waskaarsen dateert reeds van het einde van de tweede eeuw. Waskaarsen werden echter tot zelfs in de 14de eeuw nog slechts gebruikt aan de hoven der vorsten en in de huizen der aanzienlijken; bij één enkel hoffeest werden vaak duizenden groote waskaarsen ontstoken.
De groote uitbreiding in het gebruik van waskaarsen bracht de Roomsch-Katholieke kerk; de waskaars kreeg in haar eeredienst een groote plaats. Als verlichtingsmiddel in de woningen der burgers was zij echter in dien tijd veel te duur, zoodat het meerendeel der bevolking zich van de 15de eeuw tot ettelijke jaren in de 19de eeuw — in welke eeuw de petroleum haar intrede deed — met gewone vet- of smeerkaarsen moest behelpen.

In die periode was de kaarsproductie verdeeld over een zeer groot aantal fabrieken; in vrijwel geen stad of dorp ontbrak een kaarsenfabriekje. Bovendien maakten vele boeren zelf kaarsen. Dit geschiedde op eenvoudige wijze door pitten van een bepaalde makelij in gesmolten dierlijk vet te doopen en verde geslaagde poging om kaarsen uit stearine te vervaardigen.
In den loop der 19de eeuw zijn nog regelmatig verbeteringen in de fabricage doorgevoerd. Het resultaat van een en ander was de zoogenaamde compositiekaars, die wordt vervaardigd uit een mengsel van paraffine (een bijproduct van de petroleumverwerking) en stearine; deze kaars is aanzienlijk goedkooper dan de zuivere stearinekaars. De compositie-kaars heeft de oude smeer- en waskaarsen vrijwel geheel verdrongen. Doordat de paraffine-stearine-kaars, zoowel in de wijze waarop zij wordt vervaardigd als in de te verwerken grondstoffen, ver verwijderd staat van de oude smeer- en waskaars, is in Nederland de oude kaarsenmakerij, die typisch kleinbedrijf was, ten onder gegaan, en is een geheel nieuwe industrietak, bestaande uit enkele grootbedrijven, ontstaan.

In de tweede helft van de vorige eeuw is in Nederland een kaarsenindustrie opgebouwd die getoond heeft een zeer groot technisch aanpassingsvermogen te bezitten, en die thans een product fabriceert, dat

Kaarsenfabricage omstreeks 1770 (Eigen teekening, ontleend aan Economische Voorlichting)

volgens te laten afdruipen; deze handeling werd eenige malen herhaald totdat de kaars een bepaalde dikte had verkregen; een nadeel van dit product was, dat het bij gebruik sterk walmde.

De waskaars, de edelere zuster van de poovere vetkaars, had tot grondstof gebleekte bijenwas, al of niet met een andere wassoort vermengd. Vooral in het Zuiden van Nederland trof men waskaarsmakerijen aan; in 1819 waren er alleen in Noordbrabant reeds een 70-tal. In 1873 waren in het geheele land 111 waskaarsenfabrieken gevestigd, waarvan alleen in Noordbrabant 60; momenteel zijn in Nederland nog slechts een zevental van deze fabrieken in bedrijf.

Deze achteruitgang was een gevolg van ingrijpende technische wijzigingen in de kaarsenfabricage. Omstreeks 1825 gelukte het namelijk aan eenige Fransche scheikundigen, waaronder de bekende Gay-Lussac, kaarsen te vervaardigen uit vaste vetzuren, zooals stearine, paraffine, ceresine en plantenwas. Voortdurend werden verbeteringen in het productieproces aangebracht, en in 1834 kon men spreken van

niet alleen binnen de eigen grenzen, doch ook ver daarbuiten afzet vindt.
Omstreeks 1850 werden te Gouda en te Amsterdam de eerste stearine-kaarsenfabrieken opgericht; in 1865 volgden nog drie andere fabrieken: twee eveneens te Amsterdam en één te Schiedam. Alleen te Gouda heeft zich echter de stearine-kaarsennijverheid kunnen handhaven. De fabrieken te Amsterdam hebben slechts een korten levensduur gehad en in 1929 is de fabriek te Schiedam met de Goudsche fabrieken samengesmolten. Thans is dus de fabricage van stearine-kaarsen geheel in Gouda geconcentreerd, waar men ook de vervaardiging van kaarspitten ter hand heeft genomen.

Stearine is een mengsel van palmitine en stearinezuur, gewonnen uit rund-, schapen- en andere vetten alsmede palmolie. Met behulp van oververhitten stoom worden uit het ruwe vet de vetzuren gedestilleerd, waarbij een pekachtige massa in den ketel achterblijft. Vervolgens worden de vetzuren gescheiden in vaste en vloeibare, stearine en oleïne genaamd; dit geschiedt door middel van hydraulisch

persen, eerst bij gewone daarna bij verhoogde temperatuur. Uit het overblijvende stearine- en palmitinezuur worden de kaarsen machinaal gegoten rondom een pit van gevlochten katoen. Daarna worden zij gedrenkt in een oplossing van boorzuur ter vergemakkelijking van het verbrandingsproces.
De vervaardiging van stearine-kaarsen levert verschillende bijproducten: stearinepek, glycerine en oleïne; daarnaast wordt ook het halffabrikaat van de kaarsenfabricage, stearine in blokken en koeken, verkocht. Stearinepek doet dienst als isoleeringsmateriaal voor electrische geleidingen; glycerine wordt gebruikt voor medische doeleinden, verder als toiletmiddel en voor de bereiding van nitro-glycerine; oleïne wordt gedeeltelijk geëxporteerd, gedeeltelijk in wasscherijen en textielfabrieken gebruikt.
De zuivere stearinekaars bleek te duur om te kunnen concurreeren tegen de goedkoope paraffine-kaarsen, die door de petroleummaatschappijen in Britsch-Indië en Birma worden vervaardigd. Zooals reeds opgemerkt, is men toen overgegaan tot de vervaardiging van compositie-kaarsen, waarvoor een mengsel van paraffine en stearine als grondstof dient.
De export van kaarsen ondervond in de laatste jaren groote belemmeringen; vele landen namen beschermende maatregelen ten bate van de eigen kaarsenindustrie. In de laatste jaren exporteerde Nederland voor een gewicht van ruim 130.000 kg. ter waarde van ruim *f* 57.000, aan stearinekaarsen; de uitvoer van andere soorten kaarsen beliep in 1939 ruim 100.000 kg. ter waarde van bijna *f* 30.000.
Belangrijker dan de uitvoer van kaarsen is echter de export van de bij- en halfproducten der kaarsenfabricage. In 1939 werd voor een waarde van meer dan *f* 2½ millioen stearine, oleïne en andere vetzuren naar het buitenland verzonden: het gewicht hiervan bedroeg ruim 15¼ millioen kg.
(Economische Voorlichting)

A. NEDERLAND. — De Vestigingswet kleinbedrijf.
Op het oogenblik zijn voor de volgende detailhandelsbedrijven vestigingseischen vastgesteld: slagersbedrijf, broodbedrijven, schoenbedrijven, kantoorboekhandel, kantoormachinehandel, automobiel- en garagebedrijf, kruideniersbedrijf, poeliersbedrijf, kappersbedrijf, bloemverkoopersbedrijf, schildersbedrijf, brandstoffenhandel, rijwielbedrijf.
Personen, die een inrichting wenschen te vestigen, over te nemen, enz. waarin een van de bovengenoemde bedrijven wordt uitgeoefend, moeten ten genoegen van de betrokken Kamer van Koophandel en Fabrieken aantoonen, dat zij aan de gestelde minimumeischen van handelskennis, vakbekwaamheid en credietwaardigheid voldoen.
Voor de volgende bedrijven is thans een zoogenaamde spertijd van kracht: centrale verwarmingsbedrijf, sigarenwinkelbedrijf, mineraalwaterbedrijf, terrazzobedrijf, banketbakkers- en verkoopersbedrijf, fotografisch bedrijf en kleinhandel in fotografische artikelen, electrotechnisch-installateursbedrijf en kleinhandel in electrotechnische apparaten en materialen.
Belanghebbenden hebben voor vestiging van een van de bovengenoemde bedrijven een vergunning van den secretaris-generaal van het departement van handel, nijverheid en scheepvaart noodig. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Vestigingswet 4554 A)

B. NEDERLAND. — Productieslag. - Richtpunten van dr. Posthuma. —
Als voorzitter der commissie ter ondersteuning van de maatregelen voor de regeling der landbouwproductie, heeft dr. Posthuma, naar wij vernemen, thans de volgende richtlijnen vastgesteld:
1) Ieder der (vier) voorzitters, die benoemd zijn als leden mijner commissie, wendt zich door middel van het orgaan zijner vereeniging op zijn eigen wijze en geheel volgens eigen inzicht tot de leden zijner vereeniging, om aan dezen duidelijk te maken, waarom naar zijn meening de Productieslag noodig is.
2) De voorzitters, leden van de commissie, geven vóór 13 April aan mij de namen op van de personen, die namens hun vereeniging of namens een onderdeel daarvan lid zullen zijn van de gewestelijke commissies.
3) De gewestelijke commissies komen, na ontvangst van de sub 2o. gevraagde namen, te zamen op nader door mij te bepalen plaatsen en dagen.
4) De gewestelijke commissies maken op de sub 3o. bedoelde samenkomsten voorstellen op in zake de onderverdeeling van hun gebied in streken en dragen daarvoor candidaat-commissieleden aan mij voor.
5) Mede in verband met den aanstaanden grasoogst verzamelen de streek-commissies zoo spoedig mogelijk, die in ieder geval vóór 10 Mei, de gegevens, die noodig zijn, om te weten op welke boerderijen de middelen voor het ensileeren ontbreken en welke kosten naar hun schatting zullen zijn verbonden aan het voorzien in deze middelen.
6) De streekcommissies verzamelen vóór 1 Juni gegevens betreffende de boeren, die bereid zijn, hun landbouwmachines, eventueel tegen eenige vergoeding, ook voor gebruik door anderen beschikbaar te stellen.
7) In verband met het doelmatig verzamelen van de op iedere boerderij genomen natuurlijke mest, verzamelen de streekcommissies zoo spoedig mogelijk, doch in ieder geval vóór 1 Juli, de gegevens, die noodig zijn om te weten, op welke boerderijen verbetering van de mestbewaarplaatsen kan plaats hebben en welke kosten daaraan, naar hun schatting, verbonden zijn.
8) Den streek-commissaris wordt opgedragen na te gaan, welke gronden, onverschillig van welken eigenaar, onbebouwd dreigen te blijven, door welke oorzaak dan ook en hiervan zoo spoedig mogelijk aan mij kennis te geven. Ten aanzien van het drogen van gras maken zij, in verband met de daarvoor benoodigde machines, plannen op.
9) In verband met den aanstaanden oogst gaan de streekcommissies na, welke hulpmiddelen in hun gebied verbetering behoeven of eventueel moeten worden aangeschaft.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Landbouw 4621 D)

C. NEDERLAND. — Winterhulp. - Ruim *f* 600.000 collecte-opbrengst in Maart. —
Het voorloopig resultaat van de straat- en huiscollecte van de Winterhulp Nederland gedurende de maand Maart bedraagt *f* 613.486,64. Dit is het hoogste bedrag, dat tot dusver door collectes bijeengebracht is.
In de maand Februari bedroeg het resultaat *f* 592.970,96, terwijl de bedragen der collectes in de maanden Januari en December belangrijk geringer waren. In deze cijfers zijn de bijzondere giften niet inbegrepen. (De Tijd) **(V. b. Winterhulp 4603 B)**

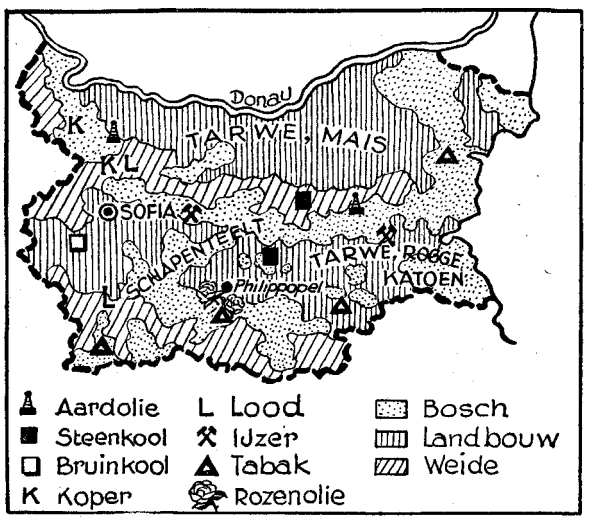
D. TURKIJE. — Geen krijgsplannen. —
Ankara, 11 April (D.N.B.) — In een commentaar op de voorbereidingen voor een vrijwillige evacuatie van Istanboel heeft de zender Ankara er den nadruk op gelegd, dat deze maatregelen geen voorboden van een oorlog zijn. Ongetwijfeld, aldus de omroep, is de oorlog tot voor de deur van Turkije gekomen, doch Turkije heeft geen oorlogsplannen. De maatregelen in kwestie zijn van denzelfden aard als de verduisteringsvoorbereidingen. De Turksche pers levert een dergelijk commentaar. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Polit. toestand 4633 C)

E. NEDERLAND. — Benoeming en ontslag van onderwijzend personeel. —
Her Verordeningenblad brengt een belangrijk besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming betreffende benoeming en ontslag van onderwijzend personeel aan gemeentelijke en bijzondere scholen. Wij citeeren hieruit het volgende:
De benoeming heeft plaats aan de hand van een voordracht, welke door Burgemeester en Wethouders aan den secretarisgeneraal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming of aan de door dezen aangewezen instantie wordt voorgelegd; deze voordracht bevat de met redenen omkleede aanbevelingen van drie personen, die voor het geven van het betreffende onderwijs bevoegd zijn. De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming of de door dezen aangewezen instantie kan deze voordracht geheel of ten deele afwijzen; de beslissing is met redenen omkleed. Wordt de voordracht geheel afgewezen, dan wordt een nieuwe voordracht ingediend, welke wederom de met redenen omkleede aanbevelingen van drie personen bevat. Voor het geval er geen drie geschikte krachten voor de voordracht beschikbaar zijn, is een voordracht van twee, of zoo noodig een voordracht van één voldoende.

Het beoogde ontslag van leerkrachten moet den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming of aan de door dezen aangewezen instantie worden medegedeeld tenzij het ontslag op verzoek van den betreffenden persoon geschiedt. Het ontslag wordt beschouwd als goedgekeurd, wanneer de secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming of de door deze aangewezen instantie zich niet binnen zes weken daaromtrent heeft geuit.

(Verordeningenblad No. 15, 9 April 1941)
(Vor. ber. Onderwijs 4620 D)

A. **BULGARIJE. — Landbouw, veeteelt en mijnindustrie. —**

(Ontleend aan Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

B. **NEDERLAND. — Crematie gelijkgesteld met begrafenis. —**
De secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken heeft op 9 April bepaald, dat ten aanzien van de uitkeeringen voor de begrafenis van een verzekerde volgens de betreffende artikelen van de Ongevallenwet, de Land- en Tuinbouwongevallenwet en de Ouderdomswet „crematie" wordt gelijkgesteld met „begrafenis", zoodat die uitkeeringen ook bij crematie van den verzekerde zullen worden betaald. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 Januari 1941. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Begrafeniswet 4160 B)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Neutraliteitspact met Japan. - Verklaring uitgegeven over Mongoolsche republiek en Mandsjoekwo. —**
Moskou, 13 April. — In het Kremlin te Moskou is op 13 April een neutraliteitspact onderteekend tusschen Japan en de Sovjet-Unie. De onderteekening geschiedde door den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, en den Sovjet-Russischen premier en volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Molotof.
Tegelijk met de onderteekening van het uit vier punten bestaande neutraliteitspact hebben Japan en de Sovjet-Unie een gemeenschappelijke verklaring uitgegeven, waarin het Japansche rijk de territoriale integriteit en onschendbaarheid van de Mongoolsche volksrepubliek erkent en de Sovjet-Unie de territoriale integriteit en onschendbaarheid van het keizerrijk Mandsjoekwo.
De kern van het Japansch-Russische neutraliteitspact luidt volgens Domei als volgt:
„Het Japansche rijk en de U.S.S.R., bewogen door den wensch tot versterking der vreedzame en vriendschappelijke betrekkingen, die tusschen de beide landen bestaan, hebben besloten een neutraliteitspact te sluiten en zijn wederkeerig het volgende overeengekomen:
Art. 1. De beide hooge contracteerende partijen komen overeen de vreedzame en vriendschappelijke betrekkingen tusschen haar te handhaven en elkanders territoriale integriteit en onaantastbaarheid te eerbiedigen.
Art. 2. In geval een van beide hooge contracteerende partijen het voorwerp wordt van militaire actie door een of meer derde mogendheid (-heden), zal de andere partij gedurende den geheelen duur van een dergelijk conflict de neutraliteit in acht nemen.
Art. 3. Het onderhavige pact zal van kracht worden van den dag af der voltrekking van zijn ratificatie door de beide hooge verdragsluitende partijen en het zal geldig zijn voor den tijd van vijf jaar. In geval geen van beide hooge verdragsluitende partijen het verdrag een jaar voor den afloop opzegt, zal het pact geacht worden automatisch voor de volgende vijf jaren te zijn verlengd.
Art. 4. Het onderhavige pact zal zoo spoedig mogelijk worden geratificeerd. De uitwisseling der ratificaties zal geschieden te Tokio zoo spoedig zulks mogelijk is."
De tegelijk met de onderteekening van het pact uitgegeven gemeenschappelijke verklaring heeft de volgende strekking:
De regeering van het Japansche rijk en de regeering der U.S.S.R. eerbiedigen, ten einde de vreedzame en vriendschappelijke betrekkingen, welke tusschen haar bestaan, in den geest van het tusschen beide landen gesloten neutraliteitspact te verzekeren, van de zijde van het Japansche rijk de territoriale integriteit en onschendbaarheid van de Mongoolsche Volksrepubliek en van den kant van de Sovjet-Unie de territoriale integriteit en onschendbaarheid van het Keizerrijk Mandsjoekwo. (Telegraaf)
(Vor. ber. Bezoek Matsoeoka 4633 E; Sovjet-Rusland—Japan 4534 C; Mandsjoekwo 3770 A)

D. **FRANKRIJK. — Convooi door Engelschen aangevallen. - Rede van Maarschalk Pétain tegen De Gaulle. —**
Convooi door Engelschen aangevallen. —
Vichy, 31 Maart (D.N.B.) — Engelsche zeestrijdkrachten hebben, naar van officieele Fransche zijde wordt medegedeeld, 30 Maart in de Fransche territoriale wateren, niet ver van de kust, tusschen Nemours en Oran, een Fransch convooi, bestaande uit vier vrachtschepen, dat, vergezeld van een torpedojager, van Casablanca naar Oran op weg was, aangevallen.

Rede van Pétain tegen De Gaulle. —
Vichy, 7 April (D.N.B.) — Het staatshoofd, maarschalk Pétain, heeft 7 April zijn aangekondigde radiorede tot het Fransche volk gehouden, waarin hij zijn standpunt tegenover de tendentieuze actie van Engeland en De Gaulle bepaalde. De maarschalk sprak den dank van de natie uit jegens al degenen, die ver van het vaderland en in de gebieden van den evenaar de aansporingen en dreigementen der propagandisten moedig hebben weerstaan. Hij voegde hieraan toe, dat het vaderland voor alle getrouwen de armen open houdt. Tot slot spoorde hij de Franschen aan, eens na te gaan, hoezeer het land de laatste negen maanden vooruitgegaan is.
Verder heeft maarschalk Pétain over de verhouding van Frankrijk tot Engeland gezegd: „Ons eergevoel verbiedt ons, iets tegen vroegere bondgenooten te ondernemen. Het tegengestelde standpunt hebben de Engelschen op weinig eervolle wijze bij Oran, Dakar en vele andere gelegenheden ingenomen".
(Telegraaf - Standaard)
(V. b. Maarschalk Pétain 4601 C; De Gaulle 4623 D)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Engelsche verliezen op zee in Maart 1941, ruim 718.000 b.r.t. koopvaardijtonnage. -**
In het Duitsche weermachtsbericht van April wordt het volgende medegedeeld:
De handelsoorlog tegen Engeland werd in Maart met veel succes voortgezet. Boven water strijdkrachten brachten in Het Kanaal, op den Atlantischen Oceaan en in overzeesche wateren 193.600 b.r.t. tot zinken, duikbooten op de Britsche toevoerwegen tot aan de Westafrikaansche kust 325.000 b.r.t. Door het luchtwapen werd in Maart ca. 200.000 b.r.t. vijandelijke koopvaardijtonnage tot zinken gebracht, zoodat de gezamenlijke verliezen van den vijand aan koopvaardijschepen gedurende Maart meer dan 718.000 b.r.t. bedragen.
Verder is een groot aantal vijandelijke koopvaardijschepen het slachtoffer geworden van mijnen, die door zeestrijdkrachten en door het luchtwapen in nabije en ver afgelegen wateren werden gelegd. Bovendien zijn in grooten getale vijandelijke koopvaardijschepen door bommen en mijntreffers beschadigd. Een deel daarvan kan eveneens als verloren beschouwd worden.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Eng. scheepsverliezen 4607 D)**

A. **NEDERLAND. — Arbeidsbemiddeling. - Nieuwe regeling treedt 1 Mei in werking. - Uitsluitend rijkszaak. —**

De 1ste Mei '41 zal voor de arbeidsbemiddeling in ons land een belangrijke datum zijn. Dan immers treedt de nieuwe organisatie van de arbeidsbemiddeling, waartoe op 5 October (Verordeningenblad No. 20) het besluit werd genomen, in werking. Daarmede houden de gemeentelijke arbeidsbeurzen op te bestaan, om plaats te maken voor 37 over het geheele land verspreide gewestelijke arbeidsbureaux, die, hierin bijgestaan door 148 bijkantoren, onder leiding van het rijksarbeidsbureau, voortaan de arbeidsbemiddeling zullen verzorgen.

Terwijl de tot dusver bestaande gemeentelijke arbeidsbemiddeling een aangelegenheid vormde, die plaatselijk een zeer uiteenloopend beeld vertoonde, is dus thans de toestand ingetreden, waarbij deze zaak voor het geheele land uniform is geregeld. (Leeuwarder Crt.) **(Vor. ber. Arbeidsbureaux 4587 C; Arbeidsbemiddeling 4398 B; Arbeidsbeurzen 4359 B)**

B. **BULGARIJE. — Rede van minister-president Filof. „De eer van het volk zoo noodig met alle ter beschikking staande middelen verdedigen." —**

Sofia, 8 April. (D.N.B.) — Minister-president Filof heeft 8 April in de Kamer een politieke verklaring afgelegd, waarin hij begon te zeggen, dat de keer op den Balkan tegen den wil en wensch van de As-mogendheden is ontstaan, zooals de in Berlijn en Rome gepubliceerde diplomatieke documenten duidelijk bewijzen. Het was het richtsnoer van onze buitenlandsche politiek, zoo vervolgde Filof, om ter verwezenlijking van onze billijke eischen den weg des vredes op te gaan. Wij hebben alles gedaan om dezen vrede te verkrijgen; ja nog meer, ook thans nog nemen aan de oorlogshandelingen, die tusschen Duitschland en Joego-Slavië geopend zijn, geen Bulgaarsche troepen deel. Dit feit is de regeering te Belgrado bekend. Met recht konden wij erop rekenen, dat deze onze houding naar juiste waarde zou worden geschat. In plaats daarvan wierpen Joegoslavische luchtstrijdkrachten eenige malen bommen op een gebied en wel niet op militaire doelen, maar op open steden en op de vreedzame bevolking in het centrum van Kuestendil en Sofia, waar zich onder de gedoode en gewonde slachtoffers voornamelijk kinderen en vrouwen bevinden.

Onafhankelijk daarvan hebben in den nacht van 2 op 3 April Joegoslavische troepen zonder de minste uitdaging onzerzijds, geruimen tijd onze grensposten overvallen. Gisteren en vannacht hebben zij opnieuw met vrij sterke afdeelingen onze grensposten aangevallen.

Heel Bulgarije volgt thans met ingehouden adem de oorlogshandelingen, die zich in Macedonië afspelen. Er worden gebeurtenissen voorbereid, die voor het geheele Bulgaarsche volk van geweldige beteekenis kunnen zijn.

Onze eerste plicht is, rustig en kalm te blijven, zooals op dergelijke historische oogenblikken onvoorwaardelijk noodig is. De regeering staat op haar post. Zij volgt volkomen rustig en aandachtig de ontwikkeling van de gebeurtenissen en is bereid, zoo noodig, de eer, de rechten en de belangen van het Bulgaarsche volk met alle ter beschikking staande middelen te beschermen. De regeering is ervan overtuigd, dat zij bij het vervullen van haar zware en verantwoordelijke taak kan rekenen op den eensgezinden steun van de volksvertegenwoordiging en van het geheele Bulgaarsche volk. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Min.-president Filof 4587 D; Driemogendhedenpact 4579 A)

C. **IRAK. — Staatsgreep. - Kabinet-Rasjid Ali el Kailani. —**

Beiroet, 5 April (D.N.B.) — Rasjid Ali el Kailani heeft met behulp van een deel van de Iraksche troepen de regeerings- en bestuursgebouwen der hoofdstad Bagdad bezet — zoo meldt radio-Ankara. De premier, Taha al-Hasjima is op 3 April afgetreden. Naar van betrouwbare zijde verluidt, zijn te Basra zeven Engelsche oorlogsschepen aangekomen, die landingstroepen aan boord hebben. De landingsmanoeuvre zou gericht zijn tegen den als anti-Britsch beschouwden nieuwen machthebber Rasjid Ali el Kailani en zijn staatsgreep.

Beiroet, 8 April (D.N.B.) — De nieuwe minister-president van Irak, Rasjid Ali el Kailani, heeft, na de regeering op zich te hebben genomen, in een radio-oproep aan het Iraksche volk de volgende programpunten van zijn regeering bekend gemaakt:

1. Irak verre van den oorlog te houden.
2. Eerbiediging der internationale verdragen.
3. Nauwer aanhalen der betrekkingen met de Arabische en niet-Arabische nabuurstaten.

Voorts wordt in den oproep verklaard, dat de gevluchte regent, Abdoel Illab, door de fouten van zijn regentschap het land aan een groot gevaar heeft blootgesteld. In gelijken zin heeft de Iraksche chef van den generalen staf zich tot het Iraksche volk gericht. (N. Rott. Crt. - Limburger Koerier)

(Vor. ber. Kabinet 4550 B; Irak—Engeland 4598 C)

D. **DENEMARKEN. — Verjaardag van Duitschen intocht. - Beter jaar dan Denemarken had durven hopen. —**

Kopenhagen, 7 April (D.N.B.) — De Deensche regeering heeft 7 April voor de radio de volgende verklaring doen voorlezen:

„Een jaar geleden brachten de gebeurtenissen van den wereldoorlog het met zich mede, dat de weermacht van het Duitsche rijk het land binnenrukte. Dank zij de waardige houding der bevolking en dank zij het feit, dat de Duitsche weermacht rekening hield met Deensche gevoelens en stemmingen, is het gelukt, door het afgeloopen jaar zoowel op politiek als op economisch gebied in gunstiger omstandigheden heen te komen, dan wij bij het begin van de bezetting hadden durven hopen. Deze ontwikkeling rechtvaardigt onze hoop, dat Denemarken, in vertrouwen op de belofte der handhaving van de onschendbaarheid en politieke onafhankelijkheid des lands door het Duitsche rijk, ook verder beter door de moeilijke tijden zal heenkomen dan vele andere landen die evenals ons land bij het groote conflict betrokken zijn geraakt".

De verklaring eindigt met een beroep op de bevolking, den verjaardag van den intocht op 9 April met een waardige houding en zonder betoogingen van eenigerlei aard voorbij te laten gaan. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Duitsche intocht 4199 B)

E. **NEDERLAND. — N.V.V. - Openbare vergadering. - Sociale revolutie. - Het Duitsche arbeidsfront. —**

Als eerste in de reeks groote openbare vergaderingen, uitgaande van het N.V.V., is 2 April te Utrecht een bijeenkomst belegd. Na het openingswoord van den districtsleider Utrecht van het N.V.V., den heer J. Wittenberns, sprak de voorzitter van den Bond van het personeel in Overheidsdienst, de heer L. J. Bakker, over het onderwerp: „De vakbonden en het N.V.V."

Spreker schetste uitvoerig den toestand van het N.V.V., zooals deze was voor het uitbreken van den oorlog en concludeerde uit het feit, dat er weinig of niet over de vakbeweging in die dagen werd gesproken, dat het N.V.V. van toen min of meer op een dood spoor was geloopen. Eerst thans is het duidelijk geworden, dat de arbeider een daadwerkelijke taak te vervullen heeft in den opbouw van het N.V.V. Doch voordat het zoover was bleek een algeheele reorganisatie noodzakelijk. Hierna was het woord aan den heer Woudenberg; aan zijn rede ontleenen wij o.a. het volgende:

Commissaris Woudenberg verklaarde, dat het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen moet afzien van corporaties en corporatieven opbouw. Deze organisatievorm moge goed zijn voor Italië en andere zuidelijke landen, doch de sociaal-economische hoogte, waarop het Nederlandsche volk staat en de hoogte, welke het wil bereiken, laten niet toe, dat die vormen worden aanvaard, welke voor andere volken wellicht nog tien of twintig jaar als tusschenphase kunnen dienen. Ook de democratische vakbeweging uit het kapitalistische tijdperk is onbruikbaar. Er is maar één organisatie, welke het socialisme kan dragen en de grootste sociale mogelijkheden biedt voor het arbeidende Nederlandsche volk. Als voorbeeld wordt dit gevonden in het Duitsche arbeidsfront. Men moet niet terugschrikken voor het woord „Duitsche". Er is geen mensch in Nederland, die belangstelling heeft voor sociale politiek, werkgever of werknemer, van welke politieke richting ook, of hij zal aanstonds moeten erkennen, dat de in de weinige jaren bereikte resultaten van het Duitsche Arbeidsfront Duitschland en het Duitsche volk in sociaal economisch opzicht aan den top van de omliggende volken hebben gebracht.

Ook om andere reden is het noodzakelijk te zien naar het Duitsche arbeidsfront. Het zou voor de Nederlanders ondraaglijk zijn, wanneer zij in de toekomst niet mee zouden kunnen komen in de nieuwe Europeesche orde en de arbeiders sociaal en cul-

tureel achter zouden komen te staan, omdat zij door traagheid en behoudzucht vasthouden aan oude opvattingen en vormen, welke in den nieuwen tijd niet meer bruikbaar zijn. De groote waarde van de revolutie, welke zich thans voltrekt, is, dat het bedrijf of de onderneming wordt beschouwd als de eerste gemeenschap waartoe allen behooren, die er een werkzaam aandeel in hebben, zoowel werknemer als werkgever. Waar deze gemeenschapsgeest doordringt, wordt het sociale vraagstuk opgelost, ontstaat een sociale vrede, hetgeen de klassenstrijd nooit tot stand heeft kunnen brengen. Deze gemeenschap geeft vreugde in den arbeid. Waar arbeidskameraden te zamen staan in de onderneming dan begint hier de eerste organisatie, daar worden hun nooden, moeite, arbeidsgeschillen, vragen en verlangens het eerst opgevangen. Zulk een organisatie is een eerste eisch van den nieuwen tijd. Deze verlangt arbeidsvreugde en het geluk van den werkenden kameraad van den arbeid.
Spreker spoorde zijn hoorders aan dit te overdenken.
(Het Volk)
(V. b. N.V.V. 4610 E; H. J. Woudenberg 4603 A)

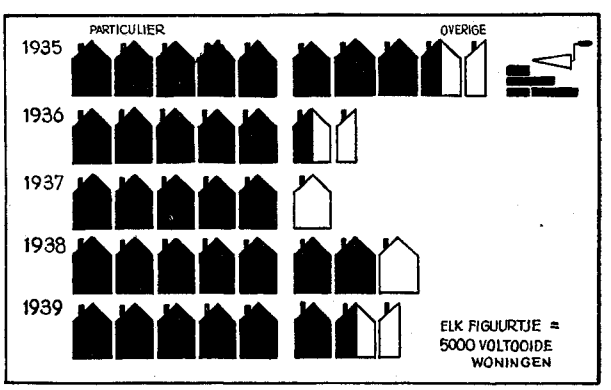
A. **AMSTERDAM. — Wethouders. - Benoeming van mr. dr. F. P. Guépin. —**
De regeeringscommissaris voor Amsterdam, burgemeester E. J. Voûte, heeft 12 April tot vijfden wethouder benoemd den heer mr. dr. F. P. Guépin. Na zijn doctoraal werd hij adjunct-secretaris van de Vereeniging van Assuradeuren te Amsterdam. Enkele jaren daarna trad hij in dienst bij de firma De Jong & Comp., directie van de Onderlinge Brandwaarborg Maatschappij, van welke firma hij vervolgens vennoot werd en als zoodanig directeur en commissaris van verschillende verzekeringsmaatschappijen. Hij is voorts secretaris-penningmeester van het Centraal Instituut voor Christelijk-Socialen Arbeid. De heer Guépin zal, de afdeeling „Kunstzaken" en „Handelsinrichtingen" uitgezonderd, het beheer verkrijgen over de afdeeling die mr. Kropman eveneens onder zich had, die voor den Ambtenaars- en Arbeidszaken. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Wethouders 4595 B)**

B. **NEDERLAND. — Economische rechtbank ingesteld. —**
Het A.N.P. meldt: Het Verordeningenblad brengt een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Justitie met betrekking tot de berechting van strafzaken, rakende het economische leven. Wij ontleenen aan dit besluit o.a. het volgende:
Bij iedere arrondissementsrechtbank worden ingesteld uit één lid bestaande (enkelvoudige) kamers voor de berechting van strafzaken, rakende het economische leven.
De leden dezer kamers worden aangewezen door den secretaris-generaal van het Departement van Justitie; zij dragen den titel „economische rechter".
Het besluit treedt 15 Mei in werking.
(Verordeningenblad No. 15, d.d. 9 April '41)

C. **BRAZILIE. — Koffie. —**
Volgens berekening van een Hamburgsche firma is de koffie-uitvoer uit Brazilië in 1940 sterk teruggeloopen en bedroeg in totaal rond 12 millioen zakken tegen 16 millioen zakken in 1939. (Hiervan gingen ongeveer 9 millioen zakken naar Noord-Amerika), ongeveer hetzelfde aantal als in 1939, terwijl naar Europa slechts 2 millioen (vorig jaar 6 millioen) zakken werden uitgevoerd.
(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Koffie 4389 E)**

D. **NEDERLAND. — Rijksfinanciën. - Op 1 Januari 1941 *f* 3600 millioen gevestigde en *f* 1742 millioen vlottende schuld. —**
De gewone Staatsuitgaven bedroegen in 1938 *f* 704 millioen, terwijl de oorspronkelijke raming voor 1939 en 1940 respectievelijk *f* 745 en *f* 741 millioen beliep. Dat is dus heel wat meer dan in 1900, toen er nog slechts *f* 149 millioen werd uitgegeven. De inkomsten hebben deze geweldige stijging in den uitgavenlast niet altijd kunnen bijhouden. Vooral in de depressiejaren sinds 1931 bleken er regelmatig groote tekorten te zijn. Door verbetering in den economischen toestand liepen de belastingopbrengsten echter dusdanig op, dat de boekjaren 1937 en 1938 met een overschot konden worden afgesloten. In 1938 bedroeg dit *f* 32 millioen. Voor 1939 werd een tekort van *f* 28 millioen geraamd en voor 1940 een voordeelig slot van *f* 549.000.
De belastingen brachten in 1938 *f* 600 millioen op, een record, dat alleen in het tijdvak 1920—1924 door de heffing der oorlogswinstbelasting is overtroffen. Per hoofd der bevolking beliep de opbrengst in dit tijdvak *f* 86 en in 1938 *f* 69. Voor 1940 werd zelfs een belastingopbrengst van *f* 630 millioen geraamd. De gevestigde schuld had op 1 Januari 1941 de ongekende hoogte van *f* 3600 millioen bereikt. De vlottende schuld is in één jaar tijd met *f* 664 millioen gestegen tot het record van *f* 1742 millioen op 1 Januari 1941. (Statistiek der Rijksfinanciën 1940)
(Vor. ber. Staatsschuld 3613 D)

E. **NEDERLAND. — Woningbouw 1935—1939. —**
De steeds toenemende bevolking van Nederland en de steeds betere verzorging op sanitair en cultureel gebied hebben tot gestagen woningbouw geleid. Duidelijk blijkt, dat de particuliere woningbouw verreweg domineert. In onderstaande beeldstatistiek van de Nederlandsche Stichting voor Statistiek is elk zwart figuurtje gelijk aan 5000 woningen, welke in den particulieren woningbouw voltooid werden, terwijl elk omlijnd figuurtje betrekking heeft op 5000 woningen in den niet-particulieren woningbouw. Gedurende de geheele periode waarover deze beeldstatistiek loopt — en wel van 1935—1939 — maakte de niet-particuliere woningbouw slechts een onderdeel uit van den particulieren woningbouw.

Uiteraard fluctueerde het aantal voltooide woningen vrij sterk, doch de onderlinge verhouding bleef tamelijk wel gehandhaafd. Het Statistisch Zakboek geeft de volgende gedetailleerde cijfers over de periode 1935—1939:

	Voltooide woningen voor rekening van				
	Rijk, prov., spoorw., enz.	Gemeenten	Woningbouwvereen.	Particulieren	Totaal *)
1935	29	472	2978	41.752	47.272
1936	51	294	2285	27.655	31.443
1937	49	495	1831	26.744	30.296
1938	38	778	2084	35.475	39.693
1939	135	925	2058	33.712	37.698

*) Incl. herbouw, veranderen, enz.
(Nederlandsche Stichting voor Statistiek)
(Vor. ber. Woningbouw 4128 A)

F. **KUNST. — De Graeco-Boeddhistische kunst van Gandhara. — Lezing door prof. dr. J. Ph. Vogel. —**
In het Instituut voor het Nabije Oosten heeft prof. dr. J. Ph. Vogel, oud-hoogleeraar te Leiden, op uitnoodiging van het Instituut Kern te Leiden, van het Vooraziatisch-Egyptisch Gezelschap Ex Oriente Lux en van de vereeniging voor Antieke Beschaving een

lezing met lichtbeelden gehouden over: „De Graeco-Boeddhistische kunst van Gandhara". Het volgende is eraan ontleend:

In Gandhara, het grensgewest aan den bovenloop van den Indus, bloeide in de eerste eeuwen onzer jaartelling een merkwaardige beeldhouwkunst, die, Boeddhistisch van inhoud, in haar vormgeving Hellenistischen invloed verraadt. Deze invloed spreekt vooral uit de vaak zuiver westersche siermotieven, uit de harmonieuze compositie der reliefs en uit het Boeddha-beeld met zijn aureool en klassieken plooienval. Er is zelfs reden om aan te nemen, dat wij hier den oorsprong van het Boeddhabeeld hebben te zoeken.

De verschijning van Griekschen invloed in deze grensstreek van Voor-Indië is historisch te verklaren uit de nabuurschap van het Graeco-Baktrische rijk door Diodotus ca. 250 jaar v. Chr. gesticht, de verovering van Noordelijk Indië door Demetrius (ca. 175 j. v. Chr.) en den kortstondigen bloei van een Graeco-Indisch koninkrijk in den Panjab onder Menander (ca. 161—ca. 145 j. v. Chr.), wiens naam voortleeft in den titel van een vermaard Pali geschrift Milinda-panha, d.w.z. „De vragen van Milinda". Echter is het moeilijk den bloeitijd der Graeco-Boeddhistische kunst nauwkeurig vast te stellen. Wel heeft men enkele beelden met gedateerde inschriften; maar het is nog steeds een betwist punt, van welke tijdrekening moet worden uitgegaan. In het algemeen mag men aannemen, dat de stukken van vroeger datum zijn, naarmate zij den westerschen invloed het zuiverst vertoonen, en dat dus de graad van indianiseering als maatstaf moet worden aangenomen, zooals ongetwijfeld met de gelijktijdige munten het geval is.

Over de aesthetische waarde der Graeco-Boeddhistische kunst wordt zeer verschillend geoordeeld. Archaeologen waren aanvankelijk geneigd haar een te groote kunstwaarde toe te kennen, terwijl bewonderaars der Indische kunst haar verwierpen om haar onzuiver karakter. Hoe dit zij, de historische beteekenis dezer hybridische kunstuiting kan niet worden betwijfeld en haar invloed is belangrijk geweest voor de verdere ontwikkeling der Boeddhistische kunst zoowel in Indië als daarbuiten. (Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — Het Duitsche rijk en de Germaansche volken. - Voordracht van dr. Albrecht Haushofer. —

In het kader van een reeks voordrachten voor de hoofdafdeeling Volksaufklärung und Propaganda heeft prof. dr. Albrecht Haushofer uit Berlijn op 19 Maart te Den Haag een voordracht gehouden over „Das deutsche Reich und die germanische Völker". Dr. Haushofer zeide o.a.:

In de laatste honderd jaar, zoo begon spr., zijn door de technische veranderingen veel ruimte- en nabuurschapbegrippen omvergeworpen. Men zou kunnen zeggen, dat men het vraagstuk van de herordening der Europeesche ruimte aan de ontwikkeling der techniek zou kunnen overlaten. Toch heeft men dan de historische taak van ons geslacht niet begrepen. Want het probleem, dat het onderwerp van sprekers voordracht is, is er niet slechts een van practischen aard, maar vooral van geestelijken aard.

De denkende historicus zal tot de conclusie komen, dat geen der Europeesche volken onder dezelfde categorie is te rangschikken als een der andere. Elk volk heeft een eigen geschiedenis. Beslissend voor deze eigen geschiedenis waren telkens twee factoren: een leidende laag of soms een geheele volkssubstantie, afkomstig uit de Noord-Europeesche volkenfamilie en de cultureele vormen, overgeleverd uit de oude culturen van het Middellandsche Zee-gebied.

In den tijd der volksverhuizing waren er slechts Germaansche stammen, nog geen eigenlijke volken. Verschillende symptomen wijzen er op, dat de idee van de al-Germaansche saamhoorigheid toen aanwezig was.

Sommige stammen hebben het zich kunnen veroorloven zich af te zonderen in een kleine volksgemeenschap. Zij hebben daarvoor den prijs moeten betalen buiten de beslissingen van de geschiedenis te staan. Deze kleine volken moeten gaan inzien, welke taak hun in het kader van een grooter geheel gesteld is. Minder nog voor Nederland dan voor Vlaanderen, Denemarken en Zweden geldt, dat de zekerstelling van een rustig bestaan te veel ertoe geleid heeft, dat zij in het geheel niet meer in beweging kwamen. Thans stelt zich voor de kleine Germaansche volken de vraag, of zij met het Duitsche rijk willen samenwerken of niet.

De geschiedenis van deze volken is dikwijls grootscher, dan hun eigen geschiedschrijvers willen toegeven. Spr. merkte op, dat velen hunner nationale figuren Duitsche namen dragen, zooals vele der bekende Fransche generaals. Zoo is het gesteld met vele kunstenaars en voormannen der wetenschap. Omgekeerd heeft Duitschland veel te danken aan zijn Germaansche buurlanden.

De strijd van Nederland tegen het opdringende Romanendom heeft de Duitschers beschermd. Dat het Duitsche rijk het daarbij in den steek heeft gelaten, heeft zich in de geschiedenis gewroken. Als in Nederland het stambewustzijn zich tot een afgerond volksbewustzijn heeft neergezet, dan heeft dit historische oorzaken aan beide zijden. (N. Rott. Crt.)

B. HONGARIJE. — In- en uitvoer 1940. —

Boedapest, 20 Maart (D.N.B.) — Volgens de voorloopige cijfers bedroeg het invoeroverschot van Hongarije in 1940 95 mill. pengö tegen een uitvoeroverschot van 116 mill. pengö in 1939. De invoer steeg naar waarde van 489 mill. pengö tot 598 mill. pengö, terwijl daarentegen de uitvoer verminderde van 605 mill. pengö tot 503 mill. pengö. (Telegraaf)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 1939, 4136 B)

C. NEDERLAND. — Afval en oud materiaal. - Inzameling onder leiding van het Rijksbureau. —

Naar De Tijd meldt, heeft het Rijksbureau voor oude materialen en afvalstoffen besloten, het ophalen der afvalproducten in het geheele land onder leiding van dit bureau te doen geschieden.

Overal zal een beperkt aantal handelaren in dienst worden genomen en voortaan zullen alleen zij, met uitsluiting van alle andere personen en instellingen, tot het verzamelen gerechtigd zijn.

Met ingang van 1 April is in Utrecht deze regeling reeds in werking getreden. Gouda en Voorburg zullen weldra volgen. Men kan verwachten, dat na de besprekingen, welke dezer dagen over deze zaak zijn gehouden, de regeling binnen drie maanden over het geheele land haar beslag zal hebben. (De Tijd)

(Vor. ber. Afvalstoffen 4414 C)

D. ROTTERDAM. — Wederopbouw. —

Op 14 Mei '40 is ongeveer een vijfde gedeelte der stad, juist de driehoek van de binnenstad, verwoest, met 25.000 woningen en tal van grootere en kleinere bedrijven. Op 15 Mei capituleerde ons land, en terstond hebben Gemeentebestuur en bedrijfsleven met buitengewone energie den opbouw ter hand genomen.

Reeds den 16den Mei kwamen er zakenmenschen bij den voorzitter der Kamer van Koophandel en Fabrieken, mr. H. P. v. d. Mandele, om te vragen, wanneer zij zouden kunnen beginnen en op 18 Mei verschenen in de dagbladen dan ook al advertenties van het gemeentebestuur, waarbij vrachtauto's werden gevraagd voor het opruimen van het puin. Twee dagen later, op 20 Mei, ontving de stadsarchitect, ir. W. G. Witteveen, opdracht voor het ontwerpen van een opbouwplan en binnen het half jaar, nog vóór het einde van November, was men met het opruimen van het puin gereed. Twintig duizend arbeiders zijn hierbij tegelijk werkzaam geweest en men had de beschikking over twee duizend vrachtauto's. Het puin is gedeeltelijk opgeslagen en voor een ander deel gebruikt voor het dempen van overbodig geworden waterwegen en wegaanleg langs den Kralingschen Plas. Eind November kon met het eigenlijke opbouwwerk worden begonnen. Nieuw aan te leggen straten werden met het puin verhard, en tegelijkertijd werd aangevangen met den bouw van noodwinkels, café's, fabriekjes en werkplaatsen, waarmede men zoo snel is opgeschoten, dat dit werk thans vrijwel gereed is en er weer zakenleven is in de binnenstad.

Honderden noodwinkels en dergelijke, in hout-, tegel- en vakbouw zijn door het Gemeentebestuur gebouwd en daarna verhuurd en inmiddels hield de Stichting-1940 zich met grootere zakenpanden bezig, voor welke noodgebouwen, met name in de buurt van het Museum Boymans, leeningen zijn verstrekt tot een totaal bedrag van rond ƒ 23 millioen. Zoo is aan de Jongkindstraat een noodwinkelstraat opgebouwd, waar b.v. juweliers, kunsthandelaren, boekhandelaren, kleedingmagazijnen e.d. behoorlijk onderdak hebben gevonden.

Wat nu in Rotterdam gaat gebeuren, is, aldus dr. Volckers, gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor Rotterdam, nog nooit vertoond: in een bestaande, historisch gegroeide stad, wordt een nieuwe binnenstad „gezet". Dat hierbij in de eerste

plaats ook rekening wordt gehouden met de eischen van het moderne verkeer, zoo te land als te water, spreekt wel vanzelf. Er komen breede wegen (tot 52 meter breed) welke het doorgaand verkeer van Noord en Oost naar Zuid om de binnenstad zullen heenleiden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rotterdam 4512 A)

A. **NEDERLAND. — Jubileum Nederlandsche Akademie van Wetenschappen. —**
Op 7 April was het honderdvijfentwintig jaar geleden, dat het Nederlandsche instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten te Amsterdam werd opgericht. De tegenwoordige Nederlandsche akademie van wetenschappen is hiervan de regelrechte voortzetting. In de gehouden jaarlijksche vereenigde vergadering van beide afdeelingen der akademie, n.l. de afdeeling Letterkunde en de afdeeling Natuurkunde, hebben het woord gevoerd de voorzitters van deze afdeelingen, resp. prof. J. Huizinga en prof. dr. J. van der Hoeve, over het thema vijfmaal vijf en twintig jaar wetenschap in Nederland.

Prof. Huizinga besprak „De wetenschappen in het algemeen en die der afdeeling letterkunde".

Prof. van der Hoeve besprak „De wetenschappen der afdeeling Natuurkunde" behandelend de enorme ontwikkeling, die de natuurwetenschappen in de laatste honderd vijf en twintig jaar hebben ondergaan. (De Tijd)

B. **NEDERLAND. — Inlevering radiotoestellen binnen 14 dagen door joodsche bezitters. —**
Op grond van par. 1 der verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied over de strafbaarheid van overtredingen van militaire of politioneele maatregelen, mede in aanmerking genomen par. 1 der verordening nr. 26 van 1941 over bijzondere veiligheidsmaatregel op radio-gebied, verordent de commissaris-generaal, S.S. Brigadeführer Rauter het volgende:

De in het bezit van joden in Nederland zich bevindende radio-ontvangtoestellen gelden met onmiddellijken ingang als door de politie in beslag genomen. Als joden gelden alle personen, die in den zin van par. 4 der verordening 189 van 1940 joden zijn of voor joden te houden zijn.

De radio-ontvangtoestellen moeten in onbeschadigden toestand binnen 14 dagen na de publicatie in de pers bij de gemeente-autoriteiten, waar de bezitter van het radio-apparaat zijn woning en zijn zaak heeft, worden ingeleverd. Het herstellen van beschadigde apparaten moet op kosten van den bezitter geschieden.

Handelingen in strijd hiermede worden bestraft.

(Ter persconferentie te 's-Gravenhage werd 15 April nog ter toelichting meegedeeld, dat de radio-distributie niet valt onder deze verordening.—Red. Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Joden 4622 D; Radio 4630 E)

C. **PROF. MR. P. J. M. AALBERSE 70 JAAR. —**
Op 27 Maart werd prof. mr. P. J. M. Aalberse, minister van Staat en lid van den Raad van State, 70 jaar.
Hij werd 27 Maart 1871 te Leiden geboren en na het gymnasium te Katwijk te hebben doorloopen, keerde hij naar zijn geboortestad terug om daar eerst letteren en later rechten te studeeren. In 1897 promoveerde hij op een proefschrift over „De oneerlijke concurrentie", waarna hij zich als advocaat in de Sleutelstad vestigde. Twee jaar daarna werd hij tot gemeenteraadslid gekozen, welke functie hij van 1899 tot 1903 bekleedde om toen het wethoudersambt te aanvaarden.
In 1903, als opvolger van dr. Schaepman, deed hij zijn intrede in de Tweede Kamer, in welk college hij van den beginne af groote activiteit toonde. In die jaren van zijn Kamerlidmaatschap kwam hij op voor tal van sociale verbeteringen, zooals die van den Zondagsarbeid en van den nachtarbeid in bakkerijen. Van 1916 tot 1918 was mr. Aalberse professor aan de Technische Hoogeschool te Delft, maar toen Ruys de Beerenbrouck hem als minister van Arbeid riep, kwam hij terug naar Den Haag.
Ook in het tweede kabinet-Ruys (1922—1925) was Aalberse wederom minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.
Vooral als minister heeft prof. Aalberse veel gedaan voor de verbetering van de sociale toestanden in ons land. Van hem zijn o.m. afkomstig de instelling van den Hoogen Raad van Arbeid, waarvan hij in 1920 voorzitter werd, de Arbeidswet, de Ouderdomswet, de Gezondheidswet, de Warenwet, de Vleeschkeuringswet, een wet op de Drinkwaterleiding, de Werkloosheidsverzekeringswet, de Arbeidsgeschillenwet, de Landbouwongevallenwet en een ingrijpende wijziging van de Invaliditeitswet.
Na het aftreden van het ministerie, in 1925, werd prof. Aalberse opnieuw lid van de Tweede Kamer. In 1931 volgde hij mgr. Nolens op als voorzitter van de R.K. fractie en in 1936—1937 bekleedde hij het voorzitterschap van de Kamer. Intusschen was hij in 1935 benoemd tot minister van Staat. In 1937 verliet hij de Kamer na zijn benoeming (op 10 November) tot lid van den Raad van State. (De Tijd)

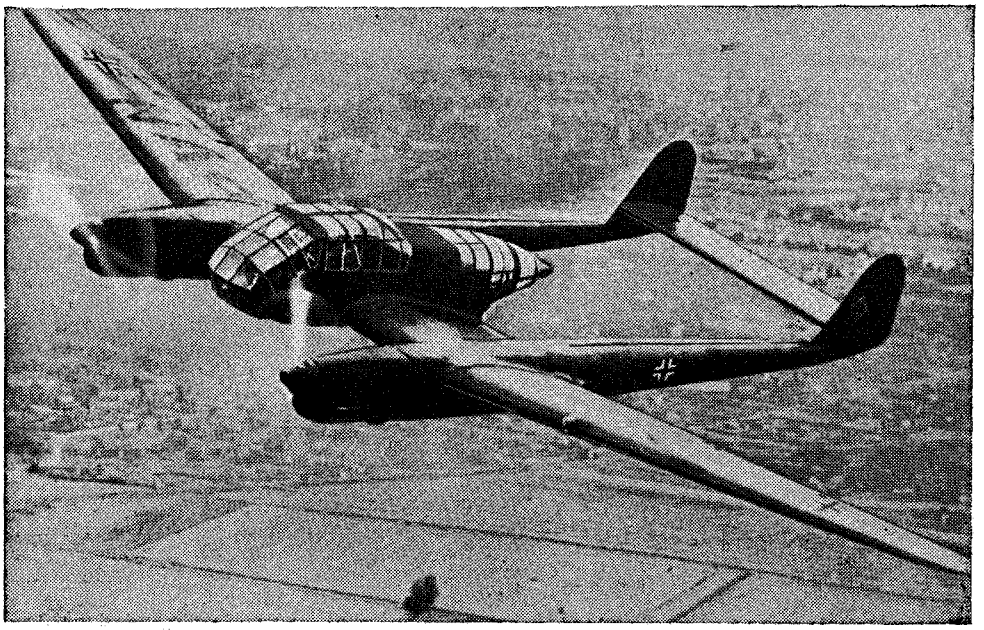
(Vor. ber. Prof. mr. P. J. M. Aalberse 3012 C)

D. **BULGARIJE. — Diplomatieke betrekkingen met Joego-Slavië verbroken. —**
Sofia, 15 April (D.N.B.) — Bulgarije heeft 15 April de diplomatieke betrekkingen met Joegoslavië verbroken. Het Bulgaarsche persbureau heeft hierover de volgende officieele mededeeling verspreid:
„De Bulgaarsche regeering heeft 15 April de diplomatieke betrekkingen met Joego-Slavië verbroken. In de nota, die aan de Joego-Slavische legatie is overhandigd, worden hiervoor de volgende beweegredenen aangegeven:
1) De sinds het begin van deze maand door Joegoslavische afdeelingen ondernomen ongegronde en niet uitgedaagde aanvallen op grensposten.
2) Luchtaanvallen van Joegoslavische vliegtuigen op open Bulgaarsche steden, waarbij burgers, vooral vrouwen en kinderen, werden gedood, hoewel Bulgarije buiten het conflict bleef.
3) Leden van het Joegoslavische gezantschap te Sofia onderhielden betrekkingen met woelige elementen, die onlusten en een staatsgreep voorbereidden. Dit bleek o.a. ook uit manifesten, welke in Joego-Slavië werden gedrukt, door leden van de Joegoslavische legatie naar Bulgarije werden gebracht en door de woelige elementen, waarmede zij in contact stonden, werden verspreid. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rede min.-president Filof 4638 B)

E. **UITVINDINGEN. — Een schrijfmachine voor muziek. —**
Op de laatste Leipziger najaarsbeurs en op de voorjaarsbeurs heeft de Wanderer schrijfmachine-fabriek te Siegmar-Schönau haar nieuwste product gedemonstreerd.
Het is een schrijfmachine, welke alle in de vocale en instrumentale muziek voorkomende noten en teekens en zelfs ook tekst kan reproduceeren. De machine bevat 45 toetsen. Er kunnen 135 teekens mee worden weergegeven, noten, muziekteekens, letters en cijfers. Met elken toets kunnen dus drie verschillende teekens gegeven worden. Staat de wagen in normale stelling, dan drukken de nootteekens af; brengt men hem met den wisseltoets in de eerste verhooging, dan krijgt men de meest voorkomende voordrachtsteekens. Een tweede verhooging dient voor letters en cijfers. De notenlijnen worden mee afgedrukt, met het oog op doorslagen en uit technische overwegingen.
Alle nootteekens zijn op de middelste lijn, de b-lijn afgesteld. Naar gelang van de toonhoogte moet het te beschrijven papier naar boven of beneden gedraaid worden. Voor deze zeer nauwkeurige papier-instelling dient de zoogenaamde hoogtesteller, een hefboom die een wijzer over een schaalverdeeling naar links en rechts beweegt en tegelijk de rol met het papier zoo plaatst, dat de noot steeds die lijn of hulplijn, of een tusschenruimte treft, die de wijzer op de verdeeling aangeeft. De machine bevat bijzondere teekens voor schuin opstijgende of dalende vlaggen van 8ste tot en met 64ste noten, voorts voor fraseeringsbogen en glissando-lijnen over langeren afstand. Bij een accoord kan door een kleinen hefboom aan de voorzijde van de machine verhinderd worden, dat de wagen na elken aanslag een stap verder gaat.
Om het papier naar boven of naar beneden te verplaatsen buiten het typen om, wordt de papierwals op „vrij" gesteld. Dan kan zij met den knop, onafhankelijk van den hoogtesteller, vrij gedraaid worden. Het is met deze machine mogelijk een groot aantal doorslagen te maken. Thans is het woord aan de practijk om de vraag te beantwoorden, of zij aan een lang gekoesterden wensch voldoet. (N. Rott. Crt.)

A. DUITSCHLAND'S NIEUWSTE VERKENNINGSVLIEGTUIG F. W. 189. —

Focke Wulf 189 (Foto Deutscher Verlag Recla)

De technische leider der Focke-Wulffabrieken, Wehrwirtschaftsführer dipl. ing. Kurt Tank, ontwikkelde als eerste vliegtuig met een dubbelen romp van de Duitsche luchtmacht het verkenningsvliegtuig F. W. 189. De voor een verkenner buitengewoon hooge snelheid, een wendbaarheid, die uitgaat boven die van alle jachtvliegtuigen, alsmede sterke aanvals- en afweerwapenen, kanonnen en machinegeweren van de nieuwste constructie, maken dit toestel tot een gevaarlijk wapen. De F.W. 189 is uitgerust met twee Argus-motoren en biedt de uit drie personen bestaande bemanning in de afgesloten geheel uit glas bestaande cabine een onbelemmerd uitzicht naar alle zijden. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Duitsche bommenwerper 4527 A)

B. CHILI. — Beslag op Deensche schepen. —
Santiago de Chili (D. N. B.) — De Chileensche regeering heeft door middel van een decreet de drie in de haven van Talcuhuano liggende Deensche vrachtschepen „Lotta", „Frida" en „Helga" op 16 Februari voor den duur van den oorlog in beslag genomen. Zij zullen in de Chileensche koopvaardijvloot worden opgenomen en onder Chileensche vlag varen. (De Tijd)

C. URUGUAY. — Beslag op Italiaansche schepen. —
Montevideo, 5 April (D.N.B.) — De in de haven liggende Italiaansche schepen Fausto en Adamello, alsmede de Deensche vrachtbooten Christian Sass en Laura zijn hedenochtend vanwege de regeering bezet. De bemanningen blijven voorloopig aan boord. Het doel van deze maatregelen is tot dusver niet officieel bekend gemaakt. (Telegraaf)

D. PERU. — Duitsche schepen bezet. —
Lima, 2 April (D.N.B.) — Peruaansche militairen hebben het Duitsche schip „Leipzig" bezet.
Op gelijke wijze is naar het schijnt het s.s. „Montserrate" in beslag genomen. Beide schepen werden daarop door hun bemanningen in brand gestoken. De leden der bemanning werden door de Peruaansche autoriteiten gearresteerd. Ook het in een Noord-Peruaansche haven liggende Duitsche schip „Friesland" is door zijn bemanning in brand gestoken en bevindt zich in zinkenden toestand. (N. Rott. Crt.)

E. MEXICO. — Beslag op Italiaansche en Duitsche schepen - Italiaansch en Duitsch protest. —
Mexico, 3 April (D. N. B.) — De Italiaansche gezant heeft 2 April den onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken een, aan den minister van Buitenlandsche Zaken gerichte voorloopige, protestnota overhandigd wegens de bezetting van tien Italiaansche schepen door Mexicaansche marinetroepen.
De Duitsche gezant eischte in een nota aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken, dat de verwijdering van de bemanning der Duitsche schepen „Orinoco" en „Hameln" ongedaan wordt gemaakt, vooral omdat geen enkele aanleiding tot verdenking van sabotage bestaat en de Duitsche scheepskapiteins veeleer de strengste orders gekregen hebben in het geheel geen sabotage te plegen. (Alg. Handelsblad)

F. VEREENIGDE STATEN. — Deensche, Duitsche en Italiaansche schepen onder bewaking, antwoord op protestnota's en verklaring van Berlijn - Bescherming van Groenland - Deensche gezant teruggeroepen; hij blijft te Washington. —
Deensche, Duitsche en Italiaansche schepen onder bewaking - Antwoord protest-nota's. — Washington, 4 April (D. N. B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken publiceert den tekst van de Amerikaansche antwoordnota op de beide Italiaansche protestnota's.
Hull betoogt hierin, dat het volgens Amerikaansch recht een misdrijf is, indien een kapitein in de territoriale wateren van de Vereenigde Staten moedwillig zijn schip vernielt of de drijfkracht daarvan in het ongereede brengt.
Deze Amerikaansche wet, zoo heet het verder, machtigt den Amerikaanschen staat bezit van het schip te nemen en officieren en manschappen te verwijderen.
Voorts wordt verklaard, dat de vraag van den Italiaanschen ambassadeur naar de bedoelingen van de Amerikaansche regeering t. o. v. schepen en bemanning thans onderzocht wordt.
Berlijn, 7 April (A.N.P.) — In antwoord op een vraag naar de Duitsche reactie op het in beslag nemen van buitenlandsche schepen in Amerika is in de Wilhelmstrasse verklaard, dat Duitschland met zijn antwoord geen haast heeft. Het zal deze kwestie op passende wijze behandelen en het Duitsche antwoord zal op het geschikte tijdstip gegeven worden.
Bescherming van Groenland - Deensche gezant teruggeroepen. — Kopenhagen, 13 April (D. N. B.) — Het Deensche ministerie van Buitenlandsche Zaken deelt mede:
In telegrammen uit Washington wordt gemeld, dat de Vereenigde Staten van Amerika, na de uitbreiding der Duitsche oorlogszône tot Groenlandsche wateren, besloten hebben, de bescherming van Groenland op zich te nemen en daar vloot- en luchtbases in te richten.
In deze aangelegenheid is volgens telegrafische rapporten van het Deensche gezantschap in Washington een overeenkomst onderteekend door den Amerikaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, en den Deenschen gezant, Von Kauffmann. Het aldus gesloten accoord heeft uiteraard geen volkenrechtelijke geldigheid, aangezien het tot stand is gekomen zonder dat de koning van Denemarken of de door hem benoemde wettige regeering daaraan heeft medegewerkt of hoe dan ook er eenige

kennis van heeft gedragen. De Deensche minister van Buitenlandsche Zaken heeft er in een nota aan den Amerikaanschen zaakgelastigde alhier tegen geprotesteerd, dat de Amerikaansche regeering in een kwestie van de uitoefening van het souvereine recht van Denemarken op Groenland met den Deenschen gezant in Washington heeft onderhandeld, zonder dat deze krachtens zijn positie of door speciale machtiging bevoegd is geweest om voor de Deensche regeering te onderhandelen. De Deensche minister van Buitenlandsche Zaken heeft in dezelfde nota er reeds onmiddellijk tegen geprotesteerd, dat de regeering der Vereenigde Staten de in de overeenkomst neergelegde plannen tot oprichting van militaire steunpunten op Groenland etc. verwezenlijkt.

Ten slotte wordt er in de nota op gewezen, dat de gesloten overeenkomst zonder bindend effect is voor Denemarken. Gezant Von Kauffmann is naar aanleiding van zijn optreden in deze aangelegenheid bij koninklijk besluit met ingang van heden teruggeroepen uit zijn functie van Deensch gezant in Washington, waarna hij opdracht heeft gekregen zich naar Kopenhagen te begeven en de leiding der zaken over te dragen aan den gezantschapsraad Blechingsberg, die als zaakgelastigde zal optreden.

Deensche gezant blijft te Washington. — New York, 14 April (D.N.B.) — De Deensche gezant, Von Kauffmann, heeft volgens Associated Press, den minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, officieel meegedeeld, dat hij geen gevolg zal geven aan zijn terugroeping door de Deensche regeering.

Volgens een door het staats-departement uitgegeven verklaring heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, op instructie van Roosevelt den door de Deensche regeering uit zijn functie teruggeroepen Deenschen gezant medegedeeld, dat de Amerikaansche regeering hem nog steeds als gevolmachtigd vertegenwoordiger van Denêmarken in Washington erkent.

(N. Rott. Crt. - Nieuwsblad v. h. Noorden)

(V. b. Groenland 4452 D; Kaart Groenland 3089 A; Steunpunten 4613 C; Beslagneming schepen 4625 B)

A. **MR. C. M. J. F. GOSELING, OUD-MINISTER VAN JUSTITIE, OVERLEDEN.** —

Amsterdam, 16 April. — Hier te lande is bericht ontvangen, dat de oud-minister van Justitie, mr. C. M. J. F. Goseling, 14 April te Buchenwalde is overleden. De heer Goseling leed aan hartzwakte. Een acute long- en nierontsteking heeft een einde aan zijn leven gemaakt. Hij bereikte den leeftijd van 49 jaar. De oud-minister behoorde tot de groep Nederlanders, die destijds naar Duitschland is overgebracht bij wijze van représaillemaatregel tegen de interneering van Duitschers in Ned.-Indië.

Mr. Goseling werd op 10 Juni 1891 te Amsterdam geboren. Hij bezocht in zijn geboortestad het R.K. gymnasium en studeerde aan de Gemeentelijke Universiteit in de rechtswetenschap. Van 1914 tot 1919 was hij gemobiliseerd als reserve-officier der artillerie. Nadat mr. Goseling zich in 1919 als advocaat en procureur te Amsterdam had gevestigd, kreeg hij reeds spoedig een werkzaam aandeel in het katholieke vereenigingsleven.

In 1929 deed hij zijn intrede in de Tweede Kamer en en in 1936, na de benoeming van prof. Aalberse tot voorzitter der Tweede Kamer, werd hij gekozen tot leider der R.K.-fractie. In 1937 bedankte mr. Goseling als Kamerlid in verband met zijn benoeming tot minister van Justitie; tegelijkertijd legde hij toen het voorzitterschap der R.K. Staatspartij, dat hij sinds 1930 had vervuld, neer. Bij de kabinetswisseling in 1939 nam hij ontslag als minister van Justitie.

Bij de mobilisatie van het Nederlandsche leger in Augustus 1939 trad mr. Goseling als reserve-kapitein in actieven dienst. (Telegraaf)

(V. b. Min. Goseling 3699 B; photo buiten tekst 2835)

B. **JAPAN. — De reis van Matsoeoka, minister van Buitenlandsche Zaken. - Vertrek naar Tokio.** —

Moskou, 13 April. (D.N.B.) — De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, is op 13 April uit Moskou naar Tokio vertrokken. Aan het station waren o.m. verschenen Stalin, Molotof, de Duitsche ambassadeur, graaf von der Schulenburg, de plaatsvervangende militaire attaché, kol. Krebs, en de diplomatieke vertegenwoordigers der overige leden van het Driemogendhedenpact. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Reis van Matsoeoka 4637 C)

C. **KROATIE. — Onafhankelijk. - Dr. Ante Pavelitsj hoofd van den staat. - Erkenning door Duitschland en Italië. - Kroatisch kabinet gevormd.** —

Agram, 15 April. (D.N.B.) — Generaal Kwaternik heeft voor radio-Agram een korte toespraak gehouden, waarin hij het Kroatische volk mededeelde, dat dr. Ante Pavelitsj in Agram is teruggekeerd en de macht in handen heeft genomen. Hij zal zijn geheele werkkracht aan het Kroatische volk wijden.

Berlijn, 15 April. (D.N.B.) — De nieuwgevormde Kroatische nationale regeering te Agram heeft in telegrammen van haar chef, dr. Pavelitsj, en van gen. Kwaternik, aan den Rijkskanselier Hitler en Benito Mussolini de uitroeping van den onafhankelijken staat Kroatië bekendgemaakt en de erkenning van het onafhankelijke Kroatië door het Duitsche rijk verzocht.

Zoowel de Führer als Mussolini hebben telegrafisch in hun antwoord den nieuwen staat erkend.

Kroatische regeering samengesteld. —

Boedapest, 17 April. (D.N.B.) — Op 16 April is een Kroatische regeering gevormd. De nieuwe regeering bestaat uit de volgende personen:

Dr. Pavelitsj: hoofd van den staat, minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken.

Generaal Kwaternik: plaatsvervangend hoofd van den staat, alsmede opperbevelhebber van de Kroatische Weermacht, Marine, Luchtwapen en Gendarmerie.

Dr. Ozman Kelenovits: plaatsvervangend minister-president.

Dr. Mirko Puch: minister van Justitie.

Dr. Andrija Bardukovitsj: minister van Binnenlandsche Zaken.

Dr. Petritsj: minister van Openbare Gezondheid.

Lovro Stubitsj: minister van Economische Zaken.

Dr. Mile Budak: minister van Eeredienst.

Ivo Frankovitsj: minister van Land- en Boschbouw.

Dr. Djanitsj: regeeringscommissaris van Justitie.

Nadat de ministers benoemd waren, heeft allereerst dr. Pavelitsj den eed afgelegd. Hierna hebben de nieuwe ministers in handen van het staatshoofd den eed afgelegd. (Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Kroatië 4634 B)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - IJsland bij operatie-zône betrokken. - Duitsche vrachtboot „Hermes" breekt blokkade.** —

IJsland. — Officieel wordt te Berlijn op 28 Maart bekend gemaakt:

Als gevolg van de wederrechtelijke bezetting van het Deensche eiland IJsland door Engelsche troepen wordt den laatsten tijd door naar Engeland varende blokkadebrekers gepoogd IJsland als steunpunt te gebruiken. Dit feit dwingt Duitschland IJsland in het operatiegebied rondom Engeland te betrekken.

Duitsch schip breekt blokkade. — Rio de Janeiro, 9 April. (D.N.B.) — De Duitsche vrachtboot „Hermes" (7.200 ton), heeft de Engelsche blokkade gebroken en is 9 April de haven van Rio binnengeloopen. Het had 3.746 ton goederen van groote waarde bij zich, o.a. een vliegtuig en ongeveer 50 auto's. (De Tijd)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4634 B; IJsland, kaartje 4221 C)

E. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Massawa in Britsche handen. - Tobroek omsingeld. - Bardia en Solloem op de Engelschen heroverd.** —

Volgens Stefani, 12 April, is de haven van Massawa in Erythrea door de Engelschen bezet.

Berlijn, 13 April. (D.N.B.) — Het oppercommando der weermacht deelde mede, dat Duitsche en Italiaansche troepen bij de achtervolging van den verslagen vijand Tobroek (dat blijkens de Italiaansche berichten nog door een Engelsch garnizoen wordt verdedigd) zijn gepasseerd en Bardia aan de Oostgrens van Cyrenaica hebben bezet.

En op 14 April werd bericht:

In Noord-Afrika werd bij den verderen opmarsch na

een gevecht het fort Capuzo, alsmede het op Egyptisch grondgebied liggende Solloem genomen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4633 D; Bardia 4516 C; Solloem 4377 D)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Belgrado bezet. - Joegoslavisch leger capituleert. - Montenegro door Italianen bezet. —**
De Duitsche weermachtberichten van 12—17 April melden:
De militaire operaties der As-strijdkrachten in Joego-Slavië en Griekenland voltrekken zich snel en gunstig. Na een week oorlog is het Joegoslavische leger grootendeels vernietigd of machteloos gemaakt en uiteengeslagen. Belgrado werd op 13 April bezet.
Het opperbevel der Duitsche weermacht maakte op 13 April het volgende bekend:
De Duitsche troepen onder leiding van den kolonel-generaal Von Kleist hebben vroeg in den ochtend van 13 April de Servische hoofdstad en vesting Belgrado uit het zuiden komende bezet, nadat op 12 April des middags een kleine S.S. afdeeling der S.S. divisie „Reich" onder leiding van kapitein Klingenberg uit het noorden over de Donau de stad was binnengedrongen en de Duitsche vlag had geheschen op het Duitsche gezantschapsgebouw.
Capitulatie van het Joegoslavische leger. — Berlijn, 17 April. (D.N.B.) — Op den 17den April, des avonds om 9 uur, heeft het geheele Joegoslavische leger, voor zoover het nog niet is ontwapend, onvoorwaardelijk de wapenen neergelegd.
De capitulatie treedt op den 18den April des middags om 12 uur in werking.
Montenegro door Italianen bezet. — Rome, 17 April. (Stefani) — Een der bijzondere correspondenten van Stefani meldt van het front, dat de Italiaansche troepen Montenegro definitief van de Servische onderdrukkers hebben verlost.
(De Tijd - Het Vaderland - Limburger Koerier)
(Vor. ber. Duitsche opmarsch 4634 B)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Vergeldingsaanval op Londen.**
Het opperbevel van de Duitsche weermacht maakt op 17 April bekend:
Als vergelding voor den Britschen luchtaanval op het woon- en cultuurcentrum van de Rijkshoofdstad in den nacht van 9 op 10 April heeft het Duitsche luchtwapen in den afgeloopen nacht een grooten aanval gedaan op de Britsche hoofdstad. Talrijke Duitsche gevechtseskaders wierpen gedurende den geheelen nacht ononderbroken tallooze brisantbommen van alle kalibers en brandbommen neer. Bij goed zicht op den grond konden de bomontploffingen en de gevolgen hiervan ondubbelzinnig waargenomen worden. In de havenwijken alsmede in andere deelen van de stad ontstonden reeds bij het vertrek van de eerste formaties groote branden, die zich deels vereenigden tot branden van groote uitgestrektheid. Het schijnsel van dit groote vuur was reeds van het Kanaal en voor een gedeelte vanaf de Belgische kust te zien. Voortaan zal iedere Britsche luchtaanval op woonwijken in Duitschland in versterkte mate vergolden worden.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Krijgsverricht. 4643 D; Luchtaanv. 4607 D)

C. **EIRE. — Engelsch-Amerikaansche druk. —**
Het D.N.B. meldt op 16 April uit Stockholm:
De Londensche correspondent van Svenska Dagbladet meldt, dat de Iersche minister van Defensie, Fran Aiken, die in de Vereenigde Staten onderhandelingen voert over levering van wapenen en vooral van levensmiddelen, voor de keus gesteld is, dat Eire strategisch belangrijke vloot- en luchtbases aan de Zuid- en Westkust van Ierland ter beschikking van Engeland moet stellen of geenerlei hulp in welken vorm dan ook van de Vereenigde Staten zal krijgen.
Nu Engeland tegen Mei de totale blokkade van Ierland heeft aangekondigd door invoering van het navicertstelsel voor alle schepen met Iersche bestemming staat het Iersche volk voor de keus langzaam maar zeker te verhongeren of tegenover den Engelsch—Amerikaanschen druk toe te geven.
Van Amerikaansche zijde is voorgesteld, naar het Zweedsche blad meldt, dat Ierland deze steunpunten niet aan Engeland afstaat, maar voor den vorm aan de Vereenigde Staten, die ze dan van hun kant ter beschikking van Engeland zouden stellen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Wapenruil 4512 D)**

D. **EGYPTE. — Handhaving houding van non-belligerentie. —**
Ankara, 17 April. (S.P.T.) — In overeenstemming met de zienswijze van de Egyptische regeering en met het advies van het Britsche oppercommando heeft het Egyptische parlement eenstemmig besloten, dat Egypte zijn houding van non-belligerentie zal handhaven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Onafhankelijkheid 4622 B)

E. **SINGAPORE. — Militaire conferentie. - Amerikaansche, Engelsche, Nederlandsche en Australische officieren nemen er aan deel. —**
Washington, 19 April. (S.P.T.) — De Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, heeft 18 April officieel bekend gemaakt, dat er in Singapore een conferentie wordt gehouden, tusschen Amerikaansche, Engelsche, Nederlandsche en Australische officieren van land- en zeemacht. Hull voegde hieraan toe, dat hem geen nadere bijzonderheden over deze conferentie bekend waren. (De Tijd)

F. **SOVJET-RUSLAND. — Neutraliteitspact met Japan. - Commentaar van de „Pravda". —**
Moskou, 19 April. (D.N.B.) — De „Pravda" schrijft 19 April over de reactie in de wereld op het Japansch Russische neutraliteitspact. Alle beschouwingen van de Engelsche en de Amerikaansche pers, aldus het blad, nopen onwillekeurig tot de slotsom, dat het pact, onafhankelijk van de vraag in welke mate het gunstig is voor Japan of voor de U.S.S.R., de kaarten van de politiek van Londen en van Washington dooreen heeft gemengd. Juist om die reden schemert in de commentaren van eenige organen der Amerikaansche pers een kwalijk verholen geprikkeldheid door. Sommige commentatoren beweren dat het pact zich haast tegen Duitschland richt, andere daarentegen verzekeren dat het onder rechtstreekschen druk van Duitschland is onderteekend. Het zal wel haast niet meer noodig zijn te bewijzen dat geen van deze beweringen ook maar een greintje waarheid bevat.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Neutraliteitspact 4637 C)**

G. **LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —**

Kunst en Letteren:
— „Kinderjaren en jeugd van R. N. Roland Holst". Persoonlijke herinneringen van zijn vrouw. Uitg.: Ploegsma, Zeist.
— Orpheus en Euridice, teksten voor een ballet, door J. W. F. Werumeus Buning.
— Goethe und die Romantische Kunst, door Richard Benz. Uitg.: Piper Verlag, München.

Romans en Lectuur:
— Gabriël, de geschiedenis van een Mager Mannetje, door Henriëtte van Eyk. Uitg.: Querido, Amsterdam.
— Twee verhalen, door A. C. W. Staring. Uitg.: Wereldbibliotheek, Amsterdam.
— Bange jaren, door G. P. Bakker. Uitg.: Scheltens & Giltay, Amsterdam.
— Het geslacht Trigland, door Kathinka Lannoy. Uitg.: Noord-Hollandsche Uitg. Mij., Amsterdam.

Historie:
— De Vader des Vaderlands, door dr. J. W. Berkelbach van der Sprenkel. Uitg.: H. D. Tjeenk Willink & Zn., Haarlem.
— Salazar, prime minister of Portugal says ..... Uitg.: S. P. N. Books, Lissabon.

Wetenschap en Techniek:
— „De triomftocht der wetenschap" (Science marches on). Uitg.: H. P. Leopold's Uitg., Den Haag.
— Die deutschen Reichs-Autobahnen, door Hans Pflug. Uitg.: Deutscher Verlag, Berlin.

Geestelijk leven:
— Troost! Troost! Mijn Volk, door drs. J. Eyckeler, S.M.M.
— De Lijdende Christus, door Huig de Groot. Uitg. H. D. Tjeenk Willink & Zn., Haarlem.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Literatuurlijstje 4634 E)**

A. Onrust in Irak. —

De gebeurtenissen in Noord-Afrika en aan het Griekse front doen haar invloed ook uitstralen naar het naburige Oosten. Een groote machtsverschuiving in Europa laat ook de Arabische wereld niet onberoerd. En zoo is in dit verband van bijzondere beteekenis wat thans gebeurt in het jonge koninkrijk Irak. „Irak Arabi", het land der Arabieren, als koninkrijk jong (1921), als land beroemd in de geschiedenis, het oude Babylonië. Bagdad, zijn hoofdstad, was eens het centrum van de cultuur van den Islam en van den verhalen-cyclus van „Duizend en Een Nacht", en ook nu is het één der centra van Arabischen vrijheidszin, het andere is het land van Ibn Saoed.

De monarchen van het jonge koninkrijk stammen uit de familie der Hasjimieten — de sjerifs van Mekka, afstammelingen van den Profeet — wier hoofd, wijlen Hoesein, in den wereldoorlog herhaaldelijk „in het nieuws" was, tot hij, door Ibn Saoed verdreven uit den Hedjaz, als teleurgestelde stierf. Zijn zoon Abdoellah werd emir van Transjordanië, een groot vriend van Engeland, en een vijand van Ibn Saoed. Zijn andere zoon, Feisal, was een zelfstandiger figuur, de eerste koning van Irak, dat een vriendschapsverdrag heeft gesloten met Ibn Saoed, waaraan men echter niet meer waarde moet toekennen dan de expansiezucht van dien geweldige toelaat. Na den dood van zijn vader, Ghazi, is als derde koning van Irak Feisal II naar voren getreden. Hij is bijna zes jaar oud, en een regentschapsraad oefent zijn rechten uit tot zijn meerderjarigheid.

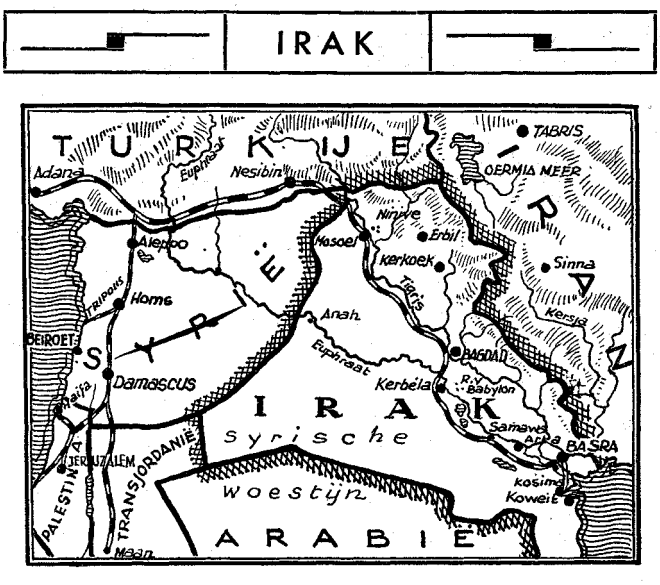
Met water kan Irak een vruchtbaar land zijn als in den ouden tijd; zonder water is het grootendeels woestijn. Daarom zijn ook terstond na de schepping van het rijk belangrijke irrigatiewerken aangelegd, die den bodem over groote uitgestrektheden weer vruchtbaar maakten, zoodat hij nu twee oogsten per jaar kan leveren. Behalve de internationaal zoo begeerde aardolie, zijn de voornaamste producten des lands tarwe, gerst, boonen, rijst, maïs, katoen en de dadels, zonder welke een Arabisch volk niet zou kunnen bestaan. In 1939 trok het gouvernement uit de aardolie aan „royalties" bijna 2 millioen pond sterling.

Als wapenspreuk voert het land: „Rechtvaardigheid is de basis van het koninkrijk". Is het deze eervolle spreuk, die den stoot heeft gegeven tot het verzet tegen den voortgezetten Britschen invloed, die ook na de algeheele onafhankelijkheidsverklaring van 1930 zich sterk bleef doen gevoelen? Het is algemeen bekend welke belangen Engeland heeft bij overwegenden invloed in dat gebied: zijn petroleumrijkdom en zijn ligging op den land- en luchtweg naar Britsch-Indië. De „parlementaire geschiedenis" van dit jonge land is daarenboven rijk aan dynamiek, die zich in herhaalde kabinetswisselingen uitsprak.

De verhouding tot het Britsche Rijk is ongetwijfeld voor een deel oorzaak van de binnenlandsche onrust. Twee partijen staan voortdurend tegenover elkander, de extreme nationalisten, die wars zijn van iedere Britsche zeggenschap in Iraksche zaken, en de gematigden, niet minder nationalistisch gezind, maar die deze zeggenschap langs lijnen van geleidelijkheid wenschen te liquideeren. Wat de Iraksche partijen scheidt, is een verschil in graad, niet in beginsel. Irak heeft herhaalde malen verklaard prijs te stellen op samenwerking met de Britten, doch in geen geval zijn neutraliteit te willen prijsgeven.

De staatsgreep van 5 April, toen Rasjid Ali el Gailani met behulp van het leger de regeeringsgebouwen te Bagdad bezette, was het gevolg van den door den Britschen minister Eden te Kaïro uitgesproken wensch — in zijn onderhoud met den toenmaligen Irakschen minister Hasjimi — dat meer faciliteiten aan de Britten zouden worden verleend, en met name in zake de petroleumvelden en de spoorwegen, waarbij de oude en onder geheel andere omstandigheden vermoedelijk om de verdere uitwerking van Gailani's herinnering komt.

Onmiddellijk na den staatsgreep werd bericht, dat zeven Britsche troepenschepen te Basra, de moderne haven aan de Perzische Golf, waren aangekomen, vermoedelijk om de verdere uitwerking van Gailani's plannen te verhinderen. Het tijdstip voor den staatsgreep was echter gunstig gekozen. Het parlement was op recès, en de regent, Emir Abdoel Illah (een oom van den jongen koning, van moeders zijde, dus niet Emir Abdoellah van Transjordanië, zooals men uit sommige berichten zou meenen te mogen opmaken), was op reis. De Britsche ambassadeur te Bagdad, Cornwallis, heeft onmiddellijk na den staatsgreep te kennen gegeven, dat hij dit optreden in strijd achtte met de grondwet, maar tot drastische maatregelen nam Engeland zijn toevlucht niet. Intusschen had Gailani zich stevig te Bagdad genesteld; hij vormde een nieuwe regeering „der nationale verdediging", uitsluitend uit militairen samengesteld. De regent nam de vlucht in een Britsch vliegtuig naar Basra, waar hij met onbekende bestemming scheep ging. De Iraksche troepen bezetten twee, nabij Bagdad gelegen, Britsche militaire vliegvelden.

(Eigen teekening)

Op 11 April kwam het parlement bijeen. De regent werd officieel afgezet en in zijn plaats werd benoemd Sjerif Sjaraf, het oudste lid der familie Hasjimieten, en een neef van Iraks eersten koning Feisal. Gailani heeft onmiddellijk na zijn staatsgreep ervoor gezorgd verder den legitiemen weg te bewandelen; ook de regentschapsraad erkende officieel de nieuwe regeering.

Op 14 April berichtte „Associated Press" uit Istanboel, dat Gailani's staatsgreep was veroorzaakt door de hierboven genoemde verlangens van minister Eden. Het overgroote deel van het leger verzette zich daartegen. Melding werd tevens gemaakt van betoogingen te Damascus, de hoofdstad van Syrië, vóór den jongen koning van Irak en vóór Gailani; in Syrië, aldus voegde het D.N.B. hieraan toe, wordt Gailani als een leider van de Arabische vrijheidsbeweging gevierd.

De groote gebeurtenissen in een der Arabische of verdere Islamietische landen kan in de geheele wereld van den Islam de gemoederen in beweging brengen. Het ideaal van een vereenigden Islam kan op dit oogenblik nog weinig practische politieke macht beteekenen; maar een vonk hier kan het vuur elders aansteken en hoog doen oplaaien.

Ten aanzien van den staatsgreep in Irak beperkten de Britten zich voorloopig tot een verklaring van den Britschen ambassadeur op 15 April, dat Engeland bereid is met de nieuwe regeering samen te werken, maar dat de ambassadeur ingevolge instructies uit Londen het nieuwe regiem diplomatieke erkenning moet weigeren omdat het op illegale wijze zou zijn tot stand gekomen. Deze houding van „samenwerking onder protest", als het ware, wijst er wel op, dat Engeland zich hier van gevaar bewust is. Een oorlog tegen Irak, dat als militaire macht met geharde en ervaren woestijnvechters niet geheel is te verwaarloozen (het beschikt over 2 divisies infanterie en een brigade cavalerie en ongeveer 70 vliegtuigen), zou Engeland thans weinig gelegen komen. Niet alleen wegens het gevaar voor de olieleiding naar Haifa, en in verband met den gang van zaken in Griekenland en in Noord-Afrika, maar ook om de gevolgen die een open conflict zou kunnen hebben in de geheele Islamietische wereld van Kaïro tot Calcutta en van Bagdad tot den Khaiber-pas.

Berlijn, 19 April. (D.N.B.) — Sterke strijdkrachten van het Britsche Empire zijn, naar Reuter meldt, te Basra aangekomen „teneinde de verbindingswegen door Irak open te houden".
(Ontleend aan het Alg. Handelsblad van 19 April '41)
(Vor. ber. Irak en Britsche troepen 4638 C)

A. **NEDERLAND. — Nederlands werk in Indië - Voordracht van dr. H. Colijn. —**
Amsterdam, 5 April. — Op 4 April hield dr. H. Colijn in het kader van den lezingen-cyclus, georganiseerd door de Contact-Commissie der Amsterdamsche studenten, in de aula der universiteit een voordracht over het onderwerp: „Nederland overzee".
Als uitgangspunt van zijn rede koos dr. Colijn het geboortejaar van den drang naar expansie, 1453, waarin de Turken Constantinopel veroverden. Toen hun ook Egypte in handen viel, was de weg via het Oostelijk bekken der Middellandsche Zee versperd. Twee nieuwe paden werden nu ingeslagen. De Venetianen poogden de Turken uit hun positie te verdrijven, doch faalden hierin, anderen daarentegen trachtten langs Gibraltar en Afrika's Westkust een nieuwen doorgang te vinden, hetgeen ten slotte den Portugeezen gelukte. De eerste tocht, door Hollanders ondernomen, droeg een zuiver privaatrechtelijk karakter. Pas langzamerhand volgde men naast het economische streven de handelwijze der Portugeezen door volksplantingen te stichten, politieken invloed bij de inlandsche grooten na te streven en het Christendom te verbreiden.
Scheen in 1811 ons gansche koloniale gebied verloren, in 1816 was de oude toestand grootendeels hersteld — geografisch althans. De status van Indië was geheel veranderd, nu het beheer er over van de Compagnie op den Staat was overgegaan. Dr. Colijn besprak achtereenvolgens de perioden van het batig slot, van de verlichting der drukkende lasten en, sinds 1900, van de cultureele en welvaartspolitiek. Eerst na den kostbaren Atjeh-oorlog kon men onder Van Heutsz overgaan tot de vestiging van ons gezag in alle gebiedsdeelen en tevens tot de ontsluiting van alle mogelijkheden van een gezonde welvaartspolitiek. Hoe groot Nederlands aandeel in deze politiek was, wordt o.a. geïllustreerd door het in 1923 in Indië geïnvesteerde bedrag van *f* 3600 millioen, waarvan Nederland in Europa *f* 2600 millioen verschafte.
De politiek sinds 1900 illustreerde dr. Colijn door te wijzen op de instellingen voor inlandsch onderwijs. Overschreed het aantal scholen in 1907 nauwelijks de honderd, twee decennia later bedroeg het niet minder dan 12.000, terwijl het thans, met inbegrip van missie- en zendingsscholen, de 28.000 bereikt heeft. De onderwijsuitgaven stegen in dit tijdvak van 7 tot 40 millioen.
Veel statistisch materiaal zou nog te verwerken zijn, doch spr. meende met dit historisch overzicht voldoende het feit belicht te hebben, dat Indië voor Nederland een eerezaak is en dat het Nederlandsche volk, gedachtig aan dit grootsche verleden, tot zichzelf dient te zeggen: „Nous maintiendrons".
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Dr. H. Colijn 4551 C)**

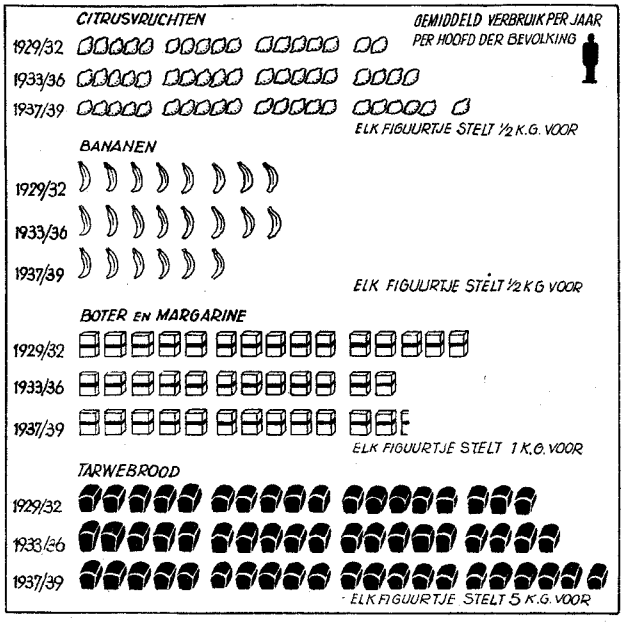
B. **VATICAAN. — Toespraak van den Paus - „Volharden in het gebed". —**
Rome, 13 April (D. N. B.) — Z. H. Paus Pius XII heeft op den eersten Paaschdag een radiotoespraak gehouden, waarin hij den katholieken in de geheele wereld een „hartelijk Paasch-hallelujah" bracht. In dezen vreugdegroet, zoo zeide de Paus, mengt zich echter een gevoel van smart, wegens het droevig schouwspel der volkerentweedracht.
Hij riep zijn hoorders op, niet te verzwakken in het gebed voor een vrede, die de eer van alle naties zou bewaren en voldoening zou schenken aan de levensnoodzakelijkheden van allen.
„Moge Gods zegen en kracht", zoo riep de Paus uit, „neerdalen op alle slachtoffers van den oorlog, op u, gij vluchtelingen, geëvacueerden en naar andere landstreken verhuisden."
De Paus besloot zijn radiorede met den Apostolischen zegen voor hen, „die in vervulling van hun plicht te land, ter zee en in de lucht strijden en voor hen, die door den oorlog hard getroffen worden."
(De Tijd) **(Vor. ber. Paus Pius XII 4625 A)**

C. **GRIEKENLAND EN DE OORLOG 1941. — Dr. Alexander Koritzis, minister-president, overleden. —** Boekarest, 19 April (D. N. B.) — De Grieksche minister-president is overleden. De Atheensche omroep heeft hierover op 18 April de volgende mededeeling uitgezonden:
Minister-president Koritzis is op 18 April om 4 uur 's middags gestorven. De koning heeft reeds in den loop van den avond besprekingen gevoerd met leidende politieke persoonlijkheden over de opvolging van Koritzis.
Naar het D. N. B. meldt zou Koritzis zelfmoord hebben gepleegd.
Alexander Koritzis werd op het Grieksche eiland Paros geboren. Hij studeerde rechten aan de Atheensche universiteit en werd ambtenaar aan de Grieksche nationale bank, waarvan hij na dertig jaar directeur werd. Hij werd in 1933 minister van Financiën en in 1939 minister van Sociale Zaken. Hij was een vertrouwensman van den koning, die hem op 29 Jan. '41 als opvolger van den overleden premier Metaxas tot minister-president benoemde.
(Vor. ber. Minister-president Koritzis 4547 B)

D. **VOLKENBOND. — Frankrijk treedt uit den bond.** Admiraal Darlan heeft in zijn kwaliteit van minister van Buitenlandsche Zaken den secretaris-generaal van den Volkenbond op 19 April medegedeeld, dat de Fransche regeering gebruik heeft gemaakt van de haar in artikel 1 par. 3 van het volkenbondshandvest geboden mogelijkheid en besloten uit den Volkenbond te treden. De Fransche regeering behoudt zich voor, aldus D.N.B., later een verklaring af te leggen over haar deelneming aan het internationale arbeidsbureau en de met den Volkenbond verbonden technische instellingen.
Zooals men weet bepaalt art. 1 van het handvest in par. 3, dat ieder lid na een opzegtermijn van twee jaar uit den bond kan treden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Volkenbond 4453 D)

E. **PHYSICA. — Het fotografeeren van onhoorbaar geluid. —**
In „Das Reich" bespreekt Rolf G.Häbler de wonderen van het geluid, dat tengevolge van de zeer hooge trillingsfrequentie het gehoor niet bereikt. Als men geluidsgolven door het water zendt, ontstaan bij de voortplanting verdichtingen en verdunningen. Prof. Debye is nu op het denkbeeld gekomen dwars op den golvengang van het „ultrageluid" ook licht door het water te zenden. Op die manier verkreeg hij een „optisch raster", doordat de plekken van verdichting en verdunning buigingsverschijnselen van het licht te voorschijn riepen. Daarmee was een groote stap in het onderzoek van dat geluid gezet, want toen kon men de golflengte ook van het „ultrageluid" en haar snelheid meten. Prof. Hiedemann ging nog verder, hij fotografeerde dat „lichtraster". Metingen met de hoogste tot dusver bekende nauwkeurigheid konden toen worden uitgevoerd. (Das Reich)
(Vor. ber. Physica 4618 C)

A. **NEDERLAND. — Wat de Nederlander eet. —**

(Het Statistisch Zakboek)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Kolonel Lindbergh over hulp aan Engeland. —**
Chicago, 18 April (D. N. B.) — Voor het comité „America First" heeft na senator Wheeler thans ook kolonel Lindbergh het woord gevoerd. Het zou een wereldtragedie zijn, aldus kolonel Lindbergh, wanneer het Britsche rijk ineen zou storten. Het ligt echter niet in de macht der Vereenigde Staten den oorlog voor Engeland te winnen. Dit zal zelfs dan niet mogelijk zijn, wanneer Amerika al zijn hulpbronnen in den strijd zou werpen. Engeland bevindt zich in een wanhopige situatie. De Engelsche scheepsverliezen zijn ernstig en de Engelsche steden zijn door bommen vernield.
De Vereenigde Staten, aldus Lindbergh, kunnen zich tegen iedere macht verdedigen. Zij moeten die mogelijkheid echter ook in stand houden. Daarom mogen zij hun vloot niet blootstellen aan de gevaren van de Europeesche oorlogszônes en moeten zij de verzending van hun modernste gevechtsmachines naar Europa staken. Door wapenmateriaal naar Europa te verschepen, begaan de Vereenigde Staten de fout hun positie te verzwakken en den oorlog te verlengen, zonder zijn resultaat te kunnen veranderen. De interventionisten in de Vereenigde Staten roepen thans luid, dat degenen, die tegen een deelneming door de Vereenigde Staten aan den oorlog zijn, defaitisten zijn. Hij, Lindbergh, vraagt dezen menschen wat zij te zeggen hebben tot de Europeesche naties, die thans op den grond liggen, omdat zij onder interventionistische leiding overijld en zonder voorbereiding aan den oorlog zijn gaan deelnemen.
De bekende vlieger riep zijn toehoorders op, zich aaneen te sluiten tegen de interventionistische kringen in de Vereenigde Staten, ten einde aldus de Vereenigde Staten uit den oorlog te houden.
Naar het comité, „America First" mededeelde, is kol. Lindbergh als lid tot de organisatie toegetreden. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Kol. Lindbergh 4613 C)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche schilderkunst te Keulen. —**
Keulen, 16 April (A.N.P.) — Onder groote belangstelling van militaire en burgerlijke autoriteiten en een zeer groot kunstlievend publiek is 16 April de tentoonstelling van Nederlandsche werken in den „Kölnische Kunst Verein" geopend.
Dr. T. Goedewaagen, Secretaris-Generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, hield een rede. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Europa is niet meer een concern, aldus dr. Goedewaagen, waarin Londen, Parijs en Berlijn elkaar in evenwicht houden en Nederland als in een idylle teruggetrokken en geïsoleerd, in een leegen driehoek vegeteert, dankbaar zich voegend naar drie kanten tegelijk. Europa vond in deze jaren zijn middelpunt, zijn eenheidspunt en leidende idee in de visie van een Germaansch Europa, met Duitschlands leidersinitiatief als stuwende kern. Nederlands positie is niet meer die van een negatief „niemandsland" tusschen twee cultuurfronten, maar Nederlands zaak is, zich positief uit eigen bodem en eigen bloed op te bouwen, met den blik naar het kernland gericht.
Nu Nederland na een kort interregnum sinds 1933 opnieuw zijn blik naar het Oosten wendt, om zich van den gemeenschappelijken stam onzer Germaansche cultuur bewust te worden, nu wil ik ook den blik van het Rijk naar het Westen trekken, waar — in en ondanks niet gemakkelijke omstandigheden — een volk van verwant bloed zijn scheppingskracht nog niet heeft ingeboet. De Nederlandsche schilder is dankbaar, dat hem de gelegenheid geboden is, het zelfportret van den Nederlandschen geest ten toon te stellen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4632 D)

D. **NEDERLAND. — Prof. dr. K. H. Bouman gehuldigd. —**
Prof. dr. K. H. Bouman, hoogleeraar in de psychiatrie en de neurologie aan de universiteit van Amsterdam is op 19 April in de aula der universiteit gehuldigd ter gelegenheid van zijn zilveren ambtsjubileum. Een groot aantal sprekers heeft zijn verdiensten op het terrein der klinische wetenschappen en haar sociale zijde in het licht gesteld. In zijn dankwoord sprak prof. Bouman de verwachting uit, dat na den oorlog veel mag worden verwacht van de ontwikkeling der geestelijke hygiëne. (Alg. Handelsblad)

E. **PHILIPPIJNEN. — Conferentie te Manilla. - Commissaris Ver. Staten, Britsche commandant te Singapore en mr. Van Kleffens namen deel. —**
Tokio, 10 April (D.N.B.) — Volgens een bericht van Domei uit Manilla is de conferentie tusschen den commissaris der Ver. Staten, Sayre, den commandant van de Britsche strijdkrachten in het Verre Oosten, generaal Brooke Popham, en den vroegeren minister van Buitenlandsche Zaken van de Nederlandsche emigrantenregeering, mr. Van Kleffens, die twee dagen heeft geduurd, thans geëindigd. Volgens een verklaring van Sayre betrof de bespreking een algemeene gedachtenwisseling, terwijl Domei meldt, dat de onderhandelingen liepen over een gemeenschappelijk verdedigingsfront. Generaal Brooke Popham is naar Singapore en mr. Van Kleffens naar Batavia vertrokken. (De Tijd)
(Vor. ber. Mr. Van Kleffens 4109)

F. **NEDERLAND. — Fokker-monument onthuld. —**
Op 19 April, ruim een jaar nadat Nederlands groote luchtvaartpionier Anthony Fokker te New York is overleden, is op zijn laatste rustplaats een passend gedenkteeken geplaatst. De asch van Fokker bevond zich reeds geruimen tijd in het familiegraf op de begraafplaats „Westerveld", waar echter nog uit niets bleek, dat hier de laatste rustplaats van een groot Nederlander was.
Thans is op de begraafplaats een gedenkteeken, dat op treffende wijze het leven en werken van Anthony Fokker symboliseert, onthuld. Ir. G. Friedhoff te Haarlem heeft dit monument ontworpen.
(Alg. Handelsblad) (V. b. Anthony Fokker 4068 C)

G. **NEDERLAND. — Afblijven van neergestorte vliegtuigen. - Niet-nakoming van bevelen van Duitsche posten kan den dood ten gevolge hebben. —**
De Wehrmachtsbefehlshaber in Nederland maakt op 19 April bekend:
Eenige dagen geleden deed zich in het Zuiden van Nederland de volgende betreurenswaardige gebeurtenis voor:
Een Britsch vliegtuig was neergestort en lag vernield op den grond. De bevoegde Ortskommandantur had direct een post bij de plaats van neerstorting

gezet, welke het vliegtuig tot de opruiming te bewaken had. Geen burger mag, zooals bekend is, de plaats van het ongeluk en vooral niet de overblijfselen van het afgeschoten vliegtuig naderen.
Evenwel werd deze algemeen bekende maatregel niet nagekomen.
Niettegenstaande herhaalde waarschuwing door den post liep een Hollander telkens weer op het wrak toe, om deelen van het vliegtuig af te scheuren en te „verzamelen".
Ten slotte loste de post een waarschuwingsschot. Ook dit schrok den burger niet af, die zijn ongehoorzaamheid ten slotte met den dood moest boeten.
Deze gebeurtenis is een ernstige waarschuwing en moge telkens opnieuw aanleiding zijn, in het bijzonder voor de jeugd, te bedenken, dat neergestorte vliegtuigen geen objecten zijn voor verzamelaars en dat voor alles de bevelen van Duitsche posten dadelijk nagekomen moeten worden. Ongehoorzaamheid kan den dood brengen. (Telegraaf)

A. **PHILOSOPHIE. — Philosofen vóór Socrates. Lezing mr. H. Schadee. —**
Voor het Nederlandsch Klassiek Verbond heeft dezer dagen in den Rotterdamschen Kring te Rotterdam mr. H. Schadee over „Philosofen vóór Socrates" gesproken. De praesocratici, aldus spr., zoeken allen naar een oplossing van het probleem van de Oerstof, waaruit onze wereld ontstaan is. In de leerstellingen van de verschillende philosofenscholen evolueert het archèbegrip totdat de waarheid gevonden wordt. Thales noemde als oerstof het water, Anaximander doet een grooten stap voorwaarts door te abstraheeren van iedere bekende stof en als archè het oneindige aan te nemen, doch eerst met den volgenden philosoof Heraclitus stijgt de philosophie tot een ander niveau. Heraclitus ziet als het wezenlijke de eeuwigdurende verandering en kiest om dit aan te duiden als archè het nooit rustende vuur. De beweging wordt beheerscht door den Logos, die samenvloeit met de oerstof Vuur. Hiertegenover staat de school van Parmenides, die de quantitatieve en qualitatieve constantheid der materie alsmede haar immobiliteit postuleert en daardoor in flagranten strijd komt met het zintuigelijk gegevene. De volgende philosofen zoeken naar een compromis tusschen de postulaten van Parmenides en de gegevens der werkelijkheid. Als eerste tracht Empedocles deze oplossing te vinden door niet 1, doch 4 oerstoffen aan te nemen, de elementen Water, Lucht, Vuur en Aarde, die door hun onderlinge vermengingen de bestaande wereld voortbrengen. Anaxogoras, de eerste philosoof te Athene, gaat op dezen weg voort door een oneindig aantal vloeistoffen met de eigenschappen van alle in de wereld voorkomende stoffen aan te nemen. Het raadsel der Natuur wordt echter eerst door den laatsten philosoof (Democritus) in principe opgelost. Bij hem vinden wij de moderne atomenhypothese: de wereld bestaat uit qualiteitslooze, slechts in gestalte verschillende atomen, welke door hun onderlinge verbindingen de wereld doen ontstaan. Voor de beweging weigert Democritus een oorzaak aan te geven: zij is eeuwig en nooit begonnen.
Spr. besluit door er op te wijzen dat, juist toen de oplossing gevonden was, de Grieksche wetenschap moe was geworden van de vele theorieën over de Oerstof en zich van de Natuur af naar den Mensch toe heeft gewend. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Philosophie 4631 A)

B. **NEDERLAND. — Pleiziervaren op het IJsselmeer verboden. —**
De Duitsche marinecommandant te Amsterdam heeft een bevel uitgevaardigd, waarbij het voor alle pleiziervaartuigen verboden is om het IJsselmeer te bevaren. (Alg. Handelsblad)

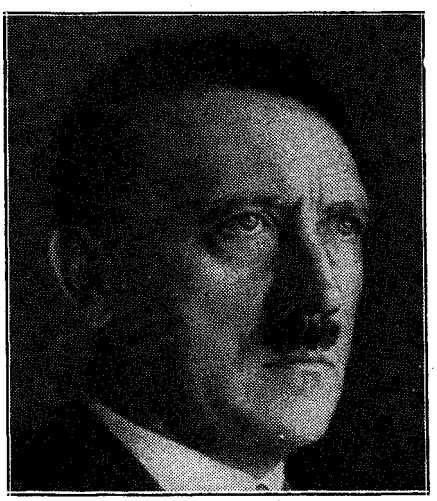
C. **PORTUGAL. — Op den tweesprong. —**
Het D.N.B. meldt op 19 April uit Madrid:
Onder het opschrift „het hart van Portugal" verklaart het officieuze orgaan van de Spaansche regeering Arriba in een artikel over Portugal's betrekkingen tot Engeland en Spanje, dat het een veelverbreide vergissing is aan te nemen, dat het Portugeesche volk liefde en genegenheid jegens Engeland gevoelt. Om de ware gevoelens van een volk te leeren kennen, moet men niet bij bankiers en goudgokkers informeeren, maar eens praten met boeren, handwerkers en zeelui. Waar champagne noch whisky een rol speelt, zal men nooit genegenheid voor Engeland vinden, doch een gevoel van terughouding als de gezonde uitdrukking van rasbewustzijn.
Tot slot schrijft de Arriba, dat Portugal met het oog op den snellen loop van de huidige gebeurtenissen een beslissing moet nemen. Het heeft de keus tusschen een politiek van trouw aan de jonge alliantie met Spanje of van solidariteit met Engeland, dat van Portugal verlangt, dat het zijn gebied als militaire en diplomatieke springplank beschikbaar stelt voor een oorlog op het Pyreneesche schiereiland en in de Middellandsche Zee. (N. Rott. Crt.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Rijkskanselier Adolf Hitler op 20 April 52 jaar: Oproep van Rijksmaarschalk Göring; Radiorede van Rijksminister dr. J. Göbbels; Bevordering van Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart en van Brigadeführer Rauter - Telegrammen van Ir. A. A. Mussert en Paul Kiès. —**

Oproep van Göring. — Berlijn, 19 April (D. N. B.) — Rijksmaarschalk Göring heeft ter gelegenheid van den verjaardag van den Führer een oproep gericht tot het Duitsche volk, waarin o.m. gezegd wordt:
„Met waardigen ernst en hooggestemd hart viert het Duitsche volk in vast vertrouwen op de overwinning den 52sten verjaardag van den Führer. Ver weg van de grenzen van het onaangetaste groot-Duitsche Rijk heeft de Duitsche weermacht diep in vijandelijk gebied zijn zegevaan geplant, bereid tot afweer en stormloop. Zoo ver de Duitsche taal klinkt, kloppen in Europa, in Noord en Zuid, in Oost en West en tot over de zeeën de harten aller Duitschers voor den verdediger van de Duitsche eer en vrijheid en den garant van de Duitsche toekomst in onveranderlijke trouw en onvergankelijke dankbaarheid. Machteloos en vervuld van afgunst ziet de verslagen tegenstander op den tweeden oorlogsverjaardag van Adolf Hitler de ongebroken kracht en den aaneengesloten wil van de Duitsche natie. Wij echter zien terug op een onafgebroken reeks schitterende overwinningen, zooals in één enkel levensjaar slechts tot stand kon worden gebracht door een man, die niet slechts staatsman en veldheer, maar tevens ook leider en volksman is. Wat wij hem en daarmede het vaderland aan trouw en geloof, aan moed en offervaardigheid met warm hart bereid zijn te geven, zal voor de komende generaties steeds een voorbeeld vormen."

Radiorede van dr. Göbbels. — Berlijn, 19 April. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Göbbels heeft aan den vooravond van den verjaardag van den Führer een radiorede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:
De Duitschers staan nog niet ver genoeg van den tegenwoordigen tijd af om reeds thans dezen tijd in zijn geheele draagwijdte en grootte te kunnen overzien. Doch ongetwijfeld zullen alle komende geslachten de Duitschers van nu er om benijden, dat zij dezen tijd strijdend konden meemaken en het geluk gehad hebben, een grooten politieken hartstocht te bezitten.
Het is geen phrase, wanneer men zegt, dat datgene, wat het Duitsche volk thans beleeft en waaraan allen naar vermogen medewerken, er niet zou zijn, of er niet zoo zou zijn, wanneer er niet een man als wegwijzer en baanbreker aan den voortschrijdenden tijd beteekenis, inhoud en richting gegeven had. De wereld beleeft het grootste wonder, dat er in de geschiedenis bestaat, n.l. dat een genie een nieuwe wereld bouwt. Derhalve betuigt de geheele Duitsche natie den Führer op zijn 52sten verjaardag haar gevoelens van dankbaarheid, vereering en bewondering, en brengt zij ook de grootste hoop op en het onwrikbare geloof aan hem en zijn historische zending tot uiting. Wanneer het Duitsche volk den dag van morgen met zijn beste mannen aan de strijdende fronten en in het vaderland in de bewapeningsindustrie, aan de machines of bij het vervullen van de dagelijksche plichten doorbrengt, zijn deze gevoelens des te inniger en hartelijker. De Duitsche natie huldigt den

Führer op zijn verjaardag met de belofte tot dubbelen ijver bij haar werk.
De minister herinnerde aan den dag, vandaag twee jaar geleden, toen Adolf Hitler zijn 50sten verjaardag vierde, bij welke gelegenheid de prachtigste parade werd gehouden, die de rijkshoofdstad ooit gezien had. Zij heeft met algeheele duidelijkheid bewezen, hoe sterk het rijk in zes jaren van nationaal-socialistischen opbouw geworden is. „Toen hoopten wij nog", zoo zeide dr. Göbbels, dat het den Führer zou gelukken den vrede voor ons land en de wereld te bewaren. Wij wisten echter ook, dat, wanneer onze vijanden het rijk opnieuw zouden dwingen tot den strijd voor zijn nationaal bestaan, het Duitsche volk voor de eerste maal in zijn geschiedenis, eensgezind in alle standen, geestelijk, economisch en militair voorbereid tot het uiterste, zou aantreden en de wereld een wonder van kracht, mannelijkheid, souvereine politieke en geestelijke superioriteit, militaire kracht en nauwkeurigheid zou beleven. Vraagt men zich thans af, zoo ging dr. Göbbels verder, wat dan eigenlijk onze vijanden bij de aan het daglicht tredende krachtsverhoudingen bewogen heeft om desondanks aan het Duitsche rijk den oorlog te verklaren, dan kan men hierop in feite slechts dit antwoorden: n.l. dat zij niet aan het meesleepende geweld van een groote persoonlijkheid en aan de stevigheid van zijn werk geloofden. Zij hebben het niet voor mogelijk gehouden, dat een man het wonder zou hebben gewrocht, zijn volk uit een diep verval omhoog te heffen.
Voor de eerste maal is thans Duitschland in dezen oorlog als een hecht aaneengesmeed machtsblok opgetreden om vermetel en superieur zijn belangen te behartigen.

Rijkskanselier Hitler.
(Foto Hoffmann-Stapf)

Iedereen weet, waarom het ging en dat aan het einde van dezen oorlog een Duitsche overwinning staat. Het Duitsche volk behoeft en wil ook niet in bijzonderheden weten wat de Führer voornemens is en welken weg naar de overwinning hij op een bepaald oogenblik kiest.
Het heeft eenvoudig vertrouwen in hem. Thans weet iedere Duitsche soldaat, dat Duitschland steeds slechts dan verloor, wanneer het gehoor gaf aan leugenachtige influisteringen, dat Duitschland echter altijd triomfeerde wanneer het zich van zijn kracht bewust bleef.
In het verdere verloop van zijn rede herinnerde de minister aan de uitspraak van Churchill, dat Engeland zal overwinnen, doch dat hij nog niet weet op welke wijze. Duitschland kan hierop slechts dit antwoord geven: De Führer zal overwinnen en wel hoofdzakelijk omdat hij ook weet hoe hij kan overwinnen. Een oorlogvoerend volk, geleid door een wil en beheerscht door een fanatisme, dat behaalt de overwinning.
Een man, die zoo iets bereikte en schiep, staat ver verheven boven woorden van lof en grootspraak. Voor hem kan de natie zich slechts in dankbaarheid buigen. „Zoo groeten wij hem dan op den vooravond van zijn verjaardag", zoo besloot dr. Göbbels. „De geheele natie vereenigt zich in dezen groet en in de uitdrukking van de diepste en eerbiedigste dankbaarheid jegens hem."

Bevordering van Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart en Brigadeführer Rauter. — De Führer heeft den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, Rijksminister dr. Seyss-Inquart bevorderd tot S.S.-Obergruppenführer.
De Führer heeft den höheren S.S.- und Polizeiführer, Brigadeführer und Generalmajor der Polizei Rauter bevorderd tot S.S.-Gruppenführer en Generalleutnant der Polizei.

Telegrammen van ir. A. A. Mussert. — 's-Gravenhage, 20 April — Naar het A.N.P. meldt, heeft de leider der N.S.B. den Führer bij gelegenheid van zijn 52sten verjaardag den volgenden telegrafischen gelukwensch gezonden:
„Den Führer van het Groot-Duitsche Rijk te Berlijn:
Führer, bij de intrede van uw nieuwe levensjaar zend ik u, mede namens de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland, mijn hartelijke gelukwenschen.
Ik hoop, dat de sterkste weermacht aller tijden onder uw bezielende leiding nog in den loop van dit jaar de belemmeringen zal wegnemen, die den opbouw van het nieuwe Europa in den weg staan en vertrouw, dat het Nederlandsche volk, lotsverbonden met het Duitsche en met de andere Germaansche volkeren, door de kracht der nationaal-socialistische revolutie aan dezen opbouw deel zal nemen. — Mussert."
Telegram van Paul Kiès. — Amsterdam, 20 April. — De leider der Troelstra-beweging Nederland, Paul Kiès, heeft het volgende telegram van gelukwensch aan Adolf Hitler gezonden:
Aan den Führer Adolf Hitler.
In naam van eenige duizenden Nederlandsche arbeiders, boeren en anderen, vereenigd in de Troelstra-beweging Nederland, veroorloof ik mij onzen Führer hartelijk geluk te wenschen op zijn verjaardag.
Duitschland Sieg Heil. Paul Kiès,
Leider der Troelstra-beweging Nederland.

(V. b. Rijkskanselier Hitler 4627 A; Rijksmaarschalk Göring 4594 A; Rijksmin. Göbbels 4606 C; Dr. Seyss-Inquart 4603 B; Ir. A. A. Mussert 4630 A; Paul Kiès 3352 A)

A. **FRANKRIJK. — De teruggave van de Chartreuse aan Karthuizers. —**
Vichy, 17 April (D.N.B.) — In het Fransche staatsblad van 17 April verscheen een decreet, dat de orde van de Karthuizer monniken weer in haar volle rechten herstelt. Het eigendom van de orde, de z.g. Grande Chartreuse, was bij de wet van 12 September 1791 geseculariseerd. Bij koninklijk besluit werden de monniken in 1816 weer in hun bezit hersteld, maar dit besluit werd in 1903 bij decreet herroepen.
(De Tijd)

B. **NEDERLAND. — Viering van Rijkskanselier Hitler's verjaardag in Nederland - Rede van den Rijkscommissaris. —**
In het Luxor-theater te Rotterdam is op 20 April onder overweldigende belangstelling van Duitsche en Nederlandsche zijde de geboortedag van den Führer gevierd in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, die bij deze gelegenheid een herdenkingsrede heeft uitgesproken.
Aan het A.N.P.-verslag ontleenen wij het volgende:
Nadat de districtsleider der N.S.B., de heer Kröller, namens zijn partij had dank gezegd voor het feit, dat de N.S.B. in de gelegenheid is gesteld den geboortedag van den Führer te zamen met het Duitsche volk te vieren, nam de Rijkscommissaris het woord en zeide, dat hij niet bij toeval naar Rotterdam was gekomen. Immers, Rotterdam heeft het zwaarste van den oorlog geleden, maar dat was niet de wil van Duitschland.
Dit is een tijd van groote beslissingen, aldus de Rijkscommissaris, en zijn deze beslissingen eenmaal gevallen, dan zullen wij de handen ineen moeten slaan om gezamenlijk aan den opbouw te beginnen. Dan zal het uiterlijke beeld van zware slagen geheel terzijde moeten worden gesteld om een schooner beeld te scheppen. Ik ben naar Rotterdam gekomen, om vandaag een familiefeest van het Duitsche volk mede te vieren, maar ik ben gelukkig, dat ik van het Nederlandsche volk hier zoo velen zie, die een goede kern vormen.
Hierna vergeleek spr. dezen tijd met de Napoleontische oorlogen, met de godsdienstoorlogen en tenslotte met den tijd van de volksverhuizing. In verband met dit laatste merkte spr. op, dat, evenals toen, nieuwe voorwaarden voor de Germaansche volkeren zullen worden geschapen, die voor eeuwen, misschien voor duizenden jaren haar stempel zullen achterlaten.
Vandaag zien wij op naar hem, die het Duitsche volk heeft weten samen te brengen, die het Versailles heeft vernietigd en het Duitsche volk in de toekomst een nieuwe, voorname plaats in de Germaansche volkerengemeenschap zal geven. De weg erheen voert over bergen en dalen, door licht en duisternis, maar blikt men terug, dan was hij recht en breed. Het Duitsche volk moest dezen weg gaan, opdat het zijn eigen kracht terugvond, zonder dat het echter bij het ongewone van dezen weg stil stond. Spr. herinnerde aan de oorlogsjaren 1914—1918, die offers eischen, zonder vruchten af te werpen. De Duitsche soldaat bezat toen niet de politieke idee van heden. Het Duitsche volk gaat thans een duidelijken weg, een, die zwaar is en naar spr.'s overtuiging wellicht nog zwaarder kan worden, maar het is de weg, waarlangs de Führer ons voert. Daarom,

nu wij in Nederland staan, moet men dit niet verstaan, dat dit is om dwang op te leggen, ook wanneer wij eens hard en scherp moeten zijn, maar wij staan hier in de eerste plaats om te helpen, opdat ook het Nederlandsche volk aan het gemeenschapswerk van den Führer gelooven zal. Wij willen medewerken de voorwaarden te scheppen, waaruit de wil tot medewerking aan dezen arbeid van den Führer kan ontstaan.
Teruggrijpend naar den tijd, waarin Nederlanders en Duitschers samen in gevangenissen werden opgesloten, zeide spr. dat hieruit een band van kameraadschap was voortgesproten, hetgeen spr. beschouwt als een werktuig van het lot om allen van den nationaal-socialistischen geest te doordringen, zoodat daarmede de grondslagen worden gelegd voor een kameraadschappelijke samenwerking in de toekomst tusschen het Duitsche en Nederlandsche volk. Ik wil dit, zoo zeide spr., duidelijk vast stellen. Spr. besloot met de overtuiging uit te spreken, dat de nieuwe orde zal komen voor alle Germaansche volkeren en ook, dat de gestalte van den nieuwen tijd niet alleen in Europa zichtbaar zal zijn, maar zich ook zal doen gelden in de geheele wereld.
Nadat spr. een driewerf Sieg Heil had uitgebracht op den Führer, speelde het muziekcorps de nationale liederen, welke door de aanwezigen staande werden medegezongen.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Verjaardag Rijkskanselier Hitler 4648 D; Dr. Seyss-Inquart 4603 B)

A. **GRIEKENLAND EN DE OORLOG 1941. — Kabinet-Zuderos gevormd. —**
Stockholm, 20 April (D.N.B.) — Reuter meldt, dat radio Athene 20 April de samenstelling van het nieuwe Grieksche kabinet heeft bekendgemaakt. Het voorzitterschap heeft koning George persoonlijk op zich genomen. Vice-admiraal Sakellariu, de chef van den marinestaf, is benoemd tot plaatsvervangend premier en minister van Marine. Onder de overige leden van het kabinet bevinden zich de volgende persoonlijkheden:
Oorlog: generaal Panagakos;
Luchtvaart: generaal Nicolaides;
Verkeer en Spoorwegen: generaal Korzas;
Buitenlandsche Zaken, Financiën en Economische Zaken: Zuderos;
Binnenlandsche Zaken en Openbare Veiligheid: Maniadakes;
Openbare Welvaart en Pers: Nikoludas.
De nieuwe regeering heeft reeds den eed afgelegd en terstond daarop haar eerste vergadering gehouden.
Zuderos premier. — Berlijn, 21 April (D.N.B.) — De Londensche nieuwsdienst meldt, dat de Grieksche koning den post van minister-president in handen heeft gelegd van minister Zuderos, die hiermede vier portefeuilles beheert, t.w. de functie van minister-president, van minister van Financiën, van Buitenlandsche Zaken en van Economische Zaken. Evenals wijlen Koritzis is ook Zuderos president van de Bank van Griekenland geweest. Hij is 59 jaar oud.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Kabinet-Koritzis 4646 C)**

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Een boodschap van ir. A. A. Mussert ter gelegenheid van den 52sten verjaardag van Rijkskanselier Adolf Hitler. —**
Ter gelegenheid van den 52sten verjaardag van den Führer van het Groot-Duitsche rijk heeft ir. A. A. Mussert, de leider van de N.S.B., zich met de volgende boodschap tot de leden der Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland gericht:
„De verjaardag van den Führer Adolf Hitler is ook voor de Nederlandsche nationaal-socialisten een feestdag, waarop wij onze gelukwenschen met die van onze Duitsche kameraden van de N.S.D.A.P. vereenigen. Zonder Adolf Hitler, den schepper en pionier van het nationaal-socialisme, zouden de Germaansche volkeren en daarmee geheel Europa zijn uitgeleverd gebleven aan het Jodendom, de democratie en het kapitalisme. De beteekenis van Adolf Hitler is daardoor uitgegroeid boven die van Führer van het Duitsche volk.
Voor het Nederlandsche volk wordt dit daardoor tot uitdrukking gebracht, dat de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland Adolf Hitler als den Führer aller Germanen huldigt.
De N.S.B. betreurt het, dat zij bij den aanvang van den met onvergelijkelijken moed en kundigheid door het Duitsche volk gevoerden oorlog tegen de democratische wereldmachten het Nederlandsche volk en den Nederlandschen staat nog niet gewonnen had, niettegenstaande een bijna negenjarigen strijd, door duizenden met geestdrift en opofferingsgezindheid tegen alle machten in, gevoerd.
Zou de N.S.B. in 1940 aan de macht geweest zijn, dan zouden de Nederlanden aan de zijde van Duitschland hebben deelgenomen aan dezen strijd, die ook voor de vrijheid en de welvaart van het Nederlandsche volk van beslissend belang is.
Het vervult haar met genoegdoening, dat thans reeds een groot aantal van haar leden vrijwillig aan den oorlog deelneemt.
De terugblik op de Meidagen van het vorige jaar verplicht ons tegenover den Führer Adolf Hitler tot bijzonderen dank daarvoor, dat door zijn vastbesloten handelen en door den snellen opmarsch van zijn weermacht, duizenden Nederlandsche nationaal-socialisten bevrijd werden uit de interneeringskampen van het oude systeem. Evenzoo danken wij het aan zijn begrip voor den toestand van het Nederlandsche volk, dat de N.S.B., bevrijd van den terreur der vroegere overheid, haar strijd voor de nationaal-socialistische idee kan voeren.
Sedert deze dagen gaat de N.S.B. voort, het Nederlandsche volk voor het nationaal-socialisme te winnen, het Nederlandsche volk zijn eigen aard en zijn Germaansch bloed en lotsverbondenheid bewust te maken. Zij vervult deze roeping uit alle kracht, opdat het Nederlandsche volk zich daardoor den weg bane tot een eervolle plaats als Germaansch volk in het nieuwe Europa, die zijn grootsch verleden en zijn sterken levenswil waardig is.
De N.S.B. is ervan overtuigd, dat de Führer in zijn nieuwe levensjaar de vijanden van Europa beslissend zal slaan en een nieuwe orde in Europa zal vestigen, die gegrondvest is op de onveranderlijke beginselen van het nationaal-socialisme, die de beste waarborgen bieden voor Europa's toekomst.
God zegene den Führer."
(N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4649)

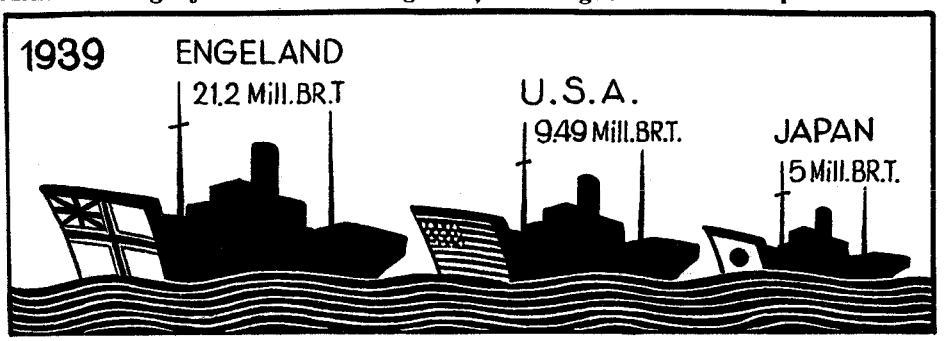
C. **FINLAND. — Kabinet-Rangell - Mutaties. —**
Helsinki, 16 April (D.N.B.) — De Finsche minister van Volksgezondheid en lid van de conservatieve partij, Kotilainen, die kort voor Paschen met langdurig ziekteverlof is gegaan, is thans afgetreden. Tot zijn opvolger is benoemd dr. V. A. Arole. Ook de chefs van de beide belangrijkste afdeelingen van dit ministerie, n.l. de chef van de afdeeling levensmiddelen, Suonio en de chef van de afdeeling prijzencontrôle, professor Suviranta, zijn afgetreden. Tot chef van de afdeeling levensmiddelen is benoemd Juuramo en tot chef van de afdeeling prijzencontrôle Kalliala. (Standaard)
(Vor. ber. Kabinet-Rangell 4514 F)

D. **JOEGO-SLAVIE. — Koning Peter en regeering naar Jeruzalem. —**
New York, 21 April (D.N.B.) — Naar Associated Press uit Jeruzalem meldt, zijn koning Peter en de leden van het laatste Joegoslavische kabinet per vliegtuig in Jeruzalem aangekomen. (De Tijd)
(Vor. ber. Koning Peter 4626 B)

E. **HAITI. — Nieuwe president. —**
Naar Associated Press meldt, is 16 April Elie Lescot, tot dusverre gezant te Washington, tot president van Haïti gekozen met 56 van de 58 stemmen der nationale vergadering. (Het Volk)
(Vor. ber. Haïti 3078 C)

F. **RECHTSZAKEN. — Doodvonnis voltrokken. —**
De S.S.- en hoogere Polizeiführer maakt op 22 April het volgende bekend:
Het S.S.- en Polizeifeldgericht veroordeelde Meinhard Natt uit Arnhem wegens het verboden bezit van een wapen ter dood. De veroordeelde had van een politiebeambte in de badinrichting het dienstpistool gestolen en dit doen verdwijnen. Hij erkende, de verordening van het opperbevel der weermacht gekend te hebben, volgens welke het onbevoegd bezit van wapenen met den dood bestraft wordt. Hij heeft ook de herhaalde waarschuwingen van den bevelhebber der weermacht in Nederland in de pers en in het openbaar aangeplakte bekendmakingen, met name zijn laatste waarschuwing, gekend, dat met de scherpste straffen gerekend moest worden en dat de rechtsinstanties de opdracht gekregen hadden, geen clementie meer te laten gelden.
Het vonnis werd den 21sten April 1941 in den vroegen morgenstond met den kogel voltrokken.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Rechtszaken 4600 D)**

A. **SCHEEPVAART. — Vergelijkende staat. - Engeland, Vereenigde Staten en Japan. —**

(Ontleend aan de Deutsche Ztg. in den Niederlanden 16 April '41)
(Vor. ber. Wereldscheepvaart 4033 A)

B. **CHINA. — Conflict met Japan - Japanners bezetten Wentsjau en Ningpo (provincie Tsjekiang). —**
Shanghai, 19 April. (Domei) — Terwijl de nieuwe Japansche operaties sinds 16 April snelle vorderingen maken in de provincie Tsjekiang ten zuiden van de rivier de Tsjientang, waarbij Sjaohing, halverwege tusschen Hangtsjau en Ningpo en andere sleutelposities zijn bezet, hebben Japansche leger- en vlootdetachementen op 19 April in nauwe samenwerking een verrassende landing gemaakt nabij Tsjenhai, de buitenhaven van Ningpo, Sjimen, Haimen en Wentsjau (Joengkia) aan de kust van de provincie Tsjekiang. Het desbetreffende communiqué deelt mede, dat de operaties vlot verloopen met medewerking van de luchtmacht.
Deze nieuwe campagne heeft ten doel den aanvoerweg van Tsjoengking geheel te vernietigen. Tot dusver werd langs dezen weg n.l. oorlogsmateriaal uit schepen binnengesmokkeld of werden stapelgoederen uitgevoerd uit het niet bezette gebied. Japansche vliegtuigen hebben 18 April naar het hoofdkwartier van de Japansche marine in de Midden-Chineesche wateren bekend maakt, Tsjangsja, een militair en verkeertechnisch belangrijk centrum in de provincie Hoenan, gebombardeerd. Verscheidene groote branden werden door de Japansche vliegers waargenomen.
Tegelijkertijd hebben in Indo-China gestationneerde Japansche luchtstrijdkrachten in zes formaties Mengtze aan den Kiensjoei in de provincie Junnan met goed gevolg aangevallen, zoo meldt het hoofdkwartier van de Japansche strijdkrachten in Indo-China uit Hanoi. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Chin.-Jap. conflict 4610 B)

C. **NEDERLAND. — Verkoop van beeltenissen van het Koninklijk Huis verboden. —**
De waarnemend hoofdcommissaris van politie te Amsterdam brengt ter kennis van fabrikanten, winkeliers en andere belanghebbenden, zoowel hier ter stede als elders, dat de vervaardiging, de verkoop, het ten verkoop voorhanden hebben en het uitstallen van beeltenissen van leden van het Koninklijk Huis, in welken vorm dan ook (dus ook als sieraden, speldjes e.d.) verboden is. (Alg. Handelsblad)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Winston Churchill over de krijgsoperaties - Beschouwing van de „Times" over groot offensief in de Middellandsche Zee. —**
De krijgsoperaties. — Berlijn, 22 April. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt, heeft de Britsche minister-president, Winston Churchill, op 22 April in het Lagerhuis onder meer gezegd, dat het oogenblik nog niet gekomen is om een uitvoerige verklaring over den militairen toestand af te leggen. Hij gaf den afgevaardigden den raad op dit oogenblik van Eden nog geen verklaring over de resultaten van diens reis naar het Midden-Oosten te verlangen. Churchill zeide voorts, dat hij geen verklaring kon afleggen die thans van eenig nut zou kunnen zijn en meer zou kunnen bevatten, dan hij eergisteren heeft medegedeeld en sindsdien door de bladen gemeld is.
Het ligt voor de hand, aldus Churchill, dat, wanneer in den toestand een tijdelijke stilstand is gekomen, in het Lagerhuis een uitvoerige verklaring zal worden afgelegd over alles wat er tot op dat oogenblik gebeurd is. „Ik moet openlijk toegeven, dat wij de grootste moeite gehad hebben om volledige berichten te krijgen over de moeilijke bewegingen van onze strijdkrachten in Griekenland. Deze bewegingen waren buitengewoon ingewikkeld en zijn met bijzondere handigheid ten uitvoer gelegd, doch zelfs de regeering ontvangt niet iederen dag volledige en nauwkeurige inlichtingen van de commandanten, die bij de troepenbewegingen betrokken zijn. Dit heeft overigens in geen enkel opzicht het verloop der operaties belemmerd. Ik heb er voor gezorgd, dat wij in het vervolg vollediger inlichtingen ontvangen."

Beschouwing „Times". — S. P. T. meldt uit Londen:
De diplomattieke medewerker van de Times schrijft heden in een hoofdartikel, gewijd aan de militaire situatie in Zuid-Oost Europa: Het Duitsche militaire offensief in het Oostelijk deel van de Middellandsche Zee en zijn diplomatiek offensief in het Westelijk gebied van deze zee, zouden wel eens de inleiding kunnen vormen van een nieuwe militaire actie van zoo grooten omvang als de geschiedenis tot nu toe nimmer heeft gezien. Voor zoover de groote lijnen zich beginnen af te teekenen, zou men er uit kunnen opmaken, dat Duitschland van plan is Engeland door een gigantische omsingelingsbeweging van zijn steunpunten in de Middellandsche Zee te berooven en de Britsche vloot te dwingen dit gebied te verlaten. De huidige veldtocht in Griekenland zou in dat geval slechts een onderdeel van deze actie zijn, welke zoo ver afgelegen punten als Gibraltar en Mosoel omvat. (N. Rott. Crt. - De Telegraaf)
(Vor. ber. Winston Churchill 4633 B)

E. **BRITSCH-INDIE. — Ghandi blijft aansporen tot passief verzet. —**
New York, 22 April. (D.N.B.) — Naar United Press uit Bombay meldt, heeft Ghandi het verzoek om den veldtocht van den passieven tegenstand te staken, op ondubbelzinnige wijze van de hand gewezen. Ghandi noemde den weerstand een „verheven protest van het Indische volk tegen de leiding van dezen oorlog". Deze beweging belichaamt het vurige verlangen van 350 millioen menschen naar vrijheid. De Britsche staatslieden hebben echter den verkeerden weg gekozen en kunstmatige hindernissen opgeworpen, die Indië belemmeren in het verkrijgen van zijn vrijheid. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Ghandi 4402 A)**

F. **AMSTERDAM. — Hoofdcommissaris van Politie. - Luitenant-kolonel b. d. S. Tulp benoemd. —**
's-Gravenhage, 23 April. — Het Rijkscommissariaat maakt het volgende bekend:
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied verleende op grond van par. 1 zijner verordening nr. 3—1940 over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland aan den hoofdcommissaris van politie te Amsterdam, H. J. Versteeg, eervol ontslag met toekenning van pensioen.
In zijn plaats benoemde de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied op grond van par. 1—6 zijner verordening nr. 108—1940 (vierde verordening over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen), den luitenant-kolonel b. d. S. Tulp tot hoofdcommissaris van politie te Amsterdam.
De heer Tulp werd 26 Maart 1891 te Leeuwarden geboren. Den 20sten Juli 1912 werd hij tot tweede-luitenant der infanterie bij het Indische leger benoemd, waar hij in October 1912 in functie trad. In 1916 werd hij eerste luitenant, in 1926 kapitein. Later diende hij vier jaren als commandant van de troepen in Suriname. In 1935 keerde hij in den rang van majoor naar Ned.-Indië

terug, waar hij in 1936 tot luitenant-kolonel werd bevorderd. In 1938 verliet hij 's lands dienst met pensioen.
De heer Tulp behoort tot de bekende leden der N.S.B. Hij is officier in de Oranje-Nassau-orde. (Telegraaf)

A. NEDERLAND. — Rijwielbelasting met ingang van 1 Mei ingetrokken. —
's-Gravenhage, 24 April. — Het 24 April verschenen verordeningenblad vermeldt het besluit van den Secretaris-Generaal van het departement van Financiën, waarbij de Rijwielbelastingwet wordt ingetrokken met ingang van 1 Mei 1941, behalve ten aanzien van de dan reeds verbeurde boeten en van de begane strafbare feiten.
(Verordeningenblad No. 16, 24 April '41)

B. NEDERLAND. — Mr. M. M. Rost van Tonningen tot secretaris-generaal voor bijzondere economische aangelegenheden benoemd. —
's-Gravenhage, 24 April. — Het Rijkscommissariaat maakt het volgende bekend:
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van par. 1—1 van zijn verordening nr. 108-1940 (vierde verordening over bijzondere bestuursmaatregelen) den president der Ned. Bank, Mr. M. M. Rost van Tonningen, tot secretaris-generaal voor bijzondere economische aangelegenheden benoemd.
De Rijkscommissaris heeft tegelijkertijd Mr. Rost van Tonningen tot nader order met de waarneming der zaken van het secretariaat-generaal in het departement van Financiën in alle aangelegenheden van de generale thesaurie der afdeeling comptabiliteit en in de algemeene aangelegenheden van dit departement belast. (De Standaard)
(Vor. ber. Mr. M. M. Rost van Tonningen 4619 B)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Londen opnieuw aangevallen. - Plymouth zwaar getroffen. —
Berlijn, 20 April. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht deelt mede:
„Als vergelding voor den nieuwen aanval van Britsche vliegtuigen op woonwijken te Berlijn, in den nacht van 17 op 18 April, heeft de Duitsche luchtmacht in den afgeloopen nacht opnieuw Londen aangevallen.
Het Duitsche luchtwapen is op 23 April, naar de Britsche berichtendienst meldt, actief geweest boven verschillende deelen van Engeland. In het Zuidwesten van het land, vooral in de stad Plymouth — aldus het D.N.B. — die zwaar is aangevallen met brand- en brisantbommen, is bijzonder fel afweervuur gegeven door het Britsche geschut.
(Leeuwarder Crt.) **(V. b. Aanval op Londen 4644 B)**

D. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Grieksche leger in Epirus en Macedonië legt wapens neer. - Janina en Volos bezet. - Koning George II van Griekenland naar Kreta gevlucht. - Thermopylae bezet. —
De Duitsche weermachtberichten van 18—25 April melden:
Het door Duitsche en Italiaansche troepen ingesloten Grieksche leger in Epirus en Macedonië heeft onvoorwaardelijk de wapenen neergelegd.
De Duitsche troepen zijn verder doorgedrongen en hebben Janina, waardoor de Grieksche troepen in Epirus werden ingesloten, en Volos aan de Egeïsche Zee bezet. Er wordt melding gemaakt van contact met de Engelsche troepen, maar naar verluidt trachten de Engelschen zich in te schepen en naar Egypte te ontkomen.
Volgens de laatste berichten is koning George II van Griekenland naar Kreta gevlucht.
Berlijn, 25 April. (D.N.B.) — Duitsche troepen hebben, naar het D.N.B. verneemt, op 24 April door een grooten aanval den pas van Thermopylae in bezit genomen.
De Duitsche troepen zijn verder opgerukt.
Talrijke stukken geschut en oorlogstuig vielen in Duitsche handen.
(N. Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Krijgsverrichtingen in Griekenland 4634 B)

E. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Strijd in Noord-Afrika. - Tobroek omsingeld. - Mislukte troepenlanding der Engelschen bij Bardia. —
Italiaansche weermachtberichten van 17—25 April:
Het oorlogstooneel van Noord-Afrika ligt nog steeds aan de Lybisch-Egyptische grens, waar momenteel voor de Duitsche en Italiaansche troepen succesvolle gevechten plaats hebben. De Engelschen houden de haven van Tobroek nog steeds in handen, maar de ring die rond deze vesting geslagen wordt door de Duitsch-Italiaansche pantserdivisies, wordt steeds nauwer. Wat onder meer al blijken kan uit de vertwijfelende pogingen die de Engelsche gemotoriseerde strijdkrachten ondernomen hebben om dezen ring te doorbreken, welke poging evenwel mislukte en die den Engelschen op zware verliezen aan manschappen en materieel is komen te staan. Bij Bardia hebben de Engelschen bovendien een mislukte poging gedaan om troepen aan land te zetten. Ten Oosten van Solloem is, blijkens het Italiaansche legerbericht van 22 April, een der vijandelijke colonnes, die getracht had de Italiaansche stellingen te naderen, teruggeslagen na zware verliezen te hebben geleden.
Engelsche lucht- en vlootstrijdkrachten hebben Tripolis gebombardeerd. (De Nieuwe Eeuw)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4643 E)

F. NEDERLAND. — Geschenk der N.S.N.A.P. aan Rijkskanselier Hitler. —
Diverse bladen publiceeren het A.N.P.-bericht, volgens hetwelk de plaatsvervangende landelijke leider der N.S.N.A.P., W. G. Lensink, in opdracht van Dr. E. H. van Rappard, die op het oogenblik in de Leibstandarte als Oberscharführer dienst doet, ter gelegenheid van den 52sten verjaardag van den Führer in de Privatkanzlei des Führers een in perkament gebonden exemplaar van den in 1687 verschenen eersten druk van de beroemde biografie van admiraal De Ruyter door G. Brandt heeft overhandigd.
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4648 D)

G. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —
Kunst en Letteren:
— Litteraire Profielen, door Joris Eeckhout. Uitg.: N.V. Standaard Boekhandel, Antwerpen.
— Anthony van Dyck's „Phillipe le Roy" en de graveurs. Uitg.: Prestel Verlag, Frankfurt a/M.

Romans en Lectuur:
— De rivier kwam, door Stella A. Morgan. Uitg.: Bosch en Keuning, Baarn.
— Zonnevaart, door Leens van Dijk. Uitg.: „Holland", Amsterdam.
— Das tägliche Brot, door Walther Stanietz. Uitg.: S. Fischer, Berlijn.

Land en Volkenkunde:
— Modern Japan, door H. J. J. M. van Straelen. Uitg.: Foreholte, Voorhout.

Historie:
— Nederland en zijn overzeesche gewesten, door G. W. Bolkestein en H. Eggink. Uitg.: J. B. Wolters, Groningen.

Wetenschap en techniek:
— De wereld van Dante, door Prof. dr. N. B. Tenhaef. Uitg.: Noord-Hollandsche Uitg. Mij., Amsterdam.
— Dieetregeling bij hart- en nierziekten, door Mej. M. B. P. Schulte en dr. L. J. v. d. Mandele. Uitg.: Van Holkema en Warendorf, Amsterdam.

Geestelijk leven:
— In de nachtwake, door Prof. dr. P. Stegenga Azn. Uitg.: J. N. Voorhoeve, Den Haag.
— Kluizenaressen, door Paul Ehrens. Uitg.: Paul Brand, Hilversum. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Literatuurlijstje 4644 G)

A. **De beteekenis van de Italiaansche industrie.** —
In het kader van de studie en bespiegelingen, welke in den laatsten tijd van velerlei hand zijn verschenen betreffende de toekomstige taak en de mogelijke ontwikkeling van de West-Europeesche industrie, is het niet oninteressant van Italiaansche zijde een oordeel te vernemen betreffende de rol, welke voor de Italiaansche industrie in de toekomst zou zijn weggelegd. In het nummer van 16 Maart '41 van „Il Sole", het bekende en in Italië zeer verspreide dagblad op het gebied van den Handel, de Nijverheid, de Financiën en den Landbouw, is een artikel over dit onderwerp verschenen van de hand van Gaetano Pistillo.

Tot rechtzetting van een bij buitenlanders en ook in Italië zelf, vaak uit sleur zich handhavend misverstand als zou Italië bij uitstek een land van landbouwers en handwerkslieden zijn, wordt aangevangen met een samenvattend overzicht van de economische structuur van het land te geven. Toegegeven wordt dat de landbouw in Italië inderdaad een zeer omvangrijk element in de volkshuishouding vormt: omvangrijke kapitalen zijn erin belegd en groote belangen zijn er bij betrokken. Aan de hand van cijfers wordt dit geïllustreerd; de waarde van den bebouwden grond wordt op bijna 174 milliard lire geschat, de opbrengst ervan op 27½ milliard, 8.756.000 menschen hebben werk in den landbouw. Uit de officieele cijfers de industrie betreffende blijkt echter dat ook deze voor de Italiaansche volkshuishouding als zeer belangrijk moet worden beschouwd. Volgens die cijfers telt Italië bijna een millioen industrie- en handwerksbedrijven, welke aan 5.375.000 menschen werk verschaffen. Het erin belegde kapitaal bedraagt ongeveer 110 milliard lire met een jaarlijksche opbrengst van 25¾ milliard lire. Van het totaal hierboven genoemde aantal bedrijven vallen 9317 met 709.000 werknemers onder ijzer-, staal- en machine-industrie, 4565 met 155.000 menschen behooren tot de chemische, 6907 met 653.000 arbeiders tot de textielindustrie; er zijn 25.000 bouwbedrijven, welke aan 623.000 menschen werk geven. Op het gebied van constructiematerialen zijn 4758 bedrijven werkzaam met 451.000 arbeiders; de voedingsmiddelen-industrie telt 40.000 ondernemingen met 389.000 arbeiders. Het aantal grootbedrijven is echter gering: in totaal zijn er slechts 1153 bedrijven — welke aan 1.532.000 menschen werk verschaffen — met meer dan 250 arbeiders of employé's. De Italiaansche industrie is dus over een groot aantal kleine bedrijven verdeeld.

De industrieele productie is, niettegenstaande het gebrek dat het land aan de meeste grondstoffen (steenkool, aardoliën, ijzer, tin, koperertsen alsmede katoen en andere vezels) heeft, in het algemeen voldoende niet alleen voor het binnenlandsch verbruik, doch eveneens tot instandhouding van den uitvoer naar verschillende Europeesche en overzeesche landen, waaronder de markten in de Balkanlanden, Spanje, Noord-Afrika, het Nabije Oosten en Amerika in het bijzonder moeten worden genoemd.

In 1938, het laatste nog niet direct door de oorlogsomstandigheden beïnvloed jaar, werden in Italië de volgende industrieele producten vervaardigd (tusschen haakjes = hoeveelheden in tonnen): ijzerertsproducten (990.000), lood- en zinkertsproducten (262.000), vaste brandstoffen (2.355.000), ijzerpyrieten (930.000), gietijzer (864.000), staal (2.377.000), koper (2.963), loodertsen (44.000), kwik (2.031), zwavelzuur (1.721.000), kopersulfaat (124.800), phosphaten (1.435.000), suiker (327.800), bauxiet (400.000), aluminium (25.700) en cement (4.587.000).

Wat betreft den uitvoer blijkt uit de cijfers over de jaren 1936, 1937 en 1938, dat 80% uit industrieproducten bestond, waarvan 28% afkomstig van landbouwgrondstoffen; de resteerende 20% omvat directe landbouwproducten. Onder de export-industrieën neemt de textielindustrie een eerste plaats in met ruim 43% van het totaal aan uitvoer van industrieproducten; daarop volgen de industrie van voedingsmiddelen met ruim 18%, de mechanische industrie met 11.5%, de chemische nijverheid met 7.7%, de metallurgische bedrijven met 3.2% en de papierindustrie met 1.5%.

Aan de hand van deze cijfers, die in 1939 en 1940 nog verre overtroffen zouden zijn, wil de schrijver een duidelijk beeld geven van de structuur en omvang van de Italiaansche industrie en van haar mogelijkheid tot uitbreiding. In dit verband wijst hij op de expansieve kracht van de Italiaansche nijverheid, waardoor het deze in een kort tijdperk van een halve eeuw gelukt is tot zoo hoogen bloei te komen, niettegenstaande zij zich in vergelijking met die in vele andere landen in en buiten Europa in een minder gunstige situatie bevond en nog steeds bevindt.

ITALIË

Wanneer de schrijver overgaat tot beschouwingen over de positie, welke de Italiaansche industrie in het kader van een toekomstigen economisch-politieken opbouw zal innemen, merkt hij op, dat niet alleen rekening moet worden gehouden met het huidig potentieel van die industrie — hoezeer dit dan ook dank zij de politiek van corporatieve autarkie steeds stijgende is — doch bovendien met de mogelijkheid dat straks de beschikking zal worden verkregen over nieuwe grondstoffenbronnen en dat nieuwe afzetgebieden zullen worden geopend.

Italië zal in de toekomst ongetwijfeld een groot aantal industrieele producten vervaardigen, zoowel ter voorziening van de buitenlandsche markt als voor den export.

De beteekenis van Italië voor het buitenland moet in de toekomst niet uitsluitend tot het gebied van landbouw- en handwerkproducten beperkt zijn, doch in veel grootere mate dan thans het geval is, zich uitstrekken over eind- en halffabrikaten van de nijverheid. Derhalve moet, zoo betoogt de schrijver, zonder de belangen van den landbouw uit het oog te verliezen, voortgegaan worden het industrieele apparaat op energieke en intensieve wijze uit te breiden en te vervolmaken.

(Ontleend aan „Il Sole" en Economische Voorlichting)

(V. b. Speciale pagina Italië 3633 A.)

B. **NEDERLAND. — Nieuwe inhoudsmaat van kwartliter.** —
Bij besluit van 25 April van den secretaris-generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart is in het reglement op de maten, gewichten, meet- en weegwerktuigen een nieuwe inhoudsmaat van een kwart liter opgenomen.

Dit is van belang voor de melkdistributie. Immers, het weekrantsoen is 1¾ liter; alleenwonenden of gezinnen met een oneven aantal leden zouden dus òf een kwartliter te weinig krijgen, wat niet prettig is, òf de melkboeren zouden een kwart liter te veel moeten geven, wat niet mag. Met de nieuwe maat zijn deze moeilijkheden overwonnen. (De Tijd)

(V. b. Maten en gewichten 4515 E; distributie 4581 B)

C. **CHINA. — Conflict met Japan. - Foetsjau door Japanners bezet.** —
Tokio, 22 April. (Domei) — Uit „ergens in de provincie Foekien" wordt gemeld, dat de Japansche strijdkrachten op 22 April Foetsjau hebben bezet en daarbij negen Chineesche patrouillebooten hebben buitgemaakt, benevens 4 stukken 20 cm. geschut, 10 stukken 10 cm. geschut, een 7 cm. luchtafweerkanon en een groote hoeveelheid ander oorlogstuig.

(Foetsjau, de hoofdstad van de provincie Foekien, ligt bij de kust een eindweegs ten Z. van Wentsjau, waarvan de inneming door de Japanners werd gemeld. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Chineesch-Japansch Conflict 4651 B.)

A. **SOVJET-RUSLAND. — Neutraliteitspact met Japan - Geheime Staatsraad en Keizer keuren pact goed. —**
Tokio, 24 April (D.N.B.) — De Geheime Staatsraad van Japan heeft in een speciale zitting zijn toestemming gegeven voor het Japansch-Russische neutraliteitspact. De formeele erkenning van het pact door den Keizer is op 25 April verkregen.
Het pact is op dien datum in werking getreden.
(De Tijd) **(V. b. Neutraliteitspact Sovjet-Rusland—Japan 4644 F.)**

B. **NEDERLAND. — Engelsche bommen; 12 dooden, 15 gewonden. —**
's-Gravenhage, 21 April. (A.N.P.) — In het afgeloopen weekeinde vlogen verscheidene Engelsche vliegtuigen boven ons land en op eenige plaatsen werden brisant- en brandbommen neergeworpen. De meeste bommen vielen op het vrije veld; een aantal andere bracht echter schade teweeg.
In een stad in het Westen van ons land kreeg een ziekenhuis een voltreffer. In de buurt van dit ziekenhuis werden eenige woonhuizen beschadigd en vernield en ontstonden eenige branden, die gelukkig snel gebluscht werden. Een molen en een paar opslagplaatsen werden in deze stad eveneens getroffen. Volgens de tot dusver ter beschikking zijnde gegevens zijn in deze stad 12 dooden en 15 licht- en zwaargewonde burgers te betreuren.
Op een andere plaats in het land vielen verscheidene brisant- en brandbommen in de nabijheid van een krankzinnigeninrichting. Het gebouw zelf kreeg geen schade. Wel werden eenige huizen in de buurt beschadigd. Elders werd een straatweg getroffen, zoodat het verkeer tijdelijk omgelegd moest worden.
Voorts kregen vele huizen glasschade.
Ten slotte nog werd op een andere plaats blijkbaar een hoogere onderwijsinrichting tot doel gekozen. Ook deze werd niet geraakt. Wel geraakten in de buurt enkele woonhuizen in brand. Deze branden werden snel gebluscht. (Telegraaf)
(Vor. ber. Eng. bommen 4588 D.)

C. **BULGARIJE. — Bezetting Thracië en Macedonië.**
Sofia, 24 April (D.N.B.) — De Bulgaarsche troepen hebben bijna geheel Thracië tusschen Maritza en Stroema bezet. Op 24 April rukten zij Cavalla binnen. In Macedonië zijn de vastgestelde gebieden van de eerste étappe bezet. De komende dagen worden de steden Grilep, Britolja en Resen bezet.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Macedonië 4652 D.; Bulgarije—Joego-Slavië 4641 D.)**

D. **NEDERLAND. — Tentoonstelling van Duitsche boeken te Den Haag. —**
Het A. N. P. meldt: Een belangwekkende tentoonstelling van nieuwe Duitsche boeken en van hulpmiddelen voor openbare bibliotheken is op 24 April in het gebouw der Openbare Leeszaal aan de Bilderdijkstraat te 's-Gravenhage geopend.
De gansche collectie werd aangeboden ter opneming in den boekenschat van de Openbare Leeszaal en Bibliotheek te 's-Gravenhage. Iedere leeszaal, waar de reizende tentoonstelling zal komen, ontvangt een geschenkcassette van twaalf uitgezochte werken.
(Alg. Handelsblad)

E. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Dagorder van Mussolini. —**
Volgens het Italiaansche hoofdkwartier heeft de Duce op 24 April de volgende dagorder uitgevaardigd:
Soldaten van alle legercorpsen strijdende aan het Grieksche front!
Na zes maanden van verbitterden strijd heeft de vijand de wapenen neergelegd. De overwinning bekroont uwe bloedige offers, die bijzonder ernstig waren voor de strijdkrachten te land en geeft een nieuwe glorie aan uw vaandels. Het vaderland is nooit zoo trotsch op u geweest. Op dit oogenblik gedenkt en begroet het Italiaansche volk bewogen zijn heldhaftige zonen, gevallen tijdens de gevechten in Albanië en betuigt zijn eeuwige dankbaarheid aan u, die hen gewroken hebt. Leve de koning.
(w.g.) MUSSOLINI.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen Griekenland 4652 D.; Mussolini 4572 B.)**

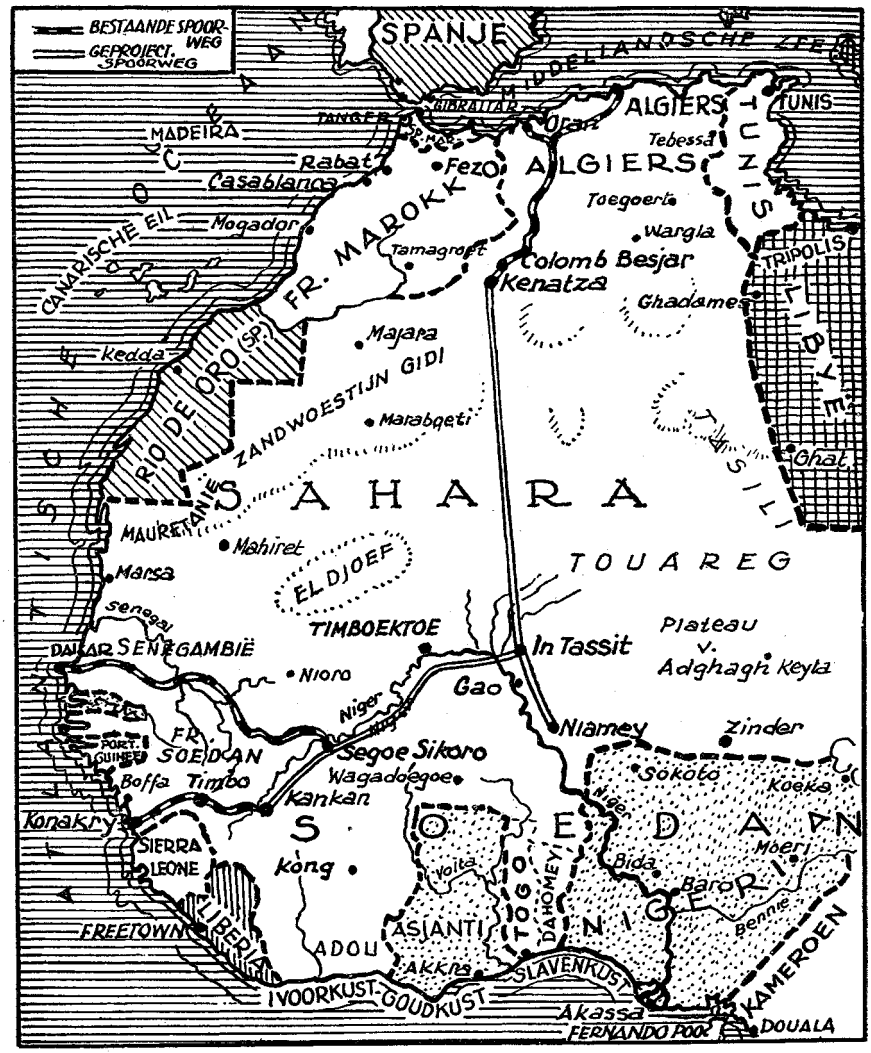
F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Gouverneur-Generaal jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer blijft op zijn post. —**
Batavia, 26 April (S. P. T.) — Officieel wordt te Batavia medegedeeld, dat de Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië, jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, op zijn post zal blijven.
Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer werd op 16 September 1936 benoemd tot Gouverneur-Generaal. In September van dit jaar zou dus de Landvoogd zijn functie hebben neergelegd en zou een nieuwe Gouverneur-Generaal benoemd moeten worden. Het lag voor de hand, dat, evenals in den wereldoorlog is geschied, toen de ambtsperiode van G.G. Idenburg werd verlengd, ook onder de huidige buitengewone omstandigheden de Gouverneur-Generaal op zijn post zou blijven, waartoe thans blijkbaar officieel is besloten.
(De Standaard) **(Vor. ber. Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer 4215 B.)**

G. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Krijgsverrichtingen - Duitsche troepen rukken Athene binnen - Valschermjagers bezetten den Isthmus - Verliezen der Britsche handels- en oorlogsmarine. —**
Berlijn, 27 April (D.N.B.) — Het opperbevel van de Duitsche weermacht heeft 27 April in speciale communiqué's het volgende bekend gemaakt:
Na rustelooze aanvals- en achtervolgingsgevechten zijn de voorhoeden van een Duitsche pantserdivisie, die achter de vluchtende Engelschen oprukten, hedenmorgen om 9.25 uur Athene binnengerukt. Op den Acropolis werd de hakenkruisvlag geheschen.
Bij een stoutmoedigen aanval uit de lucht hebben Duitsche valschermtroepen op den ochtend van 26 April de landengte van Corinthe ingenomen, de stad bezet en het kanaal van Corinthe onder bewaking gesteld.
De „Leibstandarte Adolf Hitler" heeft bij een onstuimigen opmarsch ten Westen van het Pindusgebergte de Golf van Patras bereikt; zij heeft de Golf weten over te steken en is op den Peloponnesos opgerukt.
Het luchtwapen heeft gisteren den uit Griekenland vluchtenden Engelschen weer zware slagen toegebracht. Vier schepen van 22.000 B.R.T. werden vernietigd en tien schepen van te zamen 80.000 B.R.T. beschadigd. Vandaag zijn bij de achtervolging een kruiser tot zinken gebracht, twee kruisers beschadigd, een koopvaarder van 5000 B.R.T. vernietigd en tien schepen van te zamen 75.000 B.R.T. beschadigd.
(Telegraaf) **(V. b. Krijgsverr. Griekenland 4652 D.)**

H. **NEDERLAND. — Eerste Duitsche kleuterschool in Nederland te Haarlem geopend. —**
Haarlem, 21 April. — De eerste Duitsche Kleuterschool in Nederland is 20 April, op den verjaardag van den Führer, te Haarlem op plechtige wijze officieel in gebruik genomen en overgedragen aan de National-Sozialistische Volkswohlfahrt (N.S.V.).
(Telegraaf)

I. **ZWEDEN. — Verliezen ter zee - Bevolking. —**
Verliezen ter zee. — Stockholm, 25 April (A.N.P.) — Tijdens dezen oorlog heeft Zweden tot dusver in totaal 97 schepen verloren met een tonnage van 224.521 B.R.T. Hierbij zijn 671 opvarenden omgekomen. In den wereldoorlog van 1914—1918 heeft de Zweedsche koopvaardij 247 schepen verloren met een tonnage van 267.614 B.R.T. Hierbij zijn toen 794 opvarenden omgekomen.
Bevolking. — Stockholm, 25 April (A.N.P.) — Volgens de voorloopige berekening van het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg de bevolking van Zweden aan het einde van 1940 6.370.964 zielen, hetgeen, vergeleken met de cijfers van eind 1939 een kleine stijging beteekent. (Telegraaf)
(Vor. ber. Bevolking 882 I.)

A. **FRANKRIJK. — Middellandsche Zee—Niger-spoorweg.** —
Niet „Trans-Sahara"-, maar „Middellandsche Zee—Niger-spoorweg" zal de Fransche regeering de spoorlijn noemen, die de laatste weken in het middelpunt der besprekingen over de ontsluiting van Fransch Afrika heeft gestaan. Aldus verklaarde de Fransche staatssecretaris van Verkeerswezen, Jean Berthelot, nadat hij van een inspectiereis door Afrika te Vichy was teruggekeerd.
In aansluiting aan de reeds bestaande verbinding van Oran en Algiers naar Colomb-Besjar en het Kenatza-bekken, zal een nieuwe spoorbaan worden gelegd naar In-Tassit bij het noordelijkste punt van de rivier de Niger. Daar wordt de lijn gesplitst. De eene tak gaat door het Nigerdal naar Segou Sikoro, om daar aansluiting te krijgen op de lijnen van Dakar en Konakry (Afrika's westkust), de andere tak buigt zuidoostwaarts af naar Niamey in het Niger-dal.
(Het Volk)

(Eigen teekening, ontleend aan Het Volk)

(Vor. ber. Fransch Noord-Afrika 3608 A.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - „Open brief" van dr. Dietrich aan Winston Churchill. - Karl Megerle over Churchill's verantwoordelijkheid.**
„Open brief" van dr. Dietrich. —
Berlijn, 24 April. (D.N.B.) — Rijksperschef dr. Dietrich heeft heden een „open brief" gericht aan Churchill, waarin hij den Britschen premier kenschetste als een abnormaalheid, in zooverre, dat hij carrière heeft gemaakt door een onafgebroken reeks wan-successen.
Misschien ligt het geheim van zijn „geslaagde wan-successen" wel hierin, schrijft dr. Dietrich, dat hij in Engeland werkzaam is en kan speculeeren op onbekendheid met de werkelijke feiten. Opdat hij nu niet het nieuwe „Duinkerken" aan de Egeïsche Zee kan doen verkeeren in een Britsche zege, somt de rijksperschef een aantal aanhalingen op uit redevoeringen van Churchill, die steeds weer het tegendeel van de profetiën van den Britschen premier bewijzen.
Op den 1sten October 1939 zeide Churchill: „Ik verklaar heden, dat Hitler uit Oost- en Zuid-Europa is verdreven." „Wendt," aldus schrijft dr. Dietrich, „thans uw blikken naar het Zuid-Oosten, heer Churchill. U ziet daar de zegevierende Duitsche troepen van Kroatië tot Attica en aan de grens van Egypte, als het werkelijk doorslaande bewijs voor de waarheid van uw profetische woorden."
Dr. Dietrich herinnert dan aan de verklaringen van Churchill, op 12 November 1939, dat Duitschland geheel alleen stond en dat Engeland, wanneer het zonder al te groote moeilijkheden den winter door zou komen, den oorlog zou hebben gewonnen.
Op 11 April 1940 verklaarde de Britsche premier, dat Engeland zou verhinderen, dat de Duitsche troepen in Noorwegen van het noodige zouden worden voorzien en op 30 Maart, dat Britsche en Fransche convooien veiligheid boden en dat de handel van alle landen die hun schepen in deze convooien zouden laten varen, niet alleen zouden leven, maar zelfs bloeien.
„Maar," aldus dr. Dietrich, „op 12 December 1940 moest u zich zelf wederom een oorvijg toedienen door te verklaren, dat de verliezen van de Britsche koopvaardij steeds op het zelfde verontrustende peil bleven."
Ten slotte wijst dr. Dietrich op Churchills verklaring van 27 Maart 1941, dat de gebeurtenissen in Joego-Slavië den einduitslag van den oorlog wellicht nader zouden brengen, dan iedereen geloofde.
„Inderdaad", aldus de „open brief, „u had gelijk. De einduitslag was werkelijk dichterbij dan u dacht."
Dr. Dietrich eindigt dan zijn „open brief" met Churchills eigen woorden van 22 Januari 1941:
„Het is verre van mij, een rooskleurig beeld van het heden en de toekomst op te hangen. Ik geloof niet, dat het op onzen weg ligt, andere tinten dan de donkerste te gebruiken om den toestand te schilderen, zoolang ons volk ons wereldrijk, ja de geheele Engelsch sprekende wereld door een duister, modderig dal gaat."
Winston Churchill's verantwoordelijkheid. — Onder het opschrift „Verantwoordelijk voor de nederlagen" bespreekt op 25 April de diplomatieke medewerker van de „Berliner Börsenzeitung", dr. Karl Megerle, de verantwoordelijkheid van Churchill.
De houding van Churchill, zoo schrijft hij, tegenover den storm van vragen om inlichtingen over de verantwoordelijkheid voor de Zuidslavisch-Griekse nederlagen en wat daarmede samenhangt, herinnert levendig aan zijn houding na het mislukte avontuur in Noorwegen. Toen probeerde hij de schuld deels te schuiven op „technische deskundigen" deels op zijn ambtgenoo-

ten en liet hij doorschemeren: wanneer men slechts naar hem geluisterd had, zou alles heel anders en beter verloopen zijn. Wanneer ook thans, vooral bij de deskundigen, de vraag naar de militaire en politieke verantwoordelijkheid ontstaat, dan zal het Engelsche officierencorps, dat reeds in den wereldoorlog gelegenheid had het strategische genie van Churchill af te meten naar zijn fiasco's, zich de vernietigende critiek herinneren, welke na den wereldoorlog door een aantal hooge Engelsche officieren, onder wie de generaals Sir W. D. Bird, Sir Frederic Maurice, Sir Ch. Oman en admiraal Sir Reginald Bacon, aan de hand eener weerlegging van de militaire wijsheden welke Churchill in zijn boek „de wereldcrisis" verkondigd had, geoefend is.
Thans moet Engeland werkelijk naar Winston Churchill luisteren. Op hem rust de volledige verantwoordelijkheid en het is zijn zaak, hoe hij zich voor het terneergeslagen Britsche volk rechtvaardigt. (N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. dr. Dietrich 4529 A; Winston Churchill 4651 D; dr. Karl Megerle 4537 B.)

A. **NEDERLAND. — Huurbeschermingsbesluit 1941.** De secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Binnenlandsche Zaken hebben vastgesteld een besluit, houdende bepalingen in verband met het eindigen van huur van onroerende goederen. Dit huurbeschermingsbesluit 1941 luidt o.a. als volgt: Vorderingen tot ontruiming, aanhangig gemaakt ten einde voor het verhuurde goed een hoogeren huurprijs te kunnen bedingen of op eenigerlei wijze meer voordeel dan wettelijk is geoorloofd te kunnen verkrijgen, worden afgewezen.
(Verordeningenblad No. 17, 26 April 1941)

(Vor. ber. Huurprijsbesluit 1940 4500 F.)

B. **UITVINDINGEN. — Een nieuw soort gramofoonplaat. —**
Buenos Aires, 26 April. — De Argentijnsche ingenieur Crudo heeft een uitvinding gedaan, die volgens het D.N.B. een omwenteling op gramofoongebied kan beteekenen.
Deze uitvinding vervangt de oude methode van klankoverbrenging, door thans gebruik te maken van fotografie op een materiaal, dat niet dikker is dan papier en onbrandbaar. Daardoor wordt de vervaardiging van z.g. „gesproken kranten" mogelijk.
De klank wordt weergegeven door een klein toestel, dat op een filmprojectietoestel gelijkt. Er is reeds een maatschappij opgericht de „Fotoliptogono", die de uitvinding wil exploiteeren. (Alg. Handelsblad)

C. **IRAK. — Officieele mededeeling i. z. de landing van Britsche troepen. —**
Beiroet, 23 April (D.N.B.) — De regeering van Irak heeft de volgende officieele mededeeling over de in Basra gelande Britsche troepen uitgegeven:
„De Britsche regeering had overeenkomstig het verdrag tusschen Engeland en Irak om verlof gevraagd, bepaalde troependeelen Irak te laten passeeren. Reeds van 21 Juni 1940 af zijn van beide zijden maatregelen genomen om den doortocht van troepen door Irak te vergemakkelijken. Dientengevolge zijn op 17 en 18 April te Basra bepaalde Britsche strijdkrachten geland, om overeenkomstig de gemaakte afspraken, door Irak vervoerd te worden. Er moet in dit verband de nadruk op gelegd worden, dat de commentaren van bepaalde buitenlandsche radio-stations volkomen ongegrond zijn. De regeering waakt over de rechten van het koninkrijk en over de souvereiniteit van het land en zal niet toelaten, dat zij op eenigerlei wijze geschonden worden. (N. Rott. Crt.)

(V. b. Landing Britsche troepen 4646)

D. **FRANKRIJK. — Tienjarenplan - 18 Fransche schepen door Engelschen in beslag genomen. —**
Tienjarenplan. — Vichy, 22 April (D.N.B.) — De Fransche regeering is voornemens, naar de algemeen gedelegeerde voor nationale toerusting in het ministerie van Financiën en Economische Zaken, Lehideux, in een interview met de Paris Soir meedeelde, een tienjarenplan op te stellen, teneinde te streven naar een meer rationeele verdeeling der arbeidskrachten en een reeks groote openbare werken uit te voeren. In een wet, welke dezer dagen zal verschijnen, zal het program van dit tienjarenplan nauwkeurig worden vastgelegd. Naar uit de verklaringen van Lehideux blijkt, komt het plan op het volgende neer:
1. Het vruchtbaar maken en exploiteeren van nieuw land.
2. Bevordering van de fruit- en groenteproductie.
3. Verdere ontwikkeling der productie van synthetische brandstoffen.
4. Inrichting van groote nederzettingen voor arbeiders rondom Parijs.
5. Uitbreiding en verbetering van het wegennet.
6. De bouw van talrijke openbare gebouwen e.d.

Lehideux verklaarde voorts, dat een meer rationeele verdeeling der arbeidskrachten en een algemeene opvoering der prestaties in Frankrijk slechts te verkrijgen is, indien de staat de sociale en medische verzorging der arbeiders en werkloozen ter hand neemt.
Wat den Franschen landbouw betreft, deze zou de groote leverancier van Europa kunnen worden en het fruit en de groenten uit Frankrijk zouden de Amerikaansche producten kunnen vervangen. De uitbreiding van het Fransche verkeersnet noemde Lehideux een der voornaamste punten van het tienjarenplan, om het Fransche bedrijfsleven met het Europeesche te verbinden.
18 Fransche schepen door de Engelschen in beslag genomen. — S.P.T. meldt uit Londen:
Naar aanleiding van een vraag van een der leden van het Lagerhuis, heeft Dalton, de minister voor economische oorlogvoering, verklaard, dat sinds 1 Januari van dit jaar 18 Fransche schepen door Engeland in beslag zijn genomen. Zes hiervan zijn naar Gibraltar overgebracht, twee naar Freetown in West-Afrika, twee naar Kaapstad, twee naar Durban en één naar Mauritus. Vier dezer schepen kwamen uit het onbezette gebied en één uit het bezette gebied. De overigen waren onderweg naar Frankrijk.
Dalton herhaalde voorts zijn verklaring van 8 April, waarin hij mededeelde, dat de Britsche regeering in dit opzicht van haar rechten als oorlogvoerende mogendheid gebruik moest maken. (Nieuwsblad v. h. Noorden - Het Vaderland)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Dr. Karl Megerle schrijft fel artikel tegen Zwitserland - Duitschlands vijanden worden verheerlijkt.** Berlijn, 29 April (D. N. B.) — De diplomatieke medewerker van de „Berliner Börsenzeitung", dr. Karl Megerle, doet een beroep op Zwitserland om „uit de Joegoslavische catastrophe een les te trekken en eindelijk in te zien, waarheen het kan leiden, wanneer tusschen de buitenlandsche politiek der regeering en de binnenlandsche politiek der pers en openbare meening een levensgevaarlijke tegenstelling bestaat, wanneer men het woord laat aan de straat en een regeering op onachtzame wijze toelaat, dat de bevolking door anti-Duitsche invloeden tot een vonnis van zelfmoord ten aanzien van den eigen toestand en van den wereldtoestand wordt gebracht."
Megerle wijst o.a. er op, hoe belangrijke dagbladen, partijen, organisaties en individueele personen in Zwitserland voortgaan partij te trekken voor de vijanden van Duitschland en Duitschland uit te dagen. De vijanden van Duitschland worden, naar Megerle schrijft, verheerlijkt en zijn vrienden vervolgd. Zoo is ook een moreele terreur begonnen tegen de Zwitsersche journalisten, die kort geleden te gast zijn geweest in Duitschland en door hen „pelgrims naar Duitschland" te noemen, heeft men hen met veronderstellingen willen discrimineeren. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. dr. Karl Megerle 4655 B.)

F. **NEDERLAND. — N. S. B. - Raad voor Volkshuishouding - Uiteenzetting van Minister Fischböck. —** 's-Gravenhage, 26 April. — Daar de Commissaris-Generaal voor Financiën en Economie, Minister dr. Hans Fischböck, den wensch te kennen had gegeven, in persoonlijk contact met den Raad voor Volkshuishouding der N.S.B. te treden, zijn op zijn uitnoodiging 24 April de leden van dien Raad door zijn nieuwen leider mr. M. M. Rost van Tonningen aan minister Fischböck en zijn naaste medewerkers voorgesteld, voor zoover die leden niet reeds eerder in de uitoefening van hun taak als zoodanig of in hun dagelijkschen werkkring met hen in verbinding waren getreden.

Met den plaatsvervangend leider van den raad, tevens leider van 't Economisch Front, ir. W. L. Z. v. d. Vegte en den sedert de oprichting van den Raad in 1936 als zoodanig opgetreden leider van het Bureau van den Raad, mr. dr. H. J. von Brucken Fock, waren alle leden van den raad, op een enkele uitzondering na, aanwezig. Tot den raad behooren thans o.a.: de commissaris van het N.V.V., H. J. Woudenberg, de leider van het Agrarisch Front E. J. Roskam, de leider van het technisch gilde dr. ir. W. A. Herweyer, directeur-generaal van den Nederlandschen Radio-Omroep, de leider van het Front voor Nering en Ambacht J. H. Scholte, de plaatsvervangend leider van het Economisch Front, ir. K. P. Kalis, de leden van de commissie Woltersom dr. L. P. Krantz, F. B. J. Gips en H. C. van Maasdijk.
Minister Fischböck gaf uiting aan den zijnerzijds gekoesterden wensch, zelf resp. door zijn medewerkers in nauwe voeling te blijven met den Raad voor Volkshuishouding en met name met de leiders der genoemde fronten en gilden en zegde de volle medewerking van hem zelf en zijn medewerkers toe, om dit contact tot een vruchtbare samenwerking te doen uitgroeien. (Nationale Dagblad)
(V. b. Nat. Soc. Bew. 4650 B; min. Fischböck 4546 B)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van minister Knox. - Duitsch commentaar. - Geen Amerikaansche convooien. - Geen levensmiddelen meer naar Frankrijk. - Rede van kolonel Lindbergh; hij neemt ontslag. - Personeel Amerikaansche vloot 232.000 man. —**

Verklaring van minister Knox. — New York, 25 April. (D.N.B.) — De minister van Marine, Knox, heeft 24 April in een rede voor de vereeniging van Amerikaansche dagbladuitgevers beweerd, dat Amerika „steeds meer door militaire machten wordt omsingeld".
Sinds maanden is het rechtstreeksche contact tusschen de Ver. Staten en geheel Europa, met uitzondering van Groot-Britannië, verbroken. De schepen, die deze eenige route bevaren, worden bedreigd door een sterke duikbootvloot, waarvan de sterkte aan niemand bekend is en de activiteit door wetenschappelijke ontdekkingen aanzienlijk doeltreffender is dan in den vorigen oorlog. Ook de snelbooten „belagen den handel tusschen Groot-Britannië en Amerika in noodlottige mate". Sterke formaties vliegtuigen verhoogen de gevaren, die Engeland tot een belegerd land hebben gemaakt. De voortdurende toeneming van de scheepsverliezen kan door aanbouw niet meer worden aangevuld. De Middellandsche Zee is tegenwoordig „verboden terrein" en alle contact met de landen, die aan deze zee grenzen, is verloren gegaan. Evenmin kunnen de Afrikaansche havens door de Amerikaansche vrachtbooten worden gebruikt. Overal stuiten de Ver. Staten op den vijandelijken aanvaller. De laatste schakel in dezen keten van omsingeling van de Ver. Staten is door de as-mogendheden gesmeed door de recente overeenkomst tusschen Rusland en Japan.
In het verdere verloop van zijn uiteenzettingen herhaalde Knox de these, die geheel en al den grondslag vormt van de politiek van Roosevelt, n.l. dat de as-mogendheden voornemens zijn de Ver. Staten aan te vallen. Dientengevolge zullen de Ver. Staten, aldus concludeerde de minister, ten slotte moeten vechten, indien zij geen doeltreffende middelen vinden, die Engeland aan de overwinning helpen zonder dat de Ver. Staten aan den strijd deelnemen. „Wij zijn al heel ver in deze richting gegaan", zoo vervolgde Knox, „wij hebben verklaard, dat de door Engeland bestreden vijanden ook onze vijanden zijn. Omdat wij zoo ver zijn gegaan, kunnen wij niet meer terug. Wij kunnen nog slechts voorwaarts gaan. Wij kunnen niet toelaten, dat onze goederen op den Atlantischen Oceaan naar den bodem der zee worden gezonden."

Duitsch commentaar. — Men is te Berlijn overtuigd, dat het volk der Ver. Staten in meerderheid het niet met Hull en Knox eens is. Het beduidt reeds een ernstige verdraaiing van de feiten, zoo uitte men zich ten slotte, dat de twee ministers het voorstellen, alsof Duitschland weerzin koestert tegen alle bewoners van de Ver. Staten. In werkelijkheid hebben uitsluitend menschen van het slag van Hull en Knox zich tot vijanden van Duitschland gemaakt.

Geen convooien. — Washington, 25 April. (D.N.B.) — Op zijn persconferentie heeft president Roosevelt verklaard, dat de regeering niet voornemens is een convooistelsel in te voeren. Alleen zal de patrouille-actie der Amerikaansche vloot worden uitgebreid. Roosevelt weigerde iets te zeggen over de wijze, waarop hij de levering van oorlogsmateriaal aan Engeland wilde doen geschieden.

Geen levensmiddelen meer naar Frankrijk. — Schweiz. Press Tel. meldt 25 April uit Washington:
Cordell Hull, de minister van Buitenlandsche Zaken, heeft naar aanleiding van het vertrek van de twee Fransche vrachtschepen Leopoldville en Belvédère verklaard, dat de regeering der Ver. Staten niet voornemens is nog meer levensmiddelen en medicamenten naar het onbezette gebied van Frankrijk te sturen.

Rede van kolonel Lindbergh. — Het D.N.B. meldt 25 April uit New York:
Kolonel Lindbergh heeft voor een vergadering van het America First Committee een rede uitgesproken, waarin hij in scherpen vorm sprak tegen deelneming der Ver. Staten aan den oorlog. De Vereenigde Staten, zoo verklaarde Lindbergh, moeten aan geen enkelen oorlog deelnemen, tenzij halverwege de kans bestaat hem te winnen. In den tegenwoordigen Europeeschen oorlog bestaat deze kans echter niet. De Ver. Staten zijn thans evenmin voor het voeren van een oorlog uitgerust als Frankrijk in 1939. Het zou wel een tragedie zijn, wanneer het Britsche Rijk mocht ineenstorten. Dat is ook de voornaamste reden, waarom hij, Lindbergh, tegen den huidigen oorlog is en waarom hij voorstander zou zijn van een vrede door onderhandelingen.

Lindbergh neemt ontslag. - Brief aan president Roosevelt. — New York, 28 April. (D.N.B.) — In een brief aan president Roosevelt heeft Lindbergh ontslag genomen als kolonel bij het corps reservevliegers van de Amerikaansche weermacht. Hij verwijst in dit schrijven naar opmerkingen, die Roosevelt op een zijner persconferenties gemaakt heeft en waarin hij Lindbergh's trouw aan de Ver. Staten in twijfel trok.
„Ik had gehoopt," aldus schrijft Lindbergh, „dat ik als Amerikaansch burger gebruik had kunnen maken van mijn recht in vredestijd, de bevolking van mijn land van mijn meening in kennis te stellen, zonder dat ik afstand zou behoeven te doen van het voorrecht in oorlogstijd mijn land als officier-vlieger te mogen dienen. Daar gij echter, in uw hoedanigheid van president der Vereenigde Staten en opperbevelhebber der weermacht, duidelijk te verstaan hebt gegeven, dat ik als reserve-officier dit land niet langer nuttig ben, en met het oog op andere opmerkingen, die gij, mijnheer de president, gemaakt hebt ten aanzien van mijn verknochtheid jegens het land, ten aanzien van mijn karakter en mijn motieven, kan ik geen anderen eervollen weg kiezen dan afstand te doen van mijn officiersrang als kolonel der luchtmacht.
Ik doe dezen stap met het grootste leedwezen, want mijn betrekkingen tot de luchtmacht behoorden tot de dingen, die mij het dierbaarst waren. Deze betrekkingen moesten slechts wijken voor het recht, dat ik als Amerikaansch burger openlijk tot mijn medeburgers mag spreken en met hen van gedachten mag wisselen over de beslissingen van oorlog en vrede, waartegenover het land zich in deze crisis geplaatst ziet. Ik zal als particulier mijn land naar beste krachten blijven dienen."
Het feit, dat Lindbergh uit de Amerikaansche luchtmacht is getreden, heeft bij de openbare meening groot opzien gebaard. Dit komt ook tot uitdrukking in de middagbladen, die het bericht onder groote opschriften publiceeren.

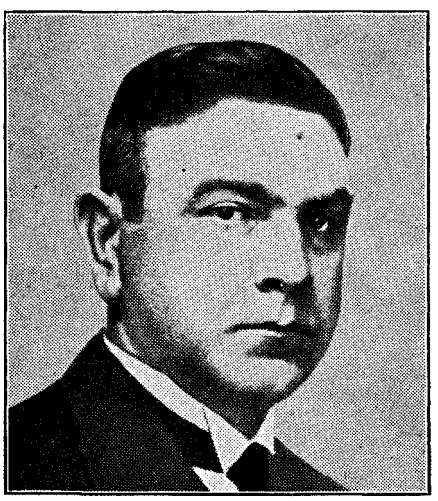
Personeel Amerikaansche vloot 232.000 man. — Washington, 28 April. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft een wet onderteekend, waarbij het personeel van de Amerikaansche vloot van 191.000 op 232.000 man wordt gebracht. Tevens machtigt deze wet den president de personeelssterkte tot 300.000 man te verhoogen, zoodra een crisis dit noodig maakt.
(Het Vaderland - Leeuwarder Courant - Limburger Koerier - Telegraaf - N. Rott. Courant)
(V. b. Pres. Roosevelt 4634 C; Kol. Lindbergh 4647 B; Min. Knox 4455 A; Marine 4584 B; Levensmiddelen 4567 B; Duitsch commentaar 4489 E)

B. **ARGENTINIE. — Neutraliteit - Defensie. —**

Neutraliteit. — Buenos Aires, 23 April (D.N.B.) — In een interview met de Razon heeft 22 April de fungeerende vice-president, Castillo, eenige verklaringen afgelegd over de belangrijkste kwesties van binnen- en buitenlandsche politiek. Hij verklaarde, dat Argentinië neutraal zal blijven en steeds er voor zorgen zal, dat de neutraliteit niet zal dienen tot verbloeming van handelingen, welke ook, die de nationale belangen des lands zouden kunnen benadeelen.
Defensie. — Buenos Aires, 23 April (S.P.T.). — In welingelichte kringen alhier verluidt, dat in totaal vermoedelijk 1.1. milliard pesos voor de Argentijnsche bewapening zal worden uitgetrokken; 680 millioen pesos hiervan zullen voor het leger worden besteed. In den loop van de volgende week zal de Senaat

in geheime zitting bijeenkomen om over het desbetreffende regeerings-voorstel te beslissen. De aanneming ervan wordt hier niet in twijfel getrokken.
De aankoopen van het nieuwe oorlogsmaterieel zullen over een termijn van vijf jaren worden verdeeld. Een wetsvoorstel tot uitbreiding van de vloot is nog in voorbereiding.
(Nieuwsblad v. h. Noorden - Het Vaderland)
(Vor. ber. Bewapening 4283 A.)

A. **KROATIE. — Dr. Ante Pavelitsj, de leider van den onafhankelijken Kroatischen Staat. —**
Dr. Ante Pavelitsj, de leider der Kroatische vrijheidspartij, die thans leider van het onafhankelijke Kroatië geworden is, werd op 11 Juli 1889 in de Herzegowina als zoon van een landbouwer geboren. Hij werkte eerst als spoorwegarbeider. Van het overgespaarde geld bezocht hij het gymnasium en later kon hij in de rechten studeeren. Tegelijkertijd werd hij lid van de Kroatische rechtsche partij, die de onafhankelijkheid van Kroatië ten doel had. In deze partij trad hij spoedig op den voorgrond.
Toen Kroatië door het verdrag van Versailles bij het nieuwe koninkrijk Joego-Slavië werd ingelijfd, was Pavelitsj de eerste, die hiertegen protesteerde. Bekend is zijn protestnota van 3 December 1918.

Dr. Ante Pavelitsj. (Foto Arbeiderspers)

Als rechtsgeleerde verdedigde hij de leiders van zijn partij in een proces, dat door de Joegoslavische regeering tegen hen werd gevoerd. Een zijner cliënten was de geschiedkundige, prof. Sufflay. Deze heeft reeds in 1925 een geschrift uitgegeven, waarin o.a. de volgende uitlating staat: „De toekomstige vredesconferentie zal te Berlijn plaats hebben."
Na 1928, na den moord op drie Kroatische leiders, wekte hij de Kroatische jeugd op tot het vormen van een Kroatisch nationaal volksfront. In 1929 richtte hij de revolutionnaire Kroatische partij op, „Oestasji" genaamd. Hij werd daarna verbannen en zette in het buitenland zijn strijd voort, steeds vechtend voor een onafhankelijk Kroatië, volkomen onafhankelijk van Servië. Hij staat op het standpunt, dat de beschaving der Kroaten ouder en beter gefundeerd is dan die der Serven.
Van 1929 tot 1934 hield dr. Pavelitsj zich bezig met de organisatie der partij. Na den moord op koning Alexander I werd hij bij verstek door de Fransche rechtbank ter dood veroordeeld. Dr. Pavelitsj bevond zich meestal in Duitschland. (Het Volk)
(Vor. ber. dr. Ante Pavelitsj 4643 C.)

B. **FRANKRIJK. — Troepen van De Gaulle bij de kust van Fransch Somaliland. —**
Vichy, 28 April. (D.N.B.) — Het Fransche ministerie van Koloniën deelt mede, dat volgens een bericht uit Djiboeti strijdkrachten van De Gaulle, gesteund door Engelsche gemotoriseerde afdeelingen, zijn samengetrokken langs de Zuidgrens van Fransch Somaliland, vooral bij Dawenle, een station aan de spoorlijn Djiboeti—Addis Abeba. Andere dissidente strijdkrachten zouden te Zeila in Britsch Somaliland aan land gaan. Kleinere afdeelingen hebben reeds getracht met verschillende Fransche voorposten in contact te komen, doch zonder succes. Een vliegtuig van De Gaulle heeft boven het geheele Fransche gebied pamfletten laten vallen, waarin de Fransche troepen werden aangespoord met munitie en voertuigen op marsch te gaan in de richting van Dawenle en Zeila. **De pamfletten zijn onderteekend door den vroegeren generaal Gentilhomme, oud-commandant der Fransche strijdkrachten in het Oosten, die zich thans te Aden bevindt.**
In de mededeeling van het ministerie van Koloniën wordt er de nadruk op gelegd, dat er geen sprake van kan zijn, dat de Fransche kolonie met de dissidenten in overleg treedt. De Fransche regeering heeft overigens den Franschen bestuurder der kolonie de noodige aanwijzingen gegeven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. De Gaulle 4623 D.)

C. **HONGARIJE. — Verliezen in Joego-Slavië. —**
Boedapest, 28 April. (D.N.B.) — Volgens de op 28 April gepubliceerde officieele verlieslijst zijn bij het binnenrukken in de Zuidelijke gebieden tusschen 11 en 20 April in de Batsjka, vijf officieren en 602 man gevallen. Gewond werden acht officieren en 290 man. Vijftien man worden vermist.
Het geregelde spoorwegverkeer met de heringelijfde gebieden, is, volgens een ander bericht, hervat.
De buitengewone volmachten der Hongaarsche regeering zijn tot 2 September verlengd. (Telegraaf)
(V. b. Hongarije—Joego-Slavië 4634 B.)

D. **FRANSCH INDO-CHINA. — Cambodsja. - Nieuwe koning. —**
Vichy, 28 April (D.N.B.) — Uit Pnom Penh, de hoofdstad van Cambodsja, wordt gemeld, dat de groote raad bijeengekomen is om een opvolger van den twee dagen geleden overleden koning Sisowath Monivong te kiezen. De raad heeft besloten, dat prins Sianoek, zoon van prins Soemarit Norodom en prinses Sisowath, den overleden vorst opvolgt.
Naar Havas meldt, heeft de nieuw gekozen koning van Cambodsja, Sianoek, aan admiraal Decoux, den gouverneur-generaal van Fransch Indo-China, telegrafisch zijn trouw betuigd. (Standaard)
(Vor. ber. Fransch Indo-China 4518 C.)

E. **PAEDAGOGIEK. — Psychologie van de puberteit - Rede prof. dr. F. J. J. Buytendijk voor de Kath. Paedagogische Vereeniging. —**
De Katholieke Paedagogische Vereeniging heeft op 22 April te Utrecht haar zesde algemeene vergadering, tevens paedagogischen studiedag gehouden.
Prof. dr. F. J. J. Buytendijk, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Groningen, gaf een inleiding over de Phaenomenologie van de dynamiek van de jeugd en haar veranderingen met den leeftijd, waarbij ook eenige paedagogische aspecten ter sprake kwamen. Spr. gaf hiermee een voortzetting van de gedachten uit zijn boek „Het spel van mensch en dier".
Op ongeveer het vierde of vijfde jaar, zoo betoogde spr. in het verloop van zijn betoog, komt er echter een nieuw kenmerk aan de beweging n.l. de gratie, „Anmut und Würde", die harmonie tusschen willekeurigheid en onwillekeurigheid. Dit gracieuze ontstaat doordat de beweging geschiedt uit een centrum, een vis motrix. Die kinderlijke gratie blijft ongeveer tot de puberteit; dan wordt de motoriek onhandig en onbeheerscht. De bewegingen worden slap en verkrampt, wij vinden onrust en traagheid tegelijk, en wel des te sterker naarmate de puberteit sterker geprononceerd is. Bij de jongens zijn deze puberteitsverschijnselen veel duidelijker waar te nemen dan bij de meisjes. De gratie van een kind is nooit te imiteeren, de dynamiek van de puberteit wel. Dit is ook in het geestelijke het geval en dat gebeurt b.v. op een examen, waar het gaat om navraagbare kennis.
Wat is uit dit alles nu van het wezenlijke te vinden?

Het kind is in zijn nabijheidwereldje geborgen; het wezenskenmerk van de puberteit is het uittreden van deze geborgenheid. Nu komt de leegte, een leegte primair van het hart, een verloren contact met de buitenwereld, het niet-ingepast-zijn. Angst- en verlegenheidssituaties zijn de twee vormen, waarin wij dezelfde leegte en verlatenheid herbeleven, die we in de puberteit doormaakten. Angst is niet hetzelfde als vrees. Men heeft slechts angst voor wat er niet is en voor wat ook niet is gekend; verlegenheid voert tot uitbundige luidruchtigheid, druk praten, brutaliteit e.d. Bij een conflict tusschen motieven en gevoelens openbaart zich iets dergelijks.
In de puberteit schept zich de jeugd technieken om de innerlijke leegte te vullen: sport, doen alsof men groot is, het zoeken van opgaven, het houden van dagboeken enz.
Er is alleen bij menschen puberteit, niet bij dieren: het is de leegte des harten. De begeerte-vrije liefde moet ten slotte de klove overbruggen. Achtereenvolgens krijgen we dus de ongerichtheid, de gratie, de puberteit, en de aanvaarding door de kracht der liefde, die reeds tijdens de puberteit moet beginnen. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Psychologie 4367 F.)**

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Lord Gort gouverneur van Gibraltar - Leening van £ 5 millioen aan China en ook $ 50 millioen der Ver. Staten - Radiorede van Winston Churchill en Duitsch commentaar. —**

Lord Gort gouverneur van Gibraltar. — Berlijn, 25 April (D. N. B.). — De Britsche berichtendienst deelt mede, dat generaal lord Gort tot gouverneur van Gibraltar benoemd is, in de plaats van sir Olive Liddle, die inspecteur der Britsche militaire opleiding is geworden.

Britsche leening van £ 5 millioen voor China. — New York, 26 April (S.P.T.). — De Engelsche ambassadeur te Washington, lord Halifax, heeft medegedeeld, dat zijn regeering aan China een leening van 5.000.000 pond sterling heeft verstrekt. Eenige dagen geleden hebben ook de Vereenigde Staten de Chineesche regeering een leening verstrekt van 50.000.000 dollar. Tezamen met de Engelsche leening zal thans in China van dit bedrag een fonds gevormd worden ter stabilisatie van Chineesche valuta. De kascommissie zal bestaan uit drie Chineezen, een Engelschman en een Amerikaan.

Radiorede van Churchill. — Berlijn, 27 April (D. N. B.) — Minister-president Churchill heeft hedenavond in een radiorede o.m. verklaard, dat om het te overleven, Engeland den slag in den Atlantischen Oceaan op beslissende wijze moet winnen. Hij is er van overtuigd, dat, hoewel de slag in den Atlantischen Oceaan lang en moeilijk zal zijn en de afloop in het geheel nog niet beslist is, hij thans in een dreigender phase komt, doch tevens ook, zoo meende Churchill, in een gunstiger.
Churchill heeft verder — naar D.N.B. uit Stockholm verneemt — gesproken over den toestand op den Balkan. Hij verklaarde, dat Engeland reeds vóór den oorlog aan Griekenland hulp had beloofd. Deze belofte moest Engeland gestand doen. Het is de „tragedie van Joegoslavië" geweest, zoo meende Churchill, dat het een regeering gehad heeft, die zich „aan de dictatoren heeft onderworpen". „Het volk" is wel is waar „spontaan" tegen deze „onderwerping" in opstand gekomen, doch het was te laat om het land te redden. Thans zijn de Grieken overweldigd, de dappere legers afgesneden en moesten de Engelschen trachten den weg naar zee terug te vinden. De oorlog in het gebied van de Middellandsche Zee zal ter zee, te land en in de lucht steeds gevaarlijker, moeilijker en uitgebreider worden.

Duitsch commentaar. — Berlijn, 28 April (United Press) — In Duitsche gezaghebbende kringen wordt omtrent Churchill's rede verklaard, dat deze de „zwakste, meest defaitistische en negatieve rede is geweest, die hij ooit sedert het begin van den oorlog gehouden heeft." Zij verklaarden verder, dat Churchill getracht heeft door humanitaire en philosofische verklaringen het Engelsche volk over de teleurstellingen heen te helpen. Men zeide verder, dat „Churchill zijn vroeger vertrouwen schijnt te hebben verloren. Hij heeft zich niet aan de practische problemen van den oorlog gewaagd. Blijkbaar was hij zeer slecht gedisponeerd."
(N. Rott. Crt. - De Tijd - Telegraaf - Limburger Koerier)
(V. b. Photo Lord Gort 4134a; Gibraltar 3368 C; Leening a. China 4495 D; Winston Churchill 4651 D)

B. **NEDERLAND. — Duitsche invoerbepalingen opgeheven. —**
Volgens besluit van den Duitschen rijksminister van Voedselvoorziening en Landbouw zijn met ingang van 28 April de Duitsche invoerbepalingen, ter zake van den coloradokever, voor groenten, snijbloemen, bloembollen enz., met uitzondering van bewortelde gewassen met aardkluit, opgeheven. (De Tijd)
(Vor. ber. Coloradokever 4547 A.)

C. **VENEZUELA. — Engelsch eiland Patos afgestaan.**
Het D.N.B. meldt op 22 April uit Caracas:
President Lopez Contreras heeft aan het congres medegedeeld, dat er binnenkort tusschen Venezuela en Groot-Brittannië een overeenkomst zal worden onderteekend, waarbij het eiland Patos en een steunpunt in de golf van Paria aan Venezuela zullen worden afgestaan.
Generaal Contreras, wiens vijfjarige ambtsperiode 26 April '41 afgeloopen is, zal nog zoolang in functie blijven tot het congres een opvolger benoemd heeft. Waarschijnlijk zal reeds de volgende week een nieuwe president gekozen worden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Venezuela 3675 A.)

D. **NEDERLAND. — Prof. dr. Otto Scheel over de opkomst en ondergang van Engeland als zee- en wereldmacht. —**
Het A.N.P. meldt: Op 21 April heeft prof. dr. Otto Scheel uit Kiel in de groote aula van het Koloniaal Instituut te Amsterdam een rede gehouden over het onderwerp: „De opkomst en ondergang van Engeland als zee- en wereldmacht".
Behalve talrijke Duitsche en Nederlandsche leden van de Duitsch-Nederlandsche Kultuur-Gemeenschap, waren vele leden van N.S.B., N.S.N.A.P. en Troelstra-Beweging aanwezig, alsmede een groot aantal Amsterdamsche politiemannen.
Wij ontleenen aan prof. dr. Scheel's rede het volgende:
Duitschland werd door het genie van den Führer steeds krachtiger. De boeien van Versailles werden de een na den andere geslaakt, economisch werd het sterker en sterker. Engeland kon dit niet dulden en het ontketende wederom den oorlog. Doch deze oorlog brengt de meest bittere verrassing voor Engeland. Het verdrag van den Führer met Rusland maakte een einde aan de pogingen, Duitschland te omsingelen. Toch werd deze oorlog verklaard, omdat Engeland hoopte op Amerika. Tot nu toe is aan elke hoop van Engeland de bodem ingeslagen. Te land werd Engeland verslagen en de vloot weet niets beters te doen, dan van de eene schuilplaats naar de andere te sluipen. Het jonge nationaal-socialistische Duitsche leger heeft leering getrokken uit den oorlog van 1914—'18 en Engeland is nu van het vasteland verdreven. Het poogde nog langs een achterdeur binnen te dringen, doch ook dit mislukte. De achterdeur op den Balkan wordt gesloten.
Engeland is van het vasteland verdreven en het onlangs tusschen Japan en Rusland gesloten verdrag is de garantie, dat Engeland en Amerika op het vasteland niet terugkeeren. Alleen een zeer groote overmacht zou thans nog de Engelsche vloot, welke de voorhoede van het leger is geworden, kunnen redden. Deze overmacht bestaat evenwel niet en de geschiedkundige oordeelt, even rustig als de officier, die voor den slag de krachten tegen elkaar afweegt, en als geschiedkundige ziet spreker nergens ter wereld een macht, welke Engeland kan redden. Engeland ligt hopeloos gevangen in de tang van de Duitsche strijdmacht te land, ter zee en in de lucht. Voor het eerst in de geschiedenis staat het Duitsche leger langs de kust van den Oceaan en het vasteland zal zijn eerstgeboorterecht heroveren.
Een langdurig tijdperk van rust en orde ligt voor ons, waarin Engeland geen nieuwen oorlog zal kunnen ontketenen.
Spreker sloot zijn rede met de woorden, welke 2000 jaar geleden werden gesproken door den schepper der Attische zeemacht: „Geweldig is de zee". (Leeuwarder Courant)

E. **HONGARIJE. — Rede van Hongarije's nieuwen premier, Von Bardossy. - Program van Teleki zal worden voortgezet. —**
Boedapest, 24 April. (D.N.B.) — De Hongaarsche minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, Von Bardossy, heeft 24 April in de Kamer zijn eerste rede gehouden. Hij zeide het regeeringsprogramma ongewijzigd van zijn voorganger, Teleki, over te nemen, en met dezelfde medewerkers en dezelfde partij naar verwezenlijking hiervan te zullen streven. De regeering wenscht de agrarische hervormingen te bespoedigen en een oplossing te vinden voor het joodsche vraagstuk, dat geen uitstel duldt.
Ten aanzien van de buitenlandsche politiek, zeide de

premier, dat een sterk Hongarije in het zwaartepunt van Zuidoost-Europa, niet alleen in het belang der buurvolken, maar ook in dat van geheel Europa is. Uit de eeuwenoude geestelijke en economische verplichtingen tusschen het Hongaarsche volk eenerzijds en Duitschland en Italië anderzijds, zijn sterke banden voortgekomen. Het geheele volk is dan ook dankbaar jegens Hitler en Mussolini, omdat zij met liefde het lot van het Hongaarsche volk bepalen. Onze politiek, aldus Bardossy, kan niets anders zijn dan een onverbrekelijke vriendschap voor onze groote vrienden. De minderheden in Hongarije zullen beschikken over alles, waarop zij op grond van de rechtsgelijkheid aanspraak kunnen maken, opdat haar taal, beschaving en economische kracht behouden kunnen blijven. (Telegraaf)

(V. b. Min.-president Von Bardossy 4624 A.)

A. NEDERLAND. — Gelijkstelling van getuigschriften. —

Het Verordeningenblad bevat een besluit van de Secretarissen-Generaal van de departementen van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, van Justitie, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Waterstaat en van Sociale Zaken betreffende de gelijkstelling van getuigschriften.

Het besluit vermeldt o.m.:

Getuigschriften, welke door binnen het Groot-Duitsche Rijk dan wel binnen Nederland gelegen Duitsche onderwijsinstellingen worden uitgereikt, worden gelijkgesteld met de overeenkomstige getuigschriften van Nederlandsche openbare of bijzondere onderwijsinstellingen.

Aan Nederlandsche getuigschriften verbonden bevoegdheden kunnen — voor zoover volgens de geldende Nederlandsche voorschriften geen bijzondere goedkeuring noodig is — door de bezitters van overeenkomstige Duitsche getuigschriften op dezelfde wijze worden uitgeoefend.

(Verordeningenblad No. 16, 24 April 1941)

B. JOEGO-SLAVIE. — Nieuwe ordening. - Bulgaarsche dank voor bevrijding van Macedonië en Thracië; annexatie van Skoplje. - Italiaansche vlag te Cetinje. - Gedenkteeken moord te Serajewo naar Berlijn. —

Bulgarije. — Berlijn, 27 April. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de bevrijding der Macedonische en Thracische gebieden door de Duitsche weermacht heeft de Bulgaarsche minister-president Filof, den Führer een telegram gezonden, waarin hij hem den oprechten en warmen dank der Bulgaarsche regeering betuigt voor de bevrijding dezer gebieden en voor het streven van den Führer naar een nieuwe, meer rechtvaardige ordening in het Zuidoosten van Europa.

Rijksminister von Ribbentrop, heeft Filof den dank van den Führer overgebracht en gezegd, dat het ook de rijksregeering met bijzondere vreugde en voldoening vervult, dat de weg is vrij gekomen voor een definitieve en rechtvaardige nieuwe ordening van het Zuidoosten van Europa en voor de verwezenlijking der levensrechten van Bulgarije.

De eerste Bulgaarsche regeeringspresident van Skoplje (Ueskëb), Kasarof, heeft bekend gemaakt, dat het Bulgaarsche staatsgezag van 26 April af in het district Skopije geldt. Naar gemeld wordt, gaat het leven ter plaatse zijn normalen gang, aldus D.N.B. uit Sofia.

Italië. — Op het koninklijk paleis te Cetinje is — naar Stefani uit Rome meldt — de Italiaansche vlag geheschen tusschen de vlag van de dynastie Petrowitsj en die van het voormalige Montenegro. Sinds het binnenrukken van de Italianen is geheel Cetinje in de Italiaansche en Montenegrijnsche kleuren versierd. De gevolmachtigde gezant Mazzolini is tot burgerlijk commissaris van Montenegro benoemd en is 26 April naar de hoofdstad Cetinje vertrokken.

Duitschland. - Gedenkteeken te Serajewo. — Berlijn, 21 April. (D.N.B.) — De steenen gedenktafel, die door de Serviërs te Serajewo op de plaats van den moord „ter verheerlijking van den op 28 Juni 1914 gepleegden moord op den Oostenrijksch-Hongaarschen troonopvolger" was opgesteld, is bij de inneming der stad in bewaring genomen.

De commandeerende generaal van een pantsercorps „Von Vietinghoff" heeft de gedenktafel op 20 April door luitenant Mittelmann, die als een van de eerste Duitsche soldaten in Serajewo is binnengedrongen, aan den Führer in zijn hoofdkwartier laten overhandigen. De gedenktafel, die van de misdadige bloedschuld der Serviërs aan den wereldoorlog getuigt, zal in het Tuighuis te Berlijn worden opgesteld.

(Leeuwarder Crt. - Limburger Koerier - Alg. Handelsblad)

(V. b. Bezetting Macedonië en Thracië 4654 C.; Bulg. min.-pres. Filof 4638 B.; Montenegro 4644 A.)

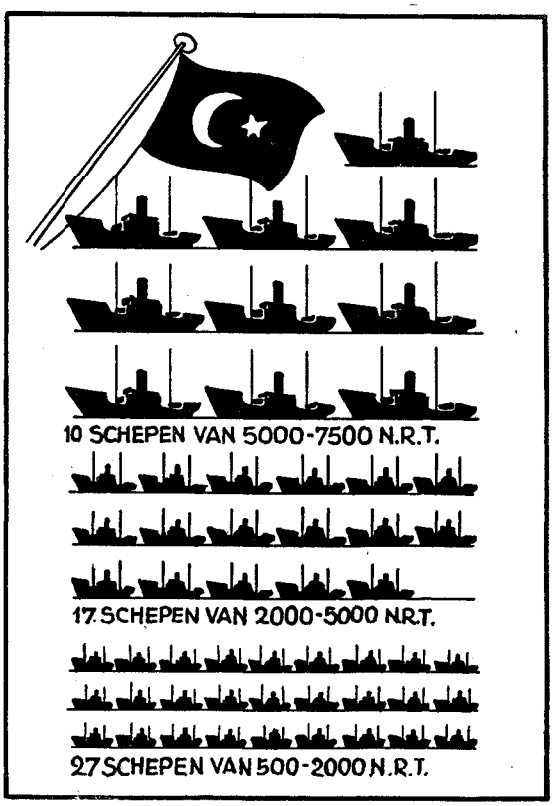
C. NEDERLAND. — Effectenbeurzen voor joden van 1 Mei af verboden. - Lidmaatschap van de Vereeniging behouden. —

Op order van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (Commissaris-Generaal voor Financiën en Economie) maken de Besturen van de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam, de Vereeniging van Effectenhandelaren te Rotterdam en den Bond voor den Geld- en Effectenhandel in de Provincie te 's-Gravenhage bekend, dat met ingang van 1 Mei 1941 den joden de toegang tot de beurzen te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage is verboden.

Ter bepaling van het begrip „jood" geldt artikel 4 van de Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het aangeven van ondernemingen d.d. 22 October 1940 (Verordening no. 189/1940). (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Joden 4641 B.)

D. TURKIJE. — Handelsvloot 1941. —

(Ontleend aan Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

E. NEDERLAND. — Geen joden in Nederlandsche orkesten. - Mogelijkheden voor de joodsche musici. —

Het A.N.P. meldt 30 April uit 's-Gravenhage:

Met ingang van 15 Mei '41 zullen de joden, die volgens verordening reeds maanden geleden van hun functie hadden moeten worden ontheven, uit de Nederlandsche gesubsidieerde orkesten worden ontslagen. Ter voorkoming van technische moeilijkheden kunnen joodsche orkestleden nog na dien datum gehandhaafd worden, indien het winterspeelseizoen van het desbetreffende orkest eerst nà 15 Mei eindigt.

In verband met dezen maatregel heeft de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten gezocht naar een oplossing om de ontslagen orkestleden in de gelegenheid te stellen, als musici werkzaam te blijven. Daartoe is

overleg gepleegd met de joodsche coördinatie-commissie, die het voorstel om te komen tot de stichting van een joodsch orkest wil steunen en pogingen in het werk stelt, de joodsche orkestleden in een uitsluitend joodsch orkest onder te brengen. Met de leiding van dit orkest zal Albert van Raalte worden belast. Het zal te Amsterdam worden gevestigd; de concerten, door dit orkest te geven, zullen uitsluitend door joden kunnen worden bezocht.
Met deze oplossing zijn, aldus het A.N.P., zoowel de joodsche musici en het joodsche publiek als de Nederlandsche musici en het Nederlandsche publiek gebaat. (Telegraaf)

(V. b. Joden 4660 C.; reorg. muziekleven 4615 C.)

A. ENGELAND EN DE OORLOG 1941, — Verklaringen van den premier Winston Churchill in het Lagerhuis. - Kabinet Winston Churchill. - Wijzigingen. —

Verklaring van Winston Churchill in het Lagerhuis. — Berlijn, 29 April. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt, heeft de Britsche minister-president, Winston Churchill, op 29 April in het Lagerhuis verklaard, dat het vast staat, dat het land geen berichten over den oorlogstoestand wenscht te vernemen, die de gevaren voor de troepen zouden kunnen vergrooten op een oogenblik, dat riskante en kritieke operaties worden ondernomen. Churchill legde deze verklaring af in een discussie over een „reorganisatie der kabinetsmachinerie" en een algemeen debat over den oorlogstoestand. Een dergelijk debat, aldus zeide Churchill, kan bij de eerste bijeenkomst van het parlement na deze week worden gehouden. Dit debat, waarin Eden een belangrijk aandeel zal hebben, zou worden besloten, aldus Churchill, met het aannemen van de volgende motie: „Het huis keurt de politiek der regeering, n.l. het zenden van hulp naar Griekenland, zonder acht te slaan op het risico, goed en verklaart te vertrouwen, dat onze operaties in het Midden-Oosten en op alle andere oorlogstooneelen door de regeering met de grootste kracht zullen worden voortgezet."
Tevoren had Churchill een voorstel tot het vormen van een kleiner oorlogskabinet met ministers zonder portefeuille en met deelneming van staatslieden als den Australischen premier Menzies van de hand gewezen.
Kabinet Winston Churchill - Wijzigingen. — Op 1 Mei zijn volgens D. N. B. van 2 Mei de volgende wijzigingen in het Britsche kabinet bekend gemaakt:
Benoemd zijn: tot minister van Staat: Beaverbrook; tot minister voor de Vliegtuigproductie: Moore-Brabazon; tot minister voor Scheepvaart en Transport, F. J. Leathers; tot hoogen commissaris van Australië: R. H. Cross.
Omtrent de wijzigingen meldt Reuter:
Lord Beaverbrook die het ministerie voor de Vliegtuigproductie verlaat om minister van Staat te worden, zal thans als minister zonder portefeuille de vrijheid hebben om zijn geheele aandacht te wijden aan de problemen, waarvoor het oorlogskabinet staat. Moore-Brabazon, zijn opvolger als minister voor de Vliegtuigproductie, is een actief politicus, die bovendien verschillende belangrijke posten heeft bekleed. Tot dit oogenblik was hij adviseur in het ministerie voor de koopvaardij, in welke kwaliteit hij zich bezighield met de steenkoolkwestie. Tot dusver was Leathers geen lid van het parlement. Aangezien hij echter in den adelstand is verheven, wordt hij lid van het Hoogerhuis. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Winston Churchill 4659 A; Kabinet 4557 A)

B. VEREENIGDE STATEN. — Patrouillegrens tot 2000 mijlen uit de kust. —

Washington, 29 April. (D.N.B.) De chef van den marinestaf, Stark, heeft vandaag in een rede verklaard, dat de Amerikaansche neutraliteitspatrouilles op enkele plaatsen tot op 2000 zeemijlen van de kust werkzaam zullen zijn. Over het geheel zullen haar werkzaamheden zich tot halverwege den Atlantischen Oceaan uitstrekken. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Verboden Zônes 4584 B)

C. PROF. DR. J. R. SLOTEMAKER DE BRUINE, OUD-MINISTER, OVERLEDEN. —

In bijna 72-jarigen ouderdom is 1 Mei te Wassenaar overleden prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.

Jan Rudolph Slotemaker de Bruïne werd 6 Mei 1869 te Sliedrecht geboren. Na het gymnasium te Haarlem te hebben bezocht, studeerde hij theologie aan de universiteit te Utrecht, waar hij in 1894 promoveerde op de dissertatie: „De eschatologische voorstellingen in 1 en 2 Corinthe". Daarna was hij achtereenvolgens predikant van de Ned. Herv. kerk te Haulerwijk, Beilen, Middelburg, Nijmegen en Utrecht. In 1916 legde hij het predikambt neer, in verband met zijn benoeming tot hoogleeraar in de godgeleerdheid aan de Utrechtsche Universiteit, welk hoogleeraarschap hij bleef vervullen tot Maart 1926. Hij werd toen in het ministerie-de Geer met de portefeuille van het toenmalige departement van Arbeid, Handel en Nijverheid belast. Tijdens zijn werkzaamheden in Utrecht heeft de politieke loopbaan van prof. Slotemaker de Bruïne een aanvang genomen bij zijn verkiezing tot lid van de Provinciale Staten, in 1922 gevolgd door zijn benoeming tot lid van de Eerste Kamer. Na zijn ministerschap, dat hij vervulde tot Augustus 1929, toen het extra-parlementaire kabinet, waarin hij zitting had, aftrad, werd de heer Slotemaker de Bruïne lid van de Tweede Kamer voor de Chr. Hist. Unie, waarna hij bij de verkiezingen herkozen werd.

Prof. Slotemaker de Bruïne heeft gedurende zijn politieke loopbaan met groote welsprekendheid de christelijk-historische beginselen, zoowel in als buiten het parlement verdedigd. Hij gevoelde zich in het bijzonder tot de studie van het sociale vraagstuk aangetrokken en nam een werkzaam aandeel in de drankbestrijding. Op internationaal terrein bewoog hij zich vooral op het gebied van de toenadering en verbreeding der kerkgenootschappen.
Als opvolger van mr. J. Schokking werd hij benoemd tot voorzitter van het hoofdbestuur der Chr. Hist. Unie.
Na zijn aftreden als minister vestigde prof. Slotemaker zich te Wassenaar, werd hier benoemd tot hulppredikant en heeft in deze hoedanigheid de kerkelijke belangen van het Kievitpark gediend.
Geruimen tijd was de heer Slotemaker de Bruïne lid van den Hoogen Raad van Arbeid en hoofdredacteur van „De Nederlander".
Onder zijn bewind als minister is de nieuwe Ziektewet tot stand gekomen, terwijl van zijn werkzaamheid als minister voorts nog genoemd kunnen worden de herziening van de wet op de besmettelijke ziekten, de regeling voor de tandtechnici en de invoering van de arbeidswet voor de verpleegsters. Verder heeft de heer Slotemaker, zoowel als kamerlid en als minister een zeer belangrijk aandeel gehad in de totstandkoming van de nieuwe Drankwet en van de Winkelsluitingswet.

In 1933 werd prof. Slotemaker minister van Sociale Zaken in het tweede kabinet Colijn en in 1935 werd hij bovendien minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ad interim, na het aftreden van mr. H. P. Marchant. Ook in het derde en vierde ministerie Colijn beheerde hij laatstgenoemd departement en bracht toen eenige wijzigingen in de spelling-Marchant. In het vijfde ministerie-Colijn, dat 25 Juli 1939 werd samengesteld, kwam prof. Slotemaker niet terug.

Hij was voorts lid van onderscheidene commissies, zooals de commissie van advies voor de werkloosheidsverzekering, waarvan hij voorzitter was. Verder was hij ook voorzitter van de commissie, bedoeld bij artikel 25 van het werkloosheidsbesluit 1917 en lid van de centrale commissie van bijstand voor de arbeidsbemiddeling.
De overledene was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, groot-officier in de Oranje-Nassau-orde en drager van het grootkruis in de orde van de Kroon van Italië.
(Haagsche Courant) **(Vor. ber. Photo 1622a; Prof. dr. Slotemaker de Bruïne 4330 A en 3531 B)**

D. GRIEKENLAND EN DE OORLOG 1941. — Nieuwe regeering onder Generaal Tsolakoglu gevormd. —

Boekarest, 30 April. (D.N.B.). — De Atheensche zender heeft 29 April gemeld, dat onder voorzitterschap van generaal Tsolakoglu een nieuwe Grieksche regeering is gevormd.
Deze regeering heeft, naar Radio Athene meldt, een oproep gericht tot het Grieksche volk, waarin o.m. gezegd wordt: „na de bezetting van Athene door de Duitschers, na de vlucht van de Engelschen en na het vertrek van den koning uit het land, kan geen sprake meer zijn van een voortzetting van den oorlog.

Het Grieksche volk moet de feiten nemen, zooals ze in werkelijkheid zijn. Wij hebben een sterke en autoritaire regeering noodig, weshalve ik besloten heb de nieuwe regeering in overeenstemming met de generaals van het Grieksche leger te vormen. Deze steunt op den wil van het Grieksche volk. Het doel der regeering is het ongelukkige volk en land de veiligheid te schenken. Ieder van u zal er naar streven om door zijn loyauteit de regeering te helpen, die er uit al haar krachten naar streeft de zware lasten die de oorlog heeft veroorzaakt, uit den weg te ruimen.
Dezelfde redenen, die mij indertijd dwongen u de opdracht te

geven de wapenen neer te leggen, toen ik te zamen met u streed en de kansloosheid van den strijd zag, geven mij aanleiding u thans op te roepen mij te volgen om ons geliefde vaderland weer op te bouwen en nutteloos bloedvergieten te vermijden. Onbeïnvloed door vreemde en egoïstische belangen, maar alleen in het belang van het volk zelf, willen wij er naar streven, dat Griekenland weer zal leven en dat het volk arbeid en vrede zal worden verzekerd. Ik verlaat mij op de vaderlandsliefde van ieder uwer". (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverricht. Griekenland 4654 G)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Radiorede van Ir. A. A. Mussert ter gelegenheid van 1 Mei. —**

Naar het A.N.P. meldt, heeft ir. Mussert ter gelegenheid van de viering van 1 Mei als dag van den arbeid een radiorede gehouden, waaraan wij o.a. ontleenen:

Wanneer men van de hoogheid van het arbeidsvermogen van den mensch overtuigd is, dan zult gij begrijpen, dat de nationaal-socialistische wereldbeschouwing heeft afgedaan met het begrip proletariër. Ieder, die arbeidskracht bezit, handen, die van aanpakken weten, hersens, die bruikbaar zijn, is de bezitter van het waardevolste, dat er bestaat en dat niemand hem kan afnemen. Hij is niet arm, hij is geen proletariër. Hij kan wel ongelukkig zijn, hij kan wel vernederd worden, doordat de maatschappij waarin hij leeft, hem belet zijn bezit — dus zijn arbeidsvermogen — dienstbaar te maken aan de gemeenschap. Dit is gedurende de laatste tien jaren op ontzaglijk groote schaal gedaan, dit is aan ons volk — onder aanvoering van allerlei drogredenen — als onafwendbaar en later zelfs als normaal voorgesteld. Maar dit tijdvak eindigt nu: spoedig zal er arbeidskracht tekort zijn, want enorm veel zal er gewerkt moeten worden, alvorens ieder gezin goed zal zijn gehuisvest, goed gekleed, goed gevoed.

Eén volk is een godsgedachte. Die godsgedachte maakt het mogelijk, dat vele honderdduizenden den arbeid onder elkaar verdeelen, zoodanig, dat ieder verricht datgene, waartoe hij krachtens aanleg en ontwikkelingseigenschappen het meest geschikt is. Wanneer deze honderdduizenden elkander begrijpen en verstaan, wanneer er onder hen heerscht gerechtigheid en samenwerking, dan ontstaat een arbeidsgemeenschap met een ontzagwekkend scheppingsvermogen.

Wanneer dat scheppingsvermogen dan toegepast wordt op vruchtbaren bodem, wanneer grondstoffen aanwezig zijn, zooals ijzer, koper, steenkolen enz. dan behoeft geen mensch onvoldoende gekleed, gevoed of gehuisvest te zijn. Een volk is zoo rijk als het zijn arbeidsvermogen kan organiseeren, mits het een bodem heeft en grondstoffen.

Een werkzaam leven, het benutten van alle talenten in dienst van de zorg voor eigen volk, gemeenschappelijke arbeid voor een doel, het geluk, de welvaart, de toekomst van het geheele volk, dat is socialisme van de daad.

Er is maar één mogelijkheid om de belangen van het arbeidende volk en tegelijk de belangen van de volkshuishouding te behartigen en dat is door de vorming van een Arbeidsfront omvattende alle arbeiders van hoog tot laag.

De goede eigenschappen van ons volk, de vruchtbaarheid van onzen bodem, de eeuwenoude verbondenheid met Indië, de komende samenwerking van alle Europeesche volkeren in een door Hitler en Mussolini van joodsch kapitalisme en Engelsche heerschzucht bevrijd Europa — ziedaar de grondslag ook voor een welvarend en gelukkig Nederlandsch volk.

De eerste Mei zal dan inderdaad en met recht de dag mogen heeten van het feest van den arbeid. Moge dit reeds op den eersten Mei van 1942 het geval zijn. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4650 B)

B. **NEDERLAND. — Geen afbeeldingen leden Huis van Oranje. - Het demonstratieve dragen van kleuren van het Oranjehuis is verboden. - Bekendmaking. —**

Het Rijkscommissariaat maakt op 2 Mei het volgende bekend:

Op grond van par. 5 van het Besluit van den Führer over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland van 18 Mei 1940 (Reichsgesetzblatt I, bladz. 778) en in aanmerking nemend par. 1 van Verordening 20 van 7 Februari 1941, vaardigt de Hoogere S.S. en Polizeiführer de volgende bekendmaking uit:

1. Het openbaar dragen en toonen van afbeeldingen van levende leden van het Huis Oranje-Nassau, op welke wijze en in welken vorm dan ook, alsook het demonstratieve dragen en toonen van de kleuren van het Oranje-Huis, wordt hierbij verboden.

Ditzelfde geldt voor het al of niet tegen betaling verder verspreiden van dergelijke voorwerpen.

2. Handelingen in strijd hiermee worden, — voorzoover niet strengere straffen bepaald zijn —, ingevolge par. 1 der Verordening nr. 20 van 7 Februari 1941 bestraft.

Hoe het verbod moet worden verstaan. — Het volgende officieele commentaar werd bij deze bekendmaking gegeven:

Verschillende incidenten van den laatsten tijd brachten het bewijs, dat afbeeldingen van levende leden van het Huis van Oranje-Nassau, alsook de kleuren van dit Huis, tot een demonstratie tegen de bezettingsmacht misbruikt werden, en wel zeer opmerkelijk het meest door kleine groepen uit het sociaal-democratische en roomsch-katholieke kamp, die voorheen slechts in zéér bijzondere gevallen bereid waren, om de zaak van het Huis van Oranje-Nassau tot de hunne te maken. Daarbij werd geenszins aan een erkenning van de verdiensten van vroegere leden van het Huis van Oranje-Nassau gedacht, een erkenning, voor welke een algemeene waardeering aangenomen kan worden, aan welke deze bekendmaking geenszins te kort doen wil. Het geval ligt, bij het publiek toonen van afbeeldingen van levende leden van het Huis Oranje-Nassau, echter geheel anders. Reeds op grond van het feit, dat deze leden van genoemd Huis, nadat zij land en volk verlieten, zonder uitzondering geheel naar de zijde der Engelschen zijn overgegaan, moet dit als demonstraties worden opgevat. Dit demonstratieve toonen heeft dan ook tot verstoringen der orde geleid, welke tot het boven weergegeven verbod leiden moesten. De bekendmaking der politie heeft in het bijzonder ook betrekking op het dragen van uitgezaagde geldstukken (van 10 en 25 cents) en het plaatsen van afbeeldingen in étalages. Niet door de bekendmaking getroffen worden de ook als „prinsenvlag" bekende oranje-blanje-bleu-vlaggen, daar deze heden als een uitdrukking van den volkschen wil kunnen worden beschouwd. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Verkoop beeltenissen Kon. Huis 4651 C; Demonstr. Huis v. Oranje 4320 B)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Grieksche veldtocht ten einde. —**

De Duitsche weermachtberichten van 26 April—2 Mei:

De opmarsch der Duitsche troepen op den Balkan is, vooral als men de ongekende terreinmoeilijkheden in acht neemt, met groote snelheid gepaard gegaan. Op 2 Mei werd door het A.N.P. het volgende bericht:

Berlijn, 2 Mei. (A. N. P.) — Van welingelichte zijde wordt gemeld:

Met uitzondering van Kreta zijn alle strategisch belangrijke eilanden van Griekenland bezet.

Deze mededeeling werd hedenavond gedaan in Berlijnsche deskundige kringen ter gelegenheid van de voltooiing van den veldtocht in Griekenland. Hiermede — zoo voegde men van politieke zijde hier nog aan toe — is een nieuwe étappe der nieuwe Europeesche ordening bereikt: Engeland is van het continent verdreven. (De Nieuwe Eeuw - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverricht. Griekenland 4654 G)

D. **LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —**

Kunst en Letteren:

— Verzamelde gedichten, door J. W. F. Werumeus Buning. Uitg.: Querido, Amsterdam.

— „De weg is beter dan de herberg", door Dick Ouwendijk. Uitg.: Scheltens & Giltay, Amsterdam.

— Welcher Stil ist das?, door Werner Büddemann. Uitg.: Franck'sche Verlagshandlung, Stuttgart.

Romans en Lectuur:

— De Kliniek van dr. Savoir, door Herman Matteesen. Uitg.: Drukkerij Helmond.

— Blinde Klippen, door Jac. Roelofs. Uitg.: Gottmer & Co., Haarlem.

— Die roten Lotosblüten, door Christoph Erik Ganter. Uitg.: Rowohlt, Stuttgart-Berlin.

Historie:

— De Nederlanden en de Kruistochten, door mr. H. Hardenberg. Uitg.: Van Kampen & Zn., Amsterdam.

— Maria Medici, door Giulia Datta de Albertis. Uitg.: F. Bruckmann, München.

Wetenschap en Techniek:

— Vitamine in de Geneeskundige Praktijk, door C. G. Hoff-Vermeer en dr. E. G. van 't Hoog. Uitg.: v. Holkema & Warendorf, Amsterdam.

— Jaarboek voor Wegenbouw en Wegenonderhoud, onder redactie van ir. W. H. J. Hol. Uitg.: A. H. Kalis, Schiebroek.

Geestelijk leven:

— Bijbelsch Socialisme, door dr. H. W. van der Vaart Smit. Uitg.: De Pauw, Den Haag.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Literatuurlijstje 4652 G)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Rede van Rijkskanselier Adolf Hitler in den Rijksdag. - Overzicht van Duitschland's politiek in den Balkan tot de omwenteling te Belgrado en van den veldtocht in Joego-Slavië en Griekenland. - Huldo aan de Duitsche weermacht en haar leiders. - Lage verliezencijfers. —

Op 4 Mei is de Duitsche Rijksdag in de Kroll-opera te Berlijn bijeengekomen voor het aanhooren van een verklaring der Rijksregeering. In deze zitting heeft Rijkskanselier Adolf Hitler een uitvoerige uiteenzetting gegeven over het verloop van den oorlog.

De Führer zeide, volgens het D.N.B., o.a. het volgende:

In een tijd, waarin daden alles en woorden weinig beteekenen, is het niet mijn bedoeling als gekozen vertegenwoordiger van het Duitsche volk meer dan absoluut noodzakelijk voor u te verschijnen. De eerste maal heb ik mij bij het uitbreken van den oorlog tot u gewend op het oogenblik, waarop dank zij de Engelsch-Fransche samenzwering tegen den vrede, iedere poging om met Polen tot een vergelijk te komen, hetgeen anders zeker mogelijk was geweest, was mislukt.

Al mijn pogingen om juist met Engeland tot een vergelijk, ja tot een blijvende en vriendschappelijke samenwerking te komen leden schipbreuk op den wensch en den wil van een kleine kliek, die ofwel uit haat of uit materieel oogpunt, elk Duitsch voorstel tot een vergelijk van de hand wezen, met het niet verheelde besluit, den oorlog onder alle omstandigheden te willen. De man, die dit even fanatieke als duivelsche plan tot elken prijs doorzette om een oorlog te verkrijgen, was toen reeds mister Churchill, en zijn helpers waren de mannen, die op dit oogenblik deel uitmaken van de Britsche regeering. Openlijk en heimelijk werd dit streven deels het krachtigst bevorderd door de z.g. „groote democratieën" van deze en gene zijde van den Oceaan. In een tijd van toenemende ontevredenheid der volkeren met hun falende regeeringskunsten, meenden aldaar de verantwoordelijke mannen het snelst door een succesvollen oorlog de vraagstukken, die anders toch niet meer voor oplossing vatbaar zouden zijn, onder de knie te kunnen krijgen. Achter hen stond het groote internationale joodsche bank-, beurs- en bewapeningskapitaal, dat weer evenals voorheen de lucht kreeg van de mogelijkheden om een hoewel smerig, maar toch goed zaakje te maken. En evenals voorheen was men zonder gewetensbezwaar er toe bereid om ter wille van hun goud het bloed der volkeren te offeren.

Zoo begon deze oorlog.

Enkele weken later was de staat, die zich het eerst lichtvaardig genoeg voor het karretje had laten spannen van de belangen van financiën en kapitaal dezer oorlogsophitsers, verslagen en vernietigd.

Ik meende het onder deze omstandigheden aan ons eigen Duitsche volk en aan tallooze op zich zelf even fatsoenlijke als onschuldige menschen eener andere wereld verschuldigd te zijn, opnieuw een beroep te doen op het inzicht en het geweten der andere staatslieden. Op den zesden October 1939 constateerde ik derhalve opnieuw, dat Duitschland noch van Engeland, noch van Frankrijk iets heeft verlangd, noch wil verlangen, dat de voortzetting van den oorlog waanzin is en dat vooral de verschrikking van de moderne oorlogswapenen, zooals deze eens zouden worden gebruikt, groote gebieden moest vernietigen. Ik waarschuwde voor den strijd der zware en vèrdragende artillerie tegen door burgers bewoonde plaatsen, wel wetende, dat daaruit slechts van beide zijden een verwoesting van uitgebreide landstreken kon ontstaan. In het bijzonder wees ik erop, dat het gebruik van het luchtwapen met zijn uitwerking op grooten afstand zou leiden tot de vernietiging van alles wat eeuwenlange arbeid moeizaam had opgebouwd en in Europa als cultureel bezit tot stand had gebracht.

Evenals echter reeds mijn beroep van den eersten September 1939 vergeefsch bleek, zoo viel ook het nieuwe beroep een bepaald verontwaardigingwekkende afwijzing ten deel.

De Britsche oorlogsophitsers en hun joodsch kapitalistische aanstokers hadden voor mijn menschelijk beroep geen andere verklaring dan de veronderstelling der aanwezigheid van een Duitsche zwakheid.

De strijd in Noorwegen en in het Westen. — Toen reeds begon, verblind door een met een stalen gezicht geuite voorspelling van minister Churchill, de Noorsche regeering met de gedachte eener Britsche invasie te spelen, ten einde door een bezetting van Noorsche havens en van het Zweedsche ertsgebied te dulden, tot de vernietiging van Duitschland bij te dragen. Zoo zeker werden eindelijk de heeren Churchill en Paul Reynaud van het succes van hun aanslag, dat zij, ofwel door lichtzinnigheid ofwel onder invloed van sterken drank, meenden hun voornemens niet meer stil te moeten houden. Aan deze praatzucht van beide heeren dankte toen de Duitsche regeering de kennis van de tegen het Duitsche rijk gesmede plannen en het Duitsche volk dankte daaraan wellicht echter ook, dat het zijn meest beslissenden slag in dezen oorlog van zijn kant kon toebrengen. Want de Britsche aanslag op Noorwegen was ongetwijfeld de voor het Duitsche rijk meest dreigende onderneming. Enkele weken later was dit gevaar geweken. De zoo volkomen geslaagde Duitsche afweer leidde tot een zoodanige versterking van onze positie in Europa, dat zij strategisch niet hoog genoeg kan worden geschat.

Terstond na de mislukking van deze plannen ontstond een verhoogde druk der Engelsche oorlogsophitsers op België en Nederland. Het doel was thans, nu de aanslag op den aanvoer van erts mislukt was, om door het meesleepen van België en Nederland, het front te verleggen tot aan den Rijn en daarmede de plaatsen, waar het erts werd verwerkt, te bedreigen en uit te schakelen. Op den tienden Mei van het vorige jaar begon de gedenkwaardigste strijd misschien van onze geheele Duitsche geschiedenis. Binnen enkele dagen tijds braken wij door de vijandelijke fronten en werd een toestand geschapen, die een operatie mogelijk maakte, die leidde tot de grootste vernietigende veldslagen in de wereldgeschiedenis. Zoo stortte Frankrijk ineen. België en Nederland waren bezet. De Britsche afdeelingen verlieten verslagen en zonder wapenen het Europeesche continent.

Op den negentienden Juli 1940 riep ik toen voor de derde maal den Duitschen Rijksdag bijeen. Ik heb ook die vergadering gebruikt om de wereld nog eens tot den vrede te vermanen. Ik liet er geen twijfel over bestaan, dat mijn hoop in deze richting op grond van mijn ervaringen slechts gering zou kunnen zijn. Immers, de mannen, die den oorlog hadden gewild, handelden niet uit eenigerlei ideëele overtuiging. Achter hen stond als stuwende kracht het joodsch-democratische kapitalisme, waaraan zij verplichtingen hadden en waaraan zij daardoor waren overgeleverd.

Mijn vredesaanbod werd als het teeken van angst en lafheid van de hand gewezen. Het gelukte den Europeeschen en Amerikaanschen oorlogsophitsers, het gezonde verstand der breede massa, die geen voordeel van dezen oorlog kon hebben, opnieuw te benevelen door leugenachtige voorstellingen, nieuwe hoop te wekken en daardoor eindelijk door middel van de openbare meening, die door hun pers geleid werd, de volkeren wederom tot een voortzetting van den strijd te verplichten. Ook mijn waarschuwingen tegen het toepassen van de door den heer Churchill gepropageerde nachtelijke bomaanvallen op de burgerbevolking, werden slechts opgevat als een teeken van de Duitsche onmacht. Deze bloedigste dilettant van de geschiedenis aller tijden meende in ernst de maandenlange gereserveerdheid van het Duitsche luchtwapen slechts als een bewijs voor zijn onbekwaamheid om des nachts te vliegen, te mogen opvatten.

Beteekenis van den oorlog in de lucht. — Zoo liet deze man door zijn betaalde schrijvers het Engelsche volk maanden achter elkaar voorliegen, dat alleen het Britsche luchtwapen in staat was op zoodanige wijze oorlog te voeren, en dat men daarmede het middel gevonden had om door den meedoogenloozen strijd van het Engelsche luchtwapen tegen de Duitsche burgerbevolking, verbonden met de hongerblokkade, het Duitsche Rijk klein te krijgen. Juist daarvoor heb ik steeds weer gewaarschuwd en wel meer dan 3½ maand. Dat deze waarschuwingen op Churchill geen indruk maakten, verwondert mij niet. Wat is voor dezen man het leven van anderen waard? Wat beteekent voor hem de cultuur, wat beteekenen voor hem bouwwerken? Bij het begin van den oorlog heeft hij het reeds gezegd, dat hij zijn oorlog wil hebben. Ook al zouden zelfs de steden van Engeland daarbij tot puin moeten vervallen. Hij heeft dien oorlog nu gekregen. Mijn verzekering, dat wij van een bepaald oogenblik af elke bom zoo noodig honderdvoudig zouden vergelden, heeft dezen man niet kunnen bewegen ook maar éénmaal over het misdadige van zijn optreden na te denken. Hij verklaart, dat hem dit niet bedrukt, ja hij verzekert ons zelf, dat ook het Britsche volk hem na dergelijke bomaanvallen pas goed met stralende vroolijkheid heeft aangekeken, zoodat hij steeds weer opnieuw versterkt naar Londen was teruggekeerd. Het kan zijn dat de heer Churchill op deze wijze opnieuw versterkt werd in zijn besluit den oorlog ook langs dezen weg verder te voeren. Wij zijn echter niet minder vastbesloten om voor elke bom, ook in de toekomst, er zoo noodig honderd terug te werpen en wel zoolang totdat het Britsche volk zich van dezen misdadiger en zijn methoden heeft ontdaan. En wanneer Churchill van tijd tot tijd meent de kracht en hevigheid van zijn oorlog door propaganda te moeten versterken, dan zijn wij bereid ook op deze wijze den oorlog te beginnen. Het beroep van dezen naar en zijn trawanten op het Duitsche volk, juist ter gelegenheid van den 1 Mei-dag, om mij in den steek te laten, kan slechts verklaard worden, ofwel door een verlamming of door de krankzinnigheid van een drinkebroer. Uit deze geestelijk abnormale gesteldheid spruit ook het besluit voort om den Balkan in een oorlogstooneel te veranderen. Als een gek loopt deze man sinds vijf jaren door Europa en zoekt naar iets wat zou kunnen branden. Jammerlijk genoeg zijn er altijd weer betaalde elementen te vinden, die voor dezen internationalen brandstichter de poorten van hun landen openstellen."

Nadat hij het in den loop van den winter had klaargespeeld aan het Britsche volk door een wolk van beweringen en bedriegerijen de meening op te dringen als zou het Duitsche rijk uitgeput door den veldtocht van het vorige jaar, volkomen aan het eind van zijn krachten zijn, zag hij zich thans verplicht om te handelen alvorens het Duitsche rijk weer zou zijn ontwaakt, opnieuw een nieuwen brandhaard in Europa te stichten. Hij keerde daarbij terug tot het plan, dat hem reeds in het najaar van 1939 en het voorjaar van 1940 door het hoofd speelde.

Gij zult u herinneren, afgevaardigden, de gepubliceerde documenten van La Charité, waarin de poging onthuld werd om in den winter 1939/40 van den Balkan een Europeesch oorlogstooneel te maken. De voornaamste regisseurs van deze onderneming waren toen Churchill, Halifax, Daladier, Paul Reynaud, generaal Weygand en generaal Gamelin. Zooals uit deze documenten blijkt, rekende men op de mogelijkheid om, indien deze aanslag op den vrede in Zuid-Oost-Europa zou gelukken, ongeveer honderd divisies voor de belangen van Engeland te kunnen mobiliseeren.

Na de ineenstorting in het voorjaar 1940. — De plotselinge ineenstorting in Mei en Juni van het vorige jaar, liet ook deze plannen voorloopig weer met rust. Reeds in het najaar van het vorige jaar begon de heer Churchill opnieuw dit vraagstuk te overwegen, hoewel deze poging nu moeilijker was geworden, alleen al, omdat intusschen op den Balkan zelf in zooverre een verandering was ontstaan, dat door de wijziging in Roemenië deze staat definitief voor Engeland verloren was. Het nieuwe Roemenië onder leiding van generaal Antonescu begon een uitsluitend Roemeensche politiek te voeren, zonder rekening te houden met de hoop van Britsche belanghebbenden bij den oorlog. Daar kwam nog bij, de houding van Duitschland zelf. Ik wil allereerst een korte uiteenzetting van het doel der Duitsche Balkanpolitiek geven, zooals ik die in mijn gedachten had en wij die trachten te bereiken.

1) Zooals steeds had het Duitsche Rijk op den Balkan geen territoriale en geen zelfzuchtige politieke belangstelling. Dat beteekent, dat het Duitsche rijk in geen enkel opzicht om een of andere egoïstische reden belang had bij de territoriale vraagstukken en binnenlandsche toestanden in deze staten.

2) Het Duitsche Rijk heeft er echter naar gestreefd, juist met deze staten nauwe economische betrekkingen aan te knoopen en te versterken. Dat was niet alleen in het belang van Duitschland, maar ook in dat van die landen zelf. Want als ergens de nationale economieën van twee handelscontractanten elkaar aanvullen, dan was en is dat het geval tusschen de Balkanstaten en Duitschland. Duitschland is een industrieland en heeft levensmiddelen en grondstoffen noodig. De Balkanstaten zijn landbouwlanden; zij beschikken over grondstoffen en hebben industrieele producten noodig. De mogelijkheid van een buitengewoon vruchtbare uitbreiding der handelsbetrekkingen vloeide daar noodzakelijk uit voort. Indien Engelsche of Amerikaansche kringen daarin een ongerechtvaardigde penetratie van Duitschland op den Balkan wilden zien, dan was dat een even domme als onbeschaamde aanmatiging. Want iedere staat zal zijn economische politiek opbouwen volgens de belangen van het volk en niet volgens die van vreemde, ontwortelde joodsch-democratische kapitalisten. Bovendien kon zoowel Engeland als Amerika in dit gebied op z'n hoogst als verkooper en nooit als kooper optreden. Maar Duitschland heeft aan den Balkan niet alleen verkocht: het was daar vooral de grootste kooper, en wel een blijvende en solide kooper, die de producten der boeren van den Balkan betaalde met den arbeid van den Duitschen fabrieksarbeider en niet met zwendelvaluta's en -deviezen, die reeds jarenlang aan chronische depreciatie hadden geleden. Het was dan ook geen wonder, dat Duitschland de grootste handelspartner der Balkanstaten werd. Bij deze transactie waren er overwonnenen noch overwinnaars, er waren slechts contracten en het Duitsche Rijk der nationaal-socialistische revolutie richtte er zijn eerzucht op een fatsoenlijk partner te zijn, dus met behoorlijke en solide goederen te betalen en niet met democratische zwendelpapieren.

3) Met het oog hierop heeft het Duitsche rijk — als men dan al van politieke belangen wil spreken — slechts één belang gehad dat de handelspartner inwendig gezond en krachtig was. Het Duitsche Rijk heeft dan ook alles gedaan, om door zijn invloed en hulp, met raad en daad deze landen bij te staan in de bevestiging van hun eigen bestaan en van hun inwendige orde, ongeacht hun bijzondere staatsvormen.

De toepassing van deze overwegingen leidde niet alleen tot een stijgende welvaart in deze landen, maar ook tot een wederzijdsch vertrouwen, dat langzamerhand veld begon te winnen. Des te heftiger streefde de wereldbrandstichter Churchill er naar, deze vreedzame ontwikkeling te verbreken en door het onbeschaamde uitdeelen van Britsche hulpbeloften, garanties enz., die op zichzelf volkomen waardeloos waren, de elementen van onrust, onveiligheid, wantrouwen en eindelijk ook van twist in dit tot rust gekomen gebied te brengen. Met deze „garanties" werd eerst de Roemeensche staat gevangen en later vooral Griekenland. Dat achter deze garanties geen enkele macht stond, die werkelijke hulp kon verleenen, zal intusschen wel duidelijk genoeg bewezen zijn. Roemenië heeft zijn garantie, die het welbewust van de spil-mogendheden moest vervreemden, duur moeten betalen.

Engeland ging nieuw Saloniki-leger vormen. — In het vervolg van zijn rede zeide Hitler:

Griekenland, dat de garantie juist het minste noodig had, was eveneens bereid aan de Engelsche lokstem gehoor te geven en zijn lot te verbinden aan dat van den geldschieter en lastgever van zijn koninklijken heerscher.

Want ik moet ook thans nog — ik meen dit aan de historische waarheid verschuldigd te zijn — onderscheid maken tusschen het Griekse volk en de dunne laag eener verdorven leiding, die onder inspiratie van een aan Engeland ondergeschikten koning, minder de werkelijke taak van het Grieksche staatsbestuur op het oog had en in de eerste plaats de bedoelingen der Britsche oorlogspolitiek tot de hare maakte.

Ik heb dit oprecht betreurd. Voor mij als Duitscher, die door opvoeding in de jeugd en later door beroep een zeer groote vereering bezat voor de beschaving en de kunst van een land, van waar eens het eerste licht van menschelijke schoonheid en waardigheid uitstraalde, was het zeer moeilijk en bitter deze ontwikkeling te moeten gadeslaan en er niets tegen te kunnen doen.

Door de documenten van La Charité hadden wij een kijk gekregen op het drijven van de machten, die den Griekschen staat vroeg of laat in een onmetelijk ongeluk moesten storten. In den nazomer van het vorige jaar slaagde Churchill erin, de platonische garantiebeloften aan Griekenland in het brein van zekere kringen zooveel vorm te geven, dat daaruit een geheele reeks voortdurende neutraliteitsschendingen kon worden afgeleid. Het eerst werd Italië daardoor getroffen. Het voelde zich dan ook genoopt, in October 1940 de Grieksche regeering voorstellen te doen en waarborgen te eischen, die aan dezen voor Italië onhoudbaren toestand een einde konden maken. Onder invloed van de Britsche oorlogsdrijvers, wees men dit verzoek bruusk af, waarmede aan den vrede op den Balkan een einde kwam. Het slechte weer, sneeuw, storm en regen, en — terwille van de historische rechtvaardigheid moet ik dat constateeren — de buitengewoon dappere tegenstand der Grieksche soldaten gaven de regeering te Athene genoeg tijd om zich op de gevolgen van haar ongelukkig besluit te bezinnen en naar een mogelijke verstandige oplossing uit te zien. Duitschland heeft in dien tijd de betrekkingen met Griekenland niet verbroken, in de stille hoop, dat het toch nog op de een of andere wijze tot opheldering van den toestand kon bijdragen.

Ik moest echter ook toen reeds, volgens mijn plicht, jegens de geheele wereld er op wijzen, dat wij bij een hervatting van het oude Saloniki-denkbeeld uit den wereldoorlog niet werkeloos zouden toezien. Jammer genoeg werd mijn waarschuwing, dat, wanneer de Engelschman zich ergens in Europa zou nestelen, wij besloten waren hem oogenblikkelijk naar zee terug te drijven, niet ernstig opgevat. Zoo konden wij toen in den loop van den winter zien, hoe Engeland in toenemende mate begon, de grondslagen voor de vorming van zulk een nieuw Saloniki-leger te leggen. Men begon met het aanleggen van vliegvelden, en zorgde eerst voor de noodige organisatie op den grond, in de overtuiging, dat de bezetting der plekken zelf dan zeer snel kon plaats hebben. Eindelijk kwamen in voortdurende transporten van materieel en uitrustingsstukken voor een leger, dat, volgens de opvatting en het inzicht van Churchill zelf, binnen enkele weken tijds naar Griekenland moest worden gestuurd. Ons bleef dit niet verborgen.

Wij hebben bij dit geheele eigenaardige spel, maandenlang, hoewel met terughouding, doch met aandacht toegekeken. De tegenslag, welke het Italiaansche leger in Noord-Afrika als gevolg eener technische inferioriteit van den pantserafweer en van het pantserwapen zelf leed, bracht eindelijk den heer Churchill tot de overtuiging, dat thans het oogenblik gekomen was om het oorlogstooneel van Libye naar Griekenland te verplaatsen. Hij liet de nog aanwezige pantserwagens alsmede de hoofdzakelijk uit Australiërs en Nieuw-Zeelanders bestaande divisies infanterie vervoeren en was overtuigd thans den slag te kunnen slaan, welke met één stoot den Balkan in brand zou zetten. Churchill heeft daarmede strategisch een der grootste fouten van den oorlog gemaakt. Zoodra er geen twijfel meer mogelijk was over de bedoeling van Engeland om zich op den Balkan te nestelen, heb ik de noodige stappen gedaan om ook van Duitsche zijde, leer om leer, op dit voor ons vitale gebied, de strijdkrachten gereed te houden, die noodig waren om aan elke eventueele onbeschaamdheid van dezen heer het hoofd te kunnen bieden. Ik moet hier uitdrukkelijk constateeren, dat dit niet tegen Griekenland was gericht. De Duce zelf heeft mij er nooit om verzocht hem voor dit geval ook maar één Duitsche divisie ter beschikking te stellen. Hij was ervan overtuigd, dat, zoodra het goede jaargetijde zou aanbreken, de strijd tegen Griekenland op de een of andere wijze spoedig tot succes zou leiden.

Ik was dezelfde meening toegedaan. Bij het oprukken van de Duitsche strijdkrachten ging het dus niet om een hulpverleening

aan Italië tegen Griekenland, doch om een voorzorgsmaatregel tegen de Britsche poging, onder dekking van het geraas van den Italiaansch—Griekschen oorlog, zich heimelijk op den Balkan te nestelen, teneinde vandaar naar het voorbeeld van het leger van Saloniki uit den Wereldoorlog een beslissing uit te lokken, vooral echter om daarmede ook nog andere strijdkrachten in den maalstroom van den oorlog te betrekken.

Engeland hoopte op Turkije en Joego-Slavië. — Deze hoop berustte daarbij o.a. op twee staten: Op Turkije en op Joego-Slavië. Sinds de jaren der overneming van de macht heb ik, wat deze twee landen betreft, steeds er naar gestreefd, een nauwe, op economische doelmatigheid gebaseerde, samenwerking te verkrijgen. Joego-Slavië was, voor zoover het de Servische kern betrof, in den Wereldoorlog onze vijand geweest. Ja, van Belgrado uit is de Wereldoorlog begonnen. Niettemin bestond er onder het Duitsche volk, dat van nature geen wrok kent, in het geheel geen haat jegens Belgrado. Turkije was in in den wereldoorlog onze bondgenoot. De ongelukkige uitslag van den Wereldoorlog drukte op dit land even zwaar als op ons zelf. De groote geniale herschepper van Turkije was de eerste, die een wonderbaarlijk voorbeeld gaf voor de verheffing van den toen door het geluk in den steek gelaten en door het lot zoo ontzettend zwaar getroffen bondgenoot. Terwijl nu Turkije, dank zij de realistische houding van zijn regeering, de onafhankelijkheid van eigen besluit wist te bewaren, viel Joego-Slavië ten offer aan de Britsche kuiperijen. Ik heb er naar gestreefd tusschen Duitschland en Joego-Slavië oprechte betrekkingen van goed begrip, ja van vriendschap tot stand te brengen. Jarenlang heb ik daaraan gewerkt. Ik meende mij daarbij gesteund te zien door afzonderlijke vertegenwoordigers van dit land, die, evenals ik, van een nauwe samenwerking tusschen onze beide staten slechts nut schenen te verwachten. Toen, als gevolg van de Britsche kuiperijen, de Balkan meer en meer door het gevaar werd bedreigd, vroeg of laat eveneens bij den oorlog betrokken te worden, was het pas goed mijn streven alles in het werk te stellen om Joego-Slavië voor een zoo gevaarlijke verwikkeling te behoeden. Onze minister van Buitenlandsche Zaken, partijgenoot Von Ribbentrop, heeft in dezen geest met het hem eigen geduld en geniale standvastigheid in talrijke bijeenkomsten en besprekingen steeds weer op de doelmatigheid, ja noodzakelijkheid, gewezen, althans dit deel van Europa buiten den ongelukkigen oorlog te houden.
In dezen geest heeft hij aan de Joegoslavische regeering voorstellen gedaan, die zoo prachtig en loyaal waren, dat tenslotte ook in den toenmaligen Joegoslavischen staat de stemmen schenen toe te nemen, die voor een zoodanige nauwe samenwerking te vinden waren.

Duitschland wilde inderdaad geen oorlog op den Balkan. — Het is daarom ook volkomen juist wanneer minister Halifax heden verklaart, dat het niet de Duitsche bedoeling was geweest, op den Balkan een oorlog te verwekken. Ja, het is juist dat het integendeel ons oprecht streven was, langs den weg eener nauwere samenwerking met Joego-Slavië wellicht zelfs nog de mogelijkheid te benaderen van een bijlegging van het conflict met Griekenland op zoodanige wijze, dat met de billijke wenschen van Italië rekening gehouden zou worden. De Duce heeft niet alleen ingestemd met de poging om Joego-Slavië in een nauwe belangengemeenschap te brengen met onze vredesdoeleinden, maar heeft deze poging met alle middelen gesteund. Zoo werd het eindelijk mogelijk de Joegoslavische regeering tot toetreding tot het driemogendhedenpact te bewegen, waarbij aan Joego-Slavië in het geheel geen eischen werden gesteld, integendeel dit land slechts voordeelen werden geboden.
Want ter wille van de geschiedkundige waarheid moet ik heden verklaren, dat Joego-Slavië in dit pact en door het daarmede aanvullende accoord tot geen enkele hulpverleening verplicht was. Integendeel, het kreeg van de mogendheden van het drielandenpact de plechtige verzekering, niet alleen geen hulp te behoeven te verleenen: wij waren zelfs bereid af te zien van elk doorgangstransport van oorlogsmateriaal.
Bovendien echter, had Joego-Slavië op wensch van zijn regeering de verzekering gekregen, in geval van territoriale wijzigingen op den Balkan een onder de Joegoslavische souvereiniteit staanden toegang tot de Egeïsche Zee te krijgen, die o.a. ook de stad Saloniki zou omvatten.
Zoo werd op den 25sten Maart van dit jaar te Weenen een pact onderteekend, dat den Joegoslavischen staat de grootste toekomst bood en aan den Balkan den vrede kon waarborgen.
Met een werkelijk gelukkig gevoel verliet ik op dien dag de mooie Donaustad, niet alleen, omdat daarmede een buitenlandsche politieke taak van bijna acht jaren scheen te worden beloond, maar ook, omdat ik meende, dat daarmede wellicht nog op het laatste oogenblik het Duitsche ingrijpen op den Balkan volkomen overbodig zou kunnen worden.
Twee dagen later werden wij allen geschokt door het bericht over den staatsgreep van een handjevol gehuurde Putschisten, die een daad volbrachten, welke den Britschen minister-president den jubelkreet deed uiten dat hij eindelijk iets goeds te melden had.
Ik gaf nu terstond het bevel tot den aanval. Het is immers onmogelijk, dat men op deze wijze met het Duitsche rijk te werk gaat. Men kan niet jarenlang om vriendschap smeeken, men kan ook niet een verdrag aangaan, dat alleen de andere partij ten goede komt en dan beleven, dat dit verdrag niet alleen in één nacht wordt verbroken, maar dat nu als antwoord, de vertegenwoordiger van het Duitsche rijk beleedigd, de militaire attaché bedreigd, de assistent van dezen militairen attaché gewond wordt, dat talrijke andere Duitschers worden mishandeld, dat men kantoren, scholen, tentoonstellingslokalen enz. afbreekt, de woningen van Rijksduitschers vernielt en Volksduitschers opnieuw als rechteloos vee opjaagt en doodt.
Ik heb, dat weet God, den vrede gewild.
Wanneer echter Halifax hoonend verklaart, dat men dat heel goed wist en ons juist daarom dwong te vechten, alsof dit dus een bijzondere overwinning van het Britsche staatsbeleid is, dan kan ik tegenover een zoodanige gemeenheid niets anders doen, dan de belangen van het rijk in bescherming te nemen met de middelen die ons, God zij dank, ter beschikking staan.
Ik kon dit besluit op dit oogenblik des te kalmer nemen, omdat ik wist dat ik daarbij handelde in overeenstemming:
1) Met de gezindheid en houding van Bulgarije, dat jegens het Duitsche Rijk onwankelbaar trouw gebleven was.
2) Met de thans eveneens terecht verontwaardigde opvatting van Hongarije.
Onze beide oude bondgenooten uit den Wereldoorlog moesten deze daad als een uitdaging gevoelen, die uitging van een staat, die reeds eenmaal geheel Europa in brand heeft gezet en als gevolg daarvan voor Duitschland, Hongarije en Bulgarije zoo onnoembaar groot leed op het geweten heeft. De nog op 27 Maart door mij, via het opperbevel van de weermacht, gepubliceerde algemeene aanwijzingen voor de krijgsverrichtingen plaatsten het leger en het luchtwapen voor een zeer moeilijke taak. Er moest formeel voor de vuist weg een nieuwen, plotselingen, grooten opmarsch op touw worden gezet, er moesten verplaatsingen worden uitgevoerd van reeds aangekomen afdeelingen troepen, de aanvoer van materiaal moest worden gewaarborgd en bovendien moest het luchtwapen talrijke geïmproviseerde bases betrekken, die toen deels nog onder water stonden.

Medewerking van Hongarije, Roemenië en Bulgarije. — Zonder tegemoetkomende medewerking van Hongarije en zonder de volkomen loyale houding van Roemenië zou het heel moeilijk geweest zijn om binnen het ons gestelde korte tijdsbestek de bevolen aanwijzingen aan te voeren.
Als termijn voor den aanval werd door mij de zesde April vastgesteld. Op dien dag was de in Bulgarije staande Zuidelijke groep tot den aanval gereed. Het oprukken van de andere legers zou terstond geschieden zoodra zij gereed waren. Als termijnen waren vastgesteld 8, resp. 10 en 11 April. De gedachte van de krijgsverrichtingen was:
1) Met het leger uit het Bulgaarsche gebied optrekken naar het Grieksche Thracië in de richting van de Egeïsche Zee. Het zwaartepunt lag op den rechtervleugel, waar met gebruikmaking van bergafdeelingen en een pantserdivisie, de doorbraak naar Saloniki moest worden bevochten.
2) Met een tweede leger doordringen in de richting van Skoplje met het doel langs den snelsten weg een verbinding tot stand te brengen met de in Albanië staande Italiaansche strijdkrachten. Deze twee operaties zouden op 6 April beginnen.
3) De op 8 April beginnende andere operatie voorzag de doorbraak van een leger uit Bulgarije in algemeene richting naar Nisj met het doel het gebied rondom Belgrado te bereiken. In samenwerking daarmede zou een Duitsch corps op 10 April het Banaat bezetten en zoodoende, van het Noorden uit, voor Belgrado aankomen.
4) Op 11 April zou een in Karinthië-Stiermarken resp. Westelijk Hongarije optrekkend leger tot den aanval in de richting van Agram-Serajewo en Belgrado overgaan.
In verband daarmede waren afspraken gemaakt met onze bondgenooten Italië en Hongarije. De Italiaansche weermacht had het voornemen, van zijn Julische front uit, langs de kust in algemeene richting naar Albanië op te trekken, om de uit Albanië via Skoetari oprukkende Italiaansche afdeelingen te ontmoeten en vervolgens door de Joegoslavische grensversterkingen aan de Joegoslavisch-Albaneesche grens tegenover Skoplje heen te breken, ten einde de verbinding met het aldaar oprukkende Duitsche leger tot stand te brengen. Ten slotte zou Italië door het Grieksche front in Albanië zelf heen breken en zoo mogelijk over een breed front naar de zee oprukken. In verband daarmede zouden de Dalmatische en Ionische eilanden worden bezet en alle overige steunpunten worden ingenomen.
Ook tusschen beide luchtwapenen waren afspraken gemaakt over de samenwerking. De leiding over de tegen Macedonië en Griekenland gebruikte Duitsche legers lag in handen van generaal-veldmaarschalk List, die zich reeds in de overige veldtochten bijzonder heeft onderscheiden. De uit het Zuid-Westen van het Duitsche Rijk en uit Hongarije naar Joego-Slavië oprukkende strijdkrachten stonden onder bevel van General-oberst von

Weichs. De onder het opperbevel van den generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch en den chef van den generalen staf, General-oberst Halder, opereerende legercorpsen en afdeelingen der Waffen S.S. hebben reeds na vijf dagen het Grieksch-Thracische leger tot capitulatie genoodzaakt, de verbinding met de uit Albanië oprukkende Italiaansche strijdkrachten tot stand gebracht, Saloniki ingenomen, na twaalf dagen Servië tot capitulatie gedwongen en daarmede de algemeene voorwaarde geschapen voor de even harde als roemvolle doorbraak via Larissa naar Athene. Deze operatie vond haar bekroning in de bezetting van de Peloponnesus en van talrijke Grieksche eilanden.

Het opperbevel van de weermacht zal echter deze waarlijk historische prestatie, waaraan de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, en generaal Jodl, zooals steeds op buitengewone wijze hebben medegewerkt, op haar juiste waarde weten te schatten. De onder het persoonlijke opperbevel van den Rijksmaarschalk en zijn chef van den generalen staf, generaal Jeschonneck, gebruikte luchtmacht stond in twee groepen onder de bevelen van den General-oberst Löhr en van generaal von Richthofen.

Het was hun taak:

1) Het vijandelijke luchtwapen te vernietigen en de terreinorganisatie daarvan onbruikbaar te maken.

2) Het centrum van samenzweerders Belgrado op alle militair belangrijke punten aan te vallen en daarmede van het begin af aan uit te schakelen.

3) De strijdende Duitsche troepen door middel van vliegers en luchtdoelgeschut overal te helpen het verzet van den vijand te breken, zijn vlucht te bemoeilijken en zijn latere inscheping — wanneer deze mogelijk zou zijn — te verhinderen. Door het gebruik van landingstroepen uit de lucht en valschermtroepen moest het leger doeltreffend worden geholpen.

Duitsche weermacht heeft zichzelf overtroffen. — In dezen veldtocht heeft de Duitsche weermacht zichzelf werkelijk overtroffen. Deze triomftocht heeft in nauwelijks drie weken in twee staten een einde aan den oorlog gemaakt.

Wij zijn ons er van bewust, dat onze bondgenooten een groot aandeel aan deze successen hebben, dat vooral het feit, dat zij zes maanden lang onder de moeilijkste omstandigheden en met de grootste offers den strijd tegen Griekenland hebben voortgezet, de hoofdmacht van het Grieksche leger bond en dat leger zoozeer verzwakten, dat zijn ineenstorting in elk geval onvermijdelijk was geworden.

Ook het Hongaarsche leger heeft zijn ouden wapenroem eer aangedaan. Het bezette Batsjka en rukte met gemotoriseerde afdeelingen over de Save op. De gerechtigheid der historie verplicht mij te constateeren, dat onder onze tegenstanders vooral de Grieksche soldaat met den grootsten moed heeft gevochten. Hij capituleerde pas, toen verdere tegenstand onmogelijk en dus nutteloos was geworden. Ik zie mij echter ook gedwongen te spreken over den tegenstander, die aanleiding en oorzaak van dezen strijd was. Ik acht het als Duitscher en soldaat onwaardig een dapperen vijand te beschimpen. Het lijkt mij echter noodzakelijk, de waarheid in bescherming te nemen tegen de opsnijderijen van een man, die als soldaat een miserabel politicus en als politicus een even miserabel soldaat is.

Churchill, die ook dezen oorlog ontketende, tracht evenals ter gelegenheid van Noorwegen en Duinkerken iets te zeggen, dat vroeg of laat misschien toch nog tot succes kan worden gelogen. Ik vind dat niet eervol, maar bij dezen man acht ik het begrijpelijk. Als iemand anders als politicus zooveel nederlagen had geleden en als soldaat zooveel rampen had ondergaan, dan zou hij geen zes maanden in functie zijn gebleven, tenzij hij eveneens beschikte over de capaciteit, waarin Churchill eenig is, n.l. met een vroom gezicht te liegen en de waarheid te verdraaien, tot tenslotte de verschrikkelijke nederlagen nog tot triomfantelijke overwinningen worden.

Churchill verklaart met een stalen gezicht, dat deze oorlog ons 75.000 dooden heeft gekost, dus meer dan het dubbele van de verliezen tijdens den veldtocht in het Westen. Ik zal u thans in enkele cijfers de resultaten van dezen veldtocht mededeelen.

Balans van den strijd op den Balkan. — Bij de operaties tegen Joego-Slavië zijn, zonder dat men rekening houdt met de soldaten van Duitsche afkomst, de Kroaten en Macedoniërs, die voor het grootste deel onmiddellijk vrijgelaten zijn, 6.298 zuiver Servische officieren en 337.864 manschappen gevangen genomen. Deze cijfers geven slechts het resultaat van de tot dusverre verrichte tellingen weer.

Het cijfer der Grieksche gevangenen, ongeveer 8.000 officieren en 210.000 manschappen, kan niet naar denzelfden maatstaf worden beoordeeld, daar de troepen in Macedonië en Epirus slechts door de gemeenschappelijke Duitsch—Italiaansche krijgsverrichtingen zijn ingesloten en tot capitulatie gedwongen. Ook de Grieksche gevangenen zijn en worden, met het oog op de dappere houding dezer soldaten, onmiddellijk vrijgelaten.

Het aantal gevangen genomen Engelschen, Nieuw-Zeelanders en Australiërs bedraagt ruim 9.000 officieren en manschappen.

De buit kan op het oogenblik nog niet bij benadering worden geschat. Het aandeel der Duitsche weermacht bedraagt volgens de thans verrichte tellingen reeds meer dan een half millioen geweren, vèr over de duizend stukken geschut, vele duizenden machinegeweren, afweergeschut, mortieren, talrijke voertuigen en groote hoeveelheden munitie en uitrustingsstukken.

In het geheel 32 Duitsche divisies beschikbaar gesteld. — Deze resultaten zijn bereikt door het optreden van de volgende Duitsche strijdkrachten: 31 geheele en 2 halve divisies waren in totaal beschikbaar gesteld voor de operaties in het Zuid-Oosten. In zeven dagen voltooiden deze strijdkrachten haar opmarsch. Van deze afdeelingen zijn werkelijk in den strijd geweest: 11 infanterie- en bergdivisies, 6 pantserdivisies, 3 geheele en 2 halve gemotoriseerde divisies van leger en Waffen-SS. In den strijd tegen Engelschen, Nieuw-Zeelanders en Australiërs zijn feitelijk slechts 2 pantserdivisies, een bergdivisie en de Leibstandarte gebruikt.

Verliezen van Duitschland de geringste tot dusver. — De verliezen van het Duitsche leger, de luchtmacht en de Waffen-SS in dezen veldtocht zijn de geringste, tot dusverre geleden.

De Duitsche weermacht heeft in den strijd tegen Joego-Slavië, Griekenland, resp. Groot-Brittannië in Griekenland verloren:

Leger en Waffen-SS: 57 officieren en 1.042 onder-officieren en manschappen gesneuveld, 181 officieren en 3.571 onder-officieren en manschappen gewond, 13 officieren en 372 onder-officieren en manschappen vermist.

Luchtmacht: 10 officieren en 42 onder-officieren en manschappen gesneuveld, 36 officieren en 104 onder-officieren en manschappen vermist.

Dit succes, dat voor de historie van waarlijk beslissende beteekenis is, werd met zoo geringe offers bereikt op hetzelfde oogenblik, dat de verbonden spil-mogendheden in Noord-Afrika binnen enkele weken het zoogenaamde succes der Britsche strijdkrachten teniet konden doen. Want wij kunnen de operaties van het Duitsche corps in Afrika, waaraan de naam van generaal Rommel verbonden is, en van de Italiaansche strijdkrachten in den strijd om Cyrenaica niet scheiden van den strijd op den Balkan.

Een van de stumperachtigste strategen heeft met één slag twee oorlogstooneelen verloren. Dat deze man, die in iederen anderen staat voor een krijgsraad zou komen, in zijn land als premier opnieuw wordt bewonderd, bewijst de eeuwige blindheid, waarmede de goden hèn slaan, die zij willen verderven.

De consequenties van den veldtocht zijn buitengewoon groot. Met het oog op het feit, dat zooals bewezen is, te Belgrado steeds weer een kleine kliek van samenzweerders in staat kan zijn een brandhaard aan te stoken in dienst van belangen die buiten het vasteland liggen, beteekent het een ontspanning voor geheel Europa, dat dit gevaar voorgoed verdwenen is.

De Donau als belangrijke verkeersweg is daarmede voor de geheele toekomst tegen verdere daden van sabotage beschermd. Het verkeer zelf is reeds weer in vollen omvang hervat. Het Duitsche Rijk heeft buiten een bescheiden correctie van zijn door den afloop van den Wereldoorlog geschonden grenzen geen speciale territoriale belangen bij deze gebieden. In politiek opzicht hebben wij slechts belang bij de handhaving van den vrede in dit gebied; in economisch opzicht bij het tot stand komen van een orde, die het mogelijk maakt in het nut van iedereen, de productie van goederen te bevorderen en de uitwisseling van goederen weer op gang te brengen. Het is echter slechts in den geest van een hoogere rechtvaardigheid wanneer daarbij ook met die belangen wordt rekening gehouden die ethnografisch, historisch of economisch verantwoord zijn.

Bij deze ontwikkeling echter is Duitschland slechts een belangstellend toeschouwer. Wij juichen het toe, dat onze bondgenooten hun billijke nationale en politieke ambities thans wisten te bevredigen. Wij verheugen ons over het ontstaan van een onafhankelijken Kroatischen staat waarmede wij voor de geheele toekomst in vriendschap en vertrouwen hopen te kunnen samenwerken. Vooral op economisch gebied kan dit slechts in het belang van beide partijen zijn. Dat het Hongaarsche volk een verderen stap kan doen naar de herziening van de eens aan dit land opgelegde onrechtvaardige vredesverdragen, vervult ons met hartelijke sympathie. Dat aan Bulgarije het eens dit land gedane onrecht weer wordt goedgemaakt, gaat ons bijzonder ter harte, want doordat het Duitsche volk deze herziening door middel van zijn wapenen heeft mogelijk gemaakt, meenen wij ons gekweten te hebben van een historische schuld van dankbaarheid tegenover onzen trouwen wapenbroeder uit den grooten oorlog.

Italië heeft de haar toekomende levensruimte verworven. — Dat echter het met ons verbonden Italië territoriaal en politiek den invloed in de dit land alleen toekomende levensruimte verkrijgt, heeft het aan zichzelf meer dan verdiend door het groote bloedverlies dat het sinds October van het vorige jaar voor de toekomst van de as heeft moeten dragen.

Het overwonnen ongelukkige Grieksche volk vervult ons met oprecht medelijden. Het is het slachtoffer van zijn koning en van een kleinen verblinden kring van leiders. Het heeft echter

zoo dapper gestreden, dat ook aan dit land de achting van zijn vijanden niet kan worden onthouden.
Het Servische volk zal uit deze catastrophe wellicht eens toch de eenig juiste conclusie trekken, n.l. dat de officieren van den Putsch ook voor dit land slechts een ongeluk zijn. Al diegenen die door het ongeluk getroffen zijn, zullen echter wellicht ditmaal niet meer zoo snel de zoo voorname wijze vergeten, waarop zij door den staat en zijn leiders waarvoor zij de eer hadden zich te mogen opofferen, zijn afgeschreven, volgens het mooie beginsel, dat „de Moor, zoodra hij zijn plicht gedaan heeft, wel kan gaan".
De Führer wees vervolgens op de verdiensten van het vaderland, dat door zijn nauwgezetten arbeid het bloed van zijn soldaten heeft gespaard. Het Duitsche volk, zoo zei de Führer, zal nooit meer een jaar 1918 beleven, maar tot een nog hoogere prestatie op alle gebieden van den nationalen welstand omhoogstijgen. Het zal met steeds grooter fanatisme het grondbeginsel huldigen, dat noch wapengeweld, noch de tijd ons ooit kunnen buigen, laat staan breken.
Hij zal daarom vasthouden aan de superioriteit van zijn bewapening en onder geen beding den voorsprong laten verminderen. Wanneer de Duitsche soldaat thans reeds de beste wapenen ter wereld bezit, dan zal hij reeds in dit jaar en in het volgende jaar nog betere wapenen krijgen. Wij zijn verplicht de arbeidskracht van het geheele volk in te schakelen in dit geweldigste bewapeningsproces van de wereldgeschiedenis. Ik geef de verzekering, dat ik met volle kalmte en het grootste vertrouwen de toekomst tegemoet zie. Het Duitsche Rijk en zijn bondgenooten vormen militair, economisch en vooral moreel een macht, die superieur is aan elke denkbare coalitie ter wereld.
De Duitsche weermacht zal steeds dan en daar ingrijpen wanneer en waar het noodzakelijk is. Het Duitsche volk weet, dat de oorlog van deze wereld slechts het gevolg is van de hebzucht van eenige internationale oorlogsophitsers en van den haat der daarachter staande joodsche democratie. Wij vechten heden niet alleen om ons eigen bestaan, wij vechten ook om de bevrijding der wereld uit een samenzwering, die op gewetenlooze wijze het geluk van de volkeren en menschen aan haar gemeen egoïsme ondergeschikt maakt.
Het jaar 1941 moet in de geschiedenis worden opgeteekend als het grootste jaar van onze verheffing. Wanneer wij opblikken naar den Almachtigen Bestuurder van het lot, dan willen wij bijzonder dankbaar ervoor zijn, dat Hij het mogelijk maakte de groote successen met zoo weinig bloed te behalen. Wij kunnen Hem slechts vragen ook in de toekomst ons volk niet te verlaten.
Wat in onze krachten ligt, om ons tegen onze vijanden te verweren, dat moet gebeuren. In het tijdperk van den joodsch-kapitalistischen goud-, stand- en klassenwaan, staat de nationaal-socialistische volksstaat als een stalen gedenkteeken van sociale rechtvaardigheid en helder verstand.
Hij zal niet alleen dezen oorlog voortduren, maar ook de komende tien eeuwen.

Slotwoord van Rijksmaarschalk Göring. — Berlijn, 4 Mei. (D. N. B.) — Rijksmaarschalk Göring hield de slottoespraak, waarin hij o.a. zeide: „Mijn Führer, ge hebt ons, den militairen leiders, lof en erkentelijkheid geschonken, maar wij weten, dat de grootste verdienste steeds die van den Führer blijft, van den veldheer, die de troepen bestuurt en leidt en hun den weg van de overwinning heeft gewezen. Wij weten, dat ook de toekomst voor ons slechts de overwinning kan zijn, want uw leiding, de dapperheid der troepen en de offervaardigheid en het vertrouwen van uw volk zijn het ijzerharde granieten fundament, waarop deze overwinning tot eindoverwinning zal worden."
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4652 F; Rijksmaarschalk Göring 4648 D)

A. **PORTUGAL. — Rede van premier Salazar. - De houding van het land. —**
Lissabon, 28 April. (D.N.B.) — Geheel Portugal stond 28 April in het teeken van den 52sten verjaardag van den premier Salazar. Bij een demonstratie, waaraan ruim 150.000 menschen deelnamen, heeft de premier Salazar, van het balkon van het ministerie van Financiën een rede gehouden, waarin hij den nadruk legde op de aaneensluiting van het geheele volk, welke in de laatste jaren is bereikt. De moeilijkheden van dezen tijd, zoo zeide hij, zijn groot, doch Portugal is er in geslaagd, ja heeft het verdiend, in vrede te leven. Wij zijn er zeker van, dat onze houding de sympathie en de moreele solidariteit van vele volken heeft. Wij mogen ons niet uitsluitend met oorlogszorgen bezighouden. Al bestaan er ook terecht eenige, zijn toch andere slechts producten van ongebreidelde fantasie of kwaadwilligheid, waartegen opgetreden moet worden. Het eigenlijke levensdoel van de Portugeesche familie noemde hij de waardigheid van den staat, zijn vrijheid, onafhankelijkheid en territoriale integriteit. Men moet vertrouwen hebben in de nationale eenheid en de vaderlandsliefde, die door wapenen noch vuur verwoest kunnen worden. (Vaderland)
(Vor. ber. Salazar 4144 A)

B. **NEDERLAND. — Reichsjugendführer Axmann te Amsterdam. —**
Amsterdam, 4 Mei. (A.N.P.) — In het Concertgebouw te Amsterdam heeft op 4 Mei een gemeenschappelijke feestelijke bijeenkomst plaats gehad van de Hitler-jugend en den Nationalen Jeugdstorm, ter gelegenheid van het bezoek van den Jugendführer van het Duitsche rijk, Artur Axmann.
Na een toespraak van C. van Geelkerken en de uitvoering van een kindercantate „Michiel Adriaanszoon de Ruyter", door stormers en stormsters, betrad de Jugendführer van het Duitsche Rijk, Artur Axmann, het podium. Aan zijn toespraak ontleenen wij o.a. het volgende:

Artur Axmann. (Foto Arbeiderspers)

Hij noemde deze gezamenlijke vergadering een groote gebeurtenis en een uiting van den wil der Nederlandsche jeugdbeweging. In deze cantate vinden wij, met de Nederlanders innerlijke aanrakingspunten. De Ruyter is niet alleen de grootste Nederlandsche zeeheld, doch de voornaamste zeeheld zonder meer.
Dat wij trotsch zijn op de jeugd is niet in de eerste plaats, omdat de Duitsche nationaal-socialistische jeugdbeweging de grootste organisatie op dit gebied ter wereld is, maar omdat zij door haar goede eigenschappen en hoedanigheden zoo groot geworden is. De Duitsche jeugd had destijds zelf nog geen idee, wat de nationaal-socialistische beweging wilde, maar toch volgde zij haar instinctief.
Door de nationaal-socialistische revolutie is de Duitsche toekomst verzekerd. Zonder eenigen twijfel zal Duitschland den oorlog winnen; niet omdat wij de beste soldaten en de beste wapenen hebben, maar omdat wij tot Führer Adolf Hitler hebben.
Wij weten allen, dat groote tijden steeds de jeugd naar voren brengen. In het nieuwe Europa zullen de Duitsche nationaal-socialistische beweging en de N.S.B. schouder aan schouder gaan en zal ook de Hitler-jeugd met de uwe in goede kameraadschap verbonden zijn. Wij marcheeren gemeenschappelijk als broeders. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nat. Soc. Beweging 4662 A)

C. **VENEZUELA. — Nieuwe president benoemd. —**
Caracas (Venezuela), 29 April. (United Press) — De beide huizen van het Congres zijn bijeengekomen en hebben als wetgevende vergadering den minister van

Oorlog, generaal Isais Medina Angerita tot opvolger van Contreras als president van Venezuela benoemd. De duur van zijn ambtsperiode werd op vijf jaar bepaald. De officieele benoeming zal op 5 Mei geschieden.
Medina, die 59 jaar is, bekleedde sedert den dood van den Venezolaanschen dictator Gomez in 1935, verschillende functies in het kabinet. Indertijd verwierf hij bekendheid door de snelheid waarmede hij een uitgebroken opstand onderdrukte. Met president Contreras volgde hij een liberalen koers. Na zijn verkiezing ontving generaal Medina in zijn woning de gelukwenschen der autoriteiten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. President Contreras 4659 C)

A. HONGARIJE. — Bezoek van rijksbestuurder Horthy aan Rijkskanselier Hitler. —
De Hongaarsche rijksbestuurder Horthy is 1 Mei door den Führer en Rijkskanselier in het hoofdkwartier van den Führer ontvangen. De rijksbestuurder is nog denzelfden dag naar Boedapest teruggekeerd.
Admiraal Horthy was des middags de gast van den Führer aan een maaltijd, waaraan voorts deelnamen de Hongaarsche gezant te Berlijn, Von Sztojay, alsmede van Duitsche zijde o.a. de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, de rijksperschef, dr. Dietrich, de minister van staat, dr. Meissner en de Duitsche gezant in Boedapest, Von Erdmannsdorf. (De Nieuwe Eeuw)
(Vor. ber. Admiraal Horthy 4634 B; Rijkskanselier Hitler 4663 A)

B. EGYPTE. — Kabinet-Sirry Pasja. - Vijf ministers nemen ontslag. —
Rome, 3 Mei. (D.N.B.) — De „Messaggero" meldt uit Beiroet, dat in Egypte vijf ministers, die het met de politiek van de regeering niet eens zijn, hun ontslag hebben genomen. Dit aftreden maakt de vorming van een regeering op breedere parlementaire basis onmogelijk. Zooals reeds gemeld, beproeft koning Faroek een compromis met de Wafd-partij te sluiten, die, zooals bekend, als voorwaarde voor haar medewerking het uitschrijven van nieuwe verkiezingen eischt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kabinet-Sirry Pasja 4468 E)

C. ZWITSERLAND. — De houding der pers. - Waarschuwing van Berlijn. —
Berlijn, 28 April. (A.N.P.) — In de Wilhelmstrasse heeft een buitenlandsch journalist een vraag gesteld, naar aanleiding van een commentaar van den zender te Rome op Zwitsersche persstemmen.
Het antwoord luidde, dat de Zwitsersche pers steeds meer moeite schijnt te doen, om Duitschland en Italië voortdurend te ergeren. Wellicht, aldus werd hieraan toegevoegd, zal Duitschland nog eens tijd vinden, om na te denken over de vraagstukken, die met de houding der Zwitsersche pers verband houden.
Het zal het dan ook niet laten ontbreken aan wenken, die de Zwitsersche pers tot nadenken kunnen stemmen. (De Tijd)
(Vor. ber. Zwitserland—Groot-Duitschland 4656 E)

D. NEDERLAND. — Rijksarbeidsbureau op 1 Mei in werking getreden. —
Op den eersten Mei, den dag van den arbeid, is het Rijksarbeidsbureau, door welks oprichting de arbeidsbemiddeling op een breederen grondslag komt te rusten en een Rijkszaak, onder centrale leiding zal worden, officieel in werking getreden. Hiermede krijgt ons land de beschikking over het modernste en best-geoutilleerde instrument voor de werkloosheidsbestrijding, dat zich denken laat. Want het gaat hierbij niet slechts om een ingrijpende wijziging van den organisatorischen opzet der arbeidsbemiddeling, doch ook haar bemoeienissen in het algemeen zullen een belangrijke uitbreiding ondergaan. Meer en beter dan tot dusver het geval was, zal de arbeidsbemiddeling gericht zijn op het werkelijk aan den arbeid brengen en aan den arbeid houden der bevolking. Vanzelfsprekend zullen al deze en dergelijke idealen niet terstond op den dag van heden in vervulling gaan.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Arbeidsbureau 4638 A)

E. NEDERLAND. — Journalistenbesluit. —
's-Gravenhage, 3 Mei. (A.N.P.) — Verschenen is thans het besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende het beroep van journalist (journalistenbesluit). De inhoudt luidt o.a. als volgt:

Het beroep van journalist. —
Artikel 1. 1) Het bij wijze van hoofdberoep of op grond van een benoeming tot hoofdredacteur medewerken aan de vorming van den redactioneelen inhoud van in het bezette Nederlandsche gebied uitgegeven nieuwsbladen of van aldaar uitgegeven tijdschriften, welke voorlichting geven op het gebied van het volksleven, is, onverschillig of zuks geschiedt door artikelen, berichten of illustraties, een openbare taak, welke, voor wat betreft de daaraan verbonden beroepsplichten en -rechten, bij dit besluit van staatswege wordt geregeld.
2) Zij, op wie deze taak rust, worden journalisten genoemd. Niemand is gerechtigd zich journalist te noemen, die niet overeenkomstig artikel 7 in het beroepsregister is ingeschreven.
3) Alle journalisten zijn in het Verbond van Nederlandsche Journalisten vereenigd.
4) Het Verbond van Nederlandsche Journalisten waakt er over, dat de beroepsgenooten elk voor zich hun plichten vervullen, en zorgt voor hun rechten en hun welzijn.
Artikel 3. 1) De in dit besluit omtrent nieuwsbladen gegeven bepalingen zijn eveneens van toepassing ten aanzien van tijdschriften, welke voorlichting geven op het gebied van het volksleven.
Artikel 4. Onder „medewerken aan de vorming van den redactioneelen inhoud van in het bezette Nederlandsche gebied uitgegeven nieuwsbladen of van aldaar uitgegeven tijdschriften, welke voorlichting geven op het gebied van het „volksleven" wordt mede verstaan: het verrichten van zoodanigen arbeid, indien deze niet in het bedrijf van een nieuwsblad of van zoodanig tijdschrift plaats heeft, doch bij een onderneming, welke bestemd is artikelen, berichten of illustraties aan nieuwsbladen of tijdschriften, als vorenbedoeld te leveren.

Het toelaten tot het beroep van journalist. —
Artikel 5. (1) Journalist kan slechts zijn hij die:
1) Nederlander is,
2) den leeftijd van 21 jaar heeft bereikt,
3) vakopleiding heeft genoten,
4) de eigenschappen bezit, welke noodig zijn om de taak van het voorlichten der openbare meening te vervullen.
(2) Journalist kan niet zijn hij, die bij rechterlijke uitspraak is ontzet van een der in artikel 28 van het Wetboek van Strafrecht genoemde rechten, tijdens den duur dier ontzetting.
Artikel 6. 1) Vakopleiding heeft genoten hij, die gedurende ten minste een jaar bij de redactie van een nieuwsblad of bij een onderneming, als bedoeld in artikel 4, in het bezette Nederlandsche gebied is opgeleid en daardoor de voor een journalist vereischte kennis heeft verworven (leerling-journalist) en dit kan aantoonen door een getuigschrift der redactie. De opleiding bij een in het buitenland uitgegeven nieuwsblad kan door het Verbond van Nederlandsche Journalisten gelijkgesteld worden met de opleiding bij een in het bezette Nederlandsche gebied uitgegeven nieuwsblad.
2) De bepalingen van dit besluit zijn, behalve voor wat betreft artikel 5, eerste lid, onder 2 en 3, eveneens van toepassing op den leerling-journalist.
Artikel 7. (1) De toelating tot het beroep van journalist geschiedt op gedaan verzoek door de inschrijving in het beroepsregister van journalisten.
(2) Dit beroepsregister wordt ten kantore van het Verbond van Nederlandsche Journalisten bijgehouden.

Uitoefening van het beroep van journalist. —
Artikel 12. (1) Journalisten zijn verplicht hun beroep naar eer en geweten uit te oefenen en zich door hun gedrag zoowel in als buiten hun beroep de achting waardig te toonen, welke het vereischt.
(2) Het is de taak der journalisten de stof, welke zij behandelen, waarheidsgetrouw weer te geven en naar hun beste weten te beoordeelen.
Artikel 13. Meer in het bijzonder zijn journalisten verplicht al datgene uit de nieuwsbladen te weren:
1) Wat persoonlijke of groepsbelangen op een de openbare meening misleidende wijze met gemeenschapsbelangen verwart;
2) Wat er toe leiden kan de belangen of het streven naar gemeenschap van het Nederlandsche volk, zijn cultuur of economisch leven te verzwakken of de godsdienstige gevoelens van anderen te kwetsen;

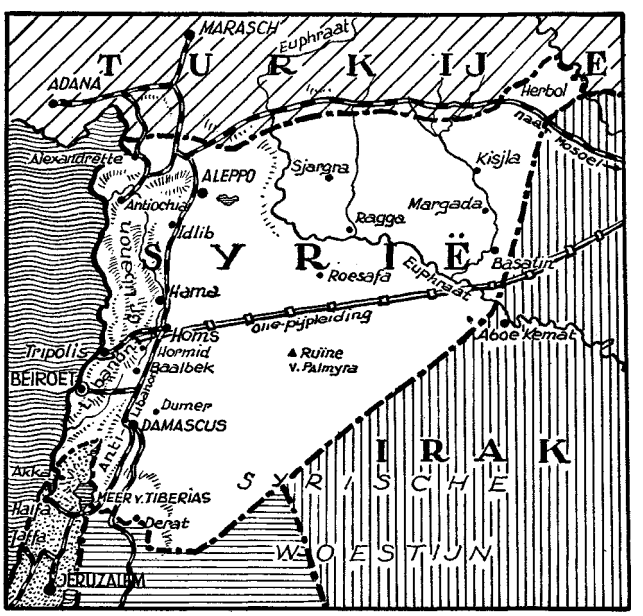
3) Wat de eer of het welzijn van een ander wederrechtelijk aantast of zijn goeden naam schaadt;
4) Wat om andere redenen in strijd is met de openbare orde en goede zeden.
Artikel 14. De uitgever van een nieuwsblad kan een journalist bij overeenkomst verplichten tot het in acht nemen van richtlijnen ten aanzien van het principieele karakter van het nieuwsblad. De openbare plichten en rechten van een journalist, welke voortvloeien uit de artikelen 12 en 13, kunnen door deze richtlijnen in geen geval worden aangetast.
Artikel 17. De hoofdredacteur is verplicht, in overeenstemming met den inhoud van zijn arbeidsovereenkomst en met eventueele aanvullende instructies van den uitgever, een schriftelijk plan van werkverdeeling op te stellen, waaruit moet blijken welk gedeelte van den redactioneelen arbeid elke journalist moet verrichten en in hoeverre deze tegenover andere journalisten de bevoegdheid bezit hun aanwijzingen te geven.
Artikel 18. (1) De journalisten van een nieuwsblad dragen voor den redactioneelen inhoud daarvan in zooverre de beroeps-, straf- en civiel-rechtelijke verantwoordelijkheid, als zij de bijdragen daartoe zelf hebben geleverd of deze tot opneming hebben aangewezen. De straf-of civiel-rechtelijke verantwoordelijkheid van andere personen blijft desniettegenstaande onverminderd bestaan.
(2) De hoofdredacteur is verantwoordelijk voor het algemeen karakter van het redactioneel gedeelte van het blad.
Tuchtrechtelijke bescherming van het beroep van journalist. — Artikel 20. (1) Elk journalist is krachtens zijn inschrijving in het beroepsregister lid van het Verbond van Nederlandsche Journalisten.
(2) Het Verbond van Nederlandsche Journalisten is een rechtspersoonlijkheid bezittend publiekrechtelijk lichaam. Zijn zetel is gevestigd te 's-Gravenhage.
Artikel 26. De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten kan een journalist bestraffen met: waarschuwing, geldboete en doorhaling van de inschrijving in het beroepsregister. **(Vor. ber. Journalistiek 4586 D)**

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Hoe Duitschland den oorlog financiert. —

Boedapest, 2 Mei. (D.N.B.) — De Duitsche minister van Financiën, graaf Schwerin von Krosigk, heeft een lezing gehouden over de vraagstukken van de Duitsche oorlogsfinanciering. Hij wees er op, dat de Duitsche financieele politiek de vraagstukken van den oorlog niet onvoorbereid tegemoet trad. De financieele en economische ontwikkeling na den wereldoorlog was een harde, maar heilzame leermeesteres geweest. Men heeft de vermaning ter harte genomen, dat een volk, dat zijn eigen leger niet wil onderhouden, dat van den vijand moet onderhouden en dat weerloosheid het duurst van al is. Het volle prestatievermogen van een volk moet in het geweer geroepen worden.
Voor de oplossing van de economische en financieele vraagstukken staat een volksinkomen van honderd milliard mark ter beschikking. Dit waarborgt een belastingopbrengst van dertig milliard in dit jaar, zoodat men den oorlog voor de helft uit belastingen kan financieren. Dit verhoudingscijfer is veel gunstiger dan in Engeland. De omvang van de schuld ad 79 milliard mark werd door den minister niet bedenkelijk geacht. Hij wees daarbij op de voortdurende toeneming van de spaargelden en op den in verhouding tot de belastingopbrengst geringen Duitschen rentelast ad 2.9 milliard mark. (De Tijd)
(Vor. ber. Oorlogsfinanciering 4585 C)

B. SYRIE. — De politieke strijd. —

Syrië staat nog altijd onder Fransch bewind. Weliswaar bestond er reeds kort na afloop van den wereldoorlog in Damascus een Arabische nationale regeering en werd in 1920 een Arabisch congres gehouden, die de volledige zelfstandigheid van het land proclameerde en Feisal tot koning uitriep. Een maand later echter werd op de conferentie van San Remo Syrië—Libanon aan de Franschen als mandaatsgebied overgedragen, die er op grond van de onder de geallieerden gesloten geheime overeenkomsten aanspraak op hadden. De Arabische regeering en de koning Feisal werden niet erkend. Een Fransch leger versloeg de Syriërs en het Fransche mandaatsbestuur werd ingesteld, dat vooral gekenmerkt is doordat het hooge commissariaat door talrijke persoonlijkheden achter elkaar werd waargenomen, zonder dat de Franschen tot nu toe er in zijn geslaagd, rust en orde in dit land voor langeren tijd te waarborgen. Na het vertrek van generaal Weygand als hooge commissaris in 1925 — hij werd opgevolgd door generaal Sarrail — begon de groote Droezen-opstand, die er toe aanleiding gaf dat Damascus door de Franschen werd gebombardeerd.
Deze Droezen-opstand toonde duidelijk een van de groote moeilijkheden waarmede de Franschen van begin af aan — in tegenstelling met de verhoudingen in Irak — te kampen hadden. Syrië is namelijk een land, waar de grootste menigvuldigheid van nationale en godsdienstige groepen heerscht, die elkander vaak met de grootste hevigheid bestrijden. Het Fransche bestuur heeft reeds aan het begin gepoogd, deze verdeeldheid te gebruiken, om beter het gezag te kunnen voeren. Er werd van de overwegend door Christenen bewoonde kuststrook een staat Libanon gemaakt terwijl het eigenlijke Syrië aanvankelijk zelfs in een staat om Damascus en een staat om Aleppo heen verdeeld werd, een indeeling, die later werd opgeheven. Daarnaast is er het autonome gebied der Alaouieten rondom Latakié en het eveneens autonome Djebel Drus, de uitgangsplaats van bijzonder veel onrust.
De verschillende hooge commissarissen, waaronder De Jouvenel en Ponsot, poogden, een zekere zelfstandigheid van het mandaatgebied te doen ontstaan, tevens echter den band met Frankrijk niet losser te laten worden.

(Eigen teekening)

Het verdrag Syrië—Frankrijk. — Pas in 1936 werd tusschen Syrië en Frankrijk een verdrag gesloten, dat de volledige onafhankelijkheid en zelfstandigheid van Syrië en Libanon vastlegde. Daarnaast was een bondgenootschap overeengekomen, dat veel leek op de Britsch—Iraksche overeenkomst van 1930. Ook Syrië hoefde op grond van dit verdrag in geval van een conflict slechts de operaties der Fransche troepen te vergemakkelijken zonder zelf met eigen troepen aan den strijd deel te moeten nemen. De Syriërs hebben deze overeenkomst reeds geratificeerd, maar van Fransche zijde werd tot nog toe niet tot ratificatie overgegaan.
Aan het begin van dezen oorlog in 1939 werd de grondwet van Syrië door de Franschen buiten werking gesteld. Het parlement werd ontbonden en er werd een directorium onder leiding van Bey el Khatib ingesteld.
De kritieke tijd na de Fransche ineenstorting in 1940, die op zich zelf geen verrassingen bracht, werd overwonnen door de instelling van generaal Dentz als hoogen commissaris. Hij had de opdracht, het bestuur in Syrië in overeenstemming te brengen met de gewijzigde verhoudingen. Er begonnen weer onlusten, die ontstonden door gebrek aan levensmiddelen en pas ophielden toen generaal Dentz na langdurige onderhandelingen een nieuw directorium instelde, waarin onder leiding van den president van de Kamer van Koophandel, Khaled Bey Azem, onafhankelijke persoonlijkheden werden vereenigd, die zich vooral tot taak hebben gesteld, het economische leven in het land weer in meer normale banen te leiden. Ook in Libanon werd een nieuwe regeering gevormd.
Er is dus weer een nieuwe episode in de ontwikkeling van Syrië tot een zelfstandige staat, zonder dat de bereiking van dit doel echter dichtbij zou zijn. (N. Rott. Cr.)
(Vor. ber. Syrië 4629 B)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Annexatie van een deel van Slovenië; Duitsch gedeelte door Duitschland geannexeerd. —**
Rome, 3 Mei. (Stefani) — De Italiaansche bladen publiceeren de annexatie van de Sloveensche provincie Ljoebljana (Laibach), waarin de gelijknamige hoofdstad is gelegen, door Italië.
Dit gebied wordt onder den naam Lubiana met het koninkrijk Italië vereenigd.
De Italiaansche bladen beschouwen deze gebeurtenis als een natuurlijk uitvloeisel van de ontbinding van den te Versailles gevormden Joegoslavischen staat.
Het deel, dat steeds onder Duitschen invloed heeft gestaan, zal door Duitschland worden geannexeerd.
De provincie Lubiana zal een speciaal statuut krijgen en een zekere mate van autonomie genieten, die zich aanpast bij het Slavische karakter der bevolking, dat door Italië wordt erkend en gerespecteerd.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joego-Slavië 4644 A)**

B. **SOVJET-RUSLAND. — Viering van 1 Mei; dagorder van admiraal Koesnetzof. - Verbod tot wapenvervoer door de Sovjet-Unie. - Stalin premier in plaats van Molotof. —**

Viering van 1 Mei; dagorder van admiraal Koesnetzof. — Admiraal Koesnetzof, de Russische volkscommissaris van Marine, heeft ter gelegenheid van den 1sten Mei een dagorder uitgevaardigd, waarin hij o.a. zegt: De Sovjet-Unie bevindt zich niet in oorlog. De verstandige buitenlandsche politiek van de Sovjetregeering, de politiek van vrede tusschen de volkeren en van gewaarborgde veiligheid voor ons vaderland, heeft het Sovjetvolk in staat gesteld rustig te werken en te profiteeren van de weldaden des vredes. Het sluiten van het neutraliteitspact tusschen de Sovjet-Unie en Japan beteekent een schitterende overwinning van de buitenlandsche politiek der Sovjet-regeering. Dit pact vormt een belangrijken stap in het belang van den vrede, te meer daar het geteekend werd nu de tweede imperialistische oorlog zich blijft uitbreiden.
De economische en defensieve macht van den socialistischen staat neemt onophoudelijk toe. Buiten onze grenzen neemt de tweede imperialistische wereldoorlog steeds grootere vormen aan. De oorlog verkrijgt steeds meer het karakter van een strijd van langen duur en wordt steeds meer destructief. Zijn onverdraaglijke last drukt op de schouders van de arbeiders in de kapitalistische landen. De Sovjet-regeering en het Sovjet-volk sparen geen moeite om onze verdediging te versterken en het Roode Leger en de marine van de modernste technische middelen te voorzien.

Parade te Moskou. — Op het Roode Plein te Moskou is de jaarlijksche troepenparade gehouden in tegenwoordigheid van Stalin, Molotof en andere autoriteiten. De parade werd voorts bijgewoond door het diplomatieke corps met den deken, den Duitschen ambassadeur, aan het hoofd. De volkscommissaris van Oorlog, maarschalk Timosjenko, hield een korte toespraak. Het voorbijtrekken der troepen duurde vijf kwartier.

Verbod tot wapenvervoer door het land. — Berlijn, 2 Mei. (S. P. T.) — De Russische volkscommissaris voor den Handel met het buitenland heeft dezer dagen een verordening in zake den doorvoer van buitenlandsche goederen door Rusland uitgevaardigd. In deze verordening wordt bepaald, dat buitenlandsche waren slechts met een speciale vergunning van de Sovjet-Unie door dit land mogen worden vervoerd. Geen vergunning wordt verleend voor wapenen en munitie, alsmede voor goederen, die niet in Rusland zelf mogen worden ingevoerd.
Naar aanleiding van deze verordening heeft een officieele woordvoerder van de Wilhelmstrasse 2 Mei verklaard, in antwoord op een vraag, of deze verordeningen betrekking hadden op de leden van het driemogendheden-pact en derhalve voor hen van belang waren: „Churchill heeft zelf gezegd, dat wij genoeg oorlogsmateriaal hebben. De leden van het driemogendhedenpact hebben ieder een uitgebreide wapen-industrie, die op volle kracht werkt en die in het buitenland zeer gunstig bekend staat. Wij kunnen dus alleen zelf produceeren, wat wij noodig hebben."

Stalin premier in plaats van Molotof. — Moskou, 6 Mei. (D. N. B.) — In de laatste uitzending van nieuwsberichten van de Moskousche radio is een decreet van het presidium van den Oppersten Sovjet der U.S.S.R. voorgelezen.
De voorzitter van den raad van volkscommissarissen der U.S.S.R., Molotof, wordt met het oog op zijn herhaalde verklaringen, dat de vervulling van de plichten als voorzitter van den raad van volkscommissarissen gecombineerd met de uitoefening van het ambt van volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, hem zwaar valt, op zijn wensch ontheven van zijn eerstgenoemde taak.
Door een tweede decreet van genoemd presidium wordt Stalin tot opvolger van Molotof benoemd.
Een derde decreet benoemd Molotof tot plaatsvervangend premier. (N. Rott. Crt. - De Tijd - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1 Mei-viering 3776 B; Molotof 4447 C; Stalin 4071 B)

C. **NEDERLAND. — De Limburgsche grotten. - Lezing van ir. D. C. van Schaik voor het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. —**
In de maandelijksche vergadering van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg heeft ir. D. C. van Schaik, aan de hand van een serie lichtbeelden, een lezing gehouden over de Zuid-Limburgsche Grotten. Het doel van de uiteenzetting was om het veelzijdige belang dezer grotten nog eens goed in het licht te stellen. Spr. somde niet minder dan dertien gezichtspunten op, waarin de grotten waarde hebben: cultuurhistorisch, historisch, doordat ze ons door aard en bewerkingswijze dingen over de cultuurgeschiedenis van Zuid-Limburg te zeggen hebben als sedert het begin van onze jaartelling geëxploiteerde steengroeven, waarin de vele opteekeningen aan de wanden tot ons spreken over de laatste 6 à 8 eeuwen. Geologisch en palaeontologisch zijn ze van belang doordat ze op dit gebied een reeds sedert anderhalve eeuw overbekend studieterrein vormen, waaruit nog steeds waardevolle gegevens geput kunnen worden. In natuurkundig opzicht interesseeren ze ons door de temperatuurgesteldheid van gangen en gesteente en natuurhistorisch door hun zeer eigenaardige fauna, in welk opzicht ze zelfs in de wereld een vooraanstaande plaats innemen; botanisch door de erin voorkomende zwammen, terwijl ook de grotingangen, in veelal natuurlijke ontsluitingen van het gesteente, in verband staan met de merkwaardige flora van de omgeving. De omstandigheid dat ze aan vele vleermuizen een winterslaapplaats bieden, maakt dat ze ook economisch belang hebben in hun tegenwoordigen staat. Geografisch zijn de grotten door hun aard en uitgestrektheid en hun voorkomen in zoo grooten getale in een zeer beperkt gebied, te rekenen tot merkwaardigheden, die hun weerga op de wereld niet vinden. Technisch hebben ze ons veel te leeren en vormen ze als het ware een groot laboratorium waarin de natuurkrachten tot ons spreken.
De ontwikkelende, de toeristische en heemkundige waarde zijn ten slotte bekend genoeg. (N. Rott. Crt.)

D. **GRIEKENLAND EN DE OORLOG 1941. — Generaal Tsolakoglu's regeering gereed. —**
Athene, 5 Mei. (S.P.T.) — De regeering, die in het bezette Grieksche gebied is gevormd door generaal Tsjolakoglu, is als volgt samengesteld:
Generaal Demestichas, Binnenlandsche Zaken.
Generaal Katsimotros, Arbeid en Landbouw.
Livieratos, Justitie.
Prof. Logothetopoelos, Sociale Zaken.
Prof. Loevaris, Onderwijs.
Generaal Marku, Openbare Veiligheid.
Moetoessis, Verkeer en Posterijen.
Generaal Bakos, Oorlog.
Kapitein ter zee Papadopoelos, Scheepvaart.
Michalis, Economie en Financiën.
De Grieksche nationale jeugdbeweging „Neolaia" heeft zich achter de regeering geschaard en in een telegram trouw beloofd aan Tsjolakoglu. De pers verklaart in haar uiteraard welwillende commentaren, dat de vorming eener regeering gewenscht was, vooral ook ter bevordering der Grieksche belangen tegenover de bezettingsautoriteiten.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Gen. Tsolakoglu 4661 D)**

E. **SPANJE. — Serrano Suñer, minister van Buitenlandsche Zaken, herdenkt Spaansche oorlogen tegen Napoleon. —**
Madrid, 2 Mei. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer, heeft ter gelegenheid van de herdenking der Spaansche vrijheidsoorlogen

tegen Napoleon een rede gehouden te Mota del Cuervo in de provincie Cuenca. Hij deed een aanval op de plutocratieën en hun gekonkel in Spanje.
De plutocratieën, zoo verklaarde Suñer, die Spanje zijn levensrecht hebben bestreden, probeeren thans opnieuw zich in Spanje's zaken te mengen. Onder het belachelijke voorwendsel Spanje te willen redden, lanceeren zij de ongelooflijkste geruchten en valsche berichten om het Spaansche volk uit zijn rust op te schrikken. Vandaag heet het, dat Spanje tot het driemogendhedenverdrag toetreedt, morgen wordt het tegendeel beweerd. Den eenen dag heet het, dat Spanje in den oorlog gaat en den volgenden is het tegendeel het geval. Degenen, die Spanje tweehonderd jaar lang hun wil hebben opgedrongen, hebben geen woord meer in te brengen, nu Spanje zijn lot in eigen hand neemt. Uit eigen aandrift volgt het een lijn in de buitenlandsche politiek, die uitsluitend met het nationale belang overeenkomt. Het is de taak van de huidige Spaansche generatie de realiteit van het heden te onderkennen en strijdlustig van geest een nieuwe richting aan het toekomstige lot van Spanje te geven. (Telegraaf)
(Vor. ber. Suñer 4416 A; Photo buiten tekst 4568a)

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Verklaring van Eden en Churchill in het Lagerhuis i. z. Griekenland - Staatsschuld gestegen tot 10.3 milliard pond - Griekenland geblokkeerd - Doodenaantal ten gevolge luchtaanvallen - 11 millioen ton koopvaardijtonnage verloren. —**

Verklaring van Eden en Churchill i. z. Griekenland. — Berlijn, 30 April (D. N. B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, hebben Churchill en Eden vandaag in het Lagerhuis verklaringen afgelegd over het Britsche expeditieleger in Griekenland. Churchill zeide o.a., dat in Griekenland ongeveer 60.000 man, onder wie een Nieuw-Zeelandsche en een Australische divisie, aan land waren gegaan.
Tot dusver zijn daarvan ongeveer 45.000 man weer ingescheept. Helaas heeft de Britsche luchtmacht slechts een gering deel der evacueeringsoperaties kunnen dekken.
Voor het optreden der Britsche troepen in Griekenland, aldus Churchill, kan men slechts lof hebben. De Engelschen hebben ongeveer 3.000 man aan dooden en gewonden verloren.
Bij den tegenwoordigen stand van zaken, aldus vervolgde de premier, kan een volledig verslag nog niet worden uitgebracht. Het aantal geëvacueerde troepen kan nog stijgen.
Het spreekt vanzelf, dat men het zware materiaal niet heeft kunnen medenemen, doch dit is voor Duitschland van geringe waarde, omdat Duitschland aan uitrusting geen gebrek heeft.
De minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, verklaarde, dat de Grieken den strijd tegen het overmachtige Duitsche leger niet konden voortzetten. De Grieksche weermacht beschikte slechts over een zeer beperkt aantal vliegtuigen en kon den tegenstand tegen een sterkeren vijand niet volhouden. Het besluit tot inscheping der Britsche troepen is geheel in overleg met de Grieksche regeering genomen.
Op een vraag, of de 45.000 uit Griekenland weggevoerde soldaten behouden op hun steunpunten zijn teruggekeerd, antwoordde Churchill: „Ik geloof, dat dit het geval is."
Staatsschuld. — Berlijn, 30 April (A.N.P.) — In verband met de indiening van de nieuwe Engelsche begrooting zijn de nieuwste cijfers omtrent den stand van de Britsche staatsschuld bekend geworden.
Het Britsche publiek bemerkte bij die gelegenheid, dat deze schuld het afgeloopen jaar buitengewoon scherp is gestegen. Het totaal bedraagt thans 10.362.139.000 pond of 2.463.100.000 pond méér dan op 23 April verleden jaar. Het jaar tevoren bedroeg deze toeneming slechts 651.620.000 pond.
Hieruit blijkt ten duidelijkste, dat Engelands oorlog zeer duur is en het Engelsche volk nog geruimen tijd financieel zeer zwaar zal belasten. Interessant is ook het feit, dat Engeland nog een buitenlandsche schuld van 1.032.427.000 pond uit den wereldoorlog heeft.
Engeland blokkeert ook Griekenland. — Berlijn, 1 Mei (D. N. B.) — Het Britsche ministerie voor de blokkade heeft, naar uit Londen wordt gemeld, Griekenland, met uitzondering van Kreta, verklaard tot door den vijand bezet gebied. Griekenland valt dus onder de Britsche blokkade.
Luchtaanvallen - 29.000 dooden. — Berlijn, 1 Mei (D. N. B.) — De Britsche minister van Openbare Gezondheid heeft, volgens den Londenschen nieuwsdienst, 1 Mei in het Lagerhuis meegedeeld, dat als gevolg van de Duitsche luchtaanvallen op Groot-Brittannië tot eind Maart van dit jaar 29.000 personen om het leven zijn gekomen. Voorts deed de minister de opmerkelijke mededeeling, dat de veiligheid in de ziekenhuizen betrekkelijk het grootst is. Hij raadde het publiek derhalve aan er niet voor terug te schrikken de ziekenhuizen binnen te vluchten.
11 millioen ton koopvaardijtonnage verloren. — Berlijn, 3 Mei (D.N.B.) — Over de Britsche verliezen ter zee in de maand April, die het ongekend hooge cijfer van 1.000.211 B.R.T. bereikten, wordt in aanvulling op het weermachtbericht nog het volgende medegedeeld:
De totale verliezen van de aan Engeland ter beschikking staande tonnage bedroegen tot 1 Nov. 1940 7.162.000 B.R.T., tot 1 Maart 1941 9.199.000 B.R.T. en tot 1 Mei 1941 10.917.000 B.R.T.
Rede van Eden in het Lagerhuis i. z. den Balkan en Noord-Afrika. — Stockholm, 7 Mei (D.N.B.) — De Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Antony Eden, heeft in het Lagerhuis uitvoerig rapport uitgebracht over de jongste ontwikkeling der gebeurtenissen op den Balkan en in Noord-Afrika.
Ter inleiding merkte Eden op, dat hij zich in een eenigszins delicate positie bevond, nu hij in het Huis rekenschap moest afleggen over de jongste gebeurtenissen en vooral over de moeilijkheid in het Midden-Oosten. Hij moest zijn opmerkingen beperken op een wijze, dat zij den vijand in geenerlei opzicht dienstig konden zijn.
Om te beginnen verdiepte de bewindsman zich in de gebeurtenissen van Februari in Noord-Afrika. Hij verklaarde, dat de Engelsche troepen bij hun komst te Benghazi zoo moegestreden waren en hun voertuigen dermate hadden geleden, dat zij eerst wat moesten uitrusten en hun voertuigen moesten repareeren. Onder deze omstandigheden was het onmogelijk nog voorbij Benghazi op te rukken. Een opmarsch naar Tripolis was uitgesloten.
Vervolgens deelde Eden den afgevaardigden mede, dat op denzelfden dag, waarop de Britsche troepen te Benghazi waren aangekomen, te Londen een nota van de Grieksche regeering was ontvangen, waarin geïnformeerd werd welke hulp Groot-Brittannië aan Griekenland kon verleenen. Men had nu, aldus de minister, de keus vrij uitgebreide troepenmassa's te Benghazi te laten liggen of Griekenland te hulp te komen. In de veronderstelling, dat de in Cyrenaica achtergelaten troepen voldoende zouden zijn om tegen iedere bedreiging stand te houden, besloot men aan Griekenland hulp te verleenen. Hij, Eden, zoowel als de opperbevelhebbers van de Britsche strijdkrachten waren naar Athene gegaan om met de Grieksche staatslieden te confereeren. „Als wij Griekenland niet te hulp gekomen waren", zoo verklaarde hij, „dan konden wij niet meer met opgeheven hoofd voortgaan."
Ten aanzien van Joego-Slavië verklaarde de minister, dat de mobilisatie aldaar eerst op gang was gekomen, toen de nieuwe regeering aan het roer kwam. Toen was het evenwel reeds te laat. Nopens Turkije meende Eden, dat tusschen dit land en Engeland vriendschappelijk contact bestaat. Ten slotte merkte hij omtrent de gebeurtenissen in Irak op, dat de Britsche regeering besloten is haar „rechten" in Irak te handhaven.
(V. b. Min. Eden 4598 C; Winston Churchill 4661 A; Marine verl. 4654 G; Luchtaanvallen 4652 C)

B. **NEDERLAND. — Dr. Goedewaagen over de taak der architecten. —**

Op uitnoodiging van den Secretaris-Generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten zijn dezer dagen een vijftigtal architecten uit alle streken van ons land, op het Departement samengekomen, waar zij door dr. T. Goedewaagen en den heer Ed. Gerdes, hoofd van de afdeeling bouwkunst, beeldende kunst en kunstnijverheid zijn toegesproken.
De heer Gerdes zei o.a. dat het Departement er naar streeft een einde te maken aan den regentengeest. Wij wenschen ons niet te binden aan een bepaalde groep, maar wij willen in de toekomst alleen architecten, die goede krachten zijn, een kans geven. Het verheugde spr. in dit verband, dat de verstandhouding tusschen het departement en de heeren van den wederopbouw zoo goed is.
Dr. Goedewaagen wees er o.a. op, dat de bouwmeester steeds op de verbeelding van dichters en theologen heeft gewerkt. De „bouwmeester" heeft vaak een symbolische beteekenis, men denke b.v. aan den „wereldbouwmeester".
De bouwmeester verbindt het schoone der idee met het practische leven en de materieele en economische behoeften. De architectuur heeft meer dan de andere beeldende kunsten een ideëele en een maatschappelijke functie. De architect heeft meestal een open blik voor de toekomst der maatschappij en haar nooden zonder aan idealisme in te boeten.

Om tot deze ordening te komen is het noodig, dat wij de handen ineenslaan, dat wij wat her en der uit particulier initiatief is opgekomen, als het in goede richting werkt, overnemen en opnemen in onzen door dit Departement geleiden bouw.
Het Departement is de directiekeet, zoo besloot dr. Goedewaagen zijn toespraak, maar het practische werk ligt in de handen en in den goed gerichten wil der architecten zelf. De technische uitwerking laten wij gaarne aan de architecten zelf over. De cultureele, aesthetische zijde van den wederopbouw van ons land, onze dorpen en onze steden is een zaak, die dit Departement krachtens zijn bevoegdheid niet onverschillig zal laten. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Dr. Goedewaagen 4647 C; Architectenraad 4526 D)

A. VEREENIGDE STATEN. — Twee millioen ton scheepsruimte wordt vrijgemaakt - Bespoediging productie, 24 uur per dag, 7 dagen per week - Twee-oceanenvloot - Schepen naar Roode Zee - Overeenkomst met Mexico van kracht - Japans houding bij vijandelijkheden met Duitschland - Verbod van machines naar Sovjet-Rusland - Radio-rede van den minister van Oorlog, Stimson; onmiddellijk gebruik van vloot geëischt - Duitsch en Italiaansch commentaar. —

Twee millioen ton scheepsruimte vrij maken. — Washington, 1 Mei (D.N.B.) — President Roosevelt heeft in een schrijven den voorzitter van de federale scheepvaartoverheid, Land, verzocht scheepsruimte in een omvang van tenminste twee millioen ton beschikbaar te maken voor het transport van Amerikaansche materialen voor de democratieën.
Roosevelt verklaart, dat de Amerikaansche koopvaardijvloot sneller moet worden uitgebreid dan was voorzien en dat de federale scheepvaartoverheid vrachtschepen van alle typen moet nemen om het transport van oorlogsmateriaal en levensmiddelen mogelijk te maken.
Bespoediging productie. — Washington, 2 Mei (United Press) — In een schrijven, dat president Roosevelt tot Knudsen en Hillman heeft gericht, zegt hij, dat de voortdurend toenemende behoeften aan munitie, vliegtuigen en schepen ten gevolge van den kritieken toestand waarin de V. S. zich bevinden, vereischen, dat zij in steeds grootere hoeveelheden vervaardigd worden en vóór de vastgestelde afleveringsdata gereed zijn, Het is onze zaak, zoo zegt Roosevelt verder, er voor te waken, dat er in de geheele V. S. geen machine meer is, die stilstaat of niet gebruikt wordt. Ons doel moet er op gericht zijn, dat deze machines 24 uur per dag en 7 dagen per week bezet zijn.
Twee-Oceanenvloot. — Washington, 2 Mei (S.P.T.) — De Amerikaansche Senaat heeft het wetsvoorstel tot den bouw van een twee-oceanenvloot goedgekeurd. Hiermede is een bedrag van 3.415.521.750 dollar gemoeid. De wet is ter onderteekening doorgezonden aan den president.
Schepen naar Roode Zee. — Washington, 2 Mei (S.P.T.) — Een niet bij name genoemde Amerikaansche reederij heeft de scheepvaart naar Egypte door de Roode Zee op zich genomen en zal daarvoor 20 schepen in dienst stellen.
Overeenkomst met Mexico van kracht. — Mexico Stad, 4 Mei (D.N.B.) — Het staatsblad publiceert het ratificatiedecreet van het verdrag tusschen Mexico en de Vereenigde Staten betreffende faciliteiten in het transito-verkeer voor militaire vliegtuigen. Door deze publicatie is de overeenkomst van kracht geworden.
Japan's houding bij vijandelijkheden met Duitschland. — New York, 5 Mei (A.N.P.) — Het sarcastische tegenvoorstel van den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Josoeke Matsoeoka, dat president Roosevelt of de minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, Japan moest bezoeken om zich met de werkelijke situatie daar te lande vertrouwd te maken, heeft bij het Amerikaansche publiek met één slag alle illusies over de houding van Tokio weggevaagd.
Ter aanvulling publiceert de „New York Times" vandaag een interview van Walter Duranty, correspondent te Tokio van de „North American News Paper Alliance", met Matsoeoka. Indien de situatie nog eenigszins duister gebleven mocht zijn, dan is daarvan na dit interview geen sprake meer. Hierin verklaarde Matsoeoka, dat Japan toegetreden is tot het driemogendhedenpact om de Ver. Staten buiten den oorlog te houden. Indien de Ver. Staten in vijandelijkheden met Duitschland verwikkeld mochten worden, zal Japan zich op gronden van loyauteit en nationale eer verplicht gevoelen den strijd tegen de Ver. Staten op te nemen.
Op de vraag van den Amerikaanschen correspondent, of dit ook gold voor het geval, dat de Ver. Staten door de door Roosevelt bepleite neutraliteitspatrouille of door Amerikaansche konvooien met Duitsche duikbooten of vliegtuigen in conflict zouden geraken, antwoordde Matsoeoka beslist bevestigend.
Verbod van uitvoer machines naar Sovjet-Rusland. — Washington, 6 Mei (D.N.B.) — Associated Press meldt, dat de Amerikaansche regeering elken uitvoer van machines en werktuigen naar de Sovjet-Unie heeft verboden, hoewel de Sovjetregeering alle pogingen in het werk heeft gesteld om de noodige uitvoervergunningen voor de deels reeds maanden geleden bestelde en betaalde machines te verkrijgen.
Het uitvoerverbod wordt verklaard met de ontwikkelingen van den laatsten tijd, o.a. met het sluiten van het Japansch-Russische neutraliteitsverdrag.
Radiorede van Stimson. - Onmiddellijk gebruik van vloot geëischt. — Washington, 7 Mei (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Oorlog, Henry Stimson, heeft in een radiorede, waaromtrent naar de secretaris van het Witte Huis, Early, heeft verklaard, tevoren afspraken met Roosevelt waren gemaakt, gezegd, dat Amerika zich geplaatst ziet tegenover een crisis, die het algeheele gebruik der krachten noodig maakt voor de waarborg van de eigen veiligheid. „Duitschland plaatst," zoo beweerde Stimson, „de geheele wereld, met inbegrip van Amerika, voor het alternatief te capituleeren of onvoorwaardelijk weerstand te bieden. Wanneer de vloot der Ver. Staten het streven van de Engelsche vloot aanvult, kan zij alle Oceanen rondom Amerika veilig maken en daarmede de noodige tijdwinst geven."
Stimson noemde den onbeperkten duikbootoorlog een „onwettige blokkade", die de Ver. Staten niet erkennen.
Stimson eischte het onmiddellijke gebruik van de Amerikaansche vloot, om naar hij zeide, de „zeeën veilig te maken voor de levering van munitie naar Engeland".
De veiligheid van de Ver. Staten, zoo beweerde Stimson, is afhankelijk van de overwinning van Engeland.
Alles, wat de Ver. Staten tot dusver tot een zoodanige overwinning hebben bijgedragen, is onvoldoende, aangezien Duitschlands activiteit op den Atlantischen Oceaan de Engelsche levenslijn bedreigt.
Wanneer de V. S. wachten tot de macht van de Britsche vloot is gebroken, zal de zeemacht der V. S. er een van den tweeden rang worden.
De V. S. mogen niet toelaten, dat de voor Engeland bestemde munitie op den Atlantischen Oceaan tot zinken wordt gebracht, aangezien de V. S. voor milliarden aan wapenmateriaal vervaardigen.
De minister van Oorlog bevestigde, dat de blokkade van Engeland zoo doeltreffend is geworden, dat daardoor niet alleen de leverantie van wapenmateriaal, maar ook van levensmiddelen uit de Ver. Staten voor Engeland in gevaar wordt gebracht.
Het geheele leven der Ver. Staten, zoo beweerde Stimson ten slotte, is gebaseerd op de vooronderstelling, dat de controle der Oceanen in bevriende handen is. De V. S. hebben bijvoorbeeld reusachtige steden aan de zeekust gebouwd, ofschoon zij nooit een groot staand leger hebben gehad. Met de ontwikkeling van het luchtwapen is het nog belangrijker voor de V. S. geworden, dat de controle der zeeën zich bevindt in handen van bevriende naties.
Aan het slot van zijn uiteenzettingen verklaarde de minister van oorlog: „Wanneer wij niet bereid zijn offers te brengen en zoo noodig te sterven voor de overtuiging, dat de vrijheid van Amerika moet worden gered, kan zij niet worden gered."
Duitsch commentaar. — Berlijn, 7 Mei (D.N.B.) — De avondbladen van de Rijkshoofdstad brengen in scherpe woorden commentaar op de radiorede van Stimson.
De „Berliner Lokalanzeiger" schrijft: Wij kunnen sinds het mislukken der vereenigde pogingen van Churchill en Roosevelt, om in Zuidoost Europa het oorlogsvuur aan te wakkeren constateeren, hoe men uit Washington als in een schotschrift op alles lostrekt, wat geen vriend van de Britsche en Noord-Amerikaansche „upper ten" is. Steeds duidelijker treedt aan het licht, dat Washington thans de centrale van de internationale oorlogssamenzwering is geworden.
Italiaansch commentaar. — Rome, 7 Mei. (Stefani) — In een commentaar op de radiorede van Stimson, schrijft Gayda in de „Giornale d'Italia" dat deze rede kan worden beschouwd als een inleiding tot de openlijke interventie der Vereenigde Staten in den Europeeschen oorlog.
Stimson heeft het onverwijlde gebruik van de Amerikaansche vloot verlangd om de convooien naar Engeland te beschermen, dit wekt geen verrassing, want sinds lang brengt de oorlogszuchtige houding van Roosevelt de Vereenigde Staten geleidelijk in den oorlog. Het is duidelijk, dat de Vereenigde Staten de Asmogendheden en Japan willen aanvallen, teneinde hun overheersching te vestigen op den Stillen Oceaan, den Atlantischen Oceaan en over de geheele wereld.
Dat is een nieuwe toepassing op groote schaal van de dollarpolitiek, een uiting van een hevig en enorm imperialisme. Het spreekt vanzelf, dat het Amerikaansche imperialisme door de

gelijkheid van ras naast het Engelsche imperialisme optrekt, waartegen Europa en Azië reeds in strijd zijn, teneinde uiteindelijk de arbeidende volkeren te bevrijden. Die strijd is reeds door tal van successen bekroond geworden. (N. Rott. Crt. - Nieuwsblad v. h. Noorden - Het Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad - Limburger Koerier)

(V. b. Hulp aan Engeland 4625 B.; Twee-oceanenvloot 4300 D., kaartje 4509 A.; Roode Zee 4634 C.; Mexico—Ver. Staten 3419 C.; Japan—Ver. Staten 4568 A.; Sovjet-Rusland—Ver. Staten 4539 B.)

A. **NEDERLAND. — Maatregelen tegen onwillige landeigenaren in Gelderland. —**
Tal van veehouders op de Noord-West Veluwe waren er tot dusver niet in geslaagd wei- en hooiland voor het komende seizoen te huren. Daartegenover stond, dat er boeren waren, die veel meer land hadden gepacht, dan zij redelijkerwijs voor hun veestapel noodig hadden. Het geval had reeds tot veel wrijving aanleiding gegeven en niet ten onrechte maakten de gedupeerde veehouders zich ongerust voor de komende maanden. Ten slotte hebben de burgemeesters uit het betrokken gebied de zaak aan zich getrokken en voorgelegd aan den Secretaris-Generaal van het dapartement van Landbouw, die op zijn beurt overleg heeft gepleegd met den Rijkslandbouwconsulent voor Gelderland. Het gevolg van een en ander is geweest, dat de productie-commissaris voor den akker- en weidebouw in de provincie Gelderland bekend heeft gemaakt, dat, op grond van het algemeen Vorderingsbesluit 1940, hij al het grasland in de gemeenten Oldebroek, Doornspijk, Elburg, Harderwijk en Ermelo, vordert, opdat men op deze wijze tot een billijke verdeeling zal kunnen komen. De landeigenaren en -pachters, die aan dezen maatregel geen medewerking zouden verleenen, worden van de toewijzing van land uitgesloten en kunnen ook op andere wijze worden gestraft. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Landbouw 4636 B.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Voorbereiding oprichting ministerie van Koloniën. - Rudolf Hess houdt 1 Mei-rede. - De nikkelmijnen van Petsamo. - Dr. Göbbels over deelneming oorlog van Ver. Staten. —**

Ministerie van Koloniën. — Berlijn, 28 April. (D.N.B.) — In politieke kringen heeft men een bevestigend antwoord gegeven op de vraag van journalisten, of voorbereidingen worden getroffen voor de oprichting van een Duitsch ministerie van Koloniën. Men vestigde er de aandacht op, dat Duitschland altijd heeft verklaard, geen afstand van zijn koloniale aanspraken te kunnen doen.

Rudolf Hess houdt 1 Mei-rede. — Augsburg, 1 Mei. (D.N.B.) — Rijksminister Rudolf Hess heeft 1 Mei op een vergadering van de „Reicharbeitskammer", welke in de Messerschmitt-fabrieken plaats had, een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide, dat de Duitsche bedrijfsleiders en de Duitsche arbeiders heden met trots het door hen gemaakte materiaal kunnen beschouwen. Zoowel in het hooge Noorden als in het Woestijnzand van Noord-Afrika, in zomer en winter, heeft dit materieel zijn kwaliteiten aan den dag gelegd. Wanneer de Duitsche arbeiders zich het verschil in verliezen aan beide zijden voor oogen houden, dan kan elk van hen zeggen, dat ook zijn werk er toe bijgedragen heeft, dat de verliezen aan Duitsche zijde zoo gering zijn.
Vervolgens verleende Rudolf Hess de een jaar geleden door den Führer ingestelde onderscheiding „pionier van den arbeid" aan den rijkspersleider Amann, aan den Rijkspostminister Ohnesorge en aan prof. dr. Messerschmitt. Hess zeide, dat Amann aan het nationaal-socialistische Duitschland in zijn pers een der belangrijkste strijdmiddelen onbeperkt ter beschikking gesteld heeft. Aan Rijksminister Ohnesorge is het te danken, dat het Duitsche luchtwapen op het gebied van de draadlooze navigatie een enormen voorsprong op den tegenstander heeft. Prof. Messerschmitt is de constructeur van de beste jacht- en gevechtsvliegtuigen ter wereld. De minister besloot zijn rede met de woorden: „Wij gaan de militaire beslissing tegemoet en daarvoor levert ook het Duitsche bedrijfsleven zijn grootste prestatie".

De Nikkelmijnen van Petsamo. — Berlijn, 2 Mei. (A.N.P.) — Van welingelichte zijde wordt gemeld:
Op een desbetreffende vraag werd 2 Mei in de Wilhelmstrasse medegedeeld, dat sinds lang technische onderhandelingen gaande zijn over de nikkelmijnen van Petsamo tusschen Duitschland en de bevoegde instanties. Deze onderhandelingen betreffen het recht van concessie alsmede de formeele regeling der exploitatie, levering en verkoop van het nikkel van Petsamo. In politieke kringen der rijkshoofdstad zeide men hierover heden nog, dat deze onderhandelingen nog voortduren.
Verder meldt S.P.T. uit Berlijn:
Naar aanleiding van de onderhandelingen tusschen Rusland en Finland over de nikkelmijnen van Petsamo deelen bevoegde instanties in de Wilhelmstrasse mede, dat er op het oogenblik te Moskou besprekingen over dit moeilijke onderwerp worden gevoerd. Op het oogenblik wordt in de eerste plaats over technische kwesties, zooals de exploitatie van de mijnen en de verdeeling van de productie, onderhandeld.

„Deelneming van Vereenigde Staten zou oorlog verlengen", zegt dr. Goebbels. — New York, 2 Mei. (D.N.B.) — De „New York Times" publiceert een interview, dat de Duitsche minister van Propaganda, dr. Goebbels, heeft toegestaan aan den voormaligen Amerikaanschen ambassadeur te Brussel, Cudahy, die thans als journalist in Europa werkzaam is.
Goebbels verklaarde, dat hij de beteekenis van de kans op de deelneming van Amerika aan den oorlog niet onderschatte, doch dat Duitschland anderzijds de militaire uitwerking hiervan niet vreest. Zij zou echter tot verlenging van den oorlog leiden en storing van het internationale economische leven, toenemende armoede, ellende en wanorde veroorzaken.
Goebbels gaf uiting aan zijn onwankelbaar vertrouwen in Duitschlands suprematie op het vasteland en in het vermogen van de Duitsche weermacht haar beheerschende positie onbegrensd te handhaven. Militair gesproken is het zeker, dat Engeland wordt verslagen, alvorens Amerika zijn oorlogspotentieel doeltreffend in den strijd kan werpen.
Voorts verklaarde de bewindsman, dat Duitschland geen schuld heeft aan de huidige betrekkingen tusschen Duitschland en de Ver. Staten. Duitschland heeft sinds het overnemen van de macht geen enkel onvriendelijk gebaar tegen de Ver. Staten gemaakt.
De gedachte aan een landing van Duitsche troepen op Amerikaansch grondgebied wees dr. Goebbels als fantastisch van de hand. De Duitsche generale staf heeft echter ook de overtuiging, dat geen Amerikaansch leger ooit voet aan wal kan zetten op het vasteland van Europa, daar de Kanaalhavens in Duitsch bezit zijn. (Alg. Handelsblad - De Standaard - Het Vaderland - Leeuwarder Courant)

(Vor. ber. Koloniën 4515 G.; Rudolf Hess 4567 D.; Nikkelmijnen v. Petsamo 4047 F; dr. Goebbels 4648 D)

C. **IRAK. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. —**
Onverwachts is wederom een nieuw oorlogstooneel ontstaan n.l. in Irak. Sinds 2 Mei zijn de vijandelijkheden tusschen de troepen van Rasjid Ali met de Engelsche landingstroepen begonnen. Deze strijd is van eminente beteekenis als men weet dat de Britsche Middellandsche Zeevloot uitsluitend vaart op de olie die in Irak gewonnen wordt en door een pijpleiding naar Haifa aan de Middellandsche Zee wordt gevoerd. De aanleiding tot het conflict is gelegen in het feit, dat Engeland in plaats van troepen door Irak te transporteeren naar punten buiten dit land, er toe overging groote contingenten manschappen in dit land te concentreeren, wat de regeering van Irak niet in overeenstemming vond met de bestaande afspraken en met de onafhankelijkheid van het land. Toen nu op 30 April nieuwe troepen in Basra aankwamen verleende de Iraksche regeering geen toestemming voor hun doortocht vooraleer de reeds eerder gelande troepen op een ander punt het land weer verlaten hadden.
Daarop zijn de vijandelijkheden begonnen. Over de situatie die daaruit ontstaan is kan men zich op grond van de onvolledigheid der berichten geen klaar denkbeeld vormen. Vast staat dat de Iraksche troepen de petroleumvelden van Hadiki en Kirkoek stevig in hun bezit hebben en dat de petroleumleiding naar Haifa verbroken is. Om het bezit van verschillende vliegvelden wordt momenteel hevig gestreden. De voornaamste zônes liggen in het Noorden van Irak, waar de olievelden liggen en in het Zuiden rond Basra. Een der punten waarom het hevigst gevochten wordt is het vliegveld Habbanijah, waar het eerste treffen der troepen plaats heeft gehad.
Stefani heeft volgens berichten, die uit verschillende bronnen afkomstig zijn, vernomen, dat het vliegveld Habbanijah onbruikbaar is geworden. De Iraksche troepen kunnen de Engelschen niet aanvallen, omdat het terrein omgeven is door prikkeldraad, dat onder

hoogspanning staat. De geestdrift en de moed der Iraksche vliegers zijn boven allen lof verheven. De eerste militaire successen hebben het moreel der bevolking gesterkt.
Met het begin der vijandelijkheden tusschen Irak en Engeland is een schok door de geheele Arabische wereld gegaan en er zijn al berichten ontvangen uit Palestina, Syrië en Egypte maar vooral uit Iran, volgens welke men bij verschillende groepeeringen in deze landen groote sympathie blijkt te koesteren voor de Iraksche zaak.
Turkije zoowel als Egypte hebben aangeboden in dit nieuwe conflict te bemiddelen, maar deze aanbiedingen zijn zoowel door Irak als door Engeland van de hand gewezen.
Volgens een bericht van Associated Press van 8 Mei uit Cairo, zouden de Britsche troepen het Iraksche cordon om het vliegveld Habbanijah doorbroken hebben en de petroleumleiding van Mosoel weer beheerschen.
Berlijn, 3 Mei. (S.P.T.) — „De sympathieën van Duitschland staan vanzelfsprekend aan de zijde van Irak", aldus verklaarde hedenmiddag een officieele woordvoerder in de Wilhelmstrasse.
„Het volk van Irak staat tegen zijn onderdrukker, Engeland, op. Wij kunnen dit slechts toejuichen."
(De Nieuwe Eeuw - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Irak-Engeland 4656 C)

A. NEDERLAND. — Het N.V.V. in den nieuwen tijd.
In het Concertgebouw te Amsterdam heeft op 6 Mei de commissaris van het N.V.V., de heer H. J. Woudenberg, in een vergadering van leden en niet-leden van het N.V.V. gesproken over: „Het N.V.V. in den nieuwen tijd".
Na een kort openingswoord van den heer Piersma, leider van het district Amsterdam van het N.V.V., verkreeg de heer Woudenberg het woord.
Het loon en de arbeidsvoorwaarden besprekende, wees spr. in de eerste plaats op het verbod van stakingen, die immers een geweldig verlies aan volksvermogen opleveren, en vervolgens op de loonverordeningen.
Ten aanzien van de werkverschaffing zeide de heer Woudenberg, dat deze werkelijke werkverruiming moet worden uitgevoerd als vrij bedrijf. Dit beteekent, dat iedere arbeider geplaatst moet kunnen worden, dus desnoods vier of vijf man uit een gezin. De wachtweken vervallen. Er zal een minimum loon moeten komen, dat rekening houdt met den plaatselijken loonstandaard. Dan zal de arbeider zich niet meer gedeporteerd voelen, maar hij zal als volwaardig mensch volwaardigen arbeid verrichten. Deze regeling komt zeer spoedig.
De heer Woudenberg sprak zijn scherpe afkeuring uit over de ondernemingen en ondernemers, die de boven normale verhouding uitgaande winsten aan aandeelhouders uitkeeren zonder tegelijkertijd iets voor de arbeiders te doen.
Deze ondernemers mogen bedenken, dat er maatregelen te nemen zijn — ik denk aan sterkere belastingschroef — die den lust tot zulke onsociale daden bekoelt.
De toekomst van het N.V.V. besprekende, zeide spr. o.a.:
De organisatie en de werkwijze moeten mijns inziens worden toegepast, zooals die bekend is uit het Duitsche Arbeidsfront. De voorkeur voor dezen vorm bestaat vooral door het zien van de eervolle plaats, die de Duitsche arbeider in zijn volk inneemt. Ten tweede is deze vorm eigenlijk noodzakelijk als wij straks in de Europeesche levensruimte willen meekomen. Daar nu reeds op economisch, op verkeers- en tallooze andere gebieden gestreefd wordt naar indeeling en organisatievorm, die zich aanpassen bij de Duitsche en in Noordelijk Europa overheerschende opvattingen, ten einde een samenwerking tuschen die volken te vergemakkelijken, spreekt het vanzelf, dat ook op het terrein van de arbeidsorganisaties zoowel voor werkgevers als werknemers die vorm het meest geschikt is, die zich aanpast bij de landen waarmede wij zoo nauw en vriendschappelijk zullen moeten samenwerken. Bovendien is deze vorm geheel aangepast bij onzen Nederlandschen, Germaanschen aard en wezen. (De Tijd)
(Vorig bericht N.V.V. 4638 E.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Steden aan de Clyde en de Mersey, ook Belfast gebombardeerd. - Malta en Kreta gebombardeerd. - Tobroek hevig aangevallen. - Grieksche eilanden bezet. —
De Duitsche weermachtberichten van 3—8 Mei melden:
In de afgeloopen week hadden de steden aan de Clyde en aan de Mersey het zwaar te verduren. Ook werd een doeltreffenden aanval ondernomen op Belfast in Noord-Ierland, waar geweldige ontploffingen en vele groote branden, vooral in de installaties voor de vliegtuigenindustrie konden worden waargenomen.
In het zeegebied rond Engeland werden iederen nacht de gebruikelijke aanvallen op koopvaardij- en oorlogsschepen uitgevoerd, waarbij weer verschillende tienduizenden tonnen naar den bodem van de zee werden gejaagd.
Ook werden overdag aanvallen gedaan op vliegvelden in Zuid-Oost-Engeland, waarbij op den grond staande machines werden vernietigd of vernield.
In het gebied van de Middellandsche Zee bombardeerde de Duitsche luchtmacht de lucht- en vlootbases van Malta alsook van Kreta.
Bij Tobroek houden de Engelschen nog stand, maar men mag rekening houden met de spoedige heroovering van deze stad. Duitsche zoowel als Italiaansche duikbommenwerpers ondernemen onafgebroken luchtaanvallen op de verschansingen der Engelschen.
In de Aegeïsche Zee hebben de Duitsche en Italiaansche landingstroepen zoowat alle Grieksche eilanden van eenig strategisch belang bezet.
(De Nieuwe Eeuw) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4654 G)**

C. JAPAN. — Tunnel onder zee van Hondo naar Kioesjoe bijna gereed. - Tunnelplan van Kioesjoe naar Korea. —
De tunnel onder zee die Sjimonoseki op het uiterste zuidpunt van het Japansche eiland Hondo (of Honsjoe) met de aan de overzijde op het eiland Kioesjoe gelegen Moji zal verbinden, is bijna gereed. Zoodoende komt een directe treinverbinding van Tokio naar Nagasaki tot stand.

(Eigen teekening)

Een uit zeventien leden bestaande commissie van het Ministerie van Spoorwegen, is naar het eiland Kioesjoe vertrokken om een geologisch onderzoek in te stellen voor het bouwen van een tunnel tusschen Japan en Korea. Bij een afstand van 200 kilometer hemelsbreed tusschen Kioesjoe en Korea, zal de lengte van de tunnel ongeveer 300 kilometer bedragen. Voor de voorbereidende wetenschappelijke werkzaamheden heeft men een tijdsduur geraamd van drie jaar. (Economische Voorlichting - Het Volk)
(Vor. ber. Tunnelbouw 3623 F)

A. **Nederlandsche economie in oorlogstijd. - Rede van commissaris-generaal minister dr. H. Fischböck.** —
Voor een groot aantal vertegenwoordigers van industrieele bedrijven uit Limburg heeft de commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken, minister dr. H. Fischböck, op 3 Mei te Maastricht een rede gehouden over „Die Wirtschaft in den Niederlanden im Kriege".
De commissaris in de provincie Limburg, M. graaf de Marchant et d'Ansembourg, heette den commissaris-generaal hartelijk welkom.
Dr. Fischböck wees allereerst op de beteekenis van de industrie in ons land, waarin veertig procent van de bevolking haar bestaan vindt. Met bijzonderen nadruk wijst spr. er op, dat alle maatregelen, welke op het oogenblik getroffen worden, moeten worden gezien van het standpunt, dat Duitschland op het oogenblik in oorlogstoestand verkeert. Alles moet dus gericht worden op die voorzieningen, welke voor den oorlog en een uiteindelijke overwinning noodzakelijk zijn. Vandaar dat op het oogenblik bedrijfspolitieke, economische en sociaal-politieke maatregelen getroffen worden, welke in normale tijden zeker achterwege zouden blijven. Deze maatregelen zijn ook niet in overeenstemming met wat men zich in de toekomst van de economische verhoudingen op het Europeesche continent voorstelt.
De voornaamste moeilijkheid, waarmede de industrie op het oogenblik te kampen heeft, is het niet in voldoende mate aanwezig zijn van grondstoffen, terwijl zich ook moeilijkheden met den afzet voordoen. Deze moeilijkheden zijn bij de bezettende macht echter volledig bekend en deze zal alles in het werk stellen, om de overwinning daarvan te bevorderen en de Nederlandsche industrie niet zwaarder te belasten, dan met het oog op de oorlogsdoeleinden noodzakelijk is.
Een tweede moeilijkheid is, dat ook hier binnenkort te verwachten is een gebrek aan geschikte arbeidskrachten, waarmede men in Duitschland in nog veel grootere mate te kampen heeft. Dit probleem zal zich in steeds hoogere mate doen gevoelen, naar gelang de werkloosheid geheel verdwijnt.
Ook de sociale doeleinden, welke Duitschland nastreeft, heeft men tot nog toe niet kunnen verwezenlijken in die mate, als wel gewenscht was. Maar ook dit is een gevolg van den oorlogstoestand. Het streven is er evenwel op gericht den Nederlandschen arbeider een positie te bezorgen, welke gelijkwaardig is aan die van de Duitsche arbeiders. Dit geldt ook voor de loonpolitiek, waarin men het standpunt huldigt van een rechtvaardige verdeeling van het loon. De huidige toestand eischt, dat de prijs- en loonpolitiek zooveel mogelijk gestabiliseerd blijft, voor zoover de omstandigheden dat toelaten. Loonsverhoogingen zullen dan ook alleen worden toegestaan, wanneer deze onvermijdelijk zijn. De ondernemers moeten de vraag eener loonsverhooging dan ook niet zien uitsluitend van het standpunt van hun eigen bedrijf, maar met het oog op het geheele bedrijfsleven.

Uitkeering van verhoogde dividenden niet verantwoord.
Ik kan absoluut niet begrijpen, aldus dr. Fischböck, dat er in Nederland tal van vennootschappen zijn, die de winst, welke zij maakten over 1940, gebruikt hebben om een verhoogd dividend uit te keeren. Dat is niet te verantwoorden in een tijd, dat loonsverhooging onmogelijk is. Door deze verhoogde uitkeeringen wordt het inkomen der aandeelhouders vergroot. Afgezien van het sociale en sociaal-politieke standpunt, heeft dit een negatieve uitwerking op de economische positie van het land. Juist in die kringen zitten de klagers over het gevaar voor inflatie en over een te groote circulatie van bankpapier, terwijl zij door hun handelwijze de koopkracht nog verhoogen. Terwijl de ondernemers klagen over bestaande of nog dreigende gevaren, houden zij vast aan de verhoogde dividenduitkeering, waardoor zij deze gevaren zelf verhoogen. Deze politiek begrijpen wij niet. Hier bestaat gevaar voor een misverstand, waarvan de betrokkenen zelf de consequenties moeten dragen. Wij zullen maatregelen treffen om er voor te zorgen, dat deze verhoogde winsten op een behoorlijke wijze worden besteed.
Deze verkeerde financieele politiek wordt bevorderd door eenige persorganen, die de werkelijke belangen van het land niet zien. Of deze bladen een onbehoorlijke politiek voeren of speculatieve doeleinden nastreven, blijft hetzelfde. Zij kunnen hun werk niet voortzetten en zullen moeten verdwijnen.
Spr. heeft deze uiteenzettingen hier gegeven, omdat hij gelooft, dat men in deze provincie het meest toegankelijk is voor deze ideeën, terwijl deze grieven ook niet gelden tegen het arbeidende en scheppende kapitaal.
Zeer zeker is het moeilijk en niet prettig voor ons, dat de voorziening met grondstoffen en levensmiddelen niet kan geschieden, zooals dat wel wenschelijk is.

De aardappelvoorziening. —
Op het oogenblik is vooral hinderlijk het gebrek aan aardappelen. Er wordt evenwel bijzondere zorg aan besteed. We zitten nu in een beperkingstoestand, die onvermijdelijk is. Het was waarschijnlijk beter geweest, als de distributie eerder ter hand genomen was, dan had men de aanwezige voorraden over een grooteren tijd kunnen verdeelen en dan was het gebrek nu niet zoo groot geweest. Zoodra de nieuwe oogst er evenwel is, is het probleem opgelost, omdat Nederland in de behoefte aan aardappelen zelf kan voorzien. Spr. wijst er verder op, dat voor tal van artikelen de toestand voor de Nederlandsche bevolkung nu veel gunstiger is, dan tijdens den wereldoorlog. Het streven is er op gericht bij de verdeeling de grootst mogelijke rechtvaardigheid te betrachten. Daartoe is de medewerking van de bevolking noodzakelijk. Het is noodig, de productie van voedingsmiddelen zoo hoog mogelijk op te voeren. Spr. hoopt, dat men dit zal begrijpen en daaraan mede zal werken.

Nederland

Dit geldt ook voor de voorziening met grondstoffen. Er komt een verordening, welke beoogt de verwerking van sommige metaalproducten aan banden te leggen. Dit gebeurt om te zorgen, dat de aanwezige voorraden zoo nuttig mogelijk besteed worden.

Belasting. —
Sprekende over de lasten, welke op het volk rusten, herinnert spr. aan de rede, die de Duitsche minister van Financiën dezer dagen te Weenen gehouden heeft en waarin deze de opbrengst van de Duitsche belastingen besprak. Wanneer Nederland naar verhouding even zwaar belast was als de Duitsche bevolking, zou hier aan belasting opgebracht moeten worden een bedrag van ongeveer 2.3 milliard gulden, terwijl de belastingopbrengst over 1940 slechts 900 millioen gulden bedroeg. Wanneer Duitschland een dergelijken last kan dragen, moet dat ook voor Nederland mogelijk zijn. Voor dekking van de kosten zal men zijn toevlucht nemen niet alleen tot leeningen, maar ook tot een verstandige belastinghefing. Die vermeerdering is ook mogelijk door een strenge contrôle op al datgene, wat inderdaad belastbaar is.
Wat de kolenvoorziening betreft, produceert Limburg voldoende om de behoefte van geheel Nederland te dekken. Het Europeesche continent heeft evenwel niet voldoende om zijn geheele behoefte te verzorgen, omdat de aanvoer van Engelsche kolen stop ligt. Duitschland produceert ook meer dan het noodig heeft, maar andere landen hebben te weinig of geen kolen. Deze landen moeten dus door de kolenproducenten verzorgd worden. Nederland kan daarbij niet op het standpunt staan, dat het alleen voor zichzelf heeft te zorgen, maar het moet meehelpen in de Europeesche eenheid.
Het uitvallen van Engeland is niet alleen de oorzaak. Dat zou wel te compenseeren zijn. Ook de transportmoeilijkheden spelen hier een rol. Dit is echter een

tijdelijk probleem, want als de transportmoeilijkheden zijn opgelost, is de toestand weer in orde. In geen geval mogen deze moeilijkheden oorzaak zijn, dat bedrijven worden stopgezet en daarom zal ook alles in het werk worden gesteld om dat te voorkomen. Op deze rede volgde een hartelijk applaus.
De commissaris der provincie sprak een hartelijk dankwoord, waarna de aanwezigen gelegenheid kregen om in een persoonlijk onderhoud hun belangen met dr. Fischböck te bespreken. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Dr. H. Fischböck 4656 F)

A. **MR. M. SLINGENBERG, OUD-MINISTER, OVERLEDEN. —**
Haarlem, 9 Mei. — Op 9 Mei is te Haarlem onverwacht overleden mr. M. Slingenberg, oud-minister van Sociale Zaken, advocaat en notaris.
Mr. Marcus Slingenberg is 21 October 1881 te Beerta geboren; hij bezocht het gymnasium te Winschoten en promoveerde in 1905 aan de Groninger Universiteit. Daarna vestigde hij zich als advocaat en procureur te Haarlem, waar hij tevens notaris was. In 1913 werd hij lid van Provinciale Staten en in 1934 lid van Gedeputeerden. Hij was tevens wethouder van Haarlem en van 1930—1935 had hij zitting in de Eerste Kamer. In 1935 werd hij minister van Sociale Zaken tot 1937. Hij was voorzitter van den Vrijzinnig Democratischen Bond. (Telegraaf)
(Vor. ber. Mr. M. Slingenberg 2649 B)

B. **NEDERLAND. — Herdenkingsbijeenkomsten van 10—15 Mei van de N.S.B. —**
Het A.N.P. meldt, dat op 9 Mei in de vier grootste steden des lands bijeenkomsten gehouden zijn ter herdenking van de interneering van de leden der N.S.B. en Rijksduitschers van 10 tot 15 Mei van het vorige jaar. Op deze bijeenkomsten werd het woord gevoerd door leidende personen uit de N.S.B.
Ir. Mussert sprak in den vooravond te Rotterdam, waarna hij zich naar Den Haag begaf, om daar na mr. dr. Van Genechten het woord te voeren. De vergadering te 's-Gravenhage werd bijgewoond door den commissaris-generaal Oberdienstleiter **F.** Schmidt. Een slotwoord werd gesproken door den Duitschen Ortsgruppeleiter Brandes uit Utrecht. De Duitsche geïnterneerden en een groot aantal Duitsche autoriteiten woonden de vergadering bij.
In de vergadering te Utrecht sprak o.a. Kreisinspektor prof. dr. Nieschulz.
Te Amsterdam werd een bijeenkomst in het Concertgebouw gehouden. Tot de autoriteiten, die deze bijwoonden, behoorden: burgemeester Plekker van Haarlem, de heer H. J. Woudenberg, commissaris van het N.V.V., mr. De Rijke, procureur-generaal te Arnhem, de heer S. Tulp, hoofdcommissaris van politie te Amsterdam. Van Duitsche zijde waren o.m. aanwezig: Gauhauptstelleleiter Heinrichs uit Den Haag, N.S.K.K.-Sturmführer Koch uit Hamburg en Kreisleiter W. Paustian uit Amsterdam. Hier sprak de plaatsvervangend leider van de N.S.B., de heer C. van Geelkerken. Na de pauze sprak Gauhauptstelleleiter Heinrichs uit Den Haag.
Te Rotterdam hield mr. M. Rost van Tonningen een rede, terwijl na de pauze de Stellvertreter van Oberdienstleiter Schmidt, de heer Schönherr, het woord voerde. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4667 B)

C. **NEDERLAND. — Wouter Hulstijn benoemd tot persadviseur van Dr. Goedewaagen. —**
De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft, bij beschikking van 26 April, benoemd tot zijn persoonlijken persadviseur den heer W. B. D. Hulstijn.
Het A.N.P. meldt:
De heer Wouter Hulstijn, geboren 6 September 1899 te Arnhem, deed in 1919 zijn intrede in de journalistiek als redacteur van de Nieuwe Courant te 's-Gravenhage. In 1920 werd hij verbonden aan de redactie van de „Nieuwe Rotterdamsche Courant". In 1923 werd hij belast met den pers- en propagandadienst van het Philips-concern te Eindhoven. Van 1925 tot 1932 was hij verbonden aan de redactie van „De Telegraaf" als hoofd der afdeeling Wetenschap; van 1932 tot 1937 trad de heer Hulstijn op als hoofdredacteur van de „Bussumsche Courant". In 1939 werd hij aangezocht toe te treden tot de hoofdredactie van de „Java Bode" te Batavia, waaraan hij geen gevolg heeft kunnen geven door den inmiddels ingetreden oorlogstoestand.
Als mede-oprichter en oud-lid van het hoofd- en dagelijksch bestuur van de voormalige A.V.R.O. geniet de heer Hulstijn bekendheid in radiokringen.
Sedert 1933 is de heer Hulstijn lid van de N.S.B. Hij behoort tot de oudste en toegewijdste strijders voor de nationaal-socialistische beweging onder leiding van ir. Mussert in Nederland.
Van zijn hand verschenen tal van publicaties op wetenschappelijk, sociaal-economisch en politiek gebied. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Dr. Goedewaagen 4671 B)

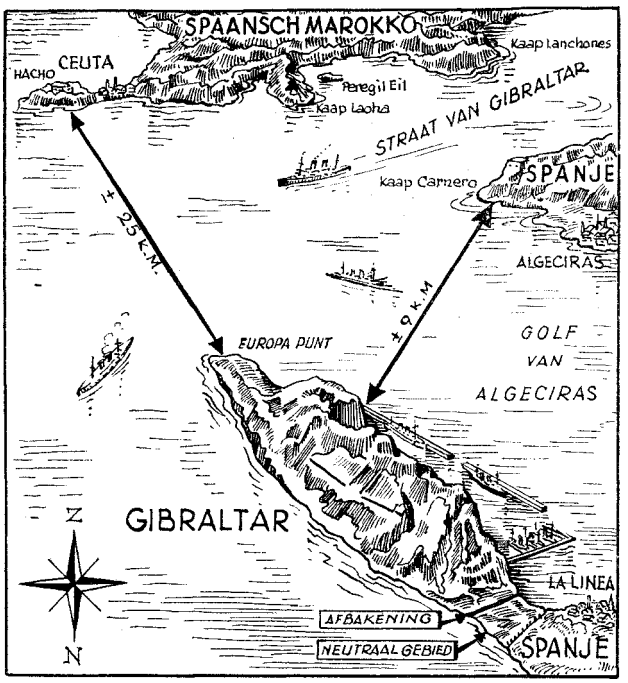
D. **NEDERLAND. — De uitvoering van het journalistenbesluit. - Het schriftelijke plan van werkverdeeling moet 17 Mei gereed zijn. —**
De staatscourant van 6 Mei bevat het volgende besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende het door den hoofdredacteur op te stellen plan van werkverdeeling.
Artikel 1. Het schriftelijk plan van werkverdeeling, als bedoeld in artikel 17 van het Journalistenbesluit, moet gereed zijn uiterlijk 17 Mei 1941.
Arikel 2. De naam en woonplaats van den hoofdredacteur moeten onverwijld op elk exemplaar van een nieuwsblad worden vermeld.
Artikel 3. De naam en woonplaats van elken journalist aan wien de leiding van een bepaald onderdeel van een nieuwsblad is opgedragen, moeten op elk exemplaar van een nieuwsblad, verschijnende op 18 Mei 1941 of nadien, worden vermeld. (Standaard)
(Vor. ber. Journalistenbesluit 4668 E)

E. **NEDERLAND. — Universiteit te Leiden. - Weer examens en promoties. —**
Het A.N.P. meldt op 3 Mei uit Den Haag, dat het rijkscommissariaat het volgende bekend maakt:
Op voorstel van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming heeft de commissaris-generaal voor bestuur en justitie den rector-magnificus der Universiteit te Leiden gemachtigd, toe te staan, dat met ingang van heden promoties en examens weer aan de Universiteit worden gehouden. In zoover echter tot dusver er publieke toegang tot de examens bestond, moet deze tot de naaste verwanten en vrienden beperkt worden; overigens blijft de indertijd afgekondigde sluiting der Universiteit tot nader order van kracht.
Indien bij de voorbereiding en bij het houden van promoties en examens niet alles zal achterwege blijven, wat op eenigerlei wijze als tegen de bezettingsmacht en haar verordeningen gericht zou kunnen worden uitgelegd, zou het houden van promoties en examens dadelijk weer moeten worden gestaakt.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Universiteiten 4615 D)**

F. **UITVINDINGEN. — Japansche uitvinding die porselein even hard maakt als ijzer. —**
Tokio, 7 Mei. (S.P.T.) — In de Japansche bladen van heden wordt gewag gemaakt van een uitvinding, die aan porselein een bijna even groote hardheid geeft als ijzer. Het Japansche rijks-proeflaboratorium voor keramiek te Kijoto is er namelijk in geslaagd, volgens een bepaald procédé een onbreekbaar porselein samen te stellen. Men heeft deze nieuwe samenstelling weten te verkrijgen door de toevoeging van synthetische harsen.
Daar het porselein in dezen vorm op de draaibank kan worden bewerkt is het zeer geschikt voor massafabricage.
Er heeft zich reeds een concern gevormd, dat de productie van dit hard-porselein ter hand zal nemen. Naar verluidt, zou het Mitsoei-concern zich voor de helft van het kapitaal bij de nieuwe onderneming interesseeren.
In handels- en industrieele kringen verwacht men een groote metaalbesparing, indien het nieuwe product ingang vindt in de millioenen eenvoudige huishoudens. Het ligt in de bedoeling dit argument als een nationaal belang in de reclame-campagne, die voor het

hard-porselein zal worden gemaakt, naar voren te brengen.
Militaire technici onderzoeken de mogelijkheid, in hoeverre het hard-porselein zich leent voor het vervaardigen van projectielen. (Alg. Handelsblad)

A. **GIBRALTAR. — Ligging ten opzichte van Spanje en Spaansch-Marokko. —**

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)
(Vor. ber. Gibraltar 4659 A)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Viering van den vijfden verjaardag van de stichting van het keizerrijk.**
Rome, 9 Mei. — Geheel Italië herdacht op 9 Mei op plechtige wijze den vijfden verjaardag der stichting van het Italiaansche keizerrijk. De viering, aldus Stefani, heeft dit jaar bijzondere beteekenis, gezien den schitterenden tegenstand, dien de Italiaansche troepen onder aanvoering van den hertog van Aosta in Oost-Afrika nog steeds aan het Britsche leger bieden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Stichting Keizerrijk 2294 B)

C. **NEDERLAND. — Inspecteur-generaal der politie.**
Bij beschikking van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied is aan den kolonel der marechaussee A. W. de Koningh met ingang van 30 April 1941 eervol ontslag verleend uit het ambt van inspecteur-generaal der Nederlandsche politie.
Bij beschikking van den hoogeren S.S. en politieleider bij den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied is de luitenant-kolonel der marechaussee H. W. B. Croiset van Uchelen met ingang van 30 April 1941 tot het tijdstip, waarop een definitieve regeling zal zijn getroffen, belast met de voorloopige waarneming van het ambt van inspecteur-generaal der Nederlandsche politie. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kol. A. W. de Koningh 4469 A)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Lord Halifax over strijd op den Oceaan. - „Binnen drie of vier maanden de beslissing." —**
Chicago, 9 Mei. (D.N.B.) — De Britsche ambassadeur in de Ver. Staten, lord Halifax, die een propagandareis van zeven dagen maakt door het Midden-Westen, heeft te Chicago aan vertegenwoordigers van de pers verklaard, dat Engeland behoefte heeft aan groote hoeveelheden materiaal uit de Ver. Staten. Vooral moet het materiaal ook ter plaatse aankomen. Hoe, dat is een zaak der Ver. Staten. De ambassadeur meent, dat binnen drie of vier maanden de beslissing van den slag op den Atlantischen Oceaan zal vallen.
Hij zinspeelde er voorts op, dat hij met het departement van Buitenlandsche Zaken der Ver. Staten besprekingen heeft gevoerd over den toestand in het onbezette deel van Frankrijk, de Middellandsche Zee en de Spaansche kwestie, die naar zijn meening voor den geheelen oorlog van groote beteekenis is.
Voorts heeft lord Halifax nog beweerd, dat de Duitsche generale staf de mogelijkheid van een invasie in Amerika heeft bestudeerd, doch vastgesteld heeft, dat dit op het oogenblik niet uitvoerbaar is. Wat echter thans onmogelijk schijnt, zoo zeide Halifax, kan te zijner tijd mogelijk worden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Lord Halifax 4614 A)

E. **FRANKRIJK. — Soepeler verkeer tusschen het bezette en het onbezette Frankrijk. —**
De algemeen gevolmachtigde der Fransche regeering in het bezette gebied, ambassadeur De Brinon, deelt, naar het persbureau Ofi op 8 Mei meldt, mede, dat bij de besprekingen welke de laatste dagen tusschen het plaatsvervangend hoofd van den staat, admiraal Darlan, en de Duitsche overheid te Parijs hebben plaats gehad, een overeenkomst is gesloten.
Deze overeenkomst bepaalt in de eerste plaats, dat de afbakeningslijn tusschen het bezette en het onbezette gebied in het algemeen voor het verkeer van goederen en geldswaarden geopend zal worden.
Aan personen zal het passeeren van de demarcatielijn worden toegestaan, in geval van ernstige ziekten of van een sterfgeval bij naaste bloedverwanten. Voorts is voortaan het postverkeer met postkaarten tusschen het bezette en het onbezette gebied toegestaan. Leden van de Fransche land- en luchtmacht zullen voortaan verlof krijgen, op dezelfde voorwaarden als tot dusver golden voor leden van de marine. Voorts zijn besprekingen geopend, aldus luidt het bericht van den algemeen gevolmachtigde verder, over een verlaging van de kosten der bezetting. Het voornemen bestaat tot een eerste verlaging van deze kosten van twintig tot vijftien millioen rijksmark, of van 400 tot 300 millioen francs. De besprekingen worden voortgezet. (D.N.B.) (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Demarcatielijn 4267 A; Admiraal Darlan 4573 A)

F. **THAILAND. — Vrede met Indo-China geteekend.**
Tokio, 9 Mei. (Domei) — Het vredesverdrag tusschen Frankrijk en Thailand op den grondslag van de Japansche bemiddelingsvoorstellen tot regeling van het grensgeschil tusschen Thailand en Fransch Indo-China, dat op 11 Maart werd geparafeerd, is op 9 Mei om 10 uur formeel onderteekend. Tegelijkertijd werden de Japansch-Fransche en Japansch-Thailandsche protocollen geteekend betreffende de garanties en de politieke overeenstemming.
Het Japansche departement van Inlichtingen heeft, aldus U. P., bekendgemaakt, dat de eenige wijziging in het verdrag vergeleken bij de wapenstilstandsvoorwaarden van den 1sten Maart daarin bestaat, dat de eilanden in de Me-khongrivier aan Indo-China blijven. Krachtens de protocollen garandeert Japan de overeenkomst, terwijl Indo-China en Thailand zich verbonden hebben geen verdragen te sluiten met derde mogendheden, welke een economische of militaire samenwerking tegen Japan behelzen.
(Het Vaderland)
(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4602 C)

G. **SINGAPORE. — Militaire besprekingen. - Defensieve linie Ver. Staten—Britsch-Indië—Nederl. Oost-Indië. —**
Tokio, 10 Mei. (Domei) — Tusschen Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten, de Chineesche regeering te Tsjoengking, Australië, de Philippijnen en Nederl. Oost-Indië is een geheim militair en maritiem verdrag gesloten, ter verdediging van een defensieve linie van de Middellandsche Zee naar de Vereenigde Staten via Britsch-Indië, Nederlandsch-Indië, de Philippijnen en Australië.
Het verdrag zal nader worden uitgewerkt op een militaire conferentie, die tegen 12 Mei te Singapore is bijeen geroepen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Milit. conferentie 4644 E)

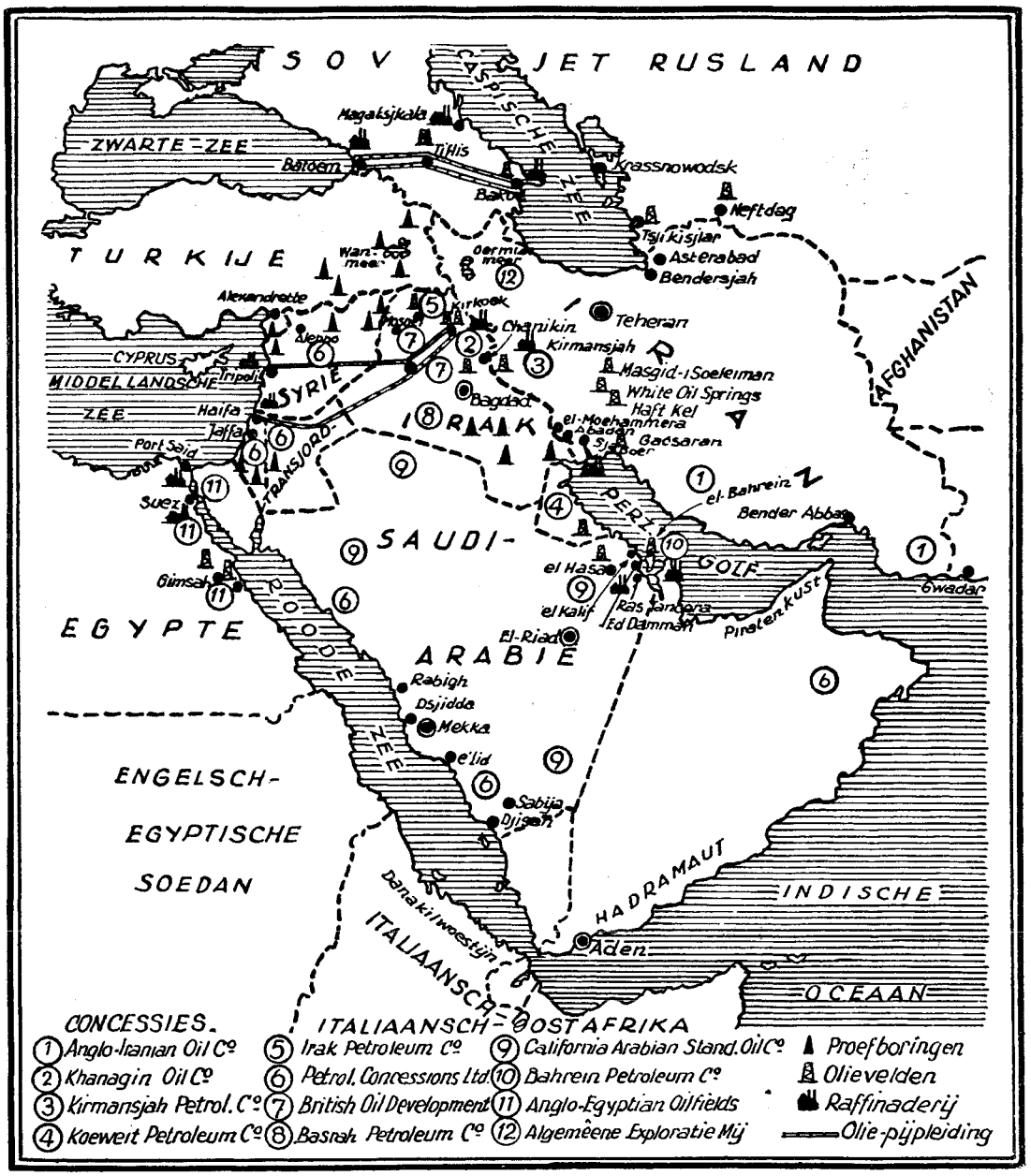
A. **NEDERLAND. — N. S. B. - Ir. Mussert's 47ste verjaardag openbaar gevierd. —**
Utrecht, 11 Mei. — Ter gelegenheid van den 47sten verjaardag van den leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, waren 11 Mei duizenden W.A.-mannen, jeugdstormers en gewone leden der N.S.B. naar Utrecht getogen.
Het was de eerste maal, dat aan de viering van den verjaardag van den leider een dergelijk openbaar karakter gegeven werd. Begunstigd door fraai lenteweer hebben de duizenden W.A.-mannen een geslaagden dag mogen hebben.
In het hoofdkwartier der N.S.B. aan de Maliebaan sprak ir. Mussert om elf uur het personeel van het bureau toe en bracht dank voor den velen arbeid.
Een officieele ontvangst had vervolgens plaats op Paushuize aan de Kromme Nieuwe Gracht, alwaar ir. Mussert van tal van autoriteiten gelukwenschen in ontvangst had te nemen.
Behalve talrijke functionarissen der N.S.B. kwamen hier ook verscheidene Duitsche autoriteiten haar opwachting maken. (Telegraaf)
(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4676 B)

B. **AMSTERDAM. — Bevolking op 1 Januari 1941. —**
De statistiek heeft thans vastgesteld, dat Amsterdam op 1 Januari 1941 telde: 803.046 inwoners.
Hoe de stad aan den Amstel gegroeid is, blijkt uit de volgende cijfers: in 1622 woonden hier 105.000 menschen en in 1795 had Amsterdam 217.000 inwoners. De annexaties van 1896 en 1921 brachten een flinke toeneming. In Februari 1930 werd aan de overzijde van het IJ de 750.000ste bewoner geboren, hetgeen met cadeaux gepaard ging.
Op 1 Januari 1938 had Amsterdam reeds 788.375 inwoners en door opneming in het Bevolkingsregister van alle hier vertoevende vreemdelingen steeg dit aantal een jaar geleden tot even over de 800.000.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Bevolking 4144 B)**

C. **NEDERLAND. — Dr. Goedewaagen over het Journalistenbesluit. - De vrijheid en gebondenheid in de pers. —**
Op 10 Mei heeft de Secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, over beide zenders een rede uitgesproken betreffende het onlangs afgekondigde Journalistenbesluit. Aan deze rede is het volgende ontleend:
De tweede Mei, waarop het Journalistenbesluit werd afgekondigd en in werking is getreden, is een belangrijke datum in de geschiedenis der Nederlandsche pers geworden, een datum, die twee perioden in die geschiedenis scherp van elkaar scheidt.
Hoe moeten wij die beide perioden betitelen? Men hoort vaak zeggen: dat de vroeger vrije pers nu gebonden is, waarmede men vaak bedoelt te zeggen: vroeger was het een vreugde zijn courant te lezen, maar sinds den tweeden Mei staat ons persdwang te wachten.
Zoo eenvoudig is het echter niet. De pers is altijd gedeeltelijk gebonden en gedeeltelijk vrij geweest.
Gebonden was de pers vroeger aan de kapitalistische macht der uitgevers, der directeuren en aandeelhouders van een courantenconcern of courantenbedrijf.
Gebonden was de pers vroeger aan de partij-besturen, die den journalist, die in hun dienst stond, in hooge mate in zijn uitingen beperkten. Gebonden was de pers aan de groote en machtige adverteerders, die door hun orders ook op den inhoud van het blad, dat zij gebruikten, verstrekkenden invloed konden uitoefenen.
Binnen die grenzen was de pers echter vrij om te schrijven wat zij wilde. Gebondenheid en vrijheid tegelijk dus: het een niet zonder het ander.
En nu na den tweeden Mei? Hier geldt het zelfde. Gebonden is de pers, maar niet meer aan adverteerder, partij of aandeelhouders, doch aan het welzijn van het volk. Inderdaad: ook nu mag de journalist niet meer schrijven wat hij wil zonder meer. De overheid zal hem scherp controleeren en zal maatregelen tegen hem nemen, als hij zich verstout de volksgemeenschap in gevaar te brengen door berichten of artikelen, die van een geest getuigen, die volgens de overheid volksgevaarlijk zijn.
Tegelijkertijd is de journalist vrij in zijn werkzaamheid. De Nederlandsche pers zal in de toekomst, meer dan ooit, zich er van moeten overtuigen, dat zij een veelkleurig geheel is, dat niets doodender is, dan eentonigheid en gelijkschakeling. Vrijheid van de pers beteekent, dat zij een veelvormig geheel wordt, dat binnen het geheel de bijzonderheden naar voren komen. Vrijheid beteekent dat er critiek mag zijn, voor zoover deze opbouwend is en geen gevaar oplevert voor de volksgemeenschap. Ook deze vrijheid is dus maar voorwaardelijk, maar de voorwaarden, hier bedoeld, worden niet meer, zooals voorheen door particulieren, maar door de instantie van den Staat bepaald. De journalist wordt geen staatsambtenaar, maar wel een openbaar functionaris, die aan het volksverband verplicht en in vrijheid gebonden is.
Het is geen wending van vrijheid naar gebondenheid, maar een van particularisme en individualisme naar gemeenschapsgedachte, naar volksche verbondenheid, die wij in het Journalistenbesluit tot stand willen brengen.
De pers is een cultureel goed, een geestelijk orgaan. Maar juist daarom is haar macht in de huidige wereld zoo groot en zoo gevaarlijk. Ik ben er van overtuigd, dat men een instrument, dat zoo suggestief op het menschdom inwerkt, niet alleen aan het particulier initiatief mag overlaten en dat ook hier een voorwerp van aanhoudende zorg der regeering ligt, dat om ordening roept. Latere geslachten zullen ongetwijfeld zich met verwondering afvragen, waarom men het met den chaotischen toestand der pers in onze eeuw zoo ver heeft laten komen. De pers, zoo vervolgde spr., is de schuld van de psychische moeilijkheden, waarin ons volk thans verkeert. De pers heeft een zware schuld op zich geladen in de afgeloopen jaren, toen zij van dag tot dag niet anders deed dan lasteren en of hitsen tegen alles en allen, die het waagden te twijfelen aan het alleen zaligmakend geloof aan de democratie en het individualisme. De pers heeft het op haar geweten, dat ons volk verstard zit in een mentaliteit, die zich niet kan openstellen voor de nieuwe ontwikkeling in Europa en in Nederland.
Hieraan komt thans een einde: het Journalistenbesluit regelt het beroep van den journalist en de toelating daartoe nauwkeurig.
Na den inhoud van het Journalistenbesluit in het kort te hebben gereleveerd, besloot spr.:
Gebondenheid en vrijheid, plichten en rechten, zooals vroeger. Maar het nieuwe in dit alles is het doel en de geest van het besluit. Dit doel is: de Nederlandsche pers op een hooger peil te brengen ten bate van de geheele volksgemeenschap, ten bate van de openbare meening, waarvan men thans niet zeggen kan, dat zij er gelukkig aan toe is.
Het Besluit is een middel, maar het doel is een geestelijk gezond geworden volk.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4671 B; Journalistenbesluit 4676 D)

D. **NEDERLAND. — Gift van den Rijkscommissaris.**
's-Gravenhage, 10 Mei. (A.N.P.) — Afgezien van andere hulp heeft de rijkscommissaris een bedrag beschikbaar gesteld voor hen, die schade hebben geleden door de bominslagen in Den Haag aan het Westeinde op 2 Maart 1941. Op 9 Mei heeft de gemachtigde voor Zuid-Holland van den rijkscommissaris, in tegenwoordigheid van den waarnemend burgemeester, met een hartelijke toespraak dit bedrag ten stadhuize aan belanghebbenden uitgereikt. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4649 B; Bominslag Den Haag 4588 D)

A. NABIJE OOSTEN. — Petroleum. —

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden) **(Vor. ber. Wereldproductie 4538 C)**

B. GRIEKENLAND. — Land voortaan aangeduid „Hellenike Politia" = Grieksche staat". —

Athene, 7 Mei. (D.N.B.) — De nieuwe Grieksche regeering heeft besloten, dat het land voortaan zal worden aangeduid als Hellenike Politia (Grieksche staat) in plaats van als tot dusverre, als Vasilium Hellas (koninkrijk Griekenland). (Standaard)

(Vor. ber. Grieksche regeering 4670 D)

C. IRAK. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. - Witboek. —

Uit Beiroet meldt op 13 Mei het D.N.B.:

De regeering van Irak werkt op het oogenblik aan een witboek, teneinde de wereld op de hoogte te stellen van den waren achtergrond der gebeurtenissen, welke tot het Engelsch-Iraksche conflict geleid hebben. Uit de in dit witboek verzamelde documenten blijkt, dat de vroegere regent, Abdoel Illah, bij den staatsgreep op 1 April eerst naar het Engelsche troepenkamp van Habbaniyah gevlucht is en vandaar aan boord van een Engelsch militair vliegtuig naar Basra vervoerd is.

Op 14 April had de Britsche ambassade in Bagdad verlof gevraagd om 80.000 Engelsche soldaten in tien groepen van elk 8.000 man door Iraksch gebied te mogen vervoeren. Op 18 April kwam het eerste contingent van deze troepen in Basra aan en de Britsche militaire autoriteiten vroegen bij die gelegenheid om verlof, hun troepen tien dagen op Iraksch gebied te mogen laten teneinde zich aan te passen aan het klimaat. Na afloop van deze tien dagen werden echter in het geheel geen toebereidselen gemaakt om verder te reizen, doch kwamen integendeel nieuwe contingenten te Basra aan. Wegens de duidelijke schending van het verdrag hebben de Iraksche autoriteiten toen voorzorgsmaatregelen genomen om het troepenkamp van Habbaniyah te omsingelen, teneinde te verhinderen, dat de daar gelegerde troepen zich zouden ver-

eenigen met de manschappen, die in Basra geland waren. Als vergelding voor dezen maatregel openden de Britsche troepen op 2 Mei het vuur op de Irak-sche strijdkrachten. (Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. Irak—Engeland 4673 C)

A. **NEDERLAND. — Verboden gebieden. - Bekendmaking. —**
Het rijkscommissariaat maakt op 12 Mei bekend:
De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid en hoogere S.S. en politieleider doet de volgende ambtelijke publicatie over de in het bezette Nederlandsche gebied vastgestelde verboden landsdeelen:
„Ik heb aanleiding, nogmaals er op te wijzen, dat het verblijf
a) op de Westfriesche eilanden Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog, Siemonssand, Boschplaat, Rottumerplaat en Rottumeroog,
b) aan de Nederlandsche kust ten Zuiden van Hoek van Holland tot aan de Belgische grens en op de in dit gedeelte van het land liggende eilanden (het Zuidelijk deel der provincie Zuid-Holland ten Zuidwesten van de lijn Nieuwe Waterweg—Oude Maas—Dordtsche Kil en de geheele provincie Zeeland)
slechts aan die personen van Nederlandsche of Duitsche nationaliteit is toegestaan, die daar hun vaste woonplaats hebben.
Personen, die om dringende zakelijke redenen of voor familieomstandigheden zich in het verboden gebied willen begeven, moeten zich met een verzoek om toelating wenden tot den burgemeester der gemeente, waarheen zij wenschen te reizen. Zijn in de provincie Zeeland meerdere gemeenten bij deze toelating betrokken, dan moet het verzoek tot den commissaris der provincie Zeeland worden gericht. Deze bepaling geldt ook voor die personen, die hun woonplaats in het verboden gebied hebben gehad en weder daarheen willen reizen. Ik wijs er op, dat de vergunning tot binnenkomen slechts in uitzonderingsgevallen wordt verleend.
In het verzoek moeten voornaam, familienaam, beroep, woonplaats en straat, geboortedatum en -plaats van den verzoeker vermeld worden. Bovendien moet de reden voor het betreden van het verboden gebied, evenals de duur van het voorgenomen verblijf opgegeven worden.
De betreffende Nederlandsche autoriteiten zenden het verzoek met hun advies ten aanzien van de noodzakelijkheid der reis naar den gevolmachtigde van den rijkscommissaris in de provincies (politie-officieren) ter beslissing toe.
De gevolmachtigde van den rijkscommissaris (politie-officier) schrijft de vergunning tot binnenkomen uit. Slechts met deze vergunning is het betreden van het verboden gebied toegestaan. De vergunning wordt verleend voor een termijn van uiterlijk 14 dagen. Ambtenaren van het rijk of de provincies, die geregeld voor dienstaangelegenheden in het verboden gebied moeten zijn, kunnen een toelatingsbewijs verkrijgen, dat een half jaar geldig is. De toelating kan te allen tijde zonder opgaaf van redenen worden ingetrokken.
Handelingen in strijd met deze regeling zijn op grond van paragraaf 1 der verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied No. 20—1941 over de bestraffing van handelingen in strijd met militaire of politioneele regelingen overtredingen en worden met hechtenis tot zes maanden en met boeten tot 1.000 gulden of met een van deze straffen getroffen, in zooverre niet volgens andere bepalingen een hoogere straf is vastgesteld. Bovendien worden de personen, die zich zonder toelatingsbewijs in het verboden gebied ophouden, gearresteerd en verwijderd.
Deze strafbepaling treedt op den dag van hare publicatie in werking.
(Vor. ber. Verboden gebieden 4503 A)

B. **ARCHÆOLOGIE. — Oudheidkundige vondst bij Valkenburg aan den Rijn. - Onderzoek van prof. dr. A. E. van Giffen. —**
Onder de plaatsen, welke door het oorlogsgeweld ernstig getroffen zijn, is ook Valkenburg bij Katwijk.
Het is bekend, dat in Leiden en in de omgeving van deze stad resten gevonden zijn van oude Romeinsche nederzettingen. Het vermoeden bestond, dat in het plaatsje Valkenburg aan den Rijn zich in vroegere eeuwen ook een z.g. Castellum zou hebben bevonden. De archæologische wetenschap heeft van de gelegenheid, welke thans in Valkenburg geboden wordt, gebruik gemaakt om een grondig onderzoek hiernaar in te stellen. De Rijkscommissie voor oudheidkundig bodemonderzoek is hier eenigen tijd mee doende en heeft de leiding van dit onderzoek opgedragen aan prof. dr. A. E. van Giffen, directeur van het biologisch-archæologisch instituut in Groningen. Het door prof. Van Giffen ter plaatse verrichte onderzoek heeft aan verwachtingen, welke men in wetenschappelijke kringen daarvan koesterde, niet slechts beantwoord, doch deze zelfs overtroffen. Prof. Van Giffen deed namelijk de ontdekking, dat niet één, doch twee Romeinsche Castella op een terp in Valkenburg aan den Rijn hebben gelegen, waarbij de algemeene configuratie ten aanzien van het eene Castellum reeds thans duidelijk is.
De Rijkscommissie voor oudheidkundig bodemonderzoek zal nu in overleg met de daarvoor in aanmerking komende instanties haar onderzoek voortzetten en eventueel nog uitbreiden. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Archæologie 4520 A)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Admiraal Darlan bij Rijkskanselier Hitler. —**
Berlijn, 13 Mei. (D.N.B.) — De Führer heeft in tegenwoordigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, den vice-president van den Franschen ministerraad, admiraal Darlan, ontvangen.
Vichy, 13 Mei. (Un. Press) — De besprekingen, die admiraal Darlan in het afgeloopen weekeinde met gezaghebbende Duitsche persoonlijkheden „van buiten Parijs" heeft gehad, worden hier als het begin van een nieuw hoofdstuk van een algemeene economische toenadering tot het Duitsche Rijk beschouwd.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Admiraal Darlan 4677 E; Rijkskanselier Hitler 4668 A)**

D. **JODENVRAAGSTUK. — Europeesche regeling. —** Parijs, 10 Mei. (D.N.B.) — Met betrekking tot de regeling van de jodenkwestie in het bezette Fransche gebied zijn van bevoegde Duitsche zijde aan Parijsche journalisten ophelderingen verstrekt, welke erop duiden, dat de uniforme regeling van de jodenkwestie als een internationaal vraagstuk gewenscht is. Een definitieve regeling voor geheel Europa zal bij het sluiten van den vrede geschieden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Joden 4414 A)

E. **NEDERLAND. — Bijeenkomst personeel der Duitsche Dienstpost. - Rijksminister dr. Ohnesorge. - Rede van Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart. —**
's-Gravenhage, 11 Mei. (A.N.P.) — Te 's-Gravenhage vergaderde 11 Mei in de zalen van den Dierentuin de Duitsche Dienstpost in Nederland.
De vergadering had bijzonder cachet.
Ter eere van de verleening van den titel „nationaal-socialistisch modelbedrijf", verbonden met het overhandigen van het gouden eerevaandel, was de Duitsche rijkspostminister, dr. Ohnesorge, overgekomen.
Rijksminister dr. Ohnesorge dankte voor het hem bereide welkom en hield vervolgens een warm toegejuichte rede, waarin hij de positie van Duitschland en de idealen van den Führer voor den opbouw van een nieuw Europa schetste.
Rijkscommissaris rijksminister dr. Seyss-Inquart beantwoordde de rede van rijksminister dr. Ohnesorge. De rijkscommissaris dankte den rijkspostminister voor zijn klare en levendige uiteenzetting, en begroette in hem voorts den grooten vakman en een der eerste medewerkers van den Führer, die een werk tot stand gebracht heeft, dat in dezen grooten tijd zijn degelijkheid reeds rijk bewezen heeft. Vervolgens sprak de rijkscommissaris de vergaderde mannen en vrouwen van de Dienstpost in Nederland toe.
De Dienstpost heeft in dit land de nationaal-socialistische kameraadschap op uitnemende wijze gebouwd en aan het Nederlandsche volk getoond.
Iedere Duitscher hier heeft een politieke missie. De Duitsche Dienstpost vervulde haar politieke missie op voorbeeldige wijze en daarom wenscht de rijkscommissaris haar geluk met de thans ontvangen onderscheidingen.
Dit land werd vóór 10 Mei door een grootkapitalistischen, liberalen, democratischen geest geleid. De uitbuiting van de arbeidskracht moest nu vervangen worden door de gemeenschapsgedachte, ook in den arbeid.
Deze tijd is belangrijker dan de tijd van 1914—1918. Het gaat om zijn of niet-zijn. En dit zijn brengt de groote taak van den opbouw der werkelijke gemeenschap.
Wij strijden in dezen tijd om een nieuwe orde. Wij zijn geen imperialisten. Wij zijn niet uitgegaan om landen te veroveren. Het doel is de groote, nieuwe sociale orde. Niet is het doel, om anderen te onderwerpen. De groote sociale gemeenschap **moet** opgebouwd worden. Daarom staan wij in het front. Een jaar geleden trokken de Duitsche troepen dit land binnen.

Wij maken daarvan geen overwinningsfeest. Wij gedenken alleen de beiderzijds gevallenen. Maar juist daarom begroet de rijkscommissaris de gelegenheid, die deze samenkomst hem biedt, met bijzondere vreugde. Ze geeft hem de aanleiding, om bij het gedenken van Mei 1940 aan het Nederlandsche volk als bijzonder monument juist dit sociaal zoo mooi opgebouwde gemeenschapswerk te toonen en te zeggen: Zie daar, wat wij hier doen. En daartoe overwint de Führer.
Derde spreker was de leider van de sectie voor energie, verkeer en bestuur van het Deutsche Arbeitsfront, Reichsamtleiter Körner. Laatste spreker was de commissaris-generaal Oberdienstleiter Fr. Schmidt, die een hartelijk woord van dank sprak en met een geestdriftig Sieg Heil op den Führer eindigde.

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 4678 D)

A. **TURKIJE. — De houding van de Turksche regeering. - Von Papen bij Saradjogloe en Inönü. —**
Naar S.P.T. uit Ankara meldt, heeft de Duitsche ambassadeur Von Papen, kort na zijn aankomst in Ankara een bezoek gebracht aan den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe.
Volgens het D.N.B. in Stamboel, heeft Von Papen 14 Mei een onderhoud van een uur gehad met den president der republiek, Inönü. De audiëntie werd bijgewoond door Saradjogloe.
Sinds zijn terugkeer in Turkije heeft de Duitsche ambassadeur Von Papen een levendige activiteit aan den dag gelegd. Vermeldenswaard is in dit verband een artikel in het blad Ulus, waarin nogmaals wordt verklaard, dat de Turksche regeering er niet aan denkt van haar nu neutrale houding af te wijken. Dat in de Wilhelmstrasse 14 Mei de aandacht op dit artikel is gevestigd, schijnt er op te duiden, dat op dit oogenblik van Engelsche zijde sterke druk op Turkije wordt geoefend. De indruk in de Wilhelmstrasse was overigens, dat in de laatste dagen geen belangrijke veranderingen in den toestand in Turkije zijn ingetreden. (Het Vaderland)

(V. b. Turkije—Groot-Duitschld. 4633 C; Polit. toestand 4636 D; Saradjogloe 4482 A; Inönü 4608 C)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Rudolf Hess in Engeland - Nat.-Socialistische leiders bijeen te Berlijn - Plaatsvervanging van den Führer.**
Partijgenoot Hess. — Berlijn, 12 Mei (D.N.B.) — Officieel wordt door de N.S.D.A.P. medegedeeld:
Partijgenoot Hess, wien op grond van een sinds jaren zich ontwikkelende ziekte door den Führer ten strengste was verboden om een vliegtuig te besturen, heeft zich in strijd met dit bevel den laatsten tijd weer in het bezit van een vliegtuig gesteld. Zaterdag 10 Mei, tegen 18 uur, is partijgenoot Hess in Augsburg weer opgestegen voor een vlucht, waarvan hij tot op heden niet is teruggekeerd.
Uit een achtergelaten schrijven blijkt een geschoktheid van geest, welke doet vreezen, dat partijgenoot Hess het slachtoffer van waandenkbeelden is geworden.
De Führer heeft terstond bevel gegeven, dat de adjudanten van partijgenoot Hess, die alleen kennis droegen van deze vliegtochten en die deze in strijd met het hun bekende verbod van den Führer niet verhinderd, resp. terstond gerapporteerd hebben, moeten worden gearresteerd.
Onder deze omstandigheden moet dus helaas de N.S.D.A.P. verwachten, dat partijgenoot Hess op zijn vlucht ergens neergestort, resp. verongelukt is.
Hess in Engeland - Mededeeling van de National-Sozialistische Parteikorrespondenz. — Berlijn, 13 Mei (D.N.B.) — De National-Sozialistische Partei-Korrespondenz deelt mede:
Voor zoover het totdusver ingestelde onderzoek der door Rudolf Hess achtergelaten papieren aantoont, schijnt Hess in de waan geleefd te hebben, door een persoonlijken stap bij hem van vroeger bekende Engelschen toch nog een vergelijk tusschen Duitschland en Engeland tot stand te kunnen brengen. Inderdaad is hij ook, zooals inmiddels door een mededeeling uit Londen bevestigd werd, in Schotland in de buurt van de plaats, die hij wilde bezoeken, uit het vliegtuig gesprongen, waarna hij blijkbaar in gewonden toestand gevonden is.
Rudolf Hess, die sinds jaren, zooals in de partij bekend was, lichamelijk zwaar leed, nam den laatsten tijd in toenemende mate zijn toevlucht tot de meest uiteenloopende hulpmiddelen, als magnetiseurs, astrologen enz. In hoeverre ook deze personen schuld treft, voor het ontstaan van een geestelijke geschoktheid, welke hem tot dezen stap heeft gebracht, zal men eveneens probeeren op te helderen. Het zou echter ook denkbaar zijn, dat Hess van Engelsche zijde bewust in een val gelokt is. De geheele wijze van zijn optreden bevestigt in ieder geval het reeds in de eerste mededeeling verstrekte feit, dat hij aan waandenkbeelden geleden heeft.
Hij kende de talrijke met de eerlijkste bedoelingen ontstane vredesvoorstellen van den Führer beter dan iemand anders. Blijkbaar stelde hij zich nu voor door een persoonlijk offer een ontwikkeling te kunnen voorkomen, welke in zijn oogen slechts met de volkomen vernietiging van het Britsche Rijk zou eindigen.
Hess, wiens werkkring zooals bekend uitsluitend in de partij lag, heeft daarom ook voor zoover uit zijn aanteekeningen blijkt, geen heldere voorstelling gehad over de uitvoering of over de gevolgen van zijn stap. De nationaal-socialistische partij betreurt het, dat deze idealist het slachtoffer werd van zulk een noodlottig waandenkbeeld, Hierdoor wordt niets veranderd in het voornemen om den oorlog tegen Engeland, die aan het Duitsche volk is opgedrongen, voort te zetten. Die oorlog zal zoolang gevoerd worden, totdat, zooals de Führer ook in zijn jongste rede verklaarde, de Britsche bewindslieden ten val gebracht, resp. tot vrede bereid zijn.
Nat.-soc. leiders bijeen te Berlijn - Toespraak van Hitler. — Berlijn, 13 Mei (D.N.B.) — De National-Sozialistische Partei Korrespondenz deelt mede:
„Bij den Führer is vandaag een bijeenkomst gehouden van alle rijksleiders en gouwleiders der N.S.D.A.P., waaraan ook rijksmaarschalk Hermann Göring deelnam. De leiders brachten den Führer, die een toespraak hield, een overweldigende ovatie, waarin de vastbesloten wil tot overwinnen tot uiting kwam."
De plaatsvervanging van den Führer. — Uit Berlijn meldt het D.N.B.: De Führer heeft de volgende bepaling uitgevaardigd: „Het bureau van den plaatsvervanger van den Führer, zooals dit tot dusver bestond, wordt van heden af genoemd partijkanselarij. Zij staat onder mijn persoonlijk toezicht. Haar leider is, evenals tot dusver, rijksleider Martin Bormann".
(Telegraaf - Leeuwarder Courant)

(V. b. Rudolf Hess 4673 B; Rijksk. Hitler 4680 C)

C. **NEDERLAND. — Ontduiking van de distributiemaatregelen (Hamsteren). - Economische rechter - Preventieve hechtenis. —**
's-Gravenhage, 14 Mei. — Met ingang van 15 Mei zal de strijd tegen ontduiking van de distributiemaatregelen en tegen andere strafbare feiten op het gebied van de voedselvoorziening door de autoriteiten met groote kracht worden ingezet.
De nieuwe regelingen bevatten tweeërlei:
1. Instelling van een eigen economischen rechter, optredend op het gebied van de voedselvoorziening, van de prijsbeheersching, het deviezenrecht en een aantal regelingen van socialen aard.
2. Uitbreiding van de mogelijkheid tot preventieve hechtenis en van het recht huiszoeking te doen.
De secretaris-generaal van de departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij, dr. H. M. Hirschfeld, en de waarnemend secretaris-generaal van het departement van Justitie, mr. J. P. Hooykaas, hebben heden ter persconferentie een uitvoerige toelichting gegeven op deze regelingen en met diepen ernst en grooten nadruk een beroep gedaan op het sociale rechtvaardigheidsgevoel en den eerbied voor de wet bij het Nederlandsche volk.
Uit de gedachtenwisseling, die op de redevoeringen van dr. Hirschfeld en mr. Hooykaas volgde, bleek, dat wie op legale wijze voorraden vormt en zich niet aan overtredingen van nieuwe bepalingen schuldig maakt, niet behoeft te vreezen, dat zijn voorraden in beslag zullen worden genomen. Tegen hen, die zich van heden af aan overtredingen van de nieuwe voorschriften schuldig maken, zal echter met de grootste gestrengheid worden opgetreden. In zulke gevallen loopt men de kans, dat oude voorraden onder beslaglegging zullen vallen.

(V. b. Distributie 4653 B; Voedselvoorziening 4590 E)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Debat tusschen Lloyd George en Winston Churchill. —**
Stockholm, 7 Mei. (D.N.B.) — Tijdens de debatten in het Engelsche Lagerhuis drong Lloyd George aan op grootere en snellere Amerikaansche hulp voor Engeland. Men moet God danken voor de rede, die Stimson heeft gehouden, aldus Lloyd George. Wegens de operaties der Duitsche duikbootvloot is de toestand voor Engeland „nog banger dan in den vorigen

oorlog". Dat geldt ook voor de luchtaanvallen, waardoor vooral ook de koopvaardij getroffen wordt. Amerika kan nog meer doen dan het tot dusverre gedaan heeft. Indien het wil, dat wij Duitschland verslaan en overvleugelen, is het noodig, dat het nog oneindig veel meer voor ons doet, aldus besloot Lloyd George.
In zijn antwoord op de rede van Lloyd George, zeide Churchill onder meer: „Als er één rede is, die niet geschikt is om onze elasticiteit te verhoogen, dan is het die van Lloyd George, die het Lagerhuis weer eens een belangrijke en grondige uiteenzetting heeft vereerd. Het is niet de rede, die men van een groot leider in den oorlogstijd van vroeger had kunnen verwachten." (Limburger Koerier)
(V. b. Winston Churchill 4671 A; Lloyd George 3996)

A. IRAK. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. - Het verdrag van Saadabad. - Actie Syrische vliegvelden tegen Engelsch leger. —
De Iraksche communiqué's melden, dat de Engelschen in het Zuiden opdringen. De Engelschen zijn beter dan de Iraksche strijdkrachten bewapend, maar de geest van het Iraksche leger schijnt buitengewoon goed te zijn.
Het Bulgaarsche blad „Sova" meldt, volgens het D. N. B., dat de Iraksche regeering in een nota, die den vertegenwoordigers der staten van het verdrag van Saadabad is overhandigd, de aandacht heeft gevestigd op de verplichtingen, die uit dat verdrag voortvloeien.
Het verdrag van Saadabad is een overeenkomst van goede nabuurschap in 1937 tusschen Irak, Iran, Turkije en Afghanistan gesloten.

Stockholm, 16 Mei. (D.N.B.) — Reuter meldt:
„Naar van bevoegde zijde vernomen wordt, staan de Fransche autoriteiten in Syrië de Duitschers thans toe, voor vluchten naar Irak gebruik te maken van de Syrische vliegvelden. Dientengevolge heeft de Britsche regeering alle noodige volmachten verleend om een actie tegen de Duitsche vliegtuigen op Syrische vliegvelden te ondernemen. Naar vernomen wordt, gebruiken de Duitsche toestellen deze luchthaven als springplank." (N. Rott. Crt. - Het Volk)
(Vor. ber. Iraksch Witboek 4679 C; Syrië 4669 B)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Engeland en vooral Londen hevig uit de lucht gebombardeerd. —
De Duitsche weermachtberichten van 11—16 Mei melden:
De luchtaanvallen op diverse steden in Engeland droegen in de afgeloopen week wederom een zeer fel karakter. Nagenoeg alle belangrijke havensteden hadden van de Duitsche bombardementen te lijden. Nochtans werd dit alles in hevigheid verre overtroffen door den vergeldingsaanval die de Duitsche luchtmacht in den nacht van 10 op 11 Mei tegen Londen heeft ondernomen.
In opeenvolgende golven werd de Britsche hoofdstad bij goed zicht op den grond met brisantbommen van alle kalibers en met tienduizenden brandbommen bestookt, aldus heet het in het weermachtsbericht. Groote branden in de bocht van de Theems, vooral in de Commercial en Millwalldocks en tusschen Waterloo Bridge en de Victoriadocks, gaven de groote effecten te zien.
De volgende nacht werden de Duitsche bombardementsvliegtuigen ingezet tegen een groot aantal Britsche vliegvelden in zuid- en midden-Engeland. In hangars, kwartierruimten, technische installaties en benzine-opslagplaatsen ontstonden zware branden.
Op verscheidene vliegvelden werden bomtreffers geplaatst tusschen geparkeerde zware gevechtsvliegtuigen.
(Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt. - Standaard)
(Vor. ber. Aanval op Engeland 4674 B)

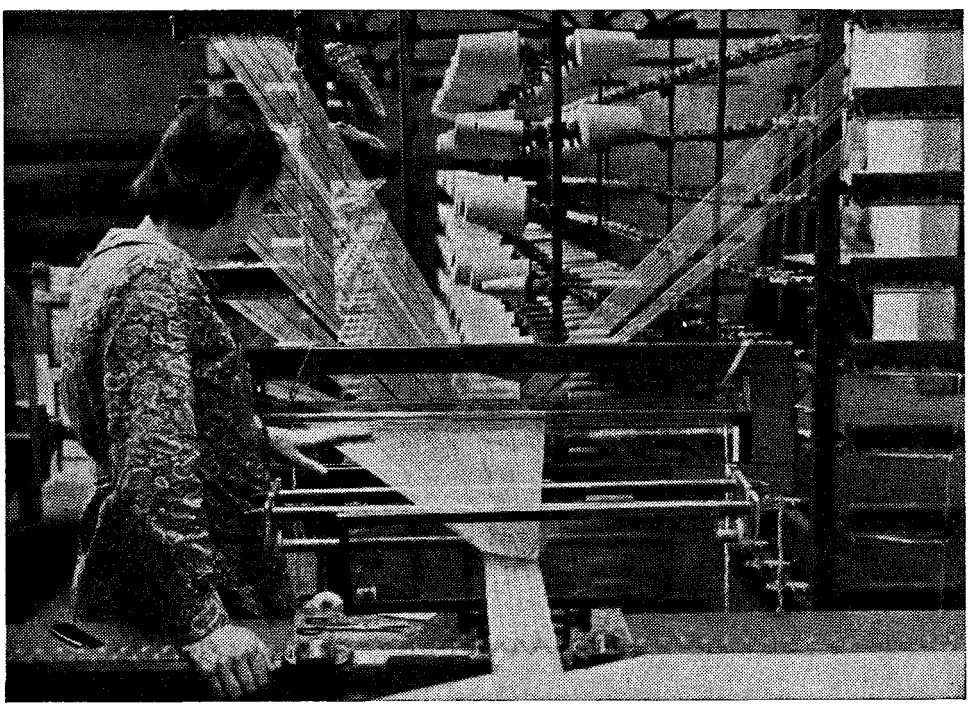
C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Rond en op de Middellandsche Zee. - Tobroek. - Solloem. - Abessynië. —
De Duitsche en Italiaansche weermachtberichten van 11—16 Mei melden:
Bij den strijd in en rond de Middellandsche Zee hebben Duitsche en Italiaansche luchtstrijdkrachten den vijand eveneens zware slagen toegebracht. Iederen dag hoort men van aanvallen op Malta, waar op vliegvelden en in de havens steeds weer nieuwe verwoestingen worden aangericht en deze vluchten strekken zich gaandeweg meer uit naar het andere vestingeiland dat momenteel in Britsche handen is: Kreta, een belangrijk strategisch punt in deze zee.
Alle andere Grieksche eilanden inclusief die welke slechts op zeer korten afstand van Kreta gelegen zijn, worden momenteel door troepen van de asmogendheden bezet. Bovendien wordt er een vinnige strijd geleverd tusschen de luchtmacht der spil en de vloot der Britten.
In de afgeloopen week heeft tweemaal een samentreffen van deze beide wapenen plaats gehad.
Tijdens de hevige luchtgevechten tussehen Italiaansche jachtvliegtuigen en Engelsche jagers, die een konvooi beschermden, zijn dertien Britsche vliegtuigen van het type Defiant en Hurricane neergehaald.
De strijd op het Noord-Afrikaansche vasteland ontwikkelt zich gunstig voor de strijdkrachten van de spil. Tobroek wordt nog steeds heftig met bomaanvallen bestookt en pogingen van de Engelschen om door uitvallen den vijandelijken druk te verminderen falen alle door het optreden der Duitsche en Italiaansche pantsereenheden. Men moet eerstdaags den val van deze stad verwachten.
Bij Solloem gaat de actie der wederzijdsche verkenningsafdeelingen, die bemoeilijkt schijnt te worden door min-gunstige weersgesteldheid, voort in een voor de Duitschers en Italianen gunstigen zin.
In Oost-Afrika blijven de Italiaansche troepen ondanks de grootste moeilijkheden heldhaftig tegenstand bieden, bezield en aangespoord door de daad en het voorbeeld van zijn koninklijke hoogheid, den hertog van Aosta, aldus heet het in een der laatste Italiaansche legerberichten. (De Nieuwe Eeuw)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4674 B)

D. SOVJET-RUSLAND. — Noorsche, Belgische en Joegoslavische gezanten te Moskou. —
Moskou, 9 Mei. (Un. Press) — Het Sovjet-Russische ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft den nog in Moskou aanwezigen gezantschappen van België en Noorwegen doen weten, dat het niet langer in staat is hun status te erkennen, daar deze landen „hun souvereiniteit hebben verloren". Een gelijkluidende nota is aan het Joegoslavische gezantschap gericht, zoodat ook dit niet meer door de Sovjet-Unie als de vertegenwoordiging van een souvereinen staat wordt erkend. (Telegraaf)
(Vor. ber. Sovjet-Rusland—België 4631 C; Sovjet-Rusland—Joego-Slavië 4629 A)

E. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —
Kunst en Letteren:
— Later werk, van Jan Prins. Uitg.: L. J. C. Boucher, 's-Gravenhage.
— Vox Humana, Essays, door Theun de Vries. Uitg.: Van Loghum Slaterus, Arnhem.
— Musikerbrevier, door Roland Tenschert. Uitg.: Wilhelm Frick, Wien.
Romans en Lectuur:
— Heersers over het Gewest, door Herman de Man. Uitg.: De Driehoek, Naarden.
— De Heilige Graal, door F. de Clercq Zubli. Uitg.: H. J. W. Becht, Amsterdam.
— De wijde stilte, door Evert Zandstra. Uitg.: H. P. Leopold, Den Haag.
Historie:
— Historische figuren, door A. J. Bothenius Brouwer. Uitg.: W. J. Thieme & Cie., Zutphen.
— Der Aufstieg Italiens zur Grossmacht und zum Imperium, door dr. phil. Ernst Wilhelm Eschmann. Uitg.: Walter de Gruyter & Co., Berlin.
Wetenschap en Techniek:
— De cultureele beteekenis der Psychotechniek, door dr. P. M. van der Heijden. Uitg.: J. B. Wolters, Groningen.
— Antieke en Moderne Kosmologie, door dr. W. B. Kristensen e.a. Uitg.: Van Loghem Slaterus, Arnhem.
— Oud worden en jong blijven, door dr. G. Venzmer. Vertaald door J. C. Alders. Uitg.: Thieme & Co., Zutphen.
(Telegraaf - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Literatuurlijstje 4662 D)

DE NEDERLANDSCHE TEXTIELINDUSTRIE

De textielindustrie is — en was reeds vele eeuwen — een van de grondpijlers van ons economisch leven. De economische structuur van ons land werd reeds in de 15de en 16de eeuw gekenmerkt door een naar verhouding sterk ontwikkelde industrie en de textielindustrie nam daarbij wel de eerste plaats in.
In de Zuidelijke Nederlanden bewerkte men wol en vlas en in de 15de eeuw was het Leiden dat door zijn laken beroemdheid verwierf.
Later verloor Leiden weliswaar door politieke omstandigheden deze eereplaats, doch de industrie bleef voor ons land behouden en bloeide na een moeitevolle periode weer sterk op.
Het eerste bloeitijdperk van de Nederlandsche textielindustrie duurt van de 15de tot het begin van de 17de eeuw. Daarna ontstaat in Brabant en Twente de huisnijverheid. In het begin der 19de eeuw ontstaat de tweede bloeiperiode door de groote vraag van Indië. Twente ging zich op katoen toeleggen en vestigde zoo een reputatie.

Het scheeren van de ketting, d.w.z. het samenstellen van het lengtedraadsysteem van de weefsels. Terwijl de duizenden draden in de voorgeschreven richting automatisch worden voortbewogen, wordt nauwkeurig op eventueele fouten gelet. (Foto Pax)

Omstreeks 1850 bedroeg de Twentsche uitvoer naar Indië ca. 20 mill. gulden, naar andere landen ca. 1 mill. gld. per jaar. Omstreeks 1780 reeds resp. 60 en 28 millioen gulden per jaar. Van 1870—1880 is er een inzinking, doch dan bloeit de export weer krachtig op.
Een minder gunstige omstandigheid voor de katoenweverijen was en is nog, dat men in sterke mate van het buitenland afhankelijk is ten aanzien van de garenvoorziening. Hoewel het aantal spindels van 1910 tot 1930 met ca. 1.000.000 vermeerderde tot 1.200.000 stuks, voorzien de Nederlandsche spinnerijen slechts voor 70 à 72% in de behoefte aan katoenen garens. In 1930 was de afzetverhouding voor de katoenindustrie: binnenland 50%, Indië 25%, andere landen 25% en was 75% van het binnenlandsch verbruik gedekt door Nederlandsch fabrikaat. Dit laatste percentage is thans 90%.
Het centrum der wolindustrie is Brabant.
De waarde der productie bedroeg 51,6 mill. gulden, de uitvoer 2,2 mill. gulden. In totaal werd voor 8,5 mill. gulden aan wollen weefsels ingevoerd, zoodat dus 85% van het verbruik door Nederlandsch fabrikaat werd gedekt.
In 1939 waren er in Nederland ongeveer 690.000 schapen, die aan wol ca. 2,5 mill. kg. opbrachten.
De Nederlandsche Kunstzijde-industrie bestaat ca. 30 jaar en haar productie bedraagt ongeveer 11 mill. kg. per jaar, waarvan 80% geëxporteerd wordt. Na Italië en Japan had Nederland den grootsten export van kunstzijde, terwijl het ten aanzien der productie de 7de plaats inneemt.
Het verbruik van celvezel was in Nederland vrij gering, in 1939 ca. 2,4 mill. kg.
Van de natuurlijke grondstoffen voor de textielindustrie die Nederland zelf voortbrengt noemen wij nog vlas. Volgens de cijfers van het C.B.S. werden in 1939 ongeveer 25.000 ha. met vlas bebouwd, waarvan de opbrengst per ha. 5.220 kg. was. De totale opbrengst was dus ca. 130.000.000 kg. (gerepeld vlas).
De Nederlandsche linnenindustrie verwerkt vlasgarens tot linnen en damast en is vooral in Oost-Brabant een belangrijke tak van de textielindustrie gebleven. Sinds begin 19de eeuw is het linnen gedeeltelijk verdrongen door de katoen, die gemakkelijker te verwerken en goedkooper is. Wie echter meent, dat linnen geheel is verdrongen, vergist zich. Weliswaar wordt linnen vrijwel uitsluitend voor Nederlandsch gebruik vervaardigd, doch de hooge kwaliteit kan den toets met het buitenland glansrijk doorstaan. Aan de hand van de hooge productiecijfers voor gerepeld vlas zou men concludeeren, dat vlas in dezen tijd een uitkomst biedt bij de grondstoffenschaarschte in de industrie. Doch hierbij moet men wel bedenken, dat de verwerking van vlas tot garens vroeger voor 2/3, thans nog voor 1/3 door België plaats heeft. Hoewel onze verwerkingscapaciteit is en wordt uitgebreid, is zij onvoldoende om de linnenfabrieken van voldoende garens te voorzien.
Een andere textielvezel van eigen bodem is de turfvezel. Nu is lang niet alle turf geschikt om er spinbare vezels uit te vervaardigen, omdat, zooals bijvoorbeeld in het Noorden, de vezels te grof zijn. In het Zuiden des lands verkrijgt men echter op sommige plaatsen een zeer goede vezel, welke tot nu toe veelal werd uitgevoerd naar Noord-Frankrijk. De textielindustrie verwerkte de turfvezels daar in kleedingstof (ondergoed) die voor de tropische koloniën bestemd was. Daar de turfvezel sterk absorbeerend en antiseptisch is, is zij zeer geschikt om in kleedingstof verwerkt te worden. Bij gebrek aan kapok gebruikt men deze vezels thans ook als vulmateriaal voor matrassen e.d., terwijl men er in Duitschland zelfs verbandgaas uit fabriceert.
De Nederlandsche textielindustrie neemt in ons economisch leven een zeer belangrijke en vooraanstaande plaats in, hetgeen men op verschillende manieren kan aantoonen.

Neemt men als maatstaf het aantal personen, dat rechtstreeks in de textielindustrie (excl. den handel) werkzaam is, dan moet men op grond van de volgende cijfers concludeeren, dat de textielindustrie de eerste plaats inneemt onder de Nederlandsche industrieën. Het aantal arbeiders, dat in de textielindustrie werkzaam is, bedraagt ca. 10% van het aantal dat in alle industrieën te zamen werkzaam is.
De waarde der productie van de geheele textielindustrie kan men taxeeren op 250 à 300 millioen gulden per jaar. In het topjaar 1929 bedroeg de waarde der productie zelfs 395 mill. gulden, waarvan voor 183 mill. gulden werd uitgevoerd.
De relatieve positie van de Nederlandsche textielindustrie op de binnenlandsche markt is de laatste jaren steeds gunstiger geworden, waardoor het aandeel in het binnenlandsche verbruik sterk steeg.
De productiecapaciteit van onze industrie is over het geheel genomen zeker groot genoeg om het Nederlandsche volk van de noodige textielgoederen te voorzien.
De naaste toekomst van de textielindustrie ziet er niet rooskleurig uit, daar de voornaamste grondstoffen als katoen en wol practisch niet kunnen worden aangevoerd en de voorraad uitgeput raakt. Zij moet zich dan ook allerlei door de Rijksbureaux geformuleerde beperkende maatregelen laten welgevallen en zij schikt zich daarin noodgedwongen, in de hoop op betere tijden, waarin zij haar in de eeuwen verworven kracht weer zal kunnen toonen.
(Ver. Kath. Pers) **(Vor. ber. Textiel 3373 B)**

A. JAPAN. — De kracht van Japan in den Stillen Oceaan. - Een politieke beschouwing. —
„De kracht van Japan in den Stillen Oceaan" is het onderwerp eener politieke beschouwing in het tijdschrift „Berlin-Rom-Tokio", waarin o.m. het volgende gezegd wordt:
De berekeningen van de Ver. Staten omtrent de strategie ter zee voorzagen, sinds het verdrag van Washington van 1922, in het geval eener deelneming van Amerika aan een nieuwen grooten oorlog, slechts een groote mogendheid als tegenstander. De tendenz van deze berekeningen, zooals het geheele verdrag van Washington zelf, waren kennelijk tegen Japan gericht, dat met zijn toenemende kracht en zijn aanspraak op leefruimte een gevaar scheen te worden voor de rijke bezittingen van Engeland en voor den winstgevenden handel van de Ver. Staten in Oost-Azië. Door vereeniging der krachten van de Amerikaansche en de Engelsche vloot geloofde men het best tegen de Japansche zeemacht op te kunnen. Daarom had men in Washington het vlootstatuut der Ver. Staten, Engeland en Japan gebaseerd op de verhouding van 5—3—3.
In 1936 kregen deze berekeningen echter met het opzeggen van het Verdrag van Washington door Japan, den eersten zwaren slag, want Japan kon toen weer onbelemmerd oorlogsbodems gaan bouwen. Op 27 September 1940 echter, den dag der onderteekening van het Driemogendhedenpact in Berlijn, gingen de Amerikaansche berekeningen definitief ten gronde. In dubbel opzicht was er een beslissende verandering ontstaan. In de eerste plaats stond vast, dat een deelneming van de Ver. Staten aan dezen oorlog ook de deelneming van Japan tengevolge zou hebben, zoodat daarmede een oorlog aan twee fronten tegen een Amerikaansche vloot, die door de noodzakelijke bescherming op twee wereldzeeën verdeeld en daarmede aanzienlijk verzwakt zou zijn, een heel ander militair gewicht zou krijgen.
Nu kan men heden ten dage in de Ver. Staten heel verschillende, ja zelfs sterk uiteenloopende opvattingen over de Japansche vloot aantreffen. Diegenen echter, die in de Ver. Staten nog aan het sprookje gelooven, dat een Amerikaansche deelneming aan den oorlog geen aanmerkelijke belasting voor de Amerikaansche marine met zich mee zou brengen, omdat de Japansche vloot wegens de uitgestrektheid van den Stillen Oceaan geen actie zou kunnen ontwikkelen, zouden zich, wanneer het er op aankomt, van dit zelfbedrog drastisch bewust worden.
Het geeft ook niets, heden in de Ver. Staten op de reusachtige bedragen te wijzen welke zijn uitgetrokken voor den bouw van de vlootsteunpunten in den Stillen Oceaan, of op den geweldigen aanbouw van de Amerikaansche marine. Dat is allemaal toekomstmuziek, welke niet voor 1946 werkelijkheid zal worden. Inmiddels is het verdrag van Washington opgezegd. Sinds vijf jaar bestaan er voor Japan geen beperkingen meer voor de bewapening. Japan heeft in die jaren niet stil gezeten.
Het kan en mag hier niet de taak zijn, den sluier der geheimen op te lichten. Wel kan gezegd worden, dat Japan op het oogenblik de absolute strategische superioriteit in het gebied van Oost-Azië bezit. Hierbij sluit zich aan het sinds jaren op volle toeren loopende program van nieuwen aanbouw.
In de Ver. Staten troost men zich wat betreft de kracht der Japansche marine vooral met de verwijzing naar het feit, dat Amerika vijftien slagschepen bezit, terwijl er van Japan maar negen bekend zijn. Een botsing tusschen Japansche en Amerikaansche slagschepen in den Stillen Oceaan zou echter voor de Vereenigde Staten slechts dan eenige kans van slagen hebben, wanneer zij tevens deze zware eenheden uit den Atlantischen Oceaan haalden, en dat de Golf van Mexico en het Panama-Kanaal naar den Stillen Oceaan ter hoogte van Hawaii lang en gevaarlijk is, en de terugweg evenveel kostbaren tijd vereischt, waarbij op de admiraliteit steeds de zorg om het lot van de verlaten andere kust drukt. Van deze zorgen is de Japansche admiraliteit juist bevrijd. Van de Koerillen in het hooge Noorden tot den evenaar en langs de Chineesche kust tot de nieuwe steunpunten in Fransch-Indo-China, ligt een hechte vestinggordel rondom Japan, welke door geen vloot zonder de allerzwaarste verliezen verbroken kan worden. Sinds lang heeft men in Amerika geprobeerd, dit strategische voordeel van Japan in zijn positie in den Stillen Oceaan te verminderen door verscheidene Amerikaansche eilanden in den Stillen Oceaan tot vlootsteunpunten te maken.
Een Amerikaansche vloot, welke uitloopt om deze eilanden te gaan verdedigen, is blootgesteld aan het gevaar van een aanzienlijke versnippering. Uit alles kan slechts samenvattend de conclusie getrokken worden, dat de Japansche marine een betrekkelijk lichte en tegen haar krachten volkomen opgewassen taak te vervullen heeft, terwijl de taak van de Amerikaansche marine eigenlijk pas binnen het bereik der mogelijkheden treedt na uitvoering van het thans pas begonnen vlootbouwprogramma. Japan staat aan de zijde der As-mogendheden. Het wijst meteen elke uitbreiding van den oorlog van de hand. De taal der kanonnen zal Japan echter op dezelfde wijze beantwoorden.
(„Berlin-Rom-Tokio")
(Vor. ber. Verdrag v. Washington 1075 A en 1069 A)

B. TURKIJE. — Von Papen, de Duitsche ambassadeur, overhandigde den Turkschen president een brief van Hitler. —
Istanboel, 15 Mei (U.P.) — In de bespreking, die Von Papen en Inönu 14 Mei hadden, heeft de Duitsche ambassadeur den Turkschen president een brief van Hitler overhandigd. In bevoegde Turksche kringen verklaart men, dat de brief van Hitler geen bedreigingen of eischen bevatte, maar in tegendeel in een vriendelijken toon was geschreven.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Bezoek Von Papen 4681 A)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - In April ruim 1 millioen ton scheepsruimte tot zinken gebracht. —
Berlijn, 16 April. (D.N.B.) —
Het D.N.B. verneemt, dat in de maand April voor het eerst in dezen oorlog meer dan één millioen ton scheepsruimte tot zinken gebracht is. Dit buitengewone succes van Duitsche luchtmacht en marine is overigens sterk beïnvloed door de voortdurende aanvallen der gevechtsvliegtuigen op de transportvloot der uit Griekenland vluchtende Britsche troepen. Dergelijke recordcijfers kunnen niet elke maand verwacht worden. Niet de records trouwens zijn in dezen oorlog beslissend, maar de gestaagheid, de onophoudelijke uitholling der Britsche oorlogseconomie. In de gestaagheid van het tot zinken brengen ligt het doodelijke gevaar voor Engeland.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4682 C; Eng. marine-verliezen 4654 G)**

D. NEDERLAND. — N.S.D.A.P. - Rede van Hauptbefehlsleiter Schmidt over het jodendom. —
's-Gravenhage, 16 Mei. (A.N.P.) — Het Arbeitsbereich in den Niederlanden van de N.S.D.A.P. belegde 16 Mei een vergadering in Den Haag, waar de leider van het Hauptschulungsamt der N.S.D.A.P., Hauptbefehlsleiter Schmidt, die een bezoek van enkele dagen aan Nederland brengt, een rede hield.
Sprekend over het jodendom verklaarde Hauptbefehlsleiter Schmidt, dat dit de geestelijke vader is van alle politieke ideeën der laatste eeuwen, het liberalisme, marxisme enz.
De jood voert thans oorlog, om zijn macht over den Duitschen mensch weer te vestigen en daarom bestrijden wij het jodendom. De strijd van het jodendom wordt gevoerd onder een valsche leus; men zegt te strijden voor de vrijheid en tegen barbarisme, doch in werkelijkheid is het een strijd voor de joodsche macht.

Men spreekt ook van het streven naar een wereldheerschappij door Duitschland, maar, zoo vragen wij, aldus spreker, wie heeft in de laatste eeuwen die wereldheerschappij gevoerd? Duitschland zeker niet. Engeland en Frankrijk verdedigden hun eigen wereldheerschappij, toen zij Duitschland er van beschuldigden naar de wereldheerschappij te streven. Duitschland deed dit nog nooit, en zal dit ook nooit doen. Het Duitsche volk is het sterkste van Europa; economisch is het het beste, biologisch een der gezondste; het heeft een roemrijke geschiedenis, het presteerde onnoemelijk veel op cultureel gebied, terwijl het geen bewijs meer behoeft, dat de Duitsche soldaat de beste ter wereld is. Dit alles geeft ons niet alleen het recht, maar ook vooral den plicht als leider op te treden en een voorbeeld voor Europa te zijn.
Wij hebben echter nimmer gesproken over heerschappij, doch over leiding en hier tusschen is evenveel verschil als tusschen Engeland en Duitschland. Alleen wanneer er leiding is in Europa, kunnen er orde en welvaart heerschen.
Wat Amerika betreft, verklaarde spreker, dat bij een ordening van Europa en Afrika de kapitalisten tekort zouden komen, want deze orde is er een van een nieuwe socialistische ordening.
Spreker eindigde met de verklaring, dat wij, Duitschers, den eindstrijd tegemoet gaan met het volle vertrouwen in Adolf Hitler. Aan het eind staat het heilige Germaansche Rijk.
(V. b. N.S.D.A.P. 4527 D; Jodenvraagstuk 4680 D)

A. **ARCHAEOLOGIE. — Historische vondsten te Rhenen. —**
Iets merkwaardigs, dat bij het opruimingswerk te Rhenen voor den dag is gekomen, betreft de oude vestingwerken van Rhenen. Rhenen heeft een steenen vestingstelsel gehad, dat voorafging aan de vestingstelsels met bolwerken of bastions en gordijnen of rideaux. Men vindt in enkele oude steden in Nederland overblijfselen van steenen vestingen en dat zijn dan veelal dikke muren met uitgespaarde bogen aan de binnenzijde. Op de oudste kaart van Amsterdam vindt men deze afgebeeld. De vestingmuren van Rhenen zijn echter geheel anders dan de voornoemde. Daar zijn het twee muren van ongeveer 3 à 4 meter, waar men dus oudtijds tusschen kon wandelen. Van deze muren zijn thans slechts hier en daar brokstukken over, maar ongetwijfeld zullen er tusschen de huizen en in den grond meer overblijfselen zijn van de vestingmuren en ook van de poorten, die er geweest moeten zijn. Op een ten stadhuize te Rhenen gehouden bespreking is besloten, een commissie in te stellen, die als eerste taak zal hebben een reconstructieteekening van de oude vestingwerken te maken, om daaruit af te leiden, welke onderdeelen van dit vestingstelsel bewaard zullen blijven en welke hersteld of aan het daglicht gebracht zullen worden. Voor deze commissie worden voorloopig aangewezen een vertegenwoordiger van het bureau voor den wederopbouw en van den bond Heemschut, een van den oudheidkundigen bond en een uit de stichting Menno van Coehoorn, de vereeniging tot behoud van vestingwerken in Nederland. Hiermede is dus een begin gemaakt met de aesthetische verzorging van het stadje Rhenen, waarbij dus als het ware de oude vestingwerken in eere hersteld zullen worden en ongetwijfeld het stadje aan schoonheid zal winnen. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Archæologie 4680 B)

B. **BELGIE. — 150.000 arbeiders werken in Duitschland. —**
Antwerpen, 16 Mei. — Deze week is reeds de 150.000ste arbeider uit België naar Duitschland vertrokken. In totaal hebben thans 163.000 Belgische arbeiders werkgelegenheid over de grenzen van het land gevonden. 150.000 in Duitschland en 13.000 in Frankrijk. (Telegraaf)
(Vor. ber. Arbeiders in Duitschland 4445 E)

C. **FRANKRIJK. — Rede van Maarschalk Pétain. - Besprekingen met Duitschland. —**
Vichy, 15 Mei (D.N.B.) — De chef van den staat, maarschalk Pétain, heeft 15 Mei voor alle Fransche zenders de reeds aangekondigde toespraak gericht tot het Fransche volk. Hij zeide:
Gij hebt gehoord, dat admiraal Darlan kortelings in Duitschland een ontmoeting heeft gehad met rijkskanselier Hitler. Ik heb deze ontmoeting principieel begroet. Zij stelt ons in staat, duidelijk te zien op den weg naar de toekomst en de met de Duitsche regeering aangevangen besprekingen voort te zetten. Wanneer het ons gelukt de aan den gang zijnde onderhandelingen bij een straffe discipline van onze openbare meening tot een goed einde te brengen, zal Frankrijk zijn nederlaag overwinnen en in de wereld kunnen standhouden met den rang van een Europeesche en koloniale mogendheid.
(Standaard) **(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4637 D)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Boodschap van president Roosevelt aan Frankrijk. - Antwoord van Vichy. - Bezetting Fransche schepen. - Vliegvelden Syrië. —**
Boodschap van president Roosevelt aan Frankrijk. — New York, 16 Mei. (D.N.B.) — De New Yorksche bladen wijzen op de tendenz van de 15 Mei door president Roosevelt voorgelezen „Boodschap aan Frankrijk", waarin hij dit land aanspoorde niet zijn steun te geven aan een politiek van de Duitsch—Fransche samenwerking.
Antwoord Vichy. — Vichy, 17 Mei. (D.N.B.) — Naar aanleiding van de verklaring van president Roosevelt, in aansluiting op de rede van maarschalk Pétain, is het volgende officieele communiqué uitgegeven:
In de kringen van de regeering van Vichy toont men zich verrast door de verklaringen, die president Roosevelt in Washington zou hebben afgelegd, en volgens welke hij de rede van maarschalk Pétain als een terbeschikkingstelling van de Fransche koloniën aan Duitschland opvat. Deze uitlegging is zeer verbazingwekkend in verband met officieuze verklaringen, die de bezetting van Fransch Guyana en van de kolonie La Martinique in overweging nemen.
De opstelling van wachten op de tien Fransche schepen in Amerikaansche havens, waaronder ook de „Normandie", vormt een daad, die men met uitsluitend ideologische gronden, waarmede men in de Vereenigde Staten de aangelegenheid wil vergoelijken, niet kan verklaren. In Mei 1940, toen Frankrijk door Engeland in den steek gelaten werd, achtten de Vereenigde Staten het doelmatig, geen acht te slaan op het Fransche appèl. Thans heeft Frankrijk, dat als groote mogendheid de integriteit van zijn koloniaal rijk bewaren wil, wel het recht, met zijn overwinnaar over de voorwaarden en omstandigheden van een gemeenschappelijke nieuwe ordening van het Europeesche continent te onderhandelen. Dit beteekent geenszins, dat het de bedoeling koestert, Groot-Brittannië, en nog veel minder de Vereenigde Staten, aan te vallen.
De bedreigingen van den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, tegen Syrië en het bombardement van Syrische vliegvelden vormen onderdeelen van een stand van zaken, welken Frankrijk nog weigert te beschouwen als getuigend van een Engelschen wil tot aanvallen. De verklaring overigens, die de Fransche ambassadeur te Washington, Henry Haye, tegenover de Amerikaansche pers heeft afgelegd, brengt in dit opzicht het standpunt van het Fransche volk tot uitdrukking, dat vijandig staat tegenover elke splitsing en dat in het beleid en de groote vaderlandsliefde van maarschalk Pétain vertrouwen heeft.
(Nieuwsblad v. h. Noorden - Telegraaf)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4657 A; Bezetting schepen 4642 F; Syrische vliegvelden 4682 A)

E. **IRAK. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. - Duitsche beschouwing. —**
Ten aanzien van den Irakschen vrijheidsstrijd schrijft de Militärische Korrespondenz aus Deutschland: het gebied tusschen Nijl en Perzische Golf is voor Engeland de schakel tusschen Middellandsche Zee en Indië. Engeland kan in dit gebied geen zelfstandigen staatsvorm gebruiken. Het slaat derhalve in het Midden-Oosten ieder onafhankelijkheidsstreven, dat het met politieke middelen niet meester kan worden, neer met meedoogenloos gebruik van zijn weermacht. De strijd in Irak vormt in dit verband een stormsein voor een gebied, waar Engeland zich tot dusver veilig voelde. Een klein land heeft met de wapenen geantwoord op Engelands inbreuk op het recht. Het brengt daarmede de Engelsche landbrug in gevaar tusschen Indië en Egypte, evenals de olievoorziening, in het bijzonder van het in Alexandrië gestationneerde vloot-eskader. Groot-Brittannië is gedwongen tot het gebruiken van militaire strijdkrachten en scheepsruimte, die het bitter noodig heeft op andere oorlogstooneelen.

Niet alleen Irak, maar bovendien geheel de Arabische wereld weet, dat voor de Spil-mogendheden het gebied tusschen de Middellandsche Zee en de Perzische Golf geen sjacherobject is, maar dat hun overwinning voor de landen definitieve vrijheid en zelfbestemmingsrecht beteekent. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Irak—Groot-Brittannië 4682 A)

A. **KROATIE. — Hertog van Spoleto tot Koning uitgeroepen - Het verzoek van de Kroatische delegatie - Rede van Koning-keizer Victor Emanuel III - Historie van Kroatië. —**

Hertog van Spoleto tot Koning uitgeroepen. — Rome, 18 Mei (Stefani). — In een plechtige bijeenkomst in het Quirinaal heeft koning-keizer Victor Emanuel III op verzoek van de Kroatische delegatie, die onder leiding stond van den Poglavnik, dr. Ante Pavelitsj, Aimone di Savoia-Aosta, hertog van Spoleto, aangewezen als koning van Kroatië.

Aimone, hertog van Spoleto, werd op 9 Maart 1900 geboren en is dus thans 41 jaar oud. Hij huwde op 1 Juli 1939 te Florence met Irene, prinses van Griekenland en Denemarken. De nieuwe koning is een sportieve figuur. In 1929 nam hij als leider deel aan een door de Italiaansche geografische vereeniging en de Alpenclub georganiseerde Karakorum-expeditie. Ook nam hij deel aan motorwedstrijden.

Hertog van Spoleto. (Fotobureau Holland)

Het verzoek van de Kroatische delegatie. — Ante Pavelitsj richtte een korte toespraak in de Italiaansche taal tot den koning-keizer, waarin hij o.m. zeide, dat de staatsraad en de ministerraad zijner regeering eenparig enkele dagen geleden geproclameerd hadden, dat de kroon van Zvodimir, die de souvereiniteit van den onafhankelijken Kroatischen staat belichaamt, plechtig gerestaureerd moest worden en haar als bekrachtiging van den levenswil van het vrije Kroatische volk en zijn eeuwenoude traditie na tientallen jaren van onderdrukking en strijd aan een prins van het Italiaansche koningshuis zou worden aangeboden.

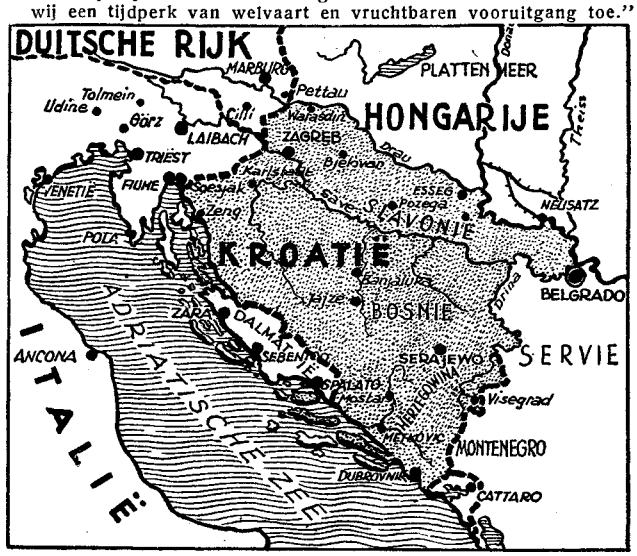
Vervolgens zeide de Poglavnik het volgende:

„Majesteit: Uit Uw doorluchtig Huis, dat zich beroemen kan op groote veldheeren, verlichte prinsen en rechtvaardige en machtige heerschers, verwacht het Kroatische volk den monarch, die een nieuwe Kroatische dynastie zal stichten en ons zal voorgaan bij den wederopbouw. Wij zijn op den koning, die den Kroatischen troon zal bestijgen, even trotsch als op onze staats- en nationale onafhankelijkheid. Door aan Uwe Majesteit het verzoek te richten, een prins van Uw doorluchtig Huis te willen aanwijzen, zijn wij er van overtuigd, dat zijn regeering en die van zijn rechtmatige opvolgers gelukkig zullen zijn tot welzijn van het Kroatische volk, van de duurzame vriendschap, van het bondgenootschap en van de samenwerking, die de Duce van het fascisme onder de regeering van Uwe Majesteit tusschen Italië en Kroatië tot stand heeft gebracht."

De benoeming. — Nadat de koning-keizer in zijn begroetingsrede zijn genoegdoening en dankbaarheid had uitgesproken over het verzoek van de Kroatische natie, verklaarde Victor Emanuel verder:

„De woorden, waarmede gij Uw verzoek, om een prins van het Huis Savoye aan te wijzen voor den troon van den onafhankelijken staat Kroatië hebt ingekleed, getuigen van den wil van Uw volk om met Italië in een geest van nauwe vriendschap samen te werken en vinden in onze gevoelens en in die van het geheele Italiaansche volk grooten weerklank. Wij begroeten de wedergeboorte van de Kroatische natie, welker geschiedenis door zoovele banden met de onze verbonden is en die door de eeuwen heen haar geestelijk en moreel leven op Rome instelde, als een hoopvol voorteeken voor de nieuwe ordening, die zich in Europa voltrekt. Italië heeft vandaag niet voor het eerst door daden zijn volledig begrip en zijn levendige sympathie voor de aspiraties getoond, die in U, Poglavnik, haar meest vastbesloten voorvechter hebben gevonden. Thans, nu de sedert eeuwen gekoesterde wensch van het Kroatische volk, om zijn staatseenheid te herwinnen, door de overwinning der As geheel verwezenlijkt is, vervult het ons met vreugde naar aanleiding van deze plechtige gebeurtenissen, U, mijne heeren afgevaardigden van den onafhankelijken Kroatischen staat, te verklaren, dat Italië van ganscher harte uwe edele natie terzijde staat en dat het bereid is aan de samenwerking in broederlijke gemeenschap in woord en daad de grootste ondersteuning te doen toekomen. Van deze gevoelens bezield zijn wij gelukkig het verzoek van het Kroatische volk te kunnen aanvaarden en benoemen onzen geachten neef, Zijne Koninklijke Hoogheid Aimone van Savoye-Aosta, hertog van Spoleto, tot den drager van de kroon van het koninkrijk Kroatië.

Onze wenschen en die van het Italiaansche volk vergezellen hem bij zijn verheven zending. Het Kroatische volk wenschen wij een tijdperk van welvaart en vruchtbaren vooruitgang toe."

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

Kroatië's historie in jaartallen. —

900 Kroatische stammen maken zich vrij van de Oost-Romeinsche heerschappij.
1050 Kroatië wordt een koninkrijk.
1076 Paus Gregorius VII erkent het koninkrijk Kroatië.
1091 Het Kroatische koningshuis sterft uit.
1102 Kroatië komt onder de Hongaarsche kroon.
1526 Kroatië door de Turken veroverd.
1699 Grootste deel van Kroatië weer Hongaarsch.
1849 Kroatië en Slavonië een afzonderlijk Oostenrijksch kroonland.
1867 Weer aan Hongarije toegewezen.
1918 Vereeniging van Kroatië—Slavonië met Servië tot het koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen.
1928 Kroatenleider Raditsj in de Skoeptsjina vermoord.
1941 Kroatië een onafhankelijke monarchie.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kroatië 4643 C)

B. **FRANKRIJK. — Buitenlandsche Joden naar concentratiekampen. —**

Parijs, 15 Mei (D.N.B.) — De regeering te Vichy heeft op 14 Mei opdracht gegeven tot arrestatie van 5.000 buitenlandsche joden te Parijs en tot hun over-

brenging naar concentratiekampen. De maatregel geschiedde op grond van de wet van 4 October 1940, welke bepaalt, dat joden van buitenlandsche herkomst kunnen worden gearresteerd en naar concentratiekampen gevoerd.
Krachtens deze wet bevinden zich in het onbezette gebied reeds 20.000 joden in drie groote concentratiekampen.
De actie te Parijs begon 14 Mei. Meer dan 5.000 buitenlandsche joden tusschen 18 en 40 jaar moesten op bepaalde punten bijeenkomen, waar zij eerst door artsen werden onderzocht en de zieken afzonderlijk werden gehouden.
Inmiddels zijn deze joden reeds in concentratiekampen bij Orleans aangekomen, waar zij werkzaamheden voor den herbouw moeten verrichten.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Jodenvraagstuk 4680 D)**

A. NEDERLAND. — Duitsch-vijandige geschriften strafbaar. —
Verschenen is een Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende maatregelen tot handhaving van de openbare orde.
Hierin wordt o.m. het volgende bepaald:
Artikel 1. Hij, die werkzaamheden verricht voor een politieke partij, welke is ontbonden of aan welke verdere werkzaamheid in het bezette Nederlandsche gebied is ontzegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten minste één jaar, doch van ten hoogste vijf jaren, in ernstige gevallen met tuchthuisstraf van ten minste één jaar, doch van ten hoogste vijftien jaar.
Artikel 2. Hij, die Duitsch-vijandige geschriften, afbeeldingen of zoodanige andere voorwerpen vervaardigt, doorgeeft, in voorraad heeft om door te geven of tot dit doel bij zich heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en met geldboete van ten hoogste vijftigduizend gulden of met een dezer straffen.
Artikel 3. Het onder zich hebben van Duitsch-vijandige vlugschriften, afbeeldingen of ander Duitsch-vijandig propagandamateriaal wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren en met geldboete van ten hoogste dertigduizend gulden of met een dezer straffen, voor zoover niet ingevolge artikel 2 een zwaardere straf is verbeurd.
Artikel 4. Duitsch-vijandige betoogingen van elken aard worden, voor zoover niet ingevolge andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd, gestraft op de wijze, als vermeld in artikel 2.
Artikel 7. Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.
(Verordeningenblad No. 22, 20 Mei 1941)

B. NEDERLAND. — Rapport van den chef van den staf van de Nederlandsche marine. —
De Deutsche Zeitung in den Niederlanden maakt dezer dagen gewag van een rapport van den chef van den staf van de Nederlandsche marine, admiraal J. Th. Furstner, van 30 October 1937, dat thans in Duitsche handen geraakt is.
Na algemeene beschouwingen over den terugslag van den blokkade-oorlog gedurende den wereldoorlog op het economische leven van ons land, vervolgt het memorandum:
„Gelukkig is de positie onder den internationalen politieken toestand zoodanig, dat in dit opzicht onze oorlogstoebereidselen zich beperken kunnen tot maatregelen, welke in hoofdzaak afgestemd zijn op een geval van oorlog, waarin het Britsche rijk aan onze zijde staat".
Admiraal Furstner, aldus de Deutsche Zeitung i. d. N., onderzocht vervolgens aan de hand van de ervaringen van den wereldoorlog diepgaand, welke bescherming de Nederlandsche koopvaardijvloot van de Engelsche marine zou kunnen verwachten en kwam daarbij tot het resultaat, dat de Nederlandsche koopvaardijschepen zich in ieder geval reeds in vredestijd er op moesten voorbereiden bewapend te worden en dat de manschappen in den wapenhandel geoefend moesten worden. „Wanneer wij het waarschijnlijkste geval beschouwen, n.l. dat Nederland in een conflict partij aan den kant van Engeland is, dan zal ongetwijfeld de Nederlandsche scheepvaart in de beschermingsmaatregelen worden opgenomen, die Engeland voor zijn schepen op den Oceaan treft. Zoolang de schepen niet in konvooi varen, blijft dan een treffen met vijandelijke strijdkrachten mogelijk, waarbij het Nederlandsche schip op eigen kracht en initiatief aangewezen is."
De schrijver wijst er dan op, dat met betrekking tot de aanhouding van neutrale koopvaardijschepen door vijandelijke oppervlakte- en duikstrijdkrachten vaste internationale overeenkomsten bestaan, waarbij hij er echter van overtuigd is, dat daaraan niet lang de hand gehouden zal worden. „Het probleem van de bewapening van koopvaardijschepen vereischt op korten termijn een oplossing. De Engelschen hebben openlijk het stelsel van de bewapening van alle koopvaardijschepen aanvaard en er zal een cursus geopend worden om de kapiteins en manschappen met de door hen te nemen maatregelen vertrouwd te maken. Nederland zal dit voorstel ook moeten aanvaarden en daartoe zal het noodig zijn zoo spoedig mogelijk contact met de reeders te zoeken. De marine zal alle aanwijzingen geven, voor zoover de opstelling en de bediening van geschut betreft. Er zal gebruik gemaakt kunnen worden van de Engelsche aanwijzingen. Ik heb den marine-attaché te Londen reeds opdracht gegeven, zoodra de zoo juist genoemde cursussen beginnen, daaromtrent inlichtingen te geven".
Admiraal Furstner schildert dan uitvoerig, welke militaire onderrichtingen de bemanningen van Nederlandsche koopvaardijschepen in détail dienen te ontvangen en schrijft tot besluit: „Aan den directeur van de hoogere marinekrijgsschool is opgedragen een kaartoefening te houden, waarbij Nederland en Engeland in oorlog met Duitschland zijn".
De Deutsche Zeitung i. d. N. verbindt daaraan den volgenden commentaar:
„Het is volkomen duidelijk, dat dit memorandum niet uitsluitend als een stijloefening van een Nederlandschen marine-officier betiteld kan worden, want het gaat om een memorandum van den verantwoordelijken chef van den Nederlandschen marinestaf en er kan hierbij met zekerheid worden aangenomen, dat admiraal Furstner het memorandum niet uit eigen initiatief heeft opgesteld, maar dat daaraan reeds in het jaar 1937 de algemeene koers van de buitenlandsche politiek van de Nederlandsche regeering ten grondslag lag". (Deutsche Ztg. i. d. Niederlanden)

C. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Garnizoen van Amba-Alagi staakt den strijd.
Rome, 19 Mei. (Stefani) — In zijn Weermachtbericht no. 348 maakt het Italiaansche opperbevel het volgende bekend:
Noord-Afrika: eenige aanvalspogingen van den vijand aan het front van Tobroek werden, zoodra zij begonnen waren, verijdeld. In de Egeïsche Zee vlogen gisteren in de vroege ochtenduren vliegtuigen van den vijand boven het eiland Rhodes en wierpen eenige bommen zonder schade aan te richten.
Oost-Afrika: Na op bijna bovenmenschelijke wijze weerstand te hebben geboden, heeft het garnizoen van Amba-Alagi, aangezien het geen levensmiddelen en geen water meer had, en niet meer in staat was de gewonden te verplegen, bevel gekregen den strijd te staken.
Tijdens den strijd om Amba-Alagi hebben de afdeeling Koninklijke Carabinieri „Amba Alagi" de compagnie „Arditi Toselli" de compagnie mortiers van 8.1 cm. der divisie grenadiers van Savoye, het bataljon mitrailleurs van het 10de regiment grenadiers van Savoye, de 2de en 3de afdeeling van het 60ste regiment artillerie grenadiers van Savoye, de 43ste afdeeling koloniale artillerie en de 24ste afdeeling artillerie, 7½ cm. zich bijzonder onderscheiden.
De vijand heeft de dapperheid van onze soldaten naar waarde weten te waardeeren en hun de eer der wapenen gelaten. De officieren mochten hun revolvers behouden. Voorts heeft de vijand besloten dat ons garnizoen dat de verschansing van Amba Alagi verlaat, zal defileeren voor de Engelsche afdeelingen, die de militaire eerbewijzen zullen brengen. De hertog van Aosta deelt in het lot van zijn troepen. Het verzet wordt voortgezet in het gebied van Djimma en dat van Gondar.
(Haagsche Courant) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4652 E)**

D. NEDERLAND. — Deelneming aan staking. - Stillegging van bedrijf. —
In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de handhaving van den arbeidsvrede.
Deze verordening luidt als volgt:
Artikel 1. (1) Hij die deelneemt aan een staking of werknemers uitsluit, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten minste één jaar, doch van ten hoogste vijf jaren, in ernstige gevallen met tuchthuisstraf van tenminste één jaar, doch van ten hoogste vijftien jaren.
(2) Met dezelfde straffen wordt gestraft degene, die als werkgever in overleg met de in het bedrijf werkzame werknemers een bedrijf geheel of ten

deele stillegt, wanneer dit stilleggen niet gegrond is op de eigen belangen van het bedrijf.
(3) Poging is strafbaar.
Artikel 2. Hij die tot een ingevolge artikel 1 strafbaar feit aanzet of die anderen bij het opnemen van het werk verhindert, wordt gestraft met tuchthuisstraf van tenminste één jaar, doch van ten hoogste vijftien jaren.
Artikel 3. Is een feit, als bedoeld in de artikelen 1 en 2, buitengewoon ernstig, dan kan levenslange tuchthuisstraf of de doodstraf worden uitgesproken.
Artikel 4. Feiten, als bedoeld in de artikelen 1 tot en met 3, zijn delicten in den zin van par. 2, tweede lid, van de Verordening no. 52/1940 betreffende de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken.
Artikel 5. Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.
(Verordeningenblad No. 22, 20 Mei 1941)

A. **SPANJE. — Drie nieuwe ministers. - Concordaat met het Vaticaan. —**

Drie nieuwe ministers. — Madrid, 19 Mei. (D.N.B.) — Don Benjumea is benoemd tot minister van Financiën, Miguel Primo de Rivera tot minister van Landbouw en don Juan José krijgt de portefeuille van Arbeid. De nieuwbenoemden, aangesteld in den laatsten ministerraad, zijn oude Falangisten.
Uit deze maatregelen kan worden afgeleid, dat de leiding van den Spaanschen staat besloten is, onder alle omstandigheden den thans gevolgden koers in de binnen- en buitenlandsche politiek te handhaven.

Concordaat met het Vaticaan. — Madrid, 20 Mei. (S.P.T.) — Op 19 Mei is bekend gemaakt, dat een concordaat tot stand is gekomen tusschen het Vaticaan en Spanje.
United Press meldt nader: In een officieele publicatie wordt het tusschen den Heiligen Stoel en Spanje gesloten verdrag over de benoeming van bisschoppen in Spanje bevestigd. In dit communiqué wordt verklaard, dat men rekent op de mogelijkheid van het tot stand komen van een concordaat ter regeling van alle betrekkingen tusschen de R.K. Kerk en den Spaanschen staat. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Kabinet 4416 A; Vaticaan—Spanje 3270 A)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Rechtswetenschap. - Inaugureele rede van prof. mr. J. Jurgens over: „De processueele werking der verjaring". —**
Op 16 Mei heeft prof. mr. J. Jurgens het ambt van hoogleeraar in het handelsrecht, het internationale privaatrecht en het burgerlijke procesrecht aanvaard met het uitspreken van een rede over: „De processueele werking der verjaring".
Spr. gaf o.m. een overzicht van den ontwikkelingsgang dien het instituut der verjaring in het Romeinsche recht heeft doorgemaakt, waarna hij uiteenzette, dat de verjaring een processueel middel is, een middel om eigendom te verkrijgen of van een verbintenis te worden bevrijd tengevolge van het gebruik van dit middel door den rechter in procedure op daartoe strekkend verzoek van partij(en). Wanneer een verjaring een processueel middel is, door den rechter op verzoek in procedure toegepast, dan moet men ook aanvaarden, dat, al zijn alle materieele vereischten, door de wet voor de verkrijgende en/of bevrijdende verjaring gesteld, vervuld, er toch van verkrijging of tenietgang geen sprake is, vóórdat er een procedure is, waarin de rechter op verzoek het middel van verjaring gebruikt heeft. Dit middel mag door den rechter in procedure niet ambtshalve worden toegepast; er moet hem om gevraagd worden, er moet een beroep op worden gedaan. Dit beroep zal in procedure moeten worden gedaan, aangezien de rechter als zoodanig slechts in procedure optreedt en het beroep op verjaring tot hem gericht is; hij heeft het middel toe te passen, indien hem er om gevraagd wordt. Het doen van beroep op verjaring tegenover eenig ander persoon dan den rechter, b.v. tegenover dengene, ten wiens nadeele de adquirent eenig goed bij wege van verjaring verkrijgt, is derhalve, naar het systeem onzer wet, ter verkrijging van den eigendom niet ter zake dienende en van geen beteekenis. De verjaring is dus een middel om een bepaald vonnis te verkrijgen en ook een middel om, zooals de wet zelf aangeeft, iets te verkrijgen of van een verbintenis bevrijd te worden.
Spr. ging vervolgens na, waarin het door den rechter toegepaste middel bestaat en hoe daarvan de werking is. Ten aanzien der adquisitieve verjaring betoogde hij, dat de wettelijke regeling een den rechter volledig bindende bewijsregeling in procedure geeft tot het wijzen van vonnissen, betreffende den eigendom van het door den adquirent bezeten goed. Deze bewijsregeling houdt in, dat de rechter den adquirent-bezitter heeft aan te merken als eigenaar, niet dat de adquirent-bezitter wordt vermoed eigenaar te zijn.
Spr. trad vervolgens in een beschouwing ten aanzien van de door de wet gegeven bijzondere vaststellings- of bewijsregeling met betrekking tot de bevrijdende verjaring. „Onder correctie", zoo concludeerde hij: de verjaring is een processueel middel om iets te verkrijgen of van een verbintenis bevrijd te worden; het middel wordt in procedure door den rechter en slechts op verzoek toegepast; het middel bestaat in de toepassing van een door de wet gegeven bewijsregeling, waardoor een bepaald vonnis wordt verkregen; zoo wordt een bepaalde door de wet gewilde toestand als rechtstoestand door de procedure gehandhaafd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Inaugureele redevoeringen 4588 C)

C. **IJSLAND. — Personeele unie met Denemarken opgeheven. - Officieele mededeeling. - Rijksbestuurder gekozen. —**
Kopenhagen, 20 Mei. (D.N.B.) — De IJslandsche zaakgelastigde in Kopenhagen heeft 20 Mei op instructie van zijn regeering de Deensche regeering medegedeeld, dat het IJslandsche Althing op 17 Mei met algemeene stemmen het volgende besluit heeft genomen:
1. IJsland heeft het recht verkregen tot definitieve opheffing van den bond met Denemarken, aangezien Denemarken niet in staat was, zijn bij de bondsovereenkomst tusschen IJsland en Denemarken van 1918 tegenover IJsland aanvaarde verplichtingen na te komen.
IJsland is niet voornemens deze bondsovereenkomst te vernieuwen, al acht het het op grond van de heerschende omstandigheden niet doelmatig formeel den bond geheel op te heffen en een nieuwe staatsorde in te stellen, hetgeen echter niet langer dan tot het einde van den oorlog achterwege mag blijven.
2. Het Althing maakt als zijn doel bekend IJsland te maken tot een republiek, zoodra de bond met Denemarken ook formeel is opgeheven.
Stockholm, 21 Mei. (D.N.B.) — Het IJslandsche Althing heeft den vroegeren gezant te Kopenhagen, Bjoernson, als rijksbestuurder van IJsland gekozen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. IJsland 4643 D; Kaartje 4221 C)

D. **NEDERLAND. — Rijwieltaxi's verboden. —**
Onder verwijzing naar de Verordening no. 20 van 1941 wordt het bedrijf van rijwieltaxi's voor personenvervoer op 19 Mei met onmiddellijke inwerkingtreding verboden.
Handelingen, in strijd hiermede, worden gestraft met de in artikel 1 der Verordening no. 20/1941 genoemde straffen. (De Standaard)

E. **NEDERLAND. — Coördinatie van uitbreidingsplannen. - Rijksdienst voor het nationale plan ingesteld. —**
Het op 17 Mei verschenen Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, van Waterstaat, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij betreffende de instelling van een Rijksdienst voor het nationale plan.
Hierin wordt bepaald, dat ten behoeve van de ruimtelijke ordening der nationale belangen, het toezicht op de ruimtelijke ordening van de streekbelangen en gemeentelijke belangen en het onderzoek, dat als basis voor deze ordening zal dienen, een rijksdienst voor het nationale plan wordt ingesteld.
De Rijksdienst voor het nationale plan heeft tot taak de centrale ruimtelijke ordening en coördinatie van planologische maatregelen voor het geheele gebied des rijks.
De president van den Rijksdienst voor het nationale

plan kan voorschrijven, dat en op welke wijze bepaaldelijk aan te duiden objecten in een streekplan of in een uitbreidingsplan moeten worden opgenomen. Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.
Tegelijkertijd treden de artikelen 45 tot en met 50 der Woningwet buiten werking.
(Verordeningenblad No. 21, 17 Mei '41)

A. **FRANKRIJK. — Duitschland's overleg met Vichy heeft gunstig verloop. - Ca. 100.000 krijgsgevangenen die in 1914—'18 en in 1940 hebben gediend, naar huis.**
Vichy, 19 Mei. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld: De Duitsch-Fransche onderhandelingen blijven gunstig verloopen. Het visum voor het reizen naar de zônes in het Noorden en het Westen zal worden verstrekt aan ambtenaren en leiders van industrieele en landbouwkundige ondernemingen, voor zoover hun aanwezigheid voor het bestuur en het economische leven noodzakelijk is.

Een plan voor het terugvoeren naar het vaderland van een zekere categorie krijgsgevangenen wordt op het oogenblik nog bestudeerd. Het eerste resultaat is, dat alle onder-officieren, korporaals en soldaten, die als frontstrijders aan den wereldoorlog hebben deelgenomen, naar huis terugkeeren.
Het agentschap Ofi (Havas) meldt nog: Men kan het aantal gevangenen, die op de in het communiqué genoemde wijze het eerst zullen worden ontslagen, globaal ramen op 100.000 man, misschien iets meer.
In geval van overlijden of ernstige ziekte, waarin het verdrag van 7 Mei voorziet, zullen visa voor het passeeren van de demarcatielijn binnenkort ook worden uitgereikt aan de naaste bloedverwanten, evenzoo in geval van huwelijk en geboorte. De uitvoeringsbepalingen voor deze faciliteiten zullen binnenkort worden gepubliceerd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Overeenk. i. z. demarcatielijn 4677 E)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Officieele verlieslijst bij luchtaanvallen in April. - Verliezen aan marinepersoneel sedert het uitbreken van den oorlog. —**
Berlijn, 17 Mei. (D.N.B.) — De Britsche nieuwsdienst deelt mede, dat volgens een officieele verlieslijst gedurende de maand April in Engeland bij luchtaanvallen 6.000 personen werden gedood en 7.000 gewond.

New York, 17 Mei. (D.N.B.) — Naar Assoc. Press mededeelt, heeft de Britsche admiraliteit bekend gemaakt, dat de Britsche vloot sedert het uitbreken van den oorlog 11.285 officieren en manschappen heeft verloren. Hiervan werden 4.260 gedood; de overigen worden vermist. Gewond werden er 3.352, gevangen genomen 513, terwijl 811 een natuurlijken dood zijn gestorven. Bij het tot zinken brengen van den kruiser „Bonaventure" zijn 139 man omgekomen.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Eng. marineverl. 4654 G; Scheepsruimte vernietigd 4684 C)**

C. **NEDERLAND. — Voordracht van prof. dr. Wilhelm Pinder. —**
Voor de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap heeft prof. dr. Wilhelm Pinder 14 Mei te Den Haag een voordracht gehouden over Duitsche en Nederlandsche kunst in haar verhouding tot de binnenhuiskunst.
Geheimrat prof. dr. Wilhelm Pinder uit Berlijn is ongetwijfeld de groote Duitsche kunsthistoricus van dezen tijd. Zijn boek „Mittelalterliche Plastik Würzburg's" maakte een geweldigen opgang en zijn „Deutsche Plastik vom ausgehenden Mittelalter bis zum Ende der Renaissance" wordt ook in het buitenland als standaardwerk beschouwd. In Holland werden algemeen bekend zijn boek over Duitsche kasteelen en burchten, zijn inleiding bij „Deutsche Dome", en de populaire, voortreffelijk verzorgde werkjes, die in de serie „Blaue Bücher" verschenen. Zijn grootste werk is de serie „Geschichtliche Betrachtungen vom Wesen und Werden Deutscher Formen", waarvan de eerste drie deelen verschenen zijn.
Onder de talrijke aanwezigen bevonden zich de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de provincie Zuid-Holland, dr. Schwebel, de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, de secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, prof. dr. J. van Dam en de procureur-generaal bij het Haagsche gerechtshof, dr. R. van Genechten.
Prof. Pinder verduidelijkte zijn voordracht door middel van lichtbeelden en had aan het eind een langdurig applaus in ontvangst te nemen.
De Duitsche voorzitter van de Kultuurgemeenschap, dr. Schuon, leidde prof. Pinder in en dankte hem na afloop namens de aanwezigen voor zijn belangwekkend betoog. (Haagsche Crt.)
(V. b. Nederl.-Duitsche Kultuurgemeensch. 4570 B)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Strenge reisvoorschriften op Russisch grondgebied voor diplomaten. —**
Moskou, 17 Mei. (D.N.B.) — Het Russische volkscommissariaat van Buitenlandsche Zaken heeft 17 Mei den te Moskou geaccrediteerden buitenlandschen missies een circulaire doen toekomen, die nieuwe voorschriften behelst voor reizen van diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers van andere landen alsmede van andere tot deze vertegenwoordigingen behoorende personen op het grondgebied van de Sovjet-Unie.
Zij mogen voortaan hun vaste verblijfplaats slechts verlaten, na vooraf hiervan de bevoegde instanties te hebben verwittigt, onder vermelding van route, verblijfplaatsen, reisduur, enz.
De circulaire bevat bovendien een lijst van plaatsen en gebieden, die voortaan principieel als verboden gelden.
Hiertoe behooren o.a. de gebieden van Archangel, Moermansk, Leningrad, de Karelische landengte, de republieken Estland, Letland en Litauen, het Westelijk deel van de Wit-Russische Sovjet-republiek, het Westelijk deel van de Oekraïnische Sovjet-republiek, Kiew, Moldavië, verscheidene havens aan de Zwarte Zee, de Krim, Bakoe en verscheidene districten in Siberië. (Telegraaf)

E. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Verklaring van minister Eden over Frankrijk. —**
Berlijn, 22 Mei. (D.N.B.) — De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft 22 Mei in het Lagerhuis over den politieken toestand gesproken en, naar de Engelsche berichtendienst meldt, ten aanzien van Frankrijk o.m. gezegd, dat, wanneer de Fransche regeering zich een voor de Britsche oorlogvoering nadeelige handeling mocht veroorloven, Engeland bij de uitvoering van zijn militaire plannen geen onderscheid zal maken tusschen bezet en onbezet Fransch gebied. (Telegraaf)
(Vor. ber. Minister Eden 4671 A)

F. **FRANKRIJK. — Radiorede van admiraal Darlan over onderhoud met Rijkskanselier Hitler. - „De Rijkskanselier heeft niet de uitlevering der Fransche vloot, geen koloniaal gebied en geen oorlogsverklaring aan Engeland verlangd." - Indruk te Berlijn. —**
Vichy, 23 Mei. (D.N.B.) — De plaatsvervangende premier, admiraal Darlan, heeft 23 Mei voor de Fransche radio een rede gehouden, waarin hij verslag uitbracht over zijn besprekingen met den Führer.
De rijkskanselier heeft mij niet aangespoord, zoo verklaarde Darlan, tot uitlevering van onze vloot. Iedereen weet, en de Engelschen weten het beter dan wie ook, dat ik haar aan niemand zal uitleveren.
De kanselier heeft geen koloniaal gebied van mij geëischt.
Hij heeft ook niet van mij verlangd, dat wij Engeland den oorlog verklaren.
Waarom zou hij dat ook gedaan hebben? Duitschland, dat alleen den oorlog is ingegaan, acht zich in staat hem alleen te beëindigen, tegen welke coalitie dan ook.
Bij het onderhoud is er geen oogenblik sprake geweest van het opgeven van het Fransche souvereiniteitsrecht. Frankrijk kiest volkomen vrij den weg, waarop het zich begeeft. Heden en toekomst hangen van het land zelf af. Het zal den vrede krijgen, dien het zelf verwerft (la paix qu'elle se sera faite elle-même). Het zal in de Europeesche organisatie de plaats innemen, die het zich zelf bereidt.
Herinnert u — want zekere lieden schijnen dit te vergeten — dat Frankrijk de zwaarste nederlaag uit zijn geschiedenis heeft geleden, dat drievijfde van het

gebied in Europa is bezet en dat wij anderhalf millioen man aan gevangenen hebben verloren. Deze nederlaag is de schuld van onze fouten in het verleden. Van 1919 tot 1939 hebben onze leiders en onze wetgevende vergaderingen de eene fout na de andere begaan en zich laten meesleepen tot de verdediging van belangen, die niet de onze waren. Zij hebben ons tot de beschermers van de kleine Europeesche volken gemaakt, zonder dat wij in staat waren de voor de vervulling van deze taak onmisbare wapenen te smeden. Zij hebben het land slechts van een defensief leger voorzien. Ofschoon onze leiders het niet verstonden den oorlog geestelijk en stoffelijk voor te bereiden, hebben zij toch den oorlog verklaard. Wij hebben hem verloren door de schuld en nalatigheid dergenen, die ons daarin hadden meegesleept.
Na een onbeschrijflijke catastrofe is maarschalk Pétain geroepen het lot des lands in handen te nemen en hij verzocht om een eervollen wapenstilstand.
In Juni 1940 had de overwinnaar den wapenstilstand kunnen weigeren, Frankrijk verpletteren en Frankrijk van de wereldkaart wegvagen. Hij heeft dit niet gedaan.
In Mei 1941 verwaardigt de overwinnaar zich tot onderhandelingen met de Fransche regeering. Sedert de bijeenkomst van Montoire, toen het tot beginsel der samenwerking werd besloten, heeft Frankrijk door gestes uitdrukking gegeven aan zijn wensch tot voortzetting van deze politiek. Deze gestes zijn voor den kanselier aanleiding geweest ons verzachting van de gevolgen der nederlaag en van de wapenstilstandsbepalingen toe te staan, welke verzachtingen u bekend zijn.
Luistert goed naar mijn woorden: van het verloop der tegenwoordige onderhandelingen hangt de toekomst van Frankrijk letterlijk af. Frankrijk heeft de keus tusschen leven en dood. De maarschalk en de regeering hebben het leven gekozen. Uw plicht is nauwkeurig voorgeschreven: volgt den maarschalk, steunt hem met al uw krachten, zooals ik zelf ook doe, bij zijn werk voor de nationale vernieuwing. Laat u, als hij en ik, in uw gedachten en handelingen uitsluitend leiden door de hoogere belangen van Frankrijk.

Indruk van Darlan's woorden te Berlijn. — Berlijn, 23 Mei. (A.N.P.) — De radiorede van Darlan werd 23 Mei in politieke kringen te Berlijn gequalificeerd als een uiteenzetting, die niemand kon verwonderen en die ook niet anders was dan werd verwacht. Men ziet er vooral een afwijzing in van alles, wat van Engelsche zijde is verondersteld omtrent de Duitsch—Fransche onderhandelingen en beschouwt deze rede als een antwoord op Eden's opmerking aan het adres van Frankrijk in de Lagerhuiszitting van 22 Mei, die men hier „driest" vindt.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Besprek. m. Duitschland 4689 A; Admiraal Darlan 4680 C; Minister Eden 4689 E)**

A. **NEDERLAND. — Prijsaanduidingsbesluit. - 24 Mei in werking. —**
De gemachtigde voor de prijzen vestigt er uitdrukkelijk de aandacht op, dat met ingang van 24 Mei, het Prijsaanduidingsbesluit in werking treedt. Dit beteekent, dat voor voedings- en genotmiddelen, textielwaren en lederwaren de verplichting geldt, dat alle artikelen in de étalages en winkelruimten geprijsd moeten zijn. (Het Vaderland)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Strijd om Kreta sinds 20 Mei; westelijk deel in Duitsche handen. - Zeegevecht bij IJsland: Britsche slagkruiser „Hood" in de lucht gevlogen. —**
Kreta. — Het opperbevel der Duitsche weermacht maakt 24 Mei bekend:
Duitsche valschermjagers en uit de lucht gelande troepen zijn sedert de vroege ochtenduren van 20 Mei op het eiland Kreta in gevecht met deelen van het Britsche leger.
In een koenen aanval uit de lucht veroverden zij, gesteund door formaties jagers, torpedotoestellen, gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers tactisch belangrijke punten van het eiland.
Na verdere versterking door formaties van het leger zijn de Duitsche troepen tot den aanval overgegaan. Het Westelijke deel van het eiland is reeds hecht in Duitsche handen.
Het Duitsche luchtwapen heeft de poging van de Britsche vloot, om in te grijpen in de beslissing om Kreta, neergeslagen. Het verdreef haar uit het zeegebied ten Noorden van Kreta, bracht een aantal vijandelijke oorlogsschepen tot zinken of beschadigde ze en veroverde de heerschappij in de lucht boven het geheele gevechtsgebied.
Het geheel der operaties verloopt verder volgens het opgestelde plan.
De verklaring van Churchill, dat op Kreta Duitsche troepen zijn afgezet, gekleed in Nieuw-Zeelandsche uniformen, is onwaar. Mocht zij er aanleiding toe zijn of er een motiveering achteraf voor geven, dat Duitsche valschermjagers niet volgens de regelen van het volkenrecht worden behandeld of behandeld zijn, dan zal het opperbevel der weermacht last geven tot overeenkomstige vergelding jegens het tienvoudige aantal Britsche krijgsgevangenen.
Zeegevecht bij IJsland. — Berlijn, 24 Mei. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht maakt bekend:
Een op den Atlantischen Oceaan opereerende Duitsche gevechtsformatie onder leiding van den vlootchef admiraal Lütjens heeft in het zeegebied rondom IJsland zware Engelsche zeestrijdkrachten ontmoet. Het slagschip „Bismarck" heeft hierbij een Engelschen slagkruiser, waarschijnlijk de „Hood", vernield. Een tweede Engelsch slagschip werd gedwongen van koers te veranderen. De Duitsche zeestrijdkrachten zetten zonder noemenswaardige beschadigingen hun operatie voort.
(De slagkruiser „Hood" (42.100 ton) werd in 1920 voltooid; hij was bewapend met acht kanons van 38,1 cm., twaalf van 14 cm., vier van 10,2 cm. en zes torpedolanceerbuizen en had een vliegtuig aan boord; hij kon een snelheid ontwikkelen van 31 knoopen en was het grootste oorlogsschip ter wereld.
Het slagschip „Bismarck" (35.000 ton) is in 1939 gebouwd; het is een zusterschip van de in aanbouw zijnde „Tirpitz". Het loopt 30 knoopen en heeft 8 stukken van 38 cm., 12 stukken van 15 cm., 16 van 10½ cm., 14 van 3,7 cm. en vier vliegtuigen aan boord. — Red.)
Bevestiging van Britsche Admiraliteit. — Berlijn, 24 Mei. (D.N.B.) — De Britsche Admiraliteit maakt, volgens een speciale mededeeling van den Engelschen berichtendienst bekend, dat de slagkruiser „Hood" in de lucht is gevlogen.
De veronderstelling, dat de in het zeegebied om IJsland vernietigde Engelsche slagkruiser de „Hood" was, is door de mededeeling van de Britsche Admiraliteit bevestigd.
Volgens een nadere mededeeling van den Britschen berichtendienst heeft de „Hood" tijdens den strijd met Duitsche zeestrijdkrachten treffers in de kruitkamer gekregen. (N. Rot. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen Kreta 4682 C)

C. **EGYPTE. — Gewezen stafchef gevlucht. —**
Stockholm, 18 Mei. (D.N.B.) — De Egyptische regeering heeft, naar Reuter uit Caïro meldt, een belooning van 1000 pond sterling uitgeloofd voor dengene, die in staat is, haar de verblijfplaats van den vroegeren chef van den Egyptischen generalen staf, Aziz el Mazri Pasja, mede te deelen. Aziz is op 16 Mei, naar het Engelsche agentschap meldt, in een vliegtuig, dat door twee officieren van het Egyptische luchtwapen bestuurd werd, van het vliegveld Almaza in de buurt van Caïro vertrokken. Hij had klaarblijkelijk het voornemen, uit het land te vluchten. Het vliegtuig moest echter een noodlanding maken. Daarbij raakte het telegraafdraden en werd het bij de landing vernield. De drie inzittenden zijn gevlucht en men gelooft, dat zij zich te Caïro bevinden.
In Romeinsche diplomatieke kringen heeft men, aldus Stefani, met zeer levendige verbazing en belangstelling de vlucht van Aziz vernomen. (Telegraaf)

GERMAANSCHE WERELDBESCHOUWING

De Germaan tegenover eer, dood en godheid

Onder bovenstaanden titel staat prof. dr. Jan de Vries uit Leiden in de laatst verschenen aflevering van het Algemeen Nederlandsch Tijdschrift voor Wijsbegeerte en Psychologie een studie af, die zeer de aandacht verdient naast het vele onrijpe en ondeskundige, dat op dit terrein den goedgeloovigen lezer als vaststaande waarheid wordt voorgezet.

De competente schrijver begint met er op te wijzen, dat het uiterst moeilijk is zich zelfs uit de bronnen een betrouwbare voorstelling te vormen van de gedachtenwereld van den Germaanschen mensch.

„Geen leerstelsel heeft de Germaansche mensch ons nagelaten, slechts een literatuur, die spiegel van zijn levenswandel is. Maar de Edda heeft niet dezelfde overtuigende kracht als Homerus, noch de saga die van Livius' geschiedverhaal. Want zij beide zijn grootendeels slechts een poging van een Christelijken Middeleeuwer zich een beeld van zijn heidenschen voorvader te vormen en het kan niet anders of dit beeld is al even gekleurd als dat de Humanisten zich van de Klassieke Oudheid maakten. Er is ook in het Noorden een 'romantische' letterkunde ontstaan, die het voorgeslacht als heroën verheerlijkte en hun een levenshouding toedichtte, die de eigen tijd zoo smartelijk ontbeerde. Het leven, dat de saga's weerspiegelen, is daarom ook niet zoo echt heidensch, als wij dat wel zouden willen gelooven: er is niets moeilijkers in een historischen roman — en dat is de IJslandsche saga toch eigenlijk — dan het vermijden van anachronismen in het weergeven van het denken en voelen eener vroegere generatie.

Er zijn kultuurphilosophen, die wanen met een greep uit de rijke overlevering, die zij dan nog slechts in vertaling kunnen lezen, een beeld van het geestelijke leven in een oud verleden te kunnen teekenen; zij hebben als de kaders voor hun beschouwingen hun oordeelen — in menig opzicht niet anders dan vooroordeelen — klaar en toetsen wat zij vinden aan de normen, die zij aanvaard hebben. Zulk een werkwijze heeft geen waarde, ook al wordt zij met het klatergoud van schijngeleerdheid opgetooid."

Prof. de Vries bespreekt dan verder naar de bronnen de relatie van den Germaanschen mensch ten opzichte van drieërlei begrip: dat van de Eer, van den Dood en van de Godheid. Zoo tracht hij tot de kern van de Germaansche ziel door te dringen en al analyseerende en construeerende toch het leven daarvan te bewaren en recht te doen wedervaren.

De Germaansche mensch: de eer. —

„Elke tijd en elk volk" — aldus prof. de Vries — „heeft zijn eigen begrip van eer. Het is niet voldoende op dit centrale element van de ziel der Germanen te wijzen en dan te spreken van overspannen of eenzijdig ontwikkeld eergevoel, eerzucht zelfs, want deze eer is in elk geval gansch wat anders dan die welke de moderne athleet in het worstelperk der Olympiade nastreeft. Zij is minder persoonlijk, minder op zelfverheffing gericht, want haar doel ligt toch eigenlijk buiten den mensch zelf.

Ook de inhoud van de eer wisselt naar de levensomstandigheden waarin de mensch geplaatst is. Dit blijkt uit den aard der deugden, die het handhaven van de eer eischt. Uit de literaire bronnen krijgt men den indruk dat het hoogst geprezen worden: de dapperheid, de trouw en de mildheid; maar dat zijn dan ook de deugden, die in het bijzonder geblonken zullen hebben in de verhouding van den heer en zijn gevolg. Dit zijn de karaktereigenschappen, waarop het leven in een patriarchaal-aristocratische maatschappij gebouwd is; dit geldt zoowel van Hellas als van Scandinavië. Men moet dus in de overwegende plaats die aan deze deugden toegekend wordt, het milieu erkennen, waar zij beoefend moesten worden en men dient daarbij te bedenken, dat de literatuur niet alleen voornamelijk voor de kringen der landelijke aristocratie bestemd was, maar haar stoffen daaraan ook ontleende.

De hoofdzaak is niet, dat juist deze eenzijdig mannelijke aristocratische deugden aan den top van den ladder der ethische waarden stonden, maar of zij de eenige waren, die den man zijn volle maatschappelijke waarde gaven. Dit nu is zeker niet het geval. Wij kennen uit de saga ook voorbeelden van den vredelievenden, verzoeningsgezinden man; deze wordt in den wijzen Njál overtuigend geteekend. Het mededoogen voor armen en behoeftigen ontbrak al evenmin; zoo was er een eerst door de zede dan door de wet geboden plicht aan de behoeftige leden der familie onderdak en onderhoud te geven.

Voor den Germaan was het echter niet zijn eer, waarom het ging, maar de eer van zijn familie, zijn geslacht. Wanneer wij de behoefte voelen een oordeel te vellen over de ethische maatstaven der Germanen, dan moeten wij allereerst weten, hoe deze werden aangelegd. Het leven van den mensch was niet, zooals nu, bepaald door de verantwoordelijkheid ten opzichte van zijn eigen persoon; de Germaan dacht niet als „ik", maar steeds als „wij". Hij kan zich zelf niet denken als een op zichzelf staand wezen, maar hij is steeds en overal lid van een gemeenschap. Hij weet dat deze gemeenschap hem in gevaar en nood onvoorwaardelijk steunen zal, maar hij beseft ook, dat hij met zijn geheelen persoon zich aan die gemeenschap wijden moet. Die gemeenschap behoeft niet alleen de familie te zijn, zij kan ook gevormd worden door het gevolg om een vorst of adellijk heer (comitatus en princeps heeft reeds Tacitus vermeld), en dan is de band die bindt de mannentrouw."

Intusschen maakt de Germaan van de zedelijke waarden geen absolute eischen. Alles is betrekkelijk: wat tegenover den een deugdzaam is behoeft daarom ten opzichte van een ander nog niet geboden te zijn. Moderne zielsconflicten, uit dat absolute karakter voortvloeiend, zijn daardoor den Germaan vreemd, wat inmiddels niet bewijst, dat zijn zedelijk gevoel minder gezond zou zijn.

De Germaansche mensch en de dood. —

„Wat het leven beteekent blijkt uit de wijze waarop de mensch den dood aanvaardt. In dit opzicht is er een volkomen overeenstemming tusschen de 'realistische' familiesaga en de heldenepiek: de Germaansche mensch gaat den dood met vastberaden waardigheid tegemoet. Niemand leeft langer dan de Nornen bepaald hebben, in deze spreuk heeft men de onvermijdelijkheid van het doodslot uitgedrukt.

Telkens treft ons weer die stoïcijnsche gelatenheid waarmede men den dood tegemoet gaat. Wij krijgen den indruk, dat de wijze, waarop men sterft, de innerlijke waarden van het leven onthult. Beter een kort leven met roem en jong sterven dan een lang leven in schande, zoo luidde het oordeel van Olafs moeder. Het leven heeft niet waarde alleen omdat men ongestoord over zijn lichamelijke functies beschikt, genieten kan van zon en aarde, goud en liefde; het leven moet ook een vervulling van de persoonlijkheid zijn en de knaap die bereid tot het hoogste offer sterft, heeft aan den eisch even volkomen voldaan als de grijsaard die zich vol ervaring en wijsheid ter ruste legt....

De dood was geen einde van het leven, slechts een verandering van status. Het valt moeilijk te zeggen, of men dezen beter of slechter dan het leven op aarde zou kunnen noemen. Natuurlijk het verblijf in het graf, verstoken van het licht der zon, gescheiden van

de levenden, die hij had liefgehad, was reeds daardoor een minder gelukkig bestaan; ook de schimmen in den Griekschen Hades waren droef te moede en weeklaagden over het verloren geluk. Maar daar stond dan toch ook tegenover, dat de doode in menig opzicht meer 'macht' had dan toen hij nog op aarde verkeerde; hij heeft juist door den dood den oorsprong van het leven bereikt, is grooter in wijsheid en in inzicht geworden, heeft invloed op het leven, dat in boom en plant uit de diepte der aarde omhoogwelt. Hij wordt vereerd, juist omdat hij door den dood in macht en werkingssfeer gestegen is....
Daarom zoekt men den dood niet en men vreest hem niet. Hij komt als het onvermijdelijke, gelijk de bocht aan het eind van een langen landweg: men weet niet wat daarachter ligt maar aan het voortloopen van den weg bestaat geen twijfel. Daarom voelt hij ook geen behoefte aan een afrekening met den dood, wijl daaraan in zekeren zin het karakter van het absolute ontbreekt. De man met het heftige karakter, of wie boosaardig of arglistig is, zal als doode in denzelfden zin voortgaan; hij zal zijn medemenschen blijven kwellen door hen met kwaadwillige spokerij te vervolgen, hun vee te dooden, hun huizen te vernielen en hen zelf naar het leven te staan. Maar hij, die als de wijze Njál getracht had naar verzoeningsgezindheid, zijn huis en hoeve trouw bewaarde, die is ook na zijn dood de raadgever en helper van zijn geslacht en het kan gebeuren dat zijn nakomelingen op zijn grafheuvel in tijden van nood komen luisteren naar de ingevingen van zijn door hooger inzicht geleiden raad."

De Germaansche mensch en de Godheid. —
Het antwoord op de vraag naar de relatie van den Germaan met de godheid of goden is minder stellig dan die naar de betrekking tusschen den Germaan en den dood.
„Het Germaansche geloof was een polytheïstisch stelsel. Naar analogie van wat wij bij andere Indogermaansche volken kunnen vaststellen, nemen wij aan dat het geloof eerder diende om de verhouding van gemeenschap en godheid te regelen dan die van het individu en den door hem persoonlijk vereerden god. Mogen wij onze bronnen gelooven, dan stond de tempel alleen open op de dagen, dat de groote algemeene offers gevierd werden, terwijl de private cultus zich binnen de boerenwoning afspeelde. En ook hier trad de mensch — naar het schijnt — niet in verkeer met de goden, wanneer hem persoonlijke behoefte daartoe dreef, maar veeleer op de groote hoogtijden van het familieleven (geboorte, huwelijk, dood) of op beslissende oogenblikken van het boerenbedrijf (zaaien, ploegen, oogsten).
Men moet zich echter de verhouding tusschen den Germaan en de godheid niet al te nuchter en zakelijk voorstellen. Ook de Germaan voelt het numineuze in zijn goden, het gevaarlijke dat er schuilt in den omgang van den zwakken mensch met den machtigen God, een omgang die niet alleen maar opgaat in een „do ut des". En hij voelt ook, hoe eigen lot vervlochten is met dat der Godheid, die op hare beurt weer deel uitmaakt in een duistere lotsbedeeling.
„De Goden zijn hoogere machten, die het menschelijk gebeuren aan hun wil binden en misschien zelf ook in hun werken aan een nog oppermachtiger leiding gebonden zijn. Evenals dit bij de Grieken het geval was, kent ook de Germaansche wereld geen scherp afgebakende grens tusschen noodlot en god; de god is noodlot, maar als zoodanig tegelijk vrij en gebonden. Hetzelfde geldt ook voor den mensch. Als het lot dat iemand beschoren is mede bepaald wordt door den inhoud van zijn eigen persoonlijkheid, is het iets dat men aanvaarden kan, ja zelfs aanvaarden moet. En als men anderzijds het willen uitvloeisel weet van de lotsbestemming, die in den mensch zelf ligt, dan is de wil niet hetzelfde als een vrijmachtig besluit. Dit kan voor ons iets verbijsterends hebben en men redde zich met de formuleering: de vrije wil is in den grond hetzelfde als het noodlot; de mensch wil wat het noodlot van hem eischt.
Dit verklaart ook de houding van den heros. Als het onafwendbare oogenblik gekomen is en de held staat oog in oog tegenover het lot, dan beseft hij, dat het zijn lot is, dat hij dit niet passief heeft te dragen maar als een deel van zijn eigen wezen verwerkelijken moet. Daarom behoeft hem geen jubelkreet op de lippen te komen, want ondergang en dood zijn ernstig genoeg om de zwaarte van het offer te beseffen. De aanvaarding van het lot beteekent dus niet een lijdzaam afwachten en laten geschieden, maar een actief handelen en een voltooien. Het kan daarom den schijn hebben dat zoo een held als een slaapwandelaar door het leven gaat; in werkelijkheid voelt hij zich geleid door een macht, die tegelijk hijzelf is en toch ook iets dat hooger en machtiger is dan hij.
In Odin weerspiegelt zich de problematiek van den mensch. Hij is zelf noodlot, maar tegelijk aan het noodlot onderworpen. Wat hem van den mensch onderscheidt, is dat hij weet wat het noodlot wil: zijn ondergang en daarmede die van de gansche wereld. Acht hij het nutteloos te strijden, als de uitslag toch al in zijn nadeel bepaald is? Natuurlijk niet, want het wereldbestel eischt dien strijd, omdat het leven uit zijn wezen zelf tegen den dood strijden moet. Het sombere peinzende oog van dezen raadselachtigen god rust op den horizon der toekomst, waarachter de machten van het verderf gelegerd zijn; maar met een ontembaren wil bereidt hij zich voor op dien kamp, richt als men het met een modern woord zou willen uitdrukken, het geheele leven op oorlogsvoet in, om zich tot het laatste tegen den grauwen wolf te verweren. Heeft hier de mensch zijn God als zijn evenbeeld geschapen, dan beseffen wij ook, dat hij in zijn eigen leven geen doffe berusting tegenover het noodlot kende, maar juist den wil om het tegemoet te gaan en daardoor juist zich zelf tot hoogste ontplooiing te brengen." (Algem. Nederl. Tijdschrift voor Wijsbegeerte en Psychologie)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 4648 A)

A. **SPANJE. — Buitenlandsche politiek. —**
Madrid, 20 Mei. (D.N.B.) — Tegenover vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers heeft de chef van het diplomatieke kabinet in het ministerie van Buitenlandsche Zaken drie mededeelingen gedaan. De eerste houdt in, dat de overeenkomst tusschen Spanje en het Vaticaan de grootste voldoening heeft gewekt. In de tweede wordt gezegd, dat het doel der wijzigingen in de regeering alleen is de Spaansche binnenlandsche politiek een duidelijker nationaal-syndicalistische oriënteering te geven. De derde mededeeling houdt in, dat generaal Franco en de minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer, de laatste dagen telegrammen hebben ontvangen van staatshoofden en ministers der Zuid-Amerikaansche staten, die den wensch uitspreken, dat Spanje met het oog op den internationalen toestand een vastberaden houding zal aannemen. De Caudillo en de minister van Buitenlandsche Zaken hebben hierop geantwoord, dat Spanje zijn buitenlandsche politieke houding niet heeft gewijzigd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Concordaat m. Vaticaan 4688 A)

B. **NOORWEGEN. — Jonas Lie leider van de Noorsche S.S. - Installatie door den rijksleider der S.S. Himmler. —**
Oslo, 23 Mei. (D.N.B.) — Op 21 Mei is „Norges S.S.", de algemeene S.S. van Noorwegen, gesticht. Uit de gelederen van de „Hird" werden 151 leden voor deze S.S. aangeworven. De rijksleider der S.S., Himmler, nam hen op plechtige wijze in de Schutz-Staffel op, waarna zij in zijn handen de belofte aflegden. Aldus bestaat er thans in Noorwegen binnen „Nasjonal Samling" als tweede politieke strijdgroep naast de „Hird" de algemeene S.S.
De opneming van de Hird-mannen in de S.S. werd tot een indrukwekkende plechtigheid, welke o.a. werd bijgewoond door den bevelhebber der Duitsche troepen in Noorwegen, „General-Oberst" von Falkenhorst. De stafchef van den „Hird", Saether, legde er in zijn welkomstwoord den nadruk op, dat thans „Hird" en S.S. in het binnenland schouder aan schouder staan om gemeenschappelijk den strijd voor een nieuw Noorwegen tot een goed einde te brengen.
De rijksleider der S.S. Himmler, gaf in een toespraak een kort overzicht van de ontwikkeling der Schutz-Staffel en wees op de hooge beteekenis van het door den Führer Adolf Hitler aan de S.S. gegeven parool „Mijn eer heet trouw".
Als leider van de Noorsche S.S. installeerde Himmler vervolgens den chef der Noorsche politiek, staatsraad Jonas Lie. Deze beëedigde daarop de leden der S.S. en dankte den rijksleider der S.S. dat hij hem de mogelijkheid had gegeven zich gedurende den Balkanveldtocht bij de Waffen-S.S. voor den vijand te doen gelden. Hij richtte hartelijke woorden tot Vidkun Quisling en tot den rijkscommissaris, gouwleider Terboven. Met de volksliederen van Duitschland en Noorwegen werd de plechtigheid besloten. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nasjonal Samling 4411 B)

A. DE VAN OLDENBARNEVELT-PENNING. —

Het Nederlandsch Kunstverbond heeft door Hans Richters een penning laten ontwerpen, welke door de gemeente Rotterdam aangeboden zal worden aan personen, die zich jegens haar bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt. De penning zal den naam dragen: „De Van Oldenbarnevelt-Penning".
Het randschrift is afkomstig uit een der brieven van den raadspensionaris. (Foto Polygoon)

B. NEDERLAND. — Rijksdienst voor het „Nationale plan". - De verordening toegelicht. —

Op de dagelijksche persconferentie in Den Haag is op 21 Mei de verordening tot instelling van het „nationale plan" toegelicht.

De hoofdinspecteur voor de Volkshuisvesting, ir. H. van der Kaa, wees er o.a. op, dat reeds in de middeleeuwen de indeeling van den bodem en zijn bebouwing aan strenge voorschriften onderworpen was. Een lange geschiedenis heeft tot de logische evolutie van het huidige nationale plan geleid. Een belangrijke stap in deze richting was reeds de totstandkoming der Woningwet, nu een 30-tal jaren geleden. In deze wet werd veel meer geregeld dan het wonen; het was ook een soort bouwwet, die de uitbreiding der steden en dorpen regelde, rooilijnen vaststelde enz. Hiermee werd orde in de uitbreiding der gemeenten gebracht. Sindsdien heeft meer dan de helft van de gemeenten een uitbreidingsplan gemaakt.

In 1931 werd de mogelijkheid van gewestelijke uitbreidingsplannen geopend. Practisch echter was deze bepaling nog niet voldoende; dat bleek, doordat slechts één enkel gewestelijk plan tot stand kwam, nl. in Zeeuwsch-Vlaanderen.

Toen nu twee jaar geleden de Woningwet opnieuw herzien moest worden, kwam de gedachte op „van boven af" te beginnen, n.l. alle gewestelijke plannen te stimuleeren door een „nationaal" plan. Dit leidde via het nieuwe ontwerp Woningwet-1940 tot de huidige verordening, die thans de materie op uitnemende wijze regelt. Spreker bracht daarbij hulde aan den bijstand, dien hij van den Duitschen deskundige, dr. H. Roloff, ondervonden had.

(Noordbr. en 's-Hertogenbossche Courant)

(Vor. ber. Nationale Plan 4688 E)

C. KROATIE. — Verdragen met Italië. - Hertog van Spoleto wordt Tomislav II. —

Naar officieel op 18 Mei te Rome wordt medegedeeld, is eerst een verdrag onderteekend, dat de grenzen tusschen het koninkrijk Italië en het koninkrijk Kroatië bepaalt. Krachtens deze overeenkomst wordt dat gedeelte van Dalmatië dat beschouwd wordt als het klassieke Dalmatië, ingelijfd bij het koninkrijk Italië. Dit deel omvat een breede zône rondom Zara met de steden Zara, Sebenico, Trau en Spalato. Bij het koninkrijk Italië worden verder de eilanden langs de Dalmatijnsche kust, die behoord hebben tot den vroegeren Joegoslavischen staat, met uitzondering van Pago, Brassa en Lesina, ingelijfd. Ten slotte komt het geheele gebied van de bocht van Cattaro tot aan de Montenegrijnsche grens bij Italië. De nieuwe grenzen zullen zoo spoedig mogelijk door een Italiaansch-Kroatische commissie ter plaatse vastgesteld worden, waarbij rekening zal worden gehouden met de belangen van beide landen. Deze overeenkomst treedt onmiddellijk na de onderteekening in werking.

In een tweede verdrag verplicht de Kroatische regeering zich geenerlei militaire installaties voor het leger, de vloot en het luchtwapen, noch een of ander steunpunt te bouwen of te onderhouden, die geschikt zouden zijn in de tot Kroatië behoorende zône aan de Adriatische Zee voor oorlogsdoeleinden gebruikt te worden.

De Kroatische regeering verklaart verder, niet de bedoeling te hebben een marine in het leven te roepen.

Bij de overeenkomst over de militaire problemen betreffende het Adriatische kustgebied moet nog het volgende punt worden gevoegd:

„De beide regeeringen zullen in een latere overeenkomst de modaliteiten preciseeren, volgens welke de Italiaansche regeering volmachten zal hebben en haar weermacht op Kroatisch gebied langs den kustweg Fiume—Cattaro en langs de spoorlijn Fiume—Ogulin—Spalato en haar eventueele verlenging tot Cattaro te laten passeeren."

Daarna is een „Verdrag van garantie en samenwerking" onderteekend. Krachtens dit verdrag garandeert Italië de territoriale integriteit van het koninkrijk Kroatië op de basis van de met de nabuurstaten vastgestelde grenzen. De Kroatische regeering verplicht zich geenerlei internationale verplichtingen aan te gaan, die in strijd zouden zijn met de garanties en den geest van de met Italië gesloten overeenkomsten. Verder zal de Kroatische regeering een beroep doen op de medewerking van de Italiaansche weermacht voor wat betreft vraagstukken in zake de organisatie van het Kroatische leger. Bovendien hebben de verdragsluitende regeeringen de verplichting op zich genomen zoo snel mogelijk douane- en valuta-overeenkomsten, spoorweg- en zeevaartregelingen, kolonisatie-verdragen alsmede cultureele overeenkomsten te sluiten.

Dit „Verdrag van garantie en samenwerking" wordt gesloten voor een tijdsduur van 25 jaar.

Krachtens een andere notawisseling zal de stad Spalato en het eiland Curzola een vèrgaande bestuursautonomie verleend worden. De nota's behelzen voorts waarborgen ten gunste van de op Kroatisch grondgebied vertoevende Italiaansche minderheid.

In het slotprotocol verplichten zich de Italiaansche en Kroatische regeeringen om de met het voormalige koninkrijk Joego-Slavië gesloten overeenkomsten van kracht te laten, totdat nieuwe overeenkomsten zullen zijn gesloten.

Agram, 21 Mei. (D.N.B.) — Een wet i. z. de stichting der Kroatische dynastie is afgekondigd. De hertog van Spoleto zal als koning den naam van Tomislav II aannemen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Kroatië 4686 A)

D. BELGIE. — Joris van Severen herdacht. —

Brussel, 21 Mei. (A.N.P.) — Te Abbeville had een herdenking plaats van den vroegeren leider der Verdinaso-beweging, Joris van Severen, en zijn medewerker, Jan Rijckoort, die hier met 19 andere Belgische burgers op 20 Mei 1940 door Fransche soldaten vermoord zijn. Voor de verblijfplaats, waar de gevangenen waren ondergebracht alvorens zij werden

doodgeschoten, waren bijeengekomen de commandant der Dinaso-formaties, François, veertig oude partijgenooten en familieleden van de slachtoffers.
De vertegenwoordiger van den leider der Vlaamsche nationalisten, M. van Gyzegem, een medegevangene van Joris van Severen, hield een korte toespraak, waarin hij de dramatische gebeurtenis van den Meidag van 1940 memoreerde. Daarop werden kransen neergelegd op de graven door de leiding der Verdinaso, door het Vlaamsch Nationaal Verbond en door de familieleden.
Commandant François bezwoer vervolgens op de graven, dat Vlaanderen niet eerder zal rusten, voordat de dood van deze mannen gewroken en hun werk tot een goed einde gebracht is.
De plechtigheid werd besloten met het zingen van een oud-Nederlandsch koraal. In Gent is een tentoonstelling ingericht over het leven en werk van den oprichter der Dinaso-beweging. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Vlaamsch Nat. Verbond 4460 A)

A. NEDERLAND. — Het ontslaan van werknemers. - Met ingang van 1 Juni onder bepaalde voorwaarden toegestaan. —

De directeur-generaal van den Arbeid heeft met ingang van 1 Juni aan leiders van industrie- en handelsbedrijven, alsmede van landbouwbedrijven, met uitzondering van akkerbouw- en veehouderijbedrijven, vergunning verleend tot het ontslaan van werknemers, die bij hen in tijdelijken dienst zijn, onder wie worden verstaan werknemers, die op niet meer dan 110 dagen in de zes onmiddellijk aan den datum van het ontslag voorafgaande maanden bij hen werkzaam zijn geweest.
Voorts is met ingang van genoemden datum vergunning verleend aan leiders van landbouw-, industrie- en handelsbedrijven, om werknemers, die door of ten gevolge van hun bemiddeling een andere, ten minste gelijkwaardige dienstbetrekking kunnen verkrijgen, te ontslaan, onder voorwaarde, dat zij den ontslagene, indien de nieuwe dienstbetrekking eindigt op andere wijze dan door ontslag op verzoek van den werknemer of door ontslag op grond van het bepaalde in artikel 1639 p. van het burgerlijk wetboek, onmiddellijk op de oude arbeidsvoorwaarden herplaatsen, ingeval het ontslag uit de nieuwe dienstbetrekking plaats heeft binnen drie maanden, of — zoo het betreft werknemers met vier of meer jaren vrijwel onafgebroken dienst — binnen een aantal maanden, gelijk aan het aantal dienstjaren in de oude dienstbetrekking, na de aanvaarding der nieuwe dienstbetrekking. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Verordening ontslagen 4258)

B. NEDERLAND. — Wegens beleediging der Duitsche weermacht tot hooge gevangenisstraffen veroordeeld.

's-Gravenhage, 19 Mei. (A.N.P.) — Het S.S. en Politie-Feldgericht behandelde de zaak tegen drie Nederlanders uit 's-Hertogenbosch, die iemand, behoorende tot de S.S.-Standarte Westland, met de woorden „landsverrader" en „deserteur" hadden beschimpt en door hun optreden samenscholingen van verscheidene honderden personen teweeggebracht hadden.
Over de aangeklaagden werden gevangenisstraffen tot vijf jaren wegens beleediging van de Duitsche weermacht uitgesproken. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rechtszaken 4650 F)

C. NEDERLAND. — Regeeringscommissaris in Maassluis. —

Het A.N.P. meldt op 21 Mei: De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van par. 1 van zijn Verordening nr. 3—1940 over de uitoefening der regeeringsbevoegdheden in Nederland den burgemeester der gemeente Maassluis, mr. P. A. Schwarz, met onmiddellijken ingang ontslag verleend met toekenning van pensioen. In zijn plaats benoemde de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied op grond van par. 3 zijner Verordening nr. 108—1940 (vierde Verordening over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen) de burgemeester der gemeente Driewegen (Zeeland) G. M. C. Ort, onder gelijktijdige toekenning van eervol ontslag uit zijn tegenwoordig ambt, tot burgemeester van Maassluis.
Tevens heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied door een in het Verordeningenblad gepubliceerd decreet bepaald, dat de voorschriften van zijn verordening nr. 36—1941 (eerste verordening over buitengewone maatregelen op staats- en administratiefrechtelijk gebied) op de gemeente Maassluis toepassing hebben. Burgemeester G. M. C. Ort werd dientengevolge ook tot regeeringscommissaris voor de gemeente Maassluis in den zin dezer verordening benoemd. (N. Rott. Crt.)

(V. b. Regeeringscommissaris-burgemeester 4590 C)

D. NEDERLAND. — Deviezenregeling voor verzekeringswezen geldig van 21 Mei af. —

De Staatscourant van 21 Mei bevat een bekendmaking omtrent een regeling door het Deviezen-instituut getroffen voor het verzekerings- en herverzekeringswezen. Het blijkt o.a. dat hieronder niet alleen maatschappijen, doch ook agenten, makelaars en gevolmachtigden vallen als nader omschreven is. De belangrijke bepalingen vatten wij hieronder kort samen. Voor den volledigen tekst verwijzen wij naar de Staatscourant.
Voor betaling in buitenlandsche geldsoorten en afsluitingen van verzekeringsovereenkomsten in buitenlandsche geldsoort is een vergunning noodig, mits hiervoor dringende economische redenen bestaan. Eveneens is een vergunning noodig voor het omzetten van verzekeringsovereenkomsten met binnen- en buitenlandsche maatschappijen besloten in overeenkomsten in een andere geldsoort.
Vergunningen tot omzetting van binnenlandsche in een buitenlandsche geldsoort worden in beginsel niet verleend.
Evenwel is geen vergunning vereischt indien de omzetting geschiedt van een buitenlandsche in een binnenlandsche geldsoort tegen den middenkoers der laatstgepubliceerde of op verzoek bepaalde koersen van De Nederlandsche Bank en voorts onder ongewijzigde handhaving van de overige voorwaarden der overeenkomst of betalingsverplichting. Voor betalingen in binnenlandsche geldsoort in het binnenlandsch verkeer met buitenlandsche verzekering- en herverzekeringmaatschappijen is in een aantal gevallen als in de deviezenbekendmaking nader aangeduid, geen vergunning noodig. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Verzekeringen 4611 E)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Dagorder naar aanleiding van het verlies van den beroemden korvettenkapitein Günther Prien. —

Berlijn, 24 Mei. (D.N.B.) — In de Berlijnsche avondbladen van 23 Mei komen artikelen voor, over de in het weermachtbericht van 23 Mei vervatte mededeeling, dat met het verlies van den beroemden korvettenkapitein Günther Prien rekening moet worden gehouden.
Berlijn, 24 Mei. (D.N.B.) — De bevelhebber van de duikbooten, vice-admiraal Dönitz, heeft de volgende dagorder aan het duikbootwapen uitgevaardigd:
Günther Prien, de held van Scapa Flow, heeft zijn laatsten tocht gedaan. Wij, duikbootmannen, buigen ons in trotschen rouw en groeten hem en zijn mannen. Ook wanneer hem de wijde Oceaan bedekt, staat Günther Prien toch voor altijd midden onder ons. Geen duikboot zal naar het Westen varen, die hij niet begeleidt, die niet iets van zijn geest meeneemt. Geen slag tegen Engeland zal door ons worden geslagen, dien hij niet, aansporend tot den aanval, meemaakt. Overloopend van jeugdige kracht en élan is hij voor de duikbootstrijders een eeuwig voorbeeld. Wij hebben hem verloren en herwonnen; symbool is hij voor ons geworden voor onzen harden, onwrikbaren aanvalswil tegen Engeland. De strijd gaat voort in zijn geest. (Haagsche Courant)

F. NEDERLAND. — Aantal studenten 1939-'40. —

Mededeeling no. 151 van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreft het aantal studenten aan universiteiten en hoogescholen in den vorigen cursus, 1939/40. Zij geeft dus de nauwkeurige cijfers van het toen — verleden jaar September — verminderde aantal, waarop de mobilisatie destijds invloed heeft geoefend. Het blijkt nu, dat het totale aantal destijds 10.6% lager was dan in het vorige jaar, met dien verstande, dat dat der mannelijke met 13,1% was gedaald en dat der vrouwelijke met 2% gestegen. Naar men weet is de bevolking van universiteiten en hoogescholen in dezen cursus aanzienlijk hooger, maar de nauwkeurige gegevens ontbreken nog. — Wij ontleenen verder aan de statistiek, dat er (alweer in 1939) 2542 eerste-jaars waren, tegen 2644 het vorige jaar.
Een staatje laat de aantallen studenten van 1930/31 tot en met

1939/40 zien. Daaruit blijkt, dat het totale aantal studenten der universiteiten en hoogescholen in 1930/31 12.061 bedroeg; in 1939/40 was het 11.251. De tabel stelt het aantal voor 1930/31 op 100, en vindt dan voor de volgende jaren achtereenvolgens: 106, 112, 113, 108, 105, 103, 104, 104, 93 (het mobilisatiejaar). Sinds 1920/21 was het aantal studenten tot 1930/31 met 50% toegenomen. Tot en met 1933/34 bleef deze groei aanhouden, daarna daalde het aantal voortdurend, tot in 1937/38 weer toeneming werd waargenomen. In deze groepeering geeft de statistiek ook de cijfers van de eerste-jaars.
Wij besluiten met de gezamenlijke aantallen studenten naar faculteit: geneeskunde 3470; rechtsgeleerdheid 1235; wis- en natuurkunde 1325; letteren en wijsbegeerte 865; godgeleerdheid 779; rechten en letteren (ver. faculteiten) 375; econ. wetenschappen 189; veeartsenijkunde 135; wiskunde en letteren (ver. faculteiten) 112, rechten en econ. wetenschappen (ver. faculteiten) 1, totaal 8473, het jaar te voren 9393.
Wat de vier hoogescholen betreft, daar zijn de aantallen studenten: Technische Hoogeschool 1685 (v. j. 1911), Landbouwhoogeschool 382 (462), Ned. Econ. Hoogeschool 498 (576), Kath. Econ. Hoogeschool 213 (250).
(Centraal Bureau v. d. Statistiek, Mededeeling No. 151)
(Vor. ber. Statistiek studenten-aantal 3270 B)

A. BULGARIJE. — Amnestiewet aangenomen. —
Sofia, 22 Mei. (D.N.B.) — De verscheidene weken geleden door de regeering ingediende amnestiewet is 22 Mei met geringe wijzigingen door de Kamer aangenomen. Door deze amnestie zullen eenige duizenden politieke gevangenen op vrije voeten komen. O.m. heeft ook de leider der revolutionnaire Macedonische organisatie, Iwan Mihailoff, amnestie gekregen. Sedert eenige jaren houdt hij zich als vluchteling in het buitenland op. (Standaard)

B. ITALIE. — Rusland, Turkije en het Nabije Oosten.
Rome, 23 Mei. (Stefani) — In een artikel over de reactie in het Nabije Oosten op de Engelsche nederlagen in Cyrenaica en op den Balkan, wijst de „Popoli di Roma" op de mogelijkheid, dat Rusland en ook Turkije aan de As-mogendheden doortocht van troepen en materieel zouden toestaan, hetgeen de Duitschers en Italianen in de gelegenheid zou stellen gemakkelijk Syrië en Irak te bereiken. Dit zou de vernietiging van Engeland in het Oosten beteekenen, want de strijdkrachten te land van de As-mogendheden zijn onbegrensd, terwijl die van Engeland in het Nabije Oosten niet merkbaar versterkt kunnen worden. (Het Volk)

C. VEREENIGDE STATEN. — Lindbergh spreekt voor „America First". —
New York, 24 Mei. (D.N.B.) — De anti-oorlogsvergadering van het comité „America First" in Madison Square Garden, waar behalve senator Wheeler ook Lindbergh het woord heeft gevoerd, wordt door „Associated Press" een der belangrijkste betoogingen tegen een Amerikaansche deelneming aan den oorlog genoemd. Lindbergh verklaarde, dat hij en de aanwezigen gelooven in een onafhankelijk lot van Amerika. De Amerikaansche jongens zullen niet meer over den Oceaan worden gestuurd en sterven, opdat Engeland, Duitschland, Frankrijk of Spanje andere landen kunnen overheerschen. De Vereenigde Staten zullen elkeen bestrijden, die poogt zich te mengen in de zaken van het Westelijk halfrond. De binnenlandsche oneenigheid in de Vereenigde Staten spruit daaruit voort, dat de Ver. Staten in den strijd zouden gaan voor kwesties welke Europa, maar niet de Ver. Staten betreffen, en omdat vele Amerikanen er niet aan denken, weer voor Engelands evenwicht te strijden, voor Engelands hegemonie over Britsch-Indië, Mesopotamië en Egypte, voor den Poolschen Corridor of een tweede Versailles.
Zij willen niet opnieuw den oceaan oversteken om op vreemde continenten voor vreemde belangen te strijden tegen een wereld die aaneengesloten tegen de Vereenigde Staten staat. De democratie laat zich niet den oorlog opdwingen. Ik ben tegen den oorlog, aldus Lindbergh, omdat ik hem noodlottig achtte voor Europa en wist, dat Engeland en Frankrijk hem niet konden winnen.
Amerika is op een oorlog niet voorbereid, en staat toch op het punt aan den oorlog deel te nemen, hetgeen beteekent dat men twee oceanen moet oversteken om een invasie te doen in de landen die wel op den oorlog zijn voorbereid, en numeriek sterker zijn dan de Vereenigde Staten.
Naar de New York Daily Worker uit Jackson in Michigan meldt, hebben 450 afgevaardigden van de United Automobile Workers, welke 450.000 leden telt, en een onderdeel vormt van het C.I.O., eenstemmig een motie aangenomen tegen het samenstellen van convooien en tegen een deelneming der Vereenigde Staten aan den oorlog.
De secretaris van de vakorganisatie, Addes, verklaarde, dat convooien oorlog beteekenen, en dat de Amerikaansche arbeiders geen oorlog willen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Lindbergh 4647 B)

D. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Sir Oswald Mosley geïnterneerd. —
Stockholm, 18 Mei. (D.N.B.) — De Engelsche fascistenleider, sir Oswald Mosley, die reeds eenigen tijd geleden gearresteerd was, is volgens de Engelsche pers met andere Engelsche fascisten in een kamp op het eiland Man geïnterneerd. (Alg. Handelsblad)

E. ANTHROPOLOGIE. — Menschenschedel van 12.000 jaar oud gevonden. —
Kopenhagen, 18 Mei. (D.N.B.) — Bij Hadsund in het district Aalborg heeft men een vondst gedaan, welke volgens de voorloopige gegevens in archæologische kringen als een sensatie wordt beschouwd. Bij werkzaamheden werden in een aardlaag uit den ijstijd deelen van een menschelijk skelet, schedel en schouderdeel gevonden, waarvan de ouderdom op 12.000 jaar wordt geschat. Deskundigen van het Deensche nationale museum te Kopenhagen hebben thans een nader onderzoek ingesteld. De oudste tot dusver in Denemarken gedane geschiedkundige vondsten bestaan uit de punt van een pijl en een rendiergewei, waarvan men aanneemt, dat zij 10.000 jaar oud zijn. Als oudste Noordsche skeletvondst geldt de z.g. Meierdorfervondst, welke ten Noorden van Hamburg werd gedaan en waarvan de ouderdom op 18.000 jaar wordt geschat. (Telegraaf) **(V. b. Anthropologie 4491 A)**

F. PARAGUAY. — Revolutiepoging. —
Een kort bericht op 20 Mei uit Asuncion, de hoofdstad van Paraguay, heeft melding gemaakt van een revolutiepoging, die door de regeering van generaal Morinigo werd ontdekt, waarbij de verantwoordelijke opstandelingen werden gearresteerd. Inmiddels, aldus het bericht, „was de orde hersteld".
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Paraguay 4568 B)**

G. NEDERLAND. — Dr. T. Goedewaagen over den schrijver en dezen tijd. —
Dezer dagen is op uitnoodiging van den secretarisgeneraal een aantal schrijvers bijeengekomen op het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, waar zij door dr. T. Goedewaagen en dr. J. van Ham, hoofd van de afdeeling boekwezen aan dit departement, zijn toegesproken. Aan deze toespraak ontleenen wij o.a. het volgende:

Dr. Goedewaagen begon met een uitspraak van Hugo von Hofmannsthal aan te halen, waarin de schrijver gezien wordt als de bedelaar onder de trap.
Zoo is de positie van den schrijver allengs geworden in een samenleving, waarin het meedoogenlooze spel der vrije maatschappelijke op winst gerichte krachten de kunst en de literatuur in het bijzonder tot een luxe heeft gemaakt en waarin het organische verband tusschen schrijver en volk is teloor gegaan. Hoe hangen schrijver en volk samen? Het volk is het organisme en de schrijver het orgaan, dat naast en in samenwerking met andere organen het geheel dient. De schrijver is onmisbaar in een volk, zooals het oog onmisbaar is in den strijd om het bestaan.
Er is nog een ander orgaan van de volksgemeenschap, dat tot taak heeft het volk te beschermen: de staat. De staat en zijn overheidsorganen zijn geroepen, het organisme der volksgemeenschap in stand te houden. De staat is de hand van het volk. Daarom is er staatsbemoeiing met de wereld der schrijvers noodig, bemoeiing in den zin van bescherming en leiding. De overheid heeft mede tot taak, de literaire cultuur van een volk onder haar hoede en toezicht te nemen. Maar zij moet zich hierbij bewust zijn, dat haar werkzaamheid slechts één doel kent de versterking naar buiten en naar binnen van het cultuurgoed

der letterkunde en dat zij geen doel op zich zelf kan zijn.
In het bijzonder het nationaal-socialisme is zich van zijn volksche taak bewust, ook ten aanzien der schrijvers. Het volksche gezichtspunt houdt twee dingen in: ten eerste het hooghouden der zelfstandigheid der literaire cultuur en ten tweede het mobiel maken van alle krachten van talent voor het eene doel: de volksgemeenschap te dienen.
Van alle kunsten is die der letteren door haar medium, de taal, het meest aan bodem en bloed gebonden. Wie het volkseigen als idee erkent en verdedigt, zal het taaleigen als de grondwet en het element des schrijvers aanvaarden. Volksche cultuurpolitiek beteekent voor den staat: handhaving en zuivering maar tevens ook verrijking van de taal in de werken der dichters en prozaïsten. De cultuur-uitwisseling, met name met de Duitsche cultuur en het innig contact tusschen de broederculturen, dat de nationaal-socialisten voorstaan, zal nooit mogen leiden tot verarming of vervlakking van ons taaleigen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Dr. T. Goedewaagen 4678 C)**

A. DÉSIRÉ PAUWELS TACHTIG JAAR. —
Onder buitengewoon groote belangstelling heeft op 22 Mei de oud-operazanger Désiré Pauwels zijn 80sten verjaardag gevierd.

Désiré Pauwels. (Foto Arbeiderspers)

Wat Louis Bouwmeester voor het Nederlandsche tooneel is geweest, was Pauwels voor de Nederlandsche opera. (Telegraaf)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Oordeel van groot-admiraal Raeder over het convooivraagstuk. —
Tokio, 25 Mei. (D.N.B.) — In een speciaal interview, dat groot-admiraal Raeder heeft toegestaan aan den Berlijnschen vertegenwoordiger van het Japansche nieuwsagentschap Domei, heeft de groot-admiraal zijn standpunt bepaald ten aanzien van actueele problemen.

De kern van zijn standpunt is als volgt:
„Geen deskundige van de moderne oorlogvoering, die prijs stelt op zijn reputatie, houdt een aanval over de breedte van den Oceaan heen voor mogelijk en uitvoerbaar. Wie desondanks Duitschland aanvalsbedoelingen in de schoenen schuift, doet dat tegen beter weten in."
Ook groot-admiraal Raeder is, evenals president Roosevelt, van meening, dat convooieeren schieten beteekent.

Groot-admiraal Raeder zeide vervolgens nog:
Terwijl van een Duitsch gevaar voor Amerika geen sprake kan zijn en terwijl dit systeem reeds thans practisch neerkomt op een ondersteuning van den Britschen tegenstander, kan slechts dringend worden gewaarschuwd voor uitbreiding daarvan. Dit systeem heeft reeds tot dusver niet de defensieve veiligheidsdoeleinden van Amerika gediend, doch is den berichtgevingsdienst ten gunste van Engeland ten goede gekomen. Reeds zijn Duitsche koopvaarders, bijv. de Columbus, hieraan ten offer gevallen. Men kan van geen enkelen commandant van een Duitsch oorlogsschip eischen, dat hij met over elkaar geslagen armen toelaat, dat zijn standplaats door een Amerikaansch oorlogsschip wordt gemeld aan den tegenstander, eerst recht niet, wanneer dit hem zoo lang volgt tot sterke Britsche zeestrijdkrachten zijn geroepen, om hem niet alleen te beletten zijn taak ten uitvoer te leggen, maar ook zijn schip en zijn bemanning te vernietigen.
In dit geval ziet hij zich evenals in het geval van het convooi geplaatst tegenover een actieve oorlogshandeling en is hij volgens de regels van het erkende oorlogsrecht gerechtigd van het betreffende schip het staken van de vijandelijke handeling te eischen, zoo noodig het met wapengeweld daartoe te dwingen. Ik zou bij deze gelegenheid nog een andere kwestie te berde willen brengen. De neutrale koopvaardij is reeds geruimen tijd geleden er voor gewaarschuwd met verduisterde lichten te varen, aangezien zij zich daardoor blootstelt aan verwarring met vijandelijke oorlogsschepen en daarmede aan een onmiddellijken aanval. Dit geldt in nog sterkere mate ook voor neutrale oorlogsschepen.
Aangezien de oorlog niet naar Amerika komt, moet de Amerikaansche oorlogspartij duizenden zeemijlen achter den oorlog aanloopen en het gevaar ver van de kusten van het Amerikaansche vasteland opzoeken om zich voor bedreigd te verklaren en de gewenschte incidenten tot stand te kunnen brengen. De Duitsche marine zal zich daardoor niet laten belemmeren in de uitvoering van haar taak.
De verantwoordelijkheid voor een op die wijze ontstaand conflict ligt echter uitsluitend op de schouders van hen, die niet alleen buiten de Duitsche waarschuwingen maar ook buiten den wil van de meerderheid van het Amerikaansche volk bewust daarheen gaan, waar wordt geschoten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Groot-admir. dr. Raeder 4539 A)

C. NEDERLAND. — Opbouwdienst opgeheven. - Commandant van den Arbeidsdienst. —
Verordening 99 in het nieuwe verordeningenblad brengt een kleine wijziging in verordening nr. 108—1940 betreffende bijzondere maatregelen op administratiefrechtelijk gebied. In plaats van den commandant van den Opbouwdienst wordt, nu de Opbouwdienst werd opgeheven en de Arbeidsdienst ingesteld, de commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst genoemd onder de functionnarissen, die door den Rijkscommissaris worden benoemd, aangesteld of ontslagen. (Verordeningenblad No. 23, 26 Mei '41)
(Vor. ber. Arbeidsdienst 4631 D)

D. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —

Kunst en Letteren:
— Dichters van dezen tijd, Oogst 1940, verzameld door D. A. M. Binnendijk. Uitg.: P. N. van Kampen & Zn., Amsterdam.
— Bijdrage tot het onderzoek van Vondel's werken, door dr. L. C. Michels. Uitg.: Dekker & Van de Vegt, Nijmegen-Utrecht.
— „Kleine Italienische Kunstgeschichte", door Eckart Peterich. Uitg.: Societäts-Verlag, Frankfurt a. Main.

Romans en Lectuur:
— Dierentuin, door Ina Boudier-Bakker. Uitg.: P. N. van Kampen & Zn., Amsterdam.
— Thuisvaart, door Henk Mondria. Uitg.: J. H. Kok, Kampen.
— Dit Geheim is groot . . . . , door Angelo Gatti. Vertaald door Ellen Russe. Uitg.: Het Spectrum, Utrecht.
— Ich bin der König, Roman, door Emil Belzner. Uitg.: Buchwarte-Verlag.

Historie:
— Catherine Pavlovna, Grande-Duchesse Russe, 1788—1819. Proefschrift van Irène de Vries—Bsse de Gunzburg. Uitg.: J. M. Meulenhoff, Amsterdam.
— Die Wirtschaft Hollands und Belgiens, door Hermann Lufft. Uitg.: Junker und Dünnhaupt, Berlin.

Wetenschap en Techniek:
— De Menschelijke Hand, door prof. dr. G. Révész. Uitg.: Noordhollandsche Uitg. Mij., Amsterdam.

Geestelijk Leven:
— Het Jaar onzes Heeren 1941. Pinksterbrief. Uitg.: C. Blommendaal, Den Haag.

Jeugdlectuur:
— Het spookschip der Celebes-Zee, door R. van Goens. Uitg.: G. B. van Goor, Den Haag.
— De avonturen van Jammerpoes, door Jo Otten. Uitg.: E. Querido, Amsterdam.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Literatuurlijstje 4682 E)

A. NEDERLAND. — Arbeidsdienstverordening. - Arbeidsdienst voor alle jonge Nederlanders. —

's-Gravenhage, 26 Mei. — Het heden verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende den Nederlandschen Arbeidsdienst. (Arbeidsdienstverordening.)

Tekst van de verordening. —

De tekst dezer verordening luidt o.m. als volgt:

Artikel 1. (1) Alle jonge Nederlanders van beiderlei kunne, die in het bezette Nederlandsche gebied wonen of verblijf houden, zijn verplicht hun volk in den Nederlandschen Arbeidsdienst te dienen.

(2) Zij, die tot den Nederlandschen Arbeidsdienst behooren, vervullen een eereplicht jegens het Nederlandsche volk; het is de taak van den Nederlandschen Arbeidsdienst, werkend in den geest eener ware volksgemeenschap, de Nederlandsche jeugd te doordringen van de ethische waarde van den arbeid in het algemeen en haar in het bijzonder de vereischte waardeering voor den handenarbeid bij te brengen.

(3) Tot het bereiken van zijn doel verricht de Nederlandsche Arbeidsdienst werkzaamheden, welke tot algemeen nut strekken.

Artikel 2. 1. De Nederlandsche Arbeidsdienst ressorteert onder den secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken.

2. De commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst staat rechtstreeks onder den secretaris-generaal; hij voert het bevel, bepaalt de organisatie en regelt de wijze, waarop de arbeidskrachten worden aangewend; tevens leidt hij de opleiding en de opvoeding.

Artikel 3. 1. De dienstplicht in den Nederlandschen Arbeidsdienst begint op zijn vroegst bij het bereiken van den leeftijd van achttien jaar en eindigt op zijn laatst bij het bereiken van den leeftijd van vijf en twintig jaar.

2. Zij die den leeftijd van zeventien jaar hebben bereikt, kunnen zich als vrijwilliger aanmelden.

3. De diensttijd bedraagt een half jaar; deze moet in den regel in het negentiende levensjaar vallen.

4. Hij die overeenkomstig het tweede lid als vrijwilliger dienst verricht, is in zooverre vrijgesteld van de vervulling van zijn arbeidsdienstplicht.

Uitgeslotenen. —

Artikel 4. (1) De secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken bepaalt:

1e. tot welk aantal dienstplichtigen worden opgeroepen, en

2e. tegen welk tijdstip zij worden opgeroepen.

(2) De dienstplichtigen worden door recruteeringsbureaux van den Nederlandschen Arbeidsdienst in overleg met de bevoegde plaatselijke autoriteiten opgeroepen en gekeurd.

(3) De secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken kan, zoo noodig in overeenstemming met den secretaris-generaal van het desbetreffende departement, bepalen, dat het vervuld hebben van een diensttijd van een halfjaar bij den Nederlandschen Arbeidsdienst voorwaarde is voor de toelating tot bepaalde werkzaamheden.

Artikel 5. Van dienstneming bij den Nederlandschen Arbeidsdienst, als zijnde daartoe onwaardig, is uitgesloten:

1) Hij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak is veroordeeld tot een gevangenisstraf van meer dan zes maanden;

2) hij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak is ontzet van een der in artikel 28 van het Wetboek van Strafrecht genoemde rechten, tijdens den duur dier ontzetting.

Artikel 6. (1) Joden worden tot den Nederlandschen Arbeidsdienst niet toegelaten.

(2) Jood is een ieder, die uit ten minste drie naar ras voljoodsche grootouders stamt.

(3) Als jood wordt ook aangemerkt hij, die uit twee voljoodsche grootouders stamt, en

1e. hetzij zelf op den negenden Mei 1940 tot de joodsch-kerkelijke gemeenschap heeft behoord of na dien datum daarin wordt opgenomen;

2e. hetzij op den negenden Mei 1940 met een jood was gehuwd of na dien datum met een jood in het huwelijk treedt.

(4) Een grootouder wordt zonder meer als voljoodsch aangemerkt, wanneer deze tot de joodsch-kerkelijke gemeenschap heeft behoord.

Artikel 7. Personen, die lichamelijk ongeschikt zijn voor het vervullen van den dienst of van wie kan worden verwacht, dat ten aanzien van hun persoon het opvoedkundig doel, dat den Nederlandschen Arbeidsdienst is gesteld, niet kan worden bereikt, worden voor het vervullen van den dienst niet aangenomen.

Artikel 8. (1) In geval van twijfel, omtrent de vraag, ten aanzien van welke personen zich een der gevallen, als bedoeld in de artikelen 5 tot en met 7, voordoet, beslist de commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst volgens richtlijnen, welke de secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken geeft.

(2) De betrokkene heeft het recht van de beslissing van den commandant in beroep te komen bij den secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken.

Artikel 9. (1) De dienstbetrekking van de leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst is een publiekrechtelijke.

(2) Onder leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst worden begrepen:

1e. het beroepspersoneel;

2e. degenen, die hun dienstplicht in den Arbeidsdienst vervullen;

3e. de vrijwilligers bij den Arbeidsdienst met inbegrip van hen, die vrijwillig een verlengden diensttijd doormaken.

(3) Voor het verrichten van bepaalde diensten kunnen personen in dienst worden genomen op privaatrechtelijke arbeidsovereenkomst. Zoodanige personen worden niet als leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst beschouwd.

Verzorging. —

Artikel 10. (1) Alle leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst genieten in geval van ziekte of ongeval vrije geneeskundige behandeling, verpleging en verzorging. Omtrent de sociale en verdere verzorging van gewezen leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst of van hun nagelaten betrekkingen worden, voor zoover noodig, nadere voorschriften gegeven.

(2) Alle leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst zijn onderworpen aan een voor hen allen gelijk tuchtreglement.

Artikel 11. De leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst, met uitzondering van het beroepspersoneel, genieten vrije inwoning, kost en dienstkleeding. Zij hebben aanspraak op kostwinnersvergoeding volgens nader vast te stellen regelen.

Artikel 15. (1) Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1941. Zij wordt aangehaald als „Arbeidsdienstverordening".

(Verordeningenblad No. 22, 26 Mei 1941)

Vier staven bij den Arbeidsdienst. — Bij den Nederlandschen Arbeidsdienst zal het principe van het vrijwilligerschap voorop blijven staan. Men zal zich vrijwillig voor dienstneming bij den Arbeidsdienst kunnen aanmelden. Op het oogenblik beschikt men reeds over 4500 vrijwilligers, die in 24 afdeelingen zijn ondergebracht. Hiervan zijn 15 afdeelingen met ieder 200 man compleet. Van de resteerende afdeelingen zijn er negen in opbouw, die uit colonnes van ieder 50 man worden gevormd. Ook de afdeelingen, die reeds gevormd zijn, bestaan ieder uit vier colonnes van 50 man.

Bij den Arbeidsdienst zullen vier staven worden ingericht en wel in Den Haag, in 's-Hertogenbosch, in Apeldoorn en in Groningen. Op 1 Juni 1941 zullen zeven nieuwe afdeelingen worden opgericht, ieder van 200 man. Op 15 Augustus weer 15 afdeelingen en op 1 September opnieuw 20 afdeelingen. Tegen het einde van dit jaar zal de Arbeidsdienst beschikken over 75 afdeelingen van ieder 200 man, dus in totaal 15.000 man.

Het plan bestaat om den Nederlandschen Arbeidsdienst op een jaarlijksche sterkte te brengen van circa 50.000 man in 160 afdeelingen. De aanmelding blijft vrijwillig en de plaatsing bij den Arbeidsdienst zal voorloopig afhankelijk zijn van de huisvesting, daar op dit punt nog moeilijkheden bestaan.

Er bestaat groote animo onder de Nederlandsche jeugd om bij den Arbeidsdienst geplaatst te worden en de aanvragen zijn zoo talrijk, dat voorloopig geen oproep voor dienstneming bij den Arbeidsdienst noodig zal zijn. (Telegraaf)

(Vor. ber. Arbeidsdienst 4631 D)

B. FINLAND. — Kabinet-Rangell. - Mutatie. —

Helsinki, 13 Mei. (D.N.B.) — Officieel is medegedeeld, dat Toivo Horelli is benoemd tot minister van Binnenlandsche Zaken. Hij is lid van de Nationale Eenheidspartij.

Zijn benoeming zal, naar hier verluidt, geen verandering in de binnenlandsche politiek brengen.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Kabinet-Rangell 4650 C)**

C. SYRIE. — De strijd in Irak. —

Britsche vliegers hebben eenige malen de Syrische vliegvelden aangevallen. Er werden eenige Fransche militairen gedood en het Fransche luchtdoelgeschut kwam in actie.

De hooge commissaris, generaal Dentz, heeft in een radiorede verklaard, dat het Fransche Levantleger bereid en in staat is geweld met geweld te keeren.

(Haagsche Crt.) **(V. b. Syrische vliegvelden 4685 D)**

D. ROTTERDAM. — Kasgeldleeningen. —

Het gemeentebestuur van Rotterdam deelde op 23 Mei den gemeenteraad mede, dat bij den Staat der Nederlanden voor *f* 25.350.000 aan kasgeldleeningen is gesloten, waarop thans *f* 2½ millioen is afgelost. Voorgesteld werd om in het vervolg de van het rijk ter leen ontvangen gelden voor het overwegend deel afgescheiden van de overige kasmiddelen der gemeente te administreeren.

Tevens werd voorgesteld voor den verderen duur van het dienstjaar 1941 het bedrag waarvoor leeningen met den Staat mogen worden afgesloten te bepalen op 20 millioen. Met het oog op de blijvende behoefte aan kasgeld is het gewenscht het bedrag, waarvoor andere kasgeldleeningen kunnen worden aangegaan, voor het tijdvak van 1 Juli tot en met 30 September 1941 te stellen op *f* 40 millioen. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Rotterdam 4512 A)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Verdediging. - Regeering wenscht invoering van dienstplicht voor inheemsche bevolking. —

Tokio, 25 Mei. (D.N.B.) — Volgens een Domei-bericht heeft de regeering van Nederlandsch-Indië, ter versterking van de landsverdediging, in den Volksraad een voorstel ingediend om den dienstplicht voor de inheemsche bevolking in te voeren, daar het systeem van vrijwillige aanmelding onvoldoende is. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Dienstplichtbesluit 3946 A)**

B. NEDERLAND. — N. S. B. - Ir. A. A. Mussert spreekt te Groningen. —

Het A.N.P. meldt: In de groote benedenzaal van „De Harmonie" te Groningen, heeft 24 Mei de leider der Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland, ir. A. A. Mussert, gesproken. Onder de aanwezigen bevonden zich dr. Conring, gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de provincie Groningen met leden van zijn staf en de waarn. hoofdcommissaris van politie, de heer Ph. Blank.

Ir. Mussert wees in de eerste plaats op het feit, dat dit jaar de N.S.B. in haar tiende jaar staat. Vroeger waren er vijftig politieke partijen, thans is er slechts de tegenstelling: nationaal-socialist: ja of neen. Velen zijn er die nog immers niet de kloof willen overbruggen, welke door deze antithese is geslagen. Iederen dag wordt echter Nederland gelukkig meer en meer nationaal-socialist, hoewel er nog talloozen zijn, die het niet begrijpen.

Wij nationaal-socialisten, ging spr. voort, dragen de tegenwoordige moeilijkheden door den oorlog veroorzaakt met een blijmoedig hart, omdat wij het geloof in de toekomst hebben. Er is echter meer dan oorlog, er is revolutie. Deze revolutie is evenmin tegen te houden als vroeger de Fransche was.

Deze revolutie in Europa zal er een worden in de geheele wereld. Spr. verweet de gevluchte regeering, dat zij gevlucht is, toen bleek dat ons land aan den verkeerden kant van de revolutie stond.

Nationaal-socialisme is een twee-éénheid. Nationaal moet men zijn in liefde voor zijn vaderland, daarvoor moet men zich opofferingen getroosten. Spr. ging vervolgens in op het nationale van het nationaal-socialisme. Spr. zeide te gelooven in het ontstaan van een nieuw Europa. Alle Germaansche volken zullen een eenheid vormen, daarom gelooft hij in de toekomst van dat nieuwe Europa en van ons land.

In het vervolg van zijn rede, besprak de heer Mussert de sociale positie van ons volk. De moeilijke omstandigheden van thans danken wij aan den oorlog en aan de revolutie. Vroeger werd het voedsel vernietigd hoewel er velen gebrek leden. Tien jaren van productie-beperking en daarna de oorlog, waarbij de Engelschen ons van Indië hebben afgesneden. Langzamerhand gaat echter Europa dat Engeland afsnijden. In de nieuwe toekomst zal er sociale gerechtigheid heerschen. Naar vanzelf spreekt zijn er aanvankelijk moeilijkheden. Het werkelijk groote van ons volk zal pas later naar voren kunnen komen door de sociale gerechtigheid, en de vreugde en den eerbied voor den arbeid. Ons volk is in wezen even sterk als eeuwen geleden, de menschen moeten weer de kans krijgen om te toonen wat ze waard zijn. Daarvoor zal de N.S.B. zorg dragen.

Spr. wees er op, dat er misschien zijn, die er zich over beklagen, dat de Nederlandsche Unie zich kan ontwikkelen. Wij zijn benieuwd, zei spr., of zij het negen jaar in verdrukking kunnen uithouden, zooals wij. Altijd zijn wij verdrukt, maar dat heeft mij, ging spr. voort, thans tienduizenden trouwe aanhangers gebracht, die ik thans nog bezit. Spr. bracht vervolgens dank aan allen, die met hem ondanks alles hebben samengewerkt. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4678 A)**

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Slagschip „Bismarck" voor overmacht bezweken. —

Berlijn, 27 Mei. (D.N.B.) — Het slagschip „Bismarck", dat in zijn eerste gevecht tegen een Britsche overmacht de „Hood" tot zinken bracht en de „King George V" beschadigde, werd door een treffer in het voorschip in zijn eigen snelheid geremd.

Een torpedo uit een luchtaanval, die op den 24sten Mei plaats had, verminderde de snelheid nogmaals. Vierhonderd zeemijlen ten Westen van Brest werd het schip op 26 Mei tegen 21 uur wederom door twee luchttorpedo's getroffen, waarvan een het roer en de propellers vernielde.

Te 23.42 uur ontving het opperbevel, van den vlootcommandant, admiraal Lütjens, de volgende mededeeling:

„Schip niet manoeuvreerbaar. Wij strijden tot de laatste granaat. Leve de Führer."

Vlootcommandant.

In den strijd tegen de zich langzamerhand versterkende vijandelijke zeestrijdkrachten heeft het slagschip „Bismarck" doorgevochten, tot het op 27 Mei des voormiddags het slachtoffer van de overmacht is geworden.

Tevoren had het opperbevel van de weermacht reeds bekend gemaakt:

Het slagschip „Bismarck" is sinds 26 Mei des avonds 9 uur weer in een zwaar gevecht tegen een vijandelijke overmacht gewikkeld. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4690 B)**

D. NEDERLAND. — Tentoonstelling der Vrijmetselarij te 's-Gravenhage. —

's-Gravenhage, 26 Mei. — Nadat in verschillende plaatsen van ons land reeds tentoonstellingen zijn gehouden, waarop men met het doel en wezen van de vrijmetselarij kon kennismaken, krijgt 's-Gravenhage thans die gelegenheid geboden en wel in het gebouw van de loge van Het Groot Oosten aan de Fluweelen Burgwal, waar dr. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement voor Volksvoorlichting en Kunsten, deze tentoonstelling 26 Mei in tegenwoordigheid van verscheidene autoriteiten heeft geopend.

De heer H. Schwier, de organisator, hield vóór de opening voor genoodigden een korte inleiding, waarin hij erop wees, dat het niet alleen gaat om den strijd tegen de vrijmetselarij in Nederland, doch dat het een ideologischen strijd betreft tegen de wereldorganisatie van de vrijmetselarij, die voor een groot deel in Amerika zetelt en waarvan Roosevelt en de zijnen de exponenten zijn.

Het nationaal-socialisme, zeide hij, is een tot geen enkel compromis bereide tegenstander van het internationaal vrijmetselaarsstreven, dat, zooals de gevonden documenten en bescheiden aantoonen, sterke verbindingen heeft met het jodendom. Men zal uit hetgeen hier bijeen is gebracht kunnen leeren, zoo lichtte de heer Schwier toe, dat de vrijmetselarij zich voor het bereiken van geestelijke idealen bediende van de politiek, dat zij pro Engelsch en pro Fransch was, en dat haar ideaal was de liberale democratie. De maatregelen tegen de vrijmetselarij moeten dan ook worden gezien als een streven om een het volksdom ondermijnenden invloed onmogelijk te maken en teniet te doen.

Typeerend voor dit streven noemde hij dan ook wel, dat van de 5000 leden, die de Haagsche loge van „Het Groot Oosten" en verwante loges telden, er ten hoogste twintig van eenvoudigen stand waren, en dit waren dan nog „broeders" die noodzakelijk als concierges en in andere dienende functies moesten worden opgenomen. Het meerendeel der leden vindt men in de betere standen — vooral ook in kringen van Indische gepensionneerden — en dit is teekenend voldoende voor de ondergraving van het volksdom.

Bij de rondwandeling over de tentoonstelling heeft men, hoewel dit deel niet voor het publiek toegankelijk zal zijn, de pers eerst doen verwijlen in het „Allerheiligste", een geheel in roode tinten uitgevoerden tempel, waarin men behalve de vele symbolische attributen ook de gebeeldhouwde koppen van Christus, Mozes, Pharao, Zarathustra en anderen, door de vrijmetselarij allen als gelijk gezien, vindt opgesteld.

Hier vergaderden de 33 hoogsten in den lande, die, als alle andere vrijmetselaren, hun eerste schreden hebben gezet in — dat is het begin der tentoonstelling — de voorbereidingskamer, waar men, alleen gelaten met den Bijbel als symbool, een skelet en eenige andere voorwerpen, gelegenheid kreeg na te denken of men als leerling wilde toetreden en de beginselen der vrijmetselarij trouw wilde aanhangen.

In den tempel van het „Groot Oosten" en andere zalen, in verscheidene vitrines, vindt men voorts allerlei materiaal bijeengebracht dat de verhouding van de vrijmetselarij tot het jodendom duidelijk maakt, en in velerlei détails een indruk geeft van het streven dezer beweging en de middelen waarvan zij zich bediende. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vrijmetselarij 4603 C; Dr. T. Goedewaagen 4695 G)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Rede van president Roosevelt. - Afkondiging van nationalen noodtoestand. - Politiek: 1. Aan elke bedreiging wordt het hoofd geboden; 2. Alle maatregelen worden genomen om Engeland te steunen. - De volmachten van den president. - Duitsch commentaar. —**

Washington, 28 Mei. (D.N.B.) — President Roosevelt is 27 Mei zijn aangekondigde redevoering begonnen met opnieuw de bewering te uiten, dat Duitschland naar de wereldheerschappij streeft en het Amerikaansche continent onder „slavernij" tracht te brengen. Dit is het principieele „feit", waarop de politiek van de Vereenigde Staten wordt opgebouwd. Met bijzonder toegenomen kracht hebben de Ver. Staten en de andere Amerikaansche republieken thans hun weg in de huidige situatie van dit oogenblik bepaald. Voor Amerika, zoo vervolgde Roosevelt, is de vrijheid der zeeën en de vrijheid van den handel een levenskwestie, daar het niet alle goederen, die het voortbrengt, zelf kan verbruiken. Indien Duitschland evenwel de overwinning behaalt, zou de Amerikaansche productie van de wereldmarkt worden afgesloten, terwijl de „Nazi-goederen" onbelemmerd Amerika zouden binnenkomen.

Dit gevaar is thans reeds zeer groot, daar het grootste deel van Europa en een deel van Afrika door de as-mogendheden militair bezet is.

Wanneer het den as-mogendheden gelukt, ook Dakar, de Azoren en de Kaap Verdische eilanden te bezetten, zou de oorlog den rand van het Westelijk halfrond naderen.

De techniek van dezen tweeden Wereldoorlog plaatst de Ver. Staten voor veel grootere vraagstukken dan in den eersten Wereldoorlog. De vernietiging van koopvaardijschepen geschiedt thans over een veel grooter gebied dan toen, ja zelfs binnen de wateren van het Westelijke halfrond.

De snelheid, zoo verklaarde Roosevelt letterlijk, waarmede de koopvaardijschepen tot zinken worden gebracht, is driemaal zoo groot als het vermogen van de Britsche scheepswerven om nieuwe schepen te bouwen. Zij is meer dan tweemaal zoo groot als de Britsch-Amerikaansche productie van schepen op dit oogenblik.

Wij kunnen, aldus de Amerikaansche president, aan dit gevaar met behulp van twee gelijktijdige maatregelen het hoofd bieden:

1. Door ons groote scheepsbouwprogramma te bespoedigen en uit te breiden.
2. Door ertoe bij te dragen de verliezen ter zee te verminderen.

Wij hebben daarom onze patrouilles in de wateren van het Noordelijke en Zuidelijke deel van den Atlantischen Oceaan uitgebreid en wij vergrooten deze patrouilles meer en meer met schepen en vliegtuigen. Het is algemeen bekend, dat de kracht van onze Amerikaansche vloot tijdens het afgeloopen jaar aanzienlijk werd vergroot. Deze schepen en vliegtuigen stellen ons op de hoogte van de aanwezigheid van aanvallende schepen en vliegtuigen boven zee, onder zee en op zee.

Washingtons nationale politiek. — Onze nationale politiek is thans als volgt:

1. Wij zullen aan elke poging of bedreiging van Hitler, om zijn heerschappij tot het Westelijke halfrond uit te breiden, met alle ons ter beschikking staande hulpmiddelen en met actieven tegenstand het hoofd bieden. Nadrukkelijk volharden wij in de vitale noodzakelijkheid, het „Hitlerisme" van elk punt der wereld verwijderd te houden, waarvan men zich als steunpunt voor een aanval op de twee Amerika's zou kunnen bedienen.
2. Van het standpunt der absolute noodzakelijkheid uit, zullen wij Groot-Brittannie elke slechts mogelijke hulp verleenen en evenzeer allen anderen, die het fascisme met geweld van wapenen tegenstand bieden. Alle andere maatregelen, die noodig zijn om Groot-Brittannië de noodige aanvoeren te doen toekomen, zullen worden genomen en alle andere methoden, die moeten worden gebruikt zullen door onze deskundigen bestudeerd en in daden worden omgezet.

Vervolgens keerde Roosevelt zich tegen de tegenstanders van zijn politiek en kondigde aan, dat de regeering alle haar ter beschikking staande middelen zal gebruiken om aan elke storing in de productie van oorlogsmateriaal het hoofd te bieden.

De president besloot zijn redevoering met de volgende woorden:

„Wij zullen niet aarzelen, onze wapenen te gebruiken, om aan een aanval het hoofd te bieden. Daarom heb ik hedenavond den „onbeperkten nationalen noodtoestand" afgekondigd en de versterking van onze verdediging tot aan de uiterste grenzen van onze nationale macht en bevoegdheid verlangd."

Welke volmachten president Roosevelt thans heeft. — New York, 28 Mei. (D.N.B.) — Onder de volmachten die president Roosevelt verkrijgt door de afkondiging van den onbeperkten noodtoestand valt o.a. de bevoegdheid radiostations te doen sluiten of in beslag te nemen; voor het vervoer van troepen en oorlogsmaterieel kan Roosevelt voorrang eischen, hij kan den handel in geldswaardige papieren verbieden, electriciteitscentrales en andere ondernemingen, die voor de productie van munitie belangrijk zijn, overnemen. Roosevelt kan alles door een persoonlijke proclamatie uitvoeren, alleen voor een oorlogsverklaring moet het Congres zijn toestemming geven.

De president kan verder den Federal Reserve-banken voorschrijven, alleen zaken te doen op besluit van het ministerie van Financiën.

Ook ligt het in zijn macht, transacties in vreemde valuta te verbieden. Hij kan het vertrek van schepen van oorlogvoerende landen verbieden en ook schepen requireeren of aan Amerikaansche schepen het vertrek verbieden, rechten heffen voor dringend noodzakelijke goederen en de Nationale Garde alsook het leger in actieven dienst roepen.

Reeds in 1939 werd de beperkte noodtoestand afgekondigd. Naar de meening van rechtsgeleerden bestaat er geen duidelijk verschil tusschen den beperkten en den onbeperkten noodtoestand.

De president heeft waarschijnlijk den noodtoestand afgekondigd, ten einde er op te wijzen dat de toestand ernstig is.

Duitsch commentaar. — Van welingelichte zijde verneemt het A.N.P. te Berlijn.

„Wij beoordeelen de redevoering van Roosevelt volgens haar strekking evenals de vroegere redevoeringen, die hij sedert het begin van den oorlog en ook tevoren reeds gehouden heeft. Aan argumenten biedt zij niets nieuws."

(N. Rott. Crt. - Haagsche Courant - Telegraaf)

(Vor. ber. President Roosevelt 4685 D)

B. **JAPAN. — Verklaring van Matsoeoka, den minister van Buitenlandsche Zaken. - Japan zal verplichtingen van het pact nakomen. —**

Tokio, 30 Mei. (D.N.B.) — In een officieele verklaring heeft de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka, opnieuw Japans onverbrekelijk op het Drie-mogendhedenpact opgebouwde politiek onderstreept, om daarmede zekere, vooral in de Ver. Staten verbreide, opvattingen eens en vooral te weerleggen.

Matsoeoka heeft de volgende samenvatting van de Japansche buitenlandsche politiek gegeven:

1. De fundamenteele politiek van Japan staat sedert langen tijd vast. Zij heeft geen enkele wijziging ondergaan.
2. Sedert het tot stand komen van het Drie-mogendhedenpact is dit verdrag de hoeksteen der Japansche buitenlandsche politiek. Bij verschillende gelegenheden hebben, aldus Matsoeoka, de minister-president en ik dat duidelijk gemaakt. Er heeft zich niet de geringste afwijking van dezen koers voorgedaan.
3. Het is derhalve onjuist te gelooven, dat Japan zijn verplichtingen, voortvloeiende uit het Pact van Drie, niet zal nakomen.
4. Zooals reeds vaker met klem verklaard is, volgt Japan met betrekking tot de Zuidzee een vredelievende politiek. Indien echter onvoorziene internationale gebeurtenissen de toepassing dezer politiek zouden verhinderen, dan zou Japan gedwongen kunnen zijn, zijn houding te herzien. (Telegraaf)

(V. b. Matsoeoka 4672 A; Driemogendh.verdr. 4385 F)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Strijd om Kreta. —

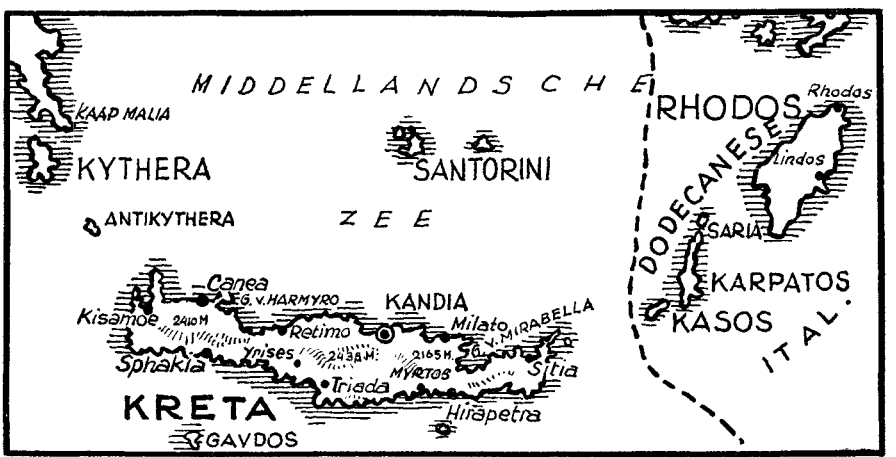
De Londensche berichtendienst meldde op 24 Mei (D.N.B.), dat de Britten gedwongen zijn geworden voor de steeds sterker opdringende Duitsche colonnes te retireeren. De Duitschers hadden een krachtigen aanval ondernomen en de Britsche stellingen doorbroken, nadat deze hevig door de luchtmacht waren gebombardeerd.

Het Duitsche luchtwapen schijnt ook hier de beslissing te zullen forceeren. Onophoudelijk bestookt ze met duikbommenwerpers en jagers Britsche stellingen, troepenconcentraties en veldkampementen. De Junker-transporttoestellen voeren geregeld versterkingen aan, ongehinderd door Britsche jachtvliegtuigen, die vooraf van hier verdreven worden.

Berlijn, 29 Mei. (D.N.B.) — In den ochtend van 29 Mei hebben Duitsche troepen de groote, aan de noordkust van Kreta liggende stad Heraklion (Kandia) bezet. Ook de haven en het vliegveld zijn bezet. Verscheidene honderden Engelschen zijn gevangen genomen.

Berlijn, 30 Mei. (D.N.B.) — De strijd om Kreta is beslist. De Engelschen bevinden zich volkomen op den aftocht, aldus de jongste door het D.N.B. ontvangen berichten.

Verscheiden duizenden Britsche en Grieksche gevangenen zijn volgens deze berichten binnengebracht. Een groot aantal stukken zwaar geschut, pantserwagens, auto's en oorlogsmateriaal werd buitgemaakt. (Telegraaf - Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Eigen teekening)

(Vor. ber. Kreta 4690 B)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Economische onderhandelingen met Japan in kritiek stadium. —

De correspondent van de N. Rott. Crt. te Berlijn telegrafeerde op 30 Mei het volgende:

De economische onderhandelingen tusschen Nederl.-Indië en Japan zijn in een kritiek stadium gekomen. De correspondent te Tokio van de Deutsche Allgemeine Zeitung deelt daarover 30 Mei aan zijn blad mede: Nu bekend is, dat Nederlandsch-Indië op de laatste Japansche voorstellen van 19 Mei in het geheel geen antwoord heeft gegeven, neemt men in Japan aan, dat de onderhandelingen, welke nu reeds ongeveer negen maanden duren, zullen worden afgebroken.

De geheele Japansche pers neemt in dit verband de gelegenheid waar om de regeering te Batavia nog voor de laatste maal te waarschuwen voor de gevolgen van haar intransigente politiek en aan te kondigen, dat Japan niet van plan is de tactiek van het op de lange baan schuiven der onderhandelingen, welke Nederlandsch-Indië op de bevelen van Amerika en Engeland volgt, langer te dulden. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Ned. Oost-Indië—Japan 4559 D)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Verliezen der Britsche marinestrijdkrachten. —

De Britsche vloot heeft getracht in te grijpen in den beslissenden strijd om Kreta. Deze interventie is haar duur komen te staan. Zoowel de Duitsche als de Italiaansche luchtvloot hebben den vijand gevoelige verliezen toegebracht.

Van 9 tot 24 Mei zijn, naar het „Giornale d'Italia" volgens het D.N.B. schrijft, door de Duitsche en Italiaansche marine-strijdkrachten in totaal 38 Engelsche oorlogsbodems buiten gevecht gesteld. Daarvan werden tot zinken gebracht: zestien eenheden (zeven kruisers, vier torpedobootjagers en vijf motortorpedobooten). Getorpedeerd werden negen eenheden (een slagschip, zes kruisers, een torpedobootjager en een vliegtuigmoederschip). Zwaar beschadigd werden dertien eenheden (twee slagschepen, twee kruisers, zes torpedobootjagers, en drie niet nader aangeduide eenheden).

In een op 27 Mei voor het Lagerhuis afgelegde verklaring heeft Churchill het verlies toegegeven van twee kruisers n.l. de „Gloucester" (9.600 ton) en de „Fiji" (8.000 ton) en vier torpedojagers t.w. de „Greyhound" (1.335 ton), de „Kelly" (1.690 ton), de „Cashmir" (1.690 ton) en de „Juno" (1.690 ton).

(Het Vaderland - De Nieuwe Eeuw)

(Vor. ber. Eng. Marineverliezen 4690 B)

D. NEDERLAND. — Rijkscommissaris benoemt lid van Gedeputeerde Staten. —

Het lid der Prov. Staten van Limburg, W. Quaedvlieg (N.S.B.), is op 26 Mei door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied benoemd tot lid van Gedeputeerde Staten (vac. Corten).

(Het Vaderland)

E. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — De strijd in Afrika. - Solloem door de Engelschen ontruimd. —

De strijd in Afrika heeft betrekkelijk weinig voortgang gemaakt. Wel melden de laatste Duitsche berichten, dat de Britten bij Solloem hebben moeten retireeren, maar van een gevechtsoperatie van beduidenden omvang is geen sprake.

Bij Tobroek is de toestand, voorzoover uit de berichten opgemaakt kan worden, eveneens weinig veranderd. Wel zijn de Duitsche en Italiaansche luchtmacht actief tegen de schepen die in de haven van Tobroek worden aangetroffen. Van deze zijn er reeds vele tot zinken gebracht.

In Oost-Afrika bieden de Italianen nog hardnekkig weerstand in de omgeving van het merengebied (Gallasidamo). (De Nieuwe Eeuw)

(Vor. ber. Krijgsverricht. 4687 C; Tobroek 4652 E)

F. NEDERLAND. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, één jaar in Nederland. —

Het was op 29 Mei een jaar geleden, dat Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, in de Ridderzaal te Den Haag in zijn ambt werd geïnstalleerd. (Het Volk) **(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4680 E; Installatie 4239 A)**

Groot-Duitschland

A. De levensmiddelenvoorziening. —

In het jongste nummer van de „Deutsche Volkswirt" wordt de Duitsche voedselvoorziening in zijn verschillende geledingen besproken, waardoor men een duidelijk inzicht krijgt in de situatie. Er blijkt o.a. uit, dat men door een doelmatige verzorging van de toekomstige voorziening aanzienlijk betere resultaten heeft bereikt dan tijdens den wereldoorlog het geval was, toen men soms overging tot een tijdelijke verhooging der rantsoenen, zonder dat daarbij rekening werd gehouden met de gevolgen, die een zoodanige verhooging zou hebben op de productie in de komende maanden. De geheele voorziening is dan ook thans op een breede basis opgebouwd.

In het begin van het artikel in de „Volkswirt" wordt intusschen opgemerkt, dat niettegenstaande deze organisatie, de Duitsche voedselvoorziening toch wel degelijk bespeurt, dat zij aan grenzen gebonden is. Deze grenzen vindt men niet alleen op het gebied van de verhoudingen, zooals die door den oorlog zijn ontstaan, maar ook in de wijze van werken der verschillende productiebedrijven en vooral in haar afhankelijkheid van de natuurlijke productiefactoren. Juist omdat de Duitsche boer tot buitengewone prestaties in staat is gebleken, moet men zich toch voor oogen houden, dat de landbouw in een mate als geen enkele tak van bedrijf onderworpen is aan de grenzen, die de natuur aan den arbeid stelt. Voor de verzekering van de voorziening in oorlogstijd moeten de verantwoordelijke instanties zulke factoren dan ook steeds in het oog houden, daar anders de productieplannen in de lucht zouden hangen. De zorg moet steeds gericht zijn op de instandhouding van den veestapel. Slechts indien de productiepolitiek en het distributiesysteem op elkander zijn afgestemd, is de verzekering van de voeding in oorlogstijd op langen termijn mogelijk.

De voor de zomermaanden aangekondigde verlaging van het vleeschrantsoen (met 100 gram per week voor de normale verbruikers) is het resultaat van een vooruitziende politiek. Overigens is het nieuwe vleeschrantsoen in overeenstemming met de stijging van het totale verbruik en met de mogelijkheden, die aan de duurzame vleeschvoorziening zijn verbonden.

Sedert het begin van den oorlog is niettegenstaande gelijk blijvende rantsoenen, het vleeschverbruik aanzienlijk gestegen en wel ten gevolge van de bij het begin van den oorlog niet te verwachten sterke toeneming van zulke verbruikers, die verhoogde rantsoenen ontvangen (ten deele zelfs meer dan 100%). Naast het toenemende millioenental van hen, die tot de weermacht behooren, zijn het dus vóór alles zij, die zwaren arbeid verrichten, die een zoodanig hoog rantsoen ontvangen. Extra verbruikers zijn verder de ongeveer 1 millioen buitenlandsche arbeidskrachten en de ruim 2 millioen krijgsgevangenen. Tegenover dit meerdere verbruik stond eenige verruiming van de grenzen der productie door het toevoeren van nieuwe arbeidskrachten. Intusschen heeft het verbruik sedert het begin van den oorlog ongetwijfeld een grootere stijging te zien gegeven dan die van de productiemogelijkheden.

De vleeschvoorziening zoowel in de oude als in de nieuwe productiegebieden wordt thans voor groote moeilijkheden geplaatst, in het bijzonder wat betreft de productie van veevoeder. De voornaamste vleeschleverancier is in Duitschland het varken, dat ongeveer 2/3 van het totale vleeschverbruik dekt. Kort voor het overnemen van de macht door het nationaalsocialisme kon men voor de voorziening van veevoeder voor ongeveer 60% steunen op de productie van veevoeder binnen het eigen gebied. In de daarop volgende jaren is het gelukt om de afhankelijkheid van de ingevoerde voederstoffen tot 20% te verlagen. Het middel hiertoe was de overgang tot het mesten van varkens met hakvruchten (aardappelen en bieten) in plaats van met graan. Deze overgang werd mogelijk gemaakt door de nog gedurende den oorlog voortgezette uitbreiding van den aanplant van aardappelen en suikerbieten. Met dit al moet toch nog het bijvoederen met stoffen van hoog eiwitgehalte in het oog worden gehouden, daar anders de tijd van vetmesten verlengd wordt.

De uitbreiding van de productie van hakvruchten beteekent echter niet alleen een ontlasting van de veevoedervoorziening, waarmede indirect de vleeschvoorziening is gediend, maar ook wordt hierdoor de basis verbreed van de voorziening op vele andere gebieden. Zoo brengt de nieuwe distributie-periode een bijzondere toewijzing van 125 gram kunsthoning en het gebruik van overbodige broodkaarten voor het betrekken van suiker. Beide verschijnselen wijzen op de ruim voldoende productie van suiker, waardoor ook tijdens den oorlog de niet onaanzienlijke suikerexport in stand kon worden gehouden. Ook wat betreft de fruitvoorziening schijnen de voorwaarden gunstig te zijn. De bessenoogst belooft goed te worden. De late bloeitijd van de kersen- en pruimenboomen zal wellicht een ongunstigen invloed hebben op de betreffende oogsten, maar zulks is toch niet met zekerheid te zeggen.

Wel zal men waarschijnlijk nog de nadeelige uitwerking ondervinden van de vorstschade van den winter 1939-'40. Er zijn echter maatregelen getroffen voor een niet onbelangrijken invoer van fruit, terwijl een sterk gebruik van buitenlandsche pulp in de jamindustrie ontlastend werkt.

Belangrijker nog dan die der suikerbieten is de productie van aardappelen. Dit voorname voedingsmiddel is in Duitschland niet aan distributie onderworpen. Het artikel maakt verder melding van een verhooging van het boterrantsoen met 62½ gram binnen het kader van de totaal onveranderd gebleven vetrantsoeneering. In den strijd tegen de vetblokkade is de stijging van de productiemogelijkheden bij het rundvee van bijzonder belang gebleken. In verband hiermede is de instandhouding van den veestapel, die sedert het begin van den oorlog nagenoeg onveranderd is gebleven, van bijzondere beteekenis. Reeds in de eerste oorlogsweken heeft de melkproductie een stijging van 10% te zien gegeven. In het oorlogsjaar 1940 was de aflevering van het geheele veehoudersbedrijf 2½ milliard liter grooter dan in 1938, het laatste jaar van de normale vredesproductie. In de eerste maanden van het jaar 1941 zijn de afleveringen met nogmaals 4 à 7% vergeleken met 1940 gestegen. De boterproductie kon sedert het uitbreken van den oorlog met 30%, vergeleken met den tijd van vóór den oorlog, worden opgevoerd. In het jaar 1940 werden door de Duitsche zuivelbedrijven 600.000 ton boter geproduceerd. Daarbij komen dan nog 100.000 ton boter van andere producenten. Vergeleken met 1933 beteekent dit een verdubbeling van de Duitsche boterproductie.

Opgemerkt wordt echter, dat de beperkingen van het verbruik van volle melk een aanzienlijk aandeel hebben gehad in het succes van de stijging der boterproductie. Verder wordt nog gewezen op het resultaat van de uitbreiding van den aanbouw van oliezaden, die met 200.000 ha. in het jaar 1940 drie maal zoo groot was als in het jaar 1930, en die tot 300.000 ha. zal worden opgevoerd.

Wat ten slotte de graanvoorziening betreft, heeft men zoowel aan de zijde van het verbruik als aan de productie voldaan aan de eischen, die konden worden gesteld binnen het kader van de voorziening in oorlogstijd. Hierbij wordt opgemerkt, dat in het afgeloopen jaar voor den landbouw eenige honderdduizenden tonnen meer afgeleverd werden dan verwacht werd. In het algemeen kan dus van de Duitsche voedselvoorziening worden gezegd, dat de verzorging met de voornaamste levensmiddelen op langen termijn zoodanig is georganiseerd, dat de aanspraken van den verbruiker op zijn rantsoen ook steeds werden vervuld. („Deutsche Volkswirt")

(Vor. ber. Voedselvoorziening 4393 A)

A. **JOHANNA NABER, LETTERKUNDIGE EN STRIJDSTER VOOR DE VROUWENBEWEGING, OVERLEDEN. —**

's-Gravenhage, 30 Mei. De bekende letterkundige mej. Johanna W. A. Naber, die tevens als strijdster voor de vrouwenbeweging grooten naam had verworven, is heden in den hoogen ouderdom van 82 jaren ontslapen.

Johanna Naber werd 5 Maart 1859 te Haarlem geboren. Na in Amsterdam de H. B. S. te hebben doorloopen, bezocht zij de afdeeling kunstnaaldwerk van de Rijksschool voor Kunstnijverheid en de Eerste Kook- en Huishoudschool aldaar. Mej. Naber is bestuurslid geweest van verschillende onderwijscommissies en van vereenigingen op het gebied der vrouwenbeweging. Zij was vice-presidente van den Nationalen Vrouwenraad van Nederland en oudlid van den gemeenteraad van Amsterdam. Tweemaal werd zij bekroond met Teyler's gouden medaille. Voorts was zij eerelid van de Nederlandsche Vereeniging voor Vrouwenbelangen, zoomede ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Vooral in de laatste veertig jaren zijn verscheidene letterkundige werken en geschiedkundige publicaties van haar hand verschenen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Johanna Naber 3738 B)

B. **JAPAN. — De marine en de wereldsituatie. - 200 oorlogsschepen in Chineesche wateren, 300 op hun steunpunten; bijna 4000 marine-vliegtuigen. —**

Domei meldt o.a. op 28 Mei:

Kapitein Hiraide, chef van de persafdeeling der marine, heeft de mogelijkheid van een Japansche deelneming aan den oorlog onder oogen gezien. Hij zag twee mogelijkheden voor die deelneming:

1. een deelneming, voortvloeiende uit de bepalingen van het Driemogendhedenpact;
2. een zoodanige economische druk op Japan door een groep vijandige mogendheden, dat Japans bestaansrecht er door geschonden wordt en het land gedwongen om, ter zelfverdediging, naar de wapenen te grijpen.

Of het zoover komt, aldus Hiraide, hangt geheel en al af van de houding van andere landen ten opzichte van Japan. Het ligt niet in de bedoeling van Japan, anderen een oorlog op te dringen, doch de keizerlijke marine is waakzaam en voltooit haar voorbereidingen, om iederen machtigen vijand in de volste overtuiging van de overwinning te bestrijden.

De Japansche vloot en het luchtwapen. — Sprekende over de positie van de Japansche marine, onthulde Hiraide, dat op het oogenblik meer dan tweehonderd Japansche oorlogsschepen bij de operaties in de Chineesche wateren betrokken zijn, terwijl meer dan driehonderd schepen zich in hun bases bevinden ter verdediging van het Westelijk deel van den Grooten Oceaan. „De keizerlijke marine is nimmer in de Japansche geschiedenis beter in vorm geweest, terwijl op de steunpunten de versterkingen en de overige noodzakelijke uitrusting voltooid worden. De keizerlijke marine heeft posities ingenomen, vanwaar zij in staat is, iederen vijand te vernietigen, die Japan mocht uitdagen."

Het luchtwapen van de keizerlijke marine telt nu bijna 4.000 vliegtuigen, dank zij de gezamenlijke inspanning van regeering en volk. (Telegraaf)

(Vor. ber. Marine 4552 A)

C. **NEDERLAND. — „Besluit op de Inkomstenbelasting 1941". - Wat zuiver en onzuiver inkomen is; wat mag worden afgetrokken. —**

Verordening no. 105, brengt het „Besluit op de Inkomstenbelasting 1941".

Hoofdstuk I regelt den belastingplicht. Binnen- en buitenlandsche Nederlandsche belastingplichtigen zijn naar den maatstaf van hun zuiver inkomen aan een directe belasting onderworpen. De gehuwde vrouw is niet zelve belastingplichtig, behalve de duurzaam gescheiden levende vrouw.

Hoofdstuk II zegt dat het zuiver inkomen, in een kalenderjaar genoten, het onzuiver inkomen is, verminderd met de onverrekende verliezen van vorige jaren en de persoonlijke verplichtingen. Het onzuiver inkomen bestaat uit: 1e. de zuivere opbrengst van eigen onderneming en van arbeid; 2e. zuivere opbrengst van vermogen; 3e. zuivere inkomsten in den vorm van periodieke uitkeeringen voor zoover niet reeds onder 1e. en 2e. vallend; 4e. zuivere inkomsten uit speculatie, voor zoover zij niet vallen onder 1e. Breedvoerige overschrijvingen regelen wat onder „opbrengst" en „winst" te verstaan is, en hoe deze technisch berekend dienen te worden. De kosten van verwerving worden in mindering gebracht op de inkomsten, waartoe zij betrekking hebben.

De kosten van verwerving, die afgetrokken mogen worden, zijn de volgende:

1o. Uitgaven, die onmiddellijk of middellijk voor de vervulling van een dienstbetrekking moeten worden gedaan, zooals contributiën voor vakvereenigingen, aanschaffingskosten van gereedschappen en beroepskleeding, dan wel afschrijving (artikel 2) op zoodanige goederen;

2o. Uitgaven, noodig voor het vervullen van meer dan één dienstbetrekking;

3o. Kosten van verzekering en onderhoud van onroerende goederen, belastingen, die op onroerende goederen rusten, grondrenten en erfpachtcanons, alsmede kosten van verhuring of verpachting van onroerende goederen;

4o. Afschrijvingen op gebouwen en verhuurde roerende goederen.

5o. Kosten en belastingen, vallende op de verzilvering van coupons en dividendbewijzen — uitgezonderd de dividendbelasting, geheven krachtens het besluit op de dividendbelasting 1941 — alsmede kosten van vermogensbeheer.

6o. Interest van schulden en kosten van het opnemen en het verlengen van geldleeningen, voor zoover de schulden of geldleeningen zijn aangegaan of opgenomen ter verwerving van de inkomsten.

Van het onzuiver inkomen worden ter berekening van het zuiver inkomen afgetrokken:

1. Het verlies, dat de uitkomst vormde van het bepalen van het onzuiver inkomen in beide voorafgegane kalenderjaren, voor zoover dat verlies niet bij het bepalen van het zuiver inkomen over het laatste dier jaren in mindering kon worden gebracht.
2. De volgende persoonlijke verplichtingen, voor zoover zij niet bedrijfs- of beroepskosten of kosten van verwerving van inkomsten zijn: pensioenen; altijddurende renten, lijfrenten, en andere periodieke uitkeeringen en verstrekkingen; interessen van schulden en premiën voor lijfrenten.

De aftrek voor lijfrentepremiën bedraagt per geheel kalenderjaar ten hoogste: voor een belastingplichtige, vallende in tariefgroep 1. *f* 600, voor een belastingplichtige vallende in tariefgroep 2. *f* 1200; voor een belastingplichtige, vallende in tariefgroep 3 en aanspraak hebbende op aftrek voor niet meer dan drie kinderen *f* 1500.

Voor een belastingplichtige, vallende in tariefgroep 3 en aanspraak hebbende op aftrek voor meer dan drie kinderen.

Lijfrenten en andere al dan niet van het leven afhankelijke periodieke uitkeeringen en verstrekkingen aan bloed- en aanverwanten in de rechte linie en in den tweeden graad der zijlinie zijn niet voor aftrek vatbaar, tenzij zij de tegenwaarde voor een prestatie vormen. Evenmin is aftrek toegelaten ter zake van onderhoud van de echtgenoote van den belastingplichtige, tenzij zij duurzaam gescheiden van hem leeft.

De opbrengst van landbouwbedrijven wordt afzonderlijk geregeld.

Landbouwbedrijf in den zin van dit besluit is elk bedrijf, dat gericht is op het met behulp van natuurkrachten winnen van planten of plantendeelen, dan wel op het fokken, telen of houden van dieren, indien daarbij hoofdzakelijk voortbrengselen van het eigen landbouwbedrijf worden verbruikt, zooals:

Akkerbouw, tuinbouw, fruitteelt, bloembollenteelt en boomkweekerij, veehouderij, vetweiderij en pluimveehouderij.

Als landbouwbedrijf of onderdeel van een landbouwbedrijf worden mede beschouwd: binnenvisscherij en vischteelt, nevenbedrijven van den landbouw, met inbegrip van de jacht, indien het jagen met het uitoefenen van een landbouwbedrijf in verband staat; het gebruik van de eigen woning, indien dit met de uitoefening van een landbouwbedrijf rechtstreeks verband houdt.

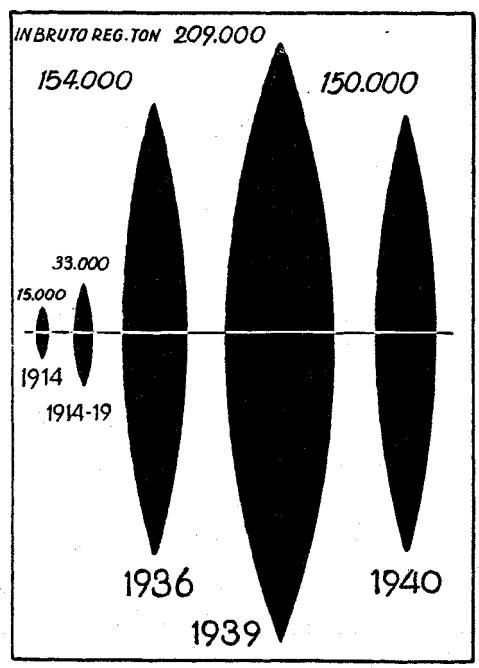
Verschuldigde bedragen. — Een der volgende hoofdstukken regelt het bedrag der belasting, dat verschuldigd is volgens de bij dit besluit behoorende tabel. Ten behoeve van de toepassing van de tabel worden de belastingplichtigen — binnenlandsche zoowel als buitenlandsche — ingedeeld in een van de tariefgroepen 1, 2 en 3. Onder tariefgroep 3 vallen de belastingplichtigen, die aanspraak op kinderaftrek hebben. Onder tariefgroep 1 of 2 vallen de belastingplichtigen, die geen aanspraak op kinderaftrek hebben.

Daarvan vallen onder tariefgroep 2: de gehuwde belastingplichtigen, de ongehuwde belastingplichtigen, die vóór 1 September van het kalenderjaar den leeftijd van 65 jaar hebben bereikt en de ongehuwde belastingplichtigen, die gehuwd geweest zijn en uit wier huwelijk een kind is geboren.

Onder tariefgroep 1 vallen de ongehuwde belastingplichtigen, die niet onder tariefgroep 2 of 3 vallen.

Buitenlandsche belastingplichtigen kunnen slechts dan aanspraak op kinderaftrek hebben, indien zij wonen op het grondgebied, dan wel de nationaliteit bezitten, van een staat, die in overeenkomstige gevallen kinderaftrek verleent aan personen, die binnen het Rijk wonen of de Nederlandsche nationaliteit bezitten. Omschreven wordt voor welke kinderen kinderaftrek geschiedt. Zuivere inkomsten, die reeds afzonderlijk belast zijn, worden niet belast op voet van de tabel van dit besluit.
Met den aanslag worden verrekend: de dividendbelasting, betrekking hebbende op in het onzuiver inkomen (artikel 5, lid 1) begrepen opbrengsten.
De in het kalenderjaar of het belastingtijdvak ingehouden loonbelasting, de over het kalenderjaar of het belastingtijdvak van den belastingplichtige nagevorderde loonbelasting, zonder de bij de navordering toegepaste verhooging, de krachtens een besluit ingevolge artikel 59, lid 1, 1ste, ingehouden belasting, betrekking hebbende op in het zuiver inkomen begrepen bedragen, de voor het kalenderjaar of het belastingtijdvak opgelegde voorloopige aanslagen.
Overtreft de aanslag de ermede te verrekenen bedragen, dan dient het verschil binnen een maand na de dagteekening van het aanslagbiljet te worden voldaan. Overtreffen de te verrekenen bedragen den aanslag, dan wordt het verschil teruggegeven.
Ten aanzien van buitenlandsche belastingplichtigen, die voor de loonbelasting aanspraak hebben op kinderaftrek, doch voor de inkomstenbelasting niet, kan de secretaris-generaal van het departement van Financiën bepalen, dat een hooger bedrag als verrekenbaar wordt beschouwd dan volgens lid 1, 2e en 3e, verrekenbaar is.
Het besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging en draagt den naam ,,Besluit op de inkomstenbelasting 1941".
(Verordeningenblad No. 24, 31 Mei 1941)
(V. b. Belastingen 4634 D; Inkomstenbelast. 4582 A)

A. ZWEDEN. — Scheepsbouw. —

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

B. ARGENTINIE. — Vastberaden handhaving der neutraliteit. —
Buenos Aires, 29 Mei. — De zitting van het Argentijnsche Congres is 29 Mei in tegenwoordigheid van de leden der regeering, militaire en civiele autoriteiten, alsmede van het diplomatieke corps, geopend, aldus meldt D.N.B.
Bij deze gelegenheid werd een boodschap voorgelezen van den vice-president, dr. Castillo, over de kwestie van Argentinië's houding ten aanzien van het Europeesche conflict. In de boodschap werd o.m. gezegd: „Daar wij verwijderd staan van de oorzaken van het conflict, was onze positie als neutraal land van het eerste oogenblik af vastgelegd. Wij zijn bereid deze houding loyaal en vastberaden te handhaven en daarbij niets na te laten, wat haar rechtens kan steunen. Wij stellen er prijs op onze buitenlandsche verplichtingen na te komen en streven er naar, binnen het kader van de bestaande normen en de mogelijkheden waarover wij beschikken tot een oplossing van het internationale conflict bij te dragen." (Telegraaf)
(Vor. ber. Neutraliteit 4657 B)

C. VEREENIGDE STATEN. — Marine-begrooting geteekend. - Frankrijks protest te Washington. - Reeds $ 5 milliard voor bewapening uitgegeven. - Vliegtuigcrediet van 3319 millioen dollar gevraagd. - 100 millioen dollar oorlogsmateriaal voor de Tsjoengking-regeering. - Dr. Karl Megerle over president Roosevelts rede van 27 Mei. —

Marine-begrooting geteekend. — President Roosevelt heeft de marinebegrooting ten bedrage van ongeveer 3.4 milliard dollar, die eenigen tijd geleden door het Congres is goedgekeurd, geteekend.
De prijzencommissaris voor de wapenindustrie, Henderson, heeft verklaard, dat de gebeurtenissen de bewapeningsuitgaven der Ver. Staten voor het komende begrootingsjaar onontkoombaar tot ten minste 18, maar waarschijnlijk 20 milliard dollar zullen verhoogen. Deze verklaring heeft hij afgelegd voor de begrootingscommissie van het Huis van Afgevaardigden, die thans beraadslaagt over het belastingprogram.

Frankrijks protest te Washington. — Washington, 20 Mei. (D. N. B.) — De Fransche ambassadeur, Henry Haye, heeft 20 Mei bij den minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, een protest ingediend tegen het optreden der Ver. Staten tegen Fransche schepen in Amerikaansche havens.

$ 5 milliard voor bewapening uitgegeven. — New York, 24 Mei. (D.N.B.) — Volgens een bericht van de International News Service uit Washington heeft de Amerikaansche minister van Financiën, Morgenthau, medegedeeld, dat de Amerikaansche regeering sedert 1 Juli 1940 vijf milliard dollar heeft uitgegeven voor bewapeningsdoeleinden. De maandelijksche uitgaven hiervoor bedragen op het oogenblik 500 millioen dollar, doch zullen later stijgen tot 2 milliard. Tot dusver is 3 milliard uitgegeven door het ministerie van Oorlog en door het ministerie van Marine 1.8 milliard.

Vliegtuigcrediet van 3319 millioen dollar gevraagd. — New York, 27 Mei. (D.N.B.) — Volgens een bericht van Associated Press uit Washington heeft president Roosevelt 27 Mei het Congres verzocht om goedkeuring van een crediet van 3.319 millioen dollar voor den bouw van nog meer vliegtuigen. Een bedrag van 2.790 millioen dollar is bestemd voor het leger en 529 millioen dollar voor de vloot. Naar Associated Press verder mededeelt, heeft de secretaris van president Roosevelt, Early, geweigerd een raming te geven van het aantal in aanbouw zijnde vliegtuigen of te zeggen, of het bommenwerpers of jagers betreft.

Voor $ 100 millioen oorlogstuig naar China. — New York, 28 Mei. (D.N.B.) — De regeering der Ver. Staten zal aan de Tsjoengking-regeering oorlogsmaterieel ter waarde van $ 100 millioen leveren, zoo meldt de ,,New York Times" uit Tsjoengking. De eerste scheepsladingen zijn reeds in China aangekomen. In het bericht wordt er de nadruk op gelegd, dat deze leveringen onder de ,,Steunwet der V. S." vallen.

Dr. Karl Megerle over Roosevelts rede van 27 Mei. — Berlijn, 30 Mei. (D.N.B.) — ,,Voor wien spreekt Roosevelt?", zoo vraagt de diplomatieke medewerker van de ,,Börsen-Zeitung", dr. Karl Megerle, in een hoofdartikel van dit blad. Door zijn aanmatigende en onnatuurlijke politiek heeft Roosevelt de Ver. Staten juist in een eigen afzondering gemanoeuvreerd. Van de zeven groote mogendheden der aarde is alleen Engeland voor hem genaakbaar. Alle overigen voelen zich door hem bedreigd, uitgedaagd of voor het hoofd gestooten. Van de groote mogendheden spreekt Roosevelt dus slechts voor Engeland. Maar ook tegenover Engeland bevindt Roosevelt zich in de grootste verlegenheid. Aan de eene zijde moet hij Engeland afschilderen als verlegen om hulp, opdat de steun dien het van Amerika zou krijgen, plausibel lijkt, aan de andere zijde moet hij den indruk wekken, dat Engeland sterk is. Daarmede roept hij evenwel de vraag op, of Amerikaansche hulp noodig is. Of de verwachtingen van de Engelschen vervuld worden, moet ook nog worden afgewacht. Want ten slotte komt het tijdstip naderbij, waarop de Engelschman zich moet afvragen, waarheen de Amerikaansche oorlogsophitsers hem en zijn land willen brengen.
De Engelsche patriot moet constateeren, dat, hoe meer men uitsluitend op de Ver. Staten aangewezen is, des te meer men van de Ver. Staten afhankelijk wordt en des te twijfelachtiger de uithoudingspolitiek wordt. Want ten slotte voert Engeland den strijd niet om voortaan een bestaan te leiden als jongste firmant en als vazal van de Ver. Staten, doch om in den kring der volkeren weer een rol als onafhankelijke, op zich zelf aan-

gewezen groote mogendheid te spelen. Voor een souverein Engeland heeft de totale afhankelijkheid, zelfs van een helper en bondgenoot, geen bekoring.
Ook den Spaansch-Amerikaanschen staten heeft Roosevelt niets bijzonders kunnen bieden, want verlenging van den oorlog en het scheppen van tegenstellingen tot Europa en het Verre Oosten, beteekent voor hen geen winst. Noch zij, noch de rest van de wereld, kunnen derhalve Roosevelt een mandaat toekennen, namens hen te spreken. Zelfs tegenover het eigen volk, staat Roosevelt in tegenspraak. Terwijl hij eenerzijds Amerika voorstelt als zwak en bedreigd, zoo vervolgt Megerle, moet hij anderzijds om op de wereld indruk te maken, de Ver. Staten als een geweldige onweerstaanbare macht voorstellen, welke geroepen en in staat is, aan de geheele wereld haar wil op te leggen en haar voor de ontvouwing der onbeperkte machtsmiddelen te laten sidderen."
(Het Vaderland - Alg. Handelsblad - Nieuwsblad v. h. Noorden - Standaard - Limburger Koerier - Börsen-Zeitung)
(Vor. ber. Marine 4672 A; Bezetting Fransche schepen 4685 D; Defensie 4672 A; Steun a. China 4659 A; Dr. Karl Megerle 4655 B; Rede pres. Roosevelt 4699 A)

A. NEDERLAND. — Onderwijs - „Indische Dag" van de Vrije Universiteit - Dr. H. Colijn over Nederlandsch-Indië. —
Het Studentencorps van de Vrije Universiteit te Amsterdam heeft 20 Mei een „Indischen Dag" gehouden. De heer O. N. Oosterhof, rector van het Corps, heette de aanwezigen welkom, en in het bijzonder dr. H. Colijn, prof. dr. B. Brouwer, rector magnificus van de Gemeente-Universiteit, en prof. dr. H. Rutgers, rector magnificus van de Vrije Universiteit. Spr. zeide in zijn openingswoord o.m., dat het de eerste maal was dat de Vrije Universiteit een Indischen dag houdt. Dr. K. J. Boeyinga sprak over „Bestuur en Bevolking", prof. dr. W. J. A. Kernkamp over „De Islam in Indië".
Aan het slot sprak dr. H. Colijn over „Grondslag en doel".
Wij hebben een koloniaal rijk, dat naar zijn gebied de derde plaats en naar zijn economische beteekenis de tweede in de wereld inneemt en met het moederland samen een bevolking van tachtig millioen inwoners heeft. Van den kant van de inheemsche bevolking zou het eveneens een ramp zijn, wanneer de band met Nederland verbroken zou worden. Spr. onderschrijft geenszins het Arabische gezegde: „Soort over soort, d.i. genade", wat beteekent: het is beter minder goed geregeerd te worden door een volk van gelijk ras dan beter door een volk van hoogere ontwikkeling.
Tot in het begin van de 20ste eeuw werd het recht om de heerschappij te voeren over de Aziaten niet betwist. Thans is dit geheel anders geworden. Dit is niet alleen aan de opkomst van Japan, maar ook door de vruchten van het moderne koloniaal beheer te danken. Men meende hetzelf te kunnen doen met een verwijzing naar Japan!
Elk koloniaal bewind moet zijn verdediging vinden in een historischen grondslag en een klare doelstelling. Voor Nederland beteekent dit een versteviging van de banden met Indië. Als voogd heeft het den pupil tot gelijkwaardigen partner te maken.
Van een organische eenheid binnen het groot-Nederlandsche staatsverband zal nimmer sprake zijn. Dit is in Indië zelf ook niet het geval, waar tusschen de verschillende volksgroepen groote verschillen heerschen.
Men streve niet naar een verdere ontvoogding van het Indische bestuur, maar naar een bestuur, dat direct voeling houdt met de bevolking, terwijl de ontvoogding van de bevolking wel nagestreefd moet worden.
Elke penetratie van de West-Europeesche cultuur in de Indische maatschappij werkt zonder meer verstorend. Het onderwijs bijv. was technisch voortreffelijk, vernietigde echter het oude levensbeeld zonder er iets voor in de plaats te stellen. Dit in tegenstelling met de zending. Wie de staatsverbondenheid tusschen Nederland en Indië wenscht, zal groote waarde moeten hechten aan het werk van de zending. De verbondenheid tusschen Nederland en Ned.-Indië zal des te hechter zijn, naarmate ze meer berust op het christendom! (Alg. Handelsblad)
(V. b. Vrije Universiteit 4299 A; Dr. H. Colijn 4646 A)

B. NEDERLAND. — Sportbeoefening officieel geregeld. - College van drie gevolmachtigden. —
's-Gravenhage, 31 Mei. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming betreffende het regelen van de sportbeoefening in Nederland.
Hierin wordt het volgende bepaald:
Artikel 1. 1. De regeling van de sportbeoefening en van het sportwedstrijdwezen in Nederland behoort tot de zorg van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming.
2. Sportbeoefening in den zin van dit besluit is iedere bezigheid op het gebied van de lichamelijke opvoeding.
Artikel 2. 1. De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, vaardigt de voorschriften, welke tot regeling van de sportbeoefening en van het sportwedstrijdwezen in Nederland noodig zijn, uit, met name wat betreft den organisatorischen opbouw der afzonderlijke takken van sport, voorts wat betreft de voorwaarden, waaronder sportbeoefening in Nederland is toegestaan, alsmede de wijze, waarop de sport wordt beoefend en sportwedstrijden worden gehouden.
2. In de dienovereenkomstig uit te vaardigen voorschriften kan worden bepaald, dat vereenigingen of personen, die in strijd met de bepalingen dier voorschriften sport beoefenen, voor bepaalden of onbepaalden tijd van het beoefenen van een bepaalden dan wel van elken tak van sport worden uitgesloten.
Artikel 3. 1. De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming wordt bij de vervulling van zijn taak bijgestaan door een college van gevolmachtigden voor het sportwezen, hetwelk uit drie leden bestaat.
2. Alvorens voorschriften, als bedoeld in artikel 2, uit te vaardigen, wordt dit college gehoord.
Artikel 4. De bepalingen van de verordening no. 41/1941, ten einde te komen tot een herordening op het gebied van de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen, blijven onverminderd van kracht.
Artikel 5. Dit besluit treedt 31 Mei in werking.
(Verordeningenblad No. 24, 31 Mei 1941)
(Vor. ber. Sport 4406 D)

C. NEDERLAND. — Handelsverdrag België—Nederland en Finland. —
Helsinki, 21 Mei. (D.N.B.) — Op 21 Mei is te Helsinki door gezant Schnurre van het ministerie van Buitenlandsche Zaken en den voorzitter van de commissie voor den Buitenlandschen Handel een goederenruilovereenkomst geteekend tusschen Finland eenerzijds en België en Nederland anderzijds. (Het Volk)
(V. b. Handelsverdrag Finland—Nederland 3601 C)

D. WERNER SOMBART, DE BEKENDE ECONOOM, OVERLEDEN. —
Berlijn, 19 Mei. (D.N.B.) — De bekende econoom, prof. dr. Werner Sombart, is 18 Mei te Berlijn overleden.
Werner Sombart werd in 1863 te Ermsleben (Harz) geboren. Na achtereenvolgens te Pisa en Berlijn te hebben gestudeerd, was hij van 1888 tot 1890 secretaris van de K. v. K. te Bremen. Vervolgens werd hij tot buitengewoon hoogleeraar in de staatswetenschappen aan de handelshoogeschool te Breslau benoemd. In 1906 volgde zijn aanstelling als professor aan de handelshoogeschool te Berlijn, terwijl hij in 1917 overeenkomstig den wensch van Adolf Wagner dezen opvolgde als gewoon hoogleeraar aan de universiteit van Berlijn. In 1931 legde hij zijn functie als zoodanig neer.
Zijn meest gelezen boek is het in 1896 verschenen werk „Sozialismus und Soziale Bewegung im 19. Jahrhundert". Van dit werk, hetwelk in 24 talen is vertaald, verscheen in 1924 de tiende druk onder den nieuwen titel: „Der proletarische Sozialismus".
Andere bekende werken van prof. Sombart zijn o.a.: „Die Ordnung des Wirtschaftslebens", „Die drei Nationalökonomien", „Die Zukunft des Kapitalismus", „Deutscher Sozialismus" en „Die Juden und das Wirtschaftsleben". Zijn standaardwerk is „Der moderne Kapitalismus".
De beteekenis van Werner Sombart ligt dus in de eerste plaats op sociologisch-historisch gebied. Vooral de verschijnselen van het kapitalisme hebben steeds zijn bijzondere aandacht gehad.
(Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — Rede van Dr. T. Goedewaagen te Maastricht over de beteekenis van Limburg voor het cultureele leven. - Plan voor oprichting kunstacademie. —

Dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, bracht 28 Mei een bezoek aan verschillende bezienswaardigheden en instellingen in Maastricht.

Des middags werd in de voormalige Dominicanenkerk een bijeenkomst gehouden, waarvan Limburgsche kunstenaars en allen, die geacht worden betrokken te zijn in de bevordering van de Limburgsche cultuur, waren uitgenoodigd. Er was ruime belangstelling.

Na een kort inleidingswoord van graaf Marchant et d'Ansembourg hield dr. Goedewaagen een rede. Hierin ging hij de beteekenis der Limburgsche cultuur na, om vervolgens te wijzen op de ordening van het cultuurleven.

Wij willen, aldus spreker, het cultuurleven ordenen in een cultuurkamer, onderscheiden in gilden. Wij nemen hierbij een oude gedachte op, omdat zij mutatis mutandis (wij leven niet meer in de middeleeuwen) voor de toekomst bruikbaar is. De werkers in de pers, de film, de muziek, het tooneel, de dans, de bouwkunst, de beeldende kunsten, de kunstnijverheid en de schrijvers, voor zoover niet wetenschappelijk, zullen verzameld worden in zes gilden, die niet als vrije vereenigingen, doch als gesloten organisaties worden gedacht. In elk dier gilden zullen vakgroepen gemaakt worden, al naar het beroep en de omstandigheden het vereischen. Deze organisatie zal levend moeten zijn: zij wordt niet van uit Den Haag opgelegd, maar moet groeien in het gezond dispuut der betrokkenen, die in haar moeten werken.

Dr. T. Goedewaagen
(Photo Arbeiderspers)

Behalve de ordening in gilden en vakgroepen wordt beoogd, zooals gezegd, een ordening dier gilden in gewestelijke kringen, opdat Noord en Zuid, Oost en West van eigen gesteldheid uit kunnen meewerken ten einde in vertrouwde sfeer te kunnen werken.

In de cultuurkamer, in gilden, in vakgroepen en gouwkringen zal het leidersbeginsel moeten heerschen of m.a.w. niet de meerderheid heeft het te zeggen, maar de verantwoordelijke man, na rijp beraad met zijn raadsmannen en zwaarwegend overleg met zich zelf. Ook deze gedachte is hier in het Zuiden niet vreemd, waar de mensch geleerd heeft, dat de dingen des geestes en der cultuur vertrouwen vergen van hen, die door verantwoordelijke leiders worden wegwijs gemaakt. Het is het gezonde beginsel van iedere gemeenschap, dat overal in de wereldgeschiedenis zijn kracht heeft getoond en waarvan alleen een intellectualistisch en individualistisch humanisme is afgeweken. In dit verband wees dr. Goedewaagen nog op de taak van den staat.

Ik geloof, dat Limburg kans heeft, van wingewest tot hooggewaardeerde mede-arbeider in onze cultuur te worden. De tijd is gunstig voor een herijking der waarden in ons volksbestel. Het Hollandisme gaat voorbij, mede door den wil van ons nationaal-socialisten. Hoe Europa er uit zal zien, ligt niet aan ons Nederlanders. Maar allen die eigen bestemming begrijpen zullen straks meetellen in een volksch geordend Europa.

De commissaris der provincie sprak daarna over de wenschelijkheid om een blijvend onderling contact van kunst en cultuur in Limburg met de overheid in een daad om te zetten en deelde in zijn slotwoord mede, dat hij voornemens is een raad van advies in te stellen, waarover hij zelf de leiding zal nemen en leden voor dien raad zal aanzoeken. De taak zal o.m. zijn: Het bevorderen van de opleiding van jonge kunstenaars in het algemeen en meer speciaal het voorbereidend werk tot het stichten van een kunstacademie in Limburg.

Deze academie zou in Maastricht worden opgericht, waarbij de overige cultuurcentra van Limburg vergeten, noch achteruitgezet zullen worden. (Limburger Koerier - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4698 D)

B. FRANKRIJK. — Admiraal Darlan over Engeland.

Parijs, 1 Juni. (D.N.B.) — Admiraal Darlan heeft in een voor de pers van het bezette gebied afgelegde verklaring een uiteenzetting gegeven van de Engelsche politiek jegens Frankrijk. Verwijzende naar den Engelschen luchtaanval op de Tunesische havenstad Sfax verklaarde Darlan, dat Eden's poging om dien aanval te rechtvaardigen, mislukt is, daar overeenkomstig het internationale recht schepen eener oorlogvoerende mogendheid zich 24 uur in een neutrale haven mogen ophouden.

Wanneer men aan de laatste maanden terugdenkt, is er geen week voorbijgegaan, waarin niet een Engelsche aanslag op de Fransche marine geschied is. In totaal zijn sinds den wapenstilstand, zoo verklaarde Darlan, 143 Fransche schepen door de Engelschen opgebracht en niet, zooals zij beweren, gecontroleerd en dan weer losgelaten.

Met miskenning van alle voor de scheepvaart geldende wetten heeft de Britsche admiraliteit, wat Frankrijk betreft, het contrôlerecht in een prijzenrecht veranderd, zelfs dan, wanneer de aangehouden schepen geen lading vervoerden. Dit alles bewijst, dat Engeland tegenover ons tot een piratenoorlog is overgegaan, om aan den eenen kant op onze kosten zijn voortdurend toenemend verlies aan tonnage te vervangen en anderzijds om Frankrijks bevolking uit te hongeren.

Engeland wil de Fransche macht ter zee vernietigen, het Fransche moederland van zijn koloniën scheiden en Frankrijk van de rest der wereld isoleeren.

Darlan herinnerde voorts aan den overval van Britsche oorlogsschepen op den gestranden Franschen kruiser Dunkerque, die op 7 Juli 1940 getorpedeerd en met machinegeweren beschoten werd, waarbij 200 Fransche matrozen, die hun gesneuvelde kameraden de laatste eer wilden bewijzen, om het leven kwamen. Dat waren dezelfde mannen, die zich kort tevoren in Duinkerken, Cherbourg, Le Hâvre en Brest hadden opgeofferd om den terugtocht van Britsche soldaten te beveiligen.

Indien men, aldus Darlan, de motieven tot een dergelijke handelswijze wil begrijpen, moet men zich bezighouden met de Fransch-Engelsche betrekkingen van de laatste twintig jaren. Sedert de conferentie van Versailles heeft Engeland getracht alle uit het vredesverdrag voortvloeiende verplichtingen Frankrijk op den hals te schuiven en zichzelf van de economische voordeelen te verzekeren. Frankrijk kreeg daardoor de rol van politieagent te spelen, terwijl Engeland winst maakte.

Engeland heeft ook goud en wapenen geleverd aan de beide haarden van opstand in het Fransche rijk, Marokko en Syrië. In 1935 kon het de toenmalige Fransche regeering bewegen tot deelneming aan de sancties tegen Italië. In het algemeen kan men zeggen, dat tusschen 1919 en 1939 Engeland steeds niet-thuis gaf, wanneer Frankrijk zijn hulp inriep en telkens van de Fransche hulp gebruik maakte, indien het zijn eigen belangen wilde verdedigen.

Toen Duitschland als militaire mogendheid en als vereenigende factor in Europa naar voren kwam, heeft Engeland zich bezonnen op zijn bondgenootschap met Frankrijk en geprofiteerd van de dwaasheid van Fransche politici om Frankrijk in dezen oorlog mee te sleuren.

Omdat Frankrijk in maarschalk Pétain eindelijk een leider met een helderen blik heeft gevonden, wordt het op huichelachtige wijze door Engeland aangevallen. Het zou Frankrijk willen verbieden aan een nieuwe Europeesche orde deel te nemen. Het zou ook willen verhinderen, dat Frankrijk de eenheid van zijn gebied en zijn koloniaal rijk handhaaft.

In overeenstemming met maarschalk Pétain weiger ik, aldus Darlan, de vernietiging van Frankrijk te aanvaarden, die bij een voortduren van den oorlog onvermijdelijk zou zijn geweest. Dat ik, die door den maarschalk belast ben met de politiek van den herbouw, het mikpunt der Engelsche woede ben, is even natuurlijk als het feit, dat Londen tegen Frankrijk twijfelachtige Fransche elementen tracht uit te spelen.

Ik handel zoo, dat Frankrijk weer een plaats als groote mogendheid in Europa en in de wereld kan innemen. Deelneming aan de nieuwe ordening is daarvoor noodzakelijk.

Na het bombardement van Sfax ben ik meer dan ooit besloten om Frankrijks recht tot vrije beschikking over zijn havens en verbindingswegen te doen eerbiedigen. Ons land is nog sterk en waardig genoeg om een gewelddadige schending van zijn gebied of een beleediging van zijn vlag niet te aanvaarden.

(Het Vaderland)

(Vor. ber. Admiraal Darlan 4689 F)

A. MICROBIOLOGIE. — Bacteriën, die licht geven. - Lezing van dr. Kingma Boltjes. —

Dr. ir. T. IJ. Kingma Boltjes heeft dezer dagen voor de natuurphilosophische faculteiten der Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam over „Lichtbacteriën" gesproken.

De meeste menschen kennen het lichten der zee — aldus spr. — en het lichtgeven van het natte zeezand, wanneer men er met een stok een streep in zet. Deze verschijnselen worden veroorzaakt door lichtbacteriën en lichtgevende protozoën. Bijna alle bekende soorten lichtbacteriën leven in zee; ze hebben een hooge zoutconcentratie noodig om in leven te blijven (deplasmolyse). Er zijn ook visschen, kreeften, mosselen, die lichten. Een gedeelte van die visschen ontleent zijn lichtgevend vermogen aan een symbiose met lichtbacteriën. Dit blijkt uit het volgende experiment, dat ieder kan uitvoeren:

Spoel een zeevisch af met 3% keukenzoutoplossing, en zet hem op een koele plaats eenige dagen neer, want de lichtbacteriën planten zich tusschen 12 gr. en 18 gr. C. het snelste voort (boven 20 gr. C. zouden andere bacteriën de overhand krijgen, treedt rotting op). Strijk met een platina-draad over de lichtende stippen, die we in een donkere kamer op den visch zien zitten, strijk den draad daarna over een vaste gelatine-oplossing. Daar zullen de bacteriën zich gaan voortplanten. In den laatsten tijd lichten gekochte visschen vaak niet. Spr. schreef dit daaraan toe, dat de visschen bewaard werden in ijs, met eenige tiende procenten formaline (wat beter conserveert).

Prof. Beyerinck (een Nederlandsche baanbreker op het gebied der microbiologie) isoleerde twee morphologisch verschillende lichtbacteriën. Op de visschen leefde een beweeglijk micrococcus; in het zeezand een niet beweeglijk vibrio-bacterie. Beide zijn zéér gevoelig voor de lucht-zuurstof. De eerste bacterie gaat als een huid op de vloeistof zitten, om zooveel mogelijk lucht te krijgen (zij kan zich immers bewegen). Wordt de andere in een vloeistof gesuspendeerd, dan licht die vloeistof hel groen op, wanneer zij geschud wordt, want dan brengen wij versche zuurstof bij de bacteriën.

Welke processen zijn het, die de bacteriën in staat stellen te lichten? Het verschijnsel hangt niet, zooals Beyerinck aanvankelijk meende, samen met de voeding, maar met de ademhaling der bacteriën. Het verschijnsel is zeker gebonden aan de bacteriën: filtreert men zoo'n lichtgevende vloeistof door een bacteriën-filter, dan loopt de vloeistof donker door, het filter gaat lichten! De gevoeligheid voor zuurstof blijkt hieruit: 1/5000 mm. zuurstof doet de bacteriën al lichten! Het is nog niet gelukt het licht-procédé buiten de bacteriën af te zonderen. Wèl heeft men bij het vuurvliegje twee stoffen, luciferine en luciferax, afgezonderd, die verantwoordelijk zijn voor het lichtgeven: bij elkaar gebracht geven ze de licht-reactie. Dit zijn, voor zoover bekend, ingewikkelde organische verbindingen (luciferax is waarschijnlijk een enzym). Het lichtgeven is het gevolg van een scheikundige reactie (analoog aan een reactie tusschen pyrogallol, waterstof-peroxyde en formaldehyde). Beziet men de spectra van verschillende lichtende bacteriën, het vuurvliegje e.d., dan blijken deze het karakter van absorptie-spectra te bezitten, en de verschillende spectra hebben allemaal een top, bij één zelfde, kenmerkende licht-frequentie.

Uit het verdere onderzoek, dat spr. behandelde, bleek dat het ons wel eenigszins nader heeft gebracht tot de plaats van het lichtprocédé, het speelt n.l. in ieder geval een groote rol, naast de gewone haemine-ademhaling der bacteriën, maar omtrent het chemisme ervan is eigenlijk nog niets bekend. Dit onderwerp was zeer geschikt voor demonstratie, immers we merken de aanwezigheid van bacteriën aan hun lichtgeven; men hoeft ze daarvoor niet door een microscoop te bezien. Met een groot aantal experimenten lichtte spr. zijn lezing dan ook toe.

(Alg. Handelsblad)

B. VATICAAN. — Radiotoespraak van den Paus. - Nieuwe beginselen voor het maatschappelijke en economische leven. - Vervolmaking van gezinsleven. —

Vaticaanstad, 1 Juni. (Stefani) — Hedenmorgen heeft de Paus in zijn bibliotheek ter gelegenheid van het feest van St. Eugenius op 2 Juni, het H. College van kardinalen in audiëntie ontvangen. De kardinaaldeken Granito di Belmonte sprak wenschen uit.

Ter gelegenheid van den 50sten verjaardag van de encycliek Rerum Novarum van Paus Leo XIII heeft Paus Pius XII een radiotoespraak gehouden. Hij herinnerde er aan, dat Leo XIII, toen hij zijn encycliek uitgaf, er van overtuigd was, dat de kerk zich over de maatschappelijke vraagstukken moest uitspreken om vast te stellen, of de grondslagen van een bepaalde sociale organisatie in overeenstemming waren met het natuurrecht en de goddelijke openbaring. De encycliek vond een grooten weerklank, want vele landen hebben maatregelen genomen om verbetering te brengen in de levensvoorwaarden der arbeiders.

Paus Pius noemde nieuwe richtinggevende en moreele beginselen voor de drie fundamenteele waarden van het maatschappelijke en economische leven n.l. voor het gebruik van stoffelijke goederen, voor den arbeid en het gezin. Hij sprak den wensch uit, dat de goederen, die door God voor iedereen geschapen zijn, ook volgens de beginselen van rechtvaardigheid en naastenliefde aan ieder ten goede zullen komen, opdat zij den menschen een vruchtdragenden vrede kunnen brengen en geen gevaarlijken toestand scheppen, waaruit strijd en afgunst kunnen voortkomen.

Met het vraagstuk van het gebruik der goederen is dat van den arbeid nauw verbonden. Het recht en de plicht om den arbeid te organiseeren, komen vooral den werkgevers en den werknemers toe. Als zij hun taak niet kunnen volbrengen, moet de staat tusschenbeide komen om den arbeid te regelen en te verdeelen.

Volgens de leerstelling van de encycliek Rerum Novarum heeft de natuur een nauw verband gelegd tusschen het particuliere bezit en het bestaan der menschenmaatschappij, in het bijzonder het bestaan en de ontwikkeling van het gezin. Het gezin is de vruchtbare grondslag van de grootheid en de macht van een volk. Alle rechtsnormen, die regels voor den privaten eigendom opstellen, moeten strekken tot vervolmaking van het gezinsleven.

De Paus sprak den wensch uit, dat deze beginselen thans reeds leiding zullen geven bij de organisatie van die nieuwe orde, berustend op vrede en gerechtigheid waarop de wereld wacht en die uit den strijd van thans geboren moet worden.

Ten slotte gaf de Paus zijn apostolischen zegen.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Paus Pius XII 4646 B)**

C. TURKIJE. — Defensie. - Aanvullend crediet. —

Het parlement heeft op 28 Mei een wet aangenomen, betreffende een aanvullend defensie-crediet voor het jaar 1940-'41, ad £T. 13.5 millioen. Zoowel voor de financiering van spoorwegwerken als voor bodemontginningen werd £T. 10 mill. toegestaan. (Standaard)

(Vor. ber. Defensiecrediet 4487 F)

D. NEDERLAND. — „Besluit op de Commissarissenbelasting 1941". —

In het Verordeningenblad is verschenen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën betreffende de commissarissenbelasting.

Hierin wordt o.a. het volgende bepaald:

Artikel 1. 1. Onder den naam van „Commissarissenbelasting" wordt een bijzondere belasting geheven van de belooningen — hierna aan te duiden als commissarisloon — door lichamen, vallende onder artikel 1 van het besluit op de Winstbelasting 1940 (no. 83/1940), voor de werkzaamheid van hun commissarissen toegekend.

2. Onder commissarissen worden verstaan de natuurlijke personen en de rechtspersonen, die, onder welken naam ook, belast zijn met toezicht op het bestuur, ongeacht of zij bijkomstig ook aan de bestuurstaak deel hebben.

Artikel 2. (1) Het commissarisloon wordt opgevat en berekend volgens de artikelen 4, 5 en 6 van het besluit op de Loonbelasting 1940 (no. 224/1940) en de met betrekking tot die artikelen uitgevaardigde uitvoeringsvoorschriften.

Artikel 3. (1) Commissarissenbelasting is niet verschuldigd, indien het commissarisloon in een kalenderjaar niet meer bedraagt dan honderd gulden.

(2) De belasting bedraagt bij een commissarisloon van:

1e. meer dan *f* 100, doch niet meer dan *f* 1000: 20 ten honderd van het bedrag, waarmede het commissarisloon *f* 100 te boven gaat.

2e. Meer dan *f* 1000, doch niet meer dan *f* 5000: *f* 180, vermeerderd met 30 ten honderd van het bedrag, waarmede het commissarisloon *f* 1000 te boven gaat.

3e. Meer dan *f* 5000: *f* 1380, vermeerderd met 50 ten honderd van het bedrag, waarmede het commissarisloon *f* 5000 te boven gaat.

(1) Dit besluit treedt 31 Mei in werking.

(2) Het wordt aangehaald als „besluit op de commissarissenbelasting 1941".

(Verordeningenblad No. 24, 31 Mei 1941)

(Vor. ber. Belastingen 4702 C)

A. **NEDERLAND. — Verordening tot verwijdering van joden uit het agrarische bedrijfsleven - Aangifte van landbouwgronden in joodsche handen uiterlijk 30 Juni '41. —**
In Verordeningenblad No. 24 is gepubliceerd de tekst van een verordening van den Rijkscommissaris, aan te halen als „Verordening tot verwijdering van joden uit het agrarische bedrijfsleven". Zij bepaalt o.m. het volgende:
Landbouwgrond in joodsche handen (als hoedanig wordt beschouwd ieder land met de daarbij behoorende gebouwen, waarop eenige vorm van bodemcultuur als bedrijf wordt uitgeoefend of dat ten behoeve van de visscherij wordt gebruikt en waarop een jood eenig recht heeft) moet worden aangegeven, ook indien de grond vóór de inwerkingtreding van deze verordening in andere handen is overgegaan. De aangifte moet uiterlijk 30 Juni '41 worden ingediend bij het daartoe bevoegde Pachtbureau. Bedoelde gronden moeten uiterlijk 1 September 1941 bij notariëele acte worden verkocht onder goedkeuring van een door het Dep. van Landbouw en Visscherij in te stellen bureau. Bovendien geeft de verordening voorschriften voor joodsche pachters, gebruikers of anderen, die genotsrechten op den bodem uitoefenen.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.
Zij wordt aangehaald als „Verordening tot verwijdering van joden uit het agrarische bedrijfsleven."
(Verordeningenblad No. 24, 31 Mei 1941)
(Vor. ber. Joden 4684 D)

B. **FRANKRIJK. — Engelschen bombardeeren Sfax in Tunis. —**
Vichy, 28 Mei (D.N.B.) — Het Engelsche luchtwapen heeft, naar officieel wordt medegedeeld, op 28 Mei de Fransche haven Sfax in Tunis gebombardeerd.
Het in de haven liggende Fransche vrachtschip „Rabelais" werd zwaar getroffen. Bovendien kregen de administratiegebouwen van de Fosformaatschappij eenige treffers. Eenige gewonden waren bij het bombardement te betreuren.
In Fransche kringen heeft deze Britsche overval op een haven, die op geenerlei wijze militaire doeleinden dient, groote verontwaardiging gewekt. Men verklaart, dat deze nieuwe schanddaad van Engeland zich schaart in de reeks van Dakar, Mers el Kebir en Nemours.
Vichy, 29 Mei (D.N.B.) — Bij den Engelschen luchtaanval op de haven Sfax werden ongeveer 15 personen gewond, onder wie twee ernstig.
Eén der bommen trof de achtersteven van het in de haven voor anker liggende Fransche s.s. „Rabelais". Aan boord brak brand uit, welke echter spoedig gebluscht kon worden.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(V. b. Dakar 4385 D)**

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Voorjaarstentoonstelling te Hagen door Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, geopend - Duitsch-Nederlandsche Cultuuruitwisseling. —**
Het A. N. P. meldt uit Hagen:
24 Mei is op plechtige wijze de vierde groote Hagensche voorjaarsexpositie in het Karl Ernst Osthaus museum in tegenwoordigheid van talrijke kunstenaars en kunstliefhebbers uit het Nederrijnsche-Westfaalsche gebied en weermacht geopend.
De directeur van het Hagensche stedelijke museum, dr. Gerhard Brüns, wees op het doel van deze tentoonstelling in oorlogstijd, n.l. den kunstenaar en zijn werk tot het volk te brengen, teneinde de Duitsche menschen met nieuwe weerstandskracht te bezielen.
Rijksminister Seys-Inquart, de beschermheer van deze tentoonstelling, kondigde in zijn rede aan in het kader van de Duitsche-Nederlandsche cultuuruitwisseling een tentoonstelling van Nederlandsche schilderkunst te Hagen te houden, om hier een beeld van de huidige artistieke productie van Nederland te vertoonen.
Met de beste wenschen voor het succes van deze tentoonstelling verklaarde de minister de tentoonstelling voor geopend. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Tentoonstelling Ned. schilderkunst te Keulen 4647 C; Dr. Seyss-Inquart 4700 F)

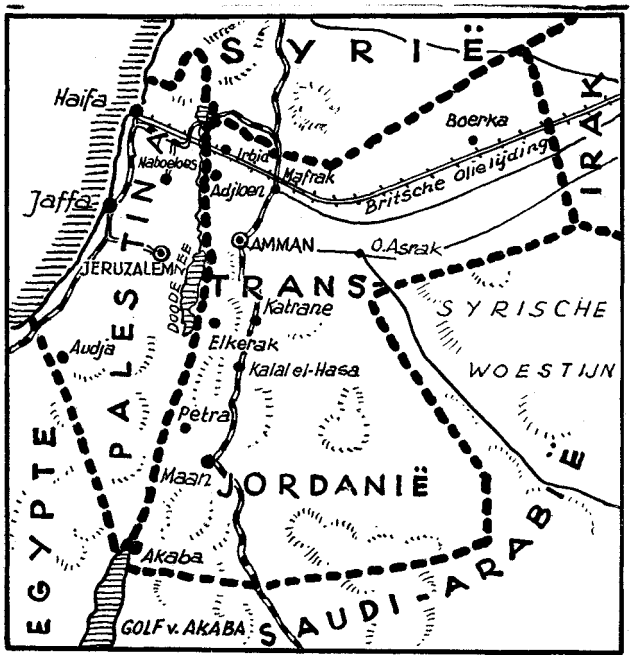
D. **NEDERLAND. — Kustgebied voor vaartuigen anders dan voor het bedrijf verboden - Buitenboordmotoren vergunning vereischt. —**
In Verordeningenblad No. 23 is met onmiddellijke inwerkingtreding (d.d. 26 Mei) afgekondigd een verordening van den Rijkscommissaris houdende buitengewone maatregelen voor de kustverdediging. Daarbij is o.m. bepaald, dat vaartuigen het in de verordening omschreven gebied niet mogen bevaren, noch daarbinnen op het water of op het land mogen liggen. Dit verbod heeft echter geen betrekking op vaartuigen, welke gebruikt worden bij de uitoefening van een bedrijf (landbouwbedrijven daaronder begrepen), noch op woonschepen zonder eigen beweegkracht. Het overschrijden van de zeegrens, welke in de verordening wordt aangegeven, is evenwel ook bij de uitoefening van een bedrijf niet geoorloofd. Voorts zijn bijzondere bepalingen betreffende buitenboordmotoren gesteld. Hierbij is o.m. bepaald, dat het onder zich hebben van buitenboordmotoren de toestemming behoeft van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche Gebied (Commissaris-Generaal voor de Openbare Veiligheid).
(Verordeningenblad No. 23, 26 Mei 1941)
(Vor. ber. Kustgebied 4503 A)

E. **THAILAND. — Ex-Koning Prajadhipok overleden.**
Berlijn, 31 Mei (D.N.B.) — De vroegere koning van Siam (Thailand), Prajadhipok, is, naar de Britsche berichtendienst meldt, 30 Mei in zijn woning in het graafschap Surrey in Engeland aan een beroerte overleden. De ex-koning, die 47 jaar oud was, had in 1935 te Bangkok afstand gedaan van den troon.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 1708 B)**

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - In Mei 746.000 ton tot zinken gebracht. —**
Berlijn, 3 Juni (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
Marine en luchtwapen hebben ook in de maand Mei den handelsoorlog tegen Groot-Brittannië met goed succes voortgezet. De vijand verloor in deze maand in totaal 746.000 B.R.T. koopvaardijscheepsruimte. Hiervan werden 479.000 B.R.T. door het duikbootwapen, 215.000 B.R.T. door het luchtwapen en de rest door bovenwaterstrijdkrachten van de marine tot zinken gebracht. Hierin zijn niet begrepen de verliezen, welke de vijand geleden heeft door het varen op mijnen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Eng. handelsverliezen 4654 G)

G. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt teekent prioriteitswet. —**
New York, 2 Juni. (D.N.B.) — Onder het opschrift „De geheele industrie op oorlogsvoet" publiceert de „New York World Telegram" een bericht uit Hydepark, waar Roosevelt het Pinkster-weekeinde heeft doorgebracht, volgens hetwelk de president een prioriteitswet heeft geteekend, op grond waarvan de regeering gemachtigd is de prioriteit toe te passen op alle orders, welke in het kader van de leen- en pachtwet ter ondersteuning der democratieën dienen, en de opdrachten van regeering en particulieren, welke door het bewapeningsbureau waardig gekeurd worden om voorrang boven de oorlogsproductie te genieten. Leider van de prioriteitsafdeeling in het federale productiebureau is Edward Stettinius. (Telegraaf)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4699 A; Hulp aan Engeland 4672 A)

A. **IRAK. — Wapenstilstand met Groot-Brittannië.** — Vichy, 1 Juni. (D.N.B.) — Naar uit Bagdad wordt gemeld, heeft zich daar na het vertrek van Rasjid Ali el Kailani een veiligheidscommissie gevormd, die een wapenstilstand met de Engelschen heeft gesloten. Volgens de meening van bevoegde Iraksche kringen is tot overgave van Bagdad besloten, omdat men gevechten en vernielingen in de hoofdstad wilde voorkomen, vooral met het oog op het feit, dat Bagdad in een vlakte ligt en door gebrek aan natuurlijke versterkingen moeilijk te verdedigen is.
Voorts wordt uit Beiroet gemeld, dat sedert 20 dagen in Transjordanië hevig wordt gevochten tusschen Iraksche strijdkrachten onder Fauzi Kaukji en Britsche troepen, die de strijdkrachten bij Bagdad moesten versterken.

Transjordanië.
(Ontleend aan de Völkischer Beobachter)

De Britsche berichtendienst heeft medegedeeld, dat de vroegere regent van Irak, Abdoel Illah, te Bagdad aangekomen is. In zijn gezelschap — aldus Ofi — bevonden zich de volgende personen: Djemil Maftai, Ali Jaondat en Noeri Pasja Said. Er zou onmiddellijk een begin worden gemaakt met de vorming van een nieuw kabinet.
Naar Ofi verder uit Bagdad meldt, wordt bevestigd, dat de jonge koning Faisal, in gezelschap van Rasjid Ali en andere Iraksche persoonlijkheden, in Iran is aangekomen. Ook de militaire gouverneur van Bagdad heeft zich naar dit land begeven.
Uit Beiroet wordt ten slotte gemeld, dat 31 Mei vier Britsche vliegtuigen het vliegveld Neirab, bij Aleppo, hebben gebombardeerd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Irak 4685 E)

B. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Oorlogsverliezen.** —
New York, 2 Juni. (D.N.B.) — Volgens Amerikaansche berichten uit Engelsche bron zouden de tot dusver door Engeland in den oorlog geleden verliezen 101.056 man bedragen, t.w. bij het landleger 74.164, bij de vloot 15.896 en bij de luchtmacht 10.996 man. Omtrent den aard van de verliezen bij het landleger wordt nog gemeld, dat 7.879 man gesneuveld en 19.619 gewond zijn, 743 vermist worden, 5.482 een natuurlijken dood gestorven zijn en 30.450 gevangen genomen zijn. Voor de vloot luiden de dienovereenkomstige cijfers: gesneuveld 4.442, gewond 3.553, vermist 7.323, natuurlijke dood 81, gevangen genomen 517, en voor de luchtmacht: gesneuveld 6.326, gewond 1.338, vermist 1.045, natuurlijke dood 308, gevangen genomen 1.879. (Het Vaderland)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Economische onderhandelingen met Japan. - Verklaring van Indische zijde. - Verklaring van Japansche zijde.** —
Verklaring van Indische zijde. — Tokio, 3 Juni. (D. N.B.) — In officieele kringen van Nederlandsch-Indië verklaart men, zoo meldt het blad „Tokio Asahi Sjimboen" uit Batavia, dat men waarde hecht aan de voortzetting van de vriendschappelijke betrekkingen met Japan. De door de Japanners weergegeven pessimistische beoordeeling van het verdere verloop der handelsbesprekingen, zoo zegt men in Nederl.-Indië verder, is ongegrond. Wanneer Batavia op de Japansche verklaringen nog niet geantwoord heeft, vindt dit uitsluitend zijn oorzaak in technische redenen. De Nederl.-Indische overheid is op het oogenblik er mede bezig, een definitief standpunt te bestudeeren.

Verklaring van Japansche zijde. — Tokio, 3 Juni. (Domei) — Koh Isjii, de plaatsvervangende woordvoerder van het Bureau van Voorlichting, heeft in de persconferentie verklaard, dat de besprekingen in Batavia in het belangrijkste stadium geraken. In een zeer nabije toekomst, zoo voegde hij hieraan toe, ontvangen wij wellicht antwoord van Nederl.-Indië op onze voorstellen.
Men zal zich herinneren, dat Kenkitsji Josjizawa, de leider van de Japansche delegatie bij de handelsbesprekingen in Batavia tusschen Japan en Nederl. Indië, op 7 Mei een laatste voorstel aan Nederlandsch-Indië heeft gedaan, maar dat de Nederl.-Indische autoriteiten hem tot dusver niet geantwoord hebben.
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ned. Oost-Indië—Japan 4700 B)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Strijd om Kreta geëindigd.** — Berlijn, 2 Juni. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
De strijd om Kreta is geëindigd. Het geheele eiland is van den vijand bevrijd. Duitsche troepen hebben 1 Juni het laatste steunpunt van de verslagen Britten, de haven van Sfakia, bezet. Bergtroepen hebben in het bergland ten Noorden van Sfakia het laatste Britsche verzet neergeslagen en daarbij 3.000 gevangenen gemaakt.
Het Duitsche luchtwapen heeft deze laatste zuiveringsactie doeltreffend gesteund. In het zeegebied tusschen Kreta en Alexandrië hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen met drie voltreffers een Britschen torpedojager, welke deel uitmaakte van een vlootformatie, vernietigd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Strijd om Kreta 4700 A)

E. **NEDERLAND. — N. S. B. - Bijeenkomst te Amsterdam.** —
Amsterdam, 31 Mei. (A.N.P.) — In het Concertgebouw heeft de N.S.B. op 30 Mei een vergadering gehouden, waar als sprekers optraden de propagandaleider der N.S.B., Ernst Voorhoeve, de organisatieleider van het N.V.V., J. Ph. van Kampen en het hoofd van het sprekerskorps der N.S.B., J. de Bruin. De W.A.-kapel van de Heerban Amsterdam luisterde de bijeenkomst met muziek op.
Na een openingswoord door den gewestelijken leider J. de Haas, die o.m. mededeelde, dat den laatsten tijd per week gemiddeld vierhonderd nieuwe leden tot de beweging toetreden, sprak de heer Van Kampen.
Deze schetste de wijze van bestrijding, welke men tegen de N.S.B. heeft gevoerd. De beweging is intusschen gegroeid en het is zoo geworden, dat met het nationaal-socialisme van Mussert ons volk staat of valt. Nederland zal in de toekomst nationaal-socialistisch zijn of het zal niet zijn. Dat is de groote verdienste van Mussert.
De N.S.B.-ers zullen blijven werken om het nieuwe en schoone op te bouwen. Zij hebben de stem van het bloed gehoord en de stem van hun volk. Ons volk heeft zich in vroegere eeuwen een eervolle plaats veroverd onder de Germaansche volken en het zal die plaats opnieuw veroveren in het nieuwe Europa van den Germaanschen mensch. Hitler bouwt dit nieuwe Europa en

Mussert bouwt met ons en voor ons een nieuw, gelukkig Nederland, dat de parel zal worden in de kroon van het nieuwe Europa.
De heer De Bruin sprak over kameraadschap. Het nationaal-socialisme wil, dat wij ons vernieuwen, dat wij durven breken uit het oude en als volkomen volwaardige nieuwe menschen in een nieuwe wereld treden. Daarom is de kameraadschap noodig. Want kameraadschap is breken met het individualisme. Het beteekent het welbewust openzetten van elkanders leven voor elkaar, het afbreken van schotten, die tusschen menschen gezet zijn en het schouder aan schouder marcheeren naar een nieuwen tijd. Op het front der kameraadschap moet het kapitalisme te pletter loopen. Overal waar Nederlandsche menschen werken en strijden moet er kameraadschap zijn.
De propagandaleider Ernst Voorhoeve, pas uit Duitschland teruggekeerd, schetste den arbeid van ir. Mussert. Ons land moet gered worden. Het is moeilijk te bouwen in een land, dat bezet is en in de oogen van velen is dat zelfs compromittant. Doch deze menschen mogen bedenken, dat de N.S.B. acht jaren op de bres heeft gestaan voor hetzelfde ideaal en dus niet de bezetting behoeft te vleien. Met koel overleg moet Nederland zijn houding bepalen, zooals het overwonnen Frankrijk dat heeft gedaan. Wij moeten, evenals admiraal Darlan dat voor zijn land deed, kiezen voor een nieuwe orde in Europa.
Deze orde in ons vaderland is gericht op de vrijheid van ons volk en de sociale rechtvaardigheid binnen ons volk. En dit volk moet toetreden tot den bond van Germaansche staten, die onder leiding van Adolf Hitler zal ontstaan. Mussert heeft bewezen zijn volk te kunnen leiden. Hij heeft het recht ook dit volk in dezen staat te leiden. Met Mussert alleen zal een sterk, groot en welvarend Nederland nog mogelijk zijn.
De bijeenkomst werd besloten met het zingen van „Alle man van Neerlands stam". (Telegraaf)
(Vor. ber. Nat. Soc. Beweging 4698 D)

A. **NEDERLAND. — Baden, badplaatsen, paardenrennen voor joden verboden. - Ambtelijke bekendmaking. —**
's-Gravenhage, 4 Juni. — Op grond van de verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied nr. 20—1941 wordt bepaald:
Aan de joden in den zin van par. 4 der Verordening van den Rijkscommissaris nr. 189—1940 wordt verboden:
a) Het publieke baden in zee-, strand-, zwembaden en overdekte badinrichtingen.
b) Het betreden van publieke plantsoenen en lokalen, evenals het huren van kamers in publieke logeergelegenheden (hotels, pensions, logementen) in zee- en strandbadplaatsen en andere dergelijke plaatsen.
c) Het bezoek aan paardenrennen als toeschouwer.
Handelingen in strijd met dezen maatregel zijn overtredingen en worden met hechtenis van maximaal zes maanden en boete tot 1000 gulden of met een van beide gestraft, voor zoover niet volgens andere bepalingen een hoogere straf is bepaald.
Deze regeling treedt 4 Juni in werking.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4707 A)**

B. **EX-KEIZER WILHELM II OVERLEDEN. —**
Berlijn, 4 Juni. (D.N.B.) — De voormalige Keizer van Duitschland, Wilhelm II, is hedenochtend 11 uur 30 min. in huize Doorn overleden.
Berlijn, 4 Juni. (D.N.B.) — De laatste Duitsche keizer, Wilhelm II, is op 27 Jan. 1859 als oudste zoon van den toenmaligen Prins Wilhelm en Prinses Victoria van Groot-Brittannië, dochter van Koningin Victoria van Engeland, geboren. Volgens een oud gebruik, trad hij in 1869 met den rang van luitenant toe tot het eerste garderegiment te voet. In 1874 werd hij leerling aan het gymnasium te Kassel en van 1877—1879 wijdde hij zich aan de Universiteit te Bonn aan de studie van de rechts- en staatswetenschappen. Tot 1882 diende de toenmalige Prins Wilhelm bij het eerste garderegiment te voet, het laatst als kapitein en leider eener compagnie.
Op 27 Februari 1881 trad hij in het huwelijk met Prinses Augusta Victoria van Sleeswijk-Holstein-Sonderburg-Augustenburg. Op den negenden Maart 1888 stierf zijn grootvader, Wilhelm I. Diens opvolger op den troon werd de zwaar zieke Kroonprins, thans Keizer Friedrich III, doch reeds na honderd dagen bezweek de vader aan een ernstigen kanker en op 15 Juni 1888 besteeg Kroonprins Wilhelm als Wilhelm II den troon.
Verscheidene kanseliers hebben elkaar tijdens de regeering van Wilhelm II na het aftreden van Bismarck op 20 Maart 1890 opgevolgd. De volgende staatslieden hebben het kanselierschap van het Duitsche Rijk bekleed: van 1890—1894 generaal Caprivi, van 1894—1900 prins Hohenlohe, van 1900—1909 prins Bülow, van 1909—1917 Bethmann-Hollweg, in 1917 Michaëlis en Graaf Hertling en in 1918 prins Max von Baden.
In de dagen der Duitsche ineenstorting begaf keizer Wilhelm II zich op 10 November 1918 naar Nederland, waar in het aldaar gelegen Amerongen op 28 November 1918 de formaliteiten van zijn troonafstand werden vervuld.
Na den dood van de Keizerin in 1921 trad Wilhelm II een jaar later in het huwelijk met prinses Hermine von Schönaich-Karolath.
Sinds zijn vertrek uit Duitschland heeft Wilhelm II op het aan een Nederlandsche adellijke familie behoorend kasteel te Doorn gewoond, waar hij heden is overleden.
Tijdens den wereldoorlog stond de vroegere keizer in het middelpunt der vijandelijke propaganda, welke vooral op de bewering steunde, dat Wilhelm II de schuld droeg aan den oorlog. Daartegenover hebben de inmiddels door de toenmaals oorlogvoerende mogendheden gepubliceerde documenten aangetoond, dat het streven der regeering van Keizer Wilhelm geweest is, de botsing met Engeland en met de andere vroegere geallieerden te vermijden. Wilhelm II zelf werd door het uitbreken van den oorlog verrast tijdens een reis naar het Noorden.
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Limb. Koerier)
(Vorig bericht 3640 B)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Weermacht. - Lichting 1923 opgeroepen. —**
Batavia, 4 Juni. — De regeering heeft de versnelde oproeping van de lichting 1923 tot militaire opleiding in de militie bevolen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Defensie 4698 A)

D. **NEDERLAND. — Persoonsbewijs eerst nà 1 Januari 1942 verplicht. —**
De Staatscourant van 3 Juni bevat een uitvoeringsbesluit Persoonsbewijzen III van den secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken, waarbij wordt bepaald, dat het steeds bij zich dragen van een persoonsbewijs is verplicht van 1 Januari 1942 af.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Persoonsbewijzen 4570 D)**

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Strijd om Kreta. - Commentaren van generaal dr. Glaise von Horstenau en „Völkischer Beobachter". —**
Generaal dr. Glaise v. Horstenau. — Berlijn, 3 Juni. (D.N.B.) — In het weekoverzicht van den militairen medewerker van het D.N.B., generaal dr. Glaise von Horstenau, wordt o.a. het volgende gezegd: Kreta, dat Churchill, zonder te denken aan een aftocht, had beloofd tot den dood toe te zullen verdedigen, is in Duitsche handen. Wat er nog te doen blijft op dit eiland is een politie-actie, n.l. de schuilhoeken der bergen en wouden te zuiveren van vluchtelingen en ronddolenden, alsook de misdaden te laten boeten, welke handlangers van het imperium of laffe Kretensische franc-tireurs op weerlooze Duitsche soldaten bedreven hebben. De verovering van dit eiland beteekent een keerpunt in de geschiedenis van de oorlogvoering, want met deze eerste verovering van een door Engeland verdedigd eiland, is het vertrouwen van den Engelschman in het „eiland" in gevaar gebracht.
De Duitsche weermacht van Adolf Hitler heeft met de verovering van het eiland Kreta een in de oorlogsgeschiedenis revolutionnaire daad verricht, welke geen bekronend slot is, doch op de toekomst wijst. Het spook van de invasie jaagt dreigender dan ooit door de Engelsche pers, en heel openlijk werd in de Engelsche radio de vraag gesteld: „Wat wil Hitler met het Suezkanaal en met de petroleum van het midden-Oosten?"
Völkischer Beobachter. — Berlijn, 3 Juni. (D.N.B.) — De Duitsche pers staat volkomen in het teeken van den afloop der militaire operaties op Kreta.

De „Berliner Lokalanzeiger" schrijft: Kreta moest door de Engelschen worden verdedigd, want met Kreta is de eerste vesting van het Britsche Empire gevallen.
De „Völkischer Beobachter" vat den toestand na de verovering van Kreta in vijf punten samen:
1. Kreta is een beheerschende positie in de Middellandsche Zee, welks bezit van beslissende beteekenis is.
2. De Britten zijn verdreven uit een stelling, die sinds zeven maanden op de beste wijze was opgebouwd en die door een sterke strijdkracht werd verdedigd. De aldaar gebruikte Engelsche afdeelingen zijn volkomen vernietigd.
3. De R.A.F. werd van den Kretensischen hemel weggevaagd en was in het geheel niet in staat beslissend in te grijpen.
4. De Engelsche vloot is door het luchtwapen van de asmogendheden ten zeerste getroffen en uit de wateren van Kreta volkomen verdreven.
5. De Duitsche oorlogvoering heeft met de verovering van Kreta een duidelijk merkbaar succes behaald, dat zij niet alleen te danken heeft aan het verrassende gebruik van nieuwe strijdmiddelen, doch vooral aan het heldhaftige optreden der Duitsche troepen, die daar eerst tegen een groote overmacht moesten strijden.
Ten slotte schrijft het blad, dat men zich in Engeland tegenover deze feiten er rustig mee troosten kan, dat de ineenstorting op Kreta uitsluitend een gevolg is van de materieele superioriteit der Duitschers. Dit kan er niets aan veranderen, dat Engeland niet in staat is geweest een stelling van de hoogste beteekenis te houden, hoewel het heeft toegegeven, dat de aanval op Kreta verwacht was. (Berliner Lokalanzeiger - Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. Strijd om Kreta 4708 D)

A. NEDERLAND. — N.V.V. - Wat „Vreugde en Arbeid" tot stand brengt. - Toelichting van de heeren H. J. Woudenberg en J. A. v. d. Werken. —
's-Gravenhage, 26 Mei. — In het gebouw van het departement voor Volksvoorlichting en Kunsten is op initiatief van dit departement dezer dagen een persconferentie gehouden, waarop de heer H. J. Woudenberg, commissaris van het N.V.V. en de heer J. A. van der Werken, leider van de Werkgemeenschap „Vreugde en Arbeid" nog eens ten deele nadere toelichting, anderdeels mededeelingen hebben gedaan over ontstaan, doel, strekking, behaalde resultaten en plannen van N.V.V. en „Vreugde en Arbeid".

Voor alles diene men er zich bewust van te zijn, zeide de heer Woudenberg, dat het streven van de werkgemeenschap er op is gericht den arbeider de plaats te geven, waarop hij recht heeft; dit geldt zoowel in sociaal-economisch als in cultureel opzicht. De cultureele kant van het streven is niet de onbelangrijkste, want toch de oplossing van de sociaal-economische zijde van het vraagstuk van de verheffing van den arbeider zou niet mogelijk zijn, indien de arbeider niet in het midden van de gemeenschap werd geplaatst.

Wij willen, zoo betoogde de heer Woudenberg, geenszins het Arbeidsfront imiteeren, wij wenschen den arbeider te geven wat deze wil. En bij de beoordeeling van het werk van het N.V.V., dat in spreker een Nederlandschen commissaris heeft gekregen — in tegenstelling met de confessioneele vakbonden — zal men niet uit het oog mogen verliezen, dat het hier een Nederlandsch werk is, door en voor Nederlanders verricht.

Dit, zoo zeide de heer Woudenberg, vindt men bevestigd in hetgeen reeds tot stand kon worden gebracht. Ik ben geen slooper, die alles kapot wil maken, maar uit het vele, dat reeds bestond, is het bruikbare overgenomen. Het eenige is, dat onze beschouwing en opvatting van socialisme — dat is: de hoogste uiting van gemeenschapsgedachte èn iedereen de plaats te doen innemen, waarop hij behoort — diametraal staat tegenover de opvatting uit een verleden, dat op 10 Mei 1941 eindigde. De wereldbeschouwing van vóór dien datum sterft aan zichzelve en door de daden van een nieuwe gemeenschap, die steeds weer een stuk van die verouderde beschouwing afkappen.

Het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen en de werkgemeenschap „Vreugde en Arbeid" luiden een tijdperk in van daadwerkelijk socialisme. Het ware wenschelijk, dat omtrent dit streven geen wanbegrippen meer bestonden, doch die zullen ook wel verdwijnen, zoodra de arbeidende mensch zich nieuw en herboren voelt, zijn productieve kracht ook voor de volksgemeenschap aanwendt en zijn aandeel krijgt op alles, wat het leven schooner maakt.

Hetgeen reeds bereikt is. — Tot in welke mate „Vreugde en Arbeid" in den korten tijd van haar bestaan, dit aandeel reeds aan den arbeider heeft geschonken, dat was het onderwerp van de beschouwing van den heer v. d. Werken. Allerlei wantoestanden, zoo zette hij uiteen, hebben den Nederlandschen werkenden mensch den arbeidslust ontnomen. Toestanden in werkplaatsen, arbeidstijden, enz. hebben de arbeidsvreugde geheel uitgebannen. Hoe men echter over arbeid moge denken: hij heeft een scheppende waarde en stelt den mensch in staat aan zijn plichten ten aanzien van de gemeenschap te voldoen. In de toekomst zullen wij slechts één adel kennen, en dat is de adel van den arbeid.
De heer v. d. Werken besprak voorts de verschillende afdeelingen. „Schoonheid van den Arbeid" richt zich naar behoorlijke, frissche en reine kantoren, werkplaatsen en fabrieken. De werker eischt, evenals de machine, een goed onderhoud. De cultuurafdeeling verzorgt ballet-, tooneel-, film-, cabaretvoorstellingen, concerten, enz., waardoor zij reeds duizenden, die daar anders verstoken van bleven, een goede en stimuleerende ontspanning heeft geschonken. De afdeeling „Reizen en vacantie", die natuurlijk met de moeilijkheden van onze dagen te kampen heeft, maakt het den arbeider mogelijk rust en algeheele ontspanning te vinden op plaatsen en op een wijze, die voor hem vroeger onbereikbaar waren.
Een andere afdeeling weer, die voor lichamelijke ontwikkeling, brengt de sport nader tot den werker en de ervaring is reeds, dat vele arbeiders van de hun geboden gelegenheid om tegen lagen prijs sport te beoefenen, een gretig gebruik maken.
En ten slotte heeft de afdeeling „Volksontwikkeling" het druk met de voorbereidingen van haar veelomvattend en gevarieerd werk. De heer v. d. Werken lichtte ten aanzien van deze afdeeling nog toe, dat zij zich behalve met het inrichten van cursussen, ook zal bezig houden met het georganiseerd bezoek aan de Nederlandsche musea. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. N.V.V. 4674 A)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941 — Conferentie tusschen Rijkskanselier Hitler en Benito Mussolini. —
Op den Brenner, 2 Juni. (D.N.B. - A.N.P.) — De Führer en de Duce zijn 2 Juni op den Brenner bijeengekomen en hebben in tegenwoordigheid van den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, en den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, een onderhoud gehad over den politieken toestand. Het onderhoud heeft vijf uren geduurd.

De besprekingen werden gevoerd in den geest van de hartelijkste vriendschap, waarbij de volledige overeenstemming van de opvattingen der regeeringsleiders van beide verbonden landen tot uiting kwam.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Mussolini 4654 E; Hitler 4681 B)**

C. SOVJET-RUSLAND. — Nieuwe staatsleening. —
De Raad van Volkscommissarissen heeft op 3 Juni een verordening, geteekend door Stalin, uitgevaardigd, waarin een nieuwe staatsleening, groot 9.5 milliard roebel, wordt uitgegeven. Dit is de vierde jaarlijksche leening in het derde vijfjarenplan, die de versterking van het economische leven, van de reserve van den staat en van de defensie der Sovjet-Unie ten goede zal komen. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Derde Vijfjarenplan 3666 C)

D. EIRE. — Bomaanval op Dublin. - Iersche protestnota naar Berlijn zou onderweg zijn. —
Berlijn, 3 Juni. (A.N.P.) — Naar men in politieke kringen alhier verneemt, zou naar aanleiding van de bommen, die enkele dagen geleden op Dublin gevallen zijn, een Iersche protestnota naar Berlijn onderweg zijn.
Er is hier in ieder geval nog geen démarche ondernomen, naar men in de Wilhelmstrasse mededeelde. Op de vraag van buitenlandsche journalisten, of van Duitsche zijde een onderzoek naar deze kwestie wordt ingesteld, werd geantwoord, dat dit eerst kan geschieden, als Duitschland over den gang van zaken is ingelicht. (Het Vaderland)

A. NEDERLAND. — De organisatie van de jeugd. - Referaat van dr. Lindenburger. —

Dr. Lindenburger, leider van de Befehlsstelle der Hitlerjeugd in Nederland en adviseur in het commissariaat-generaal voor bijzondere aangelegenheden voor jeugdzaken, hield dezer dagen op de dagelijkse persconferentie te 's-Gravenhage een interessant referaat over den jeugdarbeid. Volgens het verslag van het A.N.P. schilderde spr. hoe voorheen de politieke omstandigheden de opkomst in de nieuwe jeugdbeweging in Nederland beletten, doch verheugt zich thans mede te kunnen deelen, dat de Nationale Jeugdstorm reeds 12.000 leden heeft en in harden strijd om elken jongen Nederlander succes op succes behaalt. Oorspronkelijk was de bedoeling alle daartoe in aanmerking komende jeugdorganisaties bijeen te brengen. Besprekingen met den heer Weyer uit Meppel, leider van de Agrarische jeugd in de Noord-Oostelijke provincies van het land — samen ongeveer 7.000 leden — leidden er toe, dat de heer Weyer zich bij den N.J.S. aansloot en thans zijn arbeid binnen deze organisatie op een leidende plaats voortzet.

Overeenkomstige besprekingen met de padvindersorganisaties mislukten echter. Met zeer veel geduld is getracht deze organisaties tot samenwerking te brengen, doch ten slotte is na drie maanden vergeefsche pogingen en na het vaststellen van politieke en zedelijke misstappen, de consequentie getrokken en werden de padvindersorganisaties ontbonden. Een gelijk lot wedervoer de leiding van de Jeugdherbergcentrale, die constant weigerde om aan joden het overnachten in de Jeugdherbergen te verbieden. Derhalve is thans de toestand opgeklaard: er is één groote jeugdorganisatie, n.l. de Nationale Jeugdstorm, en zijn kracht zal bewijzen, dat hij de jeugd winnen en leiden kan. Dat hij zich in dit laatste jaar vertienvoudigde in ledental spreekt duidelijke taal.

Ook de Hitlerjeugd in Nederland is gegroeid. Deze telt heden 3.000 leden en heeft zich ten doel gesteld alle kinderen uit Duitsche gezinnen of uit gezinnen, van welke een der ouders Duitsch is, te organiseeren. Voorts streeft hij het juiste contact met den N.J.S. na.

Door de kameraadschap tusschen den Reichsjugendführer en den Nederlandschen hoofdstormer C. van Geelkerken werd dit contact reeds sterk gelegd. Zoodoende werd het bezoek van den Reichsjugendführer aan Nederland een groot succes.

Uit de lijst der gelegenheden, waarin contact reeds tot stand werd gebracht, zijn te noemen het bezoek van den Reichsjugendführer aan Nederland en samenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam, het bezoek van den Obergebietsführer Rodatz aan het internationale Jeugdherbergenverbond van Nederland, radiorede van hem en van den heer Van Dieren voor de Nederlandsche Jeugdherbergen, geschenk voor den Reichsjugendführer van een nieuwe Nederlandsche Jeugdherberg, die een half millioen gulden zal kosten, 250 bedden zal tellen en in de duinen benoorden Zandvoort gebouwd wordt en de collecte van de H.J. en de N.J.S. voor de Nederlandsche Jeugdherbergen. Voor de naaste toekomst staan op het programma: 11 Juni bokswedstrijden te Koblenz tusschen een Duitsche en een Nederlandsche jeugdploeg. Eind Juni gemeenschappelijke samenkomst van de H.J. en de N.J.S. te Groningen. In Juli deelneming aan kampen der Europeesche jeugd in Duitsche Jeugdherbergen. Eind Augustus ploegen der N.J.S. nemen aan zwemwedstrijden der Europeesche jeugd te Breslau deel. September of October groote gemeenschappelijke samenkomsten van de Duitsche en de Nederlandsche jeugd te Amsterdam en 's-Gravenhage. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Nat. Jeugdstorm 4667 B)

B. VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van Cordell Hull. - Waarschuwing aan Frankrijk. - Fransch antwoord; officieel communiqué. —

Verklaring van Cordell Hull. - Waarschuwing aan Vichy. — Washington, 5 Juni. (D.N.B.) — In een lange formeele verklaring heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, de regeering van Vichy de waarschuwing gegeven geen beslissingen te nemen, die tegen Engeland gericht zouden zijn. Hull zinspeelde daarbij op de mogelijkheid, dat de diplomatieke betrekkingen verbroken en de Fransche saldi in Amerika volkomen bevroren zouden worden, ingeval het verdere onderzoek de juistheid mocht bevestigen van de voorloopige berichten over een actieve samenwerking van Vichy met Berlijn.

Het bleef onduidelijk, of Hull met deze voorloopige berichten zekere door de Engelsche propaganda verspreide en door Vichy reeds verscheiden malen tegengesproken tendentieuze beweringen bedoelde.

Fransch antwoord. — Vichy, 6 Juni. (D.N.B.) — Te Vichy is heden naar aanleiding van de persverklaring van den minister van Buitenlandsche Zaken der Vereenigde Staten, Cordell Hull, het volgende officieele communiqué verstrekt:

De Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, heeft op de persconferentie een verklaring afgelegd betreffende de Fransch-Amerikaansche betrekkingen, waarin hij heeft gezegd, dat wanneer de Fransche regeering een politiek van samenwerking met andere mogendheden volgt met het doel aanvallen te doen en dwang uit te oefenen, deze politiek door de Vereenigde Staten als onvriendelijk moet worden beschouwd. In bevoegde Fransche kringen geeft men uitdrukking aan zijn verbazing dat de Amerikaansche minister een politiek karakteriseert als politiek van aanval en dwang, terwijl die politiek tegen niemand is gericht, de belangen van geen andere mogendheden schendt en geleid wordt door het streven betere betrekkingen in Europa tot stand te brengen en de vrijheid van het Fransche imperium en zijn verkeerswegen tegen iederen aanval in stand te houden.

Men wijst er op, dat de Fransche regeering van haar kant grooten prijs stelt op het behoud van vriendschappelijke betrekkingen met de Vereenigde Staten. Men verwondert er zich echter over, wanneer de Vereenigde Staten niet kunnen begrijpen, dat de vaststaande taak der Fransche regeering in den buitengewoon moeilijken toestand, waarin zij zich bevindt, bestaat in de behartiging van de vitale belangen van Frankrijk en zijn imperium. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Cordell Hull 4605 A; Fransch—Duitsche samenwerking 4689 A)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Rijkskanselier Hitlers onderhoud met den Amerikaanschen journalist Cudahy. - „Inval op Westelijk halfrond onmogelijk". —

New York, 6 Juni. (D.N.B.) — De „New York Times" maakt melding van het onderhoud, dat de Führer op 23 Mei heeft gehad met den Amerikaanschen journalist Cudahy.

Cudahy, aldus dit bericht, heeft den Führer gezegd, dat de oppositie tegen Duitschland in de Vereenigde Staten in hoofdzaak berust op de vrees, dat de veiligheid van het Westelijk halfrond bedreigd wordt door een Duitschen aanval.

Hitler lachte daarom en zeide, dat het denkbeeld van een inval op het Westelijk halfrond even fantastisch is als dat van een invasie op de maan. Hij zeide een te hooge opvatting van het verstand der Amerikanen te hebben om te kunnen gelooven, dat een Amerikaan, die nadenkt, werkelijk iets dergelijks zou kunnen vreezen. Hij was er van overtuigd, dat de invasiepraatjes, tegen beter weten in, in omloop waren gebracht door oorlogsdrijvers, die een oorlog een winstgevende aangelegenheid achten.

De Amerikaansche vloot- en legercommandanten, aldus Hitler, zijn ongetwijfeld evenals de Duitsche deskundigen van meening, dat een dergelijke inval onmogelijk is. De gezamenlijke scheepsruimte van Engeland, de Vereenigde Staten en Duitschland zou volkomen ontoereikend zijn om een millioenenleger, dat noodig zou zijn voor de verovering van het Westelijk halfrond, over te brengen. Als de aanval op Kreta reeds moeilijk scheen, is een aanval over een open zeegebied van 2.500 mijl iets, dat men zich niet kan voorstellen.

De Führer zeide nooit gehoord te hebben, dat iemand in Duitschland den Mississippi de Duitsche grens noemde, zooals de Australische minister-president den Rijn de grens van Australië genoemd had. Duitschland heeft te veel ernstige vraagstukken in Europa om ooit aan een inval in Amerika te denken.

Cudahy verklaarde daarop, dat vele Amerikanen van oordeel zijn, dat een Duitsche overwinning een ramp voor de Vereenigde Staten zou zijn, doordat de lage levensstandaard van den Duitschen arbeider het de Amerikaansche nijverheid niet mogelijk zou maken tegen Duitschland te concurreeren.

Hitler antwoordde, dat het nationaal-socialistische streven naar verhooging van het levenspeil der arbeiders door den oorlog onderbroken is, maar dat het na den vrede met verdubbelde kracht hervat zal worden. Hij zeide zich af te vragen, waarom men Duitschland heeft uitverkoren als economische bedreiging van Amerika, ofschoon Duitschland slechts een bevolking van 85 millioen zielen op een oppervlakte van slechts 600.000 tot 700.000 vierkante K.M. heeft, terwijl het Britsche rijk een bevolking van 400 millioen, Japan een van 100 millioen en Rusland een van 170 millioen heeft en de andere landen 500 millioen zielen tellen.

Hitler stelde voorts de vraag, waarom men Duitschland van zijn koloniën beroofd heeft, ofschoon de ontginning der koloniën

den afzet voor de Duitsche industrie en productie beteekende en waarom de Vereenigde Staten zich verzetten tegen een organisatie van Europa, die in Europa afzetmarkten voor Duitsche goederen wil scheppen en daardoor de waarschijnlijkheid van concurrentie met de Vereenigde Staten verkleint.
De volgende vraag van Cudahy was, of Hitler voor Europa een handelsunie tot stand wilde brengen met afschaffing van tolmuren, valuta-beperkingen enz.
De Führer antwoordde, dat naar zijn oordeel alle handelsbetrekkingen verzekerd kunnen worden door handelsverdragen op langen termijn, welke voor beide partijen voordeelig zijn en het element van speculatie uitschakelen. De toekomstige Duitsche handel zal niet gebaseerd zijn op papier, maar op goederenruil. Duitschland is door de herstelbetalingen van alle goud beroofd.
Het is daardoor gedwongen een stelsel van internationalen handel te ontwerpen zonder goud. Hitler verklaarde echter te beseffen, dat goud nuttig is voor een meer elastisch handelsverkeer tusschen de staten en ook als grondslag van crediet.
Cudahy zeide nog, dat vele Amerikanen gelooven, dat de Duitsche hegemonie in Europa een onderdrukking beteekent van de moedertaal en de nationale gebruiken en instellingen.
Het is eigenaardig, aldus antwoordde Hitler, wanneer men de Engelschen hoort spreken over de beheersching der wereld, terwijl zij zelf millioenen onderdanen in Britsch-Indië, Egypte en Arabië onderdrukken. Duitschland zal de betrekkingen zoo regelen, dat allen kunnen leven en zich in voorspoed verheugen. Duitschland heeft er geen belang bij een volk tot slaaf te maken. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4710 B)

A. HONGARIJE. — Minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken v. Bardossy bezoekt Rome.
Rome, 4 Juni. (D.N.B.) — De Hongaarsche minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, Von Bardossy, is 4 Juni in de Italiaansche hoofdstad aangekomen. Op het station werd hij verwelkomd door den Duce, den minister van Buitenlandsche Zaken Ciano, den secretaris van de partij Serena, alsmede door andere leden van de regeering en de drie staatssecretarissen van de weermacht.
Van de zijde van het diplomatieke corps waren verschenen de Duitsche zaakgelastigde, prins Bismarck en de vertegenwoordigers van de bij het drie-mogendhedenpact aangesloten landen.
Nadat Von Bardossy op hartelijke wijze door den Duce en graaf Ciano was begroet, inspecteerde de Hongaarsche eeregast onder de klanken van de Hongaarsche en Italiaansche volksliederen de eerecompagnie en begaf zich vervolgens met graaf Ciano en de heeren van zijn gezelschap naar Villa Madama, waar hij voor den duur van zijn verblijf te Rome zijn intrek zal nemen.
Minister Von Bardossy heeft op de koningsgraven in het Pantheon, op het gedenkteeken van den onbekenden soldaat en bij de eerezuil voor de gesneuvelde fascisten op het Kapitool kransen neergelegd. Hij is door den Koning-Keizer in particuliere audiëntie ontvangen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Min.-Pres. Von Bardossy 4659 E)

B. SYRIE. — Toespraak van generaal Dentz, den hoogen commissaris, tot de Fransche troepen. —
Vichy, 6 Juni. (D.N.B.) — De hooge commissaris in Syrië, generaal Dentz, heeft, naar Ofi uit Beiroet meldt, een toespraak tot de Fransche troepen in den Levant gehouden, waarin hij o.a. het volgende verklaarde:

„Ik wil allereerst den nevel wegvagen, waarmede een dwaze propaganda tracht den horizont te verduisteren. Men heeft gezegd, dat Frankrijk Syrië in den steek laat. Dit is onjuist. Men heeft gezegd, dat Duitsche regimenten de Fransche regimenten hebben afgelost en dat de Fransche regimenten zich teruggetrokken. Dit is onjuist, en gij weet het wel. Thans evenmin als vroeger zijn er Duitsche troepen in Syrië en den Libanon. Men heeft gezegd, dat Duitsche troepen te Lattaquieh aan land zijn gezet. Dit is onjuist. Men heeft gezegd, dat een afdeeling van 600 soldaten met een hospitaalschip te Beiroet is aangekomen. Dit is onjuist en gij weet het precies zooals ik. Wat blijft er van al deze leugens over? Niets. De horizon is thans gezuiverd en de weg is duidelijk. Waar leidt hij ons heen? Ik zal het u zeggen.
De regeering heeft besloten haar politiek tegenover Duitschland te veranderen. Waarom? Omdat zij wil, dat het door de blokkade uitgehongerde, door de demarcatielijn verscheurde en door de gevangenschap van honderdduizenden zijner zonen in zijn toekomst getroffen Frankrijk kan leven.
Wat verwacht de regeering van de nieuwe politiek? Zij verwacht heel eenvoudig, dat Frankrijk in den komenden winter niet van honger, koude en ellende omkomt. Het is allereerst noodig, dat Frankrijk leeft. Dit is de werkelijkheid.
Wat verlangt men daarvoor van ons? Verlangt men, dat wij de wapenen tegen den een of ander zullen opnemen? Neen. Verlangt men van ons, dat wij iemand te hulp roepen? Neen. Men verlangt heel eenvoudig van ons — dit eischt de maarschalk — dat wij het bezit van de gebieden, die ons toebehooren of die ons zijn toevertrouwd, handhaven.
Is dit iets, dat het teerste geweten zou kunnen kwetsen? Iets, dat in strijd is met de eer? Neen. Het bevel is duidelijk. Onze bezittingen verdedigen, verdedigen met onze eigen strijdkrachten. Ik weet, dat gij dit bevel zult uitvoeren, omdat het zoo duidelijk is als de degen van den maarschalk. Wanneer het noodig is, zullen uwe vuisten het geweer en het stuurwiel van den tankwagen omklemmen en zult gij in de vliegtuigen stappen en de vlag laten wapperen, de vlag, die naast de Libaneesche vlag en naast de Syrische vlag wappert. Gij zult haar vast in handen houden, omdat het een plicht is, omdat het een eer is en omdat het de wensch van de Libaneesche en Syrische volken is, die niemand anders aan hun zijde willen hebben dan u. „Gij hebt mij gehoord, gij hebt mij begrepen," aldus zeide generaal Dentz ten slotte tot de soldaten. „Gaat thans naar uw posten."
(Telegraaf)

(Vor. ber. Syrië 4697 C; Benoeming gen. Dentz 4495 B)

C. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —

Kunst en Letteren:
— „Legende van den tijd", door Ant. v. Duinkerken. Uitg.: Paul Brand, Hilversum.
— Ons Volk, een karakteristiek in verzen, samengesteld door Paul Huf. Uitg.: Ploegsma, Amsterdam.
— Gedichten, door Kurt Kluge. Uitg.: J. Engelhorns Nachf., Adolf Spemann, Stuttgart.

Romans en Lectuur:
— Van een jongen die een man werd, door Jef Last. Uitg.: De Nederlandsche Uitgeverij, Baarn.
— De kleine strijd, door M. H. Szekely-Lulofs. Uitg.: Elsevier, Amsterdam.
— Tusschen twee volken, door Arnold Krieger. Vertaald door J. Helderman. Uitg.: West-Friesland, Hoorn.

Historie:
— Utrecht als koninklijk Residentie, door G. A. Evers. Uitg.: A. W. Bruna & Zn., Utrecht.
— Alexander, door Hans Baumann. Uitg.: Eugen Diederichs Verlag, Jena.

Land- en Volkenkunde:
— Mystiek en Magie in Thibet, door Alexandra David-Neel. Uitg.: Gnosis, Amsterdam.

Wetenschap en Techniek:
— Ontdekkers en ontdekkingen, door dr. C. H. W. van Leeuwen, dr. B. Schilder en D. Veltman. Uitg.: A. J. G. Strengholt, Amsterdam.

Geestelijk leven:
— Overdenkingen, in nacht en stormgebruis, door ds. J. J. Buskes Jr. Uitg.: Erven J. Byleveld, Utrecht.
— De Bijbel als Boek, door prof. G. v. d. Leeuw. Uitg.: H. J. Paris - MCMXL.
— De Bergrede, ingeleid door prof. dr. L. J. van Nolk. Uitg.: In den Toren, Naarden.

Jeugdlectuur:
— De windhappers, door Jan Mens. Uitg.: Holkema & Warendorf, Amsterdam.
— Burgemeester Jan, door Dola de Jong. Uitg.: Holkema & Warendorf, Amsterdam.
— Nelleke's opvoeding, door Fenna Feenstra. Uitg.: Holkema & Warendorf, Amsterdam.

(Telegraaf - Frankfurter Zeitung - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Literatuurlijstje 4696 D)

A. **Het overleg te Batavia met de Japansche handelsdelegatie. —**
De onderhandelingen te Batavia tusschen de Japansche handelsdelegatie onder leiding van oud-minister Yoshisawa en de vertegenwoordigers van de Indische regeering duren nu al van September van het vorige jaar. De Telegraaf van 6 Juni, waaraan wij dit artikel ontleenen, geeft hierover de volgende uiteenzetting.
De Japansche eischen aan Ned.-Indië gesteld, zijn in groote trekken wel bekend doch omtrent de bijzonderheden er van ontbreekt ons de juiste kennis. Japan vraagt dan in de eerste plaats vergunning om de natuurschatten van eenige eilanden in den Archipel te mogen exploiteeren en eischt concessies op gebied van mijnbouw en visscherij. Het wenscht een aantal luchtverbindingen tusschen Japan en Ned.-Indië tot stand gebracht te zien en dringt aan op ruime immigratie van Japansche vakkundigen zooals dokters, tandartsen e.a. Ten slotte vraagt het vergunning voor Japanners om in Indië kleine ondernemingen te mogen vestigen.
Naar bekend is, is reeds in November van het vorige jaar tusschen vertegenwoordigers van de Bataafsche Petroleum Maatschappij en van de Nederlandsche Koloniale Petroleum Maatschappij eenerzijds en die van de Japansche oliebelangen anderzijds een overeenkomst getroffen, volgens welke uit Ned.-Indië jaarlijks aan Japan 760.000 ton ruwe olie en 650.000 ton olieproducten zullen worden geleverd boven het kwantum dat reeds jaarlijks geleverd wordt en dat geschat kan worden op ruim een millioen ton olieproducten.
Door de zeer beperkte berichtgeving uit Oost-Azië is het niet mogelijk bijzonderheden te vermelden over de Japansche voorstellen en over het standpunt, dat de Indische regeering daartegenover inneemt. Ook weten wij dus niet of de Japansche eischen zich uitsluitend bepalen tot het economische terrein dan wel van verdergaande strekking zijn, doch voor hem die in het Oosten bekend is, is het niet twijfelachtig, dat o.m. de eisch der luchtverbindingen en die van ruimere immigratie van Japanners in Indië een politieken ondergrond hebben.

NEDERL. OOST-INDIE

Hoe dit alles ook zij, het ziet er naar uit, dat er tusschen de Japansche vraag en het Ned.-Indische aanbod een kloof ligt, die niet te overbruggen schijnt en er dreigt dan ook een situatie te ontstaan, die moet leiden tot een verdere verwijdering tusschen beide landen.
Zooals uit de berichten opgemaakt kan worden, volgt de Japansche openbare meening het verloop der Bataviasche onderhandelingen met de grootste belangstelling en dit is begrijpelijk, als men bedenkt, dat het voor Japan, bij niet inwilliging zijner verlangens, om nog iets anders gaat dan alleen om de gevolgen daarvan voor zijn economische positie. Het is voor de Japansche regeering vooral ook een kwestie geworden van prestige, zoowel naar binnen als naar buiten.
Bij het Driemogendhedenverdrag, dat in September vorig jaar gesloten werd tusschen Duitschland, Italië en Japan, werd aan laatstgenoemd land een leidende rol toegekend in de z.g. Groot-Aziatische ruimte, een gebied waarvan de grenzen niet nader werden aangegeven, doch waarvan mag worden aangenomen, dat het, althans naar Japansche opvattingen, ook Ned.-Indië omvat. Wat verstaan moet worden onder „de leiding van Japan bij de instelling van een nieuwe orde in de Groot-Aziatische ruimte", zooals de bewoordingen van het pact luiden, werd eveneens in het midden gelaten.
Deze doelstelling van de Japansche buitenlandsche politiek was allerminst een novum. Reeds van het oogenblik dat Japan zich bewust is geworden een groote mogendheid te zijn, is bij het Japansche volk de overtuiging geboren en gegroeid, dat het geroepen is in Azië een leidende rol te spelen, dat het een historisch recht heeft om de Westerlingen uit het Oosten te verdringen en hun erfenis over te nemen. Die overtuiging is in den loop van meer dan een halve eeuw voortdurend versterkt door de historische gebeurtenissen in dat deel van de wereld, die ten gevolge hebben gehad, dat het gebied waarover Japan de contrôle heeft, zich — ondanks tegenslagen — voortdurend heeft uitgebreid. In 1895 verkreeg Japan Formosa en de Pescadores, in 1905 de zuidelijke helft van het eiland Sachalin, Port Arthur en Talien, in 1910 Korea, na den vorigen wereldoorlog de mandaateilanden in de Stille Zuidzee, in 1931 Mandsjoekwo, terwijl het in den oorlog met China sinds 1937 groote deelen van dat land bezet heeft en tevens Hainan en de Spratley-eilanden in bezit heeft genomen. Ten slotte heeft het zich reeds genesteld in Fransch Indo-China en wist het grooten invloed te verwerven in Thailand. Gestadig aan heeft dus de Japansche macht zich uitgebreid in het Westen van den Pacific en dit heeft er niet weinig toe bijgedragen om de Japanners te versterken in hun overtuiging, dat zij bezig zijn hun pan-Aziatische roeping te volgen.
Het conflict tusschen Fransch Indo-China en Thailand werd door de Japansche staatslieden aangegrepen om zich nuttig te maken als bemiddelaars tusschen de strijdende partijen en toen de strijdbijl — zij het dan ook met veel moeite en voor geen der partijen met zeer bevredigend resultaat — begraven was, werd de door Japan gespeelde rol van die zijde voorgesteld, niet als een verdere stap in de richting van het beoogde doel, maar als een bewijs, dat Japans leidende positie in Oost-Azië reeds gevestigd was, dat het in dat deel van de wereld reeds een zoo overheerschende plaats innam, dat zoowel Westerlingen als Aziaten zich aan die leiding hadden moeten onderwerpen.
Het verloop der onderhandelingen te Batavia is echter met deze opvatting niet in overeenstemming. De eerste leider der Japansche delegatie, minister Kobayashi, keerde, na eenigen tijd te Batavia te zijn geweest, naar Japan terug zonder eenig meerder resultaat te hebben bereikt dan het olie-accoord.
Zijn vervanger, oud-minister Yoshisawa, arriveerde geruimen tijd later te Batavia en sedert zijn aankomst aldaar hebben wij kunnen volgen hoe nu eens gerapporteerd werd, dat de onderhandelingen op een dood punt waren gekomen, dan weer dat zij werden voortgezet, maar van eenig tastbaar resultaat is tot nu toe niets gebleken. De Japansche pers, die zich steeds met deze aangelegenheid bezighoudt, slaat beurtelings een vermanenden en een dreigenden toon aan, doch ook dit heeft nog niet tot een door Japan gewenschte oplossing kunnen leiden.
Dit alles wijst er niet op, dat Japan in het Zuiden van den Pacific reeds een positie inneemt, waardoor het in staat is anderen eenzijdig zijn wil op te leggen. Dit moet bij het Japansche volk verwondering en teleurstelling wekken. Bovendien heeft men in Febr. 1941 van Nederlandsche officieele zijde openlijk aan de Japansche regeering laten weten, dat het denkbeeld, dat Ned.-Indië zou worden ingeschakeld in de nieuwe orde in Oost-Azië onder leiding van eenige mogendheid, welke ook, verworpen werd, en dit ging dus lijnrecht in tegen het hoofddoel der Japansche buitenlandsche politiek.
Nog is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat te Batavia de onderhandelaars aan weerskanten de wenschelijkheid inzien om de besprekingen tot een goed einde te voeren en dat zij genoeg toegevendheid zullen toonen om de kloof tusschen de vraag en het aanbod te kunnen overbruggen. Is dit echter niet het geval, dan komt de Japansche regeering in een moeilijke positie te verkeeren. Zij wordt dan voor de keus gesteld òf om de Japansche delegatie terug te roepen zonder dat eenig resultaat is bereikt, òf om het Ned.-Indische aanbod te aanvaarden, òf om aan haar eischen kracht bij te zetten door geweld. Wij laten laatstgenoemde mogelijkheid, die uiteraard

beïnvloed wordt door tal van factoren, hier buiten beschouwing en bepalen ons tot de eerstgenoemde twee. Ook in 1934 werden te Batavia tusschen een Japansche handelsdelegatie en vertegenwoordigers der Indische regeering langdurige onderhandelingen gevoerd over de Japansch—Ned.-Indische handelsbetrekkingen en het slot was, dat de Japansche missie onverrichterzake naar haar land terugkeerde. Dit heeft destijds in Japan groote ontevredenheid en teleurstelling gewekt, doch ten slotte beteekende dit feit niet meer dan het afspringen van economische onderhandelingen tusschen twee gelijkgerechtigde landen en de wereld heeft dit destijds ook als zoodanig opgevat.

Thans echter hebben de onderhandelingen plaats te midden van de geweldige spanning rondom den Pacific, zijn de verhoudingen anders geworden en is de kwestie van het prestige veel meer op den voorgrond getreden. In verband hiermede lijkt het niet onwaarschijnlijk, dat een terugkeer van de delegatie-Yoshisawa met leege handen in Japan bepaalde reacties zou wekken, die het kabinet-Konoye heel wat last zouden kunnen bezorgen.

Ook de tweede mogelijkheid van het zich neerleggen bij en het aanvaarden van de Ned.-Indische voorstellen zal ongetwijfeld door de Japansche openbare meening niet zonder meer worden geaccepteerd omdat een dergelijk resultaat zou aantoonen, dat de overheerschende en leidende positie van Japan in het Verre Oosten vooralsnog bepaalde grenzen niet heeft kunnen overschrijden.

Uit de laatste Japansche persstemmen blijkt met welk een spanning het slot der Bataviasche onderhandelingen in Japan tegemoet wordt gezien en het ligt voor de hand, dat die spanning aan Nederlandsche zijde niet minder groot is.

(De Telegraaf, 6 Juni 1941)

(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4708 C)

A. **FRANKRIJK. — Versterking van West-Afrika. - Frs. 3¼ millioen uitgetrokken. —**

Vichy, 28 Mei. (D.N.B.) — De Fransche regeering heeft 3.250.000.000 francs ter beschikking gesteld voor de economische en militaire versterking van Fransch West-Afrika. In dit bedrag is o.m. begrepen 700 millioen francs voor de uitbreiding van de havens en rivieren, 1600 millioen voor den bouw van bruggen en den aanleg van wegen, 400 millioen voor de irrigatie-installaties van den Niger en 350 millioen voor de opvoering der agrarische en industrieele productie.

(Het Vaderland)

B. **SYRIE. — Troepen van Engeland en van De Gaulle Syrië binnengerukt. - Communiqué van Vichy. - Boodschap van maarschalk Pétain aan de Franschen van den Levant. —**

Stockholm, 8 Juni. (D.N.B.) — De Engelsche berichtendienst heeft vanmorgen bekend gemaakt, dat strijdkrachten van De Gaulle de grens naar Syrië en den Libanon hebben overschreden.

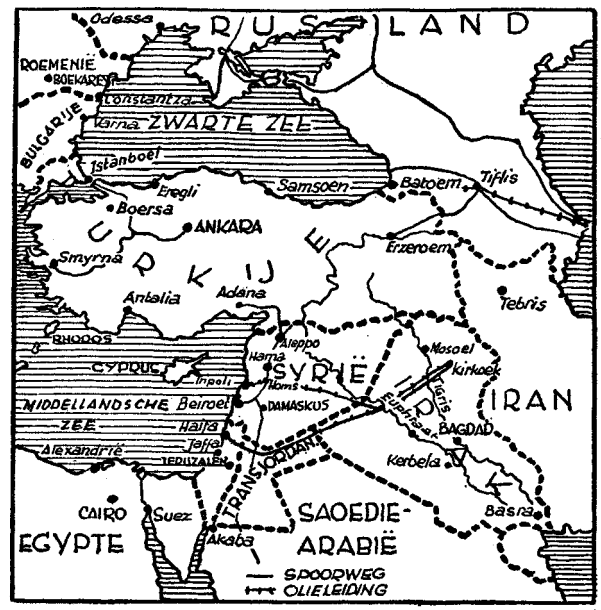
Officieel is van Engelsche zijde, naar Reuter meldt, medegedeeld, dat de opmarsch van strijdkrachten van De Gaulle en van Britsche troepen vannacht om twee uur is begonnen.

Naar de Engelsche berichtendienst meldt, voert generaal Wilson het opperbevel over de operaties in Syrië. Sir Miles Lampson, de Britsche ambassadeur in Kaïro, heeft volgens den Britschen berichtendienst Syrië en den Libanon de krachtdadige hulp van Groot-Brittannië en zijn geallieerden beloofd, op voorwaarde, dat zij zich volledig aan de zijde van De Gaulle scharen. Uit Vichy meldt het D.N.B.: De strijdkrachten van Engeland en van De Gaulle, die Syrië hebben aangevallen, hebben zich vanochtend vroeg in beweging gezet in de richting van den Dzjebel Droes in het Zuiden van Syrië.

De Fransche hooge commissaris van Syrië en den Libanon, generaal Dentz, heeft het opperbevel over de Fransche troepen op zich genomen.

Communiqué van Vichy. — De Fransche regeering heeft een communiqué gepubliceerd, waarin o.a. gezegd wordt:

„De Engelschen en de aanhangers van De Gaulle hebben Syrië aangevallen, dat volgens hun bewering door Duitsche troepen zou zijn bezet. Een zekere mijnheer Catroux heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarin hij de bevolking der onder Fransch

(Eigen teekening)

Klein-Azië.

mandaat staande gebieden tot opstand tegen Frankrijk ophitst. De Fransche regeering herhaalt, wat zij reeds verzekerd heeft, n.l., dat zich geen Duitsche troepen in Syrië bevinden. Engeland pleegt derhalve een nieuwe, ongerechtvaardigde aanvalshandeling tegen het Fransche imperium. Wij verdedigen dit imperium tot de uiterste grens van onze krachten."

Boodschap van maarschalk Pétain aan de Franschen van den Levant. — Vichy, 8 Juni. (D.N.B.) — Op grond van de aanvallen, die hedenochtend gepleegd zijn op Syrië en Libanon, heeft de Fransche staatschef, maarschalk Pétain, de volgende boodschap, bestemd voor de Franschen in den Levant, aan den Hoogen Commissaris en opperbevelhebber in Syrië, generaal Dentz, gericht:

Franschen van den Levant. De landen, waar gij leeft en voor welker welvaart gij sedert lange jaren hebt gewerkt, zijn thans het voorwerp van een niet te kwalificeeren aanval. Deze aanval wordt, evenals in Dakar, geleid door Franschen, die zich geschaard hebben achter de vanen van den opstand. Gesteund door de Britsche imperiale troepen, schrikken zij er niet voor terug het bloed te vergieten van hun broeders, die de eenheid van het imperium en de Fransche souvereiniteit verdedigen. Tegenover de smart, die door dit feit veroorzaakt wordt, kan het vrije Frankrijk in alle stelligheid den trots plaatsen niet het eerst de wapenen te hebben opgeheven tegen zijn voormalige bondgenooten. Thans evenmin als in Mers-el-Kebir, in Dakar of in Sfax. Voor het geweld kwam de list. Sedert eenige dagen beweerde inderdaad de propaganda, die het voorwendsel smeedde voor den aanval, dat de Duitsche troepen in grooten getale in onze Levanthavens aan land gingen, dat Frankrijk op het punt stond Duitschland de gebieden uit te leveren, welker verdediging ons is toevertrouwd. Gij, die ter plaatse zijt, weet, dat alles onwaar is. Gij weet, dat de enkele vliegtuigen, die op deze gebieden een tusschenlanding hebben gemaakt, thans uit Syrië zijn vertrokken, met uitzondering van vijf of zes, die niet meer in staat zijn om te vliegen. Gij weet, dat er geen enkele Duitsche soldaat noch in Syrië, noch in Libanon is. Gij zijt dus het voorwerp van een hoogst ongerechtvaardigden aanval, waartegen ons geweten in opstand komt. Eerst thans wordt de Fransche souvereiniteit in Libanon voor de eerste maal bedreigd. Dat kunt gij van mij gelooven. Uw Hooge Commissaris heeft het u ook reeds tweemaal gezegd. Ik herhaal het voor u. Gij strijdt voor een rechtvaardige zaak, voor de zaak van de onaantastbaarheid van de gebieden, die de geschiedenis aan het vaderland heeft toevertrouwd. Gij zult ze weten te verdedigen. Mijn wenschen en die van geheel Frankrijk begeleiden u.

(w.g.) Philippe Pétain.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Syrië 4712 B; Kaartje Syrië 4669 B; Kaart Klein-Azië 4634a; Maarschalk Pétain 4685 C)

A. **CHINA. — Conflict met Japan. - Samenvattend communiqué van het Japansche hoofdkwartier over strijdresultaten gedurende de laatste vijf maanden.**
Het D.N.B. meldt uit Tokio op 1 Juni:
De vlootafdeeling van het keizerlijke hoofdkwartier publiceert een samenvattend communiqué over de resultaten der Japansche vloot- en luchtoperaties in China gedurende de laatste vijf maanden.
Sedert het uitbreken van den oorlog hebben de Japansche marine-luchtstrijdkrachten 2049 Chineesche vliegtuigen vernietigd. Boven het geheele front in China bezitten de luchtstrijdkrachten de hegemonie. De marine heeft thans alle Chineesche wateren volledig geblokkeerd. Langs de Parelrivier en de Jangtse zijn talrijke stellingen van Chineesche guerillatroepen vernield. Aan de smokkelarij van wapenen voor Tsjang Kai-sjek is een einde gemaakt en zelfs de belangrijkste toevoerweg, die Hongkong met het binnenland verbindt, is thans afgesneden. De weg door Birma is voorgoed onbruikbaar gemaakt door het bombardeeren van verscheidene bruggen. De herbouw van de Chineesche luchtvloot is verhinderd door de aanvallen op een aantal nieuwe vliegvelden en op belangrijke steden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Chineesch-Japansch conflict 4653 C)

B. **IRAK. — Nieuwe regeering. —**
Viehy, 3 Juni. (D.N.B.) — Ofi meldt uit Bagdad: Djemil Madfai heeft een nieuwe regeering in Irak gevormd. Deze is als volgt samengesteld: minister-president Djemil Madfai, minister van Buitenlandsche Zaken Ali Jaoedat, minister van Financiën en plaatsvervangend minister van Justitie Ibrahim Kamal, minister voor Openbare Werken en Verkeer Djalabanan, minister van Onderwijs Roeda Phabibi, minister van Economische en Sociale Zaken Nasrat Farisi, minister van Binnenlandsche Zaken Moestafa Omari. Naar Reuter over de vorming van de nieuwe Irakse regeering meldt, is de nieuwe minister-president sedert geruimen tijd een voorstander van vriendschappelijke samenwerking met Engeland. „Het geheele kabinet," zoo gaat Reuter voort, „is uit de machtigste leiders, die met Engeland sympathiseeren, samengesteld." (Telegraaf) **(V. b. Kabinet 4708 A)**

C. **HONGARIJE. — Bezoek van Von Bardossy aan Rome. - Toespraken van Mussolini en den Hongaarschen premier. —**
Rome, 4 Juni. (Stefani) — De Hongaarsche minister-president, Von Bardossy, heeft 4 Juni in gezelschap van den Hongaarschen gezant bij het Quirinaal een bezoek gebracht aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken, waar hij een zeer hartelijk onderhoud met graaf Ciano had. Vervolgens begaf hij zich met Ciano naar het Palazzo Venezia. De bevolking juichte hem op zijn tocht door de stad hartelijk toe.
Aan het einde van het diner, dat 4 Juni door den Duce in het Palazzo Venezia is aangeboden ter eere van den Hongaarschen minister-president, Von Bardossy, heeft de Duce de volgende toast uitgesproken:
Het is mij bijzonder aangenaam u te begroeten uit mijn eigen naam en uit naam van de fascistische regeering en u op de hartelijkste wijze welkom te heeten. De betrekkingen van vriendschap vol vertrouwen, die sedert lange jaren Italië en Hongarije verbinden, vinden haar grondslag in ideëele motieven en in reden van politieken en economischen aard. Deze betrekkingen hebben voor de recente gebeurtenissen een bijzondere belangrijkheid en strekking gekregen ten gevolge van den strijd, dien Italië en Duitschland voeren voor de verovering van een nieuwe orde en ten gevolge van de weloverwogen toetreding van het Hongaarsche volk tot de vernieuwende politiek van de Spil, de deelneming van de Magyaarsche natie met Italië en Duitschland bevestigd en een krachtigen steun gegeven aan de vorming van het nieuwe Europa. Haar medewerking aan den gemeenschappelijken strijd heeft het Hongaarsche volk nieuwe en sterkere redenen van consideratie gegeven. Met bijzondere voldoening ziet Italië de verwezenlijking van de wettige aspiraties van Hongarije, die Italië zelf voortdurend en van harte heeft gesteund. In de nieuwe orde, die georganiseerd gaat worden in Europa, zal Hongarije terecht de omstandigheden vinden, die noodzakelijk zijn voor de natuurlijke ontwikkeling van zijn nationale leven, en nieuwe redenen voor nog nauwere betrekkingen en solidariteit met de bevriende landen. Italië en Hongarije zullen in de toekomst voortgaan samen te werken in strikte gemeenschappelijkheid van doelstellingen voor den wederopbouw en den vooruitgang van het Europeesche Donaugebied in het algemeen belang en in dat van de beide volken. Met deze gevoelens hef ik mijn glas op, op de welvaart van de edele Magyaarsche natie, op de gezondheid van den Rijksbestuurder van Hongarije en op uw persoonlijk welzijn.
De Hongaarsche minister-president, Von Bardossy, heeft hierop woorden van dank gesproken „voor het vleiend onthaal en voor de woorden van warme vriendschap en sympathie". Hij gaf de verzekering, dat het geheele Hongaarsche volk, zonder één uitzondering, een diepe bewondering heeft voor de heldhaftige en schitterende inspanning, voor den geest van offervaardigheid, dien het geheele Italiaansche volk en zijn roemrijke leger volhouden in het belang van een betere Europeesche orde, waarop het stempel zal worden geplaatst door de zegevierende Italiaansche legers, en dankte Mussolini als den eersten staatsman die bereid was de vriendenhand te reiken aan de verminkte Hongaarsche natie. Aan de zijde van onze machtige vrienden zien wij, Hongaren, met hecht vertrouwen en diepe hoop onze toekomst tegemoet, zoo verklaarde Von Bardossy, die ten slotte een dronk uitbracht op den koning en keizer, zijn doorlucht huis, op de gezondheid van Mussolini en op de grootheid en de welvaart van het Italiaansche volk.
(Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. Von Bardossy 4712 A; Mussolini 4710 B)

D. **NEDERLAND. — Majoor Kruyt's partij opgeheven.**
Naar wordt medegedeeld, heeft majoor Kruyt de opheffing van zijn partij met ingang van 6 Juni 1941 bekendgemaakt.
Met de opheffing van de N.S.N.A.P.-Kruyt is verdere klaarheid ontstaan in zake de bestaande nationaal-socialistische partijen. Behalve de N. S. B. bestaat thans nog slechts de Groot-Duitsche beweging der N.S.N.A.P.-dr. v. Rappard. (N. Rott. Crt.)

E. **PHILOSOPHIE. — De figuur van den sophist. - Lezing dr. H. Faber. —**
In de serie „De Grieksche philosophie tot Aristoteles" heeft dr. H. Faber uit Schiedam voor den Rotterdamschen Kring en voor het Nederlandsch Klassiek Verbond dezer dagen de sophisten behandeld. Hij begon met te wijzen op den verwanten ontwikkelingsgang van de West-Europeesche en de Grieksche wijsbegeerte. Zooals hier Kant door Hume „uit zijn dogmatische sluimering gewekt" is, is het daar Socrates door de sophisten. Zij hebben dus hun beteekenis vooral als wekkers van het wijsgeerig pathos. In werkelijkheid was hun optreden niet zoo ongunstig, als het wel eens wordt voorgesteld. Zij vertegenwoordigen in een kenterende beschaving de wijsbegeerte van het gezond verstand.
De spreker gaf aan de hand van Plato's schildering in den „Protagoras" een teekening van de figuur van den sophist en zegt, dat men hem om hem goed te begrijpen tegen den achtergrond van het Grieksche leven van zijn tijd plaatsen moet. De tijd van Pericles, waarin hij optreedt, is de tijd van de Verlichting en vooral de jeugd had groote belangstelling voor alles wat met „Bildung" samenhing. Hiernaast eischte het politieke leven van den Atheenschen burger een groote mate van rhetorische vaardigheid, waar sophisten als Protagoras en Gorgias zich juist op toelegden. Voegt men hierbij, dat, zooals de schrijver van de „Handelingen der Apostelen" meldt, de Atheners belust zijn op allerlei nieuwtjes, dan ziet men de figuur van den sophist duidelijker voor zich staan. De spreker wijst er verder op, dat in het Grieksche geestesleven zich een onderstroom van pessimisme onderkennen laat en dat in den grooten toeloop, dien de sophisten zich verwierven, ook de behoefte aan „geestelijk houvast" wel een motief kan zijn geweest.
Hierna bespreekt hij de bekendste uitspraken van de belangrijkste sophisten, zooals Protagoras' sceptische uitlating over de goden en het merkwaardige woord van denzelfde, dat „de mensch de maat aller dingen is", twee woorden die hij als wat gewilde uitingen van een „common sense"-philosophie verklaren wil. Hetzelfde geldt van Gorgias' woord, dat het Zijnde niet bestaat, en als het bestond, onherkenbaar zijn zou, en ten slotte als het gekend worden kon, niet aan derden kon worden medegedeeld. Het is de typische geestesgesteldheid van den „Verlichtingstijd", die zich hier uitdagend richt tegen de echt-wijsgeerige diepzinnigheid. Prodikos van Keos en Hippias van Elis passen ook in dit beeld.
Wij zien dus in den sophist voor ons een op de massa afgestemd onderwijzer, die gezond willende denken aan de wijsgeerige vragen raakt, maar er aan voorbijglijdt en die wijsgeerig gezien niet boven de scepsis en het relativisme uitkomt. Het is het denken, dat eenerzijds autonoom en critisch geworden is, doch anderzijds zichzelf nog niet heeft ontdekt; een naïeve inslag is in de Grieksche sophistiek dan ook onmiskenbaar. Eerst met Socrates komt de Grieksche philosophie op het werkelijk, wijsgeerig vlak!

De spreker sloot met er op te wijzen, dat de sophist niet slechts een historisch verschijnsel, maar de vertegenwoordiger van een telkens weer optredende levenshouding is. Zijn beteekenis ligt in den prikkel, dien hij geeft tot waarachtig wijsgeerig denken. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Philosophie 4691 A)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. De verliezen der Britsche vloot in Mei. —**
Het D.N.B. verneemt, dat de verliezen der Britsche vloot in Mei die van April nog overtreffen. Door de Duitsche weermacht zijn in Mei tot zinken gebracht: een Britsche slagkruiser, zeven kruisers, elf torpedobootjagers, zeven motortorpedobooten, drie hulpkruisers, vier duikbooten en zes patrouille- en wachtschepen. Door de Italiaansche weermacht zijn tot zinken gebracht: vijf kruisers, twee duikbooten en een torpedobootjager. Door de Duitsche en de Italiaansche weermacht zijn in Mei twee linieschepen, twee vliegkampschepen en een groot aantal kruisers, torpedobootjagers en andere lichte oorlogsschepen beschadigd. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Marineverl. 4700 C; Koopvaardijverl. 4707 F)

B. **KROATIE. — Jodenwet. —**
Zagreb, 5 Juni. (D.N.B.) — Een nieuwe wet regelt de verwijdering der joden uit cultureele beroepen, sport enz.
De wet bevestigt tevens, dat joden niet werkzaam kunnen zijn bij film, radio-omroep, pers, tooneel enz. (Alg. Handelsblad)

C. **ZWEDEN. — Scheepsverliezen tot 1 Juni 1941. —**
Stockholm, 2 Juni. (D.N.B.) — Volgens een bericht van „Aftenbladet" zijn in dezen oorlog tot 1 Juni 102 Zweedsche schepen met een gezamenlijken inhoud van 392.470 ton als gevolg van oorlogshandelingen verloren gegaan. Hierbij kwamen 726 zeelieden om het leven tegenover 794 personen in den wereldoorlog. In deze verliezen zijn niet begrepen de schade, ontstaan als indirect gevolg van den oorlog, zooals botsingen, inbeslagnemingen enz. Telt men deze verliezen erbij op, dan krijgt men een totaal van 131 schepen met een inhoud van 457.148 ton en 754 dooden. (Aftenbladet) **(V. b. Scheepsverliezen 4654 I)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Stand der Staatsschuld. —**
De totale langloopende rijksschuld per einde Januari 1941 bedroeg Rm. 40.56 milliard of Rm. 1.79 milliard meer dan per ult. 1940. De kortloopende schuld bedroeg per gelijken datum Rm. 34.7 (v. m. 32.8) milliard, zoodat de totale schuld Rm. 79.47 (v. m. 75.78) milliard beliep. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Schulden 3753 C)

E. **NEDERLAND. — N.V.V. - Ondernemer en arbeider. - Rede van senator dr. Böhmker. —**
Op uitnoodiging van het Ned. Verbond van Vakvereenigingen, district Amsterdam, waren 5 Juni eenige honderden werkgevers en bedrijfsleiders samengekomen in het American Hotel. Mede waren op deze bijeenkomst aanwezig de regeeringscommissaris en burgemeester van Amsterdam, mr. E. J. Voûte, de directeur van het Gemeente-Energiebedrijf en die van de Gemeentetram, ir. W. B. I. Hofman w.i., alsmede de directeur van den A.N.W.B., de heer Van Balen.
De heer J. P. van Kampen, organisatieleider van het N.V.V., heette allen welkom en gaf het woord aan den gevolmachtigde voor de stad Amsterdam, senator dr. Böhmker.
Hij wees o.a. er in een kort overzicht van de sociale toestanden in de eerste tientallen jaren dezer eeuw op, dat het parool van dien tijd was: onbeperkte vrijheid van het individu. Ook de werknemers waren vrij hun eigen belangen te behartigen. Men geloofde, dat de tegenstrijdige belangen van werknemer en werkgever in het spel der vrije krachten zoolang op elkaar zouden botsen, tot ten slotte vanzelf het verstand tot overeenstemming zou leiden.
De nieuwe sociale en economische ordening schenkt nieuwe waarden aan het economische leven. De ondernemer moet zijn bedrijf zoo leiden, dat het resultaat aan het geheele volk ten goede komt. De arbeider is niet meer de nuchtere productie-factor, maar onderdeel van de volksgemeenschap. Ieder heeft recht op arbeid en de staat is verplicht een ieder werkgelegenheid te verschaffen. Beiden — werkgever en werknemer — behooren tot hetzelfde volk, beiden hebben hun plicht tegenover de gemeenschap.
De klassen- en loonstrijd was niet in overeenstemming met de belangen van den staat. Thans is de arbeider niet meer een uitbuitingsobject, maar gemeenschapsmensch, kameraad van den werkgever, wien het geluk van zijn arbeiders ter harte moet gaan. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. N.V.V. 4710 A)

F. **NEDERLAND. — Het nationale inkomen 1900—1938. —**
Het nationale inkomen van Nederland, 1900—1938:

(in mill. gld.)

1900 ...	1.699	1913 ...	2.670	1926 ...	5.686
1901 ...	1.761	1914 ...	2.595	1927 ...	5.843
1902 ...	1.797	1915 ...	3.093	1928 ...	6.220
1903 ...	1.845	1916 ...	3.550	1929 ...	6.275
1904 ...	1.884	1917 ...	3.593	1930 ...	5.932
1905 ...	1.948	1918 ...	4.121	1931 ...	5.262
1906 ...	2.041	1919 ...	5.453	1932 ...	4.746
1907 ...	2.080	1920 ...	6.006	1933 ...	4.725
1908 ...	2.140	1921 ...	5.598	1934 ...	4.660
1909 ...	2.202	1922 ...	5.323	1935 ...	4.663
1910 ...	2.283	1923 ...	5.391	1936 ...	4.813
1911 ...	2.384	1924 ...	5.577	1937 ...	5.081
1912 ...	2.556	1925 ...	5.622	1938 ...	5.100

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Nat. inkomens 3990 A)

G. **NEDERLAND. — Tentoonstelling „Voeding in dezen tijd" te Den Haag. —**
Te 's-Gravenhage is 5 Juni geopend de tentoonstelling „Voeding in dezen tijd", in de toonzaal van het Gemeentelijk Gasbedrijf aan de Groenmarkt te 's-Gravenhage. Tot hen die de plechtigheid bijwoonden, behoorden o.m. de Landesbauernführer graf Grote en de wethouder van 's-Gravenhage, de heer L. Buurman.
De directeur-generaal van de Voedselvoorziening, ir. S. L. Louwes, heeft een welkomstwoord gesproken, waarin hij verklaarde, dat deze tentoonstelling de eerste is van een reeks, die in verscheidene plaatsen van ons land zal worden gehouden en die geheel gewijd is aan de voeding van dezen tijd.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Voedselvoorziening 4681 C)**

H. **GEESTELIJK LEVEN. — Een belijdenis voor de Remonstranten. - Uiteenzetting van prof. dr. G. J. Heering ter jaarvergadering der Broederschap. —**
Voor de te Amsterdam gehouden jaarvergadering der Remonstr. Broederschap heeft 27 Mei prof. dr. G. J. Heering, hoogleeraar van het Remonstrantsche Seminarium te Leiden, een rede over „De beteekenis eener belijdenis" gehouden.
Spr. betoogde eerst, dat iedere Kerk in zekeren zin een belijdenis-kerk is, waarbij echter de vraag blijft, van welken aard de belijdenis is en welke geldigheid zij bezit. Wat de oude Remonstranten betreft, zij waren niet alleen tegen de leer der praedestinatie, maar ook tegen den belijdenis-dwang; waarschuwend tegen misbruik der confessie, hadden zij toch ter handhaving van hun overtuiging en tot afweer van beschuldigingen, behoefte aan een eigen confessie. Spoedig na de stichting der Remonstr. Broederschap verscheen de „Confessio sive Declaratio", half belijdenis, half geloofsleer. De vrees van Camphuyzen en anderen, dat de belijdenis de Remonstranten confessioneel zou maken en hen — evenals de tegenpartij — tot conscientiedwang zou brengen, is ijdel gebleken. De gemeenschappelijke belijdenis moest niet dienen als „regel of breidel der waarheid", maar „opdat niet d'een bouwe, d'ander breeke". Hoofdzaak was echter, dat in een tijd, waarin „grove en ergerlijke dolingen het veld hebben ingenomen", de hoofdpunten des geloofs in een klare belijdenis worden uitgesproken. Het moderne critische bewustzijn, dat in de 19de eeuw oprees, maakte de 17de-eeuwsche belijdenis onbruikbaar. Wij eeren haar, maar wenschen haar niet terug. Zij spreekt ons op vele

punten niet meer aan, evenmin als de z.g. „Apostolische geloofsbelijdenis" dit doet. Ook hier is piëteit niet voldoende om een verouderde confessie te handhaven, hoe gaarne wij dit ook uit oecumenisch besef zouden willen. Maar met dit alles hebben wij, behalve onze Remonstrantsche Beginselverklaring, geen gemeenschappelijk stuk, dat ons geloof kort en krachtig uitspreekt. Daarna heeft ook ons kerkgenootschap behoefte; een symbool van eenheid, tevens een getuigenis der Christelijke Waarheid in een tijd, die haar bedreigt.
Het Convent van Remonstrantsche Predikanten heeft, na ampele en ernstige voorbereiding, een eenvoudige belijdenis opgesteld. Zij komt, wat haar gewicht betreft, niet met die van 1621 in vergelijking, maar ook thans staat het heele predikantencorps er achter; het hoopt, dat de gemeenten er mee vertrouwd zullen raken, zoodat zij gelden kan voor dezen tijd. Meer mag niet gevraagd worden. Een Remonstrantsche confessie is als zoodanig altijd „revisibel en reformabel", en nooit mag zij worden opgelegd; ieder blijve vrij om het Evangelie naar eigen geweten te belijden. Maar wel kan zij dienen om aan het persoonlijk geloof houvast te geven, den twijfel te bestrijden en den band des geloofs te bevestigen.
De beteekenis eener belijdenis is veelvoudig: 1e. handhavend en getuigend; 2e. paedagogisch (ter meerdere bewustwording van de gemeente); 3e. samenbindend; 4e. liturgisch. Voor elken Zondag is onze confessie, hoe bondig ook, te lang. Het is voldoende, dat de gemeente haar op enkele hoogtijden hoort, en dat zij de achtergrond blijft voor een kortere belijdenis, die ons evenzeer geschonken moge worden. Spr. gaf een voorbeeld van den korten trant, waarin deze moet worden gehouden.
Moge deze belijdenis dienen, zoo eindigt spr., totdat, onder leiding van den Heiligen Geest, een betere haar vervangt. Moge zij verhoeden, dat „d'een bouwe, d'ander breeke". Gebroken wordt er in dezen tijd genoeg. Maar niet gebroken kan worden Gods heilige en reddende waarheid, in Jezus Christus geopenbaard. Op die waarheid bouwt onze belijdenis, van die waarheid getuige zij. (Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Remonstranten 3486 A)

A. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —
Kunst en Letteren:
— Rembrandt, De eendracht van het land, door prof. dr. J. D. M. Cornelissen. Uitg.: Centrale Drukkerij, Nijmegen.
— De wereld van Dante, door prof. dr. N. B. Tenhaeff. Uitg.: Noord-Holl. Uitg. Mij., Amsterdam.
— Bijdrage tot het onderzoek van Vondel's werken, door dr. L. C. Michels. Uitg.: Dekker & Van de Vegt, Nijmegen.
Romans en Lectuur:
— Wonde plekken, door G. P. Smis. Uitg.: Amsterdamsche Keurkamer, Amsterdam.
— Koortseiland, door A. J. Cronin. Uitg.: A. W. Sijthoff, Leiden.
— . . . . . tot in den Dood, door J. Visser-Roosendaal, Uitg.: J. H. Gottmer & Co., Haarlem.
— Rimpels en Golven. Belevenissen van een Dorpssecretaris. Uitg.: N. Samsom, Alphen a. d. Rijn.
Historie:
— De betrekkingen tusschen de Oost-Indische Compagnie en Japan, door F. Dekker. Uitg.: L. J. C. Becker, 's-Gravenhage.
Land- en Volkenkunde:
— Hollandsch Molenboek, door C. Visser en J. Pieterse. Uitg.: A. W. Bruna & Zn., Utrecht.
Wetenschap en Techniek:
— Problemen der Moderne Natuurwetenschap (opgeloste en onopgeloste), door dr. H. Groot. Uitg.: W. J. Thieme & Cie., Zutphen.
— Oorlogsschepen der belligerenten, door A. L. Wolf. Uitg.: Born, Assen.
Geestelijk Leven:
— Uren met Kierkegaard, door dr. P. H. Esser. Uitg.: Hollandia Drukkerij, Baarn.
(Telegraaf - N. Rott. Crt. - Het Vaderland)

(Vor. ber. Literatuurlijstje 4712 C)

B. KROATIE. — Bezoek van den staatsleider dr. Ante Pavelitsj aan Rijkskanselier Hitler. —
Obersalzberg, 6 Juni. (D.N.B.) — De Führer heeft 6 Juni op den Berghof in tegenwoordigheid van den Rijksmaarschalk, Hermann Göring, en den minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, den Kroatischen staatsleider, dr. Ante Pavelitsj, ontvangen. Het onderhoud met den leider van den jongen Kroatischen staat, welks volk door de overwinning der As-mogendheden zich van het juk van Versailles kon bevrijden, verliep in den geest van de hartelijke vriendschap, die tusschen het Duitsche en Kroatische volk bestaat.
Na de bespreking overhandigde dr. Pavelitsj den Führer een vlag uit den Zevenjarigen Oorlog en een schaakspel van Frederik den Grooten. Vervolgens stelde hij de heeren van zijn gezelschap voor.
Bij aankomst en vertrek werden den Kroatischen staatsleider de militaire eerbewijzen gebracht.
(Haagsche Crt.) **(V. b. Dr. Ante Pavelitsj 4686 A; Rijkskanselier Hitler 4711 C)**

C. ARGENTINIE. — Italiaansche schepen worden overgenomen. —
Buenos Aires, 27 Mei. (S.P.T.) — De onderhandelingen tusschen de Argentijnsche regeering en de Italiaansche reeders nopens het overnemen van 22 in Argentijnsche havens opgelegde Italiaansche schepen varieerend tusschen 1.800 en 5.000 ton, zijn thans afgesloten.
De „Frankfurter Ztg." meldt, dat onder de schepen die thans onder Argentijnsche vlag zullen varen o.a. zijn: de „Principessa Maria" en de „Gia Francisco", beide 5.123 ton groot.
De betaling zal waarschijnlijk aldus zijn, dat een gedeelte onmiddellijk wordt voldaan, terwijl de rest na den oorlog zal worden verrekend. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Boksverbod in Den Haag opgeheven. - Voorloopig tot 1 September. —
's-Gravenhage, 5 Juni. — Het achttien jaar bestaande boksverbod in 's-Gravenhage is, dank zij den bemoeienissen van den voorzitter van den Nederlandschen Boksbond, met ingang van 5 Juni opgeheven. De waarnemend burgemeester van Den Haag heeft hierbij echter de restrictie gemaakt, dat de opheffing voorloopig zal gelden tot 1 September a.s.
(Het Vaderland)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - 25ste verjaardag van den zeeslag bij Jutland. - Dagorder van groot-admiraal Raeder. —
Berlijn, 1 Juni. (D.N.B.) — De opperbevelhebber der Marine, groot-admiraal Raeder, heeft ter gelegenheid van den 25sten verjaardag van den slag bij Jutland een dagorder tot de Marine gericht, waarin hij o.m. zegt:
„De slag bij Jutland was een mijlpaal in de geschiedenis van den oorlog ter zee, doch tevens heeft hij een nieuw tijdperk in den strijd om de vrijheid ter zee ingeluid. Wij, die thans opnieuw in een strijd op leven en dood tegen de Engelsche tyrannie ter zee gewikkeld zijn, hebben in den geest van de mannen, die 25 jaar geleden lauweren oogstten, den vijand voortdurend zware slagen toegebracht. Wij zullen, vertrouwende op onze kracht en ons vermogen, den vijand blijven aanvallen en onze sterke wapenen voeren, tot de overwinning ons is." (Telegraaf)

(Vor. ber. Groot-admiraal Raeder 4696 B)

F. NEDERLAND. — Bekroning Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde. - „Van der Hoogt"-prijs voor Mevrouw M. Droogleever-Leenmans (M. Vasalis) en „Dr. Wynaendts Francken"-prijs voor S. Vestdijk.
De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde heeft 7 Juni op haar jaarlijksche vergadering te Leiden den jaarlijks uitgeloofden prijs van aanmoediging, genaamd „Lucie B. en C. W. van der Hoogtprijs", groot duizend gulden, toegekend aan mevrouw M. Droogleever-Leenmans (M. Vasalis) voor haar verzenbundel „Parken en Woestijnen".
De Dr. Wynaendts Francken-prijs, groot vijfhonderd gulden, werd dit jaar toegekend aan S. Vestdijk voor het werk „Albert Verwey en de idee". (Standaard)

(Vor. ber. Van der Hoogt-prijs 4436 D; Wynaendts Francken-prijs 3841 B)

G. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Italiaansche verliezen sinds 10 Juni 1940—31 Mei 1941. —
De verliezen van de Italiaansche weermacht bedragen in de periode van 10 Juni 1940 tot eind Mei 1941 voor het leger: 17.622 gesneuvelden, 45.779 gekwetsten en 132.523 vermisten, voor de vloot resp. 1.075, 1.301 en 6.146 en voor het luchtwapen 514, 825 en 1.613.

Het hoofdkwartier van de Italiaansche weermacht publiceerde 9 Juni de verliescijfers voor de maand Mei met inbegrip van de verliezen, die tot dusver niet gemeld zijn.
Leger: Grieksch-Albaneesche front en Albaneesch-Joegoslavische front 1.430 gesneuvelden, 4.123 gewonden, 223 vermisten, Julische front resp. 14, 24 (geen vermisten), Noord-Afrika 329, 752, 23.919; Oost-Afrika, 58, 77, 2.345. Vloot: 38, 187, 303; Luchtwapen 79, 41, 493. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(V. b. Krijgsverricht. 4700 E; Ital. verliezen 4633 D)

A. NEDERLAND. — Het stoffelijk overschot van ex-Keizer Wilhelm II te Doorn bijgezet. —
Met hooge militaire eerbewijzen en in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, als vertegenwoordiger van den Führer, verscheidene generaals van de oude keizerlijke en de nieuwe Duitsche Weermacht, alsmede van vele andere hooge Duitsche autoriteiten, is op 9 Juni het stoffelijk overschot van ex-keizer Wilhelm II in de oude slotkapel van huize Doorn bijgezet.
Tot de genoodigden voor deze plechtigheid behoorden naast den Rijkscommissaris in de eerste plaats de Duitsche Weermachtsbevelhebber in het bezette Nederlandsche gebied, de generaal der vliegers Fr. Christiansen, die den Rijksmaarschalk Göring en het Duitsche luchtwapen vertegenwoordigde, verder admiraal Canaris, luitenant-generaal Hase, en admiraal Densch, die resp. aanwezig waren voor den generalen staf, het leger en de marine, voorts afgezant Bene, die den Rijksminister voor Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, vertegenwoordigde, de höhere S.S.- und Polizeiführer luitenant-generaal Rauter, die aanwezig was namens den Rijksführer der S.S. en chef van de Duitsche politie A. Himmler, de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris in de provincie Utrecht dr. Joachim en nog enkele andere leden van den staf van den Rijkscommissaris.
Van de oude keizerlijke weermacht waren aanwezig de generaal-veldmaarschalk Von Mackensen, de generaals der infanterie Von Fabeck, Von Stüllpnagel, Reinhardt en Hasse, de generaal der artillerie Von Behrendt en de admiraals Reuter en Von Lanz. Ook waren er delegaties van Bulgarije en Hongarije.
Van de groote keizerlijke familie waren er 35 leden naar Doorn gekomen. Behalve de vijf zoons van den overleden ex-keizer, namelijk Kroonprins Wilhelm en de prinsen Adelbert, Eitel Friedrich, August Wilhelm en Oscar waren er de dochter van den ex-keizer, de hertogin van Brunswijk en vele kleinkinderen, tot wie ook behooren prins Louis Ferdinand met zijn echtgenoote, de vroegere prinses Kyra van Rusland.
In de vestibule van het slot, aan den voet van de baar, legde de Rijkscommissaris een krans, een persoonlijke hulde aan de nagedachtenis van den gestorvene. De leden van de keizerlijke familie en de genoodigden stelden zich in de vestibule rond de baar op.
Gedurende den rouwdienst trad de Rijkscommissaris naar voren en legde namens den Führer aan den voet van de baar een groote krans met breede roode linten, waarop een hakenkruis. Generaal Christiansen legde vervolgens een krans namens den Rijksmaarschalk, generaal-veldmaarschalk Von Mackensen namens het oude leger, afgezant Bene namens den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken en luitenant-generaal Rauter namens den Rijksführer der S.S. en Chef van de Duitsche Politie H. Himmler. Ook werden kransen neergelegd namens de vier onderdeelen van de Duitsche Weermacht, den generalen staf, het luchtwapen, het leger, en de oorlogsmarine.
(Haagsche Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Ex-keizer Wilhelm II 4709 B)

B. FRANKRIJK. — Oproep van admiraal Darlan tot steun aan de regeering-Pétain. —
Vichy, 10 Juni. (D.N.B.) — De radiorede, die admiraal Darlan 10 Juni heeft uitgezonden, vond haar hoogtepunt in den oproep aan alle Franschen, om de regeering te steunen in haar zware taak. Als taak der regeering noemde Darlan in de eerste plaats de verbetering van den toestand van het Fransche volk, ten tweede de voorbereiding van den vrede, ten derde de voorbereiding van de toekomst van Frankrijk in het nieuwe Europa. Darlan legde in dit verband den nadruk op de noodzakelijkheid van de onderhandelingen met Duitschland, welke hij volgens instructie van maarschalk Pétain sedert weken voert. Het is plicht van de regeering, een gunstige stemming in het leven te roepen voor het tot stand brengen van een eervollen vrede. Alleen op die wijze zal Frankrijks toekomst in het nieuwe Europa verzekerd zijn.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Admiraal Darlan 4705 B)**

C. NEDERLAND. — Propaganda en Perswezen. - Benoemingen. - N. Oosterbaan en M. Blokzijl. —
's-Gravenhage. — Met ingang van 10 Juni 1941 is de heer N. Oosterbaan, tot dusverre hoofd van de afdeeling perswezen, benoemd tot hoofd van de afdeeling algemeene propaganda van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten.
Met ingang van denzelfden datum is benoemd tot hoofd der afdeeling perswezen van genoemd departement de heer M. Blokzijl, journalist te Amsterdam.
(Het Vaderland)
(Vor. ber. Perswezen 4466 D; M. Blokzijl 4551 C)

D. SYRIE. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. - Duitschland staat aan de zijde van Vichy. —
Berlijn, 10 Juni. (A.N.P.) — Duitschland staat in de Syrische kwestie geheel aan de zijde van Frankrijk. Het Duitsche standpunt te dien aanzien is gebaseerd op de moreele, zedelijke en ethische zijde van dit probleem.
Aldus werd 10 Juni in de Wilhelmstrasse Duitschlands houding tegenover de nieuwste actie van Engeland geschetst. Ter beantwoording van de vraag, of dit Duitsche standpunt militairen steun includeert, wees men te Berlijn op Frankrijks verklaring, dat het de verdediging op eigen kracht wil voeren. Duitschland heeft Frankrijk ook in staat gesteld, zoo voegde men hieraan in de Wilhelmstrasse toe, zijn politieke belangen zelf te verdedigen.
De vraag of en in welke mate Duitschland de Franschen in Syrië zal steunen, vormde, naar S.P.T. meldt, het voorwerp van vele gissingen in Berlijnsche journalistieke kringen. Van bevoegde zijde konden hierover echter geen inlichtingen worden gegeven.
„Frankrijk heeft bij de bepalingen van den wapenstilstand het recht behouden zijn koloniale bezittingen te verdedigen en het beschikt over de middelen om zich van dezen heiligen plicht te kwijten," zoo verklaarde men van bevoegde zijde. Men wees op de Fransche successen, die wel is waar niet overweldigend zijn, maar toch bewijzen, dat de Franschen zich kunnen veroorloven een zeker verzet te bieden. Men weet, dat het leger in Frankrijk door de wapenstilstandsvoorwaarden beperkt is tot 100.000 man, doch hoeveel Fransche troepen zich in Syrië bevinden, kon men hier niet mededeelen. Al staat Duitschland in het geval-Syrië politiek en moreel aan de zijde van Frankrijk, het is niet onwaarschijnlijk, dat voorloopig althans, de berichten uit Syrië er voor Frankrijk niet rooskleurig zullen uitzien. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Syrië 4714 B)

E. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Verklaring van Mussolini. - Griekenland behoort tot Italië's levensruimte. —
Griekenland behoort tot de Italiaansche levensruimte. Het land zal — in overeenstemming met het Duitsche opperbevel — volledig door Italiaansche troepen bezet worden.
Deze verklaring heeft Mussolini 11 Juni afgelegd in een rede, die hij op den verjaardag van Italië's toetreding tot den oorlog voor de fascistische en corporatieve Kamer gehouden heeft en waarin hij o.a. een gedetailleerd overzicht gaf van het verloop van den veldtocht tegen de Grieken.
Ook de situatie in Afrika besprak de Duce, ten aanzien waarvan hij opmerkte, dat Oost-Afrika heroverd zal worden.
Andere punten in de redevoering waren:
Duitschland. — De stemmen, die speculeerden op oneenigheden tusschen de As-mogendheden, zijn tot zwijgen gebracht. Beide volken voeren thans één oorlog, en zullen ook na den oorlog kameraadschappelijk samen verder marcheeren.
Spanje. — Spanje moet in volledige vrijheid zijn beslissing nemen. Italië zal nooit druk op dit land uitoefenen. Het falangistische Spanje weet echter, waar zijn vijanden en waar zijn beproefde vrienden staan.

Turkije. — Italië beschouwt de anderhalf jaar geleden begonnen politiek van overeenstemming en samenwerking ook thans nog actueel.
Vereenigde Staten. — Een formeele oorlogsverklaring van Washington zou geenszins invloed uitoefenen op den tegenwoordigen toestand, daar de Vereenigde Staten, zoo niet de jure, dan toch de facto reeds in oorlog zijn. (Telegraaf) **(V. b. Mussolini 4715 B)**

A. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Overeenkomst met Moskou i. z. vrijlating 350 Baltische zeelieden - Weigering erkenning annexatie Baltische Staten. - Verklaring van Winston Churchill omtrent Kreta en Syrië. - Critiek. —**

Vrijlating van 350 Baltische zeelieden. — Londen, 7 Juni. (United Press) — Het verzoek aan den Engelschen ambassadeur te Moskou, sir Stafford Cripps, om voor besprekingen naar Londen te komen, volgde het sluiten van een Engelsch-Russische overeenkomst over de vrijlating van 350 zeelieden der Baltische staten, die bij de bezetting van deze staten door Rusland, in Engeland waren vastgehouden, op den voet.
Bij de besprekingen verlangden de Russen dat Engeland de Russische annexatie van de Baltische staten de jure zou erkennen en aan Rusland de aan de Baltische staten toebehoorende schepen met hun bemanningen, welke door Engeland na de Russische annexatie waren vastgehouden, af zou staan. Engeland weigerde de annexatie van de Baltische staten te erkennen of de schepen terug te geven, doch heeft thans besloten den terugkeer van de zeelieden toe te staan.
Stockholm, 10 Juni. (D.N.B.) — In de heden gehouden vergadering van het Engelsche Lagerhuis heeft de premier Churchill bij den aanvang van het debat over de algemeene situatie gezegd, dat hij gaarne een „voorloopige verklaring" over de situatie in Syrië zou afleggen, maar dat de berichten, waarop hij wachtte, nog niet waren binnengekomen.
Na het algemeen debat, waarbij vooral de voormalige minister van Oorlog, Hoare Belisha, scherpe critiek oefende op de Engelsche oorlogspolitiek en strategie, legde de premier Churchill een vrij lange verklaring af, waarin hij, volgens den Britschen berichtendienst, o.m. het volgende zeide: De regeering streeft er naar onafgebroken oorlogsmateriaal naar het midden-Oosten te zenden, en in het bijzonder om daar een krachtig luchtwapen op te bouwen. Churchill kon echter geen uitvoerige mededeelingen doen, daar anders de vijand waardevolle vingerwijzingen zou krijgen.
Ten aanzien van de critiek op den afloop van de gevechten op en om Kreta, wees Churchill er op, dat generaal Wavell en anderen van meening geweest waren, dat Engeland goede kansen op een overwinning had, doch wellicht zou ten slotte de Kreta-affaire „niet zoo ernstige gevolgen hebben voor Engeland".
Churchill gaf in dit verband toe, dat de Duitsche valschermtroepen geen Nieuw-Zeelandsche uniformen gedragen hebben. Het betreft hier een „misverstand". De premier zeide, het te betreuren, dat de Australische en Nieuw-Zeelandsche troepen op Kreta „een zoo zwaren last" te dragen hadden.
Als Britsche verliezen op Kreta gaf hij op 15.000 dooden, gewonden en vermisten, waarbij niet inbegrepen de Grieken en Kretenzers.
Het terugtrekken van de R.A.F. uit Kreta is volgens Churchill's bewering toe te schrijven aan het besluit van den bevelhebber van het luchtwapen in het midden-Oosten, nadat de opperbevelhebber op Kreta, generaal Freyberg, dit had voorgesteld.
Syrië. — De premier bracht daarna den inval in Syrië ter sprake, en beweerde, dat Engeland geen territoriale plannen heeft. De militaire situatie in Syrië noemde hij „goed". De aanval op Syrië zou, naar hij verder verklaarde, doelloos geweest zijn, zonder dat de verdediging van Egypte vooraf beveiligd was.
Aan hen, die critiek oefenden op de regeeringspolitiek, hield Churchill voor, dat geen regeering oorlog kan voeren wanneer men haar voortdurend over de schouders kijkt en zij verwachten moet, een dolksteek in den rug te krijgen.
(Het Vaderland - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Engeland—Sovjet-Rusland 4140; Annexatie Balt. Staten 4324 C; Winston Churchill 4681 D)

B. **NEDERLAND. — Driejaarlijksche Breêroo-prijs. —** 's-Gravenhage, 11 Juni. — De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelde mede, dat ingesteld is een driejaarlijksche prijs ter herinnering aan onzen grooten Nederlandschen tooneelschrijver Breêroo.
Te beginnen met 15 September 1942 zal deze prijs, waaraan een bedrag van ƒ 3.000 is verbonden, telkens na drie jaar worden toegewezen als erkenning van en bewondering voor het gezamenlijke werk van een Nederlandschen tooneelschrijver wien door het departement dezen prijs waardig wordt geoordeeld.
Uiterlijk bewijs van erkenning en blijvend teeken ter aansporing zijn de uitreiking van een eerepenning met den beeldenaar van Breêroo.
De beoordeeling geschiedt door den leider van het dramaturgisch bureau der afdeeling theater en dans van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Tooneel 4620 A)**

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Admiraal Lütjens om het leven gekomen. - Admiraal Schniewind tot zijn opvolger benoemd. —**
Berlijn, 11 Juni. (D.N.B.) — De vlootvoogd, admiraal Lütjens, heeft bij den ondergang van het slagschip „Bismarck" den heldendood gevonden.
Tot zijn opvolger heeft de Führer en opperbevelhebber der weermacht den chef van den staf der oorlogvoering ter zee, admiraal Schniewind, benoemd.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Slagschip „Bismarck 4698 C; Marine 4694 E)

D. **VEREENIGDE STATEN. — „Shipping Pool". - Scheepvaartwet van 1916 weer van kracht. - Defensie-crediet $ 10 milliard door Huis van Afgevaardigden goedgekeurd. - Winant rapporteert over Engeland. - Geen agressie jegens Portugeesche eilanden. - Gespannen verhouding tot Vichy i. z. Syrië. —**

„Shipping Pool". — Washington, 5 Juni. (D.N.B.) — De Federal Shipping Board heeft tot de reeders aan de kust van den Atlantischen Oceaan en in de havens aan de Golf van Mexico het verzoek gericht, de helft van hun tonnage ter beschikking van het bewapeningsprogram der Ver. Staten te stellen.
De Shipping Board raamt, dat op het oogenblik 125 schepen in deze havens liggen en dat daardoor weer 375.000 ton zou kunnen worden toegevoegd aan de door Roosevelt gewenschte „scheeps-pool" van twee millioen ton.

Scheepvaartwet 1916. — Washington, 6 Juni. (S.P.T.) — Als gevolg van de afkondiging van den nationalen noodtoestand is 5 Juni de scheepvaartwet van 1916, die den verkoop van Amerikaansche schepen of werven verbiedt, wederom van kracht geworden. Voor verkoop is aldus in de toekomst een speciale vergunning der scheepvaart-autoriteiten noodig. Tevens komt door deze wet de geheele Amerikaansche handelsvloot alsmede de scheepsbouwindustrie onder directe contrôle van den staat.

Defensie-crediet van $ 10 milliard door Huis van Afgevaardigden goedgekeurd. — Washington, 10 Juni. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft met 350 stemmen tegen 1 het bedrag van tien milliard dollar beschikbaar gesteld voor de Amerikaansche weermacht, voor het op 1 Juli beginnende financieele jaar.

Winant rapporteert over Engeland. — New York, 10 Juni. (D. N. B.) — De momenteel in de Ver. Staten vertoevende Amerikaansche ambassadeur te Londen, Winant, heeft, naar Associated Press van bevoegde zijde te Washington verneemt, een volledig rapport voor de Amerikaansche regeering meegebracht over de Engelsche oorlogservaringen. In het rapport zouden niet alleen militaire, doch ook kwesties van het bedrijfsleven, de voeding en de stemming onder het volk behandeld worden. De minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, liet, aldus United Press, tegenover persvertegenwoordigers voor de eerste maal doorschemeren, dat Winant in zijn rapport over Engeland de situatie ernstig beoordeelt.

„Geen agressie jegens Portugeesche eilanden". — Washington, 11 Juni. (D.N.B.) — In antwoord op de bedenkingen, welke ten aanzien van Roosevelts jongste reis door Portugal waren aangevoerd, heeft de Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, in een nota de Portugeesche regeering de verzekering gegeven, dat de Vereenigde Staten geen agressieve plannen jegens de souvereiniteit en onschendbaarheid van Portugeesche eilanden koesteren.

Gespannen verhouding tot Vichy. — Washington, 11 Juni. (A. N. P.) — Staatssecretaris Hull heeft tijdens zijn onderhoud met den Franschen ambassadeur in Washington, Henry Haye, waarbij deze uitdrukking gaf aan de verontwaardiging van Frankrijk over den niet geprovoceerden aanval van Engeland op Syrië, een nieuwe, ernstige waarschuwing gericht aan de regeering in Vichy betreffende de voortzetting van de samenwerking met Duitschland. Frankrijk zou geenerlei tegenstand hebben geboden tegen de Duitsche bezetting van de militaire- en luchtsteunpunten in Syrië. Hull duidde bij deze gelegenheid op de mogelijkheid, dat ook in andere Fransche bezittingen soortgelijke situatie zou kunnen ontstaan.
In diplomatieke kringen in Washington heeft de scherpe ver-

klaring van Hull groot opzien gebaard. Er wordt op gewezen, dat de Fransch-Amerikaansche diplomatieke betrekkingen uiterst gespannen zijn.
(N. Rott. Crt. - Nieuwsblad v. h. Noorden - Limb. Koerier)
(V. b. Scheepvaart 4703 C; Defensie-crediet 4703 C; John G. Winant 4607 B; Cordell Hull 4711 B)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Economische onderhandelingen met Japan - Batavia zendt antwoord - Japansche beraadslaging en instructies aan de delegatie. —**
Tokio, 9 Juni. (D.N.B.) — Op 8 Juni is de volledige tekst van het antwoord van Batavia op de Japansche voorstellen te Tokio ontvangen. Naar aanleiding hiervan had te Tokio 9 Juni een conferentie plaats, waaraan niet alleen het ministerie van Buitenlandsche Zaken en dat van Handel en Nijverheid, doch ook het leger, de marine, het plannenbureau en verschillende andere belangrijke afdeelingen deelnamen.
Tokio, 13 Juni (D.N.B.) — De woordvoerder van het bureau van inlichtingen, Ichii, heeft op de persconferentie verklaard, dat de regeering definitieve instructies aan den leider der Japansche delegatie te Batavia heeft gezonden. Bij de opstelling van het antwoord, zoo verklaarde hij, is zoowel met de houding van Ned.-Indië tegenover Japan als met den internationalen toestand rekening gehouden.
(Het Vaderland - Telegraaf)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4713 A)

B. **SYRIE. — Frankrijk protesteert bij de Britsche regeering - Krijgsverrichtingen - Felle gevechten ten Oosten van het Hermongebergte. —**
Fransche protestnota's. — Vichy, 9 Juni. (D.N.B.) — Het agentschap Ofi (Havas) meldt, dat de Fransche ambassadeur te Madrid, François Pietri, 7 Juni in de Britsche ambassade aan sir Samuel Hoare een nota der Fransche regeering naar aanleiding van de schending van het Syrische grondgebied door Britsche strijdkrachten, heeft overhandigd.
Het D.N.B. meldt op 13 Juni uit Vichy:
Naar uit welingelichte Fransche kringen verluidt, is een tweede protestnota der Fransche regeering, aan den Engelschen ambassadeur, sir Samuel Hoare, overhandigd. De Fransche regeering stelt in de nota opnieuw bijzonderen prijs op de constateering dat in Syrië uitsluitend en alleen Franschen strijden. Verder meldt Reuter, dat in de protestnota onder meer wordt verklaard, „dat Frankrijk vóór de ontvangst van nadere opheldering vermijden zal iets te ondernemen, waardoor het conflict vergroot of uitgebreid zou kunnen worden. Ingeval het conflict zich echter uitbreidt, zal Frankrijk zich gedwongen zien de noodige maatregelen te nemen voor de verdediging van zijn gebieden."
Naar uit het Reuterbericht verder blijkt, heeft de Britsche regeering het Fransche protest van de hand gewezen en Vichy uitgenoodigd den Franschen troepen in Syrië instructie te geven den tegenstand tegen de Britsche maatregelen op te geven.
Krijgsverrichtingen. — In het communiqué van 13 Juni van het Fransche ministerie van Oorlog over de situatie in Syrië wordt verklaard, dat de druk van den tegenstander de laatste 24 uur in alle sectoren van het front is versterkt. Aan de kust kon hij tot in de nabijheid van Soeeida oprukken, waar de Fransche strijdkrachten ondanks de hevigste bombardementen zoowel van de land- als de zeezijde blijven standhouden. Bij Merz-Ajoem kon de tegenstander in een Fransche voorpostenstelling vasten voet krijgen. Ten Oosten van den Hermon zijn felle gevechten gaande. De recente beschieting van de haven van Beiroet wordt in dit communiqué bevestigd, eveneens de succesrijke actie van Fransche luchteenheden tegen gemotoriseerde vijandelijke afdeelingen ten zuiden van Soeeida.
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Syrië 4714 B)

C. **NEDERLAND. — Straf voor aanslag met springstof. —**
's-Gravenhage, 13 Juni. — De laatste dagen is in het bestek van een anti-Duitsch streven in Amsterdam-Zuid een misdadige springstofaanslag gepleegd op een dienstinstantie van de Duitsche weermacht, waarbij persoonlijke en materieele schade is ontstaan. De uitvoering van den aanslag doet een nauwkeurige bekendheid met de plaatselijke omstandigheden veronderstellen. Het onderzoek van de Duitsche „Sicherheitspolizei" heeft uitgewezen, dat de verantwoordelijkheid voor den misdadigen aanslag rust op de in Amsterdam-Zuid wonende joden — in het bijzonder op de uit Duitschland hierheen gekomen joodsche emigranten — die sedert maanden een systematische en voortdurend toenemende anti-Duitsche activiteit ontwikkeld hebben.
Op grond hiervan heeft de „General-Kommissar für das Sicherheitswesen" krachtens de verordening 33/40 van den Rijkscommissaris op het intrekken van vermogens, bevel gegeven tot inbeslagneming van het stamvermogen („Grundvermögen") van een aantal joden.
Tegelijkertijd zijn talrijke joden — in het bijzonder joden die uit Duitschland geëmigreerd zijn — gearresteerd. Zij worden naar een arbeidskamp gebracht. — (A.N.P.) (Telegraaf)

D. **NEDERLAND. — Eerste zomerkamp voor journalisten op kasteel „De Cannenburgh" te Vaassen. - Toelichting van dr. T. Goedewaagen over Volksvoorlichting. —**
Op het kasteel „De Cannenburgh" te Vaassen is op 14 Juni het eerste zomerkamp voor journalisten, georganiseerd door den Raad van voorlichting der Nederlandsche pers, zoowel plechtig als vroolijk ingewijd.
Als eerste genoodigde was de secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, vergezeld door zijn echtgenoote, aanwezig.
Verder waren er van dit departement o.a. de heer W. Hulstijn, persoonlijk persreferent van den secretaris-generaal, Max Blokzijl, directeur van het perswezen, N. Oosterbaan, hoofd van de afdeeling Algemeene propaganda, en de S.S.-onderschaarleider A. Meyer Schwencke, plaatsvervangende voorzitter van den Raad van voorlichting der Ned. pers, tevens organisatieleider van het kamp.
In zijn lezing, tijdens het gezellige samenzijn na den gemeenschappelijken maaltijd, heeft dr. Goedewaagen o.a. het volgende gezegd:
Wanneer men in een departement van Volksvoorlichting dagelijks in het practisch werk verdiept is, krijgt men bij tijd en wijle de behoefte, zich eens af te vragen, wat de groote lijn is, die door dit werk heenloopt. Dan komt de wijsgeerige vraag op naar den zin en den omvang van het gebied der volksvoorlichting, naar het onderscheid en het verband met andere verwante vormen van cultuur.
Het beginsel der volksvoorlichting is het werven en winnen van menschen voor een idee. Zij is in ruimen zin „reclame", suggestie, psychische machtsoefening over een publiek, dat zij winnen wil. De volksvoorlichting is militant, missionair. Zij stelt een bepaald doel en hangt een bepaalde idee aan, waarvoor zij direct de menschen tracht te winnen.
Volksvoorlichting is een kunst met een bepaalde methodiek. Deze methodiek is die der tactiek en der tact. Zij kan, ter onderscheiding van de technische en schoone kunst een tactische kunst genoemd worden. Tactische kunst beoefenen beteekent niet een verloochening van beginselen en een uit het oog verliezen van het gestelde doel. Integendeel, men kan alleen tactisch zijn, als men zijn beginsel vasthoudt en tegelijkertijd zijn menschelijke stof, die vorm moet krijgen, terdege kent.
De kunst der volksvoorlichting is een vorm van scheppend leven. De schepper is het actieve en het schepsel het passieve element. Actief is de volksvoorlichting propaganda in den zin van het uitspreiden, het voortplanten van een idee in de hoofden der menschen. Het schepsel van den actieven voorlichter en het resultaat van zijn bezigheid is de meening der massa, de openbare meening.
Volksvoorlichting is een zware kunst. Iedere werker in het gebied der volksvoorlichting moet zijn taak zien als die van een kunstenaar, uit een oogpunt dus van „vak-kunnen". (Het Vaderland)
(Vor. ber. Dr. T. Goedewaagen 4705 A)

A. NEDERLAND. — Functies van uitgever en hoofdredacteur onvereenigbaar. —
Verschenen is een derde uitvoeringsbesluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten van 13 Juni 1941 betreffende het Journalistenbesluit. Het luidt o.a. als volgt:
In den zin van het journalistenbesluit geven alle tijdschriften voorlichting op het gebied van het volksleven, welke niet zuiver wetenschappelijk of technisch zijn. Bovendien kan de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten door middel van een schriftelijke kennisgeving aan den uitgever verklaren, dat een bepaald tijdschrift geen voorlichting op het gebied van het volksleven geeft.
De functie van uitgever is onvereenigbaar met die van hoofdredacteur. In bijzondere gevallen kan de Secretaris-Generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten aan een hoofdredacteur toestemming verleenen om onder beroepsaanduiding „hoofdredacteur-directeur" zich naast zijn redactioneele werkzaamheden tevens te belasten met de commercieele leiding van- of het toezicht op de uitgave.
De naam en woonplaats van iederen journalist, die verantwoordelijk is voor den inhoud van een gedeelte van een blad, moet op een vaste plaats van elk exemplaar van dat blad vermeld worden.
Elke journalist is verplicht iedere door hem met den uitgever afgesloten overeenkomst onverwijld toe te zenden aan het Verbond van Nederlandsche Journalisten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Journalistenbesluit 4678 C)

B. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Toespraak van Winston Churchill. - Engeland zal met alle middelen weerstand bieden. - Rede tot de Ver. Staten. —
Berlijn, 12 Juni. (D.N.B.) — Voor vertegenwoordigers van de dominions en de in Engeland verblijf houdende emigrantenregeeringen van België, Noorwegen, Polen enz. heeft minister-president Churchill in het oude St. James-palace een rede uitgesproken, waarin hij onder meer zeide: men kan niet zeggen, hoe het verloop van dezen oorlog verder zal zijn, aangezien hij zich meedoogenloos over steeds breedere gebieden uitstrekt. Engeland weet, dat deze oorlog hard zal zijn en verwacht, dat hij lang zal duren. De hoofdstukken en wederwaardigheden van den oorlog kunnen noch voorspeld, noch afgemeten worden. Engeland zal er naar streven te land en ter zee met alle middelen weerstand te bieden. Het zal ook voor de hoogste beproevingen, al was het ook een inval in het eigen land, niet terugschrikken. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

Vereenigde Staten. —
Stockholm, 16 Juni (D.N.B.) — In een radiorede, die de Britsche premier Churchill tot de Vereen. Staten gehouden heeft ter gelegenheid van het feit, dat de Amerikaansche universiteit van Rochester hem het eere-doctoraat heeft verleend, beriep hij zich ter inleiding op het „gevoel van verwantschap en eenheid", dat tusschen de beide kusten van den Atlantischen Oceaan bestaat en in dezen tijd van wereldcrisis een bemoediging en opwekking voor hem is.
„Een wonderbaarlijke gebeurtenis rolt voor onze oogen af", vervolgde Churchill. Helaas is het ons niet gegeven te weten hoe het einde zal zijn. Zeker is evenwel, dat de huidige gebeurtenissen ons leven diep zullen schokken. Wij allen aan beide zijden van den Oceaan voelen, dat ons lot en dat van vele geslachten op het spel staat.
Nadat Churchill met klem betoogd had, dat men „trotsch en verheugd" moet zijn, ondanks alle tegenslagen, in een dermate verheven tijdperk te leven en na voorts gesproken te hebben van de „van haar zetel verdreven gerechtigheid", van de „met voeten getreden rechten der zwakken" en de „groote vrijheid", richtte hij zich o.a. met de volgende verklaring tot de Ver. Staten:
„Een jaar lang bieden wij, Britten, alleen tegenstand, gesteund door uw steun en uw hoogachting en overeind gehouden door onzen onbedwingbaren wil en onze hoop op uw geweldige hulp. Wat er ook moge komen, wij zullen ons tot het einde goedhouden. En thans biedt de oude leeuw alleen tegenstand aan de jagers, die moorddadige wapenen bezitten".
Tot besluit vergeleek Churchill den oorlog met een reis en zei: „De tijd dringt evenwel. Iedere maand, die verstrijkt, draagt bij tot verlenging en tot de gevaren van de reis, die gemaakt moet worden. Vereenigd zullen wij het houden, verdeeld echter zullen wij vallen". (Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. Winston Churchill 4719 A)

C. DENEMARKEN. — Stap van het IJslandsche Alting door Deensche regeering betreurd. - Zij is bereid na den oorlog met IJsland te onderhandelen. —
Kopenhagen, 6 Juni. (D.N.B.) — In zake de door het IJslandsche Alting genomen besluiten in de kwestie van een ontbinding van de verbondsverhouding tusschen IJsland en Denemarken, heeft de Deensche regeering in een thans gepubliceerde nota haar standpunt bepaald. Hierin wordt aan de IJslandsche regeering het volgende medegedeeld:

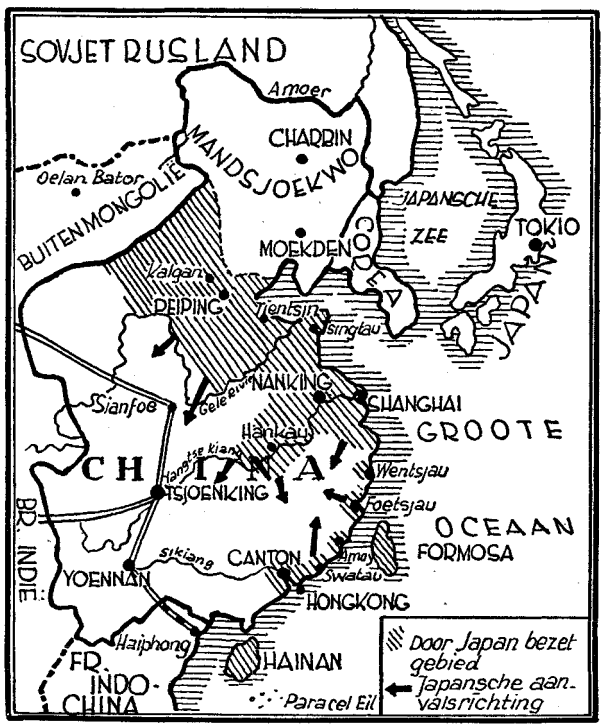
De Deensche regeering mist niet het begrip voor de door de tegenwoordige omstandigheden ontstane moeilijkheden, welke de door het Alting genomen besluiten hebben kunnen veroorzaken. Zij betreurt evenwel, dat het Alting op dit oogenblik heeft gemeend aldus zijn opvatting te moeten verkondigen over de beide staten betreffende rechtsverhoudingen. De Deensche regeering, die inmiddels met voldoening de verklaring heeft vernomen, dat IJsland het op het oogenblik niet juist acht, maatregelen te nemen tot verwezenlijking der opheffing van het verbond, neemt kennis van de ontvangen mededeeling als een aankondiging, dat de regeering van IJsland aan het einde van den oorlog in onderhandeling wil treden. Ten aanzien hiervan verklaart de Deensche regeering, dat zij, zoodra de omstandigheden zulks toelaten, van haar kant bereid zal zijn, in onderhandelingen te treden op grondslag der bepalingen, van de verbondswet en met bijzondere inachtneming van de wenschen van het IJslandsche volk. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Opheff. Pers. Unie IJsland 4688 C)

D. FINLAND. — Oorlogsschade pl.m. 500 millioen Finsche Mark. —
Helsinki, 4 Juni (D.N.B.) — De vergoedingen voor schade, geleden door granaten, brandbommen e.d., zijn thans op een klein restant na verrekend. In de steden en kleinere plaatsen bedraagt de schade aan gebouwen 370 millioen Finsche Mark, aan industriegebouwen 90 millioen Finsche Mark en voor het platteland ongeveer 22 millioen Finsche Mark. De in het grensgebied geleden schade is nog niet definitief berekend. Men verwacht, dat het totale bedrag der schadevergoedingen niet de 500 millioen Finsche Mark te boven zal komen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Finsch-Russ. kwestie 4186 B)

E. CHILI. — Radicale partij royeert minister. - Politieke onrust. - Nieuw kabinet. —
Santiago de Chile, 13 Juni (United Press) — Het tijdelijke verbod van het communistische blad „El Siglo" en het rechts-georiënteerde blad „El Imparcial", door den minister van Binnenlandsche Zaken, Avarria, uitgevaardigd, wordt door de Chileensche radicale partij, in strijd met de Grondwet geacht. De partij heeft daarom Avarria uit de partij gestooten. Vijf leden hebben zich uit het Kabinet teruggetrokken.
De minister van Binnenlandsche Zaken heeft in een radiorede zijn maatregelen verdedigd. Hij zeide dat het tijdelijke verbod van beide dagbladen en de verbanning van den afgevaardigde Vonmare in het belang van de handhaving der democratische constitutie van het land waren bevolen.
Hij betreurde voorts de door de radicale partij aangenomen houding en verklaarde dat hij ondanks zijn uitsluiting uit deze partij in den geest van haar democratische principes verder zal werken.
De volgende ministers zijn als opvolgers van de afgetreden radicalen in de Chileensche regeering benoemd. Buitenlandsche Zaken: Juan Batista Rosetti, Financiën: Guillermo del Pedegral, Opvoeding: Raimundo del Rio, Justitie: Domingo Godoy, Defensie: Carlos Valdovinos en Landbouw: Raul Puja.
President Aguirre Cerda heeft den nieuwen leden van het kabinet den eed van trouw op de grondwet afgenomen.
Na afloop heeft de minister van Buitenlandsche Za-

ken, Rosetti een verklaring afgelegd, waarin hij zeide, dat hij de traditioneele neutraliteitspolitiek van Chili zal voortzetten. (U. P.).
(N. Rott. Crt. - Limburger Koerier)
(V. b. President 4308 D; Anti-Commun.wet 4535 C)

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Tiende luchtaanval op Tsjoengking. —
Van een Japansche basis, 14 Juni. (Domei) — Volgens een bericht van de Japansche vloot in de Chineesche wateren hebben bommenwerpers van de Japansche marine 14 Juni voor de tiende maal een luchtaanval gedaan op Tsjoengking, de oorlogshoofdstad van Tsjang Kai-sjek. (Telegraaf)

China.
(Ontleend aan het Archiv der Gegenwart)
(Vor. ber. Chineesch-Japansch conflict 4715 A)

B. SOVJET-RUSLAND. — Handelsverdrag met Japan geparafeerd. - Geldigheid 5 jaar. —
Moskou, 12 Juni (D.N.B.) — De Japansche ambassadeur te Moskou, Tatekawa, en de volkscommissaris van Buitenlandsche Handel, Mikojan, hebben sedert 17 Februari onderhandeld over een handelsovereenkomst en een ruil- en betalingsverdrag.
Naar het agentschap Tass thans meldt, zijn van weerskanten concessies gedaan. De onderhandelingen zijn met succes bekroond. De ontwerp-overeenkomsten zijn op 11 Juni geparafeerd.
Domei meldt in aansluiting hierop dat de handelsovereenkomst voor den tijd van vijf jaar is gesloten.
Tokio, 12 Juni (D.N.B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken publiceert de belangrijkste punten van het op 12 Juni door Japan met Sovjet-Rusland gesloten handelsverdrag. Het verdrag behelst de meest-begunstigings-clausule voor de in- en uitvoerrechten voor scheepvaart en vrachten, voor douane-aangelegenheden, voor tonnagerechten en voor loodsen.
In de overeenkomst over den buitenlandschen handel en de betalingsprocedure, die voorloopig voor een jaar is besloten, is bepaald, dat de handel tusschen de beide verdragsluitende staten op compensatiebasis berust, d.w.z., dat de totale bedragen van exporten en importen gelijk zullen moeten zijn.
In het eerste jaar exporteert Japan naar Rusland voor 30 mill. yen ruwe zijde, zijdecocons, machines, w.o. werktuigmachines, foelie enz. De invoer uit Rusland ter hoogte van hetzelfde bedrag bestaat o.a. uit petroleum, mangaanertsen, platina en meststoffen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Sovjet-Rusland—Japan 4654 A)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitsch-Turksche betrekkingen. —
Berlijn, 14 Juni. (S.P.T.) — Aan vele geruchten heeft de verzekering een einde gemaakt, die de Berlijnsche correspondent van het officieele Turksche persbureau uit Duitsche officieele bron heeft ontvangen, n.l. dat Duitschland er nooit aan heeft gedacht, van Turkije toestemming voor den doortocht van troepen of het doorlaten van oorlogsmaterieel te eischen. De duidelijke woorden der verklaring, de passage over Turkije in de laatste Rijksdagrede van Hitler en de vriendelijke woorden in de jongste rede van Mussolini zullen, zoo meent men te Berlijn, het hunne bijdragen tot de verbetering in de betrekkingen van de As-mogendheden met een land, waar de bevolking nog steeds, onder Engelschen invloed, op de overwinning van Engeland hoopt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Groot-Duitschland—Turkije 4684 B; Rede Hitler 4663 A; Rede Mussolini 4718 E)

D. ZWITSERLAND. — De „socialistische bond" verboden. —
De bondsraad heeft op 12 Juni de partij van Nicole, de Fédération socialiste, verboden wegens haar communistische, tegen den staat gerichte politiek. Dezer dagen worden vier afgevaardigden van deze partij van hun mandaat vervallen verklaard.
(Vor. ber. Communisme 3178 C)

E. GENEESKUNDE. — Geneesmiddel tegen oogziekte. —
Berlijn, 14 Juni. — De beroemde Weensche oogspecialist prof. Lindner deelt in de „Münchener Medic. Wochenschrift" mede, dat een door hem ontdekt geneesmiddel bij de bestrijding van de Egyptische oogziekte merkwaardige resultaten opleverde. Het betreft een medicament, dat valt onder de groep der sulfonamides, die gedurende de laatste vijf jaren in medische kringen over geheel de wereld bijzondere opmerkzaamheid getrokken hebben. De sulfonamides werden reeds toegepast bij longontstekingen, geslachtsziekten en septische ziekten. Thans vinden ze een nieuwe verrassende toepassing. Zieken, die bijna geheel van het licht hunner oogen beroofd waren, vonden door Lindner's middel volkomen baat. Het gelukte den Weenschen arts voor het eerst de Egyptische oogziekte door inwendige therapie te genezen.
(Münchener Medic. Wochenschrift)
(Vor. ber. Geneeskunde 4581 C)

F. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Montenegro zal weer onafhankelijk worden. - Verklaring van Italiaanschen hoogen commissaris. —
Rome, 14 Juni (D.N.B.) — De Italiaansche hooge commissaris voor Montenegro, graaf Mazzoloni, heeft tijdens de aangekondigde rondreis door Montenegro de verzekering gegeven, dat Montenegro zijn onafhankelijkheid en zijn vlag zal terugkrijgen.

(De Slavische Montenegrijnen bevochten sinds het verval van het oude Servische rijk hun onafhankelijkheid met behulp der republiek Venetië op de Turken. In 1528 moesten zij zich desniettemin aan dezen onderwerpen, doch sinds 1683 treft men telkens weer Montenegrijnen aan in de Duitsche, Russische en Venetiaansche legers, die de Turken bevochten. Zij werden geregeerd door den Grieksch-orthodoxen bisschop van Cetinje, wiens waardigheid erfelijk was in de familie Petrowitsj-Njegosj. Uit dit geslacht verklaarde Danilo (1852—1860) zich tot wereldlijk vorst. Zijn opvolger Nikita (1860—1918) verkreeg in 1878 van het Congres te Berlijn gebiedsvergrooting en erkenning der Montenegrijnsche onafhankelijkheid.
Een zijner dochters huwde den koning van Italië. Nikita van Montenegro nam in 1910 den koningstitel aan.
Het kleine Montenegro, dat in de Balkanoorlogen van 1912 en 1913 nieuwe gebiedsvergrooting had verkregen, verloor door den Wereldoorlog zijn onafhankelijkheid. Den 7den Augustus

1914 had het Oostenrijk, vier dagen daarna ook Duitschland, den oorlog verklaard.
In December 1915 en Januari 1916 werden de Montenegrijnen door de Oostenrijkers verslagen, die Cetinje, de hoofdstad, bezetten. In November 1918 werd Montenegro met het nieuwe Joegoslavië vereenigd, zulks niettegenstaande het protest van den naar Parijs uitgeweken Nikita. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Montenegro 4660 B)

A. **FRANKRIJK. — Scherpere maatregelen tegen de joden. —**
Naar de secretaris-generaal voor joodsche vraagstukken, Vallat, mededeelt, verschijnen op 14 Juni in het staatsblad twee omvangrijke wetten, waarvan de eerste aanmerkelijke verzwaringen van de thans geldende jodenwetten bevat en de tweede een algemeene telling van de joden in geheel Frankrijk gelast.
De verscherping bestaat hierin, dat talrijke beroepen, vooral in het bank-, beurs- en makelaarsbedrijf, voortaan niet meer voor joden toegankelijk zijn. Een volstrekt verbod bestaat ook voor alle taken van werkzaamheid, die met radio, pers en film verband houden. Voorts wordt een numerus clausus voor joodsche studenten ingevoerd.
Voor de pers heeft Vallat de nieuwe maatregelen toegelicht en verklaard, dat de definitieve oplossing van het joodsche vraagstuk in Frankrijk pas na den oorlog kan worden bereikt, daar het thans onmogelijk is de op Fransch gebied woonachtige joden te verwijderen. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Joden 4686 B)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Economische onderhandelingen met Japan. - Duitschland's standpunt.**
D.N.B. meldt uit Berlijn, dat 12 Juni op vragen van buitenlandsche journalisten naar den stand der onderhandelingen tusschen Japan en Ned.-Indië in de Wilhelmstrasse werd geantwoord: „Wij hebben met onze problemen te doen en onze Japansche bondgenoot met de zijne in het Verre Oosten". Overigens gaf men uiting aan zijn opvatting, dat Japan er naar streeft de problemen in den geest van vrede en orde op te lossen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4720 A)

C. **ZUID-AFRIKA EN DE OORLOG 1941. — Dr. Malan leider van Volkspartij. —**
Stockholm, 13 Juni (D.N.B.) — Naar uit Pretoria wordt gemeld, is op het onlangs gesloten Uniecongres van de nationale volkspartij der Boeren, dr. Malan tot leider der partij gekozen en met buitengewone volmachten bekleed. Het congres heeft tot alle Afrikaanders, die van boeren afstammen, den oproep gericht zich in de volkspartij „als eenige politieke organisatie van Afrikaanders" aaneen te sluiten.
Generaal Hertzog heeft het eere-voorzitterschap van de Afrikaanderspartij in Transvaal op zich genomen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. Malan 4486 B; Gen. Hertzog 4547 D)

D. **MICROBIOLOGIE. — Verdelger van bacillen. - Ontdekking van dr. J. C. Hoogerheide. —**
United Press meldt uit Philadelphia, dat dr. J. C. Hoogerheide, microbioloog van de afdeeling voor biochemisch onderzoek van het Franklin-instituut, heeft medegedeeld, dat hij in gewone aarde een buitengewoon krachtigen verdelger van bacillen van alle soorten heeft gevonden. Dit middel, dat reeds in zeer kleine hoeveelheden alle verwekkers van longontsteking, koudvuur en andere ziekten doodt, heeft de wetenschappelijke benaming „H 1" gekregen.
Dr. Hoogerheide, die een leerling was van den bekenden Nederlandschen microbioloog prof. A. J. Kluyver, vertelde dat hij het „H 1" slechts bij toeval heeft ontdekt. Oorspronkelijk zocht hij een middel, dat de vorming van een beschermende laag om pathogenische bacillen zou kunnen verhinderen. Bij zijn proefnemingen vond hij toen een aard-bacil, die den ziekteverwekker terstond doodde. Hieruit ontwikkelde hij het „H 1". De hierop volgende proeven toonden aan, dat een muis, die met een aanzienlijke dosis pneumococcen besmet was, niet ziek werd als zij een injectie had gekregen van een ook nog zoo geringe dosis „H 1". De muis vertoonde zelfs geen teekenen van onwelzijn.
Dr. Hoogerheide deelde ten slotte mede, dat het nieuwe middel nu ook op menschen zal worden beproefd. Eerst moet men echter nog constateeren of er geen schadelijke gevolgen zooals b.v. vergiftigingsverschijnselen, aanwezig zijn. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Microbiologie 4706 A)

E. **KROATIE. — Toetreding tot het Driemogendhedenpact van 27 September 1940. —**
Venetië, 15 Juni. (D.N.B.) — In het historische Dogenpaleis is op 15 Juni het protocol geteekend, waarbij Kroatië tot het driemogendhedenverdrag toetreedt. Het protocol werd onderteekend door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, zijn Italiaanschen ambtgenoot, graaf Ciano, en de vertegenwoordigers der andere landen, die tot het driemogendhedenverdrag zijn toegetreden.
De tekst van het protocol over de toetreding van Kroatië tot het driemogendhedenverdrag luidt als volgt:

„De regeeringen van Duitschland, Italië en Japan eenerzijds, en de regeering van Kroatië anderzijds stellen door haar gevolmachtigden het volgende vast:

Art. 1. Kroatië treedt toe tot het driemogendhedenverdrag, dat op 27 September 1940 te Berlijn is geteekend door Duitschland, Italië en Japan.

Art. 2. Voor zoover de in art. 4 van het driemogendhedenverdrag genoemde gemeenschappelijke technische commissie vraagstukken behandelen, die betrekking hebben op de belangen van Kroatië, zullen aan de beraadslagingen der commissies ook vertegenwoordigers van Kroatië deelnemen.

Art. 3. De tekst van het driemogendhedenverdrag is aan dit protocol als bijvoegsel toegevoegd. Het protocol is geredigeerd in het Duitsch, Italiaansch, Japansch en Kroatisch, waarbij elke tekst als origineel geldt. Het wordt van kracht op den dag van onderteekening."

Graaf Ciano's verklaring. — Graaf Ciano las o.a. de volgende verklaring voor: „Wij hebben de onafhankelijkheid van Kroatië toegejuicht als een daad van gerechtigheid, als een der vele daden van gerechtigheid, waardoor de fouten en de schuld van het systeem van Versailles worden hersteld en dank zij den ijzeren wil van den Führer en den Duce de weg geëffend is voor de verwezenlijking van de leefrechten der volken, die wij beschermd wenschen te zien door een nieuwe orde ter bevordering van den welstand, de stabiliteit en de veiligheid der volken.
De oorlog, dien het nationaal-socialistische Duitschland en het fascistische Italië, te land, ter zee en in de lucht tegen Engeland voeren, heeft deze voorwaarde en dit doel, terwijl wij tegelijkertijd reeds met spontane medewerking der bevriende volken de grondslagen voor den komenden vrede leggen. Dit is de beteekenis van het Driemogendhedenverdrag en van de voortdurende uitbreiding van zijn krachtsveld, die tot uiting komt in het feit, dat zich om Duitschland, Japan en Italië steeds nieuwe volken scharen, die in de overwinning dezer gemeenschappelijke politiek hun lot beveiligd zullen zien."

Dr. Pavelitsj's antwoord. — In het Kroatisch antwoordde de Poglavnik:
„Excellentie, deze gebeurtenis is voor het Kroatische volk van groote en beslissende beteekenis, daar het ons twee maanden na het verrijzen van onzen staat mogelijk wordt gemaakt toe te treden tot de gemeenschap der staten, die, vernieuwd door sociale en politieke revoluties, worden bezield door de genialiteit van hun leiders en gedragen door de goedkeuring van hun volk. Wij zijn er trotsch op mede te werken in deze gemeenschap van mogendheden, nadat Kroatië zich reeds door de daad zijner verrijzenis bewust had geschaard aan de zijde der staten, die de oude democratisch-parlementaire stelsels verwerpen en hun hooge politieke taak vervullen met een groot rechtvaardigheidsgevoel. Ik ben den Duce van het fascistische Italië, den Führer van het groot-Duitsche rijk en den minister-president van het rijk van de opgaande zon er dankbaar voor, dat zij het mij, als den vertegenwoordiger van Kroatië, hebben mogelijk ge-

maakt, opnieuw uiting te geven aan den wil van mijn volk tot leven en medewerken aan den internationalen arbeid der Asmogendheden en de bevriende en verbonden staten."
(Het Vaderland - Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Driemogendhedenverdrag 4613 E; Graaf Ciano 4386; Dr. Pavelitsj 4717 B)

A. **FRANKRIJK. — „Rassemblement National" in Congres bijeen. —**
Parijs, 14 Juni (D.N.B.) — De Nationale Volksbeweging, Rassemblement National Populair, heeft 14 Juni te Parijs haar eerste nationale congres gehouden. Van de thans reeds verscheidene honderdduizenden leden tellende beweging waren 2000 afgevaardigden uit de provincies van het bezette gebied verschenen.
Marcel Deat bracht in zijn openingsrede een bijzonderen groet aan de troepen, die op het oogenblik in Syrië vechten.
Vervolgens brachten Deat en secretaris-generaal Vanor rapport uit over de ontwikkeling en den organisatorischen opbouw der beweging. De in uniform verschenen stormtroepen der beweging, de „milice nationale populaire" en de „legion nationale populaire" stelde Vanor ten voorbeeld voor den strijd van deze beweging voor de nationale vernieuwing van Frankrijk. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Rassemblement Nat. Populaire 4595 A)

B. **NEDERLAND. — Dansverbod. - Gedeeltelijke opheffing. —**
Het Rijkscommissariaat deelt op 14 Juni het volgende mede:
De bekendmaking van 7 April j.l. van den commissaris-generaal voor den veiligheidsdienst inzake het verbod van openbaar vermaak wordt op grond van de verordening van den Rijkscommissaris nr. 20-1941 met onmiddellijken ingang zoodanig gewijzigd, dat tot nader order telkens op Woensdag, Zaterdag en Zondag in den tijd van 16—23 uur met in achtnemen van de in ieder bijzonder geval te verleenen goedkeuring, openbaar dansvermaak weer toegelaten kan worden. (Telegraaf) **(V. b. Dansverbod 4630 B)**

C. **SOVJET-RUSLAND. — Volkscommissaris voor de wapenindustrie afgezet. —**
Moskou, 10 Juni (D.N.B.) — Naar officieel verluidt, is de huidige volkscommissaris voor de wapenindustrie der Sovjet-Unie, Jannikof, na meer dan twee jaar in functie te zijn geweest, wegens onvoldoende prestaties, van zijn functie ontheven. Als opvolger van Jannikof is Dimitri Ustinov benoemd.
(Leeuwarder Crt.) **(V. b. Volkscommiss. 4554 E)**

D. **BELGIE. — De voedselpositie. - Artikel van oud-ambassadeur der Vereenigde Staten, Cudahy. —**
New York, 3 Juni (A. N. P.). — Het Amerikaansche tijdschrift „Life" publiceert een artikel van John Cudahy, (den vroegeren ambassadeur der V. S. in België, die zich thans aan de journalistiek wijdt) — over hongersnood in België. Na een aantal voorbeelden te hebben aangehaald, schrijft Cudahy, dat België honger lijdt en dat van de 8.4 millioen Belgen er meer dan 8.3 millioen van te lage rantsoenen moeten leven. Twee millioen jonge Belgen zullen hun geheele leven de gevolgen hiervan ondervinden. Cudahy geeft voorts een uiteenzetting over zijn onderhoud met de Koningin-moeder en den secretaris-generaal van het ministerie van Landbouw, De Winter. Laatstgenoemde heeft verklaard, dat al het brood thans uit Duitschland komt. In Antwerpen is nog eenige olie voor de margarineproductie tot aan het einde van den zomer aanwezig. Aardappelen en melk zijn erg schaarsch.
De vraag of de Duitschers vele levensmiddelen hebben gerequireerd, is moeilijk te beantwoorden, omdat de meeste burgemeesters geen voorraadinventaris hadden gemaakt. De Winter verklaarde, dat het Duitsche leger geheel door Duitschland werd gevoed en België grootendeels. Duitschland heeft sedert de bezetting geleverd: 140.000 ton rogge, 30.000 ton roggemeel, hetgeen bijna voldoende is voor het broodrantsoen van drie maanden en 50.000 ton pootaardappelen. Voorts heeft de Duitsche regeering nog 130.000 ton boter en 43.000 ton pootaardappelen toegezegd.
Cudahy verklaart voorts, dat de twee vertegenwoordigers van het comité Hoover, Macdonald en Murray, die te Berlijn werkzaam zijn, hebben verklaard, dat zij van de zijde der Duitsche militaire autoriteiten geen moeilijkheden hebben ondervonden en dat van Duitschen kant ook geen enkele poging is ondernomen om beslag te leggen op welke voorraden dan ook. Hoover wijst steeds op zijn ervaringen in Polen als bewijs voor zijn stelling, dat men van het Duitsche leger kan verwachten, dat het ook in België zijn verplichtingen nakomt. Hoover betoogt, dat de moreele verplichtingen die men een generatie geleden had om de hongerende Belgen te voeden, ook thans geldt.
De aartsbisschop van Mechelen, kardinaal Van Roey, verklaarde aan Cudahy, dat hij het volledig eens is met het plan van Hoover. Men behoorde dit ten minste te probeeren, het zal stellig succes hebben. In den vorigen oorlog zijn de Duitschers hun verplichtingen volledig nagekomen; er is geen reden te veronderstellen, dat zij thans hun gegeven woord minder zullen houden.
Cudahy deelt vervolgens mede, dat België een poging heeft gedaan om met het in de Vereenigde Staten gedeponeerde goud levensmiddelen in Rusland te koopen. Rusland stelde evenwel geen belang in goud en wilde als tegenprestatie machines of metalen hebben. Na wekenlange onderhandelingen werd al het in België beschikbare zink aan Rusland verkocht voor een hoeveelheid tarwe, die slechts voor tien dagen genoeg was.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Hoover's hulp 4567 B)**

E. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Strijd voor Solloem met succes geëindigd.**
Rome, 18 Juni. (Stefani) — In zijn Weermachtbericht no. 378 maakt het Italiaansche opperbevel het volgende bekend:
In den nacht van 18 Juni hebben de Italiaansche vliegtuigen de vliegvelden van Malta gebombardeerd.
In Noord-Afrika is de strijd voor Solloem geëindigd met een volkomen succes, na 3 dagen van hevige gevechten tusschen eenerzijds de gepantserde Engelsche strijdkrachten, welke gesteund werden door de beste formaties der luchtmacht uit het Midden-Oosten en anderzijds de Italiaansch-Duitsche strijdkrachten te land en in de lucht. Nadat de vijandelijke aanval was gebroken, werd terstond met een onweerstaanbare onstuimigheid door de Italianen en Duitschers een tegenaanval ontketend, welke de vleugels en de achterhoede van de aanvallers bedreigt. De Engelschen leden zware verliezen, speciaal aan gepantserde strijdmiddelen. Veertien Britsche vliegtuigen werden neergehaald. Onze vliegtuigen zijn alle op hun punt van uitgang teruggekeerd. De resten van de vijandelijke strijdkrachten probeeren terug te keeren tot het punt van vertrek. Zij worden achtervolgd door de strijdkrachten te land en bestookt door de Italiaansch-Duitsche luchtmacht.
In Oost-Afrika niets nieuws te vermelden.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4717 G)**

F. **NEDERLAND. — N.S.N.A.P. - Dr. van Rappard uit Griekenland teruggekeerd. —**
Naar het A.N.P. verneemt, is 15 Juni dr. E. H. van Rappard, landelijk leider van de N.S.N.A.P. uit Griekenland, waar hij in de Leibstandarte Adolf Hitler aan een veldtocht heeft deelgenomen, in ons land teruggekeerd. Dr. van Rappard heeft inmiddels de leiding van de partij weer in handen genomen.
(Vor. ber. N.S.N.A.P. 4652 F)

G. **FRANKRIJK. — Tienjarenplan aangenomen. —**
Frankrijk bezit thans zijn tienjarenplan. Vastgesteld bij decreet van 6 April, is het 4 Mei als wet in het Fransche staatsblad verschenen. In een persconferentie heeft de „delegué general à l'équipement national", Lehideux, de groote lijnen van het plan uitgestippeld, dat met ingang van 1 Januari 1942 het begin zijner uitvoering zal beleven. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tienjarenplan 4656 D)

H. **ROEMENIE. — Staatsleider generaal Antonescu's bezoek aan Rijkskanselier Hitler. —**
Berlijn, 13 Juni (A.N.P.) — De vraag, of men nadere bijzonderheden zou kunnen hooren over den inhoud van de besprekingen, die zijn gevoerd, tijdens het bezoek van den Roemeenschen staatsleider, generaal Antonescu, aan München, is 13 Juni in de Wilhelm-

strasse tegenover vertegenwoordigers van de pers ontkennend beantwoord.
Voor Duitschland, zoo verklaarde men slechts, is ook de diplomatie een front in den strijd tegen Engeland. Op dit front, zoo voegde men er hier aan toe, wordt dag en nacht gewerkt, precies zooals op het militaire. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Gen. Antonescu 4594 A; Rijkskanselier Hitler 4717 B)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Krijgsverrichtingen. - Engeland verloor in Mei 57 vliegtuigen. —**
Berlijn, 13 Juni (D.N.B.) — In de maand Mei hebben, naar aan het D.N.B. wordt medegedeeld, Duitsche jachtvliegtuigen aan het luchtfront boven Engeland in den strijd tegen Britsche jagers 57 overwinningen behaald.
Hierbij werden 41 Spitfire en 16 Hurricane toestellen neergeschoten.
De verliezen aan Duitsche jachtvliegtuigen aan het Britsche front bedroegen in dezelfde maand 17 vliegtuigen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Eng. marineverliezen 4716 A)

B. **BOLIVIA. — Nieuw kabinet. —**
La Paz, 12 Juni (S.P.T.) — De Boliviaansche regeering is hedenmorgen afgetreden.
In het verzoek aan den president om ontslag wordt verklaard, dat de regeering, met het oog op de huidige politieke situatie wenscht heen te gaan om den president de gelegenheid te geven nieuwe medewerkers te benoemen.
De president van Bolivia, generaal Pemjaranda heeft het ontslag reeds aanvaard, onder dankzegging voor de den lande bewezen diensten.
La Paz, 13 Juni (D.N.B.) — De Boliviaansche kabinetscrisis is opgelost.
Het nieuwe kabinet is reeds door den president van den staat beëedigd. Het betreft hier een kabinet van nationale concentratie waarin de minister van Buitenlandsche Zaken Gutierrez zijn portefeuille behoudt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Parlement 3778 D; Kabinet 3405 B)

C. **NEDERLAND. — Jaarverslag Nederlandsche Bank N.V. over 1940-1941. — Beschouwingen van den president mr. M. M. Rost van Tonningen over den economischen en politieken toestand. - Dividenduitkeering ƒ 55 per aandeel. —**
Het verslag van de Nederlandsche Bank N.V. over het boekjaar 1940—1941 begint met te wijzen op de problemen, welke rezen na de capitulatie van het Nederlandsche leger.
De oorlog, die thans om ons heen woedt, plaatst het Nederlandsche volk voor een taak van ernstige zelfinkeer. Het is niet wel mogelijk zich op het eenvoudige standpunt te blijven stellen, dat de vroegere toestand zonder meer goed was en dat veranderingen overbodig of ongewenscht zijn. Bij het overgroote deel van ons volk overheerscht het besef, dat diepgaande veranderingen met betrekkingen tot de toestanden welke vóór den oorlog heerschten, in het algemeen dringend gewenscht zijn. Over den aard en den vorm die aan deze veranderingen dienen te worden gegeven bestaat uiteraard in verschillende kringen een groote verscheidenheid van meening. Dat zulke veranderingen alleen duurzaam zijn voor zoover zij uit den organischen groei der volken voortkomen spreekt vanzelf. Elke arbeidsgemeenschap heeft op haar gebied naar de nieuwe vormen te zoeken.
De Nederlandsche Bank kan en wenscht zich niet te onthouden van een nadrukkelijke deelneming aan deze algemeene taak, die ons door een van de geweldigste revoluties, die de geschiedenis heeft gekend, is gesteld geworden. De huidige veranderingen spelen zich immers ook af op het financieel-economisch terrein, waarop de Nederlandsche Bank meer in het bijzonder haar taak uitoefent.
Voor die groep onzer bevolking, die geneigd is elke vernieuwing, ook op financieel-economisch gebied, in beginsel af te wijzen, zij er hier op gewezen, dat de doelstellingen, welke bij de beoogde reorganisatie van Europa door middel van den Volkenbond waren gesteld, op nagenoeg geen enkel terrein zijn bereikt, en dat thans, in vollen oorlogstijd, op veel grooter schaal deze reorganisatie wordt verwezenlijkt. Op het vasteland van Europa is een groote levensruimte in wording, waarbinnen de ruil van producten en diensten zich vrij zal kunnen afwikkelen. Degenen, die aan de noodzakelijkheid eener grootere levensruimte gelooven, kunnen inderdaad niet ontkennen, dat in dat opzicht gedurende de laatste twaalf maanden groote vorderingen zijn gemaakt. De Nederlandsche Bank is in zooverre direct betrokken bij dezen nieuwen Europeeschen opbouw, als de invoerrechten op goederen naar en van Duitschland en de deviezengrens tusschen het derde rijk en Nederland werden opgeheven.
De snelle economische ontplooiing van het derde rijk zal aan ieder duidelijk zijn, die zijn oordeel vormt zonder haatgevoelens of vooringenomenheid. De overzeesche organisatie der volkshuishoudingen zal daarbij niet in het minst worden verwaarloosd.
Slechts moeizaam baant thans de continentale handel zich te midden van de door den oorlog opgelegde noodzakelijkheden zijn baan, en toch ontwikkelt zich, hoewel voor veler oogen nog onzichtbaar, het leven in de groote ruimte van het Europeesche vasteland. De handelsstroomen in het groote gebied zoeken naar hun bedding en in deze baanbreking naar den nieuwen tijd ontstaan stuwingen, die binnen eenige jaren tot een vergeten verleden zullen behooren.
In dit verband zij bijv. gewezen op de gestadige toeneming van de markensaldi van de Nederlandsche volkshuishouding, die in de Nederlandsche bank centraal worden beheerd, en die een samengebalde koopkracht vormen welke in het derde rijk nog naar de terreinen tast waarop zij zich kan ontplooien.
Naarmate de mark door accoorden als hierboven vermeld in een toenemend aantal landen voor aankoopen kan gebezigd worden, krijgt zij meer en meer het karakter van een eerste klasse devies, dat als dekking voor andere betaalmiddelen kan worden gebezigd.
Op het verbreede economische draagvlak der vrije levensruimte van Europa is de waardevastheid der mark en op haar Europeesche gelding is haar karakter als dekkingsdevies gegrondvest. Derhalve zijn de markensaldi, die de Nederlandsche bank onderhoudt, als volwaardige deviezen te beschouwen.
Het is een dwingende noodzakelijkheid, dat binnen ons rijk in Europa zoo min mogelijk de weerslag wordt gevoeld van gebeurtenissen in andere wereld-deelen. Zonder aan den bestaanden toestand en de verdeeling van het volksvermogen over verschillende investeeringen buiten ons grondgebied in Europa te willen raken, zal het taak zijn er voor zorg te dragen, dat het spaarkapitaal dat zich in de toekomst vormt, zooveel mogelijk wordt gericht op beleggingen, die binnen de Europeesche levensruimte haar grondslag vindt.
Speculaties, zooals die in Amerikaansche aandeelen hebben plaats gehad, zullen voor Nederlandsche aandeelen in de toekomst moeilijker worden gemaakt, in zooverre als een reeks van belastingprojecten de uitkeering van een hooger dividend dan 6% zal belemmeren. De aantrekkelijkheid der aandeelenmarkt zal ook door andere belastingen worden verminderd. Deze en dergelijke maatregelen bewegen zich parallel met die in het Duitsche rijk. Zij vormen een sluitend geheel met de prijsregeling en andere maatregelen op economisch gebied, die ten doel hebben elke onbehoorlijke winst op kosten van de volksgemeenschap met kracht te verhinderen. Door de aanpassing van het prijsniveau aan het Duitsche, door de parallelloopende organisatie van de prijzenregeling van goe-

deren en diensten door de bovengenoemde belastingwetten zullen de kapitaalmarkten van aandeelen in Duitschland en Nederland in de toekomst meer en meer gelijke ontwikkelingen vertoonen. Ditzelfde zal het geval zijn voor de obligatiemarkten. De vorige regeeringen zijn er niet in geslaagd hier te lande den rentevoet voor langloopende staatsleeningen in de laatste jaren beneden 4% te drukken. In Duitschland echter wordt het staatscrediet in snel tempo op de basis van een rentevoet van 3½% geplaatst. Het kan niet uitblijven, dat van Duitschland uit aankoopen van obligaties zullen plaats hebben, die hier een hoogere rente afwerpen, dat mettertijd met onafwendbare kracht deze aankoopen de koersen van de Nederlandsche obligaties zullen opstuwen. Het moet dan ook in de toekomst mogelijk zijn in Nederland eveneens op de basis van 3½% te leenen. De ontwikkeling op de geldmarkt gaf geen aanleiding om tot wijziging van de algemeen geldende rentetarieven van de Nederlandsche Bank over te gaan. Het wisseldisconto bleef gedurende de verslagperiode bepaald op 3%, de hoogte, waarop het met ingang van 29 Augustus 1939 was vastgesteld, terwijl het disconto voor promessen en de rente voor beleeningen en voorschotten in rekening-courant sedert genoemden datum 3½% bedroegen.

Wat de uitkomsten van het bedrijf der bank, verkregen over het boekjaar 1940-1941, betreft, zoo verschilt de netto-winst slechts weinig van die van het vorige boekjaar; zij steeg van *f* 2.550.996 tot *f* 2.579.533.

Wanneer men wil vasthouden aan het gebruik om het dividend in guldens per geheel aandeel af te ronden, laat het ter beschikking van de algemeene vergadering van aandeelhouders staande bedrag van *f* 1.102.267,36 een uitkeering van *f* 55 per aandeel toe. Deze uitkeering zou hebben te geschieden tegen intrekking van dividendbewijs no. 35.

(Limburger Koerier)

(Vor. ber. Nederl. Bank 4620 B; Jaarverslag 4245 E)

A. VEREENIGDE STATEN. — Saldi van Italië en Duitschland geblokkeerd. —

President Roosevelt heeft op 16 Juni de onmiddellijke blokkeering gelast van alle Duitsche en Italiaansche saldi, benevens die van alle bezette Europeesche landen voor zoover zulks niet reeds eerder was geschied. Voorts heeft hij, naar Associated Press verder meldt, opdracht gegeven tot inventarisatie van alle buitenlandsche eigendommen in de Vereenigde Staten.

Het agentschap Stefani bericht in dit verband uit Rome, dat de fascistische regeering dadelijk vergeldingsmaatregelen heeft genomen en de onmiddellijke inventarisatie heeft gelast van alle eigendommen der Vereenigde Staten in Italië.

Alle financieele transacties zullen onder toezicht van de regeering komen te staan. (D.N.B. - N. Rott. Crt.)

(V. b. Ver. Staten—Italië en Gr.-Duitschland 4642 F)

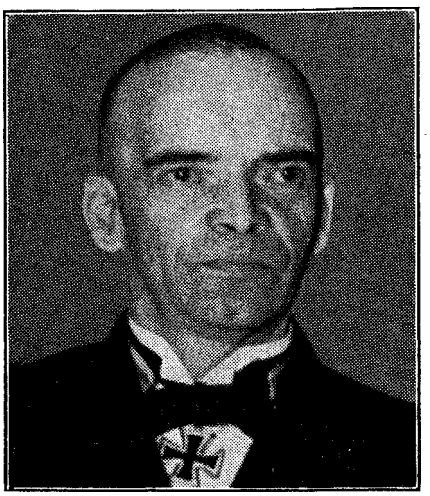
B. NEDERLAND. — Rijkscommissaris zal leden der Gedeputeerde Staten benoemen. —

De commissaris van Noord-Holland, mr. A. J. Backer, deelde in de bijeenkomst der Provinciale Staten op 17 Juni mede, dat de Rijkscommissaris, met het oog op de gewijzigde omstandigheden, de voorziening van vacatures in het college van Ged. Staten aan zich wenschte te trekken. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Gedeput. Staten 4700 D)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - — Admiraal Schniewind, de nieuwe Duitsche vlootchef. —

Admiraal Schniewind, de opvolger van admiraal Lütjens, als vlootchef, trad, toen hij in 1907 twintig jaar oud was, in dienst van de Duitsche marine. Hij behoorde tot voor den wereldoorlog en in het begin daarvan tot het torpedo-wapen en deed dienst op de torpedoboot S 24. Na bevorderd te zijn tot luitenant ter zee 1e klasse (Kapitän-Leutnant) werd hij in 1918 commandant van de „S 138". Ook na den wereldoorlog bleef Otto Schniewind in de marine. In 1926 volgde zijn benoeming tot korvetten-kapitein, en als kapitein ter zee voerde hij het bevel over den kruiser „Köln". In 1934 werd hij de chef van de opleiding der marine. In 1937 werd hij tot schout-bijnacht bevorderd. Tijdens de reis van Hitler naar Italië in Mei 1938 bevond Schniewind zich in zijn gevolg.

Admiraal Schniewind
Foto Stapf-Hoffmann

Zijn laatste functie, chef van den staf der oorlogsvoering ter zee, aanvaardde hij in 1938. In 1939 werd hij tot vice-admiraal bevorderd. Als zoodanig had hij een belangrijk aandeel in de voorbereiding van de operaties ter zee. Admiraal Schniewind bezit het ridderkruis van het IJzeren Kruis, wegens zijn bovengenoemde verdiensten als chef van den staf.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Admiraal Schniewind 4719 C)**

D. JAPAN. — Deelneming Ver. Staten aan den oorlog zou ook Japan tot oorlog dwingen. - Verklaring van admiraal Soeëtsoegoe. —

Tokio, 16 Juni (D.N.B.) — Op een vergadering van den centralen raad der beweging tot ondersteuning van de politiek van den keizer heeft de voorzitter, admiraal Soeëtsoegoe in tegenwoordigheid van minister-president Konoje gesproken over de Japansche vraagstukken van de binnenlandsche en de buitenlandsche politiek.

Hij zeide, dat een Amerikaansche deelneming aan den oorlog ook Japan tot oorlog zou dwingen. Op binnenlandsch gebied is de dringendste taak de verwezenlijking van de nieuwe orde op ieder gebied van het dagelijksche leven en het bereiken van den hoogsten verdedigingstoestand. Op het gebied van de buitenlandsche politiek moet Japan een definitieve beslissing nemen ten aanzien van China, de Zuidzee en het vraagstuk van een Amerikaansche deelneming aan den Europeeschen oorlog. Het pact van drie is gesloten door landen met gelijke denkbeelden en doeleinden. Het berust op het verlangen naar een nieuwe wereldorde, zooals ook de keizer heeft gezegd. Het laat geen ruimte voor overwegingen over voordeelen en nut. Indien dus de Vereenigde Staten aan den oorlog deelnemen, beteekent dit in overeenstemming met de Japansche traditie van trouw en eer, dat ook het Japansche rijk in den strijd gaat. Ook het vraagstuk van de Zuidzee kan niet stilzwijgend worden voorbijgegaan, omdat het voor Japan de beslissing tusschen dood en leven beteekent. Voor de oplossing dezer vraagstukken zijn derhalve de grootste vastbeslotenheid en paraatheid van het Japansche volk noodig. (Alg. Handelsblad)

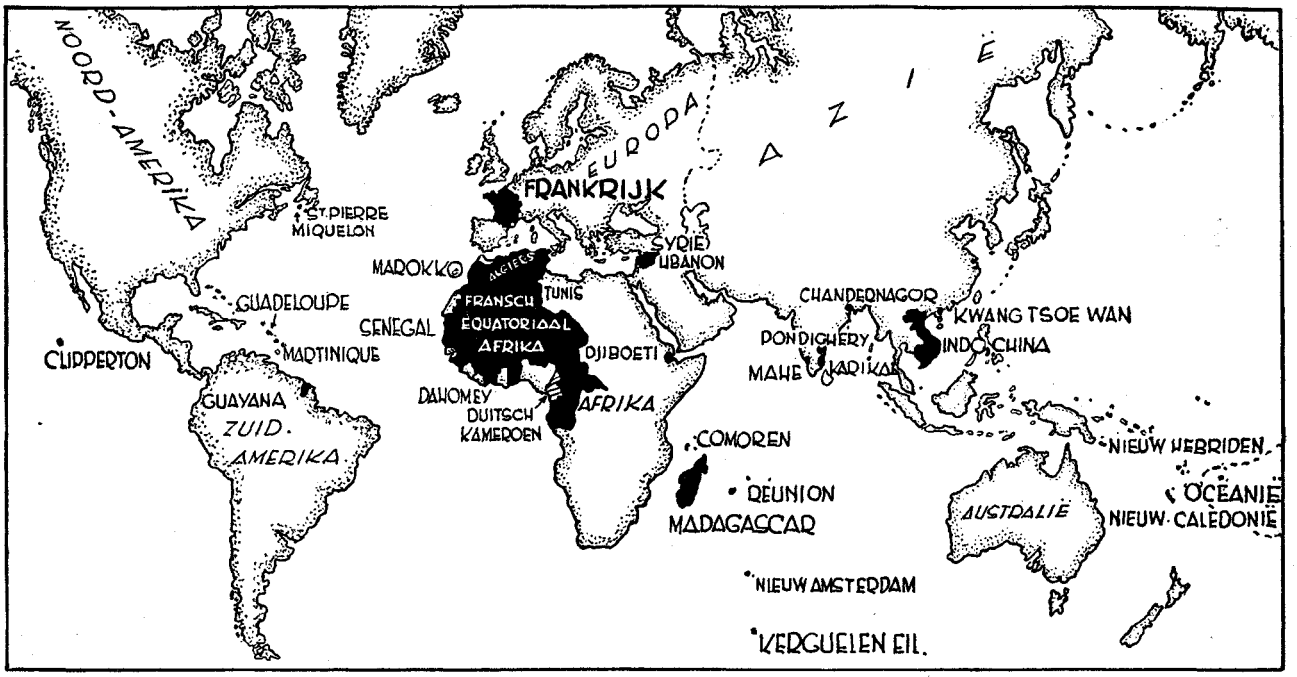
(Vor. ber. Japan—Ver. Staten 4672 A)

E. NEDERLAND. — Clandestiene slachtingen. —

In verband met den grooten omvang van de clandestiene slachtingen heeft de Commissaris-Generaal voor de veiligheid een aantal overtreders in Utrecht laten arresteeren en voor onbepaalden tijd naar een Duitsch concentratiekamp over laten brengen.

(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Slachten 4348 B)**

A. **FRANKRIJK. — Het Koloniale bezit. —**

Het koloniale bezit is met zwart aangegeven. (Ontleend aan Deutsche Zeitung in den Niederlanden)

(Vor. ber. Koloniën 4601 C)

B. **JOHAN WAGENAAR, NESTOR DER NEDERLANDSCHE COMPONISTEN, OVERLEDEN. —** Dr. Johan Wagenaar is 17 Juni, te 's-Gravenhage, op ruim acht en zeventig jarigen leeftijd overleden. Johan Wagenaar werd den 1sten November 1862 te Utrecht geboren en ontving aldaar aan de Muziekschool, onder leiding van Richard Hol, zijn opleiding. Later genoot hij nog orgellessen van Sam. de Lange in Den Haag en maakte contrapunt-studiën bij Von Herzogenberg te Berlijn. Hij was achtereenvolgens leeraar aan de Muziekschool en organist aan de Domkerk te Utrecht, opvolger van Richard Hol als directeur van de Muziekschool en als directeur der zangvereeniging van de afdeeling der M. t. B. d. T. te Utrecht (tot 1927). Bij het vertrek van Henri Votta in 1919 werd Wagenaar tot leider van het Koninklijk Conservatorium voor Muziek te 's-Gravenhage benoemd. Hij was eenige jaren directeur der Toonkunst-afdeelingen Arnhem en 's-Gravenhage (tot 1929).

Vele binnen- en buitenlandsche onderscheidingen vielen Wagenaar in de laatste jaren ten deel, o.a. het doctoraat h.c., dat de Universiteit te Utrecht hem in 1916 verleende, als dankbetuiging waarvoor hij zijn „Symphonietta" componeerde.

Van Wagenaars werken noemen wij voorts, de symphonische gedichten „Frithjof's Meerfahrt" (1886), „Romantisch intermezzo" (1894), „Levenszomer", „Saul en David" (1913), de ouvertures „Koning Jan", „Concert-ouverture", „Cyrano de Bergerac" (1905), „De getemde Feeks", „Driekoningenavond" (1928), voor Gozzi's comedie „De philosophische Prinses (1931), voorts „Marcia funèbre", „Avondfeest en Bruidsmarsch" (1917), „Intermezzo pastorale" (1928), „Fancy-fair", een Weener wals (ca. 1889) en „Wiener Dreivierteltakt" (1929) voor orkest; „De Doge van Venetië", een quasi-ernstige opera in 3 bedrijven (1901), „De Cid", burleske opera in 4 bedrijven (1914), de zangspelen „De Schipbreuk" (1889), „Proefzingen" en „De fortuinlijke Kist"; „Jupiter amans" voor sopraan, tenor, bas, koor, piano en orkest (1925); koren „Ode aan de Vriendschap", „Chanson" (5st. madrigaal), „Canticum" (4st.), „Drie Hymnen" (4-, 5- en 6st., 1935); mannenkoren, vrouwenkoren; „Aveux de Phèdre" voor sopraan en orkest (1935); „Larghetto voor hobo en orkest (1934); koraalphantasia voor koper en orgel, „Komt dankt nu allen God" voor twee trompetten, drie bazuinen en orgel (1923) en „Ricercar" voor drie trompetten, drie bazuinen en orgel (1934); liederen; een strijkkwintet en werken voor piano en orgel. Zijn composities zijn uitgegeven bij J. A. H. Wagenaar te Utrecht, den Bond van Christelijke Zang- en Oratorium-Vereenigingen in Nederland, Leukart te Leipzig, Alsbach & Co. te Amsterdam en Lichtenauer, Rotterdam.

(Alg. Handelsblad) **(V. b. Dr. Joh. Wagenaar 3013 A)**

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Mededeeling van het Duitsche opperbevel over eerste oorlogsmaanden van 1941. —** De Nederlandsche pers (Vaderland en Telegraaf) publiceerde op 11 Juni een door het D.N.B. gegeven overzicht, door het Duitsche opperbevel samengesteld, van de oorlogssuccessen tegen Engeland in de eerste maanden van 1941. Hierin wordt o.m. gezegd:

In totaal verloor Engeland van het begin van het jaar tot eind April op dit oorlogstooneel, aan eigen of door dit land gebruikte scheepsruimte, door gevechtshandelingen van de Duitsche marine en het luchtwapen 2.235.000 B.R.T., terwijl meer dan 1.200.000 B.R.T. werd beschadigd.

In het Westen werden in 4 maanden 441 vliegtuigen neergeschoten.

In nauwelijks twee maanden, aldus het overzicht, heeft het Duitsche Afrikacorps, onder bijzonder moeilijke omstandigheden en onder zware gevechten tegen sterke Britsche strijdkrachten, meer dan 1800 km. afgelegd en in een veldtocht van drie weken geheel Cyrenaica, met uitzondering van Tobroek, heroverd. **(V. b. Duitsche krijgsverricht. 4725 A)**

D. **NEDERLAND. — Voorwerpen van koper, nikkel, tin, lood of legeeringen moeten worden ingeleverd. - Waarde van metaal kan worden vergoed. —** In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de inlevering van metalen.

Hierin wordt o.a. het volgende bepaald:
Iedere beschikking over zich in het bezette Nederlandsche gebied bevindende voorwerpen, welke geheel of voor een overwegend deel uit koper, nikkel, tin, lood of legeeringen daarvan bestaan, is verboden.
Het bovenstaande is eveneens van toepassing op metaalvoorraden, tot het gebruik waarvan door het rijksbureau voor Nonferrometalen goedkeuring niet is verleend.
De genoemde voorwerpen en metaalvoorraden moeten worden ingeleverd. Tot inlevering is verplicht hij die over het in te leveren voorwerp of de in te leveren metaalvoorraden beschikken kan, ongeacht of dezelve eigenaar, bezitter dan wel houder (bijv. huurder, bewaarnemer, expediteur en dergelijke) is en of deze een publiekrechtelijk lichaam, dan wel een natuurlijke of rechtspersoon is.
De tot inlevering verplichte persoon ontvangt, indien hij zulks verlangt, van het Rijk der Nederlanden de metaalwaarde van het ingeleverde voorwerp vergoed. Voor ingeleverde voorwerpen kan in bijzondere gevallen op verzoek een hoogere vergoeding worden uitgekeerd. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van een rapport van een beëdigd deskundige omtrent de waarde van het voorwerp.
Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. (Verordeningenblad No. 25, 18 Juni '41)
(Vor. ber. Metalen 4404 E)

A. VEREENIGDE STATEN. — Sluiting van Duitsche en Italiaansche consulaten. —
New York, 17 Juni (D.N.B.) — De op 16 Juni door den vice-minister van Buitenlandsche Zaken, Sumner Welles, in de persconferentie afgelegde verklaring, volgens welke hij in een nota aan de Duitsche vertegenwoordiging in Washington de sluiting van de Duitsche informatiebibliotheek, van het propagandabureau der Duitsche spoorwegen, van het bureau Transocean en van alle Duitsche consulaten geëischt en tevens verlangd zou hebben, dat de Duitsche burgers van deze verschillende instellingen het land voor 10 Juli zouden verlaten, staat heden in het middelpunt der perscommentaren van de Vereenigde Staten. De meeste bladen nemen de bewering van Welles over, volgens welke „bepaalde instellingen der rijksregeering" in de Vereenigde Staten zich met dingen bezig houden, welke buiten het kader van hun wettige bevoegdheid liggen en haar verdere aanwezigheid daarom schadelijk voor de veiligheid der Vereenigde Staten is. Tevens wordt er op gewezen, dat Welles in de persconferentie van 16 Juni op een desbetreffende vraag verklaarde, dat de maatregel van zijn regeering in geen enkel opzicht moet beteekenen, dat hiermede de diplomatieke betrekkingen worden verbroken.
De Amerikaansche regeering heeft op 21 Juni dezelfde maatregelen ten opzichte van de Italiaansche consulaten genomen.
„Associated Press" meldt, dat de reactie uit congreskringen op de verlangde sluiting der Duitsche consultaten tot dusver schamel is. Tot dusver hebben enkele senatoren en afgevaardigden meerendeels hun instemming ermede betuigd. Afkeurend uit zich de democratische senator Carran, die verklaarde te vreezen, dat met den nieuwen maatregel van de regeering te Washington, Amerika een nieuwen stap zal hebben gedaan naar den oorlog. (Haagsche Crt.)
(V. b. Ver. Staten—Gr.-Duitschland en Italië 4726 A)

B. FRANKRIJK. — Rede van maarschalk Pétain. - Zijn beleid na één jaar. —
Vichy, 17 Juni (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het feit, dat zijn regeering een jaar geleden aan het bewind is gekomen, heeft maarschalk Pétain een radiorede tot het Fransche volk gehouden, waarin hij zijn oproep van 17 Juni 1940 herhaalde. Hij zeide thans met vastere stem te kunnen spreken, nu Frankrijk den weg opwaarts heeft betreden. Helaas, zoo zeide hij, kan een groot aantal Franschen nog niet inzien, dat Frankrijk zich verheft. Deze Franschen hebben wel een slecht geheugen, indien zij meenen, dat hun toestand thans tragischer is dan een jaar geleden. Pétain herinnerde aan het leed, dat Frankrijk kort na zijn ineenstorting heeft doorgemaakt en wees er op, dat het grootste deel van het Fransche volk, dat toen in de verschrikkingen van den oorlog vluchtte, naar zijn haardsteden is teruggekeerd. Ten bewijze van het Fransche herstel maakte Pétain ook melding van den arbeid op landbouwgebied, waardoor men er in geslaagd is, een millioen hectare land te ploegen.
„Gij kunt mij gelooven", aldus vervolgde hij, „indien ik zeg, dat dit niet het oogenblik is om u verbitterd terug te trekken en u wanhopig in uzelf op te sluiten. Ge zijt niet verkocht noch verraden of verlaten. Gij lijdt en ge zult nog lang moeten lijden, want wij hebben nog niet voor al onze fouten betaald. De beproeving, die wij doorstaan, is hard. Vele goede Franschen, in de eerste plaats arbeiders en boeren, dragen die beproeving waardig. Zij helpen mij in mijn zware taak. Maar ik heb nog een betere hulp noodig. Wordt u zelf weer en legt uw angst af. Volgt mij, dan zullen wij oprijzen uit den nacht, waarin een verschrikkelijk avontuur ons gebracht heeft".
(Telegraaf) **(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4714 B)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Economische onderhandelingen met Japan mislukt - Japansche delegatie vertrekt 29 Juni naar Tokio - Officieele Japansche verklaring. —
Batavia, 18 Juni (Domei) — Nu de onderhandelingen tusschen Japan en Nederlandsch-Indië zijn mislukt, heeft Kenkitsji Josjizawa, de leider van de Japansche handelsdelegatie 18 Juni den gouverneur-generaal, jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, medegedeeld, dat de Japansche delegatie op 29 Juni met de „Nissyo Marco" naar Tokio zal terugkeeren, overeenkomstig de van de regeering in Tokio ontvangen instructies.
Dit besluit heeft een definitief einde gemaakt aan de onderhandelingen, welke sinds begin Februari gevoerd werden door Josjizawa na den terugkeer in Japan van minister Ichize Kobajasji. Men zal zich herinneren, dat Kobajasji de onderhandelingen verleden jaar zomer begon.
In een onderhoud van een uur met de Ned.-Indische autoriteiten heeft Josjizawa den aard der instructies van zijn regeering uiteengezet en de laatste verlangens voorgelegd. Aangezien Ned.-Indië, zoo verklaarde hij, voor de Japansche verlangens evenwel geen open oog had, had het geen nut de onderhandelingen voort te zetten. In de laatste bespreking waren ook aanwezig de Japansche consul-generaal Joetaka Isjizawa, alsmede de heeren H. J. van Mook, directeur van het departement van Economische Zaken, en J. E. van Hoogstraten, hoofd van de afdeeling Handel van dat departement.

Officieele verklaring. — D.N.B. meldt uit Tokio, dat de woordvoerder van het Centrale Bureau van Voorlichting van het kabinet 18 Juni in een officieele verklaring uitvoerig het Japansche standpunt met betrekking tot de handelsbesprekingen tusschen Japan en Nederlandsch-Indië heeft uiteengezet.
De regeering, zoo verklaarde hij, heeft zich in Mei van het vorige jaar tot de regeering van Ned.-Indië gericht om de levering te waarborgen van die belangrijke grondstoffen en goederen, welke men met het oog op de bestaande toestanden van Ned.-Indië kon verwachten. De regeering van Ned.-Indië heeft bij deze gelegenheid haar voornemen tot actieve samenwerking met Japan tot uiting gebracht.
De in September van het vorige jaar gevoerde onderhandelingen zijn van zeer uitgebreiden aard geweest en hebben niet alleen betrekking gehad op de kwestie van den aankoop van grondstoffen, doch bovendien op de vraagstukken der uitbreiding van de algemeene handelsbetrekkingen, alsmede van de Japansche deelneming aan Ned.-Indische ondernemingen, van het recht van nederzetting voor Japanners en voorts op kwesties van scheepvaart en luchtverkeer.
De woordvoerder wees er in dit verband op, dat er tusschen andere mogendheden en Ned.-Indië reeds een luchtverkeer bestaat en dat in het bijzonder Engeland en de Vereenigde Staten

wat betreft hun deelneming aan ondernemingen in Ned.-Indië, vooral aan de petroleumindustrie, een opvallende activiteit aan den dag legden.
Gezien van het gezichtspunt, dat aan derde mogendheden dus reeds uitgebreide mogelijkheden zijn verstrekt, om aan deze ondernemingen deel te nemen, konden de Japansche eischen, naar de woordvoerder betoogde, dus geen verbazing wekken. De voorstellen van Japan zijn volkomen vereenigbaar met de Ned.-Indische politiek, welke, volgens de verklaring van de regeering in Batavia, gericht is op het welzijn en den vooruitgang van de bevolking.
Met de toenemende versterking van de economische crisis heeft evenwel de houding van Ned.-Indië het verloop van de onderhandelingen steeds moeilijker gemaakt. Het antwoord, dat door de regeering van Ned.-Indië op den zesden Juni is gegeven, was uiterst onbevredigend. Batavia houdt zich het recht voor om telkens naar eigen goeddunken de te leveren hoeveelheid goederen te verminderen.
Dit antwoord, zoo vervolgde de woordvoerder, was niet geschikt om daarop een internationale overeenkomst te bouwen. De Japansche regeering heeft daarom besloten, de onderhandelingen niet verder voort te zetten en haar delegatie uit Batavia terug te roepen. Het spreekt echter vanzelf, dat Japan aan zijn rechtvaardige eischen vasthoudt. Het staken van de onderhandelingen heeft echter in geen enkel opzicht invloed op de normale betrekkingen tusschen Japan en Ned.-Indië. (Het Vaderland)

(V. b. Onderhand. Ned. Oost-Indië—Japan 4723 B)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Vriendschapsverdrag met Turkije. - Duur tien jaar. - Tekst. —**

Berlijn, 18 Juni (D.N.B.) — Op 18 Juni is te Ankara door den Duitschen ambassadeur Von Papen, in opdracht van de Rijksregeering, en door den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, namens de Turksche regeering, een vriendschapsverdrag tusschen Duitschland en Turkije onderteekend.
Tekst van het verdrag. — Het verdrag heeft den volgenden tekst:
Het Duitsche rijk en de Turksche republiek, bezield door den wensch de betrekkingen der beide landen te baseeren op wederzijdsch vertrouwen en oprechte vriendschap, zijn onder voorbehoud van de tegenwoordige verplichtingen van beide landen, overeengekomen, een verdrag te sluiten.
Hiertoe heeft de Duitsche Rijkskanselier tot zijn gevolmachtigde benoemd ambassadeur Franz von Papen en de president van de Turksche republiek den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, die op grond van de hun verleende volmachten de volgende bepalingen zijn overeengekomen:
Artikel 1. Duitschland en Turkije verplichten zich wederzijds de integriteit en onschendbaarheid van hun staatsgebied te eerbiedigen en geenerlei maatregelen te nemen, die direct of indirect tegen den anderen verdragspartner zijn gericht.
Artikel 2. Duitschland en Turkije verplichten zich in de toekomst om in alle vraagstukken, die hun wederzijdsche belangen raken, met elkaar in vriendschappelijk contact te treden, ten einde bij het behandelen van dergelijke vraagstukken tot overeenstemming te geraken.
Artikel 3. Bovenstaand verdrag wordt geratificeerd en de ratificatie-oorkonden zullen weldra te Berlijn worden uitgewisseld.
Het verdrag treedt op den dag der onderteekening in werking en geldt van dat oogenblik af voor den duur van tien jaar. De verdragspartners zullen te zijner tijd overleg plegen over verlenging van het verdrag.
Gedaan in tweevoud, in het Duitsch en in het Turksch, te Ankara, den 18den Juni 1941.
(N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Groot-Duitschland—Turkije 4722 C)

B. **SPANJE. — Groeiproces. - Kabinetswijziging. —**

Spanje maakt heden ten dage een wordingsperiode door, aldus de Spaansche correspondent van de „V. B.", die men als een groeiproces zou kunnen betitelen.
Eenige weken geleden kwam het in de Spaansche hoofdstad tot een regelrechte kabinetshervorming. De minister van Financiën, José Larraz trad af, zijn collega van Landbouw, Benjumea, volgde hem op. Het vrijgekomen ministerie van Landbouw, evenals dat van Arbeid, dat sedert de laatste hervorming onbezet was gebleven, werd respectievelijk overgenomen door Miguel Primo de Rivera, den broer van den stichter der Falange, José Antonio en door José Antonio Giron de Velasco, een Falangistenleider uit Valladolid. Tegelijkertijd werd het secretariaat-generaal van de partij, dat sedert het aftreden van den generaal Munoz Grande (thans commandant van de strijdkrachten in de buurt van Gibraltar) eveneens „zonder toezicht" was gebleven, door den civielen gouverneur van Malaga, José Luis Arrese, bezet.
Alle drie waren zij oude leden van de Falange, „oudstrijders van de partij". (Völk. Beobachter)

(Vor. ber. Kabinet 4688 A)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Maatregelen van Duitschland en Italië tegen blokkeering van saldi. - Nota's van Duitschland en Italië in zake sluiting der Amerikaansche consulaten. —**

Maatregelen van Duitschland. - Saldi. — Op bevel van de Duitsche regeering zullen ten aanzien van alle zich in het Duitsche rijk bevindende vermogens van staatsburgers der Ver. Staten met onmiddellijke inwerkingtreding de noodige maatregelen worden genomen.

Maatregelen van Italië. - Saldi. — Krachtens een in het Staatsblad van 18 Juni gepubliceerde verordening is het Italiaanschen onderdanen en buitenlanders, ook als trustee, verboden betalingen te verrichten aan Noordamerikaansche staatsburgers. Iedere beschikking van Noordamerikaansche staatsburgers over saldi of grondbezit in Italië is van rechtswege ongeldig.
Volgens de „Giornale d'Italia" heeft Amerika in Italië $ 145 millioen belegd. Het Italiaansche vermogen in Amerika bedraagt $ 52 millioen aan investeeringen. Daarbij komen nog $ 10 millioen aan in beslag genomen schepen en $ 1 millioen aan in Amerika opgeslagen goederen.

Duitsche en Italiaansche nota's i. z. Amerikaansche consulaten. — Berlijn, 19 Juni. (D.N.B.) — Den Amerikaanschen zaakgelastigde te Berlijn is 19 Juni in het ministerie van Buitenlandsche Zaken een nota overhandigd, waarin de rijksregeering er op wijst, dat het gedrag van de Amerikaansche consulaire ambtenaren en van het Amerikaansche reisbureau „American Express Company" sedert langen tijd aanleiding geeft tot ernstige protesten en dat de rijksregeering zich derhalve gedwongen ziet de Amerikaansche regeering te verzoeken alle Amerikaansche ambtenaren en Amerikaansche employés van de consulaten der Vereenigde Staten in het Duitsche Rijk, alsmede in Noorwegen, Nederland, België, Luxemburg, de bezette deelen van Frankrijk, in Servië en in de door de Duitsche troepen bezette deelen van Griekenland tot uiterlijk 15 Juli 1941 uit deze gebieden terug te roepen en de consulaten te sluiten.
Tevens wordt in de nota de sluiting geëischt van de filialen van de American Express Company in de bovengenoemde gebieden en de terugroeping van het Amerikaansche personeel van deze maatschappij tot uiterlijk 15 Juli 1941, daar de American Express Company en het personeel hiervan zich op een wijze hebben gedragen, die strijdig is met de belangen van het Duitsche Rijk.

Rome, 19 Juni. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld:
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft 19 Juni de ambassade der Vereenigde Staten een nota doen toekomen, waarin, onder verwijzing naar het feit, dat de houding en de activiteit van de Amerikaansche consulaten in Italië tot veel protesten aanleiding geven, wordt medegedeeld, dat de Italiaansche regeering van de regeering der Vereenigde Staten uiterlijk 15 Juli de terugroeping verlangt van de Amerikaansche consulaire ambtenaren en het consulaire personeel, alsmede de sluiting van de consulaten in Italië, in de gebieden, die onder het Italiaansche oppergezag staan en in de gebieden, die door de Italiaansche troepen zijn bezet. De Italiaansche regeering heeft zich voorbehouden ook de bureaux van de American Express Company in Italië te sluiten. (Het Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Am. blokkeering van saldi 4726 A; Sluiting van consulaten in Amerika 4728 A)

D. **EIRE. — Bomaanval op Dublin. - Duitsch antwoord. —**

Dublin, 19 Juni. (D.N.B.) — De pers publiceert 19 Juni de antwoordnota van de Duitsche regeering op het Iersche protest over de op 31 Mei op Dublin geworpen bommen.

De Rijksregeering constateert in de nota, dat het nauwkeurige onderzoek door de bevoegde Duitsche instanties over dit bombardement geen aanknoopingspunt heeft opgeleverd voor de schuld van Duitsche vliegers.
Met het oog op de mededeeling van de Ierssche regeering, dat volgens haar onderzoek de op Dublin geworpen bommen van Duitsch fabrikaat zijn en rekening houdende met de op de plaats van het Kanaal in kwestie heerschende zeer krachtige hoogtewinden, heeft de Rijksregeering de mogelijkheid open gelaten, dat Duitsche vliegtuigen tot boven de Ierssche Oostkust zijn afgedreven, zonder dat de piloten dit hebben bemerkt. Bij dezen stand van zaken heeft de Rijksregeering niet geaarzeld haar oprecht leedwezen uit te spreken en zich, rekening houdende met de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Duitschland en Ierland, bereid verklaard voor het beklagenswaardige verlies aan menschenlevens, alsmede voor het ontstane nadeel voor personen en de materieele schade schadevergoeding te geven.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Bomaanval 4710 D)**

A. VEREENIGDE STATEN. — Amerikaansch schip door Duitsche duikboot tot zinken gebracht. - Boodschap van president Roosevelt. - Lindbergh's rede. —
Berlijn, 21 Juni. (D.N.B.) — Naar uit Washington wordt gemeld, heeft president Roosevelt in een boodschap aan het Congres medegedeeld, dat het Amerikaansche schip „Robin Moor" op 21 Mei in het Zuiden van den Atlantischen Oceaan door een Duitsche duikboot tot zinken is gebracht. De boodschap van Roosevelt was gegoten in den vorm van een pamflet.
Waarnemers te Washington verklaren, zoo meldt „United Press", dat in de boodschap, die president Roosevelt aan het Congres gezonden heeft niet wordt gezegd, op welke wijze hij zich voorstelt zich te verweren tegen de bedreiging voor de scheepvaart der Vereenigde Staten. Men weet niet, of hij het plan koestert de koopvaardijschepen te bewapenen of konvooieering in te voeren door zee- en luchtstrijdkrachten. Op de laatste persconferentie had de president verklaard, dat de marine de plannen voor de bewapening van de koopvaardijvloot reeds gereed heeft.
De onverwachte bijzondere boodschap van den president heeft tot gevolg gehad, dat eenige papieren op de beurs te New York twee punten zijn gedaald.
Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft zijn goedkeuring gehecht aan het wetsontwerp van den Senaat, volgens hetwelk de president practisch onbeperkte volmachten krijgt voor de contrôle en de regeling van het in- en uitreizen van Amerikaansche en buitenlandsche staatsburgers naar en uit de Ver. Staten. Het wetsontwerp is thans ter onderteekening naar het Witte Huis gezonden. In het begeleidende schrijven van den Senaat verklaart dit lichaam het wetsontwerp noodzakelijk, op grond van de revolutionnaire kuiperijen, die op het oogenblik erger zijn dan ooit.
Tijdens een vergadering van het comité „America First" heeft Charles Lindbergh zich gekeerd tegen de bewering als zouden de Vereenigde Staten worden bedreigd door een invasie. Hij zeide, dat de wapenen van de moderne oorlogvoering het gevaar van een invasie niet vergroot, doch verkleind hebben. De ontwikkeling van dezen oorlog toont duidelijk, aldus Lindbergh, dat het luchtwapen het den vijandelijken strijdkrachten onmogelijk zou maken, aan de Amerikaansche kusten te landen, ongeacht de sterkte van de landingstroepen. Lindbergh keerde zich verder tot zijn toehoorders met het verzoek, zich in te spannen voor het sluiten van een onderhandelingsvrede in Europa, aangezien Amerika nog niet gereed is voor den oorlog en het voor het federale leger een onmogelijke taak zou zijn, den Atlantischen Oceaan over te steken. (Telegraaf)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4707 G; Ver. Staten—Groot-Duitschland 4729 C; Kol. Lindbergh 4695 C)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitsch witboek over de gebeurtenissen in het vroegere Joego-Slavië gepubliceerd. —
Uit Berlijn 18 Juni: Het ministerie van Buitenlandsche Zaken publiceert als witboek no. 7144, documenten, die den achtergrond van de samenzwering der officieren van generaal Simowitsj onthullen.
De Duitsche politiek heeft, zooals bekend, sedert het uitbreken van den oorlog op den Balkan ernaar gestreefd daar den vrede te waarborgen en de plannen van de vijanden om hier een nieuw front tegen Duitschland op te richten, te verijdelen. Hiertoe werden te zamen met Italië, de territoriale geschilpunten tusschen Roemenië eenerzijds en Hongarije—Bulgarije anderzijds op vreedzame wijze beslecht en deze landen werden opgenomen in het driemogendhedenpact. De documenten geven thans een antwoord op de vraag hoe of het kwam, dat de opneming van Joego-Slavië in dit tegen een uitbreiding van den oorlog gerichte machtsblok — waardoor dus Joego-Slavië de zekerheid had gekregen, dat het niet bij den oorlog betrokken zou worden — plotseling door een officiersclique teniet kon worden gedaan.
De documenten geven een antwoord op de vraag, hoe of een dergelijke ontwikkeling veroorzaakt kon worden, waarvan de noodlottige gevolgen voor Joego-Slavië van te voren konden worden overzien.
(Het Vaderland)
(Vor. ber. Joego-Slavië—Groot-Duitschland 4670 A)

C. NEDERLAND. — Bescherming partij-uniformen der N.S.D.A.P. —
Het op 18 Juni verschenen Verordeningenblad bevat een verordening, waarbij het verhandelen en de vervaardiging van voorwerpen voor de N.S.D.A.P. en haar onderafdeelingen afhankelijk wordt gemaakt van een vergunning van den rijkscommissaris, in overeenstemming met de regeling van het Duitsche recht. (Verordeningenblad No. 25, 18 Juni '41)
(Vor. ber. N.S.D.A.P. 4684 D)

D. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —
Kunst en Letteren:
— Orcus en Orpheus, door Anthonie Donker. Uitg.: Van Loghum Slaterus, Arnhem.
— De put der zuchten. Uit het Spaansch vertaald en ingeleid door Albert Helman. Uitg.: Van Loghum Slaterus, Arnhem.
Romans en Lectuur:
— Derk Waterman, de Hollander, door Johan van der Woude. Uitg.: L. J. Veen, Amsterdam.
— Heimwee, door Huib Aerts. Uitg.: N.V. Standaard-Boekhandel, Antwerpen.
— Branding, door Piet Bakker. Uitg.: Arbeiderspers, A'dam.
— Een Hemelbestormer, door Zsolt v. Harsanyi. Vertaald door A. M. de Jong. Uitg.: A. J. G. Strengholt, Amsterdam.
Land- en Volkenkunde:
— Het Nederlandse Volkskarakter weerspiegeld in de Nederlandse Schilderkunst, door E. H. Korevaar—Hesseling. Uitg.: H. P. Leopold, Den Haag.
— Zwerven door Groningen, door drs. Fop. I. Brouwer. Uitg.: Van Gorcum & Comp., Assen.
— Zwerven door Friesland, door J. P. Wiersma. Uitg.: Van Gorcum & Comp., Assen.
Onderwijs en Opvoeding:
— U Mensendieckt nog niet?, door Mia Bruyn—Ouwehand. Uitg.: Van Dishoeck, Bussum.
Economie:
— Verborgen rijkdommen in het waardeloze, door dr. C. Ungewitter. Vertaald door dr. M. H. Werther. Uitg.: La Rivière & Voorhoeve, Zwolle.
— Sociale welvaart, door W. Lubberink, Uitg.: H. P. Leopold, Den Haag.
Jeugdlectuur:
— John Westrik's Grote Rit, door A. D. Hildebrand. Uitg.: L. J. Veen, Amsterdam.
(Vor. ber. Literatuurlijstje 4717 A)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en Sovjet-Unie in oorlog. —
Berlijn, 22 Juni. — Rijksminister dr. Goebbels heeft hedenochtend te 5.30 uur een oproep van den Führer aan het Duitsche volk voorgelezen.
Hierin stelde de Führer het Duitsche volk op de hoogte van de Sovjet-Russische machinaties tegen het Rijk, in samenwerking met Engeland.
Hij kondigt in zijn oproep aan, dat een front is opgericht van de Noordelijke IJszee tot de Zwarte Zee, samen met het Finsche en Roemeensche leger, ter bescherming van Europa.
Ten slotte deelde dr. Goebbels mede, dat de Führer heeft besloten het lot en de toekomst van het Duitsche Rijk en het Duitsche volk wederom in handen van de soldaten te leggen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Groot-Duitschland—Sovjet-Unie 4519 F)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Strijd tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie. - Oproep van den Führer. - Italië eveneens in oorlog met de Sovjet-Unie. - Slowakije breekt met Moskou. - Roemenië's oproep tot het leger; strijdt aan Duitsche zijde. - Volledige overeenstemming Engeland—Sovjet-Unie. - Verklaring van Winston Churchill. - Turkije neutraal. —

Op 22 Juni bij het aanbreken van den dag is de strijd aan de Duitsch-Russische grens ontbrand. Naar in het Duitsche weermachtbericht wordt medegedeeld, zijn toen de gevechtshandelingen begonnen.

Eenige uren later, om halfzes, werd door rijksminister Goebbels de oproep van den Führer aan het Duitsche volk voor de radio voorgelezen, waarin Hitler zijn beslissing motiveert.

Te zamen met de Duitsche troepen hebben het Finsche en Roemeensche leger den strijd tegen de Sovjet-Unie aangebonden, waardoor er, zooals Hitler in zijn proclamatie heeft verklaard, een front tot stand is gekomen van de Noordelijke IJszee tot de Zwarte Zee. Ook Italië beschouwt zich als in oorlog met Rusland en verder heeft Slowakije de betrekkingen met de Sovjet-Unie verbroken en de zijde van Duitschland gekozen.

De oproep van den Führer op 22 Juni luidt:

Duitsch volk, nationaal-socialisten. Door zware zorgen gedrukt, tot maandenlang zwijgen gedoemd, is thans het oogenblik gekomen, waarop ik eindelijk openlijk kan spreken.

Toen het Duitsche Rijk op 3 September 1939 de Engelsche oorlogsverklaring ontving, werd de Britsche poging herhaald, ieder begin van een consolidatie en daarmede een opgang van Europa, door den strijd tegen de sterkste macht van het continent te verijdelen. Zoo heeft Engeland eens in vele oorlogen Spanje ten gronde gericht. Zoo voerde het zijn oorlogen tegen Nederland, zoo bestreed het met behulp van geheel Europa later Frankrijk. En zoo begon het, omstreeks de eeuwwisseling, met de omsingeling van het Duitsche Rijk en begon in 1914 den wereldoorlog.

Garantiebeloften. — Reeds in 1936 heeft Churchill gezegd, volgens de verklaring van den Amerikaanschen generaal Wood in een commissie van het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden, dat Duitschland weer te machtig werd en derhalve vernietigd moest worden. In den zomer van 1939 scheen Engeland het tijdstip gekomen te achten om de nieuwe voorgenomen vernietiging met de herhaling van een uitgebreide omsingelingspolitiek tegen Duitschland te beginnen. Het systeem van de tot dit doel begonnen leugencampagne bestond hierin, andere volken voor bedreigd te verklaren, ze eerst in te palmen met Engelsche garantie- en bijstandbeloften en dan, evenals vóór den wereldoorlog, tegen Duitschland te laten oprukken. Zoo slaagde Engeland er in, van Mei tot Augustus 1939 de bewering de wereld in te sturen, dat Litauen, Estland, Letland, Finland, Bessarabië en ook de Oekraïne door Duitschland onmiddellijk bedreigd werden. Een deel dezer staten liet zich er toe verleiden, de met deze beweringen aangeboden garantiebelofte te aanvaarden en ging hiermede over in het nieuwe omsingelingsfront tegen Duitschland.

Onder deze omstandigheden achtte ik het voor mijn geweten en voor de geschiedenis van het Duitsche volk te kunnen verantwoorden, dezen landen, of hun regeeringen, niet alleen de verzekering te geven, dat deze Britsche beweringen onwaar waren, doch bovendien de sterkste macht in het Oosten nog in het bijzonder door een plechtige verklaring gerust te stellen ten aanzien van de grenzen onzer belangen.

Nationaal-socialisten, ge hebt het toen wel allen gevoeld, dat deze stap voor mij een zeer bittere en moeilijke was. Nooit heeft het Duitsche volk jegens de volken van Rusland vijandige gevoelens gekoesterd. Alleen, sedert meer dan twintig jaar, heeft de joodsch-bolsjewistische clique van machthebbers uit Moskou getracht niet alleen Duitschland, doch geheel Europa in brand te steken. Niet Duitschland heeft toen getracht zijn nationaal-socialistische wereldbeschouwing naar Rusland over te brengen, doch de joodsch-bolsjewistische machthebbers in Moskou hebben steeds weer gepoogd ons en anderen Europeeschen volken hun heerschappij op te leggen en dit niet alleen langs geestelijken weg, doch in de eerste plaats door middel van militaire macht. De gevolgen van het optreden van dit regiem waren in alle landen slechts chaos, ellende en hongersnood.

Het was voor mij in Augustus 1939 een zware stap, mijn minister naar Moskou te zenden om daar te pogen de Britsche omsingelingspolitiek tegen Duitschland tegen te werken. Ik heb dit slechts gedaan in het bewustzijn van mijn verantwoordelijkheid tegenover het Duitsche volk, voor alles echter in de hoop, ten slotte toch tot een duurzame ontspanning te komen en de offers, die misschien toch van ons geëischt zouden worden, te kunnen verminderen.

Litauen. — Terwijl nu Duitschland te Moskou plechtig verzekerde, dat de betrokken gebieden en landen, behalve Litauen, buiten elk politiek belangengebied van Duitschland lagen, werd nog een speciale overeenkomst getroffen voor het geval, dat het Engeland zou lukken, Polen werkelijk tegen Duitschland in den oorlog te hitsen. Doch ook hier werd een grens aan de Duitsche aanspraken gesteld, welke in geen verhouding tot de prestaties van de Duitsche wapenen stonden.

Nationaal-socialisten. De gevolgen van dit, door mijzelf gewenschte en in het belang van het Duitsche volk gesloten verdrag, waren, in het bijzonder voor de in de getroffen landen levende Duitschers, zeer zwaar.

Reeds tijdens onzen opmarsch in Polen echter maakten de Sovjet-machthebbers plotseling, in tegenstelling met het verdrag, ook aanspraken op Litauen. Het Duitsche Rijk heeft nooit de bedoeling gehad, Litauen te bezetten en heeft dan ook niet alleen geen dergelijken eisch aan de Litausche regeering gesteld, doch integendeel het verlangen van de Litausche regeering, Duitsche troepen naar Litauen te zenden, afgewezen, aangezien dit niet overeenkwam met de doelstellingen van de Duitsche politiek. Toch heb ik mij in dezen nieuwen Russischen eisch geschikt.

Dit was evenwel slechts het begin van steeds nieuwe afpersingen, welke steeds weer werden herhaald.

De overwinning in Polen, welke slechts door Duitsche troepen werd bevochten, was voor mij opnieuw aanleiding een vredesaanbod aan de Westelijke mogendheden te doen. Door de internationale en joodsche oorlogsophitsers werd dit van de hand gewezen. De reden van deze weigering vond reeds toen haar oorzaak in het feit, dat Engeland nog steeds hoopte een Europeesche coalitie tegen Duitschland te kunnen mobiliseeren, met inbegrip van den Balkan en de Sovjet-Unie. Derhalve besloot men te Londen mister Cripps als ambassadeur naar Moskou te zenden. Hij kreeg de duidelijke opdracht, onder alle omstandigheden de betrekkingen tusschen Engeland en Sovjet-Rusland opnieuw aan te knoopen en in Engelschen zin te ontwikkelen. Over de vorderingen van deze missie publiceerde de Britsche pers berichten, zoolang zij niet om tactische redenen tot zwijgen genoopt was. In den herfst van 1939 en in het voorjaar van 1940 lieten zich inderdaad ook de eerste gevolgen merken. Terwijl Rusland zich gereedmaakte niet alleen Finland, doch ook de Baltische staten militair onder zijn juk te brengen, motiveerde het dit optreden plotseling met de even leugenachtige als belachelijke bewering, dat het deze landen moest beschermen tegen een vreemde bedreiging of deze dreiging moest voorkomen worden.

Russische opmarsch. — Hiermede werd alleen Duitschland bedoeld, want geen andere macht zou in het Oostzeegebied kunnen binnendringen of daar oorlog voeren. Toch moest ik zwijgen. De machthebbers in het Kremlin gingen echter onmiddellijk verder. Terwijl Duitschland in het voorjaar van 1940 zijn strijdkrachten in den zin van het z.g. vriendschapsverdrag vèr van de Oostelijke grenzen terugtrok, ja zelfs dit gebied voor een groot deel geheel van Duitsche troepen ontblootte, begon reeds in dezen tijd de opmarsch van de Russische strijdkrachten in een mate, welke slechts opgevat kon worden als een bewuste bedreiging tegen Duitschland. Volgens een destijds door Molotof persoonlijk afgelegde verklaring bevonden zich reeds in het voorjaar van 1940 22 Russische divisies alleen reeds in de Baltische landen. Aangezien de Russische regeering zelf steeds beweerde, dat zij door de bevolking van deze landen zelf was geroepen, kon het doel van hun aanwezigheid aldaar slechts een demonstratie tegen Duitschland zijn. Terwijl nu onze soldaten van 10 Mei 1940 af de Fransch-Britsche macht in het Westen hadden gebroken, werd de Russische opmarsch aan ons Oostelijk front evenwel in een steeds dreigender mate voortgezet. Van Augustus 1940 af meende ik derhalve, dat het in het belang van het Rijk niet meer te verantwoorden was, onze reeds zoo dikwijls verwoeste Oostelijke provincies onbeschermd te laten tegenover dezen geweldigen opmarsch van bolsjewistische divisies. Hiermede ontstond, wat de Britsch-Russische samenwerking beoogde, n.l. zoo sterke Duitsche krachten in het Oosten te binden, dat vooral in de lucht, een radicaal einde van den oorlog in het Westen niet meer voor de Duitsche leiding te verantwoorden was. Dit strookte niet alleen met het doel van de Britsche, doch ook van de Sovjet-Russische politiek, want zoowel Engeland als Sovjet-Rusland streeft het doel na, den oorlog zoo lang mogelijk te laten duren, ten einde geheel Europa te verzwakken en in een steeds grootere onmacht te brengen.

De dreigende aanval van Rusland op Roemenië moest ten leste slechts dienen, een belangrijke basis niet alleen van het Duitsche, doch van het geheele economische leven van Europa in handen te krijgen of toch minstens te vernietigen. Juist het Duitsche Rijk heeft sedert het jaar 1933 met oneindig geduld getracht de staten in het Zuidoosten van Europa als handelspartners voor zich te winnen. Wij hadden derhalve ook het hoogste belang bij hun inwendige staatkundige consolidatie en orde. De inval van Rusland in Roemenië, de koppeling van Griekenland aan Engeland, dreigden ook deze gebieden binnen korten tijd in een algemeen oorlogstooneel te veranderen. Tegen onze beginselen en gewoonten in heb ik op dringend verzoek van de toenmalige Roemeensche regeering, die zelf schuld droeg aan dezen gang van zaken, den raad gegeven om des

vredes wille toe te geven aan de Russische afpersing en Bessarabië af te staan.
De Roemeensche regeering meende evenwel, dit slechts voor haar eigen volk te kunnen verantwoorden, als Duitschland en Italië ten minste als schadevergoeding daarvoor een garantie zouden geven, dat aan het resteerende grondgebied van Roemenië niet meer kon worden getornd. Met bezwaard hart heb ik dit gedaan. Vooral reeds daarom: als het Duitsche Rijk een garantie geeft, beteekent dit, dat het er ook voor instaat. Wij zijn noch Engelschen noch joden. Zoo meende ik nog op het laatste oogenblik den vrede in dit gebied te hebben gediend, al had ik dan ook zelf een zware verplichting op mij genomen.
Vragen van Molotof. — Om deze problemen echter definitief op te lossen en tevens duidelijk te kunnen vaststellen, wat het standpunt van Rusland tegenover Duitschland was, benevens onder den druk van de steeds krachtiger mobilisatie aan onze Oostelijke grens, heb ik den heer Molotof uitgenoodigd, naar Berlijn te komen. De Russische minister van Buitenlandsche Zaken wenschte nu opheldering respectievelijk een toestemmend antwoord van Duitschland op de volgende vier vragen:
1e vraag Molotof: Zou de Duitsche garantie aan Roemenië in geval van een Russischen inval op Roemenië ook voor de Sovjet-Unie gelden?
Mijn antwoord: De Duitsche garantie is algemeen en verplicht ons onvoorwaardelijk. Maar Rusland, aldus vervolgde ik, heeft ons nooit verklaard, dat het behalve Bessarabië, overigens nog belangen in Roemenië bezat. Reeds de bezetting van het Noordelijke deel van de Boekowina maakte inbreuk op deze verzekering. Ik meende derhalve niet, dat Rusland thans plotseling nog bedoelingen van verdere strekking tegen Roemenië kon hebben.
2e vraag Molotof: Rusland voelt zich opnieuw door Finland bedreigd. Rusland is vast besloten, dit niet te dulden. Is Duitschland bereid, Finland geenerlei bijstand te verleenen en vooral de Duitsche troepen, die ter aflossing naar Kirkenes op weg waren, terstond terug te trekken?
Mijn antwoord: Duitschland heeft nog steeds geen politieke belangen in Finland. Een nieuwe oorlog van Rusl nd tegen het kleine Finsche volk kan door de regeering van het Duitsche Rijk niet langer draaglijk beschouwd worden, des te meer omdat wij nooit aan een bedreiging van Rusland door Finland hebben kunnen gelooven. Wij willen echter in het geheel niet, dat de Oostzee nogmaals oorlogstooneel wordt.
3e vraag Molotof: Is Duitschland bereid toe te staan, dat Sovjet-Rusland zijnerzijds een garantie aan Bulgarije geeft en met dit doel Russische troepen naar Bulgarije zendt, waarbij hij — Molotof — wilde verklaren, dat zij niet voornemens waren, naar aanleiding hiervan b.v. den koning terzijde te schuiven?
Mijn antwoord: Bulgarije is een souvereine staat en ik wist niet, dat Bulgarije aan Sovjet-Rusland, evenals Roemenië aan Duitschland, om een garantie had verzocht. Bovendien moest ik daarover mijn bondgenooten raadplegen.
4e vraag Molotof: Sovjet-Rusland heeft onder alle omstandigheden vrijen doortocht door de Dardanellen noodig en verlangt ook tot zijn verdediging de bezetting van enkele belangrijke steunpunten aan de Dardanellen, respectievelijk den Bosporus. Gaat Duitschland daarmede accoord of niet?
Mijn antwoord: Duitschland is te allen tijde bereid zijn toestemming tot een wijziging van het statuut van Montreux ten gunste van de staten aan de Zwarte Zee te verleenen. Duitschland is niet bereid er mede accoord te gaan, dat Rusland steunpunten aan de zeeëngten in bezit neemt.
De Duitsche regeering bezit thans de bewijzen, dat Rusland om Joegoslavië definitief in den oorlog te brengen, de toezegging deed via Saloniki wapenen, vliegtuigen, munitie en ander oorlogstuig tegen Duitschland te leveren. Dit geschiedde bijna op hetzelfde oogenblik, toen ik zelf nog aan den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Matsoeoka, den raad gaf, een ontspanning met Rusland tot stand te brengen, steeds in de hoop, daarmede den vrede te dienen. Slechts de snelle opmarsch van onze onvergelijkelijke divisiés naar Skolpje benevens de inneming van Saloniki zelf, hebben de bedoelingen van dit Russisch-Angelsaksische complot verhinderd. De Servische vliegerofficieren vluchtten naar Rusland en werden terstond als bondgenooten ontvangen. Slechts de zege van de As-mogendheden op den Balkan heeft voorloopig verijdeld, Duitschland dezen zomer in een strijd van maanden in het Zuidoosten te verwikkelen en intusschen den opmarsch van de Russische legers steeds meer te voltooien en hun oorlogsparaatheid te versterken om dan samen met Engeland en met steun van de verwachte Amerikaansche leveranties het Duitsche rijk en Italië te kunnen worgen en dood te drukken.
Daardoor heeft Moskou de bepalingen van ons vriendschapsverdrag niet slechts geschonden, doch ook op erbarmelijke wijze verraden. En dit alles terwijl de machthebbers op het Kremlin tot op het laatste oogenblik naar buiten, juist als in de kwestie-Finland of Roemenië, vrede en vriendschap huichelden en schijnbaar onschuldige démenti's opstelden.

Grensschendingen. — Al werd ik tot nog toe door de omstandigheden gedwongen steeds weer te zwijgen, thans is toch het oogenblik gekomen, waarop verder toezien niet slechts een nalatigheidszonde zou zijn, maar een misdaad tegenover het Duitsche volk, ja tegenover gansch Europa.
Thans staan omstreeks honderdzestig Russische divisies aan onze grens. Sinds weken wordt deze grens voortdurend geschonden, niet slechts bij ons, maar in het hooge Noorden evenzeer als in Roemenië. Russische vliegers scheppen er genoegen in deze grenzen eenvoudig achteloos over het hoofd te zien, waarschijnlijk om ons daardoor te bewijzen, dat zij zich reeds heer en meester in deze gebieden voelen.
In den nacht van 17 op 18 Juni hebben Russische patrouilles weer verkenningen op Duitsch gebied gedaan en zij konden eerst na een vrij langdurig vuurgevecht worden teruggedreven. Thans heeft echter het uur geslagen, waarop het noodzakelijk wordt tegen dit complot van de Joodsch-Angelsaksische oorlogshitsers en van de eveneens Joodsche machthebbers der Bolsjewistische centrale te Moskou op te treden.
Duitsch volk! Op dit oogenblik voltrekt zich een opmarsch, die in uitgebreidheid en omvang de grootste is, dien de wereld tot dusverre heeft gezien.
Samen met Finsche kameraden staan de strijders der overwinning van Narvik aan de Noordelijke IJszee. Duitsche divisies onder bevel van den veroveraar van Noorwegen beschermen samen met de Finsche vrijheidshelden onder hun maarschalk den Finschen bodem. Van Oost-Pruisen tot aan de Karpaten strekken de formaties van het Duitsche Oostelijke front zich uit. Aan de oevers van de Proeth, aan den benedenloop van den Donau, tot aan de oevers van de Zwarte Zee vereenigen Duitsche en Roemeensche soldaten zich onder het staatshoofd Antonescu. Derhalve is de taak van dit front niet meer de bescherming van afzonderlijke landen, maar de beveiliging van Europa en daarmee de redding van allen.
Ik heb derhalve vandaag besloten het lot en de toekomst van het Duitsche Rijk en van ons volk weer in de handen van onze soldaten te leggen. Moge de Heere God ons juist bij dezen strijd helpen.
Berlijn, 22 Juni 1941. get. ADOLF HITLER.

ITALIE. — Oorlog met de Sovjet-Unie. —
Rome, 22 Juni (Stefani). — De Italiaansche regeering heeft, bij monde van graaf Ciano, den Sovjet-ambassadeur medegedeeld, dat zij zich van 5.30 uur af in staat van oorlog met de Sovjet-Unie beschouwt.
De Italiaansche ambassadeur te Berlijn, Dino Alfieri, heeft vanmorgen, naar D. N. B. meldt, den minister van Buitenlandsche Zaken bezocht en hem in opdracht zijner regeering medegedeeld, dat Italië zich bij den afweer van de bedreiging voor Europa, ontstaan door den opmarsch van het Russische leger in het Oosten, algeheel solidair verklaart met Duitschland en zich van hedenochtend halfzes af beschouwt als in oorlogstoestand met de Sovjet-Unie.
Het bericht, dat Duitschland te zamen met Finland en Roemenië in oorlog is geraakt met de Sovjet-Unie, werd vanochtend te acht uur door alle Italiaansche zenders verspreid.
Te 13 uur meldde de Italiaansche omroep, dat ook Italië in staat van oorlog met de Sovjet-Unie is.

SLOWAKIJE. — Betrekkingen met Moskou verbroken. —
Presburg, 22 Juni (D.N.B.) — De Slowaaksche republiek heeft vandaag de diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie verbroken.
De opperbevelhebber van de Hlinkagarde, de minister van Binnenlandsche Zaken, Alexander Mach, heeft hedenmiddag de Hlinka-garde in alle plaatsen van Slowakije laten aantreden. De minister heeft voorts een radio-toespraak tot de garde gehouden, waarin hij er op wees, dat het gebied van Slowakije een schietschijf van de propaganda der Komintern was. De Slowaaksche natie is bereid, aan de zijde van het Groot-Duitsche rijk en zijn Führer Adolf Hitler, den strijd voor de bevrijding van Europa en voor de vorming van een Europeesche volksgemeenschap tot de overwinning te voeren.
In Slowakije is de paraatheid der luchtbescherming in werking getreden.

ROEMENIE. — Oproep tot het leger. —
Generaal Antonescu heeft een oproep aan het Roemeensche leger gepubliceerd, waarin wordt verklaard:
„Soldaten, ik heb u beloofd den schandvlek uit het boek des volks te wisschen en de schaduw der vernedering van uw voorhoofd weg te nemen. Heden is het uur van den heiligsten strijd gekomen, den strijd voor de van de vaderen geërfde rechten en de rechten der kerk, den strijd voor uw huis en haard en de eeuwige Roemeensche altaren.
Soldaten, ik beveel u: trekt de Proeth over en verpletter den vijand in het Oosten en het Noorden. Bevrijdt uw geknechte broeders van het roode juk van het bolsjewisme, voegt het oude land der Bessarabiërs en de wouden van de Boekowina, uw akkers en weiden, weder bij het land.
Soldaten, gij zult schouder aan schouder en hart naast hart

strijden met het sterkste, roemrijkste leger der wereld. Zij strijden in het land van de Moldau voor onze grenzen en voor gerechtigheid op de wereld.
Toont u de eer waardig, die de geschiedenis, het leger van het groote Duitsche rijk en zijn unieke Führer, Adolf Hitler, u hebben bewezen. Strijdt om uw vernedering en het ons berokkende onrecht te wreken.
Ons volk, de koning en uw generaal verlangen dit van u.
Uit Boekarest meldt Stefani dat de staatsleider, generaal Antonescu, tot opperbevelhebber der weermacht is benoemd.
Michael Antonescu is benoemd tot minister-president ad interim.

ENGELAND. — Volledige overeenstemming Engeland—Rusland. Berlijn, 22 Juni. (D.N.B.) — De Engelsche berichtendienst publiceert een verklaring van Tass, dat volledige overeenstemming is bereikt tusschen de Sovjet-Unie en Engeland.
Dit Britsche bericht acht men in politieke kringen alhier in zooverre opmerkelijk, daar Londen reeds weinige uren na de proclamatie van den Führer de bevestiging van het daarin onthulde dubbele spel der bolsjewistische machthebbers door het officieele Russische persagentschap publiceerde.
Verklaring van Churchill. — Berlijn, 22 Juni (D.N.B.) — De Britsche premier Churchill heeft 22 Juni voor de Britsche radio een toespraak gehouden, waarin hij o.a. verklaarde, dat het conflict tusschen Duitschland en Sovjet-Rusland hem niet heeft verrast, daar hij Stalin hierop reeds had voorbereid. Churchill was van meening, dat niemand over de politiek van de Engelsche regeering in twijfel kan verkeeren, daar de Britsche regeering er naar streeft Hitler te vernietigen. Wie tegen Hitler strijdt, is daarom Engelands vriend; wie met hem strijdt, Engelands vijand. De Britsche regeering heeft derhalve besloten Sovjet-Rusland te helpen, voor zoover het in haar macht ligt.
In zijn radiorede heeft de minister-president, volgens den Britschen nieuwsdienst in verband met de belofte aan Sovjet-Rusland hulp te verleenen o.m. nog verklaard: Engeland zal tot alle vrienden en bondgenooten in de wereld een oproep richten om Sovjet-Rusland te steunen. Engeland heeft Sovjet-Rusland iedere technische en economische hulp aangeboden, die het gebruiken kan. Voorts beweerde de minister-president, dat het voor Sovjet-Rusland bestaande gevaar ook een gevaar voor Engeland en de Vereenigde Staten is.

TURKIJE. — Neutraal. —
Ankara, 23 Juni (Stefani) — Het Turksche persagentschap publiceert de volgende officieele verklaring:
In verband met de situatie, welke ontstaan is door den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie, heeft de regeering der Turksche republiek besloten, Turkije's neutraliteit te proclameeren.
De Duitsche ambassadeur in Turkije, Von Papen, zoo meldt S.P.T., heeft gisteren den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, een bezoek gebracht om hem op de hoogte te stellen van het Duitsche optreden tegen Rusland. Tijdens dit onderhoud heeft Von Papen de verzekering gegeven, dat Turkije niet bij den Russischen oorlog zal worden betrokken.
(De Telegraaf - Het Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Groot-Duitschland—Sovjet-Unie 4730 E; Rijkskanselier Hitler 4724 H; Italië—Sovjet-Unie 4080 C; Roemenië—Sovjet-Unie 4590 A; Gen. Antonescu 4724 H; Engeland—Sovjet-Unie 4719 A; Winston Churchill 4721 B; Von Papen, bezoek aan Saradjogloe 4681 A)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Nota aan de Sovjet-Unie, bekendgemaakt door Von Ribbentrop.

Berlijn, 22 Juni (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, heeft hedenochtend te zes uur in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de Duitsche en de buitenlandsche pers in de bondsraadzaal van het ministerie van Buitenlandsche Zaken de wereld per radio in kennis gesteld van de nota van het ministerie van Buitenlandsche Zaken aan de Sovjet-regeering.
Wij geven van deze nota den volgenden verkorten inhoud:
In tegenstelling tot alle verplichtingen, die de Sovjet-regeering op zich heeft genomen en in uitdrukkelijke tegenspraak tot haar plechtige verklaringen heeft zij zich tegen Duitschland gekeerd.
Zij heeft
1. Haar tegen Duitschland en Europa gerichte pogingen tot ontbinding niet slechts voortgezet, maar sedert het uitbreken van den oorlog nog versterkt. Zij heeft
2. In steeds sterkere mate haar buitenlandsche politiek een voor Duitschland vijandig stempel gegeven en zij is
3. Met al haar strijdkrachten gereed tot den sprong opgerukt naar de Duitsche grens.
Daarmee heeft de Russische regeering de verdragen en overeenkomsten met Duitschland verraden en gebroken. De haat van het Bolsjewistische Moskou tegen het nationaal-socialisme was sterker dan het politiek inzicht.
Het bolsjewisme staat in doodelijke vijandschap tegenover het nationaal-socialisme. Het bolsjewistische Moskou staat op het punt het nationaal-socialistische Duitschland bij zijn strijd om het bestaan in den rug aan te vallen. Duitschland is niet van zins bij deze ernstige bedreiging van zijn Oostelijke grens werkeloos toe te zien.
De Führer heeft thans derhalve de Duitsche weermacht bevel gegeven tegen deze bedreiging met alle beschikbare machtsmiddelen op te treden. Het Duitsche volk beseft, dat het in den komenden strijd niet slechts ter bescherming van het vaderland aantreedt, doch dat het geroepen is de geheele beschaafde wereld te redden van de doodelijke gevaren van het bolsjewisme en den weg te banen voor den waren maatschappelijken vooruitgang in Europa. (De Telegraaf - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Groot-Duitschland—Sovjet-Unie 4731 A; Von Ribbentrop 4618 A)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Hongarije verbreekt diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie. - Slowakije aan de zijde van Duitschland. - Spaansche legioen zal tegen Sovjet-Unie strijden. - Boodschap Duitsch Episcopaat. - Telegram van ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B. aan Adolf Hitler. —

Hongarije. — Met het oog op den ingetreden oorlogstoestand tusschen het Duitsche rijk en de Sovjet-Unie heeft de Hongaarsche regeering besloten, de tot dusver tusschen Hongarije en de Sovjet-Unie bestaande diplomatieke betrekkingen te verbreken.
Slowakije. — Pressburg, 24 Juni. (D.N.B.) — De president der Slowaaksche republiek, dr. Tiso, heeft hedenmiddag een oproep tot het Slowaaksche volk uitgevaardigd, waarin hij de mededeeling deed, dat het Slowaaksche leger heden de grenzen van Slowakije heeft overschreden om zich met de Duitsche troepen in den strijd tegen de Sovjet-Unie te vereenigen.
De regeering van de Slowaaksche republiek heeft een mededeeling uitgevaardigd, volgens welke de 22ste Juni 1941 wordt beschouwd als de dag waarop de Slowaaksche staat in den toestand van parate weerbaarheid is geraakt.
Spanje. — Madrid, 24 Juni (S.P.T.) — In Spanje bestaat het plan om een Spaansch legioen te vormen, dat zal deelnemen aan den strijd tegen de Sovjet-Unie. Serrano Suñer, de Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, heeft het plan reeds goedgekeurd. Het Spaansche legioen zal waarschijnlijk onder leiding van generaal Asuncio staan.
Boodschap Duitsch Episcopaat. — Berlijn, 24 Juni (D.N.B.) — Het Duitsche episcopaat heeft op 24 Juni aan de geestelijken van alle diocesen een boodschap gezonden, waarin de strijd tegen de Sovjet-Unie als de strijd voor het christendom der geheele wereld gekenschetst wordt. De geestelijken hebben opdracht gekregen, de komende Zondagen in hun preeken er op te wijzen, dat het christendom juist in de bolsjewistische Sovjet-Unie aan gruwzame vervolgingen blootgesteld stond. In leidende katholieke kringen wordt er over gesproken, dat het Duitsche episcopaat binnenkort in een boodschap aan den Führer tot uitdrukking zal brengen, dat de katholieke kerk van Duitschland „met woord en daad" den gigantischen strijd tegen het bolsjewisme zal steunen.
Ir. A. A. Mussert - Telegram aan Adolf Hitler. — De leider der N.S.B. heeft het volgende telegram aan den Führer gezonden:
„Aan den Führer Adolf Hitler Führerhauptquartier.
In dit beslissende uur, waarin de strijd van het nationaal-socialistische en fascistische Europa tegen zijn bolsjewistischen doodsvijand begonnen is, is het mij een voorrecht aan u, Führer aller Germanen, de plechtige gelofte te kunnen afleggen, dat de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland onverpoosd en krachtig haar taak zal voortzetten het Nederlandsche volk te winnen voor het nieuwe Europa. Namens mijn duizenden strijdende kameraden meld ik u, dat zij zich door niemand in trouw zullen laten overtreffen en dat zij zich in zullen zetten voor de gemeenschappelijke overwinning. God bescherme u en geve aan uwen strijd Zijn onmisbaren zegen.
MUSSERT".
(Alg. Handelsblad - Het Vaderland - De Telegraaf - Leeuwarder Courant)

(Vor. ber. Groot-Duitschland—Sovjet-Unie 4733 A; Hongarije—Sovjet-Unie 3960 C; Slowakije 4732; Spanje 4692 A; Ir. A. A. Mussert 4698 D)

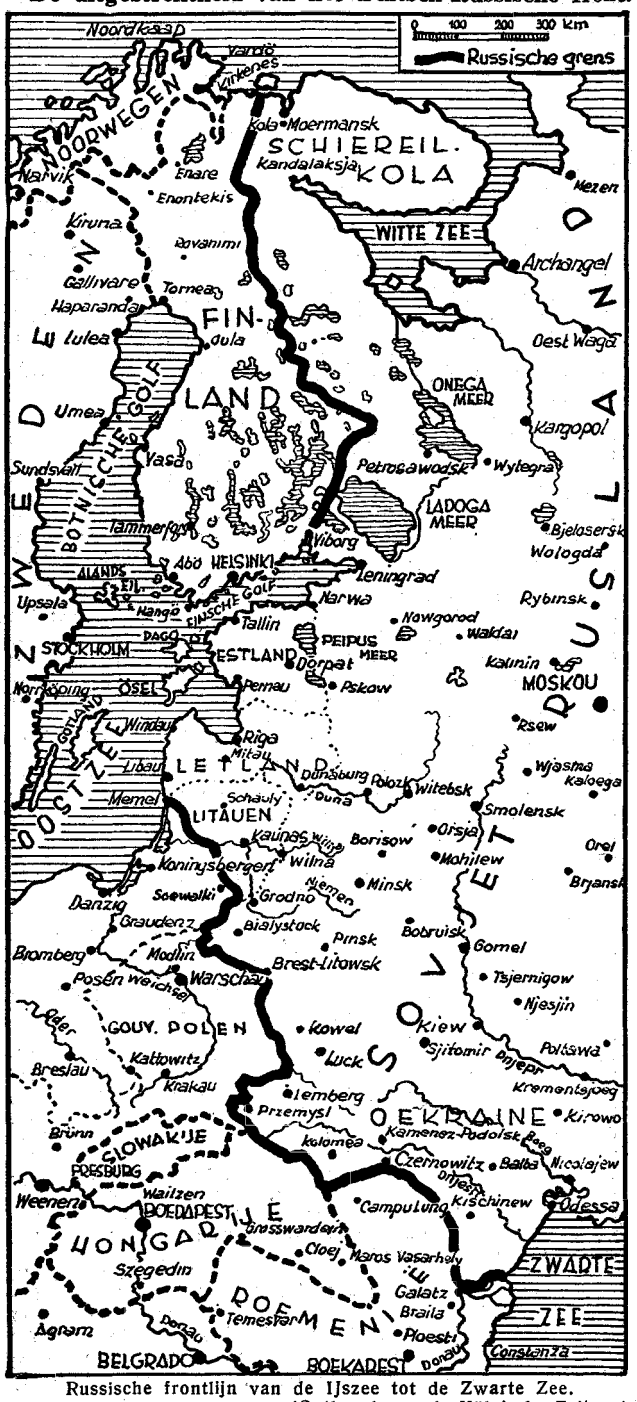
C. HELENE SWARTH, DICHTERES, OVERLEDEN.

De dichteres Hélène Swarth is 20 Juni na een korte ongesteldheid te Velp overleden. Zij was 25 October 1940 81 jaar geworden.
Zestig jaar lang heeft zij in tijdschrift en bundels haar verzen gepubliceerd. Een der bekendste figuren uit de Nederlandsche letteren is heengegaan.
Haar eerste bundel Nederlandsche poëzie „Eenzame

bloemen" getiteld, verscheen in Zuid-Nederland, maar werd ook in het Noorden gunstig besproken. Daarna verschenen „Beelden en Stemmen", „Sneeuwvlokken", „Passiebloemen", „Sprookjes", „Kleine Schetsen" (proza) enz. (Het Vaderland)

(Vorig bericht 4003 D)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - De uitgestrektheid van het Duitsch-Russische front.

Russische frontlijn van de IJszee tot de Zwarte Zee. (Ontleend aan de Kölnische Zeitung)

(Vor. ber. Sovjet-Unie—Roemenië 4731 A)

B. NEDERLAND. — De Nederlandsche productieslag. Den Haag, 18 Junii. — In een speciale radio-uitzending hebben de leden der commissie-Posthuma, leiders der onderscheidene landbouworganisaties, alsmede oud-minister dr. F. E. Posthuma zelf, zich gericht tot de Nederlandsche boeren, in verband met den productieslag 1941.

Vervolgens voerden het woord de voorzitter van den Chr. Boeren- en Tuindersbond, prof. mr. P. A. Diepenhorst; de voorzitter van den R. K. Boeren- en Tuindersbond, de heer Fleskens, de heer H. D. Louwes, voorzitter van het Ned. Landbouw-comité en de leider van het Ned. Agrarisch Front, de heer E. J. Roskam Hzn.

Dr. Posthuma vatte tenslotte den inhoud der toespraken als volgt samen: dat de opvatting ten aanzien van het wezen van den productieslag bij de verschillende boerenorganisaties iet of wat uiteenloopt behoeft niemand te verwonderen. Het begrip „productieslag" is immers voor ons land een nieuw begrip en vooral over nieuwe dingen loopen de meeningen nog wel eens uiteen.

Ook wat den productieslag betreft, kan er echter slechts één opvatting de juiste genoemd worden. Deze is: de productieslag moet gezien worden als een gemeenschappelijk streven van alle Nederlandsche boeren en tuinders om gezamenlijk zooveel mogelijk uit den Nederlandschen bodem te halen, niet zoozeer voor eigen gezin, doch in de eerste plaats om de voedselvoorziening van het Nederlandsche volk zoo goed mogelijk te verzekeren. (Limburger Koerier)

(Vor. ber. Landbouw 4673 A)

C. NEDERLAND. — N.S.N.A.P. - Dr. E. H. van Rappard terug van het front. —

Dezer dagen is de leider van de Nationaal-Socialistische Nederlandsche Arbeiderspartij, dr. E. H. van Rappard, in ons land teruggekeerd, nadat hij den veldtocht in Griekenland heeft meegemaakt als onderofficier in de Leibstandarte Adolf Hitler van de Waffen-SS. Naar aanleiding hiervan heeft een verslaggever van het A.N.P. een onderhoud gehad met dr. van Rappard.

In antwoord op de vraag, waarom hij er toe was overgegaan dienst te nemen in de Waffen-S.S., wees dr. van Rappard er op, dat hij reeds onmiddellijk nadat de bezetting van ons land een feit geworden was, tot de Duitsche autoriteiten het verzoek gericht heeft toe te staan, dat vrijwilligers uit de N.S.N.A.P. aan den strijd tegen den gemeenschappelijken vijand van alle Duitsche stammen, Engeland, zouden deelnemen. Zoodra de gelegenheid voor Nederlandsche jongemannen werd opengesteld, dienst te nemen in de Waffen-S.S., heeft hij de leden van de partij en S.A. tot dienstneming aangespoord en nu in het begin van dit jaar ook ouderen werden toegelaten, heeft hij door een daad willen toonen, hoezeer in den tijd van beslissing en ommekeer, waarin wij thans leven, persoonlijke inzet noodzakelijk is.

Door zelf aan het front mee te strijden heeft hij op de noodzaak willen wijzen, dat de strijd van het Duitsche volk ook de strijd van ons Nederlandsche volk wordt en dat wapenbroederschap van Nederlanders en Duitschers hen tot een hechte lotsgemeenschap aaneensmeedt. Een groot deel van het volk in Nederland is zich zijn Duitsche ziel niet meer bewust. Eén der beste middelen om het bewustzijn van deze Duitsche ziel weer te wekken is juist het deelnemen van Nederlandsche mannen aan den krijg naast de Duitsche kameraden.

In de Waffen-S.S. heeft dr. van Rappard een groot begrip ontmoet voor de gelijkwaardigheid van ons volk met het Duitsche. In het bijzonder was dit het geval met de Leibstandarte en deze kan tot oordeelen bevoegd geacht worden. Zij toch heeft in de veldtochten kennis gemaakt met alle volken langs de grenzen van het oude Duitsche rijk. Eerst in Tsjecho-Slowakije, later in Polen en weer later in Nederland, België en Frankrijk. De mannen van de Leibstandarte verklaarden, dat van al deze volken alleen het volk der Nederlanden beschouwd kan worden als verwant en gelijkwaardig aan het Duitsche. Zij waardeeren de menschen in de lage landen aan de zee als menschen

van hetzelfde bloed en denzelfden aard als in Duitschland.
De leider der N.S.N.A.P. verklaarde ten slotte de nederlaag van Engeland boven allen twijfel verheven te achten. Hij hoopt, dat door het deelnemen van zoovele Nederlandsche mannen aan den strijd een hechte grondslag zal worden gelegd voor de verbroedering van het Nederlandsche volk met het Duitsche. In de Waffen-S.S. leeren onze mannen de hooge eigenschappen van den Duitschen geest, die ook in ons, Nederduitschers, aanwezig is, kennen. Deze frontkameraadschap zal er veel toe kunnen bijdragen, dat het streven van de N.S.N.A.P. verwerkelijkt wordt, n.l. het naar elkaar toe groeien van beide volken. De N.S.N.A.P. wenscht geen gedwongen annexatie van deze landen, maar streeft er naar, ons volk weer tot het bewustzijn van zijn Duitsche bloed en van zijn plaats en plicht in de groote Duitsche gemeenschap te brengen. Alleen de groote Duitsche gemeenschapsgedachte kan voor ons volk de bezielende politieke en nationale idee zijn, die het sinds eeuwen mist en zonder welke alle scheppende nationale krachten steeds weer verkommeren. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Dr. van Rappard 4724 F)

A. **RECHTSZAKEN. — Beleediging Duitsche Weermacht. - Twee jaar gevangenisstraf. —**
's-Gravenhage, 21 Juni. — De Nederlander F. B., uit den Haag, is door het S.S. und Polizeifeldgericht X tot twee jaar gevangenisstraf veroordeeld, omdat hij onlangs in Den Haag in het Kortenbosch zonder eenige aanleiding een Duitschen soldaat uitgescholden had voor „rotmof", daarna een dreigende houding aannam en daardoor de openbare rust en orde probeerde te verstoren. (A. N. P. - Telegraaf)
(Vor. ber. Rechtszaken 4694 B)

B. **NEDERLAND. — Werkloosheid - Vermindering.** Een groot deel van de werkloosheid is thans geabsorbeerd door nieuwe werkgelegenheid.
Ir. R. A. Verwey, waarnemend secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, heeft hierover verklaard:
Sinds het uitbreken van de groote crisis van 1929 zijn er in het zomerseizoen sinds 1930 nog nooit zoo weinig werkloozen geweest als dit jaar. In 1930 hadden wij er 52.000; dit aantal is dan zeer snel gestegen in de volgende jaren tot het in 1936 het hoogtepunt bereikte van 371.000. Dan komt er een lichte verbetering; het cijfer der werkloosheid blijft echter nog langen tijd zeer hoog; in Mei 1939 is het nog 253.000. Net voor den oorlog, in April 1940, zijn er nog 203.000 werkloozen; einde Mei stijgt het aantal zelfs tot 308.000. Dan komt er weldra een krachtige teruggang, mede onder invloed van de werkgelegenheid welke het Duitsche leger biedt. In den herfst krijgt men dan een nieuwe stijging; Januari '41 zijn er weer 258.000 mannelijke arbeidskrachten zonder werk. In April van dit jaar is dit getal weer gedaald tot 156.000 om in Mei weer iets te stijgen.
Van 20 Juni 1940 tot 17 Mei 1941 zijn er 89.261 Nederlanders in Duitschland te werk gesteld.
(Europa Kabel) **(V. b. Werkloosheid 4620 E)**

C. **CHINA. — Conflict met Japan - Wang Tsjing-wei's onderhoud met Konoje. —**
Tokio, 21 Juni. (D.N.B.) — De heden door Wang Tsjing-wei met den Japanschen premier Konoje gevoerde besprekingen, waaraan ook is deelgenomen door de beide ministers van Buitenlandsche Zaken, hadden betrekking op alle problemen, welke voortvloeien uit een omvangrijke Japansch-Chineesche samenwerking. Naar verluidt is in zake alle kwesties volledige overeenstemming bereikt.
Bij de ontvangst van buitenlandsche journalisten heeft Wang Tsjing-wei verklaard, dat China, in samenwerking met Japan, alles in het werk zal stellen om het nationale bedrijfsleven in het welzijn van het Chineesche volk te ontwikkelen. China is bereid, aldus Wang Tsjing-wei, met derde staten samen te werken voor zoover deze zich bereid toonen aan den opbouw van Oost-Azië mede te werken. China verwacht voor den wederopbouw van zijn bedrijfsleven de hulp van Japan en voorts de militaire hulp van Japan voor het herstel van zijn landsverdediging. Wang zeide voorts, dat de meerderheid van het Chineesche volk de noodzakelijkheid van een vrede tusschen Japan en China inziet. Daarom kan verwacht worden, zoo meende hij, dat ook Tsjoengking tot deze overtuiging zal geraken. Over de houding der regeering van Nanking tegen Engeland, verklaarde Wang, dat principieel alleen die staat vriendschap verwachten kan, welke zich vriendschappelijk jegens China gedraagt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Chineesch-Japansch conflict 4722 A)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Bombardement van Alexandrië.**
Berlijn, 21 Juni (D.N.B.) — De in den nacht van 20 op 21 Juni met sterke strijdkrachten ondernomen aanval op het Britsche vlootsteunpunt Alexandrië was de vierde luchtaanval, die binnen zestien nachten op dit sterkste Britsche steunpunt in het Oosten van de Middellandsche Zee is uitgevoerd.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4727 C)**

E. **SYRIE. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. - Damascus door de Franschen ontruimd. —**
Vichy, 22 Juni. (D.N.B.) — 21 Juni was gekenmerkt door de ontruiming van Damascus door de Fransche troepen en door de uitbreiding der operaties tot het Syrische woestijngebied. De Engelschen hadden het vliegveld en de Zuid-westelijke voorstadjes van Damascus bereikt.
Met het oog op de onmogelijkheid den vijand in de toekomst op voldoenden afstand te houden en om een uit de operaties noodgedwongen voortvloeiende vernieling van heilige plaatsen van den Islam te vermijden, heeft het Fransche opperbevel den troepen bevolen Damascus te ontruimen. De Fransche strijdkrachten hebben buiten de stad nieuwe stellingen betrokken. De tegenstand wordt voortgezet.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Vijandelijkheden 4718 D)

F. **NEDERLAND. — N.S.B. - Openluchtvergadering te Den Haag. - Besluit in zake toetreding leden. —**
De pers, o.a. Vaderland, Haagsche Courant en Nationale Dagblad berichten uitvoerig over een openluchtvergadering der N. S. B. op het terrein van „Houtrust" Den Haag op 20 Juni, waaraan tienduizenden leden en geestverwanten hebben deelgenomen. De leider der beweging, ir. A. A. Mussert, heeft een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:

Allen, die steeds achter mij hebben gestaan, aldus ir. Mussert, weten, dat ik steeds gezegd heb, dat er twee werelden zijn, die in botsing waren gekomen. De oude kapitalistische, plutocratische en democratische wereld van Amerika en Engeland tegenover de groeiende, volksche machten van Europa.
Er is zich thans, evenals aan het eind van de achttiende eeuw, weder een revolutie over gansch Europa aan het voltrekken, en, zooals 150 jaar geleden, het nieuwe het oude heeft verdrongen, zoo zal dat ook thans gebeuren en wel in nationaal-socialistischen en fascistischen zin.
Het kapitalisme, dat van 1880—1890 zijn hoogtepunt heeft beleefd, is daarna in verval geraakt en tot ondergang gedoemd geworden.
De nationaal-socialistische machten, onder aanvoering van Adolf Hitler, die het kapitalisme hebben verdreven uit Polen, uit Noorwegen, Denemarken, Nederland, België, Frankrijk, Joego-Slavië en Griekenland, zetten te zamen met het fascistische Italië haar werk voort. Ieder volk, dat nog niet nationaal-socialistisch of fascistisch is, heeft nu de keus dit te worden of als volk te worden uitgeschakeld. De volkeren van Europa's vasteland worden aaneengesmeed en er zal een bond van Germaansche staten komen en wie dien bond aanvalt, krijgt niet met een stuk, maar met het geheel van 150 millioen inwoners te doen. En spreker zou wel eens willen zien, wie ter wereld die nog klein zou kunnen krijgen. De nieuwe gemeenschap wordt zoo opgebouwd, dat er rust en orde in Europa zal zijn, en dat wij een gerechtigheid zullen beleven, waarvan men aan den anderen kant nooit heeft kunnen droomen. Daarover beslist de grootste figuur sinds honderden jaren: Adolf Hitler.
(Langdurige bijvalsbetuigingen.)
Tot zijn vreugde kan spreker zeggen: de N.S.B. marcheert en zij is in één jaar tijds driemaal zoo sterk geworden. De N.S.B. durft de verantwoordelijkheid aan, want er is een kern gebouwd in negen jaren van strijd, op wier schouders de toekomst kan worden gelegd.

Een besluit van den N.S.B.-leider. — In „Volk en Vaderland" van 20 Juni deelt ir. A. A. Mussert mede, dat met ingang van Zaterdag 19 Juli de N.S.B. tot nader order voor de toetreding van nieuwe leden wordt gesloten.
Met ingang van 19 Juli wordt de gelegenheid opengesteld, om ingeschreven te worden als sympathiseerende. Deze sympathiseerenden hebben slechts eenvoudige geldelijke verplichtingen. Voorwaarde is, dat zij begrip hebben voor den nieuwen tijd. Uit de rijen dezer sympathiseerenden zullen te zijner tijd diegenen worden toegelaten als lid der N.S.B., die daarom vragen en daartoe geschikt geoordeeld worden.
In zijn toelichting zet ir. Mussert uiteen, dat het voor de beginselvastheid noodig is, het ledenaantal te beperken, en ten slotte alleen hen tot lid toe te laten, die bereid en in staat zijn, de nationaal-socialistische wereldbeschouwing tot de hunne te maken en daarnaar te handelen. Daarnaast komt nu het instituut der sympathiseerenden, d. z. degenen, wier oogen meer en meer opengaan voor den nieuwen tijd, die komende is, doch wien het te ver gaat, om nu maar dadelijk lid der beweging te worden. (Nationale Dagblad - Volk en Vaderland)
(Vor. ber. Nat. Soc. Beweging 4733 B)

A. **NEDERLAND. — Procureurs-generaal benoemd.** - Het Rijkscommissariaat maakt 26 Juni bekend:
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, heeft de opdracht, verstrekt aan den substituut-officier Dubois te 's-Hertogenbosch, tot het voorloopig waarnemen der zaken van den procureur-generaal te 's-Hertogenbosch, ingetrokken.
Hij benoemde op grond van par. 1 van zijn Verordening 108/40 (vierde verordening over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen) mr. N. J. van Leeuwen, advocaat te Alkmaar, tot procureur-generaal te 's-Hertogenbosch.
Voorts benoemde de Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden op grond van dezelfde bepalingen, de heeren mr. dr. J. van Genechten in Den Haag en mr. De Rijke te Arnhem, die belast waren met de voorloopige waarneming der zaken van den procureur-generaal, tot procureur-generaal.
(Mr. ir. Van Leeuwen was oorspronkelijk als ingenieur werkzaam, o.a. bij de werken van de Maaskanalisatie in Limburg. Hij vatte daarna de studie aan voor meester in de rechten. Hij was sinds 1931 advocaat en procureur te Alkmaar. Tot voor kort was mr. Van Leeuwen kringleider van de N.S.B. voor Alkmaar.) **(V. b. Procureurs-generaal 4370 C)**

B. **TURKIJE. — Vriendschapsverdrag met Duitschland door parlement goedgekeurd. —**
Ankara, 26 Juni. (D.N.B.) — De groote Nationale Vergadering heeft 25 Juni het Duitsch-Turksche vriendschapsverdrag met algemeene stemmen goedgekeurd. De rede van den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, werd herhaalde malen door luid applaus onderbroken. In redevoeringen van den voorzitter der commissie voor buitenlandsche zaken en van verscheidene afgevaardigden werd de oude Duitsch-Turksche vriendschap onderstreept, die door het nieuwe verdrag met nieuwe kracht vervuld is.
Voorts werd in de redevoeringen op alle overige verplichtingen van Turkije gewezen die, naar werd verklaard, beginnende bij de Turksch-Britsche overeenkomst geen wijziging ondergingen.
De sprekers legden den nadruk op de vredespolitiek van Turkije.
In de diplomatenloge werd de Duitsche ambassadeur Von Papen opgemerkt alsmede legatieraad Kroll en de Duitsche militaire attaché.
(Vor. ber. Turkije—Groot-Duitschland 4733; Vriendschapsverdrag 4729 A)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Het verloop van den oorlog in vijf punten. —**
Berlijn, 26 Juni. (D.N.B.) — In vijf punten vat de meestentijds goed ingelichte correspondentie „Dienst aus Deutschland" het verloop van de Duitsche operaties tegen het Sovjetleger samen.
1. De tactiek der verrassing van den vijand is aan het geheele front gelukt.
2. Het Sovjet-leger heeft reeds in de eerste dagen zware slagen ontvangen. Ondanks ten deele zeer hevig verzet, hebben de Sovjettroepen de Duitsche bewegingen niet kunnen tegenhouden. Aan het geheele front zijn overal de stellingen aan de grens doorbroken, hetgeen tot verrassend diepe aanvallen geleid heeft.
3. Het Duitsche luchtwapen heeft van het begin af aan de zwaarste nederlagen toegebracht aan het Sovjet-luchtwapen en de superioriteit in de lucht verkregen langs het geheele front, dat zich uitstrekt over een luchtlijn van ongeveer 2500 km.
4. Nadat Finland zich door de Sovjet-aanvallen genoodzaakt had gezien eveneens aan den strijd tegen het leger der bolsjewisten deel te nemen, is ook aan het Finsche front de strijd met succes begonnen.
5. De tot dusver aan Duitsche zijde geleden verliezen zijn buitengewoon klein. Dit, zoo zegt de „Dienst aus Deutschland" laat wel zien, dat het Sovjet-leger nergens ook maar eenigermate tegen het Duitsche leger is opgewassen. Reeds de resultaten van de eerste dagen hebben op buitengewoon groote successen gewezen, die voor het verdere verloop van den veldtocht den doorslag geven en beslissend kunnen zijn. Vooral wordt de nadruk gelegd op de omstandigheid, dat in dezen veldtocht aan beide zijden met legers van millioenen manschappen wordt gestreden en dat men in dit opzicht zelfs vergeleken met den wereldoorlog kan zeggen, dat er nog nooit in de oorlogsgeschiedenis zulke groote legers tegen elkaar hebben geopereerd. (Dienst aus Deutschland)
(Vor. ber. Groot-Duitschland—Sovjet-Unie 4733 A)

D. **IJSLAND. — Rijksbestuurder geïnstalleerd. —**
Stockholm, 25 Juni. (D.N.B.) — Het IJslandsch gezantschap te Stockholm heeft heden aan de Stockholmsche bladen een communiqué verstrekt, waarin o.m. wordt gezegd:
Tijdens een officieele plechtigheid heeft de minister-president uit naam van den IJslandschen ministerraad den rijksbestuurder in aanwezigheid van de buitenlandsche diplomatieke vertegenwoordigers voor den tijd van een jaar het hoogste staatsgezag overgedragen, dat sedert 10 April 1940 bij den ministerraad berustte. Terstond na zijn installatie legde de Rijksbestuurder de plechtige gelofte af de grondwet te zullen eerbiedigen.
De Rijksbestuurder bracht vervolgens hulde aan Koning Christiaan van Denemarken en hij legde den nadruk op de hartelijke vriendschap van alle IJslanders voor het Deensche volk en voor de overige Noordsche broedervolken. Hoewel IJsland door de Britsche bezetting geen onbeperkte vrijheid van handelen heeft, tracht het toch neutraal te blijven. Het wil vrede met alle volken. Tegen zijn wil is het zoo goed als in oorlog. Het is thans onze taak, aldus de Rijksbestuurder, voor ons volk te redden en te bewaren, wat voor ons het dierbaarste is: de vrijheid, ons nationaal karakter en het respect voor ons zelf in de toekomst. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Rijksbestuurder 4688 C)**

E. **BELGIE. — Nieuwe jodenverordening. —**
De militaire bevelhebber in België en Noord-Frankrijk heeft, naar de „Kölnische Zeitung" uit Brussel meldt, een derde Jodenverordening uitgevaardigd welke die van 28 October 1940 belangrijk wijzigt en aanvult. Zoo is de bepaling geschrapt dat filialen van een buitenlandsche onderneming niet behoeven te worden aangegeven.
De derde verordening, die op den dag van haar afkondiging in werking is getreden, houdt zich in het bijzonder bezig met de aanduiding van ondernemingen, het verplichte deponeeren van geldswaardige papieren en het inleveren van radio-ontvangtoestellen.
De ondernemingen welke moeten worden aangegeven moeten in drie talen worden aangeduid (Jüdisches Unternehmen, Joodsche onderneming, Entreprise juive). Deze aanduiding moet goed zichtbaar worden aangebracht 1e. op het brievenhoofd en op den firmastempel, 2e. op ieder naambord van de firma, 3e. bij detailzaken op iedere toegangsdeur van den winkel of op het naast de toegangsdeur gelegen etalagevenster. Een en ander moet vóór 15 Juli 1941 zijn geschied.
Terreinen en rechten daarop, die in eigendom of mede-eigendom aan joden behooren, moeten bij het bureau van aanmelding voor joodsch vermogen te Brussel worden aangegeven.
Joodsche ondernemingen mogen bij geen andere crediet-ondernemingen dan bij deviezenbanken een tegoed hebben staan. Een tegoed bij een andere crediet-onderneming moet, voorzoover de militaire bevelhebber in afzonderlijke gevallen geen uitzondering toestaat, vóór 15 Juli 1941 naar een deviezenbank worden overgebracht.
Joden moeten vóór 15 Juli 1941 al hun binnen- en buitenlandsche geldswaardige papieren in open depôt bij een deviezenbank plaatsen. Nieuw verkregen geldswaardige papieren moeten bin-

nen een week na de verwerving in zulk een depôt worden geplaatst.
Joden, die nog lid van den raad van toezicht of volgens het handelsrecht commissaris van een onderneming zijn, kunnen bij beschikking van den militairen bevelhebber van alle rechten op grond van die posities vervallen worden verklaard.
De militaire bevelhebber kan joden en ondernemingen die tot aanmelding zijn verplicht de voortzetting van het bedrijf verbieden. Hij kan verder joden nopen tot stillegging of vervreemding van ondernemingen alsmede tot vervreemding van participaties in zaken en andere vermogenswaarden.
Aan joden is het bezit van radio-ontvangtoestellen verboden; zij moeten de zich in hun bezit bevindende toestellen vóór 1 Juli 1941 tegen een bewijs van ontvangst inleveren bij de districtscommandanturen. (Kölnische Zeitung)

(Vor. ber. Joden 4528 D)

A. **BELGIE. — Werkloosheid aanzienlijk verminderd.** Eind Augustus 1940 was het aantal werkloozen in België gestegen tot 490.000. Eind Mei van dit jaar telde men er nog slechts 110.000, van wie 36.000 vrouwen. Op dat oogenblik hadden 161.500 Belgen, mannen en vrouwen, werk gevonden in Duitschland. Van de 74.000 mannen, die nog zonder werk in België moeten rondloopen, komen vanwege hun leeftijd er waarschijnlijk nog maar 50.000 in aanmerking om te werk gesteld te kunnen worden.
In het mijnbedrijf is de werkloosheid thans het geringst geworden: zij bedraagt nog slechts 650 man. Er is zelfs al een groot tekort aan ondergrondsche mijnwerkers. Men tracht nu zooveel mogelijk in aanmerking komenden werkloozen dit vak te leeren. De pas aangekondigde premies voor ondergrondsche mijnwerkers moeten hierbij als aansporing dienen.
In de metaalnijverheid is het getal werkloozen gedaald tot 9.100. Vele metaalarbeiders zijn naar Duitschland getrokken maar ook de Belgische nijverheid heeft, door bestellingen uit Duitschland, veel menschen weer aan het werk kunnen zetten. Ongeveer eenzelfde aantal werkloozen is er nog bij het bouwbedrijf, n.l. 8.950. In de chemische industrie zijn er nog slechts 840.
In de textielnijverheid ziet het er slechter uit; daar zijn nog 12.300 menschen zonder werk en de anderen meest maar halve dagen.
In de diamantindustrie konden tot nu toe slechts 4.100 van de 8.500 werkloozen weer worden te werk gesteld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Werkloosheid 2745 B)

B. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Duitsche divisie door Zweden. - Radiorede van den Finschen president Ryti. - Denemarken breekt met de Sovjet-Unie. - Hongarije in oorlog met de Sovjet-Unie. —**

ZWEDEN. — Stockholm, 25 Juni. (D.N.B.) — Naar het Zweedsche telegraafagentschap T.T. meldt, zijn de twee Kamers van den Zweedschen Rijksdag 25 Juni bijeengekomen. In een zitting met gesloten deuren werd door den minister van Buitenlandsche Zaken, onderscheidenlijk in de Eerste en de Tweede Kamer, een verklaring afgelegd.
In aansluiting op de zitting van den Rijksdag werd het volgende officieele communiqué gepubliceerd:
„In den toestand, die door den tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie uitgebroken oorlog is ontstaan, zal Zweden onwrikbaar zijn streven er op richten zijn zelfstandigheid en onafhankelijkheid te bewaren en zich buiten het oorlogsconflict te houden.
De nieuwe toestand heeft ons echter voor sommige speciale kwesties geplaatst. Zoo is van Finsche evenals van Duitsche zijde toestemming gevraagd voor het vervoer van een tot één divisie beperkte troepeneenheid uit Noorwegen naar Finland langs den Zweedschen spoorweg.
De regeering heeft met toestemming van den Rijksdag en rekening houdende met den vorm, welke noodzakelijk is voor de beveiliging van de Zweedsche souvereiniteit, dit verzoek ingewilligd."

FINLAND. — Helsinki, 26 Juni. (D.N.B.) — De president der Finsche republiek, Ryti, heeft 26 Juni een radiotoespraak gehouden tot het Finsche volk. In zijn inleiding verklaarde hij, dat het vredelievende Finland opnieuw het doel van een wreeden aanval is geworden. Onmiddellijk na het uitbreken van den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie is de Finsche grens herhaaldelijk door de Sovjet-Unie geschonden. Het protest, dat hierover werd ingediend, was vergeefsch. Sedert 25 Juni hebben de strijdkrachten van de Sovjet-Unie, zoo verklaarde president Ryti, zonder zich om verdragen te bekommeren en zonder oorzaak, op aanwijzing van haar regeering, in alle deelen van het land, vooral tegen open dorpen en vreedzame inwoners uitgebreide oorlogshandelingen gepleegd.
Nauwelijks negentien maanden na den eersten aanval is zoodoende onze tweede verdedigingsstrijd begonnen. De nieuwe aanval van de Sovjet-Unie op Finland vormt als het ware het sluitstuk van een politiek, die na den vrede van Moskou beoogde de zelfstandigheid van ons land te vernietigen en ons volk in slavernij te brengen.
De president der republiek gaf vervolgens een nauwkeurige opsomming van de verschillende door de Sovjet-Unie tegen Finland gerichte intriges en maatregelen zooals die in het Finsche blauw-witboek, wordt vermeld.

DENEMARKEN. — Kopenhagen, 26 Juni. (D.N.B.) — Denemarken neemt, evenals voorheen, niet aan dit oorlogsconflict deel. Het kan echter als gevolg van dit gemeenschappelijk Europeesche belang, geenszins onverschillig staan tegenover de ontwikkeling. Door het terugroepen van het Deensche gezantschap te Moskou is uiting gegeven aan dit inzicht.
De betrekkingen tusschen Denemarken en de Sovjet-Unie zijn hiermede verbroken.

HONGARIJE. — Boedapest, 27 Juni. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld: „Hongarije beschouwt zich, ten gevolge van de herhaalde Sovjet-luchtaanvallen op Hongaarsch rechtsgebied, die in strijd zijn met het volkenrecht, in staat van oorlog met de Sovjet-Unie. (N. Rott. Crt. - Telegraaf - Limburger Koerier)

(Vor. ber. Finland—Sovjet-Unie 4731 A; President Ryti 4498 A; Hongarije—Sovjet-Unie 4733 B)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Einde der economische handelsbesprekingen met Japan. —**
Tokio, 27 Juni. (D.N.B.) — De bijzondere Japansche afgezant voor de handelsbesprekingen met Nederl.-Indië, Josjisawa, is met de leden der Japansche handelscommissie uit Batavia vertrokken. Voorts werd begonnen met het vertrek der Japanners uit Nederl.-Indië. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4728 C)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Olie-export onder contrôle. - Geen neutraliteitsverklaring i. z. Duitsch-Russischen oorlog. - Legerbegrooting door Senaat aangenomen. —**
Olie-export onder contrôle. — Washington, 20 Juni. (D.N.B.) — Krachtens een beschikking van president Roosevelt zijn alle petroleumproducten onder de uitvoercontrôle geplaatst. De uitvoer van de Oostkust is alleen nog toegestaan naar het Britsche rijk, Egypte en het Westelijk Halfrond. Het Witte Huis voegt hieraan toe, dat de tankschepen tot de maximum capaciteit zullen worden gebruikt, ten einde de Oostkust en de andere Amerikaansche republieken van olie te voorzien.

Geen neutraliteitsverklaring. — Washington, 25 Juni. (D.N.B.) — Op de 25 Juni gehouden persconferentie heeft de plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken, Welles, aangekondigd, dat Roosevelt besloten heeft met het oog op den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie, geen neutraliteitsverklaring af te leggen.

Senaat neemt legerbegrooting aan. — Washington, 28 Juni. (D.N.B.) — De Senaat heeft bij acclamatie de begrooting voor het Amerikaansche leger tot een totaal bedrag van 10.4 milliard dollar aangenomen. Dit is de grootste aanvaarding van een bedrag ineens in de geschiedenis van de Ver. Staten. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Export 4497 D; Ver. Staten—Groot-Duitschland 4730 A; Ver. Staten—Sovjet-Unie 4672 A; Begrooting 4517 B; Defensie 4719 D)

E. **RECHTSZAKEN. — Spion ter dood veroordeeld. —** 28 Juni. — Een vroegere Nederlandsche officier, die heimelijk naar Nederland teruggekeerd was, hier onder een valschen naam verbleef, militaire inlichtingen verzamelde en ze naar het vijandelijke buitenland doorgaf, is door een Duitsche militaire rechtbank wegens spionnage ter dood veroordeeld. Het vonnis is met den kogel voltrokken. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Rechtszaken 4735 A)

A. NEDERLAND. — Oproep van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart aan Nederland. - De strijd tegen het Bolsjewisme. - Het gaat om de toekomst van Europa. - Antwoord van ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B. —

Op 27 Juni is op het IJsclubterrein te Amsterdam een groote samenkomst gehouden, waarbij de N.S.D.A.P., de N.S.B., de N.S.N.A.P., alsmede de Duitsche en Nederlandsche Arbeidsdienst gemeenschappelijk optraden. Het aantal deelnemers wordt geschat op 40 à 50.000. De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart, heeft daar de volgende rede uitgesproken:

Ik heb u, Duitschers en Nederlanders, vooral evenwel u, nationaal-socialisten in dit land, bijeen geroepen om uw standpunt te bepalen nopens de gebeurtenis van 22 Juni. Op dezen dag zijn over een front van 2.000 km. de Duitsche legers en in hun gelederen de door de Westersche democratieën verraden Finnen en Roemenen aangetreden tegen de Sovjet-Unie en het bolsjewisme. Na 25 jaar heeft het uur van den beslissenden strijd met den doodsvijand van de Europeesche cultuur en geesteshouding geslagen. Duitschland en het nationaal-socialisme zijn de strijders, behoeders en redders van Europa.

Op dit oogenblik, heb ik u, Duitschers zoowel als Nederlanders, opgeroepen, want dit uur verbindt ons allen als strijdmakkers. Thans moet het een ieder in het oog springen, dat Duitschland dezen oorlog, dien het door Engeland opgedrongen is, niet voert voor eigen, zelfzuchtige belangen, maar voor Europa's voortbestaan en gelukkige toekomst tegen de thans aan den dag getreden internationale samenzwering van het grootkapitaal, het jodendom en het bolsjewisme. Bij de gebeurtenissen van historische beteekenis die zich thans voor ons afspelen en waaraan wij reeds actief deelnemen, worden wij aaneengesmeed tot een gemeenschap van lot en geesteshouding, die volgens nationaal-socialistische opvatting het lot van dit werelddeel uit de algemeene onrust en onzekerheid zal voeren naar nieuwe, echte kracht en naar het welzijn van zijn bewoners.

Na omstreeks twee jaar oorlog, nadat geweldige slagen geleverd en veldtochten ondernomen zijn, treedt de Duitsche weermacht aan tegen een staat, die in omvang en bevolkingsaantal bijna de eerste plaats ter wereld inneemt en toch — voor den buitenstaander lijkt het onbegrijpelijk — ziet het Duitsche volk met volkomen rust en onwrikbaar vertrouwen ook dezen strijd tegemoet. Duidelijk bespeuren wij, Duitschers, het bestuur der voorzienigheid door onzen Führer, Adolf Hitler. En wat het Duitsche volk thans voelt, zal morgen de overtuiging van alle waarlijk goede Europeanen zijn.

De ware bedoelingen der Bolsjewici. — Voor de toekomst van Europa wierp de Führer Groot-Duitschland in de weegschaal der geschiedenis.

Dezen moeilijken weg kon men gaan in vertrouwen op den Führer en zijn roeping tot redding van Europa en op de trouw en opofferingsgezindheid van het Duitsche volk. Het resultaat van dit nuchtere besluit was de mogelijkheid alle Duitsche strijdkrachten destijds te concentreeren op de plaats, waar de militaire beslissing gezocht en gevonden moest worden, in Polen, in het Noorden, in het Westen en ten slotte na het toetreden van Italië, in het Zuiden op den Balkan.

In den loop dezer gebeurtenissen werd het evenwel steeds duidelijker, dat het sluiten van het non-agressiepact voor de bolsjewici niet het uitgangspunt van een evolutie was, maar slechts diende om tijd te winnen ten einde alle nihilistische krachten ter wereld te concentreeren tegen dit volksche ontwaken van Europa. De plannen van het grootkapitaal onder joodsche leiding en van het bolsjewisme ter bereiking van de wereldheerschappij, vereenigden zich tegen het nationaal-socialisme en fascisme en vinden thans hun uitdrukking in de invoeging van de Vereenigde Staten in de reeks onzer tegenstanders en in de deelneming van de Sovjet-Unie aan dit conflict van wereldhistorische beteekenis.

Destijds heeft Duitschland Molotof, die voor de buitenlandsche politiek aansprakelijk was, uitgenoodigd in Berlijn te komen en Molotof was niet in staat de roofplannen der Sovjets te verbergen.

Finland, Roemenië en Bulgarije moesten overweldigd worden en de Turken beroofd van de Dardanellen. Waar was destijds Engeland, dat zijn garantiebeloften aan deze staten had opgedrongen? Als Finland, Roemenië, Bulgarije en Turkije zich op deze betrekkingen hadden verlaten, waren deze staten denzelfden weg opgegaan als de aan Engeland en de joden onderhoorige regeeringen van Polen, Noorwegen, Nederland, België, Frankrijk, Joego-Slavië en Griekenland. Eerstgenoemde staten hebben zich op het oogenblik van het gevaar bedacht en de Duitsche garantie gevraagd of de Duitsche vriendschap gekozen.

De staking in Amsterdam. — Onophoudelijk streefden de Sovjets onder actieve medewerking van den Engelschen geheimen dienst naar de stichting van centra voor propaganda tegen Duitschland en voorbereiding van sabotage-daden, waartoe scholingscursussen waren opgericht. Een voorbeeld daarvan hebben wij hier in deze stad beleefd, want thans kan worden gezegd, dat de algemeene staking van twee dagen in Februari van dit jaar werd opgezet in samenwerking van de communistische partij met den Engelschen geheimen dienst en het jodendom van deze stad. Wij hebben destijds niet geschroomd met alle kracht in te grijpen en het Nederlandsche volk en de inwoners van deze stad door tijdig toegepaste hardheid te bewaren voor de ernstige, vernietigende gevolgen, die de voortduring van zulk een staking in verband met de georganiseerde onlusten bij het optreden van de Duitsche militairen, vooral van het luchtwapen, had meegebracht. Wij hebben hier in deze stad reeds in Februari van dit jaar een coalitie tusschen bolsjewisme, joodsch-kapitalisme en Engelschen geheimen dienst benevens handlangers verslagen. Ik dank u, nationaal-socialisten in deze stad, dat gij reeds in deze Februari-dagen hebt geweten, waar gij behoort te staan en met inzetting van uw persoon bent toegetreden tot het front der volksche reorganisatie.

Het Nederlandsche humanisme en de joden. — Tot dusver waren er stellig genoeg menschen in Holland, die deze ontwikkeling der dingen niet hebben gezien of niet wilden zien, die van meening zijn, dat zij het aan de humanistische traditie van dit land verplicht zijn vrijen toegang te verleenen aan het binnendringen van joodsche, vrijmetselaars- en dientengevolge onvermijdelijk ook nihilistische en bolsjewistische elementen en ideeën. Dit is een verkeerd begrip ja, zelfs een ontaard humanisme, dat de kringen van de Nederlandsche intelligentia de gevaren niet doet ondergaan, die voor land en volk voortvloeien uit de verbreiding van den joodschen geest en toch hebben de humanisten, op wie men zich steeds beroept, dit gevaar onderkend. Erasmus immers heeft in 1519 verklaard: „Als het christelijk is de joden te haten, dan zijn wij in dit opzicht allen buitengewoon goede christenen". Hugo de Groot heeft in zijn remonstratio verklaard, dat de joden geen openbare ambten mogen bekleeden, dat zij niet werkzaam mogen zijn bij de rechtspraak en dat zij in geen geval een huwelijk mogen sluiten met de dochteren des lands.

En dr. Kuyper heeft op een oogenblik, toen het liberalisme dit land reeds overstroomde, verklaard: „Langzamerhand komt men tot de ontdekking, dat de joden onder den mantel van het liberalisme metterdaad heer en meester zijn geworden van ons werelddeel. En niet slechts de openbare meening in de meeste landen, doch ook de internationale betrekkingen tusschen de kabinetten beheerschen".

Welk een verandering heeft zich sindsdien voltrokken in de hoofden van juist die menschen, die van opvatting zijn, dat de geestelijke of politieke leiding van dit land hun toekomt.

De historische taak van Duitschland. — Tegenwoordig is het volkomen duidelijk, dat de beslissing in Europa slechts kan vallen tusschen nationaal-socialisme en fascisme eenerzijds en bolsjewisme anderzijds. Als de meer dan 2.000 jarige geschiedenis van dit werelddeel zin zal hebben, als de psychische waarden van geloovige harten, de zedelijke kracht van het gezin en de persoonlijkheid van den Europeeschen mensch met zijn besef van verantwoordelijkheid jegens de gemeenschap niet vernietigd, maar gehandhaafd zullen worden, dan moet Duitschland overwinnen en niet alleen de Sovjets, doch ook hun puriteinsche handelsvennooten en lotgenooten in Engeland, maar vooral den joodschen geest.

Daarom hebben wij dezen beslissenden strijd in volledig vertrouwen op den Führer aanvaard. Wij hebben twee jaar gezwegen, omdat wij wisten, dat de Führer ons den weg wijst, dien de Voorzienigheid bij de bepaling van zijn alles omvattende taak hem heeft voorgeschreven en dat de Führer voor alles zorgt en alles voorbereidt, wat in het uur der beslissing noodig is. De arglistigheid der Sovjets, die ons door een non-agressiepact in den oorlog en in de nederlaag wilden lokken, is falikant uitgekomen.

De kraaienzang van Churchill. — Het Engelsche gestamel bij deze gebeurtenis doet ook duidelijk den schrik onderkennen, die den Engelschen in de leden is gevaren, nu zij zien, dat Adolf Hitler toch den stoutmoedigen en zoo gevreesden gool waagt en heeft voorbereid. Winston Churchill verklaart bij deze gebeurtenis van historische beteekenis, dat de Russische soldaten den grond zullen verdedigen, dien hun vaderen sedert eeuwen hebben bewerkt.

Daarbij weet deze man toch zeer wel, dat de bolsjewici de Russische boeren van hun hoeven hebben verjaagd en opgesloten in kolchozen en als hier of daar nog iemand in staat was geweest zijn eigen bezit in stand te houden, hem uitgemaakt hebben voor „koelak" en verbannen naar de ijswoestenijen van Siberië.

Churchill spreekt van de Russische woningen, waar vrouwen en kinderen bidden en weet toch heel precies, dat de Russische komsomoltsen de kerken vernield en opgeblazen hebben en zelfs uit de kleinste boerenhofstede de kruisen en ikonen hebben geroofd. Als de oude huichelaar beweert, dat er oogenblikken

zijn, waarop alle menschen bidden, dan meenen wij hem te kunnen verzekeren, dat wij hem nog zoover zullen brengen, dat hij werkelijk leert bidden.

De hulp der Vereenigde Staten. — De materieele hulp van de Vereenigde Staten en de tot dusver potentieele hulp door den opmarsch van de Sovjet-legers, werkte de verlenging van den oorlog in de hand. Wij hebben ons er aan gewend de Ver. Staten in dezen zin als belanghebbenden bij den oorlog te beschouwen. Overigens hebben wij geen haast om officieel klaarheid in deze verhouding te brengen. Zeker is, dat elk schip, elk wapen en elke man, die den Engelschen van waar ook te hulp wil komen, of hen helpt, vernietigd zal worden door de Duitsche weermacht. Thans evenwel bestaat de mogelijkheid ook militair voor die vrijheid in den rug te zorgen, waardoor de beslissing van den oorlog voltooid kan worden geacht.

De militaire verbrijzeling van de Sovjet-republiek leidt er toe, dat het Oosten van Europa, dat sedert een kwart eeuw door het stelsel van het bolsjewisme aan Europa is ontrukt, weer tot Europa wordt teruggebracht, waardoor het geheele gebied van Europa politiek en economisch onder uniforme leiding komt. De Duitsche soldaten zullen het Oosten van Europa geestelijk en cultureel, maar ook economisch weer tot Europa terugbrengen. De uitwerking van dezen gang van zaken voor Azië ligt voor de hand. Het resultaat zal zijn, dat de historisch gegroeide oude wereld met haar beslist aanwezige economische levensvatbaarheid aaneengesloten zal zijn en geen enkele militaire aanvalsmogelijkheid op dit continent meer zal bestaan, want deze zou moeten worden uitgevoerd via woestijnen en steppen of over zeeën van vele duizenden mijlen.

En Nederland? — Op dit oogenblik van wereldhistorische beteekenis roepen wij alle nationaal-socialisten op om mede vorm te geven aan het nieuwe Europa. Inzonderheid richt ik dezen oproep tot onze nationaal-socialistische medestanders in Nederland, opdat ook zij zich beschikbaar stellen voor de organisatie van het Europeesche gebied. Zij treden mede aan voor het welzijn van hun eigen volk, als zij hun economische ervaring en hun discipline beschikbaar stellen voor de exploitatie van de economische mogelijkheden en de beveiliging van de orde.

Nederlanders, gij leeft bovenal in Europa en niet op zee, of in overzeesche gewesten. Gij deelt bovenal Europa's bestel en zijt mede verantwoordelijk voor het lot van Europa. Wat in het Oosten geschiedt, hetzij in Duitschland, dan wel in de groote Oostelijke gebieden van Europa, is voor u geen schouwspel en in ieder geval niet maar een verstoring van uw rust, doch uw lot. Dit hebt gij geslachten lang over het hoofd gezien. Daarom heeft de ontwikkeling u overstelpt, toen het lot van Europa aan de orde kwam.

Thans is het duidelijk, dat niet de ons, Duitschers, voor de voeten geworpen heerschzucht, maar de verantwoordelijkheid voor Europa en de strijd om Europa's voortbestaan ons, Duitschers, bovenal tot krijgers hebben gemaakt. Dezelfde vastberadenheid, die ons eens de aanvallen van Hunnen, Avaren, Mongolen en de overige invallen uit het Oosten van Europa deed afweren, moest ons sterk maken. En als er menschen waren, die ten deele uit onbegrip, ten deele door hun gevoel van eigen ontoereikendheid onze soldatenhouding als Pruisendom en militarisme beschimpten, dan is het duidelijk, dat deze houding bij elken Duitscher afzonderlijk het totaal van de hoogste discipline en opofferingsgezindheid, maar ook van de hoogste eigen verantwoordelijkheid voor het gemeenschappelijke lot vormt, en geworden is tot het schild en zwaard van Europa, die het Duitsche volk in staat stellen in nauwelijks twee jaar vijf zegevierende veldtochten van ongekende afmetingen te ondernemen.

Nederlanders, blikt naar het Oosten! Uw voorvaderen zijn reeds 800 jaar geleden en steeds weer daarheen getrokken en belangrijke bouwsteenen van de Europeesche cultuur en denkwereld geweest. Sedert geslachten ontbreekt gij bij de vervulling van deze gemeenschappelijke Europeesche taak. De Duitsche soldaten, in wier gelederen reeds thans uw zonen staan, halen thans het Oosten terug. Thans gaat het er om dit Europeesche gebied definitief voor Europa te winnen. Gij bouwt aan de toekomst van uw kinderen, als gij thans mede aantreedt. Uw strijd is uw plicht en uw belang en tevens een weldaad voor de bewoners van deze gebieden, daar wij hen hebben te verlossen van het bolsjewisme en terug te geven aan de cultuur van het avondland.

Deze reorganisatie geschiedt door eigen, uitsluitend Europeesche kracht. De sterke is alleen het machtigst. Wij willen onze Europeesche problemen alleen oplossen en niet dulden, dat de gezwollen predikers aan de andere zijde van den Atlantischen Oceaan nog op eenigerlei wijze meespreken bij onze toestanden. Wij vormen thans in den nood en in de overwinning een lotsgemeenschap der eere. Wij, nationaal-socialisten, moeten een ondeelbare, onwrikbare eenheid vormen. Waarover gaat eigenlijk thans nog de strijd in uw gelederen in Nederland? Wellicht over den omvang der staatsrechtelijke banden tusschen Nederland en het toekomstige gebied van Europa en over de vraagstukken van de staatkundige zelfstandigheid van Nederland?

De bittere ervaringen van verleden en heden en de onweerhoudbaar toenemende overtuiging van de lotsverbondenheid juist van de Germaansche volken op het vasteland, zullen deze tot een lotsbond vereenigen, die zijn rechten naar buiten gemeenschappelijk zal vertegenwoordigen en zoo noodig verdedigen en tusschen de bondsdeelen een economische verstrengeling, die zooover gaat als allen juist en nuttig oordeelen.

Volledige gelijkgerechtigdheid. — Het ligt echter niet in het wezen van het nationaal-socialisme en van de door den Führer ontworpen reorganisatie van Europa, den Nederlanders hun nationale eigenaardigheden en zelfstandigheid te ontnemen. Het gaat derhalve niet om de zelfstandigheid van Nederland, maar het gaat om de gelijkgerechtigdheid der Nederlanders in het gereorganiseerde Nederlandsche gebied.

Ik acht het mijn bijzondere taak den terugkeer der Nederlanders in de pan-Europeesche gemeenschap te verlichten en mede te helpen, opdat de Nederlanders in volledige gelijkgerechtigdheid aan dezen nieuwen opbouw kunnen deelnemen. Deze gelijkgerechtigdheid hangt evenwel af van de mate, waarin zij zich nationaal-socialisten betoonen.

Uw geestelijk en cultureel eigen leven in dit land nu kan niet beter beschermd en gehandhaafd blijven dan door opvolging van de nationaal-socialistische beginselen, want deze schakelen alle elementen, vreemd aan bloed en nationaliteit, uit en laten de van het bloed afhankelijke eigen cultuur tot volle ontplooiing komen. Tusschen ons, nationaal-socialisten, kan er slechts een wedstrijd zijn, n.l. wie de beste nationaal-socialist is, d.w.z. wie de nationaal-socialistische beginselen het duidelijkst begrijpt en het onvoorwaardelijkst verwezenlijkt.

Wij moeten ons eigen leven, evenals ook ons gemeenschapsleven, op de orde der volksche waarden afstemmen. De volken zijn in hun van het bloed afhankelijke eigen geaardheid en van God gewilde bouwsteenen der menschheid. Het bloed schept tusschen de rassen verschillen, die den afzonderlijken mensch verschillende rechten en plichten, d.w.z. uiteenloopende verantwoordelijkheid jegens het geheel schenken, althans uiteenloopend overeenkomstig de verschillende breedten op onze aarde. De menschen zijn niet gelijk, noch naar karakter, noch naar geestelijke geaardheid, het allerminst evenwel in de van hun bloed afhankelijke geaardheid.

Indien het een goddelijk gebod was, dat wij aan elk menschenras in onze eigen volksgemeenschap dezelfde rechten en kansen moesten geven, dan zou Onze Lieve Heer alle menschen gelijk hebben geschapen. Thans evenwel moet het hoogste zedelijke gebod voor ons daarin bestaan, dat wij de krachten, die de schepping ons door ons bloed heeft gegeven, ontwikkelen en volstrekt en onvoorwaardelijk beschikbaar stellen voor de bloedsgemeenschap van het eigen volk.

Derhalve beteekent nationaal-socialisme niet slechts handhaving van de trouw aan het bloed, doch ook verleening van het grootste nut aan het eigen volk door den eigen arbeid. Terwijl het bolsjewisme de ongelijkheid in de verdeeling van de goederen dezer aarde wil afschaffen door allen op het laagste niveau even arm te maken, zal het nationaal-socialisme den grooten socialen arbeid van de toekomst volbrengen, doordat iedereen onder waarborg aanspraak op werk en daarmede op een overeenkomstig levenspeil heeft, gedragen door de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van alle deelen des volks.

De enkeling heeft zijn eigen rechten, hij heeft ook zijn gepaste bezit, maar rechten en bezit zijn voor ieder verbonden met de even groote plichten jegens de gemeenschap.

Zoo zullen wij, nationaal-socialisten, na deze grootste oorlogen en veldslagen van alle tijden, een nieuw Europa van den arbeid en de volksche eer opbouwen.

Ik zelf beschouw deze onze betooging als het uitgangspunt van de nationaal-socialistische reorganisatie ook in Nederland, die thans, nu de beslissing in het Oosten valt, ook hier aangepakt moet worden. Daarom zijn alle inrichtingen en politieke ideeën, die reactionnair een nieuwe ontwikkeling willen tegenhouden, en vooral die, welke eens de helpers van het marxisme zijn geworden, of zich de hulp van het marxisme lieten welgevallen, een beletsel voor een gelukkige toekomst. Wij zullen ze opruimen en voor het Nederlandsche volk den weg vrijmaken voor deelneming aan den nieuwen opbouw.

Het Nederlandsche volk moet in volledige gelijkgerechtigdheid en met bijzondere erkenning van zijn bekwaamheden de hem toekomende plaats innemen en het zal zijn eigen geluk en zijn welstand bevorderen, als het zich van den binnengedrongen joodschen, kapitalistischen, ten deele reeds nihilistischen en bolsjewistischen, maar evenzeer van den verouderden reactionnairen geest en dwang bevrijdt en indien gij, nationaal-socialisten, geloovig en vol vertrouwen op de Voorzienigheid en Haar bestuur, de goede geesten bindt, die uw vaderen reeds eenmaal uw geestelijke en volksche geaardheid in den strijd deden handhaven.

Ik groet de Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten.

Heil Hitler.

Rede van den leider der N.S.B. —

Mijnheer de Rijkscommissaris. Volksgenooten en kameraden.

U, mijnheer de Rijkscommissaris, heeft gesproken, tot ons, Ne-

derlandsche nationaal-socialisten, en over onze hoofden heen tot dat deel van het Nederlandsche volk, dat begrip heeft voor de grootsche, geweldige gebeurtenissen van dezen tijd.
Het is mij een plicht en een voorrecht u mijnheer de Rijkscommissaris, daarop te antwoorden, niet slechts als leider van de N.S.B. in naam der Nederlandsche nationaal-socialisten, maar ook als zoon van mijn volk, in naam van het Nederlandsche volk, dat zich bevindt in de tragische omstandigheid, dat het in de ure des gevaars door zijn regeering werd verlaten en nu uit eigen beweging, ja, tegen degenen, die gevlucht zijn in, de kracht moet ontplooien, die noodig is om het voortbestaan van dit volk te waarborgen.
Dit volk dat zulk een groote geschiedenis achter zich heeft, dat zulke groote eigenschappen in zich draagt, is te goed, veel te goed, om in den chaos onder te gaan.

Een telegram en het antwoord van den Führer. — Onmiddellijk nadat het begin van den oorlog tegen de bolsjewisten bekend geworden was, heb ik Adolf Hitler, dien wij, Nederlandsche nationaal-socialisten, erkennen als den van God gegeven Germaanschen leider, een telegram gezonden (zie pag. 4733 B).
Het is mij een voorrecht hier te kunnen melden dat ik het volgende telegrafische antwoord heb ontvangen:
„Voor de belofte van trouw, mij in dit belangrijke uur namens de Nederlandsche nationaal-socialisten gezonden, betuig ik u mijn hartelijken dank. Ik verbind daaraan mijn groeten en mijn beste wenschen voor uw verderen arbeid, in dienst van onze gemeenschappelijke idee. Adolf Hitler."

Rampen, welke ook ons land kunnen bedreigen. — Wij weten allen waarom het gaat. Indien het monsterachtige bondgenootschap tusschen kapitalistische, joodsche en bolsjewistische machten — of, persoonlijker gezegd, tusschen Churchill, Roosevelt en Stalin — er in mocht slagen de overwinning te behalen, dan zou ons land en ons volk op de volgende wijze te gronde gaan:
1. Wij zouden worden uitgehongerd door de blokkade, die Europa moet afsluiten van de wereldvoorraden aan levensmiddelen en grondstoffen, en wel in nauwe samenwerking met het Sovjet-Russische blok in het Oosten.
2. Daarna zou Nederland het slagveld worden tusschen de Angelsaksische en de Duitsche mogendheid, zoodat geen steen op den anderen gelaten zou worden.
3. Ten slotte zou Engeland zich, na de overwinning, op zijn eiland terugtrekken en Europa verlaten aan den bolsjewistischen chaos, waarin iedere vorm van godsdienst en Europeesche cultuur te gronde zou gaan.
De overwinning van de Duitsche wapenen beteekent de definitieve afwending van de bolsjewistische bedreiging, de inschakeling van de groote Russische productiemogelijkheden in de Europeesche economie en de mogelijkheid tot opbouw van een nieuw Europa, waarin de volken in vrede en samenwerking met elkander kunnen leven.
Wij bezweren thans ons volk te kiezen:
„Voor Hitler in zijn roeping voor het Duitsche volk, voor de Germaansche volken, dus ook voor ons volk, ja, voor geheel Europa, of
voor Stalin in zijn roeping voor den duivel."
(V. b. Dr. Seyss-Inquart 4707 C; Ir. Mussert 4735 F)

A. NEDERLAND. — Anti-bolsjewistische actie. —
In aansluiting op de door de openluchtmeeting op het IJsclubterrein te Amsterdam ingeluide anti-bolsjewistische actie in Nederland en de daarmee verband houdende nationaal-socialistische reorganisatie, hebben op Zaterdag en Zondag, 28 en 29 Juni in het geheele land openluchtvergaderingen plaats gehad, waar sprekers van de N.S.D.A.P. en de N.S.B. het woord voerden. In Den Haag, waar zich de N.S.D.-A.P., N.S.B. en N.S.N.A.P. op het Plein vereenigden, spraken de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.-A.P., Oberdienstleiter Fr. Schmidt, Generalkommissar zur besonderen Verwendung en Van Geelkerken.
(Vaderland) **(V. b. Meeting IJsclubterrein 4738 A)**

B. PORTUGAL. — Herdenking der Nationale Revolutie. —
Lissabon, 29 Mei. (S.P.T.) — Geheel Portugal heeft onder groot enthousiasme den 15den verjaardag gevierd van de nationale revolutie. Militaire muziekcorpsen gaven in alle steden openlucht-concerten, terwijl den geheelen dag feestelijkheden hebben plaats gehad.
Te Lissabon heeft de staatspresident, generaal Carmona, de hooge officieren van leger en vloot, het stadsbestuur en de leiders der landelijke organisaties ontvangen en hun gelukwenschen aanvaard.
In alle steden van Portugal is aan de soldaten een pakket levensmiddelen en versnaperingen uitgereikt. De pers heeft groote artikelen aan dezen feestdag gewijd. Zij vierde vooral de mannen, die de nationale revolutie hebben voorbereid en doorgevoerd, zooals den overleden maarschalk Gomez da Costa, staatspresident Carmona en staatschef Salazar.
(Telegraaf)

C. NEDERLAND. — Afbeeldingen van levende leden van het Huis van Oranje. —
's-Gravenhage, 28 Juni. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
Wilhelmina van Oranje-Nassau, die naar het vijandelijke buitenland gevlucht is, heeft zich thans aan de zijde der Sovjets geplaatst.
De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft daarom gelast, dat afbeeldingen van elken aard van de levende leden van het Huis van Oranje-Nassau uit alle overheidsgebouwen en gebouwen van openbaren dienst, uit alle openbare en bijzondere scholen, openbare inrichtingen en bedrijven, en over het algemeen uit alle gebouwen, welke voor openbare doeleinden gebruikt worden, verwijderd moeten worden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Huis v. Oranje 4662 B)

D. MUZIEK. — Prof. dr. Hans Pfitzner in Nederland.
Den Haag, 27 Juni. — Prof. dr. Hans Pfitzner, bekend Duitsch componist-dirigent, dirigeerde gisteren in het Kurhaus te Scheveningen een concert, waarvoor buitengewone belangstelling bestond. De Haagsche bladen, die in uitvoerige voorbeschouwingen op de groote beteekenis van dezen Duitschen kunstenaar gewezen hadden, brengen over het concert enthousiaste kritieken. Onder de gasten bevond zich de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, rijksminister dr. Seyss-Inquart.
Het is niet de eerste keer, dat de populaire Duitsche componist-dirigent naar Nederland komt. De 72-jarige Hans Pfitzner heeft hier al eigen en ander werk gedirigeerd, al is het geruimen tijd geleden.
Hans Pfitzner werd den 5den Mei 1869 uit Duitsche ouders te Moskou geboren, waar zijn vader orkestviolist was; na 3½ jaar verhuisde de familie naar Frankfort, waar de vader van den componist tot eersten violist en „Musikdirektor" van den Stedelijken Schouwburg benoemd was. Pfitzner bezocht na zijn schoolopleiding het „Hochsche Konservatorium" en studeerde onder Kwast en Knorr; in 1894 werd hij repetitor aan het operatheater te Mainz, vestigde zich in 1897 te Berlijn en huwde in 1899 met de dochter van zijn vroegeren leeraar James Kwast. In 1907 werd hij dirigent van het Kaimorkest te München tot de opheffing er van, werd in 1908 directeur van het Conservatorium en dirigent van de winterconcerten te Straatsburg, sedert 1910 ook dirigent aan de opera. Hier bleef hij tot 1916 in functie en drukte zijn stempel op het muziekleven daar ter stede; na den oorlog kwam hij weer naar Berlijn terug, waar hij tot 1929 aan de Akademie doceerde en als gastdirigent optrad. Van 1930 af is hij leeraar voor compositie aan de Akademie der Toonkunst te München en woont in het landelijke Unter-Schondorf.
Hans Pfitzner is in diepste wezen romanticus, zijn liefde voor componisten als E. Th. A. Hoffmann, den wegwijzer der romantische opera, wiens „Undine" hij uitgaf, Heinrich Marschner, wiens opera „Der Templer und die Jüdin" hij opnieuw bewerkte en Weber leggen daar getuigenis van af.
Men zou kunnen zeggen, dat zijn muziek zich bij genoemde componisten aansluit, ook verwantschap met Schumann en Brahms bezit, terwijl in zijn opera's ook Wagner meeklinkt. Zijn dramatische eersteling is „Der arme Heinrich", het werk van een 22-jarige (1891) naar Hartmann von Aue's middeleeuwsch epos, een „Erlösungsdrama" in Wagneriaanschen zin. Eveneens op tekst van zijn vriend Grun gecomponeerd is het volgende werk van deze soort „Die Rose vom Liebesgarten" (1900), waarin de Germaansche mythen- en sprookjeswereld weerspiegeld wordt.
De in de jaren 1912—1915 ontstane „Palestrina" door den componist als „Dramatische Legende" betiteld, waarvan hij zelf den tekst heeft geschreven, mag men wel als zijn levenswerk beschouwen, dat men om den kunstenaar in zijn intensiefste en diepste wezen te begrijpen, moet kennen, een meesterlijk opus, dat de wijding van Wagners „Parsifal" nabij komt.
Pfitzner vertegenwoordigt naast Max Reger een belangrijk deel der Duitsche kamermuziek-literatuur. Van groote beteekenis is „Von deutscher Seele", romantische cantate op teksten van Eichendorff voor vier solostemmen gemengd koor, orkest en

orgel (1921), stilistisch merkwaardig door het naast elkaar voorkomen van lineaire en harmonische schrijfwijze, symphonische en liedvorm. (Het Vaderland)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Radiorede van ir. A. A. Mussert. —**

De algemeene leider van de N.S.B., ir. A. A. Mussert, heeft 28 Juni een rede gehouden voor de Nederlandsche zenders.

Spr. begon met er op te wijzen, dat de vraag of Europa zal ondergaan in een bolsjewistischen chaos, dan wel zal herleven in nieuwen vorm en in nieuwen geest op den grondslag van Godsvertrouwen, liefde voor volk en vaderland en eerbied voor den arbeid, in deze maanden wordt beslist. Er zijn maar twee mogelijkheden: de bolsjewieken winnen of Europa wint. Het gaat voor Europa om leven of dood.

Spr. bracht hierna de noodige feiten in herinnering, waarbij hij ervan uitging, dat twee werelden botsen: de oude kapitalistische democratische- en de nieuwe nationaal-socialistische wereld.

Hij gaf een historisch overzicht van de ontwikkeling der gebeurtenissen, beginnend bij de Fransche revolutie van 1789, via het liberalisme, de sociaal-democratie, om te komen tot het nationaal-socialisme en het fascisme, die, zeide hij, te zamen den dam vormen waartegen het communisme in Midden- en West-Europa zich te pletter liep. Zij zijn gebaseerd op de volksche gedachte. Het nationaal-socialisme en fascisme zullen het nieuwe Europa vormen. Tegenover elkander staan: eenerzijds Engeland en de Sovjet-Unie, of persoonlijker gezegd Churchill en Stalin, gesteund door president Roosevelt, dus het kapitalisme en het bolsjewisme.

Anderzijds Europa, het nieuwe Europa onder leiding van Hitler en Mussolini, strijdend voor het behoud van de Europeesche cultuur en het welzijn en de welvaart van den Europeeschen werkenden mensch.

Na ampele beschouwing van de gevolgen van een overwonnen of een overwinnend Duitschland concludeerde spr., dat de keuze voor het Nederlandsche volk niet moeilijk kan zijn. Het gaat om de keuze tusschen ondergang of opgang.

Wij nationaal-socialisten — zoo besloot ir. Mussert — hebben de verantwoordelijkheid voor ons volk aanvaard. Gij, die liefde hebt voor uw volk, die verantwoordelijkheidsgevoel hebt, die dienen wilt, treedt in onze gelederen. Tienduizenden marcheeren reeds. Het gaat er op of er onder. En het zal zijn: er op.

Op voor het nieuwe Europa. Deze roep weerklinkt nu door alle landen van Europa. Ik ben gelukkig te weten, dat deze roep in Nederland — ons vaderland — weerklank heeft gevonden. Wij willen met elkander onzen plicht doen, want ons volk moet in vrijheid weer leven. (Het Ochtendblad)

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4739)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Plantkunde. - Inaugureele rede van prof. dr. ir. J. C. Dorst over „De plantenveredeling op breederen grondslag". —**

Op 25 Juni heeft prof. dr. ir. J. C. Dorst het ambt van hoogleeraar aan de landbouwhoogeschool te Wageningen aanvaard met een rede over het onderwerp: „De plantenveredeling op breederen grondslag".

De plantenveredeling, aldus spreker, is een sprekend voorbeeld van toegepaste wetenschap. Zij moet vaak de hulp inroepen van andere takken van wetenschap en dient voortdurend in contact te staan met den ervaren kweeker en practicus. Haar voornaamste taak is het dienen van de gemeenschap. De kweeker verricht belangrijk maatschappelijk werk en de plantenveredeling biedt zoowel voor de wetenschap als voor de volkswelvaart ruime perspectieven. Daarom zal men op gezette tijden dienen na te gaan, welke middelen kunnen worden aangewend, opdat Nederland ook op dat gebied kan blijven in de voorste gelederen.

De belooning voor den Nederlandschen kweeker of voor den importeur van buitenlandsche rassen is vaak onvoldoende geweest, zeer ten nadeele van de geheele gemeenschap. De regeling van den Nederlandschen Algemeenen Keuringsdienst (N. A. K.), waarbij voor bepaalde rassen aan den kweeker voor goedgekeurden nabouw een vergoeding werd gegeven, was reeds een verbetering. Bestaande wetten bieden den kweeker onvoldoende bescherming. Het gebruik van de merkenwet is niet zonder gevaar voor het algemeen belang. Een bescherming door de overheid door een speciale wet of verordening is in voorbereiding. Deze zal zoodanig dienen te zijn, dat het algemeen belang zal worden gediend. Zij zal vooral gericht dienen te zijn op een bevordering van de plantenveredeling in het algemeen, terwijl de boer en handelaar het beschermde ras onder hun waren naam kunnen telen en verhandelen. De kweeker zal daarvoor een redelijke belooning dienen te ontvangen. Rekening moet worden gehouden met den uiteenloopenden aard der gewassen en met het feit, dat de veredeling van verschillende gewassen veel te wenschen overlaat doordat de kweeker hierbij geen winstmogelijkheden ziet. Uit een oogpunt van algemeen belang is dit niet te verdedigen.

Spreker wees er op, dat de kweeker op velerlei wijzen steun en voorlichting ontvangt van rijksinstellingen en rijksambtenaren. De kweeker heeft niet alleen rechten, doch ook plichten. In de toekomst zal de kweeker meer en meer zijn aangewezen op wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke voorlichting. Zeer belangrijk zal tevens zijn, dat de kweeker materiaal kan ontvangen van het instituut voor veredeling van landbouwgewassen om te kunnen gebruiken voor kruisingsdoeleinden of verdere selectie. Jaarlijks hebben in ons land nog groote oogstverliezen plaats door allerlei ziekten en ongunstige invloeden. Een belangrijke taak is daarom het kweeken van nieuwe rassen met groote resistentie of immuniteit.

Daar waar laboratoriummethoden ontbreken, en men te maken heeft met kwalen, die een locaal karakter hebben, zal de veredeling bij voorkeur in een streek, waar de kwaal voorkomt, moeten worden aangevat. Het aanstellen van consulenten voor de plantenveredeling in bepaalde gebieden is daarvoor zeer gewenscht. Er wordt verder op gewezen, dat tegenwoordig door Röntgenstralen en colchemie kunstmatig mutaties kunnen worden opgewekt. Ook het optreden van mutaties in de natuur is van veel grooter beteekenis dan men vroeger wel vermoedde. Het benutten van dergelijke mutaties heeft in Duitschland geleid tot het vinden van de z.g. bitterstofvrije lupine, welke van groote waarde is gebleken.

In de toekomst moet worden gestreefd door eenvoudig serieonderzoek het werk van den kweeker te vergemakkelijken, temeer waar in de toekomst waarschijnlijk met veel grooter aantallen moet worden gewerkt dan in het verleden.

Spreker bepleit een voortdurend contact tusschen kweeker en wetenschap in beider belang. De kweeker beschikt niet over de middelen om door het verzamelen van nieuw materiaal of door wetenschappelijk onderzoek voldoende gewapend te zijn tegen buitenlandsche concurrentie. Het instituut voor plantenveredeling kan hem daarbij te hulp komen.

In plaats van de verordening voor de kweekersrechten ware het beter een wet te maken ter bevordering van de plantenveredeling in den ruimsten zin van het woord. De gelden hiervoor zouden gevonden kunnen worden door een heffing van elke H.A. bouwland, welke wordt beteeld met gewassen, waarvan de boer als regel zelf zaaizaad of pootgoed neemt. Deze boeren profiteeren jaren van een ras van den kweeker zonder bij te dragen in de kosten, welke door den kweeker en de overheid zijn aangewend.

De gelden zouden kunnen worden aangewend voor het wetenschappelijk onderzoek of voor een belooning aan den kweeker.

Naar sprekers meening biedt het onderwijs aan de landbouwhoogeschool voor het veredelingswerk voor landbouwgewassen voordeelen boven andere vormen van hooger onderwijs. Naarmate het kweeken van betere rassen moeilijker wordt of de systematische veredeling voor nieuwe gewassen wordt ter hand genomen, zal voor de kweekersbedrijven meer en meer wetenschappelijk gevormd personeel noodig blijken.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Inaugureele redevoeringen 4688 B)

C. **NEDERLAND. — Joodsche winkels voortaan op Zondag gesloten. —**

Het 27 Juni verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende wijziging van eenige bepalingen op het gebied van het bedrijfsleven en van het arbeidsrecht. Bij deze verordening worden de geldende voorschriften van het Nederlandsche recht, waarbij aan leden van kerkgenootschappen, die een anderen dag dan den Zondag als rustdag tellen (in de eerste plaats dus de joden) de mogelijkheid gegeven wordt, op Zondagen te werken, resp. winkels open te houden, afgeschaft.

Het A.N.P. heeft hierover de volgende toelichting verstrekt:

Het Nederlandsche recht behelst bepaalde voorschriften op het gebied van bedrijfs- en arbeidsrecht, krachtens welke met betrekking tot personen, die lid zijn van een kerkgenootschap, dat den wekelijkschen rustdag op den Sabbath of den zevenden

dag houdt, uitzonderlijke regelingen zijn getroffen in dien zin dat voor het beroep en bedrijf van dergelijke personen, resp. voor het werk in bedrijven, waartoe dergelijke personen behooren, of, die door hen geleid worden, zekere beperkende bepalingen in het belang der handhaving van de Zondagsrust niet op Zondagen, doch op de rustdagen door de week binnen bepaalde grenzen tot uitoefening van hun beroep of bedrijf zijn toegestaan.

Personen van dien aard zijn in de eerste plaats de joden. De bovenvermelde bepalingen bevatten derhalve een bijzondere behandeling van het joodsche bevolkingselement hier te lande.

De toepassing van deze bijzondere bepalingen heeft in de practijk tot ongewenschte toestanden geleid, en wel

a) doordat dergelijke ondernemingen haar bedrijf op Zondagen kunnen openhouden, hoewel het overwegende aantal van gelijksoortige bedrijven gesloten moet blijven;

b) doordat de contrôle, of de op deze wijze bevoorrechte bedrijven van hun kant de Zondagsrust op de rustdagen door de week handhaven, uiteraard bemoeilijkt wordt en ook wat betreft de materieele schade, welke gelijksoortige bedrijven door den onder a aangeduiden stand van zaken treft, van ondergeschikte beteekenis is;

c) doordat werknemers gedwongen zijn op Zondag te werken, omdat de werkgever tot den bovenvermelden bevoorrechten kring van personen behoort.

De verordening maakt een eind aan al deze bijzondere bepalingen en herstelt zoo ook op dit gebied, met wegneming van vroegere joodsche voorrechten, dezelfde voorwaarden van concurrentie voor joodsche en niet-joodsche neringdoenden.

Dit besluit is 27 Juni in werking getreden.

(Verordeningenblad No. 26, 27 Juni 1941 - Het Vaderland)

(Vor. ber. Joden 4720 C)

A. NEDERLAND. — Het Nationaal Front. - Initiatief van Arnold Meyer. —

In zijn commentaar in het Nederlandsch Dagblad, op de rede van den Rijkscommissaris op het IJsclubterrein te Amsterdam, neemt Arnold Meyer een opmerkelijk initiatief. Hij vraagt: „Zou thans, na deze rede van den Rijkscommissaris, niet het oogenblik zijn aangebroken, dat de Nederlandsche Unie, N.S.B. en Nationaal Front een gezamenlijk initiatief nemen tot het oprichten van een afzonderlijk Nederlandsch legioen om naast de Duitschers, de Italianen, de Finnen, Roemenen, Spanjaarden, Hongaren en Slowaken mee te helpen Europa te beschermen tegen het Russische bolsjewisme?' (Het Nederlandsch Dagblad)

(V. b. Nat. Front 4339 C; Rede Rijkscomm. 4738 A)

B. GENEESKUNDE. — Bestrijding van rheuma. —

In de op 28 Juni te Utrecht gehouden algemeene vergadering van het Nederlandsch Congres voor Openbare Gezondheidsregeling hebben vier deskundigen een bespreking gehouden van het rheuma. Prof. dr. W. A. Kuenen te Leiden sprak over „de prophylaxe van het rheuma".

Spr. ontwikkelde de volgende stellingen:

1. Hoewel de kennis omtrent den oorsprong en het wezen der rheumatische aandoeningen nog onvolledig genoemd moet worden, is toch hetgeen men van het rheuma en zijn behandeling weet, voldoende om een vruchtbaren voorbehoedenden strijd tegen het rheuma te ondernemen.
2. De algemeene hygiënische voorziening en de arbeidswetgeving kunnen belangrijk bijdragen tot de bestrijding van het rheuma.
3. Een actieve bestrijding van rheuma sluit in zich de oprichting van een aantal consultatiebureaux voor rheuma door het geheele land.
4. De aard der rheumatische aandoeningen brengt mede, dat de prophylaxis voor een groot deel moet berusten op een tijdig toegepaste juiste therapie.
5. Consultatiebureaux voor rheumatische aandoeningen behooren daarom aan een inrichting voor physische therapie te zijn verbonden.
6. De prophylaxis van het rheuma is slechts volledig indien een of meer rheuma centra met volledige geneeskundige wetenschappelijke uitrusting in den lande werkzaam zijn.

De volgende spreker was de heer J. van Breemen, arts te Amsterdam, die het onderwerp „het physische (orthopaedische) therapie van het rheuma behandelde.

Dr. J. Goslings te Leiden sprak vervolgens over „de inwendige behandeling van het rheuma".

De laatste spreker was dr. P. Muntendam uit Groningen, die „de organisatie van de rheumatiekbestrijding" tot onderwerp had gekozen. Spr. ontwikkelde hierbij de volgende stellingen:

1. Rheumatiek is een volksziekte van groote sociale beteekenis.
2. Ervaringen van bestrijding van rheuma in het buitenland hebben uitgewezen, dat individu en gemeenschap hiermee in hooge mate gebaat zijn.
3. Uit de twee voorgaande stellingen vloeit voort, dat ook in Nederland een georganiseerde rheumatiekbestrijding een gebiedende eisch is.
4. De organisatie van de rheumatiekbestrijding in Nederland dient zich aan te sluiten bij hetgeen reeds op het terrein van bestrijding van volksziekten en van praeventie tot stand kwam.
5. In de Kruisvereenigingen zullen ook vertegenwoordigers van andere organisaties bij de rheumatiekbestrijding betrokken moeten worden.
6. De practische uitvoering van de rheumatiekbestrijding zal moeten worden geconcentreerd in rheuma centra, welke bestaan uit een consultatiebureau en een behandelingsinrichting.
7. De overheid dient op krachtige wijze de ontwikkeling van de rheumatiekbestrijding te bevorderen.
8. De Nederlandsche Vereeniging tot Rheumatiekbestrijding blijft ook in de toekomst een belangrijke rol in de organisatie spelen. Haar taak zal vooral een propagandistisch en coördineerend karakter dragen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Geneeskunde 4722 E)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Krijgsverrichtingen. - Dunaburg, Grodno, Brest-Litowsk, Wilna, Kowno, Lemberg en Libau door Duitsche troepen ingenomen. - Zware materieele verliezen der Russen.

Hieronder volgt de verkorte inhoud van de twaalf speciale communiqué's (D.N.B.) van 22—29 Juni '41. Hieruit blijkt, dat reeds in de eerste dagen van den strijd de vesting Grodno, Brest-Litowsk, Wilna en Kowno in Duitsche handen gevallen zijn. De Duitsche opmarsch in het Baltische gebied strekt zich tot dusverre uit tot de Duna, die op verschillende punten overgetrokken is; de stad Dunaburg kwam in Duitsch bezit.

In het gebied ten Oosten van Bialystok zijn twee Sovjet-legers naar alle kanten ingesloten; deze armeeën — uit talrijke divisies bestaande — zullen in de komende dagen moeten capituleeren, zoo zij de vernietiging willen ontgaan. Ter weerszijden van deze omsingeling oprukkend, hebben Duitsche pantserformaties en gemotoriseerde divisies het gebied rondom Minsk bereikt, waar — aldus het Duitsche opperbevel — een groot succes te wachten is.

(In een aanvullend D.N.B.-verslag wordt gepreciseerd, dat de Duitsche pantserformaties reeds zijn opgerukt tot voorbij Minsk en zoodoende het begin van den autoweg naar Moskou bereikt hebben.)

In den sector ten Zuiden van de Pripet-moerassen is een opmarsch naar Lemberg gaande; ten Noorden daarvan banen Duitsche pantserdivisies zich al vechtende een weg naar het Oosten, via Luck.

De Sovjet-weermacht heeft zeer zware verliezen geleden aan vliegtuigen en pantserwagens. Blijkens het Duitsche overzicht van de vijandelijke verliezen in de periode van 22 tot 27 Juni 1941 werden 2233 pantsergevechtswagens der Sovjets deels vernield, deels buitgemaakt. Door jagers, gevechtsvliegtuigen en luchtdoelartillerie werden in de lucht en op den beganen grond in zeven dagen tijds 4107 Sovjet-vliegtuigen vernield; daartegenover staat een Duitsch verlies van 150 vliegtuigen. Op 26 Juni waren aan het einde van een tweedaagschen pantserslag, die ten Noorden van Kowno woedde, meer dan 200 gevechtswagens — waaronder van de zwaarste soort — in Duitsche handen.

Een speciaal communiqué is gewijd aan de operaties der Duitsche marine. De Sovjet-kruiser „Maxim Gorki" is zwaar beschadigd; twee Sovjet-duikbooten door Duitsche duikbooten vernield, twee torpedobootjagers door Duitsche motortorpedobooten, een Sovjet-torpedobootjager liep op een mijn, een vierde vloog bij Constantsa in de lucht.

Berlijn, 30 Juni. (D.N.B.) — Het Opperbevel der weermacht meldt uit het hoofdkwartier van den Führer:

Lemberg is heden door Duitsche troepen genomen. Van de citadel waait sedert 4.20 uur de Duitsche oorlogsvlag. Aan de kust werd Libau genomen.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Oorlog Groot-Duitschland—Sovjet-Unie 4736 C)

A. Het commissariaat in ons vennootschapswezen geanalyseerd. —

Wettelijke omschrijving. — De figuur van het commissariaat is duidelijk omlijnd in het Wetboek van Koophandel. Boek I van het W. v. K. behandelt, niet alleen de wijze van benoeming (art. 50c), de wijze van bezoldiging (art. 50e), maar houdt zich eveneens bezig met de verantwoordelijkheid.

Commissarissen hebben n.l. dezelfde plichten als bestuurderen in het algemeen, welke in de wet als volgt omschreven zijn:

Art. 47c. Elke bestuurder is tegenover de vennootschap gehouden tot een behoorlijke vervulling der hem opgedragen taak.

De aansprakelijkheid te dezer zake is een hoofdelijke voor het geheel, indien het betreft een aangelegenheid, welke behoort tot den werkkring van meer bestuurders.

Art. 49a. Niettegenstaande aan een bestuurder ter zake van zijn beheer verleende kwijting, kan, in geval van faillissement der naamlooze vennootschap, de curator, wanneer de toestand der vennootschap geheel of gedeeltelijk te wijten is aan grove schuld of groote nalatigheid van dien bestuurder, ten behoeve van den boedel van dezen schadevergoeding vorderen, zonder dat echter uit dien hoofde aan aandeelhouders eenige bate kan toekomen."

Vooral art. 52 van het Wetboek van Koophandel bewijst, dat de wetgever in het commissariaat een ernstige en verantwoordelijke functie ziet, waarbij de lijnen niet scherp genoeg kunnen worden getrokken.

„Indien", aldus de wet, „de openbaar gemaakte balans en winst- en verliesrekening niet zijn opgemaakt overeenkomstig de toelichting, alsmede, indien door de balans, winst- en verliesrekening en toelichting een misleidende voorstelling wordt gegeven van den toestand der vennootschap, zijn, zoo die er zijn, de commissarissen, die met het toezicht op het opmaken van deze stukken zijn belast, naast de bestuurders, tegenover derden hoofdelijk aansprakelijk voor de schade door dezen dientengevolge geleden.

Allen, commissarissen of anderen, die, zonder deel uit te maken van het bestuur der naamlooze vennootschap, krachtens eenige bepaling der akte van oprichting of krachtens besluit der algemeene vergadering, voor zekeren tijd of onder zekere omstandigheden, daden van bestuur verrichten, worden te dien aanzien, wat hun rechten en verplichtingen ten opzichte van de vennootschap en van derden betreft, als bestuurders aangemerkt.

Nederland

Enkele cijfers.— Uit het bovenstaande blijkt duidelijk, dat de wet niet laat gekscheren met het commissariaat, de groote verantwoordelijkheid, die een commissaris in een vennootschap loopt, onderkent en er de consequenties aan verbindt.

Nu rijst de vraag, hoeveel commissarissen het Nederlandsche vennootschapswezen kent en of in het vennootschapswezen de misbruiken van een regentenregeering of van accumulatie van functies zijn binnengeslopen.

Te dien einde hebben wij een uitvoerige analyse gemaakt van de bestuurssamenstelling onzer Nederlandsche naamlooze vennootschappen. Hierbij hebben wij ons bepaald tot die vennootschappen, welker aandeelen op de beurs genoteerd zijn. Immers, een vennootschap, welker aandeelen ter beurze genoteerd zijn, heeft minstens een volgestort kapitaal van *f* 500.000 uitstaan, zoodat hier het publieke belang rechtstreeks bij betrokken is.

Het aantal Nederlandsche vennootschappen, welker aandeelen toegelaten zijn tot de officieele noteering van de Vereeniging voor den Effectenhandel, bedraagt 551. Deze 551 vennootschappen worden bestuurd door 859 directeuren en 2.741 commissarissen.

Onderstaande tabel toont de verdeeling over de achttien groepen, waarin de betrokken vennootschappen gerubriceerd zijn:

	Maatschappijen	Directeuren	Commissarissen	Gemidd. aantal functionarissen
Banken	45	98	303	9
Beleggings Mijen	6	8	30	6.3
Hypotheekbanken	38	84	340	11.1
Industrie	140	240	638	6.3
Electriciteit	11	12	64	6.9
Handel	23	43	86	5.6
Mijnbouw	14	26	72	7
Petroleum	9	10	40	5.6
Rubber	57	49	219	4.7
Scheepvaart	25	45	136	7.2
Suiker	19	31	88	7.2
Tabak	8	10	29	4.9
Thee	26	27	86	4.4
Diverse cultures	27	30	96	4.7
Diversen	69	112	300	6
Spoorwegen	4	8	36	11
Tramwegen	27	23	165	7
Voorl. genoteerd	3	3	13	5.3
Totaal	551	859	2.741	6.5

Hieruit blijkt, dat hypotheekbanken, spoorwegmaatschappijen en banken het grootste aantal functionarissen tellen, terwijl tabak-, thee- en diverse cultuurmaatschappijen slechts enkele functionarissen hebben. In totaal worden er dus bij de genoemde 551 vennootschappen 3600 bestuursfuncties bekleed.

Ten einde te kunnen constateeren, of — en zoo ja, in welke mate — cumulatie van functies bestaat, hebben wij nagegaan, onder hoeveel directeuren en commissarissen deze 3600 functies verdeeld zijn. De uitkomst is verwerkt in onderstaande tabel:

AANTAL FUNCTIES: 3.600.

Verdeeling hiervan:

1615	functionarissen	met	1	functie	=	1615
266	„	„	2	functies	=	532
121	„	„	3	„	=	363
68	„	„	4	„	=	272
43	„	„	5	„	=	215
17	„	„	6	„	=	102
20	„	„	7	„	=	140
8	„	„	8	„	=	64
12	„	„	9	„	=	108
3	„	„	10	„	=	30
3	„	„	11	„	=	33
2	„	„	12	„	=	24
2	„	„	13	„	=	26
1	„	„	14	„	=	14
2	„	„	15	„	=	30
2	„	„	16	„	=	32
2185	functionarissen					3.600

Met één oogopslag ziet men, dat van accumulatie geen of nauwelijks sprake is. De 3600 functies zijn verdeeld onder 2185 personen, zoodat het gemiddelde aantal functies per directeur of commissaris slechts 1.6 bedraagt!

Van de 2185 directeuren en commissarissen, die de 551 Nederlandsche vennootschappen met minstens vijf ton kapitaal besturen, bekleeden er 1615 — dat is niet minder dan 74% — slechts één functie. Twaalf procent (266) bekleeden twee functies en slechts 14% hebben meer dan twee directeurschappen of commissariaten.

Wie hebben de leiding? — Het is verder niet alleen van belang, om te weten, door hoevéél menschen de Nederlandsche vennootschappen bestuurd worden, doch ook om na te gaan, wié de leiding hebben, om daaruit dan conclusies te kunnen trekken ten aanzien van het commissariaat in Nederland.

Hoewel het uiteraard niet wel mogelijk is, de carrière en/of de capaciteiten van 2185 personen na te gaan, zijn in een klein land als het onze de leidende figuren op het gebied van scheepvaart, industrie, bankwezen, cultures enz. wel zoo bekend, dat in groote trekken nagegaan kan worden, wie tot commissarissen benoemd worden. Een nauwkeurig onderzoek heeft ons geleerd, dat blijkens de benoemingen dikwerf de volgende personen of firma's tot het bekleeden van een commissariaat worden aangezocht (de volgorde is willekeurig gekozen):

a) Directeuren van bankinstellingen, bij wie de vennootschap in kwestie cliënt is.

b) Groote relaties (zoo zijn bijv. de leidende figuren van de Indische cultures commissaris bij de groote Indische reederijen).

c) Zij, die op het gebied, waarop de vennootschap zich beweegt, erkende experts zijn dan wel uit hoofde van hun beroep waardevolle adviezen kunnen geven. (Zoo zijn bijv. scheepsbouwers commissaris in fabrieken van scheepsmotoren; gerepatrieerde planters van naam commissaris in cultuurondernemingen enz.)

d) Verdienstelijke ouddirecteuren, wien bij den pensioengerechtigden leeftijd een commissariaat aangeboden wordt, om het contact tusschen de vennootschap en den aftredenden directeur te handhaven.

e) Zij, die vroeger de zaak in eigendom hadden, door plaatsing van kapitaal de familiezaak omzetten in een N.V. en in die N.V. leden van het bestuur werden.

f) Zij, wier bedrijven werden overgenomen door grootere instellingen en bij de overneming in de grootere instelling een commissarisplaats verwierven. (Bijv. is dit het geval bij de bankconcentratie, waarbij directeuren van de banken, die overgenomen werden, een commissarisplaats verwerven in de overnemende bank.)

g) Juristen, die een nationale reputatie genieten op het gebied van civiel recht. (Hier heeft men dus de structuur, dat de vennootschap niet „vom Fall zum Fall" een beroep doet op den jurist, doch — via een commissariaat — de jurist in kwestie aan de vennootschap in vasten dienst bindt.)

h) Zij, die een reputatie hebben als organisator en zonder bepaald een expert te zijn op het arbeidsterrein van de vennootschap, om hun organisatorische capaciteiten worden gekozen.

i) Firma's, die de directie voeren over verschillende ondernemingen uit dezelfde branche (dit is uitsluitend het geval bij cultuurmaatschappijen).

Conclusies. — Men zou in dit verband de opmerking kunnen maken, dat aan de activiteit en het arbeidsvermogen van den mensch nu eenmaal een zekere grens is en dat dus ook het aantal functies, dat hij bekleedt, begrensd moet zijn. De practijk leert, dat men deze begrenzing over het algemeen zelf weet te trekken, hoewel het uiteraard een kwestie van persoonlijke appreciatie zal zijn welk aantal functies men als maximum zou willen stellen. Het is inmiddels wel typisch, dat slechts 12 van de 2185 functionarissen meer dan 10 functies bekleeden.

Van deze 12 zijn er 3 directeuren van groote bankinstellingen, 5 zijn vooraanstaande figuren uit de cultuurwereld, 1 betreft een groote cultuurfirma, en de overige 3 functionarissen zijn resp. een commissionnair in effecten, een jurist en een der grootste zakenmenschen in Rotterdam.

De analyse bewijst zonneklaar, dat de verhoudingen bij de besturen onzer groote vennootschappen gezond zijn. De groote verantwoordelijkheid, die de wet aan den commissaris toekent, kent ook — gezien de motieven, die bij de candidaatstellingen blijkbaar gelden — het zakenleven aan het commissariaat toe.

Van accumulatie van functies is vrijwel geen sprake en men kan slechts met voldoening constateeren, dat het commissariaat in het Nederlandsche vennootschapswezen niet tot een luxueus ornament werd, maar een eervolle en belangrijke figuur beteekent.

(Ontleend aan de Telegraaf van 29 Juni '41)

(Vor. ber. Naaml. Vennootschapp n 4351 E)

A. NEDERLAND. — N.S.N.A.P. - Troelstra-beweging opgenomen. —

Na besprekingen tusschen den leider van de N.S.N.A.P., dr. E. H. van Rappard en den leider van de Troelstra-beweging (T.B.N.), Paul Kiès, heeft de Troelstra-beweging, na de meening van haar leden te hebben ingewonnen, eenstemmig besloten, tot de N.S.N.A.P. over te gaan.

De heer Kiès zal — naar wij vernemen — een taak krijgen in de algemeene propaganda van de N.S.N.A.P. en bovendien als inspecteur in Friesland de leiding in de organisatie op zich nemen. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. N.S.N.A.P. 4734 C)

B. IGNAZ PADEREWSKI, WERELDBEROEMD PIANIST, OVERLEDEN. —

New York, 30 Juni. (D.N.B.) — De vroegere minister-president van Polen en beroemde pianist, Ignaz Paderewski, is op 29 Juni op 81-jarigen leeftijd in een hotel te New York overleden.

Ignaz Johann Paderewski werd geboren in Kurikowka in Podolië op 18 November 1860. Hij studeerde muziek te Warschau, Berlijn en Weenen, waar hij een leerling was van Leschetizky. Hij debuteerde als pianist in Weenen in 1887, in Parijs in 1889 en in Londen in 1890.

Niet alleen als toonkunstenaar, ook als componist, is de groote Pool bekend. Zijn eerste belangrijke werk was de opera Manru. Voorts componeerde hij o.a. een symphonie in b-mineur, een pianoconcert, een vioolsonate, een trio, nog een opera „Sakuntala" en uiteraard verscheidene werken voor zijn eigen instrument. Paderewski behaalde artistieke successen over de geheele wereld. De liefde voor zijn land was oorzaak, dat hij zich op politiek terrein bewoog. In Januari 1919 werd hij tot minister-president van Polen gekozen. Tot 1921 bleef hij politiek werkzaam, waarna hij zich weder aan de muziek wijdde.

(N. Rott. Crt.)

C. NEDERLAND. — Sleutelgeld verboden. —

Het A.N.P. meldt op 28 Juni: Het komt in den laatsten tijd herhaaldelijk voor, dat woningen te huur worden gevraagd, terwijl men daarbij een bepaald bedrag als belooning voor het aanbieden der woning in het vooruitzicht stelt.

Deze „sleutelgelden", welke men zich nog uit de laatste jaren van den vorigen oorlog zal herinneren, varieeren van *f* 2.50 tot *f* 25 en zijn in sommige gevallen nog belangrijk hooger. Dergelijke aanbiedingen worden zelfs openlijk in advertenties gedaan.

De gemachtigde voor de prijzen vestigt er de aandacht op, dat deze handelwijze in strijd is met het huurprijsbesluit 1940, en wordt beschouwd als prijsovertreding. Zoowel degene, die sleutelgeld aanbiedt als hij, die het aanneemt, zijn, evenals tusschenpersonen, zooals woningbureaux, strafbaar.

(Alg. Hbld.) **(V. b. Huurbeschermingsbesluit 4656 A)**

D. NEDERLAND. — Tentoonstelling. - Friesche kunstnijverheid. —

In het Prinsessehof te Leeuwarden is dezer dagen een tentoonstelling geopend van kunstnijverheidsproducten, waarbij zich vele voorbeelden van oude volkskunst bevinden. Een keurcollectie uit vroeger eeuwen is hier bijeengebracht. Wat het houtsnijwerk betreft, vindt men er 18de-eeuwsche bruidskistjes, werkstoven en mangelplanken in het bekende kerfsneewerk. Ruim vertegenwoordigd zijn ook de typische taaivormen. De producten der smeedkunst vormen eveneens een fraaie afdeeling. Vooral moet het werk genoemd worden van de drie geslachten Kroes, Leeuwarder smeden uit de vorige en uit het begin van deze eeuw. Ook is er fijn koper-smeedwerk en ziet men majolica's uit Makkum en Harlingen, Hindelooper kastjes en doeken uit de 18de eeuw, kleine meubels uit het oude Molkweerum, oud-Hollandsch en oud-Friesch zilver, waaronder gelegenheidsproducten bij geboorten en huwelijk, letterlappen, 18de-eeuwsche roerversieringen en beensnijwerk. Dit alles geeft een

overzicht van het vele schoons, dat in vroeger eeuwen Friesche kunstnijveren hebben gewrocht. Deze tentoonstelling heeft recht op ieders aandacht, vooral ook van den toerist, die dezen zomer de Friesche hoofdstad bezoekt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Tentoonstellingen 4716 G; Friesche volkskunst 4591 A)

A. NEDERLAND. — Bedrijfsvergunningenbesluit '41.
In het Verordeningenblad van 27 Juni is afgekondigd het Bedrijfsvergunningenbesluit 1941. Dit besluit dient ter vervanging van de Bedrijfsvergunningenwet 1938, die met de inwerkingtreding van het nieuwe besluit vervalt.
Het besluit bevat een algemeen verbod van het stichten en uitbreiden van industrieele bedrijven, alsmede van het stichten van groothandelsbedrijven zonder vergunning van den Secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, of voor zoover de erbij betrokken bedrijven zich bewegen of gaan bewegen op het terrein van de voedselvoorziening, van den Secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij.
(Verordeningenblad No. 26, 27 Juni '41)
(V. b. Bedrijven 4687 D; Bedrijfsvergunn.wet 3190 B)

B. VATICAAN. — Radiorede van den Paus. —
Rome, 29 Juni. (D.N.B.) — Paus Pius de Twaalfde heeft ter gelegenheid van het feest van de Apostelen Petrus en Paulus voor den Vaticaanzender een radiorede gehouden over de Goddelijke Voorzienigheid bij de gebeurtenissen in het menschenleven. In het middelpunt stond daarbij de beantwoording van de vraag, hoe God zooveel lijden in een wereld kan toelaten. De Paus plaatste de opvattingen en doelstellingen van den mensch, die steeds naar ruimte en tijd begrensd is, tegenover de oneindigheid van het Goddelijk Raadsbesluit.
De zegen van den Paus voor de lijdende menschheid gold in de eerste plaats Rome, voorts het Italiaansche volk en de geheele wereld. (De Tijd)

(Vor. ber. Paus Pius XII 4706 B)

C. SOVJET-UNIE. — Binnenlandsche leeningen. —
De „Prawda" gaf onlangs een overzicht van de middelen, waarover de schatkist van de Sovjet-Unie sedert 1927 door middel van leeningen de beschikking heeft gekregen.
In het tijdvak van 1927 tot 1941 kwamen de uitgiften tot stand van de volgende leeningen met langen looptijd:

Jaar	Naam	mill. roebel
1927	1ste industr.-leening	200
1928	2de idem	499
1929	3de idem	829
1930	leening „Vijfjarenplan in 4 jaar"	1025
1931	leening v. h. derde jaar	1935
1932	leening v. h. vierde jaar	2718
	Leening v. h. 2de Vijfjarenplan:	
1933	Uitgifte v. h. 1e jaar	3076
1934	Uitgifte v. h. 2e jaar	3402
1935	Uitgifte v. h. 3e jaar	3965
1926	Uitgifte v. h. 4e jaar	4832
1937	Leening v. uitbr. defensie	4932
	Leening v. h. 3de Vijfjarenplan:	
1938	Uitgifte v. h. 1e jaar	5928
1939	Uitgifte v. h. 2e jaar	7637
1940	Uitgifte v. h. 3e jaar	9433

(Keesings Financieel Archief - Europapress)

D. NEDERLAND. — Omzetbelasting. - Algemeen percentage verlaagd tot 2. —
In het Verordeningenblad van 27 Juni is afgekondigd een besluit van den Secretaris-generaal van het departement van Financiën, houdende een wijziging en aanvulling van het besluit op de Omzetbelasting 1940, welke met ingang van 1 Juli in werking is getreden. De belangrijkste wijziging is het vervallen van de vrijstelling voor grondstoffen, hetgeen tot gevolg heeft, dat het vroeger hier geldende stelsel van eenmalige heffing van omzetbelasting thans geheel is vervallen en over de geheele lijn vervangen door een meermalige heffing bij elke levering van alle goederen. Het algemeen percentage van heffing van twee en een half is tot 2 verlaagd.
(Verordeningenblad No. 26, 27 Juni '41)
(Vor. ber. Belastingen 4706 D; Omzetbelast. 4505 F)

E. CHINA. — Nanking-regeering. - Erkenning door Duitschland, Italië, Roemenië, Slowakije, Kroatië, Bulgarije, Hongarije en Spanje. —
Berlijn, 1 Juli. (D.N.B.) — Duitschland en Italië, alsmede Roemenië, Slowakije, Kroatië, Bulgarije, Hongarije en Spanje hebben de regeering van Wang Tsjing-wei te Nanking erkend. (Telegraaf)

(Vor. ber. Nanking-regeering 4470 D)

F. VEREENIGDE STATEN. — Knox, minister van Marine, eischt deelneming aan den oorlog. - Congres voteerde in 1941 $ 39 milliard. —
Rede van minister Knox. — Knox, de minister van Marine der Vereenigde Staten, heeft op 1 Juli in een rede voor de conferentie van gouverneurs der Vereenigde Staten verlangd, dat het land zal gaan deelnemen aan den oorlog. De tijd is gekomen, zoo zeide hij, waarop de Ver. Staten hun vloot op den Atlantischen Oceaan zullen gaan gebruiken. Dit zal waarschijnlijk groote offers vereischen, maar wij moeten bereid zijn, hetzelfde offer aan goed en bloed te brengen als het Engelsche volk. Wanneer de Duitschers voortgaan, de voor Engeland varende schepen zooals tot dusver tot zinken te brengen, dan is Duitschlands overwinning zeker. Knox gaf te kennen, dat er in de eerste vijf maanden van dit jaar 2.198.000 ton Engelsche scheepsruimte vernietigd is, d.w.z. dat voor elk nieuw schip, dat Engeland en de Vereenigde Staten bouwden, drie schepen tot zinken gebracht werden.

Congres voteerde in 1941 $ 39 milliard. — New York, 2 Juli. (D. N. B.) — Naar de „Associated Press" uit Hydepark meldt, hebben door de onderteekening van president Roosevelt vijf wetsontwerpen, welke meer dan 3½ milliard dollar voor verschillende regeeringsdoeleinden goedkeuren, thans kracht van wet gekregen. Daaronder bevinden zich 1.2 milliard dollar voor het ministerie van Arbeid en voor de Sociale Verzekering, 910 millioen dollar voor werkloozensteun, 1.3 milliard dollar voor het ministerie van Landbouw en voor boerensteun, 1.6 milliard dollar voor voorschotten op den oogst aan farmers door de Amerikaansche maatschappij voor goederencrediet.
De totale uitgaven en contractueele verplichtingen die sinds Januari 1941 door het Congres zijn goedgekeurd zijn daarmede gestegen tot 39 milliard dollar. (Het Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Minister Knox 4657 A)

G. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Noorsch legioen. - Deensch vrijcorps gevormd. - Oproep van den Finschen maarschalk Mannerheim. - Zweedsche vrijwilligers naar Finland. - Albanië in oorlog met de Sovjet-Unie. - Frankrijk verbreekt diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie, Sovjet-ambassadeur vertrokken, blokkeering Sovjet-tegoed. - Oud-president Hoover tegen het Sovjetstelsel. —

Noorwegen. — Oslo, 29 Juni. (D.N.B.) — Rijkscommissaris Terboven heeft 29 Juni in een verklaring voor de radio o.a. bekendgemaakt, dat de Führer den wensch van het Noorsche volk aan de historische afrekening met het bolsjewisme te mogen deelnemen, heeft ingewilligd en zijn toestemming heeft verleend tot onmiddellijke oprichting van een „Noorsch legioen".

Denemarken. — Kopenhagen, 29 Juni. (D.N.B.) — Naar door het aanmeldingsbureau voor vrijwilligers in den strijd tegen de Sovjet-Unie wordt medegedeeld is onder leiding van den Deenschen luitenant-kolonel Kryssing, den chef van de vijfde artillerie-afdeeling, een „Vrijcorps Denemarken" gevormd, dat onder bevel van Deensche officieren en onder-officieren samengesteld zal worden uit Deensche vrijwilligers, die na 1931 hun dienstplicht in het Deensche leger hebben vervuld.

Finland. - Oproep van maarschalk Mannerheim. — Helsinki, 29 Juni. (D.N.B.) — Veldmaarschalk Mannerheim heeft op 29 Juni uit zijn hoofdkwartier een dagorder tot de Finsche soldaten gericht, waarin hij hen oproept tot den strijd tegen de Sovjet-Unie, den ouden vijand.

Zweden. - Vrijwilligers. — Stockholm, 30 Juni. (D. N. B.) — Naar de bladen melden, zijn de eerste Zweedsche vrijwilligers naar Finland vertrokken.

Albanië. - Oorlog met de Sovjet-Unie. — Tirana, 30 Juni. (United Press) — Het Staatsblad maakt bekend, dat Albanië de Sovjet-Unie den oorlog heeft verklaard.

Frankrijk. - Diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie verbroken. — Vichy, 30 Juni. (D.N.B.) — Naar officieel wordt medegedeeld, heeft de Fransche regeering de diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie verbroken.
De Sovjet-ambassadeur heeft op 1 Juli Vichy verlaten.
Vichy, 1 Juli. (D.N.B.) — Bij beschikking van den minister van Financiën wordt, met onmiddellijke in werkingtreding, het geheele tegoed der Sovjet-Unie in Frankrijk geblokkeerd.

Vereenigde Staten. - Hoover tegen het Sovjetstelsel. Naar United Press op 1 Juli meldt, heeft oud-president Hoover zich in een radiotoespraak in scherpe bewoordingen tegen de Sovjet-Unie gekeerd en dat regime „de bloedigste tyrannie der geschiedenis" genoemd. Hij verzette zich tegen een deelneming van de Vereenigde Staten aan den oorlog, waarmede steun aan de Sovjet-Unie gepaard zou gaan. De Sovjets, aldus Hoover, maken van de vrijheid der democratieën gebruik om ze te vernietigen. Zij hebben bijgedragen tot het verval van Frankrijk en voeden dagelijks den klassehaat in Amerika. Zij voeren een geheimen oorlog tegen de instellingen der Vereenigde Staten.

Sovjet-Unie vraagt materieele hulp. — Washington, 2 Juli. (S.P.T.) — De onder-minister van Buitenlandsche Zaken der Vereenigde Staten, Sumner Welles, heeft 1 Juli bekend gemaakt, dat de Sovjet-ambassadeur te Washington, Oemanski, formeel bij de vereenigde Staten om levering van oorlogsmaterieel heeft gevraagd.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Duitsch-Russ. conflict 4736 C; Maarschalk Mannerheim 4180 C; Hoover 4567 B)

A. **NEDERLAND. — Dansverbod. - Openbaar dansen verboden.** —
Op grond der Verordening van den Rijkscommissaris no. 20/41 beveelt de commissaris-generaal voor de openbare veiligheid, S.S. Gruppenführer, het volgende:
Tot nader order is het dansen in het openbaar verboden. Reeds verstrekte vergunningen worden hiermede ongeldig. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Dansvermaak 4724 B)

B. **NEDERLAND. — Dividendbelasting 15%.** —
In het Verordeningenblad van 27 Juni is opgenomen een besluit van den Secretaris-generaal van het departement van Financiën, betreffende de dividendbelasting (Besluit op de dividendbelasting 1941). Aan dit besluit is o.a. het volgende ontleend:
De belasting bedraagt 15 ten honderd van de brutoopbrengst. (Verordeningenblad No. 26, 27 Juni '41)
(Vor. ber. Belastingen 4745 D)

C. **NEDERLAND. — Gezondheidstoestand. - Diphterie, meningitis en t.b.c. namen in 1940-'41 toe.** —
In het huishoudelijk gedeelte van de op 28 Juni gehouden bijeenkomst van het Nederlandsch Congres voor Openbare Gezondheidsregeling gaf de voorzitter, dr. L. C. Kersbergen, een beknopt overzicht van den gezondheidstoestand van ons land in 1940-'41, waaraan wij het volgende ontleenen:
De febris typhoidea is niet in sterke mate voorgekomen, het was niet noodig de speciale maatregelen waartoe de wet thans de bevoegdheid geeft, toe te passen; ook de pokken hebben geen slachtoffers gemaakt, de vaccinatietoestand der bevolking is wel verbeterd, maar nog niet bevredigend. Er kwamen dertig gevallen van encephalitis postvaccinalis voor, waaronder verscheidene kinderen boven twee jaar. Spr. beval met klem aan, de kinderen toch alleen op den leeftijd beneden de twee jaar te doen inenten.
De diphterie nam toe, zoodat aangestuurd moet worden op wettelijke voorschriften, die de immuniseering bevorderen. Roodvonk, mazelen, scabies en dysenterie geven geen aanleiding tot ongerustheid. Wel kwamen er minder gevallen van poliomyelitis voor, doch de meningitis cerebrospinalis epidemica nam toe, zij het dat het sterftecijfer onder deze lijders afnam.
De malaria neemt toe. De aangifte van lijders aan deze ziekte is thans verplicht. Spr. wees op de beteekenis van het bloedonderzoek.
De tuberculose geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen. In het eerste kwartaal van 1941 steeg de sterfte aan deze ziekte boven de 5 per 10.000 inwoners (in 1940 4,4, in 1939 4,1). Over de geheele linie stijgt het aantal lijders. Voeding en huisvesting eischen dus steeds met meer klem de aandacht. Naast het machtige strijdmiddel, de consultatiebureaux, beschikt men over een tweede: de stichting „Centraal Bureau voor Keuring op Medisch-Hygiënisch Gebied". Deze stichting beoogt Röntgendoorlichtingen op groote schaal van het personeel van bedrijven en fabrieken. Een commissie, benoemd door het bureau der Federatie van Bedrijfsvereenigingen voor Ziekengeldverzekeringen en het bestuur der Vereenigingen van Raden van Arbeid zette dit onderzoek in; onder de ongeveer 23.500 doorgelichte personen werden 82 lijders aan actieve t.b.c. en 131 dubieuse gevallen gevonden. Velen daarvan zijn door de op grond van dit onderzoek ingestelde behandeling genezen.
Spr. onderschrijft de uitspraak der commissie „de massa-doorlichting is een noodzakelijke aanvulling van de methoden der tuberculosebestrijding". (Alg. Handelsblad)

D. **BRAZILIE. — Aantal inwoners.** —
Rio de Janeiro, 14 Juni (D.N.B.) — Volgens persberichten over de eerste benaderende resultaten van de volkstelling van September 1940 is de bevolking van Brazilië tot ongeveer 41 millioen zielen gestegen. De hoofdstad Rio de Janeiro telt 1.8 millioen inwoners. Onder de Braziliaansche staten is Sao Paulo met ruim zeven millioen inwoners de volkrijkste.
(Telegraaf)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Overeenkomst tusschen Ned.-Indië, Australië en Britsch-Malakka. - Gebruikmaking steunpunten.** —
Batavia, 1 Juli. (A.N.P.) — Goed ingelichte kringen te Batavia hebben 30 Juni verklaard, dat tusschen Nederlandsch-Indië, Australië en Britsch-Malakka een overeenkomst tot stand is gekomen over het gebruik maken van steunpunten voor de vloot en luchtmacht bij onvoorziene gebeurtenissen.
De reden voor deze overeenkomst zou liggen in de bezorgdheid over een verder opdringen van Japan naar het Zuiden in Zuidoost-Azië. (Haagsche Crt.)

F. **NEDERLAND. — Wederopbouw van boerderijen.**
Naar het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening mededeelt, is op het oogenblik de wederopbouw van vierhonderdvierenvijftig van de vijfhonderddertig boerderijen, verwoest ten gevolge van maatregelen, door het departement van Defensie ter verdediging des lands genomen, of ten gevolge van krijgsverrichtingen na het uitbreken van den oorlog aanbesteed en gegund, tot een totaal bedrag van ruim zes millioen gulden. (Telegraaf) **(V. b. Wederopbouw 4559 B)**

G. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Engeland en het Zionisme, dr. Weizmann's verklaring. - Generaal Wavell naar Britsch-Indië. - Lyttelton lid van het oorlogskabinet. - Oorlogsuitgaven.** —
Engeland en het Zionisme. — Berlijn, 1 Juli. (D. N. B.) — De voorzitter van de wereld-organisatie van Zionisten en leider van het „Jewish Agency" in Palestina, dr. Weizmann, heeft de Engelsche regeering de verzekering gegeven, dat de geheele joodsche financieele wereld der Vereenigde Staten Engeland in zijn huidigen strijd tegen de As-mogendheden zal ondersteunen, wanneer Engeland zich verplicht geheel Palestina en het zuidelijke deel van den Libanon aan de joden af te staan om hun zoodoende de mogelijkheid te geven, een joodschen staat te vormen.
De Engelsche regeering, zoo verklaart men in goed ingelichte kringen, heeft dit voorstel aangenomen.

Generaal Wavell. — Stockholm, 2 Juli. (D.N.B.) — Officieel wordt te Londen bekend gemaakt, dat gene-

raal Wavell tot opperbevelhebber in Britsch-Indië is benoemd. Hij komt in de plaats van generaal Auchinleck, die benoemd is tot Britschen opperbevelhebber in het Midden-Oosten.

Lyttelton lid van het oorlogskabinet. — De vroegere minister van Handel, Oliver Lyttelton, is tot lid van het oorlogskabinet benoemd, dat hij in het Midden-Oosten zal vertegenwoordigen met standplaats Kaïro.

Oorlogsuitgaven. — New York, 2 Juli. (D.N.B.) — International News Service meldt uit Londen, dat de Britsche oorlogsuitgaven in het eerste kwartaal van het loopende financieele jaar ongeveer $ 4,3 milliard hebben bedragen, hetgeen dagelijksche uitgaven tot een bedrag van $ 47.200.000 beteekent. (Vaderland)

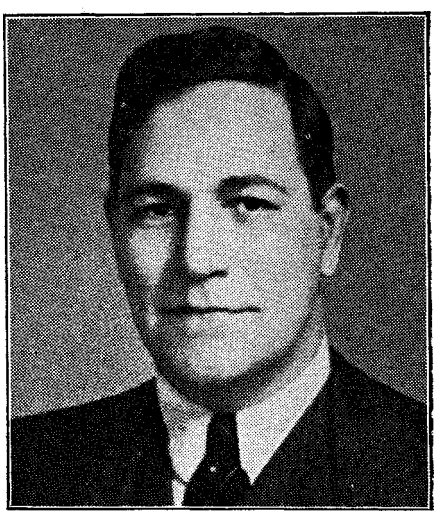
(Vor. ber. Zionisme 4006 G; Gen. Wavell 4634 A; Kabinet 4661 A; Oorlogskosten 4557 A)

A. NEDERLAND. — Prof. mr. J. J. Schrieke tot Secretaris-generaal van Justitie benoemd. —

's-Gravenhage, 1 Juli. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft krachtens par. 1 zijner verordening no. 3/40 over de uitoefening der regeeringsbevoegdheden in Nederland, prof. mr. J. J. Schrieke, hoogleeraar aan de universiteit van Leiden, met ingang van 1 Juli 1941, benoemd tot Secretaris-generaal van het ministerie van Justitie.

Prof. mr. Jacobus Johannes Schrieke is te Pynacker 19 October 1884 geboren. Na in 1908 gepromoveerd te zijn, ging hij naar Indië, waar hij o.m. ter algemeene secretarie te Buitenzorg werkte. Van 1916—1919 was hij werkzaam in Den Haag en van 1919—1922 in verschillende functies ter beschikking van de Indische regeering. Van 1922—1928 was hij Gemachtigde voor Algemeene Zaken bij den Volksraad, en van 1929—1934 directeur van Justitie. In 1935 werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleeraar te Leiden in staats- en administratief recht van Nederl.-Indië, Suriname en Curaçao.

Prof. mr. J. J. Schrieke (Foto Arbeiderspers)

Professor Schrieke is lid van de N.S.B. en lid van de stichting tot bevordering van den leerstoel van de studie van het nationaal socialisme (N.S.B.N.S.).

(Telegraaf - Alg. Handelsblad) **(V. b. Justitie 4606 B)**

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Trouwen per radio. —

Berlijn, 2 Juli. (S.P.T.) — Trouwen per radio. De gril van een Amerikaanschen millionnair? Neen! De organisatoren van den „Kameradschaftsdienst" die elken morgen per radio van 5 tot 6 uur groeten en mededeelingen van huis aan soldaten overbrengen, werden door ernstiger overwegingen geleid bij dit initiatief, dat ter gelegenheid van de 500ste uitzending werd genomen, dan op sensatie beluste Amerikaansche filmsterren.

Twaalf bruidjes stonden hedenmorgen voor den ambtenaar van den burgerlijken stand in de uitzendingszaal van de Berlijnsche radio onder de microfoon, die hun stemmen over enkele oogenblikken door den aether zou dragen. Aan de Fransche kust, in Polen of in de woestijn van Afrika zaten 12 mannen bij den luidspreker in spanning te wachten. Reeds eerder waren zij bij hun commandanten geweest om deze zaak in het reine te brengen en de bereidverklaring voor het huwelijk te geven en weldra hoorden zij de stem van den ambtenaar — zelf oudstrijder — en daarna de welbekende stemmen van hun bruiden, die de een na den ander een krachtig ja deden hooren. Zij waren getuigen bij hun eigen huwelijk. Zij hoorden hoe de jonge vrouwen elk een portret van Hitler kregen en een gave als hulp bij de oprichting van het nieuwe huishouden. Nu droomen twaalf mannen van verlof . . . . (Alg. Handelsblad)

C. ROEMENIE. — Petroleum. - Oliemaatschappijen in één syndicaat. - Petroleumproducten gerantsoeneerd. —

Boekarest, 2 Juli. (United Press) — In de Staatscourant wordt de vorming van een syndicaat bekend gemaakt, dat alle olie-maatschappijen zal omvatten en de olieleveranties aan het leger moet garandeeren. In de afgeloopen week is reeds de aflevering van alle petroleumproducten gerantsoeneerd. Voorts is het aantal particuliere auto's, dat nog mag worden gebruikt, beperkt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Petroleum 4434 B)

D. NEDERLAND. — Nationale Plan. - Rijksbureau opgericht. - Dr. Frederiks voorloopig voorzitter. —

De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft 2 Juli op grond van par. 1 zijner verordening no. 90/41, waardoor de verordening no. 108/40 (vierde verordening over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen) wordt aangevuld, den Secretaris-generaal in het ministerie van Binnenlandsche Zaken, dr. Frederiks, met de voorloopige waarneming der zaken van voorzitter van het Rijksbureau voor het Nationale Plan belast en hem opgedragen, den opbouw van dit Rijksbureau ter hand te nemen.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Nationale Plan 4693 B)**

E. NEDERLAND. — Politie. - Amsterdamsch politiebataljon betrekt zijn kazerne. - Begin der reorganisatie van de politie in de groote steden. —

Met eenig officieel vertoon is 2 Juli in de hoofdstad de kazerne van het politiebataljon Amsterdam, op den hoek van de Ferdinand Bolstraat en het Cornelis Troostplein in gebruik genomen. Ter gelegenheid hiervan heeft het bataljon, alsmede een aantal andere afdeelingen der hoofdstedelijke politie, een défilé gehouden voor Duitsche en Nederlandsche politie- en justitie-autoriteiten, in den namiddag gevolgd door een marsch door de stad.

Het politiebataljon. — Het half Mei j.l. opgerichte politiebataljon is voornamelijk te beschouwen als een uitgebreide voortgezette opleiding voor politie-agent, d.w.z., dat degenen, die voor plaatsing in aanmerking komen en aan de exameneischen hebben voldaan, hier gedurende zes jaren instructie en onderwijs ontvangen.

De lessen en oefeningen omvatten: exercitie, straatgevecht (w.o. klewang-schermen), schieten, gasbeschermingsdienst, politiekennis, motorkennis, Duitsch, projectie-teekenen (situatieschetsen bij verkeersongevallen), sport (w.o. jiu-jitsu, schermen, zwemmen), zang, afstandsmarschen en indoortraining. Dit geschiedt in de kazerne, waar de ongehuwden ook slapen (de gehuwden slechts, wanneer zij piketdienst hebben).

Na deze eerste zes jaren gaan de agenten over in verschillende takken van dienst, om, na weer zes jaar, geplaatst te worden bij de recherche of de gendarmerie.

De manschappen van het politiebataljon doen nimmer alleen straatdienst, doch steeds in groepsverband, onder leiding van een politie-officier, voor speciale opdrachten, welke den inzet van een groot aantal politiemannen tegelijk noodig maken. Zoo heeft het bataljon dienst gedaan bij de politie-afzetting van het voormalige IJsclub-terrein, op 27 Juni '41 en iedereen heeft kunnen zien, welk een voortreffelijken indruk de mannen daar maakten.

Het bataljon in zijn huidige samenstelling bestaat, wat de manschappen betreft, geheel uit nieuw personeel, allen oud-militairen uit den jongsten mobilisatietijd. Aanvankelijk bedroeg hun aantal 380, doch dit is verminderd tot 232. Het bataljon bestaat uit een staf en twee compagnieën, die ieder verdeeld zijn in drie sectiën, onderverdeeld in drie groepen van ieder twaalf agenten, d.w.z. dat elke compagnie dus 108 agenten telt.

De bataljonskazerne. — De kazerne, waarin het bataljon is ondergebracht (drie reeds bestaande naast elkaar liggende gebou-

wen) bestaat uit een hoofdgebouw en twee eigenlijke kazernegebouwen, voor iedere compagnie één.
In het hoofdgebouw is de bataljonsstaf gehuisvest. Verder bevinden zich daar, behalve het bureau van den wachtcommandant en een ruim wachtlokaal, de lokalen voor instructie, Jiu-Jitsuzaal, een ziekenzaaltje (met 7 bedden), de groote cantine voor de manschappen en twee kleinere cantines, resp. voor de groepscommandanten en de officieren. Alles is sober, doch smaakvol aangekleed. Vooral de groote cantine — waar ongeveer honderd man tegelijk plaats kunnen vinden — ziet er zeer aantrekkelijk uit.
In ieder der beide kazerneeringsgebouwen bevinden zich tien slaapzalen. Verder zijn er de noodige douche- en toiletruimten en een flinke gymnastiekzaal. Op één der twee groote binnenplaatsen is de rijwielstalling ondergebracht (iedere man beschikt over een fiets); op de andere is de keuken gebouwd.
Tenue in orde? — Een kleinigheid, die opvalt en die een staaltje is van den nieuwen, frisschen geest, welke door het bataljon waait, zijn de groote spiegels welke hier en daar (bij de uitgangen en vóór de deur der groote cantine) zijn aangebracht, waarboven het bordje: Tenue in orde? (Telegraaf - Vaderland)
(V. b. Politie Nederland 4677 C; Politie A'dam 4651 F)

A. FRANKRIJK. — Staatsuitgaven. - Raming van uitgaven in 1941: 141 milliard francs. —
Volgens de Köln. Zeitung wordt uit Parijs gemeld, dat de Fransche regeering als teeken der normaliseering van den financieelen en economischen toestand, zoowel de uitgaven- als ontvangstenramingen over het tweede halfjaar van 1941 per 1 Juli zal publiceeren, waarbij een totaal overzicht gegeven zal worden over het jaar 1941, terwijl zij tot nu toe volstaan heeft met de publicatie van een kwartaalbegrooting der uitgaven. Slechts werd genoemd tot op heden 141 milliard frs. totale uitgaven over 1941, zonder de bezettingskosten.
Deze bedragen, volgens de begrootingen over het eerste en tweede kwartaal 39.7 milliard frs., resp. 32.1 milliard frs., waarvan 24.4 milliard frs., resp. 22.7 milliard frs. op de gewone en de andere bedragen als buitengewone uitgaven te boek stonden.
Over de ontvangsten verluidt, dat deze voldoende zijn ter dekking van de gewone uitgaven. Zij zouden volgens deze gegevens ca. 90 milliard frs. bedragen, hetgeen een stijging zou beteekenen. De ontvangsten werden n.l. bij het begin van het jaar op ca. 40 milliard frs. geraamd en in Mei echter reeds op 60 à 70 milliard frs. (Alg. Handelsblad, 2 Juli)
(Vor. ber. Staatsfinanciën 4587 F)

B. NEDERLAND. — N.S.N.A.P. - Bijeenkomst. - De overgang van de Troelstra-beweging. - Redevoeringen van Paul Kiès en dr. E. H. van Rappard. —
Amsterdam, 4 Juli. (A.N.P.) — Voor een uitverkochte zaal hebben 3 Juli dr. E. H. van Rappard, landelijk leider van de N.S.-N.A.P., en Paul Kiès, voorheen leider van de Troelstra-beweging, in „Bellevue" te Amsterdam gesproken.
Den Haag, 5 Juli. — Ook te Den Haag spraken in de groote zaal van den Dierentuin op 4 Juli dr. E. H. van Rappard en de plaatsvervangend leider van de N.S.N.A.P., Lensink, voor een tot de laatste plaats bezette zaal.
(Telegraaf - Het Vaderland. - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Overgang Troelstra-beweging 4744 A; Dr. E. H. v. Rappard 4734 C; Paul Kiès 4649)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Radio-rede van Stalin. —
Helsinki, 3 Juli. (D.N.B.) — De situatie op het Oostelijk oorlogstooneel heeft Stalin thans aanleiding gegeven 3 Juli een rede te houden, die door alle Sovjetzenders werd verspreid. In zijn rede gaf hij eenerzijds de successen van het Duitsche leger gedeeltelijk toe en poogde ze te verklaren, tegelijkertijd vorderde hij de bolsjewisten op den moed niet te verliezen. Vooral richtte hij zich met de scherpste dreigementen tegen de tegenstanders van het bolsjewistische systeem in de Sovjet-Unie zelf. Stalin verklaarde, dat de vijand verder opdringt en reeds Litauen, Letlandschen bodem en andere gebieden veroverd heeft. Ons vaderland, zoo zeide hij, verkeert in ernstig gevaar. Dit is hieraan toe te schrijven, beweerde Stalin, dat de Duitschers den oorlog onder voor hen voordeelige omstandigheden zijn begonnen. De Duitschers waren met de mobilisatie verder dan het Sovjet-leger, doch de Sovjet-Unie heeft het verdrag benut, dat zij indertijd met Duitschland gesloten heeft. Wij hadden, aldus Stalin, anderhalf jaar rust om ons voor te bereiden. Dat was winst voor ons en een verlies voor Duitschland. Stalin onderstreepte nogmaals, dat het gaat om een strijd op leven en dood. Er zijn echter geen onoverwinnelijke legers. Ook Napoleon is overwonnen. Voor alles echter, zoo ging hij voort, is het thans noodzakelijk, dat men de grootte van het gevaar, dat de Raden-unie bedreigt, begrijpt en dat een einde gemaakt wordt aan de stemming van gelatenheid. Binnen de Sovjet-Unie is geen plaats meer voor zwartkijkers en ongedisciplineerden, voor intriganten en paniekzaaiers. Paniekzaaiers en verspreiders van geruchten moeten zonder erbarmen bestreden worden. Men moet allen, die het verzet verlammen, zonder pardon en zonder aanzien des persoons aan het gerecht overleveren. Den vijand mag niets in handen vallen, geen locomotief, geen kilogram graan, geen olie, geen stuk brood. De bolsjewisten moeten de bosschen verbranden en alles vernietigen, wat den vijand van nut zou kunnen zijn.
Ten slotte gaf Stalin uiting aan zijn voldoening over de hulpbelofte van Churchill aan de Sovjet-Unie en over de verklaring van Roosevelt, volgens welke de Ver. Staten de Raden-Unie eveneens willen steunen.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Oorlog Groot-Duitschland—Sovjet-Unie 4742 C; Overeenstemming met Engeland 4733; Hulp Ver. Staten 4746; Stalin 4071 B)**

D. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Een telegram van de Evangelische kerk aan Rijkskanselier Hitler. —
De geestelijke vertrouwensraad van de Duitsche evangelische kerk heeft aan den Führer een telegram gezonden dat als volgt luidt: „de geestelijke vertrouwensraad van de Duitsche evangelische kerk, voor de eerste maal in vergadering bijeen sinds het begin van den beslissenden strijd in het Oosten, verzekert U, mijn Führer, op dit dynamische oogenblik, opnieuw van zijn onwankelbaren trouw en bereidvaardigheid der geheele evangelische christenheid van het Duitsche rijk. U hebt het bolsjewistische gevaar uit het eigen land verbannen en roept thans ons volk en de volkeren van Europa op tot den beslissenden strijd tegen den doodsvijand van alle ordening en de geheele avondlandsche christelijke beschaving. Het Duitsche volk en daarmede al zijn christelijke geledingen, danken U voor deze daad. Dat thans de Britsche politiek zich ook openlijk van het bolsjewisme als handlanger tegen het rijk bedient, maakt het duidelijk, dat het haar niet om het christendom, maar enkel en alleen om de vernietiging van het Duitsche volk te doen is. Moge de almachtige God, U en ons volk bijstaan, opdat wij op den dubbelen vijand de overwinning behalen, waarop al onze gedachten en handelingen gericht moeten zijn.
De Duitsche evangelische kerk denkt op dit oogenblik aan de Baltische evangelische martelaars van het jaar 1918. Zij denkt aan het namelooze leed, dat het bolsjewisme allen anderen volkeren wilde bereiden, zooals het dit bereid heeft aan de volkeren die binnen het bereik van zijn macht lagen. Met al haar gebeden is zij bij u en bij onze onvergelijkelijke soldaten, die thans met zoo geweldige slagen den haard van pest uit den weg ruimen, opdat in heel Europa onder uw leiding een nieuwe ordening moge ontstaan en een eind gemaakt wordt aan alle inwendige ontbinding, alle bevuiling van wat heilig is en aan alle schending van de gewetensvrijheid".
Het telegram van den vertrouwensraad der Duitsche evangelische kerk aan den Führer is geteekend door de bisschoppen Marahrens, Schultz en Hymmen. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Evang. Kerk 3846 B; Rijkskans. Hitler 4731 A)

E. NEDERLAND. — Arbeidsdienst. - Bijeenkomst van het leiderskorps te Arnhem. —
De commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst, majoor Breunese, heeft zijn leiderskorps — leden van het hooger- en middenkader uit de staven en de kampen van den Nederlandschen Arbeidsdienst, in totaal ruim 200 man — op 30 Juli en 1 Juli te Arnhem bijeen geroepen.
Het belangrijkste oogenblik van deze leidersdagen lag in de bijeenkomst van den eersten middag, die door den vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris in

Gelderland, dr. Schneider, werd bijgewoond en waarop General-Kommissar Schmidt en de commandant van den N.A.D. het woord voerden over de wijze, waarop de leider van den Arbeidsdienst zich moet instellen op den strijd tegen het Bolsjewisme.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Arbeidsdienst 4697 A)**

A. **BELGIE. — Bevolking 1940. —**
Het Belgische Staatsblad publiceert de officieele bevolkingsstatistiek voor 1940. Zij is afgesloten per 31 December en vermeldt een gezamenlijke bevolking van 8.295.000 zielen, van wie 4.089.000 mannen en 4.205.000 vrouwen. Daarmede staan in België tegenover honderd mannelijke, 103 vrouwelijke bewoners. De dichtst bevolkte steden (zonder voorsteden) zijn op de rij af: Antwerpen met 268.000, Brussel met 188.000, Gent met 161.000 en Luik met 161.000 zielen.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Bevolking 1939, 4413 D)**

B. **NEDERLAND. — Rijwiel met houten banden. —**
Volgens de Telegraaf van 3 Juli heeft Den Haag deze week een sensatie beleefd. De eerste fiets met houten banden werd in de Residentie gesignaleerd. De rubberschaarschte heeft den vindingrijken mensch aan het piekeren gebracht en het resultaat is . . . de houten band. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Distributie Rijwielbanden 4581 B)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Nieuwe postzegels met portret van Rijkskanselier Hitler. —**
Van 1 Augustus af zullen de Duitsche postzegels het portret van Adolf Hitler dragen. Behalve de gewone zegels van 1 tot 18 pfennig zullen eenige nieuwe zegels verschijnen van 15 tot 24 pfennig en van 1, en 3 en 4 mark. Het ontwerp voor de nieuwe zegel is vervaardigd door prof. Georg Kleyn te München naar een foto van prof. Heinrich Hoffmann.
(Haagsche Crt.) **(V. b. Rijkskanselier Hitler 4748 D)**

D. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Italië en de Sovjet-Unie in oorlog. - Japan behartigt Italië's belangen te Moskou. —**
Berlijn, 3 Juli. (A.N.P.) — Van goed ingelichte zijde wordt vernomen, dat thans bevestigd wordt, dat Japan en niet Zweden de Italiaansche belangen in de Sovjet-Unie behartigt. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Italië—Sovjet-Unie 4732)

E. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Nieuwe lessentabellen voor H.B.S. en Gymnasia. —**
De Staatscourant van 2 Juli bevat twee besluiten van den Secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, waarbij nieuwe lessentabellen zijn vastgesteld voor de openbare Hoogere Burgerscholen A en B en voor de openbare gymnasia en nieuwe minimumtabellen voor de door het Rijk gesubsidieerde bijzondere Hoogere Burgerscholen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Onderwijs 4636 E)

F. **FINLAND. — Kabinet Rangell. - Mutaties. - Tanner toegetreden. —**
Helsinki, 3 Juli. (D.N.B.) — De leider van de Finsche arbeidersbeweging, Vaeinoe Tanner, is 3 Juli als minister van Handel en Industrie in de regeering opgenomen. Salmio, die tot nog toe dezen post bekleedde, is uit de regeering getreden.
Tanner moest in 1940 onder pressie van Moskou aftreden als lid der Finsche regeering. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet-Rangell 4697 B; Tanner 4152 B)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Radiorede van president Roosevelt. - Verdediging van Westelijk halfrond en „vrijheid ter zee". —**
New York, 4 Juli (D.N.B.) — Ter gelegenheid van Onafhankelijkheidsdag heeft president Roosevelt een radiorede gehouden. Hij begon met te zeggen, dat, evenals bij de onafhankelijkheidsverklaring van 1776, de Amerikaansche vertegenwoordigers ook in de tegenwoordige crisis tot plicht hebben, de motieven voor hun handelingen bekend te maken. Toen, aldus zeide Roosevelt, stond het groote beginsel op het spel, dat de regeering haar volmachten krijgt met goedkeuring van de geregeerden. In de laatste jaren is een nieuwe vorm van „tyrannie" opgedoken, die de grondgedachte van 1776 in het buitenland heeft verdrongen. Ook in Amerika zijn deze begrippen bedreigd.
De president polemiseerde op deze wijze tegen de „aanvallers" en „dictatoren" en verklaarde, dat „de menschelijke vrijheid" in vele landen „door een heerschappij van geweld" vernietigd dreigt te worden. Het was niet duidelijk of hij hiermede de geweldheerschappij der bolsjewisten in de Sovjet-Unie bedoelde wien hij, zooals bekend, zijn steun heeft toegezegd.
Verder verklaarde hij, dat ook Amerika bedreigd wordt door de nieuwe staatsvormen, die in tegenspraak zijn met die van 1776. Amerika streeft er dan ook ernstig naar, het Westelijk halfrond en de „vrijheid ter zee" te verdedigen. Daarvoor heeft men niet alleen eenheid noodig, maar ook snelheid, flinkheid en werklust. Er moet een einde komen aan gemopper en sabotage, die een veel diepere uitwerking hebben dan het in de lucht laten vliegen van munitiefabrieken.
„Ik verklaar voor het volk der Vereenigde Staten plechtig", aldus besloot Roosevelt, „dat de Vereenigde Staten nooit een gelukkige oase zouden kunnen blijven te midden van de woestijn der dictaturen. Daarom hernieuwen wij, Amerikanen, den eed voor het land en de vlag, met het doel onze werkkracht en, zoo noodig, ook ons leven beschikbaar te stellen." (Telegraaf)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4730 A)

H. **NEDERLAND. — Journalistiek. - M. A. Cageling, diplomatiek redacteur van „De Tijd". —**
Met ingang van 1 Juli is M. A. Cageling, hoofdredacteur van „Onze Vloot" en oud-hoofdredacteur van het „Nederlandsch Dagblad", aan „De Tijd" verbonden als diplomatiek redacteur. (De Tijd)
(Vor. ber. Dagbladen 4551 C)

I. **NEDERLAND. — Politieke partijen ontbonden. - Liquidatie van de S.D.A.P. —**
's-Gravenhage, 5 Juli. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft in een verordening van 5 Juli 1941 een reeks partijen ontbonden, t.w.:
den Vrijzinnig Democratischen Bond,
de Staatkundig Gereformeerde Partij,
de Christelijk Democratische Unie,
de Anti-Revolutionnaire Partij,
de Christelijk Historische Unie,
de Liberale Staatspartij,
de Roomsch-Katholieke Staatspartij en
de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij.

Deze partijen, die het stelsel van de parlementaire democratie en dus van een voorbije gedachtenwereld vertegenwoordigen, hebben haar inwendige draagkracht en daarmede het gros van haar aanhangers verloren, die zich in andere groepeeringen vereenigen.
Het optreden van deze partijen, althans van enkele harer toonaangevende leden, die zich voor hun streven bedienden van de inrichting van hun partij, was duidelijk en ondubbelzinnig gericht tegen de belangen van de bezettende overheid, zooals blijkt uit tal van concrete voorvallen, die ten slotte het ingrijpen van de Duitsche politie vereischten. Daarmede was de noodzakelijkheid om deze partijen te ontbinden, ontstaan.
Tot liquidateur van de op 5 Juli ontbonden politieke partijen is bij besluit van den Rijkscommissaris aangewezen: de commissaris voor de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen de heer H. W. Müller Lehning.

Liquidatie van de S.D.A.P. — De op 20 Juli 1940 door den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden aangestelde commissaris voor de Marxistische partijen, mr. M. M. Rost van Tonningen, heeft na voltooiing der reorganisatie van de Arbeiderspers en van de Centrale Arbeidersverzekerings- en Deposito-bank, alsmede na de opheffing resp. liquidatie van andere Marxistische instellingen en vereenigingen, thans ook de voorbereidende werkzaamheden voor de liquidatie van de Sociaal-Democratische Partij (S.D.A.P.) voltooid. Hij heeft dienovereenkomstig den Rijkscommissaris voorgesteld, over te gaan tot liquidatie van de Sociaal-Democratische Partij en daartoe een specialen liquidator te benoemen. Tevens heeft hij den Rijkscommissaris verzocht, hem met het oog op de voltooiing van deze taak en in het belang van de andere hem inmiddels opgedragen werkzaamheden, te willen ontslaan van zijn op 20 Juli 1940 aanvaarde verplichtingen.
De Rijkscommissaris heeft dit verzoek ingewilligd en bij deze gelegenheid den heer Rost vaan Tonningen zijn dank betuigd voor de geslaagde uitvoering der hem destijds opgedragen werkzaamheden. (Het Vaderland - De Telegraaf)
(Vor. ber. Mr. M. M. Rost van Tonningen i. z. maatreg. Marx. partijen 4303 A en 4302 B)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Finsche krijgsverrichtingen. - Aalandseilanden door de Finnen bezet. —

4 Juli. — Sinds de Duitsche en Finsche troepen de oostelijke grens in het noorden van Finland gepasseerd zijn, is de opmarsch stelselmatig verloopen.
In de buurt van Hangö viel voortdurende bedrijvigheid van de artillerie aan beide zijden waar te nemen. Aan het zuidelijke front worden in hoofdzaak landmijnen gelegd en heerscht bedrijvigheid van patrouilles en verkenningsafdeelingen.
De Aalandseilanden zijn bezet, ten einde deze te kunnen verdedigen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Finland—Sovjet-Unie 4745 G; Aalands-eilanden 4409 D)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Krijgsverrichtingen. - Britsche verliezen van de koopvaardijvloot in Juni 1941. —

De strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart leverde ook in de maand Juni het verwachte groote resultaat op. Marine- en luchtwapen brachten 768.950 b.r.t. vijandelijke koopvaardijscheepsruimte tot zinken. Hierbij werden alleen door duikbooten 417.450 b.r.t. vernietigd. Daar komen nog bij groote verliezen, die de vijand geleden heeft door het loopen van schepen op mijnen van allerlei soort. Bovendien werd een groot aantal vijandelijke koopvaardijschepen zoo ernstig beschadigd, dat zij geheel of voor geruimen tijd verloren zijn voor de vijandelijke ravitailleering. (Het Vaderland, 3 Juli)

(Vor. ber. Koopvaardijverliezen 4707 F)

C. SYRIE. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. - Palmyra gevallen. —

Vichy, 3 Juli. (D.N.B.) — Het Fransche legerbericht meldt de inneming van Palmyra door de Engelschen. Een Britsche afdeeling, uit Irak afkomstig, heeft op 3 Juli de Syrische grens bij Tell Kotsjek overschreden en gepoogd langs de spoorlijn naar Mosoel op te rukken.
In het bergachtige deel van den Zuid-Libanon heerschte aan beide zijden bedrijvigheid van patrouilles en artillerie. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Syrië 4735 E)

D. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Krijgsverrichtingen. - Duitsche troepen bezetten Riga en Windau. - Sovjet-legers ten Oosten van Bialystok ingesloten en vernietigd. - Vernietigd en veroverd materieel - 20.000 bolsjewisten loopen over. - Berezina overschreden. - Sovjet-leger in Baltisch gebied verslagen. —

Duitschers veroveren Riga. — Hoofdkwartier van den Führer, 1 Juli. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
Vanochtend hebben troepen van het Duitsche leger Riga ingenomen, nadat reeds 29 Juni ver vooruitgeschoven strijdkrachten onder bevel van kolonel Lasch in een snellen aanval via Mitau strijdend het Zuidwestelijke deel van de stad waren binnengedrongen.

Slag bij Bialystok. - Windau veroverd. — Hoofdkwartier van den Führer, 2 Juli. — Het opperbevel der weermacht deelt mede: Een groot deel van de Sovjetlegers, die ten Oosten van Bialystok waren ingesloten, is in den loop van 1 Juli vernietigd. Van den onafzienbaren buit zijn tot dusverre ongeveer 100.000 gevangenen, 400 gepantserde gevechtswagens en 300 stukken geschut geteld.
Windau is op 1 Juli bezet.

Vernietigd en veroverd materieel. - Krijgsgevangenen. — Hoofdkwartier van den Führer, 2 Juli. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
Meer en meer valt te overzien, dat de vernietigingsslag ten oosten van Bialystok een beslissing van historische beteekenis heeft gebracht. Een ongelooflijke chaos heeft de Sovjet-legers overstelpt, die hier als wig waren opgesteld om Duitschland in den rug aan te vallen en den brandfakkel van het bolsjewisme naar Europa te brengen.
De afmetingen van de zoowel hier als in de overige sectoren geleverde slagen blijkt uit het feit, dat over den tijd van 22 Juni tot 1 Juli reeds thans 5.774 gepantserde strijdwagens, 2.330 stukken gewoon en luchtdoelgeschut, vier pantsertreinen en niet te tellen hoeveelheden mitrailleurs en geweren als buitgemaakt of vernietigd zijn gemeld.
Het Sovjet-luchtwapen heeft in dezelfde periode 4.725 vliegtuigen verloren, waarvan 1.392 in luchtgevechten, 112 door luchtdoelartillerie en 3.221 die op den grond vernietigd werden.
De tot dusver getelde aantallen gevangenen beloopen meer dan 160.000.

Twintig duizend bolsjewisten loopen over. — Hoofdkwartier van den Führer, 4 Juli. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
Vandaag zijn 20.000 soldaten van de nog bij Minsk ingesloten deelen van het Sovjet-leger overgeloopen, nadat zij hun politieke commissarissen hadden doodgeschoten.

De Berezina overschreden. — Hoofdkwartier van den Führer, 4 Juli. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
In het midden van het aanvalsfront werd de Berezina op verscheiden plaatsen overschreden.

Sovjetleger in Baltisch gebied verslagen. — Berlijn, 5 Juli. (D. N. B.) — In het Baltische gebied is thans een Sovjet-leger volkomen verslagen. Verscheidene gemengde divisies infanterie en brigades gepantserde troepen zijn in de pan gehakt. Van andere divisies zijn de voornaamste strijdkrachten vernietigd. De buit aan wapenen en uitrustingsvoorwerpen van allerlei soort bedekt verscheidene vierkante kilometers. Het aantal pantserwagens, batterijen, luchtdoelgeschut, vliegtuigen, pantsertreinen, dat de bolsjewisten in Duitsche handen hebben achtergelaten, is voorloopig niet te overzien.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4742 C)

E. NEDERLAND. — Distributie. - Jam, stroop en andere suikerhoudende artikelen op den bon. —

's-Gravenhage, 5 Juli. — De Secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat een aanvang zal worden gemaakt met het distribueeren van jam, marmelade, gelei, stroop, honing en andere suikerhoudende boterhamsmeersels, alsmede van vruchten op siroop.
De distributie zal beginnen op Maandag 14 Juli.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Distributie 4681 C)**

F. NEDERLAND. — Strijd tegen het Bolsjewisme. - Vrijwilligersverbond Nederland. —

's-Gravenhage, 5 Juli. — In de afgeloopen dagen zijn in alle stilte voorbereidingen getroffen voor de oprichting van een eigen Nederlandsche formatie tot steun aan de Duitsche weermacht in den strijd tegen het bolsjewisme, die den naam zal dragen „Vrijwilligersverbond Nederland". De vorming van een dergelijk zuiver Nederlandsch vrijcorps staan geen moeilijkheden meer in den weg, nu de hiervoor noodzakelijke toestemming van de betreffende Duitsche instanties verzocht en verkregen is. Dit „Vrijwilligersverbond Nederland" zal, met medewerking van de bestaande politieke partijen en van Nederlandsche officieren door een reeds opgericht Nederlandsch aanwervingsbureau georganiseerd worden. In dit verbond kunnen mannen worden opgenomen van 17 tot 40 jaar met een minimum-lengte van 1 m. 65. Hun soldij, alsmede de ondersteuning van eventueele familieleden, zal volgens dezelfde grondslagen geregeld worden als bij de Duitsche weermacht.
Aanmeldingen en inlichtingen moeten gericht worden tot het Centrale Aanwervingsbureau voor het „Vrijwilligersverbond Nederland", Stadhouderslaan 132, Den Haag.

(Vor. ber. Anti-bolsjewistische actie 4740 A)

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Panglima Polem, Atjehsch hoofd, overleden. —

Koeta Radja, 5 Juli. (A.N.P.) — Op hoogen leeftijd is overleden Panglima Polem, vroeger een van de meest bekende leiders van het verzet der inheemsche bevolking in Atjeh tegen het Nederlandsche gezag. Hij organiseerde dit verzet in het einde der vorige eeuw. Jarenlang was hij de leider van den heiligen oorlog der Atjehers. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Atjeh 3203 C.)

A. Conflict met Japan. - Vier jaren strijd. —

Vier jaren is het thans geleden dat op 7 Juli 1937 Japansche en Chineesche troepen bij de Marco Polobrug nabij Peking op elkaar botsten en tusschen de twee volken een strijd begon, die nog steeds voortwoedt en waarvan het einde nog altijd niet in het zicht is. Over dit z.g. Japansch-Chineesche „conflict" is reeds zooveel geschreven, dat het niet noodig schijnt er opnieuw een uitvoerige uiteenzetting van te geven, doch nu deze vierde verjaardag ongeveer samenvalt met de officieele erkenning van de Chineesche Nanking-regeering van Wang Tsjing-wei door de As-mogendheden en hare bondgenooten, is een nieuwe toestand ontstaan die alle aandacht verdient.

Japan zag kans om met zijn troepen een groot deel van China te bezetten doch slaagde er tot nu toe niet in om den tegenstand van de Chineesche verzetspartij onder leiding van Tsjang Kai-sjek te breken. Waar de Japansche en Chineesche legermachten op elkaar stootten, behielden de Japanners als regel de overhand, doch in het eindelooze China liepen zij zich vast, zoodat ten slotte in het diepe binnenland een natuurlijke grens ontstond, welke zij niet duurzaam schijnen te kunnen overschrijden.

Achter die grens heeft Tsjang Kai-sjek zich teruggetrokken naar Tsjoengking, de hoofdplaats van de provincie Szechuan, en vandaar uit dirigeert hij het verzet, niet alleen met geregelde troepen tegen, maar vooral ook door een goed georganiseerden guerilla achter het Japansche front.

CHINA

Toen het conflict door wapengeweld niet tot oplossing scheen te kunnen komen, ging Japan in April 1940 er toe over om in het bezette deel van China een Chineesche tegenregeering in te stellen met Nanking als zetel en onder leiding van Wang Tsjing-wei, die tot taak kreeg om te trachten het gezag van de Tsjoengking-regeering te ondermijnen en te doen verdwijnen en tevens om het Chineesche volk vertrouwd te maken met de gedachte, dat voortaan Japan een leidende rol zou spelen in het politieke en economische leven van China.

Sindsdien staan dus in dit land twee regeeringen tegenover elkaar, de Nanking-regeering van Wang Tsjing-wei onder contrôle van Japan en onder dekking van Japansche troepen, en de Tsjoengking-regeering van Tsjang Kai-sjek, die z.g. geheel zelfstandig is, doch die in werkelijkheid zoozeer afhankelijk is van de hulp en steun van Moskou en Washington in den vorm van geld, wapenen en technici, dat van zelfstandigheid niet gesproken kan worden.

Het zou voor de hand hebben gelegen, dat Japan terstond bij de instelling van de Nanking-regeering was overgegaan tot erkenning de facto en de jure van dit bewind als de eenige en wettige regeering in China. Dit heeft het echter niet gedaan uit vrees hiermede zijn grooten tegenstander in Azië, de Sovjet-Unie, voor het hoofd te zullen stooten, daar het nog steeds de hoop niet had opgegeven eenmaal met de Sovjetregeering tot overeenstemming te komen en de tusschen beide landen hangende geschillen op vredelievende wijze tot oplossing te brengen. Toen het aan Japan echter duidelijk werd, dat de kans op een dergelijk accoord vrijwel uitgesloten was, ging het in November van het vorige jaar er toe over om met de regeering van Wang Tsjing-wei een contract te sluiten, dat de verhouding tusschen beide partijen regelde en dat te beschouwen was als een officieele erkenning van Wang's bewind. Een vertegenwoordiger van de Japansche regeering, met den rang van buitengewoon ambassadeur, werd te Nanking geplaatst.

Voorloopig was Japan de eenige mogendheid die tot dezen stap overging. De andere landen bleven de diplomatieke betrekkingen met Tsjoengking onderhouden en gaven er de voorkeur aan den loop der gebeurtenissen in China eerst nog eens aan te zien. Ook de verhouding welke door het sluiten van het Driemogendhedenpact in September 1940 was ontstaan tusschen Duitschland, Italië en Japan had nog niet ten gevolge, dat de As-mogendheden het voorbeeld van Japan volgden en tot erkenning van de Nanking-regeering overgingen. Blijkbaar om te voorkomen, dat de verhoudingen met de Sovjet-Unie en met de Vereenigde Staten, die beide voortgingen met aan Tsjang Kai-sjek steun te verleenen, nog ingewikkelder zouden worden dan zij reeds waren.

Door het uitbreken van den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie is de toestand echter geheel anders geworden, daar de verhoudingen zich thans scherp afteekenen. De Nanking-regeering is een Japansche schepping en zij past geheel in het kader van de Japansche leiding over een Groot-Aziatische ruimte, waarvan de rechtmatigheid in artikel 2 van het Driemogendhedenpact door de As-mogendheden is erkend. De officieele erkenning van de Nanking-regeering door Duitschland en Italië, welk voorbeeld door hunne bondgenooten en door Spanje is gevolgd, is dan ook het logische gevolg van het bestaan van deze internationale overeenkomst, waaraan geen enkele belemmering meer in den weg stond.

Voor Wang Tsjing-wei beteekent deze erkenning ongetwijfeld een belangrijke versteviging van zijn positie. Hij moet bij het Chineesche volk den indruk wekken, dat hij niet alleen steunt op de Japansche bajonetten, maar dat hij inderdaad het hoofd is van een bewind, dat een plaats inneemt te midden van de andere staten in de wereld. Dat Duitschland, Italië, Spanje en nog een aantal kleinere Europeesche staten thans officieele betrekkingen met zijn regeering hebben aangeknoopt en alleen deze erkennen als de eenige wettige in China, zal zijn prestige onder zijn landgenooten ongetwijfeld in sterke mate verhoogen en zijn aanhang doen groeien.

Ook voor Japan stemt deze stap van de As-mogendheden tot groote voldoening en de Japansche bladen geven daaraan uiting. Telegrammen uit Tokio maken melding van herhaalde besprekingen van het kabinet, waarbij steeds de militaire leiders tegenwoordig zijn, van beraadslagingen met den keizer, waarbij belangrijke besluiten zijn genomen, maar welke die besluiten zijn, wordt niet bekend gemaakt. (Telegraaf)

(Vor. ber. Chineesch-Japansch conflict 4745 E; 3 jaren strijd 4290 C)

B. TURKIJE. — Rede van minister-president Saydam over Duitschland en de Sovjet-Unie. —

Ankara, 5 Juli. (D.N.B.) — De voorzitter van den Turkschen ministerraad, Refik Saydam, heeft 4 Juli in de groote Turksche nationale vergadering verslag uitgebracht over de Turksche binnen- en buitenlandsche politiek.

Na de uiteenzettingen van den minister-president heeft de Turksche groote nationale vergadering haar vertrouwen in het ministerie uitgesproken met 209 tegen 19 stemmen.

Saydam zeide o.a., dat als grootste resultaat van de Turksche buitenlandsche politiek de verbetering der betrekkingen tusschen Duitschland en Turkije genoemd moet worden. Dit pact is geen oppervlakkig werk. Het is een belangrijk document, dat de richting van de Turksche buitenlandsche politiek kenmerkt. Het pact met Duitschland is tegen geen andere mogendheid gericht.

Sprekende over den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie zeide hij: Turkije heeft van het begin af aan niet geaarzeld zijn standpunt bekend te maken. De regeering heeft de oorlogvoerende landen er van in kennis gesteld, dat Turkije zijn strikte neutraliteit wil handhaven. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Min.-pres. Saydam 4516 D; Vriendschapsverdrag met Duitschland 4736 B; Duitsch-Russisch conflict 4733)

A. **ZWEDEN. — Pers. —**
In de Kamers van den Zweedschen Rijksdag werd op 19 Juni een verandering van de Zweedsche grondwet doorgevoerd, waardoor de tot dusverre bestaande persvrijheid beperkt wordt.
De nieuwe wet voorziet in het invoeren van een censuur bij oorlog of oorlogsgevaar, evenals in de mogelijkheid tot het uitgave-verbod van een tijdschrift gedurende den oorlog.
De minister van Buitenlandsche Zaken, Günther, zeide in zijn toelichtingen tot deze wet, dat de Zweedsche regeering tegenover vreemde mogendheden niet kan verklaren, dat zij geen macht bezit om tegen ongewenschte buitenlandsch-politieke uitingen in de pers maatregelen te nemen. (Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Pers 4404 D)

B. **AFGHANISTAN. — Neutraliteit. —**
Kaboel, 6 Juli (D.N.B.) — Koning Zahir Sjah heeft de tweede zitting van het vierde Afghaansche parlement geopend. In een rede wees hij op het besluit van Afghanistan in het verloop van den huidigen oorlog absoluut neutraal te willen blijven. De koning verklaarde, dat Afghanistan zijn vriendschappelijke, politieke en economische betrekkingen met alle mogendheden hoopt te handhaven met behoud van zijn eigen rechten en belangen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Afghanistan 1037 D)

C. **NEDERLAND. — Werkverruiming. - Toelating. —**
Amsterdam, 4 Juli. — De persdienst van het N.V.V. meldt:
Binnenkort zal een reorganisatie in de werkverruiming in werking treden, waarbij de loon- en andere arbeidsvoorwaarden gebracht zullen worden in overeenstemming met die in het vrije bedrijf. Daarmede zal een einde gemaakt worden aan de tot nu toe geldende regeling, waarbij de werkverruiming gebaseerd was op de rijkssteunregeling.
In beginsel kan voortaan iedere werklooze mannelijke Nederlander boven de 18 jaar, doch jonger dan 66 jaar, worden geplaatst. Een aantal uitzonderingsgevallen worden genoemd o.a. voor hen, die werk hebben geweigerd of zonder geldige reden uit Duitschland zijn teruggekeerd.
Wel zal rekening gehouden moeten worden met een bepaalde volgorde van tewerkstelling en zullen bijv. gesteunden en kastrekkers den voorrang hebben.
(Utrechtsch Dagblad) **(V. b. Werkloosheid 4735 B)**

D. **IJSLAND. — Bezetting door de Vereenigde Staten.**
New York, 7 Juli. (D.N.B.) — Amerikaansche marinetroepen hebben vandaag IJsland bezet.
In een buitengewone boodschap aan het Congres heeft president Roosevelt medegedeeld, dat Amerikaansche troepen op 7 Juli, krachtens een overeenkomst tusschen hem en den premier van IJsland, op IJsland zijn aangekomen. De Amerikaansche marinetroepen moeten de Britsche strijdkrachten completeeren en mogelijkerwijs vervangen. De Vereenigde Staten kunnen een bezetting van strategische voorposten, die gebruikt zouden kunnen worden als lucht- of vlootbasis voor een eventueelen aanval op het Westelijk halfrond door Duitschland, niet toelaten. Amerika wenscht op het oogenblik de souvereiniteit over deze gebieden niet te wijzigen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. IJsland 4736 D)

E. **KROATIE. — Onafhankelijkheid - Erkenning door Spanje - Grensregeling. —**
Madrid, 4 Juli (D.N.B.) — Officieel wordt bekendgemaakt: met ingang van 26 Juni heeft Spanje diplomatieke betrekkingen met het koninkrijk Kroatië ingesteld.
Grensregeling. — Agram, 7 Juli (D.N.B.) — De Duitsche gezant, Kasche, heeft den Kroatischen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Lorkowitsj, medegedeeld, dat de Duitsche regeering de onlangs bij decreet van den Poglavnik vastgestelde Oostgrens van Kroatië met Servië erkent.
De Kroatische grens tegenover Krain werd in overeenstemming met Duitschland en Italië vastgesteld. Zij komt over het algemeen overeen met de historische grens. Ten aanzien van de grensscheiding tusschen Kroatië en Beneden-Stiermarken werd ten gunste van Kroatië een wijziging aangebracht, waardoor de gemeente Hum onder Kroatië valt.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Onafhankelijkheid 4643 C; Grens 4693 C)

F. **FRANKRIJK. — Strijd tegen het Bolsjewisme. - Tot vorming vrijwilligerslegioen besloten. —**
Parijs, 6 Juli. (D.N.B.) — Naar het Fransche persagentschap Afib meldt, hebben vier Fransche politieke bewegingen, n.l. Le Francisme, voorzitter Bucard, La Ligue Française, voorzitter Constantini, Le Parti Populaire Français, voorzitter Doriot, en Le Rassemblement National Populaire, voorzitter Marcel Déat, besloten een vrijwilligerslegioen op te richten, dat aan den Europeeschen kruistocht tegen het bolsjewisme zal deelnemen. Dit legioen zal Frankrijk aan het Sovjetfront vertegenwoordigen.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Frankrijk—Sovjet-Unie 4746)**

G. **PERU. — Grensincidenten met Ecuador .—**
Bogota, 7 Juli (D.N.B.) — Aan de grens tusschen Peru en Ecuador zijn bloedige incidenten voorgevallen. Volgens een Peruaansch bericht hebben troepen van Ecuador in de provincie Deloro Peruaansche grensposten aangevallen en getracht Peruaansch gebied binnen te dringen. De poging werd, naar van Peruaansche zijde wordt beweerd, afgeslagen, waarbij een Peruaan werd gedood en drie gewond. De verliezen van de troepen van Ecuador zouden zestien dooden bedragen.
De Peruaansche militaire autoriteiten hebben, naar uit Lima wordt gemeld, versterkte verdedigingsmaatregelen gelast.
In tegenstelling hiermede meldt een officieel bericht van Ecuador, dat Peruaansche grenswachten in het gebied van Ecuador zijn binnengedrongen, waardoor van weerszijden met de artillerie werd geschoten. Verder hebben vier Peruaansche vliegtuigen, naar uit Quito wordt gemeld, drie steden in Ecuador aangevallen, waarbij een kerk, alsmede kazernes en particuliere huizen beschadigd zouden zijn.
Totdusver is hier nog niets bekend over de consequenties, die de regeeringen van Lima en Quito uit deze botsingen zullen trekken. (De Tijd) **(Vor. ber. Peru—Ecuador 3299 B)**

H. **FRANKRIJK. — Volkswelvaart - Jeugdverzorging.**
Vichy, 6 Juli (A.N.P.) — Krachtens een besluit van maarschalk Pétain is in Frankrijk, naar het voorbeeld van het Duitsche hulpwerk moeder en kind der N. S. volkswelvaart, een hulpwerk voor de opgroeiende jeugd ingesteld. Naar het Duitsche voorbeeld zal de voornaamste taak zijn medische verzorging van de Fransche kinderen te waarborgen. (Telegraaf)

I. **NEDERLAND. — Nederlandsch Agrarisch Front - Landdag te Rolde. —**
Rolde, 5 Juli. — Op den Landdag van het Nederlandsch Agrarisch Front, die op 5 Juli te Rolde gehouden is, werden redevoeringen gehouden door den boerenleider, E. J. Roskam H.zn., door den voorman van het N.A.F., Ruiter, door den voorman van de Nederlandsche S.S., H. J. Feldmeyer en door den Landesbauernführer, F. F. Graf Grothe.
De boerenleider E. J. Roskam Hzn. heeft de twee volgende telegrammen uit Rolde verzonden. Een daarvan was gericht aan den Rijkscommissaris en luidde:

„Tienduizenden boeren en boerinnen te Rolde bijeen, verzekeren u, uw wekroep te hebben verstaan en te zullen volgen tot de algeheele overwinning in den strijd van boerenorde tegen bolsjewisme is bevochten."

Het tweede was gericht aan den leider van de N.S.B., ir. A. A. Mussert. Het luidt als volgt:
„Tienduizenden boeren en boerinnen te Rolde bijeen, betuigen u hun onwankelbare trouw in uw taaien strijd voor een Nationaal-Socialistisch Nederland."
Op den landdag waren o.m. aanwezig leden van den staf van de N.S.B., districtsgemachtigden en andere functionarissen, verder de commissarissen van eenige provinciën. Voorts werden opgemerkt, mr. M. M. Rost van Tonningen, secretaris-generaal van het departement van Financiën, vertegenwoordigers van het

departement van Volksvoorlichting en Kunsten en de heer W. A. O. Koster, hoofd van de afdeeling Sociale Zaken van de N.S.B. Van Duitsche zijde waren aanwezig, behalve Landesbauernführer, F. F. Graf Grothe, General-Kommissar bei Polizei und Waffen S.S., Brigadeführer Rauter, de commissaris-generaal voor bijzondere gevallen, Schmidt, met tal van leden van hun staven. Verder verschillende Beauftragten van den Rijkscommissaris in tal van provincies.
Het aantal bezoekers van den landdag naderde omstreeks het aanvangsuur de 20.000. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Agrar. Front 4529 B; Landbouw 4734 B; Oproep strijd tegen Bolsjewisme 4738 A)

A. **NEDERLAND. — Departement van Landbouw en Visscherij - Ir. A. L. H. Roebroek, Directeur-Generaal vervangen door Ir. H. G. A. Leignes Bakhoven. —**
's-Gravenhage, 7 Juli. — Bij beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij is met ingang van 15 Juli a.s. aan ir. A. L. H. Roebroek eervol ontslag verleend als directeur-generaal van den Landbouw. Met de waarneming van deze functie is tijdelijk belast ir. H. G. A. Leignes Bakhoven, inspecteur van den Landbouw. Ir. H. G. A. Leignes Bakhoven is sedert 1935 inspecteur van het veeteelt- en Zuivelwezen, voordien rijksveeteeltconsulent te Leeuwarden.
(Haagsche Courant)

B. **BULGARIJE. — Diplomatie - Nieuwe Duitsche gezant. —**
Sofia, 7 Juli (D.N.B.) — Koning Boris heeft in tegenwoordigheid van den minister van Buitenlandsche Zaken, den nieuwen Duitschen gezant, S.A. gruppenführer, Adolf Heinz Beckerle, ontvangen voor de overhandiging van diens geloofsbrieven. (Telegraaf)
(Vor. ber. Bulgarije—Groot-Duitschland 4579 A)

C. **FRANKRIJK. — Grondwet - Grondbeginselen. —**
Vichy, 8 Juli (D.N.B.) — De grondwetscommissie van den staatsraad is vandaag te Vichy voor haar eerste vergadering bijeengekomen om overleg te plegen over de grondtrekken der toekomstige grondwet van den Franschen staat. Maarschalk Pétain opende de bijeenkomst met een vrij uitvoerige toespraak, waarin hij de voornaamste grondbeginselen van de toekomstige grondwet uiteenzette:
1. Reorganisatie en opbouw van de sociale elementen, die de natie vormen.
2. Vorming en definieering van een nieuwe politieke kern, die radicaal moet verschillen van degene, die de teugellooze en onverantwoordelijke motor van de voormalige grondwet was.
3. Herstel van Frankrijks geloof aan zijn toekomst.
De maarschalk verdiepte zich daarop in bijzondere problemen en verklaarde, dat de staat, die uit de nationale revolutie is ontstaan, autoritair en hiërachiek moet zijn. (De Standaard)
(Vor. ber. Grondwet 4544 C)

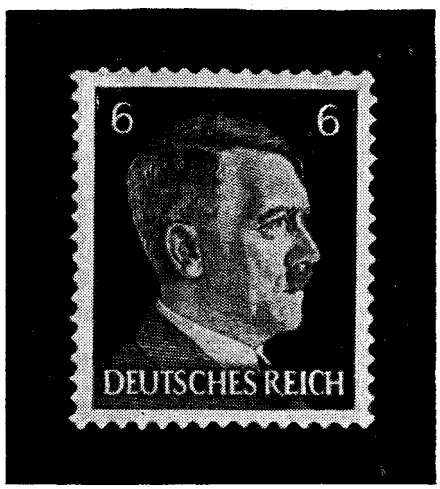
D. **THAILAND. — Conflict met Fransch Indo-China. - Accoord met Tokio geratificeerd. —**
Tokio, 3 Juli. (D.N.B.) — De geheime staatsraad heeft het accoord en de protocollen, door Vichy en Tokio geteekend in verband met het vredesverdrag tusschen Thailand en Fransch Indo-China, geratificeerd, evenals het handels- en scheepvaartaccoord tusschen Fransch Indo-China en Japan. Vervolgens brachten de ministers van Buitenlandsche Zaken en Oorlog verslag uit over den diplomatieken en militairen toestand in Europa. (De Tijd)
(Vor. ber. Thailand—Fransch Indo-China 4677 F)

E. **WANDELSPORT. — Rijksmarsch Finland-Zweden.**
Helsinki, eind Juni. — De rijksmarsch, die zoowel in Finland als in Zweden van 4—25 Mei was gehouden, heeft een deelneming getrokken, die zelfs de verwachtingen in sportkringen heeft overtroffen. Deze nationale wandelmarsch is inderdaad 's werelds grootste wedloop tusschen twee landen geworden. De eindcijfers, die eerst nu bekend zijn geworden, zijn de volgende:
In Finland met zijn bevolking van amper 4 millioen hebben in totaal niet minder dan 1.507.111 personen aan den rijksmarsch deelgenomen. Hieronder bevonden zich 647.589 vrouwen en 640.132 mannen, 113.816 jongens en 105.572 meisjes. Het blijkt dus, dat de vrouwelijke deelneming nog grooter is geweest dan de mannelijke, maar dat, wat de jeugd betreft, het aantal jongens dat der meisjes overtrof. Het district Helsinki maakte het beste figuur.
Wat Zweden betreft, hebben in totaal 943.952 deelnemers den marsch afgelegd. Aanvankelijk had men ruim een millioen tippelaars geteld, maar later bleek, dat in verscheidene gevallen een dubbele marschproef was voorgekomen. Zweden telt anderhalf maal zooveel inwoners als Finland en om te kunnen winnen, had het tenminste drie millioen deelnemers aan den rijksmarsch moeten kunnen opleveren, want overeengekomen was, dat tegen elken Finschen tippelaar twee Zweden zouden meeloopen.
(Alg. Handelsblad)

F. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Redevoering van Eden, minister van Buitenlandsche Zaken, te Leeds. - Samenwerking zonder voorbehoud met de Sovjet-Unie. —**
Berlijn, 5 Juli. (D.N.B.) — De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft op 5 Juli, naar Reuter meldt, op een groote openbare vergadering te Leeds gesproken. Na verklaard te hebben, dat de Britsche regeering „onder geenerlei beding bereid is met Hitler te eeniger tijd of over wat dan ook te onderhandelen," gaf hij de verzekering, dat Engeland zoolang zal strijden „tot Hitler en alles wat hij vertegenwoordigt volkomen vernietigd is." Hij kondigde vervolgens een verscherping van den oorlog in de komende maanden aan en beloofde den bolsjewisten, dat Engeland zijn uiterste best zal doen om hen te helpen. „Wij zullen," zoo zeide Eden woordelijk, „op militair en economisch gebied met onze geheele kracht in volkomen loyauteit samenwerken. Bij de gezamenlijke krachtsinspanning zullen wij van onzen kant geen voorbehoud laten gelden."
Na den lof te hebben gezwaaid van de activiteit der Britsche luchtmacht sprak Eden de hoop uit, dat Engeland „met zijn eigen groeiende productie en de reusachtige hulpbronnen van het Empire en de Vereenigde Staten het zal klaarspelen de luchtmacht zoo uit te breiden, dat zij de luchtmacht van Duitschland boven ieder slagveld de baas is."
Eden besloot zijn rede met te wijzen op de toekomstige orde zooals hij die zich voorstelt. Moet er leering uit de afgeloopen twintig jaar getrokken worden, zoo verklaarde hij, dan is het deze, dat „de machten van het kwade alleen door sterke, vastberaden mannen en bewapende naties in toom gehouden zullen kunnen worden" en dat „na het herstel van den vrede voldoende bewapende strijdkrachten noodig zullen zijn om de agressoren de baas te blijven." In Londen zal de hoop der menschheid op de toekomst vorm krijgen. Het werk om deze taak in vervulling te doen gaan is reeds begonnen. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Min. Eden 4689 E; Overeenstemming Engeland—Sovjet-Unie 4733)

G. **NEDERLAND. — Arbeidsdienst. - Deelneming. —**
's-Gravenhage, 5 Juli. — In de Nederlandsche Staatscourant is opgenomen een beschikking van den Secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken betreffende de dienstneming in den Nederlandschen Arbeidsdienst.
Hierin wordt het volgende bepaald:
Zoolang niet het tegendeel is bepaald, worden voor dienstneming in den Nederlandschen Arbeidsdienst, den Arbeidsdienst voor meisjes daaronder begrepen, uitsluitend degenen opgeroepen, die zich daarvoor vrijwillig aanmelden.
Voor den 1sten Januari 1942 zullen in den Nederlandschen Arbeidsdienst ten hoogste vijftienduizend personen van het mannelijk geslacht en ten hoogste zeshonderd personen van het vrouwelijk geslacht opgenomen kunnen worden.
Vrijwillige aanmelding is mogelijk voor hen, die den leeftijd van zeventien jaar hebben bereikt en die van drie en twintig niet hebben overschreden.
In den Arbeidsdienst voor meisjes kunnen alleen ongehuwden worden opgenomen.
Zij, die voor vrijwillige dienstneming in aanmerking wenschen te komen, geven daarvan kennis aan den commandant hetzij rechtstreeks hetzij door tusschenkomst van den burgemeester van hun woonplaats.
Deze beschikking treedt op 5 Juli in werking met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1940. (Het Volk)
(Vor. ber. Arbeidsdienst 4748 E)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Nieuwe postzegels met portret van Rijkskanselier Hitler. —**

(Photo Stapf) **(Vorig bericht 4749 C)**

B. **ASTRONOMIE. — Prof. Dr. Hans Ludendorff overleden. —**
De „Frankfurter Zeitung" maakt op 6 Juli melding van het overlijden, in den ouderdom van 69 jaar, van prof. dr. Hans Ludendorff, een astronoom van internationale bekendheid. Lange jaren stond hij aan het hoofd van het „Astrophysiskalischen Observatorium" te Potsdam; in 1939 ging hij met pensioen.
Prof. Ludendorff heeft veel gepubliceerd over astronomische problemen, over veranderlijke sterren, over de beweging van sterren en stergroepen, en hij werkte mede aan het groote Duitsche „Handbuch des Astrophysik". In 1923 had hij de leiding van de Duitsche zonsverduisteringsexpeditie naar Mexico.
Prof. Ludendorff, een jongere broeder van wijlen generaal Ludendorff, was lid der Pruisische Academie van Wetenschappen. (Alg. Handelsblad)

C. **DENEMARKEN. — Kabinet Stauning - Mutatie.**
Kopenhagen, 8 Juli (D.N.B.) — De Deensche minister van Justitie, Harald Petersen, is afgetreden. Tot zijn opvolger is benoemd, de chef der politie, Thune Jacobsen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kabinet-Stauning 4289 C)

D. **SPANJE. — Oud-president Zamora veroordeeld. —**
Madrid, 3 Juli (D.N.B.) — Naar het Spaansche staatsblad meldt, heeft het gerechtshof voor politieke misdrijven te Madrid den gewezen president der Spaansche republiek, Alcala Zamora, veroordeeld tot een boete van 50 millioen peseta, verlies van de Spaansche nationaliteit en verbanning voor vijftien jaar.
Zamora was president van 1931 tot 1936, toen hij door het Volksfront tot aftreden werd genoopt.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Zamora 2255 A)**

E. **NEDERLAND. — Unilever. - Rijkscommissaris aangesteld. —**
's-Gravenhage, 8 Juli. — De gevolmachtigde voor het vierjarenplan, Rijksmaarschalk Hermann Göring, heeft ter behartiging van de belangen van het Duitsche rijk en ter verzekering van het gebruik voor de Grootduitsche voedings- en industrieele olie- en vetnijverheid met het doel eener samenvatting der zakelijke leiding bij de firma Lever Brothers & Unilever en de filialen (Unilever-concern) een rijkscommissaris aangesteld. Tot rijkscommissaris is staatssecretaris dr. Posse benoemd. (Het Vaderland)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Dienstplicht. - Vliegers opgeroepen. - Verdediging ook buiten het Westelijk halfrond. —**
Amerikaansche vliegers opgeroepen. — New York, 8 Juli. (D. N. B.) — Het ministerie van Oorlog heeft volgens een bericht van Associated Press uit Washington bekendgemaakt, dat alle reserve-officieren van het luchtwapen voor 1 Augustus opgeroepen worden voor actieven dienst, tenzij ze werkzaam zijn in beroepen, die van bijzonder belang zijn.
Verdediging ook buiten het Westelijk halfrond. — Washington, 9 Juli. (S. P. T.) — Op de persconferentie van 9 Juli heeft president Roosevelt uiteengezet, dat de verdediging van de Ver. Staten niet door het Westelijk halfrond wordt begrensd. „Er zijn vele punten op het Westelijk halfrond, die voor de verdediging van Amerika nauwelijks van beteekenis zijn," zoo betoogde president Roosevelt, „terwijl andere punten op het Oostelijk halfrond daarentegen van buitengewoon belang zijn."
Op de vraag van een der journalisten of de president hiermede de Kaap Verdische eilanden bedoelde, antwoordde Roosevelt: „Ik ben geen profeet en kan de dingen niet vooruit zien."
(Haagsche Courant - De Tijd)
(V. b. Dienstplicht 4412 F; Pres. Roosevelt 4749 G)

G. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Capitulatie in Galla en Sidamo. —**
Rome, 7 Juli. (Stefani) — In Oost-Afrika waren onze troepen in het gebied van Galla en Sidamo, die waren geslonken tot een groepje helden, die geen levensmiddelen of munitie meer hadden, na tot aan de grens van het mogelijke te hebben gevochten en gisteren nog bij Gore een gevecht te hebben gevoerd, waarbij zij den vijand gevoelige verliezen toebrachten, gedwongen, voor de steeds sterker wordende vijandelijke troepen met wapeneer te capituleeren. Te Gondar en op andere plaatsen wordt de strijd voortgezet. (De Tijd)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4724 E)

H. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Rede van den Russischen ex-volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinof. —**
De vroegere Sovjet-commissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinof, heeft zich op 9 Juli in een radiorede in het Engelsch, die bestemd was voor Groot-Brittannië, uitgesproken voor een „grootst mogelijke samenwerking tusschen Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie".
Elke slag, dien Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie thans Duitschland toebrengen, zal, aldus verklaarde Litwinof, tienmaal meer uitwerking hebben, dan elke slag, die tot later wordt uitgesteld. Litwinof noemde Churchill een „grooten staatsman", die bij de poging van Duitschland, de verschillende ideologieën van zijn „twee vijanden" tegen elkaar uit te spelen, met groote vastberadenheid aan de wereld deed weten, dat Engeland zich niet laat bedriegen.
Litwinof verzekerde ten slotte: „Zoo houden thans de Sovjet-Unie en Groot-Brittannië met zijn Dominions te zamen met actieven steun van de Vereenigde Staten stand tegen het aanstormen van de gigantische oorlogsmachine van Duitschland. Wij voeren dezen strijd gemeenschappelijk voor de bevrijding van tot slavernij gebrachte volken om een beter bestaan voor alle menschen te scheppen". (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Litwinof 4570 C; Samenwerking Engeland—Sovjet-Unie 4753 F)

I. **NEDERLAND. — Ambtenaren. - Pensioenregeling.**
's-Gravenhage, 9 Juli. — In het Verordeningenblad is opgenomen een instructie van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de verzorging van ontslagen ambtenaren.
Hierin wordt o.a. het volgende bepaald:
Aan ambtenaren, die op grond van bestaande rechtsvoorschriften door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied of op zijn aanwijzing door de bevoegde Nederlandsche instantie uit hun ambt worden ontslagen, wordt, wanneer zij waren aangesteld onder het vooruitzicht, dat hun te zijner tijd een pensioen zou worden toegekend, een pensioen, onderscheidenlijk aan hun weduwen en weezen een weduwe- en weezenpensioen op grond van het bepaalde bij de onderhavige instructie toegekend.
Te gelijk met de beschikking, waarbij het ontslag wordt uitgesproken, stelt de instantie, welke het ontslag verleent, vast of en, zoo ja, tot welk bedrag de ambtenaar pensioen zal genieten.
(Verordeningenblad No. 28, d.d. 8 Juli '41)
(Vor. ber. Ambtenaren 4559 F)

A. **NEDERLAND. — Hypotheekbedrijf 1931—1940.** — Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft een publicatie het licht doen zien, waarin de gegevens betreffende de aan de 34 hypotheekkantoren ingeschreven en doorgehaalde hypothecaire inschrijvingen over de jaren 1930 tot en met 1940 zijn vermeld.

Jaren	Aantal		Bedrag		Openstaande inschrijv. op het einde der jaren	
	Nieuwe inschrijvingen	Doorhalingen	Nieuwe inschrijvingen × f 1000	Doorhalingen × f 1000	Aantal	Bedrag × f 1000
1931	83.550	70.438	940.537	697.417	724.497	6.281.388
1932	66.696	54.916	573.120	499.844	736.277	6.354.664
1933	64.458	52.331	541.666	464.537	748.404	6.431.793
1934	63.777	54.723	509.191	520.707	757.458	6.420.277
1935	55.623	54.555	393.026	454.857	758.526	6.358.447
1936	46.718	44.377	295.464	357.360	760.867	6.296.550
1937	58.661	61.301	484.463	639.919	758.227	6.141.094
1938	66.643	72.019	573.817	662.669	752.851	6.052.242
1939	56.690	56.374	443.249	445.482	753.167	6.050.008
1940	41.856	57.873	303.087	437.936	737.150	5.915.159

(De Telegraaf) **(Vor. ber. Hypothecaire Schuld 3286 B)**

B. **PERU. — Grensincidenten. - Ecuador mobiliseert.** Quito, 8 Juli. (United Press) — De minister van Defensie van Ecuador, Satistan Elizalde, heeft medegedeeld, dat Peruaansche gevechtsvliegtuigen alle kazernes in Chacras vernield hebben. In een radiorede werd bekend gemaakt, dat de algemeene mobilisatie in Ecuador is afgekondigd. De straten van Quito zijn vol demonstranten, die voortdurend gejuich aanheffen ter eere van Ecuador en zijn president. President Aristo del Rio heeft den staatsraad bijeengeroepen om zich speciale volmachten te laten geven. De gezanten van de Vereenigde Staten, Argentinië en Brazilië hebben langdurige besprekingen met den president gevoerd.
De slag, die aan de Ecuadorsche zijde van de grens plaats heeft, duurt voort. Er zouden tot dusver reeds vele dooden en gewonden gevallen zijn.
(Utrechtsch Dagblad) **(V. b. Grensincidenten 4752 G)**

C. **NEDERLAND. — Legalisatie van akten. - Nieuwe voorschriften voor een bewijs van echtheid.** —
In het op 9 Juli verschenen Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de legalisatie van akten.
Hierin wordt o.a. het volgende bepaald:
Voor het bewijs van de echtheid van akten, welke buiten het bezette Nederlandsche gebied door overheidsinstanties, ambtenaren of door personen, die daartoe bevoegd zijn, zijn opgemaakt, afgegeven of gewaarmerkt, kan worden volstaan met de legalisatie der akten door een Duitschen overheidsinstantie of door een Duitsch overheidsbureau.
In een bijlage is aangegeven, welke Duitsche overheidsinstanties en -bureaux hoofdzakelijk voor het verrichten der legalisatie van akten in het algemeen in aanmerking komen.
Een legalisatie, welke ingevolge het tot dusver geldende Nederlandsche recht was vereischt, is geen voldoend bewijs voor de echtheid van de akte.
(Verordeningenblad No. 28, d.d. 8 Juli '41)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Duitsche geïnterneerden. - 670 vrouwen en kinderen vrijgelaten.** —
Shanghai, 10 Juli. (D.N.B.) — Na een gedwongen verblijf van meer dan een jaar in Nederlandsch-Indië zijn hier met een Japansche vrachtboot 670 Duitsche vrouwen en kinderen aangekomen.
In Nederlandsch-Indië waren zij geïnterneerd en in krijgsgevangenkampen vastgehouden. Volgens hun mededeelingen was hun behandeling zeer slecht, daar niet slechts de krijgsgevangen Duitsche mannen, maar ook hun vrouwen en kinderen zich de beschamendste vernederingen moesten laten welgevallen.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Geïnterneerden 4440 E)**

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. Duitsch-Italiaansche grens vastgesteld.** —
Berlijn, 9 Juli. (D.N.B.) — Op 8 Juli is op het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken een verdrag tusschen Duitschland en Italië gesloten, waarbij de nieuwe gemeenschappelijke grens, die het resultaat was van de ineenstorting van den Joegoslavischen staat, is geregeld.
De grens loopt van het vroegere drielandenpunt tusschen Italië, Duitschland en Joego-Slavië langs de vroegere Italiaansch-Joegoslavische grens tot zuidelijk van Sairsch (Syri) en vandaar in vrijwel oostelijke richting naar het drielandenpunt tusschen Duitschland, Italië en Kroatië. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Groot-Duitschland—Italië 4585 C)

F. **KROATIE. — Nieuwe valuta.** —
Agram, 9 Juli. (D.N.B.) — In de Kroatische Staatscourant is een verordening verschenen over de nieuwe Kroatische valuta. Dit is de kuna (afgekort kn) en wordt verdeeld in honderd banica (afgekort b). Haar gouddekking bedraagt 0.017921 gram goud. De Staatsbank van Kroatië heeft het alleenrecht voor het uitgeven van betalingsmiddelen. De kuna-bankbiljetten zullen in coupures van 1.000, 500 en 50 kuna worden uitgegeven. Het vroegere Joegoslavische metaalgeld zal eveneens in gelijke waarden in kuna worden aangemaakt. (Keesings Financieel Archief)

G. **HANS STOSCH-SARRASANI OVERLEDEN.** —
Berlijn, 10 Juli. (D.N.B.) — De directeur van het bekende circus Sarrasani, Hans Stosch-Sarrasani, is op 9 Juli plotseling overleden.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

H. **NEDERLAND. — Dragen van militaire knoopen verboden.** —
's-Gravenhage, 9 Juli. — Van welingelichte zijde wordt medegedeeld, dat het dragen van militaire uniformknoopen met den Nederlandschen leeuw gelijk wordt gesteld met het dragen van uitgezaagde muntstukken met de afbeelding van de koningin.
Het is derhalve strafbaar volgens paragraaf 4 van verordening no. 95/1941. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Huis van Oranje 4740 C)

I. **CARL FRIEDRICH VON SIEMENS OVERLEDEN.**
Berlijn, 10 Juli. (D.N.B.) — De directeur van de wereldberoemde Duitsche Siemens Werke, Carl Friedrich von Siemens, is in den ouderdom van 68 jaar overleden. (Alg. Handelsblad)

K. **SYRIE. — Vijandelijkheden met Groot-Brittannië. - Staking van den strijd.** —
Vichy, 10 Juli. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld:
Sedert een maand voeren onze troepen in den Levant een verbitterden strijd om aan den wil van Frankrijk, de verdediging van de aan zijn hoede toevertrouwde gebieden te waarborgen, kracht bij te zetten.
Geleid door den wensch een bijzonder smartelijk bloedvergieten te vermijden en het oorlogsleed voor de

bevolking van Syrië en Libanon te verkorten en in het bewustzijn, dat de wapeneer ongeschonden is, heeft de Fransche regeering derhalve besloten generaal Dentz te machtigen om staking der vijandelijkheden te verzoeken.
Dienovereenkomstig is op 9 Juli te Beiroet door bemiddeling van den consul-generaal der Vereenigde Staten een démarche ondernomen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Syrië 4750 C; Generaal Dentz 4714 B)

A. **NEDERLAND. — Strijd tegen het Bolsjewisme. - Oproepen van Rijksminister, Rijkscommissaris Dr. Seyss-Inquart en Luitenant-generaal Seyffardt. — Oproep van den Rijkscommissaris.** — Nederlanders! De strijd in het Oosten is voor u geen schouwspel, geen verstoring van uw rust, doch uw lot.
Duizenden jonge Nederlanders hebben dit reeds begrepen. Zij zijn te wapen gesneld en strijden in dit uur reeds in de rijen van het Duitsche leger om het bestaan en de toekomst van Europa en daarmede van het Nederlandsche volk.
Duizenden Nederlanders, zich bewust van hun verantwoordelijkheid voor Europa, gaven zich in de laatste weken en dagen op om, te zamen met hun strijdmakkers uit Bulgarije, Denemarken, Duitschland, Finland, Frankrijk, Italië, Kroatië, Noorwegen, Portugal, Roemenië, Zweden, Slowakije, Spanje en Hongarije, als Nederlandsche afdeeling voor de verdediging van het avondland en voor een eensgezind en sterk Europa, waarin de vrede verzekerd zal zijn, aan te treden. Luitenant-generaal H. A. Seyffardt heeft zich ter beschikking gesteld, ten einde deze afdeeling samen te stellen.
Ik voldoe hierbij aan dezen wensch en roep alle Nederlanders, die zich willen inzetten, op, om in het Vrijwilligerslegioen Nederland te strijden tegen het bolsjewisme en voor volk en vaderland.

De Rijkscommissaris voor
het bezette Nederlandsche gebied:
Seyss-Inquart, Rijksminister.

Oproep van luitenant-generaal Seyffardt. — Nu de strijd in het Oosten begonnen is heeft luitenant-generaal Seyffardt een oproep tot de Nederlanders gericht, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Ik heb het mijn plicht geacht het initiatief te nemen tot het oprichten van een Nederlandsch vrijkorps, dat zijde aan zijde met de reeds strijdende troepen van alle Europeesch-denkende volken, het Duitsche leger en die Nederlanders, die reeds in zijn rijen staan, te hulp komt en hun taak verlicht. Ik zie daarin niet slechts een plicht, maar acht het een voorrecht, dat wij onze Europeesche vrijheid, het behoud onzer cultuur kunnen bevechten en deze niet straks als aalmoes uit andere hand behoeven te aanvaarden. Met toestemming van den Rijkscommissaris zal dit „Vrijwilligerslegioen Nederland" onder eigen vlag en eigen officieren aan den strijd deelnemen. Daarmede wijst de vertegenwoordiger van den Führer ons opnieuw den weg der toekomst, daarmede opent hij ons volk opnieuw de mogelijkheid een volk te blijven.
Nederlanders! Begrijpt dit, bevrijdt u van de onvruchtbare verstarring der „afwachters". Er valt niet meer te wachten, want de beslissing is gekomen!
's-Gravenhage, 10 Juli 1941. H. A. Seyffardt,
luitenant-generaal b.d.
oud-chef van den Generalen Staf.
(Het Vaderland)
(V. b. Strijd tegen Bolsjewisme 4750 F; Dr. Seyss-Inquart 4738 A; Vrijw. Verbond Nederland 4750 F)

B. **NEDERLAND. — Bezoek van Oberbefehlsleiter Erich Hilgenfeldt. - Overzicht van het Groot-Duitsche opvoedings- en verzorgingswerk van nationaal-socialistische volkswelvaart. —**
's-Gravenhage, 9 Juli. — Oberbefehlsleiter Erich Hilgenfeldt heeft na een jarenlangen rusteloozen en duidelijken opbouwarbeid de grootste sociale organisatie der hulpgemeenschap opgebouwd, waartoe thans 15 millioen Duitsche menschen behooren als vrijwillige leden; 1,4 millioen mannen en vrouwen zijn als actieve medewerkers verbonden aan dezen dienst jegens de gemeenschap en het is een van de meest trotsche teekenen voor de levende idee, dat 99 procent van deze medewerkers honoris causa werken.
Moeder en Kind. — Tot de kerncellen van voorbehoedende en verzorgende welvaartsmaatregelen behooren de instanties voor hulpverleening van „moeder en kind", waar, door het geven van raad, ideëele en materieele hulp, werk gedaan wordt van onschatbare waarde voor de gezinnen in het geheele land. Bijna een half millioen moeders, met rond vijftig duizend zuigelingen en kleinkinderen, hebben in Duitschland een vacantie van vier weken doorgebracht in de heerlijk gelegen tehuizen voor herstel van jonge moeders der N.S.V. Ruim 3½ millioen kinderen hebben door uitzending naar vacantieverblijven en gezinszorg volop genoten en zijn lichamelijk aangesterkt. Ongeveer twintig duizend bewaarscholen zorgen voor Duitsche kinderen. Een zeer speciaal werk van voorzorg, dat voor de volksgezondheid belangrijk is, verricht de N.S.V. met de tandverzorging door middel van rijdende tandartsenstations der N.S.V. In totaal werden 2000 afzonderlijke maatregelen genomen voor tandbehandeling.
Binnen het bestek van den strijd tegen tuberculose werden 46.000 patiënten in sanatoria opgenomen.
Hoe indrukwekkend deze op zichzelf staande getallen ook zijn, zij kunnen toch slechts een kleinen blik geven op het totale werk van de N.S.V., dat in millioenen gevallen raad heeft gegeven en hulp verleend en dat in de afgeloopen jaren thans en in de toekomst zijn neerslag zal vinden in het welzijn van het Duitsche volk. Bijna 200 millioen wordt jaarlijks door de leden in den vorm van bijdragen ter beschikking gesteld voor de uitvoering van deze maatregelen en bovendien komen belangrijke deelen van de inkomsten van het winterhulpwerk ter beschikking van deze instelling voor eigen hulp van het Duitsche volk.
(Haagsche Courant)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Leerstoelen voor het Nationaal-Socialisme. —**
De Nederlandsche Staatscourant van 11 Juli bevat een beschikking van den Secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, waarbij de Nederlandsche stichting tot bevordering van de studie van het Nationaal-Socialisme, gevestigd te Leiden, wordt aangewezen als bevoegd om aan de Rijksuniversiteit te Leiden:
1. Bij de faculteit der rechtsgeleerdheid een bijzonderen leerstoel te vestigen in de Volkshuishoudkunde, en 2e. bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte een bijzonderen leerstoel te vestigen in de nieuwere wijsbegeerte. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Onderwijs 4749 E)

D. **LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —**
Kunst en Letteren:
— Ferdinand Huyck, Jubileum-uitgave, door mr. J. van Lennep. Uitg.: J. Philips Kruseman, Den Haag.
— Van Odrimond, Millimas en anderen, door Jac. van Hattum. Uitg.: C. J. Terwee, Putten.
Romans en Lectuur:
— Willeke Bruis, door Maarten Heesters Kempenaer. Uitg.: A. W. Bruna & Zn., Utrecht.
— Langs de wegen van geworld Vlaanderen, door Frans Primo. Uitg.: Roskam, Amsterdam.
Historie:
— Onze Gedenkteekenen een nationaal bezit, door I. L. Uijterschout. Uitg.: De Gebroeders van Cleef, 's-Gravenhage.
— Vrouwen van formaat, door prof. dr. J. L. Walch. Uitg.: Em. Querido, Amsterdam.
Wetenschap en Techniek:
— Voorbereiding tot de Wijsbegeerte, door dr. Antoon Vloemans. Uitg.: Leopold, Den Haag.
— De rijkdommen der aarde, door dr. Juri Semjonow. Vertaald door Til Brugman. Uitg.: De Spieghel, Amsterdam.
— De levende cel, door H. V. Brondsted. Vertaald door dr. N. Tinbergen. Uitg.: Leopold, Den Haag. (Telegraaf)
(Vor. ber. Literatuurlijstje 4730 D)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Overzeesche garnizoenen verdubbeld. - Inlichtingenbureau opgericht, leider kolonel Donovan. - Werkloosheid. —**

Overzeesche garnizoenen verdubbeld. — New York, 5 Juli. — De chef van den generalen staf van het Amerikaansche leger, George Marshall, heeft op 5 Juli officieel bekend gemaakt, dat de Amerikaansche garnizoenen in de overzeesche gebieden gedurende het afgeloopen jaar meer dan verdubbeld zijn.

Inlichtingenbureau opgericht, leider kolonel Donovan. — Washington, 11 Juli. (D.N.B.) — Het Witte Huis heeft officieel de reeds aangekondigde benoeming van kolonel Donovan tot leider van het pas opgerichte „inlichtingenbureau" bekend gemaakt. Als zijn taak wordt genoemd inlichtingen van verschillende regeeringsinstanties te vergaren, voor zoover zij betrekking hebben op de Amerikaansche veiligheid en deze gegevens te ontleden. Het communiqué wijst uitdrukkelijk op de omstandigheid, dat Donovans werkzaamheden los staan van die van den generalen staf, de federale politie en andere ministeries en instanties.

Werkloosheid. — New York, 10 Juli. (United Press) — Het aantal personen dat in de Amerikaansche industrie werkzaam is, is in de maand Mei tot 51.647.000 gestegen. Gelijktijdig is het aantal werkloozen in diezelfde maand tot 3.906.000 gedaald. (De Telegraaf - De Tijd)

(Vor. ber. Defensie 4737 D; Werkloosheid 4522 D)

B. **ROEMENIE. — Kabinet-Antonescu. - Mutatie.** — Boekarest, 10 Juli. (S.P.T.) — Tot minister voor het Verkeerswezen is benoemd ingenieur Konstantin Boesila. Zijn voorganger, generaal Grigore Goergescoe, werd met een andere functie belast. De nieuwe minister was tot voor kort Secretaris-generaal van het ministerie voor Verkeerswezen, en geldt bovendien als een der leidende persoonlijkheden der nationale industrie. (De Standaard)

(Vor. ber. Kabinet-Antonescu 4573 D)

C. **BELGIE. — Herdenking van den „Gulden Sporenslag".** —

Brussel, 11 Juli. (D.N.B.) — Het feit, dat het 11 Juli 639 jaar geleden was, dat de „Gulden Sporenslag" werd gestreden, waarin zooals bekend een Vlaamsch boerenleger de bloem van den Franschen ridderstand bij Kortrijk versloeg, is 11 Juli in heel Vlaanderen herdacht. (Alg. Handelsblad)

D. **SPANJE. — Officieren moeten toestemming hebben om te trouwen.** —

Madrid, 11 Juli. (D.N.B.) — Op grond van een in het staatsblad verschenen verordening moeten alle Spaansche officieren in de toekomst bij het ministerie van Oorlog een toestemming halen, voordat zij trouwen.

Zij mogen slechts met Spaansche, Zuidamerikaansche of Philippijnsche vrouwen trouwen, die katholiek zijn en niet gescheiden. (Alg. Handelsblad)

E. **NEDERLAND. — Werkverruiming. - Arbeidsvoorwaarden.** —

De Staatscourant van 11 Juli bevat het besluit van den Secretaris-generaal van Sociale Zaken betreffende het loon en de overige arbeidsvoorwaarden van arbeiders, die bij de werkverruiming zijn geplaatst. Aan den tekst van dit besluit ontleenen wij o.a. het volgende:

Het werk wordt zooveel mogelijk in accoord op basis van 30 cent per uur uitgegeven, zoodat bij flink werken een hooger uurloon dan 30 cent kan worden verdiend.

De werktijd wordt door den rijksdienst voor de werkverruiming voorgeschreven; er zal normaal 48 uur per week worden gewerkt.

De arbeider heeft den plicht zijn werk naar beste kunnen te verrichten. Mocht een arbeider, of zouden meer arbeiders op een bepaald werk van meening zijn, dat bij de loonbepaling of bij de berekening der vergoedingen zijn of hun rechten zijn verkort, zoo zal hij of zullen zij zich in eersten aanleg dienen te wenden tot de werkleiding. Komt het ontstane geschil hierdoor niet tot een oplossing, dan dienen de arbeiders zich te wenden tot den provincialen vertegenwoordiger van hun vakcentrale. Eenzelfde weg wordt gevolgd, wanneer gemeend wordt, dat de werkleiding in de maatregelen ten aanzien van de overige arbeidsvoorwaarden op het werk tekort schiet. De ongeorganiseerden kunnen zich desgewenscht met klachten tot het orgaan van het rijksarbeidsbureau wenden. Op den arbeider, geplaatst bij eenig werkobject, zijn, voor zoover hij daarvoor in aanmerking komt, de sociale verzekeringswetten van toepassing.

(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Werkverruiming 4752 C)**

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Commandant van de S.S. Standarte Westland gesneuveld.** — Het A.N.P. meldt op 12 Juli: De commandant van de S.S.-Standarte Westland, S.S.-Standartenführer Hilmar Wäckerle, is, na een zegevierend gevecht van zijn regiment op 2 Juli in den strijd rondom Lemberg gesneuveld. S.S.-Standartenführer Wäckerle is door zijn heldhaftig optreden tot een symbool en voorbeeld voor dit jonge, dappere, door hem gevormde regiment der Waffen S.S. geworden. (Het Vaderland)

G. **ARGENTINIE. — Ratificatie Conventie van Havana.** —

7 Juli. — De Argentijnsche senaat ratificeerde de Conventie van Havana, volgens welke geen Amerikaansch land, dat in oorlog zou geraken met een buiten Amerika gelegen mogendheid, als oorlogvoerend beschouwd wordt. In een extra clausule wordt vastgesteld, dat Argentinië met betrekking tot de Falkland-eilanden geen andere dan de Argentijnsche souvereiniteit erkent. (Das Reich)

(Vor. ber. Havana-verklaring 4318 C)

H. **PERU. — Grensincidenten met Ecuador. - Vijandelijkheden gestaakt.** —

Quito, 10 Juli. (S. P. T.) — Officieel is op 10 Juli bekendgemaakt, dat de vijandelijkheden tusschen Peru en Ecuador gestaakt zijn. (De Tijd)

(Vor. ber. Peru—Ecuador 4755 B)

I. **SIBBEKUNDE. — Oud- en nieuw-Groningen.** —

Te Groningen is op 5 Juli een ledenvergadering gehouden van de stichting Saxo-Frisia, waar de heer Jac. Spa een voordracht hield over het onderwerp: „Oud- en nieuw-Groningen".

Spr. behandelde eerst de ontwikkeling van het Groningerland, waar, naast intense beoefening van landbouw en veeteelt, de handel, nijverheid en zeevaart zich hebben ontplooid, en hebben geleid tot groote welvaart voor de bewoners van dit gewest, dat een der volkrijkste en vruchtbaarste van Europa is. Hij prees de wisselwerking tusschen onderwijs en praktijk op landbouwgebied, welke zich, dank zij de samenwerking in waterstaatsaangelegenheden, waarbij de provinciale overheid door benoeming van ter zake deskundige ambtenaren een nooit genoeg te waardeeren stimulans gaf, tot een buitengewone hoogte heeft weten op te werken. Ook de verschillende gemeentebesturen hebben veel gedaan voor de bevordering van de welvaart hunner ingezetenen door het oprichten en in stand houden van landbouw-, nijverheids- en zeevaartscholen.

De stad Groningen heeft bij dit alles een belangrijke rol gespeeld, waarbij zij zich opwerkte tot een stad met meer dan 120.000 inwoners, maar ook tot den grootsten „boer" van Nederland. Immers zij is exploitante of eigenares van groote boerderijen, geplaatst op gronden ontworsteld aan Lauwers en Dollard. Verder bezit de stad vele boschrijke terreinen te Ter Apel en omgeving.

Groningen is een Saksische nederzetting, welke in 1040 door den Duitschen keizer Hendrik III aan den toenmaligen bisschop van Utrecht werd geschonken, met het geheele beheer en de rechtsmacht in dat graafschap.

Uitvoerig besprak de heer Spa vervolgens de ontwikkeling van de stad Groningen als deelgenoot in de rij

van de machtige Hanzesteden in 1229 en later de vele oorlogen en oproeren, waarin zij gewikkeld was. Hij uitte ten slotte de hoop, dat de Groningers de kracht mogen vinden om de oorlogsdagen door te worstelen en datgene te bewaren, wat als welvaartsbronnen niet ontbeerd kan worden om een volk levend te houden. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Sibbekunde 4453 B; Groningen 3678 D)

A. NEDERLAND. — Rijksdienst voor het „Nationale Plan". - Dr. ir. F. Bakker Schut benoemd tot directeur. —

Bij besluit van den president van den Rijksdienst voor het Nationale Plan is benoemd met ingang van 15 Juli tot directeur van het bureau van dien dienst, dr. ir. F. Bakker Schut, inspecteur voor de Volkshuisvesting te Haarlem. (Haagsche Courant)

(Vor. ber. Nationale Plan 4747 D)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Verdediging. - Dienstplicht voor inlanders. - Goedkeuring Volksraad. —

Shanghai, 12 Juli. (D.N.B.) — Volgens een bericht uit Batavia heeft de Volksraad met 43 tegen 4 stemmen besloten tot goedkeuring van het wetsontwerp betreffende invoering van den militairen dienstplicht voor inlanders. De daardoor noodzakelijk geworden uitgaven van 20 millioen gulden zijn eveneens ingewilligd. (Haagsche Courant) **(Vor. ber. 4698 A)**

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Krijgsverrichtingen. - Minsk veroverd. - De slag bij Bialystok. - Czernowitz veroverd. - 375.000 vierkante K.M. bezet in twee weken. - Salla aan het Finsche front bezet. - Ostrof, Fellin en Pernau in Estland bezet. - Stalin-linie doorbroken. —

Minsk en Bialystok veroverd. — Hoofdkwartier van den Führer, 6 Juli. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Met den dubbelen slag van Bialystok en Minsk is thans de grootste slag van de wereldgeschiedenis op het gebied van materieel en omsingeling beëindigd. 323.898 gevangenen, onder wie verscheidene bevelvoerende generaals en divisie-commandanten, zijn ons in handen gevallen. 3.332 gepantserde gevechtswagens, 1.809 stukken geschut en groote hoeveelheden andere wapenen werden buitgemaakt of vernietigd.

Hiermede is het totale aantal der gevangenen, die tot dusver aan het Oostelijk front zijn gemaakt, tot meer dan 400.000 gestegen. De hoeveelheid buitgemaakt of vernietigd vijandelijk materieel is toegenomen tot 7.615 gepantserde gevechtswagens en 4.423 stukken geschut.

Het Sovjet-luchtwapen heeft tot dusverre in totaal 6.233 vliegtuigen verloren.

Czernowitz veroverd. — Uit het hoofdkwartier van den Führer, 7 Juli. — Het oppercommando der weermacht deelt mede: In Bessarabië zijn de Duitsche en Roemeensche troepen na het afslaan van tegenaanvallen in den aanval. Deze aanval maakt voortgang. In de Boekowina hebben Roemeensche, Noordwestelijk daarvan Hongaarsche strijdkrachten den bovenloop van den Dnjestr bereikt. Czernowitz is genomen.

375.000 vierkante K.M. bezet. — Berlijn, 7 Juli. — De Duitsche troepen hebben in de thans achter hen liggende eerste twee weken van den nieuwen veldtocht in het Oosten den bolsjewisten bijna al het nieuw verkregen land der Sovjet-Unie sinds September 1939 weer afgenomen. Het zijn de Westelijke Oekraïne en Westelijk Wit-Roethenië, die vroeger bij Polen behoorden, Bessarabië en de Noordelijke Boekowina, die vroeger in Roemeensch bezit was, alsmede de voormalige landen Letland en Litauen. Deze gebieden beslaan in totaal een oppervlakte van 375.000 vierkante kilometer. Wanneer men zich realiseert, dat het Duitsche rijk op grond van de bepalingen van Versailles teruggedrongen was tot een gebied van 469.000 vierkante kilometer, dan kan men hieruit de grootte van het succes bepalen.

Salla bezet. — Berlijn, 9 Juli. (D.N.B.) — Aan het Finsche front werd na hevige gevechten de zwaar versterkte stad Salla door de Duitsche troepen bezet.

Ostrof, Fellin en Pernau ingenomen. — Berlijn, 9 Juli. (D.N.B.) Aan den Noordelijken vleugel van het front is de poging der Sovjets om aan de grens tusschen Letland en de Sovjet-Unie nieuwe defensieve stellingen te betrekken mislukt. De bolsjewistische afdeelingen, die tegen de oprukkende Duitsche troepen in het vuur werden gebracht, werden verslagen. Bij die operaties werd Ostrof ingenomen. Bij hun verderen opmarsch naar Estland hebben Duitsche troepen Fellin en Pernau bezet.

Stalin-linie doorbroken. — Berlijn, 13 Juli. — Uit het hoofdkwartier van den Führer meldt het opperbevel der weermacht: Aan het Oostelijk front is de Stalin-linie op alle beslissende plaatsen in een moedigen aanval doorbroken. De uit Moldavië oprukkende Duitsch-Roemeensche legers hebben den vijand over een breed front teruggeslagen tot over den Dnjestr. Van Galicië uit achtervolgen Duitsch-Slowaaksch-Hongaarsche troepen den vluchtenden vijand. Ten Noordoosten van den Dnjestr staan Duitsche troepen tot voor Kiew. Ten Noorden van de Pripetmoerassen is de krachtig versterkte linie aan den Dnjepr genomen. Daarmede is het centrum van ons aanvalsfront verlegd tot 200 kilometer ten Oosten van Minsk.

Bij talrijke vijandelijke legergroepen doen zich verschijnselen van ontbinding voor. Witebsk bevindt zich sedert 11 Juli in onze handen.

Ten Oosten van het Peipusmeer rukken Duitsche gepantserde afdeelingen naar St. Petersburg op.

Onze luchtmacht heeft door vernieling van het vijandelijke spoorwegnet den tegenstander nu reeds iedere verdere mogelijkheid tot het ondernemen van een grootsch opgezet tegenoffensief ontnomen. De aanvoeren, die noodzakelijk zijn voor de voortzetting der operaties van onze gepantserde afdeelingen, hebben inmiddels de vroegere Stalin-linie bereikt.

(Vaderland - N. Rott. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4750 D)

D. PERU. — Grensincidenten met Ecuador. - Bemiddeling. —

Lima, 12 Juli. (S.P.T.) — De Peruaansche regeering heeft 11 Juli officieel bekend gemaakt, dat zij de bemiddelingsvoorstellen van Argentinië en Brazilië onder voorbehoud heeft aangenomen.

Als bijzondere gevolmachtigden van Peru en Ecuador zijn, naar United Press uit Washington meldt, dr. Carlos Concho en Hmero Viteri Lafronte per vliegtuig aldaar aangekomen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Peru—Ecuador 4757 H)

E. MONTENEGRO. — Onafhankelijkheidsproclamatie. - Constitutie. —

Cetinje, 12 Juli. (Stefani) — De proclamatie der onafhankelijkheid van Montenegro luidt als volgt:

De constitueerende nationale vergadering, die het Montenegrijnsche volk vertegenwoordigt en een trouwe tolk is van zijn wil, vereenigd in Cetinje op 12 Juli 1941, in het jaar 19 van de fascistische jaartelling, heeft het volgende besloten:

1e. De slavernij, opgelegd door de Skoepstina van Podgoritza op 26 November 1918 door de vereeniging van Montenegro met Servië, is geëindigd.

2e. Het regime, dat in Montenegro was ingesteld door het vroegere Zuidslavische koninkrijk en de dynastie van de Karageorgewitsj, is opgeheven, de grondwetten van Vidovdan en van 3 September 1931 zijn afgeschaft.

3e. Montenegro wordt opnieuw gevormd als souvereine en onafhankelijke staat in den vorm van een constitutioneele monarchie.

4e. De constitutioneele nationale vergadering verklaart, dat alle Montenegrijnen, dankbaar voor de bevrijding van hun land, dank zij het optreden der Italiaansche strijdkrachten, in herinnering aan de nauwe banden, die bestaan tusschen de dynastie van Petrowitsj Niegos en het Huis van Savoye, in vertrouwen op het wederopbouwwerk, dat steeds en overal door den Duce wordt ontplooid ten gunste van het fascistische Italië, besluiten leven en lot van Montenegro te vereenigen met dat van Italië, door met Italië banden van zeer nauwe solidariteit aan te knoopen. Overeenkomsten, die geïnspireerd zijn door deze solidariteit en ten doel hebben Montenegro in de sfeer van Rome te doen treden, zullen geleidelijk aangegaan worden tusschen Italië en Montenegro.

5e. De constitueerende nationale vergadering heeft, bij ontstentenis van een titularis voor den post van hoofd van den staat besloten, over te gaan tot de instelling van het regentschap en Zijne Majesteit den koning van Italië te vragen, een regent te benoemen voor het koninkrijk Montenegro.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Montenegro 4722 F)**

F. SYRIE. — Vijandelijkheden met Engeland gestaakt. —

Vichy, 12 Juli. (D.N.B.) — Naar het Fransche ministerie van Oorlog mededeelt, zijn de vijandelijkheden in Syrië op 12 Juli gestaakt.

Generaal Dentz is met den Britschen opperbevelhebber Wilson, in St. Jean d'Acre bijeengekomen.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Syrië—Groot-Brittannië 4755 K)

A. **HERDENKING VAN REMBRANDT TE AMSTERDAM. —**

Rede van Dr. T. Goedewaagen. —

Met een rede van dr. T. Goedewaagen, Secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten, en een officieele kranslegging is op 15 Juli in de Westerkerk te Amsterdam het feit herdacht, dat 335 jaar geleden de groote schilder Rembrandt geboren werd. De plechtigheid werd omlijst met zang en muziek naar werken van Rembrandts tijdgenooten.

In het gezelschap van den Secretaris-generaal waren talrijke functionarissen van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten meegekomen.

Dr. Goedewaagen schetste Rembrandt in zijn tijd. Deze schilder, zeide hij, is niet alleen een Nederlander, maar de Nederlander, de samenvatting van alle wenschen, droomen en daden van ons volk, gisteren, heden en morgen. Hij is onvergankelijk en onvervreemdbaar bezit omdat hij ons aller wezen personifieert, omdat hij de spiegel van Nederlandsche kracht en begrensdheid is, omdat zijn beschouwing van de wereld de Nederlandsche wijze is, om wereld en leven te vatten.

Maar ook is hij Hollander, geboortig uit het gewest, waar in dien tijd de kern van verzet tegen Habsburg en tevens de kern van positieven opbouw was gelegen. Willem van Oranje had Leiden tot een centrum van Hollands cultuur gemaakt. Daarnaast huisvestte de stad sinds generaties schilders van beteekenis, Lucas van Leiden, Jan van Goyen en Gerard Dou. En zoo zien wij daar Rembrandts jeugd omhooggestuwd door den cultureelen levenswil van een volk met fellen scheppings- en vrijheidsdrang. Het werd in Holland, tijdens en na het Twaalfjarig Bestand, een vaart omhoog en Rembrandts levensschip werd omhooggedragen op den stroom van energie, die in die jaren, slechts vergelijkbaar met het oude Athene der Vierde Eeuw, in de pasgeboren Republiek losschoot. Het Land van Rembrandt was een land, waarin wetenschap en kunst, handel en nijverheid, scheepvaart en kolonisatiedrang naar de Verre Oost en de Verre West opschoten en voortstuwden op een wijze, zooals zelden een ander volk heeft beleefd.

In dit land was Rembrandt, een kind van Hollands waternatuur, thuis tusschen vaarten en meren; een kind ook van Hollandschen volksaard, eenvoudig en onopgesmukt, zoowel in zijn levenslust als in zijn ernstigen trant van denken en gelooven; vertrouwd met de deugden en ondeugden van alle Hollanders achter den duinrand en zoo gehecht aan vaderlandschen bodem, dat hij de geijkte reis naar Italië van alle kunstenaars dier dagen maar achterwege liet; een schepsel van de Noordzee en het Deltaland. Niet toevallig is het, dat Vondel, Renaissancist, de Rubens der letteren hem verwijt, de „eerste ketter in de schilderkunst te zijn" omdat hij met zijn licht en schaduw den klaren vorm doorbreekt en omdat bij hem de sfeer de klassicistische vormgeving van haar absoluutheid berooft. Niet toevallig is het ook, dat Constantijn Huygens de aristocraat met het gezonde gevoel voor de eenvoudiger levenswaarden van zijn volk, waaruit hij sproot, zijn voorspraak bij Frederik Hendrik was, wat de Rotterdamsche dichter Heiman Dullaert, schrijver van eenige der simpel-schoonste en meest Nederlandsche verzen in onze letteren bij hem het penseel leerde hanteeren, en dat de groote waarnemer der levende natuur, Swammerdam, in zijn omgeving verkeerde.

In zijn levensdynamiek, in de gespannen scheppingsdrift is Rembrandt evenzeer een kind van zijn tijd en zijn volk. Dezelfde Noormannendrang, die ons volk over zee en land naar buiten joeg, de wereld in, waar het zich thuis kon voelen, dezelfde vaart, waarmede in die eeuw de stevens van De Ruyter de Theems opvoeren, dreef ook den schilder door het leven heen. Maatschappelijk bekeken mag zijn leven tragisch heeten, naar zijn wezen beschouwd is dit leven eerder Faustisch te heeten: deze mensch heeft tot zijn einde toe steeds weer het met moeite bereikte zelf te niet gedaan en ontkend; een doorloopende zelfbevrijding uit verworven vormen is het leven van dezen man, die in geen phase zijner ontwikkeling bevrediging vond, doch onverpoosd weer nieuw terrein ontgon.

Rembrandt was een denker, maar zijn denkend schilderen had anderen inhoud dan dat der Zuidelijke Renaissancisten. Hij is een denker, die heel het leven en heel de wereld als een organische eenheid en als een zich ontwikkelend geheel aanschouwt; die in tegenstelling tot een denken, dat klare en afgesloten vormen wil, alles om en in zich als een eeuwig worden verstaat. Zie de natuur en den mensch bij Rembrandt. Zie den mensch als werker, strijder en geloover op zijn doeken, waar alles in elkaar overgaat, waarin het heilige en het profane geen gescheiden grootheden of werkelijkheden zijn en de grenzen tusschen beide veelal vervagen.

En ook is Rembrandt Germaansch van aard. Zooals de levensruimte en werkruimte, die hij ter beschikking kreeg, Germaansch is, zoo is het met zijn leven en zijn werk, zijn wereldbeeld. Deze Hollander, wiens land, leven en werk wij als het onze voelen, is meer dan een Hollander alleen. Wij willen dit „meer" nu eens niet het universeele in Rembrandt noemen, maar willen het als het Germaansche karakter van zijn kunst trachten te verstaan. Zooals het Germaansche wezen zich in de muziek, in wetenschap en wijsbegeerte zijn hoogste vormen in Duitschland heeft geschapen, zoo vindt het zijn schilderkunstig hoogtepunt in het land aan de monden der groote rivieren, waar de wolken eeuwig veranderend in de wateren spiegelen. Hier in een randcultuurgebied van het Rijk, waar men in de tijden, waarin hij leefde, noch politiek, noch cultureel tusschen de Nederlanden en het Rijk een klove zag; hier werd de stamgeest der Germaansche cultuur schilder, portrettist van zich zelf.

Zooals de mensch Rembrandt, de Faustische zelfoverwinnaar, de zoeker naar steeds ruimer ruimten en dieper diepten in zijn leven niet alleen den Hollander, maar ook den Germaanschen mensch vertegenwoordigt, evenzoo is zijn wereldbeeld, dat in zijn werk werd neergelegd, Germaansch van ziel en lijf. Rembrandt heeft geschilderd, wat bijv. Duitsche denkers over en aan de wereld hebben overdacht: Cusanus, Leibniz, Schelling, Hegel en Nietzsche, die allen de wereld en het leven als een wordende eenheid zien of als een ontwikkelingsproces, dat in eenheid van tegendeelen zijn gang gaat. Zoo heeft ook Rembrandt starre tegenstellingen overbrugd en licht en donker als verwante machten tegen elkaar afgewogen. In zijn wereldbeeld is alles wisseling en beweging als wolken en water van het land van herkomst. Maar de eeuwige wisseling, die hij schildert, is evenzeer het fatale karakter van den Germaanschen mensch. Het Germaansche werelddeel is het wordende werelddeel, dat nooit klaar is, omdat het steeds weer eigen vormen overwint. De onophefbare Germaansche onrust woelt ook in dezen zoon van Holland. Het ruige, vormlooze, barbaarsche, dat hem verweten is, is het wezen van den Germaanschen mensch, door klassicistischen bril gezien en niet begrepen.

Wij zullen er ons niet verder in verdiepen. Maar wel willen wij hier uitspreken, dat in de revolutionnaire ontwikkeling der komende jaren, ook op cultureel gebied, Rembrandt als een der groote dragers van Germaansch cultuurgoed zal leven. In de Germaansche bewustwording dezer jaren, nu de strijd tusschen cultuur en chaos wordt gestreden, zal men den schilder van licht en duisternis uit een ander licht bezien, dan onze vaderlandsche cultuurgeschiedenis tot nu toe heeft gedaan. Voor ons is Rembrandt een mensch als Bach of Hegel: weliswaar gesproten uit een der Germaansche landen, maar niettemin gemeenschappelijk bezit van den geheelen stam. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rembrandt-herd. 4398 D; Dr. T. Goedewaagen 4720 D)

A. RADIO. — Aantal luisteraars in de voornaamste landen in 1939-'40. —

	Luisteraarstotaal × 1.000		Aantal toestelbezitters per 1.000 inwoners		Toeneming
	1939	1940	1939	1940	
Ver. Staten van Amerika	28.000	28.700	215,0	217,2	2,5 %
Zweden	1.226	1.358	194,4	214,5	10,7 %
Denemarken	762	820	201,1	214,3	7,5 %
Nieuw-Zeeland	313	337	193,8	206,1	7,4 %
Groot-Brittannië	8.908	9.082	187,6	190,3	2 %
Duitschland incl. de Ostmark en Sudetenland	12.431	14.058	157,2	175,0	13,1 %
Australisch Gem.best	1.102	1.172	159,1	166,4	6,4 %
Nederland	1.108,6	1.437,6	127,7	162,8	29,7 %
Noorwegen	364	423	124,0	144,1	16,2 %
Zwitserland	548	593	131,0	141,0	8,2 %
België	1.126	1.148	134,3	136,8	2 %
Frankrijk	4.705	5.219	112,1	124,3	10,9 %
Canada	1.223	—	109,2	—	—
Finland	293	332	76,1	85,6	13,3 %
Japan	3.983	4.666	55,2	63,7	17,1 %
Italië	995	1.142	22,9	25,7	14,7 %
Unie van Zuid-Afrika	212	249	21,1	24,2	17,4 %
Roemenië	270	316	13,6	15,8	17,3 %
Bulgarije	46	60	7,3	9,3	28,8 %
Griekenland	23	54	3,3	7,6	133,3 %

(„Rundfunk Archiv", Heft 11) **(Vor. ber. Luisteraars 3771 E)**

B. NEDERLAND. — Liquidatie staatsbedrijf artillerie-inrichtingen. - Oprichting N.V. Nederl. Machinefabriek „Artillerie-inrichtingen". —

Het Verordeningenblad bevat een besluit van de Secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende de oprichting van een naamlooze vennootschap „N.V. Nederlandsche Machinefabriek „Artillerie-Inrichtingen"."

Het Staatsbedrijf der artillerie-inrichtingen wordt geliquideerd.

(Verordeningenblad No. 28, d.d. 8 Juli '41)

C. NEDERLAND. — Loonbelasting. - Uitgebreid tot musici en artisten. —

De Nederlandsche Staatscourant van 7 Juli '41 bevat een beschikking van den Secretaris-generaal van het departement van Financiën tot uitvoering van het besluit op de loonbelasting 1940, waarin o.a. wordt bepaald, dat tevens onder de loonbelasting vallen de leiders en leden van orkesten, welke werkzaam zijn in het amusementsbedrijf, café's en restaurants daaronder begrepen, solisten, gastdirigenten, voordrachtskunstenaars, goochelaars en andere musici en artisten, die in den regel slechts gedurende korten tijd worden geëngageerd. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Belastingen 4746 B; Loonbelasting 4484 E)

D. BULGARIJE. — Joden. - Heffing op vermogens.

Sofia, 13 Juli. (D.N.B.) — De Sobranje heeft op 12 Juli in spoedbehandeling het wetsontwerp van den minister van Financiën over een heffing van 20% van het vermogen van personen van joodsche afkomst goedgekeurd. (De Tijd) **(Vor. ber. Joden 4406 C)**

E. SPANJE. — Vrijlating van politieke gevangenen.

Madrid, 13 Juli. (D.N.B.) — Onder voorzitterschap van generaal Franco is op 12 Juli een ministerraad gehouden, waarop o.m. een decreet betreffende de vrijlating van 6.000 politieke gevangenen is aangenomen. (De Standaard)

(Vor. ber. Amnestie politieke gevangenen 4623 A)

F. NEDERLAND. — Reichsarbeitsdienst. - Groote betooging te Den Haag. - Rede van Rijkscommissaris Rijksminister Dr. Seyss-Inquart. —

's-Gravenhage, 13 Juli. — Ter gelegenheid van de „Feierstunde des Reichsarbeitsdienstes" heeft op 13 Juli de Reichsarbeitsdienst een betooging gehouden op het Houtrust-terrein te Den Haag, welke door duizenden bezocht werd.

Van Nederlandsche zijde waren aanwezig de commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst, majoor Breunese, de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, en de leider der N.S.N.A.P., dr. E. H. van Rappard.

Bovendien werden opgemerkt Stabshauptführerin Fleitmann, Führerin van den rijksarbeidsdienst voor de vrouwelijke jeugd in Emsland, alsmede Stabsführerin Schiltberg, werkzaam in den staf van den rijksarbeidsdienstleider in Nederland, Oberarbeitsführer Bethmann.

Om tien voor vier stonden de arbeidsmannen allen aangetreden en hadden ook allen op de geheel gevulde tribunes hun plaats ingenomen.

Korten tijd later kwamen de rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart, de General der Flieger Christiansen en de andere hooge Duitsche gasten aan, n.l. de commissaris-generaal voor bijzondere aangelegenheden, Schmidt, de Oberste S.S.- und Polizeiführer, S.S.-Gruppenführer Rauter, en vele andere vertegenwoordigers van staat, weermacht en partij.

Onder leiding van den Oberarbeitsführer Bethmann ving hierna de Feierstunde aan.

Het feest werd met fanfares ingezet en vervolgd met sprekers en spreekkoren, met voor- en naspel, met gezang van vele liederen. Nadat het „Wir tragen das Vaterland", van Will Decker over het veld geklonken had, was het woord aan den Rijkscommissaris, dr. Seyss-Inquart.

De Rijkscommissaris zeide o.a. in zijn rede tot de aangetreden jonge mannen en jonge meisjes van den Rijksarbeidsdienst, dat uit hun aanwezigheid hier blijkt, dat zij als achttienjarige jonge menschen, uit alle gouwen van het Rijk, gehoorzaam en getrouw aan het bevel van den Führer bereid staan in den strijd, welke voor het Duitsche volk beslissend is voor zijn bestaan en zijn eer.

Zij zijn de tweede generatie van het Duitsche volk, welke thans aantreedt voor den laatsten beslissenden strijd, want het is allen duidelijk, dat het hier gaat om het zijn of niet-zijn van het Duitsche Rijk, doch bovendien gaat het thans niet meer om het Duitsche volk of het Duitsche Rijk alleen. Iedereen moet thans begrijpen, dat het gaat om het bestaan en de toekomst van Europa. De duizenden jaren oude cultuur van het Avondland, welke wij van onze voorouders hebben overgenomen en welke wij weer willen nalaten aan onze kinderen en kleinkinderen, staat op het spel. De strijd van Duitschland is tevens een strijd om het bestaan van Europa en om de cultuur van het Avondland.

Afgezien van de voorbereiding tot den gewapenden dienst legt ook de Arbeidsdienst zelf reeds den plicht op, zich te weren, zich te verdedigen en zich in te zetten voor volk en vaderland. Wanneer het eenmaal vrede zal zijn en de boer terugkeert naar zijn land en de arbeider naar zijn werkbank, wanneer dan weer alle goedgezinden hier zullen bouwen aan het groote sociale werk van het nieuw gewonnen Europa, dan zullen de leden van den Arbeidsdienst kunnen zeggen: „Ja, wij hebben toen het uur der beslissing meegemaakt. Wij hebben met onze achttien jaren volbracht, wat men maar van een jongeling van achttien jaar kan eischen."
In den Arbeidsdienst wordt de Duitsche jeugd opgevoed voor haar verdere taak in het leger, in de partij of waar zij verder haar plaats zal vinden, met het doel, de opdracht te vervullen, welke elke Duitscher thans vervullen moet, namelijk na den strijd om het bestaan van het Rijk en na den strijd voor een nieuw Europa alles in het werk te stellen dit bestaan voor altijd te verzekeren.
Een Arbeidsdienst kan slechts nationaal-socialistisch zijn. Hij kan alleen volgens deze grondslagen opgebouwd zijn en zijn taak vervullen, gegrond op de bloedgemeenschap en de eer van den arbeid.
Wij allen zijn geplaatst in dezen tijd en misschien komt hier of daar iemand, die zegt: „Met welk recht staat gij daar, waarom wilt gij nationaal-socialisten opeens hier bevelen?" Het antwoord is dan zeer eenvoudig, omdat het gaat om het bestaan van Europa. De oorlog heeft zijn hoogtepunt bereikt op het oogenblik, waarop het bolsjewisme staat aangetreden voor den oorlog. Allen die thans als vijanden tegenover ons staan, zijn thans ontmaskerd als de helpers van het nihilisme, die alle krachten van het Avondland, zooals eer, trouw en cultuur, willen vernielen.
Kameraden, de beslissing is thans duidelijk. Wie de beslissing niet ziet, is niet in staat deze te zien en men kan zich niet verontschuldigen, nu, terwijl Churchill arm in arm gaat met het bolsjewisme tegen Europa, met te zeggen: „Ik doe mee, maar . . . ." en blijft toezien. Op het oogenblik geldt alleen de daad. Nu millioenen soldaten naar het Oosten marcheeren, geldt nog slechts: „aantreden en vechten."
Op het oogenblik is het duidelijk, dat wat nu komt, de nationaal-socialistische orde in Europa is. Om deze orde op te bouwen en de toekomst van het vasteland voor alle tijden te beveiligen, wordt Europa nationaal-socialistisch opgebouwd, in samenwerking met de fascistische strijdmakkers en wanneer iemand nog vragen wil, waar neemt gij het recht vandaan, dan is het antwoord: „het recht, dat is het bloed van onze vaders, broeders en zonen, dat thans in het Oosten vloeit. Een hooger recht is er niet."
Wie zich hiertegen wil verzetten, hij plaatst zich tegenover onze pantserwagens en kanonnen. Wij hooren hem niet meer, want wij voltrekken het lot en daarom, kameraden van den Arbeidsdienst en meisjes, al is de dienst zwaar, wordt hard, want ook gij voltrekt mede het lot.
De Feierstunde werd besloten met den zang van het lied „Gott segne die Arbeit" van Thils Scheller.

(Vor. ber. Duitsche Arbeidsdienst 4535 E; Dr. Seyss-Inquart 4756 A)

A. TURKIJE. — Fransche schepen zoeken toevlucht te Alexandrette. —

Ankara, 14 Juli. (S.P.T.) — De regeering in Vichy heeft bij monde van haar ambassade in Ankara geprotesteerd tegen het in beslag nemen van de Fransche schepen, die de haven van Alexandrette zijn binnengeloopen. De Fransche regeering heeft de Turksche regeering doen weten, dat het in beslag nemen van de Fransche marine-hulpschepen wel is waar niet in strijd is met het oorlogsrecht, doch dat er zich onder de schepen, die een toevlucht in de haven van Alexandrette hebben gezocht, vijf bevinden, die niet als oorlogsschip, of als hulpschip van de Fransche marine kunnen worden beschouwd. De Fransche regeering verzoekt de Turksche derhalve deze schepen vrij te geven. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Fr. schepen in beslag genom. 4656 D en 4685 D)

B. ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Accoord tusschen Londen en Moskou. - Redevoeringen van Winston Churchill. - Verklaring van Winston Churchill in het Lagerhuis. —

Stockholm, 13 Juli. (D.N.B.) — Volgens Reuter is te Londen officieel medegedeeld, dat Engeland en de Sovjet-Unie zich wederkeerig verplicht hebben geen afzonderlijken vrede te sluiten en elkander alle hulp te verleenen.
Naar de omroep te Moskou mededeelt, is het tusschen Londen en Moskou gesloten accoord een „overeenkomst over gemeenschappelijke handelingen der regeeringen van de Sovjet-Unie en Engeland tegen Duitschland". Het is op 12 Juli geteekend, voor de Sovjet-Unie door den plaatsvervangenden voorzitter van den Raad van Volkscommissarissen en volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Molotof. Voor Engeland door den ambassadeur te Moskou, Sir Stafford Cripps. De contracteerende partijen zijn overeengekomen, dat de overeenkomst onmiddellijk van kracht wordt en geen ratificatie behoeft.

Redevoeringen van Churchill. — Berlijn, 14 Juli. (D.N.B.) — Den Engelschen minister-president is, volgens den Engelschen berichtendienst, op 14 Juli tijdens een rede voor het stadsbestuur van Londen een opmerkelijke bekentenis uit den mond geglipt, over de gevolgen van den door Churchill uitgelokten luchtoorlog tegen de burgerbevolking. Churchill heeft tijdens deze rede o.a. medegedeeld, dat te Londen ten gevolge van den luchtoorlog 30.000 menschen om het leven zijn gekomen.
Engeland is, zoo zeide hij, reeds begonnen met aanvallen op groote schaal. Iedere maand en ieder jaar zal Engeland het tempo van zijn aanvallen verhoogen. Wij zullen, zoo riep Churchill uit, ons best doen, opdat Duitschland thans in zijn steden en dorpen te lijden zal krijgen, wat wij moesten lijden. Het bombardeeren van Duitsche steden, zeehavens, industrieele installaties en militaire objecten zal in versterkte mate worden voortgezet. Ook Italië zal zijn deel krijgen, zoo dreigde hij.
Hierbij beweerde hij, dat de Engelsche luchtmacht in de afgeloopen weken ongeveer de helft van het totale gewicht aan bommen op Duitschland heeft neergeworpen, dat de Duitschers tijdens den geheelen oorlog op de militaire objecten in Engeland hebben geworpen. Doch dit is slechts een begin, zoo meende Churchill. In Juli van het volgende jaar, zoo hoopte hij, zal de Engelsche aanval een veelvoud zijn van hetgeen de Duitschers hebben gedaan.
Ten slotte vermaande Churchill zijn toehoorders, dat zij zich moesten voorbereiden op een tegenactie van den vijand. Niet alle Duitsche vliegtuigen bevinden zich in de Sovjet-Unie. Er is nog een groot aantal op Duitsche vliegvelden in het Westen geconcentreerd. Misschien komen zij thans niet allemaal „omdat zij het materieel voor later willen bewaren".
Engeland dient zich voor te bereiden op een slag om Londen. In een rede, die Churchill 14 Juli voor 6.000 arbeiders uit de bewapeningsindustrie heeft uitgesproken, waarschuwde de Engelsche premier er, volgens United Press, voor, dat de Duitsche aanval op Engeland binnenkort te verwachten is.

Verklaring van Churchill in het Lagerhuis. — Stockholm, 15 Juli. (D.N.B.) — Ook in het Lagerhuis heeft Churchill op 15 Juli uiting gegeven aan zijn bezorgdheid over de uitwerking, die onlangs het debat van twee dagen over de Britsche productie in het buitenland, heeft gehad. In de Vereenigde Staten en in de Dominions, vooral in Australië, is daardoor de indruk ontstaan, dat de Britsche industrie en het ministerie van vliegtuigproductie zich in een volstrekt chaotischen toestand bevinden. Binnenkort zal Churchill tijdens een openbare zitting van het Lagerhuis hieromtrent een verklaring afleggen.
Vervolgens ging Churchill over tot de „plechtige overeenkomst" tusschen Engeland en de Sovjet-Unie, waarvan hij hoopt, dat zij een „uiterst voordeeligen, machtigen invloed" zal hebben op den loop van den oorlog.
Het is natuurlijk, zoo betoogde hij, een bondgenootschap en de Sovjet-Unie is thans Engelands bondgenoot. Churchill bestreed evenwel, dat Engeland zich daarmede op één lijn stelt met de communisten en strijd voert voor het communisme, maar hij verklaarde, dat Engeland de Sovjet-wapenen zegent en de Sovjet-Unie alle succes toewenscht.
Omtrent de Syrische aangelegenheid beweerde hij, dat de Britsche, Australische en Britsch-Indische soldaten daar Frankrijks bodem hebben verdedigd. Engeland verheugt zich, dat het er met de hulp van de strijdkrachten van generaal De Gaulle in is geslaagd aan de volkeren van Syrië en den Libanon hun „souvereine onafhankelijkheid" terug te geven.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Engeland—Sovjet-Unie 4733; Winston Churchill 4733)

A. **NEDERLAND. — Bijeenkomst van architecten in het departement van Volksvoorlichting en Kunsten. - Dr. T. Goedewaagen en Ir. J. Gratama spreken. - Ordening der architectuur. —**

's-Gravenhage, 15 Juli. — In het departement van Volksvoorlichting en Kunsten is op 14 Juli een bijeenkomst gehouden van architecten, gedeeltelijk vertegenwoordigers der organisaties.

Dr. Goedewaagen zette o.a. uiteen, dat de ontwikkeling van de Nederlandsche cultuur voortaan in handen zal zijn van den staat en dat de werkers en hun belangen gesloten vakorganisaties zullen vormen, van welke laatste hij de pers als voorbeeld noemde.

Spreker behandelde vervolgens de functie van de architectengroep. Die taak bestaat uit een ethisch-sociale, een economische, een juridische, een paedagogische taak en versterking van het volksche bewustzijn bij iederen architect. De paedagogische taak achtte dr. Goedewaagen uiterst belangrijk. De architecten toch dienen de paedagogische opleiding zelf in handen te nemen. De architectuur heeft zich ontwikkeld in een technocratisch tijdperk, waarin men te veel vergeten heeft, dat bouwen een kunst is en dat wie bouwt een kunstenaar is. De blokkendoozen, welke in het land verrezen zijn, getuigen van verkeerde opvoeding. De opleiding moet dus in geheel nieuwe banen worden geleid.

Wat wij tot nu toe in Nederland gezien hebben in het architectenwezen — aldus dr. Goedewaagen — was tweespalt, al kan het streven der afzonderlijke vereenigingen gewaardeerd worden. Alvorens nu wordt overgegaan tot stichting van een architectenvakgroep, is het noodig, dat de geesten daarvoor rijp gemaakt worden. Veel meer begrip moet zich in de geesten vasthechten ten einde te komen tot een nationale bouwkunst.

Met de vorming van die geesten heeft spr. belast ir. J. Gratama te Amsterdam, die ter zijde wordt gestaan door een raad van advies. De bestaande vereenigingen zullen moeten worden ontbonden. Verder gaat het er maar om, dat ook de architecten zich met overtuiging scharen bij de nieuwe orde, die ook in Nederland zal worden gevestigd. Richtlijnen zullen door het departement niet worden gemaakt zonder de architecten daarin te kennen. De leiding van de architectuur zal echter bij het departement berusten.

Architect J. Gratama heeft hierna nog het woord gevoerd. Hij noemde dit een historisch moment in de ontwikkeling van het architectenvak en van de organisatie der architecten. In de bestaande vereenigingen is voortreffelijk werk geleverd. De Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst heeft een roemrijke traditie. Daarom zal men het als pijnlijk gevoelen wanneer het bestaande verdwijnt. Het kan echter niet anders, want een regeering is in de eerste plaats verantwoordelijk voor de cultuur van het volk. Dat de architect onder de kunstenaars wordt ondergebracht is voor spreker een eerezaak. Daarmede wordt natuurlijk niet gezegd, dat de architect nu wordt opgesloten in een ivoren toren van kunstenaarschap. Verbindingen met andere organisaties, waarbij de architect belang heeft, zullen natuurlijk bestaan. (Haagsche Crt.) **(V. b. Architecten 4671 B; Installatie raad 4526 D; Dr. T. Goedewaagen 4759 A)**

B. **SERVIE. — Commissarieel ministerie gevormd. —**

Berlijn, 15 Juli (A.N.P.) — Te Belgrado zijn Servische ministerieele commissarissen benoemd, die een commissarieelen ministerraad vormen. Er zijn negen ministeries in het leven geroepen, n.l. voor Binnenlandsche Zaken, Cultuur, Verkeer, Justitie, Posterijen, Openbare Werken, Voeding, Economie en Sociale Zaken.

De militaire bevelhebber in Servië, generaal von Schröder, heeft de nieuwe Servische ministers ter gelegenheid van hun benoeming ontvangen en met hen van gedachten gewisseld over de grondslagen der samenwerking.

De voorzitter van den Servischen ministerraad, Atsjimowitsj, sprak van den wensch van het Servische volk om ingeschakeld te worden in de nieuwe Europeesche orde, waaraan het Servische volk zijn toekomst verbonden acht. Hij sprak den dank van Servië uit jegens den Duitschen militairen bevelhebber voor de bewezen Duitsche geneigdheid om het Servische volk op den nieuwen weg steun en hulp te verleenen. Generaal von Schröder bevestigde deze Duitsche bereidwilligheid om steun en hulp te verleenen in de verwachting, dat het Servische volk de oorzaken van zijn eigen nood zou inzien, de leiders van het volk bereid waren, de noodige maatregelen te nemen tot verzekering van orde, rust en arbeid en het volk zou leiden in zelftucht naar de overwinning van de eigen zorgen. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Joego-Slavië 4670 A)

C. **NEDERLAND. — Duitsche beurs voor opdrachten aan de Nederlandsche industrie. —**

Op 15 Juli is in den Haagschen Dierentuin een beurs gehouden, georganiseerd door het Duitsche centrale bureau voor opdrachten (Zentralauftragsstelle). De bedoeling dezer beurs was, de Duitsche industrieelen in de gelegenheid te stellen, hun opdrachten te plaatsen. In hoofdzaak ging het om metaalverwerkende industrieën, maar ook waren er vele afdeelingen voor kleeding, grafische vakken, e.a. Omstreeks 130 Duitsche firma's waren er vertegenwoordigd en eenige honderden Nederlandsche opdrachtnemers kwamen er zaken doen. Het was de eerste keer, dat een zoodanige beurs werd gehouden.

Het hoofd van de Rüstungsinspektion, Konter-admiral Reimer, heeft de beurs namens minister dr. Fischböck met een enkel woord geopend en doen uitkomen, dat men aangemoedigd werd tot het organiseeren van deze beurs door het succes, in Duitschland met deze beurzen bereikt. Hij wenschte allen deelnemers succes en noemde het een belang voor beide landen, dat zooveel mogelijk opdrachten bij de Nederlandsche industrie worden geplaatst.

De leider der Zentralauftragsstelle, ing. E. Nimtz, bracht dank aan de Duitsche autoriteiten voor de medewerking, waarna dr. Loth, vertegenwoordiger van het Reichswirtschaftsministerium, het belang voor de Nederlandsche industrie, dat ermee gemoeid is, uiteenzette. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Duitsche opdrachten industrie 4571 C)

D. **SYRIE. — Britsche militaire bezetting van Syrië en Libanon. - Bezettingsvoorwaarden onderteekend.**

Vichy, 15 Juli. (D.N.B.) — De overeenkomst in zake het Syrische conflict is op 14 Juli te Akka door den Britschen opperbevelhebber, generaal Wilson, en door den vertegenwoordiger van den Franschen opperbevelhebber, generaal Verdillac, onderteekend.

De overeenkomst bevat in 22 artikelen o.a. de volgende voorwaarden:

De geallieerde strijdkrachten zullen het gebied van Syrië en Libanon bezetten. De Fransche strijdkrachten worden in bepaalde zônes geconcentreerd.

De takken van bestuur, de openbare diensten en de openbare nutsbedrijven, met inbegrip van de spoorwegen en vervoermiddelen, alsmede de electrische installaties en de waterleiding worden met het personeel in functie gelaten en onbeschadigd overgedragen. Hetzelfde geldt voor alle telefonische, telegrafische en radiotelegrafische verbindingsmogelijkheden, met inbegrip van den zeekabel.

Verder moeten worden overgedragen alle haveninstallaties, alle marinegebouwen en alle schepen, die zich in de Syrische en Libaneesche wateren bevinden. Alle vliegtuigen en alle uitrustingsvoorwerpen, alsmede alle bij de luchtvaart behoorende installaties op Syrisch en Libaneesch grondgebied en de aanwezige voorraden brandstoffen moeten worden overgedragen.

De Britsche militaire autoriteiten behouden zich het recht voor de speciale troepen van den Levant in eigen dienst te nemen.

De ten uitvoerlegging van deze overeenkomst wordt door een speciale commissie geregeld en gecontroleerd. Deze commissie zal haar zetel hebben te Beiroet en zal bestaan uit vijf leden. Drie leden, onder wie de voorzitter, worden door de Britsche, de beide andere door Fransche autoriteiten benoemd.

(Haagsche Courant) **(Vor. ber. Syrië 4758 F)**

E. **SPANJE. — Diplomatie. - Ambassadeur te Berlijn benoemd. —**

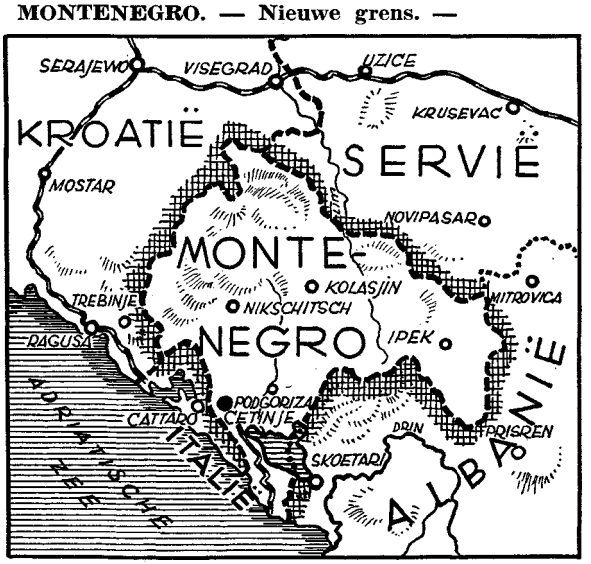
Madrid, 15 Juli. (S.P.T.) — Tot ambassadeur van Spanje te Berlijn is, naar op 15 Juli officieel wordt medegedeeld, de vroegere medewerker van Primo de Rivera, José Finat Conde de Mayalde, benoemd.

(Het Vaderland)

A. **FINLAND. — Blauw-witboek in zake de Sovjet-Unie. —**
Helsinki, 14 Juli. — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft aan de binnen- en buitenlandsche pers een samenvattende inhoudsopgave ter hand gesteld van het blauw-witboek over de ontwikkeling van de betrekkingen tusschen Finland en de Sovjet-Unie sedert den vrede van Maart 1940.
In dit overzicht wordt uiteengezet hoe de Sovjet-Unie poogde haar invloed in Finland te vergrooten. Zoo eischte zij o.a. recht van doortocht te land naar Hangö, de militarisatie van de Aalandseilanden, exploitatierecht van de nikkelmijnen van Petsamo, onbelemmerde propagandistische activiteit voor de communisten, grenswijzigingen, enz. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Finland—Sovjet-Unie 4750 A)

B. **GOUD. — Wereldproductie 1940. —**
Volgens het statistische maandbulletin van den Volkenbondsraad heeft de wereld-goudproductie in 1940 een recordstand bereikt. Zij wordt berekend op 1.3 millioen kg. en is zoodoende bijna tweemaal zoo hoog als 10 jaar geleden.
De Zuid-Afrikaansche Unie staat met 437.000 kg. aan de spits van de goud produceerende landen, op de tweede plaats gevolgd door Canada met 164.000 kg., terwijl op de derde plaats de Ver. Staten staan met 150.000 kg. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Wereldproductie 4122 C)

C. **MONTENEGRO. — Nieuwe grens. —**

(Ontleend aan de Deutsche Zeitung in den Niederlanden)
(Vor. ber. Montenegro 4758 E)

D. **NEDERLAND. — Papierbeperking. —**
's-Gravenhage, 15 Juli. — In de Nederlandsche Staatscourant zijn voorschriften in zake papierbeperking gepubliceerd voor de fabricage, alsmede voor de be- en verwerking van papier en carton. Deze voorschriften zijn van groote beteekenis voor alle ondernemingen, welke zich met de vervaardiging van papier en carton of met de bewerking (o.m. de grafische industrie) of de verwerking (o.m. de papierwarenindustrie) daarvan bezig houden. Daarnaast zijn zij echter gedeeltelijk ook van belang voor den papiergebruiker. (Haagsche Courant)
(Vor. ber. Papierindustrie 4553 A)

E. **FRANKRIJK. — Krijgsgevangenen vrijgelaten. - Generaal Weygand gouverneur-generaal van Algiers.**
Berlijn, 16 Juli. (A.N.P.) — Uit Parijsche bron wordt medegedeeld, dat tot dusverre door Duitschland 514.671 Fransche krijgsgevangenen zijn vrijgelaten. De Parijsche pers maakt met voldoening van dit bericht melding, waarbij zij er op wijst, dat dit de eerste maal is, dat een zegevierende staat krijgsgevangenen vrijlaat, voordat een vredesverdrag is gesloten. Dit grootmoedige gebaar van Duitschland moet gezien worden in verband met de door Duitschland gewenschte samenwerking.
Generaal Weygand. — Vichy, 16 Juli. (D.N.B.) — Officieel wordt bekendgemaakt, dat generaal Weygand als opvolger van admiraal Abrial benoemd is tot gouverneur-generaal van Algiers, terwijl hij zijn functie als algemeen gedelegeerde voor Noord-Afrika blijft bekleeden. (De Standaard - Telegraaf)
(V. b. Krijgsgevang. 4689 A; Gen. Weygand 4234 B)

F. **NEDERLAND. — Mr. J. Schokking overleden. —**
's-Gravenhage, 16 Juli. — Onverwacht is op 15 Juli op 77-jarigen leeftijd overleden mr. J. Schokking, oud-minister van Justitie en oud-lid van den Raad van State. (Alg. Handelsblad)

G. **JAPAN. — Kabinet-Konoje afgetreden. —**
Tokio, 16 Juli. (D.N.B.) — Naar officieel wordt medegedeeld is de Japansche regeering afgetreden.
Minister-president Konoje is op 16 Juli in audiëntie bij den keizer ontvangen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet-Konoje 4625 C)

H. **NEDERLAND. — Marschverbod. —**
's-Gravenhage, 16 Juli. — De Commissaris-generaal voor het veiligheidswezen, S.S.-Gruppenführer Rauter, heeft de volgende bepaling uitgevaardigd:
Op grond van de verordening van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden no. 20/41 wordt bepaald:
1. Het houden van marschen in gesloten colonnes of waarbij de deelnemers zijn gekleed in uniforme kleedij, zoowel te land als te water, zijn tot 1 September 1941 verboden.
Dit verbod heeft geen betrekking op tochten en wandelingen van scholen of tochten waarvoor een bijzondere toestemming is verleend.
2. Het niet nakomen van dit verbod is een overtreding en wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste 6 maanden en met geldstraffen tot 1000 gulden, ofwel een van beide, voor zoover niet volgens andere bepalingen een hooge straf wordt opgelegd.
3. De verordening treedt met haar afkondiging in werking.
(Verordeningenblad No. 20, 16 Juli 1941)

I. **NEDERLAND. — Engelsche bommen. —**
's-Gravenhage, 17 Juli. — Ook in den nacht van 16 op 17 Juli vlogen Britsche vliegtuigen boven ons land en wierpen brisant- en brandbommen, alsook brandplaatjes. Dit geschiedde op willekeurige wijze.
Helaas waren de verliezen aan dooden en gewonden ditmaal vrij groot. Van de burgerbevolking werden er 33 gedood en 54 gewond. Een aantal woonhuizen werd beschadigd. De branden, die door brandplaatjes in bosch en heide werden veroorzaakt, konden zeer snel worden gebluscht en kregen geen omvang van beteekenis. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Eng. bommen 4654 B)

K. **NEDERLAND. — N.V.V. - 1 jaar werkzaamheden van commissaris H. J. Woudenberg. —**
Aan het artikel van den persdienst van het N.V.V. ontleenen wij het volgende:
15 Juli was het een jaar geleden, dat de Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, den heer H. J. Woudenberg benoemde tot commissaris van het N.V.V. Deze aanvaardde op 16 Juli 1940 zijn taak.
Het N.V.V. is thans losgemaakt van vroegere politieke banden en het was daardoor mogelijk een gemeenschappelijke basis te vinden voor practisch werk.
Dat het N.V.V. een belangrijke taak vervult op sociaal-economisch terrein, moge blijken uit de volgende, in het afgeloopen jaar verkregen resultaten:
In verband met de op 13 Juni 1940 in werking getreden ontslagverordening heeft het N.V.V. bewerkstelligd, dat de arbeidsinspectie, alvorens vergunning te verleenen, de arbeidersvertegenwoordigers om advies vraagt, dat wil zeggen, voor vertrouwensinstanties zorgt.
Voor tal van ondernemingen, die wegens slapte het werk stopzetten of den arbeidstijd inkrompen, zijn wachtgeldregelingen getroffen.
In de werkverruiming werd een algeheele reorganisatie tot stand gebracht, waarbij de tewerkstelling van iederen Nederlander in principe mogelijk werd gemaakt en de loon- en andere arbeidsvoorwaarden in overeenstemming werden gebracht met die in het vrije bedrijf.
Nadat de loonverordening was verschenen, is het N.V.V. aan het werk getogen tot het opvoeren van de laagste loonen.
Nadat gebleken was, dat vele huiseigenaren van het verbod tot verhooging van huur gebruik maakten om de huur op te

zeggen, heeft het N.V.V. gezorgd voor een huuropzeggingsbesluit, dat den huurder beschermd tegen willekeur.
Dank zij het N.V.V. kunnen thans ook werkloozen toetreden tot de werkloozenkassen.
Door het N.V.V. is gezorgd, dat als bijzondere wintertoeslag 100% extra steunuitkeering werd verstrekt.
Het N.V.V. wees een vertegenwoordiger aan, die de belangen van de in Duitschland werkende Nederlandsche arbeiders behartigt. (De Telegraaf) **(Vor. ber. N.V.V. 4716 E; H. J. Woudenberg 4710 A; Benoeming 4298 C)**

A. NEDERLAND. — Voedselvoorziening. - Toelichting van Dr. Schönbeck. —
's-Gravenhage, 17 Juli. — Landwirtschaftsrat dr. Schönbeck gaf op een persconferentie een toelichting op de nieuwe distributiemaatregelen. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
De vleeschportie wordt met ingang van 27 Juli verhoogd tot 300 gr. per persoon per week, omdat de van elders ingevoerde krachtvoervoorraden opgebruikt zijn. Ten gevolge hiervan moet de veevoorraad allengs terug worden gebracht tot de hoeveelheid, die op gezonde wijze gehandhaafd kan blijven. Om deze reden is er thans meer slachtvee.
De 2½% vet, die thans in de melk aanwezig is, zal er uitgeroomd worden, zoodat thans alleen taptemelk overblijft.
De oorzaak is, dat door de warmte de weiden niet genoeg voedsel voor het vee leverden en daardoor weer de vetpositie van ons land ongunstig beïnvloed werd.
Wat de thee betreft, deze is bijna op. Liever echter, dan het restant ook te laten consumeeren, wilde men dit bewaren voor andere gelegenheden, b.v. in de koude maanden, in den tijd van St. Nicolaas of Kerstmis.
In zake vruchten en groenten zeide dr. Schönbeck, dat een deel wordt uitgevoerd. Niemand heeft reden om bij het vernemen van export van groenten bedenkelijk te kijken. In de wereldgeschiedenis zal men zeer moeilijk een voorbeeld vinden van een land, dat na een verloren oorlog nochtans op voet van gelijkheid in de verzorging behandeld werd, gelijk thans hier het geval is.
Er zijn thans meer dan 500.000 varkens minder bij de boeren aanwezig, dan er volgens de oorspronkelijke aangiften na aftrek van de veroorloofde slachtingen zouden moeten zijn. De ontbrekende varkens zijn grootendeels in den sluikhandel verdwenen.
Daarom zijn de strenge straffen gerechtvaardigd, die dit euvel aantasten. Tot de discipline, die men als mensch in de samenleving behoort te bezitten, moet met harde hand gedwongen worden. (Vaderland)
(Vor. ber. Voedselvoorziening 4716 G)

B. GENEESKUNDE. — Lepra-behandeling. —
Stockholm, 16 Juli. — De Zweedsche hoogleeraar en Lepra-onderzoeker, prof. John Reenstierna uit Upsala, heeft zoo juist de rapporten van zijn onderzoekingen met anti-lepra serum, in een groot aantal landen gedaan, gepubliceerd. De meest waardevolle resultaten bereikte hij in Nederlandsch-Indië, waar hij in 1938 drie maanden lang in verschillende ziekenhuizen en lepra-kolonies werkte.
Reeds in 1912 begon prof. Reenstierna proeven te nemen met apen en trachtte hij door het inspuiten met lepra-stoffen antilepraserum uit het bloed te bereiden. De enkele melaatschen, die zich in een kleine kolonie in Noord-Zweden bevinden, werden hiermede behandeld, doch zonder eenig resultaat op te leveren. Prof. Reenstierna zette echter de proefnemingen met een staf medewerkers voort en bezocht, met steun van verschillende instituten en autoriteiten, niet minder dan 17 landen, o.a. Abessynië, Colombia, Venezuela en Ned.-Indië, waar in totaal vijftig artsen het serum op een 200-tal melaatschen toepasten.
Op Java, Bali en Madoera werden 92 patiënten in observatie genomen. Zij waren allen reeds langen tijd met Chaulmoogra-olie en haar derivaten behandeld, doch zonder merkbare verbetering. Het, ditmaal uit schapenbloed bereide, anti-lepra-serum bracht daarentegen onmiddellijk een spontane verbetering teweeg. Reeds na enkele dagen kon men constateeren, hoe de verschillende leproso-manifestaties afnamen: gezwellen werden kleiner, oogleden en vingers gevoeliger en neusbloedingen hielden op.
De resultaten in Ned.-Indië verkregen zijn voor het lepra-onderzoek van groot belang geweest, omdat de patiënten tot zes verschillende menschenrassen behoorden en het serum onder ongunstige omstandigheden in de tropische hitte werd gebruikt. Prof. Reenstierna meent, dat de Chaulmoogra-olie, welke tot nu toe steeds wordt toegepast, het ziekteproces hoogstens eenigszins kan vertragen. Het anti-lepraserum kan de melaatschheid, welke door een uiterst taai micro-organisme (virus) veroorzaakt wordt, ook niet volkomen genezen, doch zij brengt een duidelijke verbetering der verschijnselen tot stand, welke vaak jarenlang stand houdt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Geneeskunde 4742 B; Leprozen 3739 D)

C. VEREENIGDE STATEN. — Marine. - Reservisten blijven in dienst. - Consuls van Duitschland en Italië vertrokken. —
Washington, 17 Juli. (D.N.B.) — De minister van Marine, Knox, heeft, volgens een bericht van „United Press", bevolen, dat de op het oogenblik in actieven dienst zijnde marine-reservisten voor den duur van de crisis in actieven dienst blijven. Het betreft in totaal rond 37.000 man.
Duitsche en Italiaansche consuls vertrokken. — New York, 17 Juli. (D.N.B.) — Het s.s. „Westpoint" is met de door de Amerikaansche regeering uitgewezen Duitsche en Italiaansche consuls aan boord, op 16 Juli uit New York naar Lissabon vertrokken.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Marine, oproep reserve 4403; Sluiting consulaten 4728 A)**

D. FRANKRIJK. — Kabinet. - Mutaties. —
Vichy, 17 Juli. (D.N.B.) — De Fransche minister van Voedselvoorziening, Achard, heeft zijn ontslag aangeboden, dat door maarschalk Pétain is aanvaard. Tot zijn opvolger is, naar officieel wordt bekendgemaakt, benoemd de minister van Landbouw, Caziot. Caziot blijft tevens belast met de portefeuille van Landbouw. (Utrechtsch Dagblad)
(Vor. ber. Kabinet 4587 F)

E. CUBA. — Kabinet afgetreden. —
Havana, 17 Juli. (United Press) — De Cubaansche minister-president Saladrigas heeft het aftreden der regeering bekendgemaakt. (De Tijd)
(Vor. ber. Cuba 4551 B)

F. LETTEREN. — Onze wekelijksche opgave. —
Kunst en Letteren:
— Keur uit gedichten van Nikl. Griep. Uitg.: Van Gorcum & Comp., Assen.
— Wisselgeld, door Anny Hulshorst. Uitg.: P. N. van Kampen & Zn., Amsterdam.
— H. C. Andersen, sprookjes, vertellingen en reisverhalen. Verzameld en ingeleid door Antoon Coolen. Uitg.: Contact, A'dam.
Romans en Lectuur:
— Internaat, door Anke Servaes. Uitg.: Hollandia Drukkerij, Baarn.
— Luchtcamera, door W. van Veenendaal. Uitg.: Van Holkema & Warendorf, N.V., Amsterdam.
— Van Pool tot Pool, door Sven Hedin. Uitg.: W. de Haan, Utrecht.
Historie en Politiek:
— Een eeuw Nederlandsche Mode, door Jkvr. dr. C. H. de Jonge. Uitg.: Querido, Amsterdam.
— Veertig jaren levensdrang, door mr. W. J. van Balen, Uitg.: W. de Haan N.V., Utrecht.
— De Nederlanders en de Kruistochten, door mr. H. Hardenberg. Uitg.: P. H. van Kampen & Zn., Amsterdam.
Wetenschap en Techniek:
— De wonderwereld van het nietige, door dr. Rich. Teunissen. Uitg.: Het Spectrum, Utrecht.
— Het begrip „Stof" in de Octrooiwet, door G. A. M. Heim. Uitg.: Dekker & v. d. Vegt, Nijmegen.
— De cultureele beteekenis der psychotechniek, door dr. Ph. M. van der Heyden. Uitg.: Wolters, Groningen.
— Over bouwstijl vroeger en thans, door Kropholler. Uitg.: U. M. v/h van Mantgem en de Does, Amsterdam.
Diversen:
— Wat vind ik in sloot en plas?, door dr. W. J. Prud'Homme van Reine. Uitg.: W. J. Thieme & Cie., Zutphen.
— Zeilen voor den beginner, door H. C. A. van Kampen. Uitg.: P. N. van Kampen & Zn., Amsterdam.
— Zelf inmaken. door S. W. Haverkorn. Uitg.: Kosmos, A'dam.
(Alg. Handelsblad - Het Vaderland - De Telegraaf)
(Vor. ber. Literatuurlijstje 4756 D)

A. **BULGARIJE. — Joden. - Verkoop groot-grondbezit. —**
Sofia, 17 Juli. (D.N.B.) — Het joodsche grondbezit van meer dan 4.000 ha., zal volgens een zoo juist door de Kamer aangenomen wet door den staat tegen een daarmede in overeenstemmende schadevergoeding in beslag worden genomen. (De Standaard)
(Vor. ber. Joden 4760 D)

B. **JAPAN. — Kabinet-Konoje. - Reconstructie. - Verklaring van den minister-president. —**
Tokio, 18 Juli. — De premier van het afgetreden Japansche kabinet, prins Konoje, die met de vorming van een nieuw kabinet was belast, is met de samenstelling er van 18 Juli gereed gekomen.
De nieuwe ministerlijst is, naar D.N.B. meldt, als volgt samengesteld:
Premier en minister van Justitie: prins Konoje.
Buitenlandsche Zaken en van Koloniën: admiraal Toyoda.
Binnenlandsche Zaken: Tanabe (lid van het Hoogerhuis en vroegere minister van Verkeer in het kabinet-Hiranoema).
Financiën: Ogoera (directeur-generaal van het Soemitomo-concern, in het vorige kabinet minister zonder portefeuille).
Oorlog: luitenant-generaal Tojo (ook minister van Oorlog in het vorige kabinet).
Marine: admiraal Oikawa (dito in vorige kabinet).
Onderwijs: Hasjida (onveranderd).
Landbouw: Ini (onveranderd).
Handel: vice-admiraal Saponji.
Verkeer en Spoorwegen: Moerata (onveranderd).
Openbaar Welzijn: generaal-geneesheer b.d. Koizoemi.

Verklaring van den minister-president Konoje. —
Tokio, 18 Juli. (D.N.B.) — Op 18 Juli is het derde kabinet-Konoje op plechtige wijze door den keizer geïnstalleerd. Vervolgens kwam de nieuwe regeering in eerste zitting bijeen.
Premier Konoje heeft gezegd, dat door de snelle wijzigingen in den internationalen toestand de missie van Japan steeds moeilijker wordt en dat de geheele natie zich solidair moet verklaren.
De politiek van Japan is reeds bepaald en moet thans snel en vastberaden ten uitvoer worden gelegd. Dientengevolge moet ook de inwendige structuur van het land aan deze groote lijn worden aangepast.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet-Konoje afgetr. 4763 G; Verklaring Konoje 4531 B)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. dr. G. Chr. Hirsch tot hoogleeraar in de experimenteele histologie te Utrecht benoemd. —**
De Secretaris-generaal van het departement van Opvoeding heeft op 18 Juli dr. G. Chr. Hirsch tot gewoon hoogleeraar in de „experimenteele histologie der dieren" aan de universiteit te Utrecht benoemd.
De nieuwe hoogleeraar is op 14 November 1888 te Maagdenburg geboren en heeft te Tübingen en te Halle geneeskunde en natuurwetenschappen gestudeerd. (Utrechtsch Dagblad)
(Vor. ber. Onderwijs 4636 E)

D. **SPANJE. — Rede van generaal Franco. —**
Madrid, 18 Juli. (D.N.B.) — Naar aanleiding van den vijfden verjaardag van de nationale opstanding heeft de leider van den Spaanschen staat, generaal Franco, voor den nationalen raad der Falange een groote politieke rede uitgesproken, waarin hij o.m. verklaarde, dat Europa geenerlei ambities in Amerika heeft en dat het Amerikaansche contingent niet kan denken aan een interventie in Europa zonder zichzelf in een catastrofe te storten.
Het lot van Europa is reeds beslist, aangezien de ondergang van het bolsjewisme onvermijdelijk is geworden.
Amerika kan zich niet bedreigd gevoelen door den Europeeschen oorlog. Een oorlog tusschen Amerika en Europa moet een misdadige waanzin genoemd worden.
De Europeesche oorlog, zoo ging Franco verder, is voor Engeland en zijn bondgenooten reeds verloren. Dit moeten zelfs de verantwoordelijke mannen toegeven.
Op dit oogenblik, nu Duitschland een strijd aanvaardt, die Europa en de geheele Christenheid sedert vele jaren gewenscht hebben, herhaalt Spanje, dat het een hecht vertrouwen heeft in zijn toekomst. De vijanden van Spanje trachten met alle middelen den opbouw van het land te saboteeren. Toen de nood verleden jaar het grootst was en het brood voor het Spaansche volk opraakte, heeft Amerika de verscheping van 100.000 ton graan, dat reeds gekocht en gereed voor verscheping was, verhinderd. Iedere economische hulp, die men Spanje heeft aangeboden, ging gepaard met politieke eischen, die niet te vereenigen waren met de waardigheid en de onafhankelijkheid van een vrij volk.
Thans is het oogenblik gekomen om openlijk te spreken over deze arglistige machinaties. Het is een ernstige dwaling te gelooven, dat de plutocratieën bereid zijn hun goud te geven voor grootmoedige hulpacties.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Franco 4563 D)**

E. **NEDERLAND. — Volkswelvaart - Nederlandsche en Duitsche kinderen naar het Neckardal. —**
's-Gravenhage, 18 Juli. — Op 18 Juli zijn 675 Nederlandsche en Duitsche kinderen met een specialen trein van Den Haag naar Duitschland vertrokken, om als gasten van de Nat. Soc. Volkswohlfahrt eenige weken in de schoone omgeving van het Neckardal te gaan doorbrengen.
De Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en de commissaris-generaal Fritz Schmidt, vergezeld van andere Duitsche autoriteiten, deden den kinderen uitgeleide. (Het Vaderland)

F. **NEDERLAND. — Padvinders - Uniform verboden.**
's-Gravenhage, 18 Juli. — De Höhere S.S.- en Polizeiführer, commissaris-generaal van het Veiligheidswezen, deelt mede:
Op grond van de bepaling van den commissaris-generaal voor het Veiligheidswezen van 2 April en 17 Juli 1941, waardoor de Nederlandsche padvindersorganisaties zijn ontbonden, wordt er o.a. op gewezen, dat voormaligen leden van deze ontbonden organisatie verboden is:
1e. het dragen van uniforme kleeding e.d.: 2e. het dragen van padvindersinsignes; 3e. het houden van betoogingen, marschen, tochten enz. (De Standaard)
(Vor. ber. Padvinders 4632 B)

G. **FRANKRIJK. — Kabinet - Mutatie. —**
Vichy, 18 Juli (D. N. B.) — Op 18 Juli is officieel medegedeeld, dat maarschalk Pétain op voorstel van Darlan den staatssecretaris voor de Industrieele Productie, Pucheux, tot minister van Binnenlandsche Zaken heeft benoemd. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 4764 D)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Steunpunten. —**
Washington, 18 Juli (D.N.B.) — Het ministerie van Marine heeft bekend gemaakt, dat het steunpunt Argentia op New Foundland, evenals het steunpunt op Trinidad, in dienst is genomen. De Vereenigde Staten verwierven deze bases in ruil voor 50 torpedojagers, die aan Engeland werden afgestaan.
(Arnhemsche Crt.) **(Vor. ber. Steunpunten 4613 C)**

I. **NEDERLAND. — „Algemeen Handelsblad" onder nieuwe leiding. —**
Met ingang van 16 Juli treedt als waarnemend hoofdredacteur van het „Algemeen Handelsblad" op de heer S. S. Hoogterp, tot dusverre agrarisch redacteur van dit blad. In een hoofdartikel „Lux et Libertas" wordt het programma ontwikkeld.
Na op het vele misbruik van het eeuwenoude devies „Licht en Vrijheid" gewezen te hebben en de grenzen te hebben afgebakend, waarbinnen vrijheid niet tot bandeloosheid ontaarden en licht niet tot duisternis verworden kan, gaat het hoofdartikel voort:

„Wij, Europeanen, moeten, willen wij onzen eerenaam nog verdienen pal staan in den strijd vóór het Licht en de Vrijheid. Wij moeten kiezen vóór de geordende volksgemeenschap en tegen ieder regiem dat volken tot ziellooze massa's verlaagt, dat is: tegen de onbeperkte geldmacht der zoogenaamde democratieën, maar evenzeer tegen het onvolksche communisme. Waarlijk vrij kunnen wij slechts zijn, als leden van een bewust en bezield organisme. Slechts dáárin kan bewegingsvrijheid ons deel zijn, zooals er bewegingsvrijheid is voor de ledematen van een gezond lichaam, binnen de door de natuur gestelde en door het bloed geregelde orde!" . . . . .

Na te hebben afgerekend met de ontbindende krachten, die ook in onze samenleving haar funesten invloed uitoefenden besluit het artikel:

„. . . . En daarmee heeft het oude, fiere devies „Lux et Libertas" — het devies ook van ons blad — dat jaren lang zinloos scheen geworden, nieuwen klank en nieuw leven gekregen! In dit wereldhistorische uur wordt het gevaar bezworen en met den demon afgerekend. Wie zich hierbij zelfs geestelijk afzijdig houdt, verzaakt zijn plicht ten aanzien van christendom en cultuur, het menschdom en zijn toekomst."

(Vor. ber. Pers 4373 D)

A. NEDERLAND. — Verplichte filmvertooning. —

's-Gravenhage, 19 Juli. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den Secretaris-Generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende het verplichtend stellen van de vertooning van bepaalde films.

Dit besluit bepaalt o.m., dat de Secretaris-Generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten den ondernemers van bioscopen verplichten kan bepaalde films vanwege hun groote volksvoorlichtende, opvoedkundige of cultureele waarde te vertoonen.

Dit besluit treedt in werking op 19 Juli 1941.

(Verordeningenblad No. 30, 19 Juli 1941)

(Vor. ber. Films 4630 E.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — De V (victoria) beheerscht Europa. —

Berlijn, 20 Juli (D.N.B.) — Bijna geheel Europa staat thans in het teeken van een unieke propaganda-actie, welke als een soort plebisciet de verbondenheid van honderden millioenen menschen met den Duitschen strijd en de Duitsche overwinning symboliseert. Deze verbondenheid komt tot uiting in de letter „V", de beginletter van het woord victoria, als het teeken voor de zekerheid der Duitsche overwinning in den strijd voor Europa, doch ook als teeken, dat slechts diengene toekomt, wiens vanen nog nooit een terugtocht hebben aanschouwd, doch steeds weer de overwinning. Dit teeken V beheerscht de straten in ontelbare steden op het Continent. Het dringt zich in de pers onweerstaanbaar aan den lezer op. Vliegtuigen schrijven in de lucht het teeken V, de radio zendt het in den aether.

In Noorwegen staat het op aanplakzuilen en op de muren der huizen, meestal met de spreuk: De overwinning van Duitschland is ook de overwinning van Noorwegen. In Nederland en België straalt dit teeken te midden van het straatverkeer den voorbijgangers van vluchtheuvels en trottoirs tegemoet. In het gouvernement-generaal staat het op boerderijen en hekken, in het protectoraat beheerscht dit teeken de pers, evenals in andere landen. In Parijs straalt het van den Eiffeltoren tot ver in den omtrek. Daar wordt dit teeken door verzamelaars voor het Roode Kruis verkocht.

Overal dragen de menschen dit teeken in het knoopsgat. Het is het teeken, dat thans al degenen, die zich bewust zijn van de Duitsche overwinning aan alle fronten, vereenigt. (Het Vaderland)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog - Krijgsverrichtingen - Polotsk, Smolensk en Kisjinef veroverd - Tallinn (Reval) omsingeld - Tot 14 Juli 7182 Sovjet-vliegtuigen vernield - Overzicht van het Oostelijk Front van 13 tot 19 Juli. —

Berlijn, 17 Juli (D.N.B.) — Bij hun opmarsch naar het Oosten zijn Duitsche troepen aan weerszijden de krachtig versterkte stad Polotsk (aan de Duna tusschen Dunaburg en Witebsk) gepasseerd. Daaropvolgende Duitsche afdeelingen hebben op 16 Juli den tegenstand der ingesloten bolsjewisten gebroken en de stad genomen.

De doorbraak door de krachtig versterkte Stalin-linie, tusschen Mogilef en Witebsk, is tot voorbij Smolensk uitgebreid. Ondanks hardnekkige verdediging door den vijand is Smolensk zelf op 16 Juli genomen.

Omtrent de situatie in het Noorden meldt United Press, dat de Finsche zender Lahti bekend heeft gemaakt, dat de Duitsche troepen de Estlandsche hoofdstad Tallinn (Reval) thans volledig omsingeld hebben. Het totaal der tot dusver neergeschoten en op den grond vernielde Sovjetvliegtuigen bedraagt 7182.

Berlijn, 19 Juli (D.N.B.) — Omtrent de militaire situatie verneemt het D.N.B. van bevoegde zijde:

De opmarsch van Duitsch-Roemeensche troepen over den Dnjestr naar Podolië en de doorbraak van Finsche troepen door het Sovjetfront ten Noorden van het Ladoga-meer doen zien, dat de geallieerden op beide vleugels van het geweldige Sovjet-front den druk hebben versterkt.

Als resultaat van de vierde oorlogsweek tegen de Sovjets kan thans het volgende worden geconstateerd:

1) De doorbraak door de Stalin-linie is in een stoutmoedige bestorming op alle beslissende punten geslaagd en daarna nog uitgebreid.

2) De hoofdstad van Bessarabië, Kisjinef, is door Duitsche en Roemeensche troepen op 18 Juli bezet.

3) De Finsche weermacht onder opperbevel van veldmaarschalk Mannerheim doet een met succes vorderenden aanval op beide oevers van het Ladoga-meer.

4) Bij de gevechten, die thans reeds ten deele op honderd kilometer ten Oosten van de Stalin-linie worden geleverd, staan groote beslissingen voor de deur.

(Telegraaf - Haagsche Crt. - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4758 C; Sovjet-Vliegtuigen vernield 4742 C.)

D. NEDERLAND. — Ouderdomsgrens van rechters van 70 tot 65 jaar teruggebracht. —

In het op 19 Juli verschenen Verordeningenblad is opgenomen, een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende vaststelling van de ouderdomsgrens voor rechters. Hierin wordt o.a. bepaald, dat aan rechters met ingang van de maand, volgende op de maand, waarin zij den vollen ouderdom van vijf en zestig jaren hebben bereikt, ontslag wordt verleend.

Deze verordening treedt in werking op 1 September 1941.

(Verordeningenblad No. 30, 19 Juli 1941)

E. NEDERLAND. — Duitsch Seemannsamt te Rotterdam. —

's-Gravenhage, 19 Juli. — Het op 19 Juli verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de instelling van een Duitsch „Seemannsamt" te Rotterdam.

Het „Seemannsamt" te Rotterdam is bevoegd ten aanzien van de bemanningen van alle Duitsche zee- en binnenschepen, welke het recht hebben de (Duitsche) rijksvlag te voeren en een haven in het bezette Nederlandsche gebied aanloopen.

(Verordeningenblad No. 30, 19 Juli 1941)

F. DENEMARKEN. — Strijd tegen het Bolsjewisme. - Eerste bataljon vrijwilligers vertrokken. —

Kopenhagen, 19 Juli (D.N.B.) — Het eerste bataljon van het vrijwilligerscorps-Denemarken heeft op 19 Juli Kopenhagen verlaten. Bij een afscheidsappèl hield de commandant van het vrijcorps, luitenant-kolonel Kryssing, een korte toespraak. Met de verwanten en vrienden der vrijwilligers waren duizenden op het station Hellerup samengekomen. Onder het gejuich van alle toeschouwers zette de trein met de vrijwilligers zich in beweging. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Deensch legioen 4745 G.)

A. Economische Ordening in het nieuwe Europa door Dr. Walter Funk. —

De Telegraaf van 15 Juli publiceert een artikel van Dr. Walter Funk, rijksminister van Economische Zaken en president van de Duitsche Rijksbank, over de economische ordening in het nieuwe Europa. Daaruit volgt, dat hierbij als doel gesteld is: een verstandige en duurzame samenwerking tusschen gelijkgerechtigde partners. Conjunctuur- en valutainvloeden zullen uitgeschakeld worden.

Aan dit artikel ontleenen wij o.m.:

Bij het begin van den oorlog werd Duitschland afgesneden van belangrijke landen, waaruit het goederen placht te betrekken. De Duitsche buitenlandsche handel werd aldus voor de taak geplaatst, om ondanks deze afsluiting, de voorziening van Duitschland van de noodzakelijke importen te handhaven. Trots alle belemmeringen is het gelukt, deze taak ten uitvoer te brengen.

Zoo werd de handel met de Scandinavische landen, met het Oosten, met den Balkan en met Italië welbewust geïntensiveerd.

Dit laatste was echter slechts mogelijk, indien de Duitsche firma's, die voor den uitvoer produceerden, zich aanpasten aan de behoeften van de desbetreffende landen. Deze wijziging vereischte dikwijls een zeer moeilijke en langdurige voorbereiding, daar het vaak niet slechts om andere modellen ging, maar soms om heel andere soorten goederen dan die, welke vroeger naar de overzeesche landen en naar Engeland en Frankrijk werden geëxporteerd. Bovendien moest herhaaldelijk van nieuwe synthetische producten gebruik worden gemaakt en eveneens moest vaak de eisch worden gesteld, dat de buitenlandsche opdrachtgevers zorgden voor bepaalde grondstoffen, zooals koper en rubber. Dit had tot resultaat, dat ook de importen uit deze staten en wel speciaal van belangrijke grondstoffen, aanmerkelijk konden worden verhoogd. Zoo verkregen wij in 1940 b.v. uit Z. O. Europa 1.3 milliard Mk. goederen of 400 millioen Mk. meer dan in het voorgaande jaar.

Economische ordening

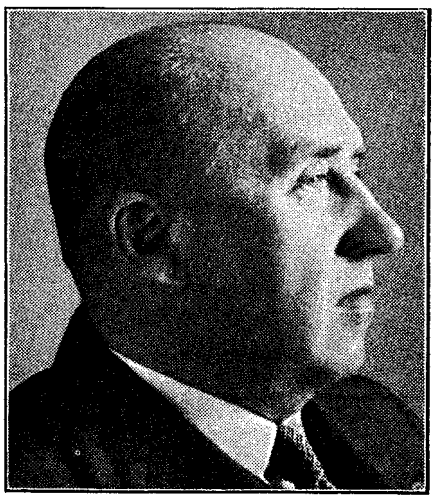
Terwijl de eerste faze van den oorlog voornamelijk in het teeken stond van de uitbreiding en de intensiveering van onze handelsbetrekkingen met de nog bereikbare gebieden, hoofdzakelijk op zuiver handelspolitieke basis, wordt de geheele faze van den oorlog gekenmerkt door het feit, dat Duitschland, dank zij den buitengewonen overwinningen van zijn weermacht, zijn directen invloed tot het grootste deel van Europa wist uit te breiden.

Zoo is men getuige van het ontstaan van de Europeesche groote economische ruimte, d.w.z. een geografisch gesloten gebied, waarvan de eigen verzorging in vèrgaande mate verzekerd is en dat veelbelovende aanvullingsmogelijkheden biedt, waarbij het economisch leven naar gelijke principes geordend is, maar dat in de afzonderlijke deelen zijn eigen krachten zoo sterk als slechts mogelijk is, tot ontplooiing kan brengen.

Men schept nog geen economie van de groote ruimte door eenvoudig een aantal nationale economieën te zamen te voegen. Niet-organische economische grenzen moeten verdwijnen, maar voor een Europeesche tol- en munt-unie moet de tijd eerst langzaam aan rijp worden door een geleidelijke aanpassing van de productievoorwaarden, van de prijzen en van den levensstandaard — voor zoover een zóó ver gaande uniformeering als noodzakelijk en wenschelijk schijnt. Eerst moeten de afzonderlijke nationale economieën in zichzelf en dan ook de groote ruimte evenwicht bereiken in haar geheele economische balans. Voor onze handelspolitiek moeten echter de volgende principes gelden:

De handelspolitiek moet er voor zorgen dat de betrekkingen tusschen de partners van den buitenlandschen handel zoo nauwkeurig op elkaar worden gericht, dat zij elkaar niet storen, maar aanvullen. Dit vereischt een planmatige samenwerking tusschen de staten op het gebied van productie en afzet, waarbij ieder der partners niet alleen bereid moet zijn om te verkoopen, maar ook om te koopen.

Hierdoor komt het evenwicht in de betalingsbalans van de handelspartners op natuurlijke wijze tot stand.

Dr. W. Funk (Photo Stapf)

Men dient noch te streven naar het overweldigen van den economisch zwakkere, noch naar de wereldheerschappij. Het doel van dit ordeningsprincipe is de verstandige samenwerking op langen termijn tusschen gelijkgerechtigde partners met uitschakeling van internationale conjunctuur-invloeden en valuta-manipulaties.

Wij wijzen de internationale spelregels van het goud-automatisme van de hand, omdat dit systeem ons onvrij maakt. Wij zullen niet toelaten, dat door goudbewegingen in het internationale verkeer onze rente- en credietpolitiek bepaald wordt en de stabiliteit van wisselkoersen en prijzen van buitenaf ondermijnd kan worden. Maar wij hebben niets tegen het „goed" goud! Het komt aan op het doel, waarvoor het goud gebruikt wordt!

Men kan het goud zeer wel in het internaal geld- en credietverkeer nuttig gebruiken, ook wanneer men een autonome valuta- en handelspolitiek volgt. Onze valuta wordt echter verzekerd door de arbeidskracht van het volk en de autoriteit van den Staat, door een autoritaire prijs- en loonpolitiek en door de leiding door den Staat van het economisch leven, in het bijzonder ook van het geld- en credietverkeer. De waarde van een valuta mag niet bepaald worden door internationale krachten en invloeden, die wijzelf niet mede kunnen bepalen.

Daartoe is het noodig, dat men zich afkeert of althans overgaat tot een herziening van de handels- en valutapolitieke methoden, die de ineenstorting van het oude goudvalutacrediet- en handelssysteem in de geheele wereld veroorzaakt hebben.

Een belangrijke schrede voorwaarts in de richting van het scheppen van duidelijke verhoudingen in Europa op monetair gebied, is de invoering van de centrale clearing. Door een centrale clearing met afrekening bijvoorbeeld over Berlijn wordt dit tweezijdige betalingsverkeer door een meerzijdig betalingsverkeer vervangen. Het is thans mogelijk, dat saldi, die België in Berlijn bezit, niet slechts voor inkoopen in Duitschland gebruikt worden, maar ook voor aankoopen in derde landen, die bij de centrale clearing aangesloten zijn, b.v. in Noorwegen. Hiermede is de automatische omzetting van de eene valuta in de andere landen en wel tegen vaste koersen bereikt.

(Vor. ber. Nieuw Europa, econ. plannen 4313 B.)

A. **NEDERLAND. — Distributie. - Rantsoeneering van gas en electriciteit. - Aardappelenrantsoen verhoogd. — Thee vervangen door koffiesurrogaat. - Vleeschrantsoen verhoogd. —**
Met ingang van 1 Juli is het gas- en electriciteitsverbruik, zoowel voor particulieren als industrieën, gerantsoeneerd op 75%.
Aardappelen. — Met ingang van 14 Juli wordt het rantsoen aardappelen verhoogd en wel van 2 op 3 kg.
Thee. — Met ingang van 20 Juli zal geen thee meer op de bonnen beschikbaar worden gesteld. Het is echter toegestaan de eventueel nog bij de detaillisten aanwezige voorraden thee op den nieuwen bon voor koffiesurrogaat uit te verkoopen.
Vleeschrantsoen verhoogd. — Met ingang van 18 Juli wordt het rantsoen vleesch verhoogd van 250 gr. in 8, tot 300 gr. in 7 dagen. (N. R. Crt. - De Standaard)
(Vor. ber. distributie 4750 E.)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Dr. D. G. Noordwijk benoemd tot inspecteur inzake orde en tucht. —**
Volgens beschikking op 19 Juli van den Secretarisgeneraal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, is benoemd tot inspecteur van het onderwijs in algemeenen dienst, dr. D. G. Noordwijk te 's-Gravenhage.
De nieuwe functionaris is belast met het toezicht op de opvoeding tot een juist besef van orde en tucht aan alle scholen. (Leeuwarder Crt.)
(Vor. ber. Onderwijs 4756 C.)

C. **ZWEDEN. — Rede van minister-president Hansson. - Verkoeling in de Finsch-Zweedsche betrekkingen. —**
Minister-president Hansson heeft op 20 Juli op het congres van metaalarbeiders een rede gehouden, waarin hij hun dankte voor het feit, dat zij de politiek van de regeering hebben goedgekeurd, waarvan het voornaamste doel is de vrijheid en de zelfstandigheid van Zweden te handhaven en het land buiten den oorlog te houden.
Ons land heeft altijd een politiek van neutraliteit gevoerd, welke uitsluitend bepaald werd door onze belangen. Hansson geloofde, dat het Zweedsche volk vastbesloten is solidair te blijven ten einde een bereiken van de doelstellingen der Zweedsche politiek het land buiten den oorlog te houden en de zelfstandigheid te handhaven, mogelijk te maken.
Verkoeling in de Finsch-Zweedsche betrekkingen. — Berlijn, 21 Juli. — Er is in Finland een zeker misnoegen te constateeren over de houding van Zweden ten aanzien van het Finsch-Sovjet-Russische conflict en den strijd, welken vele landen thans tegen de Sovjet-Unie voeren.
De Finsche pers werpt Zweden voor de voeten, dat het slechts een handvol vrijwilligers heeft kunnen opbrengen om in het front tegen de Sovjet-Unie mede te strijden.
Het klinkt als een afscheid, wanneer men in het meest vooraanstaande blad van Finland, Uusi Suomi, leest, dat men aangenomen had, dat Zweden aan de zijde der Finnen zou staan in den strijd van het Noorden tegen de Sovjetbedreiging. Elk volk beslist in de belangrijke kwesties van dezen tijd naar zijn eigen voordeel, zooals het dat meent te zien. De buitenlandsche politiek van Finland gaat van nu af aan met die van Zweden niet meer samen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. min. pres. Hansson 4621 C.)

D. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Kabinet Winston Churchill. - Mutaties. - Duff Cooper naar het Verre Oosten. —**
Berlijn, 21 Juli (D.N.B.) — Op 20 Juli zijn de volgende wijzigingen in het kabinet te Londen officieel bekend gemaakt:
Butler is benoemd tot minister van Onderwijs.
Brendan Bracken wordt minister voor de Inlichtingen.
Duff Cooper krijgt den post van kanselier van het Hertogdom Lancaster. Hij begeeft zich naar het Verre Oosten om in opdracht van het oorlogskabinet het gemeenschappelijk ontwerpen van plannen en de samenwerking tusschen de verschillende Britsche autoriteiten te controleeren en het oorlogskabinet rapport uit te brengen met raadgevingen over de wijze, waarop deze maatregelen doeltreffender kunnen worden gemaakt.
Lord Hankey is benoemd tot algemeen betaalmeester.
B. K. Law wordt onderminister van Buitenlandsche Zaken. E. D. Sandys, een schoonzoon van premier Winston Churchill, wordt financieel secretaris van het departement van Oorlog. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Kabinet 4747; Duff Cooper 3489 A.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Boodschap aan het Congres van President Roosevelt. - Verlenging van diensttijd gevraagd. —**
New York, 21 Juli (D.N.B.) — President Roosevelt heeft op 21 Juli naar Associated Press meldt, zijn aangekondigde boodschap tot het Congres gericht, waarin hij verlenging vraagt van den diensttijd van een jaar voor de militairen in actieven dienst, de nationale garde en de reservisten.
Ter motiveering voerde Roosevelt aan, dat de natie zonder verlenging van den diensttijd een groot risico op zich neemt en het leger binnen twee maanden in staat van ontbinding zou verkeeren. Op het Congres rust de verantwoordelijkheid tot handhaving van het strijdvermogen van het leger.
Roosevelt betoogde voorts, dat de omstandigheden zijn gewijzigd sinds het oogenblik, waarop men den diensttijd tot een jaar beperkte. De internationale situatie is niet minder ernstig dan een jaar geleden. Deze situatie eischt, dat het leger op volledige sterkte en in een staat van algeheele paraatheid wordt gehouden. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Defensie 4757 A; Pres. Roosevelt 4754 F)

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — De Kroatische minister van Defensie, maarschalk Kwaternik, door Rijkskanselier Hitler ontvangen. —**
Uit het hoofdkwartier van den Führer, 21 Juli (D.N.B.). — De Führer heeft op 21 Juli in zijn hoofdkwartier den plaatsvervangenden Kroatischen staatsleider en minister van Defensie, maarschalk Kwaternik, die op het oogenblik voor een kort bezoek in Duitschland vertoeft, ontvangen en een hartelijk onderhoud met hem gehad. (Alg. Handelsblad)

G. **SOVJET-UNIE. — Raad van volkscommissarissen - Stalin volkscommissaris van Defensie - Gepeoe vereenigd met Binnenlandsche Zaken. —**
Stockholm, 20 Juli (D.N.B.) — Volgens een bericht van den Moskouschen omroep is Stalin benoemd tot volkscommissaris voor de Verdediging. Maarschalk Timosjenko is benoemd tot zijn plaatsvervanger.
Gepeoe vereenigd met Binnenlandsche Zaken. — Stockholm, 21 Juli (D. N. B.) — Het presidium van den oppersten raad der Sovjet-Unie heeft volgens radio-Moskou een wet afgekondigd over de vereeniging van het volkscommissariaat van Binnenlandsche Zaken en het volkscommissariaat voor de veiligheid van den staat (Gepeoe) tot één enkel volkscommissariaat voor Binnenlandsche Aangelegenheden. Deze maatregel is genomen in verband met den oorlogstoestand in het land. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Volkscomm. 4724 C; Stalin 4748 C; Gepeoe 1305 F.)

H. **CHILI. — Uitvoerverbod van grondstoffen. —**
Op grond van een nieuw decreet van 18 Juli zijn de uitvoer en wederuitvoer van talrijke voor het land belangrijke grondstoffen verboden. Tot deze grondstoffen behooren o.a. aluminium, tin, ijzer, nikkel, lood, zink, petroleum, rubber, katoen, zijde en jute. (Keesings Fin. Archief)

I. **SINGAPORE. — Bouw Amerikaansche vliegtuigmontagefabriek - Versterking van de luchtmacht. —**
Tokio, 19 Juli. — Naar Domei uit Bangkok meldt, wordt in Singapore een groote Amerikaansche vliegtuigmontagefabriek gebouwd, die moet leveren aan de Britsche luchtmacht in Malaja en Birma. Reeds werken vele Amerikaansche technici in Singapore.
Versterking van de luchtmacht. — Reuter meldt uit Stockholm op 19 Juli, dat groote versterkingen manschappen van het luchtwapen te Singapore zijn aangekomen. Zij zullen verdeeld worden over de luchtbases in het Verre Oosten.
(Vor. ber. 4677 G.) (Haagsche Crt. - Het Vaderland)

K. **NEDERLAND. — Kunsttentoonstelling te Hagen (Duitschland). —**
Hagen, 20 Juli. — In het Karl Ernst Osthaus-museum te Hagen is op 20 Juli een tentoonstelling van „Nederlandsche kunst van onzen tijd" door dr. Goedewaagen geopend. Deze tentoonstelling staat onder beschermheerschap van den rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart. (Telegraaf)
(Vor. ber. Tentoonstelling 4744 D.)

A. **ZWEDEN. — Falsterbo-kanaal voltooid. —**
Het laatste deel van het Falsterbo-kanaal is 21 Juli doorgestoken. Hiermede is de verbinding tusschen Oostzee en Sont tot stand gebracht. (Standaard)

B. **JAPAN. — Onverwachte conferentie te Washington. - Samenvatting buitenlandsche politiek in vijf punten. - Protest te Moskou i. z. mijnenvelden bij Wladiwostok en Petropawlowsk. - Britsche plannen t.o.v. Indo-China. - Britsche politiek in het Verre Oosten verscherpt. - Japansche reservisten te Shanghai opgeroepen. - Inkrimping Britsch-Amerikaansche olieleveringen aan Japan. —**
Samenvatting der buitenlandsche politiek in vijf punten.

Het D.N.B. meldt 19 Juli uit Tokio:
De Hotsji Sjimboen vat de beginselen der buitenlandsche politiek van Toyoda samen in vijf punten:
1. Het volgen van den weg, die door de beschikking van den keizer is aangegeven.
2. Inspanning van alle krachten tot regeling van het Chineesche conflict.
3. Een economische politiek, gericht op het Zuiden, en op het scheppen van een groot-Aziatisch leefgebied.
4. Het gebruikmaken van den internationalen toestand voor de verwezenlijking der buitenlandsche politiek en het treffen van alle maatregelen op buitenlandsch-politiek gebied voor de onmiddellijke verwezenlijking der Japansche bedoelingen in geval van oorlog tusschen Japan en andere staten.
5. Deze maatregelen zijn, aldus het blad, in eerste plaats afhankelijk van de verdere ontwikkeling in den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie en van de houding der Vereenigde Staten.

Washington, 19 Juli. (U. P.) — Pres. Roosevelt heeft een bespreking gehad met onderstaatssecretaris Sumner Welles over den toestand in het Verre Oosten. Welles had een uitvoerig rapport ontvangen van den Amerikaanschen ambassadeur te Tokio, Grew. Tevens heeft president Roosevelt op het Witte Huis een langdurige conferentie met de Amerikaansche vlootautoriteiten gehouden. Hieraan werd behalve door Knox deelgenomen door admiraal Harold Stark, den chef van de marineoperaties, verder schout bij nacht King, commandant van de Atlantische vloot, schout bij nacht Richard Turnel, chef van de afdeeling projecten van het ministerie van Marine. Het Witte Huis heeft geen opheldering over de onverwachte conferentie gegeven.

Protest te Moskou i.z. mijnenvelden bij Wladiwostok en Petropawlowsk. —
De correspondent van het Vaderland te Berlijn telefoneerde op 19 Juli:

De Japansche regeering heeft haar gezant in Moskou, Tatekawa opdracht gegeven tegen het leggen van mijnenvelden voor Wladiwostok en Petropawlowsk op de scherpste wijze te protesteeren, omdat deze mijnenvelden zoo uitgebreid zijn, dat zij de Japansche scheepvaart bedreigen. Tatekawa had reeds toen men met het leggen van mijnen door de Sovjets bezig was, uit eigen beweging geprotesteerd. Dit protest is nu door officieele Japansche zijde verscherpt en ook aan den Russischen gezant in Tokio Smetana overhandigd. Het protest schijnt niet zoozeer betrekking te hebben op de mijnen voor de havens van Wladiwostok, doch in de eerste plaats op de mijnenvelden voor Petropawlowsk, daar die de Japansche vischerij schade aandoen.

Britsche plannen t.o.v. Indo-China.
Tokio, 22 Juli (Domei). — Koh Isjii, de woordvoerder van het Japansche bureau voor inlichtingen, heeft zich 22 Juli in de persconferentie voor de vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers twijfelachtig uitgelaten, toen hem vragen werden gesteld door een Fransch correspondent betreffende berichten in de pers uit Hongkong en Shanghai, waarin melding werd gemaakt van voorbereidingen van Engeland en het regime van Tsjoengking voor een gewapenden inval in Fransch Indo-China. Er zijn geen officieele berichten, die de perstelegrammen bevestigen, maar „intusschen moeten wij afwachten en opletten", zoo voegde de woordvoerder aan zijn verklaringen toe. Op de vraag, of Japan Frankrijk zou bijstaan volgens de bepalingen van het Fransch-Japansche accoord in geval Engeland zou beginnen met een gewapende invasie in Fransch-Indo-China, antwoordde de woordvoerder: „In zoo'n geval heeft Japan het voornemen de Britsche troepenbewegingen te verhinderen en een protest in te dienen bij de Britsche regeering".

Britsche politiek in het Verre Oosten verscherpt.
Tokio, 22 Juli (D.N.B.) — De Britsche politiek in het Verre Oosten wordt verscherpt, zoo verklaart de „Jomioeri Sjimboen", verwijzende naar de uitzending van Duff Cooper naar het Verre Oosten, waar hij een samenwerking met de Sovjet-Unie via Tsjoengking moet voorbereiden. De gebeurtenissen in Syrië hebben de groep van De Gaulle in Fransch Indo-China een impuls gegeven en daarom moet worden aangenomen, dat deze zich thans openlijk tegenover Japan zal plaatsen, nu generaal Catroux in Singapore is aangekomen.
Kort samengevat beteekent de uitzending van Duff Cooper een sterkere activiteit van Engeland ter verstoring van de Japansche politiek in het Verre Oosten. De beveiliging van de gemeenschappelijke Oost-Aziatische economische ruimte door Japan moet onder alle omstandigheden worden verwezenlijkt, aangezien zij onafscheidelijk is verbonden met de oplossing van het Chineesche conflict.

Inkrimping Britsch-Amerikaansche olieleveringen aan Japan.
Londen, 22 Juli (United Press) — De pas benoemde onderstaatssecretaris van het Foreign Office, Richard Law, heeft in het Lagerhuis verklaard, dat de Engelsche olieleveranties aan Japan sterk ingekrompen zijn. Het tusschen Japan en de Anglo Iranian Oil Company gesloten verdrag over de leverantie van een millioen vaten ruwe olie, is niet meer werkzaam. Ook de zich in Britsch bezit bevindende oliefirma's in het Midden-Oosten, hebben in het jaar 1941 geen olie aan Japan geleverd.
De „Asahi Sjimboen" bericht, volgens S. P. T., uit Los Angelos, dat minister Cordell Hull bezwaar zou hebben gemaakt tegen verdere leveranties van olie aan Japan.

Japansche reservisten te Shanghai opgeroepen.
Shanghai, 22 Juli (D.N.B.) — De Japansche reservisten te Shanghai zijn onder de wapenen geroepen, naar door den woordvoerder van het Japansche leger, luitenant-kolonel Akijama, is medegedeeld.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)
(Vor. ber. buitenlandsche politiek 4615 B.)

C. **ARGENTINIE. — Nieuwe politieke richtlijnen. - Neutraliteit. —**
Buenos Aires, 18 Juli (D.N.B.) — De Geheime Raad heeft zich in een vergadering beziggehouden met de belangrijkste vraagstukken, van binnen- en buitenlandsche politiek.
Een communiqué werd gepubliceerd, waarin de houding der Argentijnsche regeering als volgt wordt samengevat:

1o. Verdediging van souvereiniteit, vrijheid en onafhankelijkheid door verdediging der republikeinsche en parlementaire instellingen.
2o. De regeering is vastbesloten de verdediging te versterken, opdat de veiligheid van het land volkomen is gewaarborgd.
3o. Handhaving van het beginsel van neutraliteit en goede betrekkingen met alle staten. Met het oog op den bestaanden toestand houdt dit beginsel ook in wederzijdsche steunverleening en verdediging der Amerikaansche landen tegen een eventueelen aanval van elders.
4o. Versterking der Amerikaansche solidariteit, handhaving van den vrede en de eendracht tusschen de Amerikaansche landen en economische en financieele samenwerking in het belang van het inter-Amerikaansche ideaal". (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. neutraliteit 4703 B.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Groot aantal vrijwilligers. —**
Berlijn, 21 Juli (A.N.P.) — De Europeesche solidariteitsactie voor den strijd tegen het bolsjewisme in verschillende landen overtreft — naar men in Berlijn constateert — de stoutste verwachtingen. Wanneer nog een bewijs noodig is om te toonen, in welke mate de strijd tegen het bolsjewisme als een gemeenschappelijke zaak der Europeesche volken wordt beschouwd, dan behoeft men slechts naar het aantal vrijwillige aanmeldingen te kijken. Het is te betreuren, dat deze getallen om zeer begrijpelijke militaire redenen niet openbaar kunnen worden gemaakt.
In Madrid was het noodig reeds na 24 uren de honderden recruteeringsbureaux te sluiten, aangezien

het in het vooruitzicht gestelde contingent reeds ver was overschreden.
In Noorwegen hebben tal van reserve-officieren en officieren van het vroegere leger zich bij het Noorsche legioen aangemeld. De predikanten hebben de jeugd aangespoord in de vrijwilligersbataillons dienst te nemen.
In Portugal, Frankrijk en Zweden zijn de aanmeldingen zoo talrijk, dat er in de contingenten niet voldoende plaats is voor alle vrijwilligers, die wenschen deel te nemen aan den strijd. (Alg. Handelsbl.)
(Vor. ber. Spanje 4733 B.; Noorwegen 4745 G.; Frankrijk 4752 F.; Zweden 4746)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Film. - Walter Ruttmann overleden. —
De „D. Allg. Z." meldt op 21 Juli het overlijden, na een zware operatie van den bekenden filmregisseur Walter Ruttmann. Ruttmann was musicus en schilder eer hij zich aan de film wijdde, waarin hij naar wat genoemd werd de „absolute" filmkunst streefde, een abstract vormenspel. Deze eerste films waren om zoo te zeggen voorstudies voor zijn „Sinfonie einer Grossstad", die groot opzien baarde. Voor zijn Mannesmannfilm werd hij in 1937 op de Biennale te Venetië bekroond. (Het Vaderland)

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Verdediging. - Algemeene dienstplicht. - Indonesisch protest. —
Stockholm, 22 Juli (D.N.B.). — Naar Svenska Dagbladet uit Londen meldt, is thans definitief besloten tot de invoering van den algemeenen dienstplicht in Ned.-Indië. De opperbevelhebber van Ned.-Indië heeft medegedeeld, dat de regeering geen verschil zal maken tusschen Inlanders en Nederlandsche dienstplichtigen.
Uit Berlijn meldt A. N. P. d.d. 22 Juli: Als protest tegen de invoering van de wet op den algemeenen dienstplicht hebben alle Indonesische politieke partijen zich tot koningin Wilhelmina in Londen gericht met het verzoek de gedwongen recruteering van Inlanders te staken. De Indonesiërs zijn echter bereid van dezen wensch af te zien, wanneer de Nederlandsche regeering de Inlandsche bevolking naast militaire plichten ook grootere politieke rechten zou verleenen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. defensie 4758 B.)

C. NEDERLAND. — Rijkscommissaris, Rijksminister Dr. Seyss-Inquart 49 jaar. - Gelukwensch van den Führer en Rijksmaarschalk Hermann Göring. —
's-Gravenhage, 22 Juli — De Führer heeft den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister Dr. Seyss-Inquart, het volgende gelukwenschtelegram gezonden:
„Hoofdkwartier van den Führer, 22 Juli 1941. — Met uw 49sten verjaardag heden zend ik u mijn hartelijkste gelukwenschen en groeten.
ADOLF HITLER".
's-Gravenhage, 23 Juli — Gisteravond heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, rijksminister Seyss-Inquart, het onderstaande gelukwenschtelegram ontvangen van Rijksmaarschalk Göring:
Op dezen dag wenschen mijn vrouw en ik U, geachten minister Seyss-Inquart, van harte geluk.
Heil Hitler
uw
Göring
Rijksmaarschalk van het Groot-Duitsche Rijk.
(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4760 F)

D. EIRE. — Verklaring van de Valera in de Dail. - Neutraliteit. —
Dublin, 22 Juli (D.N.B.) — In antwoord op critiek van de oppositie in de Dail heeft de Valera verklaard, dat de oorlog zijn invloed op elk land doet gevoelen, daar de landen van elkaar afhankelijk zijn. De neutraliteit van Eire verbiedt hem, zich in te laten met andere landen, die Eire bij den oorlog willen betrekken. Deze landen zal er daarom niet veel aan gelegen zijn, de Ieren tevreden te stellen. De Valera gaf nogmaals een overzicht van de voedselpositie, waarbij hij verklaarde, dat de voeding minder een kwestie van productie dan wel van verdeeling is. Moeilijker is het echter gesteld met de brandstofvoorziening, daar Groot-Brittannië, zelfs al zou het zulks willen, wegens de eigen schaarschte niet in staat is Ierland steenkool te leveren.
(Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Neutraliteit 3756 B.; De Valera 3884 A.)

E. BOLIVIA. — Diplomatiek conflict met Duitschland. —
Berlijn, 22 Juli. (D.N.B.) — De Duitsche gezant te La Paz heeft aan de Boliviaansche regeering, in opdracht van de Duitsche rijksregeering, de volgende nota overhandigd:
De Boliviaansche regeering heeft mij op 15 Juli laten mededeelen, dat zij mij niet langer als persona grata beschouwt en dat zij wenscht, dat ik voor 22 Juli vertrek. Eenigerlei motief, dat dit optreden van de Boliviaansche regeering zou kunnen rechtvaardigen, is mij, noch de rijksregeering medegedeeld en bestaat natuurlijk ook niet.
De door een vertegenwoordiger van de Boliviaansche regeering naderhand aan de pers medegedeelde motiveering typeert zich zelf als een zuiver verzinsel, waaraan iedere basis ontbreekt. In opdracht van de rijksregeering protesteer ik ten scherpste tegen het optreden der Boliviaansche regeering, dat in strijd is met alle regelen van het internationale verkeer. De rijksregeering heeft zich harerzijds genoodzaakt gezien den Boliviaanschen zaakgelastigde te Berlijn mede te deelen, dat hij niet langer wordt beschouwd als persona grata en binnen drie dagen Duitschland moet verlaten. (De Standaard)

F. NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van ir. A. A. Mussert te Hengelo. - Groepshuis te Delft geopend.
Hengelo, 21 Juli. - Op 20 Juli heeft ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B., in aanwezigheid van den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor Overijssel, dr. Schröder en andere Duitsche politieke autoriteiten, Districts- en Kringleiders en functionarissen van de N.S.B. te Hengelo een rede over het nieuwe Europa uitgesproken.

Groepshuis te Delft geopend.
Delft, 24 Juli. — Op 23 Juli werd in aanwezigheid van ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B. in de Choorstraat te Delft een groepshuis der N.S.B. geopend.
(Nat. Dagblad) **(Vor. ber. N.S.B. 4741 A.)**

G. NEDERLAND. — Rechtszaken. - Beleediging van den Führer. —
Het A.N.P. meldt op 24 Juli:
Voor het Landesgericht te den Haag stond terecht de 25-jarige W. H. B., bode bij een der Departementen van Algemeen Bestuur te 's-Gravenhage.
Verdachte had in een opwelling van woede, toen hij de zich in het departement bevindende portretten van Koningin Wilhelmina moest verwijderen, eenige, van de aldaar hangende portretten van den Führer beschadigd. Uit de omstandigheden bleek, dat hij de bedoeling tot een politieke demonstratie had. Hij had thans spijt van zijn daad. Steeds was hij door zijn Duitsche superieuren goed behandeld en zelfs had hij door hun toedoen een salarisverhooging gekregen
De rechter veroordeelde den verdachte tot twee jaren gevangenisstraf met aftrek der preventieve hechtenis. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Rechtszaken 4737 E)

H. NEDERLAND. — Onderwijs. - Benoeming te Leiden Dr. T. Goedewaagen tot bijzonder hoogleeraar in de nieuwere wijsbegeerte en Dr. R. van Genechten tot bijzonder hoogleeraar in de volkshuishoudkunde. - Levensbeschrijvingen. —
's-Gravenhage, 23 Juli — De raad van beheer van de Nederlandsche Stichting tot bevordering van de studie van het nationaal-socialisme, daartoe gemachtigd bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, heeft benoemd tot bijzonder hoogleeraar in de nieuwere wijsbegeerte aan de universiteit te Leiden dr. T. Goedewaagen te 's-Gravenhage, Secretaris-generaal van het departement van Voorlichting en Kunsten.
Voorts heeft voornoemde raad van beheer benoemd tot bijzonder hoogleeraar in de volkshuishoudkunde aan de universiteit te Leiden, dr. R. van Genechten, procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage.

Levensbeschrijvingen.
Dr. Goedewaagen is op 15 Maart 1895 te Amsterdam geboren en heeft te Utrecht klassieke letteren en wijsbegeerte gestudeerd. In 1925 werd hij privaat-docent in de geschiedenis der philosophie te Utrecht, in 1940 persleider van de N.S.B. en

Secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting. Van zijn hand verschenen tal van geschriften en artikelen over wijsbegeerte.
Dr. Van Genechten werd op 25 Oct. 1895 te Antwerpen geboren. Hij heeft te Gent en te Utrecht in de rechten gestudeerd, en is daarna te Utrecht als privaat-docent opgetreden; voor een buitenlandschen hoogleeraarszetel heeft hij destijds bedankt. In de N.S.B. is hij sinds langen tijd met een korte onderbreking, hoofd van de Vorming, en is in 1940 tot procureur-generaal bij het Gerechtshof te Den Haag benoemd.
Van Dr. van Genechten verschenen publicaties op juridisch, economisch en letterkundig gebied. (De Telegraaf)
(V. b. Onderwijs 4768 B; dr. T. Goedewaagen 4762 A)

A. **NEDERLAND. — Technische Nothilfe. - Nederlandsche afdeeling opgericht. —**
Te Amsterdam is op 22 Juli de oprichtingsbijeenkomst gehouden van de Technische Noodhulp in Nederland, een organisatie, die reeds vele jaren in Duitschland haar diensten heeft bewezen. Kreisleiter Paustian wees er o.a. op, van hoe groot belang het ongestoord functionneeren der openbare bedrijven is, hoewel men het belang ervan meestal eerst dan inziet, wanneer men een dezer zaken moet ontberen.
Aanwezig waren o.a. majoor dr. Fr. Beck, Hauptbereitschaftsführer in den Verbindungsstab Niederlande der Technische Nothilfe, de hoofdcommissaris van politie te Amsterdam, kolonel S. Tulp en de heer Woudenberg, commissaris van het N.V.V. (N. Rott. Crt.)

B. **NEDERLAND. — Duitsche Roode Kruis. - Ruim ƒ 80.000 ingezameld. —**
Den Haag, 23 Juli. — De Nationaal-Socialistische Vrouwen-organisatie deelt mede, dat de totale opbrengst van haar in Nederland ten bate van het Duitsche Roode Kruis gehouden collecte ƒ 80.424,93 bedraagt.
Op 22 Juli overhandigde mevr. O. de Ruiter-van Lankeren Matthes uit Amsterdam, de leidster van de Nederlandsche Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie, ten huize van den Rijkscommissaris aan mevrouw Seyss Inquart een bedrag van 70.000 gulden ten bate van het Duitsche Roode Kruis.
Als restant van de bovengenoemde inzameling is een bedrag van ƒ 10.000 overgedragen ten behoeve van de Nederlandsche oorlogsinvaliden. (Nat. Dagbl.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Luit.-kol. W. Mölders onderscheiden door den Führer.**
Uit het hoofdkwartier van den Führer, 24 Juli. (D. N. B.) — De Führer en opperbevelhebber van de weermacht heeft 17 Juli in tegenwoordigheid van den opperbevelhebber van het luchtwapen, rijksmaarschalk Göring, den succesvolsten Duitschen jachtvlieger, luit.-kolonel Werner Mölders, ontvangen, en hem het na zijn 101ste overwinning in de lucht verleende eikenloof met zwaarden en brillanten, behoorende bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis, overhandigd. (Telegraaf)

(Photo Scherl-Fellinga)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs - Mr. J. Offerhaus benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de rechtswetenschappen. - Prof. Dr. D. van Embden ontslagen. —**
De regeeringscommissaris van Amsterdam heeft, overwegende, dat prof. dr. D. van Embden, gewoon hoogleeraar in de staathuishoudkunde, en de statistiek aan de gemeente-universiteit te Amsterdam, blijkens verkregen inlichtingen, tijdens de oorlogsdagen vrijwillig naar het buitenland is uitgeweken, en dat hij na 14 Mei 1940 zijn colleges in de juridische faculteit der gemeente-universiteit niet heeft hervat, overwegende voorts, dat genoemde hoogleeraar daardoor zelf een einde heeft gemaakt aan zijn dienstbetrekking bij de gemeente, besloten aan prof. dr. D. van Embden ontslag te verleenen uit zijn ambt van gewoon hoogleeraar in de staathuishoudkunde en de statistiek aan de gemeente-universiteit te Amsterdam gerekend met ingang van 15 Mei 1940.
Gezien de voordracht van Curatoren der universiteit om te voorzien in de vacature, ontstaan door het aan prof. mr. P. A. J. Losecaat Vermeer verleende eervol ontslag, heeft de Regeeringscommissaris benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de Inleiding tot de Rechtswetenschap en de Beginselen van het Burgerlijk Recht, het Handelsrecht en het Faillissementsrecht aan de Gemeente-universiteit, mr. J. Offerhaus te Rotterdam met ingang op een nader te bepalen datum. (De Tijd)
(Vor. ber. Onderwijs 4770 H)

E. **NEDERLAND. — Sport. - Hervorming van het sportleven. - Uiteenzetting door K. J. J. Lotsy. —**
Den Haag, 22 Juli. — Tijdens een bijeenkomst op 19 Juli op het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming te Den Haag, gaf K. J. J. Lotsy, gevolmachtigde voor de sport, een uiteenzetting, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Er komt voor iedereen tak van sport één bond en omgekeerd krijgt iedere bond de zorg van één tak van sport. Vaardigheidsproeven zullen worden gecentraliseerd. Gesloten seizoenen worden ingesteld. Politiek en confessioneele verschillen zullen verbannen worden. Tevens zal het beroep van gymnastiekleeraar en sportleider wettelijk beschermd worden en zal de opleiding van instructeurs voor alle daarvoor in aanmerking komende takken van sport centraal van staatswege georganiseerd worden.
Hiermede wordt aan wenschen voldaan, die al jaren in de Nederlandsche sportwereld leefden, doch bij gebrek aan overheidssteun niet verwezenlijkt konden worden. (Utr. Dagblad) **(Vor. ber. K. Lotsy 4406 D)**

F. **NEDERLAND. — Sport. - Athletiekwedstrijd van Hitlerjeugd en Jeugdstorm. —**
Op 19 en 20 Juli werden op het Houtrust-terrein te Den Haag wedstrijden gehouden, waaraan de H. J., de B. D. M. en de Jeugdstorm deelnamen. Tal van belangstellenden waren aanwezig. Onder de gasten bevonden zich de Rijkscommissaris, Rijksminister Dr. Seyss-Inquart, Comm. Gen. z. b. v. Oberdienstleider Schmidt en generaal Schumann, bevelhebber van de Ordnungspolizei.
De wisselbeker van Rijkscommissaris dr. Seyss Inquart kwam in handen van ban Groningen der H.J. en de trophee van den weermachtsbevelhebber, generaal Christiansen, was met den handbalwedstrijd tegen de stormsters gewonnen door de B.D.M.; de door Oberdienstleiter Schmidt uitgeloofde prijs werd toegekend aan gouw Amsterdam dezer jeugdorganisatie. Ban Limburg van het Jungvolk veroverde hetgeen beschikbaar was gesteld door den Hoogeren S.S.- en Polizeiführer S.S.-Gruppenführer Rauter, terwijl ban Groningen van de H.J. in het bezit werd gesteld van de prijs, welke de bevelhebber van de Ordnungspolizei, generaal Schumann, aanbood. Ook Hoofdstormer Van Geelkerken had een prijs uitgeloofd, n.l. voor den winnaar van den handbalwedstrijd H.J.—N.J.S. Deze werd door de Hitlerjeugd gewonnen. (Nat. Dagbl.)

G. **JAPAN. — Scheepvaart onder staatsleiding. —**
Tokio, 23 Juli (D.N.B.) — De tegenwoordige overheidscontrôle over de geheele handelsscheepvaart wordt, naar gemeld wordt, ontoereikend geacht. De minister van Verkeer heeft daarom besprekingen met de scheepvaartmaatschappijen gevoerd. Naar de „Tokyo Nichi Nichi" meldt, hebben deze besprekingen geleid tot een volkomen staatscontrôle en de overneming van de geheele scheepvaart door de regeering. (N. Rott. Crt.)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Zwarte lijst voor de Zuid-Amerikaansche landen - Protesten. —**
Washington, 18 Juli (D.N.B.) — De Amerikaansche regeering heeft een zwarte lijst uitgegeven met de namen van ruim 800 personen en firma's in Zuid-Amerikaansche landen, aan wie uit de Ver. Staten niet meer mag worden geëxporteerd, voor zoover de betrokken goederen onder de uitvoercontrôle vallen.

De genoemde personen zouden ten gunste van Duitschland of Italië hebben gewerkt. De op de lijst geplaatste personen vallen bovendien, evenals de rijks-Duitschers of Italianen, onder de blokkeeringsmaatregelen.

Protesten. — Zuid Amerika valt dit optreden aan als een onduldbare inmenging van Roosevelt in de aangelegenheden van het Zuiden.
Het Peruaansche weekblad Cascabel keert zich bijv. in een hoofdartikel tegen de zwarte lijst van de Ver. Staten. Het schijnt ongelooflijk, aldus het orgaan, dat het bij den huidigen stand der beschaving op een continent met ruim 100 millioen menschen mogelijk is te eischen, dat men met 1800 firma's geen handel meer drijft. Wanneer in Peru de bepalingen van deze ongelooflijke zwarte lijst worden nagekomen, beteekent dat het bankroet van 70 firma's en werkloosheid voor verscheidene duizenden menschen. Op de zwarte lijst staan echter ook zuiver Peruaansche firma's en andere waar, Duitschers en Italianen, alleen technisch en organisatorisch werkzaam zijn. De publicatie van de zwarte lijst toont, dat in Peru iemand zich, met miskenning van de souvereiniteit des lands, aanmatigt controle uit te oefenen op het werken der Peruanen en naar goeddunken een onderzoek hiernaar in te stellen. Niet met Duitschers en Italianen handel te drijven beteekent practisch niet meer met Europa te werken. Wij zijn neutraal en verdedigen onze vrijheid van handel. Niemand in Peru verklaart zich solidair met de zwarte lijsten. Zwarte lijsten vormen een inbreuk, die in Zuid Amerika geen succes mag hebben. Tot zoover dit Peruaansch protest. Ook uit Chili en Argentinië, in Brazilië en de andere staten komen protesten van dezen aard. (N. R. C. - Tubantia)

A. VEREENIGDE STATEN. — Steunpunten. —
New York, 22 Juli (D.N.B.) — Volgens een bericht van Associated Press uit Georgetown in Britsch-Guyana, zijn daar de eerste Amerikaansche troepen aangekomen ter bezetting van twee luchtsteunpunten, die de Engelschen hebben afgestaan aan de Ver. Staten in ruil voor torpedobootjagers. (Telegraaf)
(Vor. ber. Steunpunten 4765 H.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Film - Rede van Dr. Göbbels. —
Berlijn, 21 Juli (D.N.B.) — Op receptie voor de alhier vergaderde delegaties van de internationale filmkamer heeft minister Göbbels een rede gehouden over de film als geestelijk eigendom van geheel Europa en de toekomstige taak van het groote Europeesche filmcongres.
Om te beginnen behandelde dr. Göbbels principieele vragen omtrent de Europeesche samenwerking op het gebied van de film. Hij wees er op, dat in den huidigen oorlog vraagstukken van het Europeesche continent worden beslist, wier beteekenis zeer groot is. Op het gebied van de film wordt reeds thans een poging gedaan om een klein deel van deze vraagstukken op te lossen.
De film is een beslissend middel ter beïnvloeding van de meening der volken. Daarom is het noodzakelijk, de film de haar toekomende plaats in het openbare leven te verschaffen. Dit zal een geweldige stap in de richting van de geestelijke ordening van Europa beteekenen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Film 4770 A; Dr. Göbbels 4673 B)

C. BELGIE. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Prof. Frans Daels toegetreden tot het Vlaamsche vrijwilligerslegioen. —
Brussel, 21 Juli (A.N.P.) — Prof. dr. Frans Daels van de universiteit te Gent, voorzitter van het comité voor de Yser-bedevaart, heeft zich ter beschikking gesteld van het Vlaamsche vrijwilligerslegioen voor den strijd tegen het bolsjewisme. Prof. Daels zal de leiding op zich nemen van het veldlazaret van het legioen. Behalve prof. Daels zijn verscheidene kringleiders van het Vlaamsch Nationaal Verbond tot het legioen toegetreden. (N. Rott. Crt.)

D. LUCHTVAART. — Directe oceaandiensten Rome—Rio de Janeiro en Engeland—Vereenigde Staten. —
Uit Buenos Aires: De Italiaansche luchtverkeersmaatschappij Lati, heeft 21 Juli voor de eerste maal gevlogen op de bestaande luchtlijn tusschen Rio de Janeiro en Rome voor het vervoer van passagiers, post en vracht.

Lissabon, 22 Juli. (S.P.T.). — Het eerste Bristolclippervliegtuig is met 32 genoodigden aan boord in Baltimore aangekomen. Hiermede is de directe transatlantische lijn tusschen Engeland en de Vereenigde Staten geopend. (Handelsblad - Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Rome-Rio de Janeiro 3122 D; Engeland-Ver. Staten 3857 A)

E. NEDERLAND. — Ned. Soc. Werkgemeenschap. - - Bijeenkomst te Utrecht. —
De vertegenwoordigers van de Ned. Socialistische Werkgemeenschap hebben 21 Juli in „Tivoli" te Utrecht vergaderd.
Op deze bijeenkomst werd besloten de werkzaamheden voort te zetten in samenwerking met het N. V. V., „Vreugde en Arbeid" en de „Winterhulp Nederland" omdat de N.S.W.G. doordrongen blijft van de noodzakelijkheid, mede te werken met de organisaties welke de belangen der arbeiders voorstaan.
(Het Volk) **(Vorig bericht 4374 E)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Leening aan Engeland. —
Reuter meldt op 22 Juli, dat tusschen Engeland en de Vereenigde Staten een overeenkomst onderteekend is, volgens welke Amerika aan Groot-Brittannië 425 millioen dollar tegen drie procent zal leenen. De leening wordt verstrekt door de Reconstruction Finance Corporation, teneinde Groot-Brittannië te voorzien van deviezen ter betaling van de oorlogsleveranties, welke waren overeengekomen voor het in werking treden van de leen- en pachtwet. Als onderpand worden investeeringen en courante effecten verstrekt. (N. R. C.)
(Vor. ber. Hulp aan Engeland 4672 C)

G. NEDERLAND. — Pers. - Algemeen Handelsblad: J. de Nobel chef van dienst der redactie. — Nationale Dagblad: M. Zwiers vervangt J. de Nobel. —
De heer J. de Nobel, die sinds begin December 1940 als waarnemende hoofdopsteller was belast met de leiding der redactie van „Het Nationale Dagblad" is met ingang van 22 Juli benoemd tot chef van dienst bij de redactie van het „Algemeen Handelsblad".
Met de leiding van de redactie van het Nationale Dagblad is belast de heer M. Zwiers. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Alg. Handelsblad 4765 I.)

H. NEDERLAND. — Sociaal-Economisch Genootschap „Nederland en Europa". - Bijeenkomst te Scheveningen. —
Te Scheveningen heeft op 24 Juli een bijeenkomst plaats gehad van het Sociaal-Economisch Genootschap „Nederland en Europa". De bijeenkomst werd door tal van autoriteiten bijgewoond. Onder de genoodigden bevonden zich de commissaris-generaal voor Financiën en Economie, dr. H. Fischböck, de voorzitter van het genootschap prof. dr. J. van Loon, de ondervoorzitter prof. dr. G. A. S. Snijder, mr. M. M. Rost van Tonningen, president der Ned. Bank, en luitenant-generaal b. d. Seyffardt, oud-chef van den Generalen Staf, commandant van het Nederlandsche Vrijwilligers Legioen.
Het doel van dit genootschap is om samenwerking tot stand te brengen tusschen alle Nederlanders, die in staat zijn actief mede te werken aan den sociaal-economischen opbouw van den nieuwen Nederlandschen staat binnen het kader der Europeesche levensruimte.
In deze bijeenkomst, waarin ook minister dr. H. Fischböck sprak, heeft prof. dr. J. van Loon alle goed-willende Nederlanders tot samenwerking opgeroepen, waarna prof. dr. G. A. S. Snijder o.m. den tijd-van-heden voor ons land psychologisch beschouwde en de gemoedsstemming van het Nederlandsche volk peilde. Spreker achtte het noodig, dat het zijn defensieve houding laat varen om strijdvaardig mee op te trekken, teneinde Europa's nieuwe phase te helpen bevorderen. (Het Vaderland - N. Rott. Crt.)

A. **FRANKRIJK. — Strijd tegen het bolsjewisme - Bestuur van het Rassemblement National Populaire treedt toe tot het vrijwilligerslegioen. —**
Parijs, 24 Juli. (D. N. B.). — Het bestuurscomité van de Rassemblement National Populaire heeft zich in zijn geheel aangemeld voor het vrijwilligerslegioen tegen het bolsjewisme. Het comité bestaat uit Marcel Déat, Eugène Deloncle, Jean Goy, Jean Fontenoy en Jean Vanor. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Vrijwilligerslegioen 4769 D; Rassemblement Nat. Populaire 4724 A)

B. **NEDERLAND. — Confessioneele Vakvereenigingen. - H. J. Woudenberg commissaris. —**
De Rijkscommissaris heeft op 25 Juli een commissaris benoemd voor de confessioneele vakvereenigingen. Door dezen maatregel worden getroffen het R.K. Werkliedenverbond, het Chr. Nationaal Vakverbond, de hierbij aangesloten vakgroepen, alsmede de diocesane Arbeidersbonden.
Tot commissaris is benoemd de huidige commissarisleider van het N.V.V., de heer H. J. Woudenberg. Hij is in deze functie bevoegd, de zaken van de besturen van genoemde bonden waar te nemen en bovendien alle organisatorische, personeele en financieele maatregelen te treffen, welke voortvloeiden uit de werkzaamheden van de bonden en welke noodig zijn tot het vereenvoudigen, alsmede tot het samengaan van de Nederlandsche arbeidersbeweging.
De Rijkscommissaris heeft nadrukkelijk bepaald, dat de rechten en aanspraken van de leden der vakbonden, voor zoover deze van economischen aard zijn, van kracht blijven. (De Standaard)
(Vor. ber. H. J. Woudenberg 4763 K)

C. **NEDERLAND. — Economisch Front. - Nieuw gebouw te Den Haag geopend. —**
Op 25 Juli heeft ir. A. A. Mussert, de leider der N. S. B., het nieuwe gebouw van het Economisch Front te Den Haag officieel geopend.
Nadat ir. W. L. Z. v. d. Vegte, leider van het Economisch Front, de geschiedenis van deze organisatie, welke in 1940 werd opgericht, had gememoreerd en gewezen had op het doel de ondernemers in één front te vereenigen, ten einde het bedrijfsleven in de juiste richting te reorganiseeren en mr. M. M. Rost van Tonningen, president der Nederlandsche Bank, wees op het doel van het nationaal-socialisme om het leiderschap opnieuw in dienst der volksgemeenschap te stellen, sprak ir. A. A. Mussert de openingsrede uit. Hij herinnerde o.a. aan het bestaan van de vaste economische begrippen natuur en arbeid en wees erop, dat wij, wanneer wij willen leven, voor onszelf moeten zorgen. Dit echter, zoo hoopte spreker, in een bond van Germaansche volken, die dan een belangengemeenschap naar buiten zullen vormen.
(Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Econ. front 4616 A)**

D. **JAPAN. — Japansche saldi in de Ver. Staten en Engeland geblokkeerd. - Tegenmaatregelen. - Principieel accoord met Vichy in zake vreedzame bezetting van Indo-China. —**
Hydepark, 26 Juli. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft 25 Juli bevolen de Japansche saldi in de Vereenigde Staten van heden af te blokkeeren.
Volgens een door den Londenschen berichtendienst bekendgemaakte officieele verklaring van de Britsche regeering, heeft het ministerie van Financiën zich bij de anti-Japansche maatregelen der Ver. Staten aangesloten en alle Japansche saldi in goud en waardepapieren in Engeland bevroren.
Tegenmaatregelen. — Tokio, 26 Juli. — Japan heeft, naar United Press meldt, als vergelding voor de bevriezing van de Japansche saldi in de Ver. Staten, de saldi der Ver. Staten in Japan geblokkeerd.
De door de nieuwe bevriezingsbepalingen getroffen Japansche saldi worden te Washington op ruim 130 millioen dollar geschat. De Ver. Staten verliezen echter aanzienlijk meer door den Japanschen vergeldingsmaatregel van dezelfde draagwijdte. Het ministerie van Handel becijfert de waarden der V. St. in Japan namelijk op 67 millioen dollar aan gelden op korten termijn, 45 millioen dollar aandeelen en 105 millioen Japansche obligaties.
Principieel accoord in zake vreedzame bezetting van Indo-China. — Vichy, 26 Juli. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat de Fransch-Japansche besprekingen 25 Juli geleid hebben tot een principieel accoord.
Tokio, 27 Juli. (D.N.B.) — Als gevolg van de vriendschappelijke overeenkomst tusschen Frankrijk en Japan is de vreedzame bezetting van Fransch Indo-China en zijn wateren reeds de vorige week door Japansche militaire en marinestrijdkrachten uitgevoerd, zoo schrijft het blad „Japan Times and Advertiser", dat nauwe betrekkingen onderhoudt met het Japansche departement van Buitenlandsche Zaken.
(Vaderland - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Japan—Ver. Staten 4769 B; Japan—Engeland 4769 B; Fransch Indo-China 4769 B)

E. **NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Eerste groep vrijwilligers vertrokken. - Toespraken van ir. A. A. Mussert en luit.-generaal H. A. Seyffardt. —**
's-Gravenhage, 26 Juli. — Het eerste bataljon ter sterkte van 555 man, van het Vrijwilligerslegioen „Nederland" is 26 Juli onder groote belangstelling, na in een plechtige bijeenkomst in de Princesseschouwburg toegesproken te zijn door luit.-generaal b. d. H. A. Seyffardt, naar het Oosten vertrokken om, na een korte opleiding in Krakau, deel te nemen aan den strijd tegen het bolsjewisme.
Tegenwoordig waren o.a. de Duitsche generaals Rauter en Schumann, eerstgenoemde mede namens den Rijkscommissaris, de oberst Arbeitsführer Bethmann, de president der Nederl. Bank, mr. M. M. Rost van Tonningen, en de hoofdcomm. v. politie, mr. Hamer. Kapitein Voorwinden had de leiding en gaf aan de vrijwilligers, die zich allen in de zaal hadden opgesteld, de laatste instructies.
Toespraak van luit.-generaal Seyffardt. — In zijn toespraak zeide luit.-generaal Seyffardt o.m.: Gij hebt een kloek besluit genomen, dat U en ons vaderland tot eere strekt. Ge kunt ook weten, dat Nederland U dankbaar zal zijn, dat door Uw daad, uw offer, Nederland een eervolle plaats zal behouden tusschen de volken van het nieuwe Europa.
Legioen-soldaten, hier ziet ge de vlag, die uw vaandel zal zijn. De aloude kleuren oranje-wit-blauw zullen u voorgaan als gij zoo aanstonds afmarcheert. Ge zult uw vaandel als het hoogste goed beschouwen, omdat het een symbool is van eer, trouw en dapperheid.
Nadat vervolgens op den hoek van de Groote Marktstraat luit.-generaal Seyffardt met de Duitsche generaals Rauter en Schumann de hier voorbijtrekkende vrijwilligers het defilé afnamen, trokken de vrijwilligers naar het station Hollandsche Spoor, vanwaar om vijf minuten voor halfzeven de trein vertrok.
Toespraak van ir. Mussert. — Een gedeelte van de groep vrijwilligers, n.l. degenen die tot de N.S.B. behooren, ongeveer 40%, is, voor zij aan de plechtigheid in den Dierentuin deelnamen, in den Princesseschouwburg afzonderlijk toegesproken door ir. Mussert. Spreker zeide o.a. van zijn jongens persoonlijk afscheid te willen nemen. Hij herinnerde aan de solidariteit der nationaal-socialisten met Italië in den strijd tegen Abessynië. Van die verbondenheid met het fascisme en met het Duitsche nationaal-socialisme is dit vrijwilligerslegioen onze consequentie. De strijd van Duitschland tegen het bolsjewistische gevaar is thans meer dan ooit onze gemeenschappelijke strijd. Gezamenlijk werd daarna het zesde couplet gezongen van het Wilhelmus „Mijn schilt ende betrouwen", waarna de deelnemers hun leider „Wij zijn de zwarte soldaten" toezongen. (Haagsche Crt. - Vaderland)
(Vor. ber. Anti-bolsjewistische actie 4756 A)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Duitschland en de Sovjet-Unie in oorlog. - Oostelijk front: Witebsk. - Russische scheepsverliezen. - Sovjet-regiment vernietigd. - Stalin's zoon gevangen. - Eerste luchtaanval op Moskou. - Duitsche weermacht 600 K.M. in de Sovjet-Unie. - Tweede luchtaanval op Moskou. - Luchtaanval op Odessa. - Russische wreedheden. - Toenemende druk bij Kiew en St. Petersburg. - Sovjet-aanvallen bij Wjasma afgeslagen. - Achtervolging in de Oekraïne voortgezet. - Luchtaanval bij dag op Moskou. - Strijd tegen Engeland. - Westelijk front: Luchtslag boven het Kanaal. - Luit.-kolonel Galland's 71ste en 72ste luchtoverwinning. —

Witebsk. — Berlijn, 21 Juli. (D.N.B.) — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben op 20 Juli in het gebied ten Noorden van Witebsk—Sovjet-Rusland troepenconcentraties gebombardeerd.

Scheepsverliezen. — Gevechtsvliegtuigen van de Duitsche formaties in Noord-Finland hebben op 20 Juli bij Poljarnoje een oorlogsschip van ongeveer 3 tot 4.000 b.r.t. tot zinken gebracht. Bovendien werd aan de kust van het Visser-schiereiland een Sovjet-koopvaardijschip van 2.000 ton tot zinken gebracht.

Sovjet-regiment vernietigd. — In het gebied van Kiew is door de Duitsche troepen een Sovjet-regiment totaal in de pan gehakt.

Stalin's zoon gevangen. — Berlijn, 22 Juli. (D.N.B.) — Bij den aanval op 16 Juli bij Ljosno is de oudste zoon van Stalin, Jakob Stalin, in Duitsche gevangenschap geraakt.

Eerste luchtaanval op Moskou. — Berlijn, 22 Juli. (D.N.B.) — In den nacht van 20 op 21 Juli is Moskou getroffen door de eerste hevige slagen van het Duitsche luchtwapen. Reeds bij het begin van de aanvalsactie ontstonden vooral ten Zuiden van de Moskwa groote branden van vernietigende uitwerking. In het gebied van het Kreml werden ongeveer twaalf zware treffers waargenomen. De afweer van de Sovjets bleek tegenover het geweldige Duitsche optreden volkomen ondoeltreffend.

OOSTELIJK FRONT. — Duitsche weermacht 600 K.M. in de Sovjet-Unie. — Berlijn, 22 Juli. (D.N.B.) — In een toelichting op het weermachtsbericht van 21 Juli wijst het D.N.B. er op, dat de Duitschers al 600 K.M. ver in de Sovjet-Unie staan.

Tweede luchtaanval op Moskou. — Hoofdkwartier van den Führer, 23 Juli. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Het luchtwapen bombardeerde ook in den nacht van 22 op 23 Juli met sterke formaties militaire installaties te Moskou.

Luchtaanval op Odessa. — Berlijn, 23 Juli. (D.N.B.) — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben op 22 Juli de havenstad Odessa aangevallen. In de belangrijke militaire inrichtingen in het Westelijk deel der stad ontstonden door bomtreffers hevige ontploffingen en branden.

Russische wreedheden. — Berlijn, 24 Juli. (D.N.B.) — De bewijzen voor stelselmatige marteling van Duitsche krijgsgevangenen door Sovjet-militairen hoopen zich steeds meer op, naar het D.N.B. verneemt.

Over het doodschieten van Duitsche gevangenen door de Sovjettroepen hebben twee Duitsche soldaten iets medegedeeld, die er ondanks hun verwonding in zijn geslaagd zich bij de Duitsche troepen in veiligheid te brengen. Nadat zij gevangen genomen waren, werden zij met andere kameraden door de Sovjets gedwongen op korten afstand voor hun uit te loopen. Nauwelijks hadden zij eenige stappen gedaan, toen zij van geringen afstand van achteren werden aangeschoten. De zwaargewonde Duitsche soldaten werden op bajonetsteken onthaald en in hun hulpeloozen toestand achtergelaten.

Toenemende druk bij Kiew en St. Petersburg. — Berlijn, 25 Juli. (D.N.B.) — De druk van de Duitsche troepen en van de troepen der bondgenooten wordt ten Zuiden van Kiew, steeds duidelijker merkbaar en brengt de Sovjettroepen aldaar in een langzamerhand onhoudbare positie. Er wordt een sterke druk uitgeoefend op de flanken der Sovjets in de Oekraïne en in het merengebied rondom St. Petersburg.

Sovjet-aanvallen bij Wjasma afgeslagen. - Achtervolging in de Oekraïne voortgezet. - Luchtaanval bij dag op Moskou. — Uit het hoofdkwartier van den Führer, 26 Juli. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht deelt mede:

In de Oekraïne is plaatselijke tegenstand van vijandelijke achterhoeden gebroken. De verbonden troepen zetten ondanks de slechte weersomstandigheden en den moeilijken toestand der wegen de achtervolging van den verslagen vijand voort. De zuivering van Bessarabië door Roemeensche formaties is bijna gereed.

In het gebied ten Westen en Zuidwesten van Wjasma zijn aanvallen van sterke, pas in den strijd geworpen Sovjet-Russische strijdkrachten met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. Gevechtsvliegtuigen hebben bij een aanval overdag voltreffers van bommen geplaatst op spoorweginstallaties der stad Moskou.

WESTELIJK FRONT. — Luchtslag boven het Kanaal. — Berlijn, 25 Juli. (D.N.B.) — „De „non-stop-aanvallen" van het Britsche luchtwapen, welke dagelijks worden voortgezet, leiden ongetwijfeld niet tot het door de Britten gewenschte resultaat. De in den strijd geworpen gevechtsvliegtuigen bereiken zelden hun doel en de ter bescherming van deze vliegtuigen in bijzonder groot aantal meegestuurde jagers hebben hun inferioriteit bewezen tegenover de Duitsche jachtvliegtuigen. Op 24 Juli heeft de Britsche luchtmacht aan de Kanaalkust een zware nederlaag geleden. Door het neerschieten van 33 vliegtuigen zijn de in den strijd geworpen Britsche formaties gevechts- en jachtvliegtuigen in zeer sterke mate getroffen. Vooral valt het op, dat niet alleen negen van de modernste Amerikaansche gevechtsvliegtuigen konden worden neergeschoten, welke met vier motoren zijn uitgerust, doch ook het voortdurend hooge aantal jachtvliegtuigen, dat verloren gaat, wettigt de conclusie, dat van de van Engelsche zijde steeds weer verklaarde superioriteit en gevechtskracht van haar jachtvliegtuigen in de practijk het tegendeel blijkt.

Op 23 en 24 Juli stond tegenover 87 neergeschoten Britsche vliegtuigen slechts een eigen verlies van zeven Duitsche toestellen. Luitenant-kolonel Galland behaalde bij deze gevechten zijn 71ste en 72ste overwinning in de lucht. Wanneer de verhouding tusschen het aantal neergeschoten vliegtuigen ook slechts maar bij benadering zoo blijft, dan zal de voortzetting van de „non-stop-aanvallen" in den tegenwoordigen vorm van Britsche zijde niet meer lang volgehouden kunnen worden.

Sedert het begin van dit met zooveel verwachtingen aangekondigde „non-stop offensief" der Britten, zijn tot dusver alleen in het gebied van het Kanaal 500 vliegtuigen neergeschoten.

(Vaderland - N. Rott. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4766 C)

De Oorlog

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Zeeslag in de Middellandsche Zee. - 70.000 b.r.t. en 2 oorlogsschepen tot zinken gebracht. - Vlootaanval op Malta. - Aandeel van het Italiaansche duikbootwapen. —

Rome, 24 Juli. (Stefani) — Weermachtsbericht no. 414 van het Italiaansche opperbevel:

Op 22 Juli is het centrale bekken van de Middellandsche Zee het tooneel geweest van een bloedigen zeeslag. Een zwaar beschermd convooi voer in het Westelijke bekken van de Middellandsche Zee en was op weg naar de Levant. De vijandelijke formatie werd herhaalde malen aangevallen door onze luchtstrijdkrachten, die den vijand zware verliezen toebrachten. In totaal werden aan scheepsruimte der vijandelijke koopvaardij een inhoud van ruim 70.000 b.r.t. tot zinken gebracht.

Getorpedeerd werden: een kruiser van 10.000 ton der Southampton-klasse en een kruiser van 8.000 ton. Gebombardeerd en getroffen werden: een slagschip, een kruiser, een torpedojager, een groot schip en nog een ander vaartuig.

Vlootaanval op Malta. — Rome, 26 Juli. (D.N.B.) — Het hoofdkwartier maakt het volgende bekend:

In den afgeloopen nacht is de buitengewoon zwaar versterkte vlootbasis op Malta door een groep snelle oorlogsvaartuigen van de Italiaansche marine aangevallen. De kleine eenheden, welke den haveningang tot op geringen afstand wisten te naderen, hebben gerapporteerd, dat deze geforceerde doorvaart volkomen gelukt is, ondanks het hevige kruisvuur van de vijandelijke artillerie en mitrailleurs. Acht zeer hevige ontploffingen met hooge steekvlammen werden in de haven waargenomen, waardoor het bewijs werd geleverd, dat de inval in de vijandelijke vlootbasis met succes is bekroond.

Aandeel van het Italiaansche duikbootwapen. — 24 Juli. — Het Italiaansche duikbootwapen heeft, naar van bevoegde zijde wordt medegedeeld, tot dusver in totaal 500.000 b.r.t. scheepsruimte der vijandelijke koopvaardij tot zinken gebracht. Hiervan werden 400.000 b.r.t. op den Atlantischen Oceaan tot zinken gebracht en 100.000 b.r.t. in de Middellandsche Zee. Bovendien hebben Italiaansche duikbooten sedert het begin van den oorlog 27 vijandelijke oorlogsschepen, waarbij vijf duikbooten, tot zinken gebracht of zwaar beschadigd.

Het Engelsche duikbootwapen, dat behalve de reeds gemelde vijf eenheden stellig nog 18 duikbooten heeft verloren, is er daartegenover slechts in geslaagd twee Italiaansche duikbooten en een Italiaansche torpedoboot tot zinken te brengen. (D.N.B.)

(Alg. Handelsblad - Haagsche Courant)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4754 G; Zeeslag Middell. Zee 4625 D; Malta 4532 B)

A. **Kolonisatie. - Historisch overzicht. —**

De bezetting door de Japanners van verschillende steunpunten in Fransch Indo-China, zulks in overleg met de regeering te Vichy, heeft de spanning in dit deel der wereld aanzienlijk doen toenemen.

„Indo-China mag geen tweede Syrië worden", verklaren de Franschen, waarmede bedoeld wordt, dat zij deze kolonie wenschen te vrijwaren voor een bezetting door de Engelschen en de kans dus van een volkomen verlies.

Zoo ergens, dan heeft in Indo-China zich „l'esprit colonial" van het Fransehe volk op gunstige wijze kunnen ontplooien, waarbij uitgegaan werd van het principe, dat deze gebieden nooit een bevolkingskolonie zouden kunnen worden, doch dat de openlegging ervan moest strekken, behalve ten voordeele van de inheemsche bevolking, tevens en vooral in het belang van het moederland. Zoodoende is de kolonisatie van Franschen in Indo-China nooit door de regeering te Parijs aangemoedigd; slechts uitgezonden werden: militairen, ambtenaren en technici voor de hoogere betrekkingen. De lagere functies worden door inheemschen bekleed.

Evenals in de meeste andere Fransche koloniën, hebben de R.K. geestelijken voor hun land in Indo-China het pad gebaand. Dezen namen aanstonds het kersteningswerk ter hand, hetwelk niet zonder vruchten bleef en dat ten slotte ook heeft geleid tot de militaire bezetting van het gebied, aangezien op een gegeven moment de missionaire instellingen beschermd moesten worden tegen de handelingen der inheemsche vorsten, die den Christenen niet welgezind waren.

Maar behalve de R.K. geestelijken, waren er ook nog de Fransche handelaren, die meenden, dat hier schatten voor het oprapen lagen — waarin zij zich echter vergisten. De door de „Compagnie des Indes" gestichte factorijen gingen in 1769, met den val van genoemd lichaam, tevens ten gronde en hiermede kwam voor lange jaren een einde aan de economische relaties tusschen Frankrijk en dit verre gebied.

Indo-China

Slechts de missionarissen bleven op hun post en het is aan één hunner, Mgr. Pigneau de Béhaine, te danken, dat er een politieke band ontstond, die de oorsprong is geworden van de vestiging van het Fransche gezag in Indo-China. Hij mocht de bekroning van zijn streven niet beleven. Hij was in den loop der jaren de adviseur geworden van Ngoeyen-Anh, het hoofd van een der invloedrijkste inheemsche families, die, nadat hij in 1902 als keizer den troon van Annam beklommen had, den naam Gia-Long had aangenomen. Zelfs bracht hij het tot eersten minister onder diens regeering. Hij trad tevens op als gouverneur van Gia-Longs zoon, dien hij inscherpte, dat hij, zelf keizer geworden, alleen van Frankrijk steun en bescherming had te verwachten; in dit opzicht toonde de prelaat zich dus wel een goed en groot Franschman. Hij stierf in 1799.

Na den dood van Gia-Long in 1820 ontstonden de eerste wrijvingen. De opvolgers van den keizer hielden zich niet aan de afspraak: zij begonnen de Christenen te vervolgen en uit te roeien. Toen protesten van de Fransche missionarissen hiertegen niet hielpen, riepen dezen de hulp in van hun regeering, welke niet uitbleef. Zoo was dan aangebroken het tijdvak der geleidelijke inbezitneming. Toch moet men niet meenen, dat in Frankrijk de geestdrift voor dit avontuur groot was — zeker niet vóór 1830.

In het tijdvak 1787—1820 oefenden de Fransche officieren, van land- zoowel als zeemacht, een grooten invloed uit in Annam; zij organiseerden leger en vloot, bouwden vestingen à la Vauban en legden aldus, onbewust, de grondslagen voor de latere Fransche heerschappij.

Het koloniaal „élan" begon zich baan te breken onder Louis-Philippe en Napoleon III en vooral onder de Derde Republiek. Schuchteren beweerden, dat men zich tot Noord-Afrika en Madagascar moest bepalen; doch de eetlust kwam al etende en zoo nam de Fransche expansiedrang in Oost-Azië pas een einde, toen het geheele gebied van Hansi af in het Noorden tot Saigon in het Zuiden bezet was.

Deze verovering geschiedde in drie étappen: Cochin-China en Cambodja (1859—1867), Tonkin en Annam (1873—1885), het gebied langs den Mékong in het Zuiden (1893—1907).

Gemakkelijk was de taak der Franschen niet; bij verschillende gelegenheden stuitten zij op den hardnekkigsten tegenstand. Kritiek bijvoorbeeld was de toestand in Tonkin in 1873, mede doordat China heimelijk het verzet aanmoedigde. Bekend is het wapenfeit van Francis Garnier, die met slechts 180 Franschen op den mandarijn Toe-doec de citadel van Hanoi en alle andere versterkingen in de Noordelijke delta veroverde.

Toch was de geestdrift hierover in Frankrijk gering; het volk had door den oorlog tegen Duitschland te veel geleden en had behoefte aan rust. Zoo werd in 1874 met Toe-doec en andere leiders een overeenkomst gesloten, die veel geleek op een terugtocht. Frankrijk stelde zich tevreden met behoud van Cochin-China; waarborg voor de vrije uitoefening van den christelijken godsdienst in Annam; de opening voor den handel van de Roode Rivier en enkele havens; en de vestiging van een Franschen resident te Hué zonder wèlomlijnde bevoegdheden.

Deze slappe houding bevorderde in hooge mate de zeerooverij; en toen Toe-doec bovendien neiging vertoonde, om Tonkin onder de souvereiniteit van China te plaatsen, besloot Frankrijk in te grijpen. Het had weer een man als minister van Koloniën, die durfde te handelen: Jules Ferry. In 1882 had de tweede bezetting van het deltagebied bij Hanoi plaats en nu voorgoed. Het vredesverdrag met Annam, waarbij aan Frankrijk het protectoraat over Annam en Tonkin werd verleend, kwam in 1884 tot stand. Het duurde nog één jaar vóór ook China dit verdrag erkende: dit geschiedde pas nadat de Chineesche vloot bij Foe-Tsjeoe beslissend door de Fransche verslagen en het eiland Formosa geblokkeerd was.

De Franschen hebben zich (laat het zijn met niet uitsluitend altruïstische bedoelingen) een enorme krachtsinspanning getroost, om de verschillende gebieden, waaruit Indo-China bestaat — de kolonie Cochin-China, de vazalstaat Cambodja, de protectoraten Laos, Annam en Tonkin, en het territoir Kwang-tjoe-wan — tot ontwikkeling te brengen.

De Franschen hebben prachtige auto-wegen aangelegd, waardoor de twee groote bezienswaardigheden: de ruïnen van Angkor en de keizersgraven bij Hué op gemakkelijke wijze voor toeristen bereikbaar zijn.

De hotels zijn van een verfijnde luxe en de pasanggrahans hebben dit op onze Indische caravansera voor, dat zij niet uitsluitend ter beschikking zijn van op tournée zijnde ambtenaren, doch dat ook de gewone reiziger er een behoorlijk onderkomen kan vinden, zelfs al beschikt hij niet over ambtelijke introducties.

Lange jaren is China „de" vermoedelijke vijand van Indo-China geweest, vandaar dat de Franschen in Noord-Tonkin formidabele vestingwerken hebben aangelegd. Met de verbrokkeling van het Hemelsche Rijk veranderde de eventueele vijand van karakter; het waren nu de Chineesche communisten voor wie men op zijn hoede moest zijn.

Doorsiepeling van de communistische beginselen heeft in Indo-China op ruime schaal plaats gehad; woelingen en opstanden zijn er het gevolg van geweest (evenals in Ned.-Indië waren de leiders meest in hun verwachtingen teleurgestelde half-intellectueelen, die in troebel water poogden te visschen) maar de Fransche autoriteiten, het gevaar onderkennend, hebben niet geaarzeld, de onlusten met ijzeren vuist te bedwingen. (Het Vaderland, 30 Juli 1941)

(Vor. ber. Japansche bezetting 4773 D)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Engelsche bommen op katholieke kerken. —**
Berlijn, 24 Juli (D.N.B.) — Kardinaal Bertram, aartsbisschop van Breslau, heeft aan alle katholieke Bisschoppen een schrijven doen toekomen, waarin hij er op wijst, dat juist in den afgeloopen tijd bij de Engelsche luchtaanvallen op Duitsche steden zware schade aan kerken wordt toegebracht door treffers van bommen. Om deze reden verzoekt de Kardinaal den Bisschoppen aan de onder hen staande geestelijken opdracht te geven waardevolle schilderijen en andere bijzonder kostbare kerkelijke voorwerpen veilig op te bergen. De aanwijzing van den Kardinaal bevat voorts nog een aantal authentieke mededeelingen, volgens welke kerkelijke gebouwen reeds twee-, ja zelfs meermalen door bommen zijn getroffen. (De Tijd) **(V. b. Bisschoppen 4568 C)**

B. **JAPAN. — Tunnel van Hondo naar Kioesjoe. —**
22 Juli — In Japan werd dezer dagen plechtig de schakel voltooid van een bijzonder belangrijke onderaardsche zeetunnel. Twee derde van het langgerekte Japansche rijk wordt ingenomen door het eiland Hondo. In het Noorden vormt de zeestraat van Tsoegaroe de scheiding met het eiland Hokaido en in het Zuiden vormen de zeestraat Sjimonoseki en het Boengokanaal de scheiding van het eiland Kioesjoe. Tusschen de afzonderlijke deelen van Japan was tot dusverre slechts een veerdienst mogelijk. Uiteraard leidde dit herhaaldelijk tot ongewenschte verkeersstremmingen. Aangezien een brugconstructie over het drie en een halve km breede en zeer diepe water niet mogelijk werd geacht, restte als eenige mogelijkheid voor het scheppen van communisatie het aanleggen van een tunnel. Zoo werd vijf jaar geleden begonnen aan een van de zwaarste tunnelprojecten, die ooit zijn opgezet. Aan beide zijden heeft men een gang geboord, kort geleden waren deze elkaar tot op een meter genaderd. Bij die gelegenheid heeft de Japansche minister van spoorwegen het signaal gegeven voor het doorboren van den laatsten meter. Nog eenmaal kwamen de geweldige boorwerktuigen in actie en weinige minuten later konden de arbeiders in de twee gangen elkaar de hand drukken. Aan het werk hebben in totaal anderhalf millioen arbeiders een emplooi gehad.
De nieuwe tunnel is van het grootste belang voor handel en verkeer. Sjimonoseki is de belangrijkste handelsstad in het Westen van Japan; het is de Japansche verbindingshaven in de route van Tsoesjima naar Korea en bovendien een kapitale haven in het interne Japansche verkeer. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Tunnel 4674 C)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Handelsverdrag met Zwitserland. —**
Tusschen Duitschland en Zwitserland zijn handelsbesprekingen gevoerd, welke op 19 Juli 1941 eindigden met de onderteekening van een overeenkomst. De geldigheidsduur van het op 30 Juni 1941 afgeloopen en voorloopig verlengde Duitsch-Zwitsersche verrekeningsverdrag is tot het einde van 1942 verlengd.
In het kader van het nieuwe handelsverdrag zal Zwitserland van Duitschland een reeks dringend noodzakelijke ruwe grondstoffen ontvangen, zooals b.v. kolen en ijzer. Daarvoor levert Zwitserland hoofdzakelijk landbouwproducten, veevoeder en in beperkte mate groenten en fruit.
Alle betalingen voor den handel tusschen beide landen zullen via een nieuw clearingsysteem verloopen.
(Keesings Fin. Archief)
(Vor. ber. Zwits.-Duitsch Handelsverdrag 561 D)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Tuchtrecht. —**
Naar aanleiding van een verzoek, gedaan door een gemeentebestuur, in zake een oplossing ten aanzien van de verschillende dubia, welke zich op het gebied van het tuchtrecht op de lagere scholen in de practijk herhaaldelijk voordoen, heeft de Secretaris-generaal van het departement van Justitie op 25 Juli in een omzendbrief zijn standpunt kenbaar gemaakt. Aan dit schrijven ontleenen wij o.a.:

„Ofschoon het tuchtrecht voor de lagere school wettelijk niet is geregeld, behoeft daaruit niet te worden afgeleid, dat dit recht niet zou vaststaan. Door de rechtspraak wordt de bevoegdheid van den onderwijzer tot lichamelijke bestraffing erkend. Een veroordeeling wegens mishandeling volgt alleen dan, wanneer de normale grenzen, waarbinnen het recht behoort te worden uitgeoefend, worden overschreden. Algemeene richtlijnen kunnen hiervoor niet worden aangewezen. De onderwijzer zal dus bij toepassing van lichte bestraffingen de noodige voorzichtigheid in acht dienen te nemen." (Het Vaderland)
(Vor. ber. Onderwijs 4771 D)

E. **NEDERLAND. — Nederlandsche Unie - Openbare propaganda en speldjes verboden. —**
's-Gravenhage, 26 Juli. — De commissaris-generaal voor het veiligheidswezen en höhere S.S.- und Polizeiführer maakt bekend:

Op grond van paragraaf 1 van de Verordening van den Rijkscommissaris 20/41 verbied ik met ingang van heden:
1. Het ophangen, aanplakken en het op iedere andere wijze in het openbaar vertoonen van plakkaten en geschriften van de Nederlandsche Unie.
2. Het dragen van insignes van de Nederlandsche Unie. (Standaard) **(V. b. Nederl. Unie 4551 A)**

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. dr. O. Bottema benoemd te Delft. - Prof. dr. H. Krekel benoemd te Leiden. —**
26 Juli. — Bij besluit van den Secretaris-generaal van het departement van Onderwijs enz. is dr. O. Bottema, thans directeur van Rijks-H.B.S. te Deventer, met ingang van den dag, waarop hij zijn ambt zal aanvaarden, tot gewoon hoogleeraar in de afdeeling der algemeene wetenschappen aan de technische hoogeschool te Delft benoemd, om onderwijs te geven in de zuivere en toegepaste wiskunde en de theoretische mechanica.
Dr. Oene Bottema werd 25 December 1901 te Groningen geboren. In 1927 promoveerde hij te Leiden op het proefschrift „De figuur van vier kruisende rechte lijnen".
Prof. dr. Bottema is van 1931 tot 1935 privaatdocent geweest aan de Rijksuniversiteit te Groningen voor bijzondere hoofdstukken der meetkunde. Van 1936 af tot nu toe is hij docent in de didactie der wiskunde aan de Rijksuniversiteit te Leiden en sinds 1939 ook aan die te Groningen.

Prof. dr. H. Krekel. —
Bij besluit van den Secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming is dr. H. Krekel te Den Haag tot buitengewoon hoogleeraar in de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de rijksuniversiteit te Leiden benoemd, om onderwijs in de wijsbegeerte van de geschiedenis te geven.
Dr. Krekel is in 1888 te Rotterdam geboren en studeerde te Leiden van 1910—1914. Hij is historicus en journalist, en is geruimen tijd aan de redactie van „Het Vaderland" werkzaam geweest, als redacteur buitenland. Dr. Krekel heeft ook aan de Haagsche Post en De Zakenwereld medegewerkt. Hij is sinds vele jaren lid van de Kant-Gesellschaft.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. Onderwijs 4771 D)

G. **ROTTERDAM. — Stadsuitbreiding en opheffing van gemeenten. —**
In de Nederlandsche Staatscourant van 25 Juli is opgenomen een beschikking van den Secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken betreffende wijziging van de grenzen der gemeenten Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Rozenburg, Schipluiden, Berkel en Rodenrijs, Capelle a. d. IJssel en Barendrecht, en opheffing van de gemeenten IJsselmonde, Hillegersberg, Schiebroek, Overschie, Kethel en Spaland en Vlaardinger Ambacht.
Het besluit treedt 1 Augustus in werking. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Rotterdam 4697 D)

H. **NEDERLAND. — Nederlandsche Volksdienst opgericht. —**
's-Gravenhage, 26 Juli. — Dezer dagen is opgericht de stichting „Nederlandsche Volksdienst" (N.V.D.).
Het doel der stichting is de verzorging van alle Nederlanders uit een oogpunt van volkswelvaart. Zij zal haar taak opvatten in den zin van een vrijwillige hulporganisatie ten behoeve van alle Nederlanders, wier uiterlijk bestaan en wier gezondheidstoestand te wenschen overlaten. (De Telegraaf)

I. **KUNSTZIJDE. — Wereldproductie 1940. —**
Te oordeelen naar thans bekende cijfers heeft de productie van kunstzijde en celwol zich in het tweede oorlogsjaar op het peil van 1939 gehandhaafd, aldus de directeur der Verein. Glanzstoff Fabriken in de alg. vergadering. De daling in Engeland, Frankrijk, Nederland en Japan werd gecompenseerd door stijgingen in Duitschland en de Ver. Staten.

Voor het eerst is de productie van kunstzijde in 1940 overvleugeld door die van celwol en wel met 80 mill. kg. tot rond 600 millioen kg. In 1933 beliep deze productie nog slechts 13 millioen kg. Deze enorme stijging is vooreerst dank zij Duitschland verkregen.
Ook in 1940 staat Duitschland met een nieuwe stijging aan het hoofd. Op verren afstand volgen dan Japan met een productie van 100 mill. kg., dan de Ver. Staten met 37 mill. kg., ten slotte Engeland met 30 mill. kg. Al deze cijfers bewijzen duidelijk dat de celwol reeds lang in de voor haar geschikte gebruiks-gebieden is binnengedrongen, vooral in het gebied van de massa-confectie, waarin tot voor kort wol en katoen overheerschten. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Wereldproductie 1939, 4221 A)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Groot-Duitsche Kunsttentoonstelling. —**
Naar het D.N.B. 26 Juli uit München meldt, heeft minister Goebbels aldaar een groot-Duitsche kunsttentoonstelling geopend. In zijn rede zeide dr. Goebbels o.m., dat het cultureele leven in Duitschland ondanks den oorlog zijn voortgang heeft en door de regeering met kracht wordt gesteund.
Op deze, thans reeds voor de 5e maal gehouden, tentoonstelling zijn 750 kunstenaars met 1350 werken, afkomstig uit alle deelen van het Groot-Duitsche rijk vertegenwoordigd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Tentoonstell. 4074; Min. Göbbels 4772 B)

B. **NEDERLAND. — Gemeenteraden - Provinciale Staten - Leden behouden mandaten. —**
26 Juli. — De Secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken heeft een circulaire tot de gemeentebesturen gericht, waarin o.a. gezegd wordt, dat de leden der Provinciale Staten, gemeenteraden en andere publiekrechtelijke vertegenwoordigende lichamen, die dit lidmaatschap op grond van het feit dat zij tot een der thans opgeheven partijen behoorden, hebben verkregen, hun mandaat tot nader orde niet verliezen. (De Tijd)

(Vor. ber. polit. partijen ontbonden 4749 I)

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Handel met de Vereenigde Staten. —**
28 Juli. — De omvang en waarde van den handel tusschen de Vereenigde Staten en Nederlandsch-Indië neemt voortdurend toe. In het eerste kwartaal van 1941 bedroeg de Amerikaansche uitvoer naar Nederlandsch-Indië $ 21.600.000 tegen $ 12.400.000 in de overeenkomstige periode van 1940. Over het jaar 1940 beliep deze export $ 53.781.000 tegen $ 35.420.000 in 1939.
De Amerikaansche invoer uit Nederlandsch-Indië bereikte in 1940 een bedrag van $ 167.000.000 tegen $ 93.000.000 in 1939. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Handelsbetrekk. m. V. S. 2934 A)

D. **BELGIE. — „Nationaal-Socialistische Vlaamsche Jeugd" - Concentratie jeugdorganisaties - 2000 jongens voor oogstwerkzaamheden naar Duitschland. —**
Brussel, 28 Juli (D. N. B.) — De bestaande Vlaamsche jeugdorganisaties hebben zich onder de officieele benaming, „Nationaal-Socialistische Vlaamsche Jeugd" aaneengesloten. Zij hebben hun organisaties ter beschikking gesteld van den Vlaamschen leider Staf de Clercq. Als eerste blijk van hun nauwe vriendschap met Duitschland hebben de Vlamingen besloten 2000 jongens naar Duitschland te sturen om mee te werken aan het binnenhalen van den oogst. (De Telegraaf)

E. **BOLIVIA. — Diplomatiek geschil met Duitschland - Duitsch protest en verklaring. —**
28 Juli. — De Boliviaansche regeering heeft op 15 Juli zonder opgave van redenen, den Duitschen gezant, Dr. Wendler, verzocht haar land binnen driemaal 24 uur te verlaten.
Thans motiveert zij dezen maatregel, met de publicatie van een brief, welke afkomstig geweest zou zijn van den Boliviaanschen militairen attaché te Berlijn, majoor Belmonte, die gericht was aan Dr. Wendler. Dezen brief zou de Boliviaansche regeering via een derde mogendheid in handen hebben gekregen. De inhoud zou aantoonen, dat de Duitsche gezant zou hebben deelgenomen aan kuiperijen tegen de regeering van Bolivia.
Dr. Wendler heeft terstond na de publicatie van dit document verklaard nimmer een dergelijk schrijven te hebben ontvangen en trouwens nooit met Belmonte in relatie te hebben gestaan. Van zijn kant heeft Belmonte op het departement van Buitenlandsche Zaken te Berlijn een openbare verklaring afgelegd, waarin hij nadrukkelijk zegt, noch den gepubliceerden, noch een anderen brief aan Dr. Wendler te hebben geschreven of van hem ooit een brief te hebben ontvangen.
Hij wees er voorts op, dat hij te allen tijde zijn plicht tegenover zijn vaderland had gedaan, en verklaarde tenslotte, dat het document een vervalsching moest zijn, met het doel hem en de Duitsche regeering te treffen.
Naar aanleiding van deze verklaringen heeft de Duitsche regeering, nadat dr. Wendler reeds op 22 Juli geprotesteerd had, een scherpe protestnota gericht aan de Boliviaansche regeering, waarin zij vaststelt, dat de regeering van Bolivia op grond van stappen eener derde mogendheid, tegen haar diplomatieken vertegenwoordiger is opgetreden, op een wijze welke in het internationale verkeer weergaloos genoemd moet worden.
Te Berlijn acht men het incident vooral belangwekkend met het oog op het feit, dat de Vereenigde Staten met alle middelen pogen de betrekkingen tusschen de Zuid-Amerikaansche staten en de as-mogendheden te vertroebelen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Bolivia—Groot-Duitschland 4770 E)

F. **NEDERLAND. — Sokjes op scholen toegestaan. —**
Aan de gemeente- en schoolbesturen heeft de Secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming op 26 Juli medegedeeld, dat ouders van leerlingen van lagere scholen zich er over beklaagd hebben, dat hun kinderen bij het schoolbezoek, ook op warme schooldagen, genoodzaakt worden lange kousen te dragen. Hij acht in den tegenwoordigen tijd van schaarschte van textielgoederen een eventueel voorschrift met deze strekking niet wenschelijk en geeft mitsdien in overweging, indien dit met betrekking tot een school of scholen mocht bestaan, het niet te handhaven. (Het Vaderland)

G. **FRANKRIJK. — Landbouw. - Teruggang. —**
28 Juli. — Hoewel Frankrijk van nature een overwegend agrarisch land is, heeft de trek naar de steden, samenvallende met de industrialisatie en de onvoldoende landbouw-politiek, dit land wel zéér ver van de natuur afgeleid. Het platteland vertoont sedert de helft der vorige eeuw een steeds verder gaanden achteruitgang van de bevolking. Twee derde van het aantal departementen vertoont dit verschijnsel en in sommige bedraagt deze achteruitgang zelfs de helft, vergeleken bij ± 1850 (de Nederlandsche bevolking stéég in die zelfde periode tot het drievoudige!).
Het kon dan ook niet anders, of er kwamen allengs handen (en ook immigranten) te kort, om allen cultuurgrond in bedrijf te houden. Er kwam dus land braak te liggen. Reeds in het jaar 1913 lag in Frankrijk 3.8 millioen hectaren gewezen cultuurgrond braak, dus ongebruikt. In 1932 was deze oppervlakte reeds gestegen tot 5.4 en vlak voor het uitbreken van dezen oorlog lag niet minder dan 5.7 millioen hectaren braak!
Tegen de twee millioen Fransche boerderijen zijn in de afgeloopen vijftig jaren zonder meer verlaten en aan haar lot overgelaten. Een zestig jaar geleden exporteerde Frankrijk nog graan; in de jaren vóór den wereldoorlog importeerde het reeds 200 millioen kilo per jaar: deze hoeveelheid was in 1922 reeds gestegen tot 1500 en in de laatste jaren zelfs tot 2.000 à 2.500 millioen kilo! En toch was de bevolking in deze jaren slechts toegenomen van 38 tot 42 millioen inwoners (van wie een stijgend aantal vreemdelingen n.l. ongeveer 3 millioen). Evenmin kan de sterke stijging van den graaninvoer worden verklaard uit een toegenomen veredelingsbedrijf (varkens, pluimvee e.d.). De oorzaak ervan moet men dan ook zoeken in de ontvolking van het platteland, met als gevolg toenemend braakliggen en extensiever wordende cultuur. De graanbouw besloeg in 1931 een oppervlakte van 10½ millioen hectaren, welke een opbrengst had van slechts 14.000 millioen kilo, waarvan rond de helft tarwe. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Landbouw 22 H)

H. **FINLAND. — Gezantschap te Londen gesloten. —**
Helsinki, 29 Juli. (D.N.B.) — Het Finsche ministerie van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat het Finsche gezantschap te Londen in verband met de gewijzigde situatie tot nader order zijn werkzaamheden moet staken. (De Tijd)

(Vor. ber. Finland—Engeland 4167)

A. NEDERLAND. — Verordeningen. - Nederlandsche legioen: rechtspositie vrijwilligers. - Bijzonder onderwijs: Subsidies, Tucht. - Openbare orde: Samenvatting. - Voorschriften wapenbezit. - Duiven. - Oorlogsschaden. - Vijandelijk vermogen: Sovjet-Unie. - Registratieplicht Amerikaansche vermogenswaarden. - Hout. —

's-Gravenhage, 28 Juli. — In het 29 Juli verschenen Verordeningenblad zijn een aantal nieuwe verordeningen opgenomen:

De verordeningen 133—136 regelen de aangelegenheden betreffende degenen, die zich bij het Nederlandsche Vrijwilligerslegioen hebben aangesloten of reeds op andere wijze aan den strijd in Oost-Europa zijn gaan deelnemen.

Verordening 137 machtigt den Secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming om uniforme regelen te stellen voor het verkrijgen van subsidies uit de openbare middelen ten dienste van het bijzonder onderwijs, alsook om voorschriften voor dit onderwijs uit te vaardigen en eventueel onderwijsinrichtingen te sluiten, indien de orde of de rust op deze scholen niet voldoende gewaarborgd is.

Verordening 138 bevat belangrijke bepalingen over de bescherming der openbare orde, n.l. een samenvatting van alle op dit gebied tot dusver verschenen bepalingen, deels ook met aanvullingen en veranderingen.

Verordening 139 brengt voorschriften over het bezit van wapenen. No. 140 handelt over postduiven en duiven. Nr. 141 draagt de bevoegdheid in zake de regeling van oorlogsschaden op het departement van Financiën over. Verordening no. 142 vult de verordening in zake vijandelijk vermogen hier te lande aan, door de Sovjet-Unie aan de lijst der betrokken staten toe te voeren. De bevoegdheid tot strafvervolging in zake deze verordening wordt tevens aan de Duitsche rechtspraak overgedragen.

Verordening nr. 143 verplicht de houders van Amerikaansche vermogenswaarden om deze te laten registreeren en bepaalt, dat men over deze papieren, zonder toestemming van den Rijkscommissaris, niet beschikken mag.

Verordening no. 145 bevat bepalingen over de behandeling van inboedels naar aanleiding van de verordening op de materieele oorlogsschade bij executie en faillissement.

Ten slotte bepaalt verordening no. 146, dat hout onder de distributiebepalingen gebracht wordt.

(Verordeningenblad No. 31, 28 Juli 1941)

(Vor. ber. Vrijwilligerslegioen 4773 E; Openb. orde 4687 A; Wapenen 4612 B; Oorlogsschade 4555 D)

B. ARGENTINIE. — Duitsche diplomatieke bagage in beslag genomen. - Protest en teruggave. —

Berlijn, 29 Juli. (A.N.P.) — Uit een vliegtuig zijn 25 Juli op Argentijnsch gebied te Cordoba drie koerierszakken verwijderd, die als diplomatieke bagage kenbaar waren gemaakt en van het Duitsche gezantschap te Lima onderweg waren naar de ambassade te Buenos Aires. Zij werden naar het congresgebouw te Buenos Aires overgebracht.

De Duitsche ambassade heeft terstond geprotesteerd tegen deze schending van het volkenrecht en teruggave van de koeriersbagage geëischt.

Hierop heeft de Argentijnsche parlementaire commissie besloten om, overeenkomstig het verzoek van haar regeering, deze bagage terug te geven.

(Standaard - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Argentinië—Groot-Duitschland 3832 C)

C. NEDERLAND. — Algemeene Zaken. - Mr. dr. K. J. Frederiks vervangt Mr. A. M. Snouck Hurgronje als Secretaris-generaal. —

Het Rijkscommissariaat maakt 29 Juli bekend:

De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van artikel 1 van zijn verordening 108/40 (vierde verordening over bijzondere maatregelen op administratief-rechtelijk gebied) aan jhr. mr. A. M. Snouck Hurgronje op zijn verzoek op eervolle wijze ontslag gegeven als Secretaris-generaal van het ministerie van Algemeene Zaken en hem pensioen verleend.

In zijn plaats heeft de Rijkscommissaris op grond van dezelfde verordening den secretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken, dr. K. J. Frederiks, belast met de voorloopige waarneming der zaken van den secretaris-generaal van het ministerie van Algemeene Zaken. (Telegraaf)

D. NEDERLAND. — Distributie. - Vleeschverkoop

Den Haag, 26 Juli. — Bepaald is, dat met ingang van 28 Juli de verkoop of aflevering van vleesch en vleeschwaren niet is toegestaan op Maandag en Dinsdag. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Distributie 4768 A)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Geboortecijfers. —

Berlijn, 28 Juli. (V.P.B.) — Het Duitsche tijdschrift „Wirtschaft und Statistik" geeft cijfers over den loop der bevolking in oorlogstijd.

De oorlogsomstandigheden hebben natuurlijk een vermindering van het geboortecijfer tot gevolg. Het geboortecijfer bedroeg voor het eerste kwartaal van 1941 17,2 per 1000 inwoners. In het eerste kwartaal van 1939 bedroeg het 20,6 en in het eerste kwartaal 1940 — dus ook reeds onder inwerking der oorlogsomstandigheden — 22,8. Het Duitsche geboortecijfer lag in het eerste kwartaal van 1941 toch altijd nog aanzienlijk boven dat van Engeland en Frankrijk voor den oorlog.

Dat in de gebieden, welke onder het bestuur van Duitschland staan, de toeneming van de geboortecijfers ook gedurende den oorlog blijft voortgaan, blijkt uit de cijfers van het protectoraat Bohemen en Moravië, dat niet rechtstreeks aan den oorlog deelneemt. In het protectoraat steeg het geboortecijfer van 17,0 in het eerste kwartaal van 1940 tot 17,2 in het eerste kwartaal van 1941. (Standaard)

(V. b. Bevolking 4384 B; Gezondheidstoest. 4621 F)

F. CHINA. — Conflict met Japan. - Tsjoengking gebombardeerd. —

Shanghai, 29 Juli. (D.N.B.) — Ruim honderd Japansche vliegtuigen hebben 28 Juli Tsjoengking en de ten Westen daarvan gelegen steunpunten Tselioetsing, Neikiang en Loehsien gebombardeerd. Tsjoengking zelf onderging gedurende negen uur, waarin golf na golf van Japansche vliegtuigen de stad aanviel, den langdurigsten luchtaanval, dien het tot dusver heeft beleefd. De luchtafweer van Tsjoengking zweeg. Daarentegen stegen voor de eerste maal weer Chineesche vliegtuigen op, naar de Japansche vloot mededeelt. Van de twaalf Chineesche vliegtuigen, die werden waargenomen, werden er volgens Chineesche berichten drie neergeschoten.

(Vor. ber. Chin.-Jap. conflict 4751 A)

G. AUSTRALIE. — Japansche saldi geblokkeerd. —

29 Juli, (D.N.B.) — De Australische minister-president, Menzies, heeft 29 Juli volgens S.P.T. medegedeeld, dat de regeering van het Australische gemeenebest besloten heeft de Japansche saldi in Australië onverwijld te blokkeeren. (De Standaard)

(Vor. ber. Australië—Japan 4521 B)

H. NEDERLAND. — Boekenproductie 1940. —

Bij de Rijksuitgeverij verscheen de statistiek der boekproductie 1940. Het totaal der in 1940 uitgegeven boeken bedraagt 4.885 (in 1939: 6.554). Hieronder waren 3.370 (4.678) nieuwe uitgaven en 1.515 (1.876) herdrukken.

De gemiddelde verkoopprijs per boek bedroeg in 1940 *f* 2.— tegen *f* 1.98 in 1939. (De Tijd)

(Vor. ber. Boekenproductie 4291 G)

I. JAPAN. — Handelsverdragen door Engeland opgezegd. - Vlootmanoeuvres. - Canadeesche en Hongkongsche saldi geblokkeerd. - Militair accoord met Frankrijk. - Fransch Indo-China bezet. - Exportcontrôle op ruwe zijde. —

De Britsche ambassadeur te Tokio heeft 26 Juli den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken in een officieele nota medegedeeld, dat de Britsche regeering voornemens is het Engelsch-Japansche handels- en scheepvaartverdrag van April 1911, de overeenkomst betreffende de Japansch-Indische handelsbetrekkingen van Juli 1934 en de overeenkomst betreffende de Japansch-Birmaansche handelsbetrekkingen van Juli 1934 op te zeggen.

Een officieele mededeeling van het Japansche departement van Buitenlandsche Zaken betreffende deze verdragsopzegging is 26 Juli uitgegeven. Het Engelsch-Japansche handelsverdrag blijft nog 12 maanden van kracht en de beide andere overeenkomsten nog zes maanden na de opzegging.

Vloot op manoeuvre. — Shanghai, 26 Juli. (United Press) — De Japansche vloot, die de laatste dagen bij de Chineesche kust is waargenomen, bevindt zich, naar hier verklaard wordt, officieel op manoeuvre.

Canadeesche saldi geblokkeerd. — Tokio, 28 Juli. (D.N.B.) — Het Japansche ministerie van Financiën heeft bekendgemaakt, dat van heden af de Canadeesche saldi in Japan worden geblokkeerd.

Hongkongsche saldi geblokkeerd. — Tokio, 29 Juli. (D.N.B.) — De Japansche regeering heeft ook Hongkong geplaatst op de lijst van landen, waarvan de saldi geblokkeerd worden.

Militair accoord met Frankrijk. — Tusschen de Fransche regeering en de Japansche is 29 Juli te Vichy het protocol opgesteld over de Fransch-Japansche samenwerking tot gemeenschappelijke verdediging van Fransch Indo-China en door den plaatsvervangenden minister-president, admiraal Darlan, en den Japanschen ambassadeur, Kato, onderteekend. Het protocol bevat de volgende drie punten:

1. Beide regeeringen verplichten zich militair samen te werken voor de gemeenschappelijke verdediging van Fransch Indo-China.
2. De met het oog hierop te nemen maatregelen zullen het voorwerp van bijzondere accoorden worden.
3. De voornoemde schikkingen blijven slechts zoo lang van kracht tot de omstandigheden, die de oorzaak er van vormen, blijven bestaan.

Fransch Indo-China bezet. — Shanghai, 29 Juli. (D. N.B.) — Naar van officieele zijde te Hanoi is medegedeeld, is 29 Juli een aanvang gemaakt met de ontscheping van Japansche troepen ten Noorden van de Camrang-baai. In de officieele publicatie wordt verder gezegd, dat het Japansche luchtwapen de beschikking heeft gekregen over in totaal acht vliegvelden, met inbegrip van het vliegveld van Saigon.

Exportcontrôle op ruwe zijde. — Tokio, 30 Juli. (D. N. B.) — Als verdere tegenmaatregel tegen het Amerikaansche blokkeeringsbevel heeft het ministerie van Handel en Nijverheid bevel gegeven tot invoering van een exportcontrôle op ruwe zijde en zijden garens, welke, zooals bekend is, hoofdzakelijk door de Vereenigde Staten worden betrokken. De verordening is ingaande 30 Juli reeds van kracht geworden.
(Vaderland - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Handels- en Scheepvaartverdrag 4115 C; Marine 4702 B; Accoord Japan—Frankrijk 4773 D; Bezetting Fransch Indo-China 4773 D; Amerik. blokkeeringsbevel 4773 D)

A. **ITALIE. — Speculatie-belasting. —**
Bij koninklijk decreet van 30 Juli is in Italië een belasting ingesteld op de waardevermeerdering van effecten bij verhandeling ter beurze of ondershands. Deze belasting komt ten laste van den verkooper. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Belastingen 4105 D)

B. **NEDERLAND. — Hooge Raad. - Prof. dr. J. van Loon president. —**
De Rijkscommissaris heeft prof. dr. J. van Loon, hoogleeraar te Utrecht, benoemd tot lid en voorzitter van den Hoogen Raad.

Prof. dr. J. van Loon (Ver. Fotobureaux)

Prof. dr. Johannes van Loon is de voorzitter van het onlangs opgerichte Sociaal Economisch Genootschap „Nederland—Europa". In 1888 is dr. Van Loon te Veere geboren. Van 1907—1916 was hij bij het onderwijs werkzaam. Hij studeerde daarna rechtswetenschappen te Leiden. In 1928 werd hij privaatdocent in het recht van den Industrieelen Eigendom aan de Technische Hoogeschool te Delft. Vier jaar later werd hij benoemd tot bijzonder hoogleeraar te Utrecht. In 1935 werd hij tevens bijzonder hoogleeraar in hetzelfde vak te Delft.
Van de hand van prof. dr. van Loon verschenen tal van werken op het gebied van handelsrecht.
(Telegraaf) **(V. b. Prof. dr. J. van Loon 4772 H)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japansche saldi geblokkeerd. - Exportcontrôle. - Stopzetting scheepvaart. - Olie-overeenkomst opgeheven. - Militaire noodtoestand. —**
Tokio, 29 Juli. (D.N.B.) — Naar de Tokio Asahi Sjimboen meldt, heeft Nederlandsch-Indië het voorbeeld van de Ver. Staten en Engeland gevolgd en besloten met ingang van 28 Juli alle Japansche saldi te blokkeeren. Bovendien zou Nederlandsch-Indië het voornemen hebben om:
1. Allen export naar Japan, Mandsjoekwo, China en Fransch Indo-China afhankelijk te stellen van een speciale vergunning.
2. De importen uit Japan stop te zetten, en
3. De saldi der Japanners in Nederl.-Indië te blokkeeren.

Stopzetting scheepvaart. - Olie-overeenkomst opgeheven. — Stockholm, 29 Juli. (D.N.B.) — De Engelsche omroep meldt, dat de regeering te Batavia bepaald heeft, dat geen schepen meer naar Japan mogen varen en dat de vrachtschepen moeten worden vastgehouden.
Voorts zou het verdrag betreffende de levering van olie door Nederl.-Indië aan Japan voorloopig worden opgeheven.

Militaire noodtoestand. — New York, 29 Juli. (D. N. B.) — De Nederl.-Indische regeering heeft het leger, naar United Press uit Batavia meldt, gemachtigd gebruik te maken van de wetten betreffende een noodtoestand, ingeval dit van den kant van de militaire bevelvoerende instanties noodzakelijk mocht worden geacht. (Haagsche Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4737 C; Jap. saldi geblokk. 4773 D; Olie-overeenk. 4447 B)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Diplomatie. - Nota aan alle Zuid-Amerikaansche staten. —**
Berlijn, 29 Juli. (D.N.B.) — De vertegenwoordigers van het Duitsche Rijk in de Zuid-Amerikaansche staten hebben in opdracht van de Rijksregeering de regeeringen der Spaansch-Amerikaansche staten in kennis gesteld van de nota, welke de Duitsche zaakgelastigde te La Paz aan de Boliviaansche regeering wegens haar optreden tegen den Duitschen gezant aldaar heeft gericht. (Telegraaf)

(Vor. ber. Groot-Duitschland—Bolivia 4770 E)

E. **NEDERLAND. — N.S.B. - Kinderhuis geopend. —**
Den Haag, 31 Juli. — Op 30 Juli heeft ir. A. A. Mussert, in tegenwoordigheid van tal van genoodigden, het eerste kinderhuis der N.S.B. te Berg en Dal geopend. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4773 E)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Benzinebeperking. —**
Washington, 30 Juli. (S.P.T.) — Het „Office of petroleum Coördination" is voornemens om den verkoop van petroleum gedurende twee weken van 's avonds 7 uur tot 's morgens 7 uur stop te zetten.
Een algeheele distributie hangt af van de resultaten der vrijwillige bekrimping in het verbruik van brandstof in de gebieden langs de kust van den Atlantischen Oceaan. De Oostelijke staten van Amerika verbruiken onder normale omstandigheden 1,2 millioen ton petroleum per dag, hetgeen 36% is van het totale verbruik in de Vereenigde Staten.
Behalve het Oosten en Noord-Oosten des lands zal mogelijk ook het Noord-Westen door een eventueele beperking van het benzineverbruik in ernstige mate worden getroffen.
De omstandigheid, dat men in Amerika de bevolking heeft verzocht het benzineverbruik te beperken, niet-

tegenstaande het feit dat Amerika de grootste petroleumproducent van de wereld is, verklaart men aldus in Berlijn, dat men oproept tot besparing van benzine, omdat men weet, dat daarmede ook rubber, waarvan de invoer wel eens zou kunnen uitblijven, wordt bespaard. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Benzine 4326 B; Petroleum 4737 D.)

A. **EGYPTE. — Kabinet. - Mutatie. —**
Stockholm, 31 Juli. (D.N.B.) — Het Egyptische kabinet is afgetreden, zoo meldt Reuter uit Kaïro.
De afgetreden premier, Hoessein Sirry Pasja, heeft reeds een nieuw kabinet gevormd.
In het nieuwe kabinet bekleedt Sirry Pasja, behalve het premierschap ook het ministerie van Binnenlandsche Zaken.
Minister van Buitenlandsche Zaken is Salib Sami Pasja. De minister van Defensie, Hassan Sadek Pasja, maakt ook deel uit van de nieuwe regeering. Abd el Kawi Ahmed is belast met de leiding van het pas gevormde ministerie van Luchtbescherming. Badawi Pasja heeft Financiën gekregen. Minister van Verkeer is Ahmed Mohammed Hassan Pasja. Tot minister van Onderwijs is benoemd Hoessein Heikal Pasja. Tot minister van Gezondheid is Abd el Farid en tot minister van Landbouw Moeahmed Ragoeib Attiya benoemd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kabinet 4668 B)

B. **MANDSJOEKWO. — Kroatië erkend. —**
Agram, 1 Aug. — Naar officieel wordt medegedeeld heeft Mandsjoekwo den onafhankelijken Kroatischen staat erkend. (Het Vaderland)

C. **NEDERLAND. — Veestapel. - Inkrimping varkens- en pluimveestapel. —**
Op de persconferentie van 31 Juli heeft de directeur-generaal voor de Voedselvoorziening, ir. S. L. Louwes, medegedeeld, dat de veevoederpositie het noodzakelijk maakt, den varkens- en pluimveestapel in belangrijke mate te verminderen.
Ten einde den ingekrompen rundveestapel zoo gezond en zoo productief mogelijk door den winter te krijgen, moet een groot deel van het veevoeder voor dit deel van den veestapel worden gereserveerd.
Op het voer voor de paarden, op wier werkkracht wij nu meer dan ooit zijn aangewezen, kan slechts zeer weinig bezuinigd worden.
Bij de verdeeling van het nog beschikbare veevoeder voor den pluimvee- en varkensstapel, zal er op worden gelet, dat deze beide onderdeelen van de veehouderij weer zoo snel mogelijk tot een behoorlijken omvang kunnen worden uitgebreid. In het algemeen zal het voer dus worden bestemd voor den opfok.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Veevoeder 4611 A)**

D. **FRANKRIJK. — Grondwet. - Verklaring van Prof. Barthelemy. —**
Parijs, 31 Juli. (D.N.B.) — De minister van Justitie, Barthelemy, heeft een verklaring afgelegd over de komende nieuwe grondwet. Hij zeide, dat maarschalk Pétain de grondwetgevende macht is, en vervolgde zijn verklaringen aldus:
Men zal de grondslagen van de maatschappij reorganiseeren. De geheele leer van den nieuwen staat moet samengevat worden in den tekst der grondwet. Pétain tracht den dienst van de gemeenschap, den staat en het volk op den voorgrond te stellen. Alle problemen zullen realistisch behandeld worden en wel met het oog op den oorlog en de nederlaag met haar gevolgen. Het nieuwe regime zal derhalve noch een revanche, noch een reactie zijn. Men wil ook de ridderlijkheid in den arbeid weer tot eere brengen. De tekst van de toekomstige grondwet zal verder de eenheid van het imperium bekrachtigen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Nieuwe Grondwet 4753 C)

E. **NEDERLAND. — Padvinders. - Kamp te Putten ontbonden. —**
Patrouilles der Duitsche politie moesten op 26 en 27 Juli '41 constateeren, dat groepen van de ontbonden padvindersvereenigingen in strijd met de voorschriften haar onwettige actie voortzetten. Deze Duitsche politie-afdeelingen hebben daarom ruim 120 arrestaties verricht; o.a. werd ook een kamp bij Putten gevonden en ontbonden. De deelnemers aan dit kamp verzetten zich niet alleen op onbeschaamde wijze tegen de aanwijzingen van de politie-patrouilles, doch zij beleedigden ook de Duitsche politiebeambten op de grofste wijze, zoodat laatstgenoemden van hun wapens gebruik moesten maken. Daarbij werd een 16-jarige jongen ernstig gewond.
De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid vestigt er thans de aandacht op, dat de verantwoordelijkheid ten volle op de ouders valt, die voortaan door de veiligheidspolitie ter verantwoording zullen worden geroepen. **(Vor. ber. Padvinders 4765 F)**

F. **NEDERLAND. — Rotterdam. - Burgemeester Oud vraagt ontslag. —**
Rotterdam, 29 Juli. — De burgemeester van Rotterdam, mr. P. J. Oud, heeft den Rijkscommissaris verzocht, hem uit zijn ambt te ontheffen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Burgem. Oud 3506 D)**

G. **NEDERLAND. — Centrale dienst voor In- en Uitvoer ingesteld. —**
Den Haag, 1 Aug. — Bij besluit van den Secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart d.d. 31 Juli 1941, wordt ingesteld de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer.
Deze dienst is belast met de medewerking aan de uitvoering van de gewijzigde wet van 3 Augustus 1914, Staatsblad nr. 344, de Distributiewet-1939, alsmede nader aan te wijzen wettelijke en andere maatregelen. De dienst neemt de taak van het Crisis-Uitvoerbureau over. De directeur van den dienst is dr. Ch. L. H. Truyen. (Haagsche Crt.)

H. **NEDERLAND. — Confessioneele Vakbeweging. - Oproep van commissaris Woudenberg. —**
Amsterdam, 1 Aug. — De commissaris van het N. V. V., H. J. Woudenberg, die onlangs tevens benoemd werd tot commissaris van de confessioneele vakvereenigingen, heeft in de pers een oproep gericht tot de Roomsch-Katholieke en Protestantsch-Christelijke arbeiders, waarin hij hun opwekt trouw te blijven aan hun organisaties.
Hij wijst er o.a. op, dat zijn taak gericht is op de belangen der arbeiders en herinnert eraan, dat de godsdienstige overtuiging der leden niet zal worden aangetast. (De Tijd) **(Vorig bericht 4773 B)**

I. **FINLAND. — Engelsche gezant teruggeroepen. —**
Stockholm, 1 Aug. (D.N.B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Londen heeft een communiqué uitgegeven, waarin wordt medegedeeld, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Finland en Groot-Brittannië zijn afgebroken. De Britsche gezant te Helsinki, Vereker, heeft opdracht gekregen, zijn pas aan te vragen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Finland—Engeland 4778 D)

K. **NOORWEGEN. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Eerste bataljon vertrokken. —**
Oslo, 1 Aug. (D.N.B.) — Naar de bladen te Oslo melden, heeft het eerste bataljon van het Noorsche legioen Noorwegen verlaten om te strijden tegen het bolsjewisme. (De Standaard)
(Vor. ber. Noorsch legioen 4769 D)

L. **ZWITSERLAND. — Eedgenootschap. - 650-jarig bestaan. —**
Bern, 1 Aug. (D.N.B.) — In geheel Zwitserland zijn op 1 Augustus de herdenkingsplechtigheden naar aanleiding van het 650-jarig bestaan van het Eedgenootschap begonnen. Reeds in den nacht van 31 Juli op 1 Aug. had op de „nationale geboorteplaats", de „Rütli-Wiese" aan den Zuidelijken arm van het Vierwoudstedenmeer, in tegenwoordigheid van enkele duizenden personen een eenvoudige plechtigheid plaats.
Naar aanleiding van den nationalen feestdag van 1 Augustus heeft generaal Guisan een dagorder tot de

troepen gericht. Zij wijst er o.a. op, dat, „getrouw aan het gegeven woord, het buitenland de onschendbaarheid van de Zwitsersche neutraliteit heeft gerespecteerd." (Alg. Handelsblad)

A. **ARGENTINIE. — Zwarte lijst van de Vereenigde Staten niet erkend. —**
New York, 2 Aug. (D.N.B.) — De Argentijnsche regeering heeft besloten, naar Associated Press uit Buenos Aires meldt, de door de Amerikaansche regeering opgestelde zwarte lijst tegen z.g. met de As-mogendheden in zakelijke relatie staande Argentijnsche firma's, niet te erkennen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Zwarte lijst 4771 H)

B. **HONGARIJE. — Noteering Dollar en Pond Sterling gestaakt. —**
Boedapest, 1 Aug. (D.N.B.) — De Hongaarsche Nationale Bank heeft met ingang van 1 Aug. de noteering van de Londensche en New Yorksche valuta gestaakt met het motief, dat pond en dollar geen practische beteekenis meer bezitten voor de landen van Europa. (Alg. Handelsblad)

C. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Aanvallen op Malta. - Cyprus gebombardeerd. - Strijd om Tobroek voortgezet. - Aanvallen op Tripolis afgeslagen. - Engelsche duikboot vernietigd. - Te Gondar Engelsche troepen uiteengedreven.**
Rome, 28 Juli—3 Aug. (Stefani) — De Italiaansche weermachtsberichten luiden als volgt:

In den nacht van 27 op 28 Juli hebben onze vliegtuigen opnieuw het vlootsteunpunt Valetta op Malta gebombardeerd.

Cyprus gebombardeerd. — Onze formaties vliegtuigen hebben 29 Juli de magazijnen en inrichtingen der havenstad Larnaka (Cyprus) gebombardeerd, waarbij zware branden ontstonden.

Strijd om Tobroek voortgezet. — In Noord-Afrika werden aan het front van Tobroek vijandelijke afdeelingen, die door pantserwagens gesteund werden, op de vlucht gedreven. Duitsche artillerie heeft de inrichtingen en verdedigingsstellingen van Tobroek beschoten.

Te Gondar Engelsche troepen uiteengedreven. — In Oost-Afrika zijn in het gebied van Gondar vijandelijke troepen uiteengedreven en met verliezen op de vlucht geslagen. Onze afweer op den grond heeft een vijandelijk vliegtuig, dat poogde Gondar aan te vallen, gedwongen van koers te veranderen.

Aanvallen op Tripolis afgeslagen. — Berlijn, 31 Juli (D.N.B.) — In den tijd van acht dagen zijn in het gebied van Tripolis door Duitsch en Italiaansch luchtdoelgeschut 27 Britsche vliegtuigen neergeschoten.
Alle pogingen van de Britten om het luchtruim boven belangrijke militaire doelen en de woonwijken binnen te dringen mislukten door den sterken Duitsch-Italiaanschen afweer.

Engelsche duikboot vernietigd. — Berlijn, 31 Juli (D.N.B.) — Op 28 Juli hebben Italiaansche vliegtuigen in de Middellandsche Zee een Britsche duikboot waargenomen. Noch voordat de onderzeeër kon duiken, werd zij door zware bommen getroffen en zonk onmiddellijk onder een hevige ontploffing.
(N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4774 B)

D. **NEDERLAND. — Westfaalsch - Nederlandsche kunsttentoonstelling geopend door Rijkscommissaris, Rijksminister Dr. Seyss-Inquart. —**
Amsterdam, 3 Aug. — Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart heeft 2 Aug. in het Rijksmuseum te Amsterdam de tentoonstelling van Westfaalsche en Nederrijnsche kunst geopend. Deze tentoonstelling wordt gehouden in het kader der Nederlandsch-Duitsche cultuuruitwisseling, zooals reeds te Hagen in Westfalen een expositie van moderne Nederlandsche kunst werd georganiseerd. Een groot aantal autoriteiten, onder wie zich verscheidene gasten uit Westfalen bevonden, maar ook tal van Hollandsche en Duitsche schilders, waren bij de plechtigheid, die in de Wagenzaal van het Rijksmuseum geschiedde, tegenwoordig.
In zijn openingsrede wees Dr. Seyss-Inquart erop, dat terwijl hier een tentoonstelling wordt geopend, ginds de soldaten strijden en wij ons thans in het heetst van den strijd tusschen menschelijke en materieele krachten bevinden. De geschiedenis, zoo zeide spreker o.a., heeft altijd een weerslag op de kunst gehad.
De vormgeving zelf ligt steeds bij den kunstenaar. Wanneer ik mij voor oogen houd, dat in een liberalistischen tijd er geen andere mogelijkheid voor het bevorderen van de kunst heeft bestaan dan door middel van menschen, die tengevolge van hun goede zaken over middelen beschikten de kunst te ondersteunen, dan moet ik zeggen: ik heb liever den tegenwoordigen tijd, welke onder de bescherming van het autoritaire regime in staat is uit kunstzinnige roeping te scheppen. Ook als wij aan het verleden terugdenken, zien wij, dat de kunst steeds grootsche prestaties leverde, als zij onder sterke bescherming stond. (Alg. Handelsbld. - Telegraaf)
(Vor. ber. Tentoonstellingen 4768 K)

E. **SLOWAKIJE. — Joodsch vermogen. —**
Presburg, 1 Aug. (D.N.B.) — Uit de registratie van het joodsche vermogen in Slowakije is gebleken, dat er van 88.951 joden ongeveer 32.000 verklaarden, dat zij geen vermogen hadden, d.w.z., dat slechts minderjarige kinderen en een deel van de joodsche vrouwen geen vermogen aangegeven hebben. Hoe groot het joodsche bezit in Slowakije is, blijkt alleen reeds hieruit, dat de joden van het op 8.2 milliard kronen geschatte nationale vermogen, 4.26 milliard bezitten. Het grootste joodsche bezit vindt men te Presburg. Van de ongeveer 14.500 aldaar wonende joden hebben er 10.700 een vermogen van in totaal rond 991 millioen, d.w.z. per joodsch persoon gemiddeld 92.610 kronen. Het gemiddelde in de stad Topolsjan bedraagt zelfs 115.000 kronen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Joden 4534 E)

F. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Distributiemaatregelen. —**
Batavia, 2 Aug. (A.N.P.) — Nadat reeds geruimen tijd diverse goederen, zooals tarwemeel, ijzerwaren en melk, aan een distributieregeling waren onderworpen, heeft de regeering van Ned.-Indië deze thans uitgebreid met verschillende soorten textielgoederen, zooals ongebleekt katoen, ondergoed en klamboegoed.
Verder zijn ook electrische gloeilampen, blik, ijzerdraad en koperdraad aan de distributieregeling onderworpen. (Alg. Handelsblad)

G. **NEDERLAND. — Boerenlanddag te 's-Hertogenbosch. —**
's-Hertogenbosch, 2 Aug. (A.N.P.) — Alhier werd 2 Aug. een boerenlanddag voor Brabant en Limburg gehouden. Onder de vele duizenden aanwezigen bevonden zich o.a. Graf Grote, Landesbauernführer, de Beauftragte voor Noord-Brabant, dr. Ritterbusch, graaf de Marchant et d'Ansembourg, commissaris voor de provincie Limburg, dr. Posthuma en E. J. Roskam, leider van het Boerenfront.
Verschillende sprekers belichten de belangrijke positie welke de boer thans meer dan ooit inneemt en wekten op mede te werken aan de ordening van het nieuwe Europa. (Vaderland)
(Vor. ber. Ned. Boerenfront 4338 E)

H. **NEDERLAND. — N.S.B. - Rechtsfront te Lunteren bijeen. —**
Het rechtsfront der N.S.B. heeft 2 Aug. een bijeenkomst gehouden op den Goudsberg te Lunteren. Onder de ongeveer 500 aanwezigen waren mr. Van Vessem, jhr. Van Bönninghausen, burgemeester van Hilversum, mr. W. de Rijke, procureur-generaal te Arnhem en mr. N. J. van Leeuwen, proc.-generaal in Den Bosch.
Sprekers waren mr. Fruin, president van de Utrechtsche rechtbank, W. de Bouter, commissaris van politie te Hilversum en ir. A. A. Mussert. (Utrechtsch Dagblad)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4779 E)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Oostelijk front: 342 vliegtuigen vernield. - 100.000 K.G. bommen op Moskou. - Bij Mogilef 35.000 gevangenen. - Luchtaanval op Odessa. - Sovjet-divisie bij Wjasma vernietigd. - Bessarabië van vijanden gezuiverd. - Akkerman bezet. - Opmarsch naar St. Petersburg voortgezet. - 2 Sovjet-divisies bij het Peipusmeer vernietigd. - 10.000 gevangenen bij het Peipusmeer. - Benedenloop van den Dnjestr overschreden. - Vernietigingsslag ten zuiden van Kief. - Overzicht. - Westelijk front: Engelsche aanval op Dieppe afgeslagen. - Luchtaanval op Londen. - 140.500 ton getorpedeerd. - 20.000 ton door bommen tot zinken gebracht. - Engelsche luchtaanval op Kirkeness verijdeld. - Afrika-front: Aanval op het Suezkanaal. —

Overzicht. — Uit Duitsche militaire kringen — zoo meldt D.N.B. — worden bijzonderheden bekendgemaakt over de verschillende doorbraken door de Stalin-linie. De eerste doorbraak door deze linie geschiedde op 4 Juli aan de grens van Letland en de Sovjet-Unie. Op 11 Juli begon 200 K.M. Oostelijk van Minsk de bestorming van de Stalin-linie in den sector Mogilef—Orsja—Witebsk—Polosk. Zij leidde op 16 Juli tot volledig succes, daar op dien dag het 120 K.M. aan gene zijde van de Stalin-linie gelegen Smolensk kon worden ingenomen. Op 11 en 12 Juli braken Duitsche formaties door de op 150 K.M. ten Oosten van de Sereth gelegen vestingwerken der Stalin-linie in het gebied van Berditsjew en Sjitomir. Op 19 Juli werd de Dnjestr overgestoken en drongen de Duitsche formaties door de aldaar gelegen vestingwerken der Stalin-linie heen. Op dit Zuidelijkste punt van de Stalin-linie begon op 21 Juli de achtervolging van den terugtrekkenden vijand.

De doorbraak van de Stalin-linie begon dus op den Noordelijken vleugel van het Duitsche front, ging vervolgens over naar het centrum van het front en naar het gebied ten Noorden en ten Zuiden van de Pripetmoerassen, waarna eenige dagen later de Zuidelijke vleugel doorbroken werd. Deze vier doorbraken geven de vier voornaamste aanvalsrichtingen aan van de Duitsche legers. Begonnen bij den rechter Duitschen vleugel zijn het de volgende:

1. Uit Moldavië en de Boekowina naar den benedenloop van den Dnjestr.
2. Uit Galicië naar Kief.
3. Uit het gebied van Minsk via Smolensk naar Moskou.
4. Door de Baltische landen naar St. Petersburg.

De Oorlog

Berlijn, 27 Juli. (D.N.B.) — De Sovjets hebben op 25 en 26 Juli 342 vliegtuigen verloren. Daarvan werden in luchtgevechten op 25 Juli 62 en op 26 Juli 112 vliegtuigen neergeschoten. Op den beganen grond werden op 25 Juli 30 en op 26 Juli 138 Sovjet-vliegtuigen vernield.

100.000 K.G. bommen op Moskou. — Op 26 Juli heeft het Duitsche luchtwapen militaire doelen in Moskou aangevallen. Welgerichte treffers vernielden spoorlijnen, bruggen, magazijnen, enz. Ruim 100.000 K.G. brisantbommen en eenige duizenden brandbommen werden geworpen. De Duitsche vliegtuigen keerden zonder eigen verliezen naar hun bases terug.

Bij Mogilef 35.000 gevangenen. — Berlijn, 28 Juli. (D.N.B.) — De in het gebied van Mogilef begonnen vernietiging van de omsingelde Sovjet-strijdkrachten is voortgezet. Binnen één dag tijds is het aantal gevangenen met 12.000 man gestegen tot 35.000 man. Het aantal buitgemaakte kanonnen is 27 Juli gestegen tot 250 stuks. Verder zijn 750 mitrailleurs in Duitsche handen gevallen. De overige buit is zoo omvangrijk, dat een overzicht nog niet mogelijk is.

Luchtaanval op Odessa. — De haven van Odessa is in den nacht van 27 op 28 Juli eenige malen door gevechtsvliegtuigen gebombardeerd. Opslaginstallaties werden getroffen en in brand geschoten. Een omvangrijke en verscheiden kleinere branden bewezen het succes van den aanval.

Sovjet-divisie bij Wjasma vernietigd. — In den centralen sector van het front heeft een Duitsche pantser-divisie op 26 en 27 Juli ten Westen van Wjasma een pas uit het Oosten aangevoerde Sovjet-divisie vernietigd.

Bessarabië van vijanden gezuiverd. — Uit het hoofdkwartier van den Führer, 29 Juli. (D.N.B.) — Roemeensche troepen hebben het mondingsgebied van den Dnjestr bereikt. Bessarabië is daarmede volkomen van den vijand gezuiverd.

Akkerman bezet. — Berlijn, 29 Juli. (D.N.B.) — Troepen van generaal Antonescu zijn op 27 Juli de aan de Zwarte Zee gelegen havenstad Akkerman binnengedrongen.

Opmarsch naar St. Petersburg voortgezet. — Helsinki, 30 Juli. (United Press) — Te Helsinki is men van meening, dat de groote tangvormige beweging der Duitsche en Finsche troepen, die het geheele gebied van St. Petersburg dreigt te omvatten, vorderingen maakt. Bij het Duitsche offensief ten Zuiden van St. Petersburg wordt dagelijks terreinwinst geboekt. Dit offensief wordt door omvangrijke luchtaanvallen op de wegen en spoorlijnen achter het Sovjetfront gesteund.

2 Sovjet-divisies bij het Peipusmeer vernietigd. — In het gebied ten Westen van het Peipusmeer werden op 27 en 28 Juli twee Sovjet-divisies ingesloten en in de pan gehakt.

10.000 gevangenen bij het Peipusmeer. — Uit het hoofdkwartier van den Führer, 3 Aug. (D.N.B.) — Bij de vernietiging van vijandelijke formaties ten Westen van het Peipusmeer zijn 10.000 man gevangengenomen en talrijke gevechtswagens, stukken geschut en ander oorlogstuig buitgemaakt.

Benedenloop van den Dnjestr overschreden. — Berlijn, 1 Aug. (D.N.B.) — In het Oosten hebben de Duitsche troepen tijdens de succesvolle operaties aan het Zuidelijke front, den benedenloop van den Dnjestr overschreden.

Vernietigingsslag ten Zuiden van Kief. — In het gebied 250 K.M. ten Zuiden van Kief is een nieuwe, groote vernietigingsslag aan den gang.

WESTELIJK FRONT. — Engelsche aanval op Dieppe afgeslagen. Berlijn, 27 Juli. (D.N.B.) — Op 26 Juli hebben Engelsche zeestrijdkrachten geprobeerd bij Dieppe, onder bescherming van het mistige weer, de kust te naderen. De Duitsche kustbatterijen, die onmiddellijk het vuur op de Britsche schepen openden, dwongen haar echter om terug te keeren.

Luchtaanval op Londen. — Berlijn, 28 Juli. (D.N.B.) — Als vergelding voor de herhaalde luchtaanvallen van Britsche gevechtsvliegtuigen op woonwijken in Duitsche steden, bombardeerde het luchtwapen in den afgeloopen nacht de Britsche hoofdstad. Ten Westen van de Theemsbocht ontstonden groote branden.

140.500 ton getorpedeerd. — Uit het hoofdkwartier van den Führer, 29 Juli — Het opperbevel van de weermacht maakt het volgende extra-bericht bekend:
Duitsche duikbooten hebben in den slag op den Atlantischen Oceaan opnieuw een groot succes behaald. Door torpedobootjagers, korvetten, duikbootvallen en hulpkruisers belaagd, hebben zij dagenlang een Britsch konvooi betreden en in totaal negentien schepen met een gezamenlijken inhoud van 116.500 ton tot zinken gebracht. Verder werden van de beveiligingsvaartuigen een torpedobootjager en een korvet vernietigd.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 31 Juli. — Duikbooten achtervolgden de uiteengedreven resten van het op den Atlantischen Oceaan aangevallen konvooi en brachten nog vijf bewapende koopvaardijschepen met een totalen inhoud van 24.000 b.r.t. tot zinken.

20.000 ton door bommen tot zinken gebracht. — Berlijn, 2 Aug. (D.N.B.) — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben vandaag een aanval gedaan op een Britsch konvooi in de wateren van Orfordness. In totaal werd bij dezen aanval meer dan 20.000 ton vijandelijke scheepsruimte tot zinken gebracht en 5.000 ton beschadigd.

Engelsche aanval op Kirkeness verijdeld. — Een aanvalspoging van rond veertig Britsche vliegtuigen die van een vliegtuigmoederschip in de Noordelijke IJszee met als doel de haven Kirkeness waren gestart, werd verijdeld.
De vijand verloor hierbij in luchtgevechten 23 vliegtuigen, door luchtdoelartillerie en marine-artillerie vijf vliegtuigen.

Afrika-front. - Aanval op het Suez-kanaal. — Berlijn, 29 Juli (D.N.B.) — In den nacht van 28 op 29 Juli is de reede van Suez opnieuw met succes aangevallen door Duitsche gevechtsvliegtuigen.

(Alg. Handelsblad - Haagsche Crt. - Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4774 A)

A. **Koolzaad.** —

Ir. Louwes heeft in zijn appèl tot de boeren een krachtig beroep gedaan om alle krachten in te spannen voor het welslagen van een der belangrijkste onderdeelen van den productieslag 1941: de uitzaai van koolzaad in den aanstaanden nazomer, met het doel het dreigend vettekort aan te vullen.

De raapolie, die uit koolzaad wordt bereid, is onder de tegenwoordige omstandigheden een voortreffelijke grondstof voor de margarinefabricage. De overheid streeft ernaar, de oppervlakte land, met koolzaad beteeld, tot veertig duizend H.A. uit te breiden. Daarvan zal tachtig duizend ton zaad kunnen worden gewonnen. Van deze hoeveelheid zal dertig percent, dus vier-en-twintig duizend ton raapolie kunnen worden gemaakt. En dit kan dertig duizend ton margarine per jaar opleveren. Wanneer men nu weet, dat voor het gebruik van boter en margarine in Nederland in totaal vijf-en-negentig duizend ton noodig is, begrijpt men de beteekenis van de koolzaadwinning voor de vetvoorziening van ons volk.

De laatste jaren intusschen was de gemiddelde koolzaadopbrengst in ons land slechts ongeveer vijf duizend ton per jaar. Hiervan kon maar vijftienduizend ton raapolie worden gewonnen. Men stelle deze geringe hoeveelheid tegenover de vier-en-twintig duizend ton olie, die men hoopt te krijgen. Dan wordt het duidelijk, hoe sterk de verbouw van koolzaad, wil men het beoogde doel bereiken, zich zal moeten uitbreiden.

Onze Vetpositie

Bij het gebruiken van raapolie voor de margarinefabrieken kunnen wij profiteeren van de zegeningen der moderne techniek. Dank zij haar, kan men de raapolie thans reukeloos en smaakloos maken en kan men ze nu omtooveren in een smeerbaar vet. Voor de vervaardiging van margarine heeft men onder meer olie en vet noodig. Kokosvet en palmolie, waarvan men zich in normalen tijd bedient, kunnen nu niet van overzee betrokken worden. Maar raapolie kan worden gehard, d.w.z.: van een vloeibaar product kan er een vast product uit worden gemaakt. En bij dit, aldus gevormde, vet, kan men ongeharde raapolie voegen. Zoo wordt het mogelijk, een smeerbaar vet voort te brengen, dat een zeer behoorlijk product is, niet of nauwelijks te onderscheiden van de margarine, welke wij tot dusverre hebben gekend. Men heeft tot nu toe dit procedé niet toegepast, omdat het duurder uitkomt dan de fabricage van margarine uit kokosvet en palmolie. Maar onder de tegenwoordige omstandigheden zal de uit raapolie vervaardigde margarine een heel waardevolle aanvulling van onze voedselvoorziening beteekenen.

Slaolie wordt gemaakt uit grondnoten. Het is goedkooper om slaolie uit grondnoten, dan om raapolie uit koolzaad te produceeren. Daardoor heeft de slaolie de raapolie in de keuken verdrongen. Maar nu de productie van spijsolie uit overzeesche grondstoffen bezwaarlijk is geworden en nu men de raapolie reukeloos en smaakloos kan maken, heeft men alle reden, tot de inheemsche boterolie terug te keeren. Ten slotte wordt nog een zeer nuttig product uit koolzaad gemaakt, namelijk de raapkoeken, een in dezen tijd zeer welkom veevoeder, geproduceerd uit de bestanddeelen van het raapzaad, welke de olieslagerijen, na de olie uit het zaad te hebben geperst, overhouden.

Het koolzaad, dat in Juli 1942 zal worden geoogst, moet in Augustus worden gezaaid. Hoe belangrijk de koolzaadverbouw zich zal moeten uitbreiden, willen we inderdaad tot een beteelde oppervlakte van veertig duizend hectaren komen, blijkt ook, als men weet, dat op het oogenblik slechts ruim drieduizend hectaren met koolzaad zijn beteeld.

In den ouden tijd echter werd veel meer koolzaad verbouwd dan tegenwoordig. Voordat de oliefabrieken, die grondstoffen van overzee gingen gebruiken, waren opgekomen, fungeerden de boeren zelven als olieslager. Ook lieten zij het zaad wel slaan op de oliemolen in het dorp. Degenen, die dien tijd hebben beleefd en dit lezen, zien in gedachten de stoopen weer voor zich, de dikbuikige, aarden kruiken met nauwen hals, waarin de boeren de olie van den molen kregen.

De groote vermindering van de koolzaadteelt nadien vond mede haar oorzaak in het feit, dat de uitkomsten ervan eenigszins wisselvallig zijn. In een strengen winter gaat wel eens een deel van het gewas verloren.

Maar wanneer de opbrengst aan koolzaad per hectare op twee duizend kilogram wordt geschat, is men aan den veiligen kant. Bij gunstige weersgesteldheid kan de oogst heel wat grooter zijn.

Gescheurd grasland leent zich bijzonder goed voor de teelt van dit gewas. Eertijds werd in ingedijkte polders bij voorkeur als eerste gewas koolzaad verbouwd. Het valt te begrijpen, dat dit gewas voor het volgende jaar het aangewezen product is voor de nieuwe N.O. inpoldering van het IJsselmeer.

De laatste jaren werd koolzaad vrijwel alleen op kleigrond verbouwd. Maar de verbouw ervan behoeft niet tot kleigrond te worden beperkt, gezien de goede uitkomsten van de koolzaadteelt, welke, dertig of veertig jaren geleden, de goede zandgronden opleverden. Voor koolzaadteelt is veel stikstof noodig. Maar de toewijzingen van stikstof zijn dan ook zoodanig, dat daarmee zeer wel op de goede zandgronden koolzaad kan worden verbouwd. Voor de zaaizaadvoorziening zijn de noodige maatregelen genomen. Mocht in bepaalde streken geen zaaizaad beschikbaar zijn, dan kan de Nederlandsche Akkerbouw-centrale de boeren in het bezit ervan stellen.

(V. b. Landbouw 4752 I; Voedselvoorziening 4764 A)

B. **NEDERLAND. — Rijkspostspaarbank - Overzicht inlagen en terugbetalingen 1939/40.** —

(In duizenden guldens)

	Inlagen		Terugbetalingen *)		Saldo	
	1939	1940	1939	1940	1939	1940
Januari	f 21.625	f 16.112	f 17.202	f 14.755	f 4.424	f 1.357
Februari	„ 22.687	„ 18.243	„ 15.532	„ 12.902	„ 7.160	„ 5.346
Maart	„ 19.331	„ 15.787	„ 19.195	„ 17.039	„ 150	„ — 1.241
April	„ 13.243	„ 13.461	„ 31.010	„ 19.222	„ —17.732	„ — 5.739
Mei	„ 24.242	„ 6.616	„ 17.793	„ 26.275	„ 6.471	„ — 19.648
Juni	„ 19.854	„ 5.071	„ 15.961	„ 32.010	„ 3.918	„ — 26.921
Juli	„ 18.606	„ 9.058	„ 18.444	„ 36.806	„ 194	„ — 27.667
Augustus	„ 16.084	„ 10.264	„ 24.986	„ 30.530	„ — 8.852	„ — 20.166
September	„ 13.428	„ 8.956	„ 26.265	„ 19.622	„ —12.770	„ — 10.605
October	„ 14.138	„ 10.021	„ 18.091	„ 27.630	„ — 3.906	„ — 17.505
November	„ 15.636	„ 9.689	„ 19.467	„ 34.796	„ — 3.767	„ — 24.958
December	„ 14.362	„ 7.512	„ 15.256	„ 29.343	„ — 844	„ — 21.699
Totaal	f 213.242	f 130.795	f 239.206	f 300.934	f —25.554	f —169.448

*) Inclusief uitbetaalde rente. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rijkspostspaarbank 4621 E)

A. **NEDERLAND. — Verduurzaming van vruchtensappen. —**
Aan een rede, welke onlangs door prof. ir. A. M. Sprenger voor de Nederlandsche vereeniging voor geneeskruiden is gehouden, ontleenen wij:
De verschillende wijzen van conserveeren kunnen wij in twee groepen onderbrengen n.l. die van de tijdelijke en die van de permanente conserveering.
Zoete most is het zuivere uitgeperste steriele sap van vruchten, dat langs mechanischen weg gezuiverd wordt van vaste resten en lagere organismen. Zoete most bevat absoluut geen alcohol en geen conserveeringsmiddelen en heeft dezelfde, zelfs nog hoogere waarde dan versch fruit, niettegenstaande het uit voor de consumptie afgekeurd fruit kan worden vervaardigd. Dat het gebruik van dezen drank tegenwoordig op den voorgrond treedt, ligt voornamelijk aan het verbeterd inzicht omtrent de voeding. Zijn hooge waarde voor zieken en gezonden ontleent hij aan de hooge voedingswaarde van de aanwezige suikers.
Door zorgvuldige bereiding zijn wij er in geslaagd het vitamine C-gehalte van bepaalde vruchten in het sap te handhaven. De waarde van den zoeten most met hoog vitamine C-gehalte spruit niet alleen voort uit de aanwezigheid van ascorbinezuur, maar tevens uit het voorkomen van andere stoffen, die de werkzaamheid van het vitamine C ondersteunen, zooals dierproeven hebben aangetoond.
Wil men het pasteuriseeren toepassen, dan moet men de te verwarmen laag zoo dun mogelijk maken, den verwarmingsduur zoo veel mogelijk verkorten en zoo snel mogelijk afkoelen om te voorkomen, dat naast de micro-organismen ook niet alle enzymen verdwijnen, die van belang zijn voor de smaakontwikkeling. Het pasteuriseeren en steriliseeren kan ook gebeuren door electrische verwarming toe te passen, waarbij men het vocht als geleidend medium kan gebruiken, maar bij de vruchtensappen heeft men hierbij geen succes gehad, evenmin als met ultraviolette bestraling en ozonificeering.
Sappen kan men conserveeren door ze te concentreeren. Indien men deze sappen door indampen zoover brengt, dat in het concentraat 60—65 pct. vruchtensuiker voorhanden is, dan conserveert deze suiker voldoende om een gisting in het product te voorkomen. Het spreekt vanzelf, dat men deze methode slechts gebruiken kan bij zoete vruchten, daar men het gewenschte concentraat reeds bereiken moet bij 1/6 tot 1/4 van het oorspronkelijke volume.
Een nog andere methode van het conserveeren van sappen is het gebruiken van schimmel-doodende middelen. In den laatsten tijd treedt nòg een ander procédé naar voren, n.l. het concentreeren van vruchtensappen door koude.
Wat is medegedeeld over het conserveeren van vruchtensappen, kan ook gezegd worden van het verduurzamen van andere sappen, b.v. sappen, die uitmunten door een hoog vitamine-gehalte, b.v. rozenbottelsap of sappen uit bladeren verkregen.
Het fabriceeren van wijn uit druiven en alle andere vruchten en rabarber berust op het laten vergisten van de suikers in het sap. Dit vergisten kan plaats hebben door de gistcellen, die van nature op de vruchten voorkomen, zooals nog veel gebeurt bij de appelwijnfabricatie, maar tegenwoordig geschiedt het toch in hoofdzaak door zorgvuldig geselecteerde en gekweekte gisten. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Conserveeren v. levensmiddelen 4483 A)

B. **PORTUGAL. — President Carmona bezoekt de Azoren. —**
Lissabon, 31 Juli. (D.N.B.) — De president van de Portugeesche republiek, generaal Carmona, is op het eiland Terceira aangekomen.
Deze reis van het Portugeesche staatshoofd houdt nauw verband met den gespannen toestand, welke zich in den laatsten tijd ten aanzien van deze eilandengroep heeft ontwikkeld.
Nu er in de Ver. Staten stemmen opgaan, welke beoogen ook de Azoren op te nemen onder de „steunpunten" welke dienen te worden bezet, wenscht de Portugeesche regeering met deze reis nog eens duidelijk te onderstreepen, dat zij zich zou verzetten tegen iedere aantasting van haar souvereine rechten. (De Tijd) **(Vor. ber. President Carmona 4740 B; Ver. Staten—Portugal 4719 D)**

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Oorlogsvoorbereidingen op Java. —**
Tokio, 4 Aug. (S.P.T.). Reizigers die aan boord van het Japansche stoomschip „Citano Maru" uit Soerabaja te Kobe zijn aangekomen, doen mededeelingen over de oorlogsvoorbereidingen op Java.
Het zwaartepunt dezer voorbereidingen ligt in het organiseeren van den luchtafweer, waarbij een groot aantal vliegtuigen van Amerikaansch fabrikaat medewerken.
Alle veertien dagen worden groote luchtbeschermingsmanoeuvres gehouden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Defensie 4770 B)

D. **NEDERLAND. — N.S.B. — Ir. Mussert bezoekt Kleef - 100.000 N.S.B.-leden - W.A. dienstplicht ingevoerd. —**
Den Haag, 3 Aug. — De leider van de N.S.B., ir. Mussert, heeft 3 Aug. een bezoek gebracht aan Kleef. Het kader der W.A. uit geheel Duitschland, benevens groepen W.A.-mannen uit vele plaatsen in West-Duitschland, waren naar Kleef getrokken om den leider te begroeten. In een rede constateerde ir. Mussert, dat de beweging en de W.A. sterk zijn gegroeid. Telde de N.S.B. aan den vooravond van den oorlog nog 32.000 leden, thans telt zij rond 100.000 leden.
W.A. dienstplicht ingevoerd. — Den Haag, 4 Aug. — In een toespraak, gehouden op 2 Juli te Bussum, ter gelegenheid van de opening van een vendelkwartier der W.A. deelde Mr. Zondervan, commandant der W.A. o.a. mede, dat in de N.S.B. een verplichte dienstplicht zal worden ingesteld. Leden der politieke organisatie (P.O.) tusschen 18 en 40 jaar, zullen verplicht zijn in de W.A. dienst te nemen.
(Het Vaderland - De Telegraaf)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4781 H)

E. **JAPAN. — Scheepvaart op de Ver. Staten gestaakt. —**
Tokio, 4 Aug. (United Press.) Alle Japansche schepen hebben hun vaart op de Ver. Staten voor onbepaalden tijd gestaakt. (De Standaard)
(V. b. Scheepvaart 4771 G; Japan—V. Staten 4773 D)

F. **NEDERLAND. — Botanie. - Inventarisatie. —**
Aug. — De inventarisatie van de in Nederland in het wild groeiende plantensoorten is voor de botanische wetenschap, de leekenfloristen en de natuurbescherming, die, wat de botanische waarde van bedreigde terreinen aangaat, over nauwkeurige gegevens met betrekking tot de daar voorkomende soorten dient te beschikken, van groot belang. Maar er behoort heel wat toe om een grondgebied van ruim 3.3 millioen H.A. zorgvuldig af te werken. Het feit, dat het overgroote deel cultuurland is, mag geen reden zijn om niet naar volledigheid te streven. Akkeronkruiden behooren ook tot onze flora, en daarbij doet zich dikwijls het geval voor, dat langs wegen en slooten, op nieuwe akkers nog interessante resten voorkomen van het eens aanwezige wilde moerasland, van heiden en schorren, en juist deze resten zijn van belang.
Het komt er op aan om deze inventarisaties vast te leggen, waarbij kaarten een zeer waardevol hulpmiddel vormen. In het bijzonder heeft de Nederlandsche Botanische Vereeniging zich daarmede belast. Thans berust de leiding van dit geografische onderzoek bij een Instituut voor het Vegetatie-Onderzoek van Nederland. Achtereenvolgens worden kaartjes uitgegeven van planten, die tot de Atlantische flora

in ons land behooren, van boschplanten, fonteinkruidsoorten, sleutelbloemen, orchideeën, van planten uit het fluviatiele district en de zoutplanten (enkele akkeronkruiden inbegrepen). Ook omvat de serie planten der heidegezelschappen en van Nanocyperion-associaties, waartoe allerlei moeras- en waterplanten behooren.
Er zijn echter nog leemten in het onderzoek. Er komen streken voor, die nog niet of vrijwel niet bezocht zijn. Het blijkt, dat vooral de klei- en veenkoloniale gebieden in het Noorden zoo goed als niet bekend zijn, evenmin West-Friesland, een groot deel van midden-Limburg nabij de Peel en een deel van Brabantsch Kempenland, voorts het eiland Voorne-Putten en het Noordzee-eiland Vlieland.
Er zijn in ons land dus nog streken, welke voor inventarisatie in aanmerking komen. De I.V.O.N. tracht te bereiken, dat in 1945 Nederland in al zijn kwartier- en uurhokken geïnventariseerd is, om dan aan de hand van de gecompleteerde gegevens, een nieuwe groote flora te laten verschijnen. (N. R. Crt.)
(Vorig bericht Botanie 4469 F)

A. **SPANJE. — Hervorming bankwezen. —**
Aug. — De Spaansche ministerraad heeft besloten, eenige belangrijke wijzigingen aan te brengen in het Spaansche bankwezen. De nieuwe bankwet schept de voorwaarden voor de overneming van voornamelijk Britsche en Amerikaansche banken door Spaansche instellingen. Tevens zal den Spaanschen banken de mogelijkheid geschapen worden, de cliënteele van de liquideerende Engelsche en Amerikaansche banken over te nemen. Voornamelijk zal deze liquidatie betrekking hebben op de volgende Britsche en Amerikaansche banken: Royal Bank of Canada, Anglo-Southamerican Bank en de International Banking Corporation. (Keesings Financieel Archief)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Bewapeningskosten.**
4 Aug. — Het bewapeningsprogramma van de Ver. Staten omvat thans een som van 49,6 milliard dollar. Tot nu toe werd voor een bedrag van 28,7 milliard aan orders geplaatst en voor een som van 9,1 milliard aan orders uitgevoerd. De productie-index bedroeg in Juni van dit jaar 156 tegen 115 in Mei van het vorige jaar. Een verdere noemenswaardige stijging is binnen afzienbaren tijd nauwelijks te verwachten, aangezien de groote industrieën thans reeds op volle capaciteit werken en de uitbreiding van de nieuwe bewapeningsfabrieken niet in het voorgeschreven tempo kan plaats hebben. In de eerstvolgende maanden valt een scherpe beperking van de productie van verbruiksgoederen te verwachten. Ondanks de bewapeningsconjunctuur kan voor enkele takken van het Noord-Amerikaansche bedrijfsleven een terugslag worden verwacht. In de automobielindustrie rekent men op een werkloosheid van ca. 280.000 man en in den autohandel van rond 300.000 man. (Telegraaf)
(Vor. ber. Defensie 4768 E)

C. **NEDERLAND. — Distributie. - Wijziging melkrantsoen. —**
's-Gravenhage, 1 Aug. — De Secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij maakt bekend met betrekking tot de distributie van melk, dat met ingang van 3 Aug., gestandariseerde melk nog slechts zal worden verstrekt aan kinderen tot den leeftijd van 14 jaar, Dit brengt mede, dat personen van 14 jaar en ouder aangewezen zijn op taptemelk, welke vrij van distributie is. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Distributie 4778 D)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Buitenlandsche arbeidskrachten. —**
Berlijn, 24 Juli. (V.P.B.) — Het Reichsarbeitsblatt geeft cijfers over het aantal buitenlandsche werkkrachten, dat op 1 April 1941 binnen de grenzen van Groot-Duitschland te werk was gesteld. Dit bedroeg niet minder dan 1.25 millioen mannen en 0.25 millioen vrouwen. De helft hiervan is werkzaam bij den landbouw, de andere helft bij verschillende beroepen. De Polen zijn hierbij het sterkst vertegenwoordigd, n.l. 873.000 man. Daarop volgen het Protectoraat met 150.000, Italië met 132.000, Nederland met 90.000, België met 87.000, Slowakije met 69.000, Joego-Slavië met 48.000, Denemarken met 31.000, Frankrijk met 25.000, Hongarije met 21.000 en Zwitserland met 17.000 arbeiders. Voorts zijn er nog 17.000 arbeiders uit de overige Europeesche landen.
Het aantal krijgsgevangenen dat arbeidsdiensten verricht, wordt geschat op 1.400.000. In dit laatste getal is echter intusschen wijziging gekomen. Een groot aantal is er bij gekomen, daarentegen zijn vele Fransche krijgsgevangenen vrijgelaten.
(Utrechtsch Dagblad) **(V. b. Buitenlanders 4412 A; Fransche krijgsgevangenen 4763 E)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Uitbreiding exportlicenties naar Japan. —**
Batavia, 5 Aug. (Domei) — De autoriteiten van Nederlandsch-Indië hebben erin toegestemd, de exportlicenties naar Japan voor goederen als petroleum, rubber en tin uit te breiden. De betalingsvoorwaarden voor deze artikelen, zoo wordt vernomen, waren geregeld voordat de autoriteiten van Nederl.-Indië er toe overgingen de Japansche saldi te blokkeeren.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. N. O.-Indië—Japan 4779 C)**

F. **BELGIE. — Antwerpen. - Een jaar Duitsch bestuur. —**
Aug. — De Duitsche burgemeester en commissaris van Antwerpen, dr. Delius, brengt in een artikel in de „Brüsseler Zeitung", onder het opschrift „Groot-Antwerpen in wording", verslag uit over een jaar Duitsch bestuur in de havenstad.
De economische herleving kwam tot uiting in de daling van het werkloozencijfer van 80.000 in Juni 1940 tot 20.000 in Juni 1941. Op initiatief van het militaire bestuur nam het stadsbestuur uitgebreide werkverschaffingsmaatregelen, waardoor 5.900 tot 6.000 arbeiders aan werk kwamen. De Belgische staat verleende daarvoor een crediet van 50 millioen frank. In de eerste plaats werd de oude vestinggordel gesloopt en vervangen door groote plantsoenen. In zeer korten tijd werd het verkeer hersteld.
Een andere belangrijke taak was de waarborg van den levensmiddelenaanvoer. Naar Duitsch voorbeeld werd een afdeeling voor prijstoezicht en bestrijding van woeker en smokkelhandel opgericht, werd een rantsoeneeringsstelsel ingevoerd en werden marktregelingen getroffen. Voor de minvermogende bevolking werden keukens opgericht.
Het militaire bestuur wijdde zijn bijzondere aandacht aan de financieele saneering. Voorts deden de Duitsche autoriteiten voorstellen betreffende de annexatie der voorsteden met het resultaat, dat zes gemeenten reeds tot vereeniging hebben besloten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Antwerpen 4053 C)

G. **NEDERLAND. — Opbouwdienst. - Majoor J. N. Breunese eervol ontslag verleend. —**
Den Haag, 5 Aug. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van art. 1 van zijn Verordening no. 108/40 (vierde verordening over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen) den majoor J. N. Breunese eervol ontslag verleend uit zijn functie van commandant van den Nederlandschen Opbouwdienst en op pensioen gesteld. (Het Vaderland)
(V. b. Arbeidsdienst 4753 G; Opbouwdienst 4562 A)

H. **SERVIE. — Landaanwinning. —**
Aug. — Bij de opstelling van het Servische verbeteringsprogramma werd er op gerekend, dat in Servië in totaal 160.000 ha land door verbetering van den bodem en door reguleering van rivieren ter lengte van 600 km zouden kunnen worden gewonnen. De uitvoering van daartoe leidende projecten zou ten minste 1.5 milliard dinar vereischen.
Er bestaan plannen, ongeveer 54.500 ha droog te leggen, waarover 2½ jaar zal moeten worden gewerkt. De grootere opbrengst aan tarwe wordt na afloop van dezen arbeid geschat op ca. 3000 wagons. Tot het program voor de openbare werken behoort ook het verhoogen van de voortdurend aan overstroomingen onderhevige gebieden om Belgrado.
(N. R. Crt.) **(Vorig bericht Servië 4762 B)**

A. NEDERLAND. — Aardappelvoorziening. —

Den Haag, 4 Aug. — In de pers wordt de mogelijkheid geopperd, dat zich op enkele plaatsen in het land eenige moeilijkheden voordoen bij de voorziening met aardappelen. Deze moeilijkheden zijn van tijdelijken aard en worden veroorzaakt door het ongunstige weer in het voorjaar en de droge zomermaanden. Het kan zelfs zijn, dat ze in geringe mate gevoeld worden, als het rooien in deze weken meevalt. Anders zullen ze na 2 of 3 weken, naar mag worden aangenomen, geheel zijn opgelost. De geheele aardappelpositie voor het jaar 1941-'42 laat zich gunstig aanzien. In de eerste plaats is de oppervlakte, die met aardappelen is beteeld, met ongeveer 25% uitgebreid en voorts zullen voor alle zekerheid zeer veel aardappelen, die anders niet voor de consumptie worden gebruikt, voor dit doel worden gereserveerd. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Aardappelen 4768 A)

B. PORTUGAL. — Inwonertal. —

Lissabon, 4 Aug. (D.N.B.) — Het Bureau voor de Statistiek publiceert het resultaat der Portugeesche volkstelling van 1940. Op het vasteland en de Portugeesche eilanden werden 7.702.182 zielen geteld, hetgeen in vergelijking met de volkstelling van 1930 een toeneming van 876.299 beteekent. Het aantal inwoners van Lissabon bedraagt 704.669. (Telegraaf)

C. NEDERLAND. — Oudheidkundige dienst. —

Bij besluit van 24 Mei 1940 heeft de Secretaris-generaal van het toenmalige departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een rijkscommissie voor dit onderzoek onder voorzitterschap van prof. dr. N. J. Krom te Leiden ingesteld; tevens heeft het Rijksbureau een regeling omtrent het oudheidkundig bodemonderzoek in het leven geroepen. Hierdoor zijn orde en samenwerking tusschen de instanties tot stand gekomen, en een toezicht ingesteld op verzamelingen, die niet des rijks zijn, dus van gewestelijken of plaatselijken aard. Dr. Bursch is ambtshalve secretaris van de commissie. Deze adviseert het hoofd van het departement desgevraagd of eigener beweging over alle vraagstukken op dit gebied. Het bevordert, dat het oudheidkundig bodemonderzoek geschiedt op een wijze, waardoor de wetenschap en het museumwezen gebaat zijn en houdt toezicht op de naleving van de bij dezelfde beschikking vastgestelde regeling betreffende het oudheidkundig bodemonderzoek, en legt een documentatie van de oudheidkundige vondsten aan: een kaartsysteem van de voorwerpen, die zoowel in de openbare oude verzamelingen als in particulier bezit berusten. Voorts beoogt zij een verzameling van alle gegevens uit de oudere literatuur op dat gebied, en in de laatste maar voornaamste plaats een inventarisatie van de oude grafheuvels, hunneschansen, terpen, romeinsche bouwresten, enz.

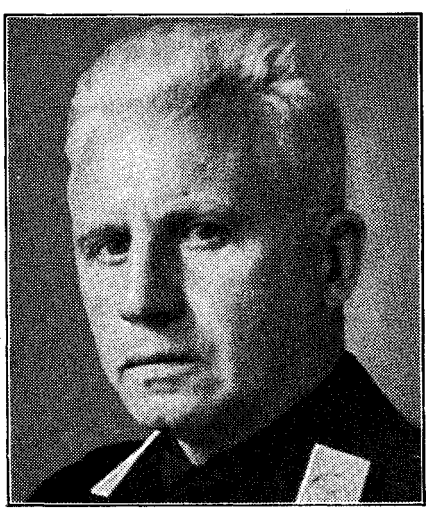
Terreinen, die vermoedelijk oudheidkundige verschijnselen bevatten, zullen de noodige bescherming genieten, en de bij ontginning te vinden resten zullen met alle zorgen worden omringd en voor het nageslacht bewaard blijven. Het Centrale Rijksmuseum van oudheden te Leiden en het Biologisch-Archæologisch Instituut der Rijksuniversiteit te Groningen zijn bij dit werk ten nauwste betrokken. Ook zal het streven der locale verzamelingen in den lande tot behoud van bodemvondsten den krachtigen steun van het rijksbureau ondervinden. In Limburg is op dit gebied reeds vele jaren gewerkt. In Augustus van het vorige jaar zijn o.a. bij Grubbenvorst (N.-Limburg) germaansche grafheuvels onderzocht, die anders verloren zouden zijn gegaan. Te Heerlen is verleden jaar een zeer goed bewaard gebleven romeinsch badhuis blootgelegd, waarvan mozaïekvloeren, diverse zuiltjes en zelfs een verwarmingsinstallatie getuigen. Hier wordt het onderzoek dit jaar voortgezet.

Ook in andere provincies zijn belangrijke objecten gevonden, zoo dit jaar te Dorregeest (bij Uitgeest) een vlakke terp, een z.g. „woerd", uit de eerste eeuw onzer jaartelling, waarbij eenige putten met houten fundeeringen en een aantal potten van gebakken aardewerk zijn aangetroffen. Ook hier was een terrein, dat weggegraven werd. Bij Zelhem (in den Achterhoek) is een klein urnenveld van omstreeks 500 voor Chr. opgegraven. Te Valkenburg bij Leiden zijn de resten van een kleine Romeinsche vesting, bestaande uit steenen fundeeringen met een complete gracht, ontdekt. Ook in het oude deel van Middelburg en te Rotterdam zijn belangrijke fundamenten gevonden. In laatstgenoemde stad, o.a. twee middeleeuwsche kasteelresten, waarvan er een onder een spoordijk voorloopig onbereikbaar blijft. De nieuwste vondsten zijn die bij den vijfsprong te Lunteren, waar een Germaansch dorp uit de laatste eeuwen voor het begin onzer jaartelling thans vrij volledig voor den dag komt. Op al deze terreinen zouden de sporen van het verleden onherroepelijk zijn verdwenen, indien niet bijtijds een onderzoek door een der beide centrale instanties, te Groningen of te Leiden, zou zijn ingesteld. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Archæologie 4685 A)**

D. NEDERLAND. — Katholieke Onderwijzersbond. - Prof. dr. R. van Genechten gevolmachtigde. —

's-Gravenhage, 6 Aug. — Officieel wordt bekendgemaakt:

De commissaris voor niet-commercieele vereenigingen en stichtingen heeft prof. dr. R. van Genechten tot gevolmachtigde van den Katholieken Onderwijzersbond en alle aangesloten vereenigingen benoemd.

Prof. dr. R. van Genechten (Foto Polygoon)

(Telegraaf) **(V. b. Prof. dr. R. van Genechten 4770 H)**

E. NEDERLAND. — Voedselvoorziening. - Uitbreiding bouwland. —

's-Gravenhage, 5 Aug. — Het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd maakt bekend:

De voorschriften, welke van overheidswege voor den oogst-1942 voor de bodemproductie worden gegeven, bepalen o.a., dat de totale oppervlakte bouwland in Nederland onder de huidige omstandigheden niet moet verminderen. Daarom zal het verboden zijn in 1942 grond, welke in 1941 als bouwland in gebruik was, te gebruiken als grasland, behalve wanneer een even groot oppervlak grasland wordt gescheurd.

Gewassen, waarvan de teelt onbeperkt is toegestaan, zijn: tarwe, rogge, gerst, boekweit, korrelmaïs (zaadmaïs), koolzaad, erwten, boonen, vlas, kanariezaad, aardappelen (zoowel consumptie- als fabrieksaardappelen), suikerbieten, cichorei en hennep.

Een gedeelte van deze gewassen behoort tot die, waaraan onze volksvoeding op de eerste plaats behoefte heeft, n.l. tarwe, rogge, gerst, aardappelen en koolzaad. Uitbreiding van deze gewassen is dringend noodig. (Telegraaf)

(Vorig bericht Voedselvoorziening 4783 A)

A. **NEDERLAND. — Staatsschuld 1940. —**
5 Aug. — Blijkens het algemeen verslag betreffende den stand der staatsschuld op 31 December 1940 bedroeg de totale geconsolideerde schuld op dien datum *f* 3.587.526.650 (v. j. *f* 3.140.000.200) en de vlottende schuld *f* 1.742.048.282 (*f* 1.078.552.980), in totaal *f* 5.329.574.932 (*f* 4.218.553.180). De vermeerdering heeft derhalve ruim *f* 1,1 milliard bedragen. Hierin zijn begrepen de bedragen, die voor Nederlandsch-Indië zijn geleend, in totaal *f* 117,1 millioen.
(N. R. Crt.) **(Vorig bericht Staatsschuld 4411 A)**

B. **NEDERLAND. — Aartsbisschop van Utrecht beboet. —**
's-Gravenhage, 6 Aug. — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld:
Aan den aartsbisschop van Utrecht, mgr. De Jong, is door de Duitsche politie wegens het niet opvolgen van een hem verstrekte lastgeving een boete van *f* 500 opgelegd. (Alg. Handelsblad)

C. **ROEMENIE. — Generaal Antonescu het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 6 Aug. (D.N.B.) — Naar aanleiding van de bevrijding van Bessarabië van de bolsjewistische geweldheerschappij heeft de Führer en opperste bevelhebber der weermacht den Roemeenschen staatsleider en opperbevelhebber van Duitsche en Roemeensche troepen, generaal Antonescu, het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend.
De Führer heeft 6 Aug. aan het Zuidelijke front van het Oostelijk oorlogstooneel generaal Antonescu persoonlijk gedecoreerd.
(Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Generaal Antonescu 4732)

D. **NEDERLAND. — Katholieke Boeren- en Tuindersbond. - O. F. J. Damave commissaris. —**
's-Gravenhage, 6 Aug. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft Otto Frans Josephus Damave te Voorburg, tot commissaris van den Katholieken Boeren- en Tuindersbond, alsmede van de door dezen bond beïnvloede nevenorganisaties, vereenigingen en stichtingen benoemd.
De heer O. F. J. Damave is oudchef van de afdeeling Organisatie van het Rijksbureau voor de uitvoering van de Landbouwcrisiswet 1933. Momenteel is hij algemeen secretaris van het Nederlandsch Agrarisch Front en tevens gouw-gemachtigde van dit front voor de gouw Noord-Brabant. Ook is hij hopman in de W. A. (De Tijd)

E. **NEDERLAND. — Duitsche Kamer van Koophandel. - Betaling voor opdrachten. —**
's-Gravenhage, 6 Aug. — De Rijkscommissaris heeft op 28 Juli 1941 een verordening uitgevaardigd, welke o.m. bepaalt, dat industrie- en handelsondernemingen, die in het bezette Nederlandsche gebied haar zetel of een filiaal hebben, voor orders, die haar door opdrachtgevers uit het Duitsche Rijk of door Duitsche dienstinstanties in het Duitsche Rijk of in het bezette Nederlandsche gebied verstrekt worden, aan de Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland een betaling van 1 per mille der waarde van de opdracht moeten verrichten.
(Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Handel met Duitschland 4762 C)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Dr. Todt benoemd tot inspecteur-generaal voor water en energie. —**
Berlijn, 6 Aug. (D.N.B.) — De Führer en Rijkskanselier heeft Rijksminister dr. Todt benoemd tot inspecteur-generaal voor water en energie. In het decreet van den Führer wordt gewezen op de bijzondere eischen van den oorlog en de noodzakelijkheid van eenheid in het ontwerpen van plannen in het Groot-Duitsche gebied, ten aanzien van de leiding en reorganisatie van de energie-uitbreiding en het water- en energiebedrijf. (Het Vaderland)
(Vorig bericht dr. Todt 4567 D)

G. **NEDERLAND. — Joden. - Aanmeldingsplicht. —**
's-Gravenhage, 6 Aug. — Ambtelijk wordt het volgende medegedeeld:
„In enkele gevallen werd vastgesteld, dat joden en personen die gedeeltelijk van joodschen bloede zijn, den hun door een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied opgelegden plicht om zich aan te melden tot op heden niet nagekomen zijn.
Wie tot en met den 15den Augustus 1941 aan zijn plicht tot aanmelding geen gevolg heeft gegeven wordt, ongeacht de in de verordening van 10 Januari 1941 bepaalde gevangenisstraf, naar een werkkamp gezonden. Rauter,
S.S. Gruppenführer en General-leutnant der Politie."
(Vor. ber. Joden 4741 C; Aanmeldingsplicht 4522 C)

H. **ENGELAND EN DE OORLOG 1941. — Verklaringen van minister Eden en majoor Attlee in het Lagerhuis. —**
Stockholm, 6 Aug. (D.N.B.) — Naar de Londensche nieuwsdienst meldt, heeft de Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, op 6 Aug. in het Lagerhuis omtrent de situatie in het Verre Oosten verklaard, dat iedere nieuwe stap van Japan een uiterst gespannen toestand tusschen Japan en Groot-Brittannië zou teweeg brengen.
Voorts uitte hij de hoop, dat de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Groot-Brittannië en China nog mogen worden versterkt. Majoor Attlee waarschuwde tegen overdreven optimisme. Wij moeten inzien, dat wij nog steeds om ons bestaan vechten tegen een zeer sterken, onverbiddelijken vijand. In de lucht heeft Hitler Engeland met de grootste energie aangevallen, hij heeft den oorlog ter zee onafgebroken voortgezet, maar de inval, die op een zeker oogenblik voor de deur scheen te staan, moest worden uitgesteld.
Maar, zoo vervolgde hij, er kan geen grootere dwaasheid zijn dan dat men denkt, dat uitstel afstel is.
Voorts zeide Attlee, dat het ook dwaas zou zijn, den afloop van den strijd in het Oosten te willen voorspellen. Men kon niet van hem verwachten, dat hij iets zou laten doorschemeren over de maatregelen, die voor de hulp aan de Sovjet-Unie kunnen worden genomen. Het Huis kon er echter gerust op zijn, dat al het mogelijke zou worden gedaan.
Ten aanzien van den slag op den Atlantischen Oceaan verklaarde hij, dat de Duitschers ook in de twee afgeloopen maanden naar het behalen van successen hebben gestreefd. In den loop der laatste maanden heeft de vijand, aldus Attlee, er naar gestreefd, verder en verder op den Oceaan door te dringen, zoodat de strijd ter zee thans wordt uitgevochten op een reusachtig gebied, dat zich uitstrekt tot aan de kust der Vereenigde Staten en tot in de Afrikaansche wateren. In dezen strijd hebben wij, zoo merkte spr. op, zware verliezen geleden.
(Haagsche Crt.)
(Vorig bericht Min. Eden 4753 F)

I. **NEDERLAND. — Duitsche Roode Kruis. - Dankbetuiging van den Führer. —**
7 Aug. — De pers maakt melding van een door mevrouw O. de Ruiter-van Lankeren Matthes, leidster van de N.S.V.O., ontvangen brief van den minister van staat en chef van de Präsidialkanzlei, Meissner, waarin haar namens den Führer dank wordt gebracht voor de gift van *f* 70.000, welke onlangs ten behoeve van het Duitsche Roode Kruis aan mevrouw Seyss-Inquart werd overhandigd.
Deze gift was het resultaat van den oproep van de N.S.V.O. naar aanleiding van de pro-bolsjewistische houding van de uitgeweken Nederlandsche regeering te Londen. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Duitsche Roode Kruis 4771 B)

K. **NEDERLAND. — Nederduitsch Hervormde Kerk. - Algemeene Synode. —**
Den Haag, 7 Aug. — Onder voorzitterschap van ds. J. W. J. Addink te Heeze, heeft te Den Haag van 16 Juli tot 6 Augustus een algemeene synode van de Ned. Herv. Kerk plaatsgehad.
Het aantal leden van dit kerkgenootschap bedroeg in 1930, volgens de schriftelijke kerkvisitatie, 3.103.726.
(De Standaard) **(V. b. Hervormde Kerk 4445 D)**

L. **NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Tweede bataljon vrijwilligers vertrokken. - Afscheid door lt.-generaal H. A. Seyffardt en ir. A. A. Mussert.**
Den Haag, 7 Aug. — 7 Aug. is het tweede contingent van het Nederlandsche Vrijwilligerslegioen, ter sterkte van ruim 400 man, naar Krakau vertrokken om de taak der Duitsche legers in hun strijd tegen het bolsjewisme te helpen verlichten.
In de groote zaal van den Dierentuin heeft generaal Seyffardt de vertrekkenden toegesproken, nadat hij

eerst den troep, gepresenteerd door kapitein Voorwinden, had geïnspecteerd. Aan deze inspectie namen ook deel S.S.-Gruppenführer Rauter, Oberst-leutnant Von Müller en generaal-majoor Schumann.
Voor de plechtigheid in den Dierentuin begon, had de leider van de N.S.B., ir. A. A. Mussert, afscheid genomen van de leden van zijn beweging die met dit contingent van het legioen vertrokken.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Vertrek eerste bataljon 4773 E; ir. A. A. Mussert 4784 D)**

A. **RABINDRANATH TAGORE OVERLEDEN. —**
Berlijn, 7 Aug. (D.N.B.) — Naar de Londensche berichtendienst meldt, is Rabindranath Tagore 7 Aug. overleden.
Rabindranath Tagore is in 1861 te Calcutta geboren, genoot in Engeland zijn opleiding en stond later aan het hoofd van een school te Bolapur. In 1913 werd hem de Nobelprijs verleend. Zijn voornaamste werken zijn: „Gitanjali" (Wijzangen), 1912; „The Gardener" (De Hoovenier), „The crescent Moon", „Sadhana, discourses", alle van 1913; „Chitra" en „The King of the dark Chamber" (1914).
In 1915 benoemde de Engelsche regeering hem tot baronet, van welken titel hij echter in 1919 afstand deed als protest tegen de onderdrukking van de onlusten in de Pendsjab.
Voor het onderwijs in Indië heeft Tagore veel gedaan. Hij wilde de geestelijke ontwikkeling van Indië uit eigen krachten laten groeien en in eigen richting laten gaan.
In 1901 stichtte hij in zijn geboortestreek een universiteit, de Satiniketan School.
In Nederland verwierf Tagore een groote bekendheid door de vertalingen, welke dr. Fred. van Eeden van zijn werk maakte.
(Alg. Handelsblad)
(Photo buitentekst 2400a)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Diensttijd tot 2½ jaar verlengd. —**
Washington, 7 Aug. (D.N.B.) — De senaat heeft 7 Aug. met 44 tegen 28 stemmen de wet aangenomen, waardoor de diensttijd met anderhalf jaar wordt verlengd, zoodat deze thans 2½ jaar bedraagt.
(Telegraaf) **(Vorig bericht Dienstplicht 4768 E)**

C. **BELGIE. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Vlaamsch legioen vertrokken. —**
Brussel, 7 Aug. (D.N.B.) — Het eerste contingent van het anti-bolsjewistische vrijwilligerslegioen „Vlaanderen" is 5 Aug. uit Brussel vertrokken. De leider van het Vlaamsche Nationale Verbond, Staf de Clercq, nam in een toespraak van hen afscheid.
(Telegraaf) **(Vorig bericht 4772 C)**

D. **ITALIE. — Bruno Mussolini verongelukt. —**
Rome, 7 Aug. (Stefani) — De kapitein-vlieger Bruno Mussolini, een zoon van den Duce, heeft 7 Aug. den dood gevonden, als gevolg van een ongeluk, dat hem overkwam in de omgeving van Pisa tijdens een proefvlucht met een nieuw type vliegtuig.
Hij stond bekend als een zeer bekwame vliegenier en behaalde reeds op 17-jarigen leeftijd zijn brevet. Als vrijwilliger nam hij deel aan den strijd tegen Abessynië en den Spaanschen burgeroorlog.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Bruno Mussolini 3122 D)**

E. **DENEMARKEN. — Kroatië erkend. —**
Agram, 7 Aug. (D.N.B.) — Naar medegedeeld wordt, heeft ook Denemarken den onafhankelijken staat Kroatië erkend. (Telegraaf)
(Vorig bericht Onafhankelijkheid Kroatië 4780 B)

F. **NEDERLAND. — Dysenterie. —**
6 Aug. — Te Amsterdam en Den Haag worden gevallen van dysenterie gemeld. De gezondheidsdienst dezer steden vestigt er de aandacht op, dat er geen aanleiding voor bezorgdheid bestaat, daar deze ziekte als een echte zomerziekte beschouwd wordt en vrijwel ieder jaar voorkomt. Wel wordt het publiek aangeraden onmiddellijk bij de eerste verschijnselen medische hulp te baat te nemen. De haard dezer lichte epidemie, die zich door bacillen verbreidt, heeft men nog niet kunnen ontdekken. (Het Vaderland)

G. **FRANKRIJK. — Generaal Dentz geïnterneerd. —**
Berlijn, 8 Aug. (D.N.B.) — Naar Reuter uit Beiroet meldt, zijn generaal Dentz en 35 Fransche officieren door de Engelschen geïnterneerd. Het Engelsche agentschap noemt dit een tegenmaatregel naar aanleiding van het niet-vrijlaten van officieren (De Gaullisten), die aan Britsche zijde hebben gevochten. De Fransche regeering heeft bij de Engelsche regeering tegen dezen maatregel geprotesteerd.
(De Standaard) **(V. b. Gen. Dentz 4714 B en 4758 F)**

H. **NEDERLAND. — Nederlandsche Volksdienst. - Kinderen naar de Ostmark. —**
Amsterdam, 8 Aug. — Het eerste jeugdtransport van den Nederlandschen Volksdienst is op 8 Augustus naar Linz vertrokken. 140 kinderen, voornamelijk afkomstig uit de groote steden, zullen aldaar 6 weken tot ontspanning en herstel van gezondheid verblijf houden.
Deze uitzending is de eerste daad van den eerst onlangs opgerichten Ned. Volksdienst. (Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Nederl. Volksdienst 4776 H.; Nederl. kinderen n. d. Oostmark 4399 D)

I. **NEDERLAND. — Distributie. - Theeverkoop verboden. —**
's-Gravenhage, 8 Aug. — De Secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij, vestigt er de aandacht op, dat de nieuw aangewezen bon uitsluitend recht geeft op het koopen van koffie-surrogaat. De bij de detaillisten aanwezige restantvoorraden thee mogen tot nader bericht niet worden uitverkocht. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Thee 4768 A)

K. **CHINA. — Nederlanders aangeraden dit land te verlaten. —**
Shanghai, 8 Aug. (United Press) — Het Nederlandsche consulaat te Shanghai heeft de berichten uit Peking bevestigd, volgens welke de Nederlandsche regeering te Londen den in het bezette Chineesche gebied wonenden Hollanders, die daar niet voor belangrijke bezigheden moeten vertoeven, heeft aangeraden te vertrekken. (Haagsche Crt.)

L. **NEDERL. OOST-INDIE. — Voortzetting handelsbetrekkingen met Japan. —**
Tokio, 8 Aug. (United Press) — Het Japansche ministerie van Financiën heeft bekend gemaakt, dat Ned.-Indië zijn toestemming heeft verleend voor het voortzetten van sommige handelsbetrekkingen tusschen Japan en Ned.-Indië ondanks de blokkeeringsmaatregelen. Japan zal naar evenredigheid eveneens faciliteiten voor Ned.-Indië invoeren.
In de desbetreffende overeenkomst is ook de mogelijkheid geschapen voor beperkte transacties in vreemde valuta. Aangezien de Japansche overeenkomsten in zake olieleveringen in dollars zijn gesteld, zou de nieuwe overeenkomst kunnen beteekenen dat Japan ook nog petroleum uit Ned.-Indië zal betrekken. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4785 E)

M. **NEDERLAND. — Grootboek voor den wederopbouw. —**
De Haag, 8 Aug. — De Secretaris-generaal van het departement van Financiën heeft voorschriften vastgesteld voor het Grootboek voor den Wederopbouw.
Daarbij is o.m. bepaald, dat de onteigeningsvergoedingen en de bijdragen wegens schade aan gebouwde onroerende goederen en aan schepen, worden ingeschreven in dit Grootboek.
(De Tijd)
(Vorig bericht Wederopbouw 4746 F)

N. **NEDERLAND. — Sociale wetgeving. — Rede van vakvereenigingscommissaris H. J. Woudenberg. —**
In een op 8 Aug. te Amsterdam gehouden rede voor functionarissen van het N.V.V., heeft de commissaris H. J. Woudenberg belangrijke maatregelen op het terrein der sociale wetgeving aangekondigd. Zoo zal de ziektewet in dier voege worden uitgebreid, dat

ook de financieel zwaksten verzekerd zullen zijn van een doeltreffende ondersteuning in geval van ziekte. Alle arbeiders dienen lid te zijn van een ziekenfonds. De contributie wordt in het vervolg voor de helft door den werkgever gedragen. Zij wordt berekend naar het arbeidsloon. De ziekenfondsen zullen worden geconcentreerd.

Ten aanzien van de invaliditeits- en ouderdomsrente deelde de heer Woudenberg mede, dat een aantal gebreken, welke tot dusver voorkwamen, zullen verdwijnen. De verzorgingsgedachte zal hierbij richtlijn zijn. Voordat deze materie definitief geregeld wordt, zullen de verschillende uitkeeringen belangrijk worden verhoogd: met 25% voor de rentetrekkers boven 65 jaar, met 50% voor trekkers van invaliditeitsrente beneden 65 jaar en voor het geval dat de rentetrekker gehuwd is, komt daar nog een toeslag van 25% bij. Op het weduwen- en weezenpensioen wordt een toeslag van 50% gegeven. De kindertoeslag bedraagt 20% per kind tot een maximum van 6 kinderen.

De bijeenkomst werd bijgewoond door den vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris, dr. Hellwig.

(Telegraaf - Vaderland)

(Vorig bericht Commissaris Woudenberg 4780 H)

A. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Engelsche duikboot geramd. - Tankboot van 11.600 ton getorpedeerd. - Vrachtschepen bij Suez vernietigd. - Overzicht luchtaanvallen op Egypte.**

Rome, 4—9 Aug. (Stefani) — Het hoofdkwartier van de Italiaansche weermacht maakt bekend:

De Engelsche onderzeeër „Cachalot" van 1500 ton werd door een torpedoboot geramd. 91 leden der bemanning werden gered en gevangen genomen.

Tankboot getorpedeerd. — In de Middellandsche Zee heeft een duikboot een vijandelijke tankboot van 11.600 ton tot zinken gebracht. Het schip was op reis naar Tobroek.

Vrachtschepen bij Suez vernietigd. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 3 op 4 Augustus op de reede van Suez twee Britsche koopvaardijschepen, samen groot 18.000 brt. vernietigd en troffen een groot passagiersschip zwaar.

Overzicht luchtaanvallen op Egypte. — Sedert den 17en Mei 1941 werden 40 aanvallen gedaan door Duitsche gevechtsvliegtuigen op loonende doelen van de Britsche ravitailleeringsbases in Egypte. Hiervan werden 13 aanvallen op Alexandrië gedaan. Zes aanvallen werden gedaan op de haven van Port Saïd aan het Noordelijke einde en eveneens zes op Suez aan het Zuidelijk einde van het Suezkanaal. Hierbij werden behalve haven- en benzine-installaties in vele gevallen ook groote vrachtschepen en transportschepen van den tegenstander zwaar beschadigd, resp. vernietigd.

De aanvallen hadden voorts ten gevolge, dat ook het kanaal zelf weer geruimen tijd versperd was.

(Telegraaf - Haagsche Crt.)

(Vorig bericht Krijgsverrichtingen 4781 C)

B. **NEDERLAND. — Jhr. E. von Bönninghausen commissaris van de provincie Overijsel. - Mr. J. Linthorst Homan en mr. A. E. baron van Voorst tot Voorst eervol ontslagen als commissarissen der provincies Groningen en Overijsel. —**

Den Haag, 9 Aug. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

1. De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den burgemeester van de gemeente Tubbergen in Overijsel, jhr. Egon von Bönninghausen, met gelijktijdig eervol ontslag uit zijn functie van burgemeester, benoemd tot commissaris van de provincie Overijsel.

2e. Den commissaris van de provincie Groningen, mr. J. Linthorst Homan, eervol uit zijn functie ontslagen en op pensioen gesteld.

3e. Den commissaris van de provincie Overijsel, mr. A. E. baron van Voorst tot Voorst, eveneens eervol uit zijn functie ontslagen en op pensioen gesteld.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Jhr. Egon von Bönninghausen 4390 E; Mr. J. Linthorst Homan 4551 A)**

C. **BELGIE. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Het Waalsche legioen met den Rexisten-leider Léon Degrelle vertrokken. —**

Brussel, 10 Aug. (A.N.P.) — De leden van het Waalsche legioen zijn naar het Oosten vertrokken. Onder hen bevindt zich de leider der Rexisten, Léon Degrelle. (Telegraaf) **(Vor. ber. Strijd tegen Bolsjewisme 4788 C; Degrelle 4519 C)**

D. **NEDERLAND. — Weekblad „De Waag". - Redactiewijziging. —**

Amsterdam, 8 Aug. — Met ingang van 8 Aug. verschijnt het weekblad „De Waag" onder de hoofdredactie van drs. W. Goedhuys. De redactie is gevestigd te Amsterdam, Hekelveld 15. In zijn hoofdartikel brengt drs. Goedhuys o.m. hulde aan den aftredenden hoofdredacteur Mr. A. F. Zwaardemaker, die onder dikwijls moeilijke omstandigheden, het werk wist voort te zetten. Tevens deelt hij mede, dat een groot deel van de oude redactiestaf haar medewerking zal blijven verleenen.

Evenals tot dusverre zal het blad geleid worden op nationaal-socialistischen grondslag. Het blijft daarbij onafhankelijk van eenige partij of beweging.

(Vorig bericht Pers 4772 G)

E. **NEDERLAND. — Distributie. - Turf. —**

's-Gravenhage, 10 Aug. — Het Rijkskolenbureau vestigt er de aandacht op, dat alle turf — met uitzondering van aanmaakturf en bolsterturf — tegen inlevering van geldige bonnen en/of toewijzingen verkocht dient te worden.

Het koopen of verkoopen, zonder geldige bonnen en/of toewijzingen, van goede turf is derhalve verboden. (Telegraaf)

(Vorig bericht Distributie 4788 I)

F. **NEDERLAND. — Waarschuwing weermachtsbevelhebber herhaald. - Doodstraf voor hulp aan den vijand. —**

's-Gravenhage, 9 Aug. — De bevelhebber van de weermacht in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, maakt bekend, dat de gebeurtenissen van den laatsten tijd hem aanleiding geven, nog eens nadrukkelijk te wijzen op zijn reeds op 17 Augustus 1940 door de pers aan de Nederlandsche bevolking gegeven waarschuwingen.

Hij herinnert eraan, dat wie in het bezette gebied op eenigerlei wijze den vijand begunstigt, in het bijzonder ook aan vijandelijke vliegtuigbemanningen of in opdracht van den vijand handelenden personen eenigerlei soort hulp verleent, volgens het oorlogsrecht, met den dood wordt bestraft. (Telegraaf)

(Vor. ber. Waarschuwing d.d. 17 Aug. 1940 4336 B; Gen. Christiansen 4578 A)

G. **BELGIE. — Hulp verleend aan den vijand. - Doodvonnis van den krijgsraad. —**

Brussel, 10 Aug. (A.N.P.) — Op 8 Aug. is voor den krijgsraad van den bevelhebber in de luchtgouw België-Noord-Frankrijk een proces gevoerd tegen eenige Belgen, die beticht werden van verleening van onderdak aan een Engelschen vlieger, wiens toestel omlaaggeschoten was.

Ondanks de discretie waarmede het verblijf van den Engelschman was omgeven, kwam dit feit ter kennis van de Duitsche politie, die overging tot arrestatie van alle schuldige leden van het gezin, nl. van Lucie Vis, haar moeder, Constance Fraipont, en haar vader, Emile Auguste Fraipont. Het drietal werd voor den krijgsraad gebracht.

De verdachten werden verdedigd door een advocaat van de luchtmacht, die wees op de omstandigheid, dat de daad der beklaagden voortsproot uit menschlievend gevoel.

In de motiveering van het vonnis betoogde de krijgsraad, dat uitsluitend met de feiten rekening gehouden kon worden. De bevolking is er herhaaldelijk op gewezen, dat verleening van onderdak ten strengste is verboden en dat, volgens het oorlogsrecht, het verleenen van hulp aan den vijand met den dood wordt bestraft. In den geweldigen strijd, dien Duitschland thans voert, is het onmogelijk een zware overtreding van de oorlogswetten zonder de strengste straf te laten passeeren. Met het oog hierop werden Lucie Vis en haar ouders tot de doodstraf veroordeeld. (Telegraaf)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Strijd tegen het bolsjewisme. - Oostelijk front. - Overzicht: Stalin-linie op 3 punten doorbroken. - 900.000 gevangenen; ca. 12.500 pantserwagens, 10.000 kanonnen, 9.000 vliegtuigen vernietigd of buitgemaakt. - Bloedige Sovjet-verliezen. - Gedetailleerde berichten 1, 2 en 3. - 25 divisies vernietigd in de Oekraïne. - Duitsche verliezen binnen de gebruikelijke grenzen. - Korosten en Türi bezet. - Overwinning bij Roslaw. - Westelijk front: In Juli 463 Engelsche vliegtuigen boven het Kanaal verloren. - Dover beschoten. - Totaal tonnageverlies van Sept. 1939 tot Aug. 1940: 13.000.000 ton; in Juli 1941: 407.000 ton. - Engelsche vliegtuigverliezen van 1 Jan. tot 31 Juli 1941: 1.607 stuks. - In de week van 1—7 Augustus 200.000 ton vijandelijke scheepsruimte vernietigd. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 6 Aug. (D. N. B.) — Het opperbevel van de weermacht meldt: Het tijdstip is gekomen, waarop het mogelijk is, opheldering te verschaffen over het verloop en het resultaat van den strijd, welke met de doorbraak van de Stalin-linie begon.

Tusschen Zwarte Zee en Finsche Golf hadden het terrein en de eigen doelstelling tot resultaat, dat deze doorbraak op drie beslissende punten werd afgedwongen: ten Zuiden van de Pripet-moerassen, in de richting van Smolensk en ten Zuiden van het Peipus-meer.

In totaal zijn aan het Oostelijk front tot dusverre ongeveer 900.000 gevangenen gemaakt; meer dan 12.500 gepantserde gevechtswagens, ruim 10.000 stukken geschut en meer dan 9.000 vliegtuigen zijn vernietigd of buitgemaakt. Daarbij wordt uitdrukkelijk gezegd, dat de Sovjet-soldaten buitengewoon taai en hardnekkig hebben gevochten, zoodat de bloedige verliezen der Sovjets een veelvoud van het aantal gevangenen bedragen.

De Oorlog

Bericht no. 1. — Nadat de Duna tusschen Dunaberg en Riga was bedwongen en Letland van den vijand was gezuiverd, stond de legergroep van generaal-veldmaarschalk Ritter von Leeb voor de taak, de langs de grens van Letland en de Sovjet-Unie loopende Stalin-linie te doorbreken en tevens de in Estland staande strijdkrachten van de Sovjet-weermacht te verslaan. In een dapperen aanval gelukte het de zeer uitgebreide en taai verdedigde stellingen ten Zuiden van het Peipus-meer te doorbreken.

Het in Estland opereerende leger van den kolonel-generaal von Küchler nam eerst de fel omstreden steden Dorpat, Fellin en Pernau in, versloeg in talrijke hevige gevechten de vijandelijke divisies en verdreef ze via Taps naar het Noorden. In dezen sector werden reeds meer dan 35.000 gevangenen gemaakt, 355 pantserwagens en 655 stukken geschut buitgemaakt of vernietigd.

Bericht no. 2. — Aan den Zuidelijken vleugel had de onder het opperbevel van generaal-veldmaarschalk von Rundstedt staande legergroep bijzonder moeilijke terrein- en weersomstandigheden en een in aantal zeer superieuren vijand te overwinnen.

In een langdurige zeer zware frontale worsteling moesten de legers zich een weg naar voren banen, via Sjitomir tot aan de poorten van Kief.

Met deze doorbraak werd het mogelijk over een breed front tusschen Dnjestr en Dnjepr naar het Zuiden te zwenken. Aan deze gevechten hebben Hongaarsche en Slowaaksche formaties een schitterend aandeel gehad. Tegelijk met deze operatie hebben de onder het opperbevel van generaal Antonescu staande Duitsch-Roemeensche formaties den Proeth bedwongen en Bessarabië van den vijand gezuiverd. Vervolgens werd het leger naar het Noordoosten in den strijd gebracht om verband te vormen met de uit het Noorden komende strijdkrachten.

De telling in dezen gevechtssector heeft als resultaat 150.000 gevangenen, 1.970 gepantserde gevechtswagens en 2.190 stukken geschut. De luchtvloot van kolonel-generaal Löhr heeft hierbij 980 vliegtuigen vernield.

Bericht no. 3. — In het midden van het Oostelijke front heeft de legergroep van generaal-veldmaarschalk von Bock den grooten slag van Smolensk zegevierend ten einde gevoerd. In een worsteling van bijna vier weken hebben de legers den vijand ontzaglijke bloedige verliezen toegebracht. 310.000 gevangenen vielen hierbij in onze handen, 3.205 gepantserde gevechtswagens, 3.120 stukken geschut en een niet te overziene hoeveelheid ander oorlogstuig werden buitgemaakt of vernield.

De luchtvloot van generaal-veldmaarschalk Kesselring heeft een beslissend aandeel in deze overwinning. Het luchtwapen der Sovjets verloor in dezen gevechtssector 1.098 vliegtuigen.

25 divisies vernietigd in de Oekraïne. — Hoofdkwartier van den Führer, 8 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht meldt:

In de Oekraïne zijn het zesde en het twaalfde Sovjetleger, benevens deelen van het achttiende Sovjetleger, in totaal omstreeks 25 divisies infanterie, berg- en pantsertroepen, naar zoo juist door de legergroep van generaal-veldmaarschalk von Rundstedt wordt gemeld, vernietigd, in samenwerking met de luchtvloot van General-Oberst Loehr. Honderddrieduizend gevangenen, onder wie de opperbevelhebber van het zesde en die van het twaalfde leger, zijn in onze handen gevallen.

Driehonderdzeventien pantserauto's, achthonderdachtenvijftig stukken geschut en een onafzienbare hoeveelheid oorlogstuig, waaronder vijfentwintighonderd vrachtauto's, benevens volle spoortreinen, zijn buitgemaakt. De tegenstander heeft zeer zware, bloedige verliezen geleden, waarvan de omvang kon worden bepaald op ca. tweehonderdduizend man.

Duitsche verliezen binnen de gebruikelijke grenzen. — In antwoord op de tactiek der Engelsche propaganda, wordt er van Duitsche zijde op gewezen, dat ook bij de gevechten in het Oosten de verliezen nergens de verhoudingsgetallen der afgeloopen veldtochten te buiten gaan.

Korosten ingenomen. — Hoofdkwartier van den Führer, 9 Aug. (D.N.B.) — Ten Zuiden van de Pripet-moerassen hebben Duitsche troepen na gevechten, die verscheidene dagen duurden, in onherbergzaam bosch- en moerasgebied het belangrijke spoorwegknooppunt Korosten ingenomen.

Türi bezet. — Berlijn, 9 Aug. (D.N.B.) — Türi is in Duitsche handen gevallen. De stad, die nauwelijks 3000 inwoners telt, is een belangrijk knooppunt van wegen en spoorlijnen. Hier komen de spoorlijnen van Moisaküla naar Reval en van Taps naar Türi bij elkaar.

(Türi ligt hemelsbreed 80 km ten Zuidoosten van Reval).

Overwinning bij Roslaw. — De in het gebied van Roslaw op 100 km ten Zuidoosten van Smolensk ingesloten Sovjet-formaties zijn vernietigd. 38.000 gevangenen zijn binnengebracht. Buitgemaakt werden 250 pantserwagens, 359 stukken geschut en verder krijgsmaterieel.

WESTELIJK FRONT: 463 Engelsche vliegtuigen verloren. — Berlijn, 7 Aug. (D.N.B.) — Tijdens het Britsche luchtoffensief heeft het Britsche luchtwapen, naar aan het D.N.B. wordt gemeld, in Juli 463 machines verloren alleen boven het Kanaal.

Dover beschoten. — Berlijn, 7 Aug. (D.N.B.) — Batterijen vèrdragend geschut van de Duitsche marine hebben op 6 Aug. voor de oorlogvoering belangrijke doelen in de stad Dover en de haven met goede resultaten onder vuur genomen.

Totaal tonnageverlies 13.000.000 ton; in Juli 407.000 ton. — Berlijn, 6 Aug. (D.N.B.) — In aansluiting op de in het weermachtbericht van 6 Aug. vermelde Britsche scheepsverliezen in de maand Juli van ruim 407.000 ton, geeft de Berlijnsche pers een overzicht van de totale verliezen, welke de Britsche scheepvaart tot dusver in den oorlog geleden heeft. Deze verliezen naderen thans de grens van dertien millioen ton, ongerekend de talrijke verliezen door mijnen en beschadigingen.

Engelsche vliegtuigverliezen van 1 Jan. tot 31 Juli 1941. — Berlijn, 5 Aug. (D.N.B.) — Het Britsche luchtwapen heeft, naar het D.N.B. van bevoegde zijde verneemt, van 1 Jan. 1941 tot 31 Juli 1941, 1.607 vliegtuigen verloren.

200.000 ton vijandelijke scheepsruimte vernietigd. — Berlijn, 8 Aug. (D.N.B.) — In een aanval op een naar Engeland varend konvooi werd 46.500 b.r.t. tot zinken gebracht. Bovendien kan er op worden gerekend, dat vier andere schepen van in totaal 29.000 ton vernietigd zijn, zoodat deze duikboot-actie het totaalverlies van 75.500 b.r.t. ten gevolge heeft gehad. Daarmede is in de week van 1—7 Aug. meer dan 200.000 b.r.t. door Duitsche duikbooten tot zinken gebracht. (Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland) **(V. b. Krijgsverrichtingen 4782 A; Eng. scheepsverliezen in Juni 4750 B; Eng. vliegtuigverliezen in Mei 1941 4725 A; in Juni '40—Febr. '41 4607 D)**

A. **Groeiende invloed der Ver. Staten in Zuid-Amerika. - Steunpuntenpolitiek. —**

De publicatie van de zwarte lijsten, de affaire-Belmonte, de financieele ondersteuningspolitiek, de naasting der Zuid-Amerikaansche pers voor de belangen der Ver. Staten en niet in het minst de ijverige bemoeiingen der Ver. Staten om steunpunten in den vorm van vliegvelden en vlootbases in Zuid-Amerika te krijgen, al deze feiten tezamen werpen een schril licht op den groeienden invloed der Ver. Staten op Zuid-Amerika. In de Duitsche pers is een massa materiaal over de voortschrijdende overweldigingspolitiek van Roosevelt c.s. gepubliceerd.

De Vereenigde Staten hebben steeds weer gepoogd door de grootste intimidatie, gemotiveerd door zoogenaamde aanvalsbedoelingen van de spilmogendheden ten aanzien van Zuid-Amerika, door middel van economischen druk en leeningsaanbiedingen de Zuid-Amerikaansche staten voor hun steunpunten politiek ontvankelijk te maken. Na een jaar Amerikaanschen druk op de Ibero-Amerikaansche landen is op het vasteland van Zuid-Amerika de volgende situatie ontstaan:

Volledig succes trad aan den dag in de kleine centraal Amerikaansche landen. Daar worden vliegtuigbases, zoogenaamd in opdracht van de Amerikaansche luchtvaartmaatschappij Pan American Airways, door Amerikaansche technici en met Amerikaansch materiaal gebouwd en wel op Haïti en Nicaragua, Guatemala, Mexico heeft zich bereid verklaard zijn defensie niet op eigen kosten uit te breiden en dit in geval van oorlog ter beschikking van de Vereenigde Staten te stellen. De drie republieken, Venezuela, Columbia en Ecuador hebben den Vereenigden Staten verlof gegeven tot opmeting van hun kustwateren en eilanden door Amerikaansche officieren met het oog op den bouw van bases. Ook hier wordt de bouw verzorgd door Amerikaansche firma's.

ZUID-AMERIKA

Het groote Brazilië was het voorwerp van bijzonderen druk, omdat de Ver. Staten den Atlantischen Oceaan tusschen Natal en Dakar (West-Afrika) willen beheerschen. In Peru heeft de Senaat een wetsontwerp over den bouw van een Amerikaansche werf en een torpedostation aangenomen, die in geval van oorlog ter beschikking van de Vereenigde Staten zal worden gesteld. Uruguay verborg zijn bereidwilligheid achter de formule, dat zijn steunpunten ter beschikking van alle Amerikaansche landen zouden staan ter gemeenschappelijke verdediging van het continent. In Paraguay en Bolivia is het belang der Vereenigde Staten op den afstand van luchtbasis gericht.

Bij de uitvoering van de plannen der Vereenigde Staten spelen hun nauwe betrekkingen met de strijdkrachten van de Ibero-Amerikaansche landen een beslissende rol. Militaire missies der Vereenigde Staten bevinden zich in alle centraal Amerikaansche republieken. Het centrum hiervoor is Panama, en de opperbevelhebber der Kanaalzone aldaar.

In Venezuela bevindt zich een marinecommissie der Vereenigde Staten om de Venezolaansche marine krachtens de overeenkomst van dit voorjaar advies te verleenen. Te Peru bevindt zich eveneens een marinecommissie. Bevelhebber van de Peruaansche luchtmacht is een Amerikaansche officier. In Chili vertoeft een commissie van de luchtmacht onder leiding van een Amerikaanschen kolonel. Over de opmerking van steunpunten in Columbia en Ecuador is in het nevenstaande reeds gesproken.

De bekroning van de totale steunpuntenpolitiek is evenwel gelegen in een diplomatieke acte. Zoo heeft de Uruguayaansche regeering in Juni door haar gezanten in alle landen van het Amerikaansche werelddeel een ontwerp-besluit overhandigd, waarin wordt voorgesteld, dat de Amerikaansche landen een Amerikaanschen staat, die zich in oorlog bevindt met een niet-Amerikaansche mogendheid, niet als oorlogvoerend zullen beschouwen, al ging dit voorstel ook uit van Uruguay, toch is er geen twijfel aan, dat het door de Vereenigde Staten is geïnspireerd.

De bedoelingen van de Ver. Staten zijn duidelijk. Zuid-Amerika is een rijk land. De tropische gebieden leveren reusachtige massa's koffie, cacao, suiker, tabak en katoen. De bodem is nog slechts voor een zeer gering gedeelte geëxploiteerd en doorvorscht. Daarbij speelt het winnen van goud en edele metalen, hetgeen reeds den Indianen bekend was, lang niet zulk een groote rol als de exploitatie van tin, koper, schelium en antimonium. De betrekkelijke geringe hoeveelheid kolen, voorzoover de bodem daartoe genoegzaam geëxploreerd is, wordt ruimschoots vergoed door de rijke petroleumbronnen in Argentinië, Venezuela, Brazilië en Peru. Bijna onuitputtelijk zijn de voorraden salpeter en borax.

Voor het uitbreken van den oorlog leverde Zuid-Amerika aan Europa machtige hoeveelheden graan, maïs, vleesch, vet en oliën. Toen deze uitvoer moest stokken, kwam Roosevelt met zijn financieele ondersteuningspolitiek. Door handelsovereenkomsten en verstrekkende credieten trachtte Washington het verlies van Europa als afzetgebied te ondervangen. De steun van Wallstreet wordt echter slechts verleend naarmate de betreffende staat genegen is daarvoor in ruil politieke rechten af te staan.

De totale bevolking van Zuid-Amerika wordt op 80 millioen geschat. (Vier tot vijf menschen op een quadraatkilometer!) De grootere steden liggen grootendeels in het kustgebied. In het binnenland komen hoofdzakelijk slechts kleine dorpen en gehuchten voor. In de uitgestrekte veeteeltgebieden liggen op kilometerafstanden afzonderlijke farms. In tegenstelling tot de meeste Europeesche landen ontbreekt bij de Zuid-Amerikaansche bevolking een middenstand. Een betrekkelijk gering aantal rijken staat tegenover groote massa's weinig bemiddelden.

In staatkundig opzicht bezitten alleen de drie Guyanagebieden (Britsch, Nederlandsch en Fransch bezit) geen onafhankelijkheid. De grootste oppervlakte heeft de republiek Brazilië, die tevens ongeveer de helft van het totaal aantal inwoners omvat.

De grenzen der afzonderlijke staten zijn niet steeds even nauwkeurig vastgesteld, omdat groote woudgebieden in het binnenland nog niet doorvorscht zijn. Bij het vaststellen dezer grenzen komt het herhaaldelijk tusschen de Zuid-Amerikaansche staten tot grensgeschillen. De vijandelijkheden tusschen Peru en Ecuador vinden hierin hun oorzaak.

(Haagsche Crt. - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Steunpunten 4772 A; Zwarte lijsten 4781 A; Affaire Belmonte 4778 B; Peru-Ecuador 4758 D)

B. **SOVJET-UNIE. — Oorlogsmateriaal uit de Vereenigde Staten. - Scherpe Japansche reactie. —**

Tokio, 10 Aug. (D.N.B.) — De „Hotsji Sjimboen" meldt uit Wladiwostok, dat een Sovjet-koopvaardijvloot van 23 schepen met machines en petroleum aan boord, op den ochtend van den 3den Augustus van Honoloeloe naar Wladiwostok is vertrokken. Op 5 Augustus zouden nog drie schepen met materiaal voor de Sovjets aan boord uit San Francisco naar Wladiwostok zijn vertrokken.

Scherpe Japansche reactie. — Tokio, 12 Aug. (S. P. T.) — De officieele woordvoerder van het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft 12 Aug. aan de pers verklaard, dat eventueele Amerikaansche leveranties van oorlogsmateriaal naar Wladiwostok, een scherpe Japansche reactie zouden uitlokken. Of dit oorlogsmateriaal door Sovjet-schepen of wel door Amerikaansche tonnage naar Wladiwostok wordt gebracht, noemde de woordvoerder „van geen belang".

(Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Russ. vraag om oorlogsmateriaal 4746)

A. **NEDERLAND. — Ir. A. A. Mussert bezoekt W.A. in België. —**
Den Haag, 11 Aug. — Op uitnoodiging van den commandeerenden generaal en bevelhebber in de Luftgau België en Noord-Frankrijk, generaal der vliegers Wimmer, heeft de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, op 8, 9 en 10 Aug., een bezoek aan België gebracht om zich van de opleiding der W.A.-mannen in België, die bij het N.S.K.K. en Luftnachrichtentruppen dienen, op de hoogte te stellen.
Tijdens dezen inspectietocht werd een bezoek gebracht aan verschillende kampen, waarin W.A.-mannen zijn ondergebracht.
Op 9 Aug. werd den N.S.B.-leider een diner aangeboden door generaal Wimmer, waarbij talrijke hooggeplaatste militairen mede aanzaten.
In zijn tafelrede herinnerde gen. Wimmer aan de medewerking, welke hij van de zijde der N.S.B. had ontvangen en wees er o.m. op, „dat in dit uur de W.A. mannen mede aangetreden staan in den grootsten strijd aller tijden en wanneer de Duitsche weermacht in zegevierenden opmarsch verder marcheert, thans ook deze mannen daaraan mede aandeel hebben. De harde strijd om de toekomst van Europa smeedt ons als kameraden aaneen".
In zijn antwoord dankte ir. Mussert voor de buitengewone ontvangst, die hem en den leden van zijn gezelschap ten deel was gevallen. Voorts zeide spreker o.a. „dat, overeenkomstig den wil van Adolf Hitler een nieuw Europa, waarin Germaansche volken elkaar niet meer beoorlogen, maar samenwerken en als het moet samen strijden, thans groeiende is".
Spr. eindigde met de woorden: „God heeft Duitschland Adolf Hitler geschonken om het te verlossen uit zijn nood en verdrukking. Op zijn schouders drukt thans ook de verantwoordelijkheid voor de toekomst van ons werelddeel". (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. A. A. Mussert 4787 L.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Registratie van Amerikaansche vermogens. —**
Berlijn, 9 Aug. (D.N.B.) — De Rijksminister van Financiën heeft een verordening uitgevaardigd, krachtens welke het zich in Duitschland bevindende vermogen van de Vereenigde Staten, alsmede dat van Amerikaansche burgers en personen, die in de Vereenigde Staten hun blijvend domicilie hebben, bij de kantoren van het Duitsche ministerie van Financiën moeten worden aangegeven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Groot-Duitschland—Ver. Staten 4764 C)

C. **NEDERLAND. — Nationale Jeugdstorm. - Bijeenkomst te Meppel. —**
Den Haag, 11 Aug. — Op 9 Aug. zijn de jeugdstormafdeelingen uit Meppel, Assen, Zuidwolde, Smilde, Emmen en Hoogeveen, te Meppel samengekomen voor de installatie van deze groepen door Kornel Brands uit Assen.
In zijn installatierede wees deze er o.m. op, dat nog vele jongens en meisjes aan den kant staan. Zij willen wel meedoen, maar mogen niet van hun ouders. Zulke ouders kon spreker de verzekering geven, dat hun kinderen straks wel in den Jeugdstorm zullen mede-marcheeren en dat naar hun meening niet meer gevraagd zal worden. Die tijd is niet ver meer.
Voorts deelde hij nog mede, dat de Nationale Jeugdstorm in het gewest Groningen-Drente ongeveer 1400 leden telt, terwijl deze thans in het geheele land met 14.000 leden de grootste jeugdbeweging vormt, die ons land ooit gekend heeft. (Vaderland)
(Vor. ber. Nat. Jeugdstorm 4711 A.)

D. **NEDERLAND. — Duitsche nationaliteit voor Nederlanders. —**
's-Gravenhage, 9 Aug. — In het 9 Aug. verschenen Verordeningenblad is de derde verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende eenige bepalingen ter zake het Nederlanderschap, opgenomen.
Hierin wordt o.m. bepaald, dat het verkrijgen van de Duitsche nationaliteit door Nederlanders, het Nederlanderschap slechts dan verliezen, wanneer de betreffende persoon, of, indien deze minderjarig is, zijn wettelijke vertegenwoordiger, binnen een jaar na het verkrijgen van de Duitsche nationaliteit verklaart, dat hij afstand doet van zijn Nederlanderschap. (Verordeningenblad No. 32, 9 Aug. 1941)

E. **NEDERLAND. — Mr. F. J. van Lanschot verzoekt ontslag als burgemeester van 's-Hertogenbosch. —**
's-Hertogenbosch, 11 Aug. — De burgemeester van 's-Hertogenbosch, mr. F. J. van Lanschot, heeft den gemeenteraad medegedeeld, dat hij heeft verzocht, hem met ingang van 10 September 1941 eervol ontslag uit zijn ambt te verleenen, in verband met het overschrijden van den leeftijd van 65 jaren, en het verstrijken van den termijn zijner laatste benoeming. (De Tijd)

F. **NEDERLAND. — Werkgeversorganisaties ontbonden. —**
's-Gravenhage, 11 Aug. — De Commissaris voor de niet-economische vereenigingen en stichtingen heeft de volgende organisaties ontbonden:
Raad van Bestuur in Arbeidszaken.
Verbond van Nederlandsche Werkgevers.
Centraal overleg in arbeidszaken voor Werkgeversbonden.
Algemeene Katholieke Werkgeversvereeniging.
Roomsch-Katholiek Verbond van Werkgeversvakvereenigingen.
Verbond van Protestant-Christelijke werkgevers in Nederland. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Verbond v. Nederl. Werkgevers 3201 H.)

G. **JAPAN. — Economische mobilisatie. —**
Tokio, 11 Augustus (Domei). — Het ontwerp van een viertal keizerlijke decreten, die ten doel hebben Japan economisch volledig te brengen op den voet van oorlogstijd, zijn 11 Aug. goedgekeurd door den raad van de algemeene mobilisatie.
De vier decreten, die waarschijnlijk spoedig van kracht zullen worden, omvatten:
1) Herziening van de wet op de prijscontrôle;
2) Herziening der contrôle op het vervoer ter zee;
3) Beperkingen inzake de koersen van aandeelen en obligaties;
4) Maatregelen inzake de waardeering van aandeelen en obligaties van corporatieve ondernemingen.
Naar wordt vernomen, zal de wet op de prijscontrôle in dier voege worden gewijzigd, dat zij voor onbepaalden tijd van kracht zal blijven en wel zoo lang als de regeering dit noodzakelijk acht. Het decreet inzake het vervoer ter zee zal neerkomen op een strengere contrôle door den staat over alle scheepvaartfaciliteiten, met inbegrip van havengelden en stuwadoorstarieven. Bijzonderheden omtrent het decreet inzake de beperkingen voor aandeelen- en obligatiekoersen, ook van corporatieve ondernemingen, zijn nog niet bekend, maar men is van meening, dat gelimiteerde prijzen door de regeering zullen worden vastgesteld voor alle toekomstige transacties in de genoemde papieren. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Econ. mobilisatie 4486 C.)

H. **NEDERLAND. — Strooperij. - Verscherpte maatregelen. —**
's-Gravenhage, 9 Aug. (A.N.P.) — In het verordeningenblad van 9 Aug. van den Rijkscommissaris verscheen een verordening, welke een eind zal maken aan misbruik van het zetten van strikken en stroopen.
In afwachting van een nieuwe jachtwet, zijn de straffen, die gesteld zijn op strooperij en dergelijke misdrijven aanzienlijk verhoogd, terwijl o.m. ook het schieten met schroot op edel wild, voortaan strafbaar is.
(Verordeningenblad no. 32, 9 Aug. 1941)

I. **NEDERLAND. — Liquidatie marxistische partijgroepeeringen. - F. L. Rambonnet liquidateur. —**
Amsterdam, 9 Aug. — Voor de vroegere Marxistische partijgroepeeringen en de daarmede samenhangende organisaties, welke onder het commissariaat vielen van mr. M. M. Rost van Tonningen, is thans een liquidateur benoemd.
Als zoodanig zal optreden de heer F. L. Rambonnet, algemeen gemachtigde voor de oorlogs- en defensieschade en commissaris van de Centrale Arbeiders- en Deposito-Bank. (Het Volk)
(Vor. ber. Polit. partijen ontbonden 4749 I.)

A. **NEDERLAND. — Regeling publiekrechtelijke organen - Gemeenten en provincies onder éénhoofdig bestuur. —**

Het 12 Aug. verschenen Verordeningenblad bevat bijzondere maatregelen op administratief gebied. Deze verordening regelt de werkzaamheden van publiekrechtelijke vertegenwoordigende lichamen en publiekrechtelijke organen.

Zij bepaalt o.m., dat de werkzaamheden van de gemeenteraden, de provinciale staten, de colleges van burgemeester en wethouders, de Gedeputeerde Staten, de commissies, gevormd uit de Staten-Generaal en de stembureaux blijven rusten. Verkiezingen voor de gemeenteraden en provinciale staten hebben niet meer plaats.

De werkzaamheden van de gemeentelijke commissies blijven rusten, voor zoover de burgemeester zulks bepaalt. Hetzelfde geldt ten aanzien van de werkzaamheden van de provinciale commissies, voor zoover de commissaris der provincie zulks bepaalt.

De leden der Staten-Generaal, der Provinciale Staten en der gemeenteraden zijn van de verplichtingen ontheven, welke voortsproten uit het lidmaatschap van deze publiekrechtelijke vertegenwoordigende lichamen. Derhalve komen hun de uit dit lidmaatschap voortspruitende bevoegdheden en aanspraken niet meer toe.

Inrichting gemeentebestuur. — De taak van den gemeenteraad en van het college van burgemeester en wethouders wordt door den burgemeester waargenomen.

De burgemeester benoemt voor den tijd van zes jaren ten minste twee, doch niet meer dan zes wethouders, ten einde hem bij het besturen der gemeente te vertegenwoordigen.

Zij worden beschouwd als gemeente-ambtenaren in den zin van de Ambtenarenwet 1929 en vervullen hun ambt als hoofdberoep.

De burgemeester benoemt raadslieden der gemeente uit de gezamenlijke volksgenooten, die ingezetenen der gemeente zijn. Raadslieden der gemeente kunnen niet tot wethouder worden benoemd.

Zij hebben tot taak: 1) den burgemeester bij het besturen der gemeente van raad te dienen en voorstellen te doen; 2) de inwoners begrip bij te brengen omtrent de maatregelen van den burgemeester.

Zij worden als zoodanig niet bezoldigd.

Inrichting provinciaal bestuur. — De commissaris der provincie benoemd voor den tijd van zes jaren ten minste twee, doch niet meer dan zes bestuursraden, ten einde hem bij het besturen der provincie te vertegenwoordigen.

Zij worden beschouwd als provinciale ambtenaren in den zin van de Ambtenarenwet 1929 en vervullen hun ambt als hoofdberoep.

De commissaris der provincie benoemt raadslieden der provincie uit de gezamenlijke volksgenooten, die ingezetenen der provincie zijn.

Bestuursraden kunnen niet tot raadsman eener provincie worden benoemd.

Toezichthoudende organen. — Toezicht houdend orgaan over alle aangelegenheden, met uitzondering van die betreffende den waterstaat is 1) voor de gemeenten 's-Gravenhage, Amsterdam en Rotterdam de Secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken; 2) voor alle overige gemeenten oefent de commissaris der provincie toezicht uit.

Over aangelegenheden, den waterstaat betreffende, oefent de commissaris der provincie toezicht uit.

1) Toezicht over alle aangelegenheden van het provinciaal bestuur met uitzondering van die betreffende den waterstaat, houdt de Secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken.

2) Toezicht over de aangelegenheden, den waterstaat betreffende, houdt de Secretaris-generaal van het departement van Waterstaat.

Overgangs- en slotbepalingen. — De wethouders en de leden der Gedeputeerde Staten zetten hun werkzaamheden voort, tot op het tijdstip, met ingang waarvan de burgemeester of de commissaris der provincie hen ontslaat.

Op ambtenaren en andere leden van het personeel, wier diensten in verband met het inwerkingtreden dezer verordening overbodig worden, is het bepaalde bij de nonactiviteitsregeling Burgerlijk Rijkspersoneel van toepassing.

De ter uitvoering dezer verordening noodige voorschriften kunnen bij beschikking worden uitgevaardigd.

De verordening treedt op 1 September 1941 in werking.

(Verordeningenblad No. 33, 12 Aug. 1941)

(Vor. ber. Gemeenteraden en Prov. Staten 4777 B.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oostzeelanden onder burgerlijk bestuur. - H. Lohse tot rijkscommissaris benoemd. —**

Berlijn, 12 Aug. (D.N.B.) — Naar uit Riga gemeld wordt, is in het Noordelijk deel van het bezette gebied in het Oosten een Duitsch burgerlijk bestuur ingesteld onder leiding van den rijkscommissaris Hinrich Lohse, gouwleider van Sleeswijk-Holstein.

Onder hem ressorteeren als commissaris-generaal voor het gebied van den vroegeren vrijstaat Letland de eerste burgemeester van Lübeck, dr. Drechsler, en als commissaris-generaal voor het gebied van den vroegeren vrijstaat Litauen dr. von Renteln. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4790 A.)

C. **NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van C. van Geelkerken. —**

Amsterdam, 13 Aug. — Te Amsterdam had op 12 Aug. een bijeenkomst van de N.S.B. plaats, waarop de plaatsvervangend leider der N.S.B., de heer C. van Geelkerken, het woord voerde.

Deze rede wordt — zulks voor het eerst in de geschiedenis der N.S.B. — op 13 Aug. per radio uitgezonden. Aanwezig waren o.m. vertegenwoordigers van de N.S.D.A.P. en van de Wehrmacht.

Waaruit ontstond de N.S.B.? zoo vroeg de heer Geelkerken zich bij het begin van zijn rede af. De N.S.B. is ontstaan uit de liefde voor eigen land en eigen volk. Daarom zetten wij, aldus spreker, ons tien jaar geleden als onbekende soldaten in het midden van ons volk in, geschraagd door Godsvertrouwen en eerbied voor den arbeid. Het nationaal-socialisme beteekent het offer van den enkeling voor de gemeenschap; de nationaal-socialisten stelden zich niet tegenover het Nederlandsche volk maar stelden zich er midden in. Het Nederlandsche volk wilde de rust, doch het was het ideaal van zijn leiders. Die neiging tot rust is oneervol als het een teren is op wat vorige geslachten bereikten. Zelfrespect van den enkeling, zelfrespect van het volk — daarmee poogde het nationaal-socialisme het Nederlandsche volk te winnen. De beweging streed op alle fronten, de enkeling gaf zeer veel voor zijn ideaal, enkeling en beweging werden in jaren van strijd gestaald. Tegenover dengene die de N.S.B. haar fouten voorhoudt, wilde spreker zeggen: wat hebt gij voor uw volk gedaan? De N.S.B. heeft gestreden en daardoor fouten gemaakt!

„Durf u in te zetten", zoo besloot spreker. „Laat ons' Nederlanders het nationaal-socialisme van harte aanvaarden en laten wij de bede uitspreken: dat het Duitsche leger en zijn Führer de kracht worde gegeven Europa te verlossen van het monster van het bolsjewisme". (De Telegraaf)

(Vor. ber. C. van Geelkerken 4676 B.)

D. **NEDERLAND. — Joodsch vermogen - Deponeering. —**

's-Gravenhage, 9 Aug. — Het Verordeningenblad van 9 Aug. bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de behandeling van het Joodsch geldelijke vermogen.

Deze verordening bepaalt o.a., dat personen, die Jood zijn of als Jood worden aangemerkt, onverwijld de hun op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze verordening toebehoorende contante gelden en chèques dienen te storten op een rekening bij de bankiersfirma Lippmann, Rosenthal & Co. te Amsterdam. Dat zij bij de genoemde firma hun effecten in depôt moeten geven en dat zij voorts hun tegoeden en deposito's bij andere financieele instellingen naar deze firma dienen over te schrijven. De verplichting tot storting vervalt ten aanzien van een maximum van ƒ 1000.— en de verordening is niet van toepassing op personen, wier zuiver vermogen de waarde van ƒ 10.000.— niet te boven gaat en wier belastbaar inkomen in het laatstverloopen kalenderjaar bovendien niet meer dan ƒ 3000.— bedraagt. De verordening treedt op 9 Aug. 1941 in werking.

(Verordeningenblad No. 32, 9 Aug. 1941)

(Vor. ber. Joden 4787 G.)

E. **FRANKRIJK. — Kabinet Pétain - Reconstructie - Adm. Darlan minister van Landsverdediging. —**

Vichy, 12 Aug. (D.N.B.) — De plaatsvervangende Fransche minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, admiraal François Darlan, is benoemd tot minister van Landsverdediging.

Behalve het ministerie van Landsverdediging zijn nog andere nieuwe ministeries ingesteld, n.l. twee ministeries van Staat, die onder leiding zullen staan van den huidigen staatssecretaris van Darlan's ministerie, Moisset, resp. van den nauwen medewerker van maarschalk Pétain in diens kabinet, Romier.

Verder is de ministerraad met nieuwe leden uitgebreid. In de toekomst zullen n.l. deel uitmaken van den ministerraad: de plaatsvervangende premier en minister voor de Nationale Verdediging, van Marine en Buitenlandsche Zaken, adm. François Darlan; voorts de minister van Oorlog, gen. Huntziger, de minister van Justitie, Barthelemy, de minister van Binnenlandsche Zaken, Pucheu, de minister van Financiën en Economie, Lamthilllier, de minister van Landbouw, Caziot, alsmede de beide nieuw-benoemde ministers van Staat, Moisset en Romier. In de plaats van het huidige secretariaat-generaal voor Informatie werd nieuw ingesteld een secretariaat-generaal voor Informatie en Propaganda, waarmede de huidige plaatsvervangende secretaris-generaal van den vice-premier, Mation, belast is, die daarmede tot secretaris-generaal benoemd is.
Het ministerie voor Ravitailleering, dat eenige weken geleden door den minister van Landbouw, Caziot, werd overgenomen, gaat thans over in handen van den voorzitter van de Kamer van Koophandel te Lyon, Charbin. In de plaats van den huidigen staatssecretaris voor Gezondheid en Gezin, Chevallier, komt de huidige secretaris-generaal voor Gezondheid en Gezin, dr. Huard. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kabinet Pétain 4765 G.)

A. **NEDERLAND. — Maximumprijzen groenten en fruit. —**
Den Haag, 12 Aug. — In verband met de vele klachten, welke den gemachtigde voor de prijzen bereikten over te hooge prijzen, die het publiek voor groenten en fruit betalen moest, liet deze een onderzoek naar de juistheid hiervan instellen.
Inderdaad werd in een groot aantal gevallen een ongeoorloofde prijsverhooging geconstateerd. De gemachtigde voor de prijzen is er daarom toe overgegaan, een prijslijst voor groenten en fruit samen te stellen. Als basis voor de prijzen zijn de allerbeste kwaliteiten, de zorgvuldigste verpakking, de grootste transportkosten en de hoogst toelaatbare winsten voor den tusschenhandel aangenomen. Groenten- en fruithandelaren mogen dus in geen geval hoogere, zullen echter in vele gevallen lagere dan de aangegeven prijzen moeten berekenen.
Tegen overtredingen zal met kracht worden opgetreden, waarbij een beroep gedaan wordt op de medewerking van het publiek.
Op 13 Aug. is de eerste prijslijst, welke geldig is tot en met 19 Aug., in de pers gepubliceerd. (Haagsche Crt.)

B. **GENEESKUNDE. — Verwijdering van metaalsplinters. —**
10 Aug. — Naarmate de oorlog meer gemechaniseerd wordt, neemt het gevaar van verwondingen door metaalsplinters toe. Naast deze primaire verwondingen staan de secundaire in den vorm van stukjes kleeding, splinters van stalen helmen, knoopen, hout, steen, been enz. Vóór de ontdekking van de Röntgenstralen was het zoeken naar dergelijke splinters, wanneer zij niet dicht aan de oppervlakte lagen en van buiten af betast konden worden, een vrijwel hopeloos werk. In den vorigen oorlog was het Röntgenonderzoek onontbeerlijk en speciale lazaretten waren voor dat doel ingericht. Toch kwamen er gevallen voor, waarbij dit onderzoek niets opleverde. Voortdurend werd daarom gezocht naar betere methoden, om metaalsplinters op doeltreffende wijze snel te kunnen localiseeren.
Voor het eerst in dezen oorlog is een nieuw acoustisch toestel in gebruik genomen, dat op een oud, bekend principe berust. Reeds lang is in de techniek bekend, dat een hoogfrequent electro-magnetisch veld door het naderen van een of ander metaal gestoord wordt, waardoor de zelfinductie van een trillingskring in een hoogfrequent-zender verandert. Dit is het principe, waarop de werking van het nieuwe toestel berust.
Het apparaat, dat geschikt is voor aansluiting op het stadsnet, bevat twee h.f.-zenders. De trillingskring van den eenen zender bestaat uit een zgn. zoekspoel (de magnetische straler) en een condensator. De frequentie van dezen kring verandert bij de nadering van een stukje metaal. De tweede zender heeft een regelbare, vaste eigen frequentie. Beide frequenties worden in een menglamp samengevoegd en gelijkgericht. De verschilfrequentie (zwevingsfrequentie) wordt zoodanig ingesteld, dat deze in het hoorbare gebied komt te liggen. Deze hoorbare zwevingsfrequentie wordt versterkt en aan een luidspreker toegevoerd. Nadert nu de zoekspoel, die in een lange glazen buis is ingebouwd, een metaalsplinter, dan verandert daardoor de frequentie van den trillingskring en daarmede dus ook de zwevingsfrequentie. Met als gevolg, dat de toonhoogte van die zwevingsfrequentie uit den luidspreker hoorbaar wordt.
Op die manier is het mogelijk, een patiënt in elken willekeurigen stand te onderzoeken.
De glazen sonden bestaan in verschillende uitvoeringen. De groote sonde heeft een doorsnede van 18 mm. Zij reageert op metaalsplinters op 6 cm. afstand; de kleinere sonde reageert op een afstand van 3—4 cm. Uit de praktijk is gebleken, dat het geen nut heeft, de gevoeligheid hooger dan op 6 cm. afstand op te voeren.
Dieper gelegen metaalsplinters worden op de gebruikelijke wijze met Röntgenstralen gelocaliseerd. Daarbij wordt de sonde tijdens de operatie gebruikt. De verandering van toon wijst ieder oogenblik aan, in welke richting verder gezocht moet worden.
Naar dr. Hans Oberdalhoff van de chirurgische universiteitskliniek te Heidelberg mededeelt, heeft men met behulp van dit nieuwe toestel reeds tal van metaalsplinters uit moeilijk bereikbare plaatsen verwijderd, o.m. uit de borst- en buikholte, uit het ruggemerg en gewrichten. Hierbij was het steeds mogelijk het weefsel te ontzien. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Geneeskunde 4764 B.)

C. **BELGIE. — Jan van Eyck herdacht. —**
Brussel, 13 Aug. (A.N.P.) — Maaseik in de Belgische provincie Limburg heeft 10 Aug. het vijfde eeuwgetij herdacht van den sterfdag van den schilder Jan van Eyck.
De herdenking werd o.a. bijgewoond door den gouverneur der provincie, den burgemeester der stad en den directeur-generaal der Belgische musea, terwijl ook de Duitsche weermacht zich liet vertegenwoordigen.
De directeur-generaal van de Belgische musea, dr. Josef Muls, gaf in een rede een beeld van het leven en werken van Jan van Eyck en verklaarde, dat Jan van Eyck beschouwd moet worden als de geniale voltooier van de middeleeuwsche kunst. (N. R. Crt.)

D. **FRANKRIJK. — Radiorede van maarschalk Pétain.**
Vichy, 12 Augustus (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft 12 Aug. voor de radio een politieke rede gehouden. Pétain hield zich in de eerste plaats bezig met den toestand van onrust, die in Frankrijk heerscht, het gezag van zijn regeering in twijfel trekt, en ertoe bijdraagt, dat de gegeven bevelen dikwijls slecht worden uitgevoerd.
In het tweede deel van zijn rede behandelde het staatshoofd de betrekkingen met Duitschland, die door een wapenstilstands-overeenkomst zijn geregeld, die slechts voorloopig van karakter kan zijn.
Spreker herinnerde daarbij aan de door Rijkskanselier Adolf Hitler aangeboden samenwerking, welke hij verklaarde zeer te waardeeren.
Het staatshoofd ging toen over op de verhouding met de Vereenigde Staten. Weliswaar is de parlementaire democratie in Frankrijk dood, maar zij had ook weinig gemeenschappelijke trekken met de democratie in de Vereenigde Staten. De Amerikaansche pers heeft Frankrijk dikwijls slecht beoordeeld. Moge zij er naar streven Frankrijk beter te begrijpen.
Vervolgens hield de maarschalk zich bezig met de geestelijke verwarring in de Fransche binnenlandsche politiek. De nationale revolutie is nog geen feit geworden. Dat komt daar vandaan, dat de partijgangers van het oude regiem of de dienaars van de trusts zich tusschen hem, Pétain, en het volk hebben geschoven.
Om het verzet van alle tegenstanders der nieuwe orde te overwinnen, moeten al hun ondernemingen terstond verbrijzeld en hun chefs gedecimeerd worden. Inzonderheid is hij voornemens Frankrijk te bevrijden van de verachtelijke voogdij van den geldbuidel.
Pétain maakte een reeks maatregelen bekend, ter verzekering van een gunstiger sfeer voor de regeering, vooral een verbod van werkzaamheid voor alle politieke partijen in het onbezette gebied en deelde mede, dat disciplinaire maatregelen genomen zijn tegen ambtenaren, die valsche verklaringen hebben afgelegd met betrekking tot hun lidmaatschap van geheime genootschappen. (Alg. Handelsblad - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4728 B.)

E. **NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Rijkscommissaris Rijksminister Dr. Seyss-Inquart neemt afscheid van officieren van het vrijwilligerslegioen. —**
's-Gravenhage, 13 Aug. — 12 Aug. heeft Rijkscommissaris Rijksminister Seyss-Inquart, in aanwezigheid van den S.S.-Gruppenführer Rauter, commissaris-generaal Schmidt en luitenant-generaal Seyffardt afscheid genomen van de Nederlandsche officieren, die de eenheden van het Nederlandsche legioen in den strijd tegen het bolsjewisme zullen leiden.
In een toespraak richtte de Rijkscommissaris zich tot de officieren en gaf hij uitdrukking aan zijn

waardeering voor hun besluit, dat zijn oorsprong vindt in een Nederlandsch-volkseh verantwoordelijkheidsbewustzijn.
Later zal het Nederlandsche volk eens deze mannen dankbaar zijn, zoo zeide hij verder, dat zij in het historische conflict met vooruitzienden blik hun plaats kozen in den strijd, waartoe de doodsvijand van het Avondland en zijn cultuur gedwongen heeft. De Rijkscommissaris wees vervolgens op de trouw, die een kenmerk is bij ieder groot historisch optreden van de Germaansche volkeren.
Daarop berust ook de eed, dien de officieren van het Nederlandsche Legioen afleggen, voordat zij den strijd aanbinden en waarin aan Adolf Hitler als oppersten oorlogsleider van in den strijd tegen het bolsjewisme aaneengesloten naties onvoorwaardelijke trouw wordt beloofd. (Het Vaderland)
(V. b. Vrijwill. 4787 L; Dr. Seyss-Inquart 4781 D)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs - Radiorede van prof. dr. J. van Dam, Secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming. —**
In een op 12 Aug. voor de microfoon gehouden toespraak heeft de secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming een aantal te nemen maatregelen aangekondigd en toegelicht.
Deze zijn:
1. die, welke beoogen de orde en rust in de scholen te bevorderen;
2. die, welke voorschriften geven op het gebied van leerplan en leervakken;
3. invoering met 1 September a.s. van Duitsch als leervak op de lagere school;
4. invoering van het 8e leerjaar met ingang van den cursus 1942-'43;
5. instelling van de Nederlandsche Instelling voor Volksch Onderwijs (NIVO).

In zijn inleiding wees prof. van Dam erop, dat het voor den opbouw van de wereld na dezen oorlog noodzakelijk is, dat men zal kunnen beschikken over een jeugdige generatie, die van de denkbeelden en de idealen, die aan dezen nieuwen opbouw ten grondslag liggen, heeft kennis genomen en ten opzichte van deze een eigen standpunt heeft bepaald.
Het bijzonder onderwijs. — De algemeene vrijheid van onderwijs, welke steeds richtsnoer is geweest van onze geheele onderwijswetgeving, brengt in de tegenwoordige omstandigheden bepaalde bezwaren met zich mede.
De politieke situatie heeft het noodzakelijk gemaakt, hierin eenige wijziging te brengen. Het gevolg daarvan is de verordening op de benoemingen en de ontslagen geweest, die het o.a. de overheid mogelijk maakt om, anders dan tot dusverre, leerkrachten van het bijzonder onderwijs te benoemen of te ontslaan.
Orde en rust op de scholen. — Orde en rust moet worden gehandhaafd. Over onze jeugd is echter nog altijd hier en daar een geest van verzet en opstandigheid vaardig, die volkomen in strijd is met het belang van ons volk en een goede samenwerking met het Duitsche volk en de geestelijke en stoffelijke toekomst van die jeugd ernstig in gevaar brengt. Deze jeugd heeft ten deele nog steeds niet begrepen, dat een dergelijke houding in een tijd, waarin Europa tegen het bolsjewisme moet vechten om zijn beschaving te handhaven, niet geduld kan worden en ons onwaardig is.
De Rijkscommissaris heeft den Secretaris-generaal van het departement bevoegdheid gegeven, zoo noodig door te tasten en, bij gebleken onwil van het schoolbestuur, aan bijzondere scholen docenten te schorsen of te ontslaan, leerlingen weg te sturen, de school te sluiten of aan de macht van het schoolbestuur te onttrekken.
Leerplan en leermiddelen. — Verder heeft de Rijkscommissaris aan den Secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming de bevoegdheid verleend, ook voor de bijzondere scholen voorschriften te geven op het gebied van het leerplan en de leermiddelen. Daarbij komen in de eerste plaats de vakken Nederlandsch, Duitsch en lichamelijke oefening in het geding. Verder zal de overdreven voorkeur voor intellectueele ontwikkeling op den duur moeten wijken voor een scholing, die meer rekening houdt met alle krachten van den mensch.
Duitsch op de lagere school. — Het is noodzakelijk, dat er op den duur een toestand ontstaat, waarbij elke Nederlander eenigszins vertrouwd raakt met de Duitsche taal.
Er is voorts geen twijfel aan, dat het Nederlandsch thans sterker dan vroeger is blootgesteld aan Duitschen invloed. Dien invloed kan men alleen weren of ten goede keeren, als men zelf het Duitsch kent. Hoe beter het onderwijs in het Duitsch is, des te meer komt dit ook aan het Nederlandsch ten goede. Dit heeft er toe geleid, met het onderwijs in het Duitsch in de 7e klasse een begin te maken.
Uitbreiding tot 8 leerjaren. — Wij krijgen met ingang van 1942-'43 een Nederlandsche volksschool van 8 leerjaren, terwijl in de twee hoogste leerjaren Duitsch en wel 3 uur per week per jaar, zal worden onderwezen.
Volksch onderwijs. — Bij het begin van den nieuwen cursus zal een belangwekkende proefneming op onderwijsgebied worden ondernomen: er zal worden geopend een Nederlandsche Instelling voor Volksche Opvoeding (afgekort N.I.V.O.), die in den trant van de Duitsche National-politische Erziehungsanstalt zal worden ingericht, maar op Nederlandsche leest zal worden geschoeid. In deze school worden jongens van den leeftijd, die geschikt is voor de middelbare school, opgenomen. Zij leven daar als in een kostschool en ontvangen een opvoeding, die gericht is op een harmonische ontwikkeling van geest en lichaam. Naast de studie van de belangrijkste vakken van het M.O. staat een veelzijdige ontwikkeling op het gebied van lichaamsoefeningen en sport.
(Vaderland - N. R. Crt. - Telegraaf)
(V. b. Onderw. 4778 A.; prof. dr. J. v. Dam 4571 G.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Portugeesche saldi vrijgegeven. —**
Washington, 13 Aug. (United Press) — Het departement van financiën heeft het beslag op het indertijd met de overige Europeesche saldi geblokkeerde Portugeesche tegoed ter waarde van $ 160 millioen opgeheven, nadat van de Portugeesche regeering bevredigende garanties over het gebruik van deze gelden waren ontvangen. (Haagsche Crt.)

C. **TURKIJE. — Toezeggingen van Engeland en de Sovjet-Unie. - Duitsch commentaar. —**
Stockholm, 13 Aug. (D.N.B.) — De Engelsche nieuwsdienst meldt, dat de Britsche ambassadeur in Ankara op 10 Augustus den Turkschen minister van Buitenlandschen Zaken een verklaring van de Britsche regeering heeft overhandigd. Daarin zegt Groot-Brittannië aan Turkije zijn steun toe, voor het geval een Europeesche mogendheid een aanval op Turkije zou ondernemen. De Britsche regeering, zoo wordt in de verklaring gezegd, zal vasthouden aan de conventie van Montreux en zal er voor zorgen, dat de Dardanellen niet in handen van een andere mogendheid vallen.
De Engelsche nieuwsdienst meldt verder, dat ook de Sovjet-ambassadeur in Ankara een dergelijke verklaring heeft doen toekomen aan het Turksche departement van Buitenlandsche Zaken.
Duitsch commentaar.
Berlijn, 14 Aug. (A.N.P.) — Naar aanleiding van de verklaring van Engeland en de Sovjet-Unie te Ankara, verklaarde men 14 Aug. in de Wilhelmstrasse, dat de officieele instanties te Berlijn concrete en overduidelijke bewijzen hebben, die de aspiraties van de Sovjet-Unie ten aanzien van Turksch gebied onomstootelijk doen vaststaan.
Die bewijzen zijn afkomstig uit den zeer gezaghebbenden mond van Molotof toen hij zijn laatste bezoek aan Berlijn bracht. (N. R. Crt. - Telegraaf)
(V. b. Turkije—Engeland 4589 A.; Turkije—Sovjet-Unie 4733; Verdrag v. Montreux 3251 B.)

D. **VATICAAN. — Toespraak van den Paus. —**
Rome, 13 Aug. (D.N.B.) — Tijdens een audiëntie, verleend aan drie duizend personen, onder wie vele militairen en een groep oorlogsgewonden uit de hospitalen te Rome, heeft Paus Pius XII een rede gehouden over „Heldendom van het Christelijke leven". Daarin wees hij er op, dat thans op de slagvelden, in de lucht en ter zee tallooze heldendaden worden verricht, die uitdrukking zijn van een geestkracht, die voor doodsgevaar niet terugdeinst. Ofschoon iedere oorlog tusschen de volken ieder warm hart bedroeft en met afschuw vervult, kan niet worden bestreden, dat zoo zware en bloedige stormen met hun ernstige plichten voor strijders en niet-strijders, uren en oogenblikken van beproeving met zich brengen, waarin de vaak niet vermoede en onverwachte grootheid wordt onthuld van vele

heldhaftige geesten, die bereid zijn alles, ook hun leven, te geven voor de vervulling der plichten, hun door hun Christelijk geweten voorgeschreven. (De Tijd)

(Vor. ber. Paus Pius XII 4745 B.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Bisschopsconferentie te Fulda. —**

Berlijn, 14 Aug. (D.N.B.) — De bisschopsconferentie te Fulda hebben alle roomsch-katholieke Duitsche bisschoppen en kardinalen bijgewoond. Het hoogtepunt van de conferentie vormde de voorlezing van een pauselijke boodschap aan het Duitsche episcopaat. Volgens inlichtingen van bepaalde zijde zou thans een regeling voor de herbezetting van den bisschopszetel van Keulen tot stand zijn gekomen. De naam van den nieuwen bisschop van Keulen zal echter pas bekend gemaakt worden, wanneer het fiat van den Pruisischen minister-president is ontvangen, dat volgens het concordaat voor elke nieuwe bezetting wordt vereischt. De eveneens sinds geruimen tijd vacante bisschopszetel van Paderborn is bezet met een aalmoezenier, die sinds het begin van den oorlog aan het front heeft gestaan. Voorts werd bekend gemaakt, dat ondanks de door den oorlog voorgeschreven papierbeperkingen, ongeveer elf procent meer aan godsdienstige geschriften, kerkboeken en kerkelijke zangboekjes vervaardigd en verkocht zijn, dan in 1938 en 1939.

(Limburger Koerier)

(Vorig bericht Herd. schrijven 4568 C)

B. **JAPAN. — Aanslag op Hiranoema, minister zonder portefeuille. —**

Tokio, 14 Aug. — Op den minister zonder portefeuille, baron Hiranoema, die minister van Binnenlandsche Zaken is geweest in het tweede kabinet Konoye, is heden morgen een aanslag gepleegd. Volgens Domei is de toestand van het slachtoffer zorgwekkend.

(Vaderland)

C. **JAPAN. — Buitenlandsche politiek - Verklaring van Hiraide, woordvoerder der marine. —**

Tokio, 14 Aug. (United Press) — De woordvoerder van de Japansche marine, Hiraide, heeft een zeer besliste verklaring afgelegd over de houding van Japan ten opzichte van de huidige buitenlandsch-politieke crisis.

„Wij maken op het oogenblik slechts een stilte voor den storm door — zoo zeide hij — en het volk moet op dezen storm voorbereid zijn. Wanneer de grenzen van het geduld van Japan bereikt zijn, zal er een explosie plaats hebben. Japan zal niet toegeven aan eenigerlei druk. Indien buitenlandsche staten de kracht van Japan zouden onderschatten, dan zouden zij „ongelukkige resultaten uitlokken".

(Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Buitenl. politiek 4769 B)**

D. **BELGIE. — Boerenwacht opgericht. —**

Brussel, 14 Aug. (A.N.P.) — Den 24sten Juni is voor geheel België bij verordening een boerenwacht ingesteld. Deze moet den eigendom der boeren, zooals vee en gewassen voor en na den oogst tegen diefstal beschermen.

Tot nu toe zijn meer dan 100.000 vrijwilligers tot deze organisatie toegetreden. (Alg. Handelsblad)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Ontmoeting tusschen Roosevelt en Churchill - Duitsch commentaar. —**

New York, 14 Aug. (D.N.B.) — Het Witte Huis heeft officieel medegedeeld, dat Roosevelt en Churchill een geheime samenkomst in volle zee, waaraan ook vooraanstaande militairen deelnamen, hebben gehad.

Zij zouden het eens geworden zijn over een uit acht punten bestaand gemeenschappelijk programma, dat o.a. de oorlogsdoeleinden omvat.

De Britsche berichtendienst, aldus een D.N.B.-bericht uit Stockholm, meldt nader omtrent de radiorede, die Attlee vandaag heeft gehouden over de ontmoeting tusschen Roosevelt en Churchill, dat daarbij niet slechts de voorzieningskwestie, maar ook de situatie in het Verre Oosten, de aangelegenheid-Dakar en de Duitsch-bolsjewistische oorlog zijn besproken.

Voorts zouden de Vereenigde Staten en Engeland geen territoriale veranderingen wenschen. Deze moeten overigens, zoo gaat de verklaring verder, slechts op wensch der betrokken volken tot stand komen. Ofschoon gezegd wordt, dat alle volken den hun aangenamen regeeringsvorm zelf kiezen moeten, komen Roosevelt en Churchill op voor een vernietiging van den nationaal-socialistischen regeeringsvorm, met de bewering, dat dit de voorwaarde is voor een vrede in veiligheid.

Duitsch commentaar. — De gemeenschappelijke verklaring van Roosevelt en Churchill, zoo meldt het A.N.P., kwalificeert men in politieke kringen te Berlijn als een zeer onbeholpen agitatiebluf en holle frasen. Winkeldochters, eens geleverd door Versailles en Genève, zoo verklaart men in genoemde kringen, zijn thans uit de motzakken te voorschijn gehaald en opgestreken. Churchill poogt zich uit zijn benauwdheid te redden. Churchill en Roosevelt meenen ook thans nog scheidsrechtertje te kunnen spelen en Europa, dat op het punt staat zijn lot zelf in handen te nemen, te blijven bevoogden, zooals dit al tientallen jaren en nog langer geschiedde.

Ten aanzien van de verklaring, dat Churchill en Roosevelt geenerlei territoriale uitbreiding van hun landen wenschen, wijst men in politieke kringen alhier eenvoudig op de recente overweldiging van Groenland, IJsland en Syrië, benevens in het algemeen op de territoriale onrechtvaardigheid van het verdrag van Versailles. (Vaderland - N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. pres. Roosevelt 4768 E; Winston Churchill 4761 B)

F. **'S-GRAVENHAGE. — Oberverwaltungsgerichtsrat Schwebel gevolmachtigde. —**

's-Gravenhage, 14 Aug. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

De Rijkscommissaris heeft den gevolmachtigde voor de provincie Zuid-Holland, Oberverwaltungsgerichtsrat Schwebel, tevens benoemd tot gevolmachtigde voor de stad 's-Gravenhage, zulks met ingang van 1 September 1941. (Vaderland)

G. **NEDERLAND. — Versobering van maaltijd - Menu's in Fransche taal verboden. —**

's-Gravenhage, 14 Aug. — In de Staatscourant van 14 Aug. is opgenomen een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij, welke o.a. bepaalt, dat het aan ondernemers van inrichtingen, waar voor het publiek gereedgemaakte spijzen verkrijgbaar worden gesteld, verboden is per voor één persoon bestemden middag- of avondmaaltijd (onverschillig of deze als „menu" verkrijgbaar is of uit een dagkaart wordt samengesteld), meer te verstrekken dan: één voorgerecht ten hoogste uit zes soorten bestaande); soep; één gang (naar keuze met visch of vleesch of vleeschwaren of wild, eventueel met toebehooren); toespijs of kaas en fruit,

Menu's in Fransche taal verboden. — Voorts is bepaald, dat in restaurants en andere gelegenheden waar maaltijden worden verstrekt, het gebruik van de Fransche taal voor menu's en dagkaarten achterwege dient te worden gelaten.

Naast de Nederlandsche — is in het algemeen slechts het gebruik van de Duitsche taal voor aanduiding der gerechten toegestaan.

(Telegraaf)

H. **NEDERLAND. — Regeling rechtspositie handelsreizigers. —**

Den Haag, 15 Aug. — Ten behoeve van handelsreizigers zijn thans richtlijnen vastgesteld, waaraan de gedachte ten grondslag ligt, dat hun sociale positie op één lijn dient te worden gesteld met vergelijkbare categorieën van het commercieele en administratieve personeel, dat in dienst is van dezelfde onderneming. Daardoor zal worden voorkomen, dat de reiziger het geheele risico draagt en aldus in een ongunstiger positie komt dan de overige employé's. (De Tijd)

I. **ROTTERDAM. — Stadsuitbreiding - Toelichting plattegrond op pag. 4798a. —**

De kaart, welke wij publiceeren op pag. 4798a, is ontleend aan een bijvoegsel van de Nederlandsche Staatscourant, en geeft een overzicht van de grenzen van de gemeenten Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen, zooals die zijn vastgesteld bij de beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken van 24 Juli 1941.

Het op deze kaart schuin gearceerde gedeelte omvat het thans vergroote gebied der gemeente Rotterdam. Het horizontaal gearceerde gedeelte omvat het gebied der gemeente Schiedam. Het verticaal gearceerde gedeelte omvat dat der gemeente Vlaardingen. Aan Rotterdam werden toegevoegd de gemeenten Hillegersberg, Overschie, Schiebroek (behoudens een gedeelte, dat aan de gemeente Berkel en Rodenrijs kwam), IJselmonde (behoudens een gedeelte, dat bij Barendrecht gevoegd werd), zoomede gedeelten van de gemeenten Capelle aan den IJsel, Berkel en Rodenrijs, Kethel en Spaland en Rozenburg.

(Telegraaf)

(Vorig bericht Stadsuitbreiding 4776 G)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Conferentie binnen- en buitenlandsche politiek met commissaris-generaal Schmidt. —**
Den Haag, 15 Aug. — Op 14 Augustus heeft de staf van de N.S.B. in Utrecht een conferentie gehouden, waar commissaris-generaal Schmidt in diepgaande beschouwingen den binnen- en buitenlandschen politieken toestand heeft behandeld.
De leider der N.S.B., ir. Mussert, ging vervolgens uitvoerig in op de rede van den commissaris-generaal. De leiding der conferentie was in handen van den plaatsvervangenden leider der N. S. B., Van Geelkerken. (Vaderland - Nat. Dagblad)
(Vorig bericht N.S.B. 4793 C)

B. **NEDERLAND. — Doodstraf voor hulp aan den vijand. —**
Den Haag, 15 Aug. — Herhaaldelijk heb ik de Nederlandsche bevolking er voor gewaarschuwd, op eenigerlei wijze de vijanden van Duitschland te begunstigen. Desondanks is weer een ernstig geval van begunstiging van den vijand voorgekomen.
Op 7 Augustus j.l. moest op Nederlandsch gebied een Britsch gevechtsvliegtuig een noodlanding maken. De ongedeerd gebleven bemanning, bestaande uit 6 personen, kreeg bij haar poging om te vluchten steun van Nederlanders, die geld gaven, levensmiddelen en burgerkleeding. Nog dienzelfden dag werden de Engelschen gevangen genomen.
De personen, die hulp verleend hadden bij de poging om te vluchten, zijn terstond voor een Duitschen krijgsraad gebracht. Deze veroordeelde vijf hunner ter dood en drie anderen tot langdurige, deels levenslange gevangenisstraf.
w.g. FR. CHRISTIANSEN, Gen. der Vliegers.
(Het Vaderland)

C. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Activiteit van artillerie en verkenningstroepen bij Tobroek - Luchtaanvallen op Mersa-Matroeh - Engelsche duikboot vernietigd - Luchtaanval op Suez - Koopvaarders tot zinken gebracht. —**
Rome, 10 Aug. — Het hoofdkwartier van de Italiaansche weermacht maakte van 10—16 Aug. bekend:
In Noord-Afrika activiteit van de artillerie en verkenningsafdeelingen aan het front van Tobroek en Solloem.
Luchtaanvallen op Mersa-Matroeh. — Formaties van ons luchtwapen hebben in Mersa-Matroeh havenwerken en voor anker liggende schepen gebombardeerd en branden veroorzaakt.
Engelsche duikboot vernietigd. — In de Middellandsche Zee bracht een van onze torpedobooten een vijandelijke duikboot tot zinken.
Luchtaanval op Suez. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben de reede van Suez aangevallen. Zij hebben een koopvaarder van 10.000 ton en een schip van 6000 ton, zwaar beschadigd.
Koopvaarders tot zinken gebracht. — Duikbooten hebben op den Atlantischen Oceaan drie Engelsche schepen en een tankboot tot zinken gebracht, met een gezamenlijken inhoud van 21.227 ton.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Haagsche Crt.)
(Vorig bericht Krijgsverrichtingen 4789 A)

D. **NEDERLAND - Sociale voorzieningen - Verhooging uitkeeringen ingevolge Invaliditeits- en Ouderdomswet - Vereveningsheffing ingesteld - Ziekenfondsen onder staatstoezicht. —**
's-Gravenhage, 16 Aug. — In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de Secretarissen-generaal van de departementen van Sociale Zaken en van Financiën betreffende tijdelijke verhooging van de renten krachtens de Invaliditeitswet en de Ouderdomswet, voorloopig voor den duur van 1 Juli 1941 tot en met 31 December 1942.
Vereveningsheffing ingesteld. — Tot dekking van de grootere uitgaven voor de sociale verzekeringen wordt een door den werkgever te betalen vereveningsheffing ingesteld. Deze heffing wordt naar den maatstaf van het loon geheven en bedraagt 4½ ten honderd van het loon.
Dit besluit treedt heden in werking.
Ziekenfondsen onder staatstoezicht. — De ziekenfondsen zijn voortaan onderworpen aan een staatstoezicht. Dit toezicht strekt zich mede uit over het geldelijk beheer van het ziekenfonds.
Het toezicht wordt uitgeoefend door den Secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken. Deze is bevoegd ziekenfondsen te vereenigen of te ontbinden.
De verschuldigde premie komt voor de helft voor rekening van den verzekerde en voor de helft voor rekening van zijn werkgever. Bij de vaststelling der premie wordt rekening gehouden met de hoogte van het loon. De werkgever is niet bevoegd invloed uit te oefenen op de keuze van den werknemer, bij welk ziekenfonds hij zich wenscht te verzekeren.
(Verordeningenblad no. 34, 16 Aug. 1941)

E. **NEDERLAND. — Rechtspleging - Vrederechters en vredegerechtshof ingesteld. —**
Het Verordeningenblad van 16 Aug. bepaalt de benoeming van vrederechters bij bepaalde landgerechten, voor de uitsluitende behandeling van alle feiten, die de politieke rust binnen de volksgemeenschap in gevaar brengen of uit politieke beweegredenen worden gepleegd.
Het vredegerechtshof is een bijzondere kamer bij het gerechtshof te 's-Gravenhage, het spreekt recht met drie leden; de procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage is tevens procureur-generaal bij het vredesgerechtshof.
Het vredesgerechtshof beslist steeds in hoogste ressort. Tegen zijn beslissingen bestaan geen rechtsmiddelen.
(Verordeningenblad no. 34, 16 Aug. 1941)
(Vorig bericht Rechtbanken 4639 B)

F. **NEDERLAND. — Joodsch grondbezit. —**
Den Haag, 16 Aug. — Het Verordeningenblad van 16 Aug. behelst regelingen omtrent het Joodsche grondbezit. Het Joodsche grondbezit met inbegrip van hypotheken, moet vóór 15 September 1941 aangegeven worden bij het Nederlandsche kadaster te Den Haag. Dit is gemachtigd het beheer van het Joodsche grondbezit over te nemen. Bovendien wordt iedere wijziging in den eigendom of den toestand van Joodsch grondbezit onderworpen aan een goedkeuring van den Rijkscommissaris.
(Verordeningenblad No. 34, 16 Aug. 1941)
(Vor. ber. Joden 4793 D; Landbouwgronden 4707 A)

G. **ENGELAND. — Export naar Japan verboden. —**
Berlijn, 15 Aug. (D.N.B.) — Het Britsche ministerie van Handel maakt bekend, dat van 15 Augustus af iedere export uit Groot-Brittannië naar Japan en naar de door Japan bezette gebieden zonder speciale vergunning is verboden. (Telegraaf)
(Vorig bericht Japan 4778 I)

H. **NEDERLAND. — Goud- en Zilverbeschikking. —**
Den Haag, 15 Aug. — De Staatscourant van 15 Aug. bevat de goud- en zilverbeschikkingen no. 1 en 2. Hierin wordt o.m. bepaald, dat gouden voorwerpen niet meer dan 50 gram 14 karaats-goud mogen bevatten. Voor zilveren voorwerpen ligt de maximum hoeveelheid zilver, met een gehalte van 835/1000, tusschen 960 en 1080 gram.
Voorts is het verboden om de woorden goud, zilver of edelmetaal te gebruiken, om voorwerpen welke verguld of verzilverd zijn, „onder de aandacht van het publiek te brengen".
Tenslotte wordt bepaald, dat het publiek verplicht is, bij den aankoop van nieuwe ongebruikte voorwerpen een gelijke hoeveelheid oud goud of oud zilver in te leveren. (Haagsche Crt.)
(Vorig bericht Goudvordering 4404 E)

I. **VEREENIGDE STATEN. — Philippijnen onder Amerikaansch militair bevel. - Reserveregimenten gemobiliseerd. —**
Aug. — Pres. Roosevelt heeft een verordening uitgevaardigd, waardoor de Philippijnen onder Amerikaansch militair bevel zijn geplaatst. Veldmaarschalk Mac. Arthur werd tot opperbevelhebber benoemd. Voorts werd bekend gemaakt, dat 10 Philippijnsche reserveregimenten van in totaal 15.000 man, zijn gemobiliseerd. (Het Vaderland)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941.

Strijd tegen het bolsjewisme. - Krijgsverrichtingen. - Oostelijk front: Voortgezette opmarsch in de Oekraïne. - Ertsgebied van Krywoi Rog veroverd. - Zwarte Zee tusschen Odessa en Boegmonding bereikt. - Zwarte Zee-havens gebombardeerd. - Odessa omsingeld. - Nikolajef ingenomen. - Tegenaanvallen afgeslagen. - Finsch overzicht. - Virvu en Eisenvaara veroverd. - Sortavalla bezet. - Stalin-kanaal vernield. - Westelijk front: 103.000 ton scheepsruimte vernietigd. - Engelsch tegenoffensief mislukt. - Overzicht. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 11 Aug. — Het oppercommando der Weermacht deelt mede:
In het Zuidelijk deel van de Oekraïne maakt de achtervolging van den wijkenden vijand overal snelle vorderingen. De operaties hebben een gunstig verloop. Sterk opdringend brengen zij den tot den strijd gedwongen achterhoedes der Sovjets groote verliezen toe.

Krywoi Rog veroverd. — 14 Aug. Bij den opmarsch naar den benedenloop van den Dnjepr hebben Duitsche gemotoriseerde eenheden het ertsgebied van Krywoi Rog veroverd. Dit gebied bracht jaarlijks meer dan 19 millioen ton ijzererts van zeer goede kwaliteit op. De Sovjet-Unie heeft daardoor meer dan 61% van haar geheele ertsproductie verloren en een verlies van zeer groote beteekenis op het gebied der oorlogsproductie geleden.

Zwarte Zee bereikt. — Tijdens de verdere achtervolging is door Duitsche en Roemeensche troepen de kust van de Zwarte Zee tusschen Odessa en de monding van de Boeg bereikt.

Zwarte Zee-havens gebombardeerd. — Het luchtwapen heeft zware slagen toegebracht aan de voor de vlucht der Sovjet-troepen in gereedheid gehouden transportschepen in het kustgebied van Odessa en Nikolajef. Het heeft acht transportschepen van te zamen 32.800 ton inhoud vernield en nog vijf groote schepen zwaar beschadigd.

Odessa omsingeld. — Odessa is door Roemeensche troepen omsingeld.

Nikolajef ingenomen. — 17 Aug. In het Zuiden van de Oekraïne hebben Duitsche troepen in samenwerking met Hongaarsche formaties de ook als vlootsteunpunt belangrijke groote industriestad Nikolajef ingenomen.

Tegenaanvallen afgeslagen. — Berlijn, 15 Aug. — Steeds weer hebben de bolsjewisten getracht, de Sovjet-troepen, die ten Oosten van de Boeg en ten Noorden van Nikolajef zijn ingesloten, te ontlasten. Al deze ontzetpogingen leverden, aldus het D.N.B., geen resultaat op, evenmin als de verschillende pogingen der ingesloten troepen om door te breken. Bij deze gevechten is een bolsjewistisch infanterieregiment, dat eerst onlangs in den strijd was gebracht en gebrekkig uitgerust was, geheel vernietigd. Een artillerie-afdeeling, die aan dit regiment was toegevoegd, werd door Duitsche soldaten veroverd. Zij bestond uit oude infanteriekanonnen, houwitsers, granaatwerpers en mortieren.
Ook talrijke afdeelingen Stuka's en gevechtsvliegtuigen namen aan den strijd deel om de centra van het vijandelijke verzet te vernietigen door aanvallen in scheervlucht op versterkingen, artilleriestellingen en troepenconcentraties. Talrijke treffers werden geplaatst op verschillende stations en spoorlijnen.
Ten Zuiden van Kief hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen een Sovjet-pantsertrein in scheervlucht met bommen en boordwapens vernield.
Naar aanleiding van den Sovjet-terugtocht aan den Dnjepr verklaart men in bevoegde kringen te Londen, aldus United Press, dat door dezen terugtocht een groot gebied van rijk korenland wordt prijsgegeven, evenals een belangrijk deel van het industriegebied der Oekraïne. Bovendien worden de Duitschers in staat gesteld het einde van den bekenden Dnjeprostroy-dam te bereiken, waar een groot deel van de voor de industrie der Oostelijke Oekraïne noodige electrische energie wordt geleverd.

Finsch overzicht. — Helsinki, 12 Aug. (D.N.B.) — Van officieele Finsche zijde wordt het volgende bekend gemaakt:
Tot dusver hebben onze jachtvliegtuigen en ons luchtdoelgeschut 262 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. In dit cijfer zijn niet begrepen de beschadigde machines en de toestellen, die bij de bombardementen van vijandelijke vliegvelden vernietigd werden. Door verschillende wapens van onze marine-artillerie, mijnen, torpedo's, dieptebommen enz. zijn tot dusver met volkomen zekerheid ongeveer 15 vijandelijke vaartuigen tot zinken gebracht
Aan de Finsche kust spoelen voortdurend wrakstukken van schepen aan welke er op wijzen, dat het aantal vernietigde vijandelijke vaartuigen in werkelijkheid aanzienlijk grooter is.
Er zijn geen eigen verliezen aan oorlogsvaartuigen geleden.
Verder hebben onze strijdkrachten te land tot dusver minstens 444 pantserwagens en 31 gepantserde auto's buitgemaakt of vernietigd.

Virvu en Eisenvaara veroverd. — Helsinki, 15 Aug. (D.N.B.) Het blad „Kauppalehti" heeft een extra-editie verspreid, waarin wordt medegedeeld, dat de Finsche troepen de laatste dagen twee belangrijke overwinningen hebben behaald. Nadat de sterke verdedigingslinie van den vijand na hevigen strijd was doorgebroken, werd Virvu genomen. Meer naar het Noorden hebben de Finnen het gewichtige spoorwegknooppunt Eisenvaara bezet.

Sortavalla bezet. — Helsinki, 16 Aug. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld: In den nacht van 15 op 16 Aug. hebben onze troepen na hevigen strijd Sortavalla veroverd.
Naar van goed ingelichte zijde verder hierover verluidt, werd de stad Sortavalla aan den Noordelijken oever van het Ladogameer den 15en Augustus gezuiverd van de laatste bolsjewisten, die zich binnen de stad hadden verschanst.
De stad kreeg weinig schade, daar aan Finsche zijde voor de verovering der stad hoofdzakelijk infanterie-strijdkrachten werden gebruikt.
Volgens heden ontvangen frontberichten zijn voorts ook de plaatsen Jaakkima en Lahdenpoja veroverd.

Stalinkanaal vernield. — Een groote sluis in het Stalin-kanaal, de verbinding over Ladoga-meer en Onega-meer tusschen Witte Zee en Oostzee, is op 14 Augustus door Duitsche gevechtsvliegtuigen met veel succes gebombardeerd. De bommen troffen de dubbele sluisdeuren en richtten groote verwoestingen aan. Voorts werd een groot stoomschip, dat voor de sluis lag, tot zinken gebracht. Door dit bombardement is de verkeersweg tusschen de Oostzee en de Witte Zee opnieuw voor geruimen tijd onbruikbaar geworden.

De Oorlog

WESTELIJK FRONT: 103.000 ton scheepsruimte vernietigd. — Berlijn, 16 Aug. (D.N.B.) — Bij haar onvermoeiden vernietigingsstrijd tegen de Britsche koopvaardij heeft de Duitsche luchtmacht in de afgeloopen week meer dan 93.000 ton tot zinken gebracht. Met de door motortorpedobooten vernielde 10.000 ton is dus in de afgeloopen week weer meer dan 100.000 ton Britsche scheepsruimte door de Duitsche actie verloren gegaan.

Engelsch tegenoffensief mislukt. — Berlijn, 16 Aug. (D.N.B.) Van welingelichte zijde verneemt het D. N. B. dat het door de Engelschen voor eenige weken aangekondigde „non-stop offensief" jammerlijk mislukt is. De krachtige Duitsche afweer door jagers en afweergeschut heeft het ontlastingsoffensief verijdeld. Niettemin trachten de Engelschen telkens opnieuw Duitschland en het bezette gebied aan te vallen, doch de Britsche afdeelingen worden verstrooid en met zware verliezen teruggedreven. Bij hun tegenaanvallen dringen de Duitsche gevechtsvliegtuigen dagelijks ver boven Engeland door. Zij bewijzen de superioriteit der Duitsche luchtmacht ondanks den strijd in het Oosten.

Overzicht. — Berlijn, 16 Aug. — In aanvulling op het weermachtbericht verneemt het D.N.B. van militaire zijde, dat ook deze week is geëindigd met beslissende Duitsche successen, waarvan het zwaartepunt in het Westen der Oekraïne ligt.
De doorstoot naar de Zwarte Zee en de vernietiging of verdrijving van het Zuidelijke Sovjet-leger in de bocht van den Dnjepr zijn gebeurtenissen van groote beteekenis.
De Duitsche en verbonden troepen hebben bij deze operaties in den loop van de week 300 kilometer afgelegd. Afgezien van het feit, dat thans ook het Donetz-bekken het groote industrie-gebied der Sovjet-Unie, in gevaar verkeert, hebben de bolsjewisten het belangrijkste deel hunner stellingen aan de Zwarte Zee verloren.
De zuivering van Noord-Estland is in de afgeloopen week voortgezet, zoodat de Duitsche afdeelingen ten Oosten en ten Westen van het Peipusmeer elk oogenblik met elkander in verbinding kunnen komen.
(Vaderland - N. R. Crt. - Telegr. - Alg. Handelsbl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4790 A; Engelsche Scheepsverliezen 4790 A)

FINLAND

A. De Aalandseilanden als twistappel. —

De Aalandseilanden — de dubbele a moet phonetisch als o luiden — hebben in de geschiedenis van Noord-Europa meer dan eens een groote rol gespeeld. Zij vormen een vurig begeerde sleutelstelling, waarom menige strijd geleverd werd. Sedert eeuwen hebben Zweden en Finnen zich tegen een russificatie van deze gebieden hardnekkig verzet.

Van die duizenden eilanden, die als een kudde wachters aan den ingang van de Finsche golf, eigenlijk „op den hoek" van deze en de Bothnische Golf, liggen, zijn de meeste niet-bewoonde rotsklompen, grillig uitstekend uit het woelige water, en op heel de groep tezamen wonen nog geen dertigduizend menschen, waarvan ruim 16.000 op Aaland, het voornaamste eiland met zijn haven Mariehamn.

De Zweedsche trekkers, die in den loop der eeuwen hun eigen land verlieten om elders geluk te zoeken, streken ook op de Aalandseilanden neer. Zij vonden er, behalve rotsen en bosschen, ook sappige gronden en uitstekende kansen voor overvloedige vischvangsten. Deels bleven zij er hangen, anderdeels zwierven zij verder, naar de lange kusten van het tegenwoordige Finland. Daar bevolkten zij allengs de steden, die Europa vandaag den dag nog altijd beter kent onder de Zweedsche dan onder de Finsche namen: Vasa, Kristinestad, Karleby, Aabo, Helsingfors, Borgaa, Viborg. Randbewoners van Finland werden deze Zweden, brengers ook van veel cultuur en leiders van het volks- en staatsleven in de eeuwen, waarin het lot van de Finnen met dat der Zweden nauw was samengeweven. Zij hebben in de vorige eeuw zelfs hoofdrollen vervuld in den strijd om de verheffing van het Finsch, en namen als die van Arwidsson, Snnelman, Runeberg — om het nu maar bij drie uit een lange reeks te laten — klinken in de Finsche geschiedenis als klokken. Samen met de eigenlijke Finnen verzetten zich de Zweedsch-Finnen tegen de tsaristische Russificatie en mocht er al menigmaal spanning tusschen Finnen en Zweedsch-Finnen zijn over de plaats van het Zweedsche element in het Finsche leven — een element, dat in beteekenis zijn getalsterkte ver te boven gaat — tegen den Russischen drang naar het Westen stonden zij als één gesloten phalanx ook in den winter van 1939 en ook nu, in den zomer van 1941.

Zooals het Petsamodistrict de sleutel is op Finlands noordelijke huisdeur, zoo bewaken de Aalandseilanden den toegang tot de golven, die de Finsche West- en Zuidkust bespoelen. Het gevolg: Rusland en Zweden, de twee rivalen, begrepen de strategische beteekenis van de eilandengroep volkomen en benijdden en betwistten elkander haar bezit. Als in 1809 het Finsche land uit Zweedsche in Russische voogdij overgaat, zijn de Aalandseilanden in de transactie begrepen. Dadelijk begonnen de Russen met het aanleggen van vestingwerken op de eilanden en zij hadden er, tot ongenoegen van de andere groote mogendheden, al menige fortificatie aangebracht toen de Krimoorlog — waarin ook de Finnen geduchte klappen opliepen — hun spel kwam bederven. De Engelsche vloot ondernam een gelukte aanval op het fort Bomarsund — dat was een van de versterkingen op de Aalandseilanden — en brandschatte de Finsche kuststreken. Toen het vrede werd kwamen de partijen bij het verdrag van Parijs overeen, dat de Aalandseilanden „gedemilitariseerd" zouden worden. Zoo bleef het tot 1914.

In dat jaar ontbrandde de wereldoorlog, en de Russen, bevreesd dat de Duitschers zich van de Aalandseilanden zouden meester maken, begonnen in allerijl opnieuw versterkingen aan te leggen. Vier jaar later bewezen die den Duitschers goede diensten. In 1918, toen in Finland de burgerstrijd woedde tusschen het meerendeel der bevolking aan den eenen, de communistische minderheid met de in het land achtergebleven Russische troepen aan den anderen kant, landden de Duitschers, die de Finsche „jagers" te hulp schoten, o.a. bij Mariehamn op de Aalandseilanden en gebruikten die als operatiebasis voor de vervulling van hun opdracht: het schoonvegen van Zuid-Finland, nadat Mannerheim bij Tammerfors den voor de vrijheid beslissenden slag geslagen had.

Aan het einde van den wereldoorlog rees, als een der eerste zorgen van de onafhankelijke Finsche republiek onder president Staahlberg, de „kwestie van de Aalandseilanden".

Onder de bevolking van deze eilanden stak een beweging ten gunste van aansluiting bij Zweden het hoofd op. Tusschen Zweden en Finland ontstond vrij ernstige wrijving. De Volkenbond moest zich met de kwestie bemoeien. Te Genève wees men de Aalandseilanden aan Finland toe, maar onder twee voorwaarden: autonomie voor de bevolking en geen militaire versterkingen.

De Finnen die zich door strikte nakoming hunner internationaal-rechtelijke verplichtingen altijd gunstig van menig volk hebben onderscheiden, voerden Genèves wil stipt uit. Zij verschaften den bewoners van de Aalandseilanden een eigen statuut, waaronder zij sedertdien in vrede en vrijheid leven en in 1920 sloten zij een conventie over de ontmanteling der eilanden, voorzien van de handteekeningen der regeeringen van Duitschland, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Engeland, Italië, Letland, Polen en Zweden. Rusland was buiten de afspraak gehouden en zag sindsdien „gevaar". Het zag dat vooral, toen in 1939 Finland en Zweden overeenkwamen, de Aalandseilanden toch weer militaire beteekenis te geven. Niemand maakte daartegen bezwaar, behalve Rusland, dat in de onderhandelingen, die aan het uitbreken van den oorlog in December 1939 voorafgingen, zijn goedkeuring van de remilitarisatie der Aalandseilanden probeerde te gebruiken als ruilobject voor de verwezenlijking van zijn ver reikende verlangens jegens Finland. Eerst verleden jaar October — van de remilitarisatie was nog niets terecht gekomen, omdat Engeland en Frankrijk tijdens hun besprekingen in Moskou (1939) Molotof en Stalin niet het ongenoegen wilden doen de Aalandseilanden-kwestie in Genève aan de orde te stellen — werd als uitvloeisel van den vrede van Moskou tusschen Rusland en Finland overeengekomen, dat de Aalandseilanden onversterkt zouden blijven, en dat de Russen er een consulaat zouden vestigen, dat op de naleving der afspraak toezicht kreeg te houden, maar dat in feite een haard van spionnage is geworden, een centrum, van waaruit de Russen hun plannen tot een „eindafrekening" met de Finnen verder uitbroedden. Acht maanden zijn nadien verloopen en daarin heeft het rad der geschiedenis alweer een slag omgemaakt. Het is de oorlog tusschen Finland en Rusland, de vrede van Moskou was maar een adempauze.

Het lot heeft Finland, de Aalandseilanden incluis, doen worden tot een voorwerp van hevige begeerten, tot een strijdtooneel, waar het nimmer lang rustig is geweest. De Finnen hebben dat lot aanvaard en altijd moedig gedragen. Zij vragen van hun buren geen gebied, zij voeren geen wereldpolitiek; zij hunkeren naar vrede; zij verlangen alleen maar met rust te worden gelaten. Zij hebben uit en ter na bewezen, dat zij rust en vrede waard zijn. In de jaren waarin zij die kenden, bouwden zij hun staat op tot voorbeeld voor vele andere en besteedden zij hun groote energie aan de verheffing van hun land tot een eereplaats in de rij der beschaafde Europeesche staten. (Vaderland - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Aland-eilanden 4750 A)

A. **SERVIE. — Generaal von Schröder overleden. - Generaal Danckelmann militair bevelhebber. —**
De militaire bevelhebber der Duitsche bezettingslegers in Servië stierf op 29 Juli tengevolge van een hem overkomen vliegtuigongeluk. Tot zijn opvolger werd benoemd de generaal der vliegers Danckelmann. (Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Voedseltoewijzing pluimvee. - Beperking. —**
Den Haag, 16 Aug. — Het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening deelt mede:
Met ingang van 15 September a.s. zal de voedertoewijzing voor kippen en eenden aanzienlijk worden verminderd. Van dien datum af zal practisch alleen een voedertoewijzing worden uitgereikt voor het pluimvee op de erkende fok- en vermeerderingsbedrijven en voor het instandhouden van een aantal dieren van oudhollandsche rassen e.d.
De voederpositie maakt het noodzakelijk, ook het totaal aantal der dieren op de fok- en vermeerderingsbedrijven aan een maximum te binden.
(Haagsche Crt.) **(V. b. Pluimvee-vermindering 4780C)**

C. **NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Nederlandsche P. K. (Propaganda-Kompagnie) vertrokken. —**
Den Haag, 17 Aug. — Op 16 Aug. heeft in het gebouw van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten de propaganda-afdeeling (P.K.) van het Nederlandsche legioen, die naar de Sovjet-Unie zou vertrekken, afscheid genomen.
Onder de aanwezigen bevonden zich o.m. prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement, P. J. van Megchelen, voorzitter van het Verbond van Ned. Journalisten en Max Blokzijl, chef van de afdeeling perswezen van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, alsmede eenige Duitsche autoriteiten. Nadat prof. Goedewaagen, luit.-gen. H. A. Seyffardt en P. van Megchelen de leden der P.K. hadden toegesproken, werd door dezen naar het station Staatsspoor gemarcheerd, vanwaar de trein naar het Oosten vertrok.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Anti-bolsjewisme 4794 E)**

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Bestuur universiteiten en hoogescholen. —**
's-Gravenhage, 16 Aug. — Het op 16 Aug. verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende het bestuur der universiteiten en hoogescholen.
Deze bepaalt o.a., dat wanneer de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied het noodzakelijk acht, de bevoegdheden, rechten en plichten van het college van curatoren der universiteit of hoogeschool overgaan op den president. De president-curator staat in de uitoefening van zijn functie onder toezicht van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming en is verplicht diens bevelen, aanwijzingen en voorschriften onverwijld op te volgen. (Verordeningenblad no. 34, 16 Aug. 1941)
(Vor. ber. Onderwijs 4795 A)

E. **NEDERLAND. — Distributie. - Eén ei per 2 weken. —**
's-Gravenhage, 16 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat gedurende de week van 17 tot en met 23 Augustus a.s. een distributiebon recht geeft op het koopen van één ei.
Voor de week van 24 tot en met 30 Augustus a.s. wordt geen bon voor het koopen van eieren aangewezen.
De directeur-generaal van de Voedselvoorziening heeft onlangs reeds gewezen op de slechte veevoederpositie, waardoor het onvermijdelijk is geworden over te gaan tot inkrimping van den pluimveestapel. Dit beteekent, dat wij over te weinig eieren zullen beschikken om de distributie van een ei per week te kunnen volhouden. Het moment, waarop de distributie gestaakt zal moeten worden komt dan ook in zicht. (N. R. Crt.)
(V. b. Distributie 4789 E; Distributie Eieren 4430 C)

F. **NEDERLAND. — „Nederlandsche Opera" gesticht.**
's-Gravenhage, 16 Aug. — Door de goede zorgen van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten en in overleg met de gemeente Amsterdam is de mogelijkheid geschapen tot oprichting van een Nederlandsche opera, die zal worden gevestigd in den Stadsschouwburg te Amsterdam en die met haar voorstellingen nog in den loop van het aanstaande winterseizoen zal beginnen.
Als zakelijk leider zal optreden C. v. d. Lugt Melsert, terwijl de artistieke leiding in handen van mr. J. den Hertog wordt gelegd. (Telegraaf)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Conferentie Roosevelt-Churchill. - Verklaring van Roosevelt. —**
18 Aug. — Het D.N.B. meldt uit New York:
In de persconferentie, die Roosevelt heeft gehouden aan boord van zijn jacht Potomac, heeft de president volgens Associated Press verzekerd, dat hij en Churchill het over alle problemen van den oorlogstoestand eens zijn. De conferentie op den Atlantischen Oceaan heeft echter naar zijn meening de Vereenigde Staten niet nader tot een deelneming aan den oorlog gebracht. In ontwijkende antwoorden duidde Roosevelt aan, dat geen nieuwe maatregelen ontworpen zijn. Vertegenwoordigers van leger, vloot en luchtwapen der Vereenigde Staten hebben met Engelsche militairen, aldus Roosevelt, afzonderlijk en groepsgewijs conferenties gehouden. Omtrent zijn persoonlijke besprekingen met Churchill, verklaarde Roosevelt, dat men inlichtingen heeft uitgewisseld over heden en toekomst. Voorts heeft men de kwestie besproken, hoe de wenschen van de Sovjets betrokken kunnen worden in het bestaande program. De Sovjetunie krijgt geen hulp op grond van de wet op de hulpverleening aan Engeland, maar zal contant betalen.
Volgens de New York Times heeft president Roosevelt tijdens de persconferentie bovendien nog verklaard, dat aan de Sovjet-Unie niet is verzocht zich aan te sluiten bij de gemeenschappelijke verklaring van Churchill en Roosevelt.
Volgens United Press zeide de president nog, dat de eerste positieve stap tot verwezenlijking van de resultaten zijner conferentie met Churchill, waarschijnlijk zijn verzoek aan het Congres zal zijn om opnieuw eenige milliarden dollars voor de leen- en pachtwet beschikbaar te stellen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Ontmoeting 4796 E)

H. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Economische onderhandelingen met Japan - Dr. van Mook eervol ontheven van zijn opdracht. —**
Batavia, 16 Augustus (A.N.P.). — Dr. van Mook, hoofd van het departement van Economische Zaken, is eervol ontheven van zijn opdracht tot het leiden van de economische onderhandelingen met Japan.
(Tel.) **(V. b. Econ. onderhandelingen Japan 4737 C)**

I. **NEDERLAND. — Engelsche bommen. —**
Den Haag, 18 Aug. — Van 16 tot 18 Aug. is wederom een heele reeks van Engelsche vliegtuigen 's nachts boven ons land geweest. Op verschillende plaatsen zijn er brisant- en brandbommen geworpen. Hierbij zijn 18 huizen vernield, 4 personen gedood, 14 zwaar en 9 licht gewond. Een aantal huizen heeft glasschade opgeloopen. Door in weilanden terecht gekomen projectielen zijn paarden en koeien gedood.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Bommen 4763 I)**

K. **TURKIJE. — Toezeggingen van Engeland en de Sovjet-Unie - Opvatting in Duitsche politieke kringen. —**
De correspondent van de N. R. Crt. te Berlijn schreef 18 Aug. in zijn blad o.m.:
De omstandigheid, dat men van Turksche officieele zijde nog geen standpunt heeft bepaald ten opzichte van het Engelsch-Sovjet-Russische garantie-aanbod, houdt de politieke kringen in de Rijkshoofdstad uiteraard nog bezig.
De aldaar bestaande opvatting kan men als volgt formuleeren: Turkije heeft er in toegestemd en hoogstwaarschijnlijk was het van te voren ingelicht, dat Londen en Moskou het feit van de garantiebelofte aan de wereld bekend maakten. Duitschland neemt aan, dat Turkije officieel zijn standpunt ten opzichte daarvan zal bepalen. Indien dit niet zal gebeuren, is het logisch, dat Bulgarije, als buurland van Turkije, zijn veiligheidsmaatregelen, welke defensief van aard zijn, voortzet en uitbreidt.
Overigens valt wel aan te nemen, dat Duitschland langs diplomatieken weg zal trachten zich absolute klaarheid omtrent den toestand te verschaffen.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Steuntoezegging 4795 C)**

A. **NEDERLAND. — Tentoonstelling Productieslag in Europa - Rede staatssecretaris Backe. —**
In Pulchri Studio te 's-Gravenhage is 18 Aug. een tentoonstelling geopend, welke ten doel heeft een beeld te geven van den productieslag in Europa, van de taak van den Nederlandschen landbouw in de Europeesche oeconomische ruimte en van de maatregelen, welke genomen dienen te worden om de agrarische voortbrenging te stimuleeren.
In het kader dezer tentoonstelling, had op 18 Aug. in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen een vergadering plaats. Deze bijeenkomst werd door tal van hooge autoriteiten bijgewoond, o.a. de commissarissen-generaal voor financiën en oeconomie, minister dr. Fischböck, voor de openbare veiligheid, S.S. Gruppenführer Rauter, en voor bijzondere gevallen, Oberdienstleiter Schmidt, de Duitsche boerenleider graaf Grothe, luitenant-generaal Siburg, generaal-majoor Schumann, de commandant van de Ordnungspolizei. Voorts de secretarissen-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij, dr. H. M. Hirschfeld, en van Sociale Zaken, ir. R. A. Verweij, en de directeur-generaal van den Landbouw, G. J. Ruiter.

Staatssecretaris Backe hield een rede over het onderwerp „De taak van den Nederlandschen landbouw in de Europeesche economische ruimte". Spreker verklaarde ervan overtuigd te zijn, dat ondanks het feit dat Nederland wat de opbrengsten per hectare betreft, onder alle landen zoo ongeveer bovenaan staat, dit land zijn productievermogen nog belangrijk kan uitbreiden. Hij schetste de ontwikkeling van den Nederlandschen landbouw en merkte daarbij op, dat de Nederlandsche graanhuishouding den typischen ontwikkelingsgang volgde van een land, dat dierlijke producten veredelt.
De wereldoorlog onderbrak deze ontwikkeling slechts voor korten tijd. Gelijktijdig en evenwijdig met de ontwikkeling tot veeveredelingsland, verliep de ontwikkeling van Nederland tot groentenland. Onder deze omstandigheden verkreeg de Nederlandsche landbouw een zeer bijzondere structuur, nl. die van een landbouwgebied, waar men veel meer groenten en aardappelen teelde dan men zelf noodig had, en waar dierlijke veredelingsproducten in veel grootere mate werden voortgebracht dan men zelf behoefde. Maar deze overschotten werden slechts mogelijk, doordat men steeds meer afhankelijk geraakte van den invoer van voedermiddelen en — in de laatste tientallen jaren — ook van broodgraan.
Sedert 1930 ongeveer had Nederland bijzonder sterk te lijden onder het ineenschrompelen van zijn afzetgebieden. Millioenen kilogrammen moesten eenvoudig vernietigd worden, hoewel de Duitsche behoeften in geenen deele gedekt waren. Ter vermindering van den nood werden crisis-organisaties geschapen, welke hulp verleenden, prijsverordeningen doorvoerden, den uitvoer geldelijk ondersteunden en — en dit is karakteristiek — de voortbrenging contingenteerden. Hier verstikten landen in den overvloed — ginds leden millioenen menschen honger.
Na Mei 1940 werden de afzetmoeilijkheden naar Duitschland uit den weg geruimd en verkreeg in het bijzonder de Nederlandsche tuinbouw wederom loonende prijzen.
Heden ten dage staat de landbouw in de Europeesche landen wederom voor een beslissende keuze. De weg van een werkverdeeling tot over de grenzen van Europa heen, heeft bewezen gevaarlijk en onmogelijk te zijn. Voortaan mogen wij slechts den weg opgaan, die reeds in gene dagen de organische was: den weg van de groote economische Europeesche ruimte. Dit is de eenige mogelijkheid om de in de laatste eeuwen ontstane bijzondere landbouwvormen der verschillende Europeesche landen in stand te houden en tot bloei te brengen.
Hierna werd nog het woord gevoerd door dr. Posthuma, die de moeilijkheden en mogelijkheden van het agrarische vraagstuk in Nederland schetste en de richtlijnen voor den productieslag 1941-'42 besprak. (N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Tentoonst. 4781 D; Landbouw 4786 E)

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Limburgsche volksdag - Velddag Nat. Jeugdstorm. —**
Heerlen, 18 Aug. — In het park van het kasteel Amstenrade werd 17 Aug. de Limburgsche Volksdag gehouden. De gemachtigde van den leider voor Limburg, graaf de Marchant et d'Ansembourg opende de bijeenkomst, heette allen welkom, met name den leider, den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor Limburg, commissaris Schmidt, den S.S. Obersturmführer Schönhals en den Kreisleiter der N.S.D.A.P. Quandt. Voorts spraken nog de N.V.V. bestuurder van Kampen, mr. dr. van Genechten, de boerenleider Spelt en tenslotte de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert.

Velddag Nationale Jeugdstorm. — Deventer, 18 Aug. — Op 16 Aug. is te Deventer in het gemeentelijk sportpark een velddag gehouden van het gewest Twente, Salland en de Graafschap van den Nationalen Jeugdstorm. Hieraan namen ongeveer 1200 à 1300 stormers en meeuwen, stormsters en meeuwkes deel. Gasten waren de hoofdstormers C. van Geelkerken, dr. Schröder, Gau-Hauptstellenleiter, Beauftrager für die Provinz Overijssel, Kreispropagandaleiter Engler, W. R. Jager, districtleider der N.S.B., en jhr. ir. E. F. Sandberg, kringleider der N.S.B. te Deventer. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jeugdstorm 4792 C; Nat. Soc. Bew. 4797 A)

C. **ENGELAND. — Winston Churchill bezoekt IJsland. —**
Berlijn, 19 Aug. — Churchill heeft op zijn terugreis van de conferentie met Roosevelt, naar Reuter in een speciaal bericht mededeelt, een bezoek gebracht aan IJsland. De Britsche en Amerikaansche troepen hebben voor hem gedefileerd en Churchill heeft een toespraak gehouden. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Winston Churchill 4796 E; Engeland—IJsland 4643 D; Ver. Staten—IJsland 4752 D)

D. **NEDERLAND. — Oorlogsinvalidenzorg - Overzicht. —**
Aug. — De Ned. Vereeniging „A.V.O.", aan welke vereeniging de arbeidszorg voor de militaire- en burgerslachtoffers van het oorlogsgeweld is opgedragen, heeft een overzicht samengesteld over de werkzaamheden van het Arbeidsbureau voor Oorlogsinvaliden over het eerste halfjaar 1941.
Op 1 Juli hadden 1958 oorlogsinvaliden en mobilisatieslachtoffers de hulp van het arbeidsbureau ingeroepen. Aangenomen kan worden dat bijna 25% van dit totaal aantal mobilisatieslachtoffers zijn. De rest n.l. 1419 of ruim 75% zijn echte oorlogsinvaliden. Van het totale aantal van 1958 waren er 901 gehuwd.
Aan 1140 personen, die reeds op 1 Juli afgevoerd konden worden, werd 1181 keer arbeidshulp verleend:
1) in 347 gevallen, waarin iemand plaatsing verkreeg door het A.V.O.;
2) in 154 gevallen, dat andere hulp door het A.V.O. werd verleend.
3) in 130 gevallen, dat iemand met of zonder hulp zijn bedrijf weer opvatte;
4) in 487 gevallen, waar iemand herplaatsing of plaatsing vond bij ouden of nieuwen werkgever;
5) in 38 gevallen, waarin geen arbeidshulp werd begeerd;
6) in 25 gevallen, dat iemand ten onrechte als oorlogsinvalide was ingeschreven. (De Standaard)

(Vor. ber. Oorlogsinvaliden 4571 B)

E. **JAPAN. — Geschil inzake vertrek Amerikanen - Vrouwen en kinderen verlaten Hongkong - Gedwongen vertrek uit Malakka. —**
Tokio, 19 Aug. — Nadat de Japansche regeering aanvankelijk haar toestemming had verleend tot het vertrek van 22 leden van de Amerikaansche ambassade te Moskou, welke sedert eenigen tijd in Japan verbleven, zijn thans omtrent deze kwestie moeilijkheden ontstaan. De Japansche regeering heeft namelijk deze toestemming ingetrokken, nadat haar gebleken was, dat het plan bestond een veel grooter aantal Amerikanen en wel meest niet-diplomaten te laten evacueeren. Zij beroept zich erop, dat uit Japan vertrekkende buitenlanders daartoe in het bezit dienen te zijn van een speciale vergunning. Of deze vergunning kan worden afgegeven moet van geval tot geval worden onderzocht.
New York, 19 Aug. — De regeering der Vereenigde Staten acht de verklaring der Japansche regeering inzake het weigeren van een vertrek uit Japan van Amerikaansche burgers onbevredigend. De minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, verklaarde, dat de reeds dun geworden draden der diplomatieke betrekkingen tusschen de beide landen op het punt van breken staan. In politieke kringen verwijt men Japan, dat het voornemens is, Amerikanen als gijzelaars vast te houden.
De „New-York Times" meldt uit Tokio, dat de Amerikaansche ambassadeur aldaar, Grew, bij de Japansche regeering een protest heeft ingediend.

Vrouwen en kinderen verlaten Hongkong. — Sjanghai, 19 Aug. (S.P.T.) — Alle Japansche vrouwen en kinderen zullen uit

Hongkong worden geëvacueerd en naar Kanton worden overgebracht.

Gedwongen vertrek uit Malakka. — Tokio, 19 Aug. (S.P.T.) — Het Japansche dagblad „Singapore Herald" meldt, dat alle Japanners, die op minder dan 16 mijlen van militaire werken hun woonplaats hebben, Malakka moeten verlaten.
(N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)
(Vor. ber. Ver. Staten—Japan 4784 E)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs - Prof. dr. H. Sparnaay benoemd tot hoogleeraar in de Duitsche taal te Utrecht. —**
Bij besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming is dr. H. Sparnaay, thans leeraar aan de Rijks H.B.S. te Amersfoort, met ingang van 15 Sept. tot gewoon hoogleeraar in de Duitsche taal- en letterkunde aan de Universiteit te Utrecht benoemd.
De nieuwe hoogleeraar is op 24 Mei 1891 te Rotterdam geboren, en heeft aan de universiteit te Amsterdam gestudeerd en is in 1922 te Amsterdam cum laude gepromoveerd op een proefschrift over „Verschmelzung legendarischer und Weltlicher Motive in der Poësie des Mittelalters". Sinds 1917 is dr. Sparnaay leeraar aan de Rijks H. B. S. te Amersfoort, en sinds 1924 privaat-docent in het Duitsch aan de universiteit te Utrecht. Zijn hoogleeraarszetel aldaar is nieuw.
(Utrechtsch Dagblad) **(Vor. ber. Onderwijs 4800 D)**

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Goederenruil met Japan - Bemoeilijking. —**
Tokio, 19 Aug. (Europapress.) — Door de bemoeilijking van den goederenruil tusschen Japan en Nederlandsch-Indië is in Nederlandsch-Indië een groot tekort ontstaan aan talrijke verbruiksgoederen, voornamelijk aan textiel en kleine ijzerwaren. De directeur van de afdeeling Handel van de Nederlandsch-Indische regeering verlangde de invoering van een straffe invoercontrôle en contrôle op den handel in verbruiksgoederen. Nederlandsch-Indië moet, aldus deze ambtenaar, zoo lang daartoe nog gelegenheid bestaat, zijn inkoopen aan verbruiksgoederen buiten Japan doen.
De niet te vermijden prijsverhooging, die een dergelijke heroriënteering van den invoer van Nederlandsch-Indië met zich mede zou brengen, moet naar de meening van officieele instanties, door een subsidieering verzacht worden. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4800 H)

C. **SOVJET-UNIE. — Engelsch crediet van £ 10 millioen. —**
Stockholm, 17 Aug. (D. N. B.) — Volgens een Reuter-bericht uit Moskou is er een handelsovereenkomst tusschen Engeland en de Sovjet-Unie onderteekend.
Volgens deze overeenkomst verleent de Britsche regeering aan de Sovjet-Unie een crediet van £ 10 millioen tegen een rente van drie procent met een looptijd van vijf jaar. (Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Sovjet-Unie—Engeland 4761 B)

D. **FRANSCH MAROKKO. — Ghettovorming. —**
Vichy, 19 Aug. (D.N.B.) — De Sultan van Marokko heeft op voorstel der Fransche protectoraatsautoriteiten den joden in de Marokkaansche steden, die zich na 1 September 1939 in de Europeesche wijken hebben gevestigd, doen weten, dat zij binnen korten termijn naar de joodsche wijken moeten verhuizen.
(Haagsche Crt.)

E. **FRANKRIJK. — Staatsraad beëdigd - Rede van Pétain. —**
Vichy, 19 Aug. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de eedsaflegging door de leden van den staatsraad te Royat, heeft het staatshoofd, maarschalk Pétain, een toespraak gehouden, waarin hij o.a. verklaarde, dat de staatsraad een groote plaats zal innemen in het landsbestuur, dat hij wil vormen.
„Van den dag af, waarop ik aan het hoofd van den staat ben gesteld, heb ik steeds weer een beroep gedaan op verstandig inzicht en begrip voor het openbaar belang. Ik heb met nadruk de samenwerking en den goeden wil van alle Franschen geëischt. Thans is de tijd voor wankelmoedigheid voorbij."
„Men is voor mij of tegen mij", zoo vervolgde de maarschalk. Dat geldt vooral voor het doel van den staat en in het bijzonder voor hen, die de eerste dienaars van den staat zijn.
Pétain wees vervolgens op zijn streven tot herstel van de stoffelijke welvaart. Hij wil bovendien een zedelijke reformatie. Daartoe behooren deugd, vaderlandsliefde, discipline, gezin en gezinsverband, trots en recht op en plicht tot arbeid.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Pétain 4794 D)**

F. **SPANJE. — Inwonertal. —**
Madrid, 19 Aug. (D. N. B.) — Spanje telde in 1940 25,5 millioen inwoners, naar het Spaansche bureau voor de statistiek bekend maakt. Volgens de vorige volkstelling in 1930 had Spanje 24 millioen inwoners. De jaarlijksche toeneming wordt voor den komenden tijd geraamd op 250.000.
Madrid heeft voor het eerst meer dan een millioen inwoners en is nu naast Barcelona de tweede Spaansche millioenenstad. Als derde volgt Valencia met 400.000 inwoners. Veertien steden tellen meer dan 100.000 zielen. (De Standaard)

G. **NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme - Nederlanders onderscheiden. —**
19 Aug. — Aan de eerste Nederlanders, die aan het Oostelijk front strijden is het IJzeren Kruis verleend. Het zijn de „Gefreiter" Hubertus Snijder, die reeds op 20 April 1941 tot korporaal (Gefreiter) werd bevorderd, en Otto Feenstra, die naar aanleiding van zijn optreden tijdens de gevechten in de Zuidelijke Oekraine, bevorderd is tot onderofficier, terwijl hem tevens het IJzeren Kruis 2e klas werd toegekend. (Nat. Dagblad) **(Vor. ber. 4800 C)**

H. **NEDERLAND. — Rood-wit-blauwe fietsvlaggetjes verboden. —**
's-Gravenhage, 20 Aug. — Van bevoegde zijde wordt het publiek in herinnering gebracht, dat het volgens een door den Commissaris-generaal voor de Openbare veiligheid gegeven voorschrift verboden is, dat de Nederlandsche nationale vlag (rood-wit-blauw) voor betoogingsdoeleinden wordt gebruikt en dat het mitsdien aan wielrijders verboden is vlaggetjes in deze kleuren te voeren, vermits dit als een demonstratie wordt beschouwd. De politie zal tegen overtreding streng optreden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Vlaggen 4455 D)

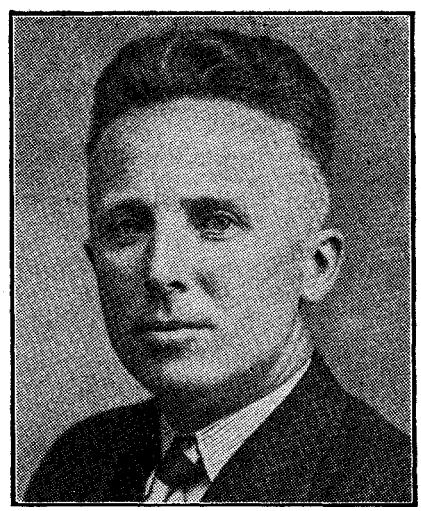
I. **IRAN. — Engelsche nota - Uitwijzing Duitschers verlangd. —**
Madrid, 20 Augustus (D.N.B.) — Het blad „Ya" meldt uit Londen over den toenemenden druk, welken Engeland op Iran uitoefent. De jongste nota van de Britsche regeering aan Teheran is wel is waar nog geen ultimatum, doch kan het wel worden, te meer daar zij reeds een bepaalden tijd voor het voldoen aan de Engelsche eischen bevat. Men verlangt o.a. de uitwijzing van viervijfde deel der daar wonende Duitschers. (Het Vaderland)

K. **THAILAND. — Kabinet - Mutaties. —**
Tokio, 20 Aug. — Naar Domei uit Bangkok meldt, is luitenant-generaal Loeang Promyoehi benoemd tot Thailandsch minister van Defensie. Verder zijn nieuwe ministers van Verkeer en Onderwijs benoemd. De regeering heeft medegedeeld, dat deze wijzigingen de aanpassing der binnenlandsche structuur aan de eischen van den oorlogstijd ten doel hebben.
(Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Kabinet 2920 C)**

L. **NEDERLAND. — Rubberschaarschte. - Prijsvraag voor nieuwen rijwielband. - Vervangingsmateriaal. —**
21 Aug. — Het Centraal Instituut voor Industrialisatie, ressorteerend onder het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, roept alle personen met goede ideeën op, een vervangingsconstructie te vinden voor den rubber rijwielband. Aan dezen oproep is een prijsvraag verbonden, waarvoor geldprijzen van *f* 250, *f* 100 en *f* 50 beschikbaar zijn gesteld. Het instituut heeft het recht, inzendingen ter beschikking van de Nederlandsche industrie te stellen. Octrooirechten worden echter geëerbiedigd.
Aug. — De geringe hoeveelheid rubber, welke als gevolg van de oorlogsomstandigheden voor de vervaardiging van rijwiel-

banden beschikbaar is, heeft enkele uitvinders ertoe gebracht voor dit artikel vervangingsmiddelen te construeeren.
Een ambtenaar van den rijkswaterstaat te Breskens bedacht een constructie, waarmee het mogelijk is versleten fietsbanden nog eenigen tijd te gebruiken. Deze constructie bestaat uit een houten ring, die men rond het wiel sluit. In een groef van dezen ring wordt een oude band geklemd, zoodat men niet op het hout, doch op de veerende rubberlaag rijdt.
Een Amsterdamsche bankwerker heeft een tweede oplossing gevonden. Hij heeft op de metalen velg een houten velg gemonteerd die in acht kleine stukken is verdeeld. Daardoor kan de houten band in geval van een defect gemakkelijk gerepareerd worden. Over dezen houten band is een reep gummi gespijkerd (een oude tuinslang).
Bovendien is de zijwand voorzien van inkepingen, ten gerieve van de dynamo voor de electrische lantaarn.
Tenslotte werd een constructie bedacht, welke bestaat uit een metalen spiraalband, die zonder extra montage-onderdeelen op een normale velg kan worden geplaatst.
Reeds werd patent voor genoemde vindingen aangevraagd.
(Telegraaf - Prov. Zeeuwsche Crt.)
(Vor. ber. Rijwielbanden 4749 B)

A. **NEDERLAND. — G. J. Ruiter benoemd tot dir.-gen. van den Landbouw. —**
Den Haag, 15 Aug. — Bij beschikking van de Secretarissen-generaal van de departementen van Landbouw en Visscherij en van Buitenlandsche Zaken is met ingang van 12 Augustus benoemd tot directeur-generaal van den landbouw, G. J. Ruiter te Knijpe.

G. J. Ruiter (Foto C. Meijer)

G. J. Ruiter werd op 22 Aug. 1898 geboren. Hij bezocht de Middelbare Landbouwschool te Groningen.
In militairen dienst werd hij reserve eerste luitenant der veldartillerie. In 1925 vestigde hij zich op „Oer e Dyk", in zijn geboorteplaats Knijpe, als veehouder en stamboekfokker. Reeds in hetzelfde jaar werd Ruiter secretaris van de C.A.F., welke functie hij thans nog bekleedt. In het najaar van 1939 werd hij verkozen tot voorzitter van de Friesche Maatschappij van Landbouw.
In de fusie van L. & M. met het Boerenfront van de N.S.B. had Ruiter een groot aandeel. In het gestichte Ned. Agrarisch Front is hij plaatsvervangend leider.
In 1935 trad hij toe tot de N.S.B.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Landbouw en Visscherij 4753 A)

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — 20.000 ton tinerts naar de Vereenigde Staten. —**
Tokio, 20 Aug. (Europapress). — Volgens berichten uit Batavia heeft de semi-officieele Metals Reserve Company der Ver. Staten een koopcontract met de regeering van Nederlandsch-Indië gesloten voor de levering van 20.000 ton tinerts (metaalgehalte) per jaar.
De Nederlandsch-Indische tinertsen zullen in de nieuwe smelterijen in Texas, die de Ver. Staten momenteel bouwen, worden verwerkt. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Ver. Staten 4777 C)

C. **NEDERLAND. — Rechterlijke macht. - Mr. dr. Carp president vredesgerechtshof. —**
's-Gravenhage, 20 Aug. — Mr. dr. J. H. Carp, die benoemd is tot raadsheer in het Gerechtshof te 's-Gravenhage en tevens tot lid van het Vredesgerechtshof, deelt mede, dat hij bij een nader besluit van den secretaris-generaal van Justitie van 18 Augustus j.l., benoemd is tot president van laatstgenoemd hof. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Vredesrechters 4797 E)

D. **SPANJE. — Espinozas de los Monteros opperbevelhebber der Balearen. —**
21 Aug. — Espinozas de los Monteros, Spaansch ambassadeur te Berlijn, is volgens S.P.T. benoemd tot opperbevelhebber der Spaansche strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht op de Balearen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Leger 3937)**

E. **DENEMARKEN. — Communistische actie verboden. —**
Kopenhagen, 20 Aug. (D.N.B.) — Het Folketing heeft hedenmiddag het door den minister van Justitie ingediende wetsontwerp, dat een verbod en ontbinding van alle communistische vereenigingen en een verbod van elke communistische werkzaamheid inhoudt met algemeene stemmen aangenomen.
Het Hoogerhuis heeft 21 Aug. met algemeene stemmen eveneens het wetsvoorstel aangenomen. De wet wordt onmiddellijk, na onderteekening door den koning, van kracht. (Telegraaf)

F. **PHILIPPIJNEN. — In geval van oorlog aan de zijde der Vereenigde Staten. —**
Tokio, 20 Aug. (D. N. B.) — De president der Philippijnen, Manuel Quezon, heeft in een radioboodschap aan den vicepresident der Vereenigde Staten, Wallace, naar Domei uit Manilla meldt, verklaard, dat de Philippijnen zich bij de Vereenigde Staten zullen aansluiten voor het geval Amerika den oorlog zou verklaren. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 4797 I)

G. **GROENLAND. — Trouw aan Denemarken - Verklaring landvoogd. —**
Kopenhagen, 20 Aug. (A.N.P.) — In een onderhoud met den New Yorkschen correspondent van het Deensche blad „Berlinske Tidende" heeft de Deensche landvoogd op Groenland, Svane, uitdrukking gegeven aan de trouw van Groenland aan Denemarken, waarin door de Amerikaansche bezetting geen verandering is gekomen.
De door den oorlog teweeggebrachte scheiding hebben de gevoelens van de Groenlanders jegens het moederland en in het bijzonder jegens den Koning van Denemarken, eerder versterkt dan verzwakt, aldus de landvoogd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Groenland 4452 D)

H. **BRITSCH BORNEO. — Vestiging militaire zone.**
Batavia, 20 Aug. (S.P.T.) — De hoofdstad Poenchin en de stad Meri in Serawak op Borneo zijn tot militair gebied verklaard. In verband hiermede is een groot aantal vrouwen en kinderen uit het land vertrokken. De geëvacueerden hebben zich naar Singapore begeven en als gevolg heerscht hier op het oogenblik, ondanks het feit, dat veel Japanners de stad hebben verlaten, woningnood.
Het ligt in de bedoeling de uit Borneo geëvacueerden naar Australië over te brengen. (Alg. Handelsblad)

I. **ENGELAND. — Steunpunt te Sierra Leone. —**
Berlijn, 21 Aug. (S.P.T.) — De „Frankfurter Zeitung" deelt mede, dat de Engelschen in Sierra Leone aan de Zuidwestkust van Afrika, bezig zijn sterke vloot- en luchtbases aan te leggen met de hoofdstad Freetown als centrum.
Voor de monding van de Sierra Leone kruisen tal van kleine en grootere oorlogsbodems, die den toegang tot de haven streng bewaken.
Het ligt, aldus het blad, in de bedoeling van Freetown tevens een steunpunt te maken voor de luchtverbinding, die de Vereenigde Staten, zooals reeds

gemeld, van plan zijn tusschen Amerika en Afrika in te stellen.
De Amerikaansche toestellen zouden dan direct van Trinidad naar Freetown kunnen worden gevlogen.
(Haagsche Crt.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Cubaansche consuls uitgewezen. —
Berlijn, 21 Aug. (D. N. B.) — Aan den Cubaanschen zaakgelastigde is een nota overhandigd, waarin er op wordt gewezen, dat het gedrag van een Cubaanschen consulairen ambtenaar in Duitschland sedert vrij geruimen tijd aanleiding heeft gegeven tot ernstige klachten. De rijksregeering beschikt over materiaal, waaruit blijkt, dat hij in Duitschland handelingen heeft verricht, welke buiten zijn bevoegdheid liggen en welke de veiligheid van Duitschland raken. Om deze redenen heeft de Duitsche regeering besloten de Cubaansche consulaten in Duitschland te sluiten en de Cubaansche regeering te verzoeken de Cubaansche consuls en voormalige consuls, alsmede de Cubaansche employé's en voormalige employés van de consulaire autoriteiten uit Duitschland terug te roepen.
Deze maatregelen moeten op 5 September ten uitvoer zijn gelegd.

B. CUBA. — Italiaansch consulaat gesloten. —
Rome, 21 Aug. (D. N. B.) — De Cubaansche regeering heeft op 15 Augustus de opheffing van het Italiaansche consulaatgeneraal op Cuba, alsmede het vertrek van de daarbij betrokken functionarissen voor 5 September verlangd. Als gevolg hiervan heeft de Italiaansche regeering op denzelfden datum de sluiting van de Cubaansche consulaire vertegenwoordigingen in Italië verlangd.

C. FRANKRIJK. — Voormalige parlementsleden moeten Vichy verlaten. —
Parijs, 20 Aug. (D. N. B.) — De „Petit Parisien" meldt uit Vichy, dat de regeering de aanwezigheid van de voormalige parlementsleden in de omgeving aldaar ongewenscht acht. Derhalve zullen de gebouwen, die hun waren toegewezen, op 10 September worden gesloten. De bureaux van de Kamer en den Senaat zullen naar Mont d'Or worden overgebracht.
Het blad voegt hieraan toe, dat het parlementaire stelsel steeds meer verdwijnt. Reeds zijn de vacatiegelden van de afgevaardigden en senatoren ingetrokken, de gratis spoorwegabonnementen zijn afgeschaft en thans heeft de regeering bepaald, dat de Parlementsleden uit Vichy dienen te vertrekken. Deze maatregelen worden door het blad toegejuicht, waarbij het erop wijst, dat de voormalige parlementsleden in de regeeringsgebouwen te Vichy rondddoolden om nog een beetje mee te regeeren, terwijl het Fransche volk niet wist waarmede het zich moest voeden. (Telegraaf) **(Vor. ber. Parlement 4292)**

D. NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. Mussert bezoekt de N.S.V. - Mr. Rost van Tonningen spreekt te Amsterdam. —
Dezer dagen heeft ir. Mussert, in gezelschap van mevr. De Ruiter en den heer Koster een bezoek gebracht aan het bureau der „National-Sozialistische Volkswohlfahrt" in het „Arbeitsbereich" der N.S.D.A.P. in Nederland, waarbij ook de leidster der vrouwenorganisatie in het „Arbeitsbereich" aanwezig was.
Amtsleiter Moeller deelde bijzonderheden mede over het karakter en de taak der „National-Sozialistische Volkswohlfahrt" in Duitschland en gaf een overzicht van het werk der N.S.V. in Nederland, die vruchtdragenden arbeid voor de Duitschers in Nederland verricht.
Mr. Rost van Tonningen spreekt te Amsterdam. — Op het Amstelveld te Amsterdam heeft de N.S.B. een bijeenkomst gehouden, waar de president van de Nederlandsche Bank, mr. M. M. Rost van Tonningen, het woord heeft gevoerd.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Nat. Soc. Beweging 4801 B; Mr. Rost van Tonningen 4652 B)**

E. TABAK. — Intern. medische commissie gevormd.
Aug. — Ter definitieve beantwoording van de vraag, of en in hoeverre de tabak schadelijk voor de gezondheid is, is er een internationale medische commissie in het leven geroepen, waarvan prof. dr. Andrisca te Boedapest voorzitter is en de heeren prof. dr. Baglioni te Rome en dr. Gärtner te Boedapest vice-voorzitters zijn. De commissie bestaat uit twaalf medici en drie chemici; haar kern bestaat uit eenige medische hoogleeraren, die tot de hygiënische sectie der „Internationale Tabakwissenschaftliche Gesellschaft" behooren. Zij zal, ter eere van den nestor van het geneeskundige tabak-onderzoek, den Duitschen arts dr. Bresler, haar rapport onder den titel Tabacologia medicinalis publiceeren: Bresler heeft onder dezen titel in 1911 de eerste wetenschappelijke publicatie ter zake geschreven. (Alg. Handelsblad)

F. ECUADOR. — Kabinetswijziging. —
21 Aug. — S.P.T. meldt uit Quito:
De president van Ecuador heeft het ontslag van het kabinet, dat op 15 Augustus j.l. werd ingediend, aanvaard. Tegelijkertijd werd de samenstelling van het nieuwe kabinet bekend gemaakt. In functie blijven de minister van Buitenlandsche Zaken dr. Aurelio Vasquez, de minister van Binnenlandsche Zaken dr. Julio Toba Donoso, de minister van Defensie kolonel Carlo a Querro en de minister van Financiën, Vincente Illingworth. Nieuwe leden zijn de minister van Onderwijs en Opvoeding dr. Aberlada do Mantalid, de minister van Arbeid, ingenieur Comez Goult, de minister van Landbouw, dr. Ricardo Crespo Croner en de minister voor Economische zaken, Leopoldo Chavez. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 3398 C)

G. VEREENIGDE STATEN. — Conferentie Roosevelt-Churchill. - Tekst Engelsch-Amerikaansche verklaring. —
22 Aug. — De N. Rott. Crt. ontleent aan de Giornale d'Italia van 17 Augustus den volledigen tekst van de verklaring van Roosevelt en Churchill:
1. Beide landen zullen geen enkele territoriale uitbreiding nastreven van welken aard ook.
2. Zij wenschen geen enkele territoriale verandering te zien, welke niet in overeenstemming is met de vrijelijk uitgesproken wenschen van de betrokken volken.
3. Zij eerbiedigen het recht van alle volken om zich den regeeringsvorm te kiezen, waaronder zij willen leven en wenschen de souvereine rechten en de onafhankelijkheid teruggegeven te zien aan de zoodanige volken, die daarvan door geweld zijn beroofd.
4. Zij zullen, met gepasten eerbied voor hun bestaande verplichtingen, voor alle staten, groot en klein, overwonnenen en overwinnaars op gelijke voorwaarden den toegang bevorderen tot alle bronnen der eerste grondstoffen, waaraan de wereld behoefte heeft in het belang van haar welvaart.
5. Zij wenschen de volle samenwerking te bevorderen tusschen alle naties op economisch gebied ten einde van allen verbeterende arbeidsvoorwaarden, economischen vooruitgang en de sociale zekerheid te waarborgen.
6. Zij hopen, dat na de definitieve vernietiging van de nationaal-socialistische tyrannie een vrede gevestigd worde, welke aan alle naties de middelen zal verschaffen om in rust te leven binnen haar eigen grenzen en aan alle menschen in de geheele wereld de garantie zal geven, dat zij hun eigen leven leven kunnen leven, bevrijd van vrees en bedreiging.
7. Een dergelijke vrede zal aan allen gelegenheid geven om de oceanen te bevaren zonder hindernissen of belemmeringen.
8. Zij gelooven, dat alle naties ter wereld, zoowel om realistische als om geestelijke redenen zullen moeten komen tot een afstand van het gebruik van geweld. Daar geen enkele toekomstige vrede gehandhaafd kan worden, indien de wapeningen te land, ter zee en in de lucht blijven aangewend door de naties, die met geweld buiten hun grenzen dreigen of kunnen dreigen, gelooven zij, dat in afwachting van een zeer wijd permanent stelsel van algemeene veiligheid, de ontwapening van zulke naties noodzakelijk is.
(N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Ontmoeting Roosevelt-Churchill 4800 G)

H. FRANSCH SOMALILAND. — Engelsche blokkade.
Vichy, 20 Aug. (D.N.B.) — De Fransche zender te Djiboeti heeft zich gekeerd tegen de Engelsche blokkade. De omroeper zeide onder meer: „Sedert een jaar zijn wij blootgesteld aan een blokkade, die op geen enkele wijze gerechtvaardigd kan worden. Er is gebrek aan levensmiddelen ontstaan en de honger eischt slachtoffers. Wij hebben derhalve besloten, alvorens een alge-

meene hongersnood ons wegrukt, de wereld in kennis te stellen van de onmenschelijke methoden van Engeland, die zonder eenige rechtvaardiging tegen ons gebruikt worden. Het geweten der wereld zal daarover een oordeel vellen." (De Telegraaf)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister Dr. Goebbels verleent interview aan het Spaansche dagblad „Informaciones". —**
Madrid, 21 Aug. (D.N.B.) — De „Informaciones" publiceert een interview, dat rijksminister dr. Goebbels heeft verleend.
Op de opmerking van den journalist Marquerie, dat de Engelschen zeggen, dat zij den oorlog zullen winnen, omdat hun economische reserves grooter zijn dan die van het Duitsche Rijk, antwoordde de minister:

„Hoe kan Engeland gelooven, dat het den oorlog op grond van economische superioriteit kan winnen? Het kan zonder beperkingen slechts over de productie van het eigen eiland beschikken. De directe leveranties uit Amerika komen in Engeland aan, wanneer de Duitsche duikbooten en vliegtuigen dit toestaan. Hetzelfde geldt voor de leveranties uit het Empire. Terwijl Engeland te lijden heeft van de gevaren, voorspruitende uit de langere zeeroutes, heeft Duitschland zich acht jaar lang voorbereid op het geval, dat men een economischen oorlog tegen het Duitsche rijk zou kunnen gaan voeren en het heeft thans bijna het geheele economische potentieel van Europa tot zijn beschikking.

Ten aanzien van den door den Engelschen propagandadienst naar voren geschoven zoogenaamden „twee-frontenoorlog", verklaarde dr. Goebbels:
„Men kan alleen op het land van een „front" spreken, doch niet van een front op zee en in de lucht. Wanneer wij deze Engelsche opvatting zouden willen overnemen, dan zou men kunnen zeggen, dat Engeland aan een dozijn fronten moet strijden: op zee, op den Atlantischen Oceaan, in de Noordzee, op de Middellandsche Zee, in de lucht, in het Noorden, Westen en Zuiden van Europa, in Klein-Azië en Afrika.
De Duitsche luchtmacht heeft het Engelsche eiland steeds opnieuw aangevallen, zonder dit een oogenblik te staken, doch de oorlog tegen de Sovjet-Unie — dat mag niet vergeten worden — is de voorwaarde voor den beslissenden strijd tegen Engeland. De oorlog tegen de Sovjet-Unie was noodzakelijk en eens zal de dag komen, waarop Engeland zijn nachtelijke aanvallen op Duitsche woonwijken duur moet betalen."
Wat betreft de Sovjet-luchtaanvallen op Berlijn, deelde de Rijksminister mede:
De waarheid is, dat er slechts drie Sovjet-bommenwerpers zijn geweest, die niet eens de luchtversperring hebben kunnen doorbreken. Vergelijkt u dat eens met de zwaarste Duitsche luchtaanvallen op Londen, waar op een enkelen dag meer dan 600.000 kilo brandbommen werden neergeworpen.
Vervolgens verzocht de Spaansche journalist om een verklaring over de „onverwachte en verrassende religieuze vroomheid" in de Sovjet-propaganda.
Goebbels verklaarde hierover het volgende:
„De religieuze propaganda der Sovjets behoort bij de algemeene leugencampagne. Wat de animositeit der Sovjets tegen den godsdienst betreft, hiervoor hebben wij hun eigen getuigenissen. De Sovjetambassadeur te Londen, Maisky, was eerelid van de Godloozenliga. De belangrijkste Sovjet-figuren zijn lid van atheïstische vereenigingen. De bolsjewisten hebben, zooals de geheele wereld weet, duizenden geestelijken vermoord. De reden voor deze religieuze leugencampagne is gelegen in het feit, dat Churchill en Roosevelt zich in de pijnlijke situatie bevinden hun volken een verklaring te moeten geven over hun betrekkingen met de Sovjets en derhalve hebben zij er groot belang bij te kunnen beweren, dat dit noch godloozen noch communisten zijn.
Voorts sprak de minister over de houding van Amerika tegenover Ibero-Amerika.
„Wanneer Roosevelt", zoo zeide dr. Goebbels, „een interventionistische positie inneemt, dan doet hij dit niet uit sympathie voor Churchill, doch om goede zaken te doen. Hij is een typisch kapitalistische, plutocratische verschijning. Roosevelt ziet thans een geschikt moment om voordeel te trekken uit de strijdende partijen. Wat betreft zijn bedreiging van Zuid-Amerika, dit zou in normale tijden niet mogelijk zijn. Thans kan hij zooiets doen, waar de grenzen zwak zijn. Roosevelt wil militaire, politieke en economische steunpunten veroveren.
„De Engelsche bewering," zoo zeide dr. Goebbels nog, „dat het moreel van het Britsche volk beter is dan dat van de Duitschers, berust op een verkeerde inbeelding. Tot dusver heeft het Duitsche volk in den tegenwoordigen oorlog nog geen gelegenheid gehad te toonen wat het kan verduren. Doch wel heeft het hiertoe in den vorigen oorlog ruimschoots gelegenheid gehad, toen het 4½ jaar lang honger en nood heeft verdragen. En dit is veel zwaarder dan drie of vier uur met overeenkomstige onderbrekingen luchtaanvallen te doorstaan.
Op de vraag van den Spaanschen journalist, of de „Europeesche kruistocht" tegen het bolsjewisme een fiasco is, zooals de Britten beweren, antwoordde dr. Goebbels:
„De naam „kruistocht" is niet van ons afkomstig, doch inderdaad gaat het hier om een kruistocht. De Europeesche volken zijn er zich van bewust geworden, wat het voor hen beteekend had, wanneer het bolsjewisme zou hebben overwonnen. Dit wordt wel het duidelijkste bewezen door het feit, dat er zich duizenden vrijwilligers hebben aangemeld om aan onze zijde te strijden.
Voor de eerste maal in de geschiedenis was het mogelijk een gevoel van eenheid op het Europeesche continent te smeden.
Bij het einde van het interview sprak dr. Goebbels over de Britsche propaganda, die hij in dezen oorlog zeer slecht noemde. De Engelsche minister van Propaganda, Branden, heeft zooveel onhandige leugens de wereld ingestuurd, dat Duitschland ontslagen is van de verplichting tot het voeren van een polemiek en het geven van dementis.
„Met valsche berichten", zoo besloot de minister, „kan men misschien moede volken tijdelijk mobiliseeren. Voor sterke volken is het in ieder geval niet noodig tot dergelijke middelen zijn toevlucht te nemen." (Vaderland - N. R. C. - Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Dr. Goebbels 4777 A)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Luchtaanvallen op Tobroek en Mersa Matroeh. - Schepen tot zinken gebracht. - Bedrijvigheid rond Tobroek. - Tankboot getorpedeerd. - Bomaanvallen op Suez en Malta. —**
Rome, 18 Aug. (Stefani) — De communiqué's van het Italiaansche hoofdkwartier van 17 tot 23 Aug. melden o.m.:

In Noord-Afrika hebben Duitsch-Italiaansche toestellen opslagplaatsen en havenwerken van Tobroek aangevallen en branden teweeggebracht. Men constateerde, dat een schip van 1.000 ton gezonken is. Italiaansche vliegtuigen hebben installaties te Mersa Matroeh gebombardeerd en tusschen Mersa Matroeh en Sidi Barrani een koopvaarder, die door oorlogsschepen begeleid werd, tot zinken gebracht.

Schepen tot zinken gebracht. - Bedrijvigheid rond Tobroek. — Afdeelingen Duitsche Stuka's hebben ter hoogte van Tobroek een Britsch vlooteskader gebombardeerd. Twee schepen werden tot zinken gebracht, twee andere ernstig beschadigd. Talrijke opvarenden der tot zinken gebrachte schepen, die in gewapende sloepen het land bereikten, werden door onze afdeelingen overrompeld en gevangengenomen.
Aan het front van Tobroek werden door artillerievuur gesteunde aanvallen van de Britsche infanterie afgeslagen. De vijand leed aanzienlijke verliezen.

Tankboot getorpedeerd. — In de Middellandsche Zee hebben Italiaansche torpedovliegtuigen een geladen petroleumtankschip van 10.000 ton tot zinken gebracht.

Bomaanvallen op Suez en Malta. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben haveninstallaties en levensmiddelenbedrijven aan de Golf van Suez met succes aangevallen.
Italiaansche jagers hebben een aanval gedaan op het vliegveld Halfar op Malta. In scheervlucht bestookten zij vele vijandelijke toestellen, die op het veld stonden. Twee groote Britsche toestellen werden vernield, andere ernstig beschadigd. Twee batterijen luchtafweergeschut werden door machinegeweervuur getroffen. (Haagsche Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4797 C)

C. **BRITSCH-INDIE. — Patel in vrijheid. —**
Bombay, 21 Aug. (S.P.T.) — Gandhi's voornaamste medewerker, Patel, die zich in gevangenschap bevond, is om gezondheidsredenen op vrije voeten gesteld. (Alg. Handelsblad)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Strijd tegen het bolsjewisme. - Krijgsverrichtingen. - Oostelijk front: Voortgezette achtervolging. - Strijd ten Z.O. van Smolensk. - Luchtaanval op Odessa. - Buit te Nikolajev. - Slag bij Gomel. - Cherson, Novgorod, Kingisepp en Narwa bezet. - Otsjakof ingenomen. - Finsche front: Insluiting bij Sortavalla. - Convooi vernietigd. - Opmarsch naar Viipuri. - Elisenvaara veroverd. - Insluitingen rond Odessa, Reval en Ladogameer. - 2700 Engelsche vliegers met 885 vliegtuigen verloren. - Overzicht. —**

Hoofdkwartier van den Führer, 18 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht maakt bekend:

In de Zuidelijke Oekraïne wordt de achtervolging van den verslagen en deels op de vlucht geslagen vijand naar den benedenloop van den Dnjepr voortgezet.

Strijd ten Z.O. van Smolensk. — Pantsertroepen hebben van 15 tot 18 Aug. ten Zuidoosten van Smolensk eenheden van de Sovjets omsingeld. Tijdens deze gevechten hebben de Duitsche pantserstrijdkrachten 700 vrachtauto's, 135 stukken geschut en 35 gevechtswagens buitgemaakt of vernietigd. Er werden meer dan 10.000 gevangenen gemaakt. Twee divisies der Sovjets zijn vernietigd.

Luchtaanval op Odessa. — Formaties der Duitsche luchtmacht hebben met groot succes een aanval gedaan op Odessa. Zes transportschepen van 15.000 ton in totaal werden zwaar getroffen. Een kruiser en een torpedoboot, die ter beveiliging van de transporten waren binnengeloopen, kregen eveneens zware bomtreffers.

Buit te Nikolajev. — 19 Aug. (D.N.B.) — In de oorlogshaven Nikolajev vielen de volgende op stapel staande schepen in Duitsche handen: een slagschip van 35.000 ton, een kruiser van 10.000 ton, vier torpedobootjagers en twee duikbooten.

Slag bij Gomel. — 20 Aug. (D.N.B.) — In het gebied rondom en ten Noorden van Gomel is een slag geleverd, die met een zware nederlaag der Sovjet-weermacht is geëindigd. Ons vielen 84.000 gevangenen, 144 gepantserde gevechtswagens, 848 stukken geschut en twee pantsertreinen in handen.

De Oorlog

Cherson, Novgorod, Kingisepp en Narwa bezet. — 21 Aug. (D.N.B.) — In het Zuiden der Oekraïne hebben formaties der Waffen-S.S. de haven- en industriestad Cherson, aan de monding van den Dnjepr, ingenomen.

Tusschen het Ilmen- en Peipusmeer werd na hevige gevechten een door den vijand zwaar versterkte en hardnekkig verdedigde stelling doorbroken. De steden Novgorod, Kingisepp en Narwa zijn genomen.

Otsjakof ingenomen. — Berlijn, 22 Aug. (D.N.B.) — De zeevesting Otsjakof, die was ingericht als steunpunt voor zeestrijdkrachten op de Zwarte Zee, is door een Duitsche divisie ingenomen.

Finsche front: Insluiting bij Sortavalla. —

Helsinki, 19 Aug. (D.N.B.) — Het ingesloten gebied ten Zuidwesten van Sortavalla is door de Finsche troepen nauwer aangehaald. De vijand biedt hardnekkig tegenstand. De Finsche artillerie beschiet voortdurend de vijandelijke transportplaatsen langs welke de tegenstander poogt te evacueeren. De operaties blijven gunstig verloopen. De Finsche verliezen zijn gering.

Convooi vernietigd. —

Finsche troepen hebben een convooi van vijf transportschepen van 4.000, 3.000, 2.000, 1.500 en 500 b.r.t. vernietigd. Deze schepen waren o.a. met munitie, levensmiddelen, auto's en benzine geladen.

Ook een vijandelijke mijnenveger van 500 b.r.t., die het convooi beschermde, werd vernietigd.

Opmarsch naar Viipuri. - Elisenvaara veroverd. —

22 Aug. — Door den opmarsch naar Viipuri zijn groote deelen van het Noordwestelijke front der Sovjets, die zich nog staande hadden gehouden, in den rug en in de flank aangevallen. De Finsche aanval heeft hier den vorm van oprollen aangenomen. Door dit offensief ten Noordwesten van het Ladogameer is het spoorwegknooppunt Elisenvaara in Finsche handen gekomen.

Insluitingen rond Odessa, Reval en Ladogameer. —

Berlijn, 20 Aug. (D.N.B.) — De Duitsche leiding heeft de formaties der Sovjets op drie plaatsen in de hopelooze Duinkerkensituatie gebracht, n.l. bij Reval, aan het Ladogameer en in Odessa.

De Duitsche ring om Reval wordt steeds nauwer aangehaald, zoodat den bolsjewisten slechts de vlucht naar de Finsche Golf overblijft, waar zij door de Duitsche en Finsche marine worden opgevangen.

Aan het Ladogameer hebben de Sovjets geprobeerd voor de Finsche formaties van den Noordelijken naar den Zuidelijken oever te vluchten. Zij hebben hierbij hun kleine scheepjes en bootjes zoozeer overladen, dat duizenden Sovjets den dood in de golven gevonden hebben, waardoor de vlucht naar den reddenden spoorweg aan den Zuidelijken oever van het Ladogameer mislukte.

De catastrofe der Sovjets in Odessa heeft den grootsten omvang bereikt; het Duitsche luchtwapen heeft hier reeds meer dan dertig schepen met ruim 170.000 b.r.t. tot zinken gebracht. De bolsjewisten, die in Odessa zijn opgesloten, vinden geen uitweg meer over de Zwarte Zee. Ook hun oorlogsmaterieel kunnen zij niet meer wegkrijgen.

Luchtaanvallen op Aberdeen, Sunderland en Dover. —

Berlijn, 19 Aug. (D.N.B.) — Duitsche gevechtsvliegtuigen zijn in den nacht van 18 op 19 Aug. doorgedrongen tot Aberdeen en hebben een fabriek met verscheidene bommen getroffen. Op het vliegveld Leconfield brandde na het uitwerpen van bommen een opslagplaats van benzine onder sterke ontploffingsverschijnselen.

20 Aug. (D.N.B.) — Bij gewapende verkenningsvluchten hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen in den afgeloopen nacht de Britsche havens Sunderland en Dover gebombardeerd.

2700 Engelsche vliegers met 885 vliegtuigen verloren.

Van Duitsche militaire zijde wordt opgemerkt, dat de Britsche luchtmacht bij haar vruchtelooze aanvalspogingen in het Westen niet alleen gevoelige verliezen aan vliegtuigen heeft geleden, maar ook aan personeel. Wanneer men als sterkte van de bemanning van ieder vliegtuig een gemiddelde van slechts drie personen aanneemt, dan hebben de Britten, naar men heeft uitgerekend, sedert 22 Juni j.l. ongeveer 2700 vliegers verloren bij hun pogingen om Duitschland en de bezette gebieden aan te vallen. Een groot gedeelte van dit groote aantal vliegers kon gevangen genomen worden, doch velen hebben den dood gevonden.

Voorts heeft men vastgesteld, dat de Engelschen sedert het begin van hun pogingen om hun Sovjet-vrienden door middel van aanvallen in het Westen te ontlasten, in totaal 885 vliegtuigen hebben verloren.

Overzicht. —

Berlijn, 21 Aug. (D.N.B.) — Op 21 Aug. wordt de tweede maand van den veldtocht tegen de Sovjets afgesloten. De Duitsche weermacht staat, hemelsbreed gemeten, 600 à 800 kilometer van haar aanvangsstellingen verwijderd en is in succesvolle en voortdurende gevechten met de Sovjet-troepen gewikkeld.

Volgens de tot dusver ontvangen berichten zijn rond 14.000 pantserwagens, meer dan 14.000 stukken geschut en meer dan 11.000 vliegtuigen door de uitwerking der Duitsche wapens vernietigd of buitgemaakt.

Tegelijkertijd werden meer dan 1.200.000 gevangenen gemaakt. De bloedige verliezen der Sovjets moeten een veelvoud der gevangenen bedragen. Aangenomen kan worden, dat rond vijf millioen Sovjet-soldaten uitgeschakeld zijn.

Het Duitsche front is tusschen Kief en den Boeg naar het Zuidwesten en Zuiden gezwenkt en heeft den vijand naar de Zwarte Zee en den benedenloop van den Dnjepr gestuwd. In de dagen van 13 tot 19 Aug. leed het Sovjet-leger op den aftocht voortdurend de hevigste bloedige verliezen.

Voorloopig wordt de strijd tegen Groot-Brittannië zelf nog uitsluitend door de Duitsche Oorlogsmarine en het luchtwapen gevoerd. Het nieuwe succes van Duitsche motortorpedobooten bij een aanval op de Britsche kust, waarbij 9.000 b.r.t. Britsche scheepsruimte tot zinken werd gebracht, is opnieuw een bewijs voor de onverzwakte offensieve kracht der Duitsche wapenen in den strijd tegen den voornaamsten tegenstander, Groot-Brittannië.

(Alg. Handelsbl. - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4798 A)

A. Engeland en de Sovjets vallen Iran binnen. - Beteekenis als petroleumgebied. —

Sedert eenigen tijd stond Iran, het oude Perzië, in het middelpunt der internationale belangstelling en in het bijzonder in het kruisvuur der diplomatieke bemoeiingen van Engeland en van de Sovjet-Unie. Zoowel Londen als Moskou poogden invloed aan te wenden om de regeering te Teheran murw te maken, tot nu toe evenwel zonder veel succes.

Toen de diplomatieke actie geen succes op leverde ging men tot den aanval over.

Iran, het mysterieuze land van de Zilveren Leeuw en de Gouden Zon, ligt als van de buitenwereld afgesloten, daar hooge bergketens den toegang tot het Iranische hoogplateau versperren.

Het land is een monarchie, met 15.055.115 bewoners en beslaat een oppervlakte van 1.647.000 K.M.².

Wie de landkaart van het Naburige Oosten bekijkt, ziet, dat het Noordwestelijke deel van Iran zich als een stompe wig tusschen Turkije, Irak (Mesopotamië) en de Kaukasus inwringt. Hierdoor is het de natuurlijke brug naar de rijke petroleumvelden van Bakoe, welke trouwens tot 1796, toen de Tsaar van Rusland dit gebied van Perzië afnam (in 1823 gevolgd door het losscheuren van den geheelen Kaukasus) tot het rijk van den Sjah hebben behoord.

Aan deze ongelukkige ligging heeft Iran het te wijten, dat het een speelbal is geworden van de machtige belanghebbenden: Engeland en Rusland, die het land in 1907 onder elkaar verdeelden door z.g. „invloedssferen" vast te stellen. De dynastie der Kadsjaren, tot welke familie de Perzische Sjahs behoorden, was er niet in geslaagd de eeuwen-oude krijgshaftige eigenschappen hunner onderdanen, die immers reeds in de Oudheid van zich deden spreken, op modern-militaire leest te schoeien. De regeeringen van Londen en Moskou hadden daardoor gemakkelijk spel. Bij het einde van den wereldoorlog erkende Rusland de onafhankelijkheid van Perzië, als gevolg van het destijds geldende recht op zelfbeschikking der volken, waarmede de verdragen, die in 1909 en 1911 tusschen Londen en St. Petersburg waren gesloten, in tegenspraak werden geacht. Op de vredesconferentie van San Remo in 1920 eischte Perzië de volledige souvereiniteit en de opheffing der capitulaties (bijzondere voorrechten der mogendheden), doch slaagde er slechts in als lid van den Volkenbond te worden aangenomen.

IRAN

Inmiddels hadden de Engelschen weten door te zetten, dat alle Duitschers gedurende 10 jaar uit Perzië zouden worden uitgewezen. Dit heeft Engeland echter weinig voordeel gebracht, want weldra kwam het land in opstand tegen het verdrag, dat de slap regeerende Sjah met Londen had gesloten, waardoor practisch de Engelschen in het geheele land de baas waren geworden.

De reden van deze ongewone belangstelling voor het Perzische volk moet men zoeken in den petroleumrijkdom van het gebied aan de Kaspische Zee en de Perzische Golf. Uitsluitend wegens de kostbare olie kwam ook Amerika tusschen beide; het verdrag met Londen werd, als in strijd met de statuten van den Volkenbond, niet in Washington erkend en toen de Jongperzen een verbond sloten met de Sovjets, die de onafhankelijkheid van het land garandeerden, werden de Engelschen uit Perzië verdreven, zoodat ze alle voordeelen weer kwijt waren.

De binnenlandsche ontwikkeling was toen in Perzië niet meer tegen te houden; de moderne tijd klopte aan de poort en in 1925 liet de Sirdar Riza Khan alle volmachten, welke de buitenslands vertoevende Sjah tot dusver had uitgeoefend, in zijn handen leggen, waarna Sjah Achmed werd afgezet en Riza Khan zich als Sjah Pahlawi liet kronen. Hij veranderde eenige jaren geleden den in de Middeleeuwen opgekomen naam „Perzië" in het aloude „Iran" (waarin het begrip „Ariër" ligt opgesloten) en liet zichzelf „Keizer" noemen, aldus de tradities van zijn land herstellend.

De nieuwe machthebber wendde zich weldra tot Duitschland en hij vond in Berlijn niet alleen een gewillig oor, doch ook daadwerkelijke hulp bij zijn pogingen, om het achterlijke Perzië tot een modernen staat te maken. In 1929 werd een Duitsch-Perzisch vriendschapsverdrag gesloten, terwijl in 1936 de bekende Rijksbankpresident dr. Schacht door een persoonlijk bezoek aan den Keizer van Iran blijk gaf, óók in financieel-economisch opzicht het vooruitstrevende land met zijn deskundige adviezen te willen dienen.

Iran is in de eerste plaats de drempel tusschen ons oude werelddeel en Britsch-Indië en als zoodanig een strategische positie. Maar het is ook een olieproducent van beteekenis en daarom een begeerd object, dat de moeite van een politieke actie wel waard is. De totale petroleumproductie van het Nabije Oosten bedroeg in 1939 ongeveer 17½ millioen ton; daarvan alleen produceerde Iran 11 millioen ton. (4.25 millioen ton kwamen uit Irak, 1 millioen ton van de Bahrein-eilanden in de Perzische Golf en de rest uit Egypte, Saoedie-Arabië en Koeweit). De productie in deze landen is evenwel van grootere beteekenis dan deze cijfers zouden doen vermoeden. Ofschoon hun aandeel aan de wereldproductie — omstreeks 300 millioen ton per jaar — nog niet eens 6% bedraagt, moet men bedenken, dat deze landen zelf maar weinig van hun eigen productie gebruiken en derhalve in staat zijn bijna alles te exporteeren.

De jaarlijksche in den petroleumhandel omgezette hoeveelheid bedraagt ongeveer 70 millioen ton, het aandeel van het Nabije Oosten, ca. 14 millioen ton, of 20%. Uit dit cijfer blijkt veel duidelijker de beteekenis van de genoemde landen als olieleveranciers. Zoowel de productiebedrijven als de raffinaderijen bevinden zich voor het allergrootste gedeelte in Engelsch of Amerikaansch bezit en het was vooral Engeland, dat zijn contrôle op de olieproductie in het Nabije Oosten bewust voor eventueele oorlogsdoeleinden organiseerde. Houdt men deze dingen in het oog, dan zal men tevens gemakkelijk begrijpen, waarom Londen in het Nabije Oosten van het begin van den oorlog af aan zijn macht heeft trachten uit te breiden. Dan wordt het ook duidelijk, waarom Engelsche strijdkrachten Syrië en Irak zonder eenigen vorm van proces hebben overvallen en bezet en dan zal men ten slotte ook begrijpen, waarom Londen thans begeerig het oog op Iran slaat.

Dat ook de Sovjet-Unie het doorzichtige Engelsche spel ondersteunt, behoeft geen nader betoog. Moskou heeft nl. ook zelf belang bij een uitvoering der snoode Engelsche plannen. Met onweerstaanbare kracht dringen de Duitsche legers in de Oekraïne binnen en indien de Duitsche opmarsch niet kan worden gestuit — waar het ook niet naar uitziet — zal binnen afzienbaren tijd het Zuidelijke Sovjet-petroleumgebied van Bakoe in gevaar komen. Het spreekt van zelf, dat de Sovjets niets liever zouden zien, dan dat de Engelschen troepen, die bij Mosoel en aan de Noordelijke grens van Irak zijn geconcentreerd, door Iranisch gebied zouden opmarcheeren, om dit belangrijke oliegebied te helpen verdedigen.

Daar Iran het doormarschrecht weigerde toe te staan heeft men een conflict uitgelokt. De beweringen, dat zich in Iran duizenden Duitsche agenten zouden bevinden, is slechts een voorwendsel, om tegen de Iranische regeering op te treden. In werkelijkheid bevinden zich in Iran, volgens betrouwbare Duitsche schatting, ongeveer tweeduizend Duitschers, inclusief vrouwen en kinderen. Dit zijn evenwel ingenieurs, technici en vaklieden, die tot den welstand van het land hebben bijgedragen en, zooals officieel werd verklaard, geenerlei militaire functie bekleeden.

(Vor. ber. Speciale pagina Iran 4423 A; Engeland—Iran 4802 I)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Onder Reza (of Riza) sjah Pahlavi, is het oude Perzië met zijn stoffige karavaan-wegen, honderden kilometers lang, als Iran ontwaakt en gemoderniseerd. De eindelooze wegen, waarop auto's rijden, zijn nu veilig voor de reizigers. Moderne hotels en gebouwen zijn in de voornaamste steden verrezen. Teheran, de hoofdstad, ontwikkelt zich snel tot een wereldstad. Verscheidene oude huizen zijn afgebroken en vervangen door nieuwe gebouwen.

In de nieuwe straten van het moderne Teheran rijden auto's, autobussen en vrachtauto's. Voor degenen, die van het oude Perzië houden, zijn er nog kooplieden, die prachtig oud aardewerk en bronzen voorwerpen verkoopen. Eenige oude paleizen buiten Teheran zijn nu ziekenhuizen of militaire scholen. Teherans prachtige renbaan met koninklijk paviljoen is modern ingericht. De dochter van den sjah is, als zij de races bijwoont, naar de laatste mode gekleed en draagt niet meer de chuddar of den sluier.

Twintig jaren geleden marcheerde Reza Khan, na zich van de laagste rangen tot aan het hoofd van de Perzische kozakkendivisie te hebben opgewerkt, op 44-jarigen leeftijd met 2500 soldaten Teheran binnen en nam de regeering over. Vijf jaren later werd hij tot sjah gekroond. Hij plaatste zelf de kroon op het hoofd, zooals ook Napoleon gedaan heeft.

Toen hij zich tot heerscher uitriep, was het voornaamste requisiet der buitenlandsche journalisten, in reeds bij voorbaat geschreven berichten, de prachtige traditioneele pauwentroon. Reza Sjah gebruikte deze intusschen niet en verkocht later de gouden, in een met edelsteenen versierden pauwestaart uitloopende chaiselongue. Met de opbrengst financierde hij den aanleg van den spoorweg van de Kaspische Zee naar Teheran, die verder naar de Perzische Golf verlengd werd. Tien jaren duurde de bouw.

Reza Sjah Pahlavi

Zijn levenswijze is in afwijking van zijn voorgangers uiterst sober. Hij slaapt als vroeger, toen hij nog een eenvoudig soldaat was, op een hard kazernebed, temidden van zijn soldaten en officieren. Aangezien echter het volk meent, dat bij een goed heerscher pracht en praal behoort, heeft hij althans officiëel zijn intrek genomen in het oude keizerspaleis en bij feestelijke parades vertoont hij zich te paard.

Ook de andere methode om zich te doen gelden, nl. door kracht, beheerscht hij, in tegenstelling tot zijn zwakke voorgangers, voortreffelijk. Bij eenige afvallige, afgelegen stammen van zijn land is hij een paar maal met moderne verkeersmiddelen bliksemsnel op de eerst onder zijn bewind aangelegde straatwegen verschenen om straffen uit te deelen.

Op zijn ministeries komt hij 's morgens om acht uur binnenvallen om de punctualiteit van de hooge ambtenaren te controleeren. Zelf pleegt hij gemiddeld slechts vier uur te slapen. Hij is gesloten, vertoont zich zelden en er bestaat een groote afstand tusschen hem en zijn onderdanen.

Zijn hart gaat uit naar den vooruitgang der beschaving. De eerste uitzending van het eerste radiostation in Iran werd door hem zelf verzorgd en hij draaide zelf de laatste schroef aan in den dwars door Iran loopenden 1450 km. langen spoorweg, die de Kaspische Zee met de Perzische Golf verbindt. Spoorwegen, bruggen en straten zijn voor hem, afgezien van het nut, dat zij afwerpen, de bevestiging van het bestaansrecht van zijn land.

De Sjah laat zijn volk Europeesche hoeden dragen en heeft den sluier der vrouwen in de ban gedaan. Wegens een spotlied in eenige Parijsche cabarets trok Iran zich van de deelneming aan de wereldtentoonstelling terug. Hij heeft zelf Europa nooit bezocht, doch hij stuurt er studenten en officieren heen, terwijl zijn vijf kinderen geruimen tijd in Zwitserland op school gingen. Hij vermengt tradities met hervormingen: de wederinvoering van den oorspronkelijken naam Iran tegenover de invoering van den leerplicht, het recht tot scheiden, de inrichting van ziekenhuizen, de beoefening van sport, industrialisatie en den algemeenen dienstplicht.

Maar het land met zijn hoogvlakten is nog vol herinneringen uit de oudheid. Als men uit het moderne Teheran gaat, ligt buiten de geplaveide straten de oude hoofdstad, waar Haroen al Raschid geboren is. En in dit oude land grenst een moderne suikerfabriek aan het paleis van Darius den Grooten.

(Vor. ber. Iran 4807 A)

B. JAPAN. — Materieele mobilisatie. —

Tokio, 22 Aug. (Domei) — Het kabinet heeft het herziene program voor de mobilisatie van materiaal in oorlogstijd goedgekeurd voor het 3de kwartaal van het loopende fiscale jaar, dat eindigt op 31 Maart '42. Het program wordt gekenmerkt door de volgende vier punten:

1. Een zoo snel mogelijke uitbreiding der bewapening.
2. Totstandbrenging van autarkie voor de voornaamste grondstoffen als ijzer, staal en steenkool binnen het Oostaziatische gebied van gemeenschappelijke welvaart.
3. Een waarborg voor den nationalen levensstandaard.
4. Een maximaal gebruik van de beschikbare scheepsruimte ten einde de werking van het mobilisatieplan voor de grondstoffen te vergemakkelijken.

(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Econ. mobilisatie 4792 G)**

C. IRAN. — Toespraak van keizer Reza sjah Pahlavi - Engelsche nota - Mondeling antwoord onbevredigend geacht. —

Toespraak van Keizer Reza sjah Pahlavi. —

Teheran, 22 Aug. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de diploma-uitreiking op de militaire academie hield keizer Pahlavi een toespraak tot de officieren, waarin hij erop wees, dat zij in verband met den politieken toestand dit jaar geen verlof krijgen, doch in geval van nood, tot ieder offer bereid moeten zijn.

(Telegraaf)

Engelsche nota. - Mondeling antwoord onbevredigend geacht. —

Londen, 22 Aug. (S.P.T.) — In het mondeling overgebrachte antwoord van de Iranische regeering op de gemeenschappelijke nota van Engeland en de Sovjet-Unie ziet men in politieke kringen te Londen de bedoeling van Iran om op diplomatieke wijze tijd te winnen. Dat er door de verbonden mogendheden nog geen maatregelen zijn genomen, vindt zijn oorzaak in het feit, aldus genoemde kringen, dat de Britsche regeering nog een schriftelijk antwoord tegemoet ziet. Op grond van berichten van Iranische zijde blijkt, dat de regeering van Iran slechts bereid was, een zeer klein percentage van het aantal Duitschers uit te wijzen, wier vertrek op 6 Augustus door de geallieerde regeeringen verlangd werd, aldus meldt United Press uit Londen.

Naar te Londen verluidt, zou door dit onbevredigend antwoord een gemeenschappelijke militaire aetie van Engeland en de Sovjet-Unie naderbij gekomen zijn.

(Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Keizer 4808 A; Engeland—Iran 4802 I)

D. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Uitwijzing Japansche journalisten. —

Tokio, 22 Aug. (D.N.B.) — De vertegenwoordigers van het groote Japansche dagblad „Tokio Nitsji Nitsji" in Nederlandsch-Indië zijn door de autoriteiten te Batavia uitgewezen, waarbij als motief werd opgegeven, dat hun blad artikelen heeft gepubliceerd, welke gericht waren tegen de belangen van Nederlandsch-Indië.

(Standaard)

(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 4802 B)

E. AUSTRALIE. — Arbeiderspartij tegen reis van minister-president Menzies naar Engeland - Menzies biedt ontslag aan. —

Stockholm, 21 Aug. (D.N.B.) — Naar Reuter uit Melbourne meldt, heeft de Australische arbeiderspartij zich bij een stemming definitief tegen de voorgenomen nieuwe reis van Minister-president Menzies uitgesproken.

New York, 22 Aug. (D.N.B.) — Menzies heeft naar United Press uit Canberra meldt, zijn ontslag aangeboden. Men neemt aan, zoo deelt het persagentschap verder mede, dat Menzies door dezen stap den weg open wil houden om in een andere hoedanigheid naar Londen te gaan, nu de arbeiderspartij geweigerd heeft, de reis van Menzies in zijn hoedanigheid van minister-president goed te keuren.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet-Menzies 4427 D)

F. NEDERLAND. — Meteorologisch Instituut - Directiewijziging. —

's-Gravenhage, 22 Aug. — Bij beschikking van den Secretarisgeneraal van het departement van Waterstaat van 1 Augustus zijn met ingang van dien datum benoemd: tot directeur bij het Nederlandsch Meteorologisch Instituut te De Bilt, dr. W. Bleeker en tot adjunct-directeur bij dat instituut dr. J. Veldkamp.

(Utr. Dagblad)

A. **FRANKRIJK. — Duitsche bezettingskosten verminderd. —**
22 Aug. — Naar te Berlijn wordt medegedeeld, heeft het Duitsche Rijk de bezettingskosten, welke overeenkomstig het wapenstilstandsverdrag door Frankrijk gedragen moeten worden, aanzienlijk verminderd. In plaats van 400 millioen francs zal Frankrijk voortaan 300 millioen francs per dag moeten betalen. Deze korting beteekent voor Frankrijk een aanmerkelijke verlichting en bewijst tevens, dat Duitschland, wanneer het maar eenigszins mogelijk is, aan de moeilijkheden van Frankrijk tegemoet wil komen. (Nat. Dagblad) **(Vor. ber. Bezettingskosten 4436 A)**

B. **NEDERLAND. — Onderwijs - Beginselen der N.I.V.O. —**
's-Gravenhage, 22 Aug. — Van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming wordt het volgende medegedeeld:
De belangrijkste beginselen der N. I. V. O. zijn de volgende: Bovenaan staat, dat de opvoeding zich niet alleen tot de intellectueele vermogens van den leerling moet richten, maar dat zij zich met gelijke zorg zal wijden aan de ontwikkeling der karaktereigenschappen en aan die van den lichamelijken en kunstzinnigen aanleg der leerlingen. Dit beteekent, dat de N.I.V.O. zich afwendt van het rationalisme uit de vorige eeuw en weer probeert terug te keeren tot het ideaal, dat de oude Grieken zich stelden, namelijk dat van een harmonischen mensch.
Het tweede punt is de opvoeding van den leerling tot het dienen van de gemeenschap. Daarom is voor N.I.V.O. de internaatsvorm gekozen, daar in het internaatsleven gemeenschapszin en kameraadschap, twee eigenschappen, onmisbaar voor het bereiken van het gestelde doel, zich het best ontwikkelen. (Vaderland) **(Vor. ber. N. I. V. O. 4795 A)**

C. **NEDERLAND. — N.S.N.A.P. - Eigen formatie in Waffen S.S. - Jeugdorganisatie opgenomen in Hitlerjugend der N.S.D.A.P. —**
23 Aug. — Het Nieuwe Volk, orgaan van de N.S.N.-A.P., deelt mede, dat in overleg met de bevoegde autoriteiten besloten is tot oprichting van een afzonderlijk bataljon der N.S.N.A.P., dat onder eigen officieren, in het kader van de Waffen SS, aan den strijd tegen het bolsjewisme zal deelnemen.
De jeugdorganisatie van de N.S.N.A.P. zal dezer dagen als gast in de Hitlerjugend van de N.S.D.A.P. worden opgenomen. (Het Nieuwe Volk)
(Vor. ber. N.S.N.A.P. 4748 B)

D. **KROATIE. — Kustgebied onder Italiaansch militair bevel. —**
Zagreb, 22 Augustus (Stefani). — De „Poglavnik" (Leider) van Kroatië, dr. Pawelitsj, heeft bekend gemaakt, dat de regeering van Kroatië's bondgenoot Italië met het oog op de belangen van de oorlogvoering aan de regeering van den Kroatischen staat heeft medegedeeld, dat zij een aanzienlijke versterking van het kustgebied van Fiume tot Montenegro volstrekt noodzakelijk acht.
De Kroatische regeering heeft daarom het volgende bepaald:
1. Voor het hierboven bedoelde gebied van den Kroatischen Staat wordt een commissaris-generaal voor bestuursaangelegenheden benoemd, die alle bestuursorganen in dat gebied onder zijn bevelen heeft.
2. Deze commissaris-generaal is ondergeschikt aan den commandant van het Italiaansche leger, in alle kwesties betreffende bestuursmaatregelen tot handhaving van orde en veiligheid in dat gebied.
3. De spoorlijn van Fiume naar Split (Spalato) wordt evenals de telegraaf- en telefoondiensten onder het bevel van den militairen bevelhebber gesteld.
4. De Kroatische legereenheden, die zich in het betrokken gebied bevinden, worden onder het eenhoofdige bevel van het Italiaansche leger gesteld. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Grensregeling 4752 E)

E. **NEDERLAND. — Belastingen. - Wijziging vermogens- en verdedigingsbelasting. —**
's-Gravenhage, 23 Aug. — In het Verordeningenblad van 23 Aug. is gepubliceerd een besluit van de Secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Binnenlandsche Zaken betreffende de Vermogensbelasting en de Verdedigingsbelasting I. Het oude tarief wordt vervangen door één tarief, zonder opcenten, dat geldt voor het geheele land. De belasting bedraagt thans vijf gulden voor elk geheel bedrag van duizend gulden, dat in het zuiver vermogen is begrepen. Ten aanzien van binnen het rijk wonende natuurlijke personen, wordt het zuiver vermogen echter verminderd voor ongehuwden met *f* 7500, voor gehuwden met *f* 15.000 en voor ieder kind, waarvoor de belastingplichtige aanspraak heeft op kinderaftrek, met *f* 7500.
Dit besluit is 23 Aug. in werking getreden met terugwerkende kracht tot 1 Mei 1941.
(Verordeningenblad No. 35, 23 Aug. 1941)
(Vor. ber. Belastingen 4760 C)

F. **SOVJET-UNIE. — Roebelomrekeningskoers in de bezette gebieden. —**
23 Aug. — In de bezette gebieden der Sovjet-Unie wordt bij de vaststelling der prijzen de waarde van één Rijksmark op tien Roebel bepaald. (Das Reich)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Bestuur der universiteiten te Delft en Leiden. —**
's-Gravenhage, 23 Aug. — In het Verordeningenblad van 23 Aug. wordt een decreet van den Rijkscommissaris bekendgemaakt, waarbij bepaald wordt, dat op de Rijksuniversiteit te Leiden en de Technische Hoogeschool te Delft, de bevoegdheden, rechten en plichten van het college van curatoren over gaan op den president-curator.
President-curator van de Rijksuniversiteit te Leiden is mr. R. N. de Ruyter van Steveninck, burgemeester van Leiden; aan de Technische Hoogeschool te Delft wordt deze functie vervuld door prof. ir. J. F. de Vogel.
(Verordeningenblad No. 35, 23 Aug. 1941)
(Vor. ber. Bestuur Universiteiten 4800 D)

H. **PORTUGAL. — President Carmona eere-generaal van het Braziliaansche leger. —**
23 Aug. — De president van de republiek Portugal, generaal Carmona, werd benoemd tot eere-generaal van het Braziliaansche leger. (Das Reich) **(Vor. ber. Pres. Carmona 4784 B)**

I. **BELGIE. — Bestraffing sluikhandel. —**
23 Aug. — De stad Verviers heeft als eerste Belgische gemeente gelast, dat de namen van bestrafte sluikhandelaars en woekeraars op een bord midden in de stad moeten worden aangeslagen. Daarmede is een oud gebruik ingevoerd, dat sluikhandelaars in levensmiddelen blootstelt aan de openbare verachting.

K. **NEDERLAND. — Voorschriften prijsvorming. - Prijsvormingsbesluit 1941. —**
In het Verordeningenblad van 23 Aug. is verschenen een besluit van de Secretarissen-generaal van de departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Waterstaat, van Binnenlandsche Zaken en van Financiën betreffende prijsvorming.
Blijkens deze verordening is ieder verplicht prijzen en vergoedingen voor goederen en diensten zoodanig te vormen, dat zij beantwoorden aan de eischen van het algemeen belang, de oorlogsomstandigheden in aanmerking genomen.
Zoo noodig dienen te hooge prijzen in overeenstemming hiermede op lager niveau te worden gebracht, óók wanneer zij volgens andere prijsvoorschriften geoorloofd zijn.
In dit „Prijsvormingsbesluit 1941" zijn richtlijnen aangegeven voor het vormen van prijzen voor geheel nieuwe artikelen.
(Verordeningenblad No. 35, 23 Aug. 1941)
(Vor. ber. Prijsbeheerschingsbesluit 4523 D)

L. **NEDERLAND. — Beding van loon en salaris - Lokloonen verboden. —**
's-Gravenhage, 25 Aug. — In de Nederlandsche Staatscourant van 25 Aug. is opgenomen het uitvoeringsbesluit van den Secretaris-generaal van het Departement van Sociale Zaken, betreffende de regelingen van loonen, salarissen en andere arbeidsvoorwaarden.

Hierbij wordt o.m. bepaald, dat bij de indienstneming van arbeiders zonder goedkeuring van het college van Rijksbemiddelaars geen gunstiger loon- en arbeidsvoorwaarden mogen worden overeengekomen dan welke gelden ten aanzien van overeenkomstige, bij hem, of in den betrokken bedrijfstak in dienst zijnde arbeiders.
Iedere handeling, die ten doel heeft arbeiders, die de dienstbetrekking, waarin zij werkzaam zijn, niet hebben opgezegd, door het aanbieden van een hooger loon of andere gunstiger arbeidsvoorwaarden uit die dienstbetrekking weg te lokken, is verboden.

(Vor. ber. Salarissen en loonen 4571 F)

A. **BRITSCH-INDIE. — Verscherping politieken toestand. —**
Shanghai, 23 Aug. (D.N.B.) — De twee grootste politieke partijen van Britsch-Indië, de Moslem Liga en het Nationale Congres hebben, naar uit Bombay gemeld wordt, een nieuw aanbod van den onderkoning, om aan de regeering deel te nemen, van de hand gewezen.
Terwijl het Nationale Congres zich in scherpen vorm blijft uitspreken tegen het deelnemen aan den oorlog door Britsch-Indië, heerscht er ook in de gematigd nationalistisch gezinde hindoekringen bezorgdheid over het feit, dat Engeland zijn belofte in zake uitbreiding van de macht der Indische regeering na den oorlog slechts als lokmiddel zal gebruiken en later niet zal nakomen. De voorzitter van de organisatie Hindu Mahsabha' heeft derhalve aan Roosevelt getelegrafeerd of de verklaring, die de Amerikaansche president te zamen met Churchill heeft afgelegd, ook voor Britsch-Indië geldt en of de Vereenigde Staten kunnen garandeeren, dat Britsch-Indië een jaar na den oorlog vrij zal zijn. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Passief verzet 4651 E)

B. **NEDERLAND. — Wettiging natuurlijke kinderen van Nederlandsche militairen. —**
's-Gravenhage, 23 Aug. — In het op 23 Aug. verschenen Verordeningenblad is opgenomen een besluit van den Secretarisgeneraal van het departement van Justitie betreffende wettiging van kinderen van Nederlandsche militairen.
Dit besluit bepaalt o.a. dat
een natuurlijk kind, dat door zijn vader niet erkend is, niettemin op de wijze, voorzien in artikel 329 van het Burgerlijk Wetboek, kan worden gewettigd, mits:
1) De vader een Nederlandsch militair was, die ten gevolge van krijgsverrichtingen, welke tusschen 9 en 21 Mei 1940 in Nederland of België hebben plaats gehad, is overleden, en
2) De vader voornemens was met de moeder een huwelijk aan te gaan.
De wettiging heeft de rechtsgevolgen, bepaald bij artikel 333 van het Burgerlijk Wetboek.
Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.
(Verordeningenblad No. 35, 23 Aug. '41)

C. **JAPAN. — Amerikaansche leveringen aan de Sovjet-Unie. - Garanties gevraagd. —**
Tokio, 22 Aug. (United Press) — De woordvoerder der regeering heeft verklaard, dat de Japansche regeering garanties van de zijde der regeering der Vereenigde Staten wenschte, dat geen bommenwerpers der Ver. Staten in Oost-Siberië zouden worden gestationneerd. Hij zeide, dat Japan zich ernstig bezorgd maakte over de materiaalverzending van de Ver. Staten naar de Sovjet-Unie en dat Japan gerust zou zijn, indien de Amerikaansche schepen een andere route naar de Sovjet-Unie zouden kiezen.
Hij verklaarde vervolgens over het geval der zich in Japan bevindende Amerikanen, waarvan er inmiddels 20 verlof hebben gekregen naar Shanghai te vertrekken, „op grond van onze traditie en onze beschaving, zijn wij te trotsch om buitenlanders als gijzelaars hier te houden". (De Standaard)

(Vor. ber. Japan—Ver. Staten 4801 E)

D. **NEDERLAND. — Filmwezen centraal geregeld. —**
's-Gravenhage, 23 Aug. — In het Verordeningenblad van 23 Aug. is verschenen een besluit van de Secretarissen-generaal van de departementen van Volksvoorlichting en Kunsten, van Binnenlandsche Zaken en van Justitie betreffende de regeling van het filmwezen (Filmbesluit 1941). Dit bepaalt o.m.:
In het bezette Nederlandsche gebied mag een film slechts in het openbaar worden vertoond, wanneer deze voor openbare vertooning is toegelaten.

De toelating voor openbare vertooningen wordt slechts gegeven voor een film, welke
òf in het bezette Nederlandsche gebied is vervaardigd,
òf in het gebied van het Grootduitsche Rijk voor vertooning is vrijgegeven.
Zij wordt verleend door den voorzitter van de rijksfilmkeuring. Personen beneden den leeftijd van achttien jaren hebben geen toegang tot voorstellingen, dan indien de voorzitter van de Rijksfilmkeuring dit bij de toelating heeft bepaald.
De plaatselijke commissies van toezicht, welker leden door de burgemeesters werden benoemd, zijn vervallen. Voorts zijn vervallen de werkzaamheden van de vereenigingen van toezicht op de zedelijke en maatschappelijke gevaren van den bioscoop.
Dit besluit treedt 23 Aug. in werking.
(Verordeningenblad No. 35, 23 Aug. 1941)

(Vor. ber. Films 4766 A)

E. **THAILAND. — Neutraliteitsverklaring. - Stopzetting anti-Japansche propaganda verlangd. - Concentratie Engelsche strijdkrachten. —**
Tokio, 23 Aug. (D.N.B.) — De plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken van Thailand, Loean Vichit, heeft voor de radio gesproken.
Volgens de „Tokio Asahi Sjimboen" zeide hij:
„Thailand ondervindt op het oogenblik noch een politieken en economischen, noch een militairen druk van de zijde van eenig land. Het onderhoudt met alle landen betrekkingen van vriendschap. Thailands houding is neutraal.
Het feit, dat Engeland en Japan hun troepen in de nabijheid van Thailands grenzen concentreeren, raakt ons niet. De bevolking van Thailand zal eensgezind en tot haar laatsten druppel bloed strijden, wanneer een vijand ons grondgebied zal betreden."

Stopzetting anti-Japansche propaganda verlangd. — Volgens de „Tokio Asahi Sjimboen" uit Bangkok, heeft de Japansche ambassadeur in Thailand, Foetsmai, een bezoek gebracht aan den plaatsvervangenden minister van Buitenlandsche Zaken van Thailand, en van hem de stopzetting verlangd van de anti-Japansche propaganda, welke door dagbladen, die onder vreemde invloeden staan, door de radio en door agenten van Tsjoengking wordt bedreven.

Concentratie Engelsche strijdkrachten. — Saigon, 22 Aug. (Domei) — Gemeld wordt, dat omstreeks 73.000 man Britsche strijdkrachten, o.w. 42.000 Britsch-Indiërs, versterkt door 250 vliegtuigen, thans dreigend staan geconcentreerd in een strook van 10 à 20 km. langs de grens tusschen Thailand en Malakka. Vernomen wordt, dat alleen in Singapore 20.000 man Britsche troepen liggen.

(V. b. Thailand 4802 K; Accoord m. Tokio 4753 D)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Kabinet. - Mutatie.**
Washington, 25 Aug. (D.N.B.) — Roosevelt heeft Francis Biddle, die tot nog toe procureur-generaal was, tot minister van Justitie benoemd. Biddle volgt Jackson op, die tot rechter in het Hooggerechtshof benoemd is. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kabinet 4292 B)

G. **FRANKRIJK. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Vrijwilligerslegioen gevormd. - Optreden van speciale rechtbanken. —**
Parijs, 25 Aug. (D.N.B.) — Het Fransche vrijwilligerslegioen voor den strijd tegen het bolsjewisme wordt thans samengesteld. Het eerste contingent komt op 27 Augustus te Versailles bijeen en vertrekt drie dagen later voor korten tijd naar een oefenkamp, waar het zal worden uitgerust en definitief georganiseerd.
In hun commentaren beschouwen de bladen deze gebeurtenis als het begin van de herrijzenis van Frankrijk. Deze week, aldus schrijft de „Cri du Peuple", zullen de Fransche vaandels zich aansluiten bij de banieren der verbonden troepen om Europa van het bolsjewisme te bevrijden.

Optreden van speciale rechtbanken. — Vichy, 24 Aug. (D.N.B.) — De Fransche minister van Binnenlandsche Zaken, Pucheu, heeft 23 Aug. een verklaring afgelegd over den vasten wil der regeering tot bestrijding van communistische en anarchistische activiteit in Frankrijk.

De minister kondigde daarbij aan, dat ter bestrijding van de bolsjewistische of anarchistische activiteit onmiddellijk speciale afdeelingen van de militaire rechtbanken of van het hof van appèl aan het werk worden gezet.
Tegen de vonnissen, door deze instanties geveld, kan geen hooger beroep of herziening worden gevraagd. Zij kunnen onmiddellijk ten uitvoer worden gelegd. Ook de doodstraf kan worden toegepast. (Telegraaf)

(Vor. ber. Strijd tegen bolsjewisme 4773 A)

A. **ENGELAND. — Ontmoeting Churchill-Roosevelt. - Rede van Winston Churchill. - Duitsch commentaar. - Japansch commentaar. - Plaats van ontmoeting. —**

Berlijn, 25 Aug. (D.N.B.) — Winston Churchill heeft 23 Aug. voor de radio een rede gehouden. President Roosevelt en ik, zoo begon Churchill, hebben elkaar ergens op den Atlantischen Oceaan ontmoet. Deze ontmoeting is het symbool geweest van de eenheid onder alle Engelsch sprekende volken der wereld en heeft ten doel gehad „alle goede krachten der wereld tegen de slechte krachten, welke in Europa en over een deel van Azië heerschen" te mobiliseeren.

Het betreft, ging Churchill voort, de vele volken te verlossen van de ellende, waarin zij door de „slechte krachten der wereld" zijn gestort. Geheel Europa wordt door de oorlogsmachine der Nazi's vertrapt. Vele volken zijn verslagen, andere naties, zooals de Italianen, de Hongaren, Bulgaren en Roemenen vormen, naar Churchill zeide, de „jakhalzen van den nazi-tijger". Zweden, Spanje en Turkije, zoo beweerde Churchill, vragen zich bang af wie van hen het eerste aan de beurt zal komen.
Vervolgens sprak de minister-president over het Duitsch—Sovjet-Russische conflict. Wijzende op de door de sovjets in hun land aangerichte vernielingen verklaarde Churchill: sedert den inval der Mongolen in de zestiende eeuw is er nooit zulk een meedoogenlooze strijd gestreden.
Vervolgens beweerde Winston Churchill, dat machtige strijdkrachten op het punt staan zich te wapenen om de bezette landen te hulp te komen. Op den Atlantischen Oceaan is tot de definitieve vernietiging van de „nazi-tyrannie" besloten. Churchill veronderstelde van Adolf Hitler, dat deze voornemens is na een „eventueele" onderwerping van de Sovjetunie, Groot-Britannië te onderwerpen, waarna hij een „aanval op de Vereenigde Staten en de rest van het Westelijke halfrond" zal beginnen, omdat, naar Churchill verder beweerde, hij „streeft naar de verovering van de geheele wereld". Het is echter goed dat er oogen zijn, die dit gevaar hebben gezien. Hoe lang ook de strijd zal duren, „wij zullen, zoo besloot Churchill, nooit ophouden onzen plicht te doen om de wereld de vrijheid en rechtvaardigheid te hergeven".
Over den toestand in het Verre Oosten verklaarde Winston Churchill nog, dat aan de Japansche „bedreigingen" thans een einde zal worden gemaakt. De Vereenigde Staten hebben blijk gegeven van een oneindig geduld ten einde de moeilijkheden met Japan langs vriendschappelijken weg op te lossen. Engeland hoopt ernstig dat dit zal gelukken. Zou dit echter niet het geval zijn, dan zal Engeland zich natuurlijk zonder aarzelen aan de zijde der Vereenigde Staten stellen.

Duitsch commentaar. — Berlijn, 25 Aug. (A.N.P.) — „Wij zijn den heer Churchill bijzonder dankbaar voor hetgeen hij gezegd heeft. Wij zullen daaruit de overeenkomstige lessen en consequenties trekken."
Aldus verklaarde men heden ironisch in de Wilhelmstrasse ten aanzien van de gisteren door den Britschen minister-president voor de radio gehouden redevoering, welke hier beschouwd wordt als de zwakste en meest aantastbare van al zijn tot dusver afgelegde verklaringen. Bijzonder opdringerig acht men de godslastering om arm in arm met het bolsjewisme voor de „overwinning van het goede tegen het kwade" te willen strijden. Wanneer hij de ontmoeting met Roosevelt op den Atlantischen Oceaan „symbolisch" noemt, ligt er inderdaad een symboliek in den vrij onverbloemden eisch aan Washington, nu eindelijk aan den oorlog mee te doen, omdat volgens den spreuk „de een na den ander" anders ook Amerika aan de beurt zou komen. Juist dit „de een na den ander" krijgt in het licht van den overval op Iran een heel bijzondere beteekenis. Het karakteriseert de Engelsche politiek: ofwel den een na den ander in den oorlog tegen Duitschland hitsen, of den een na den ander overvallen.
De in één adem tegen Japan geuite dreigementen vormen, naar men hier verder opmerkt, een beschimping, waarvan men het aan Tokio overlaat ten aanzien daarvan een standpunt te bepalen, te meer aangezien men daar de beteekenis van den door Churchill gekozen spreuk „de een na den ander" wel niet over het hoofd gezien zal hebben.
Van beteekenis acht men het voorts, dat Churchill volkomen in strijd met de oorspronkelijke mededeeling over de ontmoeting op den Atlantischen Oceaan met president Roosevelt, thans verzekert, dat men in het geheel niet geprobeerd heeft, de oorlogs- en vredesdoeleinden definitief vast te stellen.

Japansch commentaar. — Tokio, 26 Aug. (D.N.B.) — De woordvoerder der Japansche regeering heeft naar aanleiding van de jongste rede van Churchill verklaard, dat de Japansche regeering weigert hierop te antwoorden.
Op een vraag over onderhandelingen tusschen Japan, Amerika en Engeland, antwoordde de woordvoerder, dat hij hierover geen inlichtingen had. In ieder geval zouden dergelijke onderhandelingen slechts welkom zijn, wanneer zij de mogelijkheid zouden bieden tot een verstandig einde te kunnen worden gevoerd. Een verstandig einde noemde de woordvoerder het erkennen van een Oost-Aziatische sfeer van gemeenschappelijke welvaart, waarnaar Japan streeft.

Plaats van ontmoeting. — De „Daily Telegraph" heeft onthuld waar Roosevelt en Churchill elkaar hebben ontmoet: het was in de baai van Placentia op Newfoundland. In verband hiermede waren den dag vóór de bijeenkomst de twee Fransche eilanden St. Pierre en Miquelon, die in de nabijheid van de baai liggen, door Britsche troepen uit Newfoundland bezet.

(Vor. ber. Ontmoeting Churchill—Roosevelt 4804 G)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Opheffing consulaten van Haiti. - Duitsche consulaten op Haiti en Cuba gesloten. —**

Berlijn, 25 Aug. (D.N.B.) — De Rijksregeering heeft zich om politieke redenen genoodzaakt gezien aan de in Duitschland gevestigde consuls van den staat Haiti het exequatur te onttrekken. Voor de afwikkeling van hun zaken werd den consulaten een termijn gegeven, die op 5 September afloopt.
Tevens wordt gemeld, dat de Duitsche consulaten in Haiti en Cuba gesloten zijn. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Consulaten Cuba 4804 A; Haïti 4650 E)

C. **NEDERLAND. — Wijzigingen in het brood. —**

Amsterdam, 26 Aug. — Door den Nederlandschen Bakkersbond wordt erop gewezen, dat in den komenden herfst en winter, eenige wijziging in de samenstelling van het brood zal worden gebracht. Vorm, kleur en smaak zullen hierdoor een geringe verandering ondergaan. Kwaliteit en voedingswaarde zullen echter op hetzelfde peil gehandhaafd blijven.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Brood 4489 F)**

D. **IRAN. — Engelsch-Russische overval. - Engelsche eisch tot uitwijzing Duitschers afgewezen. - Tegenstand geboden. - Legersterkten. - Toespraak van min.-pres. Ali Mansoer. - Duitsche gezant in contact met de Iranische regeering. —**

Stockholm, 25 Augustus (D.N.B.) — Te Londen is bekend gemaakt, dat de Britsche troepen op 25 Aug. de grens van Iran hebben overschreden.
Officieel is in Simla medegedeeld, dat de regeeringen van Engeland en van de Sovjet-Unie op 25 Aug. een gemeenschappelijke militaire actie zijn begonnen tegen Iran.
Uit Moskou meldt Reuter, dat de Sovjet-commissaris van Buitenlandsche Zaken, Molotof, aan den ambassadeur van Iran heeft medegedeeld, dat Sovjettroepen Iran zijn binnengerukt.
Berlijn, 25 Aug. (D.N.B.) — Reuter meldt, dat een Britsch troepencontingent bij Bender Sjapoer aan de Perzische Golf is geland. De Britsche troepen zijn op verzet gestuit. De Britsche strijdkrachten bestaan uit Britsche en Indische troepen, doch niet uit troepen van de dominions.
Voorts meldt Reuter, dat de Britsche strijdkrachten, die heden Iran binnentrekken, onder bevel staan van generaal Wavell, den opperbevelhebber in Britsch-Indië. De Britsche marine-strijdkrachten in de Perzische Golf staan onder bevel van admiraal sir Geoffrey Arbuthnot, den opperbevelhebber in de Oostelijke Indische wateren.

Engelsche eisch tot uitwijzing Duitschers afgewezen. — Teheran, 25 Augustus (D.N.B.) — Welingelichte politieke kringen te Teheran deelen mede, dat de Iranische nota van antwoord op de Engelsche eischen in zooverre negatief is, dat de veronderstelling met betrekking tot de activiteit van de z.g. „vijfde colonne" in Iran op ondubbelzinnige wijze van de hand is gewezen.

„Associated Press" meldt uit Teheran, dat in het Iranische antwoord op den Britschen eisch tot het uit het land zetten van Duitschers wordt gezegd, dat Iran als souvereine mogendheid zelf heeft te bepalen welke vreemdelingen moeten worden verwijderd.

Tegenstand geboden. —
Stockholm, 26 Aug. (D.N.B.) — Volgens een radiobericht van Reuter wordt uit Moskou en Bagdad gemeld, dat het Iranische leger tegenstand biedt.
United Press meldt uit Ankara, dat het in Iran tot gevechten van hevig karakter gekomen is en dat de Iranische troepen krachtigen tegenstand bieden tegen de Britsche colonnes, waarvan de Noordelijke uit Noord-Irak in de richting van Tabris oprukt en de tweede uit de richting van Bagdad langs den straatweg naar Teheran. Het Zuidelijke operatiegebied vormt het gebied aan de Perzische Golf bij Bender-Sjapoer en het petroleumgebied van Abadan.
De Britsche vloot heeft Bender-Sjapoer en Kronsar beschoten.
De vijandelijke luchtmacht heeft een aanval op Teheran en eenige andere steden gedaan.
Gemotoriseerde Sovjet-troepen zijn opgerukt naar Dzjoelfa en Makoe.
De Sovjet-vloot is in de Kaspische Zee tot aanvalshandelingen tegen de Iransche kust overgegaan.

Iran. (Teekening Archief)

Legersterkten. — De officieele zender te Ankara schat het Engelsche leger op 6 à 7 divisies, die grootendeels gemotoriseerd zijn, terwijl de Sovjets van het Kaukasus-gebied uit 5 à 6 divisies gestuurd hebben.
United Press deelt uit Istanboel mede, dat de zender van Ankara heeft bericht, dat het 200.000 man sterke leger van Iran uit 17 gewone en een gemotoriseerde divisie bestaat, waarbij nog tien divisies gendarmerie komen. De luchtmacht van Iran beschikt over 350 vliegtuigen, waarvan ongeveer de helft nieuwe.
De „Dagens Nyheter" te Stockholm bericht uit Istanboel, dat de operaties van het Iranische leger worden geleid door maarschalk Aghmad Han, die zijn opleiding in Turkije heeft genoten.

Toespraak van min.-pres. Ali Mansoer. — Tunis, 26 Aug. (D.N.B.) — Volgens den omroep te Teheran heeft de Iranische minister-president, Ali Mansoer, in een buitengewone zitting van het parlement een toespraak tot de vertegenwoordigers van het Iranische volk gehouden, waarin hij de neutraliteitspolitiek van zijn land in herinnering bracht. Hij verklaarde voorts, dat nog voor dat de diplomatieke vertegenwoordigers van Engeland en de Sovjet-Unie hun ultimatum overhandigden, deze staten de vijandelijkheden reeds geopend hadden.
Duitsche gezant in contact met de regeering. - Berlijn, 26 Augustus (United Press) — In bevoegde Duitsche kringen verklaart men, dat de Duitsche gezant in Iran, von Ettel, met de Iranische regeering in verbinding is getreden. Hij heeft met deze regeering de situatie besproken, welke is ontstaan door den inval van Engeland en de Sovjet-Unie in Iran.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Iran—Engeland en Sovjet-Unie 4808 C)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Exequator Mexicaansche consuls ingetrokken. —**
Berlijn, 26 Aug. (D.N.B.) — De Mexicaansche zaakgelastigde is er van in kennis gesteld, dat de Duitsche regeering zich genoodzaakt heeft gezien, het exequatur der Mexicaansche consuls in Duitschland in te trekken. (De Standaard)

B. **NEDERLAND. — Muziek. - Ir. H. Badings directeur van het Rijksconservatorium. —**
De componist ir. Henk Badings is met ingang van 1 September benoemd tot directeur van het Rijksconservatorium te Den Haag. (De Tijd)
(Vor. ber. Muziek 4740 D)

C. **NEDERLAND. — Rede mr. M. M. Rost van Tonningen - Uitbreiding deviezenbanken - Opheffing geblokkeerde markenbelasting - Waarschuwing aan den effectenhandel - Aankondiging dividendstopbelasting. —**
Amsterdam, 27 Augustus. — In een op 27 Aug. ten kantore van de Nederlandsche Bank te Amsterdam uitgesproken rede, deelde mr. M. M. Rost van Tonningen, president dezer instelling, mede, dat, teneinde het deviezenverkeer beter te doen functioneeren, besloten was het aantal deviezenbanken belangrijk uit te breiden. De mogelijkheid tot verdere samenwerking op Europeesch terrein, waarbij de mark als voornaamste betaalmiddel zal fungeeren, wordt hierdoor vergemakkelijkt.
Vervolgens kondigde spreker de opheffing van de geblokkeerde markenbelasting per 1 Sept. a.s. aan. Dit beteekent de opheffing van een slagboom, die op de effectenbeurs als een ernstige belemmering werd gevoeld. Echter zijn er op dit gebied blijken gegeven van een gemis van verantwoordelijkheid door verantwoordelijke instituten tegenover de beleggenden, die ergerlijk zijn. Fondsen, gegrondvest op winstbronnen buiten het bereikbare gebied, dragen thans een zeer speculatief karakter. Meer aanbeveling verdient het, kapitalen te beleggen in Nederlandsche of Duitsche staatspapieren, die een vast inkomen afwerpen.
De president kondigde tevens de heffing van een dividendstopbelasting aan, welke niet alleen de ontvangsten uit Nederlandsche fondsen strenge beperkingen zal opleggen, doch ook een snede zal doen in het inkomen op kapitaal in het heden en wellicht ook in het verleden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Mr. M. M. Rost v. Tonningen 4804 D; Markenbelastingbesluit 4631 F)

D. **JAPAN. — Amerikaansche leveringen aan de Sovjet-Unie - Diplomatieke stappen te Moskou en Washington - Toenemende spanning. —**
Helsinki, 27 Augustus (D.N.B.) — Volgens de sovjetradio heeft de Japansche ambassadeur te Moskou, Tatekawa, aan Molotov een verklaring overhandigd, waaruit blijkt, dat de Japansche regeering door het zenden van petroleum en benzine uit Amerika naar de Sovjet-Unie in een zeer delicate en moeilijke positie is gebracht.
De Sovjet-commissaris Molotov heeft hierop den Japanschen ambassadeur medegedeeld, dat zijn regee-

ring van meening is, dat er voor de Japansche regeering geen aanleiding tot ongerustheid bestaat. Zij zou een poging van de Japansche regeering om de normale handelsbetrekkingen van de Sovjet-Unie met Amerika te belemmeren, als een onvriendelijke daad beschouwen.

Het Japansche persagentschap Domei bericht, dat volgens dezelfde kwestie, ook bij de Amerikaansche regeering stappen zijn gedaan. Hierbij werd in het bijzonder gewezen op den korten afstand tusschen de Amerikaansche scheepvaartroutes en de Japansche kust, alsmede op het feit, dat de hulpverleening aan de Sovjet-Unie bestaat uit vliegtuigbenzine met een hoog octaangehalte.
Voorts meldt Domei uit betrouwbare bron, dat reeds ongeveer 10 millioen gallons vliegtuigbenzine met een hoog octaangehalte uit Amerika naar de Sovjet-Unie onderweg zijn.

Toenemende spanning. — Tokio, 27 Aug. (S.P.T.) — In militaire kringen te Tokio is men van oordeel, dat de spanning in den Stillen Oceaan door het vraagstuk van de Amerikaansche leveringen aan de Sovjet-Unie toeneemt en dat men reeds spoedig een ernstige crisis kan verwachten.
(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)
(V. b. Amerik. leveringen a. d. Sovjet-Unie 4810 C)

A. **FRANKRIJK. — Laval en Déat slachtoffers van een aanslag. —**
Parijs, 28 Aug. (D.N.B.) — Tijdens een anti-bolsjewistische demonstratie te Versailles heeft een man, Paul Collette genaamd, verscheidene schoten gelost, waardoor Laval en Déat werden gewond. De dader, die uit communistische kringen afkomstig is, werd gearresteerd.
Laval en Déat werden ernstig gewond naar het ziekenhuis overgebracht. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Laval 4558 B)

B. **IRAN. — Engelsch-Russische overval. - Nieuwe regeering gevormd. - Tegenstand gestaakt. —**
Teheran, 28 Aug. (D.N.B. — Er is een nieuwe Iranische regeering gevormd. Minister-president is Ali Foeroeghi, die deze functie reeds van 1932 tot 1935 heeft bekleed. Minister van Buitenlandsche Zaken is Ali Soheily, minister van Binnenlandsche Zaken, Amery.
Met het oog op de overmacht der Engelsche en Sovjet-troepen, die het land zijn binnengevallen, heeft het nieuwe ministerie besloten, dat de Iranische troepen hun tegenstand zullen staken, om verder bloedvergieten te voorkomen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Iran 4811 D)

C. **JAPAN. — Amerikaansche leveringen aan de Sovjet-Unie. - Persoonlijk schrijven van minister-president Konoje aan president Roosevelt. —**
Washington, 28 Aug. (D.N.B.) — De Japansche ambassadeur, Nomoera, heeft president Roosevelt op 28 Aug. een persoonlijk schrijven van den Japanschen minister-president Konoje overhandigd.
Na de ontvangst van den Japanschen ambassadeur verklaarde minister Hull dat president Roosevelt op den brief persoonlijk zal antwoorden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Amerik. leveranties 4812 D; Min.-pres. Konoje 4765 B; President Roosevelt 4804 G)

D. **NEDERLAND. — Leeraren bezoeken de Ostmark; ontvangst bij Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. - Nationale Jeugdstorm; Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart bezoekt kaderheem te Zandvoort. —**
Bij den terugkeer van de groep van 40 Nederlandsche leeraren van hun vacantie- en studieverblijf in het land van Salzburg en het vertrek van een groep onderwijzers uit Salzburg, die drie weken in Nederland hebben vertoefd, heeft Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart gisteren in kasteel Oud-Wassenaar een thee aangeboden, waarbij de deelnemers aan hem werden voorgesteld.

Nationale Jeugdstorm; Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart bezoekt kaderheem te Zandvoort. —
Op 27 Aug. bracht de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, een bezoek aan het stormsterskaderheem van den Nationalen Jeugdstorm te Zandvoort. De rijkscommissaris was o.a. vergezeld door commissaris-generaal Schmidt en liet zich door de leidsters voorlichten omtrent de wijze waarop de jeugdstormleden geestelijk en lichamelijk gevormd worden.
(N. Rott. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4794 E)

E. **AUSTRALIE. — Kabinet-Menzies afgetreden. - Fadden tot minister-president gekozen. —**
Berlijn, 28 Aug. (D.N.B.) — Reuter meldt uit Melbourne, dat minister-president Menzies is afgetreden.
De plaatsvervangende minister-president, Fadden, is op 28 Aug. eenstemmig in een gemeenschappelijke vergadering van de vereenigde Australische partijen en de boerenpartij tot minister-president gekozen. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Min.-pres. Menzies 4808 E)

F. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Strijd bij Tobroek. - Succesvolle gevechten in Oost-Afrika - Luchtaanvallen op Engelsche oorlogsschepen. - Nederlandsche s.s. „Slamat" tot zinken gebracht. - Vier duikbooten vernietigd. —**
Rome (Stefani). — De weermachtsberichten van 24 tot 29 Aug. melden o.m.:

Aan het front van Tobroek in Cyrenaica levendige bedrijvigheid van artillerie en luchtmacht der Asmogendheden. Duitsche vliegtuiggroepen hebben met succes luchtdoelbatterijen en schepen te Tobroek gebombardeerd. Duitsche en Italiaansche jachtvliegtuigen schoten in luchtgevechten talrijke tegenstanders neer.

Succesvolle gevechten in Oost-Afrika. — In Oost-Afrika hebben Italiaansche troepen in den sector Gondar zich buitengewoon onderscheiden, door op 24 Aug. de overwinning te behalen in een gevecht tegen vijandelijke afdeelingen, welker sterkte op eenige duizenden manschappen werd geschat. Bij deze gevechten hebben een bataljon zwarthemden en koloniale afdeelingen der drie wapens, die een voor het garnizoen van Koelkwabert bestemde ravitailleeringscolonne begeleidden, in geestdrift gewedijverd bij de tegenaanvallen op den vijand, die, na in een hevig gevecht aanzienlijke verliezen te hebben geleden, in wanorde terugtrok, heftig achtervolgd door de cavalerie en bestookt door de artillerie. Een groote hoeveelheid wapenen, waaronder verscheiden machinegeweren en veel munitie, werden buitgemaakt.

Luchtaanvallen op Engelsche oorlogsschepen. — In de Middellandsche Zee hebben Italiaansche torpedovliegtuigen in opeenvolgende golven twee vijandelijke oorlogsschepen aangevallen en getroffen, n.l. een lichten kruiser en een hulpkruiser van 12.000 ton.

Nederlandsch s.s. „Slamat" tot zinken gebracht. — Het 11.636 ton metende Nederlandsche s.s. „Slamat", dat bij de Britsche koopvaardijvloot was ingelijfd en dienst deed als transportschip in de Middellandsche Zee, is door de Duitsch-Italiaansche luchtmacht tot zinken gebracht.

Vier duikbooten vernietigd. — In samenwerking met verkenningsvliegtuigen der marine zijn vier vijandelijke duikbooten in de Middellandsche Zee tot zinken gebracht. (Vaderland - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4805 B)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Buitenlandsche schepen in Amerikaanschen dienst. —**
De Pan-Amerikaansche commissie heeft besloten om de buitenlandsche schepen, die in de havens der Amerikaansche landen zijn opgelegd, over te nemen. Het betreft, naar „Associated Press" meldt, in totaal 168 schepen. Hiervan liggen er 84 in Latijnsch-Amerikaansche landen en 84 in de Ver. Staten. Van deze laatste 84 schepen werden er reeds 54 door de regeering der Vereenigde Staten overgenomen.

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Strijd tegen het bolsjewisme. - Krijgsverrichtingen. - Slag op den Atlantischen Oceaan: convooi vernietigd; 148.200 b.r.t. tot zinken gebracht. - Oostelijk front: Tsjerkassi veroverd. - Waterwerk Dnjeprostroi in Duitsche handen. - Aanvallen in centralen sector afgeslagen. - Doorbraak tusschen Ilmen- en Peipusmeer; Luga bezet. - Dnjepropetrofsk bezet; 83.596 gevangenen. - 22ste Sovjet-leger vernietigd; Welikije-Loeki veroverd. - Berislaf ingenomen. - Twee Sovjet-divisies bij Salla verslagen. - Tallinn (Reval) en Baltischport ingenomen; vlootmateriaal buitgemaakt. - Spoorweg St. Petersburg—Moskou overschreden. - St. Petersburg bedreigd; burgerbevolking tot verzet opgeroepen. - Wiborg (Viipuri) bezet. - Sovjet-vloot in Finsche Golf vernield; 122.200 b.r.t. verloren. - Overzicht. —

Hoofdkwartier van den Führer. 24 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel der Duitsche weermacht maakt bekend:

Onderzeeërs en andere oorlogsschepen, die in overzeesche wateren opereeren, melden de vernieling van totaal 25 vijandelijke vrachtschepen van te zamen 148.200 b.r.t.

Tsjerkassi veroverd. — 23 Aug. (D.N.B.) — De aan den Dnjepr gelegen stad Tsjerkassi (ca. 150 km. ten Z.O. van Kief) werd na hardnekkige gevechten in bezit genomen.

Waterwerk Dnjeprostroi in Duitsche handen. — 25 Aug. (D.N.B.) — In het gebied, dat thans door onze troepen gezuiverd wordt van de resten der legers van Boedjenny, bevindt zich ook het groote waterwerk Dnjeprostroi, dat met een capaciteit van 550.000 kilowatt een reus der electriciteitsproductie genoemd mag worden en bovendien met het Donetzbekken door een leiding over land van 270 km. lengte verbonden is.

Aanvallen in centralen sector afgeslagen. — 25 Aug. (D.N.B.) — De bolsjewisten hebben de laatste dagen heftige aanvallen ondernomen in een sector aan het centrale front, om den opmarsch der Duitsche troepen tot staan te brengen. Achtmaal zonden de Sovjets hun aanvalsgolven tegen de Duitsche stellingen, achtmaal smoorde het Duitsche vuur de aanvallen.

Doorbraak tusschen Ilmen- en Peipusmeer; Luga bezet. — 26 Aug. (D.N.B.) — Aan het front tusschen Ilmenmeer en Peipusmeer werd op 24 Augustus de stad Luga door Duitsche troepen ingenomen.

Dnjepropetrofsk bezet; 83.596 gevangenen. — 25 Aug. (D.N.B.) — Snelle formaties van het pantserleger-von Kleist hebben na hevigen strijd het bruggehoofd van Dnjepropetrofsk en de stad zelf met een stormaanval ingenomen. De vijand heeft daarmede zijn laatste steunpunt op den Westelijken oever van den Dnjepr beneden Kief verloren.
Het pantserleger-von Kleist heeft 83.596 gevangenen gemaakt, 465 stukken geschut en 199 pantserwagens, alsmede een enorme hoeveelheid ander oorlogsmateriaal veroverd.

22ste Sovjet-leger vernietigd; Welikije-Loeki veroverd. — 27 Aug. (D.N.B.) — Na gevechten van verscheidene dagen tusschen Smolensk en het Ilmenmeer, werd ten Oosten van Welikije-Loeki de hoofdmacht van het 22ste Sovjet-leger ingesloten en vernietigd.
De stad Welikije-Loeki zelf werd na hevigen strijd genomen. 34.060 gevangenen en 452 kanonnen vielen in Duitsche handen. De buitengewoon groote bloedige verliezen van den vijand bedroegen meer dan 40.000 dooden.

Berislaf ingenomen. — 27 Aug. (D.N.B.) — Tijdens de gevechten om Dnjepropetrofsk heeft een Duitsch regiment infanterie in hardnekkigen strijd de door de Sovjets nog verdedigde stad Berislaf aan de monding van den Dnjepr ingenomen.

Twee Sovjet-divisies bij Salla verslagen. — 28 Aug. (D.N.B.) — Na onder de moeilijkste terrein- en weersgesteldheid gevoerde gevechten, die dagen duurden, is ten Oosten van Salla een vijandelijke strijdmacht ter sterkte van twee divisies vernietigend geslagen.

Tallinn (Reval) en Baltischport ingenomen; vlootmateriaal buitgemaakt. — 29 Aug. (D.N.B.) — Duitsche troepen hebben op 28 Augustus, in samenwerking met vloot en luchtmacht, na harden strijd de zeer versterkte oorlogshaven Tallinn (Reval) genomen. Van den Hermanstoren der oude Hanzestad wappert de Duitsche oorlogsvlag.
Tevens zijn Duitsche troepen opgerukt naar de oorlogshaven Baltischport, die volgens de modernste beginselen is aangelegd. Ook deze haven werd genomen. Er zijn verscheidene duizenden gevangenen gemaakt. Zes kustbatterijen en een onoverzienbare hoeveelheid oorlogsmateriaal vielen in onze handen.
In de oorlogshaven Tallinn zijn 19 transportschepen, die geladen waren met troepen en oorlogsmaterieel, een torpedojager en negen andere oorlogsschepen tot zinken gebracht. De zware kruiser „Kirov", een torpedojager en vijf andere oorlogsschepen werden zwaar beschadigd.

Spoorweg St. Petersburg—Moskou overschreden. — 29 Aug. (D. N. B.) — Eenheden van het Duitsche leger hebben de belangrijke spoorverbinding St. Petersburg—Moskou ten Noorden van het Ilmenmeer overschreden. Formaties van het Duitsche luchtwapen hebben haar doeltreffende aanvallen op andere naar St. Petersburg leidende spoorlijnen voortgezet.

St. Petersburg bedreigd; burgerbevolking tot verzet opgeroepen. — De toenemende moeilijkheden om St. Petersburg doeltreffend te verdedigen tegen de van verschillende zijden oprukkende Duitsche en Finsche troepen, welke de stad tot op een afstand van ± 50 Km. zijn genaderd, blijkt o.m. uit een tot de burgerbevolking dezer stad gerichte proclamatie van maarschalk Worosjilov, waarin deze haar opwekt tot een uiterste verzet. Een dergelijk verzet, dat in strijd is met het alom erkende volkerenrecht, zou tot gevolg hebben, dat de bezettende troepen, de burgers van St. Petersburg als vijandelijke macht zouden moeten beschouwen.

Wiborg (Viipuri) bezet. — In den ochtend van 30 Augustus zijn Finsche troepen de stad Viipuri (Wiborg) binnengetrokken. Tevens wordt de aanval in den vorm van een diepe wig met bijzonder succes op het centrale deel van de Karelische landengte voortgezet.

Sovjet-vloot in Finsche Golf vernield; 122.200 b.r.t. verloren. — 30 Aug. (D.N.B.) — Bij pogingen om uit Reval uit te breken en andere havens te bereiken, zijn door mijnoperaties van de marine twee torpedojagers, negen mijnenvegers en drie patrouillevaartuigen der Sovjet-marine gezonken. Twee andere torpedojagers en een mijnenveger werden door mijnen zwaar beschadigd. Gevechtsvliegtuigen hebben een Sovjet-kruiser en twee torpedojagers tot zinken gebracht en door bomtreffers drie andere torpedojagers alsmede een hulpkruiser beschadigd.
De transportschepen, die de vijand voor het vervoer van troepen en oorlogsmateriaal uit Reval had willen gebruiken, zijn onder het escorte van oorlogsschepen midden in de Duitsche mijnversperringen geraakt. 21 transportschepen met samen 48.200 b.r.t. zijn gezonken, acht transportschepen werden door mijntreffers zwaar beschadigd. Gevechtsvliegtuigen vernietigden 22 koopvaardijschepen, voornamelijk troepentransportschepen, met samen 74.000 b.r.t. en troffen 39 schepen zoo hevig, dat ook van deze vaartuigen een groot deel als verloren moet worden beschouwd.

De Oorlog

Overzicht. — Het resultaat van den Duitschen opmarsch in de tweede helft van Augustus, welke van den Zuidelijken en Noordelijken vleugel is uitgegaan, vat D.N.B. in een aanvulling op het weermachtbericht als volgt samen:
In het Zuiden: verovering van het geheele Westelijke deel der Oekraïne met haar belangrijke industriegebieden aan de Zwarte Zee.
In het Noorden: Door de verovering van de Zuidelijke kust der Finsche Golf en der Oostzee-staten in het algemeen is direct contact tot stand gebracht met den bondgenoot Finland. Hierdoor is tevens contrôle over het Oostelijke deel van de Oostzee verkregen.
Wat den Zuidelijken vleugel betreft, wordt in het overzicht o.a. nog gezegd, dat thans, op enkele uitzonderingen in het centrale stroomgebied na, de geheele Dnjepr in Duitsche handen is. De ver naar het Oosten uitspringende bocht van deze rivier is de beste springplank voor nieuwe grootscheepsche operaties tegen het Zuidelijke stuk van het Europeesche deel der Sovjet-Unie.
In den centralen frontsector is op het oogenblik een slag aan den gang voorbij Gomel naar het Zuiden, welke binnenkort een bedreiging voor de Sovjets moet vormen, daar hij in den rug van hun front naar Kief loopt. De Sovjets beweren, dat zij een omvangrijk en succesvol tegenoffensief tegen het centrale deel van het front zijn begonnen. De beweging van het Duitsche front is hierdoor geenszins benadeeld.
In den Noordelijken sector gelukte het den Duitschers de voorste linies zoo dicht voor St. Petersburg op te schuiven, dat de belangrijkste wegen en spoorlijnen van deze stad naar het binnenland reeds in hun handen zijn. Door het oprukken der Finnen is de verdediging van St. Petersburg tot op een klein gebied samengedrongen.
(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsbl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4806 A)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG. — Balans na twee jaren strijd. —

Ter gelegenheid van het feit, dat het 3 September '41 twee jaar geleden was, dat de oorlog tusschen Engeland (Frankrijk) en Duitschland ontstond, brengt de pers algemeen uitvoerige overzichten. Onder het opschrift: „Twee jaren oorlog" schrijft de „Militärische Korrespondenz aus Deutschland" o.a. het volgende:

Op 3 September 1939 verklaarde Engeland den oorlog aan het Duitsche rijk. Duitschland had door zijn grootmoedige voorstellen aan den Poolschen staat en door de laatste waarschuwingen aan het adres van Frankrijk en Groot-Brittannië alle pogingen in het werk gesteld om den oorlog te vermijden. Engeland was echter van meening, dat een oorlog tegen Duitschland onvermijdelijk was. Men mag aannemen, dat deze opvatting geen stemming was van het oogenblik, maar dat Groot-Brittannië zich een beeld gevormd had, hoe de oorlog tegen Duitschland gevoerd moest worden. In ieder geval nam Engeland met zijn oorlogsverklaring in de oogen van de wereld de verplichting tot het militaire initiatief op zich. Sinds den derden September 1939 verwacht de wereld van de Britsche oorlogsvoering beslissende operaties.

Wanneer men thans een terugblik werpt op de beide afgeloopen oorlogsjaren, moet men tot zijn verrassing steeds weer constateeren, dat dit Britsche initiatief ofwel niet aanwezig was, ofwel reeds in het begin mislukte, ofwel door een preventieven Duitschen aanval in de kiem gesmoord werd. Hoe plannen voor Britsche initiatieven van Duitsche zijde voorkomen werden, treedt bijzonder duidelijk aan het licht bij de landing van Duitsche troepen in Noorwegen en bij den Duitschen opmarsch naar den Balkan.

In beide gevallen zag het er naar uit, alsof Engeland het initiatief tot handelen in handen had genomen.

TWEE JAAR OORLOG

De Britsche troepen hadden zich bij deze gelegenheid reeds in beweging gezet, de operaties waren al begonnen. Daar deed Duitschland een tegenzet, zoo verrassend en zoo doeltreffend, dat uit het Britsche aanvalsvoornemen een verdediging en daarmede een overwinning voor Duitschland ontstond. In de twee gevallen, waarin Engeland reeds tot den sprong klaar stond, om Noord- en Zuidoost-Europa te bezetten en door een nieuwe bedreiging in de flank aan den oorlog een beslissenden keer te geven, zijn deze Britsche ondernemingen met een volledigen aftocht uit Europa geëindigd. Het is daarbij van groote beteekenis, dat in beide gevallen, dus voor de Noorsche kust en in de Grieksche wateren, de aardrijkskundige situatie zeer in het voordeel van een Britsch initiatief was, want in beide gevallen was het oorlogsgebied voor belangrijke deelen der Britsche vloot gemakkelijk te bereiken, zoodat men, vooral bij de operaties om Kreta, zou hebben moeten verwachten, dat Groot-Brittannië dank zij zijn superieure vloot althans op deze oorlogstooneelen de wet van handelend optreden van zijn kant zou bepalen.

In den veldtocht tegen Polen heeft het Britsche leger zijn beloften, gegeven in de Britsche oorlogsverklaring van 1939, evenmin kunnen nakomen als thans in den oorlog tegen de Sovjets. De Britsche weermacht heeft in de twee jaar van den oorlog slechts tweemaal actief aan de Europeesche krijgsverrichtingen kunnen deelnemen, doch beide malen is het haar niet beschoren geweest, de operaties op grond van eigen besluiten en handelingen werkelijk te beïnvloeden. In den veldtocht tegen Frankrijk bestond de bijdrage van Engeland slechts in een korte verdediging, welke eindigde met de vlucht uit Duinkerken en het verlies van alle zware wapens. In den oorlog op den Balkan bestond de Britsche militaire prestatie wederom slechts uit een aftocht, welke ook toen werd tot een vlucht en een inscheping in paniek op de reddende schepen.

Zoo lag de wet van handelen steeds aan Duitsche zijde. Een enkele maal, hoewel reeds niet meer op Europeeschen, maar op Afrikaanschen bodem, scheen de Britsche leiding den Europeeschen oorlog van het gebied der Middellandsche Zee uit in andere banen te willen brengen en volgens eigen plannen te willen voeren. Doch dit Britsche offensief werd dank zij het met succes bekroonde optreden van generaal Rommel voor Engeland tot een mislukte onderneming.

Aan den anderen kant bleek juist in Noord-Afrika, dat Duitschland het offensief begonnen was op een tijdstip, waarop de omstandigheden groote kansen op een succes boden. Doch dit is juist het bijzonder kenmerk van een militaire leiding, die alles stevig in handen heeft en tegen alle omstandigheden is opgewassen.

Zoo vaak de Engelschen de poging ondernemen, de wet van handelen aan zich te trekken, in Noorwegen, op den Balkan en in Cyrenaica, alsook onlangs door het z.g. ontlastingsoffensief aan Het Kanaal, is telkens als een bliksemslag de Duitsche tegenzet geplaatst. Telkens voorkwam de Duitsche leiding de Britsche plannen, ofwel zij deed de uitwerking daarvan door een tijdig ondernomen eigen offensief of door een waakzame verdediging in het tegendeel verkeeren. Zoo heeft de Duitsche weermacht, gesteund door een eensgezind front in het vaderland, in de twee afgeloopen oorlogsjaren Europa volkomen weten te bevrijden en de wet van handelen steeds aan zich zich weten voor te behouden. Duitschland heeft zijn tegenstanders den een na den ander verslagen en die vrijheid van handelen werd de Duitsche leiding vooral mogelijk gemaakt, doordat het Duitsche rijk en zijn weermacht met iederen veldtocht en met iedere overwinning steeds sterker werden. Terwijl de wereldoorlog alle kenmerken droeg van een wederzijdschen afmattingsoorlog, is deze oorlog een strijd van succes en opbouw, in welk verloop de eene partij, n.l. het Duitsche rijk, door zijn overwinningen voortdurend wint aan macht en vrijheid van handelen. Het Duitsche rijk, dat aan het begin van den oorlog aan alle fronten bedreigd en sinds het dictaat van Versailles van rijke gebiedsdeelen beroofd was, staat thans met een nooit vermoeide kracht aan prestatievermogen, verbonden met de Europeesche staten, in den strijd tegen den erfvijand van alle beschaving, tegen het bolsjewisme. Zonder dat ooit een vijandelijke soldaat Duitschland betreden heeft, heeft het Duitsche rijk Danzig, West-Pruisen, de Warthegouw, Oost-Opper-Silezië, Elzas en Duitsch Lotharingen heroverd of onder zijn bestuur geplaatst. Behalve de landen als Zwitserland, Portugal, Zweden en Turkije, die volharden in een correcte neutraliteit, nemen alle Europeesche landen ofwel als bondgenooten, ofwel door het sturen van vrijwilligers, aan het groot-Europeesche conflict met het bolsjewisme deel. Italianen, Finnen, Roemenen, Slowaken en Hongaren, alsmede vrijwilligers uit Spanje, Kroatië en Nederland, staan in wapenbroederschap met de Duitsche weermacht. Van de kusten van Noorwegen tot de Pyrenaeën echter bezit dit Duitschland, dat voor en met Europa tegen de Sovjet-Unie strijdt, alle steunpunten in den oorlog tegen het land, dat twee jaar geleden dezen oorlog ontketend heeft, een oorlog, die thans aan de Engelsche leiding geen enkele kans meer biedt, om invloed uit te oefenen op de nieuwe ordening van Europa door een militair optreden op Europeesch grondgebied.

De oorlog ter zee. — Uit de ontwikkeling van den oorlog ter zee treden voor den niet vooringenomen waarnemer de volgende feiten in deze twee jaren van oorlog aan het licht:

1. De Duitsche marine is op alle zeeën opgetreden tegen een numeriek aanzienlijk superieuren vijand en heeft desondanks de wet van handelen aan zich gehouden en tot den dag van heden bewaard.

2. De kusten van Europa zijn voor het grootste en belangrijkste deel in Duitsche handen.

3. De cijfers der vernietiging van tonnage zijn in het tweede oorlogsjaar tot een voor Groot-Brittannië levensgevaarlijk peil gestegen.

4. Ook de volledige hulp van de Vereenigde Staten vermag de Britsche scheepsverliezen niet meer te vervangen.

De Britsche scheepsverliezen hebben zich reeds zoo sterk doen gelden, dat de Atlantische Oceaan leeger geworden is en dientengevolge de cijfers der vernietiging van tonnage de laatste weken iets minder geworden zijn dan tevoren. In Engeland wijt men dezen achteruitgang aan de nieuwe Engelsche convooi-tactiek, maar deze bewering houdt geen stand, want nog enkele dagen geleden rapporteerde het Duitsche opperbevel de bijna volkomen vernietiging van een krachtig beschermd convooi, hetwelk de nieuwe taktiek niet voor den ondergang had kunnen behoeden.

Na twee jaren van oorlog ter zee tegen Engeland kan men constateeren: de numerieke superioriteit van de Engelsche vloot heeft niet de door Groot-Brittannië verwachte en aangekondigde uitwerking gehad. De Duitsche marine schrijft onder alle omstandigheden de wet van handelen voor, terwijl de Engelsche vloot gedwongen wordt, zich te versnipperen, voortdurende verliezen te accepteeren, zonder den Duitschen handelsoorlog te kunnen tegengaan. De Duitsche marine overwint elken nieuwen afweer door nieuwe superieure tactiek en verhindert in samenwerking met het luchtwapen door een onophoudelijk succesvol optreden, dat de veldtocht in het Oosten tot een werkelijke rustperiode voor Engeland kan worden.

(V. b. Eén jaar oorlog 4352 B; Krijgsverr. 4814 A)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De thans twee en zeventigjarige generaal Antonio Oskar de Fragosco Carmona, president der republiek Portugal, heeft als vrijwel niemand vóór hem in dit land der snelwisselende regeeringen zooveel gezag en invloed. De vrijmoedigheid, waarmee hij steeds voor zijn meening waagde uit te komen, bezorgde hem verbitterde vijanden, maar ook verknochte vrienden.

Op 18 April 1925 hadden Portugeesche officieren getracht de democratische regeering in Lissabon ten val te brengen. De putsch mislukte. De oproerlingen werden voor den krijgsraad gebracht. Voorzitter van het militair gerechtshof was generaal Carmona. In deze zaak trad hij tevens als openbare aanklager op. In zijn requisitoir concludeerde generaal Carmona tot vrijspraak: „De officieren zijn wel schuldig, maar zij verdienen geen straf. Het land is ziek. Zij hebben het land willen redden."

Carmona

Generaal Carmona werd ontslagen. Dat was niet de eerste maal. Reeds voordien was hij op pensioen gesteld, omdat hij geweigerd had een der vele partijen-regeeringen als soldaat te dienen. Hij behoorde tot een kleine categorie officieren in het leger, die na de vermoording van koning Carlos en den kroonprins Dom Luiz in 1910 en na de omverwerping der monarchie, twee jaren later, zich hardnekkig tegen de steeds verder om zich heen grijpende anarchie verzetten. In 1926 riep generaal Gomez da Costa de militaire dictatuur uit. De politieke partijen werden ontbonden. Carmona werd minister van Buitenlandsche Zaken, vervolgens minister-president en minister van Oorlog in een nieuw autoritair kabinet en reeds in Juni van hetzelfde jaar nam hij zelf de leiding van staat over.

Gemakkelijk was de taak van Carmona niet. Hij had tegen vele binnenlandsche beroeringen te kampen. Tal van malen werd geprobeerd hem ten val te brengen. In Augustus 1927 drongen anarchistische officieren de ministerraad binnen en een luitenant, Sarmento, loste een schot op den staatschef zonder hem evenwel te treffen. Met harde hand trad Carmona op. Het leger bleef hem trouw.

De grootste zorgen baarde Carmona de voortdurende geldnood, waarin Portugal verkeerde. Carmona had de keus tusschen financiëele contrôle van den Volkenbond of een radicale hervorming met uitschakeling van elke buitenlandsche hulp. Hij koos het laatste en was bij deze keuze zeer gelukkig, doordat hij als medewerker aan zijn regeering professor Oliveira Salazar uit Coimbra wist te verbinden, dien hij als minister van Financiën met dictatoriale volmachten bekleedde.

De beide mannen kwamen tot een voortreffelijke samenwerking. In 1933 nam Salazar het premierschap op zich. Fundamenteel werd met het principe der vroegere democratische Portugeesche regeeringen gebroken door de afkondiging der corporatieve grondwet van 1933.

De weerbaarheid van het land was steeds Carmonas grootste zorg. De land-, zee- en luchtmacht werd grondig gereorganiseerd. In 1935 werd Carmona opnieuw voor zeven jaren als president der republiek door het volk gekozen.

De jongste reis van Carmona naar de Azoren heeft duidelijk doen blijken, dat Portugal niet van plan is van zijn traditionneele rechten afstand te doen.

(Vor. ber. President Carmona 4809 H)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Hitler en Mussolini in het hoofdkwartier van den Führer bijeen. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 29 Aug. (D.N.B.) — De Führer en de Duce hebben in den tijd tusschen 25 en 29 Augustus een bijeenkomst gehad in het hoofdkwartier van den Führer. Tijdens deze besprekingen, die in het hoofdkwartier van den Führer van het noordelijk en het zuidelijk front plaats hadden, werden alle militaire en politieke kwesties, die de ontwikkeling en den duur van den oorlog betreffen, diepgaand besproken.

De kwesties, die de Führer en de Duce bespraken, werden onderzocht in den geest van de nauwe kameraadschap en lotsverbondenheid, die de betrekkingen tusschen beide as-mogendheden kenmerkt.

De besprekingen waren doordrongen van den onwrikbaren wil van beide volkeren en van hun leiders om den oorlog tot het zegevierende einde voort te zetten. De nieuwe Europeesche ordening, die uit deze overwinning te voorschijn zal treden, moet op zoo uitgestrekt mogelijke wijze de oorzaken wegnemen, die in het verleden aanleiding tot de Europeesche oorlogen hebben gegeven.

De vernietiging van het bolsjewistische gevaar en van de plutocratische uitbuiting zal de mogelijkheid verschaffen voor een vreedzame, harmonische en vruchtbare samenwerking van alle volkeren van het Europeesche continent, zoowel op politiek als op economisch en cultureel gebied.

Tijdens dit bezoek hebben de Führer en de Duce zich naar belangrijke punten van het Oostelijk front begeven, waarbij ook een bezoek werd gebracht aan een der Italiaansche divisies, die meedoet aan den strijd tegen het bolsjewisme.

Bij hun bezoek aan het Zuidelijke front werden de Führer en de Duce door den generaal-veldmaarschalk Von Rundstedt verwelkomd. Bovendien werden bezoeken gebracht aan de hoofdkwartieren van den rijksmaarschalk en van den opperbevelhebber van het leger.

In het gezelschap van den Duce bevonden zich de Italiaansche ambassadeur te Berlijn Dino Alfieri, de chef van den generalen staf van de Italiaansche weermacht, generaal Cavallero, de kabinetschef gezant Anfuso als vertegenwoordiger van den minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, die door ziekte verhinderd was, de generaals Marras en Gandin, alsmede een reeks van andere hooge officieren van den generalen staf. De Duitsche ambassadeur Von Mackensen en de Duitsche militaire attaché te Rome, luitenant-generaal Von Rintelen, namen eveneens aan de reis van den Duce deel.

Aan de politieke en militaire besprekingen hebben van Duitsche zijde ook deelgenomen de rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop en de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel.

Berlijn, 30 Aug. (D.N.B.) — Omtrent de bijeenkomst tusschen Hitler en Mussolini schrijft een bijzondere correspondent van het D.N.B. uit het hoofdkwartier van den Führer o.a.:

Voor de elfde maal hebben de Führer en de Duce in deze dagen, nu de strijd om het lot van Europa zijn tweeden verjaardag nadert, elkaar in een persoonlijke bespreking ontmoet, een bespreking welker bijzondere beteekenis duidelijk in het gepubliceerde communiqué tot uitdrukking komt. De Duitsch-Italiaansche wapenbroederschap, bezegeld door de gemeenschappelijke offers van bloed in de gevechten op den Balkan en in Noord-Afrika, in de Middellandsche Zee en op den Atlantischen Oceaan, bewijst thans opnieuw haar waarde bij het optreden van de dappere Italiaansche divisies in den strijd tegen het bolsjewisme. Voor de eerste maal stonden nu dezer dagen de Führer en de Duce als opperste bevelhebber van de weermacht van hun volken, op het slagveld, waarop hun zegevierende troepen schouder aan schouder oprukken tegen denzelfden wereldvijand, tegen wien zij reeds in de jaren 1936 tot 1939 op Spaansch grondgebied hebben gevochten. Diep in het land der Sovjets zijn de Duce en de Führer gereden langs het front eener Italiaansche divisie, welker mannen er trotsch op waren, dat hun Duce door zijn bezoek aan hen in het Oosten den nadruk legde op de beteekenis van hun optreden in het Europeesche gevechtsfront tegen het bolsjewisme. Zoo werd dit uur, waarin de Duce en naast hem de Führer, de soldaten van het fascisme in het veroverde vijandelijke land begroette, tot een uiterlijk hoogtepunt van dit bezoek van den Duce.

Voor de eerste maal werden in het gemeenschappelijke slotcommuniqué over de ontmoeting tot in bijzonderheden afdalende gegevens verstrekt over den inhoud der besprekingen, welker beteekenis door dit feit alleen reeds naar voren dringt.

In zijn beknopte en nauwkeurige formuleering geeft het communiqué uitdrukking aan de elementen van de Duitsch-Italiaansche samenwerking en aan het doel van hun bondgenootschap, n.l. den onwrikbaren wil om den oorlog tot het zegevierende einde voort te zetten en daarmede na de vernietiging van het bolsjewistische gevaar en van de plutocratische uitbuiting een nieuwe Europeesche ordening tot stand te brengen in den zin van een uitgebreide samenwerking tusschen alle volken van dit continent.

In de waarlijk opbouwende woorden van dit communiqué, zoo besluit de bijzondere correspondent van het D.N.B. in het hoofdkwartier van den Führer, ligt het reëele program voor een nieuw Europa besloten, dat zich bewust is van zijn groote zending en elke inmenging van een ander halfrond van de hand wijst, voor een Europa, dat besloten is, zijn vraagstukken zelf op te lossen en het welzijn van al zijn volken te behartigen.

(Telegraaf - N. Rott. Crt. - Vaderland)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 4806a; Mussolini 4788 D; Samenkomst Brenner 4710 B)

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Scheiding Joden en niet-Joden. —

's-Gravenhage, 29 Augustus — De secretaris-Generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming brengt ter algemeene kennis, dat met ingang van 1 September 1941, leerlingen van onderwijsinstellingen — met uitzondering van de instellingen voor hooger onderwijs — die van joodschen bloede zijn of als zoodanig worden be-

schouwd, slechts onderwijs mogen ontvangen van leerkrachten, die eveneens van joodschen bloede zijn of als zoodanig worden beschouwd.
Voorts wordt bepaald, dat het verboden is, dat leerlingen van joodschen bloede en zij, die als zoodanig worden beschouwd, van niet-joodsche personen onderwijs, in welken vorm ook, ontvangen.
(Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Onderwijs 4809 G; Joden 4797 F)

A. **NEDERLAND. — Nederland en de opbouw van het nieuwe Europa. - Rede van gezant W. Daitz. —** Amsterdam, 30 Aug. — In de aula van het Koloniaal Instituut heeft vandaag de gezant Werner Daitz uit Berlijn, president van den „Führerrat der Gesellschaft für Europäische Wirtschaftsplanung und Grossraumwirtschaft" een belangwekkende en interessante voordracht gehouden over „Nederland en de opbouw van het nieuwe Europa".
Er was voor deze voordracht zeer groote belangstelling uit alle kringen. Van Duitsche zijde zag men hooge vertegenwoordigers van de landmacht, het luchtwapen en de marine, den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de stad Amsterdam, senator dr. Böhmcker en functionarissen van de N.S.D.A.P.
Gezant Daitz betoogde, dat de politieke en economische nieuwe ordening der Europeesche volkerengemeenschap en haar natuurlijke levensruimte van Gibraltar tot den Oeral en van de Noordkaap tot aan de Noord-Afrikaansche kust geen gebeurtenis voor Europa alleen is. In de andere groote levensruimten over de geheele wereld naderen gelijke gebeurtenissen reeds haar voltooiing of worstelen nog in het eerste begin. Men behoeft slechts naar Oost Azië te zien, hoe daar ook de Oostaziatische volkerengemeenschap op het punt staat een nieuwe ordening door te voeren. En ook in de levensruimte van de Indisch-Maleische volkerengemeenschap zijn er teekenen, die wijzen op den wil tot eenzelfde nieuwe ordening.
De wereld is te verdeelen in zes groote levensruimten. Ieder van hen wordt gevormd door een gemeenschap van volkeren, die krachtens de wet der rassen hun levens- en geboorteruimte niet kunnen verlaten, zonder hiervoor den prijs te moeten betalen van te veraarden of te ontaarden. Hierin ligt een belangrijk, ons geruststellend element voor de nieuwe ordening der wereld.
Deze grondwet der rassen is de laatste vierhonderd jaren geweld aangedaan, doordat de Europeanen geloofden, bij de ontdekking van de beide Amerika's en Australië, de nieuwe werelddeelen tot een overzeesch Europa te kunnen maken. Waar men echter niet op gerekend heeft, is, dat in de laatste eeuw de wet der veraarding in werking is getreden. Politiek gezien hebben eerst Noord-Amerika en daarna Zuid-Amerika zich onafhankelijk gemaakt van Europa en thans beleven wij ook de economische zelfstandigheidsverklaring. De Noord- en Zuidamerikaansche levensruimten zijn tot vollen wasdom gekomen en hebben hun zelfbeschikkingsrecht opgeëischt. Daardoor is het systeem van een kunstmatigen band tusschen Noord- en Zuid-Amerika en de Europeesche levensruimte, welke band door Engeland ten eigen nutte gevlochten werd, vernield en daarmede tevens de intellectualistische, tegen de levenswetten indruischende theorie van democratie, parlementarisme en vrijhandel.
De Nederlanders behoeven bij een nieuwe ordening van Europa niet te vreezen, dat zij slechter af zullen zijn dan in den zoogenaamden bloeitijd van het liberalisme. Integendeel! Juist de Europeesche groot-ruimte-economie, die het economische zelfbeschikkingsrecht van de Europeesche volkerengemeenschap vernieuwt en tot uitdrukking brengt — dat zelfde zelfbeschikkingsrecht, dat Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Oost-Azië en Indië voor zich opeischen — zal Nederland een nieuwen bloeitijd brengen. Engeland heeft niet alleen Nederland in ruil van zijn twijfelachtige bescherming van zijn beste koloniën beroofd, maar ook van het grootste deel van zijn natuurlijken tusschenhandel met het vasteland.
Dat bij een nieuwen bouw van de Nederlandsche economiestructuur verandering het noodzakelijke gevolg moet zijn, is begrijpelijk. Want op een andere manier kan men de 73 procent Nederlanders, die over een zeer gering inkomen beschikken en van den legendarischen rijkmakenden overzeeschen handel weinig geprofiteerd hebben, niet helpen.
De zeer belangrijke Duitsche opdrachten voor Nederland zijn reeds de eerste kenteekenen van een practische wederzijdsche hulpverleening der continentale arbeidsgemeenschap en volkseconomie.
Spr. besloot met er op te wijzen, dat de nieuwe kameraadschappelijke samenwerking, die de volksche souvereiniteit volkomen respecteert, natuurlijk een economische en politieke structuur noodig heeft, die tegenovergesteld is aan de Europeesche structuur onder de Engelsche heerschappij in de laatste 25 jaren. Engeland heeft volgens 't principe: „Verdeel en heersch" op een verzwakking van de Europeesche politieke en economische samenwerking aangestuurd en daardoor de levenskracht, de onafhankelijkheid en de mogelijkheid tot produceeren verzwakt, terwijl het Duitsche systeem „vereenigen en leiden" op het tegenovergestelde principe berust.
De Europeesche revolutie, door Duitschland en Italië geleid, omdat deze landen het eerst ondervonden hebben, dat nood bidden leert, zoo eindigde de heer Daitz, zal het oude spreekwoord weer van kracht maken, dat vrede voedt en onrust verteert. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

B. **JAPAN. — Economische mobilisatie. - Vertrek Britsche staatsburgers. - Handelsbesprekingen met Nederlandsch-Indië voortgezet. —**
Tokio, 29 Aug. (D.N.B.) — Het kabinet heeft 29 Aug. een program van buitengewone maatregelen voor den arbeid aangenomen, dat een ingrijpende mobilisatie van de arbeidskrachten der natie ten doel heeft. Het beoogt de werkloosheid geheel op te heffen en wil een grooter aanpassingsvermogen bij de distributie der arbeidskrachten.
Het program bestaat uit acht punten:
1. Bevordering van den vaderlandschen geest van den arbeidsdienst;
2. Organisatie van de verdeeling der arbeidskrachten;
3. Bespoediging der scholing voor een nieuw vak van arbeiders, die in een ander vak werkzaam zijn geweest;
4. Uitbreiding van het stelsel van nationale registratie der arbeiders;
5. Verdere versterking der contrôle in zake arbeidsvraagstukken;
6. Stelselmatige organisatie van den arbeidsdienst;
7. Behoorlijke huisvesting der arbeiders;
8. Grootere samenwerking tusschen de burgerlijke organisaties.

Deze maatregelen worden beschouwd als een keerpunt sedert het uitbreken van het Chineesche conflict; zij zijn het jongste resultaat van de wet op de nationale mobilisatie, waardoor de regeering de contrôle krijgt over alle arbeidsvraagstukken.
Vertrek Britsche Staatsburgers. — Tokio, 30 Aug. (United Press) — De Britsche ambassade heeft alle Britsche staatsburgers in Japan en Mandsjoekwo, wier verblijf in deze landen niet dringend noodig is, aangespoord te vertrekken. De ambassade maakte bekend, dat er een speciaal schip is gecharterd om deze Britsche staatsburgers te halen.
Men neemt aan, dat de meerderheid van de 300 Indiërs, die in Japan verblijf houden, alsmede de meerderheid van de 1000 Britsche staatsburgers, onder wie 200 vrouwen en 20 Canadeezen en Australiërs, deze gelegenheid zullen aangrijpen om Japan te verlaten.
Handelsbesprekingen met Nederlandsch-Indië voortgezet. — Tokio, 29 Aug. (Domei). In de dagelijksche persconferentie heeft Kishi, de woordvoerder van de Japansche regeering verklaard, dat de handelsbesprekingen tusschen Japan en Nederlandsch-Indië worden voortgezet. (N. R. Crt. - Vaderland)
(Vor. ber. Econ. mobilisatie 4792 G; Japan—Engeland 4797 G; Japan—Ned. Oost-Indië 4788 L)

C. **FINLAND. — Viipuri veroverd - Maarschalk Mannerheim door Rijkskanselier Hitler onderscheiden.**
De verovering van Viipuri (Viborg) in den ochtend van 30 Aug. door de Finsche troepen heeft den Führer aanleiding gegeven den opperbevelhebber der Finsche weermacht, veldmaarschalk Mannerheim, het volgende telegram te zenden:
„De strijd, dien Finland voor zijn bevrijding voert, heeft thans een bekroning gevonden in de inneming van Viipuri. Te zamen met mij neemt het Duitsche volk, in het bijzonder de Duitsche weermacht, in volle bewondering voor de dapperheid van Uw soldaten deel aan de trotsche vreugde van het Finsche volk. Als uiterlijk teeken voor de verbondenheid van de Duitsche en Finsche weermacht in den gemeenschappelijken strijd om het toekomstig lot en als waardeering voor uw dapperheid en de dapperheid

van Uw troepen verleen ik U namens het Duitsche volk het ridderkruis van het IJzeren Kruis, voorzien van de gespen 1ste en 2de klasse 1914".
Ook aan den president van de Finsche republiek, Risto Ryti, heeft de Führer een gelukwenschtelegram gezonden.
De Finsche minister van Defensie, Walden, heeft in een korte toespraak tot het Finsche volk uiting gegeven aan de dankbaarheid van alle Finnen jegens den veldmaarschalk en de moedige soldaten, die niet enkel voor Finland alleen, doch voor het geheele Noorden strijden. Viipuri, de stad, welke dikwijls uit haar ruïnes is herrezen en steeds weer in een nieuw vertrouwen op de toekomst is opgebouwd, legt echter ook de verplichting op, den strijd tot de definitieve overwinning voort te zetten. (Telegraaf)

(V. b. Krijgsverricht. 4814 A; Maarschalk Mannerheim 4745 G; President Ryti 4737 B)

A. **NEDERLAND. — J. Raatgever hoofdredacteur van het Nationale Dagblad. —**
Met ingang van 1 September is tot hoofdredacteur van „Het Nationale Dagblad" benoemd, Joh. Raatgever te Bilthoven.
Raatgever was tot dusver plaatsvervangend hoofdredacteur van het Utrechtsch Dagblad. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Pers 4789 D)

B. **NEDERLAND. — Departement van Volksvoorlichting en Kunsten - Dr. Goebbels ontvangt prof. dr. Goedewaagen te Berlijn. —**
30 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. Goedewaagen, heeft zich gedurende een verblijf te Berlijn op de hoogte doen stellen van de organisatie en den arbeid der Reichskulturkammer. Prof. dr. Goedewaagen is gedurende zijn verblijf te Berlijn ontvangen door minister dr. Göbbels, in tegenwoordigheid van den vertegenwoordiger van het rijkscommissariaat, von Tiedemann, en dr. Gert Hoekstra. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)

(Vor. ber. Prof. dr. Goedewaagen 4770 H; Dr. Göbbels 4673 B)

C. **NEDERLAND. — Overheidspersoneel - Leden van N.S.B. en Nationaal Front in reservegroepen. —**
De Nederlandsche Staatscourant van 29 Augustus bevat een beschikking van den secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken, waarbij in de „Plaatsingsverordening overheids- en semi-overheidspersoneel 1940" eenige wijzigingen en aanvullingen zijn aangebracht.
Het voornaamste daarvan betreft de uitbreiding van het aantal categorieën van personen, waaruit vacatures bij den overheidsdienst moeten worden vervuld, en wel met leden der N.S.B. en van Nationaal Front, die als zoodanig op 15 Mei 1940 reeds bekend waren. (Haagsche Crt.)

D. **SERVIË. — Regeering gevormd. —**
Belgrado, 29 Aug. (D.N.B.) — De militaire bevelhebber in Servië heeft op verzoek van minister-commissaris Atsjimovitsj opdracht gegeven aan generaal Neditsj tot vorming van een Servische regeering.
Generaal Neditsj heeft deze opdracht aanvaard en de volgende leden der regeering aan den bevelhebber voorgelegd: Premier: Neditsj, Binnenlandsche Zaken: Atsjimovitsj, Openbare Werken: ir. Koesmanovitsj, Verkeer: Koftitsj, Posterijen en Telegrafie: Kostitsj, Arbeid: Draskitsj, zonder portefeuille: Jankovitsj, Financiën: dr. Mikitsj, Justitie: dr. Marjanovitsj, Landbouw en Volksvoeding: Radosavljevitsj, Economische Zaken: Trivoenats, Sociale Zaken en Volksgezondheid: dr. Mijoeskovitsj.
De bevelhebber heeft aan deze voordracht zijn goedkeuring gehecht en vanavond plechtig de benoemingsoorkonde aan generaal Neditsj overhandigd, die de leden der regeering aan den bevelhebber voorstelde.
Bij de kennismaking met de nieuwe Servische regeering heeft de militaire bevelhebber in Servië, generaal von Danckelmann, een rede gehouden, waarin hij er op wees, dat deze regeering is gevormd om tot welzijn van haar eigen land voor rust, orde en veiligheid te zorgen, en zoo de voorwaarden te vervullen voor terugroeping van de Duitsche troepen uit eigen beweging, hetgeen alleen een aangelegenheid van de Servische krachten, die bereid zijn tot opbouw, en van de Servische regeering behoort te zijn.
Hij was overtuigd, dat in samenwerking met de opbouwende krachten, met steun van alle goedwillenden zeer spoedig een wijziging tot stand gebracht kan worden, die dan ook mogelijk zou maken te zorgen voor een rechtvaardigen socialen opbouw in Servië.
De nieuwe Servische premier, generaal Milan Neditsj, werd in 1877 geboren. In 1897 werd hij officier in het Servische leger en nam aan den wereldoorlog deel met den rang van kolonel bij den generalen staf. In 1938 werd hij luitenant-generaal en kort daarop generaal. Van den zomer van 1939 tot November 1940 bekleedde hij de functie van minister van oorlog in de Joegoslavische regeering. (Vaderland)

(Vor. ber. Servië 4800 A)

E. **JAPAN. — Buitenlandsche politiek - Dreigende woorden van kol. Maboetsji - Verklaring van Koeroesoe - Amerikaansche olieleveringen aan de Sovjet-Unie - Ongerustheid. —**
Tokio, 1 Sept. (D.N.B.) — In een rede ter gelegenheid van den 18den verjaardag van de groote aardbeving heeft de chef der persafdeeling van het Keizerlijke hoofdkwartier, Kolonel Maboetsji, verklaard, dat Japan thans genoodzaakt is den omsingelingsring der z.g. A.B.C.D.-alliantie (t.w.: Amerika, Britannië, China en Dutch East-Indies), welke het bewind van Tsjoengking in den strijd tegen Japan steunt, te verbreken. In de practijk zal dit een oorlog van langen duur tegen Engeland en de Vereenigde Staten beteekenen.
Verklaring van Koeroesoe. — Tokio, 1 Sept. (D.N.B.) — De vroegere Japansche ambassadeur te Berlijn, Koeroesoe, heeft in een interview met de „Jomioeri Sjimboen" o.a. de aandacht gevestigd op het feit, dat Duitschland den oorlog niet heeft uitgelokt. Duitschland trachtte het verdrag van Versailles door een compromis uit den weg te ruimen, doch Duitschlands beroep op Frankrijk en Engeland vond geen weerklank. Duitschland wist uit ervaring, dat men zich niet op de hulp van anderen kon verlaten.
Daaruit moet ook Japan leering trekken.
Het Pact van Drie heeft ten doel, een oorlog tusschen Japan en de Vereenigde Staten en daarmede een uitbreiding van den oorlog te voorkomen. Daarom streeft men er naar, het oorlogsgevaar tusschen Japan en de Vereenigde Staten langs diplomatieken weg te doen verdwijnen.
Amerikaansche olieleveringen aan de Sovjet-Unie; ongerustheid. — Tokio, 1 Sept. (S.P.T.) — De onrust, welke de Amerikaansche hulp aan de Sovjet-Unie via Wladiwostok in Japansche nationalistische kringen heeft verwekt, heeft verdere uitdrukking gevonden in een bijeenkomst van de Oost-Aziatische liga „Groot-Japan", nadat de voorzitter dezer liga Zaterdag den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Tojoda, een bezoek had gebracht en van hem een verklaring over de houding van Japan had ontvangen.
De Japansche bladen geven uitdrukking aan de bestaande vrees, dat de olieverschepingen in werkelijkheid zijn bestemd voor het vormen van een brandstofvoorraad ten behoeve van het optreden van Amerikaansche luchtstrijdkrachten in het geval van een oorlog in den Grooten Oceaan.
(Alg. Handelsblad - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Buitenl. politiek 4796 C; Amerik. olieleveringen 4813 C)

F. **TURKIJE. — Boodschap van president Inönü aan het leger. —**
Ankara, 1 Sept. (D.N.B.) — Naar aanleiding van den 19den verjaardag der Turksche overwinning in den bevrijdingsstrijd heeft president Inönü een boodschap gericht tot het leger, waarin hij o.m. verklaart, er zeker van te zijn, dat, mocht het streven zijner regeering tot behoud van den vrede mislukken, het modern uitgeruste Turksche leger zijn plicht op waardige wijze zal weten te vervullen. (Telegraaf)

(Vor. ber. President Inönü 4684 B)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van pres. Roosevelt - Olievervoer naar de Philippijnen - Legerhervorming op de Philippijnen. —**
Hydepark, 31 Aug. (D. N. B.) — Bij zijn aankomst te Hydepark heeft president Roosevelt o.m. tot de bewoners gezegd, dat er veel reden is om dankbaar te zijn, onder meer het feit, dat zijn samenkomst met Churchill „nog zoo vreedzaam gevierd" kon worden. Volgens zijn opvatting zou „de volgende aanvalshandeling" de Vereenigde Staten kunnen dwingen te gaan deelnemen aan den oorlog.
Olievervoer naar de Philippijnen. — Washington, 1 Sept. (United Press) — President Roosevelt heeft, om de strijdkrachten der Vereenigde Staten in het Verre Oosten van olie

te voorzien, het reeds 37 jaar bestaande verbod opgeheven, volgens hetwelk de verscheping van olie, brandstof en soortgelijke producten naar de Philippijnen niet door schepen onder vreemde vlag mocht geschieden.

Legerhervorming op de Philippijnen. — Naar Associated Press 1 Sept. uit Manilla meldt, zijn 22.000 officieren en manschappen van het inlandsche leger in dat der Vereenigde Staten opgenomen. Het zijn tien regimenten reservisten, die tot het einde van den oorlog moeten dienen. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Pres. Roosevelt 4813 C; Philippijnen 4803 F)

A. **FRANKRIJK. — Mutaties legerleiding - Verdediging van Noord-Afrika - Gen. Dentz in vrijheid. —**

Vichy, 1 Sept. (D.N.B.) — Bij de landstrijdkrachten in Marokko is generaal Juin met het opperbevel belast. Voorts is generaal Lattre de Sassigny benoemd tot opperbevelhebber van de troepen in Tunis.

De chef van den generalen staf der strijdkrachten van de Marine en directeur van het kabinet van Darlan aan het ministerie van Marine, Leluc, die onlangs benoemd was tot lid van den Raad van State, is van zijn functie ontheven. Op zijn plaats komt schout bij nacht Ouphan, die bovendien de reorganisatie van de Fransche koopvaardijvloot leidt.

Verdediging van Noord-Afrika. — Generaal Bergeret, die 1 Sept. te Vichy is teruggekeerd, maakte een inspectiereis naar Noord-Afrika, waar hij de verdedigingswerken inspecteerde. Zijn reis wordt in verband gebracht met de Engelsche campagne in Noord-Afrika. Men wijst ook op het streven der Fransche regeering om het Fransche bezit in Noord-Afrika tot een enkel defensief blok samen te vatten.

Generaal Dentz in vrijheid. — Vichy, 1 Sept. (D.N.B.) — Naar officieel wordt medegedeeld, zullen de gewezen Fransche hooge commissaris van Syrië, generaal Dentz, de Fransche generaal Jannequin en de overige Fransche officieren, die nog te Jeruzalem in Engelsche hechtenis vertoeven, 3 September worden vrijgelaten en naar Frankrijk mogen terugkeeren. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Generaal Dentz 4788 G)**

B. **IRAN. — Engelsch-Russische overval - Bezettingsvoorwaarden. —**

Stockholm, 1 Sept. (D. N. B.) — Volgens een bericht van Reuter moeten de voorwaarden, die door de Britten en Sovjets reeds aan de regeering van Iran zijn overhandigd, o.a. als minimum de bezetting van drie hoofdzones door Britsche en Sovjet-troepen eischen.

De eerste zone is het oliegebied in het Zuidwesten, de tweede het eindpunt van den Trans-Iranischen spoorweg aan de Kaspische Zee, die onder Sovjetcontrôle zal komen en de derde zone het sleutelpunt Tabris aan den spoorweg van Teheran naar den Sovjet-Kaukasus.

Verder zouden de Sovjet-troepen ook een punt aan den weg van Tabris naar de Turksche grens bezetten, om de contrôle van de belangrijke verbindingslijn tusschen Iran en Turkije te waarborgen.

Een der belangrijkste doeleinden dezer voorwaarden is het garandeeren van het gebruik der Iranische spoorwegen door de Britten en Sovjets. (Telegraaf)

(V. b. Engelsch-Russische overval 4813 B)

C. **NEDERLAND. — Hooge Raad - Mr. G. H. Smits en mr. dr. J. A. de Visser benoemd. —**

's-Gravenhage, 1 Sept. — De Rijkscommissaris heeft met ingang van 1 September 1941 prof. mr. J. Kosters, vice-president van den Hoogen Raad der Nederlanden, en mr. dr. J. van Gelein Vitringa, raadsheer in den Hoogen Raad, eervol ontslag verleend en op pensioen gesteld, en tegelijkertijd den rechter in de rechtbank te Amsterdam, mr. G. H. Smits, en den vroegeren procureur-generaal te Arnhem, mr. dr. J. A. de Visser, benoemd tot leden van dit college. (Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Hooge Raad 4779 B)**

D. **NEDERLAND. — Dividendbeperking. - Superdividendbelasting. —**

In het 30 Aug. verschenen verordeningenblad is een verordening opgenomen van den Secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken en van de Secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Justitie betreffende de dividendbeperking. In deze verordening wordt o.m. bepaald, dat van vennootschappen, welke over eenig boekjaar meer dan 6% over het gestorte aandeelenkapitaal uitkeeren, een super-dividendbelasting zal worden geheven.

(Verordeningenblad No. 35, 30 Aug. '41)

(Vor. ber. Dividendbelasting 4746 B)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Werf te Kearny door regeering overgenomen. - Reorganisatie bewapeningsindustrie. —**

New York, 24 Aug. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft bepaald, dat de scheepswerf der „Federal Shipbuilding and Drydock Co." te Kearny in New Jersey, waar sedert begin Augustus wordt gestaakt, door het ministerie van Marine wordt overgenomen.

Reorganisatie bewapeningsindustrie. — Washington, 30 Aug. (D.N.B.) — Knudsen, de leider van de O.P.M. („Office of Production Management" — Productiebureau voor de bewapeningsindustrie), heeft medegedeeld, dat in het kader van de reorganisatie der contrôle op de bewapeningsindustrie eenige nieuwe onderafdeelingen van de O.P.M. zijn ingesteld.

De O.P.M. zal aldus de volgende onderafdeelingen hebben:

1. Voor de toewijzing van grondstoffen aan de particuliere industrie.
2. Voor arbeidskwesties.
3. Voor voorrangskwesties.
4. Voor productie.
5. Voor inkoopen.
6. Voor materialen en grondstoffen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Defensie 4785 B)

F. **NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Derde contingent vrijwilligers vertrokken. —**

's-Gravenhage, 30 Aug. (A.N.P.) — 29 Aug. is het derde contingent Nederlandsche vrijwilligers voor de Waffen-S.S. en het vrijwilligerslegioen Nederland naar het Oosten vertrokken.

De vertrekkenden werden bij hun afscheid toegesproken door den leider van het vrijwilligerslegioen, luitgen. H. A. Seyffardt en ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B. (Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Strijd tegen het bolsjewisme 4802 G; 2de bataljon vrijwill. 4787 L)**

G. **NEDERLAND. — Werkloosheid 1939-'40. - Nederlandsche arbeiders in Duitschland. —**

2 Sept. — Blijkens een publicatie in het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheidsraad, is van April 1940 tot Juni 1941 het werkloosheidspercentage gedaald van 14,8 tot 10,3, terwijl het aantal geregistreerde werkloozen van 203.000 tot 158.000 is teruggeloopen.

Het gros der werkloozen bevindt zich in de grootere steden vooral in het westen des lands en van dezen is een steeds kleiner wordend aantal geschikt om elders te gaan werken of om gewonen arbeid te verrichten.

Nederlandsche arbeiders in Duitschland. — Naar het Juli/Augustus-nummer van „De Arbeidsmarkt" mededeelt, zijn sedert 20 Juni 1940 in Duitschland geplaatst 147.922 Nederlandsche arbeiders, van wie 51.512 grens- en 96.410 niet-grensarbeiders.

Geplaatst werden in de bouwbedrijven rond 40.000, metaalnijverheid 16.000, textielnijverheid 11.000, landbouwbedrijven 11.000, verkeerswezen 10.000, voorts vinden 33.000 ongeschoolde landarbeiders plaatsing in Duitschland. (N. R. Crt.) **(V. b. Werkloosh. 4735 B; Nederl. arbeiders in Duitschland 4448 H)**

H. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Langemarck-studium. —**

2 Sept. — Flinke Nederlandsche jongelui van 17 tot 24 jaar, wier ouders niet in staat zijn geweest, voor hen een middelbare-schoolopleiding te bekostigen, zullen binnenkort door het „Langemarck-studium" der Duitsche studentenleiding in de gelegenheid worden gesteld, zich een dergelijke opleiding alsnog te verwerven. Deze volledige opleiding zal twee jaar

duren en heeft in een internaat plaats. Het einddiploma geeft toegang tot de hoogeschool, waar men dan voor een zelfgekozen beroep verder kan studeeren. De kosten van deze opleiding, van de verdere studie zoowel als van het levensonderhoud gedurende dien tijd, worden door de studentenleiding gedragen. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Onderwijs 4816 C)**

A. **IJSLAND. — Amerikaansch garnizoen versterkt.** New York, 2 Sept. (S.P.T.) — Op IJsland zijn nieuwe Amerikaansche troepencontingenten aangekomen ter versterking van de troepen aldaar. (Telegraaf) **(Vor. ber. Amerik. bezetting 4752 D)**

B. **FRANKRIJK. — Nieuw staatsteeken.** — 2 Sept. — Maarschalk Pétain heeft aan een groep jonge Franschen, die voor een reis naar Spanje vertrokken, ten afscheid een vlag overhandigd, die voor de eerste maal het teeken van den nieuwen Franschen staat vertoont, dat in de plaats komt van „De Fransche republiek". De blauw-wit-roode vlag draagt op een wit middenveld als teeken de strijdbijl (Francisque) en als opschrift de nieuwe leus: „Gezin, Arbeid, Vaderland". (N. Rott. Crt.)

C. **EGYPTE. — Suez-maatschappij in moeilijkheden.** Berlijn, 2 Sept. (A.N.P.) — De vertegenwoordiger van de Suezkanaal-maatschappij, Barin Benoit, heeft de Egyptische regeering medegedeeld, dat de maatschappij de loonen en salarissen aan haar ambtenaren en arbeiders niet meer kan betalen, daar door de, als gevolg van de Duitsche bombardementen, veroorzaakte verkeersstoringen, de inkomsten uit de kanaalgelden geheel zijn weggevallen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Suez-kanaal 3847 D)**

D. **ENGELAND. — Duitsche luchtaanvallen. - $ 480 millioen schade.** — New York, 2 Sept. (D.N.B.) — „The Economist" — het bekende Engelsche financieele tijdschrift — heeft uitgerekend, dat de Duitsche luchtaanvallen op Engeland in de eerste twee jaren van den oorlog schade aan gebouwen hebben veroorzaakt ter waarde van 480 millioen dollar. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4815 A)**

E. **IRAN. — Engelsch-Russische overval. - Poging tot bolsjewiseering. - Kabinet. - Mutatie.** — Berlijn, 3 Sept. (D.N.B.) — In alle door hen bezette plaatsen in Iran hebben de Sovjet-troepen terstond plaatselijke Sovjets gevormd, om aldus te probeeren het land te bolsjewiseeren. De bolsjewistische commissarissen, die met deze taak zijn belast, en emigranten komen tegelijk met de troepen aan. Zij bezetten terstond de belangrijke politieke posten om den schijn te wekken, alsof alles geschiedt volgens de wenschen der bevolking.

Mutatie in het kabinet; minister van Oorlog afgetreden. — Teheran, 3 Sept. (D.N.B.) — De Iranische minister van Oorlog, Ahmed Nakhdjevan, is 1 Sept. afgetreden. Zijn opvolger is Mohammed Nakhdjevan. (Telegraaf) **(V. b. Eng.-Russ. overval 4819 B; Nieuwe reg. 4813 B)**

F. **NEDERLAND. — Christelijk Gereformeerde Kerk. - Generale Synode.** — Op 2 Sept. is te Apeldoorn de driejaarlijksche Generale Synode der Chr. Geref. Kerk aangevangen, bijeengeroepen door de Chr. Geref. Kerk van 's-Gravenhage-Centrum.
De bijeenkomst staat onder leiding van ds. H. W. Nieuwenhuijze, predikant te Den Haag. (Standaard)

G. **JAPAN. — Buitenlandsche politiek. - Verklaring van min.-president Konoje. - Mutaties marinestaf.** — Tokio, 3 Sept. (Domei) — De Japansche premier, prins Konoje, heeft tijdens een ronde-tafel-conferentie van vertegenwoordigers der regeering en van de oorlogsindustrie het stilzwijgen, dat hij sinds 30 Juli had bewaard, verbroken. Hij verklaarde o.a.: Japan staat voor de zwaarste crisis sinds het begin van zijn geschiedenis. De eenige manier om den noodtoestand te overwinnen, ligt in een zoo doeltreffend mogelijke algeheele mobilisatie van de economische krachten van het land. Het doel van deze conferentie, aldus Konoje, is, om Japans economische hulpbronnen tot een zoo hoog mogelijk peil te ontwikkelen.

Mutaties marinestaf. — Vice-admiraal Tsoekahara, tot dusver stationschef van het vlootstation Tsjinkai bij Foesan en Zuid-Korea, is ingedeeld bij den staf; vice-admiraal Sakamoto, tot dusver directeur van de torpedoschool is tot stationschef in Tsjinkai benoemd. Vice-admiraal Onoeje, directeur van het vliegwezen in het ministerie van Marine, is naar de vloot verplaatst. (Telegraaf - N. Rott. Crt. **(V. b. Buitenl. politiek 4818 E; Min.-pres. Konoje 4813 C; Marine 4778 I)**

H. **OEKRAINE. — Getuigenis der Grieksch-Katholieke bisschoppen. - Den Führer dank betuigd.** — 's-Gravenhage, 3 Sept. (A.N.P.) — De bisschoppen der Grieksch-katholieke kerk van de Oekraïne, die na de bevrijding van de Oekraïne door de Duitsche weermacht naar hun bisdommen zijn teruggekeerd, hebben Adolf Hitler het volgende getuigenis gezonden:

„De op den berg Porsjaiew, den tempel van het Oekraïnsche volk, in Wolhynië bijeengekomen bisschoppen wenschen Adolf Hitler en zijn zegevierende weermacht geluk naar aanleiding van de bevrijding van een wereld zonder God van de bolsjewisten. De kerkvergadering der Oekraïne met haar geloovige bevolking smeekt door geloof en liefde van den grooten God voor den schepper van het Groot-Duitsche Rijk, Adolf Hitler, die de gave Gods heeft, om de toekomst der volkeren in goede banen te leiden, een lang, gelukkig leven af. Wij, bisschoppen, zeggen nogmaals onzen bevrijder Adolf Hitler en zijn zegevierende weermacht dank."

Dit getuigenis was onderteekend door Alessij, aartsbisschop van Wolhynië, Przemeniez Vimon, aartsbisschop van Ostrog, Panteleimen, bisschop van Lemberg en Benjamin, bisschap van Wladimir en Wolhynië. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Oekraïne 3593 D; West-Oekraïne 4006 E)**

I. **GROOT-DUITSCHLAND. — Consuls van Guatemala het exequatur ontnomen.** — Berlijn, 3 Sept. (D.N.B.) — Aan den zaakgelastigde van Guatemala is meegedeeld, dat de Duitsche regeering zich genoopt heeft gezien den consuls van Guatemala in Duitschland het exequatur te ontnemen. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Guatemala 3823 C)**

K. **THAILAND. — Minister-president, maarschalk Loeang Piboel Songgram benoemd tot opperbevelhebber.** — 3 Sept. — Het Fransche persbureau Ofi meldt uit Bangkok, dat maarschalk Loeang Piboel Songgram, minister-president van Thailand, is benoemd tot opperbevelhebber van de strijdkrachten te land en in de lucht. (Haagsche Crt.) **(V. b. Thailand 4810 E)**

L. **IERLAND. — Amerikaansche technici.** — New York, 3 Sept. (D.N.B.) — Naar „Associated Press" uit Belfast meldt, zijn weer 150 Amerikaansche technici, die bij de Engelsche verdedigingswerken in Ulster te werk gesteld zullen worden, in Noord-Ierland aangekomen. Bij deze verdedigingswerken zijn thans reeds 950 Amerikanen werkzaam. (De Tijd) **(Vor. ber. Ierland 4294 E)**

M. **FRANKRIJK. — Strijd tegen het bolsjewisme. - Eerste regiment naar het Oostfront vertrokken.** — Parijs, 4 Sept. (D.N.B.) — Het eerste regiment van het Fransche legioen vrijwilligers voor den strijd tegen het bolsjewisme, is 4 Sept. naar het Oostelijk front vertrokken. (Telegraaf) **(Vor. ber. Strijd tegen het bolsjewisme 4810 G)**

N. **JAPAN. — Boodschap van min.-pres. Konoje aan pres. Roosevelt. - Ontstemming over misbruik in Amerikaansche pers. - Amerikaansche zendelingen teruggetrokken.** — Tokio, 4 Sept. (S.P.T.) — De nationalistische „Tohokai"-partij heeft 3 Sept. een petitie ingediend bij den minister-president Konoje en den minister van Buitenlandsche Zaken, Tojoda, waarin zij uiting geeft aan haar wrevel over het propagandistische gebruik,

dat de Amerikaansche pers maakt van Konoje's boodschap aan president Roosevelt. —

Amerikaansche zendelingen teruggetrokken. — New York, 4 Sept. (D.N.B.) — Het verbond van Amerikaansche zendelingen te Boston maakt bekend, dat, met het oog op den gespannen toestand, alle Amerikaansche zendelingen uit Japan zijn teruggetrokken. (N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Boodschap Konoje 4813 C)

A. **NEDERLAND. — Engelsche luchtaanval op Rotterdam. —**
's-Gravenhage, 5 Sept. (A.N.P.) — Op 4 Sept. heeft een Engelsche bommenwerper uit stratosfeerhoogte verscheidene bommen op Rotterdam geworpen. Talrijke woonhuizen werden vernield, resp. min of meer zwaar beschadigd. Voorts zijn aanzienlijke verliezen onder de bevolking ontstaan. Volgens hetgeen tot dusver is vastgesteld, zijn dertien personen gedood, 49 zwaar- en 36 licht gewond.
Vermoedelijk zijn deze cijfers nog niet definitief, daar mogelijk nog slachtoffers onder de puinhoopen bedolven liggen.
Na erop gewezen te hebben, dat het welgericht werpen van bommen van een dergelijke hoogte onmogelijk is, zoodat in militair opzicht deze aanval volkomen zinloos en nutteloos genoemd moet worden, geeft de Nederlandsche pers in uitvoerige commentaren blijk van haar afschuw tegen dit optreden der Engelschen. Zij vergelijkt dit soort van luchtaanvallen, die in strijd zijn met elk begrip van moraal en volkenrecht, met het optreden van sluipmoordenaars tegen onbekende en onschuldige voorbijgangers.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Eng. bommen 4800 I)**

B. **NEDERLAND. — Meteorologie. - Juli 1941 warmste maand sedert 1872. —**
Sept. — De Julimaand was dit jaar zeer warm. Zoolang het Meteorologisch Instituut waarnemingen verzamelt, is het nog nooit voorgekomen, dat in ons land op zeven achtereenvolgende dagen de thermometer boven 30° C. steeg. Voorts is het aantal dagen met een gemiddelde temperatuur boven of gelijk aan 25° C. in Juli 1941 zes geweest, terwijl dit hoogste aantal tot nu toe slechts vier bedroeg.
Prof. Van Everdingen, die deze gegevens verzamelde, heeft echter nog vier Julimaanden gevonden, die een hoogere gemiddelde temperatuur bezaten en wel 1852, 1859, 1868 en 1872. (Telegr.)
(Vor. ber. Meteorologie 4808 F)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Sluiting Fransche consulaat te Batavia. - Sluiting Nederlandsche consulaat in Fransch Indo-China. —**
Vichy, 5 Sept. (S.P.T.) — Volgens berichten uit Tokio zal het Fransche consulaat-generaal in Batavia binnenkort worden gesloten.
De regeering van Vichy heeft aan de regeering der Vereenigde Staten het verzoek gericht de Fransche belangen in Nederlandsch-Indië te behartigen.
Mocht de regeering van Washington dit verzoek van de hand wijzen, dan zal men zich tot de Zwitsersche regeering wenden.
Vichy motiveert het sluiten van het consulaat-generaal te Batavia door er op te wijzen dat er slechts 25 Fransche onderdanen in Nederl.-Indië vertoeven.
Verwacht wordt, dat het Nederlandsche consulaat in Hanoi (Fransch Indo-China) eveneens zal worden gesloten. (Alg. Handelsblad)

D. **NEDERLAND. — Distributie. - Rijst alleen voor kinderen beschikbaar. —**
Den Haag, 5 Sept. — Door den distributiedienst wordt bekend gemaakt, dat met ingang van 7 Sept. '41, rijst uitsluitend gereserveerd blijft voor kinderen tot en met 3 jaar. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Distributie 4800 E; Rijst 4300 A)

E. **NEDERLAND. — Ir. A. A. Mussert te Berlijn. —**
's-Gravenhage, 5 Sept. — De leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, heeft in gezelschap van den plaatsvervangenden leider, Van Geelkerken, luit-generaal Seyffardt en den commandant der W.A., mr. Zondervan, een bezoek gebracht aan Berlijn, alwaar besprekingen zijn gevoerd met de hoogste autoriteiten der Waffen S.S. over het deelnemen van Nederlanders aan den strijd tegen het bolsjewisme. De besprekingen leidden tot volledige overeenstemming. (Vaderland)
(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4804 D)

F. **NEDERLAND. — Oproeping van Rijksduitschers.** Den Haag, 6 Sept. — De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid, Rauter, S.S.-Gruppenführer en luitenant-generaal der politie, heeft bepaald, dat alle mannelijke Rijksduitschers, die geboren zijn in de jaren 1910 tot en met 1913, zich voor keuring, en de dienstplichtigen, geboren in de jaren 1914 tot en met 1923, die bij de voorjaarskeuring 1941 nog niet verschenen zijn, zich voor inschrijving en keuring moeten melden bij de in de publicatie opgegeven instanties. Joden moeten niet verschijnen. (Vaderland)

G. **NEDERLAND. — Papierschaarschte. - Dagbladen in verkleinden omvang. —**
Den Haag, 6 Sept. — Wegens beperking der papierproducten zien de Nederlandsche dagbladen zich verplicht, met ingang van 8 Sept. in sterk verkleinden omvang te verschijnen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Papier 4763 D)

H. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. - Aanvallen op Tobroek voortgezet. - Torpebootjager tot zinken gebracht. - Luchtaanval op Sidi Barrani. - Luchtslag bij Malta. - Bomaanval op Suez. - Engelsche vlootverliezen Juni 1940—Aug. 1941. —**
Rome. (Stefani) — De Italiaansche weermachtsberichten van 30 Aug—6 Sept. melden o.a.:

In Noord-Afrika voortdurende activiteit van artillerie aan het front van Tobroek. Duitsche en Italiaansche batterijen en vliegtuigen bestookten de in de haven voor anker liggende schepen met haar vuur en beschadigden deze ernstig.
Sterke afdeelingen Italiaansche en Duitsche vliegtuigen hebben in een massalen aanval Tobroek bestookt. Talrijke opslagplaatsen van brandstof, munitie en materiaal werden getroffen.

Torpedobootjager tot zinken gebracht. — Italiaansche op den Atlantischen Oceaan opereerende duikbooten hebben een torpedobootjager van het type „Jervis" alsmede een koopvaardijschip van 2.600 ton tot zinken gebracht.

Luchtaanval op Sidi Barrani. — Op het vliegveld van Sidi Barrani hebben Italiaansche jagers talrijke op den grond staande vliegtuigen met machinegeweervuur bestookt. Daarna hebben deze vliegers in den strijd met vijandelijke luchtstrijdkrachten 18 toestellen neergeschoten.

Luchtslag bij Malta. — Italiaansche afdeelingen jagers hebben boven Malta en de Straat van Sicilië in een reeks gevechten den strijd aangebonden met vijandelijke jagers. Zij hebben 22 vliegtuigen neergeschoten en talrijke andere door machinegeweervuur beschadigd.

Bomaanval op Suez. — Berlijn, 5 Sept. (D.N.B.) — Bij aanvallen op de Golf van Suez heeft het Duitsche luchtwapen in den nacht van 3 op 4 September het koopvaardijschip „City of Oakland" (8.000 b.r.t.) tot zinken gebracht. Het schip zonk in zeer korten tijd. Bovendien werd een koopvaarder van 3.000 b.r.t. beschadigd.

Engelsche vlootverliezen Juli 1940—Aug. 1941. — Rome, 4 Sept. (Stefani) — De „Messaggero" somt de verliezen, die Italië in de eerste 14 maanden van den oorlog aan de Engelsche vloot heeft toegebracht als volgt op: In de Middellandsche Zee 122 koopvaarders, 23 tankschepen, 49 kruisers, 42 torpedobootjagers en 34 duikbooten; op den Atlantischen Oceaan 52 koopvaarders, 6 tankschepen, 4 kruisers, 2 torpedobootjagers en 3 duikbooten. (Telegraaf - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4813 F)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Strijd tegen het bolsjewisme. - Krijgsverrichtingen. - Oostelijk front: Aanvallen op schiereiland Kola. - St. Petersburg bedreigd. - 27 oorlogsschepen op den Dnjepr vernietigd. - Zuivering van Estland; 11.432 gevangenen. - Hapsal genomen. - Spoorlijnen bij Charkow en Moskou bestookt. - Hevige gevechten in den centralen sector. - 200 schepen in de Finsche Golf vernield of beschadigd. - De honderdste Sovjet-pantserdivisie vernietigd. - Terreinwinst in centralen sector; 30.000 gevangenen. - St. Petersburg ingesloten; beschieting van de stad. - Koivisto en St. Johannes ingenomen. - Overzicht. - Strijd tegen Engeland: luchtaanvallen voortgezet. - Engelsche luchtmachtverliezen. - Slag op den Atlantischen Oceaan; in Augustus 537.200 b.r.t. scheepsruimte vernietigd. - Nederlandsch s.s. „Sitoebondo" getorpedeerd. - Totale Engelsche scheepsverliezen tot 31 Aug. 1941 ruim 13 millioen b.r.t. —

Hoofdkwartier van den Führer, 31 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel van de Duitsche weermacht deelt mede:
Op 28 Aug. hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen een aanval ondernomen op belangrijke militaire doelen in Sovjet-steden van het schiereiland Kola.

St. Petersburg bedreigd. — De succesvolle operaties der Finnen op de Karelische landengte, waar het oude gebied reeds ver overschreden is, verkrijgen een bijzondere beteekenis in verband met den succesvollen Duitschen opmarsch van het Zuidoosten, het Zuiden en het Westen naar het gebied van St. Petersburg. Met het verlies van Viborg en de Loegabaai aan de Finsche Golf is de positie van de Sovjets bij St. Petersburg zeer vernauwd.

27 Oorlogsschepen op den Dnjepr vernietigd. — Afdeelingen van het Duitsche leger hebben sedert 26 Aug. op den Dnjepr ten Noorden van Kief 27 Sovjet-monitors en kanonneerbooten vernietigd.

Zuivering van Estland; 11.432 gevangenen. - Hapsal genomen. — 1 Sept. (D.N.B.) — Bij de zuivering van Estland is de haveplaats Hapsal aan de Westkust genomen. Bij de gevechten om Reval, die op 28 Aug. eindigden, zijn 11.432 man gevangen genomen en 293 stukken geschut, 91 pantserwagens, twee pantsertreinen en een groote hoeveelheid ander oorlogsmateriaal buitgemaakt.

De Oorlog

Spoorlijnen bij Charkow en Moskou bestookt. — 2 Sept. (D.N.B.) De luchtmacht heeft geslaagde aanvallen gedaan op spoorlijnen in het gebied van Charkow en ten Zuidwesten van Moskou. De spoorlijnen Krementsboeg—Loebny, Konotop—Lgow en Koersk—Orel, werden op tal van plaatsen door bomtreffers verbroken. Verscheiden treinen werden tot ontsporing gebracht.

Hevige gevechten in den centralen sector. — 3 Sept. (D.N.B.) — Bij de gevechten in den centralen sector van het Oostelijk front, zijn sterke strijdkrachten der Sovjets in de pan gehakt. De Duitsche troepen vernietigden in dezen strijd veertig pantserwagens, waaronder elf van het zwaarste type en een amphibiepantserwagen van 40 ton. Bovendien werden duizenden gevangenen gemaakt en tal van voertuigen en oorlogsmaterieel buitgemaakt.

200 Schepen in de Finsche Golf vernield of beschadigd. — 3 Sept. (D.N.B.) — De geweldige omvang van het drama, dat zich einde Augustus in de Finsche Golf heeft afgespeeld, zal wel nimmer met stelligheid nagegaan kunnen worden. Het aantal vijandelijke schepen, dat daar tot zinken is gebracht en beschadigd, beloopt ongeveer tweehonderd.

De honderdste Sovjet-pantserdivisie vernietigd. — 4 Sept. (D. N. B.) — In de gevechten van verscheidene dagen in den Centralen sector werd de honderdste Sovjet-pantserdivisie door Duitsche troepen ingesloten. Ondanks herhaalde uitbraakpogingen werd de divisie, van enkele kleine resten afgezien, volkomen vernietigd.

Terreinwinst in centralen sector; 30.000 gevangenen. — 5 Sept. (D.N.B.) — In den centralen sector verloopen de gevechten succesvol voor de Duitschers. Een Duitsch legercorps, dat hier opereert, heeft groote terreinwinst behaald en den bolsjewisten zware verliezen aan menschen en materieel toegebracht. In de periode van 25 Aug. tot 4 Sept. zijn alleen op het gevechtsterrein van twee corpsen ruim 30.000 gevangenen gemaakt en 160 tanks der Sovjets buitgemaakt of vernietigd. Bovendien verloren de bolsjewiki in dit gebied vele honderden auto's, ruim 200 stukken geschut en een groote hoeveelheid oorlogstuig van allerlei soort.

St. Petersburg ingesloten; beschieting van de stad. — 6 Sept. (United Press) — De radiozender van Helsinki heeft medegedeeld, dat St. Petersburg volkomen ingesloten en geïsoleerd is. Door luchtbombardementen is de eenige weg, die tot dusver nog openstond, vernield. De beschieting van de militaire doelen nabij St. Petersburg werd gisteren door vèrdragend Duitsch geschut voortgezet. Een electriciteitscentrale en de installaties der St. Petersburgsche bewapeningsindustrie werden doeltreffend onder vuur genomen.

Koivisto en St. Johannes ingenomen. — De bevelhebber van de Finsche landstrijdkrachten, generaal Oesch, heeft medegedeeld, dat de 40 kilometer ten Zuiden van Viborg (Viipuri) gelegen stad Koivisto op 2 Sept. door de Finsche troepen is ingenomen. Op den weg naar Koivisto hebben de Finsche troepen ook de stad Sankt Johannes bezet.

Overzicht. — 6 Sept. (D.N.B.) — Een terugblik op de eerste Septemberweek aan het Oostelijk front toont aan, dat de gevechten ten gunste van de Duitsche troepen zijn uitgevallen.
Op den Zuidelijken vleugel is de sector van den Dnjepr behouden gebleven. Van 26 Aug. tot 4 Sept. werden op den Dnjepr veertig oorlogsbodems der Sovjets vernietigd.
In den centralen sector zijn de Duitsche troepen in het gebied ten Zuiden en ten Zuidoosten van Gomel zoover doorgedrongen, dat hun druk in het achterwaartsche gebied van Kief duidelijk merkbaar wordt. Ook ten Oosten van Welikije Loeki hebben de Duitsche troepen in de afgeloopen week aanzienlijk terrein naar het Oosten gewonnen.
Op den Noordelijken vleugel gelukte het geheel Estland van den vijand te zuiveren, zoodat thans nog slechts de Baltische eilanden Oesel, Dagö en Moon in handen van de Sovjets zijn. In het gebied van St. Petersburg heeft het Duitsche optreden tot een nieuwe inkrimping van het verdedigingsfront geleid en tot stagnatie op alle belangrijke spoorlijnen en wegen naar St. Petersburg. Daar tevens de Finnen, na de inneming van Viborg, hun aanval hebben voortgezet tot de oude grens tusschen Finland en de Sovjet-Unie, op de Karelische landengte, is St. Petersburg, dat reeds onder het vuur van het Duitsche geschut ligt, in een zeer benarde positie geraakt.

STRIJD TEGEN ENGELAND: Luchtaanvallen voortgezet. — 6 Sept. (D.N.B.) — Boven het Britsche eiland heeft de Duitsche luchtmacht haar vernietigingswerk voortgezet. Terwijl overdag en des nachts havenwerken, militaire bedrijven en vliegvelden, vooral aan de Oostkust werden gebombardeerd, werden in de omliggende wateren wederom talrijke bewapende koopvaardijschepen der bomtreffers vernietigd of beschadigd.

Engelsche luchtmachtverliezen. — 31 Aug. (D.N.B.) — Uit een opsomming in de „Tevere" blijkt, dat in de eerste acht maanden van dit jaar de Engelsche luchtmacht 2828 toestellen heeft verloren.

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN: In Augustus 537.200 ton scheepsruimte vernietigd. — 4 Sept. (D. N. B.) — De Duitsche marine en het luchtwapen hebben in de maand Augustus 537.200 b.r.t. Britsche en in Britschen dienst varende buitenlandsche koopvaardijscheepsruimte vernietigd. Zij beschadigden bovendien een groot aantal vijandelijke koopvaardijschepen op ernstige wijze. Talrijke andere schepen werden door mijnen tot zinken gebracht of beschadigd.

Nederlandsche s.s. „Sitoebondo" getorpedeerd. — 4 Sept. — Een bericht uit Ponta Delgada (Azoren) meldt, dat aldaar eind Juli een Spaansch stoomschip binnenliep met 59 schipbreukelingen aan boord van het in Engelschen dienst varende Nederlandsche stoomschip „Sitoebondo" (7.094 b.r.t.) van den Rotterdamschen Lloyd. Dit schip werd op den Atlantischen Oceaan door een Duitsche onderzeeboot getorpedeerd.

Totale Engelsche scheepsverliezen tot 31 Aug. 1941: ruim 13 millioen b.r.t. — 4 Sept. (D.N.B.) — Bij het begin van het derde oorlogsjaar tegen Groot-Brittannië kan geconstateerd worden, dat van het begin van den oorlog tot 31 Aug. 1941 in den strijd tegen Groot-Brittannië 13.088.283 b.r.t. vijandelijke of voor Groot-Brittannië bruikbare koopvaardijtonnage tot zinken is gebracht.
Tevens moet in aanmerking worden genomen, dat nog meer verliezen door beschadigingen van koopvaardijschepen optreden.
Volkomen oncontroleerbaar zijn ook de resultaten van den Duitschen mijnenoorlog geweest, waarmede in de bovenvermelde cijfers geen rekening is gehouden.
(Vaderland - N. R. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsbl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4814 A; Overz. 2 jaar oorlog 4815 A)

A. **Japans positie in het Verre Oosten. - Afweer tegen Angelsaksische omsingeling. —**

Prof. mr. dr. H. Westra schrijft d.d. 6 Sept. in het „Nationale Dagblad":

De leidersrol, die Japan in het Verre Oosten speelt, als „paramount power in the Pacific", is niet een gedachte van den laatsten tijd. Reeds in de oudste Japansche geschiedenisbronnen — de Kojiki en de Nihon Shoki — van circa 700, worden legenden en geschiedkundige feiten gerangschikt om de macht en heerlijkheid van het heerschend vorstengeslacht te prijzen. De verovering van een deel van Korea omstreeks 400 en later bewijst, dat de zin voor machtsuitbreiding in de vroegste tijden van Japan reeds bekend was.

Daarna kwam de merkwaardige periode van bezinning van 1615 tot 1855, waarbij Japan zich geheel en al afsloot van de buitenwereld en op straffe des doods het binnenkomen in en het uitgaan uit Japan verbood, een maatregel, die in volle strafheid werd gehandhaafd, zoodat zelfs de buitenland-Japanners, om een moderne terminologie te gebruiken, aan hun lot werden overgelaten, waardoor de in Batavia wonende Japansche kolonie dan ook te gronde ging. Er bleef echter een nauw poortje open, waardoor het contact met het Westen gehandhaafd bleef, de in onze geschiedenis terecht beroemde Hollandsche factory in Deshima.

Het is niet de wil van Japan geweest het land weer open te stellen, het is, naar een wonderlijke speling der wereldgeschiedenis, Amerika geweest, dat in 1854 een vloot onder commodore Perry naar Japan zond met den eisch zijn havens voor het wereldverkeer open te stellen. Er bleef voor Japan niets anders over dan toe te geven, al bleef het een open oog hebben voor de gevaren aan dezen stap verbonden, waar het terecht inzag, dat deze openstelling — zooals het ook in China gebeurd was — slechts een voorspel was om zich belangensferen te verzekeren.

JAPAN

De daad van Japan om zich om te schakelen van een feodalen, middeleeuwschen staat tot een modernen staat, is een der merkwaardigste feiten uit de wereldgeschiedenis, en een der beste bewijzen, van wat Japan vermag. Het feit, dat de feodale heeren vrijwel allen vrijwillig afstand deden van hun rechten om deze over te dragen aan den tot dusver slechts als geestelijk hoofd fungeerenden keizer en de inzet van het volk mee te werken aan den nieuwen opbouw, geven blijk van opofferingsgezindheid voor het eigen land.

Eerst de economische noodzaak dwong tot territoriale uitbreiding. Een land als Japan met slechts 1/15 van zijn grond geschikt voor landbouw, kan met nòg zoo intensieve bebouwing, onmogelijk 't aantal inwoners voeden, want de keerzijde van de openstelling was, dat het geboortecijfer zeer sterk steeg, daar de afsluiting was opgeheven en de voortdurende onderlinge oorlogen tusschen de leenheeren gestaakt en de hygiënische toestanden belangrijk verbeterd werden. De industrialisatie van Japan was 'n voorwaarde om te kunnen leven, omdat het noodig was industrieele producten uit te voeren en daarvoor de noodige voedingsmiddelen en grondstoffen te verkrijgen. De stijgende uitbreiding van zijn gebied is bekend, maar de tragedie was, dat langzamerhand de omliggende landen beperkingen ten aanzien van immigratie en invoer troffen. Toen nu met Amerikaansche en Engelsch geld China in de gelegenheid werd gesteld zijn industrialisatie te organiseeren, zou daarmede een der belangrijkste afzetgebieden verloren zijn gegaan, wat op een soort hongerblokkade zou zijn neergekomen. Het is te begrijpen, dat Japan naar gebieden zocht, die onder zijn contrôle zouden komen te staan, waardoor het concurrenten kon weren. Zoo is de schepping van Mandsjoekwo en de stichting van het Midden-Chineesche rijk te verstaan, waardoor Japan de economische voorziening aan zich hield en waarbij natuurlijk ook de strategische veiligheid een rol speelde.

Hoever het met de afsnoering van Japan al gekomen is, bewijst het dezer dagen uit Nederlandsch-Indië afkomstige bericht, dat daar met grooten spoed katoen zal worden aangeplant en katoenspinnerijen zullen worden opgericht, waarvoor de machines door Engeland zullen worden geleverd (!), om zich onafhankelijk te maken van een der voornaamste Japansche uitvoerproducten, de textiel.

Is dit voor Japan een slag, voor Indië beteekent het ook een economische ontwrichting, daar een land met een arme inheemsche bevolking als ons Indië, naar een treffende typeering „voor een groot deel toch 'n huishouding van rijst, maïs en sago, bilik en atap, van halve centen en schuld" zich niet de luxe kan permiteeren de zooveel duurdere Westersche textielproducten aan te schaffen. Australië, dat klimatologisch voor den Japanner goed ligt, heeft allang, hoe leeg het land ook is, ter wille van blanke werkkrachten, Oostersche immigranten geweerd.

Gevaarlijker wordt het, nu de omsingeling van Japan door Amerika en Engeland, zulke dreigende afmetingen gaat aannnemen. De versterking van Samoa, Hawai en Guam, het afzien van de onafhankelijkheid van de Philippijnen, de belangstelling voor Alaska, beteekenen evenzoovele gevaren voor Japans bestaan. Ernstiger wordt de kwestie van de transporten naar Wladiwostok. Deze Russische stelling was altijd een doorn in het oog van Japan. Gelegen op zoo korten afstand van dit rijk, beteekent het als basis voor luchtvloot en duikbooten een directe bedreiging.

Als men daarbij nog bedenkt, dat de transporten zich langs de beide zeestraten, de la Péroussestraat tusschen Sachalin en Hokkaido en de Tsugarustraat tusschen dat eiland en Hondo, alzoo dwars door het Japansche rijk voert, dan beteekent dit een aanranding van zijn territoriale wateren, vooral, waar het nog mogelijk is, dat deze wapentransporten ook ten bate van China zullen worden aangewend. Met die hulp aan China zal het overigens zoo'n vaart niet loopen.

De angelsaksische landen hebben geen bepaald gunstige reputatie in het hulp verleenen aan bondgenooten en de doorvoering van materialen langs de Zuid over den Burmaweg en om de Noord via Siberië, leveren zoovele technische bezwaren op, dat, gezien ook de contrôle door Japan, daarvan niet veel terecht zal komen.

De moreele kracht van de Japansche strijdmacht — en deze oorlog heeft laten zien, dat dit 't geheime wapen is, dat overwint — maakt Japan bij een eventueel conflict sterk. Verder zou daardoor de Amerikaansche hulp aan Engeland komen te vervallen en zal Amerika met zijn lange verbindingswegen een zwaren dobber hebben den strijd te winnen, temeer, waar de Japansche vloot nog intact is.

Voor Japan blijft het zwakke punt de olievoorziening. In 'n voor eenige jaren verschenen boek: „Allah ist gross", komt 'n hoofdstuk voor getiteld: Allah ist gross, Oel ist grösser. De beteekenis van het olievraagstuk voor den modernen oorlog kan niet hoog genoeg worden aangeslagen. Daar staat tegenover, dat Japan al jaren lang de mogelijkheid van 'n conflict heeft voorzien en al geruimen tijd uit alle deelen van de wereld olievoorraden, in het bijzonder uit Nederlandsch-Indië, heeft aangekocht.

De kans, dat 't continent Azië in den strijd betrokken wordt, moet als een mogelijkheid onder oogen gezien worden. Voor ons Indië, welks politiek door Amerika wordt gedicteerd, bestaat daarbij het gevaar, dat zijn houding een driehonderdjarige Nederlandsche energie teloor doet gaan.

(Vor. ber. Chronologie 2600 jaar 4457 A; versterk. Guam en Samoa 4613 C; Philippijnen 4818 G; Amerik. leveringen aan Sovjet-Unie 4820 N.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Wie is de man, die op het oogenblik in Japan de politieke leiding heeft en nog kortelings door zijn brief aan Roosevelt de aandacht van de geheele wereld op zich vestigde? Prins Foemimaro Konoje, minister-president met uitgebreide volmachten, werd in October 1891 te Kyoto geboren uit een der oudste, adellijke geslachten van het land. Zijn familie behoort tot de „heilige families", waaruit de Mikado, de keizer, zich een vrouw mag kiezen. Hij is een zoon van prins Atsoemaro Konoje, die in 1905 overleed. De vader, een invloedrijk man in het politieke leven, was tot aan zijn dood president van het Japansche Hoogerhuis.

Bij den dood van den vader bleek, dat de politieke loopbaan schatten gelds gekost had. Er waren vele schulden. Van vrienden verlaten en van geld verstoken, alleen als student aan zich zelf overgelaten, wierp zich de jonge Konoje op de studie van het socialisme. Het leed der verdrukte massa's vertoonde veel overeenkomst met zijn eigen leed. Geregeld volgde hij colleges van dr. Hajime Kawakami, een marxistisch theoreticus. Zijn studies voltooid, wenschte Konoje zich in Amerika te vestigen. Zijn voogd, de toenmaals tachtigjarige prins Sajonji, — die als raadsman van drie Japansche keizers opgetreden was en de ontwikkeling van Japan van middeleeuwsch land tot moderne wereldstaat meemaakte, — liet prins Konoje op zijn kosten een reis door Europa maken.

Na een lange reis door Europa en Amerika kwam Konoje gerijpt en gelouterd in Japan terug. Bij de vredesconferentie van Versailles behoorde Konoje tot het gevolg van prins Sajonji, die aldaar de Japansche belangen verdedigde.
Snel maakte daarop Konoje in het Japansche Hoogerhuis, waar zijn familie een erfelijke zetel bezit, carrière. Reeds in 1931 werd hij ondervoorzitter, een hooge onderscheiding, daar hij nauwelijks veertig jaren was en men in dat college gemeenlijk alleen grijsaards macht toevertrouwde. Twee jaren later klom hij op tot voorzitter.

Prins Konoje

In het land van de rijzende zon zag men met bewondering en belangstelling zijn ster aan de politieke hemel opgaan. De eene belangrijke functie na de andere werd hem toevertrouwd. Als president van het Hoogerhuis ging hij in 1934 met een officieele missie naar de Vereenigde Staten om daar werkzaam te zijn voor de bevordering van de Japansch-Amerikaansche betrekkingen.

Konoje was vooral voor de jeugd de leidende figuur. Hij deed zich kennen als een vijand van alle dogmatiek en formalisme. Hij verstond de kunst vrienden in alle kringen van het volk te maken. Wat hem met talloozen samenbond, was de twijfel aan de „eeuwige waarheid" der liberale economie — het was de critiek op het onbevredigende politieke systeem, dat Japan geen vooruitgang bracht.

Zonder dat hij ooit tot eenige politieke partij behoord had, werd hem in 1936 door den keizer verzocht een nieuwe regeering te vormen, toen admiraal Okada na de officierenputsch van 25 Februari 1936 moest aftreden. Konoje wees deze eervolle opdracht van de hand onder motiveering, dat zijn zwakke gezondheid dit niet toeliet.

Na het aftreden van het kabinet-Hajasji in Mei 1937 herhaalde de Japansche keizer zijn opdracht, waarop Konoje op 3 Juni 1937 zijn eerste regeering vormde. Prins Konoje liet Japan vreemd opkijken, toen hij bij het aanvaarden van zijn premierschap een genoegelijk praatje voor de radio hield. Men verbaasde er zich over, dat hij geen enkele maal de hoogdravende en onbegrijpelijke uitdrukkingen gebruikte, waardoor vroegere premiers, de gewoonte getrouw, als in raadselen spraken.

De politieke partijen en hun leiders waren er wrevelig over, dat prins Konoje als „wilde" ook een regeering had gevormd, die niet steunde op partijen of meerderheden en die aan deskundigen de voorkeur had gegeven boven partijpolitici.

Moeilijkheden van binnenlandsch-politieken aard dwongen prins Konoje op 4 Januari 1939 tot aftreden. Hij verklaarde op dat moment reeds, dat Japan meer dan ooit een strenge concentratie noodig had.

Bij de vorming van ieder volgend kabinet was prins Konoje de man op den achtergrond en raadgever van den keizer. In September 1940 werd hij opnieuw met de samenstelling van een kabinet belast. Na het uitbreken van den Duitsch-Sovjetrussischen oorlog in Juni voerde hij een vèrgaande reorganisatie van zijn kabinet door (ontslag van Matsoeoka!).
Op binnenlandsch politiek gebied streeft Konoje naar vernieuwing van de politieke structuur. Alle politieke partijen deed hij vervangen door een eenheidspartij. Op buitenlandsch gebied ontplooide hij zich als een voorvechter van Japans Groot-Aziatische ruimte, vrij van Angelsaksische inmenging.

(Vor. ber. Konoje 4820 N.)

B. NEDERLAND. — Economisch sanctiebesluit - Zwaarder straffen op economische misdrijven. —
Het op 6 Sept. verschenen Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van Landbouw en Visscherij, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Justitie, waardoor de straffen bij overtreding van de voorschriften van de Landbouwcrisiswet 1933, de Distributiewet 1939, het Voedselvoorzieningsbesluit en het Organisatiebesluit voedselvoorziening 1941, worden verhoogd tot een maximum gevangenisstraf van acht jaren en geldboete van ten hoogste *f* 100.000 of een van beide.
Voorts kan een reeks bijkomende straffen worden opgelegd, waaronder sluiting of stillegging voor een door den rechter te bepalen termijn van ten hoogste vijf jaren van het bedrijf van den veroordeelde.
(Verordeningenblad No. 37, 6 Sept. 1941)

C. NEDERLAND. — Werkloosheidsverzekering - Aankondiging van H. J. Woudenberg, commissaris van het N.V.V. —
Den Bosch, 6 Sept. — Tijdens een te Den Bosch gehouden bijeenkomst van vertegenwoordigers van het N.V.V., ambtenaren van de Rijksinspectie der Werkverruiming en journalisten, heeft de commissaris van het N.V.V., H. J. Woudenberg, aangekondigd, dat het in de bedoeling ligt, per 1 October 1941 de uitkeeringen van de bij het N.V.V. aangesloten werkloozenkassen op te voeren tot 70%, met een maximum grens naar boven, zonder daarbij contributieverhooging in te voeren. (N. R. Crt.)
(V. b. Werkl.steun 4063; H. J. Woudenberg 4788 N.)

D. NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme - Doodstraf op communistische actie. —
Den Haag, 6 Sept. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

Het bolsjewistische Rusland bevindt zich sedert 22 Juni 1941 in oorlog met het Duitsche Rijk. Wie na dien dag op eenigerlei wijze communistische actie pleegt, treedt op ten gunste van den bolsjewistischen vijand van het Duitsche Rijk en stelt zich daarmede bloot, wegens begunstiging van den vijand, aan ter dood veroordeeling door de Duitsche krijgsraden.
Derhalve worden alle Nederlanders op de meest nadrukkelijke wijze gewaarschuwd, geen deel te nemen aan communistische acties van welken aard ook.
(Vaderland) **(V. b. Strijd t. h. Bolsjewisme 4819 E.)**

E. NEDERLAND. — Verduisteringsbepalingen - Streng optreden. —
Den Haag, 6 Sept. — Voor het eerst is te Den Haag een cafébedrijf voor 14 dagen op last der politie gesloten wegens onvoldoende verduistering. (Vaderland)
(Vor. ber. Verduisteren 4290 B.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Incident met den Amerikaanschen torpedojager „Greer". —
Berlijn, 6 Sept. (D.N.B.) — De Amerikaansche en Engelsche nieuwsdiensten hebben gemeld, dat bij een ontmoeting tusschen den Amerikaanschen torpedojager „Greer" en een Duitsche duikboot op 4 September des ochtends, de duikboot den torpedojager met torpedo's heeft aangevallen. De torpedo's hadden haar doel gemist. De torpedojager had toen in een tegenaanval de duikboot met dieptebommen achtervolgd.
Van officieele Duitsche zijde wordt hierover het volgende opgemerkt: Op 4 September werd op 62 gr. 31 min. N.B. en 27 gr. 06 min. W.L. een Duitsche duikboot om 12.30 uur in het Duitsche blokkadegebied met dieptebommen aangevallen en achtervolgd. De Duitsche onderzeeër was niet in staat de nationaliteit van den aanvallenden torpedojager te onderscheiden. In geoorloofden afweer heeft hij toen om 14.39 uur van zijn kant het vuur geopend, dat echter niet trof. De torpedojager bleef de achtervolging met dieptebommen tot tegen middernacht zonder succes voort-

zetten. Wanneer door een officieele Amerikaansche instantie, met name het Amerikaansche departement van Marine beweerd wordt, dat de aanval van de Duitsche duikboot is uitgegaan, dan kan dit slechts ten doel hebben aan den met de neutraliteit in strijd zijnden aanval van een Amerikaanschen torpedojager op de Duitsche duikboot althans den schijn van recht te geven. De aanval zelf is het bewijs voor het feit, dat de heer Roosevelt in strijd met zijn beweringen reeds aan de Amerikaansche torpedojagers opdracht gegeven heeft, de positie van Duitsche schepen en duikbooten te rapporteeren — hetgeen in strijd is met de neutraliteit — doch bovendien die vaartuigen zelfs aan te vallen. De heer Roosevelt probeert ook daardoor met alle hem ten dienste staande middelen incidenten uit te lokken, ten einde het Amerikaansche volk tegen Duitschland in den oorlog te jagen, (Telegr.) **(V. b. Groot-Duitschland—Ver. St. 4792 B.)**

A. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi onder bewaking. —**
Sjanghai, 8 Sept. (D.N.B.) — Volgens een bericht uit Bombay hebben de Britsch-Indische autoriteiten Gandhi onder strenge bewaking gesteld.
De artikelen van Gandhi worden aan een strenge censuur onderworpen of achter gehouden. Ook het blad van Gandhi „Harijan" is verboden.
Als motief voor hun optreden noemen de Engelschen het standpunt van Gandhi in zake het deelnemen van Britsch-Indië aan den oorlog.
De Britsche maatregelen hebben onder de Britsch-Indische bevolking een sterk misnoegen gewekt. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Gandhi 4651 E.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Kenteeken voor joden - Gele davidsster. —**
Berlijn, 6 Sept. (D.N.B.) — In het rijksverordeningenblad wordt een politieverordening van 1 September 1941 gepubliceerd, waarin bepaald wordt, dat het joden van het zesde jaar af verboden is zich zonder een bijzonder kenteeken in het openbaar te vertoonen. Dit kenteeken bestaat uit een zespuntige ster, zoo groot als een handpalm, vervaardigd van gele stof, welke op de linker borstzijde gedragen moet worden.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4594 A.)**

C. **HONGARIJE. — Strijd tegen het bolsjewisme - Mutatie legerleiding. —**
Boedapest, 6 Sept. (D.N.B.) — Om gezondheidsredenen is de chef van den generalen staf kolonel-generaal Heinrich Werth afgetreden. Tot zijn opvolger is luitenant-generaal Franz Szombathely benoemd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Leger 4634 B.)

D. **FRANKRIJK. — Laval hersteld. —**
Parijs, 8 Sept. (D.N.B.) — Pierre Laval is thans zoo ver hersteld, dat hij 7 Sept. het bed heeft kunnen verlaten. Zijn eerste bezoek bracht hij aan Marcel Déat. Laval beschouwt zich als hersteld en heeft den wensch uitgesproken binnenkort het ziekenhuis te Versailles te verlaten. (Telegraaf)
(Vor. ber. Laval 4813 A.)

E. **LUCHTOORLOG. — Slachtoffers in Duitschland en Engeland. —**
Berlijn, 8 Sept. (D.N.B.) — Het aantal dooden ten gevolge van vijandelijke bomaanvallen op Duitsch gebied beliep in de periode tusschen het uitbreken van den oorlog en 2 Augustus 1941: 3853.
Ter vergelijking is belangwekkend, dat het aantal doodelijke slachtoffers van verkeersongelukken in 1938 in Duitschland 7354 bedroeg.
Van Engelsche zijde wordt het aantal dooden ten gevolge van de Duitsche vergeldingsaanvallen op bewapeningsinstallaties en oorlogseconomische bedrijven gesteld op 41.900.
(Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Slachtoffers in Engeland 4671 A.)

F. **BELGIE. — Bestrijding sluikhandel - Bewegingsvrijheid van joden beperkt. —**
Brussel, 8 Sept. (A.N.P.) — In het verordeningenblad wordt een verbod voor joden gepubliceerd om zich tusschen 8 uur 's avonds en 7 uur 's ochtends buitenshuis op te houden. De joden mogen zich voorts niet begeven naar andere plaatsen dan Brussel, Antwerpen, Luik en Charleroi.
Deze verordening was noodig, daar gebleken was, dat juist de joden het ook thans nog wagen, op groote schaal sluikhandel te drijven en zich zoo aan de gemeenschap te vergrijpen. De nachtelijke uren leenen zich hiertoe het best en derhalve was het noodig, hun dan het uitgaan te beletten. Zoo moest ook voorkomen worden, dat zij zich aan de strengere contrôle in de groote steden zouden onttrekken door zich op het platteland of in kleine stadjes te vestigen. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Joden 4528 D; Sluikhandel 4809 I)

G. **NEDERLAND. — N.S.B. - Herdenking W.A.-man Peter Ton. —**
Den Haag, 8 Sept. — Te den Haag werd 7 Sept. den dag herdacht waarop voor een jaar de W.A.-man, Peter Ton, den dood vond. Leden van de W.A., de P.O. en den Nat. Jeugdstorm der N.S.B. trokken langs de plaats waar hij viel, naar de begraafplaats. Hier werd op zijn graf een bloemenhulde gebracht en werd Peter Ton door verschillende sprekers herdacht. Bij de plechtigheid waren o.a. aanwezig: I. W. baron van Haersolte van Haerst, gemachtigde voor Zuid-Holland, W.A.-commandant Zondervan, districtsleider M. J. A. van Iersel, kreisinspektor dr. Schuon, alsmede vertegenwoordigers van de N.S.D.A.P. en de N.S.K.K. (Nat. Dagblad)
(V. b. Peter Ton 4369 D.; N.S.B. 4821 E.)

H. **CHINA. — Tsjoenking-regeering - Italië verbreekt de betrekkingen. —**
Rome, 8 Sept. (S.P.T.) — Op de persconferentie is medegedeeld, dat Italië's betrekkingen met Tsjoenking, als gevolg van het erkennen der Nankingregeering, automatisch zijn afgebroken. (Vaderland)
(V. b. Italië erkent Nanking-regeering 4745 E.)

I. **GROOT-DUITSCHLAND. — Economische en financieele politiek - Rede van Kurt Lange te Den Haag.**
Den Haag, 9 Sept. — Op 8 Sept. heeft in Pulchri Studio in Den Haag, de heer Kurt Lange, vice-president van de Deutsche Bank in tegenwoordigheid van tal van hooge Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, voor het Sociaal-economisch Genootschap „Nederland en Europa" zijn inzichten over de nationaal-socialistische financieele en economische politiek in een uitvoerige lezing behandeld.
De heer Kurt Lange betoogde met klem, dat de liberale economische politiek is bezweken en nooit zal terugkeeren. Het heeft dus geen zin, deze oude theorie nog aan te hangen. Zij heeft geenszins geleid tot vrijheid van handel, doch integendeel tot monopolies, trustvorming, beurscrises enz. In Duitschland hebben wij — aldus spr. — nieuwe economische vormen gezocht en gevonden. Nederland staat thans voor dezelfde vraagstukken. Spr. achtte de politiek primair en het economisch leven secundair, daar dit laatste pas tot ontwikkeling kan komen in een politiek sterken, gezonden staat. In Duitschland heeft zich een fundament van volksgemeenschap gevormd, waarop het nieuwe gebouw kon worden opgetrokken. Hier gold het recht op werk en de plicht tot werk. De werkloosheid kon worden opgeheven. Vele Duitschers twijfelden aan de mogelijkheid om de millioenen, die het werk hadden verleerd, weer in het arbeidsproces op te nemen. Dit is evenwel in verbluffend korten tijd gelukt.
Spr. behandelde voorts de methoden, die werden toegepast om den Duitschen staat economisch te herbouwen en gaf eenige uiteenzettingen over het vierjarenplan en zijn financiering.
Nadat dit alles was geregeld, kon de Engelsche oorlogsverklaring Duitschland niet doen wankelen. De overgang van vredes- naar oorlogseconomie was zeer simpel. De banken werden niet uit angst bestormd en de beurs behoefde niet te worden gesloten. De financiering van den oorlog geschiedt volgens het beginsel, dat in de eerste plaats de belastingopbrengst daartoe dient. Voorts worden de in het bedrijfsleven beschikbare geldmiddelen door papieren met korten, middelbaren en langen looptijd opgenomen. Zoo is het mogelijk, dat Duitschland dezen oorlog voor vijftig procent met belastingopbrengsten financiert en de schuldenlast slechts een betrekkelijk geringe stijging vertoont. De belastingdruk op het Duitsche volk is hoog, omstreeks 33% van het volksinkomen.
Maar deze waarborgt de geheele financieele politiek. Ook als de oorlog langer duurt, kan Duitschland financieel niet aan het wankelen worden gebracht.
Nadat de heer Lange nog eenige uiteenzettingen omtrent de Duitsche prijzenpolitiek had gegeven, waarbij oorlogsproductie en oorlogseconomie een leidende rol spelen, wees hij op de omstandigheid, dat de verhooging van de bankbiljettencirculatie in Duitschland niets te maken heeft met inflatie, daar door de gestegen productie ook het nationale inkomen is toegenomen en daardoor ook de belastingopbrengst grooter wordt, terwijl de mark voorts een grooter circulatiegebied heeft.

Daarnaast slaagt het opvangen van de overtollige koopkracht, naar uit de stijging van de spaargelden blijkt. Bovendien wordt de valuta beveiligd door het toezicht op de prijzen, dat elastisch wordt toegepast.
Het prijspeil voor artikelen van dagelijksch verbruik wordt stabiel gehouden. Prijsstijgingen doen zich echter voor, omdat de goederen zonder belang zijn voor de politiek van den staat, of voor zoover de oorlogseconomie prijsverhooging eischt. Deze prijsverhoogingen zijn echter zonder belang voor de valuta. In dit stelsel van crediet- en financieele politiek is de beurs van groot belang. Zij verliest echter haar beteekenis, als de koersen slechts ten gevolge van de grondstoffenschaarschte voortdurend stijgen. Bij dergelijke realiter ongemotiveerde koersontwikkelingen kan de staat op den duur niet werkeloos toezien. Om nu een verdere stijging te voorkomen, zijn maatregelen in voorbereiding.
Door den stelselmatigen opbouw van het bedrijfsleven, die nog voortdurend wordt voortgezet en door de verwezenlijking van de volksgemeenschap met haar tot het hoogste opgevoerde prestaties en voorts door het feit, dat Duitschland in tegenstelling tot den wereldoorlog thans naast zijn weergalooze productiecapaciteit over het bewapeningspotentieel van bijna geheel Europa beschikt, heeft het een voorsprong op zijn tegenstanders, waardoor het de zekerheid bezit den oorlog niet slechts militair, maar ditmaal ook economisch tot een zegevierend einde te brengen. (Telegraaf)

(V. b. Duitsche Econ. politiek 4377 H.; Soc. Econ. Gen. „Nederland en Europa" 4772 H.)

A. **JAPAN. — Scheepvaart - Tonnagecijfers. —**
Sept. — Het Duitsche bureau voor Conjunctuuronderzoek publiceert de volgende cijfers over de ontwikkeling van de Japansche handelsvloot:

Tonnage:

Jaar:	**1000 br. t.**	**% v. d. wereldtonnage**
1890	138	0.7
1913	1500	3.2
1919	2325	4.6
1929	4187	6.2
1939	5630	8.1

Ouderdom:	**Japan:**	**Wereld:**
Beneden 5 jaar	27.5%	15.5%
5—10 jaar	10.6%	10.0%
10—15 jaar	6.6%	15.7%
15—20 jaar	16.2%	22.0%
20—25 jaar	22.7%	16.2%
ouder dan 25 jaar	16.4%	20.6%

Wereldtonnage (in 1000 br. t.):

1913 . . .	46.953	1938 . . .	67.847
Idem Japan .	1.500		5.007

Snelheid boven 12 zeemijlen:

1913 . . .	13.114	1938 . . .	21.247
Idem Japan .	407		1.457

(Vor. ber. Scheepvaart Japan 4651 A.)

B. **NEDERLAND. — Gen. Osjima, Japansch ambassadeur te Berlijn bezoekt ons land. —**
's-Gravenhage, 9 Sept. — De Japansche ambassadeur te Berlijn, generaal Osjima, is 9 Sept. alhier aangekomen om een bezoek te brengen aan den bevelhebber der weermacht in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, en den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. Ter gelegenheid van dit bezoek werd op het Plein een parade gehouden. (Haagsche Crt.)

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Industrialisatie. —**
Sjanghai, 9 Sept. (Europapress). — De industrialisatie van Nederl. Oost-Indië maakt snelle vorderingen. De beide droogdokmaatschappijen „Soerabaja" en „Tandjong Priok" richtten de nieuwe maatschappij „Semarang" op, die ten doel heeft, schepen te bouwen tot een tonnage van 10.000 ton. Voor de aanschaffing van machines is een bedrag van *f* 5 millioen uitgetrokken. Bij deze onderneming zullen 1200 inlandsche arbeiders werk vinden.
Nog een ander plan in zake de industrialisatie van Nederlandsch-Indië is de bouw van een aluminiumsmelterij op Sumatra, waar het smelten van bauxiet zal plaats hebben, dat in Poelau Bintan in de Riouw Archipel gewonnen wordt.
De productie in de nieuwe luciferfabriek te Soerabaja begint de volgende maand. Op Java is voldoende hout voor de nieuwe luciferfabriek beschikbaar. (Telegr.)

(Vor. ber. Industrialisatie 4613 B.)

D. **WERELDBEVOLKING. —**
In het Duitsche tijdschrift „Wirtschaft und Statistik" worden een aantal opgaven gedaan omtrent de wereldbevolking. Volgens de laatste bekende gegevens bedroeg de totale bevolking der aarde rond 2175 milloen menschen. Zij leven op een oppervlakte van 134.8 mill. vierk. Km., de onbekende en onbewoonde Zuidpoolgebieden daarbij niet inbegrepen. De totale oppervlakte van de aarde bedraagt 510 mill. vierk. Km., waarvan 365 mill. vierk. Km. door zeeën bedekt zijn.

Oppervlak en bevolking der werelddeelen	Oppervl. in Mill. vk. Km.	Bevolking in 1940 Mill.	1940 %	1930 %	1910 %	Inw. p. vk. Km. in 1940
Europa . . .	11.4	531.0	24.4	25.1	26.5	46.3
Azië	41.7	1196.0	55.0	54.8	55.8	28,7
Afrika . . .	30.3	160.6	7.4	7.1	6.7	5.3
Amerika . . .	42.8	277.0	12.7	12.5	10.6	6.5
Australië en Zuidzee-eil. .	8.6	10.8	0.5	0.5	0.4	1.3
Totaal . . .	134.8	2175.4	100	100	100	16.1

Oppervlakte en bevolking van de volkrijkste gebieden der aarde in 1939	Oppervlakte in 1000 vk. Km.	in % d. aard-opp.	Bevolking in Mill.	in % d. bevolking	p. vk. Km.
Aarde	134.800	100	2175	100	16.1
Duitsche Rijk	730	0.5	97	4.4	133.5
Duitsch protectoraat onder mandaatsbestuur	2.685	2.0	15	0.7	5.5
Britsche Rijk	34.937	25.9	530	24.4	15.2
Grootbrittannië en N.-Ierland	244	0.2	47	2.2	194.6
Dominions en Bezitt.	34.693	25.7	483	22.2	13.9
Duitsch protectoraat onder mandaatsbest.	2.151	1.6	8	0.4	3.5
Italië	3.825	2.8	59	2.7	15.3
Moederland	310	0.2	45	2.0	143.2
Bezittingen	3.515	2.6	14	0.7	4.0
Frankrijk	12.666	9.4	114	5.2	9.0
Moederland	551	0.4	42	1.9	76.2
Bezittingen	12.115	9.0	72	3.3	6.0
Duitsch protectoraat onder mandaatsbest.	479	0.5	3	0.3	6.9
Spanje	839	0.6	26	1.2	31.0
Moederland	505	0.4	25	1.2	49.5
Bezittingen	334	0.2	1	0.0	3.0
Nederland	2.081	1.5	77	3.5	36.8
Moederland	35	0.0	9	0.4	253.8
Bezittingen	2.046	1.5	68	3.1	33.1
België	2.422	1.8	23	1.1	9.5
Moederland	31	0.0	8	0.4	275.2
Bezittingen	2.391	1.8	15	0.7	6.2
Duitsch protectoraat onder mandaatsbest.	54	0.0	4	0.2	68.7
Portugal	2.174	1.6	18	0.8	8.2
Moederland	92	0.1	8	0.3	81.3
Bezittingen	2.082	1.5	10	0.5	4.9
Denemarken	2.219	1.6	4	0.2	1.7
Moederland	43	0.0	4	0.2	88.4
Bezittingen	2.176	1.6	0	0.0	0.0
Sovjet-Unie	21.643	16.0	193	8.9	8.9
China	10.362	7.7	437	20.1	42.2
Japan	681	0.5	103	4.7	151.2
Japan zelf	383	0.3	73	3.3	190.5
Bezittingen	298	0.2	30	1.4	100.7
Duitsch protectoraat onder mandaatsbest.	2	0.0	0.1	0.0	56.4
Ver. Staten v. Amerika	9.682	7.2	150	6.9	15.4
Continentale gebied .	7.839	5.8	131	6.0	16.8
Bezittingen	1.843	1.4	19	0.9	10.0
Brazilië	8.511	6.3	44	2.0	5.2

(Vor. ber. Wereldbevolking 4030 B.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Amerikaansch schip in de Roode Zee tot zinken gebracht. —**
Berlijn, 9 Sept. (S.P.T.) — In Berlijn is 9 Sept. bekend gemaakt, dat een Amerikaansch koopvaardijschip in de Roode Zee door een vliegtuig van onbekende nationaliteit in den grond is geboord. De bemanning, die uit 20 koppen bestond, kon worden gered.

In de Wilhelmstrasse wijst men op het feit, dat de Roode Zee reeds lang tot oorlogsgebied is verklaard. Uit legerberichten is dan ook reeds gebleken, dat Duitsche en Italiaansche vliegtuigen in de Roode Zee meermalen schepen hebben aangevallen.
(Alg. Handelsblad)

A. **NEDERLAND. — Bevolking van Rotterdam en Den Haag. —**
De bevolking van Rotterdam bestond op 1 Augustus 1941, vóór de annexatie der randgemeenten, uit 579.283 zielen, n.l. uit 288.173 mannen en 291.110 vrouwen.
Het aantal inwoners tengevolge van de annexatie nam toe met 25.638 personen uit Hillegersberg (12.345 mannen en 13.293 vrouwen); met 8031 uit Schiebroek (3910 mann. en 4121 vr.); met 11.640 uit Overschie (5786 mann. en 5854 vr.); met 9177 uit IJsselmonde (4715 mann. en 4462 vr.); met 2699 uit Capelle a. d. IJssel (1340 mann. en 1359 vr.); 175 uit Kethel en Spaland (88 mann. en 87 vr.).
De bevolking is dus door de annexatie toegenomen met 57.360 inwoners (28.184 mann. en 29.176 vr.).
Op 1 Aug. (met inbegrip van de annexatie) telde Rotterdam dus 636.643 inwoners, n.l. 316.357 mannen en 320.286 vrouwen.
In den tijd van 1 Januari tot 1 Augustus vertrokken uit Rotterdam naar elders niet minder dan 20.633 personen (10.601 mannen en 10.032 vrouwen).
Den Haag telde in den loop van de maand Augustus van dit jaar 516.000 zielen.
(N. R. Crt. - Vaderland)
(Vor. ber. Rotterdam, stadsuitbr. 4796 I.)

B. **JAPAN. — Japanners verlaten het Britsche rijk - Ambassadeur te Londen keert niet terug. —**
Tokio, 9 Sept. (D.N.B.) — Naar officieel wordt meegedeeld zal Japan drie passagiersschepen naar verschillende deelen van het Britsche Rijk zenden om de aldaar woonachtige Japanners naar het vaderland terug te brengen.
Shanghai, 9 Sept. (S.P.T.) — Wegens de toenemende spanning in het Verre Oosten verlaten de Japanners Indië meer en meer. Volgens berichten uit Bombay zijn 8 Sept. 72 Japanners met het S.S. „Hakkone Maru" naar Japan vertrokken. De Britsch-Indische regeering heeft, naar de reederij van het Japansche schip meedeelt, de benoodigde visa voor het vertrek gegeven.
Ambassadeur te Londen keert niet terug. — Tokio, 9 Sept. (S.P.T.). — Sigemitsu, de Japansche ambassadeur in Londen, die op het oogenblik in Tokio vertoeft, zal niet meer naar Londen terugkeeren, wordt hier officieus medegedeeld.
Sigemitsu heeft de Britsche hoofdstad in Juni van dit jaar verlaten om zijn regeering verslag uit te brengen. (Vaderland)
(Vor. ber. Japan—Engeland 4817 B.)

C. **BELGIE. — Oorlogsverliezen 1940. —**
Brussel, Sept. — Als gevolg van oorlogshandelingen verloren, volgens een officieele opgave 8.500 Belgische soldaten het leven, 18.583 werden gewond en 200.000 werden gevangen genomen. Van deze gevangenen werden intusschen 120.000 in vrijheid gesteld. Tijdens den oorlog kwamen rond 10.000 burgers om het leven. Van de burgerbevolking vluchtten meer dan 1.500.000 personen naar Frankrijk. Deze keerden later naar België terug. 25.000 Belgische onderdanen bevinden zich thans nog in Engeland, Fransch-Marokko, Portugal en de Vereenigde Staten. (Telegraaf) **(Vor. ber. Gesneuvelden 4489 C.)**

D. **ENGELAND. — Spitsbergen bezet door Engelsche en Canadeesche troepen. —**
Stockholm, 9 Sept. (D.N.B.) — Korten tijd geleden zijn, naar uit een Reuter-bericht blijkt, Britsche en Canadeesche troepen op Spitsbergen aan land gegaan. Na de landing der troepen, die voor het meerendeel uit Canadeezen bestonden, werd de bevolking, in hoofdzaak mijnwerkers met hun gezinnen, genoodzaakt om naar Engeland te gaan. Naar verklaard wordt, zullen zij daar worden ingeschakeld in de oorlogsproductie der geallieerden.
Men had er zich voor de bezetting van Spitsbergen van overtuigd, zoo deelt de Britsche berichtendienst mede, dat zich geen Duitsche troepen op het eiland bevonden.
In bevoegde Duitsche kringen, zoo meldt Un. Press, verklaart men naar aanleiding van deze landing:
„Wij wenschen hun daarginds in het Noorden in den komenden winter veel pleizier". Men verklaarde, dat de landing waarschijnlijk ter wille van het prestige is ondernomen en voegde er aan toe: „dat brengt hen een stap dichter bij de Noordpool." (N. R. Crt.)

E. **ENGELAND. — Legerleiding Afrika. —**
Berlijn, 7 Sept. — De Engelsche luit.-gen. Platt werd belast met het bevel van het nieuwgevormde commando Oost-Afrika, dat alle strijdkrachten tusschen de zuidgrens van den Soedan en de noordgrens van Zuid-Rhodesie omvat. Luit.-gen. Cunningham kreeg het bevel over het nieuwgevormde legercorps „Midden-Oosten". (Telegraaf)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Bevolking. —**
Het Duitsche rijksbureau voor den statistiek publiceert de onderstaande cijfers inzake de bevolkingstoeneming sedert 1935:

Gebied	Oppervl. in km².	Inwonertal 1930/40	Bevolkingsdichth.
Oude rijksgebied . .	468.620	68.474.100	146.1
Saargebied . . .	1.924	842.500	437.8
Oostenrijk	83.764	6.650.300	79.3
Sudetenland . . .	29.099	3.408.400	117.1
Memelland	2.848	154.700	54.3
Danzig	1.893	390.600	206.3
Oostelijke gebieden .	91.974	10.043.300	109.2
Eupen-Malmedy . .	1.056	68.600	65.0
Elzas-Lotharingen .	14.522	1.915.600	131.9
Luxemburg . . .	2.586	296.900	114.8
Totaal	698.286	92.245.000	132.1
Protectoraat . . .	48.958	7.380.000	150.7
Gouvernement-Gen.	93.871	12.107.400	129.0

(V. b. Bevolking 4384 B.)

G. **GROOT-DUITSCHLAND. — Internationale luchtvaart. —**
10 Sept. — De gedachte aan de Europeesche „Grossraumwirtschaft" is door Duitschland, ondanks den oorlog, tot practische verwezenlijking gebracht. Een der markantste bewijzen levert hiervoor de Lufthansa. De 32 steden, waarop gevlogen wordt, bewijzen het internationale karakter van dit luchtverkeer. Zij zijn over twaalf landen verdeeld en ongeveer 70 procent van de vliegroutes ligt in het buitenland.
De afstand van de door de Lufthansa alleen of in samenwerking met 12 buitenlandsche maatschappijen bevlogen routes bedraagt ongeveer 14000 kilometers.
Het prestatievermogen van het Duitsche luchtverkeer blijkt uit de route Berlijn—Stuttgart—Barcelona—Madrid—Lissabon, die over 2700 kilometer een brug van het Duitsche rijk naar den Atlantischen Oceaan slaat.
Een even belangrijk traject vormt de door de Lufthansa ingestelde lijn, die van Drontheim via Narvik, Tromsö en Hammerfest tot aan Kirkenes, de Noordelijkste Europeesche vlieghaven aan den rand van de IJszee, loopt. Te Drontheim heeft de reiziger aansluiting op den sneltrein naar Oslo, van waar uit weder een luchtverbinding onderhouden wordt met Berlijn. Hierdoor is men in staat met de combinatie vliegtuig-sneltrein-vliegtuig binnen anderhalven dag van Berlijn naar de Noordkaap te komen.
Van groote beteekenis is het traject Berlijn—Boekarest. Onmiddellijk na afloop van den Balkanveldtocht heeft de Lufthansa het verkeer op den Balkan weer geopend. (Standaard)
(Vor. ber. Luchtvaart 4772 D.)

H. **NEDERLAND. — Sluikhandel - Strenge maatregelen - 50 arrestaties te Maastricht - 5 Schoenfabrieken gesloten. —**
Maastricht, 11 Sept. (A.N.P.) — Op 10 Sept. is onder leiding van de Duitsche Sicherheitspolizei en in samenwerking met de weermacht, de Ordnungspolizei en de Nederlandsche politie, in het stadsdeel Wijk, te Maastricht, een huiszoeking gehouden in alle woningen waarvan men kon vermoeden dat er sluikhandelaars en smokkelaars woonden.
Het resultaat dezer actie beantwoordde volkomen aan het gestelde doel. Groote hoeveelheden goederen, welke voor den sluikhandel bestemd waren, konden in beslag genomen worden. Bovendien werden ruim 50 personen aangehouden. Zij zullen

een tijd lang verblijf moeten houden in een kamp, ten einde daar, onder behoorlijken handenarbeid, na te denken over het feit, dat oneerlijke en onbehoorlijke handelspraktijken, zijnde den mensch onwaardig en verwoestend voor de volksgemeenschap, voorgoed uit den weg geruimd moeten worden.

5 Schoenfabrieken gesloten. — Zwolle, 12 Sept. — Vijf schoenenfabrieken zullen gesloten worden ten gevolge van de aanhouding van een Zwolschen schoenenwinkelier, waardoor het Rijksbureau voor Huiden en Leer, in samenwerking met de Zwolsche gemeentepolitie een uitgebreiden clandestienen handel in schoenen op het spoor is gekomen.

Reeds kwam vast te staan, dat duizenden paren schoenen door de zwendelaars werden onttrokken aan den rechtmatigen handel.

(Alg. Handelsblad - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Econ. misdrijven 4824 B)

A. **FRANKRIJK. — Politieke samenwerking. —**

Parijs, 10 Sept. — De leider van de Partie Populaire Française, Jacques Doriot, en de leider van de Ligue Française, Pierre Constantini, hebben in het belang van het vaderland een politieke overeenkomst gesloten, waarbij is bepaald, dat zij elkaar omtrent alle politieke en tactische problemen zullen raadplegen.

(Telegraaf)

B. **VATICAAN. — Myron Taylor, Amerikaansch ambassadeur, teruggekeerd.**

Rome, 10 Sept. (United Press) — Na geruimen tijd in de Vereenigde Staten te hebben vertoefd is Roosevelt's persoonlijke boodschapper bij het Vaticaan, Myron Taylor, op 9 Sept. weer te Rome gearriveerd. De Paus heeft hem 10 Sept. in particuliere audiëntie ontvangen. De audiëntie heeft een half uur geduurd. (De Tijd) **(Vor. ber. Myron Taylor 4158 B.)**

C. **NEDERLAND. — Proces tegen leidende communisten wegens hoogverraad. —**

Den Haag, 10 Sept. — Op het oogenblik wordt voor het Duitsche Obergericht te 's-Gravenhage een proces gevoerd tegen 22 leidende functionarissen van de illegale C. P. N. (Communistische Partij Nederland). Allen zijn aangeklaagd wegens hoogverraad, zij hebben o.a. in Februari en Maart van dit jaar aangespoord tot een algemeene staking.

Aangezien alle strafbare handelingen zijn gepleegd vóór 22 Juni 1941, dus vóór het tijdstip, waarop het Duitsche Rijk in oorlog is met de Sovjet-Unie, worden zij niet beschouwd als begunstiging van den vijand en wordt het proces niet gevoerd voor de militaire rechtbank. (Vaderland)

(Vor. ber. Communisten 4824 D)

D. **NEDERLAND. — N.S.B. - Begrafenis W.A.-man Janse - Nieuwe aanslag. —**

Utrecht, 10 Sept. — Op de eerste algemeene begraafplaats is de Utrechtsche W.A.-wachtmeester, Jac. Janse, die eenigen tijd geleden bij een opstootje messteken ontving en tengevolge daarvan overleed, in tegenwoordigheid van den leider der N.S.B., ir. Mussert, begraven.

De commandant der W.A., mr. Zondervan, sprak een afscheidswoord. Vele vooraanstaande N.S.B.-figuren waren aanwezig, terwijl de N.S.D.A.P. door Kreisinspecteur dr. Nieschulz vertegenwoordigd was.

Nieuwe aanslag. — Utrecht, 11 Sept. — Na de begrafenis is het hier en daar in de stad tot opstootjes gekomen.

Daarbij is opnieuw een W. A.-man slachtoffer geworden. De weerman Van der Schaaf bevond zich te midden van het publiek, terwijl er eenige klappen werden uitgedeeld. Plots zakte hij ineen, doordat hij een messteek in den rug had ontvangen van iemand, die tusschen het publiek was verdwenen. De toestand van den getroffene is ernstig.

(Utrechtsch Dagblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4825 G)

E. **JAPAN. — Hoofdkwartier voor nationale verdediging opgericht - Gen. Otozo Yamada opperbevelhebber - Organisatie der nationale arbeidskracht. —**

Tokio, 11 Sept. (Domei). — Officieel is de oprichting bekendgemaakt van een „hoofdkwartier voor de nationale verdediging", dat onder bevel van den keizer staat en dat verantwoordelijk zal zijn voor alle phasen der nationale verdediging, zoowel wat het eigenlijke Japan, als wat Korea, Formosa en Sachalin betreft. Generaal Otozo Yamada is tot opperbevelhebber benoemd. Hij zal tegelijkertijd de functie bekleeden van inspecteur-generaal der militaire opleiding.

Organisatie der nationale arbeidskracht. — Tokio, 11 Sept. (Domei) — De Japansche commissie van onderzoek in zake de nationale mobilisatie heeft, naar Domei meldt, haar goedkeuring gehecht aan vijf keizerlijke verordeningen, die bedoeld zijn om de nationale arbeidskracht doeltreffender te organiseeren. De eerste verordening houdt in, dat werkkrachten in bepaalde industrieën overleg moeten plegen met de regeeringsbureau's over ontslagneming, de tweede machtigt den minister van Economische Zaken een lijst samen te stellen van fabrieken en werkplaatsen, die noodzakelijk worden geacht voor de nationale mobilisatie. Voorts wordt de minister gemachtigd werkgevers in deze bedrijven instructies te geven op het gebied van salarissen, werktijden enz.

De derde verordening bepaalt, dat mannen tusschen de 14 en 40 jaar en vrouwen tusschen 14 en 25 jaar opgeroepen kunnen worden voor nationalen dienst. De vierde verordening bepaalt, dat de wet kan worden herzien op het gebied van gedwongen arbeidsdienst voor alle staatsburgers, terwijl de laatste de mogelijkheid schept, artsen, tandartsen, verpleegsters enz. in geval van een noodtoestand te mobiliseeren.

(N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Econ. mobilisatie 4817 B)

F. **SOVJET-UNIE. — 400.000 Wolga-duitschers naar Siberië verbannen. —**

Berlijn, 11 Sept. (S. P. T.) — De Duitsche pers wijst op den jongsten maatregel der Sovjets, waarbij 400.000 Wolga-Duitschers uit hun woonplaatsen zijn verdreven en naar bepaalde gebieden in Siberië zullen worden overgebracht.

De „Deutsche Allgemeine Zeitung" noemt het een „liquidatie volgens Sovjet-gebruik" en brengt in herinnering dat deze 400.000 Wolga-Duitschers de overblijfselen zijn van een sterken boerenstand van 2½ millioen zielen. Uit verbittering over de nederlagen van zijn leger, aldus de „D. A. Z.", tracht Stalin nu dit laatste restje met één slag te vernietigen.

(Alg. Handelsblad)

G. **AMSTERDAM. — Oprichting gemeentelijk theaterbedrijf - H. D. van Dellen directeur. —**

Amsterdam, 11 Sept. — De burgemeester van Amsterdam heeft tot directeur van het nieuw opgerichte theaterbedrijf benoemd den heer H. D. van Dellen. Dit bedrijf zal tooneel, opera en operette omvatten. (Telegraaf)

(Vor. ber. Tooneel 4719 B)

H. **NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Bevoegdheden der regeeringscommissarissen gaan over op burgemeesters. —**

's-Gravenhage, 11 Sept. — De uitzonderingstoestand, krachtens welke verschillende gemeenten een regeeringscommissaris kregen toegewezen, is opgeheven. De regeeringscommissarissen, die vroeger in ieder geval tegelijkertijd tot burgemeester benoemd werden, fungeeren nu nog slechts als burgemeester.

(Telegr.) **(V. b. Regeer.comm.-burgemeesters 4694 C)**

I. **IRAN. — Bezetting door Engeland en de Sovjets - Reorganisatie der regeering - Verklaring aan Turkije - Engelsch-Russische eischen aanvaard - Duitschers weggevoerd - Staat van Beleg in Teheran. —**

Op 27 Aug. werd een nieuwe Iranische regeering gevormd. Minister-president werd Ali Foroughi (Ferusi), die reeds van 1932 tot 1935 premier was; minister van Buitenlandsche Zaken Ali Soheily (Aghai Saruri), die tot dusverre minister van Binnenlandsche Zaken was, en minister van Binnenlandsche Zaken Djavad Amery, die voorheen de functie van staatssecretaris in het ministerie van Buitenlandsche Zaken bekleedde. Op 28 Aug. besloot de nieuwe regeering de gewapende tegenstand op te geven.

Generaal Sepabod Emir Ahmadi werd tot opperbevelhebber der strijdkrachten benoemd. De Sjah verlegde zijn zetel naar Isfahan.

Volgens „Das Reich" was Engelands parool bij de opmarsch in Iran: „Neutraliteit bestaat niet in een land, waar zich nog Duitschers op vrije voeten bevinden".

Verklaring aan Turkije. — De Engelsche en de Sovjet-Russische gezant gaven den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saradzjogloe, de verzekering, dat Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie geen blijvende politieke en territoriale aanspraken op Iran zullen laten gelden.

Engelsch-Russische eischen aanvaard. — Stockholm, 10 Sept. (D.N.B.) — De Britsche berichtendienst meldt uit Teheran, dat de Iranische premier heeft medegedeeld, dat de regeering alle Engelsch-Bolsjewistische eischen heeft aanvaard. Deze eischen behelzen o.a. terugtrekking van de Iranische troepen ten Zuiden van een lijn, die begint bij een punt ten Zuiden van het Oermia-meer en loopt via Kaswin, Semnan, ten Oosten van Teheran en ten Noorden van de lijn Kermansjah—Bandar-Dilam. De Britsche petroleumconcessies blijven gehandhaafd. De Sovjets verkrijgen petroleumconcessies in het gebied van Koran en visscherijconcessies in de Kaspische Zee.

Duitschers weggevoerd. — Berlijn, 12 Sept. — De correspondent van het A.N.P. meldt:
Volgens betrouwbare inlichtingen uit buitenlandsche bron zouden de in Iran wonende Duitschers ten deele naar Indië zijn gebracht om daar te worden geïnterneerd, een ander deel moet zelfs aan de bolsjewisten zijn uitgeleverd.

Staat van Beleg in Teheran. — 13 Sept. — S.P.T. meldt uit Stamboel:
In Teheran is de staat van beleg afgekondigd. Tot militair gouverneur is benoemd generaal Ahoad Ahmad.
(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)
(Vor. ber. Iran 4820 E.)

A. **NEDERLAND. — Staatsprijzen muziek. —**
11 Sept. — De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft als bekroning voor belangrijke composities uit de laatste jaren, geldprijzen uitgereikt aan H. Badings, W. Landré Sr., G. Landré, W. v. Otterloo, W. Pijper, A. Voormolen, C. de Groot, F. E. A. Koeberg, L. Orthel, L. Ruygrok, H. Andriessen, J. Felderhof, H. Godron, P. Ketting, H. Zagwijn, A. Verhaar, J. P. J. Wierts, R. Mengelberg en B. v. d. Sigtenhorst Meyer. Een extraprijs is ten deel gevallen aan Ed. Flipse, die gedurende vele jaren achtereen de Nederlandsche muziek heeft gepropageerd. (Vaderland)
(Vor. ber. Muziek 4812 B.)

B. **NEDERLAND. — Vliegers in Duitsche gevangenschap - Weigerden in Engelschen dienst ons land te bombardeeren. —**
's-Gravenhage, 11 Sept. (A.N.P.) — Op den 30sten Aug. j.l. werden aan de kust van Noorwegen drie Engelsche vliegtuigen door Duitsche luchtdoelartillerie neergeschoten. Van de 14 inzittenden van de drie bommenwerpers konden slechts twee leden der bemanning worden gered. Deze beiden zijn Nederlanders. Het zijn luitenant Willem Bakker, Loolaan 65, Apeldoorn, en sergeant Cornelis van Huistee, Hugo de Grootstraat 27, Den Helder.
Deze beide Nederlanders bevinden zich op het oogenblik in een Duitsch gevangenkamp. Zij vertelden hier, dat het meerendeel van de vliegers, die behoorden tot het vroegere Nederlandsche luchtwapen, geweigerd heeft gevolg te geven aan het bevel van het Engelsche ministerie voor de Luchtvaart om aanvalstochten boven hun eigen vaderland te ondernemen. Het Engelsche ministerie voor de Luchtvaart heeft daarop besloten, dat de Nederlandsche vliegers speciaal tegen de andere bezette gebieden moeten worden ingezet. (Alg. Handelsblad)

C. **AFGHANISTAN. — Rede van den koning. —**
Sept. — De koning van Afghanistan bracht in een rede ter gelegenheid van den Onafhankelijksdag de oorlogen in herinnering, die Afghanistan voor het verwerven en in stand houden van zijn eigen onafhankelijkheid voerde. Hij legde den nadruk op de neutraliteit van zijn land in den huidigen oorlog en verklaarde, dat Afghanistan geen grensproblemen heeft, die niet door minnelijke schikking tot oplossing gebracht kunnen worden. „Nooit is Afghanistan voor buitenlandsche eischen gezwicht. Het zal niemand toestaan, zich in zijn aangelegenheden te mengen. Het land is bereid met alle krachten zijn rechten te verdedigen". (Vaderland)
(Vor. ber. Neutraliteit 4752 B.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler ontvangt den Hongaarschen rijksbestuurder Horthy - Horthy onderscheiden met het ridderkruis van het IJzeren Kruis. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 11 Sept. (D. N. B.). — Op uitnoodiging van den Führer heeft de Hongaarsche rijksbestuurder, Horthy, van 8 tot 10 September een bezoek aan den Führer gebracht in diens hoofdkwartier aan het Oostelijk front. Horthy werd vergezeld door den Hongaarschen premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Bardossy en den chef van den Hongaarschen generalen staf, luitenant-veldmaarschalk Szombathely.
De Führer en de rijksbestuurder hebben besprekingen gevoerd over den politieken en den militairen toestand. Deze besprekingen werden gekenmerkt door den geest van de traditioneele wapenbroederschap der beide volken, die thans in den gemeenschappelijken strijd tegen het bolsjewisme bekrachtigd wordt. Aan de politieke en militaire besprekingen hebben van Duitsche zijde deelgenomen de minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en de chef van het oppercommando der weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, en van Hongaarsche zijde Bardossy en Szombathely.
Gedurende zijn verblijf in het hoofdkwartier heeft Horthy eveneens een bezoek gebracht aan den opperbevelhebber van het leger, generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch. Tot besluit van zijn oponthoud gaf hij gevolg aan een uitnoodiging van den rijksmaarschalk Göring tot een bezoek aan diens hoofdkwartier.
Horthy onderscheiden met het ridderkruis van het IJzeren Kruis. — De Führer heeft den rijksregent het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. De Führer eerde daarmede de dapperheid van de koninklijke Hongaarsche troepen, die met de Duitsche soldaten tegen den bolsjewistischen vijand der Europeesche cultuur op het slagveld staan. (Telegraaf - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4816 B.; Rijksbestuurder Horthy 4668 A.)

E. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Aanvallen op Tobroek voortgezet - Luchtaanval op Sidi el Barrani - Cyprus en Haifa gebombardeerd - Oost-Afrika: Aanval op Denghel - Schepen getorpedeerd. —**
Rome, Sept. (Stefani). — Weermachtsbericht van 6 tot 13 Sept. melden o.a.:
In Noord-Afrika zijn aan het front van Tobroek pantserauto's en gemechaniseerde strijdmiddelen van den vijand aangevallen en uiteengedreven door het vuur van onze artillerie. Gevechten tusschen vooruitgeschoven elementen zijn ten voordeele van onze troepen geëindigd. Formaties bommenwerpers hebben verdedigingswerken, fortificaties, batterijen en installaties der sterkte gebombardeerd en er groote branden doen ontstaan.
Luchtaanval op Sidi el Barrani. — Onze luchtmacht was zeer actief. Formaties jagers hebben een aanval gedaan in scheervlucht op de vijandelijke basis Sidi el Barrani, waarbij zij vijf toestellen op den grond in brand schoten, evenals talrijke voertuigen en auto's. Andere toestellen en gemotoriseerde voertuigen werden doeltreffend onder machinegeweervuur genomen.
Cyprus en Haifa gebombardeerd. — Onze bombardementsvliegtuigen hebben haveninstallaties gebombardeerd van Famagosta op Cyprus en olie-installaties in Haifa: branden en groote explosies werden waargenomen.
Oost-Afrika: Aanval op Denghel. — Een afdeeling nationale en koloniale troepen van het garnizoen van Culquabert heeft een aanval gedaan op de vijandelijke stellingen van de bergen van Denghel. De overrompelde vijand werd uit zijn stellingen verdreven en liet op het slagveld tegen de honderd dooden achter. Groote hoeveelheden munitie en wapens van allerlei aard, o.m. belangrijke hoeveelheden levensmiddelen, vielen in onze handen.
Schepen getorpedeerd. — Op den Atlantischen Oceaan heeft een duikboot een tankschip tot zinken gebracht en een schip van 5450 ton, dat als verloren kan worden beschouwd, met een torpedo getroffen.
(Haagsche Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4821 H.)

F. **ZWEDEN. — Kanaal tusschen Oostzee en Sond gereedgekomen. —**
15 Sept. — Een nieuw kanaal is door het schiereiland Falsterbo tusschen de Oostzee en de Sond gereed gekomen; het laat schepen van grooten diepgang door. Het heeft een lengte van 27 km.; de breedte wisselt van veertig tot honderd m., de diepgang 7.2 m. Een sluis van duizend meter is er in aangebracht, wegens het niveau-verschil tusschen de Oostzee en de Sond. (Alg. Handelsblad)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme - Krijgsverrichtingen - Oostelijk front: Rajajoki bezet - De Swir bereikt - Sovjet-aanvallen afgeslagen; 71 vliegtuigen vernield - Schlüsselburg veroverd; Leningrad geheel omsingeld - Zware Sovjet-verliezen - Sovjet-Oostzeevloot ingesloten - Jachteskader Mölders vernietigd 2033 vijandelijke vliegtuigen; jachteskader Trautloft 1238 - Luchtaanvallen op Leningrad - Sovjet-vlootbasis in de Zwarte Zee gebombardeerd - Engelsche non-stop luchtoffensief mislukt - 21 Engelsche bommenwerpers verloren bij aanval op Berlijn - Luchtactie in Noord-Afrika - Luchtaanvallen op Engeland voortgezet - Slag op den Atlantischen Oceaan; Konvooi vernietigd - Van 6—13 Sept. 292.000 b.r.t. scheepsruimte tot zinken gebracht. —

Helsinki, 8 Sept. (United Press) — Naar Finsche oorlogscorrespondenten melden, is het Finsche spoorwegstation Rajajoki, aan de lijn Viborg—Leningrad, op de grens van de Karelische landengte, thans in Finsche handen.

De Swir bereikt. — Hoofdkwartier van den Führer, 8 Sept. (D.N.B.) — De Finsche troepen, die ten Oosten van het Ladoga-meer een aanval doen, hebben de Swir bereikt.

Sovjet-aanvallen afgeslagen; 71 vliegtuigen vernield. — Op verscheiden plaatsen aan het Oostelijk front zijn tegenaanvallen der bolsjewieken, die met versterkte strijdkrachten werden ondernomen, onder ernstige verliezen voor den aanvaller afgeslagen. Hoewel de bolsjewieken trachtten het opdringen der Duitsche troepen op te houden, konden zij geen succes behalen. De stad Gomel, die sinds lang ver achter het Duitsche front ligt en geen enkelen dag in de gevechten was betrokken, bevindt zich, in tegenstelling tot Londensche beweringen, vast in Duitsche handen.

Wat den strijd in de lucht betreft, volgens tot dusver binnengekomen berichten, hebben de Sovjets 8 Sept. in totaal 71 vliegtuigen verloren. Hiervan werden er 62 neergeschoten en negen op den grond vernield.

De Oorlog

Schüsselburg veroverd; Leningrad geheel omsingeld. — 8 Sept. — „Snelle divisies van het Duitsche leger, op voortreffelijke wijze gesteund door gevechtseskaders der luchtmacht, hebben over een breed front de Newa ten Oosten van Leningrad bereikt en de stad Schlüsselburg aan het Ladogameer stormenderhand genomen.

Daarmede is de Duitsch-Finsche ring om Leningrad gesloten. De stad is thans van alle verbindingen over land afgesneden."

Leningrad is na Moskou het belangrijkste centrum van metaalnijverheid, chemische en electrotechnische industrie.

Zware Sovjet-verliezen. — 9 Sept. — Bij gevechten ten Noord-Oosten van Raslawl hebben Duitsche troepen tegen numeriek sterkere Sovjetafdeelingen de laatste dagen 2650 gevangenen gemaakt en 178 pantserwagens vernield.

In den centralen sector hebben snelle Duitsche troepen gisteren talrijke gevangenen gemaakt en 38 stukken geschut en 6 pantserwagens buitgemaakt. In den zuidelijken sector hebben de Duitsche troepen in talrijke kleine gevechten 2000 gevangenen gemaakt en 40 stukken geschut benevens verscheidene wapendepôts veroverd.

Sovjet-Oostzeevloot ingesloten. — 10 Sept. (D.N.B.) — Ten gevolge van de omsingeling van Leningrad, kunnen ook de lichte schepen der bolsjewistische Oostzeevloot niet meer naar de Witte Zee ontkomen.

Deze Oostzeevloot bestaat uit twee oude slagschepen, tenminste 6 kruisers tot 10.000 ton, ongeveer 30 torpedobootjagers, een twaalftal torpedobooten, ongeveer 100 duikbooten, verscheidene mijnleggers, ongeveer 50 mijnvegers en een groot aantal motor-torpedo- en motorbooten.

Jachteskader Mölders vernietigt 2033 vijandelijke vliegtuigen; Jachteskader Trautloft 1238. — 11 Sept. — Het jachteskader Mölders heeft op 8 September het 2000ste toestel neergeschoten. Dit geschiedde door majoor Beckh. Op 10 September was dit aantal reeds tot 2033 gestegen.

Het jachteskader Trautloft wist op 7 September zijn 1200ste overwinning in de lucht te behalen; dit aantal is intusschen tot 1238 aangegroeid.

Luchtaanvallen op Leningrad. — Berlijn, 11 Sept. (D.N.B.) — In de week van 7—13 Sept. hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen opnieuw aanvallen gedaan op het naar alle kanten ingesloten Leningrad. In alle wijken braken groote en vele kleine branden uit, die de Duitsche troepen vóór de stad nog lang konden zien woeden. Belangrijke verwoestingen werden aangericht op militair belangrijke punten.

Sovjet-vlootbasis in de Zwarte Zee gebombardeerd. — 12 Sept. — De laatste dagen hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen meermalen met succes een duikbootbasis der Sovjets in de Zwarte Zee gebombardeerd en de schepen, die daar lagen, ernstig getroffen. Ook op 9 September werd een dergelijke aanval ondernomen. Er lagen toen 20 à 25 transportschepen voor anker. Een transportschip van 4.000 ton werd tot zinken gebracht, evenals drie duikbooten en een escorteschip. In de haven gingen groote petroleumtanks in vlammen op.

Engelsche non-stop luchtoffensief mislukt. — 10 Sept. — De Britsche luchtmacht heeft van 22 Juni tot 9 September meer dan 1200 vliegtuigen verloren.

De Engelschen zelf beschouwen hun non-stop-offensief als mislukt, want sedert een aantal dagen hebben zij hun aanvallen op de Kanaalkust en het bezette gebied gestaakt. Zij vallen des nachts weer de Duitsche burgerbevolking aan. Maar ook bij deze nachtelijke aanvallen worden zij door den Duitschen afweer zwaar getroffen.

De Britsche luchtmacht heeft van 1 April tot 8 September 1941 bij gevechten aan het westelijke front meer dan 1600 bombardements-, jacht-, verkennings- en gevechtsvliegtuigen verloren. Onder de bommenwerpers bevond zich ook een groot aantal zoogenaamde „vliegende forten".

21 Engelsche bommenwerpers verloren bij aanval op Berlijn. — Naar bekendgemaakt wordt, heeft de Duitsche luchtdoelartillerie in den nacht van 7 op 8 Sept. van de Britsche bommenwerpers, die Berlijn naderden, er nog één neergeschoten, zoodat het aantal neergeschoten toestellen, dat aan Duitsche zijde is geconstateerd, tot 21 is gestegen.

Luchtaanvallen op Engeland voortgezet. — De Duitsche luchtmacht zet haar succesvolle aanvalstactiek overdag en des nachts voort. Bij zeer geringe verliezen worden de havenwerken en militaire installaties in Schotland en aan de Engelsche kust steeds weer gebombardeerd.

In haar gevechtskracht boven en om het Britsche eiland is zij niet verzwakt door den strijd in het Oosten.

Luchtactie in Noord-Afrika. — Berlijn, 10 Sept. (D.N.B.) — De aanvallen van de Duitsche luchtmacht in Noord-Afrika waren o.a. gericht op het vliegveld Ismaila. Verscheidene tonnen brisantbommen en honderden brandbommen kwamen op hangars, kwartierruimten en barakken terecht. Verscheidene gebouwen werden door voltreffers vernield. De vliegtuigbemanningen konden na het vertrek nog van verre de branden waarnemen.

In de golf van Suez werden koopvaarders door bomtreffers zwaar beschadigd of tot zinken gebracht. Van begin Augustus tot nu toe zijn hier 50 Duitsche luchtaanvallen ondernomen. Ook de ravitailleeringsscheepvaart voor de troepen in Egypte lijdt daardoor steeds grootere verliezen.

Gedurende de laatste vijf dagen is alleen op de reede en in de Golf van Suez 30.000 b.r.t. Britsche scheepsruimte tot zinken gebracht, terwijl een groot aantal koopvaarders werd beschadigd.

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN. —

Konvooi vernietigd. — 13 Sept. — Duikbooten hebben in het Noorden van den Atlantischen Oceaan een groot door korvetten en torpedojagers krachtig beschermd vijandelijk convooi aangevallen, dat uit 40 schepen bestond. In een taaien strijd, die vele dagen duurde, hebben de duikbooten 26 schepen van totaal 164.000 b.r.t. in den grond geboord.

Van 6—13 Sept. 292.000 br.t. scheepsruimte tot zinken gebracht. — 13 Sept. (D.N.B.) — In de week van 6 tot 13 September heeft de Duitsche marine buitengewone successen behaald. Motortorpedobooten brachten op 7 September uit konvooien vijf vrachtschepen van totaal 13.500 ton tot zinken. Op 9 September meldden duikbooten, dat zij 21.500 ton tot zinken hadden gebracht en vervolgens vielen duikbooten in de wateren rond IJsland, zooals men weet, een konvooi van veertig schepen aan. Hiervan brachten zij 28 schepen van totaal 164.000 ton tot zinken. Rekent men hierbij de 93.000 ton scheepsruimte, die de Duitsche luchtmacht in hetzelfde tijdvak tot zinken bracht, dan verloren de Engelschen in deze week 292.000 ton.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderl. - Alg. Handelsbl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4822 A.)

A. **Turkije in zijn strijd om de neutraliteit. De moeilijke positie van het land temidden der oorlogvoerende partijen. —**

Na het einde van den Balkanoorlog van 1912-13 had het er alle schijn van, dat de „Zieke Man", die ruim anderhalve eeuw daarvoor zelfs Weenen bijna in zijn macht gekregen had, voorgoed over den Bosporus teruggedrongen zou worden. De afgunst der Europeesche mogendheden onderling deed toen voor Turkije Istanboel en Thracië tezamen met de engten van de Zee van Marmora behouden blijven.

Als reactie op deze Turksche vernedering ontstond de Jong-Turksche beweging. Enver Pascha tezamen met Talaat Bey stelden zich aan het hoofd, doch toen de wereldoorlog ongunstig voor het land verliep, leek het alsof ook deze beweging niet in staat was Turkije weer overeind te brengen. Na den wapenstilstand in 1918 kregen de Geallieerden de macht om alle Turksche gebieden naar verkiezing te bezetten. De Grieken landden in 1919 bij Smyrna en trachtten het land te veroveren. Het verdrag van Sèvres van Augustus 1920 liet van de zelfstandigheid van Turkije zoo goed als niets over.

Dat Turkije desondanks toch na enkele jaren weer een leidende rol in de Balkanpolitiek kon spelen, mag een wonder genoemd worden. Dit Turksche wonder is het werk van Kemal Pasja, die later Ataturk (vader der Turken) genoemd werd.

De bolsjewistische revolutie was voor de Turken een geluk. Op het oogenblik van de allerdiepste vernedering, toen Istanboel door de Engelsche troepen bezet was en de laatste sultan voor een vrede gewonnen was, die nog slechts een klein overblijfsel van het Turksche rijk liet bestaan, zochten de Russen veiligheid aan hun Zuidelijke grens. Op 24 Augustus 1920 kwam er een voorloopige regeling tot stand te Moskou, waardoor de Turken van alle zorgen om hun Oostelijke grens bevrijd werden. De nationalisten onder leiding van Moestafa Kemal Pasja werden hierdoor in hun verzet tegen het verdrag van Sèvres niet weinig gesterkt. Ankara werd het middelpunt der Jong-Turksche beweging. Engeland, dat eerst de Grieken voor hun avontuur in Klein-Azië aangemoedigd had, liet deze, toen het verzet der Turken te krachtig bleek, in den steek. De Jong-Turken bleken sterker dan de Grieken en het werd een gruwelijke oorlogsepisode, waarin telkens de naam van den wapenfabrikant Sir Basil Zaharoff opduikt. Meer dan twee jaren duurde de krijg. Op 11 September 1922 kwam het tot een wapenstilstand met de Grieken. Op 21 November begonnen de definitieve vredesonderhandelingen te Lausanne. Eerst op 24 Juli 1923 kwam men tot een accoord. Turkije kreeg ongeveer zijn tegenwoordige grenzen. De oude capitulaties — de voorrechten van de Europeesche ingezetenen in het Turksche rijk — werden afgeschaft. Turkije werd een nationale staat. Onzacht werden de Grieken gedwongen Klein-Azië te verlaten.

Na den vrede van Lausanne heeft Kemal hoofdzakelijk gewerkt aan de binnenlandsche hervorming van zijn rijk. Grootsche plannen op economisch en sociaal gebied werden uitgewerkt. Mede tengevolge van wat men als verraad van den sultan beschouwde — het verdrag van Sèvres — werden alle officiëele banden met den Islam verbroken. Kerk en staat werden volkomen gescheiden, ja meer nog. In Turkije beschouwt men de religie bijna als een vijand van het nationalisme. De leidende persoonlijkheden van de Turksche republiek staan geheel onder invloed van het Fransche leekenonderwijs uit de laatste jaren voor den wereldoorlog. Velen van hen hebben in Parijs gestudeerd. Met behulp van Duitsche ingenieurs werden belangrijke technische werken uitgevoerd, terwijl het leger, evenals voor den wereldoorlog, in belangrijke mate onder Duitschen invloed staat.

TURKIJE

Volgens de volkstelling van 1935 kon nog altijd 76.7 pct. der mannelijke bevolking niet lezen en schrijven en 91 pct. van de vrouwen had het al evenmin zoover gebracht. Onder zulke omstandigheden kan het hervormingswerk slechts langzaam vorderen. Op het punt van buitenlandsche politiek wist Kemal het nieuwe Turkije in belangrijke mate doen gelden. Het kreeg de leiding van de nieuwe Balkan-Entente, die op 9 Februari 1934 tusschen Griekenland, Roemenië, Turkije en Zuid-Slavië werd gesloten en waarbij de onderteekenaars de veiligheid van hun grenzen waarborgden. Met zijn buren Iran en Irak sloot het een soortgelijk pact voor grensbeveiliging, n.l. het verdrag van Saädabad van 1937.

Op 10 November 1938 stierf Kemal Pasja. **Ismet Inönü,** die langen tijd zijn naaste medewerker geweest was, werd zijn opvolger. Hij zette het consolideeringswerk van zijn voorganger op denzelfden voet voort.

Met de Sovjet-Unie bleef de oude politiek van goede verstandhouding voortbestaan. Van de zijde van Engeland en Frankrijk werd Turkije in 1938 aangezocht tot een bondgenootschap, dat kennelijk tegen Duitschland gericht was. Frankrijk ontzag Turkije door een soepele houding bij de regeling van het Syrische grensgeschil, de kwestie van het Sandzjak Alexandrette. Turkije wilde zich echter nog aan niets binden, zoolang het niet de houding van de Sovjet-Unie kende. In Juli 1939 zond **Inönü** den minister van Buitenlandsche Zaken, **Saradzjogloe,** naar Moskou, waar hij enkele weken bleef onderhandelen. De Sovjet-Unie stond op dat moment juist op het punt het non-agressiepact met Duitschland af te sluiten en toonde weinig neiging op de Turksche inschikkelijkheid in te gaan. Daarop sloot Turkije met Frankrijk en Engeland een bondgenootschap. Het bleef evenwel bij het uitbreken van den oorlog „non-belligerent, zij het niet neutraal". De relaties met Moskou zijn correct, doch passief.

De Duitsche successen bleken een goede voedingsbodem voor een nauwere toenadering tot Duitschland, aan welks zijde het ook in den wereldoorlog gestreden had. Er kwam een uitvoerig handelsverdrag tot stand en dit had tengevolge, dat het bondgenootschap met Engeland meer en meer tot een doode letter verviel.

Na den Balkanveldtocht maakte Turkije zich nog meer van zijn bondgenooten los, doch tegelijkertijd legde de premier **Saydam** herhaaldelijk verklaringen af, waarin de vastbeslotenheid der regeering tot uitdrukking kwam, het land tegen elken aanval met wapengeweld te verdedigen.

De positie voor Turkije is onder de huidige omstandigheden nu Rusland en Engeland bondgenooten geworden zijn, moeilijker dan ooit tevoren. De Engelschen hebben door de bezetting van Iran, Irak en Syrië een militair zeer sterke positie tegenover Turkije ingenomen. De Russen zijn in de Perzische bergen doorgedrongen, zoodat ook tegenover hen de positie van het Turksche leger ernstig verzwakt is. Bij de Europeesche grenzen staan de Duitschers, vereenigd met Roemenen en Bulgaren, welke laatsten nimmer een goede verstandhouding met de Turken hebben kunnen vinden.

Geen van de strijdende partijen zal toelaten, dat de andere eenig voordeel behaalt ten koste van de Turksche neutraliteit.

Het Turksche leger beschikt over ongeveer 3 millioen geoefende mannen in oorlogstijd (op een totale bevolking van 16.5 millioen zielen!). Het is slechts ten deele gemotoriseerd en heeft volgens deskundigen een zwakke luchtvloot. Kwetsbaar is het land vooral langs de grens met Syrië, terwijl ook de rijke kolenmijnen langs de Zwarte Zee zeer moeilijk tegen eventueele Russische aanvallen te verdedigen zijn.

(Vor. ber. Neutraliteit 4733)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Toen Freiherr Carl Gustaf Mannerheim reeds vijftig jaren was, was hij in Finland nog een onbekend man — thans op 74-jarigen leeftijd hangt zijn foto als 's lands gevierde vrijheidsheld in alle scholen, woningen en openbare gebouwen.

Hij werd geboren in de buurt van Abo, in Zuid-Finland. Op twee-en-twintigjarigen leeftijd werd hij officier in de gardekavallerie van den Russischen czaar. In de Russisch-Japansche oorlog 1904-'05 was hij kolonel. Twee jaren bereisde hij Centraal-Azië en China. In den wereldoorlog was hij bevelhebber van een Russisch legercorps.

Tot 1917 was Mannerheim voor alles soldaat, die trouw de verplichtingen van zijn eed ten opzichte van zijn hoogsten bevelhebber nakwam. Na het uitbreken van de bolsjewistische revolutie keerde hij naar Finland terug en sloot zich aan bij de nieuw gevormde nationalistische Finsche regeering onder leiding van Svinhufvud, die als hardnekkige nationalist sedert 1914 in Siberië verbannen geweest was. Van hem kreeg Mannerheim de opdracht het Finsche staatsgebied van de rondzwervende en plunderende troepen Russische soldaten en Finsche kommunisten te zuiveren.

Mannerheim

Het land had sedert 1898 geen militaire dienstplicht meer gekend. De eenige hulpkrachten, waarover Mannerheim de beschikking kreeg, was een soort landstorm, die eerst een half jaar bestond. In korten tijd onderwierp hij dit korps aan eenige scholing en in den nacht van 25 op 26 Januari 1918 waagde hij bij verrassing in Oesterbotten een slag tegen de Russen, die succes opleverde en 5000 manschappen tot capitulatie dwong. Dat was het begin van de Finsche bevrijding, op dien dag steeg Mannerheims ster aan Finlands politieken hemel.

In het najaar van 1918 werd Mannerheim na het vrijwillig aftreden van Svinhufvud met de leiding der regeering belast. Vele malen ondernam hij daarop reizen naar het buitenland, naar Engeland en Frankrijk vooral, om Finlands erkenning als zelfstandige staat te bewerkstelligen. Het jaar daarop ontging hem het presidentschap van het zelfstandig geworden Finland door een kleine stemmenminderheid.

Daarop bleef Mannerheim geruimen tijd op den achtergrond en was alleen als raadsman voor de organisatie van 's lands weerbaarheid werkzaam. In 1936 ondernam hij een groote expeditie naar Indië, waar hij zijn liefhebberij als hartstochtelijk jager ruimschoots uitvieren kon. Over Centraal-Azië verscheen van zijn hand een belangwekkend boekwerk.

In 1939 werd hij opnieuw met de opperste leiding van het Finsche leger belast. Algemeen werd de succesvolle Finsche verdediging in dezen eersten oorlog tegen de Sovjet-Unie aan zijn militaire bekwaamheden toegeschreven. In den nieuwen oorlog, die Finland thans tegen de Sovjet-Unie voert, ligt de opperste legerleiding weer in zijn hand. Uit erkentelijkheid voor de door zijn legerkorpsen behaalde successen, werd Mannerheim onlangs door Adolf Hitler onderscheiden.

(Vor. ber. Maarsch. Mannerheim 4817 C.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Radiorede van president Roosevelt - „Actieve verdediging" aangekondigd. - Duitsch commentaar. —

Washington 12 September (D.N.B.) — President Roosevelt begon zijn radiorede met een herhaling van de Noord-Amerikaansche lezing van het incident met de „Greer". In strijd met de officieele Duitsche constateering verklaarde hij, dat de Duitsche duikboot het eerst, zonder waarschuwing, op den torpedojager had gevuurd; deze bevond zich in wateren, die de Amerikaansche regeering had uitgeroepen tot wateren der eigen defensie.

Uit deze handeling, zoo beweerde Roosevelt, spreekt een politiek van ongebreideld geweld tegen ieder schip, dat de zeeën bevaart, onverschillig of het oorlogvoerend of niet-oorlogvoerend is. Het betrof een daad van „zeeschuimerij". Het was niet de eerste Duitsche zeeschuimersdaad in dezen oorlog tegen de Amerikaansche vlag: aanval is gevolgd op aanval.

Roosevelt noemde in verband hiermede het geval van de „Robin Moore", het geval van de „Sessa", en het geval van de „Steel Seafarer". Bovendien beweerde hij, dat in Juli j.l. een Amerikaansch oorlogsschip in Noord-Amerikaansche wateren geruimen tijd door een duikboot was achtervolgd. Vier van de schepen, die tot zinken gebracht of aangevallen zijn, voeren onder de vlag der Vereenigde Staten; in het vijfde geval betrof het een schip, dat onder Panameesche vlag voer.

In het verdere verloop van zijn rede sprak Roosevelt over „Nazicomplotten" op het geheele westelijke halfrond en verklaarde, dat zoodra de wereld buiten het Amerikaansche continent onder de heerschappij der As zou staan, de As-mogendheden de Vereenigde Staten wat betreft scheepsbouwmogelijkheden, verre zouden overtreffen.

De Vereenigde Staten, zoo zeide Roosevelt, hebben een zeer eenvoudige fundamenteele politiek, n.l. die, dat geen enkele natie het recht heeft de oceanen der wereld op grooten afstand van het eigenlijke oorlogstooneel voor den handel van andere landen onveilig te maken. De tijd is gekomen, dat het Amerikaansche volk moet inzien, dat „de veiligheid der Vereenigde Staten wordt bedreigd" en dat dit zoo niet kan doorgaan.

Het is geen oorlogsdaad van den kant der Vereenigde Staten, wanneer men de zeeën verdedigt, die voor de Amerikaansche verdediging van belang zijn.

„Van nu af aan", zoo zeide Roosevelt woordelijk, „loopen Duitsche of Italiaansche oorlogsschepen alleen op eigen risico deze wateren binnen, welker bescherming van belang is voor de Amerikaansche defensie. De bevelen, die ik als opperbevelhebber van het leger en de vloot der Vereenigde Staten heb gegeven, houden in, dat deze politiek moet worden uitgevoerd, en wel terstond. De uitsluitende verantwoordelijkheid berust bij Duitschland. Het zal niet tot een schietpartij komen, tenzij Duitschland daar naar blijft streven."

Duitsch commentaar. — Berlijn, 13 Sept. (U.P.) — In hun commentaar op de rede van Roosevelt verklaarden Duitsche bevoegde kringen: De president heeft de wereld verklaard, dat hij alleen verantwoordelijk is voor de toekomstige gebeurtenissen.

Het Duitsche Rijk is in een dwangpositie gebracht, waartegen het de gepaste maatregelen moet nemen.

Alle incidenten heeft Roosevelt zèlf geschapen, daar hij hoopte een incident te veroorzaken, waardoor de Ver. Staten in den oorlog konden treden. Zijn beweringen zijn leugens en hierdoor ontpopt de president der Ver. Staten zich als leugenaar.

Berlijn, 13 Sept. (D.N.B.) — De Duitsche pers geeft in krasse bewoordingen uiting aan haar verontwaardiging over de huichelachtigheid van Roosevelt, die onder het mom van zijn voorgewend streven om Amerika buiten den oorlog te houden, zijn land tegen den wil der bevolking ramp brengt.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4820 N.; incident „Greer" 4824 F.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Oorlogs-winterhulp. —

15 Sept. — De giften van het Duitsche volk voor het oorlogswinterhulpwerk 1940-1941 overtreffen ver alle tot nu toe bijeengebrachte bedragen, ook die van het eerste oorlogswinterhulpjaar: het totale bedrag is 916 millioen mark, 235 millioen mark meer dan in het vorige jaar. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Winterhulpwerk 4585 C.)

D. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Uitbreiding vlootbasis Soerabaja. —

Shanghai, 15 Sept. (Europapress) — De werkplaatsen van de vlootbasis Soerabaja zullen aanzienlijk worden uitgebreid. In totaal zullen tien nieuwe hallen worden gebouwd, waarvan de kosten meer dan twee millioen gulden zullen bedragen. De machines zullen door de Vereenigde Staten geleverd worden. In verband met het feit, dat de Vereenigde Staten echter niet vlot leveren, verwacht men, dat het eenigen tijd zal duren, voordat de nieuwe installaties in gebruik zullen worden genomen. (Vaderland)

(Vor. ber. Oorlogsvoorbereidingen 4784 C.)

E. NEDERLAND. — Beperking gebruik van gedistilleerd. —

Den Haag, 13 Sept. — De toewijzing van alcohol voor de fabricage van gedistilleerd is thans vastgesteld op vijf-en-dertig procent van de hoeveelheid, die in 1939 voor binnenlandsch verbruik is verwerkt. De distillateurs kunnen dus op het oogenblik niet meer leveren dan een bepaald percentage van de hoeveelheden, die zij in 1939 aan slijterijen, café's, enz. hebben verstrekt. (Vaderland)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Oorlogswinterhulp - Manifest van Rijkskanselier Adolf Hitler. —

Berlijn, 12 Sept. (D.N.B.) — De Führer heeft in een manifest het Duitsche volk opgeroepen zijn vrijwillig offer voor de winterhulp te brengen. Hierin wordt o.a. het volgende gezegd: In een gigantische worsteling strijdt in deze historische dagen onze weermacht voor het zijn of niet-zijn van de Duitsche natie, ja,

bovendien voor de instandhouding van Europa, dat sedert duizenden jaren de menschheid cultuur en beschaving heeft geschonken en dit in de toekomst weer moet doen.
Sinds twee jaar stelt daarom de Duitsche soldaat zijn bloed en zijn leven in de waagschaal voor de bescherming van ons dierbaar vaderland en ons volk. Moge het Duitsche vaderland zich door zijn houding en zijn eigen offervaardigheid de heldendaden van deze zonen waardig toonen.
De wereld kan hieraan zien, dat front en vaderland in het Duitsche rijk een in trouw bezworen eenheid vormen en derhalve onoverwinnelijk zijn.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Rijksk. Hitler 4829 D.; Winterhulpw. 4832 C.)

A. **ENGELAND. — Dienstplichtige leeftijd verhoogd tot 46 jaar. —**
Sept. — De leeftijd voor den militairen dienstplicht in Engeland werd verhoogd van 41 op 46 jaar. (Das Reich)
(Vor. ber. Dienstplicht 4557 A.)

B. **NEDERLAND. — Aanmelding Amerikaansche vermogenswaarden. —**
Den Haag, 12 Sept. — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende aanmelding van vermogenswaarden, toebehoorende aan de Vereenigde Staten van Amerika, aan hen, die de nationaliteit der Vereenigde Staten van Amerika bezitten of aan bepaalde andere personen. Vóór 15 October 1941 moeten alle vermogensbestanddeelen in het bezette Nederlandsche gebied, die toebehooren aan de V.S. of hun bezittingen, hun staatsburgers en andere personen, die aldaar verblijf houden, volgens den stand van 30 September 1940 benevens van 30 Juni 1941 worden opgegeven, bij latere verwerving volgens den stand van den dag van verwerving. Tot de vermogensbestanddeelen, waarvan de aanmelding verplicht is, behooren uiteraard ook de vorderingen op schuldenaars, die aan genoemde voorwaarden voldoen, en de rechten en aanspraken, die in een Nederlandsch openbaar register zijn ingeschreven.
Op overtredingen van de voorschriften dezer verordening staan gevangenisstraffen en geldboeten.
(Verordeningenblad No. 38, d.d. 12 Sept. 1941)
(V. b. Amerik. Vermogenswaarden 4778 A.)

C. **NEDERLAND. — Toelagen weermachtspersoneel.**
's-Gravenhage, 12 Sept. — Het verordeningenblad bevat een besluit van het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie nopens maatregelen ten aanzien van de bezoldiging en verzorging van militair en burgerlijk personeel der voormalige Nederlandsche zee- en landmacht, waarbij de ambtstoelagen worden ingetrokken. Daarnaast wordt bepaald, dat de militairen, die ten gevolge daarvan in inkomsten achteruit zouden gaan, in het genot worden gesteld van een persoonlijke toelage, gelijk aan het bedrag der tot dusver genoten ambtstoelage. Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging met terugwerkende kracht tot 1 April 1941.
(Verordeningenblad No. 38, d.d. 12 Sept. 1941)

D. **NEDERLAND. — Inschrijving van koopsommen, vergoedingen, enz. der Rijn- en binnenvloot in „Grootboek voor de Rijn- en binnenvloot" - 4% rentevergoeding. —**
's-Gravenhage, 12 Sept. — In het verordeningenblad is opgenomen een besluit van den Secretarissen-generaal van Waterstaat, van Financiën, van Justitie en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart tot regeling van de uitkeering van koopsommen en vergoedingen ingevolge het besluit herstel Rijn- en Binnenvaartvloot I. In dit besluit wordt de betaling van koopsom en vergoeding voor in beslag genomen vaartuigen geregeld. De koopsom en de vergoeding, de schadeloosstellingen en de toelagen voor de in beslag genomen vaartuigen worden in een „grootboek voor de Rijn- en binnenvloot" ingeschreven.
Op de ingeschreven bedragen wordt een jaarlijksche rente uitgekeerd van 4 pct., waarbij de interest ten laste van den staat komt.
Bij de inschrijving wordt aanteekening gehouden van de hypotheken en andere op de schepen drukkende zakelijke rechten.
Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.
(Verordeningenblad No. 38, d.d. 12 Sept. 1941)
(Vor. ber. Rijn- en Binnenvaartvloot 4624 E.)

E. **NEDERLAND. — Opheffing R.K. boerenorganisaties - Herorganisatie in de Nederlandsche Boeren- en Tuindersberoepsorganisatie. —**
's-Gravenhage, 12 Sept. — De secretaris van den K. N. B. T. B. deelt mede, dat met ingang van 11 September de commissaris, O. F. J. Damave, van den Kath. Ned. Boeren- en Tuindersbond c.a. de zelfstandigheid van alle diocesane boerenorganisaties opgeheven heeft, met gelijktijdige omvorming van den K. N. B. T. B., tot één landelijken bond van boeren en tuinders, genaamd „Nederlandsche Boeren- en Tuindersberoepsorganisatie", kortweg N. B. T. B. De voormalige diocesane bonden maken van deze N. B. T. B. de gewestelijke afdeelingen uit.
De opheffing der diocesane bonden dient men zoodanig te verstaan, dat bestuur en statuten zijn verdwenen, maar dat de organen zijn blijven bestaan, die als gewestelijke afdeelingen in de N. B. T. B. zijn samengevoegd.
In afwachting van de aanwijzing van het toekomstige bestuur van deze gewestelijke afdeelingen, is één lid van elk opgeheven diocesaan bestuur aangewezen als tijdelijk verantwoordelijk beheerder van de gewestelijke afdeelingen. (De Tijd)
(V. b. R.K. Boeren- en Tuindersbond 4787 D.)

F. **NEDERLAND. — Bodemproductie - Regeeringscommissaris ir. A. L. H. Roebroek vervangen door G. J. Ruiter. —**
Den Haag, 12 Sept. — De secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij heeft aan ir. A. L. H. Roebroek te Den Haag, met ingang van 12 September eervol ontslag verleend als regeeringscommissaris voor de Bodemproductie.
Met ingang van denzelfden datum is benoemd tot regeeringscommissaris voor de Bodemproductie, G. J. Ruiter, directeur-generaal van den Landbouw te Den Haag. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. G. J. Ruiter 4803 A.; ir. A. L. H. Roebroek 4753 A.)

G. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japanners vertrekken. —**
Batavia, 12 Sept. (A.N.P.) — Meer dan duizend Japansche onderdanen zullen 13 Sept. met de „Sikama Maroe" uit Nederlandsch-Indië vertrekken, als gevolg van de toenemende spanning in het Verre Oosten. Hiermede zijn in een maand tijds 3000 Japanners naar hun land teruggekeerd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Ned. Oost-Indië—Japan 4817 B.)

H. **ENGELAND. — Spitsbergen ontruimd. —**
13 Sept. — Nadat officieel te Londen was verklaard, dat de Britten op Spitsbergen zouden blijven, meldt thans het Zwitsersche persagentschap uit Londen, dat de Britsche troepen, nadat zij de kolenmijnen en den radiozender onbruikbaar hebben gemaakt, het eiland weer hebben verlaten. De voorraden hebben zij meegenomen. Na de evacuatie der aldaar wonende Noorsche bevolking is de expeditie naar Engeland teruggekeerd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bezetting Spitsbergen 4827 D.)

I. **NEDERLAND. — Sluikhandel - Scherp optreden. —**
Den Haag, 14 Sept. — De Rijkscommissaris maakt bekend:
De commissaris-generaal voor de veiligheid heeft zich opnieuw genoopt gezien met de scherpste middelen energiek op te treden tegen de volksparasieten, die een behoorlijke levensmiddelenvoorziening van het Nederlandsche volk stelselmatig saboteeren.
De Duitsche Sicherheitspolizei heeft te Renkum in de provincie Gelderland omvangrijke clandestiene

slachtingen opgespoord. De vier hoofdschuldigen zijn naar een Duitsch concentratiekamp overgebracht om daar te boeten voor hun misdadig optreden.
Hierbij moet nogmaals het ondermijnende optreden tegen de belangen des volks van degenen, die ondanks alle waarschuwingen uit louter winstbejag zich aan de gemeenschap vergrijpen, aan de kaak worden gesteld. Moge de hun opgelegde straf opnieuw een waarschuwing zijn voor allen, die de wet ontduiken en in hun gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef jegens de volksgemeenschap, deze benadeelen.
Laten zij in het oog houden: men blijft toeslaan.
(Vaderland) **(Vor. ber. Sluikhandel 4827 H.)**

A. **NEDERLAND. — Rechterlijke macht - Mr. Jellinghaus en mr. Jolles gepensionneerd. —**
's-Gravenhage, 13 Sept. — De rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft wegens het bereiken van de leeftijdsgrens, mr. E. Jellinghaus, president van het gerechtshof te 's-Gravenhage, en mr. J. M. Jolles, president van het gerechtshof te Amsterdam, eervol uit hun ambt ontslagen en gepensionneerd. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Ouderdomsgrens rechters 4766 D.)

B. **NEDERLAND. — Radiomuziekfeest. —**
Hilversum, 14 September. — 14 Sept. had in de studio te Hilversum, de opening plaats van het Nederlandsche radiomuziekfeest. Tal van genoodigden, waaronder de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dr. T. Goedewaagen, de heer Jan Goverts, hoofd van de afdeeling muziek van het departement, de directeur-generaal van den Nederlandschen Omroep, de heer ir. W. A. Herweyer, alsmede verscheidene kopstukken uit de muziek-, radiomuziek- en radiowereld waren aanwezig.
Prof. dr. Goedewaagen opende het feest met een rede, waarin hij het doel van dit radiomuziekfeest verklaarde.
(Telegraaf)
(Vor. ber. ir. W. A. Herweyer 4626 A.)

C. **NEDERLAND. — Mausoleum voor wijlen ex-keizer Wilhelm II. —**
Utrecht, 15 Sept. — Een architect uit Berlijn is begonnen met den bouw van een mausoleum in den tuin van „Huize Doorn", waar wijlen ex-keizer Wilhelm II jarenlang heeft gewoond en is overleden.
Wanneer het gereed is, zal het stoffelijk overschot, dat thans in de hofkapel rust, in alle stilte in dezen grafkelder worden bijgezet. (Utrechtsch Dagblad)
(Vor. ber. Wilhelm II 4718 A.)

D. **FRANKRIJK. — Verklaring van Laval. —**
Vichy, 15 Sept. (A.N.P.) — Pierre Laval heeft na zijn genezing tegenover den vertegenwoordiger van United Press o.m. verklaard, dat degene, die op hem schoot, tegen de samenwerking met Duitschland heeft willen demonstreeren. Deze samenwerking is echter een materieele en politieke, een economische en militaire voorwaarde voor het behoud van Frankrijk en zijn koloniaal rijk; men moet de toekomst vastberaden tegemoet zien en naar een duurzamen vrede streven, waarbij alle gevoelens van haat zijn uitgesloten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Laval 4825 D.)

E. **FINLAND. — Rede van min. Tanner - Geen vredesonderhandelingen met de Sovjet-Unie. —**
Helsinki, 15 Sept. (D.N.B.) — De Finsche minister van Handel en Nijverheid, Tanner, heeft te Waasa een rede gehouden, waarin hij de in het buitenland verspreide geruchten over beweerde voornemens van Finland om een afzonderlijken vrede met de Sovjet-Unie te sluiten, tegensprak.
In nog geen 25 jaar tijds, zoo verklaarde de minister, heeft Finland voor zijn zelfstandigheid en vrijheid drie uiterst zware oorlogen moeten voeren, den eersten om de zelfstandigheid te verkrijgen, den tweeden om de verkregen vrijheid tegen een ruwen aanval van het bolsjewisme te verdedigen, en thans den derden, om de onrechtvaardigheden van den vorigen oorlog uit den weg te ruimen en voor de toekomst vaste grondslagen te scheppen.
De buitenlandsche radio en de buitenlandsche bladen verspreiden geruchten, volgens welke Finland groote verliezen heeft geleden in den oorlog en het volk oorlogsmoede is. De bedoeling van deze geruchten is duidelijk. Men probeert een splitsing te veroorzaken, om de militaire positie der Sovjets te verlichten. Het spreekt vanzelf, dat deze geruchten volkomen uit de lucht zijn gegrepen. Door geen enkele instantie in Finland worden vredesonderhandelingen gevoerd. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat de Sovjet-Unie den oorlog tegen Duitschland zal verliezen.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Min. Tanner 4152 B.; Kabinet 4749 F.)

F. **NOORWEGEN. — Engelsche overval op Noorsche schepen - 200 burgers gedood. —**
Oslo, 15 Sept. (D.N.B.) — Bij den Engelschen overval aan de Noord-Noorsche kust, is het passagiersschip „Richard With", tot zinken gebracht. Van de passagiers en de bemanning, in totaal 130 personen konden zich slechts 26 in veiligheid stellen. Meer dan 100 personen zijn om het leven gekomen.
Behalve dezen overval hebben de Engelschen nog een ander Noorsch schip aangevallen, n.l. het schip „Baroy" (600 brt.). Ook dit schip voer niet in convooi en was onbewapend. Aan boord bevonden zich 105 Noorsche burgers, waarvan er slechts 14 konden worden gered.
In totaal zijn dus 200 Noren door de Britten vermoord. Zij voeren ook niet in dienst van de Duitsche weermacht. (Telegraaf)

G. **NEDERLAND. — N.S.B. - Richtlijnen politieke actie. —**
Utrecht, 15 Sept. — In een reeks daartoe speciaal georganiseerde bijeenkomsten zal de leider van de N.S.B. ir. A. A. Mussert, in de komende weken aan de werkers dier beweging richtlijnen geven voor de politieke actie.
13 Sept. werd te Groningen de eerste van deze vergaderingen gehouden.
Ir. Mussert, onderwierp de groote nationaal-socialistisch-fascistische revolutie van dezen tijd aan een bespreking, waarbij hij een vergelijking maakte met vroegere omwentelingen. Voortgaande ging spr. in op den veldtocht tegen het bolsjewisme, welks oogmerk de verovering van Europa is.
Uitvoerig behandelde spr. voorts den tijd na 10 Mei 1940. Hierbij gaf hij aan hoe verder moet worden gebouwd.
De taak van heden is: 1e. opbouw der beweging, 2e. het winnen van het Nederlandsche volk voor het nat. socialisme, 3e. de militairiseering van de leden, en 4e. de actieve deelneming aan den oorlog in het Oosten. (Utrechtsch Dagblad)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4828 D.)

H. **NEDERLAND. — Positie der joden - Verbodsbepalingen. —**
Den Haag, 15 Sept. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De Commissaris-generaal voor de Veiligheid heeft een verordening over het optreden van joden in het openbaar uitgevaardigd, welke o.m. bepaalt, dat het den joden verboden is, deel te nemen aan openbare bijeenkomsten of gebruik te maken van inrichtingen, bestemd voor ontspanning, tijdverdrijf en voorlichting.
In het bijzonder is den joden verboden om openbare parken en dierentuinen te bezoeken; te verblijven in hotels, pensions, café's en restaurants; schouwburgen, cabarets, bioscopen, variété's en concerten; zwembaden; openbare leeszalen, bibliotheken en musea; het deelnemen aan openbare sportverrichtingen, markten, veilingen, goederenbeurzen en abattoirs.
Voor het veranderen van woonplaats is een vergunning vereischt. (Vaderland)
(Vor. ber. Joden 4816 C.)

I. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oogst 1941. —**
Berlijn, Sept. — De correspondent van het A.N.P. meldt:
Volgens de „National-Sozialistische Landpost" waren op 6 Sept. j.l. de rogge-oogst voor 96% en de wintertarwe-oogst voor 85% binnengehaald. De juiste opbrengst kan pas na afloop

van de dorschcampagne worden nagegaan. In ieder geval is de Engelsche hoop op een verregenen van den oogst niet in vervulling gegaan, noch zijn de pogingen van die zijde, om het gewas door het afwerpen van brandplaatjes te vernielen, gelukt, zoo constateert het blad. Hoewel de vochtige Augustusmaand een aanzienlijke vertraging in het rijpingsproces heeft teweeggebracht, staat de hoeveelheid op 6 September binnengehaalde granen slechts 2 à 3% ten achter bij die van het vorig jaar.
De aardappeloogst zal wel niet de recordopbrengst van het vorig jaar halen, doch men verwacht toch, dat zij nog zóó groot zal zijn, dat men nog niet eens een derde deel er van noodig zal hebben om in de Duitsche behoefte aan aardappelen voor menschelijk gebruik te voorzien. De rest is dan voor pootgoed, veevoeder, uitvoer, fabrieksaardappelen, enz. Hierbij is men dan uitgegaan van de veronderstelling, dat het Duitsche volk thans 50% meer aardappelen consumeert dan in vredestijd.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Landbouw 3698 C.)

A. **SOVJET-UNIE. — Schepen naar geallieerde havens gedirigeerd. —**
Sjanghai, 16 Sept. (S.P.T.) — In reederskringen is bekend geworden, dat de Sovjet-Unie Sovjet-vaartuigen, die zich in de buurt van Bangkok, Manilla of Hongkong bevinden, heeft bevolen, zich onverwijld naar die havens te begeven. Schepen, die zich op het oogenblik ten Zuiden van de Philippijnen bevinden, kregen bevel om vandaar koers te zetten naar Sydney.
(Alg. Handelsblad)

B. **HONGARIJE. — Kabinet - Mutatie. —**
Boedapest, 16 Sept. (D.N.B.) — De Hongaarsche minister voor de Voedselvoorziening, Laky, is afgetreden. Generaal Gyoerffy Bengyel, plaatsvervanger van den minister van Defensie, is tot zijn opvolger benoemd. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 4624 A.)

C. **IRAN. — Reza Sjah Pahlavi afgetreden ten gunste van zijn oudsten zoon. —**
Berlijn, 16 Sept. (D.N.B.) — Het Iranische parlement is 16 Sept. in buitengewone zitting bijeengeweest. De minister-president, Foeroeghi, legde in deze zitting de volgende belangrijke verklaring af, zoo meldt het agentschap „Pars":
„Ik heb den afgevaardigden en het volk van Iran de belangrijke mededeeling te doen, dat Zijne Keizerlijke Majesteit Reza Sjah Pahlavi om gezondheidsredenen afstand van den troon heeft gedaan ten gunste van zijn oudsten zoon, den kroonprins, Mohamed Reza Pahlavi, als zijn rechtmatigen opvolger. Deze heeft de macht overeenkomstig de wet en de constitutie in handen genomen."
De minister-president wekte het parlement op, Woensdag weer bijeen te komen, opdat de nieuwe souverein de door de wet voorgeschreven formaliteiten voor het parlement vervullen kan. (N. R. Crt.)
(V. b. Keizer 4808 C.; min.pres. Foeroeghi 4813 B.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — De „Montana", varende onder Panameesche vlag, tot zinken gebracht - Amerikaansche verdedigingszone; verklaring van Conally. —**
New York, 13 Sept. (D.N.B.) — Bijna de geheele pers publiceert een bericht van het departement van Buitenlandsche Zaken, als zou de Amerikaansche vrachtboot „Montana" (1700 ton), die onder Panameesche vlag voer, tot zinken zijn gebracht.
Amerikaansche verdedigingszone; verklaring van Conally. — De voorzitter van de Senaatscommissie voor Buitenlandsche Zaken, Conally, heeft naar D.N.B. uit Washington meldt, in een commentaar op de rede van Roosevelt verklaard, dat de verdedigingszone alleen betrekking heeft op het gebied rondom het Amerikaansche continent tot aan IJsland, doch niet op het gebied ten Oosten van IJsland, noch op de Azoren en de Roode Zee. (Haagsche Crt. - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Scheepvaart 4832 B.)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Onderwijs. —**
Sept. — Het Duitsche Rijk telde in 1940 57.318 volksscholen met 200.376 klassen. Op deze scholen werd aan 8.243.077 kinderen onderricht gegeven. (Das Reich)

F. **NEDERLAND. — Huis van Oranje-Nassau - Vermogen verbeurd verklaard - Verbod tot het gebruik der namen van de levende leden. —**
Den Haag, 16 Sept. — Het Rijkscommissariaat deelt mede:
Wilhelmina van Oranje-Nassau houdt, zonder iets geleerd te hebben uit den loop der gebeurtenissen, halsstarrig vast aan het bolsjewistisch-kapitalistische front en plaatst zichzelf daarmede buiten de gemeenschap van het nieuwe Europa. Zij richt tot het staatshoofd en de weermacht van het Groot-Duitsche Rijk verbazingwekkende scheldwoorden. Zij spoort uit de verte de Nederlanders op onverantwoordelijke wijze aan tot het plegen van daden van geweld tegen de bezettende macht, welke slechts de hardste represailles ten gevolge zouden hebben.
In opdracht van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft dientengevolge de commissaris-generaal voor de Veiligheid op grond van artikel 1 der Verordening no. 33/1940 omtrent het verbeurd verklaren van het vermogen van personen, die een anti-Duitsch of tegen het Duitsche Rijk gericht streven bevorderen, bepaald, dat die vermogenswaarden van de levende leden van het Huis Oranje-Nassau worden verbeurd verklaard, welke zich in het bezette Nederlandsche gebied bevinden.
De verbeurdverklaring wordt door hare openbare bekendmaking van kracht (artikel 4, alinea 1 van de Verordening no. 33/1940).
De verbeurdverklaarde vermogenswaarden zullen krachtens artikel 4 alinea 2 van de genoemde verordening voor doeleinden ten algemeenen nutte in het bezette Nederlandsche gebied worden gebruikt, voor zoover deze waarden niet voor den duur van den oorlog voor de bezettende macht noodig zijn.
Verbod tot het gebruik der namen van de levende leden. — In aansluiting op het bovenstaande deelt het Rijkscommissariaat op 17 Sept. nog mede, dat op grond van artikel 45 (1) van de verordening no. 138/41 door den commissaris-generaal voor de Veiligheid wordt bepaald: dat het noemen of gebruiken van namen der levende leden van het Huis Oranje-Nassau door economische en niet-economische vereenigingen en stichtingen, openbare en particuliere instellingen en inrichtingen, alsmede in firmanamen en als aanduiding van een handelsartikel is verboden. Eveneens is het gebruik van afbeeldingen verboden, waardoor een contact met het Huis Oranje-Nassau wordt aangeduid.
Handelingen in strijd met deze verordening zijn overtredingen en worden overeenkomstig artikel 45 (2) van de verordening no. 138/41 bestraft, voor zoover niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf is vastgesteld.
De afkondiging van deze verordening geschiedt door bekendmaking in de pers. Zij treedt met haar publicatie in werking.
(Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Huis van Oranje 4740 C.)

G. **BOLIVIA. — Economische betrekkingen met de Ver. Staten. —**
16 Sept. — Als tegenprestatie voor de leening van $ 80 millioen, welke de Boliviaansche regeering van de Ver. Staten heeft aanvaard voor spoorwegaanleg en bodemverbetering, moet Bolivia twee derde van de totale Boliviaansche tinproductie, alsmede de geheele wolframproductie aan de Ver. Staten leveren.
(Keesings Fin. Archief)

H. **NEDERLAND. — Distributie - Eieren alleen voor zieken. —**
Den Haag. — De secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat na 20 September voorloopig geen bon meer voor het koopen van eieren zal worden aangewezen. De beschikbare hoeveelheid eieren zal voorshands uitsluitend voor zieken e.d. verkrijgbaar worden gesteld. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Distributie 4821 D.; Eieren 4430 C.)

I. **BULGARIJE. — Bolsjewistische beschuldiging - Bulgaarsch démenti. —**
Sofia, 16 Sept. (D.N.B.) — De Bulgaarsche regeering heeft 15 Sept. door haar gezant in Moskou haar antwoord laten overhandigen op de door de Sovjet-regeering geuite bezwaren. Zij verklaart daarin categorisch, dat alle in de Sovjet-nota vervatte beweringen,

als zou Bulgarije jegens de Sovjet-Unie een deloyale houding hebben aangenomen, onjuist zijn.
De Bulgaarsche regeering is vooral verrast door de bewering, dat Bulgarije basis zou zijn geworden voor Duitsch-Italiaansche oorlogshandelingen tegen de Sovjet-Unie. Zij weet niets van uitdagende acties tegen de Sovjet-Unie op haar gebied.
Ten aanzien van de luchtaanvallen op Bulgaarsch gebied, beschikt de regeering over voldoende overtuigende bewijzen, dat de bommen in kwestie van Sovjet-vliegtuigen afkomstig zijn. Niet alleen de bommen vormen een bewijs, doch ook het neerlaten van parachutespringers, wier herkomst duidelijk werd vastgesteld. (Telegraaf)

A. NEDERLAND. — Mr. J. E. W. Duys overleden. —
Den Haag, 16 Sept. — In den ouderdom van 66 jaar is overleden mr. J. E. W. Duys, sedert kort vrederechter, en jarenlang lid der Tweede Kamer, waarin hij zitting had voor de S.D.A.P. In 1935 kwam het tot een breuk met deze partij, waarvan het bestuur hem royeerde.
Sedert 1923 woonde de heer Duys in Den Haag, waar hij kort lid van den raad is geweest en waar hij (na in 1926 gepromoveerd te zijn) als advocaat gevestigd was. Later is hij te Lochem gaan wonen en in 1938 trad hij toe tot de N.S.B. In Aug. 1941 werd mr. Duys nog tot vrederechter benoemd. (Het Vaderland)

B. ENGELAND. — Staatsschuld. —
16 Sept. — De Engelsche staatsschuld per eind Maart bedroeg ongeveer £ 11.400 millioen. Zij is in den loop van het laatste jaar met ongeveer 2½ milliard gestegen. De staatsschuld in 1914 bedroeg £ 650 millioen. (Keesings Fin. Archief)
(Vor. ber. Staatsfinanciën 4671 A.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Levering van oorlogsmateriaal aan Engeland. —
Washington, 16 Sept. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft 15 Sept. het aangekondigde verslag over de hulpverleening aan Engeland aan het Congres voorgelegd. Sedert de Leen- en Pachtwet in werking is getreden, heeft de uitvoer van Amerikaansch oorlogsmaterieel naar landen, die tegen de As-mogendheden strijden, 190.447.670 dollar bedragen. Daarbij moet nog gerekend worden het oorlogsmaterieel ter waarde van 35.946.701 dollar, dat reeds is afgestaan doch nog niet verscheept is. Andere diensten, zooals herstellingen aan oorlogsschepen, vergden een bedrag van 78.169.377 dollar. In totaal hebben de Vereenigde Staten dus in het kader van de wet tot hulpverleening aan Engeland voor 304.563.748 dollar geëxporteerd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Hulp aan Engeland 4672 A.)

D. NEDERLAND. — N. S. B. - Vormingshuis te Hoensbroek geopend. —
16 Sept. — Te Hoensbroek is in tegenwoordigheid van functionarissen van de N.S.D.A.P. en de N.S.B. het eerste Huis der Vorming van den Kring Limburg van de N.S.B. geopend. Als sprekers traden op Oberdienstleiter Schmidt, en de heeren Sommer, dr. Van Genechten en Nije die de voornaamste punten van de nationaal-socialistische vorming hebben behandeld. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4834 G.)

E. AMSTERDAM. — Gem. Universiteit - Dr. J. A. A. Ketelaar, dr. J. ten Cate en dr. J. C. Schippers tot hoogleeraar benoemd. —
Amsterdam, 16 Sept. — Tot hoogleeraar in de anorganische scheikunde aan de universiteit van Amsterdam is dr. J. A. A. Ketelaar, thans lector aan de Leidsche Universiteit, benoemd als opvolger van prof. dr. A. Smits.
Dr. J. C. Schippers, is benoemd tot gewoon hoogleeraar in de kindergeneeskunde. Als directeur van het Emma-kinderziekenhuis geniet hij in Amsterdam reeds een groote bekendheid.
Dr. J. ten Cate, tot dusverre bijzonder hoogleeraar in de vergelijkende physiologie aan de universiteit, is thans benoemd tot gewoon hoogleeraar in de geneesmiddelenleer. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Onderwijs 4819 H.)

F. NEDERLAND. — Distributie - Verlaging brood- en boterrantsoenen - Verhooging aardappelrantsoen.
Den Haag, 17 Sept. — Van deskundige zijde deelt men mede, dat de ongunstige weersomstandigheden, die de oogstopbrengst hebben gedrukt, de voedselvoorziening voor den komenden winter in ons land niet gemakkelijker maken.
Het broodrantsoen zal, daar de graanoogst lager is geweest dan normaal, eenige vermindering moeten ondergaan.
Als gevolg van de dalende melkproductie van den veestapel, veroorzaakt door de verminderde hoeveelheid krachtvoer, welke nog beschikbaar is, zal, binnen afzienbaren tijd, ook het boterrantsoen moeten worden verlaagd. Het aardappelrantsoen daarentegen zal, als resultaat van een gunstiger voorraadpositie, worden verhoogd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Distributie 4835 H.)

G. VATICAAN. — Opheffing „Osservatore Romano".
18 Sept. — Het Vaticaansche blad „Osservatore Romano" zal ophouden te verschijnen. In plaats daarvan zal een blad worden uitgegeven, dat in alle belangrijke talen van de wereld zal uitkomen. (D. Ztg. i. d. Niederl.)

H. CHINA. — Tsjoengking regeering - Boodschap van gen. Tsjang-Kai-sjek aan Pres. Roosevelt. —
Tokio, 17 Sept. (S.P.T.) — De „Asahi Sjimboen" verneemt uit Hongkong, dat generaal Tsjang-Kai-sjek een boodschap tot den president der Ver. Staten heeft gericht.
In deze boodschap schildert Tsjang-Kai-sjek het belang van den Chineeschen tegenstand tegen Japan. China is als een soort veiligheidsblok tusschen Asmogendheden en democratieën te beschouwen.
Tsjang-Kai-sjek wenscht dan ook van den inhoud der besprekingen tusschen Amerika en Japan op de hoogte te worden gehouden. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Tsjang-Kai-sjek 4554 C.; Tsjoenking-regeering 4610 B.)

I. VEREENIGDE STATEN. — Convooien onder bescherming der Amerikaansche vloot op weg naar Engeland. —
Washington, 18 Sept. (D.N.B.) — De minister van Marine, Knox, heeft 17 Sept. in de persconferentie verklaard, dat de Amerikaansche vloot „alle methoden" zal gebruiken, om een veilige aankomst van het materieel voor de hulpverleening aan Engeland te waarborgen. Het convoyeeren door slagschepen is slechts een der vele gebruikte methoden.
Washington, 18 Sept. (S.P.T.) — In den nacht van 17 op 18 Sept. zijn voor de eerste maal convooien onder sterke bescherming der Amerikaansche vloot uit Amerikaansche havens over den Atlantischen Oceaan naar Engeland vertrokken. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Hulp aan Engeland 4836 C.)

K. NEDERLAND. — Communistenproces - Zware tuchthuisstraffen uitgesproken. —
Den Haag, 18 Sept. — In het proces tegen communisten uit Amsterdam, heeft het Deutsche Obergericht te 's-Gravenhage gisteren vonnis geveld; 22 beklaagden werden veroordeeld tot tuchthuisstraffen tot twaalf jaar.
Van het uitspreken van nog zwaardere straffen heeft men alleen afgezien, omdat de beklaagden geen leidende functionarissen waren en hun daden gepleegd zijn vóór 22 Juni 1941, den dag waarop de oorlog met de Sovjet-Unie begon. Wie na den 22en Juni 1941 communistische actie voert, heeft zooals reeds bekend is gemaakt, de doodstraf te wachten. (Telegraaf)
(Vor. ber. Communistenproces 4828 C.)

L. IRAN. — Teheran door Sovjettroepen bezet. —
Helsinki, 18 Sept. (D.N.B.) — De Sovjet-omroep heeft medegedeeld, dat de Sovjettroepen 17 September de Iranische hoofdstad Teheran zijn binnengerukt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Staat v. Beleg in Teheran 4828 I.)

M. NEDERLAND. — N.S.B. - Oproep van ir. A. A. Mussert. —
Het weekblad der N.S.B. „Volk en Vaderland" van 19 Sept. publiceert de onderstaande oproep, welke de geheele voorpagina van dat blad in beslag neemt:
„Schoonmaak houden". In verschillende plaatsen in Nederland zijn met groote letters opschriften aangebracht als: Groot-Duitsch tegen Hollandsche bekrompenheid, Nederduitsch = Wederduitsch, Tot 1648 Nederduitsch 1940 Wederduitsch en dergelijke, die tot uiting brengen den wensch tot inlijving van Nederland bij Duitschland.
Het is duidelijk, dat men met deze opschriften de bedoeling heeft, de taak der N.S.B. om het Nederlandsche volk te maken tot een vriend, een broeder, een bondgenoot van het Duitsche volk, zooal niet te beletten, dan toch ernstig te belemmeren en te schaden.

Behalve dat deze opschriften terecht groote ergernis en verontwaardiging wekken bij ons volk, pogen zij de Duitsche overheid in een dubbelzinnig licht te stellen en werpen zij een blaam op het voorgeslacht van het Duitsche volk, dat ons gedurende den geheelen tachtigjarigen oorlog zou hebben verraden.
Om al deze redenen zijn deze opschriften anti-Nederlandsch, anti-Duitsch en anti-nationaal-socialistisch.
Dientengevolge draag ik aan allen, wien dit aangaat op, deze geschriften te verwijderen.
Utrecht, 15 September 1941 — w.g. Mussert.
(Deze oproep wordt door vrijwel de geheele Nederlandsche pers overgenomen).
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4836 D.)

A. **NEDERLAND. — Oorlogsschade aan huisraad - Herziening regeling. —**
De Staatscourant van 18 Sept. bevat een besluit van den wnd. secretaris-generaal van het Departement van Financiën tot wijziging van de regelen betreffende de bijdragen van het Rijk in de door oorlogsgeweld veroorzaakte schade aan huisraad. Dit besluit bepaalt o.m., dat, indien de schade na 16 Sept. 1941 is ontstaan, maximum *f* 10.000 kan worden vergoed, terwijl voor een aantal artikelen afzonderlijke maximum-vergoedingen zijn vastgesteld.
Voorts werd in het algemeen bepaald, dat voor verloren gegane of onherstelbaar beschadigde zaken een bijdrage verleend wordt ten beloope van den voor die zaken besteden aankoopprijs, verminderd met een redelijk bedrag voor afschrijving, met dien verstande, dat de bijdrage niet minder bedraagt dan de verkoopwaarde dier zaken op 9 Mei 1940. De schadevergoeding voor huisraadschade wordt in den vorm van een spaarbankboekje bij de Ned. Middenstandsbank tot het bepaalde bedrag uitbetaald.
(N.R.Crt. - Vaderland) **(V. b. Oorlogsschade 4778 A.)**

B. **SYRIE. — Regeering afgetreden - Sjeik Taggedin staatspresident. —**
Kaboel, 17 Sept. (D.N.B.) — Radio Jeruzalem meldt, dat de regeering van Syrië is afgetreden. Generaal Catroux heeft den agent van de Gaulle, Taggedin Alhoesoei, opdracht gegeven een nieuwe regeering te vormen.
Ankara, 18 Sept. (I.P.T.) — De met de vorming van de nieuwe Syrische regeering belaste Sjeik Taggedin is benoemd tot staatspresident der Syrische republiek. Hij treedt in de plaats van den pas afgetreden president Atasi.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Syrië 4819 A.)

C. **NOORWEGEN. — Buitenlandsche politiek - Rede van Quisling. —**
Sept. — Ter gelegenheid van een groote politieke demonstratie heeft de leider van de „Nasjonal Samling", Vidkun Quisling, een rede uitgesproken, waarin hij de positie van het nieuwe Noorwegen ten opzichte van Europa en speciaal ten opzichte van zijn buurlanden heeft toegelicht.
Dat Noorwegen daarbij een vijandelijke houding moet aannemen tegenover Engeland en het bolsjewisme, sprak volgens den spreker vanzelf. Tegenover andere landen heeft Noorwegen steeds een strikte neutraliteit in acht genomen, niet in de laatste plaats tegenover het Zweedsche broedervolk. Quisling wees er daarbij op, dat in Noorwegen een toenemende mate van geprikkeldheid valt te constateeren, voortvloeiende uit de onwaardige en hatelijke agitatie, welke regelmatig door een groot deel der Zweedsche pers wordt gevoerd. Hij wees er op, dat zulks ongehoord was voor een land, dat dagelijks prat gaat op zijn neutraliteit, temeer waar deze propaganda zich indirect tegen Duitschland keert. In dit verband richtte hij een ernstige waarschuwing aan het adres van Zweden. Hij besloot zijn rede met er op te wijzen, dat ook Noorwegen steeds bereid is om in het Noorden met gelijkgerechtigde en gelijkwaardige landen samen te werken, doch wees er op, dat een dergelijke samenwerking slechts dan mogelijk is, indien Zweden zijn leugenpropaganda staakt.
(Vor. ber. Vidkun Quisling 4598 D.)

D. **NEDERLAND. — Wegens begunstiging van den vijand vijf Nederlanders ter dood veroordeeld - Nederlander, als gevolg van niet gehoor geven aan sommatie van Duitschen wachtpost, doodgeschoten. —**
Den Haag, 19 Sept. — Het Kriegsgericht heeft vijf Nederlanders, die hulp verleend hadden aan Engelsche vliegers, die na een noodlanding hadden trachten te ontkomen, wegens begunstiging van den vijand ter dood veroordeeld. Het vonnis is voltrokken door middel van den kogel.
Naar aanleiding van het bovenstaande wordt de bevolking er opnieuw op gewezen, dat in dergelijke gevallen ook in de toekomst de hardste straffen zullen worden opgelegd.
Nederlander, als gevolg van niet gehoor geven aan sommatie van Duitschen wachtpost, doodgeschoten. — In den nacht van 15 op 16 September is een Nederlandsch burger, die zonder daartoe de bevoegdheid te hebben een militaire inrichting in de omgeving van Amsterdam naderde, door een wachtpost doodgeschoten, daar hij op sommatie niet bleef staan.
Dit voorval bewijst weer eens duidelijk hoe gevaarlijk het is, wanneer men, zonder daartoe verlof te hebben, militaire inrichtingen nadert. Het zij tevens een dringende waarschuwing voor hen, die meenen op lichtzinnige wijze militaire verbodsbepalingen te kunnen negeeren. (Vaderland)
(Vor. ber. Hulp aan vijand 4797 B.)

E. **NEDERLAND. - Winterhulp - Inzamelingen hervat.**
20 Sept. — De pers deelt in een aankondiging van „Winterhulp Nederland" mede, dat de inzamelingswerkzaamheden met een op 3 en 4 October te houden lijstencollecte, op breeden schaal zullen worden hervat.
(Vor. ber. Winterhulp 4636 C.)

F. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Bombardementen en luchtaanvallen op Tobroek voortgezet - Hoogte 146 veroverd - Succesvolle operaties bij het Tana-meer - Krachtige aanvallen ten Oosten van Solloem - Lading auto's tot zinken gebracht. —**
Rome. — De weermachtsberichten van 13 tot 15 Sept. melden o.m.:
Aan het front in Noord-Afrika levendige bedrijvigheid van onze artillerie. Formaties van de Italiaansche luchtmacht hebben, ondanks het hevige afweervuur van den vijand, in den nacht van 13 September voortdurend talrijke sectoren van de vesting Tobroek gebombardeerd. Batterijen, verdedigingswerken, barakken en munitie-opslagplaatsen werden door bommen van zwaar kaliber getroffen. Zware branden en ontploffingen konden worden waargenomen. Italiaansche en Duitsche luchtstrijdkrachten hebben haar bombardementen van de vijandelijke doelen in Tobroek en Mersa Matroeh voortgezet en een vliegveld in de Egyptische woestijn gebombardeerd.
Hoogte 146 veroverd. — Ondanks den verbitterden tegenstand van den vijand, die zware, bloedige verliezen leed en talrijke gevangenen in handen van de troepen der As-mogendheden achterliet, werd de hoogte 146 bij Tobroek, bij een bliksemsnellen aanval bezet.
Succesvolle operaties bij het Tana-meer. — In den sector van het Tana-meer in Oost-Afrika heeft een van onze sterke colonnes een actie ondernomen, waarbij zij den strijd aanbond met een aanzienlijke vijandelijke strijdmacht. Na bijzonder hardnekkige gevechten werd de vijand genoopt zich met zware verliezen terug te trekken.
Krachtige aanvallen ten Oosten van Solloem. — Gemechaniseerde Duitsche afdeelingen hebben met medewerking van de luchtmacht van de as op 14 en 15 September een krachtig offensief ondernomen op Egyptisch gebied ten Oosten van Solloem, waarbij de Engelsche troepen werden gedwongen zich terug te trekken. Duitsche en Italiaansche jachtvliegtuigen hebben herhaalde malen de vijandelijke luchtmacht aangevallen, waarbij zij in totaal twaalf vijandelijke toestellen neerschoten.
Lading auto's tot zinken gebracht. — Een duikboot heeft in de Middellandsche Zee met kanonschoten een vijandelijk vrachtschip van 3.000 ton, dat met automobielen was geladen, tot zinken gebracht.
(Telegraaf - Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4829 E.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme - Krijgsverrichtingen - Doorbraak bij Leningrad geforceerd; 4½ millioen menschen ingesloten - Luchtaanvallen op de Zwarte Zee-kust - Spoorlijnen in omgeving van Kiew gebombardeerd - Bruggenhoofden aan den benedenloop van den Dnjepr gevormd - Luchtaanvallen op Krim-landengte-Kiew-Leningrad en Moermansk - Ten Zuiden van het Ilmen-meer 3 Sovjetlegers vernietigd; 53.000 gevangenen - Sovjet-vloot in de Witte Zee gebombardeerd - 4 Sovjet-legers ingesloten - Kiew bezet - Odessa en Moskou gebombardeerd - Slag op den Atlantischen Oceaan; talrijke schepen tot zinken gebracht - Overzicht; de val van Kiew - Duitsche verliezen. —**

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 15 Sept. Duitsche gepantserde gevechtswagens hebben op 14 September in den loop van de gevechten om de versterkingen van Leningrad een doorbraak door een modern gebouwd systeem van stellingen der bolsjewisten geforceerd. Aangezien tegelijkertijd de Finsche formaties uit het Noorden oprukken, zijn 4½ millioen menschen opeengedrongen op een gebied van ca. 5000 km².

Luchtaanvallen op de Zwarte Zee-kust. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben op 14 September hun operaties tegen de kust van de Zwarte Zee voortgezet. In de wateren ten Oosten van Odessa is een Sovjet-transportschip van 5000 brt. door bommen getroffen en tot zinken gebracht; een Sovjet-koopvaarder van 3000 br.t. werd zwaar beschadigd.

Spoorlijnen in omgeving van Kiew gebombardeerd. — In den centralen sector van het front werden 13 Sept. verdedigingswerken en spoorlijnen ten zuidwesten van Brjansk gebombardeerd.

Bruggenhoofden aan den benedenloop van den Dnjepr gevormd. — 16 Sept. — In de Oekraine hebben formaties van het Duitsche leger met actieven steun van de luchtmacht in dappere aanvallen op de belangrijkste plaatsen bruggenhoofden aan den breeden benedenloop van den Dnjepr gevormd.

Luchtaanvallen op Krim-landengte-Kiew-Leningrad en Moermansk. — 16 Sept. — Op 15 September zijn de spoorwegverbindingen, die over de landengte naar de Krim voeren, op vele plaatsen doorbroken. In het gebied van Kiew hebben sterke formaties van het Duitsche luchtwapen, eveneens op 15 September, in opeenvolgende golven Sovjet-troepen en gevechtsstellingen aangevallen.

De Oorlog

Voorts hebben sterke afdeelingen van de Duitsche luchtmacht met onverminderde hevigheid troepen in de omgeving van Leningrad gebombardeerd.

In de omgeving van Moermansk hebben sterke afdeelingen duikbommenwerpers op 15 September de daar aangelegde versterkingen der bolsjewisten gebombardeerd.

Ten Zuiden van het Ilmen-meer 3 Sovjet-legers vernietigd; 53.000 gevangenen. — 16 Sept. — In het gebied ten Zuiden van het Ilmen-meer zijn de laatste weken sterke strijdkrachten van het 11e, 27e en 34e bolsjewistische leger door troepen van het Duitsche leger onder bevel van Generaloberst Busch met steun van formaties van de luchtvloot van den Generaloberst Keller op beslissende wijze verslagen. Negen vijandelijke divisies werden volkomen in de pan gehakt. Negen andere divisies werden onder de bloedigste verliezen voor den vijand verslagen. Ruim 53.000 gevangenen vielen in onze handen. Voorts werden 320 vechtwagens, 695 stukken geschut van allerlei kaliber, alsmede een groote hoeveelheid oorlogsmaterieel buitgemaakt of vernield.

Sovjet-vloot in de Witte Zee gebombardeerd. — 18 Sept. — In het zeegebied bij de Krim en bij het eiland Oesel, in het Ladogameer bij de monding van de rivier de Wolchov en in de Witte Zee bracht de luchtmacht drie transportschepen van tezamen 3000 b.r.t. tot zinken; 16 andere schepen werden zoo zwaar getroffen, dat rekening moet worden gehouden met het verlies van een groot deel van deze scheepsruimte. Verder werden een torpedobootjager, twee onderzeebooten en vier torpedomotorbooten der Sovjets vernield.

4 Sovjet-legers ingesloten. — In aansluiting op den slag bij Gomel waren sterke strijdkrachten opgerukt naar den boven- en benedenloop van de rivier de Desna om in hardnekkige gevechten den overgang over de rivier te forceeren. Van hier uit werd de aanval naar het zuiden voortgezet om een verbinding tot stand te brengen met een groep strijdkrachten, welke den Dnjepr aan weerszijden van Krementsjoeg onder de moeilijkste omstandigheden over een breedte van 120 kilometer had overschreden en in den strijd was geworpen voor een aanval naar het noorden.

Sedert 13 September is de vereeniging van deze strijdkrachten 200 kilometer ten oosten van Kiew voltooid. Zoodoende is de ring om vier Sovjetlegers gesloten. Hun vernietiging is in vollen gang.

Kiew bezet. — 19 Sept. — Binnen het bestek van de 18 Sept. bekendgemaakte omsingelingsoperaties is ook de aanval op de Oekraïnsche hoofdstad Kiew ingezet. Na een stoutmoedige doorbraak door de uitgebreide, sterke fortificaties op den Westelijken oever van den Dnjepr zijn onze troepen de stad binnengedrongen. Op de citadel wappert sedert hedenochtend de Rijksoorlogsvlag.

Poltawa veroverd. — Duitsche troepen, die na den overtocht over den Dnjepr bij Krementsjoeg, den aanval ook naar het Noordoosten voortzetten, hebben Poltawa, op 120 K.M. ten Zuidwesten van Charkof gelegen, veroverd.

Odessa en Moskou gebombardeerd. — 19 Sept. — Havenwerken en militaire doelen van Odessa werden Woensdag 17 September van het vallen der duisternis tot de ochtendschemering door de Duitsche luchtmacht gebombardeerd. Er werden meer dan honderdduizend kilogram brisant- en brandbommen neergeworpen, hetgeen aanzienlijke successen opleverde. In de geheele stad werd het ontstaan van branden geconstateerd. Gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 18 op 19 September Moskou benevens de stad en de haven van Odessa met goede uitwerking aangevallen. Er ontstonden talrijke branden.

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN.

Talrijke schepen tot zinken gebracht. — 15 Sept. — Voor de Britsche Oostkust brachten gevechtsvliegtuigen in den afgeloopen nacht een vrachtschip van 10.000 br.t. uit een convooi tot zinken.

16 Sept. — De luchtmacht heeft overdag ten W. van de Hebriden een tankschip van 7300 br.t. vernield. Aan den ingang van de Ierssche Zee hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen in den nacht van 15 op 16 September een transportvaartuig van 6000 br.t. en voor Scarborough aan de Britsche Oostkust een koopvaardijschip van 12.000 br.t. vernietigd.

17 Sept. — Duikbooten hebben in het Noorden van den Atlantischen Oceaan zes vijandelijke koopvaardijschepen, totaal metende 27.000 br.t., tot zinken gebracht.

18 Sept. — Voor de Engelsche kust deden torpedomotorbooten een aanval op een door torpedobootjagers en bewakingsvaartuigen krachtig beschermd Britsch convooi en brachten ondanks den krachtigen afweer vier vijandelijke koopvaarders met tezamen 25.000 br.t. tot zinken.

20 Sept. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 19 op 20 Sept. voor de Oostkust van Engeland een tot een convooi behoorend koopvaardijschip van 10.000 br.t. tot zinken gebracht. Voorts werd van hetzelfde convooi een tankschip van 7000 br.t. vernietigd.

Overzicht, de val van Kiew. — Berlijn, 20 Sept. — De inneming van de hoofdstad der Oekraine, Kiew, had, ondanks uitgebreide vestingwerken ten Westen van den Dnjepr, gelijktijdig uit het Noorden en Zuiden plaats, en bewijst, dat de weerstand der Sovjets door de hardnekkig oprukkende Duitsche divisies infanterie kon worden gebroken.

De val van Kiew beteekent de ineenstorting van de Sovjetverdediging in de Noordelijke Oekraine. Thans is nog slechts de Oostelijke Oekraine met het industriegebied van Charkov en het Donetzbekken in de handen der Sovjets.

Intusschen ontwikkelt zich aan de Oostzeekust door de verovering der Baltische eilanden een nieuwe operatie van groote beteekenis. Het is reeds thans te zien, dat de geslaagde voltooiing daarvan de definitieve ineenstorting beteekent van de Oostzeestelling der bolsjewisten.

Duitsche verliezen. — 19 Sept. — De verliezen der Sovjet-weermacht aan gevangenen hebben thans het aantal van 1.8 millioen overschreden; het aantal van haar dooden moet, naar de ervaring leert, ten minste even hoog, maar waarschijnlijk hooger zijn.

Daartegenover tracht de vijandelijke propaganda den omvang van deze Duitsche successen, die zij niet meer kan loochenen, te verzwakken met de bewering, dat aan Duitsche zijde het aantal dooden alleen al anderhalf tot twee millioen bedraagt. In werkelijkheid beloopen onze verliezen, volgens een nauwkeurig onderzoek, van 22 Juni tot 31 Augustus: bij het leger (incl. Waffen-S.S.) 84.354 dooden, 292.690 gewonden en 18.921 vermisten, bij het luchtwapen 1.542 dooden, 3.980 gewonden en 1.378 vermisten. De Duitsche luchtmacht heeft aan het Oostelijke front tot den 31sten Augustus slechts een deel onzer maandelijksche productie, te weten 725 vliegtuigen, verloren.

(Telegraaf - Alg. Handelsbl. - N.R.Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4830 A.)

A, **Het imperialisme der Ver. Staten - Roosevelt als zijn promotor - Overzicht van het steunpuntennet.** — Reeds tijdens den wereldoorlog van 1914-'18 bleek, dat de Ver. Staten van Noord-Amerika hun traditionneele politiek van isolationisme, zoo kernachtig belichaamd in de Monroe-leer, meer en meer prijsgaven. De inmenging van de Ver. Staten in aangelegenheden van andere continenten werd nadien steeds sterker. De krachtige industrialisatie van het Noord-Amerikaansche continent zocht afzetgebieden.

Het Britsche imperium heeft zijn beste dagen gehad. De hulp, die de Ver. Staten in den huidigen oorlog aan de Britten en thans ook aan de Sovjets verleenen, laat blijken, in hoever de Ver. Staten er reeds in geslaagd zijn de grondslagen voor hun eigen imperialisme te leggen. De rol, die vroeger Londen speelde, is thans reeds door New York en Washington overgenomen.

Het zou naïef zijn te veronderstellen, dat men in het land, waar naakt materialisme de drijfveer van het geheele menschelijke bestaan uitmaakt, uitsluitend uit ideologische motieven Engeland en Sovjet-Rusland hulp verleende.

Een treffende karakteristiek van de Amerikaansche mentaliteit ontleent het Duitsche tijdschrift „Signaal" aan het bekende politieke tijdschrift der Ver. Staten „Current History", waarin Basil C. Walker onder den titel „America's Destiny" een pleitrede voor het Amerikaansche imperialisme houdt. „Current History" wordt uitgegeven bij „New York Times" en beschikt over alle binnen- en buitenlandsche politieke berichtendiensten van dit wereldblad, waarvan de nauwe betrekkingen met de leidende kringen der Amerikaansche economie en politiek bekend zijn.

Basil C. Walker schrijft in dit artikel:

„Het is onze taak in kloek besluit den huidigen toestand te overmeesteren en aan de gebeurtenissen zulk een verloop te geven, dat een wereld gevormd wordt, zooals wij haar wenschen. De eenige vrede, waarbij wij geïnteresseerd zijn, is een „Pax americana", op precies dezelfde wijze, zooals er eens een „Pax romana" en een „Pax brittannica" was .... Ons Amerika is overeenkomstig zijn historie voorbereid op de rol, die het te spelen heeft. Datgene, wat zich thans in de wereld afspeelt, wijst Amerika aan als de natie, welke een leidende positie kan innemen — niet om Europa of om het Europeesche systeem te redden, maar om Amerika, in het Amerikaansche tijdperk, dat thans doorbreekt, tot leider over alle vrije menschen der geheele wereld te maken. Hoe langer wij aarzelen, des te harder en bloediger zal onze taak zijn. Een snel besluit is bovendien het verstandigste. Onze dag is gekomen. Wij moeten opmarcheeren — hier en nu!"

Amerikaansch Imperialisme

In deze regels vertelt het leidende politieke maandblad der Ver. Staten nu eens zoo duidelijk als men zich maar wenschen kan, waarop het voor Roosevelt eigenlijk aankomt: niet op de verdediging der democratieën of der westelijke hemisferen, ook niet op de verdediging tegen de „agressoren", maar eenvoudig op de wereldheerschappij: de economische en ook de politieke verovering van de wereld. Want „Pax americana" beteekent niets anders dan de overheersching der wereld door Washington precies zooals ook de „Pax brittannica" niets anders was dan een schuilnaam, voor dat systeem, waarin groote deelen van de aarde dienstbaar gemaakt werden aan de belangen van Londen en waarin deze deelen zich niet volgens hun welbegrepen eigen belangen ontwikkelen mochten. Amerika probeert zich in elken hoek der aarde, welke zich laat uitbouwen tot een steunpunt, vast te zetten. Daartoe bedient het zich van alle denkbare middelen zooals economische druk, militair geweld, politieke intriges en cultureele propaganda. Een wandeling rond de wereldbol, zooals het Duitsche tijdschrift „Signaal" gemaakt heeft, laat dit, blijkens de kaart op de voorgaande pagina, duidelijk zien.

Men kent de pogingen, die uit Washington aangewend zijn om Brazilië de aan Portugal toebehoorende Azoren te laten bezetten. Het energieke optreden van Portugal en vooral de krachtige houding van zijn staatspresident, generaal Carmona, heeft de uitvoering van dit project voorloopig opgeschort. Er zijn echter tal van teekenen, die er op wijzen, dat de Ver. Staten hun pogingen om den zeeweg tusschen Amerika en Europa-Afrika te gaan beheerschen, volstrekt niet opgegeven hebben. De bezetting van de oogenschijnlijk vrij onbelangrijke havens aan de Afrikaansche Westkust door Amerikaansche beroepsconsuls, de opening van regelmatig bevlogen luchtlijnen naar dit gebied en de intensiveering van het scheepvaartverkeer spreken een duidelijke taal. De buitenlandsche handel der Ver. Staten met Afrika is in 1940, in vergelijking met het jaar 1939 met ongeveer 40% gestegen. Sedert 1939 bevat de Amerikaansche uitvoer naar Afrika belangrijke uitrustingsstukken en artikelen, die voor de verzorging van troepen dienen. Het meest zuidelijk gelegen deel van het Fransche Afrika-Rijk, Fransch Equatoriaal-Afrika, heeft zich losgemaakt van de regeering te Vichy en staat onder leiding van menschen, die zich bij De Gaulle hebben aangesloten.

Van Fransch-Equatoriaal-Afrika uit over de Congo tot de Anglo-Egyptische Soedan, verder over Kenya tot de Afrikaansche noordpunt, loopt een Anglo-Amerikaansch cordon, dat in noordelijke richting over het overmeesterde Egypte naar Palestina, Transjordanië, naar de met geweld bedwongen landen als Syrië, Irak en Iran loopt.

Op de petroleumvelden der Bahrein-eilanden in de Perzische golf zorgt Amerikaansch kapitaal voor de olievoorziening der Engelsche troepen en schepen op den Indischen Oceaan en in de Roode Zee. Hoelang Afghanistan nog aan den Anglo-Amerikaanschen druk weerstand bieden kan, is na den val van Iran slechts een tijdsfactor van geringe beteekenis meer.

De Zuid-Afrikaansche Unie is met haar goudproductie uitsluitend op den goeden wil en de bereidheid tot koopen van de Ver. Staten aangewezen. Amerikaansche ingenieurs, technici en vakarbeiders bouwen in Bathurst op Afrik. grondgebied (Britsch Gambia, ten Zuiden van Dakar) vliegvelden, startbanen en hangars. Ook in Liberia zullen deze werken ondernomen worden. Groenland en IJsland en eveneens Noord-Ierland hebben op hun grondgebied eveneens Amerikaansche deskundigen, die daar steunpunten voor vliegtuigen ontwerpen en deels reeds uitvoeren. Met dezelfde consequentie grijpen de Ver. Staten over den Stillen Oceaan naar Azië. Hier zijn het Japan en de met hem verbonden of bevriende machten Mandsjoekwo; Nanking-China, Fransch Indo-China en Thailand, welke aan een aanhoudenden en dreigenden druk van Amerika bloot staan.

Alaska, waarvan de westpunt de meest oostelijk gelegen punt van Noordoost-Siberië tot op enkele zeemijlen na raakt, en dat bovendien in de lijn van de langgestrekte ketens der Aleoeten-eilanden een soort bruggenhoofd naar Noordoost-Azië beteekent, is reeds voor geruimen tijd uitgebouwd tot een belangrijke basis voor het Amerikaansche luchtwapen en de Amerikaansche vloot. De oorlogshaven Dutch-Harbour op het groote Aleoeten-eiland Unalaska werd uitgebouwd tot een noordelijk pendant van het groote Pearl-Harbour op Oahoe, het belangrijkste eiland van de Hawaii-groep. Hawaii beteekent het sterk bevestigde kernstuk van een Amerikaansche opmarsch via den Stillen Oceaan.

Momenteel zijn met de Sovjets onderhandelingen gaande over het afstaan van steunpunten in Kamtsjatka, aan de kust van de Ochotskische Zee, aan den mond van de Amoer, waarbij de Amerikanen tevens zeer begeerige blikken werpen op Wladiwostok. In het centrale deel van den Pacific heeft zich het Amerikaansche streven naar uitbreiding der steunpunten als basis voor een wereldheerschappij steeds verder ontwikkeld. De brug van Hawaii naar de

Philippijnen, waaraan de Ver. Staten voor het jaar 1946 een schijn van vrijheid beloofd hebben, en momenteel verder naar Thailand, Singapore, alsmede Nederlandsch- en Britsch-Indië werd systematisch verbeterd. De steunpunten op de eilanden Johnston en Palmyra — ten zuid-westen en ten zuiden van Hawaii — werden reeds op 15 Augustus 1941 klaar gemaakt. Op de meer zuid-westelijk gelegen eilanden Howland en Enderbury wordt gewerkt (in de Phoenix-groep). Het Amerikaansche vloot- en vliegtuigen-steunpunt Toetoeila (Samoa-eilanden) is oud en reeds geruimen tijd geleden aangelegd; het voltooit met de Britsche Fidzji-eilanden de brug naar Nieuw-Zeeland en Australië. Meer naar het noorden werden in de richting van de Philippijnen de eilanden Midway, Wake, Marcus en Goeam doorloopend ontwikkeld.
Op de Philippijnen wordt gewerkt aan den verderen uitbouw der steunpunten Corregidor en Cavite in den Manilla-bocht. Amerikaansche bommenwerpers vlogen naar Java, want Nederlandsch-Indië is niet meer dan een werktuig der Amerikaansche politiek. Op Borneo werden vliegvelden aangelegd om de vesting Singapore in de Zuid-Chineesche zee uit de flank te dekken. Singapore zelf kan, wanneer het ernst wordt, misschien alleen door Amerikaansche zee- en luchtstrijdkrachten verdedigd worden.
Het bestaan van een militaire overeenkomst tusschen de Ver. Staten, Engeland, Britsch- en Nederlandsch-Indië, Tsjoengking-China, Australië en Nieuw-Zeeland is in het Verre Oosten een publiek geheim. In het kader van deze, onder leiding van Amerika staande, samenwerking heeft Amerika 40 millioen dollar ter beschikking gesteld voor vliegvelden in Zuid-West China. De Ver. Staten en Engeland willen in Kweiyang en andere plaatsen van het zuidwesten van China 600 machines gereedhouden en 200 piloten onderbrengen. Voorts heeft Hopkins, de bijzondere gezant van Roosevelt, te Moskou het afsluiten van een militair verbond tusschen de Sovjet-Unie en Tsjoengking voorbereid. Bovendien zal Moskou zich verplichten de spoorlijn, welke van de Turksib in oostelijke richting naar Centraal-Azië afbuigt en welke tot Lantschaoe in Kansoe dwars door Hsingkiang gaat, met Amerikaansche hulp te voltooien.
Aan de grenzen van Burma worden met Amerikaansch kapitaal en door Amerikaansche ingenieurs vliegvelden, benzine-opslagplaatsen, hangars en barakken gebouwd.
Wanneer men dit reusachtige net van zeer sterke strategische punten overziet, kan men begrijpen, waarom het Duitsche tijdschrift „Signaal" spreekt van „Roosevelt — keizer van den wereldbol". De vangarmen, die de Ver. Staten over de geheele wereld uitspreiden, kunnen niet misverstaan worden.

(V. b. Steunpunten 4772 A.; Philippijnen 4818 G.; Kaart steunpunten 4838a)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De man, die sedert eenigen tijd het middelpunt van een reeks scherpe aanvallen in de Duitsche pers vormt en als „keizer van den wereldbol" uitgekreten wordt — Franklin Delano Roosevelt, werd in 1882 geboren uit een oude „aristocratische" familie. De in de V. S. wonende Nederlandsche schrijver H. W. van Loon, heeft enkele jaren geleden na eigen onderzoek in de V.S. en Nederland, historisch vastgesteld, dat de eerste voorzaat van Roosevelt op Amerikaanschen bodem, Klaas Martensen Roosevelt, in 1650 uit Oud-Vosmeer (Zeeland) naar de Nieuwe Wereld vertrok om de aanmaningen van zijn hypotheekgevers te ontloopen.
F. D. Roosevelt werd opgevoed in het huis van zijn oom, den republikein Theodore Roosevelt, den 25sten president van de Ver. Staten (1901—1909). Hij had een vrij onbekommerde jeugd, bezocht de Harvard-Universiteit en later de rechtshoogeschool van Columbia. Onder de studenten verwierf hij zich een naam als goed redenaar. In 1907 vestigde hij zich als advocaat in New York. In 1910 werd hij in de Senaat van den staat New York gekozen. Hij trad hier uit om in 1913 een functie aan te nemen als plaatsvervangend secretaris van het ministerie van Marine, onder Wilson, wiens politiek door zijn oom krachtig bestreden werd.

Roosevelt

Gedurende den wereldoorlog bleef hij hier werkzaam en was in September 1918 belast met de inspectie van de Amerikaansche strijdkrachten in de Europeesche wateren. Onder zijn leiding had in 1919 de Amerikaansche demobilisatie in Europa plaats. Het jaar daarop gaf hij zijn positie aan het ministerie van Marine op, om door de democraten als candidaat voor het vice-presidentschap aangewezen te worden. Hij leed echter de nederlaag. Korten tijd was hij daarop als zakenman werkzaam met weinig succesvolle Marken- en andere speculaties in een Canadeesch concern. Als gevolg van het nemen van een ijskoud zeebad greep een kinderverlamming hem aan, waardoor hij zich in 1921 voor enkele jaren uit de politiek moest terugtrekken. De bronnen in Warmspring boden eenigermate baat. De president kan slechts in het openbaar spreken, wanneer hij zich over een loopplank naar de tribune begeeft, zijn lichaamsgewicht met de rechterhand op het podium gedrukt ondersteunt, de voeten tegen het spreekgestoelte klemt en met de linkerhand de gebaren maakt.
In 1928 werd hij tot gouverneur van den staat New York gekozen. Vier jaren later werd hij op het congres der democratische partij in Chicago tot candidaat voor het presidentschap aangewezen. In de daaropvolgende verkiezingen zegevierde hij met 472 stemmen tegen 59 op den republikein Hoover. In 1936 herkiesbaar gesteld, spraken 46 staten zich voor hem uit; 2 staten verkozen den republikein Landon.
Na zijn ambtsaanvaarding werd de voorzichtige progressivist een „hervormer"; van huisuit liberaal aristocraat diende hij zich aan als voorvechter der belangen van den „kleinen man" („forgotten men"). Door een nieuwe bedeeling (New Deal) trachtte hij de sociale nood in de V.S. te lenigen. Door al te sterke tegenstand van de Wallstreet-beurswereld moest hij dit streven opgeven.
In 1940 werd hij als eerste van 39 presidenten voor de derde maal tot president der Ver. Staten gekozen.

(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4832 B.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Legersterkte. —

Sept. — Het leger van de Ver. Staten telt op het oogenblik 1.579.190 officieren en manschappen. (Das Reich)

(Vorig bericht 4560 A.)

C. NEDERLAND. — Limburgsche burgemeesters nemen ontslag. —

20 Sept. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend: de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op grond van art. 1 van zijn verordening nr. 108/1940 den burgemeester van de gemeente Maastricht jhr. mr. W. Michiels van Kessenich op zijn verzoek van zijn ambt ontheven.
Verder heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied op grond van Art. 3 van dezelfde verordening de volgende burgemeesters op hun verzoek van hun ambt ontheven:

Mr. B. M. Berger, Venlo, den heer M. W. J. Coenders, Sittard, den heer M. R. Haan, Nieuwstad, den heer M. E. Ch. A. L. Smets, Roosteren, den heer G. H. A. Habets, Kerkrade; den heer Ad. Meeuwissen, Echt; mr. dr. R. M. A. A. Geuljans, Ubach over Worms; den heer M. J. A. B. M. Koten, Grevenbicht, Obbicht en Papenhoven; mr. A. P. J. M. Lempers, Schaesberg, den heer P. J. H. Minkenberg, Stevensweert en Laak; den heer M. P. J. M. Corbey, Broeksittard en den heer Ch. W. E. G. Janssens, Maasbree. (N. R. Crt.)

D. NEDERLAND. — Vermogen van Duitsche Joden geblokkeerd - Reconstrueering van verloren bewijsmateriaal - Vereenvouding van huwelijksformaliteiten voor Nederlandsche vrijwilligers. —

In het 19 Sept. verschenen verordeningenblad wordt de verordening van den Rijksminister van Economische Zaken omtrent het blokkeeren van het in het Duitsche Rijk aanwezige vermogen van de naar Nederland uitgeweken Joden voor bindend verklaard. Overtredingen worden volgens de Duitsche wetten inzake de deviezencontrôle gestraft. De verordening van den Rijksminister van Economische Zaken bepaalde, dat in het Bezette Nederlandsche gebied wonende Joden, die uit het gebied van het Duitsche Rijk na 3 Augustus 1931 zijn uitgeweken en tot dit tijdstip de Duitsche nationaliteit bezaten, over hun in het gebied van het Duitsche rijk aanwezige vermogenswaarden slechts met toestemming van de bevoegde deviezen-instantie mogen beschikken.

Reconstrueering van verloren bewijsmateriaal. — Als gevolg van de door het oorlogsgeweld teweeggebrachte leemten in het schriftelijke bewijsmateriaal omtrent rechtens gesloten contracten, heeft de secretaris-generaal van Justitie een besluit uitgevaardigd, welke de voor de betrokkene eventueel ontstane of nog te ontstane nadeelen wegneemt. Volgens dit besluit heeft een contracteerende partij, welker bewijsmateriaal door oorlogsgeweld vernietigd of verloren gegaan is, het recht, van de tegenpartij inzage te vereischen in de dienovereenkomstige papieren, of wel copieën van dergelijke stukken te eischen. De tegenpartij is verplicht alle noodige en mogelijke stappen toe te staan en te bevorderen, welke er toe kunnen leiden, dat het bij het contract behoorende bewijsmateriaal weer compleet wordt gemaakt. Overtredingen met voorbedachten rade tegen deze verplichting worden gestraft.

Vereenvoudiging van huwelijksformaliteiten voor Nederlandsche vrijwilligers. — Door verordening van den Rijkscommissaris wordt het aangaan van een huwelijk door Nederlanders, die behooren of zullen behooren tot de Duitsche weermacht, de Waffen SS. of het Nederlandsche Vrijwilligerslegioen, aanzienlijk vergemakkelijkt. De verordening houdt o.a. in dat een weduwe of gescheiden vrouw niet 300 dagen behoeft te wachten, alvorens een nieuw huwelijk aan te gaan met een weerman als boven bedoeld. Voorts kan de Rijkscommissaris toestemming tot een huwelijk verleenen in plaats van de ouders. De wachtperioden tusschen ondertrouw en huwelijk kunnen worden bekort of kunnen vervallen. Ook instanties van de weermacht kunnen toestemming voor huwelijk bij volmacht verleenen.

(Verordeningenblad No. 39, 19 Sept. 1941)

(V. b. Joden 4834 H.; Ned. vrijwilligers 4819 F.)

A. **ITALIE. — Aantal inwoners. —**
Rome, 19 Sept. (D.N.B.) — De bevolking der 98 Italiaansche provincies bedroeg volgens Stefani eind Augustus 1941 45.260.000 inwoners. Het geboortecijfer in die maand bedroeg 74.537, het sterftecijfer 50.510. (Telegraaf)

(Vor. ber. Cijfers Bevolking 3633 A.)

B. **ENGELAND. — Grootmoefti van Jerusalem en de chef van den generalen staf van Iran ontkomen.**
Sept. — De grootmoefti van Jeruzalem en de chef van den generalen staf van het Iranische leger slaagden er in, in het gebergte van Koerdistan aan de Engelschen te ontkomen. Beiden waren bij verstek ter dood veroordeeld. (Das Reich)

(Vor. ber. Iran 4836 L.)

C. **JAPAN. — Grenzen tusschen Malaja en Thailand gesloten - Yoshizawa gezant in Indo-China - Exportcontrôle - Shigumitsu, gezant te Londen, wordt vervangen - Offensief in Honan. —**
20 Sept. — De grenzen tusschen Malaja en Thailand werden gesloten. Alle voor China bestemde goederen, die vallen onder de Pacht- en Leenwet, krijgen tolvrijen doorvoer door Burma.

Yoshizawa gezant in Indo-China. — 20 Sept. — De vroegere Japansche minister van Buitenlandsche Zaken Yoshizawa werd benoemd tot buitengewoon gezant in Indo-China.

Exportcontrôle. — 20 Sept. — In een rede heeft de Japansche minister voor de Industrie een wijziging in de economische politiek aangekondigd. Inplaats van op de verwerving van deviezen door uitvoer, zal voortaan met behulp van exportcontrôle, gelet worden op het behoud van voor Japan noodzakelijke goederen.

Shigumitsu, gezant te Londen, wordt vervangen. — 20 Sept. — Shigumitsu, tot dusverre gezant te Londen, zal door een anderen diplomaat worden vervangen.

Offensief in Honan (China) — Sjanghai, 20 Sept. (D. N. B.) — Naar de woordvoerder van het Japansche leger heeft medegedeeld, zijn 18 Sept. ten Zuidwesten van Hankau Japansche militaire operaties van vrij grooten omvang begonnen. Zij loopen van het noordwestelijk deel der provincie Honan in de richting van Tsjangtsja. De Japansche troepen zijn den eersten dag de Si-Kiang, die de scheiding vormt tusschen de twee fronten, overgetrokken en dertig kilometer naar het Zuiden opgerukt. (Alg. Handelsblad - Das Reich)

(V. b. Japan-Fransch Indo-China 4779; Japan-Engeland 4827 B.; Chin.-Japansch confl. 4836 H.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Het Gouvernement-Generaal deel van het Duitsche Rijk. —**
Sept. — In een regeeringsbijeenkomst te Krakau verklaarde Dr. Frank, dat het Gouvernement-Generaal geen deel uitmaakt van de door Duitschland bezette gebieden, doch tot het gebied van het Duitsche Rijk behoort. (Das Reich)

(Vor. ber. Gouvernement-Generaal 4474 D.)

E. **EUROPA. — Strijd tegen het bolsjewisme. —**
20 Sept. — De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Graaf Ciano, de Hongaarsche minister-president von Bardossy, de oprichter van het Fransche legioen, Marcel Déat, de Vlaamsche leider Staf de Clercq, de Slowaaksche minister-president Tuka, alsmede de voormalige Finsche minister-president Tanner, deden oproepen tot den strijd tegen het bolsjewisme. (Das Reich)

F. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — General-Oberst Ritter von Schobert en generaal Joanitziu, chef van het Roemeensche hoofdkwartier gesneuveld. —**
Op 12 September is tijdens de gevechten aan het Oostelijk front, de opperbevelhebber van een legercorps, General-Oberst Ritter von Schobert gesneuveld.
De chef van het Groote Hoofdkwartier van het Roemeensche leger, generaal Joanitziu, is op 17 September op het veld van eer gevallen. (Haagsche Crt.)

G. **NEDERLAND. — Nederlandsch Agrarisch Front - Oogstfeest te Rolde. —**
Assen, 21 Sept. — In de Rolder Boerderijen werd 20 Sept. een oogstfeest gevierd, waaraan eenige duizenden leden van de Agrarische Jongeren Beweging van het Nederlandsch Agrarisch Front deelnamen.
De leider der A.J.B., de heer L. Weyer uit Meppel, memoreerde in zijn openingsrede het afgeloopen seizoen. Vervolgens traden als spreker op mr. H. Reydon uit Den Haag, D. W. Kok uit Olst en ds. W. E. M. Eggink uit Nyega. De Beauftragte in Drente, Thiel, woonde de bijeenkomst bij. (Telegraaf)

(Vor. ber. Landbouw 4801 A.)

H. **NEDERLAND. — Industrieele prestatiewedstrijd voor Duitsche bedrijven. —**
In het gebouw van het Rijkscommissariaat aan den Kneuterdijk te 's-Gravenhage is 19 Sept. in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart en tal van andere autoriteiten, de Leistungskampf der Duitsche bedrijven in Nederland op feestelijke wijze geopend. Obmann Casselmann van het Duitsche Arbeidsfront in Nederland sprak een welkomstwoord, waarin hij tevens den Beauftragte für die Gesamtdurchführung des Leistungskampfes der deutschen Betriebe, Oberdienstleiter dr. Hupfauer uit Berlijn inleidde.

Dr. Hupfauer betoogde dat de nationaal-socialistische principes meebrengen, dat de arbeider zich geheel instelt op het bedrijf en er belang bij heeft het te doen bloeien. De sociale politiek is dus met de bedrijfspolitiek nauw verbonden. De ondernemer is de verantwoordelijke man tegenover het Duitsche Arbeidsfront en dus tegenover de partij, die het volk vertegenwoordigt. De ondernemer vertegenwoordigt dus de N.S.D.A.P. in het bedrijf. De strijd, welke nu wordt gevoerd, is beslissend voor eeuwen. Dus is het plicht voor ieder Duitsch bedrijf, zich te richten op de overwinning van het rijk. De bedrijven te activeeren tot zulk een prestatie en wel na de sociale bedrijfspolitiek, is het doel van dezen prestatie-wedstrijd, die een wedloop tusschen de bedrijven wil om dit te bereiken.
In dit bezette gebied is het mede de taak der Duitsche ondernemers, het vertrouwen van het Nederlandsche volk te winnen en haar te doen zien, wat nationaal-socialisme is. De bedrijven kunnen zoodoende een belangrijke bijdrage leveren aan de redding der beschaving.
Hierna voerde de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart het woord. Hij noemde deze bijeenkomst het begin van den prestatie-wedstrijd en uitte zijn vreugde er over, dat dr. Hupfauer zelf naar hier heeft willen komen na een zwaren arbeid aan de fronten.
Spr. bracht naar voren, dat Nederland ligt in de Germaansche levensruimte en het Nederlandsche volk nog verstrikt is in een verouderde gedachtensfeer, waarin het een beetje is ingeslapen. Het heeft weinig nut, alleen maar propaganda te voeren door woorden. De feiten moeten spreken en zullen spreken door den socialen opbouw. Van de 230.000 bedrijven in Nederland, zijn eenige honderden Duitsch. Uit deze laatste moet het arbeidende volk zien, wat nationaal-socialisme is en de ondernemers dienen te beseffen, dat zij in dezen „prestatie-wedstrijd" mede

arbeiden in den strijd van den Führer, die het kostbaarste in de schaal heeft geworpen, namelijk Groot-Duitschland.
Ten slotte heeft Oberdienstleiter Schmidt, leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, dezen wedkamp geopend, zijn dank uitsprekend voor deze opdracht, welke men om strijd zal pogen te vervullen. (Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — Tentoonstelling „Kunst der Front". —
Amsterdam, 22 Sept. — In het Rijksmuseum te Amsterdam is op 22 Sept. in tegenwoordigheid van talrijke Duitsche en Nederlandsche autoriteiten, door den bevelhebber in de Luftgau Holland, gen. Siburg, de tentoonstelling „Kunst der Front" geopend, welke daar tot 5 October dagelijks te bezichtigen is. Zij omvat schilderijen, aquarellen, grafische werken en plastieken, zoowel van beroepskunstenaars als van dilettanten, die thans deel uitmaken van de Duitsche weermacht.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Tentoonstellingen 4801 A.)**

B. NEDERLAND. — Sportfeest der SS- und Polizei-Sportgemeinschaft Niederlande te Amsterdam. —
Amsterdam, 22 Sept. — In het Olympisch Stadion te Amsterdam hebben op 18, 19 en 20 Sept., onderlinge wedstrijden van de S.S.- und Polizei-Sportgemeinschaft Niederlande plaats gehad. Het uitgebreide programma werd in aanwezigheid van ongeveer 20.000 bezoekers afgewerkt.
Onder de eere-gasten bevonden zich o.m.: de rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, generaalmajor d. polizei Schumann, S.S. gruppenführer Rauter, generaalmajor Schwabedissen, generaalmajor Buffa, minister dr. Fischböck, generaalmajor d. polizei dr. Langenau, generaalkommissar z.b.v. Schmidt, alsmede de burgemeester van Amsterdam, de heer Voute. (Telegraaf)
(Vor. ber. Sport 4771 F.)

C. NEDERLAND. — Onderwijs - Duitsch op de lagere school - Geen schoolverandering zonder toestemming.
's-Gravenhage, 22 Sept. — De Staatscourant van 22 Sept. bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Wetenschap en Cultuurbescherming, met betrekking tot de inrichting van het leerplan van het zevende leerjaar van lagere scholen.
Hierin wordt bepaald, dat met ingang van 1 Oct. aan het leerplan het vak Duitsche taal wordt toegevoegd en dat hieraan drie uren per week zullen worden besteed. De vakken Fransche taal en Engelsche taal mogen, behoudens goedkeuring door den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, in het zevende leerjaar niet aan het leerplan worden toegevoegd.
Geen schoolverandering zonder toestemming. — Voorts werd een besluit van dit departement gepubliceerd, dat bepaalt, dat ten aanzien van leerlingen, die bij den aanvang van het schooljaar of den schoolcursus een bepaalde lagere school bezoeken, overschrijving in den loop van dit schooljaar of dien schoolcursus naar een andere school, behoudens in geval van verhuizing, alleen is toegelaten met goedkeuring van den inspecteur. (Haagsche Crt. - Vaderland)
(Vor. ber. Onderwijs 4836 E.)

D. NEDERLAND. — N.S.B. - Landdag te Roosendaal - Radiorede van ir. A. A. Mussert. —
Te Roosendaal werd 20 Sept. een gewestelijke landdag gehouden van de N.S.B., waarbij de leider, ir. Mussert, een rede heeft gehouden.
Onder de aanwezigen bevonden zich o.m. de Beauftragte voor Zeeland en de Stellvertreter van den Beauftragte voor Noord-Brabant, de Kreisinspektor der N.S.D.A.P., Kloepfer, de Kreisleiter en Ortsgruppenleiter der N.S.D.A.P., en Hauptsturmführer Hase van de S.S.
Ir. Mussert zeide o.m., dat ons volk met moeilijkheden worstelt: de kleine moeilijkheden van den dag, de distributiezorgen, en de groote moeilijkheden, bestaande uit de geestelijke verwarring. De eerste wilde hij niet onderschatten, maar de geestelijke nood sloeg hij hooger aan. Honderdduizenden, zoo zeide hij, zijn de kluts kwijt.
Spr. zeide te gelooven, dat het nieuwe Europa aan Nederland kansen geeft zooals het er in eeuwen niet gehad heeft. Ik geloof ook, zoo vervolgde hij, aan ons Nederlandsche volk, want een ander kan ons onze toekomst niet schenken. Omdat het noodig is aan het nieuwe Europa mee te werken om straks recht van spreken te hebben, daarom vechten zooveel volksgenooten in het Oosten.
Radiorede van ir. A. A. Mussert. — Amsterdam, 22 Sept. — De leider der N.S.B., ir. Mussert, heeft 22 Sept. per radio een oproep tot zijn volksgenooten gericht, waarin hij o.a. zegt: Helder en duidelijk staat ons voor oogen, dat de tegenwoordige oorlog een botsing tusschen twee werelden is, namelijk een botsing tusschen de oude democratische, kapitalistische en marxistische wereld eenerzijds en de nieuwe nationaal-socialistische en fascistische anderzijds. De Nederlandsche nationaal-socialisten hebben reeds sinds het jaar 1931 het Nederlandsche volk gewaarschuwd voor het Europa bedreigende doodelijke gevaar van het bolsjewisme. Dank zij Hitler, dank zij Mussolini en dank zij de geestkracht, den moed en de offervaardigheid van hun volkeren zal Europa worden verlost van het meest afschuwelijke gevaar, waarin het zich ooit heeft bevonden.
Reeds staan 10.000 Nederlandsche nationaal-socialisten in de rijen van de Standarte Westland, der Waffen S.S., van het N.S.K.K. en van de P.K. afdeelingen. Een nieuw regiment zal uit de weerafdeeling van de N.S.B. worden gevormd en naar het Oosten vertrekken. In het bewustzijn van onze verantwoordelijkheid voor de wederopstanding van ons volk en in het besef van de zuiverheid der bronnen van het nationaal-socialisme, ons groote vertrouwen, onze liefde voor volk en vaderland en van onzen eerbied voor den arbeid, willen wij onzen plicht vervullen. Daarvoor treden de volken van Europa aan en daaraan hebben ook wij Nederlanders ons deel.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4836 M.)

E. NEDERLAND. — Mijnbouw - Ontslagneming mijnwerkers verboden. —
's-Gravenhage, 23 Sept. — In de Nederlandsche Staatscourant is een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken opgenomen, waarbij aan werknemers in het mijnbedrijf verboden wordt hun dienstbetrekking te ontbinden zonder schriftelijke vergunning van den directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau of diens plaatsvervanger in het gewest, waarin zij hun woonplaats hebben. (Vaderland)
(Vor. ber. Ontslag werknemers 4694 A.)

F. NEDERLAND. — Geldigheid Duitsche getuigschriften - Toezicht publieke vrouwen - Autorijden tusschen 22 en 4 uur. —
Blijkens een in het Verordeningenblad van 20 Sept. afgekondigd besluit van de Secretarissen-Generaal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, van Justitie, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Waterstaat en van Sociale Zaken, vindt de geldigheid van getuigschriften afgegeven door Duitsche onderwijsinstellingen geen toepassing bij Duitsche joden.

Toezicht publieke vrouwen. — Ingevolge een besluit van de Secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Sociale Zaken afgekondigd in het Verordeningenblad van 20 Sept., wordt voortaan toezicht uitgeoefend op publieke vrouwen.

Autorijden tusschen 22 en 4 uur. — Verzoeken, om van 22—4 uur met een auto te mogen rijden, moeten voortaan bij het plaatselijk hoofd van politie worden ingediend. Deze geeft de verzoeken, met zijn advies daarover door aan den gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de provincie, die de schriftelijke vergunning afgeeft.
(Verordeningenblad No. 39, 20 Sept. 1941)
(V. b. Autoverk. 4356 D; Duitsche getuigschr. 4660 A)

G. FRANKRIJK. — Communistische agitatie - Duitsche vergeldingsmaatregel - Oproep van maarschalk Pétain. —
Parijs, 22 September (D.N.B.) — De militaire bevelhebber in Frankrijk heeft bekend gemaakt, dat op 16 September een laffe moord is gepleegd op een Duitschen soldaat. Als vergeldingsmaatregel zijn twaalf met name genoemde communisten, die wegens agressieve handelingen jegens Duitsche soldaten, daden van sabotage, verspreiding van communistische pamfletten en het dragen van wapenen gearresteerd waren, doodgeschoten.
De militaire bevelhebber kondigt voorts aan, dat, indien een nieuwe aanslag gepleegd wordt, een aanzienlijk grooter aantal communisten zal worden doodgeschoten.
Oproep van maarschalk Pétain. — Vichy, 22 Sept. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft zich door den oproep tot de Franschen van het bezette gebied gericht om hen er op te wijzen, dat aanslagen, op soldaten van het bezettingsleger gepleegd, misdadig zijn en slechs ongeluk teweeg kunnen brengen. Zij moeten worden toegeschreven aan buitenlandsche agenten, want

het is niet in overeenstemming met de Fransche traditie om in de duisternis soldaten te overvallen, die gehoorzamen aan het hun gegeven bevel. De regeering keurt de aanslagen in elken vorm af, en verzoekt de bevolking de opsporingswerkzaamheden zooveel mogelijk te bevorderen.
(Haagsche Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4802 E.)

A. **NEDERLAND. — Oorlogsschade - Wederopbouw van Mill voltooid. —**
Op 22 Sept. heeft in het gemeentehuis te Mill de overdracht plaats gehad van 77 door oorlogsgeweld en defensiemaatregelen verwoeste woningen en 55 beschadigde huizen aan de besturen der gemeente Mill, Linden, Oploo en andere omliggende dorpen. Deze overdracht geschiedde door den algemeen gemachtigde voor den wederopbouw en voor de bouwnijverheid, dr. ir. J. A. Ringers, die de gemeente Mill een oorkonde overhandigde, (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Wederopbouw 4788 M.)

B. **IRAN. — Diplomatieke betrekkingen met Duitschland, Italië en Roemenië verbroken - Samenwerking met Engeland en de Sovjet-Unie. —**
Teheran, 23 Sept. (D.N.B.) — Het agentschap „Pars" meldt, dat de regeering van Iran haar diplomatieke vertegenwoordigers uit Duitschland, Italië en Roemenië zal terugtrekken.
Volgens de perscommentaren op de 22 Sept. gehouden bijeenkomst van het Parlement heeft de nieuwe regeering bijzonderheden verstrekt over het nieuwe regeeringsprogram. Zij zou het voornemen hebben om zich tot de nauwste samenwerking te verplichten met de regeeringen, „welker belangen met de onze zijn verbonden". (Vaderland)
(Vor. ber. Iran 4836 L.)

C. **SYRIE. — Nieuwe regeering samengesteld. —**
Istanboel, 22 Sept. (D.N.B.) — De nieuwe Syrische regeering is als volgt samengesteld: Min.-pres. en min. van Financiën: Hassan-el Hakim, Buitenlandsche Zaken: Taiz-el Choury, Landsverdediging: Abdoel-Gaffar-Altrasj, Binnenlandsche Zaken: Bahidzj-el Chatib, Onderwijs: Taidi-el Attassi, Voorziening des lands: Hikmet-Hiraki, Openbare werken: Moenir-el Abbas.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Regeering 4837 B.)**

D. **BRAZILIE. — Geen schepen naar Europeesche havens. —**
Rio de Janeiro, 22 Sept. (S.P.T.) De Braziliaansche regeering heeft een verbod uitgevaardigd voor Braziliaansche schepen om Europeesche havens, zoowel de Britsche als de continentale, aan te doen. Een uitzondering op dit verbod vormen slechts de Portugeesche havens. Dit verbod strekt zich ook uit tot de Afrikaansche havens, wederom met uitzondering van die der Portugeesche koloniën. (Telegraaf)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Ruim $ 66 milliard aan bewapeningsuitgaven - s.s. „Pinkstar" tot zinken gebracht - Verklaring van Min. van Marine Knox - 125.000 Philippijnsche reservisten opgeroepen. —**
Washington, 23 Sept. (D.N.B.) — Het federale bureau voor de bewapening heeft gisteren bekend gemaakt, dat wanneer het congres de thans aangevraagde bedragen voor de hulpverleening aan Engeland goedkeurt, de kosten voor het bewapeningsprogram der Vereenigde Staten in totaal $ 66.195 milliard zullen bedragen. In dit verband wees het bureau er op, dat de kosten der deelneming van de Vereenigde Staten aan den wereldoorlog slechts 32 milliard dollar hebben bedragen.
s.s. „Pinkstar" tot zinken gebracht. — Washington, 23 Sept. (D.N.B.) — Het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat het onder Panameesche vlag in het oorlogsgebied voor Engeland varende Amerikaansche vrachtschip „Pinkstar" tot zinken is gebracht. De „Pinkstar" mat 6.850 ton. Het schip had materiaal voor IJsland aan boord, doch had ook een Britsche haven zullen aanloopen. De plaats, waar de „Pinkstar" tot zinken is gebracht, behoort tot de zoogenaamde verdedigingswateren der Vereenigde Staten, doch is ook binnen de door de Duitschers tot blokkadegebied verklaarde zone gelegen.
Verklaring van minister van Marine, Knox. — New York, 24 September (D. N. B.) — Naar United Press bericht, heeft de Amerikaansche minister van Marine, Knox, ter gelegenheid van de tewaterlating van het slagschip „Massachusetts" een rede gehouden, waarin hij niet alleen de opheffing van de neutraliteitswet eischte, doch tevens verlangde, dat het Amerikaansche leger zou optreden „waar dit noodzakelijk geacht zou worden". Het leger, zoo zeide hij, moet gebruikt worden, wanneer en waar dit noodig is. Er moet niet met dit gebruik gewacht worden, tot de vijand voet op Amerikaanschen bodem zet.
125.000 Philippijnsche reservisten opgeroepen. — New York, 24 Sept. (D.N.B.) — De „Associated Press" meldt uit Manilla, dat in de komende twee of drie maanden tien divisies Philippijnsche reservisten ter sterkte van 125.000 man zullen worden opgeroepen. Zoodra de mobilisatie is voltooid, staan alle Philippijnsche strijdkrachten onder bevel van de Vereenigde Staten.
(Alg. Handelsblad - Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Bewapeningskosten 4785 B.; Schepen tot zinken gebracht 4835 D.; minister Knox 4745 F.; Philippijnsche reservisten 4797 I.)

F. **SOVJET-UNIE. — De principes der Atlantische verklaring van Winston Churchill en pres. Roosevelt aanvaard. —**
Berlijn, 24 Sept. (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst meldt, heeft de Sovjet-ambassadeur, Maisky, in een verklaring voor de intergeallieerde conferentie te Londen medegedeeld, dat de Sovjet-Unie de beginselen van de Atlantische verklaring aanvaardt en zich verplicht mede te werken bij de verwezenlijking daarvan. (Telegraaf)
(Vor. ber. Eng.-Am. verkl. 4804 G.)

G. **ZWEDEN. — Verkiezingen - Samenstelling parlement. —**
24 Sept. — Als resultaat van de onlangs gehouden verkiezingen wordt de Eerste Kamer van de Zweedsche Rijksdag als volgt samengesteld: Soc. Democraten 78 (75), Conservatieve partij 33 (34), Volkspartij 15 (15), Boerenpartij 22 (24), Communisten 1 (1) en partijloos 1 (1) leden.
(Vor. ber. Tweede Kamer 4381 E.)

H. **TURKIJE. — Lichtingen gemobiliseerd. —**
Ankara, 24 Sept. (S.P.T.) — Uit publicaties der kranten blijkt, dat in Turkije in de volgende dagen eenige lichtingen voor den militairen dienst zullen worden opgeroepen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Leger 4436 B.)

I. **CHINA. — Nanking Regeering - Verklaring van Wang Tsjing-wei. —**
Tokio, 24 Sept. (D.N.B.) — In een interview, dat Wang Tsjing-wei heeft verleend aan een vertegenwoordiger van de „Tokio Nitsji Nitsji", heeft de president der Nanking-regeering verklaard, dat de nieuwe orde in Oost-Azië verwezenlijkt wordt, ongeacht het resultaat van de Japansch-Amerikaansche onderhandelingen.
Ten aanzien van deze besprekingen heeft Wang Tsjing-wei verklaard, dat de eisch der V. S. betreffende herstel van het Negen Mogendheden-pact op een verkeerde waardeering van den werkelijken toestand in Oost-Azië berust. Ondanks Konoye's verklaring, dat Japan geen territoriale bedoelingen heeft in China en dat het buitenlandsche kapitaal in China niet zal worden uitgesloten, weigeren Engeland en de V. S., den tegenwoordigen toestand in Oost-Azië te erkennen. China verstaat onder de nieuwe orde in Oost-Azië, aldus de president, de bevrijding van het juk van Engeland en de V. S. en de samenwerking met Japan en Mandsjoekwo.
Ten slotte gaf hij uitdrukking aan zijn overtuiging, dat de Sovjets den oorlog moesten verliezen en dat hun nederlaag een krachtige uitwerking zou hebben op Oost-Azië. Voor de Oost-aziatische ontwikkeling is echter de belangrijkste voorwaarde, dat het nieuwe China sterk gemaakt wordt, waardoor ook de kracht van Japan grooter zal worden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nanking-regeering 4745 E.; Wang-Tsing-wei 4735 C.)

K. **FRANKRIJK. — Koloniaal bezit - Fransch West-Afrika achter maarschalk Pétain - Geen Duitsche soldaten in Dakar - Britsche militaire actie tegen Fransch Somaliland. —**
24 Sept. — Met uitzondering van het Tsad-gebied bevindt zich geheel Fransch-West-Afrika stevig in Fransche handen, zoo verklaarde generaal Boisson, de gouverneur-generaal van Fransch-West-Afrika, 22 Sept. op een receptie voor de buitenlandsche pers te Vichy.
Geen Duitsche soldaten in Dakar. — Op een vraag, wat men moest denken van de Engelsche beweringen over de aanwezigheid van Duitsche soldaten in Dakar, antwoordde de generaal met hetzelfde gezegde, dat zijn soldaten tijdens de verdediging van Dakar hebben gebruikt, toen zij in de Engelsche radio hoorden, dat Dakar door Duitsche officieren werd verdedigd, n.l. „die leugenachtige schurken".
Britsche militaire actie tegen Fransch Somaliland. — Vichy, 24 Sept. (D.N.B.) — De zender van Dzjiboeti deelt mede, dat de Britsche strijdkrachten tot formeele aanvalshandelingen tegen Fransch Somaliland zijn overgegaan. Sinds maanden had-

den de Britsche blokkadeschepen zich er toe bepaald, de levensmiddelen, die zich aan boord van naar Djiboeti varende schepen bevonden, in zee te werpen en de schepen tot zinken te brengen. Op 18 September is een onzer motortorpedobooten aangehouden en gekaapt. De Engelschen traden daarbij bijzonder brutaal op en losten van geringen afstand machinegeweervuur, ofschoon het Fransche schip op waarschuwingsseinen had gereageerd.

Tegelijkertijd wordt onze landgrens stelselmatig geschonden. Op 17 September roofde een Zuid-Afrikaansche afdeeling aan de Zuidgrens, op Fransch gebied, 300 schapen. Een andere Britsche afdeeling viel in dezelfde streek onzen voorpost te Assamo aan, die door tien man bezet was.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Fransch W.-Afrika 4714 A.; Dakar 4385 D.)

A. ENGELAND. — Geen inval in Europa - Verklaring van minister van Oorlog Margesson. —

24 Sept. (D.N.B.) — Nadat Margesson, de Engelsche minister van Oorlog, heeft uiteengezet, dat van een Britsche invasie op het Europeesche vasteland geen sprake kan zijn en men in de eerste plaats op verdediging van de Britsche eilanden bedacht moet zijn, worden deze denkbeelden, thans door de Engelsche pers overgenomen. The Economist noemt de gedachte aan een Britschen inval een poging tot zelfmoord. De Daily Express, het blad van lord Beaverbrook, is van meening, dat Engeland niet twee heeren kan dienen. Of Engeland probeert naar beste vermogen de sovjets te helpen of ergens een ontlastingspoging te ondernemen. De jongste gebeurtenissen aan het Oostelijk front hebben bewezen, dat zijn voornaamste taak op het oogenblik is de sovjets zoo krachtig mogelijk met materieel te steunen. De Daily Herald, die nog onlangs een Britsch ontlastingsoffensief op het Europeesche vasteland bepleitte, schrijft thans, dat het geen doel heeft invasies op touw te zetten, nu veel belangrijker beslissingen in het Oosten vallen. (Haagsche Crt.)

B. FINLAND. — Engelands houding bij voortzetting van den strijd tegen de Sovjet-Unie. —

24 Sept. — Volgens een bericht van S. P. T. uit Londen is daar officieel medegedeeld, dat de Britsche regeering, in overleg met de regeering der Sovjet-Unie, de Finsche regeering heeft medegedeeld, dat Engeland Finland als een oorlogvoerenden vijand zal beschouwen, indien dit land den oorlog tegen de Sovjet-Unie zal voortzetten. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Finland—Engeland 4780 I.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Invoering van Latijnsch schrift. —

Sept. — In Duitschland is algemeen op de scholen het gothische alphabet door het Latijnsche schrift vervangen. De bedoeling van deze verandering is een vereenvoudiging van het onderwijs, dat zich tot dusverre over twee schriftsoorten moest uitstrekken. De gothische schrijfletters zullen dus langzamerhand uitsterven; de meeste volwassenen zullen ze wel blijven gebruiken, want op hun schrift wordt geen enkele dwang uitgeoefend. Wat de pers betreft, de „Völkischer Beobachter" is kort geleden tot het Latijnsche alphabet overgegaan, en andere couranten eveneens. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Persreorganisatie - Vermindering van aantal bladen en tijdschriften - Persconferenties op het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten; Redevoeringen van prof. Goedewaagen en Pressedezernent Janke. —

Den Haag, 25 Sept. — In verband met de papierschaarschte heeft de commissie voor persreorganisatie in overleg met de voor de papierdistributie competente Duitsche en Nederlandsche instanties een diepgaand onderzoek ingesteld, welke bladen thans nog voor papierlevering in aanmerking komen. In een onderhoud heeft het hoofd van de afdeeling perswezen van het departement voor Volksvoorlichting en Kunsten, Max Blokzijl, aan de V. P. B., inzake een reorganisatie van de Nederlandsche pers per 1 Oct. a.s., een uiteenzetting gegeven, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Er verschijnen in Nederland ongeveer 140 dagbladen, hun zgn. kopbladen inbegrepen", aldus de heer Blokzijl. „Hiervan zal een deel moeten verdwijnen. Er zijn voorts ongeveer 650 eenige malen per week verschijnende bladen, de zgn. nieuwsbladen, waarvan een zeker percentage zal blijven bestaan. De gratis-advertentiebladen zullen alle verdwijnen. Ook zal het aantal tijdschriften aanmerkelijk beperkt worden. Van deze soort uitgaven bestaan er ongeveer vierduizend. Rekent men daar de vereenigingsbladen nog bij, dan komt men op een getal van tienduizenden.

Deze maatregelen zijn van zeer ingrijpenden aard. Men mag ze echter niet te zeer beoordeelen naar hun onmiddellijke gevolgen, want economisch levert deze noodzakelijke beperking zeer zeker groote voordeelen op. Terwijl het misschien in de toekomst mogelijk zal blijken tot een uitbreiding van het aantal persorganen over te gaan.

De commissie voor reorganisatie wordt voorts in staat gesteld door middel van een steunfonds eventueele slachtoffers van de concentratie tegemoet te komen en bepaalde bedrijven, die zulks noodig hebben, over de moeilijkheden heen te helpen."

Persconferenties op het Dep. van Volksvoorlichting en Kunsten; Redevoeringen van prof. Goedewaagen en Pressedezernent Janke.

Op 25 Sept. is onder leiding van den heer M. Blokzijl, hoofd van de afdeeling perswezen van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, de eerste dagelijksche persconferentie onder Nederlandsche leiding gehouden, die door den secretarisgeneraal van genoemd departement, prof. dr. T. Goedewaagen, met een rede is geopend. Van Duitsche zijde was o.a. aanwezig de heer W. Janke, leider der Presseabteilung van het Rijks-commissariaat.

In zijn openingsrede memoreerde prof. Goedewaagen de hoogachting, die de Duitsche pers in haar berichtgeving steeds voor Nederland en zijn cultuur heeft betoond. In het bijzonder bracht spreker dank aan den Pressedezernent, den heer W. Janke, voor de wijze, waarop hij als leider van de persconferenties, steeds op de bres heeft gestaan voor de belangen van de Nederlandsche pers. Met nadruk wees hij er op, dat de thans aangevangen persconferenties op het departement, die plaats hebben in volledige overeenstemming met de Duitsche autoriteiten zullen worden gehouden in den geest van het streven naar volledige gelijkgerechtigdheid van ons volk.

Na een kort woord van den heer M. Blokzijl in aansluiting aan deze rede, sprak de heer W. Janke, die den heeren Goedewaagen en Blokzijl voor de door hen gesproken woorden dank zegde, vervolgens in herinnering bracht welk een uitnemende wijze van samenwerking zich reeds allengs tusschen de Nederlandsche en de Duitsche instanties had ontwikkeld en ten slotte met verwijzing naar de rede, welke de Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss Inquart 27 Juni j.l. te Amsterdam heeft gehouden, er den nadruk op legde, dat ook dit stadium in de ontwikkeling bewijst hoe het doel van de Duitsche autoriteiten is de zelfstandigheid van Nederland te bevorderen, hoe deze vrijheid wordt bereikt en Nederland een eervolle plaats in het gelid van de Germaansche volkeren verwerft.

De persconferenties zullen voortaan beurtelings plaats hebben in het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, als Nederlandsche en in het gebouw Kneuterdijk 20 als Duitsche conferenties. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Papierschaarschte 4821 G.; dr. Goedewaagen 4818 B.)

E. SOVJET-UNIE. — Wolga-republiek opgeheven. —

Moskou, 25 Sept. (United Press) — De Opperste Sovjet heeft gisteren formeel de Duitsche Wolgarepubliek, welker bewoners reeds naar Siberië werden overgebracht, opgeheven. Als reden voor dezen maatregel wordt opgegeven, dat zij ten doel heeft, het optreden van een „vijfde colonne" te verhinderen. (Telegraaf)

(V. b. Wolga-Duitschers 4828 F.)

F. NEDERLAND. — Nederlandsche Heide Maatschappij - C. van den Bussche overleden - Ir. C. Staf benoemd tot president-directeur. —

Arnhem, 27 Sept. — Op 24 Sept. overleed alhier C. v. d. Bussche, president-directeur van de Ned. Heide Mij. en oud-directeur van Financiën in Ned. Oost-Indië.

Het bestuur der maatschappij heeft thans als zijn opvolger benoemd ir. C. Staf, tot dusverre plaatsvervangend president-directeur dier maatschappij. (Telegraaf)

(V. b. Nederl. Heide Mij. 3258 D.)

G. GROOT-DUITSCHLAND. — Gottfried Feder overleden. —

München, 25 Sept. (D.N.B.) — De bekende nationaalsocialistische Rijksdagafgevaardigde, Gottfried Feder, is Woensdag te Murnau in Opper-Beieren in den leeftijd van 58 jaar, na een langdurige ziekte, overleden.

Gottfried Feder was reeds in de eerste jaren na de ineenstorting met de nat.-soc. beweging in contact gekomen, nadat hij reeds in November 1918 zijn „Manifest over de bevrijding van de renteslavernij" had geschreven. Hij is vooral bekend door zijn geschriften van financieel politieken aard. Sedert 1924 was hij lid van den Rijksdag. In 1931 werd hij voorzitter van den economischen raad der partij. In Juni 1933 werd Feder staatssecretaris in het rijksministerie voor Economische Zaken en in April 1934 rijkscommissaris voor het „Siedlungswesen". In 1934 werd hij voorts professor en in October 1936 gewoon hoogleeraar in de faculteit voor architectuur aan de technische hoogeschool te Charlottenburg. (Vaderland)

A. NEDERLAND. — Prijsbeheersching - Kaashandelaren beboet. —
's-Gravenhage, 25 Sept. — Wegens het berekenen van hoogere prijzen dan de volgens het prijzenbesluit 1940 toelaatbare, heeft de inspecteur voor de prijsbeheersching te 's-Gravenhage, nadat een diepgaand onderzoek het bestaan van ernstige wantoestanden had bewezen, 32 kaashandelaren te Bodegraven, beboet. Het totaalbedrag dezer boeten bedraagt ruim ƒ 328.000; een der in overtreding zijnde firma's moet hiervan ƒ 75.000 betalen. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Prijsvormingsbesluit 4809 K.)

B. NEDERLAND. — Bieraccijns met 20% verhoogd.
Krachtens een in de Nederlandsche Staatscourant van 26 September verschenen besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Financiën tot wijziging van de Bierwet 1917 wordt de bieraccijns van ƒ 2.60 gebracht op drie gulden. Het besluit treedt in werking met ingang van 1 October 1941.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Bieraccijns 4592 D.)**

C. SPANJE. — Geen navycerts voor overzeesche aanvoeren. —
Madrid, 25 Sept. (A.N.P.) — Naar uit kringen van de Britsche ambassade verluidt, heeft de Engelsche regeering besloten, in de toekomst voor overzeesche aanvoeren geen navycerts meer aan de Spaansche regeering te verstrekken. (Telegraaf)
(Vor. ber. Navycert-systeem 4518 E.)

D. GRIEKENLAND. — Kabinet - Mutaties. —
Athene, 25 Sept. (D.N.B.) — In verband met het aftreden der Grieksche ministers van Binnenlandsche Zaken en van Landbouw, generaal Demestikas en Kazimiros, heeft de Grieksche minister-president Tsolakogloe, de ministeries van Binnenlandsche Zaken en Veiligheid tot een nieuw minsterie vereenigd. Met de leiding van dit ministerie is minister Papadopoelos belast. Karamanos is benoemd tot minister van Landbouw.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Kabinet 4670 D.)**

E. FRANKRIJK. — Nieuwe De Gaullistische tegenregeering te Londen. —
Londen, 26 Sept. (Un. Press) — De Gaulle en zijn aanhangers hebben een nieuw nationaal comité gevormd, dat als een De Gaullistische Fransche regeering zal gelden; De Gaulle heeft verklaard, dat dit comité „de politiek en het bestuur van het vrije Frankrijk" zal leiden. (Telegraaf)
(Vor. ber. De Gaulle 4658 B.)

F. NOORWEGEN. — Ministers benoemd - Rede van Rijkscommissaris Terboven. —
Oslo, 26 Sept. (D.N.B.) — Rijkscommissaris Terboven heeft naar aanleiding van een ontvangst, waarbij de gecommitteerde staatsraden tot ministers zijn benoemd, een belangwekkende politieke rede gehouden.
De rijkscommissaris besprak de gebeurtenissen, welke tot 25 September 1940 hebben geleid en hij zeide, dat de toen genomen beslissing eigenlijk slechts een formeele bevestiging van den politieken zelfmoord der oude partijen en der vroegere regeering is geweest.
25 September 1941 is een historische dag geweest, waarop de principieele nieuwe orde in Noorwegen is begonnen, welke door het Nasjonal Samling wordt gedragen. Tenslotte gaf de rijkscommissaris uiting aan zijn wensch, dat het tweede jaar van de nieuwe orde beslissingen zal brengen, zoowel wat betreft de doelstelling van den revolutionnairen strijd van het Nasjonal Samling op het gebied der binnenlandsche politiek, alsook wat betreft de worsteling om het lot der Germaansche volken.
Namens de andere ministers dankte vervolgens minister dr. Lunde den rijkscommissaris. Hij wees er op, dat de taak niet gemakkelijk was, in het bijzonder door de uitwerking van de misdadige politiek der vroegere regeering en de diep in het land ingevreten Engelsche propaganda. Men kan echter het vervullen van de taak in het algemeen als gelukt beschouwen. Hij besloot met den wensch, dat Noorwegen spoedig vrij en zelfstandig aan de zijde van het zegevierende Groot-Duitschland zou mogen staan. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Rijkscomm. Terboven 4253 A.; Staatsr. 4399 B.)

G. ARGENTINIE. — Binnenlandsche toestand - Militaire maatregelen. —
Buenos Aires, 24 Sept. (United Press) — Premier Castillo heeft aangekondigd, dat de regeering militaire maatregelen heeft genomen, om de rust van de natie te verzekeren. Dit is geschied in verband met geruchten, die de laatste dagen de ronde deden over een actie, welke als voornaamste doel zou hebben de regeering te dwingen, een vaste gedragslijn voor de binnen- en buitenlandsche politiek bekend te maken. De minister van Oorlog, Fincati, gaf aan de pers toe, dat er eenige officieren gearresteerd zijn, o.a. de chef der militaire luchtvaartschool te Cordoba, luitenant-kolonel Sustaita. In militaire kringen verluidt, dat de luchtbases van Cordoba, Parané en Buenos Aires bezet zijn.
Van officieele zijde is toegegeven, dat ook in de hoofdstad de troepen zijn geconsigneerd. Volgens Fincati geldt het hier een voorzorgsmaatregel. Ook de wachtposten bij de marine zijn versterkt.
President Castillo verklaarde, dat het in het geheele land volkomen rustig is.
Te Washington heeft minister Hull verklaard, dat de staten van het Westelijk Halfrond indertijd zijn overeengekomen samen te werken bij de bestrijding van revolutionnaire actie, doch dat Argentinië zich in dit geval niet tot de Vereenigde Staten heeft gewend. (Telegraaf)
(Vor. ber. Buitenl. Politiek 4769 C.)

H. FRANKRIJK. — Grondwetsherziening. —
25 Sept. — De voorbereidende werkzaamheden aan de nieuwe Fransche grondwet zijn nagenoeg beëindigd. Frankrijk zal voortaan in 19 provinciën worden ingedeeld; als kleinste bestuurseenheid geldt de gemeente, daarop volgen de kanton, het arrondissement, het departement en tenslotte de provincie met een eigen gouverneur. Twee organen vormen den Grooten Raad, die uit 200 onafzetbare, door den staatschef benoemde personen bestaat en de Kamer, welke 300, eveneens door den staatschef benoemde leden telt. De nieuwe grondwet zal na het sluiten van den vrede van kracht worden. (Das Reich)
(Vor. ber. Grondwet 4780 D.)

I. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Stelling in Oost-Afrika veroverd - Malta gebombardeerd - Succesvolle overval op Gibraltar; nieuw wapen gebruikt - Tankboot tot zinken gebracht. —
Rome, Sept. (Stefani) — In de weermachtsberichten van 19 tot 26 Sept. maakt het Italiaansche opperbevel, o.a. het volgende bekend:

Troepen van de stelling Woltsjefit hebben met grooten strijdlust een vijandelijke stelling aangevallen en veroverd. Na hevig verzet werd de vijand op de vlucht gedreven. Hij leed aanzienlijke verliezen. Wapens, munitie en groote hoeveelheden oorlogsmateriaal werden buitgemaakt.

Malta gebombardeerd. — Op Malta heeft de luchtmacht in den nacht van 20 op 21 September belangrijke vliegtuigbases gebombardeerd.

Succesvolle overval op Gibraltar; nieuw wapen gebruikt. — Snelle vaartuigen van de marine, welke de reede en de binnenhaven van de vesting Gibraltar waren binnengedrongen, hebben een petroleumtankschip van 10.000 B.R.T., een ander tankschip van 600 B.R.T. en een met munitie geladen koopvaardijschip van 6.000 B.R.T. tot zinken gebracht en een ander met oorlogsmaterieel geladen koopvaardijschip van 12.000 B.R.T. zwaar beschadigd. Het laatstgenoemde schip werd naar de rotsen gedreven, waar het omhoog liep en daarom als verloren kan worden beschouwd.
Er werd gebruik gemaakt van een geheel nieuw zeestrijdmiddel. De bemanning bestond uit vrijwilligers, die een bijzonder lange en harde leerschool hebben doorgemaakt en die reeds meermalen bewijzen hebben gegeven van moed en doodsverachting. De aanval werd uitgevoerd op slechts enkele meters afstand van de kaden van de binnenhaven van Gibraltar, nadat dus de buitenste verdedigingsring was gepasseerd.

Tankboot tot zinken gebracht. — Eenheden van onze luchtmacht hebben in de Middellandsche Zee een aanval gedaan op een vijandelijk konvooi. Een bewapend koopvaardijschip van 2500 ton werd getroffen, en zonk snel nadat zich een ontploffing had voorgedaan. Een van onze duikbooten heeft in het Oostelijke bekken van de Middellandsche Zee een tankboot van 12.000 ton door torpedo's tot zinken gebracht.
(Haagsche Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4837 F.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941.

— Strijd tegen het bolsjewisme - Krijgsverrichtingen - Zware luchtaanvallen in Oekraine-gebied. - Worms en Moon bezet - Luchtaanvallen op Moskou en Odessa - Arendsburg veroverd - Luchteskader „Horst Wessel" vernietigde 1000 vliegtuigen - Zee van Asov bereikt - Bunkerlinie voor Leningrad geforceerd - Finsche successen - Sovjet-tegenaanvallen bij Smolensk afgeslagen - Luchtaanval bij Charkof - Sovjet-slagschepen „Marat" en „October-revolutie" vernield - Centrale in Kandalatsja-bocht vernield - Spoorlijn Moermansk-Leningrad in Finsche handen - Finsche opmarsch naar Petroskoi - Prääzä veroverd - Engelsche luchtaanvallen - Slag op den Atlantischen Oceaan: Engelsche scheepsverliezen - Convooi vernietigd; 78.000 br.ton verloren - Overzicht tonnageverlies van 1—25 September - Overzicht slag bij Kiew; 665.000 gevangenen. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 20 Sept. — In het kader der Duitsche operaties in de Oekraine hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen aanvallen gedaan op stellingen der Sovjets. Door hun aanvallen werden in het geheel 860 voertuigen en 49 stukken geschut vernield. Drie-en-twintig troepentransporttreinen werden in brand gebombardeerd. De Sovjets leden buitengewoon bloedige verliezen.

Worms en Moon bezet. — In samenwerking met afdeelingen van de oorlogsmarine en van het luchtwapen hebben troepen van het leger half September de voor in de Golf van Riga gelegen eilanden Worms en Moon genomen.

Luchtaanvallen op Moskou en Odessa. — In den nacht van 19 op 20 September hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen Moskou met succes aangevallen. Een andere aanval was gericht op de havenwerken en de omsingelde troepen bij Odessa.

Arendsburg veroverd. — 21 Sept. — In voorbeeldige samenwerking hebben afdeelingen van leger, luchtmacht en marine, Arendsburg, de hoofdstad van Oesel, in een vastberaden aanval genomen.

Luchteskader „Horst Wessel" vernietigde 1000 vliegtuigen. — Rijksmaarschalk Göring heeft aan het eskader „Horst Wessel", dat onder leiding van den ridderkruis-drager lt.-kol. Schalk tot dusver ruim 1000 vijandelijke vliegtuigen heeft vernield, een gelukwensch-telegram gezonden.

De Oorlog

Zee van Asov bereikt. — Aan den zuidelijken vleugel van het Duitsche aanvalsfront is de zee van Asov bereikt. De voorwaarde hiertoe was het heldhaftige optreden van een infanteriedivisie, die onder de moeilijkste omstandigheden bij Berislav, op 60 km. ten N.-O. van Cherson over den breeden benedenloop van den Dnjepr was getrokken.

Bunkerlinie voor Leningrad geforceerd. — 22 Sept. — In den strijd om de verdedigingswerken van Leningrad heeft een Duitsche infanteriedivisie gisteren een hardnekkig verdedigde bunkerlinie geforceerd. Stormenderhand namen de Duitsche infanteristen een plaatsje en een in de nabijheid gelegen belangrijke hoogte.

Finsche successen. — 23 Sept. — De in het Noorden van het oostelijke front strijdende Finsche troepen hebben de laatste dagen weer successen behaald. Het gelukte vijf bolsjewistische bataljons te omsingelen en te vernietigen. Na afloop van den strijd werden in het gevechtsgebied 3000 gesneuvelde Sovjet-soldaten geteld. Bovendien maakten de Finsche troepen veel wapens en oorlogsmaterieel buit.

Sovjet-tegenaanvallen bij Smolensk afgeslagen. — Naar het D. N. B. verneemt, zijn, onder geweldige verliezen aan menschen en oorlogsmateriaal, bolsjewistische aanvallen in den centralen sector ver ten Oosten van Smolensk op Duitsch vuur gestrand. Het is dan ook volkomen onjuist, te spreken van een succesvol bolsjewistisch offensief.

Luchtaanval bij Charkof. — Bij een aanval op een station in de nabijheid van Charkof, waar 15 transporttreinen stonden, hebben Duitsche gevechtsvliegers ongeveer 150 spoorwagons vernietigd. Dezelfde formatie vernielde later op een ander station een transporttrein, terwijl in een anderen trein, die met brandstof geladen was, brand werd veroorzaakt. De tankwagens ontploften en brandden geheel uit.

Sovjet-slagschepen „Marat" en „October-revolutie" vernield. — Duitsche gevechtsvliegtuigen en Stuka's hebben 23 Sept. bij een aanval op de Finsche Golf het Sovjet-slagschip „Marat" (23.606 ton) zoo zwaar getroffen, dat het onder krachtige explosieverschijnselen begon te zinken.

Het tweede in een haven van de Finsche Golf liggende slagschip „October-Revolutie", dat 22 Sept. zwaar beschadigd werd, werd 23 Sept. opnieuw door twee bommen getroffen. Het schip ligt thans met den voorsteven onder water.

Centrale in Kandalatsja-bocht vernield. — Een formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen is op 23 September gestart voor een aanval op een belangrijke electrische centrale van de Sovjets ten Noorden van de Kandalatsja-bocht. De stuwdam en de turbinekamer werden door talrijke bomtreffers vernield.

Spoorlijn Moermansk-Leningrad in Finsche handen. — 25 Sept. — In het Noorden hebben de Finsche troepen op verscheiden plaatsen de spoorlijn, die van Moermansk naar Leningrad leidt, in handen.

Finsche opmarsch naar Petroskoi. — Finsche officieren aan het Ladogameer zijn vol vertrouwen dat de hoofdstad van Oost-Karelië, Petroskoi, zal vallen. Zij zeggen, dat het slechts de vraag is, welke van de twee naar de stad oprukkende Finsche colonnes Petroskoi het eerst zal bereiken, die uit Zuidelijke of die uit Westelijke richting.

Prääzä veroverd. — 27 Sept. — Officieel wordt bekend gemaakt, dat de marktplaats Prääzä, 40 km. ten westen van Petroskoi, door de Finsche troepen na unieke operaties in de woestenij is veroverd.

Engelsche luchtaanvallen. — 27 Sept. — Ook in de afgeloopen week werden de Engelsche aanvallen aan het Kanaal met zeer zware verliezen voor de aanvallers afgeslagen. Zoo verloren zij op 20 en 21 Sept. binnen een tijdruimte van 24 uur 65 jachttoestellen.

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN. —

Engelsche scheepsverliezen. — 20 Sept. — In den strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart brachten gevechtsvliegtuigen in den nacht van 19 op 20 September ten Oosten van Hull uit een konvooi twee koopvaardijschepen, waaronder een tankboot, met te zamen 17.000 b.r.t. tot zinken.

21 Sept. — Gevechtsvliegtuigen brachten ten N.O. van The Wash een vrachtschip van 4000 b.r.t. tot zinken. Een tweede groote koopvaarder werd beschadigd.

23 Sept. — Het luchtwapen bracht in den nacht van 22 op 23 Sept. ten Oosten van de monding van de Humber een koopvaardijschip van 8000 b.r.t. tot zinken.

Convooi vernietigd; 78.000 br. ton verloren. — 25 Sept. — Duikbooten hebben ten westen van Afrika een naar Engeland varend konvooi van twaalf schepen aangevallen en het ondanks de krachtige bescherming door torpedojagers vernietigd. Elf schepen, waaronder een groote tankboot, met te zamen 78.000 b.r.t. werden tot zinken gebracht.

27 Sept. — Gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 26 op 27 Sept. Oostelijk van Hull twee tot een konvooi behoorende vrachtschepen met te zamen 15.000 b.r.t. tot zinken gebracht. Voorts werden in de week van 21—27 Sept. wederom talrijke Engelsche steden en havenplaatsen door het luchtwapen gebombardeerd.

Overzicht tonnageverlies van 1—25 September. — In September werden reeds 75 schepen tot zinken gebracht, waaronder vijf tankschepen.

Marine en de luchtmacht brachten van 1—25 Sept. reeds belangrijk meer dan 500.000 b.r.t. tot zinken.

Overzicht slag bij Kiew; 665.000 gevangenen. — 27 Sept. — In den ten Oosten van Kiew beëindigden omsingelingsslag hebben het leger van generaal-veldmaarschalk von Reichenau en de pantserlegers van den Generaloberst von Kleist en Generaloberst Guderian den omsingelden vijand vernietigd en ruim 665.000 gevangenen binnengebracht, benevens 886 pantserwagens, 3718 kanonnen en een onoverzienbare hoeveelheid ander oorlogsmaterieel buitgemaakt. Behalve de reeds genoemde legers hebben in den gelukkigen afloop van den slag ook de legers van Generaloberst Freiherr von Weichs en van den generaal der infanterie, von Stuelpnagel een belangrijk aandeel gehad.

Uit het gebied van Gomel begon een Duitsche troepenmacht over een breedte, welke op zijn minst 200 kilometer bedroeg, den opmarsch uit het Noorden naar het Zuiden. Met onvergelijkelijke snelheid rukten de troepen op over een afstand, die tot Poltawa 400 à 500 km. bedroeg.

De tweede Duitsche troepenmacht, die uit het gebied van Krementsjoeg aan den Dnjepr in noordelijke richting aanviel, overschreed de rivier over een front van 120 kilometer en rukte honderden kilometers op om zich reeds na twee of drie dagen op 300 kilometer ten Oosten van Kiew te vereenigen met de troepen, die uit het Noorden kwamen.

Op 14 September werd de ring om de ingesloten Sovjets aldus definitief gesloten en waren de voorwaarden voor den succesvollen vernietigingsslag, welke op 26 Sept. beëindigd werd, geschapen.

(Alg. Handelsbl. - Telegraaf - N.R.Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4838 A.)

A. SPORT. — De officieele wereld- en Europeesche recordlijsten van het Internationale Athletiek Verbond. — Naar de stand in Mei 1941 heeft het Internationale Athletiek Verbond (I.A.A.F.) zijn officieele wereld- en Europeesche recordlijsten gepubliceerd. De resultaten van dit seizoen zijn daarbij nog niet in aanmerking genomen, aldus bemerkt de „Frankfurter Zeitung", waaraan we deze lijsten ontleenen.

WERELDRECORDS.

Mannen.				
100 m.	10.2 sec.	Jesse Owens	Vereenigde Staten	1936
200 m.	20.3 sec.	Jesse Owens	Vereenigde Staten	1935
400 m.	46.0 sec.	Rudolf Harbig	Duitschland	1939
800 m.	1.46.6 min.	Rudolf Harbig	Duitschland	1939
1.000 m.	2.23.6 min.	Jules Ladoumègue	Frankrijk	1930
1.500 m.	3.47.8 min.	J. Lovelock	Nieuw Zeeland	1936
2.000 m.	5.16.8 min.	Archie San Romani	Vereenigde Staten	1937
3.000 m.	8.09.0 min.	Henry Kälerne	Zweden	1940
5.000 m.	14.08.8 min.	Taisto Mäki	Finland	1936
10.000 m.	29.52.6 min.	Taisto Mäki	Finland	1939
20.000 m.	1.04.00.2 uur	Juan Zabala	Argentinië	1936
25.000 m.	1.21.27.0 uur	Erkki Tamila	Finland	1939
30.000 m.	1.40.57.6 uur	Jose Ribas	Argentinië	1932
1 uur	19.210 Km.	Paavo Nurmi	Finland	1928
4 × 100 m.	39.8 sec.	Nat. ploeg Vereenigde Staten (Owens, Metcalfe, Drape, Wykoff)	Vereenigde Staten	1936
4 × 200 m.	1.25.0 min.	Stanford-Univ. (Kneubuhl, Hisserman, Malott, Weiershauser)	Vereenigde Staten	1937
4 × 400 m.	3.08.2 min.	Nat. ploeg Vereenigde Staten (Fuqua, Ablowich, Warner, Carr)	Vereenigde Staten	1932
4 × 800 m.	7.35.8 min.	Nat. ploeg Vereenigde Staten (Hornbostel, Youg, Williamson, Woodruff)	Vereenigde Staten	1939
4 × 1500 m.	15.54.8 min.	Nationale ploeg Finland (Pentti Salowaara, Martti Salowaara, T. Sarkama, H. Harikka)	Finland	1939
Hoogspringen	2.09 m.	Melvin Walker	Vereenigde Staten	1937
Verspringen	8.13 m.	Jesse Owens	Vereenigde Staten	1936
Polsstokhoogspringen	4.60 m.	Warmerdam	Vereenigde Staten	1940
Hinkstapsprong	16.00 m.	T. Tajima	Japan	1936
Snelwandelen:				
3.000 m.	12.23.8 min.	Edgar Brunn	Noorwegen	1937
5.000 m.	21.02.8 min.	Edgar Brunn	Noorwegen	1937
10.000 m.	43.25.2 min.	Edgar Brunn	Noorwegen	1937
20.000 m.	1.34.26.0 uur	Janis Dalinsh	Letland	1933
30.000 m.	2.37.18.2 uur	Hermann Müller	Duitschland	1921
50.000 m.	4.34.03.0 uur	Paul Sievert	Duitschland	1924
Kogelstooten	17.40 m.	Jack Torrance	Vereenigde Staten	1934
Discuswerpen	53.10 m.	Willi Schröder	Duitschland	1935
Speerwerpen	78.70 m.	Yrjö Nikkanen	Finland	1938
Hamerwerpen	59.00 m.	Erwin Blask	Duitschland	1938
Tienkamp	7900 punten	Glenn Morris	Vereenigde Staten	1936
Vrouwen:				
100 m.	11.5 sec.	Helen Stephens	Vereenigde Staten	1936
200 m.	23.6 sec.	Stella Walasiewiez	voorm. Polen	1935
800 m.	2.12.4 min.	Z. Koubkova	voorm. Tsjecho-Slowakije	1934
4 × 100 m.	46.4 sec.	Nat. ploeg Duitschland (Albus, Krausz, Dörrfeldt, Dollinger)	Duitschland	1936
4 × 200 m.	1.45.3 min.	Berlijn-Brandenburg (Voigt, Albus, Dörrfeldt, Müller)	Duitschland	1938
3 × 800 m.	7.32.0 min.	G. S. Venchi-Unica (Balbo, Giorda, Bulzacchi)	Italië	1937
80 m. horden	11.3 sec.	Claudia Tesoni	Italië	1939
Hoogspringen	1.67 m.	Dora Ratjen	Duitschland	1938
Verspringen	6.12 m.	Christel Schulz	Duitschland	1939
Kogelstooten	14.38 m.	Gisela Mauermeyer	Duitschland	1934
Discuswerpen	48.31 m.	Gisela Mauermeyer	Duitschland	1936
Speerwerpen	46.74 m.	Nan Gindele	Vereenigde Staten	1932
Vijfkamp	418 punten	Gisela Mauermeyer	Duitschland	1938

EUROPEESCHE RECORDS.

Mannen.				
100 m.	10.3 sec.	Christiaan Berger	Nederland	1934
		Lennart Strandberg	Zweden	1936
		Karl Neckermann	Duitschland	1939
200 m.	20.9 sec.	Helmut Körnig	Duitschland	1928
400 m.	46.0 sec.	Rudolf Harbig	Duitschland	1939
800 m.	1.46.6 min.	Rudolf Harbig	Duitschland	1939
1.500 m.	3.48.6 min.	Miklos Szabo	Hongarije	1937
5.000 m.	14.08.8 min.	Taisto Mäki	Finland	1939
10.000 m.	29.52.6 min.	Taisto Mäki	Finland	1939
4 × 100 m.	40.1 sec.	Nat. ploeg Duitschland (Borchmeyer, Hornberger, Neckermann, Scheuring)	Duitschland	1939
4 × 400 m.	3.09.0 min.	Nat. ploeg Engeland (Wolff, Rampling, Roberts, Brown)	Engeland	1936
110 m. horden	14.3 sec.	Haknn Lidman	Zweden	1938
		F. W. Hölling	Duitschland	1939
400 m. horden	51.6 sec.	S. D. D. Finlay	Engeland	1938
Hoogspringen	2.04 m.	Kalevi Kotkas	Finland	1936

EUROPEESCHE RECORDS.

Mannen.				
Verspringen	7.90 m.	Luz Long	Duitschland	1937
Polsstokhoogspringen	4.25 m.	Charles Hoff	Noorwegen	1925
Hinkstapsprong	15.48 m.	Vilho Tuulos	Finland	1923
Kogelstooten	16.60 m.	Hans Woellke	Duitschland	1936
Discuswerpen	53.10 m.	Willi Schröder	Duitschland	1934
Speerwerpen	78.70 m.	Yrjö Nikkanen	Finland	1938
Hamerwerpen	59.00 m.	Erwin Blask	Duitschland	1938
Tienkamp	7824.5 punten	Hans Heinz Sievert	Duitschland	1934
Vrouwen.				
100 m.	11.6 sec.	Stella Walasiewiez	voorm. Polen	1937
200 m.	23.6 sec.	Stella Walasiewiez	voorm. Polen	1935
4 × 100 m.	46.4 sec.	Nat. ploeg Duitschland (Albus, Krausz, Dollinger, Dörrfeldt)	Duitschland	1936
80 m. horden	11.3 sec.	Claudia Tesoni	Italië	1939
Hoogspringen	1.67 m.	Dora Ratjen	Duitschland	1938
Verspringen	6.12 m.	Christel Schulz	Duitschland	1939
Kogelstooten	14.38 m.	Gisela Mauermeyer	Duitschland	1934
Discuswerpen	48.31 m.	Gisela Mauermeyer	Duitschland	1936
Speerwerpen	46.27 m.	Luise Krüger	Duitschland	1939

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Op 23 September werd dr. ir. Robert Bosch h.c., wiens naam met de geschiedenis van de voortschrijdende techniek onverbrekelijk verbonden is, tachtig jaar oud. Zooals wellicht geen ander pionier der techniek kan hij op een succesvol levenswerk terugzien, dat in de geheele wereld erkenning gevonden heeft.
Hij werd in Allbeck bij Ulm als elfde kind van een landbouwer geboren. Van mecanicien wist hij zich tot wereldvermaard industriëel op te werken. „Liever geld verliezen dan vertrouwen verliezen" was de richtsnoer in zijn Zwabische werkplaats voor het nauwgezette, uiterst stipte werk, dat al spoedig als „Bosch-werk" spreekwoordelijk werd.

Robert Bosch

Robert Bosch en zijn medewerkers hebben voor den technischen vooruitgang en in de eerste plaats voor de motoriseering eenige fundamenteele mogelijkheden geschapen, die de ontwikkeling van de snelloopende automobielmotoren bevorderde. In dit verband is vooral te noemen de eerste hoogspannings-magneet, die hij in 1902 heeft vervaardigd. Even belangrijk was de constructie van een bedrijfszekere hoogspanningsbougie. Er bestaat bijna geen electrisch accessoire aan de automobiel, waarmede de naam Bosch niet ten nauwste verbonden is. Bekend zijn o.a. de Bosch-hoorn en de spanningsregelende dynamo, waarvan het principe thans over de geheele wereld wordt toegepast. In 1927 bracht hij de eerste brandstofpomp, die den stoot gaf tot den zegetocht van den Dieselwagen over de geheele wereld. Ook de bijna onbegrijpelijke snelheden der snelste vliegtuigen ter wereld zijn aan de technische verbeteringen van de z.g. „Leichtöl-Einspritzung", welke Robert Bosch toepaste, te danken.
Doch niet alleen in technisch opzicht is Robert Bosch een figuur van wereldformaat. Hij heeft tevens baanbrekende sociale voorzieningen van allereerste grootte doorgevoerd. Het baarde b.v. geweldig opzien, toen Robert Bosch in 1906 de eerste was, die den achturigen werkdag in zijn bedrijf invoerde. Ook de door hem met een kapitaal van 34 millioen Reichsmark opgerichte stichting „Bosch-Hilfe", die als ouderdoms- en weduwen- en weezenverzekering van zijn personeel is bedoeld, is een tastbaar bewijs van zijn sociaal verantwoordelijkheidsgevoel. „Sei Mensch und ehre Menschenwürde", luidt zijn devies!
Ook op landbouwgebied wist hij belangrijke dingen te bereiken. Zijn „Bosch-Hof", uit een veenderij in Oberbayern ontstaan, omvat heden ten dage een oppervlakte van meer dan 1700 H.A. Dit modelbedrijf waarvan bijna de helft der in cultuur gebrachte oppervlakte door ontginning van hoogveen is verkregen, draagt voor een groot deel bij tot de voeding van de stad München.
Zijn kleine in het jaar 1886 in Stuttgart opgerichte werkplaats groeide uit tot de Stuttgarter- en Feuerbacher fabrieken, die nog steeds de kern van zijn levenswerk vormen.
Deze bijzondere man, die zelf erkent, dat hij zijn successen minder aan zijn kennis dan aan zijn karakter te danken heeft, ontving voor zijn persoonlijke prestaties de hoogst denkbare onderscheidingen.

B. NEDERLAND. — N.S.B. en N.S.N.A.P. —

„Volk en Vaderland" van Vrijdag 26 September 1941 bevat op de frontpagina een hoofdartikel van ir. Mussert — „De Sabotage - De kwast is er overheen gegaan", waarin de leider der N.S.B. de N.S.N.A.P. ervan beschuldigt:
opzettelijk de goede verstandhouding tusschen het Nederlandsche en het Duitsche volk te bederven;
opzettelijk het nationaal-socialisme onsympathiek te maken;
opzettelijk de N.S.B. te kleineeren;
opzettelijk de politiek van den Führer te ondergraven.
Ir. Mussert betoogt verder o.m.: „Het gaat ons niet om een handvol lieden, die wegens onbruikbaarheid of onbetrouwbaarheid uit de N.S.B. zijn gezet, maar om de onzichtbare krachten, die daarachter steken (de „Hintermänner"), die een welvoorbereide actie op touw hebben gezet, waarin geld geen rol speelde en waarvoor de N.S.N.A.P. als instrument diende". „Het behoort tot de taak der N.S.B. zulk een complot te verwijderen, zoo noodig met de geheele Beweging als inzet".
Na met voldoening geconstateerd te hebben, dat zijn aanhangers overal in het land de opschriften der N.S.N.A.P. verwijderd hebben, besluit ir. Mussert zijn hoofdartikel: „Wij zijn de eer en het geweten der natie, zeker in dezen tijd. Daarom ging de kwast er over; daarom het strenge verbod om met deze saboteurs eenige aanraking te hebben. Ik dank allen, die zich hebben ingezet voor hun plichtsbetrachting. De honden blaffen; de karavaan trekt verder".
In het weekblad „De Zwarte Soldaat", dat onder leiding van mr. A. J. Zondervan, commandant der W.A., staat, wordt in het nummer 3—26 Herfstmaand eveneens scherp stelling tegen de N.S.N.A.P. genomen. In de avondbladen van „Het Nationale Dagblad", „Alg. Handelsblad" en „Nieuwe Rotterdamsche Courant" d.d. 27 September wordt het standpunt van ir. Mussert met instemming begroet.

Oproep van dr. E. H. van Rappard. De N.S.N.A.P. legt tot nader order haar werk neer.

De Zondagsbladen van 28 September 1941, o.a. „Het Vaderland" en „Nieuwe Rotterdamsche Courant" publiceeren de navolgende oproep van den landelijken leider der N.S.N.A.P., dr. E. H. van Rappard:
„Naar aanleiding van publicaties van den Leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert in de pers, in hoofdzaak inhoudende:
1. dat de N.S.N.A.P. de N.S.B. zou ondermijnen;
2. dat dáárdoor de verwijdering grooter zou worden tusschen het Rijksduitsche volk en het Nationaal-Socialisme eenerzijds en het Nederlandsche volk anderzijds;
bepaal ik (alle kringleiders en ander hooger kader der N.S.N.A.P. gehoord en met volle instemming van deze kameraden):
1. De N.S.N.A.P. wil het volstrekte tegendeel der bovenomschreven beweringen bewijzen, door de N.S.B. de volle kans te geven, ongehinderd de toenadering en verzoening tot stand te brengen tusschen het Rijksduitsche en het Nederlandsche volk;
2. De N.S.N.A.P. legt daarom haar werk totaal neer tot nader order.

3. Alle kader en allen leden wordt bevolen, deze besluiten volledig uit te voeren en zich van iedere actie te onthouden, die daarmede in strijd is.
Gedaan te Utrecht, den 27sten September 1941.
(V. b. N.S.B. 4842 D; N.S.N.A.P. 4809 C.)

A. **LIBERIA. — Steunpunten voor de Ver. Staten. —**
Sept. — Liberia sloot een overeenkomst, waarbij de Ver. Staten het recht krijgen, militaire steunpunten in het land te vestigen. (Das Reich)
(V. b. Liberia 1837 E.; Steunpunten V. S. 4839 A.)

B. **AMSTERDAM. — Gem. Universiteit - Prof. dr. A. H. W. Aten benoemd —**
29 Sept. — De burgemeester van Amsterdam heeft benoemd tot gewoon hoogleeraar in de analytische scheikunde, de electrothermie en de electrochemie aan de gemeente-universiteit prof. dr. A. H. W. Aten, thans buitengewoon hoogleeraar in deze vakken. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Onderwijs 4842 C.)

C. **BELGIE. — Herstel Leuvensche Universiteitsbibliotheek. —**
Sept. — Er is een begin gemaakt met herstel van de Leuvensche Universiteitsbibliotheek; niet minder dan 95% der boeken, 700.000 stuks, zijn in den brand van Mei 1940 verloren gegaan. Duizenden boeken zijn ter vergoeding van de schade in binnen- en buitenland ter beschikking gesteld; een nieuw gebouw zal binnen niet al te langen tijd op dezelfde plaats verrijzen. De eerste kosten voor het bouwwerk zelf, die door den staat worden gedragen, beloopen een bedrag van ongeveer 8.5 millioen francs. (Das Reich)

D. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Accoord met de Maleische staten. —**
Sjanghai, 25 Sept. (D.N.B.) — Volgens berichten uit Bangkok zouden Nederlandsch-Indië en de Maleische staten een defensief verbond hebben gesloten.
(De Maleische staten liggen op het schiereiland Malakka en behooren tot het Britsche Rijk). (Vaderland)

E. **NEDERLAND. — Duitsche Winterhulp - Openingsbijeenkomst. —**
Amsterdam, 25 Sept. (A.N.P.) — Op plechtige wijze is op 24 Sept. in het Concertgebouw te Amsterdam het Winterhulpwerk voor het Duitsche volk in Nederland geopend. Onder de eeregasten waren vertegenwoordigers van de landmacht, het luchtwapen en de marine, alsmede van de Duitsche politie en van de partij. De leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden werd vertegenwoordigd door Oberdienstleiter Seidel. De Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de stad Amsterdam, senator dr. Böhmcker, woonde de bijeenkomst bij. Reichsamtsleiter Walther Hebenbrock sprak over het socialisme van de daad. (Telegraaf)

F. **NEDERLAND. — Bureau voor wapenregistratie opgericht. —**
28 Sept. — Het Nederlandsch verbond voor sibbekunde heeft een Nederlandsch Bureau voor Wapenregistratie ingesteld. Bij dit bureau zal het mogelijk zijn de juistheid van een familiewapen te laten onderzoeken en na gebleken juistheid te laten vastleggen. Van deze inschrijving zal een certificaat worden afgegeven, dat tevens een afbeelding van het wapen bevat. Bovendien zullen de aldus geregistreerde wapens gepubliceerd worden in een op bepaalde tijden verschijnend „Nederlandsch Wapenboek". Ook nieuw ontworpen wapens zullen bij het bureau in het Nederlandsch wapenboek kunnen worden ingeschreven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Sibbekunde 4453 B.)

G. **NEDERLAND. — Burgemeesters in Limburg benoemd. —**
28 Sept. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie heeft den burgemeester van Heer en Cadier en Keer, mr. A. M. P. Thomassen, onder gelijktijdig eervol ontslag uit deze functie tot burgemeester van Kerkrade benoemd.
Voorts heeft de secretaris-generaal voor bestuur en justitie tot burgemeesters benoemd: den heer M. F. L. A. Welters te Tegelen tot burgemeester van Sittard, mr. J. H. Zanders, advocaat en wethouder te Venlo tot burgemeester van Venlo, den heer A. den Rooyen, gemeente-ambtenaar en leider van het distributiebureau te Roermond, tot burgemeester van Echt, den heer J. Roesener-Manz te Valkenburg tot burgemeester van Heer en Cadier en Keer en den heer A. M. J. A. Regout te Utrecht tot burgemeester van Maasbree.
Tevens heeft de commissaris-generaal voor bestuur en justitie den burgemeester, mr. A. M. P. Thomassen belast met de voorloopige waarneming der zaken van den burgemeester te Schaesberg en te Ubach over Worms, den burgemeester M. F. L. A. Welters met de voorloopige waarneming der zaken van den burgemeester te Broeksittard en te Nieuwstad en den burgemeester A. den Rooyen met de voorloopige waarneming der zaken van den burgemeester te Stevensweert en te Ohe en Laak. (Haagsche Crt.)
(V. b. Ontslag Limburgsche Burgemeesters 4840 C.)

H. **ENGELAND. — Dooden van Duitsche burgers geëischt. —**
Stockholm, 26 Sept. (D.N.B.) — De „Manchester Guardian" eischt, behalve het dooden van Duitsche soldaten ook het dooden van Duitsche burgers. Het blad schrijft woordelijk: „Wij mogen weliswaar om christelijke redenen de noodzakelijkheid van aanvallen op burgers betreuren, wij moeten echter toegeven, dat het noodig is zooveel Duitschers te dooden als wij kunnen, of zij nu uniform dragen of niet. Beschaafde rechtsbeginselen kunnen niets hebben uit te staan met dezen oorlog. (Alg. Handelsblad)

I. **NEDERLAND. — Distributie - Herziening brandstoffenregeling. —**
De secretaris-generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft bekend gemaakt dat in verband met de moeilijke kolenpositie, een nieuwe regeling voor de distributie van vaste brandstoffen is ontworpen, waardoor o.m. de extra rantsoenen welke in bepaalde gevallen zouden worden verstrekt, vervallen. In de categorie „Haarden en Kachels" zullen thans in het geheele stookseizoen elf of twaalf bonnen beschikbaar worden gesteld en in de categorie „Centrale verwarming" 38 bonnen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Turf 4789 E.)

K. **ITALIE. — Uitbreiding broodrantsoeneering. —**
Rome, 27 Sept. (D. N. B.) — De ministerraad heeft besloten van 1 October af de rantsoeneering van brood uit te breiden tot geheel Italië. In verband met het feit, dat de oogst, ofschoon beter dan het vorige jaar, niet geheel aan de verwachtingen beantwoordt, is het broodrantsoen op 200 gram per man en per dag vastgesteld. Arbeiders krijgen een bijslag van 100 gram en personen, die zeer zwaar werk verrichten, van 200 gram per dag. Voorts werden financieele maatregelen getroffen, die ten doel hebben speculatie tegen te gaan. (Telegraaf)

L. **FINLAND. — Spoorwegverbinding Helsinki - Viborg hersteld. —**
Helsinki, 27 Sept. (D.N.B.) — 26 Sept. tegen 11 uur is na een onderbreking van anderhalf jaar de eerste trein van Helsinki naar het terugveroverde Viipuri (Viborg) gereden. De trein zette zijn reis naar het Oosten tot Perkjärvi voort, ongeveer tot de helft van de Karelische landengte. (Vaderland)
(Vor. ber. Verovering Viipuri 4817 C.)

M. **ENGELAND. — Arbeidsdienst voor vrouwen. —**
New York, 28 Sept. (D.N.B.) — Alle Engelsche vrouwen, die in 1914 zijn geboren, zijn, naar Associated Press uit Londen seint, opgeroepen om zich onmiddellijk te melden voor den arbeidsdienst in oorlogstijd. (Haagsche Crt.)

N. **BRITSCH-INDIE. — Binnenlandsche toestand. —**
Sept. — Sedert Juli 1941 werden om politieke redenen meer dan 10.000 personen gevangen genomen. (Das Reich)

O. **VATICAAN. — Het bezoek van Myron Taylor - Ongewijzigde houding. —**
Rome, Sept. (D.N.B.) — Van officieele Vaticaanzijde weigert men mededeelingen te doen over de besprekingen, die de vertegenwoordiger van president Roosevelt bij het Vaticaan, Myron Taylor, de laatste dagen met den Paus heeft gehad.
In Romeinsche politieke kringen bestaat echter de gegronde meening, dat Taylor Roosevelts wensch heeft overgebracht, dat de Paus zijn invloed op de katholieke bevolking der Ver. Staten zou laten gelden met het oog op samenwerking tusschen de twee Angelsaksische mogendheden en de regeering te Moskou en de belangrijke bezwaren van het Amerikaansche katholicisme tegen samenwerking met de bolsjewistische mogendheid zou overwinnen.

Met stelligheid verluidt echter, dat het Vaticaan dit verzoek heeft afgewezen met verwijzing naar de vereischte neutrale houding. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Myron Taylor 4828 B.)

A. **NEDERLAND. — Provinciaal bestuur Noord-Holland - 4 bestuursraden benoemd. —**
Amsterdam, 27 Sept. — De commissaris der provincie Noord-Holland heeft met ingang van 1 October 1941 aan de heeren mr. A. Bruch, A. W. Michels, L. van der Wal en mr. dr. P. J. Witteman, op hun verzoek eervol ontslag verleend uit hun functie als lid van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, onder dankbetuiging voor de diensten, in deze functie aan de provincie bewezen.
Met ingang van gelijken datum heeft de commissaris der provincie benoemd tot bestuursraad, de heeren mr. W. N. Felhoen Kraal, dr. A. C. Groeneveldt, W. H. M. Nienhuis Ruys en mr. W. J. Schönhard.
Deze bestuursambtenaren zullen, te zamen met den heer J. Saal, die in functie blijft, den commissaris der provincie in het uitoefenen van het provinciaal bestuur bijstaan. (Telegraaf)
(Vor. ber. Commissaris Noord-Holland 4549 A.)

B. **AMERIKA. — Uitbreiding territoriale grens tot 12 mijl. —**
Rio de Janeiro, 29 September (D.N.B.) — De interamerikaansche neutraliteitscommissie alhier heeft het besluit bekend gemaakt, de uitbreiding van de territoriale wateren tot twaalf mijl voor te stellen, te rekenen van de kustgrens bij eb, resp. van de tot het rechtsgebied behoorende eilanden. Het voorstel werd met de stem van den afgevaardigde der V.S. Penwick, tegen, aangenomen. Penwick wenschte handhaving van de driemijlengrens. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Patrouillegrens 4661 B.)

C. **JAPAN. — Tsjangsja veroverd - Zware Chineesche verliezen - Ministerie van Propaganda gevormd. —**
Sjanghai, 28 September (D.N.B.) — De Japanners zijn 27 Sept. om 6.30 uur Tsjangsja binnengedrongen, aldus meldt de persafdeeling van de Japansche troepen in Midden-China.
Volgens een raming van de Japansche persafdeeling alhier zouden de troepen van Tsjoengking in de tot dusver geleverde gevechten ten Noorden van de hoofdstad van Hoenan, Tsjangsja, ongeveer 100.000 man dooden en gewonden hebben verloren.
Ministerie van Propaganda gevormd. — Sept. — Binnen het kader der nationale mobilisatie werd het Japansche inlichtingenbureau uitgebreid tot een ministerie van Propaganda.
(N. R. Crt. - Das Reich)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 4841 C.)

D. **NEDERLAND. — N.S.B. - 7-jarig bestaan Nationalen Jeugdstorm herdacht. —**
Arnhem, 28 Sept. — Ter gelegenheid van het zevenjarig bestaan van den Nationalen Jeugdstorm zijn 27 Sept. in het geheele land eeredraagteekens uitgereikt aan de ongeveer 1.200 stormers en stormsters, die reeds vóór 10 Mei 1940 hun plaats in deze jeugdorganisatie hadden ingenomen. Deze dag droeg in Arnhem, de plaats van de oudste jeugdstormgroep, een bijzonder karakter door de aanwezigheid van den hoofdstormer C. van Geelkerken, die van deze stad uit per radio de plechtigheid over het geheele land leidde.
Onder de eeregasten bevonden zich o.m. de B. D. M. Referentin dr. Jutta Rüdiger, leidster van de B. D. M. in Duitschland, Hauptmann-Führer dr. H. Lindenburger, leider van de Hitler-Jugend in Nederland, Gauführerin W. Hagemense, leidster van de B. D. M. in Nederland en banheer J. W. Gerlings, waarnemend stafchef.
De bijeenkomst die in „Musis Sacrum" plaats had, werd geopend met zang, waarna kompaan Knaap, streekleider, een overzicht gaf van de historie van den Nationalen Jeugdstorm. In den zomer van 1934 ontving de hoofdstormer Van Geelkerken van den leider der N. S. B. de opdracht een jeugdorganisatie te stichten, die in grondslag en richtlijnen door haar organisatie geschikt zou zijn om op den duur de geheele Nederlandsche jeugd te omvatten. Reeds op 3 October kon de eerste groep in Arnhem geïnstalleerd worden, aldra gevolgd door meer in geheel Nederland. Nadat de Hooge Raad 27 Januari 1936 had beslist, dat doel en streven van den Nederlandschen Jeugdstorm een staatkundig streven vertolkten, werd de organisatie den volgenden dag op order van den organisatieleider ontbonden. Maar op 1 Februari kwamen te Hilversum dertig leiders bijeen, waarbij besloten werd een nieuwe vereeniging onder den naam Nationale Jeugdstorm op te richten. De groei van deze organisatie ging weer ongestoord verder. De tegenwerking werd echter steeds feller en om erger te voorkomen, werd de Nat. Jeugdstorm in Februari 1940 opgeheven, om in Juni d.a.v. opnieuw te worden opgericht. Een toeneming van 1.200 tot 15.000 leden in één jaar tijd was het resultaat van een onverflauwden inzet. Sindsdien wordt op volle toeren gewerkt.
Een der belangrijkste gebeurtenissen noemde spr. de bijeenkomst te Breslau, waar de jeugdstorm met een afvaardiging van veertig stormers en stormsters zijn plaats in het front van de Europeesche jeugd heeft ingenomen.
Vervolgens hield hoofdstormer Van Geelkerken zijn radiotoespraak.
Hij wees er op, dat de jeugdstorm de geheele Nederlandsche jeugd wil samenvatten in één jeugdorganisatie met één ideaal. De jeugdstorm heeft in 1934 tot 1940 een zeer bewogen leven gehad. De leden van toen hebben het aangedurfd in dagen van terreur samen te komen in kelders en op zolders. Zij hebben doorgezet en een kern gevormd, die bleef gelooven in de toekomst van ons vaderland. Spr. herdacht den arbeid der jeugdstormers in Ned.-Indië. Wanneer zij thans zuchten in concentratiekampen, dan roept spr. hun Coen's woord toe: „Ende dispereert niet". Spr. dacht ook aan hen, die aan het Oostfront metterdaad hebben getoond, hun leven te willen inzetten voor hun ideaal.
De jeugd zal zich niet laten ophouden, om haar taak te verrichten. Het Nederlandsche volk dient den Nat. Jeugdstorm — de hoop en de toekomst van ons volk in het nieuwe Europa — met trots te zien marcheeren.
Hierna geschiedde de uitreiking der eeredraagteekens.
(Telegraaf - Vaderland - Nat. Dagblad)
(V. b. Nat. Soc. Bew. 4848 B.; Nat. Jeugdst. 4801 B.)

E. **NEDERLAND. — Pluimveestapel - Voorraadregeling. —**
De directeur-generaal van de Voedselvoorziening heeft bepaald, dat — voor wat betreft kippen en eenden met ingang van 29 September 1941 en voor wat betreft kalkoenen en ganzen met ingang van 1 Januari a.s., het voorhanden of in voorraad hebben van pluimvee slechts is toegestaan aan gezinshoofden — waaronder ook instellingen worden begrepen — echter met dien verstande, dat het aantal stuks pluimvee dat in voorraad mag worden gehouden, ten hoogste 10 bedraagt, tenzij het gezinshoofd een landbouwbedrijf met een oppervlakte van ten minste 10 h.a. cultuurgrond exploiteert, in welk geval bovengenoemd maximum 15 bedraagt.
Indien een gezinshoofd ten genoege van de Nederlandsche Centrale voor Eieren en Pluimvee kan aantoonen, dat hij beschikt over voldoende afvalvoeder en geen runderen of varkens houdt, kan de Centrale hem toestaan een hooger aantal stuks voorhanden te hebben, welk aantal in ieder geval afzonderlijk door haar zal worden vastgesteld. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Pluimvee 4800 B.)

F. **FRANKRIJK. — Raad van Justitie gevormd. —**
Vichy, 30 Sept. (D.N.B.) — In de Fransche staatscourant is een wet gepubliceerd waarbij de bevoegdheden van den z.g. raad van Justitie en de namen der leden bekend worden gemaakt. Deze raad van Justitie, tot welks instelling op 12 Augustus werd besloten, heeft tot taak, het staatshoofd in te lichten over den graad van verantwoordelijkheid aan de nederlaag der Fransche persoonlijkheden, die te Riom gevangen worden gehouden. Vóór 15 October a.s. zal deze raad een rapport opstellen, op grond waarvan maarschalk Pétain de maatregelen zal bekendmaken, die hij tegen hen noodig oordeelt.
(Telegraaf)

G. **SOVJET-UNIE. — Conferentie der Geallieerden te Moskou - Engelsche en Amerikaansche delegaties door Stalin ontvangen. —**
Berlijn, 29 Sept. (D.N.B.) — Reuter meldt uit Moskou, dat lord Beaverbrook en Harriman, alsmede de andere leden der Britsche en der Amerikaansche delegatie voor de Moskousche conferentie 28 Sept. in Moskou zijn aangekomen, waar zij ontvangen werden door Stalin. Aan het onderhoud in het Kremlin werd deelgenomen door den commissaris voor Buitenlandsche Zaken, Molotof en door Litwinof. Vervolgens werden de delegaties ontvangen in de Britsche en

Amerikaansche ambassades. Harriman verklaarde, dat men terstond aan het werk zal gaan en dat de conferentie slechts ongeveer een week zal duren. De Vereenigde Staten zijn bereid de Sovjet-Unie in haar strijd een krachtige bijdrage te leveren. Men moet snel werken, aldus Harriman, want de tijd is kostbaar. (Telegraaf)

(Vor. ber. Sovjet-Unie—Engeland 4802 C.; Sovjet-Unie—Ver. Staten 4791 A.)

A. **FINLAND. — Standpunt ten opzichte van den oorlog. —**

Helsinki, 30 Sept. (A.N.P.) — Van officieuze zijde wordt over het standpunt van Finland ten opzichte van den oorlog het volgende medegedeeld:

Onze verdedigingsoorlog, welke ons door de bolsjewieken werd opgedrongen, duurt thans meer dan drie maanden. De vijand is overal over de grenzen geworpen met uitzondering van het gebied van Hangö en eenige eilanden in de Finsche golf. Maar de strijd gaat verder tot de zekerheid voor een stabielen vrede is verkregen. Steeds heeft de Sovjet-Unie naar den oorlog gestreefd, welke eerst tegen Europa, daarna tegen de geheele wereld zou worden gevoerd, opdat de barbaarsche leer van het bolsjewisme de geheele wereld zou veroveren. Een der eerste doeleinden was uitbreiding van den invloed der bolsjewieken in het noorden. Daarom werd Finland het land, dat den eersten slag moest opvangen. De Finsche soldaten hebben met eigen oogen kunnen constateeren, welke geweldige militaire werken de Sovjets van de IJszee tot aan de Finsche golf hebben aangelegd. Hierbij ging het, zooals duidelijk is gebleken, om aanvalsbases.

Dit dwingt ons, aldus het officieuze Finsche commentaar, den oorlog voort te zetten; wij moeten onze positie zoodanig verbeteren, dat een vrede van langen duur is verzekerd. (Vaderland)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Protectoraat van Bohemen en Moravië - Rijksminister Freiherr von Neurath met ziekteverlof - S.S.-Obergruppenführer dr. Heydrich waarnemend Rijksprotector - Ir. Elias, minister-president der autonome protectoraatsregeering wegens landverraad gearresteerd - Dr. Heydrich bezoekt dr. Hacha - 2 Tsjechische generaals veroordeeld - Executie van 20 communisten - Ir. Elias ter dood veroordeeld. —**

Praag, 27 Sept. (D.N.B.) — De Rijksprotector in Bohemen en Moravië, rijksminister Freiherr von Neurath, heeft zich gedwongen gezien den Führer een langdurig verlof te vragen tot herstel van zijn aangetaste gezondheid.

Met het oog op het feit, dat de huidige oorlogstijden de volle kracht van den rijksprotector eischen, heeft von Neurath den Führer tegelijk verzocht hem tot aan het herstel van zijn gezondheid vrij te maken van zijn zaken als rijksprotector en gedurende dien tijd een vertegenwoordiger voor hem aan te stellen. De Führer heeft onder deze omstandigheden het verzoek van den rijksprotector ingewilligd en den S.S.-Obergruppenführer dr. Heydrich voor den tijd der ziekte van rijksminister von Neurath belast met de leiding der zaken van het vrije protectoraat in Bohemen en Moravië.

Ir. Elias, minister-president der autonome protectoraatsregeering wegens landverraad gearresteerd. — Naar de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" uit Praag meldt, is op bevel van den plaatsvervangenden Rijksprotector, S.S.-Obergruppenführer, Heydrich, de minister-president der autonome protectoraatsregeering, ingenieur Elias, in verband met hoog- en landverraad gearresteerd. Hij zal zich voor het Volksgerechtshof van het Duitsche Rijk te verantwoorden hebben. Gelijktijdig werd de gearresteerde van zijn functie als minister-president der autonome protectoraatsregeering ontheven.

Dr. Heydrich bezoekt dr. Hacha. — Berlijn, 29 Sept. (D.N.B.) — De plaatsvervangende Rijksprotector, S.S.-Obergruppenführer, dr. Heydrich, heeft 29 Sept. aan den staatspresident, dr. Emil Hacha, in gezelschap van zijn plaatsvervanger, S.S.-Gruppenführer, staatssecretaris K. H. Frank, op den burcht een officieel bezoek gebracht. De staatspresident heeft aan den plaatsvervangenden Rijksprotector een schriftelijke verklaring gezonden, waarin hij mede uit naam van de regeering van het protectoraat de verzekering gaf van de bereidwilligheid tot medewerking aan de aanstaande taken en tegelijkertijd om steun bij den arbeid van de protectoraatsregeering verzocht.

2 Tsjechische generaals veroordeeld. — 30 Sept. — De bladen van het protectoraat melden, dat de vroegere legergeneraal Josef Bili en de vroegere divisiegeneraal Hugo Vojta standrechtelijk ter dood veroordeeld zijn. Beiden behoorden tot de leiders van een Tsjechische groep van verzet, die zich ten doel gesteld had het herstel van een zelfstandigen Tsjecho-Slowaakschen staat door middel van een gewelddadige losscheuring van het protectoraat Bohemen en Moravië van het Duitsche Rijk.

Executie van 20 communisten. — Volgens officieele berichten zijn twintig leden der vroegere communistische partij en voorts lieden die met het buitenland in verbinding stonden en een Duitsch-vijandige activiteit ontwikkelden ter dood veroordeeld. Volgens mededeelingen van gezaghebbende Tsjechische zijde, die in Berlijn zijn binnengekomen, heeft de groote massa in het Protectoraat aan deze onlusten, die door het buitenland zijn uitgelokt, geen deel genomen.

Ir. Elias ter dood veroordeeld. — 2 Oct. (D.N.B.) — De eerste senaat van het Duitsche volksgerechtshof heeft in de in Praag gehouden zitting, den vroegeren voorzitter der regeering van het protectoraat, Alois Elias, wegens begunstiging van den vijand en voorbereiding tot hoogverraad ter dood veroordeeld. Ir. Elias had een volledige bekentenis afgelegd. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Bohemen en Moravië 4606 C.)

C. **NEDERLAND. — Gelijkstelling Duitsche en Nederlandsche diploma's. —**

Den Haag, 30 Sept. — Nadat door een verordening der bevoegde secretarissen-generaal van 19 April Rijksduitsche diploma's gelijk gesteld zijn met de dienovereenkomstige diploma's in Nederland heeft thans de Rijksminister voor Wetenschap in overleg met den Rijksminister van Binnenlandsche Zaken voor het Duitsche rijk, de omgekeerde regeling getroffen. Krachtens deze regeling worden Nederlandsche diploma's met de dienovereenkomstige diploma's van het Groot-Duitsche rijk principieel gelijk gesteld.

Hiermede is niet alleen een daad van wederkeerige loyauteit voltrokken, doch is tevens een practische vrijheid van beweging voor alle Duitsche en Nederlandsche arbeidskrachten van allerlei aard gewaarborgd. Zoo kan thans b.v. een jonge Nederlander, die aan een Nederlandsche universiteit met succes zijn studie in de medicijnen heeft voltooid, zijn beroep in het Duitsche rijk uitoefenen, voor zoover hij behalve het met goed gevolg afgelegde examen voldoet aan in Duitschland gestelde eischen als onbesproken gedrag, ariërschap, enz.

De destijds ter gelegenheid van het verschijnen van de Nederlandsche verordening hier en daar geuite vrees, dat de Nederlandsche arbeidsmarkt thans met Duitsche arbeidskrachten zou kunnen worden overbelast, wordt thans definitief weggenomen door het Duitsche decreet en de groote vraag naar arbeidskrachten van allerlei aard in het Duitsche rijk. Daardoor verdient de verordening de bijzondere belangstelling van het Nederlandsche publiek. (Vaderland)

(Vor. ber. Gelijkstelling 4660 A.)

D. **NEDERLAND. — Beperking benzineverbruik - Gasgeneratoren voor de binnenvaart. —**

Den Haag, 30 Sept. — In verband met de oorlogsnoodzakelijkheden zal in October het particuliere benzine-gebruik nog belangrijk worden ingekrompen. Ook zal het verkeer nog worden beperkt. De toewijzing in het beschikbare contingent benzine ten gunste van vitale en noodzakelijke bedrijven laat voor eerst daarna komende doeleinden slechts weinig beschikbaar. Mede zal bij de binnenvaart in voortgezette mate wegens de geringe hoeveelheid beschikbare donkere olie, de door deze olie gedreven motor door den gasgenerator worden vervangen. Voor zoover de desbetreffende vaartuigen daartoe geschikt zijn, zal deze vervanging gratis kunnen geschieden en wel in dier voege, dat van rijkswege generatoren in huurkoop worden gegeven met vrijstelling van het betalen der termijnen van diegenen, die deze generatoren goed verzorgen. (Alg. Handelsblad)

E. **SYRIE. — Onafhankelijkheid geproclameerd. —**

30 Sept. — Naar Reuter uit Damascus meldt, heeft Catroux 27 Sept. een verklaring gepubliceerd, waarin hij de „onafhankelijkheid" van Syrië proclameert. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Syrië 4843 C.)

F. **NEDERLAND. — Doodstraffen wegens misdrijven tegen Duitsche weermacht. —**

's-Gravenhage, 30 Sept. — De weermachtsbevelhebber in Nederland deelt mede:

„Een Duitsch Kriegsgericht moest wederom een zaak tegen de aanstichters van een in Nederland ontdekte sabotage- en spionnage-organisatie behandelen.

De vier hoofdbeklaagden werden tot den dood veroordeeld. Aan drie van hun werd het vonnis met den

kogel voltrokken. De vierde werd wegens geestelijke minderwaardigheid met levenslange tuchthuisstraf begenadigd.
Een aantal andere beklaagden kreeg veeljarige vrijheidsstraffen.
Een Nederlander, die een in dienst van de bezettende macht staanden Duitschen spoorwegbeambte zonder eenige aanleiding van achteren neergeschoten had, werd door een Duitsch Kriegsgericht ter dood veroordeeld. Het vonnis is met den kogel ten uitvoer gelegd." (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Rechtszaken 4770 G.; Nederl. t. dood veroord. 4837 D.)

A. ZWITSERLAND. — Uitwisseling van Duitsche en Engelsche gewonden. —

Bazel, 30 Sept. (S.P.T.) — De Zwitsersche autoriteiten hebben Duitschland een militairen hospitaaltrein ter beschikking gesteld, die gebruikt zal worden om zwaargewonde Engelschen, die tegen gewonde Duitsche militairen zullen worden uitgewisseld, te vervoeren. Het aantal uit te wisselen Engelschen bedraagt 1.150. Zij zullen naar een Fransche Kanaalhaven en vandaar op twee hospitaalschepen naar Engeland worden gebracht. De Duitsche militairen zullen in een Zuid-Engelsche haven scheepgaan met als bestemming een Noord-Fransche haven. De uitwisseling heeft plaats volgens artikel 69 van het verdrag van 27 Juli 1929, over de behandeling van krijgsgevangenen.
(Alg. Handelsblad)

B. SPANJE. — Duitsche hulp aan R.K. kerken. —

30 Sept. — De r.k. aartsbisschop van Salzburg heeft volgens een bericht van het D.N.B. medegedeeld, dat de in Duitschland gehouden inzameling van cultus-voorwerpen voor de 16.000 kerken en kapellen, die tijdens den Spaanschen burgeroorlog zijn verwoest, een hoeveelheid tot een gewicht van 29.870 kg. heeft opgebracht; de bisschop van Cartagena heeft den kardinaal van Breslau telegrafisch zijn dank betuigd. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Duitsch Kerkel. geschenk a. Spanje 4377 G.)

C. ENGELAND. — Verklaring van Winston Churchill in het Lagerhuis - Duitsch commentaar. —

Berlijn, 30 Sept. (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst meldt, heeft Churchill 30 Sept. in het Lagerhuis verklaard, dat de gedelegeerden in Moskou een volledig overzicht hebben van hetgeen Engeland van nu af aan de Sovjet-Unie maand voor maand kan geven. Hij voegde hieraan toe, dat het Britsche volk „offers van zeer ernstigen aard" moet brengen om de Sovjet-Unie in staat te stellen als oorlogvoerende mogendheid te blijven bestaan.
Nadat de minister-president het Britsche volk er tegen gewaarschuwd had van den winter een vermindering van den Duitschen druk te verwachten, zeide hij, dat men zich moet voorbereiden op nog veel fellere gevechten dan tot dusver.
Omtrent de toekomst kon hij geen betrouwbare voorspellingen doen. Echter kon men verwachten, dat de vijandelijke duikbootoorlog met een grooter aantal onderzeebooten zou worden gevoerd dan voorheen en door de luchtmacht in sterkere mate zou worden gesteund.
Als een „opmerking van bemoedigenden aard" kenmerkte hij zijn verwijzing naar den steun, die Engeland van de zijde der Sovjet-Unie ten deel viel en naar de „vastbeslotenheid der Vereenigde Staten". In het Verre Oosten, zoo voegde hij er aan toe, zag men China (Tsjoengking) aan de zijde van Engeland. Churchill gaf toe, dat de vijand „het initiatief in handen had" en dat Engeland niet de macht had, hem dit initiatief te ontnemen.
In het verdere verloop van zijn rede ging spreker in op den steun, dien Engeland en de Vereenigde Staten de Sovjet-Unie willen verleenen. Het is alleszins mogelijk, zoo merkte hij op, dat het transportvraagstuk, eerder dan onze goede wil en onze gulheid uiteindelijk de begrenzende factor vormen. Indien Engeland er al het grootste belang bij heeft, de Sovjet-Unie zoo ver als mogelijk is te steunen, heeft het tegelijkertijd ook andere belangen te behartigen.
In vele opzichten zijn de tegenwoordige problemen gelijk aan die van verleden jaar, toen Engeland met bloedend harte weigeren moest, de laatste nog overgebleven jachteskaders ter hulpverleening naar Frankrijk te zenden.
Duitsch commentaar. — Berlijn, 1 Oct. (D.N.B.) — De bladen noemen de jongste redevoering van Churchill een bekentenis van de moeilijkheden, waarin Engeland door de nederlagen der Sovjets en door de toenemende verliezen aan tonnage geraakt is. Als belangrijke bekentenis wordt het feit genoemd, dat Engeland niet in staat is het initiatief aan zich te trekken. In kringen der Wilhelmstrasse wijst men ter karakteriseering van de rede van Churchill er ook op, dat de politiek van Engeland ten aanzien van de Sovjet-Unie gegrond is op de triomfantelijke bewering, dat Engeland een Europeesch zwaard heeft gevonden, dat het een rustpauze geeft en de mogelijkheid van een geïntensifieerde bewapening.
Dit standpunt is in enkele maanden ook volkomen veranderd, aangezien Churchill het thans essentieel moet noemen den Sovjetbondgenoot alle Engelsche oorlogsmaterieel, wat maar beschikbaar is, ter beschikking te stellen om hem maar in staat te stellen nog tegenstand te bieden. De bewapeningspauze is dus tot een zoodanige belasting van het Engelsche oorlogspotentieel geworden, dat Churchill reeds aan de noodrem trekt.
(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Winston Churchill 4811 A.)

D. NEDERLAND. — Lezing van dr. Colin Ross over „Het Euraziatische steppencontinent van Dsjingis Kahn tot Stalin". —

Den Haag, 4 Oct. — De bekende wereldreiziger dr. Colin Ross heeft op 2 Oct. voor een groote en uitgelezen schare van belangstellenden, onder wie werden opgemerkt de rijks-commissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, de commissaris-generaal voor Financiën en Economie dr. Fischböck, gezant Otto Behne, generaal Schumann, prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, zoomede prof. dr. R. van Genechten, procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage, in de groote zaal van den Dierentuin te Den Haag een door vele lichtbeelden verlucht verslag gegeven van zijn reizen, met het onderwerp „Het Euraziatische steppencontinent van Dsjingis Kahn tot Stalin".
(Vaderland)

E. NEDERL. OOST-INDIË. — Invoer onder staatscontrôle - Handelsverkeer met Japan geheel stopgezet - Japansche waarschuwing. —

Sjanghai, 1 October (Europapress) — Door het uitvallen van den invoer uit Japan, alsmede ten gevolge van de invoermoeilijkheden uit andere gebieden, heeft de Ned.-Ind. regeering eenigen tijd geleden besloten maatregelen te nemen, opdat de invoer van producten, welke van primair belang zijn, voor de toekomst in ieder geval verzekerd wordt. Daartoe was het noodig, dat de invoer van de belangrijkste producten onder staatscontrôle gesteld werd. Nadat aanvankelijk deze contrôle zich tot enkele producten beperkt had, is deze thans tot den geheelen invoer van Ned.-Indië uitgebreid. Door de oprichting van het Algemeen Importbureau, waartoe de Ned.-Indische regeering heeft besloten, wordt deze contrôle thans ook organisatorisch volkomen verzekerd.

Handelsverkeer met Japan geheel stopgezet. — 2 Oct. (Europapress) — Naar uit welingelichte kringen bekend werd, is het handelsverkeer tusschen Japan en Nederlandsch-Indië thans volkomen onderbroken. De schepen der Nederlandsch-Indische scheepvaartmaatschappijen zullen voorshands geen Japansche havens aandoen, terwijl omgekeerd geen Japansche handelsschepen meer goederen naar Nederlandsch-Indië zullen brengen.
(Alg. Handelsblad)

Japansche waarschuwing, — Tokio, 3 Oct. (D.N.B.) — De officieele Japansche woordvoerder Ishii heeft — naar United Press uit Tokio meldt — verklaard, dat voor het geval Nederlandsch-Indië groote zendingen voedsel naar de Sovjet-Unie zou sturen, dit beschouwd zou worden als een onvriendelijke handeling jegens Japan, in verband met het feit dat de Japansch-Nederlandsch-Indische handel momenteel practisch stilstaat.
(Telegraaf)

(V. b. Invoer 4559 D.; Ned.-Indië—Japan 4833 G.)

F. NEDERLAND. — Onderwijs - Onderwijskosten per leerling L.O. en U.L.O. in 1940 - Dr. Th. C. Vriezen benoemd tot hoogleeraar te Groningen. —

's-Gravenhage, 1 Oct. — Blijkens de gegevens, voorkomende in mededeeling no. 155 van het Centraal bureau voor de statistiek loopen de bedragen der exploitatiekosten per leerling over 1940 bij het lager en uitgebreid lager onderwijs aanzienlijk uiteen. Voor het gewoon lager onderwijs varieeren deze van ƒ 4 voor de gemeente Bemelen (Limburg) tot ƒ 49.83 voor de gemeente Vlieland (Noord-Holland); voor het U.L.O. van ƒ 8, voor St. Oedenrode (Noord-Brabant) tot ƒ 38.63 voor Goor (Overijsel).
Voor enkele gemeenten zijn deze bedragen voor het G.L.O. en het U.L.O. respectievelijk: Amsterdam ƒ 16.25 en ƒ 21.18, 's-Gravenhage ƒ 16.56 en ƒ 20.17, Rotterdam ƒ 13.70 en ƒ 18.42, Utrecht ƒ 17.16 en ƒ 15.99, Groningen ƒ 13.35 en ƒ 18.
Voor het lager onderwijs varieeren de meeste bedragen van ƒ 5 tot ƒ 15 (92.3 pct.) en voor het U.L.O. tusschen ƒ 10 en ƒ 20 (77.6 pct. van het totaal). Over het algemeen zijn de bedragen in de grootere gemeenten hooger dan die in de klei-

nere gemeenten, terwijl de grootste bedragen voorkomen in de allerkleinste gemeenten.

Dr. Th. C. Vriezen benoemd tot hoogleeraar te Groningen. — Dr. Th. C. Vriezen, thans leeraar aan de Christelijke hoogere burgerscholen te 's-Gravenhage, is benoemd tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der godgeleerdheid aan de rijksuniversiteit te Groningen, om onderwijs te geven in de Israëlietische letterkunde, de uitlegging van het oude testament, de geschiedenis van den Israëlietischen godsdienst en de Hebreeuwsche taal en archaeologie. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Onderwijs 4849 B.)

A. SOVJET-UNIE. — Conferentie der Geallieerden te Moskou - Slotzitting - Rede van Molotof. —

Berlijn, 2 Oct. (D.N.B.) — Uit Moskou meldt Reuter, dat de conferentie tusschen de delegaties van Engeland, de V.S. en de Sovjet-Unie geëindigd is. In een gemeenschappelijk door Beaverbrook en Harriman uitgegeven verklaring wordt gezegd, dat de Sovjet-Unie bijna alles zal krijgen, wat zij gevraagd heeft.

Rede van Molotof. — Uit Stockholm meldt D.N.B., dat het groteske karakter van de Moskousche conferentie 1 Oct. zijn hoogtepunt bereikte met de rede, die Molotof in de slotzitting hield. Ofschoon het hem bekend is, dat de Angelsaksische mogendheden nòch wat haar productiecapaciteit nòch wat de transportmogelijkheden betreft, in staat zijn de Sovjet-Unie de door haar gevraagde hulp te geven, was Molotof niet in staat hierover openlijk te spreken. Zoo vond hij voor de fictie, welke hij gedwongen is in stand te houden, de formuleering, dat de besluiten van de conferentie er voor getuigen, dat thans de Sovjet-Unie „den geheelen last van den strijd" tegen het nat.-soc. Duitschland draagt en dat de conferentie er een waarborg voor is, dat de hulp snel en in groeienden omvang uitgevoerd zal worden. Hij verheimelijkte echter niet, dat de Sovjet-Unie in dezen strijd „buitengewoon bloedige en zware slagen van den vijand" te verduren heeft. (Vaderland)

(V. b. Moskousche Conf. 4850 G.; Molotof 4670 B.)

B. NEDERLAND. — Burgemeesters benoemd. —

's-Gravenhage, 2 Oct. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend: De commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie heeft tot burgemeesters benoemd:

Den ambtenaar van den burgerlijken stand te Valkenburg en vroegere burgemeester te Schin op Geul, den heer J. H. Ruypers, tot burgemeester van Roosteren, Grevenbicht en Obbicht-Papenhoven; Mr. C. A. F. Kalhorn, advocaat te Velp, tot burgemeester van Rheden; den heer P. C. van Dierendonck, gepensionneerd kapitein te Bloemendaal, tot burgemeester van Ede, en den heer A. Th. A. Paro, gemeente-ambtenaar te Eindhoven tot burgemeester van Cuyk. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Burgemeesters 4849 G.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Pacht- en leenverdrag met Brazilië. —

Washington, 2 October (D.N.B.) — Het departement van Buitenlandsche Zaken heeft de onderteekening bekend gemaakt van een pacht- en leenverdrag met Brazilië, op grond waarvan Brazilië eenzelfde ondersteuning ontvangt als Engeland krachtens de wet tot hulpverleening aan Engeland.

Met het oog op de strategisch belangrijke positie van Brazilië tegenover Dakar acht men in Washington het verdrag het belangrijkste dat tot dusver met een Zuid-Amerikaanschen staat is gesloten. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ver. Staten—Brazilië 3697 C.)

D. FRANKRIJK. — Aanslag op Laval en Déat - Colette ter dood veroordeeld - Déat genezen - Colette begenadigd. —

Parijs, 2 Oct. (D.N.B.) — Paul Colette, die op 27 Aug. den aanslag op Laval en Déat had gepleegd, is door het Fransche speciale gerechtshof in Parijs ter dood veroordeeld. Naar verluidt heeft Colette tot maarschalk Pétain een verzoek om gratie gericht.

Déat genezen. — Marcel Déat, die bij den communistischen aanslag zwaar gewond werd, heeft 1 Oct. het ziekenhuis van Versailles verlaten.

Colette begenadigd. — Vichy, 3 Oct. (D.N.B.) — Rekening houdend met zijn jeugd en overeenkomstig den wensch van zijn inmiddels genezen slachtoffers, heeft de Fransche staatschef, maarschalk Pétain, het tegen Paul Colette uitgesproken doodvonnis, gewijzigd in levenslangen dwangarbeid. (Vaderland)

(Vor. ber. Déat 4813 A.; Laval 4825 D.)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Nieuwe militaire onderscheiding. —

Berlijn, 3 October (D.N.B.) — De Führer heeft als een onderscheiding wegens veelvuldige daden van dapperheid of leiding, de Oorlogsorde van het Duitsche Kruis ingesteld. Het is een weermachtsorde, die in zilver en goud wordt verleend, en wel uitsluitend aan dragers van het ijzeren-kruis eerste klasse van 1939 of de gesp bij het ijzeren kruis eerste klasse van den wereldoorlog, of het oorlogskruis van verdienste eerste klasse met zwaarden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Milit. onderscheidingen 4771 C.)

F. NEDERLAND. — Tentoonstelling „Frauen schaffen in Deutschland" - Rede van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —

Amsterdam, 3 Oct. — Op 2 October werd in de Nachtwachtzaal van het Rijksmuseum te Amsterdam, de tentoonstelling „Frauen schaffen in Deutschland", welke gewijd is aan het werk van de vrouwen in Duitschland, in tegenwoordigheid van talrijke Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, door de Reichsfrauenführerin, mevrouw Gertrud Scholtz-Klink, geopend.

Ter gelegenheid van dit feit had des middags in het Concertgebouw een bijeenkomst plaats, alwaar verschillende sprekers de beteekenis en het doel van deze tentoonstelling in het licht stelden. Tot de talrijke aanwezigen behoorden o.m. de Reichsfrauenführerin, Gertrud Scholtz-Klink, de rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, Oberdienstleiter Schmidt en de plaatsvervangend leider der N.S.B., C. van Geelkerken.

In een korte toespraak begroette Oberdienstleiter Schmidt de eere-gasten en de talrijke Duitsche en Nederlandsche vrouwen. Frau de la Fontaine, leidster van de N.S.-Frauenschaft in Nederland, gaf een overzicht van het werk, dat de Duitsche vrouwen in één jaar in ons land hebben verricht en dat van bijzondere beteekenis genoemd mag worden.

En daarna sprak de Reichsfrauenführerin Gertrud Scholtz-Klink. Zij schetste de plichten van de Duitsche vrouw in dezen tijd, plichten, welke zij heeft als moeder, als echtgenoote, als werkende vrouw en als kameraad; plichten, welke zij gaarne wil doen kennen aan alle vrouwen, die bereid zijn mee te werken aan de nieuwe ordening van Europa.

Rede van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. — Na een dankwoord aan de Reichsfrauenführerin Gertrud Scholtz-Klink, herinnerde Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart aan de taak, die de Duitsche vrouw in deze generatie heeft. „De Duitsche vrouwen", zoo zeide hij, „van deze generatie zijn de levensgezellinnen van mannen, die steeds en onder alle omstandigheden strijders zijn geweest en in den strijd hebben gestaan."

In het vervolg van zijn rede gaf spreker een beeld van den moeilijken weg, die thans wordt afgelegd. Harde dingen geschieden en zijn noodzakelijk, dat is geen karakter-eigenschap. Doch dat is slechts het voltrekken van het lot.

„Wanneer ik hier spreek van hardheid, welke wij ook hier dikwijls moeten toepassen, dan moet men hieronder niet verstaan de uiterlijke handelingen. Wij moeten hard zijn tegen ons zelf, aangezien wij de verantwoording dragen, opdat wij de groote taak kunnen vervullen, welke ons is opgedragen."

Dr. Seyss-Inquart besprak de bezwaren van den a.s. winter als volgt:

„Ik spreek thans heel openhartig, want het zou volkomen onoprecht zijn, wanneer ik zou beloven, dat de komende winter bijzonder aangenaam of beter zou zijn dan wat we tot nu toe hebben gehad.

Daarvoor zorgt de vijand, omdat hij ons militair niet kan overwinnen. Nog steeds tracht hij ons door economische vernietiging ook moreel te treffen en daardoor militair te overwinnen. Wij weten echter beter en deze poging kan thans reeds mislukt genoemd worden.

Wel kunnen we zeggen, dat in den komenden winter niemand van honger of koude om zal komen. In het algemeen kunnen we, dat kan nu reeds worden gezegd, het levenspeil van thans handhaven."

Aan het slot van zijn rede verklaarde de Rijkscommissaris, na de positie van het Duitsche volk, dat stond in een wereld waar het van alle kanten kon worden aangevallen, te hebben geschetst, niet anders te wenschen, dan dat wij hier spoedig medewerkers zullen hebben en dat deze kameraden spoedig met ons zullen aantreden, dat zij met ons mee zullen werken voor zich zelf en hun toekomst van hun kinderen, zooals wij thans doen volgens den wil van onzen Führer.

Wij zien een wereldorde, aan welker spits de lotsgemeenschap staat van Duitschland en Nederland, bepaald door het bloed der Germaansche afstamming. Dat is nationaal-socialisme en dit is op Nederlandsche wijze precies het zelfde als op Duitsche. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Tentoonst. 4842 A.; dr. Seyss-Inquart 4813 D.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme - Krijgsverrichtingen - Bij Dnjepropetowsk 3 Sovjet-divisies verslagen - 210 kazematten veroverd - Duitsche kruisers „Leipzig" en „Emden" in de Botnische golf - Ruim 91.000 gevangenen in den centralen frontsector - Succesvolle operaties ten Oosten van den Dnjepr - Petroskoi veroverd - Kirovfabrieken te Leningrad gebombardeerd - Duitsche opmarsch in de Krim - Duitsche opmarsch tusschen Dnjepr en Donetz - Sovjet scheepsverliezen - Tsarenkasteelen bij Leningrad bezet - Verliezen der Sovjets - Slag op den Atlantischen Oceaan; 135.000 br.t. tot zinken gebracht - In September 683.000 br.t. vijandelijke koopvaardijscheepsruimte vernietigd. —** Hoofdkwartier van den Führer:

Bij Dnjepropetowsk 3 Sovjet-divisies verslagen. — 29 Sept. — Ten Noordoosten van Dnjepropetowsk werden drie Sovjet-divisies door Duitsche en Italiaansche troepen in een omsingelende beweging aangevallen en vernietigd. Er werden 13.000 gevangenen gemaakt; 69 stukken geschut en talrijk ander oorlogsmateriaal buitgemaakt. De vijand leed zware verliezen.

210 kazematten veroverd. — 30 Sept. — Bij de operaties ten Oosten van den Dnjepr hebben Italiaansche troepen sterke strijdkrachten van den vijand vernietigd. In den noordelijken sector van het oostelijk front deed een infanteriedivisie op 28 en 29 September een geslaagden aanval op een taai verdedigde stelling. Zij veroverde daarbij stormenderhand 210 vijandelijke kazematten.

Duitsche kruisers „Leipzig" en „Emden" in de Botnische golf. — 30 Sept. — Eenheden der Duitsche oorlogsmarine hebben in den Noordelijken sector van het Oostelijk front doelen op het land aangevallen. De kruisers „Leipzig" en „Emden" beschoten veld- en artilleriestellingen der Sovjets.

Ruim 91.000 gevangenen in den centralen frontsector. — 1 Oct. — Tijdens den vernietigingsslag van Kiew zijn ook in de andere sectoren van het front succesvolle gevechten geleverd. Zoo werden in den centralen sector alleen bij plaatselijke gevechtshandelingen van 6 Augustus tot 27 September 91.752 Sovjet-soldaten gevangengenomen en 1044 pantserwagens en 302 stukken geschut buitgemaakt.

Succesvolle operaties ten Oosten van den Dnjepr. — 1 Oct. — De aanvalsoperaties ten Oosten van den Dnjepr verloopen succesvol. Ten Oosten van Dnjepropetowsk veroverde een pantserdivisie verscheidene batterijen. Ten Noorden hiervan stuitte een andere pantserdivisie op vijandelijke pantserstrijdkrachten en vernietigde 45 van de 80 Sovjet-pantserwagens. De rest werd op de vlucht gedreven.

Petroskoi veroverd. — 1 Oct. — Finsche troepen hebben 1 October Petroskoi, de hoofdstad van Oost-Karelië, veroverd.

In den slag om Petroskoi zijn de Finnen er naar de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" meldt, in geslaagd tusschen het Säämämeer en het Onegameer een groote omsingeling te voltooien.

Kirovfabrieken te Leningrad gebombardeerd. — 2 Oct. — Zware Duitsche artillerie beschoot den 30sten September en 1sten October met goede resultaten belangrijke industrieele ondernemingen te Leningrad. Een bijzonder doel vormde de Kirovfabrieken te Leningrad. Deze behooren tot de belangrijkste bewapenings-bedrijven der Sovjet-Unie.

Duitsche opmarsch in de Krim. — Londen, 2 Oct. (United Press) — In bevoegde kringen heeft men bekendgemaakt, dat de Duitsche strijdkrachten ongeveer 10 K.M. ten Zuiden van Perekop op de naar de Krim voerende landengte zijn opgerukt.

Duitsche opmarsch tusschen Dnjepr en Donetz. — Boedapest, 2 Oct. (D.N.B.) — De tusschen den Dnjepr en de Donetz oprukkende strijdkrachten der verbonden mogendheden hebben een belangrijk knooppunt van den Donetz-spoorweg bereikt.

Sovjet scheepsverliezen. — De Duitsche luchtmacht bracht in de week van 20 tot 27 September aan het Oostelijk front ten Noordwesten van de Krim drie koopvaardijschepen van totaal 10.000 ton tot zinken. In de Zwarte Zee werden een kruiser, twee torpedobootjagers en koopvaardijschepen van totaal 25.000 ton tot zinken gebracht. Bij Odessa werden schepen getroffen, zoodat in totaal 50.000 ton aan koopvaardijschepen voor de Sovjets verloren ging.

Tsarenkasteelen bij Leningrad bezet. — 3 Oct. — Duitsche troepenafdeelingen hebben in het kader der gevechtshandelingen rond Leningrad de ten Zuidwesten van de stad gelegen historische kasteelen der tsaren bezet. De kostbare kasteelgebouwen zijn in de gevechten grootendeels onbeschadigd gebleven.

Verliezen der Sovjets. — Tijdens zijn op 3 October te Berlijn uitgesproken rede maakte de Führer de volgende verliescijfers, die de bolsjewisten sedert 22 Juni geleden hebben, bekend:

Het aantal gevangenen is thans gestegen tot rond 2½ millioen Russen, het aantal buitgemaakte of vernietigde stukken geschut bedraagt 22.000. Het aantal vernielde of buitgemaakte tanks bedraagt ruim 18.000, het aantal vernietigde, verwoeste en neergeschoten vliegtuigen ruim 14.500.

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN:

135.000 br.t. tot zinken gebracht. — 28 Sept. — Uit een van Gibraltar naar Engeland varend convooi hebben duikbooten in aanvallen twaalf schepen, metende 67.000 br.t. tot zinken gebracht.

Een Duitsche duikboot heeft in den Atlantischen Oceaan een tankschip van 12.000 br.t. tot zinken gebracht.

4 Oct. — Duikbooten hebben op den Atlantischen Oceaan vier koopvaardijschepen, waaronder een groot tankschip, van te zamen 28.000 ton tot zinken gebracht. Gevechtsvliegtuigen brachten in den nacht van 3 op 4 October ten Oosten van Great Yarmouth drie koopvaardijschepen van te zamen 28.000 ton tot zinken.

In September 683.000 br.t. vijandelijke koopvaardijscheepsruimte vernietigd. — In den strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart brachten de marine en het luchtwapen in de maand September 683.400 br.t. vijandelijke koopvaardijscheepsruimte tot zinken.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4846 A.)

B. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Artilleriebedrijvigheid in Noord-Afrika - Strijd te Wolsjefit gestaakt - Luchttorpedo-aanval op Engelsche vlootformatie - 6 koopvaarders vernietigd.** Rome, 27 Sept.—3 Oct. '41 (Stefani) — De weermachtberichten van het Italiaansche opperbevel maken o.a. bekend:

De Oorlog

In Noord-Afrika bedrijvigheid der artillerie aan de fronten. Bij aanvallen op Benghazi en Bardia werden drie vijandelijke vliegtuigen brandend neergeschoten, een vierde werd door een van onze vliegtuigen bij een verkenningsvlucht in het gebied van Koefra neergehaald.

Strijd te Wolsjefit gestaakt. — In Oost-Afrika heeft het dappere garnizoen van Wolsjefit, dat sinds 15 April wordt belegerd, en welks voorraden levensmiddelen sinds eenige dagen zijn uitgeput, het bevel gekregen met ingang van 26 September den strijd te staken.

Luchttorpedo-aanval op Engelsche vlootformatie. — In het centrale deel van de Middellandsche Zee deden Italiaansche formaties van het luchtwapen een hevigen aanval op een Engelsche vlootformatie, die uit Gibraltar was vertrokken en bestond uit een konvooi, dat vergezeld was van een vliegtuigmoederschip, een slagschip, een niet nauwkeurig vastgesteld aantal kruisers en ongeveer 10 torpedobootjagers.

Geconstateerd werd, dat twee tamelijk zware kruisers en een lichte kruiser met stelligheid zijn ondergegaan en dat een slagschip, een andere niet nauwkeurig waargenomen groote eenheid, zes eenheden van minder groote tonnage en een torpedojager min of meer zware torpedotreffers hebben gekregen. Tijdens den strijd werden felle gevechten geleverd tusschen Italiaansche en vijandelijke vliegtuigen. Zes Engelsche vliegtuigen werden brandend neergeschoten. Acht van onze eigen toestellen zijn niet op hun steunpunten teruggekeerd.

6 Koopvaarders vernietigd. — Van de koopvaarders, die in het konvooi voeren, is er één in de Straat van Sicilië getorpedeerd door lichte eenheden der Italiaansche marine. Een tweede schip werd voor de Algerijnsche kust door eenheden van de Italiaansche marine getroffen en tot zinken gebracht. Twee andere schepen van te zamen 23.000 ton werden tusschen Sardinië en Tunis door torpedovliegtuigen in den grond geboord. Tijdens den terugtocht naar Gibraltar werden nog twee schepen getorpedeerd.

(Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4845 I.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. - Redevoering van Adolf Hitler ter gelegenheid van de opening van het oorlogswinterhulpwerk 1941-42. —** Bij de op 3 October gehouden betooging in het Berlijnsche Sportpaleis ter gelegenheid van de opening van het oorlogswinterhulpwerk 1941—1942, heeft de Führer het woord gevoerd. Na het jaarverslag, dat dr. Göbbels over het winterhulpwerk van het vorig jaar gaf, zeide Adolf Hitler o.m., dat het niet het doel was van deze redevoering om van repliek te dienen aan een van die staatslieden, die zich kortgeleden hebben afgevraagd, waarom hij zoolang heeft gezwegen. Later zal eenmaal worden afgewogen en vastgesteld, wat in deze maanden van meer belang is geweest: de redevoeringen van den heer Churchill of de handelingen van hem, den Führer.

Hitler wees er vervolgens op, dat hem het deelnemen aan deze betooging zoo bijzonder moeilijk geworden was, omdat juist thans aan het oostelijke front, ter voleindiging van ingezette operaties, de weg gebaand wordt voor een nieuwe geweldige gebeurtenis:

„Sedert 48 uur is wederom een operatie van reusachtigen omvang aan den gang. Zij zal medehelpen den tegenstander in het Oosten te verpletteren."

Terwijl de Führer namens de millioenen, die op dit oogenblik strijden, het vaderland opriep om bij alle andere opofferingen ook dit jaar de aanvullende opoffering op zich te nemen van het winterhulpwerk, wees hij er op, dat de sedert 22 Juni woedende strijd een beteekenis heeft, die waarlijk voor de geheele wereld beslissend is. Eerst later zal men den omvang en de diepte van deze gebeurtenis in volle duidelijkheid inzien. Men zal bij zijn conclusies eens tot het resultaat komen, dat daarmede een nieuw tijdperk is begonnen.

De Führer herinnerde er aan, dat hij ook dezen strijd niet heeft gewild, dat hij steeds slechts één doel voor oogen heeft gehad, dat in hoofdzaak was omlijnd door het program van de nationaal-socialistische partij.

„Ik ben dit doel," zoo zeide hij, „nooit ontrouw geworden en heb mijn program nooit opgegeven. Wat wij in deze jaren in vreedzamen opbouw hebben gepresteerd, is uniek. Ik en wij allen zouden dezen oorlog niet noodig hebben gehad. De werken des vredes zouden er zorg voor hebben gedragen, dat onze naam zou zijn vereeuwigd. Wij waren ook niet aan het einde van onze scheppingen gekomen, maar wij stonden wellicht op vele gebieden eerst aan het begin."

De Führer wees op de beginselen, die ten grondslag liggen aan zijn streven: „Ten eerste, de inwendige consolidatie der Duitsche natie, ten tweede, de verovering van de rechtsgelijkheid naar buiten en ten derde, de vereeniging van het Duitsche volk en daarmede het herstel van een door de natuur gegeven toestand, die eeuwenlang slechts kunstmatig onderbroken was." Hitler maakte duidelijk, dat daarmede nooit gestreefd werd naar een oorlog.

Eén ding echter was zeker, zoo verklaarde hij nl., „dat wij onder geen beding afstand wilden doen van het herstel der Duitsche vrijheid en daarmede van een der voorwaarden voor de Duitsche wederopkomst." Van uit dit gezichtspunt heb ik de wereld zeer vele voorstellen gedaan. Hoevele vredesaanbiedingen ik deze wereld ook deed, ontwapeningsvoorstellen, voorstellen tot een vreedzaam tot stand brengen van verstandige, economische nieuwe regelingen — alles is afgewezen. Desondanks is het ons geleidelijk gelukt in jarenlangen vreedzamen arbeid niet alleen den binnenlandschen grooten hervormingsarbeid ten uitvoer te leggen, maar ook een aanvang te maken met de vereeniging van de Duitsche natie, het Groot-Duitsche rijk te scheppen, millioenen Duitsche volksgenooten daarmede weer naar hun eigenlijke vaderland terug te brengen en het gewicht van hun aantal daarmede ook het Duitsche volk weer als machtspolitiek gewicht ter beschikking te stellen. In dien tijd gelukte het mij een aantal bondgenooten te verwerven, met aan het hoofd Italië, met wiens staatsman mij een persoonlijke, nauwe en innige vriendschap verbindt. (Levendige bijval). Ook met Japan werden onze betrekkingen steeds beter. In Europa hadden wij bovendien een reeks volken en staten, die jegens ons een steeds gelijk blijvende sympathie en vriendschap gevoelden, vooral Hongarije en eenige Noordsche staten.

Bij deze volken zijn andere gekomen, helaas niet het volk, waarnaar ik in mijn leven het meeste heb gestreefd, het Britsche. Niet, dat het Engelsche volk daarvoor in zijn geheel de verantwoordelijkheid draagt: het zijn enkele menschen, die met hun ingekankerden haat iedere poging van dien aard tot overeenstemming hebben gesaboteerd, gesteund door dien internationalen wereldvijand, dien wij allen kennen, het internationale jodendom.

Zoo kwam dan, precies als in 1914, de dag waarop de harde beslissing moest worden genomen. Ik ben ook daarvoor nu weliswaar niet teruggeschrokken, want van één ding was ik mij bewust: wanneer door mijn maatregelen en mijn tegemoetkomendheid deze Engelsche vriendschap niet kon worden verworven, dan kon zij nóóit verworven worden, dan bleef niets anders over dan de strijd. Maar dan ben ik het lot ook dankbaar, dat deze strijd door mij kan worden geleid. (Langdurige bijval). Ik ben er derhalve ook van overtuigd, dat met al deze mannen werkelijk geen overeenstemming te verkrijgen is.

In de maanden, waarin ik er naar streefde een overeenstemming tot stand te brengen, heeft Churchill steeds maar één ding geroepen: „Ik wil een oorlog hebben!" Hij heeft hem nu! Deze oorlogsopruiers zijn er in geslaagd, Polen naar voren te schuiven, de opruiers, niet alleen in de oude, maar ook de opruiers in de nieuwe wereld. Dat was nog in den tijd, toen Engeland nog niet overal ter wereld om hulp bedelde, maar nog aan ieder grootmoedig zijn hulp beloofde. Ik heb toentertijd juist tegenover Polen voorstellen gedaan, waarvan ik thans, nu de gebeurtenissen, tegen onzen wil in, een anderen loop hebben genomen, waarlijk moet zeggen: „dat was toch de Almachtige Voorzienigheid, die toentertijd heeft verhinderd, dat dit aanbod van mij werd aangenomen." (krachtige bijval). Sindsdien nu, wordt een strijd geleverd tusschen de waarheid en de leugen. En zooals steeds, zal deze strijd tenslotte zegevierend eindigen voor de waarheid, m.a.w. wil dat zeggen: wat de Britsche propaganda, wat het internationale wereldjodendom en zijn democratische handlangers ook bijeen mogen liegen, aan de historische feiten zullen zij niets veranderen en het historische feit is, dat thans sedert twee jaren Duitschland den eenen tegenstander na den anderen ter aarde heeft geworpen. (stormachtige bijval).

Ik heb terstond na de eerste botsing weer mijn hand toegestoken. Zij is terstond afgewezen en sindsdien hebben wij immers beleefd, dat ieder vredesaanbod van mij terstond werd uitgebuit door den oorlogsopruier Churchill en zijn aanhang, om te verklaren, dat het een bewijs van onze zwakheid was.

Ik heb het derhalve opgegeven nogmaals te trachten dien weg te begaan. Ik ben tot de overtuiging gekomen, dat hier slechts een volkomen duidelijke beslissing en wel een beslissing van wereldhistorische beteekenis voor de eerste honderd jaar, bevochten kan worden.

Er steeds naar strevende den omvang van den oorlog te beperken, heb ik in 1939 besloten mijn minister naar Moskou te zenden. Het was de bitterste overwinning op mijn gevoel. Ik heb getracht hier tot een overeenstemming te komen. Gij weet zelf het best hoe eerlijk ik deze verplichtingen nagekomen ben; helaas heeft de andere partij zich er van den aanvang af niet aan gehouden.

Het gevolg van deze overeenkomsten was een verraad, dat allereerst het geheele noord-oosten van Europa liquideerde. Wat het toen voor ons beteekende om stilzwijgend te moeten toezien, dat het kleine Finsche volk werd geworgd, weet gij allen zelf. Wat het tenslotte beteekende, dat de Baltische staten eveneens werden overweldigd, kan alleen hij begrijpen, die de Duitsche geschiedenis kent en weet, dat er daar geen vierkante kilometer gronds is, die niet door een stuk Duitschen pioniersarbeid is geopend voor de menschelijke cultuur en beschaving.

Desondanks heb ik over dit alles gezwegen. Eerst toen ik van week tot week meer gevoelde, dat Rusland thans het oogenblik gekomen zag om tegen ons op te treden, toen ik geleidelijk de bewijzen kreeg, dat aan onze grens vliegveld na vliegveld ontstond, dat de eene divisie na de andere uit het heele reusachtige Sovjetrijk hierheen werd geconcentreerd, toen was ik dan ook verplicht van mijn kant bezorgdheid te gevoelen. Want er bestaat in de geschiedenis geen verontschuldiging voor een vergissing. Ik voel mij nu eenmaal, staande aan het hoofd van het Duitsche rijk, verantwoordelijk voor het Duitsche volk, voor zijn bestaan, voor zijn heden en voor zoover mogelijk voor zijn toekomst. Ik was derhalve gedwongen langzaam ook mijnerzijds afweermaatregelen in te leiden. Zij waren van zuiver defensieven aard.

Toch bleek reeds in Augustus en September 1940 één ding: een botsing in het Westen met Engeland, die vooral het geheele Duitsche luchtwapen zou hebben gebonden, was niet meer mogelijk, want in mijn rug stond een staat, die zich reeds gereed maakte, om op een dergelijk oogenblik tegen ons op te treden.

Hoever echter deze voorbereidingen waren getroffen, hebben wij eerst thans in vollen omvang leeren kennen. Ik wilde toen nog éénmaal het geheele probleem ophelderen en heb derhalve toen Molotof uitgenoodigd naar Berlijn te komen.

Hij stelde mij de u bekende vier voorwaarden, die door mij afgewezen werden.

Ik heb nu Rusland zorgvuldig waargenomen. De toestand was reeds in Mei zoover gekomen, dat er geen twijfel meer kon bestaan, of Rusland had het voornemen ons bij de eerste gelegenheid te overvallen. Ik moest toen zwijgen: het is mij dubbel moeilijk geworden, niet zoo moeilijk wellicht tegenover

het vaderland, want ten slotte moet dit begrijpen, dat er oogenblikken zijn, waarop men niet kan spreken, wanneer men niet de geheele natie in gevaar wil brengen.
Veel moeilijker viel mij het zwijgen tegenover mijn soldaten, die nu, de eene divisie naast de andere, aan de oostgrens van het rijk stonden en niet wisten, wat er eigenlijk gebeurde. En juist om hunnentwil mocht ik niet spreken, want wanneer ik ook maar één woord had verloren, dan zou dit weliswaar niet in het minst wijziging hebben gebracht in het besluit van Stalin, maar de verrassingsmogelijkheid, die mij als laatste wapen resteerde, zou dan zijn weggevallen. (Bijval).
Ik heb derhalve ook nog gezwegen op het oogenblik, toen ik definitief besloot thans zelf den eersten stap te doen. Het was, dat mag ik hier thans uitspreken, het zwaarste besluit van mijn geheele leven tot nu toe, want een dergelijke stap opent een poort, waarachter slechts geheimen verborgen zijn.
Op 22 Juni des ochtends begon deze grootste strijd der wereldgeschiedenis. Sindsdien zijn iets meer dan 3½ maand verstreken, en ik mag allereerst één ding constateeren: alles is sedertdien systematisch verloopen (stormachtige bijval).
De leiding heeft zich in al dien tijd geen seconde de wet der actie laten ontnemen (wederom stormachtige bijval). Integendeel tot op den dag van heden is iedere actie precies zoo systematisch verloopen als eens tegen de Polen, toen tegen Noorwegen en eindelijk tegen het Westen en op den Balkan.
Slechts één ding moet ik hier constateeren; wij hebben ons niet vergist in de juistheid der plannen, in de unieke historische dapperheid der Duitsche soldaten of in de kwaliteit van onze wapenen. Wij hebben ons niet vergist in het vlotte functioneeren van onze geheele organisatie van het front over de reusachtige daarachter liggende ruimten en ook niet in het Duitsche vaderland.

Wel hebben wij ons in iets vergist: wij hadden er geen idee van, hoe reusachtig de voorbereidingen van dezen tegenstander tegen Duitschland en Europa waren en hoe ontzaglijk groot het gevaar was, hoe wij ditmaal op een haar na ontkomen zijn, niet alleen aan de vernietiging van Duitschland, maar van Europa (stormachtige instemming).
Ik spreek dat eerst heden uit, omdat ik heden zeggen mag, dat deze tegenstander reeds gebroken is en nooit weer zal opstaan. (Minuten durende daverende bijval).
Hier heeft zich tegen Europa een macht geconcentreerd, waarvan helaas de meesten geen idee hadden en waarvan velen vandaag nog geen idee hebben. Dit zou een tweede stormloop van een Dzjingis Khan zijn geworden!

Dat dit gevaar werd afgewend, hebben wij in de eerste plaats te danken aan de dapperheid, de volharding, de offervaardigheid van onze Duitsche soldaten en ook aan de opofferingen van allen, die met ons zijn opgerukt. Want voor den eersten keer is ditmaal iets als een Europeesch ontwaken door dit continent heen gegaan: in het Noorden strijdt Finland — een waar heidenvolk (levendige bijval); in het Zuiden strijdt Roemenië (bijval), het heeft zich van een der zwaarste staatscrises, die een volk en een land kunnen overkomen in verbazingwekkende snelheid hersteld, onder een even dapperen als besluitvaardigen man. Daarmede omvatten wij ook reeds de geheele uitgestrektheid van dit oorlogstooneel, van de IJszee tot aan de Zwarte Zee.
In deze gebieden strijden nu onze Duitsche soldaten en met hen de Finnen, Italianen (bijval), de Hongaren (bijval), de Roemenen, Slowaken (bijval), komen de Kroaten (bijval), terwijl de Spanjaarden thans aan het front liggen (bijval). Belgen, Nederlanders, Denen, Noren, ja zelfs Franschen hebben zich geschaard in dit groote front. (Stormachtige bijval).
Vaak kon niet gesproken worden, eenvoudig, omdat wij den tegenstander niet voorbarig in kennis mogen stellen van situaties, die hem zelf door zijn miserabelen berichtendienst vaak eerst dagen, ja dikwijls weken later bewust worden. Het Duitsche weermachtsbericht is een verslag van de waarheid!
Volgens de Engelsche lezing hebben wij in het Oosten sedert drie maanden de eene nederlaag na de andere geleden, maar wij staan ten Oosten van Smolensk, wij staan voor Leningrad en wij staan aan de Zwarte Zee, wij staan voor de Krim en het zijn niet de Russen, die aan den Rijn staan. (Hilariteit).
Wanneer derhalve tot dusverre de Russen voortdurend overwinningen hebben behaald, dan hebben zij hun overwinningen in ieder geval niet uitgebuit, maar zijn zij na iedere overwinning honderd tot tweehonderd kilometer teruggetrokken, waarschijnlijk om ons de diepte van het gebied binnen te lokken.

Overigens zijn omtrent de grootheid van dezen strijd eenige cijfers welsprekend. Het aantal gevangenen is thans gestegen tot rond 2½ millioen Russen, het aantal buitgemaakte of vernietigde, maar bij ons aanwezige stukken geschut bedraagt reeds thans 22.000. Het aantal vernielde of buitgemaakte, dus in onze handen zijnde tanks bedraagt ruim 18.000, het aantal vernietigde, verwoeste en neergeschoten vliegtuigen ruim 14.500. En daarachter ligt nu een gebied, dat tweemaal zoo groot is als het Duitsche rijk was, toen ik in 1933 de leiding kreeg, of viermaal zoo groot als Engeland.

Voortgaande zeide de Führer: Wat het Bolsjewisme van menschen kan maken hebben wij thans gezien: een tegenstander, die strijdt tegelijkertijd uit dierlijken bloeddorst aan den eenen kant en lafheid en angst voor zijn commissarissen aan den anderen kant. Het paradijs der arbeiders en der boeren, zooals ik het steeds heb geschilderd. Na het einde van dezen oorlog zullen millioenen soldaten bevestigen, zooals ik het heb geschetst: zij hebben gemarcheerd op de „wegen" van dit „paradijs", dat in werkelijkheid een wapenfabriek tegen Europa was. Wat onze soldaten voortdurend volbrengen aan moed en dapperheid en aan onmetelijke inspanning, kan men zich niet voorstellen. Zij zijn allen gelijk, maar boven alles staat met zijn prestatie de Duitsche infanterist. Er zijn daar divisies, die sedert het voorjaar ruim 2500 tot 3000 kilometer te voet hebben afgelegd.
Er bestaan nog slechts een paar historische „bliksemsnelle" terugtochten, die hun actie in snelheid hebben overtroffen. Het betrof hier echter niet zoo groote afstanden, omdat men zich van den aanvang af steeds iets dichter bij de kust hield. Ik wil daarbij niet den tegenstander smaden, ik wil alleen den Duitschen soldaat de rechtvaardigheid ten deel laten vallen, die hij verdient: hij heeft onovertrefbare prestaties geleverd. En wat achter dit front wordt gepresteerd, is even geweldig. Ruim 25000 km. Russische spoorlijnen zijn weer in bedrijf, ruim 15000 km. Russische spoorlijnen zijn weer op Duitsche spoorbreedte gebracht. En achter dit front wordt reeds het nieuwe bestuur opgebouwd, dat er zorg voor zal dragen, dat heel deze reusachtige gebieden, wanneer de oorlog langer duurt, voor het Duitsche vaderland en de met ons verbondenen nuttig zal zijn. En hun nut zal ontzaglijk zijn en niemand moet er aan twijfelen, dat wij het weten te organiseeren!"
De Führer verbond hieraan een dankbetuiging aan het vaderland. In dit verband merkte hij op: „ik weet, dat er thans geen tegenstander meer is, dien wij niet met de voorradige hoeveelheden munitie op de knieën zouden kunnen brengen. Wanneer gij menigmaal in de krant iets leest over de reusachtige plannen van andere staten, wat zij alles voornemens zijn te doen en te beginnen en wanneer gij hoort van milliarden bedragen, dan, mijn volksgenooten, herinnert u dan, wat ik thans zeg:
Ten eerste, wij stellen in dienst van dezen strijd ook een heel continent;
ten tweede, wij spreken niet van kapitaal, maar van arbeidskracht en deze arbeidskracht stellen wij voor honderd procent in dezen dienst;
ten derde, wanneer wij er niet over spreken, dan beteekent dat niet, dat wij niets doen!
Ik weet heel precies, dat de anderen alles beter kunnen dan wij: zij bouwen tanks, die onoverwinnelijk zijn, zij zijn sneller dan de onze, sterker gepantserd dan de onze, zij hebben betere kanonnen dan de onze, en zij hebben heelemaal geen benzine noodig.
Maar in den strijd hebben wij ze neergeschoten en dat is beslissend (bijval).
En de machines, die thans bij ons rijden, of schieten of vliegen, zijn niet de machines, waarmede wij het volgend jaar zullen rijden, of schieten of vliegen!
Wanneer deze oorlog eens zal zijn geëindigd, dan heeft de Duitsche soldaat hem gewonnen, die in zijn massa werkelijk de massa van ons volk vertegenwoordigt en hij is gewonnen door het Duitsche vaderland met de millioenen arbeidende menschen.
Wanneer deze oorlog zal zijn geëindigd, zal ik daaruit terugkeeren als een nog veel fanatieker nationaal-socialist dan ik vroeger was.
Ik kom uit dezen oorlog eens terug, weer met mijn oude partijprogram, welks verwezenlijking mij nog belangrijker is en schijnt te zijn, dan wellicht op den eersten dag.

(Vor. ber. Manifest v. Rijkskanselier Hitler i. z. oorlogswinterhulp 4832 F.)

A. NEDERLAND. — Oud-Katholieke kerk - Mgr. E. Lagerwey tot bisschop van Deventer benoemd. —
6 Oct. — De oud-katholieke aartsbisschop van Utrecht, mgr. dr. A. Rinkel, heeft tot bisschop van Deventer benoemd den heer E. Lagerwey, pastoor van de gemeente van St. Geertrudis te Utrecht.
Mgr. E. Lagerwey werd op 26 September 1880 te Amsterdam geboren en op 23 October 1904 te Amersfoort tot priester gewijd. Hij is sedert 1 October 1924 als pastoor te Utrecht werkzaam. (Alg. Handelsblad)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Walther von Brauchitsch, de opperbevelhebber van het Duitsche leger, vierde op 4 October zijn zestigsten verjaardag.
Deze zeer verdienstelijke officier, die in Maart van het vorige jaar zijn veertigjarig dienstjubileum heeft gevierd, stamt uit een oud Silezisch geslacht van militairen. Hij begon zijn militaire loopbaan in een regiment garde-grenadiers, doch reeds als tweede luitenant ging hij over naar de artillerie. Spoedig daarna werd hij gedetacheerd bij den grooten generalen staf. Als officier van den staf van het zestiende legerkorps maakte hij den wereldoorlog mee. Hij onderscheidde zich als kapitein van den staf tijdens den fellen strijd voor Verdun. In 1915 werd hem het IJzeren Kruis eerste klas verleend. In 1917 werd hij door generaal Ludendorf voorgedragen voor de huisorde van Hohenzollern.

Generaal von Brauchitsch

Na den wereldoorlog nam von Brauchitsch als majoor dienst in de Rijksweer. In de nieuwe Duitsche weermacht voerde hij van 1936 af het opperbevel van het nieuw geschapen groepscommando in Leipzig, waarin alle gemotoriseerde eenheden waren tezamengevat. Onder zijn bevel rukten de Duitsche troepen de Oostmark, het Sudetengebied en Bohemen-Moravië binnen. In den Poolschen bliksemoorlog, in Noorwegen, in het Westen en op den Balkan bleek de groote verdienste van von Brauchitsch met betrekking tot de unieke, schitterende wijze van bevelvoering. Na den veldtocht in het Westen benoemde Hitler, wiens naaste medewerker hij ook bij den veldtocht in het Oosten is, hem tot generaal-veldmaarschalk.
Officieren, die onder hem gediend hebben, roemen het, dat hij door niets uit zijn kalmte verstoord kan worden. Toen hij in het voorjaar van 1939 het achttiende infanterie-regiment aan Generaloberst v. Rundstedt overdroeg, karakteriseerde hij de militaire loopbaan zeer treffend met de woorden: „Wij soldaten houden er niet van onze persoonlijke verdiensten en prestaties op den voorgrond te schuiven. Ons is de zekerheid voldoende, dat we onze plicht gedaan hebben en de soldatendeugden ontwikkeld hebben: gehoorzaamheid, zelftucht, verantwoordelijkheidsbesef, hardheid en bescheidenheid, bij de leiding van de ons toevertrouwde soldaten."
(V. b. Gen.-Veldmaarschalk von Brauchitsch 4498 B.)

B. **NEDERLAND. — Zware Britsche luchtaanval op Rotterdam - Ruim 300 dooden en zwaargewonden.** — Het A.N.P. meldt: Op den avond van 3 October is de stad Rotterdam het doelwit geweest van een bomaanval door de Engelsche luchtmacht, welke een groot aantal slachtoffers onder de burgerbevolking heeft gemaakt. Bij helder zicht vlogen de Engelsche machines stelselmatig steeds weer op militair onbelangrijke woonwijken af, die met brisant- en brandbommen bestookt werden. Ziekenhuizen, kerken en musea oefenden daarbij hun gebruikelijke bijzondere aantrekkingskracht op de Britsche piloten uit. De kerk van de Noorsche gemeente werd door brandbommen getroffen en verwoest. De pastorie van de St. Ignatiuskerk werd door een voltreffer in puin gelegd. Op de St. Willibrordus kerk werden bommen geworpen, die in de omgeving van het Godshuis groote verwoestingen aanrichtten en dooden en gewonden maakten onder de burgerbevolking.
Het aantal dooden, door dezen brutalen aanslag op leven en eigendom der bevolking van een land, dat door Engeland tot den oorlog is opgehitst en verraden, bedraagt volgens de voorloopige ramingen ongeveer 67, waarbij nog komen ongeveer 100 zwaar- en ongeveer 200 licht gewonden.
Zeer zwaar werd de St. Elisabethskerk geteisterd. Het middenschip van deze kerk ligt volkomen in puin. Was de zinnelooze zucht tot vernietiging van de Engelsche vliegers op deze wijze gericht op doelen, bestemd voor het uitoefenen van den godsdienst, ver afgelegen van alle militaire doelen, ook ditmaal schrokken zij er niet voor terug om met voorbedachten rade inrichtingen van het Roode Kruis te bombardeeren, die als zoodanig duidelijk gekenmerkt waren, zoo b.v. een ziekenhuis aan den Bergweg en een voor anker liggend hospitaalschip. Een tehuis voor ouden van dagen werd door voltreffers in puin gelegd. Het wereldberoemde museum Boymans werd door brand- en brisantbommen getroffen. Een vleugel van het museum geraakte in brand. Door het dappere optreden van het bewakend personeel gelukte het, het vuur te blusschen en zoo schade van grooteren omvang te voorkomen.
Ook hier is weer duidelijk het bewijs geleverd, dat het de Engelsche legerleiding niet zoo zeer er om te doen is den vijand militair te treffen, doch dat zij niet er voor terugschrikt om door uitgesproken terreurpogingen van dezen aard onrust te zaaien onder de bevolking van de bezette gebieden in de ijdele hoop hierdoor aan de bezettende macht moeilijkheden te kunnen bereiden. (Het Vaderland)
„Het Nieuws van den Dag" meldt d.d. 6 October o.m.:
De Maasstad, die reeds zulk een zwaren tol aan den oorlog heeft moeten betalen, is thans door een ramp van grooten omvang getroffen. Ruim twee etmalen zijn nu verloopen sinds dien rampzaligen Vrijdagavond, waarop bommenregen na bommenregen op de stad neerdaalde, en koesterde men aanvankelijk nog de hoop, dat het ten slotte toch nog mee zou vallen, uit den wirwar van gegevens, die sindsdien als een lawine bij de officieele instanties binnenkwam, bleek helaas, dat de uitwerking van dit zinlooze bombardement voor de ongelukkige burgerbevolking ontzettend is geweest. Eerst Zondagavond was men in staat, zich een eenigszins volledig beeld van de verwoestingen en de aangerichte ellende te vormen en dat beeld was buitengewoon somber.
Twee dagen lang hebben wij naar alle kanten de stad doorkruist om alle getroffen wijken te bezoeken. Wat wij daarbij zagen, was zoo afschuwelijk, dat slechts deze conclusie getrokken kan worden: Het is erg, heel erg met Rotterdam. De in een bombardement van bijna twee volle uren aangerichte verwoestingen laten zich nauwelijks beschrijven. Honderden huizen zijn geheel of gedeeltelijk vernield, ontelbare puinhoopen en ruïnes vullen heele straten. Het aantal slachtoffers is opnieuw gestegen en bedraagt thans ver over de 300. Zondagavond had de politie 118 dooden geregistreerd; op dat moment werden 70 zwaar- en 120 minder zwaargewonden in de ziekenhuizen verpleegd, terwijl er nog steeds acht personen werden vermist.
Men heeft getracht, een schatting te maken van het aantal neergeworpen bommen; daarbij bleek, dat op ruim vijftig punten rechtstreeksche voltreffers van brisantbommen op woonhuizen zijn neergekomen, waardoor evenzoovele instortingen ontstonden, die in de meeste gevallen drie of vier belendende huizen meesleepten. Tallooze bommen zijn in de straten terechtgekomen en hebben daar dood en verderf om zich heen gezaaid. Ruim 500 brandbommen zijn soms bij pakketten van 25 tegelijk in het rond gestrooid, waardoor op talrijke punten grootere en kleinere branden in woonhuizen zijn ontstaan. Ten slotte zijn er nog verschillende blindgangers en tijdbommen gevallen, waarvan er Zaterdagavond een is ontploft, helaas opnieuw met ernstige gevolgen.
Zeer zwaar getroffen zijn de middenstandswijken in het Westelijk stadsdeel, maar deze verwoestingen halen nog niet bij de schade, die in de arbeiderswijken van het Zuidelijk stadsdeel is aangericht. Het is hier een droevig beeld van vernieling.
In één huizenrij vielen bijvoorbeeld 40 dooden en 100 gewonden; links en rechts stortten hier tientallen zware bommen op de huizen neer, instorting na instorting veroorzakend. Wat zich in deze wijk in het nachtelijk duister afspeelde, is zoo vreeselijk, dat men het zich nauwelijks kan voorstellen. Er ontstond een hevige paniek; mannen, vrouwen en kinderen renden in grooten angst door elkaar, struikelend over puin en decimeters dikke lagen glas. Wat de mannen van den Geneeskundigen Dienst in deze wijk hebben meegemaakt, is te luguber, dan dat men het zou kunnen beschrijven.
Wie dit alles heeft aanschouwd, kan zich niet meer vrijmaken van den indruk, dat een bombardement als dit met oorlogsnoodzaak niets meer te maken heeft en het lijdt geen twijfel, dat de gevolgen niet te overzien zouden zijn geweest, wanneer brandweer, luchtbescherming en andere hulpinstanties in Rotterdam thans niet zoo voortreffelijk op gebeurtenissen van dezen aard zouden zijn geprepareerd.
Op het hoofdbureau van politie heeft men, naar ons werd medegedeeld, de aangerichte verwoestingen zorgvuldig in kaart gebracht, waarbij, naar ons met nadruk werd verzekerd, duidelijk gebleken is, dat de bomschade zelfs grooter is dan die, welke tijdens de oorlogsdagen in Mei van het vorige jaar werd aangericht. Zooals men weet, is toen de eigenlijke ramp eerst ontstaan door den geweldigen brand, die het eene huizenblok na het andere in asch legde.
De bevoegde instanties konden vandaag echter mededeelen, dat de verwoestingen als rechtstreeksch gevolg van bominslagen op Vrijdagavond j.l. grooter waren dan toen. Daarbij komt, dat destijds slechts het centrum van de stad werd aangevallen, terwijl de bommen thans over de geheele stad verspreid werden neergeworpen.
Reeds onmiddellijk na den aanvang van het luchtalarm, dat met een korte onderbreking van Vrijdagavond halftien tot even over halftwaalf duurde, daalden brisant- en brandbommen in een dichten hagel en met groot geweld op vele dichtbevolkte woonwijken neer. Terzelfder tijd zag men ook op vele punten het door de brandbommen veroorzaakte vuur oplaaien, welk sinister schouwspel gepaard ging met het doordringende gefluit der vallende bommen, dat telkens weer door heel de stad gehoord werd. Voor de mannen van brandweer, politie, geneeskundigen dienst en luchtbescherming, die, ondanks het groote gevaar van de dreunende ontploffingen, met tal van voertuigen uitrukten om hulp te bieden, was het een angstige belevenis

en men moet groote bewondering hebben voor de wijze, waarop vele honderden flinke kerels in dezen zwaren nacht met levensgevaar hun plicht hebben gedaan. Terwijl de bommen nog steeds bleven vallen, werd op de bureaux van de talrijke officieele hulpinstanties in koortsachtig tempo gewerkt en in uiterst korten tijd moest een organisatorische arbeid van grooten omvang worden verricht, die zulke goede resultaten had, dat een ramp van nog veel grooteren omvang kon worden voorkomen.
Zware verwoestingen werden door twee brisantbommen aangericht in het gemeentelijk oudeliedengesticht aan de Hennewierstraat. In de eerste consternatie na het bombardement en als een gevolg van het nachtelijk duister en de algemeene verwarring, werd abusievelijk gemeld, dat het geheele gebouw verwoest werd en dat alle verpleegde mannen om het leven waren gekomen. Gelukkig kan dat bericht thans tegengesproken worden. Er zijn hier n.l. acht oude mannen gedood, op zichzelf een bedroevend feit, maar toch mag men hier nog van een gelukkigen afloop spreken. Het gebouw was vol met 500 ouden van dagen, die voor het meerendeel in de groote conversatievertrekken bijeenzaten.
In de Zalmhaven kreeg een der hospitaalschepen een voltreffer. Een zware bom sloeg dwars door het groote schip en ontplofte op den bodem van de Zalmhaven. In dit geval mag eerst recht van een wonderbaarlijk gunstigen afloop worden gesproken. Het getroffen schip maakte namelijk deel uit van een complex van zes dergelijke schepen, die alle vol zieken lagen. Deze schepen liggen stijf tegen elkaar gemeerd en het geheel vormt thans een afdeeling van het voormalige Coolsingelziekenhuis. Het is dus een drijvend noodziekenhuis, waarin uitsluitend Rotterdamsche burgers verpleegd worden.
Een der schepen, een operatieschip, was toevallig juist leeg en het is juist dit schip, dat werd geraakt. Het zonk onmiddellijk en daarbij werd aan de outillage van de operatiekamer veel schade aangericht. Men slaagde er in de zieken in de andere schepen te kalmeeren, maar het ligt voor de hand, dat deze schokkende gebeurtenis den patiënten niet veel goed heeft gedaan.
Het juiste aantal woonhuizen, dat, hetzij met den grond gelijk gemaakt, gedeeltelijk verwoest of zwaar beschadigd werd, is op het oogenblik nog onmogelijk vast te stellen, maar het loopt in de honderden. Duizenden woningen kregen zware schade aan vensters, gordijnen, daken en meubilair. Talloos is het aantal huizen, dat volkomen onbewoonbaar geworden is, zoodat de gezinnen hun intrek moesten nemen bij familie of vrienden elders in de stad. Op vele punten bedekken bergen versplinterd huisraad, verwrongen balken, brokken steen, neergestorte schoorsteenen, glas, dakpannen, verbrijzelde fietsen, schilderijen, boeken en andere voorwerpen de straten.
Het is op dit oogenblik nog niet doenlijk de door de burgerij geleden materieele schade nauwkeurig vast te stellen, doch zij moet buitengewoon groot zijn. Alleen de veroorzaakte glasschade neemt al een fantastischen omvang aan, want het aantal vernielde ruiten kan slechts in tienduizendtallen worden uitgedrukt. Volgens een voorloopige officieele raming is er 300.000 vierkante meter glas vernield, maar in heel Rotterdam is niet voldoende glas voorradig, om alles te vernieuwen, zoodat vele bewoners dag en nacht als het ware in de open lucht bivakkeeren moeten. Talrijke kleine zelfstandigen zijn hun broodwinning kwijt, omdat hun winkels of kleine bedrijfjes in puin liggen.

Meening van deskundigen. — Van deskundige militaire zijde wordt in verband met den aanval op Rotterdam opgemerkt, dat men opnieuw den stelligen indruk heeft gekregen, dat deze aanval werd uitgevoerd door zeer jeugdige onervaren piloten zonder eenig verantwoordelijkheidsgevoel, die blijkbaar de opdracht hebben de stad Rotterdam als een soort oefenterrein te gebruiken. De Maasstad ligt, verhoudingsgewijs, dicht bij de Engelsche vliegvelden en het risico van een vlucht naar deze stad is dan ook geringer, dan wanneer verder afgelegen aanvalsobjecten zouden worden uitgezocht.
De bommen, die Vrijdagavond uitgeworpen werden, zijn kennelijk door hoogst onbekwame vliegers afgegooid, voor zoover zij niet lukraak werden neergestrooid,' aldus luidt de opinie van de deskundigen. Bovendien werden zij voor het overgroote deel van zeer groote hoogte, namelijk boven de 7000 meter, afgeworpen en men kan slechts herhalen wat reeds eerder daaromtrent is opgemerkt, namelijk, dat het juiste mikken op dergelijke hoogten volkomen uitgesloten is.
De indruk, dat men hier met zeer jeugdige piloten te doen heeft, berust op goede gronden. Men kon ons namelijk mededeelen, dat bij soortgelijke aanvallen verschillende malen vliegtuigen werden neergeschoten, waarvan de inzittenden jongens van 17 en 18 jaar bleken te zijn. Mede door die oorzaak gingen bij het z.g. nonstop-offensief van de Engelsche luchtmacht talrijke machines verloren, terwijl vele onervaren piloten gevangen werden genomen.
In dit verband gewaagt men ook van het feit, dat onlangs groote aantallen Canadeesche en Amerikaansche piloten geweigerd hebben om hun opdrachten te vervullen, omdat het risico van vluchten naar Duitschland te groot is voor de daartegenover staande vergoeding. Ook daarom moet men aannemen, dat men deze onervaren vliegers liever dicht bij huis houdt en ze op een stad als Rotterdam loslaat, aldus de militaire deskundigen. Welke gevolgen dat voor de weerlooze burgerij kan hebben, is nu weer duidelijk geworden.
Daar komt nog bij, dat men aan de overzijde zeer wel weet, dat de slappe Rotterdamsche bodem niet geschikt is voor het aanleggen van volledige bescherming biedende schuilkelders, zooals dat b.v. in den harden grond van Berlijn wel mogelijk is. De burgerij in de Maasstad kan zich dientengevolge niet in veiligheid stellen, wat mede tot gevolg heeft, dat het aantal slachtoffers zoo hoog kan stijgen. Dit feit werpt in dit licht beschouwd nog in sterkere mate een blaam op de Britsche vliegers.

(Vor. ber. Eng. bommen op Rotterdam 4821 A.)

A. **HONGARIJE. — Nat. Socialistische partij weer zelfstandig. —**
22 Sept. — De vroegere leider van de nationaal-socialistische partij, graaf Fidelis Palffy, heeft zijn organisatie, die tijdelijk deel uitmaakte van de beweging der pijlkruisers, weer zelfstandig gemaakt. **(Vor. ber. Nat.-Socialisme 3678 C.)**

B. **NEDERLAND. — Bezoldiging van personeel van het voormalige leger 6% verhoogd - Vervanging der bij huwelijk over te leggen stukken - Verbeurdverklaring voor vernietiging. —**
's-Gravenhage, 4 Oct. — Het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie heeft bepaald, dat te rekenen van 1 December 1940 de bij Koninklijk Besluit van 23 September 1933 (Staatsblad no. 486) vastgestelde normen tijdelijk met 6 pct. worden verhoogd.

Vervanging der bij huwelijk over te leggen stukken. — Een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie bepaalt, dat indien ten gevolge van de bijzondere omstandigheden, welke zich sedert 10 Mei 1940 hebben voorgedaan, niet de beschikking kan worden verkregen over aan den ambtenaar van den Burgelijken Stand voor de voltrekking des huwelijks over te leggen stukken, bij rechterlijke beschikking andere stukken of verklaringen ter vervanging genoegzaam kunnen worden verklaard.

Verbeurdverklaring voor vernietiging. — De secretaris-generaal van het departement van Justitie heeft bepaald, dat in gevallen, waarin de vernietiging of onbruikbaarmaking van bepaalde voorwerpen zou worden bevolen, deze in stede daarvan worden verbeurdverklaard, indien zij voor de volkshuishouding van belang zijn. (Verordeningenblad No. 41, 4 Oct. 1941)

(V. b. Bezoldiging Ned. weermacht 4560 D.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Bewapening van handelsschepen - Galapagoseilanden van Ecuador overgenomen - Tankboot „I. C. White" getorpedeerd. —**
Oct. — President Roosevelt maakte richtlijnen met betrekking tot de bewapening van handelsschepen der Ver. Staten bekend.
Voorts deelde hij mede, dat zijn land de Galapagoseilanden van Ecuador had overgenomen.

Tankboot „I. C. White" getorpedeerd. — New York, 4 Oct. (D.N.B.) — Het vroegere Amerikaansche vrachtschip „I. C. White", dat, op grond van de wet tot steun aan Engeland onder Panameesche vlag voer, zou op weg naar Kaapstad tot zinken zijn gebracht. Volgens de „Standard Oil" heeft het tankschip waarschijnlijk benzine van West-Indië naar Kaapstad vervoerd. De Amerikaansche pers publiceert het bericht van het tot zinken brengen van het schip in een sensationeele opmaak. (Das Reich - Telegraaf)

(Vor. ber. Scheepvaart 4843 E.)

D. **AUSTRALIE. — Regeering Fadden afgetreden - Samenstelling nieuwe regeering; John Curtin premier.**
Berlijn, 3 Oct. (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst uit Canberra meldt, heeft de Australische regeering-Fadden als gevolg van het aannemen van een motie van wantrouwen van de Labour-partij met 36 tegen 35 stemmen door het huis van afgevaardigden besloten af te treden.
Met de reorganisatie van het Australische kabinet zal, naar de Engelsche berichtendienst uit Canberra meldt, de Labourleider, John Curtin, belast worden.
Samenstelling nieuwe regeering; John Curtin premier. — Stockholm, 6 Oct. (D.N.B.) — De Engelsche berichtendienst meldt dat de premier Curtin, die ook den post van minister van Verdediging bekleedt, de samenstelling van het nieuwe Australische kabinet, dat geheel uit leden der Labour-partij bestaat, heeft bekend gemaakt. De samenstelling is als volgt:
Forde: Oorlog, Shifley: Financiën, Evatt: Attorney-general en

minister van Buitenlandsche Zaken, Seasley: Voorziening, Collins: Binnenlandsche Zaken, Makin: Marine en Munitie, Holoway: Openbare Gezondheid, Keane, Handel en Douane en vice-president van den Uitvoerenden Raad, Drakeford: Luchtvaart, Ocully: Economische Zaken, Ashley: Posterijen en Voorlichting, Ward: Arbeid, Frost: Herkolonisatie, Dedman: Oorlogsorganisatie, Lazzarini: Binnenlandsche Veiligheid, Fraser: Overzeesche Gebieden, Cameron: Vliegtuigproductie, Lawson: Transport.
Het oorlogskabinet zal bestaan uit Curtin, Forde, Shifley, Evatt, Seasly, Makin en Drakeford. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Kabinet Fadden 4813 E.)

A. **TURKIJE. — Scheepvaart op de Zwarte Zee stopgezet. —**
Oct. — De Turksche regeering heeft een besluit uitgevaardigd, waardoor de geheele scheepvaart op de Zwarte Zee voorloopig wordt stopgezet. (Das Reich)

(Vor. ber. Scheepvaart 4660 D.)

B. **NEDERLAND. — Duitsch sportfeest in het Olympisch stadion te Amsterdam. —**
Amsterdam, 6 Oct. — Op 4 en 5 Oct. hadden in het Olympisch stadion te Amsterdam athletiek-wedstrijden plaats, waaraan de verschillende Duitsche weermachts- en politieonderdeelen deelnamen. Ongeveer 35.000 bezoekers woonden de wedstrijden, waarvoor talrijke internationaal beroemde athleten, zooals Harbig, Scheuring, Osendarp, Blask, Sonntag, Zielinski, Mellerowicz, Bönecke, Tehrmann en Neckermann, hadden ingeschreven, bij. Als eeregasten waren o.a. aanwezig, de Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, dr. Ritter von Halt als vertegenwoordiger van den Reichssportführer, General-Kommissar Oberdienstleiter Schmidt en de heeren Geelkerken, als vertegenwoordiger van de N.S.B. en mr. Voûte, burgemeester van Amsterdam. (Telegraaf)

(Vor. ber. Sportfeest te A'dam 4842 B.)

C. **NEDERLAND. — Pers - „Volkskrant"-lezers naar de N.V. „De Arbeiderspers". —**
Uit een hoofdartikel in de bladen van de N.V. „De Arbeiderspers" (Volk, Vooruit, Voorwaarts) d.d. 6 Oct. blijkt, dat tengevolge van het groote abonné-verlies het blad van het R.K. Werkliedenverbond „De Volkskrant" (Utrecht) zijn bestaansrecht heeft verloren. Na eenige wijzigingen in de redactie, waarmee de R.K. geestelijkheid niet accoord ging, zegden tal van lezers hun abonnement op.
„De Volkskrant" heeft als gevolg daarvan haar verschijnen gestaakt. De resteerende abonné's zijn naar de bladen der N.V. „De Arbeiderspers" overgeheveld.

(Vor. ber. Pers 4844 D.)

D. **BELGIE. — Jef Denijn, bespeler van het Mechelsche carillon, verongelukt. —**
Brussel, 4 Oct. (A.N.P.) — De bekende Mechelsche carillonbespeler, Jef Denijn, is tijdens een wandeling zoo ongelukkig komen te vallen, dat hij een schedelbreuk opliep. Korten tijd daarna is hij in het ziekenhuis overleden. (Vaderland).

E. **ZUID-AFRIKA. — Binnenlandsche toestand - Gespannen verhouding tusschen Engelschen en nationaalgezinde Boeren. —**
6 Oct. — Volgens berichten uit Pretoria door het A.N.P. in Lissabon ontvangen, is de heer Van Heerden, een bekend lid van den gemeenteraad, door de agenten van Smuts in hechtenis genomen en naar een interneeringskamp gebracht. De heer Van Heerden was namelijk voorstander van het verplaatsen van het Paul Krugerstandbeeld te Pretoria naar het Kerkplein. Het plan om het standbeeld van Paul Kruger een waardiger en meer in het oog loopende plaats te geven, was door de Jingo-autoriteiten gesaboteerd. Smuts en zijn aanhangers zien deze verplaatsing niet graag, omdat de nagedachtenis van dezen grooten leider het volk telkens aan het feit herinnert, dat de Afrikaners eens de volle nationale vrijheid hebben genoten. (Vaderland)

F. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Oorlogsvoorbereidingen. —**
6 Oct. — Een bijzondere correspondent van de „Deutsche Allgemeine Zeitung" te Bangkok meldt radiotelegrafisch aan dit blad, dat reizigers, die in Thailand aankomen, vertellen over intensieve oorlogsvoorbereidingen in Nederlandsch Oost-Indië. In alle steden wordt hard aan kelders voor luchtbescherming gewerkt. In Batavia zijn reeds kelders gebouwd, die plaats bieden aan 20.000 menschen. In de munitiefabriek te Bandoeng wordt koortsachtig gewerkt. Amerika ontvangt voortdurend nieuwe opdrachten voor bommenvliegtuigen en vrachtwagens. Watervliegtuigen bewaken de kusten van de eilanden. Op verschillende eilanden heeft men in de rimboe ijverig militaire vliegterreinen aangelegd en deze gecamoufleerd. Zoo veel mogelijk inlanders worden opgeleid tot bestuurders van vrachtwagens.
Voor het geval van oorlog heeft men reeds voorraden levensmiddelen, hoofdzakelijk rijst, opgeslagen. Verder heeft men parachutisten-jagers opgeleid, die van „een bijzondere, geheim gehouden techniek" voor tropische verhoudingen gebruik zullen maken. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Oorlogsvoorbereiding 4832 D.)

G. **FRANKRIJK. — Koopvaarders door Engelsche oorlogsschepen tot zinken gebracht. —**
Vichy, 6 Oct. (D.N.B.) — Hier is bekend geworden, dat twee Fransche transportschepen, de „Qued Yquem" en de „Théophile Gautier", door Engelsche oorlogsschepen tot zinken zijn gebracht. Het eerste schip, dat met tabak was geladen, werd in de Middellandsche Zee aangevallen. De „Théophile Gautier", die 8000 ton mat, werd in de Egeïsche Zee getorpedeerd.
Naar verluidt zal de Fransche regeering bij de Britsche protesteeren tegen deze nieuwe schending van het volkenrecht, (Vaderland)

(V. b. Eng. beslagneming Fransche schepen 4656 D.)

H. **NEDERLAND. — Goederenvervoer - Wijziging rijksvoorschriften. —**
's-Gravenhage, 6 Oct. — In de Staatscourant van 6 Oct. is het uitvoeringsbesluit van den secretarisgeneraal van het departement van Waterstaat, houdende de regeling van het goederenvervoer langs den weg (autobevrachtingsbesluit II), gepubliceerd.
Dit besluit vervangt het autobevrachtingsbesluit I, dat op 13 Januari j.l. in werking is getreden en dat herziening behoefde op grond van de ervaringen sinds 13 Januari met den autobevrachtingsdienst (A.B.D.) opgedaan en op grond van de op 1 October ingetreden sterke vermindering van de beschikbare hoeveelheid motorbrandstof. Om laatstgenoemde reden en in verband met de zorgwekkende bandenpositie van Nederland, was het onvermijdelijk het goederenvervoer langs den weg aan strenge voorschriften te onderwerpen.
Het goederenvervoer langs den weg zal voortaan in zijn geheelen omvang aan de leiding en het toezicht van den A.B.D. zijn onderworpen.
(Haagsche Crt.)

(V. b. Autobevrachtingsdienst 4521 C.; beperk. benzineverbruik 4851 D.)

I. **GROOT-DUITSCHLAND. — Protectoraat van Bohemen en Moravië - Primaat mgr. dr. Klapkasj ter dood veroordeeld. —**
6 Oct. — Het door het volksgericht wegens begunstiging van den vijand en poging tot hoogverraad uitgesproken doodvonnis van den voormaligen primaat van Praag, mgr. dr. Klapkasj, is 4 Oct. voltrokken. (N. R. Crt.)

(V. b. Bohemen en Moravië 4851 B.)

K. **NOORWEGEN. — Rede van rijkscommissaris Terboven. —**
Oslo, 6 Oct. (D.N.B.) — Rijkscommissaris Terboven heeft 4 Oct. naar aanleiding van het Duitsche dankfeest voor den oogst op het universiteitsplein te Oslo een rede gehouden, waarin hij o.a. het streven der plutocratische landen naar de wereldheerschappij behandelde. Vervolgens schetste hij de tot dit doel gebruikte camouflage-methoden. De rijkscommissaris sprak daarna over den haat der plutocraten tegen het nationaal-socialistische Duitschland.
Sprekende over de bijzondere positie van Noorwegen zei hij: allereerst mocht het, volgestopt met de schoonste beloften, strijden en bloeden. Toch echter heeft Engeland het niet alleen in den steek gelaten, doch dit volk als dank voor zijn offer ook nog de duimschroeven van een onverbiddelijke blokkade aangezet. Daarenboven brachten de Britten twee passagiersschepen tot zinken, hoewel zij precies wisten, dat deze schepen noch bewapend waren, noch oorlogsmateriaal vervoerden en dat honderden Noorsche vrouwen en kinderen aan boord waren. Vervolgens verwoestten de Engelschen Spitsbergen; de steenkoolmijnen werden in brand gestoken. Hierdoor werd een grootsche prestatie op koloniaal gebied van generaties Noorsche mannen vernietigd, ofschoon men in Londen heeft geweten, dat deze steenkool uitsluitend voor de Noorsche bevolking diende. Verder hebben de Britten getracht ravitailleeringsbedrijven van het Noorsche volk te vernielen.
Volgens het volkenrecht hebben de bezetters niet de verplichting, voor de voeding van de bevolking in bezet gebied te zorgen. Iedere Noor, zoo ging Terboven verder, weet, dat Noorwegen tengevolge van de verkeerde handelwijze van zijn vroegere

regeeringen het voor de voedselvoorziening van den invoer moet hebben. Indien Duitschland Noorwegen wat betreft zijn voedselvoorziening aan zich zelf zou overlaten, dan zou het Noorsche volk thans honger lijden. Zou Duitschland echter overeenkomstig het volkenrecht, het bezettingsleger uit de voorraden van het land zelf voeden, dan was reeds een jaar geleden een hongersnood uitgebroken. Duitschland heeft echter door voortdurende aanvoeren de voedselvoorziening van het Noorsche volk op het vereischte peil gewaarborgd. Duitschland heeft dit gedaan krachtens zijn zuivere opvatting van menschelijkheid en oorlogvoering en vooral zijn bijzondere houding jegens het Noorsche volk. (N. R. Crt.)

(V. b. Rijkscomm. Terboven 4845 F.; Eng. overval Noorsche schepen 4834 F.; Spitsbergen 4833 H.)

A. NEDERLAND. — Jeugdherbergen - Reorganisatie.

7 Oct. — Omtrent de reorganisatie van het jeugdherbergwezen in ons land, welke deels reeds haar beslag heeft gekregen, deelde de heer G. A. van Dieren, gemachtigde voor het Jeugdherbergwerk, in de 7 Oct. gehouden persconferentie mede, dat in de Nederlandsche Jeugdherbergcentrale thans alle jeugdherbergen zijn georganiseerd.

Het is de bedoeling, dat alle jongens en meisjes van alle rangen en standen de gelegenheid krijgen om in de jeugdherbergen een tehuis te vinden, opdat zij nader gebracht zullen worden tot de natuur. Om zich de benoodigde fondsen te verschaffen, zal binnenkort een verordening worden uitgevaardigd, waarbij alle leerlingen der openbare lagere- en middelbare scholen verplicht worden elk maandelijks 1 cent bij te dragen aan het jeugdherbergwerk. De leerlingen der bijzondere scholen zullen weldra volgen.

Een tweede verordening, welke in vergevorderd stadium van voorbereiding verkeert, zal bepalen, dat elke trekker en trekster gedwongen wordt zich aan te sluiten bij de Nederlandsche Jeugdherbergcentrale.

Als gevolg van deze nieuwe regelingen wordt verwacht, dat de Jeugdherbergcentrale, die thans 25.000 leden telt, er binnenkort 500.000 rijk zal zijn. De jeugdherbergen zullen dan niet, als in 1939 200,000, doch tien millioen overnachtingen tellen. (Vaderland)

B. FINLAND. — Antwoord aan Engelsche en uitgeweken Noorsche regeering. —

Helsinki, 7 Oct. (D.N.B.) — In haar op 6 Oct. door bemiddeling van den Zweedschen gezant aan de Engelsche regeering overhandigde antwoord, verklaart de Finsche regeering, na een overzicht van de voorgeschiedenis te hebben gegeven, dat de strijd van Finland tegen de Sovjet-Unie slechts op zelfverdediging berust. Belangrijke gebieden zijn nog steeds in handen van den vijand en een doeltreffende verdediging is alleen dan mogelijk door verschuiving van de defensie naar deze gebieden, welke een voor ruim 90% Finsche bevolking bezitten. De Finsche regeering verklaart tenslotte niet te kunnen begrijpen, waarom Groot-Brittannië zich gerechtigd of zelfs verplicht kan gevoelen Finland als openlijken vijand te behandelen, alleen omdat Finland thans niet alleen tegen de Sovjet-Unie strijdt.

In haar antwoord aan de uitgeweken Noorsche regeering herinnert de Finsche regeering aan haar oude vriendschappelijke gevoelens en streven naar samenwerking tusschen de Noordsche landen. Zij verwacht, dat de Noren zullen begrijpen, dat Finland zijn strijd zal moeten voortzetten, totdat het voor dit land en het geheele Noorden dreigende gevaar is gebannen. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Engeland—Finland 4844 B.)

C. FRANKRIJK. — Sociale wetgeving - Statuut van den arbeid. —

Vichy, 6 Oct. (D.N.B.) — Het door den ministerraad goedgekeurde nieuwe Arbeidsstatuut, berust op het begrip der „bedrijfsfamilie". Het standpunt der vakvereenigingen, machtspolitiek en klassenstrijd, wordt vervangen door de gedachte der gemeenschap van allen, zoowel werkgevers als werknemers, die in een bepaald beroep werkzaam zijn. Het statuut ontbindt alle organisaties van menschen uit verschillende beroepen, en verbiedt staking en uitsluiting. Voor de bepaling der loonen zullen de gezinsomstandigheden der werknemers beslissend zijn. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Nieuwe grondwet 4845 H.)**

D. TURKIJE. — Generaals bezoeken het Oostelijk front. —

De correspondent van de N.R.Crt. te Berlijn telefoneerde 7 Oct. aan zijn blad:

De Duitsche rijksregeering heeft de Turksche regeering uitgenoodigd eenige generaals naar het Oostelijke front te zenden, waar deze in de gelegenheid zullen worden gesteld zich een beeld te vormen van de operaties en het Duitsche leger. De Turksche regeering heeft deze uitnoodiging aanvaard en aan twee generaals opdracht gegeven met hun staven naar het Oostelijk front te vertrekken, waar zij een dezer dagen zullen arriveeren.

Deze uitnoodiging en het accepteeren daarvan door de Turksche regeering is daarom reeds interessant, omdat het voor de eerste maal is, dat een dergelijke uitnoodiging aan een regeering van een neutralen, resp. niet oorlogvoerenden staat is gericht en een staat, welke niet tot de met Duitschland verbonden naties behoort.

Voorts is dit geval van belang te achten omdat Turkije niet alleen met Duitschland een vriendschapspact heeft loopen, maar ook met de Sovjet-Unie door een pact is verbonden. (N. R. Crt.)

(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 4736 B.)

E. NEDERLAND. — Amusementsbedrijf - Arbeidsbemiddeling. —

Den Haag, 7 Oct. — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede:

Om de misstanden op het gebied der arbeidsbemiddeling voor amusementsmusici en artisten uit den weg te ruimen en ter bescherming dezer kunstenaars, zijn vele concessies der tot nog toe talrijke bemiddelaars ingetrokken. Het gaat om 27 bemiddelaars, waarvan er 19 van joodschen bloede waren.

De departementen van Sociale Zaken en Volksvoorlichting en Kunsten hebben den heer J. G. Bloem, voorzitter van de N.T.B., aangewezen als gemachtigde belast met het toezicht op de arbeidsbemiddeling. (Vaderland)

(Vor. ber. Muziek 4660 E.)

F. SERVIE. — Kabinet - Mutatie. —

7 Oct. — Naar het D.N.B. uit Belgrado meldt, zijn in de Servische regeering 6 Oct. eenige wijzigingen aangebracht. Het ministerie van staat bij het minister-presidium is afgeschaft, waardoor Jankowitsj geen deel meer van het kabinet uitmaakt. Tot minister van Financiën is benoemd Letica, tot minister van Onderwijs prof. Jonitsj, tot minister van Verkeer Dokitsj. Het ministerie van Arbeid is vereenigd met dat van Sociale Zaken, waardoor de minister van Arbeid Drsajkitsj, niet meer tot het kabinet behoort. Het kabinet onder leiding van den premier Neditsj bestaat thans uit tien vakministers. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Regeering 4818 D.)

G. NEDERLAND. — Distributie - Herziening textielregeling. —

Den Haag, 7 Oct. — Teneinde de beschikbare textielproducten op een zoo gunstig mogelijke wijze onder de geheele bevolking te distribueeren, zal per 1 November a.s. een nieuwe regeling in werking treden. De grootere stukken zullen dan slechts beschikbaar gesteld worden voor hen, die deze dringend noodig hebben. Teneinde aan diverse bezwaren tegemoet te komen, staat van 13 Oct. tot en met 1 Nov. de gelegenheid open om gebruikte kleedingstukken in te leveren, Voor elke 2 stuks ingeleverde artikelen wordt een ontvangstbewijs afgegeven, waarop onder inlevering van de halve puntenwaarde, één nieuw kleedingstuk kan worden gekocht. De ingeleverde oude kleedingstukken zullen worden verdeeld onder het minst draagkrachtige deel van ons volk. (Telegraaf)

(Vor. ber. Textieldistributie 4327 C.)

H. ENGELAND. — Zittingsduur van het parlement met 2 jaar verlengd. —

9 Oct. (S.P.T.) — De zittingsduur van het Engelsche parlement is met twee jaar verlengd. Dit voorstel van regeeringszijde is reeds door het lagerhuis aangenomen. Betoogd werd, dat het in de huidige omstandigheden onmogelijk is nieuwe verkiezingen te houden. (Alg. Handelsblad)

I. VEREENIGDE STATEN. — Brief van pres. Roosevelt aan Stalin. —

Berlijn, 9 Oct. (D.N.B.) — Uit de beste bron verneemt men de bewoordingen van een boodschap van Roosevelt aan Stalin, die door Harriman, den leider der Amerikaansche delegatie op de conferentie te Moskou, is overhandigd. Zij luidt: „Mijn beste vriend Stalin. Deze brief zal u door mijn vriend Harriman worden overhandigd, dien ik belast heb met de leiding van onze delegatie te Moskou. De heer Harriman is een goed kenner van uw problemen en zal — dat weet ik — alles doen wat hij kan om de onderhandelingen te Moskou tot een succesvol einde te brengen.

Harry Hopkins heeft in uitvoerige uiteenzettingen verslag uitgebracht over zijn succesvolle, bevredigende bezoeken aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken. Ik kan niet zeggen hoe diep wij allen onder den indruk zijn van de prestaties der dappere Sovjet-legers. Wij zullen gepaste middelen vinden om te zorgen voor het materieel en de uitrusting, die noodig zijn om Hitler op alle fronten, waaronder het Sovjetfront, te bestrijden.

Gaarne maak ik gebruik van deze gelegenheid, om uiting te geven aan mijn groote vertrouwen dat uw legers ten slotte over Hitler zullen zegevieren en geef u de verzekering van de grootste vastberadenheid, om den noodzakelijken stoffelijken bijstand te verleenen. Uw u toegenegen Franklin D. Roosevelt".
Deze brief van Roosevelt aan zijn besten vriend Stalin, vooral de slotpassage, waarin hij de overwinning aan de bolsjewistische legers toewenscht, is een nieuw bewijs voor de gewetenloosheid en het cynisme, waarmee de president is besloten geheel Europa aan het bolsjewisme over te leveren. (Telegraaf)
(V. b. President Roosevelt 4840 A.; Stalin 4768 G.)

A. **COSTARICA. — Consulaten in Duitschland gesloten. —**
8 Oct. — De Duitsche regeering heeft zich genoodzaakt gezien den consuls van Costarica in het Duitsche Rijk het exequatur te ontnemen en heeft de regeering van Costarica verzocht er voor te zorgen, dat de consulaten voor den 15en October gesloten worden. (N. R. Crt.)

B. **PANAMA. — Geen bewapende handelsschepen onder Panameesche vlag - Grootte der handelsvloot - Staatsgreep. —**
Washington, 7 Oct. (S.P.T.) — Volgens een bericht uit Panama is door een besluit van het kabinet, het bewapenen van schepen die onder Panameesche vlag varen, verboden. Indien dit verbod wordt overtreden, zal het schip van de registers van Panama worden geschrapt.
Grootte der handelsvloot. — Panama bezit naar verhouding van zijn bevolking het grootste aandeel in de wereldtonnage. Met zijn 74.522 vierkante km. beschikt het over een koopvaardij van 1.175 millioen ton. Het aantal inwoners bedraagt ongeveer 500.000.
Deze toestand ontstond doordat vele reeders, vooral Amerikaansche, er de voorkeur aan gaven hun schepen onder de vlag van dit land te laten varen.
Staatsgreep. — New York, 9 Oct. (D.N.B.) — „Associated Press" meldt uit Panama, dat de president van Panama, dr. Arnulfo Arias, is gevlucht. Dr. R. A. de la Guardia, tot nu toe minister van Justitie, is inmiddels als president beëedigd. Nader verneemt het D. N. B., dat de staatsgreep tegen president Arias, volgens een bericht van „United Press", zonder geweld of bloedvergieten is volvoerd.
(Telegraaf - N. R. Crt.) **(Vor. ber. Panama 3885 A.)**

C. **NEDERLAND. — Doodstraf wegens geweldpleging tegen Duitsche politie. —**
's-Gravenhage, 8 Oct. — De Höhere S.S.- und Polizeiführer maakt bekend:

De Nederlandsche onderdaan A. T. Addicks uit Amsterdam is door een krijgsraad der S.S. en politie wegens het plegen van een daad van geweld jegens een lid van de Duitsche politie en wegens het verboden bezit van wapens ter dood veroordeeld.
Het vonnis is voltrokken. (Vaderland)
(Vor. ber. Rechtszaken 4851 F.)

D. **FRANKRIJK. — Marcel Déat leider van het Rassemblement National Populaire - Aanwerving voor het nieuwe leger. —**
Parijs, 8 Oct. (A.N.P.) — Nadat Marcel Déat het ziekenhuis had verlaten, heeft hij de geheele leiding van het Rassemblement National Populaire weer op zich genomen.
Aanwerving voor het nieuwe leger. — Parijs, 8 Oct. (A.N.P.) — De eerste aanplakbiljetten voor de werving van soldaten voor het in de wapenstilstandsbepalingen toegestane leger zijn op de muren van Parijs verschenen; een der teksten luidt: „Voor uw toekomst en die van het vaderland, neemt dienst in het leger". Frankrijk toont hiermede zijn wil om land en imperium vastberaden te verdedigen. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Déat 4853 D.; Rassemblem. Nat. Pop. 4773 A.)

E. **JAPAN. — Tsjangsja ontruimd - Persstemmen inzake de houding der Ver. Staten - Olielevering geheel stopgezet. —**
2 Oct. — Domei meldt, dat de Japansche troepen zich vandaag uit Tsjangsja zullen terugtrekken, aangezien het doel van de huidige campagne volledig is bereikt.
Persstemmen inzake de houding der Ver. Staten. — Tokio, 8 Oct. (United Press) — De dagbladen te Tokio, zooals de „Nitsji Nitsji" en de „Kokoemin Sjimboen" hebben in hun hoofdartikelen het stilzwijgen verbroken, dat zij ten aanzien van de Japansch—Amerikaansche betrekkingen sedert Konoje's boodschap aan Roosevelt hebben bewaard. In hun artikelen beschuldigen zij de Vereenigde Staten er van, dat hun jongste acties er op wijzen, dat Washington niet verlangt den vrede in den Stillen Oceaan te handhaven. Vooral wordt door de bladen gewezen op de groote Engelsch—Amerikaansche inspanning om een anti-Japansch omsingelingsfront te vormen.
Olielevering geheel stopgezet. — Berlijn, 9 Oct. (D.N.B.) — Reuter meldt uit Washington, dat de Ver. Staten, Groot-Brittannië en de uitgeweken Nederlandsche regeering te Londen hebben besloten, alle leveringen van petroleum aan Japan te staken. (Haagsche Crt. - Telegraaf)
(V. b. Tsjangsja 4850 C.; Japan—V. S. 4820 N.; Petroleum 4769 B.)

F. **NEDERLAND. — Benoemingen rechterlijke macht - Mr. dr. L. Ph. J. Peeters benoemd tot burgemeester van Maastricht. —**
's-Gravenhage, 8 Oct. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft benoemd: den vice-president van het Gerechtshof in Den Haag, mr. Van Romondt tot president van dit Gerechtshof, den rechter in de arrondissementsrechtbank te Amsterdam mr. W. M. A. Weitjens tot lid van den Hoogen Raad in Den Haag en den advocaat dr. L. Ph. J. Peeters in Eindhoven tot burgemeester van Maastricht.
(Vaderland)
(V. b. Rechterl. macht 4834 A.; Hooge Raad 4819 C.; Limburgsche Burgemeesters 4853 B.)

G. **NEDERLAND. — Toekomstige positie van het land. —**
In het „Nationale Dagblad" van 9 Oct. verscheen een hoofdartikel, dat gewijd is aan de positie, die ons land in de toekomst zal innemen. Na er op gewezen te hebben, dat de N.S.B. steeds streefde naar zelfstandigheid binnen den kring der Germaansche volken, schrijft het blad:

„Thans zijn wij gemachtigd tot het publiceeren van de volgende uiterst belangrijke verklaring: Zij luidt: Vast staat, dat zij, die spreken over of streven naar aansluiting van Nederland bij Duitschland of over annexatie van Nederland door Duitschland handelen in strijd met den uitgesproken wil van den Führer".
(Nat. Dagblad) **(V. b. Nat. Soc. Bew. 4848 B.)**

H. **NEDERLAND. — Beperking bloementeelt. —**
9 Oct. — Met ingang van 1 Januari zal het teeltrecht voor de bloemenkweekers met vijftig procent worden ingekrompen. Tegelijkertijd zullen zij dan verplicht worden den hierdoor vrij gekomen grond te betelen met groenten of andere voedselproducten. Als basis voor de inkrimping der bloemencultuur wordt aangenomen de toestand per 31 December 1940. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Bloembollen 4611 A.)

I. **NEDERLAND. — Volksgezondheid - Bestrijding van rachitis. —**
In een interview met het A.N.P. deelde dr. C. Banning, geneeskundig hoofdinspecteur van de Volksgezondheid o.a. mede, dat van rijkswege aan alle kinderen van drie maanden tot drie jaar en aan a.s. moeders gedurende de laatste drie maanden van haar zwangerschap gratis vitamine-D zal worden verstrekt en wel in tabletvorm, ten einde het optreden van rachitis te voorkomen. (Vaderland)
(Vor. ber. Gezondheidstoestand 4746 C.)

K. **ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. —**
Uit de door het Italiaansche opperbevel van 4 tot 11 October gepubliceerde legerberichten, blijkt, dat de strijd in Afrika en in de Middellandsche Zee met onverminderde hevigheid wordt voortgezet.
Tobroek werd voortdurend bestookt door Duitsche en Italiaansche bommenwerpers, terwijl ook de militaire werken aldaar regelmatig door de artillerie werden beschoten.
Aan het front van Solloem leverden Duitsch-Italiaansche afdeelingen met succes slag tegen de Engelschen, welke talrijke gevangenen en oorlogsmateriaal verloren.
Duitsche gevechtsvliegtuigen deden in den nacht van 5 op 6 Oct. een aanval op de reede van Suez, waarbij 2 koopvaardijschepen met een totaalinhoud van 12.000 br.t. werden vernietigd.
In den nacht van 8 op 9 October deden krachtige formaties Italiaansche bommenwerpers een aanval op de havenwerken en olieopslagplaatsen van Haifa. Belangrijke schade werd aangericht en geconstateerd werden hoe groote branden zich ontwikkelden. (Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4854 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941.

— Strijd tegen het bolsjewisme - Gebieden achter den Zuidelijken sector door luchtwapen gebombardeerd - Landingspoging aan Finsche golf afgeslagen - Overwinning bij Perekop - Aanvallen op de achterwaartsche Sovjet-verbindingen - Sovjet-spoorwegnet gebombardeerd; luchtaanval op Charkof - Sovjet-aanvallen bij Leningrad afgeslagen - Slag bij de zee van Azof - Luchtaanval op Rostov - Toestand van Leningrad kritiek - Kramatorskaja gebombardeerd - Negende Sovjet-leger bij Melitopol ingesloten; Berdjansk en Marioepol bereikt - Doorbraak in den Centralen sector; legers van Timosjenko ingesloten - Slag bij de Zee van Azof geëindigd - Legerorder van den Führer. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 4 Oct. (D.N.B.) — Formaties van het Duitsche luchtwapen hebben op 3 October transportmiddelen en industriebedrijven van de Sovjets in den Zuidelijken sector van het Oostelijk front gebombardeerd. Verscheiden transporttreinen der Sovjets werden door bomtreffers vernietigd. Vele spoorlijnen in het gebied van Charkof werden onbegaanbaar gemaakt. Een wapenfabriek werd op 3 October met succes gebombardeerd. De bommen richtten groote verwoestingen aan. In de Zwarte Zee werd een troepentransportschip van ongeveer 20.000 ton tot zinken gebracht.

Landingspoging aan Finsche golf afgeslagen. — Op 3 October hebben de Sovjets na krachtige voorbereiding door de artillerie een vergeefsche landingspoging ondernomen aan de kust van de Finsche Golf bij Strelja.

Daarbij werden 2000 Sovjetsoldaten door de Duitsche troepen in de pan gehakt.

Overwinning bij Perekop. — 5 Oct. — In het Zuiden van de Oekraine hebben infanteriedivisies bij gevechten om sterk opgebouwde en taai verdedigde Sovjetstellingen in het gebied van Perekop en bij de zuivering van het schiereiland bezuiden de Dnjepr-monding en van eenige kleine eilanden in de Zwarte Zee in den strijd van 24 tot 29 September ruim 12.000 gevangenen binnengebracht en 34 vechtwagens, 179 kanonnen en 472 machinegeweren buitgemaakt.

Aanvallen op de achterwaartsche Sovjet-verbindingen. — 5 Oct. (D.N.B. — Binnen het bestek van het groote offensief, dat zich in het Oosten begint af te teekenen, waren de aanvallen van het Duitsche luchtwapen vooral op de ravitailleering en het achterwaartsche spoorwegnet der Sovjets gericht.

De Oorlog

Twintig treinen werden geheel of gedeeltelijk vernield, o.m. een munitietrein, die ontplofte. Op vele trajecten zijn de rails door voltreffers opgebroken.

Sovjet-spoorwegnet gebombardeerd; luchtaanval op Charkof. — 6 Oct. (D.N.B.) — Ook 5 Oct. heeft de Duitsche luchtmacht in belangrijke mate bijgedragen tot de successen, welke de omvangrijke operaties aan het Oostelijke front opleveren. Bij deze aanvallen op verbindingswegen en het verkeersnet in het achterland van de bolsjewisten werden niet alleen wegen en spoorlijnen onderbroken doch ook 78 transport- en materiaaltreinen onbruikbaar gemaakt. 55 treinen werden zelfs volkomen vernietigd.

De verwoesting van het spoorwegstation van Charkof, welke stad opnieuw het doel van een zwaren luchtaanval is geweest, beteekent voor de bolsjewisten een zwaren slag. Charkof is een belangrijk spoorwegknooppunt, waar acht lijnen samenkomen. Een der drie lijnen, welke Moskou met het Zuiden verbindt, loopt via Charkof.

Sovjet-aanvallen bij Leningrad afgeslagen. — Ten Westen van Leningrad is een door het vuur van alle forten van Kroonstad en scheeps- en kustartillerie gesteunde landingspoging van sterke Sovjet-strijdkrachten door vastberaden optreden der tot afweer gereed zijnde Duitsche troepen volkomen afgeslagen. Tegelijkertijd stortten de felle aanvallen ineen, waarmede het omsingelingsfront van binnen uit moest worden verbroken. De vijand leed zware, bloedige verliezen.

Slag bij de zee van Azof. — 7 Oct. — In het kader van de nieuwe operaties heeft in het gebied ten Noorden van de Zee van Azof een groote slag plaats gehad. Zijde aan zijde met de troepen der verbonden staten, achtervolgen de Duitsche troepen den verslagen vijand.

Gemotoriseerde en pantserafdeelingen drongen diep binnen in de vijandelijke terugtochtbewegingen. Daarbij werd de staf van het negende Sovjet-leger gevangen genomen.

Luchtaanval op Rostov. — Het Duitsche luchtwapen heeft in den nacht van 6 op 7 October voor de eerste maal de belangrijke overlaadhaven Rostov aan de monding van de Don aan de Zwarte Zee aangevallen.

Rostov is niet alleen voor het geheele Donetsbekken van groot belang, maar heeft ook zelf omvangrijke industrie-installaties voor machinebouw, het vervaardigen van wagons, auto's en tractoren.

Toestand van Leningrad kritiek. — Helsinki, 7 Oct. (D.N.B.) — De verklaringen van bolsjewistische gevangenen aan het Finsche front geven een belangwekkend beeld van de toestanden in Leningrad.

Zoo verklaarde een bolsjewistische chauffeur, dat onder de arbeiders een sterk verlangen is op te merken om de stad over te geven. De levensmiddelenpositie in Leningrad is uiterst slecht.

Kramatorskaja gebombardeerd. — Berlijn, 7 Oct. (D.N.B.) — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 5 op 6 October belangrijke militaire doelen in het gebied van Charkof gebombardeerd. Bij deze aanvallen werd ook de wapenindustrie van Kramatorskaja met succes bestookt.

Kramatorskaja, een stad van 100.000 inwoners, is een der belangrijkste industrieplaatsen van het Donetzbekken. De stad ligt in het Noordwesten van dit industriegebied aan de spoorlijn Charkof—Gorlovka.

Negende Sovjet-leger bij Melitopol ingesloten; Berdjansk en Marioepol bereikt. — Door een vermetele operatie van het gebied ten Oosten van Dnjepropetrofsk uit is een Duitsch pantserleger, versterkt door Italiaansche, Hongaarsche en Slowaaksche formaties, doorgedrongen tot de Zee van Azof en heeft het bij Melitopol aan de frontzijde verslagen negende Sovjetleger den terugtocht afgesneden.

Daarbij is een snelle formatie der Waffen-S.S. er in geslaagd langs de kust der Zee van Azof Berdjansk te bereiken en in contact te komen met de gepantserde strijdkrachten uit het Noorden. De S.S.-formatie heeft de zwakke overblijfselen van den verslagen tegenstander, die probeeren terug te trekken op Rostov, reeds tot Marioepol nagezet.

Doorbraak in den Centralen sector; legers van Timosjenko ingesloten. — In het midden van het oostelijke front hebben de diepe doorbraak-operaties tot een nieuwen, grooten omsingelingsslag geleid. Door sterke pantserstrijdkrachten in den rug aangevallen, staan thans ook in het gebied rondom Brjansk drie vijandelijke legers voor hun vernietiging. Tezamen met de reeds bij Wjasma ingesloten formaties heeft hier maarschalk Timosjenko de laatste volledig strijdvaardige legers van het geheele Sovjetfront opgeofferd.

Slag bij de Zee van Azof geëindigd. — De slag aan de Zee van Azof is geëindigd. In samenwerking met de luchtvloot van Generaloberst Loehr heeft het leger van den generaal der infanterie, von Manstein, het Roemeensche leger van den corps-generaal Dumitrescu en het pantserleger van Generaloberst von Kleist, het gros van het negende en achttiende bolsjewistische leger verslagen en vernietigd. Bij zeer zware, bloedige verliezen heeft de vijand 64.325 gevangenen, 126 pantserwagens, 510 stukken geschut en onoverzienbare hoeveelheden ander oorlogsmateriaal verloren.

Dagorder van den Führer. — Berlijn, 9 October (D.N.B.) — De Reichspressechef dr. Dietrich, daartoe speciaal overgekomen uit het hoofdkwartier van den Führer, heeft tijdens het overzicht omtrent de situatie aan het Oostelijk front, dat hij verstrekte aan de vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers, o.a. den dagorder gepubliceerd, welke de Führer op 2 October vanuit zijn hoofdkwartier, voor den aanvang van het groote offensief, tot zijn soldaten richtte.

In dezen dagorder herinnert Adolf Hitler zijn soldaten in de eerste plaats aan de bedoelingen van de machthebbers van het Kreml, die heel Europa hadden willen overstroomen met hun millioenenlegers en hun tienduizenden pantserwagens. Hij wijst erop, hoe de soldaten thans met eigen oogen de werkelijkheid van het „paradijs der boeren en arbeiders" hebben leeren kennen. „Dit is het resultaat", zoo vervolgt de Führer, „van een 25-jarige heerschappij, die als bolsjewisme eigenlijk slechts den allergemeensten vorm van het kapitalisme naderbijkomt. De dragers van dit systeem zijn echter ook in beide gevallen de joden en uitsluitend de joden,"

Voorts brengt hij dank aan zijn troepen, die, nadat hij ze op 22 Juni had opgeroepen het dreigende gevaar te keeren, er in nauwelijks drie maanden in geslaagd zijn, de grootste militaire mogendheid van alle tijden een verpletterenden nederlaag toe te brengen. Niet alleen aan de Duitsche troepen, doch ook aan de soldaten der overige Europeesche landen, welke zich daarbij hebben aangesloten, brengt hij zijn hulde. Na een opsomming te hebben gegeven, welke verliezen den bolsjewisten reeds werden toegebracht en welke prestaties reeds achter het front tot stand werden gebracht, verklaart Adolf Hitler, dat thans de voorwaarden zijn geschapen voor den laatsten geweldigen slag, die nog voor het invallen van den winter, den vijand moet verpletteren. „Heden", zoo zegt hij, „begint de laatste groote beslissing van dit jaar". De dagorder besluit met de volgende woorden: „Wat gij en de met ons verbonden soldaten hebt verricht, verplicht reeds nu allen tot de diepste dankbaarheid. Met ingehouden adem en zegewenschen begeleidt het geheele Duitsche vaderland u in de komende zware dagen, want gij schenkt met Gods hulp, het vaderland niet alleen de overwinning, maar mede ook de belangrijkste voorwaarden voor den vrede."

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. Rotterd. Crt. - Vaderland)

(V. b. Krijgsverricht. 4854 A.; Rijksk. Hitler 4855 A.)

A. **Afghanistan. - Overzicht van land en staat. —**
De stappen, die Engeland en de Sovjet-Unie bij de regeering van Afghanistan hebben ondernomen, vestigen de aandacht op dit bergachtige land, dat tusschen Iran, de Sovjet-Unie, Chineesch Oost-Turkestan en Britsch-Indië is gelegen en op een oppervlakte van ruim 700.000 vierkante kilometer een bevolking van ongeveer 10 millioen menschen herbergt, samengesteld slechts voor een gedeelte uit Afghanen en voor de rest uit Oesbeken, Tadjiken, Turmenen, Beloedzjen en anderen, waaronder een groot aantal nomaden.

Het land heeft een bewogen en vaak bloedige geschiedenis. Afghanistan zag de horden van Dzjengis Khan en Timoer-Lan, en een van hun opvolgers, de sultan Sehir Eddin Mohammed Baber vereenigde in de zestiende eeuw dit gebied met het door hem gestichte rijk der Groot-Mogoels van Delhi.

In den nieuweren tijd werd ook Afghanistan tot tooneel van de Engelsch-Russische tegenstellingen en toen in de vorige eeuw Dost Mohammed de heerschersfamilie Suddosi had verdreven en zich zelf tot Khan van Kaboel en heer van Afghanistan had gemaakt, zocht de verdreven Sjah Sjudsjah steun bij Engeland, terwijl Dost Mohammed hulp bij Rusland vond. De gouverneur-generaal van Indië, Lord Auckland, liet daarop een leger tegen Afghanistan oprukken, dat in 1839 Kaboel veroverde, Sjudsjah op den troon verhief en Dost Mohammed gevangen nam. Het volk echter nam de partij van Dost Mohammed onder leiding van diens zoon Akbar. Het Britsche leger, dat zich tenslotte over den Khaiber-pas moest terugtrekken, werd daar door de opstandelingen en door de koude vernietigd. Sjudsjah werd vermoord en tenslotte moest de opvolger van Lord Auckland Dost Mohammed als heerscher van Afghanistan erkennen.

AFGHANISTAN

Na het overlijden in 1863 van Dost Mohammed, die Afghanistan met Herat had vereenigd, werd hij opgevolgd door zijn zoon Sjir Ali. Langdurige burgeroorlogen volgden, vooral tegen zijn zoon Jakoeb Beg. Sjir Ali deed pogingen om in nauwe verbinding met Engeland te komen, zelfs door toelating van een Britschen resident en Britsche troepen, doch Engeland wees zijn voorstellen af, wat voor Sjir Ali aanleiding was toenadering tot Rusland te zoeken en tenslotte in 1878 een bondgenootschap met Rusland te sluiten. De vestiging van een Russisch gezantschap te Kaboel werd door de Engelschen met den eisch beantwoord, zich eveneens daar te mogen laten vertegenwoordigen. De afwijzing van dezen eisch gaf hun aanleiding tot een veldtocht tegen Afghanistan, die met de overwinning van de Engelschen en de aanvaarding van hun eischen door den zoon van den intusschen overleden Sjir Ali en den vrede van Gandamak leidde.

Een opstand van de Afghanen tegen de Engelschen, waarbij de Britsche resident majoor Cavagnari werd vermoord, leidde tot een strafexpeditie van generaal Roberts, de gevangenneming van Jakoeb Khan en tot uitroeping van Abdoerrahman Khan tot emir in 1880. Hiertegen kwam echter Ejoeb Khan, een nakomeling van Dost Mohammed, in opstand. Na een wisselvalligen strijd en na ontruiming van Afghanistan door de Engelsche troepen kon Abdoerrahman bij Kandahar de overwinning behalen en de erkenning als heerscher van geheel Afghanistan bereiken. Toen nu de Russen weer tegen Afghanistan optrokken, werd dit aanleiding tot een Engelsch-Russische overeenkomst, waarbij beiden stukken van Afghanistan voor zich in beslag namen.

Op Abdoerrahman volgde in 1901 de Engelsch georiënteerde zoon Habib Ullah. In zijn regeeringstijd werden de grenzen van Afghanistan door een Britsch-Russische overeenkomst van 1907 vastgelegd. Londen verklaarde het land in 1919 wegens zijn vriendelijke houding in den wereldoorlog onafhankelijk bij den vrede van Rawalpindi (Br. Indië).

Nadat Habbib Ullah in 1919 was vermoord, werd hij opgevolgd door zijn zoon Aman Ullah, die door zijn reis naar Europa in het Westen belangstelling voor zijn land wist te wekken. Zijn binnenlandsche zoowel als zijn buitenlandsche politiek waren echter van dien aard, dat hij zich op den duur niet vermocht te handhaven. Hij wenschte zijn land naar Europeesch voorbeeld eenigszins radicaal te moderniseeren en wekte hiermede den weerstand van die kringen in het land op, die de traditioneele waarden en de veilige afgescheidenheid van Afghanistan in gevaar zagen. In zijn buitenlandsche politiek werd Aman Ullah geleid door een pro-Russische en anti-Engelsche houding. In 1927 sloot de Sovjet-Unie een vriendschapsverdrag met den koning te Kaboel. Hoewel Aman Ullah ten slotte aan Engeland veel moest toegeven, bleef hij een heerscher, die voor Engeland ongewenscht was. Beide factoren leidden er dan toe, dat opstanden tegen hem losbraken, die hem dwongen het land te verlaten en den troon aan zijn broer Inayat Ullah over te laten. Ook deze kon zich echter niet handhaven, evenmin de aanvoerder der opstandelingen, Batsjai Sakao.

In 1929 besteeg Mohammed Nadir Khan, oom van Aman Ullah den troon van Afghanistan en zette het reformwerk van Aman Ullah voort, doch in een veel gematigder tempo. Hij werd echter in 1933 vermoord en zijn zoon Mohammed Zahir volgde hem op, die ook nu nog heerscher van dit land is en het opbouwwerk volgens de tradities van zijn vader voortzet.

Nadat Afghanistan reeds in 1921 — onder Aman Ullah — een verdrag met Turkije had gesloten, dat in 1928 aangevuld werd, kwam in 1937 het verdrag van Saadabad tot stand, dat dit land met Turkije, Iran en Irak verbond in een pact van nonagressie, vriendschap en onderlinge raadpleging.

Dezer dagen vierden de Afghanen hun onafhankelijkheidsdag. Dat beteekent: een heele week feesten. Duizenden krijgers waren gekomen uit de hooglanden van Kohistan, terwijl ieder uur honderden nieuwe gasten zich vermoeid en dorstig nederzetten bij de poorten, bij de brug over de Kaboel, hopende op een paar ècht gezellige dagen. Ze kwamen met tweeën of drieën op dromedarissen uit Turkestan of van den anderen kant, gezeten op pakpaarden of taaie muilezels; zéér velen ook te voet. De mannen zitten bijeengegroept op hun bundels te rooken, in de hand het lange Afghaansche geweer van binnenlandsch fabrikaat. Vrouwen loopen in lange, veelkleurige gewaden rond, achter de lastdieren aan, telkens hun mannen toeroepend, toch goed op te passen op de zakken met gedroogde vruchten, die voor de markt bestemd zijn. Tegen den middag, vóóraleer de algemeene siesta-rust invalt, wordt de samovar op een zacht vuurtje gezet, om de geurige, groene thee toch vooral warm te houden.

Zoodra Kaboels herbergen vol zijn, verrijzen er aan beide zijden der rivier, in de oude en nieuwe wijken, uitgestrekte tentenkampen: deze feesten duren immers liefst zeven dagen! Bij de eerste stralen van de morgenzon staat héél de bevolking op; want dadelijk zal de moellah op de minaret den geloovigen voorgaan in gebed, met den aanhef: „Allah akbar Allah — God alléén is God!" En daarna begint het eerste feestmaal, gevolgd door een uittocht naar de omringende heuvelen, waar allerlei wedstrijden worden gehouden. Na de siesta nemen dan duizenden hun plaatsen in rond het groote stadsplein van Kaboel; want de koning komt er zèlf de prijzen uitdeelen! Later wordt er een militaire parade gehouden en als het donker is een fakkeloptocht of taptoe. Op de avondfeesten wedijveren dan de jongemannen uit verschillende districten bij toortslicht in het voordragen van hun zeldzame volksdansen, bij fluitmuziek en met veel tam-tam. Héél de menigte, misschien wel 50.000, doet tenslotte mee aan den zwaarddans! En dan zingt men gezamenlijk ter eere

van den koning: „Zindah Bad Nadir Sjah! — Nadir Sjah, onze koning, lang moge hij leven!"
De huidige regeering van Afghanistan die in plaats van den minderjarigen koning, Mohammed Zahir Khan, door zijn oom, Mohammed Hachem Khan, als minister-president gevoerd wordt, heeft veel aandacht aan de landsverdediging geschonken. De strategische positie is zeer belangrijk, omdat het „Land der Afghans" het grensland is van het Midden-Oosten, waaruit den tallooze malen bloedig omstreden Khaiber-bergpas toegang verleent tot Voor-Indië en heel het uitgestrekte Britsch-Indische Rijk. Het leger telt thans ongeveer 100.000 man en is samengesteld uit zeven divisies, een cavalleriebrigade, vier artillerieregimenten en enkele pantserwagen-formaties. Ook beschikt men over eenige luchteskaders. In geval van een gewapend conflict kan men in Kaboel tevens rekenen op ondersteuning van de krijgszuchtige bergstammen aan de Indische grenzen, die dezelfde taal als de meerderheid van het Afghaansche volk, het Paschtoe, spreken en ook stamverwant zijn.
De voornaamste Britsche sterkte aan den Khaiberbergpas, Pesjawar, was vroeger de residentie van het oude Afghaansche rijk. Door een goed aangelegden autoweg is Kaboel in 24 uren vanuit Pesjawar te bereiken. Van de Sovjetgrens af is het binnendringen van het land door de vele nauwe bergpassen belangrijk moeilijker. **(V. b. Afghanistan 4829 C.)**

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Joachim von Ribbentrop is de man, in wiens handen alle lijnen van het wijdvertakte net der buitenlandsche betrekkingen van Duitschland tezamen komen. Hij werd geboren op 30 April 1893 in Wesel (Rijnland), uit een oud Westfaalsch boerengeslacht, dat uit de hoeve Ribbentrop bij Salzuflen afkomstig is. Verschillende van zijn voorvaderen hebben in de geschiedenis van het Duitsche Rijk een belangrijke rol vervuld. Von Ribbentrop bracht zijn studietijd grootendeels in het buitenland door. Zoo verbleef hij langen tijd in Zwitserland, Frankrijk en Engeland om een grondige talenkennis op te doen, noodig voor een koopmansloopbaan, die hij aanvankelijk wilde volgen. Bij het uitbreken van den wereldoorlog vertoefde hij in Canada. Hij keerde naar Duitschland terug en werd in een huzarenregiment als „Fahnenjunker" opgenomen. In 1915 volgde zijn bevordering tot luitenant. Tot het najaar van 1917 nam hij met zijn regiment aan verschillende veldslagen in het Westen en het Oosten deel, tot hij gewond raakte. In 1918 werd hij als adjudant van den gevolmachtigde van den minister van Oorlog naar Turkije gezonden. In dezelfde functie maakte hij deel uit van de Duitsche vredesdelegatie, die in het voorjaar van 1919 naar Versailles reisde. Na zijn huwelijk met de dochter van den grootindustrieel Henkell nam hij zijn koopmansloopbaan weer op en belastte zich met de leiding van een groote import- en exportonderneming. Zijn werkzaamheden brachten met zich mee, dat hij vaak in het buitenland moest vertoeven. Veel reisde hij in Engeland en Frankrijk, waar hij tal van relaties aanknoopte, die ook in politiek opzicht later van veel waarde werden. In den dagelijkschen grimmigen concurrentiestrijd, dien de na-oorlogsche Duitsche handel met buitenlandsche handelslieden had te voeren, werden de grondslagen voor zijn latere succesrijke diplomatieke loopbaan gelegd.

Joachim von Ribbentrop

In Frankrijk en Engeland trad hij veelvuldig als verdediger van Adolf Hitler op en liet hij niet na een herziening van het Vredesverdrag van Versailles te bepleiten. In Duitschland zelf was zijn politieke werkzaamheid niet minder belangrijk. Hij werkte mee aan de voorbereiding tot de machtsovername door Adolf Hitler en trachtte door zijn persoonlijke relaties een bemiddeling tusschen Hitler en de toenmalige regeering tot stand te brengen. Zijn bemoeiingen hadden tot gevolg, dat in het voorjaar van 1933 het door baron Schröder voorbereide onderhoud tusschen Adolf Hitler en den toenmaligen rijkskanselier Von Papen in zijn huis te Keulen plaats had. Er kwam een nauwe samenwerking tot stand met Goering, Himmler en Kepler, hetgeen tot de regeeringsovername op 30 Januari 1933 leidde. In Ribbentrop's huis in Berlijn-Dahlem hadden belangrijke besprekingen plaats, die over het lot van Duitschland beschikten. Hierbij kon Von Ribbentrop al zijn aangeboren gaven als diplomaat ten volle ontplooien. Op 12 November 1933 volgde zijn benoeming tot lid van den „Reichsstab". Na de overname der macht wendde zich Von Ribbentrop geheel tot de buitenlandsche politiek. In opdracht van den Führer voerde hij tal van vertrouwelijke besprekingen met buitenlandsche staatslieden. In 't voorjaar van 1934 werd Von Ribbentrop tot speciaal gevolmachtigde voor ontwapeningsproblemen benoemd. In Augustus 1936 werd hij Duitsch gezant in Londen. Op 4 Februari 1938 werd hij benoemd tot rijksminister van Buitenlandsche Zaken.
(Vor. ber. Min. Von Ribbentrop 4733 A.; photo buiten tekst 4404a)

B. VEREENIGDE STATEN. — $ 6 milliard voor hulp aan Engeland. —
Washington, 11 Oct. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft met 328 tegen 67 stemmen zijn goedkeuring gehecht aan de door president Roosevelt gevraagde nieuwe geldmiddelen ten bedrage van $ 6 milliard, voor de hulpverleening aan Engeland. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Hulp a. Engeland 4836 I.)**

C. NEDERLAND. — Arbeidsdienst. - Generaal-arbeidsleider L. A. C. de Bock benoemd tot commandant. —
Den Haag, 11 October. — Op uitnoodiging van den nieuwen generaal-arbeidsleider van den Nederlandschen Arbeidsdienst, L. A. C. de Bock, commandant van het voormalige 15e R. I., werd door een verslaggever van het A. N. P. een bezoek gebracht aan een der 50 N. A. D. kampen, teneinde het werk en de dagindeeling aldaar gade te slaan. In een korte rede zette generaal-arbeidsleider de Bock de doelstellingen van den N. A. D. uiteen, waarbij hij erop wees, dat deze dienst nationaal en socialistisch is en erop gericht blijft het geheele volk in practischen, nationaal-socialistischen zin te dienen. (Vaderland)
(Vor. ber. Arbeidsdienst 4785 G.)

D. HONGARIJE. — Binnenlandsche politiek. —
Sept. — Tusschen de onlangs opgerichte Hongaarsche nationaal-socialistische partij en de door den vroegeren minister-president Imredy geleide „partij der Hongaarsche vernieuwing", werd de sedert het uittreden van de aanhangers van graaf Fidel Palffy uit de pijlkruizerspartij in principe overeengekomen samenwerking, inderdaad verwezenlijkt. Tusschen de Palffy-partij, die thans in het parlement over 9 zetels beschikt, en de Imredy-partij, die sedert het uittreden van de drie pijlkruizers in begin September 23 parlementszetels inneemt, werd een partij-bondgenootschap gesloten. Een gemeenschappelijk bestuur, onder voorzitterschap van den vroegeren minister Eugen Ratz, bestaat uit acht leden, van elke partij vier. De Imredy-groep is in dit bestuur vertegenwoordigd door den voormaligen minister-president Imredy, den vroegeren minister voor Boven-Hongarije, Jarosz, den secretaris-generaal van de Imredy-partij, Anton Incze, alsmede door den tot dusver partijloozen, rechtsstaanden afgevaardigde Franz Rajnisz. De Palffy-partij wordt door graaf Fidel Palffy, de beide afgevaardigden Baky en Lill, alsmede door den uitgever van de „Magyarsag" in het bestuur vertegenwoordigd. Het genoemde blad is van nu af aan het officieele orgaan der verbonden partijen. De nieuwe groep noemt zich „Partijvereeniging der Hongaarsche vernieuwing en der Hongaarsche nationalisten". Voor het werk in het parlement werd tot fractiedwang besloten en als fractieleider Imredy aangewezen. (Archiv der Gegenwart)
(Vor. ber. Nat. Soc. Partij 4858 A.)

E. NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme - De ambulance voor het Oostelijk front. —
Den Haag, 11 Oct. — De heer J. S. Galjart, arts te Wassenaar, die benoemd werd tot leider van de Nederlandsche ambulance, welke binnenkort naar het Oostelijk Front zal vertrekken, verstrekte een redacteur van het A.N.P. eenige inlichtingen omtrent haar samenstelling en inrichting. Wij ontleenen daaraan het volgende: De ambulance zal bestaan uit 134 mannelijke medici en medewerkers, namelijk 16 artsen, een administratieve staf en een groot aantal dragers en verplegers. Alle leden zullen de uniform dragen van het Nederlandsche legioen en zullen voorzien zijn van wapenen teneinde zich tegen kwaadwillige elementen te kunnen verdedigen. De ambulance krijgt de beschikking over 200 bedden, terwijl ongeveer 30 auto's een snelle verplaatsing mogelijk zullen maken. Zij staat open voor alle gewonden, onverschillig waar zij vandaan komen.
(N. R. Crt.) **(V. b. Anti-bolsjewistische actie 4819 F.)**

F. NEDERLAND. — Rechterlijke macht - Mr. A. F. Zwaardemaker president van de Rotterdamsche rechtbank. —
Blijkens de Staatscourant van 10 Oct. is benoemd tot president van de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, mr. A. F. Zwaardemaker.

Mr. Zwaardemaker is de zoon van den bekenden Utrechtschen hoogleeraar prof. Zwaardemaker. Hij studeerde rechten aan de Utrechtsche universiteit, en werd daarna opgenomen in een groot Rotterdamsch advocatenkantoor, waar hij jarenlang de advocatuur heeft uitgeoefend. Langen tijd, tot vlak voor den oorlog, heeft mr. Zwaardemaker in Frankrijk doorgebracht, als beheerder van een familiebezit. Na den oorlog is de heer Zwaardemaker opgetreden als hoofdredacteur van het bekende nationaal-socialistische weekblad „De Waag", welke functie hij eerst kort geleden neerlegde. Hij heeft zich bekendheid verworven door zijn artikelen in dit blad over rechtskundige zoowel als geschiedkundige onderwerpen, die zeer de aandacht hebben getrokken. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Rechterl. macht 4861 F.)

A. **CANADA. — Militaire overeenkomst met de Ver. Staten. —**

Op 22 September werd de onderteekening van een militaire overeenkomst tusschen Canada en de Ver. Staten gepubliceerd, welke o.a. inhoudt, dat de leden der strijdkrachten van beide landen in uniform zonder eenige beperking de wederzijdsche grenzen in beide richtingen kunnen passeeren. Voorts zullen de grenzen tusschen Canada en de Ver. Staten direct ingaande worden gedemilitairiseerd. Een aantal andere verdragspunten werd met het oog op de veiligheid van den staat niet openbaar gemaakt. (Archiv der Gegenwart)

(Vor. ber. Canada—Ver. Staten 4360 C.)

B. **NEDERLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme - Radiorede van ir. A. A. Mussert. - Vertrek van het 1e bataljon N.S.B.-leden naar het Oostelijk front. —**

Den Haag, 11 Oct. — In een korte radio-rede heeft ir. Mussert 10 Oct. zijn besluit gerechtvaardigd om vandaag een bataljon van 1000 W.A. mannen over te dragen voor den strijd in het Oosten. De leider van de N.S.B. stempelde den 11en Oct. tot een historischen dag voor Nederland. Het overgroote deel van het Europeesche vasteland staat onder contrôle van het nationaal-socialisme en dit zal, tegenover de coalitie van reactionnairen welke er tegen is samengebracht, evenzeer overwinnen als honderd vijftig jaar geleden de Fransche revolutie het won tegen de toenmalige coalitie. In den Germaanschen statenbond, welke dan zal worden gevestigd, zal de grootste en machtigste staat, die zich tevens de meeste offers getroost heeft, van nature de leiding hebben, dat is dus: Duitschland. Teneinde niet in de vernederende positie te geraken, straks te Berlijn om een plaatsje in het nieuwe Europa te moeten gaan bedelen, zal Nederland zijn bijdrage aan den opbouw van dat Europa moeten leveren, en het kan dit doen, door thans mee te helpen aan het neerwerpen van het bolsjewistische gevaar, dat de grootste bedreiging van Europa's toekomstige ontwikkeling vormde.

Het heeft in den laatsten tijd niet ontbroken aan bewijzen van ir. Mussert's streven om de vrijheid van Nederland binnen het kader van het nieuwe Europa na den oorlog te verzekeren. In dat kader past zijn standpunt ten aanzien van de uitzending van Nederlanders in den strijd tegen de Sovjet-Unie, gelijk hij dat gisteravond uiteen zette. En zoo is het volkomen begrijpelijk, dat de leider der N.S.B. den dag van heden tot een zeer bijzonderen dag voor ons land verklaarde. Hij laat het W.A. bataljon als strijders voor de vrijheid van Nederland vertrekken.

Vertrek van het 1e bataljon N.S.B.-leden naar het Oostelijk front. —

's-Gravenhage, 11 Oct. — Het vertrek naar het Oostelijk front van het eerste bataljon van het geheel uit N.S.B.-leden te formeeren 2e legioensregiment heeft 11 Oct. het stadsbeeld van Den Haag beheerscht. Het hoogtepunt van dit afscheid vormde de plechtige eedsaflegging op den Binnenhof, waar eerst de leider der N.S.B., ir. Mussert, en vervolgens de Rijkscommissaris, dr. Seyss-Inquart, de mannen hebben toegesproken. Daarna werd op de Plaats voor de autoriteiten gedefileerd en om halfzeven vertrok het bataljon per trein van het station Hollandsche Spoor.

De Binnenhof bood 's middags een indrukwekkenden aanblik. Aan twee zijden stonden de duizend W.A.-mannen opgesteld in hun grijsgroene S.S.-uniform, met om de mouw een band met het opschrift „Legion Niederlanden" en een oranje-blanje-bleu schildje, en op den kraag een wolfsangel.

Onder de eeregasten bevonden zich vele vooraanstaande figuren uit officieele kringen en uit N.S.B. en N.S.D.A.P., onder wie commissaris-generaal Schmidt, eenige provinciale gevolmachtigden van den Rijkscommissaris, de commissaris der provincie Limburg, graaf De Marchant et d'Ansembourg, de nieuwe burgemeester van Rotterdam, ir. F. E. Müller, de procureur-generaal bij het Haagsche gerechtshof, prof. dr. R. van Genechten, de president der Nederlandsche Bank en wn. secretaris-generaal van Financiën, mr. M. M. Rost van Tonningen, de gemachtigde van den leider der N.S.B. voor Zuid-Holland, baron Van Haersolte, de commandant van de Nederlandsche S.S. en die van de W.A. en vele anderen.

Precies te vier uur werd de komst van den Rijkscommissaris en van den leider der N.S.B. aangekondigd. Terwijl de muziek een begroetingsmarsch deed weerklinken, namen zij beiden, vergezeld van generaal Seyffardt, bevelhebber van het vrijwilligerslegioen Nederland, en van de heeren Rauter, Van Geelkerken en Zondervan, de voor hen gereserveerde plaatsen in, waarna een inspectie langs de stram in de houding staande troepen volgde.

De leider der N.S.B., ir. Mussert heeft daarna een toespraak gehouden; waarin hij o.m. zeide:

„Kameraden.

Gij staat op het punt het vaderland te verlaten en Oostwaarts te trekken. Dit is een daad van de grootste beteekenis in uw eigen leven, in het leven van hen, die u na staan en die met hun wenschen en goede gedachten bij u zullen zijn en blijven, maar boven dit alles uit is uw gaan een daad, die richtinggevend is voor het leven van ons volk, voor de verzekering van zijn toekomst.

Wij weten allen, dat de oorlog een nevenverschijnsel is van de geweldige revolutie, die wij beleven doordat twee werelden botsen: de oude democratisch-kapitalistische wereld en de nieuwe nationaal-socialistisch/fascistische. Het besef daarvan is bij ons ontwaakt in 1931, toen de N.S.B. werd gegrondvest op haar program, dat tot op den huidigen dag onveranderd zijn waarde heeft behouden. Daarin werd kloek stelling genomen tegen de democratie en het geloof geuit in het ontstaan van een nieuwe wereld. Dit geloof is nooit geschokt, maar nam, integendeel, steeds vasteren vorm aan. In 1935 verklaarden wij ons solidair met het fascistische Italië en het nationaal-socialistische Duitschland, toen de Volkenbondssancties in werking traden. Deze solidariteit heeft onzen vijanden tot grondslag gediend, om te ageeren en op te hitsen tegen ons. Zij diende als aanleiding tot bestrijding van ons tijdens de verkiezingen van 1937. Zij opende de poorten van de concentratiekampen en de oude gevangenissen voor duizenden nationaal-socialisten tijdens de oorlogsdagen hier en in Indië en overal, waar de zwarte hemden van de N.S.B.-ers gedragen werden.

Het was deze solidariteit, die tot uiting kwam op onze hagespraak te Lunteren in Juni 1940. Het was op den grond van deze solidariteit, dat de eerste honderden van onze kameraden in den zomer van 1940 naar München vertrokken, om tot goede militairen te worden gevormd bij de „Standarte Westland der S.S.".

Daarna trokken duizenden kameraden uit de W.A. naar het N.S.K.K., om op het vervoersfront te dienen in den strijd. Een nieuwe mogelijkheid tot deelneming aan den oorlog werd geopend door dienstneming bij de „Nachrichtentruppen", de verbindingstroepen. Een nieuwe stap werd gedaan, toen luitenant-generaal Seyffardt het Nederlandsche legioen oprichtte. Wederom meldden zich honderden W.A.-mannen. Wij behoeven het waarlijk niet onder stoelen of banken te steken, integendeel, wij zijn er trotsch op, dat na de duizenden, die zich reeds hebben ingezet, wederom het leeuwendeel door de W.A. werd geleverd voor het legioen.

Nu staat gij hier aangetreden, het eerste zuivere W.A.-bataljon. Gij maakt de 10.000 vol, die nu deelnemen aan den oorlog aan den goeden kant, n.l. aan den kant van Duitschland, aan den kant van Europa. Zooals gij gisteren hebt vernomen, heeft uw commandant, onze kameraad Zondervan, mij verlof gevraagd om u te kunnen volgen. En na hem zullen weer duizenden anderen volgen. Het spreken over de solidariteit, over de lotsverbondenheid, wordt in de daad omgezet en met het bloed van Neerlands beste zonen bezegeld.

Gij weet waarom gij gaat:

Gij gaat als strijdende nationaal-socialisten in het onwrikbaar geloof, dat er zal zijn een nationaal-socialistisch/fascistisch Europa, dat een rechtvaardig Europa zal zijn.

Gij gaat als Europeanen ter bescherming van onze bakermat, ons oude werelddeel tegen de vijanden, die het belagen, onverschillig of zij komen uit het Oosten of het Westen, uit het Noorden of uit het Zuiden.

Gij gaat als Germanen, als levend bewijs van het ontluikend Germaansch saamhoorigheidsbesef, bezield met den wil de Germaansche levensruimte te beschermen. Gij doet dit onder de

leiding van de onoverwinnelijke Duitsche weermacht en gij zijt er diep van doordrongen, dat Adolf Hitler, als Germaansch Führer, zonder weerga in de geschiedenis, u een waarborg is, dat gij opgeleid en aangevoerd zult worden door de beste soldaten ter wereld.
Gij gaat als Nederlanders om uw vaderland en uw volk naar eer en geweten te dienen, om een begin te maken met de herrijzenis van ons volk, door als pioniers te dienen in de nieuwe weermacht, die ons volk weerbaar zal doen zijn. Want wij zijn nooit een knechtenvolk geweest, maar willen weer worden een fier, wapendragend, Germaansch volk, gevreesd door zijn vijanden, geliefd door zijn vrienden.
Gij gaat, ten slotte, als mannen, als vaders, ter bescherming van uwe gezinnen, in de volle wetenschap, dat alleen de overwinning van de nationaal-socialistische wapenen uwen gezinnen veiligheid en toekomstmogelijkheid waarborgen zal.
Het is een leugen, dat wij, Nederlanders, geen soldatenvolk zouden zijn. Wij hebben vroeger zeer groote militaire deugden gehad, maar alleen de tijd van degeneratie en ontmanning, dien wij nu achter ons hebben, heeft ons volk verslapt. De pioniersgeest, de offervaardigheid, de moed, de trouw, de soberheid, de groote deugden van weleer, zij herlèven in dezen tijd. De oude geest keert terug en gij zult toonen, dat de Nederlandsche soldaat met eere zal kunnen staan naast den Duitschen soldaat en niet voor hem zal behoeven onder te doen.
In de vaste overtuiging, dat gij zoo uw taak zult opvatten, dat gij zoo uw plicht zult doen, laat ik u met gerustheid gaan, wetende, dat de toekomst en de eer van ons volk veilig zullen zijn in uwe handen.
Zoo scheiden wij dan nu van elkander, maar de trouw, die ons bindt, blijft en is onverbrekelijk, hoe groot de afstand in kilometers ook zal zijn. Wij hopen elkander terug te zien, eerst in het Oosten en ten slotte op den vaderlandschen bodem, waarmede wij allen verbonden zijn.
Mijne kameraden, mijn beste wenschen vergezellen u.
Voor Volk en Vaderland! Hou zee!"
Luide teekenen van instemming en houzeegeroep bezegelden de rede van den leider der N.S.B.
Vervolgens las ir. Mussert de eedsformule voor, terwijl voor iedere compagnie van het bataljon een viertal mannen uit de Nederlandsche troepen de symbolische handelingen voor deze plechtigheid verrichtte. Alle duizend leden van het bataljon herhaalden in koor de voorgelezen woorden, waarmede zij hun eed bevestigden.
Plechtig speelde de muziek hierna het Wilhelmus, waarvan de woorden van het zesde vers (Mijn schild ende betrouwen) door alle aanwezigen werden meegezongen.
W.A.-commandant mr. Zondervan overhandigde hierop den driehoekvormigen bataljonsstandaard aan een daarvoor aangewezen drietal uit den troep.
Het bataljon werd nu aan Brigadeführer Knoblauch overgedragen.
De Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, hield daarna een korte toespraak tot het bataljon.
„Gij hebt", zoo zeide spreker, „thans den eed van trouw aan den Führer, Adolf Hitler, in handen van uw leider Mussert afgelegd en daarmede zijt gij in dienst gesteld als soldaten in het groote leger, die recht hebben op gelijke plaatsen als uw Duitsche kameraden, want gij treedt dat leger met gelijken inzet binnen. Uw opleiding zal geschieden volgens methoden, die de Duitsche soldaten onoverwinnelijk voor alle vijanden hebben gemaakt. Maar één ding moet ge zelf meebrengen en dat is een moedig en gesloten hart. Wanneer ik thans denk aan uw Nederlandsche kameraden van de Standarte Westland, die reeds in de voorste gelederen staan en hun dapperheid in het gevecht toonen, dan stel ik hen aan u ten voorbeeld. Tusschen den vijand en u dient alleen de inzet van uw geheele persoon te staan. In deze stonde wordt het hart groot en sterk, want het gaat om de toekomst van het geheele Germaansche volk. De gebeurtenis van heden zal u en ons voor altijd aan elkander verbinden en daarvoor zijt gij thans aangetreden. Ik dank uw leider, ik dank de N.S.B. en de W.A. en ik dank de kameraden, die aan het front staan. Gij allen zijt de dragers van de nationale en politieke verantwoording in dit land. Ik wensch u veel successen met de wapenen. Nog eenmaal groet u het vaderland, het Nederlandsche volk, waarvoor gij u hebt ingezet om onder opperste leiding van den Führer een schoone toekomst te verzekeren."
De rijkscommissaris sloot zijn toespraak met een driewerf heil op Adolf Hitler. De plechtigheid op het Binnenhof eindigde met het door het muziekkorps ten gehoore brengen van het Deutschlandlied en het Horst-Wessellied.
De troepen marcheerden nu af en defileerden op den hoek van den Lange-Vijverberg en den Kneuterdijk voor den Rijkscommissaris, die hier vergezeld was van de heeren Mussert en Seyffardt. Zij waren inmiddels getooid met bouquetjes van oranje-witte en blauwe bloemen, hun door meisjes van den Jeugdstorm bij hun vertrek van het Binnenhof op de borst gehecht. Jongens en meisjes van dezen Jeugdstorm flankeerden het podium, waarop genoemde hooge personen het defilé in ontvangst namen.
Te half zeven vertrok van het Hollandsche Spoor-Station de lange trein, die het bataljon naar zijn plaats van bestemming brengt.
Bij het afscheid op de perrons waren ir. Mussert, generaal Seyffardt en eenige andere vooraanstaande personen uit de N.S.B. aanwezig, terwijl het muziekkorps eenige liederen deed weerklinken.

Tekst van den vrijwilligerseed. — De eed, welke eerst in het Duitsch door den Duitschen commandant werd afgelegd en vervolgens in het Nederlandsch door ir. Mussert van de vertrekkende vrijwilligers werd afgenomen, had den volgenden inhoud:
„Ik zweer bij God dezen heiligen eed:
Dat ik in den strijd tegen het bolsjewisme den opperbevelhebber der Duitsche weermacht, Adolf Hitler, onvoorwaardelijk zal gehoorzamen en als dapper soldaat bereid zal zijn te allen tijde voor dezen eed mijn leven in te zetten."
(Nat. Dagblad - Telegr. - Vaderland - Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(V. b. Strijd v. h. bolsjewisme 4864 E; ir. A. A. Mussert 4848 B.; dr. Seyss-Inquart 4853 F.)

A. **ENGELAND. — Oorlogskosten £ 13 millioen per dag. —**
Berlijn, 10 Oct. (D. N. B.) — De gouverneur van de Bank van Engeland, Montagu Norman, heeft verklaard, dat de oorlog Engeland £ 13 millioen per dag kost. Slechts ongeveer £ 8 millioen daarvan kan door belastingen en uit andere bronnen worden opgebracht. De wijze van betaling der resteerende £ 5 millioen moet dagelijks worden vastgesteld. Een deel daarvan wordt gedekt door leeningen en uit andere bronnen, die hier niet kunnen worden vermeld. In ieder geval moet iedere week op de een of andere wijze een bedrag van £ 35 millioen worden opgebracht, waarbij men rekent op vrijwillige bijdragen, daar voor de Engelschen anders het gevaar van een inflatie dreigt. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Oorlogsk. p. dag 4462 C.; oorlogsuitg. 4747)

B. **TURKIJE. — Handelsverdrag met Duitschland gesloten. —**
Berlijn, 9 Oct. (D. N. B.) — De Duitsch-Turksche handelsbesprekingen, welke de laatste weken te Ankara zijn gevoerd, zijn thans geëindigd. De overeenkomsten zijn 9 Oct. geteekend. De goederenruil is nu geregeld tot 31 Maart 1943. In deze periode zal Duitschland naar Turkije goederen uitvoeren tot een bedrag van bijna 200 millioen mark en Turkije goederen naar Duitschland tot eenzelfde bedrag. Door Duitschland worden industrieproducten geleverd, waarbij ook oorlogsmaterieel. Turkije levert grondstoffen en levensmiddelen, in de eerste plaats katoen, tabak, olijfolie en delfstoffen. (Telegraaf)
(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 4860 D.; Handelsverdrag 4532 G.)

C. **ARGENTINIE. — Binnenlandsche toestand. —**
Op 23 September werden in Buenos Aires geruchten verspreid omtrent regeeringsmaatregelen tegen een vermoedelijk door verschillende eenheden van het Argentijnsche luchtwapen op touw gezette militaire „putsch", die de regeering zou willen dwingen een bepaalde binnen- en buitenlandsche politiek te volgen. Deze maatregelen zouden volgens deze geruchten in de provinciale hoofdsteden Cordoba en Parana getroffen zijn. Tegelijk met deze berichten publiceerde het regeeringspersbureau verklaringen van den vice-president Castillo en den minister van Marine, die den minister van Oorlog vertegenwoordigt tijdens diens verblijf in Chili. De vice-president verklaarde, dat de geruchten zonder beteekenis waren en dat in het geheele land volkomen rust heerschte. Later lichtte hij zijn verklaring in dier voege toe, dat alle noodige maatregelen getroffen waren, om de in het geheele land bestaande rust te bewaren. De minister van Marine maakte bekend, dat een aantal officieren in hechtenis genomen waren, voegde er echter aan toe, dat het hier ging om disciplinaire maatregelen, die in geen enkel verband stonden met de in omloop zijnde geruchten. Verder maakte hij bekend, dat militaire voorzorgsmaatregelen genomen waren, weliswaar niet omdat een militaire omwenteling moest worden afgewend, doch omdat zulke maatregelen met het oog op de sedert dagen verspreide geruchten wenschelijk geweest waren. Er bestond echter geen alarmtoestand. Op 24 September publiceerden de bladen een nieuwe verklaring van den vicepresident Castillo, dat er zekere staatsvijandige elementen in verschillende garnizoenen waren geweest, waaromtrent de regeering tot in alle details was ingelicht. Zij hadden op verschillende plaatsen, onafhankelijk van elkaar bestaan. Drie tendenzen vielen daarbij te bespeuren. Een zou zijn uitgegaan van aanhangers der Radicale partij (die sedert 1930 in de oppositie is), een tweede uit de kringen, die uitgesproken nationalistisch en partijvijandig zouden zijn, en een derde van een groep, die in hoofdzaak bestond uit beroepssamenzweerders, die

Castillo aanduidde als koffiehuis- en telefoonsamenzweerders. De rust en orde zouden in Argentinië nergens verstoord zijn en er zou dan ook geen plan bestaan om den staat van beleg af te kondigen; de regeering had slechts uit voorzichtigheid voorzorgsmaatregelen getroffen. Castillo onderstreepte in zijn verklaringen nadrukkelijk, dat tusschen de drie aangeduide staatsvijandige tendenzen en de tegenwoordige internationale toestand in geen enkel opzicht samenhang bestond.

(Archiv der Gegenwart)

(Vor. ber. Binnenl. toestand 4845 G.)

A. **ENGELAND. — Intergeallieerde conferentie van Engeland, Sovjet-Rusland, en de uitgeweken regeeringen van België, Frankrijk, Griekenland, Noorwegen, Luxemburg, Nederland, Tsjecho-Slowakije, Polen en Joegoslavië te Londen. —**

25 Sept. — In het St. Jamespaleis te Londen had de tweede intergeallieerde conferentie onder voorzitterschap van den minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, plaats. Aan de conferentie namen deel: Engeland: de minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, de minister der Dominions, Viscount Cranborne, de minister zonder portefeuille, Greenwood, de minister van Indië, Amery, de minister van Koloniën, Lord Moyne, de hooge commissarissen voor Australië, Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika, Bruce, Jordan en Waterson. Sovjet-Unie: de gezanten Maiski en Bogomolow. België: de leden der uitgeweken regeering, minister van Buitenlandsche Zaken, Spaak en minister van Financiën, Gutt. Het „vrije" Frankrijk: de Jean en Cassin. Polen (voormalig): de leden der uitgeweken regeering, graaf Raczynski en Straszburger. Griekenland: de leden der uitgeweken regeering, minister-president Tsuderos en minister van Financiën, Varvaressos. Tsjecho-Slowakije (voormalig): de leden der uitgeweken regeering, minister van Buitenlandsche Zaken Jan Masaryk en gezant Osuki. Noorwegen: de leden der uitgeweken regeering, minister van Buitenlandsche Zaken Lie en majoor Sude. Joegoslavië (voormalig): de leden der uitgeweken regeering, minister van Buitenlandsche Zaken Nintschitsch en gezant Sutej. Luxemburg: het lid der uitgeweken regeering, minister van Buitenlandsche Zaken Bech. Nederland: het lid der uitgeweken regeering, minister van Buitenlandsche Zaken van Kleffens.

In zijn inleiding verklaarde Eden, dat hij meende te weten, dat de vertegenwoordiger der Sovjet-Unie, gezant Maiski, een belangrijke verklaring uit naam van zijn regeering had af te leggen. Maiski maakte daarop bekend, dat de Sovjet-Unie instemde met de door Roosevelt en Churchill bij hun ontmoeting op den Atlantischen Oceaan opgestelde verklaring en zich verplichtte, deze te ondersteunen. De vertegenwoordigers der overige geallieerden spraken op voorstel van den Belgischen gedelegeerde eveneens hun instemming met genoemde verklaring uit en gaven uiting aan hun voornemen, naar beste krachten aan de verwezenlijking daarvan mede te werken.

(Archiv der Gegenwart)

(Vor. ber. Eng.—Amerik. verkl. 4804 G.)

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Mr. A. J. Zondervan, commandant der W.A., neemt dienst bij de Waffen S.S. —.**

's-Gravenhage, 10 Oct. — Mr. A. J. Zondervan, de commandant der W.A., heeft zich gemeld voor het front. Hij heeft van den leider der N.S.B. het daartoe noodige verlof ontvangen en zal tijdens zijn afwezigheid worden vertegenwoordigd door den chef van den staf der W.A., opperheerbanleider H. C. van 't Hof. (Nat. Dagblad) **(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4865 B.)**

C. **NEDERLAND. — Broodprijsregeling. —**

Den Haag, 10 Oct. — Met ingang van 13 October zullen voor geheel Nederland de door den consument te betalen broodprijzen wettelijk zijn vastgelegd. De nieuw vast te stellen broodprijs is niet voor het geheele land uniform, doch het land is verdeeld in 31 prijsklassen, samenvallende met geografische en gemeentegewijs omschreven districten. Hij varieert van 18 tot 20 cent per volksbrood van 800 gr.

Voor luxebrood geldt een afzonderlijke regeling. Als regel geldt, dat luxebrood verkocht moet worden tegen den voor volkswitbrood gestelden prijs per 800 gr., vermeerderd met 1 cent.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Brood 4811 C.)**

D. **NEDERLAND. — Verkeer - Nieuwe regeling. —**

In het verordeningenblad verscheen een verordening van den Rijkscommissaris, waarbij de verordening 73/1940 van 31 Juli 1940, betreffende de snelheid van motorrijtuigen, wordt ingetrokken, een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat betreffende het verkeer op den weg (Wegenverkeersregeling) en het eerste besluit van dien secretaris-generaal tot uitvoering van deze regeling.

De nieuwe wegenverkeersregeling treedt in werking op 9 December, met ingang van welken datum de verordening van 31 Juli 1940 wordt ingetrokken.

Hierin zijn uitgebreide voorschriften opgenomen voor de verschillende categorieën weggebruikers, alsmede vele modellen voor verkeersteekens. De door deze regeling verouderde verkeersteekens moeten uiterlijk 31 December 1942 door de in het besluit vervatte teekens worden vervangen.

(Verordeningenblad No. 42)

(Vor. ber. Verkeerswet 3720 D.)

E. **SOVJET-UNIE. — Conferentie der Geallieerden te Moskou - Slotcommuniqué. —**

Oct. — In het slotcommuniqué van de Moskousche conferentie legden Harriman en Lord Beaverbrook een gemeenschappelijke verklaring af. Daarin werd medegedeeld, dat een groote statistiek van alle hulpbronnen van de Sovjet-Unie, Engeland en Amerika zou worden opgesteld, dat het transportvraagstuk diepgaand zou worden onderzocht en dat een uitbreiding van het verkeersvolume zou worden voorbereid. Aan de Britsche leveringen van oorlogsmateriaal werd de voorwaarde verbonden, dat de Sovjets compensatie-leveringen zouden doen. De Sovjet-Unie moest zich verplichten 40% in goud te betalen en de resteerende 60% als levering op crediet te beschouwen. Amerika stelde aan de bolsjewistische inkooporganisatie nog 20 millioen dollar voor den aankoop van oorlogsmateriaal ter beschikking.

(Das Reich)

(Vor. ber. Moskousche Conferentie 4853 A.)

F. **NEDERLAND. — Rotterdam - Mr. P. J. Oud als burgemeester op pensioen gesteld - Ir. F. E. Müller benoemd - Gezant W. B. Engelbrecht commissaris der provincie Utrecht. —**

Den Haag, 10 Oct. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend: De Rijkscommissaris heeft den burgemeester der gemeente Rotterdam, mr. P. J. Oud, op diens verzoek eervol ontslag verleend en op pensioen gesteld.

In zijn plaats heeft de Rijkscommissaris ir. F. E. Müller, tot dusver commissaris in de provincie Utrecht, als zoodanig eervol ontslag verleend en tegelijkertijd benoemd tot burgemeester van Rotterdam. Ten slotte heeft de Rijkscommissaris den gezant W. B. Engelbrecht te 's-Gravenhage, tot commissaris in de provincie Utrecht benoemd.

(Biografie ir. F. E. Müller, zie 4549 A.)

Biografie gezant W. B. Engelbrecht. — Willem Bernard Engelbrecht werd den 11den Augustus 1881 te Batavia geboren. Van 1902 tot 1911 werkte hij in consulairen dienst in diverse landen. Van 1911 tot 1933 was hij verbonden aan het corps diplomatique, o.a. als gezant te Warschau.

Na de opheffing van het verbod voor ambtenaren om lid der N.S.B. te zijn, trad de nieuw benoemde commissaris der provincie Utrecht in Juni 1940 tot deze beweging toe.

(N. R. Crt. - Utrechtsch Dagblad)

(V. b. Mr. P. J. Oud 4780 F.; ir. F. E. Müller 4549 A.; Installatie 4577 C.)

G. **NEDERLAND. — N.V.V. - Rede van commissaris H. J. Woudenberg - Nieuwe sociale maatregelen. —**

In een persconferentie, door het N.V.V. te Amsterdam op 10 Oct. belegd, heeft de commissaris van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, de heer H. J. Woudenberg een uitvoerige rede gehouden, waarin hij belangrijke sociale maatregelen aankondigde.

Bij beschikking van 25 Juli 1941 ben ik, aldus ving spr. aan, door den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied benoemd tot commissaris van het R.K. Werkliedenverbond en het Christelijk Nationaal Vakverbond. De bedoeling van deze benoeming was om tot een straffere, gelijkgerichte organisatie van de Nederlandsche vakbeweging te komen. Het zal u verder niet onbekend zijn, dat de bisschoppen de r.k. arbeiders op straffe van onthouding der sacramenten hebben verboden lid te worden of te blijven van het R.K. Werkliedenverbond. De bestuurders der r.k. organisaties, alsmede die van het Christ. Nationaal Vakverbond, hebben eendrachtig hun functies neergelegd, waarbij zij tegelijkertijd als het ware te kennen gaven, dat dit ook voor alle leden gold. Het bleek spoedig, dat in de rijen der leden de houding der besturen vrij sterk werd afgekeurd. Uit verschillende afdeelingen der betreffende bonden werd ons verzocht een nieuw bestuur te willen samenstellen.

Op grond echter van de voortdurende actie der geestelijkheid heb ik het tempo van de mij gegeven opdracht versneld en order gegeven tot fusie op korten termijn, zoodat op het oogenblik nog slechts een groote vakcentrale in Nederland bestaat, n.l. het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen.

Zoo hier en daar heeft de houding van de bestuurders der katholieke vakbeweging bewondering gehad, terzijdestellend de groote schade, die hun handelwijze en vooral de handelwijze van de bisschoppen aan de katholieke arbeiders heeft toegebracht en wellicht in de toekomst nog meer zal toebrengen. Deze meening werd nog versterkt door de actie der geestelijkheid, die opriep om steun te verleenen en liet collecteeren voor

de verdienstelijke mannen, die de wenschen der geestelijkheid zoo gehoorzaam opvolgden. De geestelijkheid deed bij de collecten zelfs een beroep op het „penningske der weduwe" en ik geloof, dat de tijd rijp is om er op te wijzen, dat dit alles misleiding en bedrog is geweest.
Het is in het belang van de waarheid noodig, dat het Nederlandsche volk wete, dat bijna zonder uitzondering de katholieke vakbestuurders nog in dit jaar, sommigen zelfs kort voor den 25sten Juli, zich in de bestuursvergadering volkomen hebben veilig gesteld door:
a. levenslange wachtgeldregelingen,
b. rechtsposities die de normale verhoudingen te boven gaan,
c. aankoop van polissen, waar menig rentenier afgunstig op zou zijn.
Het blijkt b.v., dat in totaal ongeveer 100 bezoldigde bestuurders zich een rechtspositie verschaften tot een totaalbedrag van 1½ millioen gulden, terwijl daartegenover voor 175 man personeel slechts in totaal ½ millioen gulden was gereserveerd. En wanneer we nu weten, dat deze 1½ millioen gulden alleen de direct opvorderbare rechtsposities betreffen, dus buiten de pensioenregelingen om, dan gelooven wij wel, dat wij elk van deze bestuurders het recht van een vrijwillig martelaarschap kunnen ontzeggen. Als bijzonderheid kan ik hier nog aan toevoegen, dat vele van de aanspraken buiten de pensioenen om betrekking hadden op bedragen, liggende tusschen de 20.000 à 30.000 gulden, maar er werden er zelfs ook van ƒ 40.000 aangetroffen.
Billijkheidshalve voegde spr. hieraan toe, dat de bestuurders van het Christelijk Nationaal Vakverbond dus de Protestantsch-Christelijke bestuurders hierop wel een gunstige uitzondering maken. Wachtgeldregelingen kwamen bij deze bestuurders slechts sporadisch voor en alle aanspraken kunnen als zeer bescheiden worden genoemd. En hier bleek ook de lust bij de arbeiders zelf om te deserteeren minder groot dan bij de bestuurders, want op spr. persoonlijken oproep hebben zich meer dan 30.000 arbeiders bij het N.V.V. gemeld of doen overschrijven.
Verder kondigde de N.V.V.-Commissaris Woudenberg enkele nieuwe sociale maatregelen aan.
In de eerste plaats zullen de verhoogde uitkeeringen uit de werkloozenkassen met ingang van 26 September worden uitgekeerd. Voorts heeft de heer Woudenberg een uitvoeringsbesluit van het Ziekenfondsbesluit aangekondigd, waarin o.a. de regeling ten aanzien van volledige geneeskundige en verloskundige hulp en tandheelkundige hulp, de behandeling door specialisten en de opneming in ziekenhuizen en sanatoria, voor verzekerden haar beslag krijgt. Tenslotte zullen er in verband met de verdere verbetering en uniformeering van de werkloosheidsverzekering een werkloosheidsraad en een loonraad in het leven worden geroepen.
Daar deze sociale verbeteringen slechts voor georganiseerden gelden en het N.V.V. thans de eenige vakcentrale in ons land is, worden degenen die tot 23 Juli lid waren van een van de organisaties van het R.K. Werklieden Verbond of het Chr. Nat. Vakverbond, van 10 dezer af in de gelegenheid gesteld alsnog tot een organisatie van het N.V.V. toe te treden. Zij zullen aanspraak kunnen maken op alle rechten en voordeelen, waarop zij voor hun uittreding recht hadden. De contributie over de periode in welke zij niet zijn aangesloten geweest wordt hun kwijt gescholden en de kasbijdragen zullen uit de kassen van de vroegere R.K.W.V. en de C.M.V. worden voldaan. Dit „generaal pardon" geldt echter slechts tot 1 November van dit jaar.
(Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Ned. Vakver. 4824 C; H. J. Woudenberg 4763 K)

A. PANAMA. — Pres. dr. R. L. de la Guardia opgevolgd door zijn neef R. A. de la Guardia. —
Washington, 10 Oct. (S.P.T.) — Dr. R. L. de la Guardia, de opvolger van dr. Arrias, heeft zijn functie als staatspresident plotseling neergelegd. Zijn neef Ricardo Adolfo de la Guardia is tot zijn opvolger benoemd. De nieuwe president van Panama was minister van Binnenlandsche Zaken en van Justitie onder Arrias. (Haagsche Crt.) **(Vor. ber. President 4861 B.)**

B. CHINA (TSJOENGKING REGEERING). — Economisch accoord met de Ver. Staten. —
Tokio, 10 Oct. (D.N.B.) — Te Tokio is bekend geworden, dat Henry Grady, de speciale afgezant van president Roosevelt in het Verre Oosten, een economische overeenkomst met het China van Tsjang Kai-sjek heeft gesloten, krachtens welke de Vereenigde Staten voor den tijd van 99 jaar een monopolie krijgen voor belangrijke hulpbronnen des lands.
Volgens de „Nitsji Nitsji Sjimboen" is in de overeenkomst o.a. bepaald:

1. De Vereenigde Staten krijgen het exploitatierecht voor alle mijnbouwondernemingen en afzettingen van mineralen in de provincies Honan, Junnan, Setsjoean, Kiangsi, Kwangtoeng en Kweitsjau, waarvoor nog geen overeenkomsten zijn gesloten;
2. De Vereenigde Staten verstrekken aan de regeering van Tsjoengking een leening van $ 200 millioen voor de exploitatie van deze afzettingen;
3. De Vereenigde Staten zullen technisch geschoold personeel ter beschikking stellen, waaraan ter plaatse volledig gezag zal worden verleend. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. China—Ver. Staten 4703 C.)

C. NEDERLAND. — Inschrijving van handel en ambacht. —
In de Nederlandsche Staatscourant van 10 October 1941, is een beschikking gepubliceerd van de Organisatie-commissie, regelende de verplichte inschrijving van den handel en het ambacht. Wij ontleenen hieraan het volgende:

De noodzakelijkheid werd gevoeld een beter inzicht te krijgen in de verhoudingen op het gebied van handel en ambacht, alvorens een definitieven organisatievorm in het leven te roepen. Als voorbereidende maatregel is thans bovenstaande beschikking verschenen.
De beschikking legt in het algemeen de verplichting tot inschrijving op aan alle ondernemingen en ondernemers, behoorende tot den handel en/of het ambacht en geeft voorts een omschrijving van de verschillende categorieën van inschrijvingsplichtigen, n.l. van den groothandel, de koloniale producenten, de tusschenpersonen en den kleinhandel. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Distributie - Aardappelrantsoen verhoogd. —
Den Haag, 10 Oct. — Met ingang van 13 October is het aardappelrantsoen voor houders van vetkaarten, d.i. het minst draagkrachtige deel van het volk, verhoogd van 3½ tot 4 K.G. per persoon per week. (Telegraaf)

(Vor. ber. Aardappelrantsoen 4836 F.)

E. NEDERLAND. — Tentoonstelling Nederlandsche en Duitsche arbeidsdiensten te Rotterdam - General-Arbeitsführer dr. W. Decker spreekt in Den Haag. —
Rotterdam, 12 Oct. — In het Deutsche Haus aan den Westzeedijk te Rotterdam wordt tot en met 21 October een expositie gehouden, welke gewijd is aan den Duitschen Arbeidsdienst, en waar tevens ook het werk van den Nederlandschen arbeidsman onder de aandacht van het publiek wordt gebracht. Deze tentoonstelling, die binnenkort ook in andere plaatsen van ons land zal worden gehouden, is in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, geopend.
Wat de arbeidsdienst wil en wat hij zoowel in Duitschland als in ons land tot stand heeft gebracht, hiervan geeft de tentoonstelling een duidelijk beeld.
In tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris heeft General-arbeitsführer, Dr. W. Decker, hedenmiddag de tentoonstelling geopend. Aan deze gebeurtenis ging een korte plechtigheid vooraf, waarbij tal van vooraanstaande personen uit den Nederlandschen en Duitschen Arbeidsdienst tegenwoordig waren.
De Geschäftsführer des Arbeitsbereichs der N.S.D.A.P. Schönherr heeft het tehuis aan dr. Seyss-Inquart overgedragen en hij wees daarbij in een rede op de moeilijkheden, die moesten worden overwonnen, om hetgeen men thans ziet, te stichten. Men heeft gearbeid onder het motto: „Waar een wil is, is een weg", en ook mede dank zij den steun van den Rijkscommissaris heeft men ten slotte dit huis kunnen betrekken.
Na deze rede heeft dr. Seyss-Inquart het pand aan de partij overgedragen met een korte rede, waarin hij de hoop uitsprak, dat ook dit huis den Nationaal-socialistischen geest zal uitstralen.
Nadat Oberarbeitsführer Bethmann nog eenige woorden had gesproken, heeft Generalarbeitsführer, dr. Decker, de expositie geopend. Deze zette in een korte toespraak het doel dezer tentoonstelling, n.l. den Rijksduitschers en de Nederlandsche bevolking iets te toonen uit het leven van den arbeidsman, uiteen, en spreker gaf voorts uiting aan zijn blijdschap, dat ook de Nederlandsche Arbeidsdienst aan deze expositie heeft deelgenomen.
General-Arbeitsführer dr. W. Decker spreekt in Den Haag. — General-Arbeitsführer, dr. W. Decker, heeft 11 October in de Dierentuin te 's-Gravenhage voor het Arbeitsbereich der N. S. D. A. P. en den Reichsarbeitsdienst in Nederland, het woord gevoerd.
De zaal was geheel bezet. O.m. waren aanwezig Oberdienstleiter F. Schmidt, Oberbereichsleiter Eftger; ook de W.A. was vertegenwoordigd.
Dr. Decker wees er op, dat in het Oosten een der grootste worstelingen uit de wereldgeschiedenis plaats heeft. Het is de strijd tusschen Hakenkruis en Sovjetster, tusschen het licht en de duisternis. Duitschland vecht hier voor een zaak, die de zaak van de geheele wereld is. Het is Duitschland immers niet te doen om eigen welzijn of om de macht der partij. Het is wel te doen om een nieuwe vormgeving van Europa ten aanzien van een nieuwe wereldbeschouwing.
Het is over eenige dagen tien jaar geleden, dat de Duitsche

arbeidsdienst werd gesticht. Hij werd met een zeker wantrouwen begroet, doch men begreep spoedig algemeen het mooie devies: „de gemeenschap voor 't individu". Dit devies moest, om zoo te zeggen, in een school der natie gemeengoed worden gemaakt van het geheele volk, en dit is gelukt, hoewel de arbeidsdienst begonnen is met 38 man.
Spreker constateerde, dat ook in Nederland reeds veel politiek leed achter den rug is en men hier sterk op weg is de eenheid te vinden. Tot zijn vreugde heeft hij ook in den Nederlandschen arbeidsdienst den waren geest gevonden. De arbeidsdienst maakt een volk arbeidzaam en een arbeidzaam volk is altijd sterker dan een volk waarbij geld de hoofdrol speelt. Duitschland ziet men als het voorbeeld daarvan.
Men vergelijke eens, wat het liberalisme en wat het nationaal-socialisme van het Duitsche volk heeft gemaakt. De geheele wereld kan nu tegen Duitschland worden gemobiliseerd, zonder dat dit succes heeft. Om dit te bereiken heeft de arbeidsdienst een belangrijke rol gespeeld en zoo ziet men bijna overal het verlangen naar een Arbeidsdienst ontstaan.
Doch deze dienst kan slechts bestaan in een nationaal-socialistische gedachtensfeer, omdat hij de jeugd van het land moet verbinden en niet moet scheiden.
In den Arbeidsdienst wordt men gehard in den dienst voor het volk, en wie het volk dient, dient goed. Op deze gedachte heeft Adolf Hitler het groot Duitsche Rijk opgebouwd, en op die gedachte zal Europa onder zijn leiding een gelukkiger toekomst tegemoet gaan.
Hierna heeft Oberdienstleiter Schmidt een slotwoord gesproken en het bolsjewisme als een macht der duisternis fel gehekeld.
(Vaderland — N. R. Crt.)
(Vor. ber. Tentoonstellingen 4853 F.)

A. **NEDERLAND. — Letterkunde - De Harmen Sytstra-prijs uitgereikt aan Reinder Brolsma. —**
Op 11 Oct. werd te Leeuwarden de Harmen Sytstra-prijs voor Friesche literatuur, welke is ingesteld door het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, door prof. dr. Goedewaagen uitgereikt aan den Frieschen romanschrijver Reinder Brolsma. In zijn rede herinnerde prof. Goedewaagen aan Harmen Sytstra, die in de vorige eeuw een der strijders voor het behoud van de Friesche taal was en noemde hem een voorlooper van onzen tijd. De aan Germaanschen bodem en Germaansch bloed gebonden mensch komt in zijn letterkundig werk tot uiting.
(Leeuwarder Crt.) **(Vor. ber. Letterkunde 3841 B.)**

B. **NEDERLAND. — Jaarfeest van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. te Amsterdam. —**
Amsterdam, 13 Oct. — Ter gelegenheid van zijn éénjarig bestaan, had in het Concertgebouw te Amsterdam een feestelijke bijeenkomst plaats van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, waaraan ruim 3000 personen deelnamen. Sprekers waren daarbij de Oberdienstleiter en Commissaris-Generaal Schmidt en General-Arbeitsführer dr. W. Decker. Beiden brachten in hun redevoeringen o.m. tot uitdrukking, dat er thans in Nederland slechts één nationaal-socialistische partij, n.l. de N.S.B., bestaat. (Telegraaf)
(Vor. ber. N.S.D.A.P. 4730 C.)

C. **NEDERLAND. — In Britschen dienst varende oorlogsschepen vergaan. —**
Stockholm, 13 Oct. (A.N.P.) — Volgens Reuter is te Londen officieel bekend gemaakt, dat de in dienst der Britsche marine varende mijnenlegger „Van Meerlant" en de mijnenveger „Caroline" van de vroegere Nederlandsche marine, ten gevolge van vijandelijke actie verloren zijn gegaan. Verder is de mijnenlegger „Nautilus" ten gevolge van een aanvaring gezonken.
(Telegraaf)

D. **NEDERLAND. — Britsche luchtaanval op Rotterdam - Opvatting der Nederlandsche emigranten-regeering te Londen. —**
13 Oct. — In de geheele Nederlandsche pers wordt het van bevoegde zijde verstrekte commentaar van de Nederlandsche emigranten-regeering te Londen, aan felle critiek onderworpen. In deze zeer langademig uitgevallen „Nederlandsche regeeringsverklaring" heet het namelijk, nadat is toegegeven, dat de Duitsche berichtgeving omtrent het aantal burgerslachtoffers en de schade aan niet-militaire doelen, correct is, „wij willen zelfs aannemen, dat de Duitschers zelf geen bommen meer op Rotterdam hebben geworpen". Een boosaardige insinuatie, welke suggereert, dat Duitsche vliegers zoo dom zouden zijn, door het werpen van bommen op bezet gebied hun eigen landslieden en installaties in gevaar te brengen. Hoe gevoelloos deze emigranten het lot van de door hun in den steek gelaten Nederlanders beoordeelen blijkt voorts uit de cynische troost, die zij geven met het spreekwoord „wat het zwaarst is, moet 't zwaarst wegen" en daarbij verwijzen naar de bolsjewisten, die op hun terugtocht alles wat voor de Duitschers van nut zou kunnen zijn trachten te vernielen. Overigens wordt hun bewering, dat het zuiver richten van de bommen onder de gegeven omstandigheden niet mogelijk zou zijn, wel zeer duidelijk weersproken door het optreden der Duitsche Stuka's, die op klaarlichten dag en van zeer geringe hoogte hun vernietigende aanvallen doen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Luchtaanval Rotterdam 4857 B.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Generaal Terpoorten in Manilla - Generaal Berenschot verongelukt - Generaal Terpoorten opperbevelhebber. —**
12 Oct. — De opperbevelhebber der Philippijnsche strijdkrachten heeft bekend gemaakt, dat de chef van den generalen staf van het Nederlandsch-Indische leger, generaal Terpoorten, 13 Oct. in Manilla voor een bezoek zal aankomen.

Generaal Berenschot verongelukt. — Batavia, 13 Oct. (A.N.P.) — Op 13 Oct. is de commandant van het Indische leger, luitenant-generaal Berenschot, bij een vliegtuigongeval om het leven gekomen.

Generaal Terpoorten opperbevelhebber. — 14 Oct. — De chef van den generalen staf in Nederlandsch-Indië, generaal-majoor Terpoorten, is telegrafisch uit Manilla teruggeroepen.
Nader wordt gemeld, dat generaal Terpoorten te Batavia is aangekomen en voorloopig het opperbevel over het Nederlandsch-Indische leger heeft aanvaard.
(Vaderland - Telegraaf) **(Vor. ber. Leger 4779 C.)**

F. **NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. A. A. Mussert spreekt te Essen. —**
Op 12 October heeft de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert op een bijeenkomst van het in het Roergebied wonende Nederlanders, het woord gevoerd. In zijn rede wees de heer Mussert er o.m. op, dat de N.S.B. het ook tot haar taak rekent, de in het buitenland verblijf houdende volksgenooten te beschermen en met haar goede zorgen te omringen. (Vaderland)
(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4865 B.)

G. **JAPAN. — Buitenlandsche politiek - Diplomatieke stappen te Moskou en Washington. —**
Tokio, 14 Oct. (D.N.B.) — In zake de Amerikaansche transporten naar Wladiwostok heeft de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Tojoda, de aandacht van de Sovjet-Unie en van de Vereenigde Staten op de volgende punten gevestigd:

1. Het transport van het Amerikaansche materiaal naar de Sovjet-Unie door straat Tsoegaroe en straat Tsoesjima staat gelijk met het transport door Japansche wateren.
2. Japan, als deelgenoot van het driemogendhedenpact kan deze handelwijze niet over het hoofd zien, aangezien de Amerikaansche leveringen voor het bolsjewistische leger in het Verre Oosten tegen Japan gebruikt zouden kunnen worden.

De woordvoerder van de Japansche regeering heeft bevestigd, dat noch Moskou noch Washington tot dusver geantwoord heeft op dit nieuwe protest van Japan in zake de verscheping van oorlogsmateriaal voor de Sovjet-Unie naar Wladiwostok.
(Telegraaf)
(V. b. Japan—V. St. 4861 E; Japan—Sovj.-U. 4818 E)

H. **CHINA (TSJOENGKING-REGEERING). — Radiorede van mevr. Tsjang Kai-sjek. —**
Sjanghai, 13 Oct. (D.N.B.) — „China heeft niet alleen jarenlang geleden onder de militaire macht van zijn vijanden, doch ook onder de ongelooflijk paradoxale houding van zijn vrienden", zoo verklaarde mevrouw Tsjang Kai-sjek volgens een bericht uit Tsjoengking in een tot de Vereenigde Staten gerichte radiorede, waarin zij deze in bittere bewoordingen beschuldigde van valschheid. Mevrouw Tsjang Kai-sjek beklaagde zich o.a. er over, dat China door Engeland en de Vereenigde Staten behandeld is als een staat van de tweede klasse en dat bij de onderhandelingen over Azië en den Stillen Oceaan China niet is geraadpleegd. China is echter goed genoeg, zoo verklaarde zij, om voor doelstellingen van deze staten te strijden. Deze radiorede heeft in Chineesche kringen te Sjanghai groote belangstelling gewekt, daar mevrouw Tsjang Kai-sjek, die bekend staat als pro-Amerikaansch, thans voor den eersten keer tegenover Amerika zulke scherpe woorden heeft gebruikt.
(Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Mevr. Tsjang Kai-sjek 3624 B.)

I. **VEREENIGDE STATEN. — Bouw van vlootbasis in Noord-Ierland. —**
New York, 16 Oct. (D. N. B.) — De „Chicago Tribune" meldt uit Washington, dat de Vereenigde Staten een bedrag van tien millioen dollar beschikbaar hebben gesteld voor den bouw van een vlootbasis in Noord-Ierland. De basis wordt door Amerikaansche arbeiders aangelegd onder leiding van Amerikaansche marine-officieren, aldus het blad. (Telegraaf)
(V. b. Amerik. technici in Ierland 4820 L.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme - Krijgsverrichtingen - Sovjet-doorbraakpogingen bij Wjasma mislukt - Toestand in Odessa kritiek - Sovjet-doorbraakpogingen bij Brjansk afgeslagen - Sovjetstrijdkrachten bij Wjasma definitief vernietigd - Uitbraakpogingen bij Leningrad afgeslagen - Totaalaantal gevangenen gestegen tot ruim drie millioen - Dubbelslag van Brjansk en Wjasma geëindigd; 560.000 gevangenen - Havenwerken van Moermansk bestookt - Porajaervi ingenomen - De strijd om Moskou; Kaloega en Kalinin in Duitsche handen - Japansche en Zweedsche gezantschappen verlaten Moskou - Mundjaervien door de Finnen bezet - Odessa veroverd door de Roemeensche troepen - Sovjetregeering en corps diplomatique naar Kazan uitgeweken - Lijk van Lenin weggevoerd - Engelsche vliegtuigverliezen - Slag op den Atlantischen Oceaan: convooi vernietigd 186.500 ton Britsche handelsscheepsruimte verloren. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 12 Oct. (D.N.B.) — Op 11 October hebben de bolsjewisten wederom pogingen gedaan de omsingeling bij Wjasma te doorbreken, waarbij zij van pantserwagens gebruik maakten. Deze pogingen werden afgeslagen. De Sovjets leden uiterst zware verliezen; zoo werden voor het front van twee compagnieën de lijken van 2000 bolsjewisten gevonden.

Toestand in Odessa kritiek. — 13 Oct. — Van militaire zijde wordt medegedeeld, dat de toestand in Odessa van dag tot dag slechter wordt. De stemming is er slecht en er heerscht gebrek aan levensmiddelen. Alle mannen van 16 tot 60 jaar zijn voor de verdediging van de stad opgeroepen.

Sovjet-doorbraakpogingen bij Brjansk afgeslagen. — 13 Oct. — Bij hun pogingen om los te breken uit de omsingeling van Brjansk lijden de bolsjewisten zware verliezen. Daarbij worden hun pogingen door de Duitsche troepen verijdeld. Onder de gedoode of gevangengenomen bolsjewisten bevinden zich vele vrouwen en jongens van 12 tot 14 jaar oud.

Sovjet-strijdkrachten bij Wjasma definitief vernietigd. — 14 Oct. — De strijdkrachten van den tegenstander, die in de omgeving van Wjasma zijn ingesloten, zijn thans definitief vernietigd. De bolsjewisten staken Wjasma, toen zij deze stad moesten ontruimen in brand. Met de burgerbevolking werd geen rekening gehouden.

Uitbraakpogingen bij Leningrad afgeslagen. — 14 Oct. — In kanslooze en vergeefsche uitbraakpogingen richten de in Leningrad ingesloten Sovjettroepen zich te gronde. De militaire en industrieele installaties van de stad liggen onder het vuur der Duitsche granaten en bommen; geweldige verwoestingen worden aangericht. De verliezen aan menschenlevens der Sovjets zijn zeer zwaar.

Totaalaantal gevangenen gestegen tot ruim drie millioen. — 14 Oct. — Het aantal gevangenen, dat tot dusver in den dubbelslag van Wjasma en Brjansk gemaakt werd is reeds gestegen tot boven de 500.000. Het totale aantal gevangenen, dat sedert het begin van den veldtocht in het Oosten werd gemaakt, is tot ver boven de drie millioen gestegen. (In den geheelen wereldoorlog 1914—'18 maakte het Duitsche leger bijna 2½ millioen gevangenen.)

Dubbelslag van Brjansk en Wjasma geëindigd; 560.000 gevangenen. — 15 Oct. — De dubbele slag van Brjansk en Wjasma nadert het einde. De zuivering van het boschgebied ten zuiden van Brjansk van de aldaar omsingelde overblijfselen der verslagen vijandelijke legers heeft nog voortgang. Tot nu toe zijn 560.000 gevangenen bijeengebracht en 888 pantserwagens en 4133 stukken geschut buitgemaakt of vernietigd.

De groote massa der Duitsche strijdkrachten, die aan dezen slag hebben deelgenomen is reeds vrijgekomen voor de voortzetting der operaties.

Havenwerken van Moermansk bestookt. — 16 Oct. — Op 15 October heeft het Duitsche luchtwapen zware aanvallen ondernomen op de havenwerken van Moermansk. Talrijke groote branden braken uit, verscheidene spoorlijnen met zich daarop bevindende treinen werden vernield.

Porajaervi ingenomen. — 16 Oct. — De Finsche troepen hebben het door de Sovjets taai verdedigde Porajaervi in Oost-Karelië ingenomen. Het is een belangrijk kruispunt van wegen.

De strijd om Moskou; Kaloega en Kalinin in Duitsche handen. — 16 Oct. — In het Oosten wordt reeds op verscheidene plaatsen om de ongeveer 100 K.M. voor Moskou liggende buitenste verdedigingslinie gestreden. De belangrijke steden Kaloega en Kalinin op ongeveer 160 K.M. afstand van de stad bevinden zich al dagen in Duitsche handen.

Japansche en Zweedsche gezantschappen verlaten Moskou. — — Tokio, 16 Oct. — Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken ontving van de Japansche ambassade te Moskou een telegram, waarin wordt medegedeeld, dat de Japansche ambassade door de Sovjet-regeering werd verzocht, zich voor een vertrek uit de stad op 15 October gereed te maken.

Het Zweedsche telegraaf-agentschap meldt, dat de Zweedsche gezant en de militaire attaché Moskou op 15 October 's avonds hebben verlaten.

Mundjaervien door de Finnen bezet. — Helsinki, 16 Oct. — Het plaatsje Mundjaervien in het Aunusgebied is door de Finsche troepen zonder eigen verliezen ingenomen.

Odessa veroverd door de Roemeensche troepen. — 16 Oct. — Volgens mededeeling van het Roemeensche hoofdkwartier zijn de troepen van het vierde Roemeensche leger door de verdedigingslinies van Odessa heengebroken. Op 16 October rukten zij 's middags de stad binnen. Door de bevolking werden zij met geestdrift ontvangen. De laatste verzethaarden worden in straatgevechten opgeruimd.

Zes uit de haven vluchtende transportschepen met een scheepsruimte van 30.000 br.t. werden door het Duitsche luchtwapen tot zinken gebracht.

Odessa is de belangrijkste Russische haven- en handelsstad aan de Zwarte zee. Zij heeft een belangrijke industrie, zooals scheepswerven, chemische fabrieken, spinnerijen en fabrieken van levensmiddelen. Het is een markt van graan, hout, vee en suiker.

Sovjetregeering en corps diplomatique naar Kazan uitgeweken. — New-York, 17 Oct. (D.N.B.) — United Press meldt uit Londen, dat buitenlandsche kringen aldaar verklaren, dat een deel der Sovjetregeering en het corps diplomatique naar Kazan zijn vertrokken.

Lijk van Lenin weggevoerd. — Madrid, 18 Oct. (D.N.B.) — De Londensche correspondent van A. B. C. deelt mede, dat het stoffelijk overschot van Lenin uit Moskou is weggevoerd. Teneinde een paniek onder de bevolking te vermijden heeft dit vervoer heimelijk plaats gehad.

Engelsche vliegtuigverliezen. — 18 Oct. (D.N.B.) — In de week van 12 tot 18 October verloren de Britten boven het Kanaal en op hun vluchten naar Duitschland in totaal 115 vliegtuigen. De Duitsche luchtmacht verloor daarentegen slechts tien machines.

De Oorlog

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN:

Convooi vernietigd; 186.500 ton Britsche handelsscheepsruimte vernietigd, — 18 Oct. — Een van Noord-Amerika naar Engeland varend convooi werd in het blokkadegebied door Duitsche duikbooten aangevallen. In een taaien, verscheidene dagen durenden aanval werden tien koopvaarders ,waaronder 3 geladen tankbooten in den grond geboord. Het totale verlies aan scheepsruimte bedroeg 60.000 br.t.

In de week van 12 tot 18 October verloor de Britsche handelsscheepvaart tengevolge van het optreden van de Duitsche marine en het luchtwapen in totaal ten minste 186.500 br.t. Voorts gingen 3 torpedojagers en een bewakingsvaartuig verloren.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Krijgsverrichtingen Oostel. front 4862 A.; Atl. Oceaan 4854 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. —

Uit de door het Italiaansche opperbevel van 12 tot 18 October gepubliceerde legerberichten blijkt, dat de strijd in Oost-Afrika nog steeds met wisselend succes wordt voortgezet. De berichten maken melding van schermutselingen in de omgeving van de Redoute Celga en in den sector van Gondar. Engelsche aanvallen op de vesting Valag werden afgeslagen. Aan het front van Tobroek werden opnieuw door Italiaansche en Duitsche bommenwerpers aanvallen gedaan op de Britsche stellingen, waarbij aanzienlijke verwoestingen konden worden geconstateerd. De artilleriebeschieting werd voortgezet en vijandelijke aanvallen, welke door gemechaniseerde eenheden werden ondersteund, werden afgeslagen.

Italiaansche eenheden brachten in de Middellandsche zee een Engelsche duikboot tot zinken.

Op 13 October vielen formaties Italiaansche torpedovliegtuigen een vijandelijke vlootformatie in het Oostelijke deel van de Middellandsche zee aan. Een vijandelijk slagschip en een kruiser van 10.000 ton werden door torpedo's getroffen en maakten slagzij.

Ook het eiland Malta was het doel der Italiaansche vliegers. In den nacht van 13 op 14 October werd het vlootsteunpunt La Valetta door bommenwerpers aangevallen. Talrijke bommen werden geworpen op haveninstallaties en daar voor anker liggende schepen. Zware branden braken uit, die tot op de kust van Sicilië konden worden waargenomen.

Op 16 October werd door een Italiaanschen torpedojager nog een tweede Engelsche duikboot in de Middellandsche zee tot zinken gebracht. (Telegraaf - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4861 K.)

A. Overzicht van land en staat. —

BULGARIJE

Bijna vijf eeuwen hebben de volkeren van de Balkan onder Turksch juk gestaan. Het schiereiland behoorde nog slechts in geografisch opzicht tot Europa, politiek en — voorzoover hiervan sprake kon zijn — economisch moest het land tot Klein-Azië gerekend worden. Eerst de Russisch-Turksche oorlog van 1877-78 bracht den Balkanvolken de reeds lang verbeide vrijheid. Bulgarije bleef nog als autonoom vorstendom, weliswaar meer theoretisch dan feitelijk, onder Turksch opperbestuur. Maar juist aan deze omstandigheid had Bulgarije een gunstige vastlegging zijner grenzen te danken. Het verkreeg een oppervlakte, die, in het Oosten door de Zwarte Zee, in het Noorden door de Donau begrensd werd, de zuidelijke Dobroedsja omvatte en in het Noordwesten tot bijna aan het Servische Morawa, in het Zuidwesten tot aan de Zwarte Drin reikte. Alleen in het Zuiden was de grens niet overeenkomstig de wenschen en behoeften der Bulgaren, daar zij nergens de Egeïsche Zee bereikte. Voor de handelspolitieke ontwikkeling van den jongen staat was dit een gevoelig nadeel. Toch gelukte het den Bulgaren reeds in het jaar 1885 dit gebied, dat tot dusver als Oost-Rumelië een autonome Turksche provincie geweest was, aan zijn gebiedsdeelen toe te voegen,

Het jonge vorstendom verkreeg een, in den besten zin van het woord, democratische grondwet en verkoos, nadat dit regeeringssysteem vastgelegd was, prins **Alexander von Battenberg** tot staatshoofd. Deze jonge vorst kwam niet datgene na, wat het Bulgaarsche volk van hem gehoopt had. Reeds toen hij vóór zijn troonsbestijging in Berlijn van vorst Bismarck afscheid nam en hem naar een oordeel over het door hem te nemen besluit vroeg, had deze vooruitziende, groote staatsman geantwoord: „Het zal zeer zeker eenmaal voor u een heel interessante herinnering zijn".

Vorst Alexander gaf aanstonds blijken van geneigdheid tot een autocratisch regime, waardoor hij in botsing met het volk en de grondwet kwam. Vrij spoedig moest hij reeds afstand van den troon doen. Tot zijn opvolger koos het Bulgaarsche volk prins **Ferdinand von Coburg,** die in het jaar 1887 ondanks tegenstand van Rusland den troon besteeg. Het gelukte dezen verstandigen en politiek ruimschoots geschoolden vorst niet alleen het land van het opperbestuur van het steeds zwakker wordend Turkije los te maken, doch ook slaagde hij er in, na veel tegenstand op binnenlandsch politiek gebied, orde en regelmaat te brengen. Economisch en cultureel werd belangrijke vooruitgang verkregen. De grondige discipline, die hij invoerde, verschafte den Bulgaren in de geheele wereld den naam „Pruisen van de Balkan". In 1908 nam Ferdinand den titel „Czaar der Bulgaren" aan, waardoor de onafhankelijkheid van het land een feit werd. Bulgarije werd een koninkrijk.

Maar de Balkan was het „**kruitvat van Europa**". Geen enkele Balkanstaat was met zijn grenzen tevreden. Ieder land wilde de in de nabuurlanden levende volksgenooten inlijven. Dat was bij de uit den Turkschen tijd stammende vermenging der volksstammen goedschiks nauwelijks mogelijk. Weliswaar versloegen de vereenigde Balkanstaten in 1912 de Turken verrassend snel en dreven hen, tot op een smalle strook aan de Zee van Marmora na, geheel uit Europa. Maar toen het op de verdeeling van de buit aankwam, brak oorlog tusschen Bulgarije en Servië uit. Bulgarije moest het loodje leggen. Het gevolg daarvan was, dat het in 1913 niet alleen belangrijke deelen van Oost-Rumelië aan Turkije, doch ook de zuidelijke Dobroedsja aan Roemenië en bijna geheel Macedonië aan Servië moest afstaan.

Bij deze tegenstellingen is het te begrijpen, dat toen in den wereldoorlog de andere Balkanstaten de zijde van de Entente kozen, Bulgarije zich bij de Centralen aansloot. De afloop van den wereldoorlog had ten gevolge, dat ook Bulgarije evenals Duitschland en Oostenrijk het volle pond van het door de overwinnaars opgelegde vredesdictaat te slikken kreeg. Koning Ferdinand moest ten gunste van zijn zoon **Boris I** afstand van den troon doen. De vréde van Neuilly, die daarop tot stand kwam, beteekende voor Bulgarije, wat Versailles voor Duitschland was.

Door dit verdrag moest Bulgarije ten gunste van Joego-Slavië afstand doen aan zijn westgrenzen van twee landstrooken om de steden Bosilegrad en Strumitza. Beide gebieden waren niet alleen door hun overwegend Bulgaarsche bevolking voor het land van belang, doch hun afstand beteekende ook een zeer belangrijk strategisch verlies, omdat de grenzen van de aldaar gelegen bergkam tot in de laagvlakte op Bulgaarsche zijde verlegd werden. Nog zwaarder was het verlies aan gebied, dat Bulgarije aan de Grieken moest afstaan. In West-Thracië bezat het de geheele streek tusschen de rivieren Mesta en Maritsa en daardoor een kustlijn van ongeveer 100 kilometer aan de Egeïsche Zee. Deze belangrijke handelsfactor met de haven Dedeagatsch werd ongeveer tot een diepte van tachtig kilometer aan Bulgarije ontnomen, zoodat het geheel van de Egeïsche Zee werd afgesneden.

Maar deze verliezen aan gebied en volksgenooten vormden nog slechts een onderdeel van het vredesdictaat. Het kleine, door oorlogen verzwakte boerenland moest twee en een kwart milliard goudfrancs benevens vijf procent rente betalen. Daar kwamen nog bij driekwart milliard schadevergoedingskosten aan Servië en Griekenland en onderhoudskosten der talrijke vredes- en militaire contrôle-commissies en der geallieerde troepen in het land. De algemeene dienstplicht werd verboden. Toegestaan werd een kostbaar vrijwilligersleger van 20.000 man op de been te houden, zonder zwaar geschut, zonder vliegtuigen, zonder vestingen, met geen andere marine-eenheden als vier torpedobooten.

Ondanks al deze vernietigende tegenslagen bleef Bulgarije het eenige land der Centralen, waar geen revolutie plaats had, al moest het dan ook een heele serie van binnenlandsche onlusten bedwingen. Met veel geestkracht en volharding begon de wederopbouw. Bulgarije heeft de eer de **Arbeidsdienstplicht** te hebben uitgevonden. De jongelui van den Arbeidsdienst bouwden, zooals dit later ook in Duitschland het geval was, van 1920 af straten, wegen en bruggen. Zij legden moerassen droog, kanaliseerden rivieren, ontgonnen braakliggend land, kultiveerden wouden en onherbergzame domeinen en hielpen in fabrieken en mijnen. Zoo kwam het land eerst langzaam, doch geleidelijk sneller het dieptepunt weer te boven.

Bulgarije is een uitgesproken boerenland. Ruim 80 procent van zijn zes millioen inwoners zijn boeren. In de laatste jaren is de landbouw hier belangrijk gemoderniseerd. Naast den verbouw van koren, dat tot den wereldoorlog vrijwel hoofdbestanddeel van de oogst vormde, ging men ook over tot vrijwel alle andere landbouwproducten. Tegenwoordig zijn vooral bekend rozenolie, tabak, wijndruiven, fruit en groenten, die over de geheele Balkan afnemers vinden.

Onder invloed der As-Berlijn-Rome zijn de grensgeschillen tusschen Bulgarije en zijn nabuurlanden voorloopig geregeld. Er leven evenwel nog talrijke Bulgaren buiten de landsgrenzen. Zoo herbergt het aan Griekenland toebehoorende Macedonië er niet minder dan één millioen, d.i. meer dan de helft der bevolking van deze provincie.

Naar Duitsch voorbeeld maakte ook Bulgarije zich van de verplichtingen van het vredesverdrag van Neuilly vrij. Het voerde de algemeene dienstplicht weer in en schiep een modern leger. Met Turkije is de verhouding langen tijd zeer gespannen geweest. De Sovjet-Unie heeft steeds veel belangstelling voor het land en zijn bevolking aan den dag gelegd, doch de Bulgaren — hoe dankbaar ook voor de Russische hulp bij den strijd tegen de Turken — hebben zich steeds krachtig tegen communistische invloeden geweerd. Na de jongste sabotage-pogingen van Sovjet-valschermtroepen in het land kan wel aangenomen worden, dat de houding tegenover de Sovjet-Unie allesbehalve een vriendschappelijke is.

B. JAPAN. — Kabinet Konoje afgetreden - Minister van Oorlog Tojo, kabinetsformateur - Nieuw kabinet gevormd. —

Tokio, 16 Oct. (Domei) — Op 16 October om 20 u. 15 heeft het inlichtingenbureau medegedeeld, dat het kabinet-Konoje is afgetreden, omdat geen volledige instemming bestond ten aanzien van de voortzetting van de nationale politiek. Op verzoek van den keizer zal minister-president Konoje zijn functie blijven waarnemen, totdat hij nadere instructies heeft ontvangen.

De directeur van de afdeeling voorlichting der marine in het keizerlijk hoofdkwartier, kap. ter zee Hideo Hiraide, verklaarde tijdens een bespreking van de situatie, dat de Japansche vloot naar actie hunkert en dat het lot van het Japansche rijk afhangt van de acties op dit moment.

Tokio, 17 Oct. (D.N.B.) — Generaal Tojo, de minister van Oorlog in het afgetreden kabinet-Konoje, is belast met de vorming van een nieuwe Japansche regeering. Hij heeft de opdracht aanvaard.

Nieuw kabinet gevormd. — Tokio, 18 Oct. — Op 18 Oct. heeft de Japansche kabinetsformateur, generaal Tojo, zijn regeering voltooid.

De lijst van ministers ziet er als volgt uit:
Oorlog en Binnenlandsche Zaken: generaal Tojo.
Buitenlandsche en Overzeesche Zaken: Sjigenori Togo.
Marine: admiraal Sjigetaro Sjimada.
Financiën: Okinori Kaya.
Handel en Industrie: Sjinsoeke Kisji.
Spoorwegen en Verkeerswezen: vice-admiraal Ken Terajima.
De portefeuilles van Openbaar Welzijn, Landbouw, Boschwezen, Justitie en Opvoeding, alsmede de leiding van het plannenbureau der regeering blijven in dezelfde handen.
Directeur van het wetgevend bureau wordt Eitsji Morijama, kabinetssecretaris Naoki Hosjina, voorzitter van het inlichtingenbureau Masajoeki Tani. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Kabinet Konoje 4765 B.; Hiraide 4796 C.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Uit Iran werd verleden week gemeld, dat de Engelschen en Sovjets wanhopig zoeken naar den groot-moefti van Jeruzalem, die spoorloos verdwenen is. Generaal Wavell zou verklaard hebben: „Als we hem te pakken krijgen, wordt hij als een hond neergeschoten". De Engelschen hebben 20.000 pond sterling op zijn hoofd gezet.

Hadzj Mohammed Amin el Hoasseini stamt uit het geslacht der Hadzjemiden, een van de rijkste en aanzienlijkste Arabische families in Palestina, die zich directe nazaten van den grooten Profeet noemen. In 1895 geboren werd hij in Egypte opgevoed. Toen Turkije aan den wereldoorlog ging deelnemen, liet hij de colleges aan de universiteit van Cairo in den steek, trad in Turkschen dienst en streed als artillerieofficier tot de verovering van Palestina door de Britten. Verblind door de Engelsche beloften van een zelfstandig Groot-Arabië stelde hij zijn diensten aan het Britsche bestuur van Palestina ter beschikking. De gedane beloften werden niet nagekomen en uit den eens toegenegen medewerker groeide een verbitterde vijand van al wat Engelsch was. Wegens een poging tot het verwekken van sabotage en oproer werd hij bij verstek tot tien jaar tuchthuis veroordeeld. Hij wist naar Transjordanië te ontkomen, vanwaar hij in 1920 den tegenstand tegen de Engelschen stelselmatig organiseerde.

Groot-moefti van Jeruzalem

De Britten hadden veel last van hem en nadat verschillende hooge commissarissen vergeefs door hardheid geprobeerd hadden zijn verzet te breken, trachtte sir Herbert Simon meer door diplomatieke zachtheid te bereiken. Hij verleende Hoasseini in 1926 amnestie en benoemde hem tot groot-moefti van Jeruzalem en tot voorzitter van den oppersten Mohammedaanschen Raad. Hierdoor vereenigde hij in zijn persoon de hoogste functies, die in het Mohammedaansche Palestina te vergeven zijn.

Doch ook deze toeschietelijkheid kon Hoasseini niet bewegen zijn anti-Britsche campagne op te geven. Het werd van kwaad tot erger. In afwijking van zijn voorgangers hield hij zich niet met de veelvuldige stamveeten der Mohammedaansche grootheden op, doch ondernam alles, wat de zaak van de pan-islamitische beweging dienen kon. Wat tot dusverre plaatselijke overvallen van Engelsche wachtposten geweest waren, werden dank zij de groote geldmiddelen, waarover de moefti door zijn functie de beschikking kreeg, georganiseerde gevechten; boycots en stakingen namen hand over hand toe. En wat de Engelschen het meest vreesden, kwam tot stand — Hoasseini legde nauwe verbindingen tusschen de talrijke Mohammedaansche vorsten en stammen en wist steeds meer aanhang voor de pan-islamitische beweging te winnen.

In 1937 kwamen de Britten met hun befaamd geworden verdeelingsplan van Palestina, dat de belangrijkste gebieden aan geïmmigreerde Joden zou toewijzen. Op het Arabische protest daartegen, dat den vorm van een oproer aannam, antwoordde Engeland met harde tegenmaatregelen. De moefti moest in de heilige catacomben van de Omar-Moskee vluchten, waar een sterke lijfwacht hem voor het binnendringen van Engelsche soldaten beschermde. Vandaar ging hij naar de Libanon, waar hij dank zij de soepele houding van het Fransch-Syrische mandaatsbestuur voldoende vrijheid behield voor het voortzetten van zijn politieke activiteit.

De groot-moefti van Jeruzalem is een van de machtigste figuren in de Arabische wereld geworden. In het Nabije Oosten is zijn naam een wachtwoord, dat bij iederen Mohammedaan vertrouwen wekt. De verbittering, waarmee de Engelschen den vogelvrij verklaarden vervolgen, duidt eenigermate den afgrond aan, die beide partijen van een vergelijk scheidt. Men vermoedt, dat de moefti de wijk naar Afghanistan genomen heeft.

Volgens andere berichten verluidt, dat hij in Albanië een veilig onderkomen heeft gevonden.

(V. b. Groot-Moefti v. Jeruzalem 4841 B.)

B. NEDERLAND. — Eerste landdag van het Medisch Front - Belangrijke rede van den N.S.B.-leider, ir. A. A. Mussert. —

Nadat Zaterdag 18 Oct. op het hoofdkwartier der N.S.B. te Utrecht een verplichte kaderbijeenkomst van het medisch front was gehouden, gevolgd door een gemeenschappelijken maaltijd in hotel „Des Pays Bas" en een kameraadschapsavond in „De Dietsche Taveerne", opende 19 Oct. dr. F. Winters uit Kerkrade in hotel-restaurant „De Harmonie" te Maarssen de eerste landdag van dit front. Hierna spraken dr. Koenraad Keyer, leider van het front, over revisie en richting, arts C. C. A. Croin over de komende ordening der medische beroepen en de heer H. J. Woudenberg, commissaris van het N.V.V. over de sociaal-economische beteekenis van het Ziekenfondsbesluit.

Na een gemeenschappelijke koffietafel werden vervolgens zeven sectievergaderingen gehouden en wel voor artsen, tandartsen, dierenartsen, apothekers, verplegenden, paramedici en vroedvrouwen.

De groote landdagvergadering begon, onder groote belangstelling, om vier uur 's middags. Onder de talrijke aanwezigen merkten wij, behalve de hierna vermelde sprekers, op Obermedizinalrat dr. Reuter, Pharmazierat dr. Frey, dr. Weizel van het rijkscommissariaat, prof. Kreuz Wendedich von der Borne, de heer A. Brandes, vertegenwoordiger van den Beauftragte in de provincie Utrecht, ir. Huygen, secretaris-generaal der N.S.B., mr. dr. Kessler, adjudant van den leider der N.S.B. en vele andere hooge functionarissen der N.S.B.

's Middags verkreeg, na een inleidend woord van dr. F. Winters, den gewestelijken leider van het medisch front in Noord Brabant, Limburg en Zeeland, het eerst dr. S. J. Galjart, leider van de Nederlandsche ambulance voor het Oostelijk front, het woord. Bij de ambulance hebben zich zeer vele artsen aangemeld. Toch was het niet eenvoudig hieruit het noodige medische personeel te recruteeren, want de ambulance is zeer uitgebreid en heeft veel specialisten noodig. Zij bestaat uit drie eenheden, waarvan twee geleid worden door een chef-arts, een chirurg, een internist en een oogarts of een keel-, en neusarts. De derde, zeer groote afdeeling is de hygiënische, die, nu op groote deelen van het front de eigenlijke strijd reeds afgeloopen is, zeer belangrijk werk zal kunnen doen. Spr. dankte de leiding van het medisch front voor den ondervonden steun en deelde mede, dat 70 pCt. der leden van de ambulance tot de N.S.B. behooren (applaus).

Na een inleidend woord, waarin hij gezin, volk en ras als drie eenheden schetste van steeds hooger orde, en een minuut van stilte voor hen die voor den Führer, en het Germaansche ras, maar ook voor den leider en het Nederlandsche volk gevallen zijn, besprak dr. J. H. R. van der Pas, secretaris van het medisch front, de biologische ontwikkeling van ons volk. Aan de hand van een uitvoerig cijfermateriaal toonde hij aan, dat deze ontwikkeling allesbehalve gunstig verloopt. Het gemiddeld kindertal per gezin is gedaald van 5.1 in 1870 tot 3 in 1930. In Amsterdam en 's-Gravenhage is dit cijfer zelfs tot 2.1 gezakt. Daarbij is de opbouw van de wordende generatie zeer ongunstig: in het gezin van den onontwikkelden arbeider worden gemiddeld 4.9 kinderen geboren, in dat van den gekwalificeerden arbeider 3.8 en in dat van den intellectueel slechts 2.6. In de gezinnen van 23 professoren bleek het zelfs beneden de 2 te liggen! Zoo hebben wij een selectie naar den verkeerden kant en planten juist de meest waardevolle elementen zich het minste voort. Weliswaar is er nog een jaarlijksch geboorteoverschot van 100000 zielen, maar dit is in hoofdzaak aan het sterk gedaald sterftecijfer te danken.

Het geboortecijfer is echter van 36 op 19 per 1000 inwoners gezakt, en daar het sterftecijfer onherroepelijk weer moet stijgen — de menschen worden wel ouder, maar ze blijven immers sterfelijk — moet dat geboorte-overschot onherroepelijk binnenkort verdwijnen. En zoo wordt er roofbouw gepleegd op de bloem van ons volk: dit moet anders worden, juist zij, die op de maatschappelijke ladder stijgen, moeten groote gezinnen hebben.

Spr. wijdde tenslotte nog een woord aan het rassenprobleem. Het jodenprobleem is en wordt opgelost. Anders staat het met het indo-probleem. Dit is een zeer precaire materie, waarvan de studie ter hand zal worden genomen door politici, economen en biologen, waarna de conclusies in een gemeenschappelijk rapport zullen worden neergelegd.

Rede van Mussert. — Na een oogenblik van pauze betrad de leider van de N.S.B., ir. A. A. Mussert, wiens echtgenoote ook in de zaal aanwezig was, onder luide toejuichingen het spreekgestoelte.

Sprekers uitgangspunt was hierbij de geschiedenis van Europa. In de middeleeuwen zag men daar kleine, nog vrijwel autarkische gemeenschappen, „heerlijkheden", waarin en waartusschen het beperkte verkeer zich te voet of te paard afspeelde. Daarop volgden de grootere gemeenschappen: de hertogdommen en graafschappen. Deze gewestelijke gemeenschappen waren voortdurend in strijd met elkaar. In overeenstemming met deze grootere vormen had ook het verkeer toen reeds een grootere vlucht genomen en speelde zich af in diligence en trekschuit. Daarop volgen weer grootere gemeenschappen: de staten, en dan heeft intusschen ook het verkeer zich versneld en uitgebreid en doet de spoortrein zijn intrede.

Thans zijn wij, met dezen oorlog, in een nieuwe phase aangeland: nu worden continenten gevormd en nu is er ook het verkeersmiddel, dat deze continenten beheerscht: het vliegtuig. Het goede in deze steeds verder schrijdende ontwikkeling is, dat hiermede steeds grooter gebieden tot gemeenschappen uitgroeien en gepacificeerd worden. Wij Nederlanders zouden nu een oorlog tusschen Brabant en Gelderland als een dwaasheid beschouwen. Tot nu toe hebben de volkeren van Europa wèl met elkaar krijg gevoerd, maar de revolutie, die wij nu beleven, brengt in Europa een lotsverbondenheid, waarin geen oorlogen meer mogelijk zullen zijn.

Wijzelf hebben echter de tragiek van een oorlog, een oorlog tusschen broeders, in Mei 1940, nog moeten meemaken. Over eenige generaties zal men niet meer begrijpen, hoe de volkeren van één continent met elkaar oorlog hebben kunnen voeren.

Het nieuwe Europa wordt thans gevormd, want niet een tweede Versailles, maar een ware vrede zal na dezen oorlog komen, waarin wij in vrijheid zullen kunnen leven als deel van dat groote Germaansche blok, dat Duitschland, Nederland en Scandinavië tezamen zullen vormen. Dat wordt een volkerenfamilie zoo sterk, zoo goed georganiseerd, dat geen macht ter wereld zal kunnen wagen die aan te tasten. Want van welke zijde die aanval ook mocht komen, dan zullen allen als één man gereed staan om den vijand te keeren.
Willen wij als Nederlandsch volk in dat geheel een plaats innemen, dan zal die plaats afhankelijk zijn van de sterkte van ons volk in aantal en kwaliteit. Wij zouden, zegt spr., slechte Nederlanders zijn indien wij niet alles deden, wat in ons vermogen ligt, om dat volk zoo sterk en zoo gezond mogelijk te maken. Dat is de groote opgave van het medisch front. Als wij dat doen, zullen er over twee generaties 140 millioen Germanen zijn: 20 millioen Nederlanders, 20 millioen Scandinaviërs en 100 millioen Duitschers. Of die 20 millioen Nederlanders alle in één staatsverband zullen leven, staat niet aan mij, maar aan den Führer te beslissen.
Ons program is dus: naar de 20 millioen. Daarom moet voor ons een nieuw tijdperk beginnen, ons geboortecijfer moet weer omhoog! Dat groote cijfer hangt ten nauwste samen met welvaart en ruimte. Een opeenhooping van de bevolking tot 300 per km², waarvan 60 pct. in de steden, leidt vanzelf tot daling van het geboortecijfer. Er is dus voor ons volk een ruimtevraagstuk: de ruimte die wij noodig hebben om weer tot een behoorlijk geboorte-overschot te komen.
Maar het gaat niet alleen om de hoeveelheid. Wij hebben zoo juist gehoord, dat er is een selectie naar den verkeerden kant. Onder het oude regime waren er honderdduizenden werkloozengezinnen met vier tot acht en meer kinderen, die van tien tot zestien gulden in de week moesten leven. „Er is niet meer", zeide de toenmalige regeering. Maar er was toen wel geld om voor één krankzinnige ƒ 18 en voor een gevaarlijken krankzinnige zelfs ƒ 24 per week te besteden! Dat onder deze omstandigheden ons volk nog zoo gezond is gebleven, moet een wonder worden genoemd. Wanneer wij, aldus de heer Mussert, hier ook maar iets te zeggen krijgen, zullen wij aan deze wanverhouding een einde maken. Spr. ontvouwt daarop een program in vier punten.
Het eerste betreft het rassenprobleem. Voor het Joodsche ras bestaat dit probleem niet meer, want van Berlijn uit wordt dit probleem voor gansch Europa opgelost.
Wat de verhouding tot de Indische volken betreft, dit is geen medisch, maar een imperiaal vraagstuk, voor ons en voor geheel Europa. Natuurlijk zal het medisch front hier van advies kunnen dienen, maar het zal niet richtinggevend kunnen zijn, want dit is allereerst een politiek probleem. Ned. Indië is de belangrijkste kolonie van de geheele wereld, het behoud daarvan van het grootste belang.
Een derde zijde van het rassenprobleem is de bevordering van de groote gezinnen en de bestrijding van de voortplanting der minderwaardigen. Hier in Nederland zullen wij vrij rigoreus te werk moeten gaan, ook al maken de pastoors en de dominees nog zooveel bezwaar. Die verantwoording zal de staatsleiding op zich nemen. (Applaus). Ook op dit gebied zal het medisch front belangrijk adviseerend werk kunnen verrichten.
Het tweede punt is de volksgezondheid: de zorg voor zuigelingen en moeders, de hygiëniseering van voedsel, kleeding en werkplaats. Op dit gebied wordt het medisch front het leiding gevend orgaan voor ons gansche volk.
Wat de ziekenzorg betreft, deze is een individualistische aangelegenheid en zal dit moeten blijven. Op het gebied van de ziekenzorg zal de geneesheer volkomen de leiding hebben.
Het vierde punt betreft de leniging van onvermijdelijk menschelijk leed, ongeneeselijke zieken en krankzinnigen, en ook de verzorging van invaliden en ouden van dagen. Ook hier moeten wij helpen, ook waar medisch niets te bereiken is, omdat ons hart er om vraagt.
Wanneer echter een volk geen voldoende middelen heeft, om op al deze vier gebieden ten volle te helpen, dan hebben allereerst het gebied der volksgezondheid en de ziekenzorg hier recht op, keert men deze verhoudingen om, dan ontstaan er verkeerde toestanden.
Spr. is verheugd over de uitzending van een Nederlandsche ambulance naar het Oostfront, omdat zij een gelukkige demonstratie is van de lotsverbondenheid van het Nederlandsche en het Duitsche volk. Want wij staan aan den drempel van een nieuwen tijd. Iedere geboorte gaat met smart gepaard en deze oorlog is het geboortewee van het nieuwe Europa. Ook het Nederlandsche volk wil daarbij marcheeren. Wij doen onzen plicht, zoo eindigt spr., ondanks hen, die ons dit willen beletten. Daarom moge ook het medische front groeien en bloeien (langdurig applaus). (Het Vaderland - Nat. Dagblad - N.R.Crt.)

(V. b. Ned. Ambul. 4864 E.; ir. A. A. Mussert 4869 F.)

A. NEDERLAND. — Tentoonstelling „Eeuwig levende teekens" te Den Haag geopend. —

Den Haag, 15 October. — In aanwezigheid van vele autoriteiten, waaronder prof. dr. T. Goedewaagen en prof. van Dam, ondersecretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten en dat van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, opende de heer J. H. Feldmeyer, stichter van de Volksche werkgemeenschap, de tentoonstelling „Eeuwig levende teekens", welke in het Gemeente Museum gehouden wordt.
In zijn openingsrede wees de heer Feldmeyer er op, dat deze tentoonstelling gewijd is aan de volkseigen cultuur. Ons volk moet zijn eigen levensstijl weer terugvinden. De band met de voorwerpen uit het verleden, die thans tentoongesteld zijn, moet hersteld worden. De levensboomen, zonnespiralen, ingrunen en radkruisen zijn „eeuwig levende teekens", die spreken van het onoverwinnelijke geloof in ons volk in het eeuwige sterke leven.
Prof. dr. T. Goedewaagen hield een toespraak, waarin hij er o.a. op wees, dat de teekens waarmede onze voorouders de natuur en zichzelf hebben geduid, slechts schijndood zijn. Een nieuw zelfbewust geslacht trekt hen weer naar zich toe en zij openen perspectieven voor de bouwkunst, de beeldende kunsten en het kunstambacht, omdat zij de geboren dragers zijn van de oerteekenen van ons ras. Daarbovenuit gaat de ideologische beteekenis. Wij moeten ons bezinnen op de eeuwige teekens van ons ras, waarin de Noordsch-Germaansche mensch niet alleen gisteren zijn hoogste levensvisie heeft verbeeld, maar die hem ook straks de heilige runen zullen zijn, waarin het geheim des levens staat geboekstaafd.
(Vaderland) **(Vor. ber. Tentoonstellingen 4868 E.)**

B. NEDERLAND. — Staatsschuld - Leening van ƒ 500 millioen. —

Den Haag, 14 Oct. — Voor een nieuwe staatsleening ter grootte van ƒ 500 millioen werd de inschrijving opengesteld. De koers van uitgifte bedraagt 97½%, de rente 3½%.
Op 31 December 1940 bedroeg de Nederlandsche staatsschuld ƒ 4.964 millioen, waarvan ƒ 3.587 millioen geconsolideerde en ƒ 1.377 millioen vlottende schuld. (Fin. Archief)

(Vor. ber. Staatsleeningen 4554 F.)

C. NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Scheuren van grasland. —

Den Haag, 14 Oct. — Betreffende het scheuren van grasland ten behoeve van oogst 1942 maakt de Regeeringscommissaris voor de Bodemproductie het volgende bekend:
Voor iederen gebruiker van grasland wordt de gelegenheid opengesteld vóór 13 November 1941 op te geven, welke oppervlakte door hem gescheurd zal worden ten behoeve van den oogst 1942.
De op deze wijze aangegeven perceelen komen voor een scheurpremie in aanmerking, welke, indien deze oppervlakte extra met aardappelen wordt bebouwd, ƒ 200.— bedraagt; voor andere niet beperkte gewassen is deze premie ƒ 125.— per ha. Indien voor 15 November 1941 onvoldoende wordt opgegeven, zal verplichte scheuring worden opgelegd; scheurpremie voor deze aan te wijzen perceelen zal niet worden verstrekt.
(N. R. Crt.)

(V. b. Landbouw 4841 G.; Voedselvoorz. 4786 E.)

D. NEDERLAND. — Sport - K. J. J. Lotsy verzoekt ontslag als gevolmachtigde. —

's-Gravenhage, 14 Oct. — De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming heeft den heer K. J. J. Lotsy op diens verzoek eervol en onder dankzegging voor de vele bewezen diensten ontslag verleend uit zijn functie als gevolmachtigde voor de sport. Het door den heer Lotsy gevraagde ontslag houdt verband met zijn zeer drukke werkzaamheden.
Vanaf 1 November a.s. zal de heer J. de Valk Jr. te Amsterdam, nu de heer H. A. Stuling afwezig is, alleen als gevolmachtigde voor de sport optreden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. K. Lotsy 4771 E.)

E. ENGELAND. —

IRAK. — **Regeering afgetreden.** — 15 Oct. — Het kabinet Madfai is afgetreden. De Engelsche regeering eischte van de regeering de opheffing en ontwapening van verscheidene regimenten.

SYRIE. — **Anti-Britsche opstand.** — Ankara, 16 Oct. (A.N.P.) — De onlusten in het N.O. van Syrië hebben het karakter van een openlijken opstand aangenomen. Ten einde deze opstandige beweging den kop in te drukken hebben de Britsche autoriteiten naar deze streken een strafexpeditiecorps gezonden, dat reeds meer dan 20 dorpen platgebrand heeft.

IRAN. — **Sjah Riza Pahlevi naar Mauritius gedeporteerd.** — Berlijn, 17 Oct. (D.N.B.) — De voormalige sjah van Iran, Riza Pahlevi, is volgens een officieel Engelsch bericht naar Mauritius overgebracht. Als motiveering wordt opgegeven, dat het verblijf van den gewezen sjah op dit eiland als gevolg van den oorlogstoestand wenschelijk geacht wordt.

TRANSJORDANIE. — **Britsch aanbod aan Ibn Saoed.** — Adana, 17 Oct. (D.N.B.) — De Britsche ambassade te Caïro heeft door bemiddeling van een speciaal gevolmachtigde aan koning Ibn Saoed het aanbod gedaan, zijn zoon Feisal uit te roepen tot koning van Vereenigd Syrië, Transjordanië en het Arabische deel van Palestina. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Iraksch kabinet 4715 B.; Syrië 4851 E.; Keizer van Iran 4835 C.; Transjordanië 4708 A.)

A. SOVJET-UNIE. — Britsche troepen in Archangel. Londen, 15 Oct. (United Press) — Naar men hier verneemt is een aantal Britsche soldaten in Archangel aangekomen. In tegenspraak met de verbreide geruchten, verklaart een S.P.T. bericht uit Londen, dat aldaar officieel wordt medegedeeld, dat het hier gaat om slechts eenige honderden soldaten, die een materiaaltransport hebben begeleid.

De Berlijnsche correspondent van de N.R.Crt. telefoneerde 16 October aan zijn blad, dat het bericht omtrent de aanwezigheid van Britsche troepen te Archangel in Berlijn geen verrassing heeft veroorzaakt. Een groot militair belang meent men in een eventueele expeditie aldaar niet te hoeven zien, daar Archangel op ruim 1000 Km. afstand van het oorlogsterrein ligt en bovendien de weersomstandigheden het optreden der Engelschen ten zeerste zouden bemoeilijken. Men ziet er eerder een propagandistische dan een militaire manoeuvre in.

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Engeland—Sovjet-Unie 4867 E.)

B. NEDERLAND. — Vredegerechtshof - Militaire leden - Ir. J. P. G. van Velzen, advocaat-generaal te 's-Hertogenbosch - Mr. J. Feitsma, procureur-generaal te Amsterdam. —

's-Gravenhage, 17 Oct. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie zijn benoemd tot militair lid van het Vredegerechtshof: de luitenant-generaal b.d. H. A. Seyffardt te 's-Gravenhage, de luitenant-generaal b.d. W. J. D. Havelaar te Ede, de kapitein der infanterie T. C. van Dierendonck te Bloemendaal en de kapitein der infanterie N. A. J. E. Hofman te Amsterdam.

Mr. J. P. G. van Velzen advocaat-generaal te 's-Hertogenbosch. — 's-Gravenhage, 20 Oct. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie van 17 October is benoemd tot advocaat-generaal bij het gerechtshof te 's-Hertogenbosch, mr. J. P. G. van Velzen, advocaat en procureur te 's-Gravenhage.

Mr. J. Feitsma, procureur-generaal te Amsterdam. — 's-Gravenhage, 21 Oct. — De Rijkscommissaris heeft aan den procureur-generaal te Amsterdam, mr. J. A. van Thiel, pensioen verleend. In zijn plaats is mr. J. Feitsma, rechter aan de arrondissementsrechtbank te Groningen, tot procureur-generaal te Amsterdam benoemd. (Telegraaf) **(V. b. Vredegerechtshof 4797 E; Rechterl. Macht 4864 F.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — De hulp aan Engeland - Torpedojager „Kearny" door torpedo getroffen - Wijziging der neutraliteitswet - Amerikaansche troepen op IJsland - Voorstel tot herroeping neutraliteitswet ingediend. —

New York, 15 Oct. (D.N.B.) — Op aanwijzing van Roosevelt stelt het ministerie van Buitenlandsche Zaken der V. S., naar International News Service verneemt, pogingen in het werk, om van de Engelschen spoedig toestemming te verkrijgen voor een overeenkomst, waarbij de schadeloosstellingen voor de aan Engeland krachtens de machtigingswet geleverde materieele hulp, bindend worden vastgelegd. De Amerikaansche regeering verlangt als tegenwaarde het recht van „gebruik" van alle steunpunten van het geheele Britsche empire, overal en te allen tijde, en wel met inbegrip van de steunpunten, welke Engeland eventueel in de toekomst nog zou verkrijgen. De tweede voorwaarde is de coördinatie van de Britsche handelspolitiek met het door Hull ingevoerde systeem van onbepaalde en zooveel mogelijk onbeperkte meestbegunstiging. De Britsche regeering zou op deze voorstellen, welke zij begin September heeft ontvangen, tot dusver nog niet geantwoord hebben.

Torpedojager „Kearny" door torpedo getroffen. — Washington, 17 Oct. (D.N.B.) — Overeenkomstig de door Roosevelt geleide oorlogspropaganda maken de bladen in sensationeelen opmaak en met commentaren melding van een mededeeling van het ministerie van Marine, volgens welke een Amerikaansche torpedobootjager op 300 kilometer ten Zuidwesten van IJsland door een torpedo getroffen zou zijn. De jager is, aldus deze mededeeling, slechts licht beschadigd en kon de reis op eigen kracht voortzetten.

Berlijn, 18 Oct. (A.N.P.) — In Berlijn geeft men geen commentaar op de van Amerikaansche zijde gemelde z.g. torpedeering van den torpedojager „Kearny", daar tot op dit oogenblik authentieke berichten over de werkelijke toedracht niet beschikbaar zijn. Toch gelooft men in politieke kringen alhier, dat het niet oninteressant is te wijzen op het feit, dat een dergelijk bericht uitgegeven wordt op het oogenblik, dat de debatten in den Senaat worden gehouden over wijziging der neutraliteitswet. Zonder op de toedracht als zoodanig in te gaan, gelooft men te kunnen constateeren, dat het incident met den torpedojager Roosevelt en zijn raadgevers gelegen kwam om het gewenschte stemmenresultaat tot wijziging der neutraliteitswet te veroorzaken.

Wijziging der neutraliteitswet. — Oct. — Pres. Roosevelt richtte een boodschap tot het congres, waarin hij een wijziging in de neutraliteitswet voorstelt. Deze wijziging heeft betrekking op de bewapening van Amerikaansche koopvaardijschepen en op de opheffing van het verbod om de oorlogszônes te bevaren. De Amerikaansche regeering zou 900 handelsschepen willen bewapenen.

Washington, 18 Oct. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden heeft heden met 259 tegen 138 stemmen zijn goedkeuring gehecht aan het wetsontwerp tot wijziging der neutraliteitswet. Het ontwerp gaat thans naar den Senaat.

Amerikaansche troepen op IJsland. — 18 Oct. — De minister van Oorlog, Stimson, heeft in een brief aan senator Vandenberg verklaard, dat de Engelsche troepen op IJsland langzaam aan zullen worden vervangen door Amerikaansche. Binnenkort zal dus alleen een Amerikaansch garnizoen op IJsland aanwezig zijn.

Voorstel tot herroeping neutraliteitswet ingediend. — Washington, 21 Oct. (D.N.B.) — Drie republikeinsche senatoren, te weten Bridges, Austin en Gurney, hebben Maandagmiddag officieel een wetsvoorstel ingediend om de geheele neutraliteitswet te herroepen. (Das Reich - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Ver. Staten—Engeland 4864 B.; Scheepvaart 4858 C.; IJsland 4820 A.; Neutraliteitswet 4218 B.)

D. FRANKRIJK. — Daladier, Blum en Gamelin veroordeeld tot vestingstraf - Pierre Cot bij verstek veroordeeld - Guy-la-Chambre en Jacomet schuldig bevonden - Radiorede van Pétain - De telastelegging. Vichy, 16 Oct. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft Leon Blum, Daladier en Gamelin tot vestingstraf veroordeeld. Zij zijn overgebracht naar Pourtalet in het departement Hautes Pyrenées. De straf is voor onbepaalden duur opgelegd; het gerechtshof van Riom zal het definitieve vonnis vellen en den duur van de vestingstraf bepalen. Pierre Cot, de vroegere minister van Luchtvaart, werd bij verstek eveneens tot vestingstraf veroordeeld.

Hoewel Paul Reynaud en Georges Mandel nog niet in staat van beschuldiging zijn gesteld, zullen ook zij naar Pourtalet worden overgebracht.

In een radiorede heeft maarschalk Pétain zijn beslissing gemotiveerd. Hij wees er o.m. op, dat het vonnis, dat te Riom zal worden uitgesproken, het einde zal zijn van een der smartelijkste perioden in het leven van Frankrijk. De Fransche staatschef verklaarde, dat het voor hem veel eenvoudiger zou zijn geweest indien hij de juridische procedure had gevolgd. Hij meende evenwel, ook hier de verantwoordelijkheid voor de beslissing op zich te moeten nemen.

De telastelegging. — Vichy, 17 Oct. (D.N.B.) — De politiek-juridische raad heeft op grond van de aanklacht van het Opperste Gerechtshof te Riom, maarschalk Pétain straffen voorgesteld voor de beklaagden Daladier, Gamelin, Léon Blum, Pierre Cot, Guy-la-Chambre en Jacomet. Wat Daladier betreft wordt opgemerkt, dat Frankrijk onder zijn regeering zonder voldoende voorbereiding en zonder dat de opperste krijgsraad om advies was gevraagd, in den oorlog is gegaan. Er is geconstateerd, dat alle voor de militaire voorbereiding van Frankrijk noodzakelijke maatregelen volkomen gefaald hebben. Verder wordt Daladier ten laste gelegd: slechte organisatie van het opperbevel, onderwerping aan politieke invloeden, levering van talrijke vliegtuigen aan het Spaansche Volksfront, alsmede tal van andere vergrijpen, die in verband met de genoemde handelingen staan. Ten gevolge van deze tekortkomingen heeft Frankrijk zich in den oorlog moreel en materieel ontwapend en zonder de onmisbare middelen voor de tenuitvoerlegging van zijn taak gesteld gezien. Daladier heeft zijn ambtelijke plichten verzaakt. Voorgesteld wordt, hem naar een vesting over te brengen.

Den chef van den generalen staf, generaal Gamelin, wordt ten laste gelegd, dat hij uit gebrek aan energie en karakter een toeneming van de fouten bij de bewapening en de oorlogsvoorbereiding heeft toegelaten en in den loop van den oorlog door zijn catastrophale beslissingen het commando gedesorganiseerd heeft. Wegens deze verzaking van zijn ambtsplichten wordt overbrenging van generaal Gamelin naar een vesting voorgesteld.

Léon Blum heeft, naar de politiek-juridische raad constateert, zijn plicht verzaakt en verzuimd, de bewapeningsindustrie den impuls te geven, dien de toestand vereischte. Met zijn autoriteit heeft hij de onheilzame werkzaamheid van zijn ministers Dala-

dier en Pierre Cot gedekt. Hervormingen van de arbeidsordening heeft hij tot instrumenten van den klassenstrijd gemaakt en de moreele kracht van het land op gevaarlijke wijze verzwakt.
Hij heeft Frankrijk in het verderf gestort. Voorgesteld wordt, hem naar een vesting over te brengen.
Pierre Cot heeft, zoo wordt verklaard, tijdens de beide malen, dat hij minister van Luchtvaart was, ondanks herhaalde waarschuwingen, verzuimd Frankrijk het luchtwapen te geven, dat de toestand vereischt had. Hij heeft de luchtmacht gedesorganiseerd, het gebrek aan discipline begunstigd en de belangen van het land aan zijn partij-politieke ideeën opgeofferd. Door leugenachtige verzekeringen heeft hij getracht het parlement en het land te misleiden, hoewel Frankrijks veiligheid op niet meer te herstellen wijze gecompromitteerd was. Pierre Cot zou derhalve, wanneer hij in Frankrijk zou zijn, in een vesting opgesloten moeten worden.
Ook bij Guy-La-Chambre en Jacomet constateert de politiek-juridische raad plichtsverzaking, die echter in beide gevallen niet zoo zwaar weegt, dat art. 7 van de Grondwet van toepassing is. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Arrestaties 4454 C.; Pétain 4842 G.)

A. ROEMENIE. — Odessa ingelijfd - Jacobi chef van den Generalen staf. —

Boekarest, 19 Oct. (D.N.B.) — Bij een uit het groote hoofdkwartier gedateerd decreet van den leider van den Roemeenschen staat, maarschalk Antonescu, is Odessa ingelijfd bij het Roemeensche grondgebied.
Jacobi chef van den grooten generalen staf. — Ter vervanging van den voor eenigen tijd gesneuvelden generaal Joanitziu werd Jacobi, tot dusverre minister van Landsverdediging benoemd tot chef van den grooten generalen staf.
(Telegraaf - Archiv der Gegenwart)

(Vor. ber. Odessa 4870 A.; Legerleiding 4841 F.)

B. JAPAN. — Richtsnoeren - Radiorede van minister Togo - Hervatting onderhandelingen met Amerika. —

Richtsnoeren. — Tokio, 18 Oct. (D.N.B.) — De minister-president Tojo heeft de richtsnoeren van de Japansche politiek als volgt samengevat:
1. Geslaagde beëindiging van het Chineesche conflict.
2. Totstandbrenging van de groot-Aziatische gemeenschappelijke levensruimte als bijdrage tot den wereldvrede.
3. Naar buiten versterking van de betrekkingen met de asmogendheden.
4. Naar binnen versterking van de oorlogsstructuur en mobilisatie van alle krachten.

Radiorede van minister Togo. — Tokio, 20 Oct. (Domei). — De nieuwe Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Sjigenori Togo, heeft een radiorede gehouden tot het Japansche volk, waarin hij uiting gaf aan zijn vastberadenheid, zich van zijn taak te kwijten. Het diplomatieke doel van Japan is gelegen in het behoud en de bevordering van den wereldvrede, aldus Togo. Het bestaan en prestige van Japan staan op het spel, en Japan moet deze hardnekkig verdedigen en zijn historische taak vervullen. Door de versterking van de samenwerking tusschen diplomatie en leger, en met inachtneming van de realiteit en met vertrouwen in zichzelf, zal de Japansche diplomatie zoowel bijdragen tot de welvaart als tot den wereldvrede. Indien Japan in deze houding volhardt en de rechtvaardigheid blijft betrachten, is het duidelijk, dat Japan de moeilijkheden en aanvallen te boven zal komen en zijn welvaart zal ontplooien.

Hervatting onderhandelingen met Amerika. — Tokio, 21 Oct. (D.N.B.) — De „Tokio Asahi Sjimboen" publiceert een speciaal bericht uit Washington, volgens hetwelk aldaar verkregen inlichtingen melden, dat de onderhandelingen tusschen Japan en de Ver. Staten binnenkort hervat zullen worden.
(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Kab. Tojo 4871 B.; Japan—Ver. St. 4869 G.)

C. NEDERLAND. — Doodstraf op sabotage. —

Den Haag, 18 Oct. — De Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied tot bestrijding van sabotagehandelingen luidt als volgt:
Duitschland strijdt voor de toekomst van Europa tegen de vijandelijke machten. Deze strijd eischt het onverbiddelijk neerslaan van alle pogingen tot tegenwerking. Op grond van paragraaf 5 van het decreet van den Führer over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland van 18 Mei 1940 bepaal ik derhalve:
Artikel 1. — (1) Hij die opzettelijk een ingevolge geldende rechtsvoorschriften strafbaar feit pleegt, hetwelk tot oogmerk heeft dan wel aanleiding kan geven tot het in gevaar brengen van de openbare orde of van de veiligheid van het openbare leven in het bezette Nederlandsche gebied, wordt als saboteur gestraft met den dood.
(2) Poging tot en deelneming aan het strafbaar feit zijn op gelijke wijze strafbaar als het voltooide strafbaar feit.
(3) Is in uitzonderingsgevallen, waarin bijzondere, in den persoon van den verdachte gelegen gronden tot vermindering der strafbaarheid bestaat, de doodstraf bovenmatig te achten (nicht angemessen), dan wordt als straf levenslange tuchthuisstraf of tuchthuisstraf van ten minste 10 jaren opgelegd.
(4) De rechter bepaalt de wijze waarop de doodstraf wordt ten uitvoer gelegd.
Artikel 2. — (1) Tot kennisneming van de in artikel 1 bedoelde strafbare feiten is het Duitsche hooggerechtshof als bijzondere rechtbank (Sondergericht) bij uitsluiting bevoegd.
(2) Het tijdstip, waarop de terechtzitting wordt gehouden, wordt bepaald zonder inachtneming van termijnen.
(3) De telastelegging kan mondeling geschieden. Een uittreksel van de telastelegging wordt opgenomen in het procesverbaal der zitting.
(4) De voorschriften betreffende de bevoegdheid van den Duitschen krijgsraad en van de bijzondere rechtbank voor strafzaken voor leden der S.S. en voor de leden der politie-organisaties met een bijzondere taak blijven onaangetast. Hetzelfde geldt ten aanzien van de in paragraaf 11 der verordening no. 52/1940 betreffende de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken, zooals deze is gewijzigd bij verordening no. 123/1941, bedoelde mogelijkheid tot verwijzing van bepaalde strafzaken naar de bijzondere rechtbank voor de S.S.
Artikel 3. — Indien ter terechtzitting is gebleken, dat het strafbaar feit niet aan de omschrijving van artikel 1 voldoet, wordt de zaak verwezen naar den gewonen rechter.
Artikel 4. — Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. (Verordeningenblad No. 43, 17 Oct. 1941)

Toelichting van het Rijkscommissariaat. — Het Duitsche rijk strijdt voor de toekomst van Europa tegen de vijandelijke machten. Deze strijd eischt het onverbiddelijk neerslaan van alle pogingen tot tegenwerking. De in het buitenland hun misdadigen arbeid verrichtende oorlogsophitsers, tot welke ook vroegere leidende Nederlandsche persoonlijkheden behooren, hebben hun laatste hoop op den aanval der bolsjewieken tegen het Duitsche rijk gevestigd.
Op misdadige wijze trachten zij de bewoners der onder de bescherming der Duitsche weermacht staande gebieden tot sabotagehandelingen op te hitsen, om daardoor de kracht van het rijk in den huidigen strijd, die beslissend is over de toekomst der Europeesche cultuur en beschaving, te verzwakken.
In het algemeen heeft de Nederlandsche bevolking haar bezonnenheid bewaard. Eenige onverantwoordelijke, opgehitste en misleide elementen hebben zich evenwel in den laatsten tijd er toe laten verleiden om strafbare feiten te plegen, welke tot oogmerk hadden of aanleiding konden geven de openbare orde en de veiligheid van het openbare leven, in het bijzonder de ongestoorde economische ontwikkeling, de arbeidsvrede, de grondstoffen- en verzorgingspositie der bevolking in gevaar te brengen. Met betrekking tot den strijd, dien het Duitsche Rijk voor een nieuw Europa tot de eindoverwinning voert, heeft de rijkscommissaris maatregelen getroffen om alle dergelijke pogingen tot sabotage onverbiddelijk neer te slaan. Daardoor wordt de beteekenis van de heden in werking getreden verordening no. 195/1941 betreffende het afweren van sabotagehandelingen gekenmerkt. Hij die een volgens de geldende rechtsvoorschriften strafbaar feit pleegt, hetwelk tot oogmerk heeft of wel aanleiding kan geven tot het in gevaar brengen van de openbare orde of van de veiligheid van het openbare leven, wordt op grond van artikel 1 van deze verordening als saboteur met den dood gestraft.
In de toekomst kan derhalve in alle gevallen de doodstraf worden uitgesproken, wanneer de daad naar haar uitwerking de openbare orde of de veiligheid van het openbare leven dermate in gevaar brengt, dat de dader als algemeen gevaarlijke saboteur beschouwd moet worden — onverschillig of hierbij sprake is van bijv. Duitschvijandige handelingen, van het vervaardigen of verspreiden van Duitschvijandige geschriften of andere Duitschvijandige voorwerpen, van strafbare benadeeling van de ongestoorde economische ontwikkeling, van de vernietiging of beschadiging van belangrijke bedrijfsinstallaties of van inrichtingen of zaken, die bestemd zijn voor industrieele-, landbouw-, of verkeersdoeleinden. Hetzelfde geldt voor het in strijd met de voorschriften achterhouden van voorraden of de niet-aflevering van voorwerpen die tot algemeen gebruik dienen en waarvan de aflevering verplicht is en evenzoo kan de oneconomische vernietiging of onbruikbaarmaking van dergelijke voorraden of voorwerpen, de overtreding van prijsvoorschriften, overmatige bevoorrading (hamsteren), verboden slachtingen, zwarte handel, of ongeoorloofde handel in distributiebonnen en -kaarten, alsmede vervalsching daarvan, het uitspreken der doodstraf tengevolge hebben.
Er zij uitdrukkelijk op gewezen, dat deze opsomming niet volledig is, daar artikel 1 der verordening alle strafbare feiten omvat. De nieuwe verordening schept de gelegenheid om tegen ernstige delicten van alle soorten, voor zoover het sabotagedaden zijn, met de strengste straf op te treden, welke het strafrecht kent.

Volgens de bepalingen der verordening kan de doodstraf niet alleen worden toegepast op den saboteur zelf, maar eveneens op uitlokkers, mededaders en — waarop in het bijzonder de aandacht gevestigd zij — medeplichtigen. In de eerste plaats echter staat dengene, die in eenigerlei vorm tot sabotage uitlokt of aanspoort de doodstraf te wachten. Het maakt ook geen verschil of een voltooid strafbaar feit of slechts een strafbare poging bestaat. Hierbij worden in het bijzonder ouders en opvoeders gewaarschuwd, dat krachtens de Duitsche, in het bezette Nederlandsche gebied toepasselijke voorschriften, ook tegen jeugdige personen boven de 16 jaar de doodstraf kan worden toegepast.

Tot kennisneming van sabotagehandelingen is de bij het Duitsche hooggerechtshof ingestelde bijzondere rechtbank bij uitsluiting bevoegd, behoudens de bevoegdheden der krijgsraden of S.S.-rechtbanken volgens de algemeene voorschriften. De bijzondere rechtbank zal onmiddellijk in werking treden en volgens een zeer verkorte procedure werken, tegen zijn vonnissen staan geen rechtsmiddelen open.

De nieuwe verordening dient ter handhaving van rust en orde, van de ongestoorde binnenlandsche economische ontwikkeling, van de beveiliging der voedselpositie en van een rechtvaardige verdeeling der belangrijkste goederen. Zij dient daarom in de eerste plaats de belangen der vredelievende en arbeidzame bevolking, die er recht op heeft onvoorwaardelijk en onder alle omstandigheden tegen saboteurs beschermd te worden.

(Vaderland) **(Vor. ber. Sabotage 4488 E.)**

A. ENGELAND. — Legerleiding - Conferentie in Singapore. —

Oct. — Naar officieel wordt medegedeeld zijn de Engelsche strijdkrachten in het nabije en midden-Oosten thans als volgt opgesteld: Een uit twee legers bestaande legergroep Noord, die Syrië en Palestina omvat; een eveneens uit twee legers bestaande legergroep West, die Egypte en de westelijke woestijn omvat. Generaal Auchinleck is de opperbevelhebber der beide legergroepen. De legergroep Noord staat onder bevel van Sir Henry Maitland Wilson en aangenomen wordt, dat de westelijke legergroep onder bevel van generaal Cunningham zal komen te staan. Tot den nieuwgevormden krijgsraad voor het nabije Oosten zullen de drie bevelhebbers, de Britsche diplomatieke vertegenwoordigers in Caïro en Bagdad, de gouverneurs van Cyprus en Aden, alsmede de hooge commissaris voor Palestina behooren. Sir Archibald Wavell blijft als tot dusver opperbevelhebber in Britsch-Indië; echter staan de bezettingstroepen in Irak en Iran ook onder zijn bevel. Wavell heeft in Teheran besprekingen gevoerd met den commandant van de Sovjettroepen, generaal Movikow en in Bagdad met den bevelhebber der Britsche troepen in het nabije Oosten, generaal Auchinleck. Medegedeeld wordt, dat deze besprekingen sloegen op een gemeenschappelijke verdediging van den Kaukasus en een nauwe samenwerking van Indië met het midden-Oosten. Het tegen de As gerichte front strekt zich thans uit van Syrië tot aan den linkervleugel der Sovjetmacht in Irak en Iran.

Conferentie in Singapore. — Oct. — In Singapore heeft een conferentie plaats gehad, waaraan de speciale vertegenwoordiger der Engelsche regeering voor het verre Oosten, Duff Cooper, de Britsche opperbevelhebber in het verre Oosten, Sir Robert Brooke-Popham, de Engelsche admiraal Sir Geoffrey Layton, de Engelsche gezant in Tsjoengking, Clark Kerr, de Engelsche gezant in Thailand, Sir Josiah Crosby, de vertegenwoordiger van Australië te Londen, Sir Earle Page en de gouverneur van Singapore, Thomas, deelnamen. Onmiddellijk na deze bijeenkomst vloog Brooke-Popham naar Manilla, waar besprekingen met de Amerikanen werden gehouden. Daarbij waren aanwezig de bevelhebber der Ver. Staten in het verre Oosten, McArthur, de commandant van de Aziatische vloot, Admiraal Hart en generaal McRuder, leider der Amerikaansche militaire missie in Tsjoengking. Naar in de pers wordt medegedeeld zou bij deze besprekingen niet alleen de strategische positie der Philippijnen en de Engelsch-Amerikaansche samenwerking in het zuidelijk deel van den Atlantischen Oceaan, doch ook de ondersteuning van China zijn behandeld.

(Archiv der Gegenwart) **(Vor. ber. Gen. Wavell 4746 G.)**

B. FRANKRIJK. — Koloniën - Pres. Roosevelt conspireert met De Gaulle. —

Oct. — In Brozaville in Fransch Equatoriaal Afrika is een militaire missie van de regeering der Ver. Staten aangekomen. De chef der missie is overste Harry Francis Cunningham van den generalen staf der Ver. Staten; verder behooren tot de delegatie luitenant-kolonel Mitchell van het marine luchtwapen en Lawrence Taylor van het Amerikaansche staatsdepartement, die vroeger deel uitmaakte van de Amerikaansche legatie te Parijs. Het doel der missie bestaat volgens een mededeeling van United Press in het onderzoeken van verschillende militaire en economische problemen, die van belang zijn voor de Ver. Staten en de met generaal De Gaulle samenwerkende Fransche gebieden.

De invloed van De Gaulle strekt zich uit over vijf equatoriale koloniën, t.w. Kameroen, Tsaad, Gaboen, Midden-Congo en Oebangi tot aan het massief van Tibesti.

Van Duitsche zijde wordt er op gewezen, dat reeds voor eenigen tijd berichten over een aanbod van steunpunten in Fransch West- en Noord-Afrika door De Gaulle aan de Ver. Staten openbaar gemaakt werden en dat de bedoelde militaire missie waarschijnlijk ten doel heeft, deze plannen nader uit te werken. Roosevelt conspireert daartoe met den verrader De Gaulle, hoewel hij met de regeering te Vichy officieele diplomatieke betrekkingen onderhoudt. (Archiv der Gegenwart - Das Reich)

(Vor. ber. De Gaulle 4845 E.)

C. BELGIE. — Strafmaatregelen tegen onwillige boeren. —

19 Oct. — De correspondent van „Het Vaderland" te Brussel meldt: Naar het tijdschrift Volk en Bodem, orgaan van de landbouwerscorporatie, mededeelt, bedraagt het aantal boeren, dat zich wegens onvolledige levering van vee, graan, aardappelen enz. voor het strafgerecht zal hebben te verantwoorden, niet minder dan 60.000. Tot nog toe werden zij met geldboeten van 500 francs voor 100 kilo niet ingeleverde waar gestraft. Deze boete is nu op 5000 francs per 100 kilogram aan de voedselvoorziening onttrokken graan en 1000 francs voor 100 kilogram aardappelen gebracht. (Vaderland)

(Vor. ber. Boerenwacht 4796 D.)

D. CURAÇAO. — Bezet door de Ver. Staten. —

Madrid, 20 Oct. (A.N.P.) — Het Madrileensche dagblad „Informaciones" deelt mede, dat het Nederlandsche eiland Curaçao, dat door de Nederlandsche emigrantenregeering destijds aan Engeland werd uitgeleverd, thans door Amerikaansche troepen zal worden bezet.

Op Curaçao zijn groote petroleumraffinaderijen gevestigd, waar de uit Venezuela afkomstige olie wordt verwerkt en beteekent dus voor de Ver. Staten een zeer waardevol steunpunt.

(Telegraaf)

(Vor. ber. Curaçao—Ver. Staten 3764 D.)

E. NEDERLAND. — Tentoonstelling „Der Soldat in Holland" te Den Haag geopend. —

Den Haag, 15 October. — De op initiatief en onder protectoraat van den bevelhebber der weermacht in Nederland, den generaal der vliegers Fr. Christiansen georganiseerde tentoonstelling van fotografieën „Der Soldat in Holland" werd 15 October met toespraken van den generaal-majoor Schwabedissen, chef van den staf der weermacht hier te lande, en van den rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, in de Gothische zaal te Den Haag geopend. De tentoonstelling geeft een beeld van de schoonheid van ons land en hoe de kijk van den Duitschen soldaat hierop is. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Tentoonstellingen 4873 A.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Samenwerking met de Ver. Staten op scheepvaartgebied - Mr. D. Fock overleden. —

Berlijn, 16 Oct. — Volgens D.N.B. heeft de zender Batavia gisteren medegedeeld, dat op een conferentie tusschen vertegenwoordigers van het departement van Economische Zaken en de marinecommissie der V.S. een overeenkomst is gesloten over samenwerking in scheepvaartaangelegenheden. Het departement zal de Amerikaansche instanties voortdurend op de hoogte houden van de ter beschikking staande tonnage en de vrachten.

Mr. D. Fock overleden. — 19 Oct. — In den ouderdom van 83 jaar is 18 Oct. te 's-Gravenhage overleden mr. D. Fock, oud-minister van Koloniën en van 1921—1926 gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië. (N. R. Crt. - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Ned. Oost-Indië—Ver. Staten 4803 B.)

G. NEDERLAND. — Onderwijs - Opvoedersgilde te Amsterdam bijeen - Dr. P. Terpstra benoemd aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam - Scholen te Groningen wegens kinderverlamming gesloten - Museum te Doorn. —

18 Oct. — In „Krasnapolsky" te Amsterdam heeft 18 Oct. het district Amsterdam van het opvoedersgilde een drukbezochte vergadering gehouden.

De leider van het district, dr. A. Kooijmans, sprak een openingswoord.

Hierna hield de rector van de Deutsche Oberschule te Den Haag, dr. E. Honsberg, een inleiding over de „bestaanvoorwaarden en de opgaven der geschiedenis als wetenschap en onderwijsvak". Hij betoogde daarin, dat de leeraar en de geschiedenisleeraar in het bijzonder bij het doceeren der geschiedenis zich een vijfledig doel voor oogen moet stellen,

omvattende: de opvoeding tot de volksgemeenschap, de opvoeding tot den dienst voor volk en vaderland, de opvoeding tot de rijksgedachte, de opvoeding tot den nationalen trots op grondslag van het germanendom en de opvoeding tot het rasbewustzijn.
Na de pauze sprak het hoofd van het opvoedersgilde, prof. dr. R. van Genechten, over „een jaar opvoedersgilde". Hij gewaagde van wat is bereikt in het eerste bestaansjaar van het gilde, dat intusschen is gegroeid van 200 tot 2000 leden. Thans is de tijd gekomen, zoo zeide spr. o.m., om te beginnen met de hervorming van het onderwijs in nationaal-socialistischen zin. Het Duitsch is nu als tweede taal op de scholen aangewezen. De vrees van sommige zijden hierover geuit is ongegrond, want het Duitsch blijft op de lagere school slechts een zeer klein deel van het program uitmaken.
Hoe men den leerling de rol van Nederland in het nieuwe Europa moet verklaren, schetste prof. Van Genechten hierna. Men moet daarbij uitgaan van de rijksgedachte en er op wijzen, dat Nederland inderdaad een groote rol kan spelen. Vooral moet de opvoeder het duidelijk maken, dat de rijksgedachte iets anders is dan het propageeren van annexatie bij Duitschland. Hij moet ook bewijzen, dat de staatssouvereiniteit een 19de eeuwsche dwaasheid is. En tenslotte moeten de geschiedenisboeken in hun tegenwoordigen vorm verdwijnen.

Dr. P. Terpstra benoemd aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam. — Amsterdam, 21 Oct. — De burgemeester van Amsterdam heeft ter voorziening in de vacature, ontstaan door het aan den lector dr. J. M. Bijvoet verleende eervol ontslag, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de mineralogie en de kristallographie aan de gemeente-universiteit dr. P. Terpstra te Groningen.

Scholen te Groningen wegens kinderverlamming gesloten. — 13 October. — In de stad Groningen worden alle scholen voor onbepaalden tijd gesloten wegens kinderverlamming.

Museum te Doorn. — 15 Oct. — „Huize Doorn", verblijfplaats van wijlen ex-keizer Wilhelm zal tot museum worden ingericht.
(Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad - Leeuwarder Crt.)
(V. b. Onderwijs 4852 F.; Ex-keizer Wilhelm 4834 C.)

A. FRANKRIJK. — Rechtspleging. —
Oct. — Bij decreet werd een nieuw politiek gerechtshof ingesteld, dat een politiek uitzonderingsgerecht vormt, waar ministers, hooge ambtenaren en hoogwaardigheidsbekleeders zullen worden berecht. De veroordeeling is het uitsluitend recht van den staatschef, die daartoe voorstellen van het politieke gerechtshof ontvangt.
In Frankrijk bestaan nu de volgende vijf uitzonderingsrechtbanken: 1. Het gerechtshof van Riom (Cour suprême de justice); 2. Het staatsgerechtshof (tribunal d'état), dat zich bezighoudt met de politieke oppositie; 3. De uitzonderingsrechtbanken (sections spéciales) tegen communistische en anarchistische activiteit; 4. Het uitzonderingsgerechtshof (cour criminelle spéciale) tegen speculanten en den zwarten handel; 5. het politieke gerechtshof (cour justice politique). Overste de la Roque, de vroegere leider der Croix de Feu, werd tot specialen gevolmachtigde van den staatschef benoemd.
(Archiv der Gegenwart) **(Vor. ber. Justitie 4850 F.)**

B. ENGELAND. — Nederlandsche rechtbanken ingesteld. —
's-Gravenhage 20 Oct. (A.N.P.) — In verband met het toenemende aantal gevallen van dienstweigering en sabotage, gepleegd door de Nederlandsche bemanningen van in Engelschen dienst varende Nederlandsche schepen, heeft, volgens den Engelschen berichtendienst, de uitgeweken Nederlandsche regeering zich genoodzaakt gezien een speciaal Nederlandsch hooggerechtshof en zes rechtbanken in de voornaamste Engelsche scheepvaartcentra in te stellen.
Deze maatregel werd getroffen in overleg met de Engelsche regeering, aangezien de berechting van Nederlandsche zeelieden door Engelsche rechters bij de Nederlandsche bemanningen groote verbittering bleek te wekken. (Alg. Handelsblad)

C. ABESSINIE. — Slavernij opgeheven. —
Oct. — In een proclamatie van de Abessinische regeering werd bekend gemaakt, dat Haile Selassie de slavernij in Abessinië heeft opgeheven. De vrijlating der slaven zal geleidelijk geschieden. (Archiv der Gegenwart)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Luxemburg - Ostmesse in Koningsbergen - Internationale vrouwenbijeenkomst. —
Reichsschatzmeister Schwarz maakte op een bijeenkomst, welke op 21 September plaats had, bekend, dat op dien dag de N. S. D. A. P. in Luxemburg was opgericht, waarbij de 500 leden van de vroegere Volksduitsche beweging, leden der partij geworden waren.
Ostmesse in Koningsbergen. — Oct. — Ter gelegenheid van de 29ste „Ostmesse" in Koningsbergen zond de Führer een telegram, waarin hij de economische ontwikkeling van uitgestrekte gebieden als de nieuwe taak voor de toekomst aankondigde. In denzelfden zin sprak rijksminister Funk bij de opening op 13 October.
Internationale vrouwenbijeenkomst. — Oct. — Op 7 October begon in Berlijn een internationale vrouwenbijeenkomst, waaraan vertegenwoordigsters uit Spanje, Finland, Roemenië, Hongarije, Bulgarije, Noorwegen, Nederland, Japan en Italië deelnamen. (Das Reich - Archiv der Gegenwart)
(V. b. Luxemburg 4559 C.; Ostmesse 4338 C.)

E. AFGHANISTAN. — Duitschers uitgewezen. —
Berlijn, 20 Oct. — De A.N.P.-correspondent meldt:
Volgens Reuter zijn de regeeringen van Engeland en Afghanistan „overeengekomen", dat alle in Afghanistan vertoevende Duitschers uit dat land gezet zullen worden. Zij zouden via Iran en Turkije naar hun vaderland geleid worden. Te Berlijn beschikte men nog niet over ambtelijke berichten hierover, doch men wijst er op, dat, indien dit bericht juist is, het volkenrecht opnieuw met de voeten wordt getreden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Afghanistan 4863 A.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Diplomatieke betrekkingen met Frankrijk. —
Berlijn, 20 Oct. — Naar men in de Wilhelmstrasse mededeelde zal Duitschland van 1 November a.s. af in Vichy vertegenwoordigd worden door consul-generaal Krug Zur Nidda.
(Nat. Dagblad)
(V. b. Fransch-Duitsche samenwerking 4711 B.)

G. KUNST. — Gertrude Pitzinger bezoekt Nederland - ir. Henk Badings ontvangt den Hanze Rembrandtprijs 1941. —
Amsterdam, 22 Oct. — De Duitsche zangeres Gertrude Pitzinger gaf, begeleid door dr. Egon Kornauth, op 21 October in de kleine zaal van het Concertgebouw te Amsterdam, een liederenavond. Deze zeer geslaagde avond werd bijgewoond door talrijke Duitsche en Nederlandsche autoriteiten, o.a. rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en burgemeester Voûte.
Ir. Henk Badings ontvangt den Hanze Rembrandtprijs 1941. — 21 Oct. — Den Nederlandschen componist ir. Henk Badings is, op voorstel van het curatorium van de Hanze universiteit te Hamburg, de Hanze Rembrandtprijs 1941 toegekend.
(Telegraaf - Deutsche Zeitung i. d. N.)
(Vor. ber. Ir. Henk Badings 4812 B.)

H. VEREENIGDE STATEN. — In bezitneming van den Belgischen Congo. —
19 Oct. — Volgens berichten van het A.N.P. uit Brussel, zou aldaar een gerechtvaardigde opwinding ontstaan zijn door de mededeeling, dat Spaak, de minister van Buitenlandsche Zaken van de Belgische emigrantenregeering te Londen, naar New York zou zijn gegaan, om president Roosevelt het „beschermheerschap" over den Belgischen Congo aan te bieden.
Belgische bladen wijzen er op, dat Spaak door zijn reis weinig vertrouwen toont in de eindoverwinning van Engeland en verklaren, dat, indien het bericht op waarheid berust, hij zich opnieuw aan verraad jegens zijn volk schuldig zou maken.
(Vaderland)

I. NEDERLAND. — Arbeidsdienst - Technische school te Doorn geopend. —
22 Oct. — De Technische school van den Nederlandschen Arbeidsdienst is 21 Oct. te Doorn geopend. Deze school is bedoeld als technisch opleidingsinstituut voor hen, die in den arbeidsdienst leiding zullen geven aan den arbeid. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Arbeidsdienst 4864 C.)

K. GROOT-DUITSCHLAND. — Evacuatie der joden begonnen. —
Berlijn, 18 Oct. — Naar de correspondent van de N. R. Crt. verneemt, is thans een begin gemaakt met de evacuatie der Joodsche bevolking uit Duitschland. Deze evacuatie geldt zoowel de statenlooze en buitenlandsche Joden als de Joden van Duitsche nationaliteit. De geëvacueerden worden allereerst naar Litzmannstadt vervoerd, waar zij voorloopig in het Ghetto der Poolsche Joden worden ondergebracht om dan later met productief werk te worden belast.
Het ligt in het voornemen, het grootste deel der zich in Duitschland en in het protectoraat Bohemen en Moravië bevindende Joden te deporteeren naar het z.g. Ostland, waaronder men gedeelten van het voormalige Polen en Sovjet-Rusland verstaat. Joden boven 80 jaar, in gemengd huwelijk levende Joden en Joden, die op bijzondere verrichtingen voor Duitschland kunnen wijzen, zullen in Duitschland kunnen blijven. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Joden 4825 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen - Strijd tegen het bolsjewisme.

Commandant van Odessa gefusilleerd. — Hoofdkwartier van den Führer, 17 Oct. — De Sovjet-Russische generaal-majoor Tsjerbit, commandant der stad Odessa, werd door de bolsjewisten doodgeschoten omdat hij de stad niet met voldoende vastberadenheid en dapperheid zou hebben verdedigd.

Resultaten dubbelslag van Brjansk en Wjasma. — 18 Oct. — De Duitsche troepen onder bevel van generaal-veldmaarschalk von Bock, in samenwerking met de luchtvloot van generaal-veldmaarschalk Kesselring, versloegen de bolsjewistische legergroep van maarschalk Timosjenko, ter sterkte van 8 legers met 67 infanterie-, zes cavalerie- en zeven pantserdivisies, alsmede zes pantserbrigades. De bolsjewisten verloren daarbij 657.948 gevangenen, 1.241 pantserwagens en 5.396 kanonnen, alsmede een geweldige hoeveelheid ander oorlogsmateriaal.

De legergroep der bolsjewiki, die in de eerste plaats Moskou moest verdedigen tegen een Duitschen aanval werd verslagen in een jaargetijde, waarin de Russen, met het oog op het weer en den toestand van de wegen geen groote operaties meer mogelijk achtten.

Taganrog ingenomen. — 19 Oct. — Tusschen de zee van Asof en de Donetz wordt de achtervolging van den verslagen vijand ononderbroken voortgezet. Formaties der Waffen-S.S. namen na straatgevechten de havenstad Taganrog in. Duitsche, Italiaansche, Hongaarsche en Slowaaksche divisies rukten onweerstaanbaar het Donetzbekken, het voornaamste Sovjet-Russische industriegebied, binnen.

Moskou in staat van verdediging. — Stockholm, 20 Oct. — Volgens den Britschen berichtendienst heeft Stalin den staat van beleg te Moskou geproclameerd. 's Nachts is alle verkeer verboden. De bevolking is opgeroepen om den soldaten bij de verdediging der stad alle mogelijke hulp te bieden.

Overzicht van het noordelijk front: Eiland Dagö veroverd. — 21 Oct. — Na hardnekkige gevechten, slaagde een Duitsche infanterie-divisie, in voorbeeldige samenwerking met marine en luchtwapen, er in, het eiland Dagö van vijanden te zuiveren. Alle Baltische eilanden en het geheele Baltische gebied zijn thans bevrijd van den vijand.

De legergroep van generaal-veldmaarschalk Ritter von Leeb had, in samenwerking met de luchtvloot van generaal-overste Keller, tot taak gekregen, om na de doorbraak van de Stalinlinie, de zich tusschen het Ilmen- en Peipusmeer bevindende vijandelijke legerkrachten te verslaan, de vesting Leningrad van het Zuiden af te sluiten en de Oostzee-eilanden van vijanden te zuiveren. Deze taak is thans, na een zware worsteling, volbracht. Sinds het weermachtbericht van 6 Aug. werden meer dan 300.000 gevangenen gemaakt en werden 1.581 pantserwagens en 4.063 kanonnen veroverd.

Bruggenhoofd veroverd. — 21 Oct. — In den Zuidelijken sector van het front heeft een Duitsche divisie infanterie op 20 Oct. een belangrijk bruggenhoofd genomen. Alle bolsjewistische heroveringspogingen werden afgeslagen.

Stalino veroverd. — 21 Oct. — Duitsche en Italiaansche formaties hebben 20 Oct. het gebied om Stalino, een der belangrijkste bewapeningscentra van het Donetzbekken in bezit genomen. De stad zelf werd door bergjagers bezet. Stalino is een industriestad van bijna 500.000 inwoners en een belangrijk spoorwegknooppunt. De stad is van bijzonder belang door een groote electrische centrale, en twee zeer omvangrijke staalbedrijven. In het Donetzbekken werd in 1935 78 millioen ton kolen geproduceerd, d.i. 61% van de totale kolenproductie der Sovjets. Bijna geheel Europeesch Rusland is voor zijn industrie aangewezen op cokes uit het Donetzbekken.

Duitsche troepen op 60 Km. van Moskou. — 23 Oct. — Ondanks ongunstige weersomstandigheden werden de buitenste verdedigingsstellingen van de Sovjet-hoofdstad gedurende de laatste dagen uit het Zuidwesten en het Westen over een breed front doorbroken. De voorhoeden van onze aanvallende troepen zijn op sommige plaatsen tot op 60 km. van Moskou doorgedrongen.

Charkov en Belgorod genomen. — 25 Oct. — Op 24 October is Charkov door de Duitsche troepen ingenomen. Door de verovering van deze stad zijn de Duitschers in het bezit gekomen van een der belangrijkste industrie- en handelscentra van de Oekraïne alsook van de eigenlijke poort van het Donetzbekken. Charkov telt 840.000 inwoners. Gedurende de laatste jaren is de stad door de Sovjets geheel gemoderniseerd. Zij is bekend om haar industrie (textiel, brandewijn, kaarsen, zeep, leder, landbouwwerktuigen, locomotieven, bouwmaterialen enz.). Voorts telt de stad vijf vliegtuigfabrieken, een groote tractorenfabriek, twee chemische fabrieken en een fabriek van electrische apparaten. Als landbouw- en handelscentrum is Charkov voor de Sovjets van groote beteekenis. Tenslotte is Charkov een voornaam verkeersknooppunt; belangrijke wegen en spoorlijnen kruisen daar elkaar.

Bij het verder oprukken van de troepen viel, eveneens op 24 Oct., het verkeersknooppunt Belgorod, 75 km. ten Noordoosten van Charkov in Duitsche handen.

Overzicht. — Berlijn, 24 Oct. — Van militaire zijde verneemt het D.N.B., dat een nauwkeurig onderzoek heeft uitgewezen dat in den tijd van 22 Juni tot eind September ruim 260 Sovjet-divisies zijn vernietigd. Zij werden voor een deel volkomen in de pan gehakt, gevangengenomen of zóó geteisterd, dat slechts geringe, verspreide resten zijn overgebleven. Bovendien verloren talrijke Sovjet-divisies meer dan 50% van haar gevechtskracht.

De vernietiging van ruim 260 divisies, waarvan 226 infanterie-divisies, 40 pantserdivisies en talrijke andere eenheden, beteekent voor de Sovjets een verlies van verscheidene millioenen soldaten, van wie slechts een deel in gevangenschap is geraakt. Voorts beteekent het vernietigen van 260 divisies met het daarbij hoorende materieel niet slechts het uiteenslaan van de voor den aanval op Duitschland en Europa gereedstaande Sovjetlegers, maar bovendien ook van de achter het opmarschfront aangetreden tweede en derde golf.

Strijd tegen Engeland: Zuid-Engeland gebombardeerd. — 20 Oct. — In het Zuidoosten, Zuiden en Zuidwesten van het Britsche eiland werden havens en installaties, welke voor den oorlog van belang zijn, gebombardeerd door het luchtwapen.

Bommen op Liverpool. — 21 Oct. — In den afgeloopen nacht viel het luchtwapen de belangrijke ravitailleeringshaven Liverpool, alsmede havens en voor den oorlog belangrijke installaties aan de Engelsche Oost- en Zuidoostkust aan.

Heftige luchtaanval op Newcastle. — 22 Oct. — In den strijd tegen Engeland vielen in den nacht van 21 op 22 Oct. sterke afdeelingen van de luchtmacht Newcastle aan. Havenwerken, pakhuizen en ravitailleeringswerken waren het doel van den aanval. Aanzienlijke verwoestingen werden aangericht.

Nachtaanvallen op Great Yarmouth en Birkenhead. — 23 Oct. — Nachtaanvallen van de luchtmacht waren bij goed zicht gericht op Birkenhead en Yarmouth. Hevige ontploffingen en branden konden worden vastgesteld.

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN:

48.200 br.t. tot zinken gebracht. — 21 Oct. — In den strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart brachten duikbooten op den Atlantischen Oceaan zeven koopvaardijschepen met een inhoud van 38.200 br.t. tot zinken. Het walvischmoederschip „Svend Foyn" werd zwaar beschadigd. Gevechtsvliegtuigen vernietigden ten Noordoosten van Hull een schip van 10.000 br.t.

33.500 br.t. scheepsruimte vernietigd. — 23 Oct. — Onderzeebooten brachten vier schepen van samen 32.000 br.t. tot zinken. Hierbij werd het Britsche troepentransportschip „Aurania" van 14.000 br.t. uit een beveiligd en snelvarend militair convooi weggeschoten. Gevechtsvliegtuigen boorden overdag een vrachtschip van 1.500 br.t. in den grond.

16.000 br.t. tot zinken gebracht. — 25 Oct. — Ook op 24 Oct. heeft het optreden van het Duitsche luchtwapen tegen in Engelschen dienst varende koopvaardijschepen tot successen geleid. Drie schepen met een scheepsruimte van in totaal 12.000 br.t. werden bij een aanval op een beschermd convooi tot zinken gebracht, terwijl bovendien nog een alleen-varend schip ter grootte van 4.000 br.t. door bomtreffers werd vernield.

Britsche scheepsverliezen. — Duitsche duikbooten hebben in de afgeloopen week 70.200 ton Britsche handelsscheepsruimte tot zinken gebracht. In totaal verloren de Britten zoodoende 97.700 ton.

(Vaderland - Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4870 A.)

De Oorlog

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. —

De door het Italiaansche hoofdkwartier gepubliceerde weermachtsberichten over de periode 17 tot en met 24 Oct. melden o.m., dat in Oost-Afrika, in het bijzonder in de sectoren Qualquabert en Celga hevig gevochten werd. Bij een uitval werd door de Italiaansche troepen diep doorgedrongen in het door den vijand bezette gebied. Deze verloor ruim 200 dooden terwijl levensmiddelen, wapens en materiaal werden buitgemaakt. De strijd in de omgeving van Tobroek werd voortgezet. Belangrijke wijzigingen in de posities worden echter niet gemeld.

In het gebied van Sidi el Barani vielen Italiaansche vliegtuigen de aldaar verzamelde vijandelijke formaties met succes aan. Tentenkampen en automobielen werden met zichtbare resultaten gebombardeerd. Voorts ondernamen formaties van het Italiaansche luchtwapen herhaalde aanvallen op het eiland Malta, waar wederom aan vijandelijke versterkingen en opslagplaatsen schade werd aangericht.

Tijdens gewapende verkenningen in de Middellandsche Zee werden eenige vijandelijke koopvaarders, waaronder een schip van 10.000 br.t. tot zinken gebracht, andere schepen werden zwaar beschadigd. Twee Italiaansche torpedojagers zijn op mijnen geloopen en gezonken. Bijna alle opvarenden konden worden gered. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4870 B.)

A. NEDERLAND. — De Rijkscommissaris over de politieke ontwikkeling in Nederland - Vraaggesprek met de „Krakauer Zeitung". —

Krakau, 27 Oct. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het tweejarig bestaan van het gouvernement-generaal heeft de Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, op uitnoodiging van den gouverneur-generaal rijksminister dr. Frank, wiens plaatsvervanger hij was voordat hij zijn aanstelling in Nederland ontving, een bezoek aan Krakau gebracht. Bij deze gelegenheid heeft de Rijkscommissaris de Krakauer Zeitung een interview verleend over de ontwikkeling in Nederland sedert de instelling van het Rijkscommissariaat en over den huidigen toestand in dit land.

Na een overzicht te hebben gegeven van de politieke ontwikkeling in Nederland sedert Mei 1940, verklaarde dr. Seyss-Inquart:

Al is de N.S.B. ook niet tot staatspartij verklaard, de Duitsche bezettingsmacht doet toch steeds gaarne een beroep op haar aanhangers, wanneer het er om gaat functionnarissen te verwerven met open blik voor de nieuwe ordening, welke zich thans voltrekt. De N.S.B. beschikt over een ongeveer met de S.A. overeenkomende politieke marschformatie, die ongeveer 15.000 man zou omvatten, wanneer niet voortdurend voor bijzondere taken manschappen daaraan werden ontleend. De Nederlandsche S.S., opgebouwd volgens de beginselen van de Duitsche S.S. is, ter sterkte van ongeveer 1500 man, in het bijzonder drager van de Germaansche gedachte in het Nederlandsche volk.

Het Nederlandsche Legioen, waarvan het 4e bataljon kort geleden door Mussert de eed op den Führer is afgenomen, omvat ongeveer 4000 man, terwijl rond 5000 man in de gelederen van de N.S.K.K. in permanenten dienst aan het Oostelijk front in den strijd gebracht zijn. Zoo slaan de Nederlandsche nationaal-socialisten bewust en vastberaden den weg in naar den Germaanschen statenbond van Adolf Hitler, waarin zij den waarborg zien voor een lichte toekomst van het Nederlandsche volk. Over het geheel genomen is het Nederlandsche volk rustig en bezadigd. Het verricht, overeenkomstig zijn conservatieve houding, zijn dagelijksch werk, dat overwegend ingeschakeld is in de nieuwe continentale huishouding. Meer dan andere gebieden is Nederland ingesteld op het Duitsche Rijk, een ontwikkeling die juist van Nederlandsche zijde actief is bevorderd en die haar voltooiing heeft gevonden in het wegvallen van de douane- en deviezengrenzen tusschen beide landen.

Wat de Nederlandsche arbeiders betreft verklaarde de Rijkscommissaris, dat de op Nederland gerichte Engelsche agitatie zonder effect vervliegt.

Op dezelfde wijze kan men bij de overwegende meerderheid der boeren een positief standpunt tegenover de nieuwe orde aannemen, hetgeen bijvoorbeeld blijkt uit het feit, dat de met aardappelen bebouwde oppervlakte met ruim 25% is uitgebreid. De landelijke bevolking streeft er in het algemeen naar in ieder opzicht uit eigen initiatief zich naar den toestand te richten. Het resultaat van deze inspanning is, dat het land zich ondanks zijn 260 bewoners per vierkanten kilometer zelf vermag te voeden. De Rijkscommissaris maakte in dit verband melding van de aaneensluiting van het landvolk in den pas opgerichten Nederlandschen landstand.

De „Krakauer Zeitung" trekt uit de uiteenzettingen van den Rijkscommissaris de conclusie, dat de superieure en verstandige politiek der Duitsche leiding in dit ressort van de Duitsche machtssouvereiniteit en verder ook het begrip en het inzicht, dat men thans in toenemende mate in breede kringen van het Nederlandsche volk aantreft, Nederland zonder twijfel de aansluiting zal verzekeren bij het komende Nieuwe Europa en wel op een plaats, die in overeenstemming is met de tradities en het verleden. Reeds thans heelt men de wonde, die de oorlog geslagen heeft. Men neemt taken ter hand en voert ze ondanks den voortgaanden strijd van Duitschland met Groot-Brittannië doelbewust uit. Het is, zoo besluit het blad zijn eigen beschouwingen, te danken aan de persoonlijkheid van den rijkscommissaris, dat deze ontwikkeling zich rustig en vreedzaam voor de Nederlanders voltrekt, ten bate van geheel Europa. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. dr. Seyss-Inquart 4853 F; Gouv.-Gen. 4841 D.)

---

landsche Volk. In plaats van een kwijnende stad, zal zij worden tot één der eerste steden van Europa.

Te werken aan deze toekomst is de grootsche taak, welke op dit oogenblik voor ons is weggelegd. In het vaste vertrouwen, dat gij allen, die het wel meent met uw stad en met ons Volk, daaraan zult willen medewerken, in den geest van den nieuwen tijd, aanvaard ik hiermede de leiding over deze stad. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Ir. F. E. Müller 4867 F.)

B. ROTTERDAM. — Installatie van burgemeester ir. F. E. Müller. —

Rotterdam, 29 Oct. — Op 29 Oct. heeft de nieuw benoemde burgemeester, de heer F. E. Müller, in een officieele bijeenkomst in de raadszaal van het stadhuis zijn ambt aanvaard. Van de vele aanwezigen noemen we: dr. C. Völckers, gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de stad Rotterdam, majoor Werner van de Duitsche politie, kapitein Winter, havencommandant, prof. dr. T. Goedewaagen, secr.-gen. van het dep. van Volksvoorlichting en Propaganda, mr. M. M. Rost van Tonningen, w.n. secr.-gen. van het dep. van Financiën, prof. mr. dr. R. van Genechten, proc.-gen. van den Hoogen Raad, den heer W. B. Engelbrecht, comm. voor de prov. Utrecht, jhr. Von Bönninghausen, comm. voor de prov. Overijsel, de burgemeesters van Haarlem, Schiedam, Delft, Hilversum en verschillende andere gemeenten, de wethouders, den gemeentesecretaris, hoofden van diensten en vele hoofdambtenaren.

Verder mr. A. de Jong, oud-wethouder, de directie van den Diwero, den president van de rechtbank, mr. A. F. Zwaardemaker, den O. v. J., mr. A. Andringa en den griffier mr. G. Felix, de directeuren van P.T.T., de heeren J. J. Theling, W. Dogterom en H. Meyer Drees, mr. J. Coert, den voorzitter en den secr. van de K. v. K., mr. K. P. van der Mandele en mr. W. F. Lichtenauer, den heer H. F. Kersten en R. Kamstra, voorzitter van de Commissie centrale voorziening Rotterdam.

Van de N.S.B. waren o.a. aanwezig: de heeren C. van Geelkerken, pl.v. leider, J. W. baron van Haersolte van Haerst, gew. leider voor de prov. Zuid-Holland, mr. dr. H. J. von Brucken Fock, hoofd van de afdeeling Volkshuishouding, J. H. Feldmeyer, voorman der Nederlandsche S.S., W. N. A. Kröller, districtleider, mr. dr. H. A. J. Kessler, adjudant van den leider, E. Voorhoeve, propagandaleider, F. W. van Bilderbeek, algemeen penningmeester, jhr. D. de Blocq van Scheltinga, M. H. L. W. Blokzijl, mr. dr. J. H. Carp van het Medisch Front, C. J. Huygen, secretaris-generaal, ir. W. L. Z. van der Vegte, dr. B. J. C. te Hennepe, J. van Hoey Smith en A. Ch. Kapsenberg van den Nat. Jeugdstorm.

Nadat burgemeester Müller, vergezeld van zijn echtgenoote en president dr. C. Völckers, door den gemeente-secretaris waren binnengeleid, sprak de loco-burgemeester, wethouder de Zeeuw, de installatierede uit.

Daarna heeft de nieuwe burgemeester zijn functie aanvaard met een rede waarin hij o.a. zeide:

Ik begrijp, dat mijn benoeming hier in Rotterdam met gemengde gevoelens is ontvangen. Ik heb dit ambt aanvaard, niet omdat ik er om gevraagd heb, maar omdat wij Nationaal-Socialisten de taak ten uitvoer brengen die ons wordt opgelegd.

Ik weet, dat het meerendeel van u, inwoners van deze gemeente afwijzend staat tegenover de beginselen van het nationaal-socialisme, waarvan ik mij drager weet, en voor de verwezenlijking waarvan ik mij jaren geleden heb ingezet. Dit te erkennen doet mij leed, maar ik meen, dat uw instelling verklaarbaar en begrijpelijk is. Gij hebt uw stad lief en veel wat u dierbaar was hebt gij een prooi zien worden van de verwoestingen van den oorlog.

De tijd gaat voort en nieuwe inzichten winnen veld. Nu ik thans hier mijn ambt als burgemeester Uwer gemeente aanvaard, weet ik, dat deze aangelegenheid in den Haag berust in de handen van een man, die over deze zaken denkt zooals ik dat doe, en wiens oprechte wensch het is, om hier in het belang van het Nederlandsche Gemeenebest de zoo dringend noodige hulp te verschaffen. In samenwerking met hem en met den inzet van mijn geheelen persoon zal ik er naar streven, ook hier in Rotterdam, waar het oorlogsleed zulk een grooten omvang heeft, te helpen, en met krachtige hand zal ik mij wijden aan den wederopbouw van deze stad.

Ik wil hierbij echter tevens vermelden, dat de echte Rotterdammers na de noodlottige Meidagen 1940 onmiddelijk zelf de handen aan den ploeg hebben geslagen, daarbij het bewijs leverende, dat zij wisten eigen initiatief te ontwikkelen.

In het nieuwe Europa zal Nederland en zal het Nederlandsche Volk zijn waardige plaats verkrijgen, een plaats, overeenstemmende met de grootsche traditie en met de wilskracht en de werkkracht van ons Volk.

De leider der N.S.B. heeft de toekomst van ons Vaderland zeker gesteld — ons zal de taak zijn toegewezen te werken voor de toekomst van Rotterdam.

Meer dan één stad bezit Rotterdam de geschiktheid om te worden de groote invoerhaven van West Europa, de groote uitvoerhaven naar Overzee. Eindelooze gebieden in het Oosten worden op dit oogenblik door de Duitsche Weermacht en de met haar verbonden troepen, waarbij ook Nederlandsche mannen strijden, voor Europa ontsloten, en daarmede wordt de grondslag gelegd voor een nieuwen ongekenden bloei van ons oude werelddeel. Een bloeiend Europa zal echter beteekenen een bloeiend Rotterdam en de bloei van Rotterdam zal ten goede komen aan de honderdduizenden, welke binnen haar muren leven en ver daarbuiten aan alle leden van het Neder-

A. *BIOGRAFIEEN.* —

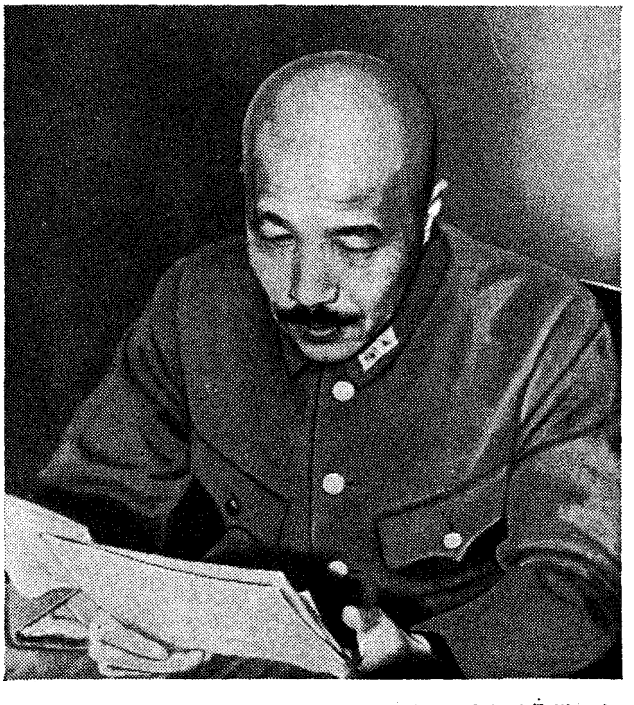
Japan heeft in den persoon van generaal Hideki Tojo een nieuwen minister-president gekregen. De nieuwe premier treedt bovendien ook als minister van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog op, een omvangrijke en veeleischende taak in den huidigen, vooral in het Verre Oosten sterk bewogen tijd.

In het politieke leven van het land der rijzende zon is hij geen onbekende. De laatste drie jaren was hij aan het ministerie van Oorlog verbonden, waar hij eerst de functie van plaatsvervangend minister van Oorlog vervulde en daarna in het tweede kabinet-Konoje zelf oorlogsminister was. Uit deze periode dateert zijn bijnaam „Kamisori" (= scheermes), waarmee zijn omgeving te kennen wilde geven, dat hij hard en onverbiddelijk voor zichzelf en anderen is. De slagzin, „Dienst is dienst", die hij vaak te baat neemt, typeert hem.

Zijn carrière als soldaat kenmerkte zich door snelle successen bij een groote bewegelijkheid van diensten. Hij werd in 1884 als zoon van een generaal in Tokio uit een Oud-Japansche Ridderfamilie (Samurai) geboren. In 1905 ontving hij den officiersrang en verliet in 1915 de hoogere krijgsschool. In 1919 kwam hij als militair-attaché naar Berlijn. In 1923 werd hij met het geven van onderricht aan de hoogere Japansche krijgsschool belast.

Generaal Tojo

Achtereenvolgens bekleedde hij daarna de functie van chef van het mobilisatiebureau, de post van afdeelingscommandant van het eerste regiment infanterie en van commandant van een brigade. In 1934 werd hij chef van het hoofdkwartier van de legerpolitie, een functie, die reeds voor tal van hoogste Japansche officieren een nuttige springplank geweest is. In 1937 werd hij chef van den generalen staf van het Kwantoengleger. Daarop volgde zijn benoeming tot plaatsvervanger van den minister van Oorlog (= staatssecretaris). Bij het aftreden van het kabinet kreeg hij opdracht als inspecteur-generaal van de luchtmacht dit wapen te moderniseeren. Nog voordat hij zich echter goed van deze taak kwijten kon, nam Konoje hem in Juli 1940 als minister van Oorlog voor zijn tweede kabinet aan.

Generaal Tojo (Foto Scherl-Fellinga)

De regeeringscrisis, die Konoje voor den tweeden maal aan het bewind bracht, was ontstaan door geschillen tusschen regeering en leger. Het hoogere officierskader heeft in de Japansche politiek steeds een belangrijke rol gespeeld. Leger en vloot staan in Japan rechtstreeks onder den keizer. De ministers, die leger en vloot in de regeering vertegenwoordigen en daarbij het voorrecht van directe gedachtenwisseling met het staatshoofd genieten, mogen slechts uit hen, die in actieven dienst zijn, gekozen worden. Tojo was bij de vorming van de tweede regeering-Konoje de favoriet van het leger. Tezamen met zijn marine-ambtsgenoot Oikawa werd hij voor Konoje meer dan eens bij ernstige binnenlandsche meeningsverschillen met de zaken- en beurswereld een krachtigen steun.

Generaal Tojo is slank en grooter dan de gemiddelde Japanner. Hij doet aan een asceet denken. Zijn geheele optreden geeft den indruk van een resolute persoonlijkheid. Reeds tijdens het vorige kabinet-Konoje trad hij veelvuldig op den voorgrond. Door korte, resolute toespraken, die hij met een hooge doordringende stem voor de radio hield, deed hij zich kennen als een energiek en onbuigzaam man. Bij het aanvaarden van zijn huidige verantwoordelijke taak werd Tojo, die den rang van luitenant-generaal bekleedde, door den Tenno tot generaal bevorderd.

(Vor. ber. Min.-president Tojo 4875 B.)

B. ITALIE. — Verdrag met Kroatië - Grensafbakening met Montenegro geregeld. —

Zagreb, 27 Oct. (Stefani). — In tegenwoordigheid van den poglafnik is 27 Oct. een verdrag tusschen Italië en Kroatië in zake de grensafbakening tusschen het koninkrijk Kroatië en Montenegro onderteekend. Van Italiaansche zijde teekende de gevolmachtigde minister Pietro Marchi als vertegenwoordiger van graaf Ciano en de gezant van Italië te Zagreb, Casertano; van Kroatische zijde de minister van Buitenlandsche Zaken, Lerkowitsj en de gezant van Kroatië te Rome, Peritsj.

(Telegraaf)

(Vor. ber. Grensverdrag Italië—Kroatië 4693 C.; Kaartje Montenegro 4763 C.)

C. GROOT-MOEFTI VAN JERUZALEM IN ITALIE AANGEKOMEN. —

27 Oct. (Stefani) — De groot-moefti van Jeruzalem, Hadzj Amin el Hoasseini, is behouden en wel op een vliegveld in het Zuiden van Italië aangekomen. Met verbazing en spijt zal generaal Wavell dit vernemen. Italië, dat de gevoelens van vriendschap en bewondering van Amin el Hoasseini voor den Duce en het fascisme kent, heeft met levendige voldoening kennis er van genomen, dat hij zich veilig en wel op Italiaansch gebied bevindt. (Vaderland)

(Vor. ber. Groot-Moefti van Jeruzalem 4872 A.)

D. ENGELAND. — 27.000 slachtoffers van den luchtoorlog. —

Stockholm, 26 Oct. (D.N.B.) — Het aantal slachtoffers van den luchtoorlog bedraagt volgens een schriftelijk antwoord van den Britschen minister van Binnenlandsche Zaken, Morrison, op een vraag uit het Lagerhuis, naar de „Times" meldt, van April tot September 1941 in Engeland 13.381 dooden en vermisten en 13.182 zwaargewonden, die thans nog in ziekenhuizen vertoeven. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Slachtoffers 4825 E.)

E. FRANKRIJK. — Britsche inval in Fransch-Somaliland. —

Vichy, 26 Oct. (D.N.B.) — Volgens berichten uit Djiboeti hebben Engelsch-Gaullistische strijdkrachten, die de kolonie in het Noorden waren binnengevallen en het plaatsje Dafenaito hadden bezet, zich weer teruggetrokken in de richting van Italiaansch Eritrea, van waar zij ook gekomen waren.

De Fransche minister van Koloniën heeft volgens U. P. bevestigd, dat de Fransche strijdkrachten in Somaliland tegenstand bieden aan de aanvallen der Engelschen en de Gaullisten.

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Somaliland 4843 K.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Vredesgeruchten gedementeerd. —

Berlijn, 27 Oct. (A. N. P.) — Wij hebben de ervaring opgedaan, dat steeds wanneer het moreel der Engelsche bevolking gedaald was, Londen met geruchten over Duitsche vredesaanbiedingen kwam, aldus verklaarde 27 Oct. de woordvoerder van het departement van Buitenlandsche Zaken. Daarom heeft Churchill, nu de stemming in Engeland door de Duitsche overwinningen aan het Oostelijk front onder het nulpunt is gedaald, blijkbaar niet den moed gehad met nieuwe verhalen te komen, doch heeft hij teruggegrepen naar het oude fabeltje van den hertog van Bedford — destijds lord Tavistock — die in Maart 1940 in den Ierschen Vrijstaat Duitsche vredesaanbiedingen in ontvangst zou hebben genomen. In een brochure heeft de hertog, die blijkbaar al aan zijn memoires toe is, deze historie uitgegeven en daarop heeft Churchill een incident in het Lagerhuis geënsceneerd door Morrison te laten uitroepen, dat Bedford nooit meer naar Ierland mag gaan, wijl hij aan Duitsche vredesinvloeden blootstaat!

Ik moge het nog eens heel duidelijk zeggen, zoo ging de Duitsche woordvoerder voort: Aan dezen door Engeland ontketenden

oorlog zal niet door praatjes in het Engelsche Lagerhuis een einde komen. Hij zal uitsluitend door de overwinning der Duitsche wapenen worden beëindigd. Op een vraag van buitenlandsche zijde, of Duitschland ook niet tot onderhandelingen bereid zou zijn, wanneer er een andere Engelsche regeering kwam, wilde de spreker niet ingaan. Evenmin wilde hij officieel het bericht bevestigen, volgens hetwelk het Vaticaan dezer dagen een Angelsaksisch verzoek om vredesbemiddeling rondweg zou hebben afgewezen. (Telegraaf)

A. VEREENIGDE STATEN. — Bewapening koopvaardijschepen - Schietbevel. —

Washington, 27 Oct. (D.N.B.) — Admiraal Stark, de chef voor de operaties der Amerikaansche marine, heeft voor de Senaatscommissie voor buitenlandsche aangelegenheden verklaard, dat de manschappen, die het geschut aan boord der gewapende koopvaarders zullen bedienen, uit de marine gerecruteerd worden en bevel hebben gekregen te schieten op schepen der spilmogendheden, die in zicht komen. Deze tactiek is vastgesteld in overeenstemming met Roosevelts bevelen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bewapening handelsschepen 4858 C.)

B. BULGARIJE. — Verklaring van Kalkof, president van het Sobranje inzake de buitenlandsche politiek. —

Sofia, 27 Oct. (U.P.) — Kalkof, de president van het Sobranje, heeft in het parlement verklaard, dat Bulgarije ook verder uit den oorlog zal blijven. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Buitenl. politiek 4478 D.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Gen. Ter Poorten benoemd tot opperbevelhebber - Luit.-kol. R. Bakkers chef van den generalen staf. —

Batavia, 26 Oct. (U. P.) — De chef van den generalen staf van het Nederlandsch-Indische leger, Ter Poorten, is tot opperbevelhebber van het Nederlandsch-Indische leger benoemd als opvolger van generaal Berenschot, die op 13 October l.l. bij een vliegtuigongeluk om het leven is gekomen.

Luit.-kol. R. Bakkers zal gen. Ter Poorten opvolgen als chef van den generalen staf. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Gen. Ter Poorten 4869 E.)

D. WETENSCHAPPEN. — Twaalf Nobelprijzen ingetrokken. —

Stockholm, 27 Oct. — De correspondent van het „Alg. Handelsblad" bericht, dat het besluit van de regeering, dat de Nobelprijzen dit jaar niet zullen worden uitgedeeld, in de praktijk hierop neerkomt, dat de vijf prijzen van 1940 evenals het vijftal, dat verleden jaar werd gereserveerd èn de nog niet toegewezen prijzen voor medicijnen en voor vredesarbeid van 1939 alle twaalf worden ingetrokken. Het gezamenlijke bedrag dezer prijzen is ruim 1.650.000 Zweedsche kronen en volgens de statuten wordt deze som aan het fonds van de Nobelstichting toegevoegd. Dit geld zal grootendeels voor wetenschappelijk werk beschikbaar worden gesteld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nobelprijzen 4022 A.)

E. NEDERLAND. — N.S.B. - Gemeenschappelijke bijeenkomst met de N.S.D.A.P. te Utrecht - Reden van Oberdienstleiter Schmidt en ir. A. A. Mussert. —

Utrecht, 28 Oct. (A.N.P.) — Op uitnoodiging van de Kreisleitung Utrecht van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Nederlanden, zijn 26 Oct. in het N.V.V.-gebouw talrijke functionarissen der N.S.D.A.P. en der N.S.B. voor een scholingsbijeenkomst samengekomen.

Kreisinspektor prof. dr. Nieschultz begroette de aanwezigen, met aan het hoofd den leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Oberdienstleiter Schmidt, den leider der N.S.B., ir. Mussert, den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de provincie Utrecht, Reichshauptstellenleiter Sommer, den Nederlandschen commissaris der provincie, Engelbrecht, en den waarnemenden districtleider der N.S.B., Van der Weiden. Hij herinnerde aan de scholingsbijeenkomst van den Kreis Utrecht van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., die een jaar geleden werd gehouden, en gaf uitdrukking aan zijn vreugde en voldoening, dat de toen gegeven richtlijnen in de gemeenschappelijke bijeenkomst met de Nederlandsche kameraden haar volledige bevestiging hadden gekregen.

Vervolgens behandelde de nieuwe Beauftragte, Sommer, die door de vergadering hartelijk werd begroet als scholingsleider van het Arbeitsbereich, in een uitvoerige lezing de geschiedkundige banden tusschen de Nederlanden en 't Duitsche Rijk. Hij toonde de fouten, die waren gemaakt door een verouderd en eenzijdig georiënteerd historisch onderzoek en zeide, dat men bij de historische beschouwing der Nederlanden niet pas met het jaar 1648 mocht beginnen, doch moest teruggaan tot veel verder terugliggende feiten om een waarheidsgetrouw beeld der geschiedenis te krijgen. Hij trok daarbij o.m. een parallel tusschen den vorst der Cherusken, Arminius, en het hoofd der Batavieren, Claudius Civilis, die zich beiden, wel is waar niet met hetzelfde succes, doch bezield door denzelfden Germaansche vrijheidsdrang, toen reeds hebben verzet tegen het imperialistische en annexionistische streven van een wereldrijk, het rijk der Romeinen. Het wordt eindelijk tijd, dat men de sterk tendentieus getinte geschiedschrijving van de Romeinen grondig onderzoekt, ten einde waarheid en verdichting uit elkander te kunnen houden. Dan zal men moeten inzien, dat de Romeinen bij hun berichtgeving over levenswijs en cultuur der Germaansche volksstammen op het vasteland van Europa reeds dezelfde propagandamethoden toepasten als een eveneens naar de verovering der wereld strevend rijk van heden, het Engelsche imperium, tot schade der Europeesche volken. In elk geval gaat het niet langer aan, de groote cultureele en economische verrichtingen en ander pionierswerk van onze Germaansche voorvaderen nog langer in discrediet te brengen door de bewering, dat zij slechts op een berenhuid hebben gelegen en geen vruchtbaren arbeid hebben gepresteerd. Juist de Germaansche stammen in de Nederlanden, die een voortdurenden strijd om het bestaan hebben gevoerd met de elementen en hun land voor het grootste deel aan de zee hebben ontrukt, zijn er een indrukwekkend bewijs voor, hoe verward en oppervlakkig een dergelijke opvatting van geschiedenis is.

Daarna gaf de scholingsleider der N.S.B., dr. Van Genechten, een overzicht van de geestelijke stroomingen, die in de Nederlanden ten tijde van de totstandkoming van het rijk voorkwamen.

Oberdienstleiter Schmidt, die door Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten met een ovatie werd verwelkomd en herhaaldelijk onderbroken werd door stormachtigen bijval, knoopte in zijn rede aan, bij de bekende beslissing van den Führer, dat de Nederlanden niet bij het Duitsche rijk zullen worden ingelijfd, doch volop in de gelegenheid zullen worden gesteld een zelfstandig staatsbestuur te handhaven.

Hij belichtte vervolgens uitvoerig de beteekenis van den velen tot nu toe in de Nederlanden gepresteerden arbeid. Veel, dat in den loop der tijden vermolmd en onvruchtbaar was geworden, was reeds verdwenen. En voor de opbouwende en positief tegenover de toekomst staande krachten zijn vergaande mogelijkheden van werkzaamheid ontsloten.

Niet in het minst doordat de Duitschers afrekenen met het bolsjewisme, dat de vijand der beschaving was en alle volken bedreigde. Daarbij is het een gebod van logica en rechtvaardigheid dat aan Nederlandsche zijde de leiding komt aan de mannen, die reeds ongeveer tien jaar geleden den geest van den nieuwen tijd en zijn eischen hebben begrepen en al in 1932 een nieuwe politieke beweging hebben opgericht, en niet aan degenen die pas aanzienlijk later met dergelijke eischen naar voren zijn gekomen.

De mannen, aan wie de leiding toe komt, zijn ontegenzeglijk Mussert en zijn medestrijders. Met deze Nederlandsche kameraden werden de grondslagen gelegd voor den nieuwen opbouw van Europa, waarbij talrijke Nederlanders, die aan het gemeenschappelijke Germaansche front in het Oosten staan, het pionierswerk verrichten. Indien zich de Engelschen ook verder uit zelfzuchtige motieven verzetten tegen de nieuwe ordening van Europa, kunnen zij er van verzekerd zijn, dat de Führer ook den een of anderen dag met hen grondig zal afrekenen.

Bijzonder levendige instemming vond de verklaring van den spreker, dat het de wensch van den Führer is, dat de producten, die op Nederlandschen bodem gewonnen werden, in de eerste plaats voor de Nederlanders zijn en alleen dan naar andere landen mogen worden uitgevoerd, indien er kan worden vastgesteld, dat er een overschot was.

De leider der N.S.B., ir. Mussert, die eveneens door de vergadering op stormachtige wijze werd verwelkomd, gaf aan de hand van statistieken een uitvoerig beeld van de ontwikkeling van de N. S. B. Hij bewees op overtuigende wijze, dat na den Abessijnschen oorlog, de N. S. B., hoewel zij een binnenlandsche politieke beweging wilde zijn, bijna uitsluitend werd bestreden met politieke argumenten. Alle democratische elementen hadden te zamen met de oude partijen, het Jodendom en de kapitalistische krachten zoo sterk tegen de N. S. B. samengespannen, dat de beweging geruimen tijd geleek op een belegerde vesting. Daar tegelijkertijd alle methoden van terreur en boycot, ook door den staat, werden toegepast, is het niet te verwonderen, dat men herhaaldelijk gevoelige tegenslagen moest ondervinden. Toen na de Meidagen van 1940 eindelijk de mogelijkheid werd geboden tot vrije ontplooiing, ging het ledental der N.S.B. met zoo rassche schreden omhoog, dat begin Augustus de inschrijving van nieuwe leden moest worden stopgezet, opdat men de organisatie der beweging kon bevestigen en een vaste kern kon vormen.

Terwijl zoo op Nederlandschen grond alle voorwaarden worden geschapen voor een latere vruchtdragende deelneming op voet van gelijkheid aan den arbeid van de Europeesche en in de eerste plaats van de Germaansche volkenfamilie, schijnt een

Nederlandsche schijnregeering, die in Londen zit, ieder gevoel voor verantwoordelijkheid te hebben verloren en in haar onderhoorigheid aan Engeland tegenover het Angelsaksische imperialisme geen ruggegraat meer te bezitten, zooals voldoende blijkt uit de persberichten over het versjacheren van Nederlandsche koloniën aan de Vereenigde Staten.
Onder stormachtigen bijval verzekerde de leider der N.S.B. met nadruk, dat de verantwoordelijkheid voor dit verraad aan de Nederlandsche zaak geheel blijft rusten op de „Nederlandsche" heeren te Londen en Batavia en dat de N. S. B. dergelijke afspraken, die over het hoofd van het Nederlandsche volk heen gemaakt zijn, nooit als rechtsgeldig zal erkennen. Een dergelijk gesjacher moet in tegendeel op de scherpste wijze worden afgewezen en gelaakt en de Nederlandsche aanspraken op de overzeesche bezittingen zullen volledig gehandhaafd blijven.
Met de verklaring, dat Adolf Hitler de door de voorzienigheid gegeven leider aller Germanen is, besloot ir. Mussert zijn indrukwekkende uiteenzetting. (Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Nat.-Soc. Bew. 4872 B.; N.S.D.A.P. 4869 B.)

A. SOVJET-UNIE. — Leveringen der Ver. Staten via Archangel. —

Washington, 23 Oct. (United Press) — Het ministerie van Scheepvaart maakt bekend, dat de leveranties aan de Sovjet-Unie na 28 October niet meer over Wladiwostok, doch over Archangel zullen worden geleid.
Berlijn, 23 Oct. (A.N.P.) — In officieele kringen wijst men er op, dat hoewel van bovenbedoeld bericht nog geen officieele bevestiging is ontvangen, deze maatregel een uitvloeisel moet zijn van het optreden van het nieuwe Japansche kabinet, dat, zooals bekend, zeer ernstige bezwaren tegen leveringen via Wladiwostok heeft.
De verbinding Boston-Archangel is korter dan de weg over Wladiwostok. Weliswaar was Archangel tot dusverre verscheidene maanden van het jaar door het ijs ontoegankelijk, doch van Sovjet-zijde wordt thans beweerd, dat een methode gevonden is, de haven het geheele jaar open te houden.
25 Oct. — Nader wordt door het D.N.B. uit Washington gemeld, dat de federatieve scheepvaartautoriteiten hebben verklaard, dat het bericht, dat voortaan alle leveringen de route Boston-Archangel zullen volgen, onjuist is. Omtrent de te volgen routes worden overigens geen inlichtingen verstrekt.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Oorlogsleveranties 4791 B.)

B. NEDERLAND. — Sociale voorzieningen - Ziekenfondsenbesluit. —

Den Haag, 23 Oct. — Door den persdienst van het departement van Sociale Zaken wordt bekend gemaakt, dat met ingang van 1 November het Ziekenfondsenbesluit in werking zal treden. Dit besluit houdt o.m. in, dat alle werknemers bij een ziekenfonds zullen moeten zijn aangesloten. Daardoor zijn zij verzekerd tegen de kosten van huisarts, specialist, ziekenhuisverpleging, medicijnen, verbandmiddelen, enz. Bij bevalling wordt een bedrag van ƒ 55.—, bij overlijden een bedrag van ten minste ƒ 50.— uitgekeerd.
De kosten van de verzekering, welke tevens de gezinsleden van den werknemer omvat, bedragen 4% van zijn loon, waarvan echter 2% door den werkgever wordt betaald. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Ziekenfondsen 4797 D.)

C. NEDERLAND. — Nederlandsche Landstand opgericht - E. J. Roskam Hzn. benoemd tot boerenleider - Dr. F. E. Posthuma wordt adviseur. —

Den Haag, 23 Oct. — De rijkscommissaris heeft bij de in het Verordeningenblad van 23 Oct. verschenen verordening, den „Nederlandschen landstand" in het leven geroepen.
Deze verordening bepaalt o.m. dat de Nederlandsche landstand een openbaar lichaam is in den zin van artikel 152 der Grondwet en gevestigd is te 's-Gravenhage.
De Nederlandsche landstand heeft verordenende bevoegdheid in den zin van artikel 153 der Grondwet.
De Nederlandsche landstand heeft in verantwoordelijkheid tegenover het Nederlandsche volk tot taak:
a) de belangen van de landelijke bevolking te behartigen en te waken over de eer van de standgenooten;
b) in het kader der door den staat te geven richtlijnen de bedrijfseconomische aangelegenheden der landelijke bevolking te regelen en daarover te waken;
c) aan de voedselvoorziening van het Nederlandsche volk mede te werken.
Tot den Nederlandschen landstand behooren alle personen, met hun gezinsleden, die door hun werkzaamheid of door het ter beschikking stellen van perceelen grond of water deelnemen aan het productief maken van den Nederlandschen bodem met inbegrip der binnen- en kustwateren.
Vereenigingen, lichamen, instellingen en stichtingen kunnen, onafhankelijk van hun rechtsvorm en rechtspersoonlijkheid, voor zoover zij geen openbaar lichaam zijn, door aanwijzing van den boerenleider in den Nederlandschen landstand worden opgelost of daarbij aangesloten dan wel worden ontbonden.
Aan het hoofd van den Nederlandschen Landstand staat de boerenleider. Hij vertegenwoordigt den Landstand zoo in als buiten rechte.
De boerenleider regelt de inwendige organisatie van den Nederlandschen Landstand door het geven van een statuut.
Het staatstoezicht op den Nederlandschen Landstand berust bij den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij.
De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij vaardigt de ter uitvoering dezer verordening noodige voorschriften uit.

Toelichting: — De verordening op de oprichting van den Nederlandschen landstand vormt de hoofdwet van den eersten publiekrechtelijken landelijken beroepsstand in Nederland. Het gegeven kader zal in de komende maanden met uitvoeringsbepalingen, vooral echter door het opbouwwerk van den landstand zelf, worden aangevuld. Daarbij zullen arbeid en invloed van den landstand steeds verder reiken dan door wet en verordeningen kan worden bepaald. De in de grondwet in de kiem aanwezige gedachte, dat de aangelegenheden van een beroepsstand of van een tak van huishouding met verantwoordelijkheid door deszelfs leden worden bestuurd en geleid, is daarmede voor de eerste maal volledig verwezenlijkt. De landstand is geen belangenvertegenwoordiging, want hij legt zijn arbeid op jegens het geheele volk verantwoordelijke wijze ten uitvoer. Het recht tot regeling van de eigen aangelegenheden sluit verplichtingen jegens het geheel in. Het landvolk zal deze verplichtingen echter erkennen en bevestigen in tegenstelling tot de plichten, die het lidmaatschap van de crisisorganisaties met zich mede bracht, want daar bestond in feite geen verantwoordelijk medebepalingsrecht. Met de uitwerking van de marktordeningsorganisaties en den opbouw van den landstand zal derhalve het einde gekomen zijn van de crisisorganisaties.
De voornaamste taak van den landstand is de zorg voor al de zijnen en de bescherming van hun standseer.
Hij moet er derhalve invloed op hebben, dat de landelijke bodem in handen komt van den besten bewerker. Hij moet den ongeschikten gegadigde voor koop, pacht of vestiging kunnen uitschakelen. De landstand zal ook het recht krijgen voorstellen te doen betreffende vertegenwoordigers van den landbouw in alle belangrijke corporaties, die beslissen over landbouwbelangen.
Niet alleen bij de keuze van menschen, maar ook bij alle groote problemen, die den landbouw betreffen, zal de landstand reeds om zijn deskundigheid betrokken moeten worden, zooals bijvoorbeeld bij alle plannen op het gebied van nederzetting en landelijke cultuur.
De zorg voor vrouw en jeugd ten plattelande biedt een breed terrein van actie. Achting en begrip voor arbeid en leven op het land moeten behouden en gewekt worden. Ook de staat zal hier met den landstand samenwerken en bij de opstelling van het leerplan der vakscholen voor den landbouw meer dan tot dusver ideëele gezichtspunten op den voorgrond moeten stellen.
De zorg voor den landarbeider mag niet beperkt blijven tot een rechtvaardige regeling van de landelijke arbeids- en loontoestanden. Behalve dit moet de innerlijke verbondenheid van den landarbeider en zijn gezin met de plaats van arbeid op de hoeve versterkt worden.
De opvoering der productie, het bereiken van topprestaties in ieder bedrijf was tot dusver reeds een der voornaamste taken, die het staatsbeheer en de tot dusver aanwezige bonden en organisaties van den landbouw tezamen hadden. Door den landstand ontstaat thans de mogelijkheid om binnen het kader van de door den staat gegeven richtlijnen ook den laatsten boer en landarbeider in te schakelen in de groote taak, die de geheele landelijke bevolking in den huidigen tijd moet vullen. De landstand zelf zal uit eigen recht, eigen aandrift en ook met eigen middelen opbouwwerk leveren en door onderwijs- en proefbedrijven het functionneeren van de staatsinstituten en van de ambtenaren steunen.

Invoeging der bestaande organisaties. — Een deel der tot dusver omschreven werkzaamheden stond ook reeds op het werkplan van bestaande organisaties van den landbouw. Alles, wat tot dusver aan voorbereidend werk is geschied, wordt definitief gestaafd door de samenvatting in den landstand. De tot dusver aanwezige stands- en beroepsorganisaties zullen met haar werk niet vernietigd maar opgenomen worden in een grooter geheel, waar haar arbeid, vrij van alle tot dusver aanwezige juridische of politieke beperkingen, zal worden voortgezet. De in de verordening opgenomen mogelijkheid tot inschakeling baant voor deze bonden den geschikten weg. Verwacht kan worden, dat de meerderheid der bestaande organisaties deze mogelijkheid niet zal laten voorbijgaan. De door de inschakeling ontstaande juridische consequenties zullen door een spoedig te verwachten uitvoeringsverordening geregeld worden.

De privaatrechtelijke corporaties, die zich bezig houden met de opvoering der productie en met andere bedrijfshuishoudelijke taken, dus bijvoorbeeld fokvereenigingen, behouden haar juridische zelfstandigheid, doch moeten zich met haar werk voegen in de algemeene plannen van den landstand.

Medewerking aan de voedselvoorziening. — Als derde arbeidsgebied naast de zorg voor en de regeling van de bedrijfshuishoudelijke toestanden heeft de landstand ook tot taak mede te werken aan de voedselvoorziening. Het werk en de opofferingen, die het landvolk thans brengt voor de voeding van het algemeen, verdienen de inschakeling van zijn beroepsstand in de plannen en het beheer en in het bijzonder in de uitvoering van de voedingshuishouding, voor zoover zij den boeren betreft. Met behoud van de uitsluitende verantwoordelijkheid van den staat in de leiding van de voedingshuishouding bestaat hier de weg om een samenwerking tot stand te brengen tusschen het staatsbestuur en den landstand.

Inwendige organisatie. — De inwendige organisatie van den landstand zal voor het geheele staatsgebied uniform zijn. Zij berust op de door den boerenleider op te stellen statuten. Ook zijn financieele aangelegenheden regelt de landstand zelf op grond van de bijdragen van zijn leden.

De staatscontrôle, die is opgedragen aan het ministerie van Landbouw en Visscherij, omvat het recht om de statuten goed te keuren en het financieele beheer te controleeren. Binnen het bestek van de staatscontrôle zal er voorts voor gezorgd moeten worden, dat het optreden van den staat en dat van den landstand niet met elkander in strijd komen.

De hoofdtaak van den landstand is en blijft de van alle politieke en overige beperkingen vrije samenvatting van het geheele landvolk teneinde de zware taken van den tegenwoordigen tijd ten uitvoer te leggen en om aan den anderen kant het landvolk de grootste mogelijke rechten te geven. Om die reden heeft de bezettende mogendheid de vorming van den landstand ter hand genomen.

E. J. Roskam Hzn. benoemd tot boerenleider. — Aan het hoofd van den landstand staat een boerenleider. Als zoodanig werd benoemd de heer E. J. Roskam te Lunteren.

Biografie. — De heer Evert J. Roskam Hzn. werd 22 Jan. 1892 te Lunteren geboren uit een oud Saksisch boerengeslacht. Bij de mobilisatie in 1914 meldde hij zich als vrijwilliger voor den militairen dienst. Reeds omstreeks 1923 werkte hij in nationaal-socialistische richting en reeds kort na de oprichting van de N.S.B. trad hij tot deze beweging toe en vervulde er diverse functies o.a. als hoofd der agrarische afdeeling. In diverse bladen zijn tal van artikelen van zijn hand verschenen.

Dr. F. E. Posthuma wordt adviseur. — 26 Oct. — De Landstandpersdienst meldt: dr. F. E. Posthuma, zal op verzoek van den boerenleider E. J. Roskam Hzn., als generaal-adviseur van den Nederlandschen Landstand zijn krachten in dienst blijven stellen van het Nederlandsche volk.

Radiorede van den boerenleider. — Op 25 Oct. heeft de heer E. J. Roskam Hzn. een radiorede gehouden, waarin hij het doel van den Landstand uiteenzette. De boerenleider verklaarde daarbij o.m., dat weliswaar de hoofdzetel van zijn organisatie in Den Haag zal worden gevestigd, doch dat het zwaartepunt van den arbeid zou liggen bij de dorpsboerenleiders en den dorpsboerenraad. Spreker eindigde zijn rede met een oproep aan de Nederlandsche boeren en zeide o.m., „dat de boeren onder Gods zegen de voedselvoorziening van ons land veilig kunnen stellen. Tenslotte verklaarde hij gemachtigd te zijn tot de mededeeling, dat, zoolang de voedselvoorziening van Nederland niet beter is dan die van het Duitsche Rijk, geen leveringen uit ons land naar Duitschland of naar andere landen meer zullen plaats hebben.

(Nat. Dagbl. - N. R. Crt. - Verordeningenbl. No. 44, 23 Oct. '41)

(V. b. Landbouw 4841 G.; dr. F. E. Posthuma 4801 A.; E. J. Roskam 4752 I.)

A. NEDERLAND. — Verplichte prijsaanduiding in restaurants enz. —

Den Haag, 24 Oct. — De gemachtigde voor de prijzen heeft twee beschikkingen uitgevaardigd, waarbij de prijsaanduidingsplicht voor spijzen en dranken verstrekkende inrichtingen en voor logies-bedrijven wordt geregeld. De prijzen moeten voortaan, onder dagteekening, op duidelijk zichtbare plaatsen in deze inrichtingen en bedrijven aanwezig zijn, opdat het publiek zich daarvan op de hoogte kan stellen. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Menu's in restaurants enz. 4796 G.; Prijsaanduidingsbesluit 4690 A.)

B. NEDERLAND. — Nederlandsche Socialistische Werkgemeenschap ontbonden. —

Amsterdam, 24 Oct. — Het bestuur van de Nederlandsche Socialistische Werkgemeenschap heeft besloten, haar organisatie per 19 October 1941 te ontbinden, alle toegetredenen hun vrijheid te hergeven en het nog aanwezige kassaldo ter beschikking van „Winterhulp-Nederland" te stellen.

In een in „Het Volk" gepubliceerde verklaring geeft het bestuur een toelichting op dit besluit. Het herinnert er aan, dat de N.S.W.G. werd opgericht met het doel de socialistische waarden, die in een veeljarigen strijd door de Nederlandsche arbeiders waren verworven, in bescherming te nemen, toen dat door de aanvankelijk vrijwillige ontbinding der S.D.A.P., door deze organisatie niet meer mogelijk was. De N.S.W.G. wilde dit werk, voor zoover dit binnen de ontstane verhoudingen mogelijk was, langs legalen weg voortzetten. Leiding en leden zijn echter tot de conclusie gekomen, dat dit streven mislukt is. Zij wijten deze mislukking aan den over de N.S.W.G. verspreidden laster en de op groote schaal ondervonden ondermijnende tegenwerking, hoewel er geen enkele reden bestond om hun oprechtheid en goede trouw in twijfel te trekken. De bekendmaking was onderteekend door Tj. v. d. Zee, voorzitter; G. Stempher, secretaris; W. D. Bekking, penningmeester; A. v. d. Hazel en J. M. Overbeeke. (Het Volk)

(V. b. Ned. Soc. Werkgemeenschap 4772 E.)

C. AMSTERDAM. — Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen benoemd tot voorzitter van de Kamer van Koophandel. —

Den Haag, 23 Oct. — Door den rijkscommissaris werd benoemd tot voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam, mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen.

In deze functie volgt mr. de Kock van Leeuwen den heer Gottfr. H. Crone op. Deze zag zich wegens gezondheidsredenen genoopt einde 1940 af te treden, waarna mr. Chr. P. van Eeghen, ondervoorzitter der Kamer, als waarnemend voorzitter optrad. Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen werd in 1895 te Den Helder geboren. Hij volbracht zijn academische studies te Leiden en promoveerde in 1920. Sedert 1927 is hij deelgenoot in de firma De Kock en Co., welke de directie voert over verschillende Indische cultuurondernemingen. Verder bekleedt hij het voorzitterschap van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap te Haarlem. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Nieuwe gevolmachtigden voor Noord-Brabant, Gelderland en Utrecht - Generaal Christiansen onderscheiden door koning Michael van Roemenië. —

Den Haag, 24 Oct. — De Rijkscommissaris heeft tot de volgende personeelswijzigingen besloten:

1. De gevolmachtigde voor de provincie Noord-Brabant, Ritterbusch, heeft een aanstelling in de partij-kanselarij gekregen. Tot gevolmachtigde voor de provincie Noord-Brabant werd de gevolmachtigde voor de provincie Drente, gouw-inspecteur Thiel benoemd.

2. In de plaats van gouw-inspecteur Thiel werd benoemd tot gevolmachtigde voor de provincie Drente, Oberbereichsleiter Sellmer.

3. De gevolmachtigde voor de provincie Utrecht, dr. Joachim, heeft een aanstelling gekregen in het Rijksministerie van Binnenlandsche Zaken. In zijn plaats werd benoemd de Reichshauptstellenleiter Sommer.

Generaal Christiansen onderscheiden door koning Michael van Roemenië. — Den Haag, 24 Oct. — Koning Michael van Roemenië heeft den weermachtsbevelhebber in Nederland, den generaal der vliegers Fr. Christiansen, de orde „Ster van Roemenië" te zamen met het lint van de orde voor militaire dapperheid verleend. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Generaal Christiansen 4797 B.)

E. NEDERLAND. — Jodenvraagstuk - Arbeid in joodsche huishoudingen voor niet-joden verboden - Verbod tot deelneming aan vereenigingen - Beperking in de beroepsuitoefening. —

Den Haag, 24 Oct. — De Rijkscommissaris heeft een verordening uitgevaardigd, welke bepaalt, dat het aan niet-joden met ingang van 1 Januari a.s. verboden is, arbeid te verrichten in de huishoudingen van gezinnen, waarvan een jood blijvend of voor langer dan vier weken deel uitmaakt.

Verbod tot deelneming aan vereenigingen. — In een tweede verordening wordt het aan joden verboden:

1) een vereeniging van personen zonder economisch doel op te richten, aan de oprichting van een dergelijke vereeniging van personen deel te nemen of lid van een dergelijke vereeniging van personen te zijn of te worden, tenzij de vereeniging van personen uitsluitend joden als leden heeft;

2) een stichting zonder economisch doel op te richten, aan de oprichting van een dergelijke stichting deel te nemen of uit het vermogen van een dergelijke stichting direct of indirect voordeel te trekken, tenzij de stichting uitsluitend door joden is opgericht of het vermogen van de stichting uitsluitend joden ten goede komt;

3) werkzaam te zijn voor een vereeniging van personen of stichting, waarvan hij op grond van het bepaalde onder 1 geen lid mag zijn of uit welker vermogen hij op grond van het bepaalde onder 2 geen voordeel mag trekken.

Beperking in de beroepsuitoefening. — Tenslotte verscheen een verordening met de regeling van het uitoefenen van een beroep door joden.
Bij deze Verordening wordt o.m. het volgende bepaald:
Het uitoefenen van een werkzaamheid als beroep, in een bedrijf, dan wel meer in het algemeen om daarmede geld te verdienen, door joden kan door instructie van den Rijkscommissaris (Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken) afhankelijk worden gesteld van een vergunning of van voorwaarden of wel worden verboden. Daarbij kunnen tegelijkertijd bepalingen omtrent het beëindigen en afwikkelen van de arbeidsovereenkomsten worden gegeven, waarin de door de instructie getroffen persoon partij is.
(Verordeningenblad no. 44, 23 Oct. 1941)
(Vor. ber. Joden 4840 D.)

A. PORTUGAL. — Japan garandeert integriteit van Timor en Macao. —
Lissabon, 24 Oct. (S.P.T.) — Officieel wordt medegedeeld, dat de Japansche regeering aan Portugal de integriteit van zijn koloniën Timor en Macao heeft gegarandeerd.
(Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Verlaging van het rentepeil - Verklaring van mr. M. M. Rost van Tonningen, president van de Nederlandsche Bank. —
Naar aanleiding van het slagen van de emissie der 3½% staatsleening van *f* 500 millioen, heeft een redacteur van het A.N.P. op 25 Oct. een onderhoud gehad met mr. M. M. Rost van Tonningen, president van de Nederlandsche Bank.
In dit gesprek verklaarde mr. Rost van Tonningen o.m., dat het wenschelijk is, dat het economisch leven in Nederland zich gaat baseeren op een rentevoet van 3½% voor langloopend papier. Om dit te bereiken is hij er eenige maanden geleden toe overgegaan, de kapitaalmarkt te blokkeeren voor gemeenteleeningen met een hooger rentetype. Thans is bereikt, dat de 4% staatsleeningen reeds boven pari noteeren en konden eenige hypotheekbanken 3½% pandbrieven uitgeven. De president verklaarde van meening te zijn, dat op den duur het geheele bedrijfsleven van deze ontwikkeling zou profiteeren en hij hoopte, dat de rente op schuldvorderingen in de naaste toekomst een langzame, geleidelijke daling zouden inslaan. De overheid zal daarbij, indien dit zal kunnen worden voorkomen, niet ingrijpen, doch slechts hier en daar de behulpzame hand bieden. Men denke daarbij aan de kleine tuinders en boeren, die dikwijls gebukt gaan onder hooge rentelasten. Spreker wees er op, dat bij de beoordeeling van deze plannen de sociale achtergrond in het oog moet worden gehouden en achtte het rechtvaardig, dat, waar het inkomen uit arbeid reeds offers heeft moeten brengen, ook het inkomen uit kapitaal zijn aandeel in de lasten draagt.
Tenslotte heeft mr. Rost van Tonningen nog verklaard, dat een deel van de opbrengst van de leening aangewend zal worden tot verhooging van onze voedselvoorziening. (Vaderland)
(Vor. ber. 3½% Staatsln. 4873 B.; Mr. M. M. Rost van Tonningen 4812 C.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, brengt een bezoek aan den Führer. —
Hoofdkwartier van den Führer, 25 Oct. (D.N.B.) — De Führer heeft in zijn hoofdkwartier den koninklijk Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, ontvangen en met hem een onderhoud gehad, dat in den geest van de traditioneele vriendschap en de beproefde wapenbroederschap tusschen de twee volken verliep. Aan dit onderhoud werd deelgenomen door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, op wiens uitnoodiging graaf Ciano voor een bezoek van verscheidene dagen in Duitschland vertoeft.
(Vor. ber. Bezoek v. Ciano aan Hitler 4585 C.)

D. FRANKRIJK. — Luit.-kol. Hotz, veldcommandant te Nantes en een Duitsche officier te Bordeaux vermoord - Scherpe Duitsche maatregelen - Oproepen van maarschalk Pétain en admiraal Darlan. —
Parijs, 23 Oct. (D.N.B.) — Op 19 October is de Duitsche veldcommandant te Nantes, luit.-kol. Hotz door onbekende daders doodgeschoten. Op 23 October werd voorts een Duitsche officier te Bordeaux het slachtoffer van een laaghartigen aanslag. Van Duitsche zijde werden scherpe tegenmaatregelen genomen. Als zoenoffer zijn voorloopig 50 gijzelaars, in hoofdzaak communisten, die wegens strafbare feiten reeds gearresteerd waren, doodgeschoten, terwijl, indien de daders niet voor 25 October zijn gevonden, nog eens 50 gijzelaars zullen worden doodgeschoten. Voor het vinden van de daders werd een belooning van vijftien millioen francs uitgeloofd.
De Fransche pers toont zich ten aanzien van deze moorden hoogst verontwaardigd en wijst er op, dat door deze misdaden de Duitsch-Fransche toenadering in gevaar gebracht wordt. Maarschalk Pétain en admiraal Darlan wendden zich per radio tot het Fransche volk, waarbij zij aanspoorden tot loyaliteit jegens de bezettingsautoriteiten en hulp bij het opsporen van de daders.
25 Oct. — Door het V.P.B. wordt uit Berlijn gemeld, dat hoewel de daders nog niet bekend zijn, de fusilleering der tweede vijftig gijzelaars tot nader order is uitgesteld.
(Telegraaf - Vaderland)

E. NEDERLAND. — Onderwijs - Duitsche school te Arnhem geopend. —
Arnhem, 26 Oct. — Op 25 Oct. is in tegenwoordigheid van den commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie, dr. Wimmer, de Duitsche Oberschule te Arnhem geopend. In zijn openingsrede wees dr. Wimmer er op, dat het, dank zij het Nationaal-Socialisme mogelijk is, den Duitschen volksaard in eigen scholen onbeperkt te bewaren, ook buiten de grenzen van het Duitsche Rijk. Hij verklaarde, dat met de opening van deze school de periode van het oprichten van Duitsche scholen in Nederland thans in hoofdzaak is afgesloten omdat deze taak nu is vervuld. Het doel is nu uitbreiding en verbetering der bestaande scholen.
Met een Sieg-Heil op den Führer, Adolf Hitler, en het zingen van de Duitsche volksliederen, werd de plechtigheid beëindigd.
(N. R. Crt.)
(Vor. ber. Duitsche Scholen 4365 F.)

F. SOVJET-UNIE. — Wijzigingen in de legerleiding - Verplaatsing der regeeringszetel naar Samara. —
26 Oct. — Naar verluidt zou Stalin de legeraanvoerders Timosjenko, Boedjenny en Worosjilov van hun functies hebben ontheven en in hun plaats generaal Gregor Soekof belast hebben met het opperbevel. Voorts wordt gemeld, dat de uit Moskou vertrokken Sovjet-regeering zich in Samara (Koejbysjew) aan de Wolga zou hebben gevestigd.
(Vor. ber. Leger 4444 F.)

G. TURKIJE. — Herdenking van het bestaan der republiek. —
Ankara, 29 Oct. (D.N.B.) — Op 29 Oct. herdacht de Turksche republiek haar 18-jarig bestaan. Ter gelegenheid van dezen verjaardag hield president Inönü een radiorede voor het volk, de jeugd en de weermacht, waarin hij o.m. zeide, dat alle Turken er aan moesten denken, dat het land leeft temidden van een vuurhaard. Hij spoorde hen aan hun werkkracht te verhoogen, hun uitgaven te beperken en op ieder terrein van het economisch leven nog harder te werken dan thans. Alleen de plichtsgetrouwe landen, zoo besloot de president, die bereid zijn tot het brengen van offers, zijn in staat de moeilijkheden van dezen tijd te overwinnen. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Geschiedenis 4831 A.)

H. NEDERLAND. — Sabotagehandelingen - Proclamatie. —
Den Haag, 28 Oct. — Nederlanders! — Het welzijn van het Nederlandsche volk eischt, dat een ieder op de hem gewezen plaats zijn plicht vervult. Daarbij zullen de in het bezette Nederlandsche gebied geldende wetten en voorschriften onvoorwaardelijk moeten worden nageleefd. De oorlogsomstandigheden plaatsen ons voor vele harde feiten, welke aanvaard moeten worden. Wanbegrip voor hetgeen deze tijden ook van ons Nederlanders eischen, leidt alleen tot verderf.
Helaas zijn er nog landgenooten, die blijk geven den ernst van den toestand niet te beseffen. In hun verblinding meenen zij door sabotagehandelingen de bezettende macht te kunnen schaden, terwijl zij in werkelijkheid slechts het Nederlandsche volksbelang benadeelen.
Wie gelooft, door het in brand steken van voorraden van landbouwproducten of door het vernietigen van landbouwwerktuigen een daad te verrichten, waardoor eenig Nederlandsch belang wordt gediend, is het slachtoffer van een verderfelijke dwaling. Elk verlies, dat op dit gebied wordt toegebracht, treft ons eigen volk, onze eigen volkshuishouding. Elke overtreding van de distributiebepalingen, als clandestiene slachtingen, vervalsching van distributiekaarten, prijsopdrijvng en dergelijke, zijn sabotage-daden, gericht tegen het Nederlandsche volk.
Deze kunnen niet toegelaten worden. Het is ons aller belang, dat aan het bedrijf der elementen, die deze praktijken uitoefenen, zoo spoedig mogelijk een eind worde gemaakt.
Schaadt bij sabotage van de voedselvoorziening het Nederlandsche volk in zijn geheel rechtstreeks zichzelf, zoo hebben aanslagen, die zich richten tegen de bezettende overheid, overeenkomstig de krijgswetten, de scherpste maatregelen ten gevolge en treffen zij zoodoende indirect onze landgenooten.

Aanslagen op goederen der weermacht, het verborgen houden van neergeschoten vliegers, hebben reeds de terechtstelling der schuldigen en de gevangenneming van een aantal gijzelaars ten gevolge gehad.
Tracht dezen tijd te verstaan; begrijpt, dat de Duitsche overheid een verkeerde houding van het Nederlandsche volk niet kan dulden en beseft vóór alles, dat door één enkele onbezonnen daad veler leven in groot gevaar wordt gebracht.
Vandaar ons dringend beroep op u allen:
Helpt mee, opdat ons volk niet benadeeld wordt door de daden van onbezonnen en misdadige elementen. Brengt anderen zoo min als u zelf in niet te overziene moeilijkheden.
Wij kunnen niet gelooven, dat men dit woord onopgemerkt aan zich voorbij zal laten gaan. Wij blijven vertrouwen op het gezonde verstand van ons volk.
De overheid maakt aanspraak op uw aller medewerking.

De secr.-gen. van het Dep. van Justitie, J. J. SCHRIEKE, de secr.-gen. van de Dep. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij, H. M. HIRSCHFELD, de secr.-gen. van het Dep. van Binnenlandsche Zaken, K. J. FREDERIKS.

Belooning. — De directeur-generaal van Politie looft een belooning uit van *f* 1000 voor iederen Nederlander, die omtrent ernstige vergrijpen tegen de belangen van de voedselvoorziening of de Duitsche weermacht zoodanige aanwijzingen geeft, dat deze tot arrestatie van de(n) schuldige(n) leidt. Deze premie wordt uitgeloofd om te verhinderen, dat onschuldige landgenooten door de misdadige dwaling van een enkeling geschaad zouden worden. De directeur-generaal doet een dringend beroep op alle Nederlandsche staatsburgers om er toe mede te werken deze schadelijke elementen te doen arresteeren.
Naar het A.N.P. verneemt, moet het uitloven van een belooning voor degenen, die personen aangeven, welke zich schuldig maken aan daden van sabotage, worden beschouwd als een maatregel van politioneelen aard, die zelfstandig is genomen door het ressort van den directeur-generaal van politie.
(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Sabotage 4875 C.)

A. ITALIE. — Herdenking van den marsch naar Rome. —
Rome, 28 Oct. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den 19den verjaardag van den marsch naar Rome heeft Mussolini op 21 Oct. voor een groote menigte, welke zich had verzameld op de Piazza Venezia een toespraak gehouden, waarin hij o.m. zeide, dat het Italiaansche volk het nieuwe jaar, het twintigste jaar in de fascistische tijdrekening, met onbedwingbaren moed, met rotsvast geloof en met diepe overtuiging, nauw geschaard rond den lictorenbundel, tegemoet gaat. De Duce wees er op, dat het bolsjewisme reeds in doodstrijd ligt, getroffen als het werd door de wapens van het verbonden Duitschland. Noch Churchill, noch de andere samenzweerders, zoo besloot hij, zullen onzen opmarsch kunnen stuiten. Wij zetten door. (Telegraaf)
(Vor. ber. Mussolini 4816 B.)

B. NEDERLAND. — Onderwijs - Examenregeling voor scholieren in dienst der S.S. en het Nederl. legioen - Examenregeling Leidsche Universiteit - Mr. G. J. C. Schilthuis buitengewoon hoogleeraar te Delft - Wijzigingen in het curatorium van de Technische Hoogeschool te Delft. —
Den Haag, 28 Oct. — Vele leerlingen van middelbare scholen hebben dienst genomen bij de S.S. of het Nederlandsche legioen. Voor den strijd tegen het bolsjewisme zetten zij hun leven in en daarom moet verhinderd worden, dat zij daarvan nadeel ondervinden in hun verdere loopbaan. Mitsdien heeft de Rijkscommissaris thans bepaalt en het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming belast met de uitvoering, dat degenen hunner, waarvan kon worden verwacht, dat zij met goed gevolg eindexamen zouden afleggen, thans zonder examen tot een universiteit zullen kunnen worden toegelaten of tot een hoogere klasse zullen kunnen worden verhoogd, indien kan worden aangenomen, dat zij bij een normale voortzetting van hun studie, zouden zijn verhoogd.
Examenregeling Leidsche universiteit. — Den Haag, 28 Oct. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend, dat studenten aan de gesloten universiteit van Leiden met ingang van 1 November voor studie en examens kunnen worden toegelaten tot de overige hoogescholen in Nederland en in Duitschland. Daarmede vervalt het overbodig wordende examineeren te Leiden met ingang van 20 November.
Mr. G. J. C. Schilthuis buitengewoon hoogleeraar te Delft. — Den Haag, 28 Oct. — Tot buitengewoon hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft, afdeeling algemeene wetenschappen, is benoemd de heer mr. G. J. C. Schilthuis, advocaat en procureur te Rotterdam. Mr. Schilthuis zal onderwijs geven in het staatsrecht, het administratief recht en in het handelsrecht.
Wijzigingen in het curatorium van de Technische Hoogeschool te Delft. — Den Haag, 29 Oct. — Aan ir. J. F. de Vogel, jhr. mr. A. C. de Graeff, prof. ir. J. Klopper en mr. dr. D. A. P. N. Koolen is met ingang van 27 Oct. op hun verzoek eervol ontslag verleend als lid van het college van curatoren van de Technische Hoogeschool te Delft. Bij besluit van den secr.-gen. van het Dept. van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming wordt de curator F. W. van Vloten met ingang van 29 Oct. tijdelijk belast met de waarneming van de functie van president-curator. (N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Onderwijs 4876 G.; Leidsche universiteit 4676 E.; Delftsche universiteit 4614 B.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Rede van pres. Roosevelt. —
Washington, 28 Oct. (S.P.T.) — Ter gelegenheid van den marinedag heeft pres. Roosevelt een radiorede gehouden, waarin hij zijn eisch tot vèrgaande wijziging der neutraliteitswet motiveerde. Hij eischte daarbij niet alleen het recht, Amerikaansche koopvaarders te bewapenen, doch verlangde tevens, dat deze schepen, wanneer zij goederen vervoeren naar met de Ver. Staten bevriende landen, zij beschermd worden door de marine. Roosevelt motiveerde zijn eischen, naar het D.N.B. meldt, o.m. met de bewering, dat hij in het bezit is van geheime stukken, die van de Duitsche regeering afkomstig zouden zijn, o.a. een geheime kaart, Zuid-Amerika aangevend als een Duitsche vazalstaat en een document waarin van Duitsche zijde de afschaffing van alle godsdiensten zou worden geëischt.
Aan het slot van zijn rede vermeldde Roosevelt het reeds door admiraal Stark bekendgemaakte bevel aan de Amerikaansche vloot om te schieten op schepen der asmogendheden, zoodra zij in zicht komen.
Commentaren. — Het A.N.P. meldt uit Berlijn, dat men in Duitsche politieke kringen de rede beschouwt als een toppunt van fantasie en een uitvloeisel van even krankzinnige als absurde waandenkbeelden. Men vraagt zich daarbij af hoe een staatsman tot zulke ongehoorde beweringen zijn toevlucht kan nemen, tenzij hij tot elken prijs zijn volk in den oorlog wil storten.
De Japansche pers, zoo meldt het D.N.B., neemt een afwijzende houding aan en schrijft, dat Roosevelt tegen den wil van zijn volk, zijn oorlogsplannen wil doorvoeren.
In Amerika ziet men het land weer een stap dichter bij den oorlog gebracht, waarbij de Amerikaansche bladen de bewijzen van echtheid der, overigens niet gepubliceerde documenten, tegemoet ziet. (Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad - N. R. Crt.)
(V. b. Pres. Roosevelt 4860 I.; Neutraliteitswet 4874 C.; Scheepvaart 4881 A.)

D. BULGARIJE. — Opening van het Sobranje - Troonrede van koning Boris. —
Sofia, 28 Oct. (D.N.B.) — Koning Boris van Bulgarije heeft op 28 Oct. het Sobranje geopend met een troonrede, welke o.m. een overzicht bevatte van de binnenlandsche politiek van het land. Hij betoogde daarin, dat het volk met volkomen handhaving van de orde zich aan den vreedzamen arbeid wijdt en dat de pogingen van buiten af om deze rust te verstoren mislukt zijn. Ten aanzien van het leger verklaarde de koning, dat dit met geestdrift en vastberadenheid zijn plicht doet. Tenslotte wees koning Boris er nog op, dat het bedrijfsleven zich aan de eischen van dezen tijd poogt aan te passen, waarbij beperkingen en offers noodzakelijk zijn geweest.
(Alg. Handelsblad)
(vor. ber. Troonrede 4434 G.)

E. BELGIE — Maarschalk Pétain over koning Leopold. —
Brussel, 27 Oct. — De correspondent van de N. R. Crt. meldt, dat maarschalk Pétain te Vichy tegenover een redacteur van „Het Laatste Nieuws" verklaard heeft, dat de uitlatingen van Reynaud en anderen over koning Leopold onbegrijpelijk zouden zijn, indien wij niet de atmosfeer in rekening brachten, die toen heerschte. De Franschc staatschef is van meening, dat de koning zich niets heeft te verwijten en verklaarde steeds zijn gevoelens van achting en vriendschap voor hem te hebben behouden. Koning Leopold heeft z.i. tijdens den oorlog de eer van zijn land gered. België en zijn koning zijn moreel onaantastbaar. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Koning Leopold 4484 D.)

F. NEDERLAND. — Verbod van anti-Duitsche demonstraties. —
31 Oct. — De Nederlandsche pers herinnert er op een opvallende plaats aan, dat het op grond van de paragrafen 8 tot 10 der verordening no. 138/41 nadrukkelijk verboden is, in woord of geschrift, door het dragen van insignes, enz., uiting te geven aan anti-Duitsche gevoelens. Zij wijst er op, dat overtredingen met gestrengheid zullen worden tegengegaan en gestraft.

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme - Kramatorskaja in het Donetsbekken bezet - Toegang tot de Krim geforceerd. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 28 Oct. — In het Donetsbekken wordt de achtervolging van den terugtrekkenden vijand voortgezet. Duitsche troepen zijn 27 October in Kramatorskaja binnengedrongen, waarmede de Sovjet-Unie een harer grootste pantserwagenfabrieken heeft verloren. Door Hongaarsche formaties werden nog verschillende andere fabrieksteden genomen.

29 Oct. — In samenwerking met formaties van het luchtwapen hebben divisies infanterie in hardnekkige gevechten den toegang tot de Krim geforceerd. Hierbij werden van 18 tot 28 October 15.700 gevangenen gemaakt, 13 pantserwagens en 109 kanonnen veroverd.

Overzicht van den toestand aan het Oostelijk front. — 26 Oct. — In den centralen sector hebben pantserstrijdkrachten en infanteriedivisies over een breed front den vijandelijken tegenstand gebroken. Bunkerstellingen werden daarbij in moedige gevechten veroverd, waarna de aldus geschapen doorbraak snel naar beide zijden werd verwijd. Stoottroepen namen vervolgens acht bruggen, waarbij hevige gevechten werden geleverd met Sovjet-troepen, die voorbereidselen troffen om deze bruggen in de lucht te laten springen. De tegenaanvallen der bolsjewisten werden met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. Op 25 Oct. en in den nacht van 25 op 26 Oct. werden 69 vijandelijke vliegtuigen vernield. Het zwaartepunt van de aanvallen van het luchtwapen lag in het bombardeeren van belangrijke spoorwegverbindingen, terugtochtswegen en opslagplaatsen.

27 Oct. — In weerwil van de slechte weersomstandigheden, waardoor het terrein voor gevechtsvoertuigen bijna onbegaanbaar wordt, valt geen vermindering van den Duitschen druk op de verdedigingslinies van Moskou waar te nemen. In het Donetsbekken is de poging om den opmarsch door tegenaanvallen te vertragen door Italiaansche troepen verijdeld. De vijand werd daarbij met bloedige verliezen teruggeslagen.

28 Oct. — Ondanks het dreigement van Stalin, die, zooals door gevangenen werd medegedeeld, alle commandanten der troepen in deze streek zou laten doodschieten, indien Kalinin niet zou worden heroverd, werden de wanhopige bolsjewistische aanvallen, die bijna al hun overgebleven pantserwagens en artillerie in het vuur brachten, met zware verliezen afgeslagen. Artillerie van het zwaarste kaliber heeft op 27 October belangrijke doelen en ravitailleeringsbedrijven in Leningrad beschoten. De Duitsche waarnemingsposten constateerden hoe na het inslaan der granaten machtige rookwolken opstegen en zich geweldige branden ontwikkelden. In den Noordelijken sector werd de Moermanskspoorweg op verscheidene plaatsen opgebroken. Een aldaar strijdend Duitsch legercorps heeft tusschen 16 en 27 October 12.500 bolsjewisten gevangen genomen.

29 Oct. — Na de verovering van den toegang tot de Krim is de achtervolging der verslagen bolsjewiki op het volkomen vlakke terrein reeds ingezet. Hiermede dreigen zij een bolwerk te verliezen, van waaruit zij gehoopt hadden het Duitsche leger nog in de flank te kunnen aanvallen. Duitsche vliegtuigen deden 28 October een aanval op de havenwerken van Kertsj. Gebouwen, laadinstallaties en benzinetanks gingen in vlammen op. Ook een aantal schepen werd vernield.

30 Oct. — Aan het Finsche front zijn na de vernietiging van het 114de Sovjet-divisie ten Zuidwesten van het Onegameer de bolsjewistische aanvallen op de Finsche bruggehoofden over de Swir ineengestort. De bolsjewisten trekken terug en hebben reeds een aantal plaatsen ontruimd. In één sector verloren de Sovjets in den tijd van 15 tot 17 October 5984 manschappen, die door de Finnen werden begraven.

Op de Krim wordt de achtervolging van den vijand zonder onderbreking voortgezet. De tegenstand van zijn achterhoede werd gebroken; duizenden gevangenen werden gemaakt, een belangrijke hoeveelheid oorlogsmateriaal viel in Duitsche handen. In het Donetsbekken werd door de verbonden troepen de bovenloop van de Donets bereikt en over een breed front bezet.

Nu de troepen dit gebied bereikt hebben, zijn ook de spoorlijnen, die uit het industriegebied in Westelijke richting naar Dnjepropetrofsk en in Noordwestelijke richting naar Charkof leiden, afgesneden. Daardoor is het verkeer in het nog niet bezette deel van het Donetsbekken reeds verstard.

Uit Leningrad wordt door neutrale correspondenten gemeld, dat het moreel der bolsjewistische verdedigers afneemt. Hooge officieren en commissarissen beginnen de stad te verlaten.

31 Oct. — In het industriegebied van het Donetsbekken rukken de Duitsche troepen met succes verder op. Tal van belangrijke industrieele installaties werden na tegenstand van de bolsjewiki, die hier en daar zeer hardnekkig was, veroverd.

1 Nov. — Met steun van tanks is in een stoutmoedigen aanval een Duitsch bataljon infanterie een door de bolsjewisten taai verdedigde plaats ten Noordwesten van Moskou binnengedrongen en heeft deze vast in Duitsche handen gebracht. In den centralen sector is tusschen 25 en 28 October een Duitsche divisie door een sterke Sovjetstelling van 48 Km. lengte en 4 Km. diepte heengebroken en heeft zij haar opgerold. Er werd een belangrijk aantal gevangenen gemaakt.

In den Noordelijken sector is een regiment infanterie ten Westen van de Wolchov (een rivier, die van het Ilmen- naar het Ladogameer stroomt) door een krachtig versterkte vijandelijke verdedigingszône heengebroken. 533 kazematten werden in verbitterde gevechten genomen.

Een nauwkeurig onderzoek heeft aangetoond, dat de bolsjewisten in het tijdvak van 22 Juni tot 31 Augustus 209 divisies met het daarbij behoorende oorlogstuig hebben verloren. Bovendien werden tal van afzonderlijke compagnieën, bataljons en regimenten vernietigd, zoodat mag worden aangenomen, dat de Sovjets, met inbegrip van hun zieken, gewonden, vermisten en andere uitvallers, minstens 4.5 tot 5 millioen soldaten in deze periode hebben verloren. Hen volwaardig te vervangen was voor de bolsjewiki op dat oogenblik reeds niet meer mogelijk.

Van deskundige Duitsche zijde wordt er op gewezen, dat de Sovjet-Unie vier belangrijke militair-economische centra heeft, nl. het gebied van Leningrad, het gebied van Moskou, het Donetsbekken en de Oeral. Kleinere centra zijn daarnaast nog Stalingrad, Charkof, Odessa, Tula en Novosibirsk in Siberië. Wanneer, zooals men in vijandelijke kringen reeds meent te mogen verwachten, de Duitsche legers alle industriegebieden in het Europeesche deel der Sovjet-Unie zouden bezetten, zou ongeveer 75% van de militair-economische weerkracht der Sovjet-Unie zijn uitgeschakeld.

Strijd tegen Engeland. — 26 Oct. — Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den nacht havens aan de West-, Zuid- en Zuidoostkust van Engeland aan.

27 Oct. — Hedennacht waren de luchtaanvallen gericht op de havengebieden van Oost- en Zuidwest Engeland.

29 Oct. — Aan de Zuidwestkust van Engeland hebben vliegtuigen in den nacht van 28 op 29 Oct. havens en ravitailleeringsbedrijven gebombardeerd.

31 Oct. — Vliegtuigen van de gewapende zeeverkenning, bombardeerden in den afgeloopen nacht havens aan de Britsche Oost- en Zuidwestkust. Gevechtsvliegtuigen deden een aanval op een radiostation op de Faer Øer.

Bij Britsche aanvallen op het Rijk en de bezette gebieden gingen van 22 tot 28 October 48 vijandelijke vliegtuigen door de actie van luchtafweergeschut en jagers verloren. In denzelfden tijd gingen zeven eigen vliegtuigen verloren.

De Oorlog

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN:

Totaalverlies 138.000 br.t. — In de week van 26 Oct. tot 1 Nov. bracht het Duitsche luchtwapen in talrijke aanvallen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart wederom zware verliezen toe. In totaal werden 64.000 br.t. scheepsruimte tot zinken gebracht; talrijke schepen werden ernstig beschadigd.

29 Oct. — In een zes dagen durende aanval op een Engelsch convooi, dat van Gibraltar naar Engeland voer, hebben Duitsche duikbooten veertien zwaar geladen koopvaarders van tezamen 47.000 br.t., alsmede een torpedojager door torpedoaanvallen tot zinken gebracht.

31 Oct. — In den strijd tegen de Britsche handelsscheepvaart brachten duikbooten zes vijandelijke koopvaardijschepen van samen 27.000 br.t., een torpedojager en twee bewakingsvaartuigen tot zinken.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4878 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. —

Over de periode 25 tot en met 31 Oct. melden de door het Italiaansche hoofdkwartier uitgegeven weermachtberichten o.m. dat op 25 Oct. de vlootbasis La Valetta op Malta wederom door Italiaansche bommenwerpers werd aangevallen. Voorts vielen in het centrale deel van de Middellandsche Zee torpedovliegtuigen een Engelsche vlootformatie aan. Een kruiser werd door een torpedo getroffen; waarschijnlijk is deze gezonken.

Op 26 Oct. werd aan de kust van Marmarie een Engelsche kruiser door Duitsche bommenwerpers tot zinken gebracht.

Van de fronten in Noord- en Oost-Afrika werden geen bijzondere verrichtingen gemeld. De activiteit der artillerie bij Tobroek werd voortgezet, terwijl uit Gondar actie van verkenningsafdeelingen wordt gemeld. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4878 B.)

A. NEDERLAND. — Rotterdam na zijn opbouw. Het stadsplan van ir. Witteveen. —

Rotterdam, 24 October. — In museum Boymans worden een maquette en plattegronden tentoongesteld, die de mogelijkheid scheppen zich een duidelijk beeld te vormen van de stad Rotterdam na haar wederopbouw. Ruim een jaar zijn ir. Witteveen en zijn staf reeds bezig met de uitwerking van de plannen, die zich thans in een vergevorderd stadium bevinden. De ontwerper van de nieuwe binnenstad, ir. Witteveen, heeft voor persvertegenwoordigers, aan de hand van de maquette en van deze plattegronden, uiteengezet, hoe de Maasstad weder zal worden opgebouwd.

Toen wij ons spoedig na de ramp, aldus ir. Witteveen, voorbereidden den wederopbouw ter hand te nemen, stond a priori vast, dat de nieuwe stad niet zonder ingrijpende veranderingen in het stadsplan uit haar asch zou kunnen herrijzen.

Van de 25.000 woningen, waaronder verscheidene krotwoningen waren, zal slechts een gedeelte — naar schatting pl.m. 10.000 — in de binnenstad kunnen worden herbouwd; de overige zullen derhalve in de vigeerende uitbreidingsplannen van Rotterdam en randgemeenten een plaats moeten vinden. Onze taak was dus een andere stadskern te scheppen, welke beter zal beantwoorden aan de behoeften van een nieuwen tijd.

De vraag was nu: mogen wij het verleden geheel negeeren en zoo niet, welke beginselen zullen dan richtsnoer moeten zijn bij het ontwerpen van een nieuwe stad?

De typische elementen die de wezenlijke waarde der stad hebben uitgemaakt, — dat is de z.g. „buitenstad" (het gebied der oude buitenhavens) en de unieke grondvorm van de middeleeuwsche stad, — heeft men in het nieuwe plan doen herleven. Aan den eigenlijken ontwerp-arbeid kon echter eerst worden begonnen, nadat omtrent een belangrijk vraagstuk, dat reeds vele jaren de aandacht had gevraagd en nimmer tot een bevredigende oplossing had kunnen leiden, klaarheid was gekomen.

Ik heb, aldus de heer Witteveen, hier het oog op het spoorwegvraagstuk. Rotterdam n.l. voelt zich in stijgende mate in een harmonische ontwikkeling belemmerd door de ceintuurbaan, terwijl de ligging van het Maasstation met het daarbij behoorende goederenemplacement een fraaie ontwikkeling van de stad naar de rivier toe in den weg staat.

De Nederlandsche Spoorwegen hebben reeds vele jaren gestreefd naar een rechtstreeksche verbinding van den spoorweg van Gouda naar het Centraal station.

Vóór de ramp heeft men altijd getracht dit doel te bereiken door het Maasstation met een spoorweg door de stad met D.P. te verbinden, doch de stedebouwkundige bezwaren werden — terecht — onoverkomelijk geoordeeld, zoodat van de uitvoering van eenig project niets is kunnen komen.

Nader overleg met de directie der Nederlandsche Spoorwegen leidde zeer spoedig tot het gewenschte resultaat.

In het door den Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw inmiddels vastgestelde project zal de spoorweg van Gouda bij Nieuwerkerk van den bestaanden spoorweg in westelijke richting afbuigen naar de noordelijke begrenzing van het Boschen Parkplan en vandaar in vrijwel rechte lijn — langs de Rotte — in verbinding worden gebracht met het D.P. station. Deze nieuwe spoorweg zal, voor zoover door de stad ontworpen, als viaduct worden gebouwd. Zoodra deze spoorweg tot stand zal zijn gekomen, is er een ideale toestand ontstaan, omdat van het D.P. station, dat als Centraal station werkelijk midden in de stad is gelegen, drie spoorlijnen naar buiten stralen, de eene in westelijke richting (Schiedam—Den Haag), de andere in noordoostelijke richting (Gouda—Utrecht) en de derde in zuidelijke richting (Dordrecht).

Daar het spoorwegverkeer naar Dordrecht in stijgende mate wordt belemmerd door de wettelijk vastgestelde openingstijden van de spoorweghefbrug over de Koningshaven, werd besloten de spoorbrug over de Maas zooveel omhoog te brengen, dat het Rijn-Zeeverkeer vrij kan passeeren. De spoorweghefbrug zal dan slechts te openen zijn voor enkele zeer hooge objecten (kranen, bokken, enz.), wat practisch beteekent, dat het spoorwegverkeer geen belemmeringen van het zeeverkeer meer ondervindt.

Toen wij met de bestudeering van het spoorwegvraagstuk nog bezig waren, deed ir. Ringers ons een rapport van den directeur-generaal van den Rijkswaterstaat toekomen, waarin werd aangedrongen althans voor het verwoeste gebied definitieve maatregelen te nemen ter bescherming van de stad voor hooge vloeden.

Zooals bekend mag worden verondersteld, is o.m. bij den stormvloed van 1916 het water nauwelijks door de Hoogstraat, welke als waterkeering dienst doet, tegengehouden.

Het kwam ons raadzaam voor een nieuwe waterkeering te ontwerpen, die het karakter van een boulevard vlak langs de rivier zal verkrijgen, hetgeen mogelijk wordt door de toekomstige opheffing van het Maasstation.

Daar de nieuwe keering eerst over 8 à 10 jaar gereed zal zijn — de werken worden beïnvloed door die, welke de Nederlandsche Spoorwegen moeten uitvoeren, alvorens de terreinen van het Maasstation kunnen worden vrijgegeven — zal voorloopig de bestaande waterkeering niet kunnen worden gemist. Ten einde een spoedige bebouwing van het verwoeste gebied te bevorderen en niet afhankelijk te zijn van het tijdstip, waarop de hoofdwaterkeering langs de Maas zal zijn voltooid, hebben wij er de voorkeur aan gegeven, den bestaanden dijk voor een groot deel althans, zoodanig te verplaatsen, dat hij in het nieuwe stadsplan kan worden opgenomen.

Wat het nieuwe stadsplan betreft, aldus de heer Witteveen, moesten wij allereerst nagaan of de Willemsbrug kon blijven bestaan. Zooals reeds bij de behandeling van het spoorwegvraagstuk is opgemerkt, zal de spoorbrug over de Maas 2 m. hooger komen te liggen. Wil deze maatregel effect sorteeren, dan moet de Willemsbrug eveneens worden opgevijzeld en wel zooveel, dat de doorvaarthoogte onder beide bruggen dezelfde wordt. Aangezien de Willemsbrug 1.5 m. lager ligt dan de spoorbrug, zal op een verhooging van 3.5 m. moeten worden gerekend. Let men er bovendien op, dat de Willemsbrug veel te smal is en de pijlers niet zwaarder mogen worden belast, dan volgt hieruit, dat aan den bouw van een nieuwe brug niet valt te ontkomen.

De brug zal als het ware aansluiten tegen een machtig verkeerscircuit, gevormd door „Nieuwe Blaak", Coolsingel, Hofplein, Goudschesingel en de doorbraak, welke de „Nieuwe Blaak" met ongeveer het midden van den Goudschesingel zal verbinden.

De pleinen Hofplein en „Nieuwe Blaak" hebben zoodanige afmetingen gekregen, dat werkelijke „ruimte" ontstaat.

De „Nieuwe Blaak" zal tevens het zwaartepunt vormen van den belangrijksten verkeersweg in Oost-westelijke richting, welke ontstaan zal door den Oostzeedijk rechtstreeks met de Rochussenstraat te verbinden. Een doorbraak Oostplein—„Nieuwe Blaak" en een verbreeding van den Binnenweg zijn daarom in het plan voorzien.

Het Hofplein zal in belangrijke mate aan beteekenis toenemen, zoodra de doorbraak, welke een rechtstreeksche verbinding met Crooswijkscheweg en Goudscherijweg beoogt, tot stand zal zijn gekomen.

HET NIEUWE ROTTERDAM

Houdt men bovendien in het oog, dat de Schie zal worden gedempt en in het verlengde van den Goudschesingel een doorbraak is ontworpen, welke het hoofdverkeer naar Hillegersberg zal opnemen, dan zullen in de toekomst zeven hoofdverkeerswegen op het Hofplein uitmonden.

Het Hofplein zal dus ongetwijfeld het centrum van Groot-Rotterdam worden.

Het Oostplein, dat even afzijdig van het hoofdverkeer ligt, zal bescheidener afmetingen verkrijgen dan de „Nieuwe Blaak" en het Hofplein. Het zal echter belangrijk grooter zijn dan het tegenwoordige Oostplein.

Door het verlengen en verbreeden van den Boezemsingel tot tegen den molen, het verplaatsen van het eigenlijke verkeersplein naar de zuidzijde van dien molen, het eerlijk gebruik maken van het niveauverschil, dat het dijklichaam oproept en het toepassen van een sobere boombeplanting op en langs de lager liggende pleingedeelten, hopen wij aan dit plein een eigen karakter te kunnen verleenen.

Voorts mag niet worden vergeten, dat wij tusschen Cool- en Westersingel een breeden parkweg hebben ontworpen, welke het Stationsplein met de Witte de Withstraat verbindt. Deze parkweg is door middel van een doorbraak, ter hoogte van de Schildersteeg, met den boulevard langs de Maas verbonden.

Ir. Witteveen vertelde daarop aan de hand van de maquette een en ander over de twee belangrijke winkelstraten, welke in het plan zijn opgenomen.

Verschillende overwegingen hebben er toe geleid Meent en Hoogstraat — de beste winkelstraten in de oude stadskern — door middel van nieuwe winkelstraten met de woonbuurten in het westen en oosten der stad te verbinden.

Het oude havengebied zal een soortgelijke bestemming verkrijgen als voorheen.

De wijk tusschen Westersingel en Coolsingel zal overwegend winkelwijk worden, terwijl het kwartier tusschen Goudschesingel en Goudscherijweg tot zuivere woonwijk voor den kleinen middenstand en de beter gesitueerde arbeiders is bestemd.

Aangezien in het oostelijke stadsdeel eertijds te weinig aandacht is geschonken aan de noodige recreatieruimte, hebben wij de gelegenheid aangegrepen een grootschen parkgordel te ontwerpen, welke, van het tegenwoordige Boschje in oostelijke richting dwars door het nieuwe stadsdeel getrokken, aansluit op het nieuwe parkgebied, dat voor Kralingen is voorzien.

Aldus zal een groene gordel ontstaan, van onschatbare waarde voor de volksgezondheid, welke het hart van Rotterdam met het uitgebreide ontspanningsgebied, waarvan de Kralinger Hout een monumentaal onderdeel vormt, zal verbinden, zoo besloot de heer Witteveen.

(Vor. ber. Opbouw Rotterdam 4377 F.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Er gaat in Turkije geen officieele feestelijkheid voorbij, of allerwegen valt den staatspresident, Ismet Inönü, veel lof ten deel voor zijn voorbeeldig beleid in den huidigen voor het Nabije Oosten kritieken toestand. Zoo heeft verleden week de premier, dr. Refik Saydam, bij de viering van den nationalen feestdag de neutraliteit van Turkije in het huidige Europeesche conflict vooral aan het optreden van Inönü toegeschreven.

Mustafa Ismet Pasja, zoo luidt zijn oorspronkelijke naam, is ook een in velerlei opzicht merkwaardige figuur. Hij stamt uit een oude en zeer geziene Turksche familie. Velen zijner voorvaderen hebben zich in het oude Osmanenrijk als legeraanvoerders en staatslieden onderscheiden. Hij werd in 1884 te Smyrna in Klein-Azië, dat tegenwoordig Izmir heet, geboren. Reeds omstreeks 1850 was Smyrna de eerste stad, die opstond tegen de tyrannie van het sultanaat. In deze omgeving groeide de jonge Ismet op. Evenals zijn voorvaderen koos hij de militaire loopbaan en werd spoedig een bekwaam artillerie-officier. Zijn carrière doet Westeuropeanen vreemd aan, want reeds op 22-jarigen leeftijd werd hij bij de leiding van den Generalen Staf ingedeeld. Dertig jaren oud was hij reeds generaal en bevelvoerder van het vierde Turksche legercorps!

Toen Moestafa Kemal Pasja den strijd tegen het regime van den sultan begon, sloot Ismet zich onverwijld bij hem aan en werd zijn vertrouwde medewerker.

President Inönü

Gedurende den wereldoorlog, toen Turkije aan de zijde van Duitschland streed, had hij de leiding van de operatieafdeeling in het Turksche hoofdkwartier voor den Dardanellenveldtocht. Voorts voerde hij het bevel in de Kaukasus en Palestina.

Na den wereldoorlog trad de jong-Turksche beweging meer en meer op den voorgrond. Ismet werd naast Kemal Pasja een der voornaamste aanvoerders der Jong-Turken in Klein-Azië. Tot hoofd van den generalen staf gekozen, reorganiseerde hij het leger en deed de geheele wereld verbaasd staan, toen hij daarmee in 1921—1922 achtereenvolgens de Grieken en het leger van den sultan versloeg. Belangrijk was vooral de overwinning, die hij in 1921 bij het dorp Inönü in Klein-Azië, zuidoostelijk van Broessa, bevocht. Ter herinnering hieraan schonk Kemal Pasja hem later Inönü als familienaam.

Behalve als bekwaam militair verwierf Ismet ook lauweren als diplomaat. Bij de vredesonderhandelingen van Lausanne (1922) kreeg hij vrijwel alle Turksche eischen ingewilligd.

29 October 1923 werd de Turksche republiek gesticht. Nadat Ismet aanvankelijk minister van Buitenlandsche Zaken in de eerste door Kemal Pasja gevormde regeering geweest was, werd hij, toen deze laatste als Atatürk tot staatspresident verkozen was, zijn opvolger.

Als premier wist Ismet Inönü enkele voor Turkije zeer belangrijke verdragen van goede nabuurschap, zoo noodzakelijk voor een rustige ontwikkeling van den nieuwen staat, te sluiten. Zoo bracht hij het Balkanpact met Zuid-Slavië, Roemenië en Griekenland tot stand. In November 1937 legde hij zijn premierschap na een meeningsverschil met Atatürk neer. Na den dood van Kemal herinnerde zich het Turksche parlement zijn groote verdienste voor het jonge Turkije en koos hem op 11 November 1938 met algemeene stemmen tot staatspresident.

De tweede president der Turksche republiek is van middelbare grootte en bezit een opvallend slanke figuur. Zijn streng puriteinsche levenswijze is in het geheele land bekend, evenals zijn voorbeeldig gelukkig familieleven. Als hartstochtelijk ruiter nam hij voor een aantal jaren ook aan wedstrijden in Nederland deel. Zijn vrouw heeft zich gewijd aan de opvoeding der vrouwelijke jeugd.

(V. b. President Inönü 4818 F.; photo 3539 A.)

B. NEDERLAND. — De pers over het interview van den Rijkscommissaris aan de „Krakauer Zeitung" en de eerste gemeenschappelijke vergadering der N. S. D. A. P. en N. S. B. - Mussert en het koloniale vraagstuk. —

De verklaringen van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart in een interview met de „Krakauer Zeitung" en de uiteenzettingen van Oberdienstleiter Schmidt en van den N.S.B.-leider, ir. Mussert hebben in de pers vele commentaren uitgelokt.

Onder den titel „Belangrijke verklaringen" uit zich **„Het Vaderland"** in een hoofdartikel d.d. 31 Oct. o.m. als volgt:

Na verwijzing naar de woorden van den Rijkscommissaris, dat de N.S.B. nog geen „staatspartij" is, vraagt zich het blad af, of de erkenning van de N.S.B. als zoodanig volgen zal.

Commissaris-generaal Schmidt, die op den afdeelingsdag van de N.S.D.A.P. overigens het woord voerde als Oberdienstleiter van de partij hier in Nederland, heeft een antwoord gegeven op die vraag. Tot zekere hoogte althans. Hij heeft n.l. verklaard: „De mannen aan wie de leiding (in Nederland) toekomt zijn ontegenzeglijk Mussert en zijn medestanders". Van andere zoogenaamd Duitschgezinden kan er geen sprake meer zijn bij de inrichting van den nieuwen toestand hier te lande, van het nieuwe Europa in zoover het Nederland betreft. Alleen Mussert zal leiden en wie achter Mussert staat mag in de eerste plaats meedoen. Zal Mussert de geheele leiding krijgen of blijkt hij slechts de eerste medewerker van een Duitsche oppermacht? Daaromtrent heeft men zich nog niet duidelijk uitgesproken. Veel zal natuurlijk afhangen van wat Mussert voor en in het nieuwe Europa kan presteeren en dus in de eerste plaats van den invloed, dien hij op zijn eigen volk weet te oefenen, van de werkelijke leiding, die hij weet te geven. Ook dan zal hij natuurlijk rekening dienen te houden met de algemeene Europeesche belangen. Het zou bijv. geheel verkeerd zijn zich het nieuwe Europa als een federatie voor te stellen.

In een buitengewoon belangwekkend artikel in het jongste nummer van het Berlijnsche tijdschrift Berlin-Rom-Tokio is al volkomen duidelijk verklaard, dat alles wat herinnert aan het onvolksche en onzalige federalisme van Europa, voor goed wordt opgeruimd. De eenheid zal verder gaan dan een federatie. Het wordt een Europeesch rijk. Dat rijk echter zal georganiseerd worden op den grondslag van de volksche realiteit. Het wordt nu blijkbaar Musserts taak, het Nederlandsche gebied in dit nieuwe Europeesche rijk in te passen. Zelfs heeft hij reeds herhaalde malen gezegd, dat men daarbij meer vrijheid van beweging zal krijgen naarmate men gewilliger is om hem te volgen.

Hoezeer hij zelf ook nog met zijn Nederlandsche gedachten buiten Europa leeft, blijkt wel uit de rede, die hij eveneens op dien Utrechtschen scholingsdag gehouden heeft, en dan voornamelijk uit het gedeelte dat over de toekomst van Nederlandsch-Indië handelt. Verontwaardigd keerde hij zich tegen de Nederlanders te Londen, die den kostbaren gordel van smaragd steeds meer in de macht van de Vereenigde Staten moeten geven, zooals blijkt uit de persberichten. Hij, Mussert, zal zulk een „versjacheren" nooit erkennen en het feit, dat de Nederlandsche nationaal-socialistische leider zulk een verklaring aflegde op een vergadering van de Duitsche nationaal-socialistische partij, doet het in ieder geval waarschijnlijk voorkomen, dat Duitschland met zijn beide groote bondgenooten bereid is Nederlandsch-Indië voor Europa te redden en te behouden.

Men zie het dus zoo: Nederland wordt een deel van een niet federalistisch maar hiërarchisch georganiseerd Europa op den grondslag der nationaliteiten, zoodat het ook zijn eigen volksche wezen in het nieuwe Europeesche rijk onder dak zal kunnen brengen. Dat zal het gemakkelijker kunnen doen naar mate het meer bereid is mee te vechten tegen het afschuwelijke bolsjewisme, dat de Europeesche beschaving en het Christendom bedreigt. De leiding naar binnen wordt door de Duitschers op den duur aan Mussert overgegeven, al is er op dit oogenblik alleen nog maar sprake van samenwerking met het Duitsche bestuur. Wat den strijd tegen de Sovjet-armisten niet steunt, zal ten onder dienen te gaan.

Zoo krijgen wij dan het nieuwe Europa, een groot imperium zonder imperialisme, maar met de sociale welvaart der volken tot richtsnoer. Zoo wordt het onder andere beschreven in Berlin-Rom-Tokio. In hoever dit imperium zich buiten Europa zal kunnen laten gelden, staat nog niet vast. Verheugend is het echter, dat Mussert op de vergadering van de N.S.D.A.P. te Utrecht zich zoo overtuigend heeft kunnen uitspreken voor het behoud van het kleine Nederlandsche imperium in dienst van het groote Europeesche geheel. Niemand kan natuurlijk verlangen, dat Mussert zelf over de noodige machtsmiddelen beschikt om het rijk, dat volgens de door hem genoemde persberichten reeds aan Amerika versjacherd is, te heroveren. Ook hier zal wel gelden wat hij op een andere vergadering over het Jodenvraagstuk zeide: daarover wordt te Berlijn beslist. Maar Mussert werkt er voor, dat die beslissing — wat Nederlandsch-Indië betreft — in Nederlandschen zin valle, ja eigenlijk in Europeeschen zin, maar dat Europa en Nederland op dit punt precies hetzelfde belang hebben, daaraan zal zelfs de verwoedste „Oranjebolsjewiek", zooals, om met dr. Seyss-Inquart te spreken, het gezonde deel der natie degenen noemt die het met Londen eens blijven, niet kunnen twijfelen.

„De Telegraaf" van denzelfden datum wijdt aan „Krakau en Utrecht" eveneens in een hoofdartikel uitvoerige beschouwingen, waarbij het blad de uiteenzettingen aldaar als „duidelijke taal" qualificeert. In het bijzonder gaat het in op de verklaringen van Mussert over het koloniale vraagstuk. Het schrijft o.m.:

Wanneer het inderdaad met Curaçao en Indië gaat, zooals uit de noodzakelijkerwijs spaarzame hier ontvangen inlichtingen zou blijken, dat het geval is, dan moet dergelijk „gesjacher" ongetwijfeld ten scherpste worden afgekeurd. In dat geval kan ir. Mussert op een instemming van de zijde van het Nederlandsche volk rekenen als hem nog nimmer ten deel is gevallen. Geen tegenspraak behoeft hij dan te vreezen, wanneer hij zegt, dat dergelijk „gesjacher" op de scherpste wijze moet worden afgewezen en gelaakt, en dat de Nederlandsche aanspraken op de overzeesche bezittingen volledig gehandhaafd

zullen blijven. Wij willen daarbij niet op elk slakje zout leggen en terstond aannemen, dat het woord „bezittingen" den spreker in het vuur van zijn rede ontsnapt is. Sedert 1922 kent onze grondwet, welke — ook naar Duitsche opvatting — onder de bezetting in hoofdzaak van kracht is gebleven, ten deze immers alleen vier gelijkwaardige gebiedsdeelen in en buiten Europa. Dat deze onaantastbaar, onvervreemdbaar zijn, staat onomstootelijk vast en dat dit zoo zal blijven is niet slechts een Nederlandsch, doch niet minder een Europeesch belang.
Wanneer wij Nederlanders hieraan en met succes vasthouden, dragen wij op die manier reeds in belangrijke mate ons steentje bij tot den wederopbouw na dezen oorlog.
Verschillende andere bladen o.a. „Nieuwe Rotterdamsche Courant" en „Haagsche Courant" houden zich in dezelfde geest met dit thema bezig.

(V. b. Interview dr. Seyss-Inquart—Krakauer Ztg. 4879 A.; gemeensch. bijeenk. N.S.D.A.P. en N.S.B. 4881 E.)

A. **NEDERLAND. — Inlevering auto-radiotoestellen.**
27 Oct. — Met ingang van 27 Oct. is het verboden radiotoestellen in motorrijtuigen gemonteerd te hebben. Binnen 8 dagen moeten deze toestellen derhalve bij de politie worden ingeleverd. Bedrijven, die deze toestellen vervaardigen zijn niet inleveringsplichtig. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Radio 4641 B.)**

B. **ZWEDEN. — Buitenlandsche politiek.**
Stockholm, 29 Oct. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Günther, heeft in den rijksdag een verklaring over de buitenlandsche politiek afgelegd. Hij betoogde o.m., dat Zweden geen afstand zal doen van zijn positie als buitenstaander bij den oorlog tusschen de groote mogendheden. Echter moet rekening gehouden worden met de eischen der werkelijkheid en mag de politieke weg buiten de oorlogsfronten niet leiden tot isoleering van het land. Zweden moet zijn plaats in Europa bewaren en kan zich niet gedesinteresseerd verklaren ten aanzien van de huidige omwenteling in Europa.
Bij de daarop volgende debatten betuigden de woordvoerders van alle partijen hun instemming met den strijd van Finland tegen het bolsjewisme.
In Berlijnsche politieke kringen nam men met belangstelling kennis van de Zweedsche uiteenzetting, vooral wat betreft de verklaring, dat het Zweedsche volk de gevoelens van het Finsche volk deelt. Men hecht voorts beteekenis aan de verklaring, dat Finland recht heeft op verhoogde veiligheid van zijn grenzen. Zij verdient aandacht, omdat zij werd afgelegd op een tijdstip, waarop Engeland en Amerika pogen druk op Finland uit te oefenen om het zijn loon van den strijd tegen het bolsjewisme te ontnemen. (Vaderland - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Neutraliteit 4621 C.)

C. **SLOWAKIJE. — Jodenvraagstuk - Nieuwe maatregelen. —**
Pressburg, 31 Oct. (D.N.B.) — De minister van Binnenlandsche Zaken is met zijn ambtgenoot van Defensie overeengekomen, dat 6.000 joden in de daarvoor geschikt zijnde concentratiekampen van Oremlaz zullen worden geplaatst.
Met ingang van 1 November gaat het geheele joodsche huizenbezit aan den staat over. Een dergelijke maatregel ten aanzien van grondbezit was reeds eenigen tijd geleden genomen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4781 E.)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme - Oproep van den R.K. Bisschop van Münster. —**
Berlijn, 30 October (A.N.P.) — Naar aanleiding van de bewering van Roosevelt, dat de godsdienst in Duitschland aan vervolging is blootgesteld, verdient een herderlijke brief van den bisschop van Munster, graaf von Galen, de aandacht.
In dezen brief roept de bisschop de geloovigen op tot den strijd tegen het bolsjewisme, onder aanhaling van de woorden der encycliek van Paus Pius XI: „Het communisme is in zijn diepste kern slecht. Wie de Christelijke beschaving wil redden, mag op geen enkel gebied met het communisme samenwerken."
In dat verband zegt de bisschop, dat de mededeeling van den Führer op 22 Juni 1941, dat het z.g. „Russenpakt" van 1939 ophield te bestaan, de bevrijding van een ernstige zorg en verlossing van een zwaren druk beteekende.
Het gewapende Duitsche volk, aldus de bisschop verder, staat sedert Juni van dit jaar aangetreden om de poging van Moskou te verijdelen, door militair machtsvertoon de bolsjewistische dwaalleer en heerschappij van het geweld naar Duitschland en West-Europa over te brengen. Het Duitsche leger is met onverminderde strijdkracht ook den bolsjewistischen tegenstander in het Oosten tegemoet getreden en heeft hem in talrijke slagen en gevechten verslagen en ver in het Russische land teruggedreven. Dag en nacht zijn onze gedachten bij onze dappere soldaten, stijgen onze gebeden ten hemel, dat Gods hulp ook in de toekomst met hen zij, opdat met succes de bolsjewistische bedreiging van ons volk en ons land kan worden afgewend, en ook het sedert bijna 25 jaar door de pest van het bolsjewisme geteisterde en bijna te gronde gerichte Russische volk kan worden bevrijd. Dat dit ook de wil is van den militairen bevelhebber vernemen wij met vreugde uit talrijke brieven van soldaten, die ons mededeelen, dat de troepen in het van de bolsjewisten bevrijde gebied de ontwijde godshuizen weder inrichten voor den dienst van God. Niet alleen onzen Christelijken soldaten, doch ook den aanvankelijk schuwen, later overgelukkigen bewoners wordt aldus gelegenheid geboden godsdienstoefeningen bij te wonen.
Ten slotte roept de bisschop de geloovigen op om te bidden voor de overwinning op het bolsjewisme. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Episcopaat 4733 B.)

E. **AMSTERDAM. — Joodsche markten alleen voor joden. —**
Amsterdam, 31 Oct. — De burgemeester van Amsterdam maakt bekend, dat de joodsche markten op het Waterlooplein, aan de Joubertstraat en aan de Gaaspstraat, welke alle werkdagen gehouden worden, uitsluitend door joden mogen worden bezocht.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4883 E.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Torpedojager „Rueben James" tot zinken gebracht. —**
New-York, 31 Oct. (D.N.B.) — Volgens mededeeling van het ministerie van Marine zou de torpedojager „Rueben James", varende in convooidienst in den Noordelijken Oceaan, in den nacht van 30 op 31 Oct. tot zinken zijn gebracht.
Naar aanleiding van dit bericht vestigt de zender Boston er de aandacht op, dat het silhouet van dit schip overeenkomt met dat van oude Engelsche oorlogsschepen, zoodat een verwisseling mogelijk is geweest. (Telegraaf)
(Vor. ber. Getorped. schepen 4874 C.)

G. **NEDERLAND. — N.S.B. - Gedenkboek aan ir. A. A. Mussert overhandigd. —**
Utrecht, 31 Oct. — Op het hoofdkwartier der N.S.B. te Utrecht heeft een korte, doch treffende plechtigheid plaats gehad. In het bijzijn van tal van hooge functionarissen der beweging heeft de plaatsvervangende leider der N.S.B. C. van Geelkerken den leider dezer beweging, ir. A. A. Mussert, het eerste exemplaar van het boekwerk „Voor volk en vaderland, strijd der N.S.B.", uitgegeven door de Nenasu te Utrecht, samengesteld door C. van Geelkerken en weergevende de geschiedenis der N.S.B. van de oprichting af tot heden, met een korte rede overhandigd.
In korte trekken schetste de spreker den inhoud van dit boek, dat een totaalindruk geeft van den strijd der N.S.B. sedert haar oprichting. Aan het eind van dit boek, zoo zeide hij, is ook een hoofdstuk gewijd aan de toekomst van onze beweging.
„Daarin wordt de hoop uitgesproken, dat het u, leider, gegeven moge zijn ons volk naar een gelukkiger toekomst te leiden. Indien mogelijk binnenkort aan ons de leiding zal worden opgedragen om het Nederlandsche volk wederom zijn bewustzijn en zijn eigen aard terug te geven, dan zal dit boek, meer nog dan thans, van groote waarde blijken te zijn, omdat men in meer dan één hoofdstuk kan lezen wat het wil zeggen met geheel zijn hart ons volk in moeilijke jaren te dienen."
„Dit boek spreekt", zeide ir. Mussert in zijn antwoord, „van de trouw van diegenen, die reeds in de eerste jaren der beweging meemarcheerden in den strijd om ons volk. Zij toonden eerst recht wat het wil zeggen trouw te zijn aan ons beginsel, aan onze beweging en aan mij als leider. Indien de N.S.B. de draagster wordt van de toekomst van ons volk, en dat gebeurt, dan kan men o.a. uit dit boek lezen, waarom wij na jaren van moeilijken strijd, van terreur vaak, recht hebben op de leiding in dit land.
U weet het, mijne kameraden, Adolf Hitler heeft mij verzekerd, het Nederlandsche volk te respecteeren en het een eigen plaats in het nieuwe Europa te geven, doch het is duidelijk, als er geen N.S.B. zou zijn geweest, dat er dan van een dergelijke toezegging geen sprake zou zijn geweest.
(Vaderland - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4881 E.)

H. **NEDERLAND. — Verscherpte rantsoeneering van textielproducten en schoenen. —**
Den Haag, 31 Oct. — Met ingang van 3 November treedt de verscherpte textieldistributie in werking. De nog aanwezige voorraden, waarop sedert anderhalf jaar werd geteerd, zijn thans zoodanig geslonken, dat de oude, betrekkelijk vrijgevige regeling niet langer kan worden gehandhaafd. Tot 1 Mei a.s. zal men niet meer dan zestig punten mogen besteden, waarbij echter de ongebruikte punten van de oude textielkaart, zij het tegen de nieuwe waardeering, tot dien datum mogen worden opgebruikt. Voor groote stukken, zooals jassen en costuums is bovendien nog een speciale aankoopvergunning noodig. Voor kousen en sokken is een speciale regeling ingevoerd, zoodat

tenminste ieder iets kan krijgen. Hoeden en damesonderkleeding, alsook babykleertjes, zullen voortaan alleen op punten verkrijgbaar worden gesteld.
Ook de distributie van schoenen is verscherpt. Tal van soorten, welke tot dusver vrij verkocht mochten worden, kunnen thans nog slechts tegen inlevering van een bon verkrijgbaar worden gesteld. De secretaris-generaal van het dept. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft de nieuwe richtlijnen in een bekendmaking gepubliceerd.
(Haagsche Crt. - Alg. Handelsblad)
(V. b. Textielregeling 4860 G.; Schoenen 4244 D.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Opheffing van uitvoerrechten naar Nederland. —
31 Oct. — Ingevolge een verordening van den rijksminister van Financiën van 18 Oct., worden met ingang van 1 Nov. alle aan uitvoerrecht onderworpen artikelen bij uitvoer naar Nederland van deze heffing vrijgesteld.
Vooral het uitvoerrecht op gebruikte machines was belangrijk, n.l. 800 RM. per 100 Kg., doch ook voor andere artikelen bestonden vrij hooge heffingen, b.v. lupine 200 RM. per 100 Kg., tin- en nikkelafval 90 RM. per 100 Kg. (Ec. Nieuws)
(V. b. Opheffing invoerbep. 4659 B.; vrije inv. 4504 C.)

B. NEDERLAND. — Voedselvoorziening. —
1 Nov. — In een onderhoud, dat het A.N.P. had met den dir.-gen. van den Landbouw, den heer G. J. Ruiter, deelde deze ten aanzien van onze voedselvoorziening o.m. mede, dat zoolang de Nederlandsche voedselpositie er tegenover de Duitsche niet gunstiger voorstaat, behoudens goederenruil, geen leveranties naar Duitschland of naar andere landen zullen plaats hebben. In ruil voor de voedingsmiddelen, welke aan Duitschland werden geleverd, ontving Nederland tot dusver krachtvoer, kunstmest en industrieele producten.
De melk- en vetvoorziening van ons volk eischt een veestapel ter grootte van 1.200.000 stuks. Thans kan worden gezegd, dat een inkrimping beneden die sterkte niet noodzakelijk is. Ook de voor de vleeschvoorziening benoodigde hoeveelheden zijn gewaarborgd en onze vetpositie mag dan ook vrij gunstig genoemd worden.
Ten aanzien van het broodgraan waren wij steeds aangewezen op een thans door de Engelsche blokkade afgesneden import. Door het gebruiken van rogge- en aardappelmeel kan in het tekort gedeeltelijk worden voorzien, doch onze graanreserves moesten worden aangesproken. Om de productie op te voeren is het noodig, dat 100.000 H.A. grasland door scheuring in bouwland worden veranderd. Voor de boeren staat thans nog de gelegenheid tot een vrijwillige scheuring open, binnenkort zal deze scheuring echter verplicht gesteld worden. Door deze maatregelen is echter ook onze broodvoorziening voldoende verzekerd. (Nat. Dagblad)
(V. b. Landbouw 4882 C.; scheuren v. grasl. 4873 C.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Antwoord der rijksregeering aan pres. Roosevelt. —
Hoofdkwartier van den Führer, 1 Nov. (D.N.B.) — De Duitsche regeering maakt de volgende officieele verklaringen bekend:
„De president der Vereenigde Staten van Amerika heeft in een rede op 28 October de volgende beweringen verkondigd:
1e. De regeering der Vereenigde Staten zou in het bezit zijn van een geheime landkaart, die in Duitschland door de Duitsche regeering zou zijn vervaardigd. Het betreft een landkaart van Midden- en Zuid-Amerika, zooals de Führer dat zou willen reorganiseeren, door van de veertien landen, welke zich in dit gebied bevinden, vijf onderworpen staten te maken om zoodoende het geheele Zuid-Amerikaansche continent onder zijn heerschappij te brengen.
Een van deze vijf staten zou zoogenaamd ook de republiek Panama omvatten, alsmede het Panama-kanaal.
2e. De Amerikaansche regeering zou in het bezit zijn van een tweede document, dat door de Duitsche regeering zou zijn opgesteld. Dit document zou het plan bevatten, na den door Duitschland gewonnen oorlog alle bestaande godsdiensten in de wereld af te schaffen. De Katholieke, Protestantsche, Mohammedaansche, Hindoe, Boeddhistische en Joodsche godsdiensten zouden op dezelfde wijze worden afgeschaft, het bezit van de kerken geconfisceerd, het kruis en alle andere symbolen der godsdiensten verboden en de geestelijke stand op straffe van overbrenging naar een concentratiekamp tot zwijgen gebracht worden.
In plaats van deze kerken zou een internationale, nationaal-socialistische kerk komen, waarin door de nationaal-socialistische Duitsche regeering aangewezen sprekers een functie zouden uitoefenen. In plaats van den Bijbel zouden woorden uit het boek van den Führer „Mein Kampf" worden opgedrongen en als Heilige Schrift van kracht worden verklaard, het Kruis van Christus zou door het hakenkruis en het ontbloote zwaard vervangen worden en ten slotte zou in de plaats van God de Führer komen.
De Duitsche regeering constateert ten aanzien hiervan:
1e. Er bestaat noch een in Duitschland door de Duitsche regeering vervaardigde landkaart over een verdeeling van Midden- en Zuid-Amerika, noch een door de Duitsche regeering vervaardigd document over het afschaffen van de godsdiensten in de wereld. In beide gevallen moeten het dus vervalschingen van den grofsten en meest onbehouwen aard zijn.
2e. De beweringen over een verovering van Zuid-Amerika door Duitschland en een afschaffing van de godsdiensten en kerken in de wereld en de vervanging daarvan door een nationaal-socialistische kerk zijn zoo onzinnig en absurd, dat het voor de Duitsche regeering overbodig is, hierop in te gaan.
De Duitsche regeering heeft het bovenstaande aan alle neutrale regeeringen, waaronder ook die van Midden- en Zuid-Amerika langs diplomatieken weg ter kennis gebracht.
3e. De president der Vereenigde Staten van Amerika heeft in zijn rede van den 28sten October verklaard, dat een Amerikaansche torpedojager den vierden September en een andere Amerikaansche torpedojager den zeventienden October door Duitsche zeestrijdkrachten zou zijn aangevallen.
De Amerikaansche regeering zou het schieten hebben willen vermijden. Doch het schieten zou zijn begonnen en de geschiedenis zou hebben vastgelegd, wie het eerste schot heeft gelost. Amerika zou zijn aangevallen.
In werkelijkheid blijkt uit de rapporten van de Duitsche duikbootcommandanten en uit de gepubliceerde officieele verklaringen van de Amerikaansche marineautoriteiten de volgende toedracht:
Het incident van den vierden September heeft betrekking op den Amerikaanschen torpedojager „Greer", dat van den zeventienden October op den Amerikaanschen torpedojager „Kearny".
De torpedojager „Greer" heeft in nauwe militaire samenwerking met Engelsche zeestrijdkrachten een Duitsche duikboot urenlang achtervolgd. Bij deze achtervolging is de Duitsche duikboot die zich onder water bevond, met dieptebommen aangevallen. Eerst nadat deze aanval had plaatsgehad, heeft de Duitsche duikboot van haar strijdmiddelen gebruik gemaakt.
De torpedojager zette de achtervolging met dieptebommen nog verscheidene uren zonder succes voort.
De torpedojager „Kearny" voer ter bescherming van een convooi, toen hij het verzoek om hulp van een ander convooi op een andere plaats van den Atlantischen Oceaan opving, dat in een strijd was gewikkeld met Duitsche zeestrijdkrachten.
De „Kearny" veranderde daarop zijn koers, begaf zich naar de plaats, waar het gevecht werd geleverd en viel een Duitsche duikboot met dieptebommen aan.
De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft zelf bevestigd, dat de „Kearny" dieptebommen heeft afgeworpen en dat eerst eenigen tijd later drie torpedo's op hem werden afgevuurd, waarvan een den torpedojager heeft getroffen.
De Duitsche regeering constateert derhalve, dat ten eerste de door president Roosevelt in zijn rede gegeven voorstelling, dat Amerikaansche torpedojagers door Duitsche zeestrijdkrachten zijn aangevallen en dat dus Duitschland Amerika heeft aangevallen, niet overeenstemt met de feiten en weerlegd wordt door de officieele verklaringen der Amerikaansche marine-autoriteiten en ten tweede dat in tegendeel beide Amerikaansche torpedojagers Duitsche duikbooten hebben aangevallen en dat dus Amerika Duitschland heeft aangevallen, hetgeen eveneens door de Amerikaansche marine-autoriteiten wordt bevestigd.
(Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)
(V. b. Rede pres. Roosevelt 4885 C.; torpedojager „Greer" 4824 F.; torpedojager „Kearny" 4874 C.)

D. NEDERLAND. — Uitbreiding van Middelburg. —
23 Oct. — Door annexatie van een aantal omliggende gemeenten werd de gemeente Middelburg, waarvan de grenzen reeds in de middeleeuwen waren vastgesteld, aanzienlijk uitgebreid.
(Haagsche Crt.) **(V. b. Photo stadhuis Middelburg 4256a)**

E. INTERNATIONALE ROODE KRUIS. — Verslag der werkzaamheden. —
Genève, October. — Het te Genève gevestigde „Internationale Roode Kruis Comité" en de eveneens aldaar gevestigde „Liga der Roode Kruis-vereenigingen" hebben aan de pers een mededeeling doen toekomen omtrent de tot dusverre door haar verrichte werkzaamheden.
Tot nu toe zijn geldschenkingen ter waarde van ruim 3½ millioen Zwitserse franken ontvangen en bovendien talrijke giften in natura, o.a. groote zendingen rozijnen uit Turkije, ovomaltine en melkpoeder uit Denemarken en geneeskundige pharmaceutische producten van groote chemische fabrieken.
Het was echter geen gemakkelijke taak voor de ontvangen 3½ millioen franken levensmiddelen aan te koopen. De moeilijkheden, die de Britsche blokkade den toevoer van levensmiddelen uit de overzeesche gebieden in den weg legt, maakten een beroep op eenige regeeringen noodig, opdat het Int. Roode Kruis het ontvangen geld voor den aankoop van levensmiddelen zou kunnen besteden. Dank zij de grootmoedige houding van eenige Europeesche regeeringen, onder wie de Zwitsersche wordt ge-

noemd, is het ten slotte nog mogelijk geworden levensmiddelen naar eenige landen te verzenden. Zoo heeft men eenige hulp aan vrouwen en kinderen in België, Finland, Frankrijk, Griekenland, Nederland, Noorwegen, Polen en Servië verstrekt. Ook geneesmiddelen zijn in belangrijke hoeveelheden verzonden. (Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — Gezondheidszorg - Sterftecijfers 1939 - Geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk - Gezondheidszorg in den Nationalen Jeugdstorm. —

3 Nov. — Door het Centraal Bureau voor de Statistiek werden de sterftecijfers voor Nederland gedurende het jaar 1939 gepubliceerd. Daaruit blijkt o.m., dat voor alle 5-jarige leeftijdsgroepen beneden de 60 jaar de sterftecijfers de laagste zijn, welke ooit in Nederland zijn waargenomen. De sterftecijfers van personen van 60 jaar en ouder zijn iets hooger dan in 1938, voornamelijk als gevolg van de stijging van de sterfte aan griep en hartziekten. De sterftecijfers, welke voor Nederland in 1939 hebben gegolden, zijn de gunstigste van Europa en met de sterftecijfers van Australië en Nieuw-Zeeland de gunstigste van de geheele wereld.

In het bijzonder is de zuigelingensterfte sterk afgenomen. In 1931 stierven per 1000 levend geborenen 49.6 kinderen beneden het jaar, in 1939 33.7, een daling met 32 pct.

De statistiek geeft verder zeer gedetailleerde cijfers van de sterfte naar doodsoorzaken. Aandacht is o.m. gewijd aan de stijging met 8 pct. van het sterftecijfer aan kanker per 1000 inwoners sedert 1931. Deze stijging blijkt echter geheel veroorzaakt te worden door het gestadig voortschrijdend ouderworden van de bevolking van Nederland. Hierdoor wordt een sterkere bezetting van die leeftijdsklassen teweeg gebracht, waarin in het bijzonder sterfte aan kanker optreedt.

Geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk. — In Afkomst en Toekomst heeft dr. G. P. Frets, voorzitter der vereeniging Geneeskundig Onderzoek vóór het Huwelijk een artikel geschreven, waarin hij, nu een arbeidsdienst voor jonge mannen en jonge vrouwen is ingesteld, het tijdstip van aanmelding voor dezen dienst, d.i. dus op 18- of 19-jarigen leeftijd, als het tijdstip voor het verplicht geneeskundig onderzoek wil stellen, met een korte herkeuring vlak voor het huwelijk.

Dit onderzoek moet staatsbemoeiing zijn, dus een wettelijke regeling moet er zijn. De staat moet zich ook met de uitvoering bezighouden.

De schrijver wijst er op, dat het geneeskundig onderzoek voor het huwelijk in de eerste plaats goede geboorten wil bevorderen en men ook wel materieel voordeel wil verbinden aan de vorming van een groot gezin door menschen, die voor de maatschappij van waarde zijn door hun erfelijke eigenschappen. Er moeten in toenemende mate sociale maatregelen worden genomen om te bevorderen, dat de euvelstand, dat de bekwamen laat huwen, verdwijnt. In de gevallen van personen, die alreeds een keer aan een geestesziekte geleden hebben, wenscht ze geen of een zeer kleine nakomelingschap.

Gezondheidszorg in den Nationalen Jeugdstorm. — In het Ned. Tijdschrift v. Geneeskunde werd een uiteenzetting gegeven van datgene wat op geneeskundig terrein in den Nat. Jeugdstorm wordt gedaan. Wij ontleenen daaraan o.a. het volgende:

Uitgaande van het principe, dat de leden van den Jeugdstorm gedurende de jaren, dat zij lid zijn, volledig onder geneeskundig toezicht dienen te blijven, werd begonnen met de invoering van een gezondheidskaart, waarop alle gegevens betreffende den gezondheidstoestand worden aangeteekend van het 10e tot het 18e jaar en voor kader tot boven de 18 jaar. We kunnen gerust zeggen, dat in ons land op dit gebied een achterstand bestaat. Reeds vroeger werd door den directeur van het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde te Leiden gewezen op de wenschelijkheid, een gezondheidszakboekje in te voeren. In Duitschland kende men al jaren de „Gesundheitspass" (sinds 1931 door dr. Thomalla samengesteld en uitgegeven door de Reichsausschutz für hygienische Volksbelehrung), in Frankrijk het „carnet de santé".

Alle gegevens worden zoo kort mogelijk beschreven. Voor bijzondere aanteekeningen is ruimte gelaten.

Behalve dit onderzoek wordt een doorlichting ingesteld. De opkomst is verplicht.

De resultaten van de eerste maanden toonen wel het belang aan van de doorlichting. Bij de 4560 doorgelichte kinderen werden 76 patiënten gevonden, die voor specialistisch röntgenologisch en inwendig onderzoek naar Utrecht moesten worden doorgezonden. Onder andere bleek bij 18 actieve tuberculose te bestaan. Gezien de goede resultaten, welke met dit doorlichtingsonderzoek uit het oogpunt van praeventieve gezondheidszorg werden verkregen, wordt thans een toestel aangeschaft voor de zoogenaamde schermbeeldfotografie, in overeenstemming met de wijze van onderzoek, welke thans in Duitschland in het groot volgens de principes van prof. dr. H. Holfelder geschiedt. De kinderen, die bij de algemeene keuring als zwak worden aangegeven, benevens die, bij wie bij de doorlichting oude processen worden gevonden, gaan in de zomermaanden kosteloos naar buiten gedurende een periode van 4 tot 8 weken. Tenslotte iets over het tandheelkundig onderzoek. Dit geschiedt door de tandartsen, welke aan den jeugdstorm verbonden zijn en wel volgens richtlijnen van tandarts van der Molen uit Amsterdam, waarbij groote beteekenis wordt toegekend aan de praeventieve zorg voor het gebit. Naar diens aanwijzingen zijn daarom ook in den Jeugdstorm zoogenaamde mondverzorgsters opgeleid uit hiervoor geschikt gebleken stormsters.

De contrôle van het gebit geschiedt ieder half jaar. Thans is een tandheelkundig ziekenfonds voor den Jeugdstorm in werking getreden, waardoor het in orde houden van de gebitten zeer vergemakkelijkt wordt.

Indien nu het algemeen geneeskundig onderzoek, de doorlichting en het tandheelkundig onderzoek benevens behandeling zijn geëindigd en alles in orde is bevonden, wordt aan de stormers en stormsters een gezondheidspas uitgereikt.

Het volledige geneeskundige onderzoek wordt in het algemeen ingesteld op het 10e, 14e en 17e jaar, terwijl jaarlijks zoogenaamde gezondheidsappèls worden gehouden. Een stormer of stormster, die dus ten minste volle 8 jaren bij den Jeugdstorm is, ondergaat 3 volledige keuringen, 3 doorlichtingen, 16 tandheelkundige contrôles en behandelingen benevens 5 gezondheidsappèls. (Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Sterftecijfers 3665 D.; Gezondheidstoestand 4746 C.)

B. NEDERLAND. — Onderwijs - Prof. dr. G. M. Verrijn Stuart en prof. dr. M. J. Langeveld buitengewoon hoogleeraren aan de universiteit te Amsterdam - Mutatie curatorium Leidsche universiteit. —

3 Nov. — De burgemeester van Amsterdam heeft in de vacature prof. dr. van Embden benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de staathuishoudkunde aan de Gemeente universiteit: prof. mr. dr. G. M. Verrijn Stuart te Amsterdam, en in de vacature prof. dr. Ph. Kohnstamm, tot buitengewoon hoogleeraar in de paedagogiek aan de Gemeente-universiteit: prof. dr. M. J. Langeveld, buitengewoon hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Mutatie curatorium Leidsche universiteit. — 's-Gravenhage 3 Nov. — Bij beschikking van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming is aan mr. P. E. Briët, mr. N. C. M. A. van den Dries en jhr. mr. Rh. Feith, op hun verzoek eervol ontslag verleend als lid van het college van curatoren der Rijksuniversiteit te Leiden.

Tot lid van het college van curatoren zijn benoemd prof. dr. J. van Loon te 's-Gravenhage en dr. L. P. Krantz te Leiden. (Vaderland - Telegraaf) **(Vor. ber. Onderwijs 4885 B.)**

C. ROTTERDAM. — Ir. F. E. Müller districtsleider der N.S.B. - W.A. afdeeling als politie voor bijzondere diensten. —

Rotterdam, 2 Nov. (A.N.P.) — Op 1 November werd de burgemeester van Rotterdam, ir. F. E. Müller, geïnstalleerd als districtsleider der N.S.B. te Rotterdam. De installatie geschiedde in de groote Rivièrahal van de diergaarde door den plaatsvervangend leider der N.S.B., Van Geelkerken.

W.A. afdeeling als politie voor bijzondere diensten. — Rotterdam, 2 Nov. — De hoofdcommissaris van politie te Rotterdam maakt bekend, dat, in overleg met de Duitsche overheid, ter versterking van de beschikbare politie in catastrofale gevallen, zooals bominslagen, zeer groote branden, enz., een beroep kan worden gedaan op de geüniformeerde afdeeling der W.A. Het optreden der W.A. staat dan buiten iedere politieke bedoeling en zij ontvangt haar opdrachten van de politieleiding. (N. R. Crt. - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Ir. F. E. Müller 4879 B.)

D. NEDERLAND. — Mijnbouw - Belangstelling voor het mijnveld Vlodrop. —

4 November. — Naar „Het Vaderland" verneemt, bestaat in Limburg een hernieuwde belangstelling voor de exploitatie der mijnvelden onder de gemeenten Vlodrop-Herkenbosch. Ook de Duitsche instanties en met name de heer ir. Bruch, Beauftragte voor de Limburgsche mijnen, zou zich zeer voor dit plan interesseeren. Binnen afzienbaren tijd zou men willen overgaan tot het ter hand nemen van de aan de exploitatie voorafgaande werkzaamheden, zooals wegenbouw, terreinindeeling, woningbouw, rioleering, enz. enz. In 1926 heeft een consortium voor den tijd van 1½ jaar optie verkregen op dit gebied, dat in 1920 door het rijk werd gebracht onder het voor staatsmijnexploitatie gereserveerd gebied. Aan het hoofd van dit consortium stond de heer H. Biermans, een millionnair, geboortig uit Herkenbosch en wonende te Parijs. Thans zou de Nederlandsche staat deze velden zelf willen ontginnen.

Deze herleefde belangstelling houdt verband met het feit, dat sommige Limburgsche mijnen over een aantal jaren uitgeput zullen zijn, of althans minder goed exploitabel dan de kolen-

lagen in midden-Limburg. Naar de indertijd vastgelegde verwachtingen zou het mijnveld Vlodrop 800.000—1.000.000 ton steenkolen per jaar kunnen leveren. De kolenrijkdom van het geheele mijnveld Vlodrop—Herkenbosch, dat zich uitstrekt over een oppervlakte van circa 1000 ha., wordt geschat op zestig millioen ton ontginbare kolenlagen. De kwaliteit dier kolen (anthraciet) is uitstekend. (Vaderland)

A. SOVJET-UNIE. — Wijziging legerleiding - Sjaposinikov volgt generaal Sjoekov op. —

Stockholm, 2 Nov. (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst meldt, is generaal Sjaposjnikov als opvolger van generaal Sjoekov (die eerst onlangs in deze functie werd benoemd) benoemd tot chef van den generalen staf in de Sovjet-Unie.

Sjaposjnikov heeft reeds in den wereldoorlog een rol gespeeld in het tsaristische leger. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Wijz. legerleiding 4884 F.)

B. NEDERLAND. — Vischvoorziening. —

IJmuiden, 3 Nov. — In de laatste dagen is de aanvoer van versche haring aanzienlijk toegenomen. Op 1 November waren er niet minder dan 35 schepen aan den afslag, die in totaal ruim 1000 kisten haring aanvoerden. De kwaliteit was uitstekend. Door dezen ruimeren aanvoer is de prijs dan ook aanzienlijk gedaald en bedraagt hij op het oogenblik per onbewerkte haring ongeveer 23 cent. (Telegraaf)

C. FINLAND. — Diplomatieke stap der Ver. Staten - Staking van het offensief tegen het bolsjewisme geëischt. —

Washington, 4 Nov. (D.N.B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft het volgende medegedeeld:

Het Am. ministerie van Buitenl. Zaken heeft Finland gedreigd met het afbreken der vriendschappelijke betrekkingen, wanneer Finland niet onmiddellijk het offensief tegen de Sovjet-Unie staakt en de Finsche troepen uit het bolsjewistische gebied terugtrekt.

Naar het Finsche telegraafagentschap meldt, is in verband met de berichten over een Amerikaansch vertoog in zake het staken van het offensief tegen de Sovjet-Unie van welingelichte Finsche zijde medegedeeld, dat het bericht over den inhoud van dit vertoog niet in ieder opzicht juist is.

De Finsche regeering zal antwoorden, zoodra de nadere bijzonderheden van deze kwestie openbaar zullen worden gemaakt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Finland—Engeland 4844 B.)

D. NEDERLAND. — Muziek - Reorganisatie van het muziekleven. —

5 Nov. — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede:

In het kader van de reorganisatie van het Nederlandsche muziekleven zijn plannen ontstaan om in de naaste toekomst het aantal vaste dirigenten van de acht symphonieorkesten in ons land uit te breiden in dien zin, dat naast den eersten dirigent bij de groote orkesten een tweede dirigent en een leerling-dirigent, bij de kleinere orkesten een leerling-dirigent zullen kunnen worden aangesteld.

In verband hiermede bestaat er thans voor jonge dirigenten in het bezit van eenige practische ervaring en met een gerechtvaardigd vertrouwen op eigen capaciteiten gelegenheid in aanmerking te komen voor een mogelijke toevoeging als leerling-dirigent aan een van onze groote orkesten. (Telegraaf)

(Vor. ber. Reorg. muziekleven 4615 C.)

E. NEDERLAND. — Reden van gouwleider Forster en den Rijkscommissaris te Arnhem. —

Arnhem, 5 Nov. — In de concertzaal van Musis Sacrum te Arnhem is 4 Nov. een groote bijeenkomst gehouden van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden, waarin gouwleider Forster, rijksstadhouder van Danzig en de rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart het woord hebben gevoerd. Na een kort openingswoord van commissaris-generaal Schmidt voerde gouwleider Forster het woord. Holland en Danzig hebben, zoo zeide spr. o.m., in het verleden zeer nauwe betrekkingen met elkander onderhouden. In den loop der jaren zijn vele duizenden Nederlanders naar het Oosten geëmigreerd en in Danzig wijst nog veel op de innige verbinding tusschen Holland en Danzig. Economisch, architectonisch en cultureel hebben in vroeger eeuwen nauwe betrekkingen tusschen Nederland en Danzig bestaan. De laatste twee eeuwen is dit echter anders geweest. De nieuwe wereld kwam op, het Oosten kwam op den achtergrond. In het bijzonder sinds 1917, toen het communisme in Rusland naar de macht greep, is er een muur tusschen Oost en West opgetrokken. Geestelijk zoowel als economisch en cultureel. Dank zij het nationaal-socialistische Duitschland zullen de verbindingen tusschen Oost en West nu weer tot stand gebracht worden. Met den oorlog tegen de Sovjet-Unie werd de poort in den muur tusschen Oost en West opengebroken. Spreker stond vervolgens uitvoerig stil bij het jodenvraagstuk.

Een der grootste fouten van het verleden was, dat Europa niet eensgezind was. Die fout zal in de toekomst vermeden worden. Het Europeesche continent moet zoo worden georganiseerd, dat een dergelijke versplintering niet meer voor kan komen.

Men beseft in Nederland wellicht niet, welk een groot gevaar het bolsjewisme was. Wij kunnen ons echter niet indenken, wat er van Europa geworden zou zijn, als Rusland ons aangevallen had. Men zal zich toch niet willen inbeelden, dat de Russische stoomwals aan de Nederlandsche grens halt gehouden zou hebben. Spreker wees er vervolgens op, dat Duitschland thans een veel sterkere positie inneemt, dan tijdens den wereldoorlog.

Wanneer Rusland overwonnen zal zijn, dan zal de volle kracht op Engeland worden geconcentreerd. Twijfel kan er niet meer over bestaan: Duitschland zal ditmaal de overwinning behalen. Een nieuw Europa zal ontstaan.

Hierna sprak de Rijkscommissaris een korte rede uit. Wij staan hier aan den Westrand van het continent, aldus de Rijkscommissaris. Het volk in dit land heeft sedert eeuwen het gezicht naar het Westen gekeerd. In dit verband herhaalde de Rijkscommissaris de woorden van den leider der N.S.B., ir. Mussert, dat het aangezicht van het Nederlandsche volk weer naar het Oosten gewend moet worden. Het is de taak der Nederlandsche nationaal-socialisten in die richting werkzaam te zijn.

Het Europeesche besef moet bij het Nederlandsche volk steeds levendiger worden. Spreker wees vervolgens op de gemeenschappelijke banden van bloed, die alle Germaansche volkeren verbinden. In den strijd voor een Noordsche en Germaansche statengemeenschap gaan de Nederlandsche nationaal-socialisten het Nederlandsche volk voor. Op de basis van het bloed moet het gemeenschappelijke ideaal gestalte gegeven worden. De erkenning van dit ideaal zal ons behoeden voor de fout van het internationalisme, dat ons verdeelt en verzwakt en zal ons anderzijds beschermen voor imperialisme of separatisme.

Zich tot de Nederlandsche nationaal-socialisten wendend, zeide spreker: een onvoorwaardelijke, levendige kameraadschap, gegrond op het gemeenschappelijke bloed, verbindt ons. Wij zullen elkander helpen en wij zullen onze ervaringen uitwisselen. Wanneer wij ons bewust zijn van ons Europeërschap, dan begrijpen wij ook de groote beteekenis van den strijd, welke in het Oosten gestreden wordt. Spreker wilde eerlijk zeggen: wij zullen wellicht nog moeilijke tijden door moeten maken. Wellicht zullen wij ons nog verder moeten beperken. Maar wij zullen het gemeenschappelijk doen en daarna zal een periode van nieuwen opbloei kunnen aanbreken, wanneer Europa alles tot ontwikkeling brengt wat het bezit. Dan zijn wij zoo rijk, dat de andere wereelddeelen ons zullen benijden. Spreker besloot zijn rede met een driewerf Sieg Heil op den Führer, waarna de bijeenkomst met het zingen van het Deutschlandlied en het Horst Wessellied besloten werd.

(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. N.S.D.A.P. 4881 E.; dr. Seyss-Inquart 4879 A.)

F. NEDERLAND. — Rookverbod in de bioscopen. —

5 Nov. — In een circulaire aan de commissarissen der provincies heeft de secr.-gen. van het dep. van Binnenlandsche Zaken medegedeeld, dat het den secr.-gen. van het Dep. van Volksvoorlichting en Kunsten wenschelijk voorkomt, dat een verbod met betrekking tot het rooken in de bioscopen in het leven wordt geroepen.

Laatstgenoemde secretaris-generaal vestigt ter motiveering van zijn standpunt de aandacht op het feit, dat het rooken zeer nadeelig is voor een goede projectie, terwijl daarnaast het veroorzaken van schade aan tapijten en bekleeding door het rooken, wegens de textielschaarschte niet verantwoord moet worden geacht.

Het A.N.P. verneemt nog in verband met deze kwestie, dat als grondslagen voor een rookverbod in bioscopen beschouwd worden ten eerste de kwaliteit van de voorstelling, ten tweede het feit, dat de atmosfeer in bioscopen vaak verstikkend is en ten derde, dat op de bekleeding enz. dringend bespaard moet worden. Hebben tenslotte vele theaters in de groote steden een luchtververschingsinstallatie, dit is lang niet overal het geval, vooral niet in de provincie. (Telegraaf - Vaderland)

G. NEDERLAND. — Distributie van brandstoffen - Verscherpte regeling. —

Den Haag, 5 Nov. — De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt in zake de distributie van vaste brandstoffen bekend, dat ten einde het onmogelijk te maken om op onwettig verkregen brandstoffenbonnen brandstof te betrekken, met ingang van 10 November 1941 voor de distributie van vaste brandstoffen het stelsel van klantenbinding wordt ingevoerd, krachtens hetwelk alle verbruikers, die toewijzingen of bonkaarten of bonnen van den distributiedienst hebben ontvangen, met uitzondering van

verbruikers van generatorbrandstof voor auto's, verplicht zijn zich bij hun vasten leverancier te laten inschrijven en voortaan uitsluitend van dezen vaste brandstoffen te betrekken.
Met ingang van 10 November mag iedere leverancier aan de bij hem ingeschreven verbruikers slechts zooveel brandstoffen leveren als waar dezen krachtens de hun door den distributiedienst uitgereikte bonnen recht op hebben.
(Alg. Handelsblad - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Distributie brandstoffen 4849 I.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Opheffing consulaten van Honduras - Rijksminister Funk bezoekt Italië - Kolonisatie van Nederlanders in Oost-Pruisen. —
Oct. — De Duitsche regeering deelde de regeering van Honduras mede, dat zij zich genoodzaakt had gezien, den consuls van Honduras de exequatur te ontnemen en verzocht haar tot sluiting harer consulaten over te gaan.

Rijksminister Funk bezoekt Italië. — Rijksminister Funk bracht van 19 tot 23 Oct. een bezoek aan Italië. In een door hem gehouden rede te Rome besprak hij de taak van Italië in het nieuwe Europa en wees er op, dat de krachten van het nationaal-socialistische Duitschland en het fascistische Italië ook op economisch terrein de overwinning van de asmogendheden tot een zekerheid maken.

Kolonisatie van Nederlanders in Oost-Pruisen. — Rotterdam, 5 Nov. — Het plan bestaat om eventueel eenigen duizenden Nederlanders gelegenheid te bieden als kolonisten naar Posen te gaan. In verband hiermede zullen door bemiddeling van de Handel- en Aannemingsmaatschappij A. Knyff te Schiebroek binnenkort bouwvakarbeiders uit alle deelen van Nederland naar de provincie Posen gaan om daar groote woningcomplexen te bouwen. Reeds zijn verscheiden arbeiders naar Posen, dat ongeveer 250 kilometer ten Oosten van Berlijn ligt, vertrokken en binnenkort zullen nog talrijke arbeiders volgen.
De woningen, die in groepen zullen worden gebouwd, zullen het karakter krijgen van plattelandswoningen, doch zij zullen modern van constructie zijn. Men hoopt de eerste complexen reeds in het voorjaar gereed te hebben, waarbij men gebruik denkt te maken van de capaciteiten en de ervaring in dit soort bouw van de Hollandsche specialisten en arbeiders.
(Das Reich - Telegraaf)

(Vor. ber. Rijksmin. Funk 4359 F.)

B. IRAK. — Handelsbetrekkingen met Japan afgebroken. —
27 Oct. — Uit Irak wordt gemeld, dat de regeering van Irak, op 20 Oct. besloot, de handelsbetrekkingen met Japan af te breken. Een Japansche handelscommissie, die zich op dat oogenblik in Irak bevond, werd verzocht het land te verlaten.
(Archiv d. Gegenwart)

C. IJSLAND. — Regeering afgetreden. —
Oct. — United Press deelt mede, dat de IJslandsche regeering is afgetreden. Naar verluidt zou er in de regeering oneenigheid zijn ontstaan omtrent de bestrijding van de stijgende kosten van het levensonderhoud. (Archiv d. Gegenwart)

D. ENGELAND. — Diplomatieke betrekkingen met Mexico hersteld - Mutatie leiding van het luchtwapen.
Oct. — De diplomatieke betrekkingen tusschen Engeland en Mexico, die sedert 1938 verbroken waren, zijn thans hersteld.

Mutatie leiding van het luchtwapen. — De Engelsche luchtmaarschalk en organisator van de jachtvliegers, Sir Dowding, werd plotseling met verschillende andere officieren gepensionneerd. (Archiv d. Gegenwart)

(V. b. Engeland—Mexico 4536 B.; Leger 4876 A.; Luchtmacht 4398 A.)

E. FRANKRIJK. — Engelsche aanvallen op Fransche schepen - Verscherpte blokkade. —
6 Nov. — Het Fransche ministerie van Marine heeft 5 Nov. officieel medegedeeld, dat 2 dezer op 200 mijl ten Zuiden van Durban een nieuwe Britsche overval op een Fransch konvooi gedaan is waarbij vijf Fransche vrachtschepen verloren zijn gegaan.
Het Fransche konvooi was met levensmiddelen voor Fransch West-Afrika en voor het moederland op weg van Madagascar naar Dakar en voer onder bescherming van het aviso Iberville. In volle zee werd het aangehouden door een Britsch eskader, bestaande uit vier kruisers en zes patrouillevaartuigen, die reeds eenigen tijd op de loer gelegen hadden. De kapitein van het Fransche aviso verklaarde zich terstond tegenover den commandant van het Britsche eskader bereid, naar Madagascar terug te keeren, doch deze ging op dat voorstel niet in en gaf het bevel, dat alle Fransche vrachtschepen gekaapt moesten worden.
Het Fransche ministerie van Marine constateert uitdrukkelijk dat zich aan boord geen materiaal, dat voor oorlogsdoeleinden gebruikt zou kunnen worden, en geen oorlogscontrabande bevonden. De Fransche regeering heeft tegen dezen nieuwen Britschen overval, die met een tienvoudige overmacht werd ondernomen geprotesteerd. Het ministerie verklaart, dat de door den Britschen omroep verspreide bewering der Britsche admiraliteit volgens welke het Fransche konvooi op Duitsch bevel zou zijn uitgeloopen en slechts ten doel zou hebben gehad, contrabande aan Duitschland te leveren iederen grondslag mist. Het ministerie verklaart plechtig, dat het konvooi uitsluitend voor de Franschen bestemde levensmiddelen vervoerde.

Sedert Juli 1940 800.000 br.t. scheepsruimte verloren. — Vichy, 5 Nov. (D.N.B.) — De Fransche koopvaardijvloot heeft, naar Fransche marinekringen mededeelen, na den wapenstilstand tusschen Frankrijk en Duitschland door vijandelijke daden der Britsche marine omstreeks 800.000 ton koopvaardijtonnage verloren. Zevenendertig Fransche schepen met een totale tonnage van 140.000 ton werden door Britsche oorlogsschepen getorpedeerd, gebombardeerd of gedwongen, zichzelf tot zinken te brengen. 105 Fransche koopvaardijschepen met 420.000 ton werden door de Engelschen in beslag genomen. Bovendien heeft de Britsche marine nog 46 Fransche koopvaardijschepen met 231.000 ton gekaapt.

Verscherpte blokkade. — New York, 6 Nov. (D.N.B.) — Naar United Press uit Londen meldt, is van officieele Britsche zijde verklaard, dat Engeland de blokkade der zeewegen om Frankrijk en de Fransche bezittingen zal verscherpen.
(Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Eng. aanvallen 4859 G.)

F. FINLAND. — Rijksdagverkiezingen uitgesteld tot 1944 - Handelsverdrag met Duitschland verlengd. —
Helsinki, Oct. — Besloten werd de verkiezingen voor den Finschen Rijksdag in verband met den oorlogstoestand uit te stellen tot 1944.

Handelsverdrag met Duitschland verlengd. — Helsinki, 27 Oct. — Het tusschen Duitschland en Finland bestaande handelsverdrag werd opnieuw met een jaar verlengd en loopt thans tot einde 1942. In Januari a.s. zullen onderhandelingen plaats hebben, met het doel het handelsverkeer tusschen de beide landen verder uit te breiden. (Das Reich - Arch. d. Gegenw.)

(Vor. ber. Rijksdagverkiezingen 3859 D.)

G. VEREENIGDE STATEN. — La Guardia herkozen als burgemeester van New York. —
New York, 5 Nov. (D.N.B.) — Bij de burgemeestersverkiezing te New York werd La Guardia herkozen met 1.186.394 stemmen. Zijn tegencandidaat O'Dwyer behaalde 1.053.553 stemmen.
(Alg. Handelsblad)

(V. b. La Guardia 3827 C.; burgemeester 3006 B.)

H. A.B.C.D.-STATEN. — Vorming eener grondstoffenunie. —
6 Nov. — Het D.N.B. meldt uit Lissabon:
Volgens een hier ontvangen bericht zouden de z.g. A.B.C.D.-staten, derhalve de Ver. Staten, Engeland, China en Nederlandsch-Indië, thans de vorming van een grondstoffen-unie nastreven. Er verluidt, dat deze staten maatregelen hebben genomen om de militaire behoefte aan grondstoffen te waarborgen met behulp van de beschikbare bronnen. Te Washington is volgens dit bericht meegedeeld, dat een gedetailleerd organisatieplan is opgesteld. De uitvoering van de technische aangelegenheden is opgedragen aan de economische verdedigingscommissie, die onlangs is bijeengekomen onder leiding van den vice-president Wallace. (N. R. Crt.)

I. JAPAN. — Luchtverbinding met Portugeesch Timor - Saboero Koeroesoe tweede ambassadeur in Washington. —
Oct. — Tusschen Japan en Portugal werd een overeenkomst gesloten over een gemeenschappelijke luchtverbinding tusschen het Portugeesche deel van Timor en de onder Japansch beheer staande Palau-eilanden.

Saboero Koeroesoe tweede ambassadeur in Washington. — Tokio, 5 Nov. (Domei) — Officieel wordt meegedeeld, dat besloten is ambassadeur Saboero Koeroesoe naar de Ver. Staten te zenden ten einde ambassadeur Nomoera te assisteeren.
De woordvoerder der regeering heeft verklaard, dat Koeroesoe wordt uitgezonden om een vriendschappelijke afdoening van de onderhandelingen tusschen Japan en Amerika te vergemakkelijken. Dit besluit is genomen met het oog op de heerschende zeer ernstige situatie.
Koeroesoe vertrekt 7 Nov. per clipper naar de Ver. Staten.
(Das Reich - N. R. Crt.)

(V. b. Japan—Portugal 4884 A.; Koeroesoe 4818 E.; ambassadeur Nomoera 4568 A.; Japan—V.S. 4875 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Paatene, Koersk en Simferopol op de bolsjewisten veroverd - 53.000 gevangenen op de Krim - In October 230 Engelsche vliegtuigen vernietigd - Tonnageverlies in Oct. 441.300 br.t., van 3 tot 9 Nov. 113.000 br.t.

OOSTELIJK FRONT.

8 Nov. — Terwijl de aanvallen der Duitsche legers op den Noordelijken en centralen sector van het front niet alleen te kampen hebben met de zich nog altijd taai verdedigende bolsjewistische horden, doch ook met de nukken en kuren van den aanbrekenden winter, waardoor de operaties worden belemmerd, maakt het offensief in het Zuiden, waar het klimaat iets beter schijnt te zijn, snelle vorderingen.

Nu het de Duitsche en de Roemeensche legers in de Krim gelukte de terugtrekkende bolsjewisten af te snijden van den weg over land, biedt alleen de zeeweg via Sebastopol een laatste mogelijkheid tot vluchten. Daarmede is beslist over het lot van de Krim. Van daaruit kunnen de Duitsche legers de Zwarte Zee beheerschen en liggen de olievelden van Krasnodar, Gronyi en Bakoe, welke samen het Kaukasische oliegebied vormen, binnen het bereik van de Duitsche bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen.

Noordelijke sector.

Paatene veroverd. — 2 Nov. — Voor Leningrad werden pogingen van den vijand om de Newa over te steken met verliezen voor den tegenstander afgeslagen. Het bombardement van Leningrad en Kroonstad werd voortgezet.

3 Nov. — In een bij verrassing uitgevoerden aanval namen de Finnen Paatene aan den westelijken oever van het Järvimeer. De plaats heeft als verkeersknooppunt een belangrijke strategische waarde.

5 Nov. — Lichte Sovjet-oorlogsschepen deden in de Finsche Golf een verkenningspoging. Zij kwamen daarbij in de mijnversperringen terecht. Drie schepen kwamen daarbij tot zinken, terwijl eenige schepen door de actie der Finsche kustbatterijen beschadigd werden.

6 Nov. — Voor Leningrad werden uitvalspogingen van den vijand afgeslagen. Zware en zeer zware batterijen hebben voor den oorlog belangrijke doelen in Leningrad en het vijandelijk scheepsverkeer in de Finsche Golf bestookt.

Centrale sector.

Koersk veroverd. — 2 Nov. — Door infanterie en pantserformaties werd de districtshoofdstad Koersk, een belangrijk spoorwegknooppunt en industriecentrum genomen.

5 Nov. — Sterke formaties gevechtsvliegtuigen ondernamen overdag zware aanvallen op de industriestad Gorki, die van groote beteekenis is voor de auto- en vliegtuigproductie. In de automobielfabriek Molotov, op de werven langs de Wolga en op de spoorwegcomplexen werden groote verwoestingen aangericht.

7 Nov. — Infanterie-divisies braken door zwaar versterkte bolsjewistische stellingen heen, maakten talrijke gevangenen en veroverden stukken geschut.

Zuidelijke sector.

Simferopol veroverd; Feodosia bezet; ruim 53.000 gevangenen. — 2 Nov. — Op de Krim werd de achtervolging van den verslagen vijand over een breed front voortgezet en werd de noordelijke rand van het Jailagebergte bereikt. Duitsche en Roemeensche troepen bezetten op 1 Nov. Simferopol, de hoofdstad van het schiereiland en rukken verder in de richting van Sebastopol.

3 Nov. — De bolsjewistische troepen zijn thans in twee groepen gesplitst, waarvan de eene via Sebastopol en de andere via Kertsj tracht te ontsnappen. Bij een aanval op de transportschepen, welke voor de vlucht werden gereedgehouden, heeft het luchtwapen tien koopvaardijschepen met een inhoud van ongeveer 38.000 br.t. tot zinken gebracht. Veertien andere schepen werden zwaar beschadigd. Tot dusverre werden op de Krim 53.175 gevangenen, 230 pantserwagens, 218 kanonnen, verscheidene pantsertreinen en een groote hoeveelheid ander oorlogsmateriaal buitgemaakt.

4 Nov. — Aan de kust van de Zwarte Zee werd de havenstad Feodosia door de Duitsche troepen ingenomen. Ten noorden van Stalino kregen de Italiaansche troepen opnieuw contact met den vijand. Na een artillerievoorbereiding braken hun snelle troepen door de Sovjetstellingen en vernietigden den tegenstand. Een vrij groote stad werd veroverd.

5 Nov. — Ondanks de moeilijke terreinomstandigheden zijn de Duitsche troepen op één plaats reeds het Jailagebergte overschreden en werd de kust van de Zwarte Zee bereikt. Vliegtuigen brachten nog twee koopvaardijschepen met een totalen inhoud van 10.000 br.t. tot zinken.

6 Nov. — De havens Sebastopol en Kertsj werden door het luchtwapen met succes gebombardeerd. In het Jaila-gebergte sloegen Duitsche en Roemeensche troepen de afgesneden vijandelijke strijdkrachten terug en trokken tusschen Jalta en Feodosia over een breed front naar de kust van de Zwarte Zee. Ook ten Oosten van Sebastopol werd de vijandelijke tegenstand gebroken.

8 Nov. — Op de Krim werden tijdens de achtervolgingsgevechten bij de landengte van Kertsj modern opgebouwde stellingen met een diepte van 10 Km. doorbroken. Op de zuidelijke helling van het Jaila-gebergte werd een bolsjewistische cavalerie-divisie vernietigd.

DE LUCHTOORLOG.

In October 230 Engelsche vliegtuigen vernietigd. — 6 Nov. — Van Duitsche deskundige zijde wordt er de aandacht op gevestigd, dat na 13 Oct., toen binnen enkele uren 31 Engelsche machines verloren gingen, het boven het Kanaal rustiger is geworden. In de periode van 29 Oct. tot 4 Nov. verloor de Britsche luchtmacht bij haar pogingen om het Rijk of de bezette gebieden binnen te vliegen, 37 vliegtuigen. In den strijd tegen Engeland gingen zeven Duitsche vliegtuigen verloren. Engelsche havens en industriegebieden waren wederom het doel van de aanvalsoperaties der Duitsche gevechtsvliegtuigen. In October verloren de Engelschen in totaal 230 machines.

8 Nov. — Bij aanvallen op het Duitsche rijksgebied in den nacht van 7 op 8 Nov., waarbij o.a. Berlijn werd aangevallen, verloren de Engelschen 27 bommenwerpers. Sterke formaties Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen de werven en industrieën van Sunderland aan. Zware ontploffingen en felle branden konden duidelijk worden waargenomen. Voor de Schotsche Oostkust vernietigde een Duitsch gevechtsvliegtuig een Engelsche torpedojager.

OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN.

113.000 br.t. tot zinken gebracht; Octoberverlies 441.300 br.t. — 3 Nov. — In de wateren om Engeland brachten gevechtsvliegtuigen een vrachtschip van 4000 br.t. tot zinken. Zes andere schepen werden zeer zwaar beschadigd, zoodat met nog grootere verliezen te rekenen valt.

4 Nov. — Aan de Schotsche Oostkust brachten gevechtsvliegtuigen drie schepen met een totalen inhoud van 21.500 br.t. tot zinken. Voorts werd bij de Shetlandeilanden een schip van 1.500 br.t. vernietigd. Duikbooten vielen een vijandelijk convooi aan. Elf vijandelijke koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van 53.000 ton, alsmede een torpedojager werden getorpedeerd, drie schepen en een torpedojager werden zwaar beschadigd.

5 Nov. — In de wateren der Faer-Øer brachten vliegtuigen een vrachtboot van 5.000 br.t. tot zinken. Een tweede groot koopvaardijschip werd door bommen getroffen.

6 Nov. — In den strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart brachten marine en luchtmacht in de maand October 441.300 br.t. vijandelijke koopvaardijtonnage tot zinken. Aan deze successen hadden duikbooten deel voor 255.200 br.t., bovenwaterstrijdkrachten voor 18.000 br.t. en formaties van de luchtmacht voor 168.100 br.t. De Britsche vloot verloor in deze maand vijf torpedojagers.

8 Nov. — Op den Atlantischen Oceaan hebben duikbooten vier vijandelijke koopvaarders met tezamen 28.000 br.t. inhoud tot zinken gebracht.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4886 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941

Krijgsverrichtingen. —

Aan de door het Italiaansche opperbevel uitgegeven legerberichten van 2 tot 8 November ontleenen wij o.m., dat de berichten van 2, 3, 6 en 8 November melding maken van aanvallen, die door formaties van het Italiaansche luchtwapen op Malta werden ondernomen. De vlootbasis La Valetta en het vliegveld Tavenezia werden daarbij met bommen bestookt. Het uitbreken van groote branden kon worden vastgesteld.

Van het front bij Tobroek wordt groote bedrijvigheid der artillerie gemeld. In Noord-Afrika verloor de vijand in luchtgevechten en bij pogingen om Benghazi en Tripolis te bombardeeren eenige toestellen.

In Oost-Afrika blijven de schermutselingen voortduren. Aanvallen bij Gondar konden worden afgeslagen. De Engelschen vielen een Roode-Kruis hospitaal aan; onder de verpleegden vielen slachtoffers.

In de Middellandsche Zee slaagde een Italiaansche torpedojager er in op 5 November drie Engelsche vliegtuigen naar beneden te halen. Voorts werd op 3 November een Engelsche duikboot door torpedojagers tot zinken gebracht.

(Haagsche Crt. — Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4886 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Redevoering van Adolf Hitler ter gelegenheid van de herdenking van den negenden November. —

München, 9 Nov. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den achttienden verjaardag van den marsch der eerste nationaal-socialisten, die onder zijn leiding en die van Generaal Ludendorf optrokken naar de Feldherrenhalle in München, heeft Adolf Hitler ook dit jaar zijn oude strijdmakkers toegesproken. In het begin van zijn toespraak wees de Führer er op hoe de internationale democratische ophitsers er in geslaagd waren Europa in den oorlog te storten. Hij herinnerde er aan hoe hij, eerst na de verplettering van den vijand in het Oosten en daarna na de verbrijzeling van den Westelijken tegenstander, de hand tot vrede aan Engeland had toegestoken, en hoe hij in antwoord op deze aanbiedingen werd beschimpt en als lafaard werd gekwalificeerd. Terugkomende op de herdenkingsrede, die hij verleden jaar uitsprak vervolgde hij: Toen ik u hier de laatste maal toesprak kon ik het in het volle besef van een overwinning spreken als ternauwernood ooit een sterveling vóór mij en desondanks drukte destijds een zware zorg op mij, want het was mij duidelijk, dat achter al deze internationale gebeurtenissen als laatste brandstichter diegene is te zoeken, die steeds heeft geleefd van gekrakeel onder de naties, de internationale jood. Ik heb dien jood leeren kennen als een internationale brandstichter. Men zag immers, hoe hij via den omweg van pers, radio, film, tooneel enz. langzaam de volken in de voorafgaande jaren had vergiftigd en men zag hoe deze vergiftiging voortschreed. Men zag hoe zijn financiën, zijn monetaire transacties in deze richting werkten. Gedurende de eerste dagen van den oorlog hebben immers aandeelhouders van de Engelsche bewapeningsindustrie volkomen openhartig uitgesproken, dat deze oorlog tenminste drie jaar moest duren. De Führer karakteriseerde in den breede de misdadigheid van het kapitalistische, democratische jodendom en kwalificeerde Engeland als de drijvende kracht daarvan. Wat was begrijpelijk, zoo zeide hij, dan dat op zekeren dag deze macht ook tegen ons in het geweer zou komen? Deze joodsche geest bezit als heerscher het ondubbelzinnigst de Sovjet-Unie, de staat, waar de geheele nationale intelligentia was afgeslacht, waardoor een geestloos, met geweld geproletariseerd „Untermenschentum" overbleef. Daarboven stond een reusachtige organisatie van joodsche commissarissen en slavenhouders. Er is twijfel ontstaan, of wellicht toch niet in dezen staat de nationale neiging zou zegevieren. Daarbij vergat men evenwel, zoo verklaarde de Führer, dat ten slotte de man, die tijdelijk de heerscher over dezen staat werd, niet anders is dan een werktuig in handen van dit almachtige jodendom. Hij gaf een beeld van de oorlogsvoorbereidingen der Sovjets, van de onderhandelingen met Molotov en de putsch in Servië. Toen reeds wist Stalin, dat het oogenblik waarop de Sovjet-Unie haar aanval op Europa zou kunnen beginnen, snel naderde.

Adolf Hitler vervolgde: thans kan ik voor het eerst uitspreken, hoe wij daarvan op de hoogte zijn gekomen. In het jaar 1939-'40 werd te Londen een groot aantal zoogenaamde geheime zittingen in het Britsche Lagerhuis gehouden. In deze geheime bijeenkomsten heeft de whiskyvriend, mijnheer Churchill, uiting gegeven aan zijn hoop en overtuiging, dat Rusland op marsch was naar Engeland en dat hij van Sir Stafford Cripps de volstrekte bewijzen had gekregen, dat het ten hoogste een tot anderhalf jaar zou duren, alvorens Rusland optrad, dat men dus ten hoogste anderhalf jaar behoefde vol te houden. Wij hebben daaruit de consequenties getrokken.

Na dank gebracht te hebben aan Mussolini, omdat deze reeds in 1940 de etterbuil op den Balkan had doorgestoken, kwalificeerde Hitler het bevel tot den defensieven strijd tegen de Sovjet-Unie op 22 Juni als het zwaarste besluit van zijn leven. Het Westen was echter beveiligd en de Führer zeide: „Ik heb mijn voorbereidingen in het Westen zoodanig getroffen, dat de Engelschen ieder oogenblik kunnen oprukken als hun dat belieft, hetzij in Noorwegen, hetzij aan onze Duitsche kust, hetzij in Nederland, in België of in Frankrijk. Indien zij inderdaad een offensief willen ondernemen, dan kunnen wij slechts zeggen: gaat uw gang, u zult vlugger verdwijnen dan u bent gekomen." Spr. teekende den strijd tegen de Sovjet-Unie als een strijd om het zijn of niet zijn, niet alleen voor Duitschland, doch voor geheel Europa. Men kan zeggen, dat in het Oosten wellicht voor de eerste maal geheel Europa strijdt evenals vroeger tegen de Hunnen. Zoo geschiedt dit thans tegen den Mongolenstaat tegen een tweeden Dzjengis Khan. Het doel van dezen strijd was de vernietiging van de vijandelijke strijdkrachten en in de tweede plaats de bezetting van de vijandelijke bewapenings- en voedselbases. Het is niet noodig te verklaren, dat prestige-overwegingen in het geheel geen rol spelen. Het tempo van den opmarsch bepalen niet die Britsche strategen, die het tempo van hun terugtochten hebben vastgesteld, maar dat doen wij zelf. Ook bij de bezetting van de vijandelijke bewapenings- en voedselbases zullen wij stelselmatig te werk gaan.

Ik zou nu het resultaat van dezen veldtocht willen samenvatten. Het aantal gevangenen bedraagt omstreeks 3.6 millioen. Als de een of andere Engelsche warhoofd zegt, dat dit niet bevestigd is, dan kan opgemerkt worden: als een Duitsche militaire instantie iets heeft geteld, dan klopt dat. Volgens de ervaring uit den wereldoorlog komen 3.6 millioen gevangenen ten minste met hetzelfde aantal gesneuvelden overeen. Als ik aanneem, dat in Rusland evenals bij ons op een gesneuvelde 3 à 4 gewonden komen, dan volgt hieruit een volstrekt verlies van 8 à 10 millioen zonder de lichtgewonden, die misschien nog weer kunnen genezen. Daarvan herstelt geen leger ter wereld meer. Het oorlogstuig, dat wij in dezen tijd hebben buitgemaakt, is onmetelijk veel. Op het oogenblik meer dan 15.000 vliegtuigen, meer dan 22.000 tanks, meer dan 27.000 stukken geschut. Wij hebben voorts tot nog toe 1.670.000 vierkante kilometers bezet. Dat is een gebied omstreeks vijf maal zoo groot als Engeland. In dit gebied ligt 60 à 75 procent van alle industrie en alle grondstoffen, die Rusland bezit. Ik hoop, dat wij binnenkort hieraan nog iets kunnen toevoegen. Achter ons front nu staat nog een 2e front: het Duitsche vaderland. En achter dit Duitsche vaderland staat een derde front en dat heet Europa. Als mij den laatsten tijd wel eens wordt gezegd, dat de democratieën zich thans bewapenen, welnu, wij blijven ons bewapenen. Ik heb de bewapening thans slechts naar eenige bijzondere terreinen verplaatst. Als de heeren al voortdurend met hun getallen aankomen, ik spreek niet van getallen, maar ik spreek dit eene uit: u zult u verbazen over datgene, waarmee wij op zekeren dag zullen komen.

Men zegt wel eens tegen mij, zoo verklaarde de Führer, Amerika met zijn 125 millioen menschen is er ook nog. De Führer antwoordt: Het Duitsche gebied met het Protectoraat en gouvernement omvat eveneens 125 millioen menschen. Het gebied dat thans rechtstreeks voor Duitschland werkt, omvat veel meer dan 250 millioen en het gebied dat indirect voor dezen strijd werkt, omvat thans al meer dan 350 millioen. Niemand behoeft in twijfel te trekken, dat wij het klaarspelen alle zeilen voor dezen strijd bij te zetten. In dit verband merkte hij op, dat thans geen burgerlijk Duitschland zijn vijanden met glacéhandschoenen tegemoettreedt, maar een nationaal-socialistische staat, die harde vuisten heeft. Als onze tegenstanders zeggen, dat de strijd dan tot het jaar 1942 duurt, hij kan duren zoo lang hij wil: het laatste bataljon op dit slagveld zal het Duitsche zijn. De Führer kwam in het vervolg van zijn rede op de pogingen om hem te intimideeren. In het bijzonder behandelde hij de dreigementen uit Amerika. In dit verband herhaalde hij zijn verklaring, die hij reeds een jaar geleden afgelegd heeft: Welk schip ook oorlogsmaterieel brengt, materieel dus om menschen te dooden, het zal getorpedeerd worden.

Als nu de president van de Ver. Staten meent door een bevel tot schieten Duitschland murw te maken, dan kan de Führer slechts ten antwoord geven: President Roosevelt heeft zijn schepen bevolen, als zij Duitsche schepen zien, daarop te schieten. Ik heb den Duitschen schepen bevolen, zoodra zij Amerikaansche schepen zien, daarop niet te schieten, maar zoodra een Duitsch schip wordt aangevallen, zich te verdedigen. In korte, scherpe bewoordingen wees Hitler de vervalschingen van de hand, die Roosevelt heeft samengeflanst met zijn landkaart over z.g. Duitsche plannen tot verdeeling van Zuid-Amerika. Ook de bewering, dat Duitschland alle godsdiensten wil oplossen is te onbenullig.

In het Duitsche rijk kan een ieder op zijn eigen manier zalig worden. De Führer wees hierbij op 'n verschil tusschen Duitschland en de Ver. Staten, t.w., dat in Duitschland de kerken bijna 900 millioen R.M. van den staat krijgen, terwijl haar in Amerika van staatswege niets gewordt.

De Führer vestigde vervolgens zijn aandacht op de Sovjet-Unie en zei, dat de Duitsche soldaten hebben gezien, dat de menschen daar ternauwernood zooveel bezitten, dat zij ook slechts een pan hun eigendom kunnen noemen. Het zal voor Europa een verlossing zijn als niet alleen dit gevaar verdwijnt, maar ook de vruchtbaarheid van deze streken ten goede komt aan heel Europa. Dat is een geweldige taak, die ons is gesteld. Wij hebben een doel. Dit omvat dit continent, primair ons vaderland, maar daarenboven ook allen, die in eenzelfden nood leven als wij. En dan ben ik de overtuiging toegedaan, dat dit continent niet het tweede van de wereld zal zijn, maar dat het evenals voorheen het eerste zal blijven. Wij stellen tegenover de begrippen van goud en kapitaal weer den mensch en zijn werk. Bij Duitschland en Italië hebben zich nu een groot aantal Europeesche staten gevoegd. Aan het eind van dit jaar kunnen wij wel zeggen, dat voor dit Europeesche front het grootste gevaar reeds is afgewend. Wij behoeven niet te betwijfelen, dat in dezen tijd het lot van Europa voor de komende duizend jaar wordt beslist. Tot slot herdacht de Führer de gesneuvelden, inzonderheid de dooden van den wereldoorlog. Het uur zal komen, zoo verklaarde Hitler, dat wij ons voor de graven der gesneuvelden uit den grooten oorlog opstellen en kunnen zeggen: kameraden, ook gij zijt niet tevergeefs gevallen. Gij hebt toch gezegevierd."

(Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Rijksk. Hitler 4884 C.; 17de verjaardag 4437 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Het leven van Eamon (Edmond) De Valera, president van den Ierschen Vrijstaat, biedt een beeld vol felle contrasten. Zijn vader was een Spanjaard; toch werd hij de alom gevierde Ierse vrijheidsheld. In 1916 werd hij ter dood veroordeeld; thans is hij met de hoogste macht in den Vrijstaat bekleed. Door zijn rede verleden week in Tralee gehouden, heeft hij opnieuw de aandacht van de wereld op zich gevestigd. Streng houdt hij vast aan het principe, de onafhankelijkheid van Ierland tegen iedere macht, die zich in het land mengen wil, te verdedigen.

Op 14 October 1882 werd hij in New York als zoon van een Spaanschen vader en een Ierse moeder geboren. Van zijn vierde levensjaar ontving hij zijn opvoeding in Ierland. Tot 1916 was hij een eenvoudig wiskundeleeraar aan een school voor middelbaar onderwijs.

Zonder dat men voordien van hem gehoord had, vestigde hij in 1916 de aandacht van de geheele wereld op zich, toen hij zich voor de eerste maal als voorvechter van de Ierse vrijheid en onafhankelijkheid opwierp tijdens de Paaschopstand van de Sinn Feiner. Bij die gelegenheid plaatste hij zich aan het hoofd van een afdeeling van honderd onverschrokken mannen. Met hen verdedigde hij het postkantoor van Dublin tegen de Engelschen. Hij hield stand tot het gebouw met zware artillerie heelemaal in puin geschoten was.

De Valera

De Britten, die in den oorlog tegen Duitschland de handen vol hadden, waren niet van zins veel toegevendheid ten opzichte van onwillige Ieren aan den dag te leggen. De Valera werd door een inderhaast in het leven geroepen rechtbank ter dood veroordeeld. En hij zou ook terechtgesteld zijn, indien de Ieren in Amerika niet een machtige protestactie op touw gezet hadden. De Britten waagden het niet de publieke meening in de Ver. Staten, die men zoo hard ter ondersteuning van den oorlog tegen Duitschland noodig had, nog meer te verbitteren. Het doodvonnis voor De Valera werd veranderd in levenslange gevangenisstraf. In 1919 werd hij begenadigd en in vrijheid gesteld. Direct begaf hij zich opnieuw in het politieke strijdperk. In Mei 1917 behaalde hij een stembus-overwinning in het district East Clare. In October van hetzelfde jaar werd hij door de voorvechters der Ierse vrijheid „Sinn Fein" tot „president van de Ierse republiek" gekozen. Nogmaals grepen de Britten in en zetten hem wegens politieke agitatie gevangen. De Valera wist evenwel te ontsnappen. Hij week uit naar Amerika, waar hij zijn politieke werkzaamheid voortzette temidden der duizenden Ieren, die in den loop der jaren geïmmigreerd waren.

Eerst in het voorjaar van 1921 kon hij naar Ierland terugkeeren, toen Lloyd George een bemiddeling in de Ierse kwestie bewerkt had. Kort daarop werd hij andermaal gearresteerd en eerst in 1924 vrijgelaten. Van 1926 dateert de door hem gestichte nieuwe Ierse vrijheidsorganisatie, de Fiama Fail. Daarmee behaalde hij in 1932 een groote stembuszege, waarop hij tot president van den Ierschen Vrijstaat werd gekozen. In datzelfde jaar trad hij ook als president van den Volkenbondsraad te Genève op.

In het huidige conflict heeft Engeland herhaalde malen geprobeerd steunpunten in het gebied van den Ierschen Vrijstaat te verkrijgen. De Valera heeft echter steeds afgewezen, evenals hij zich scherp tegen soortgelijke verlangens van de Ver. Staten gekeerd heeft.

(V. b. De Valera 4770 D.; Ver. Staten 4869 I.)

B. NEDERLAND. — Vrijwilligers bij de Duitsche weermacht. —

's-Gravenhage, 6 Nov. — De bevelhebber der weermacht in Nederland deelt mede:

De Führer en opperste bevelhebber der weermacht heeft bij speciale beschikking toegestaan, dat vrijwilligers van verwante Noordsche volken bij de Duitsche weermacht worden ingedeeld. Daardoor bestaat thans ook voor Nederlanders de mogelijkheid, tot de Duitsche weermacht toe te treden. Bij alle Duitsche Ortskommandanturen in Nederland zijn bureaux voor de aanmelding van vrijwilligers ingesteld. Men wordt eerst voor den dienst opgeroepen, nadat een beslissing is genomen over aanneming of afwijzing van de aanvrage tot vrijwillige dienstneming. (Vaderland)

C. NEDERLAND. — Verordeningen - Rechtspleging: aanvulling op het besluit tot instelling van vrederechters en een vredegerechtshof - Inschrijving op openbare registers - Aanvulling op het besluit inzake economisch strafrecht. —

In het Verordeningenblad van 10 Nov. verschenen:

1. een besluit van den secr.-gen. van het dept. van Justitie, waarbij aanvullingen worden gegeven op het besluit tot instelling van vrederechters en van een vredegerechtshof;
2. een besluit van de secr.-gen. van de dept. van Justitie en Financiën betreffende de overschrijving en inschrijving van stukken in de openbare registers;
3. een besluit van den secr.-gen. van het dept. van Justitie houdende aanvulling van het besluit met betrekking tot het strafrechtelijk onderzoek in strafzaken rakende het economisch leven. (Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

(V. b. Inst. vrederechters 4797 E; Econ. leven 4639 B)

D. GROOT-MOEFTI VAN JERUZALEM TE BERLIJN AANGEKOMEN. —

Berlijn, 6 Nov. — Op 6 Nov. is Amin el Hoasseini, de Groot-Moefti van Palestina, in de rijkshoofdstad aangekomen.

Naar verluidt, zal hij in de eerstvolgende dagen door hooge Duitsche staatslieden worden ontvangen en gelegenheid krijgen persoonlijk de rijksregeering op de hoogte te brengen van zijn actie en zijn plannen voor de toekomst. Uit den aard der zaak is het bezoek van Amin el Hoasseini vooral voor de Arabische gemeente te Berlijn een gebeurtenis van groot belang. (Telegraaf)

(Vor. ber. Groot-Moefti 4880 C.)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Winterhulp - Overzicht opbrengst. —

7 Nov. — De beteekenis van de Duitsche Winterhulp kan gemeten worden aan de bijdragen, welke in geld en goederen door het Duitsche volk worden geofferd. Sedert het eerste seizoen 1933-34 zijn de bijdragen in geld gestegen van M. 184 tot M. 894 millioen, zooals kan blijken uit de volgende tabel van de totale inkomsten, die wij ontleenen aan „Wirtschaft und Statistik" van Oct. 1941.

Seizoen	Bijdragen in geld	Bijdragen in goederen	Waardevermeerdering*	Tot. inkomsten
1933-34	184	127	47	358
1934-35	205	110	52	367
1935-36	235	92	38	365
1936-37	294	93	28	415
1937-38	297	102	20	419
1938-39	436	114	16	566
1939-40	632	46	3	681
1940-41	894	21	2	917

*) Door goedkooper inkoopen, vrachtvrij vervoer, enz.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Winterhulpwerk 4855 A.)**

F. JAPAN. — s.s. „Kehi Maroe" op een mijn geloopen. —

Tokio, 6 Nov. — Het Japansche passagiersschip „Kehi Maroe" is op 6 November 's middags om 12 uur in de Japansche Zee op een mijn geloopen. Het schip was op weg van Korea naar Tsoeroega. Van de 430 opvarenden zijn er 165 omgekomen.

Tokio, 7 Nov. (U. P.) — Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat de ondergang van de „Kehi Maroe" te wijten is aan een drijvende mijn, die uit de territoriale wateren der Sovjet-Unie afkomstig is. Bij den bolsjewistischen ambassadeur Smetanin werd een scherp protest ingediend. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

G. VEREENIGDE STATEN. — $ 1 milliard crediet aan de Sovjet-Unie - Bewapening koopvaarders door Senaat aangenomen. —

Washington, 7 Nov. (D.N.B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat president Roosevelt een crediet aan de Sovjet-Unie heeft goedgekeurd ten bedrage van een milliard dollar, krachtens de leen- en pachtwet. Stalin heeft het crediet met „oprechte dankbaarheid" aanvaard. De leening is vrij van rente en behoeft pas vijf jaar na het einde van den oorlog te worden terugbetaald.

Bewapening koopvaarders door Senaat aangenomen. — Washington, 8 Nov. (D.N.B.) — De Senaat heeft met 50 tegen 37 stemmen het voorstel tot bewapening van Amerikaansche schepen en het zenden dier schepen naar de oorlogszones aangenomen, zoo meldt Associated Press.

Onder het opschrift „Alle schuld komt op Roosevelts hoofd neer" maakt de „Völkischer Beobachter" melding van het gevaarlijke spel, dat Roosevelt met de bewapening van Amerikaansche koopvaardijschepen in verband met de wijziging van de neutraliteitswet speelt. Het blad betoogt: slechts iemand, die als Roosevelt de bedoeling heeft, de Ver. Staten in den oorlog te betrekken, kan op zulk een wijziging van de Amerikaansche neutraliteitswet aansturen. De bewapening van een koopvaardijschip openbaart op zichzelf reeds automatisch zijn vijandelijk karakter en brengt de opvatting, dat degene, die op wapens steunt, wapengeweld te verwachten heeft, onbeperkt in toepassing. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Ver. Staten—Sovjet-Unie 4882 A.; bewapening koopvaarders 4881 A.)

A. **NEDERLAND. — „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten" (Nederland in de kentering van den tijd) - Oude en nieuwe betrekkingen met Duitschland. —**

Den Haag, 4 Nov. — In een der zalen van het Kurhaus te Scheveningen is het boekwerk „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten", met ondertitel „Alte und neue Beziehungen zum Reich", aangeboden, dat Reichsamtsleiter dr. Max Freiherr du Prel met medewerking van Pressedezernent Willy Janke in opdracht van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart — die daarin het voorwoord heeft geschreven — heeft doen verschijnen.

De Rijkscommissaris heeft door zijn aanwezigheid en door het houden van een toespraak tot de vele genoodigden luister bijgezet aan deze samenkomst.

Aan deze rede ontleenen wij o.m.:

Bij het betreden van deze zaal zeide mijn begeleider mij, dat het was alsof wij op een verjaarsfeest kwamen. Deze opmerking klopt, want wij willen hier den geboortedag van een boek vieren.

Omstreeks een jaar geleden werd de vraag geopperd, of niet iets geschreven kon worden over Nederland en zijn betrekkingen tot Duitschland, in de eerste plaats met de bedoeling om onzen kring van medewerkers, maar daarenboven ook onze volksgenooten in Duitschland op de hoogte te brengen met de situatie in Nederland en de ontwikkeling daarvan in den loop der geschiedenis.

Ik heb dit initiatief zeer gaarne overgenomen. De eerste vraag was, wie dit werk zou schrijven. Deze kwestie werd spoedig opgelost en het verheugt mij zeer, dat dr. Freiherr du Prel deze taak in samenwerking met mijn medewerker Janke op zich heeft genomen.

De tweede vraag was: „Hoe doen we het?" Het was ons duidelijk, dat dit werk slechts dan succes kan hebben, als het om zoo te zeggen als een der eerste gemeenschappelijke werken vervaardigd zou worden door mannen, die hier met een open oog leven. Of het nu Duitschers of Nederlanders zijn, is niet van belang in dit verband. Van belang is slechts, dat Duitschers en Nederlanders er aan hebben gewerkt.

Het verheugt ons, dat wij er in geslaagd zijn een vrij grooten kring van menschen voor dit werk te winnen. Wij hebben thans een boek voor ons met een inhoud, waarover ik geen oordeel wil vellen, daar ik een te groot aandeel heb gehad aan de totstandkoming daarvan. Ik hoop slechts, dat het werkelijk een goed overzicht geeft van de huidige situatie van Nederland en daarbij berekend is op den tegenwoordigen toestand, vooral daar het een samenvatting geeft van datgene, wat de geschiedenis aan dit gebied en dit volk heeft gebracht en wat heeft geleid tot de huidige situatie.

Ik draag het aangenaam bewustzijn met mij mede, dat wij hier een gemeenschappelijk werk hebben, dat in kameraadschap tot stand gekomen is en ik spreek de hoop uit, dat wij hier iets hebben gemaakt, dat aan een breeden kring van lezers eenig inzicht zal geven omtrent den toestand in Nederland, de waarden, in dit land en volk gelegen, en de toekomst, die het beschoren is, een goede toekomst volgens den wensch van ons, Duitschers. Nogmaals dank ik alle medewerkers en ik wensch het boek een waarlijk groot succes.

Dr. Freiherr du Prel gaf daarna een overzicht van den inhoud.

De heer W. Janke, die reeds bij den aanvang de genoemde autoriteiten en Fräulein Triltsch, vertegenwoordigster van den uitgever Konrad Triltsch uit Würzburg had verwelkomd, hield tenslotte de volgende toespraak:

Het thans verschenen boek „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten" is, gezien zijn opzet, karakter en uitvoering, gericht tot twee volken: het Duitsche en het Nederlandsche. Van het begin af aan hebben derhalve de uitgevers er naar gestreefd, in dit werk naast de belangrijkste medewerkers van den Rijkscommissaris ook vooraanstaande Nederlanders aan het woord te laten komen, ja, als het ware de gedachte der Duitsch-Nederlandsche samenwerking uit dit boek te laten spreken. Bij de technische uitvoering blijkt deze samenwerking daaruit, dat ook in dit opzicht de medewerking van Nederlanders werd ingeroepen, zooals op de eerste pagina's van het boek staat aangegeven. Dit is de reden, waarom de Rijkscommissaris den wensch heeft geuit, dat op deze bijeenkomst niet alleen in het Duitsch, doch ook in de Nederlandsche taal de beteekenis van dit boek zou worden toegelicht. Dat mij, in mijn dubbele functie van mede-uitgever en als leider der persafdeeling van het Rijkscommissariaat, deze taak werd opgedragen, is mij een bijzondere eer.

Zij schenkt mij des te meer voldoening, daar ik door mijn langdurig verblijf hier te lande den Nederlandschen mensch, zijn aard en prestaties, alsook het Nederlandsche landschap grondig heb leeren kennen en waardeeren. Door mijn veeljarig nauw contact, dat ik eerst als journalist en later in officieele functies niet alleen met de Nederlandsche pers, doch ook met vele andere Nederlanders, tot stand heb kunnen brengen, heb ik uit persoonlijke ervaring kunnen constateeren, dat velen hier te lande vriendschappelijke gevoelens ten opzichte van het naburige Germaansche broedervolk koesteren en dat, bij deskundige en objectieve voorlichting, het streven: begrip voor de ontwikkeling, denkwijze en prestaties in het nieuwe, verjongde Duitschland te wekken, in wijde kringen met succes kan worden bekroond. (Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 4892 E.; Pressedezernent Janke 4844 D.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Kolonisatie in voormalig Polen. —**

11 Nov. — Sinds twee jaren is Duitschland op voormalig Poolsch gebied bezig met het ten uitvoer leggen van een grootscheepsch kolonisatieplan. Bijna 50.000 Duitsche boeren hebben zich in deze jaren met hun gezinnen, tezamen tellende 200.000 zielen, in de door de Polen verlaten gebieden gevestigd. Het zijn Duitsche boeren uit Wolhynië, Galicië, uit de Baltische staten en uit het Gouvernement-Generaal. Binnenkort zullen nog 6.000 boerengezinnen, voor het grootste deel uit Bessarabië afkomstig, volgen. Dit is nog slechts een begin. In de komende 30 jaren zullen er zich 250.000 boerenhuishoudens vestigen, tezamen ongeveer 1 millioen menschen. Ook jonge boeren uit Nederland en Vlaanderen zullen in de gelegenheid worden gesteld, naar het Oosten te trekken. Deze kolonisatie beperkt zich niet tot het Wartheland, zij zal zich uitstrekken over geheel Oost-Europa, waarschijnlijk zelfs tot diep in de Sovjet-Unie. In de eerste plaats komen voor kolonisatie in aanmerking de Duitsche boeren, die als gevolg van den oorlog hun hoeve hebben verloren, of deze hebben verlaten om naar hun vaderland terug te keeren. Hun aantal is evenwel begrensd. Daarom zal een beroep worden gedaan op de reserves in het Rijk. In het oude Rijk bestaan 650.000 kleine boerenbedrijven waarvan de rentabiliteit te laag wordt geacht. Deze bedrijfjes, die vooral in Zuid- en West-Duitschland liggen, zullen tot grootere worden vereenigd. De boeren, die om die reden hun bedrijf zullen moeten afstaan, zullen in het Oosten schadeloos worden gesteld. De nieuwe bedrijven in het Oosten zullen een omvang hebben van minstens 20 ha. Er zullen zich echter niet alleen boeren vestigen, maar ook handwerkslieden en winkeliers, terwijl het in het voornemen ligt ook fabrieken te bouwen. De kosten van de kolonisatieplannen worden op 52 milliard mark begroot. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kolonisatie 4893 A.)

C. **SLOWAKIJE. — Rede van min.-pres. dr. Tuka. —**

Weenen, 12 Nov. (D.N.B.) — De Slowaaksche minister-president heeft ter gelegenheid van de opening van de afdeeling Weenen van de Duitsch-Slowaaksche vereeniging een rede gehouden, waarin hij de verhouding tusschen Duitschland en Slowakije een „beschermende vriendschap" noemde.

In deze dagen wordt een reusachtige poging ondernomen, zoo zeide dr. Tuka, om de menschheid naar een gelukkiger toekomst te leiden, waarin weliswaar ook steeds tegenstellingen zullen voorkomen. Deze tegenstellingen zullen echter niet meer tusschen vijanden, doch door partners worden opgeruimd.

Het gaat er thans voor Europa om in een groot blok vereenigd, gemeenschappelijk te marcheeren. Dr. Tuka noemde het een eer voor de Slowaken als eerste natie in dit blok aan de zijde van Duitschland getreden te zijn. Wij zien in den Führer niet alleen den Führer van het Duitsche volk, doch wij zien in hem onzen gemeenschappelijken leider.

Het Groot-Duitsche Rijk heeft Slowakije in alle economische en cultureele aangelegenheden met raad en daad ter zijde gestaan, zoo merkte dr. Tuka op. De betrekkingen tusschen beide landen vormen een prachtig voorbeeld hoe de vriendschap tusschen een reusachtig rijk en een kleinen staat zich in politiek, economisch en cultureel opzicht zegenrijk kan ontplooien. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. min.-pres. Tuka 4332 G.)**

D. **NEDERLAND. — Prijsbeheersching - In October 2068 vonnissen. —**

Den Haag, 14 Nov. — In hun strijd om het publiek te beschermen tegen ongeoorloofd hooge prijzen hebben in October de inspecteurs voor de prijsbeheersching 2068 prijsovertredingen berecht. Hierbij werden boeten opgelegd tot een totaal-bedrag van *f* 381.667.59. In zes zeer zware gevallen werd tevens sluiting en stillegging van de zaak bevolen, meerendeels voor den tijd van een jaar. Bij 207 vonnissen werden inbeslaggenomen goederen verbeurd verklaard, de opbrengst hiervan bedroeg *f* 50.115.57.

Bij 57 van de 2068 veroordeelingen werd er een boete opgelegd van *f* 1000 of meer; waaronder te Amsterdam wegens prijsovertreding van bont *f* 70.000, id. van textielgoederen *f* 20.000, te Rotterdam van kaas *f* 12.000, te Vlaardingen van textiel *f* 10.000, te Enschede van triplex en hout *f* 10.000, te Harlingen van schoenen *f* 10.000. De andere gevallen varieerden tusschen *f* 1000 en *f* 9000. (Telegraaf)

(Vor. ber. Prijsbeheerschingsbesluit 4523 D.)

A. NEDERLAND. — Burgerslachtoffers door Engelsche bommen. —

7 Nov. — Wederom werd de Nederlandsche bevolking slachtoffer van een boven ons gebied uitgevoerden Engelschen luchtaanval. Door bommen, die in den nacht van 5 op 6 November boven Friesland werden uitgeworpen, werden 13 burgers, waaronder 8 kinderen gedood, een zwaar gewond en twee lichtgewond. Een Roomsch-Katholieke kerk werd zwaar beschadigd, terwijl ook een kindertehuis werd getroffen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Eng. bommen 4857 B.)

B. ROEMENIE. — Overwinningsparade te Boekarest.

Boekarest, 8 Nov. (D.N.B.) — Te Boekarest is op 8 Nov. de groote overwinningsparade gehouden van de troepen, die uit Odessa zijn teruggekeerd. Aan deze parade nam op uitnoodiging van den leider van den staat en in opdracht van den Führer, ook deel de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel. De stad was als nimmer te voren met de Roemeensche, Duitsche en Italiaansche vlaggen versierd. Nadat 's ochtends de koning de felicitaties van de hooge militairen en ministers in ontvangst had genomen, begaf hij zich met maarschalk Antonescu, generaal-veldmaarschalk Keitel en den plaatsvervangend minister-president naar den triomfboog, waar hij de parade afnam. Op de koninklijke tribune hadden de koningin-moeder, de leden der regeering, de opperbevelhebbers van de Duitsche militaire missie, de leiders van de missie en de militaire attaché's plaats genomen. De plechtigheden werden geopend met een godsdienstoefening te velde.

Vervolgens decoreerde de koning de vaandels en de nieuwe ridders van de orde „Michael de Dappere". Als posthume hulde kregen de gesneuvelde leider van 't tweede leger, General-Oberst Ritter von Schobert en de gesneuvelde chef van den Roemeenschen generalen staf, Joanitziu, deze onderscheiding. Voorts werden onderscheiden de chef van den generalen staf, generaal Jacobici, die met zijn leger Odessa is binnengerukt, de chef van de Duitsche militaire missie, luitenant-generaal Speidel en de chef van zijn staf, kolonel Bassenge.

Hierna begon de groote parade der troepen. De enorme menschenmenigte begroette de voorbijkomende vaandels en regimenten met een geweldig gejubel. Ook de Duitsche eenheid, die aan de gevechten om Odessa heeft deelgenomen, werd hartelijk begroet. (Telegraaf)

(Vor. ber. Inlijving Odessa 4875 A.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Artikel van rijksminister dr. Göbbels in „Das Reich". —

8 Nov. — In Das Reich behandelt dr. Göbbels in een uitvoerig artikel de problemen, die aan dezen oorlog ten grondslag liggen. Verder bespreekt hij de oorzaken en het oorlogsdoel, dat Duitschland in Europa moet bereiken. Het Leitmotiv van het artikel schuilt in de vraag, die dr. Göbbels als titel heeft genomen: „Wanneer en hoe", waarmede de Duitsche minister wil uitdrukken, dat het er niet zoozeer op aankomt, wanneer maar hoe deze oorlog zal eindigen.

In zijn inleiding behandelt dr. Göbbels de politieke situaties, zooals deze zich in den zomer van 1939 voordeden. Hij zegt dan o.m.: „Het noodlot neemt ons wel wat hard en onverbiddelijk te pakken, maar het meent het goed met ons en dwingt ons beslissingen te nemen. De meest elementaire problemen van ons werelddeel zijn thans aan de orde gesteld en dulden geen uitstel meer. Europa moet thans beslissen of het wil blijven leven of in een chaos ondergaan. Aan Duitschland, Italië en de met hen verbonden landen is een gelegenheid die niet zal terugkeeren geboden om de leiding te nemen in de vorming van de nieuwe orde in Europa, een gelegenheid die wij nog niet hebben gehad. Het betreft dus thans iets meer dan een eenvoudig uit den weg helpen van territoriale oneenigheden.

Tegenover dit oorlogsdoel stelt dr. Göbbels dan de plannen ter vernietiging van het Duitsche volk en Europa van den tegenstander, die steeds bloeddorstiger wordt naar gelang de militaire situatie hem minder uitzicht biedt. Men moet het zich duidelijk voor oogen stellen vervolgt dr. Göbbels, dat duidelijkheid nooit een bewijs is van zwakte, doch steeds slechts een aansporing tot sterkte. Dr. Göbbels trekt dan een vergelijking met de laatste jaren van den wereldoorlog en geeft als zijn meening te kennen, dat Duitschland waarschijnlijk het laatste kwartier zijn adem zou hebben teruggevonden en den oorlog zou hebben gewonnen, indien in 1917 een groote nationale figuur uit het Duitsche volk zou zijn opgestaan. Uit dit bewustzijn en met de wetenschap, dat aan het Duitsche volk niet twee maal een politieke figuur als Adolf Hitler zal worden gegeven, moet het de conclusie trekken: wij kunnen, wij zullen overwinnen.

Tot slot van zijn artikel vraagt dr. Göbbels dan: kan dan iemand gelooven, dat onze historische taak om een nieuwe orde te stichten op het vasteland van Europa ons zoo maar onverdiend in den schoot zal worden geworpen? De geschiedenis geeft niets weg, zij neemt alleen maar alles aan: die niet toebijt en vasthoudt zal alles verliezen. De strijd van ons volk om zijn lot eischt van ons alles, wat wij nog hebben aan toewijding, inspanning en bereidheid, doch hoe moeilijk iemand het ook heeft, hij behoeft slechts om zich heen te zien om te ontdekken, dat anderen het nog moeilijker hebben. Vragen wij daarom niet, wanneer de overwinning zal komen, maar laten wij er alleen maar voor zorgen, dat ze komt. Zoo zal eenmaal het uur slaan, dat het lot zich voor ons buigt en ons volk en hen, die voor ons volk hebben gestreden, den lauwerkrans om de slapen legt. Dan zal over de harde en stroeve trekken van het gelaat van ons volk de bezieling trekken van het groote oogenblik, waarop deze eeuw wacht. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. dr. Göbbels 4818 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Radiorede van dr. Hacha tot het Tsjechische volk. —

Praag, 8 Nov. (D.N.B.) — In een radiorede tot het Tsjechische volk heeft president dr. Hacha er met nadruk op gewezen, dat het Duitsche Rijk aan het Tsjechische volk 2½ jaar geleden de mogelijkheid heeft geboden zijn taal en cultuur te behouden, als volk te gedijen en een ongestoord gelukkig leven te leiden, wanneer het zijn plichten jegens het Duitsche Rijk onvoorwaardelijk zou vervullen. Dr. Hacha verklaarde, dat vele Tsjechen nog niet tot het inzicht zijn gekomen, dat Europa een oorlog meemaakt, grooter dan welk ander vroeger conflict ook. Het Groot-Duitsche Rijk, dat het beslissende aandeel kreeg bij den opbouw van de nieuwe orde, volbrengt deze taak, zoo verklaarde dr. Hacha, zonder zwak te zijn tegenover zichzelf of het Duitsche volk en houdt zich aan het oorlogsrecht. Derhalve kan het Duitsche Rijk ook niet sentimenteel zijn tegenover de Tsjechen. Meer dan één Tsjech heeft zich in een lichtzinnige onderschatting van den toestand er toe laten verleiden strafbare handelingen te plegen, welke het Duitsche Rijk volgens het oorlogsrecht heeft moeten bestraffen. Het is daarom den hoogsten tijd, aldus de president, mannelijk en vastberaden den plicht jegens het Duitsche Rijk op oprechte en reëele wijze te vervullen.

Vervolgens riep dr. Hacha het Tsjechische volk op, niet te luisteren naar de ophitsende redevoeringen van de emigranten, waardoor het meest waardevolle verloren zou kunnen gaan, n.l. de veiligheid midden in een fel bewogen tijd en de hoop op een gezonde economische, sociale en cultureele ontwikkeling. (Telegraaf)

(Vor. ber. dr. Hacha 4606 C.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Vlootbasis op IJsland ingericht. —

Washington, 9 Nov. (United Press) — Op de persconferentie van 8 Nov. heeft de minister van marine, Knox, bekend gemaakt, dat de Vereenigde Staten een vlootbasis op IJsland hebben ingericht, die zoowel voor administratieve als voor operatieve doeleinden is bestemd. Tot commandant van deze vlootbasis is schout-bij-nacht James Kaufmann benoemd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ver. Staten—IJsland 4874 C.)

F. SOVJET-UNIE. — Rede van Stalin - Litwinof benoemd tot ambassadeur te Washington. —

Helsinki, 6 Nov. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de herdenking der October-revolutie heeft Stalin voor de stedelijke Sovjet van Moskou een rede gehouden, die door de radio is uitgezonden. Stalin zeide o.m.: „Wij staan op den drempel der beslissing. Ik moet er den nadruk op leggen, dat het gevaar nog grooter is geworden. De Oekraïne en Wit-Rusland zijn bezet. Leningrad verkeert in gevaar en ook Moskou wordt bedreigd". Over de verliezen van het Sovjet-leger zeide Stalin: „Geen ander land heeft zoo groote beproevingen te doorstaan gehad als wij. Dat beteekent, dat geen andere mogendheid de verliezen zou hebben kunnen dragen, die wij hebben geleden." Als oorzaken voor de „reeks ongunstige omstandigheden voor de bolsjewistische weermacht" noemde Stalin:

1e. Er is geen tweede front in Europa. De Duitschers behoeven hun strijdkrachten daardoor niet te versnipperen.

2e. Het bolsjewistische leger vecht alleen, terwijl de Duitschers bondgenooten zijn met de Italianen, Finnen, Roemenen en Hongaren.

3e. Er is gebrek aan pantserwagens en vliegtuigen. De wapenproductie der Sovjet-Unie is niet toereikend."

Stalin zeide, dat het de taak der bolsjewisten is, alle Duitschers, die op Sovjet-gebied staan, uit te roeien. Hij sprak ten slotte van de belofte tot steun van Engeland en de Vereenigde Staten, waarmede de Sovjet-Unie een „groote coalitie" heeft gevormd.

Litwinof benoemd tot ambassadeur te Washington. — New York, 6 Nov. (D.N.B.) — De vroegere minister van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Unie, Litwinof, is naar Associated Press uit diplomatieke kringen in Washington meldt, benoemd tot opvolger van den ambassadeur van de Sovjet-Unie, Oemansky, aldaar. De nieuwe ambassadeur is, volgens een bericht van de „New

York Times" uit Koejbisjef, te zamen met den Amerikaanschen ambassadeur te Moskou, Steinhardt, per vliegtuig via Teheran naar de Vereenigde Staten vertrokken. (Telegraaf)

(V. b. Stalin 4860 I.; herdenking October-revolutie 4444 F.; Litwinof 4570 C.)

A. CHINA. — Amerikaansche troepen verlaten het land. —

Sjanghai, 10 Nov. (D.N.B.) — Naar uit welingelichte kringen verluidt, is hier 10 November het bevel binnengekomen krachtens hetwelk de Amerikaansche troepen China moeten ontruimen. Op grond van de sinds maanden getroffen voorbereidingen is de ontruiming in zeer korten tijd uitvoerbaar. Zij heeft betrekking op in totaal ongeveer 1200 Amerikaansche mariniers. De te Peking en Tientsin gestationneerde Amerikaansche soldaten zullen eerst naar Sjanghai en vandaar naar de V. S. worden vervoerd. (N. R. Crt.)

B. ROEMENIE. — Moordenaar van majoor Döhring ter dood veroordeeld. —

Boekarest, 11 Nov. (D.N.B.) — De moordenaar van den Duitschen majoor Döhring, die midden Januari in Boekarest op straat werd doodgeschoten, is thans ter dood veroordeeld. Hij was in het najaar van 1930 naar Roemenië gekomen met een Grieksch paspoort op naam van Sarandos. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Moordaanslag 4532 C.)

C. ENGELAND. — Redevoeringen van min.-pres. Winston Churchill - Japansch commentaar. —

Stockholm, 8 Nov. (D.N.B.) — Churchill heeft in een in Noord-Oost-Engeland gehouden rede, het Engelsche volk aangespoord om zich niet te laten ontmoedigen. Wederom, zoo verklaarde hij, moeten wij een langen strijd en zware offers verwachten, maar wij mogen ons niet door gevoelens van bezorgdheid laten afschrikken; wij zijn allen vastbesloten vooruit te marcheeren. Sprekende over de vlucht van het Engelsche leger uit Duinkerken, verklaarde hij, dat Engeland in dien tijd nauwelijks nog wapens over had; de uit Duinkerken geredde troepen zijn zonder eenig toebehooren en met verlies van het geheele oorlogsapparaat teruggekeerd. Spr. behandelde de ondersteuning van Engeland met materieel uit de Ver. Staten, en zeide, dat deze geen acht slaan op het risico, dat voor hun zeelieden en schepen met de leveranties is verbonden. „Ik heb nooit een snelle of gemakkelijke overwinning beloofd," zoo verklaarde Churchill ten slotte, „integendeel, ik heb nooit iets anders beloofd dan de moeilijkste omstandigheden, groote teleurstellingen en vele fouten; ik ben er echter zeker van, dat aan het einde voor ons op ons eiland alles goed zal zijn."

Stockholm, 10 Nov. (D.N.B.) — De Britsche minister-president heeft bij de installatie van den nieuwen Londenschen Lord Mayor, Sir John Laure, een vrij lange rede gehouden, waarin hij in het bijzonder sprak over de vraagstukken betreffende het Verre Oosten. Churchill sprak van „pogingen van de Vereenigde Staten om den vrede in den Stillen Oceaan te bewaren".

Zouden deze pogingen mislukken, zoo meende Churchill, dan maak ik van deze gelegenheid gebruik om te verklaren, dat voor het geval de Vereenigde Staten in een oorlog met Japan gewikkeld zou raken, de Britsche oorlogsverklaring binnen een uur zal volgen.

De Britsche minister-president waarschuwde Japan voor het „zeer gewaagde avontuur" om zich nutteloos in een strijd tusschen de werelden te storten.

Japansch commentaar. — Tokio, 11 Nov. (D.N.B.) — „Ik zou verrast geweest zijn, als Churchill dit niet gezegd had," zoo heeft de woordvoerder der Japansche regeering verklaard in antwoord op een vraag omtrent het Japansche standpunt nopens de verklaring van Churchill, dat Engeland in geval van een conflict tusschen Amerika en Japan in den Stillen Oceaan terstond den oorlog zou verklaren aan Japan. De woordvoerder weigerde hierop nader in te gaan.

(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Winston Churchill 4852 C.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Vredesgeruchten gedementeerd. —

Berlijn, 11 Nov. (A.N.P.) — In antwoord op de van Amerikaansche zijde steeds weer verspreide geruchten over zoogenaamde Duitsche voelhorens, die naar vrede tasten en tevens in antwoord op een soortgelijke bewering in Churchills laatste rede, heeft de woordvoerder van het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, gezant dr. Schmidt, voor vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers o.a. het volgende verklaard: In dezen oorlog zijn er geen Duitsche voelhorens, die naar vrede tasten. Zij zullen er ook niet zijn. Deze oorlog wordt door ons onverbiddelijk tot aan het zegevierende einde voortgezet. Hieraan kan noch de opvatting van Churchill noch die van zijn bondgenooten iets veranderen. Wanneer eens de geschiedenis van dezen oorlog zal worden geschreven, zal men daarin tevergeefsch het woord „Duitsche voelhorens" zoeken, doch wel zal men lezen van „Engelsche voelhorens, die naar vrede tasten" en steeds weer van een „Duitsche overwinning". Het is namelijk niet alleen onze vaste overtuiging, doch ook ons onwrikbare doel, dat Duitschland den oorlog wint. Of deze overwinning door de vernietiging van Engeland of door een Engelsch verzoek om vrede zal worden verkregen, is het eenige vraagstuk, dat op de agenda staat. (Vaderland)

(Vor. ber. Vredesgeruchten 4880 F.; rede Winston Churchill 4899 C.)

E. ZWEDEN. — Schip uit Rotterdam te Stockholm aangekomen. —

Stockholm, 10 Nov. (D.N.B.) — De „Braheholm" van de Zweedsche Amerika-Mexico-lijn, is 8 Nov., naar „Aftenbladet" meldt, uit Rotterdam te Stockholm aangekomen. Het neutrale schip was op zijn tocht op de Noordzee herhaaldelijk door een Engelschen bommenwerper aangevallen. Een lid van de bemanning werd door het Engelsche machinegeweervuur zoo zwaar gewond, dat hij intusschen aan zijn wonden is overleden. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Scheepsverliezen 4716 C.)**

F. NEDERLAND. — Afwikkeling van defensieschaden.

In het Verordeningenblad van 10 Nov. verscheen een besluit van den secr.-gen. van het dept. van Financiën betreffende de afwikkeling van defensieschadezaken. Rechthebbenden op schadeloosstelling ingevolge de inkwartieringswet zal een bepaald bedrag als schadevergoeding worden aangeboden. De secretaris-generaal bepaalt de hoogte van dit bedrag.

Aanvragen tot vergoeding van schade wegens wegruimingen en ingebruiknemingen ingevolge de inundatiewet en de wet op den staat van oorlog en beleg kunnen van 1 tot en met 31 December bij den secretaris-generaal van het departement van Financiën worden ingediend. Na onderzoek van deze aanvragen zal belanghebbenden een schadevergoeding worden aangeboden, waarvan de hoogte door den secretaris-generaal van het departement van Financiën wordt bepaald.

Inzake nog niet afgewikkelde schaderegelingen op grond van de algemeene vorderingswetten of de zeeschepenvorderingswet kan tot den secretaris-generaal van het departement van Financiën een verzoekschrift worden gericht. Deze stelt dan het bedrag der vergoeding vast.

(Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

G. NEDERLAND. — Anti-bolsjewistische tentoonstelling in Den Haag. —

's-Gravenhage, 7 Nov. — In tegenwoordigheid van vele genoodigden, onder wie prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. mr. R. van Genechten, procureur-generaal van het Haagsche gerechtshof, baron Van Haersolte, gemachtigde van den leider van de N.S.B. in de provincie Zuid-Holland, J. E. Feenstra, heerbanleider der W.A., is op 7 November de tentoonstelling van bolsjewistisch propaganda-materiaal geopend, welke in samenwerking met de afdeeling algemeene propaganda van het departement van Volksvoorlichting in een zaal van de uitgeverij „De Schouw" gehouden wordt. (Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Tentoonstellingen 4876 E.)**

H. NEDERLAND. — Uitgifte van hulpgeld verboden.

In het Verordeningenblad van 10 Nov. verscheen een besluit van de secr.-gen. van het dept. van Financiën en van Justitie, waarin wordt bepaald, dat het verboden is om zonder officieele toestemming hulpgeld aan te maken of in circulatie te brengen. Zegels van betaalzegelbedrijven, gaspenningen enz. vallen voorloopig nog buiten dit besluit. Overigens moet hulpgeld, dat thans in omloop is, binnen drie maanden worden ingewisseld. (Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

I. NEDERLAND. — Binnenscheepvaart - Vergunningsstelsel ingevoerd. —

Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat betreffende de uitoefening van de binnenscheepvaart in Nederland. Hierin wordt het volgende bepaald: Het in een vaartuig inladen of in lading nemen van goederen voor opslag, dan wel voor vervoer van de eene binnen Nederland gelegen plaats naar de andere, de opslag en het vervoer van die goederen in dat vaartuig, zoomede de lossing uit dat vaartuig, is zonder een daartoe strekkende vergunning verboden. Een vergunning kan worden verleend voor: (1) wilde vaart, al dan niet verbonden met opslag, of voor opslag alleen; (2) beurtvaart; (3) eigen vervoer; (4) bijzonder vervoer.

Met ingang van een nader te bepalen datum kan een vergunning voor wilde vaart enz., eigen vervoer en bijzonder vervoer slechts worden verleend aan een houder van een binnenvaartuig, indien hij lid is van een bij de stichting Nederlandsche Binnenvaart Centrale aangesloten vereeniging of van de vereeniging

centraal bureau voor de Rijn- en binnenvaart. De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat kan dispensatie verleenen van dit voorgeschreven lidmaatschap. De vergunningen worden door de bevrachtingscommissarissen verleend.
(Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)
(Vor. ber. Binnenvaart 4851 D.)

A. NEDERLAND. — Kartelbesluit uitgevaardigd. —
In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij betreffende het kartelwezen.
Bepaald wordt o.m., dat bedrijfsregelingen, welke tot stand worden gebracht na de in werking treding van dit besluit, schriftelijk moeten worden opgemaakt. Van alle bedrijfsregelingen, van wijziging en van beëindiging ervan moet kennis worden gegeven aan een door den secretaris-generaal aan te wijzen instantie. De secretaris-generaal kan bedrijfsregelingen algemeen verbindend verklaren en daaraan voorwaarden verbinden, terwijl hij eveneens algemeen verbindende bedrijfsregelingen kan vaststellen. Bovendien kan de secretaris-generaal bedrijfsregelingen geheel of gedeeltelijk onverbindend verklaren en besluiten ter uitvoering van een bedrijfsregeling geheel of gedeeltelijk wijzigen of onverbindend verklaren. Degene, voor wien een bedrijfsregeling verbindend is of voor wien een afwijkend voorschrift is vastgesteld, is tot nakoming daarvan gehouden tegenover een ieder, die bij die nakoming een redelijk belang heeft.
Een ieder is verplicht zich te onthouden van gedragingen, waardoor hij een ander rechtens of economisch in zijn vrijheid beperkt ten aanzien van datgene, hetwelk naar zijn aard onder een onverbindend verklaarde bedrijfsregeling zou vallen. Deze verplichting geldt tegenover een ieder, die bij het voortbestaan van bedoelde vrijheid een redelijk belang heeft. In geval wegens het niet-nakomen van een dezer verplichtingen schadevergoeding wordt gevorderd, is, indien de omvang der schade niet kan worden nagegaan of deze niet in geld kan worden gewaardeerd, de rechter bevoegd een bedrag naar billijkheid vast te stellen.
Indien de secretaris-generaal maatregelen treft op grond van dit Besluit, kan hij gemachtigden of organen aanwijzen, belast met de uitvoering en het toezicht op de naleving van die maatregelen, terwijl hij mede aan deze organen rechtspersoonlijkheid kan verleenen.
Hetgeen in strijd met eenigen, krachtens dit besluit getroffen maatregel is of wordt verricht of is nagelaten, kan door den secretaris-generaal, desnoods met behulp van den sterken arm, worden te niet gedaan, belet of verricht op kosten van den overtreder en zoo noodig met gebruikmaking van alle den overtreder ten dienste staande arbeidskrachten of goederen.
Ter bestrijding van kosten, verbonden aan de uitvoering van dit Besluit, kunnen van de betrokken personen gelden worden gevorderd met inachtneming van door den secretaris-generaal te stellen regelen.
Ten slotte is bepaald, dat de ondernemersovereenkomstenwet 1935 buiten werking treedt.
(Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

B. FRANKRIJK. — Generaal Huntziger verongelukt - Maarschalk Pétain over de economische organisatie - Daladier, Blum, Gamelin, Reynaud en Mandel naar Portalet overgebracht. —
Vichy, 12 Nov. (D.N.B.) — De Fransche minister van Oorlog, generaal Huntziger, is 12 November, des middags om één uur, gedood bij een vliegtuigongeluk. Nog zeven andere inzittenden van het vliegtuig, onder wie de chef van het civiele kabinet van den minister, Labusquière, kwamen eveneens om het leven. Het ongeluk is een gevolg van de slechte weersomstandigheden, waardoor het vliegtuig bij Le Vignan omlaagstortte. Generaal Huntziger was op de thuisreis naar Vichy van een inspectiereis door Noord-Afrika.
Generaal Huntziger was 60 jaar oud. Hij nam in den rang van majoor actief aan den wereldoorlog deel en was later bevelhebber van het Fransche bezettingsleger in China en van het leger in de Levant. In 1932 werd hij tot generaal bevorderd. Namens de Fransche regeering zette hij tijdens de historische ontmoeting op 22 Juni 1940 in het Bosch van Compiègne, zijn handteekening onder het wapenstilstandsverdrag met Duitschland. In de regeering Pétain trad hij op als minister van Oorlog.
Maarschalk Pétain over de economische organisatie. — Vichy, 12 Nov. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft een boodschap gericht tot de vijfde commissie van den Nationalen Raad, die in de eerste zitting is bijeengekomen, en belast is met de studie van de economische organisatie van Frankrijk.
Om de industrieele en commercieele toekomst van Frankrijk voor te bereiden, moet de commissie, zoo verklaarde het staatshoofd, de volgende taak volbrengen:
1e. Opstelling van een overzicht van alle takken van beroep. 2e. Ontwikkeling van het binnenlandsche handelsverkeer. 3e. Ontwikkeling van de industrieele uitrusting. 4e. Bevordering van den ondernemingslust en het eigen initiatief in het Fransche economische leven. 5e. Uitschakeling van alle steriele financieele combinaties.
Daladier, Blum, Gamelin, Reynaud en Mandel naar Portalet overgebracht. — Vichy, 12 Nov. (D.N.B.) — De voormalige minister-presidenten Daladier en Blum en de vroegere generalissimus generaal Gamelin, allen beschuldigden in het proces van Riom die zich in Bourrassel nabij Riom in gevangenschap bevonden, zijn in uitvoering van de door maarschalk Pétain genomen beslissingen 11 Nov. naar de vesting Portalet in de Pyreneeën overgebracht, waar zij tot nader order met vestingstraf zullen verblijven.
Tegelijkertijd zijn ook de voormalige minister-president Reynaud en de vroegere minister van Binnenlandsche Zaken, Mandel, van Vals les Bains, waar zij sedert veertien maanden geïnterneerd waren, naar Portalet overgebracht.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(V. b. Generaal Huntziger 4514 G.; Maarschalk Pétain 4874 D.; Arrestaties vroegere staatslieden 4874 D.)

C. NEDERLAND. — Plechtige herdenking van den 9den November. —
Evenals in geheel Duitschland en de overige bezette gebieden is op Zondag, den 9den November in de groote zaal van den Haagschen Dierentuin een indrukwekkende samenkomst gehouden ter herdenking van de Duitsche helden, die voor hun vaderland zijn gevallen.
De Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de militaire bevelhebber, generaal der vliegers, Fr. Christiansen, gezant Otto Bene, de gevolmachtigde voor Zuid-Holland, dr. Schwebel, generaal-majoor Schumann, commissaris-generaal Fischböck, Oberbereichsleiter Eftger, als vertegenwoordiger van commissaris-generaal Schmidt en Kreisinspekteur dr. Schuon van de N.S.D.A.P., woonden de plechtigheid bij. (Alg. Handelsbl.)
(Vor. ber. Herdenking in Duitschland 4895 A.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Anti-Japansche rede van minister Knox - De wereldheerschappij voor de U.S.A. opgeëischt. —
New York, 12 Nov. (D.N.B.) — Het uur der beslissing is gekomen, zoo heeft de minister van Marine, Knox, volgens Associated Press verklaard in een rede op den Wapenstilstandsdag in Providence (Rhode Island).
Knox beweerde, dat de Amerikaansche regeering in den loop der laatste jaren in het belang van vriendschappelijke betrekkingen met Japan weergaloos geduld aan den dag heeft gelegd en thans de „tegen de Amerikaansche rechten indruischende Japansche handelingen" niet langer over het hoofd kon zien. Knox eischte, dat de Ver. Staten bij het sluiten van een toekomstigen vrede de wereldleiding op zich zouden nemen.
Nadat Knox had gesproken over den vrijen goederenruil en den vrijen toegang tot de grondstoffen als „hoeksteenen der nieuwe wereld", noemde hij als derde hoeksteen van iedere nieuwe orde „de positie van leider der wereldheerschappij", waartoe Amerika op grond van zijn materieele hulpbronnen geroepen is.
(Alg. Handelsblad - Vaderland)
(Vor. ber. Minister Knox 4843 E.)

E. TURKIJE. — Kabinet - Mutatie. —
Ankara, 12 Nov. (D.N.B.) — De minister van Defensie, Saffet Arikan, en de minister voor het Verkeerswezen, Kerim Indsjeday, hebben hun ontslag aangeboden.
Tot hun opvolgers werden benoemd de gepensionneerde generaal Aroenkal en de gepensionneerde admiraal Fahri Engin.
(Vaderland) **(Vor. ber. Kabinet Saydam 4154 C.)**

F. FINLAND. — Afwijzend antwoord op de nota der Ver. Staten. —
Helsinki, 12 Nov. (D.N.B.) — De Finsche minister van Buitenlandsche Zaken, Witting, heeft den Amerikaanschen gezant, Schönfeld, het antwoord zijner regeering op de Amerikaansche memoranda van 27 en 30 October overhandigd. In deze antwoordnota wijst de Finsche regeering op het lot, dat Finland te wachten zou staan, indien het land geen zorg droeg voor zijn veiligheid tegenover de veroveringslusten der Sovjet-Unie. Voorts wordt uiteengezet, dat het karakter van den strijd van Finland er niet door gewijzigd wordt, dat het land er naar streeft de aanvalsposities van den vijand ook aan gene zijde der grenzen van 1939 onschadelijk te maken en te bezetten. Het Finsche volk, aldus tenslotte de antwoordnota, zet den oorlog slechts zoolang voort, tot zijn veiligheid en zijn arbeidsvrede zijn gewaarborgd. Het kan echter geen verplichtingen aangaan, die een in gevaar brengen van het land zouden beteekenen, door kunstmatige onderbreking of door het ongedaan maken van volkomen gerechtvaardigde militaire operaties.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nota der Ver. Staten 4892 C.)

A. FRANKRIJK. — Verdediging van Somaliland - Verklaring van min. Platon. —

Vichy, 11 Nov. (D.N.B.) — De Fransche minister van Koloniën, schout bij nacht Platon, die 11 Nov. uit Dzjiboeti in Vichy is aangekomen, heeft tegenover persvertegenwoordigers het volgende verklaard: Het doel van mijn reis was te bewijzen, dat wij niet de schuld dragen aan den tegenwoordigen toestand, doch dat het standpunt der Fransche regeering bestaat in het feit, dat Frankrijk zijn politieke vrijheid herkregen heeft en dat de tijd voorbij is, dat de Fransche regeering willoos ieder bevel van Engeland uitvoerde. Onze troepen in Dzjiboeti, zoo verklaarde hij voorts, zijn bereid om aan een Britschen en Gaullistischen aanval het hoofd te bieden. Zij zullen tot het uiterste tegenstand bieden en eerder de haven- en spoorweginstallaties vernielen dan deze in handen van de Engelschen te laten vallen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Somaliland 4880 E.)

B. NEDERLAND. — Rechterlijke macht - Benoemingen bij het vredegerechtshof. —

's-Gravenhage, 13 Nov. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie zijn aangewezen als waarnemend procureur-generaal bij het Vredegerechtshof: 1. Mr. L. B. J. Vermeulen; 2. Mr. J. U. Polman; 3. Jhr. mr. dr. L. H. K. C. van Asch van Wijck, allen advocaat-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage. (Vaderland)

(Vor. ber. Rechterl. macht 4874 B.; Vredegerechtshof 4896 C.)

C. NEDERLAND. — Rede van den Rijkscommissaris te Keulen over „Nederland in de kentering der tijden."

Keulen, 14 Nov. (A.N.P.) — Op 13 Nov. heeft de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, te Keulen een groote rede gehouden over het onderwerp: „Nederland in de kentering der tijden".

De Rijkscommissaris herinnerde in de eerste plaats aan den heroïeken inzet van de militaire botsing op 10 Mei 1940, in den loop waarvan het noodzakelijk was gebleken het Belgische en Nederlandsche gebied onder de bescherming van het Duitsche leger te stellen, aangezien de Westelijke mogendheden dit gebied hadden uitverkoren voor een flankaanval op het hart van het Ruhr-gebied. Voor de beoordeeling van den politieken en militairen toestand is het van eenig belang, dat met Nederland geen wapenstilstandsverdrag is gesloten. Groote beteekenis moet verder worden gehecht aan de omstandigheid dat de regeeringsbevoegdheden in het bezette Nederlandsche gebied evenals in Noorwegen zijn overgedragen aan een Rijkscommissaris, in tegenstelling tot de situatie in andere bezette gebieden, die de Duitsche weermacht onder haar hoede heeft genomen. Het onderscheid tusschen een Rijkscommissariaat en een militair bestuur is gelegen in het feit, dat het laatste een uitvoerend orgaan vormt van de weermacht, terwijl de Rijkscommissaris rechtstreeks lasthebber is van den Führer en de belangen van het Rijk moet behartigen en bekleed is met de hoogste regeeringsmacht ten aanzien van de civiele zaken. De bijzonderheid van deze regeling heeft een diepere politieke reden.

Nederland en Noorwegen behooren tot de Germaansche volkenfamilie en daarom is het ook de wensch en de wil van den Führer in deze beide landen in zoo snel mogelijk tempo normale toestanden te herstellen en ze er toe te brengen, dat zij krachtdadig, uit eigen gewonnen inzicht, medewerken aan den nieuwen opbouw van Europa. Zoo heeft de Rijkscommissaris zorg te dragen voor de beveiliging van het openbare leven in zijn geheel, maar vooral heeft hij de geestelijke verschijnselen, voor zoover zij uitwerking hebben op het politieke leven, te bevruchten.

Wat het openbare leven in Nederland in den tegenwoordigen tijd betreft, kan worden gezegd, dat rust en orde verzekerd zijn. De handhaving daarvan is echter slechts een onderdeel van de taak van den Rijkscommissaris. Een even groote beteekenis komt toe aan de economische aanpassing van Nederland aan Midden-Europa. In het bestek van deze economische aanpassing zijn speciaal de douanegrens en de deviezengrens tusschen Duitschland en Nederland opgeheven.

Spreker behandelde vervolgens de geo-politieke problemen van Nederland en verduidelijkte in welke mate Engeland er in den loop van vele eeuwen naar heeft gestreefd de belangrijke Oceaan-poort van de Rijn-Scheldemonding te beheerschen en onder zijn invloed te brengen. Indien het gelukt, aldus vervolgde de Rijkscommissaris, de Nederlanders voor de gedachte van het nieuwe Europa te winnen, zouden wij niet alleen negen millioen buitengewoon waardevolle medewerkers aan onze zijde hebben, maar ook een beslissende geo-politieke stelling van het vasteland betrekken in het groote Europeesche gebied.

Als wij onszelf de vraag voorleggen, of de Nederlander Duitscher is of niet, moet worden gezegd, dat hij naar afstamming behoort tot Friezen, Neder-Saksers en Franken. Al beschikt hij overigens ook over dezelfde raseigenschappen als het Duitsche volk eigen zijn, toch bestaat er in zooverre verschil, dat hij niet dezelfde ontwikkeling op geestelijk en militair gebied heeft gehad. Om volstrekt gemeenschappelijke oriënteering te bereiken, is ontwikkeling noodig met oriënteering op een doel, dat van beide kanten duidelijk onderscheiden en bewust nagestreefd wordt.

Bij de behandeling van dit probleem nu wordt tegenwoordig vaak gesproken van onafhankelijkheid, zelfstandigheid. Kameraadschap is ten slotte nooit onafhankelijkheid in den traditioneelen zin. Noodzakelijk is, dat rekening wordt gehouden met de belangen van alle deelnemers en derhalve zal het komende Europa een gemeenschappelijk gebied zijn, waar voor niemand volstrekte onafhankelijkheid bestaat en kan bestaan. Want een gemeenschappelijk gebied eischt naar buiten gemeenschappelijk optreden, ook tot de grens der gemeenschappelijke verdediging en naar binnen een gemeenschappelijk economisch stelsel. Anders is het gesteld met de zelfstandigheid, die in wezen bestaat uit het bereiden van de grootst mogelijke ontwikkeling op geestelijk en cultureel gebied van het eigen volk.

In wezen gaat het echter om de gelijkgerechtigdheid. Dat is het grootste, dat het Duitsche volk heeft te vergeven en ook het schoonste, dat aan een volk gegeven kan worden.

Zoo is het ook de ernstige wil van den Führer de Nederlanders als gelijkgerechtigde kameraden in het Germaansche gebied op te nemen.

Bij de mannen, die thans de verantwoordelijkheid in Nederland dragen, treedt steeds meer het streven aan den dag in de toekomst samen met het Duitsche volk op te trekken, een gemeenschappelijke vertegenwoordiging van alle belangen naar buiten te vormen, maar daarenboven ook zoo noodig door een gemeenschappelijk bloedoffer het gemeenschappelijke bestaan te beveiligen. Vele Nederlanders, die de toekomst met helderen blik beschouwen, zien in den Führer van het Duitsche volk de groote persoonlijkheid, die het lot van Europa en vooral van de Germaansche volken beheerscht en vormt. (N.R.Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 4897 A.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet - Voorstel tot wijziging door het Huis van Afgevaardigden aanvaard - Duitsch en Japansch commentaar.

New York, 13 Nov. (D.N.B.) — Nadat president Roosevelt en de minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, in brieven aan de democratische leiders van het Huis van Afgevaardigden nog in de laatste minuut de stemming over de wijziging van de neutraliteitswet hadden probeeren te beïnvloeden, heeft het Huis het voorstel met 212 tegen 194 stemmen aangenomen. Daarmede is de bepaling uit de neutraliteitswet geschrapt, welke aan Amerikaansche schepen het varen in oorlogszones verbiedt. De bewapening van koopvaardijschepen was, zooals bekend, reeds eerder door het Congres goedgekeurd.

International News Service meldt nog, dat Roosevelt en Hull persoonlijk ook nog contact gezocht hadden met aarzelende afgevaardigden, ten einde hen voor de aanvaarding van het voorstel te winnen. Hull had een langdurig onderhoud met den democraat Dies.

Terstond na de stemming onderteekende de speaker de wet. Thans is alleen nog de handteekening van Roosevelt vereischt om haar van kracht te doen worden.

Duitsch en Japansch commentaar. — Berlijn, 14 Nov. (A.N.P.) — De stemming in het Huis van Afgevaardigden over de wijziging in de neutraliteitswet wordt in Berlijnsche diplomatieke kringen aldus geïnterpreteerd, dat tegen den kennelijken wil van het Amerikaansche volk onder voorspiegeling van valsche feiten, ternauwernood de helft der leden van het Huis er toe gebracht kon worden voor een wet te stemmen, van welker uitwerking en gevolgen wel president Roosevelt, minister Hull en Churchill, maar niet de meeste Amerikanen een helder beeld hebben. Daar het Huis van Afgevaardigden 435 afgevaardigden telt, vormt de meerderheid van 212 stemmen niet eens de helft. Is dit feit alleen reeds belangwekkend; belangrijker nog is de omstandigheid, dat het Huis van Afgevaardigden was herkozen krachtens een volkswil, die zich vóór de neutraliteitswet had uitgesproken.

Tokio, 14 Nov. (D.N.B.) — Volgens Domei verklaart men in politieke kringen alhier, dat de wijziging der Amerikaansche neutraliteitswet zal bijdragen tot verscherping van den toestand, niet alleen op den Atlantischen, maar ook op den Stillen Oceaan.

Voor Roosevelt is een hindernis op den weg naar deelneming aan den oorlog weggenomen.

Hij beschouwt de kwestie der wijziging ongetwijfeld als barometer voor de stemming van het Congres ten aanzien van de deelneming aan den oorlog. Daarom mag men aannemen, dat Roosevelt thans op dictatoriale wijze zal beslissen over de verdere houding der Vereenigde Staten. (Telegraaf)

(Vor. ber. Wijziging neutraliteitswet 4874 C.; rede pres. Roosevelt 4885 C.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Tichwin en Jalta ingenomen - De kuststrook ten zuiden van Kertsj bereikt - Van 1 Jan. tot 31 Oct. 2501 Engelsche vliegtuigen verloren - Tonnageverlies van 10 tot 16 Nov. 66.500 br.t. - „Ark Royal" getorpedeerd. —

OOSTELIJK FRONT.

15 Nov. — In een tot dusver voor onmogelijk gehouden tempo werd door de Duitsche en Roemeensche troepen de Krim veroverd. Sebastopol is aan landzijde geheel ingesloten en de val van dit sterkste bolsjewistische vlootbasis in de Zwarte Zee is slechts een kwestie van tijd geworden. Reeds werd de Straat van Kertsj bereikt en scheidt een watervlak van 4 km. breedte de verbonden troepen nog van de vóór-Kaukasische gebieden. Terwijl de Italiaansche troepen terreinwinst behalen in het Donetsbekken en Worosjilovgrad voor het eerst in de legerberichten kon worden genoemd, blijkt ook uit de berichten van het Finsche front, dat de bolsjewieken voortdurend moeten blijven terugtrekken.

Noordelijke sector.

Tichwin ingenomen. — 10 Nov. (D.N.B.) — Uit het hoofdkwartier van den Führer. Bij de tusschen het Ilmen- en Ladogameer uitgevoerde operaties werd in den nacht van 8 op 9 Nov. het belangrijke verkeersknooppunt Tichwin ingenomen. De plaats is het middelpunt van de belangrijkste bauxietmijnen der Sovjet-Unie en dus van groot militair-economische beteekenis. Sedert 16 Oct. werden aan dezen frontsector ongeveer 20.000 gevangenen binnengebracht, 96 tanks en 179 kanonnen buitgemaakt. Van 1 tot 9 November veroverden Duitsche en Finsche troepen ruim 700 vijandelijke kazematten.

11 Nov. — Blijkens mededeelingen van Sovjetgevangenen is generaal Prohin, de commandant van het 34ste Sovjetleger met zijn staf wegens lafheid doodgeschoten, omdat hij de Duitsche troepen niet tot achter het Ilmenmeer had kunnen terugslaan. Ook zijn opvolger, generaal Katsjanov is doodgeschoten.

12 Nov. — In een reeks van gevechten, die een week duurden, slaagden de Finnen er in, het gebied tusschen de waterlinies van de meren Kenjärvi, Munjärvi, Suunujärvi en Pallajärvi van vijanden te zuiveren. Het groote dorp Pyhäniemi werd, met talrijke andere dorpen, onbeschadigd door de Finsche troepen bezet.

Centrale sector.

10 Nov. — Sterke vliegtuigformaties bestookten Moskou met brand- en brisantbommen. Voorts vernielde de luchtmacht een groot aantal transporttreinen in den streek rondom Moskou.

12 Nov. — In het gebied ten zuiden van Toela werd een Sovjet-cavaleriedivisie vernietigd. Talrijke gevangenen en 91 kanonnen vielen in Duitsche handen. Sterke formaties gevechtsvliegtuigen deden bij nacht en bij dag aanvallen op de bewapeningsfabrieken van Moskou en Gorki. Op 11 November zijn Duitsche troepen tot in de verdedigingslinies voor Moskou doorgedrongen.

14 Nov. — Ondanks de slechte terreinomstandigheden wordt door de Duitsche troepen nog steeds terrein gewonnen. In een strijd van man tegen man werden 58 kazematten genomen. De bolsjewieken leden zware verliezen, mede als gevolg van hun wanhopige, plaatselijke tegenaanvallen, die konden worden afgeslagen.

Zuidelijke sector.

Jalta ingenomen - Kuststrook ten zuiden van Kertsj bereikt. — 9 Nov. — Op de Krim hebben Duitsche en Roemeensche troepen de achtervolging van den verslagen vijand langs de Zuidkust en op het schiereiland Kertsj voortgezet. Tijdens deze operaties werd Jalta ingenomen.

11 Nov. — Op de Krim rukken Duitsche en Roemeensche troepen verder op naar Sebastopol en Kertsj. Beide havens staan bloot aan voortdurende luchtbombardementen. In het Donetsbekken werden door Duitsche gevechtsvliegtuigen de achterwaartsche Sovjetverbindingen bestookt. Vier transporttreinen werden vernield, ruim dertig treinen zwaar beschadigd.

12 Nov. — In felle achtervolgingsgevechten bereikten Duitsche en Roemeensche troepen op de Krim de kust ten Zuiden van Kertsj. Hiermede hebben zij de Straat van Kertsj, die vier kilometer breede verbinding tusschen de zee van Azov en de Zwarte Zee bereikt. Tijdens operaties in de Oekraine werden nieuwe belangrijke punten voor Rostov en in het gebied van Sjachti bezet.

13 Nov. — Op de Krim zijn verscheidene kustversterkingen bij Kertsj door de Duitsche troepen genomen. Sterke vliegtuigformaties vielen Sebastopol, Kertsj en de Noordoostkust van de Zwarte Zee aan. Drie kruisers, een torpedojager en vijf koopvaarders werden zwaar getroffen.

14 Nov. — De Duitsche luchtmacht heeft haar actieterrein reeds tot den voor-Kaukasus uitgebreid. Het tegenover Kertsj liggende plaatsje Tamanskaja werd aangevallen.

16 Nov. — Het Italiaansche infanterie-divisie „Pasumbio" is er in geslaagd de Sovjet-troepen in het Donetsbekken terug te slaan, en deze zoo zware verliezen toe te brengen, dat zij thans in wanorde terugtrekken op Worosjilovgrad (Loegansk).

DE LUCHTOORLOG.

Van 1 Jan. tot 31 Oct. 2501 Engelsche vliegtuigen verloren. — 9 Nov. — Bij pogingen om de bezette gebieden aan het Kanaal aan te vallen leed het Britsche luchtwapen op 8 November wederom zware verliezen. 25 vijandelijke toestellen werden in luchtgevechten en door afweergeschut neergeschoten. In den nacht van 8 op 9 Nov., was Dover het doel van een Duitschen luchtaanval. Tal van zware bommen werden neergeworpen.

11 Nov. — Van militaire zijde wordt medegedeeld, dat de Britsche luchtmacht van 1 Jan. tot 31 October 2501 vliegtuigen verloor, terwijl in deze periode voor Duitschland slechts 602 machines verloren gingen.

14 Nov. — In den nacht van 13 op 14 November bombardeerden Duitsche gevechtsvliegtuigen de ravitailleeringsbedrijven van de haven Falmouth.

15 Nov. — In den tijd van 5 tot 11 November verloor het Britsche luchtwapen 119 toestellen. Slechts zes Duitsche machines gingen verloren.

OORLOG TER ZEE.

66.500 br.t. scheepsruimte vernietigd - „Ark Royal" getorpedeerd. — 9 Nov. — Voor de Oostkust van Engeland en Schotland vielen gevechtsvliegtuigen een vijandelijk convooi aan. Zes koopvaarders, waaronder een groote tankboot werden vernietigd, waardoor 38.000 br.t. tot zinken werd gebracht. Voorts werd bij de Faer Øer nog een klein vrachtschip vernield.
Voor de Schotsche Oostkust werd door vliegtuigen een koopvaarder van 2.000 br.t. in den grond geboord.

10 Nov. — Door een Italiaansche duikboot werden drie vijandelijke koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van 25.000 br.t. tot zinken gebracht.

12 Nov. — In het zeegebied om Engeland werd in den nacht van 11 op 12 Nov., ten Oosten van Lowestoft een groot koopvaardijschip door bomvoltreffers getroffen. Voorts werden voor de Britsche Zuidoostkust drie vrij groote koopvaarders door bommen ernstig beschadigd.

14 Nov. — Door de Engelsche berichtendienst werd bekendgemaakt, dat het bekende vliegtuigmoederschip „Ark Royal" ten Oosten van Gibraltar getorpedeerd werd en gezonken is. De „Ark Royal" mat 22.000 br.t. en bood ruimte aan 70 vliegtuigen.

15 Nov. — Uit de mededeeling van het Duitsche opperbevel blijkt, dat bij den aanval op de „Ark Royal", welke door Duitsche duikbooten geschiedde, ook het Engelsche slagschip „Malaya" zoo zwaar beschadigd werd, dat het Gibraltar slechts met sleepboothulp kon bereiken. In het zeegebied rondom Schotland werd een vrachtschip van 1.500 br.t. door bomtreffers vernietigd.

(Vaderland - Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4894 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941

Krijgsverrichtingen. —

Aan de Italiaansche legerberichten van 9 tot 15 November ontleenen wij, dat in Oost-Afrika aan de fronten van Culquabert, Celga en Walag de krachtige vijandelijke aanvallen werden afgeslagen. In de omgeving van Gondar worden verbitterde gevechten geleverd.

In den nacht van 8 op 9 November werd een Italiaansch convooi door een Britsch vlooteskader aangevallen. Het convooi ging verloren, terwijl ook twee begeleidende torpedojagers tot zinken werden gebracht.

In den Atlantischen Oceaan bracht een Italiaansche duikboot drie vijandelijke koopvaarders tot zinken. Hun totale inhoud bedroeg 25.000 br.t. In totaal brachten Italiaansche duikbooten in den Atlantischen Oceaan reeds meer dan 500.000 br.t. vijandelijke scheepsruimte tot zinken. Ook in de Middellandsche zee werd een groote Engelsche koopvaarder vernietigend getroffen door een Italiaansche torpedo.

Bij een in den ochtend van 12 Nov. ondernomen aanval op Zuid-Italië verloren de Engelschen 8 toestellen. Op Napels en Brindisi werden bommen geworpen. De schade is gering.

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4894 B.)

A. JAPAN. — Buitengewone zitting van den Rijksdag - Redevoeringen van minister-president, generaal Tojo en minister Togo - Troonrede - Resoluties - 3.8 milliard yen gevoteerd voor buitengewone militaire uitgaven - Koeroesoe bezoekt president Roosevelt. —

Tokio, 17 Nov. — De Japansche premier, generaal Tojo, en de minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, hebben ter gelegenheid van de buitengewone zitting van den Rijksdag redevoeringen gehouden, waarin in het bijzonder de buitenlandsche politiek is besproken.

Omtrent de Japansch-Amerikaansche betrekkingen verklaarde de premier Tojo in het Hoogerhuis, dat het in het licht van de ervaringen uit het verleden moeilijk is, het resultaat van de Japansch-Amerikaansche onderhandelingen te voorspellen. Japan heeft bij de voortzetting der diplomatieke onderhandelingen met Washington het volgende op het oog:

1. Uitschakeling van de pogingen van een derde mogendheid ter verstoring van het program der regeling van de Chineesche aangelegenheid.
2. Liquidatie van vijandelijke acties, zooals de economische blokkade van Japan door buitenlandsche mogendheden en het herstel van normale internationale economische betrekkingen.
3. De uitbreiding van den Europeeschen oorlog tot het Verre Oosten met alle middelen te verhinderen.

Tojo herinnerde verder aan de gebeurtenissen, welke er toe hebben geleid, dat Japansche troepen werden gestationneerd in Indo-China. Hij verklaarde verder, dat het vreedzame karakter van het Japansche program in het buitenland volkomen onjuist is voorgesteld. Een economische blokkade van Japan, zooals de buitenlandsche mogendheden die hebben uitgevoerd, vormt een „daad van vijandschap", welke wellicht nog erger is dan een werkelijke oorlog.

Verwijzende naar de ontwikkeling in Noord-Mandsjoekwo, zeide Tojo, dat Japan zich niet kon veroorloven de internationale ontwikkelingen, die ontstaan zijn door het uitbreken van de Duitsch-bolsjewistische vijandelijkheden, licht op te vatten. Japan heeft daarom alle noodige maatregelen in dit gebied genomen, welke Japans positie kunnen beveiligen. Met het oog op dezen buitengewoon ernstigen toestand moet de natie zich iedere inspanning getroosten om de nationale verdediging volledig te maken.

In de Rijksdagzitting van 16 Nov. verklaarde generaal Tojo, dat door de vernietigende slagen tegen het Tsjoengking-leger en door de versterkte blokkade van de kust, de tegenstand van Tsjang Kai-sjek en van de communistische troepen verminderd is en dat het offensief van den vijand is verlamd, terwijl aan den anderen kant het nieuwe Nanking-regime een steeds hechter basis verkrijgt.

Generaal Tojo besprak vervolgens uitvoerig de operaties in Noord-China en Sjansi en het September-offensief tegen Tsjangsja, benevens de acties in Zuid-China in de provincie Kwantoeng, die niet gericht waren op het veroveren van terrein, maar op de vernietiging van vijandelijke strijdkrachten. Tojo deelde mede, dat Tsjoengking thans nog, ondersteund door derde mogendheden, beschikt over ongeveer twee millioen man. Te zamen met de marine heeft het leger deelgenomen aan de blokkade van de kust.

Overgaande tot de instelling van „vredeszones" in Midden-China, verklaarde Tojo, dat vereenigde Japansch-Chineesche strijdkrachten onder Japansch bevel de voorwaarde voor veilige toestanden onder de regeering van Nanking vormden. Economisch gezien zijn voldoende grondstoffen, steenkool, ijzer, zout en katoen verworven, om den druk van Engeland en de Ver. Staten te egaliseeren. Na de bezetting van Fransch Indo-China, op grond van het accoord betreffende gemeenschappelijke verdediging, is de onafhankelijkheid van deze Fransche kolonie beveiligd, terwijl de blokkade tegen Tsjoengking nauwer is toegehaald. In het front van Mandsjoekwo tot Saigon zijn dus alle voorbereidingen getroffen om het Tsjoengking-regime uit den weg te ruimen en bovendien om gewapend te zijn tegen nieuwe ontwikkelingen ter bescherming van de door Japan nagestreefde Oostaziatische zone van algemeenen welstand.

Japan heeft groot belang bij de gebieden in Noord- zoowel als in Zuid-Azië — aldus de minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, op 16 Nov. in het Lagerhuis. De Japansch-bolsjewistische neutraliteitsovereenkomst is gesloten met het oog op de veiligheid in het Noorden. Ofschoon vijandelijkheden zijn uitgebroken tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie, heeft Japan zich voortdurend gehouden aan deze politiek van behoud der veiligheid in het Noorden. Japan is vastbesloten op iedere wijze het ontstaan van factoren te verhinderen, welke den vrede in het Noorden zouden kunnen verstoren, maar ook om te verhinderen dat een situatie tot ontwikkeling komt, welke de rechten en belangen van Japan zou bedreigen.

Voortgaande liet de minister het licht vallen op de vriendschappelijke betrekkingen van Japan met Fransch Indo-China en Thailand en zeide: „Het is buitengewoon betreurenswaardig, dat een kwaadwillige propaganda door derde mogendheden is ontketend, waardoor Japan agressieve bedoelingen tegen deze gebieden in de schoenen worden geschoven."

Ten aanzien van de Japansch-Amerikaansche onderhandelingen verklaarde Togo, dat het standpunt van Japan thans duidelijk is gemaakt. De regeering der V.S. moet inzien, dat zelfs van technisch gezichtspunt geen noodzakelijkheid bestaat voor verdere langdurige besprekingen, ingeval men thans geen resultaat bereikt. Togo verzekerde, dat Japan aan iedere ontwikkeling, die het Japansche rijk bedreigt of Japans prestige als groote mogendheid in gevaar brengt, vastberaden het hoofd zal bieden. Togo zeide op dit oogenblik, nu hij de leiding der besprekingen met de V.S. op zich heeft genomen, op dit punt geenerlei twijfel te koesteren.

Om een internationale crisis af te wenden en den vrede op den Stillen Oceaan te behouden, heeft het tegenwoordige kabinet besloten de onderhandelingen met de V.S. voort te zetten. Ik betreur het, zoo zeide Togo, dat ik niet gemachtigd ben over de bijzonderheden van deze onderhandelingen te spreken, maar ik ben van meening, dat een vriendschappelijke oplossing geenszins onmogelijk is.

De minister van Buitenlandsche Zaken wees op de blokkeering van de Japansche saldi door een aantal landen. Engeland en de Ver. Staten hebben zelfs posities tegen Japan betrokken, zoo zeide de minister en de internationale toestand is van dag tot dag meer gespannen geworden en de druk van Engeland en de Ver. Staten jegens Japan vormt een werkelijk ernstig probleem, dat het bestaan van ons keizerrijk raakt. Mocht zich werkelijk het geval voordoen, dat het feitelijke bestaan van het keizerrijk zou kunnen bedreigen of het prestige van Japan als groote mogendheid zou blootstellen, dan spreekt het vanzelf, dat Japan vastberaden daartegen moet optreden. Japan staat tegenover een weergaloos moeilijken toestand en het is noodzakelijk, dat de geheele natie haar krachten vereenigt om dezen toestand te overwinnen. Nooit is de noodzakelijkheid van de totale mobilisatie van het volk onder hechte aaneensluiting van regeering en volk grooter geweest. Japan streeft er thans naar, de groote taak van invoering eener nieuwe orde in Oost-Azië op rechtvaardige basis uit te voeren, zoo vervolgde de minister. Gelukkig hebben Duitschland en Italië soortgelijke opvattingen als Japan. In weinig meer dan een jaar heeft het driemogendhedenpact veel bijgedragen tot den opbouw van een nieuwe orde in Oost-Azië en in Europa en ook tot verhindering van uitbreiding van den oorlog.

Troonrede. — De buitengewone zitting van het Japansche parlement werd 16 Nov. geopend met het voorlezen van de troonrede door den keizer. „Wij hebben den ministers bevolen", aldus de keizer, „'t parlement verschillende wetsvoorstellen en aanvullende begrootingen, die met 't oog op den toestand noodig zijn, voor te leggen. Wij wenschen, dat gij uw plichten nakomt en de regeering in een geest van eendracht zult steunen." De vergadering duurde een kwartier.

Resoluties. — De beide huizen van den Rijksdag hebben heden een gemeenschappelijke resolutie ingediend, waarin de regeering wordt uitgenoodigd om de doelstellingen van Japan onwrikbaar met steun van het volk ten uitvoer te leggen. De minister-president gaf hierop de verzekering, dat de regeering de eer en het aanzien van den staat zal behoeden en de rechtvaardige doelstellingen vastberaden zal uitvoeren. Alle voorstellen, met inbegrip van de belastingen en de aanvullende militaire budgets, ten bedrage van 3.8 milliard yen, werden terstond naar de hoofdcommissie gezonden, die ze waarschijnlijk nog hedenavond zal goedkeuren en naar het Hoogerhuis doorzenden. Een reeks decreten van den Tenno werd eveneens zonder debatten goedgekeurd. In de verdere vergaderingen zullen de beide huizen zich beperken tot korte verklaringen.

3.8 milliard yen gevoteerd voor buitengewone militaire uitgaven. — Tokio, 17 Nov. (D.N.B.) — Het Japansche Lagerhuis heeft het regeeringsvoorstel in zake het aanvullende begrootingsontwerp voor buitengewone militaire uitgaven ten bedrage van 3.8 milliard yen, met algemeene stemmen goedgekeurd. Verwacht wordt, dat het Hoogerhuis de begrooting op 18 November ongewijzigd zal aannemen.

Japans economische structuur, zoo heeft de Japansche minister van Financiën, Kaja, heden in de buitengewone parlementszitting verklaard, is ondanks de ontzaglijke uitgaven na het conflict met China, ongeschokt.

Koeroesoe bezoekt president Roosevelt. —

Washington, 17 Nov. (D.N.B.) — De bijzondere Japansche ambassadeur, Koeroesoe, heeft heden met den minister van Buitenlandsche Zaken der Vereenigde Staten, Cordell Hull, een bespreking gehad, die ongeveer 25 minuten duurde. Na dit onderhoud bracht hij in gezelschap van Hull een bezoek van ruim een uur aan president Roosevelt.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Min.-pres. Tojo 4880 A.; minister Togo 4875 B.; Keizer 4504 A; Begrooting 4552 A; Koeroesoe 4893 I)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Het protectoraat Bohemen en Moravië werd op 16 Maart 1939 officiëel ingesteld. Het maakt deel uit van het Groot-Duitsche Rijk en verkreeg naar binnen autonomie, een binnenlandsch bestuur, uitgeoefend door eigen organen en ambtenaren van het Tsjechische volk. Het hoofd van bestuur, de hoogste vertegenwoordiger van het Tsjechische volk geniet als staatspresident de rechten en eerbewijzen van een staatshoofd. De Duitsche belangen worden behartigd door een „Reichsprotektor", die te Praag zetelt en de leden der binnenlandsche regeering bij hun benoeming bekrachtigt. De buitenlandsche aangelegenheden worden door de Duitsche rijksregeering geleid, daarbij bijgestaan door een vertegenwoordiger van het protectoraat bij de rijksregeering, die den titel van gezant voert. Het protectoraat staat onder de tol-souvereiniteit van het Groot-Duitsche Rijk.

Eind September beleefde het land veelbewogen dagen. Von Neurath werd als rijksprotector vervangen door S.S.-Obergruppenführer Heydrich. De minister-president van de autonome regeering, ing. A. Elias, werd onder beschuldiging van hoogverraad gearresteerd en ter dood veroordeeld. Hooge Tsjechische generaals hoorden een zelfde vonnis tegen zich eischen.

Het Tsjechische volk — 5 millioen in Bohemen en 2.5 millioen in Moravië — biedt een moeilijk probleem. Eeuwen lang waren „Böhmen und Mähren" deelen van het Duitsche rijk. Eerst sedert 1918—19 vormden deze gebieden, tezamen met Slowakije en Sudetenland een zelfstandigen staat.

Emil Hacha

De thans zeventigjarige Dr. Emil Hacha vervult de functie van staatspresident. Hij stamt uit Budweis en is van huis uit jurist. In 1916 was hij raadsheer aan het bestuursgerechtshof van Weenen, keerde echter in 1918 naar Praag terug en vervulde sedert 1925 de functie van president van het hoogste Tsjechische bestuursgerechtshof, nadat hij voordien gedurende zes jaren plaatsvervangend president geweest was. Daarnaast gaf hij als privaatdocent colleges aan de Tsjechische universiteit te Praag.

Hij heeft zich steeds doen kennen als een warm voorstander van goede verstandhouding met het Duitsche volk en trachtte door versteviging en uitbreiding van wetenschappelijke betrekkingen met Duitschland een tegenwicht tegen Fransche en Engelsche invloeden te scheppen.

In het voorjaar van 1938, toen de crisis van het Sudetenvraagstuk steeds nijpender werd, deed hij aan de toenmalige Tsjechische regeerders Benesj en Hodza voorstellen voor een vergelijk in minnelijke schikking met Duitschland. Het waren bewogen debatten van groote historische beteekenis, die in die dagen in het Praagsche Hadschin, de zetel der regeering, gevoerd werden. Zijn voorstellen werden afgewezen door Benesj, die nog steeds op hulp van Engeland en Frankrijk rekende. München en Berchtesgaden volgden echter en de geschiedenis gaf dr. Hacha gelijk.

Onmiddellijk na beslechting van het Sudetenvraagstuk werd Hacha aan het hoofd van het Tsjechische volk geplaatst. Dit werd officiëel bekrachtigd bij de stichting van het protectoraat. Toen in de bewogen laatste Septemberdagen van dit jaar de verzetsbeweging, die zich het herstel van een zelfstandigen Tsjecho-Slowaakschen staat door middel van een gewelddadige losscheuring van het Duitsche rijk ten doel gesteld had, onderdrukt was, werd de zeventigjarige staatspresident dr. Emil Hacha door den nieuwen rijksprotector opnieuw in zijn leiding van het Tsjechische volk bevestigd.

(V. b. dr. Hacha 4898 D; Bohemen en Moravië 4851 B)

B. NEDERLAND. — Tentoonstelling „Het Duitsche Boek" in Den Haag en Amsterdam. —

Den Haag, 15 Nov. — Onder groote belangstelling had heden de officiëele opening van de tentoonstelling „het Duitsche boek" in de zalen van het Mauritshuis te Den Haag plaats.

Met den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, waren aanwezig o.a. de secretarissen-generaal van de departementen van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen en van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, prof. dr. J. van Dam, commissaris-generaal Schmidt, de staatssecretaris van het Duitsche ministerie van Volksvoorlichting en Propaganda, dr. L. Gutterer, luitenant-generaal H. A. Seyffardt, generaal-majoor Schumann, dr. Schwebel, de Duitsche schrijver Moritz Jahn, wiens verschillende werken op deze tentoonstelling zijn te vinden en tal van andere belangstellenden.

De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, hield hierna een rede, waaraan het volgende is ontleend:

Bij de opening dezer tentoonstelling gaan de gedachten onwillekeurig terug naar de tentoonstelling „het Duitsche boek", die in het vroege voorjaar van 1940 in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam werd opengesteld. Het was in den tijd, dat het in Nederland min of meer een waagstuk was, de oogen zijner landgenooten voor de groote waarde van dit boek te openen. Toen ik in die dagen in een Nederlandsch weekblad over deze tentoonstelling schrijvende, trachtte, een belangrijk stuk cultuurleven binnen hun aandacht te trekken en daarbij de verzuchting slaakte: „waarom lezen wij bij voorkeur toch Stefan Zweig, Emil Ludwig en Jakob Wassermann?", toen was ik mij bewust, dat slechts enkelen in den lande den raad, deze boekenverzameling eens met onbevangen oogen gade te slaan, zouden opvolgen. De kans om een opgehitst publiek van lezers in de richting van eerlijkheid en fatsoen voor te lichten was in die dagen wel zeer gering.

Na bijna twee jaar is de toestand echter eenigszins veranderd. Nog vertoont zich het meerendeel der Nederlandsche intellectueelen in zijn allengs stereotyp geworden houding van afsluiting tegen nieuwe vormen van maatschappij en cultuur, die groeiende zijn. Nog heeft de Nederlandsche intellectueel zich slechts voor een deel kunnen ontworstelen aan die levenshouding van ziendeblindzijn. Maar anderzijds begint toch iets van de nevel op te trekken, die te velen van ons Nederlanders sinds bijna tien jaar bevangen houdt en die hun levensblijheid en scheppingskracht in positieven zin heeft ontnomen. Langzaam aan groeit dat deel van ons volk, dat eerlijk met zich te rade gaat om tot de slotsom te komen: aan de oostzijde van ons land gebeurt iets belangrijks, iets groots, ja iets ontzagwekkends, dat slechts met de geestelijke revoluties tijdens de volksverhuizingen, de renaissance, de verlichting en de romantiek is te vergelijken.

Heden wordt voor de vierde maal binnen een jaar een tentoonstelling van hedendaagsche Nederlandsche schilders in het rijk geopend. Wij zijn daar trotsch op. Maar ik weet, dat ook een tentoonstelling van het Nederlandsche boek in het rijk veel belangstelling zou ondervinden.

Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, waarin een bureau voor kunstuitwisseling zich ten doel stelt, onze kunst bij het Duitsche volk bekend en geliefd te maken, heeft dan ook de hoop en de overtuiging, dat wij de gave van het Duitsche boek, die thans voor ons ligt, binnen niet te langen tijd mogen beantwoorden. Wij zijn van meening, dat ons boek het verdient, meer en meer over de grenzen te gaan. Dit doet ons het Duitsche boek met des te meer hartelijkheid begroeten.

De staatssecretaris bij het Duitsche ministerie van Volksvoorlichting en Propaganda, dr. L. Gutterer deed namens dr. Goebbels de verheugende mededeeling, dat de 2000 hier tentoongestelde boeken worden aangeboden aan den Rijkscommissaris om ten behoeve van het Nederlandsche volk beschikbaar te blijven.

Rede Rijkscommissaris. — Hierna sprak de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart.

De Rijkscommissaris begon zijn rede met den heer Gutterer hartelijk te danken voor zijn komst. Vervolgens sprak hij zijn oprechte erkentelijkheid uit voor minister dr. Goebbels, omdat hij met zeer bijzondere aandacht de geestelijke verschijnselen ook in dit land volgt. „Ik kan slechts den wensch uiten, dat hijzelf eens bij ons komt, want het zou ons ten zeerste verheugen, indien hij ook eens kennis maakte met onze Nederlandsche vrienden", zoo zeide de Rijkscommissaris.

„Deze tentoonstelling richt zich tot de vrienden van het Duitsche Boek. Deze vrienden van het Duitsche boek zijn natuurlijk in onze Duitsche gelederen zelf te vinden, maar ik weet, dat zij zeer in het bijzonder ook aangetroffen kunnen worden in de gelederen der Nederlanders en ik wil uiting geven aan mijn hoop en vertrouwen, dat sedert de gebeurtenissen van Mei 1940 het aantal van deze vrienden niet is verminderd, doch toegenomen. Ik wil niet zeggen, dat er niet nog iemand kan zijn, die nog niet is bevrijd van enkele uitsluitend humanistische roerselen en banden, die inmiddels dezen weg nog niet heeft gevonden. Hij is stellig niet gemakkelijk begaanbaar. Voorzoover het in ons vermogen ligt dezen weg begaanbaar te maken, willen wij dat doen en daartoe is deze tentoonstelling middel. Tenslotte vertrouwde de Rijkscommissaris de 2000 geschonken boeken aan den Secretaris-Generaal, prof. dr. Goedewaagen toe, daarbij de hoop uitsprekend, dat steeds meer begrip tusschen het Duitsche en het Nederlandsche volk post moge vatten.

De tentoonstelling te Amsterdam. — Amsterdam, 17 Nov. — In de universiteitsbibliotheek te Amsterdam is vanmorgen in aanwezigheid van Duitsche en Nederlandsche autoriteiten een collectie van Duitsche wetenschappelijke boeken uit de laatste tien jaren tentoongesteld, die een deel van de eerst in het Mauritshuis te Den Haag tentoongestelde boeken vormt. Het zijn werken over natuurwetenschappen, geneeskunde en techniek. Zij zijn in de gewone tentoonstellingszaal en in de voor dit doel ontruimde kaartenzaal ondergebracht.

Bij de openingsplechtigheid in een ontvangstzaal waren o.m. tegenwoordig dr. Plutzar als vertegenwoordiger van Generalkommissar dr. Wimmer, dr. Ruoff als id. van het departement van Volksvoorlichting en Propaganda te Berlijn, senator dr. Böhmcker, gevolmachtigde van den rijkscommissaris voor de stad Amsterdam, prof. dr. J. van Dam, secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, prof. G. A. S. Snijders, voorzitter van den Ned. Cultuur-

kring, dr. J. Smit, wethouder van onderwijs en kunstzaken, en kolonel S. Tulp, hoofdcommissaris van politie. Dr. Böhmcker sprak een woord van welkom.
Daarna hield dr. Plutzar een rede, waarin hij meedeelde, dat de rijkscommissaris heeft beslist, dat een groot deel van de op deze tentoonstelling bijeengebrachte boeken aan de universiteits-bibliotheek van Amsterdam ten goede zal komen.
Prof. dr. J. van Dam sprak de openingsrede uit. Spr. betoogde, dat de Duitsche wetenschap in ons land steeds veel invloed heeft geoefend; volgens een statistiek van het tijdschrift der Duitsche Academie omtrent de leerboeken, die op de vier medische faculteiten in Nederland worden aanbevolen, zijn de percentages voor Duitsche, Nederlandsche, Engelsche en Fransche werken resp. 47, 32, 13 en 8.
Deze tentoonstelling maakt het ons mogelijk vele nieuwe uitgaven en van ouds bekende werken te leeren kennen. Met verbazing had spr. bemerkt, dat midden in den oorlog de wetenschappelijke publicaties in Duitschland zonder noemenswaardige storing voortgang vinden, ofschoon een groot deel der betrokkenen zoowel van auteurs, als van technisch personeel, aan den oorlog deelneemt. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Tentoonstellingen 4899 G.; Duitsche boekententoonstelling 4654 D.; prof. dr. T. Goedewaagen 4844 D.; dr. Seyss-Inquart 4901 C.; prof. dr. J. van Dam 4795 A.)

A. **NEDERLAND. — Grondgebruik - Mogelijkheid tot gebruiksontzegging geopend. —**
Den Haag, 15 Nov. — De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij kan op grond van een in de Nederlandsche Staatscourant van 14 Nov. opgenomen wijziging van de Bodemproductiewet 1939 den overtreder van de daarin vastgestelde voorschriften het gebruik van gronden en bedrijfsgebouwen ontzeggen en dit aan andere personen of instellingen toekennen, doch voor niet langer dan een jaar, of in bijzondere gevallen voor niet langer dan drie jaren, telkenmale tegen een door of vanwege voornoemden secretaris-generaal met die personen of instellingen overeen te komen vergoeding. (Vaderland)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Alle Amerikanen uit China teruggeroepen. —**
Tokio, 15 Nov. (D.N.B.) — Naar de zender van New York meldt, heeft de Amerikaansche regeering besloten alle in China woonachtige Amerikaansche onderdanen terug te roepen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vertrek Am. troepen 4899 A.)

C. **ITALIE. — Legerleiding - Gen. Rino Corso Fourgier benoemd tot chef van den staf der luchtmacht - Overeenkomst met Duitschland inzake de volksduitschers in Laibach. —**
Rome, 15 Nov. (D.N.B.) — De luchteskader-generaal Francesco Pricolo is, naar officieel wordt medegedeeld, afgetreden als chef van den generalen staf van de luchtmacht en als onderstaatssecretaris voor de Luchtvaart, ten einde een andere functie te aanvaarden. Hij wordt in beide functies opgevolgd door den luchteskader-generaal Rino Corso Fourgier.
Overeenkomst met Duitschland inzake de volksduitschers in Laibach. — Nov. — Italië en Duitschland onderteekenden een overeenkomst inzake de verplaatsing van 14.000 volksduitschers in de provincie Laibach. (Telegraaf - Das Reich)

(V. b. Opperbevel Leger 4472 C.; Opperbevel Vloot 4477 G.; Grens Italië—Duitschland 4755 E.)

D. **NEDERLAND. — Inpolderingswerkzaamheden van den Z. W. polder in het IJsselmeer begonnen. —**
Amsterdam, 16 Nov. — Uit een berichtgeving van een specialen correspondent van het Algemeen Handelsblad blijkt, dat een aanvang is gemaakt met de inpolderingswerkzaamheden van den Z.W. polder. In de omgeving van Marken worden omvangrijke grondverbeteringswerkzaamheden verricht en reeds is een gedeelte van het eerste dijkvak, dat ligt tusschen Edam en Marken, gereedgekomen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Zuiderzeewerken 4511 A.)

E. **NEDERLAND. — Reorganisatie van bankwezen en effectenhandel. —**
Den Haag, 15 Nov. — In het kader van de ordening van het Nederlandsche bedrijfsleven is bij beschikking van de Organisatie Commissie betreffende de reorganisatie van het Bankwezen in de Nederlandsche Staatscourant van 14 en 15 Nov. de instelling afgekondigd van de Hoofdgroep Banken en de daaronder ressorteerende vijf Bedrijfsgroepen: Handelsbanken, Spaarbanken, Hypotheekbanken, Landbouwcredietbanken, Effectenhandel. De diverse soorten hier te lande gevestigde banken zijn verplicht zich aan te melden bij de bedrijfsgroepen, waaronder zij ressorteeren.
In de bedrijfsgroep Effectenhandel worden opgenomen alle in Nederland gevestigde ondernemingen of alleen handelende personen, welke het effectenbedrijf uitoefenen. De Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam is als Bedrijfsgroep aangewezen, waarin de Vereeniging van Effectenhandelaren te Rotterdam en de Bond voor den Geld- en Effectenhandel in de provincie zich zullen moeten oplossen. De leden der drie genoemde vereenigingen van effectenhandelaren worden geacht thans reeds lid te zijn van de Bedrijfsgroep Effectenhandel.
Tot voorzitter van de Hoofdgroep Banken is benoemd mr. H. L. Woltersom, terwijl als vice-voorzitters zijn aangewezen de heeren Carel F. Overhoff en H. C. van Maasdijk. Voorts zijn benoemd tot voorzitter van de Bedrijfsgroep Effectenhandel de heer Carel F. Overhoff en tot vice-voorzitters de heeren L. Proos Hoogendijk en J. C. van Essen. Mr. W. Cnoop Koopmans zal in deze beide besturen de functie van secretaris waarnemen. (N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Ordening bedrijfsleven 4447 A. en 4451 B.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oostelijke bezette gebieden onder civiel bestuur gesteld - Rijksleider Alfred Rosenberg benoemd tot Rijksminister voor de bezette Oostelijke gebieden. —**
Berlijn, 17 Nov. (D.N.B.) — De Führer heeft beschikt, dat in de gedeelten van de door de Duitsche troepen bezette Oostelijke gebieden, waarin de gevechtshandelingen beëindigd zijn, civiele besturen worden ingesteld. Taak van deze civiele besturen is voor alles het herstel en de handhaving van de openbare orde en van het openbare leven. Deze civiele besturen ressorteeren volgens beschikking van den Führer onder een rijksminister. De Führer heeft tot dat doel den Rijksleider Alfred Rosenberg tot Rijksminister voor de bezette Oostelijke gebieden benoemd. Als diens permanenten vertegenwoordiger heeft de Führer den gouwleider en Rijksstadhouder dr. Alfred Meyer aangesteld.
In de eerste plaats zijn de civiele besturen in het gebied van de vroegere vrijstaten Litauen en Letland en in deelen van Wit-Roethenië ingevoerd. Deze gebieden vormen te zamen het Rijkscommissariaat Oostland. Tot Rijkscommissaris voor het Oostland heeft de Führer den gouwleider en Opperpresident Hinrich Lohse benoemd. Ook in deelen van de Oekraïne is reeds civiel bestuur ingevoerd. Tot Rijkscommissaris voor de Oekraïne heeft de Führer den gouwleider en Opperpresident Erich Koch benoemd.
Berlijn, 17 Nov. (D.N.B.) — De taak van het nieuwe Rijksministerie voor de bezette gebieden in het Oosten werd heden in politieke kringen te Berlijn volkomen nieuw en van historische beteekenis genoemd. Het gaat er om, in aansluiting op de bevrijding van deze gebieden van het bolsjewisme, op de verschrikkelijke puinhoopen, die achtergelaten werden, de basis voor een nieuw leven te scheppen. (Telegraaf)

(V. b. Rijksleider Rosenberg 4469 B.; Oostzeelanden 4793 B.)

G. **NEDERLAND. — Eerste landdag van het Nat. Soc. Studentenfront - Uiteenzetting van prof. Van Genechten. —**
Utrecht, 16 Nov. — Het Nat. Soc. Studentenfront heeft 15 Nov. zijn éénjarig bestaan herdacht met een landdag, waarvan een van de hoogtepunten een bijeenkomst in het N.V. Huis te Utrecht was. Tot de aanwezigen behoorden de leider en de plaatsvervangende leider der N.S.B., Duitsche autoriteiten van staat en partij, de commissaris der provincie en velen van de „Oude Garde", waarin de afgestudeerden den band met de universiteit bewaren. De leiding van de vergadering berustte bij den heer W. Jonker, die een kort welkomstwoord sprak.
Nadat het zangkoor van de Amsterdamsche leden van het front zich had laten hooren, gaf de leider van het Studentenfront, arts W. Koudijk, een beschouwing over de werkzaamheden van het front. Spr. wees er op, dat de kloof tusschen de nationaal-socialisten en de overige bevolking van de universiteiten vooral wordt gevormd door het gebrek aan arbeidseer bij de tegenstanders. De klove tusschen volk en student kan niet worden uit den weg geruimd in huiskamer of studeervertrek maar daar waar arbeiders van hand en geest aan een gemeenschappelijk ideaal bouwen. Wij hopen, aldus spr., dat de algemeene arbeidsdienst in het bijzonder voor de studeerende jeugd niet lang meer op zich zal laten wachten en dat den eerstejaars deze openluchtschool niet lang meer zal worden onthouden. Behalve van den arbeidsdienst gaat opvoedende kracht uit van den jeugdstorm en van het werk dat in de weerafdeelingen en de P.O. van de N.S.B. wordt verricht. De volksgenooten, die aan het Oostfront, tezamen met den Duitschen soldaat hun leven inzetten, leggen een zwaren plicht op de schouders van het thuisfront. En terwijl het zangkoor een lied inzette, verhieven de aanwezigen zich van hun zetels ter herdenking van de gesneuvelden.
Verder wees spr. er op, dat het Studentenfront een strijdorganisatie is, waarvan deelneming wordt geëischt bij het

opbouwen van een nieuw studentenleven. Het front is geen knokploeg, aldus spr., al moeten wij ons, indien onze eer wordt aangetast, met onze vuisten kunnen verdedigen. In alles zij ons optreden waardig. Voor de vrouwelijke studenten ligt er behalve het opbouwen van een eigen organisatie voor vrouwelijke studenten, een taak in den jeugdstorm, N.S.V.O. en Nederlandschen volksdienst.
Het is niet onze bedoeling om alles wat de oude studentenorganisaties hebben opgebouwd aan tradities en mores af te breken. Bij den opbouw van de universiteitsgemeenschap kan ook het noodzakelijke contact met de hoogleeraren tot stand komen. Tot nu zijn er tien hoogleeraren lid van de Oude Garde, doch spr. hoopte, dat ook hier spoedig klaarheid zou komen. Want een groot deel van de hoogleeraren heeft veel schuld aan den lamlendigen geest die aan universiteiten en hoogescholen heerscht.
Ook zullen de interacademiale banden nauwer worden aangehaald. Voor het contact met het buitenland zal een aparte afdeeling worden opgericht.
De tweede spreker was **prof. dr. R. van Genechten** over een jong Nederland in een jong Europa, die eerst naging wat er voor het oude dat is verdwenen in de plaats is gekomen. Dat is de gedachte van het volk, waarvan men eindelijk heeft ingezien, dat het een levend wezen is, waarbij de vier factoren zijn: bloed, bodem, taal en geschiedenis. Deze gedachte verjongt thans heel Europa. Het volk moet men begrijpen doch men moet niet alleen handelen met het oog op het levend geslacht, doch ook rekening houden met wat na ons komt. Dan vindt men het ware richtsnoer. Spr. onderwierp daarna de cultuur, de kunst en de wetenschap van de laatste jaren aan kritiek.
Wanneer thans onze universiteiten verworden zijn tot fabrieken inplaats van te zijn instellingen waar de Nederlandsche jeugd wordt gevormd dan komt dat doordat de hoogleeraren geen richting weten.
Deze heeren hebben alle respect voor de wetenschap verloren, aldus spr. Spr. noemde het feit dat thans in Leiden diploma's worden behaald zonder dat de betrokkenen voldoende practisch hebben kunnen werken een schandaal. De heeren aldus spr. moeten niet denken dat wij geneigd zijn deze menschen op het Nederlandsche volk los te laten. Onze Hoogeronderwijswet kent middelen om tegen deze lieden op te treden.
De Academie te Leiden heeft haar ondergang te wijten aan haar eigen negativisme. Thans verspreiden de Leidsche studenten zich over de nog overgebleven hoogescholen, de Leidsche professoren dwalen door de Leidsche straten als verstarde oude mannen. Onder hen zijn er, die niets anders weten te doen, dan geheime pamfletten te schrijven en dergelijke smeerpijperij. Deze laatsten hebben den zin van respect voor de wetenschap verloren. Bij tientallen sleepten de Leidsche hoogleeraren in de laatste maanden de studenten, die niet, of nauwelijks bekwaam waren een examen af te leggen, er door heen.
Dit product van examen-fokkerij is een wetenschappelijk schandaal geworden, zoo riep spr. uit. Wij nationaal-socialisten zullen deze afgestudeerden niet op het Nederlandsche volk loslaten. Daarvoor hebben wij ons volk te lief.
Leiden, de academie van de verpolitiekte wetenschap, is thans gesloten doch er bestaat goede hoop dat nog dit jaar uit de asch de Phoenix van een nieuwe volksche universiteit zal verrijzen. Leiden zal dan zijn de politieke academie, welke zich geheel en al in dienst stelt van het volk. De nieuwe student zal zijn de soldaat van de toekomst, alle studenten zullen worden opgenomen in den nieuwen geest, zoowel de hoogleeraar als de student zal de lichamelijke opvoeding hebben te beoefenen, want volksch willen wij optreden in deze nieuwe academie voor het jonge Nederland en het jonge Europa.
Wij zullen alles doen om ons doel, ons volk zedelijk, lichamelijk en geestelijk krachtig te maken te bereiken. Zacht is ons gemoed doch hard is onze vuist. Wij zullen het hamsteren onmogelijk maken als het niet kan door boeten dan door gevangenisstraf en zoo noodig door de doodstraf.
Spr. behandelde daarna de verwarring ontstaan doordat velen het begrip volk en staat niet uit elkaar houden. Zij die zich afvragen of het Nederlandsche volk nog een toekomst heeft, denken slechts aan den Nederlandschen staat van na 1648, aan het volk hoeft men niet te twijfelen. Eveneens is het onjuist te zeggen dat wij in 1648 ontrouw werden aan het Duitsche rijk. Het volk heeft gedaan wat men van hen mocht verwachten hetgeen spr. uitvoerig met voorbeelden toelichtte.
Op dit oogenblik wil het volk niet terugkeeren van de verkeerde wegen welke het tengevolge van verkeerde leiding heeft ingeslagen. Het wil den goeden weg niet zien niettegenstaande de inspanning van al onze krachten. Laten we bedenken hoe groot, hoe gezond en sterk het in den grond eigenlijk is. Velen kunnen nog niet inzien dat het Nederlandsche volk een toekomst is weggelegd grooter en schooner dan in de 17de eeuw wanneer wij onze taak te zijn de westelijke voorpost van de germaansche volkeren maar inzien.
Wat voorgaat is Europa, de Germaansche volkeren gewonnen door bloed, traditie en economische betrekkingen. In dit geheel heeft de Nederlandsche staat alles te doen wat het Nederlandsche volk betreft, behalve de behartiging van de grootere belangen waarvoor het zelf niet kan zorgen. In dien staat krijgen weder de gewesten een taak.
Tenslotte wees spr. het gehoor op zijn taak, het volk nieuwe leiders te geven en op de verantwoordelijkheid, die dit meebrengt.
Na de pauze werd de vergadering toegesproken door den heer C. van Geelkerken, den plaatsvervangenden leider der N.S.B. die de houding van een groot deel van de studenten van het Nederlandsche volk hekelde en daarbij wees op de taak die ook voor het Studentenfront is weggelegd zoolang niet het geheele Nederlandsche volk is gewonnen door het nationaal-socialisme.
Ir. A. A. Mussert spreekt. — Tenslotte heeft de leider der N.S.B. het woord gevoerd. Ir. Mussert wees er op, dat de ouderen den grondslag voor het nationaal-socialisme moeten leggen, waarop de jeugd van heden verder zal bouwen. De beste nationaal-socialisten zullen nog geboren moeten worden, omdat zij van het begin af in het nieuwe zullen staan. Spr. bestreed de meening van hen die zeggen, dat het nationaal-socialisme vervlakkend werkt en ging voort: Het is tijd dat we leeren Europeanen te worden, want er komt een Europa waarin Oost- en Noordzee binnenzeeën zullen zijn. Europa zal een eigen huishouding hebben.
Thans wordt er in het Oosten ruimte voor gemaakt. Europa zal groeien en bloeien en hierin zal ieder volk, ook het onze, een eigen taak hebben en binnen dat Nederland zal ook weder elk gewest, elk dorp een eigen leven hebben. Zoo bundelt het nationaal-socialisme verscheidenheid tot harmonische eenheid. Ieder heeft zoo zijn plaats naar karakter en bekwaamheid, wanneer wij, aldus spr., oud geworden zijn, moet er een generatie klaar staan die het werk over kan nemen. Spr. heeft steeds geloofd in de wederopstanding van ons volk; wij hebben de taak het weder op te richten.
De bijeenkomst werd besloten met het zingen van het zesde couplet van het Wilhelmus, er na werd een gemeenschappelijke maaltijd en een kameraadschapsavond gehouden.
Uiteenzetting van prof. Van Genechten. — De rede, welke prof. Van Genechten 15 November uitsprak heeft een redacteur van het A.N.P. aanleiding gegeven hem een nadere uiteenzetting te vragen van den in die rede ontwikkelden gedachtengang. Wij ontleenen aan dit persgesprek o.a., dat prof. Van Genechten in de sluiting van de Leidsche universiteit de definitieve afsluiting van een voorbije periode ziet. Reeds lang werden in de humanistische cultuur, die in Leiden een bolwerk vond, verstarrings- en degeneratieverschijnselen waargenomen. Er zijn, zoo verklaarde prof. Van Genechten in de laatste jaren dikwijls zeer onbekwame personen tot hoogleeraar benoemd, wier benoeming in deskundige kringen hoongelach deed ontstaan, terwijl plagiaat herhaaldelijk voorkwam, zonder dat maatregelen genomen werden. Daarbovenuit ging echter, dat aan de universiteit geen geestelijke eenheid bestond. Iedereen ging zijn eigen gang, de eene hoogleeraar sprak den anderen tegen, elke eenheid in cultuur was zoek. Voorts wees hij er op, dat van de welwillendheid, door nog tot 20 November gelegenheid te geven tot het afleggen van examens met een volkomen gebrek aan ernst misbruik is gemaakt. Er slaagden vele candidaten, die, naar ingewijden zeggen, niet voldeden aan de eischen, die behooren gesteld te worden. Het is te hopen, dat maatregelen zullen worden getroffen, opdat de menschen, met dergelijke bullen gewapend, niet op het Nederlandsche volk zullen worden losgelaten. (N. R. Crt.)

(V. b. prof. dr. R. v. Genechten 4881 E.; Ir. A. A. Mussert 4889 G.)

A. NEDERLAND. — Prijsbeheersching - Sigarenfabrikanten beboet. —

Den Haag, 17 Nov. — Een inspecteur voor de prijsbeheersching in algemeenen dienst te 's-Gravenhage veroordeelde dezer dagen een vijftal sigaren- en sigarettenfabrikanten wegens overtreding van het zgn. prijsklassevoorschrift.
Een Haagsche sigarettenfabrikant kreeg hiervoor een boete van *f* 60.000 en sigarenfabrikanten te Valkenswaard en Kampen boeten van *f* 60.000 en *f* 20.000. Twee andere sigarenfabrieken resp. gevestigd te Amersfoort en te Veenendaal werden met *f* 10.000 en *f* 1000 beboet. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Prijsbeheersching 4897 D.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Generaloberst Ernst Udet omgekomen. —

Berlijn, 18 November (D.N.B.) — De „Generalluftzeugmeister" Generaloberst Udet, heeft 17 Nov. bij proefnemingen met een nieuw wapen zulk een ernstig ongeluk gehad, dat hij tijdens zijn vervoer aan zijn verwondingen is overleden.
Wijlen Ernst Udet is 45 jaar oud geworden.
In den Wereldoorlog werd hij beroemd als jachtvlieger. Na een geslaagd gevecht bij Mühlhausen, werd hij ingedeeld bij de vermaarde vliegergroep van den ritmeester von Richthofen.

De Keizer onderscheidde hem met de hoogste Duitsche orde, „Pour le Mérite", die in het geheel in die jaren slechts aan 82 vliegers werd verleend. Bij Metz schoot Udet zijn 62ste vliegtuig neer. Korten tijd later kwam de wapenstilstand.
In 1922 richtte hij te München een vliegtuigfabriek op. Sedert 1929 werkte hij mee aan films, waarbij hij o.a. naar Afrika reisde en op Groenland voor de film „S.O.S.! IJsberg!" optrad. Bij den wederopbouw van de Duitsche luchtmacht trad hij als kolonel in militairen dienst. Het jaar 1937 bracht hem den rang van generaal-majoor, het jaar 1938 dien van luitenant-generaal. In 1939 kreeg hij de nieuwe functie van „General-luftzeugmeister" en commandant van den technischen dienst. Op dezen post maakte hij zich vooral verdienstelijk door het uitbreiden van de vliegtuigproductie.
De successen der Duitsche luchtmacht in den tegenwoordigen oorlog waren aldus voor een groot deel ook aan hem te danken en na de veldtochten in Polen en in het Westen werd hij in 1940 begiftigd met het Ridderkruis van het IJzeren Kruis. Tevens werd hij bevorderd tot generaal der luchtmacht. Later klom hij nogmaals in rang en werd „Generaloberst." De Duitsche luchtmacht verliest in hem een van haar bekwaamste leiders.

A. TURKIJE. — Wijziging in de verhouding tot Duitschland. —
Berlijn, 18 Nov. (D.N.B.) — De pers, o.a. Alg. Handelsblad neemt uit een hoofdartikel der „Essener National-Zeitung" onder het opschrift „Turkije Duitschlands nabuur" eenige beschouwingen over het gevolg van de enorme militaire successen op De Krim over.
De Zwarte Zee begint in drieërlei opzicht aan beteekenis te winnen. De Britten kunnen haar niet meer binnenvaren om er verstorende manoeuvres, van welken aard ook uit te voeren, de bolsjewisten kunnen niet meer van daaruit de Middellandsche Zee binnendringen en zich in Istanboel nestelen; aan de Zwarte Zee zullen in de toekomst nog slechts vrienden en helpers der spilmogendheden wonen.
Duitschland aan de Zwarte Zee. Dat opent wijde perspectieven. De Turken zijn als omwonend volk van de Zwarte Zee weder dichter bij Europa gekomen. De buitengewone positie van het Turksche Zwarte Zee-gebied was tot nu toe een nadeel. Thans wordt dit in één slag anders. Thans is de gebiedsverbinding tot stand gekomen. Nu kunnen de Britten het oude spel van intriges om de Dardanellen niet meer ten nadeele van Europa en het Naburige Oosten spelen.
Uit een oogpunt van buitenlandsche politiek wint het nieuwe Turkije aan kracht door de brugpositie tusschen Morgen- en Avondland."
(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 4866 B.)

B. NEDERLAND. — Muziek - Hubert Cuypers 50 jaar toonkunstenaar. —
Amsterdam, 16 Nov. — In de kleine zaal van het Concertgebouw werd de bekende toonkunstenaar Hubert Cuypers ter gelegenheid van zijn gouden muziekjubileum in intiemen kring door familieleden, vrienden en vereerders gehuldigd. Hubert Cuypers heeft een belangrijk aandeel genomen in het Nederlandsche muziekleven van de laatste halve eeuw. Als koordirigent en componist van kerkelijke muziekwerken geniet hij een groote bekendheid. (De Tijd)

C. IRAK. — Diplomatieke betrekkingen met Japan en Frankrijk verbroken. —
New York, 18 Nov. (D.N.B.) — De Amerikaansche pers publiceert een bericht van United Press, volgens hetwelk de regeering van Irak het afbreken van de diplomatieke betrekkingen met Frankrijk en Japan heeft bekendgemaakt. De regeering van Irak — zoo heet het in het bericht — motiveert dezen stap met de nauwe betrekkingen van de beide genoemde mogendheden met de As-mogendheden tijdens den opstand in Irak. De gezantschappen van Frankrijk en Japan te Bagdad werden onmiddellijk gesloten en de gezant van Irak te Vichy werd teruggeroepen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Irak—Japan 4893 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Synthetische benzine.
17 Nov. — Duitschland is voor zijn olievoorziening aangewezen op de betrekkelijk beperkte olievelden van Roemenië en zijn productie van synthetische benzine. De Rijksinstantie voor minerale olie heeft besloten het zgn. „Treibgas" of moerasgas, dat tot dusverre slechts werd verstrekt aan houders van bepaalde vergunningen, uit de distributie te nemen en algemeen beschikbaar te stellen. Dit moerasgas, dat reeds in den handel was onder den naam van „Propangas", is dus blijkbaar in ruimen omvang ter beschikking en aangezien het een bijproduct of eigenlijk een afvalproduct is van de synthetische benzinefabricage, kan men uit het besluit van de Rijksinstantie de gevolgtrekking maken, dat de synthetische productie enorm is toegenomen. Thans zal men er ook in Duitschland toe overgaan moerasgas-automobielen, die hun brandstof in stalen flesschen of in een zak boven op den wagen met zich mee voeren, te bouwen en in den handel te brengen. Duitschland heeft reeds een groot aantal van dergelijke auto's in het buitenland, ook in Nederland, besteld. Van bevoegde zijde deelt men voorts mede, dat de productie van synthetische benzine in den laatsten tijd zóó is gestegen, dat het gebruik van moerasgas of methaan niet alleen kan worden toegelaten, maar zelfs kan worden aanbevolen en bevorderd. Voorts wijst men er op, dat het aantal synthetische benzinefabrieken in Duitschland nog steeds stijgt en dat er op tal van plaatsen in het Rijk nog fabrieken zijn geprojecteerd. Evenredig met de toenemende benzineproductie zal dus ook de hoeveelheid ter beschikking staand gas vermeerderen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Synthetische benzine 3601 B.)

E. NEDERLAND. — Beersche overlaat gesloten. —
Nijmegen, 18 November. — Nadat op 9 April de minister van Waterstaat machtiging had verleend tot het sluiten van den Beerschen overlaat, zijn de plannen van wijlen dr. ir. C. W. Lely en ir. J. W. de Vries door de Nederlandsche Heide Maatschappij uitgevoerd en is het werk thans voltooid. Hierdoor is voor goed een einde gemaakt aan den toestand, dat schier elken winter bij hoogen waterstand tot voorbij 's-Hertogenbosch groote oppervlakten land blank kwamen te staan door het Maaswater. (Alg. Handelsblad)

F. NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Broodsamenstelling. —
Amsterdam, 19 Nov. — De heer J. G. F. Dombach, directeur van de stoom-meelfabriek „Holland" verklaarde in een onderhoud met een der redacteuren van het „Algemeen Handelsblad" o.m., dat ons brood thans belangrijk veel beter is dan in den vorigen oorlog. De grondstoffen welke thans voor de bloembereiding worden gebruikt zijn behalve tarwe, ook rogge en gerst, terwijl voorts ook aardappelmeel wordt bijgemengd. Dit aardappelmeel mag misschien den smaak van het brood niet ten goede komen, de voedingswaarde wordt er niet minder om. Dit met deze grondstoffen gebakken brood kan geen enkelen nadeeligen invloed hebben op de volksgezondheid. De tegenwoordig veelal gehoorde bewering, dat bloembollen zouden worden vermalen is absoluut onjuist. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Broodsamenstelling 4811 C.)

G. ENGELAND. — Oorlogsverklaring aan Finland, Hongarije en Roemenië geëischt door Sovjet-Unie. —
Londen, 19 Nov. (United Press) — In ingelichte kringen te Londen verluidt, dat de regeering van de Sovjet-Unie, het zeven weken geleden tot de Engelsche regeering gerichte verzoek om Finland, Hongarije en Roemenië den oorlog te verklaren, thans heeft hernieuwd. De Sovjet-ambassadeur Maiski heeft in de afgeloopen week tweemaal het Foreign Office bezocht en daarbij is, naar deze kringen verklaren, de kwestie der oorlogsverklaring weer te berde gebracht,
(Alg. Handelsblad)

H. NEDERLAND. — Prijs- en versoberingsvoorschriften voor het hotel- en restaurantwezen. —
In de Nederlandsche Staatscourant van 19 November 1941 is de hotel-, café-, restaurant- en pensionbeschikking verschenen. Deze beschikking regelt allereerst de hoeveelheden bonnen, welke in eetgelegenheden ten hoogste mogen worden gevraagd. Tevens is voorgeschreven, dat de bonnenwaarde steeds gelijk met de prijzen der gerechten bekend moet worden gemaakt. Voorts zijn in deze beschikking opgenomen de bepalingen, dat voortaan steeds op de daarvoor bestemde uren twee vaste beperkte menu's moeten worden aangehouden, waarvan het eene verkrijgbaar moet zijn zonder afgifte van consumentenbonnen, terwijl deze voor het andere wel gegeven moeten worden. Op Dinsdag en Vrijdag mogen in eetgelegenheden geen vleesch- of vleeschwaren worden verstrekt. Ook wild en gevogelte vallen onder dit verbod.
Om den omvang der maaltijden te beperken is vastgesteld, dat de maaltijd ten hoogste mag omvatten:
een voorgerecht, soep, één gang, toespijs of kaas en fruit.
In de versoberingsbeschikking is tevens opgenomen een bepaling, welke betrekking heeft op de aanduiding van de ondernemingen. Slechts zoodanige inrichtingen mogen zich voortaan hotel noemen, die aan bepaalde eischen van omvang en welstand voldoen en waar vakkundige leiding en personeel aanwezig is. Wordt in een inrichting, bestemd voor het verstrekken van logies aan die eischen niet voldaan, dan moet deze inrichting, evenals zulks in het buitenland geschiedt, waar b.v. de naam „Gasthof" naast dien van hotel zeer gunstig bekend staat, een anderen naam dragen, n.l. dien van „logement". Deze naam moet in korten tijd ten onzent het oude burgerrecht herkrijgen.
Tevens is het voeren van de aanduiding „Hotel-Pension" verboden, zoowel voor het hotel, als voor het pension.

Voorts zijn de prijzen vastgesteld, waarvoor in eetgelegenheden spijzen en wijnen verkrijgbaar mogen worden gesteld. Teneinde deze prijsregeling zoo billijk mogelijk te maken zijn deze eetgelegenheden onderverdeeld in vier klassen, al naar de luxe waarmede de bedrijven zijn ingericht.
(Vaderland - Telegraaf)
(Vor. ber. Verpl. prijsaanduiding 4883 A.; inschrijving hotels 4399 A.)

A. ENGELAND. — Mutaties in leger- en vlootleiding - Sir Allan Brooke benoemd tot chef van den Britschen generalen staf. —
Berlijn, 19 Nov. (D.N.B.) — Generaal Sir John Dill, de chef van den generalen staf van het Britsche rijk, zal op 25 December aftreden, zoo meldt de Engelsche berichtendienst. Zijn opvolger is generaal Sir Allan Brooke, opperbevelhebber der strijdkrachten in het moederland. Dill, die 60 jaar wordt, is benoemd tot veldmaarschalk en aangewezen om als gouverneur van Bombay de opvolger te worden van Sir Roger Lumley, wanneer diens ambtsperiode is verstreken. Luitenant-generaal B. C. T. Paget, opperbevelhebber van het Zuidoostelijke commando, wordt opvolger van Brooke en luitenant-generaal B. L. Montgomery wordt belast met het commando in Engeland, „de invasiehoek", als opvolger van Paget.
Het Engelsche ministerie van Oorlog maakt verder bekend, dat Sir James Marshal Cornwall, de opperbevelhebber van de Britsche troepen in Egypte, benoemd is tot opvolger van generaal Sir Robert Gordon Finlayson als opperbevelhebber van het commando-West (Brittannië). General Gordon Finlayson treedt op 24 November uit zijn functie wegens het bereiken van de leeftijdsgrens.
De New York Times meldt uit Londen, dat Churchill de zeer geziene Britsche admiraal Sir Roger Keyes, die tevens lid van het Lagerhuis is, heeft ontslagen. De reden voor dit ontslag van den voormaligen chef van de Britsche vloot in de Middellandsche Zee moet gezocht worden in het feit, dat Keyes herhaalde malen heeft betoogd, dat koning Leopold van België in Mei 1940 onder den druk van de Duitsche successen gedwongen was te capituleeren. Churchill en de hem onderhoorige pers hebben daarentegen steeds weer aan het Engelsche volk trachten wijs te maken dat de Belgische koning verraad heeft gepleegd aan de zaak der geallieerden. Keyes, die tot het oogenblik der capitulatie als Engelsch verbindingsofficier dienst deed in het Belgische hoofdkwartier, heeft in het openbaar de Churchilliaansche verdraaiingen aan de kaak gesteld. Dit nu was de Britsche premier onwelgevallig en daarom moest deze Britsche admiraal ter zijde worden geschoven. (Haagsche Crt. - Telegraaf)
(V. b. Leger, Vloot en Luchtmacht 4893 D.)

B. VEREENIGDE STATEN. — De onderhandelingen met Japan - Uitlating van senator Pepper. —
New-York, 20 Nov. (D.N.B.) — De democratische senator Pepper, die vaak voor woordvoerder van de Amerikaansche regeering gehouden wordt, heeft volgens de „International News Service" in een interview verklaard, dat de Ver. Staten alle pacificatie-pogingen van Japan van de hand zullen wijzen, zelfs wanneer zulks oorlog beteekent.
Pepper stelde de volgende Amerikaansche eischen als basis voor onderhandelingen:
1. Japan moet zich terugtrekken uit China; 2. Japansche schadeloosstelling aan China; 3. terugtocht uit Indo-China; 4. het laten varen van het denkbeeld der nieuwe ordening.
Wanneer Koeroesoe is gekomen om een erkenning van de successen te halen dan kan hij niet op begrip rekenen. Wanneer de oorlog den prijs vormt voor het verzet tegen „internationale rooverij, waarmede Japan zich heeft ingelaten", dan moet de oorlog maar komen. Japan heeft mijl na mijl de Amerikaansche belangen in Azië teruggedrongen. (Vaderland)
(Vor. ber. Ver. Staten—Japan 4903 A.)

C. FRANKRIJK. — Reorganisatie van het bestuur in Afrika - Gen. Weygand gepensionneerd. —
Vichy, 20 Nov. (D.N.B.) — De algemeen-gedelegeerde van de Fransche regeering in Afrika, generaal Weygand, is, naar 20 Nov. om 8 uur officieel werd medegedeeld, met pensioen gegaan.
Het officieele communiqué dienaangaande en over de afschaffing der functie van algemeen-gedelegeerde luidt als volgt:
„Generaal Weygand wordt gepensionneerd. Een wet, waarbij de functie van algemeen-gedelegeerde der regeering in Fransch-Afrika wordt afgeschaft, zal 21 Nov. in de staatscourant worden gepubliceerd.
Het gouvernement-generaal van Algiers komt te ressorteeren onder den medewerker van generaal Weygand, gouverneur-generaal Chatel. De functie van algemeen-gedelegeerde wordt vervangen door een permanent secretariaat-generaal dat rechtstreeks ressorteert onder den vice-president en welks zetel te Algiers gevestigd is. Een andere medewerker van generaal Weygand, n.l. vice-admiraal Fenard, wordt tot secretaris-generaal benoemd.
Het hoofd van den staat, maarschalk Pétain, heeft generaal Weygand, voor hij zich in het particuliere leven terugtrekt, voor zijn eminente diensten bedankt, die hij in zijn lange loopbaan aan het leger en het vaderland heeft bewezen. Maarschalk Pétain heeft in een dagorder aan de natie waardeerende woorden aan generaal Weygand gewijd en de voornaamste daden uit zijn militaire loopbaan in herinnering gebracht.
Bij een decreet — naar eveneens officieel wordt gemeld — dat 21 Nov. in de staatscourant verschijnt, wordt in Fransch-Afrika een opperbevel voor Noord-Afrika ingesteld, waarmede generaal Juin, tot dusverre opperbevelhebber der landstrijdkrachten in Marokko belast is, terwijl verder een opperbevel voor Fransch West-Afrika wordt ingesteld, dat zal worden opgedragen aan generaal Barraud, tot dusverre opperbevelhebber der landstrijdkrachten in Fransch West-Afrika.
(Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Gen. Weygand 4763 E.)

D. BULGARIJE. — Min.-pres. Filof over de betrekkingen met Turkije. —
Sofia, 20 Nov. (D.N.B.) — In zijn rede in de Sobranje heeft de minister-president, Filof, de Bulgaarsch-Turksche betrekkingen als volgt omschreven: „De verhouding tusschen Bulgarije en Turkije, welke is gegrondvest op het pact van vriendschap en op de verklaring van 17 Februari, heeft zich de laatste jaren op de gunstigste wijze ontwikkeld en de pogingen van bepaalde kringen om tweedracht tusschen de twee landen te zaaien zijn definitief mislukt. Hierdoor wordt de overtuiging versterkt, dat onze toekomstige betrekkingen tot Turkije zich zullen ontwikkelen in denzelfden geest van wederzijdsche vriendschap en wederzijdsch vertrouwen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Min.-pres. Filof 4660 B.; Bulgarije—Turkije 4566 A.)

E. BRITSCH-INDIE. — Aantal inwoners. —
Kanton, 20 Nov. (D.N.B.) — Volgens berichten uit Delhi is uit de laatste volkstelling gebleken, dat de bevolking van Britsch-Indië sedert 1931 met 15% is toegenomen en een zielental van 388.800.000 heeft bereikt. In de Noordwestelijke provinciën bedroeg de aanwas de laatste 10 jaar zelfs 25% en in Bengalen 20%. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Cijfers Bevolking 3565 A.)

F. ZWEDEN. — Scheepvaartverliezen. —
Stockholm, 20 Nov. (D.N.B.) — Honderd en zeven Zweedsche schepen, met in totaal 281.597 brt. en 7 visschersschepen met 313 brt. inhoud zijn, volgens een verlieslijst der Zweedsche Handelsbank in den tijd van het uitbreken van den oorlog tot 15 November 1941 gezonken. Hierbij kwamen in totaal 779 personen om het leven. Drie van de 107 schepen met in totaal 2879 brt. konden geborgen worden. Bovendien werden 24 Zweedsche schepen met 43.774 brt. in beslag genomen.
(N. R. Crt.)
(Vor. ber. Scheepvaartverliezen 4716 C.)

G. MEXICO. — Oliegeschil met de Vereenigde Staten bijgelegd. —
Washington, 20 Nov. (D.N.B.) — De Mexicaansche minister van Financiën, Suarez, heeft volgens „Associated Press" bekend gemaakt, dat Mexico en de Amerikaansche regeering een overeenkomst hebben gesloten, waarbij de oliecontroverse en de zilvergeldstabilisatie, alsmede de financiering van den aanleg van wegen in Mexico worden geregeld.
In zijn verklaring deelde Suarez verder nog mede, dat de In- en Uitvoerbank der Vereenigde Staten een crediet van $ 30 millioen ter beschikking van Mexico stelt voor den aanleg van wegen in Mexico. Dit crediet zal in termijnen van $ 10 millioen over drie jaar worden verdeeld.
Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat een uit zes punten bestaande overeenkomst met Mexico is gesloten. Deze overeenkomst houdt in:
1. Binnen 30 dagen zullen de twee regeeringen elk een deskundige aanwijzen voor de vaststelling der schadevergoeding voor de in 1938 onteigende petroleumvelden. Mexico stort voor die schadeloosstelling reeds thans $ 9 millioen.
2. Mexico betaalt een schadevergoeding van $ 40 millioen, waarop de reeds betaalde $ 3 millioen in mindering wordt gebracht.
3. De twee regeeringen zijn in beginsel bereid onderhandelingen over een handelsverdrag te openen.
4. De Amerikaansche regeering verklaart zich bereid, met Amerikaansche dollars pesos te koopen, ter stabiliseering van de Mexicaansche valuta.
5. De Amerikaansche regeering verklaart zich bereid den directen aankoop van nieuw Mexicaansch zilver van de Mexicaansche regeering te hervatten op een basis als die van 1938.
6. De Amerikaansche regeering verklaart zich bereid, Mexi-

caansche regeeringsopdrachten te steunen door bij de „Federal Reserve Bank" een crediet voor den buitenlandschen handel der Mexicaansche regeering te openen.
Tenslotte behelst de verklaring, dat de twee regeeringen de bestudeering van alle andere problemen zullen voortzetten.
Minister Hull heeft verklaard, dat deze overeenkomst van buitengewoon groot belang voor de betrekkingen tusschen de twee staten moet worden genoemd. (Vaderland)

(Vor. ber. Olieconfliet 4365 B.)

A. NEDERLAND. — N.S.B.-vergadering te Amsterdam - Ir. A. A. Mussert spreekt. —

Amsterdam, 20 November. — In het Concertgebouw te Amsterdam heeft de N.S.B. op 19 November een openbare vergadering gehouden. Tot de sprekers behoorde o.a. de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert. Deze wees zijn publiek erop, dat het land een zwaren winter tegemoet gaat, waarbij de oorlog de oorzaak is van de moeilijkheden. Hij behandelde de oorzaken van dezen oorlog en schetste het verloop van de geschiedenis sedert Adolf Hitler op Januari 1933 in Duitschland de leiding op zich genomen had. Achter Roosevelt en Churchill, zoo verklaarde spr., staan de vrijmetselarij en het jodendom, dat twee wereldoorlogen en vijf revoluties in de laatste tientallen jaren op zijn geweten heeft. De heer Mussert besloot zijn rede met het uitspreken van zijn overtuiging, dat na de donkere periode het licht zal komen. De volgende tien jaren zullen jaren van opbouw zijn voor ons land. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4905 G.)

B. NEDERLAND. — De emigrantenregeering te Londen - Ch. J. I. M. Welter en mr. M. P. L. Steenberghe afgetreden.

's-Gravenhage, 21 Nov. — Naar men uit Londen meldt zijn om niet nader genoemde redenen twee leden van het kabinet der geëmigreerde Nederlandsche regeering op 14 October op eigen verzoek afgetreden, namelijk de minister van Koloniën, de heer Ch. J. I. M. Welter en de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, mr. M. P. L. Steenberghe. De heer Steenberghe was ook minister van Landbouw en Visscherij ad interim en minister van Financiën ad interim.
Tot minister van Koloniën is benoemd dr. H. J. van Mook, directeur van het departement van Economische Zaken te Batavia. Tot minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart is benoemd de heer P. A. Kerstens, lid van den Volksraad in Nederlandsch-Indië.
Dr. H. J. van Mook bekleedt sinds medio 1937 de functie van directeur van het departement van Economische Zaken te Batavia. De heer P. A. Kerstens is reeds jarenlang leider der Indische Katholieke Partij. Hij vermocht in die functie niet altijd de eenheid in die partij te bewaren. Reeds eenmaal kwam het tot een breuk in deze partij, voornamelijk als gevolg van zijn gebrek aan tact en soepelheid. De heer Piet Kerstens kan niet anders worden beschouwd dan als een politieke figuur. (Vaderland)

(V. b. Min. Welter 4187 A.; min. Steenberghe 3902 A.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — De begrafenis van wijlen Generaloberst Ernst Udet. —

Berlijn, 21 Nov. — De staatsbegrafenis van het stoffelijk overschot van General Luftzeugmeister General-Oberst Udet op 21 Nov., werd bijgewoond door den Führer, Rijksmaarschalk Göring en talrijke andere vooraanstaande personen van het politieke leven en de weermacht. Bij de plechtigheid in de eerezaal van het ministerie van luchtvaart waren onder meer aanwezig generaal-veldmaarschalk Milch, de minister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, de minister van Bewapening en Munitie, dr. Todt, de minister van Financiën, graaf Schwerin von Krosigk, de minister van Verkeer, dr. Dorp-Müller, de chefs van S.A., Arbeidsdienst en Hitlerjeugd en de General-Bauinspektor prof. Speer.
Rijksmaarschalk Göring wees in zijn rede op de groote ervaring en den moed van Udet. De Führer legde een krans op de baar en betuigde de moeder van den doode zijn persoonlijke deelneming en die van het Duitsche volk. Na de plechtigheid in de eerezaal werd de kist op een affuit naar het Invalidenfriedhof gebracht. Hier vond General-Oberst Udet zijn laatste rustplaats in de nabijheid van zijn kameraden uit den wereldoorlog en van den beroemden gevechtsvlieger von Richthofen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Generaloberst Udet 4906 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Internationale arbeidersbetooging te Berlijn - Rede van dr. Ley. —

Berlijn, 21 Nov. — Vertegenwoordigers van de buitenlandsche mannen en vrouwen, die vrijwillig in de oorlogsindustrie werken, zijn 21 Nov. in het Berlijnsche Sportpaleis met de Duitsche arbeidskameraden bijeengekomen voor een door het Duitsche Arbeidsfront georganiseerde groote betooging onder de leuze „350 millioen menschen werken voor de overwinning". Nadat Oberreichsleiter Mende een uitvoerig rapport had uitgebracht over het werk en de verzorging van de buitenlandsche arbeidskrachten in Duitschland, heeft de rijksorganisatieleider dr. Ley het woord gevoerd.
Hij bedankte allereerst de arbeiders en arbeidsters voor het feit, dat zij in weerwil van alle leugens, die in het buitenland over het nieuwe Duitschland worden verspreid, zijn gekomen om mede te helpen en om zich daarenboven een eigen oordeel te vormen over den waren toestand. Wij zijn trotsch, zoo verklaarde dr. Ley, dat wij u het nieuwe Duitschland kunnen laten zien. Wij hebben het kapitalisme bij ons gebroken, evenals het Joodsche kapitalisme van de verzadigden en de tragen, die den oorlog wilden en waartegen thans de voor haar eer, haar zelfstandigheid en haar rechtvaardig aandeel aan de goederen der wereld strijdende naties van Europa eveneens ten strijde zijn getrokken. Wij stellen de eer boven het geld, den arbeid boven het kapitalisme, het menschelijk recht boven het goud.
Voorts herinnerde dr. Ley er aan, dat allereerst Duitschland en Italië elkaar in dezen gemeenschappelijken strijd hadden gevonden en hoe daarna Spanje aan hun zijde kwam en ten slotte al de andere naties, zelfs diegenen, waarmede wij gisteren nog streden.
Bijzondere waardeering verdient het feit, dat zich in de gelederen dezer volken ook actieve medestrijders bevinden tegen den wereldvijand, nl. het bolsjewisme. Thans vertoont het bolsjewisme de laatste stuiptrekkingen en Moskou zal vallen, zoo zeide dr. Ley onder stormachtige bijvalsbetuigingen.
Een nieuw Europa sluit zich aaneen, een Europa, dat weer strijdt voor de gemeenschappelijke wortels van zijn eeuwenoude cultuur. Gij, arbeiders, zijt de baanbrekers voor dezen nieuwen tijd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. dr. Ley 4444 C.)

E. NEDERLAND. — Kunst - Dr. F. Schmidt Degener overleden. —

Amsterdam, 21 Nov. — In den ouderdom van 59 jaar overleed plotseling in zijn woning te Amsterdam, dr. F. Schmidt Degener. Dr. Schmidt Degener was een kunsthistoricus van internationale bekendheid. Na aanvankelijk directeur te zijn geweest van het Museum Boymans te Rotterdam, werd hij in 1923 benoemd tot hoofddirecteur van het Rijksmuseum te Amsterdam, welke functie hij tot aan zijn dood bekleedde. Onder zijn beheer werd het bezit van dit museum aanzienlijk uitgebreid, terwijl hij tevens de inrichting en opstelling der stukken reorganiseerde. (Alg. Handelsblad)

F. NEDERLAND. — Eerste transport Nederlandsche boeren naar Oostland. —

22 Nov. — Het A.N.P. meldt uit Oldenzaal:
In het onlangs in opdracht van den rijkscommissaris uitgegeven boekwerk „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten", herinnert de heer van Etten in een hoofdstuk aan het feit, dat verscheidene onzer voorvaderen naar Oostland trokken om daar voor zich en hun gezin een nieuw bestaan te verwerven in vruchtbaar land.
In de voetsporen van deze pioniers bij het weder in bezit nemen van ouden Germaanschen bodem, die spoedig gevolgd werden door duizenden uit 's rijks gouwen, zijn thans ruim honderd Nederlandsche boeren getreden, die gistermorgen om tien uur als eersten uit Oldenzaal vertrokken. Zij zullen dus de op de Bolsjewisten in het Oostland veroverde landouwen gaan omzetten in vruchtbaar akkerland en als bedrijfsleider en assistent-bedrijfsleider op de dorpen en gehuchten, die voorheen als kolchozen werden beheerd, worden geplaatst om met behulp der landbevolking in het voorjaar vooral door den verbouw van broodgraan slag te leveren voor de voedselvoorziening van Europa en ons land. Zij kwamen uit alle streken. Er waren Friezen onder en Groningers, Brabanders en Zeeuwen, bedrijfsleiders uit den Wieringermeer, zelfstandige boeren en flinke landbouwers. De oudste is 53 jaar, de jongste 19. Binnenkort zullen zij worden gevolgd door anderen.
Nog in December vertrekken eenige transporten en in Januari vermoedelijk 400 man. Via Berlijn zullen zij zich voor een verblijf van vier weken naar een kamp in Litzmannstadt, het oude Lodz, begeven. Daar worden zij ingeënt tegen verschillende ziekten en vertrouwd gemaakt met hun uitrusting, die geheel op de omstandigheden in Oostland is berekend. Vervolgens zullen zij doorreizen naar de plaatsen van bestemming. In Wit Rusland en vermoedelijk ook in de Oekraine. Voorloopig gaan zij alleen en blijft hun gezin achter.
Bij het vertrek bevonden zich op het station Landesbauernführer Graf Grote, de waarnemend burgemeester van Oldenzaal, de heer Weusting, de Sonderbeauftragter voor de werving von Stechhow, meisjes van den vrouwelijken Nederlandschen Arbeidsdienst en eenige verwanten van boeren, die reeds in Rusland werken. Het transport staat onder leiding van den heer Giebel.

(Vor. ber. Ned. kolonisatie Oost-Pruisen 4893 A.; kolonisatie in voorm. Polen 4897 B.)

A. GROOT - DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Gen. Von Brienen en kap. Von Werra gesneuveld - Kol. Mölders verongelukt - Kertsj bezet - Rostov veroverd - Engelsch offensief in Noord-Afrika. — OOSTELIJK FRONT.

22 Nov. — Uit de overigens uiterst sobere berichtgeving van het Duitsche hoofdkwartier blijkt, dat, in weerwil van de ongunstige weersomstandigheden, de opmarsch tegen het bolsjewisme nog steeds wordt voortgezet en de vijand er niet in slaagde, op eenig deel van het front het initiatief der operaties tot zich te trekken. Na vijf maanden van strijd zijn thans 1.700.000 vierk. Km. bezet en verloren de bolsjewieken ongeveer 10 millioen manschappen, 15.877 vliegtuigen, 27.452 tanks en 27.121 kanonnen. In de thans afgeloopen week vielen Kertsj en Rostov in Duitsche handen, terwijl voorts uit de berichten blijkt, dat de omsingeling van Leningrad nauwer aangehaald wordt en ook in de omgeving van Moskou de Duitsche troepen steeds verder opdringen, alle bolsjewistische tegenaanvallen ten spijt.

Op 20 Nov. sneuvelde de **generaal der infanterie Kurt von Brienen** in den strijd tegen het bolsjewisme. In 1886 in Pommeren geboren, volgde hij het voetspoor van zijn vader, die als generaal in den wereldoorlog sneuvelde. Gen. von Brienen had een roemrijk aandeel in de veldtochten tegen Polen, in het Westen en op den Balkan, waarbij hij zich onderscheidde door persoonlijken moed en dan ook reeds in Sept. 1939 het ridderkruis van het IJzeren Kruis ontving. Ook de ridderkruisdrager **kapitein Von Werra** is als jachtvlieger gevallen voor het vaderland. Kap. Von Werra was er in Januari '41 in geslaagd te ontvluchten uit een krijgsgevangenenkamp in Canada en had zich opnieuw bij zijn kameraden gevoegd. Nadat hij 21 overwinningen in de lucht op zijn naam gebracht had, heeft thans de dood hem achterhaald. Tenslotte wordt uit Berlijn de dood van **kolonel Werner Mölders** bericht. Terugkeerend van de begrafenis van vliegergeneraal Udet, verongelukte zijn vliegtuig bij Breslau en stierf hij aan zijn verwondingen. Door den vijand niet overwonnen, heeft deze overwinnaar na 115 luchtgevechten een tragischen dood gevonden. Kol. Mölders kon terugzien op een glorierijke carrière met weergalooze successen en prestaties. Nadat hij zich reeds in Spanje als lid van het „Condor" legioen had onderscheiden, betoonde hij zich in dezen oorlog een zoo succesvol jachtvlieger, dat hij in het getal van overwinningen zijn grooten voorganger uit den wereldoorlog, baron Manfred von Richthofen overtrof. In Juli 1941 verleende de Führer hem als eerste soldaat van de weermacht de hoogste onderscheiding, n.l. het eikenloof met de zwaarden en brillanten, behoorende bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis.

Noordelijke sector.

17 Nov. — De Finsche berichtendienst meldt uit het Hangögebied, de Karelische landengte en het front bij de Swir wederzijdsche activiteit der artillerie. De Moermanskspoorweg werd wederom gebombardeerd.

18 Nov. — Door overloopers werd medegedeeld, dat de bolsjewisten gedwongen waren het Zuidelijk deel van Leningrad door de bevolking geheel te doen ontruimen.

20 Nov. — Pogingen der bolsjewisten om met transportvliegtuigen hun te Leningrad ingesloten troepen terug te trekken zijn mislukt. Duitsche jagers schoten op 19 Nov. zes transportvliegtuigen en drie Sovjet-jagers neer.

Centrale sector.

18 Nov. — De voorhoede van een Duitsche divisie heeft 17 Nov. een vrij groote plaats veroverd. De bolsjewistische tegenaanval bezweek in het Duitsche vuur.

20 Nov. — Tijdens gevechten, welke op 18 en 19 November geleverd werden verloren de bolsjewisten 46 pantserwagens. Op 19 November slaagden de Duitsche troepen erin een taai verdedigde plaats bij Moskou te bezetten, terwijl zij wisten door te dringen tot een belangrijken straatweg.

Zuidelijke sector.

Kertsj ingenomen - Rostov veroverd. — 16 Nov. — Bij een aanval op Sebastopol hebben de Duitsche troepen een zwaar versterkt en taai verdedigd fort veroverd.

17 Nov. — Na hevigen strijd zijn de Duitsche en Roemeensche troepen erin geslaagd de belangrijke havenstad Kertsj te nemen. Het aantal gevangenen dat tot dusver op de Krim gemaakt werd is reeds gestegen tot 101.600.

19 Nov. — De succesvolle aanval der Duitsche troepen kon niet door den hardnekkigen bolsjewistischen tegenstand geremd worden. Hun wanhopige pogingen storten ineèn onder het Duitsche vuur.

22 Nov. — Snelle troepen onder bevel van Generaloberst von Kleist en generaal Ritter von Greim hebben de stad Rostov aan den benedenloop van den Don ingenomen. Rostov is een handels- en industriestad met ruim 510.000 inwoners en was voor de Sovjet-Unie van groote beteekenis.

DE LUCHTOORLOG.

16 Nov. — Van 1 October tot 8 November verloren de bolsjewisten 2174 vliegtuigen, waarvan 1293 in luchtgevechten en 412 door afweergeschut. De rest werd op den grond vernietigd. Aan Duitsche zijde gingen in deze periode 183 machines verloren.

18 Nov. — Formaties gevechtsvliegtuigen deden in de beide laatste dagen aanvallen op plaatsen aan de Oost- en Zuidwestkust van Engeland. Overdag werden bomtreffers geplaatst op hoogovens te Middlesborough.

20 Nov. — Aanvallen werden gedaan op militaire installaties aan de Zuidwestkust van Engeland, terwijl opnieuw mijnen werden gelegd voor Engelsche havens. Tusschen 12 en 18 November verloor de Britsche luchtmacht 42 toestellen, terwijl in den strijd tegen Engeland slechts zes Duitsche machines verloren gingen. De Engelschen vlogen daarbij tusschen 10 en 20 November slechts tweemaal Duitschland binnen, terwijl de Duitsche toestellen dagelijks boven Engeland opereerden. Aan het Russische front verloren de bolsjewisten in zes dagen 232 vliegtuigen, terwijl slechts 24 Duitsche toestellen verloren gingen.

DE OORLOG TER ZEE.

16 Nov. — In den tijd van 22 Juni tot 15 November slaagde de Duitsche luchtmacht erin 135 Sovjet-transport- en koopvaardijschepen van tezamen 383.650 br.t. tot zinken te brengen en 131 schepen te beschadigen. In de Oostzee werd 156.650 br.t. tot zinken gebracht, in de Zwarte zee 227.000 br.t. Ook de Sovjet-vloot leed zware schade. Zij verloor 52 eenheden, waaronder twee slagschepen, zes kruisers en 27 torpedojagers.

16 Nov. — Bij de Faröer en ten Oosten van Peterhead werden door de luchtmacht twee Engelsche koopvaarders, tezamen groot 7.000 br.t. tot zinken gebracht.

18 Nov. — In den Noordelijken Atlantischen Oceaan en de IJszee hebben duikbooten vier bewapende vijandelijke koopvaarders van samen 21.000 br.t. in den grond geboord.

21 Nov. — In den nacht van 19 op 20 November deden torpedomotorbooten een aanval op een convooi voor de Britsche kust. Twee schepen, waaronder een tankboot, ter grootte van 9.000 br.t. zonken, twee andere zijn waarschijnlijk gezonken.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Uit de berichten van het front in Noord-Afrika blijkt, dat de Britsche strijdmacht op 20 November in de woestijn van Marmarica, welke zich uitstrekt ten Zuiden van Tobroek en Solloem, een offensief op de Duitsche en Italiaansche troepen en stellingen hebben ontketend. Tegelijkertijd werden door de bezetting van het nog steeds omsingelde Tobroek heftige uitvalspogingen gedaan. Hoewel omtrent de uiteindelijke resultaten van dit offensief nog niets bekend is, melden de Duitsche en Italiaansche legerberichten, dat de uit het Zuidoosten oprukkende Britsche strijdkrachten, die modern zijn uitgerust en o.a. beschikken over groote aantallen pantserwagens, op heftigen tegenstand gestuit zijn. Nadat de slag in de woestijn zich aanvankelijk ontwikkelde over een breedte van 150 Km., breidde het front zich later nog verder uit. Uit het hoofdkwartier van den Führer wordt d.d. 23 Nov. gemeld, dat de Duitsch-Italiaansche strijdkrachten er in succesvolle gevechten in slaagden, meer dan 260 Britsche pantserwagens en ongeveer 200 geblindeerde wagens te vernietigen. De Italiaansche troepen wisten de uitvalspogingen uit Tobroek te verijdelen. De slag duurt echter onder hevige gevechten voort, waarbij talrijke vliegtuigen aan den strijd deelnemen.

(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Krijgsverr. 4902 A.; kol. W. Mölders 4771 C.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941

Krijgsverrichtingen. —

Afgezien van de berichten omtrent de krijgsbedrijven, welke zich op dit oogenblik aan het front in Noord-Afrika ontwikkelen, maken de legerberichten, welke van 16 tot 22 November door den Italiaanschen generalen staf werden gepubliceerd, melding van vijandelijke aanvallen op de stellingen in Oost-Afrika. Bij gevechten, welke in de omgeving van Gondar geleverd werden, bleven honderden dooden van den vijand op het slagveld achter. In het gebied van Culquabert blijven de Italiaansche troepen met succes weerstand bieden aan overmachtige Britsche strijdkrachten.

In het Oostelijke deel van de Middellandsche Zee brachten vliegtuigen twee koopvaarders tot zinken, terwijl in het Westelijk gedeelte een torpedovliegtuig een schip van 10.000 br.t. inhoud torpedeerde en vernietigde. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4902 B.)

A. NEDERLAND. — De Rijkscommissaris over de politieke ontwikkeling in Nederland - Vraaggesprek met de „Krakauer Zeitung". —

Krakau, 27 Oct. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het tweejarig bestaan van het gouvernement-generaal heeft de Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, op uitnoodiging van den gouverneur-generaal rijksminister dr. Frank, wiens plaatsvervanger hij was voordat hij zijn aanstelling in Nederland ontving, een bezoek aan Krakau gebracht. Bij deze gelegenheid heeft de Rijkscommissaris de Krakauer Zeitung een interview verleend over de ontwikkeling in Nederland sedert de instelling van het Rijkscommissariaat en over den huidigen toestand in dit land.

Na een overzicht te hebben gegeven van de politieke ontwikkeling in Nederland sedert Mei 1940, verklaarde dr. Seyss-Inquart:

Al is de N.S.B. ook niet tot staatspartij verklaard, de Duitsche bezettingsmacht doet toch steeds gaarne een beroep op haar aanhangers, wanneer het er om gaat functionnarissen te verwerven met open blik voor de nieuwe ordening, welke zich thans voltrekt. De N.S.B. beschikt over een ongeveer met de S.A. overeenkomende politieke marschformatie, die ongeveer 15.000 man zou omvatten, wanneer niet voortdurend voor bijzondere taken manschappen daaraan werden ontleend. De Nederlandsche S.S., opgebouwd volgens de beginselen van de Duitsche S.S. is, ter sterkte van ongeveer 1500 man, in het bijzonder drager van de Germaansche gedachte in het Nederlandsche volk.

Het Nederlandsche Legioen, waarvan het 4e bataljon kort geleden door Mussert de eed op den Führer is afgenomen, omvat ongeveer 4000 man, terwijl rond 5000 man in de gelederen van de N.S.K.K. in permanenten dienst aan het Oostelijk front in den strijd gebracht zijn. Zoo slaan de Nederlandsche nationaal-socialisten bewust en vastberaden den weg in naar den Germaanschen statenbond van Adolf Hitler, waarin zij den waarborg zien voor een lichte toekomst van het Nederlandsche volk. Over het geheel genomen is het Nederlandsche volk rustig en bezadigd. Het verricht, overeenkomstig zijn conservatieve houding, zijn dagelijksch werk, dat overwegend ingeschakeld is in de nieuwe continentale huishouding. Meer dan andere gebieden is Nederland ingesteld op het Duitsche Rijk, een ontwikkeling die juist van Nederlandsche zijde actief is bevorderd en die haar voltooiing heeft gevonden in het wegvallen van de douane- en deviezengrenzen tusschen beide landen.

Wat de Nederlandsche arbeiders betreft verklaarde de Rijkscommissaris, dat de op Nederland gerichte Engelsche agitatie zonder effect vervliegt.

Op dezelfde wijze kan men bij de overwegende meerderheid der boeren een positief standpunt tegenover de nieuwe orde aannemen, hetgeen bijvoorbeeld blijkt uit het feit, dat de met aardappelen bebouwde oppervlakte met ruim 25% is uitgebreid. De landelijke bevolking streeft er in het algemeen naar in ieder opzicht uit eigen initiatief zich naar den toestand te richten. Het resultaat van deze inspanning is, dat het land zich ondanks zijn 260 bewoners per vierkanten kilometer zelf vermag te voeden. De Rijkscommissaris maakte in dit verband melding van de aaneensluiting van het landvolk in den pas opgerichten Nederlandschen landstand.

De „Krakauer Zeitung" trekt uit de uiteenzettingen van den Rijkscommissaris de conclusie, dat de superieure en verstandige politiek der Duitsche leiding in dit ressort van de Duitsche machtssouvereiniteit en verder ook het begrip en het inzicht, dat men thans in toenemende mate in breede kringen van het Nederlandsche volk aantreft, Nederland zonder twijfel de aansluiting zal verzekeren bij het komende Nieuwe Europa en wel op een plaats, die in overeenstemming is met de tradities en het verleden. Reeds thans heelt men de wonde, die de oorlog geslagen heeft. Men neemt taken ter hand en voert ze ondanks den voortgaanden strijd van Duitschland met Groot-Brittannië doelbewust uit. Het is, zoo besluit het blad zijn eigen beschouwingen, te danken aan de persoonlijkheid van den rijkscommissaris, dat deze ontwikkeling zich rustig en vreedzaam voor de Nederlanders voltrekt, ten bate van geheel Europa. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. dr. Seyss-Inquart 4853 F; Gouv.-Gen. 4841 D.)

---

landsche Volk. In plaats van een kwijnende stad, zal zij worden tot één der eerste steden van Europa.

Te werken aan deze toekomst is de grootsche taak, welke op dit oogenblik voor ons is weggelegd. In het vaste vertrouwen, dat gij allen, die het wel meent met uw stad en met ons Volk, daaraan zult willen medewerken, in den geest van den nieuwen tijd, aanvaard ik hiermede de leiding over deze stad. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Ir. F. E. Müller 4867 F.)

B. ROTTERDAM. — Installatie van burgemeester ir. F. E. Müller. —

Rotterdam, 29 Oct. — Op 29 Oct. heeft de nieuw benoemde burgemeester, de heer F. E. Müller, in een officieele bijeenkomst in de raadszaal van het stadhuis zijn ambt aanvaard. Van de vele aanwezigen noemen we: dr. C. Völckers, gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de stad Rotterdam, majoor Werner van de Duitsche politie, kapitein Winter, havencommandant, prof. dr. T. Goedewaagen, secr.-gen. van het dep. van Volksvoorlichting en Propaganda, mr. M. M. Rost van Tonningen, w.n. secr.-gen. van het dep. van Financiën, prof. mr. dr. R. van Genechten, proc.-gen. van den Hoogen Raad, den heer W. B. Engelbrecht, comm. voor de prov. Utrecht, jhr. Von Bönninghausen, comm. voor de prov. Overijsel, de burgemeesters van Haarlem, Schiedam, Delft, Hilversum en verschillende andere gemeenten, de wethouders, den gemeentesecretaris, hoofden van diensten en vele hoofdambtenaren.

Verder mr. A. de Jong, oud-wethouder, de directie van den Diwero, den president van de rechtbank, mr. A. F. Zwaardemaker, den O. v. J., mr. A. Andringa en den griffier mr. G. Felix, de directeuren van P.T.T., de heeren J. J. Theling, W. Dogterom en H. Meyer Drees, mr. J. Coert, den voorzitter en den secr. van de K. v. K., mr. K. P. van der Mandele en mr. W. F. Lichtenauer, den heer H. F. Kersten en R. Kamstra, voorzitter van de Commissie centrale voorziening Rotterdam.

Van de N.S.B. waren o.a. aanwezig: de heeren C. van Geelkerken, pl.v. leider, J. W. baron van Haersolte van Haerst, gew. leider voor de prov. Zuid-Holland, mr. dr. H. J. von Brucken Fock, hoofd van de afdeeling Volkshuishouding, J. H. Feldmeyer, voorman der Nederlandsche S.S., W. N. A. Kröller, districtleider, mr. dr. H. A. J. Kessler, adjudant van den leider, E. Voorhoeve, propagandaleider, F. W. van Bilderbeek, algemeen penningmeester, jhr. D. de Blocq van Scheltinga, M. H. L. W. Blokzijl, mr. dr. J. H. Carp van het Medisch Front, C. J. Huygen, secretaris-generaal, ir. W. L. Z. van der Vegte, dr. B. J. C. te Hennepe, J. van Hoey Smith en A. Ch. Kapsenberg van den Nat. Jeugdstorm.

Nadat burgemeester Müller, vergezeld van zijn echtgenoote en president dr. C. Völckers, door den gemeente-secretaris waren binnengeleid, sprak de loco-burgemeester, wethouder de Zeeuw, de installatierede uit.

Daarna heeft de nieuwe burgemeester zijn functie aanvaard met een rede waarin hij o.a. zeide:

Ik begrijp, dat mijn benoeming hier in Rotterdam met gemengde gevoelens is ontvangen. Ik heb dit ambt aanvaard, niet omdat ik er om gevraagd heb, maar omdat wij Nationaal-Socialisten de taak ten uitvoer brengen die ons wordt opgelegd.

Ik weet, dat het meerendeel van u, inwoners van deze gemeente afwijzend staat tegenover de beginselen van het nationaal-socialisme, waarvan ik mij drager weet, en voor de verwezenlijking waarvan ik mij jaren geleden heb ingezet. Dit te erkennen doet mij leed, maar ik meen, dat uw instelling verklaarbaar en begrijpelijk is. Gij hebt uw stad lief en veel wat u dierbaar was hebt gij een prooi zien worden van de verwoestingen van den oorlog.

De tijd gaat voort en nieuwe inzichten winnen veld. Nu ik thans hier mijn ambt als burgemeester Uwer gemeente aanvaard, weet ik, dat deze aangelegenheid in den Haag berust in de handen van een man, die over deze zaken denkt zooals ik dat doe, en wiens oprechte wensch het is, om hier in het belang van het Nederlandsche Gemeenebest de zoo dringend noodige hulp te verschaffen. In samenwerking met hem en met den inzet van mijn geheelen persoon zal ik er naar streven, ook hier in Rotterdam, waar het oorlogsleed zulk een grooten omvang heeft, te helpen, en met krachtige hand zal ik mij wijden aan den wederopbouw van deze stad.

Ik wil hierbij echter tevens vermelden, dat de echte Rotterdammers na de noodlottige Meidagen 1940 onmiddelijk zelf de handen aan den ploeg hebben geslagen, daarbij het bewijs leverende, dat zij wisten eigen initiatief te ontwikkelen.

In het nieuwe Europa zal Nederland en zal het Nederlandsche Volk zijn waardige plaats verkrijgen, een plaats, overeenstemmende met de grootsche traditie en met de wilskracht en de werkkracht van ons Volk.

De leider der N.S.B. heeft de toekomst van ons Vaderland zeker gesteld — ons zal de taak zijn toegewezen te werken voor de toekomst van Rotterdam.

Meer dan één stad bezit Rotterdam de geschiktheid om te worden de groote invoerhaven van West Europa, de groote uitvoerhaven naar Overzee. Eindelooze gebieden in het Oosten worden op dit oogenblik door de Duitsche Weermacht en de met haar verbonden troepen, waarbij ook Nederlandsche mannen strijden, voor Europa ontsloten, en daarmede wordt de grondslag gelegd voor een nieuwen ongekenden bloei van ons oude werelddeel. Een bloeiend Europa zal echter beteekenen een bloeiend Rotterdam en de bloei van Rotterdam zal ten goede komen aan de honderdduizenden, welke binnen haar muren leven en ver daarbuiten aan alle leden van het Neder-

A. *BIOGRAFIEEN.* —

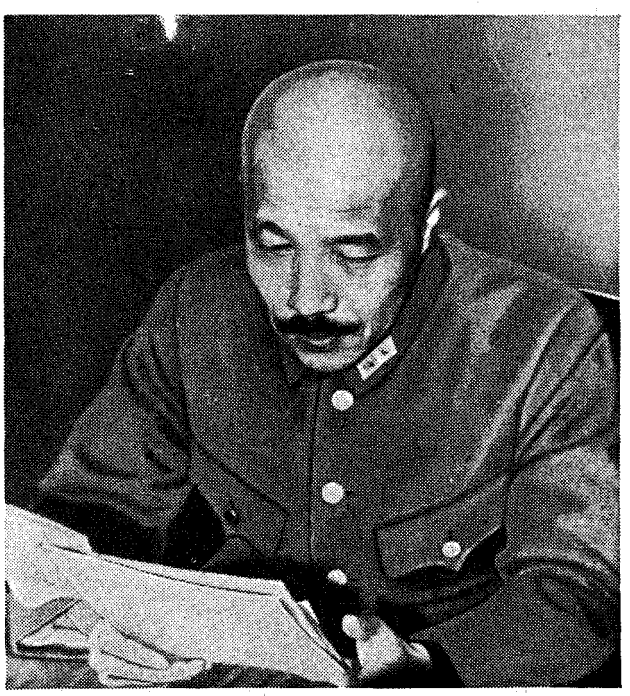
Japan heeft in den persoon van generaal Hideki Tojo een nieuwen minister-president gekregen. De nieuwe premier treedt bovendien ook als minister van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog op, een omvangrijke en veeleischende taak in den huidigen, vooral in het Verre Oosten sterk bewogen tijd.

In het politieke leven van het land der rijzende zon is hij geen onbekende. De laatste drie jaren was hij aan het ministerie van Oorlog verbonden, waar hij eerst de functie van plaatsvervangend minister van Oorlog vervulde en daarna in het tweede kabinet-Konoje zelf oorlogsminister was. Uit deze periode dateert zijn bijnaam „Kamisori" (= scheermes), waarmee zijn omgeving te kennen wilde geven, dat hij hard en onverbiddelijk voor zichzelf en anderen is. De slagzin, „Dienst is dienst", die hij vaak te baat neemt, typeert hem.

Zijn carrière als soldaat kenmerkte zich door snelle successen bij een groote bewegelijkheid van diensten. Hij werd in 1884 als zoon van een generaal in Tokio uit een Oud-Japansche Ridderfamilie (Samurai) geboren. In 1905 ontving hij den officiersrang en verliet in 1915 de hoogere krijgsschool. In 1919 kwam hij als militair-attaché naar Berlijn. In 1923 werd hij met het geven van onderricht aan de hoogere Japansche krijgsschool belast.

Generaal Tojo

Achtereenvolgens bekleedde hij daarna de functie van chef van het mobilisatiebureau, de post van afdeelingscommandant van het eerste regiment infanterie en van commandant van een brigade. In 1934 werd hij chef van het hoofdkwartier van de legerpolitie, een functie, die reeds voor tal van hoogste Japansche officieren een nuttige springplank geweest is. In 1937 werd hij chef van den generalen staf van het Kwantoengleger. Daarop volgde zijn benoeming tot plaatsvervanger van den minister van Oorlog (= staatssecretaris). Bij het aftreden van het kabinet kreeg hij opdracht als inspecteur-generaal van de luchtmacht dit wapen te moderniseeren. Nog voordat hij zich echter goed van deze taak kwijten kon, nam Konoje hem in Juli 1940 als minister van Oorlog voor zijn tweede kabinet aan.

Generaal Tojo (Foto Scherl-Fellinga)

De regeeringscrisis, die Konoje voor den tweeden maal aan het bewind bracht, was ontstaan door geschillen tusschen regeering en leger. Het hoogere officierskader heeft in de Japansche politiek steeds een belangrijke rol gespeeld. Leger en vloot staan in Japan rechtstreeks onder den keizer. De ministers, die leger en vloot in de regeering vertegenwoordigen en daarbij het voorrecht van directe gedachtenwisseling met het staatshoofd genieten, mogen slechts uit hen, die in actieven dienst zijn, gekozen worden. Tojo was bij de vorming van de tweede regeering-Konoje de favoriet van het leger. Tezamen met zijn marine-ambtsgenoot Oikawa werd hij voor Konoje meer dan eens bij ernstige binnenlandsche meeningsverschillen met de zaken- en beurswereld een krachtigen steun.

Generaal Tojo is slank en grooter dan de gemiddelde Japanner. Hij doet aan een asceet denken. Zijn geheele optreden geeft den indruk van een resolute persoonlijkheid. Reeds tijdens het vorige kabinet-Konoje trad hij veelvuldig op den voorgrond. Door korte, resolute toespraken, die hij met een hooge doordringende stem voor de radio hield, deed hij zich kennen als een energiek en onbuigzaam man. Bij het aanvaarden van zijn huidige verantwoordelijke taak werd Tojo, die den rang van luitenant-generaal bekleedde, door den Tenno tot generaal bevorderd.

(Vor. ber. Min.-president Tojo 4875 B.)

B. ITALIE. — Verdrag met Kroatië - Grensafbakening met Montenegro geregeld. —

Zagreb, 27 Oct. (Stefani). — In tegenwoordigheid van den poglafnik is 27 Oct. een verdrag tusschen Italië en Kroatië in zake de grensafbakening tusschen het koninkrijk Kroatië en Montenegro onderteekend. Van Italiaansche zijde teekende de gevolmachtigde minister Pietro Marchi als vertegenwoordiger van graaf Ciano en de gezant van Italië te Zagreb, Casertano; van Kroatische zijde de minister van Buitenlandsche Zaken, Lerkowitsj en de gezant van Kroatië te Rome, Peritsj.

(Telegraaf)

(Vor. ber. Grensverdrag Italië—Kroatië 4693 C.; Kaartje Montenegro 4763 C.)

C. GROOT-MOEFTI VAN JERUZALEM IN ITALIE AANGEKOMEN. —

27 Oct. (Stefani) — De groot-moefti van Jeruzalem, Hadzj Amin el Hoasseini, is behouden en wel op een vliegveld in het Zuiden van Italië aangekomen. Met verbazing en spijt zal generaal Wavell dit vernemen. Italië, dat de gevoelens van vriendschap en bewondering van Amin el Hoasseini voor den Duce en het fascisme kent, heeft met levendige voldoening kennis er van genomen, dat hij zich veilig en wel op Italiaansch gebied bevindt. (Vaderland)

(Vor. ber. Groot-Moefti van Jeruzalem 4872 A.)

D. ENGELAND. — 27.000 slachtoffers van den luchtoorlog. —

Stockholm, 26 Oct. (D.N.B.) — Het aantal slachtoffers van den luchtoorlog bedraagt volgens een schriftelijk antwoord van den Britschen minister van Binnenlandsche Zaken, Morrison, op een vraag uit het Lagerhuis, naar de „Times" meldt, van April tot September 1941 in Engeland 13.381 dooden en vermisten en 13.182 zwaargewonden, die thans nog in ziekenhuizen vertoeven. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Slachtoffers 4825 E.)

E. FRANKRIJK. — Britsche inval in Fransch-Somaliland. —

Vichy, 26 Oct. (D.N.B.) — Volgens berichten uit Dzjiboeti hebben Engelsch-Gaullistische strijdkrachten, die de kolonie in het Noorden waren binnengevallen en het plaatsje Dafenaito hadden bezet, zich weer teruggetrokken in de richting van Italiaansch Eritrea, van waar zij ook gekomen waren.

De Fransche minister van Koloniën heeft volgens U. P. bevestigd, dat de Fransche strijdkrachten in Somaliland tegenstand bieden aan de aanvallen der Engelschen en de Gaullisten.

(Telegraaf _ N. R. Crt.)

(Vor. ber. Somaliland 4843 K.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Vredesgeruchten gedementeerd. —

Berlijn, 27 Oct. (A. N. P.) — Wij hebben de ervaring opgedaan, dat steeds wanneer het moreel der Engelsche bevolking gedaald was, Londen met geruchten over Duitsche vredesaanbiedingen kwam, aldus verklaarde 27 Oct. de woordvoerder van het departement van Buitenlandsche Zaken. Daarom heeft Churchill, nu de stemming in Engeland door de Duitsche overwinningen aan het Oostelijk front onder het nulpunt is gedaald, blijkbaar niet den moed gehad met nieuwe verhalen te komen, doch heeft hij teruggegrepen naar het oude fabeltje van den hertog van Bedford — destijds lord Tavistock — die in Maart 1940 in den Ierschen Vrijstaat Duitsche vredesaanbiedingen in ontvangst zou hebben genomen. In een brochure heeft de hertog, die blijkbaar al aan zijn memoires toe is, deze historie uitgegeven en daarop heeft Churchill een incident in het Lagerhuis geënsceneerd door Morrison te laten uitroepen, dat Bedford nooit meer naar Ierland mag gaan, wijl hij aan Duitsche vredesinvloeden blootstaat!

Ik moge het nog eens heel duidelijk zeggen, zoo ging de Duitsche woordvoerder voort: Aan dezen door Engeland ontketenden

oorlog zal niet door praatjes in het Engelsche Lagerhuis een einde komen. Hij zal uitsluitend door de overwinning der Duitsche wapenen worden beëindigd. Op een vraag van buitenlandsche zijde, of Duitschland ook niet tot onderhandelingen bereid zou zijn, wanneer er een andere Engelsche regeering kwam, wilde de spreker niet ingaan. Evenmin wilde hij officieel het bericht bevestigen, volgens hetwelk het Vaticaan dezer dagen een Angelsaksisch verzoek om vredesbemiddeling rondweg zou hebben afgewezen. (Telegraaf)

A. VEREENIGDE STATEN. — Bewapening koopvaardijschepen - Schietbevel. —

Washington, 27 Oct. (D.N.B.) — Admiraal Stark, de chef voor de operaties der Amerikaansche marine, heeft voor de Senaatscommissie voor buitenlandsche aangelegenheden verklaard, dat de manschappen, die het geschut aan boord der gewapende koopvaarders zullen bedienen, uit de marine gerecruteerd worden en bevel hebben gekregen te schieten op schepen der spilmogendheden, die in zicht komen. Deze tactiek is vastgesteld in overeenstemming met Roosevelts bevelen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bewapening handelsschepen 4858 C.)

B. BULGARIJE. — Verklaring van Kalkof, president van het Sobranje inzake de buitenlandsche politiek. —

Sofia, 27 Oct. (U.P.) — Kalkof, de president van het Sobranje, heeft in het parlement verklaard, dat Bulgarije ook verder uit den oorlog zal blijven. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Buitenl. politiek 4478 D.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Gen. Ter Poorten benoemd tot opperbevelhebber - Luit.-kol. R. Bakkers chef van den generalen staf. —

Batavia, 26 Oct. (U. P.) — De chef van den generalen staf van het Nederlandsch-Indische leger, Ter Poorten, is tot opperbevelhebber van het Nederlandsch-Indische leger benoemd als opvolger van generaal Berenschot, die op 13 October l.l. bij een vliegtuigongeluk om het leven is gekomen.

Luit.-kol. R. Bakkers zal gen. Ter Poorten opvolgen als chef van den generalen staf. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Gen. Ter Poorten 4869 E.)

D. WETENSCHAPPEN. — Twaalf Nobelprijzen ingetrokken. —

Stockholm, 27 Oct. — De correspondent van het „Alg. Handelsblad" bericht, dat het besluit van de regeering, dat de Nobelprijzen dit jaar niet zullen worden uitgedeeld, in de praktijk hierop neerkomt, dat de vijf prijzen van 1940 evenals het vijftal, dat verleden jaar werd gereserveerd èn de nog niet toegewezen prijzen voor medicijnen en voor vredesarbeid van 1939 alle twaalf worden ingetrokken. Het gezamenlijke bedrag dezer prijzen is ruim 1.650.000 Zweedsche kronen en volgens de statuten wordt deze som aan het fonds van de Nobelstichting toegevoegd. Dit geld zal grootendeels voor wetenschappelijk werk beschikbaar worden gesteld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nobelprijzen 4022 A.)

E. NEDERLAND. — N.S.B. - Gemeenschappelijke bijeenkomst met de N.S.D.A.P. te Utrecht - Reden van Oberdienstleiter Schmidt en ir. A. A. Mussert. —

Utrecht, 28 Oct. (A.N.P.) — Op uitnoodiging van de Kreisleitung Utrecht van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Nederlanden, zijn 26 Oct. in het N.V.V.-gebouw talrijke functionarissen der N.S.D.A.P. en der N.S.B. voor een scholingsbijeenkomst samengekomen.

Kreisinspektor prof. dr. Nieschultz begroette de aanwezigen, met aan het hoofd den leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Oberdienstleiter Schmidt, den leider der N.S.B., ir. Mussert, den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de provincie Utrecht, Reichshauptstellenleiter Sommer, den Nederlandschen commissaris der provincie, Engelbrecht, en den waarnemenden districtleider der N.S.B., Van der Weiden. Hij herinnerde aan de scholingsbijeenkomst van den Kreis Utrecht van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., die een jaar geleden werd gehouden, en gaf uitdrukking aan zijn vreugde en voldoening, dat de toen gegeven richtlijnen in de gemeenschappelijke bijeenkomst met de Nederlandsche kameraden haar volledige bevestiging hadden gekregen.

Vervolgens behandelde de nieuwe Beauftragte, Sommer, die door de vergadering hartelijk werd begroet als scholingsleider van het Arbeitsbereich, in een uitvoerige lezing de geschiedkundige banden tusschen de Nederlanden en 't Duitsche Rijk. Hij toonde de fouten, die waren gemaakt door een verouderd en eenzijdig georiënteerd historisch onderzoek en zeide, dat men bij de historische beschouwing der Nederlanden niet pas met het jaar 1648 mocht beginnen, doch moest teruggaan tot veel verder terugliggende feiten om een waarheidsgetrouw beeld der geschiedenis te krijgen. Hij trok daarbij o.m. een parallel tusschen den vorst der Cherusken, Arminius, en het hoofd der Batavieren, Claudius Civilis, die zich beiden, wel is waar niet met hetzelfde succes, doch bezield door denzelfden Germaanschen vrijheidsdrang, toen reeds hebben verzet tegen het imperialistische en annexionistische streven van een wereldrijk, het rijk der Romeinen. Het wordt eindelijk tijd, dat men de sterk tendentieus getinte geschiedschrijving van de Romeinen grondig onderzoekt, ten einde waarheid en verdichting uit elkander te kunnen houden. Dan zal men moeten inzien, dat de Romeinen bij hun berichtgeving over levenswijs en cultuur der Germaansche volksstammen op het vasteland van Europa reeds dezelfde propagandamethoden toepasten als een eveneens naar de verovering der wereld strevend rijk van heden, het Engelsche imperium, tot schade der Europeesche volken. In elk geval gaat het niet langer aan, de groote cultureele en economische verrichtingen en ander pionierswerk van onze Germaansche voorvaderen nog langer in discrediet te brengen door de bewering, dat zij slechts op een berenhuid hebben gelegen en geen vruchtbaren arbeid hebben gepresteerd. Juist de Germaansche stammen in de Nederlanden, die een voortdurenden strijd om het bestaan hebben gevoerd met de elementen en hun land voor het grootste deel aan de zee hebben ontrukt, zijn er een indrukwekkend bewijs voor, hoe verward en oppervlakkig een dergelijke opvatting van geschiedenis is.

Daarna gaf de scholingsleider der N.S.B., dr. Van Genechten, een overzicht van de geestelijke stroomingen, die in de Nederlanden ten tijde van de totstandkoming van het rijk voorkwamen.

Oberdienstleiter Schmidt, die door Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten met een ovatie werd verwelkomd en herhaaldelijk onderbroken werd door stormachtigen bijval, knoopte in zijn rede aan, bij de bekende beslissing van den Führer, dat de Nederlanden niet bij het Duitsche rijk zullen worden ingelijfd, doch volop in de gelegenheid zullen worden gesteld een zelfstandig staatsbestuur te handhaven.

Hij belichtte vervolgens uitvoerig de beteekenis van den velen tot nu toe in de Nederlanden gepresteerden arbeid. Veel, dat in den loop der tijden vermolmd en onvruchtbaar was geworden, was reeds verdwenen. En voor de opbouwende en positief tegenover de toekomst staande krachten zijn vergaande mogelijkheden van werkzaamheid ontsloten.

Niet in het minst doordat de Duitschers afrekenen met het bolsjewisme, dat de vijand der beschaving was en alle volken bedreigde. Daarbij is het een gebod van logica en rechtvaardigheid dat aan Nederlandsche zijde de leiding komt aan de mannen, die reeds ongeveer tien jaar geleden den geest van den nieuwen tijd en zijn eischen hebben begrepen en al in 1932 een nieuwe politieke beweging hebben opgericht, en niet aan degenen die pas aanzienlijk later met dergelijke eischen naar voren zijn gekomen.

De mannen, aan wie de leiding toe komt, zijn ontegenzeglijk Mussert en zijn medestrijders. Met deze Nederlandsche kameraden werden de grondslagen gelegd voor den nieuwen opbouw van Europa, waarbij talrijke Nederlanders, die aan het gemeenschappelijke Germaansche front in het Oosten staan, het pionierswerk verrichten. Indien zich de Engelschen ook verder uit zelfzuchtige motieven verzetten tegen de nieuwe ordening van Europa, kunnen zij er van verzekerd zijn, dat de Führer ook den een of anderen dag met hen grondig zal afrekenen.

Bijzonder levendige instemming vond de verklaring van den spreker, dat het de wensch van den Führer is, dat de producten, die op Nederlandschen bodem gewonnen werden, in de eerste plaats voor de Nederlanders zijn en alleen dan naar andere landen mogen worden uitgevoerd, indien er kan worden vastgesteld, dat er een overschot was.

De leider der N.S.B., ir. Mussert, die eveneens door de vergadering op stormachtige wijze werd verwelkomd, gaf aan de hand van statistieken een uitvoerig beeld van de ontwikkeling van de N. S. B. Hij bewees op overtuigende wijze, dat na den Abessijnschen oorlog, de N. S. B., hoewel zij een binnenlandsche politieke beweging wilde zijn, bijna uitsluitend werd bestreden met politieke argumenten. Alle democratische elementen hadden te zamen met de oude partjen, het Jodendom en de kapitalistische krachten zoo sterk tegen de N. S. B. samengespannen, dat de beweging geruimen tijd geleek op een belegerde vesting. Daar tegelijkertijd alle methoden van terreur en boycot, ook door den staat, werden toegepast, is het niet te verwonderen, dat men herhaaldelijk gevoelige tegenslagen moest ondervinden. Toen na de Meidagen van 1940 eindelijk de mogelijkheid werd geboden tot vrije ontplooiing, ging het ledental der N.S.B. met zoo rassche schreden omhoog, dat begin Augustus de inschrijving van nieuwe leden moest worden stopgezet, opdat men de organisatie der beweging kon bevestigen en een vaste kern kon vormen.

Terwijl zoo op Nederlandschen grond alle voorwaarden worden geschapen voor een latere vruchtdragende deelneming op voet van gelijkheid aan den arbeid van de Europeesche en in de eerste plaats van de Germaansche volkenfamilie, schijnt een

Nederlandsche schijnregeering, die in Londen zit, ieder gevoel voor verantwoordelijkheid te hebben verloren en in haar onderhoorigheid aan Engeland tegenover het Angelsaksische imperialisme geen ruggegraat meer te bezitten, zooals voldoende blijkt uit de persberichten over het versjacheren van Nederlandsche koloniën aan de Vereenigde Staten.
Onder stormachtigen bijval verzekerde de leider der N.S.B. met nadruk, dat de verantwoordelijkheid voor dit verraad aan de Nederlandsche zaak geheel blijft rusten op de „Nederlandsche" heeren te Londen en Batavia en dat de N. S. B. dergelijke afspraken, die over het hoofd van het Nederlandsche volk heen gemaakt zijn, nooit als rechtsgeldig zal erkennen. Een dergelijk gesjacher moet in tegendeel op de scherpste wijze worden afgewezen en gelaakt en de Nederlandsche aanspraken op de overzeesche bezittingen zullen volledig gehandhaafd blijven.
Met de verklaring, dat Adolf Hitler de door de voorzienigheid gegeven leider aller Germanen is, besloot ir. Mussert zijn indrukwekkende uiteenzetting. (Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Nat.-Soc. Bew. 4872 B.; N.S.D.A.P. 4869 B.)

A. SOVJET-UNIE. — Leveringen der Ver. Staten via Archangel. —

Washington, 23 Oct. (United Press) — Het ministerie van Scheepvaart maakt bekend, dat de leveranties aan de Sovjet-Unie na 28 October niet meer over Wladiwostok, doch over Archangel zullen worden geleid.
Berlijn, 23 Oct. (A.N.P.) — In officieele kringen wijst men er op, dat hoewel van bovenbedoeld bericht nog geen officieele bevestiging is ontvangen, deze maatregel een uitvloeisel moet zijn van het optreden van het nieuwe Japansche kabinet, dat, zooals bekend, zeer ernstige bezwaren tegen leveringen via Wladiwostok heeft.
De verbinding Boston-Archangel is korter dan de weg over Wladiwostok. Weliswaar was Archangel tot dusverre verscheidene maanden van het jaar door het ijs ontoegankelijk, doch van Sovjet-zijde wordt thans beweerd, dat een methode gevonden is, de haven het geheele jaar open te houden.
25 Oct. — Nader wordt door het D.N.B. uit Washington gemeld, dat de federatieve scheepvaartautoriteiten hebben verklaard, dat het bericht, dat voortaan alle leveringen de route Boston-Archangel zullen volgen, onjuist is. Omtrent de te volgen routes worden overigens geen inlichtingen verstrekt.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Oorlogsleveranties 4791 B.)

B. NEDERLAND. — Sociale voorzieningen - Ziekenfondsenbesluit. —

Den Haag, 23 Oct. — Door den persdienst van het departement van Sociale Zaken wordt bekend gemaakt, dat met ingang van 1 November het Ziekenfondsenbesluit in werking zal treden. Dit besluit houdt o.m. in, dat alle werknemers bij een ziekenfonds zullen moeten zijn aangesloten. Daardoor zijn zij verzekerd tegen de kosten van huisarts, specialist, ziekenhuisverpleging, medicijnen, verbandmiddelen, enz. Bij bevalling wordt een bedrag van *f* 55.—, bij overlijden een bedrag van ten minste *f* 50.— uitgekeerd.
De kosten van de verzekering, welke tevens de gezinsleden van den werknemer omvat, bedragen 4% van zijn loon, waarvan echter 2% door den werkgever wordt betaald. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Ziekenfondsen 4797 D.)

C. NEDERLAND. — Nederlandsche Landstand opgericht - E. J. Roskam Hzn. benoemd tot boerenleider - Dr. F. E. Posthuma wordt adviseur. —

Den Haag, 23 Oct. — De rijkscommissaris heeft bij de in het Verordeningenblad van 23 Oct. verschenen verordening, den „Nederlandschen landstand" in het leven geroepen.
Deze verordening bepaalt o.m. dat de Nederlandsche landstand een openbaar lichaam is in den zin van artikel 152 der Grondwet en gevestigd is te 's-Gravenhage.
De Nederlandsche landstand heeft verordenende bevoegdheid in den zin van artikel 153 der Grondwet.
De Nederlandsche landstand heeft in verantwoordelijkheid tegenover het Nederlandsche volk tot taak:
a) de belangen van de landelijke bevolking te behartigen en te waken over de eer van de standgenooten;
b) in het kader der door den staat te geven richtlijnen de bedrijfseconomische aangelegenheden der landelijke bevolking te regelen en daarover te waken;
c) aan de voedselvoorziening van het Nederlandsche volk mede te werken.
Tot den Nederlandschen landstand behooren alle personen, met hun gezinsleden, die door hun werkzaamheid of door het ter beschikking stellen van perceelen grond of water deelnemen aan het productief maken van den Nederlandschen bodem met inbegrip der binnen- en kustwateren.
Vereenigingen, lichamen, instellingen en stichtingen kunnen, onafhankelijk van hun rechtsvorm en rechtspersoonlijkheid, voor zoover zij geen openbaar lichaam zijn, door aanwijzing van den boerenleider in den Nederlandschen landstand worden opgelost of daarbij aangesloten dan wel worden ontbonden.
Aan het hoofd van den Nederlandschen Landstand staat de boerenleider. Hij vertegenwoordigt den Landstand zoo in als buiten rechte.
De boerenleider regelt de inwendige organisatie van den Nederlandschen Landstand door het geven van een statuut.
Het staatstoezicht op den Nederlandschen Landstand berust bij den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij.
De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij vaardigt de ter uitvoering dezer verordening noodige voorschriften uit.

Toelichting: — De verordening op de oprichting van den Nederlandschen landstand vormt de hoofdwet van den eersten publiekrechtelijken landelijken beroepsstand in Nederland. Het gegeven kader zal in de komende maanden met uitvoeringsbepalingen, vooral echter door het opbouwwerk van den landstand zelf, worden aangevuld. Daarbij zullen arbeid en invloed van den landstand steeds verder reiken dan door wet en verordeningen kan worden bepaald. De in de grondwet in de kiem aanwezige gedachte, dat de aangelegenheden van een beroepsstand of van een tak van huishouding met verantwoordelijkheid door deszelfs leden worden bestuurd en geleid, is daarmede voor de eerste maal volledig verwezenlijkt. De landstand is geen belangenvertegenwoordiging, want hij legt zijn arbeid op jegens het geheele volk verantwoordelijke wijze ten uitvoer. Het recht tot regeling van de eigen aangelegenheden sluit verplichtingen jegens het geheel in. Het landvolk zal deze verplichtingen echter erkennen en bevestigen in tegenstelling tot de plichten, die het lidmaatschap van de crisisorganisaties met zich mede bracht, want daar bestond in feite geen verantwoordelijk medebepalingsrecht. Met de uitwerking van de marktordeningsorganisaties en den opbouw van den landstand zal derhalve het einde gekomen zijn van de crisisorganisaties.
De voornaamste taak van den landstand is de zorg voor al de zijnen en de bescherming van hun standseer.
Hij moet er derhalve invloed op hebben, dat de landelijke bodem in handen komt van den besten bewerker. Hij moet den ongeschikten gegadigde voor koop, pacht of vestiging kunnen uitschakelen. De landstand zal ook het recht krijgen voorstellen te doen betreffende vertegenwoordigers van den landbouw in alle belangrijke corporaties, die beslissen over landbouwbelangen.
Niet alleen bij de keuze van menschen, maar ook bij alle groote problemen, die den landbouw betreffen, zal de landstand reeds om zijn deskundigheid betrokken moeten worden, zooals bijvoorbeeld bij alle plannen op het gebied van nederzetting en landelijke cultuur.
De zorg voor vrouw en jeugd ten plattelande biedt een breed terrein van actie. Achting en begrip voor arbeid en leven op het land moeten behouden en gewekt worden. Ook de staat zal hier met den landstand samenwerken en bij de opstelling van het leerplan der vakscholen voor den landbouw meer dan tot dusver ideëele gezichtspunten op den voorgrond moeten stellen.
De zorg voor den landarbeider mag niet beperkt blijven tot een rechtvaardige regeling van de landelijke arbeids- en loontoestanden. Behalve dit moet de innerlijke verbondenheid van den landarbeider en zijn gezin met de plaats van arbeid op de hoeve versterkt worden.
De opvoering der productie, het bereiken van topprestaties in ieder bedrijf was tot dusver reeds een der voornaamste taken, die het staatsbeheer en de tot dusver aanwezige bonden en organisaties van den landbouw tezamen hadden. Door den landstand ontstaat thans de mogelijkheid om binnen het kader van de door den staat gegeven richtlijnen ook den laatsten boer en landarbeider in te schakelen in de groote taak, die de geheele landelijke bevolking in den huidigen tijd moet vullen. De landstand zelf zal uit eigen recht, eigen aandrift en ook met eigen middelen opbouwwerk leveren en door onderwijs- en proefbedrijven het functionneeren van de staatsinstituten en van de ambtenaren steunen.

Invoeging der bestaande organisaties. — Een deel der tot dusver omschreven werkzaamheden stond ook reeds op het werkplan van bestaande organisaties van den landbouw. Alles, wat tot dusver aan voorbereidend werk is geschied, wordt definitief gestaafd door de samenvatting in den landstand. De tot dusver aanwezige stands- en beroepsorganisaties zullen met haar werk niet vernietigd maar opgenomen worden in een grooter geheel, waar haar arbeid, vrij van alle tot dusver aanwezige juridische of politieke beperkingen, zal worden voortgezet. De in de verordening opgenomen mogelijkheid tot inschakeling baant voor deze bonden den geschikten weg. Verwacht kan worden, dat de meerderheid der bestaande organisaties deze mogelijkheid niet zal laten voorbijgaan. De door de inschakeling ontstaande juridische consequenties zullen door een spoedig te verwachten uitvoeringsverordening geregeld worden.

De privaatrechtelijke corporaties, die zich bezig houden met de opvoering der productie en met andere bedrijfshuishoudelijke taken, dus bijvoorbeeld fokvereenigingen, behouden haar juridische zelfstandigheid, doch moeten zich met haar werk voegen in de algemeene plannen van den landstand.

Medewerking aan de voedselvoorziening. — Als derde arbeidsgebied naast de zorg voor en de regeling van de bedrijfshuishoudelijke toestanden heeft de landstand ook tot taak mede te werken aan de voedselvoorziening. Het werk en de opofferingen, die het landvolk thans brengt voor de voeding van het algemeen, verdienen de inschakeling van zijn beroepsstand in de plannen en het beheer en in het bijzonder in de uitvoering van de voedingshuishouding, voor zoover zij den boeren betreft. Met behoud van de uitsluitende verantwoordelijkheid van den staat in de leiding van de voedingshuishouding bestaat hier de weg om een samenwerking tot stand te brengen tusschen het staatsbestuur en den landstand.

Inwendige organisatie. — De inwendige organisatie van den landstand zal voor het geheele staatsgebied uniform zijn. Zij berust op de door den boerenleider op te stellen statuten. Ook zijn financieele aangelegenheden regelt de landstand zelf op grond van de bijdragen van zijn leden.

De staatscontrôle, die is opgedragen aan het ministerie van Landbouw en Visscherij, omvat het recht om de statuten goed te keuren en het financieele beheer te controleeren. Binnen het bestek van de staatscontrôle zal er voorts voor gezorgd moeten worden, dat het optreden van den staat en dat van den landstand niet met elkander in strijd komen.

De hoofdtaak van den landstand is en blijft de van alle politieke en overige beperkingen vrije samenvatting van het geheele landvolk teneinde de zware taken van den tegenwoordigen tijd ten uitvoer te leggen en om aan den anderen kant het landvolk de grootste mogelijke rechten te geven. Om die reden heeft de bezettende mogendheid de vorming van den landstand ter hand genomen.

E. J. Roskam Hzn. benoemd tot boerenleider. — Aan het hoofd van den landstand staat een boerenleider. Als zoodanig werd benoemd de heer E. J. Roskam te Lunteren.

Biografie. — De heer Evert J. Roskam Hzn. werd 22 Jan. 1892 te Lunteren geboren uit een oud Saksisch boerengeslacht. Bij de mobilisatie in 1914 meldde hij zich als vrijwilliger voor den militairen dienst. Reeds omstreeks 1923 werkte hij in nationaalsocialistische richting en reeds kort na de oprichting van de N.S.B. trad hij tot deze beweging toe en vervulde er diverse functies o.a. als hoofd der agrarische afdeeling. In diverse bladen zijn tal van artikelen van zijn hand verschenen.

Dr. F. E. Posthuma wordt adviseur. — 26 Oct. — De Landstandpersdienst meldt: dr. F. E. Posthuma, zal op verzoek van den boerenleider E. J. Roskam Hzn., als generaal-adviseur van den Nederlandschen Landstand zijn krachten in dienst blijven stellen van het Nederlandsche volk.

Radiorede van den boerenleider. — Op 25 Oct. heeft de heer E. J. Roskam Hzn. een radiorede gehouden, waarin hij het doel van den Landstand uiteenzette. De boerenleider verklaarde daarbij o.m., dat weliswaar de hoofdzetel van zijn organisatie in Den Haag zal worden gevestigd, doch dat het zwaartepunt van den arbeid zou liggen bij de dorpsboerenleiders en den dorpsboerenraad. Spreker eindigde zijn rede met een oproep aan de Nederlandsche boeren en zeide o.m., „dat de boeren onder Gods zegen de voedselvoorziening van ons land veilig kunnen stellen. Tenslotte verklaarde hij gemachtigd te zijn tot de mededeeling, dat, zoolang de voedselvoorziening van Nederland niet beter is dan die van het Duitsche Rijk, geen leveringen uit ons land naar Duitschland of naar andere landen meer zullen plaats hebben.

(Nat. Dagbl. - N. R. Crt. - Verordeningenbl. No. 44, 23 Oct. '41)

(V. b. Landbouw 4841 G.; dr. F. E. Posthuma 4801 A.; E. J. Roskam 4752 I.)

A. NEDERLAND. — Verplichte prijsaanduiding in restaurants enz. —

Den Haag, 24 Oct. — De gemachtigde voor de prijzen heeft twee beschikkingen uitgevaardigd, waarbij de prijsaanduidingsplicht voor spijzen en dranken verstrekkende inrichtingen en voor logies-bedrijven wordt geregeld. De prijzen moeten voortaan, onder dagteekening, op duidelijk zichtbare plaatsen in deze inrichtingen en bedrijven aanwezig zijn, opdat het publiek zich daarvan op de hoogte kan stellen. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Menu's in restaurants enz. 4796 G.; Prijsaanduidingsbesluit 4690 A.)

B. NEDERLAND. — Nederlandsche Socialistische Werkgemeenschap ontbonden. —

Amsterdam, 24 Oct. — Het bestuur van de Nederlandsche Socialistische Werkgemeenschap heeft besloten, haar organisatie per 19 October 1941 te ontbinden, alle toegetredenen hun vrijheid te hergeven en het nog aanwezige kassaldo ter beschikking van „Winterhulp-Nederland" te stellen.

In een in „Het Volk" gepubliceerde verklaring geeft het bestuur een toelichting op dit besluit. Het herinnert er aan, dat de N.S.W.G. werd opgericht met het doel de socialistische waarden, die in een veeljarigen strijd door de Nederlandsche arbeiders waren verworven, in bescherming te nemen, toen dat door de aanvankelijk vrijwillige ontbinding der S.D.A.P., door deze organisatie niet meer mogelijk was. De N.S.W.G. wilde dit werk, voor zoover dit binnen de ontstane verhoudingen mogelijk was, langs legalen weg voortzetten. Leiding en leden zijn echter tot de conclusie gekomen, dat dit streven mislukt is. Zij wijten deze mislukking aan den over de N.S.W.G. verspreidden laster en de op groote schaal ondervonden ondermijnende tegenwerking, hoewel er geen enkele reden bestond om hun oprechtheid en goede trouw in twijfel te trekken. De bekendmaking was onderteekend door Tj. v. d. Zee, voorzitter; G. Stempher, secretaris; W. D. Bekking, penningmeester; A. v. d. Hazel en J. M. Overbeeke. (Het Volk)

(V. b. Ned. Soc. Werkgemeenschap 4772 E.)

C. AMSTERDAM. — Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen benoemd tot voorzitter van de Kamer van Koophandel. —

Den Haag, 23 Oct. — Door den rijkscommissaris werd benoemd tot voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam, mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen.

In deze functie volgt mr. de Kock van Leeuwen den heer Gottfr. H. Crone op. Deze zag zich wegens gezondheidsredenen genoopt einde 1940 af te treden, waarna mr. Chr. P. van Eeghen, ondervoorzitter der Kamer, als waarnemend voorzitter optrad.

Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen werd in 1895 te Den Helder geboren. Hij volbracht zijn academische studies te Leiden en promoveerde in 1920. Sedert 1927 is hij deelgenoot in de firma De Kock en Co., welke de directie voert over verschillende Indische cultuurondernemingen. Verder bekleedt hij het voorzitterschap van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap te Haarlem. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Nieuwe gevolmachtigden voor Noord-Brabant, Gelderland en Utrecht - Generaal Christiansen onderscheiden door koning Michael van Roemenië. —

Den Haag, 24 Oct. — De Rijkscommissaris heeft tot de volgende personeelswijzigingen besloten:

1. De gevolmachtigde voor de provincie Noord-Brabant, Ritterbusch, heeft een aanstelling in de partij-kanselarij gekregen. Tot gevolmachtigde voor de provincie Noord-Brabant werd de gevolmachtigde voor de provincie Drente, gouw-inspecteur Thiel benoemd.

2. In de plaats van gouw-inspecteur Thiel werd benoemd tot gevolmachtigde voor de provincie Drente, Oberbereichsleiter Sellmer.

3. De gevolmachtigde voor de provincie Utrecht, dr. Joachim, heeft een aanstelling gekregen in het Rijksministerie van Binnenlandsche Zaken. In zijn plaats werd benoemd de Reichshauptstellenleiter Sommer.

Generaal Christiansen onderscheiden door koning Michael van Roemenië. — Den Haag, 24 Oct. — Koning Michael van Roemenië heeft den weermachtsbevelhebber in Nederland, den generaal der vliegers Fr. Christiansen, de orde „Ster van Roemenië" te zamen met het lint van de orde voor militaire dapperheid verleend. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Generaal Christiansen 4797 B.)

E. NEDERLAND. — Jodenvraagstuk - Arbeid in joodsche huishoudingen voor niet-joden verboden - Verbod tot deelneming aan vereenigingen - Beperking in de beroepsuitoefening. —

Den Haag, 24 Oct. — De Rijkscommissaris heeft een verordening uitgevaardigd, welke bepaalt, dat het aan niet-joden met ingang van 1 Januari a.s. verboden is, arbeid te verrichten in de huishoudingen van gezinnen, waarvan een jood blijvend of voor langer dan vier weken deel uitmaakt.

Verbod tot deelneming aan vereenigingen. — In een tweede verordening wordt het aan joden verboden:

1) een vereeniging van personen zonder economisch doel op te richten, aan de oprichting van een dergelijke vereeniging van personen deel te nemen of lid van een dergelijke vereeniging van personen te zijn of te worden, tenzij de vereeniging van personen uitsluitend joden als leden heeft;

2) een stichting zonder economisch doel op te richten, aan de oprichting van een dergelijke stichting deel te nemen of uit het vermogen van een dergelijke stichting direct of indirect voordeel te trekken, tenzij de stichting uitsluitend door joden is opgericht of het vermogen van de stichting uitsluitend joden ten goede komt;

3) werkzaam te zijn voor een vereeniging van personen of stichting, waarvan hij op grond van het bepaalde onder 1 geen lid mag zijn of uit welker vermogen hij op grond van het bepaalde onder 2 geen voordeel mag trekken.

Beperking in de beroepsuitoefening. — Tenslotte verscheen een verordening met de regeling van het uitoefenen van een beroep door joden.
Bij deze Verordening wordt o.m. het volgende bepaald:
Het uitoefenen van een werkzaamheid als beroep, in een bedrijf, dan wel meer in het algemeen om daarmede geld te verdienen, door joden kan door instructie van den Rijkscommissaris (Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken) afhankelijk worden gesteld van een vergunning of van voorwaarden of wel worden verboden. Daarbij kunnen tegelijkertijd bepalingen omtrent het beëindigen en afwikkelen van de arbeidsovereenkomsten worden gegeven, waarin de door de instructie getroffen persoon partij is.
(Verordeningenblad no. 44, 23 Oct. 1941)
(Vor. ber. Joden 4840 D.)

A. PORTUGAL. — Japan garandeert integriteit van Timor en Macao. —
Lissabon, 24 Oct. (S.P.T.) — Officieel wordt medegedeeld, dat de Japansche regeering aan Portugal de integriteit van zijn koloniën Timor en Macao heeft gegarandeerd.
(Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Verlaging van het rentepeil - Verklaring van mr. M. M. Rost van Tonningen, president van de Nederlandsche Bank. —
Naar aanleiding van het slagen van de emissie der 3½% staatsleening van *f* 500 millioen, heeft een redacteur van het A.N.P. op 25 Oct. een onderhoud gehad met mr. M. M. Rost van Tonningen, president van de Nederlandsche Bank.
In dit gesprek verklaarde mr. Rost van Tonningen o.m., dat het wenschelijk is, dat het economisch leven in Nederland zich gaat baseeren op een rentevoet van 3½% voor langloopend papier. Om dit te bereiken is hij er eenige maanden geleden toe overgegaan, de kapitaalmarkt te blokkeeren voor gemeenteleeningen met een hooger rentetype. Thans is bereikt, dat de 4% staatsleeningen reeds boven pari noteeren en konden eenige hypotheekbanken 3½% pandbrieven uitgeven. De president verklaarde van meening te zijn, dat op den duur het geheele bedrijfsleven van deze ontwikkeling zou profiteeren en hij hoopte, dat de rente op schuldvorderingen in de naaste toekomst een langzame, geleidelijke daling zouden inslaan. De overheid zal daarbij, indien dit zal kunnen worden voorkomen, niet ingrijpen, doch slechts hier en daar de behulpzame hand bieden. Men denke daarbij aan de kleine tuinders en boeren, die dikwijls gebukt gaan onder hooge rentelasten. Spreker wees er op, dat bij de beoordeeling van deze plannen de sociale achtergrond in het oog moet worden gehouden en achtte het rechtvaardig, dat, waar het inkomen uit arbeid reeds offers heeft moeten brengen, ook het inkomen uit kapitaal zijn aandeel in de lasten draagt.
Tenslotte heeft mr. Rost van Tonningen nog verklaard, dat een deel van de opbrengst van de leening aangewend zal worden tot verhooging van onze voedselvoorziening. (Vaderland)
(Vor. ber. 3½% Staatslng. 4873 B.; Mr. M. M. Rost van Tonningen 4812 C.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, brengt een bezoek aan den Führer. —
Hoofdkwartier van den Führer, 25 Oct. (D.N.B.) — De Führer heeft in zijn hoofdkwartier den koninklijk Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, ontvangen en met hem een onderhoud gehad, dat in den geest van de traditioneele vriendschap en de beproefde wapenbroederschap tusschen de twee volken verliep. Aan dit onderhoud werd deelgenomen door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, op wiens uitnoodiging graaf Ciano voor een bezoek van verscheidene dagen in Duitschland vertoeft.
(Vor. ber. Bezoek v. Ciano aan Hitler 4585 C.)

D. FRANKRIJK. — Luit.-kol. Hotz, veldcommandant te Nantes en een Duitsche officier te Bordeaux vermoord - Scherpe Duitsche maatregelen - Oproepen van maarschalk Pétain en admiraal Darlan. —
Parijs, 23 Oct. (D.N.B.) — Op 19 October is de Duitsche veldcommandant te Nantes, luit.-kol. Hotz door onbekende daders doodgeschoten. Op 23 October werd voorts een Duitsche officier te Bordeaux het slachtoffer van een laaghartigen aanslag. Van Duitsche zijde werden scherpe tegenmaatregelen genomen. Als zoenoffer zijn voorloopig 50 gijzelaars, in hoofdzaak communisten, die wegens strafbare feiten reeds gearresteerd waren, doodgeschoten, terwijl, indien de daders niet voor 25 October zijn gevonden, nog eens 50 gijzelaars zullen worden doodgeschoten. Voor het vinden van de daders werd een belooning van vijftien millioen francs uitgeloofd.
De Fransche pers toont zich ten aanzien van deze moorden hoogst verontwaardigd en wijst er op, dat door deze misdaden de Duitsch-Fransche toenadering in gevaar gebracht wordt. Maarschalk Pétain en admiraal Darlan wendden zich per radio tot het Fransche volk, waarbij zij aanspoorden tot loyaliteit jegens de bezettingsautoriteiten en hulp bij het opsporen van de daders.
25 Oct. — Door het V.P.B. wordt uit Berlijn gemeld, dat hoewel de daders nog niet bekend zijn, de fusilleering der tweede vijftig gijzelaars tot nader order is uitgesteld.
(Telegraaf - Vaderland)

E. NEDERLAND. — Onderwijs - Duitsche school te Arnhem geopend. —
Arnhem, 26 Oct. — Op 25 Oct. is in tegenwoordigheid van den commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie, dr. Wimmer, de Duitsche Oberschule te Arnhem geopend. In zijn openingsrede wees dr. Wimmer er op, dat het, dank zij het Nationaal-Socialisme mogelijk is, den Duitschen volksaard in eigen scholen onbeperkt te bewaren, ook buiten de grenzen van het Duitsche Rijk. Hij verklaarde, dat met de opening van deze school de periode van het oprichten van Duitsche scholen in Nederland thans in hoofdzaak is afgesloten omdat deze taak nu is vervuld. Het doel is nu uitbreiding en verbetering der bestaande scholen.
Met een Sieg-Heil op den Führer, Adolf Hitler, en het zingen van de Duitsche volksliederen, werd de plechtigheid beëindigd.
(N. R. Crt.)
(Vor. ber. Duitsche Scholen 4365 F.)

F. SOVJET-UNIE. — Wijzigingen in de legerleiding - Verplaatsing der regeeringszetel naar Samara. —
26 Oct. — Naar verluidt zou Stalin de legeraanvoerders Timosjenko, Boedjenny en Worosjilov van hun functies hebben ontheven en in hun plaats generaal Gregor Soekof belast hebben met het opperbevel. Voorts wordt gemeld, dat de uit Moskou vertrokken Sovjet-regeering zich in Samara (Koejbysjew) aan de Wolga zou hebben gevestigd.
(Vor. ber. Leger 4444 F.)

G. TURKIJE. — Herdenking van het bestaan der republiek. —
Ankara, 29 Oct. (D.N.B.) — Op 29 Oct. herdacht de Turksche republiek haar 18-jarig bestaan. Ter gelegenheid van dezen verjaardag hield president Inönü een radiorede voor het volk, de jeugd en de weermacht, waarin hij o.m. zeide, dat alle Turken er aan moesten denken, dat het land leeft temidden van een vuurhaard. Hij spoorde hen aan hun werkkracht te verhoogen, hun uitgaven te beperken en op ieder terrein van het economisch leven nog harder te werken dan thans. Alleen de plichtsgetrouwe landen, zoo besloot de president, die bereid zijn tot het brengen van offers, zijn in staat de moeilijkheden van dezen tijd te overwinnen. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Geschiedenis 4831 A.)

H. NEDERLAND. — Sabotagehandelingen - Proclamatie. —
Den Haag, 28 Oct. — Nederlanders! — Het welzijn van het Nederlandsche volk eischt, dat een ieder op de hem gewezen plaats zijn plicht vervult. Daarbij zullen de in het bezette Nederlandsche gebied geldende wetten en voorschriften onvoorwaardelijk moeten worden nageleefd. De oorlogsomstandigheden plaatsen ons voor vele harde feiten, welke aanvaard moeten worden. Wanbegrip voor hetgeen deze tijden ook van ons Nederlanders eischen, leidt alleen tot verderf.
Helaas zijn er nog landgenooten, die blijk geven den ernst van den toestand niet te beseffen. In hun verblinding meenen zij door sabotagehandelingen de bezettende macht te kunnen schaden, terwijl zij in werkelijkheid slechts het Nederlandsche volksbelang benadeelen.
Wie gelooft, door het in brand steken van voorraden van landbouwproducten of door het vernietigen van landbouwwerktuigen een daad te verrichten, waardoor eenig Nederlandsch belang wordt gediend, is het slachtoffer van een verderfelijke dwaling. Elk verlies, dat op dit gebied wordt toegebracht, treft ons eigen volk, onze eigen volkshuishouding. Elke overtreding van de distributiebepalingen, als clandestiene slachtingen, vervalsching van distributiekaarten, prijsopdrijvng en dergelijke, zijn sabotage-daden, gericht tegen het Nederlandsche volk.
Deze kunnen niet toegelaten worden. Het is ons aller belang, dat aan het bedrijf der elementen, die deze praktijken uitoefenen, zoo spoedig mogelijk een eind worde gemaakt.
Schaadt bij sabotage van de voedselvoorziening het Nederlandsche volk in zijn geheel rechtstreeks zichzelf, zoo hebben aanslagen, die zich richten tegen de bezettende overheid, overeenkomstig de krijgswetten, de scherpste maatregelen ten gevolge en treffen zij zoodoende indirect onze landgenooten.

Aanslagen op goederen der weermacht, het verborgen houden van neergeschoten vliegers, hebben reeds de terechtstelling der schuldigen en de gevangenneming van een aantal gijzelaars ten gevolge gehad.
Tracht dezen tijd te verstaan; begrijpt, dat de Duitsche overheid een verkeerde houding van het Nederlandsche volk niet kan dulden en beseft vóór alles, dat door één enkele onbezonnen daad veler leven in groot gevaar wordt gebracht.
Vandaar ons dringend beroep op u allen:
Helpt mee, opdat ons volk niet benadeeld wordt door de daden van onbezonnen en misdadige elementen. Brengt anderen zoo min als u zelf in niet te overziene moeilijkheden.
Wij kunnen niet gelooven, dat men dit woord onopgemerkt aan zich voorbij zal laten gaan. Wij blijven vertrouwen op het gezonde verstand van ons volk.
De overheid maakt aanspraak op uw aller medewerking.

De secr.-gen. van het Dep. van Justitie, J. J. SCHRIEKE, de secr.-gen. van de Dep. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij, H. M. HIRSCHFELD, de secr.-gen. van het Dep. van Binnenlandsche Zaken, K. J. FREDERIKS.

Belooning. — De directeur-generaal van Politie looft een belooning uit van ƒ 1000 voor iederen Nederlander, die omtrent ernstige vergrijpen tegen de belangen van de voedselvoorziening of de Duitsche weermacht zoodanige aanwijzingen geeft, dat deze tot arrestatie van de(n) schuldige(n) leidt. Deze premie wordt uitgeloofd om te verhinderen, dat onschuldige landgenooten door de misdadige dwaling van een enkeling geschaad zouden worden. De directeur-generaal doet een dringend beroep op alle Nederlandsche staatsburgers om er toe mede te werken deze schadelijke elementen te doen arresteeren.
Naar het A.N.P. verneemt, moet het uitloven van een belooning voor degenen, die personen aangeven, welke zich schuldig maken aan daden van sabotage, worden beschouwd als een maatregel van politioneelen aard, die zelfstandig is genomen door het ressort van den directeur-generaal van politie.
(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Sabotage 4875 C.)

A. ITALIE. — Herdenking van den marsch naar Rome. —
Rome, 28 Oct. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den 19den verjaardag van den marsch naar Rome heeft Mussolini op 21 Oct. voor een groote menigte, welke zich had verzameld op de Piazza Venezia een toespraak gehouden, waarin hij o.m. zeide, dat het Italiaansche volk het nieuwe jaar, het twintigste jaar in de fascistische tijdrekening, met onbedwingbaren moed, met rotsvast geloof en met diepe overtuiging, nauw geschaard rond den lictorenbundel, tegemoet gaat. De Duce wees er op, dat het bolsjewisme reeds in doodstrijd ligt, getroffen als het werd door de wapens van het verbonden Duitschland. Noch Churchill, noch de andere samenzweerders, zoo besloot hij, zullen onzen opmarsch kunnen stuiten. Wij zetten door. (Telegraaf)
(Vor. ber. Mussolini 4816 B.)

B. NEDERLAND. — Onderwijs - Examenregeling voor scholieren in dienst der S.S. en het Nederl. legioen - Examenregeling Leidsche Universiteit - Mr. G. J. C. Schilthuis buitengewoon hoogleeraar te Delft - Wijzigingen in het curatorium van de Technische Hoogeschool te Delft. —
Den Haag, 28 Oct. — Vele leerlingen van middelbare scholen hebben dienst genomen bij de S.S. of het Nederlandsche legioen. Voor den strijd tegen het bolsjewisme zetten zij hun leven in en daarom moet verhinderd worden, dat zij daarvan nadeel ondervinden in hun verdere loopbaan. Mitsdien heeft de Rijkscommissaris thans bepaalt en het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming belast met de uitvoering, dat degenen hunner, waarvan kon worden verwacht, dat zij met goed gevolg eindexamen zouden afleggen, thans zonder examen tot een universiteit zullen kunnen worden toegelaten of tot een hoogere klasse zullen kunnen worden verhoogd, indien kan worden aangenomen, dat zij bij een normale voortzetting van hun studie, zouden zijn verhoogd.
Examenregeling Leidsche universiteit. — Den Haag, 28 Oct. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend, dat studenten aan de gesloten universiteit van Leiden met ingang van 1 November voor studie en examens kunnen worden toegelaten tot de overige hoogescholen in Nederland en in Duitschland. Daarmede vervalt het overbodig wordende examineeren te Leiden met ingang van 20 November.
Mr. G. J. C. Schilthuis buitengewoon hoogleeraar te Delft. — Den Haag, 28 Oct. — Tot buitengewoon hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft, afdeeling algemeene wetenschappen, is benoemd de heer mr. G. J. C. Schilthuis, advocaat en procureur te Rotterdam. Mr. Schilthuis zal onderwijs geven in het staatsrecht, het administratief recht en in het handelsrecht.
Wijzigingen in het curatorium van de Technische Hoogeschool te Delft. — Den Haag, 29 Oct. — Aan ir. J. F. de Vogel, jhr. mr. A. C. de Graeff, prof. ir. J. Klopper en mr. dr. D. A. P. N. Koolen is met ingang van 27 Oct. op hun verzoek eervol ontslag verleend als lid van het college van curatoren van de Technische Hoogeschool te Delft. Bij besluit van den secr.-gen. van het Dept. van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming wordt de curator F. W. van Vloten met ingang van 29 Oct. tijdelijk belast met de waarneming van de functie van president-curator. (N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Onderwijs 4876 G.; Leidsche universiteit 4676 E.; Delftsche universiteit 4614 B.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Rede van pres. Roosevelt. —
Washington, 28 Oct. (S.P.T.) — Ter gelegenheid van den marinedag heeft pres. Roosevelt een radiorede gehouden, waarin hij zijn eisch tot vergaande wijziging der neutraliteitswet motiveerde. Hij eischte daarbij niet alleen het recht, Amerikaansche koopvaarders te bewapenen, doch verlangde tevens, dat deze schepen, wanneer zij goederen vervoeren naar met de Ver. Staten bevriende landen, zij beschermd worden door de marine. Roosevelt motiveerde zijn eischen, naar het D.N.B. meldt, o.m. met de bewering, dat hij in het bezit is van geheime stukken, die van de Duitsche regeering afkomstig zouden zijn, o.a. een geheime kaart, Zuid-Amerika aangevend als een Duitsche vazalstaat en een document waarin van Duitsche zijde de afschaffing van alle godsdiensten zou worden geëischt.
Aan het slot van zijn rede vermeldde Roosevelt het reeds door admiraal Stark bekendgemaakte bevel aan de Amerikaansche vloot om te schieten op schepen der asmogendheden, zoodra zij in zicht komen.
Commentaren. — Het A.N.P. meldt uit Berlijn, dat men in Duitsche politieke kringen de rede beschouwt als een toppunt van fantasie en een uitvloeisel van even krankzinnige als absurde waandenkbeelden. Men vraagt zich daarbij af hoe een staatsman tot zulke ongehoorde beweringen zijn toevlucht kan nemen, tenzij hij tot elken prijs zijn volk in den oorlog wil storten.
De Japansche pers, zoo meldt het D.N.B., neemt een afwijzende houding aan en schrijft, dat Roosevelt tegen den wil van zijn volk, zijn oorlogsplannen wil doorvoeren.
In Amerika ziet men het land weer een stap dichter bij den oorlog gebracht, waarbij de Amerikaansche bladen de bewijzen van echtheid der, overigens niet gepubliceerde documenten, tegemoet ziet. (Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad - N. R. Crt.)
(V. b. Pres. Roosevelt 4860 I.; Neutraliteitswet 4874 C.; Scheepvaart 4881 A.)

D. BULGARIJE. — Opening van het Sobranje - Troonrede van koning Boris. —
Sofia, 28 Oct. (D.N.B.) — Koning Boris van Bulgarije heeft op 28 Oct. het Sobranje geopend met een troonrede, welke o.m. een overzicht bevatte van de binnenlandsche politiek van het land. Hij betoogde daarin, dat het volk met volkomen handhaving van de orde zich aan den vreedzamen arbeid wijdt en dat de pogingen van buiten af om deze rust te verstoren mislukt zijn. Ten aanzien van het leger verklaarde de koning, dat dit met geestdrift en vastberadenheid zijn plicht doet. Tenslotte wees koning Boris er nog op, dat het bedrijfsleven zich aan de eischen van dezen tijd poogt aan te passen, waarbij beperkingen en offers noodzakelijk zijn geweest.
(Alg. Handelsblad)
(vor. ber. Troonrede 4434 G.)

E. BELGIE — Maarschalk Pétain over koning Leopold. —
Brussel, 27 Oct. — De correspondent van de N. R. Crt. meldt, dat maarschalk Pétain te Vichy tegenover een redacteur van „Het Laatste Nieuws" verklaard heeft, dat de uitlatingen van Reynaud en anderen over koning Leopold onbegrijpelijk zouden zijn, indien wij niet de atmosfeer in rekening brachten, die toen heerschte. De Fransche staatschef is van meening, dat de koning zich niets heeft te verwijten en verklaarde steeds zijn gevoelens van achting en vriendschap voor hem te hebben behouden. Koning Leopold heeft z.i. tijdens den oorlog de eer van zijn land gered. België en zijn koning zijn moreel onaantastbaar. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Koning Leopold 4484 D.)

F. NEDERLAND. — Verbod van anti-Duitsche demonstraties. —
31 Oct. — De Nederlandsche pers herinnert er op een opvallende plaats aan, dat het op grond van de paragrafen 8 tot 10 der verordening no. 138/41 nadrukkelijk verboden is, in woord of geschrift, door het dragen van insignes, enz., uiting te geven aan anti-Duitsche gevoelens. Zij wijst er op, dat overtredingen met gestrengheid zullen worden tegengegaan en gestraft.

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Strijd tegen het bolsjewisme - Kramatorskaja in het Donetsbekken bezet - Toegang tot de Krim geforceerd. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 28 Oct. — In het Donetsbekken wordt de achtervolging van den terugtrekkenden vijand voortgezet. Duitsche troepen zijn 27 October in Kramatorskaja binnengedrongen, waarmede de Sovjet-Unie een harer grootste pantserwagenfabrieken heeft verloren. Door Hongaarsche formaties werden nog verschillende andere fabrieksteden genomen.

29 Oct. — In samenwerking met formaties van het luchtwapen hebben divisies infanterie in hardnekkige gevechten den toegang tot de Krim geforceerd. Hierbij werden van 18 tot 28 October 15.700 gevangenen gemaakt, 13 pantserwagens en 109 kanonnen veroverd.

Overzicht van den toestand aan het Oostelijk front. — 26 Oct. — In den centralen sector hebben pantserstrijdkrachten en infanteriedivisies over een breed front den vijandelijken tegenstand gebroken. Bunkerstellingen werden daarbij in moedige gevechten veroverd, waarna de aldus geschapen doorbraak snel naar beide zijden werd verwijd. Stoottroepen namen vervolgens acht bruggen, waarbij hevige gevechten werden geleverd met Sovjet-troepen, die voorbereidselen troffen om deze bruggen in de lucht te laten springen. De tegenaanvallen der bolsjewisten werden met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. Op 25 Oct. en in den nacht van 25 op 26 Oct. werden 69 vijandelijke vliegtuigen vernield. Het zwaartepunt van de aanvallen van het luchtwapen lag in het bombardeeren van belangrijke spoorwegverbindingen, terugtochtswegen en opslagplaatsen.

27 Oct. — In weerwil van de slechte weersomstandigheden, waardoor het terrein voor gevechtsvoertuigen bijna onbegaanbaar wordt, valt geen vermindering van den Duitschen druk op de verdedigingslinies van Moskou waar te nemen. In het Donetsbekken is de poging om den opmarsch door tegenaanvallen te vertragen door Italiaansche troepen verijdeld. De vijand werd daarbij met bloedige verliezen teruggeslagen.

28 Oct. — Ondanks het dreigement van Stalin, die, zooals door gevangenen werd medegedeeld, alle commandanten der troepen in deze streek zou laten doodschieten, indien Kalinin niet zou worden heroverd, werden de wanhopige bolsjewistische aanvallen, die bijna al hun overgebleven pantserwagens en artillerie in het vuur brachten, met zware verliezen afgeslagen. Artillerie van het zwaarste kaliber heeft op 27 October belangrijke doelen en ravitailleeringsbedrijven in Leningrad beschoten. De Duitsche waarnemingsposten constateerden hoe na het inslaan der granaten machtige rookwolken opstegen en zich geweldige branden ontwikkelden. In den Noordelijken sector werd de Moermanskspoorweg op verscheidene plaatsen opgebroken. Een aldaar strijdend Duitsch legercorps heeft tusschen 16 en 27 October 12.500 bolsjewisten gevangen genomen.

29 Oct. — Na de verovering van den toegang tot de Krim is de achtervolging der verslagen bolsjewiki op het volkomen vlakke terrein reeds ingezet. Hiermede dreigen zij een bolwerk te verliezen, van waaruit zij gehoopt hadden het Duitsche leger nog in de flank te kunnen aanvallen. Duitsche vliegtuigen deden 28 October een aanval op de havenwerken van Kertsj. Gebouwen, laadinstallaties en benzinetanks gingen in vlammen op. Ook een aantal schepen werd vernield.

30 Oct. — Aan het Finsche front zijn na de vernietiging van het 114de Sovjet-divisie ten Zuidwesten van het Onegameer de bolsjewistische aanvallen op de Finsche bruggehoofden over de Swir ineengestort. De bolsjewisten trekken terug en hebben reeds een aantal plaatsen ontruimd. In één sector verloren de Sovjets in den tijd van 15 tot 17 October 5984 manschappen, die door de Finnen werden begraven.

Op de Krim wordt de achtervolging van den vijand zonder onderbreking voortgezet. De tegenstand van zijn achterhoede werd gebroken; duizenden gevangenen werden gemaakt, een belangrijke hoeveelheid oorlogsmateriaal viel in Duitsche handen. In het Donetsbekken werd door de verbonden troepen de bovenloop van de Donets bereikt en over een breed front bezet.

Nu de troepen dit gebied bereikt hebben, zijn ook de spoorlijnen, die uit het industriegebied in Westelijke richting naar Dnjepropetrofsk en in Noordwestelijke richting naar Charkof leiden, afgesneden. Daardoor is het verkeer in het nog niet bezette deel van het Donetsbekken reeds verstard.

Uit Leningrad wordt door neutrale correspondenten gemeld, dat het moreel der bolsjewistische verdedigers afneemt. Hooge officieren en commissarissen beginnen de stad te verlaten.

31 Oct. — In het industriegebied van het Donetsbekken rukken de Duitsche troepen met succes verder op. Tal van belangrijke industrieele installaties werden na tegenstand van de bolsjewiki, die hier en daar zeer hardnekkig was, veroverd.

1 Nov. — Met steun van tanks is in een stoutmoedigen aanval een Duitsch bataljon infanterie een door de bolsjewisten taai verdedigde plaats ten Noordwesten van Moskou binnengedrongen en heeft deze vast in Duitsche handen gebracht. In den centralen sector is tusschen 25 en 28 October een Duitsche divisie door een sterke Sovjetstelling van 48 Km. lengte en 4 Km. diepte heengebroken en heeft zij haar opgerold. Er werd een belangrijk aantal gevangenen gemaakt.

In den Noordelijken sector is een regiment infanterie ten Westen van de Wolchov (een rivier, die van het Ilmen- naar het Ladogameer stroomt) door een krachtig versterkte vijandelijke verdedigingszône heengebroken. 533 kazematten werden in verbitterde gevechten genomen.

Een nauwkeurig onderzoek heeft aangetoond, dat de bolsjewisten in het tijdvak van 22 Juni tot 31 Augustus 209 divisies met het daarbij behoorende oorlogstuig hebben verloren. Bovendien werden tal van afzonderlijke compagnieën, bataljons en regimenten vernietigd, zoodat mag worden aangenomen, dat de Sovjets, met inbegrip van hun zieken, gewonden, vermisten en andere uitvallers, minstens 4.5 tot 5 millioen soldaten in deze periode hebben verloren. Hen volwaardig te vervangen was voor de bolsjewiki op dat oogenblik reeds niet meer mogelijk.

Van deskundige Duitsche zijde wordt er op gewezen, dat de Sovjet-Unie vier belangrijke militair-economische centra heeft, nl. het gebied van Leningrad, het gebied van Moskou, het Donetsbekken en de Oeral. Kleinere centra zijn daarnaast nog Stalingrad, Charkof, Odessa, Tula en Novosibirsk in Siberië. Wanneer, zooals men in vijandelijke kringen reeds meent te mogen verwachten, de Duitsche legers alle industriegebieden in het Europeesche deel der Sovjet-Unie zouden bezetten, zou ongeveer 75% van de militair-economische weerkracht der Sovjet-Unie zijn uitgeschakeld.

Strijd tegen Engeland. — 26 Oct. — Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den nacht havens aan de West-, Zuid- en Zuidoostkust van Engeland aan.

27 Oct. — Hedennacht waren de luchtaanvallen gericht op de havengebieden van Oost- en Zuidwest Engeland.

De Oorlog

29 Oct. — Aan de Zuidwestkust van Engeland hebben vliegtuigen in den nacht van 28 op 29 Oct. havens en ravitailleeringsbedrijven gebombardeerd.

31 Oct. — Vliegtuigen van de gewapende zeeverkenning, bombardeerden in den afgeloopen nacht havens aan de Britsche Oost- en Zuidwestkust. Gevechtsvliegtuigen deden een aanval op een radiostation op de Faer Øer.

Bij Britsche aanvallen op het Rijk en de bezette gebieden gingen van 22 tot 28 October 48 vijandelijke vliegtuigen door de actie van luchtafweergeschut en jagers verloren. In denzelfden tijd gingen zeven eigen vliegtuigen verloren.

SLAG OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN:

Totaalverlies 138.000 br.t. — In de week van 26 Oct. tot 1 Nov. bracht het Duitsche luchtwapen in talrijke aanvallen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart wederom zware verliezen toe. In totaal werden 64.000 br.t. scheepsruimte tot zinken gebracht; talrijke schepen werden ernstig beschadigd.

29 Oct. — In een zes dagen durende aanval op een Engelsch convooi, dat van Gibraltar naar Engeland voer, hebben Duitsche duikbooten veertien zwaar geladen koopvaarders van tezamen 47.000 br.t., alsmede een torpedojager door torpedoaanvallen tot zinken gebracht.

31 Oct. — In den strijd tegen de Britsche handelsscheepvaart brachten duikbooten zes vijandelijke koopvaardijschepen van samen 27.000 br.t., een torpedojager en twee bewakingsvaartuigen tot zinken.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4878 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941. — Krijgsverrichtingen. —

Over de periode 25 tot en met 31 Oct. melden de door het Italiaansche hoofdkwartier uitgegeven weermachtberichten o.m. dat op 25 Oct. de vlootbasis La Valetta op Malta wederom door Italiaansche bommenwerpers werd aangevallen. Voorts vielen in het centrale deel van de Middellandsche Zee torpedovliegtuigen een Engelsche vlootformatie aan. Een kruiser werd door een torpedo getroffen; waarschijnlijk is deze gezonken.

Op 26 Oct. werd aan de kust van Marmarie een Engelsche kruiser door Duitsche bommenwerpers tot zinken gebracht.

Van de fronten in Noord- en Oost-Afrika werden geen bijzondere verrichtingen gemeld. De activiteit der artillerie bij Tobroek werd voortgezet, terwijl uit Gondar actie van verkenningsafdeelingen wordt gemeld. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4878 B.)

A. NEDERLAND. — Rotterdam na zijn opbouw. Het stadsplan van ir. Witteveen. —

Rotterdam, 24 October. — In museum Boymans worden een maquette en plattegronden tentoongesteld, die de mogelijkheid scheppen zich een duidelijk beeld te vormen van de stad Rotterdam na haar wederopbouw. Ruim een jaar zijn ir. Witteveen en zijn staf reeds bezig met de uitwerking van de plannen, die zich thans in een vergevorderd stadium bevinden. De ontwerper van de nieuwe binnenstad, ir. Witteveen, heeft voor persvertegenwoordigers, aan de hand van de maquette en van deze plattegronden, uiteengezet, hoe de Maasstad weder zal worden opgebouwd.

Toen wij ons spoedig na de ramp, aldus ir. Witteveen, voorbereidden den wederopbouw ter hand te nemen, stond a priori vast, dat de nieuwe stad niet zonder ingrijpende veranderingen in het stadsplan uit haar asch zou kunnen herrijzen.

Van de 25.000 woningen, waaronder verscheidene krotwoningen waren, zal slechts een gedeelte — naar schatting pl.m. 10.000 — in de binnenstad kunnen worden herbouwd; de overige zullen derhalve in de vigeerende uitbreidingsplannen van Rotterdam en randgemeenten een plaats moeten vinden. Onze taak was dus een andere stadskern te scheppen, welke beter zal beantwoorden aan de behoeften van een nieuwen tijd.

De vraag was nu: mogen wij het verleden geheel negeeren en zoo niet, welke beginselen zullen dan richtsnoer moeten zijn bij het ontwerpen van een nieuwe stad?

De typische elementen die de wezenlijke waarde der stad hebben uitgemaakt, — dat is de z.g. ,,buitenstad'' (het gebied der oude buitenhavens) en de unieke grondvorm van de middeleeuwsche stad, — heeft men in het nieuwe plan doen herleven. Aan den eigenlijken ontwerp-arbeid kon echter eerst worden begonnen, nadat omtrent een belangrijk vraagstuk, dat reeds vele jaren de aandacht had gevraagd en nimmer tot een bevredigende oplossing had kunnen leiden, klaarheid was gekomen.

Ik heb, aldus de heer Witteveen, hier het oog op het spoorwegvraagstuk. Rotterdam n.l. voelt zich in stijgende mate in een harmonische ontwikkeling belemmerd door de ceintuurbaan, terwijl de ligging van het Maasstation met het daarbij behoorende goederenemplacement een fraaie ontwikkeling van de stad naar de rivier toe in den weg staat.

HET NIEUWE ROTTERDAM

De Nederlandsche Spoorwegen hebben reeds vele jaren gestreefd naar een rechtstreeksche verbinding van den spoorweg van Gouda naar het Centraal station.

Vóór de ramp heeft men altijd getracht dit doel te bereiken door het Maasstation met een spoorweg door de stad met D.P. te verbinden, doch de stedebouwkundige bezwaren werden — terecht — onoverkomelijk geoordeeld, zoodat van de uitvoering van eenig project niets is kunnen komen.

Nader overleg met de directie der Nederlandsche Spoorwegen leidde zeer spoedig tot het gewenschte resultaat.

In het door den Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw inmiddels vastgestelde project zal de spoorweg van Gouda bij Nieuwerkerk van den bestaanden spoorweg in westelijke richting afbuigen naar de noordelijke begrenzing van het Bosch- en Parkplan en vandaar in vrijwel rechte lijn — langs de Rotte — in verbinding worden gebracht met het D.P. station. Deze nieuwe spoorweg zal, voor zoover door de stad ontworpen, als viaduct worden gebouwd. Zoodra deze spoorweg tot stand zal zijn gekomen, is er een ideale toestand ontstaan, omdat van het D.P. station, dat als Centraal station werkelijk midden in de stad is gelegen, drie spoorlijnen naar buiten stralen, de eene in westelijke richting (Schiedam—Den Haag), de andere in noordoostelijke richting (Gouda—Utrecht) en de derde in zuidelijke richting (Dordrecht).

Daar het spoorwegverkeer naar Dordrecht in stijgende mate wordt belemmerd door de wettelijk vastgestelde openingstijden van de spoorweghefbrug over de Koningshaven, werd besloten de spoorbrug over de Maas zooveel omhoog te brengen, dat het Rijn-Zeeverkeer vrij kan passeeren. De spoorweghefbrug zal dan slechts te openen zijn voor enkele zeer hooge objecten (kranen, bokken, enz.), wat practisch beteekent, dat het spoorwegverkeer geen belemmeringen van het zeeverkeer meer ondervindt.

Toen wij met de bestudeering van het spoorwegvraagstuk nog bezig waren, deed ir. Ringers ons een rapport van den directeur-generaal van den Rijkswaterstaat toekomen, waarin werd aangedrongen althans voor het verwoeste gebied definitieve maatregelen te nemen ter bescherming van de stad voor hooge vloeden.

Zooals bekend mag worden verondersteld, is o.m. bij den stormvloed van 1916 het water nauwelijks door de Hoogstraat, welke als waterkeering dienst doet, tegengehouden.

Het kwam ons raadzaam voor een nieuwe waterkeering te ontwerpen, die het karakter van een boulevard vlak langs de rivier zal verkrijgen, hetgeen mogelijk wordt door de toekomstige opheffing van het Maasstation.

Daar de nieuwe keering eerst over 8 à 10 jaar gereed zal zijn — de werken worden beïnvloed door die, welke de Nederlandsche Spoorwegen moeten uitvoeren, alvorens de terreinen van het Maasstation kunnen worden vrijgegeven — zal voorloopig de bestaande waterkeering niet kunnen worden gemist. Ten einde een spoedige bebouwing van het verwoeste gebied te bevorderen en niet afhankelijk te zijn van het tijdstip, waarop de hoofdwaterkeering langs de Maas zal zijn voltooid, hebben wij er de voorkeur aan gegeven, den bestaanden dijk voor een groot deel althans, zoodanig te verplaatsen, dat hij in het nieuwe stadsplan kan worden opgenomen.

Wat het nieuwe stadsplan betreft, aldus de heer Witteveen, moesten wij allereerst nagaan of de Willemsbrug kon blijven bestaan. Zooals reeds bij de behandeling van het spoorwegvraagstuk is opgemerkt, zal de spoorbrug over de Maas 2 m. hooger komen te liggen. Wil deze maatregel effect sorteeren, dan moet de Willemsbrug eveneens worden opgevijzeld en wel zooveel, dat de doorvaarthoogte onder beide bruggen dezelfde wordt. Aangezien de Willemsbrug 1.5 m. lager ligt dan de spoorbrug, zal op een verhooging van 3.5 m. moeten worden gerekend. Let men er bovendien op, dat de Willemsbrug veel te smal is en de pijlers niet zwaarder mogen worden belast, dan volgt hieruit, dat aan den bouw van een nieuwe brug niet valt te ontkomen.

De brug zal als het ware aansluiten tegen een machtig verkeerscircuit, gevormd door ,,Nieuwe Blaak'', Coolsingel, Hofplein, Goudschesingel en de doorbraak, welke de ,,Nieuwe Blaak'' met ongeveer het midden van den Goudschesingel zal verbinden.

De pleinen Hofplein en ,,Nieuwe Blaak'' hebben zoodanige afmetingen gekregen, dat werkelijke ,,ruimte'' ontstaat.

De ,,Nieuwe Blaak'' zal tevens het zwaartepunt vormen van den belangrijksten verkeersweg in Oost-westelijke richting, welke ontstaan zal door den Oostzeedijk rechtstreeks met de Rochussenstraat te verbinden. Een doorbraak Oostplein—,,Nieuwe Blaak'' en een verbreeding van den Binnenweg zijn daarom in het plan voorzien.

Het Hofplein zal in belangrijke mate aan beteekenis toenemen, zoodra de doorbraak, welke een rechtstreeksche verbinding met Crooswijkscheweg en Goudscherijweg beoogt, tot stand zal zijn gekomen.

Houdt men bovendien in het oog, dat de Schie zal worden gedempt en in het verlengde van den Goudschesingel een doorbraak is ontworpen, welke het hoofdverkeer naar Hillegersberg zal opnemen, dan zullen in de toekomst zeven hoofdverkeerswegen op het Hofplein uitmonden.

Het Hofplein zal dus ongetwijfeld het centrum van Groot-Rotterdam worden.

Het Oostplein, dat even afzijdig van het hoofdverkeer ligt, zal bescheidener afmetingen verkrijgen dan de ,,Nieuwe Blaak'' en het Hofplein. Het zal echter belangrijk grooter zijn dan het tegenwoordige Oostplein.

Door het verlengen en verbreeden van den Boezemsingel tot tegen den molen, het verplaatsen van het eigenlijke verkeersplein naar de zuidzijde van dien molen, het eerlijk gebruik maken van het niveauverschil, dat het dijklichaam oproept en het toepassen van een sobere boombeplanting op en langs de lager liggende pleingedeelten, hopen wij aan dit plein een eigen karakter te kunnen verleenen.

Voorts mag niet worden vergeten, dat wij tusschen Cool- en Westersingel een breeden parkweg hebben ontworpen, welke het Stationsplein met de Witte de Withstraat verbindt. Deze parkweg is door middel van een doorbraak, ter hoogte van de Schildersteeg, met den boulevard langs de Maas verbonden.

Ir. Witteveen vertelde daarop aan de hand van de maquette een en ander over de twee belangrijke winkelstraten, welke in het plan zijn opgenomen.

Verschillende overwegingen hebben er toe geleid Meent en Hoogstraat — de beste winkelstraten in de oude stadskern — door middel van nieuwe winkelstraten met de woonbuurten in het westen en oosten der stad te verbinden.

Het oude havengebied zal een soortgelijke bestemming verkrijgen als voorheen.

De wijk tusschen Westersingel en Coolsingel zal overwegend winkelwijk worden, terwijl het kwartier tusschen Goudschesingel en Goudscherijweg tot zuivere woonwijk voor den kleinen middenstand en de beter gesitueerde arbeiders is bestemd.

Aangezien in het oostelijke stadsdeel eertijds te weinig aandacht is geschonken aan de noodige recreatieruimte, hebben wij de gelegenheid aangegrepen een grootschen parkgordel te ontwerpen, welke, van het tegenwoordige Boschje in oostelijke richting dwars door het nieuwe stadsdeel getrokken, aansluit op het nieuwe parkgebied, dat voor Kralingen is voorzien.

Aldus zal een groene gordel ontstaan, van onschatbare waarde voor de volksgezondheid, welke het hart van Rotterdam met het uitgebreide ontspanningsgebied, waarvan de Kralinger Hout een monumentaal onderdeel vormt, zal verbinden, zoo besloot de heer Witteveen.

(Vor. ber. Opbouw Rotterdam 4377 F.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Er gaat in Turkije geen officiëele feestelijkheid voorbij, of allerwegen valt den staatspresident, Ismet Inönü, veel lof ten deel voor zijn voorbeeldig beleid in den huidigen voor het Nabije Oosten kritieken toestand. Zoo heeft verleden week de premier, dr. Refik Saydam, bij de viering van den nationalen feestdag de neutraliteit van Turkije in het huidige Europeesche conflict vooral aan het optreden van Inönü toegeschreven.

Mustafa Ismet Pasja, zoo luidt zijn oorspronkelijke naam, is ook een in velerlei opzicht merkwaardige figuur. Hij stamt uit een oude en zeer geziene Turksche familie. Velen zijner voorvaderen hebben zich in het oude Osmanenrijk als legeraanvoerders en staatslieden onderscheiden. Hij werd in 1884 te Smyrna in Klein-Azië, dat tegenwoordig Izmir heet, geboren. Reeds omstreeks 1850 was Smyrna de eerste stad, die opstond tegen de tyrannie van het sultanaat. In deze omgeving groeide de jonge Ismet op. Evenals zijn voorvaderen koos hij de militaire loopbaan en werd spoedig een bekwaam artillerie-officier. Zijn carrière doet Westeuropeanen vreemd aan, want reeds op 22-jarigen leeftijd werd hij bij de leiding van den Generalen Staf ingedeeld. Dertig jaren oud was hij reeds generaal en bevelvoerder van het vierde Turksche legercorps!

Toen Moestafa Kemal Pasja den strijd tegen het regime van den sultan begon, sloot Ismet zich onverwijld bij hem aan en werd zijn vertrouwde medewerker.

President Inönü

Gedurende den wereldoorlog, toen Turkije aan de zijde van Duitschland streed, had hij de leiding van de operatieafdeeling in het Turksche hoofdkwartier voor den Dardanellenveldtocht. Voorts voerde hij het bevel in de Kaukasus en Palestina.

Na den wereldoorlog trad de jong-Turksche beweging meer en meer op den voorgrond. Ismet werd naast Kemal Pasja een der voornaamste aanvoerders der Jong-Turken in Klein-Azië. Tot hoofd van den generalen staf gekozen, reorganiseerde hij het leger en deed de geheele wereld verbaasd staan, toen hij daarmee in 1921—1922 achtereenvolgens de Grieken en het leger van den sultan versloeg. Belangrijk was vooral de overwinning, die hij in 1921 bij het dorp Inönü in Klein-Azië, zuidoostelijk van Broessa, bevocht. Ter herinnering hieraan schonk Kemal Pasja hem later Inönü als familienaam.

Behalve als bekwaam militair verwierf Ismet ook lauweren als diplomaat. Bij de vredesonderhandelingen van Lausanne (1922) kreeg hij vrijwel alle Turksche eischen ingewilligd.

29 October 1923 werd de Turksche republiek gesticht. Nadat Ismet aanvankelijk minister van Buitenlandsche Zaken in de eerste door Kemal Pasja gevormde regeering geweest was, werd hij, toen deze laatste als Atatürk tot staatspresident verkozen was, zijn opvolger.

Als premier wist Ismet Inönü enkele voor Turkije zeer belangrijke verdragen van goede nabuurschap, zoo noodzakelijk voor een rustige ontwikkeling van den nieuwen staat, te sluiten. Zoo bracht hij het Balkanpact met Zuid-Slavië, Roemenië en Griekenland tot stand. In November 1937 legde hij zijn premierschap na een meeningsverschil met Atatürk neer. Na den dood van Kemal herinnerde zich het Turksche parlement zijn groote verdienste voor het jonge Turkije en koos hem op 11 November 1938 met algemeene stemmen tot staatspresident.

De tweede president der Turksche republiek is van middelbare grootte en bezit een opvallend slanke figuur. Zijn streng puriteinsche levenswijze is in het geheele land bekend, evenals zijn voorbeeldig gelukkig familieleven. Als hartstochtelijk ruiter nam hij voor een aantal jaren ook aan wedstrijden in Nederland deel. Zijn vrouw heeft zich gewijd aan de opvoeding der vrouwelijke jeugd.

(V. b. President Inönü 4818 F.; photo 3539 A.)

B. NEDERLAND. — De pers over het interview van den Rijkscommissaris aan de „Krakauer Zeitung" en de eerste gemeenschappelijke vergadering der N. S. D. A. P. en N. S. B. - Mussert en het koloniale vraagstuk. —

De verklaringen van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart in een interview met de „Krakauer Zeitung" en de uiteenzettingen van Oberdienstleiter Schmidt en van den N.S.B.-leider, ir. Mussert hebben in de pers vele commentaren uitgelokt.

Onder den titel „Belangrijke verklaringen" uit zich **„Het Vaderland"** in een hoofdartikel d.d. 31 Oct. o.m. als volgt:

Na verwijzing naar de woorden van den Rijkscommissaris, dat de N.S.B. nog geen „staatspartij" is, vraagt zich het blad af, of de erkenning van de N.S.B. als zoodanig volgen zal.

Commissaris-generaal Schmidt, die op den afdeelingsdag van de N.S.D.A.P. overigens het woord voerde als Oberdienstleiter van de partij hier in Nederland, heeft een antwoord gegeven op die vraag. Tot zekere hoogte althans. Hij heeft n.l. verklaard: „De mannen aan wie de leiding (in Nederland) toekomt zijn ontegenzeglijk Mussert en zijn medestanders". Van andere zoogenaamd Duitschgezinden kan er geen sprake meer zijn bij de inrichting van den nieuwen toestand hier te lande, van het nieuwe Europa in zoover het Nederland betreft. Alleen Mussert zal leiden en wie achter Mussert staat mag in de eerste plaats meedoen. Zal Mussert de geheele leiding krijgen of blijkt hij slechts de eerste medewerker van een Duitsche oppermacht? Daaromtrent heeft men zich nog niet duidelijk uitgesproken. Veel zal natuurlijk afhangen van wat Mussert voor en in het nieuwe Europa kan presteeren en dus in de eerste plaats van den invloed, dien hij op zijn eigen volk weet te oefenen, van de werkelijke leiding, die hij weet te geven. Ook dan zal hij natuurlijk rekening dienen te houden met de algemeene Europeesche belangen. Het zou bijv. geheel verkeerd zijn zich het nieuwe Europa als een federatie voor te stellen. In een buitengewoon belangwekkend artikel in het jongste nummer van het Berlijnsche tijdschrift Berlin-Rom-Tokio is al volkomen duidelijk verklaard, dat alles wat herinnert aan het onvolksche en onzalige federalisme van Europa, voor goed wordt opgeruimd. De eenheid zal verder gaan dan een federatie. Het wordt een Europeesch rijk. Dat rijk echter zal georganiseerd worden op den grondslag van de volksche realiteit. Het wordt nu blijkbaar Musserts taak, het Nederlandsche gebied in dit nieuwe Europeesche rijk in te passen. Zelfs heeft hij reeds herhaalde malen gezegd, dat men daarbij meer vrijheid van beweging zal krijgen naarmate men gewilliger is om hem te volgen.

Hoezeer hij zelf ook nog met zijn Nederlandsche gedachten buiten Europa leeft, blijkt wel uit de rede, die hij eveneens op dien Utrechtschen scholingsdag gehouden heeft, en dan voornamelijk uit het gedeelte dat over de toekomst van Nederlandsch-Indië handelt. Verontwaardigd keerde hij zich tegen de Nederlanders te Londen, die den kostbaren gordel van smaragd steeds meer in de macht van de Vereenigde Staten moeten geven, zooals blijkt uit de persberichten. Hij, Mussert, zal zulk een „versjacheren" nooit erkennen en het feit, dat de Nederlandsche nationaal-socialistische leider zulk een verklaring aflegde op een vergadering van de Duitsche nationaal-socialistische partij, doet het in ieder geval waarschijnlijk voorkomen, dat Duitschland met zijn beide groote bondgenooten bereid is Nederlandsch-Indië voor Europa te redden en te behouden.

Men zie het dus zoo: Nederland wordt een deel van een niet federalistisch maar hiërarchisch georganiseerd Europa op den grondslag der nationaliteiten, zoodat het ook zijn eigen volksche wezen in het nieuwe Europeesche rijk onder dak zal kunnen brengen. Dat zal het gemakkelijker kunnen doen naar mate het meer bereid is mee te vechten tegen het afschuwelijke bolsjewisme, dat de Europeesche beschaving en het Christendom bedreigt. De leiding naar binnen wordt door de Duitschers op den duur aan Mussert overgegeven, al is er op dit oogenblik alleen nog maar sprake van samenwerking met het Duitsche bestuur. Wat den strijd tegen de Sovjet-armisten niet steunt, zal ten onder dienen te gaan.

Zoo krijgen wij dan het nieuwe Europa, een groot imperium zonder imperialisme, maar met de sociale welvaart der volken tot richtsnoer. Zoo wordt het onder andere beschreven in Berlin-Rom-Tokio. In hoever dit imperium zich buiten Europa zal kunnen laten gelden, staat nog niet vast. Verheugend is het echter, dat Mussert op de vergadering van de N.S.D.A.P. te Utrecht zich zoo overtuigend heeft kunnen uitspreken voor het behoud van het kleine Nederlandsche imperium in dienst van het groote Europeesche geheel. Niemand kan natuurlijk verlangen, dat Mussert zelf over de noodige machtsmiddelen beschikt om het rijk, dat volgens de door hem genoemde persberichten reeds aan Amerika versjacherd is, te heroveren. Ook hier zal wel gelden wat hij op een andere vergadering over het Jodenvraagstuk zeide: daarover wordt te Berlijn beslist. Maar Mussert werkt er voor, dat die beslissing — wat Nederlandsch-Indië betreft — in Nederlandschen zin valle, ja eigenlijk in Europeeschen zin, maar dat Europa en Nederland op dit punt precies hetzelfde belang hebben, daaraan zal zelfs de verwoedste „Oranjebolsjewiek", zooals, om met dr. Seyss-Inquart te spreken, het gezonde deel der natie degenen noemt die het met Londen eens blijven, niet kunnen twijfelen.

„De Telegraaf" van denzelfden datum wijdt aan „Krakau en Utrecht" eveneens in een hoofdartikel uitvoerige beschouwingen, waarbij het blad de uiteenzettingen aldaar als „duidelijke taal" qualificeert. In het bijzonder gaat het in op de verklaringen van Mussert over het koloniale vraagstuk. Het schrijft o.m.:

Wanneer het inderdaad met Curaçao en Indië gaat, zooals uit de noodzakelijkerwijs spaarzame hier ontvangen inlichtingen zou blijken, dat het geval is, dan moet dergelijk „gesjacher" ongetwijfeld ten scherpste worden afgekeurd. In dat geval kan ir. Mussert op een instemming van de zijde van het Nederlandsche volk rekenen als hem nog nimmer ten deel is gevallen. Geen tegenspraak behoeft hij dan te vreezen, wanneer hij zegt, dat dergelijk „gesjacher" op de scherpste wijze moet worden afgewezen en gelaakt, en dat de Nederlandsche aanspraken op de overzeesche bezittingen volledig gehandhaafd

zullen blijven. Wij willen daarbij niet op elk slakje zout leggen en terstond aannemen, dat het woord „bezittingen" den spreker in het vuur van zijn rede ontsnapt is. Sedert 1922 kent onze grondwet, welke — ook naar Duitsche opvatting — onder de bezetting in hoofdzaak van kracht is gebleven, ten deze immers alleen vier gelijkwaardige gebiedsdeelen in en buiten Europa. Dat deze onaantastbaar, onvervreemdbaar zijn, staat onomstootelijk vast en dat dit zoo zal blijven is niet slechts een Nederlandsch, doch niet minder een Europeesch belang.
Wanneer wij Nederlanders hieraan en met succes vasthouden, dragen wij op die manier reeds in belangrijke mate ons steentje bij tot den wederopbouw na dezen oorlog.
Verschillende andere bladen o.a. „Nieuwe Rotterdamsche Courant" en „Haagsche Courant" houden zich in dezelfde geest met dit thema bezig.

(V. b. Interview dr. Seyss-Inquart—Krakauer Ztg. 4879 A.; gemeensch. bijeenk. N.S.D.A.P. en N.S.B. 4881 E.)

A. **NEDERLAND. — Inlevering auto-radiotoestellen.**
27 Oct. — Met ingang van 27 Oct. is het verboden radiotoestellen in motorrijtuigen gemonteerd te hebben. Binnen 8 dagen moeten deze toestellen derhalve bij de politie worden ingeleverd. Bedrijven, die deze toestellen vervaardigen zijn niet inleveringsplichtig. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Radio 4641 B.)**

B. **ZWEDEN. — Buitenlandsche politiek.**
Stockholm, 29 Oct. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Günther, heeft in den rijksdag een verklaring over de buitenlandsche politiek afgelegd. Hij betoogde o.m., dat Zweden geen afstand zal doen van zijn positie als buitenstaander bij den oorlog tusschen de groote mogendheden. Echter moet rekening gehouden worden met de eischen der werkelijkheid en mag de politieke weg buiten de oorlogsfronten niet leiden tot isoleering van het land. Zweden moet zijn plaats in Europa bewaren en kan zich niet gedesinteresseerd verklaren ten aanzien van de huidige omwenteling in Europa.
Bij de daarop volgende debatten betuigden de woordvoerders van alle partijen hun instemming met den strijd van Finland tegen het bolsjewisme.
In Berlijnsche politieke kringen nam men met belangstelling kennis van de Zweedsche uiteenzetting, vooral wat betreft de verklaring, dat het Zweedsche volk de gevoelens van het Finsche volk deelt. Men hecht voorts beteekenis aan de verklaring, dat Finland recht heeft op verhoogde veiligheid van zijn grenzen. Zij verdient aandacht, omdat zij werd afgelegd op een tijdstip, waarop Engeland en Amerika pogen druk op Finland uit te oefenen om het zijn loon van den strijd tegen het bolsjewisme te ontnemen. (Vaderland - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Neutraliteit 4621 C.)

C. **SLOWAKIJE. — Jodenvraagstuk - Nieuwe maatregelen. —**
Pressburg, 31 Oct. (D.N.B.) — De minister van Binnenlandsche Zaken is met zijn ambtgenoot van Defensie overeengekomen, dat 6.000 joden in de daarvoor geschikt zijnde concentratiekampen van Oremlaz zullen worden geplaatst.
Met ingang van 1 November gaat het geheele joodsche huizenbezit aan den staat over. Een dergelijke maatregel ten aanzien van grondbezit was reeds eenigen tijd geleden genomen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4781 E.)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Strijd tegen het bolsjewisme - Oproep van den R.K. Bisschop van Münster. —**
Berlijn, 30 October (A.N.P.) — Naar aanleiding van de bewering van Roosevelt, dat de godsdienst in Duitschland aan vervolging is blootgesteld, verdient een herderlijke brief van den bisschop van Munster, graaf von Galen, de aandacht.
In dezen brief roept de bisschop de geloovigen op tot den strijd tegen het bolsjewisme, onder aanhaling van de woorden der encycliek van Paus Pius XI: „Het communisme is in zijn diepste kern slecht. Wie de Christelijke beschaving wil redden, mag op geen enkel gebied met het communisme samenwerken."
In dat verband zegt de bisschop, dat de mededeeling van den Führer op 22 Juni 1941, dat het z.g. „Russenpakt" van 1939 ophield te bestaan, de bevrijding van een ernstige zorg en verlossing van een zwaren druk beteekende.
Het gewapende Duitsche volk, aldus de bisschop verder, staat sedert Juni van dit jaar aangetreden om de poging van Moskou te verijdelen, door militair machtsvertoon de bolsjewistische dwaalleer en heerschappij van het geweld naar Duitschland en West-Europa over te brengen. Het Duitsche leger is met onverminderde strijdkracht ook den bolsjewistischen tegenstander in het Oosten tegemoet getreden en heeft hem in talrijke slagen en gevechten verslagen en ver in het Russische land teruggedreven. Dag en nacht zijn onze gedachten bij onze dappere soldaten, stijgen onze gebeden ten hemel, dat Gods hulp ook in de toekomst met hen zij, opdat met succes de bolsjewistische bedreiging van ons volk en ons land kan worden afgewend, en ook het sedert bijna 25 jaar door de pest van het bolsjewisme geteisterde en bijna te gronde gerichte Russische volk kan worden bevrijd. Dat dit ook de wil is van den militairen bevelhebber vernemen wij met vreugde uit talrijke brieven van soldaten, die ons mededeelen, dat de troepen in het van de bolsjewisten bevrijde gebied de ontwijde godshuizen weder inrichten voor den dienst van God. Niet alleen onzen Christelijken soldaten, doch ook den aanvankelijk schuwen, later overgelukkigen bewoners wordt aldus gelegenheid geboden godsdienstoefeningen bij te wonen.
Ten slotte roept de bisschop de geloovigen op om te bidden voor de overwinning op het bolsjewisme. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Episcopaat 4733 B.)

E. **AMSTERDAM. — Joodsche markten alleen voor joden. —**
Amsterdam, 31 Oct. — De burgemeester van Amsterdam maakt bekend, dat de joodsche markten op het Waterlooplein, aan de Joubertstraat en aan de Gaaspstraat, welke alle werkdagen gehouden worden, uitsluitend door joden mogen worden bezocht.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4883 E.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Torpedojager „Rueben James" tot zinken gebracht. —**
New-York, 31 Oct. (D.N.B.) — Volgens mededeeling van het ministerie van Marine zou de torpedojager „Rueben James", varende in convooidienst in den Noordelijken Oceaan, in den nacht van 30 op 31 Oct. tot zinken zijn gebracht.
Naar aanleiding van dit bericht vestigt de zender Boston er de aandacht op, dat het silhouet van dit schip overeenkomt met dat van oude Engelsche oorlogsschepen, zoodat een verwisseling mogelijk is geweest. (Telegraaf)
(Vor. ber. Getorped. schepen 4874 C.)

G. **NEDERLAND. — N.S.B. - Gedenkboek aan ir. A. A. Mussert overhandigd. —**
Utrecht, 31 Oct. — Op het hoofdkwartier der N.S.B. te Utrecht heeft een korte, doch treffende plechtigheid plaats gehad. In het bijzijn van tal van hooge functionarissen der beweging heeft de plaatsvervangende leider der N.S.B. C. van Geelkerken den leider dezer beweging, ir. A. A. Mussert, het eerste exemplaar van het boekwerk „Voor volk en vaderland, strijd der N.S.B.", uitgegeven door de Nenasu te Utrecht, samengesteld door C. van Geelkerken en weergevende de geschiedenis der N.S.B. van de oprichting af tot heden, met een korte rede overhandigd.
In korte trekken schetste de spreker den inhoud van dit boek, dat een totaalindruk geeft van den strijd der N.S.B. sedert haar oprichting. Aan het eind van dit boek, zoo zeide hij, is ook een hoofdstuk gewijd aan de toekomst van onze beweging. „Daarin wordt de hoop uitgesproken, dat het u, leider, gegeven moge zijn ons volk naar een gelukkiger toekomst te leiden. Indien mogelijk binnenkort aan ons de leiding zal worden opgedragen om het Nederlandsche volk wederom zijn bewustzijn en zijn eigen aard terug te geven, dan zal dit boek, meer nog dan thans, van groote waarde blijken te zijn, omdat men in meer dan één hoofdstuk kan lezen wat het wil zeggen met geheel zijn hart ons volk in moeilijke jaren te dienen."
„Dit boek spreekt", zeide ir. Mussert in zijn antwoord, „van de trouw van diegenen, die reeds in de eerste jaren der beweging meemarcheerden in den strijd om ons volk. Zij toonden eerst recht wat het wil zeggen trouw te zijn aan ons beginsel, aan onze beweging en aan mij als leider. Indien de N.S.B. de draagster wordt van de toekomst van ons volk, en dat gebeurt, dan kan men o.a. uit dit boek lezen, waarom wij na jaren van moeilijken strijd, van terreur vaak, recht hebben op de leiding in dit land.
U weet het, mijne kameraden, Adolf Hitler heeft mij verzekerd, het Nederlandsche volk te respecteeren en het een eigen plaats in het nieuwe Europa te geven, doch het is duidelijk, als er geen N.S.B. zou zijn geweest, dat er dan van een dergelijke toezegging geen sprake zou zijn geweest.
(Vaderland - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4881 E.)

H. **NEDERLAND. — Verscherpte rantsoeneering van textielproducten en schoenen. —**
Den Haag, 31 Oct. — Met ingang van 3 November treedt de verscherpte textieldistributie in werking. De nog aanwezige voorraden, waarop sedert anderhalf jaar werd geteerd, zijn thans zoodanig geslonken, dat de oude, betrekkelijk vrijgevige regeling niet langer kan worden gehandhaafd. Tot 1 Mei a.s. zal men niet meer dan zestig punten mogen besteden, waarbij echter de ongebruikte punten van de oude textielkaart, zij het tegen de nieuwe waardeering, tot dien datum mogen worden opgebruikt. Voor groote stukken, zooals jassen en costuums is bovendien nog een speciale aankoopvergunning noodig. Voor kousen en sokken is een speciale regeling ingevoerd, zoodat

tenminste ieder iets kan krijgen. Hoeden en damesonderkleeding, alsook babykleertjes, zullen voortaan alleen op punten verkrijgbaar worden gesteld.
Ook de distributie van schoenen is verscherpt. Tal van soorten, welke tot dusver vrij verkocht mochten worden, kunnen thans nog slechts tegen inlevering van een bon verkrijgbaar worden gesteld. De secretaris-generaal van het dept. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft de nieuwe richtlijnen in een bekendmaking gepubliceerd.
(Haagsche Crt. - Alg. Handelsblad)
(V. b. Textielregeling 4860 G.; Schoenen 4244 D.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Opheffing van uitvoerrechten naar Nederland. —**
31 Oct. — Ingevolge een verordening van den rijksminister van Financiën van 18 Oct., worden met ingang van 1 Nov. alle aan uitvoerrecht onderworpen artikelen bij uitvoer naar Nederland van deze heffing vrijgesteld.
Vooral het uitvoerrecht op gebruikte machines was belangrijk, n.l. 800 RM. per 100 Kg., doch ook voor andere artikelen bestonden vrij hooge heffingen, b.v. lupine 200 RM. per 100 Kg., tin- en nikkelafval 90 RM. per 100 Kg. (Ec. Nieuws)
(V. b. Opheffing invoerbep. 4659 B.; vrije inv. 4504 C.)

B. **NEDERLAND. — Voedselvoorziening. —**
1 Nov. — In een onderhoud, dat het A.N.P. had met den dir.-gen. van den Landbouw, den heer G. J. Ruiter, deelde deze ten aanzien van onze voedselvoorziening o.m. mede, dat zoolang de Nederlandsche voedselpositie er tegenover de Duitsche niet gunstiger voorstaat, behoudens goederenruil, geen leveranties naar Duitschland of naar andere landen zullen plaats hebben. In ruil voor de voedingsmiddelen, welke aan Duitschland werden geleverd, ontving Nederland tot dusver krachtvoer, kunstmest en industrieele producten.
De melk- en vetvoorziening van ons volk eischt een veestapel ter grootte van 1.200.000 stuks. Thans kan worden gezegd, dat een inkrimping beneden die sterkte niet noodzakelijk is. Ook de voor de vleeschvoorziening benoodigde hoeveelheden zijn gewaarborgd en onze vetpositie mag dan ook vrij gunstig genoemd worden.
Ten aanzien van het broodgraan waren wij steeds aangewezen op een thans door de Engelsche blokkade afgesneden import. Door het gebruiken van rogge- en aardappelmeel kan in het tekort gedeeltelijk worden voorzien, doch onze graanreserves moesten worden aangesproken. Om de productie op te voeren is het noodig, dat 100.000 H.A. grasland door scheuring in bouwland worden veranderd. Voor de boeren staat thans nog de gelegenheid tot een vrijwillige scheuring open, binnenkort zal deze scheuring echter verplicht gesteld worden. Door deze maatregelen is echter ook onze broodvoorziening voldoende verzekerd. (Nat. Dagblad)
(V. b. Landbouw 4882 C.; scheuren v. grasl. 4873 C.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Antwoord der rijksregeering aan pres. Roosevelt. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 1 Nov. (D.N.B.) — De Duitsche regeering maakt de volgende officieele verklaringen bekend:
„De president der Vereenigde Staten van Amerika heeft in een rede op 28 October de volgende beweringen verkondigd:
1e. De regeering der Vereenigde Staten zou in het bezit zijn van een geheime landkaart, die in Duitschland door de Duitsche regeering zou zijn vervaardigd. Het betreft een landkaart van Midden- en Zuid-Amerika, zooals de Führer dat zou willen reorganiseeren, door van de veertien landen, welke zich in dit gebied bevinden, vijf onderworpen staten te maken om zoodoende het geheele Zuid-Amerikaansche continent onder zijn heerschappij te brengen.
Een van deze vijf staten zou zoogenaamd ook de republiek Panama omvatten, alsmede het Panama-kanaal.
2e. De Amerikaansche regeering zou in het bezit zijn van een tweede document, dat door de Duitsche regeering zou zijn opgesteld. Dit document zou het plan bevatten, na den door Duitschland gewonnen oorlog alle bestaande godsdiensten in de wereld af te schaffen. De Katholieke, Protestantsche, Mohammedaansche, Hindoe, Boeddhistische en Joodsche godsdiensten zouden op dezelfde wijze worden afgeschaft, het bezit van de kerken geconfisceerd, het kruis en alle andere symbolen der godsdiensten verboden en de geestelijke stand op straffe van overbrenging naar een concentratiekamp tot zwijgen gebracht worden.
In plaats van deze kerken zou een internationale, nationaal-socialistische kerk komen, waarin door de nationaal-socialistische Duitsche regeering aangewezen sprekers een functie zouden uitoefenen. In plaats van den Bijbel zouden woorden uit het boek van den Führer „Mein Kampf" worden opgedrongen en als Heilige Schrift van kracht worden verklaard, het Kruis van Christus zou door het hakenkruis en het ontbloote zwaard vervangen worden en ten slotte zou in de plaats van God de Führer komen.
De Duitsche regeering constateert ten aanzien hiervan:
1e. Er bestaat noch een in Duitschland door de Duitsche regeering vervaardigde landkaart over een verdeeling van Midden- en Zuid-Amerika, noch een door de Duitsche regeering vervaardigd document over het afschaffen van de godsdiensten in de wereld. In beide gevallen moeten het dus vervalschingen van den grofsten en meest onbehouwen aard zijn.
2e. De beweringen over een verovering van Zuid-Amerika door Duitschland en een afschaffing van de godsdiensten en kerken in de wereld en de vervanging daarvan door een nationaal-socialistische kerk zijn zoo onzinnig en absurd, dat het voor de Duitsche regeering overbodig is, hierop in te gaan.
De Duitsche regeering heeft het bovenstaande aan alle neutrale regeeringen, waaronder ook die van Midden- en Zuid-Amerika langs diplomatieken weg ter kennis gebracht.
3e. De president der Vereenigde Staten van Amerika heeft in zijn rede van den 28sten October verklaard, dat een Amerikaansche torpedojager den vierden September en een andere Amerikaansche torpedojager den zeventienden October door Duitsche zeestrijdkrachten zou zijn aangevallen.
De Amerikaansche regeering zou het schieten hebben willen vermijden. Doch het schieten zou zijn begonnen en de geschiedenis zou hebben vastgelegd, wie het eerste schot heeft gelost. Amerika zou zijn aangevallen.
In werkelijkheid blijkt uit de rapporten van de Duitsche duikbootcommandanten en uit de gepubliceerde officieele verklaringen van de Amerikaansche marineautoriteiten de volgende toedracht:
Het incident van den vierden September heeft betrekking op den Amerikaanschen torpedojager „Greer", dat van den zeventienden October op den Amerikaanschen torpedojager „Kearny".
De torpedojager „Greer" heeft in nauwe militaire samenwerking met Engelsche zeestrijdkrachten een Duitsche duikboot urenlang achtervolgd. Bij deze achtervolging is de Duitsche duikboot die zich onder water bevond, met dieptebommen aangevallen. Eerst nadat deze aanval had plaatsgehad, heeft de Duitsche duikboot van haar strijdmiddelen gebruik gemaakt.
De torpedojager zette de achtervolging met dieptebommen nog verscheidene uren zonder succes voort.
De torpedojager „Kearny" voer ter bescherming van een convooi, toen hij het verzoek om hulp van een ander convooi op een andere plaats van den Atlantischen Oceaan opving, dat in een strijd was gewikkeld met Duitsche zeestrijdkrachten.
De „Kearny" veranderde daarop zijn koers, begaf zich naar de plaats, waar het gevecht werd geleverd en viel een Duitsche duikboot met dieptebommen aan.
De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft zelf bevestigd, dat de „Kearny" dieptebommen heeft afgeworpen en dat eerst eenigen tijd later drie torpedo's op hem werden afgevuurd, waarvan een den torpedojager heeft getroffen.
De Duitsche regeering constateert derhalve, dat ten eerste de door president Roosevelt in zijn rede gegeven voorstelling, dat Amerikaansche torpedojagers door Duitsche zeestrijdkrachten zijn aangevallen en dat dus Duitschland Amerika heeft aangevallen, niet overeenstemt met de feiten en weerlegd wordt door de officieele verklaringen der Amerikaansche marine-autoriteiten en ten tweede dat in tegendeel beide Amerikaansche torpedojagers Duitsche duikbooten hebben aangevallen en dat dus Amerika Duitschland heeft aangevallen, hetgeen eveneens door de Amerikaansche marine-autoriteiten wordt bevestigd.
(Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)
(V. b. Rede pres. Roosevelt 4885 C.; torpedojager „Greer" 4824 F.; torpedojager „Kearny" 4874 C.)

D. **NEDERLAND. — Uitbreiding van Middelburg. —**
23 Oct. — Door annexatie van een aantal omliggende gemeenten werd de gemeente Middelburg, waarvan de grenzen reeds in de middeleeuwen waren vastgesteld, aanzienlijk uitgebreid.
(Haagsche Crt.) **(V. b. Photo stadhuis Middelburg 4256a)**

E. **INTERNATIONALE ROODE KRUIS. — Verslag der werkzaamheden. —**
Genève, October. — Het te Genève gevestigde „Internationale Roode Kruis Comité" en de eveneens aldaar gevestigde „Liga der Roode Kruis-vereenigingen" hebben aan de pers een mededeeling doen toekomen omtrent de tot dusverre door haar verrichte werkzaamheden.
Tot nu toe zijn geldschenkingen ter waarde van ruim 3½ millioen Zwitsersche franken ontvangen en bovendien talrijke giften in natura, o.a. groote zendingen rozijnen uit Turkije, ovomaltine en melkpoeder uit Denemarken en geneeskundige pharmaceutische producten van groote chemische fabrieken.
Het was echter geen gemakkelijke taak voor de ontvangen 3½ millioen franken levensmiddelen aan te koopen. De moeilijkheden, die de Britsche blokkade den toevoer van levensmiddelen uit de overzeesche gebieden in den weg legt, maakten een beroep op eenige regeeringen noodig, opdat het Int. Roode Kruis het ontvangen geld voor den aankoop van levensmiddelen zou kunnen besteden. Dank zij de grootmoedige houding van eenige Europeesche regeeringen, onder wie de Zwitsersche wordt ge-

noemd, is het ten slotte nog mogelijk geworden levensmiddelen naar eenige landen te verzenden. Zoo heeft men eenige hulp aan vrouwen en kinderen in België, Finland, Frankrijk, Griekenland, Nederland, Noorwegen, Polen en Servië verstrekt. Ook geneesmiddelen zijn in belangrijke hoeveelheden verzonden.
(Alg. Handelsblad)

A. **NEDERLAND. — Gezondheidszorg - Sterftecijfers 1939 - Geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk - Gezondheidszorg in den Nationalen Jeugdstorm. —**
3 Nov. — Door het Centraal Bureau voor de Statistiek werden de sterftecijfers voor Nederland gedurende het jaar 1939 gepubliceerd. Daaruit blijkt o.m., dat voor alle 5-jarige leeftijdsgroepen beneden de 60 jaar de sterftecijfers de laagste zijn, welke ooit in Nederland zijn waargenomen. De sterftecijfers van personen van 60 jaar en ouder zijn iets hooger dan in 1938, voornamelijk als gevolg van de stijging van de sterfte aan griep en hartziekten. De sterftecijfers, welke voor Nederland in 1939 hebben gegolden, zijn de gunstigste van Europa en met de sterftecijfers van Australië en Nieuw-Zeeland de gunstigste van de geheele wereld.
In het bijzonder is de zuigelingensterfte sterk afgenomen. In 1931 stierven per 1000 levend geborenen 49.6 kinderen beneden het jaar, in 1939 33.7, een daling met 32 pct.
De statistiek geeft verder zeer gedetailleerde cijfers van de sterfte naar doodsoorzaken. Aandacht is o.m. gewijd aan de stijging met 8 pct. van het sterftecijfer aan kanker per 1000 inwoners sedert 1931. Deze stijging blijkt echter geheel veroorzaakt te worden door het gestadig voortschrijdend ouderworden van de bevolking van Nederland. Hierdoor wordt een sterkere bezetting van die leeftijdsklassen teweeg gebracht, waarin in het bijzonder sterfte aan kanker optreedt.
Geneeskundig onderzoek vóór het huwelijk. — In Afkomst en Toekomst heeft dr. G. P. Frets, voorzitter der vereeniging Geneeskundig Onderzoek vóór het Huwelijk een artikel geschreven, waarin hij, nu een arbeidsdienst voor jonge mannen en jonge vrouwen is ingesteld, het tijdstip van aanmelding voor dezen dienst, d.i. dus op 18- of 19-jarigen leeftijd, als het tijdstip voor het verplicht geneeskundig onderzoek wil stellen, met een korte herkeuring vlak voor het huwelijk.
Dit onderzoek moet staatsbemoeiing zijn, dus een wettelijke regeling moet er zijn. De staat moet zich ook met de uitvoering bezighouden.
De schrijver wijst er op, dat het geneeskundig onderzoek voor het huwelijk in de eerste plaats goede geboorten wil bevorderen en men ook wel materieel voordeel wil verbinden aan de vorming van een groot gezin door menschen, die voor de maatschappij van waarde zijn door hun erfelijke eigenschappen. Er moeten in toenemende mate sociale maatregelen worden genomen om te bevorderen, dat de euvelstand, dat de bekwamen laat huwen, verdwijnt. In de gevallen van personen, die alreeds een keer aan een geestesziekte geleden hebben, wenscht ze geen of een zeer kleine nakomelingschap.
Gezondheidszorg in den Nationalen Jeugdstorm. — In het Ned. Tijdschrift v. Geneeskunde werd een uiteenzetting gegeven van datgene wat op geneeskundig terrein in den Nat. Jeugdstorm wordt gedaan. Wij ontleenen daaraan o.a. het volgende:
Uitgaande van het principe, dat de leden van den Jeugdstorm gedurende de jaren, dat zij lid zijn, volledig onder geneeskundig toezicht dienen te blijven, werd begonnen met de invoering van een gezondheidskaart, waarop alle gegevens betreffende den gezondheidstoestand worden aangeteekend van het 10e tot het 18e jaar en voor kader tot boven de 18 jaar. We kunnen gerust zeggen, dat in ons land op dit gebied een achterstand bestaat. Reeds vroeger werd door den directeur van het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde te Leiden gewezen op de wenschelijkheid, een gezondheidszakboekje in te voeren. In Duitschland kende men al jaren de „Gesundheitspass" (sinds 1931 door dr. Thomalla samengesteld en uitgegeven door de Reichsausschutz für hygienische Volksbelehrung), in Frankrijk het „carnet de santé".
Alle gegevens worden zoo kort mogelijk beschreven. Voor bijzondere aanteekeningen is ruimte gelaten.
Behalve dit onderzoek wordt een doorlichting ingesteld. De opkomst is verplicht.
De resultaten van de eerste maanden toonen wel het belang aan van de doorlichting. Bij de 4560 doorgelichte kinderen werden 76 patiënten gevonden, die voor specialistisch röntgenologisch en inwendig onderzoek naar Utrecht moesten worden doorgezonden. Onder andere bleek bij 18 actieve tuberculose te bestaan. Gezien de goede resultaten, welke met dit doorlichtingsonderzoek uit het oogpunt van praeventieve gezondheidszorg werden verkregen, wordt thans een toestel aangeschaft voor de zoogenaamde schermbeeldfotografie, in overeenstemming met de wijze van onderzoek, welke thans in Duitschland in het groot volgens de principes van prof. dr. H. Holfelder geschiedt. De kinderen, die bij de algemeene keuring als zwak worden aangegeven, benevens die, bij wie bij de doorlichting oude processen worden gevonden, gaan in de zomermaanden kosteloos naar buiten gedurende een periode van 4 tot 8 weken.
Tenslotte iets over het tandheelkundig onderzoek. Dit geschiedt door de tandartsen, welke aan den Jeugdstorm verbonden zijn en wel volgens richtlijnen van tandarts van der Molen uit Amsterdam, waarbij groote beteekenis wordt toegekend aan de praeventieve zorg voor het gebit. Naar diens aanwijzingen zijn daarom ook in den Jeugdstorm zoogenaamde mondverzorgsters opgeleid uit hiervoor geschikt gebleken stormsters.
De contrôle van het gebit geschiedt ieder half jaar. Thans is een tandheelkundig ziekenfonds voor den Jeugdstorm in werking getreden, waardoor het in orde houden van de gebitten zeer vergemakkelijkt wordt.
Indien nu het algemeen geneeskundig onderzoek, de doorlichting en het tandheelkundig onderzoek benevens behandeling zijn geëindigd en alles in orde is bevonden, wordt aan de stormers en stormsters een gezondheidspas uitgereikt.
Het volledige geneeskundige onderzoek wordt in het algemeen ingesteld op het 10e, 14e en 17e jaar, terwijl jaarlijks zoogenaamde gezondheidsappèls worden gehouden. Een stormer of stormster, die dus ten minste volle 8 jaren bij den Jeugdstorm is, ondergaat 3 volledige keuringen, 3 doorlichtingen, 16 tandheelkundige contrôles en behandelingen benevens 5 gezondheidsappèls.
(Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Sterftecijfers 3665 D.; Gezondheidstoestand 4746 C.)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs - Prof. dr. G. M. Verrijn Stuart en prof. dr. M. J. Langeveld buitengewoon hoogleeraren aan de universiteit te Amsterdam - Mutatie curatorium Leidsche universiteit. —**
3 Nov. — De burgemeester van Amsterdam heeft in de vacature prof. dr. van Embden benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de staathuishoudkunde aan de Gemeente universiteit: prof. mr. dr. G. M. Verrijn Stuart te Amsterdam, en in de vacature prof. dr. Ph. Kohnstamm, tot buitengewoon hoogleeraar in de paedagogiek aan de Gemeente-universiteit: prof. dr. M. J. Langeveld, buitengewoon hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
Mutatie curatorium Leidsche universiteit. — 's-Gravenhage 3 Nov. — Bij beschikking van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming is aan mr. P. E. Briët, mr. N. C. M. A. van den Dries en jhr. mr. Rh. Feith, op hun verzoek eervol ontslag verleend als lid van het college van curatoren der Rijksuniversiteit te Leiden.
Tot lid van het college van curatoren zijn benoemd prof. dr. J. van Loon te 's-Gravenhage en dr. L. P. Krantz te Leiden.
(Vaderland - Telegraaf) **(Vor. ber. Onderwijs 4885 B.)**

C. **ROTTERDAM. — Ir. F. E. Müller districtsleider der N.S.B. - W.A. afdeeling als politie voor bijzondere diensten. —**
Rotterdam, 2 Nov. (A.N.P.) — Op 1 November werd de burgemeester van Rotterdam, ir. F. E. Müller, geïnstalleerd als districtsleider der N.S.B. te Rotterdam. De installatie geschiedde in de groote Rivièrahal van de diergaarde door den plaatsvervangend leider der N.S.B., Van Geelkerken.
W.A. afdeeling als politie voor bijzondere diensten. — Rotterdam, 2 Nov. — De hoofdcommissaris van politie te Rotterdam maakt bekend, dat, in overleg met de Duitsche overheid, ter versterking van de beschikbare politie in catastrofale gevallen, zooals bominslagen, zeer groote branden, enz., een beroep kan worden gedaan op de geüniformeerde afdeeling der W.A. Het optreden der W.A. staat dan buiten iedere politieke bedoeling en zij ontvangt haar opdrachten van de politieleiding.
(N. R. Crt. - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Ir. F. E. Müller 4879 B.)

D. **NEDERLAND. — Mijnbouw - Belangstelling voor het mijnveld Vlodrop. —**
4 November. — Naar „Het Vaderland" verneemt, bestaat in Limburg een hernieuwde belangstelling voor de exploitatie der mijnvelden onder de gemeenten Vlodrop-Herkenbosch. Ook de Duitsche instanties en met name de heer ir. Bruch, Beauftragte voor de Limburgsche mijnen, zou zich zeer voor dit plan interesseeren. Binnen afzienbaren tijd zou men willen overgaan tot het ter hand nemen van de aan de exploitatie voorafgaande werkzaamheden, zooals wegenbouw, terreinindeeling, woningbouw, rioleering, enz. enz. In 1926 heeft een consortium voor den tijd van 1½ jaar optie verkregen op dit gebied, dat in 1920 door het rijk werd gebracht onder het voor staatsmijnexploitatie gereserveerd gebied. Aan het hoofd van dit consortium stond de heer H. Biermans, een millionnair, geboortig uit Herkenbosch en wonende te Parijs. Thans zou de Nederlandsche staat deze velden zelf willen ontginnen.
Deze herleefde belangstelling houdt verband met het feit, dat sommige Limburgsche mijnen over een aantal jaren uitgeput zullen zijn, of althans minder goed exploitabel dan de kolen-

lagen in midden-Limburg. Naar de indertijd vastgelegde verwachtingen zou het mijnveld Vlodrop 800.000—1.000.000 ton steenkolen per jaar kunnen leveren. De kolenrijkdom van het geheele mijnveld Vlodrop—Herkenbosch, dat zich uitstrekt over een oppervlakte van circa 1000 ha., wordt geschat op zestig millioen ton ontginbare kolenlagen. De kwaliteit dier kolen (anthraciet) is uitstekend. (Vaderland)

A. SOVJET-UNIE. — Wijziging legerleiding - Sjaposjnikov volgt generaal Sjoekov op. —

Stockholm, 2 Nov. (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst meldt, is generaal Sjaposjnikov als opvolger van generaal Sjoekov (die eerst onlangs in deze functie werd benoemd) benoemd tot chef van den generalen staf in de Sovjet-Unie.

Sjaposjnikov heeft reeds in den wereldoorlog een rol gespeeld in het tsaristische leger. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Wijz. legerleiding 4884 F.)

B. NEDERLAND. — Vischvoorziening. —

IJmuiden, 3 Nov. — In de laatste dagen is de aanvoer van versche haring aanzienlijk toegenomen. Op 1 November waren er niet minder dan 35 schepen aan den afslag, die in totaal ruim 1000 kisten haring aanvoerden. De kwaliteit was uitstekend. Door dezen ruimeren aanvoer is de prijs dan ook aanzienlijk gedaald en bedraagt hij op het oogenblik per onbewerkte haring ongeveer 23 cent. (Telegraaf)

C. FINLAND. — Diplomatieke stap der Ver. Staten - Staking van het offensief tegen het bolsjewisme geëischt. —

Washington, 4 Nov. (D.N.B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft het volgende medegedeeld:

Het Am. ministerie van Buitenl. Zaken heeft Finland gedreigd met het afbreken der vriendschappelijke betrekkingen, wanneer Finland niet onmiddellijk het offensief tegen de Sovjet-Unie staakt en de Finsche troepen uit het bolsjewistische gebied terugtrekt.

Naar het Finsche telegraafagentschap meldt, is in verband met de berichten over een Amerikaansch vertoog in zake het staken van het offensief tegen de Sovjet-Unie van welingelichte Finsche zijde medegedeeld, dat het bericht over den inhoud van dit vertoog niet in ieder opzicht juist is.

De Finsche regeering zal antwoorden, zoodra de nadere bijzonderheden van deze kwestie openbaar zullen worden gemaakt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Finland—Engeland 4844 B.)

D. NEDERLAND. — Muziek - Reorganisatie van het muziekleven. —

5 Nov. — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede:

'In het kader van de reorganisatie van het Nederlandsche muziekleven zijn plannen ontstaan om in de naaste toekomst het aantal vaste dirigenten van de acht symphonieorkesten in ons land uit te breiden in dien zin, dat naast den eersten dirigent bij de groote orkesten een tweede dirigent en een leerling-dirigent, bij de kleinere orkesten een leerling-dirigent zullen kunnen worden aangesteld.

In verband hiermede bestaat er thans voor jonge dirigenten in het bezit van eenige practische ervaring en met een gerechtvaardigd vertrouwen op eigen capaciteiten gelegenheid in aanmerking te komen voor een mogelijke toevoeging als leerling-dirigent aan een van onze groote orkesten. (Telegraaf)

(Vor. ber. Reorg. muziekleven 4615 C.)

E. NEDERLAND. — Reden van gouwleider Forster en den Rijkseommissaris te Arnhem. —

Arnhem, 5 Nov. — In de concertzaal van Musis Sacrum te Arnhem is 4 Nov. een groote bijeenkomst gehouden van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden, waarin gouwleider Forster, rijksstadhouder van Danzig en de rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart het woord hebben gevoerd. Na een kort openingswoord van commissaris-generaal Schmidt voerde gouwleider Forster het woord. Holland en Danzig hebben, zoo zeide spr. o.m., in het verleden zeer nauwe betrekkingen met elkander onderhouden. In den loop der jaren zijn vele duizenden Nederlanders naar het Oosten geëmigreerd en in Danzig wijst nog veel op de innige verbinding tusschen Holland en Danzig. Economisch, architectonisch en cultureel hebben in vroeger eeuwen nauwe betrekkingen tusschen Nederland en Danzig bestaan. De laatste twee eeuwen is dit echter anders geweest. De nieuwe wereld kwam op, het Oosten kwam op den achtergrond. In het bijzonder sinds 1917, toen het communisme in Rusland naar de macht greep, is er een muur tusschen Oost en West opgetrokken. Geestelijk zoowel als economisch en cultureel. Dank zij het nationaal-socialistische Duitschland zullen de verbindingen tusschen Oost en West nu weer tot stand gebracht worden. Met den oorlog tegen de Sovjet-Unie werd de poort in den muur tusschen Oost en West opengebroken. Spreker stond vervolgens uitvoerig stil bij het jodenvraagstuk.

Een der grootste fouten van het verleden was, dat Europa niet eensgezind was. Die fout zal in de toekomst vermeden worden. Het Europeesche continent moet zoo worden georganiseerd, dat een dergelijke versplintering niet meer voor kan komen.

Men beseft in Nederland wellicht niet, welk een groot gevaar het bolsjewisme was. Wij kunnen ons echter niet indenken, wat er van Europa geworden zou zijn, als Rusland ons aangevallen had. Men zal zich toch niet willen inbeelden, dat de Russische stoomwals aan de Nederlandsche grens halt gehouden zou hebben. Spreker wees er vervolgens op, dat Duitschland thans een veel sterkere positie inneemt, dan tijdens den wereldoorlog.

Wanneer Rusland overwonnen zal zijn, dan zal de volle kracht op Engeland worden geconcentreerd. Twijfel kan er niet meer over bestaan: Duitschland zal ditmaal de overwinning behalen. Een nieuw Europa zal ontstaan.

Hierna sprak de Rijkscommissaris een korte rede uit. Wij staan hier aan den Westrand van het continent, aldus de Rijkscommissaris. Het volk in dit land heeft sedert eeuwen het gezicht naar het Westen gekeerd. In dit verband herhaalde de Rijkscommissaris de woorden van den leider der N.S.B., ir. Mussert, dat het aangezicht van het Nederlandsche volk weer naar het Oosten gewend moet worden. Het is de taak der Nederlandsche nationaal-socialisten in die richting werkzaam te zijn.

Het Europeesche besef moet bij het Nederlandsche volk steeds levendiger worden. Spreker wees vervolgens op de gemeenschappelijke banden van bloed, die alle Germaansche volkeren verbinden. In den strijd voor een Noordsche en Germaansche statengemeenschap gaan de Nederlandsche nationaal-socialisten het Nederlandsche volk voor. Op de basis van het bloed moet het gemeenschappelijke ideaal gestalte gegeven worden. De erkenning van dit ideaal zal ons behoeden voor de fout van het internationalisme, dat ons verdeelt en verzwakt en zal ons anderzijds beschermen voor imperialisme of separatisme.

Zich tot de Nederlandsche nationaal-socialisten wendend, zeide spreker: een onvoorwaardelijke, levendige kameraadschap, gegrond op het gemeenschappelijke bloed, verbindt ons. Wij zullen elkander helpen en wij zullen onze ervaringen uitwisselen. Wanneer wij ons bewust zijn van ons Europeërschap, dan begrijpen wij ook de groote beteekenis van den strijd, welke in het Oosten gestreden wordt. Spreker wilde eerlijk zeggen: wij zullen wellicht nog moeilijke tijden door moeten maken. Wellicht zullen wij ons nog verder moeten beperken. Maar wij zullen het gemeenschappelijk doen en daarna zal een periode van nieuwen opbloei kunnen aanbreken, wanneer Europa alles tot ontwikkeling brengt wat het bezit. Dan zijn wij zoo rijk, dat de andere werelddeelen ons zullen benijden. Spreker besloot zijn rede met een driewerf Sieg Heil op den Führer, waarna de bijeenkomst met het zingen van het Deutschlandlied en het Horst Wessellied besloten werd.

(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. N.S.D.A.P. 4881 E.; dr. Seyss-Inquart 4879 A.)

F. NEDERLAND. — Rookverbod in de bioscopen. —

5 Nov. — In een circulaire aan de commissarissen der provincies heeft de secr.-gen. van het dep. van Binnenlandsche Zaken medegedeeld, dat het den secr.-gen. van het Dep. van Volksvoorlichting en Kunsten wenschelijk voorkomt, dat een verbod met betrekking tot het rooken in de bioscopen in het leven wordt geroepen.

Laatstgenoemde secretaris-generaal vestigt ter motiveering van zijn standpunt de aandacht op het feit, dat het rooken zeer nadeelig is voor een goede projectie, terwijl daarnaast het veroorzaken van schade aan tapijten en bekleeding door het rooken, wegens de textielschaarschte niet verantwoord moet worden geacht.

Het A.N.P. verneemt nog in verband met deze kwestie, dat als grondslagen voor een rookverbod in bioscopen beschouwd worden ten eerste de kwaliteit van de voorstelling, ten tweede het feit, dat de atmosfeer in bioscopen vaak verstikkend is en ten derde, dat op de bekleeding enz. dringend bespaard moet worden. Hebben tenslotte vele theaters in de groote steden een luchtververschingsinstallatie, dit is lang niet overal het geval, vooral niet in de provincie. (Telegraaf - Vaderland)

G. NEDERLAND. — Distributie van brandstoffen - Verscherpte regeling. —

Den Haag, 5 Nov. — De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt in zake de distributie van vaste brandstoffen bekend, dat ten einde het onmogelijk te maken om op onwettig verkregen brandstoffenbonnen brandstof te betrekken, met ingang van 10 November 1941 voor de distributie van vaste brandstoffen het stelsel van klantenbinding wordt ingevoerd, krachtens hetwelk alle verbruikers, die toewijzingen of bonkaarten of bonnen van den distributiedienst hebben ontvangen, met uitzondering van

verbruikers van generatorbrandstof voor auto's, verplicht zijn zich bij hun vasten leverancier te laten inschrijven en voortaan uitsluitend van dezen vaste brandstoffen te betrekken.
Met ingang van 10 November mag iedere leverancier aan de bij hem ingeschreven verbruikers slechts zooveel brandstoffen leveren als waar dezen krachtens de hun door den distributiedienst uitgereikte bonnen recht op hebben.
(Alg. Handelsblad - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Distributie brandstoffen 4849 I.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Opheffing consulaten van Honduras - Rijksminister Funk bezoekt Italië - Kolonisatie van Nederlanders in Oost-Pruisen. —
Oct. — De Duitsche regeering deelde de regeering van Honduras mede, dat zij zich genoodzaakt had gezien, den consuls van Honduras de exequatur te ontnemen en verzocht haar tot sluiting harer consulaten over te gaan.

Rijksminister Funk bezoekt Italië. — Rijksminister Funk bracht van 19 tot 23 Oct. een bezoek aan Italië. In een door hem gehouden rede te Rome besprak hij de taak van Italië in het nieuwe Europa en wees er op, dat de krachten van het nationaal-socialistische Duitschland en het fascistische Italië ook op economisch terrein de overwinning van de asmogendheden tot een zekerheid maken.

Kolonisatie van Nederlanders in Oost-Pruisen. — Rotterdam, 5 Nov. — Het plan bestaat om eventueel eenigen duizenden Nederlanders gelegenheid te bieden als kolonisten naar Posen te gaan. In verband hiermede zullen door bemiddeling van de Handel- en Aannemingsmaatschappij A. Knyff te Schiebroek binnenkort bouwvakarbeiders uit alle deelen van Nederland naar de provincie Posen gaan om daar groote woningcomplexen te bouwen. Reeds zijn verscheiden arbeiders naar Posen, dat ongeveer 250 kilometer ten Oosten van Berlijn ligt, vertrokken en binnenkort zullen nog talrijke arbeiders volgen.
De woningen, die in groepen zullen worden gebouwd, zullen het karakter krijgen van plattelandswoningen, doch zij zullen modern van constructie zijn. Men hoopt de eerste complexen reeds in het voorjaar gereed te hebben, waarbij men gebruik denkt te maken van de capaciteiten en de ervaring in dit soort bouw van de Hollandsche specialisten en arbeiders.
(Das Reich - Telegraaf)

(Vor. ber. Rijksmin. Funk 4359 F.)

B. IRAK. — Handelsbetrekkingen met Japan afgebroken. —
27 Oct. — Uit Irak wordt gemeld, dat de regeering van Irak, op 20 Oct. besloot, de handelsbetrekkingen met Japan af te breken. Een Japansche handelscommissie, die zich op dat oogenblik in Irak bevond, werd verzocht het land te verlaten.
(Archiv d. Gegenwart)

C. IJSLAND. — Regeering afgetreden. —
Oct. — United Press deelt mede, dat de IJslandsche regeering is afgetreden. Naar verluidt zou er in de regeering oneenigheid zijn ontstaan omtrent de bestrijding van de stijgende kosten van het levensonderhoud. (Archiv d. Gegenwart)

D. ENGELAND. — Diplomatieke betrekkingen met Mexico hersteld - Mutatie leiding van het luchtwapen.
Oct. — De diplomatieke betrekkingen tusschen Engeland en Mexico, die sedert 1938 verbroken waren, zijn thans hersteld.

Mutatie leiding van het luchtwapen. — De Engelsche luchtmaarschalk en organisator van de jachtvliegers, Sir Dowding, werd plotseling met verschillende andere officieren gepensionneerd. (Archiv d. Gegenwart)

(V. b. Engeland—Mexico 4536 B.; Leger 4876 A.; Luchtmacht 4398 A.)

E. FRANKRIJK. — Engelsche aanvallen op Fransche schepen - Verscherpte blokkade. —
6 Nov. — Het Fransche ministerie van Marine heeft 5 Nov. officieel medegedeeld, dat 2 dezer op 200 mijl ten Zuiden van Durban een nieuwe Britsche overval op een Fransch konvooi gedaan is waarbij vijf Fransche vrachtschepen verloren zijn gegaan.
Het Fransche konvooi was met levensmiddelen voor Fransch West-Afrika en voor het moederland op weg van Madagascar naar Dakar en voer onder bescherming van het aviso Iberville. In volle zee werd het aangehouden door een Britsch eskader, bestaande uit vier kruisers en zes patrouillevaartuigen, die reeds eenigen tijd op de loer gelegen hadden. De kapitein van het Fransche aviso verklaarde zich terstond tegenover den commandant van het Britsche eskader bereid, naar Madagascar terug te keeren, doch deze ging op dat voorstel niet in en gaf het bevel, dat alle Fransche vrachtschepen gekaapt moesten worden.
Het Fransche ministerie van Marine constateert uitdrukkelijk dat zich aan boord geen materiaal, dat voor oorlogsdoeleinden gebruikt zou kunnen worden, en geen oorlogscontrabande bevonden. De Fransche regeering heeft tegen dezen nieuwen Britschen overval, die met een tienvoudige overmacht werd ondernomen geprotesteerd. Het ministerie verklaart, dat de door den Britschen omroep verspreide bewering der Britsche admiraliteit volgens welke het Fransche konvooi op Duitsch bevel zou zijn uitgeloopen en slechts ten doel zou hebben gehad, contrabande aan Duitschland te leveren iederen grondslag mist. Het ministerie verklaart plechtig, dat het konvooi uitsluitend voor de Franschen bestemde levensmiddelen vervoerde.

Sedert Juli 1940 800.000 br.t. scheepsruimte verloren. — Vichy, 5 Nov. (D.N.B.) — De Fransche koopvaardijvloot heeft, naar Fransche marinekringen mededeelen, na den wapenstilstand tusschen Frankrijk en Duitschland door vijandelijke daden der Britsche marine omstreeks 800.000 ton koopvaardijtonnage verloren. Zevenendertig Fransche schepen met een totale tonnage van 140.000 ton werden door Britsche oorlogsschepen getorpedeerd, gebombardeerd of gedwongen, zichzelf tot zinken te brengen. 105 Fransche koopvaardijschepen met 420.000 ton werden door de Engelschen in beslag genomen. Bovendien heeft de Britsche marine nog 46 Fransche koopvaardijschepen met 231.000 ton gekaapt.

Verscherpte blokkade. — New York, 6 Nov. (D.N.B.) — Naar United Press uit Londen meldt, is van officieele Britsche zijde verklaard, dat Engeland de blokkade der zeewegen om Frankrijk en de Fransche bezittingen zal verscherpen.
(Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Eng. aanvallen 4859 G.)

F. FINLAND. — Rijksdagverkiezingen uitgesteld tot 1944 - Handelsverdrag met Duitschland verlengd. —
Helsinki, Oct. — Besloten werd de verkiezingen voor den Finschen Rijksdag in verband met den oorlogstoestand uit te stellen tot 1944.

Handelsverdrag met Duitschland verlengd. — Helsinki, 27 Oct. — Het tusschen Duitschland en Finland bestaande handelsverdrag werd opnieuw met een jaar verlengd en loopt thans tot einde 1942. In Januari a.s. zullen onderhandelingen plaats hebben, met het doel het handelsverkeer tusschen de beide landen verder uit te breiden. (Das Reich - Arch. d. Gegenw.)

(Vor. ber. Rijksdagverkiezingen 3859 D.)

G. VEREENIGDE STATEN. — La Guardia herkozen als burgemeester van New York. —
New York, 5 Nov. (D.N.B.) — Bij de burgemeestersverkiezing te New York werd La Guardia herkozen met 1.186.394 stemmen. Zijn tegencandidaat O'Dwyer behaalde 1.053.553 stemmen.
(Alg. Handelsblad)

(V. b. La Guardia 3827 C.; burgemeester 3006 B.)

H. A.B.C.D.-STATEN. — Vorming eener grondstoffenunie. —
6 Nov. — Het D.N.B. meldt uit Lissabon:
Volgens een hier ontvangen bericht zouden de z.g. A.B.C.D.-staten, derhalve de Ver. Staten, Engeland, China en Nederlandsch-Indië, thans de vorming van een grondstoffen-unie nastreven. Er verluidt, dat deze staten maatregelen hebben genomen om de militaire behoefte aan grondstoffen te waarborgen met behulp van de beschikbare bronnen. Te Washington is volgens dit bericht meegedeeld, dat een gedetailleerd organisatieplan is opgesteld. De uitvoering van de technische aangelegenheden is opgedragen aan de economische verdedigingscommissie, die onlangs is bijeengekomen onder leiding van den vice-president Wallace. (N. R. Crt.)

I. JAPAN. — Luchtverbinding met Portugeesch Timor - Saboero Koeroesoe tweede ambassadeur in Washington. —
Oct. — Tusschen Japan en Portugal werd een overeenkomst gesloten over een gemeenschappelijke luchtverbinding tusschen het Portugeesche deel van Timor en de onder Japansch beheer staande Palau-eilanden.

Saboero Koeroesoe tweede ambassadeur in Washington. — Tokio, 5 Nov. (Domei) — Officieel wordt meegedeeld, dat besloten is ambassadeur Saboero Koeroesoe naar de Ver. Staten te zenden ten einde ambassadeur Nomoera te assisteeren.
De woordvoerder der regeering heeft verklaard, dat Koeroesoe wordt uitgezonden om een vriendschappelijke afdoening van de onderhandelingen tusschen Japan en Amerika te vergemakkelijken. Dit besluit is genomen met het oog op de heerschende zeer ernstige situatie.
Koeroesoe vertrekt 7 Nov. per clipper naar de Ver. Staten.
(Das Reich - N. R. Crt.)

(V. b. Japan—Portugal 4884 A.; Koeroesoe 4818 E.; ambassadeur Nomoera 4568 A.; Japan—V.S. 4875 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Paatene, Koersk en Simferopol op de bolsjewisten veroverd - 53.000 gevangenen op de Krim - In October 230 Engelsche vliegtuigen vernietigd - Tonnageverlies in Oct. 441.300 br.t., van 3 tot 9 Nov. 113.000 br.t.

OOSTELIJK FRONT.

8 Nov. — Terwijl de aanvallen der Duitsche legers op den Noordelijken en centralen sector van het front niet alleen te kampen hebben met de zich nog altijd taai verdedigende bolsjewistische horden, doch ook met de nukken en kuren van den aanbrekenden winter, waardoor de operaties worden belemmerd, maakt het offensief in het Zuiden, waar het klimaat iets beter schijnt te zijn, snelle vorderingen.
Nu het de Duitsche en de Roemeensche legers in de Krim gelukte de terugtrekkende bolsjewisten af te snijden van den weg over land, biedt alleen de zeeweg via Sebastopol een laatste mogelijkheid tot vluchten. Daarmede is beslist over het lot van de Krim. Van daaruit kunnen de Duitsche legers de Zwarte Zee beheerschen en liggen de olievelden van Krasnodar, Gronyi en Bakoe, welke samen het Kaukasische oliegebied vormen, binnen het bereik van de Duitsche bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen.

Noordelijke sector.

Paatene veroverd. — 2 Nov. — Voor Leningrad werden pogingen van den vijand om de Newa over te steken met verliezen voor den tegenstander afgeslagen. Het bombardement van Leningrad en Kroonstad werd voortgezet.

3 Nov. — In een bij verrassing uitgevoerden aanval namen de Finnen Paatene aan den westelijken oever van het Järvimeer. De plaats heeft als verkeersknooppunt een belangrijke strategische waarde.

5 Nov. — Lichte Sovjet-oorlogsschepen deden in de Finsche Golf een verkenningspoging. Zij kwamen daarbij in de mijnversperringen terecht. Drie schepen kwamen daarbij tot zinken, terwijl eenige schepen door de actie der Finsche kustbatterijen beschadigd werden.

6 Nov. — Voor Leningrad werden uitvalspogingen van den vijand afgeslagen. Zware en zeer zware batterijen hebben voor den oorlog belangrijke doelen in Leningrad en het vijandelijk scheepsverkeer in de Finsche Golf bestookt.

Centrale sector.

Koersk veroverd. — 2 Nov. — Door infanterie en pantserformaties werd de districtshoofdstad Koersk, een belangrijk spoorwegknooppunt en industriecentrum genomen.

5 Nov. — Sterke formaties gevechtsvliegtuigen ondernamen overdag zware aanvallen op de industriestad Gorki, die van groote beteekenis is voor de auto- en vliegtuigproductie. In de automobielfabriek Molotov, op de werven langs de Wolga en op de spoorwegcomplexen werden groote verwoestingen aangericht.

7 Nov. — Infanterie-divisies braken door zwaar versterkte bolsjewistische stellingen heen, maakten talrijke gevangenen en veroverden stukken geschut.

Zuidelijke sector.

Simferopol veroverd; Feodosia bezet; ruim 53.000 gevangenen. — 2 Nov. — Op de Krim werd de achtervolging van den verslagen vijand over een breed front voortgezet en werd de noordelijke rand van het Jailagebergte bereikt. Duitsche en Roemeensche troepen bezetten op 1 Nov. Simferopol, de hoofdstad van het schiereiland en rukken verder in de richting van Sebastopol.

3 Nov. — De bolsjewistische troepen zijn thans in twee groepen gesplitst, waarvan de eene via Sebastopol en de andere via Kertsj tracht te ontsnappen. Bij een aanval op de transportschepen, welke voor de vlucht werden gereedgehouden, heeft het luchtwapen tien koopvaardijschepen met een inhoud van ongeveer 38.000 br.t. tot zinken gebracht. Veertien andere schepen werden zwaar beschadigd. Tot dusverre werden op de Krim 53.175 gevangenen, 230 pantserwagens, 218 kanonnen, verscheidene pantsertreinen en een groote hoeveelheid ander oorlogsmateriaal buitgemaakt.

4 Nov. — Aan de kust van de Zwarte Zee werd de havenstad Feodosia door de Duitsche troepen ingenomen. Ten noorden van Stalino kregen de Italiaansche troepen opnieuw contact met den vijand. Na een artillerievoorbereiding braken hun snelle troepen door de Sovjetstellingen en vernietigden den tegenstand. Een vrij groote stad werd veroverd.

5 Nov. — Ondanks de moeilijke terreinomstandigheden zijn de Duitsche troepen op één plaats reeds het Jailagebergte overschreden en werd de kust van de Zwarte Zee bereikt. Vliegtuigen brachten nog twee koopvaardijschepen met een totalen inhoud van 10.000 br.t. tot zinken.

6 Nov. — De havens Sebastopol en Kertsj werden door het luchtwapen met succes gebombardeerd. In het Jaila-gebergte sloegen Duitsche en Roemeensche troepen de afgesneden vijandelijke strijdkrachten terug en trokken tusschen Jalta en Feodosia over een breed front naar de kust van de Zwarte Zee. Ook ten Oosten van Sebastopol werd de vijandelijke tegenstand gebroken.

8 Nov. — Op de Krim werden tijdens de achtervolgingsgevechten bij de landengte van Kertsj modern opgebouwde stellingen met een diepte van 10 Km. doorbroken. Op de zuidelijke helling van het Jaila-gebergte werd een bolsjewistische cavalerie-divisie vernietigd.

DE LUCHTOORLOG.

In October 230 Engelsche vliegtuigen vernietigd. — 6 Nov. — Van Duitsche deskundige zijde wordt er de aandacht op gevestigd, dat na 13 Oct., toen binnen enkele uren 31 Engelsche machines verloren gingen, het boven het Kanaal rustiger is geworden. In de periode van 29 Oct. tot 4 Nov. verloor de Britsche luchtmacht bij haar pogingen om het Rijk of de bezette gebieden binnen te vliegen, 37 vliegtuigen. In den strijd tegen Engeland gingen zeven Duitsche vliegtuigen verloren. Engelsche havens en industriegebieden waren wederom het doel van de aanvalsoperaties der Duitsche gevechtsvliegtuigen. In October verloren de Engelschen in totaal 230 machines.

8 Nov. — Bij aanvallen op het Duitsche rijksgebied in den nacht van 7 op 8 Nov., waarbij o.a. Berlijn werd aangevallen, verloren de Engelschen 27 bommenwerpers. Sterke formaties Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen de werven en industrieën van Sunderland aan. Zware ontploffingen en felle branden konden duidelijk worden waargenomen. Voor de Schotsche Oostkust vernietigde een Duitsch gevechtsvliegtuig een Engelsche torpedojager.

OP DEN ATLANTISCHEN OCEAAN.

113.000 br.t. tot zinken gebracht; Octoberverlies 441.300 br.t. — 3 Nov. — In de wateren om Engeland brachten gevechtsvliegtuigen een vrachtschip van 4000 br.t. tot zinken. Zes andere schepen werden zeer zwaar beschadigd, zoodat met nog grootere verliezen te rekenen valt.
4 Nov. — Aan de Schotsche Oostkust brachten gevechtsvliegtuigen drie schepen met een totalen inhoud van 21.500 br.t. tot zinken. Voorts werd bij de Shetlandeilanden een schip van 1.500 br.t. vernietigd. Duikbooten vielen een vijandelijk convooi aan. Elf vijandelijke koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van 53.000 ton, alsmede een torpedojager werden getorpedeerd, drie schepen en een torpedojager werden zwaar beschadigd.

5 Nov. — In de wateren der Faer-Øer brachten vliegtuigen een vrachtboot van 5.000 br.t. tot zinken. Een tweede groot koopvaardijschip werd door bommen getroffen.

6 Nov. — In den strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart brachten marine en luchtmacht in de maand October 441.300 br.t. vijandelijke koopvaardijtonnage tot zinken. Aan deze successen hadden duikbooten deel voor 255.200 br.t., bovenwaterstrijdkrachten voor 18.000 br.t. en formaties van de luchtmacht voor 168.100 br.t. De Britsche vloot verloor in deze maand vijf torpedojagers.

8 Nov. — Op den Atlantischen Oceaan hebben duikbooten vier vijandelijke koopvaarders met tezamen 28.000 br.t. inhoud tot zinken gebracht.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4886 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941

Krijgsverrichtingen. —

Aan de door het Italiaansche opperbevel uitgegeven legerberichten van 2 tot 8 November ontleenen wij o.m., dat de berichten van 2, 3, 6 en 8 November melding maken van aanvallen, die door formaties van het Italiaansche luchtwapen op Malta werden ondernomen. De vlootbasis La Valetta en het vliegveld Tavenezia werden daarbij met bommen bestookt. Het uitbreken van groote branden kon worden vastgesteld.
Van het front bij Tobroek wordt groote bedrijvigheid der artillerie gemeld. In Noord-Afrika verloor de vijand in luchtgevechten en bij pogingen om Benghazi en Tripolis te bombardeeren eenige toestellen.
In Oost-Afrika blijven de schermutselingen voortduren. Aanvallen bij Gondar konden worden afgeslagen. De Engelschen vielen een Roode-Kruis hospitaal aan; onder de verpleegden vielen slachtoffers.
In de Middellandsche Zee slaagde een Italiaansche torpedojager er in op 5 November drie Engelsche vliegtuigen naar beneden te halen. Voorts werd op 3 November een Engelsche duikboot door torpedojagers tot zinken gebracht.

(Haagsche Crt. — Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4886 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Redevoering van Adolf Hitler ter gelegenheid van de herdenking van den negenden November. —

München, 9 Nov. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den achttienden verjaardag van den marsch der eerste nationaal-socialisten, die onder zijn leiding en die van Generaal Ludendorf optrokken naar de Feldherrenhalle in München, heeft Adolf Hitler ook dit jaar zijn oude strijdmakkers toegesproken. In het begin van zijn toespraak wees de Führer er op hoe de internationale democratische ophitsers er in geslaagd waren Europa in den oorlog te storten. Hij herinnerde er aan hoe hij, eerst na de verplettering van den vijand in het Oosten en daarna na de verbrijzeling van den Westelijken tegenstander, de hand tot vrede aan Engeland had toegestoken, en hoe hij in antwoord op deze aanbiedingen werd beschimpt en als lafaard werd gekwalificeerd. Terugkomende op de herdenkingsrede, die hij verleden jaar uitsprak vervolgde hij: Toen ik u hier de laatste maal toesprak kon ik het in het volle besef van een overwinning spreken als ternauwernood ooit een sterveling vóór mij en desondanks drukte destijds een zware zorg op mij, want het was mij duidelijk, dat achter al deze internationale gebeurtenissen als laatste brandstichter diegene is te zoeken, die steeds heeft geleefd van gekrakeel onder de naties, de internationale jood. Ik heb dien jood leeren kennen als een internationale brandstichter. Men zag immers, hoe hij via den omweg van pers, radio, film, tooneel enz. langzaam de volken in de voorafgaande jaren had vergiftigd en men zag hoe deze vergiftiging voortschreed. Men zag hoe zijn financiën, zijn monetaire transacties in deze richting werkten. Gedurende de eerste dagen van den oorlog hebben immers aandeelhouders van de Engelsche bewapeningsindustrie volkomen openhartig uitgesproken, dat deze oorlog tenminste drie jaar moest duren. De Führer karakteriseerde in den breede de misdadigheid van het kapitalistische, democratische jodendom en kwalificeerde Engeland als de drijvende kracht daarvan. Wat was begrijpelijk, zoo zeide hij, dan dat op zekeren dag deze macht ook tegen ons in het geweer zou komen? Deze joodsche geest bezit als heerscher het ondubbelzinnigst de Sovjet-Unie, de staat, waar de geheele nationale intelligentia was afgeslacht, waardoor een geestloos, met geweld geproletariseerd „Untermenschentum" overbleef. Daarboven stond een reusachtige organisatie van joodsche commissarissen en slavenhouders. Er is twijfel ontstaan, of wellicht toch niet in dezen staat de nationale neiging zou zegevieren. Daarbij vergat men evenwel, zoo verklaarde de Führer, dat ten slotte de man, die tijdelijk de heerscher over dezen staat werd, niet anders is dan een werktuig in handen van dit almachtige jodendom. Hij gaf een beeld van de oorlogsvoorbereidingen der Sovjets, van de onderhandelingen met Molotov en de putsch in Servië. Toen reeds wist Stalin, dat het oogenblik waarop de Sovjet-Unie haar aanval op Europa zou kunnen beginnen, snel naderde.

Adolf Hitler vervolgde: thans kan ik voor het eerst uitspreken, hoe wij daarvan op de hoogte zijn gekomen. In het jaar 1939-'40 werd te Londen een groot aantal zoogenaamde geheime zittingen in het Britsche Lagerhuis gehouden. In deze geheime bijeenkomsten heeft de whiskyvriend, mijnheer Churchill, uiting gegeven aan zijn hoop en overtuiging, dat Rusland op marsch was naar Engeland en dat hij van Sir Stafford Cripps de volstrekte bewijzen had gekregen, dat het ten hoogste een tot anderhalf jaar zou duren, alvorens Rusland optrad, dat men dus ten hoogste anderhalf jaar behoefde vol te houden. Wij hebben daaruit de consequenties getrokken.

Na dank gebracht te hebben aan Mussolini, omdat deze reeds in 1940 de etterbuil op den Balkan had doorgestoken, kwalificeerde Hitler het bevel tot den defensieven strijd tegen de Sovjet-Unie op 22 Juni als het zwaarste besluit van zijn leven. Het Westen was echter beveiligd en de Führer zeide: „Ik heb mijn voorbereidingen in het Westen zoodanig getroffen, dat de Engelschen ieder oogenblik kunnen oprukken als hun dat belieft, hetzij in Noorwegen, hetzij aan onze Duitsche kust, hetzij in Nederland, in België of in Frankrijk. Indien zij inderdaad een offensief willen ondernemen, dan kunnen wij slechts zeggen: gaat uw gang, u zult vlugger verdwijnen dan u bent gekomen." Spr. teekende den strijd tegen de Sovjet-Unie als een strijd om het zijn of niet zijn, niet alleen voor Duitschland, doch voor geheel Europa. Men kan zeggen, dat in het Oosten wellicht voor de eerste maal geheel Europa strijdt evenals vroeger tegen de Hunnen. Zoo geschiedt dit thans tegen den Mongolenstaat tegen een tweeden Dzjengis Khan. Het doel van dezen strijd was de vernietiging van de vijandelijke strijdkrachten en in de tweede plaats de bezetting van de vijandelijke bewapenings- en voedselbases. Het is niet noodig te verklaren, dat prestige-overwegingen in het geheel geen rol spelen. Het tempo van den opmarsch bepalen niet die Britsche strategen, die het tempo van hun terugtochten hebben vastgesteld, maar dat doen wij zelf. Ook bij de bezetting van de vijandelijke bewapenings- en voedselbases zullen wij stelselmatig te werk gaan.

Ik zou nu het resultaat van dezen veldtocht willen samenvatten. Het aantal gevangenen bedraagt omstreeks 3.6 millioen. Als de een of andere Engelsche warhoofd zegt, dat dit niet bevestigd is, dan kan opgemerkt worden: als een Duitsche militaire instantie iets heeft geteld, dan klopt dat. Volgens de ervaring uit den wereldoorlog komen 3.6 millioen gevangenen ten minste met hetzelfde aantal gesneuvelden overeen. Als ik aanneem, dat in Rusland evenals bij ons op een gesneuvelde 3 à 4 gewonden komen, dan volgt hieruit een volstrekt verlies van 8 à 10 millioen zonder de lichtgewonden, die misschien nog weer kunnen genezen. Daarvan herstelt geen leger ter wereld meer. Het oorlogstuig, dat wij in dezen tijd hebben buitgemaakt, is onmetelijk veel. Op het oogenblik meer dan 15.000 vliegtuigen, meer dan 22.000 tanks, meer dan 27.000 stukken geschut. Wij hebben voorts tot nog toe 1.670.000 vierkante kilometers bezet. Dat is een gebied omstreeks vijf maal zoo groot als Engeland. In dit gebied ligt 60 à 75 procent van alle industrie en alle grondstoffen, die Rusland bezit. Ik hoop, dat wij binnenkort hieraan nog iets kunnen toevoegen. Achter ons front nu staat nog een 2e front: het Duitsche vaderland. En achter dit Duitsche vaderland staat een derde front en dat heet Europa. Als mij den laatsten tijd wel eens wordt gezegd, dat de democratieën zich thans bewapenen, welnu, wij blijven ons bewapenen. Ik heb de bewapening thans slechts naar eenige bijzondere terreinen verplaatst. Als de heeren al voortdurend met hun getallen aankomen, ik spreek niet van getallen, maar ik spreek dit eene uit: u zult u verbazen over datgene, waarmee wij op zekeren dag zullen komen.

Men zegt wel eens tegen mij, zoo verklaarde de Führer, Amerika met zijn 125 millioen menschen is er ook nog. De Führer antwoordt: Het Duitsche gebied met het Protectoraat en gouvernement omvat eveneens 125 millioen menschen. Het gebied dat thans rechtstreeks voor Duitschland werkt, omvat veel meer dan 250 millioen en het gebied dat indirect voor dezen strijd werkt, omvat thans al meer dan 350 millioen. Niemand behoeft in twijfel te trekken, dat wij het klaarspelen alle zeilen voor dezen strijd bij te zetten. In dit verband merkte hij op, dat thans geen burgerlijk Duitschland zijn vijanden met glacéhandschoenen tegemoettreedt, maar een nationaal-socialistische staat, die harde vuisten heeft. Als onze tegenstanders zeggen, dat de strijd dan tot het jaar 1942 duurt, hij kan duren zoo lang hij wil: het laatste bataljon op dit slagveld zal het Duitsche zijn. De Führer kwam in het vervolg van zijn rede op de pogingen om hem te intimideeren. In het bijzonder behandelde hij de dreigementen uit Amerika. In dit verband herhaalde hij zijn verklaring, die hij reeds een jaar geleden afgelegd heeft: Welk schip ook oorlogsmaterieel brengt, materieel dus om menschen te dooden, het zal getorpedeerd worden.

Als nu de president van de Ver. Staten meent door een bevel tot schieten Duitschland murw te maken, dan kan de Führer slechts ten antwoord geven: President Roosevelt heeft zijn schepen bevolen, als zij Duitsche schepen zien, daarop te schieten. Ik heb den Duitschen schepen bevolen, zoodra zij Amerikaansche schepen zien, daarop niet te schieten, maar zoodra een Duitsch schip wordt aangevallen, zich te verdedigen. In korte, scherpe bewoordingen wees Hitler de vervalschingen van de hand, die Roosevelt heeft samengeflanst met zijn landkaart over z.g. Duitsche plannen tot verdeeling van Zuid-Amerika. Ook de bewering, dat Duitschland alle godsdiensten wil oplossen is te onbenullig.

In het Duitsche rijk kan een ieder op zijn eigen manier zalig worden. De Führer wees hierbij op 'n verschil tusschen Duitschland en de Ver. Staten, t.w., dat in Duitschland de kerken bijna 900 millioen R.M. van den staat krijgen, terwijl haar in Amerika van staatswege niets gewordt.

De Führer vestigde vervolgens zijn aandacht op de Sovjet-Unie en zei, dat de Duitsche soldaten hebben gezien, dat de menschen daar ternauwernood zooveel bezitten, dat zij ook slechts een pan hun eigendom kunnen noemen. Het zal voor Europa een verlossing zijn als niet alleen dit gevaar verdwijnt, maar ook de vruchtbaarheid van deze streken ten goede komt aan heel Europa. Dat is een geweldige taak, die ons is gesteld. Wij hebben een doel. Dit omvat dit continent, primair ons vaderland, maar daarenboven ook allen, die in eenzelfden nood leven als wij. En dan ben ik de overtuiging toegedaan, dat dit continent niet het tweede van de wereld zal zijn, maar dat het evenals voorheen het eerste zal blijven. Wij stellen tegenover de begrippen van goud en kapitaal weer den mensch en zijn werk. Bij Duitschland en Italië hebben zich nu een groot aantal Europeesche staten gevoegd. Aan het eind van dit jaar kunnen wij wel zeggen, dat voor dit Europeesche front het grootste gevaar reeds is afgewend. Wij behoeven niet te betwijfelen, dat in dezen tijd het lot van Europa voor de komende duizend jaar wordt beslist. Tot slot herdacht de Führer de gesneuvelden, inzonderheid de dooden van den wereldoorlog. Het uur zal komen, zoo verklaarde Hitler, dat wij ons voor de graven der gesneuvelden uit den grooten oorlog opstellen en kunnen zeggen: kameraden, ook gij zijt niet tevergeefs gevallen. Gij hebt toch gezegevierd."

(Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Rijksk. Hitler 4884 C.; 17de verjaardag 4437 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Het leven van Eamon (Edmond) De Valera, president van den Ierschen Vrijstaat, biedt een beeld vol felle contrasten. Zijn vader was een Spanjaard; toch werd hij de alom gevierde Ierse vrijheidsheld. In 1916 werd hij ter dood veroordeeld; thans is hij met de hoogste macht in den Vrijstaat bekleed.

Door zijn rede verleden week in Tralee gehouden, heeft hij opnieuw de aandacht van de wereld op zich gevestigd. Streng houdt hij vast aan het principe, de onafhankelijkheid van Ierland tegen iedere macht, die zich in het land mengen wil, te verdedigen.

Op 14 October 1882 werd hij in New York als zoon van een Spaanschen vader en een Ierse moeder geboren. Van zijn vierde levensjaar ontving hij zijn opvoeding in Ierland. Tot 1916 was hij een eenvoudig wiskundeleeraar aan een school voor middelbaar onderwijs.

Zonder dat men voordien van hem gehoord had, vestigde hij in 1916 de aandacht van de geheele wereld op zich, toen hij zich voor de eerste maal als voorvechter van de Ierse vrijheid en onafhankelijkheid opwierp tijdens de Paaschopstand van de Sinn Feiner. Bij die gelegenheid plaatste hij zich aan het hoofd van een afdeeling van honderd onverschrokken mannen. Met hen verdedigde hij het postkantoor van Dublin tegen de Engelschen. Hij hield stand tot het gebouw met zware artillerie heelemaal in puin geschoten was.

De Valera

De Britten, die in den oorlog tegen Duitschland de handen vol hadden, waren niet van zins veel toegevendheid ten opzichte van onwillige Ieren aan den dag te leggen. De Valera werd door een inderhaast in het leven geroepen rechtbank ter dood veroordeeld. En hij zou ook terechtgesteld zijn, indien de Ieren in Amerika niet een machtige protestactie op touw gezet hadden. De Britten waagden het niet de publieke meening in de Ver. Staten, die men zoo hard ter ondersteuning van den oorlog tegen Duitschland noodig had, nog meer te verbitteren. Het doodvonnis voor De Valera werd veranderd in levenslange gevangenisstraf. In 1919 werd hij begenadigd en in vrijheid gesteld. Direct begaf hij zich opnieuw in het politieke strijdperk. In Mei 1917 behaalde hij een stembus-overwinning in het district East Clare. In October van hetzelfde jaar werd hij door de voorvechters der Ierse vrijheid „Sinn Fein" tot „president van de Ierse republiek" gekozen. Nogmaals grepen de Britten in en zetten hem wegens politieke agitatie gevangen. De Valera wist evenwel te ontsnappen. Hij week uit naar Amerika, waar hij zijn politieke werkzaamheid voortzette temidden der duizenden Ieren, die in den loop der jaren geïmmigreerd waren.

Eerst in het voorjaar van 1921 kon hij naar Ierland terugkeeren, toen Lloyd George een bemiddeling in de Ierse kwestie bewerkt had. Kort daarop werd hij andermaal gearresteerd en eerst in 1924 vrijgelaten. Van 1926 dateert de door hem gestichte nieuwe Ierse vrijheidsorganisatie, de Fiama Fail. Daarmee behaalde hij in 1932 een groote stembuszege, waarop hij tot president van den Ierschen Vrijstaat werd gekozen. In datzelfde jaar trad hij ook als president van den Volkenbondsraad te Genève op.

In het huidige conflict heeft Engeland herhaalde malen geprobeerd steunpunten in het gebied van den Ierschen Vrijstaat te verkrijgen. De Valera heeft echter steeds afgewezen, evenals hij zich scherp tegen soortgelijke verlangens van de Ver. Staten gekeerd heeft.

(V. b. De Valera 4770 D.; Ver. Staten 4869 I.)

B. NEDERLAND. — Vrijwilligers bij de Duitsche weermacht. —

's-Gravenhage, 6 Nov. — De bevelhebber der weermacht in Nederland deelt mede:

De Führer en opperste bevelhebber der weermacht heeft bij speciale beschikking toegestaan, dat vrijwilligers van verwante Noordsche volken bij de Duitsche weermacht worden ingedeeld. Daardoor bestaat thans ook voor Nederlanders de mogelijkheid, tot de Duitsche weermacht toe te treden. Bij alle Duitsche Ortskommandanturen in Nederland zijn bureaux voor de aanmelding van vrijwilligers ingesteld. Men wordt eerst voor den dienst opgeroepen, nadat een beslissing is genomen over aanneming of afwijzing van de aanvrage tot vrijwillige dienstneming. (Vaderland)

C. NEDERLAND. — Verordeningen - Rechtspleging: aanvulling op het besluit tot instelling van vrederechters en een vredegerechtshof - Inschrijving op openbare registers - Aanvulling op het besluit inzake economisch strafrecht. —

In het Verordeningenblad van 10 Nov. verschenen:

1. een besluit van den secr.-gen. van het dept. van Justitie, waarbij aanvullingen worden gegeven op het besluit tot instelling van vrederechters en van een vredegerechtshof;
2. een besluit van de secr.-gen. van de dept. van Justitie en Financiën betreffende de overschrijving en inschrijving van stukken in de openbare registers;
3. een besluit van den secr.-gen. van het dept. van Justitie houdende aanvulling van het besluit met betrekking tot het strafrechtelijk onderzoek in strafzaken rakende het economisch leven. (Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

(V. b. Inst. vrederechters 4797 E; Econ. leven 4639 B)

D. GROOT-MOEFTI VAN JERUZALEM TE BERLIJN AANGEKOMEN. —

Berlijn, 6 Nov. — Op 6 Nov. is Amin el Hoasseini, de Groot-Moefti van Palestina, in de rijkshoofdstad aangekomen.

Naar verluidt, zal hij in de eerstvolgende dagen door hooge Duitsche staatslieden worden ontvangen en gelegenheid krijgen persoonlijk de rijksregeering op de hoogte te brengen van zijn actie en zijn plannen voor de toekomst. Uit den aard der zaak is het bezoek van Amin el Hoasseini vooral voor de Arabische gemeente te Berlijn een gebeurtenis van groot belang. (Telegraaf) **(Vor. ber. Groot-Moefti 4880 C.)**

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Winterhulp - Overzicht opbrengst. —

7 Nov. — De beteekenis van de Duitsche Winterhulp kan gemeten worden aan de bijdragen, welke in geld en goederen door het Duitsche volk worden geofferd. Sedert het eerste seizoen 1933-34 zijn de bijdragen in geld gestegen van M. 184 tot M. 894 millioen, zooals kan blijken uit de volgende tabel van de totale inkomsten, die wij ontleenen aan „Wirtschaft und Statistik" van Oct. 1941.

Seizoen	Bijdragen in geld	Bijdragen in goederen	Waardevermeerdering*	Tot. inkomsten
1933-34	184	127	47	358
1934-35	205	110	52	367
1935-36	235	92	38	365
1936-37	294	93	28	415
1937-38	297	102	20	419
1938-39	436	114	16	566
1939-40	632	46	3	681
1940-41	894	21	2	917

*) Door goedkooper inkoopen, vrachtvrij vervoer, enz.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Winterhulpwerk 4855 A.)**

F. JAPAN. — s.s. „Kehi Maroe" op een mijn geloopen. —

Tokio, 6 Nov. — Het Japansche passagiersschip „Kehi Maroe" is op 6 November 's middags om 12 uur in de Japansche Zee op een mijn geloopen. Het schip was op weg van Korea naar Tsoeroega. Van de 430 opvarenden zijn er 165 omgekomen.

Tokio, 7 Nov. (U. P.) — Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat de ondergang van de „Kehi Maroe" te wijten is aan een drijvende mijn, die uit de territoriale wateren der Sovjet-Unie afkomstig is. Bij den bolsjewistischen ambassadeur Smetanin werd een scherp protest ingediend. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

G. VEREENIGDE STATEN. — $ 1 milliard crediet aan de Sovjet-Unie - Bewapening koopvaarders door Senaat aangenomen. —

Washington, 7 Nov. (D.N.B.) — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat president Roosevelt een crediet aan de Sovjet-Unie heeft goedgekeurd ten bedrage van een milliard dollar, krachtens de leen- en pachtwet. Stalin heeft het crediet met „oprechte dankbaarheid" aanvaard. De leening is vrij van rente en behoeft pas vijf jaar na het einde van den oorlog te worden terugbetaald.

Bewapening koopvaarders door Senaat aangenomen. — Washington, 8 Nov. (D.N.B.) — De Senaat heeft met 50 tegen 37 stemmen het voorstel tot bewapening van Amerikaansche schepen en het zenden dier schepen naar de oorlogszones aangenomen, zoo meldt Associated Press.

Onder het opschrift „Alle schuld komt op Roosevelts hoofd neer" maakt de „Völkischer Beobachter" melding van het gevaarlijke spel, dat Roosevelt met de bewapening van Amerikaansche koopvaardijschepen in verband met de wijziging van de neutraliteitswet speelt. Het blad betoogt: slechts iemand, die als Roosevelt de bedoeling heeft, de Ver. Staten in den oorlog te betrekken, kan op zulk een wijziging van de Amerikaansche neutraliteitswet aansturen. De bewapening van een koopvaardijschip openbaart op zichzelf reeds automatisch zijn vijandelijk karakter en brengt de opvatting, dat degene, die op wapens steunt, wapengeweld te verwachten heeft, onbeperkt in toepassing. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Ver. Staten—Sovjet-Unie 4882 A.; bewapening koopvaarders 4881 A.)

A. NEDERLAND. — „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten" (Nederland in de kentering van den tijd) - Oude en nieuwe betrekkingen met Duitschland. —

Den Haag, 4 Nov. — In een der zalen van het Kurhaus te Scheveningen is het boekwerk „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten", met ondertitel „Alte und neue Beziehungen zum Reich", aangeboden, dat Reichsamtsleiter dr. Max Freiherr du Prel met medewerking van Pressedezernent Willy Janke in opdracht van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart — die daarin het voorwoord heeft geschreven — heeft doen verschijnen.

De Rijkscommissaris heeft door zijn aanwezigheid en door het houden van een toespraak tot de vele genoodigden luister bijgezet aan deze samenkomst.

Aan deze rede ontleenen wij o.m.:

Bij het betreden van deze zaal zeide mijn begeleider mij, dat het was alsof wij op een verjaarsfeest kwamen. Deze opmerking klopt, want wij willen hier den geboortedag van een boek vieren.

Omstreeks een jaar geleden werd de vraag geopperd, of niet iets geschreven kon worden over Nederland en zijn betrekkingen tot Duitschland, in de eerste plaats met de bedoeling om onzen kring van medewerkers, maar daarenboven ook onze volksgenooten in Duitschland op de hoogte te brengen met de situatie in Nederland en de ontwikkeling daarvan in den loop der geschiedenis.

Ik heb dit initiatief zeer gaarne overgenomen. De eerste vraag was, wie dit werk zou schrijven. Deze kwestie werd spoedig opgelost en het verheugt mij zeer, dat dr. Freiherr du Prel deze taak in samenwerking met mijn medewerker Janke op zich heeft genomen.

De tweede vraag was: „Hoe doen we het?" Het was ons duidelijk, dat dit werk slechts dan succes kan hebben, als het om zoo te zeggen als een der eerste gemeenschappelijke werken vervaardigd zou worden door mannen, die hier met een open oog leven. Of het nu Duitschers of Nederlanders zijn, is niet van belang in dit verband. Van belang is slechts, dat Duitschers en Nederlanders er aan hebben gewerkt.

Het verheugt ons, dat wij er in geslaagd zijn een vrij grooten kring van menschen voor dit werk te winnen. Wij hebben thans een boek voor ons met een inhoud, waarover ik geen oordeel wil vellen, daar ik een te groot aandeel heb gehad aan de totstandkoming daarvan. Ik hoop slechts, dat het werkelijk een goed overzicht geeft van de huidige situatie van Nederland en daarbij berekend is op den tegenwoordigen toestand, vooral daar het een samenvatting geeft van datgene, wat de geschiedenis aan dit gebied en dit volk heeft gebracht en wat heeft geleid tot de huidige situatie.

Ik draag het aangenaam bewustzijn met mij mede, dat wij hier een gemeenschappelijk werk hebben, dat in kameraadschap tot stand gekomen is en ik spreek de hoop uit, dat wij hier iets hebben gemaakt, dat aan een breeden kring van lezers eenig inzicht zal geven omtrent den toestand in Nederland, de waarden, in dit land en volk gelegen, en de toekomst, die het beschoren is, een goede toekomst volgens den wensch van ons, Duitschers. Nogmaals dank ik alle medewerkers en ik wensch het boek een waarlijk groot succes.

Dr. Freiherr du Prel gaf daarna een overzicht van den inhoud.

De heer W. Janke, die reeds bij den aanvang de genoemde autoriteiten en Fräulein Triltsch, vertegenwoordigster van den uitgever Konrad Triltsch uit Würzburg had verwelkomd, hield tenslotte de volgende toespraak:

Het thans verschenen boek „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten" is, gezien zijn opzet, karakter en uitvoering, gericht tot twee volken: het Duitsche en het Nederlandsche. Van het begin af aan hebben derhalve de uitgevers er naar gestreefd, in dit werk naast de belangrijkste medewerkers van den Rijkscommissaris ook vooraanstaande Nederlanders aan het woord te laten komen, ja, als het ware de gedachte der Duitsch-Nederlandsche samenwerking uit dit boek te laten spreken. Bij de technische uitvoering blijkt deze samenwerking daaruit, dat ook in dit opzicht de medewerking van Nederlanders werd ingeroepen, zooals op de eerste pagina's van het boek staat aangegeven. Dit is de reden, waarom de Rijkscommissaris den wensch heeft geuit, dat op deze bijeenkomst niet alleen in het Duitsch, doch ook in de Nederlandsche taal de beteekenis van dit boek zou worden toegelicht. Dat mij, in mijn dubbele functie van mede-uitgever en als leider der persafdeeling van het Rijkscommissariaat, deze taak werd opgedragen, is mij een bijzondere eer.

Zij schenkt mij des te meer voldoening, daar ik door mijn langdurig verblijf hier te lande den Nederlandschen mensch, zijn aard en prestaties, alsook het Nederlandsche landschap grondig heb leeren kennen en waardeeren. Door mijn veeljarig nauw contact, dat ik eerst als journalist en later in officieele functies niet alleen met de Nederlandsche pers, doch ook met vele andere Nederlanders, tot stand heb kunnen brengen, heb ik uit persoonlijke ervaring kunnen constateeren, dat velen hier te lande vriendschappelijke gevoelens ten opzichte van het naburige Germaansche broedervolk koesteren en dat, bij deskundige en objectieve voorlichting, het streven: begrip voor de ontwikkeling, denkwijze en prestaties in het nieuwe, verjongde Duitschland te wekken, in wijde kringen met succes kan worden bekroond. (Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 4892 E.; Pressedezernent Janke 4844 D.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Kolonisatie in voormalig Polen. —

11 Nov. — Sinds twee jaren is Duitschland op voormalig Poolsch gebied bezig met het ten uitvoer leggen van een grootscheepsch kolonisatieplan. Bijna 50.000 Duitsche boeren hebben zich in deze jaren met hun gezinnen, tezamen tellende 200.000 zielen, in de door de Polen verlaten gebieden gevestigd. Het zijn Duitsche boeren uit Wolhynië, Galicië, uit de Baltische staten en uit het Gouvernement-Generaal. Binnenkort zullen nog 6.000 boerengezinnen, voor het grootste deel uit Bessarabië afkomstig, volgen. Dit is nog slechts een begin. In de komende 30 jaren zullen er zich 250.000 boerenhuishoudens vestigen, tezamen ongeveer 1 millioen menschen. Ook jonge boeren uit Nederland en Vlaanderen zullen in de gelegenheid worden gesteld, naar het Oosten te trekken. Deze kolonisatie beperkt zich niet tot het Wartheland, zij zal zich uitstrekken over geheel Oost-Europa, waarschijnlijk zelfs tot diep in de Sovjet-Unie. In de eerste plaats komen voor kolonisatie in aanmerking de Duitsche boeren, die als gevolg van den oorlog hun hoeve hebben verloren, of deze hebben verlaten om naar hun vaderland terug te keeren. Hun aantal is evenwel begrensd. Daarom zal een beroep worden gedaan op de reserves in het Rijk. In het oude Rijk bestaan 650.000 kleine boerenbedrijven waarvan de rentabiliteit te laag wordt geacht. Deze bedrijfjes, die vooral in Zuid- en West-Duitschland liggen, zullen tot grootere worden vereenigd. De boeren, die om die reden hun bedrijf zullen moeten afstaan, zullen in het Oosten schadeloos worden gesteld. De nieuwe bedrijven in het Oosten zullen een omvang hebben van minstens 20 ha. Er zullen zich echter niet alleen boeren vestigen, maar ook handwerkslieden en winkeliers, terwijl het in het voornemen ligt ook fabrieken te bouwen. De kosten van de kolonisatieplannen worden op 52 milliard mark begroot. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kolonisatie 4893 A.)

C. SLOWAKIJE. — Rede van min.-pres. dr. Tuka. —

Weenen, 12 Nov. (D.N.B.) — De Slowaaksche minister-president heeft ter gelegenheid van de opening van de afdeeling Weenen van de Duitsch-Slowaaksche vereeniging een rede gehouden, waarin hij de verhouding tusschen Duitschland en Slowakije een „beschermende vriendschap" noemde.

In deze dagen wordt een reusachtige poging ondernomen, zoo zeide dr. Tuka, om de menschheid naar een gelukkiger toekomst te leiden, waarin weliswaar ook steeds tegenstellingen zullen voorkomen. Deze tegenstellingen zullen echter niet meer tusschen vijanden, doch door partners worden opgeruimd.

Het gaat er thans voor Europa om in een groot blok vereenigd, gemeenschappelijk te marcheeren. Dr. Tuka noemde het een eer voor de Slowaken als eerste natie in dit blok aan de zijde van Duitschland getreden te zijn. Wij zien in den Führer niet alleen den Führer van het Duitsche volk, doch wij zien in hem onzen gemeenschappelijken leider.

Het Groot-Duitsche Rijk heeft Slowakije in alle economische en cultureele aangelegenheden met raad en daad ter zijde gestaan, zoo merkte dr. Tuka op. De betrekkingen tusschen beide landen vormen een prachtig voorbeeld hoe de vriendschap tusschen een reusachtig rijk en een kleinen staat zich in politiek, economisch en cultureel opzicht zegenrijk kan ontplooien.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. min.-pres. Tuka 4332 G.)**

D. NEDERLAND. — Prijsbeheersching - In October 2068 vonnissen. —

Den Haag, 14 Nov. — In hun strijd om het publiek te beschermen tegen ongeoorloofd hooge prijzen hebben in October de inspecteurs voor de prijsbeheersching 2068 prijsovertredingen berecht. Hierbij werden boeten opgelegd tot een totaal-bedrag van *f* 381.667.59. In zes zeer zware gevallen werd tevens sluiting en stillegging van de zaak bevolen, meerendeels voor den tijd van een jaar. Bij 207 vonnissen werden inbeslaggenomen goederen verbeurd verklaard, de opbrengst hiervan bedroeg *f* 50.115.57.

Bij 57 van de 2068 veroordeelingen werd er een boete opgelegd van *f* 1000 of meer; waaronder te Amsterdam wegens prijsovertreding van bont *f* 70.000, id. van textielgoederen *f* 20.000, te Rotterdam van kaas *f* 12.000, te Vlaardingen van textiel *f* 10.000, te Enschede van triplex en hout *f* 10.000, te Harlingen van schoenen *f* 10.000. De andere gevallen varieerden tusschen *f* 1000 en *f* 9000. (Telegraaf)

(Vor. ber. Prijsbeheerschingsbesluit 4523 D.)

A. NEDERLAND. — Burgerslachtoffers door Engelsche bommen. —

7 Nov. — Wederom werd de Nederlandsche bevolking slachtoffer van een boven ons gebied uitgevoerden Engelschen luchtaanval. Door bommen, die in den nacht van 5 op 6 November boven Friesland werden uitgeworpen, werden 13 burgers, waaronder 8 kinderen gedood, een zwaar gewond en twee lichtgewond. Een Roomsch-Katholieke kerk werd zwaar beschadigd, terwijl ook een kindertehuis werd getroffen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Eng. bommen 4857 B.)

B. ROEMENIE. — Overwinningsparade te Boekarest.

Boekarest, 8 Nov. (D.N.B.) — Te Boekarest is op 8 Nov. de groote overwinningsparade gehouden van de troepen, die uit Odessa zijn teruggekeerd. Aan deze parade nam op uitnoodiging van den leider van den staat en in opdracht van den Führer, ook deel de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel. De stad was als nimmer te voren met de Roemeensche, Duitsche en Italiaansche vlaggen versierd. Nadat 's ochtends de koning de felicitaties van de hooge militairen en ministers in ontvangst had genomen, begaf hij zich met maarschalk Antonescu, generaal-veldmaarschalk Keitel en den plaatsvervangend minister-president naar den triomfboog, waar hij de parade afnam. Op de koninklijke tribune hadden de koningin-moeder, de leden der regeering, de opperbevelhebbers van de Duitsche militaire missie, de leiders van de missie en de militaire attaché's plaats genomen. De plechtigheden werden geopend met een godsdienstoefening te velde.

Vervolgens decoreerde de koning de vaandels en de nieuwe ridders van de orde „Michael de Dappere". Als posthume hulde kregen de gesneuvelde leider van 't tweede leger, General-Oberst Ritter von Schobert en de gesneuvelde chef van den Roemeenschen generalen staf, Joanitziu, deze onderscheiding. Voorts werden onderscheiden de chef van den generalen staf, generaal Jacobici, die met zijn leger Odessa is binnengerukt, de chef van de Duitsche militaire missie, luitenant-generaal Speidel en de chef van zijn staf, kolonel Bassenge.

Hierna begon de groote parade der troepen. De enorme menschenmenigte begroette de voorbijkomende vaandels en regimenten met een geweldig gejubel. Ook de Duitsche eenheid, die aan de gevechten om Odessa heeft deelgenomen, werd hartelijk begroet. (Telegraaf)

(Vor. ber. Inlijving Odessa 4875 A.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Artikel van rijksminister dr. Göbbels in „Das Reich". —

8 Nov. — In Das Reich behandelt dr. Göbbels in een uitvoerig artikel de problemen, die aan dezen oorlog ten grondslag liggen. Verder bespreekt hij de oorzaken en het oorlogsdoel, dat Duitschland in Europa moet bereiken. Het Leitmotiv van het artikel schuilt in de vraag, die dr. Göbbels als titel heeft genomen: „Wanneer en hoe", waarmede de Duitsche minister wil uitdrukken, dat het er niet zoozeer op aankomt, wanneer maar hoe deze oorlog zal eindigen.

In zijn inleiding behandelt dr. Göbbels de politieke situaties, zooals deze zich in den zomer van 1939 voordeden. Hij zegt dan o.m.: „Het noodlot neemt ons wel wat hard en onverbiddelijk te pakken, maar het meent het goed met ons en dwingt ons beslissingen te nemen. De meest elementaire problemen van ons werelddeel zijn thans aan de orde gesteld en dulden geen uitstel meer. Europa moet thans beslissen of het wil blijven leven of in een chaos ondergaan. Aan Duitschland, Italië en de met hen verbonden landen is een gelegenheid die niet zal terugkeeren geboden om de leiding te nemen in de vorming van de nieuwe orde in Europa, een gelegenheid die wij nog niet hebben gehad. Het betreft dus thans iets meer dan een eenvoudig uit den weg helpen van territoriale oneenigheden.

Tegenover dit oorlogsdoel stelt dr. Göbbels dan de plannen ter vernietiging van het Duitsche volk en Europa van den tegenstander, die steeds bloeddorstiger wordt naar gelang de militaire situatie hem minder uitzicht biedt. Men moet het zich duidelijk voor oogen stellen vervolgt dr. Göbbels, dat duidelijkheid nooit een bewijs is van zwakte, doch steeds slechts een aansporing tot sterkte. Dr. Göbbels trekt dan een vergelijking met de laatste jaren van den wereldoorlog en geeft als zijn meening te kennen, dat Duitschland waarschijnlijk het laatste kwartier zijn adem zou hebben teruggevonden en den oorlog zou hebben gewonnen, indien in 1917 een groote nationale figuur uit het Duitsche volk zou zijn opgestaan. Uit dit bewustzijn en met de wetenschap, dat aan het Duitsche volk niet twee maal een politieke figuur als Adolf Hitler zal worden gegeven, moet het de conclusie trekken: wij kunnen, wij zullen overwinnen.

Tot slot van zijn artikel vraagt dr. Göbbels dan: kan dan iemand gelooven, dat onze historische taak om een nieuwe orde te stichten op het vasteland van Europa ons zoo maar onverdiend in den schoot zal worden geworpen? De geschiedenis geeft niets weg, zij neemt alleen maar alles aan: die niet toebijt en vasthoudt zal alles verliezen. De strijd van ons volk om zijn lot eischt van ons alles, wat wij nog hebben aan toewijding, inspanning en bereidheid, doch hoe moeilijk iemand het ook heeft, hij behoeft slechts om zich heen te zien om te ontdekken, dat anderen het nog moeilijker hebben. Vragen wij daarom niet, wanneer de overwinning zal komen, maar laten wij er alleen maar voor zorgen, dat ze komt. Zoo zal eenmaal het uur slaan, dat het lot zich voor ons buigt en ons volk en hen, die voor ons volk hebben gestreden, den lauwerkrans om de slapen legt. Dan zal over de harde en stroeve trekken van het gelaat van ons volk de bezieling trekken van het groote oogenblik, waarop deze eeuw wacht.
(N. R. Crt.)

(Vor. ber. dr. Göbbels 4818 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Radiorede van dr. Hacha tot het Tsjechische volk. —

Praag, 8 Nov. (D.N.B.) — In een radiorede tot het Tsjechische volk heeft president dr. Hacha er met nadruk op gewezen, dat het Duitsche Rijk aan het Tsjechische volk 2½ jaar geleden de mogelijkheid heeft geboden zijn taal en cultuur te behouden, als volk te gedijen en een ongestoord gelukkig leven te leiden, wanneer het zijn plichten jegens het Duitsche Rijk onvoorwaardelijk zou vervullen. Dr. Hacha verklaarde, dat vele Tsjechen nog niet tot het inzicht zijn gekomen, dat Europa een oorlog meemaakt, grooter dan welk ander vroeger conflict ook. Het Groot-Duitsche Rijk, dat het beslissende aandeel kreeg bij den opbouw van de nieuwe orde, volbrengt deze taak, zoo verklaarde dr. Hacha, zonder zwak te zijn tegenover zichzelf of het Duitsche volk en houdt zich aan het oorlogsrecht. Derhalve kan het Duitsche Rijk ook niet sentimenteel zijn tegenover de Tsjechen. Meer dan één Tsjech heeft zich in een lichtzinnige onderschatting van den toestand er toe laten verleiden strafbare handelingen te plegen, welke het Duitsche Rijk volgens het oorlogsrecht heeft moeten bestraffen. Het is daarom den hoogsten tijd, aldus de president, mannelijk en vastberaden den plicht jegens het Duitsche Rijk op oprechte en reëele wijze te vervullen.

Vervolgens riep dr. Hacha het Tsjechische volk op, niet te luisteren naar de ophitsende redevoeringen van de emigranten, waardoor het meest waardevolle verloren zou kunnen gaan, n.l. de veiligheid midden in een fel bewogen tijd en de hoop op een gezonde economische, sociale en cultureele ontwikkeling. (Telegraaf)

(Vor. ber. dr. Hacha 4606 C.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Vlootbasis op IJsland ingericht. —

Washington, 9 Nov. (United Press) — Op de persconferentie van 8 Nov. heeft de minister van marine, Knox, bekend gemaakt, dat de Vereenigde Staten een vlootbasis op IJsland hebben ingericht, die zoowel voor administratieve als voor operatieve doeleinden is bestemd. Tot commandant van deze vlootbasis is schout-bij-nacht James Kaufmann benoemd.
(Telegraaf)

(Vor. ber. Ver. Staten—IJsland 4874 C.)

F. SOVJET-UNIE. — Rede van Stalin - Litwinof benoemd tot ambassadeur te Washington. —

Helsinki, 6 Nov. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de herdenking der October-revolutie heeft Stalin voor de stedelijke Sovjet van Moskou een rede gehouden, die door de radio is uitgezonden. Stalin zeide o.m.: „Wij staan op den drempel der beslissing. Ik moet er den nadruk op leggen, dat het gevaar nog grooter is geworden. De Oekraïne en Wit-Rusland zijn bezet. Leningrad verkeert in gevaar en ook Moskou wordt bedreigd". Over de verliezen van het Sovjet-leger zeide Stalin: „Geen ander land heeft zoo groote beproevingen te doorstaan gehad als wij. Dat beteekent, dat geen andere mogendheid de verliezen zou hebben kunnen dragen, die wij hebben geleden." Als oorzaken voor de „reeks ongunstige omstandigheden voor de bolsjewistische weermacht" noemde Stalin:

1e. Er is geen tweede front in Europa. De Duitschers behoeven hun strijdkrachten daardoor niet te versnipperen.

2e. Het bolsjewistische leger vecht alleen, terwijl de Duitschers bondgenooten zijn met de Italianen, Finnen, Roemenen en Hongaren.

3e. Er is gebrek aan pantserwagens en vliegtuigen. De wapenproductie der Sovjet-Unie is niet toereikend."

Stalin zeide, dat het de taak der bolsjewisten is, alle Duitschers, die op Sovjet-gebied staan, uit te roeien. Hij sprak ten slotte van de belofte tot steun van Engeland en de Vereenigde Staten, waarmede de Sovjet-Unie een „groote coalitie" heeft gevormd.

Litwinof benoemd tot ambassadeur te Washington. — New York, 6 Nov. (D.N.B.) — De vroegere minister van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Unie, Litwinof, is naar Associated Press uit diplomatieke kringen in Washington meldt, benoemd tot opvolger van den ambassadeur van de Sovjet-Unie, Oemansky, aldaar. De nieuwe ambassadeur is, volgens een bericht van de „New

York Times" uit Koejbisjef, te zamen met den Amerikaanschen ambassadeur te Moskou, Steinhardt, per vliegtuig via Teheran naar de Vereenigde Staten vertrokken. (Telegraaf)

(V. b. Stalin 4860 I.; herdenking October-revolutie 4444 F.; Litwinof 4570 C.)

A. CHINA. — Amerikaansche troepen verlaten het land. —

Sjanghai, 10 Nov. (D.N.B.) — Naar uit welingelichte kringen verluidt, is hier 10 November het bevel binnengekomen krachtens hetwelk de Amerikaansche troepen China moeten ontruimen. Op grond van de sinds maanden getroffen voorbereidingen is de ontruiming in zeer korten tijd uitvoerbaar. Zij heeft betrekking op in totaal ongeveer 1200 Amerikaansche mariniers. De te Peking en Tientsin gestationneerde Amerikaansche soldaten zullen eerst naar Sjanghai en vandaar naar de V. S. worden vervoerd. (N. R. Crt.)

B. ROEMENIE. — Moordenaar van majoor Döhring ter dood veroordeeld. —

Boekarest, 11 Nov. (D.N.B.) — De moordenaar van den Duitschen majoor Döhring, die midden Januari in Boekarest op straat werd doodgeschoten, is thans ter dood veroordeeld. Hij was in het najaar van 1930 naar Roemenië gekomen met een Grieksch paspoort op naam van Sarandos. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Moordaanslag 4532 C.)

C. ENGELAND. — Redevoeringen van min.-pres. Winston Churchill - Japansch commentaar. —

Stockholm, 8 Nov. (D.N.B.) — Churchill heeft in een in Noord-Oost-Engeland gehouden rede, het Engelsche volk aangespoord om zich niet te laten ontmoedigen. Wederom, zoo verklaarde hij, moeten wij een langen strijd en zware offers verwachten, maar wij mogen ons niet door gevoelens van bezorgdheid laten afschrikken; wij zijn allen vastbesloten vooruit te marcheeren. Sprekende over de vlucht van het Engelsche leger uit Duinkerken, verklaarde hij, dat Engeland in dien tijd nauwelijks nog wapens over had; de uit Duinkerken geredde troepen zijn zonder eenig toebehooren en met verlies van het geheele oorlogsapparaat teruggekeerd. Spr. behandelde de ondersteuning van Engeland met materieel uit de Ver. Staten, en zeide, dat deze geen acht slaan op het risico, dat voor hun zeelieden en schepen met de leveranties is verbonden. „Ik heb nooit een snelle of gemakkelijke overwinning beloofd," zoo verklaarde Churchill ten slotte, „integendeel, ik heb nooit iets anders beloofd dan de moeilijkste omstandigheden, groote teleurstellingen en vele fouten; ik ben er echter zeker van, dat aan het einde voor ons op ons eiland alles goed zal zijn."

Stockholm, 10 Nov. (D.N.B.) — De Britsche minister-president heeft bij de installatie van den nieuwen Londenschen Lord Mayor, Sir John Laure, een vrij lange rede gehouden, waarin hij in het bijzonder sprak over de vraagstukken betreffende het Verre Oosten. Churchill sprak van „pogingen van de Vereenigde Staten om den vrede in den Stillen Oceaan te bewaren".

Zouden deze pogingen mislukken, zoo meende Churchill, dan maak ik van deze gelegenheid gebruik om te verklaren, dat voor het geval de Vereenigde Staten in een oorlog met Japan gewikkeld zou raken, de Britsche oorlogsverklaring binnen een uur zal volgen.

De Britsche minister-president waarschuwde Japan voor het „zeer gewaagde avontuur" om zich nutteloos in een strijd tusschen de werelden te storten.

Japansch commentaar. — Tokio, 11 Nov. (D.N.B.) — „Ik zou verrast geweest zijn, als Churchill dit niet gezegd had," zoo heeft de woordvoerder der Japansche regeering verklaard in antwoord op een vraag omtrent het Japansche standpunt nopens de verklaring van Churchill, dat Engeland in geval van een conflict tusschen Amerika en Japan in den Stillen Oceaan terstond den oorlog zou verklaren aan Japan. De woordvoerder weigerde hierop nader in te gaan.

(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Winston Churchill 4852 C.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Vredesgeruchten gedementeerd. —

Berlijn, 11 Nov. (A.N.P.) — In antwoord op de van Amerikaansche zijde steeds weer verspreide geruchten over zoogenaamde Duitsche voelhorens, die naar vrede tasten en tevens in antwoord op een soortgelijke bewering in Churchills laatste rede, heeft de woordvoerder van het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, gezant dr. Schmidt, voor vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers o.a. het volgende verklaard: In dezen oorlog zijn er geen Duitsche voelhorens, die naar vrede tasten. Zij zullen er ook niet zijn. Deze oorlog wordt door ons onverbiddelijk tot aan het zegevierende einde voortgezet. Hieraan kan noch de opvatting van Churchill noch die van zijn bondgenooten iets veranderen. Wanneer eens de geschiedenis van dezen oorlog zal worden geschreven, zal men daarin tevergeefsch het woord „Duitsche voelhorens" zoeken, doch wel zal men lezen van „Engelsche voelhorens, die naar vrede tasten" en steeds weer van een „Duitsche overwinning". Het is namelijk niet alleen onze vaste overtuiging, doch ook ons onwrikbare doel, dat Duitschland den oorlog wint. Of deze overwinning door de vernietiging van Engeland of door een Engelsch verzoek om vrede zal worden verkregen, is het eenige vraagstuk, dat op de agenda staat. (Vaderland)

(Vor. ber. Vredesgeruchten 4880 F.; rede Winston Churchill 4899 C.)

E. ZWEDEN. — Schip uit Rotterdam te Stockholm aangekomen. —

Stockholm, 10 Nov. (D.N.B.) — De „Braheholm" van de Zweedsche Amerika-Mexico-lijn, is 8 Nov., naar „Aftenbladet" meldt, uit Rotterdam te Stockholm aangekomen. Het neutrale schip was op zijn tocht op de Noordzee herhaaldelijk door een Engelschen bommenwerper aangevallen. Een lid van de bemanning werd door het Engelsche machinegeweervuur zoo zwaar gewond, dat hij intusschen aan zijn wonden is overleden. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Scheepsverliezen 4716 C.)**

F. NEDERLAND. — Afwikkeling van defensieschaden.

In het Verordeningenblad van 10 Nov. verscheen een besluit van den secr.-gen. van het dept. van Financiën betreffende de afwikkeling van defensieschadezaken. Rechthebbenden op schadeloosstelling ingevolge de inkwartieringswet zal een bepaald bedrag als schadevergoeding worden aangeboden. De secretaris-generaal bepaalt de hoogte van dit bedrag.

Aanvragen tot vergoeding van schade wegens wegruimingen en ingebruiknemingen ingevolge de inundatiewet en de wet op den staat van oorlog en beleg kunnen van 1 tot en met 31 December bij den secretaris-generaal van het departement van Financiën worden ingediend. Na onderzoek van deze aanvragen zal belanghebbenden een schadevergoeding worden aangeboden, waarvan de hoogte door den secretaris-generaal van het departement van Financiën wordt bepaald.

Inzake nog niet afgewikkelde schaderegelingen op grond van de algemeene vorderingswetten of de zeeschepenvorderingswet kan tot den secretaris-generaal van het departement van Financiën een verzoekschrift worden gericht. Deze stelt dan het bedrag der vergoeding vast.

(Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

G. NEDERLAND. — Anti-bolsjewistische tentoonstelling in Den Haag. —

's-Gravenhage, 7 Nov. — In tegenwoordigheid van vele genoodigden, onder wie prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. mr. R. van Genechten, procureur-generaal van het Haagsche gerechtshof, baron Van Haersolte, gemachtigde van den leider van de N.S.B. in de provincie Zuid-Holland, J. E. Feenstra, heerbanleider der W.A., is op 7 November de tentoonstelling van bolsjewistisch propaganda-materiaal geopend, welke in samenwerking met de afdeeling algemeene propaganda van het departement van Volksvoorlichting in een zaal van de uitgeverij „De Schouw" gehouden wordt.

(Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Tentoonstellingen 4876 E.)**

H. NEDERLAND. — Uitgifte van hulpgeld verboden.

In het Verordeningenblad van 10 Nov. verscheen een besluit van de secr.-gen. van het dept. van Financiën en van Justitie, waarin wordt bepaald, dat het verboden is om zonder officieele toestemming hulpgeld aan te maken of in circulatie te brengen. Zegels van betaalzegelbedrijven, gaspenningen enz. vallen voorloopig nog buiten dit besluit. Overigens moet hulpgeld, dat thans in omloop is, binnen drie maanden worden ingewisseld. (Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

I. NEDERLAND. — Binnenscheepvaart - Vergunningsstelsel ingevoerd. —

Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat betreffende de uitoefening van de binnenscheepvaart in Nederland. Hierin wordt het volgende bepaald: Het in een vaartuig inladen of in lading nemen van goederen voor opslag, dan wel voor vervoer van de eene binnen Nederland gelegen plaats naar de andere, de opslag en het vervoer van die goederen in dat vaartuig, zoomede de lossing uit dat vaartuig, is zonder een daartoe strekkende vergunning verboden. Een vergunning kan worden verleend voor: (1) wilde vaart, al dan niet verbonden met opslag, of voor opslag alleen; (2) beurtvaart; (3) eigen vervoer; (4) bijzonder vervoer.

Met ingang van een nader te bepalen datum kan een vergunning voor wilde vaart enz., eigen vervoer en bijzonder vervoer slechts worden verleend aan een houder van een binnenvaartuig, indien hij lid is van een bij de stichting Nederlandsche Binnenvaart Centrale aangesloten vereeniging of van de vereeniging

centraal bureau voor de Rijn- en binnenvaart. De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat kan dispensatie verleenen van dit voorgeschreven lidmaatschap. De vergunningen worden door de bevrachtingscommissarissen verleend.
(Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)
(Vor. ber. Binnenvaart 4851 D.)

A. NEDERLAND. — Kartelbesluit uitgevaardigd. —
In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij betreffende het kartelwezen.
Bepaald wordt o.m., dat bedrijfsregelingen, welke tot stand worden gebracht na de in werking treding van dit besluit, schriftelijk moeten worden opgemaakt. Van alle bedrijfsregelingen, van wijziging en van beëindiging ervan moet kennis worden gegeven aan een door den secretaris-generaal aan te wijzen instantie. De secretaris-generaal kan bedrijfsregelingen algemeen verbindend verklaren en daaraan voorwaarden verbinden, terwijl hij eveneens algemeen verbindende bedrijfsregelingen kan vaststellen. Bovendien kan de secretaris-generaal bedrijfsregelingen geheel of gedeeltelijk onverbindend verklaren en besluiten ter uitvoering van een bedrijfsregeling geheel of gedeeltelijk wijzigen of onverbindend verklaren. Degene, voor wien een bedrijfsregeling verbindend is of voor wien een afwijkend voorschrift is vastgesteld, is tot nakoming daarvan gehouden tegenover een ieder, die bij die nakoming een redelijk belang heeft.
Een ieder is verplicht zich te onthouden van gedragingen, waardoor hij een ander rechtens of economisch in zijn vrijheid beperkt ten aanzien van datgene, hetwelk naar zijn aard onder een onverbindend verklaarde bedrijfsregeling zou vallen. Deze verplichting geldt tegenover een ieder, die bij het voortbestaan van bedoelde vrijheid een redelijk belang heeft. In geval wegens het niet-nakomen van een dezer verplichtingen schadevergoeding wordt gevorderd, is, indien de omvang der schade niet kan worden nagegaan of deze niet in geld kan worden gewaardeerd, de rechter bevoegd een bedrag naar billijkheid vast te stellen.
Indien de secretaris-generaal maatregelen treft op grond van dit Besluit, kan hij gemachtigden of organen aanwijzen, belast met de uitvoering en het toezicht op de naleving van die maatregelen, terwijl hij mede aan deze organen rechtspersoonlijkheid kan verleenen.
Hetgeen in strijd met eenigen, krachtens dit besluit getroffen maatregel is of wordt verricht of is nagelaten, kan door den secretaris-generaal, desnoods met behulp van den sterken arm, worden te niet gedaan, belet of verricht op kosten van den overtreder en zoo noodig met gebruikmaking van alle den overtreder ten dienste staande arbeidskrachten of goederen.
Ter bestrijding van kosten, verbonden aan de uitvoering van dit Besluit, kunnen van de betrokken personen gelden worden gevorderd met inachtneming van door den secretaris-generaal te stellen regelen.
Ten slotte is bepaald, dat de ondernemersovereenkomstenwet 1935 buiten werking treedt.
(Verordeningenblad no. 46, 10 Nov. 1941)

B. FRANKRIJK. — Generaal Huntziger verongelukt - Maarschalk Pétain over de economische organisatie - Daladier, Blum, Gamelin, Reynaud en Mandel naar Portalet overgebracht. —
Vichy, 12 Nov. (D.N.B.) — De Fransche minister van Oorlog, generaal Huntziger, is 12 November, des middags om één uur, gedood bij een vliegtuigongeluk. Nog zeven andere inzittenden van het vliegtuig, onder wie de chef van het civiele kabinet van den minister, Labusquière, kwamen eveneens om het leven. Het ongeluk is een gevolg van de slechte weersomstandigheden, waardoor het vliegtuig bij Le Vignan omlaagstortte. Generaal Huntziger was op de thuisreis naar Vichy van een inspectiereis door Noord-Afrika.
Generaal Huntziger was 60 jaar oud. Hij nam in den rang van majoor actief aan den wereldoorlog deel en was later bevelhebber van het Fransche bezettingsleger in China en van het leger in de Levant. In 1932 werd hij tot generaal bevorderd. Namens de Fransche regeering zette hij tijdens de historische ontmoeting op 22 Juni 1940 in het Bosch van Compiègne, zijn handteekening onder het wapenstilstandsverdrag met Duitschland. In de regeering Pétain trad hij op als minister van Oorlog.
Maarschalk Pétain over de economische organisatie. — Vichy, 12 Nov. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft een boodschap gericht tot de vijfde commissie van den Nationalen Raad, die in de eerste zitting is bijeengekomen, en belast is met de studie van de economische organisatie van Frankrijk.
Om de industrieele en commercieele toekomst van Frankrijk voor te bereiden, moet de commissie, zoo verklaarde het staatshoofd, de volgende taak volbrengen:
1e. Opstelling van een overzicht van alle takken van beroep. 2e. Ontwikkeling van het binnenlandsche handelsverkeer. 3e. Ontwikkeling van de industrieele uitrusting. 4e. Bevordering van den ondernemingslust en het eigen initiatief in het Fransche economische leven. 5e. Uitschakeling van alle steriele financieele combinaties.
Daladier, Blum, Gamelin, Reynaud en Mandel naar Portalet overgebracht. — Vichy, 12 Nov. (D.N.B.) — De voormalige minister-presidenten Daladier en Blum en de vroegere generalissimus generaal Gamelin, allen beschuldigden in het proces van Riom die zich in Bourrassel nabij Riom in gevangenschap bevonden, zijn in uitvoering van de door maarschalk Pétain genomen beslissingen 11 Nov. naar de vesting Portalet in de Pyreneeën overgebracht, waar zij tot nader order met vestingstraf zullen verblijven.
Tegelijkertijd zijn ook de voormalige minister-president Reynaud en de vroegere minister van Binnenlandsche Zaken, Mandel, van Vals les Bains, waar zij sedert veertien maanden geïnterneerd waren, naar Portalet overgebracht.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(V. b. Generaal Huntziger 4514 G.; Maarschalk Pétain 4874 D.; Arrestaties vroegere staatslieden 4874 D.)

C. NEDERLAND. — Plechtige herdenking van den 9den November. —
Evenals in geheel Duitschland en de overige bezette gebieden is op Zondag, den 9den November in de groote zaal van den Haagschen Dierentuin een indrukwekkende samenkomst gehouden ter herdenking van de Duitsche helden, die voor hun vaderland zijn gevallen.
De Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de militaire bevelhebber, generaal der vliegers, Fr. Christiansen, gezant Otto Bene, de gevolmachtigde voor Zuid-Holland, dr. Schwebel, generaal-majoor Schumann, commissaris-generaal Fischböck, Oberbereichsleiter Eftger, als vertegenwoordiger van commissaris-generaal Schmidt en Kreisinspekteur dr. Schuon van de N.S.D.A.P., woonden de plechtigheid bij. (Alg. Handelsbl.)
(Vor. ber. Herdenking in Duitschland 4895 A.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Anti-Japansche rede van minister Knox - De wereldheerschappij voor de U.S.A. opgeëischt. —
New York, 12 Nov. (D.N.B.) — Het uur der beslissing is gekomen, zoo heeft de minister van Marine, Knox, volgens Associated Press verklaard in een rede op den Wapenstilstandsdag in Providence (Rhode Island).
Knox beweerde, dat de Amerikaansche regeering in den loop der laatste jaren in het belang van vriendschappelijke betrekkingen met Japan weergaloos geduld aan den dag heeft gelegd en thans de „tegen de Amerikaansche rechten indruischende Japansche handelingen" niet langer over het hoofd kon zien. Knox eischte, dat de Ver. Staten bij het sluiten van een toekomstigen vrede de wereldleiding op zich zouden nemen.
Nadat Knox had gesproken over den vrijen goederenruil en den vrijen toegang tot de grondstoffen als „hoeksteenen der nieuwe wereld", noemde hij als derde hoeksteen van iedere nieuwe orde „de positie van leider der wereldheerschappij", waartoe Amerika op grond van zijn materieele hulpbronnen geroepen is.
(Alg. Handelsblad - Vaderland)
(Vor. ber. Minister Knox 4843 E.)

E. TURKIJE. — Kabinet - Mutatie. —
Ankara, 12 Nov. (D.N.B.) — De minister van Defensie, Saffet Arikan, en de minister voor het Verkeerswezen, Kerim Indsjeday, hebben hun ontslag aangeboden.
Tot hun opvolgers werden benoemd de gepensionneerde generaal Aroenkal en de gepensionneerde admiraal Fahri Engin.
(Vaderland) **(Vor. ber. Kabinet Saydam 4154 C.)**

F. FINLAND. — Afwijzend antwoord op de nota der Ver. Staten. —
Helsinki, 12 Nov. (D.N.B.) — De Finsche minister van Buitenlandsche Zaken, Witting, heeft den Amerikaanschen gezant, Schönfeld, het antwoord zijner regeering op de Amerikaansche memoranda van 27 en 30 October overhandigd. In deze antwoordnota wijst de Finsche regeering op het lot, dat Finland te wachten zou staan, indien het land geen zorg droeg voor zijn veiligheid tegenover de veroveringslusten der Sovjet-Unie. Voorts wordt uiteengezet, dat het karakter van den strijd van Finland er niet door gewijzigd wordt, dat het land er naar streeft de aanvalsposities van den vijand ook aan gene zijde der grenzen van 1939 onschadelijk te maken en te bezetten. Het Finsche volk, aldus tenslotte de antwoordnota, zet den oorlog slechts zoolang voort, tot zijn veiligheid en zijn arbeidsvrede zijn gewaarborgd. Het kan echter geen verplichtingen aangaan, die een in gevaar brengen van het land zouden beteekenen, door kunstmatige onderbreking of door het ongedaan maken van volkomen gerechtvaardigde militaire operaties.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nota der Ver. Staten 4892 C.)

A. FRANKRIJK. — Verdediging van Somaliland - Verklaring van min. Platon. —
Vichy, 11 Nov. (D.N.B.) — De Fransche minister van Koloniën, schout bij nacht Platon, die 11 Nov. uit Dzjiboeti in Vichy is aangekomen, heeft tegenover persvertegenwoordigers het volgende verklaard: Het doel van mijn reis was te bewijzen, dat wij niet de schuld dragen aan den tegenwoordigen toestand, doch dat het standpunt der Fransche regeering bestaat in het feit, dat Frankrijk zijn politieke vrijheid herkregen heeft en dat de tijd voorbij is, dat de Fransche regeering willoos ieder bevel van Engeland uitvoerde. Onze troepen in Dzjiboeti, zoo verklaarde hij voorts, zijn bereid om aan een Britschen en Gaullistischen aanval het hoofd te bieden. Zij zullen tot het uiterste tegenstand bieden en eerder de haven- en spoorweginstallaties vernielen dan deze in handen van de Engelschen te laten vallen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Somaliland 4880 E.)

B. NEDERLAND. — Rechterlijke macht - Benoemingen bij het vredegerechtshof. —
's-Gravenhage, 13 Nov. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie zijn aangewezen als waarnemend procureur-generaal bij het Vredegerechtshof: 1. Mr. L. B. J. Vermeulen; 2. Mr. J. U. Polman; 3. Jhr. mr. dr. L. H. K. C. van Asch van Wijck, allen advocaat-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage. (Vaderland)
(Vor. ber. Rechterl. macht 4874 B.; Vredegerechtshof 4896 C.)

C. NEDERLAND. — Rede van den Rijkscommissaris te Keulen over „Nederland in de kentering der tijden."
Keulen, 14 Nov. (A.N.P.) — Op 13 Nov. heeft de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, te Keulen een groote rede gehouden over het onderwerp: „Nederland in de kentering der tijden".
De Rijkscommissaris herinnerde in de eerste plaats aan den heroïeken inzet van de militaire botsing op 10 Mei 1940, in den loop waarvan het noodzakelijk was gebleken het Belgische en Nederlandsche gebied onder de bescherming van het Duitsche leger te stellen, aangezien de Westelijke mogendheden dit gebied hadden uitverkoren voor een flankaanval op het hart van het Ruhr-gebied. Voor de beoordeeling van den politieken en militairen toestand is het van eenig belang, dat met Nederland geen wapenstilstandsverdrag is gesloten. Groote beteekenis moet verder worden gehecht aan de omstandigheid, dat de regeeringsbevoegdheden in het bezette Nederlandsche gebied evenals in Noorwegen zijn overgedragen aan een Rijkscommissaris, in tegenstelling tot de situatie in andere bezette gebieden, die de Duitsche weermacht onder haar hoede heeft genomen. Het onderscheid tusschen een Rijkscommissariaat en een militair bestuur is gelegen in het feit, dat het laatste een uitvoerend orgaan vormt van de weermacht, terwijl de Rijkscommissaris rechtstreeks lasthebber is van den Führer en de belangen van het Rijk moet behartigen en bekleed is met de hoogste regeeringsmacht ten aanzien van de civiele zaken. De bijzonderheid van deze regeling heeft een diepere politieke reden.
Nederland en Noorwegen behooren tot de Germaansche volkenfamilie en daarom is het ook de wensch en de wil van den Führer in deze beide landen in zoo snel mogelijk tempo normale toestanden te herstellen en ze er toe te brengen, dat zij krachtdadig, uit eigen gewonnen inzicht, medewerken aan den nieuwen opbouw van Europa. Zoo heeft de Rijkscommissaris zorg te dragen voor de beveiliging van het openbare leven in zijn geheel, maar vooral heeft hij de geestelijke verschijnselen, voor zoover zij uitwerking hebben op het politieke leven, te bevruchten.
Wat het openbare leven in Nederland in den tegenwoordigen tijd betreft, kan worden gezegd, dat rust en orde verzekerd zijn. De handhaving daarvan is echter slechts een onderdeel van de taak van den Rijkscommissaris. Een even groote beteekenis komt toe aan de economische aanpassing van Nederland aan Midden-Europa. In het bestek van deze economische aanpassing zijn speciaal de douanegrens en de deviezengrens tusschen Duitschland en Nederland opgeheven.
Spreker behandelde vervolgens de geo-politieke problemen van Nederland en verduidelijkte in welke mate Engeland er in den loop van vele eeuwen naar heeft gestreefd de belangrijke Oceaan-poort van de Rijn-Scheldemonding te beheerschen en onder zijn invloed te brengen. Indien het gelukt, aldus vervolgde de Rijkscommissaris, de Nederlanders voor de gedachte van het nieuwe Europa te winnen, zouden wij niet alleen negen millioen buitengewoon waardevolle medewerkers aan onze zijde hebben, maar ook een beslissende geo-politieke stelling van het vasteland betrekken in het groote Europeesche gebied.
Als wij onszelf de vraag voorleggen, of de Nederlander Duitscher is of niet, moet worden gezegd, dat hij naar afstamming behoort tot Friezen, Neder-Saksers en Franken. Al beschikt hij overigens ook over dezelfde raseigenschappen als het Duitsche volk eigen zijn, toch bestaat er in zooverre verschil, dat hij niet dezelfde ontwikkeling op geestelijk en militair gebied heeft gehad. Om volstrekt gemeenschappelijke oriënteering te bereiken, is ontwikkeling noodig met oriënteering op een doel, dat van beide kanten duidelijk onderscheiden en bewust nagestreefd wordt.
Bij de behandeling van dit probleem nu wordt tegenwoordig vaak gesproken van onafhankelijkheid, zelfstandigheid. Kameraadschap is ten slotte nooit onafhankelijkheid in den traditioneelen zin. Noodzakelijk is, dat rekening wordt gehouden met de belangen van alle deelnemers en derhalve zal het komende Europa een gemeenschappelijk gebied zijn, waar voor niemand volstrekte onafhankelijkheid bestaat en kan bestaan. Want een gemeenschappelijk gebied eischt naar buiten gemeenschappelijk optreden, ook tot de grens der gemeenschappelijke verdediging en naar binnen een gemeenschappelijk economisch stelsel. Anders is het gesteld met de zelfstandigheid, die in wezen bestaat uit het bereiden van de grootst mogelijke ontwikkeling op geestelijk en cultureel gebied van het eigen volk.
In wezen gaat het echter om de gelijkgerechtigdheid. Dat is het grootste, dat het Duitsche volk heeft te vergeven en ook het schoonste, dat aan een volk gegeven kan worden.
Zoo is het ook de ernstige wil van den Führer de Nederlanders als gelijkgerechtigde kameraden in het Germaansche gebied op te nemen.
Bij de mannen, die thans de verantwoordelijkheid in Nederland dragen, treedt steeds meer het streven aan den dag in de toekomst samen met het Duitsche volk op te trekken, een gemeenschappelijke vertegenwoordiging van alle belangen naar buiten te vormen, maar daarenboven ook zoo noodig door een gemeenschappelijk bloedoffer het gemeenschappelijke bestaan te beveiligen. Vele Nederlanders, die de toekomst met helderen blik beschouwen, zien in den Führer van het Duitsche volk de groote persoonlijkheid, die het lot van Europa en vooral van de Germaansche volken beheerscht en vormt. (N.R.Crt. - Vaderland)
(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 4897 A.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet - Voorstel tot wijziging door het Huis van Afgevaardigden aanvaard - Duitsch en Japansch commentaar.
New York, 13 Nov. (D.N.B.) — Nadat president Roosevelt en de minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, in brieven aan de democratische leiders van het Huis van Afgevaardigden nog in de laatste minuut de stemming over de wijziging van de neutraliteitswet hadden probeeren te beïnvloeden, heeft het Huis het voorstel met 212 tegen 194 stemmen aangenomen. Daarmede is de bepaling uit de neutraliteitswet geschrapt, welke aan Amerikaansche schepen het varen in oorlogszones verbiedt. De bewapening van koopvaardijschepen was, zooals bekend, reeds eerder door het Congres goedgekeurd.
International News Service meldt nog, dat Roosevelt en Hull persoonlijk ook nog contact gezocht hadden met aarzelende afgevaardigden, ten einde hen voor de aanvaarding van het voorstel te winnen. Hull had een langdurig onderhoud met den democraat Dies.
Terstond na de stemming onderteekende de speaker de wet. Thans is alleen nog de handteekening van Roosevelt vereischt om haar van kracht te doen worden.

Duitsch en Japansch commentaar. — Berlijn, 14 Nov. (A.N.P.) — De stemming in het Huis van Afgevaardigden over de wijziging in de neutraliteitswet wordt in Berlijnsche diplomatieke kringen aldus geïnterpreteerd, dat tegen den kennelijken wil van het Amerikaansche volk onder voorspiegeling van valsche feiten, ternauwernood de helft der leden van het Huis er toe gebracht kon worden voor een wet te stemmen, van welker uitwerking en gevolgen wel president Roosevelt, minister Hull en Churchill, maar niet de meeste Amerikanen een helder beeld hebben. Daar het Huis van Afgevaardigden 435 afgevaardigden telt, vormt de meerderheid van 212 stemmen niet eens de helft. Is dit feit alleen reeds belangwekkend; belangrijker nog is de omstandigheid, dat het Huis van Afgevaardigden was herkozen krachtens een volkswil, die zich vóór de neutraliteitswet had uitgesproken.

Tokio, 14 Nov. (D.N.B.) — Volgens Domei verklaart men in politieke kringen alhier, dat de wijziging der Amerikaansche neutraliteitswet zal bijdragen tot verscherping van den toestand, niet alleen op den Atlantischen, maar ook op den Stillen Oceaan.
Voor Roosevelt is een hindernis op den weg naar deelneming aan den oorlog weggenomen.
Hij beschouwt de kwestie der wijziging ongetwijfeld als barometer voor de stemming van het Congres ten aanzien van de deelneming aan den oorlog. Daarom mag men aannemen, dat Roosevelt thans op dictatoriale wijze zal beslissen over de verdere houding der Vereenigde Staten. (Telegraaf)
(Vor. ber. Wijziging neutraliteitswet 4874 C.; rede pres. Roosevelt 4885 C.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Tichwin en Jalta ingenomen - De kuststrook ten zuiden van Kertsj bereikt - Van 1 Jan. tot 31 Oct. 2501 Engelsche vliegtuigen verloren - Tonnageverlies van 10 tot 16 Nov. 66.500 br.t. - „Ark Royal" getorpedeerd. —

OOSTELIJK FRONT.

15 Nov. — In een tot dusver voor onmogelijk gehouden tempo werd door de Duitsche en Roemeensche troepen de Krim veroverd. Sebastopol is aan landzijde geheel ingesloten en de val van dit sterkste bolsjewistische vlootbasis in de Zwarte Zee is slechts een kwestie van tijd geworden. Reeds werd de Straat van Kertsj bereikt en scheidt een watervlak van 4 km. breedte de verbonden troepen nog van de vóór-Kaukasische gebieden. Terwijl de Italiaansche troepen terreinwinst behalen in het Donetsbekken en Worosjilovgrad voor het eerst in de legerberichten kon worden genoemd, blijkt ook uit de berichten van het Finsche front, dat de bolsjewieken voortdurend moeten blijven terugtrekken.

Noordelijke sector.

Tichwin ingenomen. — 10 Nov. (D.N.B.) — Uit het hoofdkwartier van den Führer. Bij de tusschen het Ilmen- en Ladogameer uitgevoerde operaties werd in den nacht van 8 op 9 Nov. het belangrijke verkeersknooppunt Tichwin ingenomen. De plaats is het middelpunt van de belangrijkste bauxietmijnen der Sovjet-Unie en dus van groot militair-economische beteekenis. Sedert 16 Oct. werden aan dezen frontsector ongeveer 20.000 gevangenen binnengebracht, 96 tanks en 179 kanonnen buitgemaakt. Van 1 tot 9 November veroverden Duitsche en Finsche troepen ruim 700 vijandelijke kazematten.

11 Nov. — Blijkens mededeelingen van Sovjetgevangenen is generaal Prohin, de commandant van het 34ste Sovjetleger met zijn staf wegens lafheid doodgeschoten, omdat hij de Duitsche troepen niet tot achter het Ilmenmeer had kunnen terugslaan. Ook zijn opvolger, generaal Katsjanov is doodgeschoten.

12 Nov. — In een reeks van gevechten, die een week duurden, slaagden de Finnen er in, het gebied tusschen de waterlinies van de meren Kenjärvi, Munjärvi, Suunujärvi en Pallajärvi van vijanden te zuiveren. Het groote dorp Pyhäniemi werd, met talrijke andere dorpen, onbeschadigd door de Finsche troepen bezet.

Centrale sector.

10 Nov. — Sterke vliegtuigformaties bestookten Moskou met brand- en brisantbommen. Voorts vernielde de luchtmacht een groot aantal transporttreinen in den streek rondom Moskou.

12 Nov. — In het gebied ten zuiden van Toela werd een Sovjet-cavaleriedivisie vernietigd. Talrijke gevangenen en 91 kanonnen vielen in Duitsche handen. Sterke formaties gevechtsvliegtuigen deden bij nacht en bij dag aanvallen op de bewapeningsfabrieken van Moskou en Gorki. Op 11 November zijn Duitsche troepen tot in de verdedigingslinies voor Moskou doorgedrongen.

14 Nov. — Ondanks de slechte terreinomstandigheden wordt door de Duitsche troepen nog steeds terrein gewonnen. In een strijd van man tegen man werden 58 kazematten genomen. De bolsjewieken leden zware verliezen, mede als gevolg van hun wanhopige, plaatselijke tegenaanvallen, die konden worden afgeslagen.

Zuidelijke sector.

Jalta ingenomen - Kuststrook ten zuiden van Kertsj bereikt. — 9 Nov. — Op de Krim hebben Duitsche en Roemeensche troepen de achtervolging van den verslagen vijand langs de Zuidkust en op het schiereiland Kertsj voortgezet. Tijdens deze operaties werd Jalta ingenomen.

11 Nov. — Op de Krim rukken Duitsche en Roemeensche troepen verder op naar Sebastopol en Kertsj. Beide havens staan bloot aan voortdurende luchtbombardementen. In het Donetsbekken werden door Duitsche gevechtsvliegtuigen de achterwaartsche Sovjetverbindingen bestookt. Vier transporttreinen werden vernield, ruim dertig treinen zwaar beschadigd.

12 Nov. — In felle achtervolgingsgevechten bereikten Duitsche en Roemeensche troepen op de Krim de kust ten Zuiden van Kertsj. Hiermede hebben zij de Straat van Kertsj, die vier kilometer breede verbinding tusschen de zee van Azov en de Zwarte Zee bereikt. Tijdens operaties in de Oekraine werden nieuwe belangrijke punten voor Rostov en in het gebied van Sjachti bezet.

13 Nov. — Op de Krim zijn verscheidene kustversterkingen bij Kertsj door de Duitsche troepen genomen. Sterke vliegtuigformaties vielen Sebastopol, Kertsj en de Noordoostkust van de Zwarte Zee aan. Drie kruisers, een torpedojager en vijf koopvaarders werden zwaar getroffen.

14 Nov. — De Duitsche luchtmacht heeft haar actieterrein reeds tot den voor-Kaukasus uitgebreid. Het tegenover Kertsj liggende plaatsje Tamanskaja werd aangevallen.

16 Nov. — Het Italiaansche infanterie-divisie „Pasumbio" is er in geslaagd de Sovjet-troepen in het Donetsbekken terug te slaan, en deze zoo zware verliezen toe te brengen, dat zij thans in wanorde terugtrekken op Worosjilovgrad (Loegansk).

DE LUCHTOORLOG.

Van 1 Jan. tot 31 Oct. 2501 Engelsche vliegtuigen verloren. — 9 Nov. — Bij pogingen om de bezette gebieden aan het Kanaal aan te vallen leed het Britsche luchtwapen op 8 November wederom zware verliezen. 25 vijandelijke toestellen werden in luchtgevechten en door afweergeschut neergeschoten. In den nacht van 8 op 9 Nov., was Dover het doel van een Duitschen luchtaanval. Tal van zware bommen werden neergeworpen.

11 Nov. — Van militaire zijde wordt medegedeeld, dat de Britsche luchtmacht van 1 Jan. tot 31 October 2501 vliegtuigen verloor, terwijl in deze periode voor Duitschland slechts 602 machines verloren gingen.

14 Nov. — In den nacht van 13 op 14 November bombardeerden Duitsche gevechtsvliegtuigen de ravitailleeringsbedrijven van de haven Falmouth.

15 Nov. — In den tijd van 5 tot 11 November verloor het Britsche luchtwapen 119 toestellen. Slechts zes Duitsche machines gingen verloren.

OORLOG TER ZEE.

66.500 br.t. scheepsruimte vernietigd - „Ark Royal" getorpedeerd. — 9 Nov. — Voor de Oostkust van Engeland en Schotland vielen gevechtsvliegtuigen een vijandelijk convooi aan. Zes koopvaarders, waaronder een groote tankboot werden vernietigd, waardoor 38.000 br.t. tot zinken werd gebracht. Voorts werd bij de Faer Øer nog een klein vrachtschip vernield.
Voor de Schotsche Oostkust werd door vliegtuigen een koopvaarder van 2.000 br.t. in den grond geboord.

10 Nov. — Door een Italiaansche duikboot werden drie vijandelijke koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van 25.000 br.t. tot zinken gebracht.

12 Nov. — In het zeegebied om Engeland werd in den nacht van 11 op 12 Nov., ten Oosten van Lowestoft een groot koopvaardijschip door bomvoltreffers getroffen. Voorts werden voor de Britsche Zuidoostkust drie vrij groote koopvaarders door bommen ernstig beschadigd.

14 Nov. — Door de Engelsche berichtendienst werd bekendgemaakt, dat het bekende vliegtuigmoederschip „Ark Royal" ten Oosten van Gibraltar getorpedeerd werd en gezonken is. De „Ark Royal" mat 22.000 br.t. en bood ruimte aan 70 vliegtuigen.

15 Nov. — Uit de mededeeling van het Duitsche opperbevel blijkt, dat bij den aanval op de „Ark Royal", welke door Duitsche duikbooten geschiedde, ook het Engelsche slagschip „Malaya" zoo zwaar beschadigd werd, dat het Gibraltar slechts met sleepboothulp kon bereiken. In het zeegebied rondom Schotland werd een vrachtschip van 1.500 br.t. door bomtreffers vernietigd.

(Vaderland - Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4894 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941

Krijgsverrichtingen. —

Aan de Italiaansche legerberichten van 9 tot 15 November ontleenen wij, dat in Oost-Afrika aan de fronten van Culquabert, Celga en Walag de krachtige vijandelijke aanvallen werden afgeslagen. In de omgeving van Gondar worden verbitterde gevechten geleverd.

In den nacht van 8 op 9 November werd een Italiaansch convooi door een Britsch vlooteskader aangevallen. Het convooi ging verloren, terwijl ook twee begeleidende torpedojagers tot zinken werden gebracht.

In den Atlantischen Oceaan bracht een Italiaansche duikboot drie vijandelijke koopvaarders tot zinken. Hun totale inhoud bedroeg 25.000 br.t. In totaal brachten Italiaansche duikbooten in den Atlantischen Oceaan reeds meer dan 500.000 br.t. vijandelijke scheepsruimte tot zinken. Ook in de Middellandsche zee werd een groote Engelsche koopvaarder vernietigend getroffen door een Italiaansche torpedo.

Bij een in den ochtend van 12 Nov. ondernomen aanval op Zuid-Italië verloren de Engelschen 8 toestellen. Op Napels en Brindisi werden bommen geworpen. De schade is gering.

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4894 B.)

A. JAPAN. — Buitengewone zitting van den Rijksdag - Redevoeringen van minister-president, generaal Tojo en minister Togo - Troonrede - Resoluties - 3.8 milliard yen gevoteerd voor buitengewone militaire uitgaven - Koeroesoe bezoekt president Roosevelt. —

Tokio, 17 Nov. — De Japansche premier, generaal Tojo, en de minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, hebben ter gelegenheid van de buitengewone zitting van den Rijksdag redevoeringen gehouden, waarin in het bijzonder de buitenlandsche politiek is besproken.

Omtrent de Japansch-Amerikaansche betrekkingen verklaarde de premier Tojo in het Hoogerhuis, dat het in het licht van de ervaringen uit het verleden moeilijk is, het resultaat van de Japansch-Amerikaansche onderhandelingen te voorspellen. Japan heeft bij de voortzetting der diplomatieke onderhandelingen met Washington het volgende op het oog:

1. Uitschakeling van de pogingen van een derde mogendheid ter verstoring van het program der regeling van de Chineesche aangelegenheid.
2. Liquidatie van vijandelijke acties, zooals de economische blokkade van Japan door buitenlandsche mogendheden en het herstel van normale internationale economische betrekkingen.
3. De uitbreiding van den Europeeschen oorlog tot het Verre Oosten met alle middelen te verhinderen.

Tojo herinnerde verder aan de gebeurtenissen, welke er toe hebben geleid, dat Japansche troepen werden gestationneerd in Indo-China. Hij verklaarde verder, dat het vreedzame karakter van het Japansche program in het buitenland volkomen onjuist is voorgesteld. Een economische blokkade van Japan, zooals de buitenlandsche mogendheden die hebben uitgevoerd, vormt een „daad van vijandschap", welke wellicht nog erger is dan een werkelijke oorlog.

Verwijzende naar de ontwikkeling in Noord-Mandsjoekwo, zeide Tojo, dat Japan zich niet kon veroorloven de internationale ontwikkelingen, die ontstaan zijn door het uitbreken van de Duitsch-bolsjewistische vijandelijkheden, licht op te vatten. Japan heeft daarom alle noodige maatregelen in dit gebied genomen, welke Japans positie kunnen beveiligen. Met het oog op dezen buitengewoon ernstigen toestand moet de natie zich iedere inspanning getroosten om de nationale verdediging volledig te maken.

In de Rijksdagzitting van 16 Nov. verklaarde generaal Tojo, dat door de vernietigende slagen tegen het Tsjoengking-leger en door de versterkte blokkade van de kust, de tegenstand van Tsjang Kai-sjek en van de communistische troepen verminderd is en dat het offensief van den vijand is verlamd, terwijl aan den anderen kant het nieuwe Nanking-regime een steeds hechter basis verkrijgt.

Generaal Tojo besprak vervolgens uitvoerig de operaties in Noord-China en Sjansi en het September-offensief tegen Tsjangsja, benevens de acties in Zuid-China in de provincie Kwantoeng, die niet gericht waren op het veroveren van terrein, maar op de vernietiging van vijandelijke strijdkrachten. Tojo deelde mede, dat Tsjoengking thans nog, ondersteund door derde mogendheden, beschikt over ongeveer twee millioen man. Te zamen met de marine heeft het leger deelgenomen aan de blokkade van de kust.

Overgaande tot de instelling van „vredeszones" in Midden-China, verklaarde Tojo, dat vereenigde Japansch-Chineesche strijdkrachten onder Japansch bevel de voorwaarde voor veilige toestanden onder de regeering van Nanking vormden. Economisch gezien zijn voldoende grondstoffen, steenkool, ijzer, zout en katoen verworven, om den druk van Engeland en de Ver. Staten te egaliseeren. Na de bezetting van Fransch Indo-China, op grond van het accoord betreffende gemeenschappelijke verdediging, is de onafhankelijkheid van deze Fransche kolonie beveiligd, terwijl de blokkade tegen Tsjoengking nauwer is toegehaald. In het front van Mandsjoekwo tot Saigon zijn dus alle voorbereidingen getroffen om het Tsjoengking-regime uit den weg te ruimen en bovendien om gewapend te zijn tegen nieuwe ontwikkelingen ter bescherming van de door Japan nagestreefde Oostaziatische zone van algemeenen welstand.

Japan heeft groot belang bij de gebieden in Noord- zoowel als in Zuid-Azië — aldus de minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, op 16 Nov. in het Lagerhuis. De Japansch-bolsjewistische neutraliteitsovereenkomst is gesloten met het oog op de veiligheid in het Noorden. Ofschoon vijandelijkheden zijn uitgebroken tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie, heeft Japan zich voortdurend gehouden aan deze politiek van behoud der veiligheid in het Noorden. Japan is vastbesloten op iedere wijze het ontstaan van factoren te verhinderen, welke den vrede in het Noorden zouden kunnen verstoren, maar ook om te verhinderen dat een situatie tot ontwikkeling komt, welke de rechten en belangen van Japan zou bedreigen.

Voortgaande liet de minister het licht vallen op de vriendschappelijke betrekkingen van Japan met Fransch Indo-China en Thailand en zeide: „Het is buitengewoon betreurenswaardig, dat een kwaadwillige propaganda door derde mogendheden is ontketend, waardoor Japan agressieve bedoelingen tegen deze gebieden in de schoenen worden geschoven."

Ten aanzien van de Japansch-Amerikaansche onderhandelingen verklaarde Togo, dat het standpunt van Japan thans duidelijk is gemaakt. De regeering der V.S. moet inzien, dat zelfs van technisch gezichtspunt geen noodzakelijkheid bestaat voor verdere langdurige besprekingen, ingeval men thans geen resultaat bereikt. Togo verzekerde, dat Japan aan iedere ontwikkeling, die het Japansche rijk bedreigt of Japans prestige als groote mogendheid in gevaar brengt, vastberaden het hoofd zal bieden. Togo zeide op dit oogenblik, nu hij de leiding der besprekingen met de V.S. op zich heeft genomen, op dit punt geenerlei twijfel te koesteren.

Om een internationale crisis af te wenden en den vrede op den Stillen Oceaan te behouden, heeft het tegenwoordige kabinet besloten de onderhandelingen met de V.S. voort te zetten. Ik betreur het, zoo zeide Togo, dat ik niet gemachtigd ben over de bijzonderheden van deze onderhandelingen te spreken, maar ik ben van meening, dat een vriendschappelijke oplossing geenszins onmogelijk is.

De minister van Buitenlandsche Zaken wees op de blokkeering van de Japansche saldi door een aantal landen. Engeland en de Ver. Staten hebben zelfs posities tegen Japan betrokken, zoo zeide de minister en de internationale toestand is van dag tot dag meer gespannen geworden en de druk van Engeland en de Ver. Staten jegens Japan vormt een werkelijk ernstig probleem, dat het bestaan van ons keizerrijk raakt. Mocht zich werkelijk het geval voordoen, dat het feitelijke bestaan van het keizerrijk zou kunnen bedreigen of het prestige van Japan als groote mogendheid zou blootstellen, dan spreekt het vanzelf, dat Japan vastberaden daartegen moet optreden. Japan staat tegenover een weergaloos moeilijken toestand en het is noodzakelijk, dat de geheele natie haar krachten vereenigt om dezen toestand te overwinnen. Nooit is de noodzakelijkheid van de totale mobilisatie van het volk onder hechte aaneensluiting van regeering en volk grooter geweest. Japan streeft er thans naar, de groote taak van invoering eener nieuwe orde in Oost-Azië op rechtvaardige basis uit te voeren, zoo vervolgde de minister. Gelukkig hebben Duitschland en Italië soortgelijke opvattingen als Japan. In weinig meer dan een jaar heeft het driemogendhedenpact veel bijgedragen tot den opbouw van een nieuwe orde in Oost-Azië en in Europa en ook tot verhindering van uitbreiding van den oorlog.

Troonrede. — De buitengewone zitting van het Japansche parlement werd 16 Nov. geopend met het voorlezen van de troonrede door den keizer. „Wij hebben den ministers bevolen", aldus de keizer, „'t parlement verschillende wetsvoorstellen en aanvullende begrootingen, die met 't oog op den toestand noodig zijn, voor te leggen. Wij wenschen, dat gij uw plichten nakomt en de regeering in een geest van eendracht zult steunen." De vergadering duurde een kwartier.

Resoluties. — De beide huizen van den Rijksdag hebben heden een gemeenschappelijke resolutie ingediend, waarin de regeering wordt uitgenoodigd om de doelstellingen van Japan onwrikbaar met steun van het volk ten uitvoer te leggen. De minister-president gaf hierop de verzekering, dat de regeering de eer en het aanzien van den staat zal behoeden en de rechtvaardige doelstellingen vastberaden zal uitvoeren. Alle voorstellen, met inbegrip van de belastingen en de aanvullende militaire budgets, ten bedrage van 3.8 milliard yen, werden terstond naar de hoofdcommissie gezonden, die ze waarschijnlijk nog hedenavond zal goedkeuren en naar het Hoogerhuis doorzenden. Een reeks decreten van den Tenno werd eveneens zonder debatten goedgekeurd. In de verdere vergaderingen zullen de beide huizen zich beperken tot korte verklaringen.

3.8 milliard yen gevoteerd voor buitengewone militaire uitgaven. — Tokio, 17 Nov. (D.N.B.) — Het Japansche Lagerhuis heeft het regeeringsvoorstel in zake het aanvullende begrootingsontwerp voor buitengewone militaire uitgaven ten bedrage van 3.8 milliard yen, met algemeene stemmen goedgekeurd. Verwacht wordt, dat het Hoogerhuis de begrooting op 18 November ongewijzigd zal aannemen.

Japans economische structuur, zoo heeft de Japansche minister van Financiën, Kaja, heden in de buitengewone parlementszitting verklaard, is ondanks de ontzaglijke uitgaven na het conflict met China, ongeschokt.

Koeroesoe bezoekt president Roosevelt. —

Washington, 17 Nov. (D.N.B.) — De bijzondere Japansche ambassadeur, Koeroesoe, heeft heden met den minister van Buitenlandsche Zaken der Vereenigde Staten, Cordell Hull, een bespreking gehad, die ongeveer 25 minuten duurde. Na dit onderhoud bracht hij in gezelschap van Hull een bezoek van ruim een uur aan president Roosevelt.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Min.-pres. Tojo 4880 A.; minister Togo 4875 B.; Keizer 4504 A; Begrooting 4552 A; Koeroesoe 4893 I)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Het protectoraat Bohemen en Moravië werd op 16 Maart 1939 officiëel ingesteld. Het maakt deel uit van het Groot-Duitsche Rijk en verkreeg naar binnen autonomie, een binnenlandsch bestuur, uitgeoefend door eigen organen en ambtenaren van het Tsjechische volk. Het hoofd van bestuur, de hoogste vertegenwoordiger van het Tsjechische volk geniet als staatspresident de rechten en eerbewijzen van een staatshoofd. De Duitsche belangen worden behartigd door een „Reichsprotektor", die te Praag zetelt en de leden der binnenlandsche regeering bij hun benoeming bekrachtigt. De buitenlandsche aangelegenheden worden door de Duitsche rijksregeering geleid, daarbij bijgestaan door een vertegenwoordiger van het protectoraat bij de rijksregeering, die den titel van gezant voert. Het protectoraat staat onder de tol-souvereiniteit van het Groot-Duitsche Rijk.

Eind September beleefde het land veelbewogen dagen. Von Neurath werd als rijksprotector vervangen door S.S.-Obergruppenführer Heydrich. De minister-president van de autonome regeering, ing. A. Elias, werd onder beschuldiging van hoogverraad gearresteerd en ter dood veroordeeld. Hooge Tsjechische generaals hoorden een zelfde vonnis tegen zich eischen.

Het Tsjechische volk — 5 millioen in Bohemen en 2.5 millioen in Moravië — biedt een moeilijk probleem. Eeuwen lang waren „Böhmen und Mähren" deelen van het Duitsche rijk. Eerst sedert 1918—19 vormden deze gebieden, tezamen met Slowakije en Sudetenland een zelfstandigen staat.

Emil Hacha

De thans zeventigjarige Dr. Emil Hacha vervult de functie van staatspresident. Hij stamt uit Budweis en is van huis uit jurist. In 1916 was hij raadsheer aan het bestuursgerechtshof van Weenen, keerde echter in 1918 naar Praag terug en vervulde sedert 1925 de functie van president van het hoogste Tsjechische bestuursgerechtshof, nadat hij voordien gedurende zes jaren plaatsvervangend president geweest was. Daarnaast gaf hij als privaatdocent colleges aan de Tsjechische universiteit te Praag.

Hij heeft zich steeds doen kennen als een warm voorstander van goede verstandhouding met het Duitsche volk en trachtte door versteviging en uitbreiding van wetenschappelijke betrekkingen met Duitschland een tegenwicht tegen Fransche en Engelsche invloeden te scheppen.

In het voorjaar van 1938, toen de crisis van het Sudetenvraagstuk steeds nijpender werd, deed hij aan de toenmalige Tsjechische regeerders Benesj en Hodza voorstellen voor een vergelijk in minnelijke schikking met Duitschland. Het waren bewogen debatten van groote historische beteekenis, die in die dagen in het Praagsche Hadschin, de zetel der regeering, gevoerd werden. Zijn voorstellen werden afgewezen door Benesj, die nog steeds op hulp van Engeland en Frankrijk rekende. München en Berchtesgaden volgden echter en de geschiedenis gaf dr. Hacha gelijk.

Onmiddellijk na beslechting van het Sudetenvraagstuk werd Hacha aan het hoofd van het Tsjechische volk geplaatst. Dit werd officiëel bekrachtigd bij de stichting van het protectoraat. Toen in de bewogen laatste Septemberdagen van dit jaar de verzetsbeweging, die zich het herstel van een zelfstandigen Tsjecho-Slowaakschen staat door middel van een gewelddadige losscheuring van het Duitsche rijk ten doel gesteld had, onderdrukt was, werd de zeventigjarige staatspresident dr. Emil Hacha door den nieuwen rijksprotector opnieuw in zijn leiding van het Tsjechische volk bevestigd.

(V. b. dr. Hacha 4898 D; Bohemen en Moravië 4851 B)

B. NEDERLAND. — Tentoonstelling „Het Duitsche Boek" in Den Haag en Amsterdam. —

Den Haag, 15 Nov. — Onder groote belangstelling had heden de officiëele opening van de tentoonstelling „het Duitsche boek" in de zalen van het Mauritshuis te Den Haag plaats.

Met den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, waren aanwezig o.a. de secretarissen-generaal van de departementen van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen en van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, prof. dr. J. van Dam, commissaris-generaal Schmidt, de staatssecretaris van het Duitsche ministerie van Volksvoorlichting en Propaganda, dr. L. Gutterer, luitenant-generaal H. A. Seyffardt, generaal-majoor Schumann, dr. Schwebel, de Duitsche schrijver Moritz Jahn, wiens verschillende werken op deze tentoonstelling zijn te vinden en tal van andere belangstellenden.

De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, hield hierna een rede, waaraan het volgende is ontleend:

Bij de opening dezer tentoonstelling gaan de gedachten onwillekeurig terug naar de tentoonstelling „het Duitsche boek", die in het vroege voorjaar van 1940 in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam werd opengesteld. Het was in den tijd, dat het in Nederland min of meer een waagstuk was, de oogen zijner landgenooten voor de groote waarde van dit boek te openen. Toen ik in die dagen in een Nederlandsch weekblad over deze tentoonstelling schrijvende, trachtte, een belangrijk stuk cultuurleven binnen hun aandacht te trekken en daarbij de verzuchting slaakte: „waarom lezen wij bij voorkeur toch Stefan Zweig, Emil Ludwig en Jakob Wassermann?", toen was ik mij bewust, dat slechts enkelen in den lande den raad, deze boekenverzameling eens met onbevangen oogen gade te slaan, zouden opvolgen. De kans om een opgehitst publiek van lezers in de richting van eerlijkheid en fatsoen voor te lichten was in die dagen wel zeer gering.

Na bijna twee jaar is de toestand echter eenigszins veranderd. Nog vertoont zich het meerendeel der Nederlandsche intellectueelen in zijn allengs stereotyp geworden houding van afsluiting tegen nieuwe vormen van maatschappij en cultuur, die groeiende zijn. Nog heeft de Nederlandsche intellectueel zich slechts voor een deel kunnen ontworstelen aan die levenshouding van ziendeblindzijn. Maar anderzijds begint toch iets van de nevel op te trekken, die te velen van ons Nederlanders sinds bijna tien jaar bevangen houdt en die hun levensblijheid en scheppingskracht in positieven zin heeft ontnomen. Langzaam aan groeit dat deel van ons volk, dat eerlijk met zich te rade gaat om tot de slotsom te komen: aan de oostzijde van ons land gebeurt iets belangrijks, iets groots, ja iets ontzagwekkends, dat slechts met de geestelijke revoluties tijdens de volksverhuizingen, de renaissance, de verlichting en de romantiek is te vergelijken.

Heden wordt voor de vierde maal binnen een jaar een tentoonstelling van hedendaagsche Nederlandsche schilders in het rijk geopend. Wij zijn daar trotsch op. Maar ik weet, dat ook een tentoonstelling van het Nederlandsche boek in het rijk veel belangstelling zou ondervinden.

Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, waarin een bureau voor kunstuitwisseling zich ten doel stelt, onze kunst bij het Duitsche volk bekend en geliefd te maken, heeft dan ook de hoop en de overtuiging, dat wij de gave van het Duitsche boek, die thans voor ons ligt, binnen niet te langen tijd mogen beantwoorden. Wij zijn van meening, dat ons boek het verdient, meer en meer over de grenzen te gaan. Dit doet ons het Duitsche boek met des te meer hartelijkheid begroeten.

De staatssecretaris bij het Duitsche ministerie van Volksvoorlichting en Propaganda, dr. L. Gutterer deed namens dr. Goebbels de verheugende mededeeling, dat de 2000 hier tentoongestelde boeken worden aangeboden aan den Rijkscommissaris om ten behoeve van het Nederlandsche volk beschikbaar te blijven.

Rede Rijkscommissaris. — Hierna sprak de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart.

De Rijkscommissaris begon zijn rede met den heer Gutterer hartelijk te danken voor zijn komst. Vervolgens sprak hij zijn oprechte erkentelijkheid uit voor minister dr. Goebbels, omdat hij met zeer bijzondere aandacht de geestelijke verschijnselen ook in dit land volgt. „Ik kan slechts den wensch uiten, dat hijzelf eens bij ons komt, want het zou ons ten zeerste verheugen, indien hij ook eens kennis maakte met onze Nederlandsche vrienden", zoo zeide de Rijkscommissaris.

„Deze tentoonstelling richt zich tot de vrienden van het Duitsche Boek. Deze vrienden van het Duitsche boek zijn natuurlijk in onze Duitsche gelederen zelf te vinden, maar ik weet, dat zij zeer in het bijzonder ook aangetroffen kunnen worden in de gelederen der Nederlanders en ik wil uiting geven aan mijn hoop en vertrouwen, dat sedert de gebeurtenissen van Mei 1940 het aantal van deze vrienden niet is verminderd, doch toegenomen. Ik wil niet zeggen, dat er niet nog iemand kan zijn, die nog niet is bevrijd van enkele uitsluitend humanistische roerselen en banden, die inmiddels dezen weg nog niet heeft gevonden. Hij is stellig niet gemakkelijk begaanbaar. Voorzoover het in ons vermogen ligt dezen weg begaanbaar te maken, willen wij dat doen en daartoe is deze tentoonstelling middel. Tenslotte vertrouwde de Rijkscommissaris de 2000 geschonken boeken aan den Secretaris-Generaal, prof. dr. Goedewaagen toe, daarbij de hoop uitsprekend, dat steeds meer begrip tusschen het Duitsche en het Nederlandsche volk post moge vatten.

De tentoonstelling te Amsterdam. — Amsterdam, 17 Nov. — In de universiteitsbibliotheek te Amsterdam is vanmorgen in aanwezigheid van Duitsche en Nederlandsche autoriteiten een collectie van Duitsche wetenschappelijke boeken uit de laatste tien jaren tentoongesteld, die een deel van de eerst in het Mauritshuis te Den Haag tentoongestelde boeken vormt. Het zijn werken over natuurwetenschappen, geneeskunde en techniek. Zij zijn in de gewone tentoonstellingszaal en in de voor dit doel ontruimde kaartenzaal ondergebracht.

Bij de openingsplechtigheid in een ontvangstzaal waren o.m. tegenwoordig dr. Plutzar als vertegenwoordiger van Generalkommissar dr. Wimmer, dr. Ruoff als id. van het departement van Volksvoorlichting en Propaganda te Berlijn, senator dr. Böhmcker, gevolmachtigde van den rijkscommissaris voor de stad Amsterdam, prof. dr. J. van Dam, secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, prof. G. A. S. Snijders, voorzitter van den Ned. Cultuur-

kring, dr. J. Smit, wethouder van onderwijs en kunstzaken, en kolonel S. Tulp, hoofdcommissaris van politie. Dr. Böhmcker sprak een woord van welkom.
Daarna hield dr. Plutzar een rede, waarin hij meedeelde, dat de rijkscommissaris heeft beslist, dat een groot deel van de op deze tentoonstelling bijeengebrachte boeken aan de universiteits-bibliotheek van Amsterdam ten goede zal komen.
Prof. dr. J. van Dam sprak de openingsrede uit. Spr. betoogde, dat de Duitsche wetenschap in ons land steeds veel invloed heeft geoefend; volgens een statistiek van het tijdschrift der Duitsche Academie omtrent de leerboeken, die op de vier medische faculteiten in Nederland worden aanbevolen, zijn de percentages voor Duitsche, Nederlandsche, Engelsche en Fransche werken resp. 47, 32, 13 en 8.
Deze tentoonstelling maakt het ons mogelijk vele nieuwe uitgaven en van ouds bekende werken te leeren kennen. Met verbazing had spr. bemerkt, dat midden in den oorlog de wetenschappelijke publicaties in Duitschland zonder noemenswaardige storing voortgang vinden, ofschoon een groot deel der betrokkenen zoowel van auteurs, als van technisch personeel, aan den oorlog deelneemt. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Tentoonstellingen 4899 G.; Duitsche boekententoonstelling 4654 D.; prof. dr. T. Goedewaagen 4844 D.; dr. Seyss-Inquart 4901 C.; prof. dr. J. van Dam 4795 A.)

A. **NEDERLAND. — Grondgebruik - Mogelijkheid tot gebruiksontzegging geopend. —**
Den Haag, 15 Nov. — De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij kan op grond van een in de Nederlandsche Staatscourant van 14 Nov. opgenomen wijziging van de Bodemproductiewet 1939 den overtreder van de daarin vastgestelde voorschriften het gebruik van gronden en bedrijfsgebouwen ontzeggen en dit aan andere personen of instellingen toekennen, doch voor niet langer dan een jaar, of in bijzondere gevallen voor niet langer dan drie jaren, telkenmale tegen een door of vanwege voornoemden secretaris-generaal met die personen of instellingen overeen te komen vergoeding. (Vaderland)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Alle Amerikanen uit China teruggeroepen. —**
Tokio, 15 Nov. (D.N.B.) — Naar de zender van New York meldt, heeft de Amerikaansche regeering besloten alle in China woonachtige Amerikaansche onderdanen terug te roepen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vertrek Am. troepen 4899 A.)

C. **ITALIE. — Legerleiding - Gen. Rino Corso Fourgier benoemd tot chef van den staf der luchtmacht - Overeenkomst met Duitschland inzake de volksduitschers in Laibach. —**
Rome, 15 Nov. (D.N.B.) — De luchteskader-generaal Francesco Pricolo is, naar officieel wordt medegedeeld, afgetreden als chef van den generalen staf van de luchtmacht en als onderstaatssecretaris voor de Luchtvaart, ten einde een andere functie te aanvaarden. Hij wordt in beide functies opgevolgd door den luchteskader-generaal Rino Corso Fourgier.
Overeenkomst met Duitschland inzake de volksduitschers in Laibach. — Nov. — Italië en Duitschland onderteekenden een overeenkomst inzake de verplaatsing van 14.000 volksduitschers in de provincie Laibach. (Telegraaf - Das Reich)

(V. b. Opperbevel Leger 4472 C.; Opperbevel Vloot 4477 G.; Grens Italië—Duitschland 4755 E.)

D. **NEDERLAND. — Inpolderingswerkzaamheden van den Z. W. polder in het IJsselmeer begonnen. —**
Amsterdam, 16 Nov. — Uit een berichtgeving van een specialen correspondent van het Algemeen Handelsblad blijkt, dat een aanvang is gemaakt met de inpolderingswerkzaamheden van den Z.W. polder. In de omgeving van Marken worden omvangrijke grondverbeteringswerkzaamheden verricht en reeds is een gedeelte van het eerste dijkvak, dat ligt tusschen Edam en Marken, gereedgekomen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Zuiderzeewerken 4511 A.)

E. **NEDERLAND. — Reorganisatie van bankwezen en effectenhandel. —**
Den Haag, 15 Nov. — In het kader van de ordening van het Nederlandsche bedrijfsleven is bij beschikking van de Organisatie Commissie betreffende de reorganisatie van het Bankwezen in de Nederlandsche Staatscourant van 14 en 15 Nov. de instelling afgekondigd van de Hoofdgroep Banken en de daaronder ressorteerende vijf Bedrijfsgroepen: Handelsbanken, Spaarbanken, Hypotheekbanken, Landbouwcredietbanken, Effectenhandel. De diverse soorten hier te lande gevestigde banken zijn verplicht zich aan te melden bij de bedrijfsgroepen, waaronder zij ressorteeren.
In de bedrijfsgroep Effectenhandel worden opgenomen alle in Nederland gevestigde ondernemingen of alleen handelende personen, welke het effectenbedrijf uitoefenen. De Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam is als Bedrijfsgroep aangewezen, waarin de Vereeniging van Effectenhandelaren te Rotterdam en de Bond voor den Geld- en Effectenhandel in de provincie zich zullen moeten oplossen. De leden der drie genoemde vereenigingen van effectenhandelaren worden geacht thans reeds lid te zijn van de Bedrijfsgroep Effectenhandel.
Tot voorzitter van de Hoofdgroep Banken is benoemd mr. H. L. Woltersom, terwijl als vice-voorzitters zijn aangewezen de heeren Carel F. Overhoff en H. C. van Maasdijk. Voorts zijn benoemd tot voorzitter van de Bedrijfsgroep Effectenhandel de heer Carel F. Overhoff en tot vice-voorzitters de heeren L. Proos Hoogendijk en J. C. van Essen. Mr. W. Cnoop Koopmans zal in deze beide besturen de functie van secretaris waarnemen. (N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Ordening bedrijfsleven 4447 A. en 4451 B.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oostelijke bezette gebieden onder civiel bestuur gesteld - Rijksleider Alfred Rosenberg benoemd tot Rijksminister voor de bezette Oostelijke gebieden. —**
Berlijn, 17 Nov. (D.N.B.) — De Führer heeft beschikt, dat in de gedeelten van de door de Duitsche troepen bezette Oostelijke gebieden, waarin de gevechtshandelingen beëindigd zijn, civiele besturen worden ingesteld. Taak van deze civiele besturen is voor alles het herstel en de handhaving van de openbare orde en van het openbare leven. Deze civiele besturen ressorteeren volgens beschikking van den Führer onder een rijksminister. De Führer heeft tot dat doel den Rijksleider Alfred Rosenberg tot Rijksminister voor de bezette Oostelijke gebieden benoemd. Als diens permanenten vertegenwoordiger heeft de Führer den gouwleider en Rijksstadhouder dr. Alfred Meyer aangesteld.
In de eerste plaats zijn de civiele besturen in het gebied van de vroegere vrijstaten Litauen en Letland en in deelen van Wit-Roethenië ingevoerd. Deze gebieden vormen te zamen het Rijkscommissariaat Oostland. Tot Rijkscommissaris voor het Oostland heeft de Führer den gouwleider en Opperpresident Hinrich Lohse benoemd. Ook in deelen van de Oekraïne is reeds civiel bestuur ingevoerd. Tot Rijkscommissaris voor de Oekraïne heeft de Führer den gouwleider en Opperpresident Erich Koch benoemd.
Berlijn, 17 Nov. (D.N.B.) — De taak van het nieuwe Rijksministerie voor de bezette gebieden in het Oosten werd heden in politieke kringen te Berlijn volkomen nieuw en van historische beteekenis genoemd. Het gaat er om, in aansluiting op de bevrijding van deze gebieden van het bolsjewisme, op de verschrikkelijke puinhoopen, die achtergelaten werden, de basis voor een nieuw leven te scheppen. (Telegraaf)

(V. b. Rijksleider Rosenberg 4469 B.; Oostzeelanden 4793 B.)

G. **NEDERLAND. — Eerste landdag van het Nat. Soc. Studentenfront - Uiteenzetting van prof. Van Genechten. —**
Utrecht, 16 Nov. — Het Nat. Soc. Studentenfront heeft 15 Nov. zijn éénjarig bestaan herdacht met een landdag, waarvan een van de hoogtepunten een bijeenkomst in het N.V. Huis te Utrecht was. Tot de aanwezigen behoorden de leider en de plaatsvervangende leider der N.S.B., Duitsche autoriteiten van staat en partij, de commissaris der provincie en velen van de „Oude Garde", waarin de afgestudeerden den band met de universiteit bewaren. De leiding van de vergadering berustte bij den heer W. Jonker, die een kort welkomstwoord sprak.
Nadat het zangkoor van de Amsterdamsche leden van het front zich had laten hooren, gaf de leider van het Studentenfront, arts W. Koudijk, een beschouwing over de werkzaamheden van het front. Spr. wees er op, dat de kloof tusschen de nationaal-socialisten en de overige bevolking van de universiteiten vooral wordt gevormd door het gebrek aan arbeidseer bij de tegenstanders. De klove tusschen volk en student kan niet worden uit den weg geruimd in huiskamer of studeervertrek maar daar waar arbeiders van hand en geest aan een gemeenschappelijk ideaal bouwen. Wij hopen, aldus spr., dat de algemeene arbeidsdienst in het bijzonder voor de studeerende jeugd niet lang meer op zich zal laten wachten en dat den eerstejaars deze openluchtschool niet lang meer zal worden onthouden. Behalve van den arbeidsdienst gaat opvoedende kracht uit van den jeugdstorm en van het werk dat in de weerafdeelingen en de P.O. van de N.S.B. wordt verricht. De volksgenooten, die aan het Oostfront, tezamen met den Duitschen soldaat hun leven inzetten, leggen een zwaren plicht op de schouders van het thuisfront. En terwijl het zangkoor een lied inzette, verhieven de aanwezigen zich van hun zetels ter herdenking van de gesneuvelden.
Verder wees spr. er op, dat het Studentenfront een strijdorganisatie is, waarvan deelneming wordt geëischt bij het

opbouwen van een nieuw studentenleven. Het front is geen knokploeg, aldus spr., al moeten wij ons, indien onze eer wordt aangetast, met onze vuisten kunnen verdedigen. In alles zij ons optreden waardig. Voor de vrouwelijke studenten ligt er behalve het opbouwen van een eigen organisatie voor vrouwelijke studenten, een taak in den jeugdstorm, N.S.V.O. en Nederlandschen volksdienst.
Het is niet onze bedoeling om alles wat de oude studentenorganisaties hebben opgebouwd aan tradities en mores af te breken. Bij den opbouw van de universiteitsgemeenschap kan ook het noodzakelijke contact met de hoogleeraren tot stand komen. Tot nu zijn er tien hoogleeraren lid van de Oude Garde, doch spr. hoopte, dat ook hier spoedig klaarheid zou komen. Want een groot deel van de hoogleeraren heeft veel schuld aan den lamlendigen geest die aan universiteiten en hoogescholen heerscht.
Ook zullen de interacademiale banden nauwer worden aangehaald. Voor het contact met het buitenland zal een aparte afdeeling worden opgericht.
De tweede spreker was **prof. dr. R. van Genechten** over een jong Nederland in een jong Europa, die eerst naging wat er voor het oude dat is verdwenen in de plaats is gekomen. Dat is de gedachte van het volk, waarvan men eindelijk heeft ingezien, dat het een levend wezen is, waarbij de vier factoren zijn: bloed, bodem, taal en geschiedenis. Deze gedachte verjongt thans heel Europa. Het volk moet men begrijpen doch men moet niet alleen handelen met het oog op het levend geslacht, doch ook rekening houden met wat na ons komt. Dan vindt men het ware richtsnoer. Spr. onderwierp daarna de cultuur, de kunst en de wetenschap van de laatste jaren aan kritiek.
Wanneer thans onze universiteiten verworden zijn tot fabrieken inplaats van te zijn instellingen waar de Nederlandsche jeugd wordt gevormd dan komt dat doordat de hoogleeraren geen richting weten.
Deze heeren hebben alle respect voor de wetenschap verloren, aldus spr. Spr. noemde het feit dat thans in Leiden diploma's worden behaald zonder dat de betrokkenen voldoende practisch hebben kunnen werken een schandaal. De heeren aldus spr. moeten niet denken dat wij geneigd zijn deze menschen op het Nederlandsche volk los te laten. Onze Hoogeronderwijswet kent middelen om tegen deze lieden op te treden.
De Academie te Leiden heeft haar ondergang te wijten aan haar eigen negativisme. Thans verspreiden de Leidsche studenten zich over de nog overgebleven hoogescholen, de Leidsche professoren dwalen door de Leidsche straten als verstarde oude mannen. Onder hen zijn er, die niets anders weten te doen, dan geheime pamfletten te schrijven en dergelijke smeerpijperij. Deze laatsten hebben den zin van respect voor de wetenschap verloren. Bij tientallen sleepten de Leidsche hoogleeraren in de laatste maanden de studenten, die niet, of nauwelijks bekwaam waren een examen af te leggen, er door heen.
Dit product van examen-fokkerij is een wetenschappelijk schandaal geworden, zoo riep spr. uit. Wij nationaal-socialisten zullen deze afgestudeerden niet op het Nederlandsche volk loslaten. Daarvoor hebben wij ons volk te lief.
Leiden, de academie van de verpolitiekte wetenschap, is thans gesloten doch er bestaat goede hoop dat nog dit jaar uit de asch de Phoenix van een nieuwe volksche universiteit zal verrijzen. Leiden zal dan zijn de politieke academie, welke zich geheel en al in dienst stelt van het volk. De nieuwe student zal zijn de soldaat van de toekomst, alle studenten zullen worden opgenomen in den nieuwen geest, zoowel de hoogleeraar als de student zal de lichamelijke opvoeding hebben te beoefenen, want volksch willen wij optreden in deze nieuwe academie voor het jonge Nederland en het jonge Europa.
Wij zullen alles doen om ons doel, ons volk zedelijk, lichamelijk en geestelijk krachtig te maken te bereiken. Zacht is ons gemoed doch hard is onze vuist. Wij zullen het hamsteren onmogelijk maken als het niet kan door boeten dan door gevangenisstraf en zoo noodig door de doodstraf.
Spr. behandelde daarna de verwarring ontstaan doordat velen het begrip volk en staat niet uit elkaar houden. Zij die zich afvragen of het Nederlandsche volk nog een toekomst heeft, denken slechts aan den Nederlandschen staat van na 1648, aan het volk hoeft men niet te twijfelen. Eveneens is het onjuist te zeggen dat wij in 1648 ontrouw werden aan het Duitsche rijk. Het volk heeft gedaan wat men van hen mocht verwachten hetgeen spr. uitvoerig met voorbeelden toelichtte.
Op dit oogenblik wil het volk niet terugkeeren van de verkeerde wegen welke het tengevolge van verkeerde leiding heeft ingeslagen. Het wil den goeden weg niet zien niettegenstaande de inspanning van al onze krachten. Laten we bedenken hoe groot, hoe gezond en sterk het in den grond eigenlijk is. Velen kunnen nog niet inzien dat het Nederlandsche volk een toekomst is weggelegd grooter en schooner dan in de 17de eeuw wanneer wij onze taak te zijn de westelijke voorpost van de germaansche volkeren maar inzien.
Wat voorgaat is Europa, de Germaansche volkeren gewonnen door bloed, traditie en economische betrekkingen. In dit geheel heeft de Nederlandsche staat alles te doen wat het Nederlandsche volk betreft, behalve de behartiging van de grootere belangen waarvoor het zelf niet kan zorgen. In dien staat krijgen weder de gewesten een taak.
Tenslotte wees spr. het gehoor op zijn taak, het volk nieuwe leiders te geven en op de verantwoordelijkheid, die dit meebrengt.
Na de pauze werd de vergadering toegesproken door den heer C. van Geelkerken, den plaatsvervangenden leider der N.S.B. die de houding van een groot deel van de studenten van het Nederlandsche volk hekelde en daarbij wees op de taak die ook voor het Studentenfront is weggelegd zoolang niet het geheele Nederlandsche volk is gewonnen door het nationaal-socialisme.
Ir. A. A. Mussert spreekt. — Tenslotte heeft de leider der N.S.B. het woord gevoerd. Ir. Mussert wees er op, dat de ouderen den grondslag voor het nationaal-socialisme moeten leggen, waarop de jeugd van heden verder zal bouwen. De beste nationaal-socialisten zullen nog geboren moeten worden, omdat zij van het begin af in het nieuwe zullen staan. Spr. bestreed de meening van hen die zeggen, dat het nationaal-socialisme vervlakkend werkt en ging voort: Het is tijd dat we leeren Europeanen te worden, want er komt een Europa waarin Oost- en Noordzee binnenzeeën zullen zijn. Europa zal een eigen huishouding hebben.
Thans wordt er in het Oosten ruimte voor gemaakt. Europa zal groeien en bloeien en hierin zal ieder volk, ook het onze, een eigen taak hebben en binnen dat Nederland zal ook weder elk gewest, elk dorp een eigen leven hebben. Zoo bundelt het nationaal-socialisme verscheidenheid tot harmonische eenheid. Ieder heeft zoo zijn plaats naar karakter en bekwaamheid, wanneer wij, aldus spr., oud geworden zijn, moet er een generatie klaar staan die het werk over kan nemen. Spr. heeft steeds geloofd in de wederopstanding van ons volk; wij hebben de taak het weder op te richten.
De bijeenkomst werd besloten met het zingen van het zesde couplet van het Wilhelmus, er na werd een gemeenschappelijke maaltijd en een kameraadschapsavond gehouden.
Uiteenzetting van prof. Van Genechten. — De rede, welke prof. Van Genechten 15 November uitsprak heeft een redacteur van het A.N.P. aanleiding gegeven hem een nadere uiteenzetting te vragen van den in die rede ontwikkelden gedachtengang. Wij ontleenen aan dit persgesprek o.a., dat prof. Van Genechten in de sluiting van de Leidsche universiteit de definitieve afsluiting van een voorbije periode ziet. Reeds lang werden in de humanistische cultuur, die in Leiden een bolwerk vond, verstarrings- en degeneratieverschijnselen waargenomen. Er zijn, zoo verklaarde prof. Van Genechten in de laatste jaren dikwijls zeer onbekwame personen tot hoogleeraar benoemd, wier benoeming in deskundige kringen hoongelach deed ontstaan, terwijl plagiaat herhaaldelijk voorkwam, zonder dat maatregelen genomen werden. Daarbovenuit ging echter, dat aan de universiteit geen geestelijke eenheid bestond. Iedereen ging zijn eigen gang, de eene hoogleeraar sprak den anderen tegen, elke eenheid in cultuur was zoek. Voorts wees hij er op, dat van de welwillendheid, door nog tot 20 November gelegenheid te geven tot het afleggen van examens met een volkomen gebrek aan ernst misbruik is gemaakt. Er slaagden vele candidaten, die, naar ingewijden zeggen, niet voldeden aan de eischen, die behooren gesteld te worden. Het is te hopen, dat maatregelen zullen worden getroffen, opdat de menschen, met dergelijke bullen gewapend, niet op het Nederlandsche volk zullen worden losgelaten. (N. R. Crt.)

(V. b. prof. dr. R. v. Genechten 4881 E.; Ir. A. A. Mussert 4889 G.)

A. NEDERLAND. — Prijsbeheersching - Sigarenfabrikanten beboet. —

Den Haag, 17 Nov. — Een inspecteur voor de prijsbeheersching in algemeenen dienst te 's-Gravenhage veroordeelde dezer dagen een vijftal sigaren- en sigarettenfabrikanten wegens overtreding van het zgn. prijsklassevoorschrift.
Een Haagsche sigarettenfabrikant kreeg hiervoor een boete van *f* 60.000 en sigarenfabrikanten te Valkenswaard en Kampen boeten van *f* 60.000 en *f* 20.000. Twee andere sigarenfabrieken resp. gevestigd te Amersfoort en te Veenendaal werden met *f* 10.000 en *f* 1000 beboet. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Prijsbeheersching 4897 D.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Generaloberst Ernst Udet omgekomen. —

Berlijn, 18 November (D.N.B.) — De „Generalluftzeugmeister" Generaloberst Udet, heeft 17 Nov. bij proefnemingen met een nieuw wapen zulk een ernstig ongeluk gehad, dat hij tijdens zijn vervoer aan zijn verwondingen is overleden.
Wijlen Ernst Udet is 45 jaar oud geworden.
In den Wereldoorlog werd hij beroemd als jachtvlieger. Na een geslaagd gevecht bij Mühlhausen, werd hij ingedeeld bij de vermaarde vliegergroep van den ritmeester von Richthofen.

De Keizer onderscheidde hem met de hoogste Duitsche orde, „Pour le Mérite", die in het geheel in die jaren slechts aan 82 vliegers werd verleend. Bij Metz schoot Udet zijn 62ste vliegtuig neer. Korten tijd later kwam de wapenstilstand.
In 1922 richtte hij te München een vliegtuigfabriek op. Sedert 1929 werkte hij mee aan films, waarbij hij o.a. naar Afrika reisde en op Groenland voor de film „S.O.S.! IJsberg!" optrad. Bij den wederopbouw van de Duitsche luchtmacht trad hij als kolonel in militairen dienst. Het jaar 1937 bracht hem den rang van generaal-majoor, het jaar 1938 dien van luitenant-generaal. In 1939 kreeg hij de nieuwe functie van „Generaal-luftzeugmeister" en commandant van den technischen dienst. Op dezen post maakte hij zich vooral verdienstelijk door het uitbreiden van de vliegtuigproductie.
De successen der Duitsche luchtmacht in den tegenwoordigen oorlog waren aldus voor een groot deel ook aan hem te danken en na de veldtochten in Polen en in het Westen werd hij in 1940 begiftigd met het Ridderkruis van het IJzeren Kruis. Tevens werd hij bevorderd tot generaal der luchtmacht. Later klom hij nogmaals in rang en werd „Generaloberst." De Duitsche luchtmacht verliest in hem een van haar bekwaamste leiders.

A. TURKIJE. — Wijziging in de verhouding tot Duitschland. —
Berlijn, 18 Nov. (D.N.B.) — De pers, o.a. Alg. Handelsblad neemt uit een hoofdartikel der „Essener National-Zeitung" onder het opschrift „Turkije Duitschlands nabuur" eenige beschouwingen over het gevolg van de enorme militaire successen op De Krim over.
De Zwarte Zee begint in drieërlei opzicht aan beteekenis te winnen. De Britten kunnen haar niet meer binnenvaren om er verstorende manoeuvres, van welken aard ook uit te voeren, de bolsjewisten kunnen niet meer van daaruit de Middellandsche Zee binnendringen en zich in Istanboel nestelen; aan de Zwarte Zee zullen in de toekomst nog slechts vrienden en helpers der spilmogendheden wonen.
Duitschland aan de Zwarte Zee. Dat opent wijde perspectieven. De Turken zijn als omwonend volk van de Zwarte Zee weder dichter bij Europa gekomen. De buitengewone positie van het Turksche Zwarte Zee-gebied was tot nu toe een nadeel. Thans wordt dit in één slag anders. Thans is de gebiedsverbinding tot stand gekomen. Nu kunnen de Britten het oude spel van intriges om de Dardanellen niet meer ten nadeele van Europa en het Naburige Oosten spelen.
Uit een oogpunt van buitenlandsche politiek wint het nieuwe Turkije aan kracht door de brugpositie tusschen Morgen- en Avondland."

(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 4866 B.)

B. NEDERLAND. — Muziek - Hubert Cuypers 50 jaar toonkunstenaar. —
Amsterdam, 16 Nov. — In de kleine zaal van het Concertgebouw werd de bekende toonkunstenaar Hubert Cuypers ter gelegenheid van zijn gouden muziekjubileum in intiemen kring door familieleden, vrienden en vereerders gehuldigd. Hubert Cuypers heeft een belangrijk aandeel genomen in het Nederlandsche muziekleven van de laatste halve eeuw. Als koordirigent en componist van kerkelijke muziekwerken geniet hij een groote bekendheid. (De Tijd)

C. IRAK. — Diplomatieke betrekkingen met Japan en Frankrijk verbroken. —
New York, 18 Nov. (D.N.B.) — De Amerikaansche pers publiceert een bericht van United Press, volgens hetwelk de regeering van Irak het afbreken van de diplomatieke betrekkingen met Frankrijk en Japan heeft bekendgemaakt. De regeering van Irak — zoo heet het in het bericht — motiveert dezen stap met de nauwe betrekkingen van de beide genoemde mogendheden met de As-mogendheden tijdens den opstand in Irak. De gezantschappen van Frankrijk en Japan te Bagdad werden onmiddellijk gesloten en de gezant van Irak te Vichy werd teruggeroepen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Irak—Japan 4893 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Synthetische benzine.
17 Nov. — Duitschland is voor zijn olievoorziening aangewezen op de betrekkelijk beperkte olievelden van Roemenië en zijn productie van synthetische benzine. De Rijksinstantie voor minerale olie heeft besloten het zgn. „Treibgas" of moerasgas, dat tot dusverre slechts werd verstrekt aan houders van bepaalde vergunningen, uit de distributie te nemen en algemeen beschikbaar te stellen. Dit moerasgas, dat reeds in den handel was onder den naam van „Propangas", is dus blijkbaar in ruimen omvang ter beschikking en aangezien het een bijproduct of eigenlijk een afvalproduct is van de synthetische benzinefabricage, kan men uit het besluit van de Rijksinstantie de gevolgtrekking maken, dat de synthetische productie enorm is toegenomen. Thans zal men er ook in Duitschland toe overgaan moerasgas-automobielen, die hun brandstof in stalen flesschen of in een zak boven op den wagen met zich mee voeren, te bouwen en in den handel te brengen. Duitschland heeft reeds een groot aantal van dergelijke auto's in het buitenland, ook in Nederland, besteld. Van bevoegde zijde deelt men voorts mede, dat de productie van synthetische benzine in den laatsten tijd zóó is gestegen, dat het gebruik van moerasgas of methaan niet alleen kan worden toegelaten, maar zelfs kan worden aanbevolen en bevorderd. Voorts wijst men er op, dat het aantal synthetische benzinefabrieken in Duitschland nog steeds stijgt en dat er op tal van plaatsen in het Rijk nog fabrieken zijn geprojecteerd. Evenredig met de toenemende benzineproductie zal dus ook de hoeveelheid ter beschikking staand gas vermeerderen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Synthetische benzine 3601 B.)

E. NEDERLAND. — Beersche overlaat gesloten. —
Nijmegen, 18 November. — Nadat op 9 April de minister van Waterstaat machtiging had verleend tot het sluiten van den Beerschen overlaat, zijn de plannen van wijlen dr. ir. C. W. Lely en ir. J. W. de Vries door de Nederlandsche Heide Maatschappij uitgevoerd en is het werk thans voltooid. Hierdoor is voor goed een einde gemaakt aan den toestand, dat schier elken winter bij hoogen waterstand tot voorbij 's-Hertogenbosch groote oppervlakten land blank kwamen te staan door het Maaswater. (Alg. Handelsblad)

F. NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Broodsamenstelling. —
Amsterdam, 19 Nov. — De heer J. G. F. Dombach, directeur van de stoom-meelfabriek „Holland" verklaarde in een onderhoud met een der redacteuren van het „Algemeen Handelsblad" o.m., dat ons brood thans belangrijk veel beter is dan in den vorigen oorlog. De grondstoffen welke thans voor de bloembereiding worden gebruikt zijn behalve tarwe, ook rogge en gerst, terwijl voorts ook aardappelmeel wordt bijgemengd. Dit aardappelmeel mag misschien den smaak van het brood niet ten goede komen, de voedingswaarde wordt er niet minder om. Dit met deze grondstoffen gebakken brood kan geen enkelen nadeeligen invloed hebben op de volksgezondheid. De tegenwoordig veelal gehoorde bewering, dat bloembollen zouden worden vermalen is absoluut onjuist. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Broodsamenstelling 4811 C.)

G. ENGELAND. — Oorlogsverklaring aan Finland, Hongarije en Roemenië geëischt door Sovjet-Unie. —
Londen, 19 Nov. (United Press) — In ingelichte kringen te Londen verluidt, dat de regeering van de Sovjet-Unie, het zeven weken geleden tot de Engelsche regeering gerichte verzoek om Finland, Hongarije en Roemenië den oorlog te verklaren, thans heeft hernieuwd. De Sovjet-ambassadeur Maiski heeft in de afgeloopen week tweemaal het Foreign Office bezocht en daarbij is, naar deze kringen verklaren, de kwestie der oorlogsverklaring weer te berde gebracht,
(Alg. Handelsblad)

H. NEDERLAND. — Prijs- en versoberingsvoorschriften voor het hotel- en restaurantwezen. —
In de Nederlandsche Staatscourant van 19 November 1941 is de hotel-, café-, restaurant- en pensionbeschikking verschenen. Deze beschikking regelt allereerst de hoeveelheden bonnen, welke in eetgelegenheden ten hoogste mogen worden gevraagd. Tevens is voorgeschreven, dat de bonnenwaarde steeds gelijk met de prijzen der gerechten bekend moet worden gemaakt. Voorts zijn in deze beschikking opgenomen de bepalingen, dat voortaan steeds op de daarvoor bestemde uren twee vaste beperkte menu's moeten worden aangehouden, waarvan het eene verkrijgbaar moet zijn zonder afgifte van consumentenbonnen, terwijl deze voor het andere wel gegeven moeten worden. Op Dinsdag en Vrijdag mogen in eetgelegenheden geen vleesch- of vleeschwaren worden verstrekt. Ook wild en gevogelte vallen onder dit verbod.
Om den omvang der maaltijden te beperken is vastgesteld, dat de maaltijd ten hoogste mag omvatten:
een voorgerecht, soep, één gang, toespijs of kaas en fruit.
In de versoberingsbeschikking is tevens opgenomen een bepaling, welke betrekking heeft op de aanduiding van de ondernemingen. Slechts zoodanige inrichtingen mogen zich voortaan hotel noemen, die aan bepaalde eischen van omvang en welstand voldoen en waar vakkundige leiding en personeel aanwezig is. Wordt in een inrichting, bestemd voor het verstrekken van logies aan die eischen niet voldaan, dan moet deze inrichting, evenals zulks in het buitenland geschiedt, waar b.v. de naam „Gasthof" naast dien van hotel zeer gunstig bekend staat, een anderen naam dragen, n.l. dien van „logement". Deze naam moet in korten tijd ten onzent het oude burgerrecht herkrijgen.
Tevens is het voeren van de aanduiding „Hotel-Pension" verboden, zoowel voor het hotel, als voor het pension.

Voorts zijn de prijzen vastgesteld, waarvoor in eetgelegenheden spijzen en wijnen verkrijgbaar mogen worden gesteld. Teneinde deze prijsregeling zoo billijk mogelijk te maken zijn deze eetgelegenheden onderverdeeld in vier klassen, al naar de luxe waarmede de bedrijven zijn ingericht.
(Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Verpl. prijsaanduiding 4883 A.; inschrijving hotels 4399 A.)

A. ENGELAND. — Mutaties in leger- en vlootleiding - Sir Allan Brooke benoemd tot chef van den Britschen generalen staf. —

Berlijn, 19 Nov. (D.N.B.) — Generaal Sir John Dill, de chef van den generalen staf van het Britsche rijk, zal op 25 December aftreden, zoo meldt de Engelsche berichtendienst. Zijn opvolger is generaal Sir Allan Brooke, opperbevelhebber der strijdkrachten in het moederland. Dill, die 60 jaar wordt, is benoemd tot veldmaarschalk en aangewezen om als gouverneur van Bombay de opvolger te worden van Sir Roger Lumley, wanneer diens ambtsperiode is verstreken. Luitenant-generaal B. C. T. Paget, opperbevelhebber van het Zuidoostelijke commando, wordt opvolger van Brooke en luitenant-generaal B. L. Montgomery wordt belast met het commando in Engeland, „de invasiehoek", als opvolger van Paget.

Het Engelsche ministerie van Oorlog maakt verder bekend, dat Sir James Marshal Cornwall, de opperbevelhebber van de Britsche troepen in Egypte, benoemd is tot opvolger van generaal Sir Robert Gordon Finlayson als opperbevelhebber van het commando-West (Brittannië). General Gordon Finlayson treedt op 24 November uit zijn functie wegens het bereiken van de leeftijdsgrens.

De New York Times meldt uit Londen, dat Churchill de zeer geziene Britsche admiraal Sir Roger Keyes, die tevens lid van het Lagerhuis is, heeft ontslagen. De reden voor dit ontslag van den voormaligen chef van de Britsche vloot in de Middellandsche Zee moet gezocht worden in het feit, dat Keyes herhaalde malen heeft betoogd, dat koning Leopold van België in Mei 1940 onder den druk van de Duitsche successen gedwongen was te capituleeren. Churchill en de hem onderhoorige pers hebben daarentegen steeds weer aan het Engelsche volk trachten wijs te maken dat de Belgische koning verraad heeft gepleegd aan de zaak der geallieerden. Keyes, die tot het oogenblik der capitulatie als Engelsch verbindingsofficier dienst deed in het Belgische hoofdkwartier, heeft in het openbaar de Churchilliaansche verdraaiingen aan de kaak gesteld. Dit nu was de Britsche premier onwelgevallig en daarom moest deze Britsche admiraal ter zijde worden geschoven. (Haagsche Crt. - Telegraaf)

(V. b. Leger, Vloot en Luchtmacht 4893 D.)

B. VEREENIGDE STATEN. — De onderhandelingen met Japan - Uitlating van senator Pepper. —

New-York, 20 Nov. (D.N.B.) — De democratische senator Pepper, die vaak voor woordvoerder van de Amerikaansche regeering gehouden wordt, heeft volgens de „International News Service" in een interview verklaard, dat de Ver. Staten alle pacificatie-pogingen van Japan van de hand zullen wijzen, zelfs wanneer zulks oorlog beteekent.

Pepper stelde de volgende Amerikaansche eischen als basis voor onderhandelingen:

1. Japan moet zich terugtrekken uit China; 2. Japansche schadeloosstelling aan China; 3. terugtocht uit Indo-China; 4. het laten varen van het denkbeeld der nieuwe ordening.

Wanneer Koeroesoe is gekomen om een erkenning van de successen te halen dan kan hij niet op begrip rekenen. Wanneer de oorlog den prijs vormt voor het verzet tegen „internationale rooverij, waarmede Japan zich heeft ingelaten", dan moet de oorlog maar komen. Japan heeft mijl na mijl de Amerikaansche belangen in Azië teruggedrongen. (Vaderland)

(Vor. ber. Ver. Staten—Japan 4903 A.)

C. FRANKRIJK. — Reorganisatie van het bestuur in Afrika - Gen. Weygand gepensionneerd. —

Vichy, 20 Nov. (D.N.B.) — De algemeen-gedelegeerde van de Fransche regeering in Afrika, generaal Weygand, is, naar 20 Nov. om 8 uur officieel werd medegedeeld, met pensioen gegaan.

Het officieele communiqué dienaangaande en over de afschaffing der functie van algemeen-gedelegeerde luidt als volgt:

„Generaal Weygand wordt gepensionneerd. Een wet, waarbij de functie van algemeen-gedelegeerde der regeering in Fransch-Afrika wordt afgeschaft, zal 21 Nov. in de staatscourant worden gepubliceerd.

Het gouvernement-generaal van Algiers komt te ressorteeren onder den medewerker van generaal Weygand, gouverneur-generaal Chatel. De functie van algemeen-gedelegeerde wordt vervangen door een permanent secretariaat-generaal dat rechtstreeks ressorteert onder den vice-president en welks zetel te Algiers gevestigd is. Een andere medewerker van generaal Weygand, n.l. vice-admiraal Fenard, wordt tot secretaris-generaal benoemd.

Het hoofd van den staat, maarschalk Pétain, heeft generaal Weygand, voor hij zich in het particuliere leven terugtrekt, voor zijn eminente diensten bedankt, die hij in zijn lange loopbaan aan het leger en het vaderland heeft bewezen. Maarschalk Pétain heeft in een dagorder aan de natie waardeerende woorden aan generaal Weygand gewijd en de voornaamste daden uit zijn militaire loopbaan in herinnering gebracht.

Bij een decreet — naar eveneens officieel wordt gemeld — dat 21 Nov. in de staatscourant verschijnt, wordt in Fransch-Afrika een opperbevel voor Noord-Afrika ingesteld, waarmede generaal Juin, tot dusverre opperbevelhebber der landstrijdkrachten in Marokko belast is, terwijl verder een opperbevel voor Fransch West-Afrika wordt ingesteld, dat zal worden opgedragen aan generaal Barraud, tot dusverre opperbevelhebber der landstrijdkrachten in Fransch West-Afrika.
(Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Gen. Weygand 4763 E.)

D. BULGARIJE. — Min.-pres. Filof over de betrekkingen met Turkije. —

Sofia, 20 Nov. (D.N.B.) — In zijn rede in de Sobranje heeft de minister-president, Filof, de Bulgaarsch-Turksche betrekkingen als volgt omschreven: „De verhouding tusschen Bulgarije en Turkije, welke is gegrondvest op het pact van vriendschap en op de verklaring van 17 Februari, heeft zich de laatste jaren op de gunstigste wijze ontwikkeld en de pogingen van bepaalde kringen om tweedracht tusschen de twee landen te zaaien zijn definitief mislukt. Hierdoor wordt de overtuiging versterkt, dat onze toekomstige betrekkingen tot Turkije zich zullen ontwikkelen in denzelfden geest van wederzijdsche vriendschap en wederzijdsch vertrouwen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Min.-pres. Filof 4660 B.; Bulgarije—Turkije 4566 A.)

E. BRITSCH-INDIE. — Aantal inwoners. —

Kanton, 20 Nov. (D.N.B.) — Volgens berichten uit Delhi is uit de laatste volkstelling gebleken, dat de bevolking van Britsch-Indië sedert 1931 met 15% is toegenomen en een zielental van 388.800.000 heeft bereikt. In de Noordwestelijke provinciën bedroeg de aanwas de laatste 10 jaar zelfs 25% en in Bengalen 20%. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Cijfers Bevolking 3565 A.)

F. ZWEDEN. — Scheepvaartverliezen. —

Stockholm, 20 Nov. (D.N.B.) — Honderd en zeven Zweedsche schepen, met in totaal 281.597 brt. en 7 visschersschepen met 313 brt. inhoud zijn, volgens een verlieslijst der Zweedsche Handelsbank in den tijd van het uitbreken van den oorlog tot 15 November 1941 gezonken. Hierbij kwamen in totaal 779 personen om het leven. Drie van de 107 schepen met in totaal 2879 brt. konden geborgen worden. Bovendien werden 24 Zweedsche schepen met 43.774 brt. in beslag genomen.
(N. R. Crt.)

(Vor. ber. Scheepvaartverliezen 4716 C.)

G. MEXICO. — Oliegeschil met de Vereenigde Staten bijgelegd. —

Washington, 20 Nov. (D.N.B.) — De Mexicaansche minister van Financiën, Suarez, heeft volgens „Associated Press" bekend gemaakt, dat Mexico en de Amerikaansche regeering een overeenkomst hebben gesloten, waarbij de oliecontroverse en de zilvergeldstabilisatie, alsmede de financiering van den aanleg van wegen in Mexico worden geregeld.

In zijn verklaring deelde Suarez verder nog mede, dat de In- en Uitvoerbank der Vereenigde Staten een crediet van $ 30 millioen ter beschikking van Mexico stelt voor den aanleg van wegen in Mexico. Dit crediet zal in termijnen van $ 10 millioen over drie jaar worden verdeeld.

Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat een uit zes punten bestaande overeenkomst met Mexico is gesloten. Deze overeenkomst houdt in:

1. Binnen 30 dagen zullen de twee regeeringen elk een deskundige aanwijzen voor de vaststelling der schadevergoeding voor de in 1938 onteigende petroleumvelden. Mexico stort voor die schadeloosstelling reeds thans $ 9 millioen.
2. Mexico betaalt een schadevergoeding van $ 40 millioen, waarop de reeds betaalde $ 3 millioen in mindering wordt gebracht.
3. De twee regeeringen zijn in beginsel bereid onderhandelingen over een handelsverdrag te openen.
4. De Amerikaansche regeering verklaart zich bereid, met Amerikaansche dollars pesos te koopen, ter stabiliseering van de Mexicaansche valuta.
5. De Amerikaansche regeering verklaart zich bereid den directen aankoop van nieuw Mexicaansch zilver van de Mexicaansche regeering te hervatten op een basis als die van 1938.
6. De Amerikaansche regeering verklaart zich bereid, Mexi-

caansche regeeringsopdrachten te steunen door bij de „Federal Reserve Bank" een crediet voor den buitenlandschen handel der Mexicaansche regeering te openen.
Tenslotte behelst de verklaring, dat de twee regeeringen de bestudeering van alle andere problemen zullen voortzetten.
Minister Hull heeft verklaard, dat deze overeenkomst van buitengewoon groot belang voor de betrekkingen tusschen de twee staten moet worden genoemd. (Vaderland)

(Vor. ber. Olieconflict 4365 B.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B.-vergadering te Amsterdam - Ir. A. A. Mussert spreekt. —**
Amsterdam, 20 November. — In het Concertgebouw te Amsterdam heeft de N.S.B. op 19 November een openbare vergadering gehouden. Tot de sprekers behoorde o.a. de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert. Deze wees zijn publiek erop, dat het land een zwaren winter tegemoet gaat, waarbij de oorlog de oorzaak is van de moeilijkheden. Hij behandelde de oorzaken van dezen oorlog en schetste het verloop van de geschiedenis sedert Adolf Hitler op Januari 1933 in Duitschland de leiding op zich genomen had. Achter Roosevelt en Churchill, zoo verklaarde spr., staan de vrijmetselarij en het jodendom, dat twee wereldoorlogen en vijf revoluties in de laatste tientallen jaren op zijn geweten heeft. De heer Mussert besloot zijn rede met het uitspreken van zijn overtuiging, dat na de donkere periode het licht zal komen. De volgende tien jaren zullen jaren van opbouw zijn voor ons land. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4905 G.)

B. **NEDERLAND. — De emigrantenregeering te Londen - Ch. J. I. M. Welter en mr. M. P. L. Steenberghe afgetreden.**
's-Gravenhage, 21 Nov. — Naar men uit Londen meldt zijn om niet nader genoemde redenen twee leden van het kabinet der geëmigreerde Nederlandsche regeering op 14 October op eigen verzoek afgetreden, namelijk de minister van Koloniën, de heer Ch. J. I. M. Welter en de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, mr. M. P. L. Steenberghe. De heer Steenberghe was ook minister van Landbouw en Visscherij ad interim en minister van Financiën ad interim.
Tot minister van Koloniën is benoemd dr. H. J. van Mook, directeur van het departement van Economische Zaken te Batavia. Tot minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart is benoemd de heer P. A. Kerstens, lid van den Volksraad in Nederlandsch-Indië.
Dr. H. J. van Mook bekleedt sinds medio 1937 de functie van directeur van het departement van Economische Zaken te Batavia. De heer P. A. Kerstens is reeds jarenlang leider der Indische Katholieke Partij. Hij vermocht in die functie niet altijd de eenheid in die partij te bewaren. Reeds eenmaal kwam het tot een breuk in deze partij, voornamelijk als gevolg van zijn gebrek aan tact en soepelheid. De heer Piet Kerstens kan niet anders worden beschouwd dan als een politieke figuur. (Vaderland)

(V. b. Min. Welter 4187 A.; min. Steenberghe 3902 A.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — De begrafenis van wijlen Generaloberst Ernst Udet. —**
Berlijn, 21 Nov. — De staatsbegrafenis van het stoffelijk overschot van General Luftzeugmeister General-Oberst Udet op 21 Nov., werd bijgewoond door den Führer, Rijksmaarschalk Göring en talrijke andere vooraanstaande personen van het politieke leven en de weermacht. Bij de plechtigheid in de eerezaal van het ministerie van luchtvaart waren onder meer aanwezig generaal-veldmaarschalk Milch, de minister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, de minister van Bewapening en Munitie, dr. Todt, de minister van Financiën, graaf Schwerin von Krosigk, de minister van Verkeer, dr. Dorp-Müller, de chefs van S.A., Arbeidsdienst en Hitlerjeugd en de General-Bauinspektor prof. Speer.
Rijksmaarschalk Göring wees in zijn rede op de groote ervaring en den moed van Udet. De Führer legde een krans op de baar en betuigde de moeder van den doode zijn persoonlijke deelneming en die van het Duitsche volk. Na de plechtigheid in de eerezaal werd de kist op een affuit naar het Invalidenfriedhof gebracht. Hier vond General-Oberst Udet zijn laatste rustplaats in de nabijheid van zijn kameraden uit den wereldoorlog en van den beroemden gevechtsvlieger von Richthofen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Generaloberst Udet 4906 B.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Internationale arbeidersbetooging te Berlijn - Rede van dr. Ley. —**
Berlijn, 21 Nov. — Vertegenwoordigers van de buitenlandsche mannen en vrouwen, die vrijwillig in de oorlogsindustrie werken, zijn 21 Nov. in het Berlijnsche Sportpaleis met de Duitsche arbeidskameraden bijeengekomen voor een door het Duitsche Arbeidsfront georganiseerde groote betooging onder de leuze „350 millioen menschen werken voor de overwinning". Nadat Oberreichsleiter Mende een uitvoerig rapport had uitgebracht over het werk en de verzorging van de buitenlandsche arbeidskrachten in Duitschland, heeft de rijksorganisatieleider dr. Ley het woord gevoerd.
Hij bedankte allereerst de arbeiders en arbeidsters voor het feit, dat zij in weerwil van alle leugens, die in het buitenland over het nieuwe Duitschland worden verspreid, zijn gekomen om mede te helpen en om zich daarenboven een eigen oordeel te vormen over den waren toestand. Wij zijn trotsch, zoo verklaarde dr. Ley, dat wij u het nieuwe Duitschland kunnen laten zien. Wij hebben het kapitalisme bij ons gebroken, evenals het Joodsche kapitalisme van de verzadigden en de tragen, die den oorlog wilden en waartegen thans de voor haar eer, haar zelfstandigheid en haar rechtvaardig aandeel aan de goederen der wereld strijdende naties van Europa eveneens ten strijde zijn getrokken. Wij stellen de eer boven het geld, den arbeid boven het kapitalisme, het menschelijk recht boven het goud.
Voorts herinnerde dr. Ley er aan, dat allereerst Duitschland en Italië elkaar in dezen gemeenschappelijken strijd hadden gevonden en hoe daarna Spanje aan hun zijde kwam en ten slotte al de andere naties, zelfs diegenen, waarmede wij gisteren nog streden.
Bijzondere waardeering verdient het feit, dat zich in de gelederen dezer volken ook actieve medestrijders bevinden tegen den wereldvijand, nl. het bolsjewisme. Thans vertoont het bolsjewisme de laatste stuiptrekkingen en Moskou zal vallen, zoo zeide dr. Ley onder stormachtige bijvalsbetuigingen.
Een nieuw Europa sluit zich aaneen, een Europa, dat weer strijdt voor de gemeenschappelijke wortels van zijn eeuwenoude cultuur. Gij, arbeiders, zijt de baanbrekers voor dezen nieuwen tijd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. dr. Ley 4444 C.)

E. **NEDERLAND. — Kunst - Dr. F. Schmidt Degener overleden. —**
Amsterdam, 21 Nov. — In den ouderdom van 59 jaar overleed plotseling in zijn woning te Amsterdam, dr. F. Schmidt Degener. Dr. Schmidt Degener was een kunsthistoricus van internationale bekendheid. Na aanvankelijk directeur te zijn geweest van het Museum Boymans te Rotterdam, werd hij in 1923 benoemd tot hoofddirecteur van het Rijksmuseum te Amsterdam, welke functie hij tot aan zijn dood bekleedde. Onder zijn beheer werd het bezit van dit museum aanzienlijk uitgebreid, terwijl hij tevens de inrichting en opstelling der stukken reorganiseerde. (Alg. Handelsblad)

F. **NEDERLAND. — Eerste transport Nederlandsche boeren naar Oostland. —**
22 Nov. — Het A.N.P. meldt uit Oldenzaal:
In het onlangs in opdracht van den rijkscommissaris uitgegeven boekwerk „Die Niederlande im Umbruch der Zeiten", herinnert de heer van Etten in een hoofdstuk aan het feit, dat verscheidene onzer voorvaderen naar Oostland trokken om daar voor zich en hun gezin een nieuw bestaan te verwerven in vruchtbaar land.
In de voetsporen van deze pioniers bij het weder in bezit nemen van ouden Germaanschen bodem, die spoedig gevolgd werden door duizenden uit 's rijks gouwen, zijn thans ruim honderd Nederlandsche boeren getreden, die gistermorgen om tien uur als eersten uit Oldenzaal vertrokken. Zij zullen dus de op de Bolsjewisten in het Oostland veroverde landouwen gaan omzetten in vruchtbaar akkerland en als bedrijfsleider en assistent-bedrijfsleider op de dorpen en gehuchten, die voorheen als kolchozen werden beheerd, worden geplaatst om met behulp der landbevolking in het voorjaar vooral door den verbouw van broodgraan slag te leveren voor de voedselvoorziening van Europa en ons land. Zij kwamen uit alle streken. Er waren Friezen onder en Groningers, Brabanders en Zeeuwen, bedrijfsleiders uit den Wieringermeer, zelfstandige boeren en flinke landbouwers. De oudste is 53 jaar, de jongste 19. Binnenkort zullen zij worden gevolgd door anderen.
Nog in December vertrekken eenige transporten en in Januari vermoedelijk 400 man. Via Berlijn zullen zij zich voor een verblijf van vier weken naar een kamp in Litzmannstadt, het oude Lodz, begeven. Daar worden zij ingeënt tegen verschillende ziekten en vertrouwd gemaakt met hun uitrusting, die geheel op de omstandigheden in Oostland is berekend. Vervolgens zullen zij doorreizen naar de plaatsen van bestemming. In Wit Rusland en vermoedelijk ook in de Oekraine. Voorloopig gaan zij alleen en blijft hun gezin achter.
Bij het vertrek bevonden zich op het station Landesbauernführer Graf Grote, de waarnemend burgemeester van Oldenzaal, de heer Weusting, de Sonderbeauftragter voor de werving von Stechhow, meisjes van den vrouwelijken Nederlandschen Arbeidsdienst en eenige verwanten van boeren, die reeds in Rusland werken. Het transport staat onder leiding van den heer Giebel.

(Vor. ber. Ned. kolonisatie Oost-Pruisen 4893 A.; kolonisatie in voorm. Polen 4897 B.)

A. GROOT - DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Gen. Von Brienen en kap. Von Werra gesneuveld - Kol. Mölders verongelukt - Kertsj bezet - Rostov veroverd - Engelsch offensief in Noord-Afrika. — OOSTELIJK FRONT.

22 Nov. — Uit de overigens uiterst sobere berichtgeving van het Duitsche hoofdkwartier blijkt, dat, in weerwil van de ongunstige weersomstandigheden, de opmarsch tegen het bolsjewisme nog steeds wordt voortgezet en de vijand er niet in slaagde, op eenig deel van het front het initiatief der operaties tot zich te trekken. Na vijf maanden van strijd zijn thans 1.700.000 vierk. Km. bezet en verloren de bolsjewieken ongeveer 10 millioen manschappen, 15.877 vliegtuigen, 27.452 tanks en 27.121 kanonnen. In de thans afgeloopen week vielen Kertsj en Rostov in Duitsche handen, terwijl voorts uit de berichten blijkt, dat de omsingeling van Leningrad nauwer aangehaald wordt en ook in de omgeving van Moskou de Duitsche troepen steeds verder opdringen, alle bolsjewistische tegenaanvallen ten spijt.

Op 20 Nov. sneuvelde de **generaal der infanterie Kurt von Brienen** in den strijd tegen het bolsjewisme. In 1886 in Pommeren geboren, volgde hij het voetspoor van zijn vader, die als generaal in den wereldoorlog sneuvelde. Gen. von Brienen had een roemrijk aandeel in de veldtochten tegen Polen, in het Westen en op den Balkan, waarbij hij zich onderscheidde door persoonlijken moed en dan ook reeds in Sept. 1939 het ridderkruis van het IJzeren Kruis ontving. Ook de ridderkruisdrager **kapitein Von Werra** is als jachtvlieger gevallen voor het vaderland. Kap. Von Werra was er in Januari '41 in geslaagd te ontvluchten uit een krijgsgevangenenkamp in Canada en had zich opnieuw bij zijn kameraden gevoegd. Nadat hij 21 overwinningen in de lucht op zijn naam gebracht had, heeft thans de dood hem achterhaald. Tenslotte wordt uit Berlijn de dood van **kolonel Werner Mölders** bericht. Terugkeerend van de begrafenis van vliegergeneraal Udet, verongelukte zijn vliegtuig bij Breslau en stierf hij aan zijn verwondingen. Door den vijand niet overwonnen, heeft deze overwinnaar na 115 luchtgevechten een tragischen dood gevonden. Kol. Mölders kon terugzien op een glorierijke carrière met weergalooze successen en prestaties. Nadat hij zich reeds in Spanje als lid van het „Condor" legioen had onderscheiden, betoonde hij zich in dezen oorlog een zoo succesvol jachtvlieger, dat hij in het getal van overwinningen zijn grooten voorganger uit den wereldoorlog, baron Manfred von Richthofen overtrof. In Juli 1941 verleende de Führer hem als eerste soldaat van de weermacht de hoogste onderscheiding, n.l. het eikenloof met de zwaarden en brillanten, behoorende bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis.

Noordelijke sector.

17 Nov. — De Finsche berichtendienst meldt uit het Hangögebied, de Karelische landengte en het front bij de Swir wederzijdsche activiteit der artillerie. De Moermanskspoorweg werd wederom gebombardeerd.

18 Nov. — Door overloopers werd medegedeeld, dat de bolsjewisten gedwongen waren het Zuidelijk deel van Leningrad door de bevolking geheel te doen ontruimen.

20 Nov. — Pogingen der bolsjewisten om met transportvliegtuigen hun te Leningrad ingesloten troepen terug te trekken zijn mislukt. Duitsche jagers schoten op 19 Nov. zes transportvliegtuigen en drie Sovjet-jagers neer.

Centrale sector.

18 Nov. — De voorhoede van een Duitsche divisie heeft 17 Nov. een vrij groote plaats veroverd. De bolsjewistische tegenaanval bezweek in het Duitsche vuur.

20 Nov. — Tijdens gevechten, welke op 18 en 19 November geleverd werden verloren de bolsjewisten 46 pantserwagens. Op 19 November slaagden de Duitsche troepen erin een taai verdedigde plaats bij Moskou te bezetten, terwijl zij wisten door te dringen tot een belangrijken straatweg.

Zuidelijke sector.

Kertsj ingenomen - Rostov veroverd. — 16 Nov. — Bij een aanval op Sebastopol hebben de Duitsche troepen een zwaar versterkt en taai verdedigd fort veroverd.

17 Nov. — Na hevigen strijd zijn de Duitsche en Roemeensche troepen erin geslaagd de belangrijke havenstad Kertsj te nemen. Het aantal gevangenen dat tot dusver op de Krim gemaakt werd is reeds gestegen tot 101.600.

19 Nov. — De succesvolle aanval der Duitsche troepen kon niet door den hardnekkigen bolsjewistischen tegenstand geremd worden. Hun wanhopige pogingen storten ineen onder het Duitsche vuur.

22 Nov. — Snelle troepen onder bevel van Generaloberst von Kleist en generaal Ritter von Greim hebben de stad Rostov aan den benedenloop van den Don ingenomen. Rostov is een handels- en industriestad met ruim 510.000 inwoners en was voor de Sovjet-Unie van groote beteekenis.

DE LUCHTOORLOG.

16 Nov. — Van 1 October tot 8 November verloren de bolsjewisten 2174 vliegtuigen, waarvan 1293 in luchtgevechten en 412 door afweergeschut. De rest werd op den grond vernietigd. Aan Duitsche zijde gingen in deze periode 183 machines verloren.

18 Nov. — Formaties gevechtsvliegtuigen deden in de beide laatste dagen aanvallen op plaatsen aan de Oost- en Zuidwestkust van Engeland. Overdag werden bomtreffers geplaatst op hoogovens te Middlesborough.

20 Nov. — Aanvallen werden gedaan op militaire installaties aan de Zuidwestkust van Engeland, terwijl opnieuw mijnen werden gelegd voor Engelsche havens. Tusschen 12 en 18 November verloor de Britsche luchtmacht 42 toestellen, terwijl in den strijd tegen Engeland slechts zes Duitsche machines verloren gingen. De Engelschen vlogen daarbij tusschen 10 en 20 November slechts tweemaal Duitschland binnen, terwijl de Duitsche toestellen dagelijks boven Engeland opereerden. Aan het Russische front verloren de bolsjewisten in zes dagen 232 vliegtuigen, terwijl slechts 24 Duitsche toestellen verloren gingen.

DE OORLOG TER ZEE.

16 Nov. — In den tijd van 22 Juni tot 15 November slaagde de Duitsche luchtmacht erin 135 Sovjet-transport- en koopvaardijschepen van tezamen 383.650 br.t. tot zinken te brengen en 131 schepen te beschadigen. In de Oostzee werd 156.650 br.t. tot zinken gebracht, in de Zwarte zee 227.000 br.t. Ook de Sovjet-vloot leed zware schade. Zij verloor 52 eenheden, waaronder twee slagschepen, zes kruisers en 27 torpedojagers.

16 Nov. — Bij de Faröer en ten Oosten van Peterhead werden door de luchtmacht twee Engelsche koopvaarders, tezamen groot 7.000 br.t. tot zinken gebracht.

18 Nov. — In den Noordelijken Atlantischen Oceaan en de IJszee hebben duikbooten vier bewapende vijandelijke koopvaarders van samen 21.000 br.t. in den grond geboord.

21 Nov. — In den nacht van 19 op 20 November deden torpedomotorbooten een aanval op een convooi voor de Britsche kust. Twee schepen, waaronder een tankboot, ter grootte van 9.000 br.t. zonken, twee andere zijn waarschijnlijk gezonken.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Uit de berichten van het front in Noord-Afrika blijkt, dat de Britsche strijdmacht op 20 November in de woestijn van Marmarica, welke zich uitstrekt ten Zuiden van Tobroek en Solloem, een offensief op de Duitsche en Italiaansche troepen en stellingen hebben ontketend. Tegelijkertijd werden door de bezetting van het nog steeds omsingelde Tobroek heftige uitvalspogingen gedaan. Hoewel omtrent de uiteindelijke resultaten van dit offensief nog niets bekend is, melden de Duitsche en Italiaansche legerberichten, dat de uit het Zuidoosten oprukkende Britsche strijdkrachten, die modern zijn uitgerust en o.a. beschikken over groote aantallen pantserwagens, op heftigen tegenstand gestuit zijn. Nadat de slag in de woestijn zich aanvankelijk ontwikkelde over een breedte van 150 Km., breidde het front zich later nog verder uit. Uit het hoofdkwartier van den Führer wordt d.d. 23 Nov. gemeld, dat de Duitsch-Italiaansche strijdkrachten er in succesvolle gevechten in slaagden, meer dan 260 Britsche pantserwagens en ongeveer 200 geblindeerde wagens te vernietigen. De Italiaansche troepen wisten de uitvalspogingen uit Tobroek te verijdelen. De slag duurt echter onder hevige gevechten voort, waarbij talrijke vliegtuigen aan den strijd deelnemen.

(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Krijgsverr. 4902 A.; kol. W. Mölders 4771 C.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941

Krijgsverrichtingen. —

Afgezien van de berichten omtrent de krijgsbedrijven, welke zich op dit oogenblik aan het front in Noord-Afrika ontwikkelen, maken de legerberichten, welke van 16 tot 22 November door den Italiaanschen generalen staf werden gepubliceerd, melding van vijandelijke aanvallen op de stellingen in Oost-Afrika. Bij gevechten, welke in de omgeving van Gondar geleverd werden, bleven honderden dooden van den vijand op het slagveld achter. In het gebied van Culquabert blijven de Italiaansche troepen met succes weerstand bieden aan overmachtige Britsche strijdkrachten.

In het Oostelijke deel van de Middellandsche Zee brachten vliegtuigen twee koopvaarders tot zinken, terwijl in het Westelijk gedeelte een torpedovliegtuig een schip van 10.000 br.t. inhoud torpedeerde en vernietigde. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4902 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Het tijdschrift „Berlin-Rom-Tokio" over het anti-Kominternpact. —

In het Novembernummer van het tijdschrift Berlin-Rom-Tokio verscheen van de hand van Von Studnitz een artikel onder het opschrift „Wereldbeschouwing en buitenlandsche politiek", waarin o.a. het volgende gezegd wordt:

25 November zijn vijf jaren verloopen sedert de onderteekening van de Duitsch-Japansche overeenkomst tegen de communistische internationale. In dit als anti-Kominternpact bekend geworden verdrag kwamen de beide mogendheden overeen elkaar wederzijds op de hoogte te houden over de actie van de communistische internationale, te beraadslagen over de noodige afweermaatregelen en die maatregelen in nauwe samenwerking uit te voeren. De overeenkomst ontstond uit het inzicht, dat het doel van de communistische internationale is, de ondermijning en overweldiging van de bestaande landen, en ook uit de overtuiging, dat de inmenging der Komintern in de binnenlandsche verhoudingen der landen niet alleen een bedreiging vormt voor hun vreedzaam bestaan en hun socialen bloei, doch ook voor den wereldvrede in het algemeen. Het sprak daarom vanzelf, dat de toetreding tot de Duitsch-Japansche overeenkomst van het begin af aan open stond voor alle landen, die zich door de ondermijnende actie van de Komintern evenzeer bedreigt gevoelden en bereid waren dezelfde afweermaatregelen te nemen.

De reactie, die het verdrag in de wereld wekte, ging van geestdriftige instemming tot de scherpste afkeuring. De verrassing was algemeen. Beteekende immers het Duitsch-Japansche verdrag in de geschiedenis van het volkenrecht niet iets heel nieuws? Het is kenmerkend, dat de veroordeeling van de Duitsch-Japansche overeenkomsten niet het heftigst tot uiting kwam in Moskou, maar in Londen en Parijs, de hoofdsteden van twee bij uitstek kapitalistische staten. De materialistische geschiedenisopvatting van de Engelschen zag den ideëelen inhoud van de overeenkomst volkomen voorbij en beschouwde haar uitsluitend als een uithangbord voor concrete afspraken van economischen en militairen aard. In de Engelsche ontstemming kwam reeds toen de meening tot uiting, dat in het anti-Komintern-pact een grondslag van wereldopvatting was neergelegd, die ontbrak in de door Groot-Brittannië opgerichte materieele gemeenschap van winstbejag van den Volkenbond. Het ontstaan van een dergelijke magnetische pool moest den Engelschen des te gevaarlijker voorkomen, daar de Volkenbond door de afzijdigheid van de Vereenigde Staten en het uittreden van Japan en Duitschland toen reeds geen recht van bestaan meer had en zijn ondergang tegemoet ging. Van eenzelfde materialistisch standpunt uit zag Frankrijk in het anti-Komintern-pact een benadeeling van zijn militaire stootkracht op welker betrouwbaarheid in Oost-Europa de geheele Fransche continentale politiek gebaseerd was. Terwijl men toen in Duitschland en Japan verklaarde, dat het anti-Komintern-pact geen betrekking had op de tusschen deze mogendheden eenerzijds en de Sovjetregeering anderzijds bestaande verplichtingen, werden in Engeland en Frankrijk juist communistische internationale en Sovjetregeering met elkaar vereenzelvigd en werd het pact beschouwd als een materieel instrument tegen de Sovjetregeering.

Het Anti-Kominternpact

De ontwikkeling der volgende jaren heeft getoond, hoe verkeerd deze beoordeeling was. Het Duitsch—Russische vriendschapspact van Augustus 1939 kwam tot stand in weerwil van het anti-Kominternpact, en evenmin werd daardoor het Japansch-Russische neutraliteitsverdrag verhinderd, dat Matsoeoka in het voorjaar op zijn terugreis van Berlijn te Moskou sloot. Hoewel aan de Duitsche en Japansche regeering het verband tusschen Sovjetregeering en communistische internationale niet ontgaan was, trachtten zij toch tusschen beiden een onderscheid te maken. Zonder in hun waakzaamheid tegen de communistische beweging te verslappen, bewezen Duitschland en Japan tegenover de Sovjet-Unie steeds weer hun goeden wil.

In het Duitsch-Russische vriendschapsverdrag bood de Duitsche regeering nog eens de hand aan de Sovjetregeering. De beide verdragen waren in het geheel niet met elkaar in tegenspraak, zooals vele critici in Augustus 1939 meenden. Met haar opmarsch aan de Duitsche Oostelijke grenzen liet de Sovjetregeering er geen twijfel over bestaan, dat zij definitief de uitvoering op zich genomen had van de plannen der Komintern, die gericht waren op de vernietiging van Duitschland en daarmede op de vernietiging van Europa. Toen moesten de wapens spreken.

Tot begrip van de nationaal-socialistische buitenlandsche politiek is dit voorbeeld zeer belangrijk. Het toont aan, dat deze politiek evenzeer gedragen wordt door opvattingen van wereldbeschouwing als door reëele gezichtspunten. Evenals de binnenlandsche politieke en ook de buitenlandsche politieke grondslag van het nationaal-socialisme niet van materialistischen maar van ideëelen aard is.

De opvatting van Adolf Hitler is zeer eenvoudig. Hij wil aan het Duitsche volk de leefruimte verschaffen waarop het recht heeft, hetgeen niets meer beteekent dan de bescherming van het bestaansminimum. Van de politieke opvatting der Engelschen en Amerikanen, die een bestaansmaximum verlangen, is deze eisch hemelsbreed verwijderd. Adolf Hitler eischt voor het Duitsche volk een plaats op onder de zon en niet alle plaatsen rondom de zon, zooals de Engelschen en Amerikanen.

Niets beoogt hij minder, dan alle grondstoffen te willen exploiteeren, over al 't goud te willen beschikken. Adolf Hitler wenscht ook niet, dat het Duitsche volk minder werkt dan andere volken, zooals dit een Angelsaksisch ideaal is, doch hij wenscht, dat het Duitsche volk van zijn werk fatsoenlijk kan leven. Deze doelstellingen hebben niets te maken met machtspolitiek. Veeleer zijn zij eeuwige, onwrikbare grondbeginselen, die voortvloeien uit de ethische beschouwing over het bestaansdoel van een volk. De Engelschen zouden goed kunnen leven ook al bezaten zij slechts een derde deel van de landen waarover zij thans heerschen. Desondanks eischen zij de heerschappij op over alle landen en voeren daarom een wereldoorlog.

Zoo staat op het oogenblik en sinds jaren tegenover het materialisme van de Angelsaksen de wereldopvatting van de Duitschers, Italianen en Japanners. Wanneer de Engelschman over God spreekt bedoelt hij katoen en wanneer hij tegen de wereldopvatting, die is neergelegd in de buitenlandsche politiek van Duitschland, Italië en Japan zijn slagwoorden plaatst van democratie en vrijheid, en zich niet geneert de gedachtewereld van de 2e en 3e internationale daartegen in het harnas te brengen, dan denkt hij toch aan niets anders dan aan zijn materieelen status quo. De Duitscher en in het algemeen de bewoner van continentaal Europa houdt er wereldbeschouwingen op na en gelooft aan haar grondbeginselen. De Engelschman heeft geen wereldbeschouwing, hij gelooft aan geen wereldbeschouwing. De Britsche politiek begunstigde het Spaansche bolsjewisme als een geschikt middel om Spanje als Middellandsche Zeemogendheid te verzwakken. Sedert jaren begunstigt zij het internationale communisme wegens zijn ondermijnende actie in andere landen. Daarom smeekt thans de aartsbisschop van Canterbury Gods zegen af over het atheïstische bolsjewisme. Daarom sprak Groot-Brittannië zich vijf jaar geleden spontaan uit tegen den zin van het anti-Kominternpact. De 2e en 3e Internationale zijn in het stelsel van de Britsche evenwichtspolitiek in Europa en in de wereld even onontbeerlijke steenen als de volksche, raskundige en godsdienstige tegenstellingen. Zoo werd het anti-Kominternpact in Londen als een fellere uitdaging aangevoeld dan te Moskou.

Van het standpunt der politieke zuiverheid was daarmede veel gewonnen. Voor de eerste maal werd het gordijn stukgescheurd, dat boven de betrekkingen tusschen het Angelsaksische kapitalisme en het door Moskou geleide internationale communisme hing. Voor de eerste maal trad aan het licht dat beide slechts aan een schijnfront tegenover elkander lagen en dat hun vaak verkondigde tegenstellingen in werkelijkheid een samengaan met verdeelde rollen beteekende.

De laatste illusies over het front waartegen de autoritaire mogendheden op zekeren dag zouden komen te staan, verdwenen. Het anti-komintern-pact bracht een scheiding in de wereldopvatting, die voor de vorming der reëele politiek in de volgende jaren van de allergrootste beteekenis werd. Duitschland en Italië wisten thans onder welke voorwaarden de nieuwe strijd om het bestaan hun werd opgedrongen en zij konden dienovereenkomstig hun houding bepalen en hun voorbereidingen treffen. De invoering van het beginsel van wereldbeschouwing in het anti-Kominternpact leidde zoo niet tot politieke hulpeloosheid, zooals sommige knappe lieden meenden te kunnen voorspellen, zij was ook geen uiting van politieke hysterie of vrees voor spoken, doch zij kwam uitsluitend voort uit de zeer reëele politieke behoefte om de politieke toekomst te verkennen. Deze taak heeft het pact op uitstekende wijze vervuld. Later kreeg zijn wereldbeschouwende inhoud een definitieven vorm in het driemogendhedenpact en over de practische waarde daarvan behoeft niets verder gezegd te worden.

(Vor. ber. Anti-Kominternpact 3014 A.; Onderteekening Duitschland—Japan 2557 A.)

B. FINLAND. — Aansluiting bij het anti-Komintern-pact. —

Helsinki, 24 Nov. (D.N.B.) — Het officieele Finsche nieuwsbureau publiceert het volgende bericht:

Overeenkomstig het consequente standpunt van Finland tegen het bolsjewisme heeft de regeering besloten, dat Finland zich bij het anti-Kominternpact zal aansluiten. Op deze wijze wenscht Finland deel te nemen aan de internationale samenwerking, welker doel is, den afweer der vernietigende actie van de communistische internationale doeltreffend te maken. De minister van Buitenlandsche Zaken, Witting, heeft volmacht gekregen om namens Finland het vermelde pact te onderteekenen en heeft zich daartoe naar Berlijn begeven.

(Vor. ber. Anti-Kominternpact 4911 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Denker en systematicus van het nationaal-socialisme wordt dr. Alfred Rosenberg genoemd. Thans krijgt hij door zijn benoeming tot rijkscommissaris voor de bezette Oostelijke gebieden ook een zeer belangrijke en moeilijke practische taak te vervullen.

Het gebied, waar hij de hoogste macht gaat uitoefenen, kent hij van zeer nabij. Op 12 Januari 1893 werd hij als Balten-Duitscher in Reval, deze oude Baltische Hanzestad, geboren. Kort na het uitbreken van den wereldoorlog werd de Technische Hoogeschool, waaraan hij studeerde, naar Moskou overgeplaatst. In de hoofdstad van het meer en meer ineenstortende Tsarenrijk vond in die dagen het bolsjewisme zijn besten voedingsbodem. Hier ontstonden de eerste hoofdstukken en grondgedachten van zijn later opzienbarend boekwerk „De mythe der twintigste eeuw". In 1918 kon Rosenberg de technische hoogeschool verlaten, in het bezit van het diploma ingenieur-architect en nadat hij daarnaast ook colleges in kunst en geschiedenis gevolgd had.

De wrange begeleidingsverschijnselen van het bolsjewisme, dat in Moskou steeds grooter triomfen vierde, riepen in hem sterke afweer-reacties te weeg. Tegen het uitroepen van de eerste Estnische Radenrepubliek nam hij op 30 November 1918 stelling door zijn eerste toespraak over „Marxisme en Jodendom". Tegen den stortvloed van chaos vermocht de jonge Rosenberg niets uit te richten. Hij moest Reval verlaten, ging naar Berlijn en vandaar naar München.

Alfred Rosenberg

Hier leerde hij in den zomer van 1919 Adolf Hitler kennen Beide „Auslanddeutschen" waren spoedig door een hechte vriendschap verbonden. Al de emoties van de eerste strijdjaren van het nationaal-socialisme maakte hij daarop in München mee en hij was in het gevolg van Hitler bij diens historische rede aan den vooravond van 9 November 1923 in de Münchener Bürgerbräukeller en begeleidde hem eveneens op den historischen marsch naar de Feldherrnhalle. In 1922 had hij tezamen met Dietrich Eckart de redactie van de „Völkische Beobachter" overgenomen en breidde dit blad, dat aanvankelijk slechts een politiek weekblad was, tot groot dagblad uit. Tijdens Hitlers gevangenschap zat Rosenberg niet stil, doch hield door het stichten van den Strijdbond voor Duitsche cultuur de studeerende jeugd om zich verzameld.

In 1930 werd Rosenberg lid van den Rijksdag. Hier trad hij als woordvoerder van de N.S.D.A.P.-fractie voor buitenlandsche zaken op. 1 April 1935 benoemde Hitler hem tot chef van het bureau voor Buitenlandsche Zaken der N.S.D.A.P. en tot rijksleider.

Daarnaast werd hij als gevolmachtigde van den Führer met de leiding van de geheele geestelijke opvoeding van de partij en haar nevenorganisaties belast.

Behalve zijn fundamenteel werk „De mythe der twintigste eeuw", dat in 1930 verscheen, publiceerde Rosenberg een groote reeks brochures en boeken, waarin de geestelijke grondslagen van het nationaal-socialisme neergelegd zijn.

De hoogste wetenschappelijke Duitsche onderscheiding, de nationale prijs voor kunst en wetenschap, viel Rosenberg op den partijdag van den arbeid in 1937 als eerste levende ten deel.

Dat dr. Alfred Rosenberg thans in het Oosten als hoogste gezagsdrager met den wederopbouw belast is, kan men een bekroning van zijn levenswerk noemen. Nog in dit jaar kan hij in het Oosten met dat werk beginnen, waarvan hij reeds op 30 November 1918 als jong abiturient in Reval in zijn eerste openbare politieke rede de verwezenlijking bepleitte.

(Vor. ber. Rijksleider Rosenberg 4905 F.)

B. SURINAME. — Wederrechtelijk door de Vereenigde Staten bezet. —

Stockholm, 24 Nov. (A.N.P.) — De naar Londen uitgeweken voormalige Nederlandsche regeering heeft een communiqué gepubliceerd, waarin verklaard wordt, dat de bauxietmijnen in Suriname, die ruim zestig procent van de behoeften der Amerikaansche aluminiumindustrie dekken, onder bescherming van de Vereenigde Staten zullen worden gesteld.

Amerikaansche troepen zullen naar Suriname worden gezonden.

Amerikaansche bevestiging. — New York, 24 Nov. (D.N.B.) — Het Witte Huis heeft officieel bekendgemaakt, dat de Amerikaansche regeering een contingent troepen naar Nederlandsch Guyana (Suriname) zal sturen. Het optreden wordt gemotiveerd met de verklaring, dat de bauxietmijnen aldaar „beschermd" moeten worden. Deze bauxietmijnen zijn voor de Amerikaansche aluminium-industrie van groote beteekenis.

Officieel commentaar. — Van officieele zijde wordt op het volgende gewezen:

In zijn op 26 October jongstleden te Utrecht gehouden redevoering ter gelegenheid van de scholingsbijeenkomst van functionarissen der N.S.D.A.P. en der N.S.B. heeft ir. Mussert geprotesteerd tegen de verkwanseling van de Nederlandsche koloniën door de Nederlandsche emigrantenregeering te Londen. Ofschoon Mussert in deze rede voorloopig alleen van Curaçao sprak, bleek hij met vooruitzienden geest terstond het gevaar te hebben ingezien van deze onverantwoordelijke politiek, welke tot noodlottige gevolgen aanleiding moet geven. Hoe goed de leider der N.S.B. destijds heeft ingezien dat na Curaçao andere deelen van het Nederlandsche rijk aan het Amerikaansche imperialisme ten prooi zouden vallen, blijkt uit een communiqué, dat door Gerbrandy, den leider van het Nederlandsche emigrantencomité te Londen, is uitgegeven en dat den volgenden inhoud heeft.

„De bauxietmijnen in Suriname leveren goed zestig procent der behoeften van de Amerikaansche aluminiumindustrie, die van vitaal belang is voor de verdediging der Ver. Staten, van het Westelijke halfrond en van de volkeren die zich actief tegen de agressie verdedigen. Dientengevolge is het noodzakelijk, de veiligheid van deze mijnen volkomen te waarborgen, in verband met de eischen welke de toestand van dit oogenblik stelt. In normale omstandigheden zou de regeering van het Koninkrijk der Nederlanden voor de verdere versterking der verdediging van Suriname een beroep gedaan hebben op de in Nederlandsch-Indië beschikbare strijdkrachten. Gezien den toestand van dit oogenblik was het evenwel niet aanbevelenswaardig dien weg in te slaan. Daarom hebben de regeeringen van Nederland en van de Ver. Staten overleg gepleegd en dit heeft er toe geleid, dat de regeering der Ver. Staten troepen naar Suriname zal sturen om daar met de Nederlandsche troepen samen te werken.

Tevens heeft de Nederlandsche regeering de regeering van Brazilië verzocht, aan deze defensieve maatregelen deel te nemen en men kwam overeen, dat Brazilië een delegatie naar Paramaribo zal sturen. Deze delegatie heeft tot taak van gedachten te wisselen en tot een accoord te geraken over alle andere maatregelen, die geschikt zijn om aan de gemeenschappelijke veiligheidsmaatregelen der Nederlandsche, Amerikaansche en Braziliaansche troepen een zoo groot mogelijk effect te geven."

Tot zoover Gerbrandy. Het spreekt vanzelf, dat het Nederlandsche volk de poging om recht te praten wat krom is, terstond zal doorzien. Het Nederlandsche volk zal zich geen zand in de oogen laten strooien. Immers, uit niets in deze verklaring van Gerbrandy blijkt, waaruit de zoogenaamde bedreiging van de bauxietmijnen bestaat, tenzij gedacht is aan het Amerikaansche imperialisme of aan een nieuwen aanval van de Britten, die er destijds niet voor teruggeschrokken zijn Curaçao te bezetten. Blijkbaar heeft Gerbrandy zich niet kunnen verzetten tegen den machthonger van den dollar-moloch, en heeft hij nu deze uitvlucht verzonnen ten opzichte van de onvervreemdbare bezittingen van het Nederlandsche volk.

Het spreekt vanzelf dat het Nederlandsche volk zijn recht op zijn overzeesche bezittingen niet prijs zal geven, zooals dit door Mussert in zijn te Utrecht gehouden rede nadrukkelijk en duidelijk is verklaard. Een krachtig protest tegen deze willekeurige handelwijze van het „Nederlandsche" emigrantencomité zal in geheel Nederland eenparig opklinken.

Duitsch commentaar. — Berlijn 26 Nov. — De Berlijnsche correspondent van de N.R.Crt. meldde aan zijn blad o.m.:

De bezetting van Nederlandsch-Guyana door de Vereenigde Staten heeft te Berlijn dien weerklank gevonden, welken men verwachten kon. In dezen stap van de Vereenigde Staten ziet men hier niet, zooals Amerika het uitlegt, de bescherming van de bauxietmijnen in Nederlandsch-Guyana, maar in de eerste plaats een expansie van de Vereenigde Staten naar Zuid-Amerika, en wel een gewelddadige expansie. Men acht het daarbij van ondergeschikt belang of Washington zich de toezegging heeft weten te verschaffen van Koningin Wilhelmina en de Nederlandsche regeering te Londen.

De Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz wijst op de overeenkomst tusschen het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken en de uitgeweken Nederlandsche regeering om een contingent Amerikaansche troepen naar Nederlandsch-Guyana te zenden en betoogt, dat Roosevelt ook bij de actie op Groenland en de bezetting van IJsland op dergelijke overeenkomsten kon wijzen.

De Diplo noemt dezen „overval bij verdrag" op Nederlandsch koloniaal gebied in vele opzichten opmerkelijk en acht vooral de motiveering van deze nieuwste actie leerrijk. In deze „overeenkomst" wordt gezegd, dat de veiligheid der bauxietmijnen van Suriname moet worden gewaarborgd. Het zou wel interessant zijn te weten, aldus de Diplo, van welken kant de genoemde mijnen gevaar bedreigt. Van Duitschland zeker niet, want de Europeesche bauxietertsen ontheffen Duitschland en zijn bondgenooten van de noodzaak zich over dit materiaal zorgen te maken. Daarentegen erkennen de Ver. Staten onomwonden, dat zij deze grondstof noodig hebben. Niets dan hebzucht en winstbejag hebben Roosevelt dus thans naar Nederlandsch Guyana gedreven.

(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Internationale bijeenkomst van 13 landen ter gelegenheid van den vijfden verjaardag van het anti-Kominternpact - Geldigheidsduur voor vijf jaren verlengd - Bulgarije, China, Denemarken, Finland, Kroatië, Roemenië en Slowakije toegetreden. —**

Berlijn, 25 Nov. (D.N.B.) — Hedenmiddag, 12.30 uur, is ter gelegenheid van den vijfden verjaardag van het Anti-Kominternpact, in de nieuwe Rijkskanselarij, een plechtige bijeenkomst gehouden, waaraan staatslieden van dertien landen deelnemen. In den loop van gisteren en heden zijn in de rijkshoofdstad verschillende vooraanstaande staatslieden aangekomen. Het zijn graaf Ciano, de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, von Bardossy, de Hongaarsche premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Lorkowitsj, de Kroatische minister van Buitenlandsche Zaken, Serano Suner, Spaansch minister van Buitenlandsche Zaken, Scavenius, Deensch minister van Buitenlandsche Zaken, Popof, Bulgaarsch minister van Buitenlandsche Zaken, prof. dr. Tuka, Slowaaksch minister van Buitenlandsche Zaken, Witting, Finsch minister van Buitenlandsche Zaken en Michael Antonescu, plaatsvervangend premier van Roemenië. Bovendien woonden deze bijeenkomst bij, de Japansche gezant in Berlijn, gen. Osjima en vertegenwoordigers van de regeering van Mandsjoekwo en Nanking-China. De leiding der plechtigheid berustte bij rijksminister von Ribbentrop.

Genoemde staatslieden werden begeleid door een aanzienlijk aantal hooge ambtenaren, perschefs en diplomaten. De geheele continentale pers, die veel aandacht aan deze bijeenkomst schenkt, schrijft, dat Berlijn, nog nooit zooveel prominente persoonlijkheden uit het internationale politieke leven op bezoek heeft gehad. Met Duitschland zelf mede zijn dertien landen bij deze feestelijke manifestatie van een wereldfront tegen het bolsjewistische gevaar vertegenwoordigd.

De hooge gasten werden in de grootste hotels van Berlijn ondergebracht, o.a. Schloss Bellevue, Kaiserhof, Adlon, Bristol en Esplanade. Rijksminister von Ribbentrop was bij de aankomst van iederen nieuwen gast ter verwelkoming aanwezig. Bovendien werden de gasten begroet door de staatssecretarissen von Weizsäcker en Keppler, S.S. Obergruppenführer Hiessmeyer, alsmede S.A. Obergruppenführer, graf Helldorf, chef van de Berlijnsche politie.

Toetreding van Bulgarije, China, Denemarken, Finland, Kroatië, Roemenië en Slowakije. — Berlijn, 25 Nov. (D.N.B.) — Hedenmiddag om 12.30 uur is in de ambassadeurszaal der nieuwe rijkskanselarij de voor de wereldpolitiek belangrijke officieele plechtigheid voltrokken, waarbij uit naam van den Führer en van de Rijksregeering de rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, de vertegenwoordigers van de in het anti-Kominternpact vereenigde staten heeft begroet evenals de vertegenwoordigers van de regeeringen, die gevolg hebben gegeven aan de uitnoodiging tot toetreding door de mogendheden die reeds lid waren van het pact.

Nadat de vertegenwoordigers van de verdragmogendheden het protocol tot verlenging van den geldigheidsduur van het anti-Kominternpact met nog vijf jaar hadden onderteekend, maakten de vertegenwoordigers van Bulgarije, Denemarken, Finland, Kroatië, Roemenië en Slowakije op plechtige wijze bekend, dat hun landen toetraden tot dit pact tegen den bolsjewistischen wereldvijand.

Vervolgens las de rijksminister van Buitenlandsche Zaken een telegram voor van den Chineeschen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Tsoemin Jee aan de rijksregeering, waarin werd medegedeeld, dat de Chineesche nationale regeering eveneens is toegetreden tot het anti-Kominternpact.

Met de te Berlijn vertoevende staatslieden der anti-Kominternpact-mogendheden waren bij de plechtigheid aanwezig de leden der delegaties, het corps diplomatique der pactmogendheden en de vertegenwoordigers van de binnen- en de buitenlandsche pers.

Protocol van verlenging. — Berlijn, 25 Nov. (D.N.B.) — Bij de officieele plechtigheid te Berlijn, is vandaag het volgende protocol van de verlenging van het anti-Kominternpact voor den tijd van vijf jaar onderteekend:

De regeering van het Duitsche Rijk, de Koninklijk Italiaansche regeering en de Keizerlijk Japansche regeering, benevens verder de koninklijk Hongaarsche regeering hebben, erkennende dat de door hen tot afweer van het optreden der communistische Internationale getroffen overeenkomsten op de beste wijze hebben voldaan, en overtuigd, dat de met elkander in overeenstemming zijnde belangen hunner landen ook verder hun nauwe samenwerking eischen tegen den gemeenschappelijken vijand, besloten den geldigheidsduur der genoemde overeenkomsten te verlengen en zijn tot dit doel tot overeenstemming gekomen over de volgende bepalingen:

Artikel 1: Het pact tegen de communistische Internationale, dat voortvloeit uit de overeenkomst en het aanvullende protocol van 25 November 1936 en uit het protocol van 6 November 1937 en waartoe Hongarije door het protocol van 24 Februari 1939, Mandsjoekwo door het protocol van 24 Februari 1939 en Spanje door het protocol van 27 Maart 1939 zijn toegetreden, wordt met vijf jaar, te rekenen van 25 November 1941 af, verlengd.

Artikel 2: De staten, die op uitnoodiging van de regeering van het Duitsche Rijk, de Koninklijk Italiaansche regeering en de Keizerlijk Japansche regeering als de oorspronkelijke onderteekenaars van het pact tegen de communistische internationale het voornemen hebben toe te treden tot dit pact, zullen hun verklaring van toetreding schriftelijk toezenden aan de regeering van het Duitsche Rijk, die van haar kant de overige verdragsluitende staten in kennis zal stellen van de ontvangst van deze verklaringen. Het toetreden wordt van kracht op den dag van de ontvangst der verklaring van toetreding door de regeering van het Duitsche Rijk.

Artikel 3: Het onderhavige protocol is gesteld in het Duitsch, het Italiaansch en Japansch, waarbij iedere tekst als origineel geldt. Het protocol wordt op den dag van zijn onderteekening van kracht.

De hooge verdragsluitende partijen zullen tijdig voor het afloopen van den in artikel 1 vastgestelden termijn van vijf jaren over den verderen vorm hunner samenwerking overleg plegen.

Ter bevestiging daarvan hebben de ondergeteekenden, in allen vorm van volmachten voorzien door hun respectieve regeeringen dit protocol onderteekend en van hun zegels voorzien.

Aldus geschied in zesvoud te Berlijn op 25 November 1941 — in het 20e jaar der fascistische aera, d.w.z. (voor Japan) op den 25en dag van de elfde maand van het 16e jaar der aera Sjowa.

Rede van rijksminister von Ribbentrop. — Berlijn, 25 Nov. (D.N.B.) — Tegen het einde van de plechtigheid in de Rijkskanselarij heeft minister von Ribbentrop een korte toespraak gehouden, waarin hij de zeven nieuwe staten, die zich hebben aangesloten bij het anti-Kominternpact, in het bijzonder begroette.

De minister wees op den ondermijnenden arbeid van de Komintern, die na de zware en definitieve nederlagen van het bolsjewisme in Duitschland en Italië in versterkte mate in andere landen begon en legde den nadruk op de destijds duidelijk blijkende noodzakelijkheid om een gemeenschappelijk front te vormen tegenover dit gevaar. Ik was destijds, zoo zeide minister von Ribbentrop, van meening, dat ook andere landen tot dit inzicht zouden komen en tot het anti-Kominternpact zouden toetreden. Spoedig hierop zijn Mandsjoekwo, Spanje en Hongarije tot dit pact toegetreden.

Thans zijn Bulgarije, Denemarken, Finland, Kroatië, Roemenië, Slowakije en de Chineesche nationale regeering lid van dit pact geworden.

Hierdoor is verreweg het grootste deel van de Europeesche volken en van die in het Verre Oosten in het anti-Kominternpact vereenigd.

Door den huidigen oorlog is het de wereld pas duidelijk geworden, dat het bolsjewisme inderdaad vastbesloten was al zijn machtsmiddelen te gebruiken voor zijn wereldrevolutie. De Duitsche weermacht en haar bondgenooten hebben in zegevierende slagen het communisme een slag toegebracht, waarvan het zich niet meer herstellen zal.

Na de vernietiging van de machtsmiddelen van den staat moeten echter nog de overige in de wereld bestaande invloeden van het communisme uit den weg geruimd worden.

Vervolgens wees de minister nog op de verderfelijke rol van de bondgenooten van het communisme, die uit een zuiver opportunisme met het communisme samengingen. Hij besloot met te verklaren, dat hij ook namens alle in het anti-Kominternpact vertegenwoordigde staten sprak, wanneer hij de vernietiging van het bolsjewisme als het doel noemde, waarnaar gestreefd moet worden.

Verklaringen der buitenlandsche vertegenwoordigers. — Berlijn, 25 Nov. (D.N.B.) — Bij de plechtigheid ter gelegenheid van de herdenking van de sluiting van het anti-Kominternpact in 1936, hebben de staatslieden der bij dit pact aangesloten landen verklaringen afgelegd, waarin zij wezen op de beteekenis van dit pact.

De huidige strijd tegen het bolsjewisme bewijst, hoe noodzakelijk het sluiten van het anti-Kominternpact was. De landen, die zich hierin destijds vereenigden, onderscheidden toen reeds dudelijk de groote gevaren, die in de eerste plaats Europa en verder ook de overige wereld in den vorm van het alles vernietigende bolsjewisme bedreigden. De Duitsche legers, geholpen door hun bondgenooten, hebben aan de dreiging van dit gevaar een einde gemaakt en hierdoor een historischen dienst aan de menschheid bewezen.

Daarom hebben de onderteekenaars van het pact gemeend uiting te moeten geven aan hun vaste besluit tot voortzetting van den in 1936 ingeslagen koers en tal van staten zijn in-

middels tot het inzicht gekomen, dat deze koers de eenige juiste is, zoodat zij eveneens zijn overgegaan tot onderteekening van het pact.
Als eerste der aanwezige staatslieden legde de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano een verklaring af. Hij wees op de trouwe wapenbroederschap tusschen de troepen, die strijden aan een ontzaglijk front tusschen IJs Zee en Zwarte Zee. De strijd tegen het bolsjewisme vindt eveneens diepen weerklank in de harten der volken.
Generaal Osjima, de Japansche ambassadeur, gaf uiting aan zijn voldoening, dat heden het protocol tot verlenging van het anti-Kominternpact door de betrokken landen is onderteekend en nog vele landen tot dit pact zijn toegetreden.
Von Bardossy wees erop, dat Hongarije de eerste Europeesche staat was, die in 1919 het slachtoffer werd van de bolsjewistische terreur, doch ook de eerste staat, die dit gevaar heeft overwonnen en den weg tot inwendige saneering heeft ingeslagen.

Rede van rijksminister von Ribbentrop. — Berlijn, 26 Nov. (D.N.B.) — Bij de receptie, welke de minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft gegeven in Hotel Kaiserhof ter eere van de Europeesche staatslieden, die te Berlijn vertoeven ter gelegenheid van de verlenging van het anti-Kominternpact, heeft hij een toespraak gehouden, waarin hij o.a. zeide:
Ik zou van deze gelegenheid gebruik willen maken om u een overzicht te geven over ontstaan en verloop van den oorlog, benevens over de opvatting der Duitsche regeering over de huidige situatie op het gebied der buitenlandsche politiek.
Twee groote mannen, aldus von Ribbentrop, de Führer van Duitschland en de Duce van Italië, hebben het eerst meer dan twintig jaar geleden het bolsjewistische gevaar geconstateerd en den strijd aangebonden tegen deze laatste uiting van verval in de opvattingen en zeden van een stervend tijdperk. Daarbij stuitten zij in de buitenwereld op een vijandschap, die haast onoverwinnelijk scheen. Het is thans vrijwel onbegrijpelijk, dat Engeland dezen oorlog tegen Duitschland op touw heeft gezet, omdat Duitschland volgens de methoden van een vrije volksstemming de Duitsche stad Danzig in het rijksverband terug wilde hebben en een autoweg wilde aanleggen door den corridor.
Uitvoerig schetste de minister de Duitsche aanbiedingen aan Engeland, die dit land zulke groote voordeelen beloofden en de Engelsche weigerachtigheid om deze voorstellen te aanvaarden. Hij kon zichzelf hierbij als kroongetuige doen optreden, daar hij deze aanbiedingen van den Führer telkens had overgebracht. De toekomst zal moeten uitmaken, aldus spreker, of de Engelsche staatslieden destijds een verstandige politiek hebben gevoerd of niet. Ik voor mij geloof, dat de beslissing daaromtrent reeds is gevallen.
Na een uiteenzetting te hebben gegeven van den oorlog, vervolgde von Ribbentrop: Hiermede kom ik tot de phase van den gemeenschappelijken vrijheidsstrijd, die — daarvan ben ik zeker — eens aangemerkt zal worden als beslissend, zoowel voor het verloop van dezen oorlog alsook voor het lot van Europa en daarmede voor de toekomst van de heele geciviliseerde wereld, den veldtocht tegen de Sovjet-Unie.
Spreker behandelde de nota, die de Duitsche regeering 22 Juni j.l. publiceerde en waaruit de geheele wereld kon zien, op welke smadelijke wijze Duitschland door de Sovjet-regeering om den tuin is geleid, daar deze de overeenkomsten van 1939 slechts beschouwde als tactische zetten. Stalin hoopte op een langen afmattingsoorlog tusschen Duitschland en de Westelijke democratieën, die het hem zonder bijzondere krachtsinspanning mogelijk zou maken het bolsjewisme in Europa ingang te doen vinden. In deze hoop zag hij zich bedrogen door de Duitsche successen en thans wijzigde hij zijn tactiek, knoopte weer onderhandelingen aan met Engeland en Amerika en spande samen met de oorlogshitsers Churchill en Roosevelt.
Uit de nauwkeurige gegevens, die de Duitsche regeering bezit over de geheime zittingen van het Engelsche Lagerhuis in 1940, blijkt buiten kijf, dat dit Huis na de ineenstorting van Frankrijk ernstig bezorgd was over de oorlogskansen. De heer Churchill poogde toen het Engelsche volk opnieuw voor zijn oorlogspolitiek te winnen door voor het Lagerhuis te verklaren, dat hij op grond van de onderhandelingen te Moskou thans de besliste toezegging had, dat de Sovjet-Unie aan den oorlog zou deelnemen aan de zijde van Engeland en dat hij de onbeperkte toezegging van Roosevelt bezat omtrent steun voor Engelsche oorlogvoering.
De overeenkomst tusschen Londen en Moskou, die korten tijd na het uitbreken van de vijandelijkheden tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie werd gepubliceerd, was slechts de officieele bevestiging van den toestand, die in werkelijkheid reeds sedert lang in het geheim had bestaan. Op de onwaardigste wijze verheerlijkten thans de Westersche democratieën plotseling het bolsjewisme.
In vijf maanden is nu ook deze laatste militaire hoop der Angelsaksers in Europa vernietigd. Ik geloof niet te veel te zeggen, als ik beweer, dat deze vijf maanden van den veldtocht in het Oosten gekwalificeerd zullen worden als de grootste militaire daad uit de wereldgeschiedenis.
De joodsch-bolsjewistische wals moest Europa verpletteren en om dat te kunnen bereiken, heeft het Russische volk jaren en jaren in de sfeer van het tuchthuis geleefd.
Door de bolsjewistische nederlaag wordt Europa economisch onafhankelijk van overzeesche gebieden en het is nu voorgoed tegen elke blokkade bestand. Het oorlogspotentieel van Europa zal weer geweldig toenemen, want de organisatie van het reusachtige bezette gebied in het Oosten is reeds in vollen gang.
Maar ook voor de politieke situatie in de geheele wereld is de nederlaag van het bolsjewisme van beslissende beteekenis. Het overwicht der landen van 't Drie-mogendhedenpact, Duitschland, Italië en Japan, benevens de daarbij aangesloten staten, is door de verdwijning van de Sovjet-Unie als groote mogendheid zoo sterk geworden, dat ik geen andere combinatie van mogendheden ken, die zich daartegen op den duur zou kunnen verzetten. Ook Noord-Afrika en het Nabije Oosten zullen zich, voor zoover de vijand hier nog machtsposities inneemt, na verloop van tijd niet kunnen onttrekken aan de uitwerking van deze politieke en militaire machtsontplooiing. Voorts ligt in Oost-Azië de groote mogendheid Japan, die daar meester is van de verdere ontwikkeling.
De minister zette hierop uiteen, hoe president Roosevelt met allerlei listige kunstgrepen, met leugen en bedrog, gepoogd heeft zijn land in oorlog met Duitschland te verwikkelen. Niet het Amerikaansche volk, maar het internationale jodendom en zijn exponent Roosevelt zijn hier de schuldigen. Met het oog op deze houding wilde spreker thans meteen het volgende verklaren: Of en in welken omvang de V.S. oorlogsmaterieel leveren aan onze vijanden; of de V.S. bovendien aan den oorlog tegen ons deelnemen of niet, dit kan niets meer veranderen aan den afloop van dezen oorlog, d.w.z. aan de overwinning van de As en haar bondgenooten.
Blijkens de uitslagen der jongste stemmingen heeft de Amerikaansche regeering slechts een fractie van het Amerikaansche volk voor haar oorlogspolitiek gewonnen. Mocht deze voortdurende ophitsing toch nog succes hebben en een oorlog tusschen de V.S. eenerzijds en Europa en Oost-Azië anderzijds ontstaan, dan staat thans reeds voor de geschiedenis vast, dat de verantwoordelijkheid voor dezen oorlog en al zijn gevolgen uitsluitend berust bij president Roosevelt.
Ik geloof, zoo ging de rijksminister voort, dat de dag zal komen, waarop het Amerikaansche volk zal ontwaken en rekenschap zal verlangen van zijn president en diens joodsche raadgevers. De heer Churchill heeft deze politiek uit volle overtuiging gesteund. Terwijl de heer Roosevelt de hoofdschuldige is, is het voornaamste slachtoffer Engeland.
De vooruitzichten voor Engeland zijn meer dan duister. Te land en ter zee kan het, zelfs met iederen mogelijken Amerikaanschen steun, den oorlog tegen de mogendheden van het pact van drie en haar bondgenooten niet meer winnen. Van een gegeven oogenblik af, moeten zijn hulpbronnen noodzakelijkerwijs verminderen, terwijl onze mogelijkheden gestegen zijn. Door den geconcentreerden aanval van de voornaamste machtsmiddelen van Duitschland en zijn bondgenooten tegen Groot-Brittannië ter zee, in de lucht en te land zal het eiland verwoest worden en vroeg of laat in ieder geval ondergaan.
Of Churchill nu al telkens gewag maakt van z.g. Duitsche vredesvoelhoorns, verandert hieraan niets. Sinds de ineenstorting van Frankrijk heeft Duitschland geen vredesvoelhoorns meer uitgestoken. Evenmin heeft ooit het voornemen hiertoe bestaan noch bestaat dit thans of in de toekomst.
De verklaring kan dus slechs zijn dat dit vredesverlangen in Engeland bestaat. Engelands laatste hoop schijnt te zijn een revolutie in de bezette gebieden en zelfs in Duitschland. Maar één ding staat vast: Nooit zal het nationaal-socialistische Duitschland capituleeren. Voorts moet Churchill toch weten, dat een revolutie in ontwapende gebieden is uitgesloten. Bovendien in de bezette gebieden, zelfs in Frankrijk begint het Europeesche geweten te ontwaken.
Thans strijden de zonen van bijna alle Europeesche landen in het Oosten voor het behoud van hun leven en van de civilisatie van ons werelddeel. Militair onaantastbaar en economisch beveiligd kunnen wij ons werelddeel politiek organiseeren, alsof er vrede heerschte. In feite zou Europa thans zoo noodig een dertigjarigen oorlog kunnen voeren, zonder dat ons werelddeel ooit ernstig in gevaar kon geraken.

Ontvangst bij den Führer van de buitenlandsche staatslieden. — Berlijn, 27 Nov. (D.N.B.) — De Führer heeft 27 Nov. in aanwezigheid van den minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, de volgende in Berlijn vertoevende Europeesche staatslieden van de in het anti-bolsjewistische front vereenigde mogendheden, ontvangen:
Den Slowaakschen minister-president, prof. Tuka; den Hongaarschen minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, von Bardossy; den Roemeenschen plaatsvervangenden minister-president, Mihai Antonescu; den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano; den Bulgaarschen mi-

nister van Buitenlandsche Zaken, Popof; den Deenschen minister van Buitenlandsche Zaken, Scavenius; den Spaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suner; den Finschen minister van Buitenlandsche Zaken, Witting; den Kroatischen minister van Buitenlandsche Zaken, Lorkowitsj, en als gevolmachtigde der Japansche regeering den ambassadeur Osjima, en van de regeering van Mandsjoekwo den gezant Joe-j-wen.
Van Duitsche zijde waren daarbij, behalve minister von Ribbentrop, o.a. aanwezig: rijksmaarschalk Hermann Göring, grootadmiraal Raeder, de generaals-veldmaarschalk Keitel en Milch, de ministers dr. Goebbels, Rosenberg en dr. Lammers, de Reichsleiter Bouhler, Bormann en dr. Dietrich, Reichsführer S.S. Himmler, Stabchef der S.A. Lutze, dr. Meissner en de staatssecretaris van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, von Weizsäcker.
De speciale correspondent schetst dezen ontvangst als het hoogtepunt der staatsliedenbijeenkomst. De Führer zelf was aangekomen en ontving in den loop van den dag de verschillende buitenlandsche gasten in afzonderlijke audiëntie.
Van bevoegde zijde wijst men er op, dat men deze gebeurtenis in historisch licht moet zien, en bedenken, hoe men b.v. over twintig jaar daarover zal oordeelen. Nauwelijks acht jaar is het geleden, dat Hitler de macht overnam in een geruïneerd rijk, in een geruïneerd Europa. En thans ontvangt hij de Europeesche staatslieden, die in een grandiooze manifestatie van hun wil blijk geven, om ons werelddeel te reorganiseeren. Men zoekt in de geschiedenis tevergeefs naar een parallel. En wanneer men dan bedenkt, dat dit alles geschiedt onder het woeden van een gigantischen oorlog, dan bespeurt men den adem der historie, die over Europa gaat.
Na afloop van den ontvangst hebben de Führer en zijn gasten zich des middags aan een maaltijd vereenigd.
Een groote menschenmenigte bewoog zich den ganschen dag op en om den Wilhelmplatz, zoodat ordemaatregelen noodig waren. Iedereen trachtte een glimpje van het gebeuren op te vangen, en menigeen op straat hoopte, dat Adolf Hitler zich op het balkon zou vertoonen.

De positie der kleine staten. — Berlijn, 27 Nov. — De speciale A.N.P.-correspondent meldt:
Van bevoegde zijde werd te kennen gegeven, dat — hoewel de Duitsche verhouding tot Noorwegen, Nederland en België niet, gelijk met Frankrijk door een wapenstilstandsovereenkomst wordt bepaald — de reden der niet-uitnoodiging dezer landen tot de huidige samenkomst, naar inhoud en beteekenis dezelfde is als waarom Frankrijk niet werd uitgenoodigd.
Op één vraag op de persconferentie in de Wilhelmstrasse, of op de huidige staatsliedenbijeenkomst ook over het lot van andere staten wordt beslist, met name van Noorwegen, Nederland en België en de Oostzee-staten, antwoordde men van bevoegde zijde, dat men alleen over eigen lot besliste en niet over dat van andere volkeren.
Doch het gaat toch om heel Europa, zoo werd verder aangedrongen. Hierop werd geantwoord, dat het net zoo gaat als bij het kaartspelen. Daarbij zijn er ook altijd menschen, die alleen spelen, wanneer zij een opgelegd pandoer in handen hebben. Zoo zal ook mettertijd het antwoord moeten luiden aan de nu nog aarzelende volken.
Europa wordt nieuw gevormd, geheel volgens eigen Europeeschen wil, zonder eenigen invloed van niet-continentale mogendheden. (Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Anti-Kominternpact 4911 A.; Rijksminister v. Ribbentrop 4864 A.)

A. NEDERLAND. — Bezoek van Rijksperschef dr. Dietrich. —

Den Haag, 22 Nov. — Rijksperschef dr. Dietrich is op uitnoodiging van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, rijksminister dr. Seyss-Inquart, voor een kort bezoek in Den Haag aangekomen.
De rijksperschef maakte van de gelegenheid gebruik om 21 Nov. met de Duitsche persvertegenwoordigers in Nederland een kameraadschappelijke bijeenkomst te hebben. Des avonds ontving rijksleider dr. Dietrich Duitsche en Nederlandsche journalisten voor een ongedwongen gedachtenwisseling. Hierbij waren o.a. aanwezig de commissaris-generaal Schmidt en de secretaris-generaal van het departement van volksvoorlichting en kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen.
Hij heeft voorts op 22 Nov. een bezoek aan Rotterdam gebracht om zich op de hoogte te stellen van de werkzaamheden voor den wederopbouw. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. dr. Dietrich 4655 B.)

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Eerste landdag van het Technische Gilde. —

Utrecht, 22 Nov. — In de groote zaal van Tivoli werd heden de eerste landdag van het Technische Gilde in Nederland gehouden. Een groot aantal ingenieurs, architecten en andere technici vulde de zaal. Onder de aanwezigen bevonden zich ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B., de heer H. J. Woudenberg, commissaris van het N.V.V., ingenieur Schmidt, als vertegenwoordiger van de Duitsche ingenieurs en majoor dr. Beck, als vertegenwoordiger van de Technische Nothilfe.
De secretaris, de heer J. M. Figée, had de leiding en wees er in zijn openingswoord op, dat het gilde op een vruchtbaar jaar mag terugzien. De oprichtingsvergadering werd door 300 man bezocht. Thans bedraagt het aantal leden al bijna 1200.
Dr. ir. G. A. C. Blok, leider van het architectengilde, die hierna het woord verkreeg, zeide, dat een redelijke arbeidsverdeeling noodig is. Uitgemaakt dient te worden, wie architect is, want de architect is de vertrouwensman van zijn opdrachtgever. Hij mag geen provisie aanvaarden van handelaren. De knapste architecten moeten de belangrijkste werken bouwen, want het werk van den architect is belangrijk voor ons volk. Wij hopen, aldus spreker, ook meer invloed te krijgen bij Monumentenzorg. Deze is ingedeeld bij de doode kunst, doch men vergeet, dat het architecten zijn, die de restauraties hebben te verrichten.
De heer H. J. Woudenberg, gemachtigde van het N.V.V., sprak over de groote organisatie van den arbeid in dezen tijd en zeide, dat men het bedrijf niet moet zien als het bezit van den enkeling, maar als een gesloten gemeenschap. Als land- en volksgenoot wenschte spreker in deze vergadering nog eens nadrukkelijk te verklaren, dat de gemeenschapszin onder het Nederlandsche volk ontwikkeld moet worden, wil het zich handhaven. De Germaansche mensch vraagt geen rust, maar arbeid, kracht en moed. Daarom is een geestesverandering noodig, ook bij de werkgevers. Ook de technicus zal meer aan de gemeenschap moeten geven dan terugvragen. Zoo dient hij zijn volk.
Over de rol van de techniek in Nederland sprak vervolgens ir. W. L. Z. v. d. Vegte, adviseur van den omroep. Groote daden zijn niet mogelijk zonder de hulp der technici, zoodat spreker voor de naaste toekomst ook voor ons land heil ziet in een zooveel jarenplan, waarin achtereenvolgens aandacht besteed zal moeten worden aan 1e. vergrooting van het bodemoppervlak, 2e. het wegenvraagstuk, 3e. het woonprobleem, en alles wat daarmee samenhangt en 4e. de energie-voorziening voor ons land.
Na de pauze richtte de leider van de Technische Nothilfe, dr. Beck, zich tot de vergadering en drukte er zijn blijdschap over uit, dat er ook in Nederland technici zijn, die zich het „één voor allen en allen voor één" ten doel hebben gesteld. Dipl.-Ing. Schmidt sprak hierna als vertegenwoordiger van de Duitsche ingenieurs en verheugde zich over het feit, dat de Nederlandsche technicus schouder aan schouder wil staan met hen, die werken willen aan den uitbouw der Europeesche gemeenschap. De techniek zal niet meer staan in dienst van het kapitalistisch liberalisme, maar van de geheele volksgemeenschap.
De leider van het Technisch Gilde, ir. W. A. Herweyer, heeft in een uitvoerige rede de beteekenis van het Gilde voor dezen tijd geschetst. Spr. zeide, dat al spoedig na de oprichting bleek, dat het gilde niet begrepen werd door de bestaande technische vereenigingen. Men wilde geen samenwerking en opbouw en men is ten onder gegaan, omdat men den eisch van dezen tijd niet heeft begrepen.
Ten slotte besteeg de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, het spreekgestoelte. Spr. meende, dat, wilde het T. G. zijn taak goed vervullen, het een juist denkbeeld moet hebben over het groote gebeuren in de wereld. Terwijl de Fransche revolutie werd gemaakt door juristen en philosofen, wordt de nieuwe revolutie gemaakt door militairen en technici. Nadat spr. de ontwikkeling in de wereld had geschetst van den tijd af, toen steden elkaar bekampten tot heden, nu continenten worden gevormd, richtte spr. een blik op de toekomst. Als er, aldus spr., een tijd zal komen, dat ik in den Nederlandschen staat wat te zeggen zal hebben en dat is mogelijk, dan geef ik u, leden van het T. G., de verzekering, dat er veel te doen zal zijn. Er zal een begin gemaakt worden met den opbouw, zoowel op staatkundig als op stedelijk gebied. Met name geldt dat voor Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Het moge wellicht hard klinken voor Rotterdam, maar ik moet als ingenieur zeggen, dat nu men toch een stad grootendeels verwoest heeft, het goed is, dat het hart van Rotterdam getroffen is. Daar kan nu iets opgebouwd worden, zoo schoon, zoo mooi, als nooit te voren is gedacht. Bij den opbouw van Nederland riep spr. ten slotte de hulp in van het Technisch Gilde.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. ir. A. A. Mussert 4909 A.)

C. SOVJET-UNIE. — Ambassadeur Oemansky benoemd tot directeur van het „Tass" persbureau - Persoonlijk contact Stalin—Roosevelt. —

23 Nov. — De vroegere Sovjet-Russische ambassadeur in Washington, Oemansky, werd benoemd tot directeur van het Sovjet-persbureau „Tass".
Persoonlijk contact Stalin—Roosevelt. — 23 Nov. — Stalin verklaarde, dat hij van plan was, een persoonlijk onderhoud met president Roosevelt te arrangeeren. (Das Reich)

(V. b. Oemansky 3814 E.; Stalin 4898 F.)

A. KROATIE. — Dr. Kulenovic plaatsvervangend minister-president. —

20 Nov. — Dr. Drafer Kulenovic, de leider van de Bosnische Mohammedanen werd benoemd tot plaatsvervangend minister-president. (Arch. d. Gegenwart)

(Vor. ber. Kabinet 4643 C.)

B. NEDERLAND. — Sport - Gemachtigde J. de Valk doodelijk verongelukt. —

Berlijn, 23 Nov. — De heer J. de Valk, gevolmachtigde voor de sport in Nederland, is bij een noodlottig auto-ongeluk om het leven gekomen. Zijn echtgenoote en de persoonlijke Sport- en Pressereferent van den rijkscommissaris, dr. Hermann Harster, liepen beiden een zware hersenschudding op. (Telegraaf)

(Vor. ber. J. de Valk 4873 D.)

C. CHILI. — President Aguirre Cerda overleden. —

Buenos Aires, 25 November (D.N.B.) — De ambassadeur van Chili alhier heeft bekend gemaakt, dat de president der republiek, Aguirre Cerda, 25 Nov. op 61-jarigen leeftijd is gestorven. Reeds op 10 November j.l. had president Aguirre wegens zijn slechten gezondheidstoestand de presidentsbevoegdheden overgedragen aan den leider der radicale partij, Mendez. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. President Aguirre Cerda 4721 E.)

D. IRAK. — Anti-Engelsche onlusten - Nasha Shibi vermoord. —

23 Nov. — De als vriend van Engeland bekend staande Arabierenleider Nasha Shibi werd op 10 November vermoord. Daarop werden binnen 24 uur na den aanslag 243 leidende Iraksche figuren in hechtenis genomen en werd te Bagdad opnieuw de staat van beleg afgekondigd. (Das Reich)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Boerenvestiging in de Warthegouw. —

23 Nov. — De leider der Warthegouw, Arthur Greiser, heeft verklaard, dat in de beide laatste jaren zich reeds 50.000 boerenfamilies in de Warthegouw gevestigd hadden, maar dat er nog 120 tot 140 duizend boerenfamilies noodig zouden zijn om dit gebied volledig te bevolken. (Das Reich)

F. CHINA. — Verbindingswegen naar Tsjoengking. —

23 Nov. — Naast den bekenden Birma-straatweg zal een tweede weg worden aangelegd. Deze nieuwe directe verbinding met Tsjoengking zal 250 mijlen korter dan den Birma-straatweg zijn en onder contrôle der Vereenigde Staten worden gesteld. (Das Reich)

G. ROEMENIE. — Volksstemming over het bestuur van maarschalk Antonescu. —

Boekarest, 23 Nov. (D.N.B.) — Het definitieve resultaat der volksstemming, waarbij het volk in de gelegenheid gesteld werd, zich vóór of tegen het bestuur van maarschalk Antonescu uit te spreken, is thans officieel bekend gemaakt. Er zijn 3.446.889 „ja"-stemmen en 78 „neen"-stemmen.

Maarschalk Antonescu heeft in een oproep aan het land uiting gegeven aan zijn dankbaarheid voor dezen uitslag, die, aldus de maarschalk, bewijst, dat het Roemeensche volk niet zal ondergaan. Een jaar van strijd heeft Bessarabië en de Boekowina bevrijd en het land zijn rechten en zijn eer hergeven. In dezen tijd kunnen slechts de volken leven en overwinnen, die bereid zijn het heden te geven om de toekomst op te bouwen. (Vaderland)

(Vor. ber. Gen. Antonescu 4787 C.)

H. NEDERLAND. — Fabricage van kunstrubber, stamicol, in Nederland. —

Amsterdam, 23 November (A. N. P.) — Tijdens een 20 Nov. in „Krasnapolsky" gehouden lunch voor de leden van het departement Amsterdam der Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft prof. ir. J. Klopper het woord gevoerd. Spreker deed hier o.m. de belangwekkende mededeeling, dat deze maand ook hier te lande de fabricage van kunstmatige rubber is begonnen.

De kunstrubber, stamicol geheeten, wordt vervaardigd in het stikstofbindingsbedrijf van de staatsmijnen te Lutterade, waar men reeds maanden bezig is met proefnemingen en onderzoekingen. De reden, dat de vervaardiging in het stikstofbindingsbedrijf plaats heeft, ligt in het feit, dat dit bedrijf dezelfde grondstoffen gebruikt, die voor de kunstrubber noodig zijn. Voor een gedeelte zijn deze van buitenlandsche afkomst en het is dan ook niet mogelijk, de stamicol in onbeperkte hoeveelheden te produceeren. Wel heeft men echter den indruk, dat men voorloopig vooruit kan.

De prijs van het kunstmatige product is aanzienlijk hooger dan die van natuurlijke rubber. Wat de kwaliteit betreft, de vervaardiging bevindt zich uiteraard nog in een ontwikkelingsstadium, maar het laat zich aanzien, dat de artikelen die men vervaardigt, zeer bruikbaar zullen zijn.

Voor den leek is het verschil tusschen echte en kunstmatige rubber zeer moeilijk te constateeren. Slechts de reuk is iets anders, de andere kenmerken, zooals de kleur, zijn volkomen gelijk. De industrieën, die de stamicol verwerken en die, indien eenigszins mogelijk, nog wat echte rubber bij het kunstproduct voegen om de kwaliteit te verhoogen, kunnen hierop veel invloed uitoefenen.

Zij, die een fietsband koopen, zullen dan ook nauwelijks merken of ze een stamicolband krijgen of een gewone eenheidsband. Overigens zal het publiek voorloopig weinig van het nieuwe product merken, want vele voorwerpen gaan van de fabriek, waar ze zijn vervaardigd, rechtstreeks naar de fabrieken waar ze voor technische doeleinden worden gebruikt. (Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Rubberschaarschte 4802 L.)

I. NEDERLAND. — Eénjarig bestaan van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten - Radiorede van prof. dr. T. Goedewaagen - Een beschouwing door ir. W. L. Z. van der Vegte. —

's-Gravenhage, 25 Nov. — De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, heeft 25 Nov. voor den Nederlandschen Omroep een radiorede gehouden, waarin hij naar aanleiding van het feit, dat het dien dag juist een jaar geleden is, dat het departement van Volksvoorlichting en Kunsten door den rijkscommissaris werd ingesteld, in groote lijnen een overzicht gaf van het voornaamste, wat door de nog jonge organisatie is tot stand gebracht.

Het departement is geboren uit de behoeften des tijds. In de eerste plaats zijn wij in de twintigste eeuw steeds meer tot de overtuiging gekomen, dat een zoo belangrijk ding als de volksvoorlichting niet een zaak van particulier initiatief of belang, maar een aangelegenheid der geheele volksgemeenschap dient te zijn. Hoe langer hoe meer immers is gebleken, dat pers, film en radio bij particuliere uitgevers, ondernemers en vereenigingen alleen niet in voldoend vertrouwde handen zijn. Thans echter zien wij duidelijk in: volksvoorlichting is geen zaak van individu, onderneming of vereeniging, maar van den staat als dienaar des volks.

In de tweede plaats was er behoefte aan een meer intensieve behartiging van de belangen der kunst. In het vroegere departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen bevonden de kunsten zich tusschen wetenschap en onderwijs eenigszins in de verdrukking. Hierbij gold de overweging, dat kunst evenals volksvoorlichting regeeringszaak moet heeten en dat ook bij de kunsten het individualisme van een voorbij tijdvak niet meer aan de orde van den dag is.

Allereerst heeft het departement een cultuurpolitieke taak vervuld, die bestond in het steunen, stimuleeren, ordenen, zuiveren en controleeren van alle uitingen van Nederlandsche cultuur, voorzoover onder volksvoorlichting en kunsten ressorteerende.

In de tweede plaats is het bezig geweest met de organisatorische en propagandistische voorbereiding der Nederlandsche Kultuurkamer, het lichaam, dat tegenover de overheid de functie van een cultureele beroepsvertegenwoordiging heeft.

Dr. Goedewaagen gaf daarna nog een overzicht van de verschillende afdeelingen van zijn departement en van hun specifieke taak.

Een beschouwing door ir. W. L. Z. van der Vegte. — In het Nationale Dagblad van 25 November gaf ir. W. L. Z. van der Vegte in een artikel getiteld „Een jaar arbeid", een overzicht van de door het departement verrichte werkzaamheden, die hij zag als mijlpalen op den weg naar ordening. (Vaderland - Nat. Dagblad)

(V. b. dr. Goedewaagen 4904 B.; Instelling departement Volksvoorlichting en Kunsten 4461 B.; ir. W. L. Z. v. d. Vegte 4584 A.)

K. NEDERLAND. — Onderwijs - Bestuur der universiteiten. —

Den Haag, 26 Nov. — Het Verordeningenblad van 25 Nov. bevat een decreet van den Rijkscommissaris, waarbij de artikelen 2 t/m. 5 van de verordening 153-1941 van toepassing worden verklaard op de rijksuniversiteiten te Utrecht en Groningen, de landbouwhoogeschool te Wageningen, de gemeentelijke universiteit van Amsterdam en de Nederlandsche economische hoogeschool te Rotterdam.

Hierdoor zijn aan de bovengenoemde universiteiten de bevoegdheden, rechten en plichten van het college van curatoren overgegaan op den president-curator. Het college van curatoren krijgt alleen een adviseerende taak. De president-curator staat in de uitoefening van zijn functie onder toezicht van den secretaris-generaal en is verplicht diens bevelen, aanwijzingen en voorschriften onverwijld op te volgen. (Verordeningenblad No. 48, 25 Nov. 1941)

(V. b. Onderw. 4891 B.; Verordening 153 4800 D.)

A. VEREENIGDE STATEN. — In beslag genomen schepen in dienst gesteld. —
23 Nov. — Naar verluidt zijn thans 84 schepen, die door de regeering der Vereenigde Staten in beslag werden genomen, aan verschillende Amerikaansche reederijen toegewezen. Deze schepen hebben een gezamenlijken inhoud van 460.000 bruto ton. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. In beslag genomen schepen 4685 D.)

B. NEDERLAND. — Maatregelen betreffende het verkeer ter zee. —
Den Haag, 26 Nov. — In het Verordeningenblad van 25 Nov. is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris, houdende maatregelen betreffende het verkeer ter zee. Hierbij wordt bepaald, dat de Hafenüberwachungsstelle aan schepelingen en passagiers van binnengeloopen schepen een landpas kan uitreiken, welke recht geeft zich op bepaalde tijden in bepaalde deelen van het bezette Nederlandsche gebied op te houden.
Voorts wordt bepaald, dat binnengeloopen en voor vertrek bestemde schepen slechts mogen worden betreden door hun schepelingen en passagiers, personen werkzaam bij het laden of lossen of andere werkzaamheden en personen met een bewijs van de Hafenüberwachungsstelle.
Overtreding van deze maatregelen kan worden bestraft met een tuchtrechtelijke straf van ten hoogste ƒ 20.000.
(Verordeningenblad No. 48, 25 Nov. 1941)
(Vor. ber. Verkeer ter zee 4610 A.)

C. NEDERLAND. — Volksgezondheid - Geneeskundige verzorging van ziekenfondsleden. —
Het Verordeningenblad van 25 Nov. bevat een uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken ingevolge het Ziekenfondsenbesluit. Hierin wordt bepaald, dat voor de door de ziekenfondsen te verstrekken geneeskundige verzorging den verzekerden de keuze wordt gelaten uit alle in hun woonplaats of in de naaste omgeving daarvan gevestigde huisartsen en specialisten, voor zoover dezen aan het betreffende ziekenfonds zijn verbonden. Iedere arts wordt op zijn verzoek door het hoofd of het bestuur van het ziekenfonds daaraan verbonden. Hetzelfde geldt ten aanzien van de tandheelkundige hulp en de tandartsen.
De ziekenfondsen zijn verplicht door controleerende geneeskundigen toezicht te doen uitoefenen op de verzorging van de verzekerden.
De commissaris is bevoegd nadere voorschriften vast te stellen betreffende: het grootste toegelaten aantal verzekerden per arts, tandarts en apotheker; de welstandsgrens; de begrenzing van de taak van het controleerend personeel bij de ziekenfondsen; de rechten en verplichtingen van de verzekerden bij de ziekenfondsen; de besteding van de gelden van de ziekenfondsen; het geldelijke en het administratieve beheer bij de ziekenfondsen. (Verordeningenblad No. 48, 25 Nov. 1941)
(Vor. ber. Ziekenfondsenbesluit 4882 B.)

D. NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurkamer opgericht - Prof. dr. T. Goedewaagen president. —
Den Haag, 26 Nov. — Het Verordeningenblad van 25 Nov. bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de Nederlandsche Kultuurkamer.
Zij die werkzaam zijn op het gebied van de beeldende kunsten, daaronder begrepen de bouwkunst en het kunstambacht, of op het gebied van de muziek, literatuur, het theaterwezen, het filmwezen of het perswezen, worden in gilden vereenigd. Deze gilden vormen tezamen de Nederlandsche Kultuurkamer.
Het is de taak van de Nederlandsche Kultuurkamer door de samenwerking van allen, die op het terrein van een harer groepen werkzaam zijn, de Nederlandsche kultuur in het licht van haar verantwoordelijkheid tegenover de volksgemeenschap te bevorderen, de vakkundige, economische en maatschappelijke aangelegenheden der kultuurberoepen te regelen en overeenstemming te brengen in het streven der tot haar behoorende groepen.
De Kultuurkamer is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, met zetel in Den Haag.
Prof. dr. T. Goedewaagen president. — Tot president van de Nederlandsche Kultuurkamer werd benoemd prof. dr. T. Goedewaagen. (Verordeningenblad No. 47, 25 Nov. 1941)
(Vor. ber. Prof. dr. T. Goedewaagen 4916 I.)

E. NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurraad ingesteld - Prof. dr. G. A. S. Snijder president. —
Den Haag, 26 Nov. — In het Verordeningenblad van 25 Nov. is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende den Nederlandschen Kultuurraad.
De Ned. Kultuurraad heeft tot taak de ontwikkeling van het Nederlandsche kultuurleven en van de verzorging van de Nederlandsche kultuur te bevorderen.
Bij de vervulling van deze taak is de Kultuurraad verplicht alle uitingen van het kultureele leven gade te slaan, zoomede alle diensten en instellingen, welke op het gebied van het kultuurleven of de kultuurzorg werkzaam zijn, door het geven van adviezen te steunen en deze door het nemen van initiatief tot bepaalde werkzaamheden op te wekken.
De Kultuurraad bezit rechtspersoonlijkheid en is gevestigd te Den Haag.
Prof. dr. G. A. S. Snijder president. — Tot president van den Nederlandschen Kultuurraad werd benoemd prof. dr. G. A. S. Snijder. (Verordeningenblad No. 47, 25 Nov. 1941)
(Vor. ber. Prof. dr. G. A. S. Snijder 4388)

F. NEDERLAND. — Barnsteententoonstelling „Goud der zee" te Amsterdam geopend. —
Amsterdam, 25 Nov. — De tentoonstelling „Goud der zee" in het Rijksmuseum, welke onder bescherming van den Rijkscommissaris hier ter stede wordt gehouden, is hedenochtend geopend. Er was zeer veel belangstelling, zoowel van de zijde van de Duitsche autoriteiten als uit gemeentelijke kringen.
Nadat een strijkkwartet zich had doen hooren, heeft dr. Hellbeck, de propaganda-chef van het Staatsbarnsteenbedrijf een inleiding gehouden over: „Barnsteen in de cultuur van vroeger en thans", waarna hij de directie van het Rijksmuseum dankte voor de gastvrijheid en den wensch uitsprak, dat deze tentoonstelling er toe zou bijdragen, de betrekkingen tusschen beide landen nauwer aan te halen.
Burgemeester Voûte zeide hierop, dat de tentoonstelling een overzicht geeft van het ontstaan, winnen en bearbeiden van het barnsteen. De tentoonstelling verbindt een lang vervlogen verleden met het heden, er is ook een schakel in de goede betrekkingen, welke tusschen Amsterdam, Koningsbergen en Danzig geheerscht hebben.
Senator dr. H. Böhmcker, gevolmachtigde voor de stad Amsterdam, verklaarde daarop de tentoonstelling voor geopend.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tentoonstellingen 4904 B.)

G. NEDERLAND. — De Amerikaansche bezetting van Suriname - Radiorede van ir. A. A. Mussert - Het uittreden uit de emigrantenregeering van mr. M. Ph. Steenberghe en Ch. Welter. —
Den Haag, 28 Nov. — Ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B. heeft op 27 November per radio een toespraak gehouden tot het Nederlandsche volk inzake de bezetting van Suriname. In bittere bewoordingen gaf de heer Mussert uiting aan zijn verontwaardiging over de houding van de vroegere Nederlandsche regeering, die haar koffers pakte en naar Londen vluchtte, terwijl duizenden Nederlandsche soldaten vielen als slachtoffer van een politiek, die ons volk aan den verkeerden kant plaatste. Hij wees er op, hoe deze heeren, thans vanuit Londen uitverkoop houden van de bezittingen van het Nederlandsche volk en hoe, na Curaçao, thans Nederlandsch Guyana in handen der Vereenigde Staten werd gespeeld. Scherp hekelde spreker de houding van Engeland, dat er, de geschiedenis bewijst dit, door de eeuwen heen, op uit was, zich door roof te verrijken met onze koloniale bezittingen. Hij illustreerde dit met een aantal voorbeelden, welke aantoonen, hoe wij sedert 1704 o.a. van Ceylon, Singapore, de Goudkust, Transvaal en Oranje Vrijstaat en thans weer van Curaçao en Suriname beroofd werden. De heer Mussert beëindigde zijn leerrijke toespraak met een opwekking gericht tot ons volk, zich aan te sluiten bij de overige Germaansche volken van Europa, dat onder leiding van Hitler en Mussolini van den rand van den afgrond gehaald wordt. Het is, zoo besloot hij, onze heilige plicht en roeping, daaraan mede te werken, met inzet van geheel ons wezen.
Het uittreden uit de emigrantenregeering van mr. M. Ph. Steenberghe en Ch. Welter. — Berlijn, 27 Nov. — Naar het „Algemeen Handelsblad" verneemt, heeft men in Berlijnsche politieke kringen de overtuiging, dat het opzienbarende aftreden der heeren mr. M. Ph. Steenberghe en Ch. Welter, resp. als minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Koloniën, in onmiddellijk verband moet worden gebracht met de bezetting van Suriname door Amerikaansche troepen.
Blijkbaar hebben genoemde ministers zich niet kunnen vereenigen met de beslissing hunner collega's, welke minister-president mr. P. S. Gerbrandy per communiqué via de radio heeft bekend gemaakt en achten zij de wederrechtelijke en uit militair oogpunt ongemotiveerde „beveiliging" van Nederlandsch-Guyana door president Roosevelt niet in Nederlands belang.
Dat in het bijzonder minister Welter tot heengaan besloot, geeft in dit verband veel stof tot nadenken.
(Nat. Dagblad - Alg. Handelsblad)
(V. b. Am. bezetting Suriname 4912 B.; ir. A. A. Mussert 4915 B.; aftred. min. Welter en min. Steenberghe 4909 B.)

A. GROOT - DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Solnetsjnogorski en Wolokolansk bezet - Britsch offensief in Noord-Afrika; Twee Engelsche pantserbrigades vernietigd, drie generaals gevangen genomen. —

OOSTELIJK FRONT.

De Duitsche troepen zetten hun aanvallen aan het Oostelijk front onverminderd voort. Speciaal in het gebied bij Moskou werd een zware druk uitgeoefend op de bolsjewisten en kon dan ook een belangrijke terreinwinst worden behaald. De uitvallen uit Leningrad, dat regelmatig onder het vuur der Duitsche zware artillerie ligt, werden met bloedige verliezen voor de Sovjets afgeslagen. Ook in het Zuiden, bij Rostov en in de bocht van de Donets slaagden de bolsjewisten er niet in successen te behalen. Hun aanvallen liepen dood op den Duitschen tegenstand en de verliezen, welke zij daarbij leden waren buitengewoon zwaar.

Noordelijke sector.

24 Nov. — Wederom stortten de uitvalspogingen van den tegenstander onder zware verliezen ineen. Acht vijandelijke vechtwagens werden daarbij vernietigd. Zware artillerie zet het bombardement van Leningrad voort. Nu de grond hard bevroren is kunnen de Sovjet-tanks de wegen verlaten zonder in het moeras te verzinken, doch hoewel de bolsjewisten bij hun uitvallen van deze grootere bewegingsvrijheid gebruik maken, blijven hun pogingen toch steeds kansloos en lijden zij voortdurend zware verliezen.

Centrale sector.

Solnetsjnogorski en Wolokolansk bezet. — 24 Nov. — Na verbitterde gevechten slaagden Duitsche pantsertroepen er in de stad Solnetsjnogorski op 50 km. ten Noordwesten van Moskou te veroveren.

25 Nov. — Tijdens luchtaanvallen op de spoorlijnen rond Moskou werden zeven van de belangrijkste dier lijnen door bomtreffers verbroken en ongeveer 20 treinen zwaar beschadigd.

26 Nov. — De voortgezette aanvallen der Duitsche troepen leidden, evenals de vorige dagen, tot aanzienlijke terreinwinst. Het aantal bolsjewistische overloopers neemt toe.

28 Nov. — Door de Duitsche troepen werden sterke vijandelijke verdedigingsstellingen doorbroken. Vliegtuigformaties deden overdag en 's nachts aanvallen op Moskou en spoorlijnen achter het front.

29 Nov. — Het op 50 km. ten Noordwesten van Moskou gelegen Wolokolansk, een belangrijk knooppunt van verkeerswegen, werd door de Duitsche troepen bezet.

Zuidelijke sector.

28 Nov. — Bij Rostov en in de bocht van de Donets werden krachtige Sovjet-aanvallen met bloedige en zware verliezen voor den vijand afgeslagen.
Bij de verovering van de Krim is ook het lustslot van Molotov in handen der Duitsche troepen gevallen. De kostbare inrichting van het gebouw was door de aftrekkende bolsjewisten zwaar beschadigd en geplunderd.

29 Nov. — Teneinde de noodzakelijke vergeldingsmaatregelen te kunnen treffen tegen de bevolking van Rostov, die in strijd met het volkenrecht aan den strijd heeft deelgenomen, werd het engere stadsgebied door de Duitsche troepen ontruimd.

DE LUCHTOORLOG.

30 Nov. — In de afgeloopen week was het Britsche eiland herhaalde malen het doel van Duitsche luchtaanvallen. Verschillende steden en havens werden door vliegtuigformaties aangevallen. In de rondom Engeland gelegen wateren vielen verschillende handelsschepen als slachtoffer van Duitsche gevechtsvliegtuigen, die deze schepen met hun bommen zwaar beschadigden.

Aan het Oostelijk front werd bij de aanvallen op de bolsjewisten gebruik gemaakt van zeer sterke formaties van het luchtwapen. Van 20 tot 25 Nov. werden hierdoor ongeveer 700 voertuigen vernield, alsmede 28 treinen, waardoor de Sovjets in de ernstigste mate worden belemmerd in hun aanvoeren van levensmiddelen, materiaal en munitie naar het front.

In Noord-Afrika namen in samenwerking met Italiaansche formaties, Duitsche vliegtuigafdeelingen een belangrijk aandeel in de aanvallen op de Britsche strijdkrachten. Van de 91 Britsche vliegtuigen, welke in de periode van 19 tot 25 November verloren gingen, bedroeg het aantal machines, dat in Afrika verloren ging 68. In den tijd van 16 tot 21 November verloren de bolsjewisten 168 vliegtuigen.

DE OORLOG TER ZEE.

25 Nov. — Voor de Britsche kust deed een flottielje torpedomotorbooten een aanval op een beschermd convooi. Zonder eigen verliezen slaagden zij er in, vier zwaar geladen handelsschepen van tezamen 16.500 br.t., waaronder een tankboot van 6.500 br.t. tot zinken te brengen.

26 Nov. — Op den Atlantischen Oceaan bracht een Duitsche duikboot een Engelschen kruiser van 4.850 br.t. tot zinken. In de Middellandsche zee werd ter hoogte van Solloem een Britsch slagschip, dat poogde de Britsche actie in Afrika te ondersteunen, door een zwaren torpedotreffer van een Duitsche onderzeeboot getroffen.

27 Nov. — Voor de kust van Cyrenaica heeft een Duitsche duikboot een Britschen torpedojager ter grootte van 1.650 br.t. tot zinken gebracht.

DE STRIJD IN HET WESTEN.

In den nacht van 23 op 24 November ondernamen Britsche troepen een landingspoging aan de Normandische kust. Direct na hun aankomst werden zij door de Duitsche kustwacht hevig onder vuur genomen, zoodat zij, met achterlating van hun materiaal en hun uitrusting, op de vlucht sloegen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Twee Britsche pantserbrigades vernietigd; drie generaals gevangen genomen. — 23 Nov. — In de Marmarische woestijn zetten de Britsche troepen hun aanvallen met groote hevigheid voort. Zij lijden echter zware verliezen in onophoudelijke gevechten met de Duitsche en Italiaansche divisies, die steeds weer tot tegenaanvallen overgaan.

24 Nov. — Nieuwe uitvallen uit de vesting Tobroek, die met pantserstrijdkrachten werden ondernomen, zijn door de Duitsch-Italiaansche troepen afgeslagen. De vijand leed zware verliezen, o.a. van minstens 50 pantserwagens. Hun vierde pantserbrigade werd vernietigd, de commandant, generaal Sperling, gevangen genomen.

25 Nov. — Het gelukte de Duitsche en Italiaansche pantsertroepen een omsingelingsoperatie uit te voeren in de zône van Bir el Gobi, waarna de 22ste Britsche pantserbrigade werd vernietigd. Aan het front van Solloem onderscheidde de divisie „Savona" zich, door weerstand te blijven bieden aan hevige Britsche aanvallen en belangrijke stellingen te houden.

26 Nov. — Generaal Rommel is er in geslaagd de stoot der numeriek sterkere Engelsche strijdkrachten op te vangen en de Engelschen in te sluiten, zoodat thans niet meer van een Britsch offensief kan worden gesproken en de overigens nog verbitterde strijd een tweede phase is ingegaan. Reeds werden meer dan 5000 gevangenen geteld, waaronder verscheidene hooge Britsche officieren, o.a. gen. B. F. Armstrong.

27 Nov. — Aan het front van Solloem zijn Duitsche en Italiaansche pantserafdeelingen er in geslaagd, de belangrijke stelling Sidi Omar, die onder den druk der Britsche aanvallen aanvankelijk moest worden ontruimd, te heroveren.

28 Nov. — Britsche aanvallen bij Fort Capuzzo (Solloem) werden afgeslagen. De vijand leed zware verliezen aan manschappen en materiaal, de eigen verliezen bleven gering. Duitsche Stuka- en jachtformaties dreven troepenconcentraties aan het front van Marmarica uiteen.

29 Nov. — In de woestijn van Marmarica blijven hevige gevechten voortwoeden. De Duitsche en Italiaansche troepen maakten in den centralen sector van dit gebied ruim 1000 gevangenen, waaronder den Britschen generaal James Karges, commandant eener pantserbrigade.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4910 A.)

B. ITALIE EN DE OORLOG 1941

Krijgsverrichtingen. —

23 Nov. — De onoverwonnen afdeelingen van Culquabert-Fercaber werden, nadat zij tot den strijd met bajonet en handgranaten waren overgegaan, op 21 November, door de verpletterende numerieke meerderheid van den vijand overweldigd. In de Middellandsche zee brachten Italiaansche torpedojagers een Engelsche duikboot met dieptebommen tot zinken.
28 Nov. — Italiaansche vliegerformaties deden in de afgeloopen week herhaaldelijk aanvallen op de versterkingen van Malta, dat in den loop van dezen oorlog thans reeds meer dan 1000 keeren vanuit de lucht werd aangevallen.

29 Nov. — De van alle kanten te Gondar ingesloten Italianen zagen zich, om het vallen van nieuwe slachtoffers onder de bevolking te voorkomen, genoopt den strijd tegen de overmacht op te geven. In de Middellandsche zee werden drie Engelsche duikbooten tot zinken gebracht.

(Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4910 B.)

A. Een beschouwing over de voedingsmogelijkheid van Europa. —

De problemen, waarvoor Europa sedert de Engelsche blokkade met zijn voeding is komen te staan, zijn in vele opzichten van tegenovergestelden aard vergeleken met die van de jaren na 1929. Ging men destijds gebukt onder onverkoopbare voorraden, thans komt alles er op aan zooveél mogelijk voort te brengen. Het moet daarom een gelukkige omstandigheid heeten dat de Europeesche agrarische voortbrenging in de crisisjaren niet is gedaald, maar zelfs nog is uitgebreid, dit in tegenstelling tot de productie in de Ver. Staten van Amerika.

Indien wij het conjunctuurverschijnsel bij onze beschouwingen uitsluiten, zou er van een overproductie van agrarische goederen vrijwel geen sprake kùnnen zijn. Bij de voeding der volken komt het aan op plantaardige en dierlijke voedingsmiddelen. Van de plantaardige kunnen veel meer menschen per eenheid van oppervlakte worden gevoed dan van de dierlijke, zoodat bij overproductie van de eerste een uitbreiding van de tweede hieraan spoedig een eind zou kunnen maken, wanneer men dezelfde oppervlakte land zou blijven gebruiken. Immers, nog steeds is niet voldaan aan de behoeften van millioenen menschen aan vleesch, spek, vet, melk, boter, kaas en eieren. Het zou daarom logisch zijn geweest, wanneer de periode der groote overschotten van plantaardige voedingsmiddelen had geleid tot uitbreiding van de productie van deze z.g. veredelde landbouwvoortbrengselen. In de crisis der jaren na 1884 heeft deze ontwikkeling, al was het niet zonder moeite, plaats gehad, na 1929 echter veroorzaakte de groote werkloosheid en de mede daardoor stagneerende afzet groote moeilijkheden bij de uitbreiding der veredelingsproductie. Dit ondervindt men zeer sterk in de Ver. Staten, waar de overschotten der plantaardige productie meer last veroorzaken dan in Europa, waar men immers door invoerbeperking een afweermiddel had tegen overstrooming der markten door de overzeesche granen. Hoe dit zij, in de omstandigheid, dat de voor den mensch benoodigde voeding in den vorm van akkerbouwproducten op een geringere oppervlakte kan worden voortgebracht, dan in den vorm van veehouderijproducten, ligt een mogelijkheid voor de Europeesche bevolking, om de tekorten uit eigen productie aan te vullen. In Nederland, dat in zoo hooge mate afhankelijk was van invoer van voedergranen en veekoeken, benevens uitvoer van dierlijke producten, heeft men daarom reeds spoedig een zoo ver mogelijk gaande omzetting van grasland in bouwland aanbevolen, om te trachten het Nederlandsche volk zoo goed mogelijk van eigen bodem te voeden.

De Europeesche voedselvoorziening

Voor het continentale Europa als geheel geldt hetzelfde. Naar aanleiding van het feit, dat in één generatie nu reeds tweemaal de Engelsche blokkade de Europeesche bevolking tracht uit te hongeren, wordt, voornamelijk in Duitschland, gezocht naar een basis, waarop de eigen verzorging in ons werelddeel met voedingsmiddelen is verzekerd. In „Das Reich" van 26 Oct. j.l. geeft prof. dr. Müller-Lenhartz eenige beschouwingen over de voeding van Europa, waarin hij het begrip „graanwaarde" (G-W) op grond van uitgebreide studies van prof. von Wendt invoert. Deze laatste heeft standaardcijfers berekend voor de verliezen, welke bij de omzetting van plantaardige in dierlijke voedingsmiddelen optreden. Om hiervoor een maatstaf te hebben, is de genoemde factor G-W ingevoerd. Een kg. graan levert gemiddeld 3500 brutocalorieën, wat ongeveer de hoeveelheid energie voorstelt, welke een man van gemiddeld gewicht en bij gemiddelde arbeidsprestaties per dag verbruikt.

De voor de voeding van den mensch beschikbare hoeveelheid energie, die van een bepaalde bodemoppervlakte bij dezelfde omstandigheden gewonnen wordt, is ten eerste van den aard der verbouwde gewassen en ten tweede van de toepassing der producten afhankelijk.

Indien de energiebehoefte van een mensch 1 kg. G-W per dag bedraagt, kan deze door 700 gr. graan (0.70 kg. G-W), 88 gr. suiker (0.10 kg. G-W), 1000 gr. aardappelen (0.20 kg. G-W), samen 1 kg. G-W, worden verkregen. De hoeveelheid eiwit in deze voeding bedraagt ongeveer 1 gr. per kg. lichaamsgewicht en is juist voldoende. Voor de productie van dit „menu" is een geringe grondoppervlakte noodig, maar het is zeer eenzijdig.

Indien dierlijke producten worden gebruikt, wordt het diëet veel smakelijker en zou het als volgt kunnen worden samengesteld: 300 gr. graan (0.30 kg. G-W), 105 gr. suiker (0.12), 400 gr. aardappelen (0.08), 750 gr. melk (0.15), 50 gr. room (0.03), 50 gr. boter (0.11), 50 gr. kaas (0.05), 75 gr. varkensvleesch (0.10), 100 gr. rundvleesch (0.04) en 50 gr. ei (0.02), samen 1 kg. G-W.

Ter verkrijging van de dierlijke voedingsmiddelen uit dit rantsoen hebben de dieren echter 3 kg. G-W verbruikt! Voor deze smakelijkere voeding is daarom een bodemoppervlakte noodig geweest, die drie en een half maal zoo groot is als in het eerste geval, waar uitsluitend plantaardige producten werden gebruikt! Hieruit volgt, dat, hoe grooter het percentage der dierlijke producten in de voeding is, hoe meer oppervlakte voor de eigen verzorging van het volk noodig is.

Van den omvang der verliezen, welke bij de omzetting van plantaardige tot dierlijke producten plaats hebben, geven de volgende cijfers een indruk:

1 kg. G.W. geeft bij melkproductie slechts 0.5 kg. G.W. in de melk; bij productie van varkensvleesch slechts 0.21 tot 0.25; bij eieren slechts 0.09. Het verlies bedraagt dus bij melk-, varkensvleesch- en eierenproductie resp. 50, 75 tot 79 en 91 procent! Wat de akkerbouwproducten betreft, geven aardappelen per eenheid van oppervlakte de hoogste energiehoeveelheid. Men kan nu op grond van de beschikbare oppervlakte cultuurgrond per 1000 inwoners en van de opbrengsten per ha. voor de verschillende Europeesche volken een indruk krijgen van de mogelijkheid tot zelfvoorziening. De beschikbare oppervlakte cultuurgrond moet daarbij worden gereduceerd door bij de oppervlakte bouwland een vierde van de oppervlakte grasland op te tellen (uiteraard in verband met de boven vermelde lagere opbrengst aan G.W. van het grasland, vergeleken met die van het bouwland). Het zoo verkregen cijfer voor de gereduceerde oppervlakte cultuurgrond per 1000 inwoners is opgenomen in de eerste kolom van de hieronder volgende tabel. In de tweede kolom is het oogstgetal opgenomen. Dit wordt als volgt verkregen. In de eerste plaats is voor de gezamenlijke landen de gemiddelde oogst van aardappelen en graan berekend, waarbij de aardappeloogst ook in G.W. is uitgedrukt. Het zoo verkregen cijfer wordt nu op 100 gesteld. Het op dezelfde wijze verkregen cijfer van ieder afzonderlijk land wordt in procenten van het eerst gevonden cijfer (van den gemiddelden aardappelen- en graanoogst) uitgedrukt. Nederland heeft b.v. het oogstgetal 163, wat beteekent, dat gedurende de laatste drie jaren voor den oorlog de Nederlandsche oogst per ha. 63% hooger was dan de gemiddelde oogst van de in beschouwing genomen landen.

In de derde kolom is het percentage der eigen verzorging („zelfgenoegzaamheid") opgenomen. Ligt dit boven 100, dan is er dus een overschot en omgekeerd.

	I	II	III
Hongarije	703	78	121
Roemenië	772	57	110
Litauen	1202	78	110
Bulgarije	673	64	109
Joegoslavië	630	56	106
Letland	1320	79	106
Denemarken	766	156	103
Estland	1359	78	102
Spanje	788	78	99
Italië	389	78	95
Portugal	472	79	94
Zweden	641	125	91
Griekenland	352	54	80
Frankrijk	614	87	83
Duitschland	332	130	83
Finland	710	102	78
Ierland	731	146	75
Nederland	173	163	67
België	155	163	51
Noorwegen	308	130	43
Engeland	187	128	25

Een vergelijking der gegeven cijfers leert nog, dat landen met een gelijke (gereduceerde) oppervlakte cultuurgrond per 1000 inwoners en een gelijk oogstgetal nog zeer verschillende percentages der zelfgenoegzaamheid kunnen aanwijzen. Duitschland heeft b.v. 332 ha. per 1000 inwoners ter beschikking en een oogstgetal van 130. Noorwegen heeft 308 ha. en eenzelfde oogstgetal. Toch is het percentage der zelfgenoegzaamheid voor Noorwegen slechts 43 en voor Duitschland 83. Het onderscheid ligt in den omvang der voeding met dierlijke producten.

Voor Roemenië vinden wij een cijfer voor de gereduceerde bodemoppervlakte van 772 en voor Denemarken van 766 ha. Het oogstgetal in Roemenië is slechts 57 en van Denemarken 156. Indien Denemarken dezelfde voedingsgewonten had als Roemenië, dan zou het 50 procent van zijn oogst kunnen uitvoeren!

Het grootste overschot boven de eigen verzorging heeft Hongarije, maar toch is het oogstgetal slechts 78. Indien dit laatste verhoogd zou kunnen worden, dan zou Hongarije nog veel méér agrarische producten kunnen uitvoeren.

Deze studies geven een aanwijzing, in welke richting en in welke mate voortbrenging en verbruik nog kunnen en moeten worden aangepast om een behoorlijken graad van zelfverzorging van Europa te bereiken!

(V. b. Voedselvoorziening der aarde 4249 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Meer dan een jaar lang schrijft de wereldpers reeds vrijwel dagelijks: „De spanning in het Verre Oosten neemt toe". Nimmer was dit echter meer toepasselijk dan thans, nu alle teekenen er op wijzen, dat eindelijk in dit deel der aarde een beslissing vallen moet. De reeds lang zwevende onderhandelingen tusschen de Ver. Staten van Noord-Amerika en Japan eischen een oplossing. Aan beide zijden wenscht men klaarheid. De man, op wien voor een zeer belangrijk deel de verantwoordelijkheid voor het scheppen van een klare verhouding rust, is Saboero Koeroesoe, die kortelings op aanwijzing van de nieuwe Japansche regeering van generaal Tojo door den keizer als bijzonder gevolmachtigde naar Washington is gestuurd. Het is geen gemakkelijke taak, die deze speciale afgevaardigde te vervullen heeft. Van zijn diplomatieken tact en inzichten zal het afhangen of de oorlogsfakkel, die reeds Europa in brand gezet heeft, ook naar het Verre Oosten wordt overgebracht en vandaar dan — automatisch als het ware — zijn vernielende rondgang over de geheele wereld zal voortzetten.

Saboero Koeroesoe

Er zijn omstandigheden, die Koeroesoe voor deze uiterst precaire missie als den aangewezen man bestempelen. Ofschoon reeds 55 jaren oud, wordt hij tot de jongere Japansche diplomaten gerekend. Zijn diplomatieke loopbaan was rijk aan afwisseling en had een goede basis door een degelijke voorbereidende studie.

Hij werd in Maart 1886 te Kanagawaken geboren. Zijn moeder was een Amerikaansche. Hij studeerde eerst rechten aan de universiteit van Tokio en maakte, na zich hier aan de hoogere consulaire school voorbereid te hebben, zijn debuut als Japansch consul in Chicago. Van hier werd hij spoedig naar Manilla overgeplaatst. Daarop ging hij naar den diplomatieken dienst over en was eerst als secretaris eener Japansche missie in Chili werkzaam. Soortgelijke functies volgden in Griekenland en Rome, in welke laatste stad hij eerste gezantschaps-secretaris was. In Hamburg trad hij korten tijd als consul-generaal op en keerde van hieruit nog eenmaal in Zuid-Amerika terug als speciaal gevolmachtigde en gezant in Peru.

In 1932 werd hij in Japan belast met de leiding der handelsafdeeling van het ministerie van Buitenlandsche Zaken. In 1936 werd hem opnieuw een buitenlandsche post toevertrouwd en wel de leiding van het gezantschap in Brussel.

Van November 1939 tot Januari 1941 moest hij gezant Oshima in Berlijn vervangen. De oorlog tegen Engeland nam juist een aanvang. Berlijn was voor Japan de belangrijkste buitenlandsche vertegenwoordiging geworden. Koeroesoe zette de door Oshima ingeleide onderhandelingen voor een nauwer contact met Duitschland voort. Tijdens zijn ambtsperiode werd het Driemogendhedenpact, Berlijn-Rome-Tokio, onderteekend.

Uit zijn huidige opdracht blijkt, dat men van zijn talenten hooge verwachtingen koestert. Licht is zijn taak geenszins. Zooals de laatste berichten laten blijken, staan de Amerikaansche eischen, waartegen hij zich te weren heeft, lijnrecht tegenover de strekking van zijn tot nu toe gevolgde diplomatieke werkzaamheid, die vooral door zijn verblijf te Berlijn een bijzonder cachet heeft. **(Vor. ber. Koeroesoe 4903 A.)**

B. EGYPTE. — Kabinet - Minister van Verkeer afgetreden.

Ankara, 27 Nov. (A.N.P.) — Naar uit Caïro wordt gemeld, is de leider van het Egyptische ministerie voor verkeerswezen, Kasjaba Pasja, afgetreden, daar de Britsche militaire autoriteiten bij het begin van het offensief in Libye practisch alle spoorwegen in beneden Egypte voor militaire doeleinden in beslag hebben genomen, zoodat deze spoorlijnen niet meer beschikbaar waren voor de Egyptische bevolking, en moeilijkheden in den aanvoer naar de in dat gebied gelegen plaatsen ontstonden. Uit protest tegen een dergelijke oplossing van het transportvraagstuk ten koste der burgerbevolking, is Kasjaba Pasja afgetreden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet 4780 A.)

C. NEDERLAND. — Pachtregeling herzien. —

Den Haag, 26 Nov. — Het Verordeningenblad van 25 Nov. bevat een nieuw Pachtbesluit van de secretarissen-generaal van Justitie, van Landbouw en Visscherij en van Financiën. De voornaamste bepalingen zijn:

1. Er komen vaste pachtperioden, en wel voor boerderijen als geheel voor den duur van twaalf jaar en voor losse landerijen van zes jaar.
2. Na afloop der pachtperiode kan de pacht door den pachtrechter worden verlengd, tenzij de verpachter of één zijner familieleden het land persoonlijk wil bewerken.
3. De bevoegdheid tot goedkeuring van pachtovereenkomsten komt aan de pachtbureaux, die voortaan grondkamer zullen heeten en publiekrechtelijke lichamen zullen zijn.
4. De pachtprijsstopverordening wordt opgeheven en de mogelijkheid, de pachtvergoeding van alle bestaande overeenkomsten vast te stellen, komt aan de grondkamer.
5. De bevoegdheid van den pachtrechter is beperkt tot zuiver juridische geschillen. (Verordeningenblad No. 48, 25 Nov. '41)

(V. b. „Pachtopdrijvingsbesluit 1940" 4340 B.)

D. LIBANON. — Onafhankelijksverklaring door generaal Catroux. —

Adana, 26 Nov. (D.N.B.) — Naar Radio-Jeruzalem meldt, heeft de De Gaulle-aanhanger, generaal Catroux, hedenmiddag in Beiroet de onafhankelijkheid van den staat Libanon geproclameerd. Catroux verklaarde, dat Engeland en de Gaullisten de verdediging van Libanon naar binnen en naar buiten garandeeren. De oorlogstoestand vereischt, dat Libanon zijn strategische punten, zijn vliegvelden, havens en verkeersmiddelen ter beschikking van de bondgenooten stelt. Libanon zal voorts toetreden tot het Sterlingblok. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kaartje Libanon 4669 B.)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Verklaring van den Amerikaanschen minister van Buitenlandsche Zaken.

Washington, 26 Nov. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, heeft in antwoord op vragen verklaard, dat de regeering der Vereenigde Staten niet voornemens was, ook troepen naar Nederlandsch-Indië te zenden. Het sturen van troepen naar Guyana maakt deel uit van de politiek, zooals deze op de conferentie van Havanna is vastgelegd. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Am. troepen n. Suriname 4912 B.)

F. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Burgemeesters ontslag verleend - Mr. C. A. F. H. W. B. van den Clooster baron Sloet tot Everlo tot burgemeester van 's-Hertogenbosch benoemd. —

Den Haag, 27 Nov. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend: De commissaris-generaal voor bestuur en Justitie heeft op grond van par. 3 van verordening 108/40, tezamen met par. 4, artikel 1 van verordening 3/40 de volgende burgemeesters op hun verzoek ontslag verleend uit hun ambt: P. L. H. Mertens te Heythuizen en Roggel; mr. J. L. E. M. H. Gerardts te Maasbracht en Montfort; V. W. Ruijpers te Urmond.

's-Gravenhage, 28 Nov. — De Rijkscommissaris heeft den burgemeester van de gemeente Castricum (N.-H.), mr. C. A. F. H. W. B. van den Clooster baron Sloet tot Everlo, met gelijktijdig eervol ontslag uit dit ambt, benoemd tot burgemeester van 's-Hertogenbosch. (Vaderland)

(Vor. ber. Burgemeestersbenoeming 4861 F.)

G. NEDERLAND. — Cafébezoek door meisjes beneden de 18 jaar. —

Utrecht, 28 Nov. — De burgemeester van Utrecht, mr. G. A. W. ter Pelkwijk, heeft, zooals ook reeds in een aantal andere plaatsen in ons land het geval is, bij verordening bepaald, dat het vrouwen beneden den leeftijd van 18 jaar verboden is zich na 6 uur in café's en dergelijke inrichtingen te bevinden, tenzij zij in het bezit zijn van een bewijs van ouders of opvoeders, waarbij toestemming tot cafébezoek wordt gegeven. Bovendien moeten de meisjes begeleid zijn door een meerderjarig persoon. (Alg. Handelsblad)

H. NEDERLAND. — Aanvullingsbesluit op de dividendbeperking. —

In de Staatscourant van 28 November is opgenomen een aanvullingsbesluit van 26 November 1941 van den Secretaris-Generaal voor bijzondere economische zaken en van de Secretarissen-Generaal van de departementen van Financiën en van Justitie betreffende de dividendbeperking.

Hierdoor wordt o.m. de vaststelling van de superdividendbelasting voor maatschappijen, waarvan slechts een gedeelte van het aandeelenkapitaal is gestort, geregeld, evenals de belasting op uitkeeringen op oprichters- en winstbewijzen e.d. en voor obligaties met aandeel in de winst. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Dividendbeperking 4819 D.)

I. SURINAME. — De Amerikaansche bezetting. —

New York, 29 Nov. (D.N.B.) — Naar Associated Press meldt, zijn te Paramaribo drie Amerikaansche troepentransportschepen met manschappen en materiaal voor den bouw van barakken aangekomen. Zoodra er een kamp is ingericht, zullen meer troepen volgen.

Interessante onthullingen over den achtergrond van de bezetting van Nederlandsch Guyana door de Ver. Staten geven de commentatoren Pearson en Allen in de „New York Daily Mir-

ror". Volgens deze onthullingen hebben de Nederlanders zich aanvankelijk tegen de bezetting verzet, daar zij vreesden, dat dit het begin van een nieuw Amerikaansch imperium zou zijn, en geen mogelijkheid zagen de bezitting terug te krijgen, wanneer de Ver. Staten het oogmerk hebben zich van de kolonie meester te maken. De tegenstand is eerst door Churchill gebroken, terwijl President Roosevelt onlangs bij het bezoek van Prinses Juliana aan Hydepark in dezelfde richting heeft gewerkt. De werkelijke reden voor de bezetting is, naar de schrijvers verklaren, de weigering van Brazilië, de twaalf op zijn gebied in aanleg zijnde Amerikaansche luchtbases door Amerikaansche strijdkrachten te laten bezetten. Daarom heeft men de Amerikaansche troepen in een aan Brazilië grenzend gebied gestationneerd.

(Vor. ber. Amerik. bezetting 4912 B.)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs - Prof. dr. J. van Dam, secr.-gen. van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming over de Leidsche universiteit. —**

Den Haag, 29 Nov. — Naar aanleiding van de uitingen van prof. van Genechten over het hooger onderwijs in Nederland heeft prof. dr. J. van Dam, secr.-gen. van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming aan een redacteur van het A.N.P. een vraaggesprek toegestaan. Aan den inhoud van dit vraaggesprek ontleenen wij het volgende: Prof. van Dam stelde er in de eerste plaats prijs op te laten uitkomen, dat hij in het algemeen de mening was toegedaan, dat de wetenschap in dienst der volksgemeenschap moet worden gesteld. Teneinde dan te geraken tot een „volksche wetenschap", zouden haar beoefenaren een „volksche opvoeding" moeten genieten. Als een der belangrijkste en het gemakkelijkst te realiseeren middelen van volksche opvoeding zag hij den arbeidsdienst, die hoogstwaarschijnlijk in het komende jaar voor de aanstaande studenten verplicht zal worden gesteld. De secretaris-generaal was van meening dat de universiteit te Leiden zoo spoedig mogelijk diende te worden heropend. Daar echter z.i. de volksche universiteit als hoogtepunt eener volksche opvoeding niet uit den grond kan worden gestampt, moet bij alle verandering van aspect er naar worden gestreefd, van het oude datgene te behouden, wat levensvatbaar is. Er zal een nauwere band tusschen hoogleeraren en studenten moeten komen. Voorts moet een algemeene studentengemeenschap de thans reeds ten deele verdwenen studentenorganisaties gaan vervangen en zal meer aandacht moeten worden besteed aan sport en lichamelijke opvoeding.

Ten aanzien van de toelatingseischen verklaarde prof. van Dam, dat deze, nu verschillende scholen voor voorbereidend hooger onderwijs als gevolg van den heerschenden noodtoestand hun normale programma niet konden afwerken, voor de in 1942 af te nemen examens bij de z.g. intellectueele vakken zullen worden verminderd.

Tenslotte deelde prof. Van Dam mede, dat door hem een onderzoek was ingesteld naar de wijze waarop in den laatsten tijd te Leiden examens werden afgenomen. Hem was gebleken, dat weliswaar zeer veel examens waren afgelegd, doch dat voorloopige informaties hem den indruk hadden gegeven, dat het percentage der afgewezen candidaten niet abnormaal klein geweest was. De houders van de in de afgeloopen maand te Leiden behaalde universitaire diploma's kunnen de aan dit bezit verbonden rechten dan ook uitoefenen. De nog niet afgestudeerden kunnen, zooals veelal reeds wordt gedaan, hun studies aan andere universiteiten voortzetten of, na de heropening, naar Leiden terugkeeren. (Telegraaf)

(Vor. ber. prof. dr. J. v. Dam 4904 B.; rede prof. van Genechten 4905 G.)

B. **IRAN. — Kabinetshervorming. —**

30 Nov. — De Iraansche minister-president, Foeroeghi, heeft, naar Associated Press uit Teheran meldt, formeel het ontslag van zijn ministerie aangeboden.

1 Dec. — Naar de zender van Teheran meldt, heeft de Sjah van Iran den afgetreden premier Foeroeghi belast met de vorming van een nieuw kabinet. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kabinet 4820 E.)

C. **NEDERLAND. — Engelsche bomaanval op Maastricht. —**

Maastricht, 29 Nov. — In den nacht van 27 op 28 November hebben Engelsche vliegers, die in de laatste weken slechts een enkele keer boven Nederlandsch gebied verschenen, wederom een grootere activiteit ontwikkeld.

De methode, welke de Engelsche vliegers hierbij hebben gevolgd, lijkt zeer sterk op de reeds vroeger bij dergelijke aanvallen toegepaste. Meestal blijven de toestellen op groote hoogte, om dan plotseling zonder bepaald systeem hun bommenlast op zinnelooze wijze op steden en dorpen of andere plaatsen, waar men menschelijke nederzettingen vermoedt, omlaag te werpen.

Thans werd in het bijzonder een arbeiderswijk van Maastricht, gelegen ver van ieder militair object, het doel van den aanval. Vier straten werden getroffen en circa honderd woonhuizen werden vernield of beschadigd. Bovendien vallen in dit stadsdeel 21 dooden en ruim 100 gewonden te betreuren.

Nadat door Nederlandsche en Duitsche instanties de hulp- en opruimingswerkzaamheden krachtig ter hand waren genomen, heeft de Nederlandsche Volksdienst zich onmiddellijk ingezet voor een hulpactie op grooter schaal. Reeds werd een bedrag van ƒ 20.000 beschikbaar gesteld voor de eerste ondersteuningsmaatregelen.

Het spreekt vanzelf, dat onder de slachtoffers van dezen wreeden en ongemotiveerden Britschen bomaanval de grootste verbittering heerscht tegen de Britten, die dit groote leed veroorzaakten. (Vaderland - Limburger Koerier)

(Vor. ber. Eng. bommen 4898 A.)

D. **NEDERLAND. — Vestigingsverbod voor kleinbedrijven. —**

's-Gravenhage, 1 Dec. — In de Nederlandsche Staatscourant van 1 December is een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij afgekondigd, nader aangeduid als „besluit algemeen vestigingsverbod kleinbedrijf 1941", dat met ingang van 2 December 1941 in werking treedt.

Daarbij wordt het verboden zonder vergunning een bedrijf op het gebied van kleinhandel, ambacht of kleine nijverheid te vestigen. Dit geldt eveneens voor het hotel-, het logement-, of het herberg-, het café-, het restaurant-, het pension- en het kamerverhuurbedrijf, alsmede voor het reisbureaubedrijf, behoudens vergunning van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart of van den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij, voor zoover het de voedselvoorzieningsbedrijven betreft. Dit verbod geldt eveneens ten aanzien van het uitbreiden van een bestaand bedrijf met de uitoefening van een vorenbedoelden bedrijfstak, zoomede ten aanzien van het naar een andere gemeente verplaatsen van een inrichting, waarin een zoodanige bedrijfstak wordt uitgeoefend. Om een voorbeeld te noemen, mag een gevestigde sigarenwinkel zonder vergunning geen wijn of schilderijen gaan verkoopen. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Vestigingswet kleinbedrijf 4636 A.)

E. **FINLAND. — Regeeringsverklaring door minister-president Rangell. —**

Helsinki, 1 Dec. (D.N.B.) — De Finsche Rijksdag is 29 November in een speciale zitting bijeengekomen voor het aanhooren van een regeeringsverklaring van den minister-president Rangell. Na een uiteenzetting van de Finsche militaire operaties constateerde de premier, dat de bij den vrede van Moskou aan de Sovjet-Unie afgestane gebieden, in hoofdzaak heroverd zijn, terwijl de oorlogshandelingen uitsluitend waarborging van de veiligheid des lands ten doel hebben. Hoe ver de bezetting van gebieden aan de overzijde van de grens zich moet uitstrekken, wordt bepaald door militaire overwegingen. De premier wees er daarbij op, dat de bevolking van Oost-Karelië een deel van het Finsche volk is en dus de veiligheidswaarborgen ook van toepassing zijn op Oost-Karelië.

De klare, ondubbelzinnige verhouding tot Duitschland, zoo vervolgde hij, is gegrondvest op gemeenschappelijke militaire en economische verbondenheid der beide landen.

Ten aanzien van de verhouding tot Engeland, waarmede de diplomatieke betrekkingen thans verbroken zijn, merkte de premier op, dat Finland het zou betreuren, indien dit land op aansporing van de Sovjet-Unie aan Finland den oorlog zou verklaren. Ook met de Vereenigde Staten zou Finland gaarne goede betrekkingen blijven onderhouden.

Hereeniging der heroverde gebieden. — Helsinki, 2 Dec. — De Finsche Rijksdag heeft 1 December drie plenaire vergaderingen gehouden, waarin de door de regeering ingediende ontwerpen betreffende de hereeniging van het heroverde gebied met Finland, het doen voortduren van het militaire bestuur in dit gebied, de nationaliteit der bewoners en de regeling van den eigendom zijn behandeld.

De afgevaardigden keurden eenstemmig de hereeniging van het heroverde gebied goed, evenals de annuleering der bepalingen, die Finland bij den vrede van Moskou had onderteekend ten aanzien van het schiereiland Hanko (Hangö) en de omliggende wateren. (Vaderland - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kabinet Rangell 4749 F.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van rijksminister dr. Goebbels. —**

Berlijn, 1 Dec. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Goebbels heeft 1 December in de Berlijnsche Universiteit een rede gehouden over den tegenwoordigen stand van den Duitschen vrijheidsstrijd.

Tot zijn gehoor behoorden diplomatieke vertegenwoordigers, vertegenwoordigers van regeering, weermacht en partij alsmede van het economische leven, wetenschap, kunst en cultuur.
Hij schilderde o.m. de positie van Duitschland tusschen het uit het Oosten dreigende gevaar van het cultuurvernietigende bolsjewisme en de aanspraak op heerschappij van de Westelijke democratie.
Nooit in onze geschiedenis, zoo zeide dr. Goebbels, zijn de nationale kansen zoo gunstig geweest als thans. Het groote uur eischt van ons allen het uiterste, biedt de natie echter ook het allerhoogste.
Nooit waren wij zoo bewapend als thans, nooit beschikten wij over een zoo groot economisch potentieel, nooit waren wij in het bezit van zoo doorslaggevende militaire machtsposities als tegenwoordig en nooit hadden wij een weermacht, die zulk een heldenmoed aan den dag legde en een zoo schitterende leiding als in deze worsteling om ons bestaan.
Voorts onderwierp dr. Goebbels, in verband met Roosevelts rol in het conflict van dezen tijd, de economische, politieke en militaire mogelijkheden en onmogelijkheden van de Vereenigde Staten aan een onderzoek, om vervolgens een overzicht te geven, hoe in den uit de Danzigsche kwestie ontstanen oorlog over een oneindig aantal tot nu toe open gebleven kwesties van ons werelddeel zal worden beslist.
Al deze kwesties moeten thans worden opgelost, of wij willen of niet. Europa moet beslissen of het leven wil of in een chaos verzinken. De kans die het Duitsche volk thans heeft, is haar grootste, maar komt slechts één keer. Wij kunnen overwinnen, wij moeten overwinnen en wij zullen overwinnen.
Deze oorlog eischt van ons het uiterste, maar hij geeft ons ook alles, wat wij voor onze, nationale toekomst noodig hebben.
Wie van ons, aldus dr. Goebbels ten slotte, zou, indien hij de keus had, wenschen van dezen tijd naar een anderen, een kalmeren, maar ook minder inhoudsvollen te worden overgebracht? (Vaderland)

(Vor. ber. dr. Göbbels 4898 C.)

A. **AMSTERDAM. — Verminderend aantal millionnairs. —**

Amsterdam, 1 Dec. — Het aantal millionnairs van de hoofdstad gaat in dalende lijn. Volgens de laatste statistische gegevens bezat Amsterdam in het belastingjaar 1930-'31 153 millionnairs met een gezamenlijk vermogen van *f* 365 millioen. Voor het jaar 1939-'40 waren deze cijfers 80 met *f* 169 millioen. Thans zijn hier 67 millionnairs met *f* 137 millioen vermogen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Millionnairs 4474 A.)

B. HET VERRE OOSTEN

Het Pacific-conflict - De eischen der Ver. Staten aan Japan. — .

Washington, 28 Nov. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken heeft, naar United Press bericht, den Japanschen onderhandelaars medegedeeld, dat geenerlei regeling mogelijk is, wanneer Japan zich niet bereid verklaart:
1. uit het bondgenootschap met de as te treden;
2. zijn troepen uit China terug te trekken, en
3. zijn steun te onttrekken aan de regeering van Wang-Tsjing-wei.

28 Nov. — Het semi-officieele agentschap Domei wijst er op, dat sedert de boodschap van Konoje de houding der Vereenigde Staten niet is gewijzigd. Het hoogtepunt is thans bereikt met de overhandiging van de Amerikaansche nota, die aantoont, dat de Ver. Staten hun houding jegens Japan definitief hebben vastgesteld. Alles hangt thans af van de bepaling van zijn standpunt door Japan ten opzichte van deze nota. Daarbij moet worden opgemerkt, dat een toenemend moeilijker worden van den toestand kan worden opgemaakt uit de verscherpte houding tegenover Japan van de met de Ver. Staten samen gaande staten.
De Japansche pers acht het van doorslaggevende beteekenis voor het verdere verloop der conferenties, dat minister Hull de nota aan Japan in overleg met de staten van het A.B.C.D.-front heeft opgesteld.

Japansche kabinetsraad. — Tokio, 28 Nov. (Domei) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, heeft tijdens de gewone kabinetszitting, die bijna twee uur duurde, de regeering op de hoogte gesteld van de bijzonderheden van de nota der Ver. Staten.
Tevoren had de premier, Tojo, besprekingen gevoerd met den directeur van het Oost-Aziatisch bureau van het departement van Buitenlandsche Zaken, Koemaitsji Jamaoto, den directeur van het bureau voor militaire zaken van het ministerie van Oorlog, generaal Akira Moeto en den directeur van het bureau voor marinezaken van het departement van Marine, schout-bij-nacht Keiyoen Oka.

Verklaring van minister-president Tojo. — Tokio, 29 Nov. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den verjaardag der Driemogendhedenverklaring heeft minister-president Tojo een verklaring afgelegd, waarin hij zeide, dat Engeland en de Ver. Staten naar de heerschappij in Oost-Azië streven, door de Oost-aziatische volken tegen elkander uit te spelen. De minister verklaarde vastbesloten te zijn, de idealen waaraan de Driemogendhedenverklaring uiting geeft, te verwezenlijken.

Regeeringsvertegenwoordigers van Japan, China en Mandsjoekwo bijeen. — Tokio, 1 Dec. (Domei) — Vertegenwoordigers van Japan, China en Mandsjoekwo hebben 30 Nov. opnieuw de onderlinge loyauteit dezer drie mogendheden betuigd. Ter gelegenheid dezer bijeenkomst hield de Japansche minister-president Tojo een tot de volken van Japan, China en Mandsjoekwo gerichte radiorede. Met behulp van Tsjiang Kai-sjek, zoo verklaarde hij o.m., pogen Engeland en de Ver. Staten tot handhaving van hun heerschappij in Oost-Azië de volken tegen elkaar op te hitsen. Aan deze methoden moet, evenals aan de wreedheden en de verwoestingen van het communisme, een einde gemaakt worden. Tevens zullen wij, zoo vervolgde de premier, een streep zetten onder de uitbuiting door Amerika en andere Westersche naties, met het doel de ketenen van onze voeten te rukken, zoodat wij in een tijd van ontwaken kunnen leven in vrede en geluk.

Buitengewone zitting van het Japansche kabinet. — Sjanghai, 1 Dec. (U. P.) — Naar Domei uit Tokio meldt, is het Japansche kabinet in buitengewone zitting in de woning van den minister-president bijeengekomen. De zitting duurde een uur en vijftien minuten.
Naar verluidt heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, een nauwkeurig rapport over den laatsten stand der onderhandelingen te Washington uitgebracht, waarbij hij in het bijzonder deed uitkomen, dat de besprekingen thans in een uiterst belangrijk stadium zijn getreden.

BIJZONDERE MAATREGELEN DER PACIFIC-MOGENDHEDEN.

Mobilisatie der Ned.-Indische luchtstrijdkrachten. — Stockholm, 1 Dec. (A.N.P.) — Reuter meldt, dat de gouverneur-generaal van Ned.-Indië de mobilisatie van de militaire luchtstrijdkrachten zou hebben gelast. De te Sjanghai wonende Nederlandsche reserve-officieren hebben 1 Dec. bevel ontvangen om onder de wapenen te komen en zijn naar Ned.-Indië vertrokken.

Thailand treft militaire voorzorgsmaatregelen. — Bangkok, 1 Dec. (Domei) — De nationale vergadering van Thailand heeft 27 Nov. met algemeene stemmen een drastische wet in verband met de landsverdediging goedgekeurd. In geval van oorlog zal volgens deze wet het land in zelfstandige militaire zones worden verdeeld, die onder algeheele contrôle der militaire autoriteiten staan.

Engelsche maatregelen. — Stockholm, 30 Nov. (D.N.B.) — De Engelsche berichtendienst meldt, dat alle troepen te Singapore bevel gekregen hebben zich onmiddellijk gereed te houden. De verloven van leden der Britsche luchtmacht te Malakka zijn ingetrokken, meldt ,,Ass. Press" uit Singapore.
Berlijn, 1 Dec. (D.N.B.) — In Malakka is, naar de Engelsche berichtendienst uit Singapore meldt, de staat van beleg afgekondigd. Alle vrijwilligers van de marine- en luchtmachtreserve zijn gemobiliseerd.

Buitengewone zitting van het Australische oorlogskabinet. — New York, 1 Dec. (D.N.B.) — De Australische minister-president, Curtin, heeft in verband met nieuw ontvangen inlichtingen een buitengewone zitting van het oorlogskabinet bijeengeroepen, zoo meldt ,,Ass. Press" uit Canberra, met het doel den toestand in het Verre Oosten te bespreken.

Pres. Roosevelt breekt vacantieverblijf te Warmsprings af. — Warmsprings, 1 Dec. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft naar aanleiding van een telefoongesprek, dat hij voerde met Cordell Hull besloten onmiddellijk uit zijn buitenverblijf te Warmsprings naar Washington terug te keeren.

Japansche vlootbewegingen. — Londen, 1 Dec. (S.P.T.) — In Britsche kringen is bekend geworden, dat men Japansche vlootbewegingen op groote schaal in het Zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan heeft waargenomen. Een eskader van zestien zware kruisers is in de nabijheid van de Japansche mandaatseilanden boven Britsch Noord-Borneo waargenomen. In den avond van den 30sten November had men te Londen den indruk, dat Japan zijn vlootmacht in de Zuid-Chineesche zee concentreert. Ook de Britsche vloot in dit gebied wordt iederen dag versterkt.

Wijzigingen in het Japansche kabinet. — Tokio, 2 Dec. (D. N. B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat de voormalige minister van Handel en Industrie, Josjiaki Hatta tot minister van Spoorwegen en de minister van Landbouw, Kiroja Ino, tot minister van Overzeesche Aangelegenheden benoemd zijn. Luit.-gen. Saboero Ando is benoemd tot lid van den oppersten oorlogsraad.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Staat van beleg afgekondigd - Mobilisatie - Duff Cooper te Batavia aangekomen. — Batavia, 2 Dec. (United Press) — Op bevel van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, Jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, zijn het Nederlandsch-Indische

leger en de luchtmacht gemobiliseerd. De mobilisatie is, naar de gouverneur-generaal verklaarde, onder de huidige omstandigheden noodzakelijk geworden. Volgens den radio-omroep van Hongkong is voor het geheele eilandenrijk de staat van beleg afgekondigd.

In een D.N.B.-telegram uit New York, waarin een bericht van United Press uit Batavia geciteerd wordt, wordt echter alleen gesproken van een mobilisatiebevel voor de Nederlandsch-Indische luchtstrijdkrachten, dat zoowel voor de actieve leden als voor de reserve der luchtmacht geldt.

Duff Dooper te Batavia aangekomen. — De bijzondere gevolmachtigde van de Britsche regeering in het Verre Oosten, de vroegere Britsche minister van Propaganda, Duff Cooper, is, uit Australië komend en op weg naar Singapore te Batavia gearriveerd. In een persgesprek heeft hij verklaard geen weg te zien om den vrede in den Stillen Oceaan onder de huidige omstandigheden te behouden.

Pres. Roosevelt verzoekt inlichtingen omtrent Japansche troepenverplaatsingen naar Indo-China. — Washington, 3 Dec. (D.N.B.) — President Roosevelt heeft 2 December op de persconferentie bevestigd, dat hij tot de Japansche regeering de vraag heeft gericht: „welk doel zij met het zenden van nog meer troepen naar Indo-China nastreefde". De vraag, of hij een ultimatum of een termijn voor de beantwoording had gesteld, beantwoordde Roosevelt ontkennend.

Amerikaansche piloten op weg naar Soerabaja. — Uit Buenos Aires verneemt de „Deutsche Ztg. i. d. Nied.":

Het Exchange-persbureau meldt, dat piloten en grondpersoneel van de luchtmacht der Ver. Staten onderweg zijn naar Soerabaja, waar zij zich ter beschikking zullen stellen van de luchtmacht van Nederlandsch Oost-Indië.

Japansche antwoord inzake Indo-China te Washington overhandigd. — Berlijn, 5 Dec. (D.N.B.) — De Japansche onderhandelaars te Washington hebben het antwoord van Tokio op de vragen van Roosevelt in zake de troepenbeweging in Fransch-Indo-China overhandigd, aldus meldt de Britsche berichtendienst. Ambassadeur Koeroesoe verklaarde dienaangaande te hopen, dat de besprekingen tusschen beide landen zouden worden voortgezet.

Washington, 6 Dec. (D.N.B.) — In het antwoord wordt volgens de „Associated Press" gezegd, dat de Japansche troepen in Indo-China zijn gestationneerd ingevolge de overeenkomst met de Fransche regeering om de Fransche kolonie tegen Chineesche troepen te beschermen. De overeenkomst tusschen Japan en Frankrijk beoogt de gemeenschappelijke verdediging van Indo-China en de zich daar bevindende Japansche troepen overschrijden niet het bij verdrag vastgestelde getal. De langs de Indo-Chineesche grens samengetrokken Chineesche troepen vormen een bedreiging van de Fransche kolonie en van de Japansche belangen.

De militaire sterkte der A.B.C.D.-staten. — Peking, 5 Dec. (D.N.B.) — Het persbureau Tsjoenghoea publiceert de volgende meening van invloedrijke Japansche kringen omtrent de legers, die deelnemen aan de omsingeling van Japan.

De troepen op Malakka zijn tot het achtvoud versterkt. Het zijn voornamelijk Britsch-Indiërs en Australiërs. De betrouwbaarheid van eerstgenoemden is twijfelachtig, zoo wordt verklaard. De Australiërs zijn armzalig uitgerust en hebben een zwak moreel.

In Birma zijn de troepen tot het vijfvoud versterkt. Hier bestaan de formaties uit Britsch-Indiërs met enkele blanke officieren. Ook zij zijn onvoldoende uitgerust.

De troepen in Nederlandsch-Oost-Indië zijn zesmaal zoo sterk als vroeger en bestaan voor 22% uit Nederlanders, voor het overige uit inheemschen wier strijdkrachten en strijdgeest twijfelachtig zijn.

Op de Philippijnen zijn de troepen tot het viervoud versterkt. De soldateske eigenschappen van deze inheemschen zijn niet zoo voortreffelijk als men steeds heeft verklaard.

De tegen Japan opgestelde troepen hebben in totaal met inbegrip van de Nieuw Zeelandsche en Australische troepen een sterkte van 70 tot 80.000 man. De concentratie van deze troepen gecombineerd met de uitzending van een Britsche vloot naar Malakka, doet de aanvalsbedoelingen der betrokken mogendheden duidelijk onderkennen.

Schout bij nacht b. d. Matsoenagoe, thans directeur der Oceaanafdeeling van de Japansche luchtvaartmaatschappij, berekent het aantal vliegtuigen van het A.B.C.D.-front op ongeveer 1000, waarvan 250 van de Vereenigde Staten en 400 van Engeland. De steunpunten liggen op de Philippijnen, in Birma en te Singapore, het geheele omsingelingsfront beschikt thans over ongeveer 200 luchtsteunpunten, maar er is gebrek aan piloten en vervangingsmateriaal.

Japansche gezant te Mexico naar Tokio teruggeroepen. — Mexicostad, 5 Dec. (U.P.) — Naar verluidt is de Japansche gezant Yoshiaki alsmede de tweede gezantschapssecretaris tot het uitbrengen van rapport naar Japan geroepen.

Naar men zegt, hebben ook 40 tot 100 in Mexico wonende Japansche gezinnen het Japansche gezantschap verzocht hun bij de terugreis naar Japan op het eerste beschikbare Japansche schip behulpzaam te zijn.

Britsche en Amerikaansche onderdanen moeten Thailand verlaten. — Tokio, 5 Dec. (D.N.B.) — Naar Domei uit Bangkok meldt, heeft het Britsche gezantschap 4 December allen Britschen onderdanen, ook den Britsch-Indiërs, opdracht gegeven Thailand zonder verwijl te verlaten.

Deze bekendmaking is onmiddellijk gevolgd op een soortgelijk bevel, dat de Amerikaansche gezant heeft gegeven.

Naar verluidt wonen in Thailand 300 Britsche onderdanen, terwijl het aantal Britsch-Indiërs 30.000 bedraagt.

Oorlogsrisicopremies op den Stillen Oceaan verhoogd. — New York, 6 Dec. (D.N.B.) — Volgens de „New York Herald Tribune" zijn de premies voor oorlogsrisico voor de scheepvaart op den Stillen Oceaan verhoogd met ¾%.

MOBILISATIE DER VEREENIGDE STATEN.

Boodschap van pres. Roosevelt aan den Tenno - Het Japansche antwoord onbevredigend geacht. — Stockholm, 7 Dec. (D.N.B.) — De Engelsche berichtendienst meldt uit Washington, dat het ministerie van Oorlog bevel heeft gegeven, het geheele militaire personeel der Vereenigde Staten te mobiliseeren.

Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken had verder bekendgemaakt, dat president Roosevelt een boodschap aan den keizer van Japan heeft gezonden; de inhoud is niet medegedeeld.

In hetzelfde verband heeft genoemd ministerie medegedeeld, dat Japan 125.000 man troepen in Indo-China concentreert. Associated Press meldt, dat de Amerikaansche regeering door de Japansche verklaring omtrent de troepenbewegingen in Fransch Indo-China allerminst tevreden gesteld is.

(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Amerika—Japan 4908 B.; min. Togo 4903 A.; min.-pres. Tojo 4903 A.; Singapore 4768 I.; Austral. kabinet 4858 D.; Pres. Roosevelt 4890 C.; Jap. kabinet 4871 B.; Duff Cooper 4768 D.; Keizer v. Japan 4903 A.)

A. FRANKRIJK. — Ontmoeting van rijksmaarschalk Göring met maarschalk Pétain en admiraal Darlan te St. Florentin-Vergigny. —

Parijs, 2 Dec. (D.N.B.) — Op 1 December hebben maarschalk Pétain en admiraal Darlan te St. Florentin-Vergigny in het bezette Frankrijk een ontmoeting gehad met rijksmaarschalk Göring.

Hieromtrent heeft de gevolmachtigde van Vichy te Parijs, ambassadeur De Brinon, op een receptie van de Duitsche, Fransche en buitenlandsche pers in de Duitsche ambassade te Parijs eenige bijzonderheden medegedeeld. Maarschalk Pétain werd bij zijn aankomst des morgens om 11 uur, aan de demarcatie-lijn door den algemeenen gevolmachtigde van de Fransche regeering in het bezette gebied, ambassadeur De Brinon, en den vertegenwoordiger van den Rijksmaarschalk, General der Flieger Hanesse, begroet. Maarschalk Pétain zette zijn reis naar de plaats van samenkomst, St. Florentin-Vergigny, per auto voort. In alle plaatsen werd de maarschalk opgewekt door de bevolking van het bezette gebied begroet.

Om één uur kwam de maarschalk op het stationsplein van St. Florentin-Vergigny aan. De Rijksmaarschalk begroette hier den Franschen staatschef op bijzonder hartelijke wijze.

Ambassadeur De Brinon stelde in het licht, dat maarschalk Pétain reeds lang den wensch had geuit, den Rijksmaarschalk te ontmoeten. Sedert een jachtpartij met maarschalk Pilsoedski waardeerde maarschalk Pétain vooral den grooten soldaat in den Rijksmaarschalk.

De bespreking tusschen den Rijksmaarschalk en maarschalk Pétain werd, naar De Brinon verder mededeelde, in den specialen trein van den Rijksmaarschalk gehouden. De Rijksmaarschalk en maarschalk Pétain waren slechts van hun tolken vergezeld. Na een kwartier werd admiraal Darlan door den chef van den Franschen staat bij de besprekingen betrokken. Drie uur en tien minuten onderhield de Rijksmaarschalk zich met maarschalk Pétain en admiraal Darlan over alle problemen, die Duitschland en Frankrijk interesseeren.

In aansluiting hierop bood de Rijksmaarschalk in zijn specialen trein een lunch aan, waaraan, behalve de Rijksmaarschalk, maarschalk Pétain en admiraal Darlan, van Duitsche zijde General der Flieger Bodenschatz, General der Flieger Hanesse en de bekende Duitsche jachtvlieger luit.-kolonel Galland, alsmede van Fransche zijde ambassadeur De Brinon en commandant Fontaine, deelnamen. Aan de lunch werd de bespreking in de beste harmonie voortgezet.

Om 5 uur 30 's namiddags vergezelde Rijksmaarschalk Göring maarschalk Pétain naar zijn specialen trein, waar de Rijksmaarschalk op uiterst hartelijke wijze van den Franschen staatschef afscheid nam.

Duitsch commentaar. — Berlijn, 2 Dec. (D.N.B.) — De diplomatieke correspondent van het D. N. B. schrijft het volgende: Het is begrijpelijk, dat de ontmoeting tusschen rijksmaarschalk

Göring en maarschalk Pétain een grooten weerklank in de wereld heeft gevonden, te meer daar reeds lang voor deze bijeenkomst in het bestek van de militaire en politieke gebeurtenissen talrijke, deels fantastische speculaties zijn vastgeknoopt aan de vraag, hoe het stond met de Fransch-Duitsche betrekkingen.
Van Duitsche zijde is nooit ontkend, dat ook het Duitsch-Fransche probleem in het kader van de aan den gang zijnde nieuwe Europeesche orde opgehelderd en opgelost dient te worden en zoo mag men aannemen, dat alle factoren, waaruit deze problemen bestaan, in St. Florentin Vergigny bestudeerd zullen worden, hetgeen ook tot uiting komt in het beknopte communiqué over deze ontmoeting.
Wanneer men te Berlijn ten aanzien van de in de buitenlandsche pers opduikende vermoedens groote terughoudendheid in acht neemt, mag men hieruit niet een conclusie trekken aangaande de waarde, die men te Berlijn aan deze besprekingen hecht, doch dient men hierin veeleer den wensch te zien om mogelijkheden, welke zich voordoen, niet door overhaast innemen van een standpunt of door uit hun verband gerukte woorden over het een of andere onderwerp in de kiem te smoren.
Hetgeen men te Berlijn in de eerste plaats ziet, is inderdaad de groote lijn, zoodat het oogenblik, waarop de bespreking tusschen maarschalk Pétain en rijksmaarschalk Göring begon, en de atmosfeer, welke deze bespreking omgeeft voorloopig als het belangrijkste worden beschouwd.
Deze atmosfeer werd gekenmerkt ten eerste door den strijd tegen het bolsjewistische gevaar, welke strijd op het zoo juist geëindigde congres te Berlijn is bekrachtigd en ten tweede door de Britsche blokkade, die geheel Europa en Frankrijk in het bijzonder raakt en ten slotte door de imperialistische inmengingspogingen der Vereenigde Staten bij het streven naar den Europeeschen opbouw.
Aan dergelijke bepaald onwaardige, aan afpersing grenzende pogingen heeft Frankrijk in den laatsten tijd bijzonder bloot gestaan, als moest het als het ware een gevoelige straf ondergaan voor het feit, dat het na dapper gestreden te hebben en na door zijn bondgenoot in den steek gelaten te zijn, de consequenties durfde aanvaarden voortspruitende uit een onontkoombare nederlaag.
De gedachte aan een samenwerking, zooals deze ontstond bij de ontmoeting te Montoire tusschen den Führer en maarschalk Pétain schijnt in weerwil van vele intermezzo's en vertragende momenten bij de Franschen met een werkelijk inzicht en vooruitzienden blik niet geheel op onvruchtbaren bodem te zijn gevallen.
Of St. Florentin-Vergigny als een nieuwe etappe op dezen weg moet worden beschouwd, zal de tijd moeten leeren. In ieder geval zou men van Duitsche zijde de verklaringen van den Franschen staatssecretaris Benoit Mechin en het standpunt van de Fransche pers in zake deze ontmoeting als een teeken willen zien voor het feit, dat ook in Frankrijk verantwoordelijke kringen het Duitsch—Fransche vraagstuk niet meer van uit den gezichtshoek van het machtspolitieke antagonisme, doch in het kader van de Europeesche lotsgemeenschap probeeren te zien.
Een vraag, waaraan in buitenlandsche kringen bijzonder groot belang wordt gehecht is, of de afvaardiging van een persoonlijkheid als rijksmaarschalk Göring voor het voeren van dergelijke besprekingen duidt op de behandeling van specifiek militaire kwesties.
Een dergelijke vraag wordt reeds beantwoord door het eenvoudige feit, dat het arbeidsterrein van den rijksmaarschalk ver uitgaat boven zuiver militaire belangen en dat juist hij als gevolg van de ervaringen, die hij op dit arbeidsterrein heeft opgedaan, bij het bestudeeren en zoo mogelijk ophelderen van kwesties, zooals met maarschalk Pétain zijn behandeld door hoogere motieven geleid wordt.
(Telegraaf _ Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Maarschalk Pétain 4900 B.; Admiraal Darlan 4718 B.; De Brinon 4601 C.; Maarsch. Göring 4667)

A. **DENEMARKEN. — Deensche gezant te Londen, graaf Reventlow, breekt met zijn regeering. —**
Berlijn, 3 Dec. (A.N.P.) — De Deensche gezant te Londen, graaf Reventlow, heeft gebroken met zijn regeering in Kopenhagen en zal voortaan als vertegenwoordiger der „vrije" Deensche regeering aan het hof van St. James geaccrediteerd blijven. (Telegraaf)

(V. b. Deensche raad te Londen 4577 D.)

B. **FRANKRIJK. — Strijd tegen het bolsjewisme - Vierde contingent vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken. —**
Parijs, 2 Dec. (D.N.B.) — Het vierde contingent van het Fransche vrijwilligerslegioen voor den strijd tegen het bolsjewisme ter sterkte van 2100 man heeft 1 December onder leiding van kolonel Ducrot Versailles verlaten, om zich naar het opleidingskamp in het Oosten te begeven. Onder de 2100 legionnairs bevinden zich 900 leden van de Fransche Volkspartij (Partie Populaire Française). De leider dezer partij, Doriot, bevindt zich reeds aan het Oostelijke front. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Strijd t. h. bolsjewisme 4820 M.)

C. **ENGELAND. — Dienstplichtige leeftijd verhoogd tot 52 jaar - Mobilisatie van vrouwelijke arbeidskrachten. —**
Londen, 2 Dec. (Un. Press) — Officieel is medegedeeld, dat de dienstplichtige leeftijd in Engeland van 46 tot 52 jaar zal worden verhoogd. Naar verluidt, heeft Churchill in het Lagerhuis o.a. verklaard, dat wellicht later de dienstplichtige leeftijd andermaal tien jaar hooger zal moeten worden gesteld.
Voorts heeft Churchill aangekondigd, aldus de Britsche berichtendienst, dat de regeering voornemens is, nieuwe mannelijke en vrouwelijke arbeidskrachten in Groot-Brittannië op te roepen. Churchill deelde mede, dat de regeering volmachten zal verzoeken, om ongehuwde vrouwen tusschen 20 en 30 jaar te dwingen tot de geüniformeerde diensten toe te treden. De oproeping van mannelijke arbeidskrachten zal worden uitgebreid tot den leeftijd van 18½ jaar, ten einde aldus nog 70.000 man voor de diensten in 1942 te waarborgen. Jongemannen en jonge meisjes tusschen 16 en 18 jaar zullen worden geregistreerd. Men zal trachten hen te bewegen zich vrijwillig bij de staatsdiensten aan te sluiten.
4 Dec. — Naar de Londensche radio meldt, heeft koning George 3 Dec. een decreet onderteekend, volgens hetwelk einde Januari alle achttienjarige jongemannen onder de wapenen worden geroepen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Verhooging leeftijdsgrens 4833 A.)

D. **AMSTERDAM. — Dr. J. L. Strak benoemd tot wethouder van Openbare Gezondheid en Ziekenhuiswezen - Begrootingstekort verminderd tot ƒ 25.800.000 - Openingsvoorstelling van de Gemeentelijke Opera - Dr. J. de Decker benoemd tot hoogleeraar in de oude geschiedenis. —**
Amsterdam, 4 Dec. — De burgemeester heeft in de vacature, ontstaan door het overlijden van den arts J. H. van der Bend, benoemd tot wethouder voor de afdeeling Openbare Gezondheid en Ziekenhuiswezen dr. J. L. Strak.
Begrootingstekort verminderd tot ƒ 25.800.000. — Amsterdam, 4 Dec. — De begrooting voor 1942 der gemeente Amsterdam is ondanks de verschillende ongunstige factoren nog rond ƒ 665.000 gunstiger dan van haar voorgangster. Het tekort bedraagt nl. rond ƒ 25.800.000 tegen rond ƒ 26.465.000 voor 1941.
Openingsvoorstelling van de Gemeentelijke Opera. — Amsterdam, 5 Dec. — Met een opvoering van Wagenaars „Doge van Venetië" en Puccini's „Gianni Schicchi" onder leiding van Johannes den Hertog en met medewerking van het Concertgebouworkest en het ballet van Yvonne Georgi, gaf de Gemeentelijke Opera op 4 December in de Stadsschouwburg haar eerste voorstelling. Een talrijk publiek, waaronder vele Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, woonde de voorstelling bij.
Dr. J. de Decker benoemd tot hoogleeraar in de oude geschiedenis. — 6 Dec. — De burgemeester van Amsterdam heeft benoemd tot gewoon hoogleeraar in de oude geschiedenis en de Grieksche en Romeinsche antiquiteiten, benevens de Latijnsche palaeographie en het later en middeleeuwsch Latijn, aan de Universiteit van Amsterdam (in de vacature prof. dr. D. Cohen) dr. J. de Decker.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Wethouder v. Openb. Gezondheid 4595 B.; Begrooting 4456 D.; Onderwijs 4916 K.)

E. **CUBA. — Noodtoestand afgekondigd. —**
Havana, 3 Dec. — De Cubaansche president, Batista, heeft naar Associated Press meldt, de afkondiging van den noodtoestand op Cuba aangekondigd. Een boodschap dienovereenkomstig aan het Cubaansche congres is in voorbereiding.
(N. R. Crt.)

(Vor. ber. President Batista 4551 B.)

F. **NEDERLAND. — Huurprijsuitvoeringsbesluit 1941.**
In de Staatscourant van 3 December is afgekondigd het Huurprijsuitvoeringsbesluit 1941.
Dit besluit maakt het mogelijk, dat in zeer bijzondere gevallen huurverhooging wordt toegestaan, terwijl daarnaast huurverlaging kan worden opgelegd. Beoordeeling van gevallen heeft plaats door een aantal prijzenbureaux, welker uitspraken bindend zijn.
Voor zoover het niet gaat om herstel van de huur tot het huurpeil van 9 Mei 1940 houden de richtlijnen een redelijke vergoeding in voor hoogere lasten en grooter risico indien deze het gevolg zijn van door den verhuurder geleverde hoogere prestaties.
Voorts zullen in de toekomst de prijzenbureaux er op toezien,

dat ook bij nieuwbouw een redelijke huurzetting plaats heeft, in dier voege, dat van het eigen in den bouw gestoken kapitaal niet meer dan een redelijk rendement wordt verkregen.
(Vaderland) **(Vor. ber. Huurprijsregeling 4744 C.)**

A. **ENGELAND. — Oorlogsverklaring aan Hongarije, Roemenië en Finland. —**
Berlijn, 6 Dec. (D.N.B.) — Reuter heeft in den nacht van Vrijdag op Zaterdag het volgende speciale bericht uitgezonden:
Aan de Finsche, de Hongaarsche en de Roemeensche regeering worden officieele nota's gezonden, als gevolg waarvan de oorlogstoestand tusschen deze regeeringen en Groot-Brittannië zal bestaan.
Hongaarsche regeeringsverklaring. — Budapest, 6 Dec. (D.N.B.) — De Hongaarsche minister van Buitenlandsche Zaken, von Bardossy, heeft, 5 December des middags om 17 uur 10 in het parlement medegedeeld, dat de Engelsche regeering door bemiddeling van het Amerikaansche gezantschap te Boedapest een ultimatieve oorlogsverklaring had doen overhandigen. In dit ultimatum werd gezegd: Engeland acht zich met Hongarije van 6 December te 0 uur af in staat van oorlog te bevinden, indien Hongarije tot middernacht van den vijfden December zijn troepen niet van het Oostelijk front terugtrekt.
De Hongaarsche regeering heeft deze ongerechtvaardigde verklaring van Engeland voor kennisgeving aangenomen en is er van overtuigd, dat het geheele Hongaarsche volk achter zijn regeering staat.
Von Bardossy verklaarde verder o.m.:
Ik heb den gezant der Ver. Staten geantwoord, dat de Britsche regeering diende te weten, welk gevaar Hongarije van het bolsjewisme heeft te duchten. Het moet bekend zijn, dat op 26 Juni de bolsjewisten een brutalen aanval hebben gedaan op onze vreedzame steden, waarop wij in het bewustzijn van het buitengewone gevaar, dat ons bedreigde en in het bewustzijn van de innige solidariteit met het Duitsche Rijk, dat op dezelfde wijze werd bedreigd, ons geschaard hebben in de gelederen van de strijder, die een afweerstrijd voeren tegen de bolsjewisten.
Tenslotte zeide de premier: Het besluit van de Engelsche regeering is niet alleen tegen ons gericht en tegen de staten, die in denzelfden toestand verkeeren als wij, doch in werkelijkheid tegen geheel Europa.
De verklaring van den Hongaarschen minister-president werd door het Huis van Afgevaardigden met groote geestdrift begroet. Daarmede heeft het wetgevende college van het Hongaarsche volk de houding van de regeering van Hongarije, die den Engelschen ultimatieven eisch van de hand heeft gewezen, eenstemmig goedgekeurd. (Telegraaf - Vaderland)
(V. b. Engeland—Finland 4860 B.; Engeland—Roemenië 4560 B.; Engeland—Hongarije 4633 B.; Von Bardossy 4715 C.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — De „Chicago Tribune" en de „Washington Times Herald" onthullen geheim plan inzake een expeditiecorps. —**
Washington, 5 Dec. (D.N.B.) — Twee Amerikaansche bladen, de „Washington Times Herald" en de „Chicago Tribune" publiceeren een op 11 September van dit jaar gedateerd vertrouwelijk rapport, dat, naar de bladen verklaren op Roosevelt's instructie door het gemeenschappelijk oppercommando van het Amerikaansche leger en de marine is opgesteld. Het rapport behelst een plan tot samenstelling van een expeditiecorps van millioenen-sterkte voor Europa, ter vernietiging van Duitschland en zijn bondgenooten.
De bladen verklaren, dat zij een der weinige copieën van dit rapport hebben gezien. Het is een ontwerp voor een totalen oorlog in tot dusver ongekenden omvang op minstens twee oceanen en drie continenten, namelijk in Europa, Afrika en Azië. Als datum voor het begin van den strijd der Amerikaansche landstrijdkrachten in Europa wordt 1 Juli 1943 genoemd. Intusschen zou de deelneming der Vereenigde Staten voortdurend groeien. Als mogelijke vijanden worden in het rapport Duitschland, Italië en de door deze landen bezette gebieden beschouwd, alsmede het Frankrijk van Vichy, Spanje, Portugal, Japan en Mandsjoekwo. In het rapport wordt voorspeld, dat de Sovjet-Unie tegen Juli 1942 militair zal zijn uitgeput.
Wat Japan betreft, beveelt het rapport aan een sterke verdediging in Siberië met behulp van den daar eventueel nog bestaanden tegenstand, een intensieve verdediging van Malakka, een economischen oorlog, voorts luchtaanvallen op Japan en een Chineesch offensief.
Het rapport is, naar de bladen melden, samengesteld op grond van een brief van Roosevelt aan Stimson d.d. 9 Juli 1941.

Minister Stimson geeft echtheid toe. — Washington, 5 Dec. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Oorlog, Stimson, heeft 5 December op de persconferentie de echtheid van het door de „Chicago Tribune" gepubliceerde document toegegeven. Hij beweerde echter, dat het hier een onvoltooide studie der bewapeningseischen voor de verdediging betrof, welke door den generalen staf is uitgewerkt. Het ging daarbij echter niet, zoo zeide hij verder, om een door de regeering aangenomen program.
De publicatie van het document zal mogelijkerwijs de verdediging bemoeilijken. Het ergste van deze publicatie is echter het feit, dat er een groep Amerikanen is, die het dusdanig aan vaderlandsliefde en loyaliteit jegens de regeering ontbreekt, dat zij dergelijke documenten publiceert.
Onder 't opschrift „Roosevelt's geheime oorlogsplan onthuld" drukt ook de „Washington Times Herald" de publicaties af van de „Chicago Tribune" over de oorlogsplannen van den president.
In regeeringskringen, aldus het blad, is men door deze publicaties zeer onaangenaam getroffen. Men spreekt van een onvaderlandslievend, ja, bijna landsverraderlijk optreden.
De verklaring, volgens welke Roosevelt van tijd tot tijd dergelijke rapporten vraagt, zonder dat men daaruit bepaalde gevolgtrekkingen mag maken, wordt door het blad weerlegd met het betoog, dat de eerste phase van het plan immers reeds ten uitvoer is gelegd en dat men daaruit mag afleiden, dat Roosevelt het plan heeft goedgekeurd. Het blad publiceert voorts de verklaring van mevrouw Roosevelt, volgens welke vreemdelingen geen interneering behoeven te vreezen, wanneer zij zich rustig gedragen. Deze verklaring, aldus het blad, beteekent, dat men van een Amerikaansche deelneming aan den oorlog overtuigd is.
De isolationistische senator Wheeler heeft aan de „Daily News" medegedeeld, dat hij in den Senaat een onderzoek naar het geheime rapport over het uitzenden van een Amerikaansch millioenenleger naar Europa zal eischen.
Het blad voegt hieraan toe, dat de isolationistische afgevaardigde Bennet vorige week reeds in het Congres heeft gewezen op de ongewoon groote bewapeningsaankoopen van het ministerie van Oorlog, hetgeen doet concludeeren tot een plan voor een millioenenleger.

Duitsch commentaar. — Berlijn, 6 Dec. (D.N.B.) — In Duitsche politieke kringen wijst men naar aanleiding van het door eenige Amerikaansche bladen gepubliceerde zgn. plan van Roosevelt om in 1943 met een reusachtig expeditieleger tegen Europa op te trekken, op het groteske hiervan, door naar voren te brengen, dat de scheepsruimte van de geheele wereld niet voldoende zou zijn voor het transport van vijf millioen en de daarmede verbonden ravitailleering. Interessant en niet bijzonder vleiend voor de bondgenooten van Amerika acht men verder de aan dit plan ten grondslag liggende veronderstelling, dat eerst de Sovjet-Unie en ook het Britsche Rijk zouden zijn verslagen. (Telegraaf - N. R. Crt.)

C. **TURKIJE. — De leen- en pachtwet der Ver. Staten ook geldig voor Turkije. —**
Washington, 4 Dec. (D.N.B.) — In een officieele verklaring van het Witte Huis heeft Roosevelt volgens Associated Press medegedeeld, dat de hulpverleening ingevolge de leen- en pachtwet thans ook is opengesteld voor Turkije. Roosevelt acht n.l. de verdediging van Turkije „in het belang van de Ver. Staten".

Duitsch commentaar. — Berlijn, 4 Dec. (A.N.P.) — De verklaring van Roosevelt, dat de verdediging van Turkije van vitaal belang is voor de Vereenigde Staten en dat Turkije daarom binnen de Amerikaansche defensiezone is komen te liggen, zoodat het leveranties op grond van de leen- en pachtwet kan verkrijgen, was voor politieke kringen te Berlijn geen verrassing. Men is van meening, dat van Angelsaksische zijde getracht wordt de aandacht van Libye af te leiden. De procedure is niet origineel en kon door opgettende waarnemers worden voorspeld. Overigens wijst men er op, dat de beste wegen van de Roode zee en de Perzische golf naar de Sovjet-Unie over Turkije voeren, zoodat het uitoefenen van druk op dit land niemand behoeft te verwonderen gezien het Finsche en het Japansche voorbeeld.

Geen wijziging in de Turksche politiek. — Ankara, 5 Dec. (D.N.B.) — Het besluit der Vereenigde Staten om op grond van de Leen- en Pachtwet wapens en oorlogsmaterieel aan Turkije te leveren, beteekent niet — zoo wordt volgens den radiozender Ankara, in Turksche parlementaire kringen verklaard — dat Turkije zijn buitenlandsche politiek gewijzigd heeft. De Turksche politiek is duidelijk omlijnd en zal niet gewijzigd worden. (Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Leen- en pachtw. 4595 F.; Buitenl. pol. 4831 A.)

D. **ROEMENIE. — Kabinetswijziging. —**
Boekarest, 4 Dec. (D.N.B.) — Maarschalk Antonescu heeft besloten, dat het ministerie voor Onderwijs en Eeredienst, dat hij de laatste vier weken zelf a.i. heeft geleid, wordt overgenomen door Petrowitsj, hoogleeraar in de philosophie aan de universiteit van Boekarest. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 4757 B.)

A. GROOT - DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Hangö en Karhumaeki veroverd - Maloar Changelsk, Liwny, Nowosil, Mzensk en Tsjehern door Duitsche troepen bezet - Sovjetaanvallen in het Zuiden afgeslagen - De Australische kruiser „Sidney" vernietigd - Voortgezette strijd in Noord-Afrika. —

OOSTELIJK FRONT.

6 Dec. — In Duitsche militaire kringen werd verklaard, dat de Duitsche troepen aan het Oostelijk front nog nergens hun winterstellingen hadden betrokken. De berichten uit den Noordelijken sector waar Hangö en Karhumaeki werden veroverd, alsmede de mededeeling, dat ten Zuiden van Moskou een aantal belangrijke plaatsen in Duitsche handen geraakten, bevestigen dit. In het Zuiden trachten de bolsjewisten met inzet van hun beste krachten een tegenoffensief te ontwikkelen. Zij lijden echter buitengewoon zware verliezen en het gelukte nog niet eenig belangrijk voordeel te behalen. De frontlijn loopt nog steeds ten Oosten van Taganrog.

Noordelijke sector.

Hangö bezet; Karhumaeki veroverd. — 1 Dec. — Voor Leningrad heeft de vijand bij een aanval over het ijs der Newa zware verliezen geleden. Talrijke gevangenen en 30 pantserwagens geraakten in Duitsche handen.

2 Dec. — Van Finsche zijde wordt bekendgemaakt, dat een Finsche vlootafdeeling een vijandelijk convooi in de Finsche golf tot zinken bracht. Bolsjewistische overloopers maken gewag van groote hongersnood in Leningrad.

3 Dec. — De Finsche berichtendienst deelt mede, dat de bolsjewisten een aanvang hebben gemaakt met de ontruiming van Hangö. De vijand vernietigt met dynamiet de vestingwerken.

4 Dec. — De Finsche troepen hebben Hangö bezet. Bij de vlucht uit Hangö liep het Sovjettransportschip „Stalin" (12.000 br.t.) op een mijnversperring en werd beschadigd. Twee Duitsche patrouillevaartuigen met een bemanning van 80 koppen namen het schip op sleeptouw en brachten het met 6.000 soldaten en een rijke oorlogsbuit naar een Duitsch steunpunt.

6 Dec. — Na fellen strijd, waarbij de ingesloten Sovjet-divisies voor het grootste deel vernietigd werden, veroverden de Finsche troepen in Oost-Karelië het belangrijke aan den Moermanskspoorweg gelegen knooppunt Karhumaeki. In de Finsche golf werd het eiland Osmussaar door Duitsche marinestoottroepen bezet.

Centrale sector.

Maloar Changelsk, Liwny, Nowosil, Mzensk en Tsjehern veroverd. — 1 Dec. — In het gevechtsterrein voor Moskou zijn de Duitsche troepen in nieuwe sectoren diep in het vijandelijke verdedigingsstelsel doorgedrongen. In Berlijnsche militaire kringen wijst men er op, dat de aanval op Moskou, reeds zoover gevorderd is, dat men de stad met een goeden verrekijker kan waarnemen.

5 Dec. — Ondanks de weersomstandigheden — de temperatuur is tot 25 graden onder nul gedaald — blijven de Duitsche troepen hun opmarsch voortzetten. Zij naderen daarbij steeds meer de spoorlijnen, die Moskou tot dusver nog verbinden met den noordelijken en den zuidelijken sector en met de niet-bezette gebieden.

6 Dec. — De verkeersknooppunten Maloar Changelsk, Liwny en Nowosil, ten Oosten van de lijn Koersk-Orel, alsmede de belangrijke plaatsen Mzensk en Tsjehern, ten Oosten van Orel-Kaloega zijn in Duitsche handen. Bij den strijd welke aan deze bezetting voorafging leden de bolsjewisten groote verliezen.

Zuidelijke sector.

Rostov ontruimd - Bolsjewistische aanvallen afgeslagen. — 1 Dec. — In het gebied van Rostov ontwikkelt zich een groote veldslag, waarbij de Sovjet-troepen numeriek verre in de meerderheid zijn. Door voortdurende aanvallen, waarbij een haast ongelooflijke hoeveelheid materiaal verspild wordt, trachten de bolsjewisten de Duitsche operaties in het gebied rond Moskou te vertragen. Met verstand den toestand inziende, en om op betere wijze de noodzakelijk geworden vergeldingsmaatregelen tegen de gewapende partijgangers te Rostov te kunnen uitvoeren, heeft de Duitsche leiding deze plaats doen ontruimen. Hierdoor is dit verkeersknooppunt in het centrum van het slagveld komen te liggen, hetgeen een totale vernieling beteekent.

5 Dec. — De bolsjewisten werpen in het gebied van Rostov al hun beschikbare reserves in het vuur, doch moeten tengevolge van de elasticiteit der Duitsche leiding en het aanpassingsvermogen der Duitsche troepen daarbij zeer zware verliezen incasseeren. De Duitsche luchtmacht ontwikkelt daarbij een vernietigende activiteit en de bolsjewisten worden onder een regen van bommen begraven. Het gelukte den vijand niet, ondanks de grootste inspanningen, terreinwinst te maken en de frontlijn loopt dan ook nog steeds ten Oosten van Taganrog. Op de door Duitsche, Italiaansche en Slowaaksche troepen gevormden wal loopen alle Sovjet-aanvallen te pletter.

6 Dec. — Op verschillende punten van het front werd de vijand door plaatselijke aanvallen teruggeworpen. In de bocht van de Donets leden de bolsjewisten bij hun aanvallen zware verliezen zonder resultaten te behalen.

DE LUCHTOORLOG.

2 Dec. — Bij aanvallen op de Noordduitsche kust verloor Engeland in den nacht van 30 November op 1 December 19 vliegtuigen.
De Duitsche luchtmacht deed overdag een aanval op een vliegveld in Schotland en bestookte des nachts havenwerken in het Zuiden van Engeland.

3 Dec. — In den nacht van 2 op 3 December werden havenwerken aan de Engelsche zuidkust gebombardeerd.

4 Dec. — In de periode van 26 November tot 2 December verloor het Engelsche luchtwapen 44 vliegtuigen. Zes Duitsche vliegtuigen gingen in deze tijdsruimte verloren.

DE OORLOG TER ZEE.

De Australische kruiser „Sidney" vernietigd - In November 231.870 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht. — 2 Dec. — De Duitsche strijdkrachten brachten in den maand November een vliegtuigmoederschip, een kruiser, drie torpedojagers, vier motortorpedobooten en twee bewakingsvaartuigen tot zinken. In den strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart werden 48 vijandelijke koopvaarders met een inhoud van 231.870 br.t. vernietigd.
In de wateren rondom Engeland bracht een vliegtuig een Britsch vrachtschip van 2.000 br.t. tot zinken.
De Australische kruiser „Sidney" werd voor de Australische kust na een gevecht met den Duitschen hulpkruiser „Kormoran" vernietigd. De geheele bemanning van het 6.800 br.t. groote schip ging verloren. Het Duitsche schip had in den strijd dermate zware beschadigingen opgeloopen, dat het moest worden opgegeven. Een groot deel der bemanning werd gered en bereikte de Australische kust.
De Führer heeft fregattenkapitein Detmers, den commandant van de „Kormoran", die in totaal 70.000 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken bracht, het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend.

4 Dec. — In een zeegevecht in het Kanaal werden twee Britsche snelbooten en een kanonneerboot tot zinken gebracht. Eenige Britsche schepen werden zwaar beschadigd.

6 Dec. — Duitsche duikbooten brachten in den strijd tegen de Engelsche handelsscheepvaart 5 schepen van in totaal 25.500 br.t. tot zinken.
Voor de Noorsche kust vernietigden Duitsche schepen een Engelsche duikboot.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

1 Dec. — De slag in Noord-Afrika verloopt ook verder in het voordeel van de Duitsche en Italiaansche troepen. In het gebied van Sidi Regez werden bij een ontmoeting ruim 100 gevangenen, waaronder een kolonel, gemaakt, terwijl talrijke Engelsche pantserwagens verloren gingen. In de Marmarische woestijn vernietigde een afdeeling duikbommenwerpers een vijandelijke formatie ter sterkte van 45 pantserwagens.

2 Dec. — In den centralen sector van het front maakten de Italianen in den loop van den dag ongeveer 1500 gevangenen, waaronder generaal Miles Reginald. Sedert het begin van den slag werden ongeveer 10.000 gevangenen gemaakt, waaronder vier generaals. Voorts werden 127 Britsche vliegtuigen en 814 Britsche pantserwagens buitgemaakt of vernield.

3 Dec. — Ten Zuidoosten van Tobroek werd het gros van een Nieuw-Zeelandsche divisie deels vernietigd, deels gevangen genomen.

4 Dec. — Engelsche kolonnes, die trachtten op te rukken in de richting van Sidi Regez werden in de pan gehakt door de Duitsche en Italiaansche strijdkrachten. Volgens een mededeeling van den Engelschen berichtendienst werd ook de commandant van de 5e Nieuw-Zeelandsche infanteriebrigade, gen. Hargest, met zijn staf gevangen genomen.

5 Dec. — De strijd beperkt zich thans in hoofdzaak tot aanvallen van vijandelijke verkenningsafdeelingen, welke door de Duitsch-Italiaansche troepen worden afgeslagen. Afdeelingen duikbommenwerpers joegen Britsche pantserformaties in de Zuidelijke Marmarica uiteen.

6 Dec. — In de Marmarische woestijn is het tot nieuwe hevige gevechten gekomen. Speciaal in het gebied van den sector Bir el Gobi wordt felle strijd geleverd.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4918 A.)

A. HET PACIFIC-CONFLICT.

JAPAN IN OORLOG MET DE VEREENIGDE STATEN EN ENGELAND. —

8 Dec. — In antwoord op het op 6 December gegeven mobilisatiebevel aan alle Amerikaansche strijdkrachten, heeft Japan op 7 December de oorlogshandelingen tegen de Vereenigde Staten en Engeland geopend. Officieel is de oorlogstoestand ingegaan op 8 December 6 uur plaatselijken tijd, d.i. 10 uur M.E.T. 7 December (zie pag. 4934).

De laatste onderhandelingen - Het Japansche memorandum. — 8 Dec. — Op 20 November deed de Japansche regeering een voorstel aan de Ver. Staten, volgens hetwelk beide landen zich zouden verplichten geen strijdkrachten te zenden naar Zuid-Oost-Azië en het Zuiden van den Stillen Oceaan, met uitzondering van Fransch Indo-China. Beide landen zouden voorts zorg dragen voor de verzekering van die goederen in Nederlandsch-Indië, die in beide landen worden gebruikt, terwijl de handelsbetrekkingen, o.m. de Amerikaansche leveranties zouden worden hersteld. De Amerikaansche regeering zou zich verplichten, af te zien van die maatregelen, die den vrede tusschen Japan en China zouden belemmeren. De Japansche regeering zou zich van haar kant verplichten, na het herstel van den vrede in China of na het tot stand komen van een aanvaardbaren vredestoestand in den Stillen Oceaan, haar strijdkrachten uit Fransch Indo-China terug te trekken. Niet alleen, zoo wordt verklaard in een memorandum, dat Japan aan de regeering der Ver. Staten overhandigde, heeft de Amerikaansche regeering deze voorstellen afgewezen, doch tegelijkertijd haar voornemen bekend gemaakt om haar hulp aan Tsjang Kai-sjek voort te zetten, waarbij zij haar aanbod om als vredesbemiddelaar tusschen Japan en China op te treden, introk.

Het Amerikaansche memorandum. — 8 Dec. — Volgens den Engelschen nieuwsdienst heeft de Amerikaansche staatssecretaris Hull in zijn memorandum aan Japan de volgende voor dit land onaanvaardbare voorwaarden gesteld: Een niet-aanvalsverdrag tusschen de Ver. Staten, Engeland, China, Japan, Ned.-Indië, Thailand en de Sovjet-Unie. Het terugtrekken der Japansche strijdkrachten uit China en uit Indo-China en het afzien van iedere ondersteuning aan de Nanking-regeering.

De tekst der Japansche oorlogsverklaring. — 8 Dec. (Domei) — De tekst van de keizerlijke oorlogsverklaring aan de Ver. Staten en Engeland begint als volgt: „Wij, bij 's hemels genade keizer van Japan, gezeten op een troon, die onafgebroken sedert eindelooze eeuwen bestaat, verzekeren U, onze getrouwe, dappere onderdanen, dat wij hierbij den oorlog verklaren aan de Ver. Staten van Amerika en het Britsche Rijk." In het daarop volgende deel wordt verklaard, dat manschappen en officieren van leger en vloot hun uiterste best zullen doen, waarna een uiteenzetting van de Japansche politiek van de laatste jaren wordt gegeven. Tenslotte spreekt de oorlogsverklaring zijn vertrouwen in het behalen der overwinning uit.

Nederl. Oost-Indië in staat van oorlog met Japan. — Batavia, 8 Dec. (A.N.P.) — De Gouverneur-Generaal heeft op 8 December des morgens bij proclamatie door de radio het bestaan van den staat van oorlog tusschen Nederlandsch-Indië en Japan bekend gemaakt. De in het land wonende Japanners worden in hechtenis genomen.

Neutraliteitsverklaring van Argentinië. — 8 Dec. — De regeering van Argentinië heeft verklaard in den oorlog tusschen de Pacific-staten haar neutraliteit te zullen bewaren. Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft 8 December een communiqué uitgegeven, waarin wordt gezegd, dat den Amerikaanschen ambassadeur is medegedeeld, dat Argentinië bereid is zijn houding aan te passen aan de overeenkomst van Havanna ten opzichte van de wederzijdsche ondersteuning en defensieve medewerking.

Mandsjoekwo en Nanking achter Japan. — Hsingking, 8 Dec. (D.N.B.) — De minister-president van Mandsjoekwo gaf aan de pers een uiteenzetting van den toestand. Hij verklaarde, dat de keizer van Mandsjoekwo aan Engeland en de Ver. Staten den oorlog heeft verklaard en deelde mede, dat het land met inzet van al zijn krachten Japan zou ondersteunen.

Nanking, 8 Dec. (D.N.B.) — De president van Nanking-China, Wang Tsjing Wei heeft den Japanschen opperbevelhebber in China de verzekering gegeven, dat China in elken vorm, zelfs onder de moeilijkste omstandigheden, Japan zou steunen.

Het Congres der Ver. Staten keurt oorlogsverklaring goed. — 9 Dec. — Naar de zender New York meldt, heeft het Huis van Afgevaardigden de oorlogsverklaring aan Japan aangenomen met 388 stemmen tegen één, de Senaat met 82 tegen 10.

Koersdalingen op de Amsterdamsche en New Yorksche effectenbeurs. — 9 Dec. — Naar aanleiding van het uitbreken van den oorlog in het Verre Oosten leden Indische fondsen op de Amsterdamsche beurs ernstige koersverliezen. Verschillende soorten van toonaangevende aandeelen, zooals H.V.A., Amsterdam-Rubber, Ned. Scheepvaart Unies en Kon. Olies, zakten tientallen punten in. Daarentegen bestond groote belangstelling voor Europeesche waarden, die dan ook een vaste houding aan den dag legden.

Uit het koersverloop op de New Yorksche beurs blijkt dat ook daar de financieele kringen ernstig geschokt zijn. Belangrijke Amerikaansche fondsen, w.o. United Steel, Bethlehem Steel en Chrysler verloren circa 10% van hun waarde.

Oorlogsverklaringen van Amerikaansche staten. — 9 Dec. — In aansluiting op de oorlogsverklaringen van Canada, Costa Rica, Cuba en Nicaragua hebben ook de geheel onder invloed der Ver. Staten staande republieken Panama, Salvador en San Domingo den oorlog aan Japan verklaard.

Mexico verbreekt de diplomatieke betrekkingen met Japan. — 9 Dec. — Het D.N.B. meldt uit Lissabon, dat de Mexicaansche minister van Buitenlandsche Zaken den Japanschen gezant heeft medegedeeld, dat de betrekkingen tusschen Japan en Mexico zijn afgebroken.

Oorlogsverklaring van Nieuw-Zeeland. — 9 Dec. (A.N.P.) — Volgens melding van den Britschen berichtendienst uit Wellington heeft ook Nieuw Zeeland den oorlog aan Japan verklaard.

Egypte verbreekt de diplomatieke betrekkingen met Japan. — 9 Dec. (A.N.P.) — De Britsche berichtendienst meldt uit Cairo, dat de Egyptische regeering besloten heeft de diplomatieke betrekkingen met Japan te verbreken. De in het land verblijf houdende Japanners zijn gearresteerd, hun vermogen in beslag genomen.

Sovjet-koopvaarders naar de Ver. Staten teruggeroepen. — 9 Dec. — Uit Sjanghai wordt volgens mededeeling van het D.N.B., gemeld, dat alle Sovjet-schepen, die van Amerika op weg waren naar Siberië opdracht ontvangen hebben, naar de Ver. Staten terug te keeren.

Ongewijzigde houding van Turkije. — 9 Dec. — Het Anatolische persbureau heeft 8 December officieel medegedeeld, dat de Turksche regeering het standpunt van neutraliteit ook op het conflict tusschen Japan en de Ver. Staten en Engeland van toepassing verklaart.

Braziliaansche solidariteitsverklaring. — Rio de Janeiro, 8 Dec. (D.N.B.) — Door de Braziliaansche regeering werd een communiqué uitgegeven, waarin o.a. gezegd wordt, dat zij eenstemmig besloten heeft zich overeenkomstig de aangegane continentale verplichtingen, met de Ver. Staten solidair te verklaren. Het D.N.B. wijst er daarbij op, dat uit de houding welke Brazilië aannam bij de overweldiging van Suriname, toen het bereid was deel te nemen aan „gemeenschappelijke veiligheidsmaatregelen" met de Amerikaansche troepen, blijkt hoezeer deze republiek gewend is Washington naar de oogen te zien.

Uruguay neutraal. — 9 Dec. — Radio Bogota deelt mede, dat de regeering van Uruguay besloten heeft de Ver. Staten tot niet-oorlogvoerende mogendheid te verklaren. Deze houding is gebaseerd op de overeenkomst van Havanna. Aangenomen kan derhalve worden, dat door Uruguay en Argentinië ten opzichte van het conflict eenzelfde buitenlandsche politiek zal worden gevoerd.

Zelfstandigheid van Thailand gegarandeerd door Japan. — Tokio, 9 Dec. (D.N.B.) — Tusschen de regeeringen van Thailand en Japan werd op 8 December een overeenkomst gesloten, op grond waarvan aan de Japansche troepen vrije doortocht wordt verleend. De overeenkomst omvat de volgende punten: 1. Met het oog op den ernstigen toestand, waarin zich Thailand bevindt, staat de Thailandsche regeering den Japanschen strijdkrachten den doortocht toe en verleent zij den troepen zekere faciliteiten. Tegelijkertijd neemt de Thailandsche regeering maatregelen om botsingen tusschen de troepen van beide landen te voorkomen. 2. Japan garandeert de zelfstandigheid van Thailand en het nationale aanzien.

Mutaties in de Japansche legerleiding. — Tokio, 9 Dec. (D.N.B.) — Generaal Prins Nigasjikoeni is benoemd tot chef van het hoofdkwartier voor de nationale defensie als opvolger van generaal Jamada. Luitenant-generaal Kobjasji is als opvolger van generaal Kawabe, aangewezen als chef van den generalen staf van het hoofdkwartier.

Peru en Argentinië solidair met de Ver. Staten. — Lima, 10 Dec. (D.N.B.) — De Peruaansche ministerraad heeft aan de regeering der Ver. Staten een solidariteitsverklaring gezonden, waarin wordt geconstateerd, dat het begin van den oorlog op den Stillen Oceaan voor de Amerikaansche landen een probleem heeft doen ontstaan, welks oplossing alleen kan bestaan in volstrekte solidariteit met de Ver. Staten. Voorts werd last gegeven tot de onmiddellijke blokkeering van alle Japansche saldi.

In een door de Argentijnsche regeering gepubliceerd telegram, dat door Castillo aan Roosevelt werd gezonden, wordt verklaard, dat de oorlog der Ver. Staten geheel Amerika solidair raakt. De Argentijnsche houding ligt binnen de gemeenschappelijke belangen en gevoelens. Het telegram besluit met het uiten van vriendschappelijke wenschen.

De oorlogsdoelen van Japan. — Tokio, 10 Dec. (D.N.B.) — Door den woordvoerder van het ministerie van inlichtingen

zijn op 10 December de Japansche oorlogsdoelen medegedeeld. Na verklaard te hebben, dat deze oorlog het natuurlijk gevolg is van de kuiperijen der Ver. Staten en het Britsche Imperium, deelde hij mede, dat de oorlog slechts Oost-Azië betrof. Namens de Japansche regeering kan ik verzekeren, zoo zeide hij, dat Japan geenerlei vijandschap koestert tegen een of ander land in Oost-Azië, met uitzondering dan van de regeering te Tsjoengking, en ook niet tegen de rest van de wereld, met uitzondering van de Ver. Staten en het Britsche Imperium, welke de vijanden zijn van Japan.

Rede van president Roosevelt. — Washington, 10 Dec. (D.N.B.) — In een „praatje aan het haardvuur", gericht tot het Amerikaansche volk, heeft Roosevelt 9 December over het uitbreken van den oorlog op den Stillen Oceaan verklaard: „Het zal niet slechts een lange oorlog, maar ook een moeilijke oorlog zijn". Alle continenten en alle oceanen zijn thans tot slagveld geworden. De Ver. Staten staan thans midden in den oorlog. Iedere man, iedere vrouw, ieder kind moet deelnemen aan de geweldigste onderneming in de Amerikaansche geschiedenis. Het volk moet gemeenschappelijk goede en slechte berichten, nederlagen en overwinningen en de wisselende krijgskans dragen. Tot dusver zijn de berichten alle slecht. Op Hawaii hebben wij een ernstigen tegenslag geleden. Over onze troepen op de Philippijnen is een strafgericht losgebroken.

Roosevelt eischte vervolgens van het Amerikaansche volk voor het voeren van den oorlog „het dubbele of viervoudige aan geld en materialen". Ten slotte verklaarde hij, dat de successen tegen de Ver. Staten hun effect ook moesten hebben op de andere oorlogstooneelen en dat omgekeerd de Duitsche successen wederom voor de Japanners een gunstig effect moeten hebben.

Japansche weerlegging van Roosevelt's beschuldiging. — Tokio, 10 Dec. (D.N.B.) — In verband met de beschuldiging door Roosevelt geuit als zou Japan zonder waarschuwing de vijandelijkheden hebben geopend met een aanval op Hawaii, deelde de woordvoerder van de Japansche marine in een persgesprek met Domei mede, dat het Amerikaansche en niet Japansche vliegtuigen waren, die het eerst in actie waren gekomen en dat daardoor Japans tegenaanval was uitgelokt. Reeds in den nacht van 6 op 7 December, zoo zeide de woordvoerder, was een formatie Amerikaansche vliegtuigen boven Formosa waargenomen. Toen om het eiland een rookgordijn werd gelegd draaiden de machines af zonder tot vijandelijkheden over te gaan. Voorts wees, in tegenstelling met Roosevelts bewering, dat Japan de Ver. Staten nooit voor een luchtaanval op Hawaii hadden gewaarschuwd, de woordvoerder er op, dat de Japansche vertegenwoordigers herhaaldelijk de Amerikaansche regeering er op hadden gewezen, dat voor de vreedzame bijlegging van het conflict, een tijdslimiet bestond, na afloop waarvan Japan gedwongen zou zijn de wapens op te nemen. Helaas meende Roosevelt deze waarschuwing als een bluf op te moeten vatten.

Chili, Paraguay en Bolivia solidair met de Ver. Staten. — Washington, 11 Dec. (D.N.B.) — De Chileensche vice-president Mendez heeft in een verklaring aan de Amerikaansche regeering bericht, dat zijn land in het conflict met Japan zijn neutraliteit zal bewaren. Echter zal het zijn verplichtingen ten opzichte van de verdediging van het Amerikaansche continent nakomen.

Het ministerie van Buitenlandsche Zaken van Paraguay maakt bekend, dat de regeering voornemens is overeenkomstig de besluiten der Panamerikaansche conferenties te handelen. Zij blijft neutraal, doch zal iedere gemeenschappelijke actie der Amerikaansche landen ondersteunen.

Uit La Paz wordt gemeld, dat door Bolivia besloten werd zich solidair met de Ver. Staten te verklaren.

Japanners uit Nederl.-Indië teruggekeerd. — Tokio, 11 Dec. (D.N.B.) — Het Japansche s.s. „Foetsji Maroe" is er in geslaagd door het operatiegebied heen te komen en heeft met 1639 uit Nederlandsch Indië repatrieerende Japanners de haven van Kobe bereikt.

Offensief en defensief bondgenootschap tusschen Japan en Thailand. — Tokio, 11 Dec. (Domei) — Gemeld wordt, dat op 11 December overeenstemming van opvattingen betreffende het sluiten van een offensief en defensief bondgenootschap tusschen Japan en Thailand is bereikt tusschen den Japanschen ambassadeur te Bangkok Teiji Tsoebokami en den Thailandschen premier Songgram.

De Thailandsche regeering heeft voor het geheele land den staat van oorlog afgekondigd.

(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Am. mobilisatie 4923; Overhand. Am. nota 4922 B.; Engeland—Japan 4841 C.; Nederl. Oost-Indië—Japan 4852 E.; Mexico—Japan 4923; Conventie v. Havana 4757 G.; Thailand—Japan 4539 C.; Pres. Roosevelt 4923; Vertrek Jap. onderd. u. Ned.-Indië 4833 G.; Kaart Am. steunpunten 4838a; Kaart Strateg. verhouding Japan—Ver. Staten 4578a)

A. DUITSCHLAND VERKLAART DEN OORLOG AAN AMERIKA. —

Berlijn, 11 Dec. (D.N.B.) — De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken heeft op 11 December des middags den Amerikaanschen zaakgelastigde een nota der Duitsche regeering overhandigd, waarin wordt geconstateerd, dat de regeering der Vereenigde Staten van schendingen der neutraliteit is overgegaan tot openlijke oorlogshandelingen tegen Duitschland en daarmede practisch den oorlogstoestand heeft geschapen. De Duitsche regeering beschouwt zich onder deze omstandigheden van 11 December af in oorlog met de Ver. Staten.

De tekst der Duitsche nota. — Nadat de regeering van de Ver. Staten van Amerika sedert het uitbreken van den door de Engelsche oorlogsverklaring, aan Duitschland op den 3den September 1939 opgedrongen Europeeschen oorlog alle regelen der neutraliteit in steeds stijgende mate ten gunste van de tegenstanders van Duitschland op de meest flagrante wijze heeft geschonden, zich voortdurend aan de zwaarste provocaties tegenover Duitschland heeft schuldig gemaakt, is zij tenslotte tot openlijke militaire aanvalshandelingen overgegaan.

Den 11den September heeft de president der Ver. Staten openlijk verklaard, dat hij de Amerikaansche vloot en luchtmacht bevel heeft gegeven op elk Duitsch oorlogsvaartuig zonder meer te schieten. In zijn rede van den 27sten October van dit jaar heeft hij nogmaals uitdrukkelijk bevestigd, dat dit bevel van kracht was. Overeenkomstig dit bevel hebben sedert begin September van dit jaar Amerikaansche oorlogsvaartuigen Duitsche zeestrijdkrachten systematisch aangevallen. Zoo hebben Amerikaansche torpedojagers, b.v. de „Greer", de „Kearney" en de „Ruben James" stelselmatig het vuur op Duitsche duikbooten geopend.

De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft zelfs bevestigd, dat Amerikaansche torpedojagers Duitsche duikbooten hebben aangevallen. Verder hebben de zeestrijdkrachten der Ver. Staten op bevel van haar regeering Duitsche koopvaardijschepen op open zee in strijd met het volkenrecht als vijandelijke schepen behandeld en gekaapt.

De Duitsche regeering stelt derhalve vast: Ofschoon Duitschland zijnerzijds tegenover de Ver. Staten van Amerika gedurende den geheelen duur van dezen oorlog zich streng heeft gehouden aan de regelen van het volkenrecht, is de regeering der Vereenigde Staten van aanvankelijke schendingen der neutraliteit tot openlijke oorlogshandelingen tegen Duitschland overgegaan. Zij heeft daarmede practisch den oorlogstoestand geschapen.

De Duitsche regeering verbreekt daarom de diplomatieke betrekkingen met de Ver. Staten van Amerika en verklaart, dat onder deze door president Roosevelt veroorzaakte omstandigheden, ook Duitschland van heden af zich als in staat van oorlog met de Ver. Staten van Amerika beschouwt.

Italië verklaart Amerika den oorlog. — Rome, 11 Dec. (Stefani). — Op 11 December 's middags te 14.30 uur heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, in het Palazzo Chigi den Amerikaanschen zaakgelastigde ontvangen en hem de volgende mededeeling gedaan:

„Zijne Majesteit de koning en keizer verklaart, dat Italië zich van heden af in oorlog met de Ver. Staten van Amerika beschouwt.

Militair bondgenootschap tusschen Duitschland, Italië en Japan. — Berlijn, 11 Dec. (D.N.B.) — Op 11 December werd tusschen Duitschland, Italië en Japan een militair bondgenootschap tegen Engeland en de Vereenigde Staten geteekend. De overeenkomst die direct na de onderteekening van kracht werd, voorziet in een nauwe samenwerking der drie landen ook na de overwinning, opdat een nieuwe orde tot stand worde gebracht.

Voor de tekst van de overeenkomst verwijzen wij naar de rede van den Führer (pag. 4929).

Rede van Mussolini. — Rome, 11 Dec. (Stefani) — Vanaf het balcon van het Piazza Venezia te Rome heeft de Duce op 11 December een rede gehouden, waarin hij het Italiaansche volk mededeeling deed van de besluiten der regeering. Hij wees er op, dat de bond van drie thans een militair bondgenootschap was geworden, dat om zijn vaandel 250 millioen menschen bijeenbrengt, die alles voor de overwinning willen doen.

Hongaarsche solidariteitsverklaring. — Boedapest, 11 Dec. (D.N.B.) — De Hongaarsche regeering constateert ook in het conflict, dat thans met de Ver. Staten is uitgebroken, haar solidariteit met de As-mogendheden. De Hongaarsche minister-president heeft dienovereenkomstig den Amerikaanschen gezant zijn paspoort doen overhandigen en haar gezant te Washington teruggeroepen.

De Ver. Staten verklaren den oorlog aan Duitschland. — Berlijn, 11 Dec. (D.N.B.) — De Engelsche nieuwsdienst meldt, dat de Amerikaansche Senaat de oorlogsverklaring aan Duitschland heeft goedgekeurd.

(N. R. Crt. - Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Groot-Duitschland—Ver. Staten 4890 C.; Italië—Ver. Staten 4764 C.; Mussolini 4885 A.)

DUITSCHLAND IN OORLOG MET DE VEREENIGDE STATEN

Rijksdagrede van den Führer. —

Berlijn, 11 Dec. (D.N.B.) — „Een jaar van gebeurtenissen van historische beteekenis neigt ten einde, een jaar van de grootste beslissingen staat ons te wachten."

Aldus begon de Führer vandaag zijn rede voor den Groot-Duitschen Rijksdag. Hij begon met er op te wijzen, dat het in den herfst van 1940, nadat zijn vredesaanbod door Churchill en diens kliek nogmaals was afgewezen, duidelijk was, dat deze oorlog tegen alle overwegingen van het verstand en tegen alle noodzaak in tot het einde met de wapenen moet worden uitgevochten.

Het Duitsche volk en zijn soldaten werken en vechten, zoo vervolgde de Führer, die in dit verband de huidige worsteling beslissend noemde voor de komende 500 of 1000 jaar Duitsche en Europeesche geschiedenis, ja wereldgeschiedenis, en zij doen dit voor de komende, voor de verste geslachten. Een historische herziening van unieken omvang is ons door den Schepper opgedragen en thans zijn wij verplicht die te voltrekken.

De Führer schetste in het kort de militaire beveiliging van het gewonnen gebied, dat politiek, strategisch en economisch zoo belangrijk is. Van Kirkenes tot aan de Spaansche grens strekt zich een gordel van steunpunten en versterkingen op de grootste schaal uit. Tallooze vliegvelden zijn aangelegd. Vlootbases hebben onkwetsbare beschermingen voor duikbooten gekregen. Meer dan 1500 nieuwe batterijen staan in dienst der verdediging, wegen en spoorlijnen beveiligen onafhankelijk van de zee de verbinding tusschen de Spaansche grens en Petsamo. Er zijn installaties tot stand gebracht, die in niets achterstaan bij den Westwall. Zij worden vastberaden verder versterkt. Het is mijn onwrikbaar besluit te maken, dat dit Europeesche front door geen enkelen vijand kan worden aangevallen.

Bij het overzicht van de gevechten van het afgeloopen jaar herinnerde Hitler daarop vooral aan den steun, waarmede de Italiaansche bondgenoot halverwege dit jaar begon. Vele maanden, zoo zeide hij, drukte het gewicht van een groot deel der Britsche macht op de schouders van den Italiaanschen staat. Slechts ten gevolge van hun ontzaglijke superioriteit op het gebied van zware tanks slaagden de Engelschen er in tijdelijk een crisis in Noord-Afrika te weeg te brengen. Reeds 24 Maart van het afgeloopen jaar ging evenwel een kleine gemeenschap van Duitsch-Italiaansche formaties onder leiding van Rommel tot den tegenaanval over. Hitler schilderde in het kort de stadia van dezen strijd, waar Duitschers en Italianen den zelfden vijand tegemoet traden, zooals eens in Spanje.

Omtrent den oorlog tegen Rusland bracht de Führer opnieuw in herinnering, dat hij den bittersten nood had gehoorzaamd, toen hij in den herfst van 1939 had besloten een poging te doen door uitschakeling van de acute Duitsch-Russische spanning de voorwaarde te scheppen voor een algemeenen vrede.

De Führer wees op de pacten van bijstand, die Engeland had aangeboden aan de Oostzee-staten, Roemenië enz. Toen was het voor de Duitsche regeering niet slechts een recht, doch ook een plicht ook van haar kant de grenzen van de Duitsche belangen te bepalen. De landen in kwestie moesten overigens, ook tot leedwezen van het Duitsche Rijk zelf, binnen korten tijd inzien, dat de eenige factor, die de sterkste waarborg kon zijn tegenover het dreigende Oosten, slechts Duitschland was.

Aangezien zij door hun eigen politiek het contact met Duitschland hadden verbroken en in plaats daarvan zich toevertrouwden aan den bijstand van Engeland, dat in zijn spreekwoordelijke zelfzucht sinds eeuwen nooit bijstand heeft gegeven, doch steeds slechts hulp eischte, waren zij verloren. Toch wekte het lot van deze landen het krachtigste medegevoel bij het Duitsche volk. De winteroorlog der Finnen drong ons een gevoel van bitterheid op, vermengd met bewondering. Bewondering, omdat wij voor heldendom en opofferingen een ontvankelijk hart hebben. Bitterheid, omdat wij met het oog op den dreigenden vijand in het Westen en het gevaar in het Oosten, militair niet tot hulp in staat waren.

Zoodra duidelijk werd, dat Sovjet-Rusland uit de afbakening van de politieke Duitsche invloedssferen het recht afleidde de daarbuiten wonende volken vrijwel uit te roeien, werd voortaan de verhouding nog slechts door overwegingen van doelmatigheid bepaald, maar verstand en gevoel stonden vijandig hiertegenover. Van maand tot maand werd reeds in het jaar 1940 steeds meer het inzicht verworven, dat de plannen der mannen van het Kreml bewust aanstuurden op beheersching en daarmede vernietiging van geheel Europa. Slechts een blinde kon over het hoofd zien, dat hier een opmarsch tot stand kwam op een schaal, uniek in de wereldgeschiedenis en wel niet om iets te verdedigen, dat niet werd bedreigd, doch slechts om iets aan te vallen, dat niet meer tot verdediging in staat scheen.

Den zomer van 1941 achtte men het gunstigste moment om er op los te slaan. Thans moest een nieuwe Mongolenstorm over Europa razen. Zware wolken begonnen zich boven Europa samen te pakken. Want wat is Europa eigenlijk? Er bestaat geen aardrijkskundige definitie van ons continent, doch slechts een ethnografische en cultureele. Niet de Oeral is de grens van dit continent, doch de lijn, die het levensbeeld van het Westen scheidt van dat van het Oosten. Eens was er een tijd, dat Europa dat Grieksche eiland was, waar Noordsche stammen waren doorgedrongen om van daaruit voor de eerste maal een licht te ontsteken, dat sindsdien langzaam maar voortdurend de menschen begon te beschijnen. En toen deze Grieken den inval der Perzische veroveraars afweerden, verdedigden zij niet slechts hun vaderland in engeren zin, Griekenland, maar ook het begrip, dat thans Europa heet.

Toen trok Europa van Hellas naar Rome. Met den Griekschen geest en de Grieksche cultuur verbond zich het Romeinsche denken en de Romeinsche staatsmanskunst. Een wereldrijk werd geschapen, dat ook thans nog in beteekenis en scheppende kracht niet geëvenaard, laat staan dan overtroffen is. Maar toen de Romeinsche legioenen tegenover den Afrikaanschen wervelstorm van Cartago in drie zware oorlogen Italië verdedigden en eindelijk de overwinning bevochten, was het weer niet Rome, waarvoor zij streden, maar Europa, dat de Grieksch-Romeinsche wereld omvatte.

De volgende inbreuk op deze bakermat der nieuwe menschelijke cultuur kwam uit de beide ruimten van het Oosten. Een vreeselijke stroom van cultuurlooze horden uit de binnenlanden van Azië stortte zich tot diep in het hart van het tegenwoordige Europeesche vasteland. In den slag op de Catalaunische velden stonden voor de eerste maal in een beslissenden strijd van onafzienbare beteekenis Romeinen en Germanen gemeenschappelijk schouder aan schouder voor een cultuur, die, uitgegaan van de Grieken, via de Romeinen thans ook de Germanen in haar ban had getrokken.

Europa was gegroeid. Uit Hellas en Rome ontstond het avondland en zijn verdediging was thans gedurende vele eeuwen vooral ook de taak der Germanen.

Naarmate nu het avondland zijn grenzen uitbreidde, strekte zich ook plaatselijk het begrip uit, dat wij Europa noemen. Of nu Duitsche keizers aan de Unstruth of op het Lechfeld de aanval uit het Oosten afweerden, of dat Afrika tijdens langdurige gevechten uit Spanje werd teruggedrongen, het was steeds een strijd van het wordende Europa tegen een wereld, die het in diepste wezen vreemd was.

Van dit Europa uit voltrok zich niet slechts de kolonisatie van andere werelddeelen, maar ook een geestelijke, cultureele bevruchting, die slechts beseft wordt door dengene, die bereid is de waarheid te zoeken in plaats van haar te verloochenen. Derhalve heeft ook niet Engeland dit continent gecultiveerd, maar brokjes der Germaansche bevolking van ons continent zijn als Angelsaksen en Noormannen naar dat eiland getrokken en hebben zijn ontwikkeling mogelijk gemaakt. Eveneens heeft niet Amerika Europa ontdekt, maar omgekeerd. En al datgene, wat Amerika niet uit Europa heeft betrokken, kan wel in de oogen van een verjoodscht mengras bewonderenswaardig schijnen, maar Europa ziet daarin slechts een blijk van verval in kunst en cultureele levenshouding, het erfdeel van een Joodschen of vernegerden inslag in het bloed.

Ik moet deze uiteenzettingen geven, want de strijd, waarvan de onvermijdelijkheid in de eerste maanden van dit jaar begon te blijken en welken te voeren het Duitsche Rijk ditmaal in de eerste plaats geroepen is, gaat eveneens de belangen van ons eigen volk en land ver te boven. Want zooals eens de Grieken tegenover de Perzen niet Griekenland, en de Romeinen tegenover de Cartagers niet Rome, Romeinen en Germanen tegenover de Hunnen niet het Avondland, Duitsche keizers tegenover Mongolen niet Duitschland, Spaansche helden tegenover Afrika niet Spanje, doch Europa hebben verdedigd, zoo strijdt Duitschland thans ook niet voor zichzelf, maar voor ons geheele continent. Het is een gelukkig teeken, dat het inzicht hierin bij de meeste volken van Europa in hun onderbewustzijn zoo diep is geworteld, dat zij aan dezen strijd deelnemen, hetzij door openlijk stelling te kiezen, hetzij door een vloed van vrijwilligers.

De Führer schetste nogmaals kort de ontwikkeling, die tot den strijd tegen de Sovjet-Unie leidde, waarbij hij betoogde, dat de voorwaarden voor den Duitschen afweer zoowel in menschen als in materieel rijkelijk voorhanden waren. Zoo kan ik in het algemeen slechts dit verzekeren: al spreekt men ook in de democratieën zeer veel van bewapening, desondanks wordt daarvoor in het nationaal-socialistische Duitschland nog altijd meer gewerkt. In het verleden was het zoo en tegenwoordig is dit niet anders. Ieder jaar zal men ons met vermeerderde en vooral ook betere wapens daar vinden, waar de beslissingen vallen.

Als de publicisten in onze democratische kranten thans verklaren, dat ik mij bij nauwkeuriger kennis van de kracht van den bolsjewistischen tegenstander nog wel eens zou hebben

bedacht, alvorens tot den aanval over te gaan, dan miskennen zij de situatie evenzeer als mijn persoon. Ik heb geen oorlog gezocht, maar integendeel alles gedaan om hem te vermijden. Ik zou evenwel plichtvergeten en gewetenloos handelen, als ik ondanks het feit, dat ik wist, dat de wapenen onvermijdelijk moesten spreken zou verzuimen de eenig mogelijke consequentie daaruit te trekken. Met het oog op de grootte van het gevaar, van welks geheelen omvang wij ons wellicht pas thans bewust zijn geworden, kan ik God slechts danken, dat Hij mijn geest op het juiste oogenblik heeft verlicht en mij de kracht heeft gegeven om datgene te doen, wat moest worden gedaan. Daaraan danken niet alleen millioenen Duitsche soldaten hun leven, maar ook Europa zijn bestaan. Want dat mag ik thans wel zeggen: Als deze golf van meer dan 20.000 vechtwagens, honderden divisies, tienduizenden stukken geschut, vergezeld van meer dan 10.000 vliegtuigen, zich onvoorzien via Duitschland in beweging had gesteld, dan zou Europa verloren zijn geweest.

Het lot heeft een reeks van volken bestemd om door het offer van hun bloed dezen aanval te voorkomen, onderscheidenlijk hem op te vangen. Als Finland niet terstond had besloten voor de tweede maal naar de wapenen te grijpen, dan zou de gezapige burgerlijkheid der andere Noordsche staten snel haar einde hebben gevonden. Als het Duitsche rijk dezen tegenstander niet tegemoet was getreden met zijn soldaten en wapens, zou over Europa een stroom zijn losgebroken, die aan het belachelijke Britsche denkbeeld van de handhaving van het Europeesche evenwicht in zijn geheele geesteloosheid en stupide traditie een eind zou hebben gemaakt. Als Slowaken, Hongaren en Roemenen niet de bescherming van deze Europeesche wereld mede op zich hadden genomen, dan zouden de bolsjewistische horden als de Hunnenzwerm van een Attilla over de Donaulanden zijn gebruist en zouden thans aan de oevers van de Ionische zee Tartaren en Mongolen de herziening van het Verdrag van Montreux afdwingen. Als Italië, Spanje en Kroatië hun divisies niet hadden gezonden, dan zou niet de afweer van een Europeesch front zijn ontstaan, welke afweer als eene proclamatie van het begrip van het Nieuwe Europa zijn propagandistische kracht ook op alle andere volken deed uitstralen.

Als gevolg van dit veelbeteekenend inzicht zijn uit Noord- en West-Europa de vrijwilligers gekomen: Noren, Denen, Nederlanders, Vlamingen, Belgen enz., ja zelfs Franschen, die aan den strijd der verbonden As-mogendheden in den waarsten zin des woord het karakter van den Europeeschen kruistocht geven. Het oogenblik is nog niet aangebroken om te spreken over het ontwerp en de leiding van dezen veldtocht. Evenwel meen ik reeds thans, in dezen geweldigsten strijd van alle tijden, in enkele zinnen te mogen wijzen op hetgeen bereikt werd.

Hierna bracht de Führer nogmaals in korte woorden de belangrijkste data van den veldtocht in het Oosten in herinnering.

Vijandelijke verliezen:

Op 1 December bedroeg het totale aantal Sovjetgevangenen 3.806.865. Het aantal vernielde of buitgemaakte vechtwagens beliep 23.391, dat der stukken geschut 32.541 en dat der vliegtuigen 17.322. Sedert het uitbreken van den strijd in het Oosten werden 2191 Britsche vliegtuigen neergeschoten. De marine bracht 4.170.611 br.t. tot zinken en de luchtmacht 2.346.180 br.t. dus in totaal 6.516.791 br.t.

Dit zijn nuchtere feiten en wellicht droge getallen. Maar achter deze getallen verborgen staan de prestaties, offers en ontberingen, de heldenmoed en de doodsverachting van millioenen der beste mannen van ons eigen volk en van de met ons verbonden naties, van de Duitschers en de Finnen, de Italianen, Slowaken, Hongaren en Roemenen, de Kroaten, de vrijwilligers uit de Noord- en West-Europeesche landen, alles tezamen de soldaten van het Oostelijk front.

De Führer betoogde opnieuw, dat alle wapens en hun leiding het maximum hebben gegeven. Evenals vroeger heeft ook thans „onze unieke infanterie" den zwaarsten last van den strijd gedragen.

Hitler somde vervolgens de verliezen op:

Duitsche verliezen:

Van 22 Juni tot 1 December verloor het Duitsche leger 158.773 dooden, 563.082 gewonden en 31.191 vermisten; de luchtmacht verloor 3.231 dooden, 8.453 gewonden en 2.028 vermisten, de marine 310 dooden, 232 gewonden en 115 vermisten. De Duitsche weermacht in totaal dus: 162.314 dooden, 571.767 gewonden en 33.334 vermisten.

Aan dooden en gewonden verloor de Duitsche weermacht dus iets meer dan het dubbele van het aantal in den slag aan de Somme tijdens den Wereldoorlog, de vermisten iets minder dan de helft van het toenmalige getal.

Laat mij thans daartegenover mijn standpunt bepalen ten aanzien van die andere wereld, die haar vertegenwoordiger heeft in den man, die, terwijl de volken en hun soldaten strijden in sneeuw en ijs, op tactvolle wijze pleegt te babbelen bij het haardvuur en dus vooral over den man, die de hoofdschuldige is aan dezen oorlog.

Destijds in 1939 zag het er een tijdlang naar uit, dat de Poolsche regeering zelf ernstig had overwogen in te stemmen met een verstandige oplossing. Ik mag hieraan nog toevoegen, dat bij al deze voorstellen van Duitsche zijde niets werd verlangd, dat niet reeds vroeger Duitsch eigendom was geweest, en dat wij integendeel zelfs afstand deden van zeer veel, dat voor den Wereldoorlog toebehoorde aan Duitschland. Destijds zijn in vollen vredestijd binnen enkele maanden in Polen meer dan 62.000 Duitschers voor een deel onder de gruwelijkste martelingen gedood. Dat het Duitsche Rijk het recht had aanmerking te maken op zulke toestanden aan zijn grens en aan te dringen op de opheffing daarvan en in het algemeen gesproken ook bedacht te zijn op zijn veiligheid, zal toch wel bijna niet worden bestreden in een tijd waarin andere landen elementen van hun veiligheid zelfs in vreemde werelddeelen zoeken.

Toen nu in Augustus de houding van Polen, dank zij den waarborg van Engeland in den vorm van een blanco-volmacht, steeds stroever werd, zag de Duitsche regeering zich genoopt en wel voor de laatste maal een voorstel in te dienen, dat zij bereid was als basis te gebruiken voor onderhandelingen met Polen en waarvan zij den toenmaligen Engelschen ambassadeur mondeling in kennis stelde. De Führer citeerde deze voorstellen letterlijk.

Zooals men weet, culmineerden zij in den terugkeer van het Duitsche Danzig tot het rijk en een referendum over het gebied van den zoogenaamden Corridor, n.l. of dit bij Duitschland dan wel bij Polen zou behooren onder toezicht van een internationale commissie, waarbij de Poolsche haven Gdynia uitgezonderd zou blijven. Deze stemming zou eerst na afloop van een jaar worden gehouden. Indien het betrokken gebied ten deel zou vallen aan Polen, zou Duitschland een exterritoriale verkeerszône door dit gewest krijgen, in het omgekeerde geval Polen eveneens.

Indien de Corridor weer bij Duitschland zou komen, zou een bevolkingsuitwisseling met Polen plaats hebben. Danzig en Gdynia zouden zuiver het karakter van handelssteden krijgen. Het schiereiland Hela zou in ieder geval gedemilitariseerd worden.

Als een zoo onbelangrijke staat als Polen het kon wagen dergelijke voorstellen eenvoudig te negeeren, dan heeft inzage in de documenten van het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Warschau de verrassende verklaring daarvoor gegeven: één man was er, aldus Hitler, die met duivelsche gewetenloosheid geheel zijn invloed aanwendde om Polen in zijn verzet te stijven en iedere kans op verzoening uit te schakelen.

De rapporten, die de toenmalige Poolsche gezant te Washington, graaf Potocki, aan zijn regeering te Warschau zond, zijn documenten, waaruit angstwekkend duidelijk blijkt in welke mate één enkele man en de krachten, die hem voortdreven, beladen zijn met de verantwoordelijkheid van den tweeden wereldoorlog. In de eerste plaats rijst de vraag, om welke redenen deze man tot zoo fanatieke vijandschap kon geraken jegens een land dat tot dusver in zijn geheele geschiedenis noch aan Amerika noch aan hemzelf eenig leed had berokkend. Voor zoover het om de houding van Duitschland jegens Amerika gaat, valt het volgende te zeggen:

1e. Duitschland is wellicht de eenige groote mogendheid, die noch in Noord- noch in Zuid-Amerika ooit een kolonie heeft bezeten of politieke activiteit heeft ontplooid, tenzij dan door de emigratie van vele millioenen Duitschers en hun medewerking, waaruit het Amerikaansche continent en vooral de Vereenigde Staten slechts voordeel hebben getrokken.

2e. Het Duitsche rijk heeft in de geheele geschiedenis van het ontstaan en bestaan der Vereenigde Staten nooit een politiek afwijzende of zelfs vijandige houding aangenomen. Maar wel met het bloed van vele zijner zonen medegeholpen aan de verdediging van de Vereenigde Staten.

3e. Het Duitsche rijk heeft aan geen enkelen oorlog tegen de Vereenigde Staten zelve deelgenomen, maar wel werd het in 1917 door de Ver. Staten den oorlog aangedaan.

4e. Ook overigens bestaan er geen tegenstellingen tusschen het Amerikaansche en het Duitsche volk. Het verschil in staatsvorm heeft altijd al bestaan. Het kan echter in het geheel niet als reden voor vijandelijkheden in het leven der volken worden aangevoerd, zoolang niet een staatsvorm er naar streeft buiten het hem van nature aangewezen gebied in te grijpen, in andere gewesten. Tusschen beide staten ligt een oceaan. De divergenties tusschen het kapitalistische Amerika en het bolsjewistische Rusland zouden, indien althans deze begrippen iets waars bevatten, aanzienlijk grooter moeten zijn dan tusschen het door een president geleide Amerika en het door een Führer geleide Duitschland.

Het is evenwel een feit, dat de beide historische conflicten tusschen Duitschland en de Vereenigde Staten, zij het ook geïnspireerd door dezelfde kracht, uitsluitend ontketend werden

door twee mannen uit de Vereenigde Staten, n.l. president Wilson en Franklin Roosevelt.
De geschiedenis zelf heeft vonnis geveld over Wilson. Zijn naam blijft verbonden aan een der gemeenste woordbreuken van alle tijden. De gevolgen van zijn woordbreuk waren ontbinding van het leven der volken, niet slechts bij de z.g. overwonnenen, doch ook bij de overwinnaars zelf. Wij weten thans, dat achter Wilson een gezelschap belanghebbende financiers stond, die zich bedienden van dezen professor, die aan vallende ziekte leed, om Amerika in den oorlog te storten, waarvan zij uitbreiding van zaken hoopten.
Wat is nu de reden, dat er na zulke bittere ervaringen een president der Ver. Staten te vinden is, die het opnieuw zijn eenige taak acht, oorlogen te laten ontstaan en vooral de vijandschap tegen Duitschland tot aan het uitbreken van een oorlog op te voeren?
Om te beginnen, de persoonlijke kant: Ik begrijp maar al te goed, dat tusschen de levensopvatting en -houding van president Roosevelt en die van mij een eindeloos groote afstand bestaat. Toen de wereldoorlog kwam, had Roosevelt op een post in de schaduw van Wilson den oorlog meebeleefd in het kamp der verdieners. Als gewoon soldaat heb ik mijn best gedaan om in deze vier jaar in den strijd tegen den vijand mijn plicht te doen en ik keerde natuurlijk even arm uit den oorlog terug als ik hem in den herfst van 1914 ingegaan was.
Toen de heer Roosevelt de loopbaan begon van een politicus met normale ervaring in zaken, met een economische basis en protectie dank zij zijn afkomst, streed ik als naamlooze onbekende voor de wedergeboorte van een volk, dat het zwaarste onrecht in zijn geheele geschiedenis had ondergaan.
De krachten, die den heer Roosevelt droegen, waren de krachten, die ik op grond van het lot van mijn volk en van mijn heiligste innerlijke overtuiging bestreed.
En toch hadden wij beiden iets gemeen: De Ver. Staten hadden 13 millioen werkloozen, Duitschland 7 millioen en overigens nog 7 millioen arbeiders, die geen vollen werktijd hadden. In beide staten waren de openbare geldmiddelen in verwarring en de achteruitgang van het algemeene economische leven kon, naar het scheen, nauwelijks tegengehouden worden.
Terwijl evenwel thans in het Duitsche Rijk onder nationaal-socialistische leiding binnen enkele jaren een ontzaglijke vooruitgang in leven, bedrijf, cultuur, kunst, enz. begon, zag president Roosevelt geen kans in zijn eigen land ook slechts de geringste verbeteringen tot stand te brengen.
In nauwelijks vijf jaar waren in Duitschland de economische problemen opgelost en de werkloosheid opgeheven. In dezelfde periode heeft president Roosevelt de staatsschulden van zijn land op de ontzaglijkste wijze verhoogd, den dollar gedevalueerd, het bedrijfsleven nog meer ondermijnd en het aantal werkloozen op peil gehouden.
Dit valt echter niet te verwonderen, als men bedenkt, dat de geesten, die deze man tot zijn ondersteuning heeft opgeroepen, of juister, die hem hadden geroepen, behooren tot de elementen, die als Joden slechts belang kunnen hebben bij ondermijning en nooit bij orde. De wetgeving van de New Deal van dezen man was verkeerd. In een Europeeschen staat zou hij stellig geëindigd zijn voor een politiek gerechtshof wegens opzettelijke verkwisting van het nationale vermogen, voor een burgerlijke rechtbank echter de gevangenis niet zijn ontgaan wegens fraude. Een dreigende oppositie vormde zich boven het hoofd van dezen man. Het is interessant in dit verband de rapporten van den Poolschen gezant Potocki uit Washington te bestudeeren, die er steeds weer op wijst, dat Roosevelt het gevaar voor ineenstorting van zijn geheele economische kaartenhuis volkomen beseft, en derhalve in ieder geval behoefte heeft aan afleiding op het gebied der buitenlandsche politiek. Hij werd daarin gesterkt door den kring van Joden uit zijn omgeving.
Bijzonder uitdagend wordt zijn optreden in dezen zin tegen het Duitsche rijk. Van 1937 af kwam er een aantal redevoeringen, waarin deze man stelselmatig begint het Amerikaansche publiek tegen Duitschland op te hitsen. Hij dreigt met invoering van een soort quarantaine tegen de z.g. autoritaire staten. Bij de uitvoering van deze politiek van haat en ophitsing, die president Roosevelt nu voortdurend opvoert, roept hij den Amerikaanschen ambassadeur uit Berlijn naar Washington om rapport uit te brengen. Sindsdien zijn de beide staten nog slechts door zaakgelastigden vertegenwoordigd.
In November 1938 begint hij stelselmatig en opzettelijk iedere kans op een politiek van verzoening in Europa te saboteeren. Hij dreigt elken staat, die bereid is een politiek van vreedzaam overleg te voeren, met blokkeering van de mogelijkheid tot het sluiten van leeningen, economische vergeldingsmaatregelen, opzegging van leeningen enz. Hier verschaffen de rapporten der Poolsche ambassadeurs te Washington, Londen, Parijs en Brussel een ontstellend inzicht.
In Januari 1939 dreigt deze man voor het Congres met alle maatregelen, met uitzondering van oorlog, tegen de autoritaire staten op te treden. In Maart 1939 begint hij mee te praten over de interne Europeesche aangelegenheden, die den president der Ver. Staten in het geheel niet raken. Ja, de heer Roosevelt gaat nog verder. In strijd met alle bepalingen van het volkenrecht verklaart hij regeeringen, die hem niet bevallen, niet te erkennen. Ja, eindelijk gaat hij zoover, dat hij onrechtmatig verdragen sluit, die hem dan zelfs het recht geven vreemde gebieden eenvoudig te bezetten.
Op de plaats van Roosevelt trad mevrouw de echtgenoote. Zij weigerde te leven in een wereld zooals wij die bezitten. Dat is ten minste begrijpelijk. Want dit is een wereld van den arbeid, niet een van bedrog en oplichterij. Na een korte onderbreking echter zet de man van deze dame daartegenover op 4 November 1939 de wijziging van de neutraliteitswet door op een wijze waardoor het verbod tot uitvoer van wapenen wordt opgeheven en wel ten gunste van een eenzijdige leverantie aan de tegenstanders van Duitschland. Reeds dezelfde maand erkent hij een troep Poolsche emigranten als z.g. uitgeweken regeering, wier eenige politieke basis een paar millioen uit Warschau meegenomen Poolsche goudstukken waren.
Reeds op 9 April gaat hij verder en kondigt nu de blokkeering van de Noorsche en Deensche saldi af, ofschoon hij precies weet, dat b.v. de Deensche regeering in haar financieele beheer in het geheel niet gadegeslagen, laat staan dan gecontroleerd wordt door Duitschland. Naast de verschillende uitgeweken regeeringen erkent hij nu ook nog een Noorsche, een Nederlandsche en een Belgische.
Maar de ware gezindheid van dezen man treedt pas aan den dag in een telegram van 15 Juli 1940 aan den Franschen premier Reynaud. Hij deelt hem mee, dat de Amerikaansche regeering de hulpverleening aan Frankrijk zal verdubbelen, op voorwaarde, dat Frankrijk den strijd tegen Duitschland voortzet. Want nu overvalt hem de angst, dat zijn bewapening, waarmee milliarden zijn verkwist, binnenkort als puur bedrog wordt doorzien, voor het geval in Europa de vrede tot stand komt, aangezien niemand Amerika aanvalt, als dit het zelf niet uitlokt.
Na Juli 1940 nemen de maatregelen van Roosevelt om zelf den weg tot den oorlog te vinden steeds meer toe. Reeds in Augustus 1940 wordt een gemeenschappelijk militair program voor de Ver. Staten en Canada opgesteld. In September 1940 nadert hij den oorlog nog meer. Hij staat aan de Engelsche vloot 50 torpedojagers van de Amerikaansche vloot af, waarvoor hij overigens militaire steunpunten op de Britsche bezittingen van Noord- en Midden-Amerika overneemt. Zooals ook algemeen gesproken eerst het nageslacht het punt zal ophelderen, te weten in hoeverre bij al dezen haat tegen het sociale Duitschland ook nog de bedoeling een rol speelt het Britsche rijk in het uur van verval zoo veilig en ongevaarlijk mogelijk te kunnen overnemen.
Als nu Engeland niet meer in staat is de Amerikaansche leveranties contant te betalen, dringt hij het Amerikaansche volk de leen- en pachtwet op. In Maart 1941 gaat deze man weer een stap verder, daar Duitschland in geen geval te bewegen is tot reactie op zijn voortdurende onbeschoftheden.
Reeds op 19 December 1939 hebben Amerikaansche kruisers binnen de veiligheidszone de „Columbus" aan Britsche oorlogsschepen in handen gespeeld. Hij moest tot zinken worden gebracht. Denzelfden dag werkten Amerikaansche strijdkrachten mee, bij de poging om het Duitsche schip „Arauca" op te brengen. Op 27 Januari 1940 lichtte de Amerikaansche kruiser „Trenton" weer in strijd met het volkenrecht de vijandelijke strijdkrachten ter zee in omtrent bewegingen van de Duitsche koopvaarders „Arauca", „La Plata" en „Wangoni".
Volkomen in strijd met het volkenrecht vaardigde hij op 27 Juni 1940 een beperking in de vrijheid van beweging voor buitenlandsche koopvaardijschepen in Amerikaansche havens uit.
In November 1940 liet hij de Duitsche schepen „Phrygia", „Idarwald" en „Rhein" zoolang door Amerikaansche oorlogsschepen achtervolgen, tot deze booten zichzelf tot zinken moesten brengen om den vijand niet in handen te vallen.
Op 13 April 1941 volgde de bepaling waarbij de vaart door de Roode Zee aan Amerikaansche schepen werd toegestaan om de Britsche legers in het Nabije Oosten te ravitailleeren.
In Maart waren intusschen reeds alle Duitsche schepen door de Amerikaansche autoriteiten in beslag genomen.
Dezelfde president verwelkomt op 27 Maart de putch-kliek van Simowitsj en consorten, die door agressie te Belgrado aan het roer is gekomen, nadat de wettige regeering ten val was gebracht. President Roosevelt had reeds maanden te voren kolonel Donovan naar den Balkan gezonden met de opdracht daar te probeeren te Sofia en Belgrado een opstand tegen Duitschland en Italië te veroorzaken.
Van half April af wordt bovendien het Westelijk deel van den Atlantischen Oceaan nog sterker door Amerikaansche patrouilles bewaakt, die berichten aan Engelschen geven.
Roosevelt levert op 26 April twintig snelbooten aan Engeland en tevens worden voortdurend Britsche oorlogsschepen in Amerikaansche havens hersteld.
Op 4 Juni komen Amerikaansche troepentransporten op Groenland aan, en op 9 Juni komt het eerste Engelsche bericht, dat een Amerikaansch oorlogsschip op bevel van president Roo-

sevelt een Duitschen onderzeeër bij Groenland met dieptebommen heeft bestreden.
Wederom in strijd met het volkenrecht worden de Duitsche saldi in de Ver. Staten op 14 Juni geblokkeerd.
Amerikaansche strijdkrachten bezetten van 6 op 7 Juli het in het Duitsche gevechtsgebied gelegen IJsland. Roosevelt hoopt daardoor beslist:
1e. Duitschland eindelijk tot den oorlog te dwingen en
2e. anders den Duitschen duikbootenoorlog waardeloos te maken, evenals in 1915-'16. Op hetzelfde tijdstip zendt hij aan de Sovjet-Unie een belofte omtrent Amerikaansche hulp.
Plotseling maakt de minister van Marine, Knox, op 10 Juli bekend, dat de Ver. Staten bevel hebben gegeven om op de oorlogsschepen van de As te schieten. Op 4 September opereert de Amerikaansche torpedobootjager „Greer" overeenkomstig het hem gegeven bevel op den Atlantischen Oceaan met Engelsche vliegtuigen tegen Duitsche duikbooten. Vijf dagen later merkt een Duitsche onderzeeër Amerikaansche torpedobootjagers op als escorte-vaartuigen voor een Engelsch konvooi.
Ten slotte houdt Roosevelt op 11 September de rede, waarin hijzelf het bevel tot schieten op alle schepen van de As bevestigt en opnieuw uitvaardigt.
Amerikaansche bewakingsvaartuigen vallen op 29 September een Duitsche duikboot ten Oosten van Groenland met dieptebommen aan. Op 17 October bestookt de Amerikaansche torpedobootjager „Kearney", die als escorte voor Engeland vaart, weer een Duitschen onderzeeër met dieptebommen en eindelijk kapen Amerikaansche strijdkrachten op 6 November in strijd met het volkenrecht het Duitsche schip „Odenwald".
De beleedigende aanvallen op en onbeschoftheden jegens mij persoonlijk van dezen z.g. president wil ik hierbij als zonder beteekenis over het hoofd zien. Bovendien kan ik in het geheel niet beleedigd worden door den heer Roosevelt, want ik acht hem geestesziek evenals destijds Woodrow Wilson.
Dat deze man met zijn joodschen aanhang sedert jaren met dezelfde middelen tegen Japan strijdt, is ons bekend. Ook hier zijn dezelfde methoden toegepast. Ik geloof, dat gij allen het als een bevrijding hebt gevoeld, dat thans eindelijk een staat het eerst is overgegaan tot een protest tegen deze onbeschaamde mishandeling van waarheid en recht, die uniek is in de geschiedenis, en wel tot een protest, dat deze man immers heeft gewenscht en waarover hij zich derhalve thans niet mag verbazen.
Dat de Japansche regeering er na jarenlange onderhandelingen met dezen vervalscher eindelijk genoeg van had, zich nog langer op zoo onwaardige wijze te laten hoonen, vervult ons allen, het Duitsche volk en, ik geloof ook de overige fatsoenlijke menschen op de geheele wereld, met diepe voldoening.
Wij weten welke kracht er achter Roosevelt staat. Dat is de eeuwige jood, die zijn tijd gekomen acht om ook aan ons te voltrekken, wat wij in Sovjet-Rusland vol huivering moesten zien en beleven. Ook als wij geen bondgenootschap met Japan hadden, zou het ons duidelijk zijn, dat het de bedoeling van de joden en hun Franklin Roosevelt is den eenen staat na den anderen afzonderlijk te vernietigen. Het is ons duidelijk wat deze andere wereld met ons voor heeft. Zij hebben het democratische Duitschland van weleer doen verhongeren, zij zouden het nationaal-socialistische Duitschland van thans willen uitroeien.
Als Roosevelt of Churchill verklaren, dat zij dan naderhand een nieuwe maatschappelijke orde willen opbouwen, dan is dat vrijwel zoo, alsof een kaalhoofdige kapper een onfeilbaar haargroeimiddel aanbeveelt.
Wat het Duitsche volk betreft, dat heeft geen behoefte aan aalmoezen van een Churchill, een Roosevelt of een Eden, doch het wil slechts zijn recht. En dit recht om te leven zal het zich waarborgen, ook als duizend Churchills of Roosevelts daartegen wilden complotteeren. Het Duitsche volk heeft wellicht nog nimmer zulk een helder inzicht en zooveel eerbewustzijn gehad als thans.
Ik heb derhalve vandaag den Amerikaanschen zaakgelastigde zijn pas doen overhandigen en hem het volgende laten meedeelen:
Als uitvloeisel van de steeds verdere uitbreiding van een politiek van president Roosevelt, die op onbegrensde wereldictatuur gericht is, zijn de Ver. Staten van Amerika in vereeniging met Engeland voor geen enkel middel teruggedeinsd om het Duitsche, Italiaansche en ook het Japansche volk de voorwaarden voor de natuurlijke instandhouding van hun leven te ontzeggen. De regeering van Engeland en die van de Ver. Staten van Amerika hebben zich op dezen grond verzet tegen elke gerechtvaardigde herziening, waardoor een betere reorganisatie van de wereld tot stand gebracht zou kunnen worden.
Sedert het begin van den oorlog heeft de president van Amerika, Roosevelt, zijn geweten in toenemende mate bezwaard met een reeks van de zwaarste misdrijven in strijd met het volkenrecht. Bandelooze vergrijpen aan schepen en anderen eigendom van Duitsche en Italiaansche staatsburgers werden gecombineerd met bedreiging van de persoonlijke vrijheid der betrokkenen, die daarvan soms zelf ook door interneering enz. op willekeurige wijze werden beroofd.
De aanvallen van den president der Ver. Staten, Roosevelt, die ook anderszins een feller karakter kregen, gingen ten slotte zoover, dat hij de Amerikaansche marine beval, in tegenstelling tot alle bepalingen van het volkenrecht, schepen van Duitsche en Italiaansche nationaliteit terstond overal aan te vatten, te beschieten en tot zinken te brengen.
Amerikaansche ministers beroemden zich er ook op, dat zij op deze misdadige wijze Duitsche duikbooten hadden vernietigd. Duitsche en Italiaansche koopvaarders werden overvallen en gekaapt door Amerikaansche kruisers en hun vreedzame bemanning werd overgebracht naar gevangenissen.
Daarenboven werd evenwel in Amerika, zonder dat de Amerikaansche regeering eenige poging tot officieele weerlegging deed, het plan van president Roosevelt gepubliceerd om uiterlijk in 1943 Duitschland en Italië met militaire machtsmiddelen in Europa zelf aan te vallen.
Daardoor is het oprechte streven van Duitschland en Italië, dat getuigt van weergalooze lankmoedigheid, om, ondanks de ondraaglijke provocaties van president Roosevelt, die reeds jarenlang aanhouden, een uitbreiding van den oorlog te verhoeden en de betrekkingen met de Ver. Staten te handhaven, tot mislukking gebracht.
Duitschland en Italië hebben zich thans eindelijk gedwongen gezien overeenkomstig de bepalingen van het Driemogendhedenpact van 27 September 1940 schouder aan schouder met Japan den strijd ter verdediging en daarmee handhaving van de vrijheid en onafhankelijkheid hunner volken en rijken tegen de Ver. Staten en Engeland gemeenschappelijk te voeren.

Tekst der overeenkomst tusschen Duitschland, Japan en Italië:

Deze drie mogendheden hebben derhalve de volgende overeenkomst gesloten en op den dag van heden te Berlijn onderteekend:

In het onwrikbaar besluit de wapens niet neer te leggen, alvorens de gemeenschappelijke oorlog tegen de Vereenigde Staten van Amerika en Engeland tot een succesrijk einde is gebracht, zijn de Duitsche regeering en de Italiaansche regeering en de Japansche regeering het eens geworden over de volgende bepalingen.

Art. 1. Duitschland, Italië en Japan zullen den hun door de Vereenigde Staten van Amerika en Engeland opgedrongen oorlog met alle machtsmiddelen te hunner beschikking gemeenschappelijk tot het victorieuze einde voeren.

Art. 2. Duitschland, Italië en Japan verplichten zich zonder volledige wederzijdsche toestemming noch met de Vereenigde Staten van Amerika, noch met Engeland een wapenstilstand of vrede te sluiten.

Art. 3. Duitschland, Italië en Japan zullen ook na victorieuze beëindiging van den oorlog ten nauwste samenwerken met het doel, een rechtvaardige reorganisatie tot stand te brengen in den zin van het driemogendhedenverdrag, door hen op 27 September 1940 gesloten.

Art. 4. Deze overeenkomst treedt terstond bij haar onderteekening in werking en blijft even lang van kracht als het driemogendhedenpact van 27 Septtember 1940. De hooge contracteerende partijen zullen tijdig voor afloop van dezen geldigheidsduur overleg plegen over de nadere uitwerking van de in art. 3 voorziene samenwerking.

Het Duitsche volk, aldus vervolgde de Führer, beseft dit beslissende uur van zijn bestaan. De Amerikaansche president en zijn plutocratische kliek hebben ons gedoopt als de volken der haveloozen. Dat is juist. Maar de haveloozen willen leven en zij zullen in ieder geval bereiken, dat het weinige hetgeen zij hebben om van te leven, hun niet ook nog wordt ontroofd door de bezittenden.
Ik heb u in mijn eerste rede van 1 September 1939 verzekerd, dat in dezen oorlog noch wapengeweld noch tijd Duitschland zullen overweldigen. Ik wil mijn tegenstanders ook verzekeren, dat niet alleen geen wapengeweld of tijd ons zullen overweldigen, doch dat ook geen innerlijke twijfel ons kan doen wankelen bij onze plichtsvervulling.
Onze tegenstanders moeten zich niet vergissen; in de twee duizend jaar van de ons bekende Duitsche geschiedenis is ons volk nooit meer aaneengesloten en eensgezind geweest dan thans. De Heer der wereld heeft de laatste jaren zooveel grootsch aan ons gewrocht, dat wij ons dankbaar buigen voor een Voorzienigheid, die ons bedacht heeft met de eer tot een zoo groot volk te mogen behooren. (Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4914; redevoering München 4895 A.; photo buiten tekst 4902a)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. A. A. Mussert opent kringhuis te Bodegraven - Scholingsbijeenkomst van Kreis Nordholland der N.S.D.A.P. en het district Noord-Holland der N.S.B. te Amsterdam. —**
Bodegraven, 8 Dec. — In aanwezigheid van vele N.S.B.-ers en na een inspectie van de daartoe opgestelde W.A.-formaties opende de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, op 6 December het kringhuis van den nieuwen kring 59 Bodegraven. Ir. Mussert sprak bij deze gelegenheid een rede uit waarin hij o.m. wees op het gevaar der joden en opwekte ook dezen winter moedig vol te houden. Nog een jaar, zoo verklaarde hij, en wij ontvangen graan uit de Oekraine en nog twee jaar en er zijn, dank zij dit graan, weer varkens in het land.
Scholingsbijeenkomst van Kreis Nordholland der N.S.D.A.P. en het district Noord-Holland der N. S. B. te Amsterdam. — Amsterdam, 8 Dec. — In het Koloniaal Instituut te Amsterdam heeft op 7 December een gemeenschappelijke scholingsbijeenkomst van Kreis Nordholland der N.S.D.A.P. en het district Noord-Holland der N. S. B. plaatsgehad. Na een begroeting door Kreisleiter Vogler en den districtleider De Ruiter werd het woord gevoerd door de heeren Sommer, dr. van Genechten, van Geelkerken, pl.verv. leider der N.S.B. en Oberdienstleiter Schmidt. (Nat. Dagbl. - Deutsche Zeitung i. d. Niederl.)
(V. b. Ir. Mussert 4917 G.; N.S.D.A.P. 4892 E.)

B. **GROOT-MOEFTI VAN JERUZALEM ONTVANGEN DOOR MUSSOLINI EN DEN FUEHRER. — Persgesprek met den „Völkischer Beobachter". —**
Rome, 7 Dec. — Stefani meldt, dat de Duce den Groot-Moefti van Jeruzalem onlangs voor een onderhoud zeer hartelijk heeft ontvangen.
Berlijn, 8 Dec. (D.N.B.) — In tegenwoordigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft de Führer den Groot-Moefti van Jeruzalem, Sayid Amin al Hoesseini ontvangen.
In een interview, dat de Groot-Moefti toestond aan den „Völkischer Beobachter" heeft deze verklaart den strijd tegen joden en Engelschen te zullen voortzetten, totdat zijn doel, de bevrijding van de Arabische landen, bereikt is.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Groot-Moefti van Jeruzalem 4896 D.)

C. **BELGIE. — Koning Leopold hertrouwd. —**
Brussel, 8 Dec. — In alle R.K. kerken van België werd 7 December een schrijven van den aartsbisschop van Mechelen voorgelezen, waarin de mededeeling werd gedaan, dat koning Leopold III in het huwelijk was getreden met mej. Marie Lilian Baels, en dat dit huwelijk den 11den September kerkelijk was ingezegend in de kapel van het koninklijk slot te Laecken.
Mej. Baels, de 19-jarige dochter van den oudminister van Landbouw en Openbare Werken, zal den titel voeren van prinses van Rethy. Een authentieke akte van den vorst bepaalt, dat de koninklijke echtgenoote afstand doet van den titel en van den rang van koningin. Bij dezelfde akte verklaart de koning, dat het gebeurlijk nakomelingschap van dit huwelijk geen enkel erfrecht op de kroon zal hebben. (Telegraaf)
(Vor. ber. Koning Leopold 4885 E.)

D. **ENGELAND. — Oorlogsverklaringen aan Finland en Roemenië - Antwoorden van Finland en Roemenië.**
Helsinki, 7 Dec. (D.N.B.) — De Finsche regeeringspersdienst maakt bekend, dat de minister van Buitenlandsche Zaken, Witting, op 7 December aan den Amerikaanschen gezant het antwoord van Finland op de Engelsche nota heeft overhandigd. In deze antwoordnota wordt erop gewezen, dat Finland met zijn strijd geen ander doel heeft dan het bestaan en de veiligheid van zijn volk te waarborgen. Van dezen grondslag uit moet ten opzichte van den huidigen stand van zaken worden geconstateerd, dat de Finsche strijdkrachten niet ver meer af staan van haar strategische doelen, waarbij het er om gaat het land die grenzen te geven, welke het beschermen tegen een bolsjewistischen overval. De nota besluit met de opmerking, dat de Finsche regeering niet begrijpt wat de regeering van Engeland aanleiding geeft om den oorlogstoestand tusschen de beide landen af te kondigen.
Het Roemeensche antwoord. — Boekarest, 7 Dec. — In de Roemeensche antwoordnota wordt er op gewezen, dat Roemenië in Juni 1940 het slachtoffer werd van een ernstigen aanslag van de zijde der Sovjet-Unie. Met miskenning van alle nationale en internationale rechten werden Bessarabië, de Boekowina en het gebied Hertza bezet. Ook daarna zijn provocaties der Sovjet-Unie niet achterwege gebleven, welke in de nota in een zevental punten worden opgesomd.
Er bleef, zoo vervolgt de nota, Roemenië geen andere mogelijkheid dan den strijd te beginnen aan de zijde van de groote mogendheid, die de verdediging der Europeesche beschaving op zich heeft genomen.
Tenslotte herinnert de nota aan de Britsche garantieverklaring van 13 April 1939, waarin de Engelsche regeering steun beloofde voor het geval de Roemeensche onafhankelijkheid zou worden bedreigd. Op 26 Juni 1940 toen de Sovjet-Unie blijk gaf van haar aanvalsgeest heeft Engeland echter niets gedaan om Roemenië te verdedigen.
Verklaring van maarschalk Antonescu. — Boekarest, 7 Dec. (D.N.B.) — In een verklaring tot het Roemeensche volk heeft maarschalk Antonescu er op gewezen, dat de Engelsche oorlogsverklaring iederen grondslag mist. Roemenië neemt de uitdaging echter aan in het rotsvaste geloof, dat het met zijn strijd tegen het communisme niet alleen het nationale gevoel, niet alleen het recht op de handhaving van de eer van het Roemeensche volk dient, doch dat het voor zijn strijd en door zijn offers een dienst bewijst aan de beschaving.
(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)
(V. b. Eng. oorlogsverkl. 4925 A.; Antonescu 4916 G.)

E. **NEDERLAND. — De emigrantenregeering te Londen - Van Mook als „minister" niet beschikbaar. —**
's-Gravenhage, 4 Dec. (A.N.P.) — De gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, heeft in een telegram naar Londen aan den „minister-president", prof. P. S. Gerbrandy, te kennen gegeven, dat, daar de spanning in het Verre Oosten zeer toegenomen is en met de mogelijkheid van een oorlog in den Stillen Oceaan gerekend moet worden, het onmogelijk is om den heer Van Mook uit zijn functie in Nederlandsch-Indië te laten heengaan, om zich naar Londen te begeven, en dientengevolge, in volkomen overeenstemming met den heer Van Mook, door hem besloten was, het vertrek van den heer Van Mook naar Europa voorloopig uit te stellen. (Vaderland)
(Vor. ber. dr. H. J. van Mook 4909 B.)

F. **ITALIE. — Graaf Ciano ontmoet admiraal Darlan.**
Turijn, 10 Dec. (Stefani) — De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Graaf Ciano, heeft hier op 10 Dec. een onderhoud met den plaatsvervangenden premier en minister van Buitenlandsche Zaken van Frankrijk, admiraal Darlan, gehad. De twee ministers kwamen in de ontvangstzaal van het Palazzo Madama bijeen. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Graaf Ciano 4884 C.; adm. Darlan 4923 A.)

G. **FRANKRIJK. — Suezkanaal Maatschappij staakt haar betalingen - Strafmaatregelen te Parijs wegens aanslagen op Duitsche militairen - Fransche regeeringsmaatregelen. —**
5 Dec. — De Compagnie du Canal de Suez zag zich, zoo bericht de Deutsche Allg. Zeitung, genoodzaakt hare betalingen te staken. De reden van dit besluit der maatschappij, waarvan het kapitaal voor een overwegend deel in Engelsche handen is, is gelegen in de geweldige vermindering van het verkeer door het Suezkanaal. De reserves der maatschappij, welke voor den oorlog ruim een milliard francs bedroegen zijn geheel ingeteerd en zij is niet langer in staat aan haar verplichtingen te voldoen.
Strafmaatregelen in Parijs wegens aanslagen op Duitsche militairen. — Parijs, 8 Dec. (D.N.B.) — Nadat op 30 November, 3, 6 en 8 December aanslagen waren gepleegd op Duitsche militairen, zonder dat het mocht gelukken de daders te grijpen, hebben de bezettingsautoriteiten van Parijs thans gelast, dat alle café's en amusementsinrichtingen der stad 's middags om 5 uur moeten sluiten, dat het verboden is zich tusschen 's avonds 6 en 's morgens 5 uur op straat te bevinden en dat de openbare vervoermiddelen gedurende dien tijd niet mogen rijden.
Fransche regeeringsmaatregelen. — Vichy, 10 Dec. (D.N.B.) — De Fransche regeering heeft thans de maatregelen gepubliceerd, waartoe de ministerraad ter onderdrukking van de daden van terreur en de aanslagen op leden van het Duitsche bezettingsleger heeft besloten. Deze maatregelen zijn:
1e. Vreemdelingen, die bij het aanzetten tot misdrijven op heeterdaad worden betrapt, worden voor den krijgsraad gebracht en ter dood veroordeeld.
2e. Alle joden, die sedert 1 Januari 1936 in Frankrijk gevestigd zijn en niet over geldmiddelen beschikken, worden onverwijld in arbeidscompagnieën bijeengebracht. Den anderen joden, die over bestaansmiddelen beschikken, wordt een gedwongen verblijfplaats aangewezen, waar zij eveneens in groepen worden bijeengebracht. Deze groep joden is bovendien verplicht, geld op te brengen voor het levensonderhoud van hun geloofsgenooten.
3e. Buiten de 11.000 personen, die de laatste zes weken in communistische en terroristische kringen in het niet-bezette gebied gearresteerd zijn, zijn in de afgeloopen drie dagen nog 1850 personen in hechtenis genomen. Deze zuiveringsactie duurt voort.
(Vor. ber. Suez Kanaal Mij. 4820 C.; Aanslagen Duitsche militairen 4884 D.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1941

Zeeslag bij de Hawaii-eilanden - Japansche landingen op Malakka en de Philippijnen - Amerikaansche steunpunten Wake en Goeam bezet - Shanghai bezet - Engelsche vloot bij Malakka verslagen. —

8 Dec. — Nadat de regeering der Ver. Staten de mobilisatie van leger en vloot gelast had en de laatste mogelijkheid op een vreedzame regeling van het conflict verdwenen was, openden de Japansche strijdkrachten op 7 December 's morgens de krijgsverrichtingen.

Luchtaanval op de Hawaii-eilanden. — Japansche marinevliegtuigen, opstijgend van een vliegtuigmoederschip, deden op 7 December een aanval op Pearl Harbour, de belangrijke oorlogshaven der Ver. Staten op de Hawaii-eilanden. In een verklaring van het Witte Huis te Washington zou, volgens „Associated Press" zijn medegedeeld, dat zware schade werd aangericht. Een Amerikaansch slagschip kenterde, een torpedojager werd vernield en een aantal Amerikaansche vliegtuigen ging verloren. Bovendien zouden nog een aantal schepen zijn beschadigd, terwijl het verlies aan manschappen op 3.000 wordt geschat.

Zeeslag bij de Hawaii-eilanden. — Het D.N.B. meldt 8 December uit Boston, dat bij de Hawaii-eilanden een zeeslag gaande is. De radiozender Schenectady meldt, dat drie Amerikaansche oorlogsschepen zouden zijn getroffen. Het slagschip **„West-Virginia"** (32.500 br.t.) zou gezonken zijn, het slagschip **„Oklahama"** (29.000 br.t.) zou in brand staan. Het Japansche keizerlijke hoofdkwartier bevestigt dit bericht en deelt mede, dat in den zeeslag twee Amerikaansche slagschepen werden vernietigd, vier slagschepen en vier zware kruisers der Amerikaansche vloot werden zwaar beschadigd. Ook zou nog een vliegtuigmoederschip gezonken zijn.

Sjanghai door de Japanners bezet. — Op 8 December werd voor Sjanghai een Engelsche kanonneerboot vernietigd. Alle opvarenden kwamen om het leven. Een Amerikaansche kanonneerboot in dit gebied werd genomen. De geheele bemanning werd gevangen genomen. De petroleumopslagplaatsen van de Standard Oil en de Asiatic Petroleum Cy. in deze stad werden door Japansche strijdkrachten bezet. Voorts werden daar 34 Engelsche en Amerikaansche schepen in beslag genomen van totaal 20.000 br.t.

Luchtaanval op Singapore. — Door het Japansche luchtwapen werden luchtaanvallen gedaan op Singapore, de Engelsche sleutelstelling in het Verre Oosten. Het aantal slachtoffers wordt geschat op 50 à 100 personen.

Japansche landing op de Philippijnen. — Volgens mededeeling van den woordvoerder van het Japansche leger zijn op 8 December Japansche troepen geland op de Philippijnen. Verliezen werden daarbij niet geleden.

De Amerikaansche eilanden Wake en Goeam bezet - Midway-eilanden gebombardeerd. — Ondersteund door het luchtwapen gelukte het den Japanschen strijdkrachten om op 8 December in succesvolle aanvallen de Amerikaansche eilanden Wake en Goeam te bezetten.

Landing op Britsch Malakka - Aanvallen in de richting van Singapore. — Op 8 December zijn Japansche troepen op Britsch Malakka geland en richten thans hun aanvallen op het gebied van Singapore.

De landing op de Philippijnen. — Het D.N.B. meldt op 10 December uit Sjanghai, dat de Japansche troepen er in geslaagd zijn, ondanks de tegenaanvallen van de Amerikaansche luchtmacht, te Vigan en te Appari, in het Noorden van het hoofdeiland der Philippijnen, Loezon, succesvolle landingsoperaties uit te voeren.

Engelsche slagvloot bij Malakka verslagen. — Door het keizerlijk hoofdkwartier werd op 10 December officieel bericht, en dit overeenkomstig de Engelsche opgaven, dat luchtstrijdkrachten der Japansche marine voor de Oostkust van Malakka het Britsche **slagschip „Prince of Wales"** en de Britsche **slagkruiser „Repulse"** tot zinken hebben gebracht.

De Britsche vloot werd in den ochtend van den tienden December ontdekt door Japansche duikbooten en onmiddellijk daarop gingen Japansche vliegtuigen tot den aanval over. De „Repulse", groot 32.000 br.t., gebouwd in 1916 en o.m. bewapend met zes 38.1 cm. kanons en een bemanning van 1200 koppen zonk onmiddellijk na bomtreffers om 14.29 uur. De „Prince of Wales" maakte ten gevolge van voltreffers slagzijde. Het schip trachtte te ontsnappen, doch zonk, opnieuw getroffen, om 14.50 uur. Het slagschip was een der nieuwste en sterkste bodems der Britsche vloot. Zijn hoofdbewapening bestond uit 10 kanons van 35.6 cm., terwijl het bovendien van 32 stukken luchtafweergeschut voorzien was. De bemanning telde 1500 koppen. De ontmoeting op den Atlantischen Oceaan tusschen Churchill en Roosevelt had op dit schip plaats.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Oorlogsverkl. Japan—Ver. Staten 4927 A.)

B. GROOT - DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

Duitsche legers aan het Oostfront betrekken hun winterstellingen - Povenza door de Finnen bezet - 41.700 br.t. scheepsruimte tot zinken gebracht - Het Britsche offensief in Noord-Afrika voortgezet. —

OOSTELIJK FRONT.

15 Dec. — De berichten van het Oostelijk front bevestigen de mededeeling van het Oppercommando der weermacht op 8 December, dat voorloopig de oorlogvoering aldaar bepaald zou worden door den invallenden winter. Een temperatuur, welke schommelt tusschen de 25 en 35 graden Celsius onder nul maakt het onmogelijk grootere operaties uit te voeren en er bestaat geen reden, die de Duitsche troepen dwingt zich aan dergelijke beproevingen bloot te stellen. Het front zelf zal daarbij steeds aanleiding blijven geven tot tactische operaties, zooals het afslaan van eventueele Sovjet-aanvallen en het uitvoeren van aanvalsoperaties op begrensde doelen.

De Finsche troepen zetten hun operaties op de Karelische landengte voort. In den nacht van 6 op 7 December bezetten zij de stad Povenza, welke belangrijke strategische waarde heeft. De bolsjewisten leden hier zeer zware verliezen. De Finnen vonden de lijken van ruim 4.000 vijanden.

Aanvallen op de Krim zijn bij voorbaat tot mislukking gedoemd omdat de bolsjewisten, die daar reeds 300.000 br.t. verloren, niet meer over voldoende scheepsruimte in de Zwarte Zee beschikken, om dergelijke operaties met kans op succes te kunnen uitvoeren. Een op 8 December ondernomen landingspoging werd dan ook met zware verliezen voor de Sovjets afgeslagen.

DE LUCHTOORLOG.

7 Dec. — In den tijd van 29 November tot 5 December verloor de bolsjewistische luchtmacht 228 vliegtuigen, terwijl aan Duitsche zijde op het Oostelijk front 21 machines verloren gingen.

9 Dec. — In den nacht van 7 op 8 December en op 8 December tot de middaguren, dus in 20 uur tijds, verloor de Britsche luchtmacht aan het Kanaal en in het Noordzeegebied niet minder dan 18 machines.

Van 28 November tot 4 December verloor de Britsche luchtmacht in Noord-Afrika 75 vliegtuigen.

In den nacht van 8 op 9 December deden gevechtsvliegtuigen een aanval op Newcastle. Felle ontploffingen en uitgestrekte branden in de haven en ravitailleeringsbedrijven gaven het succes van den aanval aan.

14 Dec. — Tusschen 3 en 9 December verloor de Britsche luchtmacht 69 vliegtuigen, waarvan 34 in het gebied van Noord-Afrika. Duitschland verloor in den strijd tegen Engeland 18 machines.

DE OORLOG TER ZEE.

7 Dec. — In het Kanaal werd een gevecht geleverd tusschen Duitsche en Engelsche zeestrijdkrachten. Een Engelsche motortorpedoboot zonk; aan Duitsche zijde waren geen verliezen.

8 Dec. — Voor de Oostkust van Schotland brachten Duitsche vliegtuigen bij een aanval op een convooi, vier vijandelijke koopvaarders tot zinken. De inhoud dezer schepen bedroeg 14.000 br.t.

12 Dec. — Op den Atlantischen Oceaan brachten Duitsche duikbooten vier Britsche schepen van tezamen 27.700 ton, waaronder een tankboot, tot zinken. Voorts werden bij den aanval nog eenige vijandelijke schepen zwaar beschadigd.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

7 Dec. — Voor de kust van Cyrenaica viel een Duitsche duikboot een Britsch convooi aan. Een tankboot, een vrachtschip en een torpedoboot kregen torpedotreffers.

9 Dec. — Duitsche jagers en bommenwerpers deden 8 December een aanval op het Egyptische Aboe Feidan, het eindstation van de spoorlijn Alexandrië—Mersa Matroeh. De rails werden vernield en twee benzinetreinen werden in brand geworpen. Aboe Feidan heeft strategische beteekenis omdat hier de materialen aankomen, die dan langs de woestijnwegen naar het front gebracht worden.

10 Dec. — In den sector van Solloem neemt de druk op de Duitsche en Italiaansche stellingen toe. Pantserformaties ten Zuiden van Tobroek leverden slag. In talrijke luchtgevechten verloor de vijand 21 vliegtuigen. Acht eigen vliegtuigen kwamen niet terug.

11 Dec. — De vijandelijke druk op de stellingen aan het front bij Solloem blijft aanhouden. Ten Zuiden en Zuidwesten van Tobroek werden 25 vijandelijke pantserwagens vernietigd. De haven van Tobroek werd door afdeelingen van het Duitsche luchtwapen gebombardeerd. Voor de kust werd een vijandelijke kruiser door een torpedo getroffen.

(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4926 A.)

HET TIENJARIG BESTAAN DER N. S. B.

De Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland onder leiding van ir. A. A. Mussert, bestond deze maand December tien jaren. Ter inleiding van de feestelijke herdenking van dit feit werd op 10 December in Pulchri Studio in Den Haag een plechtige samenkomst van genoodigden gehouden.

Herdenkingsbijeenkomst te Den Haag - Redevoeringen van prof. dr. T. Goedewaagen en ir. A. A. Mussert. — 's-Gravenhage, 10 Dec. (A.N.P.) — Met den leider, ir. A. A. Mussert, en den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, die redevoeringen hielden, waren als gasten van Duitsche zijde o.a. aanwezig de commissarissen-generaal Rauter en Schmidt, de gemachtigden van den Rijkscommissaris voor Zuid-Holland en Utrecht, dr. Schwebel en de heer Sommer, de adviseur voor landbouwaangelegenheden, Graf Grote en Kreisinspektor der N.S.D.A.P. dr. Schuon. Van Nederlandsche zijde o.a. de secretaris-generaal van Justitie, prof. dr. J. J. Schrieke en van Opvoeding, Wetenschappen en Cultuurbescherming, prof. dr. J. van Dam, den bevelhebber van het vrijwilligerslegioen Nederland, luit.-generaal H. A. Seyffardt, den wnd.-commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst, generaal-arbeidsleider L. A. C. de Bock, den leider van den Landstand Roskam, den commissaris voor niet-commercieele vereenigingen Müller Lehning, den commissaris voor de vakvereenigingen, Woudenberg, en den secretaris-generaal der N.S.B., ir. Huygen.

De plaatsvervangende leider van de N.S.B., de heer C. van Geelkerken, leidde de bijeenkomst en sprak het welkomstwoord waarna prof. dr. T. Goedewaagen sprak over: „Politiek en Cultuur".

De spreker gaf een beschouwing omtrent de wijze waarop de vroegere liberale staat haar houding tegenover de cultuur meende te moeten bepalen en stelde daar het standpunt van den nationaal-socialistischen staat, welke door een geheel andere wereldbeschouwing wordt beheerscht, tegenover.

Hierna heeft de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert gesproken over Volksche kunst in Nederland.

Na een uiteenzetting te hebben gegeven omtrent de waarde der oude kunstschatten voor de thans levenden, verklaarde hij te gelooven aan de zending van het Germaansche ras als het krachtigste dragende element van het nieuwe Europa en sprak hij zijn overtuiging uit, dat ook het Nederlandsche volk daarin zijn taak zal vervullen.

De leider der N.S.B. gaf daarna een overzicht van de grondslagen waarop dit nieuwe tijdperk kan worden opgebouwd, waarbij de orde zal worden hersteld door de natuurlijke bindingen te herstellen en de levenskringen in beteren vorm te herstellen. De Nederlandsche Germaansche nationaal-socialistische staat zal de verscheidenheid van aard der verschillende gewesten, steden en dorpen als een natuurlijke geaardheid tot haar recht laten komen en respecteeren.

Ook de maatschappelijke orde zal worden hersteld door de instelling van corporatiën, kamers, gilden en hoe zij verder mogen heeten. De voornaamste plicht van de leiders van het volk zal daarbij zijn de beschermende hand uit te strekken over de levenskringen. Zoo zal een nieuwe stijl ontstaan, de uiterlijke vorm der innerlijke gebondenheid.

Wat betreft het bewaren der oude cultuurgoederen meende spr., dat in Nederland reeds veel verloren ging. Daarin moet verbetering gebracht worden en over 20 jaar moeten de monumenten hersteld en veilig gesteld zijn. Ir. Mussert wees er op, dat ook de Nederlandsche taal in eere dient te worden hersteld, opdat deze niet alleen voorwaarde is voor bloeiende letterkunde, de volksliederen en het tooneel, maar een der grondslagen is der wetenschap en bovendien de band, die bindt. Stel bodem en taal veilig en organiseer de beroepsstanden en al het overige zal daaruit voortvloeien.

De herdenking te Utrecht. — Utrecht, 15 Dec. — Het hoogtepunt van het herdenkingsfeest van den stichtingsdag der N.S.B. (14 December 1931) vormde een massale bijeenkomst in de groentehal van het veilinggebouw aan de Croeselaan te Utrecht.

De bijeenkomst, die door meer dan 6000 personen bezocht was, stond onder leiding van den secretaris-generaal, ir. Huygen. Hij sprak de begroetingsrede uit en richtte zich tot den Rijkscommissaris, wiens komst door de N.S.B. bijzonder op prijs werd gesteld. Woorden van welkom richtte spr. tevens tot Oberbefehlsleiter Friederichs, commissaris-generaal Schmidt, Brigadeführer Rauter, Ministerialrat dr. Piesberger, Hauptmann Siebel, prof. dr. Nieschulz, majoor Creutzinger en andere vertegenwoordigers van partij en weermacht.

Vervolgens gaf ir. Huygen het woord aan den heer C. van Geelkerken, die een herdenkingsrede uitsprak. Spr. vroeg zich af, of tien jaren van strijd nu eigenlijk wel de moeite waard zijn om herdacht te worden. Men kan hierop bevestigend antwoorden, indien men er van overtuigd is zijn volk met eere te hebben gediend. Wij zijn, aldus spr., onze roeping trouw gebleven, inzonderheid ook trouw aan ons bloed en onze geschiedenis.

Wanneer wij terug zien op deze tien jaar, dan putten wij daaruit meteen de kracht om in de toekomst moedig voorwaarts te gaan. Doch bovenal gedenken wij den man, die in 1931 tot het Nederlandsche volk zei: durf tot uzelf in te keeren, zet u in voor een nieuw Nederland, wees Nederlander en geef u zoo noodig voor uw vaderland. De man die toen zoo sprak en dit tien jaar steeds heeft uitgeroepen, was onze Mussert! (Langdurig applaus).

Het is zijn dag vandaag. Aan hem danken wij het Nederlandsche nationaal-socialisme, welnu, laten wij dan van onzen kant hem zeggen: Leider, gij kunt op ons blijven rekenen!

Vervolgens gaf de heer van Geelkerken een uitvoerig overzicht over de tien jaren van strijd.

Op deze rede volgde een plechtige dooden-herdenking door alle aanwezigen staande, met opgeheven arm, aangehoord.

De muziek speelde na afloop hiervan op ontroerende wijze het plechtige „Ik had een wapenbroeder".

Na een korte pauze, waarin eenige strijdliederen werden gezongen, was het woord aan den Oberbefehlsleiter Friederichs, als vertegenwoordiger der N.S.D.A.P.

Oberbefehlsleiter Friederichs bracht de groeten en gelukwenschen van deze partij in Duitschland over. Hij herinnerde aan den politieken strijd, dien de N.S.D.A.P. jaren lang heeft moeten voeren om de nationaal-socialistische gedachte te doen zegevieren.

Wij moeten als nationaal-socialisten steeds weder vaststellen, aldus spr., dat het de N.S.D.A.P. geweest is, die als werkelijke vertegenwoordigster van de belangen der Duitsche volksgemeenschap optrad.

Ook in Nederland zal de tijd niet ver meer zijn, dat vele nationaal-socialisten staatkundige plichten te vervullen zullen hebben en daartoe is het noodzakelijk, dat de nationaal-socialistische gedachte meer algemeen zal worden ingezien.

Wij weten, dat dank zij Hitlers genialiteit over de grenzen van het Groot-Duitsche Rijk heen eerlang alle Germanen van Europa zullen samengaan om een Nieuwe Europeesche orde te scheppen, die het eeuwenlang door innerlijken strijd verdeelde Europa een nieuwe betere toekomst zal verzekeren.

Dat is ons gemeenschappelijk doel.

Spreker eindigde zijn toespraak met „Heil Hitler — Hou zee".

Rede van den Rijkscommissaris. — Daarop sprak de rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart zijn groote rede uit. Hierin deelde hij mede, „de conclusie te hebben getrokken uit het besluit van Mussert, om hem en zijn Beweging te betrekken in de gemeenschap, die op leven en dood heeft gezworen, een nieuw, beter geordend en gelukkiger Europa te stichten." Aan deze conclusie is vorm gegeven door het besluit van den Rijkscommissaris, „om in Nederland nog slechts één politieke wilsvorming te dulden en wel die in en door de Nat. Socialistische Beweging onder haar leider Mussert, zoodat derhalve alle andere vereenigingen of bewegingen met politiek karakter, die in Nederland nog aanwezig zijn, zijn ontbonden, voor zoover zij dit niet, met inzicht in de noodzakelijkheid daarvan, uit eigen beweging doen".

Aan zijn rede ontleenen we o.m.:

Met bijzonderen trots vervult het mij u te kunnen mededeelen, dat de Führer mij heeft opgedragen, om jegens de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland en haar Leider Mussert op dezen dag van het tienjarig bestaan de groeten van onzen Führer Adolf Hitler uit te spreken.

De beteekenis van den dag van heden ligt in het feit, dat deze dag in de eerste plaats een politieken strijd vastlegt welke tien jaar lang met succes is gevoerd, en in de tweede plaats een bewijs vormt voor de logische politieke ontwikkeling der Nationaal-Socialistische Beweging naar ons gemeenschappelijk doel, n.l. de hervorming van Europa in nationaal-socialistischen geest.

Wij Duitsche nationaal-socialisten waardeeren in u vooral de

(Voor vervolg zie pag. 4936 2de kolom)

Ir. Mussert door den Führer ontvangen.

Berlijn, 13 Dec. (D.N.B.) - Ir. A. A. Mussert, de leider der Nationaal Socialistische Beweging in Nederland, heeft deelgenomen aan de zitting van den Rijksdag. Op 12 December is hij, tezamen met den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en commissaris-generaal Schmidt door den Führer ontvangen in tegenwoordigheid van den rijksminister en chef der rijkskanselarij, dr. Lammers en van den leider der partijkanselarij, rijksleider Bormann.

(Vor. ber. Rijksdagzitting 4929-32)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Anton Adriaan Mussert werd 11 Mei 1894 in Werkendam geboren als zoon van het Hoofd der School aldaar. Zijn vader was katholiek, zijn moeder protestant. Na zijn H.B.S.-jaren in Gorkum vertrok hij naar Delft om daar na een intermezzo, toen hij vrijwillig in het leger tijdens de mobilisatiejaren dienst nam, in vier en een half jaar af te studeeren.

In 1918 werd hem het diploma als civiel ingenieur met lof uitgereikt. Hetzelfde jaar kwam hij in dienst van den Rijkswaterstaat en was hij werkzaam bij den bouw van de nieuwe sluizen in IJmuiden. In 1920 werd hij bij den Provincialen Waterstaat te Utrecht benoemd, waar hij zich van tal van opdrachten met groot succes kweet. Daarbij vond hij steeds den tijd om projecten en problemen van wijdscher perspectief te blijven bestudeeren. Van zijn hand verschenen tal van geschriften en rapporten over belangrijke onderwerpen. Zoo schreef hij over de reorganisatie van het beheer van het wegennet voor het gewone verkeer, over de afwatering van de Geldersche Vallei en de Vechtstreek, over de besparing op de toekomstige Zuiderzee-inpolderingen. Dit laatste artikel, dat in „De Ingenieur" verscheen (20 Aug. 1921) trok allerwegen sterk de aandacht en was vooral om zijn consequenties ten aanzien van de defensie van groot belang.

Veel opzien baarde eveneens een voor uitvoering vatbare studie „Denkbeeld tot benutting van de eb- en vloedbeweging op de Zeeuwsche wateren als bron van arbeidsvermogen" (1923).

Naast deze practische arbeid en studies op eigen terrein, ging zijn belangstelling ook uit naar algemeene problemen. Dat bewees in het bijzonder een artikelenreeks in het „Utrechtsch Dagblad" van December 1922 over „De philosophisch litteraire contra de exacte richting en de plannen tot reorganisatie van het Middelbaar Onderwijs".

Meer en meer evolueerde zijn belangstelling naar het politieke terrein. In de jaren 1925-27 kwam hij in verzet tegen den hernieuwden aanval van het Belgisch annexionisme op de Nederlandsche vrijheid. Hij stichtte een comité van actie tegen het „Belgisch Verdrag" en boekte als resultaat de verwerping van dit tractaat door de Eerste Kamer, nadat zich de Tweede Kamer reeds met een aanneming verzoend had.

Ir. A. A. MUSSERT

De weinig verkwikkelijke kennismaking met den achtergrond van het Nederlandsche politieke leven bracht sterke reacties in Mussert te weeg. Op 14 December 1931 stichtte hij tezamen met C. van Geelkerken de Nationaal-Socialistische Beweging met als hoogste doelstelling een algeheele geestelijke vernieuwing in den zin eener nationale wederopstanding. Sindsdien is zijn levensgeschiedenis met die van zijn beweging verbonden. De overval op Curaçao, de muiterij op de „Zeven Provinciën", de voortdurende sabotage op de instellingen onzer weermacht, en het steeds stijgend aantal werkloozen gaven de dieptegang der toenmalige politieke ontwikkeling aan.

Wat men door overtuiging van de andere zijde en andere gangbare middelen niet bereiken kon, trachtte men door dwang te forceeren. De toenmalige regeering vaardigde voor ambtenaren een verbod uit, lid van anti-democratische partijen te zijn. Op 1 Mei 1934 werd Mussert uit den rijksdienst ontslagen. Dat voltooide de breuk met het verleden.

Het jaar daarop vertoefde Mussert twee maanden in Indië. Na de verkiezingen in 1937 toen alle democratische partijen een eenheids-afweerblok tegen de N.S.B. gevormd hadden, volgde een storm: de tegenstanders juichten — de zwakkeren begonnen te twijfelen. De crisis werd evenwel overwonnen.

Mussert bouwde zijn beweging om en zette een nieuwe actie met zijn trouw gebleven aanhang in. Scherp becritiseerde hij de binnen- en buitenlandsche politiek der regeering, die hij als voosheid en wanbeleid bestempelde. Hij geeselde de volkenbond en hield een pleidooi voor uittreding. In 1938 vestigde hij op duidelijke en scherpe wijze de aandacht op de gewetenlooze politiek van Engeland en den invloed, die de Engelsche regeering op ons land uitoefende. Hij betoogde de noodzakelijkheid van een strikte neutraliteitspolitiek en voorspelde zeer duidelijk het uitbreken van een nieuwen oorlog en gaf destijds reeds aan, aan welke zijde Nederland gedreven zou worden.

In de Meidagen van 1940 werden N.S.B.-ers tezamen met Duitschers in gevangenissen en interneeringskampen gezonden. Daar ontstond een hechte kameraadschap, die na het sluiten van den wapenstilstand nog verdiept werd. Na vestiging van de burgerlijke bestuursmacht onder leiding van den rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, nam de N.S.B. in ledenaantal sprongsgewijs toe. De honderdduizend zijn reeds lang overschreden. Het Duitsche bezettingsbestuur koos uit haar rijen bij voorkeur de ambtenaren voor vrijgekomen overheidsfuncties. Sedert 28 September van dit jaar, toen de N. S. N. A. P. het politieke strijdtooneel verliet, bezit de N.S.B. de politieke monopoliepositie in het land. In de jongste rede van den Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart te Utrecht is dit officieel bekrachtigd.

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4935)

(Vervolg van pag. 4935)

politieke strijders. Toen wij in Mei 1940 hier kwamen, vonden wij onder de meest uiteenloopende politieke stroomingen en scheuringen van dit land in uw Beweging Nederlandsche mannen en vrouwen, welke een strijd van tien jaar verbonden heeft. Evenals elke werkelijk groote en beslissende ontwikkeling slechts in de worsteling der krachten en door strijd kan gedijen, zoo veronderstelt een politieke en daarmede volksche en geestelijke vernieuwing ook in Nederland de aanwezigheid van een groep mannen en vrouwen, die in alle omstandigheden tot den strijd bereid zijn. Dat gij onder uw Leider Mussert tien jaar geleden zijt aangetreden, dat gij ondanks alle achteruitzettingen en verdrukkingen hebt volgehouden, — want sinds 30 Januari 1933, den dag waarop in Duitschland de N.S.D.A.P. de macht overnam, hebben alle krachten van het kapitalisme van de democratie, van het jodendom en van het politieke confessionalisme onder verloochening der wetten waaronder zij zelf ten strijde trokken samengezworen, nooit meer een nationaal-socialistische beweging wettig aan de macht laten komen — dit strijdlustige volhouden hebben wij bij u vooral geconstateerd en gewaardeerd.

Na schetsing van de ontwikkeling van het nationaal-socialisme in het Groot-Duitsche Rijk vervolgde de rijkscommissaris:

Gij, hier in Nederland had het geestelijk moeilijker. Want uiterlijk schenen de omstandigheden hier bepaald voortreffelijk geordend en de door de kapitalistische en democratische krachten van dit land aangenomen houding scheen door den afloop van den eersten wereldoorlog voorgoed bevestigd en vereeuwigd te zijn. Het is de bijzondere, historische verdienste van uw Leider, dat hij reeds meer dan 10 jaar geleden de wortel van het kwaad, dat in dezen toestand lag, inzag, welk kwaad thans op steeds schrikwekkender, angstaanjagender wijze dit land teistert.

Mussert is als een vermanende en roepende in deze woestijn van democratische platheden en burgerlijk conventionalisme opgetreden. Uw Leider heeft zich aan al deze Nederlandsche feiten, die uitermate zwaar wogen, ontworsteld en heeft zoo een ontwikkeling ondergaan waarvan einde en omvang in hun bijzonderheden tien jaar geleden hier in Nederland evenmin definitief duidelijk waren als wij, nationaal-socialisten in Duitschland, tien jaar geleden met volstrekte duidelijkheid de bijzonderheden van den beslissenden strijd, dien wij thans voeren, konden overzien.

Dit uur der beslissing voor geheel Europa is ook het uur der politieke beslissing in Nederland. Wie thans nog niet ziet of wil zien heeft het recht verloren op politiek, dus voor de gemeenschap verantwoordelijk terrein mee te praten. Ik heb derhalve reeds destijds alle politieke richtingen, die haar uitdrukking hadden gevonden in een liberaal-democratischen, parlementaire partijvorm, ontbonden en de rechten, afgeleid uit vroegere instellingen nog slechts kunnen toekennen aan de Nationaal-Socialistische Beweging.

De wereldgeschiedenis is sindsdien in tijd slechts een half jaar gevorderd, in gebeurtenissen het equivalent van eeuwen. Tegen de oude wereld van het kapitalisme, democratieën, jodendom is de nieuwe wereld der jonge volken opgestaan. Stellig is het voor uw Leider moeilijk geweest als zoon van het Nederlandsche volk, dat in de wereld der oude machten — geenszins tot voordeel van al zijn deelen — alleszins vast lag verankerd, in dit beslissend uur het juiste besluit te nemen. Het onfeilbaar instinct van een man en nationaal-socialist, die bezorgd is voor het welzijn van zijn volk, heeft Mussert het besluit doen nemen, dat hem en de Nationaal-Socialistische Beweging betrekt in de gemeenschap die op leven en dood heeft samengezworen, een nieuw, beter geordend en gelukkiger Europa te stichten.

De conclusie, die ik trek uit dit besluit en die tevens een bewijs is van mijn onverbrekelijke kameraadschap met den heer Mussert, is mijn besluit in Nederland nog slechts één politieke wilsvorming te dulden en wel die in en door de Nationaal-Socialistische Beweging onder haar Leider Mussert. Ik heb derhalve heden bepaald, dat alle andere vereenigingen of bewegingen van politiek karakter, die hier in Nederland nog aanwezig zijn, voor zoover zij dit niet met inzicht in de noodzakelijkheid uit eigen beweging doen, met ingang van heden worden ontbonden. Van thans af bestaat er slechts één politieke wil der Nederlanders en wel, die voortspruit uit de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland.

Deze vrucht van uw tienjarigen strijd is tevens een verplichting tot alle Nederlandsche nationaal-socialisten, zoowel jegens het Nederlandsche volk alsook jegens de grootere gemeenschap der Germaansche volken in Europa. Ik weet, dat niemand uwer uit conjunctuur overwegingen in uw gelederen is getreden en daar blijft, want lid van de N.S.B. of een der aangesloten formaties te zijn is thans in Nederland bij God geen genoegen, maar een zware weg vol opoffering, die hardheid en ook ontbering eischt. Hardheid en uithoudingsvermogen tegenover het gekonkel van een numeriek in het geheel niet zoo grooten kring van ophitsers en raddraaiers, die door een uwer kameraden reeds eenmaal raak gekarakteriseerd werden als oranje-

bolsjewieken en die als politieke lemuren nog niet weten, dat zij politiek reeds al lang zijn gestorven.
Nieuw Europa is geen toekomstverwachting, het is reeds realiteit geworden; het wordt in dezen tijd geschapen en Nederland neemt aan dezen opbouw reeds deel door het besluit van haar Leider, door den politieken arbeid der Nationaal-Socialistische Beweging en vooral door het offer van haar strijders in het Oosten. Gij, mijnheer Mussert en de Nederlandsche nationaal-socialisten, hebben in tegenstelling tot de eeuwige achterblijvers in de politiek ingezien, dat de vrede van het nieuw geschapen Europa niet te zijner tijd kan worden gesloten met onze vijanden, doch reeds thans wordt gemaakt door de krachten van onze harten, de werkkracht van onze handen, maar vooral door de scherpte van ons zwaard.
Ik wensch u, mijnheer Mussert en de Nationaal-Socialistische Beweging geluk met dezen weg, ik wensch u speciaal voor het bestwil van het Nederlandsche volk volledig succes, opdat dit als gelijkgerechtigd, alleszins gewaardeerd kameraad kan toetreden tot de Germaansche gemeenschap, die onze Führer reeds vormt.
Leve de Nationaal-Socialistische Beweging en haar Leider.
Leve de nationaal-socialistische idee en onze Führer.
Sieg Heil.

Rede van ir. Mussert. — Vervolgens besteeg ir. A. A. Mussert het spreekgestoelte.
De leider der N.S.B. deelde mede, dat hij „na de bezetting van Curaçao en Suriname en na de onverantwoordelijke, ja waanzinnige „Nederlandsche" oorlogsverklaring aan Japan, zich verantwoordelijk heeft gevoeld voor de toekomst van ons volk en naar den Führer is gegaan. Hij heeft dezen, niet als particulier, doch als leider van de N.S.B., gezegd:
Dat naar zijn meening het welzijn en voortbestaan van ons volk alléén kan worden gewaarborgd in het lotsverbonden samenhouden van alle Germaansche volken, benevens,
dat hij het geloof heeft, dat Adolf Hitler de van God gegeven Germaansche leider is, die tot roeping heeft, de Germaansche volken uit den nood en de bedreiging van het heden te leiden naar een lichtende toekomst en tenslotte;
dat hij, Mussert, de onwrikbare overtuiging heeft, dat Adolf Hitler, als Germaansch leider, nooit iets zal eischen, dat in strijd zou zijn met de eer, de waardigheid of de belangen van het Nederlandsche volk, waaruit hij tenslotte als consequentie trekt: „de verbondenheid op leven en dood."
Als taak voor de toekomst gaf Mussert op:
actieve, doelbewuste deelneming aan de samenwerking van alle Germaansche volken tot veiligstelling van Europa;
deelneming van het Nederlandsche volk aan de kolonisatie en exploitatie van de Oost-Europeesche gebieden;
het verkrijgen van volkomen gelijkberechtigdheid in de Europeesche levensruimte en het zoeken en vinden van emploi voor den ondernemingsgeest en de arbeidskracht van ons volk in Europa;
voorkomen van het wegkwijnen en voortvegeteeren van ons volk in een te nauwe levensruimte, nu alle wegen van overzee zijn afgesloten;
zedelijke, geestelijke en lichamelijke verheffing van ons volk;
organiseeren der levenskringen van ons volk waardoor de enkeling tot zijn recht kan komen en een dam wordt opgeworpen tegen gelijkschakeling en staatsabsolutisme;
organiseeren en tot leven wekken van den komenden Nederlandschen Germaanschen nat. socialistischen staat, waarin wij in vrijheid zullen kunnen leven.
Tenslotte deelde Mussert mede, dat de N.S.B. op 5 Januari weer wordt opengesteld voor nieuwe leden, die na gebleken ernst en bereidheid tot dienen, zullen worden toegelaten uit de kringen der sympathiseerenden.
Aan deze rede ontleenen we voorts o.m.:
Om dit alles tot stand te brengen, is een hechte, sterke, eensgezinde, offervaardige nationaal-socialistische beweging noodig. Wij gaan het tweede tienjarig tijdvak in met rond 100.000 leden, met een W.A., een S.S., een Jeugdstorm en een N.S.V.O. in vollen opbouw. De N.S.B. is op dezen dag verklaard tot de dragende politieke organisatie in Nederland.
Dit legt ons vele verplichtingen op, alle voortkomende uit deze e e n e: te bewijzen, dat zij is om God te dienen en niet den duivel, opdat ons volk weer gezond en sterk zal worden.
Het eerste tienjarig tijdperk is het tijdperk van de voorbereiding van de wederopstanding van ons volk, het tweede tienjarige tijdperk is dat van het leggen van alle grondslagen voor de wederopstanding.

Tot slot zeide ir. Mussert:
Kameraden, ter eere van onze gasten, die ik hierbij dankzeg voor hun aanwezigheid en de door hen gesproken woorden en ter eere van het strijdende en lijdende Duitsche broedervolk, aan wie geheel Europa zooveel verschuldigd is, zingen wij het Duitsche volkslied. Daarna het zesde couplet van het Wilhelmus: Mijn schilt ende betrouwen zijt Gij, o God mijn Heer..."

Om half zes ontving Mussert de hooge functionarissen der beweging en de hoogere autoriteiten der Duitsche bezettingsoverheid ten Paushuize.
Hier waren met den leider en den plv. leider der N.S.B. en met den bewoner van Paushuize, dr. Engelbrecht, commissaris der provincie Utrecht, aanwezig onder anderen de Rijkscommissaris en mevrouw Seys-Inquart, de commissarissen-generaal Schmidt en Rauter, de Beauftragten van den Rijkscommissaris voor de provincie Utrecht, de heer Sommer, en voor de provincie Zuid-Holland, dr. Schwebel, de adviseur voor agrarische aangelegenheden bij het Rijkscommissariaat, Graf Grote, de commissaris der provincie Limburg, graaf de Marchant en d'Ansembourg, de oud-commissaris der provincie Utrecht en burgemeester van Rotterdam, ing. F. E. Müller, de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Volksvoorlichting en Kunsten, resp. prof. dr. J. J. Schrieke en prof. dr. T. Goedewaagen, de president van De Nederlandsche Bank, mr. M. M. Rost van Tonningen, de commissaris voor de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen, de heer Müller-Lehning, de leider van den Landstand, de heer Roskam, de leider van het Opvoedersgilde, prof. dr. R. van Genechten, de commandanten van S.S. en W.A., alle leden van den staf der N.S.B. en van den Jeugdstorm, de leidster van de N.S.V.O. en tal van anderen.
Aan den vooravond van deze bijeenkomst heeft de Leider der N.S.B. in Rotterdam, Den Haag, Amsterdam en Utrecht aan ruim duizend getrouwen der beweging het eere-insigne uitgereikt.
Herdenkingstentoonstelling te Den Haag. — Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan der N.S.B. heeft de uitgeverij De Schouw, in een van haar zalen in samenwerking met het departement van Volksvoorlichting en Kunsten een tentoonstelling georganiseerd, welke beoogt een globaal overzicht te geven van de totstandkoming en den strijd der N.S.B. Het meerendeel van het tentoongestelde is afkomstig uit de verzameling van den W.A.-wachtmeester H. L. Schuilenburg, die een en ander in den loop der jaren bijeenbracht.

(Telegraaf - Nat. Dagblad - Alg. Handelsblad)

(V. b. prof. dr. T. Goedewaagen 4917 D.; ir. A. A. Mussert 4936 A.; dr. Seyss-Inquart 4904 B.; tentoonstellingen 4917 F.)

A. NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Gedwongen scheuring van grasland - Nieuwe beschikking inzake groenten- en fruitprijzen - Extra winteruitkeering aan werkloozen. —

Den Haag, 3 Dec. — De regeeringscommissaris voor de bodemproductie maakt bekend:
De aangifte voor het vrijwillig scheuren van grasland is op 29 November l.l. gesloten. Ofschoon de opgegeven oppervlakte de 100.000 ha. heeft bereikt, zal toch tot gedwongen scheuring moeten worden overgegaan, eenerzijds aangezien deze oppervlakte door verschillende omstandigheden, o.a. wegens afkeuring enz. niet geheel zal worden gescheurd, anderzijds teneinde dengenen, die, tot dusverre niet hun medewerking verleenden, met de bevoegdheden neergelegd in de scheurbeschikking bodemproductie alsnog scheurplicht op te leggen.
Het is voor velen echter moeilijk geweest de vrijwillig op te geven oppervlakte in overeenstemming te brengen met de oppervlakte, welke van hen werd verwacht. Derhalve is besloten bij gedwongen scheuring onder bepaalde voorwaarden en omstandigheden alsnog een vergoeding in uitzicht te stellen.
Nieuwe beschikking inzake groenten- en fruitprijzen. — Den Haag, 4 Dec. — In de Nederlandsche Staatscourant van 3 Dec. is een nieuwe prijzenbeschikking voor groenten en fruit gepubliceerd. In deze publicatie heeft de prijsregeling voor groenten en fruit haar afronding verkregen. Met het tot stand komen van deze beschikking zal de scherpe contrôle op de naleving van de gestelde prijzen met kracht voortgezet worden.
Extra winteruitkeering aan werkloozen. — 's-Gravenhage, 5 Dec. — De secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken heeft besloten, dat ook gedurende dezen winter wederom een extra-winteruitkeering aan ondersteunde werkloozen mag worden verstrekt. Ondersteunden, die hun eten uit de centrale keukens betrekken, zullen in totaal een bedrag gelijk aan twee weken steun extra ontvangen. Degenen, die niet uit de centrale keukens eten, krijgen in totaal een bedrag, gelijk aan drie weken extra-steun uitgekeerd.

(Vaderland - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Scheuren v. grasland 4890 B.; prijzen v. groenten en fruit 4794 A.; Werkloosheid 4819 G.)

B. NEDERLAND. — Openbare veiligheid - Reorganisatie der politie. —

In de „Staatscourant" van 4 Dec. is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Justitie, waarbij met ingang van 1 December j.l. het ambt van Directeur-Generaal van Politie is opgeheven; zijn taak en bevoegdheden zijn overgegaan op den Gevolmachtigde voor de reorganisatie van de Nederlandsche politie.

De gevolmachtigde is belast met de reorganisatie der Nederlandsche politie; met de wetgeving en het recht; met de aanwerving, het ontslag en het pensionneeren; met de opleiding; met de aanschaffing van materiaal, uitrusting, bewapening en kleeding; met de huisvesting en verzorging; met den verbindingsdienst en met de huishoudelijke en comptabele aangelegenheden der Nederlandsche politie. Mede behoort tot zijn taak de behandeling van alle aangelegenheden, die niet aan den inspecteur-generaal van politie zijn opgedragen.
De inspecteur-generaal is belast met de algeheele leiding der Nederlandsche politie.
De inspecteur-generaal wordt in de uitoefening van zijn taak, voor zoover zij de Nederlandsche maréchaussée betreft, bijgestaan door den inspecteur der maréchaussée.
(Vaderland - N. R. Crt.) **(Vor. ber. Politie 4747 E.)**

A. ALBANIE. — Kabinetswijziging. —
Rome, 3 Dec. (D.N,B.) — Het Albaansche kabinet Verlazi is, naar Stefani uit Tirana meldt, afgetreden.
De stadhouder heeft senator Moestafa Merlika Kroeja met de vorming van een nieuw ministerie belast.
Het nieuwe kabinet heeft 3 December in handen van den stadhouder den eed afgelegd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kabinet 3746 B.)

B. NEDERLAND. — Winterhulp Nederland - Wijziging in de directie der Staatsmijnen - Dr. A. G. Kröller overleden. —
Den Haag, 4 Dec. — Evenals reeds in verscheidene gemeenten, o.a. Delft, Maastricht en Sneek het geval is, heeft thans ook de burgemeester van Ede bepaald, dat leveranciers der gemeente, die in gebreke blijven te offeren voor de Winterhulp en daardoor tekort schieten in gemeenschapszin, niet meer voor leveringen in de gemeente in aanmerking zullen komen.

Wijziging in de directie der Staatsmijnen. — Heerlen, 4 December — In verband met het bereiken van den 65-jarigen leeftijd zullen mr. dr. W. F. J. Frowein, president-directeur der staatsmijnen en prof. dr. ir. F. K. Th. van Iterson, directeur der staatsmijnen, met ingang van 1 Januari a.s. hun functie neerleggen en met pensioen gaan. De directie der staatsmijnen zal dan nog bestaan uit de heeren dr. ir. C. W. J. Groothoff en J. Mous.

Dr. A. G. Kröller overleden. — Hoenderloo, 6 Dec. — Op het jachtslot „Sint Hubertus" in het nationale park „De Hooge Veluwe" overleed op 5 December in den ouderdom van 79 jaar, dr. A. G. Kröller.
Dr. Kröller heeft in de laatste jaren van den wereldoorlog en de daarop aansluitende periode in de Nederlandsche handelswereld een voornamen rol gespeeld. Van eenvoudige afkomst bracht hij het tot leider van het Müllerconcern en slaagde er in deze onderneming tot grooten bloei te brengen. Tevens was hij toen bestuurslid van ongeveer 25 andere belangrijke ondernemingen. Brachten zijn opvattingen van grootondernemerkapitalist aanvankelijk belangrijke winsten in, later werden zij oorzaak van een débâcle, welke ook het Nederlandsche publiek aanzienlijke verliezen berokkende. Dr. Kröller, die een groot kunstbeschermer was, schonk later zijn veelomvattende kunstverzameling aan het Rijk, terwijl zijn landgoed „De Hooge Veluwe" met het door dr. Berlage gebouwde jachtslot St. Hubertus, nationaal park werd.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Winterhulp Nederland 4926a en 4837 E.)

C. NEDERLAND. — Uitvoering vogelwet toevertrouwd aan het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming - Verzekeringswezen onder Bijzondere Economische Aangelegenheden - Steun aan stilgelegde bedrijven - Beschikbaar zijn van motorrijtuigen. —
's-Gravenhage, 5 Dec. — Bij Verordening nr. 211/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied werd de zorg voor de natuurbescherming toevertrouwd aan het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming. Daar onder de natuurbescherming mede valt de bescherming van onze fauna, is thans ook de uitvoering van de Vogelwet 1936, die in de eerste plaats in het leven is geroepen tot bescherming van de in ons land in het wild levende vogelsoorten, door het departement van Landbouw en Visscherij aan het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming overgedragen.

Verzekeringswezen onder Bijzondere Economische Aangelegenheden. — 's-Gravenhage, 5 Dec. — Het 5 Dec. verschenen Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken en van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën, van Justitie, van Sociale Zaken, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Binnenlandsche Zaken waarin wordt bepaald, dat de zorg voor de zaken betreffende het verzekeringswezen voortaan berust bij den secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Aangelegenheden, die de op het gebied van het verzekeringswezen noodige voorschriften uitvaardigt.

Steun aan stilgelegde bedrijven. — 's-Gravenhage, 5 Dec. — In het 5 Dec. verschenen Verordeningenblad is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, betreffende steunverleening aan stilgelegde bedrijven.
In dit besluit wordt bepaald, dat aan ondernemingen, in welker bedrijven naar het oordeel van den secretaris-generaal of diens gemachtigde, in verband met de huidige buitengewone omstandigheden, de werkzaamheden zijn gestaakt, al dan niet bij wijze van voorschot, steun kan worden verleend.
De middelen, waaruit de steunbedragen, alsmede de daaraan verbonden kosten, moeten worden betaald, worden in de eerste plaats opgebracht door de takken van bedrijf waartoe de gesteunde ondernemingen behooren.
Met de uitvoering van de regelingen is belast de N.V. Maatschappij voor Industriefinanciering. De bedrijfs- en vakgroepen zijn verplicht, bij deze uitvoering haar medewerking te verleenen.

Beschikbaar zijn van motorrijtuigen. — Den Haag, 5 Dec. — In het Verordeningenblad van 5 Dec. is een besluit opgenomen van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat, waarin wordt bepaald, dat een schriftelijke toestemming van den bevoegden rijksinspecteur van het verkeer is vereischt voor het verkoopen van motorrijtuigen, deze te verhuren voor buitenlandsch gebruik, deze uit te voeren of deze langer dan vijf dagen te laten verblijven buiten de normale plaats van werkzaamheid.
Onder motorrijtuigen worden in dit besluit verstaan vrachtauto's met een laadvermogen van een ton of meer, autobussen, alsmede tractoren met uitzondering van landbouwtractoren.
(Verordeningenblad no. 49, 5 Dec. '41)
(V. b. Vogelwet 2943 B.; Verzekeringswezen 4694 D.)

D. FRANKRIJK. — Eerste deel der Transsaharische spoorlijn geopend. —
9 Dec. — Het eerste traject der Transsaharische spoorweglijn van de Middellandsche Zee naar de Niger is 8 Dec. geopend; de Fransche minister van verkeerswezen, Berthelot, is 6 Dec. met militair en burgerlijk gevolg per vliegtuig daartoe naar Algiers vertrokken. (Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Kaartje 4655 A.)

E. NEDERLAND. — Wijnbelasting. —
Den Haag, 9 Dec. — In de Staatscourant van 8 December verscheen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën, waarbij wordt bepaald, dat op mousseerenden druiven- en vruchtenwijn een bijzondere wijnbelasting zal worden geheven.
De belasting bedraagt op druivenwijn *f* 3.—, op vruchtenwijn *f* 1.50 per liter. (Alg. Handelsblad)

F. NEDERLAND. — Arbeidsdienstplicht voor a.s. studenten. —
Den Haag, 14 December, — Door het A.N.P. wordt, naar aanleiding van een onderhoud met den wnd. commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst, de Bock, medegedeeld, dat in het komende jaar voor a.s. studenten de arbeidsdienstplicht zal worden ingevoerd. Als datum van opkomst is 1 Juni 1942 vastgesteld. De mogelijkheid om reeds per 5 Januari a.s. dienst te nemen blijft echter open. (Telegraaf)
(Vor. ber. Arbeidsdienst 4877 I.)

G. ENGELAND. — Generaal Cunningham van zijn functie ontheven - Generaal-majoor Ritchie opvolger.
Stockholm, 11 Dec. (D.N.B.) — Officieel is te Londen medegedeeld, naar Reuter in een extra-bericht meldt, dat generaal Cunningham ontheven is van zijn post van commandant der Britsche strijdkrachten in het „Midden-Oosten". In zijn plaats is generaal-majoor Ritchie benoemd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Legerleiding 4876 A.)

H. NEDERLAND. — Vier Nederlanders wegens begunstiging van den vijand gefusilleerd. —
Den Haag, 12 Dec. — Het bureau van den bevelhebber der weermacht deelt mede, dat vier Nederlanders wegens begunstiging van den vijand (hulpverleening aan Britsche vliegers) door een Duitschen krijgsraad ter dood zijn veroordeeld.
Het vonnis is reeds met den kogel voltrokken. (Vaderland)
(Vor. ber. Rechtszaken 4861 C.)

I. MUZIEK. — Mozartherdenking te Amsterdam. —
Amsterdam, 11 Dec. — Evenals in tallooze plaatsen in geheel Europa werd ook in het concertgebouw te Amsterdam op 10 December, onder auspiciën van het bestuur van het Concert-

gebouw, de op 5 December 1791 overleden wereldberoemde toonkunstenaar Wolfgang Amadeus Mozart herdacht.
De voorzitter van het bestuur van het Concertgebouw sprak een woord ter inleiding en heette de aanwezigen, onder wie zich ook de burgemeester van Amsterdam, mr. E. Voûte, in gezelschap van eenige wethouders en den Beauftragte van den Rijkscommissaris, senator Böhmke, bevond, welkom. Vervolgens heeft dr. Rudolf Mengelberg een rede uitgesproken over Mozart als mensch en als kunstenaar. (N. R. Crt.)

A. NEDERLAND. — Distributie - Verhooging van het boter- en kaasrantsoen - Vleeschrantsoen verlaagd. —

Den Haag, 14 Dec. — Door den secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij wordt bekend gemaakt, dat met ingang van 28 December het boter- (of vet) rantsoen van 184 tot 200 gram per week wordt verhoogd. Daarnaast zal het kaasrantsoen van 100 op 125 gram per week worden gebracht.
Met ingang van 5 Januari zal daarentegen het vleeschrantsoen van 300 tot 250 gram per week worden verminderd.
(Alg. Handelsblad)

(V. b. boterrants. 4836 F.; vleeschdistributie 4778 D.; kaasdistributie 4419 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — De oorlog met de Vereenigde Staten - Uitwisseling van journalisten - Hongarije, Bulgarije en Kroatië in oorlog met de Ver. Staten. —

Berlijn, 13 Dec. (A.N.P.) — Het staat thans vast, dat de in arrest gestelde Amerikaansche journalisten te zamen met de Amerikaansche diplomaten uit Berlijn zullen vertrekken. Zij begeven zich tot de regeling van de uitwisselingsbepalingen naar een Zuidduitsche badplaats. Deze maatregel is genomen, nadat intusschen van Amerikaansche zijde verzekeringen waren ontvangen betreffende een overeenkomstige behandeling der in de V.S. gevangen genomen Rijksduitsche correspondenten.

Hongarije, Bulgarije en Kroatië in oorlog met de Ver. Staten. — Boedapest, 13 Dec. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat de Hongaarsche minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, von Bardossy, den Amerikaanschen gezant te Boedapest de volgende nota heeft doen toekomen:
„De Hongaarsche regeering acht op grond van het z.g. pact van drie van 27 September 1940, resp. op grond van de toetreding van Hongarije tot dit pact op 20 November 1940 en in overeenstemming met het op 11 December 1941 vastgelegde solidariteitsbeginsel, den tusschen de V.S. eenerzijds en het Duitsche rijk, Italië en Japan anderzijds bestaanden oorlogstoestand ook tegenover Hongarije van toepassing."
Sofia, 13 Dec. (D.N.B.) — Bulgarije heeft Engeland en den Ver. Staten den oorlog verklaard.
Het feit der oorlogsverklaring is 13 December 12 uur in de Sobranje door minister-president Filof bekend gemaakt.
Agram, 14 Dec. (D.N.B.) — De Kroatische regeering heeft 14 Dec. in een bijzondere bijeenkomst besloten eveneens den staat van oorlog met de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië af te kondigen. Na de bijeenkomst van het kabinet las de Poglavnik in tegenwoordigheid van hooge ambtenaren, van het diplomatieke corps en van de buitenlandsche journalisten een desbetreffende verklaring voor; waarin hij o.m. zeide, dat de oorlog tusschen de Vereenigde Staten en Japan de voltooiing beteekent van het Amerikaansche streven, dat sinds lang gericht was op een steeds verdere uitbreiding van dezen oorlog, om door deze ontwikkeling een overheerschende positie te verkrijgen, teneinde alle andere volken in stijgende mate aan hun plutocratische heerschappij te onderwerpen.

(Vor. ber. Oorlog met V.S. 4928 A.)

C. FRANKRIJK. — Ver. Staten leggen beslag op Fransche schepen - Maatregelen tot bescherming der handelsvloot - Duitsche represailles wegens aanslagen te Parijs. —

Stockholm, 13 Dec. (A.N.P.) — Volgens den radiozender van Londen heeft de kustwacht der V.S. 12 Fransche schepen in beslag genomen en de bemanningen gearresteerd. De „Normandie", die eveneens in beslag werd genomen, zou eventueel als vliegtuigmoederschip in dienst worden gesteld.
Vichy, 15 Dec. (D.N.B.) — Naar van officieele Fransche zijde wordt vernomen, heeft de Fransche regeering geprotesteerd tegen de verwijdering van de bemanningen der in Amerikaansche havens gelegen Fransche koopvaarders, waartoe Amerikaansche autoriteiten bevel hadden gegeven.
Zij heeft in dit verband de regeering der Vereenigde Staten opmerkzaam gemaakt op de omstandigheid, dat de verzorging en het onderhoud van de Fransche schepen uitsluitend door de Fransche bemanningen kunnen worden gewaarborgd.
Maatregelen tot bescherming der handelsvloot. — Berlijn, 15 Dec. (V. P. B.) — Van officieele Fransche zijde wordt bekend gmaakt, dat de Fransche scheepvaart onder de bescherming van de Fransche vloot is gesteld.
Vichy kondigde de tegenmaatregelen aan nadat de Fransche koopvaarder St. Denis, ten zuiden van de Balearen door een Britschen onderzeeër met twee torpedo's in den grond was geboord. Drie leden der bemanning kwamen om het leven, de overigen zijn gered. Een Britsch bewakingsvaartuig heeft een anderen Franschen koopvaarder, de 2200 br.t. metende „Formigny", in volle zee aangehouden en naar Gibraltar opgebracht.
In de haven van Santander is een Fransch schip binnengeloopen, dat 5 mijl uit de Spaansche kust was aangevallen door een Britschen bommenwerper. Er werden 7 bommen afgeworpen, waardoor het schip zwaar werd beschadigd. Het Fransche tankschip „Sheherazade" dat met 13.500 ton als het grootste tankschip ter wereld wordt beschouwd, is door Amerikaansche strijdkrachten in volle zee gekaapt en opgebracht naar New York. De bemanning van 40 koppen is geïnterneerd.
Duitsche represailles wegens de aanslagen te Parijs. — Parijs, 15 Dec. (D.N.B.) — De militaire bevelhebber in Frankrijk heeft naar aanleiding van de onlangs herhaalde aanslagen op leden van de Duitsche weermacht bekend gemaakt, dat de daders tot dusver niet zijn gepakt. Ten einde de aanstichters van deze laffe misdaden te treffen, heeft de militaire bevelhebber de volgende maatregelen gelast:
1. Den Joden van het bezette Fransche gebied wordt een geldboete opgelegd van een milliard francs.
2. Een groot aantal Joodsch-communistische elementen wordt naar werkkampen in het Oosten overgebracht.
3. Honderd Joden, communisten en anarchisten, die met den kring van de daders in contact staan, worden doodgeschoten.
In de mededeeling wordt verder gezegd, dat deze maatregelen niet het Fransche volk treffen, doch slechts individuen die, in dienst der vijanden van Duitschland, Frankrijk in het ongeluk willen storten en een goede verstandhouding tusschen Duitschland en Frankrijk willen saboteeren.
(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Fransche koopvaarders 4893 E.; aanslagen Duitsche Weermacht 4933 G.)

D. SPANJE. — Tankboot door Nederlandsch oorlogsschip getorpedeerd. —

Madrid, 16 Dec. (D.N.B.) — Aan de Spaansche Middellandsche-Zeekust, is de Spaansche tankboot „Badalona" (4203 ton), die zich op weg van Valencia naar Malaga bevond, door een in Engelschen dienst staand Nederlandsch oorlogsvaartuig getorpedeerd. Het bericht heeft in Spanje opschudding verwekt. Daar ook van het Spaansche s.s. „Camplanas", dat twee maanden geleden zijn reis begon, geen berichten zijn binnengekomen, vreest men, dat ook dit schip aan een Engelschen torpedo ten offer gevallen is. (Telegraaf)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister Hans Kerrl overleden. —

Berlijn, 14 Dec. (D.N.B.) — Rijksminister Hans Kerrl is 54 jaar oud, in den nacht van 13 op 14 December aan een hartverlamming gestorven. Hij was een der eerste zes afgevaardigden der N.S.D.A.P., die in 1928 lid van het Pruisische parlement werden; in 1932 was hij tot president van den Pruisischen Landdag gekozen, en in 1935 heeft hij de leiding van het departement voor kerkelijke aangelegenheden op zich genomen. In deze kwaliteit heeft minister Kerrl, mede naar aanleiding van de kwestie der z.g. Belijdeniskerk, die onder leiding van ds. Niemöller stond, de moeilijkheden van dien tijd tot een oplossing gebracht. (Telegraaf)

(Vor. ber. Minister Kerrl 2594 C.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Driemogendhedenconferentie te Berlijn. —

Berlijn, 16 Dec. — Onder voorzitterschap van den Duitschen rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, zijn op 15 December de vertegenwoordigers der in het driemogendhedenverdrag verbonden groote mogendheden te Berlijn bijeengekomen voor een speciale conferentie. Doel der bijeenkomst was ter uitvoering van de voortdurende samenwerking de nieuwe belangrijke taak ter hand te nemen, die voortvloeit uit den gemeenschappelijken oorlog tegen de Angelsaksische mogendheden.
Als vertegenwoordiger van de Italiaansche regeering nam ambassadeur Dino Alfieri deel aan de conferentie en als vertegenwoordiger der Japansche regeering ambassadeur Osjima. Van Duitsche zijde waren bij de conferentie ook aanwezig de opperbevelhebber der marine, grootadmiraal Raeder, de chef van het Opperbevel der Weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, en de staatssecretaris voor Luchtvaart, generaal-veldmaarschalk Milch. In gezelschap van de vertegenwoordigers der drie regeeringen bevonden zich de leden der in het driemogendhedenpact vastgestelde verschillende commissies.

Na begroeting van de deelnemers uit naam van de rijksregeering gaf de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken een algemeen overzicht van den door de gebeurtenissen der laatste dagen in het leven geroepen toestand. Hij wees vervolgens in het bijzonder op de hierdoor aan de conferentie gestelde nieuwe taken op politiek, militair en economisch gebied en liet het licht vallen op de beteekenis der nauwe samenwerking tusschen de drie mogendheden voor het behalen van de gemeenschappelijke eindoverwinning.
Gen.-veldmaarschalk Keitel nam het woord om uit naam van de Duitsche weermacht de Japansche weermacht als nieuwen wapenmakker te verwelkomen en uitdrukking te geven aan zijn bewondering voor de groote successen der oorlogvoering op de Stille Zuidzee. In aansluiting hierop namen de Italiaansche ambassadeur Alfieri en de Japansche ambassadeur, Osjima, het woord, waarbij zij de opvattingen hunner regeeringen uiteenzetten, die in alle opzichten gelijk zijn aan de opvatting der Duitsche rijksregeering.
Vervolgens werd in bijzonderheden het plan vastgesteld voor de voortzetting en uitbreiding der gemeenschappelijke taken.
(Vaderland) **(Vor. ber. Driemogendhedenpact 4939 F.)**

A. ALBANIE. — Oorlogsverklaring aan de Ver. Staten. —

Tirana, 17 Dec. (D.N.B.) — De officieele Staatscourant van het koninkrijk Albanië publiceert een mededeeling, volgens welke Albanië zich van 11 December 14.30 uur af als in oorlog beschouwt met de Vereenigde Staten. (Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Perschef der voormalige Nederl. Unie veroordeeld - Jan Sluyters 60 jaar - J. J. v. d. Hout, hoofdopsteller van „De Zwarte Soldaat" naar het Oostfront vertrokken. —

Den Haag, 17 December. — De vrederechter te 's-Gravenhage, mr. Sluyters, heeft 17 December schriftelijk vonnis gewezen in de zaak tegen H. J. Kraus, perschef van de voormalige Nederlandsche Unie, wien ten laste was gelegd, dat hij zich beleedigend tegenover een groep der bevolking had uitgelaten in een artikel van het weekblad der Unie. Hij critiseerde daarin de wijze, waarop het Agrarisch Front leden wierf en verbond daaraan een beschouwing over de N.S.B. De eisch luidde: een week gevangenisstraf.
Mr. Sluyters veroordeelde verdachte tot een gevangenisstraf van drie weken. Als verzwarende omstandigheid vermeldt het vonnis, dat de verdachte als journalist op grove wijze is te kort geschoten in zijn beroepsplichten.

Jan Sluyters 60 jaar. — Amsterdam, 18 Dec. — De bekende kunstschilder Jan Sluyters vierde op 17 December zijn zestigsten verjaardag. Hoewel hij dezen dag in huiselijken kring vierde, ontving hij ook van officieele zijde talrijke blijken van belangstelling, zooals bloemstukken en telegrammen, o.a. van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten.
Ter gelegenheid van dit jubileum wordt op 19 December in het Gemeente-museum te Den Haag een groote tentoonstelling van werken van den kunstenaar geopend.

J. J. v. d. Hout, hoofdopsteller van „De Zwarte Soldaat" naar het Oostfront vertrokken. — 's-Gravenhage, 17 Dec. — Op 17 December vertrok de hoofdopsteller van „De Zwarte Soldaat", het blad der W.A., onderbanleider J. J. v. d. Hout, naar de Waffen S.S., om zich te voegen bij den commandant der W.A., mr. A. J. Zondervan.
Onderbanleider v. d. Hout trad op 9 November 1940 met het „Verdinaso" toe tot de N.S.B. en was sindsdien hoofd der afdeeling vorming en voorlichting der W.A.
(Telegraaf - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)
(V. b. Rechtszaken 4938 H.; Jan Sluyters 4652a; mr. A. J. Zondervan vertrek Oostfront 4867 B.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Neutrale schepen gerequireerd. —

Lissabon, 13 Dec. (A.N.P.) — Volgens den Britschen berichtendienst heeft het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken medegedeeld, dat de V.S. het Zweedsche motorschip „Kungsholm" hebben overgenomen. Het schip, dat 20.000 ton meet, voer vroeger over den Oceaan en wordt sinds kort gebruikt voor pleizierreizen in de Caraibische Zee.
Het ministerie verklaart, dat, hoewel de „Kungsholm" een schip van een bevriende mogendheid is, het „onpractisch zou zijn, het schip gedurende den oorlog voor pleiziervaarten te gebruiken."

Rio de Janeiro, 17 Dec. (D.N.B.) — Volgens een bericht uit New York is het Spaansche s.s. „Isla de Teneriffa" daar vastgehouden. De kapitein en de officier-marconist werden gearresteerd. Zij worden er van beschuldigd te hebben gepoogd onderdeelen van radiozenders aan boord te brengen.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Scheepvaart V. S. in beslagn. schepen 4917 A.)

D. HET PACIFIC-CONFLICT.

Japan in oorlog met de Ver. Staten en Engeland. — Militair verbond Japan—Indo-China. — Tokio, 12 Dec. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier maakte bekend, dat op 8 December een militair bondgenootschap werd gesloten tusschen Japan en Indo-China. De onderteekening geschiedde door een vertegenwoordiger van het Japansche leger aldaar en de regeering van dit gewest.
Frankrijk verklaart zich neutraal. — Tokio, 12 Dec. (D.N.B.) — Op de kabinetszitting van 12 December deelde de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, mede, dat de regeering te Vichy den Japanschen ambassadeur aldaar een nota heeft overhandigd, waarin Frankrijk zich neutraal verklaart in het conflict tusschen Japan en de Angelsaksische mogendheden.
Het Comité „America First" wordt ontbonden. — Lissabon, 12 Dec. (A.N.P.)) —De zender Schenectady deelt mede, dat de Amerikaansche organisatie „America First" zal worden ontbonden. „America First", waar tal van vooraanstaande Amerikanen, o.a. kolonel Lindbergh, lid van waren, had zich ten doel gesteld om, het drijven van Roosevelt ten spijt, de Ver. Staten buiten den oorlog te houden.
Binnen-Mongolië achter Japan. — Tokio, 12 Dec. (D.N.B.) — Prins Teh, president der autonome Mongoolsche regeering heeft in een telegram aan den Japanschen minister-president Tojo verklaard, dat Japan kon rekenen op den volledigen steun der zes millioen Binnen-Mongolen.

Geen officieele oorlogsverklaring van Ned. Indië te Tokio ontvangen. — Tokio, 12 Dec. (Domei) — Op een vraag omtrent het bericht der oorlogsverklaring van Ned. Oost-Indië aan Japan, heeft de afdeelingschef van het inlichtingenbureau, Tsoetsjija, geantwoord, dat desbetreffend te Tokio geen officieel bericht ontvangen was.
Diensttijd in de Ver. Staten verlengd. — Stockholm, 12 Dec. (D.N.B.) — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft met handopsteken een wetsontwerp aangenomen, waardoor de diensttijd van alle opgeroepen mannen en uitgekozen recruten verlengd wordt voor den duur van den oorlog.
Roemenië en Slowakije verklaren den oorlog. — Uit Boekarest en Presburg meldt het D.N.B. op 12 Dec., dat de regeeringen van Roemenië en Slowakije krachtens artikel 3 van het Driemogendhedenpact, waarbij hun landen zijn aangesloten, den oorlog verklaarden aan de Vereenigde Staten.
De houding van Latijnsch Amerika. — Lissabon, 12 Dec. (A. N. P.) — Naar Reuter meldt, zou Costarica 11 December aan Duitschland en Italië den oorlog hebben verklaard.
Voorts zou Mexico de diplomatieke betrekkingen met genoemde landen hebben verbroken.
Uit Havanna meldt Reuter, dat het Cubaansche Congres zich op uitnoodiging van president Batista voor den oorlog met Duitschland en Italië heeft verklaard.
Het bureau meldt uit Lima, dat president Prado in een telegram aan Roosevelt heeft verklaard, dat Peru loyaal de pacten der continentale eensgezindheid en verdediging zal respecteeren en zijn best zal doen de vrijheid van het Amerikaansche vasteland te bewaren.
Volgens een Reuterbericht uit La Paz heeft de Boliviaansche regeering de blokkeering van alle Duitsche en Italiaansche saldi bevolen. Bolivia beschouwt de Ver. Staten niet als oorlogvoerende mogendheid.

Japan's voedselvoorziening veilig gesteld. — Tokio, 13 Dec. (Domei) — De Japansche minister van Landbouw, Ino, constateerde in een radiorede, dat „hoelang de oorlog ook duren mag, er voor het Japansche volk geen voedselzorgen zullen bestaan." Zelfs in het ergste geval, wanneer het hoofdvoedsel rijst niet meer zou kunnen worden ingevoerd, is de eigen productie van rijst, graan en aardappelen voldoende om het verschil goed te maken. De minister wees voorts op de overschotten aan landbouwproducten, die de omliggende Oost-Aziatische staten hebben en op de vischrijkdom der Japansche wateren.
Thailand maakt aanspraak op Britsch gebied. — Bangkok, 15 Dec. (D.N.B.) — Omtrent het bondgenootschap, dat tusschen Thailand en Japan gesloten werd, wordt nog gemeld, dat het verdrag tusschen de beide landen ook een passage bevat, waarin wordt verklaard, dat Japan met Thailand zal samenwerken voor de herovering van het vroegere Thaische gebied, dat thans bij de Britsche bezittingen op Malakka en bij Birma is gevoegd.
Rijksdagrede van minister-president Tojo. — Tokio, 16 Dec. (D.N.B.) — De Japansche minister-president Tojo heeft 16 December in den Rijksdag een rede gehouden, waarin hij de politieke situatie uiteenzette. Tojo herinnerde aan de eischen van de Ver. Staten, die er van uitgingen, Japan uit te dagen en op de knieën te dwingen. Indien Japan deze eischen had aangenomen, zou niet alleen alle inspanning van Japan om het gebied van Groot-Oost-Azië te stabiliseeren, teniet zijn gedaan, doch zou ook het directe bestaan van Japan op het spel zijn gezet. Het vertrouwen in Japan, zoo zeide hij, zou

verloren zijn gegaan, indien het er zich toe had laten verleiden, zijn aan de bondgenooten gegeven woord betreffende medewerking bij het herstel van den wereldvrede, te breken. Voor Japan bleef geen andere weg open dan naar de wapens te grijpen om zijn prestige en zijn bestaan te beschermen. De minister-president sprak de hoop uit, dat de verscheidene honderden millioenen zielen tellende volkeren van Groot-Oost-Azië de ware bedoelingen van Japan zouden begrijpen en zonder nutteloos verzet, doch als deelgenooten in de taak der vestiging van het Groot-Oost-Aziatische gebied van welvaart zouden handelen. Het valt sterk te betreuren, dat het bewind van Tsjoengking ook thans nog in zijn verzet volhardt. Het is echter een feit, dat de bron van deze weerstandskracht thans de volkomen ineenstorting nabij is.

In het verdere verloop van zijn rede schonk Tojo nog aandacht aan de houding van de Sovjet-Unie. Hij verklaarde: „Er is geen wijziging in de houding der Keizerlijke regeering ontstaan en de regeering van de Sovjet-Unie heeft herhaaldelijk het voornemen te kennen gegeven, vast te houden aan haar neutraliteitspact met Japan."

Staat van beleg in Argentinië. — Buenos Aires, 17 Dec. (D.N.B.) — De ministerraad heeft 16 December den staat van beleg in Argentinië afgekondigd.

Deze maatregel, die steunt op de grondwet, beteekent in de practijk, dat de door de grondwet gewaarborgde, individueele rechten tijdelijk worden opgeheven. Buiten werking worden gesteld de habeas-corpuswetten tegen arrestatie, de onschendbaarheid der woning, het geheim van particuliere correspondentie en particuliere documenten, de persvrijheid en het recht van vrije vestiging in het land. De president kan arrestaties doen verrichten en personen tegen hun wil naar een ander deel van het gebied van Argentinië zenden, doch hij mag geen straffen opleggen of gratie verleenen.

Na de bijenkomst van den ministerraad verklaarde vice-president Castillo tegenover de pers, dat de staat van beleg voor onbepaalden tijd is afgekondigd als voorzorgsmaatregel, om de regeering de noodige machtsmiddelen te verschaffen voor de nakoming van internationale verplichtingen. Het kabinet heeft zijn besluit eenstemmig genomen. Castillo verklaarde voorts, dat de kranten en persbureaux nauwkeurige richtsnoeren voor hun artikelen en berichten zouden ontvangen. In ieder geval moet de tendentieuze propaganda worden onderdrukt ter voorkoming van verstoring van de openbare orde en rust.

Opgave der met Japan in conflict zijnde staten. — Tokio, 17 Dec. (D.N.B.) — Daar als gevolg van het uitbreken van den oorlog tusschen Japan eenerzijds en de V.S. en Engeland anderzijds de Japansche betrekkingen ook met talrijke andere landen een verandering hebben ondergaan, is den woordvoerder der regeering verzocht een algemeene verklaring af te leggen. Op grond van officieele en andere betrouwbare inlichtingen, die te Tokio zijn ontvangen, hebben volgens den woordvoerder onderstaande landen aan Japan den oorlog verklaard: de Ver. Staten, Groot-Brittannië, Nederland, Nederlandsch-Indië, Canada, Australië, Costarica, Panama en Haiti.

Volgens mededeeling van den woordvoerder zou Japan ook met de volgende landen in oorlog zijn, hoewel dit nog niet definitief en duidelijk vast staat: Guatemala, Honduras, Salvador, Nicaragua, Cuba, alsmede met de Dominicaansche Republiek.

Met Mexico, Egypte, België en Griekenland zijn de diplomatieke betrekkingen verbroken.

Wat betreft Columbia en Ecuador is de kwestie nog niet opgehelderd.

De betrekkingen met Brazilië, Bolivia, Venezuela, Paraguay, Uruguay, Peru, Argentinië en Chili hebben officieel geen verandering ondergaan. Deze acht landen beschouwen de Ver. Staten als „niet-oorlogvoerend".

Productie in den Pacific. — Het weekbericht van de Rotterdamsche Bank publiceert eenige gegevens over de bij het conflict in den Pacific betrokken landen.

De landen, grenzende aan en de eilanden, liggende in de Zuidzee zijn belangrijke grondstoffenleveranciers. Op basis van de standaardquota's beliep hun aandeel in de wereldvoortbrenging van tin 66%, van rubber 91%, van thee bijna 18%; van petroleum was het aandeel wel is waar slechts 3% (uitsluitend in den Indischen Archipel), doch beter dan uit dit percentage kan de beteekenis voor de betrokken gebieden worden afgelezen uit het absolute cijfer der petroleumwinning, welke in 1939 ruim 68 millioen barrels bedroeg. Bovendien komen naast deze producten nog verschillende andere in aanmerking, waarvan Oost-Azië, en vooral Nederlandsch-Indië, wel als de voornaamste leverancier moet worden beschouwd. Het is voldoende bekend, dat Nederlandsch-Indië alleen in 1938 90% van alle kinabast opleverde, 85% van alle peper, 64% van alle kapok, 33% van alle rubber, 29% van alle klapperproducten (copra-equivalent), 25% van alle agaveproducten (sisal), 24% van alle oliepalmproducten, 17% van alle thee, 5% van alle suiker en 4% van alle koffie. (Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Pacific-Conflict 4922 B.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1941

Japansche opmarsch op Malakka - Am. slagschip „Arizona" vernietigd - Hongkong omsingeld - Landing op Britsch-Borneo - Aanvallen op de Philippijnen.

De Japansche landing op Malakka. — Op 11 Dec. werd te Singapore officieel bekend gemaakt, dat de Britten gedwongen waren geweest Kota Baroe te ontruimen en hun strijdkrachten thans ten Zuiden daarvan samentrokken. Voorts wordt toegegeven, dat de Japanners in het centrum van het schiereiland met zware tanks geland zijn. Sinds het uitbreken van den oorlog heeft de Japansche luchtmacht op Malakka 86 vijandelijke vliegtuigen vernield. De schade, die het Japansche luchtwapen te Singapore en in het overige gebied van het schiereiland heeft aangericht, is enorm. Voor de Oostkust werd een vijandelijk vrachtschip van 7.000 br.t. vernietigd.

De bezetting van Goeam. — Het Japansche hoofdkwartier deelde op 11 December mede, dat bij de bezetting van het Amerikaansche steunpunt Goeam 350 Amerikanen, waaronder de gouverneur en commandant van het vlootstation, kap. G. Mc. Millin, de vice-gouverneur en vele andere officieren, gevangen genomen werden.

De operaties op de Philippijnen. — Te Sjanghai wordt uit Manilla vernomen, dat de Japansche troepen op 10 December een nieuwe landing op het eiland Loezon hebben uitgevoerd. Zij vernietigden Philippijnsche strijdkrachten en zetten de achtervolging op den terugtrekkenden vijand voort. Een belangrijk punt werd daarbij bezet. Bij een luchtaanval op Manilla vloog het arsenaal van het vliegveld Cavite in de lucht.

Het Amerikaansche garnizoen te Peking ontwapend. — Het D.N.B. bericht op 11 December uit Peking, dat het kleine Amerikaansche garnizoen, evenals de gezantschapswacht zonder incidenten door de Japansche troepen zijn ontwapend.

Sir Geoffrey Layton opvolger van Sir Thomas Philips. — Uit Singapore wordt op 11 December gemeld, dat Sir Geoffrey Layton tijdelijk het opperbevel over de Britsche vloot in het Verre Oosten op zich genomen heeft.

Koelangsoe door de Japanners bezet. — Domei meldt 12 December, dat Japansche mariniers het eiland Koelangsoe, tegenover Amoy en het omliggende gebied hebben bezet.

Nieuwe Japansche landingen op de Philippijnen. — Het keizerlijke hoofdkwartier maakte 12 December bekend, dat op 11 en 12 December zoowel op het Noordelijk als op het Zuidelijk gedeelte van het eiland Loezon Japansche troepen aan land waren gegaan. De aanval wordt thans vanuit beide richtingen voortgezet. De dokken van de vlootbasis Cavite branden nog steeds. Volgens Amerikaansche berichten is de schade aldaar zeer groot.

De strijd op Malakka. — Op 10 December, zoo bericht Londen, arriveerden Nederl. Indische strijdkrachten op Malakka. In tegenstelling met de houding door Engeland in Mei 1940 aangenomen, gaven de Nederlanders direct gehoor aan de oproep om hulp der Britten. Overigens is het de Britsche strijdkrachten niet gelukt de Japansche troepen in hun opmarsch te stuiten. Op 12 December deelde de woordvoerder van het Japansche leger mede, dat het vijandelijk verzet tot dusver gering geweest was.

Luchtaanval op Hongkong. — De woordvoerder van het Japansche leger deelde mede, dat op 12 December de Japansche luchtmacht een hevigen aanval op Hongkong had uitgevoerd. Behalve bommen waren ook vlugschriften, die de Chineesche bevolking opriepen tot verzet tegen de Britsche onderdrukkers, uitgeworpen. Rond Hongkong hebben de Japanners zware artillerie in stelling gebracht, om de vestingwerken rijp te maken voor bestorming.

Britsch-Chineesche aanval op Thailand afgeslagen. — Tokio, 13 Dec. (D.N.B.) — Uit Bangkok wordt gemeld, dat Britsch-Chineesche troepen, die bij Tsjiengmai de Noordelijke grens van Thailand hadden overschreden, door de Japansche troepen zijn teruggeslagen.

De overgave van Hongkong geëischt; Kauloen veroverd. — Nanking, 13 Dec. (D.N.B.) — De woordvoerder van het Japansche leger heeft medegedeeld, dat na de inneming van Kauloen, de commandant der Japansche troepen de overgave der stad Hongkong heeft geëischt. Zij ligt thans binnen het bereik der Japansche kanonnen en bij een bombardement zouden de verliezen vooral onder de onschuldige Chineesche burgerbevolking, groot zijn.

Het Amerikaansche slagschip „Arizona" in den zeeslag bij Hawaii vernietigd. — Tokio, 13 Dec. (D.N.B.) — De vlootafdeeling van het keizerlijke hoofdkwartier heeft bekend gemaakt, dat tijdens den zeeslag van Hawaii, ook het Amerikaansche slagschip „Arizona" tot zinken werd gebracht.

De „Arizona", groot 32.600 br.t., had een bemanning van 1365 koppen. Het schip, dat in 1916 in dienst gesteld werd, doch later gemoderniseerd werd, had een hoofdbewapening van 13 kanons van 35.6 cm.

De strijd op de Philippijnen. — Stockholm, 13 Dec. (D.N.B.) —

De overgave van Hongkong geweigerd. — Tokio, 14 Dec. (D.N.B.) — Domei meldt, dat de gouverneur-generaal van Hongkong de Japansche sommatie tot overgave heeft afgewezen. De Japansche troepen, die gesteund worden door luchtstrijdkrachten zijn daarop tot den algmeenen aanval op de stad overgegaan.

De Straits Settlements geïsoleerd. — Sjanghai, 15 Dec. (D.N.B.) — Uit Singapore wordt gemeld, dat in het Kedahgebied aan de westkust van Malakka zware gevechten worden geleverd. In Japansche militaire kringen verklaart men, dat de Japansche afdeelingen, die in het begin van de vorige week aan de Oostkust waren geland, thans een doorbraak naar de Westkust tot stand hebben gebracht, waardoor de Straits Settlements zijn afgesloten.

Britsche pantserdivisie op Malakka vernietigd. — Stockholm, 15 Dec. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat de Japansche landingstroepen in Zuid-Malakka krachtigen vijandelijken tegenstand gebroken hebben. Een Britsche pantserdivisie werd vernietigd.

Japansche landing op Britsch-Borneo. — Tokio, 16 Dec. (D. N. B.) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat de Japansche troepen op Britsch-Borneo een geslaagde landing hebben uitgevoerd. De operatie, die op 16 December werd gedaan, had plaats in een zwaren storm en in het gezicht van den vijand.

Engelsche oorlogsschepen voor Hongkong vernield. De stad brandt. — Stockholm, 17 Dec. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier heeft gemeld, dat tijdens de operaties tegen Hongkong de Japansche vloot in samenwerking met afdeelingen te land en in de lucht, een kanonneerboot en zes torpedobooten tot zinken bracht. Vier andere schepen werden zwaar beschadigd.

Overzicht der Japansche militaire operaties. — Tokio, 17 Dec. (D.N.B.) — De Japansche premier Tojo heeft 17 December in den Rijksdag in zijn kwaliteit van minister van Oorlog, rapport over de militaire situatie uitgebracht. Hij verklaarde daarin o.a.:

„Met het oog op het feit, dat de Japansche operaties zich over een reusachtig gebied met het Oostelijk deel van den Pacific als centrum uitstrekken, was de beheersching der zee direct bij het begin van de gevechtshandelingen een besliste noodzakelijkheid. Gelukkig zijn het leger en de marine er in geslaagd hun verrassenden aanval zeer nauw samenwerkend te ondernemen en daardoor gunstige voorwaarden voor verdere operaties te scheppen.

In den sector Malakka had Engeland, aldus betoogde Tojo verder, na langdurige agitatorische voorbereidingen, politieken druk op Thailand uitgeoefend en ten slotte overschreed het in den nacht van 15 December, onder bescherming der duisternis, de Thailandsche grenzen. Het Japansche leger en de marine deden daarop 16 December vroeg een landing op eenige plaatsen op het schiereiland Malakka, onder het oog van de Britsche zeestrijdkrachten, die aan de Zuidpunt van Malakka geconcentreerd waren. Na verbitterde gevechten bezetten de Japansche troepen het plaatselijke vliegveld en maakten het landen van versterkingen mogelijk, die thans doende zijn om, onder omstandigheden die voor de verdediging gunstig zijn, den hardnekkigen weerstand te breken.

De Japansche troepen, die op het Malakka-schiereiland met succes oprukten, stieten op 12 December op een Britsche gemechaniseerde divisie, die na zwaren strijd geheel werd vernietigd. Intusschen was de Japansche luchtmacht er in geslaagd om, ondanks den vijandelijken luchtafweer, de Britsche luchtbasis te bezetten. Tot 15 December heeft de Japansche luchtmacht 133 Britsche machines neergeschoten of vernield.

Nochtans echter zal de volkomen verovering van Singapore nog langen tijd duren, en wel met het oog op de groote bedragen, die jarenlang voor de uitbreiding van dit belangrijkste Britsche steunpunt in Oost-Azië zijn uitgegeven en met het oog op het zeer moeilijke terrein, dat vrijwel uitsluitend uit oerwoud bestaat en zich over een afstand van ongeveer 700 km. uitstrekt.

In den sector van Thailand gingen de Japansche troepen na het sluiten van de Japansch-Thailandsche overeenkomst tot het doorlaten van troepen op 8 December in de Thailandsche Baai aan land, terwijl andere Japansche strijdkrachten, die langs de Westelijke grens van Fransch Indo-China gelegerd waren, hun vreedzamen opmarsch naar Bangkok begonnen, waar het Thailandsche volk de Japansche troepen hartelijk ontving.

In den sector der Philippijnen legden de luchtstrijdkrachten van het Japansche leger en de marine zich in de eerste plaats op de vernietiging van de vijandelijke luchtmacht toe, hetgeen reeds drie dagen na het uitbreken van den oorlog de landing van Japansche troepen eerst op Noord-Loezon en twee dagen later ook op Zuid-Loezon mogelijk maakte. Beide afdeelingen marcheeren thans met een tangbeweging in de richting van Manila en breken overal door de vijandelijke verdedigingslinies heen om het eiland te bezetten, dat de Amerikanen vroeger in hun grootspraak onneembaar noemden.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4934 A.)

A. GROOT - DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941

OOSTELIJK FRONT.

18 Dec. — Uit den Noordelijken sector wordt gemeld, dat de zware artillerie de beschieting der militaire doelen van Leningrad regelmatig voortzet. Speciaal wordt daarbij gericht op de scheepswerven en de groote „Worosjilov"-wapenfabrieken, terwijl ook het in de haven van Kroonstad liggende slagschip „Marat" treffers kreeg.

Door de luchtmacht werd de weg over het ijs van het Ladogameer en de Moermanskspoorweg herhaalde malen gebombardeerd.

In den Zuidelijken sector van het front werden vijandelijke aanvallen met zware verliezen voor den tegenstander afgeslagen. De luchtmacht bestookte met succes vijandelijke troepenconcentraties in de bocht van de Donets, benevens de spoorlijnen tusschen Donets en Don. De bolsjewisten leden zware verliezen aan zware wapens en rollend materiaal.

Uitvalspogingen der in Sebastopol ingesloten bolsjewisten, waarbij zich heftige gevechten ontwikkelden, werden onder zware vijandelijke verliezen afgeslagen. Verscheidene vijandelijke batterijen werden tot zwijgen gebracht, de luchtmacht bombardeerde de haven en het vliegveld van de stad.

Van Italiaansche zijde werd op 14 December gemeld, dat generaal Carolis op 12 December aan het hoofd van zijn troepen sneuvelde. Met hem viel de zesde Italiaansche generaal in rechtstreeksch optreden tegen den vijand.

DE LUCHTOORLOG.

In den tijd van 3 tot 13 December verloor de Engelsche luchtmacht 94 toestellen. Slechts 18 Duitsche machines gingen daartegenover verloren.

Van 29 November tot 5 December werden aan het Oostelijk Front 228 vijandelijke machines neergeschoten of op den grond vernield, terwijl 21 Duitsche vliegtuigen verloren gingen.

Van 6 tot 12 December verloor de bolsjewistische luchtmacht 125 vliegtuigen; 88 machines werden neergeschoten in luchtgevechten, de rest werd op den grond of door luchtdoelgeschut vernietigd. Duitschland verloor in deze periode slechts zeven machines.

DE OORLOG TER ZEE.

Op 14 December werden tijdens een actie in de Middellandsche zee twee lichte Italiaansche kruisers door torpedotreffers tot zinken gebracht. Bijna de geheele bemanning kon worden gered. Een vijandelijke torpedojager der voormalige Nederlandsche marine werd bij dit treffen tot zinken gebracht. Voorts werden door optreden van het Italiaansche duikbootwapen twee Britsche kruisers door torpedo's getroffen.

Op 15 December heeft een Duitsche duikboot voor de reede van Alexandrië een Britsche kruiser met een torpedotreffer tot zinken gebracht.

Voor de Britsche marine is December een maand van groote verliezen. De Britsche marine heeft in de eerste twaalf dagen van December 23 eenheden tijdens acties in de diverse operatiegebieden verloren.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

In de Marmarische woestijn wordt de strijd aan weerszijde met verbittering en hevigheid voortgezet. Uit de berichten blijkt, dat de strijd zich naar het Westen heeft verplaatst. Voor de troepen der spilmogendheden heeft deze verplaatsing het voordeel, dat hun ravitailleeringsmogelijkheden verbeterd worden en zij hierdoor beter in staat zijn, het hoofd te bieden aan den numeriek sterkeren tegenstander.

Ondanks de verwoede aanvallen der Britten hebben de Duitsche en Italiaansche eenheden hun bewegingsvrijheid weten te behouden en zij hebben bij hun acties dan ook reeds duizenden gevangenen gemaakt, terwijl de vijandelijke verliezen aan materiaal buitengewoon hoog zijn. Zoo heeft het Britsche luchtwapen sedert het begin van het offensief alleen op dit front reeds 360 vliegtuigen verloren.

Bardia en Solloem bleven ondanks de heftige vijandelijke aanvallen in handen der verbonden Duitsche en Italiaansche troepen.

Aan het front van Ain el Gazala werd lang en verwoed gevochten. Vijandelijke infanterie, door pantserwagens gesteund, trachtte de stellingen te bestormen. Duitsche en Italiaansche pantserformaties wierpen zich in den strijd en brachten den vijand zware verliezen toe; zeer vele gemechaniseerde en gepantserde strijdmiddelen werden vernield, talrijke gevangenen werden gemaakt, waaronder een brigadecommandant.

Resumeerend kan worden geconstateerd, dat het initiatief niet uitsluitend bij de Britsche aanvallers ligt, doch dat ook de Duitsche en Italiaansche afdeelingen met succes tegenaanvallen weten uit te voeren.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4934 B.)

A. NEDERLAND. — Reorganisatie der Kamers van Koophandel - Bouwen zonder toestemming verboden - Toezicht op bank- en credietwezen. —

Het Verordeningenblad van 17 December bevat een besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart inzake de samenstelling, inrichting en bevoegdheid van de Kamers van Koophandel en Fabrieken (Besluit op de Kamers van Koophandel en Fabrieken). Hierbij is o.m. bepaald:

De Kamers van Koophandel en Fabrieken maken deel uit van de zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven, bedoeld in besluit no. 206/1940, zooals dit is gewijzigd bij besluit no. 89/1941 en zijn openbare lichamen in den zin van artikel 152 van de Grondwet.

Over de taak der Kamers bevat het besluit onder meer het volgende: De Kamers behartigen zelfstandig de belangen van alle ondernemingen in haar gebied in het kader van het bedrijfsleven als geheel. In het bijzonder moeten de Kamers de overheidsorganen ter zijde staan door het verstrekken van feitelijke mededeelingen en het uitbrengen van adviezen. Zij kunnen deze ook uit eigen beweging verstrekken.

Voor zoover dit voor de verrichting van deze werkzaamheden noodig is, kan de secretaris-generaal den Kamers verordenende bevoegdheid geven.

Voorts bevat het besluit bepalingen omtrent de benoeming van het bestuur. De secretaris-generaal benoemt een voorzitter van een Kamer voor den tijd van twee jaar, die jaarlijks voorzitters benoemd voor de gevormde afdeelingen.

Het besluit treedt met ingang van 1 April 1942 in werking. Tegelijkertijd treedt de wet op de Kamers van Koophandel (Staatsblad 1920, no. 152) buiten werking, evenals alle bepalingen, welke met dit besluit in strijd zijn.

Met ingang van 1 April 1942 zijn de bestaande Kamers van Koophandel en Fabrieken ontbonden.

Bouwen zonder toestemming verboden. — Het Verordeningenblad van 17 December publiceert een besluit van de Secretarissen-Generaal van de Departementen van Waterstaat en van Justitie betreffende het strafbaar stellen van het bouwen zonder goedkeuring van den Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw.

Toezicht op bank- en credietwezen. — In het Verordeningenblad van 17 December is opgenomen een besluit van den Secretaris-Generaal voor Bijzondere Economische Zaken en van de Secretarissen-generaal van de Departementen van Financiën, van Justitie, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Binnenlandsche Zaken betreffende het bank- en credietwezen.

Hierin wordt o.m. bepaalt:

Het algemeen toezicht op de credietinstellingen berust bij den Secretaris-Generaal.

De feitelijke uitoefening van het toezicht geschiedt door de directie van De Nederlandsche Bank, voor zoover de Secretaris-Generaal zich deze niet in bepaalde gevallen voorbehoudt of daarmede andere instanties belast.

De credietinstellingen zijn verplicht aan den Secretaris-Generaal, aan de directie van De Nederlandsche Bank en aan de andere instanties, belast met de feitelijke uitoefening van het toezicht, alle door hen binnen hun bevoegdheid gevraagde inlichtingen te verstrekken en elk in te stellen onderzoek, in het bijzonder ook dat van boeken en bescheiden, te gedoogen.

De Secretaris-Generaal, is bevoegd voorschriften te geven ter regeling van rente, provisiën, commissiën of soortgelijke vergoedingen in het bank- en credietbedrijf.

De Secretaris-Generaal vaardigt de voor de uitvoering van dit besluit noodige voorschriften uit.

(Verordeningenblad no. 50, 17 Dec. 1941)

(V. b. Uitv. bouwwerken 4406 A.; Bankwezen 4905 E.)

B. ITALIE. — Mussolini spreekt tot de Italiaansche vrouwen. —

Rome, 18 Dec. (Stefani) — Ter gelegenheid van den zesden verjaardag van het „geloof" (in het Italiaansch fede), toen alle Italiaansche vrouwen haar gouden trouwringen inleverden om het land meer weerstand te geven tegen de economische sancties, heeft de Duce in het paleis Venezia de centrale commissie ontvangen van de vrouwelijke fasces en een delegatie der vrijwillige verpleegsters bij het Roode Kruis en fascistische bezoeksters, die tot taak hebben moreelen en materieelen bijstand aan behoeftige gezinnen te verleenen.

De Duce herinnerde aan den dag der „Fede", een dag, waaraan men niet zonder ontroering kan terugdenken. Alle Italiaansche vrouwen, van de koningin tot de laatste boerin, waren dien dag één, die in tweeledig opzicht de dag van het „geloof" werd, n.l. in de eerste plaats omdat de Italiaansche vrouwen haar trouwringen aanboden en in de tweede plaats, omdat zij haar trotsch besluit hernieuwden te strijden tegen de dieven der wereld, een strijd, dien Italië gisteren zoowel als heden voert. De tegenwoordige oorlog, zoo zeide de Duce, is er een, die het lot der menschheid bepaalt, waarin op directe of indirecte wijze twee milliard menschen zijn meegesleept en evenzeer als het laatste bataljon den uitslag van den veldslag beslist, is het de laatste veldslag, die de overwinning brengt.

Ten slotte wees de Duce er op, dat alleen een waarlijk sterk en groot volk als het Italiaansche, dat onmiddellijk na twee andere oorlogen aan dit conflict is gaan deelnemen, weerstand kan bieden aan een zoo lange, bijna ononderbroken krachtsinspanning sinds 1935—1936. Hij besloot zijn toespraak met zijn absoluut, onverwoestbaar vertrouwen uit te spreken in de weerstandskracht van het Italiaansche volk en in zijn zeer sterken wil om te overwinnen. Hij zeide de gevoelens van het geheele Italiaansche volk te vertolken, indien hij zijn dankbaarheid toonde voor alles wat de Italiaansche vrouwen hebben gedaan en nog zullen doen. (Telegraaf)

(V. b. Mussolini 4928 A.; inlev. trouwringen 2100)

C. NEDERLAND. — Herziening posttarieven in het verkeer met Duitschland. —

Met ingang van 1 Januari 1942 zullen de voornaamste posttarieven o.a. voor briefkaarten, brieven en pakjes tot 1000 gr. en voor drukwerken, monsters enz. tot 500 gr. in het verkeer van het Duitsche Rijk (inclusief het Protectoraat en het Generaal-Gouvernement) met Nederland overeenstemmen met de in Duitschland zelf geldende. De overige blijven berekend op basis van de tarieven van de wereldpostvereeniging. Voor alle zendingen, ook dus die waarvoor de tarieven verlaagd zijn, gelden de voorwaarden als geregeld in het internationaal verkeer en niet dus de in Duitschland zelf geldende voorwaarden.

(Telegraaf)

D. FRANKRIJK. — Alle in Italië geïnterneerde Franschen vrijgelaten. —

Parijs, 18 Dec. — De A.N.P.-correspondent meldt:

Als eerste resultaat der Fransch-Italiaansche besprekingen werden alle in Italië geïnterneerde Franschen vrijgelaten.

Reeds 140 krijgsgevangenen zijn gisteren te Grenoble aangekomen.

Deze tegemoetkoming der Italiaansche regeering wordt in Frankrijk als een goede basis beschouwd voor de oplossing der andere problemen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Frankrijk—Italië 4269 A.)

E. BELGIE. — Eerste „Kalenderdag" der „Zwarte Brigade" - Rede van Staf de Clercq. —

Brussel, 17 Dec. (A.N.P.) — Voor de eerste maal sedert het bestaan van het Vlaamsche eenheidsverbond van de Vlaamsche eenheidsbeweging, het „Vlaamsch Nationaal Verbond", had te Mechelen voor de strijdformatie der beweging, de „Zwarte Brigade" een zoogenaamde „Kalenderdag", d.w.z. een plechtig appèl plaats, dat tot een machtige belijdenis voor de Germaansche en nationaal-socialistische volksgedachte werd.

De leider van de Vlaamsche eenheidsbeweging, Staf de Clercq, schetste in een rede de beteekenis en de taak van zijn strijdtroep. Soldaat, beschutter en beschermer van den volkschen adel en van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing te zijn, dat behoort tot de fundamenteele taken van de Zwarte Brigade. De strijdformatie, die de trots is van Vlaanderen, moet de Vlaamsche volksziel diep doordringen van een gedachtengoed en daarmede niet slechts vernieuwend en verbeterend werken, maar ook jonge en frissche levenskrachten wekken. Met aanknooping aan de Germaansche lotsgemeenschap, waaruit het Vlaamsche volk enkel en alleen zijn toekomstige vrijheid en grootte kan scheppen, is het de taak van den zwarten strijdtroep geheel Vlaanderen in nationaal-socialistischen geest op te voeden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vlaamsch Nat. Verbond 4460 A.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Kerstgeschenk van het Duitsche volk aan zijn soldaten - Oproep rijksminister dr. Goebbels. —

Berlijn, 20 Dec. (D.N.B.) — Rijksminister Dr. Goebbels heeft 20 December over de Duitsche radio een oproep gericht tot het Duitsche volk, waarin hij in opdracht van den Führer opwekte tot een grootsche inzameling van winterartikelen voor de Duitsche soldaten aan het Oostelijke front. Deze inzameling zal gehouden worden van 27 December tot 4 Januari.

Dr. Goebbels noemde deze inzameling het Kerstgeschenk van het Duitsche volk aan de strijdende soldaten van het Oostelijke front.

De inzameling is gedacht als een aanvullende hulpverleening. De minister wees er op, dat zich in het vaderland nog tallooze voorwerpen der winteruitrusting van de burgerbevolking bevinden, die op het oogenblik aan het front stellig dringender noodig zijn dan in het vaderland.

Het ware te veel gezegd, aldus dr. Goebbels, wanneer men in dit verband van offers wilde spreken. Wat het vaderland tot dusver in den oorlog heeft verduurd zijn slechts ongemakken en kleine ontberingen vergeleken met hetgeen ons front sinds meer dan twee jaar iederen dag en ieder uur op zich neemt.

Dank zij zijn soldaten aan het front, mag zich het Duitsche Rijk verheugen in een veilig bestaan. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. dr. Goebbels 4921 F.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Het recente onderhoud te St. Florentin-Vergigny met rijksmaarschalk Goering heeft opnieuw de aandacht op het 85-jarige Fransche staatshoofd Pétain gevestigd. Het is nog te vroeg op de gevolgen vooruit te loopen. Wel kan men aannemen, dat de Duitsch-Fransche toenadering er een hartelijker accent door gekregen heeft.

Henri Philippe Pétain werd op 24 April 1856 te Cauchy la Tour geboren, een dorp in de kale en onvruchtbare Noord-Fransche vlakte van Artois, tusschen Arras en Boulogne. Als oudsten zoon van een eenvoudig boerengezin, mocht hij een militairen loopbaan kiezen. Op de bekende kaderschool van Saint Cyr kreeg hij zijn opleiding. Zes jaren bleef hij tweede luitenant en werd pas tot kapitein bevorderd wegens anciënniteit. In Amiens, Marseille en Parijs lag hij in garnizoen en werd in 1906 tot leeraar (infanterie) aan de krijgsschool te Chalons benoemd, waarvan Foch directeur was.

Bij het uitbreken van den wereldoorlog was Pétain reeds eenige jaren kolonel. Zijn pensioen stond voor de deur. Zijn afkeer van plichtplegingen en protectie en zijn onplooibaarheid deden de gebruikelijke bevordering tot generaal verschuiven. Door sprekende bewijzen van zijn bekwaamheid aan het front te geven, haalde hij dezen achterstand echter ruimschoots in. Binnen achttien maanden doorliep hij vijf rangen. In 1916 verwierf hij zijn grooten militairen roem met de verdediging van Verdun. In 1917 volgde zijn benoeming tot bevelhebber van de noordelijke legers; op 19 November 1919 kreeg hij den maarschalksstaf, generalissimus van de Fransche legers.

Maarschalk Petain

Na deze hoogste sport op de militaire ladder met roem beladen bereikt te hebben, zag hij zich opnieuw, toen hij bijna zeventig was, voor een eervolle taak geplaatst. Op verzoek van de Fransche regeering onderwierp hij in 1925 Abd-el-Krim in Marokko. De caudillo van het huidige Spanje, generaal Franco, die reeds op de Hoogere Krijgsschool te Parijs Pétains leerling geweest was, diende tijdens dezen veldtocht in Marokko onder zijn bevel. Van dien tijd dateert hun vriendschap, waarvan Frankrijk dankbaar profiteerde, toen het in 1939 Pétain bereid vond als ambassadeur in Burgos de verbroken betrekkingen tusschen Spanje en Frankrijk door de restitutie van het Spaansche goud en de repatrieering der vluchtelingen te herstellen.

Daarop brak de nieuwe oorlog uit. Frankrijk stortte ineen. Opnieuw deed men een beroep op Pétain, dien men reeds zooveel gevraagd had. Wat kon hij winnen? Alles wat een Franschman van het leven verwachten kon, was voor hem in vervulling gegaan. De hoogste militaire graad. Minister van Oorlog onder Doumerque. Lid van de Academie Française. Ambassadeur met een uiterst netelige opdracht in Spanje .... Een zeer ondankbare taak zou hij moeten aanvaarden — Frankrijk door een crisis heen te leiden, zooals het land er nog nimmer een in heel zijn bewogen geschiedenis gekend had. Pétain kwam en deed den voor een soldaat van zijn formaat wel zeer zwaren stap: het vragen van een wapenstilstand.

Daarmee was het einde van een lange reeks moeilijkheden nog lang niet in zicht. Binnen- en buitenland stelden zware, vaak onbarmhartige eischen. Als stug en nuchter realist verklaarde Pétain zich voor een samenwerking met Duitschland. Voor deze politiek zette hij zijn gansche, ongekend groote populariteit in. Maar ook hierbij is hij realist gebleven, zooals zijn heele carrière hem heeft doen kennen.

Physiologisch, verklaarde onlangs zijn lijfarts, is de maarschalk een man van zestig jaar. Het is wonderlijke ironie, dat de man, die reeds in 1914 als pensioengerechtigde uit liefhebberij op zijn landgoed Villefranche bloemen wilde gaan kweeken, nadien den hoofdschotel van een loopbaan gepresenteerd kreeg, zooals weinigen ten deel gevallen is.

(Vor. ber. Maarschalk Pétain 4923 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Adolf Hitler neemt het opperbevel van het leger op zich - Veldmaarschalk von Brauchitsch afgetreden - Oproep aan de soldaten. —

Berlijn, 21 Dec. (D.N.B.) — De Führer heeft met ingang van 19 dezer het opperbevel van het leger op zich genomen.

In verband met het feit, dat de Führer zelf het opperbevel van het leger op zich heeft genomen, werd een communiqué gepubliceerd, dat o.m. wijst op het volgende:

Toen de Führer op 4 Februari 1938 het bevel over de geheele weermacht persoonlijk op zich nam, geschiedde dit uit voorzorg, wegens het destijds reeds dreigende militaire conflict, waarbij het om de vrijheid van het Duitsche volk zou gaan. De staatsraison eischte gebiedend de concentratie van alle krachten in één hand. Slechts zóó kon de voorbereiding tot succesvollen tegenstand slagen, waarbij men wist, dat deze nog veel meer dan in den wereldoorlog van 1914—1918, die het Duitsche volk door dezelfde tegenstanders was opgedrongen, zou leiden tot een „totalen oorlog". Toen de staatsman Adolf Hitler besloot, zijn eigen veldheer te zijn, sprak bovendien nog mee het bewustzijn van zijn innerlijke roeping en de hem eigen bereidheid tot aanvaarding van verantwoordelijkheid.

De Führer heeft thans als consequente voortzetting van zijn besluit van 4 Februari 1938 op 19 December 1941 besloten, met volle waardeering voor de verdiensten van den thans afgetreden opperbevelhebber van 't leger, generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch, de leiding van de geheele weermacht met het opperbevel van het leger in zijn hand te vereenigen.

Oproep aan de soldaten. — De Führer heeft den volgenden oproep uitgevaardigd:

„Soldaten van het leger en van de Waffen S.S.:

De strijd voor de vrijheid van ons volk, ter beveiliging van zijn bestaansvoorwaarden voor de toekomst, ter afwending van de mogelijkheid, om ons om de 20 of 25 jaar onder een nieuw voorwendsel — maar in den diepsten grond steeds als gevolg van dezelfde joodsch-kapitalistische belangen — den oorlog aan te doen, nadert zijn hoogte- en keerpunt.

Aan het Duitsche rijk en Italië, benevens aan de reeds met ons verbonden staten is het geluk ten deel gevallen, in Japan een wereldmogendheid als nieuwen vriend en strijdmakker te hebben gekregen. Dit land zou in denzelfden vorm en onder dezelfde voorwendsels geworgd worden als wijzelf. Door de bliksemsnelle vernietiging van de Amerikaansche Pacific-vloot en van de Britsche strijdkrachten te Singapore, de bezetting van talrijke Engelsch-Amerikaansche steunpunten in Oost-Azië door de Japansche weermacht, treedt deze oorlog nu in een nieuw, voor ons gunstig stadium.

Daardoor staan wij echter thans ook voor beslissingen van wereldomvattende beteekenis. De legers in het Oosten moeten na hun onvergankelijke en in de wereldgeschiedenis weergalooze overwinningen op den gevaarlijksten vijand van alle tijden thans als gevolg van het plotseling invallen van den winter van het bewegings- in een stellingfront worden overgebracht. Hun taak is het, tot het aanbreken van het voorjaar even zoo fanatiek en taai datgene te behouden en te verdedigen, wat zij tot dusver met onmetelijken heldenmoed en onder zware offers hebben veroverd.

Van het nieuwe Oostelijke front wordt daarbij niet anders verwacht, dan wat de Duitsche soldaten destijds, vijf en twintig jaar geleden, reeds hebben volbracht in vier Russische oorlogswinters. Iedere Duitsche soldaat moet daarbij het voorbeeld voor onze trouwe bondgenooten zijn.

Bovendien echter worden, evenals in den afgeloopen winter, nieuwe formaties opgesteld en vooral nieuwe, betere wapens uitgereikt. De bescherming van dit front aan de Westelijke zijde wordt van Kirkenes tot aan de Spaansche grens versterkt. De moeilijkheden der organisatie van de verbindingen aan dit front, die thans een geheel werelddeel omvatten en tot Noord-Afrika reiken, zijn te overwinnen. Ook dit zal gelukken.

De toebereidselen voor de onmiddellijke hervatting van den offensieven strijd in het voorjaar tot de definitieve vernietiging van den tegenstander in het Oosten moeten onverwijld getroffen worden. De inleiding tot beslissende oorlogsmaatregelen van anderen aard is aanstaande.

Deze taak eischt, dat weermacht en vaderland worden aangezet tot de grootst mogelijke prestatie en gebracht worden tot gemeenschappelijke activiteit. De voornaamste drager van den strijd der weermacht nu is het leger.

Derhalve heb ik onder deze omstandigheden vandaag besloten, als opperste bevelhebber der Duitsche weermacht, de leiding van het leger zelf op mij te nemen.

Soldaten, ik ken den oorlog reeds uit de vier jaar van de geweldige worsteling in het Westen van 1914 tot 1918. Ik heb de verschrikking van bijna alle materiaalveldslagen als eenvoudig soldaat zelf doorgemaakt. Tweemaal ben ik gewond en dreigde ten slotte blind te worden. Wat u ook kwelt, belast en benauwt, is mij derhalve niet vreemd. Maar, ik heb na vier jaar oorlog geen seconde getwijfeld aan de herrijzing van mijn volk en het met mijn fanatieken wil als eenvoudig Duitsch soldaat klaargespeeld de geheele Duitsche natie na meer dan vijftien jaar werk, weer aaneen te sluiten en van het doodvonnis van Versailles te bevrijden.

Mijn soldaten, gij zult derhalve begrijpen, dat mijn hart u geheel toebehoort, dat mijn wil en mijn werk standvastig de grootheid van mijn en uw volk dienen, dat mijn verstand en mijn besluitvaardigheid slechts de vernietiging van den tegenstander kennen, d.w.z. de zegevierende beëindiging van dezen oorlog.

Mijn soldaten van leger en Waffen S.S., wat ik voor U doen kan ten aanzien van de behartiging van uw belangen en ten aanzien van de aanvoering, zal geschieden.

Wat gij voor mij kunt en zult doen, dat weet ik: mij trouw en gehoorzaam volgen tot de definitieve redding van het rijk en daarmee van ons Duitsche volk. De Heer zal de overwinning niet ontzeggen aan zijn dapperste soldaten."

Hoofdkwartier van den Führer, 19 December 1941.

(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 4929-32; Gen.-veldmaarschalk von Brauchitsch 4857 A.)

A. PORTUGAL. — Portugeesch Timor wederrechtelijk door Britsche strijdkrachten bezet - Rede van min.-pres. dr. Salazar. —

Lissabon, 20 Dec. (D.N.B.) — Naar aanleiding van de wederrechtelijke bezetting van Portugeesch Timor op 17 December heeft de Portugeesche minister-president, dr. Salazar, voor den landdag een verklaring afgelegd.

In zijn rede verklaarde dr. Salazar stilzwijgend de campagne te passeeren, die voor eenigen tijd in een zeker deel der wereldpers was ingezet ten aanzien van Timor, een campagne, die schommelt tusschen geïnteresseerdheid en belachelijkheid en waarin eischen betreffende niet verleende monopolies en de schrik voor de Japansche „infiltratie", die bestaat uit de veertien Japansche onderdanen, een rol speelden.

Op 14 November stelde het Foreign Office de Portugeesche regeering de volgende drie vragen:

a. Welke houding neemt Portugal aan in geval van een Japanschen aanval op Timor?

b. Is de Portugeesche regeering bereid onder deze vooronderstelling de Britsche hulp te aanvaarden?

c. Zoo ja, zou het niet gunstig zijn een plan uit te werken voor een gemeenschappelijke actie?

De Portugeesche regeering antwoordde hierop, dat zij, evenals bij welken anderen aanval ook, met de wapens in de hand weerstand zou bieden aan een eventueelen Japanschen aanval en dat zij daarbij, overeenkomstig de tekst der bondgenootschapsverdragen hoopte op Britsche hulp. Voorts verklaarde zij een gedachtenwisseling en bestudeering van een of ander plan van actie gunstig te achten.

Op 2 December gaf de Engelsche regeering, mede namens de Australische regeering, uiting aan haar voldoening over het van ons ontvangen antwoord en stelde voor, dat een Portugeesch officier naar Singapore zou gaan, teneinde daar met Engelsche en Australische vertegenwoordigers te overleggen. Tevens zou een vertegenwoordiger der Nederl. Indische regeering aan deze beraadslaging deelnemen.

Op 5 December liet de Portugeesche regeering door haar ambassadeur in Londen mededeelen geen bezwaar te hebben om een officier tot het houden van besprekingen naar Singapore te zenden, echter achtte de Portugeesche regeering het minder raadzaam, dat ook een Nederl. Indische vertegenwoordiger daarbij tegenwoordig zou zijn, omdat de tegenwoordige alliantie tusschen het Britsche Rijk en de Nederlandsche instanties te Londen, geen betrekking heeft op Portugal.

Echter kreeg de Portugeesche officier opdracht zich in verbinding te stellen met den Nederl. Indischen vertegenwoordiger en met hem de eventualiteiten te bespreken, die betrekking konden hebben op het Nederlandsche deel van Timor.

Op 8 December sprak een vertegenwoordiger van Nederl. Indië jegens de Portugeesche regeering zijn erkentelijkheid over haar besluit uit. Tevens vroeg hij of Portugal bereid was bij een aanval op Timor de hulp te aanvaarden van Nederl. Indische en Australische troepen, die op het Nederlandsche deel van het eiland waren geconcentreerd. Omdat zij vooruitliep op de onderhandelingen te Singapore kon op deze vraag nog geen antwoord worden gegeven. Echter, zoo verklaarde Salazar, hadden wij het voornemen deze hulp te aanvaarden, indien bij een plotselingen aanval geen andere Engelsche hulp beschikbaar zou zijn. De Engelsche regeering werd van deze houding der Portugeesche regeering in kennis gesteld. Deze gaf uiting aan haar waardeering voor de houding van Portugal en bood, gezien haar plichten als bondgenoot de hulp aan van de Nederl. Indische en Australische troepen, die op het Nederlandsche deel van Timor waren geconcentreerd.

Inderdaad hebben het Foreign Office te Londen op 11 December en de Britsche ambassadeur te Lissabon op 12 December officieel medegedeeld, dat de Britsche hulp ter verdediging van Timor in geval van een plotselingen aanval verleend zou worden door Australische en Ned.-Indische troepen, die zich terstond weer zouden terugtrekken, wanneer zij niet meer noodig zouden zijn.

Ingevolge een door de Engelsche regeering gedaan verzoek gaf de Portugeesche regeering aan Timor de in dezen zin gewenschte bevelen, maar aangezien bij de besprekingen in Londen een niet geheel duidelijk woord was gevallen, werd de Portugeesche ambassadeur aldaar geïnstrueerd geen twijfel te moeten laten opkomen over de kwestie, dat een samenwerking met buitenlandsche troepen alleen in aanmerking kwam in geval van een werkelijken aanval en dat deze samenwerking geen preventief karakter kon hebben.

Ingevolge de door hem van de Portugeesche regeering ontvangen instructies gaf de gouverneur van Timor bevel zich strikt te houden aan de volgende beginselen:

a. De voorgenomen hulp is die, welke de Britsche regeering ons krachtens de bondgenootschapsverdragen moet verleenen en die deze regeering verleent door middel van Australische en Ned.-Indische troepen onder Engelsch opperbevel.

b. De aan te nemen hypothese is alleen de Japansche aanval op Timor. De overeenkomst kan niet worden uitgevoerd zoo lang het slechts gaat om meer of minder gemotiveerde bedreigingen en bezorgdheden.

c. De samenwerking berust niet op wederkeerigheid, uitgezonderd het geval, dat wij door een Japanschen aanval op ons territorium reeds onze neutraliteit hebben verloren.

d. De hulptroepen trekken zich terstond weer terug, wanneer hun aanwezigheid niet meer noodzakelijk is.

e. Men mag niet uit het oog verliezen, dat de aanval op Portugeesch Timor niet slechts zou kunnen geschieden om redenen, die Portugal en Japan rechtstreeks betreffen maar op grond van het feit van ons bondgenootschap met Engeland en onze ligging ten aanzien van Australië.

f. Wanneer het beginsel ook is onze gebieden in geval van een aanval te verdedigen, moet toch rekening gehouden worden met het belang dat de verdediging heeft voor de belangen van het Britsche rijk.

Op 15 December, zoo ging dr. Salazar verder, ontving de Portugeesche ambassadeur in Londen een verklaring der Engelsche regeering, waarin deze verklaarde het Portugeesche Timor een onmiddellijke hulp aan te bieden en deze te organiseeren met behulp van haar Australischen bondgenoot en de Nederl. Indische strijdkrachten. De uitnoodiging voor een bespreking te Singapore bleef daarbij gehandhaafd.

Op 16 December deelde de Engelsche ambassadeur te Lissabon de Portugeesche regeering mede, dat met den Portugeeschen gouverneur op Timor voor den volgenden morgen een bespreking was vastgesteld. Aan den Nederlandschen kant van het eiland naderden echter reeds troepen, teneinde, zoo werd beweerd, een a.s. Japansche landing te verhinderen.

De kwestie werd toen nogmaals zeer duidelijk besproken, opdat de Engelsche ambassadeur er geen twijfel over zou kunnen hebben, dat men buiten de aangegane onderhandelingen om ging, want de Engelsche ambassadeur had verwezen naar een andere hypothese dan die eener agressie en de Portugeesche regeering had als uitdrukkelijke basis der hulpverleening gevaren of verwachtingen beschouwd, die door de feiten nog geenszins bevestigd werden. De instructies van den gouverneur waren duidelijk en waren ook niet gewijzigd. De gevraagde bespreking echter zouden wij niet van de hand wijzen. In dezen zin werden bevelen aan Timor gegeven.

Op 17 December des ochtends handhaafde de Britsche ambassadeur in een nieuwe conferentie de vorige argumenteering, volgens welke een samenwerking met de Australische en Ned.-Indische troepen reeds bij een enkele bedreiging moest geschieden op de wijze, waarop zij door de Ned. Indische autoriteiten op Timor werd geïnterpreteerd. Deze discussie kon echter niet worden voortgezet, aangezien zij een stand van zaken vooronderstelde, die voor de Portugeesche regeering onmogelijk was: de troepenlanding tegen den wil van de regeering op grond van de veronderstelling van gevaren, die niet bewezen waren en zich ook niet afteekenden.

Op hetzelfde oogenblik, waarop de Britsche ambassadeur in Lissabon nog trachtte de Portugeesche regeering te overreden haar toestemming te geven tot een optreden van vreemde troepen, niet alleen in geval van een aanval op de Portugeesche souvereiniteit, maar ook in geval van een slechts vermoede bedreiging, werden reeds op Timor de aangekondigde „beschermingstroepen" ontscheept. Het onderhoud, dat men voor dezen ochtend met den gouverneur had aangevraagd, was niet bestemd voor onderhandelingen, maar had alleen ten doel hem uit te noodigen de landing te veroorloven. De gouverneur hield zich aan zijn instructies en weigerde toestemming te geven tot de landing, waaraan hij echter met de bescheiden strijdkrachten en gezien deze overrompelende ontwikkeling geen weerstand kon bieden.

Ik wilde, zoo besloot Salazar, slechts de nuchtere reeks feiten geven en heb mij er van onthouden daaraan ook maar den geringsten commentaar toe te voegen. Ik zou echter nog twee punten willen noemen waarvan het eene ons betreft, en het tweede betrekking heeft op anderen. De regeering heeft het zuivere geweten, dat zij met trouw en ernst, zelfs met ijver, gehandeld heeft voor de belangen van anderen, nauwkeurig kennis dragende van de bondgenootschapsplichten en de rechten der natie. Terecht verwachtte zij te worden behandeld in den vorm, waarin zij de aangelegenheden, vooral de onderhandelingen met de Britsche regeering, heeft behandeld.

Wat ons, kleinen en zwakken volken, niet is veroorloofd, is ook den regeeringen niet veroorloofd, die de groote imperia regeeren. Het is hun niet veroorloofd, de kalmte te verliezen, die vereischt is om diensten van onrecht te onderscheiden. En op grond van het vertrouwen op den moed hunner soldaten mogen zij ook niet een streven met overijldheid verwisselen. Het eerste zou er toe hebben geleid te waken over het recht van anderen, het tweede heeft er toe geleid het gebied van een neutraal land en bovendien van een vriend en bondgenoot, ongemotiveerd te bezetten.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Port. Timor 4893 I.; mln.-pres. Salazar 4667 A.; Engeland—Portugal 4648 C.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941.

OOSTELIJK FRONT.

Berlijn, 23 Dec. (D.N.B.) — In het kader van den overgang uit de aanvalsoperaties naar den stellingoorlog der wintermaanden worden thans in de verschillende sectoren van het front de vereischte frontverbeteringen en frontverkortingen volgens de plannen ten uitvoer gelegd.

In den centralen sector van het front ondernemen de bolsjewisten telkens aanvallen op de Duitsche linies. Deze aanvallen, die dikwijls met steun van pantserwapens werden ondernomen, strandden echter onder zware verliezen voor den vijand. Op verschillende punten ontwikkelden zich gevechten van man tegen man, waarbij de Duitsche troepen in tegenaanvallen de bolsjewisten terugdreven. Het Duitsche luchtwapen heeft bij deze gevechten op doeltreffende wijze ingegrepen. De stellingen en versterkingen van den vijand werden bestookt, terwijl aan hun troepenconcentraties, pantserformaties en vrachtautokolonnes zware verliezen werden toegebracht. Ook de wegen en spoorlijnen, die dienen voor de ravitailleering der bolsjewistische troepen werden regelmatig aangevallen en beschadigd. Pogingen van den vijand om in den Noordelijken sector uit te breken uit het omsingelingsfront rond Leningrad werden afgeslagen.

Tenslotte wordt gemeld, dat generaal Ernst Bernecker eenige dagen na de verovering van Charkof den heldendood gevonden heeft. De auto van den generaal reed op een mijn en bij de daarop volgende ontploffing werd hij gedood.

DE LUCHTOORLOG.

Van 13 tot 19 December heeft de Sovjet-luchtmacht 84 vliegtuigen verloren. Aan Duitsche zijde gingen aan het Oostelijk front in deze periode 18 machines verloren.

Van 10 tot 16 December verloor de Britsche luchtmacht 74 vliegtuigen. Boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika gingen 52 Britsche machines verloren. In deze periode verloor het Duitsche luchtwapen 17 toestellen.

Bij een op 18 December door het Britsche luchtwapen ondernomen aanval op het bezette gebied verloren de Engelschen 20% van de machines, die bij dezen aanval werden ingezet. Vier jagers en vijf viermotorige bommenwerpers werden neergehaald.

Het Duitsche luchtwapen ondernam aanvallen op Engeland. Zoo werden o.a. Dover en Plymouth gebombardeerd.

DE OORLOG TER ZEE.

Op 17 December geraakten Duitsche vliegtuigen in contact met een Engelsche vlootformatie bij Cyrenaica. Een zware Engelsche kruiser kreeg ernstige treffers van luchttorpedo's. Voorts werden drie kruisers zwaar getroffen door luchttorpedo's, die door Italiaansche vliegtuigen gelanceerd werden. Op 18 December torpedeerde een Duitsche duikboot in de Middellandsche zee een Engelsche kruiser van 7.000 br.t.

Tijdens een nachtelijk gevecht in de Barentszee gingen twee Sovjet-torpedojagers verloren. De Duitsche schepen leden bij dit treffen geen schade. Voorts werd door een Italiaansche duikboot op 15 December een Britsche kruiser in de Middellandsche zee tot zinken gebracht.

In een extra-bericht werd 22 December door de Duitsche legerleiding bekend gemaakt, dat door een duikboot, die opereert op den Atlantischen Oceaan een Engelsch vliegtuigmoederschip ter grootte van 23.000 br.t. tot zinken werd gebracht.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Aan het Lybische front wordt de Britsche aanval met onverminderde kracht voortgezet. De druk, zoowel op de meer vooruitgeschoven posten als op de meer achterwaarts gelegen stellingen blijft voortduren en op eenige punten hebben de Duitsche en Italiaansche strijdkrachten, die numeriek ver in de minderheid zijn, zich dan ook moeten terugtrekken. In het begin van de week werden zware aanvallen gedaan op Ain el Gazala. Tijdens de gevechten, die aldaar werden geleverd maakten de Italianen meer dan 800 gevangenen, terwijl eenige tientallen tanks buit gemaakt werden. Later werden nieuwe, versch uit Egypte aangekomen strijdkrachten in het vuur geworpen en verplaatste de strijd zich naar het Oostelijke deel van de Djebel in de omgeving van Derna, dat tenslotte door de Engelsche troepen kon worden bezet. Het gelukte echter de door pantserwagenformaties ondersteunde aanvallen der Britsche troepen bij Solloem en Bardia af te slaan.

Van bevoegde Italiaansche zijde werd er 20 December op gewezen, dat sedert het begin van het offensief ongeveer 12.000 gevangenen, waaronder vijf generaals, gemaakt werden. Ruim 1100 pantserwagens werden buitgemaakt of vernietigd, terwijl tenslotte 271 Engelsche vliegtuigen werden neergeschoten of op den grond vernield. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4942 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1941. — Japansche landingen op Mindanao en Hongkong - Penang bezet - Opmarsch op Malakka voortgezet. —

Vliegveld op Noord Loezon veroverd. — Tokio, 18 Dec. (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat de te Appari gelande Japansche troepen een vliegveld hebben bezet en naar het Zuiden oprukken. In de omgeving van Vigan wordt zwaar gevochten.

De zich op Zuid-Loezon bevindende Japansche troepen rukken in Noordelijke richting op, na het gebied ten Noordwesten van Lagaspit te hebben bezet.

Drie vijandelijke duikbooten vernietigd. — Door de Marineafdeeling van het Japansche hoofdkwartier wordt bericht, dat de Japansche vloot op 17 December drie vijandelijke duikbooten tot zinken heeft gebracht. Bij het gevecht, waarvan de plaats niet wordt aangegeven, ging een Japansche torpedojager verloren.

Nederlandsche en Australische troepen op Portugeesch Timor. — Stockholm, 18 Dec. (D.N.B.) — Door Reuter wordt uit Londen bericht, dat Nederlandsche en Australische strijdkrachten Portugeesch Timor zijn binnengedrongen.

Lissabon, 18 Dec. (D.N.B.) — Naar aanleiding van de bezetting van Portugeesch Timor heeft de Portugeesche regeering den Landdag voor een op 19 December te houden speciale zitting bijeengeroepen.

Luchtalarm te Makassar. — Batavia, 18 Dec. (A.N.P.) — Te Makassar, op het eiland Celebes, werd op 16 December voor de eerste maal luchtalarm gegeven.

De Japansche opmarsch op Malakka. — Bern, 18 Dec. (D.N.B.) — Uit Singapore wordt gemeld, dat de Japansche opmarsch naar Penang groote vorderingen heeft gemaakt. De buitenste verdedigingswerken liggen reeds onder vijandelijk vuur. De Japanners opereeren op Malakka vanuit vijf in Thailand gelegen steunpunten. In de provincie Kedan maken zij daarbij gebruik van talrijke tanks.

Op 14 December bezetten de Japanners het vliegveld Victoria Point, alsmede de landengte van Kra.

Wijziging in de Amerikaansche bevelvoering naar aanleiding van de nederlaag bij Hawaii. — Stockholm, 18 Dec. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft de Amerikaansche minister van Marine, Knox, medegedeeld, dat admiraal Kimmel ontheven is van het opperbevel over de vloot op den Stillen Oceaan. Tot zijn opvolger werd benoemd schout bij nacht Nimitz, tot dusver chef van het scheepvaartbureau van het departement van Marine.

Admiraal Kimmel wordt verantwoordelijk gesteld voor de nederlaag, die de Amerikaansche vloot leed bij de Hawaii-eilanden. Door de vlootafdeeling van het Japansche hoofdkwartier wordt met betrekking tot deze nederlaag medegedeeld, dat het onderzoek, waarbij o.a. gebruik gemaakt werd van luchtopnamen, heeft bevestigd, dat 1e. Vijf slagschepen, twee zware kruisers en een tankboot tot zinken werden gebracht. 2e. Drie slagschepen, twee torpedojagers en twee lichte kruisers zwaar beschadigd werden. 3e. Een slagschip en vier kruisers minder zwaar beschadigd werden. 4e. 464 vliegtuigen en 16 hangars werden vernietigd.

Penang door Britsche troepen ontruimd. — Tokio, 19 Dec. (D. N. B.) — Domei meldt, dat generaal Wavell, de opperbevelhebber der Britsche troepen in Britsch-Indië heeft medegedeeld, dat de Britsche troepen genoodzaakt zijn het eiland Penang, gelegen aan de Westkust van het schiereiland Malakka te ontruimen.

Tokio, 20 Dec. (D.N.B.) — Door het keizerlijke hoofdkwartier wordt bekend gemaakt, dat Japansche troepen in den avond van den 19den December het eiland Penang hebben bezet en hun opmarsch in Zuidelijke richting voortzetten.

Japansche landing op Mindanao. — Stockholm, 20 Dec. (D.N.B.) — Door Reuter wordt uit Manilla gemeld, dat de Japanners met sterke strijdkrachten in Davao op het eiland Mindanao geland zijn. Er worden felle gevechten geleverd.

Japansche landing op het Hongkong-eiland. — Tokio, 20 Dec. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat de Japansche troepen een geslaagde landing op Hongkong uitvoerden. De 500 meter hooge Jardines Hill werd bezet. De vijandelijke tegenstand werd snel gebroken en vrijwel de helft van het eiland bevindt zich in Japansche handen, terwijl de Britsche troepen zich naar de Victoria Hill hebben teruggetrokken.

Bij de bezetting van Kauloen vielen reusachtige hoeveelheden oorlogsmateriaal in Japansche handen. O.m. werden 22 benzinetanks van de Texaco en de Standard Oil Comp., ruim vijfduizend vrachtauto's en groote voorraden levensmiddelen, wollen goederen en medicamenten buitgemaakt.

(Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4941 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Nieuwjaarsboodschap van Adolf Hitler aan het Duitsche volk. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 31 Dec. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van de jaarwisseling heeft de Führer een manifest uitgevaardigd, dat door Rijksminister dr. Göbbels via de radio aan het Duitsche volk in den avond van den 31sten December werd voorgelezen.

Duitsch volk, nationaal-socialistische mannen en vrouwen, partijgenooten,

Toen op 3 September 1939 Engeland en Frankrijk Duitschland den oorlog verklaarden, geschiedde dit niet om op te treden tegen den een of anderen Duitschen eisch, welke het bestaan of zelfs de toekomst dezer staten zou bedreigen. Want het eenige verlangen, dat ik jaar na jaar zoowel te Londen als Parijs kenbaar maakte, was het verlangen naar een beperking der bewapening en een toenadering tusschen de volken.

Doch iedere Duitsche poging om met de mannen, die toen de leiding hadden, tot een verstandig en vreedzaam vergelijk te komen, mislukte, deels door den haat dergenen, die in het nieuwe Duitschland een slecht voorbeeld van socialen vooruitgang zagen, deels door de hebzucht dergenen, die grootere winsten verwachtten van de oorlogsbewapening dan van den vredesarbeid.

In de landen, die verantwoordelijk waren voor het uitbreken van den oorlog is er geen enkele vooraanstaande staatsman, die niet als bezitter van aandeelen in de wapenindustrie tegelijkertijd groote belangen bij den oorlog heeft. En achter allen staat als drijvende kracht de Joodsche Ahasverus, die sedert duizenden jaren steeds de onveranderlijke vijand is van iedere menschelijke ordening en daardoor van een ware maatschappelijke gerechtigheid.

Vervolgens zet de Führer uiteen hoe een duidelijk oorlogsmotief bij de regeeringen der democratieën ontbrak en weerlegt de beschuldiging als zou Duitschland er op uit zijn de wereld te veroveren, door er op te wijzen, dat 85 millioen Duitschers moeten leven op nauwelijks ½ millioen vierkante kilometer, nadat de door koop, verdragen en ruil verkregen koloniën onder bedriegelijke voorwendsels werden geroofd, terwijl daarentegen 45 millioen Engelschen 40 millioen vierkante km. der wereld mogen beheerschen en daaraan het recht ontleenen volken te onderdrukken.

Neen, vervolgt het manifest, deze oorlog is begonnen, evenals die van 25 jaar vroeger, door dezelfde mannen en op grond van dezelfde motieven. De Joodsch-Angelsaksische financieele samenzwering strijdt niet voor een democratie, maar door de democratie voor haar kapitalistische belangen. En Roosevelt streeft niet naar een nieuwe soort wereld, maar naar een betere soort zaken, waardoor hij in de eerste plaats hoopt, de critiek op het mislukte economische beheer, dat zijn regeering het Amerikaansche volk heeft gebracht, tot zwijgen te brengen.

En bij allen was er de gemeenschappelijke bezorgdheid, dat het nationaal-socialistische Duitschland in den loop der jaren door zijn geslaagde economische en sociale politiek wellicht ook anderen volken de oogen voor de werkelijke oorzaken hunner verarming kon openen. Want terwijl het nieuwe Duitschland er in slaagde in enkele jaren de werkloosheid, welke onder de democratie en de daarmee gepaard gaande algemeene verliederlijking ontstaan was, te doen verdwijnen, deed zich in andere landen het omgekeerde proces voor. Het aantal millionnairs steeg, doch dat der arbeidende menschen daalde. Amerika had na enkele jaren van het bewind van Roosevelt 13 millioen werkloozen en een ontredderd financieel bestel. Terzelfder tijd begon in dit rijkste land ter wereld de eene sociale crisis de andere op te volgen. Toen had Roosevelt tot God moeten bidden om licht voor zijn geest, opdat hij zijn eigen land beter en nuttiger zou kunnen leiden. Maar in deze jaren kenden de Roosevelts, Churchills, Edens enz. nog geen volksidealen, laat staan menschelijkheidsidealen. Zij kenden uitsluitend economische oogmerken. Pas nadat zij geloofden, dat zij hun vermolmd economisch stelsel door den opbloei van een nieuwe wapen- en oorlogsindustrie weer op de been konden helpen, begonnen zij te bidden. Zij baden, dat het verbond tusschen het Joodsche kapitalisme en het evenzoo Joodsche bolsjewisme door de vernietiging der andere volken mocht leiden tot de overwinning hunner idealen, d.w.z. tot den oorlog, een langen oorlog en daardoor winstgevende zaken.

Volksgenooten, dit is ook de oorzaak, dat al mijn pogingen om met dit internationale, ijskoude financieele gezelschap tot een vergelijk betreffende volksbelangen te komen, moesten mislukken.

Het manifest verklaart hoe daarom de ontwapeningsvoorstellen door den Führer voor het uitbreken van den oorlog gedaan, werden afgewezen en hoe zijn voorstellen tot vrede tijdens den oorlog, gedaan op oogenblikken nadat Duitschland de grootste overwinningen had behaald, eenzelfde lot beschoren werden.

Het Duitsche volk zal mij gelooven, zoo vervolgt de Führer in zijn manifest, wanneer ik zeg, dat ik liever den vrede dan den oorlog had verkozen, want de vrede omvat voor mij een overvloed van gelukkigen arbeid. Wat ik dank zij de voorzienigheid en door den steun van talrijke voortreffelijke medewerkers in de weinige jaren van 1933 tot 1939 voor het Duitsche volk heb kunnen doen aan cultureelen arbeid, aan opvoeding, maar ook aan economischen opbouw en vooral aan maatschappelijke vorming van ons leven, zal men eenmaal gerust kunnen vergelijken met datgene, wat mijn tegenstanders in denzelfden tijd gedaan hebben.

Ik betreur dezen oorlog dan ook niet alleen om de offers, die hij van mijn Duitsche en ook van andere volkeren vraagt, maar ook om den tijd, dien hij ontneemt aan degenen die zich hebben voorgenomen een groot werk van socialen en beschavenden arbeid te vervullen en het ook te verwezenlijken. Want wat Roosevelt eigenlijk presteert, heeft hij bewezen. Wat Churchill heeft gepresteerd weet geen mensch. De prestaties echter, die mij en de geheele nationaal-socialistische beweging door dezen oorlog voor jaren onmogelijk gemaakt worden, kunnen mij slechts met het grootste leedwezen vervullen. Het is ellendig, dat er niets aan te veranderen valt, dat een stumper of een luiaard den kostbaren tijd steelt, dien men had willen wijden aan den cultureelen, socialen en economischen arbeid van zijn volk. Hetzelfde geldt voor het fascistische Italië, waar eveneens een man voor alle tijden zijn naam heeft vereeuwigd door een beschavende en nationale revolutie, die voor eeuwen van beteekenis is, en die evenmin vergeleken kan worden met het democratisch-politieke gestumper dezer dagdieven en dividendjagers, die bijv. in de Angelsaksische landen het vermogen hunner vaders verteren of door smerige zaken een nieuw vermogen verwerven.

Wij begrijpen daarom, dat eindelijk ook Japan, de eeuwige afpersingen en brutale bedreigingen moede, tot noodweer is overgegaan tegenover den grootsten oorlogsdrijver van alle tijden. Zoo staat thans een geweldig front van nationale staten, dat zich uitstrekt van Het Kanaal tot Oost-Azië, in den strijd tegen de Joodsch-kapitalistisch-bolsjewistische wereldsamenzwering. Het eerste jaar van dezen strijd ligt achter ons. Het is het jaar van de grootste overwinningen in de geschiedenis der menschheid. Wat de Duitsche soldaat en de soldaten der met ons verbonden volken daarbij hebben gepresteerd, is historisch en onvergankelijk. Duizenden jaren zal men van deze slagen en overwinningen spreken en ze bewonderen als de grootste daden van den drang naar zelfbehoud der volken die zich van hun eer bewust zijn. Hoe groot echter de offers en de ontberingen zijn en vooral de doodsverachting, die deze overwinning mogelijk maken, kan slechts hij beoordeelen, die zelf, in dezen oorlog of in den vorigen wereldoorlog, soldaat en strijder voor zijn volk was.

Nooit zal het vaderland kunnen vergelden wat zijn zonen deden. Want het vaderland kent slechts de gevolgen der overwinningen, namelijk de ondanks alle luchtaanvallen behouden veiligheid van het volk, van zijn bestaan en van het komende leven zijner kinderen. Het vaderland kan zich echter geen voorstelling maken van het ontzettende ongeluk, dat over Duitschland en geheel Europa zou zijn gekomen, wanneer het joodsche bolsjewisme als bondgenoot van Churchill en Roosevelt de overwinning zou hebben behaald. Want Churchill en Roosevelt hebben Europa aan Stalin uitgeleverd. En — ik spreek thans in het geloof aan een hoogere gerechtigheid — het bolsjewistische monster, waaraan zij de Europeesche volken wilden overleveren, zal hen en hun volken zelf verscheuren. De jood zal niet de Europeesche volken uitroeien, hij zal het slachtoffer van zijn eigen aanslag worden.

Nog duurt in het Oosten van Europa de strijd met een gewetenloos opofferen van Sovjet-slaven voort om langzaam te verstarren, doch in Oost-Azië is de strijd begonnen. En terwijl twee godslasteraars voor hun zaken bidden, bevrijden de volken zich van hun ketenen. Het komende jaar zal ons daarom geweldige eischen stellen, doch front en binnenland zullen daaraan voldoen.

Het vaderland zal als nationaal-socialistische volksgemeenschap zoo noodig ieder offer, ook het laatste, brengen. Mannen en vrouwen zullen werken voor de voeding van ons volk en voor de beveiliging en versterking van onze bewapening. Voor het front zal het uur komen, waarop weer wordt aangetreden om te voleindigen wat begonnen werd.

Wij kunnen aan het einde van dit jaar den Almachtige slechts bidden, dat hij het Duitsche volk en zijn soldaten de kracht moge geven om vlijtig en dapper te verdragen wat noodig is, om vrijheid en toekomst te beveiligen.

Wanneer wij allen gemeenschappelijk en trouw onzen plicht doen, zal het lot in vervulling gaan, zooals de Voorzienigheid bepaald heeft. Wie strijdt voor het leven van zijn volk, voor het dagelijksche brood en de toekomst van zijn volk, zal overwinnen, doch wie in dezen oorlog met zijn joodschen haat de volkeren tracht te vernietigen, zal vallen. Het jaar 1942 zal, daarom willen wij allen God bidden, de beslissing brengen voor de redding van ons volk en de met ons verbonden volken."

(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vorig ber. Adolf Hitler 4944 B)

A. NEDERLAND. — „De Führer - de toekomst" - Nieuwjaarsboodschap van rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart aan het Nederlandsche volk.

Den Haag, 31 December. — Wij zijn het afgeloopen jaar ingetreden in het bewustzijn, dat dit jaar 1941 het jaar der beslissing zou zijn en dat deze beslissing slechts in gevechten van den grootsten omvang verworven kon worden. Wij wisten niet, waar wij voor deze beslissing zouden aantreden, maar wij hadden het woord van den Führer als richtsnoer voor ons denken en handelen. Op 22 Juni van het afgeloopen jaar werd het duidelijk. Tot dat oogenblik kon deze oorlog den schijn hebben van een Europeesch conflict ter herordening van de krachten van dit oude werelddeel. Maar ook toen den Engelschen het spel van intriges op den Balkan scheen te gelukken, was dit een actie binnen het bestek van het toen als Europa aan te duiden vasteland. De poging, om deze oorlogshandeling tot een beslissende te maken, werd door de overweldigend groote militaire macht van het Duitsche rijk weggevaagd.

Toen ontstond, gedreven door de nihilistische en parasitaire krachten van het jodendom, uit den herostratischen waanzin van een Churchill, de godslasterlijke huichelarij van een Roosevelt en het de vernietiging van Europa verkondigend wereldcommunisme van Stalin, de coalitie van het kapitalisme met het bolsjewisme om niet alleen Europa, maar de geheele wereld voor altijd te onderwerpen aan de heerschappij en uitbuiting van de materialistische krachten van het geld en van de raslooze massa, met alle middelen van geestelijke verblinding, economische wurging en ten slotte brutaal geweld. Nog was het de wereld niet duidelijk, voor welke beslissing zij gesteld was, nl. dat het ging om de vrijheid van het volksche leven tegen de slavernij van internationale samenzweringen.

Op 22 Juni 1941 verbrijzelde de Führer met weergaloozen moed en hecht vertrouwen op zijn volk deze plannen en dwong de wereldvormende beslissing af, wetende, dat de voornaamste last van dezen oorlog gedragen zou moeten worden door het Duitsche leger in den strijd tegen de sedert tientallen van jaren meedoogenloos uitgevoerde bewapening van een dictatuur over 180.000.000 menschen. Deze veldslagen zijn geleverd. Waren de overwinningen van 1940 van een tot toen nimmer bereikten omvang, de overwinningen van 1941 zijn de grootste van alle tijden. Nog nooit in de geschiedenis is een zoo groot aantal soldaten en zijn zoo groote hoeveelheden oorlogsmateriaal op elkander gebotst, ja kunnen binnen afzienbaren tijd op deze wijze weer op elkander botsen. Nog nooit zijn zoo groote massa's, die in aantal de totale bevolking van een reeks Europeesche staten overtreffen, verslagen, vernietigd en gevangengenomen, nog nooit zooveel wapens en een zoo overvloedig materiaal vernield of buitgemaakt. Met bewondering zenden wij een groet aan onze soldaten aan het Oostelijk front, eerbiedig buigen wij ons voor de gesneuvelde kameraden.

Nog staat een harde taak voor ons. Sedert 22 Juni van het afgeloopen jaar en sedert de deelneming van Japan aan deze wereldworsteling zijn wij op het beslissende keerpunt van het lot gekomen, dat voor de komende eeuwen bepalen zal, welke zedelijke krachten het leven der volkeren zullen vormen. Wij twijfelen er niet aan, dat onze tegenstanders alles wat in hun vermogen ligt zullen concentreeren om ons het hoofd te bieden, nu hun plan om ons na de bewapening en mobilisatie van alle krachten hunner wereldcoalitie op het door hen gekozen tijdstip te overvallen, door de vastberaden daad van den Führer is verijdeld. Wij en onze bondgenooten zijn echter na de ervaringen van den eersten wereldoorlog even vastbesloten om alle en ook onze laatste krachten op te roepen voor de vrijheid van ons volksche leven en in dezen eindstrijd te werpen.

Breedvoerig schildert de rijkscommissaris vervolgens de voornaamste militaire gebeurtenissen van het afgeloopen jaar, waarbij hij vergelijkingen maakt met den wereldoorlog. In het bijzonder stelt hij de oorlogsophitsende woelarbeid van president Roosevelt aan de kaak.

Een overzicht over de krachten aan den kant der spilmogendheden en haar bondgenooten wijst uit, dat thans, na het toetreden van Japan tot dezen wereldoorlog, ons front wat betreft tot optreden bekwame troepen in aantal naar alle waarschijnlijkheid permanent, in oorlogservaring echter in ieder geval superieur zal blijven en het niet noodig heeft een kolonel der cavalerie tot chef van het departement van Marine te maken.

Wat echter de economische capaciteit betreft, het aantal werkende handen en industrieele installaties, die den spilmogendheden in de door haar gecontroleerde gebieden — dus practisch geheel Europa en Oost-Azië — ter beschikking staan, is thans grooter dan het aantal, waarover Engeland, de Vereenigde Staten en de nog onbezette Sovjet-gebieden inderdaad als tot actie in staat beschikken.

De productie der Ver. Staten, waarop onze vijanden als laatste redding hun hoop stellen, moet nog eerst op gang gebracht worden en moet alle productie-moeilijkheden doormaken, die een dergelijke reorganisatie in den weg staan. Vooral moet echter worden afgewacht hoe de bevolking van dezen nog nooit aan een ernstige beproeving blootgestelden staat zal reageeren op de economische en militaire eischen van een dergelijke bewapening en mobilisatie. Aan grondstoffen is de ruimte, die thans in het opnieuw in opbouw zijnde Europa en die reeds op dit tijdstip Japan ter beschikking staat, nauwelijks armer dan de ruimte, waarvan Engeland en de Ver. Staten zeker zijn. De beslissende productiegebieden van grondstoffen in Zuid-Oost-Azië zullen echter volgens den loop der dingen binnen afzienbaren tijd niet meer den tegenstanders ten goede komen, maar in toenemende mate de economische basis der partners van de spil versterken.

Deze oorlog met zijn bijzondere omstandigheden, door de uitgestrekte gebieden, waarin hij gevoerd wordt en vooral tegen de ons in diepste wezen vijandige tegenstanders, valt buiten alle gebruikelijke normen. Hij vormt niet alleen een aangelegenheid van de soldaten, de militaire organisatie en dus van den generalen staf, maar is geworden tot een volkenworsteling met alle krachten en op alle levensgebieden, waarin de naar haar volksche vrijheid strevende naties de physieke en geestelijke grondslagen van haar bestaan veroveren en beveiligen. Daarom doet het overnemen door den Führer van het opperbevel van het Duitsche leger, dat de eigenlijke drager van dezen strijd is, aan als een dringend beroep op de natie, zooals in alle beslissende situaties der wereldgeschiedenis steeds slechts één man als leider het zwaard en den geest van het de toekomst vormende volk bestuurd heeft. Wij vermogen slechts aan te voelen, wat het lot ons geschonken heeft, toen het aan ons en wel is waar alleen aan ons, het Duitsche volk, in onzen Führer het genie van den grootsten staatsman en den grootsten legerleider heeft gegeven. Wij, nationaal-socialisten, wisten dit, daarvoor zijn wij aangetreden en daaraan hebben wij geloofd.

Het Duitsche volk ziet rustig en ernstig, werkzaam en vastbesloten het nieuwe jaar te gemoet, met alle inspanningen, zorgen en beproevingen, die maar kunnen komen. Bij de jaarwisseling heeft de Führer ons door zijn oproep voor de inzameling voor het Oostelijk front aaneengesloten tot een levende eenheid met onze soldaten en tot een actieve gemeenschap. Meer dan duizend kilometer afstand zijn uit een bewustzijn weggevallen. Wij allen leven met de gevechtshandelingen van onze soldaten mede. En het is goed zoo. Deze strijd brengt het Duitsche volk zijn wereldbeteekenis. Deze moet met den inzet der laatste krachten veroverd worden, want het bewustzijn van dezen inzet moet als erfdeel in het Duitsche volk eeuwig levend blijven. Dan zullen komende generaties datgene weten te behouden en steeds bereid zijn opnieuw te veroveren, wat thans door den Führer en de door hem opgeroepen krachten van het volk en van de volken van het Germaansche Europa in wapen- en lotsgemeenschap met het Italiaansche en het Japansche volk en onze andere bondgenooten tot stand wordt gebracht.

Dit gebod van het lot, dat wij Duitschers en onze reeds tot nieuw volksleven ontwaakte vrienden in vastberaden optreden opvolgen, is tevens de categorische imperatief voor de houding van al degenen, die zich nog onvoorwaardelijk willen beschouwen als in verhouding van vijandschap tot en bezet door ons. Pogingen en gedachtengangen, die in deze, alle terreinen van 't menschelijke leven omvattende worsteling de tegenpartij op welke wijze ook steunen, kunnen niet geduld worden, ook dan niet wanneer het hierbij om vroegere, zij het ook intusschen tot formules geworden tradities gaat. De bestaansbeveiliging binnen het bestek van de aanwezige mogelijkheden, is gegeven voor degenen, die helpen de economische taak ten uitvoer te leggen, die aan ieder afzonderlijk land is gesteld. Politieke verantwoordelijkheid kan echter slechts hij dragen, die in het militaire of burgerlijke bestek optreedt als strijder voor het nieuwe Europa. Al het overige interesseert ons niet. In dit land hebben zich reeds ruim honderdduizend personen geschaard in het front van het nieuwe Europa, ruim tienduizend treden op in het groote front van de tot opbouw bereide volken voor een nieuw Europa, in het grijze eerekleed van het groote leger met de kenteekenen van Nederlander.

De beslissing voor de wereld is gevallen. Het jaar 1942 begint met duidelijke fronten. Alle dagen nu en bij iedere aanleiding, die ons ernstig of blij in beweging brengt, snellen onze gedachten naar den Führer, zoo ook op den eersten dag van het nieuwe jaar. Een gelukwensch voor de toekomst of een dankbetuiging voor hetgeen beleefd en ontvangen is, deze beide zaken — al komen zij ook uit het diepst van het hart — zijn te weinig. Ons door den Führer gewekt bewustzijn van de dingen, die thans geschieden, omsluit alles wat wij kunnen denken en zeggen, en omvat allen, die trouw den Führer volgen. Hem is alles gegeven.

Den Führer heil!

(Vaderland — N. R. Crt. — Handelsblad)

(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4935)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Dagorders van den Führer en van Rijksmaarschalk Göring. —

Uit het Hoofdkwartier van den Führer, 31 Dec. '41 (D. N. B.) — De Führer en opperste bevelhebber heeft bij de jaarwisseling de volgende dagorder tot de weermacht gericht, die tegelijkertijd den groet van den Führer als opperbevelhebber van het leger bevat:

„Soldaten. Evenals na den veldtocht in Polen heb ik in weerwil van bittere ervaringen ook in Juli 1940 na het glorierijke einde van den oorlog in het Westen besloten den vijanden, die ons op 3 September 1939 den oorlog verklaard hadden, de vredeshand toe te steken. Zij werd teruggestooten en mijn aanbod werd uitgelegd als het teeken van onze zwakte.

De mannen, die reeds voor 1914 tot den eersten wereldoorlog hebben aangezet, meenden stellig door nieuwe coalities het Duitsche volk en de verbonden staten in 1941 voor goed te kunnen neerslaan, doen ontbinden en doen verdwijnen.

Zoo bleef ons niets anders over dan den helm vaster te binden en het oog te vestigen op den verderen strijd. De reden voor het besluit dezer internationale oorlogsdrijvers, die onder geen omstandigheden vrede wilden sluiten, lag, behalve in hun economisch-kapitalistische belangen, in de overtuiging, dat zij het Duitsche Rijk definitief zouden kunnen vernietigen door de deelneming van de Sovjet-Unie aan den strijd tegen Europa, welke in het geheim was voorbereid voor den zomer van 1941. Nu ligt dat jaar 1941 achter ons. Het was een jaar van de belangrijkste besluiten en van de bloedigste gevechten.

Het zal in de geschiedenis worden geboekstaafd als het jaar van de grootste overwinningen aller tijden. Zonen van alle Duitsche gouwen hebben schouder aan schouder met de soldaten onzer bondgenooten roemrijk gestreden op den Balkan en Kreta, in Afrika, in de Middellandsche zee en op den Atlantischen Oceaan. Sedert 22 Juni hebt Gij, mijne soldaten, op de oorlogstooneelen van het Oosten, van het hooge Noorden tot aan de Zwarte Zee, gevechten geleverd, die door hun omvang en hun hevigheid ongehoorde eischen aan U stelden, doch door hun successen als de glorierijkste wapenfeiten der geschiedenis zijn.

Door U, soldaten, is de strijd tot behoud van ons bestaan, die ons volk zoo vaak is opgedrongen, bekroond met overwinningen, die alles overtreffen, wat de geschiedenis der volken kende. Door Uw dapperheid, Uw doodsverachting en Uw offervaardigheid werd niet alleen ons Duitsche vaderland, maar geheel Europa gered en bewaard voor een lot, waaraan wij slechts met huivering kunnen denken. Vrouwen en kinderen en alle anderen in het vaderland kunnen U, soldaten van het Oostelijke front, niet genoeg danken voor hetgeen Gij voor hen hebt gedaan.

Gij zelf ziet sedert 22 Juni met eigen oogen den aard van het „paradijs", waarin de gemeenschappelijke samenzweering van Joodsche kapitalisten en Joodsche bolsjewisten ook ons Duitschland wilde veranderen.

Soldaten, als Führer en woordvoerder van de millioenen van ons volk en als opperste bevelhebber der weermacht, dank ik alle dappere mannen van ganscher harte voor hun zoo vaak betoonde heldhaftigheid.

U, soldaten van het leger en van de Waffen SS, in het bijzonder aan het Oostelijke front, groet ik met de trotsche blijdschap, dat ik thans het onmiddellijke opperbevel voer over het deel der weermacht, dat, zooals overal en altijd, den zwaarsten last van den strijd heeft te dragen.

Het geheele Duitsche vaderland ziet met grenzenloos vertrouwen op zijn weermacht en zou ieder van U gaarne helpen, waar dat mogelijk is. Wij allen, front en volk, gedenken gemeenschappelijk en eerbiedig de kameraden, die hun liefde en trouw voor Duitschland met den dood moesten bezegelen, alsmede de slachtoffers onder de soldaten der bondgenooten, die in onze rijen hebben gestreden voor hun landen en voor geheel Europa. Soldaten van het Oostelijke front, in 1941 hebt Gij in tallooze slagen den vijand, die voor den aanvalssprong gereed was, niet alleen verwijderd van de grenzen van Finland, Duitschland, Slowakije, Hongarije en Roemenië, maar Gij hebt hem meer dan duizend kilometer in zijn eigen land teruggeworpen.

Zijn poging om in den winter van 1941 op 1942 het lot te doen keeren, om weder tegen ons op te trekken moet en zal mislukken.

Ja, integendeel, in 1942 willen wij met alle voorbereidingen, die zijn getroffen, dezen vijand der menschheid opnieuw aanpakken, en zoo lang slaan, tot de vernietigingswil der Joodsch-kapitalistische en bolsjewistische wereld gebroken is.

Duitschland wil en kan niet om de 25 jaar door dezelfde misdadigers in een nieuwen oorlog om het zijn of niet zijn worden geworpen. Europa kan en wil zich ook niet eeuwig inspannen alleen daarvoor, dat een bende Angelsaksische en Joodsche samenzweerders in de twisten der volken bevrediging voor haar zakenmanoeuvres vindt.

Het bloed, dat in dezen oorlog vergoten wordt, moet — dat is onze hoop — in Europa voor generaties lang het laatste zijn. Moge God ons daarbij in het komende jaar helpen."

Boodschap van Rijksmaarschalk Göring aan het Duitsche volk. — Berlijn, 31 Dec. (D. N. B.) — De Rijksmaarschalk van het Groot-Duitsche rijk Hermann Göring, heeft bij de jaarwisseling een oproep tot het Duitsche volk gericht, waarin hij onder meer zegt, dat het front en vaderland elkander de hand hebben gereikt, vervuld van strijdwil en van vertrouwen op de overwinning.

„Trots zien wij op het verleden.

Polen, Noorwegen, Nederland, België en Frankrijk heeft de Duitsche weermacht onder de geniale leiding van Adolf Hitler bedwongen, Engeland is van het vasteland verdreven en heeft geen enkelen soldaat in Europa staan.

Zuid-Slavië is verslagen en de onzinnige tegenstand van Griekenland is gebroken. Maar boven dat alles staat de triomftocht van den Führer en zijn soldaten tegen de roode stoomwals, die Duitschland en daarna de rest van Europa wilde verpletteren. In een heldenstrijd, welken zelfs onze vijanden niet kunnen loochenen, hebben de soldaten overwinningen bevochten, die in de wereldgeschiedenis haar weerga niet kennen. Ieder, soldaat of officier, heeft zijn man gestaan. En ook het vaderland zal zoo handelen, evenals tot dusverre. Wij weten, dat wij ons beperkingen moeten opleggen, doch wij achten dat woord niet, want de burgerlijke behoefte moet achter staan bij de groeiende eischen van bewapening en verzorging onzer soldaten.

Doch zie naar onze duizendjarige geschiedenis: nooit is ons iets geschonken. Altijd moesten onze vaderen met het zwaard tegen de afgunst van anderen verdedigen wat zij verworven hadden.

Zoo mogen wij ook niet gelooven, dat de kostbaarste goederen van ons rijk, vrijheid en eer, zonder offervaardigheid en onbaatzuchtigen arbeid behouden en vermeerderd kunnen worden. Het afgeloopen jaar heeft duidelijke fronten in de wereld geschapen. De haat van democratische en bolsjewistische demagogen tegen de jonge, vooruitstrevende volken, die het leidersbeginsel zijn toegedaan, heeft zich overal ontplooid tot een verbitterden strijd tusschen twee wereldbeschouwingen.

Aan alle fronten staan wij succesvol in onverbrekelijke wapenbroederschap met onze dappere bondgenooten. Het voorterrein is veroverd. De vijandelijke schansen zijn in onze handen. Thans gaat het er om, het laatste bolwerk te nemen. Laat ons ons voor dezen stormaanval nog nauwer aaneensluiten en ons als een keten van staal staan om onzen Führer en het geliefde vaderland.".

Dagorder van den Rijksmaarschalk aan de luchtmacht. — Berlijn, 31 Dec. (D. N. B.) — De opperbevelhebber der luchtmacht, Rijksmaarschalk Göring, heeft een dagorder tot de soldaten der luchtmacht gericht, waarin hij o.m. zegt:

„Een jaar van groote wapenfeiten, maar ook van zware gevechten, ligt achter ons. Gij waart wederom de baanbrekers der overwinning, toen de Zuidoostelijke flank der spilmogendheden tegen Engelsche storingspogingen beveiligd moest worden. „Gij, jonge helden van valscherm- en landingstroepen, hebt de vlag van het Duitsche Rijk geplant op de heuvels van Kreta. Op den morgen van den 22sten Juni was ook voor de luchtmacht het beslissende uur gekomen.

Kameraden in het Oosten. Gij zijt aangetreden om de geheiligde beschaving van het Avondland te verdedigen. Met trots en bewondering druk ik ieder van U de hand. Mijn bijzonderen dank en waardeering betuig ik ook den eskaders en batterijen in het Westen en in het vaderland, die elke offensieve poging der Britsche luchtmacht te schande hebben gemaakt.

Wat zou U echter alle dapperheid en offervaardigheid baten indien achter U niet de arbeiders en ingenieurs der wapensmidsen stonden. Dappere kameraden, het lot heeft ons uitverkoren om onder bevel van den geliefden Führer met de wapens in de hand de poort tot een nieuwen tijd te openen. Wij wenschen den oorlog niet die ons volk ontbering bracht en velen van zijn beste zonen eischte, doch wij zullen hem thans ten einde strijden voor eeuwen tot aan de schitterendste van alle overwinningen.

De helden, die het slachtoffer van dezen strijd zijn geworden, zullen altijd om ons zijn. Hun geldt de eeuwige dank van het eeuwige Duitschland.

In de trouwe en sterke handen van den Duitschen soldaat is niet alleen het lot van Duitschland, maar van de toekomst van een geheel werelddeel gelegd. Evenals tot dusverre zult gij in dapperen stormaanval den vijand verslaan en nieuwe overwinningen behalen.

Mijn vurige wenschen begeleiden U in de gevechten van het nieuwe jaar. Leve de Führer."

(Vaderland — Telegraaf — N. R. Crt.)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 4947 A; Rijksmaarschalk Göring 4923 A)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Aan het hoofd van de Vloot der Vereenigde Staten staat admiraal Harold R. Stark, een trouw aanhanger en vriend van Roosevelt. Hun vriendschap dateert van 1918, toen Roosevelt onderminister van Marine onder Wilson was. Aan boord van een torpedojager uitte hij als burger den wensch het stuurrad over te nemen. De dienstdoende luitenant weigerde dit. „Ik geloof niet, dat u mij mijn commando kunt afnemen". De luitenant heeft het intusschen tot admiraal gebracht. Hij geldt wegens zijn theoretische en praktische kennis — niet minder dan veertig jaren heeft hij op zee doorgebracht — voor een der beste vlootdeskundigen van de Ver. Staten.

Hij werd 12 November 1880 in Wilkes-Barres (Pennsylvania) geboren. Nauwelijks negentien jaar oud kwam hij op de marine-academie en werd vier jaren later officier. Veertien jaren deed hij op tal van posten en op tal van schepen van de Atlantische en de Pacificvloot dienst. Toen de Ver. Staten onder Wilson aan den wereldoorlog gingen deelnemen, kwam hij in den staf van admiraal Sims, die het opperbevel van de Amerikaansche strijdkrachten in de Europeesche wateren had. Daarna was Stark om beurten theoretisch en praktisch werkzaam. Hij was stafchef van een torpedobootflottielje, opperbevelhebber in West-Virginia en lid van diverse regeeringscommissies voor de bewapening en vervulde enkele leidende functies bij het Amerikaansche Marineministerie.

In Juni 1939 werd hij tot vlootvoogd van alle zeestrijdkrachten der Ver. Staten benoemd onder toekenning van den admiraalstitel.

Admiraal Harold R. Stark

Admiraal Stark is een onvoorwaardelijk voorvechter van de theorie, dat ondanks de vervolmaking en de toenemende beteekenis van het luchtwapen toch het groote slagschip een doorslaggevende factor bij den modernen oorlog is. Hierdoor heeft hij van de zijde van de jongere generatie veel critiek te verduren. Of hij na de zware verliezen thans als gevolg van het doortastende optreden van het Japansche luchtwapen nog even onwrikbaar aan zijn theorie vasthoudt, mag in twijfel getrokken worden. Op initiatief van Stark hebben de Ver. Staten hun vlootprogramma tot duizelingwekkende cijfers opgevoerd. Daarbij schroomde hij niet te zeggen, dat het zijn doel was, de Ver. Staten een vloot te verschaffen, die opgewassen moest zijn tegen welke combinatie ter wereld ook. Dit bracht de Engelsche vrienden lichtelijk in verwarring. Nog scherper werd zijn houding ten opzichte van Engeland geteekend door zijn besluit aan dezen „bondgenoot" slechts vijftig oude torpedojagers af te staan en geen moderne schepen. Hij heeft het nimmer onder stoelen of banken gestoken, dat het op zijn instigatie in uitvoering genomen reusachtige vlootprogramma niet alleen ten doel had Japan te overtroeven, doch dat het tevens Engelands onttroning als eerste wereldzeemacht inhield.

„Dachten jullie, dat Hitler zoo'n sterk leger had kunnen vormen, als hij alles aan de groote klok gehangen had. Wanneer jullie wat minder nieuwsgierig waren, kwamen we veel verder", beet hij in de Amerikaansche senaat onbescheiden vragenstellers aangaande zijn vlootprogram eens toe. De publieke meening in de Nieuwe Wereld raakte lichtelijk overstuur en dacht klanken te hooren uit een ver land, welks regeeringsstelsel toch eigenlijk bestreden moest worden. Roosevelt kon hem goed gebruiken en nam hem zijn uitlatingen niet kwalijk. Stark laat zich zeer gereede voor zijn imperialistisch karretje spannen. Maar wanneer het zoo met de Amerikaansche vlootverliezen verder gaat, zou Starks zelfbewustzijn wel eens teleurgesteld kunnen worden en zou Roosevelt hem toch wel eens het commando moeten afnemen, hoezeer Stark dit als luitenant geenszins gelooven wilde.

B. SPANJE. — Ongewijzigde houding van „niet-oorlogvoerende" - Duitsche s.s. „Benno" te Puerto Caribo door Engelsche vliegtuigen tot zinken gebracht. —

Madrid, 19 Dec. (D.N.B.) — De Spaansche staatscourant publiceert een decreet betreffende de positie van Spanje ten aanzien van het conflict tusschen Japan en de Vereenigde Staten en tusschen andere Europeesche en Spaansch-Amerikaansche naties. In het decreet wordt gezegd, dat Spanje, evenals in de vroegere phase van het conflict, zijn positie als niet-oorlogvoerend land blijft innemen,

Duitsche s.s. „Benno" door Engelsche vliegtuigen te Puerto Caribo tot zinken gebracht. — Madrid, 28 Dec. — Op 24 December heeft zich in de haven van Puerto Caribo (bij Vivero aan de noordkust van Spanje) een geval afgespeeld, dat herinnert aan dat van de „Altmark".

Engelsche gevechtsvliegtuigen hebben daar n.l. na verscheidene aanvallen het Duitsche s.s. „Benno", dat er voor anker lag, met zes bomtreffers tot zinken gebracht. De Engelschen lieten op het reeds zinkende vaartuig nog hun bommen vallen en beschoten met mitrailleurs de bemanning die in de booten was gegaan.

Het Duitsche schip eerbiedigde de Spaansche neutraliteit en maakte in weerwil van den Engelschen aanval in de haven geen gebruik van zijn boordwapens. Spaansche zeelieden snelden zonder te letten op het vijandelijke vuur het zinkende Duitsche schip te hulp. Aan hun kameraadschappelijk optreden is het te danken dat de Duitsche matrozen met uitzondering van den tweeden machinist konden worden gered. Twee Duitsche matrozen werden licht gewond. (Telegraaf - N. R. Crt.)

C. VATICAAN. — Kerstboodschap van Paus Pius XII.

Rome, 24 Dec. (D.N.B.) — Paus Pius XII heeft in zijn Kerstboodschap van 24 December, welke door den zender van het Vaticaan werd verspreid, zijn droefenis geuit over het leed, dat de oorlog de menschheid aandoet. Hij behandelde ook politieke kwesties, waarbij hij de vrijheid en veiligheid der volken bepleitte en zich keerde tegen de egoïstische beheersching van de grondstoffen. Wanneer het vraagstuk der grondstoffen eenmaal is opgelost, zoo sprak hij, is er geen plaats meer voor totalen oorlog en onbeperkte bewapening. Met klem betoogde de Paus dat er bij een reorganisatie van de wereld geen plaats meer kan zijn voor vervolging van den godsdienst. Tot slot schonk de Paus den zegen urbi et orbi. (De Tijd)

(V. b. Paus Pius XII 4849 O; Kerstrede '40 4498 C)

D. CHINA. — Mutatie in het Tsjoengking-kabinet - Bondgenootschap met Engeland. —

Sjanghai, 23 Dec. (D.N.B.) — De centrale uitvoerende raad te Tsjoengking heeft op 23 December ontslag verleend aan den minister van Buitenlandsche Zaken, Kwo Tai-tsji. Soeng, een zwager van Tsjiang Kai-sjek, die thans als eerste gedelegeerde van Tsjoengking deelneemt aan de onderhandelingen te Washington, is tot opvolger van Kwo Tai-tsji benoemd.

Bondgenootschap met Engeland. — Tokio, 26 Dec. (D.N.B.) — Naar Domei meldt heeft de Britsche ambassade in Tsjoengking tezamen met de regeering van Tsjiang-Kai-sjek een communiqué gepubliceerd omtrent het sluiten van een militair bondgenootschap tusschen Groot-Brittannië en Tsjoengking. Dit bondgenootschap werd onderteekend door Tsjiang Kai-sjek, sir Archibald Wavell, den opperbevelhebber der Britsche strijdkrachten in Britsch-Indië en luitenant-generaal sir William Platt, den opperbevelhebber der Britsche luchtstrijdkrachten in Indië.

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. China—Engeland 4659 A)

E. ITALIE. — Kabinet - Mutatie. —

Rome, 27 December (D.N.B.) — De secretaris der fascistische partij, Serena, is vervangen door Vidussoni, de minister van Landbouw, Tassinari, door dr. Carlo Pareschi. De opvolger van Serena, Vidussoni, is pas 26 jaar. De pers verklaart, dat de persoonlijkheid van Vidussoni en Pareschi een waarborg biedt voor de continuïteit in den arbeid van partij en staat.

(Alg. Handelsblad)

F. SLOWAKIJE. — Kerstboodschap van dr. Tiso. —

Berlijn, 27 Dec. — De Slowaaksche staatspresident, dr. Tiso, heeft via de radio een Kerstboodschap aan het Slowaaksche volk gezonden, waarin hij o.a. degenen herdacht, die in een heldhaftigen strijd aan het Oostelijk front staan. (Telegraaf)

(Vor. ber. Dr. Tiso 4733 B)

G. NEDERLAND. — Artsenverordening ingesteld - Artsenkamer onder leiding van dr. C. C. A. Croin. —

Den Haag, 20 Dec. — Door de verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied no. 226/41 betreffende de Nederlandsche medici („Artsenverordening") worden de Nederlandsche medici in één organisatie aaneengesloten. De verordening regelt de rechten en plichten van den arts, de organisatie van de Nederlandsche Artsenkamer, het beroepsgerecht, de vereeniging van ziekenfondsdoktoren in Nederland, het staatstoezicht, de personenvereenigingen van artsen en stichtingen en andere den doktersstand betreffende problemen van dezen tijd.

De Nederlandsche Artsenkamer staat onder het staatstoezicht van den secretaris-generaal van het departement voor Sociale Zaken. Zij wordt geleid door een arts als voorzitter, die in alle medische beroepskwesties binnen het bestek van de uitgevaardigde artsenverordening een beslissing treft. Te zijner adviseering wordt hij terzijde gestaan door een presidium, dat uit artsen wordt gevormd. De voorzitter van de artsenkamer is tevens leider van de vereeniging van Ziekenfondsen in Nederland, die de uitvoering der medische taken tegenover de van Staatswege geleide verzekeringsorganen tot taak heeft.

De artsenverordening behelst voorts uitvoeringsverordeningen, zooals: een beroepsregeling, een vestigingsregeling, een arbitrageregeling, een tarievenregling en de regeling van andere medische standskwesties. Zij heeft in het bijzonder ten doel

door een hechte organisatie der artsen de ideale taken van den medischen beroepsstand in den zin van een vooruitziende en moderne gezondheidspolitiek ten uitvoer te leggen.

Artsenkamer onder leiding van dr. C. C. A. Croin. — De rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den specialist voor blaas- en nierziekten, dr. C. C. A. Croin, in Den Haag, benoemd tot voorzitter van de Nederlandsche Artsenkamer.

Voorts heeft de rijkscommissaris den directeur van den medischen dienst van „Centraal Beheer", dr. S. Taconis in Laren benoemd tot plaatsvervanger van den voorzitter der Nederlandsche Artsenkamer en den vrouwenarts dr. P. Klumper in Rotterdam tot plaatsvervanger van den leider der Vereeniging van Ziekenfondsen in Nederland.

Biografie dr. C. C. A. Croin. — De leider van de Nederlandsche Artsenkamer, de heer C. C. A. Croin, uroloog te 's-Gravenhage, werd op 7 Mei 1893 te Dordrecht geboren.

Hij doorliep daar ter plaatse de H.B.S. en studeerde vervolgens aan de Universiteit te Utrecht, te Halle, te Berlijn en te Parijs. Daarna vestigde hij zich als uroloog te 's-Gravenhage, waar hij tot 1939 met dr. Van Houtuin samenwerkte.

De heer Croin oefent thans gedurende zestien jaar als specialist voor nier- en blaasziekten de praktijk te 's-Gravenhage uit. Hij is lid der N.S.B. en fungeert als plv. leider van het Medische front.

(Verordeningenblad no. 51, 20 Dec. '41 - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Medisch Front 4872 B)

A. NEDERLAND. — Zinken stuivers. —

's-Gravenhage, 19 Dec. — In de Nederlandsche Staatscourant van 19 December is opgenomen een besluit van den secretarisgeneraal van het departement van Financiën tot invoering van den zinken stuiver. Verschillende artikelen van de Muntwet 1901 zijn gewijzigd en aangevuld. Bepaald wordt onder anderen, dat niemand verplicht is stuivers tot een hooger bedrag dan van een gulden aan te nemen.

Omtrent den beeldenaar van den zinken stuiver wordt het volgende bepaald. Op de voorzijde in een vierkant het zonnesymbool en de Saksische paardenkoppen, waaronder op een band „Nederland", op de keerzijde de waardeaanduiding 5 c. op gearceerd veld, ter weerszijden golven en korenaren, benevens het jaartal en het muntteeken. De stukken hebben den vorm van een vierkant, de hoekpunten zijn afgerond.

Het besluit treedt heden in werking.

Het ontwerpen van den nieuwen stuiver werd door den secretaris-generaal van het departement van Financiën opgedragen aan den S.S.-schaarleider N. de Haas, met de opdracht om deze nieuwe munt een eigen Nederlandsch-Germaansch karakter te verleenen, met behoud van den bestaanden, traditie geworden, vierkanten hoofdvorm.

Van de vele Germaansche teekens hebben in Nederland o.a. de Saksische paardekoppen een groote beteekenis. Behalve dat zij in onze opvatting gelden als het stamzinnebeeld der Saksen, zijn zij tevens oeroude Germaansche heilsteekens. In hen ontmoetten wij immers de heilige tweelinggestalten der Algen, de Goddelijke Tweelingen, die het zinnebeeld zijn van het Morgenrood. (Telegraaf - Storm)

B. VEREENIGDE STATEN. — Persoonlijke volmachten van pres. Roosevelt. —

Washington, 20 Dec. (S.P.T.) — De persoonlijke volmachten die het Amerikaansche Congres aan president Roosevelt voor den duur van den oorlog heeft verleend traden 19 December in werking, nadat het voorstel door den president was ondertekend. Door deze volmachten is de president bevoegd de censuur op alle vormen van verbindingen met het buitenland in te stellen, personen op regeeringsposten te benoemen of te ontslaan, contrôle uit te oefenen op de financieele transacties van buitenlanders en gebruik te maken van het niet-leveringsrecht.

(Vor. ber. Pres. Roosevelt 4928)

C. NEDERLAND. — Dr. ir. M. H. Damme wordt als directeur-generaal van P.T.T. opgevolgd door ir. W. L. Z. van der Vegte. —

's-Gravenhage, 20 Dec. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

De secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken heeft den directeur-generaal der Nederlandsche posterijen, dr. ir. M. H. Damme, bij het bereiken van de leeftijdsgrens, met ingang van 31 December 1941 eervol ontslag verleend en op pensioen gesteld.

In zijn plaats heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied op grond van par. 3 van zijn Verordening no. 108/40 (vierde verordening betreffende bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen) den raadadviseur ir. W. L. Z. van der Vegte te Den Haag met ingang van 1 Januari 1942 tot directeur-generaal der Nederlandsche posterijen benoemd.

Biografie ir. W. L. Z. v. d. Vegte. — Ir. W. L. Z. van der Vegte is 7 Januari 1895 te Valkenburg geboren. Na het doorloopen van de lagere en middelbare school heeft hij aan de technische hoogeschool te Delft gestudeerd.

In 1920 behaalde hij het diploma van technisch ingenieur en dadelijk daarop trad hij in dienst van het toenmalige filiaal voor Nederland der Siemens Schuckert Werke in Den Haag.

In 1925 ging hij als ingenieur in algemeenen dienst van de Nederlandsche hoogovens en staalfabrieken te IJmuiden. In 1933 werd ir. van der Vegte aangezocht om directeur te worden van de Nederlandsche Siemens maatschappij. Thans is hij raadadviseur bij het departement van volksvoorlichting en kunsten. (Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Dr. Ir. M. H. Damme 3048 D; Ir. W. L. Z. v. d. Vegte 4916 I)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Het afscheid van veldmaarschalk von Brauchitsch - Dagorder aan de soldaten. —

Berlijn, 22 Dec. (D.N.B.) — Generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch heeft met de volgende dagorder, gedateerd 19 December, afscheid genomen van de soldaten van het leger:

„Soldaten,

Met den dag van vandaag heeft de Führer persoonlijk de leiding van het leger op zich genomen. Tevens heeft hij mijn eenigen tijd geleden kenbaar gemaakt verzoek om mij wegens een hartkwaal van de leiding van het leger te ontslaan, ingewilligd.

Soldaten,

Bijna vier jaar heb ik als uw opperbevelhebber het beste leger ter wereld geleid. Deze jaren brachten Duitschland een overvloed van de grootste historische gebeurtenissen en voor het leger de grootste militaire successen. Trotsch en dankbaar kijk ik op dezen tijd terug. Trotsch op uwe prestaties, dankbaar voor uw trouw. Groote taken zijn vervuld, groote en zware staan ons nog te wachten. Ik ben er van overtuigd, dat gij ook deze tot een oplossing zult brengen. De Führer zal ons naar de overwinning leiden. Met staalharden wil en den blik voorwaarts. Alles voor Duitschland."

w.g. VON BRAUCHITSCH,
Generaal-veldmaarschalk.
(Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Von Brauchitsch 4944 B)

E. NEDERLAND. — Bedrijfssluiting tusschen Kerstmis en Nieuwjaar afgekondigd. —

's-Gravenhage, 22 Dec. — De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat het, in verband met de huidige bijzondere situatie in het bedrijfsleven, noodzakelijk moet worden geacht tot sluiting van industrieele en handelsbedrijven over te gaan op de in de periode van 25 December 1941 t/m. 1 Januari 1942 gelegen werkdagen.

Mitsdien wordt bepaald, dat de genoemde bedrijven op de werkdagen in de periode van 25 December 1941 t/m. 1 Januari 1942 moeten zijn gesloten, behoudens de hierna te noemen uitzonderingen:

1. bedrijven, die zich bezig houden met het voortbrengen van grondstoffen;
2. gas-, waterleidings- en electriciteitsbedrijven;
3. bedrijven, werkende voor de voedselvoorziening;
4. continubedrijven, waarbij een tijdelijke stilligging schade aan de outillage of aan de in bewerking zijnde goederen zou veroorzaken;
5. verkeersbedrijven;
6. bedrijven, waar detailhandel wordt uitgeoefend;
7. bedrijven, welke rechtstreeks door de bevoegde Duitsche instanties zijn aangewezen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Bedrijfsleven 4938 C)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister von Ribbentrop in een interview met het Spaansche persbureau Efe. —

Berlijn, 23 Dec. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft aan een correspondent van het Spaansche persbureau, Efe, een onderhoud toegestaan, waarin hij nogmaals de uitsluitende schuld van Roosevelt aan het uitbreken van dezen oorlog aan de kaak stelde en uiting gaf aan den wil der mogendheden, verbonden in het Driemogendhedenpact, tot een strijd zonder compromis tot aan de definitieve overwinning.

Op een vraag omtrent de algemeene oorlogssituatie, de verdere ontwikkeling van deze uitermate groote worsteling en zoogenaamde Duitsche proefballonnetjes over vrede te Moskou, verklaarde de minister: Het is thans de tijd niet om van vrede te spreken. Thans is het strijd en nogmaals strijd. Met weergaloos heroïsme en fanatisme wordt deze oorlog door Duitschland, Italië, Japan en zijn bondgenooten tot aan de definitieve

overwinning gevoerd. De mannen, die aan de vele fronten van het Driemogendhedenpact over de geheele wereld staan, weten heel precies, dat niet alleen zij verloren zijn, indien zij het niet bolwerken, doch dat een meedoogenlooze tegenstander hun vrouwen en kinderen en hun land zou vernietigen, ja, dat practisch hun geheele volk zou worden vernietigd. Daarom zullen wij dezen oorlog zonder compromis of mededoogen ten einde toe voeren.
De geruchten omtrent de vredesproefballonnetjes noemde von Ribbentrop dom gedaas. In Rusland, zoo zeide de minister met grooten nadruk, zal de strijd eerst dan beëindigd worden, als niet slechts iedere bedreiging, maar ook iedere ernstige rustverstoring in Europa uit het Oosten voor goed is uitgesloten. Het Russische vraagstuk zal het komende jaar definitief worden opgelost door de Duitsche weermacht.
Tot slot zei de minister tot den correspondent: U kunt rustig naar Spanje seinen, dat even zeker, als de aarde om de zon draait, aan het eind van deze groote worsteling slechts de volstrekte overwinning van Duitschland en zijn bondgenooten zal komen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rijksmin. v. Ribbentrop 4913 A)

A. NEDERLAND. — Procedures van personen van Duitsche nationaliteit - Beslag onder derde. —
Den Haag, 22 Dec. — Personen van Duitsche nationaliteit of van de nationaliteit van het protectoraat Bohemen en Moravië, die hun woonplaats hebben in het Groot-Duitsche rijk, met inbegrip van het protectoraat Bohemen en Moravië, of in het bezette Nederlandsche gebied, worden ten aanzien van artikel 152 van het Wetboek van Burgerlijk Rechtsvordering niet als vreemdelingen beschouwd.

Beslag onder derde. — In het 20 December verschenen Verordeningenblad is opgenomen een besluit van den secretarisgeneraal van het Dep. van Justitie tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering met het oog op beslag onder derde.
Hierbij wordt bepaald dat na art. 479a een nieuw artikel 479a bis wordt ingevoegd.
In art. 735 wordt na het woord „toebehoorende" ingevoegd: „dan wel op de vergoeding, bedoeld in artikel 479a bis."
Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.
(Verordeningenblad No. 51, 20 Dec. '41)

B. ENGELAND. — Winston Churchill voert in de Ver. Staten besprekingen met pres. Roosevelt. —
Stockholm, 23 Dec. (A.N.P.) — Te Londen is officieel medegedeeld, dat Churchill en Beaverbrook zich in de Vereenigde Staten bevinden. Uit Washington meldt de Britsche berichtendienst, dat zij met Roosevelt alle vraagstukken zullen bespreken, die verband houden met de „gemeenschappelijke oorlogsinspanning".
Volgens den Britschen berichtendienst zou Churchill vergezeld zijn van admiraal Sir Dudley Pound, van den chef van den generalen staf van het Britsche rijk, Sir John Dill, van den luchtmaarschalk sir Charles Portal, van den Amerikaanschen ambassadeur te Londen, Winant, en van den persoonlijken vertegenwoordiger van Roosevelt, Harriman. (Vaderland)

(Vor. ber. Winston Churchill 4899 C; Pres. Roosevelt 4951 B; Ontmoet. Atl. Oceaan 4811 A)

C. TURKIJE. — Spoorwegovereenkomst met Bulgarije. —
Ankara, 24 Dec. — De Turksche en Bulgaarsche regeering hebben een spoorwegovereenkomst ter bevordering van het verkeer tusschen beide landen gesloten. Het verkeer op het in reparatie zijnde traject van Europa naar Turkije zal op 8 Januari beginnen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Turkije—Bulgarije 4908 D)

D. NEDERLAND. — Vredegerechtshof - Moordaanslagen op N.S.B.ers tijdens de Meidagen van 1940 berecht. —
Den Haag, 24 Dec. — Het vredegerechtshof te Den Haag heeft 23 December arrest gewezen in de zaken tegen A. van den Heuvel en C. W. Kiers, reserve-kapiteins, beschuldigd van doodslag op resp. Noordendorp te Wassenaar en Rademakers te Kessel, gepleegd tijdens de Meidagen 1940.
Verdachten waren door de arrondissementsrechtbank te Den Haag veroordeeld tot resp. twee en zes maanden gevangenisstraf.
In hooger beroep veroordeelde het Vredegerechtshof de reservekapitein Kiers tot een gevangenisstraf van vijf jaren, en reserve-kapitein Van den Heuvel tot een gevangenisstraf voor den tijd van acht jaar.
Den Haag, 31 Dec. — De 38-jarige kapitein der mariniers, P. J. van der Ende, die op 13 Mei 1940 zijn chef, kolonel N. A. Rost van Tonningen door het hoofd schoot en vervolgens twee burgers doodde, werd op 30 December door het Vredegerechtshof te Den Haag wegens ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens niet strafbaar bevonden, doch ter beschikking der regeering gesteld. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Rechtszaken 4940 B)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Kerstrede van rijksminister dr. Goebbels - Rede van dr. Hacha - Radiorede van gouwleider Bohle. —
Berlijn, 24 Dec. (D.N.B.) — Minister dr. Goebbels heeft in den avond van den 24sten December in een per radio uitgezonden Kersttoespraak tot het Duitsche volk verklaard, dat Duitschland zal volhouden tot de zege is bevochten.
In dit verband dankte hij het vaderland voor zijn onwrikbare houding en vooral de bevolking der gebieden waar luchtgevaar dreigt, die voor haar dapperheid den hoogsten lof en de levendigste erkentelijkheid verdient.
Hij noemde de oorlogsdooden een voorbeeld van lichtend heldendom, daar zij hun leven op het spel zetten om het hoogere leven van het volk te winnen.
Met woorden van de hartelijkste waardeering wendde dr. Goebbels zich vervolgens tot de vele Duitsche hoorders in het buitenland. Zij leven dikwijls, aldus de minister, in een volkomen vreemde, om niet te zeggen vijandelijke wereld. Het behoeft niet te verbazen, dat zij daarginds niet zeer geliefd zijn, daar Duitschland immers hun levensrechten verdedigt.
Er is vanavond niemand, die den blik niet naar boven wendt. De oorlog heeft niet slechts geleerd sterk te zijn tegenover den vijand, maar ook deemoedig tegenover het lot.
Het slot der rede luidde aldus: „Denkend aan den Führer, zullen wij ons om het vaderland scharen. Dit moet grooter, mooier en verhevener uit dezen oorlog te voorschijn komen. Het moet het trotsche, vrije tehuis voor ons allen zijn. Deze gelofte willen wij op dit uur den Führer doen. Hij kan zich verlaten op zijn volk aan het front, in het vaderland en overal ter wereld. Moge hij ons leiden, wij volgen hem. Bezongen wij vroeger den vrede op aarde in onze liederen, thans is de tijd aangebroken, even geloovig voor den vrede te werken. Voor een vrede door de overwinning. Dat zij ons parool."
Rede van dr. Hacha. — Berlijn, 27 Dec. — Staatspresident dr. Hacha heeft in een radiorede tot de Tsjechen eveneens de Duitsche soldaten herdacht, die, naar hij zeide, ver van de Tsjechische grenzen als een beschermende wal het onsterfelijk bolwerk der Duitsche weermacht vormen.
Radiorede van gouwleider Bohle. — Berlijn, 27 Dec. — De leider van de buitenlandsche organisatie der N.S.D.A.P., gouwleider Bohle, sprak via de Duitsche korte-golfzenders tot de Duitschers in het buitenland en de Duitsche zeelieden in de geheele wereld. De gouwleider deed dezen Duitschers de Kerstboodschap van het vaderland toekomen en herdacht het lijden der Duitschers in het buitenland die wegens hun „Deutsch tum" geïnterneerd zijn. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Dr. Göbbels 4943 F; Dr. Hacha 4904 A)

F. NEDERLAND. — N. S. B. - Kerstrede van ir. Mussert. —
Utrecht, 25 Dec. — De leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, heeft in den avond van den 24sten December via de radio een kerstboodschap gericht tot het Nederlandsche volk. In zijn toespraak gaf ir. Mussert uiting aan de groote zorgen, die ons thans drukken en die ons thans moeten vereenigen. Scherp keerde hij zich tegen den haat, die, in een reeks van jaren zorgvuldig aangekweekt, met de jalouzie samen, elke redelijkheid ontkent en elken opbouw belemmert. In dit verband wees hij er op, dat de teekenen, die er onmisbaar op wijzen, dat de haatkoorts afneemt, veel beter dan aan het einde van 1940, aan het einde van 1941 waarneembaar zijn. Spreker wees er op, hoe wij de geboorte van een nieuw Europa beleven en hoe ook deze geboorte geschiedt in bloed en tranen. Ir. Mussert besloot zijn rede met „Kerstmis 1941 sta dan in het teeken van het licht, dat schijnt in de duisternis. Oude jaar 1941 sta in het teeken van het geloof, dat bergen verzet."
(Telegraaf - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 4935/7)

G. NEDERLAND. — Radio - Concentratie van programmabladen - Dr. J. Smit benoemd tot hoofdredacteur. —
Hilversum, 25 Dec. — De persdienst van den Ned. Omroep meldt:
Gelet op de papierschaarschte, heeft de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten besloten de verschillende omroepbladen tot een programmablad samen te voegen, den omvang en de oplage daarvan te beperken, en den Nederlandschen omroep met de uitgave daarvan te belasten. De hoofdredactie is opgedragen aan den heer dr. J. Smit te Amsterdam.

(Vor. ber. Radio 4889 A)

A. BRITSCH-INDIE. — Gandhi legt de leiding der Congrespartij neer. —
Lissabon, 30 Dec. (D.N.B.) — De Britsche nieuwsdienst meldt, dat Gandhi het Al-Indisch Congres schriftelijk heeft verzocht, hem te ontheffen van de leiding van de Congres-partij, daar hij zijn politiek van burgerlijke ongehoorzaamheid wenscht voort te zetten. De Congrespartij heeft zijn verzoek aanvaard.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Gandhi 4825 A)**

B. FRANKRIJK. — Betrekkingen met Italië - Italiaansche gevolmachtigde te Parijs benoemd - Decoux benoemd tot Hoogen Commissaris voor de Pacific en Indië - St. Pierre en Miquelon door troepen van De Gaulle bezet - Kersttoespraak van maarschalk Pétain.
Berlijn, 23 Dec. — Te Rome is, naar het D.N.B. meldt, in overeenstemming met de Duitsche regeering officieel besloten, dat Italië evenals Duitschland een politieken gevolmachtigde te Parijs benoemt. Voor deze functie is ambassadeur Gino Buti aangewezen. De regeering te Vichy is van deze benoeming in kennis gesteld.
Decoux benoemd tot Hoogen Commissaris voor de Pacific en Indië. — Vichy, 21 Dec. (D.N.B.) — De gouverneur-generaal van Fransch-Indochina, admiraal Decoux, is belast met de functies van Franschen Hoogen Commissaris voor alle bezittingen in Oost-Azië, in den Indischen Oceaan, in den Stillen Oceaan en in Oceanië. In deze kwaliteit zullen de volgende gebieden onder zijn gezag staan: Indochina, Nieuw-Caledonië en de daarbij behoorende eilanden, de Fransche nederzettingen in Oceanië, de nederzettingen in Indië, de souvereiniteitsrechten van Frankrijk in den archipel der Nieuwe Hebriden.
De Hooge Commissaris is de vertegenwoordiger der regeering in de Fransche bezittingen in den Stillen Oceaan.
St. Pierre en Miquelon door troepen van De Gaulle bezet. — Stockholm, 26 Dec. (D.N.B.) — Naar de Britsche nieuwsdienst uit Washington meldt, hebben strijdkrachten van De Gaulle zonder toestemming van de Ver. Staten de Fransche eilanden St. Pierre en Miquelon bij New-Foundland bezet.
Naar in bevoegde kringen te Vichy verluidt, heeft de Fransche regeering onmiddellijk door bemiddeling van haar ambassadeur te Washington bij de Amerikaansche regeering geprotesteerd tegen de bezetting van deze eilanden. Het herstel van den status quo werd verlangd. Men wijst er op, dat de Fransche regeering wegens deze kwestie voortdurend contact onderhoudt met Washington en hoopt, dat binnen enkele dagen een voor Frankrijk bevredigende regeling zal verkregen worden.
Kersttoespraak van maarschalk Pétain. — Parijs, 27 Dec. — De chef van den Franschen staat, maarschalk Pétain, heeft voor den omroep een Kersttoespraak gehouden tot het Fransche volk en de Fransche krijgsgevangenen. Hij verklaarde, dat het door hem geleide Frankrijk ook verder op den weg van den plicht zou blijven voortgaan. De discipline en de geest van offervaardigheid der krijgsgevangenen stelde Pétain ten voorbeeld aan de andere Franschen.
(Telegraaf - N. R. Crt. - Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Frankrijk—Italië 4943 D; De Gaulle 4876 B; Pétain 4923 A)

C. ENGELAND. — Minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, te Moskou. —
Te Londen is 28 Dec. officieel medegedeeld, dat de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, een bezoek heeft gebracht aan Moskou en onderhandelingen heeft gevoerd met Stalin en Molotof.
Bij de besprekingen, aldus het Engelsche communiqué, kwam de overeenstemming van opvatting ten aanzien van alle vraagstukken der oorlogvoering tot uiting. Beide partijen, aldus vervolgt het communiqué, zijn er van overtuigd, dat de besprekingen te Moskou een nieuwen stap beteekenen op den weg naar nauwere samenwerking tusschen de Sovjet-Unie en Engeland.
Aan de besprekingen werd ook deelgenomen door den Sovjet-ambassadeur te Londen, Maisky, en den Britschen ambassadeur in de Sovjet-Unie, sir Stafford Cripps. (Vaderland)
(V. b. Min. Eden 4787 H; Moskousche Conf. 4867 E)

D. NEDERLAND. — Afleveringsverbod van wollen goederen. —
Den Haag, 29 Dec. — De secr.-gen. van het dep. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart deelt in opdracht van den Rijkscommissaris van het bezette Nederlandsche gebied mede, dat het den fabrikanten, grossiers en winkeliers verboden is om manshemden, zoowel geweven als gebreid, mansborstrokken, lange onderbroeken, pullovers met of zonder mouwen, kousen en sokken, voor zoover geen dunne fantasiesokken, doch in het algemeen soldaten- en werkmanssokken, en alle zware kwaliteiten heerenkousen en sokken, handschoenen en wanten, eventueel leeren handschoenen met bont of wol gevoerd, beenwindsels (puttees) van elke kwaliteit, kniewarmers, oorwarmers, hoofdwarmers, bivakmutsen, ijsmutsen, lijfgordels (buikwarmers), sjaals en dassen, polsmoffen, inknoopbare jasvoering, handbreigarens, dekens (1- en 2-persoons), skikousen en skisokken, bontmutsen, bontvesten, leeren jassen, leeren vesten, sneeuwschoenen met wol of bont gevoerd, hooge viltschoenen, te verkoopen of af te leveren, voor zoover zij geschikt zijn voor mannen boven 15 jaar en 50% of meer wol bevatten.
De voorraad van deze goederen moet per 29 December worden opgenomen en ter beschikking gesteld worden van het rijksbureau Distex te Den Haag. Dit bureau zal de adressen opgeven waarheen de goederen moeten worden gezonden en op welke wijze zij gefactureerd mogen worden.
(Vaderland - Alg. Handelsblad)

E. NEDERLAND. — Journalistiek - Dr. Goedewaagenprijs uitgereikt. —
Den Haag, 30 Dec. — Op 29 December is in hotel „De Wittebrug" te 's-Gravenhage de Dr. Goedewaagen-prijs, welke krachtens den wensch van een onbekenden gever telkenjare omstreeks Kerstmis moet worden uitgekeerd aan drie leden van het Verbond van Nederlandsche Journalisten, die — in den zin van het Journalistenbesluit — in het afgeloopen jaar de beste journalistieke bijdragen hebben geleverd in het belang der volksgemeenschap, uitgereikt.
De commissie, samengesteld door het departement van den Raad van Voorlichting van de Ned. Pers en van het Verbond van Nederlandsche Journalisten, heeft dit jaar voor den prijs in aanmerking doen komen: H. van den Broek, hoofdredacteur van de „Limburger Koerier", den heer W. Goedhuys, hoofdredacteur van de Arbeiderspers en „De Waag", en A. A. L. Graumans, hoofdredacteur van de „Gooi- en Eemlander", beter bekend als den schrijver der Brabantsche briefkes: D'n Dré.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Journalistiek 4586 D)**

F. NEDERLAND. — Gelukwensch van den Führer aan den Rijkscommissaris. —
De Führer heeft op Oudejaarsdag aan den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied het volgende telegram gericht:
„Aan Rijkscommissaris Seyss-Inquart, Den Haag. Met oprechten dank voor den tot dusver verrichten waardevollen arbeid zend ik u mijn hartelijke wenschen voor u persoonlijk en voor de voortzetting van uw succesvolle werkzaamheden in het komende jaar. Adolf Hitler."
(Vaderland) **(Vor. ber. Dr. Seyss-Inquart 4948 A; Rijkskanselier Hitler 4949 A)**

G. NEDERLAND. — Voedselvoorzieningsblad - Verordening voor de bedrijfsorganisatie van den handel in vee en vleesch. —
Den Haag, 29 Dec. — Op 24 Dec. is het eerste nummer verschenen van het nieuw ingestelde Voedselvoorzieningsblad. Hierin zullen in de toekomst worden opgenomen alle verordeningen van de bedrijfsorganisaties, die worden ingesteld op het gebied van de voedselvoorziening. De afkondiging in het voedselvoorzieningsblad is een officieele afkondiging en kan worden gelijkgesteld met de afkondiging b.v. in de Nederlandsche staatscourant. De tekst in het Voedselvoorzieningsblad moet dan ook als de officieele tekst worden aangemerkt. De in het Voedselvoorzieningsblad gepubliceerde verordeningen van de bedrijfsorganisaties zijn bindend niet alleen voor de bedrijfsgenooten, doch voor iedereen.
Verordening voor de bedrijfsorganisatie van den handel in vee en vleesch. — De bedrijfsorganisatie voor vee en vleesch heeft een verordening vastgesteld, welke met ingang van 1 Januari 1942 van kracht zal worden en waarin de handel in slachtvee, de toewijzing van vleesch aan de slagersbedrijven, de bereiding van vleeschwaren en verscheidene andere onderwerpen zijn geregeld. Deze regelingen zijn ten deele gelijk aan reeds bestaande voorschriften. Enkele belangrijke wijzigingen zijn echter aangebracht.
De tekst van de verordening is niet gepubliceerd in de Staatscourant, maar in het nieuw uitgekomen Voedselvoorzieningsblad.
(Vaderland - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Voedselvoorziening 4937 A)

H. NEDERLAND. — Letterkunde - Prijzen van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten. —
Den Haag, 31 Dec. —Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft de volgende letterkundige prijzen toegekend:
Den meesterprijs van het jaar 1941 aan Jan H. Eekhout, letterkundige te Groningen, schrijver van vele dichtbundels en prozawerken; een folkloristischen prijs aan J. R. W. Sinninghe te Amsterdam, verzamelaar van sagen en sprookjes, in een zestal bundels bijeengebracht en een prijs van erkenning en aanmoediging aan Rien Brouwer, letterkundige te Assen, die dit jaar debuteerde met: „Dauw over dorstig land".
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Letterkunde 4869 A)**

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1941. — Felle strijd aan het Oostelijk front en in Noord-Afrika. - Engelsche landingspoging aan de Noorsche kust afgeslagen. - In December 257.000 br. t. handelsscheepsruimte vernietigd. - In 1941 door Duitschland 3843 Engelsche vliegtuigen vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Gedurende de periode van 24 December tot 3 Januari werden In den Noordelijken sector de bolsjewistische pogingen om met het door de Duitsche troepen ingesloten Leningrad het contact te land te herstellen, door het afweergeschut teniet gedaan. De weg over het ijs van het Ladoga-meer, alsmede de Moermansk-spoorweg werd daarbij geregeld door de Duitsche luchtmacht gebombardeerd en onder vuur genomen.

In den Centralen sector duurden de zware gevechten onafgebroken voort. De Sovjettroepen ondernamen voortdurende aanvallen op de Duitsche stellingen. Zij werden afgeslagen en op punten alwaar de bolsjewisten erin geslaagd waren de Duitsche linies binnen te dringen, door tegenaanvallen ongedaan gemaakt. De gevechtsformaties der luchtmacht vielen steeds weer in het achterwaartsche gebied van den vijand ravitailleeringscolonnes en troepenconcentraties, alsmede wegen en spoorwegverbindingen aan.

In den Zuidelijken sector mislukten de bolsjewistische aanvallen in het Donetsbekken. Het weermachtbericht van 28 December uit het Duitsche hoofdkwartier berichtte, dat naast Duitsche, Italiaansche en Slowaaksche troepen, ook het uit Deensche, Finsche, Duitsche, Vlaamsche, Noorsche en Nederlandsche vrijwilligers samengestelde divisie SS Wiking, goed slag geleverd had. Het Duitsche opperbevel maakte 31 December bekend, dat sedert 17 December door alle beschikbare Duitsche en Roemeensche krachten de stelselmatige aanval op de vesting Sebastopol aan den gang was. Het was gelukt diep in de sterk verdedigde vijandelijke stellingen door te dringen. Ter ontlasting van de verdediging van Sebastopol heeft de tegenstander op het schiereiland Kertsj en bij Feodosie vrij sterke krachten aan land gezet, waartegen de vereischte tegenmaatregelen werden begonnen.

DE LUCHTOORLOG.

Van 24 tot 31 December verloor het Britsche luchtwapen 58 vliegtuigen, waarvan 33 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika, de overige toestellen gingen verloren in den strijd boven Engeland en tijdens pogingen om het bezette gebied binnen te vliegen. In totaal werden gedurende 1941 3843 Britsche vliegtuigen in de lucht vernietigd, daarbij komen nog de toestellen, die op den grond of met vliegtuigmoederschepen verloren gingen. Duitschland verloor in 1941 in den strijd tegen Engeland, het front in Afrika daarbij inbegrepen, 1046 machines. Sedert het uitbreken van den oorlog verloor Engeland 8727 vliegtuigen, in welk getal de successen van de Japansche en Italiaansche luchtstrijdkrachten niet zijn begrepen.

DE OORLOG TER ZEE.

Op 27 December trachtten Britsche zeestrijdkrachten een onverwachte landing te doen op twee afgelegen punten van de Noorsche kust. Na een kort gevecht met de bewakingsmanschappen en leger en marine werden de Engelschen verdreven. Van de vluchtende formatie oorlogsschepen brachten Duitsche vliegtuigen een torpedojager tot zinken, een kruiser en een torpedojager werden beschadigd. Tien Britsche bommenwerpers werden neergeschoten.

In den strijd tegen de Britsche ravitailleeringsscheepvaart zijn in December 74 vijandelijke koopvaardijschepen met een inhoud van 257.000 br. t. tot zinken gebracht.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Op 24 December werd het Britsche offensief in de Cyrenaica met gevechten ten Zuiden van Barce hervat. Op 26 December werd Benghazi stelselmatig ontruimd en door den vijand zonder strijd bezet. Herhaalde zware Britsche aanvallen op Bardia en Solloem werden met groote meerderheid van materiaal ondernomen, waarbij in den strijd tegen Bardia Engelsche oorlogsschepen aan het bombardement deelnamen. Hoewel meerdere aanvallen werden afgeslagen gelukte het den Britten op 2 Januari het Duitsch-Italiaansche garnizoen te overweldigen. In een aantal hevige gevechten in het gebied bij Agedabia trachtte de vijand een omsingelingsmanoeuvre tegen den Zuidelijken vleugel te ondernemen, waarbij een groot aantal pantserwagens in den strijd geworpen werden. In een snellen aanval vielen Duitsche en Italiaansche formaties den vijand in den flank aan. De Engelschen verloren behalve een aanzienlijk aantal gevangenen 136 pantserwagens. (N. R. Crt. — Vaderland — Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4946 A)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1941. — Hongkong, eiland Wake, Davao en Manilla bezet. - Landing op Britsch-Borneo. - Voortgezette opmarsch op Malakka. —

Japansch offensief tegen de Philippijnen. Tokio, 22 Dec. — Te Manilla is officieel bekend gemaakt, dat men 22 December in de Golf van Lingajen een reusachtige Japansche transportvloot van zeker tachtig vaartuigen heeft waargenomen. Door het Japansche keizerlijke hoofdkwartier wordt hieraan toegevoegd, dat op 22 December nieuwe sterke afdeelingen op het eiland Loezon aan land gegaan zijn.

De strijd op Malakka. — Bangkok, 22 Dec. (D. N. B.) — De Britsche strijdkrachten, die in de provincie Perak opereeren, vluchten onder achterlating van hun uitrusting. De Japansche strijdkrachten hebben Koeala Kangsar ten Noorden van Ipo, op ongeveer 500 km. afstand van Singapore bereikt.

Japansch offensief in China. — Nanking, 22 Dec. (D. N. B.) — Volgens een communiqué van het Japansche expeditieleger in Centraal-China is 20 December een algemeen offensief ontketend tegen de voornaamste strijdkrachten der Chineezen in de provincies Tsje-Kiang, Anhwei, Kiangsi en Foekien. De operaties worden door het luchtwapen krachtig ondersteund.

Davao, hoofdstad van Mindanao door Japansche troepen bezet. Tokio, 23 Dec. (D. N. B.) — Op 20 December hebben Japansche troepen, na in nauwe samenwerking met de marine op het eiland Mindanao te zijn geland, den hevigen Amerikaanschen tegenstand gebroken. Tegen den avond werd het vijandelijk verzet gebroken en kon de hoofdstad Davao worden ingenomen.

Amerikaansche eiland Wake bezet. — Tokio 24 Dec. (Domei) — Het keizerlijke Japansche hoofdkwartier bevestigt, dat het Amerikaansche steunpunt Wake thans geheel in Japansche handen is. Op 22 December zijn Japansche troepen op het eiland geland en hebben de bezetting voltooid. Hierbij gingen twee Japansche torpedojagers verloren.

Hongkong capituleert. — Tokio, 26 Dec. (Domei) — Hongkong, na Singapore Engelands sterkste vesting in Oost-Azië, heeft zich op 25 Dec., omstreeks zes uur overgegeven. Veertig minuten later gaf de Japansche commandant bevel het vuren te staken. Groote voorraden materiaal, alsmede 21 koopvaardijschepen vielen in Japansche handen.

Nieuwe landingen op Oost-Borneo. — Tokio, 27 Dec. — De Japansche minister van Marine heeft verklaard, dat op Noord-Borneo de vijandelijke tegenstand gebroken is. De Japanners rukken snel op. De Japansche premier Tojo deelde mede, dat het herstel der op Borneo beschadigde petroleumbronnen reeds begonnen is. Ongeveer 20 bronnen zullen binnen een maand weer bedrijfsklaar zijn en van begin 1942 af zal in dit gebied ca. 500.000 ton petroleum per jaar kunnen worden geproduceerd.

Japansche landing op de Gilbert-eilanden. — Stockholm, 27 Dec. (A. N. P.) — Reuter meldt uit Wellington, dat op 23 December Japansche troepen aan land zijn gegaan op het eiland Apaiang, dat deel uitmaakt van de Gilbert-eilanden.

De Perak op Malakka door Japansche troepen overschreden. — Tokio, 29 Dec. (Domei) — Ondanks krachtigen vijandelijken tegenstand zijn de Japansche troepen erin geslaagd op 26 Dec. de Perak over te steken.

De Engelsche nieuwsdienst te Singapore heeft verklaard, dat Ipoh op Malakka werd ontruimd, en dat de Britsche troepen zich op nieuwe stellingen hebben teruggetrokken.

Japansche troepen tot 10 km. van Manilla genaderd. — Sjanghai, 31 Dec. (Domei) — Volgens berichten uit Manilla bevinden de Japansche troepen, die met groote snelheid uit het Noorden en Zuiden oprukken, zich reeds op 10 km. van Manilla.

De strijd in China. — Hankau, 30 Dec. (D. N. B.) — Door kolonel Ohira uit het Japansche hoofdkwartier wordt medegedeeld, dat de Tsjoengking-troepen van Januari tot October 1941 329.927 dooden verloren. Bovendien werden 94.826 krijgsgevangenen gemaakt. Buitgemaakt werden 637 kanonnen, 3441 machinegeweren, 91.386 geweren en groote hoeveelheden ander oorlogsmateriaal en munitie.

Japansche troepen op 190 mijlen van Singapore. — Tokio, 31 Dec. (D. N. B.) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat Japansche troepen die langs de oostkust van Malakka oprukken, op 31 December de strategisch belangrijke havenstad Kwantam, 190 mijlen ten Noorden van Singapore hebben bezet.

Manilla door Japansche troepen bezet. — Stockholm, 2 Jan. (D. N. B.) — Het ministerie van Oorlog te Washington heeft volgens Ass. Pr. medegedeeld, dat vooruitgeschoven troepen van het Japansche leger op 2 Januari, des middags om drie uur, de hoofdstad der Philippijnen, Manilla, zijn binnengerukt. Alle Amerikaansche troepen zijn teruggetrokken. De verdedigingswerken zijn vernield.

Ook Cavite, het Amerikaansche vlootsteunpunt op Loezon, werd, voor den val van Manilla, door Japansche troepen bezet.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4946 B)

A. NEDERLAND. — Negen millioen inwoners - Beschouwing over het bevolkingspeil. —

De bevolking van Nederland heeft in de tweede helft van December 1941 de negen millioen zielen bereikt. Wanneer dat tijdstip precies gekomen is, valt moeilijk te zeggen. De bevolkingsbureaux van de Nederlandsche steden en dorpen zenden namelijk alle hun gegevens over geboorten, sterften en migraties naar het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage, waar dan pas achteraf het totaal kan worden samengesteld. Men kan dus slechts ongeveer aldus rekenen: op 1 April 1941 telde ons land 8.932.369 zielen en gezien het maandelijksche geboorteoverschot zal omstreeks November, December de negen millioen bereikt zijn. Voor romantiek kon dit feit dus geen aanleiding geven. Wel is er reden om eens een blik te slaan in het verleden en na te gaan, hoe snel onze bevolking is gegroeid.

Dan ziet men, aan de hand van het onderstaande staatje, dat zij in 100 jaren is verdrievoudigd:

Tijdstip *)		Aantal inwoners	Jaarlijksche toeneming in %
1 Januari	1840	2.860.559	0.91
19 November	1849	3.056.879	0.67
31 December	1859	3.309.128	0.79
1 ,, ...	1869	3.579.529	0.80
31 ,, ...	1879	4.012.693	1.14
31 ,, ...	1889	4.511.415	1.18
31 ,, ...	1899	5.104.137	1.24
31 ,, ...	1909	5.858.175	1.39
31 ,, ...	1920	6.865.314	1.45
31 ,, ...	1930	7.935.565	1.46
1 Januari	1938	8.639.595	1.22
1 ,, ...	1939	8.728.569	1.03
1 ,, ...	1940	8.833.977	1.21
1 ,, ...	1941	8.923.245	1.01

Per 1 Januari 1941 (latere gegevens zijn nog niet gepubliceerd) was deze bevolking als volgt verdeeld:

Provinciën en gemeente-groepen	Oppervlakte in km² (land)	Totaal	Per km² (land)
Groningen	2.324,93	427.260	183.8
Friesland	3.343,16	427.768	127.9
Drenthe	2.663,80	250.422	94.0
Overijssel	3.370,93	585.090	173.6
Gelderland	5.022,86	938.168	186.8
Utrecht	1.362,52	489.608	359.3
Noordholland	2.956,25	1.701.206	575.4
Zuidholland	2.926.31	2.173.926	742.9
Zeeland	1.785,91	254.487	142.5
Noordbrabant	4.972.19	1.051.934	211.6
Limburg	2.190,96	619.775	282.9
Centr. bevolk.register	—	3.601	—
Het Rijk	32.919,82	8.923.245	271.1

waarvan 4.453.925 mannen en 4.469.320 vrouwen.

Ons land is wel een van de dichtstbevolkte van Europa. Een internationale statistiek, die de gegevens over 1937 als laatste bevat, geeft de volgende vergelijking:

Nederland	250	inwoners per km²
België	272.1	,, ,, ,,
Duitschland	142.6	,, ,, ,,
Frankrijk	76.1	,, ,, ,,
Groot-Brittannië	195.3	,, ,, ,,
Denemarken	86.7	,, ,, ,,
Italië	138.1	,, ,, ,,
Spanje	49.2	,, ,, ,,
Zwitserland	100.8	,, ,, ,,

Op België na staat Nederland dus wat zijn bevolkingsdichtheid betreft aan de spits.

Behalve een intensieve bevolkingspolitiek, als men het zoo mag noemen, heeft Nederland ook een intensieve landbouwpolitiek gevoerd. In zijn brochure „Is Nederland overbevolkt?" wijst prof. dr. J. Tinbergen er op, dat Nederland behoort tot de Westersche z.g. hoog-kapitalistische landen, waar de bevolkingsdichtheid hoog en de kapitaal-goederenvoorraad groot is. Evenwel, ons land vertoont enkele karakteristieke afwijkingen: „De bevolkingsdichtheid is er nog veel grooter dan in deze landengroep in het algemeen. Het kleine oppervlak van ons land met zijn groot gedeelte ontgonnen grond van in het algemeen hooge kwaliteit maakt dit mogelijk." In Nederland werken van de 100 personen, die een beroep uitoefenen, 20 in den landbouw, in Duitschland 29, in België 17, in Denemarken 35.

*) Volgens gegevens van het „Centraal Bureau v. d. Statistiek". (N.V. Drukkerij Albani, den Haag).

Met den groei der bevolking zijn de levensvoorwaarden verbeterd. Prof. Tinbergen zet uiteen, dat Nederland in 1930 aan zijn ruim 8 millioen menschen een bestaan kon verschaffen, dat dat van de 4 millioen in 1880 aanzienlijk achter zich liet. „En dit kon slechts voor een deel — hetzij terloops opgemerkt — aan de op zichzelf belangrijke ontwikkeling der koloniën worden toegeschreven. Het grootste deel van de gestegen werkgelegenheid is verkregen door de industrialisatie en de uitbreiding van handel en verkeer."

Deze sociale verbeteringen blijken b.v. uit de woonruimte, welke van 6 kamers per 10 personen in 1899 steeg tot 7 in 1909 en tot 10 in 1930. Zij blijken ook uit de stijging van het suikerverbruik, dat immers als een kenmerk van welvaart beschouwd wordt, van 7.5 kg. in 1882—1891 tot 25.6 kg. in 1934—1938 en in de daling van het aardappelverbruik van 3.96 hl. per hoofd der bevolking in 1882—1891 tot 2.65 in 1934—1938.

Dat thans het suikerverbruik is gedaald, terwijl daarentegen meer aardappelen worden gegeten, valt buiten het kader dezer beschouwing. Deze wijzigingen zijn slechts het tijdelijke resultaat van de door Engeland gevoerde blokkadepolitiek, waarvan de uitwerking zich minder zal doen gevoelen, naarmate door een intensievere bebouwing van de daarvoor in Europa in aanmerking komende gebieden, de oogst-opbrengsten stijgen.

In een onlangs in het Algemeen Handelsblad verschenen artikel van de hand van prof. mr. H. W. Methorst vraagt deze: Zijn onze vrouwen physiek in staat een voldoend aantal kinderen ter wereld te brengen om het Nederlandsche volk in stand te houden? Indien deze vraag bevestigend zou kunnen worden beantwoord, zou dit een verheugend feit zijn, omdat het in zich sluit, dat het Nederlandsche volk, althans in overgroote meerderheid, niet is gedegenereerd, hoewel er hier en daar verschijnselen kunnen worden waargenomen, gelijk ook bij andere volken, van verweeking, genotzucht en gemakzucht, waarvoor we ons hebben te hoeden.

De loop van ons geboortecijfer was, in het kort, als volgt: In 1822 bereikte het geboortecijfer (zonder Limburg) als hoogsten stand 39 per 1000 inwoners, daarna wees het, eerst dalend en daarna stijgend, in 1876 een iets lager cijfer aan, 37 geborenen per 1000 inwoners, en daalde sinds dat jaar vrij regelmatig tot even beneden 20 geborenen per 1000 inw.; dit was in het jaar 1937. Hierna zien we weer een kleine opgaande beweging tot 20.5 in 1938, 20.6 in 1939 en 20.7 in 1940. Deze lichte vermeerdering van het aantal geborenen in de laatste jaren geldt niet alleen de eerstgeboren kinderen maar valt ook, wat merkwaardiger is, waar te nemen bij het aantal later (tweede, derde, enz.) geboren kinderen; bij deze laatste groep zien we echter reeds weer een kleine daling van 1939 op 1940.

In overeenstemming met het bovenstaande is onze netto vervangingsfactor eveneens gedaald en wel van 1.55 gedurende de periode 1901—1905 tot 1.12 in 1937, waarop een stijging volgt tot 1.16 voor de jaren 1938 en 1939.

Hoewel onze netto-vervangingsfactor, in tegenstelling met dien in verscheidene andere landen, nog voldoende boven de één is, moet het toch niet onmogelijk worden geacht, dat, indien het geboortecijfer blijft dalen, onze bevolking in aantal tot stilstand zou kunnen komen, omdat door het ouder worden der bevolking (gevolg van verbeterde hygiënische toestanden) de sterfte relatief zal gaan stijgen. Het natuurlijke bevolkingsaccres zou dan het nulpunt kunnen gaan naderen.

Uitgaande van de praemisse, dat de geboortevermindering bij ons te lande, evenals elders, opzettelijk plaats heeft, is het physiologisch niet van belang ontbloot, na te gaan tot welke prestaties de Nederlandsche vrouw op het gebied van voortbrenging van kinderen nog in staat is: daarbij moeten we in het oog houden, dat volgens berekeningen van deskundigen 3.4 levend geboren kinderen per echtpaar noodig zijn om het bevolkingsaantal van een groep op peil te houden.

In ruim 50% der huwelijken (de cijfers zijn ontleend aan de volkstelling van 1930) werden 5—11 kinderen levend geboren, in ruim 9% 12 en meer kinderen, zoodat in 60% der huwelijken nog 5 en meer kinderen levend werden geboren. Slechts 5% der huwelijken bleef kinderloos.

Tot slot, voor de merkwaardigheid, eenige topprestaties: Twee vrouwen zijn in staat geweest gedurende haar huwelijk elk 26 levende kinderen ter wereld te brengen (hiervan overleden vóór 1930 resp. 20 en 19 kinderen).

Drie vrouwen brachten elk 25 levende baby's voort, waarvan er vóór 1930 resp. 21, 20 en 17 stierven.

Vier vrouwen brachten elk 24 levende kinderen ter wereld, tien vrouwen schonken elk het leven aan 23 wereldburgers; één ervan had het geluk tot 1930 17 eigen kinderen in het leven te houden. Een en twintig vrouwen brachten elk 22 levende kinderen ter wereld, waaronder één, die tot 1930 20 eigen kinderen in leven hield.

Op grond van bovenstaande feiten meent prof. Methorst de gestelde vraag bevestigend te mogen beantwoorden.

(V. b. Sterftecijfers 4891 A.; opb. gezinnen 4619 A.)

A. BIOGRAFIEEN.

In Britsch-Indië gist en borrelt het reeds sinds jaren. Zooals overal heeft Engeland ook hier zijn positie hecht gemaakt door consequente toepassing van het klassieke principe: „Verdeel en heersch". Van meet af speelden de grondleggers van het Britsche imperium in Indië niet alleen Hindoes tegen Mohammedanen uit, doch lieten hen ook elk onder zich bakkeleien, waarbij de Britten met listige intriges ervoor zorgden, dat het vuurtje van onderlinge meeningsverschillen steeds brandend werd gehouden. De Hindoes, verreweg het grootste percentage van de Indische bevolking, werden vooral in toom gehouden, doordat Engeland zeer doelmatig voor zijn belangen kon appelleeren aan de kerngedachte van het Hindoeïsme: het afwijzen van materieele goederen. Engeland hielp de leidende Indische kasten dapper mee in het bagatelliseeren van de waarde van aardsche goederen voor het menschelijke zieleheil. Met loonminima voor de inheemsche arbeiders, die voor Westersche begrippen schokkend zijn, maakte Engeland in den loop der jaren van Indië een industrieland, dat speciaal na den Eersten Wereldoorlog in den wereldhandel een voorname plaats heeft ingenomen. Met de industrialiseering van Indië doken echter ook de onvermijdelijke begeleidingsverschijnselen in het sociale leven op. Communisme en socialisme deden hun intrede. In de psyche van den Britsch-Indiër werden door de ruwe, vlammend roode propaganda van Moskou heel wat fijn gesponnen illusies van eeuwenlange geesteskultuur wreed verstoord. Hoezeer ook de communistische propaganda niet direct in politiek opzicht veel vat op de groote massa had, werden toch veel kiemen van ontevredenheid gelegd. Erger voor de Britten is het evenwel, dat de geestelijke basis van hun heerschappij, het onvoorwaardelijk geloof van de inheemschen aan een immaterieelen heiltoestand, zeer sterk ondermijnd werd. Het meerendeel der leidende figuren van nationaal denkend Indië zijn atheïsten en agnostici! Dat is voor de Britsche heerschappij van veel grooter beteekenis dan het voorkomen van wat opstandjes meer.

Mahatma Gandhi

In de afgeloopen week kwam het bericht, dat Mahatma Gandhi het voorzitterschap van het Nationale Congres neergelegd heeft. De persoon van Gandhi is vrij populair. Vandaar hier slechts enkele feiten uit zijn veelbewogen leven. Op 2 October werd hij juist 72 jaar. Als zoon van een minister uit een der aanzienlijkste families van het land studeerde hij aan de universiteit van Ahmedabad en voltooide zijn studies in de rechten in Londen. Na een korte advocatuur in Bombay en een verblijf van enkele jaren in Zuid-Afrika kwam hij in 1914 in Indië terug, waar hij onmiddellijk stelling nam tegen het niet nakomen der Engelsche beloften van zelfbestuur. Als doelmatigste middel ter vervulling van de Indische wenschen naar zelfbestuur, die het meest de psyche der breede massa nabijstond, propageerde hij de burgelijke ongehoorzaamheid. Deze kwam tot uiting door het niet deelnemen van Indiërs aan leeningen, het weigeren van posten in het staatsbestuur, staking der rechtspraak, boycot der scholen. De groote massa werd Gandhi's aanhang. De Britten trachtten met alle middelen het passieve verzet te breken. Van 1920 tot 1933 werd Gandhi tallooze malen gearresteerd. Telkens ging hij in hongerstaking.

Aan de Ronde Tafel Conferentie in 1931 te Londen, die ter beslechting van het Indische probleem bijeengeroepen was, verscheen hij bewust armoedig gekleed, zooals hij in zijn land pleegt rond te gaan. Ook deze conferentie liep zooals zoovele andere op een mislukking uit.

Het nationale congres verzamelt die Indische elementen, die weliswaar een nationaal zelfbestuur nastreven, doch die ter verwezenlijking van deze wenschen niet van geweld gebruik willen maken. Zij verlangen de invoering van de absolute democratie in Indië, daarbij in de waan verkeerend, dat hierdoor automatisch de Britsche overheersching ophouden zal. Gandhi was de ziel van dit streven. Met het ophouden van zijn leiding zal ongetwijfeld een nieuwe fase van ontwikkeling in Indië baanbreken.

Degenen, die als zijn opvolgers gedoodverfd staan, vooral Pandit Jawaharlal Nehroe, zijn minder conservatief dan Gandhi. Nehroe is een verbitterd vijand van alles, wat Engelsch is. Reeds in de jaren 1929, 1936 en 1937 was hij voorzitter van het Al-Indische Nationale Congres. Herhaaldelijk werd hij door de Britten tot zware kerkerstraf veroordeeld. Niet minder verbitterde Engeland-haters zijn de andere Indische leiders zooals Shaukat Ali, Zafar Ali Khan en Mohammed Ali. Uitgesproken radicaal met alle consequenties daarvan is Abdoel Ghaffar Khan, die op een leidersschool voor revolutionnairen alle jonge ontevredenen voor een openlijke verzetbeweging geschoold heeft. Zijn roodhemdenbeweging neemt hand over hand toe. Zij vormt het grootste gevaar voor het Britsche imperium, dat met het aanblijven van Gandhi het meest gediend was.

(Vor. ber. Gandhi 4953 A.)

B. BELGIE. — Volksvermogen. —

Dec. '41. — Het Belgische volksvermogen wordt op ca. 460 milliard Belgische fr. geschat. Het volgende overzicht geeft een beeld van de samenstelling (in milliard francs):

Bebouwde grond	110	Woninginrichting, sieraden	
Onbebouwde grond	60	en gebruiksvoorwerpen	50
Invest. i/d. landbouw:		Goederenvoorraden	40
Materiaal	6	Staatsbezit	52
Veestapel	10	Bezit van provinciën en	
Effecten	64	gemeenten	8
Beleggingen i/h.		Invest. in industrie en	
buitenland	38	scheepvaart (uitgezond.	
		N.V.'s)	12

De hoogleeraren Baudhuin en Clavier publiceerden onlangs een schatting van het Belgische volksvermogen in goudfrancs. Het totaal bedrag van 50 milliard goudfrancs kon worden gesplitst als volgt: (in milliard goudfrancs) werkelijk bezit 22,83, andere particuliere vermogenswaarden 23,10 en openbaar bezit 5.

(N. R. Crt.)

C. MEXICO. — Vrije doortocht voor Amerikaansche troepen. —

Het D.N.B. meldt 28 December uit Buenos Aires: De Mexicaansche Senaat heeft het wetsontwerp aangenomen, zoo wordt uit Mexico gemeld, waarbij den Amerikaanschen troepen vrije doortocht door Mexico en gebruikmaking van de Mexicaansche lucht- en vlootbases wordt toegestaan. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Mexico—Ver. Staten 4908 G.)

D. NEDERLAND. — Vleeschprijzen verlaagd. - Distributie-inspectiedienst ingesteld. - Distributie van kaarsen. - Belastingen: Opcenten van registratie verhoogd van 20 op 100. —

's-Gravenhage, 31 Dec. — Met ingang van 1 Januari wordt de nieuwe vleeschprijzenbeschikking van kracht, waardoor het aantal vleeschsoorten en de prijzen waarvoor deze mogen worden verkocht, zijn gewijzigd. Over het algemeen komen deze veranderingen neer op een verlaging van de prijzen, uitgezonderd voor schapen- en varkensvleesch, terwijl bovendien de contrôle op de naleving der prijsvoorschriften veel gemakkelijker is geworden.

Distributie-inspectiedienst ingesteld. — Den Haag, 5 Jan. — Het Centraal Distributiekantoor heeft een inspectiedienst voor de distributie ingesteld met de opdracht een nauwgezette contrôle te gaan oefenen op de toepassing der voorschriften. Deze dienst heeft het recht in te grijpen teneinde een tot het uiterste doorgevoerde rechtvaardigheid bij de behandeling van bijzondere gevallen te verzekeren.

Distributie van kaarsen. — Den Haag, 31 Dec. — Ook kaarsen zijn door een besluit van den secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart een artikel geworden, dat voortaan slechts tegen inlevering van bonnen zal kunnen worden gekocht. Alleen kerstkaarsen, mits lichter dan achttien gram en Gotische kaarsen vallen buiten deze distributieregeling.

Toewijzingen voor kaarsen zullen slechts beschikbaar worden gesteld voor kerken, noodverlichting in theaters, stallen en door dieren getrokken voertuigen.

Belastingen: Opcenten van registratie verhoogd van 20 op 100. — Den Haag, 31 Dec. — In de Staatscourant is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Financiën betreffende de heffing van opcenten op eenige belastingen.

Daarin wordt de heffing voor successie en zegelrecht opnieuw met drie jaar verlengd en het aantal opcenten op de rechten voor registratie van 20 gebracht op honderd.

(N. R. Crt. - Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Distributie 4939 A.; Belastingen 4819 D.)

E. NEDERLAND. — Vrijwillige dienstneming bij den Nederlandschen Arbeidsdienst. - Reddingswerk langs de kust - overzicht 1941. —

's-Gravenhage, 31 Dec. — Naar het A.N.P. meldt, is de belangstelling voor een vrijwillige dienstneming bij den Nederlandschen Arbeidsdienst in zóó ruime mate gebleken, dat de dertig bestaande kampen voor jongemannen in de op 5 Januari '42 aanvangende periode bezet zullen zijn zonder dat men gebruik heeft behoeven te maken van de mogelijkheid tot oproeping voor een verplichte dienstneming.

Reddingswerk langs de kust: overzicht 1941. — 31 Dec. — De reddingbooten van de N.Z.H.R.M. zijn in het afgeloopen jaar 81 maal uitgevaren. In totaal werden 87 man van een wissen dood gered; 38 Nederlanders, 18 Denen, 18 Zweden en 13 Duitschers werden veilig aan land gebracht. Het grootste aantal tochten maakten de „Neeltje Jacoba" (IJmuiden) en de „Dorus Rijkers" (Den Helder).

Het materieel werd uitgebreid met twee motorstrandreddingbooten, die te Zandvoort en Hindeloopen zijn gestationneerd. In het voorjaar zal de motorreddingboot „Twenthe", bestemd voor Harlingen, gereed zijn. (Vaderland — N. R. Crt.)

(Vor. ber. Arbeidsdienst 4938 F.)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Nederlandsche kapitaalbelangen aldaar. —

Jan. — De Twentsche Bank bespreekt in haar laatste weekoverzicht de belangen van het Nederlandsche kapitaal in Oost-Indië. Op grond van verschillende gegevens becijfert zij het in 1940 in Oost-Indië belegde kapitaal op ƒ 3.5 milliard, waarvan volgens raming zich ƒ 2634 mill. in Nederlandsch bezit zou bevinden, onderverdeeld als volgt:

	mill. guldens
Suiker	400
Rubber	450
Tabak	45
Kapok	40
Overige cultures	265
Cultuurbanken	274
Tin *)	10
Petroleum	500
Scheepvaart	100
Spoor- en tramwegen *)	150
Openbare nutsbedrijven *)	100
Industrie	50
Diversen	250
Totaal	2.634

Suiker. Een klein gedeelte der ondernemingen bevindt zich in binnenlandsch-Chineesche handen, hetwelk is inbegrepen in de vermelde ƒ 400 mill. Nederlandsch kapitaal.
Rubber. Het ƒ 450 mill. Nederlandsch kapitaal kan worden vergeleken met een totaal van ƒ 1 milliard in de rubbercultuur gestoken kapitaal.
Tabak. De vermelde ƒ 45 mill. staat naast ƒ 90 mill. buitenlandsch kapitaal.
Kapok. Het grootste deel der vermelde ƒ 40 mill. is in het bezit van Chineesche ingezetenen.
Overige cultures. De voornaamste zijn hier thee, koffie, kina, coprah en palmolie. In laatstgenoemd bedrijf is in totaal ca. ƒ 100 mill. geïnvesteerd, waarvan een groot deel voor Nederlandsche rekening.
Tin. De ƒ 10 mill. particulier kapitaal is sterk in de minderheid tegenover de totale investeeringen waarvan het regeeringskapitaal het grootste deel vormt.
Petroleum. In totaal is in dezen bedrijfstak ruim ƒ 1000 millioen belegd, zoodat tegenover het Nederlandsch belang van ƒ 500 mill. een even groot bedrag aan buitenlandsch kapitaal zou staan. De raming van ƒ 500 mill. Nederlandsch kapitaal is waarschijnlijk te hoog en moet wellicht met een ƒ 100 mill. worden verlaagd.
Spoor- en tramwegen, openbare nutsbedrijven. Het bedrag, door de overheid aan deze bedrijven besteed, overtreft vermoedelijk met ruime marge de ƒ 250 millioen particulier kapitaal.
Diversen. Hierin zijn o.a. begrepen de kapitaalbelangen bij verschillende mijnbouwproducten als steenkool, ijzer, bauxiet, nikkel, goud, zout.
Verder volgt nog een berekening van de koerswaarde per 6 December 1941, den dag vóór het uitbreken van den oorlog met Japan.

Suiker officieel genoteerd	ƒ 295.000.000
Rubber ,, ,,	,, 200.000.000
Tabak ,, ,,	,, 168.000.000
Thee ,, ,,	,, 54.000.000
Diverse cultures officieel genoteerd	,, 56.000.000
Incourante cultuurfondsen	,, 63.000.000
Totaal cultures	ƒ 836.000.000
Sporen officieel genoteerd	ƒ 66.000.000
Trams ,, ,,	,, 32.000.000
Scheepvaart ,, ,,	,, 114.000.000
Handel ,, ,,	,, 136.000.000
Transport en veemen (incourant)	,, 7.000.000
Totaal transport en handel	ƒ 355.000.000
Industrie officieel genoteerd	ƒ 20.000.000
Electriciteit ,, ,,	,, 134.000.000
Diversen ,, ,,	,, 14.000.000
Incourant industrie	,, 23.000.000
Incourant electriciteit	,, 11.000.000
Totaal industrie, electriciteit en diversen	ƒ 202.000.000
Mijnbouw officieel genoteerd	ƒ 84.000.000
Petroleum ,, ,,	,, 11.000.000
Indisch belang Koninklijke-Shell (zie boven)	,, 350.000.000
Incourant Mijnbouw	,, 6.000.000
Totaal mijnbouw en petroleum	ƒ 451.000.000
Banken officieel genoteerd	ƒ 185.000.000

*) Particulier kapitaal, dus zonder overheidsbedrijven.

Men komt tot een bedrag van ƒ 2.029 mill., een bedrag dat natuurlijk met een zeker percentage (waarschijnlijk 10 à 20%) verhoogd moet worden indien men rekening wil houden met die belangen in effectenvorm die zich geheel in vaste handen bevinden en deswege nooit verhandeld worden, zoodat een waarde-berekening naar den hierboven gebruikten maatstaf niet mogelijk is. De berekeningen hebben betrekking op 200 ondernemingen, waarvan de waarden in de Officieele Prijscourant voorkomen, benevens 118 maatschappijen uit Broekmans koerslijst.
Voorts moeten bij het bovengenoemde totaalbedrag de te Amsterdam genoteerde Indische overheidsleeningen, tot een koerswaarde van ƒ 968 millioen worden opgeteld.
Men dient er rekening mede te houden dat de groep „Suiker" te hoog gewaardeerd is, daar deze voor 2/3 bestaat uit het kapitaal van de H.V.A., welke slechts ten deele als suikeronderneming te beschouwen is. Anderzijds ontbreken de aanzienlijke suikerparticipaties der banken. De groote Sumatra-tabaksondernemingen exploiteeren omvangrijke bijcultures. Het Nederlandsche tabaksbelang is door de „Far Eastern Survey", waarvan de raming afkomstig is, met ƒ 45 mill. ongetwijfeld te laag en het buitenlandsche tabaksbelang met ƒ 90 mill. te hoog geraamd; besluit het overzicht. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nederlands werk in Indië 4646 A.)

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Aanmelding van 17-jarigen voor den militairen dienst. - Nederlandsch-Britsche tegenstellingen. - Dr. H. J. van Mook benoemd tot Luitenant-Gouverneur-Generaal.

Het D.N.B. meldt 29 December uit Sjanghai:
De regeering van Nederlandsch-Indië heeft gelast, dat alle 17-jarige mannen zich in Januari moeten aanmelden voor den militairen dienst.
Nederlandsch-Britsche tegenstellingen. — Blijkens 2 Jan. te Lissabon uit Batavia ontvangen berichten, aldus meldt de „Deutsche Ztg. i. d. N.", zijn reeds bestaande meeningsverschillen tusschen de Ned.-Indische autoriteiten en de Britsche militaire leiding te Singapore nog verder toegespitst. Men klaagt er in Batavia over, dat men van Britsche zijde niet voldoende wordt ingelicht over militaire plannen en niet volledig op de hoogte gehouden van den loop der gebeurtenissen, en men wantrouwt er bovendien de Britsche plannen. Vooral keert men zich tegen de Engelsche opvatting, dat een verdediging tot het uiterste van Australië en Nieuw-Zeeland op den langen duur gewichtiger zou zijn dan een verdediging tot het uiterste van Nederlandsch Oost-Indië. Batavia wenscht Java zoo lang als eenigszins mogelijk is te houden.
In Sjanghai verluidt, dat de Nederlandsch-Indische autoriteiten een hulpeloos gevoel hebben tegenover de besluiten van Londen en Washington, welke zij slechts hebben af te wachten. Te laat ziet men te Batavia in, dat men slechts object, maar niet hoofdzaak is voor de politiek van Roosevelt en Churchill.
Dr. H. J. van Mook benoemd tot Luitenant-Gouverneur-Generaal. — Batavia, 2 Jan. (A. N. P.) — Dr. Van Mook, die kort geleden benoemd werd tot leider van de afdeeling Koloniën van de geëmigreerde Nederlandsche regeering te Londen, doch deze functie niet aanvaardde, is thans benoemd tot luitenant-gouverneur-generaal. (N. R. Crt. - Alg. H'blad - Telegraaf)

(Vor. ber. dr. H. J. van Mook 4933 E.)

C. FRANKRIJK. — Gelukwensch van maarschalk Pétain aan den Führer. - Staatsbegrooting. —

Vichy, 1 Jan. (D. N. B.) — Maarschalk Pétain heeft aan den Führer ter gelegenheid van de jaarwisseling een gelukwenschtelegram gezonden.
Staatsbegrooting. — Vichy, 1 Jan. (D. N. B.) — Het staatsblad van 1 Januari bevat de begrooting voor 1942. De inkomsten bedragen 80 milliard franc (vorig jaar 68.2), de gewone uitgaven 105.5 milliard (v. j. 97), en de buitengewone 33 milliard (v. j. 37.3). Voor Algiers zijn inkomsten en uitgaven op 3,4 milliard geraamd.
De minister van financiën, Bouthellier, noemt in een toelichting de begrooting gunstiger, daar de uitgaven in totaal voor 60% (v. j. 50%) zijn gedekt.
De militaire uitgaven bedragen 82.5 milliard, of acht milliard meer dan het vorige jaar. Volgens den minister is dit een gevolg van betere bezoldiging, aanvulling van materieel, bouw van moderne kazernes, organisatie van de verdediging in de overzeesche bezittingen en van de omstandigheid dat Frankrijk op grond van den wapenstilstand thans een beroepsleger heeft. (Vaderland — N. R. Crt.)

(V. b. Pétain 4953 B.; Staatsuitg. 1941 4748 A.)

D. NEDERLAND. — Verplichte inzending van handschriften of drukproeven ter beperking van papierverbruik. - B. L. Poelstra benoemd tot directeur der Landsdrukkerij —

's-Gravenhage, 2 Jan. — De secretarissen-generaal van de departementen van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescher-

ming en van Volksvoorlichting en Kunsten deelen mede, dat het in verband met de papierschaarschte noodzakelijk is, dat elke uitgeverij van de bij haar op 1 October 1941 of nadien in voorbereiding zijnde uitgaven in boek-, brochure- of anderen vorm, de handschriften of de drukproeven inzendt aan de afdeeling Boekwezen van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, met opgave van alle gegevens: staat van voorbereiding, benoodigde hoeveelheid papier en papiersoort, zoomede of het benoodigde papier reeds in eigen bezit is, of van den papierhandel moet worden betrokken.

B. L. Poelstra benoemd tot directeur der Landsdrukkerij. — 's-Gravenhage, 31 Dec. (V. P. B.) — De secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken heeft met ingang van 1 Januari 1942 benoemd tot directeur der Landsdrukkerij, den heer B. L. Poelstra te Zeist.

De heer Poelstra, die 37 jaar oud is, heeft zijn grafische opleiding in Duitschland te Chemnitz genoten. Op 1 September 1941 werd hij belast met de leiding van het bureau voor persreorganisatie te Den Haag.

De nieuwe directeur is sedert 1933 lid van de N.S.B. Hij is hoofdredacteur van het districtsblad „De Werker" te Utrecht en secretaris van het Technisch Gilde, afdeeling Zeist. (Alg. H'bld - Vaderland) **(v. b. Papierschaarschte 4821 G.)**

A. ENGELAND. — Sir John Dill treedt af als chef van den generalen staf - Generaal Wavell benoemd tot opperbevelhebber in het Zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan - Admiraal Hart commandant der marinestrijdkrachten. —

Stockholm, 31 Dec. (A.N.P.) — Sir John Dill, de chef van den generalen staf van de Empire-strijdkrachten, heeft met het bereiken van den 60-jarigen leeftijd zijn post als oudste officier van het Engelsche leger neergelegd. Dill bevindt zich thans in Amerika, waar hij voor onbepaalden tijd als verbindingsofficier zal blijven.

Generaal Wavell benoemd tot opperbevelhebber in het Zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan. - Admiraal Hart commandant der marinestrijdkrachten. — Stockholm, 3 Jan. (D.N.B.) — Roosevelt en Churchill hebben, naar Reuter in een extra-bericht uit Washington meldt, medegedeeld, dat generaal Wavell benoemd is tot oppersten bevelhebber van het Vereenigde commando-district in het Zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan. Het opperbevel over alle marinestrijdkrachten in dit gebied zal worden gevoerd door den opperbevelhebber van het Aziatische eskader der Ver. Staten, admiraal Hart.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Leger 4938 G en 4908 A)

B. VEREENIGDE STATEN. — Admiraal King benoemd tot opperbevelhebber der vloot - Fransche mailboot „Normandie" als „Lafayette" hulpschip der Amerikaansche marine. —

Rio de Janeiro, 31 Dec. (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Marine, Knox, heeft medegedeeld, dat admiraal Ernest King benoemd is tot opperbevelhebber van de geheele Amerikaansche vloot.

Admiraal King was tot dusver bevelhebber van de Atlantische vloot. Volgens berichten van Engelsche zijde wordt hij in deze functie opgevolgd door schout-bij-nacht Ingersoll.

Fransche mailboot „Normandie" als „Lafayette" hulpschip der Amerikaansche marine. — Berlijn, 3 Jan. (V.P.B.) — Het Fransche koopvaardijschip „Normandie", dat Frankrijk om redenen van veiligheid, reeds vóór het uitbreken van den oorlog naar New York had gebracht, waar het na de ineenstorting der Fransche republiek op last van Roosevelt aan den ketting werd gelegd, is thans definitief aan de Amerikaansche admiraliteit overgedragen.

Te Washington wordt officieel verklaard, dat men er een hulpschip der Amerikaansche marine van zal maken. De „Normandie" wordt verdoopt in „Lafayette". (Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Marine 4950 A; „Normandie" 4939 C)

C. NEDERLAND. — Inzameling van wollen goederen ten behoeve van het front. —

's-Gravenhage, 3 Jan. — In het op 3 Januari verschenen verordeningenblad is opgenomen de verordening van den Führer van 23 Dec. 1941, ter bescherming van de inzameling van wintergoederen ten behoeve van het front.

Deze verordening luidt als volgt:

„De inzameling van wintergoederen ten behoeve van het front is een offer van het Duitsche volk voor zijn soldaten. Derhalve bepaal ik:

hij, die zich aan ingezamelde goederen of aan goederen, welke door dengene, die gerechtigd is er over te beschikken, voor de inzameling bestemd zijn, verrijkt of zoodanige goederen anderszins aan hun bestemming onttrekt, wordt met den dood gestraft.

Deze verordening treedt in werking met haar afkondiging door de radio. Zij geldt in het Grootduitsche Rijk, in het gouvernement-generaal en in de door de Duitsche troepen bezette gebieden."

Ter uitvoering van bovenstaande verordening heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied uitgevaardigd, dat de verordening van den Führer ter bescherming van de inzameling van wintergoederen ten behoeve van het front op 23 December 1941 in het bezette Nederlandsche gebied in werking getreden is. (Verordeningenblad No. 1 - 3 Jan. 1942)
(Vor. ber. Wollen goederen 4953 D)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Ski-sport stopgezet.

Berlijn, 2 Jan. (A.N.P.) — De Duitsche Rijkssportleider, von Tschammer und Osten, heeft het volgende bekend gemaakt:

„De Duitsche sport heeft, ter voldoening aan den oproep van den Führer, ski's en toebehooren aan de weermacht afgestaan. In verband hiermede zeg ik voor dezen winter de voorgenomen demonstraties op het gebied van de ski-sport, cursussen, wedstrijden en kampioenschappen, daaronder begrepen de in Garmisch-Partenkirchen van 6 tot 15 Februari te houden wereld-ski-kampioenschappen af. (Alg. Handelsblad)

E. BRITSCH-INDIE. — Het aftreden van Gandhi. —

3 Jan. — Gandhi heeft zich in een verklaring tegen het besluit van het bestuur der Indische Congrespartij gekeerd, waarin deze partij zich tegen bepaalde voorwaarden bereid verklaart tot samenwerking met Engeland. Hij zeide, volgens een „United Press"-bericht, onder meer: „Ik leg de grondbeginselen der Congrespartij zoo uit, dat deze de deelneming aan dezen of welken anderen oorlog ook, op grond van het principe der geweldloosheid moet afwijzen. Ik ben verbaasd, dat de meeste leden van het bestuur een andere meening waren toegedaan en geloofden, dat de noodzakelijke tegenstand niet op grond van het principe der geweldloosheid zou kunnen worden gevoerd. Tot ik dit besluit nog eens opnieuw doorlas, constateerde ik, dat de bestuursleden het niet met mij eens waren, doch meenden, dat ik er een beteekenis in zou hebben gelezen, die de tekst niet kon bevatten. De ontdekking van dit misverstand maakt het mij onmogelijk, het Congres nog langer te leiden."

In Londen koestert men van deze nieuwe ontwikkeling groote verwachtingen en gelooft men nu, dat het mogelijk zou zijn, tot een samenwerking met de Congrespartij te komen, hoewel deze weliswaar nog tamelijk vèrgaande voorwaarden stelt. Er wordt verzekerd, dat wanneer de Congrespartij aan de Britsche regeering een eenigermate aanvaardbaar aanbod zou doen, een overeenstemming zeer spoedig zou kunnen worden bereikt. In de ure des gevaars is men dus klaarblijkelijk bereid den Indiërs weer eens zeer vèrgaande beloften te doen. Juist Gandhi heeft echter de ervaring opgedaan, dat zulke beloften niet worden gehouden. Tijdens den vorigen wereldoorlog behoorde hij tot de sterkste en loyaalste helpers van Engeland bij de uitvoering der oorlogspolitiek. Zijn latere ervaringen zullen bij het bepalen van zijn tegenwoordige houding wel den doorslag geven.
(Frankfurter Zeitung)
(V. b. Aftreden Gandhi 4953 A; Biographie 4956 A)

F. VEREENIGDE STATEN. — Gemeenschappelijke verklaring der anti-as-landen. —

Stockholm, 3 Jan. (A.N.P.) — Het Witte Huis heeft bekend gemaakt, zoo meldt de Engelsche berichtendienst uit Washington, dat de Ver. Staten, de Sovjet-Unie, Groot-Brittannië, het nog onder den invloed van Tsjang Kai-sjek staande deel van China, de Nederlandsche emigrantenregeering en nog andere tegen de As gerichte naties, een gemeenschappelijke verklaring hebben onderteekend, waarbij zij zich verbinden tot „volledig gebruik van alle hulpmiddelen tegen de As en tot het niet sluiten van een afzonderlijken vrede."

Stockholm, 5 Jan. (D.N.B.) — Uit Washington meldt de Britsche berichtendienst, dat tot de onderteekenaars van de gemeenschappelijke verklaring, behalve de reeds genoemden, nog behooren: Australië, België, Canada, Costa Rica, Cuba, Tsjecho-Slowakije, de Dominicaansche republiek, Salvador, Griekenland, Guatemala, Haïti, Honduras, Indië, Luxemburg, Nieuw-Zeeland, Nicaragua, Noorwegen, Panama, Polen, Zuid-Afrika en Joego-Slavië. Voor de Vereenigde Staten onderteekende Roosevelt en voor Engeland Churchill. De onderteekenaars hebben de volgende formeele verklaring afgelegd:

1. Elke regeering verplicht zich, haar volledige militaire of economische hulpbronnen te gebruiken tegen die leden van het pact van drie en zijn aanhangers, waarmede de betreffende regeering zich in oorlog bevindt.
2. Elke regeering verplicht zich, met de andere onderteekenaars samen te werken en geen afzonderlijken wapenstilstand of vrede met de vijanden te sluiten. (Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Bespr. Roosevelt en Winston Churchill 4952 B)

G. NEDERLAND. — N. S. B. - Ir. Mussert bezoekt het Nederlandsche legioen. —

Den Haag, 4 Jan. — Het Nederlandsche legioen, dat over enkele weken aan het Oostelijke front in den strijd zal worden ge-

bracht, heeft den Oudejaarsavond op zeer bijzondere wijze gevierd in het oefenkamp in Oost-Pruisen. De leider der N.S.B., Mussert, was zelf gekomen om met de soldaten van het legioen, die voor het grootste deel lid zijn van zijn beweging, afscheid te nemen van het oude jaar.
In zijn gezelschap bevonden zich de heeren Van Geelkerken, Rost van Tonningen, Müller Lehning, Feldmeier, voorman der Nederlandsche S.S., Van 't Hof, chef van den staf der W.A. en plaatsvervangend commandant der W.A., jhr. De Block van Scheltinga en Max Blokzijl, en hoofden van afdeelingen van het hoofdkwartier der N.S.B. In het kamp sloot zich hierbij aan de commandant der W.A., Zondervan, die als Untersturmführer het legioen aan het front zal begeleiden en den winterveldtocht zal meemaken, alsmede Van den Hout van den staf der W.A., die bij het legioen is ingelijfd.
Ir. Mussert werd in het kamp verwelkomd door den commandant van het legioen, S.S.-Oberführer Reich, waarna hij met den S.S.-Brigadeführer Knoblauch en den S.S.-Gruppenführer Rauter een eere-compagnie inspecteerde.
In den loop van 31 December bezocht ir. Mussert met zijn

Nederlandsch gezelschap den Reichsführer-S.S., H. Himmler, in zijn hoofdkwartier, waar hij na langdurige beraadslagingen nog het middagmaal gebruikte. Des avonds vierde ir. Mussert den oudejaarsavond bij de troepen, waarbij het middernachtelijk uur werd ingeluid door een redevoering tot de soldaten en officieren. De manschappen hadden rijkelijk geschenken gekregen, die uit Nederland waren meegebracht.

Berlijn, 5 Jan. — In aansluiting op zijn bezoek aan het oefenkamp van het Nederlandsche legioen, bracht ir. Mussert een bezoek aan Berlijn, alwaar hij de leden der N.S.B. van het district Noord- en Oost-Duitschland heeft toegesproken in de groote zaal van het Lehrervereinhaus. In zijn rede, die door de dichtbezette zaal aandachtig gevolgd werd, gaf spr. een overzicht der politieke ontwikkeling der afgeloopen 150 jaar en wees er in dit verband op, dat de N.S.B. haar program na 10 Mei 1940 niet had behoeven te wijzigen.
Sprekende over den toestand waarin Nederland thans verkeert zeide hij:

„Wij staan er thans even slecht voor als in het rampjaar 1672. Hoe kon de regeering in Londen den oorlog aan Japan verklaren en daarmee in gevaar brengen het kostbaarste wat wij in meer dan 300 jaar hebben opgebouwd. Curaçao was al door de Engelschen bezet en Suriname door de Amerikanen. De vlag waait halfstok, en wij hebben de taak die weer omhoog te halen.
Ons dichtbevolkt land moet ergens aan meedoen, en door Hitler kunnen wij medewerken aan het Nieuwe Europa."

Ir. Mussert bracht hulde aan de Nederlanders, die thans schouder aan schouder met hun Duitsche kameraden in het veld staan en hoopte, dat hun aantal eerlang tot 200.000 zou aangroeien. Aldus, zoo zeide hij, schakelen wij langzaam ons volk om van vijand tot bondgenoot van ons broedervolk.
Spreker besloot met hulde te brengen aan den Führer aller Germanen, Hitler.

's-Gravenhage, 7 Jan. — Nader wordt vernomen, dat de leider der N.S.B., vergezeld door Generaal-Commissaris Schmidt en den gemachtigde H. W. Müller-Lehning, te Berlijn werd ontvangen door Rijksminister dr. Goebbels, Rijksminister Rosenberg en Rijksarbeidsleider Hierl. (Telegraaf - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Ir. Mussert 4952 F)

A. FRANKRIJK. — Marcel Déat keert zich tegen de regeering te Vichy - Paringaux, secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken, vermoord - De betrekkingen met Duitschland; ambassadeur Abetz voert besprekingen te Berlijn. —

Parijs, 6 Jan. (D.N.B.) — Voor den Parijschen zender heeft Marcel Déat op 5 Januari een rede gehouden, waarin hij de houding der regeering te Vichy sedert het tot stand komen van het wapenstilstandsverdrag laakte. Terwijl uiterlijk samenwerking het parool der Fransche regeering schijnt te zijn gebleven, heeft zij zich innerlijk niet aangepast. Sinds vijftien maanden speelt de regeering al naar de omstandigheden comedie, in de hoop tijd te kunnen winnen. Zij heeft de baanbrekende gebeurtenissen van 1940 en 1941 nog niet begrepen, maar denkt op langen termijn toch alleen aan de revanche. Een dergelijke politiek is echter doodelijk voor Frankrijk.
Déat verklaarde, dat de verantwoordelijkheid voor dit alles niet rust op de mannen van Parijs, maar op de „pseudo-samenwerkers" en de „vermomde haatpredikers en hardnekkige aanslagplegers", op de Gaullisten, op de dienaars van Engeland en op hen die zaken doen met de Vereenigde Staten.
Desondanks, aldus vervolgde Déat, zal er een nieuw Europa komen en ook in Frankrijk zal de revolutie de overhand krijgen. „Ons geduld heeft echter grenzen. Wij laten ons land niet voor onze oogen te gronde richten."

Paringaux, secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken, vermoord. — Vichy, 6 Jan. — In Vichy is 5 Januari het volgende officieele communiqué uitgegeven:
„De secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandsche Zaken, Ives Paringaux, is tusschen Parijs en Troyes dood op de rails aangetroffen."
Paringaux, die 41 jaar oud was, was medewerker van Pucheu, den huidigen minister van Binnenlandsche Zaken. Van beroep was Paringaux electrotechnisch ingenieur.

De betrekkingen met Duitschland; ambassadeur Abetz voert besprekingen te Berlijn. — Berlijn, 6 Jan. — De speciale A.N.P.-correspondent meldt: Naar wij vernemen, bevindt ambassadeur Abetz zich te Berlijn. Zijn besprekingen aldaar zouden niet gaan over de vrijlating van nog meer krijgsgevangenen, doch over de loopende politieke vraagstukken tusschen Duitschland en Frankrijk in het algemeen.
In bevoegde Berlijnsche kringen wordt verder vernomen, dat Abetz eerlang op zijn post te Parijs zal terugkeeren.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Déat 4861 D; Frankrijk—Groot-Duitschland 4877 F)

B. EGYPTE. — Diplomatieke betrekkingen met Frankrijk, Bulgarije en Finland verbroken. —

Stockholm, 6 Jan. (A.N.P.) — Naar Reuter meldt, heeft de Egyptische regeering na de gisteren gehouden kabinetszitting aan den Franschen gezant aldaar een nota overhandigd, waarin bekendgemaakt wordt, dat Egypte de diplomatieke betrekkingen met Frankrijk verbreekt.
Voorts heeft het Egyptische kabinet besloten, ook de diplomatieke betrekkingen met Bulgarije en Finland te verbreken.
(Telegraaf)

C. PHILIPPIJNEN. — De vroegere secretaris van president Quezon, Vargas, benoemd tot burgemeester van Manilla en bereid tot samenwerking met Japan.

Tokio, 7 Januari. — Vargas, voorheen secretaris van president Quezon de met 400.000 medeburgers in Manilla was achtergebleven, toen deze en de welgestelde Filipino's drie dagen voor den intocht der Japanners uit de stad vluchtten, is met algemeene instemming van de in Manilla achtergebleven Filipino's tot burgemeester benoemd.
Het hoofdkwartier van de Japansche militaire strijdkrachten heeft medegedeeld, dat op 5 Januari met den nieuwbenoemden burgemeester een overeenkomst tot stand is gekomen inzake gemeenschappelijke inspanning van krachten voor het militaire bestuur in het gebied van Manilla.
Vargas heeft verklaard, dat hij alles zal doen, wat in zijn vermogen ligt om op zijn post bij te dragen tot oprichting van groot Oost-Azië en bereid is, daartoe met Japan samen te werken. (Vaderland) **(Vor. ber. Manilla 4954 B)**

D. BELGIE. — Graaf de Baillet Latour, voorzitter Intern. Olympisch Comité, overleden. —

Brussel, 7 Jan. (A.N.P.) — Op 6 Januari is te Brussel, 65 jaar oud, overleden graaf de Baillet Latour, voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité.
Graaf de Baillet Latour heeft zich door zijn onverdroten arbeid voor de Olympische Spelen in het algemeen en bovendien voor de lichamelijke ontwikkeling over de geheele wereld onvergankelijke verdiensten verworven. Reeds in 1903 werd hij voor België in het Internationaal Olympisch Comité gekozen. In 1925 verkoos het I.O.C. hem tot zijn president in de plaats van Baron Pierre de Coubertin. (Alg. Handelsblad)

E. ENGELAND. — Afspraken met de Sovjet-Unie - Veelzeggend artikel in de „Times". —

's-Gravenhage, 7 Jan. — In aansluiting op de radiorede van Eden, na diens terugkeer uit Moskou, houdt de „Times" zich in een hoofdartikel bezig met de betrekkingen tusschen Engeland en de Sovjet-Unie.
De Sovjet-Unie, zoo schrijft het Londensche blad, vormt een onvoorwaardelijk noodig belangrijk onderdeel van het groote bondgenootschap tegen het Hitlerdom in al zijn uitwerkingen. De „nauwe politieke samenwerking" tusschen Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie, waar Eden over gesproken heeft, vormt het pendant tot de nauwe samenwerking, die zich zoo snel tusschen Engeland en de Ver. Staten ontwikkeld heeft. De grondslagen voor een dergelijke politiek kunnen thans gelegd worden. Door den krachtigen stimulans van den oorlog neemt zij reeds thans vasten vorm aan. Immers, zij moet stevig gegrondvest zijn op een bondgenootschap van Engeland met de Ver. Staten en de Sovjet-Unie, dat door den oorlog tot stand is gekomen. Elke gezonde toekomstige politiek moet Engeland in staat stellen, met Europa eenerzijds en met overzeesche landen anderzijds de nauwste betrekkingen van vriendschap van practische samenwerking te onderhouden. Deze tweezijdige politiek vindt haar

uitdrukking in het verbond der drie groote mogendheden, welker vereende kracht alleen in staat is, het hoofd te bieden aan Hitler's uitdaging en een nieuwe wereld van geordende vrijheid op te bouwen, wanneer de aanvallers zullen zijn verslagen.
Sedert het oogenblik van Hitler's inval in de Sovjet-Unie, zoo vervolgt het blad, bestond er onder het geheele Engelsche volk geen twijfel meer over de populariteit van een pact met de Sovjet-Unie of van de beslissing, om dit pact tot een blijvend bestanddeel van de Britsche politiek te maken. Het was een belangrijk resultaat van Eden's missie te Moskou, dat hij deze beslissing formeel en officieel ter sprake heeft gebracht.
De instemming van de dominions en van de Ver. Staten met deze samenwerking vormt een voorwaarde voor een gezonde Britsche politiek in Europa, maar het initiatief en ook de verantwoordelijkheid zullen voorloopig door Engeland en de Sovjet-Unie gedragen moeten worden. Leiding van deze beide landen in aangelegenheden, die Europa aangaan, wordt van de groote democratieën verwacht en volkomen goedgekeurd. Het is daarom in hoogste mate gewenscht, dat de latere organisatie van Europa nog tijdens den oorlog door de Britsche en Russische staatslieden en natuurlijk niet door dezen alleen, ernstig zal worden overwogen en besproken.
De gevaarlijke veronderstelling te aanvaarden, dat dit vraagstuk reeds uitsluitend door het uit den weg ruimen van de Duitsche militaire macht voor altijd zou zijn geregeld, wordt niet ondersteund door het Atlantische charter, dat met de grootste uitvoerigheid vèr uitgaande boven het gebruik der wapenen dreigt of wellicht dreigen zal. Een positief einde zal niet alleen door een onderdrukking zonder meer bereikt kunnen worden. De taak van den opbouw van een nieuw Europa vereischt zoowel een militaire alsook een economische organisatie. Bovendien wordt daartoe het grootste staatsmansbeleid vereischt.
Van bevoegde zijde merkt men hierbij op, dat in het Times-artikel wel zeer sterk naar voren komt, dat de Sovjet-Unie het onbestrijdbare recht en de volle toestemming der Angelsaksen verworven heeft, om bij een toekomstige herordening van Europa een belangrijk woord mede te spreken. Deze conclusie moet voor de neutrale landen wel zeer beteekenisvol zijn.
(Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Engeland—Sovjet-Unie 4953 C.)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Luit.-Gouv. Gen. dr. van Mook en Gouv.-Gen. jhr. mr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer voor besprekingen naar Australië. - Duikboot in Engelschen dienst verloren. - Hoofdkwartier van gen. Wavell van Singapore naar Batavia verplaatst. —

Sjanghai, 7 Jan. (D. N. B.) — Na den luitenant-gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, dr. Van Mook, die eenige dagen geleden aldaar arriveerde, is thans ook de gouverneur-generaal, jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, in Australië aangekomen.
Het doel van deze reis zou, volgens een hier uit Rangoon ontvangen bericht, zijn, om na het tot stand brengen van één enkel opperbevel in het Zuidwesten van de Stille Zuidzee, te onderhandelen over het geheele probleem van den Stillen Oceaan.

Duikboot in Engelschen dienst verloren. — Stockholm, 7 Jan. (D. N. B.) — In een communiqué, gepubliceerd te Batavia, zoo meldt Associated Press, dat een Nederlandsch-Indische duikboot verloren is gegaan. Deze duikboot was ter beschikking gesteld van den opperbevelhebber der Britsche vloot in de wateren van Oost-Azië.

Hoofdkwartier van gen. Wavell van Singapore naar Batavia verplaatst. — Rangoon, 7 Jan. (D. N. B.) — Gemeld wordt, dat het hoofdkwartier van Wavell definitief te Batavia is gevestigd.
Volgens een A.N.P.-bericht uit Vichy melden de bijzondere correspondenten van de Britsche agentschappen uit Singapore dat daar de evacuatie op groote schaal is begonnen. Generaal Wavell heeft de belangrijkste militaire bureaux en archieven laten gereed maken voor overbrenging naar Java.
(N. R. Crt. — Vaderland — Telegraaf)

(V. b. Luit.-Gouv.-Gen. dr. van Mook 4957 B.; Gouv.-Generaal 4654 F.; Gen. Wavell 4958 A.)

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Aanmeldingsplicht voor particuliere cursussen. —

Den Haag, 8 Jan. — Officieel wordt medegedeeld, dat alle schriftelijke en mondelinge particuliere cursussen, die in den een of anderen vorm opleiden voor eenigerlei diploma, zijn verplicht zich aan te melden bij het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, afdeeling Volkscultuur en Volksontwikkeling. Het ligt in het voornemen over eenigen tijd een erkenning in te voeren, welke noodzakelijk zal zijn voor het verder voortzetten der instelling. (Alg. Hbld.)

C. NEDERLAND. — Nederlandsch Oost-Indische effecten niet meer toegelaten als onderpand van geldleeningen. —

's-Gravenhage, 8 Januari. — De Vereeniging v. d. Effectenhandel en de Bedrijfsgroep Handelsbanken hebben van den wnd. secretaris-generaal van het departement van Financiën een mededeeling ontvangen van den volgenden inhoud:
Hierbij deel ik u mede, dat het mijn wensch is, dat Indische effecten tot nader order niet meer zullen dienen als onderpand van geldleeningen, welke als prolongatie, beleening, daggeldleening, voorschot in rekening-courant of op eenigerlei andere wijze zijn of worden gesloten.
Aanvankelijk zal met een vermindering van Indische effecten uit zoodanige onderpanden met ten minste 50% van de effectieve waarde per 6 Januari 1942 en een vervanging door andere effecten kunnen worden volstaan. Zoo spoedig mogelijk zal een totale vervanging moeten zijn bereikt. Ik moet mij voorbehouden te allen tijde de totale vervanging op korten termijn — d.i. binnen enkele dagen — te verlangen. Het is dus een zaak van wijs beleid als naar een totale vervanging thans wordt gestreefd. Uiterlijk zal deze op 15 Februari a.s. voltooid moeten zijn.
Bovenvermelde maatregelen hebben geen betrekking op de obligatiën der Ned.-Indische staatsleeningen. (Telegraaf)

D. NEDERLAND. — Marechaussee-onderofficier tot officier bevorderd - Mr. A. Brants eervol ontslagen als directeur-generaal van het politiewezen. —

Deventer, 10 Jan. — In de kazerne te Schalkhaar is op 10 Januari de tweede luitenant der marechaussee, C. L. Schols, geïnstalleerd door den bataljonscommandant, kapitein Donders. Het merkwaardige van deze installatie was, dat dit het eerste geval is, dat een onderofficier tot officier bevorderd werd.
Nadat de compagnieën zich in carré hadden opgesteld en de nieuwe luitenant in handen van den commandant de belofte had afgelegd, hield kapitein Donders een toespraak, waarin hij wees op het unieke feit, dat een onderofficier tot officier wordt bevorderd, hetgeen vroeger niet mogelijk was. Thans houdt men rekening met eigenschappen en karakter, die den juisten man op de juiste plaats zullen brengen.

Mr. A. Brants eervol ontslagen als directeur-generaal van het politiewezen. — 's-Gravenhage, 10 Jan. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft den procureur-generaal, mr. A. Brants, te 's-Gravenhage, op zijn verzoek eervol ontslag verleend. Tegelijkertijd heeft de Rijkscommissaris onder dankzegging voor de bewezen diensten de opdracht teruggenomen, waarmede hij op 9 September 1940 den procureur-generaal mr. Brants heeft belast met het voorloopige waarnemen van de zaken van den directeur-generaal voor het politiewezen in het ministerie van Justitie. (Telegraaf)

(Vor. ber. Mr. A. Brants 4409 B.)

E. NEDERLAND. — Onderwijs - Herziening rechtspositie leerkrachten; overplaatsingsgelegenheid voor hoogleeraren - Invoer van betaalmiddelen en effecten - Verzekering bij werk in Duitschland - Wijziging auteurswet. —

Den Haag, 10 Januari. — Op grond van de bepalingen der verordening nr. 137/40 heeft de Rijkscommissaris bepalingen uitgevaardigd, waardoor de rechtspositie van zekere leerkrachten en ambtenaren van het toezicht op het onderwijs wordt geregeld in afwijking van het tot dusver geldende recht.
De beschikkingen van den Rijkscommissaris zijn in deel II van het Verordeningenblad afgekondigd en op 10 Januari 1942 van kracht geworden.
Beschikking nr. 3/42 bepaalt, dat hoogleeraren en privaat docenten aan universiteiten en hoogescholen, waar de cursussen zijn gestaakt — men denke aan de Rijksuniversiteit te Leiden — in dezelfde functie kunnen worden overgeplaatst naar andere universiteiten en hoogescholen.
Beschikking nr. 4/42 sluit aan met de bepalingen van beschikking nr. 73/41, volgens hetwelk de benoeming van leerkrachten aan gemeentelijke of particuliere onderwijsinstellingen afhankelijk is van de toestemming van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming of van een door hem aangewezen instantie. Deze toestemming kan worden geweigerd. In dat geval moet een nieuw benoemingsvoorstel ter goedkeuring worden voorgelegd. In aansluiting op deze bepalingen wordt thans bepaald, dat in de gevallen, waarin ook dit tweede voorstel niet kan worden goedgekeurd, het recht van benoeming overgaat op den secretaris-generaal.
Beschikking nr. 5/42 opent de mogelijkheid tot het verleenen van ontslag aan docenten, hoofden van onderwijsinstellingen, inspecteurs en hoofdinspecteurs, die hun functie uitoefenen op een wijze, welke in strijd is met een vruchtbare ontwikkeling van het Nederlandsche onderwijs. Het ontslag wordt verleend door een bijzonderen gevolmachtigde van den secretaris-gene-

raal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, die daarbij terzijde wordt gestaan door een adviseur, benoemd door den secretaris-generaal. Tegelijk wordt beslist, of, en zoo ja, in welke mate de ontslagene wachtgeld ontvangt. Hierbij moeten de bepalingen van beschikking nr. 124/41 over de verzorging van ontslagen ambtenaren worden toegepast. De ontslagene mag zijn beroep niet uitoefenen, zoolang de secretaris-generaal niet vaststelt, dat de voorwaarden voor het ontslag zijn vervallen.

Invoer van betaalmiddelen en effecten. — Een besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën, opgenomen in het Verordeningenblad, geeft een samenvatting van de tot nu toe geldende bepalingen betreffende den invoer van betaalmiddelen en effecten, vervat in de besluiten nr. 68/1940 betreffende den invoer van Rijkscredietkasbiljetten (Reichskreditkassenscheine) uit het bezette Belgische gebied en nr. 203/1940 betreffende den invoer van binnenlandsche en buitenlandsche betaalmiddelen en effecten, zooals dit is gewijzigd bij besluit nr. 111/1941. Deze besluiten worden gelijktijdig ingetrokken.

Binnenlandsche betaalmiddelen mogen slechts met vergunning van het deviezeninstituut uit andere landen dan het Duitsche Rijk en de gebieden, waarvoor het Duitsche deviezenrecht van kracht is, worden ingevoerd.

Evenzoo mogen binnenlandsche effecten en effecten, die door een natuurlijke of rechtspersoon zijn uitgegeven, die zijn woonplaats dan wel zijn zetel heeft binnen het gebied van het Duitsche Rijk of in de gebieden waarvoor het Duitsche deviezenrecht van kracht is, slechts met vergunning van het Deviezeninstituut uit andere landen dan het Duitsche Rijk en de gebieden, waarvoor het Duitsche deviezenrecht van kracht is, worden ingevoerd.

Verzekering bij werk in Duitschland. — Het Verordeningenblad bevat het tweede besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken betreffende de voorloopige regeling van bepaalde aanspraken op uitkeering terzake van renteverzekering.

Wijziging auteurswet. — 's-Gravenhage, 10 Jan. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Volksvoorlichting en Kunsten en van Justitie, waardoor de Auteurswet van 1912 gewijzigd wordt. De nieuwe tekst van de gewijzigde wet bepaalt, dat voor het verleenen van bemiddeling in zake auteursrecht bij wijze van beroep of bedrijf al of niet met het oogmerk om winst te maken — voor zoover het betrokken werk van letterkunde, wetenschap of kunst, onder de competentie valt van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten — de toestemming vereischt wordt van den secretaris-generaal van dat departement. (Verordeningenblad No. 2, 10 Jan. 1942)

(Vor. ber. Onderwijs 4960 B.)

A. NEDERLAND. — Prijsbeheersching - Voor vier en een half millioen gulden boeten opgelegd; ƒ 276 millioen goederen in beslag genomen —

Den Haag, 10 Jan. — Hoewel de prijsbeheerschings-autoriteiten eerst in het begin van 1941 haar werkzaamheden begonnen, hebben zij in het afgeloopen jaar een zeer aanzienlijke hoeveelheid werk verzet. Uit de volgende cijfers, die een indruk geven van het op de vijf inspecties voor de prijsbeheersching gepresteerde, blijkt wel zeer duidelijk, dat krachtig ingrijpen noodig werd.

In 1941 zijn 17.940 personen en ondernemingen wegens overtreding der prijsvoorschriften veroordeeld. Aan hen werd in totaal 4.460.578 gulden aan boete opgelegd. De hoogste dezer boeten bedroegen ƒ 400.000 en ƒ 250.000. In 2380 gevallen werden goederen in beslag genomen en verbeurd verklaard. De waarde dezer goederen bedroeg 276.743.385 gulden.

Als bijkomende straf werd in 435 zaken publicatie der tuchtbeschikking met naam en toenaam gelast. Tevens werden in 69 vonnissen de sluiting en stillegging van het bedrijf gelast gedurende een periode varieerende van een week tot vijf jaar, in een enkel geval zelfs voorgoed. Een verbod tot uitoefening van een bepaald beroep voor den tijd van een tot vijf jaar is in 17 gevallen uitgesproken. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Prijsbeheersching 4906 A.)

B. FRANKRIJK. — Legerreorganisatie - 42 generaals op pensioen gesteld. —

Vichy, 10 Jan. (D.N.B.) — In het kader van de reorganisatie van het Fransche leger, die geschiedt op initiatief van den plaatsvervangenden premier en minister van Verdediging, admiraal Darlan, en onder zijn toezicht, zijn met ingang van 1 Januari 1942, 42 generaals op pensioen gesteld. Het motief voor dezen maatregel is, dat de reorganisatie van het leger en de militaire administratie ook een aanzienlijke verjonging van het corps der hoogere officieren en van de administratie behelst. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Leger 4861 D.)

C. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. - OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 11 Jan. (D.N.B.) — In den centralen en Noordelijken sector van het Oostelijke front hebben de Duitsche troepen den vijand bij het afweren van talrijke aanvallen, die ten deele met geconcentreerde strijdkrachten en met steun van pantserwagens werden ondernomen, zware verliezen aan menschen en materiaal toegebracht. Het Duitsche leger heeft in den centralen sector van het front de beide uiteinden van de tang, welke van het Noorden en het Zuiden uit Moskou dreigde te omvatten, teruggebogen. Thans trachten de tegenstanders de eigenlijke uitgangsstelling van de Duitsche operaties bij Mozaisk en Wjazma weg te drukken. Zij zullen hier echter op buitengewoon sterke formaties stuiten, welke zich bovendien in een voor de verdediging gunstige situatie bevinden en daarbij steun kunnen zoeken in nieuwe aangelegde veldstellingen. De Duitsche troependeelen, die vermoeid waren en het sterkst onder de enorme koude hebben geleden (de temperatuur daalt dikwijls tot meer dan 40 graden onder nul), zijn thans afgelost door divisies uit het achterland.

In den Zuidelijken sector hebben de bolsjewisten op het schiereiland Kertsj en bij Feodosia troepen aan land gezet. Deze onderneming, die ten doel heeft den Duitschen aanval op Sebastopol te belemmeren, heeft hun in de afgeloopen week reeds twee oorlogsschepen en tien koopvaardijschepen gekost. Bovendien werden 11 schepen door de Duitsche bombardementen zwaar beschadigd.

In den tijd van 3 tot 9 Januari verloor de Sovjet-luchtmacht 112 vliegtuigen. In deze periode gingen 16 Duitsche toestellen aan het Oostelijk front verloren.

DE LUCHTOORLOG.

In de periode van 1 tot 10 Januari verloor het Britsche luchtwapen 42 toestellen, waarvan negentien bij den strijd in Afrika. Aan Duitsche zijde gingen negen machines verloren.

In de afgeloopen week ondernamen Duitsche bommenwerpers eenige aanvallen op Engelsche haven- en industriegebieden. Op een fabriek werden voltreffers geplaatst, schade werd veroorzaakt bij militaire en industrieele installaties.

Engelsche vliegtuigen vlogen het Duitsche rijksgebied binnen. De afgeworpen bommen veroorzaakten geen schade van beteekenis.

DE OORLOG TER ZEE.

Uit het Hoofdkwartier van den Führer, 5 Jan. — Op den Atlantischen Oceaan, in de Noordelijke IJszee en in de Middellandsche zee opereerende duikbooten brachten vier schepen, waaronder een tankboot, met een inhoud van tezamen 20.000 br. t. tot zinken. Twee schepen werden door torpedotreffers beschadigd. Aan de Oostkust van Engeland werd op 6 Januari een koopvaardijschip van 3.000 br. t. door bomtreffers tot zinken gebracht.

Voor de Schotsche kust hebben gevechtsvliegtuigen op 7 Januari een koopvaardijschip van 6.000 br. t. vernietigd; een tweede schip werd door bommen zwaar beschadigd.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Uit de Duitsche en Italiaansche legerberichten van 5 tot 11 Januari blijkt, dat de Britsche druk op de stellingen bij Solloem bleef aanhouden. Tot dusverre werden echter de aanvallen afgeslagen.

Het is generaal Rommel gelukt om na de ontruiming van de Cyrenaica, zich aan de Golf van Syrte te verschansen, gereed om den strijd op het daartoe gunstige oogenblik te hervatten. De achterwaartsche verbindingen der Engelschen zijn langer geworden en staan onophoudelijk bloot aan aanvallen van het Duitsche luchtwapen. Bovendien verkeeren de wegen in slechten toestand. Ondanks het feit, dat veel meer troepen in den strijd werden geworpen en ondanks een veel grondiger voorbereiding is het Engelsche offensief thans vastgeloopen.

Berichten uit Cairo maken melding van het terugroepen der Australische troepen naar hun vaderland. Nu hun land door het Japansche optreden rechtstreeks in den strijd dreigt te worden betrokken, komen zij voor den strijd in Noord-Afrika niet meer in aanmerking.

De Engelsche zeevesting Malta is gedurende de geheele week, zoowel overdag als des nachts het doelwit geweest van hevige Duitsche en Italiaansche luchtaanvallen. Vliegvelden en haveninstallaties werden daarbij zwaar getroffen en meerdere malen kon het uitbreken van groote branden worden vastgesteld.

Ook Tobroek werd op 9 Januari door Duitsche gevechtsvliegtuigen aangevallen. De talrijke bommen, die werden afgeworpen, veroorzaakten groote branden.

In den nacht van 17 December drongen Italiaansche stormbooten de haven van Alexandrië binnen. Twee Engelsche slagschepen, van de Valiant- en de Barhamklasse werden beschadigd. Voorts werd de Engelsche kruiser „Phoebe" bij Tobroek door torpedotreffers tot zinken gebracht.

(Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Krijgsverrichtingen 4954 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. —

Cavite, Broenei en Laboean veroverd - Vliegtuigmoederschip „Langley" tot zinken gebracht - Tarakan gebombardeerd - Kwala Loempoer veroverd. —

De Engelsch-Amerikaansche verliezen in December. — Tokio, 5 Jan. (D.N.B.) — Door het Japansche hoofdkwartier worden de volgende cijfers omtrent de Engelsche en Amerikaansche verliezen tot en met 31 December gepubliceerd:

Slagschepen: tot zinken gebracht 7, zwaarbeschadigd 3, lichter beschadigd 4; kruisers: tot zinken gebracht 2, zwaarbeschadigd 2, lichter beschadigd 4; torpedojagers: tot zinken gebracht 2, zwaarbeschadigd 5; duikbooten: tot zinken gebracht 16 en voorts onbekende verliezen; kanonneerbooten: tot zinken gebracht 2, zwaarbeschadigd 2, buitgemaakt 1; torpedobooten: tot zinken gebracht 6; patrouillevaartuigen: tot zinken gebracht 1; zwaarbeschadigd 2; mijnenvegers: tot zinken gebracht 1; hulpschepen: zwaarbeschadigd 1; gewapende koopvaarders: buitgemaakt 1, zwaarbeschadigd 4; groote koopvaardijschepen: tot zinken gebracht 5, zwaarbeschadigd 13, lichtbeschadigd 39. Voorts zijn meer dan 50 koopvaarders van verschillende tonnage en 407 kleinere vaartuigen buitgemaakt.

Vliegtuigen: neergeschoten 149, waarvan 22 groote en 9 vliegbooten; op den grond vernield 724 vliegtuigen, waarvan 78 groot en 20 vliegbooten, in totaal dus 873 vliegtuigen.

De Japansche verliezen blijven beperkt tot: 1 kruiser lichtbeschadigd, 4 torpedojagers, 2 mijnenvegers en 1 duikboot gezonken, 5 speciale vaartuigen en 2 transportschepen gezonken en 46 vliegtuigen verloren gegaan.

De strijd op Malakka. — Front van Malakka, 6 Jan. (Domei) — De Japansche troepen hebben hun opmarsch in Zuidelijke richting langs de Oostkust van het schiereiland voortgezet en op 3 Januari het vliegveld van Kwantan, op zes km. ten Zuiden der gelijknamige stad, bereikt. Het verzet van de ongeveer duizend man sterke Australiërs werd weldra gebroken. De Japanners maakten ruim 500 gevangenen en legden beslag op een groote buit aan wapenen en voertuigen. De Engelschen trekken thans terug in de richting van Johore.

Omtrent den strijd aan de Westkust van Malakka meldt de Engelsche berichtendienst uit Singapore, dat de Britsche strijdkrachten zich uit het gebied van Kwala Selangor moesten terugtrekken. De Japanners staan thans 35 mijl ten Noorden van de Bernamrivier. In het gebied tusschen Selangor en Singapore woeden reusachtige branden in de vijandelijke installaties, als gevolg van de onophoudelijke Japansche luchtaanvallen, die de Britsche achterhoede steeds opnieuw bestoken en groote verwarring stichten.

Cavite zonder strijd genomen. — Tokio, 7 Jan. (D.N.B.) — De „Tokio Asahi Sjimboen" deelt mede, dat Cavite, het steunpunt van de Amerikaansche Oost-Aziatische vloot in de bocht van Manilla, op 2 Januari door de Japansche troepen zonder strijd werd bezet.

In een communiqué van het Amerikaansche departement van Oorlog wordt gezegd, dat alle Amerikaansche schepen uit de zone van Manilla en Cavite zijn teruggetrokken en dat de Amerikaansche troepen stellingen benoorden Manilla hebben betrokken en zij het eiland Corregidor bezet houden.

Aanvallen op het eiland Corregidor. — Tokio, 6 Januari (D. N. B.) — Het aan den ingang van de baai van Manilla gelegen eiland Corrigedor is thans het doelwit van felle Japansche aanvallen. Hier bevinden zich alle gevluchte Amerikaansche commandoposten.

Broenei en Laboean door Japansche troepen bezet. — Tokio, 5 Januari (D.N.B.) — De legerafdeeling van het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat Japansche troepen op Britsch-Noord-Borneo op 31 December de stad Broenei en op 1 Januari het eiland Laboean aan den ingang van de baai van Broenei bezet hebben.

De petroleumbronnen op Noord-Borneo bedrijfsklaar. — Tokio, 6 Januari (D.N.B.) — De „Nitsji-Nitsji" meldt, dat het grootste deel der petroleumbronnen in Serawak op Britsch-Noord-Borneo voor vernieling door de Engelschen behoed kon worden, dank zij het snelle opereeren der Japansche afdeelingen. Van de honderd boortorens werken er reeds 80 op volle kracht.

De Britsche verliezen te Hongkong. — Tokio, 7 Januari (D. N. B.) — Het keizerlijke hoofdkwartier maakt bekend, dat de Japansche troepen tijdens de operaties bij Hongkong 13.864 gevangenen maakten. De vijand verloor 2.105 gesneuvelden. 559 vijandelijke vliegtuigen werden in dezen strijd vernield, 81 pantserwagens, 206 kanonnen, 2.000 auto's en ruim 5.000 schietwapens werden buitgemaakt. De Japanners verloren 752 gesneuvelden en 1800 gewonden. Tenslotte werden nog 110 koopvaardijschepen buitgemaakt.

De strijd op de Philippijnen. — Tokio, 7 Januari (D.N.B.) — Op de Philippijnen woeden hevige gevechten op het schiereiland Bataan, alwaar de Japansche luchtmacht zware aanvallen doet op de militaire installaties van Balanga en Rimai. De in de bergen van Mariveles gevluchte Amerikaansche troepen worden door de Japansche vliegers meedoogenloos bestookt en lijden zware verliezen aan dooden en gewonden. De Japansche luchtmacht beheerscht de situatie in de lucht volkomen.

Britsche terugtocht in Noord-Selangor. — Tokio, 8 Januari (D.N.B.) — Japansche stoottroepen hebben op 7 Januari een stad in de provincie Selangor ingenomen, die van groote beteekenis was om een bepaalde stelling in dit gebied te verdedigen. Daarmede hebben de operaties hier een uiterst gunstig verloop genomen voor de Japansche strijdkrachten, die thans verder naar het Zuiden door heuvelachtig terrein oprukken.

Uit Stockholm wordt een bericht van den Britschen berichtendienst te Singapore gepubliceerd, volgens hetwelk de Britsche troepen op West-Malakka blijven terugtrekken, nadat de Japansche infanterie kans had gezien in hun verdedigingsstellingen door te dringen. Deze is doorgedrongen tot voorbij de Slim in beneden-Perak. (De Slim is een zijrivier van de Bernam, die Perak scheidt van Selangor).

Tokio, 9 Januari (Domei) — De tegenstand van de Britsche troepen, die den Noordelijken sector van Selangor verdedigen stort thans als gevolg van de Japansche opmarsch ineen. Zij bevinden zich op den algemeenen terugtocht naar Negri-Sembilan. De Japansche voorhoede is thans het gebied van Kwala Loempoer binnengedrongen, alwaar felle gevechten worden geleverd. Terwijl de Engelschen nog trachten Kwala Loempoer te verdedigen tegen de uit het Noorden oprukkende Japansche strijdkrachten, zijn hun achterwaartsche verbindingen reeds door de Japanners afgesneden. Voor de aldaar strijdende Engelschen staat nog alleen de straat van Malakka open, aangezien zij van het Noorden, het Zuiden en het Oosten omsingeld zijn en onder zwaar artillerievuur zijn genomen.

Vliegtuigmoederschip „Langley" door Japansche marine tot zinken gebracht. — Tokio, 9 Januari (D.N.B.) — De marineafdeeling van het Japansche hoofdkwartier meldt, dat het Amerikaansche vliegtuigmoederschip „Langley" bij het eiland Johnston tot zinken is gebracht. Het schip mat 11.050 ton. De snelheid bedroeg 15 mijl en het kon 16 watervliegtuigen meevoeren. De bemanning telde 341 koppen.

Nederlandsch-Indisch vrachtschip vernietigd. — Stockholm, 10 Jan. (D.N.B.) — Te Batavia is officieel medegedeeld, dat een Nederlandsch-Indisch vrachtschip in de Java-zee door een Japansche duikboot werd getorpedeerd. Slechts drie leden der bemanning werden gered.

Nederlandsch-Indische regeering verzoekt om Australische assistentie. — Sjanghai, 10 Jan. (Domei) — Met het oog op de toenemende Japansche aanvallen heeft de regeering van Nederlandsch-Indië Australië verzocht vliegtuigen te zenden, die kunnen helpen bij de patrouilleering boven de strategische sleutelposities. De Nederlandsch-Indische luchtmacht is niet in staat deze belangrijke punten alleen te beschermen.

Snelle Japansche opmarsch op Malakka. — Japansche basis op Malakka, 10 Jan. (Domei) — De Japansche troepen, die de Britsche linies bij Tanjong Malim doorbroken hebben, waren op 9 Januari op minder dan zestien kilometer van Kwala Loempoer genaderd. De opmarsch gedurende de laatste 24 uur strekte zich uit over een afstand van ongeveer 80 K.M. De Engelsche troepen trekken in groote verwarring terug.

Andere eenheden, die deze stad, welke in strategisch opzicht van belang is, in het Noordwesten insluiten, hebben Rawang, op 23 kilometer van Kwala Loempoer, bezet. Verwacht wordt, dat de beide onderdeelen van het Japansche leger met elkaar in contact zullen komen en zich zullen vereenigen voor den rechtstreekschen aanval op de hoofdstad der gefedereerde Maleische staten.

Tarakan gebombardeerd. — Sjanghai, 10 Jan. (D. N. B.) — Japansche vliegtuigen hebben, naar officieel uit Batavia wordt gemeld, het eiland Tarakan gebombardeerd. Voorts wordt bericht, dat in het rijke petroleumgebied „eenige schade" zou zijn aangericht.

Kwala Loempoer door Japansche troepen bezet. — Tokio, 11 Jan. (D.N.B.) — De op Malakka opereerende Japansche troepen hebben op 10 Januari Kwala Loempoer bezet. De gevechten ten Noorden van deze plaats waren de zwaarste sedert het begin der operaties. Het terrein leende zich zeer goed voor de verdediging en bovendien hadden de Britten reeds geruimen tijd geleden een verdedigingsstelsel aangelegd, dat zeven achter elkaar gelegen linies omvatte. Tallooze landmijnen, tankvallen, artilleriestellingen en machinegeweernesten in de rimboe bemoeilijkten het oprukken der Japansche troepen. Door tactische bewegingen en het vernielen van bruggen gelukte het echter om de Britsche troepen van hun achterwaartsche verbindingen af te snijden, te omsingelen en bijna volkomen te vernietigen.

Verliezen der Tsjoengking-regeering. — Nanking, 11 Jan. (D. N. B.) — Volgens mededeeling van het persbureau van het Japansche leger hebben de legers van Tsjoengking in den tijd van 8 December tot 8 Januari 37.000 manschappen aan dooden en 9.000 aan gevangenen verloren, voorts 24 stukken geschut, 459 machinegeweren en vijf vliegtuigen.

(Telegraaf _ Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4954 B.)

A. Voeding voor acht milliard of nog meer menschen.

Een reeks Duitsche geografen van naam heeft onder leiding der professoren K. H. Dietzel, O. Schmieder en H. Schmitthenner kortelings een boek gepubliceerd „Levensruimteproblemen van Europeesche volkeren" (Quelle & Meyer, Leipzig), dat groote belangstelling verdient. Het snijdt een aantal principieele vragen betreffende dit gebied met wetenschappelijke gedegenheid aan en geeft uitsluitsel over tal van problemen, die in de laatste eeuw gesteld zijn. De geograaf Albert Penck, die de eeretitel van „Altmeister der deutschen Geographie" voert, houdt zich in dit boek bezig met het probleem van de levensmiddelenopbrengst der aarde. Bij deze onderzoekingen komt hij tot zeer interessante gevolgtrekkingen. In onderstaand artikel volgen we in hoofdtrekken de uiteenzettingen van prof. Penck.

De bevolking der aarde heeft zich van 1920 tot 1940 zooals nauwkeurige onderzoekingen uitwijzen, van 1.8 milliard tot minstens 2 milliard vermeerderd. Deze vermeerdering bedraagt dus, ondanks de verliezen van den wereldoorlog, in twee decenniums meer dan 200 millioen menschen. In de daaraan voorafgaande vijftig jaren bedroeg de vermeerdering ongeveer 425 millioen, dus wederom 100 millioen per decennium. Uitgaande van het aantal van 775 millioen, dat A. Fischer voor het jaar 1800 aanneemt, kan men hieruit de gevolgtrekking maken, dat de bevolkingstoewas der aarde in de laatste eeuw in doorsnee 100 millioen per decennium bedraagt.

Gebaseerd op de huidige verhoudingen moet bij een voortschrijdende vermeerdering van de menschheid het tijdstip aanbreken, dat de aarde geheel bevolkt is. Dit tijdstip zal dan aanbreken, wanneer slechts zooveel levensmiddelen voortgebracht kunnen worden, als voor de voeding van de menschen strikt noodzakelijk is. De hoeveelheid van de voor het leven noodzakelijke voeding hangt af van het klimaat, van den bodem en van den menschelijken arbeid. De menschelijke arbeid neemt toe met het stijgen van den cultuurstand en kan, zooals het voorbeeld van Voor-Indië in tegenstelling tot de op gelijke hoogte gelegen deelen van Afrika en Amerika te zien geeft, beduidend opgevoerd worden. Op het eiland Java leven 320 menschen op een quadraatkilometer. Ofschoon de oude rijstcultuur heden ten dage deelen van zijn bodemoppervlakte ingeboet heeft, kunnen de Javanen door den verbouw van rietsuiker, die voor den uitvoer naar Europa bestemd is, een bestaan hebben.

De levensruimte der aarde

De tropen van Afrika en Amerika geven ons momenteel nog geen voorstelling van hun bodemproductiviteit. Azië verschaft ons daarop door zijn oude cultuur wel eenigen kijk. Dat het inwonertal der tropen in Afrika en Amerika zoo ver bij dat van Azië ten achter staat, ligt slechts daaraan, dat haar bevolking niet op doelmatige wijze dezen tropischen bodem weet te gebruiken. Zij heeft zich zelf niet tot een gelijke cultuurhoogte kunnen opwerken en evenmin is haar van buitenaf cultuur gebracht. Aan een ontwikkelingsgang der cultuur, zooals die zoo duidelijk in Azië waar te nemen is, zijn de tropen van Afrika en Amerika nog lang niet toe. Wanneer ook hier de moderne ontsluiting komt zullen de natte tropen volgens Penck minstens 200 menschen op een quadraatkilometer kunnen voeden. De geograaf W. Hollstein berekent zelfs voor vele gebieden het dubbele.

Deze gezichtspunten moet men in aanmerking nemen, wanneer men de beperkte oppervlakte der aarde als nuttigheidsruimte aan een beschouwing onderwerpen wil. De onderzoekingen over bevloeiings- en ontwateringsinrichtingen, over vergroote inpolderingen, over de ontginning van woestijnen voor het winnen van voedingsmiddelen en over de intensiveering van de zeevischvangst toonen aan, dat de capaciteit der aarde voor de menschheid weliswaar zijn grenzen heeft, doch dat de opbrengstmogelijkheden voor de voedselvoorziening door cultiveeringsarbeid nog belangrijk uitgebreid kunnen worden. Penck komt met zijn onderzoekingen tot een maximumopbrengst aan voedingsmiddelen voor ongeveer acht milliard menschen. A. Fischer kwam vijftien jaren geleden slechts tot 6.2 milliard, terwijl W. Hollstein de opbrengstmogelijkheden in 1937 als toereikend voor een bevolking van 13.3 milliard schatte. Deze schattingen liggen nogal wat uit elkaar. Het cijfer van Penck bevindt zich ongeveer in het midden. Het is interessant na te gaan, wat deze geleerde ter motiveering van zijn stelling betoogt.

Hollstein stelt een ontginningsplan der aardoppervlakte op. Daarbij gaat hij uit van den opbrengst per hectare van de nuttige gronden en beroept zich daarbij op landbouwkundige onderzoekingen, die een intensiveering der opbrengsten tot studie hadden. Nemen we daartegenover den opbrengst voor acht milliard menschen van Penck, zoo zou bij een gelijkblijvenden toewas der bevolking van ongeveer 100.000 menschen per decennium eerst in een derde millioen jaren, dus in een voor gewoon menschelijke begrippen onvoorstelbaren, langen tijd, de aarde vol zijn. Wanneer zich echter de toewas der bevolking zooals in de laatste eeuw (100 millioen per decennium!) voortzetten zal, moeten we met het bevolkt zijn der aarde reeds in 350 jaren rekenen, en reeds in 250 jaren, wanneer we aannemen, dat zich de bevolking der aarde in de laatste eeuw verdubbelde en dat dit ook zoo zal aanhouden. Wij zouden dan reeds in zeer nabije toekomst aan het tijdstip gekomen zijn, dat de aarde overbevolkt is. Maar deze zuiver rekenkundige stelling heeft enkele foutieve conclusies, waarop Penck de aandacht vestigt.

In de eerste plaats heeft men het cijfer acht milliard tegen 13 milliard. Bovendien is het een feit, dat de toewas der bevolking niet overal gelijkmatig is. In vele staten loopt de bevolking zelfs terug. Tenslotte toont de geschiedenis der laatste honderd jaren aan, dat met het machinentijdperk, met de vervanging en verlichting van handenarbeid en door intensiveering van den akkerbouw door toepassing der chemie, de menschen niet overbodig werden, doch steeds meer noodig waren om nieuwe natuurkrachten tot ontplooiing te brengen. Malthus, die honderd jaren geleden de these der geboortebeperking opstelde, omdat hij vrees voor een afdoende voedselvoorziening koesterde, werd door de ontwikkeling van de laatste eeuw overtuigend weerlegd. De overgang der menschheid naar het machinentijdperk en het in exploitatie nemen van nieuwe natuurkrachten, die nog steeds rijkelijk in onbenutte hoeveelheden voorhanden zijn, brengen geenszins een stilstand der menschelijke ontwikkeling mee.

De overbevolking der aarde ligt, als we alle natuurkrachten benutten, nog zoo ver in de toekomst als de reformatie achter ons ligt.

Het tijdperk der machine is gekomen. Op de stoommachine volgde de electriciteit. De landbouwchemie bracht een volslagen omwenteling in het landbouwwezen tot stand, waardoor de bodem sprongsgewijs aan opbrengsten won. Plantendeskundigen veredelden de korensoorten. De bodemopbrengst per hectare aan voedingsmiddelen, die reeds in Midden-Europa verdubbeld is, bedraagt weer het dubbele van de opbrengst in Noord-Amerika en kan toch nog opgevoerd worden.

Onder deze omstandigheden komt de geboortebeperking, die namelijk Groot-Brittannië, Frankrijk en de Vereenigde Staten nastreven, niet als een wijze daad van vooruitzien voor, doch als een verzadigingsverschijnsel, lijnrecht indruischend tegen wat de eeuwige taak der menschheid is: door cultuurarbeid steeds meer nut uit de aarde te halen.

(V. b. Voedselvoorziening van Europa 4919 A.; Voedselvoorziening der aarde 4249 A.)

B. OOST-AZIE. — Een omschrijving door den president van het centrale verbond der Japansche industrie.

Berlijn, 14 Jan. (A.N.P.) — De president van het centrale verbond der Japansche industrie heeft, zooals het „Hamburger Fremdenblatt" publiceert, het gebied van Oost-Azië omschreven als een cirkel met een straal van vierduizend kilometer met Formosa als middelpunt.

De noordelijke halve cirkel, dicht bevolkt en arm aan grondstoffen, het zuidelijke deel daarentegen rijk aan grondstoffen en schraal bevolkt. De cirkel omvat een gebied, waarop 700 millioen menschen wonen.

Voor de productie van ruwe olie is naast de ontsluiting van nieuwe terreinen de uitbreiding van de productie van synthetische benzine noodzakelijk, waartoe de bruinkoollagen in Australië en Noord-Siberië kunnen worden gebruikt. Aan ijzer en steenkool bezit het gebied ongeveer zooveel als het noodig heeft. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Groot-Oost-Aziatische ruimte 4412 G.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Nieuwe vliegtuigmotor geconstrueerd. —

Berlijn, 10 Jan. (D.N.B.) — De bladen bevatten artikelen over een nieuwen Duitschen vliegtuigmotor. Het betreft hier den grootsten motor, die in Duitschland in serie wordt gebouwd. Het is een luchtgekoelde „dubbel-stervormige" motor, waarbij de twee cylinderblokken achter elkaar liggen. De motor wordt thans reeds ingebouwd in de nieuwste vliegtuigtypes, welke dit jaar worden ingezet. Zoo zal een tweemotorig „Sturzkampfflugzeug" van een geheel nieuwe uitvoering met deze motoren worden uitgerust.

Een technische bijzonderheid is, dat het brandstofverbruik van dezen motor zoo laag ligt als bij welken anderen motor ook. Hij geeft bij het kleinste gewicht een zoo hoog mogelijk rendement en mag worden beschouwd als een universeele motor, voor alle vliegtuigtypen bruikbaar.

De nieuwe motor, welke in talrijke vliegtuigmotorenfabrieken wordt gebouwd, is reeds in groote hoeveelheden bedrijfsklaar voorhanden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Luchtvaart 4642 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Duizend en meer jaren van bewogen geschiedenis heeft het Alcazar van Toledo gekend, doch nimmer heeft deze trotsche Spaansche vesting van Castilië dramatischer oogenblikken beleefd dan in de Augustus- en Septemberdagen van het jaar 1936, toen een handjevol nationalisten onder de ongeloofelijkste ontberingen zich meer dan tien weken lang tegen troepen van het Roode Spanje verdedigen moest. In dezen tijd slingerden de belegeraars niet minder dan 2000 zware en 7000 lichte granaten naar het Alcazar. De vliegtuigen der Rooden wierpen meer dan 300 zware bommen op de vesting. Geen middel was voor de belegeraars wreed genoeg om de belegerden tot overgave te dwingen. Nog in de laatste dagen, enkele uren voordat de troepen van generaal Franco bij Toledo ter ontzetting van de vesting aankwamen, hadden de belegeraars vijf ton dynamiet tot ontploffing gebracht. Geen huis in Toledo stond nog overeind. In de metersdikke muren van het Alcazar zelf waren breede gaten geslagen. Toen de Roode troepen aanstalten maakten om de vesting te bestormen, in de veronderstelling dat na dit vreeselijk bombardement wel geen leven meer in de puinhoopen zou zijn, kwamen ze evenwel tot de ontdekking, dat de weerstand hier nog even scherp en resoluut als tevoren was. De belegerden gaven zich niet over. De veste bleef in de handen der nationalisten.

Generaal Moscardo

De ziel van dezen weerstand was overste José Mario Moscardo. Voor het uitbreken van den burgeroorlog was hij in zijn land nauwelijks bekend. In 1881 was hij geboren. Hij volgde de normale loopbaan van een officier en werd in 1932 met de leiding van de militaire school in Toledo belast. Bij het uitbreken van den burgeroorlog was de oudste dienstdoende officier, die eigenlijk de leiding van de vesting op zich had moeten nemen, juist met ziekenverlof. Tijd voor ruggespraak ontbrak. Moscardo hakte de knoop door en nam zelf het bevel van de vesting op zich, waarbij hij door de soldaten ruimschoots ondersteund werd.

Direct in de eerste dagen van den burgerkrijg richtte het Roode Spanje begeerige blikken op het Alcazar. Men beloofde Moscardo hooge functies, vrije aftocht, groote geldsommen. Moscardo ging er niet op in. De belegerden zwoeren een duren eed de vesting tot den laatsten druppel bloed te verdedigen. Allen bleven den eed trouw. Van de 750 mannen bleven slechts 300 over, die allen min of meer ernstig gewond waren.

Ook Moscardo, de aanvoerder van de belegerden was ernstig gewond. Maar hij gaf zelfs den strijd niet op, toen de belegeraars zijn zoon Luis voor de telefoon sleepten en door zijn mond den vader lieten meedeelen: „Vader, zij zullen mij dooden, wanneer je het Alcazar niet overgeeft". Moscardo gaf het Alcazar niet over. Er was niets te eten of te drinken overgebleven, geen brood en geen water meer. Alle medicamenten en munitie waren verbruikt. Uit conservenbussen, spijkers, stukjes ijzerdraad, oude hoefijzers en knoopen werden de laatste kogels en granaten gemaakt.

Na de ontzetting van de vesting werd Moscardo door generaal Franco tot generaal bevorderd. Enkele dagen later stond hij opnieuw in den strijd aan het Madrileensche front. In September 1937 werd hij tot opperbevelhebber van het vijfde legercorps aan het front van Aragon benoemd. Bij de verovering van Catalonië onderscheidde hij zich opnieuw door herhaalden persoonlijken inzet.

Bekroning vond zijn strijd om Spanjes vrijheid, toen hij aan het hoofd van zijn soldaten in het veroverde Madrid binnentrekken kon. Na afloop van den burgeroorlog werd Moscardo nog diverse malen met hooge onderscheidingen begiftigd. In geheel Spanje werd hij als een nationale held gevierd. In Duitschland werd hij herhaaldelijk als eeregast bij verschillende officieele feestelijkheden begroet. Italië heeft zijn heldenstrijd in het bijzonder geëerd door den film „Alcazar", die thans ook in ons land vertoond wordt.

B. JAPAN. — Regeeringsverklaring ten aanzien van de houding van Nederlandsch Oost-Indië. —

Het inlichtingenbureau der Japansche regeering heeft op 12 Januari, met betrekking tot het ingaan van den staat van oorlog tusschen Japan en Nederlandsch-Indië, een officieele verklaring gepubliceerd, waarin o.a. wordt gezegd:

Ofschoon de Japansche regeering aan de Vereenigde Staten en het Britsche rijk den oorlog heeft verklaard, heeft zij er van afgezien, tot vijandelijke maatregelen tegen Nederlandsch-Indië over te gaan. Zij heeft dit gedaan in het oprechte verlangen, zoo mogelijk te vermijden, dat ook de bewoners van Nederlandsch-Indië door de verschrikkingen van den oorlog zouden worden geteisterd.

De regeering van Nederlandsch-Indië heeft echter aan de Japansche regeering medegedeeld, dat zij zich genoodzaakt zag, met het oog op de beginnende vijandelijkheden van de zijde van Japan tegenover de Vereenigde Staten en het Britsche Rijk, waarmede Nederlandsch-Indië onafscheidelijk is verbonden, te constateeren, dat tusschen Japan en Nederlandsch-Indië den staat van oorlog bestaat. Daarenboven hebben de Nederlandsch-Indische strijdkrachten sindsdien de meest uiteenloopende vijandelijke handelingen jegens Japan begaan.

Japan koestert ten opzichte van de onschuldige bevolking van Nederlandsch-Indië geenerlei vijandige voornemens. Met het oog echter op de noodzakelijkheid, het vijandige optreden van Nederlandsch-Indië te onderdrukken en leven en eigendom der daar wonende Japanners te beschermen, hebben het leger en de marine van Japan op 11 Januari de militaire operaties tegen de strijdkrachten van Nederlandsch-Indië ingeleid. (Vaderland)

(V. b. Japan—Ned. Oost-Indië 4941)

C. ENGELAND. — Duff Cooper naar Londen teruggeroepen - Verlaging der levensmiddelenrantsoenen.

Stockholm, 9 Jan. (A. N. P.) — In een mededeeling van het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken wordt gezegd: „de te Washington getroffen maatregelen en de benoeming van generaal Wavell tot opperbevelhebber in het Zuid-Westelijke deel van den Grooten Oceaan maken een einde aan de missie van Duff Cooper te Singapore. Duff Cooper is door de regeering uitgenoodigd de laatste hand aan zijn werk te leggen en naar het moederland terug te keeren."

Verlaging der levensmiddelenrantsoenen. — Stockholm, 10 Jan. (A. N. P.) — Het Engelsche ministerie van Voedselvoorziening heeft, volgens den Britschen berichtendienst medegedeeld, dat de rantsoenen suiker, boter, vet en kaas van 12 Januari af zullen worden verlaagd. Het ministerie verklaart, dat deze maatregelen moeten worden genomen om de voorraden in het land met het oog op den veranderden toestand in de scheepvaart ten gevolge van den oorlog in den Stillen Oceaan te waarborgen. (Vaderland - Alg. H'blad)

(Vor. ber. Duff Cooper 4922 B.)

D. MEXICO. — Gemeenschappelijke verdedigingscommissie met de Vereenigde Staten. —

Washington, 13 Jan. (A.N.P.) — Het departement van Buitenlandsche Zaken der Vereenigde Staten heeft de volgende verklaring gepubliceerd:

De regeeringen van Mexico en de Vereenigde Staten hebben in gelijkluidende verklaringen, die op 3 Maart 1941 aan de pers zijn verstrekt, medegedeeld, dat te Washington besprekingen zijn gevoerd tusschen de militaire, marine- en luchtvaartattaché's der Mexicaansche ambassade en vertegenwoordigers der regeering van de Ver. Staten betreffende de hulp, die de twee landen elkaar in geval van een aanval op een van hen wilden verleenen.

Dit geval heeft zich ongelukkigerwijze thans voorgedaan en met het oog op den bestaanden toestand hebben de twee landen het wenschelijk geacht, een gemeenschappelijke verdedigingscommissie te vormen om de problemen der verdeding van de twee landen te bestudeeren en den regeeringen dan de maatregelen voor te stellen, die genomen dienen te worden.

Deze commissie, die den naam „gemeenschappelijke verdedigingscommissie van Mexico en de Ver. Staten" zal dragen, zal bestaan uit brigade-generaal Miguel Gonzales Cadena en brigade-generaal Thoma Sanchez Herandes van den generalen staf als vertegenwoordigers van Mexico en vice-admiraal Alfred Wilkinson en generaal-majoor Stanley Dunbar Eimbick als vertegenwoordigers der Ver. Staten.

De commissie zal te Washington bijeenkomen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Mexico—Ver. Staten 4956 C.)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Resultaat der wolinzameling - Het Nederlandsche aandeel - Dankwoord van dr. Goebbels. —

Berlijn, 14 Jan. (D.N.B.) — De door den Führer bevolen inzameling van bont, wollen en winterartikelen voor het front is 11 Januari gesloten. In 16 dagen heeft het Duitsche volk voor de soldaten een prestatie volbracht, die in de geheele wereld haar weerga zoekt.

Het resultaat omvat 67.232.686 stuks in totaal, waaronder 2.958.155 stuks bontartikelen en 1.174.748 paar ski's. Reeds zijn 4003 wagons met de ingezamelde goederen vertrokken.

Het Nederlandsche aandeel. — 's-Gravenhage, 10 Jan. (A.N.P.) — De inzameling van kleeren, wol enz. voor de soldaten aan het Oostfront heeft ook in Nederland een zeer goed resultaat opgeleverd, waarbij in het bijzonder genoemd kan worden de breiactie, welke door Duitsche en Nederlandsche vrouwen is gehouden. In totaal zijn hierbij ongeveer 10.000 K.G. wol verbruikt, die verwerkt zijn tot pullovers, sokken, kniebeschermers, oorbeschermers enz.

Daarnaast hebben vele vrouwen zich nuttig gemaakt bij het sorteeren, verpakken en eventueel repareeren van de geschonken kleedingstukken. Gebleken is, dat onder de geschonken voorwerpen zeer kostbare stukken zijn, zooals damesavondbontmantels, pelsdekens, en pelzen en dekens van zeer goede kwaliteit.

Het groote resultaat van de inzameling blijkt wel het duide-

lijkst uit het feit, dat reeds niet minder dan negentien wagons uit Nederland naar het Oostfront konden worden gezonden, terwijl thans nog iederen dag twee of drie wagons uit ons land daarheen gaan, gevuld met gaven voor de strijders in het Oosten.
In het bijzonder is het opgevallen, dat de geschenken, die van Nederlandsche zijde binnenkomen, dikwijls vergezeld worden door kleine „Liebesgaben" zooals sigaretten en bonbons, terwijl ook dikwijls brieven zijn bijgevoegd, waarin de soldaten voor een bezoek worden uitgenoodigd.
Dankwoord van dr. Goebbels. — Berlijn, 14 Jan. (D.N.B.) — Minister Goebbels heeft 14 Januari per radio het Duitsche volk het resultaat der wolinzameling medegedeeld, dat den voorloopigen uitslag met bijna 11 millioen stuks overtreft.
Goebbels dankt allen, die aan de inzameling hun krachten hebben gegeven, vooral de vrouwen, die de kleeding onvermoeid hebben gemaakt en hersteld. Uit het resultaat blijkt ditmaal nog meer dan bij andere gelegenheden de goedgeefschheid van ons volk, aldus de minister.
Slechts onze vijanden hebben aan deze zaak een politiek karakter trachten te geven. Als Engelsche kranten enkele dagen geleden schreven, dat deze inzameling door het geheele Duitsche volk verontwaardigd werd afgewezen en dat zij slechts uitvoerbaar was doordat de politie den voorbijgangers met geweld bontmantels en jassen van het lijf rukte, als de Londensche radio wist te melden, dat Berlijnsche vrouwen het vertrek der goederentreinen met de wol- en winterartikelen naar het front probeerden te beletten door op de rails te gaan liggen, dan bespaar ik mij de moeite daarop te antwoorden. Dergelijke even gemeene als domme en dwaze leugens veroordeelen zichzelf.
Nog vanochtend kwam de Moskousche radio met het bericht, dat de inzameling maar een zeer schralen oogst heeft opgeleverd: in totaal zouden 22 bontmantels bijeengebracht zijn. Ook hier ga ik er niet toe over het aantal van bijna 4 millioen opgehaalde bontmantels als overtuigend tegenbewijs aan te voeren.
Het Duitsche volk heeft van de inzameling, waarvan onze vijanden een politiek dispuut wilden maken, een politieke daad gemaakt. Zij is thans derhalve meer dan een aangelegenheid van gemeenschappelijke hulpverleening, zij is een overtuigend bewijs voor de vastberadenheid, waarmee het Duitsche volk bereid is dezen oorlog tot de overwinning voort te zetten.
(Telegraaf - Nat. Dagblad)
(V. b. Wolinzameling 4943 F.; Nederl. inzameling 4958 C.; dr. Göbbels 4952 E.)

A. PORTUGAL. — Nieuwe troepen naar de Kaap Verdische eilanden vertrokken. —
Lissabon, 12 Januari. — Nieuwe Portugeesche troepen zijn vertrokken om de garnizoenen op het eiland Madeira en op de Kaap Verdische eilanden te versterken.

B. TURKIJE. — Ambassadeurs uit Moskou en Berlijn te Ankara ontboden. —
Sofia, 13 Jan. (A.N.P.) — Volgens in de Bulgaarsche hoofdstad verkregen inlichtingen zou de Turksche regeering haar diplomatieken vertegenwoordigers te Berlijn en Moskou verzocht hebben naar Ankara te komen voor een bespreking met den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradzjogloe. Men neemt aan, dat de Turksche regeering nadere inlichtingen wenscht te hebben over den inhoud der besprekingen, die te Moskou hebben plaats gehad tusschen Eden en de bolsjewistische machthebbers.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Turkije—Sovjet-Unie 4800 K.; Turkije—Groot-Duitschland 4907 A.)

C. ENGELAND. — Crisisverschijnselen - Verklaring van P. A. Kerstens, minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart der Nederlandsche emigranten-regeering. —
Berlijn, 13 Jan. — De diplomatieke medewerker van het D. N. B. schrijft: Hoe voorzichtig men ook in de beoordeeling van den toestand mag zijn, toch kan men niet nalaten met toenemende belangstelling kennis te nemen van een reeks feiten en teekenen, die op crisis-verschijnselen in het Engelsche kamp schijnen te wijzen. Het kraakt niet alleen in de Britsche regeering, doch ook in de voegen van het Britsche rijk: dat is min of meer de zin van alles, wat sedert de geweldige slagen, die Japan in het Zuidzeegebied uitdeelt, uit de stemmen, die zich aan gene zijde van het Kanaal en van den Oceaan laten hooren, kan worden opgemaakt.
Was reeds het debat in het Engelsche parlement met de door vele leden van Hooger- en Lagerhuis openlijk geuite kritiek op de Britsche en evenzoo op de Amerikaansche oorlogvoering opmerkelijk, nog meer was dit de bij dezelfde gelegenheid geuite bezorgdheid over het lot van het Empire, dat het Britsche eiland tot een buitenpost van de Vereenigde Staten of van een gebolsjewiseerd Europa dreigt te maken.
De crisisverschijnselen worden nog duidelijker door de even openlijk tot stand gekomen breuk tusschen het Dominion Australië en de Londensche centrale, voorts door de onafhankelijkheidsbeweging, die zich in het Zuid-Afrikaansche parlement steeds krachtiger roert.
Teekent zich dus het ontbindingsproces in het Britsche Rijk reeds in bepaalde lijnen af, ook doen zich teekenen voor van een binnenlandsch-politieke crisis, die tot uiting komt in openlijke critiek op Churchill en zijn methoden en in het geroep om nieuwe mannen, teekenen, die een blad als de Daily Express volkomen openlijk tot de formule „kabinetscrisis" terugbrengt.
Terwijl verklaringen als die van den Amerikaanschen minister van Marine, Knox, over den toestand in het Zuidzeegebied volkomen in strijd zijn met zijn pocherige bewering van ongeveer drie maanden geleden, dat men met Japan zeer snel tabula rasa zou maken, moeten zij aan den anderen kant, ondanks de verzekering, dat de aandacht der Ver. Staten in hoofdzaak gericht blijft op den slag op den Atlantischen Oceaan en op de beveiliging van den verbindingsweg tusschen Amerika en Engeland ook den lichtgeloovigsten Engelschman thans doen zien, welk een afstand er gekomen is tusschen het beleven van honderd procent hulp en den werkelijken toestand. Zulke uitlatingen kunnen slechts tot verscherping en bespoediging van de crisis bijdragen.
In dezen toestand zoekt men in het Amerikaansch-Britsche kamp naar een afleiding, die men meent te vinden in de door den vijandelijken berichtendienst verspreide bewering, dat het in het kamp der As begint te kraken. Deze afleidingsmanoeuvre kan zakelijke waarnemers en beoordeelaars slechts sterken in de meening, dat Engeland bijzonder sterke kalmeeringspillen noodig heeft.
Verklaring van P. A. Kerstens, minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart der Nederlandsche emigranten-regeering. — Naar de „Frankfurter Zeitung" over Bern uit Londen verneemt, heeft de heer P. A. Kerstens, in November 1941 tot minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart benoemd in de geëmigreerde Nederlandsche regeering in Londen, bij zijn aankomst te Londen uit Nederlandsch Oost-Indië enkele verklaringen afgelegd voor vertegenwoordigers der Londensche dagbladen. Hij zeide, dat de zwaarste lasten der verdediging van Oost-Azië thans op de Nederlandsch-Indische strijdkrachten drukken, maar overtuigd te zijn, dat te eeniger tijd Engeland en de Ver. Staten ook hunnerzijds het noodzakelijke zouden doen. Intusschen heeft Nederlandsch-Indië dringend behoefte aan oorlogsschepen en aan Amerikaansche, Britsche en Australische piloten, aangezien de manschappen der inheemsche bevolking niet de physieke eigenschappen bezitten, welke oorlogsvliegers van noode hebben. Overigens heeft Nederlandsch-Indië — aldus verklaarde de heer Kerstens — voldoende goede soldaten, namelijk 50.000 man en evenzoovele reserves.
Een zekere ontstemde toon jegens Engeland en de Ver. Staten, aldus het bericht der Frankfurter Zeitung, viel duidelijk te bespeuren in de uiteenzettingen van den heer Kerstens, waarbij ongetwijfeld het feit, dat de Japansche troepen op de Philippijnen aanzienlijk sterker strijdkrachten dan de door Kerstens genoemde Indische troepen hebben overwonnen, en het feit, dat men in Batavia niet tevreden is over de samenstelling van Wavell's oppercommando, een rol hebben gespeeld.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. P. A. Kerstens 4909 B.)**

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Berichten van den Engelschen propagandadienst weerlegd. —
De „Telegraaf" en „De Nieuwe Rotterdamsche Courant" van 12 Januari weerleggen de door den Engelschen propagandadienst verspreide geruchten als zouden in Duitschland onlusten zijn uitgebroken, waardoor te Berlijn machinegeweren op straat zouden staan opgesteld en de chef van den geheimen dienst zich aan het hoofd van een revolutie-regeering zou hebben geplaatst. De „Nieuwe Rotterdamsche Courant" maakt daarbij nog in het bijzonder melding van het verhaal, dat het aftreden van veldmaarschalk von Brauchitsch verband zou houden met meeningsverschillen in de hoogere militaire leiding.
(Telegraaf - N. R. Crt.)

E. NEDERLAND. — Criminaliteit eerste kwartaal 1941. —
Blijkens de mededeeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek bedraagt het indexcijfer van alle misdrijven tezamen voor het eerste kwartaal van 1941 151 tegen 93 voor de overeenkomstige periode van 1940.
In vergelijking met de cijfers van het eerste kwartaal van 1940 zijn die van de groepen misdrijven tegen de zeden (1ste kwartaal 1940 243, 1941 205), ruwheidsmisdrijven (resp. 73 en 68) en bedelarij enz. (resp. 22 en 18) voor het eerste kwartaal van 1941 lager. Een stijging van geringe beteekenis geven de groepen misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag en misdrijven tegen leven en persoon. Het cijfer van de groep economische misdrijven (d.z. oplichting, heling e.d.) steeg daarentegen belangrijk, n.l. van 127 in 1940 tot 160 in 1941.

Er blijkt dus, dat de totaalcijfers van eenige groepen van strafbare feiten niet wijzen op groote verschillen, het cijfer van de zedenmisdrijven vrij belangrijk daalde en dat der economische misdrijven sterk steeg. Op toeneming van de misdadigheid over de geheele linie wijzen de gespecificeerde cijfers dus niet.

Sterk gestegen zijn de strafbare feiten, welke verband houden met de bijzondere omstandigheden zooals de overtredingen van de Distributiewet. Prijsopdrijvings- en Hamsterwet, Luchtbeschermingswet e.d. (gerubriceerd onder „Overige feiten").

Het totaal aantal onherroepelijke veroordeelingen van strafrechtelijk meerderjarigen bedroeg in het eerste kwartaal 1941 7905 tegen 4659 in het overeenkomstige kwartaal van 1940, d.i. 3246 of bijna 70 pct. meer dan in 1940. Verschillen van beteekenis geven de groep misdrijven tegen de zeden (1ste kwartaal 1940 333, 1941 279 of 54 lager), de groep economische misdrijven (resp. 1937 en 2480 of 543 hooger) en vooral de groep overige feiten (resp. 691 en 3357 of 2666 hooger).

Het totaal aantal onherroepelijke veroordeelingen van strafrechtelijk minderjarigen bedroeg in het eerste kwartaal 1941 937 tegen 706 in de overeenkomstige periode in 1940. Een vermeerdering geven de groepen misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag (1ste kwartaal 1940 10, 1941 16), misdrijven tegen leven en persoon (resp. 42 en 61), economische misdrijven (resp. 531 en 682), overige feiten (resp. 16 en 93). Het cijfer van de misdrijven tegen de zeden bleef nagenoeg hetzelfde (resp. 47 en 46). (Vaderland)

(Vor. ber. Criminaliteit 4375 D.)

A. NEDERLAND. — Sinaasappels voor zieken. —

Den Haag, 13 Jan. — Er is een begin gemaakt met den aanvoer van sinaasappels, waarvan de eerste wagons, die thans zijn binnengekomen, voor de verpleegden in de ziekenhuizen in ons land beschikbaar zijn gesteld.

Het resteerende gedeelte zal aan het publiek worden verkocht. Het eerste komen de Rotterdammers aan de beurt, daarna zullen de overige plaatsen worden bedacht.

Tengevolge van het moeilijke transport en den duurderen aankoop in Italië zijn de prijzen belangrijk hooger dan die van voor den oorlog. (Vaderland)

B. ENGELAND. — Sir Stafford Cripps treedt af als ambassadeur te Moskou; Sir Archibald Clark-Kerr tot opvolger benoemd. —

Lissabon, 16 Jan. (A.N.P.) — Volgens een door den Britschen berichtendienst verspreid officieel bericht is Sir Archibald Clark-Kerr benoemd tot opvolger van Sir Stafford Cripps, den Britschen ambassadeur te Moskou.

Clark-Kerr was tot nu toe Britsch ambassadeur te Tsjoengking en wordt als zoodanig opgevolgd door den onderstaatssecretaris in het ministerie van Buitenlandsche Zaken, Sir Horace Seymour. **(V. b. Engeland—Sovjet-Unie 4959 E.; Sir Stafford Cripps 4719 A.)**

C. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Luit.-gouv.-gen. dr. Van Mook naar Washington. —

Batavia, 14 Jan. (A.N.P.) — De luitenant-gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, Van Mook, is uit Australië te San Francisco aangekomen, op doorreis naar Washington. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. dr. Van Mook 4960 A.)**

D. PORTUGAL. — De bezetting van Timor - Antwoord der Engelsche regeering. —

Lissabon, 14 Jan. (D.N.B.) — Ten aanzien van de 12 Januari gehouden kabinetszitting loopt in politieke kringen het gerucht, dat de Engelsche regeering eenige dagen geleden heeft geantwoord op de Portugeesche nota, waarin de terugtrekking der troepen uit Portugeesch Timor werd geëischt. De Portugeesche regeering zou den raad hebben gekregen, zich over de ontruiming met de Australische, resp. de Ned.-Indische regeering in contact te stellen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Timor 4945 A.)

E. NOORWEGEN. — Britsche overval afgeslagen - Verklaringen van ooggetuigen. —

Oslo, 14 Jan. (D.N.B.) — Uitvoerige ooggetuigenverslagen van den jongsten Britschen overval op Noord-Noorwegen geven een duidelijk beeld van het optreden der Engelschen. Gebleken is, dat dit veel erger is geweest dan men aanvankelijk had aangenomen. Naar ooggetuigen mededeelden, hebben Engelsche soldaten hun verteld, dat de Noorsche soldaten in Engeland zeer slecht behandeld worden. Onder de Noren aldaar heerscht groote ontevredenheid over de Noorsche emigrantenregeering, die een mooi leven leidt, terwijl de soldaten en zeelieden als minderwaardig beschouwd worden.

Naar uit andere ooggetuigenberichten blijkt, deden de Engelschen alles om een paniek onder de Noorsche bevolking in Noorwegen te verwekken. De soldaten trokken door de straten en noodigden door geschreeuw en geroep de bewoners uit, mee naar Engeland te gaan. Om de menschen te intimideeren, hadden Britsche soldaten en officieren bewerd, dat behalve verscheiden groote eilandengroepen ook een vrij groote stad aan de kust door de Engelschen bezet was. Transportschepen met sterke afdeelingen troepen konden elk oogenblik aankomen. Een lid van de Nasjonal Sammling werd naar een der Engelsche schepen gevoerd. Later slaagde hij er echter in te vluchten. De officieren hadden van de Noorsche emigrantenregeering de bijzondere opdracht gekregen, zooveel mogelijk leden van de Nasjonal Sammling weg te voeren. (Telegraaf)

F. NEDERLAND. — Politie-reorganisatie - Tuchtstrafregeling voor gekazerneerde gemeentepolitie. —

Den Haag, 13 Jan. — De gevolmachtigde voor de reorganisatie van de Nederlandsche politie maakt thans bekend, dat de mogelijkheid geopend is, om tot aanstelling van gegadigden over te gaan. Sollicitanten zullen aan bepaalde eischen hebben te voldoen en dienen zich schriftelijk te wenden tot het bureau van den gevolmachtigde te 's-Gravenhage.

Zoowel voor de adspirant-officieren als voor de manschappen geldt, dat zij een volkomen bereidheid tot medewerking aan den opbouw van den Nederlandschen Staat dienen te toonen, ook onder de huidige omstandigheden, evenals een loyale houding tegenover de bezettende macht.

Tuchtstrafregeling voor gekazerneerde gemeentepolitie. — In de Staatscourant van 14 Januari is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken betreffende de tucht bij de gekazerneerde gemeentepolitie. In dit besluit worden o.m. de tuchtstraffen opgesomd, welke bij deze politie wegens vergrijpen tegen de tucht, voor zooveel daartegen niet krachtens een andere wettelijke strafbepaling wordt opgetreden, kunnen worden opgelegd. Daaronder zijn: berisping, licht arrest, verzwaard arrest en voor agenten van politie ook strafdienst van ten minste één en ten hoogste twee uur per dag gedurende ten hoogste zeven dagen. Deze strafdienst bestaat uit het verrichten van werkzaamheden buiten de diensturen van den gestrafte. (Vaderland - Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Politie 4960 D.)

G. NEDERLAND. — Wijziging der auteurswet - Bescherming van het auteursrecht onder het departement van Volksvoorlichting en Kunsten - Papierschaarschte: Uitvoering van drukwerkorders afhankelijk van officieele goedkeuring. —

Den Haag, 14 Jan. — Verschenen is een besluit van de secretarissen-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten en Justitie houdens de wijziging van de Auteurswet. De bescherming van het auteursrecht komt voortaan onder eerstgenoemd departement.

Opgericht is het „Nederlandsche Auteursrechtenbureau" dat de rechten en plichten en de vermogens overneemt van „Buma", „Muziekbelangen" en „Monato", die worden ontbonden. Andere bestaande bemiddelingsbureaux op het gebied van het auteursrecht moeten zich binnen twee weken melden.

Papierschaarschte: Uitvoering van drukwerkorders afhankelijk van officieele goedkeuring. — Den Haag, 14 Jan. — De tegenwoordige papiersituatie maakt het noodzakelijk de hoeveelheid uit te voeren drukwerk te beperken. De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft daarom den directeur van het Rijksbureau voor de grafische industrie gemachtigd daartoe een regeling te treffen.

Volgens deze regeling dienen de drukkers met ingang van 15 Januari voor elke drukwerkorder een door of vanwege het rijksbureau voor de grafische industrie afgegeven vergunning aan te vragen, ook indien het papier door den opdrachtgever wordt bijgeleverd.

In het algemeen zal geen vergunning worden verleend, voor de vervaardiging van die drukwerken, waarin niet tot het uiterste op papier is bezuinigd en voor die, welke in verband met de bestaande papierschaarschte niet als onontbeerlijk kunnen worden beschouwd. (Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Auteurswet 4960 E; Papierschaarschte 4957 D)

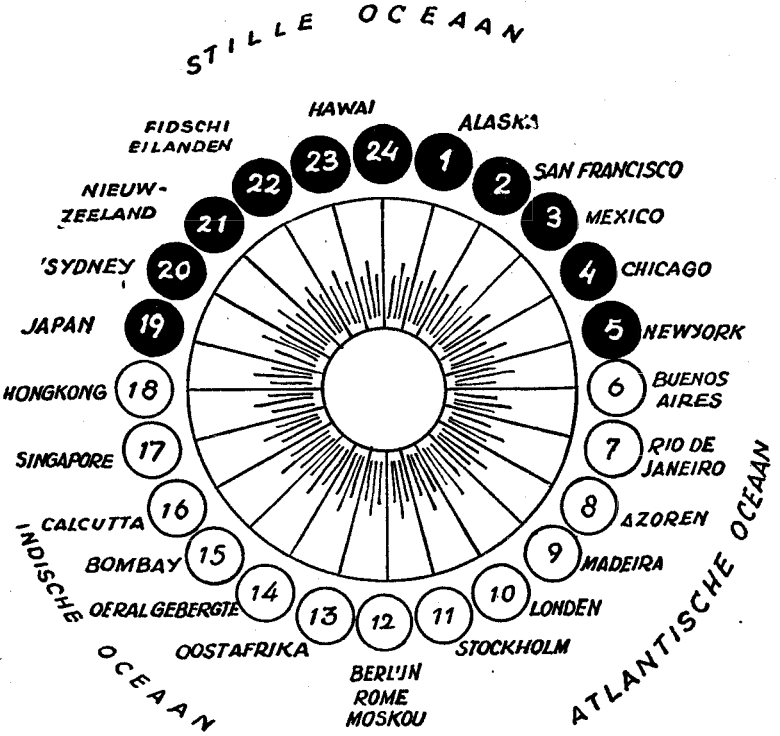
H. VEREENIGDE STATEN. — Donald Nelson benoemd tot minister van Productie. —

Washington, 15 Jan. — Donald Nelson, die tot voor kort chef van de afdeelingen voor voorrangskwesties en voor inkoopen van de O.P.M. (Office of Production Management) was, is benoemd tot minister van Productie der Vereenigde Staten.

Dit feit blijkt uit een A.N.P.-bericht uit Stockholm, dat wij hieronder laten volgen:

Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft Donald Nelson, de pas benoemde Amerikaansche minister van Productie, die „de Amerikaansche Beaverbrook" wordt genoemd, verklaard, dat men revolutionnaire wijzigingen in de industrie moet verwachten. „Ondanks hel en zondvloed" aldus Nelson, „moet men trachten den oorlog te winnen. Privileges en voorrechten moeten daartoe worden opgegeven." (Alg. Handelsblad)

A. INTERNATIONALE TIJDSVERSCHILLEN. —

Een in Tokio om twaalf uur 's middags bekend gemaakt bericht kan, wanneer de toestand in den aether een snel doorgeven mogelijk maakt, reeds om tien uur 's morgens op denzelfden dag te Berlijn gepubliceerd worden. De in den laatsten tijd uit Oost-Azië binnenkomende berichten bevatten herhaaldelijk tijdopgaven, die herinneren aan het belangrijke verschil in tijd, dat tusschen West-Europa en Japan bestaat. De 24-uurs-klok, welke wij hier opnemen, maakt het den abonnées mogelijk de verschillen in tijd voor de geheele aarde na te gaan. Deze publicatie toont systematisch aan, zooals trouwens algemeen bekend — en menigeen hoorde er voor het eerst van toen hij als kind „In 80 dagen de wereld rond" van Jules Vernes las, dat de Oostelijk van ons gelegen gebieden ons in tijd vooruit, daarentegen de Westelijk van ons gelegen gebieden ons in tijd ten achter zijn.

Wij wijzen er met nadruk op, dat de tijden, die deze klok aangeeft geen astronomische tijden zijn, doch overeenkomen met de tegenwoordig bestaande aangenomen tijden.

In Duitschland, we denken er gewoonlijk al niet meer aan, is bij het uitbreken van den oorlog de klok een uur vooruitgezet. Dus wordt in plaats van den middel-Europeeschen tijd, de Oost-Europeesche tijd gebruikt.

Daardoor komt het, dat het natuurlijke tijdsverschil tusschen Moskou en Berlijn verdwenen is, terwijl daarentegen Stockholm, dat den gebruikelijken middel-Europeeschen tijd heeft behouden, een uur achter is geraakt en Londen, inplaats van één, twee uur verschil heeft met den Duitschen tijd. Tokio, zoo laat de teekening ons zien, is, onder die voorwaarde, den Duitschen tijd zeven uur vooruit, met New York echter zeven uur achter. Zoo kon het gebeuren, dat de eerste berichten omtrent den in alle vroegte ondernomen Japanschen aanval op Hawaii, president Roosevelt verraste tijdens zijn middagdutje. (Völk. Beob.)

B. IERLAND. — De houding van Engeland ten aanzien van steunpunten. —

14 Jan. — In Duitsche politieke kringen heeft men met belangstelling kennis genomen van het feit, dat sinds kort in de Engelsche pers met bijzonderen ijver het Iersche vraagstuk wordt aangesneden. De Engelsche bladen probeeren uiteen te zetten, waarom Ierland voor zijn eigen bestwil steunpunten aan Engeland ter beschikking dient te stellen. Tevens wordt een groot strategisch plan ontwikkeld, waarin de Iersche steunpunten in het kader van het Britsche verdedigingssysteem een rol spelen.

Bij deze door de Engelsche pers ingezette campagne, gaat het, naar men te Berlijn opmerkt, om de aankondiging van een bedreiging van een neutraal land, dus om acties, die men van Engelsche zijde meer dan eens heeft leeren kennen en waartegen het Iersche volk met zijn minister-president De Valera aan het hoofd een dienovereenkomstig standpunt inneemt.

(Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Eng. verdedigingswerken 4820 L.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van Rijksminister dr. Joseph Goebbels. —

Hamburg, 15 Jan. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Goebbels heeft voor de leidende figuren van het politieke en cultureele leven in Hamburg een redevoering uitgesproken over den toestand.

Hij begon met een uiteenzetting van de noodzakelijkheid van den historischen 22sten Juni 1941 voor den eindstrijd voor de redding van Europa van het bolsjewistische gevaar. De Duitsche soldaten hebben met eigen oogen gezien hoe ver de bolsjewistische voorbereidingen voor meedoogenlooze vernietiging van Duitschland en daarmede ook van Europa reeds gevorderd waren.

„Wanneer de oorlog tegen de Sovjet-Unie hard is en verbitterd en door de tegenpartij met alle stompe taaiheid wordt uitgevochten, is dat voor ons slechts een bewijs te meer voor de grootte van het gevaar, waarin wij allen verkeerd hebben."

Voortgaande schilderde dr. Goebbels de bijna mythische grootte van dezen strijd. De ontzaglijke inspanningen en opofferingen van elken man aan het Oostelijk front in dezen heldhaftigen strijd kunnen echter niet geïsoleerd worden gezien.

Er bestaat een innerlijke samenhang in dit wereldconflict.

In dit verband bracht spr. hulde aan den heldhaftigen strijd van het Japansche volk, waardoor de positie der spilmogendheden een versterking heeft gekregen, die kort geleden ook nog door militaire en politieke deskundigen volkomen onwaarschijnlijk werd geacht.

Deze ontwikkeling kwam niet onverwacht. Van Duitsche zijde had men Japan, zijn weermacht en zijn volk en leiding nooit anders beoordeeld dan zij thans blijken te zijn.

Japan lijdt onder dezelfde onopgeloste problemen als Duitschland en Italië. Het past volkomen in de wereldbekende geborneerde arrogantie der Engelsch-Amerikaansche oorlogsopruierskliek, dat zij de militaire capaciteiten van Japan volkomen verkeerd hebben beoordeeld en deze vergissing onmiddellijk in het begin hebben moeten betalen met een leergeld, dat voor hen waarlijk schrikwekkend is.

Wanneer in het derde oorlogsjaar Japan aan de zijde van de spil ten oorlog is getrokken tegen het Amerikaansche imperialisme en de Britsche wereldvoogdij, dan is dat, behalve van machtspolitiek en strategisch belang voor het bondgenootschap, voor de wereld een bewijs te meer voor den goeden en volstrekt zekeren stand van onze zaak, aldus dr. Goebbels.

Wij behoeven thans nauwelijks het geloof aan onze nationale onoverwinnelijkheid te hulp te roepen om onze komende overwinning te kunnen voorspellen als iets stelligs en onveranderlijks.

Dit geloof vloeit voort uit de werkelijke feiten, die ondubbelzinnig voor ons spreken. Onze rekening klopt. De illusionaire rekening van onzen tegenstander is niet in de laatste plaats gegrond op de volkomen onjuiste waardeering van onze politieke en militaire leiding. Zulke speculaties mogen in den eersten wereldoorlog succes hebben gehad, thans brengen zij den vijand zelf slechts de grootste schade.

Voortgaande schilderde dr. Goebbels de wereldhistorische beteekenis van de huidige worsteling en ging verder: „deze oorlog vormt in werkelijkheid de samenvatting van een reeks oorlogsconflicten, die wanneer zij thans niet uitgevochten werden, over enkele jaren zouden komen.

Dat mogen wij nooit vergeten.

Belangrijker dus dan de kwestie, wanneer deze oorlog eindigt, is de vraag hoe hij eindigen zal.

Wanneer wij hem winnen, aldus de Rijksminister, dan is alles gewonnen: grondstoffen- en voedingsvrijheid, levensruimte, grondslag der sociale reorganisatie van onzen staat en de mogelijkheid van een volksch uitleven voor de spilmogendheden. Wanneer wij den oorlog zouden verliezen, zou echter evenzeer dit alles en nog meer worden verloren: namelijk ons nationale leven in algemeenen zin en in zijn geheel.

De minister verklaarde, dat men ook slechts van dit standpunt

de opofferingen mocht opvatten, die in dezen oorlog aan allen worden opgelegd en ook moeten worden opgelegd.
Wat het front voor het vaderland doet, kan door het vaderland nooit vergolden worden. Wat het volk thuis aan ongemakken te verdragen heeft, telt nauwelijks mee vergeleken bij het heldendom en de bereidheid tot den dood aan het front.
In dit verband noemde dr. Goebbels de inzameling van bont en wintergoederen voor het front, welke hij de grootste gemeenschappelijke hulp van het Duitsche volk noemde.
Wij zien daarin, zoo zeide hij, een gelukkig begin voor een hard, aan beslissingen rijk jaar ook voor het vaderland. Wij mogen hierin echter ook een maatstaf zien voor de psychische kracht van het Duitsche volk.
Tenslotte richtte dr. Goebbels tot front en vaderland de vermaning en den eisch hard en gelaten te blijven, realistisch te denken en nooit den grond onder de voeten te verliezen, de oorlogsproblemen onder het oog te zien, waar zij zich voordoen en het nieuwe jaar te beginnen met dezelfde vastberadenheid waarmede het land het afgeloopen jaar de baas is geworden.
(Vaderland - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(Vor. ber. dr. Göbbels 4964 E.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs - Dr. D. J. Kok benoemd tot hoogleeraar in de veterinaire physiologie - Beperking van het gebruik van vreemde woorden in aankondigingen - Uitgifte van zinken kwartjes, dubbeltjes, halve stuivers en centen. —
's-Gravenhage, 15 Jan. — De Rijkscommissaris heeft dr. D. J. Kok, dierenarts te Haarlem, benoemd tot hoogleeraar in de veterinaire physiologie aan de universiteit van Utrecht.

Beperking van het gebruik van vreemde woorden in aankondigingen. — 's-Gravenhage, 15 Jan. — Zoowel van Nederlandsche als van Duitsche zijde heeft men aanstoot genomen aan het feit, dat herhaaldelijk met name in advertenties en andere aankondigingen van feestvoorstellingen, muziekuitvoeringen, variété's, enz. geheel onnoodig Engelsche namen en uitdrukkingen worden gebruikt. Aan de bladen is derhalve verzocht, voortaan zulke advertenties of aankondigingen niet meer op te nemen.

Uitgifte van zinken kwartjes, dubbeltjes, halve stuivers en centen. — Den Haag, 15 Jan. — In de Staatscourant van 15 Januari is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Financiën tot nadere regeling van het Nederlandsche muntwezen. Door deze wijziging wordt de uitgifte mogelijk gemaakt van zinken pasmunt van 25, 10, 2½ en 1 cent.
Omtrent den beeldenaar van deze muntstukken wordt het volgende bepaald:
Voor het 25-centstuk: Op de voorzijde een schip met volle zeilen en het woord: „Neoerland".
Op de keerzijde de waarde-aanduiding 25 cents tusschen twee twijgen, benevens het jaartal en het muntteeken. De stukken worden in den ring gemunt en hebben een gladden rand.
Voor het 10-centstuk: Op de voorzijde drie gestyleerde tulpen, waaronder op een band: „Nederland".
Op de keerzijde de waarde-aanduiding 10 cents tusschen twee twijgen, benevens het jaartal en het muntteeken. De stukken worden in den ring gemunt en hebben een kartelrand.
Voor het 2½-centstuk: Op de voorzijde het Friesche uleboerd, boven ter weerszijden van de driespruit: „Nederland".
Op de keerzijde de waarde-aanduiding 2½ ct., ter rechterzijde golven en korenaren, benevens het jaartal en het muntteeken. De stukken worden in den ring gemunt en hebben een gladden rand.
Voor den cent: Op de voorzijde het rechtkruis, onderaan op een band: „Nederland".
Op de keerzijde de waarde-aanduiding 1 cent, ter rechterzijde golven en korenaren, benevens het jaartal en het muntteeken. De stukken worden in den ring gemunt en hebben een kartelrand. (Utr. Dagblad - Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Onderwijs 4960 E.; Stuivers v. zink 4951 A.)

B. NEDERLAND. — Belastingen - Personeele belasting voorloopig opgeschort. —
Den Haag, 16 Jan. — Medegedeeld wordt dat de werkzaamheden voor Personeele belasting op de inspecties der belastingen tot nader orders zijn opgeschort, in verband met den arbeid voor de uitvoering van andere belastingwetten.
Tengevolge daarvan ontvangen de belastingplichtigen voorloopig geen aangiftebiljet; zij behoeven geen aangifte te doen voor het gebruiken van een perceel of voor het houden van dienstboden, paarden, motorrijtuigen, pleiziervaartuigen en biljarten.
Ook de z.g. „beschrijving", waarbij door de ambtenaren wordt geïnformeerd naar belaste objecten, blijft voorloopig achterwege.
Voorts wordt nog medegedeeld, dat zij die het voornemen hebben de door hen gehouden motorrijtuigen of pleiziervaartuigen het geheele jaar 1942 niet te gebruiken, kunnen nalaten de inspecties der belastingen daarvan in kennis te stellen. Verzegeling zal voorloopig niet geschieden. (Vaderland)
(Vor. ber. Belastingen 4956 D.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Reorganisatie der marineleiding; admiraal Stark en admiraal King deelen de verantwoordelijkheid - Hamsterverschijnselen en inflatievrees. —
Lissabon, 16 Jan. (A.N.P.) — De minister van Marine, Knox, heeft 15 Januari op de persconferentie verklaard, dat een belangrijke reorganisatie van het Amerikaansche opperbevel en de marineleiding tot stand is gekomen, namelijk de verdeeling der verantwoordelijkheid tusschen den chef der marineoperaties, admiraal Stark, en den Amerikaanschen vlootvoogd, admiraal King.
De werkzaamheden van admiraal Stark, zoo zeide Knox, waren veel te omvangrijk geworden voor één man. Om deze reden moest de verantwoordelijkheid worden gedeeld.
Admiraal King kan thans de vlootoperaties op zich nemen, admiraal Stark zal meer tijd kunnen besteden aan bestuurskwesties en aan het uitwerken van plannen.

Hamsterverschijnselen en inflatievrees. — 16 Jan. — In de Ver. Staten is een run op de zaken begonnen, meldt de Westfälische Landeszeitung uit Madrid. Deze storm, welke een teeken van de groote zenuwachtigheid der Amerikaansche bevolking is, valt te verklaren uit de vrees voor een aanstaande devaluatie van den dollar en voor buitengewoon zware belastingverhoogingen. Men koopt pelsen, snuisterijen, schoenen, kleeren, heele kisten champagne en wijn enz. De prijzen stijgen snel. Vooral de prijzen van juweelen hebben een fantastische hoogte bereikt. Diamanten zijn bijv. onbetaalbaar geworden.
(Telegraaf - Nat. Dagblad)
(V. b. Adm. Stark 4950 A.; Adm. King 4958 B.)

D. BRAZILIE. — Pan-Amerikaansche conferentie geopend - Aranha, Braziliaansch minister van Buitenlandsche Zaken, president. —
Genève, 15 Jan. (D.N.B.) — Naar Associated Press uit Rio de Janeiro meldt, zijn de ministers van Buitenlandsche Zaken der Amerikaansche landen tegen 11 uur bijeengekomen. De Braziliaansche minister, Aranha, opende de conferentie. Vervolgens werd hij door de deelnemers tot permanent president gekozen. De conferentie benoemde twee commissies, een voor defensieaangelegenheden en een voor economische kwesties.

Rio de Janeiro, 16 Jan. (D.N.B.) — Op de openingsbijeenkomst der conferentie te Rio de Janeiro heeft de Braziliaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Aranha, die tot voorzitter is gekozen, een rede gehouden, waarin hij dank zegde voor zijn verkiezing en verklaarde, dat de materieele en moreele orde van Amerika moet blijven bestaan in het belang van Amerika en de geheele wereld. Amerika is onverwachts aangevallen. Daarbij is voor de volken van Amerika elke keus van eigen optreden uitgesloten.

Het oogmerk der Vereenigde Staten. — Het A.N.P. meldt uit Rio de Janeiro, dat een van de voornaamste doeleinden, die de Ver. Staten op de Pan-Amerikaansche conferentie nastreven, schijnt te zijn, de 350.000 ton scheepsruimte te bemachtigen, welke in Amerikaansche havens ligt. De Amerikaansche deskundigen geven zich veel moeite om deze tonnage, welke vooral bij gebrek aan scheepsruimte den V. S. zeer welkom zouden zijn, in handen te krijgen. (Alg. Handelsblad - Vaderland)
(Vor. ber. Pan-Amerik. Conf. 4757 G.)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Dr. Hans Fischböck benoemd tot Rijkscommissaris voor de prijsvorming - Blijft tevens Commissaris-generaal van Financiën en Economie voor het bezette Nederlandsche gebied. —
Berlijn, 16 Jan. (D.N.B.) — De Führer heeft op voorstel van den Gemachtigde voor het Vierjarenplan, Rijksmaarschalk Göring, den minister b. d. dr. Hans Fischböck met den titel van staatssecretaris benoemd tot Rijkscommissaris voor de prijsvorming.
Hieromtrent deelt het Rijkscommissariaat mee, dat dr. Fischböck zijn ambt als Commissaris-generaal van Financiën en Economie in het Rijkscommissariaat voor het bezette Nederlandsche gebied blijft waarnemen.
Dr. Hans Fischböck werd 24 Januari 1893 te Geras in de Gouw Neder-Donau geboren. In den Wereldoorlog streed hij aan het front in het Tiroolsche gebergte. Na den oorlog voltooide hij zijn juridische studie en wijdde zich vervolgens aan het practische economische leven. Bij de overeenkomst van Berchtesgaden werd dr. Fischböck op verzoek der Duitsche regeering

belast met de behandeling van de economische betrekkingen tusschen het Duitsche rijk en Oostenrijk. In de eerste nationaal-socialistische regeering van dr. Seyss-Inquart was dr. Fischböck Oostenrijksch minister van Handel en had als zoodanig deel aan het besluit der Oostenrijksche regeering tot aansluiting bij het Duitsche Rijk. De liquidatie van de Oostenrijksche regeering stond onder leiding van dr. Fischböck als minister van Handel en Financiën. Na de bezetting van Nederland nam dr. Fischböck als commissaris-generaal in het kader van het Rijkscommissariaat de leiding der economische en financieele aangelegenheden voor het bezette Nederlandsche gebied op zich. In deze functie stond hij voor een uiterst moeilijke taak. Het ging er immers om, de door de Mei-gebeurtenissen in een crisistoestand geraakte Nederlandsche volkshuishouding in nieuwe banen te leiden. De oorlogeconomische mogelijkheden moesten worden georganiseerd en de levensmiddelenvoorziening van het Nederlandsche volk veilig gesteld. Tenslotte moest, gebaseerd op de groote lijnen, die voor de toekomst waren uitgestippeld, de samenwerking met Duitschland en het verdere Europa worden georganiseerd. Als persoonlijke vertrouwensman van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, slaagde hij er in, op deze uitgestrekte gebieden hoogst belangrijke resultaten te bereiken.

(Alg. Handelsblad - Deutsche Zeitung i. d. N.)

(Vor. ber. dr. Hans Fischböck 4675 A.)

A. NEDERLAND. — Hamsteraar van zilvergeld gearresteerd. —

Amsterdam, 16 Jan. — Een winkelier aan den Overtoom te Amsterdam had voor niet minder dan tienduizend gulden kwartjes en dubbeltjes opgepot en derhalve al dit geld aan het verkeer onttrokken. Voorts had hij nog een groot bedrag aan guldens en rijksdaalders in bezit.

Bij het onderzoek door de politie liet hij een bakje kleingeld zien, waarvan hij beweerde dat het al zijn wisselgeld inhield. In de zaak werden evenwel haringvaten gevonden, geheel gevuld met wisselgeld. De politie heeft winkels en andere zaken die behoefte aan kleingeld hadden opgebeld en hen in de gelegenheid gesteld het aan den omloop ontrokken geld weer in verkeer te brengen. De winkelier had verklaard dat hij geld achterhield om daar de winkeliers in de buurt mee te helpen. Dit verhaal bleek echter niet waar. Wegens belemmering van het maatschappelijk verkeer is de man in bewaring gesteld.

(Telegraaf)

B. NEDERLAND. — „De Schouw" als orgaan van de Nederlandsche Kultuurkamer verschenen. —

's-Gravenhage, 16 Jan. — Op de op 16 Januari te 's-Gravenhage gehouden persconferentie kondigde prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, het zoo juist verschenen nieuwe 14-daagsche tijdschrift „De Schouw" aan, officieel orgaan van de Nederlandsche Kultuurkamer.

Het nieuwe tijdschrift is het officieele orgaan van de Nederlandsche Kultuurkamer en daarbij officieus orgaan van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten. Alle besluiten en verordeningen van den president der Nederlandsche Kultuurkamer zullen er in worden opgenomen. De geest van het departement zal in dit tijdschrift uitkomen.

Het tijdschrift, aldus zeide prof. Goedewaagen o.m., heeft een zending in geheel Europa; de Nederlandsche pers, onze Nederlandsche schilders, architecten, musici, literatoren, zij mogen er zijn.

Hoofdredacteur van „De Schouw" is prof. T. Goedewaagen, eindredacteur Henri Bruning. (Vaderland)

(Vor. ber. Ned. Kultuurkamer 4917 D.)

C. NEDERLAND. — Kweekersbesluit 1941. —

Den Haag, 10 Jan. — In het Verordeningenblad van 10 Januari werd, als het Kweekersbesluit 1941, het besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Landbouw en Visscherij en van Justitie betreffende de rechtspositie van den kweeker van voortkweekingsmateriaal van cultuurgewassen en het verkeer met zoodanig materiaal gepubliceerd.

(Verordeningenblad no. 2, 10 Jan. 1942)

D. ENGELAND. — Sir Alan Fleming Hartly benoemd tot opvolger van generaal Wavell als opperbevelhebber in Britsch-Indië. —

Stockholm, 17 Januari (A.N.P.) — Officieel is te Londen bekendgemaakt, dat generaal Sir Alan Fleming Hartly is benoemd tot opperbevelhebber in Britsch-Indië en tot lid van den Uitvoerenden Raad van den onderkoning. Aldus zal hij generaal Wavell in Britsch-Indië opvolgen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Generaal Wavell 4958 A.)

E. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942.

Uit het hoofdkwartier van den Führer wordt over de periode van 12 tot 18 Januari gemeld, dat de gevechten aan het Oostelijk front voortduren. Wederom werden pogingen, door den vijand ondernomen om uit te breken uit het omsingelingsfront rond Leningrad verijdeld en werd deze gedwongen, met zware verliezen terug te trekken.

Voorts deed de vijand aanvallen in het Waldai-gebied. Dit ongeveer 100 km. ten Oosten van het Ilmen-meer liggende gebied is met zijn tallooze grillig gevormde meren, zijn hoogteverschillen, bosschen en heiden, zeer geschikt voor den verdedigingsstrijd en zoo konden de Duitsche troepen den aanvallenden tegenstander zeer zware verliezen toebrengen. Plaatselijke doorbraken werden door tegenaanvallen bijna overal weer ongedaan gemaakt.

In het gebied ten Oosten van Charkof ondernamen Duitsche afdeelingen geslaagde verkenningstochten, waarbij de vijand talrijke manschappen verloor. Aanvallen ten Oosten van Orel werden eveneens afgeslagen.

Nadat het den bolsjewisten op 11 Januari gelukt was om ten Oosten van Mozjaisk de Duitsche linies binnen te dringen, werden zij eenige dagen later door de Duitsche tegenaanvallen gedwongen, het veroverde terrein weer te ontruimen. De vijandelijke verliezen waren zeer zwaar.

In den centralen sector bezette de Duitsche infanterie op 14 Januari een belangrijke plaats. Tien kanonnen, een groote oorlogsbuit, waaronder 850 paarden werden buitgemaakt, terwijl de vijand 1300 dooden op het slagveld achterliet.

De Duitsche luchtmacht blijft in weerwil van de ongunstige weersomstandigheden aan het geheele front actief, waarbij haar aanvallen zich in het bijzonder richten op het gebied van Feodosia, de troepenconcentraties aldaar en op de schepen in de omgeving van het Krimschiereiland.

DE OORLOG TER ZEE.

12 Jan. — Onderzeebooten brachten op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche zee twee vijandelijke torpedojagers tot zinken.

13 Jan. — Het op 26 November 1941 bij Solloem getorpedeerde slagschip blijkt het Engelsche slagschip „Barham" te zijn geweest. Gevangen overlevenden verklaren, dat het schip is gezonken. Het schip mat 31.000 ton.

14 Jan. — Op den Atlantischen Oceaan torpedeerde een duikboot vier vijandelijke koopvaarders met een inhoud van 21.000 br.t. Vliegtuigen brachten in de Noordelijke IJszee een schip van 5.000 br.t. tot zinken, terwijl, eveneens door vliegtuigen, aan de Oostkust van Engeland een koopvaardijschip van 8.000 br.t. door bomtreffers vernietigd werd. Daarbij werd een tweede schip van deze grootte zwaar beschadigd.

16 Jan. — Als vijfde officier der Duitsche weermacht werd korvet-kapitein Kretschmer door den Führer onderscheiden met het eikenloof met de zwaarden van het Ridderkruis van het IJzeren Kruis. Als commandant van een duikboot bracht deze drie vijandelijke torpedojagers tot zinken en vernietigde 313.611 br.t. aan vijandelijke scheepsruimte, waaronder drie hulpkruisers.

17 Jan. — Door het D.N.B. werd een lijst opgesteld van alle oorlogsschepen, welke in het tijdvak van 3 September 1939 tot 31 December 1941 door het Duitsche opperbevel als vernietigd werden opgegeven. Deze lijst omvat: 2 slagschepen, 4 vliegkampschepen, 17 kruisers, 62 torpedojagers en 47 duikbooten. Daarbij komen nog 22 kruisers, 14 torpedojagers en 40 duikbooten, die door Italiaansche strijdkrachten tot zinken werden gebracht. De Britsche verliezen in den strijd tegen Japan werden bij het opstellen van de lijst buiten beschouwing gelaten.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

18 Jan. — Tot nog toe ontwikkelden zich in Noord-Afrika geen nieuwe belangrijke gevechten. De Britten ontwikkelden een levendige verkenningsactiviteit in het gebied van Agedabia, dat aan de Groote Syrte ligt. Reeds in het voorjaar van 1941 kwam de eerste Engelsche aanval op Noord-Afrika in dit gebied tot stilstand en zij bemerken thans opnieuw, dat zij na hun opmarsch door Cyrenaica een langen aanvoerweg achter zich hebben, welke aan de manschappen zeer hooge eischen stelt.

Berichten uit Libye wijzen er op, dat generaal Rommel door de lucht versterkingen heeft ontvangen en in staat blijft den Engelschen tegenstand te bieden.

De activiteit van het luchtwapen keert zich in hoofdzaak tegen Malta, de hinderpaal op den weg tusschen Italië en Afrika, dat deze week zijn 1200ste luchtalarm sedert het uitbreken van den oorlog beleefde.

Bij Solloem, waar Duitsche en Italiaansche afdeelingen nog steeds weten stand te houden, werden verwoede gevechten geleverd.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4961 C.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. —

Snelle Japansche opmarsch op Malakka - Japansche landingen op Celebes, Tarakan en Borneo - Amerikaansch vliegtuigmoederschip getorpedeerd - Japansche troepen naderen Singapore. —

Tokio, 11 Jan. (D.N.B.) — Het Japansche keizerlijke hoofdkwartier maakt bekend, dat de voorhoede der Japansche troepen via Kwala Loempoer in de nabijheid van Kwala Klang (bij Port Swettenham) is gekomen. Andere afdeelingen zijn tot Rawang opgerukt.

Uit de berichten van den strijd om Kwala Loempoer blijkt, dat daar de resten der Britsche troepen uit Noordwest-Malakka en deelen van het derde leger, in totaal 30.000 man, op beslissende wijze werden verslagen. Na een strijd van negen uur braken de Japansche tankformaties door de 20 km. diepe Engelsche stellingen heen en rukten verder Zuidwaarts op.

Duikbootbasis Olongapo bezet. — Over den strijd op de Philippijnen meldt het Japansche hoofdkwartier, dat de Japansche troepen op 10 Januari Olongapo, een belangrijk duikbootbasis voor de Amerikaansche vloot, gelegen op ongeveer 100 km. van Manilla, hebben bezet.

Japansche landing op Tarakan en Celebes. — Batavia, 12 Jan. (A.N.P.) — Het Nederlandsch-Indische legerbericht van 11 Januari luidt: In den nacht van 10 op 11 Januari heeft de vijand het eiland Tarakan in het Noordwesten van Borneo aangevallen. De Japanners zetten des nachts troepen aan land. De bezetting bood den aanvaller verbitterden tegenstand. Tegelijkertijd zette de vijand troepen aan land bij de Minahassa in het Noorden van Celebes, waarbij hij gebruik maakte van parachute-troepen. Volgens een voorbereid plan werd overgegaan tot de uitvoering van uitgebreide verwoestingen.

Latere berichten uit Batavia deelen mede, dat de landing op Tarakan werd gesteund door Japansche kruisers en marinevliegtuigen. Op Celebes werd de Japansche landing op drie punten uitgevoerd, nadat verscheidene grootere Japansche transportschepen onder bescherming van kruisers het eiland waren genaderd.

Tokio, 12 Jan. (D.N.B.) — De Nederlandsch-Indische strijdkrachten op het ten Noordoosten van Borneo gelegen eiland Tarakan hebben gecapituleerd. De bezetting van Menado, op Celebes, is voltrokken.

Tokio, 13 Jan. (Domei) — Japansche eenheden hebben zich meester gemaakt van het vliegveld Kakas nabij Menado op Celebes. Het betrof hier eenheden, die eerst Menado hadden bezet, waarna zij zich voegden bij de troepen, welke te Kema waren geland. Tezamen rukten zij daarna naar het vliegveld op. Ook de op de Noordoostelijke punt van Celebes gelegen stad Kema werd door de Japanners bezet.

Batavia, 13 Jan. (A.N.P.) — De val van het oliecentrum Tarakan wordt bevestigd. Volgens mededeelingen van verschillende zijden staat nog niet vast, dat de petroleumbronnen aldaar onbruikbaar werden gemaakt.

Tokio, 13 Jan. (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat de Japansche marine den Nederl.-Indischen mijnenlegger „Prins van Oranje", metende 1291 ton, die trachtte van Tarakan te ontkomen, in den grond heeft geboord.

De strijd op Malakka - Port Swettenham door de Britten ontruimd. — Tokio, 14 Jan. (D.N.B.) — Te Singapore werd een communiqué gepubliceerd, waarin het verlies van de belangrijke haven Port Swettenham aan de Westkust van het schiereiland Malakka werd toegegeven.

Amerikaansch vliegtuigmoederschip bij Hawaii getorpedeerd. — Tokio, 14 Jan. (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat een Japansche duikboot op 12 Januari twee torpedotreffers heeft geplaatst op een Amerikaansch vliegkampschip van het type „Lexington". De aanval werd ondernomen in de wateren ten Westen van Hawaii. Of het schip gezonken is kon niet met zekerheid worden vastgesteld, daar de duikboot direct na den aanval wegens de nadering van een vijandelijken torpedojager moest duiken. Waarschijnlijk is dit echter wel het geval.

Van het type „Lexington" bestaan twee schepen, de „Lexington" en de „Saratoga". De schepen hebben een waterverplaatsing van 33.000 ton, een bemanning van 1900 koppen, een snelheid van 33 mijlen en bergruimte voor 80 à 90 vliegtuigen.

Japansche luchtaanvallen op den Indischen archipel. — Shanghai, 15 Jan. (D.N.B.) — De strijd in Nederlandsch-Indië wordt gekenmerkt door een levendige bedrijvigheid in de lucht aan weerskanten. De Japansche luchtmacht heeft de haven van Balik Papan op Borneo en den bij Singapore liggende Riouwarchipel aangevallen. Blijkens een mededeeling van het Japansche hoofdkwartier hebben vliegtuigen van de Japansche marine op 15 Januari uitgebreide aanvallen ondernomen op de eilanden der Molukken, o.a. op Ambon, op Nieuw-Guinea, o.a. op Babo Sofong, alsmede op het Australische eiland Nieuw-Brittannië. De Japansche bezetting van alle vliegvelden in de Minahassa is voltooid.

Koopvaardijschepen in de Indische wateren vernietigd. — Tokio, 15 Jan. (A.N.P.) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat Japansche duikbooten, die in de wateren van Nederlandsch-Indië opereeren, op 15 Januari vier koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 37.000 br.t. tot zinken hebben gebracht. Voorts hebben Japansche oorlogsschepen nog drie koopvaarders met een inhoud van samen 4.000 br.t. opgebracht.

De strijd in China - Tsjangsja-offensief gëëindigd. — Sjanghai, 15 Jan. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier in Centraal-China heeft bekend gemaakt, dat het offensief van Tsjangsja, begonnen op 24 December, is geëindigd. De Japansche troepen zijn op hun uitgangspunt teruggekeerd, nadat 30 divisies van Tsjoengking waren verpletterd. In officieuze berichten wordt het aantal Chineesche gesneuvelden op 59.000 becijferd. Er werden 1950 Chineezen gevangen genomen.

Japansche bomaanval op Mingsladon bij Rangoon. — Tokio, 14 Jan. (D.N.B.) — Zware Japansche bommenwerpers hebben op 12 Januari het vliegveld Mingsladon, een voorstad van Rangoon, aangevallen. Zware schade werd daarbij veroorzaakt.

De resultaten der Japansche vloot. — 15 Jan. — In een overzicht van de Japansche operaties op den Stillen Oceaan tot 10 Januari deelt het Japansche hoofdkwartier mede, dat de Japansche vloot 31 vijandelijke schepen van 191.000 br.t. in den grond heeft geboord en 78 schepen met 171.000 br.t. heeft buitgemaakt. De Japansche duikbootactie leverde 20 schepen van 132.000 br.t. op en de luchtmacht vernietigde 10 schepen van 57.000 br.t. De totale Japansche verliezen bedroegen tot dien datum 11 schepen met 46.800 br.t. van leger, vloot en koopvaardij samen.

Overzicht van den strijd op Malakka. — Tokio, 15 Jan. (D. N. B.) — Het hoofdkwartier van het Japansche leger deelt mede, dat Japansche troepen reeds in den nacht van 14 op 15 Januari bij de achtervolging van den vluchtenden tegenstander aan de Westkust van Malakka de stad Malakka hebben bereikt.

Latere berichten melden, dat zoowel Malakka als Gemas reeds achter het Japansche front liggen.

Het keizerlijk hoofdkwartier heeft in een overzicht over de gevechtshandelingen op Malakka tot 14 Januari bekend gemaakt, dat Japansche colonnes, die aan de Westkust van Malakka oprukken, op 14 Januari Gemas, een strategisch belangrijk spoorwegknooppunt, vanwaar een spoorlijn naar Singapore loopt, stormenderhand hebben veroverd. Intusschen was de linkervleugel aangekomen in de nabijheid van Peka, 273 km. ten Noorden van Singapore.

In het officieele bericht van het keizerlijk hoofdkwartier wordt bekend gemaakt, dat op 2 Januari Japansche op den grond strijdende troepen met steun van het luchtwapen door de vijandelijke stellingen bij Kampar zijn heengebroken. In een felle achtervolging der Engelsche troepen bereikten de Japansche troepen op 7 Januari Trolak in het stroomgebied van de Slim; zij openden den aanval op de Britsche troepen, die in nieuwe verdedigingsstellingen ter breedte van 15 km. wanhopigen tegenstand boden. De Japansche troepen baanden zich echter met steun van vliegtuigen en vechtwagens een weg door de vijandelijke stellingen, waarbij zij de versterkingsinstallaties vernielden.

Bij de gevechtshandelingen in den sector van Trolak rekenden de Japansche troepen af met twee Britsche brigades; zij maakten vecht- en verkenningswagens, 63 kanonnen van zwaar en licht kaliber en 500 auto's buit. Bij dezelfde operaties werden ook 200 krijgsgevangenen binnengebracht.

Bij de hervatting van den opmarsch naar het Zuiden, zetten de Japansche troepen hun vorderingen langs de kust van Kwala Selangor voort; een andere colonne legde een landing bij Moris ten Zuiden van Klang ten uitvoer. Nadat deze troepen zich hadden aaneengesloten, sloten de Japansche troepen Kwala Loempoer in.

Met den val van Kwala Loempoer op 11 Januari zetten de Japanners de achtervolging van den vijand naar het Zuiden voort, en op 12 Januari passeerden zij Kajang en andere punten in beneden Selangor. Na het gebied van Negri Sembilan te zijn gepasseerd overschreden de Japansche troepen de grens van den staat Malakka en bestormden zij 14 Januari het spoorwegknooppunt Gemas.

De Japansche troepen vallen thans onophoudelijk de Britsche troepen aan, die zich ijlings terugtrekken.

Omtrent de operaties aan de Oostkust maakt het officieele bericht bekend, dat gemotoriseerde strijdkrachten der Japanners, die van Kwantan naar het Zuiden oprukken, thans de buurt van Pekan hebben bereikt. Japansche legervliegtuigen maken voor het vechtwagencorps den weg vrij door vernietigende aanvallen op vijandelijke artilleriestellingen en troepenconcentraties.

In het overzicht wordt er ten slotte op gewezen, dat de vernieling van treinen en transportmiddelen den vijand den terugtocht heeft afgesneden.

Tot nu toe hebben zich bij de gevechten op Malakka 2.000 Britsch-Indische soldaten overgegeven, zoo wordt van het front gemeld. Zij zijn, naar het verder heet, in bijzondere kazernes achter het front ondergebracht en mochten hun wapens behouden. (Vaderland - N. R. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4962 A.)

A. Critische beschouwingen der Nederlandsche pers omtrent het beleid der Nederlandsch-Indische regeering en der Nederlandsche emigrantenregeering te Londen. —

Jan. — Naar aanleiding van het uitbreken van oorlogshandelingen op Nederlandsch-Indisch gebied zijn in de Nederlandsche pers tal van commentaren met critische beschouwing over het beleid der Nederlandsch-Indische regeering en der Nederlandsche emigrantenregeering te Londen verschenen. Zoo schreef o.m. het „Vaderland" op 13 Januari in een redactioneel artikel onder het opschrift „Wie wind zaait . . . .":

Het stond vanmorgen zoo duidelijk in de krant: „In een officieel communiqué te Tokio wordt bekend gemaakt, dat, met het oog op de vijandelijke houding van Nederlandsch-Indië, Japan is gedwongen tot militaire operaties en dat daarmede tusschen beide landen de oorlogstoestand bestaat".

Ruim een maand geleden oordeelde de Indische Overheid het noodig Japan den oorlog te verklaren, hoewel Japan uitdrukkelijk had vastgesteld, dat het slechts Amerika en Engeland als zijn vijanden beschouwde.

Onze Oost heeft in den loop van het vorig jaar duidelijk genoeg getoond, dat zij in het kielzog van de Anglo-Amerikaansche politiek voer. Reeds tijdens de langgerekte economische onderhandelingen tusschen Nederlandsch-Indië en Japan hebben zoowel Nederlanders als Duitschers waarschuwende stemmen laten hooren. Er is nooit gezegd, dat Indië zich los kon maken van de Engelsche en Amerikaansche invloeden.

Wèl heeft het moederland gevraagd om verstand en nuchter oordeel bij het bepalen van den politieken koers. Was het noodig Japan te provoceeren, zooals tijdens de genoemde onderhandelingen is gebeurd? Was het noodig, dat op 5 December — dus vóór het uitbreken van den strijd in Oost-Azië — een Nederlandsche duikboot onder bevel van luitenant ter zee Bussemaker voor de kust van Thailand kruiste en slechts wachtte op de mededeeling, dat „er oorlog was?" Het „Soerabaja's Handelsblad" van 10 Januari onthult deze feiten zonder bedenken in een artikel, getiteld „De positie van Indië". Als het blad schrijft, dat „Indië eerst nu de waardige plaats krijgt, welke het toekomt", dan moeten we ons toch afvragen of men dan niet denken wil aan de verschrikkingen van den oorlog, welke men bewust en met open oogen over het land haalde, of men niet denkt aan alles wat verloren zal gaan.

NEDERL. OOST-INDIË

En als het meent, dat de Anglo-Amerikaansche landen thans sterker naar Indië zullen luisteren, dan spreken tegen dit inzicht de feiten van iederen dag. Amerika en Engeland offeren niets, steunen niet en helpen niet, omdat ze het niet kunnen. Steunt generaal Wavell niet volledig op de Nederlandsch Indische strijdkrachten?

Wie wind zaait, zal storm oogsten!

En storm gaat thans over onze Oost, onze trotsche kolonie. Met angst en vreeze lezen wij de nieuwe krijgsbedrijven. Moge het lot Nederlandsch Indië niet te slecht gezind zijn, hoewel onverstand en lichtvaardige besluiten thans reeds onherstelbare verliezen hebben veroorzaakt!"

De „Haagsche Courant" uitte zich op 14 Januari als volgt: „De geschiedenis herhaalt zich . . . . De vijf-dagen-oorlog in Holland was het gevolg van een jarenlange Hetze tegen Duitschland. Deze kunstmatig gevoede anti-Duitsche stemming in Holland had een toenemende ontstemming in Duitschland vanzelfsprekend tengevolge en moest vanzelf tot de opvatting leiden, dat Nederland wel eens de springplank voor Engeland zou kunnen worden. In Indië herhaalt zich thans de geschiedenis. Hier als daar werden groote fouten begaan. Er bestaat geen enkele grond om aan te nemen, dat Japan ook zonder vijandige houding van Indië steunpunten in Indië zou hebben bezet. Met Malakka, de Philippijnen en Serawak in zijn bezit, zou Japan met succes den oorlog tegen Engeland en Amerika kunnen voeren ook zonder steunpunten in den Indischen Archipel, want Japan bezit ook nog de suppremátie van de Zuid-Chineesche zee en deze oorlog is een gecombineerde lucht- en zee-oorlog. Japan heeft er steeds naar gestreefd politiek en economisch met Indië samen te werken. Indië zou dan ook van Japan niets te duchten hebben gehad in geval van een neutraliteitsverklaring. Dit zou een daad van staatsmanswijsheid van den Gouverneur-Generaal zijn geweest, waardoor Nederl.-Indië veel leed gespaard zou zijn gebleven niet alleen, maar waardoor het ook voor het moederland behouden zou zijn gebleven. Men heeft deze gelegenheid in Batavia laten voorbijgaan, zooals men zoovele gelegenheden in Batavia onbenut heeft gelaten, waardoor Indië zich buiten het conflict zou hebben gehouden."

Op 14 Januari schreef het „Vaderland":

„Opnieuw zweren de Anglo-Amerikanen trouw aan den bondgenoot, die de kastanjes uit het vuur moet halen. Meer doen zij niet, want waarom zou de Luitenant-Gouverneur-Generaal anders naar Australië gegaan zijn? En is de heer Van Mook volgens de laatste berichten niet naar Washington, om persoonlijk kracht bij te zetten aan de woorden van Generaal Terpoorten: „Wij hebben vliegtuigen noodig, en tanks".

De onsterfelijke blamage van een Amerika, dat probeerde Japan te overbluffen en geen stap kon verzetten toen de „shooting war" eenmaal een feit was, is het overdenken waard. Wij doorzien de mentaliteit van hen, die van anderen het hoogste offer vragen en zelf veilig thuis blijven.

Indien ooit waar is, dat de geschiedenis zich herhaalt dan hier. Hulp! „Wij zijn in oorlog en wij kunnen niet!" Zoo riep Tsjoengking het destijds naar Engeland, Engeland wendt zich nu naar Nederlandsch-Indië, dat op zijn beurt bij Australië aanklopt. Australië is evenmin tot hulp in staat en zoekt hulp bij Amerika. Amerika formeert een front van kleine bondgenooten, die verlangend uitzien naar een overwinning van de Sovjet-Unie in den strijd tegen Duitschland en op een zege van Tsjoengking op Japan. Daarmee is de rij gesloten!

Niemand vertrouwt op zichzelf, allen op anderen, en anderen op elkaar."

Het „Nationale Dagblad" schrijft op 14 Januari onder den titel „Insulinde in oorlog" o.a.: „Met het Europeesche voorbeeld voor oogen had men te Buitenzorg en Batavia beter dienen te weten. Groot is de schuld van de naar Londen gedeserteerde voormalige Nederlandsche regeering en van de Indische machthebbers, die niet slechts na de militaire ineenstorting van het moederland den volkomen nutteloozen krijg tegen Duitschland voortzetten, doch bovendien geheel onnoodig den oorlog aan Japan hebben verklaard, verblind als zij zijn door den machtswaanzin van lieden als Roosevelt en Churchill.

Ons Insulinde is thans volkomen in Anglo-Amerikaansch vaarwater verzeild geraakt: het is in vollen oorlog met de voor haar levensruimte vechtende leidende mogendheid van Groot-Azië, welke het sinds jaar en dag met een bekrompen speldeprikken-politiek heeft bejegend, in stede van begrip te toonen voor de gerechtvaardigde Japansche vitale verlangens.

Thans héèft Indië zijn oorlog. Als lid van het beruchte A. B. C. D.-front heeft het in den Groot-Aziatischen krijg, dien het niet begrepen heeft, ingegrepen en het mag als „tweede linie" dienst doen voor de bondgenooten, die er reeds de lakens uitdeelen en het straks, na de zooveelste nieuwe nederlaag, natuurlijk in den steek zullen laten, gelijk ze dit reeds met zoovele andere „hulplanden" hebben gedaan en waarvoor ze dan ook te zijner tijd de rekening gepresenteerd zullen krijgen.

Reeds bij de verdediging van Singapore, Britsch-Borneo, ja, zelfs in de wateren van Hongkong, vochten Nederlandsch-Indische strijdkrachten. Thans vloeit er Nederlandsch-Indisch bloed in onzen archipel, dien Japan blijkens de officieele verklaring van Tokio gaarne zou hebben gespaard. Het heeft helaas niet mogen zijn: ons Indië heeft met vuur gespeeld en nu slaan de vlammen reeds laaiend omhoog."

In „Volk en Vaderland" van 16 Januari wijdt Mussert aan de gebeurtenissen in Nederlandsch-Indië een hoofdartikel „Van Grebbe naar Oeral", waarin hij o.a. schrijft:

„Wat er zich nu in Indië afspeelt, doet ons hart bloeden, vervult ons met onmetelijk diepen zorg.

Deze Heeren emigranten in Londen hebben niet het recht te spreken en te handelen als Nederlandsche Regeering. Noch juridisch, noch moreel. Wij erkennen hun daden niet. Hun instemming met de bezetting van Curaçao en Suriname, hun oorlogsverklaring aan Japan zijn onwettig en in strijd met 's lands belang.

Zij hebben nu al het kwaad aan ons volk berokkend, wat mogelijk was. Het begin was de toetreding tot den Volkenbond, daarop volgde de hoorigheid aan Engeland en Frankrijk, toen kwam de afbraak van de weermacht, de systematische werkloosheid en voedselvernietiging, daarna het met gejuich binnenhalen van tienduizenden Joden, het prijsgeven van de geestelijke neutraliteit, het wegvoeren van het goud, het onvermijdelijk maken van den oorlog hier te lande, de vlucht tijdens de oorlogsdagen, de uitverkoop der koloniën.

Het is volbracht. Nu is het klaar voor hen. Hun rol in de historie is uitgespeeld; de afbraak is voltooid. Wij, het Nederlandsche volk, wij zitten nu op de puinhoopen van wat eens een Nederlandsch imperium was. De vlag waait halfstok. De afbraak heeft zich buiten ons om voltrokken. Wij hebben daartegen gestreden met al onze kracht. Het mocht niet baten. Het was beslist in Gode's raad . . . .

Maar de vlag blijft niet halfstok! De puinhoopen blijven niet liggen! Al doorleven wij de zwaarste periode in ons volksbestaan sinds anderhalve eeuw, voor ons is dit geen reden om bij de pakken te blijven neerzitten. Wij gaan bouwen. Bouwen aan de nieuwe toekomst van ons volk, dat niet ten onder mag gaan. Wij gaan onze plaats veroveren in het nieuwe, wordende Europa. Er zal hard aangepakt moeten worden, er zal met ijver en toewijding gewerkt, gediend moeten worden en dan zullen wij zien hoever wij komen. Het eerst noodige is ons volkomen bewust te worden, dat wij Europeaan zijn, dat het lot van Europa beslist over het lot van ons Vaderland en dat met de verdediging van Europa ook ons Nederland staat en valt."

(V. b. Nederl. Oost-Indië en de Oorlog 1942 4966 C.; ir. A. A. Mussert 4958 G.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De Britsche propaganda bedient zich vaak van het woord „Quislings" om daarmee af te geven op personen, die bereid zijn, met Duitschland en Italië samen te werken. Op een dezer dagen in Londen gehouden conferentie zijn lijsten van deze „Quislings" samengesteld die, wanneer Engeland dezen oorlog gewonnen heeft, terecht gesteld zullen worden! Vidkun Quisling stamt uit een oud Noorsch geslacht en werd in 1886 in de gouw Telemark in Fyresdal geboren. Hij doorliep alle scholen met loffelijke vermelding, volgde de militaire loopbaan en verliet de militaire academie met een getuigschrift, dat — zooals de directeur van de krijgsschool schriftelijk vastlegde —, zijns gelijke tijdens het bestaan van de academie niet kende. Nadat hij sedert 1911 van den generalen staf deel had uitgemaakt en kapitein geworden was, volgde in 1918 zijn benoeming tot militair-attaché in de Sovjet-Unie. Twaalf jaren verbleef hij hier. In 1922 noodigde professor Hansen hem uit zitting te nemen in het Internationale Hulpcomité in de Oekraine, in het leven geroepen ter bestrijding van den hongersnood in deze gebieden en in de Krim. De hier speciaal door Quisling geboden hulp, waaraan honderdduizenden dakloozen hun redding van een gewissen hongerdood te danken hadden, werd in de geheele wereld, in Amerika, in Engeland en zelfs in de Sovjet-Unie zeer geprezen. Ook de Britten erkenden Quislings verdiensten en droegen hem sedert Mei 1927 voor den tijd, dat er geen diplomatieke betrekkingen tusschen Engeland en de Sovjet-Unie bestonden, de waarneming der Britsche belangen op.

VIDKUN QUISLING

In 1930 keerde hij eindelijk naar zijn land terug. Hij was hoogst verbaasd hier een toenemende voorliefde voor het communisme aan te treffen. Om zijn volk op dit gevaar opmerkzaam te maken schreef hij zijn vermaard geworden boek over de Sovjet-Unie. In Mei 1931 werd hij als minister van Landsverdediging in een boerenkabinet benoemd. Na een aanslag op zijn leven hield hij op 7 April 1932 in het Noorsche Storting een groote rede tegen het communistische, Engelsch-kapitalistische gevaar en het parlementarisme. Alle partijen keerden zich daarop tegen hem. Nadat het boerenkabinet in 1933 afgetreden was, stichtte Quisling op 17 Mei 1933 de „Nasional Samling", de Noorsche nationaal-socialistische beweging, die bij de eerstvolgende verkiezingen reeds dadelijk een belangrijk aantal leden in het parlement kon brengen. In 1936 was de partij zoo sterk gegroeid, dat men op een machtsovername rekende. De vorming van een „volksfront" van partijen van links en rechts verhinderde dit.

Drie jaren lang had Quisling daarop met zijn propagandablad „Fritt Volk" tegen communistische en Britsche propaganda te kampen. Toen op 9 April 1940 de opmarsch der Duitsche troepen in Noorwegen volgde, hoopte Quisling in een laatste poging, nog door het vormen van een nationaal kabinet op 10 April de vijandelijkheden te doen ophouden. Het was echter reeds te laat. Na zes dagen trad zijn kabinet af. Na de bezetting van Noorwegen nam rijkscommissaris Terboven de leiding van het burgerlijk bestuur over. De „Nasional Samling", de eenig toegelaten politieke partij van het land, telt heden ten dage meer leden als in Noorwegen ooit eenigerlei politieke beweging gekend heeft. Vooral is Quislings aanhang groot onder de jeugd. Hoe de Britsche propaganda er toe komt, speciaal Quisling als voornaamste „verrader" te brandmerken, zal wel nooit nauwkeurig vastgesteld kunnen worden. Het werkzame leven van dezen man wijst er in niets op, waardoor zulk een betiteling gerechtvaardigd wordt. **(Vor. ber. Quisling 4837 C.)**

B. VATICAAN. — Paus Pius XII tegen oorlogsdeelneming van Zuid-Amerika. —

Buenos Aires, 16 Jan. (D.N.B.) — De correspondent van de Prensa in Vaticaanstad, Luigi Boschetto, meldt aan zijn blad het volgende:

Het Vaticaan verzet zich energiek tegen een directe of indirecte deelneming van de Zuid-Amerikaansche landen aan het wereldconflict. Naar de meening van het Vaticaan zouden de Zuid-Amerikaansche republieken den Vereenigden Staten en Engeland toch slechts ideologische ondersteuning verleenen, omdat Amerika te allen tijde grondstoffen uit Zuid-Amerika kan betrekken. Een afwijken van het beginsel der strikte neutraliteit beteekent zoodoende slechts een onnoodig slechter maken van de betrekkingen tusschen Zuid-Amerika en de Europeesche staten.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Paus Pius XII 4950 C.)**

C. TURKIJE. — Anglo-Amerikaansche pressie. —

Berlijn, 15 Jan. (V.P.B.) — De Engelsche ambassadeur Sir Hugh Knatchbull-Hugessen, die te Moskou heeft deelgenomen aan het onderhoud tusschen Eden en Stalin, heeft na zijn terugkeer te Ankara nadrukkelijk verklaard, dat Turkije niets heeft te vreezen in het geval van een overwinning op de As-mogendheden. Naar het schijnt, is deze verklaring voor de Turksche regeering niet voldoende geweest om de kwestie gerust tegemoet te zien. Daarom heeft zij den Britschen ambassadeur een vragenlijst voorgelegd, die deze zoo goed en zoo kwaad als het ging, heeft beantwoord. Onder meer zou hij in dit antwoord verklaard hebben, dat zoowel Engeland als de Sovjet-Unie een sterk Turkije wenschen.

Intusschen heeft de Daily Telegraph gemeld, dat de volgende maand tusschen de Anglo-Amerikaansche mogendheden en Ankara onderhandelingen van groote draagwijdte zullen beginnen, die ten doel hebben Turkije te dwingen tot het verdrag der 26 naties toe te treden. Als tegenprestatie zou Turkije dan een garantie ontvangen voor de integriteit van zijn gebied na den oorlog. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Turkije 4965 B.; Turkije—Engeland 4800 K.; Turkije—Ver. Staten 4925 C.)

D. NEDERLAND. — Onderwijs - Prof. dr. T. Goedewaagen spreekt voor het nationaal-socialistische studentenfront te Amsterdam. —

Amsterdam, 17 Jan. — In een op 17 Januari in de aula der Gemeente-Universiteit te Amsterdam gehouden bijeenkomst, belegd door het Nationaal-Socialistisch Studenten-Front, sprak prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, over „Universiteit, volksgemeenschap en wetenschap".

Prof. dr. T. Goedewaagen begon zijn rede met een citaat uit een rede, die prof. Hoetink in 1937 in het kader van een „universitaire week voor vrijheid en wetenschap" heeft gehouden en waarin deze o.a. verkondigde „dat volkomen vernietiging der wetenschappelijke critiek en objectiviteit het doel is van de (in het Derde Rijk) heerschende machten. Als antwoord heeft prof. Goedewaagen voor studenten de vraag opgeworpen, in hoeverre wetenschap vrij en gebonden is en vooral de vraag: of de waakzame intellectueelen eigenlijk wel het recht hadden, zich als verdedigers van de vrijheid der wetenschap op te werpen. Het antwoord was ontkennend, maar tegen de bierkaai van professorale zelfingenomenheid was het kwalijk vechten.

Vrijheid der universiteit beteekent, dat zij een autonoom gebied in de cultuur vormt, een terrein, staande onder gezag van een eigen wet of beginsel. Zij beteekent binnen het kader der opvoeding, waarvan de universiteit een orgaan is, een eigen functie, een eigen structuur en een eigen traditie. Vrijheid van de universiteit wil niet zeggen, dat men alles doceert, wat men wil, maar dat men doceert overeenkomstig den eminenten zin van universitair onderwijs.

Vrijheid der universiteit wil verder zeggen: vrijheid van en tot beweging en voortontwikkeling. Op dit begrip van vrijheid berust in de Europeesche universiteiten de faustische drang naar vervolmaking van leermethode eenerzijds en het openstaan voor nieuwe aan de orde zijnde vraagstukken anderzijds. Als de moderne clerken van het humanisme weigeren hun leerlingen te onderwijzen in de resultaten van het moderne rasonderzoek, mogen zij als rechtgeaarde humanisten preeken over vrijheid, maar in de practijk houden zij de vrijheid der universiteit tegen en plegen zij verraad, zelfs aan het vrije onderzoek, dat zij niet erkennen.

Vrij is de universiteit alleen, voorzoover zij dient en niet alleen naar eigen, maar ook naar anderer wetten luistert. Vrij is zij, waar en in zooverre zij zich bewust is van haar organischen samenhang in het geheel der cultuur. Die universiteit getuigt het meest van vrijheid, die zich inschakelt in het geheel van eischen, die samenleving en geestesleven aan haar stellen. Onvrij is een universiteit, die den gang der geschiedenis niet kan bijhouden, omdat zij zich op een bepaald stuk der geschiedenis heeft vastgelegd. Vrijheid is niet: zich afsluiten, maar: zich verliezen in en aan de eischen der totale cultuurorde en hierin zich zelf vrij maken en zich zelf worden,

De universiteit is gebonden aan de gemeenschap, en verplicht aan de eischen, die deze stelt. De samenleving heeft haar steeds veranderende behoeften, die zij o.a. door universitair onderwijs tracht te bevredigen. Zij plant het cultuurgoed van een volksgemeenschap voort. Juist dit sociologische karakter der universiteit komt naar voren in een tijd van volksche herleving. Elk volk heeft zijn eigen hooger onderwijs, dat den stijl van den volksgeest openbaart.

Bij den opbouw eener Nederlandsche universiteit in nieuwen geest moeten wij over de grenzen gaan om voorbeelden te zien, maar wij mogen nooit vergeten, dat onze Nederlandsche philologen, historici en natuurkundigen van Europeeschen naam dien naam slechts hebben verworven, omdat zij ingeschakeld waren in een Nederlandsche stijltraditie.

Voorts zeide spr.: De nieuwe student van onze dagen heeft verantwoordelijkheidsbesef en weet zich in zijn volk geborgen. Hij weet zich, als in de restauratie na Napoleon in Duitschland en tijdens het Vlaamsch activisme pionier van zijn volk. Maar ook zelf wil hij een geheel zijn van lichaam, karakter en geest. Straks zal hij uit den Arbeidsdienst komen met ervaringen, die hem rijker, soepeler en harder hebben gemaakt en hij zal zijn studie aanvatten zonder de andere zijden van zijn soldatenbestaan te vergeten: het lichaam en het karakter. Wij zullen

langzamerhand weer meer gaan inzien, dat zelfs wetenschappelijk werk een zaak van karakter, van oprechtheid en trouw en eenvoud is. De student van morgen zal een elite van karakter, lichaam en intellect zijn en hij zal zich daarvan ook bewust zijn.
Student zijn zal meer een plicht dan een recht worden. Student zijn zal morgen een zaak zijn, die van boven af, met het oog op het geheel der volksgemeenschap, wordt beslist. Ordening is noodig, want ons volk heeft recht op de plicht zijner leden.
Niets groots is in de wereldgeschiedenis zonder hartstocht tot stand gebracht, zegt Hegel. En Adolf Hitler heeft begrepen, dat minderheden altijd den doorslag geven. Wij zijn slechts een minderheid, maar de hartstocht om ons in te zetten voor een groot Nederlandsch doel heeft van ons bezit genomen. Of de Nederlandsche universiteit een parel onder de universiteiten van het Nieuwe Europa zal zijn en blijven, hangt van ons, docenten en studenten af. De tijdgeest schrijdt voort door ons en over ons. Wij willen zijn werktuigen zijn.
De druk bezochte bijeenkomst werd geopend door den leider der afdeeling Amsterdam van het Studentenfront, den heer J. van Apeldoorn Jr., die dr. Pieter Poppenbeek, den eersten leider der afdeeling, die het Studentenfront voor kort door den dood is ontvallen, herdacht.
(Nat. Dagblad - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. prof. dr. T. Goedewaagen 4935)

A. AUSTRALIE. — Aansluiting bij de Vereenigde Staten overwogen. —
Stockholm, 17 Januari (A.N.P.) — De speciale afgezant van de Australische regeering te Londen, Earl Page, heeft opnieuw besprekingen gevoerd met Attlee en Eden, alsmede met den minister voor de Dominions, waarin hij hun er nogmaals op heeft gewezen, dat de positie van Australië van uur tot uur gevaarlijker wordt.
Onder deze omstandigheden zou de Australische regeering zich genoodzaakt kunnen zien zich onafhankelijk te verklaren en zich aan te sluiten bij de Ver. Staten indien de Britsche regeering niet van plan is krachtiger maatregelen ter ondersteuning van Australië te treffen. (Alg. Handelsblad)

B. ENGELAND. — Winston Churchill in Engeland terug - Bolsjewiseering: Sovjetvlag op ministerie van Voorlichting. —
Stockholm, 17 Jan. (D.N.B.) — De Britsche premier Winston Churchill, is op 17 Januari, naar Reuter in een extra-bericht mededeelt, uit de Vereenigde Staten te Plymouth aangekomen. In zijn gezelschap bevonden zich lord Beaverbrook, Dudley Pound, Charles Portal en Sir Charles Wilson.
Bolsjewiseering: Sovjet-vlag op ministerie van Voorlichting. — Stockholm, 17 Jan. (D.N.B.) — Voor de eerste maal in de Engelsche geschiedenis is thans de Sovjet-vlag met hamer en sikkel op een openbaar gebouw te Londen geheschen, aldus meldt de Londensche correspondent van „Goeteborgs Posten". De aanleiding daartoe was, dat de Sovjet-vakvereenigingsdelegatie door minister Brendan Bracken tot een filmvoorstelling op het ministerie van voorlichting was uitgenoodigd. De bolsjewisten hebben op hun tocht door de Engelsche industriegebieden de arbeiders tot grooter krachtsinspanning aangespoord. Een vrouwelijke bolsjewist heeft in een fabriek Lord Nuffield bij de hand genomen, terwijl zij met 8000 arbeiders de Internationale zong. (Telegraaf - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Winston Churchill 4958 F.)

C. NEDERLAND. — Uitgifte van nieuwe pasmunt - Toelichting door mr. M. Rost van Tonningen. —
's-Gravenhage, 17 Jan. (A.N.P.) — Wat is de reden van de uitgifte van nieuwe pasmunt? Deze en andere vragen heeft het A.N.P. voorgelegd aan den wnd. secretaris-generaal van Financiën, mr. M. Rost van Tonningen, die zoo welwillend was enkele nadere toelichtingen te geven op dit belangrijke besluit.
De reden was de steeds toenemende schaarschte aan munten bij het publiek, dat deze om de meest verschillende redenen achterhield. Van staatsfinancieel standpunt, aldus de secretaris-generaal, bestond hiertegen geen bezwaar, aangezien de staat door deze handelwijze een groote winst kon maken, zoodat zij in dit opzicht den hamsteraars slechts dank verschuldigd is. Indien echter het Nederlandsche publiek een bijzondere voorliefde koestert voor het verzamelen van munten, dan was het niet noodig hiervoor metalen te gebruiken, die op andere wijze nuttiger konden worden aangewend.
Zoo rees vanzelf de vraag, of men nieuwe munten zou uitgeven, waarbij men rekening kon houden met de verzamelwoede van het publiek en waardoor men de moeilijkheden zou kunnen wegnemen, die de hamsteraars aan de neringdoenden veroorzaakten.
In alle stilte heeft de Rijksmunt te Utrecht reeds sinds vele maanden de nieuwe munten geslagen. Zij werkt thans op volle kracht, zoodat binnen niet al te langen tijd geen sprake meer zal zijn van schaarschte aan geldstukken.
Op de vraag, of de oude munten naast de nieuwe munten in circulatie zullen blijven, antwoordde de secretaris-generaal, dat zulks inderdaad nog gedurende korten tijd het geval zal zijn. Op een nader vast te stellen tijdstip zullen de oude munten echter de kracht als wettig betaalmiddel verliezen, zoodat dan uitsluitend de nieuwe muntsoorten in circulatie zullen zijn. Voor de verzamelaars zal zulks echter geen verliezen mee behoeven te brengen. Zij zullen n.l. in de gelegenheid gesteld worden tot een bepaalden datum de oude verzamelde munten in te wisselen tegen de nieuwe munten. Degenen, die van deze gelegenheid tot omwisseling van de munten geen gebruik maken, schenken het rijk het verschil tusschen de waarde van het metaal, dat in de munt is verwerkt, en de geldende muntwaarde. Rijksdaalders en guldens niet medegerekend zijn er, volgens den secretaris-generaal, tientallen millioenen stuks munten aan de circulatie onttrokken. Hij schat, dat 40 à 50 procent van het in circulatie gebrachte muntmateriaal gehamsterd is. Het ongemak, dat hierdoor is veroorzaakt, zal spoedig verdwenen zijn, want de nieuwe munten zullen in een dergelijke hoeveelheid geslagen worden, dat binnen enkele maanden van schaarschte geen sprake meer zal zijn. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Uitgifte pasmunt 4968 A.; Mr. Rost van Tonningen 4884 B.)

D. SPANJE. — Gaullistische overval op Fernando Poo. —
Madrid, 17 Jan. (D.N.B.) — Een Gaullistische torpedobootjager is de baai van Santa Isabel op het Spaansche eiland Fernando Poo (voor de kust van Kameroen) binnengedrongen en heeft daar dieptebommen uitgeworpen om de ankerkabels van drie aldaar liggende koopvaardijschepen der As-mogendheden te vernielen. De schepen werden vervolgens geënterd en door den torpedobootjager uit de haven weggesleept.
De overval geschiedde op een oogenblik, waarop de officieren der schepen aan land waren. Naar verluidt, zijn de op de schepen achtergebleven leden der bemanning door de aanhangers van de Gaulle doodgeschoten. (Telegraaf)

E. NEDERLAND. — Prijsbeheersching; aanvullende verordening - Regeling betreffende de strafbaarheid van het betreden van militair beveiligingsgebied - Rechtsbescherming in belastingzaken in het verkeer met Duitschland. —
's-Gravenhage, 17 Jan. — In het op 17 Januari verschenen Verordeningenblad is een wijziging van het Prijsbeheerschingsbesluit opgenomen, waardoor in een aantal leemten, die bij de toepassing van het besluit in eersten vorm naar voren kwamen, wordt voorzien.
Regeling betreffende de strafbaarheid van het betreden van militair beveiligingsgebied. — 's-Gravenhage, 17 Jan. — In het op 17 Januari verschenen Verordeningenblad is opgenomen:
Een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de strafbaarheid van het betreden van militair beveiligingsgebied.
Rechtsbescherming in belastingzaken in het verkeer met Duitschland. — Voorts verscheen een besluit van de secretarissen-generaal van de Departementen van Financiën, van Justitie en van Binnenlandsche Zaken over rechtsbescherming en bijstand in de rechtsuitoefening in belastingzaken in het verkeer met het Duitsche rijk, met inbegrip van het Protectoraat Bohemen en Moravië. (Verordeningenblad no. 3, 17 Jan. 1942)
(Vor. ber. Prijsbeheersching 4961 A.; milit. terreinen 4554 B.)

F. NEDERLAND. — N.S.B.; ir. Mussert spreekt te Apeldoorn - Winterhulp Nederland; resultaten vierde kwartaal 1941 - Luisteren naar verboden zender bestraft. —
Apeldoorn, 17 Jan. — De leider der N.S.B., Mussert, heeft in verband met de opening van het nieuwe kringhuis der N.S.B. een officieel bezoek gebracht aan Apeldoorn.
Na de openingsplechtigheid, welke werd bijgewoond door tal van Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, begaf het gezelschap zich naar het stadhuis, alwaar Mussert de aanwezigen toesprak.
Winterhulp Nederland; resultaten vierde kwartaal 1941. — Aan de afrekening van Winterhulp Nederland over het laatste kwartaal van 1941 ontleenen wij o.m.:
Uit giften en collecten waren van 1 October tot 31 December 1941 3.885.661.80 gulden binnengekomen; daarmede zijn de resultaten per 31 December 1940 van de inzamelingen en giften bijna verdubbeld. De door huis en straatcollecten binnengekomen bedragen zijn in vergelijking met de eerste W.H.N.-actie op gelijke hoogte gebleven, wat des te merkwaardiger is, daar, zooals bekend mag worden geacht, de opbrengst der eerste collecte buitengewoon hoog uitgevallen is, aangezien

men in de meening verkeerde, dat het hier een collecte gold, die slechts eenmaal plaats zou hebben.
Gelijken tred houdend met dezen indrukwekkenden groei der giften kon W.H.N. haar ondersteuningswerk voor het volk reeds tastbaar opvoeren en honderdduizenden Nederlandsche families een flinke ondersteuning geven. Bijzonder omvangrijk werd door uitreiking van waardebons gedurende de maand December geholpen, nadat reeds in November ongeveer 2½ mill. gulden voor ondersteuning waren besteed. Het evenwicht tusschen de groote ondersteuning en de binnengekomen giften vormt, naar bekend kan worden geacht, de W.H.N.-loterij, die juist ook in de laatste maanden een zeer goed verloop gehad heeft.

Luisteren naar verboden zender bestraft. — 's-Gravenhage, 17 Jan. — In de zitting van het Duitsche landgerecht van 13 Januari 1942 werd een beklaagde wegens het verspreiden van berichten van een verboden zender tot een tuchthuisstraf van twee jaar veroordeeld. Hij had berichten van een verboden zender verteld aan een beperkt aantal personen.

(V. b. ir. Mussert 4971 A.; Winterhulp 4938 B.; Rechtszaken 4952 D.)

A. NEDERLAND. — Voedselvoorziening - De beteekenis van den productieslag. —

Leeuwarden, 18 Jan. — In een vergadering van de „Commissie-dr. Posthuma" in Friesland heeft ir. W. T. Gerhardt, secretaris van deze commissie, een rede gehouden, waarin hij o.a. de beteekenis van den productieslag uiteenzette.
Ten einde een voldoende opbrengst van de meest noodzakelijke levensmiddelen te verkrijgen, diende in de eerste plaats de aardappelverbouw — bij behoud van ten minste dezelfde oppervlakte broodgraan — uitgebreid te worden. Het resultaat was, dat de beteelde oppervlakte aardappelen van 129.000 ha. tot 160.000 ha. of met rond 24% werd uitgebreid.
Behalve den aardappelverbouw diende vooral ook de teelt van koolzaad bevorderd te worden. In het loopende seizoen is de uitbreiding reeds belangrijk, maar in het komende zal er alles op gezet moeten worden om deze teelt nog meer uit te breiden, hetgeen bij gunstige weersomstandigheden ongetwijfeld zal gelukken.
De uitbreiding van den akkerbouw door middel van het scheuren van grasland had tot resultaat, dat voor het jaar 1941 reeds 22.000 ha. grasland in bouwland werd omgezet, terwijl hieraan in deze herfst- en wintermaanden nog ongeveer 100.000 ha. zijn toegevoegd. Deze rond 120.000 ha. nieuw akkerland beteekent een versteviging van onze voedselpositie, hoewel het is gegaan ten koste van de oppervlakte grasland.
Inmiddels blijft het weidebedrijf toch een zeer belangrijke plaats in den Nederlandschen landbouw innemen en ook op dit gebied is nog veel te verbeteren. Ir. Gerhardt wees er nadrukkelijk op, dat uiteraard ook door verbetering van de gezondheid en het productievermogen van den veestapel zeer veel te bereiken is. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Voedselvoorziening 4953 G.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Generaal-veldmaarschalk von Reichenau overleden - Generaal-veldmaarschalk Von Brauchitsch geopereerd - Militaire conventie met Italië en Japan geteekend. —

Berlijn, 17 Jan. (D.N.B.) — Generaal-veldmaarschalk von Reichenau, die als gevolg van een beroerte ernstig ziek was, is tijdens het vervoer naar zijn woonplaats overleden.
De Führer heeft gelast, dat de veldmaarschalk, die zich zoo buitengewoon verdienstelijk heeft gemaakt, op staatskosten zal worden begraven.
Generaal-veldmaarschalk Walter von Reichenau werd op 8 October 1884 in Karlsruhe geboren. Hij maakte allereerst deel uit van het garde-veldartillerie-regiment en werd in 1903 tot luitenant bevorderd. Na de herfstoefeningen in 1935 werd hij als luitenant-generaal toegevoegd aan den commandeerenden generaal van het zevende legercorps in München. In 1936 werd Von Reichenau bevorderd tot generaal van de artillerie. In 1938 volgde zijn benoeming tot opperbevelhebber van groep 4. Hitler benoemde tijdens zijn Rijksdagrede van 19 Juli 1940 Von Reichenau tot generaal-veldmaarschalk. In den huidigen oorlog onderscheidde hij zich in den strijd om het bezit van de Oekraine.

Generaal-veldmaarschalk Von Brauchitsch geopereerd. — Berlijn, 19 Jan. (D.N.B.) — Generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch heeft zich aan een operatie moeten onderwerpen. Deze operatie is, ondanks zijn hartkwaal, welke zich twee maanden geleden openbaarde, bevredigend verloopen. De veldmaarschalk bevindt zich op den weg naar genezing en zal daarna nog een kuur van geruimen duur doormaken. De Führer heeft den veldmaarschalk zijn beste wenschen doen toekomen.
Militaire conventie met Italië en Japan geteekend. — Berlijn, 19 Jan. (D.N.B.) — Te Berlijn is op 18 Januari een militaire conventie tusschen Duitschland, Italië en Japan geteekend, waarin de richtsnoeren voor de gemeenschappelijke operaties tegen de gemeenschappelijke vijanden zijn vastgelegd. Voor Duitschland heeft de chef van het opperbevel van de weermacht, voor Italië een gevolmachtigde van het opperbevel van de Italiaansche weermacht, en voor Japan een gevolmachtigde van den chef van den generalen staf van het Japansche leger en een gevolmachtigde van den chef van den marinestaf van de Japansche marine geteekend.
Hori, de woordvoerder der Japansche regeering, verklaarde te Tokio, dat deze militaire conventie zal leiden tot een nauwere samenwerking tusschen de drie betrokken mogendheden en tot de geslaagde beëindiging van den oorlog.
(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Gen.-Veldmaarschalk von Brauchitsch 4951 D.; Milit. bondgenootschap Duitschland—Italië en Japan, 4928 A.)

C. NEDERLAND. — Tilburgsche Kamer van Koophandel 100 jaar. —

Tilburg, 19 Jan. — In de op 19 Januari gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel voor Tilburg en Omstreken heeft de voorzitter, de heer H. J. A. Mannaerts, herinnerd aan het honderdjarig bestaan van dit instituut, dat in den loop van dit jaar wordt gevierd.
De Tilburgsche Kamer is opgericht op 11 October 1842; tot bestuursleden werden toen benoemd de textielfabrikanten V. L. Bogaers, H. van Dooren, H. F. L. Vreede, J. H. A. Diepen, N. Swagemakers, G. van Dijk, F. Marini, J. A. van Spaendonck en J. F. Swagemakers. Aan den Brabantschen geschiedvorscher dr. P. C. Boeren te Nijmegen is opdracht verleend, om voor deze gelegenheid een gedenkboek samen te stellen, dat in hoofdzaak zal bevatten een beschrijving van de economische geschiedenis van Tilburg in den loop der eeuwen tot op den dag van heden. (Alg. Handelsblad)

D. JAPAN. — Territoriale aanspraken geen oorlogsdoel. —

Tokio, 19 Jan. (D.N.B.) — „Wij zullen de wereld door concrete bewijzen en feiten toonen, dat de van vijandelijke zijde afkomstige lasterlijke anti-Japansche propaganda iederen grondslag mist," zoo verklaarde de woordvoerder der regeering, Hori, in een officieel communiqué.
Het communiqué verklaart verder, dat Japan aan den oorlog in Groot-Oost-Azië geen agressie noch een of andere territoriale aanspraak vastknoopt, waarop van Japansche zijde reeds herhaalde malen is gewezen.
Japan koestert geenerlei vijandige gevoelens tegen een of ander ras en bestrijdt in geen geval de religieuze vrijheden, met name niet de Katholieke kerk, welke zich, naar in het communiqué wordt verklaard, tot dusver vriendschappelijk jegens Japan heeft gedragen.
Het eenige doel is de zelfverdediging tegen de aanspraken op de wereldheerschappij van de Anglo-Amerikaansche mogendheden. (Alg. Handelsblad)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Regeeringsreconstructie in het Protectoraat. —

Praag, 19 Jan. (D.N.B.) — De waarnemende voorzitter der regeering, dr. Krejci, heeft den staatspresident, dr. Emil Hacha, de demissie van het geheele kabinet aangeboden. De staatspresident heeft het ontslag aanvaard en dr. Krejci dadelijk met de vorming van een nieuwe regeering belast. Dr. Krejci kon reeds op 19 Januari aan dr. Hacha de lijst van de nieuwe regeering overhandigen.
De staatspresident heeft daarop de volgende heeren tot minister van het nieuwe kabinet benoemd: Premier en minister van Justitie: dr. Jaroslav Krejci; Binnenlandsche Zaken: landspresident Richard Bienert; Economische Zaken en Arbeid: dr. Walter Bertsch; Opvoeding en Volksvoorlichting: kolonel Emanuel Moravec; Land- en Boschbouw: Adolf Hrut; Verkeer en Techniek: dr. Heinrich Kamenicky; Financiën: dr. Josef Kalfus.
Rede van dr. Hacha. — De staatspresident heeft op 19 Januari om vijf uur de nieuwe regeering voor de eedsaflegging ontvangen. Hij richtte zich tot de nieuwe ministers met een toespraak, waarin hij o.a. zeide: In een tijd, waarin bijna alle souvereine staten van Europa ondubbelzinnig gekozen hebben voor een nieuwe orde van het continent volgens den wil van den Führer en actief met het Rijk samenwerken, acht ik het noodzakelijk, dat in het protectoraat een volkomen nieuwe regeeringskoers van positieve en activistische krachten wordt ingeslagen.
Rede van Heydrich. — De plaatsvervangende Rijksprotector, generaal der politie Heydrich, heeft de leden van de nieuwe regeering ontvangen. In een tot de ministers gehouden rede zeide hij o.a., dat het bij deze reconstructie van de regeering en de daarmede verbonden reorganisatie van de ministeries om een uit historisch oogpunt belangrijke verwisseling van richting gaat. Na een terugblik op de verkeerde politieke richting van een republiek, waardoor de bevolking van Bohemen en Moravië bewust van den organischen en historischen band met

het Rijk is verwijderd, brandmerkte de plaatsvervangende Rijksprotector de onverantwoordelijkheid van die kringen van het Tsjechische volk, die thans in het buitenland werkzaam zijn. Heydrich sprak vervolgens zijn voldoening uit over het door den staatspresident in het voorjaar van 1939 genomen besluit. Ten slotte sprak de plaatsvervangende Rijksprotector zijn vertrouwen in de nieuwe ministers uit en gaf hun principieele richtlijnen voor hun toekomstigen arbeid. (Telegraaf)

(Vor. ber. Heydrich 4851 B.)

A. BIRMA. — Regeeringswijziging - Minister-president Saw in Engeland gearresteerd. —

Lissabon, 19 Jan. (A.N.P.) — De gouverneur van Birma heeft naar de Britsche berichtendienst uit Rangoon meldt sir Paw Tun met de vorming van een nieuwe Birmeesche regeering belast. Paw Tun is de opvolger van Saw, die door de Britsche autoriteiten wordt vastgehouden en niet naar Birma zal terugkeeren.

De politieke medewerker van de „Evening News" meldt, dat de gearresteerde minister-president van Birma, Saw, op verzoek van Engeland naar Amerika zal worden overgebracht, waar hij in verzekerde bewaring zal worden gehouden. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Birma 3491 A.)

B. FRANKRIJK. — Moordenaars van Abbeville ter dood veroordeeld. —

Parijs, 19 Jan. (D.N.B.) — In het proces wegens de vermoording van 21 burgerlijke gevangenen te Abbeville waarbij ook Joris van Severen om het leven kwam, door Fransche militairen, heeft de krijgsraad van Groot-Parijs vonnis geveld. De beklaagden luitenant Carón en onderofficier Mollet werden ter dood veroordeeld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Joris van Severen 4693 D.)

C. SOVJET-UNIE. — Amerikaansche belangstelling voor Wladiwostok. —

Stockholm, 19 Jan. (D.N.B.) — De Amerikaansche zaakgelastigde bij de Sovjet-regeering te Koeibisjev (Samara) heeft, naar de zender New York meldt, in tegenwoordigheid van den Amerikaanschen marine-attaché besprekingen gevoerd met den vice-commissaris van het Sovjet-commissariaat van Buitenlandsche Zaken, Losowski. Welingelichte kringen te Washington zijn, naar radio New York verklaart, van oordeel, dat er over gesproken is, den Vereenigden Staten Wladiwostok als basis voor aanvallen op Japansch gebied ter beschikking te stellen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Sovjet-Unie—Ver. Staten 4927 A.)

D. FRANKRIJK. — Wederopbouw.

Parijs, 20 Jan. (D.N.B.) — Het bureau voor den wederopbouw berekent de tijdens den veldtocht van 1940 in Frankrijk vernielde huizen op een totaal van 70.000 en dat der beschadigde op 200.000. In den oorlog van 1914-1918 zijn volgens de gegevens van dezelfde instantie 375.000 huizen vernield en 560.000 beschadigd. In ruim 500 steden en gemeenten zijn na den wapenstilstand in Frankrijk wederopbouwwerkzaamheden te verrichten. Het bureau heeft op het oogenblik 156 stedebouwkundigen in dienst. (Alg. Handelsblad)

E. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Maatregelen tegen inflatie - Luit.-Gouv.-Gen. Van Mook verlangt vliegtuigen uit Amerika. —

Tokio, 19 Jan. (Domei) — „Nitsji Nitsji" meldt uit Saigon: Volgens berichten uit Batavia heeft de regeering van Nederlandsch-Indië met het doel een acute inflatie tegen te gaan een speciale verordening uitgevaardigd, waarin kooplieden, die levensmiddelen verkoopen tegen hoogere dan die officieel vastgestelde prijzen, met dwangarbeid worden bedreigd voor den tijd van tien jaar of langer of boete tot een bedrag van *f* 10.000.

Ook wordt gemeld, dat de Nederlandsch-Indische regeering bij decreet de bevolking order heeft gegeven alle zilveren, nikkelen en koperen munten in te leveren in ruil voor nieuwe papieren munt. Overtreders zullen worden gestraft met boete tot *f* 3000 en inbeslagneming van alle in hun bezit zijnde munten.

Luit.-Gouv.-Gen. Van Mook verlangt vliegtuigen uit Amerika. —

Lissabon, 19 Jan. (A.N.P.) — De luitenant-gouverneur-generaal van Ned.-Indië, die in de Ver. Staten vertoeft om president Roosevelt in te lichten over de ernstige positie, waarin Ned.-Indië zich bevindt, koestert volgens mededeelingen uit Amerikaansche bron het voornemen, een appèl tot het Amerikaansche volk te richten om het te bewegen, verstrekkende hulp aan Ned.-Indië te verleenen.

De hulp zou dan voornamelijk moeten bestaan in het leveren van vliegtuigen. Dr. Van Mook zou er op hebben gewezen, dat het van groot belang is voor het verdere verloop der oorlogshandelingen, dat Ned.-Indië in staat wordt gesteld tegenstand te blijven bieden aan de Japanners.

Tot dusver hebben de besprekingen van Van Mook weinig resultaat gehad, aangezien de Ver. Staten niet in staat zouden zijn de gevraagde hulp aan Ned.-Indië te geven. (Telegraaf - N.R.Crt.)

(Vor. ber. dr. Van Mook 4966 C.)

F. NEDERLAND. — Rijkspostspaarbank in 1941. —

Amsterdam, Jan. — In December werd bij de Rijkspostspaarbank ingeschreven voor *f* 12.259.153 (v. m. *f* 11.264.652) en terugbetaald voor *f* 9.477.461 (v. m. *f* 11.506.772), zoodat voor de eerste maal sedert Februari 1940 de inlagen bij de Rijkspostspaarbank zijn toegenomen en wel met *f* 2.781.691 (v. m. daling *f* 242.120). In Februari 1940 werd ingelegd voor *f* 18.2 en terugbetaald voor *f* 12.9 millioen, zoodat het tegoed met *f* 5.3 millioen steeg.

Ultimo 1941 beliep het tegoed op spaarbankboekjes *f* 467.309.506 tegen *f* 464.527.878 eind Nov. en *f* 500.757.965 per ultimo 1940. Bij de gezamenlijke bijzondere spaarbanken is het tegoed reeds van 1 Mei 1941 af elke maand gestegen.

Bij de Rijkspostspaarbank hadden de inlagen en terugbetalingen in 1941 het volgende verloop:

	Inleg	Terugbet.	Saldo
	(in *f* millioen)		
Januari	8.0	20.8	—12.8
Februari	8.6	18.7	—10.1
Maart	8.7	13.9	— 5.1
April	7.9	17.6	— 9.6
Mei	10.8	13.0	— 2.1
Juni	9.2	9.4	— 0.2
Juli	10.8	11.0	— 0.3
Augustus	11.0	15.1	— 4.1
September	10.7	13.9	— 3.2
October	10.3	13.6	— 3.3
November	11.3	11.5	— 0.2
December	12.3	9.5	+ 2.8

Uit het verloop der cijfers blijkt dat de inlagen in de laatste maanden gestegen zijn en in December het hoogste niveau bereikten. De terugbetalingen zijn thans aanmerkelijk geringer geworden dan aan het begin van 1941 en kwamen in December voor de tweede maal in het afgeloopen jaar beneden de *f* 10 millioen.

Het aantal spaarbankboekjes in omloop steeg in December met 3162 (v. j. daling 8990) tot 2.304.568 (v. j. 2.350.183). (Telegraaf)

(Vor. ber. Rijkspostspaarbank 4783 B.)

G. ENGELAND. — Mgr. Cosmo Gordon Lang, aartsbisschop van Canterbury, afgetreden. —

Londen, 22 Jan. — De Engelsche nieuwsdienst meldt, dat de aartsbisschop van Canterbury, mgr. Cosmo Gordon Lang, 21 Januari voor de plenaire vergadering der synode van Canterbury heeft medegedeeld zijn ambt te willen neerleggen. De prelaat, die 78 jaar oud is, motiveerde zijn aftreden met zijn hoogen leeftijd.

Men zal zich herinneren, dat deze kerkvorst sinds eenigen tijd in en buiten de kerk ijverig propaganda maakt voor het bolsjewisme. Zelfs heeft hij zich niet ontzien, de wapenen van Europa's doodsvijanden, de bolsjewisten, te zegenen, nadat hij in den winter 1939—1940 hartstochtelijke gebeden voor de zege der Finnen had uitgesproken . . . (Telegraaf)

H. JAPAN. — Rijksdagverklaring van den minister van Buitenlandsche Zaken, Togo - Oorlogsdoel: vernietiging der Anglo-Amerikaansche heerschappij. —

Tokio, 20 Jan. (D.N.B.) — De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, heeft in den rijksdag een rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:

Het is voor mij een groote voldoening in dezen tijd, waarin de Keizerlijke troepen schitterende overwinningen op de steunpunten van de Amerikaansche en Britsche agressie behalen en deze steunpunten één voor één veroveren, terwijl ook de groote taak van het opbouwen van Oost-Azië snelle vorderingen maakt, tot u te spreken.

Zooals reeds tijdens de vorige Rijksdagzitting werd verklaard, heeft de oorlog om een groot Oost-Azië te verkrijgen, ten doel de Amerikaansch—Britsche wereldheerschappij ten val te brengen, welke door zelfzucht, uitbuiting en hoogmoedswaanzin is opgericht.

Het is een oorlog om de bevrijding van geheel Oost-Azië en voor den opbouw van een nieuwe orde in de wereld.

Dientengevolge hebben de regeering van Mandsjoekwo en de nationale regeering van China van het begin af actief met Japan samengewerkt, waarbij zij ons standpunt met betrekking tot den oorlog volledig begrepen. Ook Fransch-Indo-China is op verscheidene gebieden met ons samengegaan. Thailand, dat op moedige wijze zijn krachten ter beschikking van Japan stelde om den invloed van Amerika en Engeland — de wortel van alle kwaad in Oost-Azië — uit te schakelen, kan verzekerd zijn van Japans volle sympathie en ondersteuning. De samenwerking tusschen onze twee landen wordt intusschen steeds nauwer.

Het front Japan—Duitschland—Italië wordt steeds krachtiger. De nauwe samenwerking tusschen de drie verbonden mogendheden neemt meer en meer definitieve vormen aan op militair, diplomatiek, economisch gebied, alsmede op verschillende andere gebieden. Hoe wanhopig Amerika en Engeland ook mogen trachten, Japan, Duitschland en Italië van elkaar te vervreemden, er is voor dergelijke kuiperijen absoluut geen plaats. De ijzeren solidariteit der As-mogendheden is niet te vergelijken met die der zoogenaamde Geallieerden, in wier kamp Amerika en Engeland de regeeringen in ballingschap hebben gevonden, die alleen nog maar in naam bestaan.

De verhouding tusschen Japan en de Sovjet-Unie heeft geen verandering ondergaan. De betrekkingen worden nog steeds door het neutraliteitspact geregeld.

Japan koestert ook geen vijandschap jegens het volk van Nederlandsch-Indië. Wij hebben er derhalve in de verste verte niet aan gedacht, dat Nederlandsch-Indië tot zijn eigen nadeel een werktuig van Amerika en Engeland kon worden. Nu echter de Vereenigde Staten, Engeland, Nederlandsch-Indië en Tsjoengking het gebied van Nederlandsch-Indië tot hun militaire steunpunt hebben gemaakt en Nederlandsch-Indië zelf tot daden van openlijke vijandschap is overgegaan, waren wij gedwongen krijgsoperaties tegen dit land te beginnen.

Het doel van den tegenwoordigen oorlog n.l. het verkrijgen van een gemeenschappelijken welstand in het gebied van Groot-Oost-Azië vindt zijn oorsprong in dezelfde geestesgesteldheid, die den stoot gaf tot de oprichting van ons Keizerrijk en is gebaseerd op de erkenning van de lotsverbondenheid en de taak van de volken in Oost-Azië.

Het is derhalve heel natuurlijk, dat Japan de gebieden onder zijn contrôle plaatst, die voor de verdediging van Oost-Azië absoluut onontbeerlijk zijn.

In het licht van de groote, principieele waarheid, welke ten grondslag ligt aan den tegenwoordigen oorlog, zou het gepast zijn, dat aan de gebieden, die tot dusver Amerikaansch of Britsch bezit waren, een geschikte status wordt toegekend, welke in overeenstemming is met de tradities van de cultuur van hun bevolking. (Vaderland)

(Vor. ber. Min. Togo 4922 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Generaal Rommel ontvangt het eikenloof met de zwaarden van het ridderkruis van het IJzeren Kruis - Generaal-veldmaarschalk Von Bock van verlof naar het Oostelijk front teruggekeerd. —

Hoofdkwartier van den Führer, 21 Jan. (D.N.B.) — De Führer en opperste bevelhebber van de weermacht heeft den generaal van den pantsertroep Rommel, bevelhebber der pantsergroep Afrika, op 20 Januari het Eikenloof met de Zwaarden bij het Ridderkruis verleend en hem het volgende telegram gezonden: „Dank zij uw schitterend optreden hebt gij wederom in samenwerking met onze bondgenooten de Anglo-Amerikaansche voornemens door een afweer-overwinning tegen verre superieure tegenstanders doen mislukken.

In dankbare waardeering voor uw succes en den heldhaftigen strijd van de onder u staande Duitsche en Italiaansche troepen, verleen ik u als zesden officier der Duitsche weermacht het Eikenloof met de Zwaarden bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis."

Generaal-veldmaarschalk Von Bock van verlof naar het Oostelijk front teruggekeerd. — Berlijn, 21 Jan. (D.N.B.) — De Führer heeft generaal-veldmaarschalk Von Bock, die van een verlof naar het Oostelijke front is teruggekeerd om daar een nieuw commando op zich te nemen, in het hoofdkwartier ontvangen. (N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Gen. Rommel 4969 E.)

B. AMERIKA. — Pan-Amerikaansche conferentie - Duitsche verklaring. —

Berlijn, 21 Jan. (A.N.P.) — Duitschland, Italië en Japan hebben, naar men in de Wilhelmstrasse ten aanzien van de conferentie te Rio verklaart, den Zuid-Amerikaanschen staten te verstaan gegeven, dat zij van de As-mogendheden niets te vreezen hebben, maar integendeel op grond van hun economische structuur en hun natuurlijke betrekkingen van Europa alles kunnen verwachten. Den staten van het driemogendhedenpact zal, naar men verder uiteenzet, niet het verwijt gemaakt kunnen worden, tijdens den strijd van de van hun verantwoordelijkheid bewuste Zuid-Amerikaansche staatslieden tegen de pogingen tot drukuitoefening van Roosevelt, geen waarschuwende stem te hebben doen hooren en niet de aandacht gevestigd te hebben op de gevolgen van een betrekken van Zuid-Amerika in het Noord-Amerikaansche oorlogsfront. Waartoe men in Rio ook moge besluiten, eens zal, zoo verklaarde men ten slotte, de publicatie van de middelen, waarmede Sumner Welles trachtte op te treden, licht werpen op de politiek van Roosevelt, maar tevens ook op de dapperheid en den persoonlijken moed, waarmede enkele Zuid-Amerikaansche staatslieden tot het laatste toe weerstand bieden aan den druk uit het Noorden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Pan-Amerik. Conf. 4968 D.)

C. NEDERLAND. — Bescherming van zeldzame dieren. —

's-Gravenhage, 22 Jan. — In de Nederlandsche Staatscourant van 16 dezer is afgekondigd een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Landbouw en Visscherij en van Justitie, waarbij in de Jachtwet-1923, onder wild mede wordt verstaan grofwild: moefflons en wilde zwijnen; kleinwild: fazanten; pelswild: dassen, steenmarters, boommarters, zeehonden en otters.

Voorts is het koninklijk besluit van 14 Februari 1924 gewijzigd met dien verstande, dat thans onder schadelijk gedierte worden verstaan: konijnen, vossen, bunzings, hermelijnen, wezels en verwilderde katten. (Haagsche Crt.)

D. NEDERLAND — Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap - Rede van prof. dr. T. Goedewaagen te Den Haag. —

's-Gravenhage, 22 Jan. (A. N. P.) — In Pulchri Studio heeft de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, op 21 Januari voor de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap een rede gehouden over „De Nederlandsche kultuur in de negentiende eeuw". De bijeenkomst werd o.a. bijgewoond door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en den commissaris-generaal voor Bijzondere Aangelegenheden, Schmidt.

Nadat de Nederlandsche president van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, de heer Van Maasdijk, een woord van welkom, in het bijzonder tot den Rijkscommissaris, had gesproken, hield prof. Goedewaagen zijn rede. (Vaderland)

(V. b. Nederl.-Duitsche Kultuurgemeenschap 4689 C.; prof. dr. T. Goedewaagen 4972 D.)

E. AUSTRALIE. — Luchtmachtpersoneel wordt teruggeroepen. —

23 Jan. — De „Melbourne Herald" meldt, volgens een D.N.B.-bericht uit Sjanghai, dat het Australische oorlogskabinet heeft besloten, al het Australische luchtmachtpersoneel, dat op het oogenblik dienst doet bij de Engelsche luchtmacht, terug te roepen.

Als reden voor deze terugroeping noemt het blad het gevaar, waardoor Australië wordt bedreigd. Dit gevaar neemt voortdurend toe. Het terugroepen der betrokkenen kan daardoor niet langer worden uitgesteld. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Australië 4973 A.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — De dynamo voor 75 jaar door Werner von Siemens uitgevonden. —

Jan. — In de pers wordt dezer dagen herinnerd aan het feit, dat het op 17 Januari 75 jaar geleden was, dat Werner von Siemens in een vergadering van de Berlijnsche Academie van Wetenschappen een rede hield, waarin hij mededeeling deed van een door hem uitgevonden dynamo. Deze uitvinding bleek een der grootste en ingrijpendste, die ooit gedaan werd. De dynamo gaf de wereld in technisch opzicht een ander aanzien en thans kan men het aantal kilowatt, dat in electrische centrales in de geheele wereld wordt opgewekt op ongeveer 600 milliard per jaar ramen. Zeker 100 milliard gulden is belegd in electriciteitswerken. Werner von Siemens deed nog eenige andere belangrijke uitvindingen en richtte in 1847, samen met J. G. Halske een werkplaats op, die thans een wereldnaam bezit. (Telegraaf - Vaderland)

G. NEDERLAND. — Schaatsenrijden - Elfstedentocht gewonnen door Sietze de Groot. —

23 Jan. — Een felle koude, welke reeds in de eerste helft van Januari inzette heeft opnieuw de ijssport doen herleven. Van de gelegenheid, op de schaats meer of minder uitgestrekte tochten te maken, werd door velen een dankbaar gebruik gemaakt en overal zag men de schaatsenrijders voortglijden door het landschap. Door verschillende organisaties werden tochten en wedstrijden georganiseerd, o.m. een aantal dorpentochten in Noordholland, Zuidholland en Utrecht, een rondrit door Groningen en een Elfmerentocht in Friesland. Dank zij het buitengewoon goede ijs en het fraaie, zij het dan ook koude weer, werden deze tochten evenzoovele successen, zoowel voor de organisatoren als voor de deelnemers.

Elfstedentocht gewonnen door Sietze de Groot. — Voor de derde maal in successie, 'n unicum in de geschiedenis van het schaatsenrijden, werd op 22 Januari de beroemde Friesche Elfstedentocht verreden. Er waren in totaal ruim 5.000 deelnemers. Des ochtends om zes uur werd bij een vorst van ongeveer 20 graden Celsius in Leeuwarden gestart door de wedstrijdrijders; de tochtrijders vertrokken eenigen tijd later.

Later op den dag steeg de temperatuur en draaide de wind in een meer Zuidelijke richting, hetgeen het rijden aanzienlijk vergemakkelijkte. Een aantal rijders, waaronder de favorieten Jongert, Geveke en Bosman sloegen bij Bolsward een verkeerden weg in, waardoor zij kansloos werden. De wedstrijd werd tenslotte na fellen strijd gewonnen door den Weidummer Sietze de Groot in den recordtijd van 8 uur 44 minuten, tweede werd P. de Jong uit Huizum en derde Van der Bij uit Anna Paulowna. De heeren R. J. Faber en R. de Valk waren de eerstaankomende tochtrijders, die er slechts een halfuur langer over deden.
Als eerste dame arriveerde Antje Schaap, die met haar beide broers aan den stok rijdende, de afstand van 200 km. aflegde binnen de 10 uur.
(Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Elfstedentocht 1941 4558 A.)

A. NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurkamer - Pers- en theatergilde gevormd. —
Den Haag, 23 Jan. — Verschenen is 22 Januari een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende de instelling van het persgilde en het theatergilde. Het luidt: Op grond van artikel 35, 1e en 3e lid, van de verordening no. 211/1941 betreffende de Nederlandsche Kultuurkamer en in overeenstemming met de artikelen 2 en 3 der verordening no. 3/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied wordt bepaald:

Het Persgilde en het Theatergilde worden op het tijdstip van afkondiging van dit besluit ingesteld. Door de instelling van bovengenoemde gilden is de Nederlandsche Kultuurkamer opgericht. (Telegraaf)
(Vor. ber. Ned. Kultuurkamer 4969 B.)

B. ZWITSERLAND. — Resultaten volkstelling 1941.
Volgens de voorloopige cijfers der op 1 December 1941 in geheel Zwitserland gehouden volkstelling telt het land thans ongeveer 4.266.000 inwoners, tegen 4.067.394 op 1 December 1930, toen de laatste volkstelling was gehouden. De bevolking is dus gedurende de elfjarige periode, die sinds 1930 verstreken is, met ruim 4.8% toegenomen, vrijwel hetzelfde percentage van bevolkingsvermeerdering dat met betrekking tot de tienjarige periode van 1920—1930 viel te constateeren. De bevolkingstoeneming is dus in een langzamer tempo geschied.
(Alg. Handelsblad)

C. EUROPA. — Continentaal Charter door Eden en Stalin ontworpen. —
23 Jan. — In Duitsche politieke kringen bespreekt men onthullingen over een Continentaal Charter, dat Eden en Stalin ontworpen hebben en dat aansluit aan het z.g. Atlantische charter, waarvan Churchill en Roosevelt de geestelijke vaders zijn. Deze onthullingen zijn, aldus meldt V.P.B. uit Berlijn, gepubliceerd door de „Orient", een dagblad dat te Beiroet verschijnt en nauwe relaties onderhoudt met Engelsche en „vrije" Fransche kringen.

Dit Continentale Charter heeft de volgende vier punten:

1. reorganisatie van alle takken van productie;
2. coördinatie van industrieele ondernemingen;
3. constitutie van internationale kartels, die den inkoop en verdeeling der goederen op zich nemen;
4. instelling eener Europeesche eenheidsvaluta.

Deze vier punten verraden al bijzonder duidelijk de bedoeling, in Europa de bolsjewistische economie in te voeren. Uit de toelichting tot dit program spreekt deze strekking nog duidelijker.
Zooals gezegd, vullen het Continentale en Atlantische Charter elkander wederkeerig aan.
Het Continentale Charter regelt de economische en sociale organisatie van het Europeesche vasteland na den oorlog. In principe is dit charter op alle continenten van toepassing, doch in Europa moet het het eerst worden verwezenlijkt.
Het Continentale Charter is bedoeld als „antwoord der democratieën" op de nieuwe ordening der spilmogendheden. Met behulp van een tolunie zal van Europa een eenheidsmarkt worden gemaakt. De doeleinden dezer tolunie worden als volgt omschreven:

Reorganisatie van alle takken van de productie der Europeesche staten volgens het beginsel der coördinatie;

radicale transformatie der industrieën en eliminatie van alle industrieën, welker verdwijning noodzakelijk is. Hiervan zal, evenals van de afschaffing der tolgrenzen, automatisch een rationalisatie van het bedrijfsleven het gevolg zijn;

reglementeering van den goederen- en warenruil hetgeen een noodzakelijke aanvulling is der reorganisatie van industrieën en den landbouw, centralisatie der verdeeling van grondstoffen door groote inkoopkartels, die onder één algemeen Europeesch kartel gesteld zullen worden;

invoering van Europeesch eenheidsgeld.

Om dit economische „toekomstbeeld" te vervolmaken wordt er nog aan toegevoegd, dat de politieke unie van Europa uiteraard de eerste voorwaarde is voor de verwezenlijking eener economische unie in dit werelddeel. De op die manier uit de oude doos gehaalde „Vereenigde Staten" van Europa zouden onder voogdij worden gesteld van Washington, Londen en Moskou. Intusschen is deze zaak nog niet geheel en al in kannen en kruiken. De besprekingen tusschen Eden en Stalin, zoo heet het, hebben er alleen maar toe geleid, dat men „flink opgeschoten" is. De Ver. Staten nemen geen deel aan de Engelsch-bolsjewistische besprekingen, doch zij hebben Londen en Moskou een blanco volmacht gegeven, aldus besluit V.P.B. Op desbetreffende vragen heeft men in de Wilhelmstrasse verklaard, dat de Turksche reactie op de onthullingen over de door Eden te Moskou besproken plannen, voor zoover deze reactie in de pers kan worden nagegaan, nogal laconiek uitvalt. Maar ook laconieke reacties kunnen welsprekend zijn.
(Vaderland) **(Vor. ber. Eden 4953 C.; Stalin 4915 C.)**

D. NEDERLAND. — Uitoefening van spaar- en betaalzegelbedrijven afhankelijk van vergunning. —
's-Gravenhage, 23 Jan. — In de Nederlandsche Staatscourant van 23 Jan. 1942 is een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart verschenen betrekking hebbende op de uitoefening van het zoogenaamde spaar- en betaalzegelkasbedrijf. Ingevolge dit besluit is voor voortzetting van een dergelijk beroep of bedrijf een vergunning noodig van den secretaris-generaal van dit departement. (Haagsche Crt.)
(Vor. ber. Betaalzegelbedrijven 4899 H.)

E. JAPAN. — Program voor de bezette gebieden - Toenadering tot Tsjoengking-China gewenscht. —
Tokio, 23 Jan. (D.N.B.) — Minister-president Tojo heeft 23 Januari in het Lagerhuis de volgende vier beginselen genoemd, volgens welke het bestuur in de door het Japansche leger bezette gebieden geregeld wordt en die moeten leiden tot de totstandkoming van een Groot-Oost-Aziatisch economisch bestel:

1. Beveiliging van hulpbronnen, in het bijzonder van die, welke de oorlogvoering dienen.

2. Verhindering van den uitvoer van grondstoffen uit de zuidelijke landen naar het vijandelijke buitenland.

3. Verzekering van de levensmiddelenvoorziening van de plaatselijke Japansche strijdkrachten.

4. Opwekking van de buitenlandsche ondernemingen tot samenwerking met Japan.

Toenadering tot Tsjoengking-China gewenscht. — Voorts heeft de minister-president, Tojo, in zijn rede herhaald, dat Japan bereid is voorstellen van Tsjoengking te ontvangen voor een vreedzame verzoening, wanneer dit regiem zijn houding wijzigt. Tojo verklaarde: „Ofschoon Japan de laatste vijf jaren tegen Tsjoengking heeft gevochten, beschouwt het China nog steeds als een zustervolk en zijn wil om het met open armen te ontvangen, indien het slechts zijn dwaalbegrippen opgeeft, is onveranderd. Alle fouten van Tsjoengking in het verleden zullen zijn vergeten met het verdwijnen van den Engelschen en Amerikaanschen invloed. Thans is de tijd voor Tsjoengking gekomen te ontwaken, en ik maak van deze gelegenheid gebruik het daartoe uit te noodigen." (Telegraaf)
(Vor. ber. Min.-President Tojo 4940 D.)

F. NEDERLAND. — Engelsche bomaanslagen - 24 dooden. —
23 Jan. — In den nacht van 21 op 22 Januari zijn verscheidene Engelsche vliegtuigen boven Nederlandsch gebied verschenen. Lukraak en van groote hoogte werd op een plaats in het Oosten des lands een aantal brisantbommen neergeworpen, waardoor verscheidene woonhuizen totaal vernield en vele andere voor een deel zwaar, voor een deel licht werden beschadigd.
Vier-en-twintig dooden, acht zwaar en tien licht gewonden, zoo luidde het resultaat van den misdadigen aanval.
Door de op andere plaatsen neergeworpen brisant- en brandbommen ontstond slechts geringe materieele schade.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Eng. bommen 4921 C.)**

G. AUSTRALIE. — Binnenlandsche mobilisatie. —
Stockholm, 24 Jan. (D.N.B.) — Naar de „Associated Press" uit Melbourne meldt, heeft de Australische minister van Oorlog, Forde, last gegeven tot mobilisatie van het binnenlandsche leger en tot bespoediging der oproeping van gehuwde mannen onder de 35 jaar en ongehuwde mannen onder de 40 jaar.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Australië 4976 E.)**

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — 20.000 man Britsche troepen op Malakka omsingeld - Tanoy bezet - Luchtaanval op Balik Papan - Minahassa bezet - Moron veroverd - Japansche troepen op Nieuw-Guinea geland. —

De strijd op Malakka. — Tokio, 19 Jan. (D.N.B.) — Na de verovering van Pandsjang-Besar rukten drie Japansche legercorpsen op naar de Zuidelijke punt van Malakka. Door achter de Britsche posities bij Johore Baroe om te trekken zijn 20.000 man Britsche troepen omsingeld en zijn de spoor- en wegverbindingen naar Singapore afgesneden. De Japanners zijn thans tot 70 km. van Singapore genaderd.

De zeeweg tusschen Singapore en Britsch-Indië is afgesneden, doordat vrijwel de geheele straat van Malakka door de Japanners wordt beheerscht, nu zij de haven en het vliegveld van Batoe Pahat hebben bezet.

Japansch offensief in Birma. — Stockholm, 19 Jan. (A.N.P.) — De Britsche berichtendienst meldt, dat Tanoy, het belangrijke tincentrum in Birma, door de Engelschen werd ontruimd. De stad zou door de Japanners zijn bezet.

Japansche luchtactie op de Philippijnen. — Tokio, 19 Jan. — Het hoofdkwartier der Japansche marine deelt mede, dat Japansche luchtstrijdkrachten op de Philippijnen de telegraafstations bij Glan hebben vernield. Voorts werden schepen ten Zuiden der Cebu-eilanden met bommen bestookt.

Likoepang op Noordelijk Celebes bezet. — Tokio, 19 Jan. (D.N.B.) — Een landingsafdeeling der Japansche marine heeft Likoepang op de Noordelijke punt van Celebes bezet.

Waterreservoirs van Singapore in Japansche handen. — Tokio, 20 Jan. (D.N.B.) — Vernomen wordt, dat de reservoirs van de waterleiding van Singapore, welke ten Noorden van Johore Baroe liggen in Japansche handen geraakt zijn. De omsingeling der ingesloten 20.000 man Britsche troepen heeft een gunstig verloop. De strategisch belangrijke straatweg werd op een afstand van 70 km. van Singapore door Japansche afdeelingen bezet.

Luchtaanval op Balik Papan (Ned. Borneo). — Tokio, 21 Jan. — Door jagers begeleide Japansche bommenwerpers hebben op 19 Januari een luchtaanval gedaan op het belangrijke oliecentrum Balik Papan, aan de Oostkust van Borneo.

Minahassa (Celebes) in Japansche handen. — Sjanghai, 22 Jan. (D.N.B.) — Uit Batavia wordt in het Nederlandsch-Indische legerbericht gemeld, dat na harden strijd het district Minahassa in handen der Japanners is gekomen.

De strijd op de Philippijnen. — Tokio, 22 Jan. (D.N.B.) — Na zware gevechten, welke acht uur hebben geduurd, hebben Japansche strijdkrachten in den loop van den 22sten Januari Moron aan de Westelijke kust van het schiereiland Bataan, gelegen op acht kilometer afstand van de reeds bezette oorlogshaven Olongapo, veroverd. Aan beide zijden werd met groote verbittering gevochten, doch later moesten de Amerikaansche troepen in wanorde terugtrekken.

Landingen op de Oostkust van Borneo. — Tokio, 22 Jan. (D.N.B.) — Uit Saigon wordt bericht, dat nieuwe Japansche afdeelingen succesvolle landingen hebben verricht op de Noordoostkust van Nederlandsch Borneo.

De activiteit van het Japansche luchtwapen. — Tokio, 22 Jan. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat sedert 15 Januari Japansche marinevliegtuigen bij aanvallen op strategisch belangrijke steunpunten in Nederlandsch-Indië, 10 Nederlandsch-Indische vliegtuigen werden vernield of neergeschoten. Tot de aangevallen punten behooren Balik Papan, Makassar, Palopa, Kolonedale, Kendari, Ternate, Laboeha, Ambon, Sabang en Medan. Bij den aanval op Medan en Sabang werden aldaar de havenwerken getroffen en werd een schip van 2.000 ton vernietigd.

Japansche landing op Australisch Nieuw-Guinea. — Lissabon, 23 Jan. (A.N.P.) — De Britsche berichtendienst meldt uit Melbourne: De Australische regeering heeft verklaard, dat Japansche strijdkrachten zijn geland op Rabaoel, de hoofdstad van het Australische mandaatgebied Nieuw-Guinea.

Stockholm, 24 Jan. (D.N.B.) — De Australische regeering heeft volgens een bericht van „United Press" uit Melbourne bekend gemaakt, dat Japansche troepen zijn geland te Kieta, de voornaamste haven van Bougainville, het grootste eiland van de Salomonsgroep. Nieuwe landingen kunnen worden verwacht of worden reeds uitgevoerd.

Bij een Japanschen luchtaanval op Boelolo, een kleine mijnstad in het binnenland van Noord-Oost-Nieuw-Guinea, is de radiozender aldaar tot zwijgen gebracht. Sindsdien heeft men niets meer uit die plaats vernomen.

Rangoon in Birma door Japansche troepen bedreigd. — Saigon, 23 Jan. (Domei) — De Britsche autoriteiten overwegen den zetel der Birmaansche regeering uit Rangoon over te brengen naar Mandalay. De Japansche troepen rukken in Birma snel op en zijn thans tot op een afstand van 70 km. de stad Rangoon genaderd. (Tel. - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Krijgsverrichtingen 4970 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942 — Feodosia heroverd; ruim 10.000 gevangenen - 125.000 ton handelsscheepsruimte voor de Noord-Amerikaansche kust tot zinken gebracht - Britsche troepen in Nrd.-Afrika teruggeslagen; Agedabia opnieuw bezet.

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 26 Jan. — Het opperbevel der weermacht maakte bekend: Aan het front bij Sebastopol hebben Duitsche en Roemeensche troepen herhaaldelijk vijandelijke aanvallen met zware verliezen voor den tegenstander afgewezen. Troepen onder leiding van de generaals Von Manstein en Ritter von Greim hebben na hardnekkige gevechten van verscheidene dagen de aan de Zuidkust van de Krim gelande Sovjet-strijdkrachten teruggeslagen en op 18 Januari de stad Feodosia heroverd. Ruim 10.600 gevangenen werden gemaakt, 85 pantserwagens, 177 kanonnen en een groote hoeveelheid oorlogsmateriaal vielen in Duitsche handen.

Aan het Donetsfront, alsmede in den centralen en Noordelijken sector werden gedurende de geheele week zware gevechten geleverd. De bolsjewisten deden, in weerwil van de ongunstige weersomstandigheden, waarbij de temperatuur tot meer dan 25 graden onder nul daalde, vele heftige aanvallen, welke echter met bloedige verliezen voor den vijand werden afgeslagen. Uit het Finsche hoofdkwartier werd gemeld, dat het den vijand eenigen tijd geleden gelukt was, in het Zuiden eenig terrein te bezetten; hij werd echter geïsoleerd en de Finsche troepen wisten na harden strijd het terrein te heroveren. Een vijandelijk regiment werd vernietigd; de Finnen telden 1861 gesneuvelde bolsjewisten en maakten een groote hoeveelheid oorlogsmateriaal buit.

DE LUCHTOORLOG.

Van 10 tot 16 Januari verloor de Sovjetluchtmacht 105 vliegtuigen. Aan Duitsche zijde gingen aan het Oostelijke front in deze periode 15 machines verloren.

Van 11 tot 20 Januari verloor het Engelsche luchtwapen 36 toestellen. Aan Duitsche zijde gingen in den strijd tegen Engeland 16 vliegtuigen verloren.

Bij gewapende verkenningen werden bij herhaling Britsche havens en fabrieken met bommen bestookt.

DE OORLOG TER ZEE.

Op den Atlantischen Oceaan brachten op 17 Januari Duitsche duikbooten vier vijandelijke koopvaarders met een inhoud van 21.000 br.t. tot zinken. Bovendien werd een groot transportschip zwaar beschadigd. In de Noordelijke IJszee werd een vijandelijke duikboot tot zinken gebracht. In de Middellandsche zee brachten Italiaansche torpedovliegtuigen een vrachtschip van ruim 5.000 br.t. tot zinken.

Op 20 Januari werden door een Duitsche duikboot in de Noordelijke IJszee een torpedojager en een stoomschip tot zinken gebracht.

Duitsche gevechtsvliegtuigen vernietigden met bommen op 21 Januari voor de Schotsche kust een handelsschip van 6.000 br.t. en een lichter van 600 br.t. Voor de Engelsche kust werd een groot schip beschadigd.

In een extra-bericht werd op 24 Januari medegedeeld, dat Duitsche duikbooten bij haar eerste optreden in Noord-Amerikaansche en Canadeesche wateren vlak voor de vijandelijke kust 18 koopvaardijschepen met een inhoud van tezamen 125.000 br.t. tot zinken brachten. Een duikboot onder bevel van luit. ter zee Hardegen bracht alleen acht schepen, waaronder drie tankbooten tot zinken.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Op 17 Januari zagen de garnizoenen van Solloem en Halfaya, die ingesloten waren en voortdurend blootstonden aan een zwaar bombardement van veld- en scheepsgeschut, zich genoodzaakt, nadat zij drie dagen achtereen van elken aanvoer verstoken bleven, den strijd te staken. Ondersteund door het luchtwapen, dat regelmatig de achterwaartsche verbindingen der Britsche troepen blijft aanvallen, werden in de Cyrenaica talrijke succesvolle verkenningsacties ondernomen, waarbij verscheidene gevangenen werden gemaakt.

Op 22 Januari deden Duitsch-Italiaansche pantserformaties een verrassenden aanval op de in Cyrenaica opmarcheerende Britsche afdeelingen, die zich ijlings in de richting van Agedabia moesten terugtrekken. Op 24 Januari werd gemeld, dat Duitsche en Italiaansche gemotoriseerde en gepantserde eenheden aanvallen in de Cyrenaica ondernamen. Groote vijandelijke afdeelingen werden teruggedreven tot ten Oosten van Agedabia, dat bezet werd. Een zeer aanzienlijke hoeveelheid oorlogsmateriaal viel daarbij in Duitsch-Italiaansche handen. Machtige formaties van het luchtwapen der asmogendheden zetten de achtervolging van den vijand voort en brengen deze zware verliezen toe.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Krijgsverrichtingen 4969 E.)

A. NEDERLAND. — Dr. Van Rappard, leider der voormalige N.S.N.A.P. verklaart zich solidair met de N.S.B. en wekt haar leden op, zich te scharen onder de leiding van Mussert. —

In een drukbezochte samenkomst, op 24 Januari in de groote zaal van den Haagschen Dierentuin gehouden, is besloten tot fusie tusschen de N.S.B. en de N.S.N.A.P., met dien verstande, dat de leden van laatstgenoemde partij zich voortaan scharen onder de gelederen van ir. A. A. Mussert, den leider van de sedert half December j.l. eenige in Nederland toegelaten staatkundige formatie: de N.S.B.

Verscheidene vooraanstaande nationaal-socialisten, ook van Duitsche zijde, woonden deze belangrijke samenkomst bij, die zich kenmerkte door groot enthousiasme.

De heer J. Hepp, een van de organisatieleiders der N.S.N.A.P., opende deze vergadering met woorden van welkom en van herinnering aan den tienjarigen strijd voor de nationaal-socialistische beginselen hier te lande en aan het feit, dat sinds Mei 1940 ons land is getrokken in de sfeer van het nationaal-socialisme.

De heer C. Thoen, mede-lid van de landelijke leiding der N.S.N.A.P., hield vervolgens een korte rede, waarin hij opmerkte, dat de tijd, dien wij beleven, een der grootste en gewichtigste onzer geschiedenis is. Geschiedenis beleven, dat beteekent voor alles een deelneming aan den eeuwigen strijd, hetzij als medestrijder dan wel als tegenstander. Dat waren voor tweeduizend jaar de Romeinen zich reeds bewust, toen zij den internationalen rechtsregel stelden: wij kennen slechts bondgenooten of vijanden. Een middenweg is er niet.

Met zeer veel meer recht mag Duitschland, mag het Duitsche rijk thans aan de volkeren van Europa dienzelfden eisch stellen. In den strijd tegen den grootsten vijand van de Europeesche kultuur, het bolsjewisme, dat gereed stond Europa te vernietigen, vecht het Duitsche rijk niet meer alleen. De Duitsche revolutie is een Europeesche revolutie geworden. Zooals het Duitsche volk tot een eenheid werd gesmeed, zoo moet Europa één worden in levenswil. Gelijk eens Adolf Hitler met zijn bruine soldaten voor het geheele Duitsche Volk streed, zoo vecht thans het Duitsche volk onder het ordenend gebied van Hitler voor alle volken van Europa.

Een nieuwe periode in de geschiedenis is aangebroken: die van de volksche verheffingen, waardoor eeuwenlange samenwerking zal leiden tot vrede en welvaart. Zij, die blind waren of blind wilden zijn, hebben ons volk geregeerd, zij hebben ons volk willen maken tot een volk der reactie. Wij weten nu dat de geschiedenis geen mededoogen heeft voor volken, die zich lieten verleiden, door blinden te worden geregeerd. Voor ons volk heeft de leider der N.S.B. in algemeen verstaanbare woorden de zuivere waarheid gesproken en de politieke realiteit in zijn belangrijk artikel „Van de Grebbe tot den Oeral" geopenbaard. Wat Mussert ons volk toeroept, dat moeten honderdduizenden herhalen, zoo lang totdat millioenen Nederlanders het weten: niet aan de Grebbe was ons volk in gevaar, neen, geheel Europa stond bloot aan het gevaar van het bolsjewisme: aan den Oeral zullen wij ons volk verdedigen. In het uur van onzen grootsten nood heeft de leider der N.S.B. de verlossende daad verricht en den eenigen weg gewezen, die ons volk weder de mogelijkheid biedt, ons denken, ons gevoelen en onzen wil in dezen grooten tijd in te schakelen, om tezamen met het Duitsche volk te strijden voor een nieuw Europa.

Hierna sprak dr. E. H. van Rappard, die o.a. het volgende zeide: Kameraden, het is u allen bekend, dat op den 14en December j.l. ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de N.S.B. door den Rijkscommissaris besluiten bekend zijn gemaakt, die een geheel nieuwe situatie ten aanzien van de binnenlandsche politiek hebben geschapen. Op dien dag heeft de Rijkscommissaris namelijk als eenige partij, die in de toekomst den politieken wil in Nederland zal vormen, de N.S.B. aangewezen.

Tegelijk heeft de Rijkscommissaris verklaard, dat op dit uur der beslissing voor geheel Europa, dat ook het uur der politieke beslissing in Nederland is, diegene, die nog niet ziet of zien wil, wordt uitgeschakeld. Deze verklaringen van den gevolmachtigde van den Führer zijn voor ons een bewijs, dat het de wensch van den Führer is, onze partij op te zien gaan in de N.S.B. Voor ons, die sinds jaar en dag trouwe volgelingen van den Führer zijn, is deze wensch een bevel. (applaus). De Herziening van ons standpunt ten aanzien van de N.S.B. is des te meer mogelijk door de verklaringen van den leider der N.S.B. op denzelfden 14en December, waardoor ons duidelijk is geworden, dat: ook door de N.S.B. de Führer wordt erkend als de Führer aller Germanen, ook de N.S.B. het algemeen Germaansch belang stelt boven het afzonderlijk belang van Nederland, ook de N.S.B. de verbondenheid op leven en dood met Duitschland erkent.

Wanneer wij na jarenlangen strijd onze organisatie prijs moeten geven, beteekent dat dus niet, dat wij tevergeefs hebben gestreden. Deze verklaringen komen aan ons standpunt zoodanig tegemoet, dat ook wij van onzen kant niet star mogen blijven. Wat ons vroeger van de N.S.B. scheidde, is door de ontwikkeling der wereldpolitiek in zooverre overbrugd, dat wij nu zonder opgave van onze overtuiging en onze heiligste gevoelens met de N.S.B. kunnen samengaan. Reeds twee dagen na den 14den December had ik een bespreking met den plaatsvervangend leider, Van Geelkerken, welke bespreking in alle opzichten kameraadschappelijk en bevredigend verliep. Hetzelfde was het geval bij de bespreking, die ik enkele dagen later met den leider der N.S.B. had. Wanneer wij onze tegenstelling met de N.S.B. hebben overwonnen, dan zullen velen, die tot nu toe een afwachtende houding aannamen, onze rijen komen versterken. Wanneer de N.S.B. en wij elkaar de verzoenende hand toesteken, dan zal dit op het Nederlandsche volk zijn uitwerking niet missen. Daarom verklaar ik:

1. dat met ingang van heden de tienjarige veete tegenover de N.S.B. wordt beëindigd om plaats te maken voor een hechten band van kameraadschap;
2. dat de N.S.B. bij haar zware taak op ons zal kunnen rekenen als op haar trouwste leden. Van u allen, kameraden, verwacht ik, dat gij uw nieuwen leider Mussert met dezelfde trouw zult volgen, die gij tot dusver aan mij hebt betoond en waarvoor ik u bij deze gelegenheid nog mijn warmen dank zeg;
3. dat in navolging van het lichtende voorbeeld van onze dappere kameraden bij de Waffen S.S., het legioen en het N.S.K.K. in het Oosten, die in lotsverbondenheid met elkaar strijden en offers brengen, ook wij bereid zijn in een lotsverbondenheid aller nationaal-socialisten in Nederland elk offer te brengen, dat de toekomst van ons volk van ons verlangt.

Verder spreek ik de hoop uit, dat de stap, dien wij vandaag hebben gedaan in de richting van een concentratie aller volksche krachten in Nederland, algemeen navolging moge vinden. Het indrukwekkend geweld van de wereldgebeurtenissen, dat ons duidelijk tot bewustzijn brengt, hoe nietig de Nederlander met zijn vooroordeelen was en is en hoe zeker het nationaal-socialisme alles wat niet wil worden vernietigd tot een eenheid samensmeedt, moge ook den laatsten twijfelaar aan onze zijde doen aantreden ter verovering van een plaats voor Nederland onder de opgaande zon van een nieuwen Germaanschen dag.

Tenslotte sprak nog de heer R. C. Giard, pl. leider der N.S.N.A.P., woorden van instemming met het genomen besluit.

Nationaal Socialistische Eénwording

Perscommentaren. — Naar aanleiding van het opgaan der N.S.N.A.P. in de N.S.B. verschenen in de Nederlandsche dagbladen diverse commentaren, o.a. in **Het Utrechtsch Dagblad** van 27 Jan., **Het Vaderland** van 28 Jan., de **Nieuwe Rotterdamsche Courant** van 27 Jan., de **Haagsche Courant** van 27 Jan. en **Het Volk** van 28 Jan.

Aan een artikel, dat verscheen in **„Volk en Vaderland"** van 30 Januari ontleenen wij:

Het kan niet worden ontkend, dat de totstandkoming van de eenheid van ons volk, welke wij, nationaal-socialisten, beoogen te brengen, in niet geringe mate voortdurend is belemmerd door de omstandigheid, dat wijzelf geen eenheid vormden. Weliswaar heeft de kracht, die van de N.S.B. uitging er toe geleid, dat sedert de stichting der Beweging de verdere verkruimeling der volksche elementen heeft opgehouden en weliswaar heeft de N.S.B. onder de krachtige en vooruitziende leiding van Mussert op den duur de meeste naast ons marcheerende nationaal-socialisten naar zich toe getrokken, een totale eenheid was er tot heden toe niet.

Op 14 December 1941 verklaarde de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, dat hij had besloten van dien dag af nog slechts één politieke wilsvorming in Nederland te dulden, namelijk die, welke wordt belichaamd door de Nationaal-Socialistische Beweging onder leiding van Mussert. De Rijkscommissaris motiveerde dit besluit door te verwijzen naar de verklaring, welke de Leider juist tevoren had afgelegd aan den Führer. Het stemt tot verheugenis en tot dankbaarheid, dat als vrucht van de historische gebeurtenissen ter gelegenheid van de herdenking van het tienjarig bestaan der Beweging thans ook de weg tot eenheid der nationaal-socialisten is geëffend.

Kameraden, leden der voormalige N.S.N.A.P. Dit zijn woorden, die bij ons in de N.S.B. weerklank vinden. Wij hebben begrip voor de waarlijk niet lichte stap een vertrouwd geworden organisatie op te geven, zelfs niet na verkregen overtuiging van de overbodigheid en nuttelooshеid van gescheiden marcheeren. Maar voor ons volk, dat in zoo grooten nood verkeert, dat bedrogen en ontredderd is achter gelaten door zijn regeerders, aan wie het door de partijen-misleiding zijn vertrouwen had geschonken, zal het een weldaad zijn wanneer vele goede nationaal-socialisten onze rijen komen versterken. Daarom kameraden, gij, die in trouwe aan Mussert den Leider, onder de zwart-roode vaan wilt verder marcheeren voor een herboren Nederland in een herboren Europa waarvoor ook uw kameraden in het Oosten op leven en dood strijden, U begroeten wij met geheven hand en een krachtig HOU ZEE!

(Vor. ber. dr. Van Rappard 4848 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Rommel geniet de eer, een der populairste generaals van dezen oorlog te zijn. En dat niet alleen bij zijn eigen soldaten en in Duitschland. Ook de vijand acht hem zeer. Amerikanen en Britten erkennen niet alleen zijn militair genie, doch prijzen eveneens zijn karakter als gentleman. Amerikaansche radio-reporters, die met groote achting van zijn verbluffende operaties in Noord-Afrika spreken, noemen hem den „bengel".

Hij werd 15 November 1891 in Heidenheim (Württemberg) geboren. Achttien jaar oud kwam hij in militairen dienst en werd spoedig infanterieofficier in Weingarten. In October 1915 kwam hij bij het pas opgerichte Württembergsche bergbataillon, waarmee hij in de Vogezen en in den Balkan streed. Reeds destijds oogstte hij veel lauweren voor zijn dapperheid. Als een der weinige eerste luitenants ontving hij op 27-jarigen leeftijd de ridderorde „Pour le mérite". Na afloop van den wereldoorlog kreeg hij — na een korten studietijd in Tübingen, waar hij een S.A. oprichtte — in het toegelaten 100.000-man-leger de leiding van een compagnie. Tot 1933 was hij daarop als kapitein leeraar aan de infanterieschool van Dresden. Bij het afkondigen van den militairen dienstplicht werd hij door Adolf Hitler — die hem als student had leeren kennen en hem hoogachtte wegens zijn militair leerboek „Infanterie valt aan" — naar de krijgsschool Potsdam geroepen. Korten tijd daarna ontving hij de leiding van de krijgsschool Wiener Neustadt.

Generaal Rommel

Tijdens de inlijving van Sudetenland en de Oostmark was hij commandant van het Führerhauptquartier, welke verantwoordelijke functie hij waarnam totdat Hitler hem in Februari 1940 de leiding van een pantserdivisie toevertrouwde, Rommels derde wapen. Daarmee brak een nieuwe phase in zijn reeds succesvolle loopbaan aan. In den bewegelijken strijd kwamen zijn vakmanschap en inzichten eerst ten volle tot ontplooiing. In de veldslagen van het Westen werd hij herhaaldelijk met hoogsten lof vermeld.

Eenige maanden na beëindiging van den veldtocht in het Westen dook generaal Rommel plotseling met een nieuw corps in Noord-Afrika op. Ieder herinnert zich nog zijn verrassende overwinning in Cyrenaica, waaruit hij in enkele weken de Engelschen, die hier hun succes reeds zeker waanden, verdreef. Spoedig stond hij aan de Egyptische grens en bestookte de Britten op eigen gebied. Door het uitbreken van den oorlog met de Sovjet-Unie moest Rommel zijn opmarsch staken. Moeilijkheden in de ravitailleering dwongen hem verdedigingsstellingen in te nemen. De Britten juichten reeds en meenden, dat het spoedig met het Afrikacorps „uit" was. Opnieuw werden hun verwachtingen voor een blijvend succes teleurgesteld. Van belegerde en aangevallene werd generaal Rommel plotseling zelf weer aanvaller en juist in omstandigheden, die de tegenstander geheel anders beoordeeld had. Niet alleen vermetigde generaal Rommel enkele verstrooide Engelsche legeronderdeelen, die zich te ver van hun operatiebasis gewaagd hadden, doch bovendien tastte hij deze operatiebasis zelf aan en veroverde stellingen in het door de Engelschen bezette gebied. Weer eens werden de rollen in Noord-Afrika omgekeerd.

Wat Rommel aan tropische ervaring ontbreekt, wordt ruimschoots vergoed door zijn bekwaamheid en snel handelen. Met zijn amper bereikte vijftig jaren behoort generaal Rommel tot de jongste legeraanvoerders van beide zijden. Welke ontwikkeling de strijd in Noord-Afrika nog nemen zal, valt momenteel nog niet te voorspellen, maar zeker is, dat generaal Rommel na zijn successen hier nog een groote carrière te wachten staat.

(Vor. ber. Generaal Rommel 4976 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Generaal-veldmaarschalk Keitel bezoekt Hongarije. —

Boedapest, 21 Jan. (D.N.B.) — Generaal-veldmaarschalk Keitel, die sedert 20 Januari te Boedapest vertoeft, is op 21 Januari door den Rijksbestuurder, Horthy, in audiëntie ontvangen. Later zat hij aan aan een noenmaal, dat de Rijksbestuurder aan een klein gezelschap aanbood.

In den ochtend heeft de generaal-veldmaarschalk tijdens een groote plechtigheid een krans gelegd op het Hongaarsche helden-gedenkteeken. Op het groote plein voor het gedenkteeken, dat met Duitsche en Hongaarsche vlaggen was versierd, stonden eere-compagnieën van alle wapens aangetreden.

Na de kranslegging begaf generaal-veldmaarschalk Keitel zich naar het Hitler-plein, waar eenheden van het aan den strijd tegen de Sovjet-Unie deelnemende gemotoriseerde corps defileerden. (Telegraaf)

C. FRANKRIJK. — Reorganisatie van het leger - Arbeidsdienst ingevoerd. —

Vichy, 22 Jan. (V.P.B.) — In het begin van deze maand heeft admiraal Darlan in zijn functie van minister voor de landsverdediging met generaal Revers, minister ad interim van het departement van Oorlog, over de reorganisatie van het Fransche leger geconfereerd. Volgens het wapenstilstandsverdrag is het Fransche leger 100.000 man sterk; het zal hoofdzakelijk uit vrijwilligers bestaan. Het officieele communiqué noemt als doel der legerorganisatie: 1. coördinatie van de onderdeelen, 2. verhooging van de verantwoordelijkheid der commandanten, 3. vereenvoudigingen van de administratie, 4. verhooging van het salaris der sub-alterne officieren, in het bijzonder van de gehuwden, en 5. de verjonging in de hoogere officiersrangen. Verder ligt het in de bedoeling, de dienstneming aantrekkelijker te maken. Admiraal Darlan heeft thans deze reorganisatie, waarmede generaal Huntziger was begonnen, ter hand genomen. In plaats van den vroegeren algemeenen militairen dienstplicht is de algemeene arbeidsdienst ingevoerd. Deze omvat alle Franschen, die het twintigste levensjaar hebben bereikt.

(Alg. Handelsblad)

(V. b. Leger 4961 B.; arbeidsdienstplicht 4587 F.)

D. SPANJE. — Amnestie voor politieke gevangenen.

Madrid, 23 Jan. (D.N.B.) — De onder voorzitterschap van generaal Franco gehouden ministerraad heeft verschillende benoemingen uitgevaardigd en tevens besloten tot de vrijlating van 1900 politieke gevangenen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Amnestie 4623 A.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Nikkelen munten uit de circulatie. —

Lissabon, 23 Jan. (A.N.P.) — Uit Washington wordt gemeld, dat de juridische sub-commissie van den Amerikaanschen senaat een wetsvoorstel heeft uitgewerkt, waarbij, in verband met de metaalschaarschte, alle nikkelen muntstukken uit de circulatie worden genomen. Er zullen muntstukken van een andere samenstelling voor in de plaats komen. (Telegraaf)

F. PORTUGAL. — Troepen naar Portugeesch Timor.

Lissabon, 24 Jan. (D.N.B.) — De kanselarij van den Portugeeschen minister-president publiceert de volgende mededeeling: „Ingevolge de met de Britsche regeering gevoerde besprekingen krijgen de reeds te Lourenco Marques gereed staande troepen bevel, zich in te schepen naar Timor om de verdediging van het Portugeesche deel van het eiland op zich te nemen.

De 23 Januari te Lissabon verschenen bladen publiceeren bovenstaande bekendmaking op een in het oog loopende plaats. De Diario da Manha merkt ten aanzien er van op, dat dit bericht voor het Portugeesche patriotisme bijzonder aangenaam is. Men kan eruit zien, dat het betreurenswaardige incident van Timor een bevredigende oplossing nabij is. Het land heeft op het woord en het beleid van Salazar vertrouwd en het heeft, naar men ziet, hieraan goed gedaan. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Timor 4966 D.; Defensie 4965 A.)

G. JAPAN. — Bezette eilanden ontvangen Japansche namen. —

Tokio, 24 Jan. (D.N.B.) — Het eiland Wake zal voortaan Ohtorisjima, Eiland van den Grooten Vogel, heeten. De beide in de buurt gelegen eilanden Peale en Wilkes krijgen den naam van Hanesjima, Eiland der Vleugels, en Asjijima, Eiland der Beenen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Eiland Wake 4934 A. en 4954 B.)

H. NEDERLAND. — N.S.B. - Uitkeering aan behoeftige Indische oud-strijders. —

Utrecht, 24 Jan. — Op 22 Januari zijn een dertigtal oud-Indische militairen door Mussert op het hoofdkwartier der N.S.B. ontvangen. Het gold hier de liquidatie van een fonds, dat gevormd werd uit de presentiegelden der N.S.B.-afgevaardigden in de Eerste Kamer en Provinciale Staten, en dat bestemd was om in nood verkeerende oud-Indische militairen te helpen. Nu door de gewijzigde omstandigheden geen inkomsten meer binnenkomen, werd besloten het fonds op te heffen en het saldo uit te keeren aan daarvoor in aanmerking komende Indische veteranen.

Nadat de oud-strijders door Mussert waren toegesproken, overhandigde oud-luit.-kol. van het Ned. Indische leger, D. de Iongh, aan ieder der aanwezigen een enveloppe met inhoud, waarna nog een gezellig samenzijn volgde. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Nat.-Soc. Bew. 4979 A.)

I. NEDERLAND. — Reorganisatie der luchtbescherming. —

's-Gravenhage, 24 Jan. (A.N.P.) — Het Verordeningenblad bevat onder no. 13/42 een nieuwe regeling van de luchtbescherming, waardoor de Wet tot bescherming der bevolking tegen luchtaanvallen van 1936, welker gebreken en tekortkomingen in het verloop der jongste ontwikkeling ook voor buitenstaanders zijn duidelijk geworden, wordt opgeheven. De nieuwe

verordening roept een uniforme, onder de opperleiding van den hoofdinspecteur voor de luchtbescherming straf verbonden organisatie in het leven, die ressorteert onder het ministerie van Justitie. Aan den anderen kant verschaft de verordening duidelijkheid over den omvang der verplichtingen ten dienste van de luchtbescherming, welker naleving zoowel door de overheid als door particuliere- en bedrijfsinrichtingen, zaken en ondernemingen en ten slotte ook door den individueelen burger dient te geschieden. Het is te hopen, dat de luchtbescherming op dezen grondslag voortaan het hoofd zal kunnen bieden aan elken toestand, die door vijandelijke luchtaanvallen op Nederlandsch grondgebied, kan ontstaan.

(Verordeningenblad no. 4, 24 Jan. 1942)

(Vor. ber. Luchtbescherming 4399 H.)

A. NEDERLAND. — W. W. Dittmar gevolmachtigde van den Reichspressechef - Dr. Freisler, staatssecretaris van Justitie in Duitschland, te Den Haag. —

's-Gravenhage, 23 Jan. (A.N.P.) — Op de persconferentie is als gevolmachtigde van den Reichspressechef de heer W. W. Dittmar als perschef van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied geïntroduceerd. Hij is zoowel door den leider der Duitsche als door dien der Nederlandsche persconferentie welkom geheeten.

Dr. Freisler, staatssecretaris van Justitie in Duitschland, te Den Haag. — Den Haag, 27 Jan. — Op 26 Januari is de Staatssecretaris in het Duitsche ministerie van Justitie, dr. Freisler, op uitnoodiging van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, voor een bezoek van drie dagen in ons land aangekomen. Des middags heeft dr. Freisler te 's-Gravenhage voor een aantal genoodigden een voordracht gehouden over het onderwerp: „De juridische opvattingen van het nieuwe Europa". Onder de aanwezigen bevond zich o.m. de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart. (N. R. Crt.)

B. IJSLAND. — Regeering afgetreden. —

26 Jan. — De IJslandsche concentratie-regeering is, naar de Deensche regeering telegrafisch werd medegedeeld, afgetreden. Dit besluit houdt verband met het aftreden op 17 Januari van den minister van Buitenlandsche Zaken en Sociale Voorzieningen, Stefansson. Het ministerie was sedert het voorjaar van 1939 in functie. Omtrent het aftreden van Stefansson wordt gezegd, dat dit een gevolg is van de toenemende duurte en het loonvraagstuk op IJsland, die grootendeels voortvloeien uit de bezetting door Britsche en Amerikaansche troepen. (Vaderland)

(Vor. ber. Regeering 4893 C.)

C. NEDERLAND. — Generaal J. C. Pabst, gezant te Tokio, overleden. —

Tokio, 26 Jan. — Generaal J. C. Pabst, die sedert 1923 Nederlandsch gezant en gevolmachtigd minister te Tokio was, is op 24 Januari op acht-en-zestigjarigen leeftijd, na een hartaandoening in het St. Lukas-hospitaal te Tokio overleden.

(Vaderland)

D. BELGIE. — Zoon geboren in het koninklijk gezin.

Door den Berichtendienst Nederlandsche Omroep werd op 25 Januari in de uitzending van nieuwsberichten te 12.45 uur het volgende bericht gepubliceerd:

„Naar wij uit België vernemen zijn koning Leopold en zijn gemalin verblijd met de geboorte van een zoon."

(Vor. ber. Koning Leopold 4933 C.)

E. NEDERLAND. — Voedselvoorziening: teelt van voedingsgewassen in plantsoenen, enz. —

Den Haag, 27 Jan. — De directie van den Landbouw heeft een aantal richtlijnen vastgesteld voor de practische uitvoering van de overheidsmaatregelen tot verhooging van de bodemproductie, welke richtlijnen de secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken heeft verwerkt in een brief aan de burgemeesters. Noodzakelijk wordt het daarin geacht, dat de betrokken hoofden van dienst en de onder hun bevelen staande ambtenaren ten volle begrijpen, dat in het belang van de voedselvoorziening van het Nederlandsche volk elk daarvoor geschikt te maken perceel grond voor de productie van voedingsgewassen wordt gebruikt. Door gronden in parken, plantsoenen, langs wegen, kanalen, enz., alsmede braakliggend terrein voor de teelt van voedingsgewassen te gebruiken, kan iedere gemeente belangrijk tot de verbetering van de voedselpositie bijdragen.

De oorlogsopbrengst der van gemeentewege geteelde gewassen kan beschikbaar worden gesteld aan plaatselijke inrichtingen tot verzorging van weezen en andere jeugdige personen of aan de armlastigen en de werkloozen met groote gezinnen. Het ligt niet in de bedoeling, voor deze extra-gift levensmiddelenbons aan te nemen. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Voedselvoorziening 4974 A.)

F. ENGELAND. — Winston Churchill als politicus en strateeg. —

Het D.N.B. publiceerde op 26 Januari een artikel over „hetgeen Churchill beloofde en wat hij hield", waaraan wij o.m. ontleenen:

1) Op 8 October 1914 verklaarde Churchill den burgemeester van Antwerpen: „Alles in orde, U behoeft U geen zorgen te maken, wij zullen de stad redden." Twee dagen later, op 10 October, viel Antwerpen.

Hoe is het in dezen oorlog?

In April 1940 begon Churchill het avontuur in Noorwegen onder het parool: „Wij zullen aan de Noorsche kust datgene bezetten, wat wij noodig achten". De harde werkelijkheid was ook hier sneller dan Churchill's beweringen.

Tijdens den veldtocht in het Westen verklaarde Churchill nog na de nederlaag in Vlaanderen op 28 Mei 1940 in het Lagerhuis: „De Fransche en Britsche legers zullen in weerwil van de laatste nederlagen in Nederland en België de Somme-linie en de Maginot-linie houden en wij zullen overwinnen".

Voor de strijd op Kreta begon, verklaarde Churchill op 6 Mei 1941: „Wij zijn voornemens Kreta tot den dood toe en zonder een of andere gedachte aan terugtrekken, te verdedigen". Op 2 Juni was de vlucht der Britten van Kreta reeds voorbij. Toen de Britten hun offensief van December in de Cyrenaica begonnen, kondigde Churchill aan: „Thans is de tijd gekomen om den tot dusver krachtigsten slag voor de eindoverwinning, voor het vaderland en de vrijheid te voeren. Het leger in de woestijn kan aan de geschiedenis een nieuw blad toevoegen, dat geheel gelijkwaardig is aan dat, waarop Blenheim en Waterloo staan geschreven". Thans, na een strijd van twee maanden, staan de Duitsche en Italiaansche strijdkrachten in Libye ongebroken en het Britsche leger in de woestijn ziet zich geplaatst tegenover groote moeilijkheden.

2) Op 22 Juni 1941, den dag, waarop Europa onder leiding van Adolf Hitler zich teweer stelde tegenover de bolsjewistische bedreiging, verklaarde Churchill:

„Wij zullen Duitschland bombardeeren bij dag en bij nacht, in steeds toenemende mate en wij zullen maand na maand zware ladingen bommen neerwerpen om de nederlaag van Duitschland af te dwingen". Thans is bijna de helft van het Europeesche deel van de Sovjet-Unie met zijn grondstofbronnen in Duitsche handen en Churchill's voorspellingen zijn weer geklets gebleken.

Op 8 December 1941 verzekerde Churchill den leden van het Engelsche lagerhuis: „Enkele van onze mooiste schepen hebben hun stations in het Verre Oosten bereikt. Iedere voorbereiding, die in onze macht lag, is getroffen en ik ben ervan overtuigd, dat wij ons goed zullen houden". Twee dagen later, op 10 December, lagen de linieschepen Prince of Wales en Repulse, de trots van de Britsche vloot, voor Singapore op den bodem der zee. Churchill onttrok zich echter aan den toestand door vlug naar Amerika te vertrekken.

3) Churchill heeft door zijn misdadig spel dezen oorlog veroorzaakt en hem ontketend om Engeland's voogdij over de volken van Europa te verzekeren. Wat is hieruit geworden? Engeland heeft al zijn bondgenooten op het continent verloren. Na vreeselijke offers voor Engeland hebben de misleide volken zich verbitterd van hem afgewend. Polen, Noorwegen, Nederland, België, Frankrijk, Zuid-Slavië en Griekenland waren eens hoeksteenen van de Britsche voogdij in Europa. Churchill heeft ze verloren: Engeland is van het continent weggejaagd.

Dezelfde Churchill, wiens oorlogsdoel de beheersching van Europa door Engeland was, wordt thans door de bolsjewisten beheerscht en heeft aan hen zijn eigen oorlogsdoel uitgeleverd. Churchill heeft voorspeld: „De blokkade is het doodelijke wapen van Engeland, Duitschland kan zich niet bevrijden van den worgenden greep der Britsche blokkade". Thans heeft Duitschland zich van dezen worgenden greep bevrijd en Churchill heeft zijn eigen volk uitgeleverd aan de grondstoffenblokkade. Thans moet Engeland zelfs zijn ijzeren tuinhekken, zijn oude autobanden, oud metaal, beenen en keukenafval verzamelen. De Engelsche bevolking krijgt tien procent minder suiker dan de Duitsche en slechts tweederden van de hoeveelheid vet, welke in Duitschland wordt uitgereikt. Engeland is door voortschrijdend gebrek aan scheepsruimte wat zijn ravitailleeringspositie betreft, steeds meer in het nauw gekomen en begint nu zelfs de uitwerking van een dubbele blokkade door het verlies van zijn Oost-Aziatische grondstofbasis te voelen.

4) Churchill heeft reeds vóór de derde maal voorspeld: „Engeland heeft de pariteit in de lucht met Duitschland bereikt en spoedig zal het een superioriteit in de lucht bezitten". In werkelijkheid is dit met het grootste optimisme aangekondigde non-stop-offensief van de Britsche luchtmacht, zooals door militaire deskundigen in Engeland wordt toegegeven, een totaal fiasco geweest. Onder de slagen van de Duitsche luchtmacht zijn vele steden in Engeland in puinhoopen veranderd, talrijke Britsche productieplaatsen en havenwerken verwoest. Duitschland's productie werkt echter zonder onderbreking.

Op 20 Augustus 1940 verklaarde Churchill: „Tot nu toe zijn de slagen in de lucht voor ons gunstig verloopen. De luchtgevechten brengen ons in ieder geval langs den veiligsten en kortsten weg naar de overwinning". Na een jaar, op 9 September 1941,

was hij genoodzaakt deze bewering als onjuist te kenmerken. Hij zeide: „Een jaar geleden zag onze toestand er verloren, ja zelfs wanhopig uit".

5) Churchill verklaarde op 20 Januari 1940: „De Duitsche duikbootcampagne is totaal mislukt. „Op 20 Augustus 1940 beweerde hij driest: „De zeeën zijn vrij en de duikbooten worden in toom gehouden". In werkelijkheid voeren de Duitsche duikbooten evenals voorheen den slag op den Atlantischen Oceaan met zeer groot succes. Zij hebben tezamen met de luchtmacht sinds het eerste „overwinningsbericht" van Churchill niet minder dan 13.207.922 br.t. tot zinken gebracht. Sedert het uitbreken van den oorlog heeft Engeland in totaal ongeveer 15 millioen br.t. aan eigen en aan in zijn dienst varende koopvaardijtonnage verloren.

6) Churchill verklaarde: „Engeland strijdt voor de vrijheid der volken". Zijn werkelijk optreden toont een heel ander beeld. In den Boerenoorlog verkondigde hij in 1902: „Er bestaat slechts één middel om den tegenstand van de boeren te breken en dat is de hardste onderdrukking, m.a.w.: „wij moeten de ouders dooden, opdat de kinderen respect voor ons hebben". Op 20 Januari 1940 verklaarde Churchill met betrekking tot den Finschen vrijheidsoorlog: „Het licht der vrijheid, dat zoo helder in het hooge Noorden schijnt, geeft aanleiding tot de hoop, dat een verkondiger zal komen en de richting zal aangeven voor den vooruitgang der menschheid". Toen Finland zijn vrijheid had veroverd, verklaarde Churchill aan Finland den oorlog, om het opnieuw aan den bolsjewistischen onderdrukker uit te leveren.

7) Churchill verklaarde onlangs in Ottawa: „Engeland heeft den oorlog niet gewild". Doch reeds in 1936 zeide hij aan den Amerikaanschen generaal Wood: „Duitschland wordt te sterk — wij moeten Duitschland vernietigen".

8) Churchill heeft beloofd: „There will always be an England". In werkelijkheid heeft hij aan de Verceinigde Staten afgestaan: Jamaica, Santa Lucia, Trinidad, Britsch-Guyana, Antiqua. Churchill heeft door zijn eigen oorlogvoering verloren: Engeland's aanzien in Europa en in Azië. Aan territoriaal bezit de honderd jaar bestaande Britsche kroonkolonie Hongkong, den Oostelijken hoeksteen van het Empire, Malakka, de poort naar Indië, Britsch-Borneo, de oliebronnen van de Britsche vloot in Oost-Azië. De Britsche saldi in de Vereenigde Staten bedroegen bij het uitbreken van den oorlog 4½ milliard dollar. Thans heeft Engeland daar meer dan een milliard schuld. Hierbij komt nog ongeveer 3 milliard dollar aan kapitaalverliezen, die na anderhalve maand oorlog in Oost-Azië zijn ontstaan.

9) Churchill verklaarde „Onze taak is het Empire en de Union Jack in de wereld te handhaven". In het tweede jaar van Churchill's minister-presidentschap sluit Canada een valuta-, economische- en verdedigingsovereenkomst met de Vereenigde Staten en heft het de tolgrenzen op, onderhandelt Australië achter den rug van de Londensche regeering om met Roosevelt over een militair pact en verklaart de Australische minister-president: „Wij werken voor de Vereenigde Staten" en wordt in het parlement der Zuid-Afrikaansche Unie een debat gevoerd over het voorstel om een zelfstandige Zuid-Afrikaansche republiek uit te roepen, waarbij meer dan een derde der afgevaardigden voor stemt.

10) Churchill is de grootste zwendelaar en politieke bedrieger aller tijden. De eenige belofte, welke Churchill tot dusver heeft gehouden, waren zijn woorden „ik heb het Engelsche volk niets anders aan te bieden dan bloed, zweet en tranen", aldus besluit het artikel van het D.N.B.

(Vor. ber. Winston Churchill 4973 B.)

A. NEDERLAND. — N.V.V. - Overeenkomsten met het Duitsche Arbeidsfront. —

27 Jan. — De commissaris van het N.V.V., Woudenberg, die op het oogenblik een studiereis door Duitschland maakt, heeft eenige overeenkomsten aangegaan met het Duitsche Arbeidsfront.

De eerste overeenkomst wijst het N.V.V. aan als eenige instantie ter behartiging van de belangen der Nederlandsche arbeiders in Duitschland en de tweede bepaalt, dat een deel van de vrijwillige bijdragen, die deze arbeiders aan het Arbeidsfront afstaan, ter beschikking van het N.V.V. zal worden gesteld ten behoeve van hun cultureele verzorging. Een derde overeenkomst, die van nog grootere beteekenis zal zijn, bevindt zich thans in het stadium van voorbereiding.

(Deutsche Ztg. i. d. N.)

(Vor. ber. N.V.V. 4867 G.)

B. NEDERLAND. — Treinbotsing bij Vleuten - Dr. G. L. F. Philips overleden. —

26 Jan. — Op 25 Januari heeft des ochtends een uit Den Haag komende D-trein in volle vaart een stilstaanden electrischen trein geramd. Eenige materieele schade werd aangericht, tien personen werden gewond, een conducteur en een postbeambte werden gedood.

Dr. G. L. F. Philips overleden. — In den ouderdom van ruim 83 jaar is in den nacht van 25 op 26 Januari te 's-Gravenhage overleden dr. ir. Gerard L. F. Philips, de grondlegger van het Philipsconcern.

De overledene werd op 9 October 1858 te Zaltbommel geboren. Nadat hij in 1883 te Delft het diploma van werktuigkundig ingenieur had behaald, ging ir. Philips zich toeleggen op den jongsten tak der techniek, n.l. de electrotechniek. Hij vertoefde hiertoe langen tijd te Glasgow, waar hij o.m. gelegenheid vond, in het laboratorium van den grooten natuurkundige, lord Kelvin, te werken. Na een verblijf te Berlijn, keerde hij naar Nederland terug, waar hij te Amsterdam de belangen der A.E.G. behartigde bij de concessie-aanvrage voor het nieuw op te richten electriciteitsbedrijf. Na acht jaren van rondtrekken en studeeren, ging ir. Philips met financieele hulp van zijn vader, Frederik Philips, zich een zelfstandigen werkkring scheppen en wel in de jonge electrotechnische industrie.

Te Eindhoven begon hij in 1891 met de fabricage van gloeilampen. In de maand April van 1892 werden de eerste vijftig gloeilampen afgeleverd en wel aan de Stearinekaarsenfabriek te Gouda.

In het voorjaar van 1922 trok dr. ir. Philips zich als directeur uit de zaken terug, doch tot kort voor zijn dood heeft hij als commissaris steeds actief deelgenomen aan de leiding van het Philipsbedrijf, dat door de fabricage van alle mogelijke electrotechnische artikelen reeds was uitgebreid tot een enorme onderneming, wier gebied aan geen grenzen meer gebonden was.

(Telegraaf)

C. ENGELAND. — Verklaring van Churchill in het Lagerhuis - Koninklijke familie verlaat Buckingham Palace. —

Stockholm, 27 Jan. (A.N.P.) — De Engelsche minister-president, Winston Churchill, heeft in het Lagerhuis een verklaring afgelegd omtrent de situatie. Ten aanzien van de aan Stalin beloofde leveringen, zeide hij, dat tengevolge van het weer een kleine stagnatie was ingetreden. Wat de gevechten in Noord-Afrika betreft meende de premier, dat het twee en een half jaar oorlog slechts gelukt was, het hoofd boven water te houden. Maar het begint, zoo voegde hij er aan toe, thans mogelijk te worden onzen weg te overzien en het ziet er meer dan ooit naar uit, alsof wij de overwinning zullen bevechten. In Oost-Azië, zoo verklaarde Churchill, is de Amerikaansche vloot voorloopig lam geslagen en hij achtte het dan ook mogelijk, dat Japan zijn tegenstanders nog zware en smartelijke verliezen zou toebrengen.

Churchill weigerde om, zooals hij zich uitdrukte, Duff Cooper voor de wolven te werpen en wees kabinetswijzigingen van de hand, waarbij hij opmerkte zelf verantwoordelijk te zijn, wanneer zich tekortkomingen voordoen.

Tenslotte kondigde hij het instellen van een „Pacificraad" aan, welke te Londen of te Washington zal zetelen. Engeland en Amerika treffen maatregelen om versterkingen naar Australië en Nieuw-Zeeland te zenden en er kan geen sprake van zijn, dat de oorlog in den Stillen Oceaan als een operatie van den tweeden rang wordt beschouwd.

Debatten in het Lagerhuis. — Stockholm, 28 Jan. (D.N.B.) — De Britsche berichtendienst meldt, dat de Labourfractie heden met groote meerderheid besloten heeft, te stemmen vóór de door Churchill geëischte motie van vertrouwen.

Sir Herbert Williams zeide, dat het feit, dat Churchill de kwestie van vertrouwen stelt, een maatstaf is, om na te gaan, dat hij weet, het vertrouwen te hebben verloren. Hij — Williams — kan zijn stem niet geven aan een motie van vertrouwen, want er zijn te veel fouten gemaakt. Het is ook nutteloos, wanneer Churchill zegt, dat hij tevreden is met zijn ploeg. Churchill is de eenige in het geheele land, die tevreden is, en daarom zal een motie van vertrouwen geen bevrediging schenken.

De nationale liberaal Henderson-Stewart verklaarde: „Ik verwijt de regeering grove fouten, slechte leiding, slecht voorbereid zijn en verkeerde beoordeeling van den toestand, zooals wij het zelden hebben beleefd. Als eerste minister en als minister van Verdediging oefent Churchill de hoogste macht uit en de rechtstreeksche contrôle op alle strijdkrachten. Ieder, die in zoo'n positie verkeert, moet onvermijdelijk een dictator worden. Aan dit systeem moet een einde gemaakt worden.

De conservatieve afgevaardigde, Milne, oefende evenals andere parlementsleden critiek uit op de ontoereikende verdedigingsmaatregelen voor Malakka en de Labour-afgevaardigde, Richards, noemde den toestand in Indië „geenszins bevredigend". Ook hij verklaarde, dat de voorbereidingen in Zuid- en Oost-Azië volkomen ontoereikend waren.

Attlee heeft nog verklaard, dat nieuwe versterkingen naar Oost-Azië gestuurd zouden worden. Hij moest echter het Huis aan de „groote afstanden en de begrensde mogelijkheden van de ter beschikking staande scheepsruimte en van de konvooibescherming" herinneren. „Wij hebben ons nooit in een gemakkelijke positie bevonden", zoo zeide hij verder, „evenmin hebben ooit de mogelijkheden van groote gevaren en moeilijkheden ontbroken. Wij hadden nooit genoeg plaats om ons vrijer te

bewegen. Wij stonden tegenover een ontzaglijke militaire macht en thans bevinden wij ons in strijd met een tweede."
De communist Gallacher zeide dat hij vóór de regeering-Churchill zal stemmen, daar men, wanneer men tegen de regeering zou stemmen, slechts de steunverleening aan de Sovjet-Unie zou verzwakken.

Duitsch commentaar. — Berlijn, 28 Jan. (A.N.P.) — Churchill's rede voor het Lagerhuis wordt in Duitsche politieke kringen algemeen en speciaal in de Wilhelmstrasse weergegeven onder het motto: „Hier sprak de doodgraver van het Britsche wereldrijk. Het liquidatieverslag van een „politieken bankroetier". Sedert Duinkerken heeft, naar men in de Wilhelmstrasse uiteenzet, het Britsche Lagerhuis geen rede van den premier aangehoord, welke zoozeer moet aandoen als die van gisteren. Na Duinkerken heeft Churchill nog steeds kans gezien, de geweldige nederlagen en het ongehoorde prestige-verlies van het Britsche wereldrijk voor het parlement aannemelijk te maken door verontschuldigingen, voorwendsels en argumenten, terwijl hij thans voor het fiasco van zijn eigen politiek staat. In de laatste anderhalf jaar heeft zich inderdaad niets voorgedaan waarvoor hij niet persoonlijk verantwoordelijk is. De inhoud van zijn uiteenzettingen laat zich daarom tot de formule herleiden: „Ik heb mijn best gedaan en mij vergist. De toestand is mij boven het hoofd gegroeid. Ik zie geen mogelijkheid hem meester te worden en beperk mij er toe, het verdere verloop der gebeurtenissen af te wachten. Wanneer het Lagerhuis iemand mocht weten, die het beter zou doen dan ik, kan het hem noemen. Ik persoonlijk geloof niet, dat zoo iemand bestaat."
Daarnaast plaatst men in Berlijn het zakelijke. Churchill is door den omvang der ontstemming in Engeland verrast geworden. Hij heeft daarvan blijkbaar pas kennis genomen na zijn terugkeer uit de Vereenigde Staten. Het is hem duidelijk, dat hij zijn critici zoowel in het moederland als in het Empire niet kan overtuigen door zakelijke argumenten, plannen en feiten omdat deze er niet zijn. Daarom laat hij aan de parlementsdebatten den vrijen loop opdat de afgevaardigden hun bezorgdheid kunnen uitspreken, waarbij hij voor zich den lof opeischt, dat het democratische systeem zulke debatten mogelijk maakt. Overigens onderwerpt men in bevoegde Duitsche kringen de uiteenzettingen van Churchill aan een aandachtige beschouwing, daar slechts aan de hand der afzonderlijke tegenstrijdige beweringen in vollen omvang duidelijk wordt, hoe catastrofaal de positie van het Britsche wereldrijk is. Churchill is, zoo verklaart men hier, in wezen niets anders overgebleven dan het laatste tactische middel, door een openlijke bekentenis over de situatie, aan de oppositie in het parlement en onder het volk de argumenten uit de hand te nemen. Om deze reden geeft hij alles toe, neemt hij alle schuld op zich en stelt vermanend en dreigend de vertrouwenskwestie. Churchill heeft zijn rol van va banque-speler ten einde moeten spelen en aan het Britsche parlement en aan het Britsche volk meedoogenloos voor oogen moeten houden, dat, wanneer nog van een overwinning sprake zou zijn, deze slechts langs den weg van het va banque-spel te behalen is.

(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

Koninklijke familie verlaat Buckingham-Palace. — Stockholm, 24 Januari (D.N.B.) — Koning George en koningin Elisabeth van Engeland verlaten Buckingham Palace, naar de Londensche correspondent van „Aftonbladet" meldt. Het Engelsche koninklijk paar heeft een particuliere woning in Londen gehuurd. Deze is speciaal voor het Engelsche koninklijke gezin ingericht in een zakenpand, dat is opgetrokken uit ijzer en staal en dat goed weerstand zou bieden aan bommen.

(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Winston Churchill 4981 F.; Koning George 4383 B.)

A. NEDERLAND. — Tabaksvoorziening; voorraden einde 1942 uitgeput - Oorlogsinvalidenzorg: vrij tramvervoer - Maandblad „Nederland" in nieuwen vorm.

Amsterdam, 27 Jan. — Door het A.N.P. werd een overzicht verstrekt ten aanzien van de Nederlandsche voorziening van tabaksproducten. Desbetreffend werden door het A.N.P. te bevoegder plaatse inlichtingen ingewonnen. Uit het overzicht blijkt, dat slechts geringe hoeveelheden kerf- en sigarettentabak beschikbaar zijn, de laatste van niet te beste kwaliteit. Wel is er eenige aanvoer uit het Nabije Oosten, doch de transportmoeilijkheden zijn groot. Voor sigaren zijn de kwantiteiten verminderd en de kwaliteiten konden evenmin worden gehandhaafd. De productie is verminderd tot 25% van het verleden en men zal zich dus in het rooken verder moeten beperken. Hoewel het Rijksbureau voor Tabak al het mogelijke doet, moet het zich neerleggen bij deze feiten en het laat zich dan ook aanzien, dat, mits de import van grondstoffen niet al te ongunstig wordt, tot ongeveer het einde van dit jaar met de productie van rookartikelen zal kunnen worden doorgegaan. Tot het invoeren van rookerskaarten of klantenlijsten zal niet worden overgegaan, omdat de invoering daarvan aanleiding zou geven tot misstanden, welke men juist tracht te vermijden.

Oorlogsinvalidenzorg: vrij tramvervoer. — Den Haag, 27 Jan. — Het hoofd van het afwikkelings-bureau van het Departement van Defensie heeft besloten jaarlijks legitimatiebewijzen te verstrekken aan gepensionneerde ernstig getroffen Nederlandsche oorlogsinvalide militairen.
Met ingang van 1 Februari van dit jaar hebben de houders van deze legitimatiebewijzen gedurende het jaar 1942 vrij vervoer op alle tram-, bus- en bootlijnen van de ondernemingen, die lid zijn van de Nederlandsche Vereeniging voor Tramweg- en autotransportdiensten. Daarbij zijn aangesloten alle intercommunale tramondernemingen, alsmede de Haagsche Tramwegmaatschappij, de Rotterdamsche Electrische tram, het Gemeentelijk Trambedrijf te Amsterdam, de Blauwe Tram enz. In eersten aanleg zullen hiervoor ongeveer 100 à 150 personen in aanmerking komen.
In den omzendbrief aan de burgemeesters wordt er o.a. op gewezen, dat oorlogsgewonden steeds recht hebben op kostelooze geneeskundige behandeling en verpleging voor de gevolgen van hun oorlogsverwondingen.

Maandblad „Nederland" in nieuwen vorm. — Den Haag, 27 Jan. — Een der nieuwe redacteuren van het maandblad „Nederland", de heer M. van Lokhorst, heeft eenige mededeelingen gedaan over de vernieuwing van dit tijdschrift, dat in zijn nieuwe gedaante zal worden dienstbaar gemaakt aan het werk der cultuur uitwisseling. Dr. R. Steinmetz zal als letterkundig medewerker het Duitsche geestelijke leven en de Nederlandsche poëzie behandelen, de heer D. Volker Nijland zal critieken en verslagen op het gebied der schilder- en beeldhouwkunst, de heer Van Lokhorst zelf meer algemeene artikelen schrijven. Drs. W. H. Haigton behoudt de hoofdleiding.
Onder de medewerkers worden genoemd Emiel Buysse, Dr. G. Schönle, Peter Verberne, Johan Pery, G. Quispel, Fr. Grünberg, prof. dr. T. Goedewaagen, prof. dr. Krekel en prof. dr. Jan de Vries. De Duitsche bijdragen zullen in het Nederlandsch vertaald verschijnen, zoodat het tijdschrift een geheel Nederlandsch karakter zal dragen.
Het tijdschrift Nederland kan in zijn vernieuwden vorm beschouwd worden als een complement op het tijdschrift „De Schouw". „De Schouw" zal de cultuur, „Nederland" de cultuuruitwisseling dienen. (Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Tabak 4158 C.; Oorlogsinvaliden 4801 D.; Pers 4859 C.; „De Schouw" 4969 B.)

B. THAILAND. — Oorlogsverklaring aan Engeland en de Vereenigde Staten. —

Bangkok, 25 Jan. (D.N.B.) — De plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat Thailand Engeland en den Vereenigden Staten den oorlog heeft verklaard. Onmiddellijk na de oorlogsverklaring is aan het Thailandsche leger, dat sedert meer dan een maand tezamen met het Japansche leger de grens verdedigt, bevel tot oprukken gegeven. Het Thailandsche leger is op 25 Januari des middags door zijn opmarsch op Birmeesch gebied het offensief begonnen.

(Alg. Handelsblad)

(V. b. Thailand—Engeland en Ver. Staten 4923)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Kolonel Galland ontvangt de hoogste militaire onderscheiding. —

Hoofdkwartier van den Führer, 28 Jan. (D.N.B.) — De Führer heeft kolonel Galland het eikenloof met de zwaarden en de brillanten bij het ridderkruis van het ijzeren kruis verleend.
In tegenwoordigheid van generaal-veldmaarschalk Keitel en generaal-veldmaarschalk Milch reikte de Führer 28 Jan. in zijn hoofdkwartier den verdienstelijken jachtvlieger als tweeden officier der Duitsche weermacht de hoogste Duitsche onderscheiding voor dapperheid uit. Kolonel Galland heeft in luchtgevechten 94 tegenstanders neergeschoten. De meeste dezer overwinningen behaalde hij in den strijd tegen Engeland. Na den dood van kolonel Mölders, die op 17 Juli 1941 deze onderscheiding als eerste officier der Duitsche weermacht ontving, werd hij als diens opvolger benoemd tot inspecteur der jachtvliegers bij den staf van het luchtmachtcommando. (Telegraaf)

(V. b. dood kol. Mölders 4910 A.; onderscheiding kol. Mölders 4771 C.)

D. IERLAND. — Amerikaansche troepen in Noord-Ierland geland - Protest van president De Valera. —

Rio de Janeiro, 28 Jan. (D.N.B.) — Het departement van Oorlog te Washington deelt in een communiqué mede, dat Amerikaansche troepen in Noord-Ierland (Ulster) zijn geland. Zij staan onder bevel van den divisie-generaal Hartle.
(Een via Genève uit New York ontvangen bericht deelt mede, dat de troepen onder bevel staan van generaal-majoor James Chaney.)

Protest van president De Valera. — Dublin, 28 Jan. — De Britsche berichtendienst meldt, dat De Valera heeft geprotesteerd tegen de aankomst van Amerikaansche troepen in Noord-Ierland. Hij verklaart, dat zijn regeering noch door de Britsche

noch door de Amerikaansche regeering geraadpleegd is. De Iersche minister-president heeft o.a. het volgende doen uitkomen:

Twintig jaar geleden werd de Iersche natie door de Britsche regeering tegen den uitdrukkelijken wensch der bevolking uiteengescheurd. Toen de Ver. Staten aan den vorigen oorlog deelnamen, verklaarde Wilson, dat Amerika voor de democratie en het recht der volkeren om over zichzelf te beschikken zou strijden. Het Iersche volk hield hem aan zijn woord en sprak zich in 1918 voor de onafhankelijkheid uit. Desondanks is de oude Iersche natie gescheiden gebleven, hetgeen een der gruwelijkste onrechtvaardigheden vormt, welke tegen een volk kunnen worden bedreven. Het Iersche volk koestert geen gevoelens van vijandschap tegen de Vereenigde Staten. Het hoopt derhalve, dat het niet op de een of andere wijze tot een conflict met de Vereenigde Staten genoodzaakt wordt.

(N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Ierland-Ver. St. 4869 I.; De Valera 4896 A.)

A. NEDERLAND. — Tekst van tooneelstukken enz. moet ter goedkeuring aan het departement van Volksvoorlichting en Kunsten worden voorgelegd - Barnsteententoonstelling in Den Haag. —

's-Gravenhage, 28 Jan. — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, afd. theater en dans deelt mede, dat tooneelstukken, welke niet in druk zijn verschenen, alsmede voordrachten, liederen, revues en cabaretnummers voortaan ter goedkeuring moeten worden ingezonden bij genoemd departement.

Barnsteententoonstelling in Den Haag. — Den Haag, 27 Jan. — De onder beschermheerschap van den Rijkscommissaris door de Staatliche Barnstein Manufaktur Königsberg georganiseerde tentoonstelling „Barnsteen, goud der zee" is 27 Januari in het Mauritshuis te 's-Gravenhage geopend in aanwezigheid van mevrouw Seyss-Inquart, een vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris, prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het dep. van Volksvoorlichting en Kunsten en een aantal Nederlandsche en Duitsche militaire en burgerlijke autoriteiten.

(Vaderland)

(V. b. Theater 4977 A.; Barnsteententoonstelling A'dam 4917 F.)

B. NEDERLAND. — Vredegerechtshof - De dood van weerman Peter Ton; agent S. J. Bijleveld veroordeeld tot 14 dagen hechtenis - Prijsbeheersching: ƒ 250.000 boete opgelegd. —

's-Gravenhage, 29 Jan. — Het Vredegerechtshof heeft heden uitspraak gedaan in de zaak tegen den 48-jarigen agent van politie, S. J. Bijleveld te 's-Gravenhage, die op 15 en 16 dezer terechtstond in verband met het ernstige incident tusschen politie en W.A. op 7 September 1940 in de Balistraat, hoek Javastraat, te dezer stede, waarbij de W.A.-man P. N. Ton door een revolverschot werd gedood. De agent Bijleveld werd beschuldigd, dit doodend schot te hebben gelost.

Het Hof veroordeelde den verdachte heden tot een hechtenisstraf van veertien dagen. Daarbij werd nog uitdrukkelijk te kennen gegeven dat geenerlei aanleiding bestaat, verdachte als bijkomende straf op te leggen de ontzetting uit het recht tot het bekleeden van het ambt van politiedienaar.

In de motiveering van het vonnis wees het Hof er op, dat bij de veroordeeling rekening gehouden werd met de omstandigheid, dat ten tijde van de ongeregeldheden op 7 September 1940 niet of nauwelijks, althans ten eenenmale onvoldoende, door de toenmaals leidende Nederlandsche politie-instanties de aandacht van het politiepersoneel was gevestigd op de geheel veranderde binnenlandsche algemeene en politieke omstandigheden, bepaaldelijk met betrekking tot de houding, welke sindsdien ten aanzien van de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland en haar organen, waaronder de weerafdeelingen, behoort te worden aangenomen.

Prijsbeheersching: ƒ 250.000 boete opgelegd. — 's-Gravenhage, 29 Jan. (A.N.P.) — De inspecteur voor de Prijsbeheersching te 's-Gravenhage heeft den exploitant van een grooten ijzerwarenhandel een boete van ƒ 250.000 opgelegd. De veroordeelde heeft de prijsvoorschriften in ernstige mate overtreden en hierdoor zeer aanzienlijke winsten onrechtmatig verkregen. Bij het bepalen van een boete van ƒ 250.000 werd rekening gehouden met de grootte van de overwinst, alsmede met den ernst van de overtreding. (Vaderland - Haagsche Crt.)

(V. b. Rechtszaken 4973 F.; dood Peter Ton 4369 D.; Prijsbeheersching 4973 E.)

C. ENGELAND. — Motie van vertrouwen in de regeering Churchill aangenomen - Witboek inzake de gemeenschappelijke Anglo-Amerikaansche commissies voor materiaal, scheepsruimte en grondstoffen. —

Stockholm, 29 Jan. (D.N.B.) — Het Lagerhuis heeft de motie van vertrouwen in de regeering-Churchill aangenomen met 464 stemmen tegen één.

Vóór de stemming bleek in de wandelgangen van het Lagerhuis bij de vertegenwoordigers van alle partijen de meening te overheerschen, dat geen enkele partij of persoonlijkheid, gezien de tegenwoordige gecompliceerde en onoverzichtelijke situatie, Churchill van zijn verantwoordelijkheid wilde ontlasten en genegen was bij een verwerping van de motie van vertrouwen in zijn plaats te treden. Algemeen was men er van overtuigd, dat het land bij een ten val brengen van Churchill op dit oogenblik in een groote verwarring zou worden gebracht, dat daarvan de ernstigste gevolgen gevreesd zouden moeten worden.

Witboek inzake de gemeenschappelijke Anglo-Amerikaansche commissies voor materiaal, scheepsruimte en grondstoffen. — Stockholm, 28 Jan. (D.N.B.) — In een witboek wordt, naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, de tekst weergegeven van die overeenkomsten, die Churchill en Roosevelt hebben gesloten met betrekking tot de organisatie van de gemeenschappelijke commissies. Deze organisaties bestaan uit een commissie voor de verdeeling van het oorlogsmateriaal, uit een gemengde commissie voor de verdeeling van koopvaardijscheepsruimte en een gemengde commissie voor grondstoffen. De commissie voor de verdeeling van oorlogsmateriaal beschouwt alle hulpbronnen in Groot-Britannië en de Vereenigde Staten aan oorlogsmateriaal als „gemeenschappelijke hulpbronnen". Evenzoo beteekent in beginsel de instelling van de commissie voor de verdeeling van koopvaardijscheepsruimte, dat ook hier de hulpbronnen van beide landen aan koopvaardijscheepsruimte als „gemeenschappelijk" worden beschouwd.

De volgende personen maken deel uit van de commissies:

Voor de verdeeling van het oorlogsmateriaal: Hopkins (Ver. Staten) en Lord Beaverbrook (Engeland).

Voor de verdeeling van koopvaardijscheepsruimte: admiraal Emery Land (Ver. Staten), sir Arthur Selter en Lord Leathers (Engeland).

Voor grondstoffen: William Batt (Ver. Staten), sir Clife Veillieu en Lord Beaverbrook (Engeland).

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Motie van Vertrouwen 4982 C.; overeenk. Churchill en Roosevelt 4958 F.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Gouvernement-Generaal: de staatsrechtelijke positie der vroegere Poolsche bevolking - Tabakskaarten ingevoerd. —

Berlijn, 27 Jan. — De correspondent van de N. R. Crt. deelt o.a. mede:

De Poolsche onderdanen in het gouvernement-generaal gelden als statenloos, niet als buitenlanders. Deze staatsrechtelijke constructie blijkt uit een verordening van den gouverneur-generaal met betrekking tot de verplichting tot aanmelding voor de het gouvernement-generaal binnenreizende buitenlanders. Volgens deze verordening zijn als buitenlanders te beschouwen zij, die een ander staatsburgerschap bezitten dan dat van het Duitsche Rijk of het Protectoraat Bohemen-Moravië. Ook een statenlooze geldt als buitenlander, voor zoover hij niet voor het begin zijner statenloosheid het staatsburgerschap bezat van den vroegeren Poolschen staat. De inheemsche Poolsche bevolking valt dus, trots haar statenloosheid, niet onder het begrip buitenlanders.

Tabakskaarten ingevoerd. — Berlijn, 28 Jan. — De minister van Economische Zaken heeft besloten in geheel Duitschland een tabakscontrôlekaart in te voeren. 15 Februari a.s. zullen de distributiebepalingen voor tabakswaren van kracht worden. Daarmede zal in Duitschland, nadat enkele steden reeds vroeger tot distributie van tabak, sigaren en sigaretten overgegaan waren, een uniforme regeling gelden.

Er worden drie verschillende contrôlekaarten uitgegeven, n.l. een kaart voor mannen boven 18 jaar, een kaart voor mannen boven 25 jaar en een „Controle-Ausweis" voor personen, die zich tijdelijk in het land ophouden en voor soldaten, die met verlof zijn. Vrouwen krijgen op hun kaart de helft van het kwantum, dat de mannen ontvangen.

De tabakspositie van Duitschland is nog alleszins bevredigend, en niet kleiner dan in 1939. Daar een deel der productie voor de weermacht gereserveerd blijft en het binnenlandsche verbruik met 125 procent gestegen is, moeten beperkende maatregelen getroffen worden. In Duitschland worden elke maand nog 5.5 milliard sigaretten gefabriceerd.

(Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Gouvernement-Generaal 4897 B.)

E. AMERIKA. — Slotverslagen der Pan-Amerikaansche conferentie - Brazilië verbreekt de diplomatieke betrekkingen met de Asmogendheden. —

Rio de Janeiro, 29 Jan. (D.N.B.) — De commissies der conferentie van Rio hebben haar slotverslagen ingediend.

Het rapport der politieke commissie vermeldt als beginselen, door de conferentie aanvaard: 1. de verklaring omtrent de ondeelbaarheid van het continent in geval van een aanval of een aanvalsdreiging van de zijde van een mogendheid van elders; 2. de plechtige bevestiging van de solidariteit bij de

verdediging ter bescherming van het halfrond; 3. de aanwijzing van den aanvaller en zijn bondgenooten; 4. veroordeeling van en protest tegen den „door Japan op de Ver. Staten gedanen aanval" en uitbreiding van de veroordeeling en het protest tot Duitschland en Italië, daar deze landen zich solidair hebben verklaard met Japan; 5. uniforme toepassing van de sancties tegen de „aanvallende mogendheden"; 6. de verklaring niet over te gaan tot het hervatten der betrekkingen met regeeringen, die den oorlog hebben verklaard aan Amerikaansche Staten, tenzij krachtens gemeenschappelijke, solidaire overeenkomsten. De economische commissie noemt in haar verslag als de belangrijkste punten het afbreken van de economische en financieele betrekkingen met de Asmogendheden benevens de plannen tot versterking van het interne economische leven der Amerikaansche landen en verbetering van verkeers- en transporttoestanden.

Brazilië verbreekt de diplomatieke betrekkingen met de Asmogendheden. — Rio de Janeiro, 29 Jan. (D.N.B.) — Naar de Britsche nieuwsdienst meldt, heeft de Braziliaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Aranha, op de slotzitting der conferentie bekend gemaakt, dat Brazilië de diplomatieke betrekkingen met de Asmogendheden heeft verbroken. De Braziliaansche ambassadeurs te Berlijn, Rome en Tokio hebben dit besluit van hun regeering om 16 uur Braziliaanschen tijd meegedeeld aan de regeeringen, waarbij zij zijn geaccrediteerd.

(Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Pan-Amerik. Conferentie 4976 B; Brazilië—Groot-Duitschland 3503 F.; Brazilië—Italië 3258 F.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Generaal Rommel bevorderd tot Generaloberst. —**

Hoofdkwartier van den Führer, 29 Jan. (D.N.B.) — De Führer heeft den opperbevelhebber van het pantserleger Afrika, generaal der pantsertroepen Rommel, uit waardeering voor zijn groote verdiensten bevorderd tot „Generaloberst".

(Telegraaf) **(Vor. ber. Generaal Rommel 4980 A.)**

B. **NEDERLAND. — Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen, voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam over het bedrijfsleven in 1941 - Dr. Rudolf Mengelberg, directeur van het Concertgebouw te Amsterdam, vijftig jaar - Beperking van het autobusverkeer op Zon- en feestdagen. —**

Amsterdam, 28 Jan. — De voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken van Amsterdam, mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen, heeft in zijn overzicht van het bedrijfsleven in 1941, gehouden in de openbare vergadering van de Kamer van 27 Januari, gewezen op de groote beteekenis van de komende reorganisatie van de Amsterdamsche Kamer van Koophandel. De gang van zaken in de Amsterdamsche fabrieksnijverheid was bevredigend, al wordt de voorziening met grond- en hulpstoffen steeds zorgelijker. In tegenstelling met de zeescheepvaart en veenbedrijven, was het voor de binnenschipperij een gunstig jaar. Spr. zette uiteen, dat de uitschakeling van den buitenlandschen handel slechts van voorbijgaanden aard is als eenmaal het nieuwe Europa zal zijn ontstaan.

Dr. Rudolf Mengelberg, directeur van het Concertgebouw te Amsterdam, vijftig jaar. — Dr. Rudolf Mengelberg is op 1 Februari vijftig jaar geworden. Aanvankelijk bestemd voor de rechtswetenschappen, promoveerde hij in 1915 te Leipzig in de muziekwetenschap. In zijn functie van directeur van het Concertgebouw, waarmede hij thans 25 jaar verbonden is, droeg hij, als kunstenaar en als administrateur in belangrijke mate bij tot het bereiken van de vooraanstaande plaats, welke deze instelling in de muziekwereld inneemt. Voorts verschenen van zijn hand verschillende composities, welke regelmatig worden uitgevoerd.

Beperking van het autobusverkeer op Zon- en feestdagen. — Den Haag, 29 Jan. — Op last van Hooger Gezag zullen, met ingang van 1 Februari, binnen verschillende gemeenten, waaronder Amsterdam en Den Haag, op Zon- en feestdagen geen locale autobusdiensten meer worden onderhouden.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen 4883 C.; dr. R. Mengelberg 619 A.)

C. **IRAN. — Bondgenootschap met Engeland en de Sovjet-Unie onderteekend. —**

31 Jan. (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is 29 Januari het bondgenootschapsverdrag tusschen Engeland, de Sovjet-Unie en Iran in Teheran onderteekend. In artikel 1 van het verdrag wordt vastgelegd, dat de geallieerde mogendheden de onaantastbaarheid van het gebied, de souvereiniteit en de politieke onafhankelijkheid van Iran zullen respecteeren. Artikel 3 verklaart, dat de geallieerde mogendheden Iran zullen beschermen tegen iederen aanval.

Voorts wordt medegedeeld, dat in de preambule van het bondgenootschapsverdrag wordt vastgesteld, dat het verdrag zal berusten op de beginselen, vastgesteld in de „Atlantische oorkonde". Artikel 2 heeft betrekking op het bondgenootschap tusschen de geallieerde mogendheden en den sjah van Iran. Artikel 4 geeft den geallieerden mogendheden het recht, op Iraansch gebied strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht te onderhouden. Artikel 5 zegt, dat de troepen der geallieerde mogendheden zes maanden na het staken der vijandelijkheden van Iraansch gebied teruggetrokken moeten worden.

(Telegraaf)

(V. b. Iran—Engeland en Sovjet-Unie 4836 L.)

D. **NEDERLAND. — Stuitende Engelsche luchtaanval; 24 dooden, 4 vermisten, 61 zwaargewonden. —**

29 Jan. — In den avond van den 28sten Januari zijn tal van Engelsche vliegtuigen boven Nederland verschenen. Verscheidene plaatsen werden aangevallen. Terwijl de talrijke brisant- en brandbommen op de meeste plaatsen slechts onaanzienlijke materieele schade veroorzaakten, werd een stad in het Zuiden des lands bijzonder zwaar getroffen. Hier werden door de Engelsche vliegers weer eens volkomen lukraak woonwijken in het centrum der stad aangevallen, waarbij natuurlijk bijna uitsluitend woonhuizen zwaar werden getroffen. Onder de burgerbevolking ontstonden vrij groote verliezen aan dooden en gewonden. Voor zoover tot dusver bekend, zijn er 24 dooden, 61 zwaar- en een groot aantal lichtgewonden. Voorts worden nog twee personen vermist.

In een andere plaats werden eenige woonhuizen vernield. Van de bewoners worden nog twee personen vermist, die waarschijnlijk onder de puinhoopen liggen.

Wederom op de Rotterdamsche bevolking gemunt. — Uit kringen der Rotterdamsche bevolking wordt aan het A.N.P. geschreven:

Wederom hebben Engelsche luchtpiraten het klaargespeeld een bloedigen overval op de burgerbevolking van het vreedzame Rotterdam te doen.

Versch ligt nog in ieders herinnering het bombardement, dat de havenstad aan de Maas enkele maanden geleden moest ondergaan. Toen had de Engelsche radio den treurigen moed in haar uitzendingen in de Nederlandsche taal de woorden door den aether te zenden, dat Rotterdam nu eenmaal een voor den oorlog belangrijk doel was, dat de oorlog nu eenmaal offers vraagt en de piloten der Engelsche luchtmacht „met een bloedend hart" boven Rotterdam „hun soldatenplicht" hadden vervuld. Diezelfde radio speelde het klaar haar hoorders in een andere uitzending het sprookje op te disschen, dat het Duitsche vliegers waren geweest, die dezen aanslag op alle wetten der menschelijkheid hadden uitgevoerd om hem de Engelsche luchtmacht uit redenen van stemmingmakerij in de schoenen te schuiven.

Wie de verbittering heeft meegemaakt, die onder de menschen van deze waarlijk zwaarbeproefde stad thans heerscht tegen de Royal Air Force, welker optreden alles behalve „koninklijk" is, die zou den heeren aan de overzijde van het Kanaal van harte de gelegenheid toewenschen, zich eens persoonlijk te overtuigen van de stemming in Nederland.

(Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Eng. bommen 4977 F.)

E. **NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Bedrijfsorganisatie voor zuivel, margarine, vetten en oliën ingesteld. —**

Den Haag, 30 Jan. — De secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat door hem in het kader van den opbouw van de organisatie van de voedselvoorziening op grond van het organisatiebesluit voedselvoorziening 1941 met ingang van 1 Februari zijn ingesteld de bedrijfsorganisatie voor zuivel, margarine, vetten en oliën zoomede twee daaronder ressorteerende onderbedrijfsorganisaties n.l. de onderbedrijfsorganisatie voor zuivel en de onderbedrijfsorganisatie voor margarine, vetten en oliën.

Ieder, die werkzaam is op het terrein, dat de bedrijfsorganisatie en onderbedrijfsorganisaties bestrijken, zal tot deze organisaties behooren. De samenstelling, inrichting en bevoegdheid der nieuwe organisaties zijn geregeld in drie reglementen, die bij de beschikking van hare instelling zijn gevoegd en gepubliceerd in de Ned. Staatscourant no. 21 van 30 Januari.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Voedselvoorziening 4981 E.)

F. **KROATIE. — Toegetreden tot de militaire conventie van Duitschland, Japan en Italië. —**

Agram, 31 Jan. — De minister van Buitenlandsche Zaken van Kroatië, Lorkowitsch, heeft 30 Januari bekend gemaakt, dat Kroatië zich solidair heeft verklaard met de dezer dagen door Duitschland, Italië en Japan geteekende militaire conventie, en daarmede zijn besluit bevestigt, solidair met deze mogendheden den militairen bevrijdingsoorlog te voeren.

(Deutsche Zeitung i. d. N.)

(V. b. Milit. conventie Duitschl.-Japan-Italië 4928 A.)

DE WERELDOORLOG

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Thailandsche troepen rukken Birma binnen - Nieuwe Japansche landingen op Borneo en Sumatra - Balanga (Philippijnen) veroverd - Britsche troepen op eiland Singapore teruggetrokken. —

Thailandsche troepen rukken Birma binnen. — Tokio, 25 Jan. (D.N.B.) — Onmiddellijk nadat door de regeering van Thailand aan Engeland en de Vereenigde Staten den oorlog was verklaard, zijn Thailandsche troepen Birma binnengerukt. Naar verluidt zou hun sterkte op 100.000 man kunnen worden geschat.

Vernietigingsslag op Malakka. — Tokio, 25 Jan. (D.N.B.) — Volgens de berichten van het front naderen de vernietigingsgevechten tegen ongeveer 15.000 Britsch-Indiërs, Australiërs en Engelschen ten Zuiden van Klang hun einde. Deelen van den verslagen vijand trekken, achtervolgd door Japansche gemotoriseerde eenheden, terug op Johore-Baroe.

Japansche landingen bij Balik Papan en op Zuidoost-Celebes. — Sjanghai, 26 Jan. (D.N.B.) — Uit de te Batavia gepubliceerde legerberichten blijkt, dat Japansche afdeelingen bij Balik Papan en te Kendari, in het Zuidoostelijk deel van Celebes zijn geland. De Nederlandsch-Indische troepen hebben verzet geboden.

In aansluiting op deze berichten werd op 28 Januari uit Tokio gemeld, dat Japansche eenheden de bezetting van Balik Papan hadden voltooid en dat de tegenstander zich had overgegeven. Voorts berichtte Batavia op 29 Januari, dat de Japansche troepen reeds op 26 Januari de stad Kendari hadden bezet.

De strijd op de Philippijnen. — Tokio, 27 Jan. (Domei) — Van het schiereiland Bataan wordt gemeld, dat Japansche troepen er op 26 Januari in slaagden Balanga, een strategisch belangrijk centrum voor de Amerikaansche strijdkrachten, te veroveren.

Britsche brigade in West-Johore vernietigd. — Tokio, 27 Jan. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier maakte bekend, dat de 45ste vijandelijke brigade in den slag bij Barki werd verslagen. Tegen de Japansche troepen werden 8.200 manschappen in het vuur gebracht. De Japanners maakten 1100 gevangenen, 1810 gesneuvelden bleven op het slagveld achter. Buitgemaakt werden 40 kanonnen, 151 machinegeweren en een groote hoeveelheid ander oorlogsmateriaal. De eigen verliezen bedroegen 139 dooden en 163 gewonden.

Tokio, 28 Jan. (D.N.B.) — Naar van het front in Malakka wordt gemeld, zijn de Britsche troepen in Johore op 27 Januari den algemeenen terugtocht begonnen. De Japansche voorhoede is nog slechts door vijf spoorwegstations gescheiden van de Zuidpunt van het schiereiland. De colonne, die oprukt langs de Westkust van Malakka, heeft den rand van Benoet, 50 Km. ten Noorden van Johore Baroe bereikt. De Japansche operaties zijn zeer vergemakkelijkt, omdat de Engelschen niet meer over vliegvelden beschikken, terwijl de vier vliegvelden op Singapore zoo zwaar zijn beschadigd, dat zij onbruikbaar zijn.

Koelai, 18 Km. ten Noorden van Singapore veroverd. — Tokio, 30 Jan. (D.N.B.) — De Japansche troepen zijn er in geslaagd, de plaats Koelai, op 18 Km. ten Noorden van Singapore te veroveren. Daarmede hebben zij de laatste hindernis voor Johore-Baroe bezet en rukken zij thans stormenderhand langs de breede straat in de richting van Singapore op.

Uit Singapore wordt gemeld, dat de militaire bevelhebber der stad gelast heeft, dat alle burgers en alle levensmiddelen in een kuststrook van 1.6 Km. breedte aan de Noordkust van het eiland Singapore moet worden ontruimd.

Sambas op Ned. Borneo in Japansche handen. — Tokio, 31 Jan. (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend, dat Japansche troepen in nauwe samenwerking met de vloot, na de geslaagde landing te Pamangkat en de Westkust van Ned. Borneo op 27 Januari, dien dag Sambas, 40 Km. ten Noordoosten van Pamangkat hebben bezet. Een andere Japansche colonne rukte uit Kuching in Serawak op in Zuidelijke richting en veroverde het vliegveld Ledo, 22 Km. ten Zuidwesten van Sanggau.

Luchtaanval op Padang (Sumatra). — Door het Japansche hoofdkwartier wordt medegedeeld, dat Japansche vliegtuigen op 27 en 28 Januari luchtaanvallen hebben gedaan op de haven van Padang aan de Westkust van Sumatra. Twee schepen van 4.000 ton werden tot zinken gebracht, een schip van 10.000 ton en drie schepen van 6.000 ton geraakten in brand en eenige andere schepen werden door bomtreffers zwaar beschadigd.

Britsche troepen op het eiland Singapore teruggetrokken. — 31 Jan. — Door Reuter wordt bericht, dat de Britsche troepen uit Zuid-Johore op het eiland Singapore zijn teruggetrokken. Een Japansch leger van 100.000 man is in aantocht en beheerscht reeds den steenen dam, die het vasteland van Malakka met het eiland Singapore verbindt.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Oorlogsverkl. Thailand 4983 B.; Birma 4975 A.; Jap. krijgsverrichtingen 4978 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. - Succesvolle operaties aan het Oostelijk front - Engelsch offensief in Noord-Afrika mislukt; Benghasi heroverd - 302.000 br.t. scheepsruimte voor de Noord-Amerikaansche kust vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

De berichten van het O.K.W. over de periode van 26 tot 31 Januari maken melding van succesvolle operaties. Voor Leningrad werd de beschieting van voor den oorlog belangrijke doelen in de stad voortgezet, terwijl formaties van de Waffen S.S. bij een aanvalsactie 58 vijandelijke bunker- en gevechtsposten vernietigden. Op 27 Januari ondernamen de bolsjewisten over een frontbreedte van vijf kilometer een hevigen aanval in verscheidene golven, door pantserwagens en artillerievuur ondersteund. Desondanks slaagden de Duitsche troepen er in hun stellingen te behouden en werd de vijand met zware verliezen afgeslagen. In den Centralen sector van het front werden de bolsjewisten teruggeslagen, waarbij eenige dorpen werden veroverd. Ook hier waren de bolsjewistische verliezen zwaar.

In den Zuidelijken sector waren de vijandelijke aanvallen in hoofdzaak op de Krim gericht. Een aan de zuidkust van de Krim gelande groep vijandelijke strijdkrachten werd in gevechten, die verscheidene dagen duurden, vernietigd en teruggeworpen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Aan de berichten van het Italiaansche en Duitsche opperbevel ontleenen wij o.m.:

26 Jan. — Op 25 Januari hebben de Engelschen ten N.O. van Agedabia zware verliezen geleden; 38 kanonnen, 96 tanks, 13 vliegtuigen, talrijke vrachtauto's en een groote hoeveelheid oorlogsmateriaal vielen in onze handen. Van 21 tot 25 Januari verloor de vijand: 127 kanonnen, 283 tanks, 28 vliegtuigen, 563 vrachtauto's alsmede oorlogstuig in zeer groote hoeveelheid. Ondanks de vijandelijke tegenactie is een groot convooi in Libye aangekomen. Een der schepen ging verloren; de opvarende troepen werden grootendeels gered.

27 Jan. — In de Cyrenaica woeden hevige gevechten. Ten N.W. van Benghasi werd een Engelsch vlooteskader door Italiaansche torpedovliegtuigen aangevallen. Een kruiser werd tot zinken gebracht, een tweede kruiser werd zwaar beschadigd en vertoonde slagzij. Het luchtoffensief tegen Malta werd voortgezet; vliegvelden werden zwaar gebombardeerd.

28 Jan. — De Duitsch-Italiaansche pantserdivisies handhaven het contact met de vijandelijke strijdkrachten, die zich op den terugtocht bevinden en door de luchtmacht der As worden aangevallen.

29 Jan. — Geslaagde luchtaanvallen waren gericht op Britsche autokolonnes, troepenconcentraties en benzinedepôts in het gebied tusschen Benghasi en Mersa Matroe. Voorts bestaat levendige verkenningsactiviteit der afdeelingen in de Cyrenaica.

30 Jan. — In een extra-bericht werd medegedeeld, dat Duitsche en Italiaansche troepen Benghasi hebben ingenomen. Het plan der Britsche troepen om door hun offensief het front op drie plaatsen te doorbreken en de Duitsch-Italiaansche troepen den terugtocht af te snijden is mislukt. Weliswaar werd Tobroek ontzet en maakten de Engelschen terreinwinst doch de Duitsch-Italiaansche verdediging werd niet doorbroken, waardoor het Engelsche opperbevel gedwongen werd zijn plannen te herzien en zijn troepen moest laten oprukken langs den kustweg, terwijl zij bloot stonden aan flankaanvallen van Duitsch-Italiaansche pantserdivisies, die, onder de leiding van generaaloberst Rommel, geen gelegenheid om den vijand afbreuk te doen, onbenut lieten. Het Britsche offensief, dat ondernomen werd met elite-troepen, welke daartoe o.m. uit Syrië en Palestina waren aangevoerd, is mislukt.

DE OORLOG TER ZEE.

Op 27 Januari werd door het O.K.W. medegedeeld, dat, zooals gemeld in het weermachtsbericht van 26 November, het voor Tobroek getorpedeerde slagschip, het slagschip „Barham" was en dat dit schip gezonken was. Het mat 31.000 ton en telde 1100 koppen. Voorts werd in een extra-bericht op 27 Januari bekend gemaakt, dat Duitsche duikbooten opereerend in de Amerikaansche wateren, wederom 12 koopvaardijschepen met een inhoud van 103.000 br. ton, waaronder zes groote tankschepen tot zinken brachten.

Op 31 Januari werd per extra-bericht medegedeeld, dat nogmaals dertien koopvaarders met een inhoud van tezamen 74.000 br. t. in de Noord-Amerikaansche wateren werden vernietigd. Sedert het eerste optreden, dat op 24 Januari werd gemeld, verloor de vijand in dit gebied 43 koopvaardijschepen met een inhoud van totaal 302.000 br.t. In de wateren rondom Engeland werd een koopvaarder van 4.000 br.t. vernietigd.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsverrichtingen 4978 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van den Führer ter herdenking van den 30sten Januari 1933. —

Berlijn, 30 Jan. (D.N.B.) — De op 30 Januari in het „Sportpalast" te Berlijn gehouden betooging ter gelegenheid van den verjaardag van het overnemen der macht door het nationaal-socialisme, werd ingeleid door Rijksminister dr. Goebbels, die den Führer verwelkomde.

De overwinning, zoo zeide hij ter herinnering aan den toenmaligen dag, was voor ons een zaak van geloof en wel van geloof in Uw persoon. Thans staat het geheele Duitsche volk, aan het hoofd zijn weermacht, in den strijd om de verdediging der resultaten van onze revolutie, van de veiligheid van het Rijk en van het levensgebied der natie. Wat toen een zaak van het geloof was, de overwinning, dat is thans een zaak der zekerheid geworden.

De Führer spreekt. — De Führer begon met een blik op het verleden, ten einde zich „weer eens bezig te houden met de fundamenten van ons bestaan, onze ontwikkeling en onze overwinning".

Wij hooren thans, zoo ging hij voort, zeer vaak de opmerking, dat deze oorlog eigenlijk de tweede wereldoorlog is. Men identificeert dus dezen strijd met den eersten, dien wij zelf nog voor het grootste deel als soldaten mede beleefd hebben. En dat is niet alleen juist in dien zin, dat ook deze strijd thans werkelijk bijna de geheele wereld omvat, maar het is nog veel juister, wanneer men bedenkt, dat het gaat om dezelfde doelstellingen, dat dezelfde krachten, die den eersten wereldoorlog hebben doen ontstaan, verantwoordelijk zijn voor den tegenwoordigen en dat deze krachten en machten dezelfde doelstellingen nastreven, die indertijd in de kern der zaak de bedoelingen van hun strijd vormden.

Het zijn niet alleen dezelfde oorzaken, maar het zijn vooral ook dezelfde personen. Ik mag daarbij met trots zeggen, dat daarop een uitzondering wordt gevormd, juist door de staten, die thans als bondgenooten worden belichaamd door het Duitsche Rijk, Italië, Japan enz. Want één ding kan niemand tegenspreken, n.l. dat wel Churchill reeds vóór 1914 een van de gemeenste oorlogsophitsers van den toenmaligen tijd was, dat Roosevelt toentertijd de kleine man is geweest van President Wilson, dat de kapitalistische mannen van thans ook toen reeds het gewicht van hun invloed in de waagschaal hebben geworpen voor den oorlog, terwijl omgekeerd niemand kan bestrijden, dat wij volkomen onschuldig geweest zijn aan den oorlog van toen. Wij waren allemaal slechts heel kleine soldaten. Het zijn dezelfde krachten, die de schuld droegen aan den eersten wereldoorlog en ook thans voor den tweeden wereldoorlog verantwoordelijk zijn.

Het toenmalige Duitschland was een monarchie, dus geen socialistische dictatuur. Het was democratisch, dus geen nationaal-socialistische staat. Het was parlementair, dus niet wat het tegenwoordige Duitschland is. Er moeten dus motieven zijn, die niet gelegen zijn in den staatsvorm, die toen en thans wederom geleid hebben tot den aanval van die krachten, ofschoon zij in beide gevallen voorgeven, dat het de staatsvorm is. Het zijn andere motieven, die hen reeds toen den oorlog tegen het Duitsche Rijk in gebracht hebben. Toen was Engeland de voornaamste ophitser in dien strijd, het Engeland, dat in den loop van 300 jaren alleen door geweld en door een enkele reeks van bloedige oorlogen ongeveer een kwart van de geheele oppervlakte der aarde aan zich heeft onderworpen.

Om deze verovering der wereld, deze onderdrukking der volkeren te beveiligen, heeft Engeland er naar gestreefd in Europa het z.g. evenwicht der krachten in stand te houden, d.w.z. zoodanig, dat geen Europeesche staat boven een zekere kracht kon uitkomen om zoodoende misschien een leidende functie in Europa te bemachtigen.

Wat zij wilden, dat was het versplinterde Europa, het innerlijk verdeelde. Om dit doel te bereiken, heeft Engeland ook in Europa den eenen oorlog na den anderen gevoerd.

De Führer schilderde vervolgens hoe Engeland om der wille van de instandhouding zijner supremacie achter elkander Spanje, Nederland en met behulp van geheel Europa, ook Frankrijk heeft bestreden.

Voortgaande zeide hij o.m.: dan geloofden de Engelschen ook eens in Duitschland den factor te moeten zien, die Europa wellicht zou kunnen vereenigen. Thans begon een strijd tegen Duitschland, niet uit liefde tot de volkeren, maar uit het meest eigene, meest nuchtere belang. Daarachter stond dat eeuwige Jodendom, dat weet te verdienen aan en winst te maken uit iederen strijd tusschen de volkeren. Het is derhalve steeds de drijfkracht geweest ter verwekking van onrust onder de volkeren.

Toen in 1914 voor de eerste maal een wereldcoalitie tegen het toenmalige Duitsche Rijk bijeengebracht moest worden, had men daarvoor een paar motiveeringen. Men zeide toen, dat Duitschland vrij moest worden, ten eerste van zijn Keizer. Men zeide verder, dat het het militarisme was, dat het Duitsche volk ongelukkig maakte en bedrukt. Ten slotte zeide men, dat er heelemaal een einde moest komen aan den oorlog, dus oorlog aan den oorlog.

Het zou wonderbaarlijk geweest zijn, wanneer Engeland de wereld in afschuw voor den oorlog zou zijn voorgegaan door de resultaten van zijn oorlogen vrij te laten en weer ter beschikking te stellen van de overige wereld. Maar onder het „oorlog aan den oorlog" verstond men in Engeland iets anders, n.l. den oorlog tegen Europa, tegen de mogelijkheid het onrecht in deze wereld nog eenmaal weer goed te maken.

Twee doelstellingen dus: de macht aan dengene, die de macht heeft, en iedere macht weg van hem, die haar niet heeft. Het is ongeveer zoo, zooals in het binnenlandsch politieke leven vele lieden zeggen: wij willen geen verandering in de maatschappelijke orde, wie rijk is, moet rijk blijven, wie arm is, moet arm blijven, zooals het gegeven is en gewild en zooals het gewild is zoo moet het blijven en de mensch mag niet in opstand komen tegen datgene, wat gewild is, omdat het gegeven is.

Daartegenover kent gij onze nationaal-socialistische opvatting. Wij zien in iederen toestand en op ieder oogenblik van de wereldgeschiedenis het resultaat van een zich nooit onderbrekend levensproces en het is onmogelijk op een bepaald oogenblik te zeggen: nu houdt dit ontwikkelingsproces op. Veeleer ligt het in de natuur der ontwikkeling van alle dingen, dat iedere sterilisatie van dit levensproces moet leiden tot een afsterven.

Het slagwoord: „oorlog aan den oorlog" is dus een volkomen leugenachtig parool geweest. De feiten bewijzen, dat op het oogenblik, waarop de oorlog ten einde was, de voorwaarden voor nieuwe oorlogen geenszins uit den weg konden worden geruimd, evenmin als de instrumenten voor het voeren van nieuwe oorlogen. Het zou een prachtig gebaar zijn geweest wanneer na de ontwapening van Duitschland ook Engeland, Amerika en Frankrijk zouden hebben ontwapend. Wij hebben hen zoo vaak vermaand, tijdens de Republiek van Weimar gevraagd, later geëischt dat zij dat zouden doen. Maar de oorlogen gingen voort. Alleen voor den eenigen verslagene, het Duitsche volk, scheen het onmogelijk zijn bestaan in deze wereld nog eenmaal te zijnen gunste te veranderen.

Men streed toen met gelijke methoden als thans. Men voerde eerst den strijd in den vorm van het samenbrengen van coalities. Churchill heeft jarenlang door zijn voorgangers garantiebeloften laten aanbieden. Hij geeft thans zelf toe, dat de Engelschen heelemaal niet in staat geweest zouden zijn alleen te strijden. Maar zij hebben de Oostzeelanden gegarandeerd, zij hebben de Balkanlanden gegarandeerd. Aan iederen staat verklaarden zij, dat Groot-Brittannië met heel zijn macht achter hen zou gaan staan. Hun methoden zijn ook verder dezelfde gebleven: beloften aan al de lichtgeloovigen, kleingeloovigen of dommen, die er in wilden vliegen, verder hun poging om zooveel mogelijk met het bloed van anderen de eigen belangen te laten vertegenwoordigen.

Steeds weer moet men bedenken dat het Britsche wereldrijk in vierhonderd jaren nauwelijks tien procent van het bloed in tallooze oorlogen heeft moeten vergieten, dat Duitschland moest vergieten om slechts zijn naakte bestaan te verdedigen.

Met de tweede Britsche methode staat de versplintering in verband. De Führer beschreef, hoe in denzelfden tijd, waarin Duitschland was verscheurd door zware binnenlandsche godsdiensttwisten, die het Duitsche volk oneindig veel bloed kostten, Engeland de mogelijkheid kreeg zich te verheffen tot wereldmacht. Ik moet er steeds weer op wijzen, zoo zeide hij, dat het niet waar is, dat wij Duitschers de parvenues zouden zijn. De parvenue is Engeland, wij niet. Wij hebben een oudere geschiedenis, en in een tijd, waarin Europa een geweldig Duitsch Keizerrijk kende, was Engeland een klein, onbelangrijk eiland. In den vorigen wereldoorlog zag men de mogelijkheid der versplintering op ander gebied. Na de onmogelijkheid het Duitsche volk nog in dynastieke binnenlandsche crises te verwikkelen, zag men een nieuwe mogelijkheid in het tegen elkaar uitspelen van de partijen. Het is toen gelukt het Duitsche volk inwendig langzaam murw te maken. Er werd een gemeene opstand ontketend door marxistische liberalistische en kapitalistische belanghebbenden, achter wie als drijvende kracht de eeuwige Jood stond. Zij hebben Duitschland toen ten val gebracht.

Wij weten thans uit de uitspraken der Engelschen zelf, dat zij in 1918 aan het eind waren, en voor hun eigen ineenstorting stonden. De eerste wereldoorlog kon niet verloren worden door de verdiensten van onze tegenstanders, maar uitsluitend door onze eigen schuld. Het gevolg van deze ineenstorting was niet zoozeer dat Duitschland met open armen door de wereld-democratie werd opgenomen, integendeel de gevolgen waren de meest ontzettende ineenstorting van politieken en economischen aard, die een volk ooit heeft beleefd.

In dit verband herinnerde de Führer aan Wilson, die het Duitsche volk voorloog, dat wanneer Duitschland de wapens zou neerleggen, een algemeene overeenstemming zou volgen en een nieuw tijdperk van vrede, van rechtsgelijkheid, van verstand enz. zou aanbreken. Zoo kwam inderdaad, aldus ging de Führer verder, het oogenblik van die uiterst bittere teleur-

stelling die begon op het oogenblik, waarop de Duitsche onderhandelaars naar den salonwagen gingen, en daar met de barsche vraag werden ontvangen: „Wat wenschen de heeren hier?"
Het Duitsche volk verzonk in enkele maanden in een ondenkbare diepe versaagdheid. Het zag nergens meer hoop, een uitgehongerd volk, dat men zelfs toen zijn plaats niet terug gaf, toen het den wapenstilstand en den vrede had onderteekend, dat men ook toen geen levensmiddelen gaf toen het reeds zonder wapenen was, dat men steeds weer afperste en met steeds nieuwe afpersing een nieuwe onderwerping afdwong. In dien tijd ben ik in het politieke strijdperk getreden met het besluit dit Duitschland weer op te richten. Het was in de oogen van vele anderen een zoo dwaas besluit, dat mijn naaste vrienden mij niet begrepen. Ik heb de kracht tot dit besluit slechts verkregen door kennis van het volk. Het moesten wel grenzenlooze idealisten zijn, die toen tot mij kwamen, want zij hadden heelemaal niets te winnen maar steeds alleen te verliezen en op te offeren. Ik ben dezen strijd begonnen tegen de domheid en traagheid van onze zoogenaamde hoogere kringen, tegen de lafheid, die zich overal verspreidde. Ik moest voorts strijden, toentertijd, tegen zoovele belangen van alle enkelingen. Daarbij kwam de traditie, waarin iedere enkeling opgegroeid was en waarvan hij geloofde zich niet te kunnen losmaken. Het was een strijd tegen bijna alle levensgewoonten en bovendien nog een strijd tegen de meest natuurlijke belangen. Het was toen heldendom de eerste nationaal-socialist in een of andere groep, in een of andere fabriek te zijn maar ook in een of anderen salon. Deze helden, die tot ons kwamen, hebben in werkelijkheid den oorlog van 1914—1918 voortgezet. Men heeft het later ook zoo voorgesteld, alsof aan den eenen kant soldaten zouden staan en aan den anderen kant de partij. Neen, zij waren eens de soldaten geweest en wel de beste, n.l. die eeuwige soldaten, die de onderwerping niet wilden en niet konden verdragen.
Toen kwamen de georganiseerde tegenstanders, in het eerst zoo ongeveer 46 partijen. Toen ik den strijd toentertijd begon, was ik mij er nauwkeurig van bewust, dat het een strijd was tegen een heele wereld en hoe moeilijk het was. In dien tijd moest ik de beweging op de proef stellen en natuurlijk ook mijzelf. Het beslissende voor onze partij was daarbij misschien de overweging: overwinningen behalen kan iedere zwakkeling, slagen van het noodlot doorstaan kunnen alleen de sterken. Ik heb mij toen het woord van een groot Duitsch filosoof ter harte genomen: een stoot, die een sterken man niet omverwerpt, maakt hem alleen maar sterker. En, aldus ging de Führer verder, hoe was toen de houding van het buitenland? Het nam van ons geen notitie. Want dit buitenland werd ingelicht door zijn diplomaten en de diplomaten gingen om in kringen, waarin wij, nationaal-socialisten, niet konden verkeeren. Deze diplomaten hebben prachtige rapporten aan hun regeeringen gezonden, waarin zij een uiteenzetting gaven van het geheele spel van krachten in Duitschland en de kracht over het hoofd zagen, die voorbestemd was zich eens met het geheele rijk te belasten. Ik heb er nooit prijs op gesteld te weten hoe het buitenland over mij oordeelt. Het is mij volkomen onverschillig. Wanneer mijn vijanden mij eens mochten prijzen, dan kan het Duitsche volk mij naar den duivel jagen.
De Führer herinnerde er nogmaals aan, hoe echter ook terzelfdertijd de democraten in Duitschland door het buitenland werden behandeld. Zij zijn — zoo zeide de Führer — werkelijk als „Habenichtse" behandeld, maar zij hadden ten minste de eer in Genève te mogen zitten. Men heeft hun alle rechten van den mensch geweigerd, maar zij hadden de eer hier en daar deel te nemen aan een internationale conferentie of zelfs die te mogen presideeren. Men heeft het zelfbeschikkingsrecht van het Duitsche volk mishandeld, maar zij mochten ten minste van het zelfbeschikkingsrecht in het Geneefsche Volkenbondspaleis spreken ten aanzien van andere naties. En dan, aldus ging Hitler verder, de ontzaglijke werkloosheid, de economische ellende. Waar is toen de economische hulp der wereld gebleven? Wanneer ik thans lees, dat de heer Roosevelt verklaart, dat Amerika de wereld een nieuw, economisch systeem zal geven, welnu, misschien wel een nieuw, maar het zal een miserabel systeem zijn, n.l. het systeem, waardoor Roosevelt zelf reeds bankroet is gegaan, en dat hij gelooft alleen door een oorlog van het gerecht te kunnen redden.
Hitler beschreef hoe na September 1930, toen de partij met 107 mandaten haar intrede deed in den Rijksdag, de moeilijkheden eerst toenamen. Hij herinnerde aan de partijgenooten, die toen ten offer vielen aan sluipmoord, aan de ruim 40.000 nationaal-socialistische gewonden in die jaren, aan de verschillende tegenslagen, die de partij beleefde, tot eindelijk de dag kwam, die thans herdacht wordt. Uitvoerig besprak Hitler de erfenis, die hij aantrof. Alles geruïneerd, het bedrijfsleven vernietigd, vele millioenen werkloos, 't aantal werkloozen toenemend van week tot week. 7 millioen personen, die een verkorten werktijd hadden, bij Rijks- en landsfinanciën een ontzaglijk tekort, het boerenvolk gebroken. Ik heb het toen gewaagd, zeide Hitler, en wij hebben het gewonnen.

Na een beschrijving te hebben gegeven van het geweldig opbouwwerk in het binnenland, ging Hitler o.m. voort: in 1935 begon de vrijheid naar buiten zich reeds te verwezenlijken. Toen de oorlog begon, had ik een program van cultureel, economisch en sociaal werk ter hand genomen, of voor een deel ook reeds voltooid. Wanneer deze oorlog niet zou zijn gekomen, zou men van ons tijdperk, van ons allen en ook van mij gesproken hebben als scheppers van de werken des vredes. Wanneer echter deze oorlog niet zou zijn gekomen, wie zou dan van Churchill hebben gesproken? Thans echter zal men van hem spreken als van den vernietiger van een imperium, dat hij zelf verwoestte.
Hitler karakteriseerde Churchill als „onbekwaam om iets te scheppen, iets te presteeren, een creatieve daad te volbrengen, slechts in staat om te vernielen". Zijn „lotgenoot in het Witte Huis", over wien hij daarbij heelemaal niet zou willen spreken, noemde Hitler een armzaligen dwaas.
Hoe meer wij werkten, aldus de Führer verder, hoe meer wij in orde brachten, hoe meer de haat toenam, want nu kwam daarbij de bekrompen haat van maatschappelijke lagen, die in het buitenland geloofden, dat het sociale Duitsche voorbeeld eventueel ook daar zou kunnen worden toegepast. Ik verlang niet, dat de nationaal-socialistische gedachten in het buitenland worden verwezenlijkt. Want ik ben er niet voor om te zorgen voor het geluk van andere volken, maar ik voel mij alleen verantwoordelijk voor mijn eigen volk. In dit verband noemde Hitler het door Roosevelt aangekondigde wereldprogram, dat den menschen vrijheid en recht op arbeid moet geven, een grap. Wat hij aankondigt, zijn dingen, die hij aan het nationaal-socialistische program heeft ontleend. Om hun eigen volkeren te lokken, moeten deze kapitalistische hyena's in ons partijprogram kruipen en er enkele zinnen uit opvisschen, die stumperds. Daarbij doen ze nog alles onvolmaakt.
Nogmaals gaf de Führer een uiteenzetting van het buitenlandsche politieke program, dat hij na het overnemen van de macht trachtte in te voeren: het voornemen om met drie landen, met Engeland, Italië en Japan een nauwe verhouding aan te gaan. Iedere poging, zoo verzekerde hij, om met Engeland tot overeenstemming te komen, was volkomen doelloos. De Engelschen zagen in Duitschland een vijand. Dat niet Duitschland in laatste instantie hun Empire bedreigde, maar dat dit Empire slechts in stand gehouden kon worden, wanneer Engeland het verband met Europa vond, werd hun niet bewust. Zij streden tegen Europa bij iedere gelegenheid en het was vooral de man, dien ik reeds verscheidene malen genoemd heb: Churchill. Iedere poging dezen man te benaderen, strandde op zijn hardnekkig: ik wil een oorlog hebben. Om hem heen stond een clique. Wanneer men hun namen noemt, zijn dat louter nullen. Zoodra er een man inkomt, zooals Wavell, dan wordt hij er terstond weer uitgeworpen. Van de joden wil ik hierbij niet spreken, zij zijn in ieder geval onze oude tegenstanders. En wij zijn ons er van bewust, dat de oorlog er slechts mee kan eindigen, dat of wel de Germaansche volkeren worden uitgeroeid of dat het jodendom uit Europa verdwijnt.
Ik heb op 9 September in den Rijksdag reeds gezegd — en ik hoed mij voor overijlde voorspellingen — dat deze oorlog niet zoo zal eindigen, als de joden het zich voorstellen. In Europa zullen niet de Arische volken worden uitgeroeid, maar deze oorlog zal de vernietiging van het jodendom zijn. Voor de eerste maal zullen niet andere volkeren doodbloeden, maar voor de eerste maal zal de echt oud-joodsche wet worden toegepast: oog om oog, tand om tand. En hoe verder deze gevechten zich uitbreiden, des te meer zal, dat mag het jodendom zich voor gezegd houden, het anti-semitisme zich uitbreiden. Het uur zal komen, waarop de slechtste wereldvijand van alle tijden weer ten minste wellicht voor duizend jaar, zijn rol uitgespeeld zal hebben.
Des te gelukkiger was ik, zoo ging Hitler verder, dat ik in plaats daarvan, met den tweeden staat die verhouding tot stand kon brengen, waar wij eens naar streefden. Dat is geen wonder. Het zou bijna een wonder geweest zijn, wanneer het anders zou zijn geloopen, want het is geen toeval, wanneer een volk in den loop van nauwelijks honderd jaren bijna hetzelfde lot ondergaat als een ander. Het begon reeds in 1935, toen plotseling Engeland zich zonder eenige aanleiding tegen Italië keerde. Italië heeft Engeland in het geheel niets ontnomen. Engeland handelde alleen op grond van de overweging, dat het niet wilde, dat Italië zijn levensvrijheid zou krijgen. Duitschland en Italië staan thans tegenover denzelfden vijand, om volkomen dezelfde redenen. Zij zijn gedwongen samen denzelfden strijd te voeren, op leven en dood met elkander verbonden te zijn. Ik heb de laatste weken gedurende de enkele vrije uren, die ik had, zeer veel ook over de Italiaansche fascistische revolutie gelezen. Het was alsof ik de geschiedenis van mijn eigen partij voor mij zag. En nu strijden wij ook op dezelfde oorlogstooneelen. Duitschers in Afrika, Italianen op het Oostelijk oorlogstooneel, wij strijden gemeenschappelijk en men moet zich niet vergissen: deze strijd wordt tot de gemeenschappelijke overwinning gevoerd.

En nu is ook de derde staat aan onze zijde getreden, waarmede ik sedert vele jaren steeds goede betrekkingen wilde: Japan. Daarmede zijn nu de drie groote „Habenichtse" vereenigd en wij willen thans zien wie in dezen strijd de sterksten zijn: Zij, die niets te verliezen en alles te winnen hebben, of zij, die alles te verliezen en niets te winnen hebben.
Want wat wil Engeland, wat wil Amerika winnen? Zij hebben zooveel, dat zij met hetgeen zij bezitten, niets weten te beginnen. Zij hebben al de zorgen niet, die wij hebben en zij slagen er niet in voor hun problemen een verstandige oplossing te vinden. En wanneer een Britsche vorst-aartsbisschop tot God bidt, dat Hij over Duitschland en over Europa het bolsjewisme moge zenden als straf, kan ik slechts zeggen: Over Duitschland komt het niet. Maar of het niet over Engeland komt, dat is een andere kwestie.
Nu moeten zij mij, zoo ging Hitler voort, op grond van mijn heele geschiedenis, juist begrijpen: Ik heb eens een woord uitgesproken, dat het buitenland heelemaal niet begreep. Ik zeide: Wanneer de oorlog dan al onvermijdelijk is, dan wil ik hem liever voeren, niet omdat ik naar dezen roem verlang (ik doe hier gaarne afstand van mijn roem, dat is in mijn oogen heelemaal geen roem; mijn roem zal, wanneer de Voorzienigheid mij in het leven houdt, toch eens in de groote werken des vredes bestaan, die ik nog denk te scheppen), maar omdat ik geloof, dat, wanneer de Voorzienigheid het dan al zoo beschikte, wanneer deze strijd volgens den onnaspeurlijken wil dezer Voorzienigheid moest worden uitgevochten, dat ik dan inderdaad de Voorzienigheid slechts kan bidden mij den last van dezen strijd toe te vertrouwen. Ik wil dien last dragen en voor geen verantwoordelijkheid terugschrikken. Ik wil iedere verantwoordelijkheid dragen, zooals ik die tot dusverre gedragen heb. Ik weet, dat dit volk mij vertrouwt. Het Duitsche volk mag echter ook van een ding overtuigd zijn: een 1918 zal, zoolang ik leef, niet voorkomen. Ik zal deze vlag nooit strijken.
Hitler ging verder, terwijl bij het noemen van iederen bondgenoot uiterst krachtig applaus klonk, ik verheug mij, dat bij onze soldaten thans zoovele bondgenooten zijn gekomen. In het Zuiden Italië, heelemaal in het Noorden Finland en daar tusschenin al de andere naties, die eveneens haar zonen naar het Oosten zenden: Hongaren, Slowaken, Kroaten, Spanjaarden, Belgen, ja zelfs Franschen nemen deel aan dezen strijd en bovendien de vrijwilligers der Germaansche staten uit het Noorden en uit het Westen. Het is reeds thans een oorlog van Europa. Ten slotte is er in het Oosten de nieuwe bondgenoot, die een zekeren heer zijn belachelijke phrases reeds heeft afgeleerd: Japan.
Over den oorlog zelf wil ik weinig spreken. Hier spreekt reeds de geschiedenis. 1939, de afrekening met Polen, 1940 Noorwegen en Frankrijk en Engeland, Nederland en België, 1941 eerst de Balkan en toen eindelijk de staat, waarvan de heer Cripps nog slechts enkele dagen geleden in zijn praatzucht verzekerd heeft, dat hij zich reeds jaren heeft voorbereid op den strijd met Duitschland. Ik wist dat op het oogenblik, waarop het mij duidelijk was, dat hier een valsch spel gespeeld werd, toen ik vernam, dat Churchill reeds in zijn geheime zittingen gewezen had op den nieuwen bondgenoot, op het oogenblik, waarop hier in Berlijn Molotof, onder de auspiciën van zijn mislukte eischen, die ik niet kon inwilligen, afscheid nam.
En ook hier ben ik het lot dankbaar, dat het mij geplaatst heeft aan het hoofd van het rijk en dat mij veertien dagen of drie weken eerder tijd vergund zijn geweest om den eersten stoot toe te brengen. Wij hebben dat ook in Oost-Azië beleefd. Wij kunnen Japan slechts gelukwenschen, dat het in plaats van nog langer te marchandeeren met de leugenachtige subjecten, kort en krachtig heeft toegeslagen.
En nu strijden sedert 22 Juni onze soldaten in het Oosten een strijd, die eenmaal in de geschiedenis opgeteekend zal worden als een heldenlied van ons volk. Ter zee zullen onze duikbooten datgene te schande maken, wat Roosevelt in zijn voornemen had. Hij had het voornemen door steeds nieuwe verklaringen betreffende Amerikaansche souvereine gebieden het Duitsche duikbootwapen geleidelijk van den Oceaan te verdringen. En op een heel kleine ruimte te houden, die door de Britsche zeestrijdkrachten beschermd had kunnen worden. En dat was ook de reden van het achteruitgaan der cijfers van tot zinken gebrachte schepen, niet de minder goede kwaliteit of het afnemende aantal duikbooten. Integendeel, dit is ontzaglijk toegenomen. Gij zult begrijpen, zoo zeide Hitler, verwijzende naar deze verklaringen van Roosevelt, dat het voor mij steeds een overwinning was af te wegen of ik nu aan deze leugen en dit bedrog een einde moest maken, dan wel of ik mij om der wille van den lieven vrede, een nieuwe beperking moest laten opleggen. Het optreden van Japan heeft ons van deze zorg bevrijd. Thans zullen zij konvooien noodig hebben op alle Oceanen der wereld en nu zullen zij zien hoe onze duikbooten werken. Welke plannen zij ook mogen hebben, wij zijn voor alles bewapend van het Noorden tot aan het Zuiden, van de kust tot aan het Oosten. Wij staan pal. En waar wij staan, zullen wij geen duim breed van den bodem zonder strijd prijsgeven, en wanneer wij een duimbreedte opgeven, wordt onmiddellijk opnieuw aangevallen. Wij zijn gelukkig sinds gisteren te weten, dat Generaloberst Rommel met zijn dappere Italiaansche en Duitsche pantsersoldaten op het oogenblik, waarin zij geloofden hem te hebben verslagen, onmiddellijk rechtsomkeert maakten en hen terugsloeg. Zij zullen dat zoolang beleven, totdat deze oorlog met onze overwinning geëindigd zal zijn. Hierbij komt onze luchtmacht, haar roem is onvergankelijk. Wat zij gepresteerd heeft, is een heldendom, dat men door onderscheidingen niet genoeg kan waardeeren. En achter onze wapens — waarvan de Führer in het bijzonder weer de infanterie roemde — staat een reusachtige verkeersorganisatie. Zij allen werpen zich in den strijd en zullen ook de zwaarste taak vervullen. Want het is vanzelfsprekend: gemakkelijk was het overgaan van een bewegingsoorlog naar een verdediging in het Oosten niet. De verdediging is ons niet opgedrongen door de bolsjewisten. Na gewezen te hebben op de moeilijkheden, die een vorst tot 45 graden voor de gevechten der troepen van Duitschland en de bondgenooten in het Oosten met zich medebracht, verklaarde de Führer:
Op dit oogenblik, waarop deze moeilijke overgang noodzakelijk was, heb ik het als mijn taak beschouwd, de verantwoordelijkheid hiervoor op mijn schouders te nemen. Ik wilde nog dichter bij mijn soldaten staan en ik wil hun thans verzekeren: ik weet, wat gij presteert, doch ik weet ook, dat het zwaarste achter ons ligt. De winter was de groote hoop van den vijand in het Oosten. De winter zal deze hoop niet in vervulling doen gaan. In vier maanden waren wij bijna tot Moskou en Leningrad opgerukt, vier maanden van den winter zijn thans voorbij. De vijand is op enkele plaatsen enkele kilometers vooruit gekomen en heeft daar hecatomben bloed en menschenlevens geofferd. Dat kan ons onverschillig laten, doch over enkele weken zal de winter in het Zuiden reeds ten einde zijn en daarna zal ook verder in het Noorden het voorjaar komen. Het uur zal komen, waarop de grond weer hard en stevig wordt en waarop wij den vijand zullen verslaan, want dat kan ik zeggen: De soldaat in de voorste linies beseft zijn torenhooge superioriteit tegenover de Russen. Hen met de Russen te vergelijken zou een beleediging zijn. Het beslissende is alleen, dat de overgang van den aanval tot de verdediging gelukt en ik mag zeggen, zij is gelukt. Dit front staat en achter dit front staat thans een Duitsch vaderland, dat haar waardig is.
Ik heb onlangs toen ik inzag, dat hetgeen was voorbereid om tegen de vorst bescherming te bieden, nog lang niet voldoende was, een appèl tot het Duitsche volk gericht. Dit appèl was een stemming. Wanneer de anderen van democratie praten: hier is de ware democratie. Zij heeft zich getoond in deze dagen toen een geheel volk vrijwillig gaf. Ik kan op dezen dertigsten Januari slechts een ding verzekeren. Hoe dit jaar zal afloopen weet ik niet. Of dan de oorlog voorbij zal zijn, weet ik niet, doch een ding weet ik: waar de vijand ook opduikt, wij zullen hem in dit jaar weer verslaan, precies als tot dusver. Het zal weer een jaar van groote overwinningen zijn.
Wij mogen niet eens een vergelijking maken met den tijd van Frederik den Groote. Frederik de Groote moest tegen een overmacht strijden, die welhaast verpletterend was. Wij hebben het sterkste leger ter wereld en de sterkste luchtmacht ter wereld. Wij hebben een vijand voor ons, die misschien numeriek sterker kan zijn, doch wij zullen in het voorjaar numeriek aan hem gelijk zijn. Wij zullen hem dan met de wapens weer verslaan. Dan komt weer onze tijd. Vóór alles echter: wij hebben thans bondgenooten. Wij leven ook thans niet meer in den tijd van den wereldoorlog. Wat Japan alleen in het Oosten presteert, is in het geheel niet te schatten. Ons blijft geen andere weg dan de weg van den strijd en de weg van het succes. Hij kan moeilijk of makkelijk zijn, hij is nooit moeilijker dan de gevechten van onze voorouders. Het gebed van den aartsbisschop, die wenscht, dat Europa door het bolsjewisme gestraft wordt, zal niet in vervulling gaan.
Doch het volgende gebed zal in vervulling gaan: God, geef ons de kracht, opdat wij voor ons volk, onze kinderen en kindskinderen de vrijheid behouden en niet alleen voor ons Duitsche volk, doch ook voor de andere volken van Europa. Want het is een oorlog voor geheel Europa en zoodoende werkelijk voor de geheele menschheid.

(V. b. Rijksk. Hitler 4953 F; rede 30 Jan. 1941 4540 A)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - De W.A. helpt het verkeer. —**

Amsterdam, 6 Febr. — Nu tengevolge van de slechte begaanbaarheid der wegen het verkeer in ernstige mate wordt belemmerd, maakt de W.A. zich sedert enkele dagen in verschillende plaatsen, o.a. te Amsterdam bijzonder verdienstelijk. De W.A.-mannen zijn namelijk aan het werk getogen teneinde de wegen voor het rijverkeer bruikbaar te maken, terwijl zij op de daarvoor in aanmerking komende punten, b.v. bij bruggen, gereed staan de helpende hand te bieden. Deze hulpvaardigheid wordt door het publiek op hoogen prijs gesteld.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4980 H.)**

A. *BIOGRAFIEEN.* —

John Curtin, voorzitter der Australische Labourpartij, sedert October 1941 minister-president van Australië, heeft in de weinige maanden van zijn regeering weinig schroom tot koersverandering in zijn beleid aan den dag gelegd. Voordat de thans 57-jarige de leiding van den Australischen Bondsstaat op zich nam, was hij tegenstander van een oorlogsdeelneming. In September 1938, tijdens de destijds plaats hebbende verkiezingen, had hij zijn standpunt tegen een deelneming van Australië aan een Europeesch conflict zelfs nog zeer scherp geformuleerd: „Een verstandige politiek voor een dominion is, dat het zich niet in Europeesche twisten mengt, die het toch niet oplossen of verzachten kan". Sedert de Labourpartij echter in October 1941, dank zij de ondersteuning van onafhankelijken, de leiding van de „United Australia Party" overgenomen heeft, heeft Curtin de verkiezingsbeloften vergeten en is hij voorstander van Australië's deelneming aan den oorlog. Evenals zijn voorganger heeft ook hij menschen, schepen en vliegtuigen voor den Britschen oorlog ter beschikking gesteld. Het nieuwe jaar heeft echter weer een nieuwe wending in de houding van Curtin gebracht en wel het sluiten van een militair verbond met U.S.A.

JOHN CURTIN

Curtin is oud-secretaris der vakvereenigingen. Van huisuit was hij timmerman-bankwerker. In 1911 werd hij secretaris der „Timer Workers Union", 1917 uitgever van de courant „West Australia Worker" in zijn geboorteplaats Perth in W. Australië. In 1928 kwam hij in het Australische parlement. Sedert 1934 is hij voorzitter van de Labourparty. Zijn geheele loopbaan wordt gekenmerkt voor een uitgesproken voorliefde voor compromissen.

Wat de buitenlandsche politiek van Australië betreft, dient iedere regeerder rekening te houden met de zwakte van het land. Dit vijfde continent, dat bijna zoo groot is als Europa, heeft nauwelijks meer inwoners dan Nederland. Uit deze geringe bevolkingsdichtheid kan men zijn militaire zwakte afleiden. Australië is op hulp van buiten aangewezen. Als dekking had men vroeger het Britsche imperium en vooral zijn vloot. Daarom ondersteunde Curtin den Engelschen oorlog. Toen echter de „Prince of Wales" en „Repulse", deze beide groote slagschepen, die de trots van de Britsche Oostaziatische vloot vormden, onder den waterspiegel verdwenen en de verbrokkeling tot oud roest prijs gegeven waren, werd een nieuwe toestand geschapen. Curtin moest naar nieuwe dekking omzien. Daarom kwam hij tot een militair bondgenootschap met de U.S.A. Het begin van dit verbond bracht al aanstonds scherven in de brooze porceleinkast van verwachtingen. Ook de U.S.A.-vloot werd bij de eerste botsing met de Japanners deerlijk gehavend. Daarop volgden weliswaar nieuwe beloften van hulp met vliegtuigen, waarmee Roosevelt zeer kwistig is, maar Curtin, die als vakvereenigingsleider weet, dat de soep nooit zoo heet gegeten wordt als ze wordt opgediend, zit thans danig verlegen. Het noordelijkste Australische steunpunt Port Darwin is nog slechts 1000 Km. van de voorste Japansche stellingen verwijderd. De realist en „compromis-serd" Curtin zit thans zwaar te peinzen. Een nieuw compromis .... Hij durft er niet aan te denken. Het natuurlijke en meest voor de hand liggende heeft Curtin in de vooroorlogsjaren niet gezien: de dekking in de groot-aziatische ruimte. Het is nauwelijks aan te nemen, dat hij thans den weg daartoe zal vinden. De Labourparty leefde bij de gratie van de industrie van het Britsche imperium. Nu deze in haar voegen en geraamte kraakt, is dit afgietsel van wat eens de hoop der arbeiders was, krachteloos geworden.

(Vor. ber. John Curtin 4922 B.)

B. NEDERLAND. — Landstand - Commissie Posthuma opgenomen - Bureau „Pacht" opgericht - Natuurbescherming: Kralosche heide door het rijk aangekocht.

Den Haag, 31 Jan. In een persoonlijk schrijven van den Rijkscommissaris aan den heer Posthuma wordt verklaard, dat het werk van de op 19 Maart 1941 gestichte commissie Posthuma, welke ten doel had door middel van een geconcentreerde propaganda alle Nederlandsche boeren op te roepen tot deelneming aan den productieslag, met ingang van 1 April zoodanig zal worden voortgezet, dat deze commissie en haar onderafdeelingen zal worden opgenomen in den Nederlandschen Landstand. De Rijkscommissaris dankte inmiddels den heer Posthuma en hij rekent hem als bijzondere verdienste toe, dat het onder zijn leiding gelukt is, de vier groote landbouworganisaties in het geheele land samen te brengen tot gemeenschappelijk werk en te brengen tot een enkele vertegenwoordiger van het landvolk, zooals men dit thans vindt in den Nederlandschen Landstand.

Bureau „Pacht" opgericht. — 31 Jan. — Het dagelijksch bestuur van den bond van Landpachters en Hypotheekboeren in Nederland heeft — behoudens goedkeuring van den commissaris voor de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen — besloten tot aansluiting bij den Nederlandschen Landstand.

In verband daarmede richt de Ned. Landstand een bureau „Pacht" op, als onderafdeeling van de afd. „Recht", waarvan als hoofd zal optreden de algemeen-secretaris van genoemde organisatie, de heer H. van Houten te Groningen. Voortaan kunnen alle pachters daar gratis advies inwinnen.

Natuurbescherming: Kralosche heide door het rijk aangekocht. — 1 Febr. — Naar van de zijde van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming wordt medegedeeld, is de Kralosche heide, ter grootte van 327 h.a., in handen van het Rijk overgegaan, teneinde haar als natuurmonument te bewaren.

Hierdoor is thans een heidereservaat ontstaan van bijna 1000 h.a., dat op harmonische wijze wordt begrensd door uitgestrekte staatsbosschen en de groenlanden en eschgronden van Kralo.

Dit gehucht zelf is een typische oude Drentsche nederzetting met fraaie, door zwaar eikenhout omgeven boerderijen. Er leeft hier nog een schaapherder, dien men geregeld met zijn kudde in het reservaat kan aantreffen. Het geheel vormt een nationaal cultuur- en natuurmonument van groote beteekenis.

In den aankoop zijn tevens de Kraloër plassen begrepen, die door wetenschappelijke onderzoekingen vermaardheid hebben gekregen. (Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Landstand 4882 C; Natuurbescherm. 4938 C)

C. NEDERLAND. — Dr. Pulles benoemd tot burgemeester van Eindhoven - Dr. ir. J. H. Plantenga benoemd tot hoogleeraar aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten. —

31 Jan. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den dierenarts dr. Pulles te Eindhoven tot burgemeester der gemeente Eindhoven benoemd.

Dr. ir. J. H. Plantenga benoemd tot hoogleeraar aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten. — 31 Jan. — Met ingang van 1 Maart a.s. is aan prof. dr. P. H. van Moerkerken op zijn verzoek eervol ontslag verleend als hoogleeraar bij de Rijksacademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam; als zoodanig is benoemd dr. ir. J. H. Plantenga, directeur van de Akademie van Beeldende Kunsten te 's-Gravenhage.

(Vaderland - Haagsche Crt.)

(V. b. Burgemeesters 4920 F.; onderwijs hoogleeraarsbenoeming 4968 A.)

D. ZUID-AMERIKA. — Uitgezonderd Argentinië en Chili verbreken alle Zuid-Amerikaansche staten de diplomatieke betrekkingen met de As-landen. —

Berlijn, 31 Jan. (A.N.P.) — Naar wordt vernomen, hebben intusschen alle Zuid-Amerikaansche staten, met uitzondering van Argentinië en Chili, de diplomatieke betrekkingen met de staten van het pact van Berlijn verbroken. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Z.-Amerika—Aslanden 4940 D, 4927 A, 4984 E)

E. NEDERLAND. — „Deutsches Theater in den Niederlanden" opgericht. —

Den Haag, 2 Febr. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, heeft, in overleg met Rijksminister dr. Goebbels, besloten tot oprichting van een permanent „Deutsches Theater in den Niederlanden".

Dit „Deutsche Theater in den Niederlanden" zal zoowel tooneel, opera als operette brengen; het wordt gevestigd te 's-Gravenhage.

Rijksminister dr. Seyss-Inquart heeft tot intendant benoemd den voormaligen intendant van het Stedelijk Tooneel te Freiburg i. B. dr. Wolfgang Nufer. Het ligt in de bedoeling de opvoeringen te beginnen met het speelseizoen 1942-43.

(Deutsche Zeitung i. d. Niederl.)

F. NIEUW-ZEELAND. — Amerikaansche gezant benoemd. —

Lissabon, 31 Jan. (A.N.P.) — Na Australië heeft thans ook Nieuw-Zeeland wat de diplomatieke betrekkingen met het buitenland betreft zich van Engeland losgemaakt. Tot eersten Amerikaanschen gezant in Nieuw-Zeeland is Patrick Hurley benoemd. (Vaderland)

G. NEDERLAND. — Engelsche luchtaanval op Rotterdam - Aantal dooden tot 71 gestegen. —

Rotterdam, 4 Febr. — Het aantal slachtoffers van den jongsten luchtaanval op Rotterdam op 28 Januari j.l. is gestegen tot 71 dooden, van de 56 zwaar gewonden verkeeren er nog velen in zeer ernstig levensgevaar; bovendien worden nog steeds eenige personen, die mogelijk ook tot de dooden gerekend zullen moeten worden, vermist.

Op grond van een gehouden onderzoek wordt medegedeeld, dat bij den bovengenoemden luchtaanval geen enkel militair doel is getroffen, dat onder de dooden, gewonden en vermisten

geen enkel persoon van Duitsche nationaliteit voorkomt en de slachtoffers uitsluitend Nederlandsche burgers zijn, en dat Nederlandsch cultuurgoed van waarde vernield werd; zoo liep o.a. het Museum Boymans een schade op, die van deskundige zijde op ruim een ton gouds geschat werd. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Eng. bomaanval 4985 D.)

A. NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurkamer - Prof. dr. J. de Vries benoemd tot vice-president - Verplichte aanmelding bij het Pers- en het Theatergilde. —

's-Gravenhage, 30 Januari. — De president van de Nederlandsche Kultuurkamer maakt de volgende benoemingen bekend:
1e. Prof. dr. J. de Vries tot vice-president,
2e. dr. G. Hoekstra tot directeur-generaal,
3e. M. Blokzijl tot leider van het Persgilde,
4e. Jan C. de Vos tot leider van het Gilde voor Theater en Dans.
5e. J. Learbuch tot bestuurder van het Persgilde,
6e. W. J. Wiers tot bestuurder van het Gilde voor Theater en Dans.

Verplichte aanmelding bij het Pers- en het Theatergilde. — Ingevolge de verordeningen van den Rijkscommissaris zijn allen, die werkzaam zijn op het gebied van het perswezen of het theaterwezen, verplicht, zich terstond, doch uiterlijk op 19 Februari 1942, bij de Nederlandsche Kultuurkamer aan te melden.

Max Blokzijl (foto: fotodienst N.S.B.)

Daartoe behooren o.a. voor het perswezen 1. uitgevers van dagbladen, nieuwsbladen en tijdschriften, 2. pers-, fotopers- en correspondentie-bureaux, 3. journalisten, 4. uitgeverspersoneel, n.l.: a. directeuren (voor zoover niet geldend als uitgevers), b. adjunct- of onderdirecteuren, c. procuratiehouders, d. exploitatiechefs of commercieel leiders, e. chefs der advertentie-afdeeling, f. chefs der abonnementen-afdeeling, g. chefs der acquisiteurs, h. chefs der expeditie, i. personeelchefs, j. chefs (houders van bijkantoren), k. secretarissen, l. advertentie-acquisiteurs, m. abonnementen-acquisiteurs, n. rayon-beheerders, o. inspecteurs (van bijkantoren e.d.), p. advertentie-opmakers (voor zoover geen typografen), q. advertentie-redacteuren.
Zij, die als lid van het Verbond van Nederlandsche Journalisten, de vereeniging „De Nederlandsche Dagbladpers", het Verbond provinciale en periodieke pers en het Verbond van Nederlandsche Persbureaux zijn ingeschreven, behoeven niet opnieuw aangifte te doen.
Verplichte aanmelding bij het theatergilde bestaat voor: 1. schrijvers van tooneelstukken, van revue en cabaret-teksten, 2. uitgevers van tooneelstukken, 3. tooneelspelers en regisseurs, voordrachtskunstenaars, cabaret-, revue- en variété-artisten, souffleurs, leeraren in tooneel- en voordrachtkunst e.d., 4. danskunstenaars, 5. werkgevers in het theaterbedrijf, 6. opera- en operette-zangers, 7. chefs van het technisch theaterpersoneel, belichtingsmeesters, décor-ontwerpers, costuum-ontwerpers, kappers, primeurs, e.d., 8. bemiddelaars in het theaterbedrijf, 9. gezelschapsleeraren, 10. vereenigingen, groepen, clubs, comité's van rederijkers (amateur- of dilettanten-tooneelvereenigingen, hieronder begrepen alle vereenigingen, wier hoofddoel ligt op een ander terrein, doch die van tijd tot tijd tooneel-uitvoeringen geven voor en door hun eigen leden), 11. vereenigingen, groepen en clubs voor amateur-dansers, bewegingskoren e.d.
Zij die reeds bij eenige voorloopige vakgroep zijn ingeschreven behoeven niet opnieuw aangifte te doen.
Met nadruk wordt er de aandacht op gevestigd, dat diegenen, die aan hun aanmeldingsplicht niet voldoen, zich blootstellen aan strafmaatregelen en eventueel van de uitoefening van hun werkzaamheid op het gebied der Cultuurkamer zullen kunnen worden uitgesloten. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Ned. Kultuurk. 4969 B.; Vorming Pers- en Theatergilde 4977 A.; Max Blokzijl 4844 D.)

B. NOORWEGEN. — Vidkun Quisling vormt een nationale regeering. —

Oslo, 1 Febr. (D.N.B.) — Naar aanleiding van een verzoek van de Noorsche ministers, dat het Noorsche hooggerechtshof als staatsrechtelijk onaantastbaar heeft erkend, heeft Vidkun Quisling zich belast met het minister-presidentschap. Rijkscommissaris Terboven heeft zijn bestemming hiertoe gegeven en het aangeboden ontslag van de tot dusver fungeerende regeering aanvaard.
Naar aanleiding hiervan is 1 Februari in de Oslosche vesting Akershus een officieele plechtigheid gehouden, waarbij Rijkscommissaris Terboven en minister-president Quisling redevoeringen hielden over de positie van Noorwegen in het nieuwe Europa en zijn politieke toekomst.
Ter gelegenheid van de officieele plechtigheid in de vesting Akershus waren de voornaamste straten en de openbare gebouwen in de Noorsche hoofdstad rijk met vlaggen versierd. Eereformaties van de Noorsche en Duitsche politie en van de „Hird"-organisatie waren aangetreden om de plechtigheid een waardig kader te geven. In aanwezigheid van talrijke prominente Duitsche en Noorsche persoonlijkheden nam de rijkscommissaris, Terboven, het woord.

Rede van Rijkscommissaris Terboven. — Het is een logische consequentie van de ontwikkeling der Nasjonal Samling, zoo zeide hij, wanneer alle Noorsche ministers, met als bijlage een rapport van het hooggerechtshof, dat tot een positief resultaat komt ten aanzien van den staatsrechtelijken kant der aangelegenheid, aan Quisling het verzoek hebben doen toekomen als minister-president de leiding op zich te nemen van de Noorsche regeering.
Rijkscommissaris Terboven besprak in zijn rede allereerst de ontwikkeling van de Nasjonal Samling. Deze door een hoog idealisme en diepe liefde tot het volk en het vaderland gedragen revolutionnaire beweging heeft, onverschillig of plutocraten of andere door Engeland betaalde agenten haar uitscholden dan wel of Marxisten haar terroriseerden, ongestoord haar rechten weg gevolgd. Niets is kenmerkender voor de juistheid van den weg der Nasjonal Samling dan het feit, dat de meerderheid harer leden bestaat uit arbeiders, boeren en visschers. Voor het succes der Nasjonal Samling spreekt niet alleen, dat zij reeds in steeds toenemenden omvang het openbare leven van Noorwegen in bestuur, bedrijfsleven en sociale politiek heeft doordrongen van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing, maar vooral ook het beslissende feit, dat de Nasjonal Samling reeds thans ook zuiver numeriek de sterkste partij is, die Noorwegen ooit heeft gehad.
Rijkscommissaris Terboven zeide den Noorschen ministers en hun medewerkers dank, zij zijn op het moeilijkste oogenblik in Noorwegen met hun naam en hun geheele kracht als werkelijke patriotten er voor opgetreden, dat in Noorwegen orde en rust worden gewaarborgd. Aan hen is het op beslissende wijze te danken, dat de werkloosheid is verdwenen, het bedrijfsleven op volle toeren is gebracht en de ravitailleering ondanks de moeilijkste omstandigheden is beveiligd.
Aan het slot van zijn rede richtte de rijkscommissaris de volgende woorden tot den nieuwen Noorschen minister-president: Mijnheer de minister-president, gij hebt uit plichtsgevoel jegens uw volk opnieuw een groote en moeilijke, maar tevens ook dankbare taak op u genomen. Daarbij breng ik u de hartelijkste wenschen van den Führer over. Ik ben er van overtuigd, dat gij Noorwegen niet slechts naar een groote en trotsche toekomst zult leiden, maar een, in het nationaal-socialisme vereenigd, sterk, Noorsch volk zal dan een beslissend en onmisbaar bestanddeel vormen van een Germaansche gemeenschap.

Rede van Quisling. — Ter inleiding richtte Quisling woorden van dank tot rijkscommssaris Terboven in diens kwaliteit van vertegenwoordiger van den Führer.
Wat thans hier geschiedt, bewijst voor de geheele wereld, zoo verklaarde Quisling, dat Duitschland, ons Germaansch broedervolk, een eerlijke en vriendschappelijke gezindheid heeft voor het Noorsche volk. Duitschland heeft nooit den wensch gehad of de bedoeling van Noorwegen of Scandinavië een tweede Ierland te laten worden.
Quisling deelde mede, dat, zoodra de omstandigheden dit zouden veroorlooven, een Rykstking bijeen geroepen zal worden uit vertegenwoordigers van het arbeidende leven, teneinde invloed te geven op de leiding van den Staat. Er zal gelijkheid voor de wet bestaan en ieder individu zal dezelfde voorwaarden krijgen. Het ideaal van het nieuwe Noorwegen is de sociale gerechtigheid.
Spr. wees er op, dat de Nasjonal Samling thans volgens juri-

disch standpunt de eenige legitieme Noorsche en staatdragende autoriteit is.
Het is voor iederen van zijn verantwoordelijkheid bewusten Noor duidelijk, zoo verklaarde hij, dat deze oorlog een vrijheidsstrijd van Noorwegen, van de Germanen en van geheel Europa is. Zoowel tegenover Engeland en Amerika alsook tegenover de bolsjewieken zijn de nationale levensbelangen van Noorwegen volkomen solidair met die van Duitschland. Duitschlands overwinning is de overwinning van Noorwegen.
Minister-president Quisling zeide in zijn rede verder nog, dat zoo spoedig mogelijk voor een wijziging van den toestand moet worden gezorgd, dat de belangen van de Noorsche burgers in verschillende landen door Zweden worden behartigd. Er moet een regeering worden gevormd, waardoor het mogelijk wordt, dat Noorwegen in deze landen zijn belangen zèlf kan behartigen. In dit verband sprak Quisling over de houding, welke Zweden tot dusver tegenover het nieuwe Noorwegen heeft aangenomen, waarbij hij uiting gaf aan zijn hoop, dat de openbare meening in Zweden zal inzien, dat thans het oogenblik is gekomen om de methoden, welke tot dusver jegens Noorwegen werden toegepast, moeten worden herzien. Noorwegen van zijn kant wenscht slechts een verhouding van goede nabuurschap op het Scandinavische schiereiland.
Quisling zeide ten slotte, dat 1 Februari 1942 voor de Noorsche geschiedenis een groote dag is, grooter dan de gedenkdag van de grondwet en van de breuk met Zweden.

Motieven tot vorming eener nationale regeering. — Oslo, 1 Febr. (D.N.B.) — Het Noorsche Telegraaf-Agentschap publiceert den tekst van het besluit, waarbij alle Noorsche ministers aftreden en Quisling verzoeken het Noorsche premierschap te aanvaarden. Het werd genomen om de zeven volgende afzonderlijk aangeduide redenen:
1e. De voormalige koning en zijn regeering, die voor den ongelukkigen oorlogstoestand in Noorwegen verantwoordelijk moeten worden gesteld, hebben sedert geruimen tijd het land verlaten en oefenen geen invloed meer op den Noorschen staat.
2e. Het Noorsche parlement bestaat niet meer en evenmin de politieke partijen, met uitzondering van de Nasjonal Samling.
3e. De grondwettige organen zijn buiten werking.
4e. De Nasjonal Samling kan als eenige politieke organisatie, en wel als de sterkste, die ooit in Noorwegen heeft bestaan, de belangen van het Noorsche volk verdedigen.
5e. De eenige weg naar de vrijheid en de zelfstandigheid loopt over de Nasjonal Samling.
6e. De Noorsche ministers, die indertijd als ware Noorsche patriotten de taak op zich hebben genomen de belangen des lands te beschermen, zijn niet officieel benoemd en vormen ook geen regeeringscollege.
7e. De zelfstandigheid en de welvaart des lands maken een nationale regeering noodzakelijk.
Het Hooggerechtshof heeft verklaard, dat er geen bezwaar tegen bestaat, dat Quisling een Noorsche regeering vormt.
(Vaderland - Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(V. b. Vidkun Quisling 4972 A.; Rijkscomm. Terboven 4859 K.)

A. BELGIE. — Dr. Tollenaere, propagandaleider van het Vlaamsch Nationaal Verbond, gesneuveld. —
Brussel, 31 Jan. (D.N.B.) — De propagandaleider van het Vlaamsch Nationaal Verbond, dr. Tollenaere, die dienst had genomen bij het Vlaamsche Vrijwilligerslegioen, is in den strijd tegen het bolsjewisme gevallen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Vlaamsch Nat. Verbond 4943 E.)

B. CHILI. — Juan Rio tot president gekozen. —
Stockholm, 2 Febr. (D N.B.) — Volgens berichten uit Santiago de Chile is de democratische candidaat bij de presidentsverkiezingen in Chili, Juan Rio, gisteren als opvolger van den overleden president Aguirre tot president van Chili gekozen.
Juan Rio verwierf 254.921 tegen den conservatieven candidaat Carlos Hanez 201.536 stemmen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. President 4721 E.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Admiraal Kimmel zou terdoodveroordeeld zijn. —
2 Febr. — Japansche berichten deelen mede, dat admiraal Kimmel, de voormalige opperbevelhebber der Amerikaansche vloot, die verantwoordelijk geacht wordt voor de catastrophe te Hawaii, door een krijgsraad ter dood zou zijn veroordeeld.
(Deutsche Zeitung i. d. N.)
(Vor. ber. Admiraal Kimmel 4946 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksmaarschalk Goering bezoekt Italië. —
Berlijn, 2 Febr. (D.N.B.) — Rijksmaarschalk Göring bevindt zich sedert den 27sten Januari in Italië.
Den 28sten Januari heeft hij een bespreking van eenige uren gehad met den Duce. Den 29sten Januari heeft de Koning-Keizer van Italië hem ontvangen. In den avond van den 29sten Januari begaf Rijksmaarschalk Göring zich naar Zuid-Italië en den 30sten Januari bezocht hij zijn op Sicilië liggende formaties om zich van haar strijdvaardigheid te overtuigen.
Den tweeden Februari is hij voor verdere besprekingen met den chef van den Italiaanschen generalen staf, graaf Cavallero, naar Rome teruggekeerd. Voorts heeft de rijksmaarschalk wederom een langdurig onderhoud met den Duce gehad.
(N. R. Crt.) **(V. b. Rijksmaarsch. Goering 4949 A.; Photo buiten tekst 4524a)**

E. EGYPTE. — Kabinet afgetreden. —
Stockholm, 2 Febr. (D.N.B.) — In een extra bericht deelt Reuter mede, dat de Egyptische regeering is afgetreden.
Naar Associated Press uit Kairo in aanvulling op het bericht van het aftreden der Egyptische regeering meldt, is dit een gevolg van tegen de regeering gerichte demonstraties van studenten. (Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Kabinet 4920 B.)**

F. FRANKRIJK. — Toespraak van maarschalk Pétain tot het legioen van frontstrijders. —
Vichy, 4 Febr. (D.N.B.) — Het staatshoofd, maarschalk Pétain en admiraal Darlan hebben op 4 Febr. de eerste plenaire zitting bijgewoond van den nationalen raad van het Fransche legioen der frontstrijders.
Bij deze gelegenheid heeft maarschalk Pétain, als hoofd van het legioen, een boodschap gericht tot de legionnairs in Frankrijk, de overzeesche bezittingen en het buitenland.
De maarschalk omlijnde allereerst de taak der legionnairs als staatsburgers. De burger is thans geen abstract wezen meer. De Fransche burger van 1942 heeft meer plichten dan rechten. Deze plichten vloeien voort uit de drie elementen der gemeenschap: familie, beroep, volk.
Het legioen moet de steun der regeering zijn. Het kan geen staat in den staat zijn. Tot nu toe heeft het legioen te zeer naast de openbare macht gestaan.
Het legioen vormt niet de macht, het moet veeleer haar waakzame, voortdurende behoeder zijn. Zijn optreden wordt geïnspireerd door heden en toekomst van Frankrijk.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. maarschalk Pétain 4957 C.)

G. NEDERLAND. — Prof. dr. J. H. Valckenier Kips overleden. —
4 Febr. — Na een korte ongesteldheid is prof. dr. J. H. Valckenier Kips, oud-hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft, in het ziekenhuis te Lochem in den ouderdom van 79 jaar, overleden.
Prof. Valckenier Kips werd in 1862 te Den Haag geboren. Hij studeerde te Leiden in de klassieke letteren en de rechtswetenschappen en vestigde zich in 1891 als advocaat in zijn geboorteplaats.
Van 1895 tot 1909 trad hij op als hoofdredacteur van het „Utrechtsch Dagblad", waarna hij tot hoogleeraar werd benoemd.
Van zijn werken werd vooral bekend „De Volksstaat", waarin hij zijn denkbeelden over staat en volk uiteen heeft gezet.
(Vaderland)

H. GROOT-DUITSCHLAND. — Emil von Behring-prijs ingesteld. —
Berlijn, 4 Febr. (A.N.P.) — De Marburgsche universiteit heeft, daartoe in staat gesteld door de Behringfabrieken, een „Emil von Behring-prijs" ingesteld, bestaande uit een medaille met de beeltenis van den onderzoeker, benevens een geldbedrag van 5000 mark. Deze prijs zal om de twee jaar worden uitgereikt voor bijzondere wetenschappelijke verdiensten op medisch, veterinair en natuurwetenschappelijk gebied.
Emil von Behring, die in 1917 te Magdeburg overleed, was de ontdekker van het anti-diphteritisserum en tevens de eigenlijke grondlegger der serumtherapie. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Herdenking Emil von Behring 4476 A.)

I. NEDERLAND. — Wijziging pensioenwet. —
's-Gravenhage, 4 Febr. — In de Staatscourant is opgenomen een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken tot wijziging en aanvulling van eenige artikelen der Pensioenwet 1922, welke wijzigingen in werking treden met ingang van 1 Maart a.s.
In de eerste plaats zal dan het tweede lid van artikel 2 als volgt luiden:
„In vasten dienst worden voor de toepassing van deze wet mede geacht te zijn personen, die in een betrekking of achtereen volgens in twee of meer betrekkingen zonder wezenlijke onderbreking een tijdelijken dienst van ten minste twee jaren hebben vervuld, tenzij zij belast zijn met werkzaamheden, die een tijdelijk karakter dragen. Wezenlijke onderbreking wordt geacht niet aanwezig te zijn, indien de onderbreking ten hoogste een maand en, voor zoover het betreft onderwijzend per-

soneel bij inrichtingen van onderwijs, ten hoogste twee maanden, heeft geduurd."
Voorts is de uitreiking van een schriftelijke aanstelling meer algemeen gesteld. Volgens het gewijzigde artikel 27 zal voortaan een schriftelijke aanstelling worden gegeven aan ieder, die in rechtstreekschen of zijdelingschen dienst, vast of tijdelijk, een bezoldigde of onbezoldigde betrekking bekleedt in dienst van de in de Pensioenwet genoemde lichamen. In geval de tewerkstelling op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht heeft plaats gehad, geldt als zoodanig een afschrift van die overeenkomst. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Pensioenwet 1922 4190)

A. **ENGELAND. — Wijzigingen in het kabinet - Lord Beaverbrook minister van Oorlogsproductie. —**
Stockholm, 4 Febr. (A.N.P.) — Volgens den Engelschen berichtendienst zijn te Londen officieel de volgende wijzigingen in het kabinet bekend gemaakt:
Lord Beaverbrook heeft het ministerie voor Oorlogsproductie, Sir Andrew Duncan dat van Bevoorrading en kolonel J. J. Llewellyn dat voor Handel overgenomen. Lord Beaverbrook zal als minister voor Oorlogsproductie ook lid van het oorlogskabinet zijn.
Voorts zijn nog de volgende wijzigingen in het kabinet gebracht: tot parlementair onderstaatssecretaris van Koloniën is MacMillan, tot parlementair secretaris van het ministerie van Bevoorrading Ralph Aston, tot parlementair secretaris van het ministerie van Arbeid Malcolm Coryuodale en tot parlementair secretaris van het ministerie voor Oorlogstransport P. J. Noel Baker benoemd. (Tel.) **(Vor. ber. Kabinet 4768 D.)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Engelsche hulde aan generaal Rommel. —**
Genève, 4 Febr. (D.N.B.) — Onder het opschrift „Rommel, de pantserheld", schrijft de Daily Mail van 2 Februari o.a.:
„Generaloberst" Rommel is de „verrassing van den tweeden wereldoorlog". Het is geen wonder, dat zijn naam in Duitschland tot een legende geworden is, want Rommel is een pantserheld, wien het tot dusver altijd is gelukt niet alleen uit elken val te komen, die men hem op militair gebied stelde, doch die er dan ook nog altijd in slaagde, terstond tot het tegenoffensief over te gaan en harde slagen uit te deelen. Het blad spreekt van Rommel, „die voor zijn optreden in Noord-Afrika nog nooit een woestijn had gezien", als van den „meester in de techniek van den woestijnoorlog".

(Vor. ber. Generaal Rommel 4985 A.)

C. **NEDERLAND. — Rattenbestrijding - Premie op ingeleverde doode exemplaren. —**
Den Haag, 5 Febr. — De bestrijding van de ratten, die, zooals bekend opgeslagen levensmiddelen dikwijls ernstig beschadigen, is thans voor geheel Nederland door den Plantenziektenkundigen Dienst te Wageningen met kracht ter hand genomen. Doode exemplaren worden tegen betaling van 10 cent per stuk in ontvangst genomen. (Telegraaf)

D. **BRAZILIE. — Natal ter beschikking van de Ver. Staten gesteld. —**
Lissabon, 5 Febr. (D.N.B.) — In Engelsche kringen alhier verluidt, dat de regeering van Brazilië den Vereenigde Staten heeft toegestaan de Braziliaansche haven Natal militair te versterken en met Amerikaansche strijdkrachten te bezetten.
(Vaderland) **(V. b. Brazilië—Ver. Staten 4927 A.; Pan-Am. Conferentie 4984 E.)**

E. **NEDERLAND. — Landstand - Uitvoering landarbeiderswet. —**
Den Haag, 5 Febr. — De secretaris-generaal van het departement van Financiën heeft o.m. het volgende medegedeeld aan de burgemeesters.
Voor de stichting van plaatsjes in gevolge de Landarbeiderswet vormen de bijzondere tijdsomstandigheden een bezwaar. Ter tegemoetkoming daaraan geldt tijdelijk de volgende regeling: Zoo noodig zal een gedeelte van het toe te kennen voorschot, tot een maximum van 40% der bouwkosten renteloos en zonder verplichte jaarlijksche aflossing, beschikbaar worden gesteld. Elk geval zal op zichzelf worden beschouwd. De faciliteit wordt voorloopig voor een tijd van vijf jaren verleend. Daarna zal geval voor geval worden nagegaan, of en in hoeverre rente en aflossing over bedoelde voorshands renteloos verstrekte voorschotten zullen worden gevorderd. De faciliteit komt geheel voor rekening van het rijk.
In verband hiermede wordt tevens bepaald, dat in geval van toepassing van dezen steunmaatregel de „eigen bijdrage" van den betrokken landarbeider ten minste 1/10 van de koopsom van den grond, vermeerderd met 1/10 van 60% van de bouwkosten der woning, zal moeten bedragen.
De kosten van een plaatsje mogen in den regel niet meer dan ƒ 4.000 bedragen. Met het oog op de gestegen bouwkosten zal, indien noodig, deze grens kunnen worden overschreden, terwijl tijdelijk niet zal worden vastgehouden aan den regel, dat geen voorschot wordt verleend tot een hooger bedrag dan ƒ 360.—.
(Haagsche Crt.) **(Vor. ber. Ned. Landstand 4990 B.)**

F. **IRAN. — Diplomatieke betrekking met Frankrijk verbroken. —**
Vichy, 5 Febr. (D.N.B.) — De gezant van Iran te Vichy heeft aan de Fransche regeering officieel medegedeeld, dat de Iransche regeering besloten heeft de diplomatieke betrekkingen met Frankrijk te verbreken.
In bevoegde kringen alhier verklaart men, dat dit besluit van de Iransche regeering moet worden beschouwd als een gevolg van de onderteekening van het bondgenootschap tusschen Engeland, de Sovjet-Unie en Iran. (N. R. Crt.)

(V. b. Bondgenootschap Engeland, Sovjet-Unie en Iran 4985 C.; Iran—Frankrijk 3674 B.)

G. **ENGELAND. — Australië in het oorlogskabinet vertegenwoordigd. —**
Stockholm, 5 Febr. (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft Churchill medegedeeld, dat de regeering het verzoek van Australië, in het oorlogskabinet vertegenwoordigd te zijn en bij de leiding der politiek gehoord te worden, heeft ingewilligd. Churchill verklaarde voorts, dat er geen mutaties zullen plaats hebben onder de vertegenwoordigers van het Britsche Rijk in het oorlogskabinet. (Vaderland)

(Vor. ber. Kabinet 4993 A.)

H. **NEDERLAND. — Vredegerechtshof - Kapitein Verwey veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf. —**
Den Haag, 5 Febr. (A.N.P.) — Het Vredegerechtshof heeft op 5 Februari den 41-jarigen kapitein der artillerie G. J. Verwey veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar, ontslag uit den militairen dienst en ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen.
Kapitein Verwey had tijdens de Mei-dagen in 1940 misbruik gemaakt van zijn bevoegdheid, door nationaal-socialistische vrouwen en meisjes te dwingen zich voor hem te ontkleeden.
(Vaderland) **(Vor. ber. Rechtszaken 4984 B.)**

I. **NEDERLAND. — Diphteriegevallen in Noord-Brabant. —**
6 Febr. — Sedert eenigen tijd valt in een aantal Brabantsche gemeenten een toeneming van het aantal diphteriegevallen te constateeren. In het bijzonder te Etten-Leur, zoomede in de dorpen Sprundel, St. Willebrord, Baarle Nassau en Baarle Hertog heeft de ziekte een hardnekkig karakter aangenomen. Een aantal scholen werd reeds gesloten, doch niet kon worden voorkomen, dat een vijftal kinderen er aan is bezweken.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Diphterie 4746 C.)**

K. **NEDERLAND. — Verboden gebruik van namen van levende leden van het Huis Oranje-Nassau. —**
Den Haag, 3 Febr. — De commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie heeft onder verwijzing naar de verordening van den commissaris-generaal voor de Veiligheid, resp. naar het verbod van het gebruik van namen van levende leden van het huis Oranje-Nassau van 17 September 1941, per 3 Januari 1942 door het afkondigen van een besluit aan de secretarissen-generaal in de Nederlandsche ministeries verordend, dat straten, pleinen en waterwegen, alsmede publiekrechtelijke lichamen, privaatrechtelijke lichamen waaraan een publiekrechtelijk lichaam verbonden is, of inrichtingen dienende voor openbare doeleinden als scholen, ziekenhuizen, tehuizen voor ouden van dagen, enz., voor welker kenmerking de namen van levende leden van het Koninklijke Huis zijn gebruikt, een nieuwe benaming moeten krijgen.
Ter uitvoering van deze verordening zullen de bevoegde Nederlandsche dienstinstanties in den allernaasten tijd tot de noodige naamsveranderingen overgaan. (Vaderland)

(Vor. ber. Huis v. Oranje 4835 F.)

L. **NEDERLAND. — Distributie - Tijdelijke vermindering van het aardappelrantsoen - Aanvulling door peulvruchten. —**
Den Haag, 6 Febr. — Als gevolg van de heerschende zeer moeilijke omstandigheden, moest reeds gedurende vier of vijf weken uit de opgeslagen reserve-voorraden aardappelen worden geput. Dit dwingt de overheid tot een voorzichtige verbruikspolitiek en daarom werd, zoo deelt de secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij mede, besloten om van 8 tot 21 Februari het aardappelrantsoen met de helft te verminderen. Ter aanvulling zal echter dan van 8 tot 28 Februari 1000 gram peulvruchten beschikbaar worden gesteld. (Telegraaf)

(Vor. ber. Aardappelrantsoenen 4868 D.)

DE WERELDOORLOG

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Bombardement van Singapore - Moulmein bezet - Japansche luchtaanvallen op Java - Zeeslag ter hoogte van Java - Pontianak bezet - Landing op Ambon. —

Hoofdstad van Borneo bezet. — Sjanghai, 1 Febr. — Het keizerlijke Japansche hoofdkwartier bericht, dat troepen van het Japansche leger Pontianak, de hoofdstad van de Westerafdeeling van Ned. Borneo, hebben bezet. De Ned.-Indische troepen verloren 300 manschappen aan dooden, voordat zij zich terugtrokken.

Japansche landing op Ambon. — Sjanghai, 1 Febr. (D.N.B.) — Op 30 Januari zijn Japansche troepen op Ambon geland. De landingsoperatie werd door oorlogsschepen ondersteund. De luchtstrijdkrachten hebben de kust van het eiland zwaar gebombardeerd.

Zeegevecht bij de Marshall-eilanden. — Tokio, 2 Febr. — Op 1 Februari verscheen een vijandelijk eskader, bestaande uit vliegtuigmoederschepen, kruisers en torpedojagers in de wateren bij de Marshall-eilanden. Het werd onmiddellijk door Japansche vlooteenheden aangevallen. Een kruiser werd in brand geschoten, 11 vliegtuigen vernield. Van de Japansche strijdkrachten werd een hulpschip beschadigd.

Moulmein bezet. — Tokio, 3 Febr. — Nadat de stad op 1 Februari door de Britsche troepen werd ontruimd, werd Moulmein op 2 Februari door de Japanners bezet. Deze stad is op twee na de belangrijkste van Birma. Zij is een belangrijk scheepvaart- en handelscentrum en telt 65.000 inwoners.

50.000 tons dok te Singapore gezonken. — Tokio, 3 Febr. (D. N. B.) — De strijd om de eiland-vesting Singapore is in vollen gang. Luchtstrijdkrachten en motorartillerie bombardeeren onophoudelijk de militaire doelen, zoooals vliegvelden, kazernes, olietanks en verkeerswegen. Het groote drijvende dok van 50.000 ton, dat in 1928 door Nederlandsche zeesleepbooten van Engeland naar Singapore gebracht werd, werd daarbij tot zinken gebracht.

Japansche luchtaanval op Java. — Batavia, 3 Febr. (A.N.P.) — Op 3 Februari zijn verscheidene plaatsen op Oost-Java uit de lucht aangevallen. 26 Japansche bommenwerpers, geëscorteerd door talrijke jagers, bombardeerden de vliegvelden in de omgeving van Soerabaja. Bovendien hebben de marine-installaties te Soerabaja, alsmede talrijke watervliegtuigen schade geleden.

Zware branden te Singapore. — Tokio, 3 Febr. (D.N.B.) — Verkenningsvliegers hebben waargenomen, dat de verbindingsdam tusschen Johore Baroe en Singapore steeds zwaardere beschadigingen vertoont. De door de Britten opgeblazen plaatsen, die aanvankelijk een breedte van 20 meter hadden, zijn door nieuwe ontploffingen verbreed tot ongeveer 40 meter. De olietanks op het eiland, die op 2 Februari in brand geworpen werden, branden nog steeds en vanuit Johore gezien, is het precies of de geheele stad in brand staat.

Het offensief in Birma. — Tokio, 4 Febr. — Onder gunstige weersomstandigheden hebben Japansche vliegers zware aanvallen gedaan op Martaban, tegenover Moulmein. De slag in Birma wordt geleverd aan een front van 80 km. breedte van de monding van de Salwin tot aan Paan. Als gevolg van een landing bij Paan wordt Martaban in de flank bedreigd. Te Rangoon wordt aangenomen, dat nieuwe Japansche versterkingen zullen aankomen, waarmede de aanval op Rangoon en in de richting van Britsch-Indië zal worden voortgezet.

Tweede Japansche luchtaanval op Soerabaja. — Lissabon, 5 Febr. (A.N.P.) — Nadat bij den luchtaanval van 3 Februari, welke door circa 80 bommenwerpers werd uitgevoerd, 238 personen gedood of gewond werden, werd op 5 Februari een nieuwe aanval op de stad uitgevoerd. Verscheidene branden braken uit en eenige schade werd aangericht.

21.000 ton scheepsruimte vernietigd, 9.000 ton zwaar beschadigd. — Tokio, 5 Febr. — Bij aanvallen der Japansche luchtstrijdkrachten in de Nederl.-Indische wateren werden van 1 tot 4 Febr. vier schepen van tezamen 21.000 br. ton tot zinken gebracht en drie schepen van samen 9.000 ton zwaar beschadigd.

Zeeslag ter hoogte van Java. — Tokio, 6 Febr. — Het Japansche hoofdkwartier bericht, dat marine-vliegtuigen op 4 Febr. een vijandelijk eskader bemerkten op 30 mijlen ten Zuiden van het eiland Kangean in de Java-zee. De vliegtuigen hebben een Nederlandschen kruiser van het type „Java" tot zinken gebracht, een andere kruiser van 6470 ton zwaar beschadigd en nog een kruiser van het type „Java" vernietigd. Ook is een Amerikaansche kruiser van het type „Marblehead" van 7050 ton gezonken, evenals een schip van 5.000 ton. Een Japansch toestel ging verloren tijdens het gevecht.

Uit dit bericht blijkt, dat de beide kruisers „Java" en „Sumatra" gezonken zijn, terwijl de „De Ruyter" zwaar beschadigd werd.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4986 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Succesvolle operaties aan het Oostelijk Front - In Januari 400.600 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht - Van 31 Jan. tot 7 Febr. 105.000 br.t. scheepsruimte vernietigd - Voortgezette opmarsch in Noord-Afrika - Derna gepasseerd. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 1 Febr. — In het Oosten duren de wisselvallige gevechten, ondanks hevige sneeuwstormen, voort.

2 Febr. — Ondanks de hevige sneeuwstormen kwam het in den Zuidelijken sector tot krachtige gevechtsactie. Voorts werden vitale fabrieken in Leningrad door de artillerie beschoten.

3 Febr. — Ten Noordoosten van Taganrog zijn bolsjewistische aanvallen met groote verliezen voor den vijand afgeslagen. Zonder eigen verliezen werden 23 vijandelijke vliegtuigen vernield.

4 Febr. — De bolsjewistische troepenmassa's hebben in de afgeloopen weken 123 mislukte aanvallen op de Duitsche linies om het ingesloten Lenigrad gedaan. Voor deze linies liggen nu 7.000 gesneuvelden.

6 Febr. — Ten Noordoosten van Koersk verloor de vijand in een strijd van verscheidene dagen 294 gevangenen, 1450 dooden, zes pantserwagens en 25 kanonnen. Tijdens gevechten op 4 en 5 Februari werden 97 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.

7 Febr. — In den Centralen sector werden twee vijandelijke divisies ingesloten en verslagen; bij de gevechten der laatste twee weken in dit gebied verloor de vijand 80 pantserwagens, ruim 300 kanonnen, 1000 machinegeweren, ruim 1250 auto's en sleden en ruim 18.000 dooden. Verscheidene plaatsen werden veroverd. De bolsjewisten verloren op 6 Februari 34 vliegtuigen.

DE OORLOG TER ZEE.

Op 31 Januari werden in de wateren rondom Engeland vijf schepen door bomtreffers beschadigd. De vernietiging van twee schepen kan worden aangenomen.

Op 2 Februari werden door vliegtuigen drie vrachtschepen van tezamen 10.000 br.t. voor de Britsche Z.O.-kust tot zinken gebracht. Gedurende Januari brachten marine en luchtmacht 63 koopvaarders van in totaal 400.600 br.t. tot zinken. Voorts werden 28 schepen zoo zwaar beschadigd, dat zij gedurende langen tijd uit de vaart zullen blijven. In haar strijd tegen de Duitsche marine verloor de Britsche marine in Januari drie torpedojagers, een duikboot en een motortorpedoboot. Acht vijandelijke oorlogsschepen werden beschadigd.

5 Febr. — Aan de Oostkust van Noord-Amerika hebben Duitsche duikbooten zes vijandelijke koopvaardijschepen van tezamen 47.000 br.t., waaronder een ertsboot van 15.000 br.t. tot zinken gebracht.

7 Febr. — In het zeegebied rond Engeland verloor de vijand door bomtreffers twee koopvaarders van samen 10.000 br.t. Vijf schepen werden beschadigd. Aan de Oostkust van Noord-Amerika werden wederom zes koopvaarders door duikbooten tot zinken gebracht. Thans werd 38.000 br.t. scheepsruimte vernietigd.

DE LUCHTOORLOG.

7 Febr. — In de afgeloopen week werden door Duitsche vliegtuigen bommen geworpen op verschillende fabrieken, installaties en havenwerken in onderscheidene Engelsche gebieden. In den tijd van 24 tot 30 Januari verloor het luchtwapen der bolsjewieken 164 vliegtuigen. Aan het Oostelijk front gingen in deze periode 33 Duitsche toestellen verloren.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Uit de Duitsche en Italiaansche legerberichten omtrent den strijd in de Cyrenaica blijkt, dat de Britsche troepen blijven terugtrekken. Op 1 Februari werd Barce door de Duitsch-Italiaansche troepen van generaaloberst Rommel bereikt en gepasseerd. Op 3 Februari rukten de pantserafdeelingen ondanks den vijandelijken tegenstand reeds op ten Oosten van Cirene. De Hindoe-strijdkrachten, die tot taak hadden den Engelschen terugtocht te dekken leden een zwaren nederlaag. Op 5 Februari passeerden de troepen der As-mogendheden Derna. Bij de gevechten, die tot 31 Januari in de Cyrenaica werden geleverd werden 3500 gevangenen gemaakt, 370 pantserwagens en 192 kanonnen werden buitgemaakt of vernietigd. De opmarsch wordt voortgezet in de richting van Ain-el-Gazala, dat 6 Februari door de Duitsch-Italiaansche troepen werd bereikt. Reeds werden 1220 Britsche vrachtauto's buitgemaakt of vernietigd, terwijl enorme voorraden van allerlei materiaal in Duitsche handen viel. Van Britsche zijde wordt toegegeven, dat de Duitsch-Italiaansche troepen bij hun opmarsch in ruimte mate gebruik kunnen maken van de voorraden, die de Engelschen op hun vlucht moesten achterlaten.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4986 B.)

A. HET BRITSCHE BASTION IN OOST-AZIE. —

De opmarsch der Japanners had op Malakka een buitengewoon snel verloop en in een door niemand verwacht tempo verdween de afstand, welke hen scheidde van Singapore. Deze stad is het hart van de Britsche machtspositie in Oost-Azië en haar val kan onafzienbare gevolgen hebben.

Niet altijd was Singapore zoo het middelpunt van Engelands militaire inspanning in het Oosten en als groote vliegtuig- en vlootbasis heeft de stad nog vrijwel geen geschiedenis gemaakt. Weliswaar heesch Sir Stamford Raffles op eigen gezag reeds op 6 Februari 1819 de Britsche vlag op het eiland, doch het duurde toch nog tot 1882, voordat de Britsche Admiraliteit de eerste versterkingen liet aanleggen. De economische oogmerken der Britten overheerschten in die jaren volkomen de militaire. Singapore bleef trouwens steeds een zeer belangrijke handelshaven, die de laatste jaren aan binnenkomende en uitvarende tonnage van gemiddeld 16 millioen br.t. verwerkte tegenover Londen 21 millioen b.r.t. en Hamburg 19 millioen b.r.t.

Naarmate Japan sterker werd en steeds meer de rol van groote mogendheid ging spelen met eigen wenschen en eigen verlangens, waarop het den nadruk kon leggen met een sterk militair apparaat, kreeg Singapore steeds meer beteekenis als militair centrum, dat eventueel moest kunnen dienen om de Britsche belangen tegenover de Japansche te verdedigen. Malta, dat steeds het oostelijkste steunpunt met groote dokken en werven was geweest, lag veel te ver weg en om belangrijke vlootoperaties ten Oosten van Suez mogelijk te maken, moest Singapore dus wel overeenkomstig zijn nieuwe beteekenis worden uitgerust.

Op 16 Juni 1921 besloot de Britsche Admiraliteit daarom Singapore met alle middelen te versterken. Voorloopig werden de werkzaamheden verdeeld over 10 jaar en de kosten werden op £ 11 millioen geraamd. In de practijk liep het evenwel anders. Op 14 Februari 1938 — dus vier jaar geleden — was de sterkste vlootbasis ter wereld, na vijftienjarigen arbeid gereed. Niet minder dan 12.000 gasten waren voor de opening uitgenoodigd, onder wie slechts één Japanner, n.l. de consul-generaal Okamoto, dien men niet kon passeeren. De „Times" van 19 Februari 1938 (zie ook het „Handelsblad van 20 Februari 1938) schreef:

„De nieuwe vlootbasis van Singapore beteekent: groote efficiency voor de Britsche vloten, die oostelijk van Aden opereeren en over eenigen tijd: veiligheid voor alle vloten van Engeland en Engelands vrienden, wier werkingsfeer Oostelijk van Ceylon en ten Noorden van Australië ligt. Alles wat kapot gaat, lek slaat of reparatie behoeft, gaat niet meer naar het verre Europeesche moederland terug, doch kan te Singapore binnenvallen."

SINGAPORE

Omtrent de sterkte der vesting schreef op 28 December 1933 de „Daily Telegraph":

„Na bestudeering der resultaten van de gecombineerde marine- en luchtmanoeuvres, te Singapore gehouden, heeft de commandant van de vlootbasis verklaard, dat enkele zwakke plekken, die nog bleken te bestaan, binnenkort zóódanig zullen worden versterkt, dat Singapore practisch onneembaar is en niet kan worden bedreigd door aanvallen te land, ter zee of in de lucht. De landingsmogelijkheden, die tijdens de manoeuvres minimaal bleken te zijn, zullen na het aanbrengen dezer laatste verbeteringen geheel zijn verdwenen en Singapore zal het Gibraltar van het Oosten zijn."

In 1922 begonnen de voorbereidingen ter plaatse. De kroonkolonie der Straits Settlements kocht het terrein, waarop de basis zou worden aangelegd en schonk dit aan de Britsche regeering. In 1923 werd begonnen met het grondwerk, doch in 1924 werd het werk uit bezuinigingsoverwegingen door de toen aan het bewind gekomen Labour-regeering gestaakt, om in 1925 na den val dier regeering te worden hervat.

De eigenlijke ontwerper van de zeevesting Singapore was Sir Maurice Pachal Alers Hankey. Hij bouwde in de jaren na 1923 den dam tusschen het eiland en den vasten wal van Malakka, hetwelk in marinekringen veel verzet uitlokte. Voorts werd er een — zoo juist door de Japanners vernietigd — drijvend dok gebouwd, dat slagschepen tot een maat van 50.000 ton kon opheffen. Alleen assurantie en transport — door Nederlanders — van dit op twee na grootste drijfdok ter wereld (Malta heeft er een van 65.000, Southampton een van 60.000 ton) van Engeland naar de plaats van bestemming kostte 200.000 pond sterling, dus bijna 2½ millioen gulden! Nabij het dok, dat zijn ligplaats kreeg te Seletar, aan de straat van Johore, werd een groote scheepswerf gemaakt, en een kraan van 150 ton, benevens — meer naar het Zuiden — ondergrondsche olie-opslagplaatsen met een inhoud van 1.25 millioen ton!

Voorts werden er vliegvelden en talrijke forten en versterkingen gebouwd, voorzien van zware artillerie. (Tsjangi, dat de Staat van Johore beheerscht, Bedok Point, Poeloe Tekong Besar, Poeloe Tekong Ketsji, Poeloe Oebin enz.). En ten slotte wemelt het eiland van allerlei defensie-inrichtingen, barakken en arsenalen, zoowel langs de kust, als meer landwaarts.

Toen de eerste plannen, in 1923, aanhangig werden gemaakt, werd voor de eerste tien jaren een bedrag van 10½ millioen pond sterling aangevraagd. Dit bedrag is sedert dien, vooral na 1930, uitgegroeid tot een paar honderd millioen Pond, dus tot 1½ à 2 milliard guldens!

In 1928 ontstond opnieuw vertraging als gevolg van het sluiten van het Kellogg-pact. In 1929 werd het werk zelfs vrijwel stilgelegd, omdat de regeering MacDonald het resultaat van de vlootconferentie van 1930 wilde afwachten. Weldra begon echter de bewapeningswedloop en de basis werd voltooid.

Duizenden gekleurde arbeidskrachten groeven heuvels af, legden moerassen droog, legden havenwerken aan, bouwden een electrische centrale, twee nieuwe radiostations, enorme olie- en benzine-reservoirs, een groot ziekenhuis enz. Naast het drijvende dok werd nog een groot, vast droogdok gebouwd.

Om dit bastion onneembaar te maken, werden zeer krachtige vestingwerken aangelegd. Geschut van 45 cm., dat 50 km. ver kan schieten en waarvan ieder stuk 150 ton weegt, werd reeds in 1928 naar Singapore verscheept en een uitstekende maskeering zorgde er voor, dat er daar voor nieuwsgierige oogen al bitter weinig van te zien was. Verder werd nog een uitgebreid stelsel van mitrailleurnesten, tankvallen en luchtdoelbatterijen ingericht. Om eventueel ook het luchtruim te kunnen beheerschen kreeg de basis ook een reusachtige luchthaven, zoowel voor land- als watervliegtuigen.

Hiermede moest de Britsche militaire positie in Oost-Azië zijn verzekerd. Reeds Raffles had er de aandacht op gevestigd, dat ieder schip, dat de Straat van Malakka gebruikt, niet meer dan een halve mijl van de kust verwijderd kon blijven en Singapore moest aldus wel het Gibraltar van het Oosten worden. Bij de manoeuvres ging het dan ook steeds om de tweevoudige vraag: Kan men een vijandelijke vloot verhinderen uit het Oosten in den Indischen Oceaan door te dringen of omgekeerd en kan Singapore zich tegen aanvallen van een eventueelen vijand verdedigen?

Over het eerste punt zijn de Britten steeds vol vertrouwen geweest. Singapore heeft daarbij het voordeel, dat er — afgezien van eenige minder bruikbare wegen door den Nederl.-Indischen archipel — buiten de Straat van Malakka geen andere groote scheepvaartwegen zijn van den Indischen Oceaan naar Oost-Azië. Nu de Japanners echter een groot deel van de Westkust van Malakka hebben veroverd, blijkt dit echter ook een moeilijkheid voor de Britsche scheepvaart te worden.

Dit brengt ons meteen tot het tweede punt: de mogelijke onneembaarheid der vesting. Voor een goede verdediging naar de zeezijde is ongetwijfeld zorg gedragen. Het teere punt blijkt echter de verdediging van de landzijde te zijn. Ook van Britsche zijde is er meer dan eens de aandacht op gevestigd, dat een belegering — zelfs zonder dat het eiland valt — al funest is omdat er in zoo'n geval geen sprake kan zijn van een goede vervulling van de taak van aanvalsbasis. Bovendien bestaat het gevaar van uithongering, wanneer na het afsnijden van de verbindingen over land ook de zeeweg minder bruikbaar zou worden.

De verdediging aan de landzijde was dan ook niet verwaarloosd. Op het schiereiland Malakka waren ook legereenheden gestationneerd en verdedigingsstellingen aangelegd. Bovendien bood het heuvelachtige terrein met zijn dichte bosschen goede natuurlijke verdedigingsmogelijkheden. Vijandelijke operaties zouden om succes te hebben, moeten worden gesteund door vechtwagens en door luchtstrijdkrachten, die hun bases op het schiereiland zelf zouden moeten hebben. En deze mogelijkheid werd niet al te groot geacht, omdat men uit Thailand en Indo-China geen gevaren duchtte en anderzijds Japan in toom dacht te houden door blokkade-maatregelen.

Ter verklaring van de Japansche successen moet tenslotte nog worden gewezen op het feit, dat de Britten te Singapore wel een zeer krachtige vlootbasis aanlegden, doch er geen overeenkomstig sterke vloot stationneerden. Oorspronkelijk was men van plan de slagschepen van de gemoderniseerde „Queen Elisabeth"-klasse naar Oost-Azië te zenden, die dan in Europa zouden worden vervangen door de schepen der „Prince of Wales"-klasse. De oorlog in Europa hield alle slagschepen echter weg uit Oost-Azië en toen dit jaar eindelijk een Oostelijke vloot werd gevormd met het moderne slagschip „Prince of Wales" en den slagkruiser „Repulse", verloor deze vloot onmiddellijk het grootste deel van haar gevechtskracht door het zinken van haar eenige „kapitale" schepen. Ook de luchtstrijdkrachten waren verre van voldoende, o.a. door de eischen, welke het moederland stelde.

Zonder slagschepen en zonder sterke luchtstrijdkrachten hebben de Geallieerde mogendheden al heel weinig kans, zich met succes tegen de Japanners te verzetten. Men kan echter verwachten, dat Singapore met alle kracht zal worden verdedigd.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Singapore 4994 A.; kaartje 3145 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

In de afgeloopen week heeft de Finsche staatspresident Risto Ryti een belangrijke rede uitgesproken, waarin hij als vertegenwoordiger van een kleinen staat een overtuigend pleidooi voor een hechte Europeesche volkerengemeenschap hield. Zijn rede maakte tevens een einde aan een reeks kwaadwillige geruchten van Britsche zijde. Reeds wekenlang werd beweerd, dat Finland oorlogsmoe was en liefst zoo snel mogelijk zijn verbindingen met Duitschland verbreken wilde. Ryti's parool: den oorlog volhouden tot de zekere eindoverwinning aan Duitschlands zijde, was een antwoord, dat aan alle twijfel en praatjes een einde maakte.

Evenals zijn voorganger Kallio stamt Ryti uit een oud-Finsche boerenfamilie. Hij onderscheidt zich echter belangrijk van deze door zijn optreden, waardoor men hem gevoegelijk tot academische kringen zou kunnen rekenen. Zoowel van vaders- als moederszijde stamt hij uit een oud boerengeslacht der Westfinsche landstreek Satakunta. In 1889 werd Risto Ryti hier op een landgoed, dat 410 hectaren omvatte, geboren. Het gezin telde twaalf kinderen. De carrière van den jongen Risto nam een steilen weg. Zeventien jaren oud liet hij zich als student in Helsinki, dat destijds nog Helsingfors heette, inschrijven en volgde hier de studies in de Rechten. Drie jaren later had hij zijn opleiding voltooid. Als advokaat vestigde hij zich daarop in het plaatsje Rauma. In 1914 keerde hij naar Helsingfors terug waar hij zich associeerde met een advocatenkantoor.

RISTO RYTI

Zes jaren was hij hier werkzaam. Geleidelijk werden zijn macht en invloed grooter. Hij werkte zich op tot directeur van Finland's Overzeesche Handelmaatschappij en werd bestuurslid van tal van banken, handels- en transportondernemingen. Dertig jaren oud werd hij tot lid van den Rijksdag gekozen. Twee jaren later was hij minister van Financiën. 34 jaren oud werd hij tot directeur-generaal van de Finsche Staatsbank benoemd. Een jaar later, in 1925, verzocht men hem zich candidaat te stellen voor de presidentsverkiezingen. Bij de derde verkiezing vereenigde Ryti nog steeds 109 van de 300 stemmen op zijn naam, waaruit duidelijk zijn groote populariteit ondanks zijn jeugdigen leeftijd blijkt. Vijftien jaren lang stond Ryti aan het hoofd van de Finsche staatsbank, lang geen gemakkelijke taak, als men weet, dat Finland na den wereldoorlog voor een leege kas stond en een massa schulden o.a. aan de Ver. Staten te betalen had. Ondanks alle geldelijke zorgen wist Finland echter steeds zorgvuldig alle financieele verplichtingen na te komen. Dit werd steeds als de grootste verdienste van Ryti beschouwd, die ook in het buitenland als financieel deskundige een goeden naam verkregen had.

Het jaar 1939 was voor Finland een moeilijk jaar. De eeuwenoude strijd tegen het groote nabuurland Rusland brak opnieuw uit. De toenmalige regeering trad af en staatspresident Kallio verzocht Ryti een nieuwe regeering te vormen. Na de ziekte en het aftreden van Kallio nam Risto Ryti in September 1940 voorloopig de leiding van den staat over. In December van hetzelfde jaar werd hij tenslotte met 288 van de 300 stemmen der Finsche kiesmannen tot staatspresident gekozen. Finland heeft twee vooraanstaande figuren. De een is maarschalk Mannerheim — de ander Risto Ryti. Als tegenpool tot maarschalk Mannerheim noemt de volksmond staatspresident Ryti „maarschalk van het burgerleven". Deze betiteling houdt een onderscheiding in, die nog nimmer een Finsch staatshoofd ten deel gevallen is. Zij is de waardige bekroning van een werkzaam leven, dat als eenvoudige boerenzoon begonnen werd.

(Vor. ber. Risto Ryti 4737 B.)

B. IRAK. — De nationalistenleider Rasjid Ali el Kailani, in gezelschap van den Groot-Moefti van Jeruzalem, gast der Italiaansche regeering. —

Rome, 6 Febr. (D.N.B.) — De leider der Iraksche nationalisten, Rasjid Ali el Kailani, is 6 Februari te Rome aangekomen. Tezamen met hem arriveerde de Groot-Moefti van Jeruzalem, Amin el Hoesseini. Oud-minister-president Gailani is, naar medegedeeld werd, de gast van de Italiaansche regeering.
(Haagsche Crt.)

(V. b. Kailani 4708 A; Gr.-Moefti v. Jeruzal. 4933 B)

C. NEDERLAND. — Gaslooze uren ingevoerd - Dr. R. A. Kollewijn overleden. —

's-Gravenhage, 9 Febr. — De transportmoeilijkheden, welke er thans zijn, maken het noodzakelijk, bij het electriciteits- en gasgebruik de grootst mogelijke zuinigheid in acht te nemen. Ten einde de gasvoorziening zooveel mogelijk voortgang te doen vinden, is de invoering van zoogenaamde gaslooze uren noodzakelijk gebleken. Derhalve is bepaald, dat van 15 tot 17 uur en van 21 tot 6 uur geen gas verstrekt zal worden.
Deze maatregel, die voor het geheele land geldt, gaat in Zondagavond 8 Februari 1942.

Dr. R. A. Kollewijn overleden. — In den ouderdom van bijna 85 jaar is 7 Februari te Helmond overleden de letterkundige dr. R. A. Kollewijn, die vooral bekendheid in den lande heeft verworven als de man, die ruim vijftig jaar geleden stelling nam tegen de spelling De Vries en Te Winkel.
Deze bekende specialiteit op 't gebied der Nederlandsche spelling werd op 30 Maart 1857 te Amersfoort geboren. Hij studeerde in Groningen en Leipzig, destijds het brandpunt der moderne germanistische taalstudie. Hier promoveerde hij tot doctor in de letteren.
Dr. Kollewijn werd, na een kort leeraarschap te Deventer in 1883 leeraar aan de H.B.S. te Amsterdam en trad van 1892 tot 1916 op als directeur van de 4de 3-jarige H.B.S. aldaar.
In 1891 publiceerde hij in de „Vragen van den Dag" zijn geruchtmakend artikel „Onze lastige spelling", dat den stoot gaf aan de beweging tot vereenvoudiging van onze schrijftaal. Zijn nog al ingrijpende voorstellen vonden vooral instemming bij de jongere taalgeleerden. Dr. Kollewijn en zijn medestanders vochten als leeuwen om de „Kollewijnsche spelling" te doen zegevieren.
De vele artikelen in „Taal en Letteren" werden in 1899 gebundeld onder den titel „Opstellen over spelling en verbuiging". Met anderen bewerkte hij in 1903 een Nederlandsche woordenlijst volgens de beginselen der eenige jaren vroeger opgerichte „Vereeniging tot vereenvoudiging van onze schrijftaal".
Dat de resultaten, door hen bereikt, nog al poover zijn en geenszins in verhouding staan tot de moeite, die de heeren zich getroost hebben, zal niemand kunnen loochenen. De opvolgende regeeringen waren de vereenvoudigde spelling weinig gunstig gezind. (Telegraaf)

D. PHILIPPIJNEN. — Japansche adviseurs benoemd.

Sjanghai, 6 Febr. (D.N.B.) — Naar Domei uit Manilla meldt, heeft de president van de voorloopige Philippijnsche regeering, Jorge Vargas, acht Japansche adviseurs voor de verschillende regeeringsbureaux benoemd, t.w. voor Handel en Landbouw, Financiën, Opvoeding en Welvaart, alsmede voor Justitie en Wederopbouw. (Telegraaf)

(Vor. ber. Vargas 4959 C.)

E. NOORWEGEN. — Verplichte jeugddienst van 10 tot 18 jaar in de jeugdorganisatie der Nasjonal Samling. —

Oslo, 6 Febr. (D.N.B.) — Het departement voor Arbeidsdienst en Sport heeft, in overeenstemming met het departement voor Kerk en School, bepaald, dat alle Noorsche jongens en meisjes van 10 tot 18 jaar in de jeugdorganisatie van de Nasjonal Samling jeugddienst moeten verrichten. (Telegraaf)

(Vor. ber. Nat. Regeering 4991 B.)

F. ZWEDEN. — Zweedsche vrouwen in Finland bieden een geschenk aan voor gewonde Duitsche soldaten.

7 Febr. (D.N.B.) — Een delegatie van Zweedsche vrouwen in Finland heeft den Führer een geschenk in geld doen toekomen ten behoeve van de Duitsche soldaten, die tijdens den veldtocht in Finland gewond werden. In een begeleidenden brief wordt o.m. gezegd. „Als uitdrukking van onze dankbaarheid voor uw werk en als teeken van onze bewondering voor de militaire eigenschappen van den Duitschen soldaat, overhandigen wij u dit geschenk in geld met het verzoek, dit te besteden voor het herstel der Duitsche soldaten, die tijdens dezen veldtocht in Finland gewond raakten." (Vaderland)

G. GROOT-DUITSCHLAND. — Jaarbeurzen voor 1942 afgelast. —

Berlijn, 10 Febr. (D.N.B.) — De Rijksminister voor Volksvoorlichting en Propaganda heeft in overeenstemming met den Rijksminister van Economische Zaken beschikt, dat in 1942 alle Duitsche jaarbeurzen vervallen.
Alle krachten van het Duitsche bedrijfsleven en het Duitsche verkeerswezen zullen onbeperkt voor de overwinning der Duitsche wapens worden gebruikt. (Vaderland)

H. VEREENIGDE STATEN. — s.s. „Lafayette" (ex-s.s. „Normandie") in de haven van New York verbrand. —

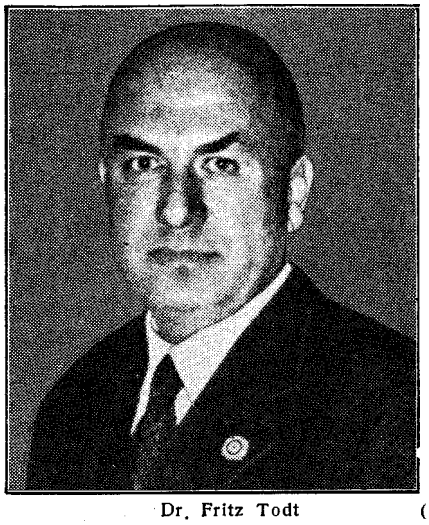
10 Febr. (D.N.B.) — Aan boord van het in de haven van New York liggende s.s. „Lafayette", de ex-„Normandie", welke door de Amerikaansche regeering in beslag genomen was, is tijdens de verbouwingswerkzaamheden, brand uitgebroken. Het vuur greep snel om zich heen met het gevolg, dat het schip bij het opkomen van den vloed kantelde. De berichten over een mogelijk herstel spreken elkaar tegen, in elk geval staat vast, dat de schade zeer aanzienlijk is. Van de ongeveer 2200 arbeiders, die zich bij het uitbreken van de brand aan boord bevonden, kwam er een om het leven; 128 personen werden gewond.

(Vor. ber. s.s. „Normandie" 4958 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister dr. Fritz Todt doodelijk verongelukt - Prof. Albert Speer benoemd als zijn opvolger. —

Het D.N.B. meldt uit Berlijn: Rijksminister dr. Todt is 8 Februari bij de vervulling van zijn soldatenplicht tijdens een dienstreis als gevolg van een vliegtuigongeluk doodelijk verongelukt. De Führer heeft opdracht gegeven, dat voor rijksminister dr. Todt een staatsbegrafenis zal worden gehouden.

Het Groot-Duitsche Rijk verliest in den doodelijk verongelukten dr. Todt een van zijn markantste persoonlijkheden. Zijn schitterende prestaties op ieder gebied waarvan hij de leiding had als gevolg van het vertrouwen, dat de Führer in hem stelde, bewijzen, dat hij een van de geniaalste organisatoren van dezen tijd was. De autowegen, de bouw van den Westwall, de bouw van de versterkingen aan den Atlantischen Oceaan, drie reusachtige opgaven, die door hem werden opgelost, zullen zijn naam voor altijd in de geschiedenis boekstaven. Zijn verdiensten op het gebied van de concentratie der Duitsche wapening zullen pas in de toekomst ten volle worden beseft.

Dr. Fritz Todt (Recla-foto)

Fritz Todt werd 4 September 1891 te Pforzheim in Baden geboren. Hij studeerde voor ingenieur aan de Technische Hoogescholen van München en Karlsruhe en specialiseerde zich in wegenaanleg. Zijn proefschrift had tot titel „Fehlerquellen beim Bau von Landstrassendecken aus Teer und Asphalt". Tijdens den wereldoorlog vertoefde Todt van den eersten tot den laatsten dag aan het Westelijk front, eerst bij een regiment veldartillerie, daarna als bataljonsadjudant van een regiment grenadiers en van 1916 af als waarnemer in een vliegtuig in den sector Toul-Verdun, waar hij in Augustus 1918 tijdens een luchtgevecht werd gewond.

Dr. Todt werd in 1922 lid van de N.S.D.A.P. Hij was verscheidene jaren bedrijfsleider van belangrijke grondwerken en in 1928 werd hij benoemd in een dergelijke functie bij een groote wegenbouwmaatschappij. Wegenbouw bleef zijn specialiteit.

Door zijn benoeming tot adviseur voor de afd. wegenbouw der partij werd voor den eersten keer in de geschiedenis van Duitschland de leiding van den geheelen wegenaanleg in één hand gebracht. Zijn voornaamste taak was de aanleg van een gesloten net van autowegen, welks lengte aanvankelijk 7000 km. zou zijn, later echter tot 12.000 km. is uitgebreid. Na de aansluiting van Oostenrijk en van het Sudetenland volgde een nieuwe uitbreiding.

Voor den vestingbouw in het Westen en andere prestaties kreeg hij in het kader van den Partijdag den Duitschen nationalen prijs voor het jaar 1938.

Zooals men weet heeft dr. Todt tijdens dezen oorlog opnieuw een oplossing weten te vinden voor de moeilijkste problemen, zoo voor de instandhouding van de transporten naar het front, voor de beveiliging van de Atlantische kust en voor den aanleg van wegen in het Oosten. Vooral voor de Duitsche verrichtingen aan het Oostfront is de organisatie Todt van onschatbare waarde geweest, omdat het slechts door de bovenmenschelijke inspanning van deze organisatie bij het herstel der wegen gelukt is de in de ruwe Sovjetgebieden voortsnellende troepen tijdig van alles te voorzien.

Zoo rustten dan sedert enkele maanden op de schouders van dr. Todt nog werkzaamheden op een geheel ander gebied. Hitler had hem n.l. benoemd tot minister van Munitie, waarbij hij de leiding kreeg van de geheele Duitsche oorlogsindustrie. Rijksmaarschalk Göring behield de directe leiding over de luchtmacht, doch aan Todts zorgen werden verder alle andere onderdeelen van het leger toevertrouwd. Hij organiseerde de productie van tanks, pantserwagens, kanonnen, munitie en lichte vuurwapens, waarbij hij zich zoowel op kwaliteit als op kwantiteit toelegde.

Ter gelegenheid van het 8ste Internationale Wegencongres, dat in 1938 in Den Haag gehouden is, heeft dr. Todt een bezoek aan ons land gebracht. In zijn rede, op dit congres gehouden, heeft hij zijn vreugde er over uitgesproken, dat hij daarmee in de gelegenheid was de prachtige Hollandsche prestaties van de laatste jaren op het gebied van den wegenbouw zelf in oogenschouw te kunnen nemen.

„De werkzaamheid van al mijn vakgenooten ter conferentie dient de verbinding tusschen de volken en draagt zoodoende bij tot een wederzijdsche goede verstandhouding. Grenzen scheiden de volken, wegen verbinden hen". Wegen zijn de beste diplomaten.

Deze overweging was het, aldus spr. verder, die het bewind van Hitler een geweldig complex van wegen in de werkplannen deed opnemen. Dr. Todt heeft in het vervolg van zijn rede nog gesproken over zijn waardeering voor het Hollandsche streven, om in samenwerking met Duitschland wegen tot de gemeenschappelijke grens aan te leggen, zoodat over enkele jaren een directe verbinding ontstaan zou tusschen Den Haag en Berlijn, hetgeen zou meewerken tot een inniger contact tusschen de beide volken.

In het Koloniaal Instituut te Amsterdam heeft dr. Todt een lezing gehouden voor deskundigen op het gebied van den aanleg van wegen. Hij erkende daarin, dat onze landgenoot S. ten Bokkel Huinink, uit Haarlem, als grondlegger moet worden beschouwd van de gedachte der speciale autowegen, zooals die in Duitschland op groote schaal tot stand zijn gekomen.

Prof. Albert Speer benoemd als zijn opvolger. — Berlijn, 9 Febr. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld: door het doodelijk ongeval van Rijksminister dr. ing. Todt heeft het Groot-Duitsche Rijk een zwaar verlies geleden.

Dr. Todt vereenigde in zijn persoon de functies van Rijksminister voor bewapening en munitie, inspecteur-generaal voor het wegennet en inspecteur-generaal voor water en energie.

Deze drie functies heeft de Führer thans opgedragen aan den inspecteur-generaal voor de bouwnijverheid der Rijkshoofdstad, dipl. ing. prof. Albert Speer, die zijn tegenwoordige functie behoudt.

Teraardebestelling van dr. Todt - De Führer spreekt. — Berlijn, 12 Febr. (D.N.B.) — Onder groote belangstelling van de Berlijnsche bevolking is Rijksminister dr. Todt begraven. De Führer zelf gaf tijdens de plechtigheid in de nieuwe Rijkskanselarij, welke door de hoogste autoriteiten werd bijgewoond, in warme bewoordingen uiting aan den diepen rouw van het geheele Duitsche volk. Na de plechtigheid, waarbij ook Rijksmaarschalk Göring tegenwoordig was, werd de lijkkist op een affuit naar het Invalidenfriedhof overgebracht. In den begrafenisstoet volgden behalve de weduwe van den overledene zijn zoon en drie dochters, alsmede de prominenten uit het openbare leven, onder wie de generaal-veldmaarschalken Milch en Keitel, grootadmiraal Raeder, Reichsleiter Stabchef Lutze, dr. Ley, Reichsarbeitsführer Hierl, de rijksministers Rust, graaf Schwerin von Krosigk en Ohnesorge en de opvolger van den overledene, rijksminister Speer.

De Führer noemde in zijn rede den overledene een scheppende persoonlijkheid, in wien Duitschland zoowel een trouw man als een onvergetelijken kameraad heeft verloren. In korte trekken schetste de Führer dr. Todt's arbeid voor het nationaalsocialisme reeds in den eersten tijd van den strijd.

Hij roemde de Duitsche Rijksautowegen, die, wat opzet en uitvoering betreft, het werk waren van de unieke, technische en artistieke talenten van dr. Todt, waarna hij vervolgens diens werk aan de Westwall in herinnering bracht.

De Führer noemde dr. Todt den eenigen man, die in staat was, tegenover de Maginot-linie een vesting te bouwen, welke onder alle omstandigheden, zelfs wanneer een groot aantal Duitsche strijdkrachten in het Oosten gebonden zouden zijn, het vitale Westelijk deel van het Rijk tegen iederen aanval kon beschermen.

De oorlog in het Oosten stelde de organisatie-Todt weer voor nieuwe taken. Het aantal kilometers der verbeterde wegen en het aantal nieuw gebouwde bruggen loopen in het oneindige. Dit geheele werk, met inbegrip van zijn werkzaamheid als minister voor de Bewapening en Munitie, volbracht deze man met minimale hulp. Op dit gebied was hij ongetwijfeld de grootste organisator, dien het Duitsche volk heeft bezeten. Veel van wat hij tot stand heeft gebracht, zal pas na den oorlog het Duitsche volk ter kennis komen en dan zal het zich er over verbazen.

De Führer sprak vervolgens over dr. Todt als mensch. Men kan zijn persoonlijkheid niet beter karakteriseeren dan te constateeren, dat hij in de beweging noch onder zijn medewerkers een vijand heeft gehad. Hij heeft steeds naar verbetering der levensvoorwaarden van zijn arbeiders gestreefd.

Reeds lang, zoo zeide Hitler vervolgens, heb ik het plan gehad

hem het ridderkruis te verleenen; ik ben daar echter van teruggekomen, omdat deze onderscheiding, hoe roemrijk ook, de beteekenis van dezen unieken man nimmer recht had doen wedervaren. Hitler zeide reeds eerder voornemens te zijn geweest een Duitsche orde te stichten, ter erkenning van de hoogste verdiensten, die een Duitscher jegens zijn volk kon verwerven. Reeds na afloop van den veldtocht tegen Frankrijk heeft hij dr. Todt gezegd, dat deze de eerste zou zijn, aan wien hij de hoogste klasse van deze orde zou toekennen.
Ik verleen thans, aldus de Führer, deze nieuwe orde als eerste aan dr. Todt, den generaal-inspecteur van onze wegen, den bouwer van den Westwall, den organisator van bewapening en munitie in den grootsten oorlog, dien het Duitsche volk ooit voor zijn vrijheid en toekomst heeft gevoerd. Ikzelf heb, zoo besloot de Führer, in dezen man een van mijn trouwste medewerkers en vrienden verloren. Ik beschouw zijn dood ook als een bijdrage van de nationaal-socialistische beweging tot den vrijheidsstrijd van ons volk.
(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. dr. Todt 4787 F.; Rijksk. Hitler 4987 A.)

A. **NEDERLAND. — Landstand; jonge boeren in Duitschland geplaatst als bedrijfsleider - Verplichte aanmelding. —**
7 Febr. — De persdienst van den Landstand deelt mede, dat jonge boeren boven de 25 jaar, die naar Duitschland gaan door middel van de uitwisseling van landjeugd met Duitschland, op de Duitsche bedrijven niet worden geplaatst als leerlingen, maar als bedrijfsleiders.
Zij gaan een verbintenis aan voor den tijd van één jaar.
Verplichte aanmelding. — 's-Gravenhage, 10 Febr. — De commissaris voor de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen maakt bekend dat, alle vereenigingen, lichamen, instellingen en stichtingen in Nederland, onafhankelijk van hun rechtsvorm en rechtspersoonlijkheid, voorzoover zij werkzaam zijn ter behartiging van de belangen van de landelijke bevolking (met inbegrip van de binnen- en kustvisscherijbevolking) en ter bewaking van de eer van de standgenooten, en voor zoover zij geen openbaar lichaam zijn, geacht worden van 1 Januari 1942 te zijn aangesloten bij den Nederlandschen Landstand.
Ten einde de tenuitvoerlegging van deze aansluiting te bewerkstelligen, zijn deze vereenigingen, lichamen, instellingen en stichtingen verplicht zich onverwijld uiterlijk 25 Februari 1942 aan te melden. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Landstand 4993 E).

B. **NEDERLAND. — Pressedezernent W. Janke door den Rijkscommissaris ontvangen. —**
's-Gravenhage, 10 Febr. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, heeft 10 Februari den vroegeren leider der Presse-Abteilung van het Rijkscommissariaat, Pressedezernent W. Janke ontvangen, die aan het begin van de maand, in verband met een reorganisatie der werkzaamheden van de perspolitiek, zijn vroegere functie heeft neergelegd, om terug te keeren naar zijn ouden werkkring bij het Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

De Rijkscommissaris heeft jegens zijn vroegeren Pressedezernent zijn dank en erkentelijkheid uitgesproken voor het feit, dat hij zich aan hem eind Mei 1940 bij de vestiging van het Rijkscommissariaat met toestemming zijner superieuren ter beschikking stelde, om de persafdeeling van het Rijkscommissariaat te organiseeren en daarmede de grondslagen te leggen voor een systematische Duitsch-Nederlandsche samenwerking in de perspolitiek. Bouwende op de rijke ervaringen, die de heer Janke tijdens zijn langdurige journalistieke praktijk en als Pressereferent van het vroegere Duitsche gezantschap in Nederland heeft verkregen, heeft hij in de hem opgedragen functie ruim anderhalf jaar lang belangrijk en succesvol werk kunnen verrichten, waarbij vooral gewezen moet worden op de door hem gestichte en geleide dagelijksche persconferentie, welke tot een doeltreffend orgaan der vorming van de openbare meening is uitgegroeid.
De Rijkscommissaris wenschte ten slotte den heer Janke in zijn verdere werkzaamheden goed succes en sprak tevens den wensch uit, dat hij hem ook voortaan voor bijzondere opdrachten ter beschikking zou willen staan.
(V. b. Pressedezernent W. Janke 4897 A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Adm. Kimmel gedegradeerd - Canadeesche oppositieleider Hanson duidt Canada en de Ver. Staten als vereenigde naties aan.**
Febr. — De vlootcommissie van het Huis van Afgevaardigden besloot met 14 tegen 6 stemmen, het onderzoek naar de nederlaag van Pearl Harbour niet door het Congres te doen geschieden. Adm. Kimmel en generaal Short, die schuldig bevonden zijn, werden bestraft met degradatie. Van doodstraf is dus geen sprake meer.

Canadeesche oppositieleider Hanson duidt Canada en de Ver. Staten als vereenigde naties aan. — Febr. — De Canadeesche oppositieleider Hanson eischt, dat een divisie naar Australië zou worden gezonden en duidde daarbij Canada en de Ver. Staten aan als „Vereenigde naties". (Das Reich)
(V. b. Adm. Kimmel 4992 C; Canada—V. St. 4865 A)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Nieuwe troepen naar Curaçao en Aruba - Adm. William H. Standley benoemd tot ambassadeur in de Sovjet-Unie. —**
12 Febr. —Het departement van Buitenlandsche Zaken te Washington heeft medegedeeld, dat de Vereenigde Staten nieuwe troepencontingenten naar Curaçao en Aruba hebben gezonden, die — naar van Amerikaansche zijde wordt gezegd — onder het bevel van den Nederlandschen gouverneur van Curaçao zullen staan. (Deutsche Ztg. i. d. N.)
Adm. William H. Standley benoemd tot ambassadeur in de Sovjet-Unie. — Stockholm, 10 Febr. (A.N.P.) — President Roosevelt heeft admiraal William Harrison Standley benoemd tot Amerikaanschen ambassadeur in de Sovjet-Unie, zoo meldt de Britsche berichtendienst. (Vaderland - N. R. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Troepen n. Curaçao 4876 D.)

E. **EGYPTE. — Nahas Pasja minister-president - Parlement ontbonden. —**
Stockholm, 8 Febr. (D.N.B.) — Nahas Pasja, de leider der Wafdisten, werd benoemd tot minister-president. Hij heeft het parlement ontbonden, omdat, zooals hij verklaarde, zijn regeering op een nieuwgekozen volksvertegenwoordiging moet steunen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet 4992 E.)

F. **NEDERLAND. — Papierbezuiniging - Vergunningstelsel ingevoerd. —**
Den Haag, 12 Febr. — De beperkte papierproductie en de geleidelijk minder wordende papiervoorraden dwingen er toe steeds zuiniger met het papierverbruik te worden. Thans is de aanmaak van drukwerken aan een vergunning van het Rijksbureau voor de Grafische Industrie gebonden.
Geen vergunning is echter vereischt voor:

a. dag- en nieuwsbladen, tijdschriften en andere daarmede gelijk te stellen periodieken;
b. geboorte-, verlovings- en huwelijkscirculaires en -kaarten, rouwcirculaires en -kaarten, bidprentjes en gedachtenisplaatjes, aanvraagformulieren voor de vergunningen tot goedkeuring van drukwerkorders;
c. drukwerken, waarvoor niet meer benoodigd is dan 5 kg. papier.

Van een aantal artikelen is de vervaardiging niet meer toegestaan.
Hieronder vallen o.m. actetasschen van carton, albums en albumbladen, jubileumuitgaven, omslagen van carton, verschillende soorten doozen en verpakkingen, etalagereclames van carton, feestartikelen, gevoerde enveloppen, Kerst- en Paaschartikelen, marmerpapier, servettentaschjes, sigaren- en sigarettenpijpjes, tafelloopers, glaspapier, sigarenzakjes anders dan van eenzijdig glad papier, mappen, verschillende soorten prospecti, huisorganen, kalenders met reclame-opdruk, dagboeken en fantasiepapier. (Vaderland)
(Vor. ber. Papierschaarschte 4966 G.)

G. **NEDERLAND. — Ernst Voorhoeve benoemd tot hoofd der afdeeling actieve propaganda van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten - Nieuwe burgemeesters in Limburg benoemd - Mr. dr. H. J. von Brucken-Fock directeur van het Nederlandsch Instituut voor Volkshuishoudkundig Onderzoek. —**
's-Gravenhage, 11 Febr. — Het hoofd van de afdeeling actieve propaganda van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, de heer N. Oosterbaan, is met ingang van 1 Februari 1942 benoemd tot hoofd der afdeeling informatie en documentatie van hetzelfde departement.
De heer Ernst Voorhoeve, propagandaleider der N.S.B. is met ingang van denzelfden datum benoemd tot hoofd van de afdeeling actieve propaganda en raadsadviseur van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten.

Nieuwe burgemeesters in Limburg benoemd. — 11 Febr. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:
De commissaris-generaal Bestuurszaken en Justitie benoemde tot burgemeesters: K. M. Brouwers, commies te Vught tot burgemeester van Schaesberg; W. H. M. E. Simons, belastingambtenaar te Heerlen, tot burgemeester van Ubach over Worms; W. J. Beckers, gemeenteambtenaar te Eijgelshoven, tot burgemeester van Nieuwenhagen; J. N. Klein, beambte der maréchaussée te Cadier en Keer, tot burgemeester van Grubbenvorst; A. C. de Leis, staatsmijnambtenaar te Heerlen, tot burgemeester van Posterholt; J. Scheurs, oud-onderwijzer te Heel en Panheel, tot burgemeester van Heel en Panheel; H. J. van

den Berg, staatsmijnambtenaar te Heerlen, tot burgemeester van Belfeld en H. M. Gossens, gemeenteambtenaar te Vierlingsbeek, tot burgemeester van Kessel.
Tegelijkertijd heeft de commissaris-generaal voor bestuurszaken en Justitie de aan den burgemeester van Kerkrade, mr. A. M. P. Thomassen, verstrekte opdracht tot tijdelijke waarneming van het burgemeesterschap van Schaesberg en Ubach over Worms, met dank voor de bewezen diensten, ingetrokken.

Mr. dr. H. J. von Brucken Fock directeur van het Nederlandsch Instituut voor Volkshuishoudkundig Onderzoek. — Mr. dr. H. J. von Brucken-Fock zal worden belast met de directie van een Nederlandsch Instituut voor Volkshuishoudkundig Onderzoek, dat in nauwe verbinding zal werken met het „Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung" te Berlijn.
Dit laatste staat onder de leiding van prof. dr. Ernst Wagemann, die op het gebied van economisch conjunctuuronderzoek een internationale bekendheid geniet, en die ook in het curatorium van het nieuwe Nederlandsche instituut met een leidende functie zal optreden, evenals in andere dergelijke instituten, die in verschillende landen reeds zijn of worden opgericht.
(Telegraaf - Nat. Dagblad)
(V. b. Ernst Voorhoeve 4550 F.; Burgem. 4990 C.)

A. **NEDERLAND. — Landstand - Statuut van organisatie. —**
's-Gravenhage, 12 Febr. — De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij heeft op grond van artikel 2 van het eerste uitvoeringsbesluit Nederlandschen Landstand zijn goedkeuring verleend aan het besluit van 6 Februari j.l. van den boerenleider betreffende de inwendige organisatie van den Nederlandschen Landstand. Dit z.g. „Statuut van den Nederlandschen Landstand", zooals het in de Staatscourant van 11 dezer is bekend gemaakt, bevat in hoofdzaak de volgende bepalingen:
De boerenleider, of diens vervanger, de voorman, wordt bij de leiding van den Nederlandschen Landstand bijgestaan door een Boerenraad. De Boerenraad, welke wordt geraadpleegd over alle onderwerpen, omtrent welke de boerenleider het oordeel van den raad wenscht, wordt geleid door den boerenleider of namens dezen door den voorman, terwijl de boerenleiders der provincies daarin ambtshalve zijn opgenomen. Bovendien kan de boerenleider bijzondere leden aan den Boerenraad toevoegen en tot zijn advies en bijstand bijzondere commissies instellen.
Aan den boerenleider is toegevoegd een hoofdstafleider, die belast is met de dagelijksche leiding van het bestuur en beheer van den Nederlandschen Landstand. De boerenleider bestuurt en beheert den Nederlandschen Landstand door middel van het algemeen bestuur, dat vier hoofdafdeelingen omvat, t.w.: Hoofdafdeeling 1: „Volk en bodem". Deze heeft tot taak de belangen van de landelijke bevolking te behartigen en te waken over de eer van de standgenooten.
Hoofdafdeeling 2: „Voortbrenging". Haar taak is om in het kader der door den Staat te geven richtlijnen de bedrijfseconomische aangelegenheden der landelijke bevolking te regelen en daarover te waken.
Hoofdafdeeling 3: „Voedselvoorziening". Deze heeft tot taak aan de voedselvoorziening van het Nederlandsche volk mede te werken.
Hoofdafdeeling 4: „Beheer, voorlichting en statistiek". Haar is tot taak gesteld de organisatorische aangelegenheden van den Nederlandschen Landstand te regelen, het financieele beheer van den Landstand te voeren, het Nederlandsche volk en de leden over de doelstellingen en den arbeid van den Landstand voor te lichten en de voor de taak van den Landstand benoodigde statistische gegevens te verzamelen en te bewerken.
Aan elk van de hoofden van de bovengenoemde hoofdafdeelingen is een stafleider toegevoegd, die belast is met de dagelijksche leiding van de hoofdafdeeling.
In elke provincie is een „boerenleider der provincie" belast met het bestuur en het beheer van den Landstand in die provincies. Deze treedt tevens op voor den boerenleider bij het provinciaal gezag en bij de in de betreffende provinciën gevestigde organen van het Staatsgezag.
De boerenleider der provincie wordt bijgestaan door den Boerenraad der provincies, terwijl aan hem is toegevoegd een stafleider der provincie, die is belast met de dagelijksche leiding van het bestuur en het beheer van den Provincialen Landstand.
De boerenleider in elke provincie voert zijn bestuur en beheer door middel van het bestuur van den Landstand in deze provincie, dat evenals het algemeen bestuur weer uit de reeds eerder genoemde hoofdafdeelingen is samengesteld.
De boerenleider kan bepalen, dat een boerenleider der provincie mede de leiding heeft over eenige andere provincies dan zijn eigen provincie, in welk geval deze dan den persoonlijken titel van gouwenboerenleider voert.
In elke gemeente treedt voor den boerenleider der provincie de buurtboerenleider op, bijgestaan door den buurtboerenraad.
De functionarissen van den Nederlandschen Landstand treden af bij het bereiken van den vollen ouderdom van 65 jaar. De dienstverhoudingen bij den Nederlandschen Landstand worden door den boerenleider geregeld bij het Landstandsarbeidersreglement. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Landstand 4998 A.)**

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Vice-adm. C. E. L. Helfrich commandant der A.B.C.D.-vloot. —**
Stockholm, 12 Febr. (A.N.P.) — Reuter meldt, dat in Londen officieel bekend is gemaakt, dat de commandant der gecombineerde A.B.C.D.-marinestrijdkrachten (d. w. z. de vlootstrijdkrachten van Engeland, Amerika, Nederlandsch-Indië, Australië en Nieuw-Zeeland), de Amerikaansche admiraal Hart, om gezondheidsredenen van zijn commando is ontheven.
Tot zijn opvolger is benoemd de commandant van de zeemacht in Nederlandsch-Indië, vice-admiraal C. E. L. Helfrich.
Vice-admiraal Helfrich zal de operaties van een plaats te land leiden, terwijl schout-bij-nacht Glassford, de commandant der Amerikaansche vlootstrijdkrachten in het Zuidwesten van den Stillen Oceaan, de operaties ter zee zal leiden.
Vice-admiraal C. E. L. Helfrich werd in 1886 te Semarang geboren. In 1903 werd hij adelborst. Daarna doorliep hij de verschillende rangen bij de marine en in 1939 nam hij het vlootcommando in Indië over van vice-admiraal M. Ferwerda. In 1940 werd hij tot vice-admiraal bevorderd. Admiraal Helfrich geldt als een specialist op het gebied van het torpedo-wapen, het gebruik van onderzeebooten en torpedojagers in den modernen oorlog. Over de verdediging van Indië en het Pacificprobleem heeft hij lezingen gehouden en artikelen geschreven.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Vice-adm. Helfrich 4076 A.)**

C. **NEDERLAND. — Duitsche militair vermoord - Daders gestraft. —**
Den Haag, 12 Febr. — Het bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland deelt mede:
Een laffe overval door vier Nederlanders den tweeden Februari 1942 op een Duitschen soldaat gepleegd, waarbij deze laaghartig werd doodgestoken, vond reeds denzelfden dag door een Duitsche militaire rechtbank zijn vergelding. Twee der daders werden ter dood veroordeeld, beide anderen tot langdurige tuchthuisstraffen. De doodvonnissen werden door den kogel voltrokken.
„Bovendien werd een communistische agitator gefusilleerd, die eveneens door een Duitsche militaire rechtbank ter dood werd veroordeeld." (Vaderland) **(Vor. ber. Aanslagen 4720 C.)**

D. **NEDERLAND. — Verwijdering van namen van levende leden van het huis van Oranje-Nassau. —**
's-Gravenhage, 13 Febr. — De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat heeft in de Staatscourant bekend gemaakt, dat in het vervolg de hierna genoemde waterstaatswerken zullen worden aangeduid, zooals daarachter is aangegeven:
Het Wilhelminakanaal als „Het kanaal van de Zuid-Willemsvaart naar de Donge"; het Julianakanaal als het „Kanaal van Maastricht naar Maasbracht"; de Beatrixsluis te Vreeswijk als „De Oostelijke sluis te Vreeswijk"; de Wilhelminasluis te Andel als „De sluis te Andel"; de Wilhelminasluis te Vianen als „De kleine sluis te Vianen", en de Wilhelminabrug te Maastricht als „De nieuwe brug te Maastricht". (Telegraaf)
(V. b. Namen Huis v. Oranje-Nassau 4993 K.)

E. **NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurraad - Samenstelling. —**
's-Gravenhage, 11 Febr. — Op grond van de verordening van den Rijkscommissaris No. 210 art. 4, heeft de president van den Nederlandschen Kultuurraad tot leden van den Nederlandschen Kultuurraad benoemd de heeren:
Ir. Henk Badings, componist, directeur van het Conservatorium te 's-Gravenhage.
H. F. Boot, kunstschilder, geboren in 1877 te Maastricht, thans te Haarlem gevestigd.
Dr. T. de Bruin, hoofd van het laboratorium van prof. Zeeman te Amsterdam.
Jaap Gidding, schilder en sierkunstenaar, geboren 1887 te Rotterdam.
Ir. J. C. Gratama, architect te Amsterdam.
Nico de Haas, sierkunstenaar en volkskundige, hoofdredacteur van „Storm", het weekblad der Nederlandsche S.S.
Dr. D. Hannema, geboren 1895 te Batavia, directeur van het Museum Boymans te Rotterdam.
Ir. W. F. van Heemskerk Dücker, volkskundige.
R. van Houten, adviseur voor Volkskunde aan het departement voor Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming.
Prof. dr. J. Jeswiet, geboren 1879 te Amsterdam, hoogleeraar aan de Landbouwschool.
Prof. dr. J. M. N. Kapteijn, geb. 1870; hoogleeraar in de oudgermaansche letteren, voorzitter van de Stichting Saxo-Frisia.

Prof. dr. H. Krekel, buitengewoon hoogleeraar in geschiedenisfilosofie te Leiden en oud-redacteur van „Het Vaderland".
Mr. A. Meerkamp van Emden, geb. 1882 te Rotterdam, Rijksarchivaris te Middelburg.
Prof. dr. Willem Mengelberg, eerste dirigent van het Concertgebouworkest te Amsterdam.
S. J. van der Molen, volkskundige.
Prof. dr. F. Müller Jzn., geb. 1883 te Haarlem, hoogleeraar in de klassieke letteren te Leiden.
J. C. Nachenius, geb. 1890 te Soest, kunstschilder te Bennekom.
Johan Polet, beeldhouwer, geb. 1894 te Amsterdam.
Prof. jhr. mr. D. G. Rengers Hora Siccama, geb. 1878, hoogleeraar in het oud-vaderlandsche recht te Utrecht.
Prof. dr. F. M. J. A. Roels, geb. 1887 te Utrecht, hoogleeraar in de psychologie aan de Utrechtsche Universiteit en buitengewoon hoogleeraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen.
Prof. dr. H. Visscher, geb. 1864 te Zwolle, oud-hoogleeraar in de Godgeleerdheid te Utrecht.
Prof. dr. Jan de Vries, geb. 1890 te Amsterdam, hoogleeraar te Leiden in de oud-Germaansche letteren, vice-president Ned. Kultuurkamer. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ned. Kultuurraad 4917 E.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — De verovering van Singapore - Gelukwensch van den Führer aan den Tenno. —

Hoofdkwartier van den Führer, 12 Febr. (D.N.B.) — De Führer heeft den Keizer van Japan telegrafisch een hartelijken gelukwensch doen toekomen bij de inneming van Singapore.
Minister van Ribbentrop heeft den Japanschen premier en den minister van Buitenlandsche Zaken namens de Duitsche regeering eveneens geluk gewenscht. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen Japan 4994 A.; Rijkskanselier Hitler 4997 A.; Tenno 4923)

B. SPANJE. — s.s. „Urumea" door Britsche duikboot getorpedeerd - Britsche „koeriersbagage" te Tanger ontploft - Verontwaardiging te Tanger en Madrid. —

Madrid, 6 Febr. (D.N.B.) — Naar uit San Sebastian wordt gemeld, is het daar thuisbehoorende schip „Urumea", dat door de Zwitsersche regeering gecharterd en met een lading tarwe op weg was van Lissabon naar Genua, in de golf van Genua door een Britsche duikboot getorpedeerd en gezonken.

Britsche „koeriersbagage" te Tanger ontploft. — 9 Febr. (D. N. B.) — Het Spaansche ondersecretariaat van Volksopvoeding heeft de volgende mededeeling aan de pers verstrekt:
Onder de passagiers, die 6 Februari met de postboot uit Gibraltar te Tanger aankwamen, bevond zich een Engelschman met diplomatieke koeriersbagage. Op de kade stond een Spanjaard, Sixto Silva, te wachten, die behulpzaam was bij het overbrengen van de koeriersbagage in een taxi. Bij het overbrengen ontplofte een stuk der bagage. Na de ontploffing was de omgeving van de auto bedekt met Engelsch propagandamateriaal. Elf menschen kwamen om het leven; 36 personen werden gewond. Tot de dooden behooren zes inheemschen, onder wie de taxichauffeur. Van de vijf omgekomen Europeanen waren er drie in dienst van het Britsche consulaat. Ook Sixto Silva kwam om het leven.
De Spaansche autoriteiten hebben, wegens de groote verontwaardiging der bevolking en ter vermijding van excessen, den staat van oorlog afgekondigd in de betrokken stadswijk te Tanger.
Intusschen is het te Tanger toch tot demonstraties en incidenten gekomen. Duizenden Arabieren en Spanjaarden hielden een massale betooging. Zij trokken met Marokkaansche en Spaansche vlaggen door de straten der stad, juichten voor generaal Franco en den Kalief en riepen: „Weg met de Britsche daders". Er werden groote transparanten meegedragen, die opschriften droegen als: „Tanger protesteert tegen den gemeenen aanslag der Britten".
In het gebouw van de delegatie van den Hoogen Commissaris werd den daar aanwezigen Spaanschen generaal, Uruarte, door afgezanten der betoogers de eisch overhandigd, dat de schuldigen ten strengste zouden worden gestraft. De generaal deed toezegging in dezen zin.
Voorts schoolde een groote menigte samen voor het Britsche consulaat-generaal en voor de lokaliteiten van den Britschen geheimen dienst. Nadat een poging om het gebouw in brand te steken was mislukt, aldus een door het D.N.B. geciteerd bericht van Stefani, rukte de menigte naamborden e.d. af, wierp de ruiten in en vernielde eenige Britsche auto's. Ten slotte bestormde de volksmenigte, ondanks het ingrijpen der politie verscheidene andere Britsche huizen en zaken en richtte daar groote schade aan.

Verontwaardiging te Tanger en Madrid. — Ook in de Spaansche hoofdstad heeft de ontploffing te Tanger gloeiende verontwaardiging gewekt, aldus meldt het D.N.B.
Zoowel de bevolking als de regeering herinneren in dit verband aan de herhaalde schendingen van de Spaansche neutraliteit van de zijde van Britsche oorlogsschepen en vliegtuigen en aan de zoo dikwijls getoonde inmenging der Engelsche propaganda in de interne Spaansche aangelegenheden.
(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Scheepvaart 4950 B.; Tanger 4621 A.)

C. NEDERLAND. — Nederlandsche Landstand - Gewest Noord-Holland geïnstalleerd - P. J. Jansen benoemd tot boerenleider der provincie Noord-Brabant.

Alkmaar, 12 Febr. — In gebouw „De Harmonie" werd op 12 Februari, in aanwezigheid van talrijke Nederlandsche en Duitsche autoriteiten het gewest Noord-Holland van den Nederlandschen Landstand officieel geïnstalleerd.
Het woord werd o.m. gevoerd door den boerenleider van den landstand in Noord-Holland, J. Saal, die het een voorrecht noemde, dat N.-Holland de eerste provincie is, waar de landstand wordt geïnstalleerd en stelde voorop, dat men om het vertrouwen als leider waardig te zijn, zelf verantwoordelijkheid moet durven nemen en „dienen" het parool moet zijn.
Na den gang van zaken van na Mei 1940 geschetst te hebben, wijst spr. er op, dat wij, wanneer deze oorlog voorbij zal zijn, klaar moeten staan om mede te bouwen, niet alleen aan de ordening van Nederland, doch aan die van heel Europa en noemt ons landgebrek en de gevolgen daarvan — afgesloofde boerengezinnen en den trek naar de stad — daartegenoverstellende, dat de Führer van het Duitsche Rijk het goed met Nederland voor heeft. Spr. dringt aan op een hechte samenwerking met den productiecommissaris en den voedselcommissaris, met de rijksconsulenten, directeuren van land- en tuinbouwscholen in Noord-Holland.
Straks zullen in ieder dorp de boerenraden verantwoordelijk zijn voor de richtige uitvoering van productie en distributie. Als dorpsboerenleider zal men veel met zijn burgemeester moeten samenwerken. Het is sprekers uitdrukkelijke wensch, dat de autoriteit van den burgemeester tegenover de dorpsbewoners wordt hooggehouden, ook al is de burgemeester een andere meening toegedaan.
„Het grootsche werk gaat nu pas beginnen. Nooit in de geschiedenis heeft het boerenvolk de kans gehad zich uit de knellende banden van het kapitalisme te wringen. Wanneer wij onze taak begrijpen en den tijd verstaan, wordt hieraan thans een einde gemaakt," zeide spreker.
Spr. betoogde met klem, dat de landstand alles, wat niet bij hem behoort, en er alleen maar in is opgenomen, omdat het in de vroegere organisaties was, zeer geleidelijk weer los zal wikkelen, doch dan op een tijd, waarop het den landstand past.
Daarna werd de boerenleider door den heer C. Roskam geïnstalleerd, waarbij deze laatste o.m. zeide:
„De taak, die ik u opleg, is niet anders dan waken en zorgen, dat wat ik gezegd heb, werkelijkheid kan worden. Niet van bovenaf zult gij de boeren in Noord-Holland dwingen, maar als een moeder zult gij toezien, dat het boerenrecht, dat ligt in deze boeren van Noord-Holland niet wordt geschonden."

14 Febr. — Het hoofd van den Nederlandschen Landstand heeft tot boerenleider der provincie Noord-Brabant benoemd burgemeester P. J. Jansen, aldus schrijft de persdienst van den Landstand. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ned. Landstand 4999 A.)

D. PORTUGAL. — Generaal Carmona herkozen als president. —

Lissabon, 9 Febr. (D.N.B.) — Bij de presidentsverkiezingen, welke op 8 Februari werden gehouden, brachten van de 651.170 stemgerechtigden, er 591.627, dus 90.8 procent, hun stem uit. Hiermede werd generaal Carmona tot president van het land herkozen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. President Carmona 4816 A.)

E. NEDERLAND. — Vier Nederlanders gefusilleerd.

13 Febr. — Het bureau van den Weermachtsbevelhebber in Nederland deelt mede:
Een Duitsche krijgsraad heeft twee Nederlanders wegens spionnage en twee andere wegens begunstiging van den vijand en verboden wapenbezit ter dood veroordeeld.
De vonnissen zijn met den kogel voltrokken. (Vaderland)

(Vor. ber. Nederlanders doodgeschoten 4837 D.)

F. SPANJE. — Portugeesche minister-president dr. Salazar bezoekt generaal Franco. —

Sevilla, 11 Febr. (D.N.B.) — De Portugeesche minister-president dr. Salazar, en de Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer, zijn op 11 Februari te Sevilla aangekomen. In hun gezelschap bevonden zich de chef van het protocol der Portugeesche regeering, de particuliere secretaris van den minister-president en twee kolonels van het Portugeesche leger, alsmede de chef van het diplomatieke kabinet van den Spaanschen minister van Buitenlandsche Zaken en twee secretarissen.

Tegelijkertijd kwam ook de Portugeesche ambassadeur te Madrid, Pereira, te Sevilla aan.
Kort na de aankomst van de twee ministers arriveerde generaal Franco, die per auto uit Madrid was gekomen. De caudillo werd vergezeld door zijn echtgenoote en zijn dochter, alsmede door de chefs van zijn militaire en zijn civiele kabinet, generaal Monoz Aguilar en generaal Moscardo.
De Portugeesche minister-president begaf zich des avonds in gezelschap van den Spaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suner, naar het Alcazar om zijn opwachting te maken bij generaal Franco.
Op 12 Februari begaven zich Salazar en Serrano Suner, de Portugeesche ambassadeur te Madrid, de Spaansche ambassadeur te Lissabon en de chef van het protocol naar het Alcazar, waar in de feestelijk versierde „Arabische zaal" de eerste bespreking werd gehouden.
Tijdens het noenmaal, dat generaal Franco ter eere van den Portugeeschen minister-president in het Alcazar aanbood, werden toasts uitgebracht op de Spaansch-Portugeesche vriendschap.
Madrid, 12 Febr. (D.N.B.) — De chef van het diplomatieke kabinet, Ximenez de Sandoval, heeft te Sevilla den journalisten een officieele nota van den volgenden inhoud overhandigd:
In vervolg op het vriendschaps- en niet-aanvalspact van 17 Maart 1939 en de aanvullende overeenkomst, welke de regeeringen van Spanje en Portugal hebben onderteekend, waarin tot een rechtstreeksche gedachtenwisseling tusschen de twee regeeringen wordt besloten, hebben het hoofd van den Spaanschen staat, de generalissimus Franco, alsmede de minister van Buitenlandsche Zaken van Spanje, Suñer, en de minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken van Portugal, Oliveira Salazar, te Sevilla een ontmoeting gehad.
Bij deze ontmoeting werden in den geest van vriendschap en gelijkvormigheid, welke de betrekkingen der twee landen van het Iberische schiereiland kenmerkt, zoowel de algemeene, politieke en economische vraagstukken besproken, die een gevolg zijn van den toestand, waarin de wereld op het oogenblik verkeert, alsook de interne aangelegenheden der twee staten. Men besloot in de toekomst een zoo nauw mogelijk contact te onderhouden, ter bescherming van de gemeenschappelijke belangen en wel in den geest van de gesloten overeenkomsten.
(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Spanje—Portugal 4648 C.; gen. Franco 4765 D.; dr. Salazar 4945 A.)

A. **NEDERLAND. — Bevolking - Sterftecijfer 1940.**
Amsterdam, 13 Febr. — Uit gegevens, gepubliceerd door het Centraal bureau voor de Statistiek blijkt, dat de sterftecijfers in het jaar 1940 in Nederland voor het eerst sedert verscheiden jaren een ongunstiger tendens zijn gaan vertoonen, evenals dit het geval is met de kindersterfte en het aantal tuberculosepatiënten. De invloed van de oorlogsomstandigheden heeft zich reeds in 1940, hoewel ons land nog tot medio Mei van dat jaar buiten den oorlog was, doen gevoelen.
Het aantal overledenen bedroeg 9.9 per 1000 inwoners en 9.4 indien de sterfgevallen van militairen en burgers ten gevolge van oorlogshandelingen niet worden meegerekend. In 1939 bedroeg het sterftecijfer 8.6 op 1000 inwoners en in 1938 8.5.
Volgens deze voorloopige gegevens zijn in totaal in 1940 2111 militairen door oorlogshandelingen om het leven gekomen en 2459 burgers.
Wat de kindersterfte betreft, in 1940 overleden op 1000 levend geborenen 39.3 kinderen beneden een jaar, vergeleken met 33.7 in 1939. Overleden aan tuberculose van de ademhalingsorganen en de bronchiaalklieren zijn er in 1940 op de 10.000 inwoners 3.1 vergeleken met 2.9 in 1939; dit laatste cijfer was een laagterecord, want in voorgaande jaren was het hooger.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Bevolking 4955 A.)**

B. **NEDERLAND. — Utrechtsche voorjaarsbeurs afgelast. —**
14 Febr. — In aansluiting aan de beslissing, welke is genomen tot het doen vervallen van de in 1942 in het Duitsche Rijk te houden Jaarbeurzen, heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied het gewenscht geoordeeld, dat ook de Nederlandsche Jaarbeurs, welke van 14 tot 23 April zou worden gehouden, niet zal doorgaan. Mitsdien zal de a.s. voorjaarsbeurs niet worden gehouden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Jaarbeurs 4600 C.)

C. **NEDERLAND. — N.S.B. - Dragen van N.S.B.-insignes en -uniformen aan overheidsdienaren en studenten en scholieren toegestaan. —**
Den Haag, 14 Febr. — Nu de N.S.B. de eenige politieke partij is, die in het bezette Nederlandsche gebied bestaat, kan het verbod tot het, in dienst of bij gekleed gaan in uniform, dragen van insignes van de N.S.B., van haar neven-organisaties en van de door den Rijkscommissaris erkende lichamen, niet worden gehandhaafd. Ook het in dienst dragen van de uniformen van de N.S.B., van haar neven-organisaties en van de door den Rijkscommissaris erkende lichamen dient te worden toegestaan, tenzij voor het verrichten van den dienst bepaalde uniformkleeding is voorgeschreven.
In verband hiermede hebben de secretarissen-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken en van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, in opdracht van den commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie, beschikkingen uitgevaardigd, waarbij in het vervolg insignes en uniformen van de N.S.B., van haar neven-organisaties en van de door den Rijkscommissaris erkende lichamen door ambtenaren, hoogleeraren, onderwijzers, enz. in dienst mogen worden gedragen.
Voorts heeft de secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming bevorderd, dat het aan studenten van universiteiten en hoogescholen, zoomede aan leerlingen van onderwijsinrichtingen in den uitgebreidsten zin des woords is toegestaan de evenbedoelde insignes en uniformen te dragen in de gebouwen en op de terreinen der universiteiten en hoogescholen en inrichtingen van onderwijs.
(Vaderland) **(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 4989 A.)**

D. **NOORWEGEN. — Minister-president Quisling te Berlijn door den Führer ontvangen. —**
Berlijn, 12 Febr. (D.N.B.) — De Noorsche minister-president, Vidkun Quisling, leider der Nasjonal Samling is op 12 Februari, vergezeld van de ministers Hagelin en Fuglesang voor een bezoek van enkele dagen te Berlijn aangekomen.
Ook de rijkscommissaris voor de bezette Noorsche gebieden, Terboven, bevond zich in zijn gezelschap.
Berlijn, 13 Febr. (D.N.B.) — De Führer heeft op 13 Februari in de Rijkskanselarij, in het bijzijn van den Rijksminister en chef der Rijkskanselarij, den leider der partijkanselarij en den Rijkscommissaris voor de bezette Noorsche gebieden, den Noorschen minister-president, Vidkun Quisling, voor een lang onderhoud ontvangen. (Alg. Handelsblad)
(V. b. min.-pres. Quisling 4991 B.; rijkskanselier Hitler 5000 A.)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Toespraak van den Führer tot jonge officieren. —**
Berlijn, 14 Februari (D.N.B.) — Hitler heeft 14 Februari in het Sportpalast te Berlijn een toespraak gehouden voor pas benoemde luitenants van het leger, alsmede voor adelborsten en cadetten van luchtmacht en Waffen-S.S., die binnenkort tot officier zullen worden bevorderd. Rijksmaarschalk Göring meldde den Führer 9883 aangetreden jonge officieren, adelborsten en cadetten.
De Führer gaf den jongen soldaten een parool mede voor hun toekomstige plichten als officier en leider van de nationaal-socialistische weermacht. (Telegraaf)
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 5001 D.)

F. **ROEMENIE. — Maarschalk Antonescu bezoekt den Führer in het hoofdkwartier. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 13 Febr. (D.N.B.) — Op uitnoodiging van den Führer heeft de Roemeensche conducator, maarschalk Antonescu, den 11en Februari een bezoek gebracht aan den Führer in zijn hoofdkwartier.
Tijdens het verblijf van Antonescu in het hoofdkwartier hadden tusschen hem en den Führer besprekingen over den politieken en militairen toestand plaats, waaraan ook werd deelgenomen door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop en den chef van het opperbevel der weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel.
Vervolgens bracht Antonescu een bezoek aan von Ribbentrop en maarschalk Göring. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Gen. Antonescu 4933 D.)

G. **NEDERLAND. — De dag der Duitsche politie - Tentoonstelling van den Arbeidsdienst te Utrecht. —**
Den Haag, 15 Febr. — In het kader van den Dag der Duitsche politie maakten de manschappen in verschillende steden, o.m. te Amsterdam, Den Haag en Rotterdam, marschen door de stad, waarbij vele Nederlandsche en Duitsche autoriteiten van hun belangstelling blijk gaven. Voorts werden in Den Haag, Amsterdam, Rotterdam, Arnhem, Tilburg en Heerlen aan duizenden arme kinderen éénpansmaaltijden aangeboden, welke een enthousiast karakter droegen. In den Haag werd een tentoonstelling van kinderspeelgoed, dat door manschappen der Duitsche politie in hun vrijen tijd werd vervaardigd, geopend.
Tentoonstelling van den Arbeidsdienst te Utrecht. — Utrecht, 14 Febr. — In het Jaarbeursgebouw werd op 14 Februari een groote tentoonstelling geopend, welke voorlichting geeft over den Duitschen en den Nederlandschen Arbeidsdienst. Utrecht sluit hiermede een rij van tentoonstellingen, welke in Rotterdam, Den Haag, Leiden, Leeuwarden, Enschede en Den Bosch veel belangstelling trokken. (Vaderland - N. R. Crt)
(V. b. Arbeidsdienst 4956 E; tentoonstellingen 4984 A)

DE WERELDOORLOG

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Aanval op en val van Singapore: bezetting capituleert - Luchtaanvallen op Java en Sumatra - Martaban (Birma) bezet - Valschermtroepen bij Palembang geland. —

De strijd om Singapore. — Tokio, 9 Febr. — Het keizerlijke hoofdkwartier deelde mede, dat in den nacht van 8 op 9 Februari de eerste Japansche afdeelingen er in slaagden de straat van Johore over te steken. Het krachtige Japansche offensief op Singapore begon des avonds op 8 Februari toen de Japansche batterijen op de Noordelijke kust plotseling het dekkingsvuur openden, waarmede zij den weg vrij maakten voor de landingsoperaties. De keurafdeelingen der Japansche strijdkrachten rukten snel op tot aan de Britsche stellingen aan de rivier de Kranji, waarbij zij door kleine vechtwagens werden gesteund. De tegenstand bij Mandai werd gebroken. Andere formaties bezetten het vliegveld Tengah.

Johore Baroe, 10 Febr. — Een onafgebroken stroom van troepen en voorraden glijdt thans over den dam van Johore om de Japanners op het eiland te versterken, nadat de genie den geheelen nacht hard gewerkt heeft aan het herstel van dezen dam, die de Britten tijdens hun terugtocht opgeblazen hadden. Op 9 Febr. werd het vliegveld Tengah, een der vier militaire luchtsteunpunten op het eiland, bezet. De voornaamste gevechtslinie strekt zich thans uit van Tengah in Noordoostelijke richting tot de omgeving van de oorlogshaven Seletar.

Tokio, 11 Febr — Japansche troepen zijn op 11 Februari het Westelijke deel der stad Singapore binnengedrongen. Des morgens werd reeds de 177 meter hooge heuvel Boekit Timah bezet. Deze heuvel biedt uitzicht op de stad.

Stockholm, 12 Febr. — De Britsche berichtendienst deelde mede, dat de slag om Singapore zijn hoogtepunt bereikt had. De Japanners brengen vele pantserwagens en groote hoeveelheden jagers en duikbommenwerpers in den strijd.

Tokio, 12 Febr. — Luitenant-generaal Jamasjita, de bevelhebber der Japansche troepen op Malakka, heeft tot de Britsche strijdkrachten, die in de vestingwerken in het Noorden der stad Singapore zijn ingesloten, een ultimatum gericht zich over te geven. De Engelschen hebben aan dezen eisch geen gevolg gegeven en bieden nog verzet. Daarom zijn de Japansche strijdkrachten tegen de nog door Britten bezette weerstandsnesten een hevig offensief begonnen.

Seletar, 14 Febr. — De strijdkrachten der Japansche vloot zijn op 14 Februari des morgens de Britsche oorlogshaven Seletar op het eiland Singapore binnengedrongen en hebben de basis bezet.

Tokio, 15 Febr. — De Japansche vloot heeft een aanval ondernomen op vijandelijke convooien ten Zuiden van Singapore. In totaal werden 32 schepen, waarbij kruisers, duikbooten, kanonneerbooten, mijnenleggers en transportschepen tot zinken gebracht of beschadigd.

Tokio, 15 Febr. — Het keizerlijke hoofdkwartier heeft bekend gemaakt, dat Singapore onvoorwaardelijk heeft gecapituleerd. De Britsche strijdkrachten hadden om 14.30 uur aan het Japansche hoofdkwartier medegedeeld, dat het leger van Singapore bereid was zich over te geven. De capitulatie geschiedde op 15 Februari des avonds om 10 minuten voor acht na korte onderhandelingen tusschen het Japansche en het Britsche opperbevel.

Luchtaanvallen op Java en Sumatra. — 8 Febr. — Het Nederl.-Indische hoofdkwartier te Batavia meldt, dat de Japansche luchtmacht een derden aanval op Soerabaja heeft gedaan. Andere aanvallen waren gericht op Palembang en een eiland aan de Oostkust van Sumatra.

Het grootste deel van het eiland Ambon werd door Japansche troepen bezet. Slechts een klein deel der Nederl.-Indische bezetting kon vluchten.

Batavia gebombardeerd. — 9 Febr. — In het Nederl.-Indische weermachtsbericht wordt medegedeeld, dat Japansche vliegtuigen voor het eerst Batavia hebben aangevallen.

Bandjermasin door de Japanners bezet. — Tokio, 12 Febr. — Japansche troepen hebben op 10 Febr. de bezetting van Bandjermasin (Zuid-Borneo) voltooid.

Martaban (Birma) bezet. — Tokio, 10 Febr. — Japansche expeditietroepen hebben Martaban, aan den Westelijken oever van de baai, waarin de Salwin uitmondt, bezet. De verovering ging gepaard met hevige gevechten.

Japansche valschermtroepen op Sumatra geland. — Tokio, 15 Febr. — Sterke Japansche valschermtroepen zijn op 14 Februari bij Palembang op Sumatra geland en hebben het vliegveld aldaar bezet.

De luchtoorlog in Oost-Azië. — De Japansche strijdkrachten hebben van het begin van den oorlog tot 9 Febr. 981 Britsche, Amerikaansche of Ned.-Indische vliegtuigen neergeschoten of vernield. Zelf verloren zij 153 machines.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4994 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Bolsjewistische aanvallen met bloedige verliezen voor den tegenstander afgeslagen - 94.000 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht - Zee- en luchtslag in het Kanaal. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 9 Febr. — Bij gevechten aan het Donetsfront verloor de vijand in het tijdvak van 14 dagen alleen in den sector van een infanteriedivisie meer dan 1000 man aan gevangenen, verscheidene duizenden dooden, 17 vechtwagens, 52 kanonnen, alsmede 87 machinegeweren.

10 Febr. — De tegenstander leed bij voortgaande gevechten wederom zware bloedige verliezen. Bij den geslaagden afweer van zeer zware, massale aanvallen onderscheidden zich in het bijzonder de Württembergsche 25ste gemotoriseerde divisie en het Vlaamsche legioen. De 367ste Sovjet-divisie werd aan het Finsche front volkomen verslagen. In een strijd van 6 tot 9 Febr. werden in den kleinen gevechtssector 3775 gesneuvelde bolsjewisten en 100 doode paarden geteld. Een groote hoeveelheid oorlogsmateriaal werd buitgemaakt, voorts werden 145 bolsjewisten gevangengenomen.

11 Febr. — De gevechten worden bij afnemenden vorst voortgezet. Sedert 18 Jan. verloor de vijand aan het Donetsfront in den sector van een Duitsch legercorps 1639 gevangenen, meer dan 7500 dooden, 8 pantserwagens, 19 kanonnen, 164 machinegeweren, alsmede talrijk ander oorlogsmateriaal.

13 Febr. — In den Centralen sector hebben Duitsche infanterietroepen zich gehandhaafd in een plaats, die tien dagen achtereen door de bolsjewisten werd aangevallen. In dien tijd verloren de aanvallers 3100 man aan dooden.

Van Finsche zijde wordt bericht, dat verkenningsacties in het Noorden van het Finsche front tot goede resultaten leidden. Deze acties werden uitgevoerd door groote afdeelingen, die tot 2000 man sterk waren en die tot 185 kilometer achter het Sovjet-front doordrongen. Een der afdeelingen drong door tot de Moermansklijn en vernielde deze door 70 ontploffingen, waarbij tevens twee spoorbruggen werden vernield.

DE OORLOG TER ZEE.

Op 10 Febr. werd in een extra-bericht door het opperbevel bekend gemaakt, dat Duitsche duikbooten op den Atlantischen Oceaan acht vijandelijke koopvaardijschepen met een inhoud van tezamen 50.500 br. t. vernietigden. Zes dezer schepen met een inhoud van 34.500 br. t. zonken voor de Noord-Amerikaansche kust.

11 Febr. — Voor de Engelsche Zuidwestkust werden twee vrachtschepen van tezamen 7.000 br. t. door bomtreffers tot zinken gebracht. Een derde groot vrachtschip werd waarschijnlijk vernietigd.

13 Febr. — Op 12 Febr. kwam het in het kader der operaties van Duitsche zeestrijdkrachten in het Kanaal en in het Westelijke deel van de Noordzee tot gevechtsaanraking met Engelsche strijdkrachten. Door de vlootformatie, onder bevel van vice-adm. Ciliax, bestaande uit de slagschepen „Scharnhorst" en „Gneisenau" en den kruiser „Prins Eugen" werd een Engelsche torpedojager tot zinken gebracht en een andere in brand geschoten. De aanvallende sterke formaties der Eng. luchtmacht werden met zware verliezen afgeweerd. De operaties der Duitsche schepen werden door sterke formaties der luchtmacht onder bevel van generaal-veldmaarschalk Sperrle ondersteund. De vijand verloor 43 vliegtuigen. Zeven Duitsche vliegtuigen en een patrouillevaartuig gingen verloren.

14 Febr. — Op den Atlantischen Oceaan brachten Duitsche duikbooten wederom een korvet en drie koopvaardijschepen met een inhoud van tezamen 26.500 br. t. tot zinken. In het zeegebied bij Tobroek verloor de vijand een torpedojager en een transportschip van 10.000 br. t.

DE LUCHTOORLOG.

Van 21 Jan. tot 8 Febr. hebben Duitsche strijdkrachten 91 Britsche en 471 Sovjet-vliegtuigen vernietigd. De Italianen schoten in dien tijd 48 Britsche toestellen neer. In deze periode verloor het Duitsche luchtwapen 73 toestellen; de Italianen verloren door Engelsche actie vier machines.

Sedert het begin van den oorlog tot 31 December 1941 verloor Engeland alleen door de Duitsche wapens 8593 vliegtuigen. In den strijd tegen Engeland gingen 1786 Duitsche toestellen verloren.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

In het tijdvak van 8 tot 14 Februari werden de aanvallen op Malta onverminderd voortgezet. In de Cyrenaica werden verkenningsacties ondernomen. Vijandelijke concentraties werden door Duitsche en Italiaansche vliegtuigen bestookt en verstrooid.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 4994 B.)

A. NEDERLAND. — Installatie van den Nederlandschen Kultuurraad - Rede van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart - Antwoord prof. dr. G. A. S. Snijder. —

Den Haag, 12 Febr. — Op 11 Februari had in Pulchri Studio te 's-Gravenhage de plechtige installatie plaats van den Nederlandschen Kultuurraad. Een groot aantal Duitsche en Nederlandsche autoriteiten was bij de plechtigheid aanwezig. Van Duitsche zijde onder anderen de commissaris-generaal voor bijzondere aangelegenheden Oberdienstleiter F. Schmidt, de commissaris-generaal voor bestuur en justitie staatssecretaris dr. F. Wimmer, gezant Otto Bene, de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor Zuid-Holland Rittmeister dr. Schwebel, en de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor Utrecht, Sommer. Van Nederlandsche zijde onder anderen prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. J. van Dam, secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, en luitenant-generaal H. A. Seyffardt.

De bijeenkomst werd opgeluisterd door muziek van het Zepparoni-kwartet, dat werken van Schaefer en Schubert ten gehoore bracht.

De redevoeringen van den Rijkscommissaris en van prof. Snijder werden met grooten bijval ontvangen.

Na afloop was er een ontvangst in de zalen van Pulchri Studio.

De Rijkscommissaris sprak o.a. als volgt:

Mijnheer de president, dames en heeren,

Wij zijn hier bijeengekomen, om op plechtige wijze den Nederlandschen Kultuurraad in te wijden. Onder de overstelpende, de geheele wereld beroerende gebeurtenissen, te midden waarvan wij ons welbewust en als werkende menschen geplaatst zien, is de instelling van den Nederlandschen Kultuurraad toch geen onbeteekenende toevalligheid of een bestuursmaatregel zonder meer als zoovele andere. Ik geloof veeleer door dezen maatregel aan een noodzaak tegemoet te komen, welke evenzeer voortvloeit uit den tegenwoordigen toestand van het Nederlandsche volk, als uit mijn taak als vertegenwoordiger van het Duitsche rijk in dit land. Deze geeft mij aanleiding tot principieele uiteenzettingen, want de noodzakelijkheid van dezen maatregel kan uitsluitend begrepen worden, wanneer de functie van de cultuur niet slechts in het openbare leven, maar in het leven in het algemeen, in het worden en werken eener gemeenschap ons duidelijk is geworden.

Ik wil hier geen verhandeling houden over al die theoretische vragen en opvattingen, welke voor de nieuwe werkelijkheid, waarin wij ons bevinden, haar beteekenis hebben verloren. Dat Rembrandt Nederlander was en slechts als zoodanig een Rembrandt kon zijn en worden, daaraan behoeft men heden geen woorden meer te verspillen. Dit was niet altijd zoo vanzelfsprekend, als het nu voor ons is. Alle andere opvattingen evenwel hebben haar geldigheid verloren, om het even of zij nu als ideaal een internationale of universalistische menschheidscultuur hadden dan wel cultuur slechts op den enkeling in het algemeen betrokken, op het individu, dat als het ware autark is, los van alle banden leeft en door een uit hooger sferen ontvangen geniale vonk scheppend werkzaam is. Deze beide opvattingen zijn overigens slechts twee verschillende uitvloeisels van denzelfden gedachtengang, n.l. die, die den geest en de geestelijke, dus de cultureele, prestatie los van de natuurlijke voorwaarden en van de grondslagen van alle leven ziet en aan een abstracte autonomie wil onderwerpen. Deze opvatting vindt haar oorsprong in de tenslotte heillooze splitsing van het geheele leven in van elkaar onafhankelijke gebieden van geest en materie, in een scheiding tusschen een „hoogere" wereld van den geest, van een innerlijke wereld van de ziel en een „lagere" en slechts uiterlijke wereld van de stof. Deze splitsing en scheiding vormen de kiem voor de „ziekte der Europeesche cultuur", die zonder meer het criterium is niet slechts van den cultureelen, maar ook van den geestelijken en politieken toestand van Europa.

Deze vragen zal ik niet verder uitwerken. U zult dien zin over Rembrandt, dien ik zooeven uitsprak, misschien als een banale vanzelfsprekendheid hebben beschouwd, en toch ligt daarin onze geheele cultuurbeschouwing opgesloten. Daarentegen kunnen de vertegenwoordigers van een universalistische of internationaal gerichte wereldbeschouwing eigenlijk niet borg staan voor de waarheid van deze, hun opvatting.

Het belangrijkste principe van onze cultuuropvatting is, dat elke echte cultuurprestatie slechts uit den grond en uit het leven van het volk kan voortkomen en dat zij daarom ook aan dit volk weer verplichtingen heeft, dat dus de cultuur haar oorsprong evenals haar taak altijd vindt in den dienst aan het leven van het volk. Evenmin als de cultuur als geheel uit dezen samenhang kan worden losgemaakt zonder ziek te worden, evenmin kan zich de scheppende enkeling, die cultureele prestaties volbrengt, aan de banden van zijn gemeenschap ontrekken.

Cultuur is niets anders dan de gezamenlijke uitdrukking der scheppende krachten, die in een volk leven en door den scheppenden enkeling naar voren worden gebracht en gebruikt om het bestaan zijn vorm te geven.

Ik omschreef het begrip „cultuur" als de gezamenlijke uitdrukking der scheppende krachten van een volk. Deze omschrijving is eensdeels zeer ruim, aangezien zij ook alles omvat, wat wij heden in het algemeen niet meer onmiddellijk tot het gebied der cultuur rekenen, zooals de krijgskunde, de staatkunde en de landbouwkundige of zuiver technische prestaties, daar elke bewuste vorming van het zijn door den mensch cultuur in den ruimsten zin van het woord is. Anderzijds gaat deze omschrijving ook niet diep genoeg, want het volkseigene zelf als de voedingsbodem van elke cultuur, is reeds een bijzondere uitdrukking van het samenwerken der machten van het bloed, dus van de soort en het ras, en van den bodem, derhalve van de ruimte en het landschap, waarin een bepaald ras bepaalde vormen van de in hem levende werkelijkheid heeft uitgedrukt, welke in al hun veelvuldigheid en verscheidenheid voor altijd en onverbrekelijk uit den eersten oorsprong van het ras zijn gesproten en slechts daardoor in leven blijven. Waar deze samenhang verloren gaat of overheerscht wordt door invloeden van vreemdsoortige, derhalve rassisch vreemde levenswetten, daar wordt de echte, n.l. nog met haar oorsprong verbonden cultuur ziek en het geheele volksche leven wordt aangetast.

Aan dit gevaar is het Griekendom bezweken, kort nadat het zijn hoogste cultureele prestaties had verricht, doordat het na de Perzische oorlogen vooraziatische levensopvattingen in zijn tot dusverre op zich zelf staande en gezonde levenshouding opnam. Daaraan bezweken de Romeinen, toen zij het eerst uit het verwoeste Carthago de besmetting, gelegen in de levenswetten van vreemde rassen, hun rijk binnenhaalden. Denzelfden wortel heeft de ziekte, waaraan Europa bijkans sedert eeuwen lijdt en welke het avondland tot ontbinding dreigde te brengen, totdat men ze door het leeren kennen van haar oorsprong, heeft kunnen overwinnen. Deze overwinning geschiedt bij ons door dat men zich weer van de gemeenschap bewust wordt waarmede wij het diepst verbonden zijn en waarin wij volgens de ons door volksaard en stam eigen geworden vormen leven, de gemeenschap van het ras. Naar mate wij de gemeenschap als den oorsprong van ons leven hebben teruggevonden, ontvangen wij ook haar kracht en sterkte.

Deze ontwikkelingsgang moet en zal zich krachtens een reeds heden duidelijk zichtbare levende en historische wetmatigheid in het geheele gebied van ons door het Noordsch-Germaansche element bepaalde ras voltrekken, overal waar de wil tot gezond worden en tot het nieuwe leven nog werkzaam is. Deze terugkeer tot onzen oorsprong beteekent in verhouding tot ons recent verleden der laatste eeuwen een ommekeer van ontzaglijken omvang, een werkelijk totale revolutie, daar voor haar geen gebied afgesloten kan blijven. Wanneer wij ons van onze echte levende waarden rekenschap geven, wordt de orde, die de nieuwe tijd vormde en die sedert de Fransche revolutie gold, met haar waarden en maatstaven twijfelachtig. Dat wil evenwel niet zeggen, dat wij dit verleden als zoodanig verloochenen, maar wij zien het van een nieuw gezichtspunt uit. Wij brengen uit dit verleden de schatten naar boven volgens onzen maatstaf van waarde en onwaarde en wij laten zijn echte, uit het volkseigene en uit het ras voortkomende krachten onze toekomst binnen stroomen.

Het is een kenmerk van deze revolutie, dat zij alles moet vernietigen en afbreken, wat als het ware als een verstarde korst de bronnen van ons gezonde leven afsloot en bijna deed uitdrogen, om juist daardoor deze bronnen weer te doen vloeien, opdat de ware vorm van ons volksbestaan van alle ontaarding worde bevrijd en dit volksbestaan des te duidelijker en stralender als doel en inhoud van ons leven en ons lot ons voor oogen worde gesteld. In dezen zin heeft deze revolutie in haar diepste kern een behoudend, conservatief karakter.

Wanneer ik van uit den samenhang en met dit inzicht nu inga op de verhouding van staat en cultuur in het algemeen en op de omstandigheden, waaronder de bevordering van den cultuur van staatswege hier in Nederland plaats heeft, dan is daarmede bepaald, in welk onmiddellijk verband mijn zeer ruim begrensde uiteenzettingen staan tot datgene, wat ons vandaag tezamen brengt. Het was absoluut niet altijd zoo vanzelfsprekend, als het ons heden misschien toeschijnt, dat de staat zich zelf een cultureele taak oplegt en dat hij zich onafhankelijk daarvan, de bevordering en de verzorging van het cultureele leven tot taak stelt. Het eerste was altijd het geval daar, waar een gezond volk op het hoogtepunt van zijn macht den vorm van een hem passenden staat had verworven en vanuit deze volheid voor zich zelf en zijn bloeiperiode een gedenkteeken oprichtte. Zoo moet men den Acropolis van Athene zien en de geweldige bouwwerken der Romeinen, welke de millennia hebben overleefd en zoo moet men ook de architectonische schepping van het nieuwe Duitsche rijk zien en waardeeren.

Eenigszins anders zijn de cultureele scheppingen van afzonderlijke groote heerschers en dynastieën, welke — wanneer zij heden voor ons ook als getuigen van geheele tijdperken gelden

— toch hun aanleiding vonden, niet in het doorbreken der scheppende kracht van een volk, welke naar verwerkelijking streeft, maar in het doel om een enkelen heerscher of een heerschersgeslacht te verheerlijken; ik denk daarbij b.v. aan de Egyptische pyramiden of ook aan het hooghartige grafmonument van Theodorik in Ravenna. Weer iets anders is het indien een cultureele prestatie door den staat wordt volbracht, om een bepaald politiek doel te dienen; dit was b.v. het geval, toen Karel de Groote oude Germaansche heldenliederen liet opteekenen, om ook van dezen kant het bewustzijn der eenheid tusschen de door hem voor 't eerst politiek vereenigde Germaansche stammen te bevorderen. Als wij afzien van de bevordering en verzorging van cultureele aangelegenheden door afzonderlijke heerschers, die minder politiek waren bedoeld, maar veeleer uit de wensch, een vorstelijken maecenas te spelen, voortsproten, moeten wij zeggen, dat de bevordering van de cultuur van staatswege in de beteekenis, die wij daaraan tegenwoordig geven, in het verleden van ons practisch niet heeft plaatsgehad. Dragers van het cultuurleven waren langen tijd bijna uitsluitend de kloosters alsmede de adel en later de burgerij; het rijk had in het geheel geen directe invloed op de ontwikkeling en indirect slechts in zooverre, als kerk en standen leden van het rijk waren. Daarmede hangt het samen, dat wij in den overvloed en in den onmetelijken rijkdom der cultuurgoederen en gedenkteekenen der vroegere eeuwen nauwelijks getuigenissen eener echte rijkscultuur bezitten. Deze omstandigheid is van groote beteekenis, want zij kenmerkt in het algemeen den vorm van dat rijk, dat weliswaar als de idee van een ordening van het avondland groote bindende kracht bezat, maar niet tot de gestalte van een verplichtende en beslissende werkelijkheid kon komen.

Met deze kenschetsing wordt de heden voor ons allen zichtbare cultureele taak van den staat aangegeven. De absolutistische, zuivere politie- en ambtenarenstaat gaf in cultureele aangelegenheden slechts in zooverre van negatief interesse blijk, dat deze geen verstoring van de rust en de orde mochten te weeg brengen. De bemoeiingen van den humanistischen welvaartsstaat, om den staatsburger zooveel cultuurgoederen toe te kennen en toe te meten als noodig is voor de instandhouding van zijn tevredenheid en zijn levensstandaard, kan nog niet als cultureele taak van dezen staat worden beschouwd. Een veel verder gaande verplichting jegens de cultuur als de scheppende levensuitingen van het volk heeft echter de staat, die als inhoud en doel de organische vorming der volksgemeenschap nastreeft. Slechts van het wezen van dezen staat uit, kunnen wij ook zijn cultureele taak begrijpen. De staat is de vorm, die de natie zich geeft, om zichzelf tot de hoogste macht en de in haar sluimerende krachten tot de grootste vruchtbaarheid en tot een welgeordende inzet voor het gemeenschappelijke welzijn te brengen. De staat is dus geenszins het doel, maar is een middel, dat evenzeer voor de plooiing der volksgemeenschap als ter beveiliging van haar voortbestaan dient. In deze functie neemt de staat zelf als monopolie afzonderlijke cultuurgebieden in den ruimsten zin voor zijn rekening, n.l. die gebieden, welke direct de ontplooiing en beveiliging der volksgemeenschap dienen: de staatkunde en de krijgskunst. Maar ook alle andere cultureele gebieden zijn voor den staat van belang en worden hem als taak gesteld, die door zijn cultuurpolitiek wordt vervuld.

Ter voorkoming van misverstand wordt er nogmaals de aandacht op gevestigd, dat ik hier het begrip staat niet in de beteekenis van het bestuursapparaat gebruik, dat voor het goed functioneeren van het openbare leven en voor het bewaren van het evenwicht tusschen de hierin werkzame onderling verscheidene krachten en spanningen noodzakelijk is. Staat beteekent veeleer de eenheid tusschen de beweging als draagster van den politieken wil in het volk en het bestuursapparaat als het instrument, dat dezen wil uitvoert, om de volksgemeenschap tot werkelijkheid te doen worden.

De volksgemeenschap is niet iets, dat men eens en voor altijd heeft bereikt, maar zij is tegelijk werkelijkheid en taak: de volksgemeenschap is als onze hoogste en natuurlijke levensvorm slechts duurzaam, wanneer de opvoeding tot de gemeenschap en de verwerkelijking der gemeenschap voortdurend als taak wordt gevoeld en volbracht.

Als wij het resultaat van alle hier voorgedragen gedachten op dit gebied samenvatten, nemen wij kennis van in feite drie arbeidsgebieden voor de cultuurpolitiek van den staat:

In de eerste plaats heeft hij het cultureele leven van alles te reinigen, wat kennelijk ziekte of ziektekiem of reeds uitwas als gevolg der ontbinding en vernietiging van de nationale cultuur is.

Deze taak der cultuurpolitiek omvat in de eerste plaats maatregelen, voor welke de voorwaarden duidelijk zijn vastgelegd door een absoluut zekere beslissing aangaande waarde en onwaarde, eigen en vreemd, gezond en ziek.

Dit is overal het geval, waar zich parasieten van een vreemd ras binnen het lichaam der nationale cultuur hebben vastgezet. B.v. in het bijzonder de uitschakeling der joden en der typisch joodsche cultuurproducten de eerste maatregel, welke den weg voor een positieve cultuurpolitiek vrijmaakt.

Veel moeilijker is de vraag daar, waar het gaat om de uitschakeling van zoodanige evenzeer ontbindende, ziekelijke en vreemdsoortige cultuurproducten, welke evenwel door hen worden voortgebracht, die tot het eigen volk behooren, maar die op een of andere wijze of te eeniger tijd door het vreemde vergif zijn geïnfecteerd, zonder dat men dit nu nog afzonderlijk kan vaststellen en bewijzen. Daar echte cultuur slechts uit den voedingsbodem van het uit het bloed gegroeide volk kan ontstaan en elke vermenging die in strijd met het ras is, ontaarding beteekent, kan ook hier geen sprake zijn van echte cultuurgoederen.

Evenmin als een jood, al doet hij nog zoo Duitsch of Nederlandsch, ooit Duitsche of Nederlandsche cultuur kan voortbrengen, evenmin kan een Duitscher of Nederlander onder den invloed van een geest en levenshouding, die in strijd is met het ras, werkelijk Duitsche of Nederlandsche cultuur scheppen. Wel echter zal ook hij den weg tot de bronnen der nationale cultuur kunnen terugvinden, wanneer elke vreemde invloed is uitgeschakeld. De grenzen zijn hier zeer moeilijk te trekken; toch moeten zij worden getrokken. Daartoe is een onbedorven instinct voor het echte en natuurlijke noodig. Dit zintuig evenwel zal zich weer des te beter en des te zekerder ontwikkelen, naarmate de zelfstandige cultuur wederom uitsluitend naar boven komt. Hoe meer getuigenissen van een cultuur van ons eigen karakter wij voor oogen hebben, en hoe zekerder zij ons maken in ons gevoel en ons oordeel, des te zekerder zullen wij ook het vreemdsoortige ontdekken en des te beslister zullen wij in onze waardeering zijn.

Op langen termijn beschouwd, bestaan deze moeilijkheden slechts voor een overgangstijd, zoolang n.l., totdat de scheiding en de waardeering daardoor onproblematisch zijn geworden, doordat het eigene den boventoon heeft gekregen. Aangezien wij echter zeker zijn van de waarde van ons bloed, vertrouwen wij ook op dit bloed. Dit vertrouwen doet ons het gevaar vermijden, door een „Beckmesserhouding" het initiatief op het gebied der kunst te dooden. Wanneer ik hierbij practische voorbeelden uit uw omgeving moet nemen, dan verwijs ik naar de maatregelen tot uitschakeling van het Jodendom uit het Nederlandsche cultureele leven, welke op wettige wijze en met de oprichting der Nederlandsche Kultuurkamer zijn genomen. Van ons uit zijn deze maatregelen wel in de eerste plaats als de uitschakeling van onze geboren vijanden uit het gebied der cultuur gedacht, welke uitschakeling in dezen totalen, alle levensgebieden omvattenden oorlog noodzakelijk is. Voor ons is zij derhalve een politieke maatregel. Aan u geeft zij evenwel door haar indirecte uitwerking de mogelijkheid tot een cultuurpolitiek van staatswege.

Het voornaamste middel voor deze cultuurpolitiek ligt op het tweede gebied van werkzaamheid, n.l. om den cultuurscheppenden, en hier in het bijzonder wederom de jongere generaties, op taken te wijzen, die uit de gemeenschap voortkomen en die voor de gemeenschap moeten worden vervuld. Dit is een gebied, waarop men door ge- en verboden weinig, door werkelijke begunstiging ook van materieelen aard, door raad en voorlichting en door begrijpende zorg voor de als echt en vruchtbaar erkende waarden buitengewoon veel kan bereiken. Een derde gebied van cultuurpolitieke werkzaamheid voor den staat vloeit voort uit het karakter van den staat als nationale opvoedingsinstantie. Hier kan men nauwelijks meer van een „gebied" spreken, hier is sprake van de algeheele functie van den staat: het gaat er om het cultureele scheppen in zijn geheel zooals het uit de gemeenschap van het volk is gegroeid, weer voor de gemeenschap in te zetten, als middel voor de opvoeding tot de gemeenschap. De cultuur, welke uit onzen nationalen en rassischen oorsprong groeit en daaraan een zichtbare gedaante in den vorm van alle cultureele scheppingen geeft, is een politiek vormende macht van den eersten rang, zij maakt ons van onszelf bewust, van onzen aard, zij openbaart ons de krachten, die in ons leven. Deze dubbele functie, dit groeien uit de gemeenschap en dit werken ten behoeve van die gemeenschap, is — als ik het zoo mag zeggen — de diepere zin van alle cultuur en van allen cultureelen arbeid, want dit groeien uit de gemeenschap en dit werken ten behoeve van de gemeenschap, is zonder meer de wetmatigheid van ons leven.

Ik wil mijn uiteenzettingen niet sluiten zonder nog op een vraag in te gaan, die nauw verband houdt met datgene, wat ons hier tezamen brengt. Op de vraag n.l., wat mij als vertegenwoordiger der bezettende overheid in dit land aanleiding heeft gegeven met de instelling van den Nederlandschen Kultuurraad een daad te stellen, welke ook naar mijn bedoeling uitsluitend de bevordering en ontwikkeling van het Nederlandsche volk moet dienen. Daartoe wil ik in de eerste plaats op een voorbeeld wijzen, dat u van geheel andere zijde een antwoord op deze vraag kan geven. Ik heb kort geleden de oprichting van een Duitsch theater in Nederland aangekondigd, hetwelk niet slechts door zijn bezetting en zijn speelplan, maar ook in zijn werkzaamheid een Duitsch theater moet zijn, dus

voor de Duitschers bestemd is, die zich hier in dit land bevinden. Ik wilde hiermede niet het Nederlandsche theaterwezen concurrentie aandoen, maar ik wil in dit theater de zorg voor de vervulling van een essentieele cultureele levensbehoefte der zich hier bevindende Duitschers zelf op mij nemen. In dit geval heb ik als vertegenwoordiger der bezettende overheid gehandeld. De daad echter, die wij heden hebben verricht, komt slechts in zooverre voort uit een belang van de bezettende overheid, als deze bij een zoo geregeld mogelijken voortgang van het geheele leven in het bezette gebied ook onder de veranderde omstandigheden geïnteresseerd is en hiertoe behoort in de eerste plaats ook het geheele cultureele leven, dat buitengewoon sterk uit het evenwicht was geraakt en derhalve een bevordering, die met veel begrip te werk moet gaan, van noode had. De diepere en verdere beteekenis van deze daad evenwel leert gij dan kennen, wanneer gij haar niet als een bestuursmaatregel der bezettende overheid beschouwt, maar indien gij mij daarnaast als den vertegenwoordiger van het Duitsche rijk als het Germaansche kernland ziet. Als zoodanig heb ik u gezegd, dat wij u niet alleen de practische maar ook de diepere en essentieele ervaringen ter beschikking willen stellen, waarbij ik als vertegenwoordiger uitsluitend van de bezettende overheid nauwelijks een interesse zou kunnen laten gelden.

Wanneer de instelling van den Nederlandschen Kultuurraad in de toekomst werkelijk een mijlpaal in de ontwikkeling van het Nederlandsche cultureele leven beteekent, wanneer zijn arbeid ertoe bijdraagt, dat de Nederlandsche cultuur uit den voedingsbodem van het ras en het volkseigene vruchtbaar groeit, dan opent deze daad tegelijk en noodzakelijkerwijs ook den weg naar de gemeenschap van het gelijke bloed, die reeds heden door de gebeurtenissen der laatste jaren tot een uiterlijke lotsgemeenschap is geworden.

In dezen zin heb ik als vertegenwoordiger van het Duitsche rijk tot u gesproken en de wenschen voor een vruchtbaren en succesvollen arbeid, die ik u zou willen medegeven, zijn wenschen uit het diepst van mijn hart, want hun vervulling is een vervulling voor ons allen.

Antwoord van prof. dr. G. A. S. Snijder. — In antwoord op de rede van den Rijkscommissaris bij de installatie van den Ned. Kultuurraad, sprak de president van den Kultuurraad, prof. dr. G. A. S. Snijder, in het Nederlandsch o.a. als volgt:

„Mijnheer de Rijkscommissaris, U hebt den Nederlandschen Kultuurraad het kultureele geweten van het Nederlandsche volk genoemd en daarmede zijn grondslag en zijn taak aangewezen. Grondslag kan steeds slechts het volk in zijn geheel zijn, de Nederlandsche natie, niet in staatschen zin, maar in de oorspronkelijke beteekenis eener gemeenschap door gelijkheid van ras innerlijk en uiterlijk verbonden, en door een gemeenschappelijk beleven van haar geschiedenis tot een bewuste eenheid geworden.

Wij deelen met het Duitsche volk onzen aard en ons bloed. De geschiedenis van het Duitsche volk is echter slechts ten deele ook de onze, en juist de laatste eeuwen hebben geleid tot een toenemende verwijdering, welke haar grond in de zeer sterke historische belevenissen van onzen tachtigjarigen oorlog, onzen opstand tegen een overheersching, die niet met onzen aard strookte, vond, die dan tot een vervreemding werd, welke de laatste jaren bovendien nog door een angstpsychose werd belast."

Hierop schetste spr. hoe juist deze vervreemding tot een bovenmatige waardeering van het begrip „staat" leidde, ten gevolge waarvan de beteekenis van het volk miskend werd en de overtuiging, dat een volk een eeuwig wordend, zich vernieuwend wezen is, dat gelijk ieder levend wezen naar zelfverwerkelijking streeft, verloren ging. Deze ontwikkeling werd dan nog verhaast door factoren van uiterlijken aard als industrialiseering en vlucht naar de groote steden, waardoor het probleem der „massa" ontstond.

Dat u den N.K.R. hebt ingesteld om de belangen van de Nederlandsche kultuur te behartigen, is ons een bewijs, dat ook gij overtuigd zijt, dat voor het Nieuwe Europa een zelfstandige Nederlandsche kultuur een waardevol en onontbeerlijk bestanddeel zal zijn.

In deze overtuiging vatten wij onze taak op, vertrouwend, dat het Nederlandsche volk, wanneer het eenmaal zijn weg gebaand, zijn plaats in de nieuwe gemeenschap veroverd heeft, den Führer, die ons allen de nieuwe wegen wijst en thans het lot van Europa in zijn sterke handen houdt, en u, mijnheer de Rijkscommissaris, als den voltrekker van zijn wil, dankbaar zal zijn.

Hierna begroette prof. Snijder de commissarissen-generaal en de secretarissen-generaal en richtte hij meer in het bijzonder het woord tot de leden van den eind 1940 door hem opgerichten Nederlandschen Kultuurkring.

(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Nederl. Kultuurraad 4999 E.; dr. Seyss-Inquart 4953 F.; prof. dr. G. A. S. Snijder 4917 E.)

A. NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurkamer, benoemingen bij het Persgilde - C. F. Staargaard benoemd tot commissaris der provincie Groningen. —

16 Febr. — Naar het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten bekend maakt zijn bij het Persgilde van de Nederlandsche Kultuurkamer benoemd:

Met ingang van 28 Januari j.l. (zooals reeds gemeld) tot gildeleider Max Blokzijl te Wassenaar; met ingang van 5 Februari j.l. tot plaatsvervanger mr. J. Huyts, Rotterdam; tot leider van de vakgroep de Nederlandsche Dagbladpers C. E. W. Krediet te 's-Gravenhage; tot leider van de vakgroep de Provinciale en Periodieke Pers H. J. Kerkmeester te Bussum; tot bestuurder van de vakgroep de Nederlandsche Dagbladpers A. J. van Dijk te Amsterdam en tot bestuurder van de vakgroep de Provinciale en Periodieke Pers J. van Nes te Utrecht. Als leider, resp. bestuurder van de vakgroep het Verbond van Nederlandsche Journalisten treden op P. J. van Megchelen, algemeen voorzitter en J. Learbuch, zakelijk leider van dat Verbond, beiden te 's-Gravenhage.

C. F. Staargaard benoemd tot commissaris der provincie Groningen. — 17 Febr. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend: De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied benoemde den vroegeren regeeringscommissaris voor de Bestuurshervorming in Nederlandsch-Indië, den heer C. F. Staargaard te Laren (N.H.) tot commissaris der prov. Groningen. Christiaan Frederik Staargaard is 28 Februari 1885 te Soerabaja geboren. Hij bezocht de H.B.S. te Amsterdam en werd daarna Indologisch student te Leiden. Van 1905—1917 was hij bestuursambtenaar in de Buitengewesten. Van 1917—1928 was hij ambtenaar aan en daarna onderhoofd en hoofd van het kantoor Bestuurszaken der Buitengewesten in het Departement van Binnenlandsch Bestuur en van 1928—1932 regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming. (Vaderland)

(V. b. Persgilde 4991 A; Commissarisbenoem. 4867 F)

B. VENEZUELA. — Betrokken bij de bezetting van Aruba en Curaçao. —

14 Febr. — Uit Buenos Aires wordt gemeld, dat het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken in verband met het zenden van Amerikaansche troepen naar Curaçao en Aruba heeft medegedeeld, dat ook Venezuela zal medewerken aan de zoogenaamde beschermingsmaatregelen.

In overeenstemming hiermede heeft Venezuela met de uitgeweken Nederlandsche regeering een overeenkomst gesloten, die ongeveer gelijk is aan de overeenkomst betreffende Suriname, welke Brazilië kort geleden met Washington heeft aangegaan.

Te Washington is voorts medegedeeld, dat de Amerikaansche republieken van dit besluit in kennis zijn gesteld, dat in het belang is van het geheele Amerikaansche continent. In welken vorm Venezuela aan de bezetting van Curaçao en Aruba zal deelnemen, is uit de Amerikaansche verklaring niet op te maken. Ook uit Caracas is hieromtrent tot dusver nog niets vernomen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Curaçao en Aruba 4998 D.)

C. SPANJE. — Rede van generaal Franco. —

Sevilla, 15 Febr. (D.N.B.) — Na de Spaansch-Portugeesche besprekingen heeft generaal Franco bij een receptie in het Alcazar voor de generaals en hooge officieren van de Andalusische garnizoenen een toespraak gehouden, waarin hij in het bijzonder den nadruk legde op het anti-bolsjewistische karakter van het nieuwe Spanje.

De caudillo wees op den Europeeschen kruistocht tegen het bolsjewisme en verklaarde, dat zonder het zegevierende resultaat van den strijd van nationaal-Spanje, thans geen Spaansche vrijwilligers in de uitgestrekte vlakten van de Sovjet-Unie zouden staan. Een deel der wereld, zoo ging Franco voort, strijdt thans voor de vernieling van de macht, die twintig jaar lang in Europa een bolwerk heeft gevormd tegen de roode horden. Al dien tijd trachtte de Sovjet-Unie met alle middelen het achterland van Europa te ondermijnen en zijn vijfde colonne woedde in het geheele werelddeel. Men wil dit bolwerk vernietigen en Europa aan het bolsjewisme uitleveren. Wij vreezen niet, dat dit gebeuren zal. Maar wanneer er een oogenblik van dergelijke gevaren mocht komen en wanneer de weg naar Berlijn zou worden geopend, zou niet slechts één divisie Spaansche vrijwilligers derwaarts trekken, maar er zou zich een millioen Spanjaarden ter beschikking stellen (geestdriftige toejuichingen). Ofschoon ik, zoo ging generaal Franco voort, de zekerheid heb, dat zooiets niet noodig zal zijn, verheugt mij uw geestdrift, want die bevestigt, dat Spanje een tweede maal tegen het communisme zou opstaan.

Generaal Franco besloot zijn rede met een „Arriba Espana", waarmede de officieren geestdriftig instemden. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Generaal Franco 5000 F.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Een van de meest sprekende, uiterlijke kenteekenen van Duitschlands verandering na de machtsovername van Adolf Hitler waren wel de op groote schaal doorgevoerde reusachtige bouwprojecten. Van oudsher is Duitschland een land, waar de bouwkunst grooten bloei kende en in hoog aanzien stond. Adolf Hitler heeft zelf meer dan eens van zijn persoonlijke groote voorliefde voor de bouwkunst blijk gegeven. In de uitvoering van vele plannen hebben twee mannen in zijn naaste omgeving hem daarbij krachtig ondersteund. Terwijl de verleden week door een vliegtuigongeluk om het leven gekomen Dr. Ing. Fritz Todt de verkeerspolitieke taak van het Duitsche Rijk op zich nam en deze taak op voortreffelijke wijze ten uitvoer bracht, zoodat ook algemeen in het buitenland daarover de grootste waardeering uitgesproken werd — we herinneren slechts aan het reusachtig rijksautowegennet en de Siegfriedlinie — verwierf Albert Speer zich naam door den bouw van een aantal representatieve bouwwerken.

Albert Speer werd 19 Maart 1905 in Mannheim geboren. Hij studeerde aan de hoogeschool van Karlsruhe, München en Berlijn. In het bezit van zijn diploma als ingenieur, vestigde hij zich na nog bijna vijf jaren assistent aan de Berlijnsche Technische Hoogeschool geweest te zijn, in de Rijkshoofdstad als privé-architect. Reeds in dezen tijd verrichtte hij tal van bouwopdrachten voor de N.S.D.A.P. Zoo was hij in het bijzonder werkzaam bij het ontwerpen en de uitvoering van gebouwen voor de Partijdagen in Neurenberg, het Adolf-Hitlerhuis en het Huis van den Arbeid in Berlijn.

Albert Speer

Niet minder roem verwierf hij met zijn projecten voor den verbouw van de Rijkskanselarij. Deze gebouwen waren het, die het buitenland op het baanbreken van een nieuwe bloeiperiode van de bouwkunst in Duitschland opmerkzaam maakten, waarmee de naam Speer voor immer verbonden blijft.

Op 30 Januari 1937 werd Diplom Ingenieur Speer door Adolf Hitler benoemd tot algemeen bouwinspecteur van de Rijkshoofdstad. Hij kreeg de opdracht Berlijn in bouwkundig opzicht aan een grondige herziening te onderwerpen, tot welke taak ook de verplichting behoorde de rijkskanselarij te verbouwen en af te werken. In negen maanden kwam dit laatste werk gereed. Voortreffelijk slaagden de ook onder Speers toezicht uitgevoerde verbouwing van het Duitsche gezantschap in Londen en de bouw van het Duitsche paviljoen op de Parijsche Wereldtentoonstelling in 1937.

Door het uitbreken van den tweeden wereldoorlog moest Speer zijn werkzaamheid, die een uitgesproken vredeskarakter droeg, verleggen. Het door hem in het leven geroepen apparaat moest hij volledig op den oorlog richten en meer speciaal op het oorlogstransportwezen en voorzoover daarbij bouwwerken noodzakelijk zijn. Zoo ontstonden de „N.S.K.-Transportstandarte Speer" en de „Transportflotte Speer". Hierbij voegden zich spoedig nieuwe bouwwerken voor de oorlogsindustrie. Bijzonder verdienstelijk maakte zich Speer in dit opzicht voor het Duitsche luchtwapen. Het is begrijpelijk, dat dit arbeidsveld zeer nauw met dat van dr. Todt in verband stond. Hun dienstgebouwen waren dan ook in Berlijn aan de Pariserplatz in hetzelfde gebouw ondergebracht. Door zijn opvolging van dr. Todt worden thans beide werkgebieden in één hand vereenigd. Behalve zijn eigen, toch reeds omvangrijk arbeidsgebied, krijgt hij daarbij nog de inspectie van het water- en wegennet, en van de energie. Als rijksminister wordt hem tevens de bewapening en de munitie toevertrouwd. Dit alles beteekent voor den zesendertig jarigen architect een arbeidsveld, waarop zich weinig architecten in de wereld beroemen kunnen.

(Vor. ber. Albert Speer 4997 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Tewerkstelling van buitenlandsche arbeidskrachten. —

14 Febr. — Volgens de jongste telling der buitenlandsche werkkrachten in Duitschland, die van September 1941, waren in totaal 2.1 millioen buitenlanders werkzaam, waarvan 1.008.000 uit Polen, 272.000 uit Italië, uit het Protectoraat 140.000, uit België 122.000, uit het oude Zuid-Slavische gebied 109.000, uit Nederland 93.000, uit Slowakije 80.000, uit Frankrijk 49.000, uit Hongarije 35.000, uit Denemarken 29.000, uit Bulgarije 15.000 en voorts 190.000 andere buitenlanders.

Zij zijn verdeeld over alle takken van nijverheid, beroep en landbouw. In den land- en boschbouw is ongeveer de helft van hen werkzaam. Het aantal vrouwelijke buitenlandsche werkkrachten bedraagt 472.000, over allerlei beroepen verdeeld.

Hoe belangrijk deze aanvulling van buitenlandsche hulp ook is kan men, zoo merkt de „Frankf. Ztg.", aan welk blad wij een en ander ontleenen, op, toch niet spreken van een „Ueberfremdung" van de arbeidsmarkt. Op het oogenblik zijn de mannelijke werkkrachten nog slechts voor 12% van vreemde nationaliteit, bij de vrouwen slechts ruim 5%. Overigens zullen deze percentages nog toenemen, zoowel uit Oost- als uit West- en Zuid-Oost-Europa; gedeeltelijk ook langs den weg van verplichten arbeid.

De krijgsgevangenen vormen het derde arbeidsreservoir (naast buitenlanders en Duitsche vrouwen). De Poolsche zijn in den loop van 1940 vrijgelaten om als burger-arbeider in Duitschland te werken. Na den veldtocht in het Westen werden ze door Franschen en Belgen afgelost, waarbij in het voorjaar van 1941 nog de Serviërs en later de Sovjet-Russische gevangenen kwamen. In den herfst van 1941 was het aantal te werk gestelde krijgsgevangenen tot 1½ millioen gestegen.

Er waren ongeveer 800.000 krijgsgevangenen, dus ruim de helft, in den landbouw werkzaam; in het eerste oorlogsjaar had de landbouw een grooter percentage. Men streeft er naar de krijgsgevangenen overeenkomstig hun beroep te werk te stellen.

Hoewel een juiste beroepstelling op het oogenblik niet bestaat — de jongste is van 1939 — schijnt het toch, dat het aantal arbeidskrachten in land- en boschbouw niet geringer is dan vóór den oorlog, doordat de onder wapenen geroepenen meer dan gecompenseerd zijn — zij het niet qualitatief — door de buitenlanders en krijgsgevangenen. De vrouwelijke werkkrachten, vooral de vijf millioen medewerkende familieleden, zijn in het algemeen in den landbouw aan het werk gebleven, misschien is hun aantal nog toegenomen. Over het geheel biedt de landbouw dus het volgende beeld: de voornaamste last van den landbouwarbeid rust op de vrouwelijke familieleden, d.w.z. op de vrouwen, dochters en andere verwanten; zij vormen 44% van alle in land- en boschbouw werkzame personen; haar prestatie geeft den doorslag.

De tweede groep vormen de zelfstandige boeren en hun mannelijke verwanten, in totaal 23%. Slechts 9% van de in land- en boschbouw werkzame personen zijn niet tot de familie behoorende arbeiders; de burger-vreemdelingen vormen 8%, de krijgsgevangenen 7% van het totaal der werkkrachten. Zelfs in land- en boschbouw, waar het aantal vreemde arbeiders het grootst is, kan men dus niet spreken van een „Ueberfremdung".

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Buitenlanders 4785 D.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Doorbraak van Duitsche vlootformatie door Het Kanaal. —

Berlijn, 14 Febr. (D.N.B.) — Over het optreden van Duitsche motortorpedobooten, die tot taak hadden de doorbraak der slagschepen „Scharnhorst" en „Gneisenau" door het Kanaal te beschermen, ontvangt het D.N.B. van een oorlogsverslaggever het volgende verhaal:

Al dagenlang heerschte er bij onze flottielje motortorpedobooten een drukke activiteit. Ongetwijfeld was er een bijzondere opdracht op komst. Nog in de duisternis werden de manschappen de haven binnengebracht. Wij zijn nog niet lang op zee of daar doemen schepen voor ons op en komt er een heele formatie in zicht. Wij herkennen onze slagschepen. Onze opdracht luidt: Beveiliging der slagschepen. Reeds komen er Engelsche jagers aan. Nog cirkelen zij op respectabelen afstand om de Duitsche formatie heen. Slechts een van hen vliegt op de laatste van onze motortorpedobooten toe, doch hij ziet slechts kans een paar schoten af te vuren. Wij naderen de straat tusschen Dover en Calais. De nauwste doorgang van het Kanaal is bereikt. Engelsche kustbatterijen vuren, doch haar schoten treffen geen doel. Alle motortorpedobooten trekken langs, dikke rookgordijnen achter zich aan, waarin de vlootformatie verdwijnt. Alarm. Van de kust naderen Engelsche motortorpedobooten. Wij varen met volle vaart op haar toe. De Engelschen merken, dat wij hen willen insluiten en zoo gaan hun torpedo's ver naast de Duitsche schepen, die een oogenblik zichtbaar zijn. Vervolgens keeren de Engelschen om. Als er vliegtuigalarm wordt gegeven, onderscheiden wij zes Britsche torpedovliegtuigen. Onze jagers storten zich op hen. En dra is er een wild gedraai en gezwenk aan den gang. Niet lang of er stort een van de torpedovliegtuigen in zee, twee, drie andere volgen met korte tusschenpoozen. Een flikkering van een ander schip en dan stort een andere Brit, doodelijk getroffen, in zee. Spitfire-jagers slagen er niet in bij de Duitsche formatie te komen. Rustig houden de slagschepen hun koers. Nog eenmaal duiken aan den horizon twee Engelsche motortorpedobooten op, doch zij wagen zich niet meer in de nabijheid. Een oogenblik vergezellen wij nog onze slagschepen, dan is onze opdracht uitgevoerd.

Bij het zeegevecht in den Oostelijken uitgang van het Kanaal — aldus meldt het D.N.B. ter toelichting op het weermachtbericht — ontstond een treffen tusschen Duitsche torpedobootjagers en motortorpedobooten eenerzijds en Britsche motortorpedobooten anderzijds, waarvan er twee door voltreffers tot zinken werden gebracht. Duitsche torpedojagers, motortorpedobooten, mijnenvegers en patrouillevaartuigen hebben van de Britsche luchtstrijdkrachten die zich zonder succes in het gevecht mengden, tien toestellen naar beneden gehaald. Met zekerheid kon worden vastgesteld, dat mede door het optreden van het Duitsche luchtwapen, 49 Britsche toestellen verloren gingen. Het verlies van nog 13 Britsche machines is waarschijnlijk. De Britsche marine verloor voorts twee torpedobootjagers.

De Duitsche pers gaat voort met commentaar te leveren op het zeegevecht in het Kanaal en noemt de operaties een operatief en tactisch succes der Duitsche oorlogvoering ter zee. Er op wijzend, dat sinds honderd jaar geen vijandelijke vlootformatie de Straat van Dover heeft kunnen passeeren, schrijft de „Deutsche Allgemeine Zeitung": „Het feit alleen, dat Duitsche slagschepen, kruisers en escortevaartuigen vlak onder Churchill's neus opereerden, toont aan hoe diep de Britsche heerschappij ter zee en in de lucht reeds gezonken is." Het blad constateert vervolgens, dat noch de Britsche luchtmacht noch de batterijen verdragend geschut van Dover de operaties van de Duitsche slagschepen en hun escorte hebben kunnen belemmeren. Ten slotte brengt de „D.A.Z." de operaties der slagschepen „Scharnhorst" en „Gneisenau" en van den kruiser „Prins Eugen" op den Atlantischen Oceaan in herinnering en ziet hierin een bewijs, dat ook de passage om de Noord van Engeland thans zonder meer voor Duitsche bovenwaterstrijdkrachten mogelijk is.
Een D.N.B.-telegram uit Stockholm luidt: Naar Reuter uit Londen meldt wordt door de bevoegde instanties een onderzoek naar den slag in het Kanaal ingesteld. Het Britsche persagentschap meldt voorts, dat het rapport van deze instantie „zoo noodig door hoogere instanties gecontroleerd zal worden." De „Times" schrijft: „Sinds de 17de eeuw is er in de Engelsche wateren niets gebeurd, wat voor den trots, de zee te beheerschen, schokkender is geweest dan dit. Dat wij dezen slag moeten incasseeren op een tijdstip, waarop onze hulpmiddelen ter zee zulk druk werk hebben als nimmer te voren, is dubbel treurig. Aan de slagschepen schijnt, voordat zij de veilige bescherming van een haven bereikten, geen noemenswaardige schade toegebracht te zijn. De Britsche luchtmacht betreurde na afloop het verlies van een ontstellend lange lijst met dappere piloten en manschappen, en ziet zich geplaatst voor een aantal pijnlijke vragen, die bij het publiek opkomen."
De Britsche luchtaanvallen. — Lissabon, 17 Febr. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is officieel bekend gemaakt, dat het Britsche luchtwapen de slagschepen „Scharnhorst" en „Gneisenau" tijdens hun verblijf in een Fransche haven met 3299 vliegtuigen heeft aangevallen. Hierbij werden in totaal 4.000 ton bommen geworpen. De Britten verloren, naar uit de officieele mededeeling blijkt, bij deze aanvallen 247 manschappen en 43 vliegtuigen.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Zee- en luchtslag in het Kanaal 5002 B.)

A. NEDERLAND. — Distributie - Uitgebreid tot alle turfsoorten - Normale aardappelrantsoen gehandhaafd. —
's-Gravenhage, 14 Febr. — De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat in den vervolge driekluiten, veenbonken, limmerturf en andere soortgelijke veenproducten, hoe deze ook worden genoemd, niet meer zonder bon mogen worden verkocht. Slechts aanmaakturf en bolsterturf mogen zonder bon worden verkocht.
Den Haag, 14 Febr. — In tegenstelling tot de publicatie van 6 Februari, waarin werd medegedeeld, dat wegens bijzondere omstandigheden het aardappelrantsoen tijdelijk werd verminderd, wordt thans medegedeeld, dat het aardappelrantsoen in zijn oorspronkelijke hoeveelheid blijft gehandhaafd. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Aardappeldistributie 4993 L.; brandstoffen 4892 G.)

B. ENGELAND. — Radiorede van Winston Churchill over den val van Singapore - Duitsch commentaar. —
Stockholm, 15 Febr. (A.N.P.) — Volgens den Britschen berichtendienst heeft Churchill een radiorede gehouden, waarin hij mededeelde, dat Singapore was gevallen.
Terwijl hij zich richtte tot „de geheele Britsche wereld, tot onze trouwe vrienden in Britsch-Indië en Birma, tot onze bondgenooten in Rusland en tot onze stamverwanten in de Vereenigde Staten", zeide hij: „Ik spreek tot u allen in de schaduw van een zware militaire nederlaag van groote beteekenis. Het is een nederlaag voor Engeland en voor het Britsche Rijk. Singapore is gevallen. Het geheele Maleische schiereiland is onder den voet geloopen. Andere gevaren omringen ons."
Hij besprak den toestand en zeide o.a. eigenlijk niet te hebben geloofd dat Japan in den oorlog zou gaan. „Thans echter triomfeert Japan en wij zijn zeer in het nauw gebracht. De slagvloot op den Stillen Oceaan, „dit schild der zeemacht", zooals Churchill het uitdrukte, is „tijdelijk ter aarde geworpen". „Wij staan thans bloot aan den aanval van een krijgshaftig ras, dat uitstekend is gewapend. Terwijl wij in Europa onze vloot verkleinden, geschiedde in Japan het tegendeel. Het is of een rivierdam is bezweken en de watermassa's onweerstaanbaar door de bedding razen.
Na loftuitingen voor Tsjoengking en Tsjiang Kai-sjek vervolgde Churchill: „ik heb nooit beloofd, dat wij een gemakkelijken tijd tegemoet gingen. Thans moet ik zeggen, dat een zeer ongunstige en moeilijke tijd voor ons ligt. Dat zal vele maanden zoo voortduren."
Duitsch commentaar. — Berlijn, 16 Febr. (A.N.P.) — In Duitsche politieke kringen is de geresigneerde toon opgevallen van Churchill's rede ter gelegenheid van de capitulatie van Singapore, waaruit de politieke, militaire en organisatorische onbekwaamheid van den Britschen staatsman spreekt. De bewering, dat Churchill de doodgraver van het Empire is geworden, wordt volgens toonaangevende kringen in de Wilhelmstrasse door zijn laatste rede ten volle bevestigd.
Op de vraag, of de opposi*tie in Engeland, die Churchill ondubbelzinnig heeft gedreigd, te Berlijn van bijzondere beteekenis wordt geacht, verklaarde men, dat de oppositioneele stroomingen uiteraard met belangstelling worden waargenomen. Het heeft evenwel geen zin beschouwingen ten beste te geven of Churchill blijft dan wel moet gaan, want onafhankelijk daarvan blijft het feit bestaan, dat Engeland zoowel in het eene als in het andere geval den oorlog zal verliezen.
(Telegraaf - N. R. Crt.) **(Vor. ber. Winston Churchill 4984 C.; Val van Singapore 4994 A.)**

C. TURKIJE. — De houding van Duitschland. —
Weenen, 18 Febr. (D.N.B.) — Het Weensche weekblad „Südost Echo", dat ten aanzien van de aangelegenheden betreffende Zuidoost-Europa vaak de meening van het departement van Buitenlandsche Zaken weergeeft, heeft in een hoofdartikel, dat door zijn dictie verraadt door een hooge instantie geïnspireerd te zijn, het standpunt van Duitschland jegens Turkije uiteengezet. De schrijver vat zijn beschouwingen samen in de volgende vijf punten:
1. De natuurlijke economische partner van Turkije is het door Duitschland georganiseerde nieuwe Europa. In normale tijden waren Engeland en Amerika niet als afnemers van beteekenis aan de Turksche markt, terwijl de geheele Turksche productie zonder moeite door Europa kon worden opgenomen.
2. Turkije kan als Europeesche mogendheid nooit gedesinteresseerd zijn bij het lot van Europa als geheel. Voor zoover Turkije uiting geeft aan zijn belangstelling voor de reorganisatie van Europa en deze door daden bewijst, bestaan geen bezwaren om ook dit land daaraan deel te doen nemen.
3. Duitschland erkent Turkije's positie in Europa en de missie van de Turken als bewakers van de zeeëngten.
4. Duitschland bevrijdt Europa en daarmede tegelijkertijd ook Turkije van een eeuwenlangen druk van Moskou.
5. Duitschland heeft steeds zonder voorbehoud de nationale revolutie van den grooten Kemel erkend.
Tusschen Duitschland en Turkije heeft een oude vriendschap bestaan en ook thans bestaan er geen tegenstellingen.
(Vaderland)
(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 4965 B.)

D. NEDERLAND. — Zware tuchthuisstraffen voor verduistering en vervalsching van distributiebescheiden. —
's-Gravenhage, 18 Febr. — Het Duitsche Gerechtshof heeft op 13 dezer twee ambtenaren van een distributiekantoor veroordeeld tot 12 en 8 jaar tuchthuis, omdat zij groote hoeveelheden reeds gebruikte levensmiddelen en kolenkaarten van hun bureau ontvreemd en met groote winst nogmaals in circulatie hebben gebracht.
In een andere zaak kreeg een ambtenaar wegens verduistering en uitdeeling van textielpunten 5 jaar tuchthuis.
Ook tegen de vervaardiging en het in omloop brengen van vervalschte vetbonnen werd met zware straffen opgetreden. Zoo werden in twee processen tegen verscheiden personen wegens den afzet van vervalschte vetbonnen de hoofddaders veroordeeld tot 7 en 6 jaar tuchthuis. Tevens werden de afnemers van deze bonnen gevoelig gestraft. (Telegraaf)

E. JAPAN. — Naam van Singapore gewijzigd in Sjonanka - Nieuwe minister benoemd - Rijksdagrede van premier Tojo. —
17 Febr. — Het Keizerlijke Hoofdkwartier maakt bekend, dat Singapore voortaan een nieuwen naam zal dragen. De vroegere Britsche vesting zal van nu af aan heeten Sjonanko. (Lichtende Zuidhaven).
Het eiland Singapore zal voortaan heeten Sjonan (Zuiderlicht).
Nieuwe minister benoemd. — Tokio, 17 Febr. (Domei) — Als gevolg van den loop van den oorlog en de ontwikkeling der internationale situatie heeft de Japansche regeering besloten den onderminister van Binnenlandsche Zaken, Joezawa, tot minister op dien post te benoemen, als opvolger van den premier, Tojo, die tevens minister van Oorlog is.
Rijksdagrede van premier Tojo. — Tokio, 16 Febr. (D.N.B.) — De premier, Tojo, heeft in een uitvoerige verklaring in den Rijksdag zijn standpunt bepaald omtrent de situatie in Oost-Azië na de capitulatie van Singapore.
Omtrent het China van Tsjoengking verklaarde Tojo, dat dit met het oog op den voortdurenden opmarsch der Japansche troepen in Birma veroordeeld is binnenkort te worden afge-

sneden. Het bewind van Tsjiang Kai-sjek is geïsoleerd en hulpeloos en Japan is voornemens dit bewind met alle vastberadenheid den doodsteek toe te dienen.
De staatsman gaf evenwel de verzekering, dat Japans standpunt jegens de bevolking van China dusdanig is, dat het streeft naar broederlijke aaneensluiting met haar, want Japan is voornemens den nieuwen opbouw van Oost-Azië in samenwerking met de bevolking van China tot stand te brengen.
(Vaderland - N. R. Crt.)
(V. b. Val v. Singapore 4994 A; prem. Tojo 4977 E.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Admiraal Hart zou gesneuveld zijn - Beperking van het suikerverbruik - Aluminiumschaarschte. —**
Sjanghai, 16 Febr. (D.N.B.) — Admiraal Thomas Hart, die op 7 Febr. wegens een beweerde ziekte het opperbevel over de geallieerde vloot in den Stillen Oceaan aan den Nederlandsch-Indischen vice-admiraal Helfrich moest overdragen, is volgens een bericht uit Soerabaja aan boord van den Amerikaanschen kruiser „Houston" gesneuveld. De kruiser „Houston" werd op 4 Februari in den zeeslag bij Java te zamen met twee Nederlandsch-Indische kruisers tot zinken gebracht.
Beperking van het suikerverbruik. — Febr. — Daar tot dusverre de suikerinvoer uit de Philippijnen een derde deel van het verbruik in de Ver. Staten dekte, heeft de prijzendictator Henderson een vermindering van het suikerverbruik der bevolking aangekondigd.
Aluminiumschaarschte. — Febr. — Alle beschikbare aluminium wordt voor oorlogsdoeleinden in beslag genomen. Het gebruik voor de vervaardiging van particuliere gebruiksvoorwerpen is streng verboden. (Das Reich - De Telegraaf)
(Vor. ber. Admiraal Hart 4999 B. en 4958 A.)

B. **NEDERLAND. — Rede van Mussert voor het kader van den Nederlandschen Arbeidsdienst. —**
's-Gravenhage, 18 Febr. (A.N.P.) — In „Pulchri Studio" sprak op 18 Februari Mussert, voor het kader van den Nederlandschen Arbeidsdienst. Aanwezig waren, behalve het hooger en middenkader van den Arbeidsdienst, zoowel voor mannen als meisjes, o.m. een aantal functionarissen van het hoofdkwartier der N.S.B.
Mussert begon zijn rede met in het geheugen terug te roepen den tijd van meer dan tien jaar geleden, den tijd bekend als het begin van de ineenstorting der welvaart, maar tevens als het hoogtepunt van de geestelijke verwildering, den tijd, die den opmarsch van het communisme voorbereidde.
Spreker behandelde de moeilijke eerste schreden van den arbeidsdienst, als opbouwdienst aangevangen met de resten van het vroegere Nederlandsche leger, met duizenden die geen liefde hadden tot den arbeid en wier gevoel voor de volksgemeenschap totaal onvoldoende was, maar toch doorgezet ondanks alle moeiten en teleurstellingen.
Voorts behandelde Mussert de beteekenis van den Arbeidsdienst als schakel in de opvoeding van den modernen jongen mensch, niet alleen voor den werklooze of voor de zonen van Jan Boezeroen, met vrijstelling van de vaderszoontjes, maar het gansche volk. Ten eerste door het bijbrengen van orde, tucht en discipline, door de opvoeding tot netheid en frischheid, ten tweede door de ontwikkeling van den eerbied voor den arbeid, het uitdrijven van de luiheid, de vrees voor het vuil maken van de handen, ten slotte door de ontwikkeling tot gemeenschapsmensch, tot sociaal voelend wezen, tot zoon of dochter van ons volk, waardoor men leert, zijn aangeboren egoïstische instincten in toom te houden.
In de opvoeding van den modernen mensch is de Arbeidsdienst slechts een schakel. Na de opvoeding aanvankelijk door de moeder alleen, daarna door de ouders, in de scholen, waar ouders en kerk hun natuurlijken en rechtvaardigen invloed hebben, maar waarbij de Jeugdstorm het volksbindende element zal vormen en vervolgens in den Arbeidsdienst komt als sluitstuk de militaire dienst.
In het nieuwe Europa zal er een streng onderscheid zijn tusschen degenen, die al of niet de wapenen mogen dragen en het Nederlandsche volk als Germaansch volk zal dit recht stellig ontvangen. In het komende Europa zullen de Germaansche volkeren, als zijnde van eenen bloede, lotsverbonden op leven en dood, schouder aan schouder naast elkander staan. Velen verstaan dit nog niet, maar het is een historische noodzakelijkheid en het Nederlandsche volk worde zich hiervan bewust. De dagen van 10—14 Mei hebben getoond, dat een afzonderlijke Nederlandsche weermacht geen reden van bestaan heeft. In de toekomst zal de Nederlandsche soldaat deel uitmaken van de groote Germaansche weermacht om zijn vaderland te verdedigen waar dit behoort te geschieden, n.l. aan de grenzen van Europa. Zooals in Rusland gebeurd is, zal hij toonen een even goed soldaat te zijn als de Duitsche.
Aldus den Jeugdstorm doorloopen hebbende, in den Arbeidsdienst geschoold, deugdelijk militair opgeleid, grootgebracht in Godsvertrouwen, liefde voor volk en vaderland en eerbied voor den arbeid, zal straks de jonge Nederlander op zijn 21ste jaar plechtig en feestelijk worden opgenomen als volwaardig staatsburger in de Nederlandsche volksgemeenschap.
Aan het slot van zijn rede sprak Mussert een woord van dank tot den General-Arbeitsführer Bethman, die zich zooveel moeite geeft om het instituut van den Arbeidsdienst ook hier te maken tot een voorbeeldig opvoedingsinstituut, voor al zijn moeite en zorgen. Hij sprak de verwachting uit, dat deze in zijn later leven met voldoening zal kunnen terugzien op zijn arbeid in de lage landen aan de zee. (Telegraaf - Nat. Dagblad)
(V. b. Nederl. Arbeidsdienst 5001 G.; Ir. A. A. Mussert 4973 F.)

C. **HONGARIJE. — Zoon van admiraal Von Horthy tot plaatsvervanger van den rijksbestuurder gekozen.**
Boedapest, 19 Februari (D.N.B.) — De twee huizen van den Hongaarschen Rijksdag hebben 18 Februari in een gemeenschappelijke bijeenkomst den oudsten zoon van den rijksbestuurder, Stefan von Horthy, bij acclamatie tot plaatsvervanger van den rijksbestuurder gekozen. (Vaderland)
(Vor. ber. Rijksbestuurder Horthy 4980 B.)

D. **ENGELAND. — Wijziging in het oorlogskabinet.**
Stockholm, 19 Febr. (A.N.P.) — Officieel werd 18 Febr. te Londen medegedeeld, dat Cripps wordt opgenomen in het oorlogskabinet.
Beaverbrook treedt uit het kabinet.
Het nieuwe oorlogskabinet bestaat onder anderen uit de volgende personen: Churchill, Attlee, Cripps en Bevin.
Attlee wordt minister voor de Dominions en plaatsvervangend minister-president.
Lyttleton oefent het oppertoezicht uit op de productie en Cripps wordt voorzitter van het Lagerhuis.
Beaverbrook zal in verband met de „pooling-ondernemingen van de Vereenigde naties" naar de Vereenigde Staten gaan.
Volgens een officieel bericht uit Londen maken, behalve de reeds genoemde persoonlijkheden, ook Sir John Anderson, Eden en Lyttleton deel uit van het nieuwe oorlogskabinet.
Het oorlogskabinet bestaat dus uit zeven leden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet 4993 G.)

E. **NEDERLAND. — Nederlandsche Kultuurkamer - Benoemingen in het gilde voor theater en dans. —**
's-Gravenhage, 20 Febr. — De afdeeling Voorlichting van de Nederlandsche Kultuurkamer deelt mede, dat door den president van de Nederlandsche Kultuurkamer, prof. dr. T. Goedewaagen, de volgende benoemingen in het gilde voor theater en dans zijn geschied.
Tot leider van de vakgroep kleinkunst: de heer W. Caron te Hilversum.
Tot leider van de vakgroep gezelschapsdansleeraren: de heer H. Kwekkeboom te Haarlem en tot bestuurder: de heer W. J. N. van Dalen, Thomsonlaan 23 te 's-Gravenhage.
Tot leider van de vakgroep tooneel: de heer J. Koetsier-Muller te Hilversum en tot bestuurder: de heer H. v. d. Werff te 's-Gravenhage.
Tot leider van de groep tooneelschrijvers: de heer A. T. A. Heyting te 's-Gravenhage.
Tot leider van de groep rederijkerstooneel: de heer L. Thijssen te Voorburg.
Tot leidster van de vakgroep kunstdans: mevr. P. C. Rochat te Bussum en tot bestuurder van deze groep: de heer W. Bosboom te Amsterdam. (N. R. Crt.)
(V. b. Nederl. Kultuurkamer 4991 A.)

F. **FRANKRIJK. — Proces van Riom - Gamelin, Blum en Daladier ter verantwoording geroepen. —**
Vichy, 18 Febr. (D.N.B.) — De derde republiek, aan welker bestaan door de nationale vergadering grondwettig een einde werd gemaakt, komt in het 19 Februari beginnende proces van Riom in de figuren der beklaagden Daladier, Blum, Gamelin, Guy la Chambre, Jacomet en van den voortvluchtigen Pierre Cot voor het gerecht. Beslist moet worden over de vraag, wie de schuld draagt van de ineenstorting van Frankrijk. Bij de procesvoering staat het feit, dat de oorlog zinloos werd verklaard, en dat Frankrijk niet in staat was een oorlog te verklaren, op den voorgrond.
Vichy, 19 Febr. (D.N.B.) — 19 Februari 13 uur 30 is het proces tegen de personen, die voor de nederlaag verantwoordelijk zijn, door den president van het opperste gerechtshof te Riom, Caous, geopend.
Bij het begin der zitting legde generaal Gamelin een verklaring af, dat hij zou zwijgen om de verantwoordelijkheid en de eer van het leger te bewaren.
Leon Blum heeft de geheele verantwoordelijkheid op het militaire commando afgewenteld. Hij wees er op, dat het gerechtshof eigenlijk de verantwoordelijkheid voor de militaire neder-

laag moet vaststellen. Daar Gamelin de eenige militaire beklaagde is, valt automatisch de voornaamste verantwoordelijkheid op hem terug. Een nog zoo sterk bewapend leger stort ineen, indien de leiding fouten maakt.
Gamelin heeft echter door zijn zwijgen geweigerd de verantwoordelijkheid op zich te nemen. Als dit proces er een tegen de republiek is, dan zal Blum op zijn post blijven en zich verdedigen.

Vervolgens werd Daladier verhoord.
Onder verwijzing naar de veroordeeling door den leider van den Franschen staat van 16 October j.l. verklaarde hij weliswaar zijn deel van de verantwoordelijkheid te dragen, doch zich tegen dit vonnis te verzetten.
Toen hij een rede van den Duitschen minister van Economische Zaken in zijn verklaring betrok, werd hij door den president onderbroken, die zeide de deuren te moeten laten sluiten, indien Daladier buitenlandsche staatslieden in de behandeling betrok. Vervolgens zeide Daladier, dat de ,,gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije en in Polen den oorlog onvermijdelijk hadden gemaakt."
Daarop dreigde de president opnieuw met het sluiten der deuren. Daarop beperkte Daladier zich ertoe een overzicht te geven over de bewapeningspolitiek van Frankrijk sedert 1933.
Hij verklaarde o.a. te zijner tijd met getallen en door militaire getuigen den toestand der bewapening van Frankrijk te zullen bewijzen op het oogenblik, dat hij het ministerie van oorlog overnam.
Hij zeide zijn plicht tegenover het vaderland te hebben gedaan.
(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Gamelin, Blum en Daladier 4900 B.)

A. **NEDERLAND. — Dr. K. J. Frederiks wordt als secretaris-generaal in het Departement voor Algemeene Zaken opgevolgd door prof. mr. J. J. Schrieke.**
20 Febr. — De Rijkscommissaris van de bezette Nederlandsche gebieden heeft den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken dr. K. J. Frederiks van de gegeven opdracht tot waarnemen van de loopende zaken van den secretaris-generaal in het departement van Algemeene Zaken, onder dankzegging voor de bewezen diensten ontheven.
Op zijn plaats heeft de rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, den secretaris-generaal in het Departement van Justitie, prof. mr. J. J. Schrieke, belast met het tijdelijk waarnemen van de zaken van den secretaris-generaal in het departement voor Algemeene Zaken. (Vaderland)

(V. b. prof. mr. J. J. Schrieke 4747 A.)

B. **PORTUGAL. — Japansche landing op Timor - Portugeesche onschendbaarheid door Japan gegarandeerd. —**
Tokio, 20 Febr. (Domei) — De Japansche regeeringspersdienst heeft op 20 Februari om 12 uur bekend gemaakt, dat de Japansche regeering, gedreven door overwegingen van zelfverdediging, heeft besloten maatregelen te nemen om de Britsche en Nederlandsche troepen, die op 17 December 1941 zonder de toestemming van de Portugeesche autoriteiten de controle over Portugeesch-Timor in handen hebben genomen, te verdrijven.
De tekst van de mededeeling luidt: ,,Op 17 December j.l. zijn Britsche en Nederlandsche troepen ondanks het protest van den Portugeeschen gouverneur-generaal Portugeesch-Timor binnengedrongen en hebben bedoeld Portugeesch gebied bezet. Sindsdien zijn onderhandelingen gevoerd tusschen Groot-Brittannië en Portugal betreffende het terugtrekken van bedoelde troepen. De Portugeesche regeering heeft blijkbaar gestreefd naar een verbetering van den toestand, die echter tot dusver zonder eenige verbetering is gebleven. Met de vordering van de Japansche operaties op Nederlandsch-Timor zijn de Japansche troepen thans komen te staan voor de noodzaak om uit zelfverdediging de Britsche en Nederlandsche troepen, die Portugeesch-Timor bezetten, te verdrijven.

,,De Japansche regeering begrijpt ten volle de positie van Portugal, dat in ernstige moeilijkheden is gebracht door daden, die zijn gepleegd door Groot-Brittannië en Nederland met miskenning van het internationale vertrouwen, en zij verklaart hierbij, dat zij bereid is de territoriale integriteit van Portugeesch-Timor te verzekeren en dat zij, aangezien Japan geen bedoelingen heeft jegens Portugal, de Japansche troepen na het bereiken van het doel, dat uit zelfverdediging wordt nagestreefd, uit bedoeld gebied zal terugtrekken, zoo lang de Portugeesche regeering een neutrale houding handhaaft. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Portug. Timor 4980 F.)

C. **NEDERLAND. — Postcheque- en Girodienst. —**
Febr. — Op 16 Januari 1918 is de Postchèque- en girodienst in Nederland geopend en heeft in de afgeloopen maand dus vier en twintig jaar gefunctionneerd. In dien tijd heeft deze dienst een plaats in het Nederlandsche betalingsverkeer ingenomen, welke van groote beteekenis is geworden.
De ontwikkeling blijkt in de eerste plaats uit de toeneming van het aantal rekeningen, dat aan het einde van 1918 13.720 bedroeg en daarna steeg tot 427.330 per 31 Dec. 1941.
Het ligt voor de hand dat een girodienst dan de grootste beteekenis heeft voor de rekeninghouders, wanneer de handelingen de betalingen betreffende thuis kunnen geschieden en geen gang naar het postkantoor noodig is. Hoe meer rekeninghouders er zijn, hoe minder dus het aantal stortingen op de rekeningen en afschrijvingen wegens cheques zou kunnen zijn. Zoover is het echter nog niet, waar zoowel het aantal en de omvang van de stortingen als het aantal en de omvang der afschrijvingen wegens cheques nog steeds toenemen, hoewel in een minder snel tempo dan het aantal rekeningen en dan de omvang der bijschrijvingen en afschrijvingen door giro's.
Het verloop van deze tellingen in millioenen guldens was als volgt:

	Stortingen	Overschrijvingen Bij-	Af-	Afschrijv. wegens chèques
1918	0.2	0.4	0.4	0.2
1920	0.8	1.7	1.7	0.8
1925	0.8	3.4	3.4	0.5
1930	1.4	4.4	4.9	0.9
1935	1.4	5.7	6.3	0.9
1938	1.7	7.7	8.3	1.0
1939	1.8	9.5	10.2	1.1
1940	2.0	10.2	10.9	1.1
1941	2.4	12.1	13.1	1.3

Terwijl over 1918 en 1920 het bedrag der stortingen nog resp. 62 en 46% van het bedrag der bijschrijvingen uitmaakte, zijn deze percentages in de laatste drie jaren tot ongeveer 19 gedaald.
Een zelfde ontwikkeling vertoont de verhouding der afschrijvingen wegens chèques tot de afschrijvingen door gireering. Dit percentage liep van 49 en 45 in resp. 1918 en 1920 tot ongeveer 10 à 11 in de laatste jaren terug.
Een zeer belangrijk verschijnsel is ook de toeneming van het saldo tegoed der rekeninghouders en van het daarmee verband houdende bedrag der beleggingen van den postchèque- en girodienst. Het verloop van deze posten was sedert 1918 in millioenen guldens als volgt:

	Saldo tegoed der rekeninghouders	Bedrag der beleggingen
1918	38	15
1920	95	43
1925	497	77
1930	119	86
1935	183	136
1938	288	165
1939	328	202
1940	463	310
1941	570	364

(Het hooge bedrag van het tegoed der rekeninghouders in 1925 werd bereikt door de schatkistpostrekening, die van 1926 af grootendeels weggetrokken is.)
Uit deze cijfers blijkt, hoe belangrijk de postchèque- en girodienst ook is geworden voor den omvang der geldcirculatie in ons land.
Opvallend is niet alleen de stijging van het totale tegoed der rekeninghouders, maar ook van het tegoed per rekening. Dit bedroeg in 1928 gemiddeld 868 gulden en liep met een schommeling terug tot 688 gulden in 1935. Daarna is er eerst een langzame toeneming tot 900 gulden in 1939 en een versnelling in 1940 en 1941 tot resp. 1181 en 1331 gulden.
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Postchèque- en Girodienst 1982 E.)

D. **WERELDBEBOSSCHING. —**
In zijn artikel ,,La position de la sylviculture dans les tropiques" heeft J. W. Gonggrijp een staat opgenomen betreffende de beboschte aardoppervlakte (in millioenen ha.):

	Naald bossen	Loofbosschen gematigde zône	tropische zône	Totaal	In % van de totale beboschte aardoppervlakte
Azië	360	231	257	848	28
Europa	234	79	—	313	10
Noord-Amerika	423	117	44	584	19
Zuid-Amerika	44	47	756	847	28
Afrika	3	7	313	323	11
Australië en Oceanië	6	6	102	114	4
Totaal	1.070	487	1.472	3.029	100

(Landbouwkundig tijdschrift v. Belgisch-Congo)

DE WERELDOORLOG

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — 73.000 gevangenen te Singapore - Palembang bezet - Luchtaanvallen op Java - Landing op Bali - Port Darwin gebombardeerd. —

Aanval op konvooi bij Singapore. — Tokio, 15 Febr. (D.N.B.) — Naar het keizerlijke hoofdkwartier meldt, heeft de Japansche vloot een aanval ondernomen op vijandelijke konvooien ten Zuiden van Singapore. In totaal werden 32 schepen, waarbij kruisers, duikbooten, kanonneerbooten, mijnenleggers en transportschepen tot zinken gebracht of beschadigd.

73.000 man te Singapore tot overgave gedwongen; 28 generaals gevangen. — Tokio, 21 Febr. (Domei) — Officieel wordt medegedeeld, dat zich onder de 73.000 krijgsgevangenen op Singapore 28 generaals, bevinden, onder wie luitenant-generaal Percival.

Aanval op Sumatra; Palembang bezet. — Sjanghai, 16 Febr. (D.N.B.) — Denzelfden dag, waarop de veldtocht van Malakka met de capitulatie van Singapore werd besloten, openden de Japanners een grooten aanval op Sumatra. Palembang in Midden-Sumatra, was het hoofddoel van den aanval der Japansche luchtmacht en der Japansche vloot en 16 Februari bevestigde de Londensche nieuwsdienst, dat Palembang bezet was.

Nadat, naar uit Batavia gemeld wordt, uit naar raming honderd vliegtuigen eenige honderden manschappen valschermtroepen in de nabijheid van Palembang geland waren, en daar, volgens Japansche frontberichten, het vliegveld, alsmede andere belangrijke militaire punten bezet hadden, kwam op 15 Februari ten Oosten van Palembang de Japansche transportvloot aan en ging, zooals ook het legerbericht van Batavia bevestigt, tot een grootscheepsche landing over.

Anambas-eilanden bezet. — Sjanghai, 15 Febr. (D.N.B.) — In het te Batavia uitgegeven communiqué wordt gezegd, dat de Anambas eilanden die ongeveer 300 kilometer ten Noordoosten van Singapore liggen, door de Japanners bezet zijn.

Het Japansche offensief in Birma. — Wat den strijd in Birma betreft, heeft het Japansche hoofdkwartier geen communiqué meer gepubliceerd over de ontwikkeling aan het front aldaar. De „Asahi Sjimboen" meldt op 19 Februari van dit front, dat de Japansche strijdkrachten, die de rivier de Bilin zijn overgetrokken en de gelijknamige stad hebben bezet, thans gestadig oprukken in de richting van Rangoon.

Luchtaanvallen op Buitenzorg en Bandoeng. — Tokio, 20 Febr. (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat Japansche legervliegtuigen, die boven Java opereeren, op 19 Februari het vliegveld van Buitenzorg hebben aangevallen. Zeven-en-twintig Amerikaansche en Nederlandsche vliegtuigen werden neergeschoten of op den grond vernield.

Vliegtuigen van het Japansche leger hebben op 19 Februari een aanval ondernomen op het Westelijke vliegveld van Bandoeng.

Landingspoging op Bali; opmarsch in Westelijke richting. — Stockholm, 20 Febr. (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst uit Batavia meldt, wordt officieel bekend gemaakt, dat de Japanners een landing trachten uit te voeren op Bali.

Lissabon, 21 Febr. (A.N.P.) — Uit Batavia wordt gemeld, dat de Japansche troepen, die op het eiland Bali zijn geland, in Westelijke richting optrekken en dat na de eerste landingen nog versterkingen voor de Japansche strijdkrachten aan land zijn gezet.

Port Darwin gebombardeerd. — Stockholm, 20 Febr. (D.N.B.) — In een door den Britschen nieuwsdienst verspreid communiqué van het Australische ministerie van luchtvaart wordt medegedeeld, dat 20 Februari een nieuwe luchtaanval op Port Darwin heeft plaats gehad.

Bij den Japanschen luchtaanval op de grootste Australische lucht- en vlootbasis Port Darwin, zoo meldt het hoofdkwartier van de Japansche marine, werden 26 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten of op den beganen grond vernield.

Voorts werden een kruiser van 6000 ton, twee torpedojagers, een tankboot, een duikbootjager, alsmede negen transportschepen tot zinken gebracht. Een andere torpedojager werd zwaar beschadigd. Behalve dat zeer zware verwoestingen werden aangericht in de havenwerken, werden ook hangars, kazernes en andere militaire inrichtingen ernstig getroffen.

Zeegevecht in Straat Lombok. — Tokio, 21 Febr. (Domei) — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft meegedeeld, dat 20 Februari te middernacht twee Nederlandsch-Indische torpedobootjagers tot zinken zijn gebracht en dat een andere torpedobootjager zwaar is beschadigd bij een gevecht in Straat Lombok) (tusschen de eilanden Bali en Lombok) tusschen twee Japansche torpedojagers en een Nederlandsch-Indische vlootmacht, bestaande uit 2 kruisers en 3 torpedojagers.

Bintang bezet. — Tokio, 21 Febr. (Domei) — Japansche troepen zijn 20 Februari geland op het eiland Bintang, een Nederlandsche bezitting op 45 kilometer ten Zuidoosten van Singapore.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5002 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Zware bolsjewistische verliezen in den Centralen Sector van het Oostelijk front - 134.400 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht - Droogdok van 65.000 ton verwoest. —

OOSTELIJK FRONT. —

Hoofdkwartier van den Führer, 16 Febr. — In den centralen sector werd een ingesloten formatie vernietigd; 800 gevangenen en 42 kanonnen vielen in Duitsche handen.

17 Febr. — Een vijandelijke formatie, die erin geslaagd was, de Duitsche linies 80 km. ten Z.O. van Wjasma te doorbreken werd na harden strijd ingesloten en vernietigd. 1848 man werden gevangengenomen, 17 pantserwagens, 86 kanonnen, honderden machinegeweren en veel ander oorlogsmaterieel geraakten in Duitsche handen. Bovendien werden meer dan 5000 gedoode bolsjewisten op het slagveld geteld. In de gevechten van 14 tot 16 Februari verloor de vijand 78 pantserwagens en 134 kanonnen.

18 Febr. — Wederom werd in den Centralen sector een bolsjewistische afdeeling vernietigd. Talrijke gevangenen, 11 kanonnen en oorlogsmateriaal vielen in Duitsche handen. Meer dan 1000 gedoode vijanden werden geteld.

20 Febr. — In de gevechten van 18 en 19 Februari werden 79 vijandelijke pantserwagens vernietigd of buitgemaakt.

21 Febr. — In den centralen sector heeft het leger van den generaal der pantsertroepen Model in verwoede gevechten, welke vier weken duurden, het gros van een vijandelijk leger ingesloten en vernietigd. Daarbij verloor de vijand rond 5000 gevangenen, 27000 dooden, 187 pantserwagens, 615 kanonnen, 1150 granaatwerpers en machinegeweren, alsmede een groote hoeveelheid ander oorlogsmateriaal.

23 Febr. — Tijdens de gevechten in den centralen sector, trachten de bolsjewisten van 21 Januari tot 16 Februari met talrijke aanvallen onder roekeloozen inzet van troepen en materiaal, telkens weer zonder resultaat door de Duitsche stellingen heen te breken; 126 aanvallen werden in genoemd tijdsverloop door de Duitsche troepen in zware gevechten afgeslagen. Behalve veel materiaal verloor de tegenstander duizenden dooden.

DE OORLOG TER ZEE.

17 Febr. (D.N.B.) — Van militaire zijde wordt vernomen, dat het drijvende droogdok van La Valetta op Malta, naar luchtverkenning heeft vastgesteld, door Duitsche bomaanvallen verwoest is. Het dok had een capaciteit van 65.000 ton en was bestemd voor de grootste schepen der Britsche Middellandsche zeevloot.

Voorts werden in de wateren ten Noorden van Benghazi twee Britsche vrachtschepen van tezamen 15.000 br.t. door Duitsche duikbooten zoo zwaar getroffen, dat aangenomen kan worden, dat deze schepen zijn vernietigd. Een duikboot bracht ter hoogte van Mersa Matroe twee vrachtschepen tot zinken.

Hoofdkwartier van den Führer, 17 Febr. — Duitsche duikbooten drongen de Caraïbische zee binnen, brachten voor de eilanden Aruba en Curaçao drie tankschepen van in totaal 17.400 br.t. tot zinken en beschoten met artillerie de olieraffinaderijen en haveninstallaties.

21 Febr. — In een extra-bericht werd medegedeeld, dat Duitsche duikbooten op den Atlantischen Oceaan weer 17 schepen van 102.000 br.t. in totaal tot zinken hadden gebracht. Daardoor wordt het resultaat, dat deze duikbooten tot dusverre voor de Amerikaansche kust hebben behaald, verhoogd tot 80 schepen van 532.000 br.t. in totaal. Ter voortzetting van de operaties in de Caraïbische zee is een duikboot de Golf van Paria, ten Westen van Trinidad, binnengedrongen en heeft op de reede van de Britsche haven Port of Spain twee schepen, waaronder een tankboot, tot zinken gebracht.

DE LUCHTOORLOG.

In het tijdvak van 13 Januari tot 15 Februari verloor de Britsche luchtmacht in totaal 121 vliegtuigen. De bolsjewisten verloren in deze periode 438 machines. Van 11 tot 29 Februari verloor de Britsche luchtmacht 99 machines, terwijl in deze periode aan Duitsche zijde 28 toestellen verloren gingen.

In den tijd van 15 tot 22 Februari verloren de bolsjewisten 335 vliegtuigen, terwijl in dezelfde acht dagen slechts 22 Duitsche machines verloren gingen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Uit de Duitsche en Italiaansche legerberichten van 16 tot 21 Februari blijkt, dat de krijgsverrichtingen als gevolg van de ongunstige weersomstandigheden in hoofdzaak tot wederzijdsche verkenningen beperkt bleven. Duitsche en Italiaansche vliegtuigen bestookten vijandelijke doelen in Libye met bommen en boordwapens. De aanvallen op Malta werden voortgezet.

(N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5002 B.)

A. NEDERLAND. — Het Venlosche grensincident in November 1939 - Plannen tot een aanslag op den Führer en zijn minister van Buitenlandsche Zaken onthuld - Mr. van Kleffens en de vroegere Nederlandsche regeering gecompromitteerd. —

19 Febr. — Onder de papieren van den vroegeren Franschen minister-president Daladier is een rapport gevonden van den Franschen gezant te 's-Gravenhage, Vitrolles, dat een merkwaardig licht werpt op de gestes van de vroegere Nederlandsche regeering en op de ,,neutraliteitspolitiek" die zij zeide te voeren.

Het rapport van den Franschen gezant, dat deze op 12 October 1939 per koerier naar Daladier stuurde, brengt het feit aan het licht, dat de vroegere Nederlandsche minister van Buitenlandsche Zaken, Van Kleffens, plannen gekoesterd zou hebben, om een aanslag te doen plegen op den Führer en op den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken en dat hij getracht zou hebben de Duitsche regeering omver te doen werpen. Om het plan van deze aanslagen, waarachter de Engelsche regeering en haar Intelligence Service stonden, in samenwerking met alle vijanden van Duitschland uit te voeren, probeerde Van Kleffens zich te verzekeren van de hulp van de Fransche regeering. De medeplichtigheid en de hulp van president Roosevelt achtte hij hierbij vanzelfsprekend.

Uit het document blijkt, dat er verband bestaat tusschen de plannen van den Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken en het bekende incident te Venlo, waardoor destijds de kuiperijen van de te 's-Gravenhage gestationneerde centrale van den Britschen Intelligence Service voor West-Europa onthuld werden. Deze centrale trachtte, zooals bekend, in Duitschland complotten te smeden en aanslagen te organiseeren en probeerde hiertoe in contact te komen met zoogenaamde — in werkelijkheid niet bestaande — revolutionnaire organisaties.

Deze omwentelingsplannen van de Engelsche Intelligence Service te 's-Gravenhage waren de Duitsche regeering natuurlijk bekend. Om alle bijzonderheden dezer plannen te weten te komen, kregen destijds ambtenaren van den Veiligheidsdienst der S.S. opdracht zich uit te geven als leden van revolutionnaire organisaties in Duitschland en op deze wijze contact te verkrijgen met de Britsche terreur- en revolutie-centrale te 's-Gravenhage. Deze opdracht had, zooals men zich herinnert, tot gevolg, dat de Britsche Intelligence Service in de opgestelde val liep en dat zijn chef en consorten, ook de hem vergezellende officier van den Nederlandschen Generalen Staf, aan de Duitsch-Nederlandsche grens bij Venlo gearresteerd konden worden. (Men zie voor nadere bijzonderheden over het incident bij Venlo, dat destijds veel opzien baarde, de gegevens op volgende pagina).

Het rapport van De Vitrolles aan Daladier, dat thans door het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken aan de openbaarheid wordt prijsgegeven, bewijst opnieuw de moordplannen van de Intelligence Service, doch toont tevens aan, dat deze plannen door den toenmaligen Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken persoonlijk op zeer nadrukkelijke wijze werden bevorderd.

Van Kleffens liet den Franschen gezant weten, dat hij — naar hij meende — betrekkingen onderhield met vooraanstaande nationaal-socialistische kringen, dien hij zijn ,,goede diensten" had aangeboden. In werkelijkheid waren deze ,,vooraanstaande nationaal-socialistische kringen" de gevolmachtigden van den Duitschen Veiligheidsdienst, die, om deze Haagsche centrale onschadelijk te maken, daarmee contact hadden verkregen. Op haar beurt werkte deze centrale overigens zeer nauw samen met toonaangevende Nederlandsche kringen, en — naar thans blijkt — ook met den toenmaligen Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken.

De letterlijke tekst van den brief van den Franschen gezant te Den Haag aan Daladier luidt:

Afschrift.
Fransch gezantschap in Nederland.
Per koerier.
Den Haag, 12 October 1939.
(Opmerking in handschrift: Ingekomen te Parijs op 14 October, 's avonds).

De heer Vitrolles werd naar Parijs ontboden. Werd op den 18den door den minister-president ontvangen.

Geheim.

,,De minister van Buitenlandsche Zaken deelde mij zooeven zijn vrees mede ten aanzien van de snelle bolsjewiseering van Duitschland en van de door de Communistische Partij in alle deelen van Nederland ontplooide activiteit. De afbrekende werkzaamheid van deze partij wordt naar zijn oordeel begunstigd door de ontwikkeling van de economische crisis, die zich in de neutrale landen begint uit te breiden, en voorts door de werkloosheid en de sociale moeilijkheden, die uit deze crisis noodzakelijkerwijs voortkomen. Alle informaties, die hij uit Duitschland ontvangen heeft, stemmen met elkaar overeen. Wanneer de oorlog niet spoedig beëindigd wordt en het niet aan een autoritaire regeering gelukken zou de huidige regeering op te volgen, zou men met het gevaar van het uitbreken van een zware crisis in Duitschland rekening moeten houden.

Hij heeft ook niet ontkend, dat deze meening niet alleen die van zijn zegslieden is, maar dat zij ook klopt met die van verschillende leidende nationaal-socialistische persoonlijkheden, die de zich aankondigende crisis met stijgende vrees tegemoet zagen.

,,Ik bracht hem vervolgens tot de erkenning, dat hij persoonlijke betrekkingen met de genoemde vooraanstaande persoonlijkheden van het nationaal-socialisme onderhoudt, dat hij zich genoodzaakt heeft gezien u zijn diensten aan te bieden en dat hij een antwoord van u verwacht. Vertrouwd met den gedachtengang van zijn zegslieden, gelooft hij, dat de onderhandelingen ongeveer op de volgende basis zouden kunnen worden gevoerd, zonder dat hij echter, alvorens nauwkeurige inlichtingen hierover zijn verkregen, een definitieve toezegging kan doen."

,,Staking der vijandelijkheden en ontwapening van de tegenover elkaar staande partijen, onderhandelingen tusschen de vroegere vijanden en de belanghebbende neutralen op voet van volledige rechtsgelijkheid, zoodra rijkskanselier Hitler en von Ribbentrop op de een of andere wijze (!) uitgeschakeld zouden zijn, handhaving van het nationaal-socialistische regime, dat alleen in staat is de massa bijeen te houden, doch een nationaal-socialistisch regime, dat verbeterd en menschelijker is.

De latere onderhandelingen zouden, naar zijn meening, de volgende punten betreffen:

Herstel van Polen zonder de door de Russen geannexeerde en door Wit-Russen en Oekrainers bewoonde gebieden, die Polen in 1920 gekregen heeft. Inlijving van Dantzig en de ,,door den avonturier Korfanty in Silezië veroverde gebieden" bij het Duitsche Rijk. Een volksstemming onder internationale contrôle zal over het lot van Tsjecho-Slowakije en Oostenrijk beslissen.

Op grond van de uitlatingen van den heer Van Kleffens zou het ontworpen plan overeenstemmen met de opvattingen van leidende nationaal-socialistische kringen, die over Duitschlands toekomst verontrust zouden zijn.

Wanneer de mededeelingen van den minister overeenstemmen met de feiten, zou men daaruit inderdaad tot een stemming en een opwinding kunnen besluiten, wier symptomen de aandacht verdienen.

Bovendien moet overwogen worden, dat dergelijke perspectieven, hoe onzeker zij ook zijn, toch door hun karakter bij verschillende neutralen den wensch doen opkomen om de ontwikkeling van het huidige conflict in den geest van een politiek compromis te vergemakkelijken. Door een dergelijken wensch bezield, zouden deze neutralen ertoe verleid worden — zonder twijfel te goeder trouw verschillende intrigues te bevorderen, waarvan de draden niet allemaal aan den anderen kant bijeen komen.

De minister besloot met de mededeeling, dat hij aan verscheidene Fransche persoonlijkheden, met wie hij persoonlijke betrekkingen onderhoudt, hiervan mededeeling heeft gedaan. Hij heeft ook de medewerking van de Belgische regeering bij de gemeenschappelijke doorzending van het door hem uit Berlijn verwachte antwoord verzocht. Dit antwoord heeft betrekking op voorstellen, waarin hij in zekeren zin de gezichtspunten van zijn zegslieden heeft geconcretiseerd en hun ter goedkeuring heeft voorgelegd. Hij gelooft ook, als het zoover komt, op de medewerking van president Roosevelt te mogen rekenen, die met het oog op zijn verwijderde afstamming op het oogenblik werkelijke sympathie voor Nederland koestert.

De onlangs door Uwe Excellentie gehouden radiotoespraak tot het Fransche volk heeft overigens 's ministers levendige goedkeuring weggedragen. In overeenstemming echter met hetgeen ex-minister-president Colijn in het in mijn telegram no. 301 genoemde artikel heeft gezegd, wees Van Kleffens met nadruk op het belang iets naders te vernemen over den concreten aard der garanties, die de Fransche en Engelsche regeering in overeenstemming met elkaar van Duitschland willen eischen, voordat zij eenigerlei onderhandelingen willen beginnen.

Hij voegde hieraan toe, dat hij, in geval deze garanties niet openbaar kunnen worden behandeld, in staat was deze streng vertrouwelijk aan zijn Duitsche zegslieden over te brengen. Toen ik hem tenslotte vertelde van het wantrouwen, dat door het voeren van onderhandelingen met de vooraanstaande persoonlijkheden van het nationaal-socialisme te allen tijde gewekt wordt, daar — bij voortbestaan van het nationaal-socialistische regime — Hitler en zijn minister van Buitenlandsche Zaken, slechts van de macht uitgeschakeld, later weer aan de macht zouden kunnen komen, verklaarde Van Kleffens mij, dat hij niet wist hoe deze uitschakeling verkregen moest worden en hij scheen te gelooven, dat zij definitief zou kunnen zijn.

Nu ik Uwe Excellentie mededeeling doe van het hierboven weergegeven onderhoud lijkt het mij nuttig er op te wijzen, dat aan dit onderhoud geen bijzondere uitnoodiging vooraf ging, het had integendeel, evenals het voorgaande (verg. mijn telegrammen no. 276 en 281) plaats in het kader van de wekelijksche audiëntie van den minister. Het had daardoor niet het karakter van een mededeeling.

Ondertusschen is het ongewoon, dat de chef der diplomatie van een traditioneel zoo voorzichtigen staat gemeend heeft, direct op contactpogingen in te moeten gaan, wier resultaat, wanneer het hier niet uitsluitend een „coupe de theatre" zou betreffen, toch op zijn minst eenig in een paleisrevolutie in Duitschland tot uitdrukking zou komen.
Een dergelijke vermetelheid zou, voor het geval geruchten hierover ter oore zouden komen aan ongewenschte persoonlijkheden, niet alleen een Nederlandschen minister of zijn regeering, doch ook het geheele land duur te staan komen. Dat de heer Van Kleffens ook maar de mogelijkheid van een dergelijke vermetelheid onder oogen heeft gezien, veroorlooft ons den graad van ongerustheid te peilen, die hier door de gevaren voor een totale omwenteling ontstaan is, welke een — eveneens totalen — oorlog met zich zou medebrengen."

VITROLLES.

In dit verband herinneren wij aan den volgenden passus uit de rede van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, van 27 Juli 1940:
„De Nederlanders gelooften, of liever beweerden, neutraal te zijn geweest. Maar wat beteekent eigenlijk neutraal? Als groote volken een strijd op leven en dood beginnen, kan de neutraliteit niet als formeel begrip behandeld worden. In elk geval kunnen wij Duitschers geen neutraliteit erkennen, wanneer een land de verzamelplaats van alle emigranten en vijanden van het Duitsche volk wordt, wanneer een land toelaat, dat in zijn pers dagelijks met vuil wordt geworpen naar alles wat ons heilig en dierbaar is, wanneer een defensiesysteem uitsluitend tegen het Duitsche Rijk is gericht en wel als voortzetting van de Fransche en Belgische verdedigingslinies, en wanneer in dat land zelf een samenzwering tegen het leven van den Führer mogelijk is."

Het Venlosche grensincident. — Omtrent het grensincident d.d. 9 November 1939 in de nabijheid van Venlo, berichtte het „Alg. Handelsblad", het volgende:
11 Nov. — „Het onderzoek, door de bevoegde autoriteiten ingesteld inzake het 9 November aan de grens bij Venlo voorgevallene, heeft, naar wij vernemen, het gebeurde wel nader gepreciseerd, echter niet opgehelderd.
Er is komen vast te staan, dat Donderdagmiddag te half vijf op enkele tientallen meters van de grens een Nederlandsche auto heeft gestopt. Twee van de inzittenden stapten uit, waarop een zestal personen in burger toesnelde en hen beschoot, tengevolge waarvan een inzittende vermoedelijk werd doodgeschoten en een ander zwaar werd gewond. Daarop naderde uit Duitschland een auto, die de Nederlandsche auto met de nog inzittenden en de beide slachtoffers over de grens voerde.
Een en ander gebeurde in snel tempo onder bedreiging met geweld, en kon niet worden verhinderd.
Uiteraard is van de zijde der Nederlandsche regeering van dit ernstig misdrijf mededeeling gedaan te Berlijn, met het verzoek, een onderzoek in te stellen.
De Nederlandsche autoriteiten zijn aanstonds begonnen aan deze zijde der grens alle beschikbare gegevens te verzamelen."
Officieele Duitsche mededeeling. — 22 Nov. — „Het D.N.B. meldt, dat te Berlijn officieel wordt bekend gemaakt:
De te 's-Gravenhage bestaande Centrale van de Britsche Intelligence Service voor West-Europa heeft sinds geruimen tijd getracht in Duitschland complotten te doen smeden en aanslagen te organiseeren alsmede contact tot stand te brengen met door haar vermoede revolutionnaire organisaties. Op grond van een even misdadige als onnoozele inlichting van Duitsche emigranten, verkeerde men bij de Britsche regeering en de onder haar staande Intelligence Service in de meening, dat zich in den staat, in de partij en bij de weermacht een oppositie bevond, die het doel had in het Rijk een revolutie te doen ontstaan. Onder deze omstandigheden werd aan ambtenaren van den veiligheidsdienst der S.S. opgedragen contact te zoeken met deze Britsche terreur- en revolutie-centrale in den Haag.
In de meening, werkelijk te onderhandelen met revolutionnaire Duitsche officieren, onthulden de vertegenwoordigers van de Britsche Intelligence Service den Duitschen ambtenaren hun voornemens en plannen en om een duurzaam contact met deze vermeende Duitsche officieren te kunnen onderhouden leverden zij bovendien een draagbaar zend- en ontvangtoestel, waarmede de Duitsche Geheime Staatspolitie tot op den dag van heden het contact met de Britsche regeering in stand heeft gehouden.
Op 9 November trachtten de leiders van deze Britsche Intelligence Service voor Europa, de heeren Payne Best en capt. Stevens, de Nederlandsche grens bij Venlo naar Duitschland te overschrijden. Zij werden daarbij door de hen bewakende Duitsche organen overweldigd en als gevangenen aan de Staatspolitie overgeleverd.
De met elkander in strijd zijnde mededeelingen betreffende hun gevangenneming, n.l. of deze nog op Nederlandsch dan wel op Duitsch gebied is geschied, worden onderzocht."
Tot zoover deze mededeeling van Duitsche officieele zijde, welke door haar overvloed van feitelijke gegevens, en door het noemen van namen van in Den Haag aan de Britsche Legatie verbonden, in Nederlandsche regeeringskringen wel bekende personen, de officieren Stevens en Best, de Nederlandsche regeering wel dwong, ook van háár kant meer licht op het Venlosche incident te doen vallen. Daarbij bleek, dat zij de voornaamste feiten volmondig moest erkennen. Het desbetreffende bericht van Nederlandsche officieele zijde, deed blijken, dat de eerste luitenant Klop van den Nederlandschen Inlichtingendienst te 's-Gravenhage „in opdracht van zijn chef" en „in het belang van onze onzijdigheid" met de beide Engelsche spionnen zich naar de grens had begeven „om toezicht te houden" op „Britsch-Duitsche besprekingen tot onderzoek van de mogelijkheid van eventueele vredesonderhandelingen"!
Aangezien in officieele kringen te 's-Gravenhage iedereen op de hoogte was van de werkelijke werkzaamheden der heeren Stevens en Best, n.l. spionnage, was deze Nederlandsche regeerings-mededeeling in ernstige mate compromitteerend voor de onzijdige houding van ons land, welke door de aanwezigheid van een officier van den Nederlandschen Inlichtingendienst juist had moeten worden „beschermd". De voornaamste passages van deze Nederlandsche verklaring luidden aldus:
Officieele Nederlandsche verklaring. — 24 Nov. — Zooals het D.N.B. reeds heeft gemeld waren twee van de over de grens gevoerde personen van Engelsche nationaliteit, en wel de heeren Payne Best en captain Stevens. De derde persoon was de chauffeur J. Lemmens uit Den Haag, terwijl de vierde persoon de luitenant Klop is geweest, die vroeger te Venlo in garnizoen heeft gelegen en bij den Inlichtingendienst te 's-Gravenhage werkzaam was.
Het is gebleken, dat aan de bijeenkomst in het grenscafé van den heer Bakkes den vorigen dag een ontmoeting was voorafgegaan, waarbij vijf personen tegenwoordig waren. Het waren de heeren Best, Stevens en Klop en twee onbekende Duitschers. Naar buurtbewoners beweren, is ook de chauffeur Lemmens meermalen ter plaatse geweest."
„Van andere zijde wordt beweerd, dat luitenant Klop bij het onderhoud, dat beide Engelschen zich voorstelden in het café te hebben, aanwezig was, omdat beide Engelschen zich hadden gelegitimeerd als zijnde belast met besprekingen met Duitschers tot onderzoek van de mogelijkheid van eventueele vredesonderhandelingen en hij opdracht van zijn chef had, om in het belang onzer onzijdigheid daarbij toezicht te houden."
„In het onderhoud, dat beide Engelschen op een vorigen dag in het zelfde café met twee Duitschers hebben gehad, was ook de heer Klop aanwezig. Bij die gelegenheid is alleen gesproken over de mogelijkheid van vredesonderhandelingen."
Engelsche lezing. — „Captain Stevens en de heer Best hebben op 9 November met medeweten van de Britsche regeering een bezoek gebracht aan de Ned.-Duitsche grens. Zij waren eenigen tijd in verbinding met hooggeplaatste Duitschers en op 9 November kregen zij een uitnoodiging, om te Venlo een Duitsch afgezant te ontmoeten, die hun gaarne een aantal vredesvoorstellen wilde overhandigen, teneinde deze aan de Britsche Regeering te doen toekomen.
Toen zij bij de grens aankwamen, werden zij aangevallen en naar Duitschland vervoerd.
Best en Stevens hadden de Nederlandsche autoriteiten in kennis gesteld van den aard hunner zending en een Nederlandsch officier kreeg opdracht hen te vergezellen, en op te letten, dat niets zou geschieden, dat in strijd was met de Nederlandsche neutraliteit.
Het schijnt, dat de Gestapo ontdekt had, wat gaande was en besloten heeft een einde te maken aan de vredesbeweging in vooraanstaande Duitsche kringen.
Een en ander is voor de Nederlandsche regeering aanleiding geweest, om aan Hr. Ms. gezant te Berlijn onverwijld opdracht te geven, ter zake te protesteeren."
Tot zoover de Engelsche lezing.
Blijkens de Engelsche mededeeling waren de Nederlandsche autoriteiten, dus niet één enkele persoonlijkheid als bijv. de chef van den Inlichtingendienst van den Nederlandschen Generalen staf, generaal van Oorschot, maar méér persoonlijkheden, kortom, de regeering op de hoogte gesteld van „den aard der zending" van Stevens en Best!
De Nederlandsche regeering had de heeren moeten verwijzen naar de éénige bevoegde instantie, n.l. de Duitsche legatie te 's-Gravenhage, en daarbij desnoods haar bewilliging kunnen verleenen.
Maar de wijze waarop deze affaire en de nieuwsgeving er over, van Nederlandschen kant werden behandeld, bewijst, dat men wist, zich met een obscure zaak in te laten, welke het daglicht niet kon velen! De Nederlandsche stap te Berlijn, het „protest van Hr. Ms. gezant", werd aldaar dan ook voor kennisgeving aangenomen!
Generaal van Oorschot, chef van den Nederlandschen inlichtingendienst gaat met pensioen. — Als onvermijdelijke consequentie der uitermate compromitteerende affaire zag de Nederlandsche regeering, om ten minste den schijn van neutraliteitshandhaving voor zichzelf te redden, zich genoodzaakt den chef van luitenant Klop, den referendaris bij het bureau van den Generalen Staf, generaal-majoor tit. J. W. van Oorschot, hoofd van de

afdeeling G.S. III (Inlichtingendienst) pensioen te verleenen. Zooals van zelf spreekt, werd officieel geen enkel verband gelegd tusschen dit bij K.B. van 27 November 1939 (eerst op 1 Februari 1940 ingaand) ontslag en het incident te Venlo. Het werpt overigens een merkwaardig licht op de opvattingen omtrent de neutraliteit in de hoogste Nederlandsche regeeringskringen, dat uitgerekend het hoofd van den Inlichtingendienst van den Generalen Staf, de generaal-majoor tit. Van Oorschot, voorzitter was van de afdeeling Den Haag van het Genootschap Nederland—Engeland!

Wanneer men, terugblikkend op deze affaire in het licht der sindsdien bekend geworden feiten, en vooral in het licht van het zoo juist gepubliceerde rapport van den Franschen gezant te 's-Gravenhage, baron De Vitrolles, zich een oordeel wil vormen over de houding der Nederlandsche regeering in het conflict der groote mogendheden, dan kan dit slechts vernietigend luiden. Achter het masker eener voorgespiegelde oprechte neutraliteit verleende men hand- en spandiensten aan employé's van den Engelschen Geheimen Dienst, die poogden in het Duitsche Rijk, waarmede Nederland toenmaals officieel in vrede en vriendschap verkeerde, een revolutie te bewerkstelligen, en zijn hoogsten leidsman, den Führer, en een van zijn ministers, „op de een of andere manier" en „definitief" als zoodanig te doen verdwijnen.

Kinderlijk noemde men te Berlijn de wijze, waarop Londen en Den Haag zich uit de pijnlijke affaire hebben trachten te praten. Voor de Nederlanders, die in den waan leefden, dat hun Regeering het eerlijk meende met haar zoo nadrukkelijk beklemtoonde neutraliteit, was de affaire-Venlo reeds een ernstige schok. Achteraf is het een duidelijk vaststaand feit, dat op hetzelfde oogenblik, waarop officieel van Nederlandsche regeeringszijde „goede diensten" werden aangeboden, om de oorlogvoerende partijen door officieele besprekingen tot een vergelijk te brengen, en ter zelfder tijd, dat minister van Kleffens luide toegejuicht in de Tweede Kamer zijn beleid verdedigde en voorstelde als eerlijkst denkbare behartiging van Nederlands onzijdigheid, op datzelfde tijdstip lieten Nederlandsche regeeringsautoriteiten zich in met elementen, die in Den Haag bekend stonden als spionnen, om in het Duitsche Rijk een gewelddadige omwenteling teweeg te brengen, terwijl Nederlandsche regeeringsautoriteiten aan een Nederlandschen officier opdracht gaven bij die zoogenaamde „vredesonderhandelingen" aanwezig te zijn! De officieele Nederlandsche en Engelsche lezingen van November 1939 zeggen in voorzichtige termen voor ieder, die tusschen de regels door kan lezen, reeds hetzelfde als baron de Vitrolles kort tevoren — naar thans blijkt — aan zijn chef, Daladier, had gemeld!

(Alg. Handelsblad - D. Z. i. d. Niederlanden)

(Vor. ber. Grensincident Venlo 4160 B.; Mr. Van Kleffens 4647 E.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Herdenking van het 22-jarig bestaan der N.S.D.A.P. - Boodschap van Adolf Hitler - Rede van Rijksminister Rosenberg. —

München, 24 Febr. (D.N.B.) — De oudste medestrijders van den Führer hebben vandaag in de feestzaal van het Hofbräuhaus een plechtigheid gehouden ter gelegenheid van het feit, dat 22 jaar geleden de N.S.D.A.P. werd opgericht.

Op dezen gedenkwaardigen dag had Adolf Hitler voor de eerste maal voor een duizendkoppige menigte de 25 punten van het partijprogram afgekondigd.

De Führer, die dit jaar door de voorbereidingen voor de definitieve afrekening met het bolsjewisme was verhinderd, dezen dag in den kring van zijn oudste medestrijders door te brengen, had groeten gezonden, welke door Gouwleider Wagner werden voorgelezen.

Hitler zegt in deze begroetingswoorden o.a.:

Voor de eerste maal sedert vele jaren is het mij niet mogelijk aan den herinneringsdag van mijn oudste medestrijders deel te nemen.

Ik kan echter het hoofdkwartier juist in den tijd, waarin een winter zijn einde nadert, waarvan onze tegenstanders alles hebben gehoopt, niet verlaten. Deze winter — zooals er sedert honderd jaar geen is voorgekomen — heeft ons reeds eind November 1941 overvallen.

Sneeuw en vorst brachten daarmede den in de historie unieken zegevierenden opmarsch der Duitsche weermacht tijdelijk tot staan.

Nu hoopten onze tegenstanders het Duitsche leger het lot van den Napoleontischen terugtocht te kunnen doen ondergaan. Deze poging is jammerlijk mislukt. Mislukt vooral door de dapperheid en de offervaardigheid van onze weergalooze mannen, die zij aan zij met onze bondgenooten in de ijzige stormen van December, Januari en Februari even hard hebben standgehouden als zij tevoren in de gloeiende hitte van Juni, Juli, Augustus en September hun onvergankelijke overwinningen bevochten.

Thans, nu de zwaarste koude voorbij is, op De Krim en in het Zuiden van Rusland de sneeuw reeds begint te dooien, is het mij niet mogelijk mijn plaats te verlaten, waar de voorbereidingen worden getroffen voor de definitieve afrekening met de samenzwering, die van de bankiershuizen der plutocratische wereld tot de gewelven van het Kremlin hetzelfde doel nastreeft: uitroeiing der Arische volken en menschen.

Ons, ouden Nationaal-Socialisten is deze gemeenschap van Joodsch kapitalisme en communisme niets vreemd.

Zooals in het binnenland van ons land voor en na den eersten wereldoorlog, zijn het ook thans alleen joden en steeds weer joden, die verantwoordelijk moeten worden gesteld voor de volkerenvervreemding.

Er bestaat echter één onderscheid, wanneer wij den wereldstrijd van thans vergelijken met het einde van den oorlog der jaren 1914—1918. In 1919 waren wij, Nationaal-Socialisten, een klein groepje overtuigden, die den internationalen vijand der menschheid niet slechts zagen, doch ook bestreden.

Thans hebben de gedachten van onze Nationaal-Socialistische en die der Fascistische revolutie groote en geweldige staten veroverd en mijn voorspelling zal worden vervuld, dat door dezen oorlog niet de Arische menschheid vernield, maar de jood uitgeroeid zal worden.

Wat ook de strijd met zich mede zal brengen, hoe lang hij ook duren mag, dit zal zijn uiteindelijke resultaat zijn. En dan eerst, na het uit den weg ruimen van deze parasieten, zal voor de lijdende wereld een lange tijd van volkenverzoening en daarmede van waren vrede komen.

Ik ben derhalve thans meer dan ooit in den geest bij U, mijn oude Nationaal-Socialisten.

Ik ben echter op dezen dag ook persoonlijk nog meer doordrongen van onwankelbaar vertrouwen en het heilige geloof, dat deze geweldige strijd, waarin wij ons thans bevinden, en die op 24 Februari 1920 begonnen is in deze zaal, waarin Gij thans bijeen zijt, niet anders kan eindigen en niet anders zal eindigen dan onze eigen wonderbaarlijke worsteling om de macht in het Duitsche Rijk.

Zooals in de toenmalige lange jaren de Voorzienigheid onzen strijd heeft gezegend, zal Zij hem ons thans laten winnen.

Wat toen een partijprogram was, zijn thans reeds de thesen van een nieuwe en beter wordende wereld.

Rede van Rijksminister Rosenberg. — Berlijn, 22 Februari (D.N.B.) — Ter herdenking van het feit, dat Hitler 22 jaar geleden, het partijprogramma afkondigde, is een plechtigheid gehouden, waarbij minister Rosenberg een rede hield over de vrijheid.

De minister betoogde, dat het aloude Duitsche vrijheidsbegrip, zooals het nationaal-socialisme dit heeft hersteld in scherpe onderscheiding van het marxistisch-bolsjewistische, geen vernietiging, maar het tegendeel van tyrannie en willekeur inhoudt. De vrijheid is voor het Duitsche volk dan ook meer verbonden met plichten dan met rechten en deze natie rekent het zich tot een schoonen plicht de kleine volken, die onder bescherming van het Groot-Duitsche rijk staan, deel te laten nemen aan alles, wat behoort tot de inwendige vormgeving van het oude Europeesche continent. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. N.S.D.A.P. 4681 B.; Rijkskans. Hitler 5001 F.; Rijksmin. Rosenberg 4912 A.)

B. ENGELAND. — Gen. Auchinleck opperbevelhebber in Iran en Irak - Gen. Ston bevelhebber der Britsche troepen in Egypte. —

Stockholm, 16 Febr. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst uit Cairo meldt, heeft generaal Auchinleck behalve het achtste leger in de Westelijke Egyptische woestijn en het negende leger in Syrië, thans ook het tiende leger in Irak en Iran onder zijn opperbevel. De chef der Britsche missie bij het Egyptische leger, generaal Ston, werd benoemd tot bevelhebber der Britsche troepen in Egypte. (Telegraaf - Das Reich)

(V. b. Leger 4958 A.; Gen. Auchinleck 4876 A.)

C. ITALIE. — Gezantschap in Saoedisch Arabië gesloten. —

Rome, 22 Februari (D.N.B.) — Van officieele Italiaansche zijde wordt medegedeeld:

De Italiaansche regeering heeft de sluiting van het Italiaansche gezantschap te Djidda en den terugkeer van het aldaar werkzame personeel naar het vaderland gelast.

Turkije heeft de vertegenwoordiging van de Italiaansche belangen in Saoedisch Arabië op zich genomen. (Vaderland)

(Vor ber. Saoedie—Arabië 3623 E.)

D. NEDERLAND. — Organisatie van het bedrijfsleven. —

In de Nederlandsche Staatscourant van 25 Februari is opgenomen een beschikking van de organisatie-commissie betreffende de instelling van de hoofdgroep „verkeer", en van de volgende bedrijfsgroepen: haven- en aanverwante bedrijven, koopvaardij, wegvervoer, binnenscheepvaart, tramwegen en spoorwegen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bedrijfsleven 4951 E.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Na de psychologische voorbereiding in de Engelsche pers, die uitdrukking vond in de vele lofprijzingen, waarmee de hooge Engelsche aristocratie met den aartsbisschop van Canterbury voorop, de Sovjet-Unie en Stalin kwistig overlaadden, is dan eindelijk Sir Stafford Cripps, de voormalige Britsche gezant in Moskou als Stalins afgezant en vertrouwensman in de Engelsche regeering opgenomen. Dat Churchill nog heel wat met hem te doen zal krijgen, staat wel vast.

Sir Richard Stafford Cripps is de jongste zoon van Lord Parmour, wiens politieke ommegang bij de Conservatieven begon en na oponthoud bij de Liberalen bij de Labourpartij eindigde. Cripps werd in 1889 geboren. Hij studeerde op het Winchester College en daarna Rechten aan de Londensche universiteit. Op 22-jarigen leeftijd werd hij aan de balie van Middle Temple toegelaten. Als advocaat verwierf hij zich spoedig naam .... en een rijk vermogen. Tijdens de tweede regeering Macdonald, in 1929, werd hij tot „solicitor general" benoemd. Een jaar later kreeg hij als afgevaardigde van de Labourpartij zitting in het parlement. Aanvankelijk wreef men zich in de Labourkringen vergenoegd de handen. De vreugde was echter van korten duur, want Cripps ontpopte zich als een verwoed communist, voor wiens driestheid zelfs de dapperste leden der destijds nog vrij onbelangrijke communistische partij in Engeland verbleekten. Geen heiligenhuisje der Engelsche aristocratie liet hij ongemoeid. Wegens zijn voortdurende starre oppositiehouding kreeg hij zelfs den naam van den „Britschen Trotzki", overigens geheel ten onrechte, want nog nimmer heeft een Brit het zoo goed met Stalin kunnen vinden als juist hij.

Sir. Stafford Cripps

Niet ten onrechte wordt beweerd, dat deze kameleon meer kleuren bezit dan de mooiste regenboog. Hij verlangde afschaffing van adellijke titels; zelf liet hij zich later in den adelstand verheffen. Hij eischte afschaffing van de monarchie; thans zit hij met den koning aan den vorstelijken disch mee aan. Hij diende herhaaldelijk in het parlement voorstellen in om het Britsche imperium op te lossen en de onderdrukte landen hun vrijheid te hergeven; kortelings ontplooide hij met de Sovjets groote activiteit om Iran en Indië nog meer te onderdrukken. Hij predikte den gewapenden burgeroorlog in Engeland tegen de kapitalisten; thans houdt hij lange redevoeringen, waarin hij de arbeiders tot tucht en medewerking aanspoort. In 1937 nog leidde hij persoonlijk stakingen in de munitiefabrieken; thans laat hij geen argument ongebruikt om de arbeiders tot overuren aan te zetten en overlaadt hij de Amerikaansche arbeiders wegens hun herhaalde stakingen met de bitterste verwijten. Hij preekt communisme in de heiligste bewoordingen, doch behoort zelf tot de ijverigste couponknippers van het land; hij bewoont een huis van meer dan vijftig vertrekken, bezit twee landgoederen met parken en golfvelden, forellenvijvers, jachtterreinen en serres, alles voor eigen gebruik. In den Volkenbond zag hij niets anders dan een „instrument van zatgevreten imperialisten", later rekende hij het zich tot zijn grootste verdienste, daar de Sovjet-Unie binnengehaald te hebben. In 1936 betoogde hij, dat het geenszins ongunstig was voor de Britsche arbeiders, indien Duitschland Engeland in een oorlog overwon; thans maakt hij deel uit van het Britsche oorlogskabinet, tezamen met Attlee, die hem in 1939 wegens zijn vele buitenissigheden uit de Labourparty liet stooten.

De ironie der geschiedenis wil, dat Stalin, nu hij bezig is, van Engeland een bolsjewistischen vazalstaat te maken, den omweg over een plutocraat maken moet. Voor Churchill als de legendarische tooverleerling is Cripps de bezem, die hij te hulp riep, toen hij Stalin noodig had. Of hij hem zoo makkelijk kwijt raken zal, valt te betwijfelen.

(Vor. ber. Sir Stafford Cripps 5008 D.)

B. NEDERLAND. — Verkeer - Voorrangsrecht der politie. —

's-Gravenhage, 20 Febr. (A.N.P.) — De Duitsche politie in het bezette Nederlandsche gebied deelt mede:

POLITIESIGNAAL.

In bepaalde gevallen is het noodzakelijk, dat de politie zoo snel mogelijk door de straten rijdt. Dergelijke gevallen doen zich vooral voor, indien ergens een algemeen gevaar moet worden afgewend. Een snel vooruitkomen tijdens druk verkeer is slechts mogelijk, indien alle overige weggebruikers in dergelijke gevallen afstand doen van hun persoonlijke voorrechten en den rijweg onmiddellijk voor een ongehinderd snel passeeren van de politie vrijlaten, inziende, dat het algemeen belang moet gaan voor het belang van den enkeling. De verplichting daartoe is vastgelegd in de verordening voor het verkeer op den weg voor het bezette Nederlandsche gebied van 8 October 1941 in artikel 41 ten 3, pag. 831. In deze wettelijke bepaling, wordt duidelijk gezegd, dat iedere weggebruiker reeds bij de nadering van een politievoertuig, dat zich in het bovengenoemde geval door een bijzonder signaal kenbaar maakt, onmiddellijk door sterk naar rechts uitwijken en stoppen tot het politievoertuig voorbij is, den rijweg moet vrijmaken. Het geluidsignaal, dat gegeven wordt, bestaat uit een opeenvolging van enkele tonen (accoord), die zoo luid zijn, dat zij door een ieder gehoord moeten worden. Een uitvlucht, dat iemand dit zeer luide signaal niet gehoord heeft, kan niet aanvaard worden. Er zij op gewezen, dat degene, die bij het klinken van het signaal niet onmiddellijk den rijweg heeft vrijgemaakt, indien hij daardoor een ongeluk krijgt, op geen schadevergoeding kan rekenen en bovendien nog wegens overtreding van de bestaande verkeersverordening wordt gestraft. (Telegraaf)

(V. b. Verkeer 4867 D.; Politie 4966 F.)

C. URUGUAY. — Politieke crisis - Parlement ontbonden - Staatsraad gevormd. —

Buenos Aires, 22 Febr. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst uit Montevideo meldt, heeft de president van Uruguay, Baldomir, het parlement na stormachtige debatten ontbonden en nieuwe verkiezingen vastgesteld op 3 Maart. Hij heeft last gegeven tot vorming van een staatsraad, die in plaats van het parlement de regeering ter zijde zal staan als adviseerende instantie. Het aantal leden van den raad is nog onbekend.

De Uruguaysche ministerraad is 21 Februari in langdurige zitting bijeen geweest waarin naar verluidt, het geheele kabinet zijn ontslag heeft aangeboden ten einde de crisis tot een oplossing te brengen.

President Baldomir heeft een radio-toespraak gehouden, waarin hij critiek uitoefende op de partij van Herrera en haar verweet, dat zij streefde naar een scheiding tusschen Uruguay en Engeland en de V.S. Voorts verweet Baldomir den Herreristen, dat zij zich verzetten tegen de overeenkomst met de Vereenigde Staten over den aanleg van steunpunten en tegen den algemeenen dienstplicht. Ten slotte verklaarde Baldomir ten aanzien van de genomen maatregelen, dat moeilijkheden van politieken, technischen en economischen aard bestonden. Daarom heeft hij „het eenige gedaan, dat hem te doen stond en het land een nieuwe grondwet gegeven. De nu verschoven presidentsverkiezingen hadden, volgens de tegenwoordige kieswet, resultaten kunnen opleveren, die tegen de belangen van het land zouden indruischen."

De dagbladen en radiostations in Uruguay mogen nog slechts gecensureerde berichten publiceeren. Ongeacht de ernstige crisis gaan, naar voorts uit Montevideo gemeld wordt, de carnavalsfeesten in het land ongestoord verder. (Telegraaf)

(Vor. ber. Uruguay 4941)

D. NEDERLAND. — Verbod tot beschikking over het vermogen van bedrijfsorganisaties - Aanmeldingsplicht voor werkloozen - Uitvoeringsbesluit inzake het beperken van werk. —

's-Gravenhage, 23 Febr. — In de Ned. Staatscourant is opgenomen een beschikking van de organisatie-commissie, houdende verbod om over het vermogen van bedrijfsorganisaties te beschikken.

Door deze beschikking wordt het verboden:

a. Op eenigerlei wijze geheel of gedeeltelijk over het vermogen van een bedrijfsorganisatie te beschikken.

b. Rechtshandelingen te verrichten, waardoor op eenigerlei wijze een verplichting tot het geheel of gedeeltelijk beschikken over het vermogen van een bedrijfsorganisatie ontstaat, behalve voor zoover zulks voor de voortzetting van de loopende werkzaamheden dier organisatie noodig is.

De organisatie-commissie is bevoegd van de gegeven verboden, al dan niet voorwaardelijk, geheele of gedeeltelijke ontheffing te verleenen.

Deze beschikking treedt heden in werking.

Aanmeldingsplicht voor werkloozen. — 's-Gravenhage, 23 Febr. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Sociale Zaken en van Justitie betreffende den aanmeldingsplicht van werkloozen.

Ingevolge dit besluit moeten mannen en ongehuwde vrouwen van Nederlandsche nationaliteit of zonder nationaliteit, in den leeftijd van ten minste achttien en ten hoogste veertig jaar, die hun woonplaats of gewoon verblijf in Nederland hebben en die niet of niet volledig in staat zijn uit eigen middelen in hun levensonderhoud te voorzien, zich bij het bevoegde Gewestelijk Arbeidsbureau ter inschrijving als werkzoekende aanmelden.

Dit besluit treedt in werking op 1 Maart 1942.

Uitvoeringsbesluit inzake het beperken van werk. — 's-Gravenhage, 23 Febr. — In het Verordeningenblad is opgenomen het derde uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken betreffende het beperken van werk.

Hierin wordt onder meer het volgende bepaald.

De leiders van landbouw-, industrie- en handelsbedrijven, alsmede degenen, die een vrij beroep uitoefenen, behoeven toestemming om:

1. Den wekelijkschen werktijd van het bedrijf, van een afdee-

ling van het bedrijf of van afzonderlijke werknemers op minder dan 48 uren vast te stellen.
2. Werknemers te ontslaan, tenzij artikel 1639 p van het Burgerlijk Wetboek toepasselijk is.
Toestemming behoeft eveneens een op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit bestaande werktijdregeling van minder dan 48 uren per week.
Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging. Tegelijkertijd treedt het eerste uitvoeringsbesluit buiten werking.
(Vaderland - Verordeningenblad No. 5, 23 Febr. 1942)
(V. b. Beperken v. werk 4620 C; Werkloozen 4937 A)

A. **NEDERLAND. — Voorloopige uitslag bandenprijsvraag. —**
's-Gravenhage, 23 Febr. — De jury voor de door het Centraal Bureau voor Industrialisatie uitgeschreven prijsvraag voor een nieuwen rijwielband ter vervanging van den schaarsch geworden rubberband, heeft na een zorgvuldig onderzoek een voorloopige uitspraak gedaan.
Uit hoofde van de goede grondgedachte zijn de volgende inzendingen, vermeld in willekeurige volgorde, onder de prijswinnaars gerangschikt: de inzendingen onder de motto's Libra, Flexifix, Gertro en Stark.
Voorts kwam het voor, dat meer dan één inzender een zelfde constructiewijze, welke een prijs waardig werd gekeurd, hebben ingezonden. Zij zullen derhalve hun prijs met elkaar moeten deelen. Dit is het geval met de volgende drie paren van inzenders, wier motto's luiden: Zwartsluis en Bloemendaal, Veerrond en Kurvenas, Ressort en Apeldoorn.
De taak der jury is nog niet afgeloopen. Op haar werkprogramma staan nu nog het laten verrichten van practijkproeven, welke in samenwerking met den A.N.W.B. zullen plaats hebben, het doen van de definitieve uitspraak, waarbij de juiste volgorde der prijswinnaars zal worden vastgesteld, en de beoordeeling van een aantal inzendingen, die buiten mededinging aan de jury zijn voorgelegd.
Er bestond een stille hoop, dat uit den stapel brieven een verlossende gedachte te voorschijn zou komen voor een band, die zoo mogelijk nog beter zou voldoen dan een luchtband. Helaas, het ei van Columbus is niet gevonden. Tot een al te groot pessimisme behoeft dit evenwel niet te stemmen, want dat resultaten mogelijk zijn, zij het dan ook slechts bescheiden resultaten, hebben de oplossingen buiten twijfel getoond.
(Telegraaf)
(Vor. ber. Prijsvraag Rijwielbanden 4802 L.)

B. **CHINA. — Tsjiang Kai-sjek bezoekt Britsch-Indië.**
Tokio, 24 Febr. (S.P.T.) — In gezelschap van verschillende zijner stafofficieren bracht Tsjiang Kai-sjek een bezoek aan Britsch-Indië. In Delhi werd hij door den onderkoning ontvangen, terwijl hij tijdens zijn oponthoud in Calcutta een bespreking voerde met Gandhi.
Naar verluidt zou Tsjiang Kai-sjek, die thans tot opperbevelhebber der geallieerde troepen aan het front in Birma is benoemd, vooral hebben aangedrongen op de directe levering van oorlogsmateriaal van Britsch-Indië naar China.
(Vaderland - Telegraaf)
(Vor. ber. Tsjiang Kai-sjek 4836 H.)

C. **ENGELAND. — Nieuwe wijzigingen in het kabinet - Duitsch commentaar - Voorzitter Conservatieve partij afgetreden - Dr. W. Temple benoemd tot aartsbisschop van Canterbury. —**
Stockholm, 22 Febr. (A.N.P.) — Te Londen zijn opnieuw wijzigingen in de Britsche regeering bekend gemaakt. De minister van Oorlog, Margesson, de minister zonder portefeuille, Greenwood, de minister voor Openbare Werken en vroegere directeur van de B.B.C., Lord Reith, de minister van Koloniën, Lord Moyne en de minister van productie, Moore Brabazon, zijn afgetreden.
Wat de nieuwe minister betreft, is in Downingstreet officieel medegedeeld, dat de Koning zijn goedkeuring had gehecht aan de volgende benoemingen:
Lord Cranborne: Koloniën en Lord Kanselier (voorzitter van het Hoogerhuis).
Sir James Grigg: Oorlog.
Hugh Dalton: Handel.
Lord Portal: Openbare Werken.
J. J. Llewellin: Vliegtuigproductie.
Lord Wolmer: Econ. Oorlogvoering.
Duitsch commentaar. — Berlijn, 23 Febr. (A.N.P.) — De tweede wijziging binnen 48 uur van het Britsche kabinet wordt in politieke kringen alhier beschouwd als een verdere verschuiving naar links en als een onderdeel van de latente crisis, die zich in Engeland openbaart.
Bijzonder kenmerkend is, naar hier verklaard wordt, de verwijdering van den minister van Oorlog, Margessor, en van den minister voor de Productie, Brabazon, die wegens hun anti-bolsjewistische tendens, waarvan zij openlijk blijk hebben gegeven, thans openlijk op verzoek van Sir Stafford Cripps zijn verwijderd.
Het is, zoo verklaart men te Berlijn verder, slechts nog een kwestie van tijd of de door Stalin vooruitgezonden man, de Kerensky van Engeland, zal voor een meer radicalen pretendent van het bolsjewisme moeten wijken.
Voorzitter Conservatieve partij afgetreden. — Genève, 24 Febr. (D.N.B.) — Naar uit Londen wordt gemeld, heeft de voorzitter der Britsche conservatieve partij, Sir Douglas Hacking, Churchill verwittigd, dat hij afstand doet van zijn ambt. Churchill heeft van dit ontslag met leedwezen kennis genomen.
In politieke kringen te Londen is men zeer verrast over het aftreden van Sir Douglas Hacking, die zijn functie zes jaar heeft bekleed. Men laat doorschemeren, dat dit aftreden zonder twijfel verband houdt met de veranderingen in het Britsche kabinet.
Dr. W. Temple benoemd tot aartsbisschop van Canterbury. — Stockholm, 23 Febr. (D.N.B.) — Dr. W. Temple werd als opvolger van den onlangs afgetreden dr. Lang, benoemd tot aartsbisschop van Canterbury. De nieuwbenoemde aartsbisschop was voorheen bisschop van York.
(Alg. Handelsblad - Vaderland) **(V. b. Kabinet 5008 D.; aartsbisschop van Canterbury 4975 G.)**

D. **NEDERLAND. — Prof. Huib Luns overleden. —**
Amsterdam, 24 Februari. — In den ouderdom van 60 jaar is overleden de heer H. M. Luns, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool.
Met Huib Luns is een zeer bekend kunstenaar, die zich zoowel als schilder, graficus en beeldhouwer onderscheidde, heengegaan. Hij was voorts docent aan verschillende volksuniversiteiten en schrijver van talrijke publicaties op kunst- en kunsthistorisch terrein. (De Tijd) **(Vor. ber. Prof. Huib Luns 2396 E.)**

E. **NEDERLAND. — Burgemeesters benoemd - Resultaat „Dag der Duitsche politie" - Waarschuwing inzake verminkte geldstukken. —**
Burgemeesters benoemd. — 24 Febr. — De Commissaris-Generaal voor Bestuur en Justitie heeft benoemd: den candidaat-notaris J. G. L. Harloff te Doetinchem tot Burgemeester van Amersfoort; den secretaris van het arbeidsbureau H. Froonhof te Utrecht tot Burgemeester van Baarn en den heer A. H. Th. Nijland te Bunnik tot Burgemeester van Bunnik, Odijk en Werkhoven.
Resultaat „Dag der Duitsche politie". — 24 Febr. — Dit jaar kon een bedrag van rond 258.364 Rijksmark aan het Duitsche Winterhulpwerk worden overgemaakt. Daarenboven werden in zes steden rond 12.000 kinderen gespijzigd met eetwaren, die de politiebeambten hadden overgespaard. Hoe buitengewoon groot deze offervaardigheid is geweest, blijkt uit het feit, dat het vorige jaar slechts rond 83.000 Rijksmark kon worden overgemaakt.
Waarschuwing inzake verminkte geldstukken. — 26 Febr. — Het departement van Financiën waarschuwt het publiek om geldstukken, welke door inkervingen of anderszins zijn verminkt of veranderd, aan te nemen, daar men zich bij het in het bezit hebben van zulke waardelooze geldstukken, aan ernstige moeilijkheden blootstelt.
(Vaderland - N. R. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Burgemeestersbenoem. 4998 G.; Duitsche politie 5001 G.; Muntwezen 4973 C.)

F. **NEDERLAND. — Landstand - Bureau Landschapsbescherming ingesteld - Bijzondere uitkeering wegens schade aan vee bij evacuatie. —**
26 Febr. — De Landstandpersdienst meldt, dat bij de Hoofdafdeeling „Volk en Bodem" van den Nederlandschen Landstand is ingesteld een bureau „Landschapsbescherming". Met de leiding van dit bureau is belast de heer W. N. Lindeman te Oosterbeek. De taak van dit bureau zal zijn zich bezig te houden met de bescherming en instandhouding van het boersch karakter van het Nederlandsche landschap, teneinde dit te behoeden voor de verstedelijking en het eigen karakter van het boerenland te bewaren.
Bijzondere uitkeering wegens schade aan vee bij evacuatie. — 26 Febr. — De Algemeen Gemachtigde voor de defensieschade heeft besloten boven en behalve de schadevergoedingen, ingevolge de wet, voor de inundatiegebieden beschikbaar te stellen een bedrag per stuk vee, dat tengevolge van de evacuatie ernstig heeft geleden.
Het uit te keeren bedrag moet worden gebruikt voor veeverbetering. Voor iederen veehouder, die, overeenkomstig de aan te geven wijze, aan de veeverbetering deelneemt, wordt het hem toekomende bedrag bij de administratie van zijn gebied beschikbaar gesteld.
Dit bedrag van den algemeen gemachtigde voor de defensieschade wordt in de eerste plaats gebracht te zijnen voordeele in een grootboek, dat zou kunnen worden aangeduid als het „grootboek der veeverbetering."

Wenscht een veehouder bovendien met eigen middelen meer voor veeverbetering te besteden dan voor hem op het grootboek staat, dan kan hij door bemiddeling van de administratie voor het totale bedrag aan de veeverbetering deelnemen.
Er zal samenwerking worden bevorderd tusschen zuivelfabrieken, melkcontrôlen, fokvereenigingen en andere vereenigingen, die in dit gebied verbetering van den veestapel beoogen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Ned. Landstand 5000 C.)**

A. SLOWAKIJE. — Generaal-veldmaarschalk Keitel bezoekt Presburg. —
Presburg, 23 Febr. (D.N.B.) — Generaal-veldmaarschalk Keitel heeft tijdens zijn bezoek aan Presburg op 23 en 24 Februari, op 23 Februari een bezoek gebracht aan den minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Tuka, waarna hij door den president van den Slowaakschen staat, dr. Tiso, werd ontvangen. (Vaderland) **(Vor. ber. Gen. Keitel 4980 B.)**

B. HONGARIJE. — Wijzigingen in de leiding der Pijlkruisers. —
Boedapest, 25 Febr. (D.N.B.) — De partijleiding der Pijlkruisers heeft 25 Februari officieel bekend gemaakt, dat de partijleider, Ferenc Szalasi, zijn plaatsvervanger en zelfgekozen opvolger, Koloman Hubay, en den voormaligen lt.-veldmaarschalk Ruszhay uit de partij heeft gestooten. De motiveering wordt niet vermeld. (Vaderland) **(Vor. ber. Pijlkruisers 4547 C.)**

C. NEDERLAND. — Drie Nederlanders wegens sabotage gefusilleerd - Vier Nederlanders wegens begunstiging van den vijand ter dood veroordeeld - Tuchthuisstraffen wegens luisteren naar verboden zenders - Doodstraf wegens mishandeling van Duitsche ambtenaren. —
's-Gravenhage, 23 Febr. — Door het S.S.- en Politiegerecht in Nederland zijn drie Nederlandsche staatsburgers, onder wie een halfjood, wegens het vervaardigen en verspreiden van verboden drukwerken, waarin wordt aangespoord tot sabotagehandelingen tegen Duitsche belangen, ter dood veroordeeld.
Het vonnis is door middel van den kogel voltrokken.
Tuchthuisstraffen wegens luisteren naar verboden zenders. — 's-Gravenhage, 26 Febr. — Het Duitsche Landesgericht heeft den Nederlander I. B. P. uit Amsterdam wegens het luisteren naar en het verspreiden van radioberichten van den vijand tot twee jaar tuchthuisstraf veroordeeld.
Hetzelfde Gerechtshof legde aan den Nederlander P. de Gr. uit Den Haag, die herhaaldelijk, ondanks het verbod, geluisterd heeft naar het uitzenden van vijandelijke radioberichten, en zich bovendien aan anti-Duitsche uitlatingen heeft schuldig gemaakt, een gevangenisstraf op van vier-en-een-half jaar.
Doodstraf wegens mishandeling van Duitsche ambtenaren. — 's-Gravenhage, 26 Febr. — Een Nederlander heeft op den ochtend van 25 dezer in Den Haag twee Duitsche ambtenaren bij de rechtmatige uitoefening van hun functie handtastelijk aangevallen en door vuistslagen aanmerkelijk gewond.
De dader moest zich nog denzelfden dag voor het Duitsche gerechtshof verantwoorden, dat hem wegens misdrijf volgens art. 1 der Verordening tot Bescherming van de Orde (geweddadig optreden tegen Duitschers) ter dood veroordeelde.
Vier Nederlanders wegens begunstiging van den vijand ter dood veroordeeld. — 's-Gravenhage, 25 Februari. — Door het bureau van den Weermachtsbevelhebber in Nederland wordt medegedeeld:
Vier Nederlanders zijn bij de poging om zich aan te sluiten bij het Nederlandsche koloniale leger om daar oorlogsdiensten te verrichten tegen de spilmogendheden, buiten Nederland gearresteerd. Zij werden door een Duitschen Krijgsraad wegens begunstiging van den vijand ter dood veroordeeld. Het vonnis is door middel van den kogel voltrokken.
(Vor. ber. Rechtszaken 4993 H.)

D. NEDERLAND. — Distributie van bokking onder werkloozen en armlastigen. —
25 Febr. — In het afgeloopen jaar werd een hoeveelheid haring, gevangen voor de Nederlandsche kust, opgekocht door de Nederlandsche Visscherijcentrale, met de bedoeling deze later te kunnen distribueeren. De hoeveelheid was echter belangrijk geringer dan men zich aanvankelijk had voorgesteld in te koopen, omdat de vangst tengevolge van plotseling intredend slecht weer vroegtijdig moest worden beëindigd. De Visscherijcentrale beschikt dus over slechts duizend vaten haring, welke thans, gerookt tot bokking, tegen een prijs van ƒ 0.09 à ƒ 0.10 per stuk zullen worden verkocht aan werkloozen en armlastigen in de groote steden en in de mijnstreken.
Ook de import van Deensche haring was geen onverdeeld succes. De visschen waren dikwijls klein en beschadigd, en bovendien zeer mager. Zij kunnen niet gerookt worden en zullen daarom gemarionneerd aan de markt gebracht worden.
(Alg. Handelsblad)

E. TURKIJE. — Aanslag op den Duitschen ambassadeur Von Papen. —
Ankara, 25 Febr. (D.N.B.) — Toen de Duitsche ambassadeur te Ankara, von Papen, en zijn echtgenoote Dinsdagochtend op weg waren van hun woning naar de ambassade, is een aanslag op hen gepleegd. De ambassadeur en zijn vrouw bleven ongedeerd. Een man, vermoedelijk de dader, die op eenige passen achter den ambassadeur liep, werd in stukken gereten.
Onmiddellijk na den aanslag bracht de Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, in gezelschap van staatssecretaris Menemendjogloe een officieel bezoek aan den ambassadeur. Hij deelde von Papen mede, dat de Turksche regeering onder geen voorwaarden zou dulden, dat haar land het tooneel van dergelijke misdaden zou worden. Hij verklaarde voorts, dat een nauwgezet onderzoek wordt ingesteld en dat alle maatregelen genomen zijn.
De president der Turksche republiek en de minister-president hebben den ambassadeur gelukgewenscht met den goeden afloop.
De Führer heeft von Papen telegrafisch gelukgewenscht, evenals minister von Ribbentrop.
De Turksche politie, die terstond op last van de regeering een uitgebreid onderzoek heeft ingesteld, heeft nog geen positieve gegevens weten te verzamelen. Hoe langer hoe meer wint de overtuiging veld, dat de persoon die bij den aanslag om het leven is gekomen, de schuldige is. Zijn identiteit kon tot dusverre nog niet worden vastgesteld. Men kan echter aannemen, dat de aanslag op von Papen niet het werk is van een enkel individu. (N. R. Crt.)
(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 5007 C.; Von Papen 4733)

F. JAPAN. — Namtake Sato als opvolger van generaal Tatekawa benoemd tot ambassadeur in Moskou.
Tokio, 28 Febr. (D.N.B.) — Naar van officieele zijde verluidt, is de Japansche ambassadeur te Moskou, lt.-gen. Tatekawa, om gezondheidsredenen afgetreden. Tot zijn opvolger is benoemd de adviseur van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, Namtake Sato. De ambassaderaad Goro Morisjima, die tot gezant is benoemd, zal tezamen met hem naar Moskou gaan. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Japan—Sovjet-Unie 4869 G.)

G. NEDERLAND. — Verdere beperking van het gebruik van personenauto's. —
26 Febr. — De secretaris-generaal van Waterstaat maakt bekend:
Teneinde het gebruik van personenauto's zooveel mogelijk te doen geschieden ten algemeenen nutte en ten behoeve van gewichtige belangen moeten verdere beperkingen worden ingevoerd.
Personenauto's zullen, zoowel in den openbaren dienst als in het economisch leven en het overige verkeer, slechts mogen worden gebruikt ter wille van vitale belangen. Tijdsbesparing alleen rechtvaardigt het gebruik van een personenauto niet.
Het ligt in het voornemen alle vergunningen voor personenauto's, welke zijn verleend op grond van het eerste uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat betreffende het vervoer van personen, met ingang van 1 April 1942 in te trekken en te overwegen, in hoeverre een nieuwe vergunning kan worden verleend.
Voor zoover nieuwe vergunningen worden gegeven, zal dit geschieden onder nadere aan de vergunning te verbinden voorwaarden.
Deze voorwaarden zullen inhouden, dat geen personenauto's zullen mogen worden gebruikt voor:
a. Ritten op Zaterdag na 18 uur of op Zon- en feestdagen;
b. Ritten over meer dan 75 km. van de standplaats (hemelsbreedte gemeten);
c. Ritten binnen stedelijk gebied, voor zoover openbare vervoermiddelen kunnen worden gebezigd;
d. Ritten tot het bezoek van theaters, concerten, bioscopen, lezingen, vergaderingen, café's, restaurants e.d.;
e. Ritten uitsluitend tusschen woonhuis en plaats van werkzaamheid.
De voorwaarden onder a, c en e gelden niet voor artsen, veeartsen, vroedvrouwen, verplegers en verpleegsters, in de uitoefening van hun beroep.
Er wordt in het bijzonder op gewezen, dat deze voorwaarden ook gelden voor personenauto's, die op gas of op vaste brandstof rijden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Autoverkeer 4356 D.)

H. NEDERLAND. — N.S.B. - Mussert spreekt te Arnhem over de toekomst van Nederlandsch-Indië.
27 Febr. — In een bijeenkomst van de N.S.B. in het gebouw „Musis Sacrum" te Arnhem heeft de leider der N.S.B., Mussert, 26 Februari het woord gevoerd. Aanwezig waren o.a. de Beauftragte van den Rijkscommissaris in de provincie Gelderland,

dr. Schneider, de districtsleider der N.S.B., W. Busscher, vertegenwoordigers der Duitsche weermacht, van N.S.H. en N.S.D.A.P., Hitlerjugend enz. Voor in de zaal hadden ook enkele gewonde Nederlandsche S.S.-mannen plaats genomen.
In zijn rede wees ir. Mussert allereerst op het dreigende verlies van Ned.-Indië en legde er den nadruk op, dat niet Japan aan Ned.-Indië den oorlog had verklaard, maar dat de gevluchte regeerders in Londen den oorlog aan Japan hadden verklaard. De dag, dat geheel Ned.-Indië door Japan bezet zal zijn, zal een der zwartste dagen in onze historie sinds 150 jaren zijn. Het verschrikkelijkste van alles is echter, dat dit niet noodig was, maar dat het anders had kunnen zijn. Spreker ging vervolgens de gebeurtenissen der laatste jaren na en wees er op, dat niet de N.S.B. voor de catastrophe van Mei 1940 verantwoordelijk was. Een Godsgericht gaat thans over ons volk. Laat men eens denken aan de groote voedselvernietiging van vroeger, toen per jaar 90 millioen kg. groenten vernietigd werden en aan de honderdduizenden werkloozen van toen. Niet de N.S.B. maar zij, die toen regeerden waren daarvoor verantwoordelijk.
En als men dan vraagt naar onze onafhankelijkheid dan antwoordt spr.: sedert de dagen van De Ruyter zijn wij niet meer onafhankelijk geweest, maar waren wij afhankelijk van Engeland. Die onafhankelijkheid, die een fictie was, zullen wij verliezen, maar wij zullen onze taal, onze zeden, kortom onze geheele cultuur behouden. De Führer heeft verzekerd, dat Nederland niets ontnomen zal worden. En als men vraagt hoe het in de toekomst met Indië zal gaan, dan wijst spr. op de verklaring van minister Tojo, dat de tradities van Ned.-Indië geëerbiedigd zullen worden door Japan, mits Ned.-Indië bereid is mede te werken aan de totstandkoming van de welvaartsruimte in Oost-Azië. Die verklaring heeft een basis om voort te werken, zij het een smalle basis. Spr. besloot met een beroep op allen om vol vertrouwen mede te werken aan de komst van het nieuwe Europa. (Vaderland - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Ir. Mussert 5008 B.)

A. **NEDERLAND. — Opbrengst van het P.T.T.-bedrijf in 1941. —**
's-Gravenhage, 19 Febr. — Het P.T.T.-bedrijf heeft in 1941 in totaal ƒ 111.882.578 opgebracht; dit is ruim ƒ 14 millioen meer dan de opbrengst in het voorgaande jaar.
Voor de afzonderlijke takken van het bedrijf waren de opbrengsten: Posterijen: ƒ 37.478.976 (+ ƒ 4.607.006); telegrafie: ƒ 771.904 (— ƒ 1.901.215); telefonie: ƒ 50.061.652 (+ ƒ 6.404.693); postcheque- en girodienst: ƒ 14.718.251 (+ ƒ 4.513.367); radio-omroep en radiodistributie: ƒ 8.851.795 (+ ƒ 487.580). (Telegraaf) **(Vor. ber. P.T.T. 4370 A.)**

B. **TURKIJE. — Geen toegang voor vreemdelingen wegens voedselschaarschte. —**
27 Febr. — S.P.T. meldt uit Ankara: De Turksche regeering heeft een verordening uitgevaardigd, volgens welke allen buitenlanders de toegang tot het land is ontzegd. Deze maatregel is genomen in verband met den steeds slechter wordenden voedseltoestand van Turkije. (N. R. Crt.)

C. **NEDERLAND. — De emigranten-regeering te Londen - Prof. Gerbrandy minister van Koloniën. —**
27 Febr. — Naar de „Deutsche Ztg. i. d. N." verneemt, heeft de minister-president in de uitgeweken Nederlandsche regeering te Londen, prof. Gerbrandy, zich belast met de portefeuille van Koloniën, welke na het aftreden van den heer Welter was aangeboden aan den heer Van Mook, die deze portefeuille echter weigerde op aandringen van den gouverneur-generaal.

(V. b. Nederl. regeering te Londen 4965 C.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Terugkeer naar particulier bezit in de bezette Sovjet-gebieden. —**
Berlijn, 27 Febr. (D.N.B.) — De Duitsche minister voor de bezette Oostelijke Gebieden, Alfred Rosenberg, heeft in overleg met den gevolmachtigde voor het Vierjarenplan, Rijksmaarschalk Göring, een nieuwe agrarische ordening afgekondigd voor de reeds door het civiele bestuur overgenomen gebieden der Sovjet-Unie zooals die vroeger volgens de grenzen van 1939 waren.
In plaats van het bolsjewistische kolchozenstelsel komt een nieuwe ordening, die de landbouwbevolking van het Oosten tot de individueele bewerking van den bodem zal terug brengen. Begrijpelijkerwijze is het niet mogelijk, de sinds twee decennia met alle middelen van geweld in practijk gebrachte bolsjewistische methoden, waardoor de boeren tot slaven werden gemaakt, van vandaag op morgen te veranderen. De ontbonden collectieve bedrijven zullen daarom eerst worden omgezet in gemeenschappelijke bedrijven, waaruit zich vervolgens de individueele bedrijfsvorm zal ontwikkelen.
Onafhankelijk van den definitieven vorm zal het tot een hofstede behoorende land tot particulier bezit worden verklaard en van belastingen worden bevrijd; eventueel zal het ook kunnen worden uitgebreid. In overleg met het opperbevel van de weermacht geldt de nieuwe agrarische ordening ook in de door de Duitsche troepen bezette gebieden, die nog niet door het civiele bestuur zijn overgenomen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bezet Sovjet-gebied 4809 F.)

E. **VENEZUELA. — Deelneming aan de verdediging van Curaçao en Aruba. —**
Genève, 27 Febr. (D.N.B.) — Uit Venezuela wordt gemeld, dat dit land de uitnoodiging der uitgeweken Nederlandsche regeering om deel te nemen aan de verdediging van Curaçao en Aruba heeft aangenomen.
Venezuela zal een civiele en een militaire commissie zenden. (Vaderland)

(V. b. Bezetting Aruba en Curaçao 5005 B.)

F. **ITALIE. — Arbeidsdienst voor mannen ingevoerd.**
Rome, 26 Febr. (D.N.B.) — Krachtens een nieuwe wet kunnen voortaan alle mannen van 18 tot 55 jaar worden verplicht tot het verrichten van werkzaamheden in dienst van den staat. De fascistische partij zorgt voor de uitvoering van deze nieuwe wet. De aanwijzing der diensten geschiedt door den minister van corporaties, wiens bevoegdheden worden uitgeoefend door de prefecten. Deze dienstverleening door de burgers bestaat uit hoofd- of handarbeid bij de openbare lichamen en andere organisaties, voor zoover zulks noodig is voor het leven, de verdediging of de macht van het land in oorlogstijd. Burgers en soldaten zullen aldus tezamen een groot leger vormen.
Ook voor de vrouwen zal een taak zijn weggelegd. (Alg. Handelsblad)

G. **GENEESKUNDE. — Sulfonamide, een nieuw chemisch geneeskundig praeparaat. —**
Febr. — Aan de „Völkische Beobachter", ontleenen wij het volgende over het chemische praeparaat sulfonamide als geneesmiddel. Bij besmettelijke ruggemergontsteking doet het de sterfte van vijftig op vijf à tien procent dalen, bij longontsteking van patiënten op gevorderden leeftijd van 25 op ongeveer vijf procent; het geneest bovendien in een fractie van den tijd, dien andere medicijnen daartoe noodig hebben. Duitsche onderzoekers hebben het grond-molecuul van deze stof zoo weten te veranderen, dat zij bij de grootst mogelijke onschadelijkheid ook het grootst mogelijke effect heeft verkregen. Zoo is het gelukt, gonorrhoe met sulfonamidetabletten te cureeren, den laatsten tijd in 95% der gevallen in twee dagen.
Voorts heeft men uit deze stof een praeparaat vervaardigd, dat den naam „Aminomethyl benzol-sulfonamide" heeft gekregen, dat met bijzonder resultaat tegen open wonden en ook tegen plaatselijke infecties wordt gebruikt.
Sulfonamide verhindert in vele gevallen de gevreesde sepsis (algemeene bloedvergiftiging). De besmettelijke kinderverlamming, die vroeger meer dan de helft der aangetaste kinderen ten grave sleepten, heeft op deze wijze haar verschrikking verloren, en ook in gevallen van zware bloedvergiftiging, dubbelzijdige longontsteking doet het nieuwe praeparaat wonderen; men spreekt dan ook van een nieuw tijdperk in de bestrijding der infectie-ziekten. **(Vor. ber. Geneeskunde 4861 I.)**

H. **NEDERLAND. — Dr. B. J. C. te Hennepe benoemd tot voorzitter van de Nederlandsche Dierenartsenkamer; dr. C. J. de Gier plaatsvervangend voorzitter. —**
Den Haag, 28 Febr. — De Rijkscommissaris heeft den directeur van den Rijksveterinairen dienst, dr. B. J. C. te Hennepe te Rotterdam, benoemd tot voorzitter van de Nederlandsche Dierenartsenkamer.
Voorts werd de directeur van het rijksseruminstituut, dr. C. J. de Gier te Rotterdam, benoemd tot plaatsvervangend voorzitter van de Nederlandsche Dierenartsenkamer. (N. R. Crt.)

I. **GROOT-DUITSCHLAND. — Dag der Duitsche luchtmacht - Dagorder van Rijksmaarschalk Göring.**
Berlijn, 28 Febr. (D.N.B.) — De opperbevelhebber der Duitsche luchtmacht, Rijksmaarschalk Göring, heeft ter gelegenheid van den „dag der luchtmacht", den 1sten Maart, een dagorder tot de luchtmacht gericht, waarin hij zegt:
„In nauwelijks zeven jaar heeft ons jonge wapen zich een historie geschreven, die de grootste heldenliederen van alle tijden evenaart. Weldra zal de harde winter achter ons liggen. Met het stijgen van de zon zal de luchtmacht van Duitschland den vijand met veelvoudige kracht treffen."
Göring spreekt verder van „de strijdvaardigheid, die den laatsten vijand de wapenen uit de hand zal slaan en de eeuwige grootheid en vrijheid van het Rijk van Adolf Hitler zal bekronen." (Telegraaf)

(V. b. Rijksmaarschalk Goering 4992 D.; dagorder luchtwapen 1941 4585 C.)

DE WERELDOORLOG

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. —

Japansche landing op Banka. — Tokio, 22 Febr. (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier meldt:
Japansche strijdkrachten hebben, gesteund door oorlogsschepen, op 15 Februari bij het aanbreken van den dag een geslaagde landing ondernomen in de nabijheid van Muntok op het eiland Banka. Op den avond van denzelfden dag hadden zij Pangkal Pinang aan de Oostkust geheel bezet.

Strategisch punt op Bali bezet. — Het Japansche hoofdkwartier meldt verder, dat Japansche zee- en landstrijdkrachten in nauwe samenwerking 19 Februari Denpasar, een strategisch punt in het Zuiden van Bali, geheel hebben bezet.

Verbinding tusschen Java en Sumatra verbroken. — Tokio, 22 Febr. (D.N.B.) — Naar Domei meldt, is een volkomen verbreking van de verbinding tusschen Java en Sumatra door de Japansche strijdkrachten bereikt. Japansche formaties, die op 21 Februari van Palembang naar het Zuiden zijn opgerukt, hebben nl. het belangrijke spoorwegknooppunt Tandjoeng Karang, in de nabijheid van Telok Betong aan de Lampongbaai bezet.

Luchtaanvallen op Java en Birma. — Tokio, 23 Febr. — Het Japansche hoofdkwartier heeft, volgens Domei, bekend gemaakt, dat Japansche legervliegtuigen bij omvangrijke operaties boven Java en Birma op 22 en 23 Februari in totaal 39 vijandelijke toestellen hebben neergeschoten, of op den grond vernield.
Deze operaties strekten zich uit tot de vliegvelden van Buitenzorg, Bandoeng en Kalidjati (ten N. van Bandoeng) op Java en die van Toungoon en Bassein in Birma.

Bali geheel door Japansche troepen bezet. — De gouv.-gen. van Nederlandsch-Indië, jhr. Van Starkenborgh Stachouwer, heeft 24 Februari te Batavia officieel bekend gemaakt, dat Bali geheel in handen der Japanners is. Het oogenblik is thans nabij, waarop een algemeene aanval op Java moet worden gevreesd, welks kusten zeer uitgestrekt zijn.

Benkoelen (Sumatra) bezet. — Batavia, 26 Febr. (A.N.P.) — Van Nederlandsch-Indische zijde wordt medegedeeld, dat de Japansche troepen vrijwel de geheele residentie Benkoelen (Z.-W.-kust van Sumatra) hebben bezet.
Volgens hetzelfde Nederlandsch-Indische communiqué is in twee petroleumtanks brand ontstaan bij een Japanschen aanval op de petroleumhaven van Tandjoeng.
Ook de haven van Soerabaja is opnieuw aangevallen.

De strijd in Birma; Engelsche terugtocht achter de Sittang. — Stockholm, 25 Februari (A.N.P.) — Een communiqué van het hoofdkwartier der Britsche strijdkrachten te Rangoon meldt volgens den Engelschen nieuwsdienst:
Na verscheidene dagen van zware gevechten aan de Bilin-linie hebben onze troepen zich 20 Februari teruggetrokken. Op 22 Februari en in den nanacht van 22 op 23 Februari werden onze troepen, die het bruggehoofd aan den Oostelijken oever van de rivier de Sittang bezet hielden om den terugtocht van onze troepen te dekken, door versche vijandelijke strijdkrachten in de flank aangevallen. Na felle gevechten leden wij zware verliezen. Onze troepen hebben thans goede stellingen achter de Sittang betrokken.

Aanval op de kust van Californië. — Stockholm, 24 Febr. (A. N. P.) — De Britsche nieuwsdienst publiceert het bericht, dat een kustplaats in Californië is gebombardeerd.
Volgens verhalen van ooggetuigen werd de beschieting door een duikboot ondernomen. In totaal werden 12 schoten geteld. Naar de zender Schenectady meldt, heeft een communiqué van het departement van marine bekend gemaakt, dat een rechtstreeksche treffer is geplaatst op een oliebron.

De strijd ter zee; aanval op Amerikaansch vliegkampschip. — Tokio, 26 Febr. (D.N.B.) — Het keizerlijke hoofdkwartier maakt bekend, dat een vijandelijk vliegkampschip op 21 Februari vermoedelijk tot zinken is gebracht bij een door verscheidene Japansche marinevliegtuigen ondernomen aanval, die zich met hun bommenlast direct op het vliegkampschip stortten. Het vliegkampschip voer met een sterk vlooteskader eenige honderden mijlen ten N.O. van Nieuw-Guinea. Het is volgens de meening van Japansche deskundigen waarschijnlijk het Amerikaansche schip „Yorktown", dat 19.900 ton meet en een snelheid van 34 knoopen heeft.

Zeeslagen bij Bali en Timor. — Tokio, 27 Febr. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend, dat tijdens een zeeslag ter hoogte van het eiland Bali, twee Amerikaansche en twee Nederlandsche torpedojagers door Japansche strijdkrachten tot zinken zijn gebracht, terwijl twee kruisers en een torpedojager zwaar beschadigd werden.
In de wateren van het eiland Timor hebben Japansche marinevliegtuigen op 22 Februari een vijandelijk vaartuig van 20.000 ton tot zinken gebracht en een Nederlandschen mijnenlegger van 3.000 ton in brand geschoten.

(D. Ztg. i. d. Niederl. - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5010 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Overzicht van den strijd in het Oosten - 178.000 br. ton scheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Berlijn, 22 Febr. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht deelt in een extra-bericht mede:
Sedert het invallen van den winter en de daarmede verband houdende stopzetting van de Duitsche aanvalsoperaties hebben de bolsjewieken zonder rekening te houden met verliezen aan menschen en materieel getracht ons front door voortdurende massa-aanvallen te doen ineenstorten.
Ondanks ontzaglijke bloedige offers is het voornemen mislukt. Op de onbuigbare hardheid der Duitsche troepen en de superieure samenwerking van de formaties van het leger en het luchtwapen zijn talrijke aanvallen van den vijand voor onze systematisch betrokken winterstellingen mislukt.
In den tijd van 1 Januari tot 20 Februari 1942 werden aan het Oostelijk front 56.806 gevangenen binnengebracht. De bloedige verliezen van den vijand bedragen een veelvoud van dit aantal gevangenen. In denzelfden tijd werden 960 tanks en 1.789 kanonnen buitgemaakt of vernield, talrijke andere tanks en kanonnen werden door luchtaanvallen achter het vijandelijke front vernield. Het luchtwapen vernietigde in den tijd van 1 Januari tot 20 Februari 1942: 8.170 voertuigen van allerlei aard, 59 locomotieven en 43 spoortreinen. Talrijke spoorwegtrajecten der Sovjets werden door systematische bomaanvallen verbroken. Het Sovjet-luchtwapen verloor in denzelfden tijd: 699 vliegtuigen in luchtgevechten, 159 vliegtuigen door afweergeschut en 331 vliegtuigen door vernieling op den grond. Tegenover dit verlies van 1.189 vijandelijke vliegtuigen staat een verlies van 127 Duitsche vliegtuigen.
26 Febr. — De Führer heeft aan generaal-veldmaarschalk Kesselring als 78ste soldaat van de Duitsche weermacht het eikenloof behoorende bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend.

DE OORLOG TER ZEE.

23 Febr. — In de Middellandsche Zee vernietigden Duitsche gevechtsvliegtuigen een Britsch convooi. Zij brachten twee vrachtschepen van tezamen 16.000 br.t. tot zinken en beschadigden door bomtreffers ook het derde schip.
24 Febr. — Duitsche duikbooten hebben van convooien op den Atlantischen Oceaan en voor de Amerikaansche kust wederom acht schepen met een gezamenlijken inhoud van 63.000 br.t., waaronder vijf tankschepen, tot zinken gebracht.
25 Febr. — In het zeegebied ten Noorden van Cromer dreef de luchtmacht in den afgeloopen nacht een Britsch convooi uiteen. Twee vrij groote koopvaardijschepen van tezamen 5000 br.t. werden zoo zwaar getroffen, dat kan worden aangenomen, dat zij verloren zijn gegaan.
26 Febr. — Duitsche duikbooten hebben in het midden van den Atlantischen Oceaan in hardnekkige gevechten, die dagen lang hebben geduurd, van een krachtig beschermd convooi zeven schepen, waaronder twee groote tankschepen, met een gezamenlijke tonnage van 52.000 br.t. tot zinken gebracht.
Voorts werden 6 groote schepen, waaronder een tankschip, zoo zwaar beschadigd, dat kan worden aangenomen, dat ook deze verloren zijn gegaan.
28 Febr. — Duitsche duikbooten hebben op den Atlantischen Oceaan vijf schepen van 42.000 br.t. tot zinken gebracht.

Britsche aanval op de Fransche kust afgeslagen. — 28 Febr. — Aan de Noord-Fransche kust is in den nacht van 27 op 28 Februari een aantal Engelsche valschermjagers geland. Nadat zij een zwakken kustbewakingspost hadden overvallen, trokken zij zich twee uur later onder den druk der Duitsche tegenmaatregelen over zee terug.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Aan de Duitsch-Italiaansche legerberichten van 21 tot 28 Febr. ontleenen wij o.m.:
Bij gevechten tusschen verkenningsafdeelingen, die in ons voordeel geëindigd zijn, hebben wij eenige vechtwagens van den vijand vernield.
De weersomstandigheden, die ongunstig bleven, hebben de luchtmacht niet belet doeltreffend op te treden tegen de achterwaartsche verbindingen van den vijand en mitrailleurvuur te richten tegen groote concentraties gemechaniseerde strijdmiddelen, waarvan een groot gedeelte in brand vloog of werd beschadigd.
De aanvallen op Malta en Tobroek werden voortgezet en havenwerken en vliegvelden werden krachtig bestookt. De doelen werden herhaaldelijk getroffen door bommen van zwaar kaliber, die met zichtbaar vernielende uitwerking ontploften. Vier Engelsche vliegtuigen werden door de Duitsche luchtmacht in luchtgevechten boven het eiland neergeschoten.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5010 B.)

A. De mobilisatie van de Europeesche reserves. —

Aan „Das Reich" ontleenen wij onderstaand artikel van dr. A. Reithinger:

Het verloop, dat de oorlog tot dusverre heeft genomen, toont steeds duidelijker aan, dat alle militaire en militair-economische problemen van den totalen oorlog in laatste instantie tot de betrekkelijke beperktheid van de menschelijke arbeidskracht vallen te herleiden. Sedert de verschillende groote mogendheden deelnemen aan dezen, de geheele aarde omvattenden strijd om de herordening der wereld, blijkt ook, dat de grootte van het menschelijk potentieel den omvang en de begrenzing zoowel van de militaire activiteit aan de fronten, als de inspanning op het gebied der bewapeningseconomie in het achterland bepaalt en dat de hulpbronnen, die langs den weg van den buitenlandschen handel of de credietverleening door nog niet onmiddellijk bij den oorlog betrokken landen ter beschikking kunnen worden gesteld, nog slechts van ondergeschikte beteekenis zijn.

350 millioen menschen in oorlog.

Sedert de deelneming van Japan en de Vereenigde Staten aan den oorlog, hebben verschillende werelddeelen met een bevolking van rond twee milliard menschen de wapenen tegen elkander opgenomen. Van de totale bevolking der aarde ter grootte van 2.2 milliard, zijn op het oogenblik Zuid-Amerika met 100 millioen, kleine restanten van de Europeesch-Afrikaansche landen met tezamen 60 millioen en enkele voor-Aziatische gebieden met rond 30 millioen menschen nog niet in den algemeenen strijd betrokken. In beide groepen staan ongeveer 350 millioen menschen strijdend tegenover elkaar, waarbij de overige honderden millioenen in koloniale of bezette gebieden zich aansluiten. Daarvan zijn aan beide zijden — de bevolking der koloniën en der bezette gebieden buiten beschouwing gelaten — welhaast een kwart milliard menschen, mannen en vrouwen, wier leeftijd het toelaat actief deel te nemen aan het arbeidsproces. Bij het begin van den oorlog stonden er aan elken kant ongeveer 160 tot 180 millioen menschen, welke inderdaad tot werken in staat waren.

Hun verdeeling over de verschillende takken van productie loopt echter bij de beide groepen van mogendheden sterk uiteen. In den land- en boschbouw is het aantal arbeiders der bij het drie-mogendheden-pact aangesloten landen met circa 100 millioen ongeveer dubbel zoo groot als in het Anglo-Amerikaansch-Bolsjewistische blok; in handel en verkeer, bestuursapparaat alsmede de vrije beroepen is de verhouding met rond 40 millioen menschen aan beide kanten wel ongeveer in evenwicht. Daarentegen staat de verhouding in den mijnbouw en in de industrie bij de oorlogvoerende landen met 46 : 40 ten gunste der Anglo-Amerikaansch-Bolsjewistische coalitie. Voegt men bij de landen, die zich bij het drie-mogendheden-pact hebben aangesloten het Europeesche vasteland en rekent men aan de andere zijde ook de koloniale gebieden mede, dan komen er aan beide zijden nog rond 20 millioen werkkrachten bij, zoodat de sterkteverhouding, rekening houdende met de kwalitatieve verschillen, zich zoo goed als in evenwicht bevindt.

ARBEIDS-KRACHTEN

Verschillen in krachtsverhouding.

Wij zien dus, dat, volgens den toestand van de bedrijfsbezetting in vredestijd, het aantal werkkrachten in de groepen mijnbouw en industrie, waarop zich de voor de oorlogsdoeleinden belangrijke industrie in de eerste plaats concentreert, aan beide kanten wel ongeveer in evenwicht zijn. Van een verpletterend overwicht, waarover de Anglo-Amerikaansche propaganda zoo gaarne spreekt, is dus geen sprake. Aan den anderen kant mag men bij de reusachtige millioenengetallen, welke hierbij betrokken zijn, ook de zich hier voordoende verschillen niet overschatten. Want de grootste partner dezer groep — de Vereenigde Staten met Canada — wordt door twee oceanen gescheiden van de landbases van de Europeesch-Aziatische groep van mogendheden, en wanneer deze zijn materieele hulpmiddelen wil inzetten op de Europeesch-Aziatische fronten, moet hij een deel van zijn productiekracht aanwenden voor de vervaardiging van transportmiddelen en voor het vervoer over deze geweldige afstanden.

Verder staat deze krachtsverhouding aan beide kanten in het geheel niet vast, doch kan deze door alle mogelijke maatregelen sterk beïnvloed worden. De militair-economische potentie der verschillende deelgenooten in het drie-mogendheden-pact houdt niet slechts verband met hun grootte en hun economische productiecapaciteit, doch is ook, al naar hun aardrijkskundige ligging, hun bedreigdheid van buitenaf en hun inwendige politieke structuur, zeer uiteenloopend. Bij een gunstig resultaat in dezen totalen oorlog om de herordening der wereld zijn echter alle bondgenooten in gelijke mate geïnteresseerd. Daarom is het ook in het belang van geheel Europa, dat het maximum van het gemeenschappelijke economische bewapeningspotentieel en in het bijzonder de mobilisatie van alle beschikbare arbeidsreserves wordt bereikt. Doch daarmede wordt geen schematische mobiliseering, welke geen rekening houdt met de nationale grenzen en de bijzondere geaardheid, bedoeld. Een dergelijke mobilisatie zou immers waarschijnlijk meer nadeel dan voordeel opleveren. Want de lichamelijke en geestelijke prestatiemogelijkheden, de arbeidswil, de geschooldheid en de technische ontwikkeling zijn uiteenloopend, al naar de nationale eigenschappen, de economische structuur en zelfs de verschillende tradities en doelstellingen der diverse landen. Ook de verschillen in bevolkingsdichtheid, verkeersmogelijkheden, industrieele ontwikkeling en niet te vergeten de geestelijke factoren spelen een groote rol bij de prestatiemogelijkheden en de geschiktheid voor bepaalde industrieele beroepen. Daardoor worden bij de mobilisatie der Europeesche arbeidsreserves grenzen getrokken, welke men niet zonder nadeelen over het hoofd kan zien, of overschrijden mag.

Het Europeesche reservoir.

Rekening houdende met deze nationale bijzonderheden moet echter in het belang van een zoo rationeel mogelijken inzet van de Europeesche arbeidsreserve, er in het geheele gebied principieel naar gestreefd worden, om den toestand van het werken op volle capaciteit te bereiken, opdat het beschikbare economische potentieel ten volle kan worden aangewend. Overschotten en tekorten op het gebied van menschelijke arbeidskrachten moeten daarom, voor zoover dit maar mogelijk is, worden vereffend. Op het oogenblik beleven wij practisch dezen toestand, dat in Duitschland met zijn omvangrijk industrieel bewapeningsapparaat een groot tekort aan arbeidskrachten bestaat, terwijl bij de bondgenooten, welke zich meer op den landbouw toelegden, de arbeidsmarkt belangrijk minder gespannen is. De voorhanden zijnde industrieele capaciteit moet echter gedurende den oorlog daar worden aangewend waar zij is, d.w.z. energie, grondstoffen, menschelijke arbeidskrachten en opdrachten moeten daarheen gebracht worden, waar zij kunnen worden aangewend met het grootste en het zoo snel mogelijk te bereiken nuttige resultaat. Hetzelfde grondbeginsel geldt voor de oprichting van nieuwe installaties, welke, zooveel als zulks mogelijk is, daar gebouwd moeten worden, waar dit het gemakkelijkste gaat en wij zoo rationeel mogelijk kunnen werken. Dat met den terugkeer van den vrede weer andere, meer op het nationale afgestemde gezichtspunten op den voorgrond zullen treden, staat wel vast, maar is niet beslissend. De mobilisatie der menschelijke arbeidskrachten in het geheele Europeesche gebied ten behoeve van de gemeenschappelijke behoeften der bewapeningsindustrie wordt daarmede een der belangrijkste punten voor de naaste toekomst. Bijzonder moeilijk is de mobilisatie der verborgen reserves, omdat deze zonder ingrijpen van den staat in de structuur van het economische leven niet te bereiken zijn en ook in den regel verbonden blijven aan een verandering van de levens- en beroepsgewoonten der afzonderlijke individuen, welke gepaard gaan aan een zekere beperking van de persoonlijke vrijheid. Hier heeft het Duitsche voorbeeld van de omzetting van arbeidskrachten van niet-voor-den-oorlog-belangrijke naar wel-voor-den-oorlog-belangrijke productietakken en de samenvoeging van kleine industrieele bedrijven tot productieve eenheden, den weg gewezen naar een beter gebruik der beschikbare arbeidskrachten. De belangwekkendste en op den langen duur waarschijnlijk de vruchtbaarste methode is echter de mobilisatie der potentieele arbeidsreserves door aan het doel beantwoordende technische scholing en verhooging van het prestatievermogen binnen het kader der rationaliseeringsmogelijkheden der afzonderlijke bedrijven.

Het probleem der mobilisatie der Europeesche arbeidsreserves heeft niet slechts een kwantitatieve, doch ook een kwalitatieve zijde. Wij hebben voor de economische oorlogsvoering behoefte aan meer en beter geschoolde arbeidskrachten. Speciale maatregelen op het gebied der opleiding van vakarbeiders en verhooging van het prestatievermogen zijn daarom, gezien vanuit het standpunt eener langdurige oorlogsvoering van bijzonder belang, en dit probleem staat niet geïsoleerd bij elk der afzonderlijke bondgenooten, maar vormt een gemeenschappelijk vraagstuk der continentaal-Europeesche samenwerking. Het is niet slechts een kwestie van materieele, doch tevens een zaak van geestelijke opvoeding en opwekking tot begrip voor de hieraan ten grondslag liggende voorwaarden.

De Rijksminister voor Economische Zaken dr. Funk heeft eenige weken geleden in zijn rede over het economisch aanzien van het nieuwe Europa met betrekking tot de bewapeningsrede van president Roosevelt er op gewezen, dat zijn propagandacijfers gemakkelijker op papier dan in de fabriek te produceeren zijn. Hier wordt een vraagstuk aangesneden, dat gezien zoowel vanuit oorlogsstandpunt als van dat der toekomstige vredesordening van levensbelang is voor de Europeesche volkengemeenschap. Want mettertijd zal het probleem der mobilisatie der Europeesche arbeidsreserves niet slechts een middel zijn tot oorlogsvoering, maar zal het tevens een vaste basis zijn voor de ontwikkeling van den welstand der Europeesche volkengemeenschap.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Bij het aftreden van Gandhi is hier reeds aangeduid, dat in Britsch-Indië een nieuwe phase aanbreekt. Pandit Nehroe, Gandhi's opvolger als voorzitter van het Al-Indische Congres, heeft veel tegenkanting ondervonden. Nationalistische kringen verwijten hem, dat hij te slap optreedt. In het bijzonder neemt men het hem kwalijk, dat hij ongevraagd de verklaring aflegde, dat het Britsche imperium bij een aanval van een derde mogendheid in de Britsch-Indische wateren (en dit sloeg kennelijk op Japan, want Nehroe is bekend om zijn bolsjewistische sympathieën) hem, Nehroe en zijn aanhang onvoorwaardelijk aan Britsche zijde zou vinden. Ook scheen hij na het bezoek van Tsjiang-Kai-sjek, dat kennelijk op instigatie van sir Stafford Cripps (die met beiden persoonlijk bevriend is) tot stand kwam, tot een nieuw compromis met Engeland bereid te zijn.

Door den oproep tot een compromisloozen strijd tegen alles wat Britsch is van Soebhas Chandre Bose is thans plotseling een nieuwe wending in Indië ingetreden. Bose werd in 1897 in Bengalen geboren. Hij ontving zijn opleiding in Engeland, waar hij in 1920 examen aflegde voor ambtenaar bij het Indische burgerlijke bestuur. In aansluiting hierop zou hij in Italië een functie als inspecteur van de belastingen aanvaarden. Hij kwam echter in Engeland reeds in aanmerking met Indische nationalisten, die zich na den bloedig onderdrukten opstand der zestiger jaren van meer moderne strijdmethoden voorzien gingen en wel door een opleiding in Engeland zelf. Hun ontevredenheid vond een goeden voedingsbodem, toen Engeland de tijdens den eersten wereldoorlog gedane beloften van zelfbestuur niet nakwam. Bose kreeg in het kamp der nationalisten spoedig grooten invloed. Van meet af kenmerkte hij zich door een onverzoenlijke houding. Na eenige omzwervingen in Europa organiseerde hij na zijn terugkeer in Calcutta betoogingen tegen den prins van Wales, die Indië bezocht. Deswegen moest hij een eerste gevangenisstraf en wel van acht maanden ondergaan.

Soebhas Chandre Bose

Sedert dien werd Bose de leider van de extreemste groepeeringen der Indische nationalisten. In 1924 en 1927 vertoefde hij in Duitschland en Oostenrijk. In het laatste jaar werd hij, nadat hij weer eens uit de gevangenis ontslagen was, door zijn aanhangers demonstratief tot voorzitter van het congresbestuur van Bengalen gekozen. In 1930 verhuisde hij opnieuw naar de gevangenis. De nationalistische gemeenteraad van Calcutta koos hem echter tot burgemeester, waarna de Britten gedwongen waren hem opnieuw vrij te laten. Het jaar daarop werd hij opnieuw gearresteerd en weer met het oog op zijn zwakke gezondheid ontslagen. Hij moest echter het land verlaten en vertoefde andermaal geruimen tijd in Duitschland. Na zijn terugkeer in Indië, waartoe hij verlof gekregen had, werd hij echter opnieuw ingekerkerd. Na iedere vrijlating volgde prompt een nieuwe arrestatie. Tweemaal, in 1938 en 1939, werd hij tot voorzitter van het Al-Indische Congres gekozen. Bij het uitbreken van den Engelsch-Duitschen oorlog dwongen de meer verzoeningsgezinde aanhangers van Nehroe hem tot aftreden. Midden 1940 werd hij opnieuw gearresteerd, doch in December van hetzelfde jaar, toen hij in hongerstaking gegaan was, kon hij weer de gevangenis verlaten. Op 20 Januari 1941 moest hij in Calcutta voor den rechter verschijnen. Een dag tevoren had hij echter zijn huis verlaten en bleef sindsdien onvindbaar.

Niet minder dan in totaal acht jaren heeft Bose in Britsche gevangenissen van allerlei soort doorgebracht. Tien millioen van de veertig millioen leden van het Indische Congres rekenen zich tot zijn aanhang. Het meerendeel heeft Bose grondig geschoold in een ook volgens Europeesche begrippen doelmatige organisatie, de „Foreward-Blocks".

In de wereldhistorische Septemberdagen 1939 sprak Bose de profetische woorden, die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaten: „De leemen voeten van het Britsche Rijk zijn blootgelegd. Nu of nooit!" Men verwacht, dat zijn oproep tot gewapenden opstand, geslingerd in de stijgende ontevredenheid van 350 millioen Britsch-Indiërs, eindelijk de stoot zal zijn, die van een zwaar beladen boom de reeds lang gerijpte vruchten doet vallen.

(Vor. ber. Aftreden Gandhi 4958 E.)

B. NEDERLAND. — „De Nederlandsche taak in de groote Europeesche ruimte"; een uiteenzetting van Mr. M. M. Rost van Tonningen, president der Nederlandsche Bank. —

28 Febr. — Nederland's Imperium stort ineen!

Datgene wat meer dan tien geslachten van werkers en strijders in nagenoeg drie en een halve eeuw hebben opgebouwd, is door een verblinde regeering in puin geslagen. Terwijl het Frankrijk van Pétain weigerde vazallendiensten aan Londen en Washington te bewijzen, terwijl de Gouverneur van Fransch-Indo-China in het welbegrepen Fransche belang met Japan een minnelijke schikking trof, verklaarde Nederlandsch-Indië aan Japan den oorlog.

Sindsdien voltrekt zich het noodlot over onze overzeesche gewesten en weerspiegelt een dalende beurs de zorgen welke het kapitaalbezittende Nederland vervullen. Daarginder in ons eilandenrijk woedt een modern vandalisme op groote schaal; het voorschrift van de verzengde aarde wordt zoo grondig mogelijk ten uitvoer gelegd, zulks op Britsch-Amerikaansch bevel. In onze overzeesche gewesten beslist immers niet het Nederlandsch belang, doch uitsluitend de Angelsaksische baatzucht. Zooals onze zeelieden onder de roekelooze leiding van een Amerikaansch admiraal den heldendood stierven voor vreemde belangen, zoo offert het Yankee- en Jingo-cynisme de bouwwerken van een trotschen Indischen ondernemersgeest op aan een waanzinnige vernielingswoede.

Moeten wij soms nog een snelle Japansche bezetting wenschen, opdat althans een gedeelte van onze scheppingen gered zal kunnen worden? Het is te hopen, dat de Nederlanders in Oost-Indië althans gedeeltelijk aan de gedwongen evacuatie zullen ontkomen en hun arbeid na de bezetting van ons eilandenrijk zullen voortzetten. Alleen een dergelijke houding zal nog kunnen redden wat te redden valt, indien tenminste het moederland in Europa eindelijk zijn taak in de nieuwe wereldorde zal willen begrijpen.

Welke is nu deze taak?

Nederland is voor den duur van den oorlog van den overzeeschen handel afgesneden. Tal van bloeiende ondernemingen zooals bijvoorbeeld onze scheepvaartmaatschappijen, onze moederlandsche werkgemeenschappen van koloniale ondernemingen, onze internationaal vertakte grootbedrijven en andere zijn van een gedeelte van hun winstbronnen afgesneden.

De leiders dezer ondernemingen hebben tot nu toe veelal de houding aangenomen, dat zij, beperkt als zij meenen te zijn tot het Nederlandsche grondgebied in Europa, geenerlei werkzaamheid kunnen ontwikkelen, om hun apparaat wederom in het bedrijfsleven in te schakelen. De tijd zal deze heeren aldus dwingen om vroeger of later om steun bij de overheid aan te kloppen voor de instandhouding van hun bedrijf in Europa.

Welnu, het zij hier met alle duidelijkheid gezegd:

Aan onwilligen, die meenen voor hun morrenden lediggang of voor hun stille tegenwerking nog een premie van staatswege te mogen ontvangen, zal zulks niet alleen worden geweigerd, doch zij zullen op hardhandige wijze in het algemeen belang van het Nederlandsche volk van hun plaats worden verwijderd en door anderen worden vervangen.

Gezien vanuit het belang van de Nederlandsche Volksgemeenschap is de taak, die Nederland en in het bijzonder dat volksdeel, dat zich uit de fossielen-politiek bevrijd heeft, in de Europeesche grootruimte heeft, tweeledig!

1e. De instandhouding der Nederlandsche economische apparatuur en zijn leiderschap zooals deze zich ontwikkeld hebben in de eeuwen van imperiale ontplooiing.

2e. De inzet en de dienstbaarmaking dezer apparatuur aan de huidige oorlogvoering en aan de Europeesche samenwerking in het tijdperk van vrede, dat op dezen oorlog zal volgen.

Wat het eerste punt betreft, is reeds aan enkele der leidende mannen van koloniale bedrijven de vraag gesteld, hoe zij zich voorstellen hun apparaat ten spoedigste aan een actieve deelname in de Europeesche volkshuishouding dienstbaar te maken. Zooals te verwachten was, hebben enkele dezer mannen zich beroepen op het geheel verschillend karakter hunner werkzaamheden in het verleden en de werktaken, die in het huidige Europa voor het grijpen liggen. Het is te hopen, dat deze heeren ten spoedigste hun houding herzien.

Een steriele werkeloosheid zal niet langer worden geduld en hier zij tegelijkertijd mededeeling gedaan van het feit, dat thans reeds in alle stilte voorbereidingen worden getroffen, om met behoud van het apparaat en de schatten van ervaring, die in het verleden zijn verzameld, Nederlandsche specialisten in organisch verband in de Europeesche werkgemeenschap in te schakelen.

De mannen, die zich op dezen weg begeven, werken mede aan een waarachtige nationale politiek ten bate van het Nederlandsche Volk. Willen wij in dit nieuwe Europa onze rol als lid der statengemeenschap en van den Germaanschen statenbond vervullen, dan zullen wij evenals elk Germaansch volk inderdaad ons leiderschap tot uiting moeten brengen op die gebieden, waarop wij bij uitstek deskundig zijn. Zouden wij dit thans weigeren, dan zou de harde noodzaak de Duitsche leiding dwingen op al deze gebieden het leiderschap van het zelfstandige Nederlandsche bedrijfsleven over te nemen, dan zouden door de tegenstrevende sabotage van enkele handlangers van Londen en Washington, de Nederlandsche bedrijfsleiders tot het peil van procuratiehouders worden neergedrukt.

De Asmogendheden strijden tegen de Bolsjewistische regeering van Moskou en de met hen verbonden democratieën. In dezen strijd op leven en dood zal Duitschland alle krachten moeten inschakelen voor het onmiddellijke doel, het winnen van dezen oorlog. Het uitstellen van de keus is niet langer mogelijk. Wie

door zijn passieve houding zich tot een bondgenoot maakt van het menschonteerende Bolsjewisme, zal moeten verdwijnen. Op korten termijn zijn thans reeds maatregelen te verwachten, die den vollen inzet van elken werker op het Europeesche vasteland zullen bewerkstelligen. Elk initiatief, dat thans van Nederlandsche zijde wordt genomen, bepaalt mede de plaats, die ons volk na het sluiten van den vrede in het nieuwe Europa zal innemen. Voor het zoeken naar nieuwe wegen zullen telkens grootere ruimten ter beschikking staan. Als gedurende dezen zomer de Duitsche legers de Bolsjewistische horden in hun barre, hongerende achterland zullen hebben teruggeslagen, dan zullen in de Russische gebieden de werktaken voor het grijpen liggen.

Voor het eerst zal in de Europeesche geschiedenis het heele vasteland onder een gelijkvormig beheer zijn samengevat. De nationale organisaties worden reeds thans in vollen oorlogstijd zoodanig op elkander afgestemd, dat zij zonder eenige moeilijkheid in Europeesch verband kunnen samenwerken als de geheele ruimte voor het vrije verkeer beschikbaar zal komen.

Ik wil als voorbeeld de organisatie van het bedrijfsleven noemen. In groote trekken heeft men in den herbouw van het Nederlandsche bedrijfsleven het Duitsche voorbeeld gevolgd. Zoo is men ook in andere landen bezig en zal elke groep deskundigen in elk land zonder lastige en verwarrende overkruising van competenties een overeenkomstige organisatie als tegenspeelster aantreffen. De bedrijfsorganisatie heeft aan ondernemers en bedrijfsleiders de gelegenheid gegeven vrijwillig hun diensten ter beschikking te stellen van het Nieuwe Europa.

Nederland is als eerste mogendheid op het vasteland nog een stap verder gegaan op den weg naar het vrije verkeer door de opheffing van de douane- en deviezengrens. In alle stilte wordt op de Nederlandsche Bank gewerkt aan een onderlinge verbinding der organisaties op het gebied van het geld- en kapitaalverkeer. De model-regeling die tusschen Nederland en Duitschland zoo langzamerhand haar beslag gaat krijgen, zal zonder twijfel geleidelijk ook met andere landen worden getroffen, aangepast aan de nationale verhoudingen.

Hoe snel echter de tijd gaat, bewijst de afkondiging van den burgerlijken dienstplicht voor Nederlandsche arbeiders in Duitschland. Het gaat hier, zooals hierboven reeds is uiteengezet, om den maximum-inzet van de Europeesche arbeidskracht in een strijd tegen het Bolsjewisme en de daarmede verbonden machten. Het vernietigen dezer machten is een socialistisch belang van de allereerste orde. 150.000 Nederlandsche arbeiders, die thans reeds in Duitschland werken, arbeiden voor de gemeenschappelijke zaak, evenals de meer dan twee millioen werkers, die hier te lande dag in, dag uit hun krachten ter beschikking stellen. Nederlandsche ondernemers krijgen nu een laatste kans om bij de inschakeling in de Europeesche productie zelf de leiding te nemen of hun deskundige medewerkers naar andere organisaties te zien overhevelen.

Wij blijven gelooven in het Nederlandsche leiderschap, in het doorzicht van het Nederlandsche volk. Wij vertrouwen dan ook, dat in de naaste toekomst tienduizenden, die tot nu toe nog aarzelden, zich zullen voegen bij diegenen, die reeds vroeger tot de overtuiging zijn gekomen, dat een eensgezind en gelukkig Europa alleen kan groeien, als de mannen en vrouwen van het vasteland de handen ineen slaan. (De Waag)

(V. b. mr. M. M. Rost v. Tonningen 4973 C.)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Nederlandsche militairen uit Engeland en Canada teruggeroepen. —

Sjanghai, 27 Febr. (A.N.P.) — De regeering van Nederlandsch-Indië heeft allen Nederlandschen soldaten die zich op het oogenblik in Engeland en Canada bevinden, bevolen onmiddellijk naar Nederlandsch-Indië terug te gaan om onder de wapenen te komen. (Telegraaf)

B. NEDERLAND. — Dierenartsenverordening - Aanvulling van bijzondere maatregelen op administratiefrechtelijk gebied - Wijzigingen in de oorlogsschaderegeling - Wijziging en aanvulling van het Besluit Herstel Rijn- en Binnenvaartvloot II - Wijziging en aanvulling van het Motor- en Rijwielreglement - Aanvulling van de Warenwet - Maatregelen betreffende de bezoldiging van militair en burgerlijk personeel der voormalige zee- en landmacht. —

Het verordeningenblad van 28 Februari no. 6, bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de Nederlandsche dierenartsen (Dierenartsenverordening). Hierbij wordt ingesteld de Nederl. Dierenartsenkamer, waarvan elke dierenarts lid moet zijn. Aan het hoofd staat een president, die wordt bijgestaan door den Raad der Nederlandsche Dierenartsenkamer, die bestaat uit den plaatsvervanger van den president, de voorzitters van de gewestelijke afdeelingen en acht door den president aan te wijzen leden. De kamer bezit een verordende bevoegdheid, welke door den president wordt uitgeoefend. De kamer is onderworpen aan het toezicht van den secretarisgeneraal van landbouw en visscherij of van dien van sociale zaken of van beiden tezamen (in de verordening Rijksinstantie genoemd).

Aanvulling van bijzondere maatregelen op administratiefrechtelijk gebied. — Het verordeningenblad van 28 Februari bevat een Zesde Verordening houdende aanvulling van de Vierde verordening betreffende bijzondere maatregelen op administratiefrechtelijk gebied.

Wijzigingen in de oorlogsschaderegeling. — Het verordeningenblad van 28 Februari bevat een besluit van de secretarissen-generaal van Financiën, van Justitie en van Waterstaat, betreffende wijziging en aanvulling van het besluit op de materieele oorlogsschaden, het besluit tot regeling van de onteigening voor den wederopbouw en het besluit tot regeling van de uitgestelde betaling bij onteigening.

Hierin wordt o.m. bepaald, dat de schade boven *f* 50.000, die tot nog toe slechts voor 90 pct. werd vergoed, in het vervolg geheel zal worden vergoed. Het restant van reeds uitbetaalde vergoedingen, zal alsnog worden uitgekeerd.

Wijziging en aanvulling van het Besluit Herstel Rijn- en binnenvaartvloot II. — Het verordeningenblad van 28 Februari bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Waterstaat, Financiën, Justitie, Handel, Nijverheid en Scheepvaart, houdende wijziging en aanvulling van het Besluit Herstel Rijn- en binnenvaartvloot II.

Wijziging en aanvulling van het Motor- en Rijwielreglement; maximum-snelheid teruggebracht tot 40 K.M. per uur. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van Waterstaat, betreffende wijziging en aanvulling van het Motor- en Rijwielreglement. Hierin wordt bepaald, dat met een motorrijtuig of aanhangwagen, voorzien hetzij van luchtbanden van de maat 7.50 × 20 of grooter, hetzij van luchtbanden van overeenkomstig draagvermogen (hieronder vallen banden van de maat 32 × 6½), niet mag worden gereden met een hoogere snelheid dan van 40 km. per uur.

Aanvulling van de Warenwet. — In het Verordeningenblad van 28 Februari verscheen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, houdende aanvulling van artikel 33 der Warenwet.

Maatregelen betreffende de bezoldiging van militair en burgerlijk personeel der voormalige zee- en landmacht. — In het Verordeningenblad van 28 Februari verscheen een zesde uitvoeringsbesluit van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie, dat de mogelijkheid opent om de cumulatiebepalingen toe te passen, indien een nieuwe overheidsbetrekking is aanvaard gedurende non-activiteit of verlof, onmiddellijk voorafgaande aan het ontslag.

(Verordeningenblad no. 6, 28 Februari 1942)

(V. b. Dierenartsenkamer 5017 H.; Oorlogsschade 4837 A.; Rijn- en binnenvaartvloot 4833 D.; Ned. weermacht 4858 B.)

C. BRITSCH-INDIE. — Radioboodschap van den nationalistenleider Soebhas Chandre Bose. —

Berlijn, 28 Febr. (D.N.B.) — De Britsch-Indische Nationalistenleider Bose heeft zich met een vrijheidsoproep van den volgenden inhoud tot de bevolking van Britsch-Indië gewend:

„Ongeveer een jaar lang heb ik zwijgend en geduldig den loop der gebeurtenissen afgewacht. Thans, nu het uur daar is, treed ik naar voren en spreek. De val van Singapore beteekent het naderbij komen van een nieuw tijdperk in de Indische geschiedenis. Het Indische volk heeft lang geleden onder de vernedering van een vreemd juk. Het is geestelijk, cultureel, politiek en economisch geruïneerd. Thans moet het den Almachtige deemoedig danken voor de gelukkige gebeurtenis, die Indië leven en vrijheid belooft. Het Britsche imperialisme is in de moderne geschiedenis de duivelachtigste vijand der vrijheid.

In Indië alleen is ongeveer een vijfde deel van het menschdom zonder pardon onderdrukt en vervolgd. Voor andere volken moge het Britsche imperialisme de vijand van het heden zijn, voor Indië is het de eeuwige vijand. Tusschen beide zijn noch vrede noch compromis mogelijk. De vijanden van het Britsche imperialisme zijn de natuurlijke bondgenooten van Indië, evenals de bondgenooten van het Britsche imperialisme thans onze natuurlijke vijanden zijn. De buitenwereld hoort van tijd tot tijd stemmen, die uit Indië komen en er aanspraak op maken te spreken hetzij in naam van het Indische Nationale Congres of in dien van het Indische volk. Deze stemmen komen echter door de kanalen der Britsche propaganda en niemand mag de fout maken haar als karakteristiek te beschouwen voor het vrije Indië.

Zooals natuurlijk is in een land, dat onder vreemde heerschappij staat, hebben de Britsche onderdrukkers er naar gestreefd in het Indische volk tweedracht te veroorzaken. Dientengevolge zijn er menschen, die het Britsche imperialisme openlijk ondersteunen, en anderen, die al dan niet opzettelijk de Britsche zaak helpen, doch vaak hun ware beweegredenen verdoezelen door te spreken van samenwerking met Tsjoengking, de Sovjet-Unie en andere bondgenooten van Engeland. Tegenover hen staat echter de enorme meerderheid van het Indische volk, die geen

compromis met het Britsche imperialisme wenscht, doch verder wil strijden tot de volkomen onafhankelijkheid is bereikt. Door de oorlogsomstandigheden in Indië kan de stem dezer vrijheidslievende Indiërs niet buiten de landsgrenzen doordringen. Wij echter, die meer dan twintig jaren gestreden hebben voor onze nationale emancipatie, weten precies wat de enorme meerderheid van onze landslieden thans denkt en gevoelt. Op dit kruispunt der wereldgeschiedenis waar wij staan, verklaar ik plechtig in naam van alle vrijheidslievende Indiërs in Indië zoowel als in het buitenland, dat wij verder zullen strijden tegen het Britsche imperialisme tot Indië weer meester is over eigen lot. In dezen strijd en in den tijd van herbouw, die daarop zal volgen, zullen wij van ganscher harte met al diegenen samenwerken, die ons helpen den gemeenschappelijken vijand neer te slaan. Het uur der verlossing is voor Indië gekomen. Thans zal Indië opstaan en de ketenen der slavernij verbreken, die het zoo lang geboeid hielden. Door de bevrijding van Indië zullen ook Azië en de geheele wereld voortgaan op den weg naar het hoogere doel der emancipatie van de menschheid."
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Bose 5020 A.)**

A. NEDERLAND. — Toeneming van het aantal radioluisteraars. —

In zijn op 1 Maart, ter gelegenheid van den Dag van den Nederlandschen omroep te Hilversum uitgesproken rede, deelde de directeur van den omroep mede, dat het aantal ontvanginrichtingen ondanks de moeilijke materiaalpositie, op 31 Januari jongstleden grooter was dan ooit tevoren, en het vooroorlogsche cijfer zelfs werd overtroffen.
Het totaal aantal aangeslotenen bedroeg 31 Januari 1.437.839. Van September 1941 tot 31 Januari 1942 is het totaal aantal aansluitingen met ongeveer 50.000 gestegen. Het kenmerkende hierbij is, dat hiervan ca. 35.000 nieuwe aansluitingen bij de radiocentrales zijn en 15.000 nieuwe toestelbezitters.
(Vaderland) **(Vor. ber. Aantal luisteraars 4433 E.)**

B. HONGARIJE. — Moeilijkheden in de Pijlkruiserspartij. —

Boedapest, 27 Febr. (D.N.B.) — De leider van de partij der Pijlkruisers, Frans Szalasi, heeft wederom vijf afgevaardigden uit de partij gezet. Daardoor is het aantal uitgesloten afgevaardigden tot 7 gestegen, zoodat de partijfractie thans 23 in plaats van 30 leden telt. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Pijlkruisers 5016 B.)

C. KROATIE. — Opening van den rijksdag. —

2 Maart — Maarschalk Kvaternik, plaatsvervangend staatshoofd, heeft de zitting van de „Sabor", den Kroatischen Rijksdag, in aanwezigheid van Duitsche, Italiaansche en Kroatische autoriteiten geopend: In zijn rede noemde hij de verbondenheid van Kroatië met de as-mogendheden onverbrekelijk. Onze mannen, zoo zeide hij verder, strijden aan het Oostelijke front voor het nieuwe Europa en verdedigen daarmede tevens hun vaderland. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Maarschalk Kwaternik 4768 F.)

D. FRANKRIJK. — Boodschap van president Roosevelt - Generaal De Gaulle erkend door de Ver. Staten als autoriteit over Nieuw-Caledonië - De betrekkingen met de Ver. Staten. —

Stockholm, 28 Febr. (A.N.P.) — Naar Reuter uit Washington meldt, heeft het departement van Buitenlandsche Zaken 27 Febr. een communiqué gepubliceerd, dat beoogt, de betrekkingen tusschen de Ver. Staten en de regeering te Vichy duidelijk te maken.
Naar in het communiqué wordt verklaard, heeft Roosevelt op 10 Februari in een persoonlijke boodschap aan maarschalk Pétain meegedeeld, dat iedere ondersteuning van een vijand der Ver. Staten voor Frankrijk catastrofaal zou zijn.
Het communiqué wordt als laatste en openlijke waarschuwing aan de regeering van Vichy beschouwd.

Generaal De Gaulle erkend door de Ver. Staten als autoriteit over Nieuw-Caledonië. — Berlijn, 2 Maart — De A.N.P.-correspondent meldt:
De erkenning door Washington van de „regeering-de Gaulle" als autoriteit over Nieuw-Caledonië wordt in bevoegde kringen alhier beschouwd als een dwangmiddel en waarschuwing van Washington in zijn diplomatieken strijd tegen Vichy.

De betrekkingen met de Ver. Staten. — 2 Maart — D.N.B. meldt uit Vichy, dat men in kringen, welke in nauw contact staan met het Fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken, verklaart den indruk te hebben gekregen, dat in de Fransch-Amerikaansche betrekkingen een verbetering is ingetreden. De Amerikaansche regeering heeft, zooals bekend, in de afgeloopen weken aan Vichy een aantal vragen gesteld, welke, naar men in politieke kringen algemeen aanneemt, aan den eenen kant betrekking hadden op de Fransche vloot, in het bijzonder na den terugkeer van het slagschip „Dunkerque" van Mers-el-Kebir naar Toulon en aan den anderen kant op de imperiale politiek van Frankrijk. Een aantal dezer vragen werd door politieke kringen allfier beschouwd als een inmenging van de Vereenigde Staten in de binnenlandsche aangelegenheden van Frankrijk en men gelooft in genoemde kringen te kunnen aannemen, dat in dit opzicht Frankrijk niet te gemoet zal komen aan de Amerikaansche wenschen. (Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsbl.)
(V. b. Maarschalk Pétain 4992 F.; pres. Roosevelt 4958 F.; Waarsch. Vichy 4719 D.; De Gaulle 4953 B.)

E. NABIJE OOSTEN. — Kabinetscrisis in Iran - Regent Abdoellilah verlaat met koning Feisal II Bagdad - Olieleiding Mossoel-Haifa opgeblazen - Diplomatieke betrekkingen tusschen Iran en Frankrijk verbroken.

Istanboel, 28 Febr. (Stefani) — Uit Teheran wordt gemeld, dat alle Iransche ministers bij den premier hun ontslag hebben ingediend. Men kent de reden van dit collectieve ontslag niet maar waarschijnlijk is deze gelegen in nieuwe meeningsverschillen tusschen de regeering en de Engelsch-bolsjewistische militaire autoriteiten.

Regent Abdoellilah verlaat met koning Feisal II Bagdad. — Adana, 2 Maart (D.N.B.) — Volgens een bericht van den omroep te Bagdad is de toestand zoo kritiek geworden, dat de regent, Abdoellilah, de stad heeft verlaten.
Hij heeft, zooals reeds eerder op spannende oogenblikken, den jeugdigen Koning, Feisal II, medegenomen. Met verscheidene personen van zijn gevolg heeft de regent zich onder bescherming van het Britsche garnizoen naar Koet-el-Amara begeven, waar vandaan hij zal doorreizen naar Basra, indien de toestand nog ernstiger zou worden.

Olieleiding Mossoel-Haifa opgeblazen. — Adana, 2 Maart (D. N. B.) — Volgens berichten uit Bagdad is de olieleiding van Mossoel vlak achter Hadita opgeblazen.
Dit is de aftakking naar Haifa. De olieraffinaderij in Haifa heeft reeds verscheidene dagen geen grondstoffen.

Diplomatieke betrekkingen tusschen Iran en Frankrijk verbroken. — Adana, 4 Maart (D.N.B.) — Radio-Teheran heeft 3 Maart gemeld, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Iran en Vichy zijn afgebroken. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(V. b. Iransche kabinet 4921 B.; Regent Abdoellilah 4708 A.; Koning Feisal II 3748a; Olieleiding Mossoel-Haifa Kaartje 4679 A., 4708 A. en 4714 B.)

F. NEDERLAND. — Houtdiefstallen wegens gebrek aan brandstoffen; overheidsmaatregelen - Schaatsenrijden: op 1 Maart nog een prestatietocht gehouden.

Maart — In verschillende, speciaal de boschrijke gedeelten van ons land, komen den laatsten tijd houtdiefstallen veelvuldig voor. In den laten avond trekt men naar de bosschen, waar men zich niet alleen beperkt tot het hakken van takken of dood hout, doch heele bosschen plundert. Prachtige levende boomen, met dikken stam worden vakkundig gerooid, ter plaatse gezaagd en vervolgens vervoerd. Zoo werd te Vught zelfs een boschcomplex van 100 bij 300 vierkante meter geheel vernield. Het natuurschoon lijdt hierdoor ernstige schade, terwijl hout, dat beter voor andere doeleinden zou kunnen worden gebruikt, wordt vernield. Door verscherping van het toezicht poogt men thans aan het euvel paal en perk te stellen, terwijl voorts in verschillende gemeenten van overheidswege maatregelen zijn getroffen, waardoor werkloozen en anderen gratis of tegen zeer lage vergoeding aan hout kunnen komen.

Schaatsenrijden: op 1 Maart nog een prestatietocht mogelijk. — 2 Maart — De zeer bijzonder lang aanhoudende winter maakte het mogelijk, dat op 1 Maart onder auspiciën van den IJsbond Hollands Noorderkwartier nog een tocht rond de Schermer (lengte 65 K.M.) kon worden gereden. Ruim 3000 liefhebbers maakten van deze, zeker unieke gelegenheid een dankbaar gebruik en maakten den tocht, die door fraai weer werd begunstigd. (Telegraaf) **(Vor. ber. Elfstedentocht 4976 G.)**

G. NEDERLAND. — Scholingsdag van N.S.D.A.P. en N.S.B. te Den Haag - Rede van Mussert. —

's-Gravenhage, 2 Maart (A.N.P.) — 1 Maart hebben de N. S. D. A. P. en de N. S. B. in den Dierentuin te Den Haag een gezamenlijken scholingsdag gehouden, die werd bijgewoond door vertegenwoordigers van staat, weermacht en partij en door het kader van beide organisaties. Deze bijeenkomst was de laatste van een reeks scholingsdagen, die door de N.S.D.A.P. en de N.S.B. in ons land gehouden zijn.
Nadat General-Kommissar Oberdienstleiter Schmidt en de leider der N.S.B., na buiten door een eerewacht en de W.A.-harmonie te zijn opgewacht, de zaal hadden betreden, spraken dr. Schuon, Kreisinspektor der N.S.D.A.P. en de gewestelijke leider der N.S.B., Van Iersel, een kort openings- en welkomstwoord. Als eerste voerde Oberschulungsleiter Sommer het woord, die

als thema voor zijn rede had gekozen: de historische verhouding tusschen de Nederlanden en het Rijk. Spreker schetste hoe die verhouding bepaald wordt door het lot, dat beide Germaansche volkeren te vervullen hebben gekregen. Telkens in de geschiedenis bleek, dat in een zoo groot gebied als de Germaansche volkerengemeenschap omvat, de randvolkeren het niet kunnen stellen zonder de hulp van het natuurlijk middelpunt, en omgekeerd.
Het hoofd der afdeeling Vorming der N.S.B., dr. Van Genechten, hekelde de houding van de heeren Gerbrandy en Van Kleffens en stelde daartegenover de houding der overtuigde nationaal-socialisten, die zich nimmer populair hebben trachten te maken. Oberdienstleiter Schmidt wees er op, dat velen na Mei 1940 zich bereid verklaarden tot samenwerking, maar de N.S.B. werd uitverkoren omdat Duitschland alleen kan vertrouwen op hen, die als nationaal-socialistische strijders bereid zijn tot het volbrengen der gemeenschappelijke taak en daarvan bewijzen hebben afgelegd. Wie getuige is geweest van het jongste onderhoud tusschen Adolf Hitler en ir. Mussert, weet dan ook, dat op dat moment een nieuw tijdperk werd ingeluid van samenwerking tusschen twee Germaansche volkeren, en niet zooals de Londensche zender wist te vertellen: toen de Ned. koloniën werden verkocht.
De leider der N.S.B., ir. Mussert, hield een rede, waarin hij zijn kader het parool uitgaf voor den komenden tijd. Ir. Mussert noemde de positie van ons volk allerminst benijdenswaardig. Nederland is bezet en thans verwijlen onze gedachten bij het gebeuren in Indië. Grooter echter dan de materieele nood is de geestelijke nood. Wanneer wij, aldus spr., den weg zoeken tot het hart dier vele duizenden, die anders denken dan wij, moeten wij ons tevens rekenschap geven van hun gedachtengang. Voor een groot deel wordt die beïnvloed door het stelselmatig gewekte wantrouwen tegen de bedoelingen van Duitschland en van ons, Nederlandsche nationaal-socialisten. Spr. vroeg daarom ook den Duitschen kameraden, zooveel in hun vermogen lag, daarvoor iederen grond weg te nemen. In dit verband haalde ir. Mussert de woorden van den Führer aan, die hem toezegde: Het Nederlandsche volk zal ik niet meer ontnemen, dan noodig is, opdat wij samen kunnen gaan. Militair en economisch moeten wij ons volk brengen aan de goede zijde, het de schuldigen aan den neergang toonen, de goedwillenden rondom ons verzamelen, ons volk moed en vertrouwen geven, zijn vertrouwen winnen en voor ons volk zorgen. Nadat spreker zijn vertrouwen had uitgesproken in den Führer als leider aller Germanen, werd de bijeenkomst door dr. Schuon met een kort woord besloten. (Telegraaf)

(V. b. N.S.D.A.P. 4933 A.; ir. Mussert 5016 H.)

A. NEDERLAND. — Tuchthuisstraf voor het luisteren naar een verboden zender. —
's-Gravenhage, 2 Maart — De Nederlander J. Gr. heeft in zijn woning herhaaldelijk naar een verboden zender geluisterd. Bovendien heeft hij zich schuldig gemaakt aan het verspreiden van vijandelijke radioberichten, doordat hij eenige andere personen in de gelegenheid stelde, vijandelijke radiozendingen mede te hooren. Hij is door het Duitsche Landgerecht veroordeeld tot anderhalf jaar tuchthuis.
Een andere beklaagde, die zich aan hetzelfde strafbare feit heeft schuldig gemaakt en bovendien zich nog schuldig heeft gemaakt aan voor Duitschland vijandige uitlatingen, is door het Duitsche Landgerecht veroordeeld tot een tuchthuisstraf van twee en een half jaar. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rechtszaken 5016 C.)

B. NEDERLAND. — Nikkelen stuiver verdwijnt uit de circulatie. —
6 Maart — Bij besluit van den secretaris-generaal van Financiën is met ingang van heden de nikkelen stuiver als betaalmiddel ingetrokken en buiten omloop gesteld. Zij kunnen tot en met 14 Maart nog worden ingewisseld. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Muntwezen 5015 E.)

C. NEDERLAND. — Gilden van Beeldende Kunsten, Muziek, Letteren en Film ingesteld - Distributieregeling voor rijwielen - J. C. Plate benoemd tot programmadirecteur van den Nederlandschen omroep. —
's-Gravenhage, 2 Maart — In de Nederlandsche Staatscourant van 2 Maart is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, betreffende de instelling van de verdere gilden van de Nederlandsche Kultuurkamer.
Door dit besluit worden ingesteld het Gilde van Beeldende Kunsten, het Muziekgilde, het Letterengilde en het Filmgilde.

Distributieregeling voor rijwielen. — De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat ter voorbereiding van de distributie van rijwielen het koopen, verkoopen en afleveren van alle soorten toerrijwielen, sport- en racerijwielen, invalidewagens, transportrijwielen, carriers, onderstellen van carriers, alsmede van frames voor genoemde soorten rijwielen, invalidewagens en carriers gedurende het tijdvak van Maandag 2 Maart tot en met Zondag 15 Maart verboden is.

J. C. Plate benoemd tot programmadirecteur van den Nederlandschen omroep. — De directeur-generaal van den Nederlandschen Omroep, dr. ing. W. A. Herweyer, heeft met ingang van 1 Maart tot directeur van den programmadienst van den Nederlandschen Omroep den heer J. C. Plate benoemd.
(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Ned. Kultuurkamer 5008 E.; Radio 4952 G.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Onderwijs - Stimuleering der academische opleiding. —
Maart — Voor de eerstvolgende tien jaren wordt het tekort aan academici voor het geheele Rijk op 50.000 à 80.000 geschat indien er geen maatregelen worden genomen, en het is dan ook duidelijk dat zulke maatregelen dringend noodig zijn. In het bijzonder wil men zooveel mogelijk de begaafde leerlingen der lagere school, ongeacht de maatschappelijke positie van hun ouders, voor de academische studie bestemmen. Natuurlijk is daartoe een zoo juist mogelijke selectie vereischt; wanneer de kinderen na een vierjarigen cursus van de lagere school de z.g. „Oberschule" bereiken, is het de tijd om uit te maken, of zij vermoedelijk de universitaire of hooge schoolstudie kunnen volgen, en indien dit het geval blijkt te zijn, behoort een verdere opleiding verplicht te worden gesteld, waartegenover dan zoo noodig ook de middelen daartoe moeten worden verschaft.
Een ander punt betreft de verdeeling over de faculteiten; daartoe zal eveneens van overheidswege een schema — een „Nachwuchsverteilungsplan" — moeten worden gemaakt, en daarvoor is in de eerste plaats een groot opgezette dienst door de beroepskeuze noodig, die van de ouders, de school, de Hitlerjugend enz. alle gegevens omtrent de jongelieden ontvangt. Statistieken over vraag en aanbod, van krachten voor de ambten en beroepen, maximum-aantallen candidaten die men tot elke faculteit en elk vak kan toelaten en verdere studie op dit terrein zal daarbij niet ontbeerd kunnen worden.
(D. Z. i. d. Niederl.)

(Vor. ber. Onderwijs 4844 C.)

E. NEDERLAND. — Aandeelenkoersen sinds Januari 1940. —
Maart — Uit de indexcijfers, welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek worden gepubliceerd, blijkt, vergeleken met den stand van tien toonaangevende Indische fondsen, per Januari 1940, hoezeer deze gedaald zijn, terwijl daarentegen de voor aanstaande Nederlandsche aandeelen sterk in koers gestegen zijn.

Nederlandsche aandeelen: Aku, Philips, Unilever, Calvé-Delft (cert.), Stork en Co., Amsterdamsche Bank, v. Berkels Patent, v. Gelder Papier, Handel Mij. Stokvis, Ned. Kabelfabriek.

Indische aandeelen: Kon. Petr., H.V.A., Deli Mij. (cert.), Amsterdamsche Rubber, Java China Japan Lijn, Kol. Bank, Ver. Vorstenlanden, Int. Crediet- en Handelsver., Billiton (2e rubr.), Ned. Ind. Gas (Nat. Bezit).

Indexcijfer koersen van:	10 Ned. aand.	10 Ind. aand.
Januari 1940	100	100
20 Februari 1942	250.6	67.9
21 „ „	248.4	63.2
23 „ „	245.9	60.5
24 „ „	234.5	57.5
25 „ „	218.0	59.5
26 „ „	225.7	61.8
27 „ „	232.8	64.4
28 „ „	231.3	64.4
2 Maart „	226.6	57.8

(Economisch nieuws)

F. NEDERLAND. — Onderwijs - Dr. H. van Oyen benoemd tot hoogleeraar te Groningen. —
's-Gravenhage, 4 Maart — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming is dr. H. van Oyen benoemd tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der godgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Groningen, om onderwijs te geven in de wijsbegeerte van den godsdienst en in de zedekunde. (Telegraaf)

(Vor. ber. Onderwijs 4990 C.)

G. JAPAN. — Sumatra-vereeniging te Tokio opgericht. —
Tokio, 4 Maart (Domei) — Te Tokio is 3 Maart een Sumatra-vereeniging opgericht. De vereeniging, die in het leven is geroepen door persoonlijkheden, die zeer goed vertrouwd zijn met de toestanden in het zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan, stelt zich ten doel 100.000 Japansche gezinnen naar

Sumatra te zenden om de hulpbronnen van het eiland te exploiteeren.
Onmiddellijk na de oprichting der vereeniging begonnen besprekingen over de beschikbaarstelling van het kapitaal, dat noodig zal zijn voor de ontsluiting van het eiland en voor de uitrusting der kolonisten. (D. Z. i. d. Niederl.)

A. NEDERLAND. — Landstand - Installatie van boerenleiders. —
Maart. — Nadat op 12 en 14 Februari de boeren Saal en Jansen tot boerenleiders van de provincies Noord-Holland en Noord-Brabant werden geïnstalleerd, hadden nog de volgende installaties plaats:
21 Febr. te Assen van boer Geerts tot boerenleider van Drente.
24 Febr. te Groningen van boer Zijlma tot boerenleider van Groningen.
25 Febr. te Leeuwarden van boer Bierma tot boerenleider van Friesland,
2 Maart te Den Haag van boer de Waard tot boerenleider van Zuid-Holland,
4 Maart te Utrecht van boer Blaauwendraad tot boerenleider van Utrecht en
4 Maart te Arnhem van boer Witteveen tot boerenleider van Gelderland. **(Vor. ber. Landstand 5015 F.)**

B. ITALIE. — Hertog van Aosta overleden. —
Stockholm, 3 Maart (D.N.B.) — Naar Reuter uit Nairobi meldt, is de hertog van Aosta overleden.
Amedeo, hertog van Aosta, werd in October 1898 te Turijn geboren en is dus 43 jaar oud geworden. Hij was nauw verwant aan het Italiaansche koningshuis. In November 1937 werd hij, na aan den oorlog in Abessinië te hebben deelgenomen, benoemd als gouverneur-generaal van Italiaansch-Oost-Afrika en onderkoning van Ethiopië en hij verdedigde zijn gebied tegen de Engelschen.
In Mei 1941 waren de Italianen genoodzaakt zich te Amba Aladsji over te geven. De Engelschen brachten hem over naar Nairobi in Kenya, waar hij thans is overleden. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Hertog v. Aosta 4687 C.)

C. CHINA. — Oneenigheid in de Tsjoengking-regeering. —
Hongkong, 6 Maart (D.N.B.) — Domei meldt: Naar uit betrouwbare berichten blijkt, heeft de reeks tegenslagen der Geallieerden in de Stille Zuidzee geleid tot oneenigheid tusschen de mannen in Tsjoengking over de kwestie der buitenlandsche politiek. De vertegenwoordigers der politiek van afwachten, zooals de minister van oorlog en zijn aanhangers, staan scherp tegenover de pro-Britsche en pro-Amerikaansche groep, aangevoerd door Koeng. Een andere tegenstelling bestaat er tusschen de aanhangers van de Sovjets, onder leiding van generaal Feng-Joe-siang en de ultra-conservatieven der Kwomintang. De leidende personen zijn volgens Domei uiterst pessimistisch over den Geallieerden tegenstand in Britsch-Indië. (Vaderland) **(Vor. ber. Tsjoengking-kabinet 4950 D.)**

D. VEREENIGDE STATEN. — Amerikaansche socialistenleider Tom Mooney overleden. —
San Francisco, 7 Maart (Ofi) — Tom Mooney, de leider van de Amerikaansche Socialisten, die gedurende 20 jaren in de gevangenis van San Francisco had gezeten, is in den nacht van 5 op 6 Maart overleden. Zooals bekend is, werd Tom Mooney er van beschuldigd in 1916 een aanslag te hebben voorbereid, welke vele slachtoffers eischte. Mooney was slachtoffer van de Amerikaansche militairistische reactie en men had van zijn proces een tendens-proces gemaakt.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Tom Mooney 3614 D.)**

E. JAPAN. — Nauwe samenwerking met Duitschland gewenscht. —
Tokio, 6 Maart (A.N.P.) — De vice-president van het bureau voor inlichtingen, Okoemoera, heeft zich uitgesproken voor een nauwe duurzame samenwerking van Japan met het Nationaal-Socialistische Duitschland.
„Ik ben er van overtuigd, dat de Führer den opbouw van den Japanschen staat en het wezen van Japan begrijpt. Wij beschouwen het Driemogendhedenpact niet als een voorbijgaand iets, doch als een duurzamen factor, niet alleen voor den gemeenschappelijken strijd, doch eerst recht voor den lateren opbouwenden arbeid. Onze wederzijdsche verhouding berust niet op rechten en plichten, doch is een lotsgemeenschap als van een gezin. De taak van deze gemeenschap is ten eerste, de Engelschen en Amerikanen militair te verslaan, ten tweede, de geestelijke overheersching van het door Engeland en de Vereenigde Staten vertegenwoordigde materialistische individualisme te overwinnen en ten derde, een nieuwe wereldorde onder Duitschlands leiding in Europa en onder Japans leiding in Oost-Azië op te bouwen."
Japan wil niet eenvoudig de erfenis overnemen van de Angelsaksen als uitbuiters der Aziatische volken. Het wenscht veeleer allen volken een rechtvaardige plaats in deze sfeer van samenwerking te verschaffen. De vruchten zullen niet alleen Japan, doch de geheele wereld ten goede komen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Japan—Groot-Duitschland 4974 B.)

F. ENGELAND. — Uitbreiding van den militairen dienst. —
Stockholm, 6 Maart (D.N.B.) — United Press meldt uit Londen, dat koning George een besluit heeft onderteekend, waarbij de militaire dienst wordt uitgebreid tot mannen van 18 tot 45 jaar en tot vrouwen van 20 tot 31 jaar. (Telegraaf)
(Vor. ber. Dienstplicht 4924 C.)

G. NEDERLAND. — Onderwijs - Dr. E. Greven benoemd tot bijzonder hoogleeraar in de parapsychologie te Leiden. —
6 Maart — Dr. E. Greven, voorzitter van het Gezelschap voor Philosophie en Parapsychologie te Den Haag werd benoemd tot bijzonder hoogleeraar aan de Leidsche universiteit, nadat deze besloten had een bijzondere leerstoel in de parapsychologische wijsbegeerte te vestigen. (Vaderland)
(Vor. ber. Onderwijs 5023 F.)

H. NEDERLAND. — N.S.B. — Reichsjugendführer Axmann schenkt buste van Adolf Hitler aan den Nationalen Jeugdstorm. —
6 Maart — Te Utrecht is aan den Nationalen Jeugdstorm als geschenk van den jeugdleider van het Duitsche Rijk een buste van den Führer overgedragen als uiting van de hartelijke verbondenheid tusschen Hitler-Jugend en Nationalen Jeugdstorm.
In tegenwoordigheid van den leider der hoofdafdeeling „Politischer Aufbau", de heer Volkmar, als vertegenwoordiger van commissaris-generaal Schmidt en van een vertegenwoordiger van den Gemachtigde voor de provincie Utrecht, van de leidersstaven van den Nationalen Jeugdstorm en de Befehlsstelle der Hitler-Jugend hield Hauptbannführer dr. Lindenburger een korte toespraak. Hij bracht de groeten van den Reichsjugendführer over en betoogde, dat de jeugd der Germaansche landen gemeenschappelijk den weg baant voor de nationaal-socialistische wereldbeschouwing. De N. J. S. heeft dezen weg schouder aan schouder met de H. J. in Nederland betreden. Deze weg zal voortaan ook door beiden in zegevierenden stormpas worden afgelegd, welke tegenstanders zich ook mogen voordoen. Het doel is een groot, geordend Europa met Adolf Hitler als leider van alle Germanen. De leider van den N. J. S., hoofdstormer C. van Geelkerken, dankte voor het geschenk. Hij spoorde zijn kameraden aan vast te houden en in het geloof aan de nationaal-socialistische idee verder te marcheeren.
(Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad)
(V. b. Nat. Soc. Bew. 5022 G.; Reichsjugendführer Axmann 4667 B.)

I. BRITSCH-INDIE. — Verklaring van den Britschen staatssecretaris voor Britsch-Indië, Amery - Wetgevende raad eischt nationale regeering. —
Stockholm, 7 Maart (A.N.P.) — In zijn rede voor de „Oxford Union" heeft de staatssecretaris voor Britsch-Indië, Amery, o.a. verklaard: Wij staan tegenover een wereldrevolutie, die zich haar weg baant door bijzondere centra van onrust met een eigenaardige explosieve kracht en die het nationale streven versterkt, doch op zich zelf een verschijnsel is, dat de geheele wereld omvat. Wij staan inderdaad voor een politieke en technische revolutie. Ten aanzien van de Britsch-Indische kwestie zeide Amery, dat het den trots van Groot-Brittannië uitmaakte, dat „Britsch-Indië nooit opzettelijk door Britsche troepen was veroverd en dat het imperium zonder steun slechts door een klein aantal in hoofdzaak plaatselijke troepen, is ontstaan, daar dit voor het Britsch-Indische volk aannemelijk was".
In dit verband keerde Amery zich tegen den in Engeland uitgesproken wensch tot bewapening van de Britsch-Indische menschenmassa's. Niets is meer vol tegenspraak dan dat een volk, dat enkele jaren geleden het militarisme der regeering van Britsch-Indië en de ruïneerende lasten die een arm land werden opgelegd, openlijk laakte, thans meent, dat millioenen bewapende, geoefende soldaten door een of andere politieke verklaring uit den grond gestampt kunnen worden. Ten slotte ging Amery in op de vraag of een unie met de Vereenigde Staten en eventueel met zekere andere democratische gemeenschappen in de plaats moest treden van het Britsche gemeenebest. „Ik geloof niet", zoo zeide hij, „dat een dergelijke unie zelfs tusschen Angelsaksische gemeenschappen uitvoerbaar is, daar onze tradities, hoewel gelijksoortig, de laatste 160 jaar te verschillend zijn geworden. In elk geval zou in een dergelijke unie, voor het geval daartoe Groot-Brittannië en de Dominions van Europeeschen oorsprong zouden behooren, Britsch-Indië nauwelijks begrepen kunnen zijn. Dat zou het einde van het

imperium beteekenen, dat niet gebouwd is op rassenprincipes doch op instellingen en idealen en aldus een gevaarlijke mogelijkheid voor toekomstige rassenconflicten zou openen."

Duitsch commentaar. — De rede van Amery acht men te Berlijn buitengewoon verhelderend, daar voor de eerste maal een Britsch politicus met gepasten ernst perspectieven opent voor de toekomst van het Britsche imperium, die van de anders gebruikelijke methode van gunstige voorstellingen aanmerkelijk afwijken. Amery's verklaringen over Britsch-Indië en ook zijn positie kiezen tegen den uitverkoop van het imperium, d.w.z. tegen een opgaan van Engeland in de Ver. Staten of, naar hij zich uitdrukt, tegen de van andere zijde aanbevolen Angelsaksische unie, moeten naar men van bevoegde Duitsche zijde verklaart, bepaald sensationeel worden geacht en beschouwd als een indirecte oorlogsverklaring aan de door Churchill vertegenwoordigde richting, d.w.z. als een beginnende reactie der conservatieve partij tegen den door de opneming van Sir Stafford Cripps in de regeering in een bepaalde richting gedreven koers van Churchill.

Van het genoemde artikel van de Times is volgens Duitsche opvatting belangwekkend de passage, waarin gesproken wordt van „op het oogenblik naar de hoeveelheid nog geringe leveranties aan de Sovjet-Unie" en geëischt wordt, dat tenminste deze leveranties prompt moeten geschieden. Deze aanmaning, waarachter duidelijk de invloed van een voor zeer nauwe samenwerking met de Sovjet-Unie ijverende Sir Stafford Cripps valt te herkennen, is, hier wijst men te Berlijn op, in krasse tegenspraak met de in de laatste weken in de wereld rondgebazuinde beweringen, dat Engeland en Amerika hun leveranties aan de Sovjet-Unie op volle toeren laten draaien. (Vaderland)

Wetgevende raad eischt nationale regeering. — Bangkok, 6 Maart (D.N.B.) — In den Indischen Wetgevenden Centralen Raad is de onmiddellijke vorming van een Indische nationale regeering geëischt, welke het regeeringsgezag van de Britsche autoriteiten moet overnemen. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Britsch-Indië 5021 C.)

A. **HONGARIJE. — Minister-president von Bardossy in een sanatorium opgenomen. —**

Boedapest, 7 Maart (D.N.B.) — De Hongaarsche minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, von Bardossy, heeft zich te Boedapest in een sanatorium laten opnemen. Op 6 Maart is onder voorzitterschap van den minister van Binnenlandsche Zaken een ministerraad gehouden. Daarover zijn geen bijzonderheden gepubliceerd. Von Bardossy zal voorloopig zijn functie niet uitoefenen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. min.-pres. Von Bardossy 4925 A.)

B. **VLIEGTUIGVERLIEZEN DER GEALLIEERDEN.**

8 Maart — Volgens officieele Japansche berichten heeft het Japansche leger in den tijd van het begin van den oorlog in Oost-Azië op 8 December 1941 tot 21 Februari 1942 1081 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, resp. buitgemaakt, waartegen slechts 171 Japansche vliegtuigen verloren gingen. De Duitsche luchtmacht en marine hebben in hetzelfde tijdvak in den strijd tegen Engeland en de Sovjet-Unie 2005 vijandelijke vliegtuigen vernietigd, bij een eigen verlies van slechts 234 toestellen. In hetzelfde tijdvak heeft de Italiaansche luchtmacht 184 Britsche vliegtuigen neergeschoten, resp. vernield. Dientengevolge heeft de vijand in de vermelde tien weken door optreden der spilmogendheden 3270 vliegtuigen verloren. (Telegraaf)

C. **AUSTRALIE. — Dienstplicht tot 60-jarigen leeftijd.**

7 Maart — De Australische minister-president, Curtin, heeft een verordening aan het parlement ter goedkeuring voorgelegd, waarbij alle Australische mannen tot den leeftijd van 60 jaar in den eenen of anderen vorm militairen dienst moeten verrichten. Deze verordening bepaalt voorts dat Australische arbeiders in de toekomst onder dezelfde disciplinaire regels zullen werken als hun Britsche collega's. Ook zij zullen in zoogenaamde „arbeidsformaties" worden ingedeeld, waarin alle arbeiders, die den leeftijd van 60 jaar nog niet hebben bereikt, zullen worden verzameld. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Dienstplicht 3732 B.)

D. **GRIEKENLAND. — Voedselvoorziening. —**

In Griekenland zijn Italiaansche vrachtschepen met groote hoeveelheden Italiaansch meel en broodgraan voor de Grieksche bevolking aangekomen. Daardoor zal van 6 Maart af de sedert ongeveer een week gestaakte brooddistributie voor de bevolking van Athene en omgeving, dank zij het hulpvaardige ingrijpen van de bezettingsmogendheden, hervat kunnen worden. Uit Londen wordt gemeld, dat in antwoord op een reeks vragen in het Lagerhuis de parlementaire seretaris van het ministerie voor de Blokkade, Dingle Foot, verklaard heeft, dat de Italiaansche regeering thans vrijgeleide toegezegd heeft voor een stoomboot, die reeds gereed ligt voor het vervoer van 8000 ton tarwe naar een Grieksche haven. (Vaderland)

E. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Succesvolle inzet van het Nederlandsche legioen - Engelsche luchtaanval op Parijs - 112.724 br.t. scheepsruimte vernietigd - In Februari 525.400 br.t. scheepsruimte vernietigd. —**

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 1 Maart (D.N.B.) — Op het schiereiland Kertsj verloor de vijand in de gevechten der laatste dagen meer dan 4000 dooden en 66 vechtwagens.

4 Maart — De bolsjewisten hebben in de periode van 13 tot 24 Februari in het Zuiden van het Oostelijke front bij hun aanvalspogingen 15.000 dooden en ten minste het zelfde aantal aan gewonden verloren naar bij de zuivering van het slagveld is geconstateerd. Dit komt overeen met het verlies van zes vijandelijke divisies.

7 Maart — In verscheidene sectoren van het Oostelijke front zijn weer bij toenemende koude plaatselijke vijandelijke aanvallen in verbitterde gevechten afgeweerd. De tegenstander leed hierbij zware verliezen. Honderden gevangenen werden binnengebracht. De beschieting van strategische doelen in Leningrad door zware artillerie van het leger werd voortgezet. Op 4 en 5 Maart verloor de vijand aan het Oostelijke front in totaal 61 pantserwagens.

Het Nederlandsche legioen in den strijd. — Berlijn, 4 Maart (D.N.B.) — Volgens mededeeling van het opperbevel der weermacht hebben vrijwilligers van het „Legion Niederlande" tijdens de wekenlange gevechten aan het front ten Noorden van het Ilmenmeer zich op bijzondere wijze onderscheiden. Tezamen met andere troepen van het Duitsche leger hebben zij alle op hun stellingen ondernomen bolsjewistische aanvallen afgeweerd. Onwrikbaar en taai hebben zij het door hen verdedigde gedeelte van het front behouden. Tijdens talrijke tegenaanvallen hebben de Nederlanders den tegenstander zware verliezen toegebracht. Gedurende een op omzichtige doch kranige wijze ten uitvoer gelegden aanval van een stoottroep hebben zij eind Februari ver voor de eigen voorste linie een sterk bezette stelling in een bosch opgerold. De bolsjewistische bezetting werd tijdens een zwaren strijd van man tegen man vernietigd en er werden meer dan 100 dooden geteld. Een aantal zware granaatwerpers en machinegeweren brachten de vrijwilligers als buit in hun stellingen terug.

DE LUCHTOORLOG.

2 Maart — In den tijd van 1 tot 28 Februari verloren de Engelschen en bolsjewisten in totaal 1106 vliegtuigen, terwijl de Duitsche luchtmacht in die periode 137 vliegtuigen verloor. Tegenover een verlies van 214 Britsche toestellen, stond er aan Duitsche zijde een van 59 vliegtuigen, terwijl de bolsjewistische en Duitsche verliezen respectievelijk 892 en 78 toestellen bedroegen.

7 Maart — In de periode van 25 Februari tot 5 Maart heeft de Sovjetluchtmacht 197 vliegtuigen verloren, waarvan 165 in luchtgevechten en 16 door luchtdoelartillerie, de rest op den grond. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijke front 31 eigen toestellen verloren.

Engelsche luchtaanval op Parijs. — 4 Maart — Britsche bommenwerpers ondernamen nachtelijke aanvallen op het gebied van Groot-Parijs. Bij het bombardement werden ruim 700 menschen gedood, onder wie talrijke vrouwen en kinderen. Ruim 1400 personen werden ten deele zwaar gewond. Een groot aantal menschen is dakloos geworden, daar bij den laffen aanval der Engelschen vele huizen zijn vernield. Nog wordt gemeld, dat ook de wereldberoemde porseleinfabrieken van Sèvres zijn vernield.

Onder de geheele Parijsche bevolking heerscht groote verbittering over dit bombardement, dat zware offers van de burgerlijke bevolking heeft gevergd. Voor Zondag 8 Maart heeft de Fransche regeering een dag van nationale rouw voor geheel Frankrijk afgekondigd.

DE OORLOG TER ZEE.

2 Maart — In den strijd tegen de ravitailleeringsscheepvaart van Groot-Brittannië en de Ver. Staten brachten Duitsche zee- en luchtstrijdkrachten in de maand Februari 79 vijandelijke koopvaardijschepen, in totaal 525.400 br.t., tot zinken. Bovendien werden 44 koopvaardijschepen van den vijand voor een deel zwaar beschadigd.

4 Maart — Italiaansche duikbooten, die langs de kust der Vereenigde Staten opereerden, hebben in totaal 27.224 ton vijandelijke scheepsruimte tot zinken gebracht.

6 Maart — In een extra-bericht werd medegedeeld, dat Duitsche duikbooten in Noord- en Midden-Amerikaansche wateren wederom twaalf vijandelijke schepen, in totaal 82.500 br.t., waaronder zeven groote tankschepen, tot zinken brachten. In den loop dezer aanvallen werd bovendien een groote torpedojager tot zinken gebracht en werden nog twee schepen beschadigd.

In het zeegebied rondom Engeland bracht de luchtmacht een koopvaardijschip van 3000 br.t. tot zinken.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5018 B.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Aanval op Java; Batavia bezet - Offensief in Birma; Rangoon bezet.

JAPANSCHE AANVAL OP JAVA; zeeslag in de Javaansche wateren. —

Tokio, 28 Febr. (D.N.B.) — Strijdkrachten der Japansche marine, die in de wateren van Java opereeren, zijn 27 Februari tegen zes uur volgens een bericht van het Japansche hoofdkwartier in contact gekomen met de hoofdmacht der in deze gebieden opereerende gecombineerde Geallieerde vloot.

De gevechten bij Soerabaja en Batavia leidden tot den ondergang van vijf kruisers en zes torpedobootjagers, terwijl vier andere kruisers zwaar werden beschadigd. Aan Japansche zijde moet slechts één torpedobootjager zijn beschadigd, waarbij het schip overigens bestuurbaar bleef.

Nederlandsch-Indisch communiqué. — In een communiqué van de Nederlandsche marine is toegegeven, dat een Nederlandsche torpedojager en twee Nederlandsche kruisers door de Japanners tot zinken zijn gebracht. De kruisers zijn waarschijnlijk door torpedotreffers gezonken.

Landingen op Java. — 2 Maart — Ondanks een strijd van omstreeks 36 uur, waarin de Geallieerden de Japansche vloot trachtten af te weren, slaagden de Japanners er in ongeveer vijftig transportschepen aan de Noordkust van het eiland te brengen, en in den nacht van 28 Februari op 1 Maart op drie plaatsen te landen, namelijk: 1. in de provincie Bantam ten Westen van Batavia; 2. in de omgeving van Indramajoe, ongeveer 200 km. ten Oosten van Batavia; 3. ongeveer 30 km. ten Oosten van Rembang tusschen Soerabaja en Semarang. Wat de sterkte der gelande troepen betreft, varieeren de ramingen volgens Reuter van eenige duizenden manschappen tot vier divisies. Overigens zijn de gelande troepen blijkbaar onmiddellijk met hun opmarsch begonnen, daar te Bandoeng officieel is medegedeeld, dat Soebang op ongeveer 65 km. ten Noord-Oosten van Bandoeng is bezet door Japanners, die uit de omgeving van Indramajoe kwamen. De Japansche colonne, die in Rembang is geland, heeft het petroleumgebied van Tjepoe bereikt, dat in vlammen staat.

Krawang bezet. — Genève, 2 Maart (D.N.B.) — Omtrent de situatie op Java meldt „Exchange Telegraph" uit Batavia: De bedreiging van Batavia neemt van uur tot uur toe. De Japanners bevinden zich op 110 km. ten Oosten van de stad en een tweede colonne heeft Krawang bereikt, dat 80 km. van de hoofdstad ligt verwijderd.

Slag langs de Noordkust. — Stockholm, 2 Maart (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst uit Bandoeng meldt, woedt langs de Noordkust van Java en op de vruchtbare vlakte, die zich van Batavia tot het gebied ten Oosten van Soerabaja uitstrekt, een slag. Het front heeft aldus een lengte van 960 km. en een diepte van ongeveer 60 km. Onder verwijzing naar het feit, dat de berichten over de gevechten van 2 Maart zeer spaarzaam binnenkomen, meldt de Britsche berichtendienst verder, dat de Japanners van de kust uit, waar zij in de nabijheid van Indramajoe de voornaamste landing hadden ondernomen, ongeveer 50 km. naar voren zijn gerukt.

Opmarsch richting Bandoeng. — Sjanghai, 3 Maart (D.N.B.) — Aan de Noordkust van Java gelande Japansche troepen dringen voortdurend verder het land in, zoo wordt van het Japansche front gemeld. Sterke Japansche afdeelingen zijn van de Baai van Indramajoe uit in zuidwestelijke richting opgetrokken naar Bandoeng.

Na een marsch van twee dagen, waarin bijna 100 km. over moeilijk terrein werd afgelegd, bereikten Japansche troepen 2 Maart de onmiddellijke nabijheid van Bandoeng, waarmede beide spoorwegverbindingen tusschen Oost- en West-Java zijn verbroken. Voorts hebben de Japansche strijdkrachten een strategisch punt bezet aan de spoorlijn tusschen Batavia en Bandoeng.

Luchtaanval op Bandoeng. — 3 Maart — Naar de Britsche nieuwsdienst uit Batavia meldt, hebben de Japanners 3 Maart een grooten aanval op Bandoeng ondernomen. De Japansche bommenwerpers bleven negentig minuten lang boven de stad. Op een bepaald oogenblik nam men 42 bombardementsvliegtuigen en 18 jagers boven de stad waar. Omtrent de aangerichte schade wordt niets vermeld.

Verdedigingsstelsel van Java. — Tokio, 3 Maart (D.N.B.) — Omtrent de militaire en strategische maatregelen, die in Ned.-Indië waren getroffen voor de verdediging van het eiland Java, worden thans in Tokio eenige bijzonderheden bekend gemaakt. Java is in vier verdedigingssectoren gesplitst, met Soerabaja, Semarang, Bandoeng en Batavia als kernpunten. Buiten de genoemde centra beschikte nog Tjilatjap over vrij sterke verdedigingsstellingen.

Over heel Java liggen ongeveer 70 vliegvelden verspreid, waarvan de grootste gelegen zijn bij Batavia, Bandoeng en Soerabaja. Voor het uitbreken der vijandelijkheden tusschen Japan en Ned.-Indië werd Java verdedigd door een leger ter sterkte van ongeveer 50.000 man, dat inmiddels door versterkingen uit Engeland en Australië tot meer dan 100.000 man is aangegroeid.

Regeeringszetel van Batavia naar Bandoeng verplaatst. — Londen, 3 Maart (Radio Mundial) — Naar uit Batavia wordt gemeld, heeft de Nederlandsch-Indische regeering besloten haar zetel naar Bandoeng te verplaatsen.

Hoofdkwartier der geallieerden ontbonden; gen. Wavell vertrokken. — Stockholm, 3 Maart (A.N.P.) — De Britsche nieuwsdienst heeft verklaard, dat Java geen springplank meer is vanwaar men een tegenaanval zou hebben kunnen ondernemen. Gen. Wavell heeft daarom dan ook besloten het hoofdkwartier der Geallieerden te ontbinden. Met toestemming van den Koning zal generaal Wavell weer het opperbevel in Britsch-Indië op zich nemen, dat thans ook de verantwoordelijkheid voor de operaties in Birma en voor een nauwe samenwerking met China omvat.

Geallieerde troepen wijken terug. — Sjanghai, 4 Maart (D.N.B.) — Het Ned.-Indisch legerbericht meldt het wijken van de Geallieerde troepen onder den Japanschen druk. Het legerbericht geeft geen vermelding van plaatsnamen. De Japansche successen worden aan hun superioriteit in de lucht toegeschreven.

Vice-adm. Helfrich treedt af; Vice-adm. J. J. A. van Staveren opvolger; luit.-gen. Ter Poorten opperbevelhebber. — Londen, 5 Maart (Radio Mundial) — In een bericht uit Bandoeng wordt gemeld, dat het opperbevel over alle strijdkrachten in Nederlandsch-Indië aan luitenant-generaal Ter Poorten is overgedragen. Luitenant-generaal Ter Poorten zal daarbij het bevel voeren over de landstrijdkrachten en de vice-admiraal J. J. A. van Staveren over de zeestrijdkrachten.

Nieuwe landingen op West-Java. — Stockholm, 5 Maart (A. N. P.) — Naar Reuter in een aantal extraberichten uit Bandoeng meldt, hebben de Japanners op West-Java nieuwe troepen aan land gezet, waar hevige gevechten aan den gang zijn. De Nederlanders ondernamen krachtige tegenaanvallen. Zij zijn echter numeriek in de minderheid. Naar Reuter verder meldt, is van Nederlandsch-Indische zijde het verlies van Krawang, Poerwakarta en Tangerang op West-Java, alsmede het verlies van Solo en Bodjonegoro op Oost-Java toegegeven. Verder hebben de Japanners het vliegveld van Kalidjati in de nabijheid van Bandoeng veroverd.

Batavia en Buitenzorg in Japansche handen. — Tokio, 6 Maart (D.N.B.) — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier meldt, dat Japansche troepen op 5 Maart Batavia hebben bezet. De algeheele bezetting geschiedde om half tien, hoewel de Geallieerden op vele punten hardnekkig weerstand boden aan den Japanschen opmarsch.

Het Japansche agentschap „Domei" meldt verder uit Saigon, dat Soerabaja, het voornaamste vlootsteunpunt van Nederlandsch-Indië, intusschen wordt bedreigd door een offensief van de Japansche strijdkrachten, die nog slechts ongeveer 50 km. van deze stad verwijderd zijn. De spoorwegverbinding tusschen Soerabaja en het westelijke deel van het eiland is door de verovering van Soerakarta (Solo), dat 65 km. ten westen van Soerabaja ligt, verbroken. Op Midden-Java zijn op zijn minst elf steden door de Japansche troepen veroverd.

Stockholm, 6 Maart (D.N.B.) — Volgens een extra-bericht van Reuter uit Bandoeng, is aldaar van officieele zijde mededeeling gedaan van de ontruiming van Batavia. Voorts werd 6 Maart bekend gemaakt, dat Buitenzorg in handen der Japanners is gevallen.

Opmarsch naar Bandoeng; Tjilatjap verwoest. — Sjanghai, 7 Maart (D.N.B.) — Naar uit Bandoeng wordt gemeld, bereidt men zich in deze stad, waar zich de laatste groote kern van het Nederlandsch-Indische leger bevindt, op het uur des noodlots voor. Den afgeloopen nacht was de stad in duisternis gehuld, daar er permanent luchtalarm heerschte. De regeeringsbureaux en de handelshuizen, zoo wordt in dit bericht verder gezegd, verbranden hun documenten. De Japanners, in aantal, uitrusting en vliegtuigen verreweg superieur, staan voor de poorten der stad. Daar de verzochte versterkingen niet zijn aangekomen, bestaat er geen hoop op redding meer. De haven Tjilatjap aan de centrale zuidkust van het eiland is volkomen verwoest, waardoor de laatste mogelijkheid voor het wegvoeren van groote troepencontingenten is verdwenen.

Djambi (Sumatra) door Japansche troepen bezet. — Tokio, 6 Maart (Domei) — Een correspondent bij de Japansche troepen op Sumatra meldt: De Japansche strijdkrachten hebben Djambi bezet, 200 km. ten N.W. van Palembang, na hardnekkigen tegenstand te hebben gebroken.

Geallieerde schepen opgebracht naar Singapore. — Tokio, 28 Febr. (D.N.B.) — Naar Domei uit Singapore meldt, zijn daar 27 Februari Japansche oorlogsschepen met 26 opgebrachte vijandelijke vaartuigen met aan boord Britsche leger- en marineofficieren alsmede vele kinderen van vooraanstaande families aangekomen.

DE STRIJD IN BIRMA; Rangoon bezet. —

Sjanghai, 9 Maart (D.N.B.) — Radio Saigon meldt: Nadat in Birma sterke Britsche strijdkrachten in de provincie Pegoe verslagen waren, hebben de Japanners 8 Maart om 0 uur Rangoon bezet. (D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5018 A.; hoofdkwartier gen. Wavell 4960 A.; vice-admiraal Helfrich 4999 B.)

A. Terugblik op de ontwikkeling in Ned.-Indië. —

9 Maart — In een groot deel van de pers is onder den titel „De waarheid over Ned.-Indië" een artikel van dr. W. Ispert gepubliceerd, dat wij in zijn geheel overnemen:

Eind 1941 stond de Nederlandsche emigrantenregeering te Londen na felle onderlinge discussies aan de Ver. Staten de militaire bezetting van Suriname toe. De Nederlandsche gezant te Washington, Loudon, motiveerde dezen stap met de noodzakelijkheid, de aldaar gelegen troepen voor Nederlandsch-Indië vrij te maken, en met het feit, dat Noord-Amerika het bauxiet van Suriname voor zijn vliegtuigproductie noodig had. In een tot het moederland gerichte radiotoespraak verklaarde de gezant dat de Ver. Staten de overgave van Suriname tot voorwaarde gesteld hadden voor hun militaire steunverleening aan Nederl.-Indië. Aan de officieele overgave van het militair bestuur in Suriname waren zeer lange onderhandelingen voorafgegaan, die aan Nederlandsche zijde ernstige bezwaren hadden uitgelokt. Dat ministerpresident De Geer niet alleen zijn functie neerlegde, doch zelfs via Portugal naar Nederland terugkeerde, duidt ondubbelzinnig op het afpersende karakter van deze onderhandelingen. Kort voordat de overeenkomst tot stand kwam, traden nog twee andere leden van het kabinet af: zij wilden zich niet schikken in de Noord-Amerikaansche afpersing. Niettemin kwam het pact tot stand. Bezield door den angst voor Indië, stemde de Nederlandsche emigrantenregeering tenslotte met alle voorwaarden in. Op 12 December 1942 werden Aruba en Curaçao „op wensch van de Nederlandsche regeering" afgestaan. Daarmee werd de rest der Nederlandsche bezittingen op het westelijk halfrond geliquideerd. Tezelfdertijd hadden zich in Oost-Azië gebeurtenissen van wereldbetekenis afgespeeld. Tusschen de Ver. Staten en Engeland eenerzijds en Japan anderzijds was de oorlog uitgebroken, die begon met de vernietiging der Noord-Amerikaansche zware vlootstrijdkrachten op Hawaii. Wel werd in een Nederlandsche mededeeling van 5 Februari beweerd, dat slechts „een deel van de Noord-Amerikaansche vloot in den Stillen Oceaan te Pearl Harbour tijdelijk gevechtsonklaar was gemaakt", maar in werkelijkheid had Japan vijf slagschepen en een reeks zware kruisers tot zinken gebracht, alsmede verscheidene andere slagschepen en kruisers zwaar beschadigd. Hoewel Japan daardoor ondubbelzinnig de superioriteit op vlootgebied had verkregen, en er geen toereikende bescherming voor Ned.-Indië meer aanwezig was, haastte zich de Nederl.-Indische regeering, Japan den oorlog te verklaren, in weerwil van het feit, dat haar van Japansche zijde tevoren stellige verzekeringen gegeven waren voor de onschendbaarheid van het Nederlandsche grondgebied. Men rekende er op dat Singapore niet zou kunnen worden ingenomen en men rekende ook op de versterkingen, die, zoowel door de Britten als door de Noord-Amerikanen waren toegezegd. Op 4 Februari verklaarde Londen dan ook, dat Wavell als opperbevelhebber der geallieerden meldde, dat Engelsche en Noord-Amerikaansche versterkingen in Singapore zouden aankomen. Op 13 Februari waren zij daar nog niet aangekomen, maar waren zij er ook niet meer noodig daar inmiddels de „onneembare" vesting in een strijd van acht dagen door de Japanners was veroverd.

Inmiddels had Japan een reeks Nederlandsche eilanden bezet. Thans begon de aanval op Sumatra en de omsingeling van Java. De nood steeg van dag tot dag. De eene hulpkreet na de andere werd tot de Ver. Staten gericht, die immers den koopprijs voor hun hulpverleening reeds in den zak gestoken hadden. Op 5 Februari zeide Dr. van Mook in een rede te New York: „Wij staan tegenover een vijand, die over eenheid beschikt, en wij kunnen hem niet verslaan alvorens wij dezelfde eenheid bezitten". Op 3 Februari verklaarde minister van Kleffens na een conferentie van een uur met Cordell Hull, dat hij zeer ontmoedigd was over het algemeene beeld der geallieerde samenwerking in den Stillen Oceaan. „Ons doel is en blijft de aanval!" Op 9 Februari kon men verheugd mededeelen dat „ook in Nederl.-Indië versterkingen waren aangekomen", doch de sterkte daarvan werd in het geheel niet bekend gemaakt. Op 11 Februari meldden Noord-Amerikaansche persbureaux dat Japan Nederl.-Indië een afzonderlijken vrede had aangeboden, waarop men niet was ingegaan. Men hoopte nog altijd op hulp, maar Cordell Hull, die garant stond voor de beloofde hulp aan Nederl.-Indië, begon met te verklaren, dat hij de griep had en eerst een flink verlof moest nemen. Washington voegde daaraan toe, dat Pearl Harbour voor Hull een zware slag geweest was, die hem zwaar gedeprimeerd had. Desondanks had Van Mook alle hoop nog altijd niet verloren. Op 8 Februari nam hij afscheid van Roosevelt met de verklaring, dat de geallieerden het op alle punten der oorlogvoering volkomen eens waren. Hij rekende toen nog niet op den val van Singapore, want nog op 10 Februari, dus kort voor den val van de vesting, bracht Londen de mededeeling „dat het politieke evenwicht in Zuid-Oost-Azië zich ten nadeele van Japan had gekeerd en wel als gevolg van de vele Engelsche en Noord-Amerikaansche gevechtsvliegtuigen, die onlangs op de Philippijnen, op Malakka en in Nederlandsch-Indië waren aangekomen". Na den val van Singapore veranderde de stemming echter spoedig. De eene hulpkreet volgde na den andere. Op 17 Februari smeekte Van Kleffens dringend om versterking voor Ned.-Indië. Wanneer die versterkingen niet terstond verstuurd werden, zoo zeide hij, zou het lot van Ned.-Indië binnen zeer korten tijd beslist zijn. Van Mook evenwel koesterde altijd nog hoop. Op 18 Februari verklaarde hij nog te Sydney dat de Ver. Staten alles wat zij konden opbrengen in den strijd om het Zuidelijke deel van den Stillen Oceaan zouden werpen, en dat de tijd thans rijp was voor grootscheeps geallieerd offensief, dat nog van Java zou kunnen uitgaan. De arme optimist! Maar optimistisch was ook de koningin. In haar rede van 21 Februari zeide zij letterlijk: „Het is mij een groote voldoening dat de zware spanningen, welke het leger ter verdediging en als voorbereiding tegen den aanval van den vijand ontplooid heeft, thans zulke voortreffelijke vruchten afwerpen". De vruchten waren inderdaad voortreffelijk, want acht dagen later waren de Japanners reeds op het laatste groote eiland, op Java, geland. Roosevelt, de oude menschenvriend en knappe zakenman, liet inmiddels niet na de oude beloften te vernieuwen. In zijn praatje aan den haard van 24 Februari zeide hij: „Het voornaamste doel van Noord-Amerika is op het oogenblik zijn bondgenooten te helpen door het vervaardigen van oorlogsmateriaal in geweldige hoeveelheden". Helaas is daarvan tot dusver nog niets op zijn plaats van bestemming aangekomen. Denzelfden dag had Van Kleffens eveneens weer moed gevat. Hij verklaarde dat zijn regeering zeer bevredigd was dat Groot-Brittannië en Noord-Amerika alles wat hun mogelijk was in het werk stelden om aan den toestand in het Zuidelijke deel van den Stillen Oceaan het hoofd te bieden. Er wordt in het geheel niet aan gedacht, aldus Van Kleffens, Java te verlaten. Ondanks alle optimisme kan het echter niet langer een geheim blijven dat de toestand in snel tempo bergafwaarts ging. Batavia, dat iets dichter bij het vuur zat dan Van Kleffens, uitte precies op denzelfden dag waarop laatstgenoemde zijn optimistische rede hield, n.l. op 24 Februari, wanhopige kreten om hulpverleening. Batavia maakte een redevoering bekend van den gouverneur-generaal, die deze hulp in de volgende dramatische woorden opeischte: „Stuur thans hulp. Ge kunt het absoluut, en ge hebt den plicht, dit kunnen onverwijld metterdaad te toonen!"

NEDERL. OOST-INDIË
door Dr. W. Ispert

De hulp bleef uit, hoewel zij, zooals bekend, door de overgave van Suriname, Curaçao en Aruba en behalve dit met baar geld reeds vooruit betaald was. Ook de laatste hulpkreet van Van Mook kon daar niets meer aan helpen, toen hij op 25 Febr. tegenover den Amerikaanschen journalist Knickebocker aandrong op de onverwijlde levering der door Nederland reeds betaalde vliegtuigen. Er kwam niets, het drama naderde zijn hoogtepunt. Aan de Noord-Amerikanen bleef dat niet verborgen. Met den hun aangeboren scherpen blik hadden zij het hopelooze van den toestand en hun eigen onbekwaamheid ingezien en trokken daaruit de conclusies. De Amerikaansche admiraal Hart, die, zonder dat de Nederlandsch-Indische regeering daarnaar gevraagd was, tot opperbevelhebber der geallieerde zeestrijdkrachten benoemd was, trad op 11 Februari af, n.l. na een zeeslag die een aanmerkelijk deel van de geallieerde vlootmacht, vooral van de Nederlandsche, vernietigd had. Hart trad af „om gezondheidsredenen". Vermoedelijk had hij hoofdpijn. Zijn plaats werd nu ingenomen door den Nederlandschen vice-admiraal Helfrich, die daarmee de eervolle taak kreeg de verantwoordelijkheid voor de onvermijdelijke nederlaag op zich te nemen en Nederland daarmede te belasten. Verdwaasd als de Nederlandsche autoriteiten waren, lieten zij Helfrich die benoeming niet alleen aannemen, neen, zij waren er zelfs nog trotsch op. Wanneer — zooals Londen op 12 Februari meldde — „in Amerika de benoeming levendig werd toegejuicht", dan was dat volkomen te begrijpen want daarmede had men immers nu een bliksemafleider gevonden. Minder begrijpelijk daarentegen was het dat Batavia op 12 Februari verklaarde: „De benoeming is tegen de verwachting in geschied en heel Indië heeft zich er over verheugd. De indruk in vele kringen is, dat zij ten goede zal komen aan de doeltreffendheid der operaties van alle zeestrijdkrachten in dit wereldeel". Het getuigt van een merkwaardige storing in het normale denkvermogen, wanneer Radio Oranje denzelfden dag in juichende woorden losbarst: „Wij zien het dus gebeuren dat een Nederlandsch admiraal aan Engelsche, Amerikaansche en Australische eskaders zijn bevelen geeft. Het denkbeeld zou ons tot voor kort nog fantastisch geleken hebben!" Jawel, n.l. tot aan den vermelden zeeslag, nadat er van „eskaders" in het geheel geen sprake meer was. De rest van de geallieerde — overwegend Nederlandsche — vloot is inmiddels bij Java vernietigd. Op den 5den Maart werd bekend dat Helfrich was afgetreden: hij had geen schepen meer. Het geval-Hart vond een parallel in het geval-Wavell. Ook Wavell is verdwenen toen de zaak hopeloos werd en heeft heel genadig zijn commando aan den Nederlandschen generaal Ter Poorten afgestaan, die thans, door alle geallieerden in den steek gelaten, den laatsten wanhoopsstrijd van Nederlandsch-Indië voert. En hoe meer zijn troepen en Helfrichs schepen aan de bondgenooten den tijd verschaffen om het door Nederland betaalde

oorlogsmateriaal naar hun eigen bezittingen te brengen, des te luider worden de door Nederland dankbaar in ontvangst genomen bijvalskreten van Engeland en Noord-Amerika. „Alles lof aan de Nederlanders, die den vijand op zoo schitterende wijze trotseeren. Zij zijn een aanstekelijk voorbeeld voor de geallieerden", verklaart Londen op 19 Februari 1942. Natuurlijk, wie zich voor zijn bondgenooten vrijwillig laat afslachten staat bij hen destemeer in aanzien naarmate hij door hen in den steek gelaten wordt en desondanks doorvecht. Na alle andere eilanden is thans Java zelf aan de beurt. De regeering is reeds uit Batavia vertrokken, nadat de geallieerden allang verdwenen waren. Zij konden toch niet helpen, want buiten eenige staven was er niets meer van hen op Java aanwezig. De laatste wijsheid der Nederlandsche regeering krijgt thans haar kracht: de politiek der verschroeide aarde. Wat blij is zij dat zij alles trouw volgens de aanwijzingen van haar Amerikaansche vrienden vernietigt wat er aan waarden in dit land steekt, en hoe slecht ziet zij den werkelijken achtergrond, die Roosevelt tot deze politiek gevoerd heeft. Voor ons is die achtergrond echter volkomen duidelijk, ondanks het feit dat wij niet tot de regeering behooren: De Vereenigde Staten hebben den oorlog aangewakkerd omdat zij daarvan afzet van hun industrie en beleggingsmogelijkheid voor hun goud verwachtten, nadat al hun hervormingsplannen door eigen onbekwaamheid gefaald hadden. Thans vervolgen zij consequent het doel om bovendien alle grondstofbronnen en industrieën in Europa of Azië die zij niet zelf bezitten of beheerschen, te vernietigen, opdat de concurrentie voor langen tijd blijft uitgeschakeld. Anders n.l. zou hun vooroorlogsche crisis na het sluiten van den vrede in sterk overtreffende trap van voren af aan beginnen en onafwendbaar tot revolutie leiden. Zoo is het zonneklaar waarom zij zoo blij zijn wanneer in Indië alles verbrand of verwoest wordt, of wanneer er bommen vallen op Duitsche, Nederlandsche en ook Britsche industrieën.

Het verlies van Nederlandsch-Indië beteekent de ineenstorting van de Nederlandsche politiek en het einde van een geheel tijdvak in de Nederlandsche geschiedenis. Sinds in de dagen van De Ruyter en Tromp Nederland's positie ter zee verloren ging, heeft het steeds in de schaduw van Engeland gestaan en afgezien van een politiek met eigen kenmerk. De mannen, die als generaal van Heutz hun waarschuwende stem verhieven werden niet gehoord omdat men liever zonder moeite geld wilde verdienen dan met offers den staat beschermen. Zooals altijd in tijden van verval der volkeren werd ook hier het beroep van soldaat een secundaire aangelegenheid, waarop een fatsoenlijke burger met een zekere minachting neerzag. Men verwaarloosde de bewapening en — wat nog erger was — den geest van weerbaarheid. Wanneer thans de troepen in Indië zich zoo dapper verdedigen, dan doen zij dat niet wegens, maar ondanks de Nederlandsche voor-oorlogsche politiek. Nog tot de laatste dagen hebben de officieele vertegenwoordigers van Nederland altijd weer gehoopt op de Amerikaansche en Engelsche hulp en daarnaar verwezen. Zij zijn verraden, en met hen het geheele Nederlandsche volk. Wanneer de Japanners Java bezetten, omdat de stellig beloofde versterkingen niet zijn verschenen, dan zullen niet-Nederlanders wellicht minder goed dan wij in staat zijn hun gevoelens van spijt en bitterheid te verbergen, zoo zeide Van Mook op 3 Maart en hij trof daarmee de spijker op den kop. Nederland is verraden, maar het werd verraden niet zonder eigen schuld. Ieder volk heeft immers de regeering die het verdient. De wereldgeschiedenis is geen rekensom en zij verloopt niet volgens de wetten der koopmansboekhouding. Integendeel, zij weegt de inwendige geestelijke krachten der volkeren af en schat ze op den wil tot handelen en niet naar den flinken zakengeest. Niet geld verdienen, maar strijd is de vader van alle dingen — een uitspraak die niet van een nationaal-socialist afkomstig is. „Onze offers mogen zeer zwaar zijn, maar het gaat om dingen die het leven waard maken geleefd te worden", zoo sprak onlangs de vlootmedewerker van Radio-Batavia. Waar heeft men tot dusver in Nederland ooit een dergelijke taal verstaan of ook maar er naar geluisterd? Duitschland kan den geweldigen schok die het Nederlandsche volk heeft aangegrepen zeer goed begrijpen. Toen in 1918 de Duitsche frontsoldaten onoverwonnen van het front terugtrokken, verraden door dezelfde krachten die de ineenstorting van Nederland op 't geweten hebben, droegen zij reeds de kracht met zich mee die tot een vernieuwing moest leiden. En deze vernieuwing begon op het moment, waarop zij de drijvende krachten en de aanstichters van de ineenstorting duidelijk herkenden. In dat uur werd de volksgemeenschap, het nationaal-socialisme van den frontsoldaat Adolf Hitler geboren. De oude afgodsbeelden stortten neer, een nieuwe tijd brak aan. Zoo ligt ook in de Nederlandsche catastrophe, hoe ongerijmd het ook moge aandoen, de kiem voor nieuwen bloei. Zoolang een volk nog over volksche kracht beschikt, zoolang is de chaos altijd slechts een eerste stap naar de vernieuwing. De weg daarheen is evenwel niet gemakkelijk. Hij veronderstelt dat men breekt met veel wat aan dierbaar geworden overlevering van de vaderen tot ons gekomen is. Velen gaan daaraan te gronde. De sterken echter blijven volharden en worden tot figuren van een nieuwen tijd. In plaats van bezige politici maken eindelijk weer mannen de geschiedenis. Het is de onvermijdelijke tragiek van Nederland dat deze krachten zich pas thans zullen laten gelden, nu de staat ineen gestort is. Een reden tot wanhoop is dit echter niet, integendeel: slechts over de onvoorwaardelijke liquidatie van het doode verleden voert de weg naar de vernieuwing. Zij zal net Nederlandsche volk uiterlijk wel armer, innerlijk echter rijker maken en het van voren af aan den blik verschaffen voor de werkelijke waarden van het leven.

(V. b. Krijgsverrichtingen Japan—Ned. O. I. 5026 A.)

A. **ZUID-AFRIKA. — Open brief van generaal Herzog - Dr. Malan eischt staking van de deelneming aan den oorlog. —**

Berlijn, 3 Maart (D.N.B.) — De vroegere minister-president der Unie van Zuid-Afrika, generaal Hertzog heeft in het Zuid-Afrikaansche blad „Vaderland" een „open brief aan de Afrikaners" gericht.

Daarin schildert hij eerst de groote vorderingen, die de boeren sinds 1924 gemaakt hebben, zoowel op het gebied van de cultuur en nationale rijpheid als vooral op dat der binnen- en buitenlandsche politieke ordening. Thans echter, na 2½ jaar regeering Smuts, zoo schrijft Hertzog, is van al deze prestaties nog slechts een puinhoop overgebleven. Als oorzaak daarvan noemt hij vooral twee factoren, die de „doodsvijanden van het Afrikanerdom" zijn.

De primaire oorzaak is het streven om het land aan het Britsche Empire vast te ketenen, een politiek die door Smuts en zijn Britschen minister Stallard, den leider der Dominionpartij, in absolute hoorigheid aan Engeland, gevoerd wordt. Het bewind Smuts-Stallard, aldus Hertzog, herhaalt thans wat het bewind Botha-Smuts van 1914 tot 1918 gedaan heeft. De ministers worden tot agenten van Engeland, maken de „onafhankelijkheid" tot een aanfluiting en treden met voeten de rechten en vrijheden, waarvoor zij onder eede beloofd hebben te zullen opkomen.

Als tweeden „doodsvijand van het Afrikanerdom" noemt Hertzog de partijpolitici met hun kruideniersgeest, die binnen de eigen partij alleen op eer en winst uit zijn. Het feit, dat de politieke partijen thans worden beheerscht en uitgebuit door personen die alleen naar eigen voordeel streven, is het ergste schandaal in het leven der Zuid-Afrikaansche partijpolitiek. Wanneer het Boerenvolk niet tijdig ontwaakt, moet zulks evenzeer tot zijn ondergang leiden als reeds het voorbeeld van Frankrijk en andere landen heeft aangetoond.

Hertzog vervolgt dan aldus: „De tijd is gekomen om een eind te maken aan het holle, belachelijke geschreeuw over de heilige onaantastbaarheid van het zoogenaamde democratische regeeringsstelsel.

Terwijl er een revolutie van wereldbeteekenis woedt met het doel een nieuwe orde te vestigen, en terwijl de Europeesche volkeren hun dapperste en beste zonen opofferen om Christendom en beschaving te redden, wordt het volk der Zuid-Afrikaansche Unie verplicht om zijn zonen te offeren voor zijn verbitterdste vijanden. Zoover heeft ons de heilige democratisch-parlementaire regeeringsvorm gebracht. Het uitrukken van den kanker der volksversplintering kan niet langer worden uitgesteld. Daarom richt ik mij tot alle nationale Afrikaners, vooral echter tot hen die evenals ik de noodzakelijkheid hebben ingezien van de nationale eenwording, onafhankelijk van partijbelangen.

Dr. Malan eischt staking van de deelneming aan den oorlog. — Genève, 8 Maart (D.N.B.) — Dr. Malan, de leider van de Zuid-Afrikaansche nationalisten, heeft, blijkens een bericht van de „Times" uit Kaapstad, in het parlement der Unie geëischt, dat Zuid-Afrika den oorlog staakt. De geweldige gebiedswinsten der As-mogendheden maken namelijk, naar dr. Malan verklaarde, een overwinning der geallieerden onmogelijk. Zelfs de voorloopige resultaten van de Russen zijn volkomen onbeteekenend en zullen in het komende voorjaar weer verloren gaan. Een Japansch gevaar bestaat voor Zuid-Afrika slechts zoolang als Zuid-Afrika aan den kant van de geallieerden strijdt. De Japanners willen ook heelemaal niets van een niet-oorlogvoerend Afrika, daar zij door dezen oorlog slechts levensruimte voor hun volk in Oost-Azië volgens den stelregel „Azië voor de Aziaten" zoeken. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Gen. Hertzog 4487 G.; dr. Malan 4723 C.)

B. **URUGUAY. — Staatsraad gevormd. —**

Buenos Aires, 9 Maart (D.N.B.) — Naar uit Montevideo wordt gemeld, is president Baldomir er in geslaagd een Staatsraad te vormen.

De staatsraad zal uit 28 leden bestaan, waarvan er 16 geen politieke richting zijn toegedaan. Zes leden zijn van de liberale Coloradopartij en 6 andere van een bijzondere groep dezer partij. Onder de zoogenaamde neutrale persoonlijkheden bevinden zich generaals, advocaten en doktoren. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Staatsraad 5014 C.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Onlangs ontving Maarschalk Antonescu, de leider (Conducator) van het nieuwe Roemenië, het grootkruis van den Duitschen adelaar in goud, een der hoogste Duitsche onderscheidingen, waarmee Duitschland zich erkentelijk betoonde voor de medewerking van Antonescu bij den opbouw van het nieuwe Europa. Ondanks alle aanvechtingen en moeilijkheden van heimelijke en openlijke tegenstand is maarschalk Antonescu, sedert zijn machtsovername op 15 September 1940, standvastig op den weg voortgegaan, die verantwoordelijksbewustzijn en plichtsbesef hem deden inslaan. De conducator was steeds soldaat met de beste deugden, die dit beroep kenmerken. Orde, regelmaat en discipline zijn derhalve ook de grondbeginselen van den door hem geleiden staat geworden.

Jon Antonescu, die in 1882 geboren werd, stamt uit een oude soldatenfamilie. Bij het begin van den eersten wereldoorlog was hij reeds lid van den generalen staf. Nadat hij eenige jaren als militair-attaché in Londen werkzaam geweest was, ontving hij in 1930 het commando van een divisie en drie jaren later kreeg hij de leiding van den generalen staf. Hij geraakte evenwel in conflict met koning Carol, omdat hij zich tegen de bijna middeleeuwsch aandoende hofintrigues verzette. De koning zette hem daarop achteruit tot eenvoudig regimentscommandant in Jassy.

Maarschalk Antonescu

In December 1937 kwamen Goga en Cuza als leiders van de nationalistische partijen op verrassende wijze aan het bewind. Antonescu werd deelgenoot in de nieuwe, nationalistische en antisemietisch getinte regeering en belast met de landsverdediging. De door de jodin Lupescu geleide hofkliek bewerkte een paleisrevolutie. Na zeven weken werd de regeering ten val gebracht.

De patriarch Miron Christea trachtte Antonescu nog over te halen in de door hem gevormde regeering aan te blijven. Antonescu wees dit van de hand, waarop koning Carol hem liet arresteeren, omdat hij met zijn slecht geweten er zich wel van bewust was, dat hij van Antonescu niets dan tegenstand te duchten had. De binnenlandsche beroeringen namen hand over hand toe. Daarop gooide koning Carol, die reeds vaker van het eene uiterste in het andere gevallen was, plotseling het roer om. Hij liet Antonescu bij zich ontbieden en droeg hem de leiding van een nieuw te vormen regeering op. De maarschalk nam het aanbod aan. Hij verzekerde zich van de hoogste uitvoerende macht in den staat en stelde koning Carol in het belang van Roemenië voor de noodzaak van den kroon afstand te doen.

Nadat eenmaal de hofkliek verwijderd was, die steeds Antonescus plannen gedwarsboomd had, ging hij als conducator van den nieuw gevormden legionnairen Roemeenschen staat tot drastische hervormingen van het land over, gebaseerd op de beginselen van het nationaal-socialisme. Toen Duitschland den strijd tegen het bolsjewistische gevaar aanbond, was Antonescu een der eerste vertegenwoordigers der met Duitschland bevriende staten, die onmiddellijk groote contingenten troepen op de been bracht om tegen Sovjet-Rusland ten strijde te trekken. Dit geschiedde met des te meer redenen, daar Roemenië zich reeds jarenlang in zijn binnenlandsche politiek tegen de communistische propaganda teweer had moeten stellen, die het land aan een reddingslooze chaos dreigde prijs te geven. Maarschalk Antonescu stelde zich zelf aan het hoofd van de strijdende Roemeensche troepen. Tijdens zijn afwezigheid droeg hij de hoogste regeeringsmacht aan zijn broeder, dr. Michael Antonescu over, een bekend jurist, die voordien als secretaris-generaal aan de regeering verbonden was.

(Vor. ber. Maarschalk Antonescu 5001 F.)

B. VEREENIGDE STATEN. — De betrekkingen met Zuid-Amerika - Salinas-eilanden (Nicaragua) door Amerikaansche troepen bezet - Mutaties in de marineleiding - Nieuwe overeenkomst met Engeland. —

7 Maart — President Roosevelt maakte bekend, dat de Amerikaansche gezantschappen van Ecuador, Paraguay en Bolivia tot ambassades verheven zijn.

De minister van Financiën, Morgenthau, bepleitte de oprichting van een centrale bank voor Zuid-Amerika en de invoering van één valuta in het geheele werelddeel.

Salinas-eilanden (Nicaragua) door Amerikaansche troepen bezet. — 7 Maart — Naar gemeld wordt uit Managua heeft een vertegenwoordiger der regeering aldaar bekend gemaakt, dat Amerikaansche troepen en vliegtuigen op de Salinas-eilanden zijn aangekomen. Het motief voor deze bezetting is, dat de Ver. Staten de eilanden beschouwen als strategisch belangrijk voor de verdediging van het Panama-kanaal.

Mutaties in de marineleiding. — Stockholm, 9 Maart (D.N.B.) — Volgens een Engelsch bericht uit Washington is admiraal Stark benoemd tot bevelhebber der Amerikaansche zeestrijdkrachten in de Europeesche wateren. Admiraal Stark zal zich naar Londen begeven, teneinde vice-admiraal Ghormley af te lossen. Admiraal King, de opperbevelhebber der Amerikaansche vloot, zal tevens de taak van chef der vlootoperaties op zich nemen, welke taak tot dusver bij admiraal Stark berustte. Vice-admiraal Ghormley zal een post ter zee krijgen; voordien zal hij tijdelijk te Washington een taak te verrichten hebben.

Nieuwe overeenkomst met Engeland. — Stockholm, 10 Maart (A.N.P.) — Volgens een bericht van den Engelschen berichtendienst is tusschen de Ver. Staten en Groot-Brittannië een nieuwe „Caraïbische overeenkomst" gesloten, welke overeenkomstige uitbreidingen van het verdrag van September 1940, waarbij vlootsteunpunten in Britsch-West-Indië tegen vijftig Amerikaansche torpedojagers werden geruild, behelst.

Door deze uitbreiding zal in de toekomst de samenwerking tusschen beide landen, zooals de Britsche berichtendienst meldt, zich ook uitstrekken tot het geheele sociale en economische leven op de bezittingen dezer beide landen in de Caraïbische Zee. De nieuwe overeenkomst, zoo wordt verder verklaard, stemt overeen met de beginselen van de Atlantische Verklaring.

(Das Reich - Vaderland _ Telegraaf)

(V. b. Zuid-Amerika—Ver. Staten 4791 A en 4927 A.; adm. Stark en adm. King 4968 C.; Marine 5008 A.; overeenkomst met Engeland 4360 C.)

C. IRAN. — Nieuwe regeering gevormd. —

Stockholm, 9 Maart (D.N.B.) — Uit Teheran meldt de Britsche nieuwsdienst, dat de nieuwe premier van Iran, Soheily, die in het vorige kabinet minister van Buitenlandsche Zaken was, thans zijn kabinet heeft gevormd. In het nieuwe kabinet is Soheily behalve premier, ook minister van Binnenlandsche Zaken en voorloopig ook van Buitenlandsche Zaken. Minister van Financiën in het nieuwe kabinet is Beder; generaal Jahanbahi beheert de portefeuille van Oorlog. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kabinet 5022 E.)

D. BELGIE. — Tegenspraak inzake de geboorte van een zoon van koning Leopold. —

Maart — Een medewerker van Het Laatste Nieuws schrijft, dat in Nederland een gerucht heeft geloopen van zeer koddigen aard: „Het betreft de verspreiding van het gerucht door de radio te Hilversum, aldus het blad, volgens hetwelk in het gezin van den koning een afstammeling zou zijn geboren. Wij hebben gemeend, dat het de moeite kon loonen te onderzoeken, uit welke bron dit gerucht afkomstig was en het is ons gebleken, dat het in de wereld werd gezonden door het Reuter-agentschap.

Er is in het gezin van den koning geen afstammeling geboren. Men zal begrijpen dat men zich in deze tijden niet kan bezighouden met het logenstraffen van alle valsche geruchten. Maar in deze aangelegenheid komt het er toch op aan een uitzondering te maken, want het ligt voor de hand dat de verspreiding van dit gerucht — zonder dat zulks in Nederland zelf het opzet kan geweest zijn — slechts een boosaardig doel moet hebben gehad, dat elken commentaar overbodig maakt. Wij wenschen het dan ook hier recht te zetten." (Vaderland)

(Vor. ber. Koning Leopold III 4981 D.)

E. NEDERLAND. — Bekendmaking inzake het dansverbod - Zware straffen wegens het ontduiken van de verplichte inlevering van non-ferrometalen. —

9 Maart — Onder opheffing der openbare bekendmaking van 26 Juni 1941 betreffende het verbod van dansvermaak wordt op grond van artikel 45 der verordening no. 138/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de handhaving van de openbare orde bepaald:

Artikel 1. — Verboden zijn tot nader order: 1) Openbaar dansvermaak. 2) Dansvermaak in clubs, vereenigingen en soortgelijke bijeenkomsten, ook wanneer deze niet openbaar zijn. 3) Alle dansvermakelijkheden van danscholen, met uitzondering van zuiver dansonderwijs door middel van cursussen voor personen in den leeftijd tot 20 jaar of door middel van privaatlessen.

Artikel 2. — I. Hij die opzettelijk of door schuld handelt in strijd met deze beschikking wordt overeenkomstig de in den aanhef vermelde bepaling gestraft. II. Op gelijke wijze wordt gestraft hij die opzettelijk of door schuld aan verboden dansvermaak deelneemt.

Art. 3. — Deze beschikking treedt in werking op den dag harer afkondiging in de pers.

's-Gravenhage, 5 Maart 1942, De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid: Gez. RAUTER. S.S.-Gruppenführer und General-Leutnant der Polizei.

Zware straffen wegens het ontduiken van de verplichte inlevering van non-ferrometalen. — 9 Maart — Bij een contrôle op de naleving van de verplichte inlevering van metalen werden in talrijke gevallen overtredingen van de algemeen bekende bepalingen geconstateerd. In vier gevallen wordt thans een voorbeeld gesteld. Wegens het niet inleveren van voorwerpen, be-

staande uit non-ferrometaal zijn de volgende Nederlandsche staatsburgers gearresteerd, die binnenkort naar een concentratiekamp zullen worden overgebracht: Jan B., bankier te Amsterdam; Theodorus K., winkelchef te 's-Gravenhage; Simon de V., Joodsch vertegenwoordiger van een verzekeringmaatschappij te Deventer; Hendrik B., verzekeringsinspecteur te Gorsel. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Dansvermaak 4746 A.; Rechtszaken 5023 A.; inlevering metalen 4727 D.)

A. **SCHAKEN. — Capablanca overleden. —**
Stockholm, 9 Maart (A.N.P.) — De vroegere wereldkampioen schaken, Capablanca, is, naar de Britsche berichtendienst uit New York meldt, aldaar in het Sinaiziekenhuis gestorven.
José Raoul Capablanca werd op 19 Nov. 1888 te Havanna (Cuba) geboren. Als jongen reeds toonde „Capa" den flair van een goed schaakspeler: toen hij twaalf was, won hij het kampioenschap van Cuba. Als 20-jarige boekte hij zijn eerste groote succes: in 1909 sloeg hij den Amerikaan Marshall. Na den wereldoorlog 1914—1918 speelde Capablanca in 1921 tegen Lasker den strijd om het wereldkampioenschap en won. In 1927, na zijn succes: eerste te New York, verloor hij zijn wereldkampioenschap aan dr. A. Aljechin. Na jarenlang niet meer in de schaakopenbaarheid te zijn getreden, kwam Capablanca in 1941 weer eens voor den dag met een uitdaging van den wereldkampioen Aljechin. De wedstrijd zou nog in datzelfde jaar in Argentinië worden gehouden, maar is begrijpelijkerwijs niet doorgegaan. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Capablanca 3762 F.)

B. **HONGARIJE. — Minister-president von Bardossy afgetreden - Von Kallay tot opvolger benoemd. —**
Budapest, 10 Maart (D.N.B.) — Naar van bevoegde zijde verluidt, heeft de Hongaarsche minister-president von Bardossy, die zich om gezondheidsredenen in een sanatorium te Boedapest bevindt, in den nacht van 9 op 10 Maart zijn ontslag ingediend. Nader wordt gemeld, dat de gewezen minister van Landbouw, Nicolaas von Kallay, aangewezen is als minister-president. In de leiding der overige ministeries is geen wijziging gebracht. De post van minister van Buitenlandsche Zaken blijft voorloopig onbezet. Met de leiding van dit departement zal minister-president von Kallay zich belasten. Reeds uit de samenstelling van het kabinet blijkt, aldus verklaart men te Boedapest, dat de koers der regeering niet wordt veranderd. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Von Bardossy 5025 A.)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche ambulance voor het Oostfront beëedigd. —**
's-Gravenhage, 10 Maart — De Ned. ambulance voor het Oostfront, die binnenkort naar haar bestemming zal vertrekken, heeft op 10 Maart in handen van den bevelhebber van het Ned. Vrijwilligerslegioen, luitenant-generaal H. A. Seyffardt, den eed van trouw aan den oppersten bevelhebber der Duitsche weermacht afgelegd.
Hiertoe werd de uit ongeveer 160 personen bestaande ambulance op het Binnenhof opgesteld met een Duitsch militair muziekcorps aan den rechtervleugel. Generaal Seyffardt en Generalleutnant Rauter, S.S.-Obergruppenführer, inspecteerden den troep, waarna generaal Seyffardt een toespraak hield. Vervolgens geschiedde de eigenlijke eedsaflegging. Generaal Rauter sprak hierna de mannen nog met een enkel woord toe. (Telegraaf)

(Vor. ber. Nederl. Ambulance 4872 B en 4864 E.)

D. **BRITSCH-INDIE. — De betrekkingen met Tsjoengking-China - Medewerkers van Bose gearresteerd - Sir Stafford Cripps vertrekt naar Britsch-Indië. —**
Maart — Tsjiang-Kai-sjek richtte een appèl aan Engeland, waarin hij er op aandrong Britsch-Indië een zelfbeschikkingsrecht toe te staan.
De Britsch-Indische regeering besloot in Calcutta een bureau te vestigen, dat den titel draagt van „Departement voor de betrekkingen met China". Het plan bestaat tot het onderhouden van zelfstandige diplomatieke betrekkingen tusschen Britsch-Indië en Tsjoengking-China.
Medewerkers van Bose gearresteerd. — Stockholm, 10 Maart (D.N.B.) — Naar de radiozender van Calcutta mededeelt, is de voorzitter van het „forward bloc" in Britsch-Indië, Sardar Sardoel Singh, op 9 Maart op grond van de Indische Defensiewet, door de Britsche politie gearresteerd. Het „forward bloc" is een door Bose opgerichte radicaal-revolutionnaire Congresgroep en Sardoel Singh was de rechterhand van Bose. In Voor-Indische kringen te Bangkok merkt men op, dat het manifest van Bose in Britsch-Indië veel indruk heeft gemaakt. Om een opstand te voorkomen, hebben de Engelschen de leiders, die met Bose in contact stonden, gearresteerd. Ook de broeder van Bose bevindt zich sedert December in de gevangenis.
Sir Stafford Cripps vertrekt naar Britsch-Indië. — Stockholm, 11 Maart (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, zal sir Stafford Cripps met een speciale missie naar Britsch-Indië vertrekken. Cripps zal met den onderkoning van Britsch-Indië en den opperbevelhebber overleg plegen over de militaire situatie. Het officieele doel van het bezoek aan Britsch-Indië is, toestemming te verwerven voor de bestuursvoorstellen der Britsche regeering, die ten doel hebben de situatie in Britsch-Indië meester te worden.
Oproep van den onderkoning. — De onderkoning van Britsch-Indië heeft volgens den Britschen nieuwsdienst een boodschap aan het volk van Voor-Indië gericht, waarin hij o.m. verklaarde: In de komende weken zult gij uitgenoodigd worden toe te treden tot het nationale oorlogsfront. Het land, waarin wij leven, verkeert in gevaar. (Das Reich - Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Bose 5021 C.; Sir Stafford Cripps 5008 D.; Onderkoning 4402 A.)

E. **FRANKRIJK. — Geen uitlevering van schepen aan Duitschland - Amerikaansche leveringen naar Noord-Afrika stopgezet. —**
Vichy, 11 Maart (D.N.B.) — In bevoegde Fransche kringen heeft men zich gekeerd tegen een bewering van Sovjetzijde, als zou de Fransche regeering voornemens zijn aan Duitschland omstreeks veertig schepen te leveren, die op het oogenblik van den wapenstilstand in aanbouw waren. In genoemde kringen noemde men deze bewering van bolsjewistische zijde pure fantasie. Men wijst er overigens op, dat Londen, noch Washington ook maar eenigszins geloof heeft gehecht aan dit ongegronde bericht.
Amerikaansche leveringen naar Noord-Afrika stopgezet. — 11 Maart — Sumner Welles verklaarde, dat sedert het begin van Februari geenerlei levensmiddelen of andere goederen uit Amerika naar Fransch-Noord-Afrika zijn verscheept. Welles gaf duidelijk te verstaan, dat ook voortaan dergelijke verschepingen niet meer zullen geschieden, zoolang het standpunt van Vichy onopgehelderd blijft. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Frankrijk—Groot Duitschland 4959 A.; Frankrijk—Ver. Staten 5022 D.)

F. **JAPAN. — Rede van minister Tojo in den Rijksdag - Bestuursreorganisatie op Malakka. —**
Tokio, 12 Maart (D.N.B.) — De premier, Tojo, heeft in den Rijksdag een rede gehouden. Hij wees er o.m. op, dat het lot van geheel Nederlandsch-Indië is bezegeld bij de algeheele onderwerping van Java op 9 dezer. De verschillende industrieele installaties en andere vitale inrichtingen in Nederlandsch-Indië hebben naar verhouding weinig schade geleden en de Nederlandsche autoriteiten hebben zich verplicht onvoorwaardelijk met de Japanners samen te werken bij het werk van den opbouw.
In Birma is door de inneming van Rangoon, een der belangrijkste Britsche steunpunten in Oost-Azië, dat tot dusver diende als de eenige doorgang voor de Amerikaansche en Britsche hulpverleening aan Tsjoengking, de zoogenaamde weg door Birma, volkomen bezweken. Thans houdt de bevolking van Hongkong, Manilla, Sjonan (Singapore) en tal van andere plaatsen, die door de keizerlijke strijdkrachten bevrijd zijn van het juk van Amerika en Groot-Brittannië, zich reeds met den grootsten ijver bezig met het werk van den wederopbouw, waarbij zij volkomen vertrouwen in de keizerlijke strijdkrachten stelt.
Een laatste beroep op Australië. — Derhalve is duidelijk, welke houding Australië behoort aan te nemen om het welzijn van het volk te verzekeren. Mocht Australië evenwel zijn huidige standpunt niet corrigeeren, dan zal het onvermijdelijk het lot van Ned.-Indië deelen. Ik hoop, dat Australië, los van oude oude betrekkingen en andere overwegingen, rekening zal houden met den bestaanden toestand.
Met betrekking tot het Voor-Indische volk koestert Japan natuurlijk in het minst niet de gedachte dit eenigermate vijandig te gemoet te treden. De vastberadenheid van Japan omtrent grondige vernietiging van den Amerikaanschen en Britschen invloed zal evenwel geen wijziging ondergaan. „Birma voor de Birmanen" is een leus die reeds bezig is verwezenlijkt te worden. Volgens mijn vaste overtuiging is het tijd een „Indië voor de Indiërs" te maken, hetgeen sedert vele jaren de geheime wensch van 400 millioen Voor-Indiërs is.
Tegen de leiders van Tsjoengking, die nog steeds niet verstandig willen worden, ofschoon zij met eigen oogen de werkelijke feiten zien, dat de Ver. Staten en Engeland de verschillende landen en volken door misleiding en vleierij overhalen tot opoffering voor hun eigen zaak en op deze volken in het geheel geen acht meer slaan, als zij verpletterd zijn, richt zich mijn gemotiveerde verontwaardiging. Menigmaal kan ik mij niet van medelijden met het Chineesche volk onthouden, dat in dit morgenrood van Groot Oost-Azië wordt blootgesteld aan onnoodig lijden, terwijl het deze leiders in hun nutteloos verzet tegen Japan volgt.
De positie van Amerika en Engeland. — Amerika en Groot-

Brittannië, die de nationale kracht van Japan onderschatten, hadden voor den oorloog gepocht op de onneembaarheid van hun positie en ten slotte Japan gedwongen de vijandelijkheden te openen, nadat zij hadden geweigerd onze rechtvaardige eischen in te willigen. Zij staan thans, nadat pas drie maanden zijn verstreken, tegenover het feit, dat zij geen slag kunnen leveren, zonder dezen te verliezen en geen stelling kunnen verdedigen, die hun niet wordt ontrukt. De Amerikaansche en de Britsche regeering blijven een zwakke hoop koesteren op de verre toekomst en zij pralen met hun uitgebreid bewapeningsprogram. Deze houding moet slechts dienen tot verdoezeling van de strategische superioriteit, die Japan hun op den Grooten Oceaan heeft ontworsteld. Zij sluiten de oogen voor de langdurige opleiding en de dapperheid der Japansche strijdkrachten, benevens voor de ijzeren solidariteit van onze natie om in plaats daarvan hun bezorgdheid achter een lange lijst groote getallen te verbergen. Het is duidelijk, dat deze hoop schipbreuk zal lijden.

Het is buitengewoon verheugend, dat onze bondgenooten in Europa, vooral Duitschland en Italië, onophoudelijk groote overwinningen behalen, die evenwijdig loopen aan onze militaire operaties. Het ligt in ons voornemen onze samenwerking met hen nog meer te versterken en daardoor in samenwerking met deze landen het doel van dezen oorlog te bereiken. Voor de voortdurende samenwerking, die wij ondervinden van de zijde van Mandsjoekwo, de nationale regeering van China, Thailand en anderen, is Japan buitengewoon dankbaar. Met deze volken, die deelnemen aan de werkzaamheden van den opbouw van Groot-Oost-Azië, wil Japan zijn samenwerking nog meer versterken en op krachtige wijze voorwaarts schrijden om ons gemeenschappelijk doel te bereiken.

Bestuursreorganisatie op Malakka. — Tokio, 12 Maart (D.N.B.) — Het Japansche militaire bestuur in Sjonan (Singapore) heeft heden den vroegeren president van politie van Tokio, Sjigeo Otate, benoemd tot eersten burgemeester der stad. De militaire autoriteiten hebben voorts voor alle provincies van het gebied van Malakka Japansche gouverneurs benoemd, welke allen reeds in Sjonan vertoeven en zonder verwijl hun functies zullen aanvaarden. (Telegraaf _ Vaderland)

(V. b. min.-pres. Tojo 5007 E.; Singapore 5007 E.)

A. **THAILAND. — Reorganisatie van het kabinet. —** Tokio, 11 Maart (D.N.B.) — De Thailandsche minister-president Songgram heeft een nieuw kabinet gevormd. Het nieuwe kabinet telt acht ministers met en 14 ministers zonder portefeuille, dus negen ministers minder dan het vorige kabinet. De premier heeft ook de portefeuilles van Verdediging en Buitenlandsche Zaken. (Alg. Hbld.) **(Vor. ber. Kabinet 4802 K.)**

B. **TURKIJE. — Steinhardt als Amerikaansch ambassadeur in functie getreden. —** Ankara, 11 Maart (D.N.B.) — De nieuwe ambassadeur der V. S. in Turkije, Steinhardt, heeft 10 Maart in tegenwoordigheid van den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradzjogloe, zijn geloofsbrieven aan den Turkschen president overhandigd.

(V. b. Turkije—Ver. Staten 4927 A en 4925 C.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Dr. ir. Robert Bosch overleden. —** Stuttgart, 12 Maart (D.N.B.) — Na een kort ziekbed is op 12 Maart de internationaal bekende Duitsche industrieel en stichter van de Robert Bosch A.G., dr. ir. Robert Bosch, op tachtigjarigen leeftijd overleden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Robert Bosch 4848 A.)

D. **NEDERLAND. — N.S.B. - Radiorede van Mussert.** 's-Gravenhage, 10 Maart — De leider der N.S.B., Ir. A. A. Mussert, heeft hedenmiddag, over de beide Hilversumsche radiozenders, gesproken over het onderwerp „Nederlandsch-Indië". In deze rede ging hij den loop der gebeurtenissen van den laatsten tijd na, waarbij hij in het licht stelde, hoe Engeland en Amerika tezamen Ned.-Indië in den oorlog dreven. Nadat eerst de oorlogsverklaring door Japan terzijde was gelegd, doch op den eisch van Engeland Nederlandsche vliegers en marine voor de verdediging van Singapore werden gezonden, sloeg Japan voor het eerst terug op 19 December door het bombardement van Pontianak. Spreker gaf vervolgens uiting aan de spanning, waarmede de berichten in Nederland werden gevolgd van de reeks hopelooze verdedigingsacties, tot de overgave en de volledige bezetting. Hierbij wees spreker op de voortdurende stroom van betuigingen uit Engeland en Amerika over de ontzaglijke hulp, die onderweg was. Dit bleek niets dan leugen en bedrog, hetgeen wij hier in Nederland wel wisten, omdat wij hetzelfde hebben meegemaakt in de Meidagen van 1940.

Over de gevoelens voor de z.g. regeering te Londen, die Japan den oorlog verklaarde, zeide de leider der N.S.B. het volgende: Nemen wij voor hen aan, het allerbeste wat wij aannemen kunnen, n.l. dat het geen schobbejakken en geen misdadigers zijn, maar dat het alleen maar zijn, zwakke, onnoozele halzen, die, nadat zij hier in de Meidagen hadden ondervonden hoe Engeland hen in den steek liet, die wisten, hoe Polen, Noorwegen, Frankrijk en Griekenland in den steek gelaten waren, toch, in onbegrensd vertrouwen op Engeland en Amerika, Indië in den oorlog joegen. Hoe zij zich verantwoorden kunnen tegenover God en volk is mij een volkomen raadsel. De geschiedenis zal hen oordeelen zwarter dan de zwartste figuren uit ons vaderlandsch verleden.

„Gij vraagt nu, mijne volksgenooten, hoe ons standpunt is? De feiten zijn deze: Nederland is bezet door Duitschland; Curaçao en Suriname door Amerika; Insulinde door Japan. Het heeft geen zin speculatieve beschouwingen ten beste te geven, noch in optimistischen zin, noch in pessimistischen zin. Wij zwijgen en werken door aan den wederopbouw, waar dit ons mogelijk is. Wij zijn in diepen rouw om de dapperen, die vielen, zoowel om hen van de marine, als om hen van de luchtmacht, als om hen van het Nederlandsch-Indische leger, die de eer van ons volk hebben hooggehouden in een hopeloozen strijd ver van het Vaderland."

Vervolgens sprak Mussert tot de geloovigen, tot de kleinmoedigen, en tot zijn oude kameraden, waarbij hij allen opwekte om te zwoegen en te ploeteren voor een volk in nood, opdat het weer een toekomst zal hebben. Hij vroeg hierbij geen wilde uitbarsting van haat en woede tegen hen, die ons volk naar het verderf hebben geleid, maar om eindelijk, maar dan ook radicaal, te ontwaken uit den roes van misplaatst vertrouwen en geloof, die zoo misbruikt worden. Er zijn twee mogelijkheden, de eene is ondergang als volk, de andere is opgang, een moeizame maar trotsche worsteling tot de herrijzenis. Wij gelooven aan deze herrijzenis, omdat ons volk in millioenen eerlijke, werkzame, fatsoenlijke en begaafde werkers, een volk met een groote traditie en een schat van ervaring en bekwaamheid, te goed is om te gronde te gaan. Wij staan temidden van de grootste revolutie van alle tijden. In het nieuwe, sterke Europa zal een herboren en gelouterd, een eendrachtig en kameraadschappelijk, een ijverig en bekwaam, een eerlijk en geloovig Nederlandsch volk een plaats te vervullen hebben en een roeping te volgen. Ir. Mussert eindigde met het devies van den Jeugdstorm: „In Godsvertrouwen, alles voor het vaderland".

(Vor. ber. ir. Mussert 5022 G.)

E. **FINLAND. — Regeeringsrapport over 1941. —** Helsinki, 10 Maart (D.N.B.) — De regeering heeft den Rijksdag rapport uitgebracht over 1941. In het rapport zijn alle belangrijke gebeurtenissen op het gebied der binnen- en buitenlandsche politiek vermeld. Ten aanzien van de buitenlandsche politiek wordt als inleiding gezegd, dat 1941 in den aanvang gekenmerkt werd door de neutrale houding van Finland, waarbij ook de normaliseering van de betrekkingen tot de Sovjet-Unie op den voorgrond stond. Dit streven had echter geen weerklank gevonden bij de Sovjet-Unie. In het rapport wordt er op gewezen, dat de Sovjet-Unie een specialen spionnage- en ondermijningsarbeid in Finland ontplooide. Toen op 22 Juni de oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie was uitgebroken, begon de Sovjet-Unie ook oorlogshandelingen tegen Finland, welke op 25 Juni zoo'n omvang aannamen, dat de Finnen tot een nieuwen verdedigingsoorlog werden gedwongen. Finlands verdedigingsstrijd heeft de betrekkingen met Duitschland verder versterkt. Finland heeft van Duitschland waardevollen steun, zoowel in wapens als in leveranties levensmiddelen ontvangen. Ook de cultureele uitwisseling tusschen beide landen en volken is drukker geworden.

Van de Noordsche betrekkingen is, aldus het rapport verder, de relatie met Zweden het belangrijkst geweest. Men heeft tusschen beide regeeringen een goede verhouding in stand kunnen houden. De betrekkingen van Finland tot de staten, die aan den kant van Duitschland tegen het bolsjewisme strijden, zijn bijzonder nauw en vriendschappelijk geweest.

In een ander hoofdstuk worden de betrekkingen met Engeland genoemd. De eischen van Engeland en de Ver. Staten aan Finland om de militaire operaties tegen de Sovjet-Unie te staken en de troepen terug te trekken naar de grens van 1939, worden onvereenigbaar genoemd met de veiligheid van Finland en zijn bescherming tegen de aanvallen van den bolsjewistischen nabuur. Toen Groot-Brittannië vervolgens zijn eischen stelde onder bedreiging van oorlog, heeft Finland er in zijn antwoordnota op gewezen, dat het zijn eenmaal ingeslagen weg niet kon verlaten, maar dat zijn strategische doelen geen reden konden geven voor het ontstaan van den staat van oorlog tusschen Groot-Brittannië en Finland. Desondanks is op 6 December door Engeland en voorts door zijn dominions Canada, Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland den staat van oorlog ten aanzien van Finland afgekondigd.

Omtrent Finlands aansluiting bij het anti-Kominternpact wordt ten slotte gezegd, dat deze daad een nieuwe uiting van de principieel antibolsjewistische houding van Finland is geweest. Door de toetreding heeft Finland zijn betrekkingen ook met Japan, Spanje, Bulgarije en Slowakije verstevigd. (Telegraaf)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — De Nederlandsche pers over het verlies van Insulinde. —

12 Maart. — Aan de talrijke artikelen waarmede de bladen uiting geven aan hun critiek op het beleid der emigrantenregeering te Londen en het Indische gouvernement, ontleenen wij het volgende:

De **„Nieuwe Rotterdamsche Courant"** citeert de uitlating van dr. Van Mook: „Indien de Japanners er in mochten slagen, Java te bezetten ten gevolge van het niet aankomen van vastbeloofde geallieerde versterkingen, dan zullen anderen dan Nederlanders wellicht minder goed in staat zijn, hun gevoel van spijt en bitterheid te verbergen." Indien dr. Van Mook van de gevoelens van spijt en bitterheid van anderen dan Nederlanders heeft gewaagd, dan is er ook voor ons Nederlanders zelf reden te over om spijt en bitterheid te betoonen, dat diegenen, die voor het lot van Nederlandsch-Indië verantwoordelijk waren, zoo weinig geleerd hebben van de eerste twee jaren van den oorlog, dat eerst het verlies van Indië hun thans de oogen schijnt te openen voor de consequenties van een oorlogvoering, waarin het op iedere etappe in een of andere variant heette, gelijk nu in Indië, dat „deze strijd niet meer een deel van het algemeene strategische plan der Geallieerden" is. „Engeland en de Vereenigde Staten hebben de overige volken in de wereld van den beginne af voor den strijd tegen het Duitsche Rijk en zijn bondgenooten trachten te mobiliseeren met het schrikbeeld van den krokodil, die zijn slachtoffers het een na het ander verslindt. Maar Engeland en de Vereenigde Staten zijn de voerlui op den bok van de slede, van waaruit het eene „dierbare" pand na het andere voor de wolven geworpen wordt, opdat de inzittenden zelf nog even aan hun noodlot ontkomen. Degenen, die voor het lot van Nederlandsch-Indië aansprakelijk waren, droegen tevens hooge aansprakelijkheid tegenover het moederland. Want het is iets heel anders of Nederland zijn plaats in het nieuwe Europa moest zoeken, een Rijk, dat over drie werelddeelen lag verbreid, dan dat het niet meer zou omvatten dan het mondingsgebied van Rijn, Maas en Schelde, met zijn negen millioen inwoners overbevolkt. Ook wanneer wij nu alle krachten inspannen voor den opbouw van het nieuwe Europa, levensruimte, waarop wij door het verlies van onze overzeesche gewesten meer dan ooit aangewezen zijn, dan zal het ons, een klein volk, met een hoogen en door zijn verleden ook gerechtvaardigden dunk van zichzelf, heel wat meer arbeid kosten om niet alleen een plaats, maar ook nieuwe welvaart te verwerven, dan wanneer wij met de overzeesche uitbreiding van ons Rijk voor dit Europa de schakel met andere wereldruimten hadden mogen blijven, waartoe wij ons als zeevarend volk reeds zoozeer voelen aangetrokken."

Een tweede artikel besluit het blad aldus: „Het menschelijke, kleine verlies, dat zoovelen onzer in deze dagen in de nabijheid van gezin, familie of vriendenkring te lijden hebben, het is voor het oogenblik misschien het dringendst. Maar het verlies, dat op den achtergrond staat, het verlies van arbeid en taak, historisch gegroeide en eerst in lateren tijd tot vollen wasdom gekomen opgave van ons volk, dit verlies zullen wij op den duur als het grootste gevoelen."

Het **Nationale Dagblad** zegt onder het opschrift: „Indië geeft zich over", „Het moederland heeft in de Meidagen van 1940 in precies dezelfde omstandigheden verkeerd: na eenige dagen oorlog aan zichzelf overgelaten, verraden door de „bondgenooten", alleen staande tegenover een overmachtigen tegenstander. De toenmalige opperbevelhebber der Nederlandsche troepen heeft uit de situatie toen de eenige consequentie getrokken, en heeft de capitulatie aangeboden om verder bloedvergieten en verdere vernielingen te voorkomen. Dit voorbeeld heeft Indië thans — gelukkig — gevolgd. In Indië begint men blijkbaar langzamerhand het gezicht terug te krijgen, en te beseffen, wat men eigenlijk heeft gedaan, hoezeer men de belangen van Indië en van het moederland heeft opgeofferd aan die van Londen en Washington hoezeer men dezelfde noodlottige politiek heeft gevoerd als de Nederlandsche regeering voor den oorlog: een zoogenaamde neutraliteitspolitiek in plaats van een zelfstandigheidspolitiek, gelijk de uiterst zorgelijke omstandigheden het geboden. Voor den oorlog hadden de Nederlandsche belangen nummer een moeten zijn, in Batavia hadden de Indische en moederlandsche belangen moeten prevaleeren boven alle andere, en zeker boven de Britsche en Amerikaansche. Het thans opkomende berouw dateert alweer van na de zonde!

Bij het vormen van ons oordeel over de gebeurtenissen in Indië, en bij het beschouwen van den toestand in Oost-Azië mogen wij nooit of te nimmer vergeten, mag en zal het Nederlandsche volk nooit vergeten, dat Indië in den oorlog is gedreven door een groep met blindheid geslagen onverantwoordelijke lieden, en dat de oorlogsverklaring aan Japan is geschied door een kliek, die de Nederlandsche regeering niet meer was, al is zij zich na haar vlucht nog wel zoo blijven noemen. Eenige bevoegdheid tot een oorlogsverklaring bezaten deze emigranten, die zich buiten de grondwet hebben geplaatst, niet meer. Dat is, in het geheele kader van deze zaak, een zeer belangrijk feit".

„De Standaard" schrijft o.a.:

„Hoe de toekomst zich zal ontwikkelen, is voor ons verborgen. Of het prachtige werk, wat vooral sinds het begin van deze eeuw in Indië door ons is verricht een einde zal hebben, kan niemand zeggen.

„Hoe weinig hier te lande is gedacht aan oorlogsgevaar voor Indië, blijkt wel uit de omschrijving van taak en organisatie van de weermacht in de z.g. „grondslagen van 1927 voor de defensie van Ned.-Indië."

Die grondslagen stelden de handhaving van orde en rust in het eigen gebied voorop, de verdediging als punt twee en dan nog bij „vervulling van den militairen plicht als lid van de volkengemeenschap tegenover andere volken." De „open deurpolitiek" en de evenwichtsverhoudingen der groote mogendheden waren onzen steun en stut, doch de huidige uitkomst heeft ons volk geleerd, dat deze rietstaven de hand doorboren. Het Nederlandsche volk staat voor diep ingrijpende consequenties. De wapenen zijn gestrekt, een vreemde macht heerscht thans waar de Nederlanders ruim drie eeuwen hun bestuur en arbeid uitgeoefend hebben. Het bittere daarbij is, zooals Radio Bandoeng verklaarde, dat wij door onze bondgenooten in den steek zijn gelaten en het Java-leger, na de heldhaftige opoffering van de marine, alleen den strijd niet kon volhouden, voornamelijk wegens het ontbreken van voldoende luchtmacht, terwijl notabene Nederlandsch-Indische jachtvliegtuigen direct werden ingezet bij den strijd op Malakka."

In een ander artikel betoogt het blad, dat de houding van ons volk tegenover de gebeurtenissen in Indië in een fel licht komt te staan. „Sinds 1912, toen een staatscommissie ingesteld werd, zijn we bezig geweest met te discussieeren over de verdediging van Indië. Riemen papier zijn er over vol geschreven en dagenlange redevoeringen afgestoken. Toen deze oorlog op uitbreken stond, 27 jaar later, waren we dan eindelijk besloten iets te doen.

Wij zeggen niet, dat indien wij slagschepen in de Indische wateren gehad zouden hebben, deze ramp afgewend zou zijn, doch ons volk heeft zijn historische taak niet begrepen; wij hebben — laten we er geen fluweel omwinden — niet begrepen, dat verantwoordelijkheid ook in militair-maritiemen zin, voortvloeide uit staatkundig-koloniale verhoudingen. Niet een begrootingstekort, doch de eischen uit de zich ontwikkelende situatie hadden de vaderlandsche politiek den weg moeten wijzen. Ons volk heeft het défaitisme aan zijn boezem gekoesterd en de gevolgen van nu staan daar niet los van.

„Het Vaderland" vraagt: „Zullen wij thans onzen plicht doen?" Want al is er nu rouw in ons hart, wij komen er niet met verslagen neer te zitten en alleen maar te hopen op betere tijden. Wij bereiken niets met het wachten op een hulp, welke niet geboden zal worden. Wij dienen ons land niet met het hooghouden van het Engelsche vaandel, dat ons verraden heeft. Wij zijn geen „goede Nederlanders", wanneer wij het thans nota bene als defaitisme betitelen als er volkomen terecht wordt gewezen op de misdaad, die de Anglo-Amerikaansche machten ten tweeden male aan ons begaan hebben.

„De Tijd" besluit een artikel onder het hoofd „Zij die beloofden en zij die vielen", waarin het blad den nadruk legt op de beloften van hulp door Engeland en de V.S. welke niet zijn ingelost, aldus: „Zonderling is het groote vertrouwen van mr. Van Kleffens in Roosevelts beloften, want hij verklaarde: „Mijn regeering is zeer bevredigd, dat Groot-Brittannië en Noord-Amerika alles in het werk stellen om aan den toestand in het zuidelijk deel van den Pacific het hoofd te bieden. Er wordt in het geheel niet aan gedacht", aldus mr. van Kleffens, „Java te verlaten." Of wilde de heer Van Kleffens Roosevelts woorden a.h.w. in diens geheugen vastnagelen? Veel schijnt het niet te helpen, want Amerika's president gaat doodbedaard verder met . . . beloven. Is er niet een Nederlandsch spreekwoord over gekken, die in vreugde leven? Het is alles diep tragisch, doch wij kunnen alleen eerbied hebben voor hen, die vochten en die vielen voor Nederlands krijgseer, dat is voor de eer van het Nederlandsche volk, dat in hun offer zich zelf zal kunnen hervinden."

„Het Volk" constateert:

„Hiermee is de rol van de regeerders, die Nederland zich zoowel hier als overzee gekozen had, om 't land door den moeilijken tijd van de noodzakelijke wereldherordening heen te loodsen, definitief ten einde. Zij zullen de geschiedenis ingaan als de vernietigers van ons oude Rijk en van onze oude welvaart, slechts groot, zelfs mateloos groot in het maken van alle denkbare fouten, waardoor de weg naar de toekomst voor ons volk voorgoed zou kunnen worden afgesneden. Groote bitterheid vervult ons, wanneer wij bedenken hoe deze menschen met volledig voorbijzien van de belangen van het Nederlandsche volk onze toekomst te grabbel gooiden ten behoeve van een kleine groep kapitalisten in Engeland en Amerika, die door valsche beloften en voorspiegelingen altijd weer kans zagen onze „regeering" te verleiden tot het offeren van Nederlands bloed voor een vreemde zaak. Met welk een dilettantisme deze mannen hun taak vervulden, met welk een grondigheid zij echter ook door hun praatjes en door hun „voorlichting"

iedere gezonde reactie in het volk wisten te verhinderen, blijkt overduidelijk nu ten tweeden male het door hen opgezette spel de noodlottigste gevolgen voor ons land heeft gehad."

„Het Algemeen Handelsblad" stelt onder den titel „Waarom, waarom?" een aantal vragen en schrijft o.m.:

Daarom dan vragen wij aan u, Heeren Ministers en raadgevers van de Kroon, thans te Londen, u, jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, gouverneur-generaal van een rijk, in oppervlak gelijk aan een groot deel van Europa en verantwoordelijk bestuurder van 's werelds meest vooraanstaande en rijkste koloniale gebied; u, heer Van Mook, aanvankelijk als directeur van Economische Zaken en onderhandelaar met Japan op een belangrijke plaats gezeten, daarna als luitenant-gouverneur-generaal met opdrachten in het buitenland met een ontzaglijke, maar ook grootsche verantwoordelijkheid belast, u politici, zakenmenschen, journalisten, militairen — neen niet u, die Indië dapper hebt verdedigd, maar gij, die politiek zeggenschap hadt, wij vragen u allen, die op eenigerlei wijze verantwoordelijk zijt voor hetgeen geschied is:

Waarom moest in Indië hetzelfde noodlottige spel gespeeld worden, dat in Nederland is gespeeld?

Waarom liet Nederlandsch-Indië de handelsbesprekingen met Japan mislukken; waarom nam het deel aan de Engelsch-Amerikaansche blokkade van Japan; wáárom voerde het militaire besprekingen met de mogendheden, die Japan niet welgezind waren en wáárom moest Nederlandsch-Indië, een koloniaal gebied van geweldigen omvang en rijkdom, dat met de minieme militaire middelen, waarover het dank zij het beleid van de menigvuldige regeeringen-Ruys de Beerenbrouck-Colijn-en-De Geer beschikte, onverdedigbaar was, laat staan over aanvallen kon denken, deel uit maken van het A.B.C.D.-front tegen Japan?

Waarom moesten Nederlandsch-Indië en de regeering te Londen Japan den oorlog verklaren nog vóór Engeland en zijn andere bondgenooten dit deden; wáárom waart gij er nog trotsch op, Haantje de Voorste te zijn geweest? Wáárom hebt ge geen acht geslagen op de herhaalde Japansche verklaringen — ook nadat Japan in oorlog was gegaan en oprukte op Malakka en de Philippijnen — dat dit Rijk geen oorlog met Nederlandsch-Indië zocht en bereid was tot onderhandelen? Nu moet ge immers tòch onderhandelen, doch onder veel vernederender omstandigheden en met veel minder mogelijkheden voor een voor U gunstige overeenkomst!

Waarom vluchttet gij nog naar Australië, heer Van Mook, gij, die mèt de Nederlandsche regeering te Londen verantwoordelijk zijt voor den heldendood van onze soldaten en matrozen, een heldendood, die ons volk in eerbied het hoofd doet ontblooten voor zóóveel oud-vaderlandsche dapperheid en zóóveel trouw, maar die niet noodig waren geweest, óók niet voor onze eer, want diè wàs reeds gered na de vlucht Uwer groote bondgenooten en het breken hunner beloften, hetwelk hùn òneer was!

Waarom, gij heeren te Londen, moest gij, ongrondwettig resideerend buiten 's rijks territoir, een tweeden oorlog ontketenen in het groote, mooie gebiedsdeel, waar de Nederlandsche vlag nog vrij woei, nadat ge uit Nederland gevlucht waart en de West had „overgedaan" aan de Vereenigde Staten? Wáárom dwongt gij Uw Indische gouvernement; wáárom dwongt gij Uw militaire bevelhebbers, van wie ge wist, dat zij trouw den dood zouden in gaan, als zij daartoe het bevel kregen, ook al wisten zij dat de strijd hopeloos was; wáárom dwongt gij hen tot een oorlog, die blijkens den toestand der bewapening en de elders uit en terna gebleken waarde van Britsche hulp-beloften, moest eindigen in een capitulatie?

(V. b. Nederl. perscritiek 4971 A.; Jap. krijgsverrichtingen in Ned. Oost-Indië 5026 A.)

A. **TURKIJE. — Positie van Britsche staatsburgers.**

10 Maart — De correspondent van Radio Mundial te Sofia verneemt uit betrouwbare bron, dat in een onderhoud tusschen den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjoglu en den Engelschen ambassadeur te Ankara is besloten dat alle Britsche staatsburgers uit Turkije zullen worden weggeleid. Zooals bekend is werd daar reeds eerder over gesproken. Destijds werd dit bericht door de Britsche autoriteiten tegengesproken. (N. R. Crt.)

(V. b. Turkije—Eng. 4800 K.; Vreemdelingen 5017 B.)

B. **NEDERLAND. — Rijwielen op den bon. —**

's-Gravenhage, 14 Maart — De secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat op 16 Maart a.s. een aanvang zal worden gemaakt met de distributie van rijwielen. Dit houdt derhalve in, dat van dezen datum af rijwielen uitsluitend mogen worden gekocht, verkocht of afgeleverd, indien hierbij een geldige bon wordt ingeleverd.

Als algemeene norm geldt, dat bij aankoop van een rijwiel, carrier of invalidewagen, het oude rijwiel of de te vervangen carrier of invalidewagen bij den leverancier van het nieuwe moeten worden ingeleverd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rijwieldistributie 5023 C.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - 236.500 br.t. handelstonnage en twee Britsche kruisers tot zinken gebracht. — OOSTELIJK FRONT.**

15 Maart — Naar het D.N.B. van militaire zijde verneemt waren de gevechten aan het Oostelijk front in de afgeloopen week bijzonder hevig en stelden zij hooge eischen aan de Duitsche troepen. Ondanks de weer toenemende koude in de laatste dagen duurden de gevechten onverminderd voort en noch sneeuwstormen noch opgewaaide sneeuwmassa's konden verhinderen, dat Duitsche tegenaanvallen terreinwinst opleverden en bolsjewistische groepen verslagen werden. Toen de bolsjewisten door hun massa-aanvallen hun doel niet bereikt hadden, trachtten zij, vooral in de laatste dagen, door de actie van sterke pantserstrijdkrachten nog succes te boeken. De Duitsche wapens schoten echter talrijke der aanvallende zware en zeer zware pantserwagens in elkaar, zoodat de tegenstander 192 pantsers en duizenden gevangenen verloor. De bij het begin der week begonnen aanval aan het front ten Oosten van Taganrog-Stalino verliep voor de bolsjewieken zonder succes. Ook de hevige aanvalsactiviteit der bolsjewieken in het gebied ten Zuidoosten en ten Oosten van Charkof leidde tot dusver slechts tot zware verliezen voor den tegenstander. In het midden van het Oostelijk front werden de vijandelijke aanvallen op het front ten Oosten van Orel eveneens afgeslagen. In den Centralen sector kon een divisie infanterie tijdens zware aanvalsgevechten, welke verscheidene dagen duurden, goede successen behalen.

Hoofdkwartier van den Führer, 15 Maart (D.N.B.) — De Führer heeft de generaals von Manstein en Jeschonnek bevorderd tot „General-Oberst" als bewijs van erkenning hunner verdiensten.

DE LUCHTOORLOG.

In het tijdvak van 1 tot 9 Maart verloor de Britsche luchtmacht 68 vliegtuigen waarvan 43 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika, in denzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 19 eigen vliegtuigen verloren.

Hoofdkwartier van den Führer, 12 Maart (D.N.B.) — De Führer heeft kapitein Philipp, groepscommandant van een jachteskader, het Eikenloof met de Zwaarden van het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend ter gelegenheid van Philipps 86ste overwinning in de lucht. Philipp is de achtste officier der Duitsche weermacht, die deze onderscheiding heeft gekregen.

DE OORLOG TER ZEE.

Uit het Hoofdkwartier van den Führer, 10 Maart (D.N.B.) — Duitsche duikbooten hebben aan de Westkust van Afrika vier vijandelijke koopvaarders, waaronder twee tankbooten, van 27.000 br.t. in totaal in den grond geboord.

11 Maart — In de Shetlandsche wateren brachten gevechtsvliegtuigen een koopvaardijschip van 2000 br.t. tot zinken.

11 Maart — Italiaansche duikbooten, die langs de kusten der Ver. Staten opereeren, hebben vijandelijke schepen met 'n totalen inhoud van ongeveer 23.500 ton tot zinken gebracht.

12 Maart — In een extra-bericht werd medegedeeld, dat de operaties van Duitsche duikbooten in de wateren van Noord- en Midden-Amerika opnieuw tot groote successen hebben geleid. Zeventien koopvaardijschepen met een inhoud van 109.000 ton, alsmede een bewakingsvaartuig en een duikbootjager zijn tot zinken gebracht.

Een duikboot is doorgedrongen tot in de haven van Port Castries op het Britsche eiland Santa Lucia en heeft twee groote, aan de kade liggende schepen tot zinken gebracht.

In het Kanaal hebben motortorpedobooten een vijandelijk konvooi aangevallen en twee schepen met een totalen inhoud van 5000 ton tot zinken gebracht.

Een Engelsch vlooteskader is 11 Maart in het Oosten der Middellandsche Zee door Italiaansche torpedovliegtuigen aangevallen. Drie kruisers werden ernstig getroffen, een daarvan is waarschijnlijk gezonken. Later herhaalden Duitsche vliegtuigen en duikbooten den aanval en troffen met zekerheid twee andere vijandelijke schepen. Een Engelsche kruiser van de „Leander"-klasse zonk.

14 Maart — Duitsche duikbooten hebben den vijand opnieuw zeer zware verliezen toegebracht. In de Westindische wateren werden 12 koopvaarders met te zamen 70.000 B.R.T. tot zinken gebracht, waaronder drie tankbooten.

Het Duitsche duikbootwapen heeft daarmee sinds zijn eerste optreden aan de Oostkust van het Amerikaansche continent op den Atlantischen Oceaan in totaal 151 vijandelijke koopvaardijschepen met gezamenlijk 1.029.000 B.R.T. vernietigd, waaronder 58 tankbooten met 442.000 B.R.T.

Berlijn, 14 Maart (D.N.B.) — De Führer heeft op voorstel van den opperbevelhebber der Marine, groot-admiraal Räder, den bevelhebber der onderzeeërs, vice-admiraal Karl Dönitz, als erkenning van zijn groote verdiensten bij aanvoering en optreden van het duikbootwapen bevorderd tot admiraal.

(Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5025 E.)

DE OORLOG IN GROOT-OOST-AZIË

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. —

KRIJGSVERRICHTINGEN.

Soerabaja bezet; Capitulatie der Ned.-Indische strijdkrachten. — Tokio, 9 Maart (Domei) — Een deel van de in Oost-Java gelande Japansche troepen is op 8 Maart des middags om 15.50 uur Soerabaja binnengetrokken en heeft de stad geheel bezet. Denzelfden dag gingen de Ned.-Indische strijdkrachten te Soerabaja over tot de capitulatie.

Geheel Zuid-Sumatra in Japansche handen. — Tokio, 9 Maart (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat Zuid-Sumatra thans geheel in Japansche handen is, doordat de Japansche troepen op 4 Maart de strategisch belangrijke stad Djambi hebben bezet. Ook de petroleumvelden in de omgeving vielen in Japansche handen.

Luchtaanval op Pearl Harbour. — Tokio, 9 Maart (Domei) — Het keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat luchtstrijdkrachten van de Japansche marine in den nacht van 4 op 5 Maart een verrassenden aanval hebben ondernomen op Pearl Harbour, waarbij zij deelen van het marine-arsenaal, dat werd gerepareerd, opnieuw hebben getroffen.

Landingen op Britsch Nieuw-Guinea. — Lissabon, 10 Maart (A.N.P.) — Naar de Britsche nieuwsdienst uit Sydney meldt, hebben Japansche troepen een drietal landingen op Britsch Nieuw-Guinea verricht en wel te Finsch-haven tusschen Straat Dampier en de Golf van Huon, bij Salamauna en bij Lae, welke plaatsen zijn geëvacueerd.

Nederlandsche mijnenveger en Amerikaansche kruiser vernietigd. — Tokio, 11 Maart (Domei) — Het keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat een Japansche formatie kruisers den Amerikaanschen kruiser „Marblehead" omsingeld en tot zinken gebracht heeft. Deze kruiser mat 7030 ton en trachtte naar Australië te ontsnappen. Voorts heeft een Japansche torpedojager den Nederlandschen mijnenveger „Jan van Amstel" op 9 Maart des ochtends in de Straat Lombok bij het eiland Bali tot zinken gebracht.

Medan en Sabang bezet. — Medan, 13 Maart (Domei) — De Japansche strijdkrachten, die geland zijn in het Noorden van Sumatra, hebben op 13 Maart Medan, de hoofdstad van Sumatra, zonder slag of stoot bezet. Inmiddels heeft een andere Japansche afdeeling op 12 Maart zonder slag of stoot een landing verricht op het eiland Weh, gelegen aan de Noordpunt van Sumatra en de stad Sabang bezet. Ook hebben Japansche troepen op 12 Maart Idi veroverd, gelegen op 200 km. ten Noordwesten van Medan.

De strijd in Birma. — Sjanghai, 10 Maart (D.N.B.) — Nadat op 10 Februari Martaban was bezet, begonnen de Japansche strijdkrachten de vluchtende vijandelijke troepen te achtervolgen. Nadat zij 16 en 17 Februari sterke vijandelijke strijdkrachten langs de rivier de Bilin hadden teruggeworpen, trokken de Japansche strijdkrachten deze rivier over. Vervolgens hakten zij ten Oosten van de rivier de Sittang een vijandelijke divisie in de pan. De Japansche strijdkrachten staken in den nacht van 2 Maart de rivier de Sittang over, waarna zij op 3 Maart met den aanval op Rangoon begonnen. Deze stad werd op 8 Maart veroverd, terwijl dien dag tevens het 8 K.M. Noordelijker gelegen Pegoe werd ingenomen.

Stockholm, 13 Maart (D.N.B.) — De Britsche berichtendienst meldt, dat in de delta van de Irawadi ten Zuidwesten van Rangoon Japansche troepen aan land zijn gezet.

Twee Britsche troepentransportschepen zijn ten Zuiden van Akyab, in de Golf van Bengalen, door Japansche oorlogsschepen tot zinken gebracht.

Japansche marineoperaties; overzicht der verliezen. — Tokio, 12 Maart (D.N.B.) — De Japansche minister van Marine, Sjimada, heeft voor den Rijksdag een samenvattend overzicht gegeven van de tot dusver door de Japansche marine ondernomen acties. Hij wees in het bijzonder op het in elkaar grijpen van de activiteit van de marine en het leger, dat vooral goed tot uiting is gekomen in de gevechten om Java.

Tegen het einde zijner rede maakte minister Sjimada de totale verliezen van den tegenstander sedert het uitbreken van den oorlog bekend. Tot zinken werden gebracht 7 slagschepen, 3 vliegkampschepen, 12 kruisers, 22 torpedojagers, 44 duikbooten en 42 andere oorlogsschepen, in totaal 130 eenheden. Zwaar of vrij zwaar beschadigd werden 4 slagschepen en 27 andere oorlogsschepen. Voorts werden 128 koopvaardijschepen, tezamen ca. 680.000 br.t., tot zinken gebracht en 92 koopvaarders, tezamen ca. 300.000 ton, zwaar beschadigd. Bovendien werden 502 schepen, tezamen 210.000 ton, buitgemaakt. Verder werden 1.554 vijandelijke vliegtuigen vernield. Daartegenover bedragen de Japansche verliezen, 4 torpedojagers, 4 duikbooten, 5 speciale duikbooten, 1 speciaal vaartuig, 5 mijnenvegers en 27 transportschepen, die alle zijn gezonken.

(D. Z. i..d. Niederl. - Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5026 A.)

B. NEDERL. OOST-INDIE EN DE OORLOG 1942.

KRIJGSVERRICHTINGEN.

Japansche houding. — Sjanghai, 6 Maart (D.N.B.) — „Na den val van Batavia verklaarde de Japansche militaire woordvoerder, kolonel Akiyama, o.m.: „Het is jammer, dat Nederlandsch-Indië, waarvan Japan slechts economische samenwerking heeft geëischt, zich tot werktuig van het Anglo-Amerikaansche imperialisme heeft laten maken. Daardoor is het voor altijd van het moederland losgescheurd. Woordelijk verklaarde hij: „Wij denken er niet aan het aan Nederland, welks regeering machteloos is, ooit terug te geven."

De positie der Nederlanders. — 6 Maart — De Nederlanders in Ned.-Indië zullen, naar de woordvoerder van de Japansche regeering mededeelde, overeenkomstig de maatregelen, welke op de Philippijnen en elders zijn genomen, als vijandelijke buitenlanders worden behandeld. Burgers worden alleen dan geïnterneerd, wanneer zij geacht worden gevaar op te leveren voor het militaire bestuur of de krijgsoperaties.

Japansche proclamatie te Batavia. — Batavia, 8 Maart (Domei) — De Japansche legerautoriteiten te Batavia hebben op 7 Maart de Nederlandsch-Indische autoriteiten formeel in kennis gesteld van de instelling van een militair bestuur in Nederlandsch-Indië. Een proclamatie is overal in de stad aangeplakt. Als eerste punt van de proclamatie wordt de nadruk er op gelegd, dat het militaire bestuur streeft naar een snel herstel van rust, orde en normale verhoudingen in Nederlandsch-Indië, gebaseerd op de beginselen van de samenleving en de gemeenschappelijke welvaart voor een ieder.

De andere punten van de proclamatie luiden als volgt: 2. De commandant van de Japansche strijdkrachten neemt de taak van den gouverneur-generaal over. 3. De plaatselijke wetten en bestuursorganen blijven in werking, voor zoover zij het militaire bestuur niet hinderen. 4. De Japansche autoriteiten zullen leven, godsdienst en het rechtmatig bezit van het volk respecteeren, dat op zijn beurt de bevelen van het Japansche leger en de Japansche autoriteiten in acht moet nemen. Moedwillige overtreding van de bevelen van het Japansche leger, verbinding met den vijand, vernietiging van eigendommen of hulpbronnen, alsmede iedere daad, welke beoogt de financieele en economische verhoudingen te verstoren, zullen streng worden gestraft. 5. De gulden en het militaire geld zijn wettig betaalmiddel in de oorlogszône. 6. Zij treedt bij haar afkondiging in werking.

Blokkade der saldi in de Ver. Staten. — 8 Maart — Naar te Stockholm uit New-York wordt vernomen, zijn als tijdelijke voorzorgsmaatregel alle Ned.-Indische saldi in de Ver. Staten onder beheer gesteld van de inkoopcommissie van Ned.-Indië te New-York, die de volledige contrôle zal uitoefenen over alle banksaldi en waardepapieren bij Amerikaansche banken, die aan particulieren of ondernemingen in Ned.-Indië toebehooren.

Onvoorwaardelijke capitulatie. — Saigon, 9 Maart (D.N.B.) — Tusschen een Japansche delegatie en den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië alsmede enkele officieren van het Nederlandsch-Indische leger hadden op het vliegveld Kalidjati wapenstilstandsonderhandelingen plaats. De Japanners eischten de algemeene capitulatie van het Nederlandsch-Indische leger. De Nederlandsch-Indische regeering heeft beloofd, op 9 Maart des avonds, via de radio haar troepen bevel te geven de wapens neer te leggen. Tot het neerleggen der wapens werd daarop last gegeven door den gouv.-gen., jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer via het radiostation van Kalidjati, waarna de Ned.-Indische troepen den strijd terstond staakten. Het Ned.-Indische leger heeft zich overgegeven binnen negen dagen tijds sinds de eerste landing van Japansche troepen op Java op den eersten Maart j.l. Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat luitenant-generaal Hitsji Himamoera opperbevelhebber is van het Japansche expeditieleger in Nederlandsch-Indië. Door genoemd hoofdkwartier werd voorts nog de volgende officieele verklaring gepubliceerd: De Japansche strijdkrachten, die opereerden tegen de hoofdmacht van den tegenstander in de omgeving van Soerabaja en Bandoeng, hebben de strijdkrachten van den tegenstander, bestaande uit 93.000 man Nederlandsch-Indische troepen en 5000 man Australische, Britsche en Amerikaansche troepen, op 9 Maart te 15 uur tot onvoorwaardelijke capitulatie gedwongen.

Japansche contrôle op Indische regeeringsbureaux. — Tokio, 14 Maart (Domei) — In een bericht uit Bandoeng aan de „Asahi" wordt gemeld, dat de Japansche legerautoriteiten de overdracht naar Japansche contrôle hebben voltooid van verschillende Nederlandsch-Indische bestuursorganen, met inbegrip van de departementen van defensie, openbare werken en verkeer, alsmede van de rijkskininefabrieken. De overdracht der contrôle is begonnen op 11 Maart terstond na een bespreking tusschen de Japansche militaire autoriteiten en Ned.-Indische regeeringsvertegenwoordigers van het vroegere Ned.-Indische bestuur.

(Alg. Handelsblad - Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Jap. krijgsverrichtingen 5034 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van den Führer ter gelegenheid van den Heldengedenkdag. —

Berlijn, 15 Maart (D.N.B.) — Adolf Hitler heeft op 15 Maart, ter gelegenheid van den heldengedenkdag, in het Tuighuis een groote rede gehouden, waarbij o.a. aanwezig waren de opperbevelhebber der oorlogsmarine, groot-admiraal Räder, de chef van het oppercommando der weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, voorts als vertegenwoordiger van rijksmaarschalk Göring, den opperbevelhebber van het luchtwapen, generaal-veldmaarschalk Milch, verder de Reichsführer der S.S. en chef der Duitsche politie, Himmler, vele generaals van het leger, van het luchtwapen en der Waffen-S.S., admiraals van de oorlogsmarine, rijksministers, rijksleiders en andere persoonlijkheden van weermacht, staat en partij.

In zijn toespraak heeft Hitler als volgt gesproken: „Toen wij in 1940 voor het eerst in deze zaal den heldengedenkdag hielden, stonden het Duitsche volk en zijn weermacht, na tientallen jaren van vernederende slavernij, wederom in den strijd voor vrijheid en toekomst tegen de oude vijanden. De weerlooze onmacht van het Duitsche rijk kon hen evenmin geruststellen als hen de economische verarming, welke ons was opgedrongen, bevredigde. In Frankrijk wordt op 't oogenblik een proces gevoerd, dat wordt gekarakteriseerd door het feit, dat met geen woord wordt gesproken over de schuld dergenen, die voor dezen oorlog verantwoordelijk zijn, maar alleen over de te geringe voorbereiding tot den oorlog. Wij zien hierin een mentaliteit, die ons onbegrijpelijk moet lijken, die echter beter wellicht dan iets anders de oorzaken van den nieuwen oorlog kan onthullen. In 1918 hebben de Engelsche, Fransche en Amerikaansche staatslieden, die toen voor den oorlog verantwoordelijk waren, het onzinnige besluit genomen, het Duitsche rijk onder geen voorwaarde weder een economische of politieke factor met gelijke rechten te laten worden. Uit dit voornemen vloeiden alle andere maatregelen en onrechtvaardigheden voort, waaraan Duitschland sedert den onzaligen dag van den wapenstilstand had bloot gestaan. Het Duitsche volk, dat ten aanzien van zijn leiding en van zichzelf misleid werd, vond geen middel om verandering te brengen in zijn lot, dat men niet door onderworpenheid kon verzachten, maar slechts door eendrachtige wilskracht en dapperheid overwinnen.

Dat men zich zonder energie in den ons opgelegden dwangtoestand schikte, had gevolgen, welke niet alleen in politiek en militair opzicht onteerend, maar ook in economisch opzicht letterlijk vernietigend waren. Een der vlijtigste volken der wereld zag, hoe zijn economische grondslagen steeds verder gesloopt werden en zijn bestaan ineenstortte. Men kon voorzien, in welk een korte tijdsruimte ons volk door den stoffelijken nood in zielental steeds achteruit moest gaan en hoe het Duitsche rijk daardoor niet meer zou kunnen optreden tegen de opgelegde vernietiging. Deze economische ineenstorting van het Duitsche volk, het grootste van Midden-Europa, bracht echter ook den tegenstanders geen zegen. Dezen hadden in hun haat niet begrepen, dat de verarming van het Duitsche volk geenszins identiek kon zijn met den economischen opbloei der zoogenaamde overwinnaars.

Zoo begonnen de staten, die in hun leiding door en door joodsch-kapitalistisch besmet waren, de werkloozencijfers van het Duitsche rijk in te halen en soms zelfs te overtreffen, in weerwil van hun onmetelijken rijkdom aan alle producten en schatten der aarde. Maar ook deze ontwikkeling kon den verblinden haat der regeeringen onzer oude vijanden, welke in hoofdzaak door joodsche elementen geleid werden, geen helderder inzicht geven in de ware noodzakelijkheid van het toekomstige leven van alle volken. Onmiddellijk nadat het nationaal-socialisme aan de macht gekomen was, begonnen zij, in plaats van te leeren van de voorbeeldige, economische en sociale maatregelen van Duitschland, de oude ophitsingsleuzen weer aan te heffen, om hun volken rijp te maken voor de nieuwe oorlogsverklaring. Wij weten thans, dat reeds in 1935 en 1936 in Engeland, in Frankrijk en vooral in de Ver. Staten het besluit tot een nieuwen oorlog was genomen door de inderdaad alleen toonaangevende joodsche kringen en de leidende groep, die daaraan onderhoorig was. Daardoor zien wij thans het verbazingwekkende schouwspel, dat de aanklacht der bedrogen en zoo zwaar getroffen volken zich niet richt tegen het onzinnige voornemen, een nieuwen oorlog te ontketenen, maar alleen tegen de verwaarloosde en in hun oogen onvoldoende bewapeningsvoorbereiding. Juist deze vreemde, ja, onbegrijpelijke mentaliteit moet ons leeren, hoe noodzakelijk na de afwijzing van alle Duitsche ontwapenings- en toenaderingsvoorstellen, de militaire voorbereiding van het Duitsche volk was, opdat het den tweeden aanval op zijn vrijheid met meer succes zou kunnen beantwoorden dan in den wereldoorlog het geval was. Toen wij dan ook in 1940 voor het eerst weer den heldengedenkdag in oorlogstijd moesten houden, deden wij dat in het trotsche bewustzijn, dat wij de eerste phase hadden gewonnen van een conflict, dat ons tegen onzen wil was opgedrongen. Met het grootste vertrouwen mochten wij hopen, ook de tweede phase met succes te doorstaan. En inderdaad lagen reeds in Maart 1941 achter ons de resultaten van een oorlogsjaar van waarlijk unieke beteekenis. In een zegetocht zonder weerga werden het Noorden en het Westen van Europa gezuiverd van de het continent vijandige krachten. Italië was als trouwe bondgenoot in dezen strijd der „Habenichtse" om het zijn of niet-zijn aan onze zijde gekomen.

Maar wat ook de Duitsche legers in deze veldtochten tot stand hebben gebracht, het verbleekt naast datgene, wat het lot onze weermacht en den verbonden legers in het afgeloopen jaar te verrichten heeft gegeven. En nu pas hebben wij een voorstelling van den omvang der voorbereidingen van onze vijanden. Nu zien wij het complot der joodsche elementen achter de coulissen, verdeeld over de geheele wereld, een complot, dat democratie en bolsjewisme in een belangengemeenschap vereenigde en geheel Europa hoopte te kunnen vernietigen. Dat de Voorzienigheid ons op alle slagvelden zegevierend heeft doen standhouden tegen deze coalitie van joodsch-marxisme en kapitalisme danken wij aan Hem, zonder wiens bescherming alle menschelijke kracht, alle vlijt en alle moed vergeefsch zouden zijn. Want achter ons ligt een jaar van de grootste gevechten uit de wereldgeschiedenis, maar ook van de felste vuurproef voor ons eigen volk. Een vuurproef, welke het front zoowel als het binnenland doorstaan heeft. Dat de Duitscher niet bang is voor menschelijke dreigementen, heeft hij in zijn geschiedenis vaak genoeg bewezen. Ditmaal echter beproefden niet alleen de vijandelijke wapenen en een onuitputtelijk schijnend menschenmateriaal van de primitiefste volken, maar ook nog de wreedste gestrengheid der natuur hun kracht op den Duitscher. Want nu kan medegedeeld worden, dat achter ons een winter ligt, zooals midden- en Oost-Europa sedert 140 jaar niet hebben beleefd. Waarlijk, onze soldaten en die onzer bondgenooten zijn de laatste vier maanden door de Voorzienigheid op vreeselijke wijze getoetst op hun innerlijke waarde. Zij hebben deze proef echter zoo doorstaan, dat wel niemand het recht heeft er aan te twijfelen, dat, wat ook het lot ons mag brengen, het altijd lichter zal zijn dan wat achter ons ligt. In nauwelijks vier zomermaanden is de Duitsche weermacht, nadat de veldtocht op den Balkan zegevierend was gevoerd, in het jaar 1941 haar opmarsch in de uitgestrektheid van het Russische gebied begonnen. Er werden veldslagen gevoerd en overwinningen bevochten, die nog in de verste tijden als unieke, roemrijke daden zullen gelden. Te zamen met haar dappere bondgenooten heeft zij de steeds weer nieuwe bolsjewistische troepen aangevallen, verslagen, vernietigd om tegenover nieuwe menschenmassa's geplaatst te worden. In vier maanden is een eindelooze weg afgelegd in een offensief, dat in zijn diepte en breedte zijn evenknie in de geschiedenis niet bezit. Vele weken eerder echter dan iedere ervaren of wetenschappelijke voorspelling dit kon doen verwachten, werden onze legers door een winter overvallen, waardoor thans de vijand vier maanden tijd kreeg om zijnerzijds de krijgskansen in deze noodlottige worsteling te doen keeren. En dit was dan ook de eenige hoop van de machthebbers in het Kremlin, om in dezen zelfs door hen nog nooit beleefden opstand der natuurelementen aan de Duitsche weermacht het lot van Napoleon in 1812 te kunnen bereiden. In een bovenmenschelijke worsteling, waarbij zij de laatste kracht van de ziel en van het lichaam in den strijd wierpen, hebben de Duitsche en de met ons verbonden soldaten, deze beproeving doorstaan en zoodoende overwonnen.

De geschiedenis zal nu wel reeds over enkele maanden in staat zijn vast te stellen, of het werpen van hecatomben Russische levens in dezen strijd een militair juiste of onjuiste handeling is geweest. Thans weten wij echter reeds één ding: de bolsjewistische horden, die de Duitsche en verbonden soldaten in dezen winter niet vermochten te overwinnen, zullen door ons in den komenden zomer tot de vernietiging verslagen worden. De bolsjewistische kolos, dien wij eerst thans in zijn geheele wreede gevaarlijkheid kennen, mag — dit is ons onwrikbare besluit — de gezegende landouwen van Europa nooit meer betreden, doch moet ver verwijderd hiervan zijn definitieve grens vinden.

Wij allen ondergaan op dit oogenblik de grootheid van den tijd, waarin wij leven. Een wereld wordt opnieuw gevormd. Terwijl in het Verre Oosten het Japansche heidenvolk — precies zoo geprovoceerd, belasterd en economisch gehinderd als het Duitsche en Italiaansche — in geweldige slagen ter zee, in de lucht en te land de democratisch-kapitalistische bastions verplettert, worden in Europa de voorwaarden geschapen om dit continent zijn ware onafhankelijkheid te geven. Want het is onverdraaglijk, dat het leven van honderden millioenen menschen met de hoogste cultureele waarde en noeste vlijt voor altijd afhankelijk zou zijn van den wil van een kleine, waarlijk misdadige gemeenschap van joodsch-kapitalistische wereldsamenzweerders en van de door hen verkrachte openbare meening van enkele, alleen hierdoor tegen Europa vijandige volken en staten. Er kan derhalve slechts een enkele oplossing bestaan, namelijk dezen strijd zoolang te voeren, tot de veiligheid van een permanenten vrede verkregen is, dat wil dus zeggen tot de vernietiging van de vijanden van dezen vrede. Door dit besluit als een plechtige bekentenis te proclameeren, laten wij het meest wedervaren aan de slachtoffers, die den oorlog van

1914-1918, den strijd van de nationaal-socialistische beweging en de wederopstanding van ons volk in het land zelf en eindelijk den tegenwoordigen strijd van ons geëischt hebben en nog zullen eischen. Wat voor een vorm de overige wereld aan haar leven geeft is ons Duitsche volk onverschillig. De poging echter van de zijde van mogendheden buiten het Europeesche vasteland, om voortdurend in te grijpen in interne Europeesche aangelegenheden, in het bijzonder in de belangen van ons eigen volk, zal thans eens en voor altijd afgeslagen en verhinderd worden. Of en in welke wereld de Amerikaansche president wil leven, is ons Duitschers totaal onverschillig; zijn meening echter de Duitsche of zelfs de Europeesche wereld naar zijn behoeften te kunnen vormen, d.w.z. de wereld, die wij lief gekregen hebben, ineen te doen storten, en een door ons gehate vreemde wereld op te richten, zal niet alleen mislukken, doch ook zal bij deze poging zijn eigen wereld te gronde gaan.
Wat echter het voornemen betreft om Europa door het bolsjewisme te bestraffen, zoo heb ik reeds op een andere plaats gezegd, dat de staat, die zichzelf het meeste aan het bolsjewisme heeft verkocht, waarschijnlijk ook het eerste hieraan ten offer zal vallen. Het Duitsche volk is thans voorgelicht, wat betreft de zegeningen van deze beestachtige leer en vooral voldoende sterk om zich met succes te kunnen verzetten tegen dit doodelijkste gevaar voor zijn bestaan.
In verband met het groote, achter ons liggende jaar en met het — naar wij er van overtuigd zijn — niet minder groote komende jaar, gedenken wij derhalve onze helden en diegenen van onze dappere bondgenooten in het verleden en in de toekomst, met den vasten wil er voor te zorgen, dat al deze offers niet tevergeefsch zijn geweest of zullen worden. Wij kunnen deze plechtigheid niet oprechter vieren dan in het bewustzijn, dat de tegenwoordige generatie weer gelijkwaardig is aan de groote tijden van het verleden. En wel gelijkwaardig in haar soldaten aan het front evenals in haar mannen en vrouwen in het vaderland. Wat ook het lot van ons kan eischen, deze jaren van strijd zullen ondanks alles korter zijn dan de tijden van dien langen en gezegenden vrede, die het resultaat zal zijn van de tegenwoordige worsteling. Dezen vrede echter een vorm te geven, zoodat hij recht laat wedervaren aan de offers van deze soldaten uit alle lagen van ons volk, is de toekomstige taak van den nationaal-socialistischen staat, want zij allen zijn gevallen voor het eeuwige Duitsche volk, voor ons gemeenschappelijk groot-Duitsche rijk en voor een betere gemeenschap tusschen de volkeren van ons continent. Moge God derhalve ons allen de kracht geven om ook in de toekomst datgene te doen, wat de plicht van ons eischt. Met deze bede buigen wij ons in diepen eerbied voor de doode helden, voor de familieleden, die om hen treuren en voor alle andere offers van dezen oorlog."
Na afloop der rede legde de Führer een krans neer bij het gedenkteeken Unter den Linden, waarna het eerebataljon voorbijmarcheerde. Duizenden en nog eens duizenden waren getuigen van deze waardige plechtigheid. Elders in het groot-Duitsche Rijk werden eveneens herdenkingen gehouden.
(Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5013 A.; herdenking Heldengedenkdag 1941 4602 D.)

A. PORTUGAL. — Organisatie der civiele verdediging.
Lissabon, 12 Maart (D.N.B.) — Het Portugeesche ministerie van Oorlog heeft een wet op de civiele verdediging gepubliceerd, waarin o.m. alle maatregelen ter verdediging van de bevolking in oorlogstijd zijn samengevat. De civiele defensie wordt volgens deze wet onder leiding van den minister van Oorlog georganiseerd. Uitvoerend orgaan van de civiele defensie is het Portugeesche Legioen, dat in geval van oorlog onder de militaire wet valt. De wet bepaalt verder, dat alle Portugeezen, onafhankelijk van leeftijd of geslacht, dienst moeten doen.
(Vaderland)

(Vor. ber. Defensie 4980 F.)

B. BRITSCH-INDIE. — Tweede oproep van Bose. —
Berlijn, 13 Maart (D.N.B.) — De Indische nationalistenleider Soebhas Chandra Bose, heeft voor de microfoon een nieuwen oproep tot Indië gericht.
Daarin wees hij op de belofte van Churchill, in zijn uiteenzetting voor het Lagerhuis, Indië zoo spoedig mogelijk na den oorlog den status van dominion toe te kennen. Op zijn bevel, aldus Bose, moet sir Stafford Cripps thans naar Indië gaan, om bij de verschillende volksstroomingen een overeenstemming tot stand te brengen en te beslissen welke politieke concessies thans gegeven kunnen worden. Ten aanzien hiervan merkt de Indische leider op. Alleen een op de maan levende kan aannemen, dat Indië thans nog den status van dominion binnen het Empire wenscht of dat er ook nog maar een enkele Indiër is, die nog de geringste mate van geloof heeft voor Britsche beloften, die na het einde van den oorlog ingelost zullen worden. Het zal Churchill en zijn kabinet spoedig duidelijk worden, dat politieke kruimels, die men het Indische volk uit Westminster toewerpt, niet in staat zijn het aan den kant van Engeland te brengen. Het Britsche empire gaat thans den weg, dien zoovele wereldrijken voordien gegaan zijn en uit zijn asch zal een vrij en vereend Indië oprijzen. Daarom ook heeft het bezoek van Cripps, of van welken anderen Engelschen politicus ook, in dit late oogenblik voor Indië geenerlei beteekenis en zal ook in het land geen belangstelling meer wekken. De huidige oorlog zal eindigen met de versplintering van het Britsche Rijk. De mogendheden van het Pact van Drie, Duitschland, Italië en Japan, zijn daarom onze natuurlijke vrienden en bondgenooten. Het is een ongehoorde leugen te beweren, dat deze mogendheden Indië zouden bedreigen, integendeel — ik kan op grond van mijn nauwkeurige kennis van deze drie naties de verzekering geven, dat zij Indië en de Indische onafhankelijkheid uitsluitend met sympathie en goeden wil zien. Wanneer daaromtrent ooit twijfel mocht hebben bestaan, zal de historische verklaring, die de Japansche premier, generaal Tojo, kortelings heeft afgelegd, mijn landslieden wel eens en vooral gerust stellen; geen Indiër mag zich in het vervolg meer laten bedriegen door de Britsche propaganda. En laten wij ons verheugen, zoo besloot Bose zijn nieuwen oproep, over het rijzend morgenrood, dat Indië vrijheid en rechtvaardigheid, geluk en welstand zal brengen.
(Telegraaf)

(V. b. Bose 5030 D.; 1ste oproep 5021 C.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — De Oostmark herdenkt de aansluiting bij het Rijk - Rede van Rijksminister dr. Goebbels. —
Weenen, 13 Maart (D.N.B.) — De Rijksgouw Weenen heeft in een groote betooging op den Heldenplatz de aansluiting van de Oostmark bij het Groot-Duitsche Rijk in het voorjaar van 1938 herdacht. Redevoeringen werden uitgesproken door Rijksminister Goebbels en door den gouwleider van Weenen, Rijksleider von Schirach. Laatstgenoemde verklaarde, dat Weenen de geboortestad is geworden van het Grootduitsche Rijk, hetgeen door de Weeners gevoeld wordt als een verplichting: „Alles voor Groot-Duitschland, alles voor Adolf Hitler."
Rijksminister dr. Goebbels bracht de groeten van den Führer over en zeide vervolgens o.m.:
Terwijl in het derde jaar van den eersten wereldoorlog vaak gezegd werd: „Vrede tot iederen prijs", wordt in het derde jaar van dezen oorlog slechts gezegd: „Overwinning tot iederen prijs". Wij hebben geweten, dat deze oorlog ons voor zware lasten zou stellen, wij schuwen ze niet. Want de Führer heeft ons niet geroepen om een gemakkelijk leven te leiden, maar om met hem historie te maken. En er wordt thans historie gemaakt. Op de slagvelden van dezen oorlog is de roep: „Eén volk, één rijk, één Führer" werkelijkheid geworden.
Dr. Goebbels besloot: „Vereenigt u met mij in het geloof aan de grootheid en onsterfelijkheid van onzen volksaard, aan de schitterende toekomst van ons Rijk en aan de komende zekere overwinning".
(Alg. Handelsblad)

(V. b. Aansl. Oostmark 3173 A.; dr. Goebbels 4967 C.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister Speer gevolmachtigde voor de bewapening. —
Berlijn, 14 Maart (D.N.B.) — Ten einde de steeds groeiende eischen der bewapening binnen het kader van het vierjarenplan voldoende tot hun recht te doen komen, heeft de Rijksmaarschalk van het Grootduitsche Rijk, als gevolmachtigde voor het vierjarenplan, den Rijksminister voor Bewapening en Munitie, ir. Albert Speer, benoemd tot algemeen gevolmachtigde voor de bewapeningswerkzaamheden van het vierjarenplan.
(Vaderland)

(Vor. ber. ir. Albert Speer 5006 A.)

E. HONGARIJE. — Radioboodschap van minister-president Kallay. —
Boedapest, 15 Maart (D.N.B.) — Minister-president Kallay heeft 15 Maart op den feestdag van de Hongaarsche vrijheid een radioboodschap tot het volk gericht. Na te hebben herinnerd aan den vrijheidsstrijd van 1848 verklaarde spr., dat Hongarije thans weer historische uren beleeft en tegen denzelfden gevaarlijken vijand strijdt. Hongarije zal de wapens niet neerleggen zoolang niet het Russische bolsjewisme definitief zal zijn verslagen. De natie beseft, dat het bestaan van het land in den loop der geschiedenis steeds alleen van het Oosten uit werd bedreigd. Ik ben er zeker van, zeide Kallay, dat de Honved-soldaten zegevierend zullen terugkeeren en ik leg de gelofte af, dat zij een ander vaderland zullen vinden, dan in 1918. Want thans staan wij niet alleen. Aan onze zijde staat het sterkste en betere deel der wereld. Tenslotte waarschuwde Kallay de natie er voor te gelooven, dat zij in overvloed en zorgeloos zou kunnen leven. Overstroomingen en het grondwater hebben de groote Hongaarsche laagvlakte en zoodoende den landbouw ook dit voorjaar weer geteisterd. Desondanks bestaat er geen vrees, dat er gebrek zal ontstaan.
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Min.-pres. Kallay 5030 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Het meest gevreesde Duitsche wapen voor Engeland en Amerika als zeevarende mogendheden is de duikboot. Reeds tijdens den eersten wereldoorlog was dit het geval. Uit de gedenkschriften van den toenmaligen Amerikaanschen vlootvoogd is later gebleken, hoe dicht dit Duitsche wapen Engeland destijds reeds bij den ondergang gebracht had. Een der mannen, die in die jaren de meeste successen behaalde, was Karl Dönitz, die thans door den Führer wegens zijn doeltreffende operaties in de Atlantische wateren van vice-admiraal tot admiraal bevorderd is, nadat hij in het afgeloopen najaar reeds met het ridderkruis onderscheiden werd.

Hij is de schepper van de nieuwe Duitsche duikbootvloot, die belangrijk grooter is dan tijdens den eersten wereldoorlog. Hij was het, die na Hitlers machtovername als oud-duikbootcommandant de eerste nieuwe commandant persoonlijk opleidde.

Ofschoon Karl Dönitz zich van kindsbeen tot de zee aangetrokken voelde, is hij uit het wel zeer continentale grootestadsleven van Berlijn afkomstig, waar hij op 16 September 1891 geboren werd. In 1910 kwam hij als cadet bij de marine en was aanvankelijk officier op den kleinen kruiser „Breslau". Hij liet zich van hier echter naar het nieuwe, opkomende wapen, de U-boot (Unterseeboot) overplaatsen, waar hij, na officier op de U-39 geweest te zijn, het commando over de UC-25 en de UB-69 kreeg.

Karl Dönitz

Met deze booten behaalde hij groote successen in de Middellandsche Zee en later in den Atlantischen Oceaan. In October 1918 geraakte hij in Britsche gevangenschap. Na den Wapenstilstand vond hij van de eens zoo moedige vloot weinig of niets terug. Hij had echter vertrouwen in Duitschlands wederopstanding en de hergeboorte der vloot. Hij bleef dit wapen trouw, was aanvankelijk corvetten-kapitein en werd in 1930 tot chef van de vierde torpedobootflottielje benoemd. Daarop voerde hij vier jaren als officier van den admiraalstaf het commando over het marinestation der Noordzee. In 1934 kreeg hij het commando over den schoolkruiser „Emden".

In September 1935 ging na zooveel jaren van vernedering een wenschdroom in vervulling. Dönitz werd de leiding van het eerste duikbootflottielje der oorlogsmarine toevertrouwd. Kort daarop volgde zijn benoeming tot bevelhebber van het geheele wapen.

Karl Dönitz is geen bureau-officier. Vier jaren van taaien opbouw heeft hij zelf aan de periscoop gestaan en zelf de torpedo's gelanceerd. Tal van jonge officieren zijn onder zijn rechtstreeksch commando zeewaardig gemaakt. Hij weet uit eigen ervaring, welk een zorgvuldige voorbereiding noodzakelijk is voor het welslagen van een tocht en welke gevaren daarmee verbonden zijn. Hoezeer hij ook thans nog met zijn veelal onder eigen direct toezicht opgegroeide manschappen meeleeft, blijkt duidelijk uit het feit, dat vrijwel geen duikboot de oorlogshaven na een verre reis binnenloopt, zonder dat Dönitz persoonlijk daarbij tegenwoordig is en de manschappen van laag tot hoog met hun behouden terugkomst gelukwenscht. De duikboot is een gevaarlijk wapen zoowel voor den tegenstander als voor degenen, die haar besturen. Indien ergens dan is hier een goede corpsgeest noodzakelijk. Door zijn bescheidenheid, eenvoud en medeleven weet admiraal Dönitz die te scheppen. Met de hoogstaande technische vaardigheid is deze geest het geheim van de indrukwekkende Duitsche successen.

(Vor. ber. Vice-adm. Dönitz 5033 C.)

B. AUSTRALIE. — Min.-pres. Curtin richt oproep tot het Amerikaansche volk. —

Stockholm, 14 Maart (D.N.B.) — De Australische premier Curtin heeft naar de Britsche radio meldt, in een toespraak tot de bevolking van de Vereenigde Staten verklaard, dat Australië pogingen in het werk zal stellen om een vast contact met de V.S. te bereiken. Te dien einde zal de Australische minister van Buitenlandsche Zaken, Evans, naar Washington reizen om rechtstreeks in contact te treden met Amerikaansche regeeringspersonen. Groot-Brittannië is thans verplicht, de Sovjet-Unie alle denkbare hulp te doen toekomen. Het is derhalve vanzelfsprekend, zoo meende de premier, dat het niet tegelijkertijd in den Pacific helpen kan. Curtin zeide voorts nog: Australië is het laatste bolwerk tusschen de Westkust van Amerika en de Japanners. Als Australië bezwijkt, liggen de beide Amerikaansche continenten open en bloot. (Haagsche Crt.)

(Vor. ber. Min.-pres. Curtin 4990 A.)

C. SLOWAKIJE. — Legerorder van president Tiso.

Pressburg, 15 Maart (D.N.B.) — Op den herdenkingsdag der stichting van den staat Slowakije heeft de president, dr. Tiso, als opperbevelhebber der weermacht, een legerorder uitgevaardigd, waarin hij waardeerend spreekt over de verrichtingen van den Slowaakschen staat in het drievoudige optreden sedert het bestaan van de Slowaaksche republiek. Ons actieve aandeel, zoo zegt Tiso, aan de veroveringen, den opbouw en de beveiliging van het nieuwe door Adolf Hitler opgebouwde Europa, overtuigt een ieder, dat de inschakeling van het volledige rechten bezittende Slowaaksche volk in de toekomstige wereldorde een opmerkelijk positief feit, ja zelfs een voorwaarde is. Het Slowaaksche leger heeft op bewonderenswaardige wijze alle taken tot dusver ten uitvoer gelegd. Zijn waarde is van jaar tot jaar gestegen, aangezien het heeft geput uit de zuivere bronnen van fatsoen, nauwgezetheid en dapperheid van het geestelijke wezen van ons volk.

De legerorder eindigt met den wensch, dat de offervaardige en in den strijd gelouterde Slowaaksche soldaat moge worden tot de kristallisatiekern van het geheele volk. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. President dr. Tiso 4950 F.)

D. NEDERLAND. — Generaal-veldmaarschalk Sperrle bezoekt generaal Christiansen. —

's-Gravenhage, 14 Maart (A.N.P.) — Dezer dagen heeft generaal-veldmaarschalk Sperrle, een bezoek gebracht aan den weermachtsbevelhebber in Nederland, den generaal der vliegers, Fr. Christiansen. Bij deze gelegenheid bezocht hij o.a. ook de in Nederland liggende formaties van de luchtmacht, alsmede de pas gebouwde vestingwerken in het Nederlandsche gebied. (Telegraaf)

(Vor. ber. Generaal Christiansen 4883 D.)

E. NEDERLAND. — De financiering van „Eenheid door Democratie" en den Vrijzinnig Democratischen Bond - Onthullingen in „Volk en Vaderland". —

Volk en Vaderland herinnert er in zijn nummer van 14 Maart aan, hoe in het najaar van 1937 een in het midden des lands verschijnend dagblad aan het adres van de N.S.B. schreef:

„Moeten wij nu werkelijk gelooven, dat een dagblad, een weekblad, een hoofdkwartier, een lange rij van kringhuizen, een serie van maand- en weekblaadjes, een tijdschrift, de salarieering van een groot aantal geheel of gedeeltelijk vrijgestelden, de administratie, de landdagen, de kampen en wat niet al uit het verleden program der N.S.B. gefinancierd wordt uit de bijdragen van een partij, die twee-negenden zoo groot is als de anti-revolutionnaire met haar noodlijdend dagblad? Maar zoo niet: waar komen dan de tonnen vandaan die noodig zijn om dat alles te laten doordraaien? De vraag wordt klemmend, nu de N.S.B., hoe zichtbaar zij ook in elkaar zakt, nog altijd leeft als kon het geld niet op. Vrijwillig antwoord zal er niet op gegeven worden. Maar ligt het dan niet op den weg der regeering zich nauwkeurig op de hoogte te stellen en het publiek in te lichten?"

Op deze aantijging antwoordde ir. Mussert enkele dagen geleden met een rede, waarin hij van zijn kant ook een voorstel deed: „Het zal mij aangenaam zijn, als de regeering een onderzoek wil instellen. Alle boeken zullen worden opengelegd, onze boekhouding is ter beschikking, onze accountant ook. Tijdens het onderzoek, al duurt het een maand, koffie met koek gratis. Maar de regeering zal het niet doen, want de regeering heeft al éénmaal haar neus gestooten. Er is verleden jaar, onder inspiratie en hevige instemming van de nette democratie, een schendbrochure verschenen tegen de N.S.B. Na de verschijning van dit illustere geschrift heeft de accountantsdienst van H.M.'s regeering langen tijd op het hoofdkwartier doorgebracht om alle boeken na te zien. Het spreekt vanzelf, dat daar niets anders te constateeren viel dan de groote offervaardigheid, die de heeren toch niet kunnen begrijpen. Van de regeering heeft de heer Van Blankenstein dus weinig meer te verwachten. Daarom ga ik nog een stap verder. Ik doe hier het aanbod om alle boeken der N.S.B. te laten nazien door drie te goeder naam en faam bekend staande accountants (Nederlandsche wel te verstaan) en heb daarbij slechts één voorwaarde: hetzelfde onderzoek door dezelfde accountants bij de aan Van Blankensteins rasgenoot behoorende instelling, genaamd Eenheid door Democratie, bij de Vrijzinnig-Democraten, bij de A.R., bij de S.D.A.P., enz. Wij willen ook wel eens weten hoeveel Salomon van den Bergh, hoeveel Mannheimer, hoeveel Zwanenberg, enz. over gehad hebben voor het behoud van de democratie en den positieven Christelijken Staat van Colijn en Goseling."

Thans is het blad in staat om het facsimile te publiceeren van een brief van den toenmaligen penningmeester van den Vrijzinnig-Democratischen Bond, mr. L. G. van Dam, en van den doorslag van een brief van het bestuur van Eenheid door Democratie, beide gericht aan den heer Daniël Wolf, om dezen te bedanken voor giften van resp. 200.000 en 165.000 gulden. Men herinnert zich, dat de heer de Wolf in dien tijd zeer over de tong is gegaan, naar aanleiding van berichten, dat Nederlandsche schepen, varende onder Nederlandsche vlag, oorlogsmaterieel vervoerden naar Spanje, ten behoeve van de toenmalige Spaansche regeering. Het was in dien tijd een publiek geheim, dat de heer Wolf zich op deze wijze snel een ontzaglijk vermogen had vergaard, dat hij ten deele blijkt te hebben gebruikt voor de ondersteuning van politieke bewegingen hier te lande.

De brief van den secretaris van den Vrijzinnig-Democratischen Bond d.d. 13 April '37, luidt aldus: „Zeer geachte Heer Wolf,

In dank ontving ik Uw chèque ad ƒ 200.000 ten behoeve der te voeren actie. Ik maak van deze gelegenheid gebruik U nogmaals onze grote dank te betuigen voor de krachtige steun, welke U op deze wijze aan onze actie verleent. Wij hopen daardoor in staat te zijn een actie te voeren, welke de kleurloze vrijzinnige kiezers van het nationaal-socialisme zal afhouden en naar ons zal toevoeren. In hoge mate zijn wij U erkentelijk voor de wijze, waarop U dit hebt willen mogelijk maken. Hoogachtend, Uw. dw. (w.g.) L. G. van Dam".

De brief van het bestuur van Eenheid door Democratie d.d. 5 April '37 luidde: „Zeer geachte Heer Wolf, Hierbij hebben wij de eer U te berichten, dat wij hedenmorgen een chèque, groot ƒ 165.000 op de Amsterdamsche Bank ontvingen, bestemd voor het Propagandafonds van E.d.D., waarvoor wij U hartelijk dank zeggen. Nadere gegevens omtrent de campagne zullen U weldra bereiken. Met beleefde groeten, Hoogachtend, (w.g.) Ritmeester, Secretaris, (w.g.) Faber, Voorzitter."

Volk en Vaderland, dat bovendien nog een bladzijde uit het kasboek van Eenheid door Democratie van ongeveer een jaar later afdrukt, met overwegend Joodsche namen, besluit een van zijn commentaren aldus: Ook op dit punt heeft de Leider gelijk gekregen, zooals uit de thans gepubliceerde brieven duidelijk blijkt. „Wij willen ook wel eens weten hoeveel Salomon van den Bergh, hoeveel Mannheimer, hoeveel Zwanenberg enz. over gehad hebben voor het behoud van de democratie en den positief Christelijken staat van Colijn en Goseling" — aldus de Leider in 1937. Nu, in 1942, kunnen wij één bladzijde uit het kasboek van E.d.D. publiceeren . . . . en wij vinden er zelfs dezelfde namen op. Geen wonder, dat de heeren op het vorstelijke — en ook zeer democratische! — aanbod van den Leider, tegelijk de boeken op tafel te leggen, geen asem gaven! Want ons in een democratischen roes naar den afgrond rennende volk mocht niet weten, dat het Joden, Joden en nogmaals Joden waren, die achter de schermen aan de touwtjes trokken.

(Volk en Vaderland - Vaderland)

(Vor. ber. „Eenheid door Democratie" 3407 B.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Mutaties legerleiding - Generaal MacArthur naar Australië - Kustverdediging. —

Genève, 14 Maart (D.N.B.) — Naar te Washington officieel wordt bekendgemaakt, is een drieledig opperbevel van de land-, zee- en luchtstrijdkrachten der Vereenigde Staten gevormd, dat rechtstreeks ressorteert onder Roosevelt als opperbevelhebber volgens de grondwet. Dit opperbevel is samengesteld uit den commandant der landstrijdkrachten, generaal Marshal, den vlootchef, admiraal King, en den commandant van het luchtwapen, generaal Arnold.

Generaal MacArthur naar Australië. — Stockholm, 17 Maart (D.N.B.) — Naar Associated Press meldt, heeft het ministerie van Oorlog der Vereenigde Staten medegedeeld, dat generaal MacArthur, die tot nu toe het bevel over de Amerikaansche strijdkrachten op Luzon, voerde, in Australië is aangekomen, om aldaar het opperbevel over de Amerikaansche strijdkrachten over te nemen. Het ministerie verklaarde verder, dat om deze benoeming door de Australische regeering was verzocht.

Kustverdediging. — 17 Maart — De regeering heeft een ver in het land reikende strook langs de geheele kust van den Stillen Oceaan verklaard tot verdedigingszône no. 1.

(Telegraaf - Das Reich)

(V. b. Gen. MacArthur 4797 I.; Defensie 4850 B.; Verdedigingszône 4835 D.)

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch vraaggesprek met den geïnterneerden gouverneur-generaal. —

Tokio, 16 Maart (Domei) — Jhr. mr. dr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, de gewezen G.G. van Ned. Indië heeft zijn eerste interview sinds zijn interneering toegestaan aan de „Nitsji Nitsji Sjimboen". Jhr. Tjarda leidt thans een eenvoudig bestaan in een kleine villa op vijf kilometer van Bandoeng, die voor hem is ingericht door de Japansche autoriteiten. In zijn omgeving bevinden zich twaalf hooge ambtenaren. De gewezen G.G. spreekt zelden en brengt zijn tijd in hoofdzaak door met het lezen van detective-verhalen en met wandelen in zijn kleinen rozentuin.

Tijdens het persgesprek gaf Jhr. Tjarda uiting aan zijn verontwaardiging over het verzuim van Engeland en Amerika om hulp naar Ned. Indië te zenden. Tevens prees hij de vechtcapaciteiten van den Japanschen soldaat, die hem ten zeerste hadden verbaasd. Hij verklaarde, de omstandigheden in aanmerking genomen, voldaan te zijn over zijn behandeling door de Japansche legerautoriteiten. Op de vraag van den correspondent, waarom Jhr. Tjarda Java niet vóór den inval van de Japanners had verlaten, antwoordde deze: Ik achtte het 't beste te blijven en voorts kon ik toch ook niet weggaan, nadat ik aan de ambtenaren had medegedeeld, dat zij, ook al zou Java in handen der Japanners vallen, gelegenheid zouden krijgen onder de Japansche autoriteiten het plaatselijk bestuur voort te zetten. De gewezen G.G. verklaarde in antwoord op een vraag, dat de Japansche geïnterneerden met uitzondering van den consul-generaal Isjizawa naar Australië waren overgebracht ter beveiliging van hun leven, omdat het zeker was, dat Ned. Indië in den maalstroom van den oorlog zou worden meegesleept.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Gouv.-Generaal 4960 A. en 5034 B.)

C. NEDERLAND. — Middenstandsorganisaties worden geliquideerd - Organisaties van huiseigenaren opgeheven. —

Den Haag, 16 Maart — De organisatie-commissie voor het bedrijfsleven, heeft in overeenstemming met den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart besloten over te gaan tot liquidatie van alle stands- en vakorganisaties van ondernemers in detailhandel, ambacht en kleine nijverheid, daaronder begrepen vereenigingen, federaties en organen van samenwerking van deze stands- en vakorganisaties, alsmede hare afdeelingen en instellingen van niet-commercieelen aard.

Bovenstaand besluit omvat alle middenstandsbonden en vakvereenigingen van ondernemers, welke op ditzelfde terrein of een deel daarvan werken, ook al voeren zij den naam „middenstand" niet. De organisatie-commissie, welke thans binnen zeer afzienbaren tijd over zal gaan tot het oprichten van de vakgroepen op het gebied van kleinhandel en ambacht, heeft dit besluit genomen teneinde de liquidatie der bestaande bonden te doen geschieden gelijkloopend met den opbouw der nieuwe organisatie en om op die wijze er voor te kunnen zorgen, dat de taken, die door de middenstandsbonden worden waargenomen, op de naar haar oordeel juiste wijze geleidelijk door de nieuwe organisaties kunnen worden overgenomen.

Organisaties van huiseigenaren opgeheven. — 's-Gravenhage, 17 Maart — De commissaris voor de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen maakt bekend, dat, krachtens een door hem genomen besluit: a) de Bond van vereenigingen van huiseigenaren in Nederland te Utrecht en b) de Zuid-Nederlandsche bond van huiseigenarenvereenigingen te 's-Hertogenbosch, als zelfstandige organisaties met ingang van heden zijn opgeheven. Alle lichamen en instellingen van huis- en grondeigenaren, die zich met huis- en grondbezit, verhuur, enz. bezighouden, voor zoover zij niet reeds zijn aangesloten bij de „Nederlandsche Bond van huis- en grondeigenaren en bouwondernemers", worden geacht met ingang van heden bij laatstgenoemden bond te zijn aangesloten.

Tot liquidateur resp. gemachtigde voor deze herordening is aangewezen: de heer C. J. A. Parlevliet, hoofd van het prijzenbureau bij het departement van Binnenlandsche Zaken en tot adviseur plv. gemachtigde: de heer P. J. Schijf.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Mej. dr. C. H. Emilie Haspels benoemd tot „chargé de cours" aan de universiteit van Istanboel - Dr. D. J. van Prooye overleden - Bekendmaking inzake inlevering van buitenboordmotoren. —

Leiden, 14 Maart — Onze landgenoote, mej. dr. C. H. Emilie Haspels, is benoemd tot „chargé de cours" in de archaeologie aan de universiteit van Istanboel.

Mejuffrouw Haspels studeerde klassieke letteren in Amsterdam. Zij verbleef jarenlang in Griekenland en nam aldaar deel aan opgravingen van de Fransche, Duitsche en Engelsche archaeologische instituten.

In 1937 werd zij aangezocht om in Turkije de leiding op zich te komen nemen van een opgraving in Klein-Azië, welke uitging van het Institut Français d'Archéologie de Stamboul. Deze opgraving had plaats op het terrein van de „Midasstad".

Dr. D. J. van Prooye overleden. — 's-Gravenhage, 17 Maart — Op 17 Maart overleed alhier op den leeftijd van ruim 60 jaar dr. D. J. van Prooye, in leven voorzitter van den Nederlandschen Voetbalbond. De heer Van Prooye was eerst sedert kort in verband met een longontsteking in het Roode Kruis Ziekenhuis hier ter stede opgenomen. Zijn toestand verergerde door ingetreden complicaties en de laatste dagen was hij reeds buiten bewustzijn.

Bekendmaking inzake inlevering van buitenboordmotoren. — Den Haag, 15 Maart — De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid maakt o.m. bekend: „Ingevolge afdeeling 2 der verordening van den Rijkscommissaris betreffende de kustverdediging no. 100/41 behoeft het onder zich hebben van buitenboordmotoren mijn toestemming. Bij dezen noodig ik voor de laatste maal allen, die buitenboordmotoren onder zich hebben, uit, om hetzij hun buitenboordmotor terstond in te leveren, hetzij een verzoek om verleening van een bijzondere toestemming om een buitenboordmotor onder zich te hebben, vóór 1 April 1942 in te dienen. Hij, die in het bezette Nederlandsche gebied na 1 April 1942 onbevoegd een buitenboord-

motor onder zich heeft, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en met geldboete van ten hoogste duizend guiden, voor zoover niet ingevolge andere bepalingen een hoogere straf kan worden opgelegd. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Buitenboordmotoren 4707 D.)

A. **FRANSCH MAROKKO. — Britsche staatsburgers geïnterneerd. —**

Londen, 17 Maart (Radio Mundial) — Reuter meldt uit Tanger dat door de autoriteiten van Fransch Marokko de onmiddellijke interneering van alle Britsche staatsburgers in den ouderdom van 18 tot 50 jaar in de Marokkaansche kuststeden is bevolen. Er worden door dezen maatregel ongeveer 2.000 Engelschen getroffen. In welingelichte kringen te Tanger verklaart men dat deze maatregel genomen is als vergelding voor de luchtaanvallen op het bezette Frankrijk. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Fransch Marokko 4802 D.)

B. **NEDERLAND. — C. ter Poorten benoemd tot inspecteur-generaal van het loodswezen. —**

's-Gravenhage, 20 Maart — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft op grond van artikel 1 par. 2 van zijn Verordening no. 108/40, vierde verordening over bijzondere bestuursrechtelijke maatregelen, den gepensionneerden kapitein-ter-zee C. ter Poorten benoemd tot inspecteur-generaal van het loodswezen. (Telegraaf)

C. **IRAN. — De Sovjet-opmarsch - Turksche bezorgdheid - Duitsch commentaar. —**

Adana, 17 Maart (D.N.B.) — Uit welingelichte bron verneemt men, dat de Sovjet-troepen bij hun opmarsch naar het Oermiameer in Zuidwestelijke richting langs de Turksche grens in Irak optrekken, over Revendoez. Zij zouden reeds in de nabijheid van Mosoel zijn aangekomen. Van dezelfde zijde verneemt men, dat de bolsjewisten voornemens zijn, het geheele Westen van Iran tot Moehammera te bezetten.

Turksche bezorgdheid. — Berlijn, 17 Maart (D.N.B.) — De diplomatieke correspondent van het D.N.B. schrijft: Ook in Turkije, als directen buurstaat van Iran, gaan stemmen op, die een zekere bezorgdheid verraden over de situatie die geschapen wordt door het opdringen der bolsjewisten in Iran. Het dagblad „Tan" noemt het streven naar bolsjewiseering, vooral in Azerbeidsjan, in tegenspraak met de democratische grondslagen en meent, dat hier gesproken kan worden van een zekere zwakheid van Engeland, dat het doen en laten van de bolsjewisten in Iran niet durft tegengaan.

Duitsch commentaar. — Uit inmiddels ontvangen inlichtingen blijkt, dat de Britsche bezettingsautoriteiten in Iran van Londen uit den wenk hebben gekregen niets tegen de handelwijze der bolsjewisten te doen en zich voor te bereiden op het terugtrekken der Britsche bezettingstroepen. Met andere woorden Engeland heeft thans ook Iran, waarom het tientallen jaren met Rusland een politieken strijd om de macht heeft gevoerd, aan de bolsjewisten moeten afstaan als prijs voor de hulp die het van hen verwacht op de slagvelden van het Oosten.

(Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Iran—Sovjet-Unie 4985 C.)

D. **NEDERLAND. — Verkeersregeling. —**

Maart — De Duitsche politie deelt mede: Bij de contrôle van het verkeer is vastgesteld, dat de bestuurders van auto's in de bezette Nederlandsche gebieden zich niet houden aan de hoogst toelaatbare rijsnelheid. De desbetreffende bepalingen zijn vervat in de verordening van den secretaris-generaal van het ministerie van Waterstaat no. 193 van 8 October 1941. Volgens deze bepalingen mogen automobielen, geheel onverschillig van welker soort, binnen de bebouwde kom niet sneller rijden dan 40 kilometer per uur. Dit wil niet zeggen, dat deze snelheid voortdurend gehandhaafd moet worden, doch deze snelheid is het maximum, dat bij een gunstigen toestand van het verkeer bereikt mag worden. Hieruit volgt, dat werkelijk aanzienlijk langzamer gereden moet worden. Daarnaast bestaat de verplichting, dat de rijsnelheid telkens moet worden aangepast aan den bestaanden verkeerstoestand, d.w.z. dat bij druk verkeer de hoogst toelaatbare snelheid van 40 kilometer per uur niet mag worden bereikt. Buiten de bebouwde kom mogen personenauto's tot en met 8 zitplaatsen en motorrijwielen de maximum snelheidsgrens van 80 kilometer per uur niet overschrijden. Alle overige auto's, dus vrachtauto's, omnibussen en andere speciale voertuigen mogen buiten de bebouwde kom niet sneller rijden dan 60 kilometer per uur. Er wordt in het bijzonder op gewezen, dat deze maximum snelheid ook op autowegen in geen geval mag worden overschreden. De bepalingen van artikel 41 van de genoemde verordening worden hierdoor niet getroffen. De Duitsche politie zal er voor zorgen, dat aan deze zoo belangrijke bepalingen, die zoowel in het belang van de veiligheid van allen als ook in het belang van een zuinig verbruik zijn, nauwgezet de hand wordt gehouden. Een ieder dient zich duidelijk te realiseeren, dat hem bij een overtreding van deze bepaling niet alleen een strenge straf, doch ook een intrekking van het rijbewijs te wachten staat. In dit verband wordt er nogmaals aan herinnerd, dat overeenkomstig artikel 8 van de genoemde verordening iedere bestuurder van een voertuig, hiertoe behooren ook in het bijzonder de wielrijders, de uiterste rechterzijde van den rijweg moet gebruiken. Wielrijders, die door gemakzucht of door andere niet steekhoudende redenen midden op den rijweg met auto's in botsing komen, kunnen geen schadevergoeding verwachten. Wil een bestuurder van een voertuig zijn voertuig ergens neerzetten om te parkeeren, dan is hij verplicht zijn voertuig aan de uiterste rechterzijde van den rijweg, wanneer daarnaast ruimte is op die plaats neer te zetten, opdat het overige rijverkeer zoo min mogelijk wordt gehinderd. Geconstateerd is, dat de bestuurders van bakfietsen (melkboeren, groentehandelaren, bloemenkooplieden enz.) hun voertuigen uit gemakzucht midden op den rijweg neerzetten. Tegen deze verkeerszondaars zal met alle scherpte worden opgetreden. De uitvlucht, dat de bovengenoemde bepalingen iemand onbekend zijn, wordt niet aanvaard. Iedereen heeft de gelegenheid zich met de desbetreffende geldende verkeersmaatregelen vertrouwd te maken en wie dit nalaat, loopt gevaar gestraft te worden. (N. R. Crt.)

(V. b. Verkeer 5014 B.; Max. snelheid 5021 B.)

E. **NEDERLAND. — N.S.B. - Mussert spreekt in het Concertgebouw te Amsterdam. —**

17 Maart — Op 16 Maart heeft de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, in de groote zaal van het Concertgebouw te Amsterdam, een rede uitgesproken, waarin hij, naar aanleiding van het verlies van Indië, de toestand schetste van ons volk, dat zich in somberheid, verbittering en stuurloosheid laat drijven en geen blijheid meer kent. Na op felle wijze uiting te hebben gegeven aan zijn verontwaardiging omtrent de houding der regeering, die zoowel hier als in Indië, haar heil zocht in de vlucht, uitte de spreker zijn respect voor den gouverneur-generaal, die tenminste, wat voor fouten hij ook begaan heeft, op zijn post bleef. Mussert betoogde in zijn rede, dat het Nederlandsche volk de zaken groot moet zien. Ons volk, zoo verklaarde hij tenslotte, zal ten volle zijn kans krijgen, als wij maar onzen plicht hebben gedaan. Onze toekomst wordt bepaald door de eigenschappen van ons volk. Deze moeten zijn: waarachtig socialisme, offervaardigheid, geloof, discipline, dienstvaardigheid en offerbereidheid.

(Nat. Dagblad - Vaderland)

(Vor. ber. ir. Mussert 5031 D.)

F. **NEDERLAND. — Heldengedenkdag. —**

17 Maart — Ook in ons land hebben in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam alsmede in vele andere plaatsen, plechtigheden ter gelegenheid van den heldengedenkdag plaats gehad. Reeds op 14 Maart werden kransen gelegd op het heldenkerkhof op den Grebbeberg, o.a. in tegenwoordigheid van den Beauftragte in de provincie Utrecht, Bereichsleiter Sommer. Te Den Haag werd op 15 Maart een parade op het Buitenhof afgenomen in aanwezigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en den generaal der vliegers Christiansen. Tevoren had generaal Christiansen de daartoe op het Binnenhof opgestelde troepen toegesproken. Tenslotte werden nog kransen gelegd op de graven van in den oorlog gevallen Duitsche soldaten, op de algemeene begraafplaats aan de Kerkhoflaan. (Vaderland)

(V. b. Duitsche Heldengedenkdag 1941 4612 A.)

G. **FINLAND. — Zweedsche onderscheiding voor maarschalk Mannerheim. —**

Stockholm, 17 Maart (D.N.B.) — De Zweedsche erfprins Gustav Adolf is naar Finland vertrokken om veldmaarschalk Mannerheim de versierselen van het Grootkruis der Orde van Zweden 1e klasse te overhandigen. Dit is de hoogste Zweedsche militaire onderscheiding en is het laatst in 1917 verleend. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Maarsch. Mannerheim 4832 A.)**

H. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oproep van Rijksmaarschalk Goering aan de boeren. —**

Berlijn, 18 Maart (D.N.B.) — Rijksmaarschalk Hermann Göring heeft op 18 Maart in een oproep tot de Duitsche boeren hun namens het geheele Duitsche volk zijn dank uitgesproken voor de geweldige volbrachte prestatie ter waarborging van de voedselpositie. Voorts riep de minister het boerenvolk op tot onvermoeiden arbeid, om dit jaar nog grootere prestaties te volbrengen. In de dringende behoefte aan arbeidskrachten voor den landbouw zal worden voorzien door het betrekken van bruikbare hulparbeiders uit de bezette gebieden in het Oosten en door het inschakelen van vreemdelingen en krijgsgevangenen. Ook is er gezorgd voor het beschikbaarstellen van meststoffen, zaaigoed, vloeibare brandstoffen en landbouwmachines.

Uw arbeid, aldus minister Göring, is even belangrijk voor de beslissing van den oorlog als de strijd en overwinning van den Duitschen soldaat ginds tegenover den vijand. Vervult derhalve uw taak met volle toewijding en den grootsten ijver, opdat ook voor de toekomst de voeding van het Duitsche volk is gewaarborgd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rijksmin. Göring 5017 I.)

A. NEDERLAND. — Zondagsarbeid in de mijnen ingevoerd. —

Heerlen, 18 Maart — Ingaande 22 Maart a.s. wordt in de Limburgsche mijnindustrie de Zondagsarbeid ingevoerd. De ondergrondsche mijnwerkers zullen van dien datum af één keer per maand des Zondags arbeid moeten verrichten en wel een volledigen dienst, zooals op werkdagen. Wat de bovengrondsche arbeiders betreft, deze zullen alleen in zulk een getale Zondagarbeid moeten verrichten, als voor de productie direct noodzakelijk is. Als compensatie zullen de betrokken mijnwerkers voor dezen Zondagarbeid behalve den normalen 100% toeslag op de loonen een verhoogd brood- en vleeschrantsoen gaan ontvangen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Mijnbouw 4891 D.)**

B. BELGIE. — Doodstraf op vervalsching van distributiebons. —

Brussel, 20 Maart (Belgapress) — Krachtens een verordening, uitgevaardigd door den militairen bevelhebber voor België en Noord-Frankrijk, wordt in het vervolg iedereen, die rantsoeneeringszegels of levensmiddelenbonnen vervalscht, met den dood gestraft. Zij, die — al of niet opzettelijk — vervalschte zegels gebruiken of in omloop brengen, zullen gestraft kunnen worden met den dood, met dwangarbeid of met gevangenis, al naar den ernst van het geval. (Telegraaf)

C. NEDERLAND. — Rittenboek voor personenauto's ingesteld - Nieuwe deviezenbekendmaking - „Nederlandsch Instituut voor Volkshuishoudkundig onderzoek" opgericht; Geheimrat prof. dr. E. Wagemann voorzitter, mr. dr. H. J. van Brucken-Fock directeur.

's-Gravenhage, 18 Maart — De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat maakt, op grond van de Verordening no. 15/1940, bekend, dat met ingang van 1 April 1942 het bijhouden van een rittenboek voor alle houders van rijvergunningen, uitgereikt voor personenauto's, geen taxi's of huurauto's zijnde, voorzien van een Nederlandsch nummerbord, verplicht zal worden gesteld. Deze rittenboekjes bevatten kaarten waarop voor elken rit afzonderlijk verschillende gegevens behooren te worden ingevuld. Dit invullen dient dadelijk na het beëindigen van iederen rit te geschieden, zoodat bij contrôle steeds de voorlaatste rit is ingeschreven. Bij nalatigheid stelt men zich aan geheele of gedeeltelijke intrekking van de brandstoftoewijzing of van de rijvergunning bloot.

Nieuwe deviezenbekendmaking. — Den Haag, 17 Maart — De Staatscourant van 16 dezer bevat een nieuwe Deviezenbekendmaking n.l. No. 1/42, waarbij de tot nu bestaande is ingetrokken. De nieuwe bekendmaking heeft betrekking op credit- en debetrente, provisies en andere kosten op rekeningen in buitenlandsche geldsoort van ingezetenen op rekening van niet-ingezetenen.

„Nederlandsch Instituut voor Volkshuishoudkundig onderzoek" opgericht; Geheimrat prof. dr. E. Wagemann, voorzitter, mr. dr. H. J. J. von Brucken Fock, directeur. — 's-Gravenhage, 18 Maart — Door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart is alhier opgericht het „Nederlandsch Instituut voor Volkshuishoudkundig onderzoek". Het doel van het instituut bestaat in het doen of in opdracht geven van economische onderzoekingen ten aanzien van de Nederlandsche volkshuishouding, hare tegenwoordige en toekomstige mogelijkheden, en hare toekomstige plaats in het kader der Europeesche volkeren-huishouding.

Het bestuur over de stichting wordt uitgeoefend door een curatorium, waarvan door den Rijkscommissaris als leden zijn benoemd: Geheimrat prof. dr. Ernst Wagemann, president van het „Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung", voorzitter, alsmede de heeren F. B. J. Gips, directeur der Utrechtsche Asphaltfabriek en Van Gips' Houthandel, D. Koudijs, voorzitter van de bedrijfsgroep „Levensmiddelen-Industrie" te 's-Gravenhage, dr. L. P. Krantz, firmant der lakenfabriek Krantz en Zonen te Leiden, de oud-minister van Landbouw, dr. F. E. Posthuma, generaal-adviseur van den Nederlandschen Landstand te 's-Gravenhage, mr. J. Robertson, directeur-secretaris der Nederlandsche Bank te Amsterdam en is mr. dr. H. J. von Brucken-Fock, voorheen leider van het Bureau van den raad der volkshuishouding der N.S.B. en voormalig hoofdredacteur van het tijdschrift „De Nederlandsche Volkshuishouding" te 's-Gravenhage, met de leiding van de loopende zaken van het Instituut als directeur door den president belast.

(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Autoverkeer 5016 G.; Deviezen 4622 C.; Ned. Inst. v. Volkshuishoudkundig Onderzoek 4998 G.)

D. TURKIJE. — Handelsverdrag met Engeland - De buitenlandsche politiek; de meening van den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe - Bomaanval op Milas door Engeland ondernomen; schadevergoeding aangeboden - Relaties met Duitschland - Nieuwe lichting opgeroepen. —

18 Maart — Radio Mundial meldt uit Ankara:

Op 17 Maart is te Ankara een nieuw Engelsch-Turksch handelsverdrag onderteekend. Dit verdrag brengt mee een goederenruil tot een waarde van 200 millioen Turksche ponden. Op grond van deze overeenkomst zal Turkije uit Engeland machines, koloniale waren e.d. betrekken en van zijn kant aan Engeland wol en zijde leveren.

De buitenlandsche politiek; de meening van den minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe. — 18 Maart (Stefani) — De Popolo di Roma publiceert een onderhoud, dat haar correspondent te Ankara heeft gehad met den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, die o.a. verklaarde, dat de doeleinden der buitenlandsche politiek van Turkije gebaseerd zijn op een straffe neutraliteit, die Turkije besloten is tegen een ieder te verdedigen.

Saradjogloe vervolgde, dat Turkije op een kritiek oogenblik met Engeland een verdrag heeft gesloten, dat een voorbehoud bevatte, hetwelk Turkije in staat moest stellen zich niet te laten meesleepen in een combinati, die vijandig was jegens Rusland. Vervolgens sloot het een verdrag met Duitschland, daar dit land niet met vijandige gevoelens jegens Turkije was bezield. Duitschland is een oud bondgenoot en vriend van Turkije, met wien wij smartelijke dagen hebben gedeeld. De aanslag op Von Papen heeft algemeen verontwaardiging in Turkije gewekt. Omtrent de betrekkingen met Moskou zei de minister, dat reeds Kemal Ataturk twintig jaar geleden den grondslag heeft gelegd voor een trouwe vriendschap met de Sovjet-Unie en dat Turkije zijn trouw heeft bewezen. Nopens Italië sprak de bewindsman over de mogelijkheden tot samenwerking tusschen de beide landen, geschapen door hun mediterrane karakter en verwantschap in tal van andere opzichten.

Bomaanval op Milas. — Ankara, 17 Maart (D.N.B.) — In het gebied van Milas, ongeveer 150 kilometer ten Zuiden van Smyrna, hebben drie vreemde vliegtuigen, naar officieel wordt medegedeeld, 15 bommen laten vallen, waardoor twee menschen werden gedood en verscheiden gewond. Eenige huizen stortten in. De Turksche regeering stelt een onderzoek in en zal de noodige diplomatieke stappen doen, zoodra de identiteit der vliegtuigen is vastgesteld.

Bomaanval op Milas door Engeland ondernomen; schadevergoeding aangeboden. — 18 Maart (A.N.P.) — Van officieele Britsche zijde is toegegeven, dat de aanval op Milas, in het Westen van Anatolië, door Britsche vliegtuigen bij vergissing is ondernomen. De Britsche ambassade heeft de Turksche regeering schadevergoeding aangeboden.

De relaties met Duitschland - Wederzijdsche ambassadeurs voor verblijf naar hun land teruggekeerd. — Istanboel, 20 Maart (D.N.B.) — De Turksche ambassadeur te Berlijn, Gerede, is voor een kort bezoek aan zijn land te Istanboel aangekomen. Berlijn, 20 Maart (A.N.P.) — Naar vernomen wordt, heeft de Duitsche ambassadeur te Ankara, von Papen, 19 dezer de Turksche hoofdstad verlaten om zich naar Berlijn te begeven.

Ontmoeting Gerede—von Papen. — De Turksche president Ismet Inönü is te Stamboel aangekomen. Vrijwel direct na aankomst te Stamboel had hij een onderhoud met den Turkschen ambassadeur in Berlijn, Gerede. Na dit onderhoud begaf zich de heer Gerede naar het Duitsche consulaat-generaal, waar hij een bespreking had met den Duitschen ambassadeur Von Papen, die juist op zijn doorreis naar Berlijn aldaar was aangekomen.

Nieuwe lichting opgeroepen. — Istanboel, 20 Maart (Ofi) — In Turkije is een nieuwe lichting onder de wapens geroepen. De opgeroepenen moeten zich voor 25 Maart bij de recruteeringsbureaux melden. (N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Turkije—Engeland 5033 A.; Handelsverdrag m. Engeland 4088 A en 4130; min. Saradjogloe 4733; Turkije—Groot-Duitschland 5016 E; Defensie 4706 E.)

E. NEDERLAND. — Propaganda voor de nieuwe orde - Kaderbijeenkomsten van N.S.B., N.S.D.A.P., S.S., Winterhulp, enz. —

18 Maart — Binnen het kader van een reeks vergaderingen, die ook te Nijmegen, Groningen, Enschede, Amsterdam en Den Haag zullen worden belegd, hebben in Concordia te Breda op 14 Maart de heer H. Gernand, leider van de hoofdafdeeling volksvoorlichting en propaganda van het Rijkscommissariaat en de heer E. Voorhoeve, propagandaleider van de N.S.B. en van het departement van volksvoorlichting en kunsten het woord gevoerd over het doel en de middelen van de propaganda. Uitgenoodigd waren het kader van de N.S.B., de Nederlandsche S.S., de W.A., den N.J.S., de N.S.V.O., de N.S.D.A.P., de fronten en gilden, den Landstand, het N.V.V., den Nederlandschen volksdienst, de W.H.N., den arbeidsdienst en het Nederlandsche

legioen. Onder de gasten bevond zich o.a. de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de provincie Noord-Brabant, Gauinspektor Thiel.
De heer Gernand gaf een overzicht van de bestaande propaganda-middelen en schetste het gebruik, dat de nationaal-socialisten daarvan in Duitschland hebben gemaakt. Hij behandelde voorts de waarde van de radio, van de film en van de pers voor de propaganda.
De heer Voorhoeve schetste het eerste doel van alle nationale en sociale propaganda in dezen tijd: het scheppen van de volksche eenheid, van politieke en sociale orde. De heer Voorhoeve deelde mede, dat deze vergadering het begin was van de uitvoering van zijn plan om tusschen het kader van alle organisaties, die, ieder op een eigen wijze, willen medewerken aan de nieuwe orde, regelmatig contact, wederzijdsch begrip en onderlinge samenwerking tot stand te brengen en de propaganda van deze organisaties onderling op elkander af te stemmen, zoodat het propaganda-beeld eenvoudig en duidelijk is in plaats van verwarrend. (N. R. Crt.)

(V. b. Nat. Soc. Bew. 5039 E.; E. Voorhoeve 4998 G.)

A. NEDERLAND. — Landstand - Advies-commissie geïnstalleerd. —

's-Gravenhage, 20 Maart — Op 19 Maart is in het Agrarisch Huis te Den Haag de commissie van advies van den Nederlandschen Landstand geïnstalleerd. Onder de aanwezigen waren o.m. de directeur-generaal van den Landbouw, G. J. Ruiter, het pl.v.v. hoofd van „Ernaehrung und Landwirtschaft", v. d. Wense, de vertegenwoordiger van „Ernaehrung und Landwirtschaft" W. R. de Wiljes, voorman E. Z. Oldenbanning. Het hoofd van den Ned. Landstand, boerenleider E. J. Roskam, installeerde de commissie en droeg aan den generaal-adviseur van den Landstand, dr. E. F. Posthuma, de leiding op. Dr. Posthuma zette duidelijk de taak der commissie uiteen.
In de commissie namen de volgende leden zitting: Joh. M. Stevenson, Den Helder; mej. Tini H. Smit, Exloo (Dr.); ir. J. H. C. Schröder, Utrecht; prof. C. F. van Oyen, Utrecht; E. J. Lankwarden, Hengelo (O.); prof. J. Jeswiet, Wageningen; ir. J. Heemstra, Groningen; dr. H. de Haan, Wageningen; mr. J. Feitsma, Amsterdam; dr. ir. W. Feekes, Kampen; dr. ir. M. D. Dijt, Haarlem; Jac. Brouwer, Maastricht; prof. A. R. F. Boudet, Utrecht. (Vaderland)

(Vor. ber. Landstand 5024 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Zelfbestuur voor Litauen, Letland en Estland afgekondigd. —

Berlijn, 18 Maart (D.N.B.) — „De inheemsche bevolking van het bezette gebied in het Oosten heeft gedurende den strijd en de bezetting van het land zooveel bewijzen van haar goeden wil tot samenwerking gegeven, dat het toestaan van een verstrekkend zelfbestuur mogelijk is", aldus wordt gezegd in een decreet, door minister Rosenberg voor het Rijkscommissariaat „Oostland" uitgevaardigd.
Door dit decreet wordt in de districten Litauen, Letland en Estland een nieuwe regeling gegeven voor het bestuur met verantwoordelijke medewerking van de landelijke autoriteiten. De Duitsche leiding in de drie districten vormt een controleerend bestuur, terwijl de rechtstreeksche bestuurswerkzaamheid door de autoriteiten van het land zelf moet worden uitgeoefend. Het Duitsche gezag en de politieke leiding ressorteeren onder den Rijksminister voor het bezette gebied in het Oosten. Het tot het buitenland behoorende district Wit-Roethenië kon in deze regeling niet worden opgenomen, doordat hier, tengevolge van de langdurige bolsjewistische heerschappij de voorwaarden van organisatorischen en personeelen aard nog niet aanwezig zijn. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Civiel bestuur Oostzeelanden 4905 F.)

C. JAPAN. — Nieuwe voorschriften inzake de oorlogvoering ter zee. —

Tokio, 20 Maart (Domei) — De Japansche marine heeft een nieuwe beschikking uitgevaardigd voor de oorlogvoering ter zee, waarbij de voorschriften der vlootregeling van 1914, welke gebaseerd is op de Londensche verklaringen van 1909, herzien worden. Deze wijziging wordt gemotiveerd met de ongeoorloofde tactiek, welke de vijand met miskenning van het internationale recht toepast. De minister van Marine heeft er op gewezen, dat Engeland en de V. S. een onbegrensde oorlogvoering toepassen, welke gebaseerd is op „vergelding en haat".
De Japansche regeering heeft den vijandelijken mogendheden door middel van de neutrale landen van de wijziging op de hoogte gebracht.
Volgens de nieuwe bepalingen worden bijna alle goederen, die vijandelijke landen noodig kunnen hebben, als contrabande beschouwd. De categorie personen, die aan boord van neutrale schepen als krijgsgevangenen gegrepen kunnen worden, is belangrijk uitgebreid. De uitzending en ontvangst van algemeene radio-berichten binnen aangegeven zones wordt verboden. De behandeling van passagiers aan boord van in beslag genomen schepen wordt nader geregeld. Schepen, die een vijandelijke vlag voeren of met toestemming van vijandelijke regeeringen varen, worden als vijandelijk beschouwd. In beslag genomen worden schepen, die niet kunnen bewijzen, dat zij het recht hebben de vlag van Japan of zijn bondgenoot te voeren, schepen, welker eigenaars aan Japan vijandig zijn en schepen, die de belangen van vijandelijke landen dienen of van landen, die vijandig tegenover Japan staan, indien zij zelf of hun lading voor havens in de blokkade-zone bestemd zijn. (Telegraaf)

D. FRANKRIJK. — Notawisseling met de Amerikaansche regeering - Koloniale havens op het Westelijk halfrond niet in gebruik bij oorlogvoerende mogendheden. —

Genève, 21 Maart (D.N.B.) — Te Washington is officieel medegedeeld, dat tusschen de regeering te Vichy en de Amerikaansche regeering een gedachtenwisseling is gevoerd over het vraagstuk van het gebruik van havens der Fransche bezittingen in het Caraibische gebied door de oorlogvoerende mogendheden, welke tot een bevredigend resultaat heeft geleid.
De regeering te Vichy wees op haar strikt neutrale houding en verklaarde, dat de oorlogvoerende mogendheden de Fransche havens op het Westelijke Halfrond niet zouden kunnen gebruiken en dat ook vaartuigen van de Spil waren uitgesloten. Vichy verklaarde zich er mede accoord, dat de Ver. Staten voor den duur van den oorlog waarnemers plaatsten te Martinique en elders en door schepen laten patrouilleeren. (Vaderland)

(V. b. Frankrijk—Ver. Staten 5030 E.)

E. EGYPTE. — Moordaanslag op min.-pres. Nahas Pasja. —

Rome, 21 Maart (D.N.B.) — Op den Egyptischen ministerpresident, Nahas Pasja, heeft naar de Romeinsche ochtendbladen melden 20 Maart een student een revolveraanslag gepleegd. De kogel drong in de kleeren van den premier, zonder hem te dooden. Zijn in de auto meerijdende begeleider, Amin Oesman, dien de Romeinsche pers kenschetst als Engelschen vertrouwensman in de Egyptische regeering, werd gewond. Nahas Pasja, die in strijd met de traditie niet naar dezelfde moskee als koning Faroek gaat, had de bij de Arabische universiteit Azhar gelegen moskee bezocht. Na het verlaten van de moskee betoogden de studenten onder heftige uitroepen als „verrader van het vaderland", „weg met den verrader", „weg met Churchill", „weg met Cripps" en „leve de Spil". Onder de betoogers bevonden zich ook ca. duizend Indiërs. (Alg. Handelsblad)

(V. b. min.-pres. Nahas Pasja 4998 E.)

F. NEDERLAND. — Doodvonnis wegens aanslagen gepleegd tijdens de verduistering. —

's-Gravenhage, 21 Maart — Het Rijkscommissariaat deelt mede: Een Nederlander heeft opgehitst door het gestook van de Engelsche radio, in de maanden Maart en April 1941 verscheidene tegen de bezettingsoverheid gerichte daden van geweld gepleegd, die thans zijn opgehelderd. Hij heeft zich, gebruik makend van de verduistering, schuldig gemaakt aan aanslagen op treinen en brandstichting. Hij werd door het Duitsche Obergericht wegens overtreding van par. 2 van de „Volksschädlingsverordnung" (misdrijven met gebruikmaking van de tot afweer van luchtgevaar getroffen maatregelen) ter dood veroordeeld. Het vonnis is door middel van den kogel voltrokken. (Vaderland)

(Vor. ber. Rechtszaken 5029 E.)

G. NEDERLAND. — Nederlandsch kunsthuis te Amsterdam geopend. —

Amsterdam, 21 Maart — De opening van het Nederlandsche Kunsthuis aan het Rokin te Amsterdam werd door een aantal autoriteiten bijgewoond. Behalve de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, en de leider van het Nederlandsche Kunsthuis, de heer J. A. M. van Anrooy, welke het woord voerden, behoorden tot de aanwezigen de commissaris van de provincie Noord-Holland, mr. A. J. Backer, de burgemeester van Amsterdam, E. J. Voûte, de gevolmachtigde voor Amsterdam, senator dr. H. Böhmcker, dr. Joachim Bergfeld van de cultuurafdeeling van het Rijkscommissariaat, de secretaris-generaal van de N.S.B., ir. Huijgen en de directeur-generaal van de Kultuurkamer, dr. Hoekstra. (Telegraaf)

H. NEDERLAND. — Bronzen cent ingetrokken. —

9 Maart — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën is met ingang van 12 Maart de bronzen cent ingetrokken en buiten omloop gesteld. De nog in omloop zijnde bronzen centen kunnen tot en met 11 April a.s. worden ingewisseld bij de kantoren van de Ned. Bank, en bij de postkantoren, de bijkantoren en hulpkantoren der posterijen en de poststations in Nederland. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Muntwezen 5023 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - 117.000 br.t. scheepsruimte vernietigd - Luchtaanval op Malta. —

OOSTELIJK FRONT.

Ruim 1800 pantserwagens vernietigd. — Berlijn, 19 Maart (D. N. B.) — Naar van militaire zijde verluidt, hebben de bolsjewisten bij hun aanvallen tijdens den grooten afweerslag in de wintermaanden zware verliezen aan pantserwagens geleden. In de eerste zeven weken van dit jaar werden in totaal 960 pantserwagens vernietigd of buitgemaakt. In de daarop volgende vier weken zijn de verliezen nog verder gestegen.

Uit deze opsomming blijkt, dat in de periode van 17 Februari tot 16 Maart de bolsjewisten nog 879 pantserwagens hebben verloren. Zoodoende bedragen de bolsjewistische verliezen aan pantserwagens sinds 1 Januari tot 16 Maart meer dan 1800.

Berlijn, 21 Maart (D.N.B.) — Aan het geheele Oostelijke front houdt de grimmige na-winter aan. Men heeft temperaturen tot dertig graden onder nul gemeten. Desondanks worden de aanvallen op bolsjewistische veldstellingen, troepenconcentraties en op de vijandelijke ravitailleering onafgebroken en doeltreffend voortgezet. De ravitailleeringspositie van de belegerde steden Sebastopol en Leningrad is door vernietigende luchtaanvallen, het tot zinken brengen en beschadigen van koopvaardijschepen en tankbooten en door de doeltreffende beschieting door Duitsche artillerie verder gevoelig getroffen.

DE LUCHTOORLOG.

21 Maart — In de week van 8 tot 14 Maart hebben de Engelschen in het gebied rondom Engeland en in de Middellandsche Zee 67 vliegtuigen verloren; de bolsjewisten verloren in dezelfde periode 171 vliegtuigen, waarvan 119 in luchtgevechten. In deze periode vernielde de Italiaansche luchtmacht in Noord-Afrika en in het gebied van de Middellandsche Zee 13 vijandelijke vliegtuigen.

In het tijdvak van 10 tot 19 Maart verloor de Britsche luchtmacht 62 vliegtuigen, waarvan 28 boven het Middellandsche Zeegebied en in Noord-Afrika. In denzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 16 Duitsche vliegtuigen verloren.

In het tijdvak van 13 tot 20 Maart verloor de bolsjewistische luchtmacht 386 vliegtuigen. Daarvan werden er 298 in luchtgevechten en 14 door het luchtdoelgeschut neergeschoten. De rest werd op den beganen grond vernield. In denzelfden tijd gingen aan het Oostelijke front 22 Duitsche vliegtuigen verloren.

Aanval op Malta. — Duitsche gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers hebben op 20 Maart bijzonder belangrijke luchtaanvallen gedaan op vliegvelden op het eiland Malta.

Van den vroegen ochtend tot de avondschemering verschenen de door jachttoestellen begeleide Duitsche vliegtuigen boven het eiland en brachten hun bommenlast, ondanks het hevige afweervuur, naar de gestelde doelen. In La Valetta werd het paleis van den gouverneur door een bom van het zwaarste kaliber getroffen. De voorzieningsinstallaties van La Valetta kregen andere voltreffers. Bij de herhaalde aanvallen op de luchtafweerstellingen rondom de haven werden verscheiden batterijen tot zwijgen gebracht. Een aanval van een half uur op het vliegveld La Venezia had een bijzonder goed resultaat.

DE OORLOG TER ZEE.

Rome, 15 Maart (Stefani) — Italiaansche duikbooten, welke in het Westen van den Atlantischen Oceaan opereeren, hebben wederom 21.000 br.t. vijandelijke scheepsruimte, waarbij het petroleumtankschip „Racine" (10.000 br.t.) tot zinken gebracht.

16 Maart — In het centrale gedeelte van den Atlantischen Oceaan heeft een Duitsch gevechtsvliegtuig een Britsch koopvaardijschip van 2.000 ton tot zinken gebracht.

18 Maart — In de Middellandsche Zee viel een Duitsche duikboot ten Oosten van Tobroek een krachtig beschermd konvooi aan en bracht een tankschip van 8000 br.t. tot zinken. Aan de Amerikaansche kust brachten Duitsche duikbooten vijf vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 41.000 br.t. en een kustwachtschip tot zinken.

20 Maart — In het zeegebied rond Engeland hebben gevechtsvliegtuigen in den afgeloopen nacht ten Zuiden van Portland een koopvaardijschip van 6.000 B.R.T. tot zinken gebracht, twee andere middelgroote schepen werden zoo zwaar getroffen, dat ook zij, naar aangenomen kan worden, verloren zijn gegaan.

21 Maart — Duitsche duikbooten hebben voor de Amerikaansche kust en voor West-Afrika zes vijandelijke koopvaardijschepen van tezamen 35.000 br.t. alsmede een kustwachtschip der Amerikaansche marine tot zinken gebracht.

In het zeegebied rond Engeland bracht de luchtmacht een in convooi varend vrachtschip van 4.000 br.t. tot zinken.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5033 C.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - 81.000 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht - Padang en Bassein bezet. —

De Japansche bezetting van Noord-Sumatra; Padang bezet. — Tokio, 17 Maart (D.N.B.) — De in het Noorden van Sumatra opereerende Japansche troepen hebben 14 Maart de strategisch belangrijkste plaats Balige op den zuidelijken oever van het Toba-meer bezet, nadat zij na hun landing in de omgeving van Laboehan Roekoe meer dan 130 km. naar het Westen waren opgerukt. Bij hun opmarsch stieten de Japanners op Geallieerde afdeelingen, die eenige honderden man sterk waren en die gesteund werden door lichte vechtwagens. Andere Japansche troepen, die langs den kustspoorweg van Kotaradja naar het Zuid-Oosten oprukken, hebben Segli aan de Oostkust bezet.

Basis op Sumatra, 18 Maart (Domei) — De Japansche strijdkrachten, die 12 Maart waren geland aan de Noordoostkust van Sumatra, hebben in zes dagen tijds 500 km. afgelegd en op 18 Maart de belangrijke stad Padang bereikt.

Operaties op Timor voltooid. — 18 Maart — In frontberichten wordt gemeld, dat de Japansche strijdkrachten op het eiland Timor op 12 Maart haar operaties hebben voltooid met beeindiging van de actie tegen de resten der geallieerde troepen, die in den Westelijken sector der hoofdstad van Portugeesch Timor, Dilli, bescherming hadden gezocht.

San José (Mindoro) veroverd. — Tokio, 18 Maart (D.N.B.) — De op de Philippijnen opereerende Japansche troepen, die 27 Februari op het eiland Mindoro, bij Calapan, geland zijn, hebben het steunpunt San José in het Zuiden van Mindoro bezet en het aldaar gelegen vliegveld veroverd.

81.000 br.t. handelsscheepsruimte vernietigd. — Tokio, 17 Maart (Domei) — Het keizerlijk hoofdkwartier deelt mede, dat Japansche duikbooten, die in de kustwateren van Britsch-Indië en Birma opereeren, zware slagen hebben toegebracht aan de vijandelijke scheepvaart. In totaal werden 11 schepen met een gezamenlijken inhoud van 81.000 B.R.T. tot zinken gebracht. Hiervan werden bij Colombo twee gewapende koopvaardijschepen met 6500 B.R.T. en twee tankschepen met 20.000 B.R.T.; bij Madras drie gewapende koopvaardijschepen met 24.000 B. R. T. en een tankschip van 7.000 B.R.T. en bij Rangoon twee gewapende koopvaarders met 19.000 B.R.T. en een vrachtschip van 5.000 B.R.T. in den grond geboord.

Luchtaanvallen op de Salomons-eilanden. — Stockholm, 19 Maart (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt heeft de Australische minister-president, Curtin, verklaard, dat Japansche vliegtuigen 18 Maart tot tweemaal toe Toelagi, den zetel van het bestuur op de Salomons-eilanden, hebben aangevallen. Het eiland Florida, van dezelfde eilandengroep, is eveneens met bommen bestookt.

Bassein (Birma) in Japansche handen. — Tokio, 19 Maart (D. N. B.) — Japansche troepen zijn thans ook de Birmaansche havenstad Bassein binnengetrokken, nadat de zich daar bevindende Britsche strijdkrachten zich naar het N.W. hadden teruggetrokken. Met Bassein verliezen de Britten de laatste zeeverbinding aan de kust van Zuid-Birma. De Japanners rukken langs de Irrawadi en tegelijkertijd ook in het dal van de Sittang naar het Noorden op. In het gebied van Taungoe en Prome spelen zich op het oogenblik hardnekkige gevechten af. Naar de Britsche berichtendienst meldt, hebben zich de Britsche strijdkrachten in Birma uit Tharrawaddi teruggetrokken.

Port Moresby gebombardeerd. — 19 Maart — Volgens een Domei-bericht uit Lissabon wordt uit Canberra gemeld, dat Port Moresby (Nieuw Guinea) door zware Japansche bommenwerpers is aangevallen. De aanval duurde een half uur en was gericht op de havenwerken.

De strijd in Birma. — Rangoon, 21 Maart (Domei) — Gemeld wordt dat de Japansche troepen, die hun weg naar het Noorden van de Sittang banen, op 19 Maart de Britsche verdedigingsposities ten Zuiden van Toungoo, ongeveer 250 kilometer ten Noorden van Rangoon, hebben bezet. Een andere Japansche strijdmacht, die langs de Irrawadi oprukt, heeft op denzelfden dag Letpadan, een belangrijk spoorwegknooppunt op de lijn van Rangoon naar Prome, bezet. De Japansche troepen, die in den Toungoo-sector vechten, hebben de vijandelijke verdedigingslinie genomen, nadat een vijandelijke tegenaanval was afgeslagen. De stad Toungoo, die verdedigd wordt door ongeveer 6000 man Britsche strijdkrachten, wordt thans ernstig bedreigd. De Japansche troepen, die te zamen met Birmeensche vrijwilligers langs de Irrawadi opereeren, hebben bij de bezetting van Letpadan de spoorlijn naar Bassein afgesneden. In den strijd, die tot de bezetting van Letpadan leidde, werden vijandelijke strijdkrachten teruggeslagen. Bij de bezetting van Henzada op 18 Maart, hebben de Japansche troepen een locomotief, 138 goederenwagons, 16 personenrijtuigen, twee stoomschepen en 24 motorvoertuigen buitgemaakt.

(D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5034 A.)

AUSTRALIE

A. Het werelddeel zonder menschen. —

De oorlog, die in de landen rondom den Stillen Oceaan is ontbrand, brengt ook het rechtstreeks bij dit conflict betrokken Australië in het middelpunt der algemeene belangstelling. Sinds Abel Tasman in het midden der 17de eeuw Nieuw-Holland ontdekte, verliep er een zeer geruime tijd alvorens men de mogelijkheid erkende, dat de onvruchtbare zand- en steenvlakten van Australië's vasteland de kiemen voor een eenigszins loonende exploitatie in zich zouden kunnen bevatten. De eerste blanken, die zich aan den ontginningsarbeid wijdden, waren gedeporteerden, die in 1788 onder bewaking van een Britsch politie-escorte, waarover kapitein Phillip het bevel voerde, in het tegenwoordige Sydney — toenmaals een onbeteekenend landingsstation voor de Zuidzee-visscherij — voet aan wal zetten. Behalve eenige schaarsche wilde diersoorten (kangoeroes) was de dierenwereld toenmaals niet vertegenwoordigd in Australië; de kleine veestapel, die het escorte van kapitein Phillip medebracht: zeven paarden, zes stuks rundvee, 29 schapen, twee varkens, eenige geiten en een paar konijnen, vormden den oorsprong van den reusachtigen rijkdom aan vee, waardoor de Commonwealth thans beroemd is. Ook het land bleef nog geruimen tijd zoo goed als waardeloos. Het begin der opkomst van Australië als productieland dagteekent echter eerst van 1851, toen in den staat Victoria goudmijnen werden ontdekt, waardoor een groote stroom van landverhuizers naar Nieuw-Holland werd gelokt. De noodzakelijkheid om te voorzien in de behoefte aan levensmiddelen voor de gouddelvers schiep een uitgebreider cultuur van den bodem, die zich geheel onverwacht zeer dankbaar toonde voor de bestede zorgen en tienvoudige vruchten opleverde. Geregeld werden nu uitgestrekte terreinen aan de wildernis onttrokken en in bouwland omgezet. In een halve eeuw tijds werd de oppervlakte der in cultuur gebrachte gronden van Australië vertiendubbeld. Ook de productiviteit van den bodem nam in dezelfde mate toe, zoodat Nieuw-Holland thans mag worden gerekend tot de welvarendste landen der wereld. De productie bedraagt belangrijk meer dan voor de voorziening in de binnenlandsche behoeften noodzakelijk is en per hoofd der bevolking gerekend blijkt de export van Australië heel wat hooger te zijn dan die van elk ander land. Landbouw, veeteelt en mijnbouw vormen voor Australië de voornaamste bronnen van welvaart; handel en industrie nemen slechts een bescheiden plaats in.

De veeteelt vormt den belangrijksten tak van het Australische economische leven. Niet alleen heeft deze bedrijfstak tot dusverre ruimere financieele baten opgeleverd dan landbouw en mijnbouw tezamen, maar bovendien zal ook in de toekomst het zwaartepunt van Nieuw-Hollands economische beteekenis in de veeteelt moeten worden gezocht. De veestapel van Australië bestaat thans uit ruim 100 millioen schapen, 15 millioen stuks rundvee en 3 millioen paarden. Vooral Nieuw-Zuid-Wales is voor de veeteelt van belang; in dezen staat wordt n.l. de helft van Australië's rijkdom aan schapen aangetroffen. Juist de schapenteelt heeft voor de waterarme streken van de „Commonwealth" de grootste beteekenis. Het meerendeel der steppen is n.l. met een schrale, nauwelijks eetbare grassoort bedekt en op deze dorre weiden moeten de schapen dikwijls dagen lang water ontberen. Geen enkele andere diersoort zou hier het leven kunnen houden, doch voor het winnen van fijne schapenwol zijn het droge klimaat en de magere zouthoudende bodem zelfs bijzonder gunstig. Australië staat vooral bekend om de uitstekende kwaliteit wol, die het produceert en het zijn voornamelijk de Merinos-schapen, die deze fijne wolsoorten leveren. Verreweg het grootste gedeelte daarvan wordt naar Engeland verscheept; daarnaast zijn in normale tijden ook Frankrijk en Duitschland groote afnemers, terwijl de Vereenigde Staten, Japan en Italië eveneens belangrijke hoeveelheden wol in Australië koopen.

Ofschoon Port Darwin de grootste plaats in Noord-Australië is, is het een stil stadje, dun bevolkt en rondom door kiezelzand zonder eenigen noemenswaardigen plantengroei omgeven. Dit komt overeen met de beschrijvingen over andere Australische steden. Canberra, de bondshoofdstad, tot welks bouw men overging toen besloten was een Commonwealth te vormen, ligt evenzeer temidden van een woestijnachtige streek, tusschen Melbourne en Sydney. Men komt er aan bij een klein stationnetje midden in een kaal veld. Twintig minuten moet men in een autobus zitten alvorens men het eerste blok huizen bereikt; daarna is nogmaals een rit van twintig minuten noodig voor men een hotelpaleis kan opmerken, waar in de buurt het parlementsgebouw en de ministeries te vinden zijn. Langs den heelen weg staat verder niet veel, want vele prachtige asfaltwegen loopen er door onbebouwde ruimten, waar de bevolking verspreid woont.

Naar verhouding van de grootte des lands staat de totale lengte van de rails bijna aan het einde van die landen. Alleen de lijn van O. naar W. van Adelaide naar Perth vormt een doorgaande verbinding. Zij is de meest rechte lijn ter wereld. De netten der staten van het gemeenebest kunnen ten gevolge van het verschil in spoorbreedte geen belangrijk transito verwerken. Zelfs van Melbourne naar Sydney gaande, moet men overstappen. En wat de andere wegen betreft, als zoodanig komen eigenlijk slechts 130.000 km. in aanmerking. Port Darwin, het veelgenoemde vlootsteunpunt, heeft in het geheel geen treinverbinding met het Zuiden.

Voor geheel Australië geldt een gemiddelde bevolkingsdichtheid van ongeveer 1 per vierkanten kilometer, er is een betrekkelijke concentratie van ongeveer 8 personen per vierk. kilometer aan den Zuid-Oostelijken kuststrook, er zijn uitgestrekte onbewoonde vlakten en in de Noordelijke woestijngebieden woont slechts één mensch op 3000 vierk. kilometer. Men wete verder, dat 69 pct. van het Australische grondgebied te exploiteeren zou zijn, doch door gebrek aan menschen braak blijft liggen. Jaren lang hebben de Engelschen Australië totaal geïsoleerd gelaten. Zij hebben er hun kolonisatieplannen aangevangen met het uitroeien der inboorlingen, waarvan er thans nog maar weinig over zijn, ongeveer 50.000. Doch mèt het uitvallen van deze inboorlingen, raakten de Britten hun arbeidskrachten kwijt, hetgeen tweeërlei gevolg had: de gebieden werden niet geëxploiteerd of geëxploreerd, vele vruchtbare landen bleven braak liggen, delfstoffen (zooals zink, koper en petroleum) bleven vrijwel onaangeroerd; en in de tweede plaats konden de weinige aanwezige arbeidskrachten een overmatig hoog loon eischen, hetgeen wel een zeer bijzonder stempel op den levensstandaard gedrukt heeft, en tevens op de levenswijze. Het laagste gemiddelde loon moet ook thans nog in Australië 5 à 6 pond sterling per week bedragen. In 1933 verdiende er een mijnwerker 2 pond sterling per dag, d.w.z. tweehonderd maal zooveel als een Japansche mijnwerker in die jaren. Geen wonder, dat menschen, die in een dergelijken levensstandaard leven, niet gaarne vreemden in hun wereld zien treden en dat het luxueuse leventje van den Australischen arbeider de oorzaak was van de Australische anti-immigratiepolitiek en van de weinige moeite, die men zich getroostte om uit het land te halen, wat er in zat; twee factoren, die elkaar in hun wisselwerking versterkt hebben. Zelfs de Britsche immigrant was in Australië een niet gaarne geziene gast, op wien evenzeer als op immigranten van een andere nationaliteit de merkwaardige en in haar uitvoering verwerpelijke intelligentietest, die de immigratiewet voorschreef, werd toegepast.

Inmiddels hebben zekere geldelijke belangen den Britschen kolonisten doen inzien, dat Australië in de toekomst toch niet geheel hermetisch gesloten kan blijven. Een eerste stap tot uitbreiding der betrekkingen werd in 1933 ondernomen. In dat jaar reisde de minister van Buitenlandsche Zaken, Letham, naar China en Japan, om daar den toestand onder het oog te zien. Men kan dit gebaar als een eerste zelfstandige handeling zien binnen het kader van een opkomende Pacific-politiek, en er kwam te Tokio een verdrag tot stand, dat de Australische havens opende voor den Japanschen invoer en Japan verzekerde van wol-leveranties uit Australië. Australië's wolexport naar Japan vervijftienvoudigde in enkele jaren en Japan werd Australië's voornaamste afnemer. Doch terwijl men in Canberra niet doorzag, dat deze handelsbetrekkingen Australië veel afhankelijker maakten van Japan, begreep men in Tokio zeer wel, dat Japan niet afhankelijk mocht worden van Australië. De Japanners zorgden er voor, de schapenfokkerij in Mandsjoerije ten sterkste uit te breiden en voorzagen zich voor het geval Australië de invoertarieven zou verhoogen, van reservemarkten o.a. Argentinië.

Japan had meer belang bij Australië. Van Port Darwin uit beoefenden Japanners de parelvisscherij en van de Carolinen uit voeren Japansche visschers jaarlijks naar de ondiepe wateren van Noord-Australië om daar te visschen naar de trochoe, een schaaldiertje, dat door de Japansche knoopenindustrie gebruikt wordt maar door de Australiërs niet de moeite van het ophalen waard geacht werd. Desalniettemin verstoorden zij deze vreedzame visscherij. Dit zijn echter kleine belangen in vergelijking met al de rijkdommen, die in Australië ongebruikt liggen, de steenkool, de olie en de vruchtbaarheid van den bodem. Maar in hoeverre hebben de Japanners belang bij dit alles? Wat wil Japan eigenlijk, nu het Port Darwin op Australië onder zoo'n hevigen druk plaatst? Men kan moeilijk aannemen, dat de Japanners geheel Australië zouden willen veroveren. Echter zullen de Japanners wegens directe en toekomstige strategische belangen verhinderen, dat Port Darwin voor de Anglo-Amerikaansche strijdkrachten een uitgangsbasis voor offensieven tegen de Japansche invloedssfeer zal worden. Dit in hoofdzaak verklaart voor het oogenblik de Japansche acties tegen Noordelijk Australië. De economische constellatie van dit werelddeel echter schept de mogelijkheid, dat Japan mettertijd toch Australië inschakelt in zijn economische „Grossraum"-politiek. Er zouden immers groote voordeelen kunnen voortkomen uit intensiever economische betrekkingen tusschen Japan en het „onvoltooide werelddeel". Australië zou een factor kunnen worden in de Japansche leefruimte, meer dan dat voor 7 Dec. 1941 het geval was.

(V. b. Bevolking 3006 A.; In- en Uitvoer 3707 A.; Kaartje 3801 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De dorpsjeugd van Yuankouchin, een dorp in de omgeving van Sjanghai, waar Tsjiang-Kai-sjek op 31 October 1886 geboren werd, noemde hem den „zoutjongen", omdat zijn vader een klein handeltje in zout had. De jonge Tsjiang had een moeilijke jeugd. Zijn vader stierf vroeg. Zijn moeder moest den kost verdienen met weven en spinnen en kon zich nauwelijks om de opvoeding van den jongen bekommeren. Noch haar goede woorden, noch de Boeddhistische moraalspreuken maakten veel indruk op den vroegrijpen jongen. Hij leefde in de sfeer van voorschotlauweren, die koene droomen van roem en macht hem kwistig schonken. Halfrijp schudde hij het geloof zijner vaderen van zich af en werd hij een rebel met een ingekankerde haat tegen religie, rijkdom en de bestaande orde.

Twintig jaren oud werd hij soldaat. Hij onderscheidde zich spoedig en kwam als leerling aan een keizerlijke militaire school. Het feit, dat des keizers schatkist zijn studiekosten betaalde, verhinderde Tsjiang niet mede te werken aan den val der dynastie der Manschoes. Ofschoon hij van kindsbeen een verklaard vijand der Japanners was, liet hij zich op de Japansche militaire academie te Tokio een goede militaire opleiding geven. Nadat hij reeds tot officier bevorderd was, brak in China de openlijke revolutie uit. Tsjiang deserteerde met vijftien andere Chineezen. In Sjanghai hielp hij ijverig mee met het bouwen van barricades en onderscheidde hij zich in straatgevechten. De Chineesche republiek werd uitgeroepen. 23 jaar oud werd Tsjiang door de revolutionnaire regeering tot brigadecommandant bevorderd. Sun-Yat-Sen, de stichter der nieuwe republiek en begunstiger van de Kwomintang, benoemde hem tot directeur van de militaire school in Whampoa bij Kanton en later tot zijn privé-secretaris.

Maarschalk Tsjiang Kai-Sjek

Hier kon Tsjiang al zijn aangeboren talenten ontwikkelen. Hij knoopte relaties aan zoowel met Moscou (Borodin en Galen, de latere „Blücher"), als met Londen en Washington. Uit machtspolitiek oogpunt ging hij een zeer gelukkig derde huwelijk aan met de in Amerika opgevoede May-Ling uit het schatrijke geslacht der Sungs en Kungs, die de geheele bank- en beurswereld van China in hun macht hebben en die bovendien zeer nauwe relaties met Wallstreet en de Londensche City onderhouden. Ondanks al deze wel zeer gunstige factoren gelukte het Tsjiang nimmer de noodzakelijke eenheid in China tot stand te brengen. Telkens opnieuw vlamde de revolutie weer op. In 1911 en 1913 scheen het een oogenblik, alsof hij eindelijk de overhand zou krijgen. Het bleek later dat zijn ster eerder gedaald dan gestegen was.

In 1936, toen hij reeds president der Chineesche republiek en maarschalk van China was, werd hij in Sianfu door den communistisch georiënteerden maarschalk Tsjiang Hsue Liang, zijn ondergeschikte, gevangen genomen en na enkele grove afpersingen eerst vrijgelaten. Het afsluiten van een niet-aanvalspact met Moscou in Augustus 1937 was de nasleep van deze affaire, die zijn prestige in het binnenland veel afbreuk deed. Daarop keerde een van zijn oudste kameraden, Wang Tsjiang Wei zich van hem af en geraakte met hem openlijk in strijd, toen deze in de door de Japanners bezette gebieden, die van de Centrale regeering van Nanking, tot president werd benoemd. Nieuwe moeilijkheden zijn voor Tsjiang intusschen opgedoken door het uitbreken van den oorlog in den Pacific, vooral door het stoken van Engelsche en Amerikaansche aanvoeren als gevolg van het vervallen der verbinding met Burma.

(Vor. ber. Tsjiang Kai-sjek 5015 B.)

B. NEDERLAND. — N.S.B.; Nationaal-socialistisch ambtenarencorps opgericht - Wezen der S.S.; rede van voorman Feldmeyer - Inlijving bij Hitlerjugend en Bund deutscher Mädel - Lezing van mevr. Hamsun.

's-Gravenhage, 18 Maart — Het hoofd van de afdeeling bestuurszaken, van het hoofdkwartier der N.S.B. deelt mede, dat de leider der N.S.B. het besluit heeft genomen tot de oprichting van een nationaal-socialistisch ambtenarenkorps. Tot leider van het korps is benoemd de burgemeester van Delft, F. W. van Vloten.

Wezen der S.S.; rede van voorman Feldmeyer. — In een op 21 Maart te Hilversum gehouden bijeenkomst van den standaard 3 der Nederlandsche S.S., heeft de voorman dezer S.S., Feldmeyer, een rede gehouden, waarin hij heeft gesproken over het wezen en de gedachte der S.S. Wanneer men het wezen van zijn tijd ten volle begrijpt, aldus spr., weet men, dat het nationaal-socialisme meer is dan een streven om het demoliberale stelsel te verjagen, het is een geloof, dat wakker is geworden en dat nergens behoeft te botsen met godsdienstige overtuiging, omdat alleen dit aardsche leven er het middelpunt van is. Ons volk was afgezakt naar een sfeer van lauwheid en ziekelijkheid, waarin het geloof in dit aardsche leven zoek was. Men bouwde paleizen voor zieken en krankzinnigen, maar het goede bloed der arbeiders en kleine boeren ging verloren, de geleerden schreven boeken vol over het bestaansrecht der kleine naties, maar men vergat, dat een volk alleen kan bestaan bij de gratie van een jong, sterk geslacht. Ons volk vergrijsde. Toen, aldus spr., vonden wij in het nationaal-socialisme het geloof in dit harde, ruige, maar schoone aardsche leven terug. Er schuilt slechts één gevaar, namelijk dat in de breede massa van het volk, vooral in tijden van vrede de ernstige consequenties van het nationaal-socialisme verwateren. Daarom zijn twee dingen noodzakelijk om het te laten voortbestaan, namelijk een streng toegepast leidersbeginsel en een ordegemeenschap als een garantie, dat deze, de wereldbeschouwing van het nationaal-socialisme, onverflauwd blijft voortleven. Deze ordegemeenschap, hoedster der rassengedachte en der groot-germaansche volksverbondenheid, is de S.S.

De Nederlandsche S.S. is weliswaar in aantal nog zeer klein, maar zij ontwikkelt zich positief en spr. vindt in dit kleine aantal den besten waarborg voor de toekomst. Men kan, aldus vervolgde spr., de S.S. niet zien zonder den achtergrond van de Germaansche volksverbondenheid, want zij is bewust de draagster der groot-Germaansche gedachte. Deze groot-Germaansche gedachte wordt door de S.S. als een orde-gemeenschap te midden der andere volksgenooten uitgedragen. Daarbij vraagt de S.S. niet om waardeering, maar wel om begrip. Zij vormt den stoottroep en de voorhoede der nationaal-socialistische wereldbeschouwing en daarom ook moet de S.S. vaak dingen zeggen of doen, die zelfs in nationaal-socialistische kringen als ver gaand worden beschouwd. Maar men moet de S.S. daarbij zien als een lichaam, dat als voorhoede der nationaal-socialistische wereldbeschouwing vecht en een bres slaat voor de millioenen, die later zullen begrijpen en volgen.

Inlijving bij Hitlerjugend en Bund deutscher Mädel (B.d.M.) — 23 Maart — Elk jaar omstreeks dezen tijd worden de Duitsche jongens en meisjes in het geheele rijk, die den leeftijd van 14 jaar hebben bereikt, plechtig in de Hitlerjugend en den Bund deutscher Mädel opgenomen. Op 22 Maart geschiedde in den Stadsschouwburg te Utrecht een dergelijke installatie van de kinderen uit Utrecht, Den Haag, Rotterdam, Arnhem en Tilburg. De bijeenkomst te Utrecht, waarin ook een dochtertje van den Rijkscommissaris in de gelederen van den B.d.M. werd opgenomen, werd o.m. bijgewoond door den Rijkscommissaris en diens echtgenoote. De Kreisleiter der N.S.D.A.P. prof. dr. O. Nieschulz sprak de jongens en meisjes toe en installeerde hen als lid der B.d.M. en Hitlerjugend. Nadat koor en strijkje zich hadden doen hooren, zegde een der knapen namens allen de gelofte op, welke als volgt luidde: Ik beloof te allen tijde in de Hitlerjugend mijn plicht te doen in liefde en trouw aan den Führer en aan onze vlag.

Lezing van mevr. Hamsun. — 's-Gravenhage, 21 Maart (A.N.P.) — Voor de Haagsche afd. van de Nederlandsch-Duitsche kultuurgemeenschap heeft de echtgenoote van den beroemden Noorschen schrijver Knut Hamsun 20 Maart voorgelezen uit zijn en uit eigen werk. Onder de aanwezigen waren de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de Beauftragte voor de provincie Zuid-Holland, dr. Schwebel, de secretaris-generaal van het departement voor Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, de voorzitter van de N. D. K., de heer H. C. van Maasdijk, en vele andere leidende figuren.

(Nat. Dagblad - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Nat.-Soc. Bew. 5040 E.)

C. NEDERLAND. — Materiaalbesparing - Besparingscommissie ingesteld - ir. Schmitz benoemd tot materiaalcommissaris. —

22 Maart — Eenige honderden fabrieken van de Nederlandsche industrie en alle voor het verbruik van materiaal en grondstoffen verantwoordelijke Nederlandsche instanties zijn tot samenwerking onder Duitsche leiding opgeroepen om te komen tot een intensieve besparing op materialen. De rijkscommissaris heeft een materiaalbesparingscommissie in het leven geroepen en een commissaris benoemd. In het kader van deze actie heeft op 20 Maart in het gebouw Kneuterdijk 29 een bijeenkomst plaats gehad van deze instanties met de in de fabrieken benoemde gevolmachtigden inzake materiaalverbruik. Nadat de heer Fiebig, gevolmachtigde van den minister voor bewapening en munitiefabricage, de aanwezigen had welkom geheeten, schetste de gevolmachtigde voor materiaalbesparing prof. dr. Garbotz uit Berlijn op welke wijze het streven naar materiaalbesparing zich in het Duitsche rijk heeft ontwikkeld. Hierna zette de materiaalcommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, ir. Schmitz, uiteen wat van de gevolmachtigden in de fabrieken ten deze wordt verwacht.

Hij wees er op, dat de hun verstrekte opgave een Europeesche is. Daarbij zullen wij, aldus spreker, gebruik maken van uw ervaringen om deze op zoo ruim mogelijke schaal te gebruiken. Gij draagt een groote verantwoordelijkheid en dient uw functie uit te oefenen in nauwe samenwerking met de bedrijfsleiding om over de noodige stootkracht te kunnen beschikken. Ieder bedrijfslid moet weten voor welke taak het bedrijf gesteld is en welke rechten en plichten hij daaraan ontleent. Daarbij

dient er de nadruk op te worden gelegd, dat deze actie voor en na den oorlog van groote beteekenis is en van belang voor Nederland en zijn bedrijfsleven. De gevolmachtigden zullen vertrouwensmannen in het bedrijf om zich moeten verzamelen, leiding moeten geven en contrôle oefenen. Daar het werk van den ingenieur begint op de teekenplank, spreekt het vanzelf, dat deze contrôle aanvangt bij de ontwerpteekeningen. Materiaal zal slechts zoo ver worden afgewerkt als noodig is voor de veiligheid der constructie. De gevolmachtigden zullen kunnen rekenen op de noodige voorlichting en de medewerking der rijksbureaux en bedrijfsorganisaties, terwijl tevens materiaal ter beschikking zal worden gesteld om baanbrekend werk te kunnen verrichten. Een ingenieur immers stelt zich niet tevreden met een voldoen aan minimum-eischen, maar streeft naar meer. Ter uitwisseling der ervaringen zullen in begin April in verscheidene plaatsen bijeenkomsten worden georganiseerd. Spreker besloot zijn uiteenzetting met de medewerking der gevolmachtigden te vragen, speciaal ook wat betreft het opgeven van capaciteit, die nog onvoldoende emploòi heeft gevonden. Hij gaf tevens de verzekering dat rechtskracht zal worden verleend aan al die voorstellen, welke kunnen leiden tot meer besparing en betere normaliseering, typeering en standaardiseering van materialen. Het kan immers niet de bedoeling zijn, datgene, wat met moeite achter de groene tafel is uitgewerkt, ongebruikt te laten ten nadeele der gemeenschap.
(N. R. Crt.)

(Vor. ber. Materialen 4640 C.)

A. JAPAN. — Visscherij-overeenkomst met de Sovjet-Unie verlengd. —
Tokio, 23 Maart — Het Japansche inlichtingenbureau heeft 23 Maart medegedeeld, dat Japan en de Sovjet-Unie een voorloopige schikking hebben getroffen in zake de visscherijrechten. De geldigheidsduur van de bestaande visscherijovereenkomst wordt volgens deze schikking verlengd tot het einde van dit jaar. Van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat de onderhandelingen om te komen tot een visscherijovereenkomst op langen termijn, zullen worden voortgezet. (Vaderland)

(Vor. ber. Visscherijovereenkomst 4534 C.)

B. FRANKRIJK. — Duitsche gift van ruim 100 millioen francs voor de slachtoffers van den Engelschen bomaanval op Parijs. —
Parijs, 22 Maart (D.N.B.) — Een vertegenwoordiger van het Duitsche gezantschap heeft aan het hulpcomité voor de getroffenen van den Britschen luchtaanval op de Parijsche voorstad een chèque van meer dan fr. 100 millioen aangeboden. De Brinon bedankte als eerevoorzitter van het comité de Duitsche instanties „voor deze daad van Europeesche solidariteit".
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Luchtaanv. Parijs 5025 E.)

C. NEDERLAND. — Stabilisatie van het renteniveau - Verklaring van mr. M. M. Rost van Tonningen, president der Nederlandsche Bank. —
23 Maart — De waarnemend Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën, mr. M. M. Rost van Tonningen, heeft, geen goedkeuring gehecht aan het aanbod van de Nationale Hypotheekbank aan de pandbriefhouders, waarbij deze in de gelegenheid werden gesteld de uitgelote 3½ procent pandbrieven om te zetten in 3—3½ procent pandbrieven tot den koers van 99 procent. Eveneens heeft de Friesch-Hollandsche Hypotheekbank moeten afzien van de uitgifte van 3 procent stukken tegen een koers van 98 procent waarna thans de aangekondigde uitgifte van 3—3½ procent pandbrieven door de Utrechtsche Hypotheekbank is ingetrokken.
In een onderhoud met een redacteur van het A.N.P. verklaarde mr. M. M. Rost van Tonningen, dat de getroffen maatregelen dienen te worden gezien in het kader van het streven naar een regeling van het renteniveau op een basis van voorloopig 3½%.
(Alg. Handelsblad)

(V. b. mr. M. M. Rost van Tonningen 5020 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Winteroverzicht - Rede van Rijksminister dr. Goebbels - Generaal-veldmaarschalk von Rundstedt in actieven dienst teruggekeerd. —
Berlijn, 24 Maart (D.N.B.) — Minister Goebbels heeft een rede gehouden voor de functionarissen van den gouw Berlijn der N.S.D.A.P. Hij gaf een overzicht van den militairen en politieken toestand. De winter 1941-42, zoo zeide hij, is abnormaal hard geweest. De vijanden van Duitschland zagen daarin hun laatste kans om de militaire kracht van het Duitsche Rijk te breken. De plutocratisch-bolsjewistische coalitie had zich een zeer vèrgaand doel gesteld, maar allen verwachtingen van den vijand zijn smadelijk de bodem ingeslagen. Goebbels wees op de overweldigende successen van Japan. Thans staan de soldaten van den Japanschen keizer dreigend voor Australië en Britsch-Indië. Bij een nauwkeurig afwegen van de door den vijand aangekondigde plannen en de door hem bereikte resultaten kan men zeggen, dat deze winter, in weerwil van de zware eischen, welke hij heeft gesteld, een voor de As-mogendheden verblijdend gunstig verloop heeft gehad. De zware verliezen, die de vijand heeft geleden, zullen natuurlijk niet zonder gevolgen voor den binnenlandschen toestand der vijandelijke landen zijn gebleven. Het is duidelijk, dat Engeland een sluipende crisis doormaakt. De minister sprak vervolgens over den binnenlandschen toestand. Hij zette uiteen, welk een eenige kans het Duitsche volk thans heeft en welk een geweldige verantwoordelijkheid op de generatie van nu rust. Het Duitsche volk weet, dat het in Adolf Hitler een leider heeft gevonden, die zijn lot bestuurt met realistische dapperheid en een ongeëvenaard politiek genie. In het besef, dat deze oorlog tot geen prijs mag en kan worden verloren, heeft het volk de moeilijkheden en ontberingen, welke uit het slechte weer en de ongunstige transportomstandigheden voortvloeiden, op bewonderenswaardige wijze gedragen. In den volsten zin van het woord is het volk daarbij gehard. Overwinning tot elken prijs is het parool, dat geboren is uit de zorgen van den afgeloopen winter.
Generaal-veldmaarschalk von Rundstedt in actieven dienst teruggekeerd. — Berlijn, 22 Maart (D.N.B.) — De Führer heeft door zijn chef adjudant van de weermacht, generaal-majoor Schmundt, een in hartelijke bewoordingen gesteld persoonlijk schrijven laten overhandigen aan generaal-veldmaarschalk von Rundstedt, die zich na zijn herstel weder op zijn verantwoordelijken post bevindt. In het schrijven worden de groote verdiensten van den maarschalk in oorlogs- en vredestijd herdacht. De generaal-veldmaarschalk vierde op 20 Maart j.l. zijn 50-jarig soldatenjubileum. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Rijksmin. dr. Göbbels 5036 C.)

E. LUCHTVAART. — Jan Olieslagers overleden. —
Antwerpen, 24 Maart (A.N.P.) — Op 23 Maart is te Berchem in België, in den ouderdom van 60 jaar overleden Jan Olieslagers. Hij werd op 14 Mei 1883 te Antwerpen geboren en werd dus 61 jaar oud.
Eerst in het wielrijden, later in de motorsport en ten slotte als vlieger, behaalde hij tal van schitterende successen. In geheel Europa en in Noord-Afrika nam hij deel aan tal van vliegwedstrijden, waarbij hij ook in ons land verscheidene malen met zeer veel succes demonstreerde. Na den wereldoorlog wijdde hij zich aan de automobiel-industrie. Sedert verscheidene jaren was hij lid van de commissie, belast met het toekennen van de nationale tropee voor sportverdiensten. Met Jan Olieslagers is een van de grootste figuren uit de eerste dagen der luchtvaart heengegaan. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

F. NEDERLAND. — Distributie - Sinaasappelen voor kinderen. —
25 Maart — De secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat een beperkte hoeveelheid sinaasappelen voor gebruik in Nederland beschikbaar zal kunnen worden gesteld. Deze hoeveelheid zal voorshands worden gedistribueerd voor kinderen beneden den leeftijd van vier jaar. De te distribueeren hoeveelheid bedraagt 400 gram per kind. (Telegraaf)

G. GROOT-DUITSCHLAND. — Koning Boris van Bulgarije bezoekt den Führer. —
Hoofdkwartier van den Führer, 25 Maart (D.N.B.) — De Führer heeft op 24 Maart in zijn hoofdkwartier koning Boris van Bulgarije ontvangen en met hem een lang en hartelijk onderhoud gehad. De bespreking verliep in den geest van de in den wereldoorlog gegrondveste wapenbroederschap en vriendschap tusschen Duitschland en Bulgarije. Des avonds was koning Boris de gast van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop in zijn kwartier. Op 25 Maart bracht de koning een bezoek aan den rijksmaarschalk Hermann Göring op Karinhall. (Vaderland)

(V. b. Koning Boris 4885 D.; Rijksk. Hitler 5035 A.)

H. TURKIJE. — Afwijzing van Amerikaansche wapenleverantie via de leen- en pachtwet. —
25 Maart — Naar de „Frankfurter Zeitung" van zijn correspondent te Rome verneemt, is daar ter plaatse uit Ankara bericht ontvangen, dat de Turksche regeering het aanbod van de zijde der Vereenigde Staten, om van de voordeelen van de leen- en pachtwet gebruik te maken, heeft afgewezen. Volgens deze mededeeling, zou Sumner Welles ter persconferentie te Washington hebben verklaard, dat Turkije toekomstige Amerikaansche leveranties baar zal betalen. Te Rome wijst men in dit verband op het gebrek aan scheepsruimte aan Geallieerde zijde, dat dergelijke leveranties vrijwel bij voorbaat uitsluit.
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Turkije—Ver. Staten 4925 C.)

VRIJDAG 20 MAART 1942

GELDIGE BONNEN VOOR VOEDINGSMIDDELEN

Elk der volgende bonnen		Geeft recht op het koopen van:		Beschikbaar per persoon: t/m 3 jaar	4 t/m 13 jaar	14 t/m 20 jaar	Volwassenen	Eenheid
22 Mrt. t/m 28 Mrt. 1942				**In tijdvak van één week**				
16 A	Brood	4 rants.	Brood of Gebak	9	18	22	18	rants.
16 B	Brood	½ rants.						
16 A	Vleesch	1 rants.	Vleesch of Vl.waren	1½	2½	2½	2½	rants.
16 B	Vleesch	¼ rants.						
16 A	Aardapp.	1¾ kg	Aardappelen	1¾	3½	5¼	3½	kg
16 B	Aardapp.	½ kg	Aardappelen	¼	½	½	½	kg
22 Mrt. t/m 18 April 1942				**In tijdvak van vier weken**				
260	Algemeen	1 kg	Suiker	1	1	1	1	kg
3-01 of 4-01	Reserve	50 gram	Cacao	50	50			gram
259	Algemeen	250 gram	Koffiesurrogaat	250	250	250	250	gram
263	Algemeen	500 gram	Jam	500	500	500	500	gram
257, 261, 265, 269	Algemeen	1 rants.	Bloem, Brood of Gebak	4	4	4	4	rants.
4-02, 4-03	Reserve	250 gram	Rijst	500	—	—	—	gram
264	Algemeen	250 gram	Peulvruchten	250	250	250	250	gram
268	Algemeen	250 gram	Gort	250	250	250	250	gram
267	Algemeen	100 gram	Vermicelli of Maizena	100	100	100	100	gram
258, 262, 266, 270, 274	Alg.	100 gram	Kaas	500	500	500	500	gram
16 A t/m 19 A	Melk	3½ liter	Melk	28	14	—	—	liter
16 B t/m 19 B	Melk	1¾ liter	Melk	—	—	7	7	liter
17 Mrt. t/m 25 Mrt. 1942				**In tijdvak van 9 dagen**				
13	Boter	½ rants.	Boter, Margarine, Vet of Rundvet	½	1	1	1	rants.
13	Vet	½ rants.	Boter, Margarine of Vet					

GELDIGE BONNEN VOOR DIVERSE ARTIKELEN

Elk der volgende bonnen		Geeft recht op het koopen van		Van	Tot en met
15, 26	Petroleum	2 liter	Petroleum	Diverse data	31 Mrt. 1942
07	K.F. Brandst.	1 eenh.	Brandstoffen	Diverse data	30 Apr. 1942
08	K.F. Brandst.	2 eenh.	(geen anthraciet)		
05 t/m 09, 13, 17	H.K. Brandst.	1 eenh.	Brandstoffen (op bon 08 H.K. uitsluitend turf)	Diverse data	14 Apr. 1942
12 t/m 20, 23 t/m 32	C.V. Brandst.				
1e t/m 9e	Per. Brandst.				
228	Algemeen	1 rants.	Zeep	1 Mrt. 1942	31 Mrt. 1942
H	Zeep	1 rants.	Zeep	1 Mrt. 1942	31 Mrt. 1942
H	Toiletzeep	75 gram	Toiletzeep 80 %	1 Mrt. 1942	31 Mrt. 1942
L	Textiel (Mannen)	50 gram	Scheerzeep	1 Jan. 1942	30 Apr. 1942

OPMERKINGEN:

De volgende bonnen zijn binnenkort niet meer geldig:

Na Zaterdag 21 Maart: 13 Brood, Vleesch, Aardappelen.
06 t/m 13 Melk.
10 C, 10 D Reserve (Cacao)
11 D, 12 D Reserve (Rijst).
204 t/m 208 Algemeen.
213 t/m 227 Algemeen.
Na Woensdag 25 Maart: 13 Boter en Vet.

De geldigheidsduur van de volgende bonnen is verlengd:

t/m Dinsdag 31 Maart: 211 Algemeen (Zeep).
G Zeep, Toiletzeep.

De bonnen, waarvan de geldigheidsduur op Zondag begint, mogen op den daaraan voorafgaanden Zaterdag worden gebruikt, met uitzondering van den bon voor vleesch of vleeschwaren.

K 1090

Z.O.Z.

Meer als historisch document dan om tijdgenooten regeling, zooals deze

ÉÉN RANTSOEN =		
Brood	100 gram	Brood
Gebak	75 gram	Beschuit, wafels, biscuits, koekjes, òf
	100 gram	Speculaas, òf
	140 gram	Koek, òf
	300 gram	Cake, òf
	400 gram	Gevuld klein korstgebak, òf
	500 gram	Gevuld groot korstgebak, taart òf gebakjes
Vleesch	100 gram	Vleesch, gewicht van been inbegrepen òf
	150 gram	Paardevleesch, gewicht van been inbegrepen
Vleeschwaren	75 gram	Gerookt of gekookt vleesch, gebraden gehakt, cornedbeaf, òf
	75 gram	Gerookte worstsoorten, òf
	100 gram	Gekookte worstsoorten, òf
	125 gram	Leverartikelen, tongeworst, nierkaas, òf
	150 gram	Bloedworst, zure zult
Jam	500 gram	Jam, siroop, honing, enz.
Bloem	70 gram	Tarwebloem, -meel, roggebloem, -meel, zelfrijzend bakmeel
Rijst	250 gram	Rijst, rijstemeel, -bloem, -gries, kindermeel
Havermout	250 gram	Havermout, -vlokken, -bloem, -gort, gemengd meel
Gort	250 gram	Gort, gortmout, gortbloem, grutten (alle soorten), gemengd meel, rijstgries, aardappel-tapioca, aardappelmeelvlokken, òf
	4 liter	Gortpap
Vermicelli	100 gram	Vermicelli, macaroni, spaghetti
Maizena	100 gram	Maizena, sago, aardappelmeel, geoxydeerd aardappelmeel, òf
	100 gram	Zetmeel, verwerkt in puddingpoeder of puddingsauspoeder
Melk	1¾ liter	Gestandariseerde melk of een hoeveelheid yoghurt bereid uit 1¾ liter gestandariseerde melk
Peulvruchten	250 gram	Peulvruchten
Boter	250 gram	Boter
Margarine	250 gram	Margarine
Vet	200 gram	Vet
Brandstoffen	1 hl	(Maximaal 75 kg) Anthraciet, steenkolen, industriebriketten, eierbriketten, òf
	2 hl	Cokes, Gascokes, òf
	110 kg	Bruinkoolbriketten, òf
	75 kg	Petroleumcokes, òf
	150 kg	Cokesbries, cokesgruis, òf
	300 stuks	Persturf, òf
	450 stuks	Baggerturf, òf
	275 kg	Turf uit de Peel, òf
	200 kg	Andere soorten turf
Zeep	90 gram	Huishoudzeep, òf
	150 gram	Eenheidstoiletzeep, òf
	100 gram	Zachte zeep (samenstelling na 31 Aug. 1941), òf
	150 gram	Zachte zeep (samenstelling 1 Jan.—31 Aug. 1941), òf
	250 gram	Zeeppoeder, òf
	450 gram	Waschpoeder, òf
	Het doen wasschen van 20 kg droge vuile wasch	

voor te lichten geven wij bovenstaand een overzicht van de distributie-
in den afgeloopen winter gegolden heeft.

(Vor. ber. Distributie 5045 F.)

Keesings Historisch Archief No. 562.
Archief van 23—29 Maart 1942

A. **NEDERLAND. — Uitbreiding burgerlijke arbeidsplicht - Kamers voor Tandartsen en Apothekers ingesteld; tandarts P. J. J. Coebergh en apotheker H. P. Stam tot voorzitters benoemd - Toestemming voor aanstelling van personeel onder de veertig jaar - Regeling inzake de afwikkeling van bezettingsschaden - Wijziging hoogeronderwijswet. —**

's-Gravenhage, 26 Maart — Bij de verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied is een wijziging gebracht in de verordening No. 42/1941 betreffende de verplichting tot het verrichten van diensten en betreffende de beperking ten aanzien van het veranderen van betrekking.

Artikel één, eerste lid van genoemde verordening zal met ingang van heden luiden: „Ingezetenen van het bezette Nederlandsche gebied kunnen door het gewestelijk arbeidsbureau worden verplicht voor een bepaalden tijd op een hun aangewezen plaats diensten te verrichten". Tot dusver luidde deze bepaling als volgt: „Bewoners van het bezette Nederlandsche gebied kunnen door het gewestelijk arbeidsbureau worden verplicht voor een bepaalden tijd op een hun aangewezen plaats binnen het bezette Nederlandsche gebied diensten te verrichten".

Kamers voor Tandartsen en Apothekers ingesteld. — 's-Gravenhage, 25 Maart — In het Verordeningenblad zijn opgenomen verordeningen van den Rijkscommissaris voor het tandartsenberoep en voor het apothekersberoep.

Alle Nederlandsche tandartsen en apothekers worden vereenigd in de tandartsen- resp. apothekerskamer. De verordeningen regelen de plichten en de taak der tandartsen en apothekers en leggen de rechten van toezicht voor de leiders dezer kamers vast. De voorschriften en beschikkingen der voorzitters zijn bindend voor de leden der kamers. Het zal de taak der tandartsen- en apothekerskamers zijn, de belangen harer beroepsgroepen te beveiligen.

De tot dusverre bestaande organisaties der tandartsen en apothekers, worden ontbonden. De tandartsen- en apothekerskamers treden in de rechten, plichten en verbintenissen der maatschappijen. Voor de tandartsen wordt ter regeling van de kwesties, welke met de ziekenfondsverzekering samenhangen, de „Nederlandsche Vereeniging van Ziekenfondstandartsen" opgericht. Het ligt in het voornemen, dat voor de apothekers een beroepsstandsrechtspraak wordt ingevoerd. De tot dusverre door het statuut der „Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der Pharmacie" geregelde beroepsrechtspraak wordt onder rijkstoezicht overgedragen aan een apothekersgerecht en in hooger aanleg aan een apothekersgerechtshof.

Tandartsen en apothekers zullen onder rijkstoezicht de volksgezondheid dienen en tot heil van de gezondheid van het Nederlandsche volk de taak vervullen, welke de tijd oplegt.

Tandarts P. J. J. Coebergh en apotheker H. P. Stam tot voorzitters benoemd. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den tandarts P. J. J. Coebergh te Utrecht, lector aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, benoemd tot voorzitter van de Nederlandsche tandartsenkamer, en den apotheker H. P. Stam te Dordrecht tot voorzitter van de Nederlandsche apothekerskamer.

Voorts heeft de Rijkscommissaris den tandarts H. W. Loeber te Rotterdam benoemd tot plaatsvervanger van den voorzitter der Nederlandsche tandartsenkamer, den tandarts Johan Stark te Amsterdam tot plaatsvervanger van den leider van de Ned. Ver. van Ziekenfondstandartsen en den apotheker dr. F. Grendel te 's-Gravenhage tot plaatsvervanger van den voorzitter der Nederlandsche apothekerskamer.

Toestemming voor aanstelling van personeel onder de veertig jaar. — 's-Gravenhage, 25 Maart — Het Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Sociale Zaken en van Justitie betreffende de aanstelling en tewerkstelling van werknemers.

Volgens art. 1 van dit besluit behoeven de hoofden van particuliere en openbare bedrijven en besturen, alsmede degenen, die een vrij beroep uitoefenen, toestemming alvorens zij werknemers beneden den leeftijd van 40 jaren aanstellen.

Regeling inzake de afwikkeling van bezettingsschaden. — In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van Financiën, van Binnenlandsche Zaken, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij betreffende de afwikkeling van bezettingsschaden.

Zoowel voor haar eigen behoefte, als voor haar werkzaamheden in verband met de oorlogsvoering, heeft de weermacht van alles noodig, waarvoor door haar een beroep wordt gedaan op particulieren, op de bedrijven, alsook op overheidsinstanties. Voor vele dezer verrichtingen worden vanwege de Duitsche weermacht zelf vergoedingen gegeven. Zoo voor de z.g. regelmatige verrichtingen, ook wel genaamd R.-verrichtingen, voor het verschaffen van inkwartiering en voor het in gebruik afstaan van gronderven en gebouwen. Deze vergoedingen zijn dikwerf echter niet zoodanig, dat zij geacht kunnen worden alle schade goed te maken en in vele gevallen wordt ook in het geheel geen vergoeding vanwege de Duitsche weermacht gegeven, daar een zich in oorlog bevindend leger er niet aan kan denken om alle mogelijke lastige en individueele onderzoekingen in te stellen naar den aard van de geleden schade en de hoegrootheid daarvan. Het ligt echter in de bedoeling om eventueel boven de vergoeding van de Duitsche weermacht overblijvende schade te vergoeden. Betrokkenen dienen op eigen manier, doch alleen schriftelijk, hun schade aan te melden bij den algemeen gemachtigde voor de oorlogs- en defensieschaden, afdeeling bezettingsschade, Raamweg 32, 's-Gravenhage. Deze aangiften dienen te geschieden onder vermelding of de schade reeds elders, b.v. bij het gemeentebestuur, is aangemeld. Hiermede kunnen betrokkenen volstaan.

Wijziging hoogeronderwijswet. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming tot wijziging en aanvulling van de Hoogeronderwijswet en van de wet tot regeling van het hooger landbouwonderwijs. Daarin wordt bepaald, dat van het vereischte bezit van een doctoralen graad voor het bekleeden van een bijzonderen leerstoel aan rijksuniversiteiten en hoogescholen door den secretaris-generaal van opvoeding, kunsten en wetenschappen vrijstelling kan worden verleend, na overleg met den betreffenden senaat.

(Verordeningenblad No. 7, d.d. 25 Maart 1942 - N. R. Crt.)

(V. b. Aanmeldingsplicht werkloozen 5014 D.; Onderwijs 5024 G.)

B. **NEDERLAND. — Centralisatie der zangvereenigingen - Radioluisterbijdrage verhoogd tot ƒ 12.— p. j.** 26 Maart — De president van de Nederlandsche Cultuurkamer en de commissaris voor niet-commercieele vereenigingen en stichtingen maken bekend, dat krachtens een door laatstgenoemde op grond van artikel 1 eerste lid der verordening no. 41/1941 genomen besluit, alle zangvereenigingen in Nederland met ingang van 15 Maart 1942 worden geacht te zijn aangesloten bij den Nederlandschen Bond van Zangvereenigingen, waardoor zij automatisch zijn opgenomen in de groep Volksmuziek van het Muziekgilde der Nederlandsche Cultuurkamer.

Radioluisterbijdrage verhoogd tot ƒ 12.— per jaar. — 26 Maart — Aangezien voor de vervulling van de taak van den omroep een grooter bedrag noodig is, wordt de luisterbijdrage met ingang van 1 Mei gesteld op 12 gld. per jaar, hetgeen een verhooging van 3 gld. beteekent. Gelijktijdig worden de aansluitingskosten op de radiocentrales verlaagd van 18 tot 15 gld. per jaar. De verhooging van de luisterbijdrage treft de aangeslotenen van de centrales dus niet. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Radio 5023 C.)

C. **BULGARIJE. — Zijn plaats in de Europeesche politiek. —**

27 Maart — De correspondent van de N. R. Crt. te Berlijn deelde 26 Maart aan zijn blad mede:

Het bezoek van koning Boris aan Hitler, Göring en von Ribbentrop is in de laatste dagen in de politieke kringen van de Duitsche hoofdstad het voornaamste gesprekthema. Men acht het, wat Bulgarije betreft, geheel foutief van het standpunt uit te gaan, dat dit land maar betrekkelijk klein is en dat het derhalve voor de wereldpolitiek niet van bijzonder belang genoemd kan worden, welke rol deze natie zal spelen bij de komende gebeurtenissen in Europa. Tegenover zulk een opvatting stelt men hier, dat Bulgarije naast de gebiedsuitbreiding, welke het heeft ondergaan, niet meer tot de kleine mogendheden mag worden gerekend. Wat den omvang van de bevolking aangaat, is dit land een van de belangrijkste naties van Zuid-Oostelijke Europa en ook politiek en economisch heeft het in dit gewichtige gebied van de Europeesche politiek een beteekenis gekregen, die geenszins mag worden onderschat. Daarbij komt nog de omstandigheid, dat Bulgarije een bevolkingspolitiek en militair uitgerust land is, d.w.z. het heeft tot dusver niet deelgenomen aan de militaire gebeurtenissen, afgezien van het feit, dat het troepen heeft gebruikt om de nieuw verworven gebieden te bezetten. Voorts is het Bulgaarsche leger door bepaalde maatregelen op het gebied van de recruteering, vooral in de nieuwe territoria, op een sterkte gebracht, welke in de Bulgaarsche geschiedenis van de laatste decennia ongekend is. Ook de opleiding, bewapening en andere uitrusting van het Bulgaarsche leger heeft een aanzienlijken stand bereikt, ofschoon het wat de techniseering en motoriseering aangaat uiteraard niet vergeleken kan worden met de Duitsche weermacht. Kortom, Bulgarije vertegenwoordigt thans een macht, die door alle met Bulgarije bevriende en verbonden landen hoog gewaardeerd wordt. Men acht het waarschijnlijk, dat Bulgarije in staat is voor het geval dat het aan den oorlog zou deelnemen, een leger van 30 tot 40 divisies op te stellen.

Men is in Berlijnsche politieke kringen eenparig van oordeel, dat Bulgarije in den een of anderen vorm aan de komende gebeurtenissen, welke naar Duitsche opvatting voor den afloop van den oorlog beslissend zullen zijn, zal deelnemen. De verwachting is dat de medewerking niet platonisch zal zijn en zich niet zal beperken tot sympathie-verklaringen of moreele

en politieke secundanten-diensten, maar dat Bulgarije zijn groote kracht in volkomen overeenstemming met de verbonden machten Duitschland en Italië bij den eindstrijd in de schaal zal werpen. Hierop duiden de woorden in het antwoord en communiqué, dat ondanks alle terughoudendheid toch een weinig den sluier oplicht, door niet alleen te spreken van vriendschap, maar ook van wapenbroederschap tusschen Duitschland en Bulgarije. Dit wordt hier algemeen zoo opgevat, dat deze wapenbroederschap zal worden hernieuwd en in de practijk tot uitdrukking zal komen. Te Berlijn is van ambtelijke zijde over den vorm en omvang van deze toekomstige wapenbroederschap niets concreets te vernemen. Men kan ook aannemen dat voor de toekomstige houding van Bulgarije zeer veel zal afhangen van de positie, welke Turkije op slot van rekening inneemt.
In dit verband zij nog gewezen op de in omloop zijnde geruchten, volgens welke er onderhandelingen gaande zijn om de betrekkingen tusschen Turkije en Bulgarije, die thans nog zijn gebaseerd op het vriendschaps- en niet-aanvalspact van Juni 1941, nauwer aan te halen. Er wordt gezegd dat de Duitsche ambassadeur te Ankara, von Papen, een van de dragers van deze idee is en hier en daar gaat men zelfs zoover door te beweren dat een militair bondgenootschap tusschen deze beide, vroeger in velerlei opzicht rivaliseerende staten, niet buiten het bereik der mogelijkheden ligt. Van hieruit is het natuurlijk niet doenlijk de juistheid van dergelijke geruchten na te gaan, doch het is wel interessant dat deze geruchten in politieke kringen en ook in de kringen der vertegenwoordigingen der Balkan-staten te Berlijn sedert eenige dagen druk worden besproken. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Koning Boris 5045 G.)**

A. NEDERLAND. — Rede van mr. M. M. Rost van Tonningen over de economische aspecten van dezen oorlog en van het nieuwe Europa. —

27 Maart — Voor de afdeeling politie van den kring Amsterdam van het Rechtsfront heeft 26 Maart de president-directeur van de Nederlandsche Bank, mr. M. M. Rost van Tonningen, gesproken over het nieuwe Europa, waarbij spr. v.n.l. de economische aspecten daarvan zoowel als van dezen oorlog belichtte.
Teruggaande in de geschiedenis van de laatste twintig jaren, noemde mr. Rost van Tonningen als wezen van dezen oorlog den strijd tegen de joden. Voorheen de joden negeerende, was spr., toen hij van 1923 tot 1928 voor den Volkenbond te Weenen was, wel gedwongen, de joden belangrijk te vinden, daar zij overal de voornaamste posten bekleedden. Het was in Maart 1924, dat spr. voor de eerste maal op het spoor van den jood Mannheimer kwam, die op den val van den Franschen franc speculeerde, welke val, dank zij de interventie van het bankiershuis Morgan, werd voorkomen. Toen Mannheimer later zijn speculatie tegen den franc hervatte, leerde spr. de geweldige macht van het huis Morgan kennen. De voorwaarde voor een crediet van $ 200 millioen: een regeering-Poincaré, werd door Frankrijk ingewilligd. Met scherpe woorden laakte spr. den knechtengeest van onze bankiers — op een enkele uitzondering na, als hoedanig spr. Hope en Co. noemde. Na de ineenstorting van het centrale Europeesche bankwezen, in het voorjaar van 1931, gevolgd door den val van het pond, te hebben gememoreerd, kwam mr. Rost van Tonningen tot de economische conferentie te Londen in 1933, waar het weer Mannheimer was, die de lakens uitdeelde en die reeds toen een speculatie tegen den gulden begonnen was. Niettemin stelde sprekers voorganger, mr. Trip, nog het volste vertrouwen in Mannheimer. Hetgeen spr. in Oostenrijk heeft gezien en meegemaakt, noopte hem, nationaal-socialist te worden.
Spr., die in zijn functie alle vergaderingen van den Volkenbond te Genève medemaakte, kwam daar tot de kennis, dat alle grondstoffen in handen van joden waren. Met sarcasme uitte spr. zich over de bijeenkomst van de economische kopstukken in 1928 te Genève, die na twee jaar te hebben vergaderd, tot de conclusie kwamen, dat een tekort aan goud de oorzaak was van de economische wereldcrisis; een conclusie, welke aan waanzin grensde. Een ergernis was het spr., dat mr. Trip deze conclusie onderschreef. Zes jaren later zou hij een teveel aan goud de oorzaak van het euvel noemen. In werkelijkheid was dit alles een reusachtige zwendel, want in Venezuela liggen onmetelijk rijke goudvelden, welke evenwel door de joden zijn lamgelegd, wijl anders de goudprijs zou vallen, hetgeen de joden aanzienlijk zou schaden.
Duitschland, door Versailles van nagenoeg alle voor de wapening benoodigde grondstoffen beroofd — zoo vervolgde mr. Rost van Tonningen — moest, volgens Fransche plannen, nog verder worden lamgeslagen. Deze satanische politiek had ten doel, de aspiraties van het huis Habsburg, welke steeds naar het Oosten waren gericht, naar het Westen te stuwen, zoo het katholieke Zuiden van Duitschland van het Protestantsche Noorden af te scheiden — het geheele volk dus te verdeelen — een katholiek rijk te stichten en zoo, via de Tsjechen een verbinding van Frankrijk met Rusland tot stand te brengen en Duitschland volkomen te omsingelen.
Nadat in 1933 Duitschland den Volkenbond had verlaten, kwamen de conferentie te Stresa en de stemming in het Saargebied, dat, trots de pogingen van de geestelijkheid, zich met 91 pct. der stemmen voor aansluiting bij Duitschland verklaarde, hetgeen spr. aldus formuleerde: „als de kerk zich tegen het bloed stelt, legt de kerk het af." Toen begreep het jodendom, dat de doodsklok over zijn wereldheerschappij begon te luiden. Het binnenrukken van Duitsche troepen in Tsjecho-Slowakije werd het sein voor de beslissing te Londen om oorlog te voeren, Duitschland moest er onder!
Duitschland had gebrek aan alle zeldzame metalen. Een doorbraak was dus onvermijdelijk. Met de bezetting van Polen kwamen reusachtige kolen- en ijzerbekkens in Duitsche handen, alsmede grondstoffen voor synthetische petroleum en benzine en de petroleumreserves van Duitschland waren in het voorjaar van 1940 reeds gunstiger dan die van Engeland. De oorzaak van den aanval op Noorwegen lag in de Zweedsche ijzererts-mijnen, de rijkste van Europa, welker bezetting door Engeland dreigde, hetgeen Duitschland moest voorkomen. Met het loswerken van Roemenië uit de Engelsche garantiesfeer kwamen de rijkste Europeesche petroleumbronnen ook in Duitsche handen.
Spr. ging vervolgens de grondstoffenpositie na, zooals die thans, na het intreden van Japan in den oorlog, is. Wat de kolenproductie betreft, beschikt Duitschland thans over 426 millioen ton, plus 70 millioen ton uit het Donetzbekken, tegen Engeland en Noord-Amerika samen 580 millioen ton. De ijzerpositie van beide partijen is nagenoeg gelijk. Duitschland kan dus de opsnijders aan den overkant rustig afwachten. Van de zeldzamere metalen is de Russische mangaanproductie reeds in hoofdzaak in Duitsche handen. Die in den Kaukasus zal niet lang meer op zich laten wachten. In den Oeral bezit Rusland een belangrijke ijzer- en chroomproductie, doch, wanneer het daar straks geen kolen meer krijgt, is de Russische wapeningsproductie vleugellam geslagen. Hetzelfde geldt voor de zeer rijke petroleumbronnen in den Kaukasus. Wanneer Japan Britsch-Indië kan bezetten en door de Perzische Golf de hand reiken aan de Duitsche troepen in den Kaukasus, is de Angelsaksische wereldheerschappij ten einde en de blokkade omgekeerd. Spr., die er op wees, dat wij moeten leeren te denken in continentale verhoudingen, zag in de toekomst drie continenten: het Europeesch-Afrikaansche continent, onder Duitschland's leiding, het Japansch-Groot-Aziatische blok en het Amerikaansche blok.
Veel hooren wij spreken over Nederlands zelfstandigheid en onafhankelijkheid, maar voor spr. is er slechts één ding: dat de Nederlandsche mensch zijn plaats zal krijgen in het komende Germaansche rijk. Spr. wees erop, dat, als straks, na den oorlog de enorme rijkdommen van Oost-Europa zullen worden ontsloten, de Oostzee misschien wel de drukst bevaren zee ter wereld zal worden. Langs de geheele kust van West-Europa zal één groot havengebied ontstaan. Het nationaal-socialistisch economische systeem heeft een voorwaarts stormende politiek: produceeren voor de behoeften van de volkeren en die behoeften zijn oneindig. Een algemeene overproductie is volgens spr. dan ook nonsens. Wij krijgen in West-Europa in de toekomst geen concurrentie b.v. tusschen Rotterdam en Antwerpen, maar de meest intensieve samenwerking zal noodzakelijk zijn om het enorme verkeer meester te kunnen worden.
De bloedbron van het volk is de boerenstand. Als de financieele en tolgrenzen zijn opgeheven, zal er een trek van de boeren naar het Oosten ontstaan, die in de Russische ruimte de Germaansche leiderstaak op zich zullen nemen. Thans reeds leggen in het Oosten onze daar strijdende mannen de basis van onze vrijheid. Zij hebben de stem van het bloed en de taal van den Leider begrepen. (N. R. Crt.)

(V. b. mr. M. M. Rost van Tonningen 5045 C.)

B. ZUID-AMERIKA. — Troepen der Ver. Staten in Peru, Guatemala en Venezuela - Venezuela neemt schepen der „as" in beslag. —

Stockholm, 23 Maart (D.N.B.) — Naar uit Lima wordt gemeld, heeft het Peruaansche ministerie van Oorlog meegedeeld, dat op verzoek van de Peruaansche regeering zekere hoeveelheden Amerikaansch oorlogsmaterieel op strategisch belangrijke punten van Peru zijn opgesteld. Tegelijk met het materieel is ook personeel van het Amerikaansche leger aangekomen, dat tijdens den duur van de opleiding onder Peruaansch bevel zal staan.
Uit Buenos Aires wordt gemeld, dat de bevelhebber van de Amerikaansche strijdkrachten in de Caraïbische Zee, een vliegtuigbasis in Guatemala heeft bezocht om zich op de hoogte te stellen van gebruik hiervan voor Amerikaansche vliegtuigen. Doel zou zijn luchtvaarttroepen in Guatemala te stationneeren om deze in de Caraïbische Zee en in den Pacific te laten patrouilleeren. Noord-Amerikaansche strijdkrachten zijn ook in Venezuela en wel in de stad Barcelona, geland.
Venezuela neemt schepen der „as" in beslag. — Madrid, 22 Maart (D.N.B.) — Naar wordt gemeld uit Caracas heeft de regeering beslag gelegd op zeven schepen der „as"-mogendheden, die in de haven van Caracas lagen geïnterneerd.
(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Zuid-Amerika 4990 D.; Venezuela 5017 E.)

A. **NEDERLAND. — Beperking van omvang der dagbladen; advertentietarieven verhoogd. —**
23 Maart — De directie van de „Nieuwe Rotterdamsche Courant", gelijk ook die van andere dagbladen, deelde mede, dat, bij overheidsmaatregel met ingang van 23 Maart voor de geheele Nederlandsche pers een verdere beperking van den omvang was ingevoerd, welke voornamelijk in den omvang van het ochtendblad merkbaar zou zijn.
Advertentietarieven verhoogd. — Met ingang van 30 Maart 1942 is een verhooging der advertentietarieven ingegaan. Deze prijsverhooging is voorgeschreven door den President der Nederlandsche Kultuurkamer en verplichtend voor alle Nederlandsche bladen. (N. R. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Pers 4983 A.)

B. **JAPAN. — Ken Harada benoemd tot gezant bij het Vaticaan; Takanoboe Mitani benoemd tot ambassadeur te Vichy - Tunnel Hondo-Kioesjoe in gebruik genomen. —**
Tokio, 27 Maart (D.N.B.) — Ken Harada, ambassaderaad te Vichy, is benoemd tot Japansch gezant bij het Vaticaan. Tot Japansch ambassadeur te Vichy is benoemd de gezant te Bern, Takanoboe Mitani.
Tunnel Hondo—Kioesjoe in gebruik genomen. — Tokio, 28 Maart (D. N. B.) — De tunnel, die de stad Modsji op het eiland Kioesjoe verbindt met Sjimonoseki op Hondo of Hokkaido, is 27 Maart in gebruik genomen met den eersten proefrit van een electrische locomotief. De rechtstreeksche verbinding tusschen de eilanden via de z.g. Tokaido-lijn is nu tot stand gebracht, nadat aan de tunnel zes jaar is gewerkt. (Telegraaf)
(V. b. Diplomatie 5016 F.; Tunnel 4776 B.)

C. **FRANSCH NOORD-AFRIKA. — Amerikaansche levensmiddelenzendingen hervat. —**
Lissabon, 27 Maart (A.N.P.) — De Engelsche nieuwsdienst meldt uit Washington, dat daar 26 Maart door het hoogste bevoegde ressort is bekendgemaakt, dat de regeering der Ver. Staten, na ontvangst van passende verzekeringen van de Fransche regeering te Vichy, heeft besloten de leverantie van levensmiddelen en andere goederen aan Fransch-Noord-Afrika te hervatten. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Am. goederenlev. 5030 E.)

D. **FRANKRIJK. — Mislukte bomaanslag op Marcel Déat. —**
Parijs, 29 Maart (D.N.B.) — 26 Maart werd op Marcel Déat, toen deze het woord voerde in den Grooten Schouwburg, een aanslag gepleegd. De dader wierp een bom met lont naar hem, die tegen zijn vest terecht kwam en op den grond viel. Déat raapte de bom onmiddellijk op, doofde de lont en gaf de bom over aan een politieagent. Hij zette zijn rede voort en verklaarde er niet aan te denken, zich door zulke methoden van zijn doel te laten afbrengen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Marcel Déat 4959 A.)

E. **NEDERLAND. — Landstand - N. Roskam leider der visscherijafdeeling - Boerenleiders van Zeeland en Limburg geïnstalleerd. —**
28 Maart — In het gebouw van den Nederlandschen landstand te Utrecht heeft 27 Maart de installatie plaats gehad van de afdeeling visscherij en van diens leider den heer N. Roskam.
Boerenleiders van Zeeland en Limburg geïnstalleerd. — Op 11 Maart werd boer W. F. J. Quaedvlieg te Maastricht geïnstalleerd als boerenleider in Limburg, terwijl op 24 Maart te Goes boer W. F. van Gorssel in deze functie voor Zeeland werd geïnstalleerd. (Vaderland)
(Vor. ber. Landstand 5041 A.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Tewerkstelling van Zigeuners. —**
Berlijn, 28 Maart (V.P.B.) — De bijzondere voorschriften, die in Duitschland bij de te werkstelling van Polen en Joden gelden, zijn voortaan ook toepasselijk op de Zigeuners. Wat het arbeidsrecht betreft zijn de ongeveer 20.000 Zigeuners, die in Duitschland voor te werkstelling in aanmerking komen, met de Joden gelijkgesteld. Voor de Zigeuners is een bijzondere vacantieregeling ontworpen, die in groote trekken bepaalt, dat zij hun aanspraken op vacantie verliezen, indien de hun toegedachte taak op onbevredigende wijze wordt vervuld. (Alg. Handelsblad)

G. **NEDERLAND. — Herziening minimale winkeltijden - Radioluistergids ook in braillleschrift. —**
28 Maart — In de „Nederlandsche Staatscourant" is een regeling gepubliceerd, die voor alle ondernemingen, die in een winkel worden gedreven, voorschrijft het inachtnemen van bepaalde minimale winkeltijden. Bepaald is, dat al deze zaken dagelijks van 9 tot 1 uur en van 2 uur 30 tot 6 uur open moeten zijn en dat de burgemeesters bovendien nog kunnen bepalen, dat de verplichte tijd van open zijn in den zomer ook tot 7 uur des avonds kan gelden. 's Maandagochtends behoeven slechts bepaalde takken van het levensmiddelenbedrijf hun winkels verplicht open te houden. Voor de overige zaken is, volgens de plaatselijke of door het vak aangegeven noodzakelijkheden, de mogelijkheid open gelaten hun winkels ook verder open te houden.
Blindenzorg; Radioluistergids ook in braillleschrift. — 28 Maart — De persdienst van den Nederlandschen omroep deelt mede, dat met ingang van 28 Maart het wekelijksche programmablad ten behoeve van blinde luisteraars ook in braillleschrift zal verschijnen. Niet alleen de belangrijkste programmaonderdeelen, doch ook de interessantste artikelen zullen in deze uitgave worden opgenomen. (Alg. Handelsblad)

H. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansche economische maatregelen. —**
Tokio, 28 Maart (D.N.B.) — In de door Japan bezette gebieden van Nederlandsch-Indië moeten alle handel- en industriemaatschappijen haar voorraden aanmelden. Over de volgende goederen mag niet beschikt worden dan na verkregen toestemming van de Japansche militaire autoriteiten: textielwaren, garens, ijzerwaren, cement, lucifers, phosphaatkunstmest, rijst, maïs, kinine, kinabast, ricinuszaden, looistoffen, runderhuiden, copra en palmolie. Bankzaken mogen voorloopig nog niet verricht worden. Over onroerend goed, effecten, bankdeposito's etc. mag niet worden beschikt zonder toestemming van de Japansche autoriteiten. Als betalingsmiddelen dienen de sumpyo en de gulden. De prijzen, loonen en huren mogen het niveau van 1 Januari 1942 niet overschrijden. Alle in- en uitvoer is verboden. Alle werknemers moeten onmiddellijk naar hun werk terugkeeren. De vertegenwoordigers der verkeersondernemingen moeten zich persoonlijk melden bij de Japansche militaire instanties. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië—Japan 5034 B.)

I. **NEDERLAND. — Het Vrijwilligerslegioen in den strijd - Frontervaringen van Untersturmführer mr. J. Zondervan, commandant der W.A. —**
28 Maart — Na in Duitschland hun militaire opleiding te hebben ontvangen, staan de mannen van het Nederlandsche Vrijwilligerslegioen reeds sedert weken op de slagvelden van het Oostelijk front. De eervolle vermelding in een bericht van het opperbevel deed ook ons land weten hoe dapper zij zich daar gedroegen. Thans heeft mr. J. Zondervan, de commandant van de W.A. der N.S.B., die als Untersturmführer deel uitmaakt van het legioen, tijdens een kort verlof in het vaderland, gelegenheid gevonden eenige mededeelingen te doen in de daartoe op 28 Maart belegde persconferentie.
Niets bleef onzen mannen, zooals hij aan de vertegenwoordigers van de pers mededeelde, bespaard en zij beleefden dezelfde bittere ervaringen omtrent de troostelooze toestanden in de Sovjet-Unie als hun Duitsche kameraden. Een zware beproeving was de koude. Temperaturen van 50 tot 55 graden onder nul waren geen uitzondering. Dank zij de uitdeeling van wollen en bonten goederen, die in overvloedige hoeveelheden naar het front werden aangevoerd werd het iets lichter gemaakt. Een diepe indruk op de soldaten maakte voorts de houding der Baltische bevolking op de soldaten. Vroeger waren de menschen daar niet op de hand van Duitschland, doch nu zijn zij verheugd van de bolsjewistische overheersching verlost te zijn. Sedert begin Februari werden de Nederlanders in de voorste linies ingezet in den sector ten Noorden van het Ilmenmeer. Daar hebben zij de bolsjewisten, die den naam mensch nauwelijks verdienen, in hun verdierlijking leeren kennen. In bloedige boschgevechten hebben zij bewezen goede soldaten te zijn, die onder de zwaarste omstandigheden wisten stand te houden. Ook het feit, dat reeds zeventien kameraden beloond werden met het IJzeren Kruis legt getuigenis af voor hun houding. En wanneer vrijwilligers werden gevraagd voor bijzonder gevaarlijke ondernemingen, boden zich steeds meer mannen aan dan er noodig waren.
„De Nederlandsche soldaat", zoo besloot mr. Zondervan, „is zich bewust van de verplichting, die op hem rust. Hij weet, dat het in een strijd op leven en dood gaat om de cultuur van Europa. Hij heeft zich met eigen oogen van het verschrikkelijke gevaar kunnen overtuigen, dat de beschaafde wereld bedreigde, doch dat, dank zij het koene besluit van den Führer op het laatste oogenblik kon worden afgewend. Nu ik dit gevaar zelf heb leeren kennen is mij de noodzakelijkheid duidelijk geworden, dat iedere Nederlandsche W.A.-man zelf een inzicht in deze toestanden verkrijgt. Het is daarom mijn wensch, dat mijn menschen dienst nemen in het vrijwilligerslegioen om voor Europa op de bres te staan. Het is voor iederen W.A.-man een eer in het Oosten te strijden om de positie van Nederland in het nieuwe Europa te helpen verwerven."
(N. R. Crt. - D. Z. i. d. Niederl.)
(V. b. Vrijwilligerslegioen 4865 B. en 5025 E.; photo buiten tekst 5042a; mr. Zondervan 4867 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. Aanval op St. Nazaire afgeslagen - 161.400 br.t. handelsscheepsruimte door Duitsch-Italiaansche strijdkrachten vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

30 Maart — Op het schiereiland Kertsj werden aanvallen van sterke vijandelijke strijdkrachten afgeslagen. In het Donetzgebied strandden de voortdurende hevige aanvallen van den vijand op den afweer van Duitsche en Roemeensche troepen. Bij de succesvolle plaatselijke aanvallen van Duitsche troepen aan het front ten Oosten van Charkow leed de tegenstander hooge verliezen aan menschen en materiaal. In den Noordelijken frontsector hebben formaties van het leger en de Waffen S.S. in aanvalsgevechten, die verscheiden dagen duurden, bij uiterst moeilijke terrein- en weersgesteldheid den in de eigen stellingen doorgedrongen vijand teruggeworpen en tegenaanvallen van vrij sterke strijdkrachten met succes afgeslagen.
In alle sectoren grepen formaties der luchtmacht doeltreffend in de gevechten op den beganen grond in.

BRITSCHE LANDINGSPOGING IN FRANKRIJK AFGESLAGEN.
Hoofdkwartier van den Führer, 28 Maart — In den nacht van 27 op 28 Maart hebben Engelsche zeestrijdkrachten getracht, in de monding van de Loire troepen aan land te zetten met het doel het duikbootsteunpunt St. Nazaire te vernielen. De aanval werd met groote verliezen voor de Engelschen afgeslagen. Een met ontplofbare stoffen geladen, oude Amerikaansche torpedojager, die de sluizen wilde rammen, vloog voor het bereiken van het doel in de lucht. Eenige afdeelingen, die er in geslaagd waren te landen, werden onder het Duitsche vuur vernietigd of gevangen genomen. Aan Duitsche zijde werd geen schade aangericht, terwijl de Engelschen negen motortorpedobooten, vier torpedobooten en een torpedojager verloren.

DE OORLOG TER ZEE.

22 Maart — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — In de Middellandsche Zee heeft een Duitsche duikboot een Britsch convooi aangevallen en een torpedojager tot zinken gebracht.
Rome, 22 Maart (Stefani) — Het Italiaansche weermachtsbericht meldt o.m.:

Duikbootjagers hebben in de Middellandsche Zee nog vier Engelsche duikbooten in den grond geboord.
Een patrouille van Italiaansche torpedovliegtuigen deed 20 Maart ter hoogte van Solloem, een aanval op een formatie Engelsche oorlogsschepen. De grootste eenheid, een schip van omstreeks 2500 ton, kreeg twee torpedotreffers. Het vloog uit elkaar en zonk.

23 Maart — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — Voor de Noord-Afrikaansche kust brachten Duitsche gevechtsvliegers een koopvaardijschip van 6000 br.t. tot zinken. Twee andere koopvaardijschepen bleven na bomtreffers liggen.
Rome, 23 Maart (Stefani) — Het Italiaansche weermachtsbericht luidt o.m.: In het oostelijk deel van de Middellandsche Zee nam een onzer duikbooten 21 Maart een convooi waar, dat in de richting van Malta voer. Verkenningsvliegtuigen volgden dit convooi den geheelen dag tot 22 Maart. Talrijke eskaders torpedovliegtuigen vertrokken van de verschillende luchtsteunpunten in opeenvolgende golven in de richting van de vijandelijke vlootstrijdkrachten. Onze vliegers troffen herhaaldelijk oorlogsschepen en transportschepen. Een onzer vlootformaties slaagde er 22 Maart in, in de Golf van Syrte de Engelsche formatie te bereiken, die trachtte, door het leggen van een rookgordijn zich aan den strijd te onttrekken, en bracht het opnieuw schade toe. De balans dezer acties is als volgt: Gezonken schepen: een kruiser, een eenheid van niet geïdentificeerde klasse, een stoomschip van 10.000 ton. Getroffen en ernstig beschadigde schepen: Vier kruisers, twee torpedobootjagers en drie stoomschepen.

24 Maart — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — Duitsche duikbooten hebben voor de Amerikaansche kust 13 vijandelijke koopvaardijschepen van tezamen 80.300 br.t., waaronder zeven groote tankschepen, tot zinken gebracht. Voorts werd een tankschip van 11.000 br.t. door torpedotreffers zoo zwaar beschadigd, dat naar kan worden aangenomen, ook dit ten onder is gegaan. Ook in de Middellandsche Zee werden den vijand zware verliezen toegebracht. In samenwerking met Italiaansche lucht- en zeestrijdkrachten is de Duitsche luchtmacht er in geslaagd, een convooi, dat koers zette naar Malta, uiteen te drijven. Daarbij hebben de Duitsche vliegtuigen drie koopvaardijschepen van tezamen ongeveer 18.000 br.t. tot zinken gebracht en nog drie koopvaardijschepen, een kruiser en een torpedojager zwaar beschadigd. In den strijd tegen het Britsche eiland heeft de luchtmacht in de haven van Newhaven een koopvaardijschip van 3.000 br.t. vernield.

26 Maart — Een Duitsche duikboot bracht ten Oosten van Solloem een torpedojager en twee schepen van 9.000 br.t. tot zinken.

27 Maart — Ten Oosten van IJsland heeft een vijandelijk koopvaardijschip van 1500 br.t., dat door een bewakingsvaartuig en twee duikbootjagers werd beschermd. Alle vier schepen werden tot zinken gebracht.
Italiaansche duikbooten, die voor de kusten der Vereenigde Staten opereerden, hebben drie schepen, waaronder twee tankschepen, met tezamen 22.600 br.t., tot zinken gebracht.

DE LUCHTOORLOG. —

In de afgeloopen week heeft het Duitsche luchtwapen zijn aanvallen op Malta voortgezet. Talrijke acties werden ondernomen, waarbij vele zware bommen werden uitgeworpen op olieopslagplaatsen, dokken, kazernes, vliegvelden, havenwerken en militaire installaties. Ook een aantal in de haven liggende koopvaarders werden op succesvolle wijze met bommen bestookt.
In den strijd tegen het Britsche eiland werden voor den oorlog belangrijke doelen te Sunderland, aan de monding van den Humber, te Dover, Portland en Weymouth gebombardeerd.
(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5042 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Opmarsch op Australisch Nieuw Guinea. — Stockholm, 23 Maart (D.N.B.) — Naar United Press uit Port Moresby op Nieuw Guinea meldt, zouden de inlanders het Japansche offensief de laatste dagen sterk bevorderd hebben. Terwijl Japansche troepen op Nieuw Guinea optrekken, hebben de koppensnellers en kannibalen een wilden vernietigingsoorlog geopend. Het middelpunt van dezen krijg zou gelegen zijn op ongeveer 400 K.M. ten Westen van de Golf van Huon, waar de Japanners landingstroepen hebben geconcentreerd.
Boeka (Salomonseilanden) bezet. — Tokio, 24 Maart (Domei) — Het keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat de luchtmacht van de Japansche marine bij aanvallen in het Zuidelijk deel van den Stillen Oceaan en in de Golf van Bengalen sedert 17 Maart herhaalde malen Port Darwin, Broome, Wyndham, Horneiland (alle in Australië), voorts Port Moresby op Nieuw Guinea, Toelagi op de Salomons-eilanden en Port Blair op de Andamanen in de Golf van Bengalen heeft aangevallen. In al deze plaatsen werden de militaire installaties vernield. Voorts is bekend geworden, dat Japansche marinesoldaten op 10 Maart op het eiland Boeka, het Noordelijkste der Salomons-eilanden, zijn geland en het geheel hebben bezet.
De strijd in Birma. — Tokio, 24 Maart (D.N.B.) — Omtrent den militairen toestand in Birma heeft majoor Joichi Sawahata van de persafdeeling van het keizerlijk hoofdkwartier verklaard, dat de val van Rangoon de handhaving van een verbinding tusschen Indië en Birma voor den vijand buitengewoon bemoeilijkt. De vijandelijke troepen, die aanzienlijke verliezen hebben geleden, trachten op het oogenblik in den Noord-Westelijken sector van Birma te ontkomen. Enkele verspreide vijandelijke afdeelingen hadden getracht, in Birmaansche dorpen een schuilplaats te vinden, doch de inboorlingen hadden hen zoo onvriendelijk behandeld, dat zij er de voorkeur aan hebben gegeven zich aan de Japanners over te geven. Het aantal gevangenen neemt voortdurend toe.
Andamanen bezet. — 25 Maart — De Britsche nieuwsdienst meldt uit New Delhi, dat de Japanners de Andaman-eilanden in de Golf van Bengalen op 23 Maart bezet hebben. Onze troepen, zoo wordt verder in dit bericht gezegd hebben zich eenige dagen te voren teruggetrokken.
De strijd op de Philippijnen. — Tokio, 25 Maart (D.N.B.) — In een massalen aanval, waaraan slechts uitgelezen formaties deelnamen, hebben Japansche vliegtuigen van het leger en de marine op 24 Maart talrijke bommen op de eilandvesting Corregidor geworpen, zoo meldt de „Tokio Nitsji Nitsji" van een steunpunt op de Philippijnen.
Manilla, 24 Maart (Domei) — Eenheden van Japansche mariniers hebben in den ochtend van 15 Maart Matti bezet, 62 km. ten Z.O. van Davao op Mindanao gelegen.
3.000 gevangenen op Sumatra. — Medan, 26 Maart (Domei) — Een Japansche legerafdeeling, welke opereert op Noord-Sumatra, heeft onlangs 2.975 man geallieerde troepen gevangengenomen. Onder de gevangenen bevinden zich 2.102 man Nederlandsch-Indische troepen en 873 Britsche soldaten. Bij den aftocht liet de vijand 143 dooden achter. De Japansche strijdkrachten hebben zeven zware machinegeweren, twee andere stukken geschut, twee loopgraafmortieren, 90 lichte machinegeweren, 3 vrachtauto's, 639 auto's, 13 schepen en 90.000 ton steenkool buitgemaakt.
(Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5042 B.)

A. WERELDBEVOLKING. — De ontwikkeling van het blanke ras. —

Door de statistiek hebben wij in de laatste eeuw een hoe langer hoe nauwkeuriger beeld gekregen van den omvang der verschillende volken en daardoor uiteraard van de geheele wereldbevolking. Voor dien tijd berustten de gegevens hoofdzakelijk op schattingen, vooral in de minder ontwikkelde gebieden. Men neemt aan dat de totale wereldbevolking bij het begin van onze jaartelling ongeveer 250 millioen bewoners bedroeg, welk getal zeer langzaam toenam tot ongeveer 465 millioen in 1650, waarvan 100 millioen tot het Europeesche, 250 millioen tot het Aziatische en 100 millioen tot het Afrikaansche continent behoorden. Na 1700 was de toeneming veel sneller, zoodat in 1800 reeds 836, in 1900 1551 en in 1937 zelfs 2126 millioen menschen konden worden geschat of geteld.

Over de verschillende werelddeelen verdeeld verliep de ontwikkeling in millioenen als volgt:

Werelddeel	1650	1800	1900	1937
Europa	100	187	401	532
Noord-Amerika	1	6	81	141
Midden- en Zuid-Amerika	12	19	63	130
Oceanië	2	2	6	11
Afrika	100	100	141	154
Azië	250	522	859	1158
Totaal	465	836	1551	2126

Het grootste aantal woont, zooals men ziet, in Azië, waar in het bijzonder China, Br. Indië, Japan en Ned.-Indië zeer dicht bevolkt zijn met resp. 450, 362, 72 en 67 millioen. Eveneens dicht bevolkt is Europa, waarin buiten het gebied der Sovjet-Unie 397 millioen menschen leven. De grootste toeneming geven Zuid-, maar vooral Noord-Amerika te zien, maar ondanks dat zijn deze werelddeelen, evenals Afrika en Oceanië, nog vrij dun bevolkt.

Ongeveer op dezelfde wijze als de bevolkingen der continenten in omvang toenamen, ontwikkelden zich de afzonderlijke rassen, waardoor in de onderlinge verhoudingen, althans in de vorige eeuw, betrekkelijk geringe verschuivingen optraden. In Europa waren deze veranderingen het grootst in de verhouding van Frankrijk tot de overige landen. Zoo nam de Fransche bevolking (geteld binnen de grenzen van 1913) van 1815 tot 1925 toe van 30 tot 40.7 millioen, de Duitsche daarentegen van 22.7 tot 67.4 millioen. Voor de verhouding 1925 tegenover 1815 geeft Helmut Haufe in „Die Bevölkerung Europa's" de volgende procentische getallen:

Duitschland	297
Oostenrijk	206
Hongarije	210
Zwitserland	242
Frankrijk	135
België	232
Nederland	355
Gr.-Britt. en Ierland	278
Scandinavië	283
Spanje en Portugal	199
Italië	202
Balkanschiereiland	220

Opvallend is, dat het sterkst vooruit zijn gegaan in de genoemde periode: Nederland, Duitschland, Scandinavië, Engeland, Zwitserland en België, dat zijn de volken, waarin de Germaansche afkomst overweegt, terwijl de rest van Europa achtergebleven is en Frankrijk daarbij het slechtste figuur maakt. Gedurende de periode van de industrieele ontwikkeling en de koloniale expansie blijken de Germaansche volken derhalve het meest vitaal te zijn geweest. De gang van zaken met het Nederlandsche volk, dat bij die ontwikkeling in het allereerste gelid liep, behoeft ons, gezien ook de ontplooiing van de koloniën, niet te verwonderen.

Indien wij alle blanke volken, de Germaansche, Romaansche, Keltische en Slavische als een geheel beschouwen en hiervoor de bevolking van Europa, Amerika en Australië als grootheid aannemen, blijkt het aandeel in de wereldbevolking van 1810 tot 1874 vrijwel constant geweest te zijn en wel ongeveer 30% (in laatstgenoemd jaar 28%). Van dien tijd af begint, vooral onder invloed van het afnemende sterftepercentage, het aandeel van de blanke bevolking toe te nemen en bedraagt in 1917 zelfs 37% van de wereldbevolking, waaronder ca. 6% voor Europeesch Rusland zijn berekend. Er is echter veel, wat er op wijst, dat deze ontwikkeling in de naaste toekomst niet wordt voortgezet als gevolg van de sterk achteruitgaande vitaliteit van de Germaansche volken tegenover den vooruitgang, dien de Aziatische en in het bijzonder de Japansche en Ned. Indische volken te zien geven. Wel is er in de meeste Europeesche landen nog een geboorte-overschot, maar dit is meer het gevolg van de lage sterftecijfers, dan van hooge geboortegetallen. Indien men echter berekent of er voldoende kinderen geboren worden om de huidige generatie op den duur te vervangen, komen minder gunstige tendenties aan het licht.

Om dit na te gaan berekent men het z.g. netto-reproductiecijfer van een volk. Indien in een bepaalde periode juist voldoende meisjes geboren worden om de huidige generatie vrouwen van den vruchtbaren leeftijd (15 tot 50 jaar) op den duur te vervangen, noemt men de netto-reproductie van een volk 1. Is dit aantal het dubbele, zoodat na één generatie een verdubbeling van het aantal vrouwen in den vruchtbaren leeftijd kan worden verwacht, noemt men het netto-reproductiegetal 2, enz. Is dit getal b.v. 0,8, dan moet een vermindering met 20% worden verwacht. Wij zullen hier niet nader ingaan op de wijze van berekening, waarbij de sterftekansen van de pas-geboren meisjes ook in aanmerking moeten worden genomen, doch men begrijpt, dat een volk, waarvan de netto-reproductie 0.8 is en blijft na 2 generaties reeds op 0.64 en na 3 generaties op ongeveer de helft van zijn oorspronkelijken omvang terecht komt. Het ziet er intusschen met de netto-reproductiecijfers van de blanke bevolking over het algemeen slecht uit, zooals blijkt uit het volgende staatje, waarvan de cijfers ontleend zijn aan de „Annuaire Statistique" van den Volkenbond.

Land	Jaar	netto-reproductie-getal
Portugal	1930—1931	1.334
Canada	1931	1.319
Zuid-Afrika	1937	1.295
Bulgarije	1933—1936	1.192
Ierland	1935—1937	1.162
Italië	1935—1937	1.128
Nederland	1937	1.119
Ex-Polen	1934	1.11
Nieuw-Zeeland	1938	1.022
Hongarije	1932—1935	1.008
Australië	1937	0.989
Finland	1931—1935	0.956
Denemarken	1937	0.947
Ver. Staten	1936	0.947
Duitschland	1938	0.945
Frankrijk	1937	0.870
Ex-Tsjecho-Slow.	1929—1932	0.939
België	1936	0.831
Zwitserland	1938	0.789
Noorwegen	1936	0.786
Gr.-Brittannië	1937	0.782
Zweden	1936	0.756
Estland	1933—1935	0.728
Ex-Oostenrijk	1935	0.640

Vergeleken met vorige decenniën zijn alle cijfers gedaald.

Het blijkt nu, dat de belangrijkste Germaansche landen een zoodanig gering geboortecijfer hebben, dat de bevolking op den duur af zou moeten nemen. Een merkwaardige ontwikkeling geeft Duitschland te zien, waar het netto-reproductiecijfer daalde van 0.980 in 1926 tot 0.700 in 1933. Sedert dien tijd is onder invloed van den nieuwen koers een stijging opgetreden tot 0.945 in 1938, terwijl in 1939 het cijfer 1 ongeveer is bereikt!! Buitengewoon slecht waren de vooruitzichten van Oostenrijk vóór de aansluiting bij het Rijk. Ook daar is sinds dien tijd een verbetering opgetreden. De blanke volken samengeteld en daarbij Rusland niet meegerekend hebben echter zoo'n ongunstige ontwikkeling, dat — indien er geen verbetering optreedt — in de eerste decenniën een afneming van het percentage, dat de blanke bevolking in de wereldbevolking inneemt, moet worden verwacht. Japan geeft een buitengewoon sterke uitbreiding te zien met een netto-reproductiecijfer, dat in 1930 nog 1.571 bedroeg en waarmee na een generatie de bevolking met 50% zou kunnen toenemen. Ook de bevolking van Ned.-Indië gaat sterk vooruit, terwijl in de laatste 10 jaar door een beginnende afneming van het sterftecijfer in Voor-Indië ook in dit gebied met 360 mill. inw. op een nieuwe toeneming kan worden gerekend. Opgemerkt moet worden, dat in het begin van de 20ste eeuw de Westersche volken, hetzij door kolonisatie, hetzij door mandaat-gebieden of douane-contrôle een grooten invloed hadden in de sfeer der „Overige volken", terwijl Japan toen nog slechts 3% van de wereldbevolking uitmaakte. Door de uitbreiding met Korea in 1904 en met den invloed in Mandsjoerije in 1930, breidde de Japansche sfeer zich reeds uit tot 6% der wereldbevolking. De gang van zaken in Oost-Azië wijst op een verdere uitbreiding, waarbij Japan bezig is de plaats van de Westersche volken in te nemen bij het overgroote deel der „Overige volken". Inmiddels dreigt door de ongunstiger geworden vitaliteit ook het percentage der blanke volken af te nemen en wel van 31% thans (zonder Rusland) tot 30% in 1950 en 22% in 1980!!

Uit bovenstaande gegevens blijkt, hoe noodzakelijk het is, dat de Westersche en in het bijzonder de Germaansche volken, zoowel wat hun gezinsvorming, als wat hun onderlinge samenwerking betreft, het roer om moeten gooien. Zooals uit de ontwikkeling in Duitschland na 1933 blijkt, kan een nieuwe koers zoowel voor de gezinsvorming, als voor de politieke en economische kracht van onschatbare beteekenis worden.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Wereldbevolking 4826 D.)**

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Behalve door zijn groote voorliefde voor snelrijdende spoortreinen en auto's is koning Boris III van Bulgarije bekend wegens het actief aandeel, dat hij tijdens de wereldoorlog als kroonprins in de krijgsverrichtingen van zijn land had. Destijds vochten de Bulgaren, de „Pruisen" van de Balkan, aan de zijde van Duitschland. Zoowel Hindenburg als Ludendorff uitten zich in hun gedenkschriften zeer prijzend over Boris' inzichten en talenten.

Hij werd 30 Januari 1894 als oudste zoon van Ferdinand van Saksen-Coburg-Gotha, czaar der Bulgaren en Maria Louise van Bourbon-Parma geboren. Overeenkomstig den wensch van het Bulgaarsche volk liet Ferdinand I zijn zoon opvoeden in het orthodoxe geloof van het land. Hij moest een strenge leerschool doorloopen. Moest zeven talen studeeren en kreeg daarnaast theoretisch en practisch onderricht in de techniek — weshalve hij later ook van de Berlijnsche Technische Hoogeschool het eeredoctoraat ontving. Daarop deed hij dienst in het Bulgaarsche leger.

Na de ineenstorting van de Entente deed zijn vader in de herfst van 1918 afstand van den troon. Boris III besteeg den troon als czaar der Bulgaren. Acht moeilijke jaren van binnenlandsch bestuur volgden. Bij de vrede was Bulgarije van belangrijke en vruchtbare gebiedsdeelen beroofd. Er volgden aanslagen en pogingen tot opstanden. De boeren waren zeer ontevreden, omdat hun producten geen afzetmogelijkheden meer hadden.

KONING BORIS

Eerst in 1926 kon Boris zich voor het eerst naar het buitenland begeven. Het verluidt, dat hij zich destijds reeds verloofde met de achttienjarige Italiaansche prinses Giovanna. Geloofsverschil stond aanvankelijk een verbintenis in den weg. In 1930 kwam toch een huwelijk tot stand. De beide kinderen, de prinses Maria Louisa en de kroonprins Simeon, werden orthodox opgevoed.

In Mei 1934 sloeg koning Boris door de benoeming van Kjosseiwanoff de richting van een autoritair regiem in, hetgeen op 24 Juni 1935 nog versterkt werd, toen in wezen de democratische staatsvorm verlaten werd.

Met Duitschland onderhield Boris steeds zeer nauwe betrekkingen. Toen Hitler nog rijkskanselier was, legde Boris als een der eerste buitenlandsche hoogwaardigheidsbekleeders hem een bezoek af. Nadien hadden nog verschillende ontmoetingen plaats. Door den minister-president Bogdan Filoff en den minister van Buitenlandsche Zaken I. Popoff werden de banden tot Duitschland en Italië in den jongsten tijd nog nauwer aangehaald, hetgeen tot uitdrukking kwam door het toetreden van Bulgarije tot het Pact van Drie.

Het jongste bezoek van koning Boris aan den Führer doet een nieuwe ontwikkeling in Zuid-Oost-Europa, waarbij Bulgarije een rol zal spelen, vermoeden. Evenals Duitschland heeft ook Bulgarije na den eersten wereldoorlog zware vernederingen moeten ondergaan. Het was het eenige land van de Entente, waar de revolutie niet zegevierde, hoezeer het toch ook door binnenlandsche beroeringen bezocht werd en wel de zwaarste offers had moeten brengen. Dat de kroon zich hier kon handhaven was vooral aan de groote populariteit van den koning te danken, die daarnaast in het bijzonder door het in het leven roepen van den Arbeidsdienst onmiddellijk de jeugd bij den herbouw van het land inschakelde. Het nationaal-socialistische Duitschland nam daarop de idee van den Arbeidsdienst van Bulgarije over. De oprichting van den arbeidsdienst zou aan het persoonlijk initiatief van koning Boris te danken zijn, wiens eigen opvoeding het voorbeeld gaf.

(V. b. Koning Boris 5045 G)

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Mussert spreekt te Venlo, Heerlen, Maastricht, Rotterdam en Haarlem - Vergadering te Den Haag - W.A.-tentoonstelling te Den Haag geopend. —

Utrecht, 31 Maart — Door den leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert werd op 27 Maart te Venlo en Heerlen, op 28 Maart te Rotterdam, op 29 Maart te Maastricht en op 30 Maart te Haarlem het woord gevoerd. Mussert gaf op de zeer druk bezochte bijeenkomsten een schets van de toestand waarin ons land thans verkeerd sedert de bezetting van Curaçao en Suriname en het verlies van Oost-Indië. Hij stelde in het licht hoe het jodendom met behulp van het bolsjewisme trachtte de wereldheerschappij te veroveren en wees op de misdaden, die door het vroegere democratische regime ook tegenover ons volk waren gepleegd. Spreker wees er op hoe wij door het luisteren naar de leugenpraatjes uit Londen niet uit dezen put kunnen komen, doch moeten medewerken aan de nieuwe ontwikkeling, zooals die onafwendbaar komen moest. In het nieuwe Europa, dat thans ontstaat moet ook ons land de plaats innemen, waarop het krachtens zijn capaciteiten en geschiedenis recht heeft en daartoe moet men ook hier de handen uit de mouwen steken. Dank zij het bestaan der N.S.B., waarvan reeds twaalf procent der leden schouder aan schouder strijdt met de Duitsche legers, zal het deze plaats ook inderdaad kunnen innemen. Spreker besloot zijn rede met een opwekking tot volhouden en eindigde met een „Op voor de herrijzenis van ons volk."

Vergadering te Den Haag. — Den Haag, 28 Maart — In een drukbezochte op 27 Maart belegde openbare vergadering van de N.S.B., in de groote zaal van de Dierentuin, werd het woord gevoerd door de heeren J. E. Feenstra, heerbanleider der W.A., P. ten Hoorn, van de staf der N.S.B. en mr. M. M. Rost van Tonningen, president van de Nederlandsche Bank.

De heer Feenstra sprak over de W.A. in dienst der gemeenschap, de heer ten Hoorn sprak over het onderwerp „Naar den nieuwen tijd", terwijl mr. Rost van Tonningen o.m. de Nederlandsche „captains of industry" waarschuwde, dat zij, die schuldig zijn aan het verlies van onze koloniën, onze handelsvloot en ons goud, niet de brutaliteit moeten hebben, critiek op de tegenwoordige leiding te hebben. Aan hun luie bestaan zal een einde komen en spr. kondigde daarbij aan, dat zijn geduld thans ten einde is gekomen. Het wordt tijd, zoo zeide hij nog, dat de oorlogswinsten, die in dit land gemaakt worden, worden afgevoerd ten bate van sociale doeleinden en vooral van hen die gebrek lijden.

W.A.-tentoonstelling te Den Haag geopend. — Den Haag, 30 Maart — Heerbanleider J. E. Feenstra heeft in het gebouw De Schouw aan de Heerengracht alhier een tentoonstelling geopend, welke onder den naam „W. A. dient en offert" een overzicht beoogt te geven van de geschiedenis en ontwikkeling der W.A. en in het bijzonder van de activiteit van heerban III (Den Haag en omgeving).

Bij de opening was o.a. aanwezig de secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen.

(Nat. Dagblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Nat. Soc. Bew., 5044 B.)

C. NEDERLAND. — Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek overleden. —

's-Gravenhage, 29 Maart — Te zijnen huize is op 28 Maart overleden de Commissaris der provincie, minister van staat, Jhr. Mr. Dr. H. A. Van Karnebeek.

De overledene was o.a. van 1911 tot 1918 burgemeester van Den Haag en in 1918 minister van Buitenlandsche Zaken in het ministerie Ruys de Beerenbrouck. In 1922 ging hij over in het tweede ministerie Ruys, dat tot 1925 aanbleef. De heer Van Karnebeek bleef de portefeuille van Buitenlandsche Zaken beheeren in het ministerie Colijn, dat op 11 November van datzelfde jaar reeds aftrad. Op 10 Maart 1926 werd jhr. Van Karnebeek opgenomen in het ministerie-De Geer, maar korten tijd daarna trad hij af. (Vaderland)

(Vor. ber. Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek 2812 D.)

D. CHINA. — Tweejarig bestaan der Nanking-regeering. —

Nanking, 30 Maart (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den tweeden verjaardag der nationale Chineesche regeering naar Nanking heeft president Wang-Tsjing-wei de te Nanking gelegerde troepen geïnspecteerd in tegenwoordigheid van Chineesche hoogwaardigheidsbekleeders en buitenlandsche diplomaten.

De opperbevelhebber der Japansche troepen in China, generaal Hata, wees in een toespraak op de gemeenschappelijke oogmerken van Japan en China. Wang-Tsjing-wei zeide, dat het het doel der nationale beweging is, de slavernij onder het imperialisme en het communisme uit te roeien en Oost-Azië op te bouwen in samenwerking met Japan. Hij spoorde in het bijzonder de jeugd aan, met volharding te werken voor de toekomst van China. (Telegraaf)

(Vor. ber. Wang Tsjing-wei 4843 I.)

E. NEDERLAND. — Vijf Nederlanders wegens begunstiging van den vijand ter dood veroordeeld. —

's-Gravenhage, 30 Maart — Het bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland maakt bekend:

Vijf Nederlanders zijn bij een poging om naar Nederlandsch-Indië te komen, ten einde daar oorlogsdienst te doen tegen de landen van het Driemogendhedenpact, gevangengenomen op gebied buiten Nederland. Zij zijn door een Duitschen krijgsraad in Frankrijk wegens begunstiging van den vijand ter dood veroordeeld. De vonnissen zijn voltrokken. (Vaderland)

(Vor. ber. Doodvonnis 5041 F.)

F. NEDERLAND. — Gaslooze uren voorloopig opgeheven. —

Den Haag, 31 Maart — De directeur van het Rijkskolenbureau maakt bekend, dat met ingang van 3 April te 15 uur de gaslooze uren zoowel des middags als des nachts voorloopig zullen worden opgeheven. Dit beteekent echter niet, dat het publiek nu meer gas mag gebruiken. De handhaving der rantsoeneering zal absoluut vereischt zijn, zoodat overschrijdingen der toegestane rantsoenen onverbiddelijk zullen worden gestraft met boeteoplegging of afsluiting. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Invoering gaslooze uren 4996 C.)

A. BRITSCH-INDIE. — De reis van Sir Stafford Cripps - De voorstellen der Engelsche regeering - Open brief van Soebhas Chandra Bose - Engelsche voorstellen door Congres verworpen - Nieuwe oproep van Bose. —

Stockholm, 30 Maart (D.N.B.) — Nadat Sir Stafford Cripps na zijn aankomst te New Delhi besprekingen had gevoerd met de vooraanstaande Britsch-Indische partijleiders en o.m. Gandhi, Pandit Nehroe, Jinnah, de president van de Moslemliga en een delegatie van de Vorstenkamer had ontvangen, meldt de Britsche berichtendienst, dat de Engelsche voorstellen aan Indië zijn gepubliceerd.

Zij houden in, dat een gekozen lichaam onmiddellijk „na het staken der vijandelijkheden" een grondwet zal uitwerken om een nieuwe Indische Unie met den status van een vrij dominion in het leven te roepen. Het doel der voorstellen is, dat de nieuwe Indische Unie „een dominion zal vormen, dat met het Vereenigd Koninkrijk en de andere dominions, door den gemeenschappelijken plicht der onderdanen jegens de Kroon verbonden, in ieder opzicht gelijkwaardig en op geen enkele wijze wat de binnen- en buitenlandsche politiek betreft ondergeschikt is".

Engeland zal onmiddellijk een grondwet aannemen, die dusdanig is opgesteld, dat iedere provincie van Britsch-Indië, welke niet bereid is, de nieuwe grondwet te aanvaarden, haar tegenwoordigen constitutioneelen staat behoudt. Deze grondwet is afhankelijk van de onderteekening van een verdrag tusschen Engeland en het wetgevende lichaam, ter bescherming van de minderheden van ras of godsdienst. Het wetgevende lichaam zal na de nieuwe verkiezingen „na den oorlog" volgens het stelsel van het evenredig kiesrecht door een kiesgremium, bestaande uit alle leden van de lagerhuizen der provinciale parlementen, worden gekozen. De Indische staten zullen worden aangespoord hun vertegenwoordigers in dat lichaam naar evenredigheid met de totale bevolking van de afzonderlijke staten te benoemen. Engeland noodigt de Indiërs uit tot onmiddellijke deelneming aan de adviseerende lichamen van Indië, van de commonwealth en van de vereenigde naties.

Volgens een ander bericht van den Britschen berichtendienst uit New-Delhi heeft Cripps aangeduid, dat alle provincies verplicht zijn aan de verkiezing voor een wetgevend lichaam deel te nemen. Zoodra de grondwet is aangenomen, zal de behandeling van alle kwesties aan Indië worden overgedragen. Indien enkele provincies besluiten deze grondwet niet te aanvaarden, zal deze voor haar niet gelden; het zal haar vrij staan een bijzondere unie te vormen. Cripps houdt echter alleen rekening met de mogelijkheid, dat aan elkaar grenzende provincies een bijzondere unie zullen vormen.

In antwoord op vragen naar de methode, op grond waarvan moet worden bepaald of een provincie de grondwet al of niet aanvaardt, zeide Cripps, dat in ieder geval, waar het resultaat niet ondubbelzinnig vaststaat, op voorstel van de geheele provincie voor de volwassen leden van de bevolking een volksstemming zal worden gehouden. Waar het provinciale parlement met een meerderheid van 80% zich uitspreekt vóór de grondwet, is een volksstemming niet noodig. Wanneer niet 60% van de afgevaardigden vóór de aanvaarding heeft gestemd, moeten de minderheden het recht hebben een volksstemming te verlangen. Cripps verklaarde, dat bij de volksstemming eenvoudig de meerderheid zal beslissen.

Stockholm, 30 Maart (A.N.P.) — Cripps heeft 29 Maart op de persconferentie aan de journalisten een copie van de besluiten van het Engelsche oorlogskabinet overhandigd en verklaard, dat het document den vorm heeft van een verklaring der Engelsche regeering over de toekomst van Indië. Men kan zich moeilijk voorstellen, zoo zeide Cripps, dat er een belangrijker kwestie zou kunnen bestaan dan deze, een kwestie waarvan de toekomst, het geluk en de vrijheid van 350 millioen menschen kunnen afhangen.

Op een desbetreffende vraag verklaarde Cripps, dat in het verdrag, dat door de Britsche regeering en het wetgevende lichaam zal worden onderteekend, geen voorwaarde is opgenomen met betrekking tot de bescherming van de schriftelijk vastgelegde rechten van de Engelschen in Indië.

Op de vraag, of de Indische Unie de macht zal hebben onteigeningsmaatregelen toe te passen, antwoordde Cripps, dat de Indische Unie de vrijheid zal hebben alle maatregelen te nemen, die binnen het bereik van een souvereinen staat liggen.

Voordat de persconferentie in New-Delhi werd gesloten, verklaarde Cripps nog, dat Engeland de laatste tien jaar de ervaring heeft opgedaan, dat de Indiërs de vraagstukken nog niet opgelost of een gemeenschappelijk plan opgesteld hadden om aan Indië een eigen regeering te geven.

Open brief van Soebhas Chandra Bose. — Tokio, 28 Maart (A.N.P.) — Soebhas Chandra Bose, de leider van de nationalisten in Britsch-Indië, heeft een open brief gericht aan Sir Stafford Cripps. De tekst van Bose's brief bevat o.m. het volgende: „De wereld is er van in kennis gesteld, dat u in opdracht van den Britschen minister-president en van het oorlogskabinet de taak op u hebt genomen naar Indië te reizen, om te probeeren, Indië voor het Britsche empire te redden. Van het standpunt van den huidigen minister-president en van het oorlogskabinet bekeken, is het volkomen begrijpelijk dat men u voor dit doel wil gebruiken. Onbegrijpelijk blijft het echter, dat u, Sir Stafford Cripps, die taak hebt aanvaard. U bent volkomen op de hoogte met de reactionnaire houding van het huidige Engelsche kabinet.

Het feit, dat afgevaardigden van de Labourpartij in dit kabinet zitting hebben verandert niets aan het werkelijke karakter van dit ministerie. U bent eenige jaren geleden genoodzaakt, u van de Labourpartij af te scheiden, zoodat u wellicht beter dan ieder ander weet, hoe weinig vooruitstrevend die partij was, vooral wat betreft het probleem Indië en andere onderdrukte volkeren van het empire. De nationale regeering van Ramsay Macdonald kon althans uiterlijk doorgaan voor een regeering van de arbeiderspartij, doch zelfs dit kenmerk ontbreekt aan de Britsche regeering van het oogenblik. Toen u streedt voor uw eigen beginselen en overtuiging tegen de Britsche Labourpartij hadt u de bewondering van velen, met inbegrip van die van mij. U was toen in uw doelstellingen zoo anti-imperialistisch, dat u zelfs een pleidooi hield voor de opheffing van de monarchie, den hoeksteen van het Engelsche imperialisme. Deze principieele houding van u is zoo radicaal veranderd, dat u een regeeringsfunctie onder Winston Churchill hebt aangenomen. Het valt moeilijk een Engelschman te vinden, die een vijandiger houding tegen Indië aanneemt dan u. Wie u dus persoonlijk kent, en uw levensloop met belangstelling heeft gevolgd, moet over uw politieke houding van het oogenblik wel zeer verbaasd zijn. Den heer Churchill kan men wel begrijpen. Hij is een imperialist, die zich heeft gewijd aan de politiek van het brutale geweld, en hij geeft het ook heel openlijk toe. Wellicht kan men zelfs de Britsche Labourpartij begrijpen. Haar leiders zijn in werkelijkheid even imperialistisch als de conservatieven, alleen spreken zij hoffelijker en verleidelijker.

U hebt zoojuist te Delhi verklaard, dat u over Indië precies zoo denkt als Churchill. Voor deze openhartigheid zijn wij u dankbaar. Weet u niet, wat het Indische volk van Britsche beloften denkt? Weet u niet even goed, dat de geschiedenis der Engelsche heerschappij in Indië slechts een keten van geschonden verdragen en nietvervulde beloften is? Aangezien u weet, dat het Indische nationale congres volledige onafhankelijkheid verlangt, is het dan niet een beleediging voor Indië dat een man van uw positie en van uw faam met een dergelijk aanbod in den zak naar Indië reist?

Wat bovendien nog alle vaderlandslievende Indiërs voor het hoofd heeft gestooten, is, dat u van plan bent in Indië met alle mogelijke partijen te onderhandelen, onverschillig, of zij werkelijke vertegenwoordigers van de massa of slechts organisaties zonder eenigen aanhang van beteekenis zijn. U diende toch te weten dat eenige van deze partijen tot dusver door de Britsche politici uitsluitend tegen het congres zijn uitgespeeld om den invloed en beteekenis van dit congres neer te halen? Even verbazingwekkend is het, wanneer u den vorsten wilt verzekeren, dat zij van de komende wijzigingen niets te vreezen zullen hebben. Dit punt van uw programma is ook reeds door den onderkoning, Lord Linlithgow, toen hij uw komst verbeidde, ter sprake gebracht.

Het vraagstuk der minderheden is geen specifiek Indisch vraagstuk, het is overal ter wereld te vinden. Wanneer Britsche politici werkelijk in de democratie gelooven, waarom passen zij dan het democratische recept niet op Indië toe en lossen daardoor het Indische probleem op?

De Britsche regeering heeft Indië tegen zijn wil tot oorlogvoerende mogendheid verklaard en heeft sindsdien de krachten van Indië met geweld voor Engelands oorlogsdoeleinden uitgebuit. Het was dezelfde regeering, die de burgers van Duitschland, Italië en Japan na het begin van den oorlog interneerde of gevangen zette. Desondanks weten de landen van het Driemogendhedenpact en het Indische volk, dat zij met elkaar geen oorlog voeren. Daarom hebben ook de landen van het Driemogendhedenpact geen burgers van Indië geïnterneerd of opgesloten. De landen van het Driemogendhedenpact koesteren voor het Indische volk en zijn streven naar vrijheid, slechts sympathie en begrip. Ik ben er van overtuigd, dat, wanneer Indië niet aan dezen oorlog van Engeland deelneemt, er ook niet de geringste mogelijkheid voor een aanval op Indië door een der landen van het Driemogendhedenpact bestaat. En wanneer u ook maar de minste sympathie voor het Indische volk koestert en het de verschrikkingen van de moderne oorlogvoering wilt besparen, dan zou ik u willen verzoeken er voor te zorgen, dat Engelands militaire basis van Indië wordt verwijderd en dat het gebruik van mijn land voor uw imperialistischen oorlog ophoudt. In dit verband moet ik u er aan herinneren dat de Britsche regeering sinds twee jaren bewust er naar streeft, andere staten tot deelneming aan den oorlog te bewegen. Deze staten hebben Engelands veldslagen gevoerd,

maar telkens zijn zij verraden en in hun ongeluk alleen gelaten. Sedert korten tijd heeft ook de Engelsche regeering de politiek van de ,,verschroeide aarde'' aanvaard. Ik heb er niets op tegen, wanneer deze politiek op Engeland wordt toegepast. Met beslistheid moet ik mij er echter tegen verzetten, dat een dergelijke politiek in Indië zal worden gevoerd. Immers, alleen het arme Indische volk zal te lijden hebben, wanneer zijn steden en dorpen door het vluchtende Britsche leger worden aangestoken.

De minister-president van Japan heeft bij twee gelegenheden duidelijk en ondubbelzinnig tot uiting gebracht, dat zijn regeering een vaste politiek voert van een onafhankelijk Indië. Mag ik u en uw regeering verzoeken, de formuleering van de Japansche regeering, n.l. ,,Indië voor de Indiërs'' zonder bijgedachten te aanvaarden en onmiddellijk uit te voeren? Dat wil zeggen, dat de laatste Engelschman terstond uit Indië vertrekt. Zulks zou de eenige geldige maatstaf voor Uw oprechtheid zijn.

Staat u mij toe, u openhartig te zeggen, dat de dag voorbij is, waarop men het Indische volk kon overbluffen en bedriegen. Het Indische volk weet nauwkeurig, dat dezen oorlog een geweldige poging is om den ouden stand van zaken omver te gooien, en dat deze oorlog het Indische volk de beste gelegenheid biedt, zijn sinds jaren nagejaagde doeleinden te verwezenlijken. Wie het Indische volk thans wil helpen deze vrijheid te veroveren, zal van Indië de vriend en bondgenoot zijn. In ieder geval heeft Indië het vaste voornemen zich zijn vrijheid met alle middelen te veroveren. Het Indische volk weet thans, dat de zwarte nacht der slavernij voorbij is en dat de schemering der vrijheid is aangebroken.''

Engelsche voorstellen door Congres verworpen. — Stockholm, 2 April (D.N.B.) — De werkcommissie van de Indische Congrespartij heeft 2 April naar Reuter uit New Delhi meedeelt, een definitieve resolutie der partij betreffend de door sir Stafford Cripps overgebrachte Britsche voorstellen aan Indië aangenomen. In deze resolutie wordt den Indiërs aanbevolen, de voorstellen van Cripps niet aan te nemen. De redenen voor deze houding van de Congrespartij worden in de resolutie van de commissie uiteengezet. Op 2 April verluidde te Londen, dat het Congres-comité het Engelsche regeeringsvoorstel met 37 tegen 16 stemmen van de hand had gewezen.

De Indische nationalistenpartij heeft verklaard, dat ,,de eenige weg, die den nationalisten overblijft, is, de voorstellen van Cripps te verwerpen''. Nader berichtte de Britsche nieuwsdienst over den inhoud van deze verklaring: ,,De Indische nationalistenpartij is uiteindelijk van meening, dat de voorstellen van Cripps niet alleen niet overeenstemmen met de eischen van den toestand, doch ook in velerlei opzicht zeer vele gevaarlijke verwikkelingen inhouden voor de toekomst van het land.''

Naar uit New Delhi wordt gemeld heeft het comité der Sikhs de voorstellen van Cripps onder de volgende motiveering van de hand gewezen: 1. In plaats van de eenheid van Indië te versterken en te behouden, voorziet Cripps' plan in een scheiding der provincies; 2. Aan de zaak van de Sikhs is op de schandelijkste wijze verraad gepleegd. Steeds hebben de Sikhs op alle slagvelden van het Empire voor Engeland gevochten. Dat is nu het loon, dat de positie van de Sikhs in de Pendsjaab, die door de Engelschen zou worden gewaarborgd, ten slotte geliquideerd wordt. ,,Wij hebben alle hoop opgegeven'' — zoo wordt letterlijk verklaard — ,,dat men met ons rekening houdt. Wij zullen ons echter met alle mogelijke middelen kanten tegen een afscheiding van de Pendsjaab van de Al-Indische Unie. Wij zullen nimmer toelaten, dat ons moederland wordt overgeleverd aan de genade van diegenen, die het onteigend hebben''.

Nieuwe oproep van Bose. — Berlijn, 1 April (D.N.B.) — Soebhas Chandra Bose heeft 1 April per radio opnieuw een oproep gericht tot het Britsch-Indische volk, waarin hij positie koos ten aanzien van de voorstellen van Cripps. Bose zegt daarin o.m.: ,,Ik zou verrast zijn geweest, indien Britsche politici werkelijk zouden gelooven, dat Indië een dergelijk voorstel in overweging zou nemen. Hoe kan Cripps denken, dat hij door het aanbod van dergelijke kleinigheden als een zetel in de vredesconferentie Indië's vrijheidsdrang zou kunnen bevredigen. Dergelijke kleinigheden werden ons ook tijdens den laatsten wereldoorlog beloofd. Desondanks bestond de belooning voor Indië na den wereldoorlog in verdere onderdrukkingen en terechtstellingen.

Ik zou daarom mijn landgenooten willen waarschuwen het Indische volk niet in den oorlog te sleepen. Indië zal het niet anders vergaan als den volken, die Brittannië in den oorlog heeft gesleurd, om ze dan, als het kritiek begon te worden, te laten zitten en zich glorierijk terug te trekken. De overwinning van Engeland zou voor ons de vereeuwiging van de Indische slavernij beteekenen, terwijl onze hoop op vrijheid slechts op de overwinning van de landen van het Driemogendhedenverdrag gegrondvest kan zijn. Op grond van mijn goede kennis van de landen van het Pact van Drie kan ik mijn landgenooten verzekeren, dat zij bij hun strijd tegen het Britsche imperialisme begrip voor de Indische vrijheid hebben.

Volgens den stand van den oorlog is de ineenstorting van het Britsche imperium aanstaande. Met deze mogendheid thans nog te willen onderhandelen is niet alleen dwaasheid, doch waanzin. Ik doe derhalve een beroep op mijn Indische landgenooten thans een definitieve beslissing te nemen. Aan de eene zijde staat de oude orde, die ons met holle woorden en ijdele beloften afscheept en aan den anderen kant de nieuwe wereld, die Indië onmiddellijke bevrijding aanbiedt. Iedere Indiër, die thans vrijwillig met Engeland samenwerkt, pleegt verraad jegens Indië.

Ten slotte riep Bose zijn landgenooten op gereed te zijn voor den komenden strijd. ,,Wij Indische nationalisten buiten Indië'', zoo besloot hij zijn oproep, ,,bereiden thans de laatste beslissende phase van onzen strijd om de vrijheid voor. Als het uur komt, zullen wij aan uw zijde staan, vastbesloten tot den strijd en tot de overwinning. De zon van de vrijheid zal dan weder over ons oude land opgaan.''

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Sir Stafford Cripps 5030 D.; Bose 5036 B.)

A. ENGELAND. — Sovjet-ambassadeur Maisky eischt offensief van Engeland en de Vereenigde Staten - Bolsjewistisch winteroffensief mislukt. —

30 Maart — De D. a. D. meldt uit Berlijn:

De gezant van de Sovjet-Unie te Londen, Maisky, heeft 26 Maart weer een krachtig beroep gedaan op de bondgenooten van de Sovjet-Unie om terstond een ontlastingsoffensief te beginnen. ,,Wanneer de geallieerden dezen oorlog werkelijk willen winnen, aldus Maisky, dan moeten zij alles wat zij hebben in de waagschaal stellen. Het front in de Sovjet-Unie is het beslissende oorlogstooneel en 1942 is het beslissende jaar in dezen oorlog.''

Dit nieuwe en dringende beroep van Moskou op de geallieerden bewijst duidelijker dan alles hoe in toonaangevende kringen van de Sovjet-Unie gedacht wordt over de huidige positie van de eigen stellingen op het Oostelijk front. Daaruit blijkt dat, nu algemeen een groote Duitsche actie verwacht wordt, het winteroffensief van de bolsjewisten mislukt is en dat de pogingen om de Duitsche aanvalskracht te breken, gestrand zijn. De groote verwachtingen, die Duitschland van het komende offensief heeft, steunen op het nuchtere inzicht in den algemeen strategischen toestand, die door een geautoriseerden Berlijnschen militairen commentator aldus omschreven werd. In tegenstelling met de berekeningen van Moskou kon de winterslag geleverd en gewonnen worden door een deel van de Duitsche weermacht, waarvan de voor het voorjaarsoffensief gereserveerde krachten niet in den strijd geworpen behoefden te worden. Dit is een bijzondere prestatie van de troepen, die zich met voorbeeldige dapperheid door alle moeilijkheden wisten te slaan. Met opzet heeft het Duitsche opperbevel er van afgezien een bepaald gebied bezet te houden. Ook zijn geen reserves in den strijd gebracht om verloren gegane gebieden te heroveren, daar deze reserves een grootere taak te volbrengen hadden. Deze taktiek heeft het mogelijk gemaakt, dat alle krachten, die voor het voorjaarsoffensief gereserveerd moesten blijven, ongeschonden den winter doorgekomen zijn. Zij ontvingen in deze maanden een speciale opleiding, waardoor zij een buitengewone waarde kregen voor de komende gevechten. Het wapenarsenaal is gedurende den winter aanzienlijk uitgebreid en verbeterd. Adolf Hitler heeft in zijn laatste redevoeringen het front betere wapenen beloofd en toegezegd, dat alle beschikbare krachten gemobiliseerd zouden worden voor de materieele uitrusting der troepen. In dezen winter is bovendien met kracht gewerkt aan het scheppen van alle gunstige voorwaarden voor het succesvol verloop der voorjaarsoperaties. Men kan zonder overdrijving zeggen, dat in de geschiedenis geen leger over beter materiaal beschikt heeft dan de Duitsche weermacht voor haar nieuwe offensief op het Oostelijk front. (Vaderland)

(V. b. Engeland—Sovjet-Unie 4959 E; V. S.—Sovjet-Unie 4975 C.)

B. HET NABIJE OOSTEN. — De bolsjewistische dreiging. —

31 Maart — De ,,Frankfurter Zeitung'' publiceert een bericht uit Ankara, waarin allereerst wordt betoogd, dat sedert de bezetting van Iran geen objectieve berichten meer uit dat land worden ontvangen. Desondanks is het duidelijk, dat er sedert het vertrek van den vorigen Sjah chaotische verkeerstoestanden heerschen. Overal zwerven benden, niet alleen roovers, maar ook opstandelingen, die het niet eens zijn met de politiek van Teheran, dat, naar zij zeggen, het land heeft uitgeleverd aan Britten en Sovjets.

In Iransch Koerdistan is de bevolking, die door de Sovjets van wapens is voorzien, al sedert eenigen tijd in opstand. Reeds in October 1941 verklaarde zij zich onafhankelijk en zij weigert sedertdien de regeering te Teheran te erkennen. Toen het nieuwe Iransche kabinet kortgeleden een onderhandelaar naar Koerdistan zond, werd deze — zooals de Egyptische pers op 9 Maart uit Delhi meldde — door de Koerden vermoord. Het geheele gebied om het Oermiameer is op het oogenblik bezet door Koerdische formaties. Het blad, dat in Egypte de Britsche

belangen vertegenwoordigt, de „Egyptian Gazette", leverde in dit verband den volgenden commentaar: Ondanks een twintigjarig autocratisch Iransch bewind hebben de Koerden de verovaars weerstaan en een zelfde soort autonomie geëischt als de Koerden in Sovjet-Koerdistan bezitten". De Engelschen geven, volgens het Duitsche blad aldus toe, dat zij heel goed weten, dat de Sovjets er naar streven het Iransche Koerdistan te vereenigen met Sovjet-Koerdistan.

In den hierboven bedoelden commentaar wordt dan verder gezegd: „Het gebied van den Koerdischen opstand ligt in het woeste bergland, waardoor de Perzische hoogvlakte zoowel met het Anatolische hoogland als met de Sovjet-Unie in het Noord-Oosten wordt verbonden." In feite strekt Iransch Koerdistan zich dan ook langs de geheele Oostgrens van Turkije tot de Noord-Oost-punt van Irak uit. Het optreden der Sovjets in Iransch-Koerdistan heeft eenerzijds de lange grens, waarop Turkije zich tegen de Sovjet-Unie moet beveiligen, verdubbeld en anderzijds de Turksche en ook de Iransche regeering voor de dringende noodzaak gesteld, alle gebeurtenissen in dit gebied met zeer veel aandacht gade te slaan. Turkije heeft zijn Koerdische burgers vast in de hand, doch voor Iran is het Koerdenprobleem een levenskwestie.

Hoewel het intusschen duidelijk is geworden, aldus gaat de „Frankf. Ztg." verder, dat de Engelsche politiek den Sovjets volgens een vooraf opgesteld plan de vrije hand laat in Iran, wordt officieel slechts medegedeeld, dat de Sovjet-Unie en Engeland een nieuwe grens van hun „belangenzones" hebben vastgesteld, welke grens van de Zuidoostelijke punt van Turkije ten Zuiden van Hamadan en Sultanabad naar Isfahan loopt. Deze grenslijn komt overeen met die van 1907, toen Groot-Brittannië en Rusland het land reeds eerder in belangenzones verdeelden. Zelfs wanneer het bij deze nieuwe verdeeling der belangenzones bleef, aldus teekent het Duitsche blad hierbij aan, blijkt toch weer duidelijk, hoe consequent het Sovjet-imperialisme voortgaat in de voetsporen van het tsaristische imperialisme, dat er voortdurend naar streefde steeds meer terrein in de richting van Britsch-Indië te winnen. In ieder geval staat achter de nieuwe overeenkomst duidelijk een aanzienlijke terugtrekking der Engelsche posities, waardoor de Sovjet-Unie tot vlak bij den toegangsweg tot de belangrijke Revandoes-pas — die het gebied van Mosoel beheerscht — wordt gebracht. De berichten, dat de Sovjets reeds oprukken naar Mosoel, zijn aldus niet van elken grond ontbloot. Zooveel is in ieder geval zeker, dat de Engelschen de Sovjet-Unie vèrgaande concessies hebben gedaan. De nieuwe toestand is, van het standpunt der Britsche belangen beschouwd, nog gevaarlijker, daar de officieele Sovjet-instanties reeds zeer willekeurig te werk gaan. De terugroeping van een Britsche militaire missie uit Tiflis werd van Britsche zijde achteraf aldus gemotiveerd, dat de missie, die slechts de samenwerking met den bondgenoot bij de bezetting van het land moest verzekeren, thans overbodig is geworden, daar de militaire operaties zijn geëindigd. Daarbij is generaal Wavell dezen winter in Tiflis geweest om daar met de Sovjetbevelhebbers te beraadslagen over operatieplannen. De missie werd toen te Tiflis achtergelaten om verdere bijzonderheden uit te werken. De feitelijke oorzaak voor haar terugroeping is eenvoudig het Sovjet-overwicht. Wie onder de tegenwoordige omstandigheden de Iranische regeering leidt, doet weinig ter zake, aldus besluit de „Frankf. Ztg.". Het geheele regiem te Teheran is nog slechts een façade voor de expansie-oogmerken der Sovjets. Een soortgelijke expansie kan zich eventueel ook tegen Afghanistan richten, waar de bruikbaar wordende weg Koesjk—Herat—Kandahar—Quetta een goede en voor uitbreiding vatbare verbinding tusschen het spoorwegnet in Turkestan en in Britsch-Indië vormt. Naar het heet, hebben de Sovjets in het gebied van Merv 300.000 man geconcentreerd.

(Alg. Handelsblad) **(V. b. Irak 5022 E.; Iran 5039 C.)**

A. **NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Voedselvoorzieningsraad ingesteld - Radiorede van G. J. Ruiter, directeur-generaal van den Landbouw - Toporganisatie voor coöperaties der voedselvoorziening - Productieslag; Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart dankt dr. Posthuma. —**

Den Haag, 1 April. — De secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij heeft bij besluit van 24 Maart 1942, ingesteld een raad voor de voedselvoorziening. De instelling van den raad is voorzien in artikel 15 van het Organisatiebesluit voedselvoorziening 1941.

De raad heeft tot taak den secretaris-generaal van advies te dienen bij de uitvoering van het Organisatiebesluit voedselvoorziening 1941 en van andere wettelijke regelingen op het gebied der voedselvoorziening. In den raad zullen zitting nemen: de directeur-generaal van de Voedselvoorziening, de directeur-generaal van den Landbouw met eenige van zijn hoofdambtenaren, eenige vertegenwoordigers van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, een vertegenwoordiger van het departement van Financiën, de voorzitters van de bedrijfsorganisaties, ingesteld op het gebied van de voedselvoorziening, vertegenwoordigers van den Nederlandschen Landstand, vertegenwoordigers van de bedrijfs- en vakgroepen voor de industrie, handel en ambacht op het gebied van de voedselvoorziening, zoomede eenige vertegenwoordigers van de wetenschap op het gebied van de voeding en de volksgezondheid. De directeur-generaal van de Voedselvoorziening, ir. S. L. Louwes is voorzitter van den raad. De raad werd op 31 Maart geïnstalleerd.

Radiorede van G. J. Ruiter, directeur-generaal van den Landbouw. — Den Haag, 1 April — De heer G. J. Ruiter, directeur-generaal van den Landbouw, heeft in een radiorede de aandacht gevraagd voor een aantal moeilijke opgaven, waarvoor de zoo van onpas gekomen barre winter van 1941—1942 ons dit voorjaar plaatst. Zeer ernstig is voor de naaste toekomst het feit, dat van wintergraan en koolzaad een zeer aanzienlijk deel is uitgevroren. Voor koolzaad beteekent dit een aanzienlijk verlies aan olie en aan raapkoek, dat te stellen is op 800 kg. olie en op 1300 kg. eiwitrijke veekoeken per ha.; voor onze vetvoorziening van de grootste beteekenis. Ook voor de vroege groentenvoorziening en de melkveehouderij zal de ijzige winter ernstige gevolgen hebben, aldus betoogde verder de heer Ruiter. Er is dezen winter te veel vee aangehouden. Als gevolg hebben vele veehouders reeds nu hun voer opgeteerd en zullen vee moeten verkoopen, het stallen bij anderen of — en dat is het meest voorkomende geval — moeten trachten 't voorjaar te halen met toevoer van stroo en wat er nog anders maar te koop is. Ze zullen dan magere, weinig productieve dieren te vroeg in de weide moeten brengen en voeren dan reeds weer van het voer, dat voor den volgenden winter zou moeten worden bewaard. De melkproductie nu en in de toekomst zal, hoe het geval ook ligt, ernstig worden benadeeld. Voor de voedselvoorziening van Nederland, aldus vervolgde de heer Ruiter, wil dit alles echter zeggen, dat de grootste en, behoudens eenig te verbouwen oliezaad, eenige vetbron voor ons volk voor het komende jaar zeer sterk is opgedroogd, doordat de melk- en daardoor de boterproductie ten gevolge van dit alles belangrijk zal dalen. Ten einde deze kwade factoren zooveel mogelijk weg te werken, vroeg de directeur-generaal in het vervolg van zijn rede bij den consument begrip voor de ontstane schier onoplosbare moeilijkheden, waarvoor de boer is geplaatst om het Nederlandsche volk te blijven voeden, terwijl hij boer en tuinder opriep om zich in te spannen tot de grootst mogelijke voedselproductie. Hij riep hen op om in de plaats van het uitgewinterde koolzaad, blauwmaanzaad te telen, zoo mogelijk nog een grootere oppervlakte, welke teelt zal worden aangemoedigd door een behoorlijken prijs van *f* 250 scheurpremie. Wie erwten wilde telen, zal dat doen om in den stoppel daarvan voor 1943 koolzaad te telen. Dan zullen zooveel mogelijk aardappelen worden gebouwd om onze aardappel- en broodmeelvoorziening veilig te stellen. Voorts dienen de veehouders, gedachtig aan den melk- en vetnood, geen enkel kalf ten koste van honderden kilogrammen volle melk méér op te fokken dan voor de instandhouding van hun bedrijf beslist noodzakelijk is.

Toporganisatie voor coöperaties der voedselvoorziening. — 1 April — Het Verordeningenblad bevat een op 31 Maart in werking getreden besluit van de Secretarissen-Generaal van Landbouw en Visscherij en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende de instelling en de bevoegdheden van een toporganisatie voor coöperatieve vereenigingen op het gebied der voedselvoorziening.

Er wordt ingesteld een rechtspersoon: de Nederlandsche Coöperatieve Raad, welke tot taak heeft de behartiging der gemeenschappelijke belangen van de coöperatieve vereenigingen en van de centrale organisaties. De toporganisatie oefent het algemeen toezicht uit op de coöperatieve vereenigingen en de centrale organisaties. Coöperatieve vereenigingen en centrale organisaties zijn verplicht zich aan te sluiten bij de toporganisatie en de statuten van de toporganisatie na te leven. De vereeniging Nationale Coöperatieve Raad is ontbonden.

De secretaris-generaal heeft op voorstel van den boerenleider den boer Van Till te Hummelo benoemd tot voorzitter van den Nederlandschen Coöperatieven Raad.

Productieslag; Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart dankt dr. Posthuma. — Den Haag, 1 April. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, Rijksminister Seyss-Inquart, heeft dezer dagen in tegenwoordigheid van den boerenleider van den landstand, E. J. Roskam en van den „Oberregierungsrat" von der Wense, Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft beim Reichskommissar den voorzitter van de „commissie ter ondersteuning van de maatregelen, getroffen voor de regeling van de landbouwproductie" oud-minister dr. Posthuma ontvangen om hem te bedanken voor zijn in het kader van den productieslag geleverde prestaties.

De Productieslag in Nederland werd begin 1941 ter hand genomen om door eigen kracht een maximum bijdrage te leveren voor de voedselvoorziening van het Nederlandsche volk. Oud-minister dr. Posthuma heeft voor het uitvoeren van deze taak de voorzitters van de vier landbouworganisaties in Nederland

in een commissie vereenigd, en in het geheele land onderafdeelingen gevormd, welke de verwezenlijking van deze taak ten doel hadden. Een aantal veelomvattende maatregelen op het gebied van de verhooging der landbouwproductie, was het resultaat van zijn waardevollen arbeid. Deze maatregelen leidden tot een volledig succes. Overeenkomstig den voortschrijdenden opbouw van den landstand zijn de commissie van oud-minister dr. Posthuma en haar onderafdeelingen, met ingang van 1 April 1942 door den landstand overgenomen, die de werkzaamheden zal voortzetten. Oud-minister dr. Posthuma heeft zich bereid verklaard als algemeen adviseur van den Nederlandschen Landstand ook in de toekomst zijn krachten beschikbaar te stellen.
(Vaderl. - Alg. H.blad - Verordeningenbl. No. 8, 31 Maart '42)
(V. b. Voedselvoorz. 4985 E; dr. Seyss-Inquart 5003 A)

A. **FRANKRIJK. — Laval voert besprekingen met Pétain en Darlan - Oproep van maarschalk Pétain tot inlevering van het broodgraan. —**
Vichy, 31 Maart — Op 26 Maart heeft nabij Randan in den omtrek van Vichy een ontmoeting plaats gehad tusschen het hoofd van den Franschen staat, maarschalk Pétain en Pierre Laval.
Voorts wordt vernomen, dat enkele uren na het onderhoud tusschen maarschalk Pétain en Pierre Laval, ook een ontmoeting heeft plaats gehad tusschen Laval en den plaatsvervangenden minister-president, adm. Darlan. Darlan zou zich zeer tevreden hebben uitgelaten over zijn gesprek met Laval, waarbij de bespreking van actueele vraagstukken, naar van welingelichte zijde vernomen wordt, het stadium van voorbereiding niet te buiten zou zijn gegaan.
Oproep van maarschalk Pétain tot inlevering van het broodgraan. — Vichy, 30 Maart (Afip) — Maarschalk Pétain heeft tot den Franschen boerenstand de volgende boodschap gericht, die door de radio is uitgezonden: „Boeren, vrienden, De broodvoorziening wordt bedreigd. Om in de behoeften van de bevolking te voorzien, zijn er 150.000 ton graan per maand noodig. Om de verdeeling er van te vergemakkelijken, moet de regeering nauwkeurig weten over welke hoeveelheden broodgraan zij zal kunnen beschikken. Daarom heeft de regeering bepaald, dat al het graan vóór 21 April moet worden ingeleverd. Gij zult trouw gehoorzamen. Het geldt een maatregel van openbaar belang. Ik vergeet niet, dat de voedselvoorziening van verleden jaar, dank zij u, niet is gestagneerd. Helpt mij nu nogmaals aan alle Franschen het dagelijksche brood te verschaffen."
(N. R. Crt. - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Pétain 5022 D.; Laval 4853 D.; Darlan 4933 F.)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs - N.I.V.O.-internaat te Arnhem - Dr. J. Jongbloed benoemd tot hoogleeraar in de physiologie te Utrecht. —**
Den Haag, 31 Maart — Aan het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming werd een nieuwe afdeeling voor „Bijzondere Aangelegenheden op Onderwijsgebied" („B.A.") gesticht. De heer E. P. van der Werff is belast met de leiding van deze afdeeling. In de eerste plaats ressorteert onder deze nieuwe afdeeling de N.I.V.O., hetgeen beteekent Ned. Instelling voor Volksche Opvoeding. Zij beoogt een school te zijn, die de besten van het volk naar zich toe trekt en de jongens door een zesjarige harde geestelijke en lichamelijke opleiding (algemeen vormend onderwijs) opvoedt tot mannen, die later in staat zullen zijn leiding te geven aan het Nederlandsche volk. De eerste thans bestaande N.I.V.O. is een internaat, dat gevestigd is in het vroegere sanatorium Koningsheide bij Arnhem. Op het oogenblik zijn er omstreeks veertig jongens tusschen 12 en 18 jaar, die er werken voor het eind-diploma, dat recht geeft op universitaire studie. Er dienden zich 580 candidaten aan, van wie slechts 40 werden toegelaten. De klassen, zes in getal, worden scharen genoemd; de leeraren opvoeders.
Dr. J. Jongbloed benoemd tot hoogleeraar in de physiologie te Utrecht. — Utrecht, 1 April — Tot gewoon hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht in de faculteit der Geneeskunde om onderwijs te geven in de physiologie, is benoemd dr. J. Jongbloed, thans conservator. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Onderwijs 5047 A.; N.I.V.O. 4809 B.)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche Bank - Wijziging Bankwet 1937 - Regeling inzake oorlogsmolest-getroffenen - Aanvullingsverordening inzake de Nederlandsche Kultuurkamer. —**
31 Maart — In de Nederl. Staatscourant van 30 Maart is opgenomen een Besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën, hetwelk een wijziging inhoudt van de dekkingsvoorschriften. De wijziging komt hierop neer, dat de verplichte dekking van het bedrag aan bankbiljetten, bankassignatiën en rekening-courant saldo's behalve uit munt en gouden muntmateriaal thans ook kan bestaan uit saldo's bij banken in het buitenland of buitenslands betaalbare chèques, wisselbrieven, ander handelspapier en schatkistpapier. (D. v. F.)
Regeling oorlogsmolest getroffenen. — Den Haag, 1 April — In het verordeningenblad is opgenomen een besluit van de Secr.-Gen. van de Dep. van Justitie, van Financiën en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, houdende voorzieningen inzake oude overeenkomsten van door oorlogsmolest getroffenen.
Aanvullingsverordening inzake de Nederlandsche Kultuurkamer. 's-Gravenhage, 1 April — Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris houdende aanvulling der verordening betreffende de Nederlandsche Kultuurkamer. Daarin wordt bepaald, dat als waarneembaarmaking van kultuurgoed ook wordt beschouwd het geven van onderwijs in vakken op het gebied der kunst, voor zoover dit onderwijs niet plaats heeft aan openbare of aan die bijzondere onderwijs- en opvoedingsinrichtingen, welke onder toezicht staan van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming.
(Alg. Handelsblad - Verordeningenblad No. 8, 31 Maart 1942)
(Vor. ber. Ned. Kultuurkamer 5023 C.)

D. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Economisch herstel. —**
Tokio, 2 April (A.N.P.) — Domei deelt mede, dat de groote olieraffinaderijen te Palembang binnenkort haar bedrijf zullen voortzetten. Sedert de bezetting van bijna zeven weken geleden, is er onafgebroken aan het herstel gewerkt. Het verkeer op den meer dan duizend km. langen spoorweg van Batavia naar Soerabaja is op 1 April hervat, nadat Japansche pioniers de noodige herstellingen hadden verricht. Ook op de zijlijnen op Java is het verkeer hervat, ondanks de vernielingen, die de Nederlandsch-Indische troepen op tal van plaatsen hadden aangericht.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Econ. maatregelen 5049 H.)**

E. **NEDERLAND. — Mr. dr. G. A. W. ter Pelkwijk eervol ontslagen als burgemeester van Utrecht; G. van Ravenswaay benoemd - Mr. P. Kikkert benoemd tot directeur van den Rijkswaterstaat. —**
Den Haag, 1 April — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft den burgemeester van Utrecht, mr. dr. G. A. W. ter Pelkwijk, met ingang van 31 Maart eervol uit zijn functie ontheven en pensioen verleend. In zijn plaats heeft de Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden den burgemeester van Zaandam, G. van Ravenswaay, met gelijktijdig eervol ontslag uit deze functie, benoemd tot burgemeester van Utrecht.
G. van Ravenswaay, sinds eenige maanden burgemeester van Zaandam, is geboren te Amsterdam op 19 September 1894.
Van 1924 tot 1937 was hij in leidende functies werkzaam voor het Philipsconcern te Eindhoven. Tijdens de mobilisatie deed hij dienst als kapitein bij de veldartillerie. De heer van Ravenswaay is lid der N.S.B.
Mr. P. Kikkert benoemd tot directeur van den Rijkswaterstaat. — Naar de Staatscourant van 1 April mededeelt, is met ingang van dien datum benoemd tot directeur van den Rijkswaterstaat, mr. P. Kikkert, te Den Haag.
(V. b. Burgem. 5015 E.; G. van Ravenswaay 4590 C.)

F. **EGYPTE. — Opening van het parlement - Troonrede van koning Faroek. —**
Stockholm, 31 Maart (D.N.B.) — Koning Faroek van Egypte heeft op 30 Maart volgens den Britschen berichtendienst de nieuwe zittingsperiode van het Egyptische parlement geopend. Minister-president Nahas pasja las de troonrede voor, waarin o.a. het volgende wordt gezegd: Egypte probeert zich verre te houden van de verschrikkingen van den oorlog en het Engelsch-Egyptische verdrag toe te passen „zonder eigen rechten prijs te geven". Vervolgens werd in de rede een groot program aangekondigd voor reorganisaties op het gebied der binnenlandsche politiek.
Ten slotte wordt in de troonrede de „broederschap met de naburige oostersche volken bijzonder op den voorgrond geplaatst."
(N. R. Crt.)
(V. b. Koning Faroek 3104 C.; photo buiten tekst 4032a; Min.-president 5041 E.)

G. **NEDERLAND. — Verplichte arbeidsdienst voor overheidspersoneel en studenten. —**
Den Haag, 2 April — Officieel is bepaald, dat degenen, die in aanmerking willen komen voor een aanstelling in openbaren dienst, of bij het bijzonder onderwijs en die den leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, hun arbeidsdienstplicht moeten hebben vervuld. Dit geldt niet voor hen, die vóór 1 Januari 1920 zijn geboren. Zij, die in openbaren dienst of bij het bijzonder onderwijs werkzaam zijnde, den leeftijd van 18 jaar bereiken, moeten, op straffe van ontslag, binnen een jaar hun arbeidsdienstplicht hebben vervuld. Voorts treedt met ingang van 1 September 1942 het volgende voorschrift in werking:
„Zij, die in eenig studiejaar als student wenschen te worden

ingeschreven of eenig examen wenschen af te leggen bij een universiteit of hoogeschool, moeten, indien zij den leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, vóór 1 Juni, voorafgaande aan dat studiejaar, hun arbeidsdienstplicht hebben vervuld." Deze bepaling is niet van toepassing op hen, die vóór 1 Januari 1920 zijn geboren en ook niet op hen, die vóór 1 Januari 1942 zich als student lieten inschrijven of al dan niet met goed gevolg een examen aflegden bij een universiteit of hoogeschool. Ook kunnen personen, die den leeftijd van 18, doch nog niet dien van 24 jaar hebben bereikt en niet of niet volledig in een beroep of een bedrijf werkzaam zijn en geen geregelde beroeps- of schoolopleiding volgen, tot het vervullen van hun arbeidsdienstplicht of tot medewerking aan een onderzoek naar hun geschiktheid daarvoor worden opgeroepen. Hij, die aan zoodanige oproeping niet voldoet, is strafbaar.

Deze bepalingen zijn overigens niet van toepassing op degenen, die ten minste vier maanden, tijd met verlof doorgebracht medegerekend, als militair, als lid van den Ned. Opbouwdienst of als vrijwilliger bij de Duitsche weermacht, de „Waffen S.S." of het Vrijwilligerslegioen Nederland, dienst hebben vervuld en evenmin gehuwden, tenzij zij in aanmerking wenschen te komen voor een aanstelling in openbaren dienst of bij het bijzonder onderwijs, dan wel als student wenschen te worden ingeschreven of eenig examen wenschen af te leggen. Zij, die thans zijn aangesteld of vóór 1 Januari 1943 aangesteld worden in openbaren dienst of bij het bijzonder onderwijs, moeten, indien zij den leeftijd van 18, doch niet dien van 22 jaar hebben bereikt en ongehuwd zijn, op straffe van ontslag, vóór 1 Juli 1944, hun arbeidsdienst hebben vervuld. Ook voor hen gelden de hierboven genoemde gevallen van niet-toepassing.
(Vaderland) **(Vor. ber. Arbeidsdienst 5008 B.)**

A. **BELGIE. — Beëediging van de Nederlandsche N.S.K.K. - Ir. A. A. Mussert aanwezig. —**
Brussel, 2 April (A.N.P.) — Op 1 April zijn te Diest drie bataljons der N.S.K.K., het national-sozialistische Kraftfahrerkorps, op den Führer Adolf Hitler beëedigd. Het waren een Duitsch, een Nederlandsch en een Belgisch-Rexistisch bataljon, het Nederlandsche bestaande uit mannen der N.S.B. Een verrassing voor de Nederlandsche N.S.K.K.-mannen was wel, dat de leider der N.S.B., ir. Mussert, met eenige leden van zijn staf, naar Diest was gekomen om van de plechtige beëediging getuige te zijn.

Met Gruppenführer v. Bayer-Ehrenberg inspecteerde Mussert tezamen met den vertegenwoordiger der Rexisten en eenige Duitsche officieren het uit drie nationaliteiten bestaande regiment, waarop achtereenvolgens het geheele regiment door den Gruppenführer, de Nederlanders door Mussert en de Rexistische manschappen door commandant H. Mathies, achtereenvolgens in het Duitsch, het Nederlandsch en het Fransch werden toegesproken. De leider der N.S.B. wees in het bijzonder op de uiterst zware tijden, die ons vaderland thans in en buiten Europa doormaakt en op de beteekenis van het offer, dat ook bij de N.S.K.K. door zonen van Nederland wordt gebracht, een offer, waarvoor dit vaderland zich dankbaar zal toonen. Commandant Mathies sprak tot de Rexisten in gelijken geest. Onmiddellijk daarop had, wederom in de verschillende talen, de beëediging op den Führer plaats. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 5052 B.)

B. **NEDERLAND. — Duitsche ordepolitie stelt kinderspeelgoed tentoon. —**
Den Haag, 3 April — Op 2 April werd, evenals in eenige andere steden in ons land, in den Dierentuin de tentoonstelling geopend van kinderspeelgoed, vervaardigd door de hier gelegerde onderdeelen der Duitsche politie. De opening werd bijgewoond door de echtgenoote van den Rijkscommissaris, den bevelhebber der Ordnungspolizei, General-Major Schumann en diens echtgenoote, en vertegenwoordigers van weermacht, S.S., partij en staat, van de Nederlandsche politie en van de N.S.B.
Het tentoongestelde speelgoed zal na sluiting van de tentoonstelling aan arme kinderen worden uitgereikt. (N. R. Crt.)

C. **NEDERLAND. — Vredegerechtshof - Kapitein van Gellicum vrijgesproken. —**
's-Gravenhage, 2 April (A.N.P.) — In den avond van 12 Mei 1940 werd een duizendtal geïnterneerde nationaal-socialisten van „Filmstad" bij Den Haag per trein naar Amsterdam gebracht. Onderweg, even voorbij Haarlem, speelde zich een drama in een treingedeelte af, dat aan vier geïnterneerden het leven kostte. Een geïnterneerde had aan den bewaker gevraagd zich naar den anderen coupé te mogen begeven, waar zijn vrouw en kinderen zich bevonden. De bewaker hield zich aan de strenge orders, dat niemand mocht opstaan enz., waardoor de geïnterneerde zenuwachtig werd en naar den bewaker toeliep, met wien hij in de duisternis in een handgemeen raakte. De bewaker heeft daarop eenige schoten uit zijn karabijn gelost, een collega deed ingelijks en het resultaat was, dat vier menschen het leven lieten, nl. Chr. W. von Lützow, Arie A. Hoek, Petrus J. Wolters en Jan N. Roest.
De 47-jarige inspecteur van politie, A. M. van Gellicum, indertijd dienst doende als reserve-kapitein, had zich deswege voor het Vredegerechtshof te 's-Gravenhage te verantwoorden, omdat hij te stringente orders voor het transport zou hebben uitgevaardigd.
Overeenkomstig de conclusie van den fg. procureur-generaal, mr. P. R. Blok, heeft het Vredegerechtshof 2 April den kapitein Van Gellicum vrijgesproken. Het hof stelde namelijk op grond van de uit het onderzoek gebleken feiten vast, dat de bewakingsmanschappen, die de doodelijke schoten losten, uit zelfverdediging, door de bijzondere omstandigheden gerechtvaardigd, hebben gehandeld. De dood der slachtoffers is derhalve niet te wijten aan de schuld van verdachte.
(Vaderland) **(Vor. ber. Rechtszaken 5052 E.)**

D. **TURKIJE. — Ambassadeur te Tokio naar Ankara ontboden - Strafproces inzake den aanslag op ambassadeur von Papen begonnen. —**
Tokio, 30 Maart (D.N.B.) — De Turksche ambassadeur te Tokio, Ferid Tek, is volgens de „Tokio Nitsji Nitsji" naar Ankara ontboden om rapport uit te brengen over de recente ontwikkeling in den oorlog in Oost-Azië.

Strafproces inzake den aanslag op ambassadeur von Papen begonnen. — Berlijn, 1 April (D.N.B.) — Op 1 April is voor de eerste strafkamer te Ankara het proces begonnen inz. den aanslag op den Duitschen ambassadeur von Papen.
In de beklaagdenbank hadden plaats genomen: 1. Abdurrahman Sayman, student; 2. Suleyman Sagol, kapper, beiden Turken, geboren in Joegoslavië; 4. de Sovjet-burger Leonid Kornilov, leider der transportafdeeling der handelsvertegenwoordiging van het consulaat-generaal der Sovjet-Unie; 4. de Sovjet-burger Iwano Georgewitsj Pawlow. Het Openbaar Ministerie, dat door den procureur-generaal Djemil Altray wordt vertegenwoordigd, gaat uit van het standpunt, dat de aanslag van 24 Februari tegen den Duitschen ambassadeur von Papen was gericht. De president Sabri Joldash opende de zitting. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Japan—Turkije 4927 A.; Aanslag Von Papen 5016 E.; Groot-Duitschland—Turkije 5040 D.)

E. **IRAN. — Engelsch-bolsjewistische demarcatielijn.**
Adana, 2 April (D.N.B.) — Omtrent de nieuwste demarcatielijn wordt bericht, dat de bolsjewisten de Irakse grens hebben bezet tot een punt ter hoogte van Sodeymanie. Van dit punt, waar de twee belangengebieden aan elkaar grenzen, loopt de grens van het demarcatiegebied naar het Noorden, eerst in de richting van Hamadan, zoodat deze stad er buiten valt, dan naar het Noorden over Kasjwin, welke stad er eveneens buiten valt, en verder in de richting van Resjt, zoodanig dat Ghilan binnen de lijn ligt. Zij loopt verder in een bocht over den Noordelijken rand van het Elboersgebergte, zoodanig, dat alle tusschen Elboers en de Kaspische zee gelegen steden, waaronder ook Istarabad, in het door de bolsjewisten bezette gebied liggen en verder in Oostelijke richting naar de Afghaansche grens, in dier voege, dat Mesjhed binnen de lijn valt. De Engelsche demarcatielijn sluit de geheele petroleumconcessie in. Zij loopt van het genoemde uitgangspunt in Zuidelijke richting, waar zij aan de Iransche Golf te Benda-Sjapoer eindigt.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Bolsjewistische dreiging 5054 B.)

F. **TURKIJE. —Duitsche ambassadeur von Papen te Ankara teruggekeerd. —**
Ankara, 4 April (D.N.B.) — De Duitsche ambassadeur von Papen is op 4 April per vliegtuig uit Istanboel te Ankara aangekomen. Hij heeft de terugreis naar Turkije gemaakt via Sofia, waar hij voor een kort oponthoud heeft vertoefd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Von Papen 5040 D.)

G. **NEDERLAND. — Nieuwe wethouders te Rotterdam. —**
Rotterdam, 4 April — Aan de heeren L. de Groot, J. Brautigam, F. L. D. Nivard, A. B. de Zeeuw en J. H. Donner is tegen 7 April op hun verzoek eervol ontslag verleend als wethouders van de gemeente Rotterdam, onder toekenning van een pensioen, c.q. een wachtgeld.

In hun plaats heeft de burgemeester benoemd de heeren dr. H. Roos, ir. D. Mommaal, G. C. Blom en dr. P. Klumper, die onderscheidenlijk zullen worden belast met de departementen Onderwijs en Volksontwikkeling, Technische Zaken, Financiën en Bedrijven en Volksgezondheid. Onder eigen beheer heeft de burgemeester gesteld het Havenbedrijf, Personeelszaken en Sociale Aangelegenheden. (N. R. Crt.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - In 1942 ruim 100.000 bolsjewisten gevangen - In Maart 646.900 br.t. scheepsruimte tot zinken gebracht - Opnieuw 157.600 handelstonnage vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Overzicht eerste kwartaal. — Berlijn, 4 April (D.N.B.) — In de eerste drie maanden van dit jaar hebben de bolsjewisten bij hun vergeefsche pogingen om het Duitsche Oostelijke front aan het wankelen te brengen, alsmede door Duitsche aanvalsoperaties zeer zware verliezen aan menschen en materiaal geleden. Naast de bijzonder zware verliezen aan dooden verloor de vijand in de periode van 1 Januari tot 31 Maart 1942 194.128 man aan gevangenen, 2167 pantserwagens en 2519 stukken geschut. De bolsjewistische luchtstrijdkrachten verloren in dezelfde periode: 1765 vliegtuigen in luchtgevechten, 250 vliegtuigen door de luchtdoelartillerie, 595 vliegtuigen, die op den grond vernield werden en 110 vliegtuigen, die door formaties van het leger werden neergeschoten.
In de verschillende sectoren van het Oostelijke front deden de bolsjewisten hier en daar aanvallen. Zij werden met zware verliezen voor den vijand afgeslagen.
Wat de weersomstandigheden aan het Oostelijk front betreft, in het Zuiden houdt de dooi aan. De Straat van Kertsj is ijsvrij. In den centralen sector begint het ijs op de rivieren te breken.

DE OORLOG TER ZEE.

Rome, 29 Maart — In de nabijheid van de Amerikaansche kust heeft een duikboot vier koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 20.000 br.t. tot zinken gebracht.
Hoofdkwartier van den Führer, 29 Maart (D.N.B.) — In den strijd tegen de Britsche en de Amerikaansche ravitailleeringsscheepvaart hebben Duitsche duikbooten in het noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan en voor de Amerikaansche kust 16 vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 110.600 br.t., waaronder 8 groote tankschepen met een inhoud van 73.900 br.t. tot zinken gebracht.
2 April — In een driedaagschen aanval op een Britsch convooi in de Noordelijke IJszee, werden door formaties van de Duitsche luchtmacht, Duitsche torpedojagers en duikbooten, vier transportschepen, te zamen groot 27.000 br.t., in den grond geboord, vier andere zwaar beschadigd. Met het oog op den hevigen storm kan met het verlies van ten minste nog een transportschip rekening worden gehouden.
De duikboot onder bevel van den luitenant-ter-zee 1e klasse Endrass, drager van het eikenloof, behoorende bij het ridderkruis van het ijzeren kruis, is van een actie niet teruggekeerd. Een vooraanstaande duikbootcomandant is met zijn dappere bemanning in den strijd tegen den vijand gevallen.
De strijd tegen de ravitailleeringsscheepvaart van Groot-Brittannië en de V.S. leverde in Maart groote successen op. Marine en luchtmacht brachten 105 vijandelijke koopvaardijschepen van te zamen 646.900 B.R.T. tot zinken. Hiervan zijn door Duitsche duikbooten tot zinken gebracht 91 schepen van te zamen 584.900 B.R.T. Bovendien werden nog 39 koopvaardijschepen van den vijand door torpedo- of bomtreffers beschadigd.

DE LUCHTOORLOG.

Helsinki, 29 Maart (D.N.B.) — In het Finsche legerbericht van 29 Maart wordt o.a. gemeld, dat in den loop van den dag boven de Finsche Golf vier hevige luchtgevechten zijn geleverd, waarbij de Finsche luchtmacht in totaal 27 vijandelijke jagers heeft neergeschoten. Waarschijnlijk werden nog vijf jagers neergeschoten. Verder wordt gemeld, dat 28 Maart bij een luchtgevecht uit een uit 23 vijandelijke vliegtuigen bestaande formatie, 18 jagers werden neergeschoten.
Berlijn, 31 Maart (D.N.B.) — Kapitein Philipp, groepscommandant in een jachteskader en een der weinige dragers van het Eikenloof met de Zwaarden, heeft 31 Maart zijn honderdste overwinning in de lucht behaald. Rijksmaarschalk Göring heeft in een schrijven aan Philipp uiting gegeven aan zijn bijzondere erkentelijkheid.
Rome, 2 April — Italiaansche vliegtuigen hebben Gibraltar gebombardeerd. In het havengebied, waar de militaire installaties herhaalde malen werden aangevallen, ontstonden zware branden. Ondanks de tusschenkomst van Engelsche jagers, waarvan er een werd neergeschoten, is de formatie geheel volledig op haar basis teruggekeerd.
Aanvallen in opeenvolgende golven van sterke formaties Duitsche en Italiaansche gevechts- en jachtvliegtuigen werden overdag en des nachts ondernomen op militaire doelen op het eiland Malta. Voltreffers in vliegtuigloodsen, onderkomens en tusschen geparkeerde vliegtuigen veroorzaakten branden en ontploffingen. Luchtafweerbatterijen werden buiten gevecht gesteld.

(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5050 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Strijdkrachten op Borneo capituleeren - Toengoe en Prome (Birma) bezet. —

Japansche vloot te Rangoon. — Tokio, 27 Maart (A.N.P.) — Naar Domei meldt, is een Japansche vlootformatie op 4 Maart begonnen met het verwijderen van de mijnen uit de monding van de rivier de Irawady tot aan Rangoon. Op 25 Maart is een Japansche vloot in de haven van Rangoon voor anker gegaan.
Verzet op Borneo gestaakt. — Tokio, 28 Maart (D.N.B.) — In berichten van het front wordt gemeld, dat 1324 man Nederlandsche troepen, onder wie 275 officieren, die de Nederlandsche bevelen tot staking der vijandelijkheden niet hadden opgevolgd en in de omgeving van Samarinda, op Borneo, verzet boden, zich op 20 Maart onvoorwaardelijk hebben overgegeven
De strijd in China. — Kanton, 28 Maart (D.N.B.) — De persafdeeling van het Japansche expeditieleger in Zuid-China heeft medegedeeld, dat na de operaties, die van 17 tot 26 Maart in de delta van de Parelrivier zijn uitgevoerd, de provincie Kwantoeng van de resten van het leger van Tsjoengking is gezuiverd. Sinds 28 Maart zijn de Japansche troepen in het Oosten van het schiereiland Sjantoeng bezig 30.000 man vijandelijke troepen steeds nauwer in te sluiten.
Toengoe (Birma) bezet. — 1 April — Aan het front langs de rivier de Sittang op den weg van Rangoon naar Mandalay zijn de Japanners vrij uitgebreide operaties begonnen.
Zij hebben de belangrijke stad Toungoo genomen en zij zijn er daarbij in geslaagd troepen van Tsjoengking — die daar voor het eerst ter ondersteuning van de Engelschen in den strijd waren geworpen — tot capitulatie te dwingen.
De verliezen van maarschalk Tsjiang-Kai-sjek. — 1 April — Een Japansche militaire woordvoerder heeft volgens een Domeibericht uit Hankau verklaard, dat de troepen van Tsjoengking door het optreden der Japanners in de periode van Maart 1941 tot nu toe 231.800 dooden en 167.323 gevangenen hebben verloren. De woordvoerder zeide verder, dat het aantal manschappen der guerilla-troepen aan het front in Noord-China op 51.000 wordt geraamd, hetgeen een aanzienlijke vermindering beteekent, vergeleken met de raming van Maart verleden jaar, groot 64.000. In totaal zijn er 12.520 man troepen van Tsjoengking, onder wie een groot aantal officieren, uit het kamp van Tsjoengking overgeloopen naar Nanking. Tengevolge van de Japansche operaties is meer dan de helft van de 110 divisies van Tsjoengking vernietigd, voor de overgebleven troepen van Tsjoengking is het moeilijk den tegenstand op doeltreffende wijze voort te zetten.
De strijd op de Philippijnen. — Lissabon, 1 April (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, hebben volgens het aldaar gepubliceerde officieele bericht hevige Japansche aanvallen plaatsgevonden op het rechter centrum van het geallieerde front op Bataan. De Japanners zouden eenige vooruitgeschoven stellingen hebben veroverd.
Tusschen 24 en 31 Maart hebben de Japanners herhaaldelijk massale bomaanvallen ondernomen op de eilandvesting Corregidor aan den ingang van de Baai van Manilla.
Madrid, 4 April (D.N.B.) — De Amerikaansche pers geeft naar uit Washington wordt gemeld toe, dat de slag op de Philippijnen als verloren moet worden beschouwd. De Japanners zijn door de linies van generaal Wainwright heengebroken, wiens troepen zich niet kunnen verzetten tegen de moordende uitwerking van de Japansche aanvallen.
Ook Corregidor zal wel spoedig vallen, daar Japansche bommen de waterreservoirs hebben vernield en het eiland geen aanvoer van munitie en levensmiddelen krijgt.
Japansche landing bij Akyab; Prome bezet. — Stockholm, 3 April (D.N.B.) — De woordvoerder der regeering van Tsjoengking heeft, naar Reuter in een extra bericht uit Tsjoengking meldt, medegedeeld, dat de Japanners onder de bescherming van kruisers en torpedojagers bij Akyab zijn geland.
De Britsche stellingen bij Prome werden 1 April door sterke Japansch-Birmaansche troepenformaties aangevallen. De hevige gevechten duurden den geheelen nacht, waarbij de Japansch-Birmaansche troepen de Britsche linies doorbraken. Op 2 April trokken de Britsche troepen zich naar hun voornaamste verdedigingslinie ten noorden van de stad terug. Voorts heeft de Londensche zender gemeld, dat de Britsche troepen in het Irawadidal zich hebben teruggetrokken uit Prome en stellingen ten noorden van de stad hebben bezet, terwijl de Japanners hun opmarsch aan alle fronten voortzetten.
Chineesche luchthaven vernield. — Tokio, 3 April (Afip.) — Het Japansche luchtwapen heeft twee belangrijke Chineesche luchthavens in de provincie Tsjekiang vernield. Japansche militaire kringen verklaren dat deze operatie een einde maakt aan de Angelsaksische plannen zich van deze basis te bedienen om Japan te bombardeeren.

(D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5050 B.)

A. Dat was „generaal" Winter. Zoo hebben ze hem getrotseerd en verslagen. —

In het eerste Aprilnummer brengt „Signaal" onder bovenstaanden titel van de hand van den oorlogscorrespondent, Hubert Neun, het relaas van den winterveldtocht in het Oosten, dat wij hieronder laten volgen.

Zoovele maanden de veldtocht duurt, zoo vaak ook veranderde het aspect van den weg — als de coulissen op het tooneel: een idylle, schilderachtig tusschen wijde maïsvelden en overrijpe zonnebloemen sluimerend, kon hij plotseling toornig worden en openlijk tot strijd uitdagen. Hoevele menschen mogen het zijn, die lichamelijk onder zijn nukken te lijden hadden, hoevele voertuigen, die door zijn onbegaanbaarheid te pletter sloegen, hoevele trekdieren, die het leven lieten onder zijn wurgenden greep? Geen soldaat spreekt er meer graag over hoe het geweest is, in het droge, van myriaden insecten wemelende stof van den zomer of in het taaie, slijkerige moeras van den herfst. Want de meterhooge sneeuw, waaronder nog de overblijfselen sluimeren van de offers uit dien tijd, de gebeenten van gecrepeerde paarden en de stalen geraamten van uitgebrande auto's, levert genoeg stof voor de gesprekken, die 's avonds in het Sovjet-kwartier de ronde doen. Gelijk de oneindig lange draad van een spinnewiel rollen de wederwaardigheden af, die de kameraden elkaar bij het flakkerende licht van de „Lampa für Karasin", zooals het gebrekkig petroleumlampje in het gebruikelijke koeterwaalsch heet, vertellen. IJzige storm veegt langs de vensterramen, kwispelend drukken honden zich tegen de deuren, rusteloos vechten de hanen in den naburigen stal. Zwaar vallen de woorden en uit alle woorden blinkt het groote gebeuren. Niet ieder van deze mannen heeft het wit in het oog van den vijand gezien, maar zij, de fuseliers en kanonniers, de pioniers en de ruiters, en vooral de motorrijders en vrachtwagenchauffeurs zijn tegen de verwilderde wegen van dit land opgetrokken, als gold het de moordende wapens van den vijand te bevechten. In dagen, tijdens welke het kleverige slijk van boven af in de „sigarenkistjes" drong, zonder dat de opmarsch mocht worden onderbroken, in uren van bitterste koude en treiterende autopanne, is het ontzag voor den enkelen kilometer ontwaakt. Hetgeen in Frankrijk, ja zelfs nog in Servië en Griekenland weinig om het lijf had, wordt ons hier weer met ingevleeschde duidelijkheid in het geheugen gegrifd, n.l., dat een kilometer 1000 meter heeft en dat 1000 meter meer dan 1000 schreden kost. Men moet over den weg spreken, wanneer men over dezen oorlog wil spreken. En wanneer zij, die hem meester zijn geworden, midden in hun verhaal blijven steken en beginnen te zwijgen bij het overpeinzen van deze zware bladzijden uit het boek hunner belevenissen, behoeft men slechts in hun door weer en wind gelooide gezichten te zien. In de oogen weerspiegelt zich de doorstane nood, en wie vermag te zien, speurt, hoe groot deze nood was en hij weet, dat die verhalen ook bij het aanbreken van den morgen, bij het verbleeken der wonderlijk glanzende sterrenbeelden, nog niet ten einde zouden zijn verteld . . . Duizend kilometer scheiden ons van de grenzen van het Duitsche Rijk. Duizend kilometer Sovjet-wegen.

Oorlogswinter 1941-1942

De Donetz is geen al te groote rivier. Hoe lang haar bedding wel is en welke uiterste breedte zij bereikt, hebben we nooit ervaren, daar het kleine zakboekje waaruit wij ons over de geografische gesteldheid der Sovjet-Unie oriënteeren, haar slechts vluchtig behandelt. Voor zoover het eigen oordeel helpt, kunnen we er slechts van zeggen dat zij daar, waar wij haar leerden kennen, in vergelijking met den Dnjepr bescheiden aandoet. Desalniettemin schijnt het ons een weldaad, in haar omgeving door te dringen, zonder wel is waar te beseffen dat het de rivier was, die onze tevredenheid veroorzaakte. Eerst dachten we, dat de weg ons wilde verzoenen. Hij was destijds droog en hard en maakte plotseling een bocht, als was hij de beklemmende, eentonige vlakte even zoo moede als onze oogen; wij zagen op, en ontwaarden onverwacht dorpen die niet meer plat uit den bodem opstegen, doch verspreid tegen weelderige hellingen opkropen. Dan glimlachten we elkaar toe, eigenlijk zonder reden. Of bestond er reden te glimlachen, omdat zich aan den tegenoverliggenden oever een woud verhief? Een machtig band van weelderige boomkruinen, voornamelijk esschen, begeleidde de rivier. Zij vlood met rustige slagen naar het Zuiden. Wij volgden haar, want zij voerde naar het industriegebied met zijn steden. Dat was, voordat de sneeuw uit de wolken joeg, die vlakten en heuvels onder zijn vacht bedekte. De donkergroene schemer van de bosschen maakte plaats voor een waas van witte rijp. De stroom roerde zich niet meer, het water stolde tot den grond . . . Wordt zijn naam uitgesproken, dan ontrolt zich voor onze blikken de kaart van het front. De Donetz is zijn symbool geworden, ook al richt het front zich niet precies naar haar loop. Wilde men de slingeringen waarmede het de rivier nadert of zich er van verwijderd, precies noteeren, dan zou men iederen avond naar den legerstaf moeten gaan, wanneer men daar de voorste linies op de kaart afsteekt. En dat zou de moeite niet loonen, daar het 's nachts reeds weer anders kan uitzien, dan tijdens den voorafgaanden namiddag. Het front omvat vele dorpen. Zij zijn tot het laatste huis met soldaten bezet. Hetgeen men in den wereldoorlog uit ervaring vermeed, en hetgeen men later als een tactisch voorschrift leerde kennen, is in de tegenwoordige phase van den oorlog niet te gebruiken, nl. de grondstelling, in den oorlog gesloten dorpen uit te wijken. Tusschen 1914 en 1918 vreesde men zulke plaatsen, omdat ze een te goed doelwit boden voor de vijandelijke artillerie, waardoor de verliezen stegen. Onze troepen hadden de keus tusschen vijandelijke beschieting en de koude. In dezen winter vormde de koude een grooter gevaar. Aldus werden de dorpen het tooneel van den strijd. Zij bestaan uit armzalige leemhutten; maar diezelfde soldaten, die ze tot aan het uitbreken van de koudeperiode vol verachting betraden, hoeden deze leemen hutten thans als een kostbaar bezit. Het is niet meer van belang, dat ze slechts één vertrek hebben, het speelt ook geen rol, dat het in alle hoeken en gaten wemelt van het ongedierte, van belang alleen is de oven en het dak: zij geven warmte. Wanneer men urenlang in een stijf gevroren schietgat in de aarde heeft gelegen of men heeft z'n wachtronde gemaakt, dan is het een weldaad, tusschen havelooze collektiefboeren, wier eenig bezit uit wat gebroken vaatwerk en een paar wankele meubels bestaat, te kunnen hokken, ook al rennen de muizen in zwermen over den leemen vloer. In het met een zurigen walm gevulde vertrek, welke wordt veroorzaakt door een kalebassoep, die op de haardplaat kookt, voelt men dat het bloed nog circuleert en dat er in de verstijfde ledematen nog leven zit. Bij honderden en duizenden compagnieën geldt de grootste zorg, deze ellendige kwartieren eenigszins bewoonbaar te houden. Daarvoor zijn kolen en hout noodig. De mijnen bevinden zich echter te ver uit de buurt. Wat verder ligt dan één of twee kilometer is onbereikbaar. Men kan de omheining als brandhout gebruiken, doch ze is snel verstookt. Zoo rest vaak nog als eenige mogelijkheid, de haardopening onvermoeid met stroo te stoppen, opdat de vlam niet uitdooft. De troepen in de dorpen zijn eenzaam. Een telefoonleiding verbindt hen met het organisme van de divisie — ze brengt bevelen over. Alles, wat daar buiten staat, zweeft in het onzekere. Wanneer de wind over het terrein veegt en lawines van sneeuw de toegangswegen versperren, komt geen ravitailleeringscolonne meer door en kan het dagen duren, vooraleer weer een verbinding tot stand komt. De mannen zijn steeds daarop voorbereid, zulke situaties zijn immers al zoo vaak voorgekomen. Dan bakken ze hun brood zelf: onvergetelijk is het beeld van twee reeds op leeftijd zijnde tirailleurs, die in de boerenkeuken zaten en een oude koffiemolen draaiden, teneinde het meel te malen. Het ergste is, wanneer er één of meerdere dagen niets te rooken valt. Hoe vaak onze soldaten de stengels van zonnebloemen hebben gerookt, is moeilijk te schatten, maar het was niet zelden. Hun namen kennen wij, alsof wij ze immer hadden gekend. En we zijn ook in deze steden thuis, alsof het nooit anders was geweest. Wel is waar zijn wij in deze maanden nu eens hier, dan weer daar ondergebracht, maar dat wij ons overal zoo zeker bewegen, komt hoofdzakelijk, dat zij op elkaar lijken als de eene druppel water op de andere. Dat b.v. een stad een grotesk aandoend standbeeld in kubistische vormen heeft, en een andere stad een jammerlijk trammetje, dat tien minuten lang één rechte weg afrijdt en verder niets — dat valt verder niet op. Over blijft altijd de indruk van opgeblazen dorpen, die zich om schachttorens en hoogovens scharen. Dicht op elkaar geperst, wemelt het van bouwvallige, stelselloos in het rond staande krotten. Daar wonen de mijnwerkers en hoogovenarbeiders, de kern der door de werkmogelijkheden aangelokte bevolking. Slechts in de nabijheid van het station treft men gebouwen met meerdere verdiepingen. Twee, drie of een half dozijn betonkasten zijn het meestal, waarin dan de directie en de administratie zijn ondergebracht. Het doet in het begin ongeloovelijk aan, dat in elk van deze steden meer dan honderdduizend menschen zouden wonen. Doch weldra komt men er achter, dat dit feit heelemaal niet zoo fantastisch is, daar elk van deze kleine huisjes vaak niet minder dan tien menschen herbergt, twee tot drie gezinnen dus. De woningnood heeft afmetingen die voor onze begrippen catastrophaal zijn. Daaruit volgt, dat de kwartieren in deze steden in den regel niet beter zijn, dan die in de dorpen. Het smalle vertrek, waarin de arbeidersgezinnen huisvesten, moet nu bovendien nog aan twee of drie soldaten plaats bieden. Het blijft een buitenkansje, een bed of een geschikte bank te vinden; in het algemeen moet men op den grond slapen. De uniformrokken en -jassen, die aan spijkers worden opgehangen die men met veel moeite in den wand kan slaan, zijn altijd met een blauwwit kalkpoeder bedekt, want de muren geven overal af, wáár men ook komt. Afgezien van de geasphalteerde straat, die de steden onderling verbindt, zijn alle wegen ongeplaveid. Er zijn geen winkels, geen restaurants, geen kroegen. Nergens kan men iets koopen. De Sovjets hebben, waar het slechts ergens mogelijk was, alle voorraden weggesleept of vernietigd. Vele gebouwen zijn uitgebrand, de kale muren steken troosteloos ten hemel. Met tegenzin loopt men door zulke straten van den eenen dienstpost

naar den andere, wanneer er iets moet worden bezorgd. Stompzinnig en zwijgend staat de bevolking aan de deuren, met hun leegen tijd geen raad wetend. Zij bieden zich voor alle slechts denkbare diensten aan, teneinde een stuk brood of een kruimel tabak te krijgen. Af en toe wordt er een film vertoond of een „Wochenschau". Deze laatste is meestal te oud, om den honger naar actueel nieuws te stillen, maar het is een weldaad, op den achtergrond of zoo terloops, goed gekleede menschen te zien, die lachen of zich vreedzaam bewegen. Vrouwen, zooals wij die kennen en liefhebben en die wij sedert ons vertrek uit Duitschland niet meer hebben gezien. Ook bij de speelfilmen ontstaat de spanning niet alleen door de handeling; veeleer door het zien van al die vertrouwde dingen, die ieder van het veldgrijze publiek eens als iets vanzelfsprekends accepteerde. Men ziet weer een glimp van de beschaafde wereld. Na zulke uren zijn de gesprekken weer levendiger en de soldaten worden zich het contrast met hun huidige levenswijze weer des te sterker bewust. De radio is de andere verbinding. Wanneer plotseling een paar fragmenten van Schubert of Mozart doorkomen, houdt men onwillekeurig den adem in. Het duurt lang, voordat men de melodieën weer kwijt raakt. Anderen voelen zich getroffen, wanneer zij een bepaalde schlager hooren. Dikwijls genoeg echter zwijgen de luidsprekers. De stroomverzorging levert moeilijkheden op, omdat onze technische afdeeling eerst weer de electriciteitswerken op gang moesten brengen en de leidingen provisoir moesten repareeren. Dat de geproduceerde energie dan vaak op z'n hoogst voldoende is, om de lampen van den commandopost te verzorgen, is geen wonder. Hier moet men efficient te werk gaan. De radiotoestellen mogen slechts vóór korten tijd en op bepaalde uren worden ingeschakeld. En licht kan men niet ontberen, omdat men het noodig heeft, om brieven te schrijven. Kaarsen en petroleumlampen zijn schaars.

Ongeveer op 13 Januari, de nieuwjaarsdag der Orthodoxen, zeide de Oekrainer, die in de gevangenschap tijdens den wereldoorlog een beetje Duitsch leerde spreken, dat de winter nu over het ergste heen was. Weldra zou de temperatuur weer stijgen en de scherpste koude uitblijven. De thermometer stond juist op 20° onder nul. Den volgenden ochtend scheen de huisdeur vastgevroren te zijn: het was nog 15° kouder geworden en binnen enkele uren zakte de blauwe vloeistof nog 5° dieper. Tegelijkertijd werden de aanvallen der Sovjets heftiger. Voor de fronttroepen begon het tot nu toe zwaarste gedeelte van dezen veldtocht. Met steeds grootere krachten liep de vijand storm tegen onze stellingen, en nooit te voren hadden de Sovjets bewuster menschen geofferd, teneinde zich in het bezit te stellen van de geringste tactische posities. Was een bataillon, dat tegen een afdeeling van een compagnie aanrende, vernietigd, dan duurde het slechts weinige uren tot een tweede, even sterke golf aanrolde. Dat herhaalde zich twee, drie, vier maal en dat niet alleen op één enkele plaats, doch zoowel op onze rechter als op de linkerflank. Het werd steeds duidelijker, dat Timosjenko in ijs en sneeuw de kans meende te zien, het Donetzbekken, deze belangrijkste industriebasis der Sovjet-Unie, te heroveren, voor zoover het was verloren gegaan. Hij wist, dat wij hem in dezen tijd niet met de geheele overmacht van onze gemotoriseerde troepen tegemoet konden treden. Hij hoopte op de stugheid der massa waarover hij de beschikking had en op zijn cavallerie. Hier en daar moesten onze troepen voor de overmacht wijken. Wanneer de laatste Duitsche patroon was verschoten gelukte het den bolsjewisten een terreinwinst te behalen. Maar zij moesten iederen vierkanten meter met ongemeen hooge verliezen betalen. Men kan geen vaste getallen noemen, maar de verhouding 1 : 10 in de verliezen was eerder een gemiddelde dan een uitzondering. Het getuigde voor de moeilijkheden aan den anderen kant, dat men deze offensieven vaak slechts door inderhaast opgestelde en ten deele gebrekkig geschoolde regimenten kon doen plaatshebben. Mitrailleurbedienden waren dikwijls getuigen van afgrijselijke scènes. Vooral bij de nachtelijke gevechten sjokten de Sovjets hen vaak bedronken in het schootsveld, elkaar omarmend en joelend, met de wapens in het rond zwaaiend. Daarna lagen de dooden als kalksteenen in het sneeuwveld. Onder de wit geverfde stalen helmen staarden hun gezwollen, vragende gezichten. De verklaringen der gevangenen bevestigden, dat de verliezen nog verre uitgingen boven onze beramingen, daar de koude een gedeelte der Sovjetmanschappen voor den strijd uitschakelde, nog voordat het eerste schot viel. Zij waren immers gedwongen, in het vrije veld aan te treden, zich in het vrije veld langzaam tot onze voorste linies voort te werken. Zij vroren als 't ware aan den bodem vast — want de dorpen bevonden zich in onze hand.

Hoe is dan de stemming, vragen de veldpostbrieven. De soldaten lezen dezen zin, die in ontelbare variaties terugkeert, en wanneer zij probeeren deze vraag grondig te beantwoorden, vragen zij zich af, wat men er toch eigenlijk mee bedoelt. Het liefst zouden ze antwoorden: wij hebben geen stemming. Maar dat zou misschien aanleiding tot misverstand kunnen geven. En daarom zeggen ze slechts: de stemming is goed — wetend, dat ze daarmede vele woorden onuitgesproken laten, die in verband hiermede moesten worden gezegd. Tusschen hen en het vaderland liggen niet slechts tot 2000 K.M., doch ook vele maanden. Zij zijn veranderd, terwijl zij de wegen overmeesterden en den tijd overleefden. Hun uniformen zijn gelapt, en het vroeger frissche veldgrijs is verbleekt in stof en regen, slijk en sneeuw. Geen fourier van een kazerne in het vaderland zou deze nog een keer uitgeven. Hun ondergoed is gescheurd, men behelpt zich op vele manieren, het komt er immers niet op aan hoe het er uitziet: de veldtocht is geen bezichtiging. Wat hun eens belangrijk voorkwam, raakt hen niet meer, en waarop ze nauwelijks letten, heeft aan beteekenis gewonnen. Zij houden zich nog slechts daaraan wat de testproef van dit leven heeft stand gehouden, aan datgene, wat hun gisteren nog zoo zeker scheen als vandaag. Dat begint bij hun dagelijksch doen en laten, maar het uit zich ook in hun meeningen, gevoelens, bedoelingen. Zoo gezien, lijkt een „stemming" hun iets onstabiels, iets, dat geen substantie heeft. Zij kan — dat zien ze in — in verhoudingen, die niet zoo diepgaand van hun „gewone doen" afwijken, gunstig of ongunstig beïnvloeden. Doch zij staan reeds lang buiten het vermogen tot zulke reacties. Zij zijn met de onverbiddelijkheid van dezen oorlog op vertrouwden voet geraakt, en in dit gevoel kennen zij geen onderbreking, zooals misschien in Frankrijk, waar men uren in behagelijke kwartieren leerde kennen en kostelijken wijn. Thans is het voldoende, wanneer men aan de meest elementaire levensbehoeften kan voldoen, wanneer men te eten, te rooken en een dak boven het hoofd heeft. Komt de postkoerier weer eens door, dan zijn ze dankbaar, en wanneer ze kunnen lezen, wat de vrouwen, moeders en vrienden weken geleden hebben geschreven, voelen zij zooiets als stille berusting. Maar een stemming hebben ze niet. In elk afzonderlijk zij hij fuselier of generaal, heeft zich de gewisheid ingekerfd, dat wij in dit land moeten blijven, totdat de tegenstander definitief onschadelijk is gemaakt. Tot dien tijd zal het verlof mager zijn, of zelfs geheel uitvallen. Er is hier immers slechts één spoorwegverbinding, en die is — dat weten ze — overbelast door transporten met gewonden en munitie. Die gaan vóór. Hun wenschen komen achteraan. Zij hebben geen pathos, wanneer ze dat bedenken, en ook zij, die eens van groote woorden hielden, vinden er geen meer. Voor hen geldt nog slechts het „zijn of niet zijn". Daarmede moet men met zichzelf in het reine komen, alléén, in de groep of in de compagnie: een ieder moet zich met zijn historischen opdracht vereenzelvigen en niemand sluit zich buiten, omdat ook zijn lot daarmede verbonden is. Zulke overtuigingen worden niet in één enkelen dag gevormd. Zij ontstaan langzamerhand, maar men neemt ze op als een licht, waaraan de oogen zich wennen. Want zij alleen bergen de waarheid in zich. Al het andere is daaraan ondergeschikt, en al het andere zal vervliegen, wanneer de legers de bevolen doelen zullen hebben bereikt. Dat zal een zwaar stuk werk worden. En wie zwaar werkt, zal eerst de ernst van het werk ondervinden; hij zal zijn uitbundigheid teugels moeten aanleggen.

Sinds dagen is de hemel grijs als waterverf. Het sneeuwt niet meer, maar de thermometer is op 38° blijven staan. De gevechten gaan met onverminderde hevigheid voort. Maar er is ook goed nieuws. In L., waar slechts ravitailleeringscolonnes lagen, trossen dus, werden de Sovjets teruggeworpen. Een volkomen omsingelde compagnie heeft een aanvallend bataillon vernietigd en zich daarna met geringe verliezen door den ring van bolsjewisten heengeslagen. Doch het belangrijkste: er zijn nieuwe tanks onderweg, en vandaag is het bestormingsgeschut naar voren gerukt. De luchtaanvallen der Sovjets, die bijna ieder uur plaats hadden, zijn verminderd sinds onze bommenwerpers en jachttoestellen aan den hemel verschenen. De soldaat ziet het front slechts in die sector, welke hem aangaat. Hij weet ook slechts van den tegenstander, die tegenover hem staat. Met hèm heeft hij zijn krachten te meten: voor andere beslommeringen vindt hij geen tijd. En wij bemerken en voelen, hoe onze tegenactie aan kracht toeneemt. De ijzeren ring, welke de Sovjets om het industriebekken wilden slaan, sluit niet en zàl ook niet sluiten. Nóg hebben wij zware dagen voor den boeg, maar de winter duurt niet oneindig . . . Intusschen gaat het onverstoorbaar naar voren. Kleine ruige paardjes liggen vast in het tuig der sleden, die munitie en proviand meevoeren. Eens waren deze colonnes gemotoriseerd. Nu liggen de wagens achter, de motoren zijn uitgebouwd. Bouten worden losgeschroefd, reserve-onderdeelen gepast. De soldaten, die thans met de zweep knallen, zullen eens weer achter het vuur zitten . . . Want de dagen droppelen in het groote vat van den tijd. De eene dag vergaat snel, de andere schijnt geen einde te willen nemen. Maar het rad draait verder. Deze winter is een jaargetijde van ons leven, dat wij moeten doormaken, zooals anders de zware oogenblikken, die ons als enkeling worden opgelegd.

Wanneer het spiegelend ijs van de Donetz dooit, wanneer de rivier weer haar water naar de zee draagt, dan zal het signaal voor den nieuwen opmarsch worden geblazen. „Wanneer eerst maar het ijs dooit": deze gedachte spoort ons aan en houdt ons staande in deze weken, waàr wij ons ook bevinden, in dorpen of in steden, op heuvels of in de vlakten.

(V. b. Krijgsverrichtingen Oostelijk Front 5058 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

„Egypte is nimmer een deel van het Britsche imperium geweest en het feit, dat het land op den weg naar Indië ligt, verandert niets daaraan. Onze onafhankelijkheid is ons natuurlijk recht en het is niet zoo, alsof Groot-Brittannië ons dit recht op de een of andere wijze geschonken heeft".

In deze woorden, die we aan een interview ontleenen, dat de Egyptische minister-president Mustafa el Nahas Pasja voor ongeveer twaalf jaren aan een medewerker van de Londensche „Times" gaf, ligt het geheele programma der Egyptische Wafd-partij opgesloten. Wafd is een Arabisch woord, dat in beteekenis overeenkomt met „delegatie" of „vertegenwoordiging". Het werd voor de eerste maal gebruikt, toen een groep Egyptische politici naar Londen reisde om de nationale eischen naar een volledige onafhankelijkheid te verdedigen.

De Egyptenaren hadden zich noch onder den Turkschen sultan noch onder het drukkende toezicht van den Britschen „High-Commissioner" op hun gemak gevoeld. Zij verkeerden in de meening, dat zij na beëindiging van den eersten wereldoorlog met recht een autonome regeering eischen konden. Exponent van deze beweging was de nationalistengroep, die Saghlul Pasja gesticht had en in wier eerste gelederen Nahas Pasja meestreed.

Mustafa el Nahas Pasja

Hij werd in 1879 geboren en voltooide zijn studies als jurist. Aanvankelijk was hij als rechter aan het volksgerechtshof van Cairo werkzaam. Hij werd van deze functie echter door de Engelschen in 1919 ontheven, omdat hij in politiek opzicht al te roerig naar den zin der Britten was. Bovendien moest hij daarop nog twee jaren in verbanning op de Seychellen doorbrengen, tezamen met Saghlul Pasja, wiens nauwste medewerker hij geworden was.

Na de koerswijziging in meer verzoenende richting, die door de Britten ingeslagen werd, kon hij terugkeeren. Hij werd secretaris-generaal der Wafdpartij, die sprongsgewijs aan aanhang won en trad als minister voor Verkeerswezen in een door Saghlul gevormd kabinet in het nieuwe Egyptische koninkrijk op. Na Saghluls dood werd Nahas voorzitter der Egyptische kamer, nadat hij voordien reeds vice-president geweest was.

Tusschen 1927 en 1936 kende Egypte veelbewogen jaren. Niet alleen botsten de opvattingen der Britsche commissarissen, van den koning, der regeering en der partijen voortdurend tegen elkaar, ook waren er nog tal van ernstige spanningen tusschen de „groenhemden" en de „blauwhemden" der Wafdpartij, waarbij Nahas zelf meer dan eens het slachtoffer van aanslagen dreigde te worden. In 1936 kwam een voorloopig accoord met Engeland tot stand. Na de troonsbestijging van koning Faroek trad een nieuwe koerswijziging in. Nahas Pasja's regeering werd ontbonden, omdat hij met den jongen monarch niet tot een soepele samenwerking kon geraken.

Opnieuw ging Nahas daarop in de oppositie. Het uitbreken van den nieuwen wereldoorlog bracht echter andermaal geheel nieuwe aspecten voor een verwezenlijking der lang gekoesterde Egyptische zelfstandigheidseischen. Nimmer waren de omstandigheden voor Nahas Pasja's bovenaangehaalde opvattingen zoo gunstig. De nadeelen van een nauwe economische vervlechting met de Britsche belangen maakten zich op onaangename wijze voelbaar. Het aanzien en de kracht van het Britsche imperium boetten zienderoogen in. Thans na zijn jongste kabinetsvorming heeft Nahas Pasja troeven in hand, zooals nog nimmer vóór hem een Egyptische regeering die bezeten heeft. Indië in beroering en generaal Rommel in den aanval kunnen het signaal zijn. **(Vor. ber. Nahas Pasja 5041 E.)**

B. FRANKRIJK. — Het onderhoud met Laval - Verklaring van admiraal Darlan - Verklaring van Laval.

Vichy, 3 April (D.N.B.) — Laval heeft 2 April te Vichy een laatste onderhoud gehad met maarschalk Pétain. Naar het schijnt, hebben de besprekingen niet tot een concreet resultaat geleid. Dezen indruk krijgt men ook uit alle gesprekken in politieke kringen alhier. Men acht het echter niet uitgesloten, dat binnenkort nieuwe aanknoopingspunten zullen ontstaan ter voortzetting van de poging van Laval om de regeering te overtuigen van de noodzakelijkheid van verandering in de tot dusver gevoerde politiek.

Laval heeft 2 April voor de pers de volgende verklaring afgelegd: Als vader van de politiek van Montoire en in de meening verkeerende dat de toestand van Frankrijk op het gebied der buitenlandsche politiek elken dag verergert, achtte ik het mijn plicht er met maarschalk Pétain over te spreken. Er zijn besprekingen tusschen het staatshoofd en mij gevoerd, welke heden zijn besloten met een laatste onderhoud in het paviljoen „Sévigné".

Verklaring van admiraal Darlan. — Vichy, 4 April (D.N.B.) — De pl.v.v. minister-president, admiraal Darlan, heeft voor den Nationalen Raad principieele verklaringen afgelegd over de Fransche binnen- en buitenlandsche politiek. Hij beschreef de smartelijke positie, waarin Frankrijk door de omstandigheden is gebracht. Bij de uit de nederlaag voortvloeiende moeilijkheden komt nog, naar Darlan zeide, de wijziging in de politieke oriënteering van den vroegeren bondgenoot, die thans met het bolsjewisme, den gevaarlijksten vijand van het Fransche volk, een bondgenootschap heeft gesloten. In dit jaar 1942, dat het hardste en wellicht wat den afloop van den oorlog betreft beslissende zijn zal, moeten wij realisten zijn en uitsluitend Fransch denken, aldus de admiraal.

De dringendste taken der regeering zijn: 1e. de bestaansmogelijkheden van het land ondanks de nederlaag te waarborgen; 2e. de handhaving van de nationale en imperiale eenheid; 3e. het voorbereiden van de toekomst. Om dit drieledige doel te bereiken, moest de nationale revolutie worden voltrokken, waarvan men de volgende definitie kan geven: afkeer van een regime, dat zijn onbekwaamheid heeft bewezen en opbouw van een nieuwe politieke, economische en sociale orde zonder geweld en met steun van de elite van het volk en de instemming van de geheele natie. Deze nieuwe orde beoogt verwezenlijking van betere bestaansvoorwaarden voor de staatsburgers onder het gezag eener sterke regeering, die door de geheele natie met de macht is belast.

Verklaring van Laval. — Parijs, 9 April (D.N.B.) — Laval heeft in een interview voor de Matin verklaard, dat hij in zijn besprekingen met maarschalk Pétain een uiteenzetting heeft gegeven van den ernstigen toestand, waarin Frankrijk op het oogenblik verkeert. Hij had noch de macht verlangd, noch om een ministerportefeuille verzocht. Hij had slechts den maarschalk rekenschap gegeven van zijn besprekingen en was daarna naar huis gegaan. Frankrijk, verklaarde Laval, bevindt zich door de uitvluchten van bepaalde personen in een moeilijke positie. Zelfs wanneer in Frankrijk de fouten, die zich de laatste 18 maanden hebben opgestapeld, zouden worden verholpen, komt toch de vraag op, of het nog tijdig genoeg is om het land te redden. Als de wederopkomst van Frankrijk onmogelijk zou blijken, zouden de slachtoffers van deze fouten in de eerste plaats Franschen zijn. Het is te hopen, zoo besloot Laval, dat de verantwoordelijke lieden dit goed beseffen.

(Alg. Handelsblad)

(V. b. Bpsprek. Laval-Pétain 5056 A.; Darlan 5056 A.)

C. FRANSCH EQUATORIAAL AFRIKA. — Gaullistische regeering door Ver. Staten erkend. —

Stockholm, 4 April (A.N.P.) — Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft, naar de Britsche berichtendienst meldt, mededeeling gedaan, van de erkenning door de Amerikaansche regeering van het Gaullistische Fransch-Afrika. Naar de Britsche berichtendienst verder meldt, overweegt Washington de instelling van een Amerikaansch consulaat-generaal te Brazzaville. (N. R. Crt.)

(V. b. Kaartje Fransch Equatoriaal Afrika 3357 A.)

D. CURAÇAO. — Amerikaansche schout-bij-nacht Oldendorf opperbevelhebber. —

Stockholm, 5 April (A.N.P.) — Volgens een proclamatie van den gouverneur van Curaçao heeft de Amerikaansche schout-bij-nacht Oldendorf het opperbevel over alle Nederlandsche strijdkrachten op Curaçao en Aruba op zich genomen, naar de Engelsche nieuwsdienst meldt. Bovendien bekleedt hij het opperbevel over de Amerikaansche strijdkrachten in deze gebieden.

(Alg. Handelsblad)

(V. b. Am. troepen op Curaçao 4998 D.)

E. NEDERLAND. — Graaf Grote gesneuveld. —

Den Haag, 4 April — In den strijd voor Groot-Duitschland's vrijheid en voor de toekomst van Europa is de Landesbauernführer en leider van de Geschäftsgruppe Ernährung und Landwirtschaft bij het Rijkscommissariaat te Den Haag, Friedrich Franz Graf Grote, in het Oosten gesneuveld.

(D. Z. i. d. Niederl.) **(Vor. ber. Graaf Grote 4613 D.)**

F. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Nederlanders op Sumatra geïnterneerd - Olieleidingen op Java hersteld - Javaansche vorsten bereid tot samenwerking met Japan. —

Tokio, 7 April (A.N.P.) — Naar aanleiding van de voortdurend ophitsende redevoeringen van de leden van de uitgeweken Nederlandsche regeering, in het bijzonder van den gevluchten luitenant-gouverneur-generaal Van Mook, heeft de Japansche regeering besloten, om alle op Sumatra wonende Nederlanders als vijandelijke buitenlanders te behandelen en naar concentratiekampen over te brengen. Mannen en vrouwen zullen in afzonderlijke kampen worden overgebracht. Naar verder vernomen wordt, zal Sumatra onder het militaire bestuur van Sjonanko (Malakka) worden geplaatst.

Olieleidingen op Java hersteld. — Tokio, 6 April (D.N.B.) — Volgens berichten van Tokio Nitsji Nitsji uit Java hebben Japansche genie-troepen de olieleidingen naar Tjepoe weer her-

steld. Ook zijn zij er in geslaagd, den brand, die tijdens de vijandelijkheden op de petroleumvelden aldaar is ontstaan, definitief te blusschen. De olieraffinaderijen van Canes konden inmiddels het bedrijf hervatten.

Javaansche vorsten bereid tot samenwerking met Japan. — 6 April — S.P.T. verneemt uit Tokio. Volgens een Japansch bericht uit Batavia hebben drie Javaansche vorsten vrijwillig hun loyale samenwerking met de Japansche militaire autoriteiten aangeboden. Het zijn o.a. de vorsten van Soerakarta en van Djokjakarta. (Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Positie Nederlanders 5034 B.; Nederl. Oost-Indië 5056 D.)

A. NEDERLAND. — Prijsbeheersching; overzicht eerste kwartaal 1942 - Voedselvoorziening; beschikbaarstelling van blikgroenten. —

Den Haag, 6 April — In het eerste kwartaal zijn 8632 personen en ondernemingen wegens prijsdelicten veroordeeld en wel tot betaling van boeten tot een totaalbedrag van ƒ 2.245.968.88. Hierbij waren 31 boeten van ƒ 10.000 en hooger, de zwaarste opgelegde boete bedroeg ƒ 250.000. In die gevallen, waarin een zeer lichte overtreding werd begaan, 2893 in getal, werd volstaan met schikking van de zaak voordat de berechtingsprocedure was begonnen. Bij 205 overtredingen stelde de inspecteur voor de prijsbeheersching eerst gedurende de behandeling een berustingsovereenkomst voor. Hierbij werd de betaling van in totaal ƒ 437.920 bedongen. In deze 3 maanden werden verder 1317 partijen in beslag genomen goederen met een normale handelswaarde van ƒ 293.332.49 verbeurd verklaard. Als bijkomende straf is nog in 60 gevallen de sluiting en stillegging van het bedrijf van den veroordeelde gedurende korten of langeren tijd gelast, terwijl aan 61 personen de uitoefening een bepaald beroep werd verboden. Tenslotte hebben de inspecteurs voor de prijsbeheersching nog van 116 vonnissen de openbaarmaking in de pers met vermelding van den naam van den overtreder bevolen.

Voedselvoorziening; beschikbaarstelling van blikgroenten. — Den Haag, 6 April — In verband met de groentenschaarschte is voor de — aan versche groenten arme — maanden April, Mei en Juni een hoeveelheid groenten, welke in 1941 is ingemaakt in niet blank blik voor het publiek beschikbaar gesteld. Op de etiketten van deze blikken is vermeld „beperkt houdbaar", zulks met het oog hierop, dat groenten, in dit soort blikken ingemaakt, uiteraard eerder aan kwaliteitsachteruitgang onderhevig zijn, dan de groenten welke in de blanke blikken waren ingemaakt. De in deze blikken geconserveerde groenten dienen dan ook in de maanden April, Mei en Juni van dit jaar geconsumeerd te worden. (N. R. Crt.)

(V. b. Prijsbeheersching 4984 B.; Voedselvoorziening 5055 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Balans van den winterveldtocht. —

Berlijn, 9 April (D.N.B.) — De winterslag aan het Oostelijke front kan thans als geëindigd beschouwd worden. Naar het oordeel van Duitsche militaire experts is de strijd tusschen Witte en Zwarte Zee in een z.g. tusschenstadium gekomen, dat in de eerste plaats wordt gekenmerkt door het feit, dat groote troepenbewegingen worden verhinderd door de onbegaanbaarheid der wegen, een gevolg van den dooi, die thans algemeen ingevallen is. Dit tusschenstadium staat in het teeken van hergroepeering en concentratie der strijdkrachten voor het oogenblik, waarop de droogteperiode begint. Aan Duitsche zoowel als aan vijandelijke zijde teekenen zich nu reeds de maatregelen voor nieuwe offensieve resp. defensieve operaties af. Aan Sovjetzijde valt duidelijk de uitputting te bemerken, die is ingetreden na het vergeefsche krachtverbruik gedurende den winterslag. Natuurlijk zijn ook de Duitsche afdeelingen, die van haar steunpunten uit in sneeuw en ijs optraden tegen de voortdurende stormloopen der bolsjewisten, niet te vergelijken met het legerdeel, dat frisch en uitgerust voor den aanval klaar staat. Maar op geen enkel oogenblik en op geen enkel punt van het reusachtige Oostelijke front is het moreel der Duitsche troepen ook maar tijdelijk geschokt. De gevangenen- en buitcijfers van het eerste kwartaal van 1942, gepubliceerd door het opperbevel bewijzen dat duidelijk.

Anders staat de zaak bij den tegenstander, terwijl de aanvaller bij frontaanvallen altijd al meer verliezen moet verwachten, geldt dat in het bijzonder voor aanvallen gedurende den winter. De berekening van het Duitsche opperbevel is volkomen juist gebleken. Het Duitsche defensief, aan het Oostelijke front op een volkomen nieuwe tactiek voor den winteroorlog berustend, heeft met het tot stand brengen van een keten van versterkte steunpunten zijn deugdelijkheid ten volle bewezen. Aan deze nieuwe tactiek is het in de eerste plaats te danken, dat men voor den afweer slechts betrekkelijk geringe strijdkrachten noodig had, dat de Duitsche verliezen verrassend laag konden blijven, vergeleken bij die van den vijand, dat defensieve operaties noodig werden, welke de wet van het handelen in schijn aan den tegenstander overlieten, doch in werkelijkheid dengene, die wilde omsingelen, tot een omsingelde maakten.

De omvang der vijandelijke verliezen blijkt minder uit het aantal gevangen genomen bolsjewisten, ruim 190.000, dan wel uit het aantal dooden en zwaargewonden. Waar de onder sneeuw en ijs bedolven gevallenen door den dooi te voorschijn zijn gekomen, is gebleken, dat de verhouding van tien gesneuvelde bolsjewisten op een gevangene hier en daar nog te gering genomen is. Bevestigd is, dat een groot deel der door Stalin in den dood gedrevenen 16 tot 17 of 60 tot 70 jaar waren. In de streken, waar de sneeuw reeds geheel verdwenen is, zijn speciale afdeelingen belast met het begraven van de lijken der bolsjewisten. Kilometers ver strekken zich de velden, die met lijken bedekt zijn, uit. Slechts enkelen der gevallenen hebben vilten of leeren schoenen aan de voeten. De meesten missen elke bruikbare militaire uitrusting. Dit afschuwelijke beeld, dat het Zuidelijke deel van het front toont, zal binnenkort ook in de centrale zône en het Noorden tot een aanklacht worden, wanneer de laatste sneeuw daar gesmolten zal zijn.

De Duitsche steunpunttactiek heeft nog in een ander opzicht haar deugdelijkheid bewezen. Zij heeft ook de concentratie van materiaal en levensmiddelen mogelijk gemaakt. Voor die concentratie had het Duitsche opperbevel reeds in den herfst gezorgd en in den winter vulde men voortdurend aan. Schaarschte verschijnselen konden door luchtvervoer gemakkelijk en snel verholpen worden, daar de garnizoenen der steunpunten geenszins zoo talrijk waren als de vijand meende, een gevolg van de Duitsche camouflage en van de vuurkracht. Ook hier ziet men aan Sovjetzijde een geheel ander beeld. Het gevolg van de zoogenaamde bolsjewistische „doorbraken" was, dat de Sovjetdivisies geheel van haar achterwaartsche verbindingen werden afgesneden. Op deze wijze opereerden de bolsjewisten vaak met groote strijdkrachten in het luchtledige. In de voeding van dergelijke afdeelingen kon ook niet voorzien worden door de actie van benden achter de Duitsche steunpunten, door Samara aangesticht. De gevallen van kannibalisme, die vroeger slechts sporadisch voorkwamen, zijn den laatsten tijd onder de afgesneden afdeelingen zoozeer toegenomen, dat gevangenen reeds spreken van een epidemisch kannibalisme. Hier houdt elke vergelijking met Europa op, hier openbaart zich het duivelsche wezen van het bolsjewisme in al zijn naaktheid. In steeds sterkere mate gaan de Duitsche troepen en hun bondgenooten tot tegenaanvallen over. Deze aanvallen hebben klaarblijkelijk het verwerven van gunstige aanvalsposities ten doel op de plaatsen, waar de vroegere linie slechts om redenen van defensie gekozen was. Die tegenaanvallen worden in Berlijnsche militaire kringen beschouwd als voorboden van den naderenden storm. Bij den Groot-Duitschen generalen staf maakte men de rekening van den winterslag op met de opmerking, dat volgens alle teekenen en berichten de groote stootkracht der Sovjetlegers letterlijk doodgeloopen is. Men komt tot die slotsom niet alleen op grond van de vermindering der groote aanvallen, maar ook op grond van inlichtingen, waarvan om militaire redenen verder niets gezegd kan worden. Niettemin berusten de Duitsche plannen op het traditioneele aannemen van ongunstige omstandigheden. (Vaderland)

(V. b. Overzicht 1ste kwart. 1942 5058 A.; oorlogswinter 1941/42 5059 A.)

C. NEDERLAND. — Rede van prof. dr. T. Goedewaagen te Stuttgart. —

9 April — Op 8 April heeft prof. dr. T. Goedewaagen, secretarisgeneraal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, te Stuttgart voor de Deutsch-Niederländische Gesellschaft een rede uitgesproken over het onderwerp „De cultureele taak van de Nederlanden in het nieuwe Europa". (Alg. Handelsblad)

(V. b. Prof. dr. T. Goedewaagen 4976 D.)

D. NEDERLAND. — Bestraffing van gewelddadig optreden tegen Duitschers - Militaire spoorwegcoupé's voor burgers verboden. —

's-Gravenhage, 7 April — In de afgeloopen weken hebben in het Generaal-Gouvernement enkele processen plaatsgehad tegen burgers van den vroegeren Poolschen staat, die voor, tijdens en ook nog na den Poolschen veldtocht in 1939 Volksduitschers mishandeld en tevens verschillende gedood hadden. In deze processen werden strenge straffen opgelegd. Verschillende aangeklaagden werden ter dood veroordeeld; anderen hoorden langjarige gevangenisstraffen tegen zich eischen. Uit deze processen blijkt, dat men van Duitsche zijde streng en onverbiddelijk optreedt tegen alle euveldaden, waar ook, tegen Rijksduitschers en Volksduitschers bedreven. De tijd is voorbij, dat men op het Europeesche vasteland rechteloos en willekeurig met het leven en goed van Duitschers omspringen kan.

De nationaal-socialistische revolutie heeft den Duitschers nieuwe macht verleend, een macht, zooals Europa die nog niet gekend heeft. De nieuwe Duitsche staat heeft alle Duitschers, om het even waar ze zich bevinden, onder zijn bescherming genomen. Een misdaad tegen een lid van de Groot-Duitsche gemeenschap

is een misdaad ook tegen deze gemeenschap zelf. Aan dezen stelregel wordt sedert Hitlers machtsovername streng en onverbiddelijk de hand gehouden. Deze opvatting brengt ook voor de bezette gebieden consequenties mee, waar de bevolking dezer gebieden ernstig rekening mee moet houden. Verschillende personen in de bezette gebieden, Noren, Belgen, Franschen en ook Nederlanders, hebben moeten ondervinden, dat gewelddadig optreden tegen Duitschers, om het even of het nu leden van de weermacht of burgers zijn, zwaar moeten geboet worden. Men beschikt van Duitsche zijde over een machtig apparaat en alle middelen om deze misdadige elementen op te sporen en te straffen. Enkele recente gevallen in het bezette Fransche gebied hebben bewezen, dat men voor de ergste straffen niet terugschrikt. Deze voorbeelden en de jongste processen in het Generaal-Gouvernement mogen een ernstige waarschuwing zijn.

Militaire spoorwegcoupé's voor burgers verboden. — 's-Gravenhage, 9 April — Van officieele zijde wordt er op gewezen, dat spoorwegcoupé's met het opschrift: „Nur für Deutsche Wehrmacht" niet gebruikt mogen worden door Nederlandsche burgers. Onrechtmatig gebruik van deze coupé's zal bestraft worden. (N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Bestraffing i.z. vermoording Duitsche militairen 4999 C.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Repatrieering van Volksduitschers. —**

7 April — Het jaarverslag van de „Deutsche Umsiedlungs-Treuhand G.m.b.H." verschaft o.m. gegevens omtrent den terugkeer van Volksduitschers naar Duitschland.

Land	Begin der repatrieering	Aantal personen	Waarvan kapitaalkr.
Estland en Letland	Nov. 1939	80.076	39.080
Zuid-Tirol	Nov. 1939	219.094	62.000
Wolhynië, Gallicië en Narew-gebied	Nov. 1939	134.267	45.000
Generaal-Gouvernement ...	Sept. 1940	30.495	7.000
Bessarabië—N. Boekowina	Oct. 1940	136.989	55.000
Dobroedsja—Z. Boekowina	Dec. 1940	76.756	19.000
Litauen	Jan. 1941	50.471	15.000
Frankrijk	Juni 1941	6.096	3.800
Prov. Laibach	Nov. 1941	15.800	4.500
Bulgarije	Dec. 1941	423	35
Overig Servië	Dec. 1941	993	?

(Economisch Nieuws) **(Vor. ber. Volksduitschers 4503 B.)**

B. **NEDERLAND. — Vestigingsverbod te Hilversum.**

8 April — De burgemeester van Hilversum heeft vastgesteld een verordening betreffende vestiging en verhuizing binnen de gemeente Hilversum. Het is daardoor een ieder verboden zijn woonplaats binnen de gemeente Hilversum te vestigen of daar hoofdverblijf te houden voorzoover hij heden daar geen woonplaats of hoofdverblijf heeft, en eveneens om binnen de gemeente te verhuizen. Het is verboden aan personen, die zich in strijd met het voorgaande te Hilversum vestigen of hebben gevestigd, dan wel binnen die gemeente verhuizen of zijn verhuisd, een woning geheel of ten deele af te staan. Deze bepalingen zijn niet van toepassing voorzoover het betreft personen, die in het bezit zijn van een door of vanwege den burgemeester af te geven schriftelijke vergunning. Overtreding wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste ƒ 300. (Vaderland)

C. **TURKIJE. — Neutraliteitspolitiek - Verklaring van ambassadeur von Papen. —**

Ankara, 9 April (A.N.P.) — Naar vernomen wordt, heeft ambassadeur von Papen den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, tijdens hun eerste ontmoeting op 6 April verklaard, dat Hitler over de Turksche neutraliteitspolitiek zeer tevreden is. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Von Papen 5057 F.)

D. **BRAZILIE. — Bewapening van koopvaarders. —**

Stockholm, 8 April (D.N.B.) — Volgens een bericht van den Londenschen berichtendienst heeft de Braziliaansche regeering de bewapening gelast van de Braziliaansche koopvaardijschepen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Scheepvaart 4843 D.)**

E. **NOORWEGEN. — Nieuwe kerkwetten afgekondigd - Jeugddienstplicht ingevoerd. —**

Oslo, 8 April (D.N.B.) — Minister-president Quisling heeft, naar het Noorsche telegraafagentschap verneemt, een reeks belangrijke wetten in zake kerkelijke kwesties afgekondigd. De eerste wet regelt de toelating van missionarissen, van Noorsch-Amerikaansche predikers en van geschikte leeken tot het geestelijk ambt zonder theologisch examen. De tweede wet behandelt de benoeming van bisschoppen, de derde wet sticht een kerkeraad, de vierde wet heft het bisdom Agder op, deelt het district West Agder bij het bisdom Stavanger in en vestigt in Skien een nieuw bisdom. Door de vijfde wet wordt de resideerende kapelaan in Lier benoemd tot pastoor in de parochie aldaar.

Jeugddienstplicht ingevoerd. — Voorts heeft Quisling een wet afgekondigd in zake de doorvoering van den nationalen dienstplicht voor de jeugd, welke op 5 Februari van dit jaar in Noorwegen werd ingevoerd. Volgens deze wet hebben slechts Noorsche staatsburgers het recht, lid van de jeugd-organisaties te zijn. (Telegraaf) **(Vor. ber. Jeugddienst 4996 E.)**

F. **EGYPTE. — Ali Mahar Pasja gearresteerd. —**

Lissabon, 9 April (A.N.P.) — De voormalige Egyptische minister-president Ali Mahar Pasja is, naar in Caïro officieel is medegedeeld, gearresteerd.

In een 8 April door den Egyptischen ministerraad uitgegeven communiqué wordt, naar de Britsche berichtendienst uit Caïro meldt, gezegd, dat de arrestatie van den voormaligen minister-president en voormalig chef van het koninklijke kabinet, Ali Mahar Pasja „om redenen van staatsveiligheid" is geschied. Het bevel tot arrestatie is gegeven door den tegenwoordigen minister-president Nahas Pasja in zijn kwaliteit van militairen gouverneur. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ali Mahar Pasja 4278 D.)

G. **NEDERLAND. — Oost-Europeesche kolonisatie - Oproep van Van Geelkerken. —**

10 April — In de Nederlandsche pers verscheen een door C. van Geelkerken, plaatsvervangend leider der N.S.B. uitgevaardigde oproep, gericht tot de jonge nationaal-socialisten in Nederland, welke wij hieronder laten volgen:

De geweldige strijd in het Oosten van Europa is het begin van een nieuw Europeesch tijdperk. Tot nu toe hebben de Europeesche volken zich zoo druk bezig gehouden met de exploitatie hunner overzeesche bezittingen, dat in de geweldige uitgestrektheden van het Russische gebied een aan de cultuur en Europa vijandige macht kon opstaan, die uit haar minderwaardigheid al het groote en hoogontwikkelde, kortom dus den hoogen trap van beschaving der Europeesche volken, moest bestrijden. Zonder in de toekomst de gedachte prijs te geven, dat Europa als het hart van de wereld het recht en de taak heeft, uitgestrekte overzeesche ontginningsgebieden zijn eigen te noemen, ontstaat reeds thans de gebiedende noodzaak, het Oosten van Europa als het dichtstbijzijnde gebied voor kolonisatie en ontginning opnieuw op te bouwen. Dit is vooral een doel voor de jeugd van de Germaansche volken. Het grootste deel van deze jeugd staat thans als Duitsch soldaat of Vlaamsch, Nederlandsch, Deensch, Noorsch en Zweedsch vrijwilliger met de wapens in de hand in het Oosten en vecht tegen de bolsjewistische heerschappij, die tot nu toe haar land als basis voor de wereldrevolutie gebruikte.

Er zijn echter vele jonge kameraden, die thans nog niet oud genoeg zijn om zelf deel van dit soldatenfront uit te maken. Ieder hunner kan echter een deel worden van een tweede strijdfront, dat zich tot taak stelt, den bodem in Oost-Europa te bewerken. Dezelfde mogelijkheid tot medewerking aan deze taak bestaat in overeenkomstigen vorm ook voor onze meisjes. Duizenden Duitsche jongens en meisjes doen reeds thans als vrijwilligers voor den landdienst, tezamen met jongens en meisjes uit de overige Germaansche landen, die zich vrijwillig hebben opgegeven, dienst op de velden en akkers in Oost-Europa. Zij demonstreeren daardoor niet alleen den strijdvaardigen geest eener nationaal-socialistische jeugd, doch hebben tijdens hun werkzaamheden onder deskundige leiding ook de mogelijkheid, zich in het boerenbedrijf te bekwamen. Velen hunner zullen zelfs vrijwillig in het Oosten blijven, nieuw land krijgen en zoo van hun harden arbeid meer profijt trekken dan de jongelui van vroegere generaties, die de enge ruimte der Europeesche landen ontvluchtten en in andere werelddeelen prestaties volbrachten, die zoo vaak hun land niet ten goede kwamen. In het nieuwe Europa zal echter ieder de mogelijkheid krijgen, zijn arbeid, zijn bekwaamheden en zijn kracht in de grooter geworden Europeesche ruimte in een nieuwe Europeesche gemeenschap en daarmede voor zijn eigen land te gebruiken. Daarom, nationaal-socialistische jongens en meisjes, meldt u aan als vrijwilliger voor den landdienst! (Vaderland)

(V. b. C. v. Geelkerken 4935/7; Nat. Soc. Bew. 5057 A)

H. **BRITSCH-INDIE. — De Engelsch—Britsch-Indische onderhandelingen mislukt. —**

7 April — De A.N.P.-correspondent meldt uit Berlijn. De onderhandelingen van sir Stafford Cripps in Britsch-Indië schijnen in een kritiek stadium te zijn gekomen en te New Delhi verwacht men een spoedige beslissing. Cripps schijnt weinig tijd meer te hebben, zoodat gehandeld moet worden.

Het Britsche oorlogskabinet is op Paaschmaandag bijeen gekomen en heeft tot diep in den nacht vergaderd. Hierna heeft Cripps nieuwe instructies gekregen, die voorloopig nog geheim worden gehouden. In politieke kringen te Londen gelooft men, dat deze nieuwe richtlijnen niets minder zijn dan aanneming

van de Br.-Indische voorstellen. Heel vlot schijnen de onderhandelingen te New Delhi echter niet van stapel te loopen, hetgeen blijkt uit het feit, dat sir Stafford Cripps zijn definitieve verklaring eerst tot Woensdag en nu zelfs tot Donderdag heeft uitgesteld. Voor deze opvatting spreekt tevens de activiteit van Roosevelt's afgezant Johnson, die op de verschillende Br.-Indische politici sterke pressie tracht uit te oefenen. Naar gelang de beslissing der Br.-Indische partijen nadert, neemt in Berlijnsche politieke kringen de belangstelling toe voor den uitslag, n.l. of sir Stafford Cripps wel of niet zal slagen. Van het begin der onderhandelingen af heeft men in officieele Duitsche regeeringskringen steeds nadrukkelijker herhaald: Cripps' missie zal mislukken, en ook heden blijft men in de Wilhelmstrasse bij deze verklaring.

In het zenden van Johnson als buitengewoon gezant van Roosevelt naar Britsch-Indië ziet men te Berlijn geen gunstig teeken. Men verwacht niet van Johnson, dat hij eenigen invloed op de onderhandelingen tusschen Cripps en de nationalistenleiders zal kunnen uitoefenen. Eerder gelooft men, dat Johnson voor Cripps een blok aan het been zal zijn, daar de Amerikanen voor een dergelijke delicate, uiterst moeilijke missie de noodige fijngevoeligheid en tact missen.

Congres-comité adviseert tot verwerping. — Stockholm, 7 April (D.N.B.) — Reuter meldt in een extra-bericht uit New Delhi, dat het werkcomité van het Congres heeft besloten, vast te houden aan zijn reeds eerder gedane beslissing en het land te adviseeren, de voorstellen der Britsche regeering niet aan te nemen.

Afwijzende houding der Moslem-liga. — Stockholm, 9 April (A.N.P.) — De Britsche berichtendienst meldt: De commissie van de Al-Indische Moslem Liga heeft een resolutie aangenomen, waarin wordt verklaard, dat de voorstellen van Cripps niet voldoende tegemoetkomen aan de eischen van de Indische Mohammedanen en derhalve onaanvaardbaar zijn, wanneer zij niet worden veranderd. De resolutie verklaart zich ook tegen een machtiging aan de provincies buiten den voorgestelden regeeringsvorm te blijven. De solidariteit en eenheid van Indië, zoo wordt verder in de resolutie gezegd, zijn in het belang van de gemeenschappelijke zaak van het Indische volk en vooral voor de Mohammedanen beslist noodzakelijk.

Nieuwe voorstellen van Sir Stafford Cripps. — Stockholm, 9 April (A.N.P.) — De voorzitter van de Moslem-Liga, Djinna, heeft zich op 8 April uit de vergadering der executieve commissie van de Moslem-Liga naar Sir Stafford Cripps begeven, die hem een nieuwe formule betreffende de kwestie der verdediging overhandigde. Daarna keerde Djinna naar de vergadering der executieve commissie terug, waar hij den leden deze formule voorlegde. Laat op den avond werd de commissie verdaagd. De door Cripps overhandigde nieuwe formule zou een toestand betreffen, welke overeenkomst vertoont met dien in Australië, waar MacArthur opperbevelhebber is, terwijl de minister van Oorlog, Forde, volmachten en verantwoordelijkheid bezit op een bijzonder en nauwkeurig omlijnd gebied.

In welingelichte kringen te New Delhi verluidt, dat het nieuwe voorstel, hetwelk Cripps gisteren ook aan den voorzitter van het Congres, Azad, heeft overhandigd, de benoeming van Wavell tot minister van Oorlog in den raad van den onderkoning behelst. Wavell zou als zoodanig zoowel tegenover het Britsche oorlogskabinet als tegenover het Indische ministerie van Landsverdediging verantwoordelijk zijn.

Naar in dezelfde kringen verluidt, zou de voorzitter van het Congres, Azad, in een brief aan Cripps, met vermelding van de redenen hebben meegedeeld, dat de werkcommissie van het Congres de nieuwe voorstellen eveneens verwerpt.

Engelsche voorstellen verworpen. — 12 April —Nadat het D. N. B. op 10 April uit Sjanghai meldde, dat tusschen Engeland en Indië een overeenkomst was bereikt, waardoor de eerste Al-Indische nationale regeering werd gevormd, o.m. op de voorwaarde, dat een Indisch minister werd belast met de leiding van de verdediging des lands, bleek later een mededeeling van den Britschen berichtendienst uit New Delhi, dat de werkcommissie van het Br.-Indische nationale congres met algemeene stemmen een motie heeft aangenomen, waarbij de voorstellen van Cripps worden verworpen.

Men meent te weten, dat zich nieuwe meeningsverschillen hebben voorgedaan in de kwestie van de verdediging en van andere voorstellen, waaromtrent men reeds meende overeenstemming te hebben bereikt.

Stockholm, 11 April (A.N.P.) — In een 11 April gepubliceerde eindresolutie van den uitvoerenden raad van het Indische Nationale Congres, zoo meldt de Britsche berichtendienst uit New Delhi, wordt verklaard, dat de Raad niet in staat is, de voorstellen van het Britsche oorlogskabinet te aanvaarden. Naar de Engelsche berichtendienst verder meldt, heeft Cripps verklaard, dat hij New Delhi 13 April zal verlaten om de terugreis te aanvaarden.

In een door hem naar aanleiding van de mislukking van zijn missie afgelegde verklaring zegt deze o.m. woordelijk: „Het ontwerp is derhalve teruggenomen en wij keeren terug tot den toestand zooals die bestond toen ik hierheen kwam, ofschoon wellicht niet geheel tot denzelfden toestand."

Sir Stafford Cripps uit Britsch-Indië vertrokken. — Stockholm, 12 April (D.N.B.) — Sir Stafford Cripps is met zijn gezelschap op weg naar Londen te Karatsji aangekomen. De executieve commissie van het Indische nationale Congres heeft, naar de Britsche berichtendienst uit New Delhi meldt, besloten het congres tegen 29 en 30 April te Allahabad bijeen te roepen.

Verklaring van Azad, voorzitter van het Congres. — „Helaas was de Britsche regeering zelfs niet eens in dit ernstige uur van gevaar bereid haar verwoestingspolitiek ten aanzien van Indië prijs te geven", zoo heeft de voorzitter van het Indische nationale congres, Azad, volgens den Britschen berichtendienst, in een tweeden brief aan Cripps verklaard. „Wij moesten", zoo gaat hij voort, „tot de conclusie komen, dat de Britsche regeering meer beteekenis hechtte aan een zoo lang mogelijke overheersching van Indië en dat zij zoodoende liever de tweedracht en oneenigheid in Indië bevordert dan dat zij een doeltreffende verdediging voor de Indië bedreigende agressie en invasie inricht." Vervolgens verklaarde Azad, dat de meening der Britsche regeering gebaseerd is op een volkomen gebrek aan vertrouwen in de Indische bevolking en dat Groot-Brittannië Indië iedere werkelijke macht tracht te onthouden. Het schijnt, dat de houding der Britsche regeering gedurende de onderhandelingen steeds slechter is geworden.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Onderhandeling Engeland—Br.-Indië 5053 A.)

A. **NEDERLAND. — Rookartikelen en bonbons op den bon. —**

10 April — In verband met de invoering van een distributie van tabak, sigaren, cigarillos en sigaretten en van versnaperingen (n.l. chocoladeartikelen en suikerwerk) zullen de distributiediensten tabakskaarten (voor mannen van 18 jaar en ouder), sigarettenkaarten (voor vrouwen van 25 jaar en ouder) of versnaperingenkaarten uitreiken. Het ligt in de bedoeling van 17 Mei af beschikbaar te stellen: op de tabakskaart (voor mannen) per week hetzij 40 sigaretten, hetzij tien sigaren, hetzij 20 cigarillos, hetzij vijftig gram tabak; op de sigarettenkaart (voor vrouwen) per vier weken: veertig sigaretten; op de versnaperingenkaart per vier weken: 300 gram versnaperingen. Mannen van achttien jaar en ouder en vrouwen van 25 jaar en ouder, hebben de keus tusschen tabak (resp. sigaretten) óf versnaperingen. Zij moeten van tevoren goed nagaan, welke van deze kaarten zij wenschen te ontvangen, daar één persoon slechts hetzij een tabakskaart (resp. sigarettenkaart), hetzij een versnaperingenkaart zal ontvangen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Tabaksvoorziening 4983 A.; distributie 5046 A.)

B. **ITALIE. — Congres van de Unie van Nationale Journalistenvereenigingen. —**

Venetië, 10 April (D.N.B.) — In de groote raadszaal van het Dogen-paleis werd van 10 tot 12 April in aanwezigheid van talrijke vertegenwoordigers van de Italiaansche regeering en van senatoren der stad Venetië het eerste congres van de Unie van Nationale Journalistenvereenigingen gehouden. Hieraan namen meer dan 300 journalisten uit 15 landen deel. Tot de eeregasten behooren de Duitsche Rijksperschef dr. Dietrich, de Italiaansche onderstaatssecretaris in het ministerie voor volkscultuur, Polverelli, de Japansche gezant, Bakuma, een gevolmachtigde van de Spaansche regeering en andere vertegenwoordigers van de aan het congres deelnemende landen.

De secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, heeft als vertegenwoordiger van Nederland het woord gevoerd over den invloed der Engelsche berichtenpolitiek op Nederland.

(N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. prof. dr. T. Goedewaagen 5062 C.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Voorrang voor de bewapeningsindustrie - Vrijwillige hulpverkoopsters. —**

Berlijn, 10 April (D.N.B.) — Een in het Rijkswettenblad van 9 April gepubliceerde verordening van den Führer ter bescherming van de bewapeningsindustrie behelst de bepaling, dat de behoeften van de bewapeningsindustrie volstrekten voorrang hebben. Hetzelfde geldt voor de verdeeling van de grondstoffen, materialen en producten, die voor de bewapeningsindustrie van belang zijn.

Wie opzettelijk onjuiste opgaven verstrekt over de behoefte aan personeel of de personeelssterkte, over de behoefte aan, of de voorraden van grondstoffen, materialen, producten, machinerieën of gereedschappen, die voor de bewapeningsindustrie van belang zijn en daardoor het voorzien in de behoefte der bewapeningsindustrie in gevaar brengt, wordt met tuchthuis en in bijzonder ernstige gevallen waardoor de bewapeningsindustrie groot nadeel is berokkend, met den dood getraft. Daarenboven kan ook een geldboete tot een onbeperkt bedrag worden opgelegd. In minder ernstige gevallen kan het vonnis bestaan in

gevangenisstraf en geldboete tot een onbeperkt bedrag of in een van deze straffen. Wie zich, vóór de afkondiging van deze verordening, volgens andere strafbepalingen heeft schuldig gemaakt aan het verstrekken van onjuiste opgaven, gaat vrij uit, wanneer de onjuiste opgaven binnen drie maanden na afkondiging van deze verordening worden verbeterd. Dit geldt niet, wanneer tegen den dader een aanklacht is ingediend of een onderzoek is ingesteld.

Vrijwillige hulpverkoopsters. — Berlijn, 10 April (A.N.P.) — Op initiatief van de gouw Berlijn van de N.S.D.A.P. is in samenwerking met het Duitsche Arbeidsfront een actie voor de werving van vrijwillige hulpverkoopsters op touw gezet. Door de oorlogsomstandigheden krijgt iedere winkelier namelijk op bepaalden tijd zijn goederen en dan stormen de huismoeders op zijn winkel af en willen allemaal tegelijk worden geholpen. Daar de winkelier niet over voldoende arbeidskrachten kon beschikken om een vlotte bediening mogelijk te maken, leidde dit tot urenlang onproductief wachten. Huismoeders kunnen zich nu opgeven om vrijwillig eenige uren per dag als verkoopster bij een winkelier te gaan werken. Het aantal uren is niet voorgeschreven en al zullen zij worden betaald volgens arbeidstarief, worden zij niet als werkneemster in den zin der wet beschouwd. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

A. **JAPAN. — Uitwisseling van diplomaten. —**
Tokio, 10 April (Afip) — Domei meldt, dat de Japansche overheden te Hongkong, op grond van een accoord gesloten tusschen Japan, de Ver. Staten en Groot-Brittannië 63 diplomaten der geallieerden, o.w. 49 Amerikanen, 2 Nederlanders, 5 Belgen, 3 Noren en 4 Canadeezen, zullen laten repatrieeren. (N. R. Crt.)

B. **TURKIJE. — Ambassadeur Gerede naar Berlijn teruggekeerd. —**
Istanboel, 11 April (D.N.B.) — De Turksche ambassadeur te Berlijn, Gerede, heeft 11 April Istanboel verlaten, om naar zijn post terug te keeren. In een interview met het blad „Bon Posta" heeft hij verklaard, met goede hoop voor de toekomstige ontwikkeling der Duitsch—Turksche betrekkingen, die op een traditioneele vriendschap en wederzijdsch vertrouwen berusten, naar Duitschland terug te keeren. (Vaderland)
(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 5063 C.; Turksche ambassadeur 4965 B.)

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Registratie der bewoners - Vroegere regeering naar Melbourne uitgeweken. —**
Batavia, 11 April (Domei) — Het Japansche militaire bestuur heeft bekend gemaakt, dat alle buitenlanders boven de zeventien jaar met uitzondering van personen van Japansche nationaliteit hun verblijfplaats zullen moeten laten inschrijven en tevens onder eede moeten verklaren, dat zij zullen gehoorzamen aan de bepalingen, uitgevaardigd door de Japansche autoriteiten, volgens het stelsel tot registratie van de verblijfplaatsen, dat in geheel Nederlandsch-Indië zal worden ingevoerd. Buitenlanders, die zich niet laten inschrijven of bovenbedoelde eed niet afleggen, zullen als vijandelijk worden beschouwd en niet de Japansche bescherming genieten. De inschrijvingsrechten bedragen voor Europeanen en Amerikanen 150 gulden voor mannen en 80 gulden voor vrouwen en voor Chineezen en andere Aziaten met inbegrip van Arabieren en Britsch-Indiërs 100 gulden voor mannen en 50 gulden voor vrouwen.

Vroegere regeering naar Melbourne uitgeweken. — De uit Batavia uitgeweken Nederl.-Indische regeering zal voortaan haar zetel te Melbourne hebben, zoo verklaarde de voormalige luitenant-gouverneur-generaal Van Mook in een interview te Sydney, aldus meldt de „Frankf. Ztg." Zij zal echter geen regeering heeten doch „commissie" en zal alle kwesties behandelen betreffende het bestuur, de financiën en de weermacht van Nederl.-Indië. De overblijfselen der Ned.-Indische weermacht, officieren, manschappen, vliegtuigen en schepen, die er in zijn geslaagd van Java te vluchten, zijn onder Australisch opperbevel geplaatst. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Nederl. Oost-Indië 5061 F.; Regeering 5026 A.)

D. **BELGIE. — De moord op Joris van Severen; twee doodvonnissen te Abbeville uitgesproken. —**
Parijs, 11 April (D.N.B.) — De krijgsraad te Abbeville heeft den 45-jarigen luitenant René Caron en den 37-jarigen adjudant-onderofficier Emile Mollet wegens het doodschieten van den leider van het „Verdinaso" Joris van Severen en 20 andere civiele gevangenen op 20 Mei 1940 ter dood veroordeeld. De gefusilleerden behoorden tot een groep van 78 personen, die bij het begin van den Duitschen veldtocht in het Westen door de Belgische regeering werd gearresteerd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Joris van Severen 4693 D.)

E. **JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Aanvallen op Ceylon - 21 koopvaarders en zeven Britsche oorlogsschepen in den Indischen Oceaan vernietigd - Amerikaansche troepen op Bataan capituleeren. —**
Luchtaanvallen op Ceylon, Vizagapatam en Cocanada. — Tokio, 6 April (D.N.B.) — Het keizerlijke hoofdkwartier deelt in een communiqué mede, dat luchtstrijdkrachten van de Japansche marine sinds 5 April krachtige aanvallen hebben gedaan op Colombo, de hoofdstad van Ceylon, op Vizagapatam en Cocanada aan de Westkust van Indië, waarbij zware schade is aangericht. De aanvallen waren gericht op oorlogs- en koopvaardijschepen, inrichtingen van de luchtmacht, alsmede op de voornaamste militaire inrichtingen in het gebied van Colombo.
Naar de Britsche nieuwsdienst uit Colombo meldt is van officieele zijde bekend gemaakt, dat ongeveer 75 Japansche vliegtuigen hebben deelgenomen aan den luchtaanval op de hoofdstad van Ceylon. Van Britsche zijde veronderstelt men dat deze vliegtuigen afkomstig waren van een vliegtuigmoederschip.
Vlootoperaties in den Indischen Oceaan. — Tokio, 9 April (D. N. B.) — Het keizerlijke hoofdkwartier heeft op 9 April om 5 uur bekend gemaakt, dat Japansche strijdkrachten in den loop der vlootoperaties op den Indischen Oceaan tot 7 April een Britschen kruiser van de London-klasse (9950 ton) en een van de Cornwallklasse (9800 ton) tot zinken hebben gebracht. Voorts zijn 21 koopvaardijschepen met een inhoud van bijna 140.000 br.t. tot zinken gebracht, 23 met een inhoud van bijna 102.000 br.t. zwaar beschadigd en 60 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Drie loodsen, een reparatiewerkplaats en andere belangrijke installaties van den vijand zijn ernstig beschadigd. Bij de operaties verloren de Japansche strijdkrachten 5 vliegtuigen; zij hadden geen schade aan oorlogsschepen.
Tokio, 10 April (D.N.B.) — Naar het Japansche hoofdkwartier meedeelt, zijn op 10 April in de wateren bij Tricomali aan de Oostkust van Ceylon tot zinken gebracht: een Britsch vliegkampschip van de Hermesklasse, twee lichte kruisers van het type Birmingham en Emarald, een torpedojager en een patrouillevaartuig. Bovendien werden zeer zwaar beschadigd: een lichte kruiser en zes koopvaardijschepen. Neergeschoten werden 56 vliegtuigen. De verliezen der Japanners bedragen tien vliegtuigen; zij leden geen verliezen aan oorlogsschepen.
Admiraliteitseilanden bezet. — Stockholm, 8 April (A.N.P.) — Een kleine formatie Japansche strijdkrachten zou volgens den Engelschen berichtendienst de Admiraliteits-eilanden bezet hebben.
Japansche oorlogsbuit op Java. — Tokio, 8 April (Domei) — Het Keizerlijke hoofdkwartier heeft bekend gemaakt, dat de Japansche expeditietroepen alleen op Java tot 25 Maart, 82.618 krijgsgevangenen hebben gemaakt. Van dit aantal waren 66.219 Nederlandsch, 4.890 Australisch, 10.636 Britsch en 883 Amerikaansch. Het aantal krijgsgevangenen is 9000 grooter dan gegeven is in de lijst die door de Nederlandsch-Indische troepen overgelegd is aan de Japansche strijdkrachten op 9 Maart, toen de onvoorwaardelijke overgave tot stand kwam. Onder den buit bevinden zich 177 oorlogsvliegtuigen, 940 kanonnen van verschillend type. Voorts werden 4.228 lichte en zware machinegeweren, 80.778 pistolen en revolvers, 5.152 zoeklichten, 1.728.585 granaten, 89.771.890 geweerpatronen, 36.000 bommen, 1.059 tanks en andere pantserwagens, 9.500 auto's en 7.108 spoorrijtuigen buitgemaakt. Medicamenten, genoeg voor 100.000 personen gedurende een jaar, vielen den Japanners in handen.
De strijd op de Philippijnen. — Stockholm, 9 April — In het legerbericht van het Amerikaansche ministerie van Oorlog van 8 April werd medegedeeld, dat versche Japansche troepen hun aanval op het schiereiland Bataan met groote kracht voortzetten. Op dat oogenblik was een zware aanval op de nieuwe stellingen der Amerikaansche troepen aan den gang. Duikbommenwerpers en gevechtsvliegtuigen bestookten de Amerikaansche frontlinies met bommen en mitrailleurvuur, terwijl zware bommenwerpers hun aanvallen op de achterwaartsche gebieden in de nabijheid van de Zuidelijke punt van Bataan voortzetten. De Japansche aanval was de langdurigste en krachtigste, welken de Japanners sedert het begin van de operaties op het schiereiland Bataan hadden ondernomen, golven stormtroepen vielen bijna zonder onderbreking aan. De verliezen der Amerikaansche troepen waren zwaar.
Tokio, 10 April — Domei meldt, dat de vijandelijke strijdkrachten op het schiereiland Bataan, bestaande uit ongeveer 60.000 man, wapenstilstand hebben verzocht.
Amerikaansche militaire kringen verklaren, dat door den val van het schiereiland de vesting Corregidor volkomen blootgesteld is aan het vuur van de Japansche artillerie, zonder te spreken van de luchtbombardementen, die met den dag talrijker worden. Hieraan voegt men verder te New York nog toe, dat malaria en darmontsteking de gelederen van het garnizoen hebben gedund, zoodat men gelooft, dat de vesting niet lang meer zal kunnen standhouden.
(Vaderland — Telegraaf — D. Z. i. d. Niederl.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5058 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Sovjet-aanvallen afgeslagen; dooi aan het Oostelijk front ingetreden - Luchtoffensief tegen Malta voortgezet - 225.874 br.t. handelsscheepsruimte en in Februari en Maart 41 vijandelijke oorlogsschepen vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 12 April (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakte in de afgeloopen week o.m. bekend: Aan het Oostelijk front mislukten verscheidene plaatselijke aanvallen der bolsjewieken. Bij een eigen aanval in den centralen frontsector werd de vijand in gevechten van verscheidene dagen uit 69 plaatsen verdreven. Hij verloor hierbij behalve honderden manschappen aan gevangenen en dooden nog 47 kanonnen, 27 mortieren, 132 mitrailleurs en talrijke handvuurwapenen. In den Zuidelijken en den Centralen sector van het Oostelijk front werden op zich zelf staande aanvallen van den vijand afgeslagen. Bij de zuivering van het achterwaarts gelegen gebied in den centralen sector van het front werd een groep van 3000 franctireurs vernietigd. Sterke formaties stuka's, gevechts- en jachtvliegtuigen ondersteunden met succes de gevechten van het leger in den Noordelijken sector. De bolsjewisten leden gevoelige verliezen aan menschen en materieel. In luchtgevechten en door luchtafweergeschut werden 47 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten en ging een eigen toestel verloren. Formaties van dezelfde luchtvloot vielen de overblijfselen van de Sovjet-Russische Oostzeevloot in de havens van Leningrad en Kroonstad aan. Twee slagschepen en twee zware kruisers kregen bomtreffers van zwaar en het zwaarste kaliber. Waarschijnlijk is ook een mijnkruiser beschadigd. De zwaarste artillerie van het leger ondersteunde de aanvallen van de luchtmacht door vijandelijke batterijen luchtafweergeschut te beschieten. Op het schiereiland Kertsj werd tegenover krachtige, door vechtwagens en door de luchtmacht gesteunde aanvallen een volledig afweersucces behaald. Naast zware bloedige verliezen van den tegenstander zijn 72 vijandelijke vechtwagens vernield en nog 29 door beschieting onklaar gemaakt.

Berlijn, 12 April (D.N.B.) — Het D.N.B. verneemt van militaire zijde:

Nadat de abnormaal koude en sneeuwrijke winter aan het Oostelijk front zoo lang had aangehouden, dat niemand meer aan een verandering in de weersgesteldheid kon gelooven, is thans plotseling overal de dooi ingetreden. De tijd der smeltende sneeuw en onbegaanbaarheid der wegen, die thans de eerste weken de verhoudingen aan het Oostelijk front zal beheerschen, is zeer hinderlijk voor de operaties en levert groote moeilijkheden op voor de troepen. Alles zakt weg in de bodemlooze brij en papperige sneeuw. Zelfs loopgraven en onderkomens loopen hier en daar vol sneeuwwater. Voertuigen blijven steken of zakken weg in de modder. Men was er op voorbereid en men zal er het hoofd aan bieden, evenals men het met den ongewonen en onverwacht vroegen, harden en langdurigen winter gedaan heeft. Dit blijkt reeds uit de meldingen in het weermachtsbericht. Terwijl de bolsjewistische aanvallen met groote verliezen ineenstortten, hebben de Duitsche troepen, ondanks de bijna onoverkomelijke condities van weer en wegen hevige aanvallen ondernomen en succesrijk ten uitvoer gebracht.

DE LUCHTOORLOG.

Zware aanvallen op Malta. — Berlijn, 11 April — Sedert geruimen tijd is het eiland Malta blootgesteld aan een schier onafgebroken reeks van luchtaanvallen, welke door Duitsche en Italiaansche vliegtuigen worden ondernomen. Deze aanvallen hebben op 7 April een nieuw hoogtepunt bereikt. De aanval duurde tien uren en onafgebroken viel een zware hagel van bommen van 500 en 1000 K.G. op de dokken en ravitailleeringsinrichtingen.

Vooral de aan de Grand Harbour gelegen fabrieken en arsenalen werden zwaar getroffen. Verscheidene bommen van 1000 kilo troffen de gasfabriek en veroorzaakten vlak bij de groote gashouders buitengewoon hevige explosies en branden. Vier reeksen zware bommen troffen de tanks in de Marsa Creek, den Westelijken uitlooper van de handelshaven en veroorzaakten daar hevige branden. Het abattoir en de koelhuizen van La Valetta, die voor de ravitailleering van de bezetting van zeer groot belang zijn, kregen zware treffers. Bommen van zwaar kaliber ontploften in de arsenalen en kazernes van deze buitengewoon versterkte citadel. Verscheidene batterijen afweergeschut hielden na treffers met vuren op. De groote drijvende kraan aan het dok „Jagd Creek" in de nabijheid van de staatswerven werd eveneens door een bom van 1000 kg. getroffen. Tijdens dezen grooten aanval werden ook talrijke treffers geplaatst op de opslagplaatsen in de nabijheid van de staatswerf. De luchtaanvallen hebben in de eerste plaats de actie der Britsche luchtstrijdkrachten op Malta onderdrukt en zware zeestrijdkrachten uit de havens van het eiland verdreven. Verder verminderen zij de weerstandskracht van de vesting, vergemakkelijken de Duitsch-Italiaansche ravitailleering voor Noord-Afrika en bemoeilijken tegelijkertijd de voorziening van de Britsche troepen. In den nacht van 2 op 3 April vielen Duitsche gevechtsvliegtuigen belangrijke militaire doelen en de havenwerken van Dover en Portland aan. Zware branden en ontploffingen werden waargenomen.

Het Britsche vlootsteunpunt Alexandrië werd in den nacht van 6 op 7 April gebombardeerd. In de dokken ontstond aanzienlijke schade. De actie werd uitgevoerd door duikbommenwerpers van het type Ju 88. In verscheidene golven vielen deze toestellen in de oorlogshaven het groote drijvende dok aan, waarin op het oogenblik een slagschip van de „Queen Elizabeth"-klasse ligt. In de onmiddellijke nabijheid van het dok detoneerden eenige bommen van het zwaarste kaliber. Bij het wegvliegen namen de vliegers een krachtige explosie met een groote steekvlam in het dok waar. Ondanks de groote activiteit van de Britsche luchtdoelartillerie van Alexandrië, die door meer dan 30 zoeklichten werd gesteund, verliepen de aanvallen volgens de plannen.

Luchtslag boven het Kanaal. — Berlijn, 12 April (D.N.B.) — Naar het opperbevel van de weermacht mededeelt, hebben de Britten op 12 April aan de kust van Het Kanaal een nieuwe zware nederlaag geleden. Een formatie van ongeveer een dozijn bommenwerpers, die geëscorteerd door ongeveer 50 Spitfires, de Belgisch-Fransche kust naderde, werd reeds boven Het Kanaal door Duitsche Focke-Wulff-jagers tot den strijd gedwongen. In een uiterst verbitterden luchtslag sloegen onze jagers de formatie Britsche bommenwerpers uiteen en verwikkelden de Spitfires in harde gevechten. Volgens tot dusver beschikbare berichten werden daarbij in totaal twaalf Spitfires neergeschoten. Het gelukte den Britschen jagers niet, voor hun bommenwerpers den weg naar het aangegeven doel tegenover den krachtig optredenden Duitschen jachtafweer vrij te houden, zoodat er slechts enkele bommen werden afgeworpen, die geen militaire of voor de oorlogvoering belangrijke schade aanrichtten. Een bommenwerper van het type Boston werd eveneens neergeschoten, zoodat deze onderneming den Britten in totaal dertien vliegtuigen heeft gekost.

Bolsjewistische vliegtuigverliezen. — Het totale verlies van de bolsjewistische luchtmacht in het tijdvak van 15 Maart tot 6 April van dit jaar bedroeg, naar van militaire zijde verluidt, 1069 vliegtuigen. De bolsjewisten verloren derhalve gemiddeld 46 machines per dag.

DE OORLOG TER ZEE.

3 April — In de maanden Februari en Maart heeft de Duitsche marine naast haar strijd tegen de Engelsche ravitailleeringsscheepvaart ook succesvolle ondernemingen verricht tegen de zeestrijdkrachten van Groot-Brittannië en de Ver. Staten. In deze beide maanden bracht de Duitsche marine tot zinken: Een kruiser van de Leander-klasse, acht torpedojagers, drie corvetten, vier torpedobooten, 12 motortorpedo- en motorkanonneerbooten, vijf patrouillevaartuigen en drie duikbootjagers. Bovendien bracht de Duitsche luchtmacht tot zinken: twee motorkanonneerbooten, drie patrouillevaartuigen. Voorts werden door gevechtshandelingen van Duitsche zeestrijdkrachten en door luchtaanvallen 37 vijandelijke oorlogsschepen beschadigd, waaronder tien kruisers, elf torpedojagers en vijf duikbooten.

5 April — In het gebied van het Visschersschiereiland en aan de Moermankust brachten gevechtsvliegtuigen door het werpen van bommen een koopvaardijschip van 1200 br.t. tot zinken en beschadigden vijf andere schepen zwaar.

8 April — In een extra-bericht is medegedeeld, dat Duitsche duikbooten op den Atlantischen Oceaan 16 vijandelijke koopvaardijschepen van te zamen 104.000 B.R.T. tot zinken hebben gebracht, waarvan 12 voor de Amerikaansche en 3 voor de Afrikaansche kust.

Lichte Duitsche zeestrijdkrachten hebben in het Skagerrak een ontmoeting gehad met een aantal Noorsche schepen, die, door de Britsche regeering gecharterd, in een Zweedsche haven hadden gelegen en onder Engelsche kapiteins naar Engeland trachtten door te breken. Door het ingrijpen van Duitsche patrouillevaartuigen werden 5 schepen van 26.674 B.R.T., door de luchtmacht nog een schip van 6.305 B.R.T. tot zinken gebracht. Twee schepen onttrokken zich aan opbrenging, doordat zij weder in de Zweedsche territoriale wateren vluchtten.

11 April — In een extra-bericht is bekend gemaakt, dat Duitsche duikbooten vlak voor de Oostkust van Amerika 12 vijandelijke koopvaardijschepen, van tezamen 94.000 br.t., waaronder vier groote tankbooten, tot zinken hebben gebracht.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

12 April — In Cyrenaica zijn ontmoetingen tusschen vooruitgeschoven afdeelingen in het voordeel der Duitsch-Italiaansche troepen geëindigd. In den loop van de zuiveringsactie in de Libysche Sahara werd de vernietiging van nog meer vijandelijke pantserwagens geconstateerd. In een aantal schitterende gevechtsacties bracht de luchtmacht aanzienlijke schade toe aan ravitailleeringscentra in het vijandelijke achterland.

(N. R. Crt. - Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsverr. 5058 A; balans winterveldt. 5062 B)

A. NEDERLAND. — N.S.D.A.P. - Redevoeringen van Hauptdienstleiter Schmidt en Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —

Den Haag, 13 April — „Een jaar van harden arbeid, doch ook van successen ligt achter ons". Met deze woorden karakteriseerde de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden, Hauptdienstleiter Schmidt op de bijeenkomst van politieke functionarissen van het Arbeitsbereich de achter ons liggende periode. Voor deze bijeenkomst waren in Den Haag alle in den dienst der Partij op leidende posten staande Duitsche mannen en vrouwen uit het geheele land bijeengekomen, om zich voor hun werk te verantwoorden en tegelijkertijd van den rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de groote richtlijnen in ontvangst te nemen, waarlangs zich hun inzet in de toekomst voltrekken zal. Hauptdienstleiter Schmidt herinnerde aan de door den rijkscommissaris op de oprichtingsbijeenkomst van het Arbeitsbereich te Utrecht gesproken woorden, dat de Duitsche partijgenooten in Nederland het nationaal-socialisme in Germaanschen zin ten voorbeeld stellen moesten. Deze woorden zullen ook in de toekomst het richtsnoer blijven. Hoe de jonge partijorganisatie op de door de A. O. gelegde basis verder gebouwd en binnen een kort tijdsbestek een krachtig apparaat geschapen heeft, dat opgewassen is tegen groote en moeilijke opgaven, werd duidelijk uit het door Hauptdienstleiter Schmidt uitgebrachte overzicht. Reeksen van getallen volgden op elkander, een nuchtere optelling, die echter een dieper inzicht in de in het afgeloopen jaar volbrachte prestaties mogelijk maakte. Deze getallen krijgen eerst dan hun ware beteekenis, wanneer men weet, dat de Duitsche partijorganisatie voor verreweg het grootste deel werkt met vrijwillige krachten, die na een zware dagtaak hun vrijen tijd in dienst der gemeenschap ter beschikking stellen. Hauptdienstleiter Schmidt betoonde zijn medewerkers zijn erkentelijkheid en sprak zijn dank uit, want aan hun belanglooze medewerking valt het trotsche resultaat te danken.

De uitbreiding der plaatselijke groepen en steunpunten heeft goeden voortgang gemaakt, gelijk in het algemeen op organisatorisch gebied de gestelde doelen bereikt werden. Nadrukkelijk wees Hauptdienstleiter Schmidt er op, dat het partijlidmaatschap slechts door werken verkregen kan worden. Iedere Duitsche volksgenoot moet vóór zijn opname het bewijs geleverd hebben, dat hij bereid is om voor de gemeenschap te werken. Overgaande tot de in het afgeloopen jaar uitgevoerde acties, herinnerde de leider van het Arbeitsbereich o.a. aan het goede resultaat van de metaalinzameling der Duitschers in Nederland, die, met de bont- en wolinzameling voor het Oostfront, hun offervaardigheid metterdaad bewezen heeft. Bij de opsomming van de door de Partij georganiseerde vergaderingen en scholingsbijeenkomsten legde Hauptdienstleiter Schmidt den nadruk op de tot stand gekomen kameraadschap tusschen de Duitsche en de Nederlandsche nationaal-socialisten, die hun uitdrukking vond in een gemeenschappelijk bezoek dezer scholingsbijeenkomsten. Van diepgaande beteekenis was de Duitsch-Nederlandsche demonstratie te Amsterdam in Juni 1941, waarop de grondsteen tot de vorming der vrijwilligerslegioenen werd gelegd, die voor den strijd tegen het bolsjewisme, in vele landen van Europa zijn onstaan. Ook de vrouwelijke leden, wier arbeidsveld door nieuwe moederscholen op breeder grondslag kwam te staan, waardoor zich hun in eersten aanleg aan moeder en kind gewijde arbeid verdiepen kon, hebben op schitterende wijze samengewerkt met de Nederlandsche vrouwen. Dat daarbij onze Duitsche soldaten niet vergeten werden, mag het getal van 1.613.000 arbeidsuren bewijzen, die door de vrouwelijke leden voor de Duitsche soldaten gepresteerd werden. De Hitlerjeugd, die met de opvoeding van de Duitsche jeugd voor een zware organisatorische opgave gesteld stond, heeft bijzondere aandacht geschonken aan den arbeid voor het Duitsche Oosten, terwijl de B.D.M. het werk in de huishoudelijke beroepen op den voorgrond plaatste. Het Duitsche arbeidsfront heeft door de uitbreiding van haar bedrijfsorganisatie een belangrijk stuk werk geleverd, zoodat het thans uitgerust is voor zijn sociaal-politieke taak bij de verzorging en opvoeding van den Duitschen arbeider. De oprichting van leerwerkplaatsen in Duitsche bedrijven heeft de mogelijkheid tot scholing van jonge vakarbeiders in Nederland geschapen. Wanneer het uit den nood geboren groote gemeenschapsondersteuningswerk van alle Duitschers, de N.S.V., tot een proefsteen geworden is van een waarachtige nationaal-socialistische gezindheid, dan behoeven de Duitschers in Nederland niet achter te blijven bij hun volksgenooten in het Rijk. De getallen, die bijvoorbeeld genoemd kunnen worden voor de offerzondagen en voor den insigneverkoop, wijzen een verdubbeling van het aan giften ontvangen bedrag aan, terwijl de Dag der Politie en de Dag van de Duitsche Weermacht met recordresultaten (resp. 200.000 en 138.000 gulden) te voorschijn kunnen komen. Zoo konden aan de voor ondersteuning in aanmerking komende volksgenooten belangrijke bedragen worden uitgekeerd, evenals het aantal kindertehuizen en N.S.V.-vacantieoorden vermeerderd werd. De belangrijkste taak, de hulpbehoevende volksgenooten weer aan arbeid en brood te helpen, werd daarbij niet uit het oog verloren. Hauptdienstleiter Schmidt besloot zijn overzicht met de opwekking om ook voortaan ter ondersteuning van het front alle krachten in het vaderland in te zetten voor Führer, Volk en Vaderland. Hij dankte den Rijkscommissaris en beloofde hem, al het werk op dit groote doel gericht te zullen houden.

Nadat nog een aantal onderscheidingen waren uitgereikt, werd daarna het woord gevoerd door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart.

Rede van den Rijkscommissaris. — De Rijkscommissaris gaf een overzicht van de geestelijke stroomingen van onzen tijd en wees hierbij op de groote moeilijkheden, welke het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland heeft op te lossen. Niet alleen moet de achterstand worden ingehaald, welke is ontstaan door de moeilijkheden, welke de vroegere Nederlandsche regeering aan de buitenlandsche organisatie der Duitschers in Nederland in den weg heeft gelegd, doch ook moet het tempo van het steeds krachtiger leven der Duitsche natie worden bijgehouden. Spr. dankte allen die hun werkkracht hieraan hebben gegeven en sprak de verwachting uit, ook in de toekomst op alle partijgenooten te kunnen rekenen.

In groote trekken schetste spr. de politieke stroomingen, welke thans door de wereld gaan, ten einde het politieke leiderskorps de richtlijnen te toonen, volgens welke het moet handelen. Beginnend met het geestelijke leven der Nederlanden toonde hij de krachten, welke vroeger in dit land de ontwikkeling hebben geleid en die ook thans nog aan het werk zijn. Deze krachten hebben één ding gemeen en wel, dat zij de bloedsgebondenheid van het volk loochenen. Voor een deel waren deze krachten van internationalen aard, zooals liberalisme, jodendom, vrijmetselarij en marxisme. Het is het noodlot geweest van het Duitsche volk, dat het in den wereldoorlog het werken van deze machten niet heeft gezien. De Führer heeft ons getoond, waarom het ging en het Duitsche volk weet thans, dat het om zijn bestaan strijdt tegen deze internationale krachten. Nu door het uitbreken van den strijd in het Oosten de vraag om het bestaan van Europa is gerezen moet ook het Nederlandsche volk een strijdvaardige houding aannemen, wanneer het ten minste niet wil, dat zijn rol is uitgespeeld. Daartoe moeten de volksche krachten in den Nederlandschen mensch tot nieuw leven worden gebracht, omdat hij anders niet in staat is, de taak te vervullen, waarvoor hij is gesteld.

Nader ingaande op de taak, voor welke de N.S.B., nadat zij is verklaard tot de eenige partij, waarin de politieke wilsvorming tot uiting kan komen is gesteld, wees de Rijkscommissaris op de gemeenschappelijke idee, welke verplicht tot samengaan. De weg in de Germaansche gemeenschappelijke levensruimte, welke door den Führer ten doel is gesteld, maakt het noodzakelijk, dat de Germaansche volken en dus ook het Nederlandsche volk, zich hun gemeenschappelijk lot bewust worden. Dit is niet te bereiken door commandeeren, doch alleen door overtuigen. Spr. hecht zeer veel waarde aan de opvoedende taak van de N.S.B. en hij waarschuwde er voor, niet alles van staatsstandpunt te bezien. Zooals de Nederlander zijn Nederlandsche belangen achter moet stellen, zoo moet de Duitscher leeren, in de Germaansche levensruimte te schrijden. „Wij mogen geen Duitsche imperialisten zijn en de Nederlanders mogen geen separatisten zijn", aldus zeide de Rijkscommissaris, die zijn rede besloot met een overzicht van den militairen toestand, waarbij hij hulde bracht aan de militaire prestaties in den winterveldtocht, welke een schitterende getuigenis vormen voor het militaire genie van den Führer en de dapperheid van den Duitschen soldaat. (D. Z. i. d. Niederl. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Hauptdienstleiter Schmidt 4881 E; dr. Seyss-Inquart 5055 A.)

B. FRANKRIJK. — Nieuwe regeering - Pierre Laval leider der ministeries van Buiten- en Binnenlandsche Zaken en van Voorlichting. —

19 April — De nieuwe Fransche ministerlijst is op 18 April officieel bekendgemaakt.

Leider van de regeering, tevens minister van Buitenlandsche en Binnenlandsche Zaken, alsmede van Voorlichting: Pierre Laval. Staatssecretarissen bij den leider der regeering: De Brinon, admiraal Platon en Bénoist-Méchin. Staatssecretaris van Voorlichting: Marion. Secretaris-generaal van politie: Bousquet; voor Bestuurszaken in het departement van Binnenlandsche Zaken: Hilaire. Minister van Staat: Romier. Staatssecretaris van Oorlog: generaal Bridoux; van Marine: Auphan. Minister van Landbouw en Voedselvoorziening: Leroy-Ladurie. Staatssecretaris in dit departement: Bonnafous. Minister van Verkeerswezen: Gibrat; van Arbeid: Hubert Lagardelle.

Staatssecretaris van Gezin en Gezondheidswezen: dr. Grasset. Minister van Financiën: Pierre Cathala; van Justitie: Barthelemy; van Koloniën: Brevier.

Commissaris-generaal voor de Sport: kolonel Pascot.

Algemeen gedelegeerde voor de Duitsch-Fransche handelsbetrekkingen: Barnaud. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kabinet 4793 E.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

13 April had in Den Haag een groote bijeenkomst van het politieke leiderskader der N.S.D.A.P. in Nederland plaats, waarop de leider, „Hauptdienstleiter" Fritz Schmidt, in een veelomvattend overzicht rekenschap over het afgeloopen jaar gaf. Fritz Schmidt is tevens commissaris-generaal voor bijzondere diensten (Generalkommissar zur besonderen Verwendung). Onder zijn leiding staan o.a. de hoofdafdeelingen „Politieke Opbouw", „Volksvoorlichting en Propaganda", „Nederlandsche Arbeidsdienst" en „Sociale Aangelegenheden". Als geen ander vertegenwoordiger van het Rijkscommissariaat heeft hij de eervolle taak, — in den kortst mogelijken tijd, maar ook zonder de natuurlijke banden, die volk en bodem met elkaar verbinden, op straffe van een algemeene steunloosheid te verbreken, — de Nederlanders continentaal en op de groot-Germaansche levensruimte om te schakelen. Hieraan neemt hij direct door zijn besluiten, richtlijnen en raadgevingen deel. Voor de toekomstige ontwikkeling van het geestelijke leven der Nederlanders is hij in hooge mate verantwoordelijk. Wanneer zich de Nederlanders als volk in zijn geheel vroeg of laat ook geestelijk tot de Europeesche Nieuwe Orde bekennen — zooals zij thans reeds, door den noodtoestand daartoe gedwongen, uit zuiver materieele en economische behoeften over het algemeen daarnaar handelen moeten — zoo is dit voor een niet onbelangrijk deel aan Fritz Schmidt te danken. Hoezeer hij ook overal bij tegenwoordig is, treedt hij toch niet vaak op den voorgrond. Omzichtig en bedachtzaam met het oog op de groote verantwoordelijkheid, die hij tegenover den Rijkscommissaris draagt, leidt en schept hij de toekomstige publieke opinie van dit hardnekkige en in zijn diepste wezen oerconservatief volk. Met onvermoeide ijver, waarbij hij zelf slechts de groote lijnen aangeeft, wekt hij de Nederlanders op, uit zich zelf een nieuwe geestelijke basis, waarvan ze zelf heer en meester zijn, te verwerven, opdat het Nederland der toekomst een eervolle plaats in het nieuwe Europa als een trotsche en zelfbewuste schakel van de nieuw gesmeede Groot-Germaansche lotsketen ten deel valt.

Hauptdienstleiter Fr. Schmidt. (foto Stapf)

Men moet de Nederlanders grondig kennen om bij benadering te kunnen schatten, hoe moeilijk, maar ook hoe eervol zijn post in het Rijkscommissariaat is. Als men na tien jaren een terugblik op de ontwikkeling in Nederland na de Meidagen 1940 zal werpen, zal men ook zijn werk moeten erkennen.

Het is niet de eerste maal, dat Fritz Schmidt in het gebied van de door het nationaal-socialisme nieuw geschapene Groot-Germaansche Volkerengemeenschap een zulke historische verantwoordelijkheid draagt. Bij de inzet van de Duitsche weermacht in Oostenrijk werd hij hier met een door rijksminister dr. Göbbels samengestelde propapanda-eenheid ingeschakeld. Bij de aansluiting van het Sudetenland werd hij den gouwleider en rijksstadhouder Konrad Henlein toegewezen. Als men de teleurgestelde verwachtingen der vijandelijke propaganda met betrekking tot de stemming van het volk in deze nieuw aangesloten gebieden als maatstaf neemt, dan is zijn succes in Nederland bij voorbaat verzekerd.

„Hauptdienstleiter" Schmidt, drager van het gouden eereteeken der N.S.D.A.P. werd 19 November 1903 in Eisbergen (Kreis Minden-Westfalen) geboren. Na afloop van het gymnasium in Rinteln a. d. Weser diende hij van 1922 tot 1926 in het zesde Pionierbataillon in Minden. Voor zijn diensttijd was hij reeds als jeugdleider in de „Völkische Bewegung" opgetreden. In 1929 trad hij tot de N.S.D.A.P. toe en stichtte hij de afdeeling Barkhausen a. d. Porta. In 1932 werd hij tot kringleider in Minden benoemd. Na de machtovername werd hij plaatsvervanger van den landraad en eerste kringafgevaardigde. Dr. Ley ontbood hem in 1933 in de organisatieleiding van de rijkspartijdagen, waar hij de belangrijke dienst van de binnen- en buitenlandsche pers tot 1938 leidde. In 1934 werd hij op voorstel van den gouwleider en rijksstadhouder Dr. Meyer door rijksminister dr. Göbbels tot leider van den rijkspropagandadienst Westfalen-Noord in Münster benoemd. Tegelijkertijd nam hij de functie van kringleider der stad Münster voor de N.S.D.A.P. waar.

Op 1 October 1938 werd hij in de rijksleiding der N.S.D.A.P. opgenomen en behoort tot heden nog tot de partij-kanselarij. Sedert het uitbreken van den oorlog is hij als gevolmachtigde van de partij-kanselarij lid van de oorlogspropagandastaf, die onder directe leiding van rijksminister Dr. Göbbels staat.

(V. b. Hauptdienstleiter Schmidt 5067 A.)

B. NEDERLAND. — Brochure van oud-minister jhr. mr. D. J. de Geer. —

11 April — Van de hand van jhr. mr. D. J. de Geer is een brochure verschenen, welke den titel draagt: „De synthese in den oorlog". Het eigenlijke betoog van den schrijver wordt ingeleid door „Een woord vooraf", dat wij in zijn geheel laten volgen:

Een kort persoonlijk woord moge voorafgaan.

Een woord, dat vreemd is aan den inhoud van het geschrift, maar waartoe, nu de gelegenheid zich bood, de schrijver zich gedrongen gevoelde.

In Mei 1940 heb ik het land verlaten. Niet als „réfugié". Maar als minister. Indien ik geen minister ware geweest, had ik het land niet verlaten. Een consequentie hiervan was, dat, toen ik als minister was afgetreden, mijn plaats weer in het land was.

Mijn terugkeer was dus consequent en normaal.

Ik heb dan ook uitsluitend getwijfeld aan de mogelijkheid van mijn terugkeer, niet aan de juistheid daarvan. Toen de mogelijkheid bleek te bestaan, heb ik de consequentie van mijn aftreden getrokken en mij als ambteloos burger begeven naar het land, dat ik als ambteloos burger in Mei 1940 niet verlaten zou hebben. Wie zich over mijn terugkeer verwonderd heeft, vinde in deze weinige woorden de toelichting.

Ik duid niemand euvel, dat hij een ander inzicht heeft, maar stel wèl prijs op eerbiediging van het mijne.

Politieke beteekenis had mijn terugkeer niet.

Er waren menschen, die vreesden dat er politieke beteekenis achter gezocht zou worden en die mij daarom terugkeer ontrieden.

Ik was van een andere zienswijze, doch respecteerde de hunne. Dat zij dit de mijne niet hebben gedaan en — nog wel in een situatie waarin verweer onmogelijk was — mijn houding in een onjuist licht hebben gesteld, heeft mij pijnlijk getroffen.

Ik wil aannemen, dat misverstand en oorlogsbevangenheid daaraan deel hebben gehad. Daar bovendien de nauwkeurige tekst der aantijging mij niet bekend werd, omdat ik de zaak van derden vernam, moet ik mij van een te positief oordeel onthouden.

Overigens is een concreet verweer ook nu nog onmogelijk. Reeds wegens de beperking die de oorlogstoestand oplegt. Ik hoop, dat eerlang de tijd zal aanbreken, waarop het „hoor en wederhoor" in vollen omvang zal kunnen worden toegepast.

In afwachting daarvan wil ik de onverdiende blaam, die mij trof, aanvaarden als een heilzaam tegenwicht tegen den onverdienden lof, die mij vaak in mijn leven is gebracht. „Het is goed," zegt Thomas à Kempis in zijn „Navolging van Christus", „dat men somtijds kwaad en slecht van ons denkt, ook als onze handelingen en voornemens goed zijn. Dat bevordert de ware nederigheid en bewaart ons voor ijdelen roem."

Slechts moge ter rechtzetting van enkele der verhalen die hier te lande hebben geloopen, nog worden meegedeeld:

dat ik op 3 September 1940 ben afgetreden als minister;

op 5 November 1940 naar Portugal ben gevlogen;

daar drie maanden heb vertoefd in de kustplaats Estoril en op 4 Februari 1941 per vliegtuig naar Barcelona ben gegaan, op 5 Februari per vliegtuig naar Berlijn, en op 6 Februari per D-trein naar Den Haag. Deze route van Portugal naar Holland was de éénig-mogelijke, wilde men vlug en zonder veel omslag de reis volbrengen, en werd dan ook door tal van „gestrande" Hollanders gekozen; anderen, die per spoortrein door Frankrijk gingen, deden daar een kleine 14 dagen over."

Tot zijn eigenlijke onderwerp komend richt hij vermanende woorden aan allen „die onder den oorlog lijden". Zijn brochure bevat zijn inzichten over de samenleving der volken na den oorlog, waarbij De Geer ook meent, dat zij in grooter verband zullen leven als tot dusver en ontwikkelt een uitvoerigen gedachtengang omtrent het principe der neutraliteit. Vanuit zijn standpunt van „christelijk politicus" spreekt hij tenslotte de hoop uit, dat uit dezen oorlog een nieuwe en betere orde moge groeien. Wanneer de menschheid dit wil, is dit ook bereikbaar. Men moet niet wederom de schuldvraag stellen.

Perscommentaren. — Bijna de geheele Nederlandsche pers heeft zich geuit ten aanzien van deze brochure. Het beeld der commentaren loopt echter sterk uiteen. „Het Vaderland" sprak de hoop uit, dat het den schrijver van deze brochure zou gelukken, het Nederlandsche volk te overtuigen van de juistheid van zijn inzichten en de scherpe tegenstellingen van dezen tijd te overbruggen.

De „Haagsche Courant" meent, dat de brochure niet zooveel te beteekenen heeft en zich niet boven het niveau van een

colportagegeschrift verheft. „Men kan niet ontkomen aan den indruk, dat De Geer de heele brochure slechts heeft geschreven om zijn terugkeer naar Nederland voor ons volk te verontschuldigen". Het „Algemeen Handelsblad" begroet de gedachte, die aan de brochure ten grondslag ligt. Het streven naar synthese zit vele Nederlanders in het bloed. Reeds de groote Erasmus van Rotterdam zou een meester der synthese geweest zijn. De grondslag voor de synthese der huidige gebeurtenissen wordt bij De Geer gevormd door het geloof aan een samenleven der volken op een geheel nieuwen basis, ongeacht de afloop van den oorlog. Daar beide partijen zich geuit hebben in dien zin, zou hier, volgens de meening van De Geer, een mogelijkheid tot onderhandelen voorhanden zijn. Opmerkelijk is verder, dat een democraat en tegenstander van elke herordening, het Nederlandsche volk op de verandering in de toekomstige betrekkingen der Europeesche volken wijzen moet en daardoor de inzichten van Mussert overneemt, waarvoor deze in den tijd van de regeering De Geer slechts spot en hoon geoogst heeft. Hier zou een gelegenheid geweest zijn om den leider der N.S.B. genoegdoening te geven. Het blad wijst erop, dat De Geer het in zijn voorwoord zorgvuldig vermeden heeft om ook maar met één woord te herinneren aan de weinig naar synthese strevende landspolitiek voor en tijdens de Meidagen van 1940. Ieder streven naar synthese is tenslotte afhankelijk van een positieve of negatieve instelling. Positief is bij De Geer alleen zijn blik op de toekomst. Waarbij echter niet uit het oog verloren mag worden, dat geen brochures doch revoluties het aanzicht van de wereld kunnen veranderen. Het „Nationale Dagblad" roept datgene wat de toenmalige ministerpresident verzwegen heeft in de herinnering terug. Niemand anders dan De Geer is toen voor de interneering en den dood van talrijke nationaal-socialisten verantwoordelijk geweest. Niemand anders dan de vergeten burger De Geer heeft de tegenwoordige ernstige toestand van ons land mede veroorzaakt. Niemand anders dan hij heeft zijn vaderland in het donkerste uur van zijn geschiedenis in den steek gelaten, hoewel het zijn plicht was, te blijven. De poging tot verontschuldiging in het voorwoord van de brochure acht het N.S.B.-blad gezocht en in het geheel niet overtuigend. De heer De Geer zou beter gedaan hebben, verder te zwijgen. In het algemeen moeten de stemmen van het verleden zich niet bezighouden met de toekomst. In ons land wordt gewerkt aan een staatkundige en volksche wedergeboorte en daarbij heeft men de medewerking van een vergeten burger niet noodig.

(V. b. Jhr. mr. D. J. de Geer 4572 A.)

A. **NEDERLAND. — Zwarte handel; pleidooi voor dwangarbeid. - Gelofte-aflegging door leden van den Nationalen Jeugdstorm. —**

Utrecht, 12 April — Volk en Vaderland geeft in twee achtereenvolgende nummers, van 4 en 11 April, een hoofdartikel, gericht tegen den zich steeds sterker uitbreidenden zwarten handel. De noodzakelijke krachtige bestrijding van dit ernstige euvel wordt in beide artikelen als eisch gesteld. In verband daarmede wordt gewezen op de in het algemeen te lichte straffen, welke aan betrapte zwarte handelaars en de koopers van producten uit den zwarten handel worden opgelegd. „Boeten helpen niets en opsluiting helpt ook niets. Egoïsten, kettinghandelaars en smokkelaars hebben slechts één vrees: te moeten werken. Iedereen, die betrapt wordt bij het bedrijven van zwarten handel; behoort daarom onmiddellijk te worden veroordeeld tot een langdurigen dwangarbeid. Waarom zoo vragen wij, voert men voor de minder ernstige gevallen de kaak niet weer in? en welk bezwaar bestaat er tegen harden dwangarbeid voor de grootere misdadigers? Laat men toch nog eens een allerlaatste waarschuwing aan het geheele Nederlandsche volk richten en dan onverwijld tot zware publieke straffen tegen de publieke misdadigers overgaan."

Gelofteaflegging door leden van den Nationalen Jeugdstorm. — Amsterdam, 13 April. — Op 12 April hebben 1500 nieuwe leden van den Nationalen Jeugdstorm op den Dam te Amsterdam de gelofte van trouw aan het vaderland afgelegd, waarna ze zijn geïnstalleerd. Er waren vele autoriteiten aanwezig, o.a. de wethouders dr. Smit, ir. Neiszen en Strak, de procureur-generaal mr. Feitsma, hoofdcommissaris kolonel Tulp, overste Krenning van de ordepolitie, opperstamheer Hasewinkel van het stafkwartier, de districtsleider van de N.S.B., de heer De Ruiter, de heer Tijdeman, directeur van W.H.N. te Amsterdam, heerbanleider W. A. v. d. Bijl, S.S.-rottenleider Th. Stom en de Mädelringführerin Faulenbach. (Telegraaf - Alg. H'blad)

(V. b. Sluikhandel 4833 I.; Nat. Soc. Bew. 5063 G.)

B. **JAPAN. — Bestuur in de bezette gebieden. - Maatregelen op Java. —**

Tokio, 11 April. (D. N. B.) — Luitenant-kolonel Tsjo Kato heeft in een onderhoud met Domei de bestuursproblemen besproken, die voor Japan zijn ontstaan door de bezetting van de Zuidelijke gebieden. Het is beslist noodzakelijk, aldus Kato, dat alle krachten van den staat voor het bestuur van deze gebieden wordt ingespannen, daar dit probleem de grootste beteekenis heeft. Principieel ressorteeren alle bestuurszaken in bedoelde gebieden onder de militaire autoriteiten. Bij dit bestuur komt het er op aan, zooveel mogelijk tact aan den dag te leggen. De Japansche militaire autoriteiten zijn besloten om zoo veel mogelijk de bestaande bestuursorganen in de bezette gebieden te handhaven, rekening te houden met zeden en gebruiken der verschillende volken en zich hierin zoo weinig mogelijk te mengen. De Japansche autoriteiten zullen de bestuursmaatregelen der Europeanen, die in den loop der eeuwen groote ervaring hebben verworven, grondig bestudeeren om hunnerzijds van deze ervaring te profiteeren. Over het algemeen, aldus vervolgde Kato, moeten de bestuursambtenaren in de bezette gebieden zooveel mogelijk uit inheemschen bestaan. De Japanners moeten zich tegenover de inheemschen als oudere broers gedragen en met hen hand in hand werken aan de vorming van de Grootaziatische levensruimte. Kato wees vervolgens op de groote taak, gelegen in de juiste inschakeling van de Chineesche kooplieden, die in de Zuidelijke gebieden talrijk zijn. Omtrent de economische ontginning van de bezette gebieden moeten terstond de volgende maatregelen worden genomen: 1e Beveiliging van belangrijke grondstoffen; 2e verhoeden dat grondstoffen terecht komen bij de vijandelijke staten; 3e. waarborging van de behoeften der expeditietroepen in de betrokken gebieden en 4e. toezicht op en leiding van bedrijven in de bezette gebieden, benevens waarborging van de nauwste samenwerking met het moederland.

Maatregelen op Java. — Tokio, 13 April. (Domei). — Uit Batavia wordt de inhoud van een bekendmaking der Japansche militaire autoriteiten over de voorloopige regeling van het economisch leven op Java gemeld. Deze bekendmaking behelst de volgende maatregelen:

A. Industrie. — 1. Vernieling van waterbeddingen, irrigatiewerken, mijnbouw- en industrie-installaties, pakhuizen, fabrieken en productie-installaties is verboden; hierop staan zware straffen. 2. Alle ambtenaren en burgers moeten terugkeeren naar hun werk en hun zaken voortzetten. Personeel van export- en importfirma's, fabrieken, waaronder ook rijstpellerijen, plantages, expeditie- en entrepôt-ondernemingen moeten bij de legerautoriteiten opgave doen van hun voorraden van de volgende goederen en vergunning vragen om daarover te beschikken: textielstoffen, naaigaren, weefgarens, ijzerwaren, cement, lucifers, fosfor, fosforhoudende kunstmeststoffen, rijst, maïs, kinabast-kinine, ricinus, verfstoffen, huiden, copra en palmolie.

B. Financiën. — 1. Verbergen, vernietigen en niet-aanmelden van deviezen, ongemunt goud en zilver, waardepapieren, zakelijke boekhouding en dergelijke handelingen, die de geldmarkt ongunstig beïnvloeden, zijn verboden. 2. Het bankbedrijf staat voorloopig stil; vertegenwoordigers van alle banken moeten zich persoonlijk bij de militaire autoriteiten aanmelden om instructies in ontvangst te nemen. 3. Over terreinen, waardepapieren, banksaldi enz. kan voorloopig slechts met toestemming van de militaire autoriteiten worden beschikt.

C. Muntwezen. — 1. Als munten zijn in de bezette gebieden toegelaten de militaire gulden en de Ned.-Indische gulden. 2. Alle andere munten zijn verboden met uitzondering van de Japansche munten van 10, 5 en 1 sen, die dezelfde waarde hebben als de overeenkomstige munten in Ned.-Indische centen. 3. Verboden zijn alle daden, die de circulatie van militaire guldens of gewone guldens belemmeren, het ontvangen en verrichten van betalingen in andere munteenheid, vervalsching, wijziging of vernietiging van geldige bankbiljetten, hamsteren of verbergen van Ned.-Indische bankbiljetten of munten benevens van biljetten in militaire guldens, voor zoover het gaat om bedragen boven de 100 gulden.

D. Prijzen en loonen. — 1. Prijzen, loonen, huren en pachten mogen het peil van 1 Januari jl. niet overschrijden. 2. Het achterhouden van goederen met het doel, de prijzen op te drijven is verboden.

E. Buitenlandsche handel en deviezen. — 1. Uitvoer en invoer van goederen is voorloopig verboden. 2. Uitvoer en invoer van guldens, deviezen, ongemunt goud en zilver en waardepapieren is voorloopig verboden. 3. Verwerving van of beschikking over deviezen en transacties met in het buitenland woonachtige personen zijn voorloopig verboden.

F. Transportwezen en andere openbare bedrijven. — 1. Vernieling of beschadiging van schepen, spoorwegen, electrische locomotieven, spoorwagens, autowegen, bruggen, havens, electrische centrales, waterleidingen, gasfabrieken, telefoon- en lichtinstallaties en andere installaties, die het verkeer te land, te water en in de lucht benevens het berichtenverkeer dienen, is verboden. 2. Alle personeel werkzaam bij verkeer en berichtgeving, moet den arbeid terstond hervatten. 3. Vertegenwoordigers van maatschappijen op het gebied van verkeer en berichtgeving moeten zich persoonlijk bij de militaire instanties aanmelden en rapport indienen over hun onderneming.

(Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Herst. Econ. leven 5056 D; Jap. maatr. 5065 C)

A. AUSTRALIE. — Generaal Blamey commandant der Australische landstrijdkrachten. —
April. — De Australische minister van Verdediging maakte bekend, dat generaal Blamey onder het opperbevel van McArthur tot bevelhebber der Australische landstrijdkrachten werd benoemd. Deze verklaarde, dat z.i. de komende twaalf maanden van beslissende beteekenis voor het land zouden zijn.
(Archiv d. Gegenwart)
(Vor. ber. Binnenl. leger 4977 G.)

B. HAITI. — Aansluiting bij de Ver. Staten. —
April. — De president van de republiek Haiti, Elia Jescott, heeft zich, zooals gemeld wordt, naar Washington begeven, teneinde de bijzonderheden omtrent den vorm, waaronder Haiti als 50ste staat in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika zal kunnen worden opgenomen, te bespreken.
(Archiv d. Gegenwart)
(Vor. ber. Oorlogsverkl. Japan 4941)

C. EGYPTE. — Aanslagen op Nahas Pasja, Makram Ebaid Pasja, Sir Miles Lampson en generaal Wavell.
Rome, 13 April (D. N. B.) — De „Messaggero" en „Popolo di Roma" melden uit Egypte, dat de Egyptische nationalisten 11 April in Caïro aanslagen hebben gepleegd. Een groep nationalisten drong het huis van den eerste-minister Nahas Pasja binnen nadat zij eerst twee Engelsche soldaten, die voor het huis op post stonden, hadden gedood. De premier was afwezig. Zijn vrouw werd met touwen aan haar bed vastgebonden. De tweede aanslag werd gepleegd op den aan Engeland hoorigen Egyptischen minister van Buitenlandsche Zaken, Makram Ebaid Pasja. Hij werd door een schot in den schouder gewond. Een derde groep trachtte binnen te dringen in het zwaar bewaakte huis van den Britschen ambassadeur, Sir Miles Lampson. De mannen werden echter door de Engelsche soldaten tegengehouden. Drie Engelsche soldaten werden gedood, tien der aanvallers zwaar gewond. Een vierde groep Egyptenaren drong het huis binnen, dat als woonplaats is toegewezen aan generaal Wavell. Wavell bevindt zich op het oogenblik in Britsch-Indië. Alleen zijn vrouw was thuis. Zij werd evenals de vrouw van den premier aan haar bed vastgebonden. Den beiden vrouwen werd verder geen enkel leed berokkend. (Alg. H'blad)
(V. b. Nahas Pasja 5061 A.; Gen. Wavell 4960 A.)

D. NOORWEGEN. — Quisling benoemd tot leider van den kerkeraad. —
Oslo, 13 April. (D. N. B.) — De onlangs opgerichte kerkeraad bestaat uit den minister-president, Vidkun Quisling, de bisschoppen des lands en het ministerie voor kerkelijke aangelegenheden.
De kerkeraad treedt in de plaats van de vergadering der bisschoppen en moet gelegenheid geven tot een openlijke, vertrouwelijke gedachtenwisseling. De kerkeraad staat onder leiding van den minister-president. Wanneer het college der bisschoppen een bijzondere vergadering houdt, staat deze onder leiding van den bisschop van Oslo. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Quisling 5001 D.)

E. KROATIE. — Onafhankelijkheidsdag. - Rede van Pavelitsj. —
Agram, 11 April. (D. N. B.) — De Kroatische staatsleider Pavelitsj heeft in een rede, tijdens de op 10 April gehouden feestelijke zitting van den Kroatischen Landdag, ter gelegenheid van den onafhankelijkheidsdag, verklaard, dat de tiende April in de toekomst als dag der opstanding zal gelden. Op dezen dag zullen de Kroaten met dank hen gedenken, die hun leven voor de Kroatische vrijheid gaven en het Kroatische volk zal het Duitsche en het Italiaansche volk, alsmede den Führer en den Duce, die door hun actie de Kroatische vrijheid mogelijk maakten, eeuwig dankbaar zijn.
De staatsleider ging daarop in op de resultaten van den arbeid van het eerste jaar der Kroatische zelfstandigheid en betoogde, dat Kroatië in dit jaar de fundamenten heeft gelegd voor een weermacht, een nieuw bestuur en een nieuwe landbouwpolitiek. In het komende jaar zal Kroatië alles geven om de eindoverwinning te behalen. (Telegraaf)
(V. b. Onafhankelijkh. 4788 E.; Dr. Pavelitsj 4723 E.)

F. BRITSCH-INDIE. — Soebhas Chandra Bose tot leider der onafhankelijkheidsliga gekozen - De missie van Cripps - De verdediging van Indië - Nieuwe oproep van Bose. —
De secretaris-generaal van de Indische onafhankelijkheidsliga in Bangkok maakte in een mededeeling aan de pers melding van een samenkomst van leiders der Indische onafhankelijkheidsbeweging, waarbij Soebhas Chandra Bose tot „oppersten leider der Indische onafhankelijkheidsliga en van het vrije Indische leger" werd gekozen. Tot zijn plaatsvervanger werd benoemd de leider der Indische onafhankelijkheidsbeweging in Japan, Rash Behari Bose. De bijeenkomst had op 9 Maart te Singapore plaats. Deelnemers waren de president van de Indische onafhankelijkheidsliga in Thailand, Pritan Singh, vertegenwoordigers uit Malakka, de commandant van het vrije Indische leger, Mohan Singh en de president van den Indischen nationalen raad in Thailand, Swami Satynanda Puri.

De missie van Cripps. — Ankara, 13 April. (A. N. P.) — De diplomatieke vertegenwoordiging van een niet-genoemd, bij de gebeurtenissen in Indië betrokken land van het Nabije Oosten, heeft een rapport ontvangen over den tegenwoordigen toestand in Indië. Volgens dit rapport laat Cripps bij zijn terugkeer naar Londen in Indië niets dan scherven achter. De vorsten hebben het hem zeer kwalijk genomen, dat hij, de vriend der bolsjewieken, nauwelijks heeft gepoogd, onderhandelingen met de vertegenwoordigers der vorstendommen aan te knoopen. Voorts heeft de houding, die deze Engelsche intellectueel tegenover den Mahatma Gandhi aan den dag heeft gelegd, onder de Hindoes groote verontwaardiging gewekt. Naar het gevoel van de Hindoes heeft Cripps tegenover den Mahatma in het geheel niet het respect getoond, dat deze kan laten gelden.

De verdediging van Indië. — De woordvoerder van de Indian National Council te Bangkok heeft aldaar in een voor Indië bestemde radiouitzending over de rede van Cripps van 11 April verklaard, dat Pandit Nehroe 12 April op een persconferentie te Delhi heeft bekend gemaakt, dat het Congres nu zijn eigen defensie zal organiseeren op den grondslag van een vrij, onafhankelijk Indië.
De defensie van het Congres zal geheel gescheiden zijn van de Britsche oorlogvoering. De spreker merkte in dit verband op, dat het Congres klaarblijkelijk het Indische volk wil bewapenen.
Nieuwe oproep van Bose. — Tokio, 14 April (A.N.P.) — Ter gelegenheid van den herdenkingsdag van het bloedbad van Amritsar in April 1919, waarbij 400 Indiërs door de Engelschen gedood werden, heeft de leider der Indische nationalisten, Soebhas Chandra Bose, een oproep gericht tot het Indische volk, waarin hij o.a. zegt, dat het tegenwoordige wereldconflict Indië op een kruispunt van zijn geschiedenis plaatst.
De militaire toestand is thans zoo, dat een kind kan voorspellen, wat er gaat gebeuren. De Britten bezitten noch een gelijkwaardige luchtmacht, noch een vloot of landmacht, die zij tegenover een modern leger in Indië kunnen plaatsen. Kortom, het Engelsche wereldrijk valt zienderoogen uit elkaar. Ik zou derhalve aan mijn Engelschgezinde landgenooten den raad willen geven, niet op valschen grondslag den haat tegen de landen van het driemogendhedenpact te prediken, doch liever de Britsche militaire basis uit ons land te verwijderen. Doen zij dit, dan sta ik er borg voor, dat de mogendheden van het drielandenpact Indië volkomen ongemoeid zullen laten.
(Archiv. d. Gegenwart - N. R. Crt. - Vaderland)
(V. b. Soebhas Chandra Bose 5053 A.; Cripps 5063 H.; Congres 5063 H.)

G. IRAN. — Betrekkingen met Japan verbroken. —
Lissabon, 14 April. (D. N. B.) — Naar Reuter uit Teheran meldt, heeft Iran de betrekkingen met Japan verbroken en aan het Japansche gezantschap verzocht, Teheran binnen een week te verlaten. Het agentschap Tass verneemt, blijkens een Afipbericht uit Genève, hieromtrent uit Tabruz, dat de Britsche legatie te Teheran enkele dagen geleden van de Iransche regeering geëischt heeft, dat de Japansche legatie uit Iran zou worden verwijderd. Genoemde eisch werd door de Amerikanen gesteund. (Telegraaf)
(Vor. ber. Iran 5057 E.)

H. BULGARIJE. — Kabinetshervorming - Regeeringsverklaring. —
Sofia, 11 April (D. N. B.) — De Bulgaarsche minister-president Filof heeft vandaag den koning het ontslag der regeering aangeboden. De koning aanvaardde dit en belastte prof. Filof met de vorming van een nieuwe regeering. Het nieuwe kabinet van Filof is vanmiddag gevormd. Premier Filof heeft de portefeuille van Onderwijs afgestaan en in plaats daarvan die van Buitenlandsche Zaken op zich genomen. Gabrofski (Binnenlandsche Zaken), Bojilof (Financiën) en ir. Wassiljef (Openbare Werken) behouden hun functie. De nieuwe ministers zijn: Oorlog: generaal Michof, commandant van het legercorps van Sofia, Handel: ex-minister Tsaharief, vice-voorzitter van de Sobranje, Landbouw: ir. Petrof, regeeringspresident te Sofia, Spoorwegen: ir. Radoslawof, directeur-generaal der Staatskolenmijnen te Pernik, Justitie: Partof, vice-president van het ambtenarengerecht, Onderwijs: prof. Potsof, secretaris-generaal van het departement.

Regeeringsverklaring. — Sofia, 13 April. (D. N. B.) — Minister-president Filof heeft 12 April in een radiorede het program van zijn regeering ontvouwd.
In ieder opzicht, zeide hij, zal de nieuwe regeering den tot-

dusver gevolgden koers voortzetten. De buitenlandsche politiek van Bulgarije komt overeen met die der spilmogendheden. Bulgarije zal de verplichtingen, voortspruitende uit het driemogendhedenpact vervullen. Bulgarije wenscht de vriendschappelijke betrekkingen met Turkije te handhaven en te verdiepen. Filof noemde als voornaamste punten van zijn program: Vereeniging van alle nationale krachten rondom den Koning. Een sterk, goed uitgerust leger, dat de veiligheid en onafhankelijkheid van Bulgarije waarborgt. De belangen der gemeenschap gaan boven die van den enkeling. Iedere poging van bepaalde groepen of klassen haar persoonlijke belangen op den voorgrond te plaatsen zal worden verijdeld. Sociale maatregelen voor de economisch zwakken. Het op het persoonlijk initiatief berustende economische leven moet volgens een algemeen plan worden aangepast aan de behoeften van den oorlog. Bevordering van den landbouw, verhooging der productie, krachtige kolonisatiepolitiek. Arbeid is een nationale plicht voor iedereen ook voor het kapitaal. De speculatie zal worden uitgeroeid. Vergrooting van het spoorwegnet en uitbreiding van de scheepvaart. Opheffing der werkloosheid. Sociale maatregelen voor de arbeiders, uitschakeling van de bureaucratie, die vervangen moet worden door persoonlijke verantwoordelijkheid. De regeering is gekant tegen alle internationale krachten en organisaties, reden, waarom de wet tot bescherming van den staat is afgekondigd. Uitroeiing van het communisme en de plutocratie. Nationale opvoeding door de staatsjeugd, „Brannik" en andere organisaties, zooals de bond van reserve-officieren. De minister-president besloot met een beroep op het Bulgaarsche volk om zich om den Koning te scharen, die de garantie biedt voor de grootheid van Bulgarije. (Vaderland)

(Vor. ber. Kabinet 4571 D.; Filof 4908 D.)

A. **NEDERLAND. — Doodstraf voor saboteurs. —** 's-Gravenhage, 13 April. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

Een aantal Nederlanders heeft zich verstout om een in den zomer van 1940 verboden politieke partij, van Amsterdam uit, weer in het leven te roepen en een uitgebreide anti-Duitsche vlugschriftenpropaganda te voeren. In een te Amsterdam voor het Deutsche Obergericht gevoerd proces hebben zich de oprichter en voorzitter dezer illegale partij, Hendricus Sneevliet, en zeven leidende functionarissen en medewerkers, de Jood Abraham Menist, Wilhelm Dolleman, Jan Schriefer, Jan Koeslag, Cornelius Hermanus Gerritsen, Jan Edel en Rein Witteveen moeten verantwoorden. Ongeacht alle waarschuwingen hadden zij hun anti-Duitsch gewroet tot Februari 1942 voortgezet. Zij werden wegens overtreding van par. 1 van de Sabotageverordening als saboteurs ter dood veroordeeld. Het vonnis is met den kogel voltrokken.

Wederom zoo schrijft het „Algemeen Handelsblad" in een commentaar op dit bericht, heeft de bezettingsoverheid de doodstraf moeten uitspreken tegen een aantal landgenooten, die de uitdrukkelijke bevelen van deze overheid overtraden, en ondanks de herhaalde en dringende waarschuwingen illegale actie bedreven. Wie kennis heeft genomen van de wijze, waarop het Fransche bezettingsleger kort na den oorlog in het Roergebied optrad, of zich verdiept heeft in het schrikbewind der Engelschen in die gebieden van Zuid-Afrika, die zij in den loop van den tweeden Boerenoorlog bezetten, zal moeten toegeven, dat de Duitsche bezettingsoverheid hier te lande met groote soepelheid optreedt, en alles heeft gedaan om onvermijdelijke moeilijkheden te verzachten. Wanneer thans echter Nederlanders — ongetwijfeld zijn het er slechts weinigen en houdt de groote meerderheid zich verre —, ondanks de vele gegeven waarschuwingen, verordeningen overtreden en illegale, tegen het in oorlog zijnde Duitschland gerichte actie bedrijven, blijft de bezettingsoverheid geen andere weg over dan met de uiterste gestrengheid op te treden. Mogen de veroordeelingen, die hierboven bekend gemaakt zijn, een hernieuwde waarschuwing zijn voor alle landgenooten om zich verre te houden van illegale actie, die allen, die daarmede te maken hebben, de allergrootste risico's doet loopen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Ned. doodgeschoten 5052 E.; Sabotage 4884 H.)

B. **FRANKRIJK. — Regeeringswijziging - Pierre Laval zal worden benoemd tot leider der regeering - Proces van Riom uitgesteld - Duitsch commentaar.** Vichy, 12 April (D. N. B.) — Pierre Laval heeft op 11 April te Vichy een langdurig onderhoud gehad met den chef van den staat, maarschalk Pétain, en met den pl.v. minister-president, Darlan. Naar voorts wordt verklaard, zou de chef van het civiele kabinet bij den chef van den staat, Dumoulin de la Barthète, 11 April zijn ontslag hebben ingediend.

Parijs, 14 April (D.N.B.) — Ambassadeur de Brinon heeft na zijn terugkeer uit Vichy 14 April aan de pers een uiteenzetting gegeven van een regeeringswijziging in Frankrijk. Hij deelde mede, dat Pierre Laval leider van de Fransche regeering zal zijn. Admiraal Darlan zal leider der militaire strijdkrachten (leger, marine en luchtmacht) zijn, doch geen minister. Hij kan echter den ministerraad steeds bijwonen. Admiraal Darlan blijft overigens opvolger van het staatshoofd, maarschalk Pétain. In de toekomst zal er geen ministerie van Oorlog meer zijn. Ten aanzien van de nieuwe ministers is nog niets beslist. Pierre Laval zal de nieuwe ministers voordragen aan het staatshoofd. De zetel der Fransche regeering zal te Vichy gevestigd blijven.

Proces van Riom uitgesteld. — Vichy, 14 April (D.N.B.) — Door een in de Fransche staatscourant van 14 April gepubliceerde, door den plaatsvervangenden minister-president Admiraal Darlan en den minister van Justitie geteekende verordening, wordt het proces van Riom tot nader order uitgesteld. Het hooggerechtshof krijgt door deze wet tevens de opdracht zijn onderzoek uit te breiden om alle verantwoordelijkheden, die van den vredestoestand naar oorlogstoestand hebben geleid na te gaan en te beoordeelen. Hiermede is tevens de vraag naar de verantwoordelijkheid voor den oorlog gesteld. De openingszitting, welke 14 April te Riom zou worden gehouden, gaat niet door.

Rede van Marcel Déat. — Parijs, 14 April (Afip) — De Rassemblement National Populaire heeft een vergadering gehouden waarop werd behandeld: „De Fransche crisis. Hoe men een land desorganiseert. Hoe men den vrede verbeurt". Marcel Déat voerde het woord en zeide, na de afwachtende politiek van Vichy, waarbij de Engelsch-Amerikaansche intrigues een groote rol spelen, aan de kaak te hebben gesteld, o.m. het volgende: Wij bevinden ons dus aan den uitersten rand van de catastrophe, want wanneer de strijd geëindigd zal zijn, is er geen hoop meer op een waardige en eervolle Europeesche reintegratie. Dit alles heeft Pierre Laval, net als wij, geweten, en hij heeft hierover met den maarschalk gesproken. Het schijnt dat de maarschalk ontroerd was, doch onmiddellijk daarop heeft men den tegenaanval zien losbreken. Admiraal Leahy kwam tusschenbeide, uit Washington werd een echt ultimatum gezonden en men ging over tot de symbolische benoeming van een Amerikaanschen consul te Brazzaville. De toestand wordt duidelijk. Men kan zich geen tusschenpositie meer indenken. Men moet met de Angelsaksers òfwel met Europa meegaan. Welke politiek zal er dan gevoerd moeten worden? Op binnenlandsch gebied moeten de geschillen bijgelegd worden, de handen in elkaar geslagen, opgebouwd, het fantisme beteugeld, de onbillijkheden hersteld worden en een nieuw beroep gedaan worden op het gezond verstand wat de productie en de ravitailleering betreft.

Op het gebied der buitenlandsche politiek zullen wij niet alleen den wil om ons imperium te verdedigen moeten verkondigen, doch hem ook laten blijken. Binnen enkele weken zal men onze vloot de Middellandsche Zee moeten zien doorkruisen, onze konvooien begeleidend, terwijl onze vliegtuigen het luchtruim doorklieven en onze troepen hun parades staken om handelend op te treden. Men zegt ons met geveinsde ontroering: „Maar dat beteekent oorlog met Engeland, dat beteekent breuk met Amerika". Wij antwoorden: „Wat zou daardoor veranderen? Engeland bombardeert onze steden, vermoordt onze werklieden in de Parijsche voorsteden, rooft onze kolonies, boort onze schepen in den grond en probeert ons uit te hongeren door de blokkade. Wat de Vereenigde Staten betreft, zij hebben St. Pierre en Miquelon bezet, evenals Nieuw-Caladonië, zij bedreigen de Antillen, Guyana, Madagascar, zij zouden morgen de Marokkaansche kunst aanvallen indien zij dit konden". Frankrijk dient ook nog het anti-Kominternpakt te onderteekenen en moet niet een handvol vrijwilligers doch een gansche divisie naar het Oostelijke front sturen. Dan zal het bewijs geleverd zijn dat Frankrijk zich tot het nieuwe Europa bekeerd heeft en dan zullen wij er misschien boven op komen.

Duitsch commentaar. — Berlijn, 15 April (A.N.P.) — Bevoegde Duitsche kringen blijven in hun oordeel uiterst gereserveerd, hoewel het plan tot het vormen van een nieuwe Fransche regeering volgens de hier ontvangen berichten concrete vormen schijnt te gaan aannemen. Bepaald verhelderend acht men evenwel de reactie van Londen en Washington op de door Vichy bekendgemaakte mededeelingen. De dreigende toon, waarop de Britsche radio en de Engelsche en Amerikaansche pers haar standpunt bepalen, herinnert aan de wijze waarop Londen vroeger met residenten van dominions en pretendenten van koloniale volkeren pleegde om te gaan, die zich tegen de Britsche consuls durfden verzetten. Te Berlijn laat men het aan de Fransche regeering over, zich met de Engelsch-Amerikaansche reactie bezig te houden. In dit verband wordt er op gewezen, dat Vichy het in zijn antwoord aan Sumner Welles aan duidelijkheid niet heeft laten ontbreken.

(Alg. Handelsblad - Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Kabinet 5067 B.; Laval 5061 B.; Pétain 5056 A; Darlan 5061 B.; De Brinon 4923 A.; Proces Riom 5008 F.; Marcel Déat 5049 D.)

A. NEDERLAND. — Richtlijnen prijsvaststelling voor industrie, verkeer, opslag en mijnbouw - Raad voor bedrijfsleven ingesteld - Verordeningen inzake de brandweer, het recht van gratie en Monumentenbescherming - Transportkostenbeschikking buiten werking - Pensioenregeling voormalige Nederlandsche zee- en landmacht - Versobering van maaltijden in restaurants. —

's-Gravenhage, 11 April (A.N.P.) — In de buitengewone Nederlandsche Staatscourant van 11 April zijn de nieuwe richtlijnen voor de prijsvaststelling opgenomen, waartoe de gemachtigde voor de prijzen, mr. Schokker, heeft besloten. Deze richtlijnen dienen voornamelijk voor de prijsbepaling van de goederen, resp. de diensten van de ondernemingen op het gebied van de industrie, het verkeer, den opslag en den mijnbouw. Met betrekking tot het kleinbedrijf op het gebied van de industrie en verkeer, evenals het ambacht, zullen de richtlijnen in beginsel toegepast kunnen worden, waarbij echter rekening moet worden gehouden met de eigenaardigheden dezer bedrijven. Zij vinden geen toepassing ten aanzien van banken, verzekeringsmaatschappijen en den landbouw.

Raad voor bedrijfsleven ingesteld. — Op 15 April is verschenen het vijfde uitvoeringsbesluit van den secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende een zelfstandige organisatie van het Nederlandsche bedrijfsleven. Krachtens dit vijfde uitvoeringsbesluit wordt ingesteld een Raad voor het Bedrijfsleven, welke tot taak heeft de algemeene belangen van het georganiseerde bedrijfsleven te behartigen. Hij moet daarbij rekening houden met de belangen van het geheele bedrijfsleven en waken voor de belangen van den staat. Deze Raad voor het Bedrijfsleven is een overkoepelingsorgaan voor de zes hoofdgroepen, n.l. industrie, handel, ambacht, banken, verzekeringswezen en verkeer, alsmede voor de Kamers van Koophandel en Fabrieken. Hij bestaat uit veertien leden, waaronder q.q. de voorzitters der hoofdgroepen van de organisatie voor het bedrijfsleven, alsmede de voorzitters van de Kamers van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam en te Rotterdam. De secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft tot voorzitter benoemd mr. H. L. Woltersom en tot plaatsvervangende voorzitters de heeren F. R. J. Gips en T. J. Twijnstra. De raad is bedoeld als adviseerend college, zoowel voor den Staat als ook voor de organisatie van het bedrijfsleven zelf ten aanzien van economische vraagstukken. Verder beslist de Raad of een lid van een bedrijfsorganisatie zich aan een oneervolle handeling heeft schuldig gemaakt. Bij behandeling van zaken betreffende oneervolle handelingen treedt de raad als „Eereraad voor het Bedrijfsleven" op.
In den Raad voor het Bedrijfsleven hebben q.q. zitting de aangewezen c.q. aan te wijzen voorzitters der zes hoofdgroepen, mitsgaders de voorzitters van de Kamers van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam en Rotterdam, n.l. de heeren mr. H. L. Woltersom (banken), voorzitter; T. J. Twijnstra (industrie); F. Gips (handel); J. van Willigen (die benoemd zal worden tot voorzitter van de hoofdgroep ambacht); prof. dr. A. O. Holwerda (verzekering); W. H. de Monchy (verkeer); mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen (Kamer van Koophandel, Amsterdam); mr. K. P. van der Mandele (Kamer van Koophandel, Rotterdam). De secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft bovendien tot leden benoemd voor een periode eindigende 31 December 1943, de heeren: ir. E. van Dieren s.i., raadgevend ingenieur te Rotterdam; H. L. van Eeghen, lid van de firma Van Eeghen en Co. te Amsterdam; mr. W. G. F. Jongejan, voorzitter van den Ondernemersraad voor Ned.-Indië te 's-Gravenhage; dr. L. P. Krantz, directeur van de N.V. J. J. Krantz en Zn. te Leiden; H. C. van Maasdijk, directeur van de Nederlandsche Bankinstelling etc. te 's-Gravenhage; mr. B. J. M. van Spaendonck, algemeen secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Noord-Brabant te Tilburg.
Tot secretaris van den Raad voor het Bedrijfsleven zal worden benoemd mr. J. W. H. Behrens te 's-Gravenhage.
Het bureau van den Raad zal worden gevestigd te 's-Gravenhage.

Bevoegdheden van de brandweer. — 's-Gravenhage, 15 April — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken, houdende wijziging en aanvulling van het besluit brandweerwezen. Daarin wordt bepaald, dat de hoofdinspecteur en de districtsinspecteurs van het brandweerwezen, alsmede de door den secretaris-generaal aangewezen ambtenaren van de rijksinspectie van het brandweerwezen te allen tijde vrijen toegang hebben tot alle plaatsen, voor zoover zij het betreden daarvan voor een goede vervulling van hun taak redelijkerwijze noodig oordeelen.

Het recht van gratie. — 's-Gravenhage, 15 April — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende wijziging en aanvulling van de verordening betreffende de uitoefening van het recht van abolitie en gratie. Tot dusver had de secretaris-generaal van het departement van Justitie het recht van gratieverleening bij vrijheidsstraffen tot drie maanden en boeten tot 1000 gulden. De thans afgekondigde verordening breidt dit recht uit tot vrijheidsstraffen tot zes maanden en boeten tot 1500 gulden.

Monumentenbescherming. — Het Verordeningenblad bevat voorts een besluit van de secretarissen-generaal van de Departementen van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, van Landbouw en Visscherij en van Justitie, waarbij de onteigeningsprocedure, welke tot dusver bestond ten behoeve van natuurbescherming, wordt uitgebreid tot onteigening ten behoeve van verzorging van monumenten.
Volgens de bij bovenbedoeld besluit gewijzigde Onteigeningswet zal onteigening in het belang van monumentenzorg of van natuurbescherming voortaan kunnen geschieden van onroerende monumenten, van natuurmonumenten en van andere onroerende goederen, welke grenzen aan of gelegen zijn in de nabijheid van onroerende monumenten of natuurmonumenten, alsmede van de daarop gevestigde erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten.

Versobering van maaltijden in restaurants. — 's-Gravenhage, 16 April — Met ingang van Maandag 20 April zal op Maandag en Donderdag in alle restaurants een eenvoudige hoofdschotel verkrijgbaar zijn, die aangeduid wordt met den naam „Wat de pot schaft". Omschrijving van dit gerecht blijft achterwege. Deze regel geldt ook voor „uitzendingen van diners" enz. Ontheffing is beslist uitgesloten. Er mogen dus geen extra-maaltijden worden bereid, ook niet voor bruiloftsdiners. Deze zullen ten hoogste mogen bestaan uit soep, het gerecht „Wat de pot schaft", een salade, toespijs of compote en fruit. Voor zoover daarvoor in aanmerking komende artikelen in den hoofdschotel „Wat de pot schaft" worden verwerkt, mogen daarvoor consumentenbonnen worden gevraagd tot ten hoogste voor een half rantsoen vleesch en 2/50 rantsoen boter.

Transportkostenbeschikking buiten werking. — Bij beschikking van de secretarissen-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij is de Transportkostenbeschikking no. 66/1940 buiten werking gesteld. Deze beschikking stond prijsverhoogingen toe, wanneer zij het gevolg waren van een verplaatsing der transporten van het normale transportmiddel naar een ander. Aangezien thans geen zakelijke redenen meer bestaan voor een dergelijke regeling, kan bedoelde beschikking vervallen.

Pensioenregeling voormalige Nederlandsche zee- en landmacht. — De commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche weermacht heeft bepaald, dat de diensttijd, die op arbeidscontract is doorgebracht bij de voormalige Nederlandsche land- en zeemacht, in rekening gebracht zal worden bij de vaststelling van den pensioengerechtigden leeftijd. Tot dusver gold dit slechts voor den diensttijd na 1 September 1931. Deze beschikking heeft terugwerkende kracht tot 1 Januari 1942.
(Alg. Handelsblad - Verordeningenblad no. 9, 15 April 1942)
(V. b. Prijsbeheersching 5062 A; Bedrijfsleven 5038 C; Brandweerwezen 4610 C; Gratie 4519 A; Voorm. Ned. weermacht 5021 B; Versobering menu's 4796 G.)

B. NEDERLAND. — Tentoonstelling Nederland—Dantzig te Utrecht geopend - Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart bezoekt het Hagespraakterrein der N.S.B. te Lunteren. —
Utrecht, 15 April — Onder groote belangstelling werd op 15 April in de Universiteitsbibliotheek te Utrecht de tentoonstelling betreffende de betrekkingen tusschen Nederland en Oost-Europa in het algemeen en Nederland en Dantzig in het bijzonder, geopend. Onder de aanwezigen merkten wij o.m. op den Beauftragte van den Rijkscommissaris, Bereichsleiter Sommer, prof. dr. O. Nieschulz, Kreisinspektor der N.S.D.A.P.; prof. Kaiser uit Dantzig en dr. Schulze uit Munster en van Nederlandsche zijde den heer W. B. Engelbrecht, commissaris der provincie, den heer C. van Ravenswaay, burgemeester van Utrecht, en de profs. Westra, Roels, Vogelsang, Van Vuuren en Colenbrander. Dr. A. Hulshof, directeur der bibliotheek, sprak een openingswoord, nadat hij de aanwezigen had welkom geheeten, in het bijzonder prof. Kaiser, den geestelijken vader van de tentoonstelling. In het verloop van zijn rede behandelde dr. Hulshof doel en opzet der expositie, welke is onder te verdeelen in acht hoofdmonumenten. Achtereenvolgens sprak hij over den Nederlandschen handel op de Oostzee, de Nederlandsche kolonisatie in Polen en Pruisen, de banden tusschen Nederland en de oude universiteit van Rostock, den invloed van Nederlanders op het stadsbeeld in Dantzig, de Nederlandsche kunstenaars in hun verhouding tot Dantzig, de Hervorming in Polen en Dantzig, de Mennisten in Dantzig en in de Weichseldelta en ten slotte de kolonisatie door de Mennisten in Zuid-Rusland.

Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart bezoekt het Hagespraakterrein der N.S.B. te Lunteren. — Lunteren, 17 April (A.N.P.) — Op 16 April bracht de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, met klein gevolg per auto een bezoek aan het Hagespraakterrein bij den Godesberg te Lunteren, dat voor deze gelegenheid feestelijk met vlaggen was versierd. In het gezelschap van den Rijkscommissaris, dat omstreeks drie uur de terugreis aanvaardde, bevond zich ook ir. A. A. Mussert, leider der N.S.B. in Nederland. (Telegraaf - Nat. Dagblad)

(V. b. Tentoonst. 5001 G.; dr. Seyss-Inquart 5067 A.)

A. **HONGARIJE. — Rijksregent Von Horthy door den Führer onderscheiden. —**

Berlijn, 12 April (D.N.B.) — De Führer heeft den rijksregent van het koninkrijk Hongarije Nikolaus von Horthy, het gouden grootkruis van de orde van den Duitschen adelaar verleend. (Vaderland)

(V. b. Von Horthy 5008 C.; onderscheiding 4829 D.)

B. **NEDERLAND. — Rechtszaken - Frauduleuze slachters tot tuchthuisstraf veroordeeld. —**

's-Gravenhage, 16 April — De landbouwer J. H. van O. in Harskamp heeft in 1941 een vrij groot aantal varkens zonder de vereischte vergunning geslacht en het vleesch met winst verkocht. Hij heeft daarmede den loop van de voor het dekken der behoeften van het algemeen ingestelde distributie gestoord en de leiding der vleeschvoorziening door de overheid in gevaar gebracht. Bij vonnis van het Deutsche Obergericht is hij tot 2 jaar tuchthuisstraf veroordeeld. Zijn voornaamste afnemer, de leidekker D. A. G. te Arnhem, die regelmatig van hem frauduleus geslacht vleesch betrok voor den verderen verkoop kreeg 1 jaar en 6 maanden tuchthuisstraf. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rechtszaken 5057 C.)

C. **DEN HAAG. — Inwonertal. —**

April — In 1941 is de bevolking met 6412 zielen toegenomen, doordat ze van 514.553 is gestegen tot 520.965 personen, v.w. 242.919 (240.050) mannen en 278.046 (274.494) vrouwen.

De totale stijging van 6412 zielen is zoowat voor de helft te danken aan het geboorteoverschot. Dit heeft namelijk, doordat er 8622 (8334) kinderen geboren en 5341 (5071) personen overleden zijn, 3308 (3262) bedragen. Het vestigingsoverschot is 3104 (7028) geweest ten gevolge van het feit, dat 25.329 (34.269) personen zich hier gevestigd en 22.225 (27.241) Den Haag verlaten hebben.

In verhoudingscijfers beteekent dit, dat de toeneming der bevolking 12.46 (20.41) per 1000 inwoners heeft bedragen, de geboorte 16.65 (16.36), de sterfte 10.26 (9.65), de vestiging 48.92 (67.27), en het vertrek 42.93 (53.48), met een zuigelingensterfte van 28.82 (27.21) per 1000 geboorten. Het aantal huwelijken is 4060 (4482) geweest. (Vaderland)

(Vor. ber. Bevolking 4827 A.)

D. **JAPAN. — Bewapening van koopvaarders - Nieuwe namen op Java. —**

Tokio, 17 April (D.N.B.) — Ter bescherming van de Japansche koopvaardij tegen de gevaren van luchtaanvallen heeft de Japansche regeering met ingang van 1 Mei een verordening afgekondigd betreffende bewapening van koopvaarders en nauwe samenwerking tusschen de schepen in volle zee en de luchtafweerinstanties van leger en marine.

Nieuwe namen op Java. — Tokio, 17 April (D.N.B.) — Na het herstel van orde en rust te Soerabaja hebben de Japansche militaire autoriteiten besloten, niet alleen in Java's hoofdstad, maar overal op Java nieuwe namen te geven aan wegen, bruggen en rivieren. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Scheepvaart 4826 A.; Java 5069 B.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Oorlogskosten. —**

April. — De Amerikaansche oorlogskosten zijn van 1.8 milliard dollar in December 1941 gestegen tot 2.1 milliard in Januari, 2.3 milliard in Februari en bijna 3 milliard in Maart. Sedert de overeenkomstige periode van vier maanden van het voorafgaande jaar zijn de uitgaven ongeveer verviervoudigd. In verband hiermede dient te worden gerekend op een versterkt beroep van de Bondsregeering op de credietmarkt, hetgeen mogelijk wordt gemaakt door een verhooging van de grens der staatsschuld van 60 tot 125 milliard. Volgens berichten uit Washington zou het in de bedoeling liggen, om in het financieele jaar aanvangende medio 1942 een totaal bedrag van $ 40 milliard aan leeningen uit te geven. In Februari j.l. heeft men voor de toen uitgegeven 10-jarige leening, groot $ 500 millioen, den rentevoet moeten verhoogen tot 2½%. De leening werd in één dag overteekend. Intusschen verwacht men, dat vóór Juni geen nieuwe leening zal worden uitgegeven en tot dien tijd zullen de oorlogskosten behalve uit verhoogde belastingen worden bestreden door de uitgifte van één-jarige schatkistwissels. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Staatsschuld 4560 A.)

F. **JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Overzicht van de actie in den Indischen Oceaan. —**

Tokio, 13 April (Domei) — Het keizerlijke hoofdkwartier heeft een samenvatting gegeven van de Japansche operaties ter zee en in de lucht op den Indischen Oceaan tot 9 April. Deze samenvatting luidt als volgt:

1. Colombo: Japansche marinevliegtuigen hebben op 5 April bij een raid op Colombo 57 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, o.a. „Spitfires", „Hurricanes", „Swordfish" en „Defiants". Voorts werden zestien schepen tot zinken gebracht of beschadigd, drie hangars, een herstelwerkplaats en andere militaire doelen werden zwaar beschadigd of in brand geworpen. In de naburige wateren werden twee groote „Pby"-patrouille-bommenwerpers en een „Albocore"-torpedovliegtuig eveneens vernield.
2. Wateren van Colombo: Twee kruisers van het „London-Cornwall"-type zijn op 5 April snel tot zinken gebracht, toen Japansche vliegtuigen de schepen ontdekten ongeveer 560 km. ten Zuiden van het eiland Ceylon.
3. Bengaalsch gebied: Japansche vlooteenheden, die opereerden in de Golf van Bengalen hebben op 5 April 21 Britsche schepen, totaal ongeveer 40.000 ton, tot zinken gebracht.
4. Oostkust van Voor-Indië: Zware schade aan vijandelijke schepen en militaire inrichtingen veroorzaakt te Vizagapatam en Cocanada, sleutelpunten op de Oostkust van Voor-Indië, toen op 5 April Japansche marinevliegtuigen een reeks verrassende aanvallen ten uitvoer legden.
5. Trincomali: 41 vijandelijke vliegtuigen, o.m. Hurricanes, Blenheims en Supermarines, zijn op 9 April boven Trincomali neergeschoten. Bij deze aanvallen beschadigden Japansche vliegtuigen een kruiser van het „Leander"-type zwaar, brachten twee groote en een klein schip tot zinken en vernielden een marine-arsenaal, twee groote hangars, een magazijn, legerbarakken, olietanks en andere militaire inrichtingen, o.m. luchtvaartinrichtingen.
6. Wateren van Trincomali: Na de ontdekking op 9 April van het vliegtuigmoederschip „Hermes" en een torpedojager in de wateren ten Zuidwesten van Trincomali lieten de Japansche marinevliegtuigen geen tijd verloren gaan en brachten ze tot zinken. Eenige Japansche bommenwerpers boorden vier vijandelijke schepen, die in de wateren in de nabijheid voeren, in den grond. Bovendien werden 15 vijandelijke „Spitfires" en „Blenheims" door de Japansche luchtmacht neergeschoten.
7. Andere gebieden: Bij operaties van Japansche duikbooten zijn zeven vijandelijke schepen in den grond geboord en een achtste zwaar beschadigd.
8. Bij de aanvallen op Colombo en het gebied van Trincomali hebben de Japanners 17 vliegtuigen verloren; geen schade is geleden door de Japansche oorlogsbodems.

Christmas-eiland bezet. — Tokio, 10 April (D.N.B.) — Naar het Japansche hoofdkwartier mededeelt, zijn Japansche marinestrijdkrachten op het Christmas Eiland ten Zuiden van Java geland. Het eiland is geheel bezet.

Japansche landing op Cebu. — Tokio, 11 April (D.N.B.) — Japansche marinetroepen zijn op een strategisch belangrijke plaats op het eiland Cebu (Philippijnen) geland en breiden thans hun operaties naar het binnenland uit.

De bezetting van Bataan. — Tokio, 14 April (Domei) — Het Keizerlijke hoofdkwartier maakt bekend, dat de Japansche strijdkrachten sedert het begin van het groote offensief op de belegerde Philippijnsch-Amerikaansche troepen op het schiereiland Bataan tot 12 April veertigduizend krijgsgevangenen hebben gemaakt, met inbegrip van vijftien generaals, onder wie generaal King, generaal Jones, generaal Peraal Francisco. Voorts is een enorme buit gemaakt aan wapens en munitie.

Landing op Panay. — Stockholm, 16 April (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft de Amerikaansche regeering medegedeeld, dat Japansche troepen zijn geland op het eiland Panay van de Philippijnen. De verdedigers bieden tegenstand.

Het Japansche offensief in Birma. — Bangkok, 12 April (D.N.B.) Over den strijd in Birma meldde Radio-Delhi Zondag, dat de Japansche voorhoeden over een breed front oprukken naar Magwe, 160 km. ten noorden van Prome. De Japansche luchtmacht is aan het geheele front zeer actief en bestookt de Britsche troepen onophoudelijk met bommen en mitrailleurvuur. Naar verder op 15 April uit deze plaats wordt gemeld, is het den rechtervleugel der Japansche troepen gelukt over de rivier de Swar te trekken, een zijrivier van de Sittang, die ongeveer dertig kilometer van Toungoo ligt. Hierdoor wordt de Chineesche linkervleugel bedreigd.

Verder wordt de geheele Chineesche stelling ten Noorden van Toungoo (aan de Sittang) bedreigd door de Japansche groep, die uit Prome (aan de Irawadi) in noordelijke richting oprukt en waarvoor de Engelschen voortdurend terugtrekken. (Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5065 E.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Duitsche aanvalsoperaties aan het Oostelijk front: 33e Sovjetleger vernietigd; 170 plaatsen veroverd - 182.200 br.t. handelstonnage door Duitsch-Italiaansche strijdkrachten vernietigd - Britsche slagschip „Valiant" gezonken. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 20 April (D.N.B.) — In den Centralen en Noordelijken sector van het Oostelijk front leverden eigen aanvalsoperaties ondanks de zeer moeilijke terreingesteldheid successen op. De luchtmacht vernielde concentraties van troepen en pantserwagens van den vijand en deed doeltreffende aanvallen op de achterwaartsche verbindingen der bolsjewisten.

Het 33e Sovjetleger, dat grootendeels in de pan gehakt werd, stond onder opperbevel van generaal Jefremow. Hoewel de vijand van alle verbindingen was afgesneden, bood hij in vele versterkte plaatsen, kazematten en boschposities hardnekkig verzet, dat werd gebroken in een strijd die zes dagen duurde. De Duitsche troepen dreven de omsingelde bolsjewieken onder moeilijke omstandigheden op een steeds nauwere ruimte tezamen, tot de vijand ten slotte in afzonderlijke groepen verdreven en vernietigd werd. De bolsjewieken verloren bij deze gevechten, die in totaal bijna drie maanden geduurd hebben, 11.355 man aan gevangenen, 130 pantserwagens, 385 kanonnen, 1400 granaatwerpers en machinegeweren, 176 voertuigen en groote hoeveelheden handvuurwapens en ander oorlogstuig. Voorts leden de bolsjewieken buitengewoon zware bloedige verliezen. Het aantal geconstateerde dooden bedraagt 57.100. Bovendien liggen nog tal van gesneuvelde bolsjewieken voor de Duitsche gevechtslinie. Bij deze voor de Duitsche troepen zoo succesvolle aanvalsgevechten, werden in totaal 170 plaatsen alsmede 1800 kazematten en versterkte veldstellingen veroverd. Bovendien werden 24 vijandelijke vliegtuigen vernietigd of buitgemaakt. De Duitsche luchtmacht heeft een groot aandeel in dit succes gehad, waardoor de bolsjewistische aanvalspogingen reeds bij den aanvang mislukten.

Zware artillerie van het leger bestookte voor den oorlog belangrijke installaties te Leningrad, waaronder een munitiefabriek. Aanhoudende branden werden waargenomen.

Geslaagde aanvallen van Duitsche gevechtsvliegers waren gericht tegen havenwerken en een vliegveld in Sebastopol, alsmede tegen havens aan de Kaukasus-kust.

Op het schiereiland Kertsj en in het Donetzgebied vonden, behalve plaatselijke aanvallen van vrij zwakke vijandelijke strijdkrachten, geen belangrijke gevechtshandelingen plaats.

De door het smelten van de sneeuw veroorzaakte situatie, waarbij de wegen zijn verdwenen, een tusschenstadium van den door de vorst verharden en weer droog en vast geworden grond, is een typisch Russisch verschijnsel, in de Sovjet-Russische taal „rasputiza" genoemd. Van Duitsche zijde heeft men er geen geheim van gemaakt, dat dit natuurgebeuren de operaties bemoeilijkt. Toch belet het niet, dat plaatselijke gevechten worden gevoerd, hetgeen blijkt uit de Duitsche weermachtberichten van de afgeloopen dagen. Hierin is niet alleen sprake van een aan den gang zijnde vernietigingsactie tegen een afgesneden bolsjewistische groep. Er wordt ook op gewezen, dat formaties van het leger en van de Waffen S.S. onder de moeilijkste terreinomstandigheden op succesvolle wijze oprukken.

DE LUCHTOORLOG.

Berlijn, 15 April (D.N.B.) — Duitsche jachtvliegers hebben op 14 April een ontmoeting gehad met een gemengde Britsche formatie in de wateren van het Kanaal. Er ontstonden hevige luchtgevechten op groote hoogte, waarbij vier Spitfires werden neergeschoten. Kort daarop ontstonden iets noordelijker boven het Kanaal nieuwe luchtgevechten, tot op een hoogte van 10.000 meter. Nog vier andere Spitfires werden neergeschoten, die brandend in zee stortten.

Berlijn, 16 April (D.N.B.) — Steeds weer richt het verreikende Duitsche luchtwapen zware aanvallen op Moermansk. Het openhouden van den weg naar Moermansk is voor de geallieerden van het grootste belang, want de eenige andere toevoerweg van de Sovjet-Unie, de Straat van Basra is in de verste verte niet toereikend om de Sovjet-legers van de noodige uitrusting te voorzien. Omtrent deze aanvallen deelt het opperbevel der weermacht nog mede, dat de voortdurende bomtreffers op opslagplaatsen en kademuren groote verwoestingen in de haven aanrichten, terwijl aldaar liggende koopvaardijschepen regelmatig bestookt worden.

Berlijn, 17 April (D.N.B.) — Naar van militaire zijde verluidt, hebben de bolsjewisten sinds het begin van den veldtocht in het Oosten tot eind Maart 1942 als gevolg van Duitsche actie in totaal 20.476 vliegtuigen verloren.

Stockholm, 18 April (A.N.P.) — De Britsche berichtendienst meldt, dat bij een Britschen luchtaanval op Augsburg op 17 April van de twaalf aanvallende vliegtuigen er zeven zijn neergeschoten.

Berlijn, 18 April (D.N.B.) In de periode van 21 Maart tot 19 April verloor de bolsjewistische luchtmacht 872 vliegtuigen. Hiervan werden 631 in luchtgevechten en 95 door de luchtdoelartillerie neergeschoten, de rest op den grond vernield. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijke front 88 Duitsche vliegtuigen verloren.

20 April — In de afgeloopen week richtte het Duitsche luchtwapen aanvallen op Engeland. In het bijzonder werden het scheepsbouwcentrum Sunderland en de haven van Southampton getroffen. Voorts werden overdag en des nachts de aanvallen op het eiland Malta met onverminderde hevigheid door Duitsche en Italiaansche vliegerafdeelingen voortgezet.

DE OORLOG TER ZEE.

Rome, 12 April (Stefani) — Het Italiaansche weermachtsbericht d.d. 12 April deelt o.a. mede:

Een van onze vliegtuigen heeft in het Oostelijke deel van de Middellandsche Zee een koopvaardijschip van 10.000 br.t. waargenomen. Het vliegtuig viel het schip aan en bracht het ondanks het optreden van vijandelijke jagers tot zinken.

Rome, 13 April (Stefani) — Het Britsche slagschip „Valiant" is in de haven van Alexandrië gezonken, nadat het door vaartuigen van de Italiaansche marine was getorpedeerd. De „Valiant" was in 1916 te Glasgow van stapel geloopen en in 1939 geheel gemoderniseerd. Het schip had een waterverplaatsing van 35.000 ton en voerde 8 kanonnen van 38 cm., 8 van 15 cm., 8 stukken luchtafweergeschut van 10 cm., 4 van 4.7 cm., 32 van 4 cm. en 16 van 2 cm. Er waren vier katapultvliegtuigen aan boord. De snelheid bedroeg 24 knoopen, de bemanning telde 1080 koppen.

Hoofdkwartier van den Führer, 14 April — In een extra-bericht werd medegedeeld, dat Duitsche duikbooten in de Noordelijke IJszee een uit Moermansk uitgeloopen konvooi hebben aangevallen en twee Amerikaansche transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 12.200 B.R.T. tot zinken hebben gebracht, waarvan er één reeds bommen van Duitsche vliegtuigen was beschadigd. Gevechtsvliegtuigen hebben van hetzelfde konvooi een tankschip van 4000 B.R.T. in den grond geboord en een groot koopvaardijschip zoo zwaar beschadigd, dat het verloren geacht moet worden.

Op den Atlantischen Oceaan hebben duikbooten twaalf vijandelijke koopvaarders met te zamen 104.000 B.R.T. tot zinken gebracht. Bijna al deze schepen, waaronder zich zeven groote tankbooten bevonden, werden vlak onder de Amerikaansche Oostkust getorpedeerd.

Berlijn, 14 April (D.N.B.) — In een toelichting op het weermachtbericht wordt o.m. verklaard:

Bij de prestaties van de Duitsche duikbooten, die op alle zeeën haar moeilijke taak verrichten, moeten vooral de afgelegde afstanden in aanmerking genomen worden. Een duikboot, die bijvoorbeeld Wilhelmshaven als basis heeft, moet ongeveer de volgende afstanden afleggen: naar de Barentszee 6.300 kilometer, naar de Middellandsche Zee tot Kreta 7500 kilometer, tot onder de Noord-Amerikaansche Oostkust 4500 kilometer en tot in de Caribische Zee 7200 kilometer.

Inclusief de thans behaalde resultaten hebben de marine en het luchtwapen in de periode van 1 tot 14 April van dit jaar vijftig vijandelijke koopvaarders met een totalen inhoud van meer dan 350.000 ton tot zinken gebracht, hetgeen overeenkomt met een daggemiddelde van ongeveer 25.000 ton. De vele koopvaardijschepen die door torpedo's of bommen beschadigd werden, zijn hierin niet begrepen. De beschadigde schepen kunnen evenwel in de meeste gevallen toch als verloren beschouwd worden. Dergelijke zware averij is in volle zee bijna nimmer voldoende te herstellen om de dichtsbijzijnde kust te kunnen bereiken en de lading te kunnen bergen. Bovendien wordt het lot van dergelijke lekgeschoten zwaarbeladen vrachtschepen door storm en slecht weer nog des te spoediger bezegeld.

Berlijn, 14 April (D.N.B.) — Sedert het begin van dit jaar heeft de Engelsche en Amerikaansche koopvaardij door het optreden van Duitsche wapens, 1.5 millioen B.R.T. verloren. Met inbegrip van de 400.000 B.R.T. die de Japanners sedert het begin van dit jaar in den grond hebben geboord en de 125.000 B.R.T. die de Italianen sedert 1 Januari j.l. tot zinken hebben gebracht, is in totaal meer dan twee millioen B.R.T. Engelsche en Amerikaansche koopvaardijtonnage vernietigd. Hierin zijn nog niet begrepen de verliezen der bolsjewisten.

Rome, 14 April (Stefani) — Een duikboot, die op den Atlantischen Oceaan opereerde, heeft gemeld, dat zij twee schepen en drie tankbooten met een gezamenlijken inhoud van 48.000 ton tot zinken heeft gebracht.

18 April (D.N.B.) — In het Oostelijk deel van de Middellandsche Zee brachten Duitsche duikbooten van het Britsche ravitailleeringsverkeer een tankschip van 4000 ton, 6 transportzeilschepen, alsmede een bewakingsvaartuig tot zinken.

(D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5066 A.)

Noorwegen

A. Twee jaren Rijkscommissariaat. —

Voor twee jaren, op 21 April, werd Oberpräsident, gouwleider Terboven door den Führer tot rijkscommissaris voor de bezette Noorsche gebieden benoemd. Makkelijk was de taak, die Terboven opgelegd werd, niet. Het wapengeweld was in Noorwegen, zooals de weermachtberichten van die dagen duidelijk laten merken, nog niet verstomd. Desondanks was het zaak het politieke en economische organisme van het land op de noodzakelijke melodie van den vrede af te stemmen. De regeering Nygaardsvold-Koth, te zamen met koning Haakon, gaf den tegenstand nog niet op en trachtte met een rompregeering den strijd voort te zetten. Eerst in den nacht van 9 op 10 Juni capituleerden de laatste regulaire Noorsche troepen. In dien tusschentijd had Terboven een massa moeilijkheden te overwinnen. Veel twijfel moest door overtuiging en tactisch optreden weggenomen worden. Het was niet makkelijk, het Gisteren van het Heden te scheiden, temeer daar dit Gisteren sterk door Britsche propaganda ondersteund, nog aan een herboorte en een keer der krijgskans geloofde. Het volk was zeer wantrouwig en sterk apathisch. Slechts met groote inspanning kon een algemeene instorting voorkomen worden. Het tempo voor een positieve nieuwe orienteering moest derhalve zeer langzaam zijn.

Op 16 Juli richtte een inmiddels in Oslo gevormde regeeringsraad tot koning Haakon, die de wijk naar Engeland genomen had, de eisch afstand van den troon te doen. Haakon weigerde. Op 25 September volgde daarop de voor Noorwegen belangrijke dag, dat rijkscommissaris Terboven de Nieuwe Orde voor het land in een radiotoespraak proclameerde. De koning werd van zijn rechten vervallen verklaard. De regeering-Nygaardsvold afgedankt. De tusschentijdsche staatsraad, die den rijkscommissaris bij het binnenlandsche bestuur terzijde gestaan had, ontbonden. Terboven benoemde een aantal commissarissen, die in plaats van den staatsraad, met ministersbevoegdheid het regeeringsapparaat, dat in groote trekken gehandhaafd was, bestuurden. Tegelijkertijd werden alle oude politieke partijen ontbonden. De „Nasjonal Samling" onder leiding van Vidkun Quisling, werd tot staatspartij verheven.

„De politieke ontwikkeling der laatste jaren heeft ondubbelzinnig de juistheid der politieke opvattingen van „Nasjonal Samling" en haar leider Vidkun Quisling bewezen. Veel leed en nood zou het Noorsche volk gespaard gebleven zijn, indien het zich bij deze opvattingen aangesloten had. Voor een oplossing, die dienstig is, het Noorsche volk vrijheid en zelfstandigheid te verzekeren, is slechts één weg overgebleven. Hij leidt over „Nasjonal Samling"," aldus Terboven.

Quisling had, direct nadat Nygaardsvold Oslo voor Hamar en later voor Elverum verlaten had, getracht door het vormen van een nieuwe regeering in Oslo de crisis op te vangen. Na een week moest hij deze poging opgeven en voor een staatsraad plaats maken. Thans, nadat het de oude politieke partijen onmogelijk gemaakt was, zijn politiek van verzoening, coordinatie en samenwerking met Duitschland in Groot-Germaansch verband te dwarsboomen, slaagde hij er snel in, zijn beweging tot de grootste partij, die Noorwegen ooit gekend heeft, uit te bouwen. In het bijzonder ondervond Quisling veel steun van de jeugd, die zich enthousiast achter hem schaarde. Reeds met Kerstmis 1940 kon Rijkscommissaris Terboven in een interview met persvertegenwoordigers met trots verklaren, dat het Verleden er niet in geslaagd was een nauwe Noorsch-Duitsche samenwerking onoverkomelijke hindernissen in den weg te leggen. Reeds destijds waren alle oorlogsschaden opgeheven. Straten, bruggen, spoorwegen waren weer in volle omvang voor het verkeer vrijgegeven. Zeer belangrijk was tevens het resultaat, dat een krachtige bestrijding van de werkloosheid opleverde. Terwijl in vroegere vredesjaren in de wintermaanden regelmatig op 120.000 tot 140.000 werkloozen te rekenen was, konden deze cijfers ondanks de veel moeilijkere oorlogsomstandigheden tot nauwelijks 30.000 teruggebracht worden. De productie had op vrijwel alle gebieden het oude vredesniveau bereikt; in de lucifers- en aluminium-industrie waren zelfs belangrijke vorderingen geboekt. Ook de Noorsche mijnbouw functionneerde normaal en bracht resultaten, die die van de vooroorlogsjaren belangrijk overschreden. Ter vermijding van inflatie waren uitgebreide financieele maatregelen genomen. De uitgebuite waterkracht, die tot dusver twee millioen Kilowatt bedragen had, werd verdubbeld. Er waren vergaande plannen in uitvoering, deze productie tot twaalf millioen uit te breiden, waarvan nauwelijks vijf millioen reeds het land in staat stelden, zich van den invoer van vier millioen ton brandstoffen vrij te maken.

Met deze doorslaande argumenten aan feiten bewees Terboven, dat de woorden van den Führer waarheid bevatten toen hij bekend maakte, dat de Duitsche soldaten Noorwegen niet als vijanden doch als vrienden en beschermers binnengetrokken waren.

Op een vergadering van de Auslandsorganisation der N.S.D.A.P. in Noorwegen op 3 April 1941 gaf Rijkscommissaris Terboven een overzicht van de economische ontwikkeling na zijn ambtsaanvaarding. Daarin deelde hij mede, dat voor landbouwproducten de prijzen verbeterd en gestabiliseerd waren. De in kultuur genomen bodem was met 120.000 H.A. vergroot hetgeen een vermeerdering van 12% beteekende. In de visscherij waren vangst- en bewerkingsmethoden gemoderniseerd en nieuwe afzetgebieden gevonden, zoodat in 1940 zonder staatssubsidies aan de visschers prijzen betaald konden worden, die 150 tot 200% hooger lagen dan de vroegere. In enkele maanden was onder medewerking van het Noorsche wegenbeheer en Noorsche arbeiders de verbinding over land van Bodoe tot Kirkenes tot stand gekomen, een weg, die door de ontsluiting van dit gebied voor het geheele land van de grootste beteekenis is. De laatste dertig duizend werkloozen werden aan werk geholpen zoodat in verschillende industrieën reeds vraag naar arbeiders was. De bodemexploratie, die sedert jaren geen aandacht gevonden had, werd opnieuw ter hand genomen en bracht aan het licht, dat tot nieuwe rendabele exploitatie van ijzer, zwavel, koper, lood, zink, nikkel, wolfram, bismuth, kobalt en molybdeen overgegaan kon worden.

Zonder tegenstrubbeling hebben zich de Noren niet bij de nieuwe ontwikkeling in hun land neergelegd. Uit Engeland, van de emigranten-regeering uit en uit Zweden werd heel wat storingspropaganda gemaakt om de Noorsch-Duitsche samenwerking, die zich op grond van een nuchtere beoordeeling der feiten noodzakelijkerwijs ontwikkelen moest, te vertroebelen. Ook van de Sovjet-Unie uit ontbrak het, vooral na het begin van den veldtocht in het Oosten, niet aan aanmoedigingen tot sabotage en verzet. In Augustus moest zelfs over heel het land de uitzonderingstoestand geproclameerd worden, die op 16 September voor Oslo, Aker, Asker en Bärum opgeheven kon worden.

Quisling kon ondanks al deze strubbelingen zijn positie belangrijk versterken. Op 1 Februari 1942 richtten de Noorsche commissarissen, die intusschen tot ministers verheven waren, tot hem als leider van de „Nasjonal Samling" het verzoek, als minister-president de leiding der Noorsche regeering op zich te nemen. Terboven aanvaardde het ontslag der ministers.

De door Quisling gevormde regeering verkreeg alle bevoegdheden en gezag, die vroeger over den koning, de regeering en het parlement verdeeld waren, en vereenigde als autoritair regiem alle wetgevende en uitvoerende macht. „Nasjonal Samling" had de zelfstandigheid van het Noorsche volk bewaard en gered. Hoezeer het nieuwe bewind ook bij het Noorsche volk vast verankerd was bleek uit de vijandige houding, die de Noren bij overgroote meerderheid aannamen bij de recente Engelsche landingspogingen aan de kust. Slechts voormalige officieren plaatsten zich aan de zijde der Engelsche indringers, die echter weer zeer spoedig zee moesten kiezen.

Het Noorsche volk heeft in deze twee jaren van Duitsche bezetting in zijn overgroote meerderheid duidelijk laten merken, dat het Duitschland geen kwaad hart toedraagt. Het heeft het binnentrekken der Duitsche troepen als een militaire noodzaak aanvaard. De onder groote krachtsinspanning verrichte opbouwarbeid heeft meer dan alle vertoogen de vriendschappelijke bedoelingen van het Duitsche rijk bewezen. De Duitsch-Noorsche geschiedenis kent geen vijandschap. Integendeel, tot ver in de Middeleeuwen zijn er bewijzen te over van een goede en vriendschappelijke verstandhouding. De Duitsche Hanze had hechte verbindingen tot Bergen toe. Op deze dankbare traditie heeft Quisling zijn innige samenwerking met Duitschland in Groot-Germaansch verband opgebouwd. Dat hij een aaneensluiting der Scandinaafsche staten op Germaanschen grondslag, in nauwe samenwerking met Duitschland als een doel van natuurlijke orde beschouwt, is voor rijkscommissaris Terboven de dankbare bekroning van een voorbeeldig stadhouderschap.

(V. b. Rijksc. Terboven 4845 F; Nasj. Samling 4411 B)

B. ITALIE. — Motorschip doorbreekt de blokkade. —

Rome, 17 April (D.N.B.) — Een der modernste Italiaansche motorschepen heeft, naar de Romeinsche ochtendbladen melden, een schitterende prestatie volbracht door van Tokio uit na een vaart van 30.000 mijl waarop geen enkele haven werd aangedaan, in 58 dagen behouden de haven van een bevriende mogendheid te bereiken. De avontuurlijke vaart ging door den Stillen Oceaan om Kaap Hoorn, midden door den Atlantischen Oceaan en ten slotte door de Noordzee. Aan boord van het schip bevond zich ook een deel der bemanning van een ander Italiaansch schip, dat om het niet in handen van den vijand te laten vallen, voor de kust van Thailand tot zinken was gebracht. De leden van de bemanning van dit schip zijn thans behouden in Genua aangekomen. (Telegraaf)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Traditie en doctrine liggen hem minder dan de werkelijkheid, die hij helder ziet. Slechts de legendarische witte stropdas laat uiterlijk merken, hoezeer Pierre Laval, de nieuwe Fransche minister-president, in den boerengrond van Auvergne wortelt, die hij vele jaren geleden verliet om politicus te worden.

Laval geeft niets om de „gloire", die Fransche politici zich gaarne omhangen, als zij op hun landgenooten indruk willen maken. Zijn gezonde denkvermogen, zijn zwijgen en zijn handelen naar gelang het uur het vereischt, zijn behendigheid en zijn scherp oordeelsvermogen, — eigenschappen, die hij voor geen banden aan eenigerlei partij verwaarloosde — verschaften hem vrienden en vijanden. Populariteit heeft hij, de onverbiddelijke realist, nimmer gezocht.

Uit bescheiden verhoudingen in Châteldon (Puy-de-Dome), waar hij op 28 Juni 1883 als vijfde kind van een hotelhouder geboren werd, heeft Laval zich door vlijt en taaiheid een plaats in het urbane leven van Parijs veroverd. 25 jaar oud begon hij zijn loopbaan als advokaat voor socialistische vakbonden. Het departement van de Seine koos hem in 1914 voor het eerst in de Kamer. Tijdens den wereldoorlog ondersteunde hij Clemenceau, zoolang deze Frankrijk nut kon brengen. Daarop sloot hij zich echter bij den „vredesapostel" Briand aan. Op 27 Januari 1931 vormde Laval zijn eerste kabinet, dat op de rechtsche en middenpartijen steunde.

Pierre Laval

Hoezeer hij den weg van het persoonlijke, directe kontakt boven alle diplomatieke „bochten" de voorkeur gaf, bewees Laval in September 1931, toen hij naar Berlijn reisde en daar met Brüning rechtstreeks onderhandelde. Briand, die daarbij nog tegenwoordig was, liet hij in October bij zijn besprekingen in Washington reeds zoo goed als geheel vallen. In Januari 1932 liet het heele kabinet hem in den steek. Laval kwam de moeilijkheden te boven door bij de reorganisatie zelf naast het premierschap ook Buitenlandsche Zaken op zich te nemen. In de vloed van kabinetscrisissen hield hij het vier weken uit. Na Barthou's dood werd hij opnieuw aan het bewind geroepen. In November 1934 opende hij met den toenmaligen Duitschen gezant Köster directe besprekingen over de oplossing van het Saarprobleem, waarbij Laval aanstuurde op een goede verstandhouding met het nationaal-socialistische Duitschland. Ook tot Italië zocht hij toenadering. Met Mussolini had hij meer dan eens samenkomsten. Frankrijks publieke meening en de publieke intriges achter de schermen, opgestookt door de oorlogszuchtige kringen in Engeland, namen dit niet. Tegelijk met Sir Samuel Hoare werd hij den woestijn ingestuurd. Van Januari 1936 tot Juni 1940 bleef hij daarop „ambteloos". Voor het eerst verscheen Laval weer op het tooneel na den wapenstilstand. 22 Juni kwam hij als minister van Staat in de regeering-Pétain. Spoedig werd hij vice-premier en bleef dit ook na de grondwetswijziging van Juli 1940, toen hij tot Pétains opvolger werd aangewezen.

De politiek van Montoire, waar Adolf Hitler den overwonnen tegenstander de hand tot samenwerking aanbood, was Lavals geesteskind. 22 en 24 October ontmoette Laval Hitler. 13 November Rijksmaarschalk Göring. Frankrijk, vooral het onbezette gebied, kon niet meekomen. De reactie kreeg opnieuw de overhand. 14 December 1940 trad Laval uit de regeering. Een maand later volgde nog zijn ontmoeting met Pétain. Ondanks vernedering, verguizing en aanslag op zijn leven, bleef Laval toch voor een politiek van samenwerking ijveren. Thans keert Frankrijk tot het punt terug, waarop het Laval voor meer dan een jaar in den steek liet. De „Dauphin" van het nieuwe Frankrijk heeft toch gelijk gekregen.

(Vorig bericht Laval 5071 B)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — De verjaardag van Adolf Hitler - Redevoering van Rijksminister dr. Goebbels - Manifest van Rijksmaarschalk Goering - De viering in Nederland: bijeenkomsten te Utrecht, den Haag, enz. —

Berlijn, 19 April (D.N.B.) — Minister dr. Goebbels heeft in de plechtige bijeenkomst der N.S.D.A.P. op den vooravond van Hitlers verjaardag een rede gehouden, waarin hij ter inleiding wees op de film „De groote Koning", die de zware beproevingen behandelt, waaraan Frederik II was blootgesteld in het kritieke stadium van den zevenjarigen oorlog, alvorens hij zijn legers tot de eindoverwinning kon voeren. Als wij thans aan den vooravond van zijn 53sten verjaardag de geheele natie om de luidsprekers vereenigen, is dit iets anders en veel meer dan een plechtigheid. Hier moet worden bevestigd, wat alle Duitschers gevoelen en thans nadrukkelijker dan ooit tevoren. Het is in zekeren zin de vernieuwing van de trouw, die zoo millioenen malen door daden, offers, bloed en duizendvoudigen smartelijken dood is beproefd, dat zij geen woorden meer behoeft.

Er bestaat ter wereld geen grooter geluk dan den genius van zijn volk en diens arbeid te dienen. Laten wij ons dit geluk dagelijks deelachtig maken. De beproeving van onzen tijd vormt ook zijn grootschheid. Wij zouden hem voor geen anderen willen ruilen.

Dr. Goebbels zeide met verwijzing naar de heldhaftige houding der Duitsche soldaten in den oorlog van den afgeloopen winter nog: „Als wij als volk ergens hebben bewezen, dat wij ons de leidende rol op het continent, waarop wij en onze bondgenooten in de toekomst aanspraak kunnen maken, niet hebben aangematigd, maar dat die rol ons naar het recht der historie ten volle toekomt, dan hebben wij dat in dezen winteroorlog bewezen. Het Duitsche volk heeft in den winter de vuurproef doorstaan. Een volk, dat een dergelijke proef doorstaat, is tot de overwinning geroepen. In dankbaarheid en trouw zenden wij den Führer onze groeten, aldus besloot de bewindsman. Front en vaderland voelen zich in dit uur als door een onverbreekbaren band verbonden. De Duitschers in de geheele wereld zijn vereenigd in den wensch, dien wij telkens weer aan den vooravond van zijn verjaardag hebben uitgedrukt in de woorden: hij moge voor ons blijven, wat hij voor ons was en is: onze Hitler.

Manifest van Rijksmaarschalk Goering. — Berlijn, 19 April (D. N. B.) — Ter gelegenheid van Hitlers verjaardag heeft rijksmaarschalk Goering een manifest tot het Duitsche volk gericht, waarin hij o.a. schrijft:

In de luttele vredesjaren heeft Adolf Hitler een rijk geschapen, dat de bewondering der geheele wereld heeft gewekt door de innerlijke eendracht des volks en de onvergelijkelijke grootheid van zijn politieke macht. Geen eeuw in het Duitsche verleden kan zich meten met de successen, die de Führer in een zoo korte periode, dank zij zijn onvergelijkelijke staatsmanskunst, opvoerde tot politieke prestaties, die in de wereldgebeurtenissen uniek zijn en zullen blijven. Consequent zou het nu zijn geweest, als de volken, die thans onze tegenstanders zijn of waren, met dit sterke Duitschland een gemeenschappelijk front hadden gevormd om Europa te beschermen tegen de alles verpletterende wals van bolsjewistische vernietigingswoede en communistische vernielzucht. Tallooze malen heeft de Führer hen tot vreedzame samenwerking uitgenoodigd. Met bewonderenswaardig geduld heeft hij geprobeerd hen te overtuigen. Vrede was zijn doel. Maar haat en wangunst van een geallieerde kliek brachten den oorlog. Onder de geniale aanvoering van den veldheer Adolf Hitler heeft toen het Duitsche zwaard onverbiddelijk toegeslagen. Glorierijke overwinningen, zooals nog nimmer in de geschiedenis zijn geboekstaafd, zijn ver van de Duitsche grenzen in Oost en West, in Noord en Zuid bevochten.

Het Duitsche volk heeft de historische grootheid van de leiderspersoonlijkheid Adolf Hitler nooit meer rechtstreeks en indrukwekkend doorvoeld dan het laatste jaar in den strijd tegen de bolsjewieken om Duitschland en Europa te redden. De geweldige vernietigingsslagen, geleverd tegen de bolsjewistische legermassa's, zijn in de krijgsgeschiedenis zonder weerga en in hun koene strategie uitsluitend het werk van den Führer. In de zware defensieve gevechten van dezen barren winter zijn de ijzeren energie en het onbuigzame verzet van onzen Führer in stand gebleven. Hoeveel werk en zorgen hebben zijn afgeloopen levensjaar vervuld. Zooals de geschiedenis heeft geleerd heeft hij steeds de juiste beslissing genomen. Daarom is ook de verbondenheid van het Duitsche volk met zijn Führer nooit grooter en inniger geweest dan in dezen tijd, toen de zwaarste beproevingen en de grootste gevaren dreigden.

Als de Führer ons dit jaar opnieuw naar groote beslissingen en overwinningen voert, dan vindt hij front en vaderland steeds bereid zijn wil te doen. In dit besef vernieuwen wij vandaag dankbaar van hart onzen eed dapper te zijn, geen offer en geen gevaar te schuwen, bij de inspanning van alle krachten niet moede te worden, tot de eindoverwinning is behaald en de macht en heerlijkheid van het Groot-Duitsche Rijk voorgoed zijn gewaarborgd.

De viering in Nederland; bijeenkomsten te Utrecht, Den Haag en andere plaatsen. — Utrecht, 20 April (A.N.P.) — Door den kring Utrecht van de N.S.D.A.P. was, ter gelegenheid van den verjaardag van den Führer een feestelijke bijeenkomst in Tivoli belegd. Aanwezig waren o.m. de rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert. Kreisinspector, prof. Nieschulz opende de bijeenkomst door het uitspreken van een begroetingsrede. Afgewisseld door het zingen van strijdliederen spraken vervolgens namens de N.S.D.A.P. Hauptleiter des Propagandaamtes Gernand en namens de N.S.B. de districtleider der N.S.B., Tj. v. d. Weide.

Den Haag, 20 April — Op 20 April werd in de groote zaal van den Dierentuin een feestelijke bijeenkomst gehouden ter eere van Hitler's verjaardag. Tot de vooraanstaande aanwezigen behoorden mevrouw Seyss-Inquart, de commissarissen-generaal Schmidt, Rauter en Wimmer, de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor Zuid-Holland, dr. Schwebel, gezant Otto Bene en als vertegenwoordiger van het korps nationaal-socialistische vliegers, dat onder leiding staat van generaal Christiansen, de Gruppenführer Hiss, voorts vele hooge Duitsche officieren en

vertegenwoordigers van N.S.D.A.P. enz. Van Nederlandsche zijde waren er o.a. de pl.v. leider der N.S.B., Van Geelkerken, de gemachtigde van den leider voor Zuid-Holland, baron Van Haersolte, en de gewestelijke leider Van Iersel. Het woord werd gevoerd door Oberdienstleiter Schmidt en de heer Van Geelkerken.

Ook te Amsterdam werd, evenals in nog vele andere plaatsen in ons land, dezen verjaardag, gelijk in vele andere Europeesche landen, feestelijk in opgewekt samenzijn gevierd.

(Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl. - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Dr. Göbbels 5045 D, Rede 52ste verj. Rijkskans. Hitler 4648 D; Rijksmaarschalk Göring 5039 H, Rede 52ste verj. Rijkskans. Hitler 4648 D; Photo Rijkskanselier Hitler 5074a)

A. **FRANKRIJK. — De reorganisatie der regeering - Radiorede van Laval - Duitsch commentaar - Opheffing van het ministerie van Defensie - Collinet gedelegeerde der admiraliteit te Dakar - Mislukte aanslag op Doriot - Wijziging der secularisatie-wet. —**

Parijs, 20 April (D.N.B.) — De chef van de Fransche regeering, Laval, heeft 20 April in een radio-rede de Duitsch—Fransche verhouding en de politiek van Montoire ter sprake gebracht. Na er op te hebben gewezen, dat hij steeds in Frankrijk aan de macht is gekomen wanneer het bestaan van zijn land in gevaar verkeerde, en na de verzekering te hebben gegeven alles te zullen doen om het welzijn van het Fransche volk te waarborgen, zeide Laval: „Ik kom thans tot de verklaring, die gij van mij verwacht hebt, want mijn terugkeer tot de macht heeft een beteekenis, die niemand ontgaat. Sedert ik in het openbare leven naar voren kwam, heb ik altijd betoogd, dat de toenadering tusschen Frankrijk en Duitschland voorwaarde voor den vrede in Europa was. Hartstochtelijk heb ik bij iedere gelegenheid naar een vergelijk gezocht, dat een einde moest maken aan het tragische misverstand, dat in 't verleden al te vaak beide groote volken tegenover elkander geplaatst heeft. Daartoe was noodig een Fransche en een uitsluitend Fransche politiek, vrij van de buitenlandsche invloeden, welke zich vroeger en ook thans nog doen gelden om onze verdeeldheid te voeden en den vrede van ons land opnieuw twijfelachtig te doen worden. Opnieuw heeft de oorlog over Frankrijk gewoed. Maar wat gisteren noodig was, is het thans niet minder. Dit gevoel bezielde mij, toen ik in Juli 1940 besprekingen voorbereidde, die eenige weken later maarschalk Pétain en mij naar Montoire zouden leiden. Wij hebben daar een feit zonder voorbeeld gevonden, n.l. een overwinnaar, die zich bereid verklaarde geen misbruik van zijn overwinning te maken en die Frankrijk in een nieuw Europa een plaats aanbood, welke het Fransche verleden waardig was. Te Montoire is het beginsel aangenomen voor een nieuwe politiek, waarbij de eer noch de levensbelangen van Frankrijk werden opgeofferd. Pétain heeft enkele dagen na die ontmoeting verklaard: „De keuze berust in de eerste plaats bij den overwinnaar, maar zij hangt ook van den overwonnene af. Indien alle wegen voor ons gesloten zijn, zullen wij wachten en lijden. Indien wij echter het tegendeel mogen hopen, zullen wij onze vernedering, onzen rouw en onze ruïnen weten te overwinnen. Tegenover een overwinnaar, die zijn overwinning wist te beheerschen, zullen wij onze nederlaag weten te beheerschen."

Met deze edele woorden heeft het staatshoofd u den weg gewezen. Aan dezen weg heb ik mij gehouden en ik zal hem blijven volgen. Ik zie geen anderen weg om het welzijn van mijn land te verzekeren. Vast staat, dat de nederlaag ons in onze ziel gekwetst heeft. Maar wij hebben een verleden, dat rijk genoeg is aan roem om deze politiek te kunnen volgen. Als ik vroeger namens het overwinnend Frankrijk sprak, heb ik er nooit aan gedacht Duitschland te vernederen. Het lot is ons ongunstig geweest en ik moet den Duitschers, met wie ik mijn besprekingen gevoerd heb de eer nageven, dat zij er nooit aan gedacht hebben, Frankrijk te vernederen, en dat ik nooit als een overwonnene behoefde te spreken. Sedert Montoire, sedert October 1940, heeft de oorlog zich uitgebreid over alle werelddeelen en een nieuwe beteekenis gekregen. Bij de motieven, die ons er toe brachten, te streven naar een politiek van toenadering tot en verzoening met Duitschland, komen thans andere motieven van meer gebiedenden aard. De gigantische strijd, welken Duitschland tegen het bolsjewisme voert, heeft niet alleen den oorlog uitgebreid, maar ook zijn volle beteekenis onthuld. Gelooft ge, dat de bolsjewisten, wanneer zij zouden overwinnen, bij onze grenzen stil zouden staan? Zoudt gij dulden, dat zij met toestemming van Engeland een regiem zouden instellen, dat de mechaniseering van den arbeider en de uitroeiing der elite met zich zou brengen?

Wij zijn dus geplaatst voor het volgende alternatief: wij moeten ons, met eerbiediging van onze eer en onze vitale belangen, aansluiten bij een nieuw gepacificeerd Europa, dat uit den grooten volkerenslag zal oprijzen, of wij moeten bereid zijn onze beschaving te zien verdwijnen. De politiek van toenadering tot en verzoening met Duitschland moet loyaal worden gevolgd. Zij vereischt een wederkeerig vertrouwen, wil zij doeltreffend zijn. Elke dubbelhartigheid moet uitgesloten zijn en slechts op oprechtheid in woord en daad kan een blijvende verzoening berusten. Ik heb altijd geweigerd mij te onderwerpen aan een buitenlandschen invloed. Daaruit wordt verklaard, dat ik zoo vaak in Engeland de hartstochten heb ontketend, vooral tegen mijn politiek en mijn persoon. Dat was vooral het geval, toen ik trachtte met Italië de grondslagen voor een Middellandsche Zee-politiek te vinden. Thans is er geen dreigement, dat mij kan beletten naar verzoening met Duitschland te blijven streven, omdat deze politiek geïnspireerd wordt alleen door de zorg voor Frankrijk, welks hooge belang steeds mijn drijfveer was, blijft en zal zijn.

Franschen in ons rijk, die naar mij luistert in Afrika, in Azië, op de eilanden in de Zuidzee, op den Amerikaanschen bodem, waar het eerst de koloniale geschiktheid van ons ras is gebleken, ik besef uw ontroering en weet, dat gij onze bezorgdheid voor het lot van het imperium deelt. Gij hebt steeds roerende bewijzen van uw aanhankelijkheid gegeven, terwijl zich in het moederland het drama afspeelde. Fransche emigranten, die met buitenlandschen steun hun vaderland verloochend hebben, zijn er niet voor teruggeschrikt zich te nestelen op verschillende plaatsen van ons gebied. Tot u, die in dat gebied woont en Frankrijk trouw zijt gebleven, zeg ik, dat wij u niet opgeven. Gij zult Franschen blijven. Mijn gedachten gaan vooral uit naar hen, die aanvallen van een vroegeren bondgenoot hebben ondergaan, een bondgenoot, die zich heftiger in ons gebied vastbeet, naarmate hij onbekwaam bleek zijn eigen gebied te verdedigen. Nadat hij ons in den oorlog had gestort, nadat hij ons in den steek had gelaten, heeft hij getracht onze vloot te vernielen, heeft hij onze matrozen vermoord en onze bevolking uitgehongerd. Thans keeren zijn vliegtuigen terug aan den Franschen hemel, welken zij in de ure des gevaars verlieten, alsof zij de vernietiging onzer gebouwen, die gedurende de krijgsoperaties gespaard zijn gebleven, wilden voltooien. Franschen, ik wijd mij aan den onmisbaren arbeid en zal dien niet beëindigen, voor het welzijn van Frankrijk verzekerd is. Ik roep u op de beteekenis van dezen arbeid te verstaan, opdat gij mijn streven steunt. Indien gij dat doet, zal Frankrijk in het nieuwe Europa herrijzen."

Duitsch commentaar. — De diplomatieke medewerker van het D.N.B. schrijft: Met Pierre Laval neemt een persoonlijkheid de politieke leiding van Frankrijk over, die, op grond van verleden en overtuiging, de voorwaarde schept voor de overmeestering van een zware doch voor de belangen van Frankrijk onvermijdelijke taak. Het probleem, waarvoor de Fransche regeering gesteld is, moet in een ingrijpende vernieuwing op geestelijk, sociaal en economisch terrein gezien worden, nadat het proces van de liquidatie van de derde republiek, zooals de afloop van het proces van Riom aantoont, in halfheden was blijven steken en ten slotte dreigde vast te loopen. Uit deze, in de eerste plaats intern-Fransche aangelegenheid, zullen zich anderzijds ook buitenlandsche politieke mogelijkheden kunnen ontwikkelen, waarvan het succes bepaald zal worden van de verstandhouding, waarin Laval en zijn medewerkers en met hen het Fransche volk ten opzichte van de mogendheden van de nieuwe Europeesche ordening weet te vinden. Daar een interne saneering van Frankrijk in het belang van deze nieuwe ordening is, toont men in Duitschland het begrip voor de rol, die Laval bereid was in een zwaar uur op zich te nemen, zooals iedere ordenende factor hier pleegt te vinden. Wanneer Laval weer moet aanvangen op het punt, waar hij wegens een opflakkering van den overleefden politieken gedachtengang gedwongen was, af te breken, behoeft het tijdverlies niet zonder meer op de verliesrekening geboekt te worden, aangezien sedertdien de ontwikkeling in de binnen- en buitenlandsche politiek ook in de breede massa's van het Fransche volk een grooter begrip voor de taken van de nieuwe regeering moet hebben gewekt. Op dezen grond kan de politiek van Montoire nog vruchten afwerpen. Zij is dan niet dood, wanneer het nieuwe Frankrijk bereid en in staat is, haar nieuw leven in te blazen. Dat deze politiek niet op het eigen belang is gericht, doch slechts middel tot het doel kan zijn, is op deze plaats reeds eerder betoogd. Montoire was een wegwijzer naar het nieuwe Europa, waarin ook het Fransche volk een toekomst zou hebben.

Opheffing van het ministerie van Defensie. — Vichy, 18 April (D.N.B.) — In de Staatscourant wordt een wet gepubliceerd nopens de vorming van een opperbevel voor het leger, de vloot en de luchtmacht, dat onmiddellijk ressorteert onder het bevel van het staatshoofd. In deze wet wordt er nadrukkelijk op gewezen, dat de opperbevelhebber van de weermacht zal deelnemen aan alle vergaderingen van den ministerraad, waarop weermachtskwesties worden behandeld. Hij heeft o.a. tot taak de organisatie, de opleiding en het gebruik van de strijdkrachten uit te voeren. Hij is verder belast met de contrôle over de koopvaardij en de burgerluchtvaart. Hiermede is het ministerie van Landsverdediging opgeheven. De bevoegdheden van dit ministerie zullen worden verdeeld onder de bevelhebbers van de weermachtonderdeelen en de militaire staatssecretarissen.

Collinet gedelegeerde der admiraliteit te Dakar. — Vichy, 18 April (D.N.B.) — Schout-bij-nacht Collinet, die het bevel voert over het vierde eskader te Dakar, heeft het commando over de marinestrijdkrachten in Fransch-West-Afrika op zich genomen. Hij krijgt daartoe de bevoegdheden van gedelegeerde der Fransche admiraliteit te Dakar.

Mislukte aanslag op Doriot. — Parijs, 20 April (D.N.B.) — Toen Jacques Doriot, de voorzitter van de Fransche Volkspartij, op 19 April te Rennes een rede hield, werd tegen het einde van zijn betoog een handgranaat naar Doriot en enkelen zijner medewerkers geworpen. Slechts één persoon werd licht gewond.

Wijziging der secularisatie-wet. — De Fransche Staatscourant van 17 April bevat een wet, volgens welke het staatsbestuur voortaan aan elke religieuze orde of congregatie de noodige erkenning kan verleenen; tot dusver was er, sinds 1901, voor elke goedkeuring een afzonderlijke wet noodig. In de motiveering voor deze verandering van de anticlericale wet van 1901 wordt betoogd, dat de ervaring het onhoudbare karakter van deze indertijd genomen maatregelen heeft getoond; de door de religieuze orden ingediende verzoeken heeft het parlement stelselmatig afgewezen, ofschoon sinds 1941 in de practijk het oprichten van congregaties wordt geduld. Deze onduidelijke toestand strookt niet met de waardigheid zoowel van den staat als van de religieuze orden. Tot het tijdstip, waarop in samenwerking met de Kerk een algeheele oplossing voor dit vraagstuk zal zijn gevonden, is de wet van 1901 voorloopig gewijzigd.
(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Laval 5076 A; Kabinet 5067 B; Dakar 4843 K; Doriot 3048 E; Geestel. Leven 4649 A)

A. **PRAEHISTORIE. — Lezing van prof. Von Stokar over de leefwijze van den praehistorischen mensch. —**
Op 15 April heeft prof. Von Stokar uit Keulen in Excelsior een populair-wetenschappelijke lezing met lichtbeelden gehouden over microscoop en reageerbuis als wapens in het onderzoek van den praehistorischen mensch voor de Duitsch-Nederlandsche Kultuurkamer.
De geschiedenis van de menschen en van hun doen en laten voor zooverre daaraan namen van bepaalde personen verbonden zijn, gaat voor de Noordelijke landen betrekkelijk niet ver terug, voor Nederland b.v. ongeveer tot Claudius Civilis, maar duizenden jaren geleden leefden hier ook menschen.
Van deze menschen wist men vroeger niets. Talrijke toevallige vondsten en stelselmatige opgravingen hebben eindelijk het verlangen bevredigd naar het weten hoe deze menschen eruit zagen, hoe zij leefden, welke hulpmiddelen zij bezaten. En thans weet men, dat zij lichamelijk precies eender waren als wij, dat zij wel is waar anders gekleed waren dan wij, maar dat hun kleeren ook van vezelstoffen en wol waren vervaardigd. Wij kennen nu hun gereedschappen, hun huisraad, hun spijzen en dranken.
Wij moeten de vondsten verdeelen in twee groepen: toevallig geheel of grootendeels door chemische werking geconserveerde lijken, kleederen, voorwerpen en spijsresten, en geringe fragmenten, die aan het algemeen natuurlijk verrottingsproces ontsnapt zijn. Vooral deze laatste vondsten vereischen een uiterst voorzichtige behandeling om daarvan te kunnen redden wat in het laboratorium verder chemisch en microscopisch moet worden onderzocht. In het algemeen vindt men wel velerlei maar in zeer kleine hoeveelheden en daarom moeten de opgravingen met de grootste voorzichtigheid geschieden, want uit de kleinste restjes kunnen zeer belangrijke gevolgtrekkingen worden gemaakt.
Prof. Von Stokar heeft talrijke vondsten de revue laten passeeren. Enkele grepen mogen hier gedaan worden. Zoo heeft hij laten zien hoe de voorhistorische mensch uit het jongste z.g. steenen tijdperk, ertoe is gekomen brood te bakken. Eerst aten zij pap, gemaakt uit graankorrels, zooals gevonden resten hebben aangetoond. Gaandeweg kwamen zij tot het malen van het graan. Weer later kwamen zij er toe de pap te verwerken tot platte, harde koeken (soms in zijn geheel gevonden), die bedoeld waren om mede te nemen op reizen of voor later te bewaren. Uit deze bereiding kwam voort het bakken door het dikke deeg te hullen in een leembal en deze te verhitten. Ziedaar het broodbakken uitgevonden. Broodovens zijn ook gevonden. Zelfs het tweemaal bakken, dus het maken van beschuit, heeft de voorhistorische mensch geleerd. Het koken van spijzen deed men anders dan wij. Steenen werden verhit en in het water, waarin men de spijzen kookte, geworpen, waardoor de massa aan de kook raakte. De onderzoekers hebben het niet gelaten bij conclusies uit hun vondsten, maar hebben alles trachten na te doen wat onze voorouders deden, en steeds gelukte dit. Daarom weet men thans o.a. dat de voorh. mensch drie methoden kende van vleesch braden, n.l. aan het spit, in heete asch of in kleiballen gehuld, die in het vuur verhit werden. Deze laatste methode levert heerlijk wildbraad.
Van de spijzen, die onze voorouders aten, kunnen we opsommen: de reeds genoemde granen, boonen, erwten, sommige groenten, die we nu ook eten, enkele plantaardige voortbrengselen, die door gistingsprocessen eerst voor voeding geschikt werden gemaakt, doch al deze producten in variëteiten, die òf niet meer bestaan òf op den duur vervangen zijn door andere. Men dronk daarbij bier- en mede-soorten, soms ook bedwelmende dranken.
Deze laatsten beschouwen de onderzoekers echter als medische praeparaten, dienende voor verdooving bij pijnlijke geneeskundige behandelingen.
Spr. kwam op tegen de meening, dat de voorhistorische mensch een drinker was. Waarschijnlijk dronk hij veel, maar het waren slappe alcoholische dranken, die hij gebruikte.
Van huisraad heeft men heel wat gevonden, schotels, kannen, kruiken, tafels, klapstoeltjes, banken en dgl. De huizen waren opgetrokken van hout, de muren waren van binnen gepleisterd en dikwijls behangen met geweven tapijten. Een boerderij uit den ijstijd zag er van buiten en van binnen zoo uit, dat zij nu nog geen slecht figuur zou maken.
Aan het slot van zijn rede zeide hij, dat men zich den voorhistorischen mensch niet modern genoeg kan voorstellen, en inderdaad heeft hij, met zijn uiteenzetting heel sterk den indruk gegeven, dat men dien mensch zeker niet moet voorstellen als een barbaarsch en zeer primitief wezen, zooals ons haast altijd, maar dan geheel foutief, is geleerd. Het microscopisch en chemisch onderzoek van de opgegraven overblijfselen van den voorhistorischen mensch en zijn hulpmiddelen heeft de mannen der wetenschap in staat gesteld zich een duidelijk beeld te vormen van dien mensch en zijn levenswijze. (Vaderland)

B. **NEDERLAND. — Automatiseering van het telefoonnet. —**
20 April — De telefoondistricten Amsterdam en Zwolle zijn gekoppeld. Eenige weken te voren was dit gebeurd met de districten Amsterdam en Rotterdam. Dit beteekent, dat abonné's op geautomatiseerde plaatselijke netten in deze districten elkaar kunnen opbellen zonder tusschenkomst van de telefoniste. Amsterdam is er op het oogenblik wat het automatisch telefoneeren betreft, het best aan toe. Van het district Amsterdam uit kan men plaatsen draaien in acht districten, n.l. Alkmaar, Arnhem, Haarlem, Den Bosch, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht en Zwolle. In deze districten zijn wel is waar nog niet alle plaatselijke netten geautomatiseerd, maar in weerwil van de tijdsomstandigheden gaat die uitbreiding gestadig voort, al kan het natuurlijk niet geschieden in het tempo, dat aanvankelijk was voorzien.
Indien we Amsterdam nog even blijven beschouwen als een belangrijke spin in het automatische spinneweb dan zien we, dat in het telefoondistrict Amsterdam geautomatiseerd zijn: het Gooi, Amsterdam (stad) en omgeving, Amstelveen, Aalsmeer en omgeving, Weesp met omgeving, Wormerveer, en Zaandam met omgeving. Van al deze plaatsen uit kan men nu automatisch o.m. de volgende plaatsen bereiken: In het district Alkmaar: Alkmaar (stad), Den Helder, Schagen, Noord-Scharwoude en de omliggende plaatsen.
in het district Arnhem: Arnhem (stad), Ede, Wageningen, Dieren, Zevenaar, Doetinchem, Terborg en de omliggende plaatsen;
in het district Haarlem: Haarlem (stad), Beverwijk, Hoofddorp en de plaatsen in de bollenstreek met omgeving;
in het district 's-Hertogenbosch: de stad zelf met omliggende plaatsen en Tilburg met omgeving;
in het district Nijmegen: Nijmegen (stad) en Zetten, beide plaatsen met omgeving;
In het district Rotterdam: de stad Rotterdam zelf met zeer vele plaatsen daaromheen, Gouda en Dordrecht met omliggende plaatsen;
in het district Utrecht: Utrecht (stad), Amersfoort, Doorn, Tiel, Culemborg en Jutphaas met omgeving;
in het district Zwolle: Zwolle (stad), Heerenveen, Steenwijk, Meppel en Elburg met omliggende plaatsen.
Van de 70 millioen telefoongesprekken, welke in 1941 in ons land gevoerd werden, werden meer dan de helft automatisch afgewikkeld. (Telegraaf)

(Vor. ber. Telefoon 4370 A; P.T.T. 5017 A; Automatiseering telefoon 4189 A)

C. **NEDERLAND. — Reorganisatie der Kamers van Koophandel. —**
19 April — De organisatie-commissie voor het bedrijfsleven heeft tot nu toe voor de bestuursbezetting der Kamers van Koophandel de volgende benoemingen gedaan:
Noord-Holland: Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen, Amsterdam, voorzitter; F. Doodeheefver, H. L. van Eeghen, J. van Hasselt, mr. P. C. Kolff, allen Amsterdam plv. voorzitters.
Zuid-Holland: mr. K. P. van der Mandele, Rotterdam, voorzitter; F. B. J. Gips, 's-Gravenhage, C. J. van Helden, Rotterdam, J. van Hoey Smith, Rotterdam, H. F. Kersten, Rotterdam, ir. S. H. Stoffel, Delft, plv. voorzitters.
Gelderland: ir. Th. Rosskopf, Nijmegen, voorzitter; F. J. ten Kate Jr., Arnhem, jhr. C. Sandberg, Nijmegen, A. J. Verbeek

van der Sande Arnhem; Tj. Wassenaar, Zutphen, plv. voorzitters.
Utrecht: dr. H. F. Fentener van Vlissingen, Utrecht, voorzitter; J. F. A. M. ten Berg, Utrecht, A. A. Frijlink, Utrecht, ir. W. C. van Kuyk, Maarssen, plv. voorzitters.
Limburg: A. H. H. Hayen, Maastricht, voorzitter; G. Drost, Venlo, dr. ir. P. Wintgens, Heerlen, plv. voorzitters.
Zeeland: G. F. P. van der Peyl, Terneuzen, voorzitter; G. Alberts Jr., Middelburg, M. Doeleman, Zierikzee, plv. voorzitters.
De mogelijkheid wordt opengelaten om te zijner tijd nog een vertegenwoordiging van de hoofdgroep ambacht in de besturen op te nemen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kamers van Koophandel 4943 A)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Korps Nationaal-Socialistische ambtenaren - Redevoeringen mr. M. M. Rost v. Tonningen te Den Haag, prof. dr. T. Goedewaagen te Berlijn en Max Blokzijl te Utrecht - Weerbaarheidsopleiding van het kader van den Nationalen Jeugdstorm te Avegoor. —**

18 April — Het Korps Nationaal-Socialistische Ambtenaren (K.N.S.A.), ingesteld bij besluit van den leider der Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland, Mussert, is zijn werkzaamheden begonnen. Tot hoofd van afdeeling 1, organisatie en secretariaat, is benoemd mr. H. J. van Urk, advocaat te 's-Gravenhage; tot hoofd van afdeeling 2, kabinet en karthoteek, ir. H. A. van Dijck te 's-Gravenhage; tot hoofd van afdeeling 3, financiën, F. W. Hogewoning te Overschie; tot hoofd van afdeeling 4, scholing, mr. J. Veenhoven te 's-Gravenhage.
In het besluit tot instelling is vastgelegd, dat het corps zich desgewenscht in afdeelingen kan verdeelen. Ter uitvoering hiervan heeft de leider bepaald, dat het corps wordt onderverdeeld in vijf hoofdgroepen, n.l.: 1. bestuursambtenaren (ambtenaren der departementen, hooge colleges van staat, ambtenaren der provinciale griffie, burgemeesters en bestuursambtenaren der gemeenten); 2. ambtenaren bij het dienstvak der belastingen; 3. ambtenaren bij het staatsbedrijf der P.T.T.; 4. ambtenaren van instellingen, bedrijven en diensten, zoowel bij Rijk, provincie, gemeente, waterschap als bij semi-overheidsinstellingen; 5. ambtenaren bij de Nederlandsche Spoorwegen.
De toetreding tot het corps is verplicht voor alle ambtenarenleden der N.S.B. Voor de overige ambtenaren is die toetreding opengesteld.
Redevoering van mr. M. M. Rost van Tonningen te Den Haag. — 14 April — Op een door de N.S.B. op 13 April te Den Haag gehouden openbare vergadering heeft mr. M. M. Rost van Tonningen gesproken over de rol, die ons volk in de geschiedenis in het Europeesche gebied heeft gespeeld.
Redevoering van prof. dr. T. Goedewaagen te Berlijn. — Berlijn, 15 April — Prof. Goedewaagen, de secretaris-generaal van het Dep. van Volksvoorlichting en Kunsten, heeft 15 April op uitnoodiging van de Deutsch-Niederländische Gesellschaft een rede gehouden waarin hij de mogelijkheden van de Nederlandsche cultuur in het komende Europa behandelde.
Redevoering van Max Blokzijl. — Utrecht, 18 April — In Tivoli te Utrecht werd een vergadering gehouden, waarin de heer Max Blokzijl, oud-journalist en radiospreker, thans leider van het perswezen van het departement van Volksvoorlichting, sprak over het onderwerp: Spanningen van het oogenblik.
Hij deelde o.m. mede naar aanleiding van zijn radiopraatjes reeds 19.000 brieven van luisteraars te hebben ontvangen. Voorts verklaarde hij reeds in Februari 1940, nochtans zonder gehoor te vinden, de regeering gewaarschuwd te hebben voor wat komen zou.
Weerbaarheidsopleiding van het kader van den Nationalen Jeugdstorm te Avegoor - Rede van ir. A. A. Mussert. — 21 April — Op de „Avegoor", het landgoed bij Ellecom, is een opleidingschool der Duitsche S.S. gevestigd. Hier hebben leden van de N.S.D.A.P., van de W.A. en van het leiderscorps van de N.S.B. een korte maar grondige militaire opleiding genoten en den laatsten tijd heeft deze school haar deuren geopend voor de scholing van het kader van den Nationalen Jeugdstorm. Ruim tachtig leden van het kader van den Nationalen Jeugdstorm genieten daar thans reeds langer dan drie weken een opleiding, die de soldateske eigenschappen in den jongen man ontwikkelt, ook al geeft zij hem geen volledige militaire scholing, want daarvoor is de tijd te kort. Is de militaire vorming van het kader eenmaal voltooid, dan zullen in alle streken en gewesten van den N.J.S. de stormers van 16—18 jaar op denzelfden voet worden opgeleid door eigen kader.
Dezer dagen heeft de leider der N.S.B., ir. Mussert, deze school bezocht en bij die gelegenheid de cursusdeelnemers toegesproken.
Nadat hij er zijn vreugde over had uitgesproken, dat de mannen zich tot taak gesteld hebben hun volk te dienen, schetste Mussert den toestand, waarin moederland en koloniën zich thans bevinden. Gij weet — aldus vervolgde hij — dat ons volk meermalen zijn plicht heeft gedaan en als Germaansch volk voorbeeldig heeft geleefd. Zelfs nu nog kunnen wij ons verheugen over een behoorlijk geboorteoverschot, waarin een bewijs gezien mag worden voor zijn levensvatbaarheid. Op één gebied echter hebben wij een ontzaglijk tekort: op het gebied n.l. der lichamelijke opvoeding en der mannelijke gehardheid. Op dit punt kunnen we alles leeren van ons broedervolk. Een harde strijd wordt gestreden om Europa veilig te stellen en het Duitsche volk leidt dezen strijd. Wij als Nederlandsch volk zijn echter 20 jaar lang in de verkeerde richting gedwongen en opgevoed om thans te staan aan de zijde van hen, die belang hadden bij een verdeeld Europa. Het is tragisch, dat het ons, die tien jaar de beweging leidden, niet gelukt is het tegendeel te bereiken. Zoo gaarne had ik den Bruinhemden van Hitler en den Zwarthemden van Mussolini gezegd: Ziet, wij strijden aan uw zijde. Het heeft niet zoo mogen zijn. Laten wij dan echter een voorbeeld nemen aan het Duitsche broedervolk, dat na vier jaren strijd in 1918 diep in de put zat.
Nu is Duitschland onbestreden de leidende natie van ons continent. Al zal ons volk dan geen leidende rol meer kunnen spelen, krachtens den wil van den Führer zal het als Germaansch volk toch deel kunnen hebben aan het geven van leiding binnen de Europeesche levensruimte. Overal vormen zich thans continenten. Men zie naar de Oost-Aziatische levensruimte, waarin Japan de leiding zal geven en een stuk van Nederland thans opgaat. Naar het Amerikaansche contingent. Al zal het nieuwe Europa geen volmaakte eenheid zijn dan toch een solidair Europa. Waren er echter geen Führer en geen Duce, dan was het lot van Europa reeds beslist. Want zij, die gepleit hebben voor ontwapening, werden geregistreerd door hen, die thans heulen met de Sovjet-Unie. Europa zou uitgeleverd zijn aan Sovjet-Rusland, die groote wapenfabriek, waarin men ten koste van het levenspeil, den proletariërs reeds jaren heeft voorgehouden: wapent u en haalt alles uit Europa wat ge halen wilt. Wanneer men ons dan tegenwerpt: Dat hebt ge van uw nationaal-socialisme: Nederland bezet en overal schaarschte, kunnen wij antwoorden: Maar we hebben tenminste Europa nog. Nu de worsteling in vollen gang is, zouden wij als eerlijke menschen den Führer willen zeggen: Daar staat ook het weerbare deel van het Nederlandsche volk.
Dit jaar verwacht ik een volledig terugwerpen der Sovjets in het Oosten. Er dreigt echter ook gevaar uit het Westen: van de zijde van onzen erfvijand. Hij heeft rijkelijk keuze voor een aanval: Van Hammerfest tot Biarritz. Deze kan ook gericht zijn op het hart van het Germaansche rijk, op het land gelegen aan de monding van den Rijn. In dit geval zou ik tot het Duitsche volk willen zeggen: maak u niet ongerust, wij Nederlanders staan gereed. Gij weet echter, dat als die aanval nu komt, Duitschers hier de wacht moeten betrekken. Dat gevoel vervult u met schaamte. Leven wij echter uit de hoop, dat wij in de toekomst Germanje zullen kunnen verdedigen. Want het zal zoo zijn, dat wij Germanen — hetzij Scandinaaf of Nederlander — ons tegen den gemeenschappelijken vijand zullen verweren. Hiertoe zult gij straks de jeugd moeten halen uit het moeras van slapte en verwekelijking. Daarom vraag ik u pioniers te willen zijn voor het „houden" van den Germaanschen mensch en van de Germaansche levensruimte. Daarvoor zult gij ongetwijfeld ieder uur besteden. En zich wendend tot den cursusleider besloot hij: „Nimmer zullen wij en de generaties die na ons komen, vergeten, dat gij Duitschers temidden van dezen grootschen strijd nog den tijd hebt gevonden om ons te helpen".
(Nat. Dagblad - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 5076 B; Mr. M. M. Rost van Tonningen 5052 B; Prof. dr. T. Goedewaagen 5064 B; Max Blokzijl 4991 A; Ir. Mussert 5057 A.)

C. **TURKIJE. — Nota aan de Sovjet-Unie - De betrekkingen met Duitschland - Gezant Gerede in Berlijn teruggekeerd. —**

Ankara, 20 April (D.N.B.) — Uit goedingelichte bron verluidt, dat de Turksche regeering een nota tot de Sovjet-regeering heeft gericht. Deze nota heeft tot onderwerp de jongste hetze tegen Turkije in de Sovjet-Russische pers in verband met het proces in zake den aanslag op ambassadeur von Papen. Turkije verzoekt in deze nota de Sovjet-Unie dringend, deze hetze te doen ophouden. In het tegenovergestelde geval zou de Turksche pers haar tot nu toe betoonde terughoudendheid laten varen. Bovendien wordt de aandacht van de Sovjet-regeering gevestigd op het verbazingwekkende feit, dat de Sovjet-Russische persorganen zich inmenging veroorloven in een onafhankelijk gerechtelijk proces, hetgeen van Turksche zijde ten stelligste van de hand wordt gewezen.
De betrekkingen met Duitschland. — Istanboel, 20 April (D. N. B.) — In het blad „Aksjam" houdt Sadak zich bezig met de verhouding tusschen Turkije en de oorlogvoerende mogendheden. Ten aanzien van de Duitsch—Turksche vriendschapsverhouding merkt de schrijver op, dat de goede betrekkingen tusschen beide mogendheden voor Turkije voordeelig zijn, daar zij de neutraliteit van Turkije hebben gesteund.
Duitschland weert kennelijk alles, wat aan de Duitsch—Turksche

vriendschap schade zou kunnen doen. Tusschen Duitschland en Turkije heerscht geen sentimenteele vriendschap, doch een vriendschap, die berust op gemeenschappelijke belangen. Ten aanzien van de verhouding tusschen Turkije en de Sovjet-Unie merkt Sadak op, dat uit voorbeelden blijkt, hoezeer de Sovjet-Unie niet de geringste moeite doet, om als vriend van Turkije door te gaan. Doch nog bestaan er tusschen beide landen geen meeningsverschillen. Turkije blijft tegenover haar Sovjet-nabuur een neutrale houding bewaren.

Gezant Gerede in Berlijn teruggekeerd. — Berlijn, 22 April (A. N. P.) — De Turksche gezant alhier, Gerede, is in Berlijn teruggekeerd en heeft de leiding van het gezantschap weer op zich genomen. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Turkije—Groot-Duitschland 5065 B; Duitsch-Turksche betrekkingen 4722 C; Turkije—Sovjet-Unie 4965 B)

A. **NEDERLAND. — Vredegerechtshof - Overste Mijsberg veroordeeld tot 12 jaar gevangenisstraf - Eerherstel voor de gebroeders Van Dijk. —**

Den Haag, 21 April — Het Vredegerechtshof heeft op 21 April den luitenant-kolonel H. Mijsberg schuldig bevonden aan den dood van de gebroeders Van Dijk en hem veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf jaar, met aftrek van den tijd in voorloopige hechtenis doorgebracht. Bij het opleggen van de straf heeft het Hof rekening gehouden met den leeftijd van den beklaagde. Voorts achtte het Hof zich verplicht tegenover de nagedachtenis van de beide slachtoffers, waarvan de eene tot de leden der N.S.B., de andere tot haar tegenstanders behoorde en die tijdens de Meidagen 1940 werden doodgeschoten op last van overste Mijsberg, te verklaren, dat van eenige schuld hunnerzijds — zij zouden zich namelijk aan landverraad hebben schuldig gemaakt — geen sprake kan zijn geweest. Onderzoek en getuigenverklaringen hebben dit onomstootelijk bewezen. (Nat. Dagblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Rechtszaken 5057 C)

B. **NEDERLAND. — Bezoek van Generaal-veldmaarschalk Von Rundstedt. —**

's-Gravenhage, 21 April — Generaal-veldmaarschalk Von Rundstedt heeft in het begin van deze week een bezoek gebracht aan den weermachtsbevelhebber in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen. Naar aanleiding van zijn bezoek in Den Haag heeft de generaal-veldmaarschalk ook een bezoek gebracht aan den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart. Tijdens zijn verblijf in Nederland heeft generaal-veldmaarschalk Von Rundstedt een aantal moderne installaties der kustverdediging bezichtigd. (Vaderland)

(V. b. Gen.-veldmaarschalk Von Rundstedt 5045 D)

C. **SPANJE. — Minister van Buitenlandsche Zaken Suñer over de buitenlandsche politiek. —**

Madrid, 21 April (D. N. B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer, heeft in een interessant door de „Arriba" gepubliceerd onderhoud een schets gegeven van de tegenwoordige stroomingen der Spaansche politiek. Wat de houding van Spanje ten aanzien van het communisme betreft, merkte Suñer op, dat Spanje zich als eerste land heeft moeten verdedigen tegen dezen Europeeschen vijand. De deelneming van de „blauwe divisie" aan de gevechten aan het Oostelijke front is de voortzetting van den in Spanje begonnen oorlog. De eerste taak van Europa, aldus de minister, is het neerwerpen van het bolsjewisme, ten einde de geheele wereld van dit gevaar te bevrijden. Ten aanzien van de Zuid-Amerikaansche staten verklaarde Serrano Suñer, dat Spanje geenerlei eischen aan deze staten stelt. Het is mijn vaste overtuiging, zoo zeide Suñer, dat de Latijnsch-Amerikaansche landen die zich verre houden van het conflict een groote toekomst tegemoet zullen gaan. Betreffende de Fransch-Spaansche betrekkingen zeide de minister, dat de betrekkingen van Spanje met Frankrijk langen tijd zeer slecht zijn geweest. Eerst na de Fransche ineenstorting in 1940 waren de betrekkingen verbeterd. Laval, dien men een verrader heeft genoemd, is naar de meening van den minister een goed Franschman. De betrekkingen tusschen Spanje en Portugal noemde Suñer bijzonder goed. De ontmoeting tusschen Franco en Salazar heeft reeds vruchten afgeworpen en de samenwerking van beide Iberische volken wordt van dag tot dag vruchtbaarder. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Minister Suñer 4670 E)

D. **NEDERLAND. — Bekendmakingen inzake het kustgebied - Wandelmarschen en -tochten verboden.**

Den Haag, 20 April — Afgekondigd is een bekendmaking van den Commissaris-generaal voor de veiligheid over het verbod in zake het betreden van het strand en de duinen in de kuststrook tusschen Den Helder en Hoek van Holland.

Op grond van par. 45 der verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied in zake het handhaven van de orde nr. 138/41 gelast ik het volgende:

Par. 1. — 1) Het betreden van het strand en van bouwwerken, die zich zeewaarts bevinden van vast aangelegde straten (boulevards, promenades), wegen of huizen, als aanlegsteigers, havenhoofden, pieren, beschoeiingsmuren e.d., alsmede het betreden van het duinterrein, dat door borden als afgesloten gebied is kenbaar gemaakt, is in de kuststrook, die begrensd wordt in het Noorden door Den Helder (haven) en in het Zuiden door Hoek van Holland (Nieuwe Waterweg) verboden. 2) De door de weermacht aangewezen en door borden gekenmerkte gelegenheden tot baden met de rechtstreeks daarheen leidende en door borden gekenmerkte wegen vallen niet onder het verbod van alinea 1.

Par. 2. — 1) Van het verbod van par. 1 zijn uitgezonderd personen, die in het bezit zijn van een bijzondere vergunning, uitgereikt door de bevoegde plaatselijke Kommandantur. Dergelijke bijzondere vergunningen worden als regel slechts verstrekt aan: 1. personen die in het afgesloten gebied wonen; 2. visschers, die ter uitoefening van hun beroep het strand willen betreden. 2) Visschers, die in het bezit zijn van een bewijs van vergunning overeenkomstig de bepalingen van den marinebevelhebber, uitgevaardigd op grond van par. 5 der verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied over bijzondere maatregelen in zake de kustverdediging nr. 100/41, mogen de door de bevoegde marine-instanties aangewezen en in het afgesloten gebied gelegen havens ter uitoefening van hun beroep betreden. 3) De bijzondere vergunningen en bewijzen staan aan personen, die het vijftiende levensjaar voleind hebben, slechts toe het afgesloten gebied te betreden, indien zij tevens in het bezit zijn van een officieel bewijs, voorzien van een foto.

Par. 3. — Indien men zich aan deze verordening niet houdt, begaat men een overtreding, welke, voor zoover daar niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf op staat, overeenkomstig de aan het begin vermelde bepalingen gestraft wordt met een hechtenis van maximum 6 maanden en een boete van maximum duizend gulden of met een van deze straffen.

Par. 4. — Deze bekendmaking treedt op 1 Mei 1942 in werking.

Tweede bekendmaking. — Voorts heeft de commissaris-generaal voor de veiligheid een tweede bekendmaking afgekondigd over bijzondere maatregelen in het afgesloten gebied van de Westfriesche eilanden en van de Nederlandsche kust in het gebied der provincie Zeeland en de provincie Zuid-Holland.

Op grond van par. 45 der verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied in zake het handhaven van de orde nr. 138/41 gelast ik het volgende:

Par. 1. — In het afgesloten gebied, dat is vastgesteld in de bekendmaking van 7 Mei 1941: a) Op de West-Friesche eilanden: Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog, Siemonssand, Boschplaat, Rottumerplaat en Rottumeroog. b) Aan de Nederlandsche kust ten Zuiden van Hoek van Holland tot de Belgische grens en de in dit gebied gelegen eilanden (provincie Zeeland en het Zuidelijke deel der provincie Zuid-Holland, ten Zuid-Westen van de linie Nieuwe Waterweg-Oude Maas-Dordtsche Kil) is het baden slechts veroorloofd op de door de weermacht aangewezen en door borden gekenmerkte openbare badgelegenheden.

Par. 2. — Indien men zich aan deze verordening niet houdt, begaat men een overtreding, welke voor zoover daar niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf op staat, overeenkomstig de aan het begin vermelde bepalingen wordt gestraft met een hechtenis van maximum 6 maanden en een boete van maximum duizend gulden of met een van deze straffen.

Par. 3. — Deze bekendmaking treedt op 1 Mei 1942 in werking.

Beide bekendmakingen zijn gedateerd 20 April 1942 en geteekend door den commissaris-generaal voor de veiligheid Rauter, S.S.-Gruppenführer en luitenant-generaal der politie.

Wandelmarschen en -tochten verboden. — Den Haag, 21 April — Afgekondigd is een bekendmaking van den Höheren S.S.- und Polizeiführer en commissaris-generaal voor het veiligheidswezen omtrent het trekken.

Op grond van par. 45 van de verordening nr. 138/1941 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de bescherming van de orde wordt bepaald:

Par. 1. — Wandelmarschen en wandeltochten in gesloten groepen of uniforme kleeding zijn verboden. Van dit verbod zijn tochten van scholen en tochten, waartoe door den commissaris-generaal voor het veiligheidswezen speciale vergunning is verleend, uitgezonderd.

Par. 2. — Handelingen in strijd met deze regeling zijn overtredingen en worden gestraft met hechtenis tot zes maanden en boete tot 1000 gulden of met een van deze beide straffen, voor zoo ver niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf opgelegd wordt.

Par. 3. — De regeling wordt met de publicatie van kracht. De publicatie geschiedt door bekendmaking in de pers.

Nadat het tot talrijke incidenten, anti-Duitsche betoogingen en andere onbehouwenheden van den kant van groepen trekkers van allerlei aard was gekomen, werd in Juli 1941 door een beschikking van den Höheren S.S.- und Polizeiführer een ver-

bod uitgevaardigd voor tochten van dezen aard in gesloten groepen of uniforme kleeding. Het verbod kreeg een termijn tot 1 September 1941. Herhaalde, na afloop van dezen termijn gedane waarnemingen, hebben aangetoond, dat het verbod geen opvoedend effect heeft gehad en dat ook na dezen termijn een ordelijk en gedisciplineerd trekken niet was gewaarborgd. Bij beschikking van den Höheren S.S.- und Polizeiführer wordt derhalve het houden van wandelmarschen en -tochten wederom, en ditmaal zonder termijn, verboden. (Vaderland)

(Vor. ber. Verord. Kustgebied 4707 D.)

A. NEDERLAND. — Brochure van oud-minister Jhr. mr. D. J. de Geer - Commentaar door Ir. A. A. Mussert - Verklaring van Prof. mr. dr. Van Genechten - Perscommentaren. —

In ,,Volk en Vaderland" van 17 April bespreekt de leider der N.S.B. ir. A. A. Mussert de brochure van den oud-minister-president. Mussert gaat daarin o.m. in op hetgeen De Geer heeft geschreven over het ,,hoor en wederhoor", waarbij hij herinnert aan het proces te Riom over de schuldvraag van het verliezen van den oorlog. Dit is hier niet noodig, aldus Mussert, omdat ieder weet dat wij den oorlog verloren hebben, omdat de militaire verdediging een paskwil was. Veel interessanter, veel hoogere vragen doen zich hier voor. Namelijk deze: Wie hebben sinds 1933 samengezworen tegen Duitschland, wie hebben den boycot tegen Duitschland georganiseerd, wie hebben dag en nacht het nationaal-socialisme bezwadderd, wie hebben het volk opgehitst, wie hebben het volk bedrogen, wie hebben het volk uitgeplunderd, wie hebben Nederland gemaakt tot een voorpost van Engeland op het vasteland, wie hebben de eer en den goeden naam van duizenden fatsoenlijke, plichtsgetrouwe Nederlanders door de modder gehaald, wie hebben de moorden van de Mei-dagen op hun geweten, wie hebben de nationaal-socialisten in Indië in concentratiekampen gesmeten, hun vrouwen in armoede gedompeld en hun kinderen in weeshuizen gestopt? enz. enz.

Op al deze vragen zult gij u hebben te verantwoorden, ex-minister-president. Daar helpen tractaatjes niet tegen, daar helpen geen bijbelteksten tegen. De eerste Nederlandsche regeering, die optreedt, heeft, naar mijne meening, den plicht om voor de hoogste rechtbank te dagen, de verantwoordelijken voor den ondergang van het oude Nederlandsche imperium. Zij moeten daar inderdaad vinden wat de heer De Geer wenscht: hoor en wederhoor."

Verklaring van Prof. mr. dr. Van Genechten. — In zijn op 14 April uitgesproken requisitoir in de strafzaak tegen res.-kapitein A. J. G. Bom en luit.-adjudant A. J. Kruithof, welke in verband met den dood van overste Mussert op 14 April terechtstonden voor het Vredesgerechtshof te Den Haag, verklaarde prof. mr. dr. Van Genechten met betrekking tot de door De Geer gepubliceerde brochure, dat het in zijn bedoeling lag, minister De Geer in de gelegenheid te stellen, zich hier (voor het Vredesgerechtshof, red.) te verantwoorden. Sedert hij als vergeten burger toch weer laat merken, dat hij geen vergeten burger wil zijn, zal hij dit ongetwijfeld aangenaam vinden.

De **Nieuwe Rotterd. Courant** bestrijdt, dat er zooals in de brochure wordt opgemerkt, bij de oorlogvoerende partijen eenheid van gedachte bestaat. ,,Dat men over en weer de gedachte heeft hooren uitspreken, dat na dezen oorlog van een onbeperkte souvereiniteit geen sprake meer zal kunnen zijn," aldus het blad, ,,mag niet tot eenheid van bedoeling worden herleid." Niettemin acht het blad in ánder opzicht een belang verbonden aan het geschrift, n.l. als ,,een nuttig betoog voor een nieuw Europa, hèt nieuwe Europa, een betoog, dat via deze brochure toegang vraagt tot hoofden, die daarvoor tot dusver wel het minst toegankelijk bleken" en ,,komende van de zijde welke gehoor vindt in groote kringen van ons volk, waar men overigens het oor gesloten houdt voor alles, wat naar een nieuwe orde zweemt."

Beschouwing in ,,Het Vaderland". — ,,Het Vaderland" van 23 April schrijft dat het geen verwondering behoeft te wekken, dat de brochure van den oud-minister-president in ons land zooveel stof doet opwaaien, omdat hij een der meest toonaangevende vertegenwoordigers van het ,,ancien régime" is. Het blad wijst er daarbij op, dat, ook al heeft De Geer bij zijn terugkeer op 6 Februari 1941 naar ons land verklaart, dat daaraan geen politieke beteekenis moest worden gehecht, hij, die door zijn verblijf te Londen de opvattingen aldaar nauwkeurig kende, daarvoor toch gegronde redenen moet hebben gehad.

Onderwerpt men de visie van De Geer aan een nauwkeurige analyse, dan komt men tot vier hoofdgedachten: Allereerst valt het op, dat de schrijver op ondubbelzinnige wijze afstapt van het traditioneele neutraliteitsbegrip, dat volgens zijn meening tengevolge van de ontwikkeling van den huidigen oorlog vertroebeld en versleten, en, vooral voor kleine staten, volledig onbruikbaar blijkt te zijn geworden.

Met betrekking tot de toekomstige positie der afzonderlijke staten bepleit de schrijver — en dit is het tweede in de brochure naar voren gebrachte inzicht — het vormen van grootere groepen van staten en het prijsgeven van politieke en economische zelfstandigheid der afzonderlijke landen in de oude beteekenis van het woord: ,,Na den huidigen oorlog zullen de volkeren in grooter verband leven dan tot dusver. De toestand van volstrekte souvereiniteit van een onbepaald aantal naast elkaar en geheel los van elkaar levende staten, zooals wij dien tot nu toe hebben gekend, zal zich niet handhaven". Als bewijs, dat men ook aan Engelsche zijde niet anders denkt en dat men alle hoop, dat Engeland ook de zelfstandigheid van de kleine Europeesche naties zal kunnen herstellen, rustig kan laten varen, dienen de woorden op pagina 5 van de brochure: ,,Het Engelsche blad de ,,Times", in zulke zaken gewoonlijk de spreekbuis der regeering, heeft het aldus uitgedrukt: ,,Politieke noch economische zelfstandigheid in den ouden zin van het woord zal in de toekomst nog mogelijk zijn voor de afzonderlijke staten van Europa".

Voorts eischt de schrijver — en dat is zijn derde hoofdgedachte — den geest van onze eeuw te erkennen en te beseffen, dat uit het doordringen van nieuwe wereldschokkende ideeën en de bewegingen voor alle volkeren iets goeds geboren kan worden. Hij doet hierbij o.m. een beroep op Da Costa als kroongetuige, die, ofschoon zelf een uitgesproken tegenstander van de Fransche revolutie, desondanks deze revolutie als voorbeeld voor de stelling heeft gekozen, dat groote, de geschiedenis omwentelende hervormingen meestal de uitwerking hebben ,,van een orkaan, die onzen stoffigen luchtstroom van allerlei onreine dampen zuiver vaagt". Jhr. De Geer citeert hierbij uit Da Costa's inleiding tot zijn uitgave van Bilderdijks ,,Ondergang der Eerste Wereld" met bijzonderen nadruk de navolgende uitspraak: ,,Aan de beweging van ontwikkeling, die God in den loop der tijden gelegd heeft, kan niets of niemand zich onttrekken. En ook de meest verklaarde en moedigste tegenstander van den Geest der Eeuw (geheel iets anders dan den Loop der Eeuw) ondervindt in zich zelven zoowel als in alles wat hem omringt dat hij een zoon zijns tijds blijft". Als zijn eigen opvatting voegt de schrijver hier op pagina 15 aan toe: ,,Wie de leiding Gods in de geschiedenis aanvaardt, zal deze woorden zeker kunnen beamen en ook niet uitgesloten achten, dat de golfslag van dezen tijd op het ondergeloopen land een vruchtbaar makend slib achterlaat".

Tenslotte richt jhr. De Geer zich op verscheidene plaatsen in zijn brochure tot zijn landgenooten met de vermaning, zich los te maken van verouderde vooroordeelen, ten einde het totstandkomen van een nieuwe, gezondere, Europeesche orde — en bovenal van een meer rechtvaardige wereldorde — mogelijk te maken. Hij formuleert deze vermaning op pagina 12 in de volgende woorden: ,,Dit af te wijzen op grond van gehechtheid aan het verleden, ware een prijsgeven van de toekomst. Ook hier geldt, dat wie zijn leven zal willen behouden, het zal verliezen".

Zoo staat jhr. De Geer, schrijft ,,Het Vaderland" voor ons, het Nederlandsche volk waarschuwend, het opwekkend tot een Europeesch denken, dat juist in deze dagen ook in Frankrijk met het vormen van een nieuw kabinet-Laval tot uitdrukking begint te komen. Een in den geest van de vorige eeuw groot geworden leidende figuur van het oude systeem pleit in zijn laatste levensdagen voor den geest van de nieuwe eeuw.

(Volk en Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Jhr. mr. D. J. de Geer brochure 5068 B.; ir. A. A. Mussert redev. 5079 A.; redev. prof. mr. dr. Van Genechten 5022 G.; Perscomm. 5068 B.)

B. WERELDPRODUCTIE PETROLEUM 1914-18 EN 1938-41. —

Het volgend staatje geeft een overzicht van de aardolieproductie in verschillende landen in den vorigen oorlog en thans (in mill. t.).

Land	1914	1918	1938	1939	1940	1941*
U.S.A.	36.4	48.7	163.2	177.6	181.0	188.0
U.d.S.S.R.	8.9	3.7	32.2	33.5	34.2	34
Venezuela	—	0.05	27.8	30.5	23.6	27.5
Iran	0.4	1.0	10.3	10.3	9.9	9.8
Sumatra	—†	—†	4.7	5.3	5.6	5.6
Mexico	3.9	9.5	5.7	5.8	4.2	3.6
Columbia	—	—	3.0	3.0	3.1	3.0
Argentinië	0.04	0.2	2.4	2.6	2.5	2.7
Trinidad	0.09	0.3	2.5	2.7	2.5	2.7
Irak	—	—	4.3	4.1	3.6	1.4
Andere landen § ...	6.52	6.35	14.8	11.5	27.5	18.7
Totaal	56.25	69.80	270.9	286.9	297.7	

* Naar voorlopige schattingen. † Onbekend. §) Roemenië, Peru, Borneo, Bahrein-eilanden, Burma, Canada e.a.

(Economisch Nieuws)

(Vor. ber. Wereldproductie 4538 C.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Bolsjewistische aanvallen op het Finsche front afgeslagen - 194.600 br.t. handelstonnage tot zinken gebracht - Britsche landingspoging bij Boulogne verijdeld. —

OOSTELIJK FRONT.

Helsinki, 22 April — Finsche troepen hebben op de Landengte van Aunus sedert 9 April meer dan 150 aanvallen afgeslagen, waarbij de vijand zes divisies, vier brigades, een regiment pantserwagens en verscheidene ski-bataljons en andere troepeneenheden in den strijd had geworpen. De operaties werden op een zeer moeilijk begaanbaar terrein, bedekt met natte sneeuw, uitgevoerd en eischten van onze strijdende troepen en de ravitailleering, alsmede van de leiding hevige inspanningen en een onbuigzamen wil. De vijand moest deze vergeefsche aanvallen, waarbij hij zijn troepenmassa's zonder pardon ons vuur tegemoet zond, met groote verliezen betalen. Alleen aan gesneuvelden werden ongeveer 14.000 man geteld. Daarvan behoorden tot de 114de Sovjetdivisie, die in het centrale deel van het front aanviel, ongeveer 5600 man. Onze troepen maakten groote hoeveelheden wapens en munitie buit.

Uit het Hoofdkwartier van den Führer, 24 April (D.N.B.) — In den Zuidelijken sector van het Oostelijke front zijn eigen aanvalsacties en acties van stoottroepen met succes in het Donetsgebied uitgevoerd. In de wateren van Noworosisk werden een Sovjettankboot en twee koopvaarders door bomtreffers beschadigd. In den Noordelijken sector is een afgesneden groep strijdkrachten aan het Wolchovfront na gevechten van verscheidene dagen vernietigd. Gevechtsvliegtuigen hebben de haveninstallaties van Moermansk aangevallen en een koopvaarder met bomtreffers beschadigd. Bij de zuivering van gebieden achter het front hebben Hongaarsche formaties een sterk bewapende bolsjewistische bende vernietigd.

DE STRIJD TER ZEE.

Hoofdkwartier van den Führer, 20 April (D.N.B.) — Het Duitsche duikbootwapen maakt melding van nieuwe groote successen op de verschillende oorlogstooneelen. Aan de Oostkust van Noord-Amerika en in de Caraïbische Zee bracht het Duitsche duikbootwapen 18 vijandelijke schepen met een gezamenlijken inhoud van 131.000 b.r.t. tot zinken. Een duikboot nam de olieopslagplaatsen aan de Bullenbaai op Curaçao onder artillerievuur, waardoor deze in brand vlogen. In de Noordelijke IJszee werden uit een convooi in samenwerking met de luchtmacht 2 vijandelijke schepen, waaronder een tankschip, met een totalen inhoud van 12.000 br.t. tot zinken gebracht, drie andere groote schepen werden beschadigd. Op begeleidende oorlogsschepen werden eveneens treffers geplaatst. In de Middellandsche Zee torpedeerde een Duitsche duikboot een aan den pier van Beiroet liggend schip. Een andere duikboot viel de electrische centrale van Jaffa met artillerievuur aan en beschadigde deze zwaar.

22 April — Voor de Engelsche zuidkust brachten lichte gevechtsvliegtuigen op 21 April overdag een vijandelijk koopvaardijschip van 3000 ton tot zinken.

24 April. — Aan de Oostkust van Amerika en op de Caraïbische Zee hebben Duitsche duikbooten zes vijandelijke koopvaarders met te zamen 35.000 br.t. tot zinken gebracht.

Op de Middellandsche Zee hebben Duitsche duikbooten van het Britsche ravitailleeringsverkeer twee transportschepen met 13.600 br.t. en drie kustzeilschepen tot zinken gebracht.

25 April. — De tegenstander heeft sedert 1 April door de systematische acties van de Duitsche marine en het luchtwapen niet minder dan 88 schepen met rond 550.000 br.t. inhoud verloren, o.m. 13 waardevolle tankbooten.

Britsche landingspoging bij Boulogne mislukt. — In het zeegebied ten Zuiden van Boulogne werden in den nacht van 21 op 22 April bij een botsing van Duitsche mijnenvegers met een Britsche formatie motortorpedobooten een vijandelijke motortorpedoboot tot zinken gebracht en twee andere zwaar beschadigd. De Britsche formatie trok zich daarop onder de bescherming van een rookgordijn terug. De eigen booten liepen zonder verliezen of beschadigingen haar steunpunt binnen. In de vroege ochtenduren van den 22sten April zetten de Britten op een afgelegen plaats aan de kust een kleinen stoottroep aan land, die onmiddellijk in een vuurgevecht met een Duitsche kustwacht gewikkeld werd. De vijand trok zich met verliezen onder bescherming van een kunstmatigen nevel naar zee terug, zonder zijn voornemen te hebben kunnen uitvoeren. Britsche wapens en uitrustingstukken bedekten het strand.

DE LUCHTOORLOG.

In den tijd van 11 tot 20 April verloor de Britsche luchtmacht 161 vliegtuigen, waarvan 46 boven de Middellandsche Zee en Noord-Afrika. In dienzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 25 van onze eigen vliegtuigen verloren.

In de week van 19 tot 25 April ondernam het Duitsche luchtwapen herhaalde aanvallen op voor den oorlog belangrijke doelen in Zuid-Engeland. Als vergelding voor herhaalde Engelsche luchtaanvallen op Duitsche steden werd de stad Exeter aan de Engelsche Zuidkust met zware uitwerking gebombardeerd. De aanvallen op Malta, ondernomen met Duitsche en Italiaansche formaties, werden met onverminderde hevigheid voortgezet. (Telegraaf - Vaderland - N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5074 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Overzicht wederzijdsche verliezen in vier maanden. — Van officieele Japansche zijde is blijkens een bericht in het „Hamburger Fremdenblatt" een overzicht gegeven van het optreden der Japansche marine in het tijdvak van 8 December 1941 tot 8 April 1942. Volgens dit overzicht werden in dezen tijd de volgende oorlogsschepen door Japansche oorlogsbodems of door marinevliegers tot zinken gebracht:

6 slagschepen, waarvan 4 Amerikaansche en 2 Britsche; 7 zware kruisers, waarvan 4 Amerikaansche en 3 Britsche; 5 lichte kruisers, w.o. 3 Nederlandsche; 3 Amerikaansche vliegkampschepen; 22 torpedobootjagers en 51 duikbooten.

Zwaar beschadigd werden: 4 slagschepen en 5 zware kruisers.

Wat de Geallieerde luchtstrijdkrachten betreft, werden er 621 vliegtuigen neergeschoten en 1164 toestellen op den grond vernield.

Van de Geallieerde koopvaardijvloot werden 160 schepen met 938.000 br.t. tot zinken gebracht, 115 schepen beschadigd.

De Japansche verliezen waren hiertegenover slechts gering. In het bedoelde tijdvak gingen volgens het overzicht aan Japansche zijde verloren: 2 torpedobootjagers en 5 mijnenvegers.

Beschadigd werden: 3 lichte kruisers, 3 torpedobootjagers en 1 mijnenveger.

Tegenover het verlies van 1785 vernielde of beschadigde toestellen aan Geallieerde zijde bedroegen de verliezen van den Japanschen marine-vliegdienst 137 vliegtuigen.

Tokio, 13 April (Domei) — Frontberichten melden, dat de volledige bezetting van het eiland Cebu (Philippijnen) aanstaande is. De Japansche strijdkrachten verpletteren den nog geboden vijandelijke tegenstand, nu zij reeds het grootste deel van het eiland bezet hebben. Toen de Japanners op 10 April op drie punten van het eiland landden, werd dit verdedigd door 5000 Philippino-soldaten onder bevel van twintig Amerikaansche officieren.

Amerikaansche luchtaanval op Japansche steden. — Tokio, 20 April (D.N.B.) — Het keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat vijandelijke vlooteenheden, waaronder drie vliegtuigmoederschepen, op 18 April op eenigen afstand van de Oostkust van Japan zijn verschenen. Denzelfden dag verschenen ongeveer tien vijandelijke vliegtuigen van een Noord-Amerikaansch type boven Tokio en andere gebieden. Dit was de eerste luchtaanval sedert het begin van den oorlog. De vliegtuigen naderden ongeveer om 12.30 uur uit verschillende richtingen, waarop zij onmiddellijk door jagers en luchtdoelartillerie werden afgeslagen. De door dezen luchtaanval aangerichte schade is gering. Ook boven Nagoja en Kobe verschenen er vliegtuigen, waar slechts lichte schade werd aangericht. Nagoja dat tusschen Kobe en Tokio op het eiland Hondo ligt, werd 's middags om twee uur aangevallen en wel door twee vliegtuigen. Ofschoon deze vliegtuigen bommen wierpen, was de aangerichte schade gering. Kobe werd omstreeks 14.30 uur aangevallen door een vliegtuig, dat brandbommen wierp. Ernstige schade werd niet aangericht. Ook in het gebied van Tsjoegokoe werd luchtalarm gegeven.

Britsch-Chineesche terugtocht in Birma. — Shanghai, 22 April (D.N.B.) — Het legerbericht van Delhi meldt, dat de terugtocht van de Britsche troepen ten Noorden van Magwe in het gebied der Britsche olievelden van Genangjaung wordt gedekt door Chineesche troepen. Het erkent tevens, dat deze terugtocht niet zonder verliezen aan soldaten en uitrusting is verloopen.

Shanghai, 22 April (D.N.B.) — De ten Noorden van Magwe gelegen petroleumvelden in Birma zijn, naar de militaire woordvoerder van Tsjoengking mededeelde, door de Japansche troepen veroverd.

De strijd op de Philippijnen; Panay bezet. — Tokio, 24 April (D.N.B.) — Van het eiland Panay wordt gemeld, dat de Japansche troepen, die 16 April op verschillende punten zijn geland, inmiddels het eiland geheel hebben bezet. De resten van de vijandelijke strijdkrachten hebben zich in het gebergte teruggetrokken. Of hier nog zuiveringsacties noodig zijn, wordt betwijfeld. Men verwacht, dat de vijandelijke strijdkrachten zich niet lang in deze onherbergzame gebieden kunnen handhaven en spoedig genoodzaakt zullen zijn, zich over te geven. (Telegraaf - Alg. Handelsblad - D. Z. i. d. Niederl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5073 F.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksdagzitting - Rede van Adolf Hitler. —

Berlijn, 26 April (D.N.B.) — In zijn op 26 April gehouden Rijksdagrede begon de Führer met er aan te herinneren, dat hij in de laatste zitting van den Rijksdag van 11 December j.l. rekenschap had afgelegd over het verloop der gebeurtenissen van het afgeloopen jaar.

Deze zijn, zoo verklaarde hij o.a., in haar historische grootheid en duurzame politieke beteekenis van een formaat, dat wellicht eerst eeuwen later in geheel zijn omvang zal worden overzien. Na de verplettering van den opstand te Belgrado, door Engeland en Moskou gemeenschappelijk aangesticht, begon Europa reeds enkele weken later, wellicht voor het eerst sinds eeuwen, de gemeenschappelijke bedreiging uit het Oosten te beseffen. Van de succesvolle afwending daarvan heeft bestaan of ondergaan van ons continent reeds zoo dikwijls afgehangen. Voor vele menschen traden nu de oorzaken van den bloedigen oorlog, die ons in September 1939 opgedrongen was, duidelijker aan den dag. Want deze oorlog droeg niet meer de kenteekenen van de van oudsher bekende interne Europeesche conflicten. In toenemende mate won de indruk veld, dat deze historische worsteling een der elementaire conflicten is die veelal de wereld in duizenden jaren eenmaal aan het wankelen brengen en daardoor een nieuwe duizendjarige periode inleiden. Vele der daarop optredende historische verschijnselen zijn zich de diepste opdracht en zin van hun handelen even weinig bewust, als het een gewoon soldaatje wel gaat bij een groote militaire operatie. Ook zijn de tijdperken van dergelijke eruptieve perioden zoo groot, dat de afzonderlijke mensch maar al te gemakkelijk den samenhang of ook de beteekenis van zijn optreden in verhouding tot het verloop van het totaal miskent.

Maar desondanks zijn ook daar weer profiteurs, waar schijnbaar zin en nut van een dergelijk proces, dat de volken of zelfs de continenten aan het wankelen brengt, niet zichtbaar is. Velen gelooven derhalve te stuwen en zijn zelf slechts de gestuwden en anderen willen slaan en zijn ten slotte de verslagenen.

Toen 3 September 1939 na eindelooze Duitsche vredespogingen aan het nieuwe Rijk de oorlogsverklaringen van Engeland en Frankrijk waren overhandigd, nadat deze staten door de verstrekking van een blanco volmacht om te beginnen Polen als actieve kracht ten tooneele hadden gebracht, moest men wel wanhopen aan het verstand van een wereld, die schijnbaar zonder eenige reden de catastrophe letterlijk naar zich toe haalde, in plaats van het ongeluk van een dergelijken waanzinnigen oorlog te mijden. Nu weten wij allen, dat Engeland zich sedert de innerlijke staatkundige desorganisatie van het vasteland van Europa had vastgeklampt aan een politieke leerstelling, die meende in de versplintering van het vasteland de eerste voorwaarde te moeten zien voor de welvaart en de uitbreiding van het Britsche wereldrijk. Ongetwijfeld had deze gedachte, die de Britsche politiek beheerschte, veel overtuigends. Terwijl Europa in tallooze interne oorlogen doodbloedde, zag Groot-Brittannië kans met een minimale opoffering aan menschenlevens een wereldomvattend gebouw op te richten. Hieraan werd de titel „imperium" verleend, maar de aard van dit imperium viel met het imperiale Rome even weinig te vergelijken als een internationaal handelsconcern met een wereldonderneming, die goederen produceert. Daarbij zou men de Britsche staatsmanskunst zoowel als het simpele politieke en militaire vermogen der Engelschen overschatten, als men aannam, dat hun optreden de oorzaak zou zijn van het destructieve verval van Europa. Dat zou beteekenen, dat men het ontstaan van een toestand verwisselde met het profiteeren er van. Want het verval van Europa vloeit deels voort uit natuurlijke veroudering van de continentale mogendheid, die na de ineenstorting van het Romeinsche wereldrijk de leiding had, deels uit de ondermijning van de elementen, die aan dit voormalige centrum van het avondland zijn ethnischen en politieken grondslag hadden verleend. In de tweespalt tusschen de antieke Romeinsche staatsidee eenerzijds en de niet minder imperiale eischen stellende Roomsche kerk anderzijds, werden de fundamenten der centrale staatsvorming in Europa langzamerhand vernield. Daarbij kwam nog de diepe ernst, waarmee de toenmalige wereld opging in vraagstukken, die aanleiding gaven Europa in eindelooze interne godsdienstige conflicten te verwikkelen, terwijl diezelfde problemen thans als politiek volkomen zonder beteekenis worden beschouwd en dienovereenkomstig getaxeerd. Zoo is de ineenstorting van het oude Duitsche rijk en daarmee van het middelpunt van een interne Europeesche organisatie, die in dezen tijd bestond, even weinig veroorzaakt door de Engelschen als destijds de ineenstorting van Rome door de Germanen. Zoo heeft Engeland zelf ook niet primair het continent kunnen versplinteren, maar wel is het er in geslaagd in zooverre profijt te trekken uit de ontstane versplintering van Europa, dat het dank zij zijn insulaire positie nog slechts een minimum aan kracht, zij het dan ook gecombineerd met een maximum aan sluwheid, noodig had om de Europeesche onmacht in stand te houden en met de resteerende eigen kracht een andere wereld te veroveren, die ten deele nog niet doorvorscht of althans cultureel en militair inferieur was, gedeeltelijk zichzelf in eeuwigen innerlijken strijd uitputte. Slechts een dwaas kan daarbij over het hoofd zien of bestrijden, dat ook dit evenals elk ander politiek ordeningsproces nut heeft gehad voor de menschheid. Maar even dwaas zou het zijn aan te nemen, dat het Britsche imperium dit z.g. evenwicht der krachten in Europa eeuwig zou kunnen handhaven. Alle oorlogen, die Engeland sedert eeuwen onafgebroken tegen het continent heeft gevoerd, konden in wezen slechts zoolang succesvol verloopen als het ging om de bestrijding van zuiver staatkundige bouwsels van dynastiek karakter door andere, dergelijke lichamen. Op het oogenblik evenwel, waarop de volkeren begonnen te ontwaken, afgezien dus van dynastieke belangen, moesten de middelen van de tot dusver gevolgde Britsche politiek in Europa schipbreuk lijden. Ondanks talrijke oorlogen was het Engeland op den duur niet mogelijk den nationalen Franschen staat te vernietigen, ondanks alle pogingen zag het geen kans de aaneensluiting der Italianen te beletten. En ondanks alle inmenging is het Duitsche Rijk uit zijn puinhoopen van weleer door den wil der Duitsche stammen en dank zij het optreden van groote helden ontstaan. Het Engelsche denkbeeld, op den duur met wat slappe argumenten de Europeesche naties verdeeld of in onderling conflict te kunnen houden, moest schipbreuk lijden. Daardoor was Engeland gedwongen in plaats van op zijn gemak profijt te kunnen trekken van een bepaalden toestand dezen toestand te verdedigen of zelfs voortdurend in stand te houden. Daardoor nu kwam een einde aan de kunst van het intrigeeren en in plaats daarvan kwam de noodzaak zelf te strijden en niet alleen de bereidheid daartoe, maar ook het vermogen. Maar evenals Engeland werd gedwongen in Europa zelf zijn bloed te vergieten, zoo moet ook eenmaal het oogenblik komen, waarop de handhaving van de Europeesche verdeeldheid van Engeland meer kracht eischt dan het kan missen voor het in stand houden van zijn eigen wereldrijk. Afgezien echter daarvan, was de meening, dat het Britsche wereldrijk als bestaansvoorwaarde een in onmacht versplinterd Europa noodig heeft, slechts zoolang geldig als aan de peripherie van dit wereldrijk zelf geen equivalente staten bestonden, die het bedreigden.

Op het moment, dat de Russische kolos zich al strijdende een weg tot in Oost-Azië baande, de Amerikaansche Unie een van Engeland even onafhankelijk als volkomen voor aanvallen gevrijwaard lichaam werd en vooral toen het Japansche keizerrijk — evenals Italië en Duitschland — uit zijn slaap ontwaakte en de opperheerschappij in Oost-Azië verwierf, waren de voorwaarden voor het voortbestaan van het Britsche wereldrijk principieel gewijzigd. Niet tegen Europa kon dit lichaam op den duur in stand gehouden worden, maar hoogstens met Europa. Toen Engeland derhalve in 1914, ondanks langdurige Duitsche vredespogingen, wederom in den geest van zijn oude leerstelling het toenmalige Rijk met een sterkere coalitie van mogendheden den oorlog verklaarde, had het Duitschland zelf wel tijdelijk in Europa verzwakt, en uit de rest van de wereld verdreven, maar twee feiten moest ieder, die niet volkomen verblind was, aan het slot van deze tot dusver bloedigste worsteling in de wereldgeschiedenis inzien en erkennen: 1. Dat het slechts een kwestie van tijd was, alvorens Duitschland zich van zijn banden zou ontdoen. 2. De door Engeland in den loop van dezen oorlog zelf aangezochte helpers waren er nu eenmaal, d.w.z. het beroep, dat de Engelsche regeering in uitersten nood had gedaan op Amerika, heeft dit continent gebracht tot een economische en politieke beteekenis, die Engeland zelf nooit meer zal vermogen ongedaan te maken. Toen Engeland ging deelnemen aan den wereldoorlog, streed het voor zijn twee-mogendhedenstandaard ter zee en was het niet bereid het Duitsche Rijk een sterkte van vijf, laat staan zes tegen tien toe te staan. Toen Engeland den oorlog, naar het meende, zegevierend had beëindigd, was Japan in de plaats van Duitschland gekomen en Amerika in de plaats van Engeland zelf. Het Britsche wereldrijk nu, begon door dezen strijd in zijn voegen te kraken en als men in dien tijd van de zwaarste militaire crisis hulp vroeg met beloften, die men van meet af niet voornemens was naderhand in te lossen, dan was het duidelijk, dat daardoor wissels waren getrokken, die vroeg of laat zouden moeten worden voldaan. Noch de Voor-Indische noch de Arabische wereld zal de toezeggingen vergeten, waardoor men haar eens tot offervaardigheid voor de instandhouding van het Britsche wereldrijk heeft verleid.

Dat Engeland daarbij zelf economisch ten zeerste geschokt, financieel belast en wat zijn volkskracht betreft, uitgeput uit den oorlog te voorschijn kwam, kan als nieuw bewijs dienen, dat reeds de eerste wereldoorlog een Pyrrhus-overwinning was, een succes dus, dat slechts de vader van latere nederlagen kon zijn. Nog zulk een oorlog tot handhaving van het Europeesche evenwicht en Engeland moest onontkoombaar binnen het wereldrijk zijn noodzakelijk eigengewicht verliezen, met andere woorden, de kracht, verspild aan de verdediging van een onmogelijke Europeesche orde gaat verloren voor de pogingen het eigen imperium bijeen te houden en te verdedigen. Derhalve

kan en zal de nieuwe oorlog slechts eindigen met een ramp voor het Britsche wereldrijk. Met wien Engeland zich ook verbindt, aan het eind van dezen oorlog zal het zijn bondgenoot sterker zien dan het zelf is en kan zijn. Zijn aartskapitalisten mogen nu de bolsjewistische staatslieden met nog zoo groote huichelachtige vriendschap begroeten, zijn aartsbisschoppen mogen de bloedige beesten van het bolsjewistische atheïsme nog zoo innig omarmen: hoe meer leugens, huichelarij en bedrog moeten worden toegepast om de tegennatuurlijke coalities van dit rijk moreel te dekken tegenover het eigen volk of de overige menschheid, des te minder zullen zij in staat zijn de ziende volken werkelijk te misleiden en den natuurlijken weg van een onontkoombare historische ontwikkeling te beletten. Er is een wijs spreekwoord van de antieken, dat zegt, dat de Goden wien zij willen verderven met blindheid slaan. Ik weet niet, of alle Engelschen het nog heden ten dage als een wijze daad zullen beschouwen dat zij de talrijke compromissen, die ik sedert 1933 heb voorgesteld, hebben afgewezen. Evenmin of zij allen ook thans nog zoo vast overtuigd zijn, dat het zoo verstandig is geweest mijn aanbiedingen tot het sluiten van een bondgenootschap, die ik nog 1 September 1939 had vernieuwd, van de hand te wijzen en mijn vredesvoorstellen na den Poolschen en na den Franschen veldtocht te weigeren. Ik ken thans evenwel nog een ander gebod. Dit behelst, dat de mensch datgene, wat de goden ten ondergang hebben gedoemd, zelf nog moet aanpakken. Zoo zal dus geschieden, wat geschieden moet.

De Britsche jood Disraeli heeft eens gezegd, dat het rassenvraagstuk de sleutel tot de wereldgeschiedenis is. Wij nationaalsocialisten zijn door dit inzicht groot geworden. De verborgen krachten, die Engeland reeds in 1914 in den eersten wereldoorlog hebben gedreven, zijn Joden geweest. De kracht, die ons zelf destijds verlamde en ten slotte onder het motto dat Duitschland zijn vaandels niet meer zegevierend naar huis mocht brengen, tot de overgave dwong, was Joodsch. De Joden nu hebben sedert 1939 ook het Britsche wereldrijk naar zijn gevaarlijkste crisis geloodst. Joden waren de dragers van de bolsjewistische infectie, die eenmaal Europa dreigde te vernietigen. Zij waren echter ook tegelijkertijd de oorlogsophitsers in de gelederen der plutocratieën. Door den invloed van de Joden werden de Vereenigde Staten weer, evenals in 1917, voetje voor voetje door den Joodsch-besmetten president en zijn volkomen Joodsche omgeving zonder eenige reden en zonder eenigen zin, in een oorlog gedreven tegen volken, die Amerika nimmer iets hadden misdaan, tegen naties, waarvan Amerika nooit iets te winnen heeft. Want waarin ligt de zin voor een oorlog, dien een staat voert, welke een land zonder volk is, tegen volkeren zonder land? In dezen oorlog gaat het daarom, politiek beschouwd, in het geheel niet meer om belangen van afzonderlijke volken, maar het gaat om een conflict tusschen naties, die het leven op deze wereld voor de hunnen willen waarborgen en volkeren, die geworden zijn tot de willooze werktuigen van een internationalen wereldparasiet. Het werkelijk optreden van deze Joodsch-internationale oorlogsophitsing hebben de soldaten van Duitschland en zijn bondgenooten het beste leeren kennen in het land waar het Jodendom uitsluitend zijn dictatuur oefent en de dictatuur als het staatkundige wereldidool van een komende menschheid laat prediken.

Op het oogenblik verheft dit schijnbaar oud wordende Europa wederom als steeds in de geschiedenis de fakkel van zijn inzicht omhoog en zijn mannen trekken thans op als de vertegenwoordigers van een nieuwe, betere orde, als de ware jeugd der sociale en nationale vrijheid van de wereld. Als ik vandaag namens deze ware jeugd van Europa en daarmee van een jongere wereld tot u spreek, dan doe ik dat met het gevoel van een man, die den zwaarsten strijd van zijn leven voor een heilige zaak achter zich heeft. Voorts spreek ik tot u als de aanvoerder van legers, die met succes het hoofd hebben geboden aan een lot, dat als zwaarste beproeving der Voorzienigheid slechts kan worden opgelegd aan degenen, die tot het hoogste zijn geroepen. In dezen winter is een wereldstrijd beslist, die in zijn probleemstelling ver uitsteekt boven wat in normale oorlogen moet en kan worden opgelost. Wij kennen het theoretische beginsel en de gruwelijke werkelijkheid der oogmerken van de Joodsch-bolsjewistische wereldpers. Heerschappij van het proletariaat heet het en dictatuur van het Jodendom is het. Uitroeiing van de nationale leiding en van de intelligentia der volken en beheersching van het proletariaat — dat dan zonder leiding is en daardoor tevens door eigen schuld weerloos is geworden — uitsluitend door de joodsch-internationale misdadigers. Wat zich in Rusland in zoo afschuwelijken omvang had voltrokken, de uitroeiing van talooze millioenen leidende geesten, moest in Duitschland worden voortgezet. Wij hebben in enkele deelen van ons rijk de inleiding tot dezen toestand beleefd, en er met opoffering van het bloed van talrijke idealisten een eind aan gemaakt. Zwaarder drukte de vloek van dit satanswerk op Hongarije. Ook daar slaagde men er slechts met nationale macht in de macht der Joodsche heerschappij te breken. De naam van den man, die als aanvoerder in den strijd tegen deze snoodheid de redder van Hongarije werd, leeft nog thans onder ons als van een der eerste vertegenwoordigers der beginnende Europeesche verheffing.

Het zwaarste conflict met de dreigende vernietiging van volk en staat werd evenwel in Italië uitgevochten. In een heroieken opstand zonder weerga hebben Italiaansche deelnemers aan den oorlog en Italiaansche jeugd onder aanvoering van een uniek begenadigde het compromis van democratische lafheid en bolsjewistische heerschappij in een bloedige worsteling verpletterd, en een nieuwe, positieve volks- en staatsidee in de plaats daarvan gesteld. Pas na de overwinning van het fascisme kon men spreken van een beginnende redding van Europa. Want nu was in de plaats van een conglomeraat van gedachten van destructieven, ontbindenden aard niet louter de macht der bajonetten gekomen, doch een waarlijk constructieve, nieuwe idee. Voor de eerste maal werden de bolsjewieken in een staat niet slechts verslagen, doch vooral de marxisten gewonnen. Gewonnen voor den nieuwen opbouw van een betere, gezondere maatschappelijke ordening, die in den staat niet ziet de belichaming der protectie van een bepaalde klasse der maatschappij, doch de bestaansvoorwaarden voor allen. Toen deze historische gebeurtenissen zich voltrokken, groeide de nationaal-socialistische beweging naar de vervulling van haar roeping onder ons eigen volk. Ook hier sloeg het uur, waarop in het conflict tusschen Joodsch internationalisme en nationaal-socialistische volks- en staatsgedachte de gezonde natuur doorbrak. Wij allen herinneren ons voorts nog den volgenden grooten, beslissenden strijd in Spanje, waar ook onder leiding van één enkelen man een duidelijke, definitieve beslissing werd afgedwongen, en eveneens na een bloedigen burgeroorlog de nationale revolutie den bolsjewistischen aartsvijand terneer wierp. Naar mate het inzicht groeide, dat de Jood de parasitaire verwekker van deze ziekten was, werd nu in de afgeloopen jaren vrijwel iedere staat in Europa gedwongen, zijn standpunt te bepalen in deze levenskwestie der volken. Als gevolg van den drang tot zelfbehoud moesten zij de maatregelen nemen, waardoor hun eigen volken definitief konden worden beschermd tegen deze internationale vergiftiging. Al is nu ook het bolsjewistische Rusland het plastische product van deze Joodsche besmetting, toch mag men niet vergeten, dat het democratische kapitalisme de voorwaarden daarvoor schept. Hier bereiden de Joden voor, wat dezelfde Joden in het tweede deel van dit proces voltooien. Het jonge, ontwakende Europa heeft nu den oorlog verklaard aan dit proces, dat volgens Momsen bestaat in ontleding van volken en staten door de Joden. Met dit Europa hebben trotsche volken met eerbesef ook in andere werelddeelen zich verbonden, en bij hen zullen zich nog honderden millioenen menschen voegen, onderdrukten, die — hoe hun leiders van het oogenblik het ook mogen bezien — op zekeren dag hun ketenen zullen verbrijzelen. Het einde zal komen voor de leugenaars, die voorgeven de wereld te beschermen tegen vreemde overheersching, die haar zoogenaamd bedreigt, maar in waarheid slechts probeeren hun eigen wereldheerschappij te redden. In deze geweldige, waarlijk historische beweging der volken bevinden wij ons nu allen, ten deele als leidende, handelende of uitvoerende menschen. Aan den eenen kant staan de mannen der democratie, dat wil zeggen van het Joodsche kapitalisme en aan hun zijde de bolsjewistische staat, d.w.z. de massa van een verdierlijkte menschheid, waarover de Jood als in Sovjet-Rusland zijn bloedigen geesel zwaait. Aan den anderen kant staan de volken, die vechten voor hun vrijheid en onafhankelijkheid en die vooral strijden om het dagelijksch brood van hun menschen te waarborgen. In het Oosten van Europa ligt nu het strijdtooneel, waar de beslissing zal vallen. Over de oorlogshandelingen van het afgeloopen jaar heb ik 11 December j.l. voor de laatste maal gesproken. Ik zou er hier in het bijzonder op willen wijzen, dat deze redevoeringen in de eerste plaats steeds zijn bestemd voor het Duitsche volk en zijn vrienden. Ik spreek niet om menschen te overtuigen, die hetzij uit domheid of met boos opzet de waarheid niet kunnen zien of willen hooren.

Want als ik nu — om maar een voorbeeld te noemen — den werkelijken loop der dingen vergelijk met de conclusies, die Churchill daaruit trekt, dan treedt hier zulk een groote tegenstrijdigheid tusschen de gebeurtenissen en haar uitleg aan den dag, dat elke poging tot overbrugging van deze wederzijdsche opvattingen vergeefsch moet zijn. Sedert het begin, toen het nationaal-socialisme aan de macht kwam, is er geen stadium, waaraan de heer Churchill niet het karakter van een „bemoediging" heeft toegekend, en waarschijnlijk ook wel tot de laatste minuut zal toekennen. Dat Engeland ons eens den oorlog heeft verklaard, was voor hem een bemoedigend teeken. Dat er anderen zijn verschenen om zich voor het Britsche egoïsme naar de slachtbank te laten brengen, was niet minder bemoedigend. De besprekingen tusschen twee of meer Geallieerde generaals zijn even bemoedigend als een praatje bij den haard van den zieken man in het Witte Huis. Toen de heer Cripps voor de eerste maal naar Moskou vloog, was dat niet minder bemoedigend dan zijn terugkeer uit Britsch-Indië. Dat generaal MacArthur kans heeft gezien nog juist op tijd van de Philippijnen te ontkomen, was eveneens een bemoedigende factor.

Evenals het bemoedigend is, als 20 Engelschen er in slagen, met zwartgemaakte gezichten en rubberzolen met een Britsch vlot hier of daar aan de door ons bezette kust aan land te gaan om bij de verschijning van een Duitsche patrouille er van door te gaan. Als een emigrantenregeering, een verzameling van nullen dus, een verklaring tegen Duitschland aflegt, werkt dit bemoedigend, evenals wanneer de heer Churchill de vernietiging van de Duitsche duikbooten verkondigt of spreekt van een nieuwe uitvinding, een nieuw offensief, een tweede front, enz.

Daaraan valt niets te doen. Ieder volk heeft zijn eigen soort bemoediging. Ik heb het b.v. destijds als bemoedigend beschouwd, dat wij er in slaagden binnen 18 dagen den Poolschen staat in een aantal van de geweldigste vernietigingsslagen weg te vagen en dat in dien heelen tijd nòch Frankrijk, nòch ook Engeland het waagden den Westwall ook slechts te naderen. Ik geloof, dat het ook bemoedigend was, dat wij in Noorwegen konden landen en wel niet des nachts met zwartgemaakte gezichten en op rubberzolen, maar bij helderen dag en op bergschoenen met spijkers en dat wij dit Noorwegen in amper zes weken volkomen in onze macht kregen. Het was eveneens voor ons allen zeer bemoedigend te beleven, hoe het Britsche expeditieleger in weinige weken uit Noorwegen werd verdreven. Eveneens meen ik, dat wij alle aanleiding hebben, het bemoedigend te achten, dat het ons mogelijk was in amper zes weken de Fransch-Britsche legers volkomen vernietigend te verslaan, in nog geen week Nederland en in amper drie weken ook België in onze macht te krijgen, de Britsche strijdkrachten te verpletteren, gevangen te nemen of bij Duinkerken in zee te jagen. Ikzelf achtte het een bijzondere bemoediging dat wij tezamen met Italië niet slechts in Frankrijk, maar ook in Noord-Afrika groote sucessen konden behalen. Even bemoedigend was het in mijn oogen, dat wij kans zagen den Servischen opstand met onze bondgenooten in enkele weken kapot te slaan. Voorts was het voor ons bemoedigend te beleven, hoe het Britsche expeditieleger ook daar in zeer snel tempo eerst naar den Peloponesus en daarna via Kreta ten slotte in de richting van de zee verdween, voorzoover het niet door ons eveneens werd vernietigd. Niet minder bemoedigend was het overigens voor het Duitsche volk, dat wij sedert 22 Juni van het vorige jaar met onze bondgenooten in slagen, die uniek zijn in de wereldgeschiedenis, het bolsjewistische gevaar meer dan 1000 km. van onze grenzen konden terugslaan en dat in dezelfde periode reeds meer dan 16.000.000 ton vijandelijke koopvaardijscheepsruimte tot zinken werd gebracht, en dat er thans nog steeds meer scheepsruimte tot zinken wordt gebracht. Ik beschouw het als een bemoediging dat wij daarbij kans hebben gezien in de wijde ruimte van het Oosten een spoorwegnet op de Europeesche spoorbreedte te brengen en in stellen, dat zoo uitgestrekt is, dat het thans grooter is dan dat van het geheele Engelsche moederland. Ook omtrent de Japansche heldendaden, dien unieken zegetocht, kan ik niet anders zeggen, dan dat zij in onze oogen eveneens buitengewoon bemoedigend zijn. Het bemoedigendste, dat ik voor Duitschland en zijn bondgenooten zie, is evenwel misschien wel, dat Churchill en Roosevelt te Londen en te Washington optreden en niet te Berlijn of Rome.

Toen ik voor de laatste maal tot u sprak, daalde over het Oosten een winter, zooals in Europa en ook in deze gebieden in meer dan 140 jaar niet was beleefd. Binnen enkele dagen zakte de thermometer van 0 graden en daarboven tot min. 47 graden en daaronder. Daardoor vonden alle verdere operaties vier weken vroeger dan te voorspellen viel een plotseling einde. Het front, dat in voorwaartsche beweging was, mocht niet terugvloeien en evenmin kon het worden gelaten in de stellingen, waar het zich op dat moment bevond. Derhalve werd het teruggetrokken over een algemeene lijn, die van Taganrog naar het Ladogameer loopt. Ik mag thans uitspreken, dat deze operatie oneindig moeilijk uit te voeren was. Er waren oogenblikken, dat mensch en machine dreigden te verstijven. Wie de wijde vlakten van dit Oosten ziet, heeft daarbij rekening te houden met de psychische belasting, die in 1812 de Fransche legers vernietigde. De voornaamste last van den strijd drukte op het leger en de daarmee verbonden vreemde formaties. Ik heb het derhalve als mijn eereplicht beschouwd op dat oogenblik mijn naam aan het lot van het leger te verbinden. Ik voel mij als soldaat zoozeer verantwoordelijk voor de aanvoering in dezen strijd, dat ik het ondraaglijk zou hebben geacht op dit zwaarste uur niet persoonlijk al datgene onder de oogen te zien wat de Voorzienigheid met ons scheen voor te hebben. Dat het nu gelukt is de dreigende ramp volstrekt af te wenden, dank ik uitsluitend aan de dapperheid, de trouw en de onmenschelijke bereidheid tot lijden van onze brave soldaten. Zij alleen hebben het mij mogelijk gemaakt een front staande te houden, waartegen de vijand nu hecatomben van menschen in den strijd begon te werpen.

Maandenlang liepen steeds nieuwe, nauwelijks opgeleide massa's uit de vlakten van Centraal-Azië of uit den Kaukasus storm tegen onze linies, die vooral des nachts slechts bij wijze van steunpunt konden worden gehandhaafd. Als de Rus van zijn kant tusschen nauwelijks versterkte plaatsen in steeds nieuwe aanvalsgolven doorbrak of doorsijpelde, dan geschiedde dit met opoffering van honderdduizenden en nog eens honderdduizenden menschen. Het vraagstuk evenwel, dat ons in dien tijd het meest kwelde, was dat van de ravitailleering. Want nòch de Duitscher zelf, nòch de Duitsche tank, maar helaas ook niet onze Duitsche locomotieven waren berekend op de koude, zooals zij ons thans als het ware had overvallen. En toch hing van de in stand houding van onze ravitailleering het bestaan of de ondergang der legers af. Gij zult derhalve begrijpen en stellig billijken, dat ik nu en dan meedoogenloos en hard heb moeten ingrijpen, om met grimmige vastberadenheid een lot meester te worden, waaraan wij anders wellicht hadden moeten bezwijken.

Toen de Napoleontische legers in 1912 terugstroomden uit Moskou en ten slotte werden verpletterd, was de felste koude ongeveer 25 graden onder 0. Dit jaar bedroeg de laagste temperatuur, die wij aan het Oostelijke front hebben gemeten, evenwel precies 52 gr.

Als ik nu ter samenvatting de prestaties der troepen zelf bespreek, kan ik slechts zeggen, dat zij allen hun hoogsten plicht hebben gedaan. Aan de spits staat echter weer de Duitsche infanterie. Wij allen kennen de verlammende uitwerking van de koude. Zij werkt slaapverwekkend op den mensch en doodt hem daardoor pijnloos. Dat dit lot in de kritieke weken ons bleef bespaard, danken wij aan het bovenmenschelijke prestatievermogen en wilskracht niet slechts van deze soldaten, doch vooral ook van de onderofficieren en officieren tot aan generaals toe die met begrip voor het dreigende gevaar en volkomen wegcijfering van hun eigen leven de manschappen steeds weer meesleepten en vormden tot die hechte gemeenschap, die thans wel het beste is, wat het Duitsche volk in militair opzicht ooit het zijne heeft kunnen noemen. De Führer prees in dit verband de steeds gelijke, voorbeeldige dapperheid van de S.S.-divisies en S.S.-politieformaties, van de tankbemanningen en pantserjagers, van de pioniers en kanonniers, van de verbindingsmanschappen en colonnechauffeurs, van de luchtmacht, jachtvliegers, gevechtsvliegers, verkenners, waarnemers en transportvliegers, van de bataljons luchtdoelartillerie van de luchtmacht, van de bouwtroepen van de Organisatie-Todt en der transportcollonnes-Speer, van de mannen van den Arbeidsdienst, der officieren en onderofficieren van den geneeskundigen dienst, van de ziekendragers, ziekenverzorgers en vooral van de zusters van het Duitsche Roode Kruis en van de N.S.V. en ook van de spoorwegpioniers en van het trein- en rangeerpersoneel.

Het zou groot onrecht zijn, aldus de Führer, als ik op den dag van heden ook niet diegenen zou gedenken die met ons hetzelfde leed hebben gedeeld. Over onze Finsche wapenmakkers te spreken, is bijna niet noodig. Zij zijn zoo superieur en vooral ook zoo ervaren in dezen strijd, dat zij steeds als voorbeeld mogen gelden. Zij bezaten vooral groote rust tegenover doorgebroken of doorgesijpelde Russische formaties. Terwijl zij aan den voorkant hun gelederen sloten, begonnen zij met de vernietiging van de achter hun rug opereerende bolsjewisten. Al begin ik nu bij het Noorden, voorts moet ik de soldaten noemen van een divisie, die uit het Zuiden van Europa stamt en die aan het Ilmenmeer al datgene heeft doorgemaakt, wat van onze eigen mannen moest worden verlangd. Als de Spaansche divisie eens in haar vaderland terugkeert, zullen wij haar en haar dapperen generaal geen ander getuigschrift kunnen uitreiken dan de erkenning van trouw en dapperheid tot in den dood. Deze waardeering komt ook allen anderen formaties toe, zoowel den Hongaarschen als den Slowaakschen en Kroatischen bondgenoot. Zij hebben met de grootste dapperheid en betrouwbaarheid hun taak verricht. De drie Italiaansche divisies zijn den geheelen winter door, ondanks de voor haar pijnlijke koude, gebleven waar zij waren. Ook bij haar is, dank zij haar dapperheid, elke Russische inval tot mislukking gedoemd geweest. Hetzelfde geldt voor de dappere soldaten van het verbonden Roemeensche leger, onder bevel van maarschalk Antonescu. Aan het geheele front is trouwens een langzame versmelting van de verschillende Europeesche volken tegenover den gemeenschappelijken doodsvijand merkbaar. Dit geldt niet slechts voor de Germaansche vrijwilligers in de S.S.-formaties, maar ook voor de Belgische en Fransche deelnemers van dezen gemeenschappelijken strijd. Overigens hebben ook Litauers, Letlanders en Estlanders, Oekrainers en Tartaren deelgenomen aan den strijd tegen den bolsjewistischen wereldvijand. Ook de luchtmacht van onze bondgenooten heeft, te beginnen bij de Finnen tot de Italiaansche jagers toe, den vijand zware verliezen berokkend.

Bij dit geweldige historische succes behoefde ik slechts in enkele afzonderlijke gevallen in te grijpen. Slechts waar de zenuwen bezweken, de gehoorzaamheid te kort schoot of gebrek aan plichtsbesef bij de vervulling van de taak aan den dag trad, heb ik harde beslissingen genomen en wel krachtens het souvereine recht, dat ik naar mijn meening van mijn Duitsche volk hiertoe heb gekregen. Dat het vaderland mij in dezen strijd steunde, daarvoor dank ik hier niet slechts in mijn eigen naam, maar ook in dien van onze soldaten. Ons allen gemeen-

schappelijk mag het trotsche gevoel vervullen en dat spreek ik op dit oogenblik in het bijzonder uit voor de soldaten in de voorste linie, dat wij een lot te boven zijn gekomen, waardoor een en ander honderddertig jaar geleden werd verbrijzeld.
De beproeving, aldus de Führer, die deze winter voor front en vaderland heeft gebracht, moet voor ons allen ook een leer zijn. Zuiver organisatorisch heb ik die schikkingen getroffen, die noodzakelijk zijn om à priori een herhaling van dergelijke noodtoestanden te voorkomen. De Duitsche spoorwegen zullen in den komenden winter, waar deze ons ook aantreft, hun taak beter vervullen dan den vorigen. Van de locomotieven tot de tanks, tractoren, locomobielen en vrachtauto's toe zal het leger in het Oosten beter zijn uitgerust.
Voor den afzonderlijken man zal echter, ook al mocht een dergelijke natuurramp zich herhalen, als gevolg van ervaring en krachtsinspanning niet meer een dergelijke toestand ontstaan als wij hebben beleefd.
Daartoe verwacht ik overigens een en ander: dat de natie mij het recht geeft, overal, waar niet onvoorwaardelijk in dienst van de groote taak, waarbij het gaat om bestaan of ondergaan, wordt gehoorzaamd en gehandeld, terstond in te grijpen en zelf te mogen handelen. Front en vaderland, transportwezen, bestuur en Justitie hebben slechts te gehoorzamen aan één enkele gedachte, namelijk het behalen van de overwinning.
Ik verzoek derhalve den Duitschen Rijksdag om de uitdrukkelijke bevestiging, dat ik het wettige recht bezit, een ieder tot vervulling van zijn plichten te nopen, respectievelijk dengene, die zijn plichten naar mijn consciëntieuze meening niet vervult, te veroordeelen tot gewone vernietiging of hem meedoogenloos uit ambt en functie te verwijderen, wie hij ook zij of welke verworven rechten hij moge bezitten. En wel juist daarom, omdat het onder millioenen slechts om enkelingen gaat.
De Führer betoogde, dat in dezen tijd, waarin hij in maanden niet in staat was geweest het front als geheel verlof te geven, niemand een zoogenaamd „welgefundeerd recht" op verlof bezit. Hijzelf had sinds 1933 nog geen drie vrije dagen als verlof opgeëischt.
Zoo verwachtte hij ook, dat de Duitsche Justitie begreep, dat de natie er niet was om harentwil, maar dat zij er was ter wille van de natie. De Führer noemde eenige voorbeelden van onbegrijpelijk milde vonnissen tegen de gemeenste misdadigers in een tijd, dat tienduizenden dappere Duitsche mannen moeten sterven om aan het vaderland de vernietiging door het bolsjewisme te besparen. Van nu af zal hij rechters, die kennelijk het gebod van dit tijdsgewricht niet inzien, van hun ambt ontheffen. Tot slot zeide de Führer: Wij hebben een geweldigen winterveldslag achter ons. Het uur zal komen, dat de fronten zich weer uit hun verstarring zullen losmaken en dan moet de geschiedenis beslissen, wie in dezen winter heeft overwonnen: de aanvaller, die zijn menschenmassa idiootweg opofferde, of de verdediger, die zich eenvoudig in zijn stellingen handhaafde.
Ik lees deze weken voortdurend over de geweldige dreigementen van onze tegenstanders. De toekomst zal leeren in hoeverre onze voorbereidingen voor het overwinnen van de gevaren voldoende zijn. De groote veldheeren van Engeland en Amerika jagen mij vrees noch schrik aan.
Mocht in Engeland de gedachte vasten voet krijgen, den luchtoorlog tegen de burgerbevolking met nieuwe middelen voort te zetten, dan zou ik reeds thans ten overstaan van de geheele wereld het volgende willen vaststellen: De heer Churchill is in Mei 1940 met dezen oorlog begonnen, Ik heb vier maanden lang gewaarschuwd en gewacht. Toen kwam de tijd, dat ik gedwongen was te handelen. Degene, die alleen verantwoordelijk is voor dit soort strijd, begon toen te jammeren. Ook thans is mijn wachten geen zwakheid. Moge deze man niet weer klagen en jammeren, als ik mij nu gedwongen zal zien, een antwoord te geven, dat zeer veel leed over zijn eigen volk zal brengen. Ik zal van nu af aan weer slag om slag vergelden tot deze misdadiger valt en zijn werk bezwijkt. Als ik het oog richt op de wereld, die wij belichamen, en op alle mannen, met wie ik het geluk heb in vriendschap of bondgenootschap te verkeeren, als ik voorts blik op de schare van mijn politieke leiders in het Rijk, op mijn Rijksmaarschalk, de veldmaarschalken en admiraals en kolonel-generaals en de talrijke andere aanvoerders aan de fronten, dan zie ik met het grootste vertrouwen een toekomst tegemoet, waarin geen potsenmakers, doch mannen geschiedenis zullen maken.
De strijd in het Oosten zal worden voortgezet. De bolsjewistische kolos zal door ons zoolang worden geslagen, tot hij verbrijzeld is. Tegen Engeland zelf echter komt voor alles in de eerste plaats het Duitsche onderzeebootwapen steeds meer in het geweer. De heer Churchill heeft reeds in den herfst van 1939 het Engelsche volk verzekerd, dat hij het duikbootgevaar meester geworden was. Nu wil ik hem vandaag verzekeren, dat dit gevaar nog eerder hem meester zal worden. Al bazelt de Britsch-Amerikaansche pers ook elke week over nieuwe uitvindingen, die zullen leiden tot de reddelooze vernietiging van de duikbooten, dan is dit evenmin nieuw als het omgekeerd ook niet nieuw is, dat de Duitschers en onze bondgenooten hun duikbooten en haar bewapening van jaar tot jaar verbeteren. Wat de Duitsche marine ondanks haar numeriek geringen omvang heeft gedaan, overtreft verre wat onze zooveel grootere marine in den wereldoorlog in staat was te presteeren.
In antwoord op de dronkemansbewering van Churchill in den herfst van 1939 over het einde der Duitsche duikbooten, kan ik hem slechts verzekeren, dat haar aantal in vast tempo van maand tot maand toeneemt en dat dit thans reeds het hoogste aantal onderzeeërs uit den wereldoorlog ver achter zich heeft gelaten.
Als de Italiaansch-Duitsche samenwerking in de Middellandsche Zee heeft geleid tot een steeds nauwere kameraadschap en tot steeds grooter succes, dan zal de samenwerking van Duitschland met Italië en de overige bondgenooten ook op andere oorlogstooneelen niet minder groote resultaten aan den dag leggen.
Dat de provocatie van Japan tot deelneming aan dezen oorlog overigens wel de stompzinnigste, domste daad van onze tegenstanders is geweest, is reeds in weinig maanden bewezen door den heldhaftigen strijd van dit volk.
Wij, Duitschers, hebben in deze worsteling om bestaan of ondergang alleen maar alles te winnen, want het verliezen van dezen oorlog zou in ieder geval ons einde zijn. Het barbarendom uit Midden-Azië zou over Europa komen als in den tijd der Hunnen of der Mongolentochten.
Niemand weet dit beter dan de Duitsche soldaat en de met hem verbonden naties, die aan het front het wezen der bolsjewistische bevrijding van de menschheid hebben leeren kennen. Engeland kan echter in dezen oorlog niets winnen. Het zal verliezen en zal dan wellicht eens in zijn geschiedenis tot het inzicht komen, dat men het lot van volkeren en staten niet moet toevertrouwen aan cynische drinkers of aan geesteszieken. In dezen oorlog zal de waarheid overwinnen. Zij nu staat aan onze zijde. Dat de Voorzienigheid mij heeft uitverkoren om in zulk een grooten tijd het Duitsche volk te mogen leiden, is mijn eenige trots. Mijn naam en mijn leven wil ik onvoorwaardelijk verbinden aan zijn lot. Ik heb tot den Almachtige geen andere bede te richten dan ons in de toekomst evenzeer te zegenen als in het verleden en mij zoolang het leven te laten als in Zijn oogen noodig is voor den strijd om het lot van het Duitsche volk.

Slotrede van Rijksmaarschalk Goering. — Nadat Hitler zijn rede had gehouden, nam Göring, die de zitting ook geopend had, wederom het woord, waarbij hij o.m. het volgende zeide: „Onze Rijksdagbijeenkomsten zijn mijlpalen in de geschiedenis van ons volk. Telkens bij het einde van een periode en bij het begin van nieuwe gebeurtenissen heeft de Führer het Duitsche volk rekening en verantwoording afgelegd op een wijze die niet geweldiger kon zijn. De zitting van vandaag en het verslag van den Führer aan het einde van dezen winter zijn echter wel de geweldigste van alle.
Deze winter was een groot gevaar. Het Duitsche volk voelde en besefte dit gevaar. Maar grooter dan dat gevaar was het vertrouwen van het volk, dat de Führer ook het noodlot zal beheerschen. De houding van ons volk in het binnenland evenaarde die van onze strijders aan het front. Als de Führer zijn troepen zijn dank en erkentelijkheid heeft betuigd, weet het volk aan wien het in de eerste plaats het overwinnen van dit gevaar heeft te danken. Nooit is de dank van het geheele Duitsche volk jegens den Führer grooter geweest, dan thans. Want hoewel niet iedereen heeft kunnen zien, hoe de Führer het moeilijke lot meester werd, wij, zijn medewerkers, hebben het wel mogen zien. En wij kunnen thans zeggen: Als thans het front in het Oosten intact is en er wederom tot een krachtigen aanval kan worden overgegaan, dan is dat naast de dapperheid der troepen uitsluitend de verdienste van onzen Führer geweest. Nu het gevaar overwonnen is, mag ik wel zeggen, welk een geestkracht er voor noodig was om de dagelijks binnenkomende harde berichten te verwerken, om steeds weer nieuwe uitwegen te vinden, om steeds weer te helpen. Wanneer de transporten naar het front dagelijks toenamen, was dat de verdienste van den Führer. Wanneer de troepen naar de plaats werden gebracht, waar doorbraken plaats hadden en de linies moesten worden gesloten, was het zijn verdienste. Hij heeft het voorzien. Hem was de kracht gegeven, ook daar den geest te herstellen. Het vertrouwen van weermacht en volk, dat de Führer altijd al gehad heeft, is in dezen winter nog grooter geworden. En het volk en vooral de weermacht weten, dat wij alles moeten doen om den Führer zijn taak te helpen volbrengen, dat wij hem alles moeten geven, wat hij noodig heeft. En het volk weet vooral van de wijsheid, de rechtvaardigheid, de goedheid en grootheid en in het bijzonder van het genie van zijn leiding. En omdat het hiervan overtuigd is, voelt het den plicht alles te doen om den Führer te helpen.

De Führer niet meer gebonden aan bestaande rechtsvoorschriften. — U, mannen van den Duitschen Rijksdag, noodig ik thans uit als de afgevaardigden van dit volk, het volgende te bevestigen: „Het kan aan geen twijfel onderhevig zijn, dat de Führer in dezen oorlogstijd, waarin het Duitsche volk gewikkeld is in een strijd van bestaan of ondergang, het recht moet hebben om alles te doen, wat dient of bijdraagt tot het behalen van

de overwinning. De Führer moet derhalve, zonder aan bestaande rechtsvoorschriften gebonden te zijn, in zijn hoedanigheid van Führer der natie, opperste bevelhebber der weermacht, chef der regeering, hoogste bekleeder van het uitvoerend gezag, hoogste gerechtelijke instantie en leider der partij steeds in staat zijn zoo noodig elken Duitscher, zij het een eenvoudig soldaat of een officier, een laag- of hooggeplaatst ambtenaar of rechter, een leidende of een dienende functionaris der partij, een arbeider of een employé, met alle middelen, die hem gepast voorkomen, tot vervulling zijner plichten te brengen en bij de verwaarloozing daarvan na een conscientieus onderzoek en ongeacht de zoogenaamde verkregen rechten een gepaste straf op te leggen, of hem in een bijzondere procedure zonder instructie te verwijderen uit zijn ambt, zijn rang of zijn betrekking." Dat dit zoo is, verzoek ik u, afgevaardigden van het Duitsche volk, als de geroepen vertegenwoordigers van de Duitsche natie jegens den Führer uitdrukkelijk te bevestigen door van uw zetels op te staan. (De afgevaardigden hebben zich van hun zetels verheven). Ik constateer hiermede, dat de Rijksdag de door den Führer verlangde rechten eenstemmig heeft bevestigd en volgens zijn voorstel heeft besloten.

Führer, zooals gij in den hardsten aller winters het noodlot hebt beheerscht, zoo staan thans hechter dan ooit het Duitsche volk en zijn weermacht voor u gereed, om onder uw aanvoering, door te vechten en alles op zich te nemen. De weermacht is gereed om uw verdere bevelen in ontvangst te nemen. De strijders aan het front hunkeren er naar bevrijd van de hindernissen der elementen, den vijand thans eindelijk te lijf te gaan en de superioriteit van onze wapens, onze soldaten en onze leiding te bewijzen. Krachtiger en harder dan ooit tevoren zullen leger, vloot en luchtmacht de geniale en heldhaftige leiding van hun obersten Kriegsherrn volgen, er heilig van overtuigd, dat deze aanval de grootste overwinning zal worden, een overwinning welke Duitschland de grootheid zal verzekeren, die hem gegeven is door de weergalooze persoonlijkheid van onzen Führer. (Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Rijkskans. Hitler 5076 B.; Rijksmaarschalk Göring 5076 B.; Rijksdag 4663 A.)

A. **NEDERLAND. — Werkloosheidsbestrijding - Uiteenzetting van dr. Böhning - Overheveling van ongehuwde arbeiders naar Duitschland; vervanging in Nederland door gehuwde werkloozen. —**

21 April — Bij de Nederlandsche arbeidsbureaux stonden onlangs nog 225.000 werkloozen ingeschreven. Nu het voorjaar is geworden, hebben ruim 100.000 werk gevonden. Er blijven behalve, 110.000 werkloozen nog 60.000 arbeiders in de werkverruiming en 110.000 arbeiders, van wie de helft wachtgelders die in het geheel niet werken, in bedrijven die daar geen volle dagtaak hebben. Samen zijn dat 280.000 menschen die niet in het volle arbeidsproces zijn opgenomen.

Daarbij is bekend dat sommige takken van nijverheid hier te lande grootendeels drijven op de uitvoering van Duitsche opdrachten.

Dr. Böhning, die dezer dagen een uiteenzetting gaf over deze zaken, heeft daarin betoogd dat in Nederland meer Duitsche opdrachten worden geplaatst dan men aanvankelijk had durven verwachten. Toch zijn er grenzen op dit gebied. Men denke slechts aan het vervoer van grondstoffen, kolen, machines enz. dat daarvoor noodig is. De opheffing van de werkloosheid, zoo betoogde dr. Böhning, zal derhalve op andere wijze moeten worden gevonden.

Nu is het zeer eenvoudig te zeggen: dan moeten deze arbeiders in Duitschland gaan werken, doch het zal zonder meer duidelijk zijn, dat familieomstandigheden, enz., het voor den één veel gemakkelijker maken dan voor den ander zich naar het buitenland te begeven. Jonge arbeiders kunnen gemakkelijker gaan dan huisvaders. Vandaar dat nu maatregelen zijn ontworpen waarbij jonge arbeiders uit de Nederlandsche fabrieken worden genomen en naar Duitschland gezonden, om te worden vervangen door oudere gehuwde werkloozen. Het spreekt van zelf dat dit een groote ommekeer op de arbeidsmarkt zal veroorzaken. Vele bedrijven zullen krachten moeten opnemen die lang hebben rondgeloopen. Dr. Böhning heeft uitdrukkelijk verzekerd dat de Nederlandsche fabrieken hierdoor niet in een positie zullen worden gebracht, dat zij de Duitsche opdrachten niet meer zullen kunnen uitvoeren. Deze actie wordt slechts éénmaal gevoerd.

Over dezen ingrijpenden maatregel zijn reeds verschillende besprekingen gevoerd. Daarbij heeft dr. Böhning ook de bezwaren leeren kennen die van Nederlandsche zijde zijn aangevoerd. Ieder begrijpt, dat de strekking van den maatregel is: werkloozen die niet eigener beweging naar Duitschland gaan toch in te schakelen in het arbeidsproces. Het argument dat men, door in Duitschland te gaan werken, partij kiest in den oorlog wordt van Duitsche zijde niet erkend. Denkt men er zoo over dan moet men in het geheel niet werken want alle werk dat in Nederland wordt verricht komt ten goede aan Duitschland. Een Nederlander is echter nuchter genoeg om in te zien dat deze maatregel een eind maakt aan de werkloosheid. Hij zal begrijpen dat hier voor één keer en bij uitzondering een maatregel wordt genomen waarbij het gaat om groote sociaal-economische belangen. Door deze overheveling: ongehuwden naar Duitschland, gehuwden werkloozen in het Nederlandsche bedrijfsleven, zal er op het eind van dit jaar in Nederland geen werkloosheid meer zijn. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Werkloosheidsbestr. 4819 G.; Ned. arbeiders in Duitschland 4819 G.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oproep van Adolf Hitler voor het Roode Kruis - Europeesche bijeenkomst van studenten-frontstrijders. —**

Berlijn, 22 April — De Führer heeft een oproep gericht tot het Duitsche volk om met het thans beginnende derde oorlogshulpwerk voor het Duitsche Roode Kruis een deel van de dankbaarheidsschuld in te lossen, die het vaderland heeft jegens de Duitsche soldaten voor hun opofferingen aan het front. In den oproep wordt o.m. gezegd: „De Duitsche soldaat heeft dezen winter een beproevingstijd doorstaan, die alle tot dusver door hem in dezen oorlog gebrachte offers verre overtreft. Het vaderland heeft begrepen, hoezeer zijn lot uitsluitend in handen van de Duitsche soldaten ligt. Wat het front voor ons volk opoffert, kan door het vaderland nooit vergolden worden: het moet echter ten minste een klein deel van zijn dankbaarheidsschuld inlossen door naar beste krachten mede te helpen de wonden te heelen, die de oorlog onzen soldaten toebrengt.

Europeesche bijeenkomst van studenten-frontstrijders. — Op 17 April is te Dresden de eerste Europeesche studenten-frontstrijdersbijeenkomst geopend. In totaal zijn op de bijeenkomst 16 landen vertegenwoordigd. Zij staat in het teeken van den wil der in den strijd tegen het bolsjewisme staande jeugd van de Europeesche landen, om hun deel bij te dragen tot den wederopbouw van Europa. (N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Adolf Hitler 5083 A.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Moderne oorlogsfinanciering; rede van Rijksminister Graf Schwerin von Krosigk te Amsterdam - Reorganisatie van het bedrijfsleven; rede van Rijksminister Funk - Reorganisatie van het handwerk in de Oekraïne. —**

Den Haag, 23 April — De Duitsche rijksminister voor Financiën, Graaf Schwerin von Krosigk, heeft 22 April te Amsterdam voor de Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland, een rede gehouden over de problemen der oorlogsfinanciering. De ervaringen in den wereldoorlog opgedaan worden thans ter harte genomen. Men kan de Duitsche financieele politiek in den huidigen oorlog echter niet begrijpen, zonder een blik te werpen op de financieele geschiedenis sinds den wereldoorlog. Duitschland heeft na den oorlog eerst het inferno van de inflatie doorgemaakt. De chaos die zich destijds in Duitschland heeft ontwikkeld, heeft aan het Duitsche volk een les gegeven, die het nooit meer vergeten zal n.l.: Nooit weer inflatie. Na het einde van de inflatie heeft men aan het zieke economische leven buitenlandsche credieten verstrekt, die tot een ongezonde schijnconjunctuur hebben geleid. De ineenstorting van dit conjunctuurgebouw in Juli 1931, toen de Duitsche banken gesloten moesten worden, heeft het Duitsche volk een tweede levensles gegeven: nooit weer afhankelijk van het buitenland. In de daarop volgende jaren heeft Duitschland de deflatiepolitiek van den crisistijd over zich heen moeten laten gaan. Zes à zeven millioen werkloozen, tallooze faillissementen, budgettekorten en een stilgelegde kapitaalmarkt hebben een beeld gegeven, waaruit het Duitsche volk nu een derde leer heeft getrokken: Nooit weer deflatie.

Met de belastingontvangsten en de andere inkomsten is Duitschland in staat ook in het derde oorlogsjaar meer dan de helft van alle uitgaven te dekken. Er ontstaat daardoor een werkelijke ideale verhouding tusschen den inzet van de belasting en de credietpolitiek. De Rijksminister trok uit zijn uiteenzettingen de conclusie, dat de financiën van het Rijk zoo intact zijn als maar een enkele andere tak van de Duitsche oorlogseconomie is. De vage hoop van onze vijanden op financieel gebied met een ineenstorting te kunnen rekenen, is een bedriegelijke illusie.

Reorganisatie van het bedrijfsleven; rede van Rijksminister Funk. — Graz, 24 April (D.N.B.) — De Duitsche minister van Economische Zaken, Funk, heeft 23 April te Graz de Bedrijfskamer voor de gouw Stiermarken geopend, de eerste in Duitschland. Bij deze gelegenheid maakte hij een door hem gelaste reorganisatie van het Duitsche bedrijfsleven bekend, die ten doel heeft de productie-capaciteit van het bedrijfsleven door organisatie tot een maximum op te voeren met het oog op de grootere eischen der bewapening.

De minister behandelde in een algemeene uiteenzetting over de economische situatie ter inleiding het bewapeningspotentieel van Duitschland en Europa en betoogde, dat de voorsprong van Duitschland en zijn vrienden tegenover de vijandelijke mogendheden ook ondanks de grootste inspanning der tegen-

standers naar menschelijke berekening niet meer kan worden ingehaald.
Door de aanwezige capaciteit het beste te gebruiken, door standaardisatie en vereenvoudiging van modellen en grondstoffen, door het meest rationeele gebruik van de arbeidskrachten en door prestatieloonen en prestatieprijzen, zal de Duitsche bewapeningsindustrie veel goedkooper en sneller werken.

Reorganisatie van het handwerk in de Oekraïne. — Berlijn, 24 April (A.N.P.) — De Rijkscommissaris voor de Oekraïne heeft in een oproep de reorganisatie van het handwerk in de Oekraïne bekendgemaakt. Het systeem van de bolsjewistische gedwongen coöperatie, dat het individueele bedrijf knevelde, wordt opgeheven. Alle handwerkslieden worden naar hun bekwaamheden in verschillende prestatieklassen ingedeeld. Meesters krijgen het recht een bedrijf te leiden, waarin zij knechts aan het werk kunnen zetten en leerlingen zullen opleiden. Aangezien na jaren van bolsjewistische uitbuiting geen enkel Oekraïner in staat is uit eigen kracht productiemiddelen en kapitaal voor het oprichten van een productief industrieel bedrijf op te brengen, wordt den handwerkers de mogelijkheid geboden zich op den duur of voor de uitvoering van bepaalde opdrachten tot kartels aaneen te sluiten. Voor de uitvoering van economische gemeenschapsopdrachten is de oprichting van arbeidsgemeenschappen van handwerksbedrijven veroorloofd, welke ook bevoegd zijn voor de aanschaffing van materialen en grondstoffen en voor het afzetten van vervaardigde massagoederen.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Oorlogsfin. 4669 A.; Schwerin v. Krosigk, bez. 4297 G.; Rijksmin. Funk 4893 A.; Oekraïne 4820 H.)

A. FRANKRIJK. — Zuid-Afrika verbreekt diplomatieke betrekkingen - Amerikaansche troepen geland op Nieuw-Caledonië - Het vertrek van den Amerikaanschen ambassadeur Leahy; onderhoud met Laval.

Vichy, 24 April (D.N.B.) — Op 24 April is te Vichy het volgende officieele communiqué uitgegeven: De regeering der Unie van Zuid-Afrika heeft er zoo juist den Franschen gezant te Pretoria van in kennis gesteld, dat zij het besluit genomen heeft, de diplomatieke betrekkingen met de Fransche regeering af te breken. Dit besluit wekt vandaag geen verrassing. Het bevestigt slechts een feitelijken toestand, die sedert bijna twee jaar bestaan heeft. De diplomatieke betrekkingen tusschen de beide landen waren sedert Juni 1940 opgeschort, daar de Zuid-Afrikaansche gezant gemeend had, niet te kunnen scheiden van den Engelschen ambassadeur, die zooals bekend, weinige dagen voor den wapenstilstand Bordeaux verlaten had.

Amerikaansche troepen geland op Nieuw-Caledonië. — Lissabon, 26 April (A.N.P.) — De Britsche nieuwsdienst publiceert een officieel bericht uit Washington, volgens hetwelk Amerikaansche troepen geland zijn op Nieuw-Caledonië, in het Zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan, om mee te helpen bij de verdediging van deze Fransche bezitting. De Britsche nieuwsdienst meldt verder, dat de Ver. Staten de Gaulle erkend hebben als leider der regeering van Nieuw-Caledonië. De Fransche regeering heeft 25 April door haar ambassadeur te Washington, Henry Haye, bij de Amerikaansche regeering tegen de bezetting van Nieuw-Caledonië door Amerikaansche troepen geprotesteerd.

Het vertrek van den Amerikaansche ambassadeur Leahy; onderhoud met Laval. — Vichy, 29 April (D.N.B.) — Omtrent het onderhoud tusschen het hoofd der Fransche regeering, Laval, en den Amerikaanschen ambassadeur, admiraal Leahy, voor diens vertrek naar de V.S., verluidt, dat Laval zijn politiek standpunt ten aanzien van de huidige internationale vraagstukken heeft uiteengezet. Hij stelde er daarbij prijs op Leahy mede te deelen, dat hij onvoorwaardelijk aan de overwinning van Duitschland gelooft en dat hij daarom politieke samenwerking met Duitschland onmisbaar acht, zooals hij zulks reeds gedurende zijn geheele politieke loopbaan heeft gedaan. Met betrekking tot de verschillende Amerikaansche inbreuken op het Fransche imperium zou Laval hebben opgemerkt, dat Frankrijk zijn koloniale rijk zal verdedigen op alle punten, waar het over de vereischte middelen beschikt.

(Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Am. troepenlanding 4998 D.; Betrekkingen met Amerika 5041 D.; Laval 5077 A.)

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van prof. mr. dr. van Genechten over „Wie is schuldig aan Neerlands ondergang?" - Propagandakaderbijeenkomst te Amsterdam. —

's-Gravenhage, 25 April — Op 24 April heeft in een groote openbare vergadering der N. S. B. in den Dierentuin alhier prof. mr. dr. R. van Genechten een rede gehouden, getiteld: „Wie is schuldig aan Neerlands ondergang?"
Nadat de districtsleider, de heer Van Iersel, de bijeenkomst, die o.m. werd bijgewoond door den gemachtigde van den leider in Zuid-Holland, baron Van Haersolte, had geopend, sprak voor de pauze het plaatsvervangend hoofd van de vorming, de heer Nye.
Na de pauze sprak het hoofd van de afdeeling „Vorming", prof. Van Genechten. Gelijk een Grieksche tragedie, noemde spreker het noodlot, dat de laatste jaren over ons volk is gekomen. Tot voor kort welvarend, in het bezit van rijke koloniën, groot in alles, waarin een klein volk groot kan zijn, thans zonder welvaart, zonder koloniën, terneergeslagen. Dan rijst de vraag: Wie zijn de schuldigen aan dezen ondergang? Een vraag, die door velen beantwoord wordt met: die N.S.B.-ers, die landverraders! Langzaam aan echter scheurt het gordijn vaneen en ziet men de ware schuldigen: zij, die door hun plichtvergeten houding en lafheid een groote schuld op zich hebben geladen. In dit verband herinnerde prof. Van Genechten aan de onbekwame en lichtzinnige houding van vele officieren, zooals die nu blijkt uit de thans gevoerde processen. Daaruit kan men leeren, wie in werkelijkheid de landverraders zijn geweest. Terwijl de voormalige minister van Buitenlandsche Zaken, Van Kleffens, in een brochure uiteenzet, dat men kort voor den negenden Mei het vermoeden van een Duitschen inval door geheime agenten bevestigd kreeg, alhoewel geen zekerheid verkregen werd omtrent den preciezen datum, verlieten de opperofficieren in den nacht van 9 op 10 Mei rustig het hoofdkwartier om een biertje te gaan drinken. En den volgenden morgen, drie en een half uur na den inval, moest de opperbevelhebber door een burger nog met een auto daarheen worden gebracht. Hij was zelfs niet in staat de Duitsche vliegtuigen als zoodanig te herkennen. Die militairen echter zijn slechts instrumenten geweest in de handen van die oude heeren, die zich regeering noemden en de werkelijke schuldigen zijn geweest. Van dienzelfden Van Kleffens, die in zijn brochure schrijft, dat niemand meer dan hij kan gedaan hebben voor de handhaving onzer neutraliteit, staat vast, dat hij met geheime agenten een samenzwering voorbereidde tegen den leider en den minister van Buitenlandsche Zaken van het naburige Duitsche volk. Deze heeren beloven ons volk over de Engelsche radio, dat zij hier terug willen komen. Ik hoop, dat zij inderdaad terugkomen, en ik dan nog de eer heb procureur-generaal te zijn. (Applaus).
Zij op hun beurt zijn echter weer pionnen geweest van krachten, die ons volk in het verderf hebben gestort. Belangrijker dan zij is b.v. een man als Colijn, die in iedere ontplooiing van het Duitsche rijk een nadeel zag voor Nederland en alles er op gezet heeft om die ontplooiing ten koste van alles te verhinderen. In dit verband herinnerde prof. Van Genechten aan de economische boycot van Duitschland door de kapitalistische landen ten gevolge waarvan hier grooter werkloosheid ontstond en tonnen kostelijk voedsel op de mestvaalt werden gedeponeerd. Week-in, week-uit hebben wij, aldus spreker, in onze bladen tegen die politiek gewaarschuwd. Laten die dominees en pastoors, die thans de schuld werpen op de bezetting, bedenken dat wij toen gewaarschuwd hebben voor de straf, die op deze zonde moest volgen.
Achter de actie tegen het nationaal-socialisme zat in de eerste plaats het joodsche kapitaal. Thans is de sluier daarover gelicht en weten wij dat de meest infame jood in ons land, Daniël Wolf, op één dag 165.000 gulden schonk aan E.D.D. en 200.000 aan den Vrijz. Dem. Bond.
Achteraf kan men zich afvragen: Hoe kon dit alles geschieden, terwijl onze weldenkende eenvoudige volksgenooten zulks niet wilden? Dit is mogelijk geworden door het parlementaire stelsel en door de fouten van ons volk zelf. In dat stelsel immers was gezonde volksinvloed onmogelijk. De overigens belachelijke heer Wendelaar heeft dit ingezien en gezegd: Hoe luider de stem van het volk, des te geringer dringt zij door tot het parlement. Het partijenstelsel en de vrees voor verantwoordelijkheid, die steeds werd afgeschoven, waren hiervan de schuld. Iedere weldenkende in universitaire en justitieele kringen wist, dat onze staatsinstellingen verouderd waren en radicaal aangepast hadden moeten worden aan de eischen van dezen tijd.
Al deze fouten zijn ook onze fouten, want het zijn de fouten van ons volk. Wij echter hebben leeren inzien, dat een volk een gemeenschap is en dat hij, die de verantwoordelijkheid daarvoor wil dragen, niet in de eerste plaats het heil van den enkeling moet dienen maar dat van het geheel. Dat alleen in orde en tucht het doel bereikt kan worden en zachte heelmeesters stinkende wonden maken.
Prof. Van Genechten besloot zijn rede met te wijzen op den groei der N.S.B. tegen allen weerstand in en spoorde de aanwezigen aan zich daarvoor naar vermogen in te zetten.

Propagandakaderbijeenkomst te Amsterdam. — Amsterdam, 27 April (A.N.P.) — Op 25 April had in Bellevue een bijeenkomst plaats van leden van het propagandakader der N.S.B. en haar nevenorganisaties, zooals W.A., S.S., N.S.V.O., Jeugdstorm, fronten en gilden en van leden van het propagandakader van die organisaties en instellingen, die wel is waar los staan van de N.S.B., doch wier activiteit gebaseerd is op de grondstellingen van het nationaal-socialisme, Volksdienst, Winterhulp, N.V.V. en Arbeidsdienst waren in gesloten verband opge-

komen, terwijl bovendien aanwezig waren functionarissen van de N.S.D.A.P. en van de N.S.B. Het doel van deze bijeenkomst, die een reeks van dergelijke vergaderingen alom in den lande heeft ingeluid, was, de beteekenis van een gelijkgerichte propaganda, door deze organisaties en instellingen gevoerd, overal te doen doordringen. Als sprekers traden op de heer Gernand, chef van de Hauptabteilung Propaganda und Volksauferklärung van het Rijkscommissariaat en de heer Ernst Voorhoeve, propagandaleider van de N.S.B. (Telegraaf - Nat. Dagblad)
(V. b. dr. v. Genechten, redev. 5022 G.; Kaderbijeenkomst 5040 E.)

A. **TURKIJE. — De betrekkingen met de Sovjet-Unie - Verklaring van minister Saradjogloe inzake de neutraliteit. —**
Ankara, 27 April (D.N.B.) — De Sovjet-ambassadeur Winogradof heeft 26 April een onderhoud gehad met den uit Koeibisjef teruggekeerden Turkschen ambassadeur Aktay. Aan dit langdurige onderhoud hecht men in zekere politieke kringen eenige beteekenis. In politieke kringen te Ankara wordt een uitlating van den Britschen ambassadeur, Sir Knatchbull Hugessen, geciteerd, volgens welke het Eden zou zijn gelukt Maisky er van te overtuigen, dat een door de Sovjet-Unie geprovoceerde verscherping der betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Turkije op het oogenblik niet in het belang is van de algemeene politiek der geallieerden.
Verklaring van minister Saradjogloe inzake de neutraliteit. — De ,,Giornale d'Italia'' meldt, dat de Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, in een bijeenkomst van persvertegenwoordigers te Ankara heeft gezegd, dat in het ernstig oogenblik een groote voorzichtigheid noodzakelijk is. De minister heeft onderstreept, waarom de neutraliteit de vaste grondslag van de Turksche politiek blijft, ,,maar'', zoo voegde hij hier aan toe, ,,deze neutraliteit behoeft niet onvoorwaardelijk te zijn.'' (Vaderland - Alg. Handelsblad)
(V. b. Sovjet-Unie betrekkingen 5079 C.; Saradjogloe, redev. 5040 D.)

B. **NEDERLAND. — Britsche bomaanval op Nederlandsche burgerbevolking. —**
's-Gravenhage, 27 April — Op 24 April in de namiddaguren heeft een misdadige Engelsche bomaanval op de burgerbevolking van een plaats in het Westen des lands plaats gehad. Uit groote hoogte strooiden de Engelsche luchtpiraten een aantal brisantbommen boven een woonwijk van deze plaats omlaag, waardoor een reeks woonhuizen volkomen werd vernield en talrijke huizen werden beschadigd. Naar tot nu toe werd vastgesteld, zijn hierbij 27 burgers gedood en 18 zwaar gewond. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Britsche aanval 4990 G.)**

C. **NEDERLAND. — Joden-ster ingevoerd - Ariseering van het bedrijfsleven. —**
Den Haag, 29 April — Verschenen is een bekendmaking van den commissaris-generaal van de Openbare Veiligheid, over de kenteekening van de Joden in Nederland. Zij luidt: Op grond van par. 45 van de verordening nr. 138/41 van den Rijkscommissaris van het bezette Nederlandsche gebied betreffende de openbare veiligheid geef ik hiermede de volgende orders:
Par. 1. — 1) Een Jood, die zich in het openbaar vertoont, moet een Joden-ster dragen. 2) Jood, in den zin van deze verordening is hij, die naar par. 4 van de verordening nr. 189/40 over de aanmelding van ondernemingen, Jood is of als Jood geldt. Kinderen onder zes jaren vallen niet onder het kenteeken. 3) De Jodenster bestaat uit een zwart geteekende zespuntige ster uit gele stof ter grootte van een handpalm met het zwarte opschrift ,,Jood''. Deze moet zichtbaar en vast opgenaaid op den linkerkant ter borsthoogte van het kleedingstuk worden gedragen. 4) Het is aan Joden verboden, orde-, eereteekens of andere insignes te dragen.
Par. 2. — 1) Hij die in strijd handelt met de bepalingen van par. 1 of deze omzeilt, wordt — voor zoover niet volgens andere maatregelen een zwaardere straf is bepaald — met hechtenis van ten hoogste zes maanden en met een geldboete van ten hoogste duizend gulden of met een van deze boeten bestraft. Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem, die voor een omzeiling van deze bepalingen zorgdraagt, mogelijk maakt of daaraan medewerkt. 2) de oplegging der maatregelen op het gebied der veiligheidspolitie blijft onaangetast.
Par. 3. — Deze politieverordening treedt drie dagen na hare afkondiging in werking.
Den Haag, 29 April 1942. Der Generalkommissar für das Sicherheitswesen und Höhere S.S.- und Polizeiführer (gez.) RAUTER.
Ariseering van het bedrijfsleven. — 25 April — In ,,De Waag'' schrijft de heer H. C. van Maasdijk, lid en secretaris van de organisatie-commissie voor het Nederlandsche bedrijfsleven: Van de aangemelde joodsche ondernemingen, ca. 21.000 in aantal, zal een groot aantal kunnen verdwijnen. Het betreft hier ca. 10.000 ondernemingen, vooral in den tusschenhandel, waarvan de definitieve liquidatie op den duur aan de overblijvende ondernemingen der onderscheiden branches vanzelfsprekend van voordeel zal zijn. Verder is een groot aantal andere joodsche ondernemingen, ca. 8000 in aantal, zelf tot uitschakeling van den joodschen invloed in deze bedrijven, tot z.g. zelfariseering, overgegaan. Of de wijze, waarop deze ariseering op eigen initiatief beantwoordt aan de grondbeginselen, die bij het tot stand komen der verordening tot maatstaf hebben gediend, zal t.z.t. door de betreffende instanties worden nagegaan. Overblijven zullen dus enkele duizenden ondernemingen, waarvan de ariseering door de ingestelde instanties zelf ter hand wordt genomen. Een schatting van het financieele belang, dat hiermede is gemoeid, is uit den aard der zaak lastig. Naar de thans ter beschikking staande cijfers mag men echter gevoeglijk een bedrag van zeker ca. ƒ 150.000.000 aannemen. Het aangemelde joodsche huizen- en grondbezit en rechten op onroerend goed zullen door verkoop, resp. overdracht, in niet-joodsche handen overgaan. Het gaat hier om bezittingen aan woonhuizen, terreinen, landbouwgronden, alsmede om door joden verstrekte hypotheken. Hiermede is een bedrag gemoeid van ver over de ƒ 200.000.000. Tenslotte is er de categorie van het joodsche geldelijke vermogen en het joodsche effectenbezit, dat eveneens geliquideerd zal worden. Hiermede is een bedrag van naar schatting ca. ƒ 150.000.000 gemoeid.
Telt men een en ander bij elkaar, dan blijkt dat met de ariseering van het Nederlandsche bedrijfsleven een bedrag is gemoeid van in totaal zeker meer dan een half milliard gulden, voorwaar een economisch en financieel belang, dat waard is er volle aandacht aan te besteden. Het Nederlandsche bedrijfsleven ziet zich voor de vraag gesteld, of het zich bij het ariseeringsvraagstuk zal inschakelen. Er zijn gevallen bekend, dat Nederlandsche financieele instellingen zich bij dergelijke transacties om principieele redenen afzijdig hebben gehouden. Bij het vraagstuk der ariseeringen gaat het echter om de vraag, of men zeer belangrijke Nederlandsche vermogensbestanddeelen, Nederlandsche bedrijven met behoorlijke toekomstkansen, bronnen van bestaan voor vele Nederlanders, enz., willens en wetens uitsluitend aan Duitsche belanghebbenden wil overlaten, of dat men door eigen initiatief dergelijke zaken voor een groot deel aan Nederlanders wil houden, de met de ariseering samengaande financiering zelf wil toepassen. Wanneer men het probleem zoo stelt, lijkt een antwoord op deze vraag niet moeilijk: het is een Nederlandsch belang om ten spoedigste een algemeen positief standpunt ten aanzien der ariseeringen in ons land aan te nemen.
(Alg. Handelsblad - De Waag) **(Vor. ber. Joden 4502 D.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Levensmiddelendistributie ingevoerd - Maatregelen tegen inflatie - Congresboodschap van pres. Roosevelt. —**
Parijs, 23 April (D.N.B.) — Naar radio Lyon uit Washington verneemt, zal met ingang van 5 Mei in de Vereenigde Staten distributie van levensmiddelen worden ingevoerd.
Maatregelen tegen inflatie. — Lissabon, 25 April (A.N.P.) — Uit Washington wordt bericht over een door president Roosevelt opgesteld programma ter bestrijding van de inflatie. Volgens punt een zullen voor alle artikelen maximumprijzen worden ingevoerd, voor de contrôle zal een speciaal apparaat in het leven worden geroepen. Punt twee behelst de distributie van alle levensmiddelen en verbruiksvoorwerpen. Punt drie houdt in een verscherpte belastingheffing op oorlogswinsten. Hierbij zou worden bepaald, dat winsten, welke meer bedragen dan 6 pct. van het geïnvesteerde kapitaal onderworpen zullen zijn aan een belasting van 99 pct., hetgeen neerkomt op een inbeslagneming door den Staat van alle winsten boven 6 pct. van het kapitaal. Volgens punt vier zal de inkomstenbelasting zoodanig geregeld worden, dat de belastingbetalers nog slechts de vrije beschikking zullen houden over een door den Staat te bepalen bedrag. Dit bedrag zal naar in punt vijf nader wordt bepaald, worden vastgesteld op 25.000 of 50.000 dollar. Punt zes ten slotte bepaalt, dat de loonen voor vakarbeiders aan een loonstop zullen worden onderworpen, terwijl voor de arbeiders der lagere loonklassen de mogelijkheid zal worden gegeven om hun loon aangepast te zien aan de gestegen kosten van levensonderhoud.
Congresboodschap van president Roosevelt. — Roosevelt heeft een boodschap aan het Congres gericht, waarin hij om te beginnen betoogt, dat de geallieerden in den huidigen oorlog staan tegenover een nog ernstiger bedreiging van hun bestaan dan in den oorlog van 1914—1918. Roosevelt verklaarde vervolgens, dat de Ver. Staten zich reeds twee jaar lang door besluiten van het Congres, o.a. over de herziening van de neutraliteitswetgeving, de dienstplichtwet, de leen- en pachtwet, de vergrooting van leger en marine, enz. op den oorlog hebben voorbereid. De president stelde aan het Congres daarop ingrijpende economische maatregelen voor. O.a. zullen zware belastingen worden ingevoerd om stijging van de kosten van levensonderhoud te voorkomen. Tot hetzelfde doel zullen maximumprijzen voor klein- en groothandel en voor de industrie, benevens voor woninghuren worden vastgesteld in de gebieden,

die door de oorlogsindustrie worden getroffen. De loonen moeten worden gestabiliseerd, hetgeen eveneens met de prijzen der landbouwproducten zal geschieden. De Amerikaansche burgers moeten worden aangespoord om met hun spaargeld oorlogsleeningen te koopen, inplaats van dit uit te geven aan niet noodzakelijke dingen. Alle goederen, waaraan gebrek bestaat, moeten gerantsoeneerd worden om een gelijkmatige verdeeling te bewerkstelligen. Koopen op crediet is te ontraden. Daarentegen moet de afbetaling van hypotheken en andere verplichtingen worden bevorderd. Roosevelt merkte tot slot op, dat hij, indien door deze maatregelen het gewenschte doel nog niet bereikt wordt, m.a.w. als de kosten van levensonderhoud nog mochten blijven stijgen, nieuwe voorstellen bij het Congres zal indienen. (Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Roosevelt, boodschap Congres 4730 A.)

A. BRITSCH-INDIE. — Amerikaansche troepen aangekomen. —

Bangkok, 24 April (D.N.B.) — De Indische nationale raad te Bangkok schrijft in een verklaring onder het opschrift „Moet Indië in een Amerikaansche kolonie veranderd worden?" o.a.: De Amerikaansche pers en de Amerikaansche regeering hebben tijdens de besprekingen, die Sir Stafford Cripps te New Delhi heeft gevoerd, niet verheeld, dat de Ver. Staten in geval van mislukking dezer besprekingen in Indië de maatregelen zullen nemen, die zij noodig achten. Veertien dagen na het vertrek van Cripps heeft kolonel Johnson meegedeeld, dat zich reeds Amerikaansche troepen in Indië bevinden en nog meer troepen onderweg zijn. (Telegraaf)

(Vor. ber. Am. troepen geland 5088 A.)

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansche bestuursmaatregelen. —

Tokio, 27 April (D.N.B.) — De Japansche militaire autoriteiten te Batavia hebben, volgens de „Tokio Nitsji Nitsji", op 26 April 200 Chineezen gearresteerd, die sedert de bezetting des lands anti-Japansch opgetreden waren. Onder de gearresteerden bevindt zich de leider van de afdeeling Batavia der Kwomintang en de eigenaar van het Chineesche dagbladconcern aldaar.

Voor de inschrijving van vreemdelingen, die op 20 April is opengesteld, hebben zich tot 26 April te Batavia, ongeveer 1000 buitenlandsche ingezetenen gemeld, aldus bericht Domei. Naar verluidt, bestaat 80 procent hiervan uit Chineezen.

Het verkeer op Java wordt snel hersteld. Drie groote bruggen op den grooten weg tusschen Soerabaja en Grissee zijn formeel weer in gebruik genomen.

Batavia, 28 April (Domei) — Vernomen wordt, dat de namen van 350 Inlanders, die aangesteld zijn op posten van het civiele bestuur te Batavia, Bandoeng, Semarang, Soerabaja en in andere gebieden op Java, 29 April bekend zullen worden gemaakt, ter gelegenheid van den verjaardag van den Japanschen keizer. Tevens wordt bekend, dat de huidige burgemeester in Batavia in functie zal blijven.

Tokio, 29 April (D.N.B.) — Naar aanleiding van den verjaardag van den Tenno heeft de opperbevelhebber van het Japansche expeditieleger in Nederlandsch-Indië, generaal Imamoera, een proclamatie uitgevaardigd, waarin het volgende wordt medegedeeld:

De gezinnen van inheemschen, die aan Japansche zijde in den strijd vielen, zullen steun ontvangen. Er zullen godsdienstplechtigheden worden gehouden ter herdenking van de inheemsche niet-strijders, die bij de kortstondige vijandelijkheden werden gedood. Inheemschen, die bereid zijn in samenwerking met de Japanners te helpen bij het vestigen van een nieuwe orde, zullen gelegenheid krijgen hun krachten te ontplooien. De beschikbare ziekenhuizen in Indië zullen voortaan ook voor de inheemsche bevolking open staan. Het aantal inheemsche volksscholen zal worden uitgebreid. (Telegraaf)

(Vor. ber. Bezet gebied 5073 D.)

C. NEDERLAND. — Vredegerechtshof - Kapitein Bom en luitenant Kruithof, schuldig aan den dood van overste Mussert, veroordeeld tot tien en twintig jaar gevangenisstraf - Mr. A. Semplonius benoemd tot procureur-generaal te Leeuwarden. —

's-Gravenhage, 28 April — Het Vredegerechtshof heeft 28 April arrest gewezen in de zaak tegen den reserve-kapitein A. J. C. Bom en den reserve-eerste-luitenant A. J. Kruithof, wien ten laste was gelegd feitelijke insubordinatie in tijd van oorlog, den dood van luitenant-kolonel Mussert ten gevolge hebbend. Kapitein Bom werd veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf, luitenant Kruithof tot twintig jaar.

Aan dit arrest ontleenen wij o.m.: Overweging van de getuigenverklaringen heeft het Hof de overtuiging geschonken, dat zij, die aan de goede trouw van den luitenant-kolonel Mussert hebben getwijfeld, veelal niet alleen van aan misdadigheid grenzende lichtvaardigheid hebben blijk gegeven, maar zelf grootendeels mede oorzaak van het te zijnen opzichte gewekte wantrouwen zijn geweest en in de hoogste mate zelf schuldig staan aan het ongunstige verloop der krijgsverrichtingen, hetwelk ten onrechte den luitenant-kolonel Mussert werd aangerekend.

Het Hof stelt vast, dat de beruchte landverraad-legende eenerzijds onopzettelijk de oorzaak is geweest van den diep teleurstellenden gang der krijgsverrichtingen, terwijl zij anderzijds opzettelijk gebezigd is om de schuld van dezen gang van zaken te bemantelen.

Mr. A. Semplonius benoemd tot procureur-generaal te Leeuwarden. — 's-Gravenhage, 25 April — De Rijkscommissaris heeft den raadsheer bij het Vredegerechtshof te 's-Gravenhage, mr. A. Semplonius, benoemd tot procureur-generaal te Leeuwarden.

Mr. A. Semplonius is 1891 te Bornzwaag geboren en promoveerde in 1929 aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Na advocaat te zijn geweest, werd hij benoemd aan het departement van Justitie; later werd hij raadsheer in het gerechtshof te 's-Gravenhage, tevens lid van het Vredegerechtshof. In 1940 trad hij toe tot de N. S. B. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Vredegerechtshof 4901 B; Rechtszaken 5080 A; proc.-gen. 4736 A.)

D. NEDERLAND. — Verordeningen inzake behandeling van vijandelijk vermogen en den dienst bij de weermacht, Waffen-S.S. of Vrijwilligerslegioen. —

's-Gravenhage, 25 April — Het verschenen verordeningenblad bevat een tweede verordening van den Rijkscommissaris nopens de behandeling van vijandelijk vermogen, krachtens welke het zich in het bezette Nederlandsche gebied bevindende Amerikaansche vermogen binnen een week moet worden aangegeven.

Verder een verordening van den Rijkscommissaris, houdende aanvulling der verordening no. 135/1941 betreffende den dienst van Nederlanders bij de Duitsche weermacht, de Waffen S.S. of het Vrijwilligerslegioen Nederland.

(Verordeningenblad no. 10, 25 April 1942)

(Vor. ber. Vijandel. vermogen 4778 A.)

E. DAG VAN DEN ARBEID. — In Nederland: Meirede van ir. A. A. Mussert. —

De leider van de N.S.B., ir. A. A. Mussert, heeft op 1 Mei een radiorede gehouden, waarin hij o.m. zeide: Arbeiders, Volksgenooten! Heden, 1 Mei 1942, is het mij een voorrecht en een behoefte, om mij te wenden tot u, mijne volksgenooten, die arbeiders zijt, om met u te spreken over den arbeid en over het socialisme, dat komen moet.

Hebben wij een zelfde doel voor oogen? Hoevelen zullen er dan zijn, die tot zichzelf zeggen: neen, natuurlijk niet, want hij is nationaal-socialist en ik ben 't heelemaal niet. Ik ben er van overtuigd, dat wij wel hetzelfde doel hebben en zal u daarom mijn denkbeelden over den arbeid in het kort uiteenzetten, dan kunt gij oordeelen. Het Nederlandsche volk groot en sterk te maken, te halen uit den put, waarin het gestort is door onverantwoordelijk en kortzichtig beleid van hen, die eens het vertrouwen van het volk mochten genieten, dat willen wij toch allen. Wij beschikken daarvoor op dit oogenblik alleen over onzen bodem, en onze arbeidskracht. Daarmede moeten wij het doen. Willen wij omhoog komen, dan moeten wij den arbeid organiseeren, zoo, dat er zoo weinig mogelijk van verloren wordt in onderlinge tegenstrijdigheid, zoo, dat er zooveel mogelijk nuttig effect uit voortkomt voor ons volk. Wij zijn bezig om straatarm te worden. Wij willen een welvarend volk worden. Dat is alleen mogelijk als alle beschikbare krachten op dit doel gericht worden. Iedere arbeider moet zich weten dienaar van zijn volk, drager van zijn volk, vechter voor zijn volk.

Arbeiders van Nederland. Gij zult begrepen hebben, dat het onze socialistische taak is, om in ons volk als kern te bouwen een groote werkgemeenschap van alle Nederlandsche arbeiders van hoog tot laag. Om te produceeren zijn grondstoffen en arbeidskrachten noodig. Wij zijn arm aan grondstoffen, het zal een heele toer voor ons zijn om straks de noodige grondstoffen te verkrijgen als de oorlog voorbij zal zijn. De staatsleiding en de leiding van het economisch leven zullen in harmonie met elkander het mogelijke doen om dit te bereiken. De organisatie van den arbeid hebben wij zelf beter in de hand. Daaraan beginnen wij reeds nu. Door dien arbeid zullen wij nieuwe welvaart moeten scheppen. Wij richten onze krachten op hetzelfde doel. De wagen van het Nederlandsche volk is vastgeloopen in de modder, de verantwoordelijken zijn er vandoor. Het is logisch, dat nu wij den wagen er weer uit moeten halen, wij niet zoo dwaas zullen zijn, om ieder te laten trekken aan den kant, dien hij wil: de een aan den voorkant, de ander aan den achterkant, de derde aan den linkerkant en de vierde aan den rechter zijkant. Ik begrijp volkomen, dat het leven voor honderdduizenden nu uiterst moeilijk is, dat het noodzakelijke dikwijls ontbeerd wordt, dat de huisvrouwen met ontzaglijke moeilijkheden te kampen hebben. Het is slecht, want het is bewust onwaarheidsprekend dit te schuiven op rekening van de z.g. nieuwe orde. Een kind kan weten, dat Europa en dus ook

ons land in een oorlog op leven en dood gewikkeld is tegen den Sovjet-kolos in het Oosten en den kapitalistischen kolos in het Westen. Deze worsteling eischt ontzaglijke offers aan goed en bloed. Maar ik heb het onwrikbare geloof, dat Europa zal winnen tegen de dreigende slavernij, die het tweespan van joodschen bloede, communisme en kapitalisme, over ons wil brengen.
Het Nederlandsche volk zoo besloot Mussert, moet kunnen rekenen op zijn dragende kern: de arbeiders, de plichtsgetrouwe onbekende soldaten van den arbeid. Zoo zeker als de hoogte van een volk bepaald wordt door de kracht van het genie, zoo zeker wordt de sterkte van een volk bepaald door de kracht van den arbeid. Deze kracht willen wij versterken uit liefde voor volk en vaderland! Hou zee!
(Nat. Dagblad - Vaderland)

In Groot-Duitschland. — Berlijn, 2 Mei (D.N.B.) — Door de verzetting van den Duitschen nationalen feestdag van den 1sten Mei rust op 2 Mei in geheel Duitschland het werk. Op bevel van den Führer vinden ook geen partijbijeenkomsten plaats om den scheppenden mensch in Duitschland gelegenheid tot ontspanning te geven.
Op 1 Mei heeft de Rijksorganisatieleider dr. Ley in een radiorede de Duitsche arbeiders toegesproken en gewezen op de beteekenis van dezen dag.

In Frankrijk: toespraak van Pétain. — Vichy, 1 Mei (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den dag van den arbeid heeft maarschalk Pétain te Thiers een toespraak gehouden, waarin hij alle Franschen aanspoorde tot een gemeenschappelijke krachtsinspanning voor het tot stand brengen van vrede in maatschappij en beroepen. Hij herinnerde aan den socialen vooruitgang, welke sedert het begin van zijn bewind is bereikt, en aan zijn betoog van het vorige jaar, dat men met de ongezonde ideologie van den klassenstrijd moet breken en medewerken aan de arbeidsvreugde. Pétain noodigde alle Franschen uit het eens te worden over het tot stand brengen van nieuwe sociale instituten. Werkgevers en werknemers spoorde hij aan de maatschappelijke tegenstellingen te laten vallen.

In België: rede van Staf de Clercq. — Brussel, 1 Mei (Belgapress) — Ter gelegenheid van het 1 Meifeest heeft Staf de Clercq een rede gehouden. Na te hebben gewezen op de beteekenis van 1 Mei door de eeuwen heen als den geest der wedergeboorte, sprak hij ook over de verwording van dezen dag tot een manifestatie van den klassenstrijd. „Nu wordt het anders", zoo vervolgde hij. „De nationaal-socialistische revolutie, die zich ook voor ons volk zal voltrekken, geeft aan arbeid en arbeider een nieuwe beteekenis. De arbeid zal geen vloek meer zijn, arbeid wordt een eer. De arbeider zal geen tweederangsburger blijven, hij wordt een volwaardig, geëerbiedigd volksgenoot."
(Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. ir. A. A. Mussert, Meiradiorede 4662 A.; Pétain redev. 4992 F.; Staf de Clercq redev. 4943 E.)

A. **NEDERLAND. — Porselein en aardewerk distributiegoed. —**
30 April — Met ingang van 1 Mei zal een begin worden gemaakt met de distributie van uit aardewerk of porselein vervaardigde tafel-, thee- en ontbijtserviezen, benevens hun desbetreffende onderdeelen. Van 1 Mei af mogen deze artikelen slechts tegen afgifte van geldige distributiebescheiden worden gekocht, verkocht en afgeleverd. Voorloopig zullen slechts serviezen en wel in gevallen van eerste inrichting en huwelijk en van totaal verlies ten gevolge van brand of oorlogsgeweld worden beschikbaar gesteld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Distributie 5064 A.)

B. **NEDERLAND. — Arbeidsdienst - In Reichsarbeitsdienst doorgebrachten tijd geldig. —**
's-Gravenhage, 30 April — De secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken heeft een besluit betreffende dienstneming bij den Reichsarbeitsdienst uitgevaardigd, hetwelk bepaalt, dat, de met toestemming van den commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst bij den Reichsarbeitsdienst doorgebrachte diensttijd telt voor de toepassing van het arbeidsdienstplichtbesluit ten volle mede als diensttijd, doorgebracht bij den Nederlandschen Arbeidsdienst. (Vaderland)

(Vor. ber. Arbeidsd. verplicht 5056 G.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Verordening oorlogsindustrie - Tewerkstelling der schooljeugd in den landbouw. —**
Berlijn, 30 April (A.N.P.) — Op grond van een verordening van den gevolmachtigde voor het vierjarenplan moeten alle bedrijven, welke voor de oorlogsindustrie werken, alle werkzaamheden stopzetten, welke verband houden met eventueele plannen voor vredestijd. Uitzonderingen hierop zijn onderworpen aan de goedkeuring van den minister voor Bewapening en Munitie. Naar aanleiding van deze verordening wordt verklaard, dat de oorlogsvoering een concentratie van alle krachten en een op de eindoverwinning gericht zijn van het scheppend vermogen van het geheele volk vereischt.

Tewerkstelling der schooljeugd in den landbouw. — Berlijn, 1 Mei — De correspondent van „De Telegraaf" schrijft in zijn blad, dat gouwleider Sauckel, die door Hitler belast is met de mobilisatie van alle beschikbare arbeidskrachten en die tevens de verdeeling der beschikbare arbeiders regelt, in verband met de moeilijkheden in den landbouw, ook een beroep gedaan heeft op de Duitsche schooljeugd, en de Rijksjeugdleider heeft thans de uitvoeringsbepalingen uitgevaardigd, die op de tewerkstelling van schooljongens en schoolmeisjes in den landbouw betrekking hebben. De geheele Duitsche schooljeugd moet van haar tiende levensjaar af, in de periode van 15 April tot 15 November, op het platteland bij de boeren meehelpen.
(Telegraaf)

(Vor. ber. Landbouw 4834 I.)

D. **NEDERLAND. — Cultuurkamer - Gildeleiders benoemd. —**
Den Haag, 1 Mei — Blijkens het Verordeningenblad der Nederlandsche cultuurkamer is tot leider van het letterengilde benoemd: prof. dr. Jan de Vries te Leiden; tot leider van filmgilde: G. J. Teunissen te 's-Gravenhage; tot leider van het muziekgilde: H. Rijnbergen te Amsterdam; tot leider van het gilde voor bouwkunst, beeldende kunst en kunstambacht: J. Bakker te Voorburg. Tot leider der vakgroep beeldende kunsten is benoemd A. Colnot te Amsterdam; tot leider der vakgroep bouwkunst: dr. ir. G. A. C. Blok te 's-Gravenhage.
(Alg. Handelsblad)

(V. b. Cultuurkamer aanv. verord. 5056 C.)

E. **BRITSCH-INDIE. — Onafhankelijkheidsmotie door Congrespartij aangenomen. —**
Stockholm, 1 Mei (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft het bestuur van de Britsch-Indische Congrespartij 1 Mei een motie aangenomen, waarin wordt gezegd: „De crisis van het oogenblik en de ervaringen, welke wij moesten opdoen bij de onderhandelingen met Sir Stafford Cripps, maken het voor de Congrespartij onmogelijk plannen of voorstellen in overweging te nemen, volgens welke ook maar een deel van de Britsche contrôle en van het Britsche gezag in Britsch-Indië gehandhaafd blijft. Slechts op de basis van onafhankelijkheid kan Britsch-Indië met Engeland of andere staten onderhandelen."

(Vor. ber. Congres 5063 H.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Adolf Hitler en Mussolini te Salzburg bijeen. —**
Berlijn, 1 Mei (D.N.B.) — De Führer heeft 29 en 30 April te Salzburg zijn twaalfde ontmoeting gehad met Mussolini. Te Salzburg is hierover het volgende communiqué gepubliceerd: De Führer en de Duce hebben op 29 en 30 April een samenkomst gehad te Salzburg. De besprekingen tusschen de twee regeeringschefs stonden in het teeken van den geest der nauwe vriendschap en onwrikbare wapenbroederschap der twee volken en hun leiders. Zij leidden tot volledige overeenstemming der opvatting over den toestand, welke is ontstaan door de overweldigende overwinningen der landen van het Drie-mogendhedenpact, alsmede over de verdere oorlogvoering der twee landen op politiek en militair gebied. De harde vastberadenheid van Duitschland, Italië en hun bondgenooten, om de definitieve overwinning met alle hun ter beschikking staande machtsmiddelen te behalen, kwam daarbij opnieuw tot uiting.
In het vervolg van het te Salzburg gepubliceerde communiqué wordt nog het volgende medegedeeld: Aan deze politieke besprekingen werd deelgenomen door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop en den Koninklijken Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano. De twee ministers van Buitenlandsche Zaken der As hadden hierbij gelegenheid, de actueele buitenlandsche politieke vraagstukken te bespreken. Aan de militaire besprekingen namen van Duitsche zijde deel de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel en van Italiaansche zijde de chef van den generalen staf der geheele Italiaansche weermacht, generaal Graaf Cavallero. De Duitsche ambassadeur te Rome, von Mackensen, en de Koninklijke Italiaansche ambassadeur te Berlijn, Dino Alfieri, waren eveneens aanwezig.

Commentaar van Gayda. — De hoofdredacteur van het „Giornale d'Italia", Gayda, schrijft o.m.: De Führer en de Duce zijn bijeengekomen met het oog op de toekomstige gebeurtenissen, om de nieuwe plannen voor acties vast te stellen, die met alle ter beschikking staande middelen en met inachtneming van de waardevolle, in den herfst en winter opgedane ervaringen, uitgevoerd zullen worden. Wij zullen den vijand niet op de hoogte stellen van al hetgeen er te Salzburg overeengekomen is, aldus schrijft Gayda, het is voldoende wanneer wij zeggen, dat de daar genomen besluiten zeer gewichtig en van groote draagwijdte zijn. De vijand zal ze ervaren, zoodra hij er door verrast is geworden. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Ontmoeting Hitler en Mussolini i. h. hoofdkw. v. d. Führer 4816 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - 585.000 br.t. handelstonnage in April vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 27 April — Het opperbevel der weermacht maakt bekend: Van het Oostelijke front werden eigen plaatselijke aanvallen en ondernemingen van stoottroepen met succes uitgevoerd. Afzonderlijke vijandelijke aanvallen mislukten. Gevechtsvliegtuigen bombardeerden overdag belangrijke militaire inrichtingen te Leningrad en Noworossijsk, alsmede aan de kust van den Kaukasus. In Lapland sloegen Duitsche en Finsche troepen vrij sterke vijandelijke aanvallen onder zware verliezen voor den vijand af.

28 April — In den centralen en den Noordelijken sector van het Oostelijke front leverden eigen aanvalsacties plaatselijke successen op. Op enkele punten werden vrij krachtige aanvallen van den vijand onder zware verliezen voor den tegenstander afgeslagen.

29 April — In het Noordelijk frontgedeelte werden eenige plaatselijke aanvallen en operaties van stoottroepen met succes uitgevoerd. Bij het nemen van een vijandelijk bruggehoofd door een Duitsche infanterie-divisie verloor de tegenstander meer dan 1400 dooden, 6 pantserwagens, 9 stukken geschut en talrijke andere wapens.

30 April — In den centralen en den Noordelijken sector van het Oostelijke front werden eigen aanvals- en stoottroepacties met succes uitgevoerd.

2 Mei — Aan het Oostelijke front werden bij geslaagde eigen plaatselijke aanvallen talrijke gevangenen gemaakt en 31 stukken geschut buitgemaakt.

DE LUCHTOORLOG.

27 April — Ter vergelding voor de Britsche luchtaanvallen op woonwijken van Duitsche steden vielen sterke formaties gevechtsvliegtuigen in den nacht van 25 op 26 April de stad Bath in Zuid-Engeland met vernietigende uitwerking aan.
In den tijd van 11 tot 25 April verloren de bolsjewieken 312 vliegtuigen. Daarvan werden er 214 in luchtgevechten en 35 door luchtdoelartillerie neergeschoten. De rest werd op den beganen grond vernield. In denzelfden tijd gingen er aan het Oostelijke front 36 eigen vliegtuigen verloren.

2 Mei — Duitsche gevechtsvliegtuigen deden in de afgeloopen week overdag en des nachts aanvallen op Zuid-Engeland met bommen en boordwapens; o.a. waren de steden York en Norwich het aanvalsdoel.
Britsche bommenwerpers vielen in de afgeloopen week niet-militaire doelen in Keulen en Rostock aan. De burgerbevolking leed verliezen aan dooden en gewonden.
Onafgebroken luchtaanvallen waren de geheele week met krachtige uitwerking gericht op versterkingen van het eiland Malta.
In den tijd van 21 tot 30 April verloor de Britsche luchtmacht 209 vliegtuigen, waarvan 63 in de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In hetzelfde tijdvak gingen er in den strijd tegen Groot-Brittannië 45 eigen vliegtuigen verloren.

DE STRIJD TER ZEE.

26 April — Lichte Duitsche gevechtsvliegtuigen brachten 25 April overdag voor het eiland Wight drie Britsche koopvaarders van tezamen 10.000 br.t. tot zinken.
30 April — Duikbooten hebben aan de Oostkust van Noord-Amerika zes vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 33.000 br.t. tot zinken gebracht en een ander vrij groot schip door torpedotreffers beschadigd.

3 Mei — Lichte Duitsche gevechtsvliegtuigen brachten voor de Oostkust van Engeland twee in konvooi varende koopvaarders met te zamen 3500 br.t. tot zinken en beschadigden een anderen koopvaarder door bomtreffers. Een verkenningsvliegtuig bracht in de wateren van de Shetlandseilanden een tankboot van 800 br.t. tot zinken.

2 Mei — De ravitailleeringsscheepvaart van Groot-Brittannië en de Ver. Staten leed in de maand April een totaal verlies van meer dan 585.000 br.t., waarvan 76 schepen van tezamen 538.800 br.t. door duikbooten en 6 vijandelijke koopvaarders van tezamen 19.305 br.t., alsmede een schip van onbekende tonnage door de luchtmacht werden vernield. Voorts brachten Duitsche duikbooten uit het Britsche ravitailleeringsverkeer op de Middellandsche Zee 13 transportzeilschepen en voor een haven der Ver. Staten een uit 4 vaartuigen bestaande sleep tot zinken. Bovendien beschadigde de luchtmacht nog 14 koopvaardijschepen door bomtreffers zwaar.

Stockholm, 2 Mei (A.N.P.) — Uit Londen wordt gemeld, dat van de 2.6 millioen scheepsruimte, welke de naar Londen uitgeweken Nederlandsche regeering in Mei 1940 ter beschikking van de Britsche regeering heeft gesteld, tot einde 1941 ca. 420.000 ton tot zinken is gebracht.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

2 Mei — In Noord-Afrika sloegen Duitsch-Italiaansche troepen Britsche verkenningsuitvallen af. Duitsche en Italiaansche vliegtuigen deden geslaagde aanvallen op Port Said, Alexandrië, Suez en opslagplaatsen aan de Westelijke grens van Egypte. In Cyrenaica hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen een groote concentratie gemechaniseerde strijdkrachten van den vijand aangevallen, waaronder zich tal van pantserauto's bevonden. Een groot deel daarvan werd ernstig getroffen en eenige tientallen geraakten in brand.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5082 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Lashio en Mandalay bezet. —

De strijd in Birma. — Sjanghai, 26 April (D.N.B.) — Het Britsche legerbericht uit Delhi bevestigt, dat Japansche troepen, gesteund door geschut en vliegtuigen, het Chineesche front aan de Saloeën hebben doorbroken. De Japanners, die in twee colonnes naar het Noorden oprukken, staan met de Westelijke colonne ongeveer tien km. ten Westen van Tannggyi in hevigen strijd met Chineesche troepen. De tweede, Oostelijke colonne, is een omtrekkende manoeuvre begonnen.

Stockholm, 28 April (D.N.B.) — Naar radio-New York meldt is de situatie in Birma in de laatste uren zeer kritiek geworden. Snelle Japansche gemotoriseerde eenheden hebben Lashio ten Noordoosten van Mandalay bereikt.

Bangkok, 29 April (D.N.B.) — De troepen van Tsjiang Kaisjek zijn bij Meiktila (ten Zuiden van Mandalay) door numeriek sterkere Japansche strijdkrachten verslagen en over de geheele linie trekken zij zich terug op Mahliang. Zij moesten meer dan 2000 gevangenen en een groote hoeveelheid oorlogsmateriaal achter laten.

Stockholm, 30 April (A.N.P.) — Het Chineesche legerbericht van 20 April deelt mede dat Lashio is gevallen, aldus meldt de Britsche berichtendienst uit Tsjoenking.

Tokio, 2 Mei (D.N.B.) — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft officieel bekend gemaakt, dat Mandalay is gevallen. De bezetting van Mandalay beteekent voorts, dat de verbinding tusschen Britsch-Indië en Tsjoengking, welke de Chineezen via Mandalay en Koenming tot stand hadden willen brengen, verbroken is.
Ook alle steunpunten van militairen en strategischen aard in en rond Mandalay, zijn in handen der Japanners gevallen. De tegenstand van de Engelsche en Tsjoengkineesche troepen, kon overal worden gebroken.
Japansche marinevliegtuigen hebben op 1 Mei bij het aanbreken van den dag de belangrijke stad Akiab aan de Westkust van Birma hevig gebombardeerd.

De strijd op de Philippijnen. — Tokio, 29 April (Domei) — De Japansche troepen, die bij Kotabato op Mindanao geland zijn, hebben de stad Parang, 15 kilometer meer Noordelijk, bezet.

Tokio, 1 Mei (D.N.B.) — Volgens Domei zijn Japansche strijdkrachten met succes geland in de nabijheid van Polloc aan de Zuidwestkust van Mindanao. Op 1 Mei bezetten zij Awang, 16 km. ten Zuiden van Kota Bato.

Japansche successen op Nieuw Guinea. — Tokio, 28 April (D. N. B.) — In aanvulling op de operaties van Japansche vlooteenheden tegen de Noordwestelijke gebieden van Nieuw-Guinea, meldt de „Tokio Nitsji-Nitsji", dat hierdoor gebieden met groote rijkdommen aan petroleum in Japansche handen zijn geraakt. Volgens het blad hebben Japansche troepen o.a. de kustplaats Fakfak en in de Golf van Mac-Cluer, Babo bezet. Aan de Noordoostkust van Ned. Nieuw-Guinea niet ver van de grens van het Keizer Wilhelmland, werd Hollandia bezet.

Amerikaansche marineverliezen. — Het Amerikaansche departement van marine heeft volgens den Britschen nieuwsdienst 1 Mei medegedeeld, dat de totale verliezen van de zeestrijdkrachten der Ver. Staten van 7 December 1941 tot 15 April 1942 6393 man bedragen. Het betreft hier 2991 gesneuvelden, 2393 vermisten en 967 gewonden.

(D. Z. i. d. Niederl. - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5082 B.)

A. NEDERLAND. — Oprichting van het Nederlandsch Arbeidsfront (N.A.F.) - H. J. Woudenberg door den Rijkscommissaris geïnstalleerd als leider - Oprichtingsdecreet - N.A.F.-bijeenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam: rede van H. J. Woudenberg. —

Den Haag, 2 Mei — In de werkkamer van den Rijkscommissaris, Rijksminister Dr. Seyss-Inquart, is op 1 Mei H. J. Woudenberg als leider van het op 1 Mei opgerichte Nederlandsche Arbeidsfront geïnstalleerd. Tegelijk met Woudenberg werden ook de leden van de financieele commissie geïnstalleerd. De installatie werd onder anderen bijgewoond door Hauptdienstleiter Schmidt, eenige hoofdambtenaren van het kabinet van den Rijkscommissaris, voorts de heeren mr. M. M. Rost van Tonningen, secretaris-generaal van het departement van Financiën, ir. R. A. Verweij, secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, de heeren H. C. van Maasdijk, F. B. Gips en S. Sormani, welke laatste vier heeren de financieele commissie zouden uitmaken, verder door eenige hoofdafdeelingsleiders van het N.A.F.

Rede van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. — De Rijkscommissaris sprak als volgt: Nederland is onvermijdelijk betrokken bij het verloop der gebeurtenissen van onzen tijd, die een wereldhistorische beteekenis hebben. Ja, het is meegesleept uit een situatie, die men in het gunstigste geval een toestand van rust kon noemen. Politiek beschouwd moet deze toestand eerder reactionnair dan conservatief worden genoemd. Economisch had zij geen ander doel dan degenen, die bezit hadden, onder alle omstandigheden in het genot hiervan te laten. De onvermijdelijke schaduwzijde van dit stelsel, een naar verhouding zeer groot aantal werkloozen en een voortdurende crisis in den landbouw, werden voornamelijk ondervangen met geld, voornamelijk uit de opbrengst der rijkdommen overzee, waardoor een verwonderlijk groot deel der werkwilligen, ja, zelfs der werkende Nederlanders aalmoezen moesten ontvangen en de aanspraak op werk, de hoogste waardigheid, die den mensch is gegeven, door afkooping met geld, werd ontwijd. Vooral echter heeft dit stelsel Nederland vervreemd van het lot van het vasteland en afhankelijk gemaakt van factoren, op welker taxatie en voortbestaan het Nederlandsche volk geen invloed kon oefenen. Want deze negen millioen Nederlanders kunnen slechts op het vasteland tot activiteit komen. De liberale, kapitalistische grondslagen van het stelsel evenwel, waarbij de Nederlandsche staat zich had aangesloten, waren steeds meer verdrongen naar overzee en den wereldhandel, naarmate op het vasteland de nationale en sociale synthese bij onze volksche waardebepaling inhoud en beteekenis kreeg.

Als nu dit Europa door het afschudden van de heerschappij van internationale machten worstelt voor de grondslagen van zijn bestaan en de welvaart zijner inwoners en daardoor voor een nieuwen vorm van zijn orde in de komende eeuwen, kan de wereldgeschiedenis niet halt maken bij Nederland. Nederland behoort onverbrekelijk bij het vasteland: Gij hebt uw lot — op langen termijn beschouwd — zelf bereid naarmate gij deze lotsgemeenschap met het geheele continent hebt ingezien en naar de mate van de bijdrage, die gij aan deze gemeenschap hebt geleverd. De laatste tientallen jaren was deze bijdrage overigens bescheiden. De Nederlanders waren in breede lagen, overigens slechts gemainteneerde, politiek nimmer volledig erkende vruchtgebruikers van een stelsel, dat zijn voortbestaan in wezen meende te moeten baseeren op de wanorde en onmacht van het vasteland. Daar bevonden de Nederlanders zich — geleid door een stelsel, dat den internationalen wereldmachten was vervallen — op het oogenblik, waarop het Duitsche Rijk, dat destijds nog werd miskend, maar mettertijd in toenemende mate werd erkend als voorvechter en garant der rechten van dit werelddeel als de oudste cultuurdrager op het Westelijk halfrond, een toestand, waarin het uitgesloten was van de goederen der aarde en waarin het alle rechten werden ontzegd, niet langer mocht verdragen, doch den beslissenden strijd aanvaardde.

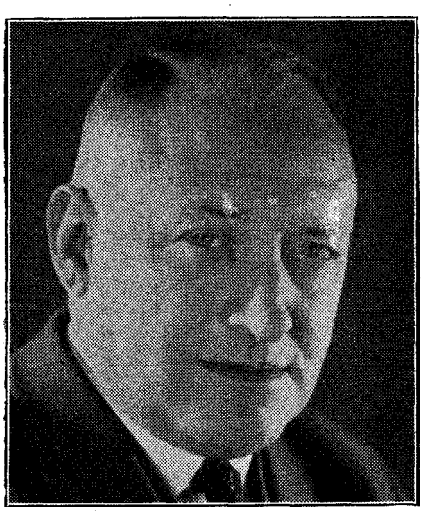
Tot 22 Juni van het vorige jaar kan deze oorlog wellicht voor de menschen, die innerlijk vervreemd waren van het lot van Europa, de kenmerken hebben vertoond der van oudsher bekende interne Europeesche conflicten, dus in geestelijk en cultureel opzicht van het gewone Europa. Na dezen dag evenwel en in toenemende mate na de onthulling van de ware bolsjewistische toestanden en bedoelingen en na de openbaring van de verwantschap in wezen der met het bolsjewisme verbonden machten van het internationale grootkapitaal en het jodendom, werd het steeds duidelijker, dat het thans gaat om een dier elementaire conflicten, die de duizendjarige periode van een nieuw tijdperk inleidt. Thans is het duidelijk, dat geheel Europa in de waagschaal der geschiedenis is geworpen om in een defensieven strijd zijn voortbestaan te redden en in den bevrijdingsstrijd zichzelf te herwinnen en zijn gemeenschap in den veroverden vrede op te bouwen tot een algemeene welvaart voor zijn autochthone bewoners, onafhankelijk van de willekeur van machten, die vreemd zijn aan dit gebied. Want thans bestaat er geen twijfel, dat wij, Europeanen, voor de beslissing staan ofwel een nieuwe gemeenschap te vormen, waarin allen naar de mate van hun energie en van hun bijdrage ten algemeenen nutte hun welvaart vinden, of — nadat het democratische kapitalisme de situatie voldoende had voorbereid — voortaan bij voortzetting van het onwrikbare bolsjewistische streven naar ontrechting van de menschen tot hulpelooze slaven, uitroeiing van millioenen cultuurdragers en afschaffing van alle cultureele grondslagen, die als duizendjarig erfdeel aan onze volken hun innerlijke waarde hebben gegeven, als een verdierlijkte verpauperde menschenmassa over te blijven, die wordt gedirigeerd door een joodsche parasitaire laag. Deze lotsbeslissing vermag geen Europeaan te ontgaan, want in dit conflict bestaat er voor niemand een uitzonderingspositie, gebaseerd op rijkdommen buiten onze eigen machtssfeer, daar deze in tijden van nood immers onbereikbaar zijn. Deze worsteling en haar namelooze offers in het beste bloed hebben slechts dan zin als na afloop van dezen strijd om Europa in Europa een orde is bevochten en wordt in stand gehouden, die den actieven volken van dit werelddeel en zijn arbeiders van hand en hoofd de vrijheid van den kapitalistischen dwang en daarmee de waardigheid van den arbeid als den hoogsten waardemeter van den mensch teruggeeft.

Het is duidelijk, dat deze inzichten niet terstond voor allen toegankelijk zijn. Het is eveneens duidelijk, dat de weg juist naar deze gemeenschappelijke welvaart uit de gemeenschap van den arbeid leidt over moeilijkheden en ontberingen op zeer groote schaal. Bovenal staat evenwel de inzet van het leven en de offervaardigheid der jeugd van Europa en vooral van Duitschland, die in gevechten en onder omstandigheden van ongeloofelijke hardheid de hoogste goederen van het avondland verdedigt en uit de slagen in het Oosten van Europa zijn betere toekomst mee terug zal nemen. Derhalve is het ook duidelijk, dat Europa geheel zijn militaire en economische kracht voor dezen strijd om het bestaan op het spel heeft te zetten. Ongeacht een zeker gebrek aan inzicht, dat nog hier en daar bestaat en de ontberingen, die eveneens noodzakelijkerwijs uit dezen strijd moeten voortvloeien, is het thans de diepste verplichting zich in te spannen en te werken voor het voortbestaan en de orde van Europa. Indien het werkende volk zich aangordt ter vervulling van deze verplichting, dan is het oogenblik gekomen om den grondslag te leggen voor de nieuwe sociale orde, waarop het gebouw der toekomst kan worden betrokken. Dan kunnen ook niet instellingen, nog dateerend uit een overwonnen tijd en behoorend bij een reactionnaire, separatistische gesteldheid die geen rekening heeft gehouden met de ontwikkeling en in tijd van nood eveneens heeft gefaald, de leiding op zich nemen. Ik heb dan ook na het advies vooral van mijn Nederlandsche medewerkers besloten op den dag van heden het Nederlandsche Arbeidsfront op te richten. Dit Arbeidsfront heeft tot taak de werkende Nederlanders op te voeden in den zin der bedrijfsgemeenschap tot wederzijdsch begrip voor hun economische belangen en ter verzekering van den arbeidsvrede, bij de vorming van de sociaal-politieke toestanden mee te werken, zijn leden te adviseeren en te vertegenwoordigen en bovendien de instellingen op te richten en in stand te houden, die dienen tot bevrediging van de cultureele behoeften der Nederlandsche werkers en tot instandhouding en bevordering van hun prestatievermogen. In het bijzonder zal het Nederlandsche Arbeidsfront deze taak, die bestaat in het geven van leiding en in de behartiging van belangen, niet slechts te vervullen hebben jegens de in Nederland in het bedrijfsleven werkzame Nederlanders, maar vooral in den grootsten omvang jegens alle Nederlanders, die bij de gemeenschappelijke inspanning van onze Europeesche krachten ook buiten Nederland werken. Want juist de behartiging van de belangen dezer Nederlanders is de menschelijke noodzakelijke aanvulling van hun momenteele economische werkzaamheid buiten het vaderland. De samenvatting van alle sociaal-politieke werkzaamheden, die tot dusver volgens de uiteenloopendste belangen en geestesrichtingen waren versplinterd, tot een front der werkers gebiedt ook, dat de prestaties der afzonderlijke leden van de thans over te nemen bonden en vakvereenigingen door het Nederlandsche Arbeidsfront worden erkend op voorwaarde, dat deze prestatie intusschen niet is gestaakt. Om de in het bedrijfsleven werkzame Nederlanders te steunen, zal het Arbeidsfront er zich bijzonder op moeten toeleggen hun bekwaamheden dusdanig te ontwikkelen, dat geheel het Europeesche economische gebied hun openstaat. Hiertoe behoort vooral de beheersching van een gemeeenschappelijke taal. Als zoodanig zal in Midden- en Noord-Europa vooral de Duitsche taal in aanmerking komen.

Ik benoem tot leider van het Nederlandsche Arbeidsfront den heer H. J. Woudenberg en tot voorzitter der financieele commissie, die tot taak heeft op het financieel en huishoudelijk beheer van het Nederlandsche Arbeidsfront toezicht te oefenen, den heer secretaris-generaal M. M. Rost van Tonningen. In deze financieele commissie benoem ik voorts als leden, op voor-

stel van den heer Rost van Tonningen, de heeren ir. R. A. Verwey, H. C. van Maasdijk, Fr. B. Gips en S. Sormani.

De taak, die u, mijnheer Woudenberg, met uw medewerkers op u neemt, is zwaar. U hebt een werk te volbrengen, dat in zijn veelomvattende, fundamenteele beteekenis op het gebied van den werkenden mensch in Nederland zonder voorbeeld is. Derhalve moet u daarvoor eerst het begrip van ieder afzonderlijk wakker maken. U zult vooral te strijden hebben met de moeilijkheid, dat het levenspeil van breede lagen door de ontberingen, die deze wereldoorlog, verscherpt door de tegen de burgerbevolking van het vasteland gerichte Engelsche blokkade, veroorzaakt, gevoelige beperkingen ondergaat op het oogenblik, waarop u voor de werkende bevolking treedt als verkondiger van een nieuwe orde .... Ik meen evenwel, dat de Nederlandsche arbeider nuchter en zakelijk genoeg is om het onvermijdelijke te begrijpen van een situatie, die moet worden beschouwd als een strijd en derhalve een tijd van opoffering voor een betere toekomst, waarbij het essentieele van deze toekomst daarin bestaat, dat de arbeid en dus ook de arbeider niet meer mag worden beschouwd als voorwerp van economische calculatie, dus gewoonweg als handelsartikel, maar als waardevolste en derhalve waardigste uiting van de persoonlijkheid en de bedrijfsleider zich geplaatst mag weten in de gemeenschap van zijn bedrijf, dat zijn ter wille van het algemeen aanvaarde grootere plichten met grootere rechten vergeldt om hem zoo een ware nationale verantwoordelijkheid te verleenen. Ook zullen de Nederlandsche arbeiders zich kunnen voorhouden, dat thans reeds enkele honderdduizenden aan werk zijn gekomen en dat voortaan in toenemende mate alle werkkameraden aan werk

H. J. Woudenberg (foto Arbeiderspers)

zullen komen, dus niet meer hopeloos op den aalmoes der ondersteuning zijn aangewezen, doch als actieve menschen de waarde der eigen persoonlijkheid hebben hervonden en de mogelijkheid tot hoopvoller toekomstplannen zullen vinden. Zij staan voor een taak, waarvan de vervulling zal stuiten op alle krachten, die met verbeten taaiheid de grondslagen van een ineenstortend tijdperk verdedigen, daar zij door deze verdediging tevens haar eigen zoowel economisch als ook geestelijk bestaan willen redden. Ik weet evenwel, dat het u als allen Nederlanders, die open staan voor de teekenen van den huidigen tijd, niet op persoonlijke erkenning aankomt, maar dat gij als Nederlandsche patriotten slechts zijt vervuld van dien eenen wil uw Nederlandsche volk den weg te wijzen naar een nieuwe orde en gemeenschappelijke welvaart voor Europa en dezen weg voor dit volk te veroveren.

Dankwoord van H. J. Woudenberg. — De heer H. J. Woudenberg trad vervolgens naar voren en dankte den Rijkscommissaris voor zijn instructieve rede, waarin volkomen duidelijk geschetst is, welk een groote en zware taak spreker wacht, een taak echter, welke zeer mooi is, hetgeen hem sterkt in zijn overtuiging, dat hij er tegen opgewassen zal zijn. Van dit oogenblik af zal er in versterkte mate naar gestreefd worden de Nederlanders in de Europeesche ruimte de plaats te doen innemen, welke zij verdienen. De heer Woudenberg gaf ten slotte den Rijkscommissaris de verzekering, dat ook zijn medewerkers alles zouden doen, om te arbeiden in den door den Rijkscommissaris geschetsten geest. De installatieplechtigheid was hiermee ten einde.

Oprichtingsdecreet. — 's-Gravenhage, 2 Mei — Decreet van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied over de oprichting van het Nederlandsche Arbeidsfront (N.A.F.).

Par. 1. — Ik richt met ingang van 1 Mei 1942 het Nederlandsche Arbeidsfront op.

Par. 2. — (I) Het N.A.F. heeft tot taak, de in het bedrijfsleven staande Nederlandsche menschen samen te brengen, hun belangen te behartigen, hen op te voeden tot wederzijdsch begrip voor hun economische belangen en voor hun sociale en cultureele behoeften en mede te werken aan de bevrediging van deze behoeften. (II) Het N.A.F. heeft vooral tot taak:
1) mede te werken bij het tot stand brengen van rechtvaardige toestanden op het gebied van de sociale politiek in het algemeen en van de loon- en arbeidsvoorwaarden in het bijzonder, bij den opbouw van het werk der sociale verzekeringen en de bepalingen op de bescherming van den arbeid. 2) Den arbeidsvrede te verzekeren door de leden op te voeden in den zin van de bedrijfsgemeenschap. 3) Uitbreiding van de beroepsbekwaamheid der leden met het doel het leveren van betere prestaties te bevorderen. 4) Instellingen voor eigen hulp voor de leden op te richten en in stand te houden. 5) Den leden advies te geven in alle aangelegenheden van arbeidsrecht en sociale verzekeringen en conflicten en hen te vertegenwoordigen voor het gerecht en de bureaux der sociale verzekering. 6) Door de gemeenschap „Vreugde en Arbeid" instellingen in het leven te roepen en in stand te houden, die dienen ter bevrediging van de cultureele behoeften der leden en tot behoud en bevordering van hun arbeidskracht. 7) De uitbetaling der werkloozenondersteuning naar de mate van de geldige rechtsvoorschriften uit te voeren. (III) Aan het N.A.F. kunnen in overeenstemming met zijn leider, door den Secretaris-Generaal van het telkenmale zakelijk in aanmerking komende departement nog andere taken opgelegd worden.

Par. 3. — Het N.A.F. heeft rechtspersoonlijkheid.

Par. 4. — Het N.A.F. is vrijgesteld van alle belastingen en publieke lasten.

Par. 5. — 1) Lid van het N.A.F. kan worden ieder in het bedrijfsleven werkende Nederlander, tenzij hij volgens de bepalingen van par. 4 van verordening no. 189/1940, betreffende de aanmelding van ondernemingen jood is of als jood geldt. 2) Lid van het N.A.F. kan voorts worden ieder corporatief lichaam van het openbare recht. De rechten en plichten der leden van die corporatieve lichamen ten aanzien van het N.A.F. worden telkens afzonderlijk vastgelegd in overleg tusschen den leider van het Arbeidsfront en het betrokken lichaam.
De overeenkomst moet schriftelijk worden aangegaan en den leden van de betreffende organisatie worden bekendgemaakt.

Par. 6. — 1) Voor zoover leden van een vakorganisatie, een vakvereeniging, een werkgeversverbond of een soortgelijke organisatie door opneming hunner organisatie in het N.A.F. indirect lid van het Arbeidsfront worden of voor zoover zij uit zoo'n organisatie direct overgaan tot het N.A.F. worden — mits de betaling der bijdragen ononderbroken is geschied — de door deze leden in hun oude organisatie betaalde bijdragen binnen het bestek van de bepalingen op de bijdragen en ondersteuningen van het N.A.F. in mindering gebracht. 2) De uitwerking en verdere ontwikkeling van deze resten en candidaturen vormt een essentieel gedeelte van de verzorgingstaak, die het N.A.F. heeft te vervullen jegens zijn leden.

Par. 7. — De leider van het N.A.F. wordt door mij aangesteld en ontslagen en is aan mij verantwoording schuldig voor de behoorlijke uitvoering van de taak van het N.A.F.

Par. 8. — 1) De leider van het N.A.F. vaardigt zijn statuten uit. Zij moeten door mij bekrachtigd worden. 2) De statuten worden gepubliceerd in het publicatie-orgaan van het N.A.F. 3) Op eventueele wijzigingen der statuten zijn de bepalingen der paragrafen 1 en 2 van toepassing.

Par. 9. — 1) Het N.A.F. wordt in rechte en buiten rechte vertegenwoordigd door zijn leider en te zijner vertegenwoordiging door andere organen in een omvang, zooals die door de statuten of door bijzondere volmachten is vastgelegd. 2) Voor zoover het N.A.F. voor de uitvoering van zijn taak binnen afzonderlijke bedrijven uit het personeel lasthebbers (sociale bedrijfsfunctionarissen) aanstelt, moet de aanwijzing daarvan schriftelijk worden medegedeeld aan de leiding van het bedrijf. De sociale bedrijfsfunctionaris van het N.A.F. kan, tenzij er een andere wettelijke regeling bestaat, door de leiding van het bedrijf alleen met toestemming van de bevoegde organen van het N.A.F. worden ontslagen, tenzij dit ontslag noodzakelijk wordt op grond van stillegging van het bedrijf of geschiedt door een reden, die rechtvaardigt tot het opzeggen van den dienstbetrekking zonder nakoming van een opzeggingstermijn volgens artikel 1639 p. van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek.

Par. 10. — 1) De contrôle op het financieel en begrootingsbeheer van het N.A.F. wordt opgedragen aan een financieele commissie. 2) De voorzitter van de financieele commissie wordt door mij aangesteld en ontslagen. 3) Vier andere leden worden op voorstel van den voorzitter op gelijke wijze aangesteld. 4) De leider van het N.A.F. legt de financieele commissie jaarlijks een rapport voor over het financieel- en begrootingsbeheer van het N.A.F. Hij is verplicht de financieele commissie op wensch van haar voorzitter inlichtingen te verstrekken en

documenten voor te leggen voor zoover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de taak der financieele commissie. 5) Den leider van het NA.F. wordt door den voorzitter van de financieele commissie op grond van desbetreffende besluiten van de financieele commissie décharge verleend.

Par. 11. — De bepalingen van dit decreet hebben kracht van wet in den zin van Par. 1 alinea 2 der verordening nr. 3/1940 op de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland.

Par. 12. — Voor zoover ter uitvoering van de bepalingen van dit decreet rechtsvoorschriften vereischt zijn, worden deze uitgevaardigd door den secretaris-generaal van het zakelijk in aanmerking komende departement, na den leider van het N.A.F. gehoord te hebben. (Verordeningenblad No. 11, 1 Mei 1942)

Eerste N.A.F.-bijeenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam; rede van H. J. Woudenberg. — Amsterdam, 2 Mei (A.N.P.) — In een feestelijke bijeenkomst in het Concertgebouw is op 1 Mei op plechtige wijze de oprichting van het Nederlandsche Arbeidsfront gevierd. Vele Nederlandsche en Duitsche autoriteiten waren op de eereplaatsen gezeten. Van Duitsche zijde waren aanwezig: General-kommissar Schmidt als vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris, de gevolmachtigden voor den Rijkscommissaris van Noord-Holland, Zeeland, Zuid-Holland en Rotterdam, Gau-inspektor Unger, Kreisleiter Münzer, dr. S. Schwebel en dr. Völckers en verschillende vertegenwoordigers van Duitsche instanties en organisaties. Van de Nederlandsche gasten noemen wij: den plaatsvervanger van den leider der N.S.B., C. van Geelkerken, den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, den secr.-generaal van het departement van Financiën, president van de Nederlandsche Bank, mr. M. M. Rost van Tonningen, den gevolmachtigde van den leider der N.S.B., districtleider J. W. de Ruiter, de burgemeesters van Amsterdam en Haarlem, de heeren E. J. Voûte en S. L. A. Plekker, den voorzitter der K. van K., mr. F. W. H. de Kock van Leeuwen. Nadat de organisatie-leider van het N.A.F., de heer Ph. van Kampen, een kort begroetingswoord had gesproken, hield de leider van het N.A.F., de heer H. J. Woudenberg, die met hartelijke toejuichingen door de aanwezigen was begroet, een redevoering. De heer Woudenberg herinnerde er aan, dat nadat het N.V.V. onder zijn leiding van marxistische of andere politieke invloeden was bevrijd, er voor de confessioneele vakbonden geen bestaan meer was. De werkers in den nationalen arbeid hebben geen antithese, hun kracht van de volksgemeenschap leeft slechts in eendracht en samenwerking. Het is echter vanzelfsprekend, dat waar de geest van den nieuwen tijd eischt, dat alle tegenstellingen in den arbeid en tusschen de arbeiders verdwijnen moesten, zoo vèrstrekkend, dat ook de werkgevers en werknemers niet meer als twee tegenover elkaar staande onderhandelende partijen konden blijven bestaan, het N.V.V. als eenige Nederlandsche organisatie der werknemers, nog niet zijn eindvorm had gevonden. Daartoe moeten in dezen tijd organen worden geschapen, die een geestesverandering kunnen bewerkstelligen, waardoor de klassenstrijd overbodig wordt; de klassenstrijd, die thans meer dan ooit schadelijk is. Het zijn trouwens niet de arbeiders geweest, die den klassenstrijd hebben doen ontstaan. Dat was de bourgeoisie met haar liberaal kapitalistisch systeem. Spr. zeide respect te hebben voor die eerste pioniers in de arbeidersbeweging, die na een arbeidsdag van 12 en 14 uur nog de kracht en de vitaliteit vonden om er op uit te trekken, om hun arbeidskameraden tot organisatie, tot gemeenschappelijk verzet aan te sporen. Spr. verweet echter den leiders der vakbeweging, dat zij de teekenen des tijds niet hebben verstaan en hardnekkig bleven vasthouden aan allerlei vormen, die door de maatschappelijke ontwikkeling reeds lang waren achterhaald. De problemen, waarvoor ook het Nederlandsche volk en in het bijzonder de Nederlandsche arbeider sedert meer dan tien jaar staat, wezen voldoende den ondergang en onhoudbaarheid van het kapitalistische stelsel aan. De heer Woudenberg betoogde verder, dat de naam ,,Nederlandsch Arbeidsfront'' volkomen Nederlandsch is. Het beteekent dat allen, die aan den Nederlandschen arbeid deelnemen, georganiseerd en gevormd worden tot een front. Het Nederlandsche woord front geeft getuigenis van de breedheid, de diepte, het allesomvattende en de hechtheid. Het herinnert aan verdediging en strijd, aan officieren en manschappen, saamgebonden door één belang, door één lot, tot één gemeenschap. Het is de taak van de Nederlandsche menschen op dit Nederlandsche Arbeidsfront, met Nederlandschen stempel, van Nederlandschen volksaard, een Nederlandsch karakter te drukken.

Wat is nu de taak van dit Nederlandsche Arbeidsfront? In de eerste plaats wil ik noemen, aldus spr., de behandeling, voorbereiding, bespreking, vormgeving, in alle sociaal-economische aangelegenheden. Dit onderdeel van de taak van het N.A.F. is vèrstrekkend en zal het werk zijn van de vroegere vakbondbestuurders. Wat zij vroeger te dien opzichte deden in beperkte mate, in onderhandeling met werkgevers, of in contact-commissies, zal nu onder de gewijzigde omstandigheden in de geleide economie bindender kracht krijgen door de organen van den staat. Dit belooft binnen het kader der mogelijkheden van loonen en prijzen nieuwe mogelijkheden in de loonpolitiek. Het tweede deel van de taak is de grondvesting van de bedrijfsgemeenschap. Het verheugende van dezen tijd is, dat de organisatie van alle werkers, het N.A.F., ten slotte in elk bedrijf vertegenwoordigd zal zijn. De organisatie beperkt zich niet tot onderhandelingen aan den top, maar begint van onderen in het bedrijf. Er zijn ongeveer 3½ millioen werkers, verdeeld over meer dan 700.000 bedrijven en bedrijfjes. Hiervan zijn er ongeveer 8000 met vijftig en meer arbeiders. Wij kunnen dus aannemen, dat er op den duur ongeveer 10.000 vertrouwensmannen van het N.A.F. in Nederland hun arbeid in de bedrijven zullen verrichten; met hun medewerkers zal dat aantal wel tot omstreeks 25.000 à 30.000 worden verhoogd. Dit zijn dan allen belangelooze arbeiders aan de ideëele taak van het N.A.F. Nog nooit is de mogelijkheid tot zelfwerkzaamheid aan eigen lot en eigen sociale positie zoo in handen van de belanghebbenden zelf gelegd.

Ten derde: de rechtsbescherming. Alle leden, werkgevers of werknemers van het N.A.F. krijgen ten opzichte van arbeidsovereenkomsten en arbeidsvoorwaarden, de sociale verzekeringsplichten en alle uit den arbeid voortspruitende rechtsvragen en geschillen, de gratis ondersteuning en bijstand van het N.A.F., dat zoo noodig ook bij de gerechtelijke instanties zal optreden.

Ten vierde: de verhooging van de arbeidsbekwaamheid, arbeidsproductiviteit en beroepsvorming. Het N.A.F. omvat den Nederlandschen werker van na zijn schooljaren tot aan den dood.

Ten vijfde: vorming van het cultureele leven door de gemeenschapsorganisatie ,,Vreugde en Arbeid''. Ten zesde: de oprichting van zelfhulp en ondersteuningsfondsen. In de allereerste plaats de verzekering tegen werkloosheid en steunuitkeeringen geschieden met alle hiermede verband houdende zaken door de instellingen van het N.A.F., zoodat dit deze taak naar vollen omvang van staats- en gemeentelijke instanties overneemt. Ondersteuning in geval van nood; ondersteuning bij huwelijk van vrouwelijke leden; overlijdensuitkeering; ondersteuning bij t.b.c.; het N.A.F. geeft periodiek verschillende vaktijdschriften uit, die aan de leden van verschillende beroepsgroepen gratis worden toegezonden.

De contributies, die de leden van het N.A.F. betalen, zijn geen verzekeringspremiën, doch bijdragen voor den opbouw, de instandhouding en den bloei van een gemeenschap. Zij berusten op het beginsel van wederzijdsche hulp en zijn slechts zoo hoog als voor het vervullen van de door het N.A.F. gestelde taken noodig is. De bijdragen zijn samengesteld naar de socialistische gedachte, één voor allen en allen voor één, en houden verband met de hoogte van het inkomen en de grootte van het gezin. Wie kunnen lid zijn van het N.A.F.? Het is de taak van het N.A.F. alle in het bedrijfsleven staande Nederlandsche arbeiders samen te vatten en te verzorgen en hen tot wederzijdsch begrip van hun maatschappelijke belangen te brengen, alsmede hen sociaal en cultureel op te voeden en tot bevrediging van de sociale en cultureele behoeften mede te werken. Dat wil dus zeggen, dat ieder, die in het bedrijfsleven staat, de horlogemaker, de straatreiniger, de fabrieksdirecteur, de winkelier, het schoenmakersbaasje, een werkvrouw, of groothandelaar, allen verrichten arbeid in het algemeen belang des volks, maken dus deel uit van het N.A.F. en deelen in de rechten, die het lidmaatschap geeft. Na mededeeling te hebben gedaan van het afgekondigde generaal pardon, zeide spr. verder, dat het N.A.F. een door den Staat officieel opgelegde taak vervult. Het is niettemin geen staatsinstelling, die van boven af allerlei regelingen dwingend oplegt, hierdoor zou slechts een organisatorische vorm tot stand worden gebracht, die wel is waar onmisbaar is, doch die toch niet het voornaamste kan worden genoemd. Het is nu wel zonneklaar, dat het doel door dwang van bovenaf nimmer kan worden bereikt. De Staat zou den werker een verplicht lidmaatschap kunnen opleggen. Wat werd dan bereikt? Niet meer dan een gedwongen betaling der lidmaatschapsbijdrage. Het gaat echter om persoonlijke toewijding van ieder werkend volksgenoot aan de groote zaak. Alleen in die bedrijven, waar het meerendeel der werkers deze uit volle overtuiging betoont, kan het N.A.F. iets van beteekenis bereiken en kan de bedrijfsgemeenschap tot volle ontplooiing komen. Daarom is het lidmaatschap van het N.A.F. vrijwillig en blijft iedere dwang achterwege. Uit deze redeneering wordt het ook duidelijk, dat het N.A.F. niet gebonden is aan eenige politieke partij. Ik zelf ben N.S.B.-er en draag de overtuiging, dat zonder nationaal-socialisme en de beweging, waarin dit belichaamd is, Nederland geen toekomst heeft. Dit ligt echter geheel gescheiden van de taak, die de werkende menschen in Nederland voor zich hebben, die gericht is op de welvaart en de sociale verhoudingen. De geweldige strijd, die nu op de wereld heerscht, laat den Nederlandschen mensch nu eenmaal geen keus. Hij staat voor de noodzakelijkheid, hoe zijn gedachten ook geweest mogen zijn, om als nuchter, reëel mensch te willen, dat Europa in dezen strijd niet ondergaat. Wie wil en wenscht, dat de verbonden Europeesche legers, waarvan het grootste gedeelte gevormd wordt door de Duitschers, aan de Oostzijde hun strijd verliezen, is een zelfmoordenaar en wenscht den ondergang van Europa en van zijn volk. En zoo is het

omgekeerd, ieder die zijn volk en zijn land liefheeft, moet willen, dat Europa ongedeerd, dus zegevierend door dezen strijd komt. Hij moet niet alleen dit willen, zoo besloot de heer Woudenberg, maar moet daaraan ook daadwerkelijk medewerken en wel door te helpen de kapitalistische maatschappij om te vormen tot een socialistische. Dit kan niet anders dan door een gemeenschapsorganisatie, die uitmondt in de bedrijfsgemeenschappen en die vandaag is opgericht: Het Nederlandsche Arbeidsfront.

Na de rede van den heer Woudenberg, speelde het symphonieorkest van den Nederlandschen omroep de Piet Hein-rhapsodie van dr. Peter van Anrooy. De heer Ph. van Kampen sloot met een enkel woord.

Oproep van het N.A.F. — Werkers van Nederland! Den 1sten Mei 1942 is een verordening uitgevaardigd, waarbij is opgericht het Nederlandsche Arbeidsfront. Het Nederlandsche Arbeidsfront is de belichaming van de saamhoorigheid aller Nederlandsche werkers. Het Nederlandsche Arbeidsfront heeft tot taak, den nationalen arbeid in alle opzichten te beschermen en voor verval te behoeden. Het Nederlandsche Arbeidsfront draagt zorg, dat iedere volksgenoot zijn plaats in het economisch leven der natie kan innemen in dien geestelijken en lichamelijken toestand, die hem tot de grootst mogelijke prestatie in staat stelt en die daarmede het grootst mogelijke nut voor de volksgemeenschap waarborgt.

Het Nederlandsche Arbeidsfront is den werkenden mensch tot steun in moeilijke levensomstandigheden; het zorgt voor een billijke loonregeling; voor bevredigende arbeidsvoorwaarden; voor de lichamelijke en geestelijke ontspanning en ontwikkeling van den werker; voor de bevordering van zijn arbeidsvreugde; voor harmonie tusschen de werkers onderling; voor handhaving van den socialen vrede.

Generaal Pardon. — Van hen, die 15 Juli 1940 nog lid van een erkende vakvereeniging waren en vóór 1 Juli 1942 tot het Nederlandsche Arbeidsfront toetreden zal de vroegere contributie bij de toekenning van rechten op ondersteuning, uitkeering, ouderdomspensioen, overlijdingsgeld, noodhulpbijstand enz. in aanmerking genomen worden.

Het Nederlandsche Arbeidsfront roept alle werkers van Nederland op, zich in zijn rijen te scharen.

Werkgevers en werknemers, kleine zelfstandigen, middenstanders en handwerkslieden, jong en oud, man of vrouw, ieder die arbeidt, met hoofd of hand, behoort in het Nederlandsche Arbeidsfront. (Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. H. J. Woudenberg 4867 G.; dr. Seyss-Inquart 5072 B.; N.V.V. 4982 A.)

A. **NEDERLAND. — Scholingsdag van N.S.B. en N.S.D.A.P. te Leeuwarden - Redevoeringen van Hauptdienstleiter Schmidt, ir. Mussert, Scholingsleider Kuhlmann en prof. mr. dr. van Genechten.** — Op 3 Mei is in de Harmonie te Leeuwarden de tweede scholingsdag van de N.S.D.A.P. en de N.S.B. voor de drie Noordelijke provinciën gehouden. Nadat de districtsleider van de N.S.B., de heer J. van Weperen, de bijeenkomst had geopend, heeft als eerste gesproken **Hauptdienstleiter Schmidt**. Spr. zeide, dat het de taak van scholingsbijeenkomsten als deze is, gezamenlijk na te gaan waarom wij nationaal-socialisten zijn. Dit is het overheerschende beeld van dezen tijd: de marxistische internationale stort in. Tegen het nationaal-socialistische Europa staat het front van kapitalisme, democratie, internationaal Jodendom en bolsjewisme. Thans moeten wij den moed hebben, onze nationaal-socialistische overtuiging te bekennen en te belijden ook in de zwaarste tijden. Wij willen, aldus spr., hechte nationale gemeenschappen vormen om zoo de Germaansche gemeenschap voor te bereiden en tenslotte de volksch-Europeesche gemeenschap te vormen. Onze grondstellingen zijn dus volkomen klaar. Waarom is het nu zoo moeilijk, deze te verwerkelijken? Dat hangt allereerst samen met den ruimte-nood, waarin de Europeesche volkeren verkeeren. Voorts zijn de behoeften steeds grooter geworden. Eenige honderden jaren terug gaf de bodem al datgene, dat tot onderhoud en bevrediging van de alledaagsche behoeften der menschen noodig was. Spr. schetste de economische ontwikkeling van de familie, de kleinste cel der maatschappij, hoe de maatschappij zich verder omvormde, besprak de krachten en wetten, die leidden tot de Fransche revolutie. Vervolgens trad hij in een beschouwing van de 19e eeuw, toen de uitvinding van de stoommachine etc. het jonge kapitalisme den wind in de zeilen gaf en ons de fabrieken bracht met als gevolg de proletariseering van de arbeiders en de ontwrichting van den boerenstand. Twee figuren komen hier naar voren: Karl Marx en Bismarck. Spr. behandelde vervolgens de ontwikkeling van Duitschland sedert den wereldoorlog. Wij, aldus spr., zijn nationaal-socialisten geworden in een tijd toen wij niets meer bezaten. In de armoede van geheel ons volk ontwikkelde zich een ware strijdgemeenschap. Van het nationale standpunt kwamen wij tot het socialisme, en zoo groeide in ons volk die sterke wil: ons in te zetten voor een nationale en socialistische gemeenschap. Sedert 1919 zijn wij een zwaren weg gegaan. De last van zes millioen arbeiders moesten wij met ons dragen. Overal hebben wij gebedeld om steun. In den grootsten nood hebben wij steun gehad nòch van de internationale instanties, nòch van het officieele christendom. Ook dit laatste kon de afbraak niet tegenhouden. Doch één was er in Duitschland, die in staat was de krachten van den opbouw samen te bundelen, dat was de Führer. En met hem streeft thans heel Duitschland naar de totstandkoming van de Germaansche volksgemeenschap. Dat Duitschland in 1939 door een gansche wereld van vijanden werd aangevallen, verwonderde den nationaal-socialist niet. Hij was er zich van bewust, dat tenslotte de grootmachten van het kapitalisme zich zouden vereenigen om het nationaal-socialistische Europa aan te vallen. Om in dien strijd sterk te kunnen staan, hebben wij ons tot de hoogste krachtsinspanning gedwongen. Wij hebben den Duitschen boer weer tot koning op zijn erf gemaakt. Wij bezaten geen goud, maar wij hadden arbeid en brood en een scheppende volksgemeenschap. Wij hebben ons leger en onze vloot gebouwd zonder goud, maar van ijzer en staal! Wij zijn, aldus spr., den grooten Bismarck dankbaar, dat hij de grondslagen heeft gelegd, waarop wij konden voortbouwen. Spr. merkte op, dat Duitschland Nederland niet wil onderwerpen. Het kan dit niet eens, want het is nationaal-socialistisch. Ook wil het van den Nederlander geen Duitscher maken; de weg, welke beide landen zijn gegaan, is te verschillend geweest. Spr. besloot met den wensch, dat het nationaal-socialisme niet alleen de Germaansche volkeren gelukkig zal maken, maar bovendien hen zal opvoeden tot een nieuwe Germaansche gemeenschap.

Rede van ir. Mussert. — Ir. A. A. Mussert, die daarna heeft gesproken, richtte allereerst den blik achterwaarts. De Nederlandsche nationaal-socialisten zijn eerst in 1931 met hun werk begonnen, dat is twaalf jaren later dan Hitler en Mussolini. Onze weg was zwaar. Er was in ons land geen oorlog geweest, wij hadden geen inflatie gehad, er was geen frontgemeenschap gegroeid. Wij waren een uiteengeslagen volk. Wij begonnen als goede Nederlanders, die niet langer konden aanzien hoe dit volk werd kapot geslagen. Wij wisten weinig af van het nationaal-socialisme, in ons program stond dat we zouden moeten beginnen met een arbeidsplicht van een jaar en een militaire dienstplicht van een jaar. Spr. wees er op, welk een strijd moest worden gevoerd en hoe in 1935 de Oxford-beweging kwam, waarmee men trachtte de menschen van de beweging af te houden. We weten nu, aldus spr., wie achter de Oxfordbeweging stonden, het waren Colijn en Oud, en de machten die hen steunden waren het staats-katholicisme en het marxisme. In de jaren 1937 tot 1940 werd Nederland meer en meer het bruggehoofd van Europa om steeds doeltreffender de Engelsche politiek en de Britsche wereldbelangen te dienen. Het is moeilijk geweest, maar toch is de vesting van het nationaal-socialisme hier te lande staande gebleven. Na den oorlog werd die vesting ontzet en thans kan zij zich ontplooien. In het eerste oorlogsjaar bereikten wij de eerste honderdduizend leden, dat is het dubbele van 1935. Daarmee, aldus spr., was de eerste phase van den strijd afgeloopen. Thans komt de tweede phase, waarin de beweging moet leeren een volk te leiden. Daarna zal de derde phase komen, dat wil zeggen, dat de nationaal-socialistische beweging tot taak krijgt een nationaal-socialistischen staat te vormen en tezamen met dezen de vorming van een nationaal-socialistisch volk ter hand te nemen.

Vervolgens ontwikkelde spr. een schema van de nationaal-socialistische beweging, zooals die zal worden gevormd. Bovenaan staat het Nederlandsche volk van negen millioen zielen. Het kloppend hart van dat volk is de Nationaal-Socialistische Beweging. Vandaar uit worden zes groote nationaal-socialistische arbeidsgemeenschappen gevormd, te weten: 1. de arbeidsgemeenschap van de voedselvoorziening, zooals deze thans is georganiseerd in den Landstand; 2. de economische groep van het Arbeidsfront; 3. de medische dienst; 4. opvoeding en onderwijs; 5. de cultureele werkers; 6. de dienaren van staat en gemeente. Spr. deelde vervolgens mede, dat Nederland straks zal worden verdeeld in 70 grondgebieden, die ieder een logisch afgerond geheel zullen vormen. Volgens dit principe za. de Nationaal-Socialistische Beweging straks uit 70 kringen bestaan. Een zelfde verdeeling in districten zal worden doorgezet in organisaties als Winterhulp en Arbeidsfront. Voortgaande betoogde ir. Mussert, dat de staat ook zijn vervorming zal ondergaan. Langzaam aan worden de leidende posities aan nationaal-socialisten gegeven. Vooral de Engelsche radio geeft zich veel moeite spr. voor te stellen als iemand, die af en toe een bedelreisje doet, om aan de macht te komen, doch dit is niet geheel juist. Wanneer ons land een nationaal-socialistische regeering zal krijgen, is niet aan ons ter beoordeeling. Zij zal er komen wanneer de Führer daartoe de tijd acht gekomen en misschien wel eerder, dan den Engelschen lief zal zijn. Het is nu onze taak ons volk te leeren zien hoe Europa bezig is te veranderen. Wij Nederlanders hebben voor de vorming van het nieuwe Europa groote offers te brengen. Wij maken ons geen illusie, wanneer kapitalisme en bolsjewisme dezen oorlog zouden winnen, wat dan ons lot zou zijn, want dan zou er

voor ons en onze gezinnen geen toekomst meer zijn. Alles staat bij deze worsteling op het spel. Spr. gaf zijn gehoor echter de verzekering, dat het nationaal-socialisme het zal winnen van bolsjewisme en kapitalisme, omdat tenslotte het goed het kwaad altijd overwint. Wij hebben dezen gang van zaken te danken aan het feit, dat God ons den Duce en den Führer schonk. Wij als Nederlanders zijn er tenslotte dankbaar voor, dat er is een Duitsche Führer, die, naar wij hopen, binnenkort zal zijn Führer van de Germanen.

Rede scholingsleider Kuhlmann. — In de middagvergadering heeft gesproken de plaatsvervangend scholingsleider der N. S. D. A. P., Kuhlmann, die betoogde, dat door de nationaal-socialistische overtuiging het Duitsche volk zich heeft bezonnen op de vèrstrekkende opgaven, welke het te vervullen heeft gekregen. De wereldvijanden vermoeden thans nog niet tot welke krachtsprestaties het Duitsche volk in staat zal zijn. Spr. zette uiteen hoe de beste bedoelingen van het nationaal-socialisme steeds weer werden verstoord door de vijandelijke grootmachten, waarvan het internationale Jodendom een der eerste krachten is. Spr.'s verblijf in Nederland had hem geleerd, dat de Nederlanders afwijkend staan tegenover het politieke denken. Het hulde zich daarentegen gaarne in internationale gedachtenschema's. Wij, aldus spr., denken in volk en in generaties. Dit denken heeft ons gebracht tot een aanvaarding van deze groote verplichting: het leven, dat wij van onze voorouders ontvingen, zoo gezond mogelijk te bewaren en over te dragen aan de generaties, die na ons komen. Spr. achtte het de taak van de N.S.B., het Nederlandsche volk te verlossen van deze internationale gedachtenschema's en het individu rijp te maken voor het inzicht, dat zijn toekomst ligt in zijn eigen volk.

Rede prof. Van Genechten. — Tenslotte sprak de vormingsleider van de N.S.B., prof. dr. R. van Genechten, die begon met vast te stellen, dat het lot van het Nederlandsche volk de laatste jaren tragisch en aangrijpend is als een antieke Griekse tragedie. In enkele jaren tijds is ons volk van het hoogtepunt naar beneden gestort. Tot 1940 leefde het in welvaart, was groot in vele dingen, een land, dat een sieraad van Europa kon zijn. Nu grijnst armoede het aan en het schijnt zonder eenig vooruitzicht de toekomst in te gaan. Vergeefs vraagt de gewone man zich af hoe het komt, dat een dergelijke val onvermijdelijk was. Was het wellicht het noodlot, dat zich aan ons volk voltrok? Neen, luidde spr.'s antwoord. Deze ineenstorting werd niet veroorzaakt door het noodlot, door een kracht van buiten dus, maar zij was de uiteindelijke consequentie van die zonden en fouten, welke zich door de jaren heen in ons volk hadden opgehoopt. Spr. trad hierna uitvoerig in een beschouwing van de vele fouten, die de vroegere democratische regeeringen hebben gemaakt. Spr. zeide, dat wanneer Nederland is ineengestort, dit niet daaraan heeft gelegen, dat het Nederlandsche volk was vermolmd, maar hieraan: dat de leiding van het volk door en door was vermolmd. Het oogenblik is nog niet gekomen, aldus spr., om deze tragi-comedie van vier en een halven dag precies te doorzien en te beoordeelen, al is uit kortelings gevoerde processen wel komen vast te staan, dat de leiding hier groote schuld draagt. Spr. trad in een nadere beschouwing van de dagen, die onmiddellijk voorafgingen aan het uitbreken van den oorlog en schilderde de schuld van een aantal verantwoordelijke mannen als den opperbevelhebber en de ministers Gerbrandy, De Geer en Van Kleffens. Drie wegen, zoo vervolgde spr., staan voor Europa open, n.l. het verstarde kapitalisme, het communisme en het nationaal-socialisme. Deze oorlog is een opstaan van volkeren, die zich zelf willen zijn tegen de machten, die zich hebben verbonden zulks te verhinderen. Het nationaal-socialisme is de eenige uitweg, het geloof, dat de mensch op zich zelf niets is, doch alleen iets kan zijn als onderdeel van het groote, levende geheel. Spr. verwachtte van zijn kameraden, dat zij ook in eigen boezem zullen strijden tegen den geest van kapitalisme en Jodendom, en met name den smokkelhandel zullen afwijzen. Weest hard, onverbiddelijk hard tegen hen, die zich vergrijpen aan de goederen der volksgemeenschap, aldus spr. Ook den strijd in eigen gelederen moet men niet schuwen; wat niet deugt in de beweging, dat moet onverbiddelijk worden bestreden en uitgeworpen. Spr. besloot zijn rede met vast te stellen, dat er voor Europa geen toekomst mogelijk is zonder het nationaal-socialisme. Daarom dienen de Nederlandsche nationaal-socialisten in nauwe broederschap met de Duitsche nationaal-socialisten te zijn verbonden in den strijd voor Europa's toekomst en voor de menschelijke beschaving. (N. R. Crt.)

(V. b. Scholingsdag N.S.B. en N.S.D.A.P. 5022 G.; Hauptdienstl. Schmidt 5068 A.; ir. Mussert 5090 E.; Prof. van Genechten 5088 B.)

A. NEDERLAND. — Dienstappèl der marechaussée in Zuid-Holland. —

Den Haag, 1 Mei — In Amicitiae aan het Westeinde alhier zijn 30 April de officieren, onderofficieren en vele honderden manschappen van de tweede divisie (Zuid-Holland) der marechaussée in de gelegenheid geweest kennis te maken met hun nieuwen commandant, majoor J. E. Hofman. Tijdens een dienstappèl, dat o.m. is bijgewoond door den verbindingsofficier van den bevelhebber der Ordnungspolizei majoor Kuhn en door den luitenant-inspecteur Mandsen, die den gevolmachtigde voor de reorganisatie der Ned. politie vertegenwoordigde, heeft hij hen toegesproken. Majoor Hofman wees er op, dat het corps o.a. door de opneming daarin van een deel der rijksveldwacht, eenigszins heterogeen van samenstelling is geworden. Ten gevolge hiervan zijn niet allen vertrouwd met de eer, gewoonten en tradities der oude marechaussée. Hierin, aldus spr. zie ik geen bezwaar, mits wij de gemeenschappelijke basis vinden, waarop gewerkt moet worden. Eerste peiler daarvan is de tucht, welke voor alles gaat, ook voor vakbekwaamheid. In het verdere verloop zeide spr. nog: Er zijn er, die zeggen: in het nationaal-socialisme zie ik veel goeds, maar die N.S.B. . . neen. Die twee zijn echter een ondeelbare eenheid. Georiënteerd zijn tegen de N.S.B. is voor u onmogelijk. (Vaderland)

(Vor. ber. Marechaussée 4960 D.)

B. NEDERLAND. — N.S.B.-leden te Den Haag verplicht tot dragen van het insigne - Verboden cafébezoek voor meisjes beneden 18 jaar - Verlaging van het aardappelrantsoen. —

Den Haag, 1 Mei. — De districtleider van district 24, Den Haag, heeft bepaald, dat alle leden der N.S.B. verplicht zijn hun insigne te dragen. Zij, die meenen gegronde redenen te hebben het teeken der Beweging niet te dragen, kunnen zich wenden tot de kringleiders, die gemachtigd zijn vrijstelling van deze verplichting te geven in bijzondere gevallen. Aan het naleven van bovenvermelde bepaling zal streng de hand worden gehouden.

Verboden cafébezoek voor meisjes beneden 18 jaar te Den Haag. — Aan de algemeene politieverordening voor 's-Gravenhage is toegevoegd een artikel 188a, houdende invoering van een verbod voor meisjes beneden de 18 jaar die de Nederlandsche nationaliteit of het Nederlandsche staatsburgerschap bezitten, om zich des avonds na 18 uur op te houden in café's en dergelijke inrichtingen, tenzij het meisje in gezelschap is van minstens een harer ouders of voogden.

Verlaging van het aardappelrantsoen. — M.i.v. Zondag 3 Mei wordt het aardappelrantsoen, dat 3½ kilogram per persoon per week bedroeg, met één kilogram verlaagd tot 2½ kilogram per persoon per week.

De bestaande toeslag voor personen van 14 tot 21 jaar blijft gehandhaafd, ook de toeslagen voor personen, die zwaren en zeer zwaren arbeid verrichten, blijven gehandhaafd. De extra-toeslag van ½ kilogram, waarop houders van vetkaarten recht hebben, blijft voorloopig ongewijzigd. (Nat. Dagbl. - Vaderland)

(V. b. Verboden Cafébezoek v. meisjes 4920 G.; Aardappelrantsoen 5007 A.)

C. NEDERLAND. — Demonstratie van den Nederlandschen Arbeidsdienst op Houtrust te Den Haag. —

Den Haag, 3 Mei — In aanwezigheid van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, met zijn staf, van Mussert, den leider der N.S.B., de commissarissen-generaal Schmidt en Rauter, gezant Behne, den Reichsarbeitsführer Hierl, de secretarissen-generaal prof. dr. J. van Dam, prof. dr. T. Goedewaagen en prof. mr. J. J. Schrieke, generaal-arbeidsleider L. A. C. de Bock, waarnemend commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst en vele hooge officieren van de Duitsche weermacht, Nederlandsche en Duitsche politie-autoriteiten, enz., heeft op het sportterrein „Houtrust" de N.A.D. zijn eerste demonstratie gehouden.

Op het aangegeven tijdstip half vier, marcheerden duizend arbeidsmannen in breede colonnes onberispelijk van twee zijden binnen, allen in turnkleeding: korte zwarte broek, afdeelingsgewijs in blauwe, roode, witte, groene en oranje truien. Onmiddellijk werden ze gevolgd door honderd arbeidsmeisjes, gekleed in groene rokken en witte blouses; zij kregen de eereplaatsen. Een kleurig tafereel, toen de melding geschiedde aan den waarnemenden commandant van den N.A.D., generaal-arbeidsleider L. F. C. de Bock.

Nadat de deelnemenden gezamenlijk een couplet van „Het leger van den Arbeid" hadden gezongen, marcheerden de meisjes af. De mannen voerden daarna in looppas allerlei gymnastische oefeningen uit, en verlieten daarna eveneens in looppas, het perk. De gelijkheid der bewegingen ontlokte herhaaldelijk hartelijk applaus.

Het programma werd vervolgd met boomstamgymnastiek. Die „boomstammen" waren een paar meters lange, dikke stokken, van de schors ontdane stammetjes, waarmede allerlei bewegingen verricht en figuren werden gevormd; het ging alles correct en gedisciplineerd, en vond veel bijval. Ook werd zoogenaamde grondgymnastiek te zien gegeven, eveneens getuigend van voortreffelijke opleiding. Onderwijl marcheerden weer andere afdeelingen binnen, in de groene A.D.-uniform, de spaden op de schouders. Na het vertrek der turners gaven zij eenige marsch- en exercitiebewegingen te aanschouwen.

Een bevallig en luchtig nummer volgde: dansen om drie Meiboomen, herinnerend aan de in het Oosten des lands gebruikelijke Pinksterkronen; een zestig arbeidsmeisjes namen hieraan deel. Onder de tonen van het bekende volksliedje „'k Wil wel dansen, 'k kan wel dansen" huppelden de jonge meisjes het terrein op, in geordend verband, haar reidansen hadden daverend succes bij het publiek, en terecht. Onmiddellijk daarna kwam er een nummer vendelzwaaien, door negen mannen vakkundig toegepast, in Brabant en Gelderland zou men het hen niet hebben verbeterd.

Een indrukwekkend tafereel werd nu gevormd door den opmarsch van eenige honderden Arbeidsdienst-manschappen in uniform, wederom de schop geschouderd. In breede en diepe colonnes schaarden ze zich voor de hoofdtribune, waarna eenige gelederen der arbeidsmeisjes vóór hen plaats namen. Opnieuw volgde er een melding aan den commandant van den N.A.D., waarna gezamenlijk het „kamplied" werd gezongen. Achtereenvolgens gaven toen de sprekers in dichtvorm uiting aan het doel en de manieren van den Arbeidsdienst, wat werd afgewisseld door samenzang van toepasselijke liederen, begeleid door het staforkest dat zich trouwens bij herhaling dezen middag heeft doen hooren.

Dit werd afgebroken door een toespraak van den commandant van den N.A.D., die zich in de Duitsche taal wendde tot den Reichsarbeitsführer Konstantin Hierl, wien hij dank bracht voor hetgeen deze voor den N.A.D. heeft gedaan. Spr. hoopte dat het Nederlandsche volk de waarde van den Arbeidsdienst zal leeren begrijpen. Als teeken van een eeregroet van den Duitschen Reichsarbeitsdienst marcheerden vertegenwoordigers met de vlaggen van eenige der Duitsche afdeelingen, namen dragend van bekende Nederlanders, het terrein op. Reichsarbeitsführer Hierl sprak de mannen toe, de beteekenis van eensgezindheid tegen het bolsjewisme, van saamhoorigheid, schetsend; wat ons in de toekomst bindt — zei spr. — is veel sterker dan wat ons in het verleden scheidde. Spr. zette voorts de beteekenis van den arbeid uiteen, inzonderheid voor het Nieuwe Europa, onttrokken aan de onderdrukking der Joodsche geldmachten. De namen van genoemde afdeelingen zijn: graven van Egmont en Hoorne, Willem van Oranje, De Ruyter, Rubens, Van Dijck, Rembrandt en Paul Kruger.

Tot slot zong men, begeleid door het orkest, het zesde couplet van het Wilhelmus, het Deutschland- en het Horst Wessel-lied. Nog een inspectie van de troepen door den Rijkscommissaris en het feest was ten einde. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nederl. Arbeidsdienst 5091 B.)

A. **JAPAN. — Rijksdagverkiezingen - Uitslag. —**

Tokio, 3 Mei (D.N.B.) — De rijksdagverkiezingen in alle 122 kiesdistricten hebben een groote overwinning opgeleverd voor de candidaten van de beweging ter ondersteuning van de keizerlijke politiek. Volgens Domei is het totale resultaat der rijksdagverkiezingen met uitzondering van het kiesdistrict Okajama, waar pas op 4 Mei verkiezingen worden gehouden, dat 464 afgevaardigden zijn gekozen, van wie 194 nieuwe. Van de candidaten, die door de beweging tot ondersteuning van den keizerlijken troon zijn voorgesteld, zijn er 381 gekozen, d.w.z. 81.1% van het totale aantal van 466 afgevaardigden. De „Kölnische Zeitung" verneemt nog, dat de deelneming aan de Rijksdagverkiezingen 86 pCt. bedroeg tegen 67 pCt. de vorige maal.

(Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Bekendmaking van den bevelhebber der weermacht - 72 Nederlanders door den Duitschen krijgsraad wegens spionnage, begunstiging van den vijand en derg. ter dood veroordeeld - Perscommentaren. —**

Den Haag, 4 Mei — Het bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland maakt bekend: Voor een Duitschen krijgsraad in Nederland zijn verscheidene processen gevoerd tegen de leidersgroep eener geheime organisatie, die zich in haar werkzaamheid en haar oogmerken en doeleinden richtte tegen de Duitsche bezettingsmacht en die bovendien heeft gepoogd verbinding te krijgen met de oorlogstegenstanders van Duitschland. Daarbij zijn thans reeds 79 Nederlanders aan begunstiging van den vijand, spionnage, verboden bezit van wapens en ontplofbare stoffen en voor een deel ook aan het verbreken van het eerewoord als officier schuldig bevonden en op grond daarvan ter dood veroordeeld.

Twee-en-zeventig van deze doodvonnissen zijn met den kogel ten uitvoer gelegd, slechts in zeven gevallen is de doodstraf door het verleenen van gratie gewijzigd in levenslange tuchthuisstraf.

Perscommentaren. — De 79 gevonnisten, schrijft **„De Residentiebode"**, zijn dezen keer geen communisten, of andere a-sociale elementen doch komen uit de kringen van intellectueelen. Velen van hen waren oud-officieren of res.-officieren; tien procent waren Joden.

De schuldigheid der terechtgestelde officieren is van een zwaardere soort nog dan die der anderen. Gelijk men zich herinnert, heeft Adolf Hitler zelf spoedig na Nederlands capitulatie besloten, onze militairen uit de krijgsgevangenschap te ontslaan. Deze goedgunstigheid bracht ons in een bevoorrechte positie boven de krijgsgevangenen van vele andere volkeren en was waarlijk een unicum in de heele geschiedenis. De officieren van het Nederlandsche leger werden vrijgelaten op eerewoord, niets tegen den bezetter te zullen ondernemen; minder kon men van hen bij hun vrijlating toch wel niet vragen. Later heeft een deel der officieren zijn eerewoord teruggevraagd; zij kregen dit terug, doch werden weer in krijgsgevangenschap genomen; dit is een gang van zaken, die respectabel en correct is, aan beide zijden. Anderen echter — en dit zijn de thans gestraften — hebben tegen de bezetting gekuipt en dus hun eerewoord gebroken.

Het **Algemeen Handelsblad** zegt o.m.: Teleurstellend is en moest het zijn, dat in bepaalde kringen van ons volk grootmoedigheid en geduld werden aangezien voor zwakte. Ondanks herhaalde uiteenzettingen en waarschuwingen wilde men daar niet begrijpen — alweer omdat men in het verleden fout was gericht en geleid — dat het zondigen is tegen het internationale en tegen het oorlogsrecht, wanneer men als bevolking van een bezet gebied samenspant tegen den bezetter en de belangen tracht te bevorderen van diens vijanden. Men mist het recht daartoe, afgezien nog van het gegeven woord in het geval der betrokken officieren. Alles, wat van de zijde dier bevolking wordt ondernomen tegen de bezettende macht, is nu eenmaal reeds volken- en oorlogsrechtelijk een tot met den dood strafbare daad. Doch het begunstigen van den vijand is in het onderwerpelijke verband — ook en vooral ten aanzien van het eigen volk — te scherper af te keuren, omdat daardoor tevens wordt begunstigd de zaak van den vijand onzer geheele beschaving, den niet slechts in zijn Russischen verschijningsvorm dreigenden, doch bij een continentale ineenstorting alom dreigenden bolsjewistischen baaierd. En de feiten zijn zoo, dat onze bezetter dien vijand van alle menschengeluk ten koste van zware offers bestrijdt, terwijl degenen, wier zaak die de veroordeelden zich voorstelden te begunstigen, de bondgenooten zijn van dien vijand der beschaafde en in God geloovende menschheid.

Onder het opschrift „Hard, doch onvermijdelijk" schrijft **„Het Nationale Dagblad":**

Het is duidelijk, dat geen enkele militaire overheid ter wereld, dus ook de Duitsche niet, een zoodanige actie in den rug van haar strijdende leger kan dulden. Het is oorlogstijd, ons land is bezet, en uit waarschuwingen en vermaningen zonder tal moet thans een ieder wel weten, dat hij met verboden bezit van wapens, begunstiging van den vijand, poging tot ontsnapping naar het buitenland enz., zijn leven op het spel zet. En niet alleen zet hij zijn leven op het spel: hij plaatst zich ook buiten de volksgemeenschap. Want al ontbreekt het zelfs van Duitsche zijde niet aan achting voor de vaderlandslievende motieven, die een aantal der veroordeelden tot hun actie hebben gedreven, veruit overheerscht de gedachte, dat deze mannen met hun pogingen, de vijanden van Duitschland te bevoordeelen, een aanslag hebben beraamd niet alleen op de Duitsche weermacht, doch ook op leven en goed van hun eigen volksgenooten, die daarmede het slachtoffer zouden zijn geworden van hun misplaatste wraakgedachten. Wij behoeven er in dit verband wel nauwelijks aan te herinneren, hoe iedere militaire activiteit der Britten over dit land aan talrijke onschuldige burgers leven en bezit heeft gekost; wie deze activiteit uitlokt of bevoordeelt, stelt zich tegenover eigen volk. Deze laatste overweging moge den doorslag geven bij de beoordeeling van gebeurtenissen, die even betreurenswaardig in hun oorzaak als onvermijdelijk in hun gevolg waren.

Laten wij, verklaart **„Het Vaderland"** of wij nu pro of anti zijn, ons klaar voor oogen houden, dat deze nieuwe vreeselijke waarschuwing niet voor niets werd gegeven. Laten wij inzien, dat wij niet moeten trachten den Duitschers iets in den weg te leggen. Er zal zonder mededoogen worden toegeslagen. In den grooten strijd, die op de wereld wordt uitgevochten, spelen wij hier geen rol meer. Wij dienen ons land het best met het bewaren van ijzeren zelftucht, waaruit rust en orde voortkomen. Wat de toekomst ook moge brengen, onze noeste arbeidzaamheid is de eenige waarborg voor het behoud van Nederland, dat wij boven alles liefhebben. Men kan het den Duitschers zeker niet verwijten, dat zij niet duidelijk zijn geweest. Iedere landgenoot kon nauwkeurig op de hoogte zijn van de straffen, die werden gesteld op daden van sabotage, op verboden wapenbezit, bezit van springstoffen, spionnage, begunstiging van den vijand enz.

Met de realiteit van den oorlog, zoo merkt **„De Standaard"** op, zal ons volk rekening moeten houden. Twee jaren geleden motiveerde generaal Winkelman zijn besluit, dat het belang van het Nederlandsche volk medebracht, dat de volstrekt ongelijke strijd moest worden gestaakt, opdat nog niet meer onschuldige slachtoffers zouden vallen.

De herinnering aan deze woorden moge de situatie, zooals die was en zooals die is, duidelijk voor oogen stellen.

Naarmate de strijd tusschen de volken zijn eindphase nadert, zal alles op de beslissing daarvan worden ingesteld. Daaruit vloeit voort, dat ook in de bezette gebieden scherper wordt opgetreden tegen alles wat zich tegen de oogmerken en doeleinden van de bezettende macht richt.

Daarom mag ook de aansporing van den Nederlandschen oud-opperbevelhebber tot het Nederlandsche volk ernstig ter harte worden genomen: „Hebt vertrouwen op de toekomst. Doch vooral: toont dit vertrouwen door de rust en de orde te bewaren, welke wij zoo dringend behoeven om ons geschokte land weder op te bouwen. Laten wij ons thans richten op dezen eersten plicht, welken het vaderland ons oplegt".

Men geve zich toch rekenschap van de werkelijkheid, vraagt de **„Nieuwe Rotterdamsche Courant"**. Na de bezetting van ons land heeft de Führer de geheele Nederlandsche krijgsmacht uit haar krijgsgevangenschap ontslagen, een gebaar van zeker niet gewone grootmoedigheid. Slechts is van de vrijgelaten officieren gevergd, dat zij zich op eerewoord verplichtten niets tegen de Duitsche weermacht te zullen ondernemen. Sommigen hebben dit woord geweigerd; anderen zijn er later op teruggekomen. Zij zijn dan in krijgsgevangenkampen ondergebracht. Hun houding was open en eerlijk.

We hebben het al eens eerder gezegd: het wreede van den oorlog is in belangrijke mate verzacht door de rechtsregels, welke in den loop der tijden scheiding hebben gebracht tusschen de strijdende legers en de burgerlijke bevolking. Het zijn regels, die terwille van de burgerlijke bevolking zijn gemaakt. Laat deze zelve deze grenzen nu toch niet moedwillig of onnadenkend uitwisschen en door verkeerd loopende gevoelens geleid, namelooze ellende brengen over de rechtstreeks betrokkenen niet alleen, maar op den duur over het algemeen, dat door hun actie nu en voor de toekomst niet wordt gediend, maar slechts geschaad!

(V. b. Rechtsz. 5090 C.; Ned. t. dood veroord. 5052 E.)

A. **NEDERLAND. — Verplichting tot het verrichten van diensten. —**

In het Verordeningenblad is verschenen een verordening van den Rijkscommissaris, waarbij de verordening betreffende de verplichting tot het verrichten van diensten wordt aangevuld, in dier voege, dat het gewestelijke arbeidsbureau, ook een door den Rijkscommissaris gemachtigde instantie, bewoners van het bezette Nederlandsche gebied kan verplichten voor een bepaalden tijd op een hun aangewezen plaats diensten te verrichten.

Voorschriften voor verkoopsprijzen van huizen en bouwterreinen. — In het Verordeningenblad is een besluit afgekondigd, waarbij de maximale verkoopprijs van bouwterreinen en huizen wordt geregeld. Bij de berekening van deze prijzen wordt voor ongebouwde goederen de prijs van 9 Mei 1940 en voor huizen de gekapitaliseerde netto-opbrengst als basis genomen. Bij deze kapitalisatie geldt een rente van 4%.

Ondernemingsbelasting ten behoeve van de gemeenten. — In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de Secr.-Gen. van de dep. van B. Z. en van F. betreffende het heffen van een ondernemingsbelasting ten behoeve van de gemeenten (besluit op de ondernemingsbelasting 1942).

Ten behoeve van de Gemeenten zal van rijkswege een directe belasting, de ondernemingsbelasting, van de ondernemingen worden geheven, voor zoover deze binnen het Rijk haar bedrijf uitoefenen.

Besluit op de Vennootschapsbelasting 1942. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secr.-gen. v. h. Dep. van Fin. betreffende de Vennootschapsbelasting (besluit op de vennootschapsbelasting 1942). Als binnenlandsche belastingplichtigen zijn aan deze directe belasting onderworpen de binnen het Rijk gevestigde

1) Naaml. vennootsch. en comm. vennootsch. op aandeelen.
2) Vereenigingen op coöperatieven grondslag.
3) Onderlingen verzekeringmijen en ver. welke op onderlingen grondslag als verzekeraar of credietinstelling optreden.
4) Stichtingen, vereenigingen met rechtspersoonlijkheid, andere privaatrechtelijke rechtspersonen en vereenigingen zonder rechtspersoonlijkheid, welke niet onder 1, 2 of 3 vallen, voor zoover zij een bedrijf uitoefenen.
5) Bedrijven van openbare lichamen, welke geen landbouwbedrijf zijn.

Waar deze belastingplichtigen gevestigd zijn, wordt naar de omstandigheden beoordeeld. Heeft de oprichting of het instellen plaats gehad naar Nederlandsch recht, dan wordt echter steeds Nederland als land van vestiging beschouwd. Buitenlandsche belastingplichtigen zijn: niet binnen het Rijk gevestigde rechtspersonen, comm. vennootsch. op aandeelen, ver. z. rechtspersoonlijkheid en fondsen (beheeren), welke: 1. binnen het rijk een landbouwbedrijf in den zin van art. 18 (besluit op de ink.belasting 1941) uitoefenen, dan wel; 2. met behulp van een binnen het Rijk aanwezige vaste inrichting of een vasten vertegenwoordiger, binnen het Rijk een niet onder 1 vallend bedrijf uitoefenen, dan wel; 3. binnenlandsche bronnen van inkomen hebben.

Besluit op de Vermogensbelasting 1942. — Het Verordeningenblad is verschenen een besluit van den secretaris-generaal van Financiën betreffende een Vermogensbelasting. Binnenlandsche belastingplichtigen zijn de binnen het Rijk gevestigde rechtspersonen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, vereenigingen zonder rechtspersoonlijkheid en credietbedrijven van openbare lichamen, die aan de vennootschapsbelasting zijn onderworpen. De belasting bedraagt ƒ 5 voor elk geheel bedrag van ƒ 1000, dat in het zuiver vermogen is begrepen.

Verhooging vervoerscapaciteit Ned. binnenvloot. — Bij besluit, opgenomen in het verordeningenblad, kan de Secretaris-Generaal van het Dep. van Waterstaat den eigenaar van een in Nederland thuisbehoorend schip door middel van de Stichting Nederlandsche Particuliere Rijnvaart-Centrale ter bevordering van de internationale scheepvaart verplichten, dat schip met volledige bemanning en inventaris aan een bepaalde reederij in gebruik af te staan.

Besluit inzake collectieve arbeidsovereenkomsten. — Bij besluit van den Secretaris-Generaal van het Dep. van Sociale Zaken wordt een loopende collectieve arbeidsovereenkomst, voor zoover zij loonen, salarissen en andere arbeidsvoorwaarden regelt, tot nader order aangemerkt als regeling in den zin van artikel 5 der Verordening no. 217/1940 betreffende de totstandkoming van regelingen in zake loonen, salarissen en andere arbeidsvoorwaarden, indien een der partijen, welke dezelve hebben gesloten, ophoudt te bestaan. Indien de collectieve arbeidsovereenkomst algemeen verbindend verklaard was, is het geldingsgebied der regeling hetzelfde als dat, hetwelk de algemeen verbindend verklaarde arbeidsovereenkomst had.

(Verordeningenblad no. 12, 4 Mei 1942)

(V. b. Dienstverrichting 4587 C.; Belastingen 4968 B.; Scheepvaart 5021 B.; C.A.O. 4012 A.)

B. **FRANKRIJK. — Britsche overval op Madagascar - Amerikaansche verklaring - Fransch protest. —**

Vichy, 5 Mei — Gecombineerde Britsche zee- en landstrijdkrachten zijn voor Madagascar verschenen en hebben — nadat een ultimatum door de Franschen was afgewezen — de operaties tegen het eiland geopend.

Amerikaansche verklaring. — Naar aanleiding van dit optreden der Engelschen heeft het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken volgens den Britschen nieuwsdienst de verklaring gepubliceerd, dat de Fransche ambassadeur te Washington reeds 4 Mei in kennis is gesteld van de houding der Amerikaansche regeering.

Fransch protest. — In de nota, die Laval den Amerikaanschen zaakgelastigde, Tuck, heeft overhandigd, en die een antwoord vormde op de aan de Fransche regeering ter hand gestelde nota, wordt verklaard: De Fransche regeering laat een energiek protest hooren tegen de agressie, waaraan Madagascar van de zijde van Britsche strijdkrachten heeft bloot gestaan. Zij neemt kennis van de gegeven verzekering, dat Madagascar eens aan Frankrijk zal worden teruggegeven. De Fransche regeering wijst den eisch van de Amerikaansche regeering als ontoelaatbaar van de hand, dat het Frankrijk ontzegd wordt zich te verdedigen, wanneer zijn gebied wordt aangevallen. De Fransche regeering is er enkel en alleen rechter over, welke verplichtingen haar eer haar oplegt. Deze opvatting hebben zich de verdedigers van Madagascar overigens reeds eigen gemaakt. Verder wordt in de nota gezegd: Engeland heeft sedert den wapenstilstand zoo vaak zijn vijandige gezindheid tegenover Frankrijk bewezen, dat de thans tegen Madagascar ondernomen agressie de Fransche regeering niet heeft verrast. De nota zegt voorts, dat de Fransche regeering Roosevelt „dat deel der verantwoordelijkheid laten moet, dat op hem valt uit de gevolgen, die uit deze agressie voortvloeien".

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche Arbeidsdienstmannen als vrijwilligers naar het Oostfront - Beëediging. —**

Steenwijk, 6 Mei (A.N.P.) — In het kamp van den Ned. Arbeidsdienst te Eeze, zijn drie afdeelingen van den N.A.D. bestaande uit ongeveer 400 manschappen, beëedigd in verband met hun aanstaand vertrek naar het Oostfront. Na den Nederlandschen soldaat, die reeds aan het Oostfront strijdt en den Nederlandschen boer, daarheen vertrokken om mede te arbeiden aan den opbouw van het nieuwe Europa, maakt thans de Nederlandsche arbeidsman zich gereed om er zich met zijn Duitschen arbeidskameraad te vereenigen en met hem zijn jonge kracht in te zetten voor aller gemeenschappelijk lot.

Na een toespraak van generaal-arbeidsleider De Bock, volgde de beëediging, waarna nog het woord gevoerd werd door Reichsarbeitsführer Hierl. De plechtigheid werd door talrijke Nederlandsche en Duitsche autoriteiten bijgewoond. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ned. Arbeidsdienst 5097 C.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Ruim 171.500 br.t. handelsscheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

9 Mei — Aan het Oostelijke front zijn verscheidene aanvalsacties ten uitvoer gelegd ter verbetering van de eigen stellingen. Plaatselijke aanvallen van sterke vijandelijke strijdkrachten bleven zonder succes.

Nadat de grimmige koude tegen einde Maart voorbij was, zijn formaties Duitsche beveiligingstroepen en politie energieke zuiveringsacties begonnen tegen bolsjewistische benden, verstrooide en radicale elementen uit de burgerbevolking, die in het achterwaartsche gebied van het Oostelijke front militaire maatregelen trachtten te storen, te saboteeren of te bespionneeren. Tijdens deze acties heeft een Duitsche bewakingseenheid in April 6860 bolsjewisten onschadelijk gemaakt, 26 stukken geschut, 12 granaatwerpers, 33 mitrailleurs en een pantserwagen vernietigd of buitgemaakt.

In den noordelijken sector herstelden Duitsche troepen in een dapperen, stelselmatig voorbereiden aanval de verbinding met een door den vijand ingesloten belangrijk steunpunt. De bezetting van dit steunpunt, onder bevel van den generaal-majoor Scherer, heeft sedert 21 Januari 1942 in harde afweergevechten ondanks talrijke aanvallen van sterkere vijandelijke strijdkrachten met bijzondere dapperheid stand gehouden. De Führer heeft het Eikenloof bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend aan generaal-majoor Scherer.

DE STRIJD TER ZEE.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 4 Mei (D.N.B.) — Het opperbevel der Duitsche weermacht deelt mede: In de Noordelijke IJszee hebben strijdkrachten van de marine in samenwerking met formaties van de luchtmacht vijandelijke convooien, die door sterke gevechtsgroepen werden beschermd, in aanvallen, die dagenlang hebben geduurd, tijdens storm, zwaren zeegang en ijsvorming bestookt. Hierbij heeft een duikboot twee torpedotreffers geplaatst op den Britschen kruiser „Edinburgh" van 10.000 ton, die zonk. Een Duitsche flottielje torpedobootjagers bond den strijd aan met de numeriek sterkere vijandelijke bescherming van torpedobootjagers. Verscheidene vijandelijke torpedojagers werden daarbij zwaar beschadigd. Een Duitsche torpedobootjager liep vrij zware beschadigingen op.

Van een der vijandelijke convooien werden twee schepen met een gezamenlijken inhoud van 12.000 br.t. door torpedobootjagers getorpedeerd. Aangenomen kan worden, dat beide schepen bij den zwaren zeegang verloren zijn gegaan. Duikbooten brachten een munitieschip van 6500 br.t. tot zinken en torpedeerden een ander schip.

Gevechtsvliegtuigen brachten drie koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 19.000 br.t. tot zinken en beschadigden een vrachtschip van 6000 ton zwaar.

7 Mei — Voor de Zuidkust van Engeland hebben lichte gevechtsvliegtuigen overdag een vrachtschip van 2500 ton en een bewakingsvaartuig tot zinken gebracht.

In een extra bericht is medegedeeld, dat Duitsche duikbooten in den strijd tegen de vijandelijke ravitailleeringsscheepvaart voor de Oostkust van Noord-Amerika en in de Caribische Zee 22 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 138.000 ton tot zinken hebben gebracht en twee schepen met een gezamenlijken inhoud van 17.000 ton door torpedotreffers zwaar beschadigd.

DE LUCHTOORLOG.

4 Mei — Als vergelding voor de terroriseeringsaanvallen van Britsche bommenwerpers op Duitsche steden bestookten sterke formaties gevechtsvliegtuigen in den nacht van 3 op 4 Mei wederom de havenstad Exeter met brand- en brisantbommen.

5 Mei — Sterke formaties Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 4 op 5 Mei het Britsche vlootsteunpunt Cowes met brisant- en brandbommen aangevallen.

6 Mei — Lichte Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben 5 Mei spoorweg- en fabrieksemplacementen in de Engelsche kuststad Folkestone met succes aangevallen.

7 Mei — Van het begin van den veldtocht in het Oosten tot eind April 1942 hebben de bolsjewisten, naar van militaire zijde verluidt, in totaal 21.267 vliegtuigen verloren.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Ten gevolge van nieuwe krachtige regens en hevige zandstormen beperkten de gevechtshandelingen zich in de afgeloopen week tot activiteit van artillerie en verkenningstroepen. Daarbij werd bijzondere aandacht besteed aan het probleem der ravitailleering. De directe voorziening over zee, welke vroeger door de Britsche zee- en luchtstrijdkrachten sterk werd bemoeilijkt, functionneert thans zonder haperen. Dit laatste is een gevolg van de krachtige convoyeering door de Italiaansche vloot en door Duitsche escorte-vaartuigen, alsmede van het geslaagde optreden van Duitsche duikbooten.

7 Mei — Een overval, die Britsche elementen op het eiland Kufonigi ten Zuiden van Kreta trachtten te ondernemen, werd door het Italiaansche garnizoen prompt afgeslagen.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5092 A.)

B. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Britsche overval op Madagascar. —

Op 5 Mei ondernamen de Engelschen een aanval op het Fransche eiland Madagascar. Zij verschenen voor en bij Diego Suarez met zeven schepen, waaronder een kruiser, een torpedoboot en twee transportschepen in de baai van Andracacaca. Voorts namen aan de actie vier luchteskaders deel, die afkomstig waren van een vliegkampschip. De aldaar gebruikte landingstroepen worden geschat op 20.000 man. De Fransche verdedigingsstrijdkrachten zijn betrekkelijk zwak en worden geschat op 7 à 8.000 man.

Stockholm, 7 Mei (A.N.P.) — Churchill heeft volgens den Engelschen nieuwsdienst in het Lagerhuis medegedeeld, dat de Fransche commandanten van leger en vloot zich hebben overgegeven en dat de stad Diego Suarez is ingenomen.

Volgens berichten uit de hoofdstad van Madagascar, Tananarivo, hebben de Fransche strijdkrachten zich ten Zuiden van Diego Suarez teruggetrokken om daar nieuwe verdedigingsstellingen te betrekken. (Algem. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Madagascar 5099 C.)

C. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - De opmarsch in Birma; Akyab bezet. —

Stockholm, 4 Mei (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, trekken de Engelschen en de Chineezen in Birma terug. Naar uit Tsjoengking wordt gemeld, wordt honderd kilometer ten Noorden van Lashio verbitterd gevochten. Daaruit blijkt dat Japansche troepen in de omgeving van Kongmoe de Birmeesch-Chineesche grens hebben bereikt.

Gifgas gebruikt. — Tokio, 4 Mei (D.N.B.) — De woordvoerder van het Japansche leger heeft meegedeeld, dat volgens bericht van het front in Birma de vereenigde Engelsch-Chineesche strijdkrachten bij hun wanhopige pogingen om den Japanschen opmarsch tot staan te brengen, gifgas hebben gebruikt en voor hun aftocht waterreservoirs, bronnen en rivieren hebben vergiftigd.

Tokio, 6 Mei (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat in Birma opereerende Japansche troepen op 4 Mei het vliegveld van Akyab aan de Golf van Bengalen hebben bezet. Daardoor ligt Calcutta, dat 500 km. van Akyab is verwijderd, binnen het bereik der Japansche luchtmacht.

Tokio, 8 Mei (D.N.B.) — Het keizerlijke hoofdkwartier bevestigt, dat Japansche strijdkrachten in Birma de steden Lashio en Bhamo, twee belangrijke plaatsen nabij de grens van de Chineesche provincie Junnan, resp. op 29 April en 3 Mei hebben bezet. De Japansche voorhoede overschreed de grens en bezette op 5 Mei Loengling. De strijdkrachten van Tsjoengking in Birma zijn door den Japanschen opmarsch langs den Birmaweg in twee groepen gesplitst.

De strijd op de Philippijnen; Corregidor geeft zich over. — Tokio, 3 Mei (D.N.B.) — Naar Domei van een niet nader genoemde basis op Mindanao meldt, hebben de Japansche troepen op 30 April Kotabato en Dulawan aan de Zuidwestkust van Mindanao bezet. Ondanks krachtige vijandelijke tegenaanvallen werd den volgenden dag ook Paku Dulangi bezet, evenals Pikit-Pagalungan, een belangrijke strategisch punt in de vlakte van Cotabato.

Stockholm, 6 Mei (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft het Australische hoofdkwartier medegedeeld, dat Corregidor zich aan de Japanners heeft overgegeven. Naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, bevonden zich bij den val van Corregidor naar schatting 11.500 personen op de eilanden in de Baai van Manilla. In deze cijfers waren begrepen 2275 leden van het marinepersoneel, 1570 mariniers, 3734 Philippijnsche en Amerikaansche soldaten, 1280 man Philippijnsche verkenningstroepen, 1446 soldaten van het Philippijnsche leger en 1269 andere personen, onder wie burgers.

Manilla, 7 Mei (Domei) — Luitenant-generaal Jonathan Wrainwright, de opperbevelhebber van de Philippijnsch-Amerikaansche strijdkrachten op de Philippijnen, is met zijn staf van officieren door de Japansche troepen te Malintahill gevangen genomen, onmiddellijk nadat de Japanners de bezetting van het eiland Corregidor in de Baai van Manilla hadden voltooid.

Tokio, 8 Mei (D.N.B.) — De Japansche troepen hebben op 5 Mei de stad Bontoc in het centrum van Luzon genomen zonder op eenigen tegenstand te stuiten.

(D. Z. i. d. Nederl. - N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5092 B.)

A. NEDERLANDSCHE VRIJWILLIGERS AAN HET OOSTFRONT. —

11 Mei — Het weekblad der Nederlandsche S.S., Storm, publiceerde in een zijner laatste nummers onder den titel ,,Germaansche overtuiging" een artikel, dat op treffende wijze getuigt van den levensmoed der Nederlandsche vrijwilligers, die onder de vanen der S.S. den strijd aan het Oostelijk front meemaken. Hieruit spreekt duidelijk, welk een belangrijke fundamenteele wijziging deze inzet in de harten en den geest van deze jonge Nederlandsche mannen gebracht heeft. Mogen zij, die hier te lande in vergelijking met den strijd aan het front voor heel wat gemakkelijker problemen gesteld zijn, zich aan dezen frisschen en durvenden geest der Nederlandsche pionieren voor het nieuwe Europa spiegelen.

Het artikel luidt als volgt: De Germaansche vrijwilliger, die de Duitsche uniform draagt, is voor velen een vraagteeken. Waarom strijden deze mannen eigenlijk; het moet toch veel gemakkelijker zijn ergens in Nederland, in Denemarken, in Vlaanderen of in Noorwegen het een of andere ongevaarlijke beroep uit te oefenen? Zoo vraagt de Duitsche wapenbroeder, maar in het vaderland stelt men een andere vraag: wat krijgt hij er voor, wat kan hij er bij winnen? Hun, die dit voelen, heeft men hierop eigenlijk geen antwoord te geven, want zij hebben een mannelijke inborst en het gevoel voor het geschiedkundig verband der feiten en voor noodzakelijkheden. En hun, die deze vraag stellen, behoeft men niet eens te antwoorden, zij kunnen toch nooit begrijpen, dat een leven, een man waardig, een ander zijn moet dan dat, wat slechts heil ziet in een goede zakenbalans. De hierachter afgedrukte brief van een Nederlandschen vrijwilliger echter, bevat meer dan een antwoord op de gebruikelijke vragen.

Brief van den S.S. Schütze Smits. — ,,Na zeven maanden aan het Oostfront heeft men zijn kameraden leeren kennen. Wat in de eerste maand niet direct te begrijpen was, helderde zich reeds op in de tweede, in de derde maand begreep men het reeds volkomen en in de vierde werd dit weten omtrent karakter, zwakheden en bekwaamheden, niet slechts van anderen, maar in de eerste plaats van zichzelf, bevestigd. Eén ding moet men altijd weer constateeren: de soldatenopleiding is hard, grijpt de leerschool in de kazerne iemand reeds flink aan, dan doet de oorlog de rest — ten slotte is men een andere geworden. Dit ,,andere" is het, wat de Duitsche mannen van die der Noordwestelijke democratieën onderscheidt, ofschoon zij toch allen als Germanen denzelfden erfelijken aanleg hebben. Destijds reeds, in ,,Mei 1940", toen de Duitsche troepen in Nederland binnentrokken, begreep men reeds iets van dat ,,andere", van dè — nog niet onder woorden te brengen — geschiedenisvormende kracht. Maar nu eerst, na de lange maanden van strijd in het Oosten, waarin veronderstellingen tot ervaringen konden worden, nu eerst is de tijd aangebroken om te probeeren eenige van mijn gedachten onder woorden te brengen. Het was geen toevalligheid, dat in het neutrale Westen het boek ,,Homo Ludens" uitkwam, een boek, dat al het menschelijke doen en laten als een spel beschouwde, zij het dan ook bij tijd en wijle als een verheven. Bij een dergelijke denkwijze — die jammer genoeg niet slechts die van den schrijver is, maar ook de handelingen van velen in het Westen, zij het dan ook onbewust, bepaalt — zal men nooit den noodzakelijken ernst kunnen vinden om zichzelf tot den dood toe in te zetten. Want, hoe fanatiek men ook spelen kan, toch blijft altijd het bewustzijn bestaan, dat het gaat om willekeurigheden en niet om het essentieele; daarom ontbreekt dan ook de totale inzet, het laatste offer en zoodoende ook de geschiedenismakende daad. Dat was de kern van onze levenshouding in het Westen: niet in nood opgevoed zag ten minste de jeugd het leven als met maskers gespeeld; ons ontbrak de ernst, welke het geloof aan de onveranderlijke juistheid van onze idealen met zich brengt. Daarom wilden wij — in de diepste beteekenis van 't woord — geen daden doen en zijn er zoodoende slechts in geslaagd oppervlakkigheden voort te brengen. Ons leven was leeg, ofschoon met duizend kleinigheden gevuld, geen ideaal scheen ons groot genoeg om het te kunnen of willen wagen in zijn dienst het netwerk van tallooze overwegingen en bezwaren, waarin wij zoo stevig verstrikt waren, te verscheuren. En dus voegden wij ons naar het systeem, lieten ons drijven en leefden het leven, zooals het ons geboden werd, neutraal zonder risico, beschaafd, verfijnd, hoffelijk-huichelachtig en oneindig laf. ,,Uit den toon vallen" was het ergste wat men doen kon en uit den toon viel zonder meer al het ware, groote, oorspronkelijke. Wie het leven speelt, wie zich niet hoeft in te spannen, verliest het contact met de scheppende kracht; hij geniet het geschapene zonder nieuws te scheppen en dat zoowel in materieele als ideëele beteekenis. De jeugd vertoonde zich aan ons — jammer genoeg — slechts als genietend, vadsig, onpolitiek en zonder problemen, onverschillig tegenover de laatste vraagstukken van het leven. Wel is waar doet men met dit te beweren hun onrecht aan, die als jonge visschers, zeelieden of boeren een hard leven leiden. Maar voor de jeugd als geheel is dit toch wel juist. Te midden van dit onbekommerde leven viel de oorlog, hij zette achter alle alledaagsche gebeurtenissen de mogelijkheid van den dood. Hij, die uit onze gedachten verbannen was, hij leerde ons, dat er waarden zijn waarvoor men dapper ook den laatsten ademstoot offert. Waar hij is, spreken niet langer holle pathetische woorden, maar moedige daden over die dingen die boven leven of dood staan. Dit eerst gaf aan een aantal van ons het vaste geloof, dat alle twijfel en zelfspot overwint, die anders aan de wieg der daden staan. Wij wilden niet slechts met den mond zeggen, dat wij nationaal-socialisten zijn, wij meldden ons als vrijwilligers bij de Waffen-S.S., bij de N.S.K.K. bij de verbindingsafdeelingen enz. Wij wilden den oorlog meemaken, wilden er bij geweest zijn, wij wilden niet dat men later tot ons zou kunnen zeggen: de jeugd van Europa heeft de Duitsche alleen laten strijden. De recrutentijd kwam en daarmee ook bittere teleurstellingen. Wij geloofden reeds iets te zijn en iets te kunnen, maar ons ontbrak het allernoodzakelijkste: het geheele wezen te kunnen richten op den totalen inzet. Wij hadden medelijden met onszelf, in plaats van vol vreugde midden er in te springen en eerst langzamerhand begrepen wij, dat ook de beste uitvluchten niet konden worden geduld. ,,Voor den Duitschen soldaat is niets onmogelijk", dat werd dan slechts tot waarheid wanneer men in omstandigheden, waarin alle anderen het zouden opgeven, toch stand hield. Zoo groeit een ander mensch op, hij doet niet alsof hij aanvalt, hij valt aan, in het beslissende moment trekt hij zich niet terug, maar geeft zonder dralen alles, zijn wil is bevrijd van de duizend bezwaren, hij handelt zonder omwegen, recht op het doel af. Het was een joodsche gedachte alles met takt en slimmigheid en langs listige omwegen te kunnen bereiken, alsof de wereld met trucs te regeeren is. Wij zagen en beleefden plotseling in verbluffende duidelijkheid, dat een deel van het Duitsche succes op het eenvoudige feit berust, dat men zonder hokuspokus direct op het doel afgaat en op deze wijze met den kleinsten, maar volkomen juisten inzet van krachten dat kan bereiken, wat men tot nu toe voor onmogelijk gehouden heeft.

Wel is waar moet men daarvoor de uiterste nauwkeurigheid betrachten kunnen, maar wie eens een appèl, afgenomen door een Duitschen onder-officier heeft meegemaakt, die weet alles af van deze nauwkeurigheid, welke ieder stofje op den loop aangrijpt om iemand het Zondagsverlof in te houden. Daden te volbrengen in het geloof aan dingen, die boven leven en dood staan, leeren zichzelf tot daden te dwingen, dat is een deel van dat ,,andere". Het tweede echter is het leven zonder masker. Alle pose, alle schijn viel weg en slechts de naakte mensch bleef over; òf een dappere en goede kameraad, òf een stuk ellende. Hier kon men noch met goochelkunsten noch met branie den dappere spelen, terwijl slechts de angst regeerde, geen omkooperij met kleinigheden uit pakjes van thuis of met opgespaarde sigaretten was in staat een niet aanwezig kameraadschappelijk gevoel te maskeeren. Nog iets leerde ons deze strijd in het Oosten: Wij hebben gebrek aan alles, wat een beschaafd mensch noodig heeft, te beginnen met een vlekkelooze enveloppe tot aan ondergoed zonder luizen toe. Wanneer de keuken en de fouragewagen een paar dagen wegblijven, dan blijven slechts twee mogelijkheden, lui zijn en hongerlijden of zich inspannen en zoo lang zoeken, totdat men de noodzakelijkheden voor een maaltijd bij elkaar heeft. Anderen voor zich te laten werken, dat gaat op zijn hoogst een- of tweemaal. Voor de rest is men op zichzelf aangewezen. Wie niet mee wil doen kan hoogstens met een voorgewende rheumatiek naar een ziekenhuis verdwijnen. Of men jammert over het slechte eten, over weinig post, over koude, winderige wachten, waarbij de ooren en voeten bevriezen, over luizen en vlooien, over de valschheid der Russen, òf men slaat zich door alles heen, mannelijk en zonder gemekker. Zoo was het waarschijnlijk ook in den wereldoorlog. Ook hij, die langen tijd in de tropische rimboe geleefd heeft, weet dat: van uit de verre verten leert men eerst de kultuur en de beschaving op haar werkelijke waarde taxeeren; dingen, die heel gewoon zijn, zooals een schoon bed of een goed boek, worden tot oogenblikken uit een beter leven. Kort en goed, men zou de verwende ,,jeunesse blasée" van de democratie een soldatentijd toewenschen. Maar niet slechts dat, men weet, dat dat de eenige redding voor hen beteekent. De oorlog is niet de vernietiger van het leven, zooals onze humanistisch-pacifistische opvoeding ons dat altijd voor oogen gehouden heeft, integendeel, eerst in het veld wordt ons de waarde van dit leven helder bewust, eerst daar kan men het nationaal-socialisme als levensleer ten volle leeren begrijpen.

In het vaderland kan men veel schrijven over ,,De nieuwe orde", over ,,Het ware socialisme", over de nieuwe wereldbeschouwing"; wij willen dit ijverig werken daar niet met een lachje beschouwen en ons daar ver boven verheven gevoelen. Wij weten echter, dat eerst dan in ons vaderland het juiste begrip voor de nieuwe wereld zal komen, wanneer een groot getal van jonge mannen aanwezig zal zijn, die met de ijzeren taal van den oorlog bekend zijn. Zonder voorwaarden te stellen, ons gevend in vol vertrouwen, zijn wij Adolf Hitler als Führer tot op de slagvelden van het Oosten gevolgd en menig goed kame-

(Zie vervolg op pag. 5107)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De vervolgden van gisteren zijn de heerschers van heden. Toen op 10 April 1941 de onafhankelijke Kroatische staat door veldmaarschalk Kwaternik uitgeroepen werd, vertoefde de eigenlijke grondlegger van dezen nieuwen Balkanstaat, Dr. Ante Pavelitsj, als balling in het buitenland. Hij en zijn volgelingen, de naar onafhankelijkheid strevende Kroaten, die zich in de illegale beweging der Oestasja's tesamengesloten hadden, waren sedert tientallen jaren op den Balkan vogelvrij. De meeste leiders, meermalen ter dood veroordeeld, leefden in ballingschap. Juist deze maand beheerschen echter de symbolen der Oestasja's reeds meer dan een jaar de steden en dorpen van het Kroatische land. Hun groet „Zadom" (Voor het vaderland), die voor een jaar dengeen, die hem gebruikte, in gevaar bracht, als saménzweerder terechtgesteld te worden, is tot officieele groet verheven.

Toen Dr. Ante Pavelitsj, de Powlawnik (leider der Oestasja's), enkele weken na de onafhankelijkheidsverklaring in Zagreb, de hoofdstad, uit de verbanning terugkeerde, stond hij kort voor zijn 52sten verjaardag. Tweemaal was hij reeds ter dood veroordeeld. Meer dan eens was hij aan dreigend doodsgevaar ontsnapt. Hij studeerde rechten, doch voordat hij zich aan zijn taak als advocaat geven kon, was hij reeds in den verbitterden politieken strijd der vooroorlogsche Balkanveeten gewikkeld. Nog voor den wereldoorlog sloot hij zich bij de Kroatische onafhankelijkheidsbeweging aan. In 1918 speelde hij hier een leidende rol. Vervolgens was hij werkzaam in de partij van den boerenleider Stephan Raditsj, die nog vertrouwen in een vergelijk met de Serven had. Raditsj werd echter op 29 Juni 1928 door een Servisch afgevaardigde in de Skoeptsjina doodgeschoten.

Dr. Ante Pavelitsj

Dat bracht een scherpe wending in de houding der Kroaten. Pavelitsj verliet den weg der bemiddeling en wekte de Kroaten op, hun methoden te veranderen. In geen enkel opzicht wilde hij meer met de Serven samengaan. „Zij zullen ons steeds weer bedriegen", luidde zijn standpunt. De illegale beweging der Oestasja's, de partij der revolutionnair-onafhankelijke Kroaten, ontstond. Zij wees ieder compromis van de hand en verwierp ook dr. Matsjek, die herhaaldelijk voor een accoord met de Serven te vinden was. Overal tusschen Zagreb en Dubrownik, tusschen Serajewo en Carlopag vormden zich kleine cellen fanatici, die tot iedere daad van verzet tegen het Servisch regiem bereid waren. Ondanks verbod en onderdrukking, gevangenisstraffen, terechtstellingen en verbanningen bleef de beweging groeien. Waar Pavelitsj, leider en ziel der beweging verbleef, was ook het hoofdkwartier. Hij bleef het verzamelpunt aller Kroaten of zij in het land gebleven waren of zich als emigranten over Noord- en Zuid-Amerika en over geheel Europa verspreid hadden. Toen op 6 April 1941 de beslissing op den Balkan aanbrak, bleek, hoe sterk de beweging onder een schijnbare onderworpenheid diep in het volk verankerd was. Onmiddellijk verrees een nieuw machtsapparaat, dat in korten tijd zonder wrijvingen heel het Kroatische land beheerschte. Alleen in Zagreb al waren niet minder dan 60% van alle beambten, politie inbegrepen, lid der Oestasja's.

De Kroaten noemen zich in tegenstelling tot de Serven geen Slavisch volk. Als nakomelingen der Gothen rekenen ze zich tot een Germaansch grensvolk. Naast de verbondenheid met Italië, waar Pavelitsj meer dan eens een veilig toevluchtsoord vond, zocht en verkreeg de nieuwe staat — 7 millioen inwoners op een oppervlakte van 115.000 K.M.² — een nauwe samenwerking met Duitschland. Aimone, hertog van Spoleto en prins van Savoye-Aosta, werd tot koning uitgeroepen.

Tesamen met veldmaarschalk Kwaternik, zijn plaatsvervanger, en Lorkowitsj, minister van Buitenlandsche Zaken herschiep de Powlawnik, dr. Ante Pavelitsj, het verwaarloosde en door veel binnenlandsche spanningen uitgeputte land in een krachtigen jongen staat, die door een herleefde industrie en vooral door een belangrijk geïntensiveerden landbouw, het nieuwe Europa een waardevolle aanwinst en den Balkan een factor te meer van noodzakelijke rust levert.

(Vor. ber. dr. Ante Pavelitsj 5070 E.)

B. NEDERLANDSCH-OOST-INDIE. — Japansche bestuursmaatregelen - Verslag van de verovering van Java. —

1 Mei — Volgens de Asahi hebben de Japansche militaire autoriteiten bepaald, dat met ingang van 29 April, het in Nederlandsch-Indië heerschende gebruik van de siesta wordt afgeschaft. Volgens de nieuwe verordening moeten alle overheidsbureaux, banken en bedrijven, maar ook alle winkels voortdurend geopend zijn, de winkels zelfs tot tien uur 's avonds.

Batavia, 1 Mei (Domei) — Het Japansche militaire bestuur deelt mede, dat binnenkort op Java nieuwe gerechtshoven voor militaire en bestuursrechtelijke zaken zullen worden ingesteld. Ook zullen politierechters worden aangesteld. De nieuwe hoven zullen den adat eerbiedigen en onaangetast laten. De rechters en procureurs zullen voorloopig worden gekozen uit de inheemsche leiders.

Soerabaja, 4 Mei (Domei) — De 37 inheemschen, die onlangs door de Japansche militaire autoriteiten op belangrijke posten, o.a. als burgemeester en provinciaal gouverneur op Oost-Java zijn benoemd, zijn vandaag plechtig geïnstalleerd door de Japansche autoriteiten. Zij beloofden hun algeheele medewerking.

Het Japansche militaire bestuur in Nederlandsch-Indië heeft bekend gemaakt, dat de Gregoriaansche kalender in Indië zal worden vervangen door de Japansche tijdrekening. Men leeft van dit oogenblik af in Insulinde in het jaar 2602.

Verslag van de verovering van Java, — 11 Mei — Om met succes een landing op het eiland Java te kunnen uitvoeren, aldus een Japansche stafofficier, volgens een in de „Kölnische Zeitung" gepubliceerd verslag, was het een gebiedende eisch voor de Japansche legerleiding om allereerst de naastbij gelegen vliegvelden in bezit te krijgen en wel die van Bandjermasin (Z. O. Borneo), Makassar en Kandari (Celebes), Palembang en Tandjong Karang (Z. O. Sumatra).

Omdat de waterwegen rondom Bandjermasin voor normale transportschepen niet toegankelijk zijn, werd besloten de troepen van Balik Papan in booten naar Bandjermasin over te brengen, hetgeen een heel waagstuk was, omdat de afstand welke moest worden afgelegd rond 500 km. bedroeg en men onderweg bedreigd werd door vijandelijke zee- en luchtstrijdkrachten. In verband hiermede dirigeerde de leiding een gedeelte der beschikbare krijgslieden over land, hetgeen, daar de weg door het oerwoud voerde, eveneens een hachelijk experiment was. Desondanks gelukte het na geweldige inspanning aan beide colonnes om Bandjermasin te bezetten.

Toen den dag vóór den val van Singapore Palembang door valschermjagers genomen werd en vlak daarop Tandjoeng Karang en Makassar, terwijl vanuit Ambon de eilanden Timor en Bali werden bezet, was Java omsingeld en kon tot de landing worden overgegaan, aangezien nu ook vanuit Australië geen geallieerde versterkingen meer konden worden aangevoerd.

Ofschoon het voor een groot opgezetten aanval op Java feitelijk noodig was eerst nog de absolute heerschappij in de lucht te bevechten, wilde de Japansche legerleiding de transportcolonnes niet langer werkeloos laten liggen en werd daarom tot de landingsmanoeuvre besloten, ondanks den grooten afstand, die door de vloot moest worden afgelegd, hetgeen eigenlijk in strijd was met alle tot dusver geldende regelen der strategie.

Op 18 Februari voer de transportvloot uit (vermoedelijk vanuit Hainan of Formosa) en bereikte in den vroegen ochtend van 27 Februari de Javazee. Zij werd ontdekt door de vloot der geallieerden, (gelijk men weet onder bevel van Schout-bijnacht K. F. Doorman), die onmiddellijk tot den aanval overging. Tot den 1en Maart duurden de gevechten en eerst tegen het vallen van den avond werd de geallieerde vloot verdreven. Een transportschip zonk voor de oogen van den verslaggever, maar de eerste en de tweede landingsdivisie had de manoeuvre intusschen uitgevoerd. De derde groep zou volgen, toen het transportvaartuig, aan boord waarvan deze zich bevond, eveneens getroffen werd en slagzij begon te maken. Hierop werd bevel gegeven in de booten te gaan, terwijl ook velen eenvoudig over boord sprongen, hoewel de kust nog een 1500 M. verwijderd was. Onder de pl.m. 400 man, die in zee sprongen om naar het strand te zwemmen, bevond zich ook de opperbevelhebber, generaal Imamoera met zijn stafchef en adjudanten; onderweg heeft men evenwel kans gezien den generaal in een der booten op te nemen.

De stafofficier, die hier aan het woord is, heeft zelf veel last ondervonden van zijn kaplaarzen en eerst nadat hij er met behulp van zijn sporen in geslaagd was die uit te krijgen, kon hij ongehinderd verder zwemmen. Dit had evenwel weer het bezwaar, dat hij, eenmaal op het strand, zich de voeten wondliep op de scherpe rotspunten en steenen, die daar ter plaatse overal omhoog steken, zoodat hij en andere militairen, die hun laarzen ook hadden uitgeschopt, tenslotte aan land gedragen moesten worden door hun kameraden.

Welgemoed, doch ontoonbaar kwamen de militairen omstreeks middernacht tenslotte op het strand aan. De gezichten waren roetzwart, de uniformen, wapens, kijkers en het ledergoed waren overdekt met een kleverige massa, bestaande uit een zwarte olieachtige vloeistof, afkomstig uit het machineruim van een ter plaatse gezonken geallieerde torpedobootjager (vermoedelijk dus onze „Kortenaer"!). Later bleek, dat ook twee grootere der aanvallende oorlogsbodems, n.l. de Amerikaansche kruiser „Houston" en de Australische kruiser „Perth" dicht voor de kust tot zinken waren gebracht.

Bij het aanbreken van den dag waren alle voorgenomen landingen uitgevoerd, met slechts geringe verliezen. Thans begon de opmarsch ondanks grondig vernielde wegen en bruggen, terwijl de rivieren tengevolge van de westmoesson (regentijd) sterk gezwollen waren.

Terwijl de Nederlandsch-Indische troepen zich concentreerden op de hoogvlakte van Bandoeng (de bekende Preangerstellin-

gen), drongen de Japanners voort in de richting Batavia. De divisie-staf trachtte Buitenzorg te bereiken en de opperbevelhebber, die in zes dagen niet geslapen had, ging met zeven man te voet op weg. Onderweg ontmoette men toevallig eenige oorlogscorrespondenten, die in het bezit waren van een auto en den generaal dadelijk meenamen naar Buitenzorg.
Vandaar ging het den volgenden dag naar Batavia (60 km.), dat juist door de Japansche troepen ingenomen was.
In verband met een ontvangen bericht, dat inlandsche elementen aldaar aan het plunderen zouden zijn geslagen, haastte men zich zooveel mogelijk.
Helaas, aldus de verslaggever, kwam men evenwel te laat; vanaf het tijdstip dat de Japansche troepen op Java's kusten geland waren, had de inheemsche bevolking een dreigende houding aangenomen tegenover de Nederlandsche ingezetenen der hoofdstad en de welgestelde Chineezen. Tenslotte ging het gepeupel over tot plundering van alles wat niet spijkervast was; eerst kwamen alle meubels, bedden en overig huisraad aan de beurt, tot tenslotte zelfs de dakpannen werden weggekaapt. [1])
Tenslotte gaat de hier aan het woord zijnde officier uitvoerig in op de onderhandelingen, welke door den Japanschen bevelhebber zijn gevoerd met den Ned. Indischen Legercommandant en den Gouverneur-Generaal.
Terwijl de G.G. tot het laatst toe wilde volhouden of althans de mogelijkheid wilde scheppen telegrafisch instructies te vragen aan de Koningin, zou de legercommandant, generaal Ter Poorten, verklaard hebben, dat het leger weigerde den ongelijken strijd tegen den overmachtigen vijand voort te zetten. G.G. Van Starkenborgh zou zich hierbij tenslotte hebben moeten neerleggen, omdat hij niet het bevel over de strijdkrachten voerde, doch hij zou verklaard hebben voor deze „schande" niet verantwoordelijk te zijn, een houding welke hem — aldus onze zegsman — de hoogachting van den tegenstander heeft verzekerd. [2])

[1]) De medewerker van het Nationale Dagblad, waaraan wij dit verslag ontleenen, merkt op: Dit zeer verontrustende bericht behoeft stellig nadere bevestiging. Hoewel het niet uitgesloten lijkt, dat wellicht in sommige afgelegen buitenwijken door de bewoners verlaten huizen geplunderd zijn door onverantwoordelijke inlandsche elementen, kan men toch niet aannemen, dat dit algemeen zou zijn geschied, te minder omdat omtrent een paniekstemming onder Batavia's bevolking of een massavlucht ons (gelukkig!) geen enkel bericht bereikt heeft!
[2]) Ook deze mededeeling van den ongenoemden Japanschen stafofficier dient men o.i. slechts onder groot voorbehoud te aanvaarden, immers het kan een opperofficier van de algemeen erkende kwaliteiten van Generaal Ter Poorten slechts tot eer strekken, wanneer hij ruiterlijk erkent, dat verderen strijd tegen een overmachtigen tegenstander geen zin meer heeft en anderzijds is jhr. Tjarda van Starkenborgh (die tusschen haakjes nimmer kan hebben verklaard niet het bevel over de strijdkrachten te voeren, immers krachtens de Indische staatsregeling was hij opperbevelhebber van land- en zeemacht) teveel diplomaat om zich in den hiervermelden geest te hebben uitgelaten en zeker te veel man van eer om tegen het advies van den verantwoordelijken legerchef de rest van het leger en . . . de burgerbevolking aan een zinlooze vernietiging te hebben willen prijsgeven! (Nat. Dagblad)

(V. b. Jap. bestuursmaatregelen 5090 B.; Jap. oorlogsbuit op Java 5065 E.; Val v. Java 5026 A.)

A. NEDERLAND. — Tabaksdistributie; rantsoen ± 30 à 35% van het vooroorlogsche gebruik - Theesurrogaten; het plukken van bladeren verboden - Uitgifte van legitimatiebewijzen voor oorlogsgewonden.
5 Mei — In 1939 werden in Nederland verbruikt ongeveer 1678 millioen sigaren, 5234 millioen sigaretten en 11.4 millioen kg. tabak. Het aantal rookers is in dat jaar te stellen op ca. 3½ millioen zoodat gemiddeld per rooker zijn verbruikt ongeveer 500 sigaren, 1500 sigaretten en 3 kg. tabak. Het rantsoen is gesteld op 520 sigaren òf 2080 sigaretten òf 2.6 kg. tabak. Stelt men in 1939 een sigaar gemiddeld op 5 gr. en een sigaret op 1 gr. tabak, dan is in dat jaar per rooker verbruikt 5 × 500 + 1 × 1500 + 3000 = 7000 gr. Thans is het gemiddelde rantsoen 52 × (550 + 40 + 59) : 3 = 2450 gr., zoodat het kan gerekend worden te liggen tusschen 30 en 35 pct. van vooroorlogsche verbruik.

Theesurrogaten; het plukken van bladeren verboden. — In de Staatscourant van 5 Mei is opgenomen een beschikking van den secretaris-generaal van landbouw en visscherij, waarbij het plukken en verzamelen van bladeren van berken, boschbessenstruiken, bramenstruiken, zoomede van in het wild groeiende frambozen- en rozenstruiken, alsmede bladeren van andere boomen en struiken, voor zoover deze bladeren geschikt zijn voor het bereiden van theesurrogaten wordt verboden.
Uitgifte van legitimatiebewijzen voor oorlogsgewonden. — Namens den Commissaris voor de belangen van de v.m. Nederlandsche Weermacht is of zal door den chef van den Rijks Geneeskundigen Dienst een legitimatiebewijs worden uitgereikt aan personen, die in Nederlandschen militairen dienst oorlogsinvalide zijn geworden, strekkende tot legitimatie in gevallen, dat aan oorlogsinvaliden faciliteiten worden verleend. Als oorlogsinvaliden worden ten deze beschouwd militairen of gewezen militairen, wier invaliditeit, in Nederlandschen militairen dienst in en door den oorlog verkregen, blijkens rapport van den Rijks Geneeskundigen Dienst, ten minste tien procent bedraagt. De ernstig getroffenen onder hen, waartoe worden gerekend de oorlogsinvaliden, die een amputatie van arm of been hebben ondergaan, blind zijn en hiermede gelijk te stellen gevallen, ontvangen een legitimatiebewijs van afwijkend model, vermeldende o.m. de aanwijzing „ernstig oorlogsinvalide".
(N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Tabaksdistrib. 5064 A.; Oorlogsgew. 4983 A.)

B. ENGELAND. — Financieele politiek. —
Mei — De kanselier van de Schatkist, sir Kingsley Wood heeft in April de nieuwe oorlogsbegrooting ingediend. In het per einde Maart afgesloten begrootingsjaar 1941-42 bedroegen de uitgaven 4.78 milliard Pond Sterling, tegen een raming van 4.5 milliard Pond Sterling. Voor het nieuwe jaar worden de uitgaven geschat op 5.29, een verhooging der uitgaven derhalve met 510 millioen Pond Sterling. Hoewel, volgens een verklaring van den minister tot nog toe inflatie kon worden vermeden, moet toch al het mogelijke gedaan worden, teneinde te voorkomen, dat deze vijand een „bruggehoofd" in het land veroverd. De kosten van het levensonderhoud zijn in weerwil van de pogingen der overheid sedert 1939 met 25% gestegen. De belastinginkomsten bedragen over het komende jaar naar raming 2.4 milliard Pond Sterling. Daarbij zullen echter de rechten op bier, whiskey, tabak, bont, sieraden, grammofoonplaten en schoonheidsmiddelen, alsmede de inkomstenbelasting verder verhoogd worden.
(Archiv der Gegenwart)

(V. b. Begrooting 1940-41 4567 A.; Oorlogsk. 4866 A.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Benoeming van Nationaal-Socialistische modelbedrijven - Pioniers van den arbeid onderscheiden. —
Berlijn, 4 Mei — Op voorstel van den leider van het Duitsche Arbeidsfront, Rijksleider dr. Robert Ley, werden, zooals dit sedert vijf jaren de gewoonte is, ook dit jaar een aantal bedrijven benoemd tot „nationaal-socialistische modelbedrijven". Dit jaar ontvingen 75 bedrijven deze onderscheiding, terwijl, voor het eerst, 19 bedrijven tot „bewapeningsmodelbedrijven" werden benoemd. Voorts ontvingen Ferdinand Porsche, de constructeur van den volkswagen, Rijksminister Walter Funk, president van de Rijksbank en Ernst Heinkel, de bekende vliegtuigbouwer den persoonlijken titel van „pionier van den arbeid", als erkenning voor de belangrijke diensten, welke zij het vaderland bewezen.

D. NEDERLAND. — Electrificatie spoorwegnet. —
Utrecht, 3 Mei — Met ingang van 4 Mei zullen de trajecten Utrecht—Amersfoort v.v. en Utrecht—Hilversum v.v. met electrische treinen worden gereden. Legde een stoomstoptrein het traject van Utrecht naar Amersfoort in 38 minuten af, met de electrische treinen zal men daar slechts 24 minuten over doen. De rijtijd van Utrecht naar Hilversum wordt door de electrische tractie van 25 op 18 minuten teruggebracht. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Spoorwegen 4611 A.)

E. NEDERLAND. — Intrekking van subsidie aan R.K. kerken. —
28 April — Van bevoegde zijde wordt vernomen: In verband met de houding, die door de R.K. geestelijkheid wordt aangenomen ten aanzien van de nieuwe orde in het algemeen en van het nationaal-socialisme in het bijzonder zullen de burgemeesters van Haelen, Horn, Montfort, Maasbracht, Vlodrop, Baexem, Grathem en Posterholf over het jaar 1942 geen subsidie aan de R.K. kerken verstrekken. (Nat. Dagblad)

F. DENEMARKEN. — Minister-president T. Stauning overleden - Minister Vilhelm Buhl tot opvolger benoemd. —
Kopenhagen, 3 Mei (D.N.B.) — De Deensche minister-president Thorwald Stauning is 3 Mei op 69-jarigen leeftijd overleden. Reeds na de inzinking van 1 Mei werd minister Vilhelm Buhl, met behoud van zijn portefeuille van Financiën, bij koninklijk decreet tot minister-president benoemd.
Thorwald Stauning heeft 15½ jaar lang het ambt van minister-president bekleed. Als vertegenwoordiger van de sociaal-democratische partij, kwam hij voor het eerst in 1916 in de regeering, in 1924 vormde hij zijn eerste kabinet, dat aan het bewind bleef tot 1926, toen de sociaal-democraten de meerderheid verloren. In 1929 kreeg Stauning ten tweeden male de leiding der regeering, welke hij sindsdien onafgebroken heeft behouden.
Minister Buhl die uit Jutland afkomstig is, maakt sinds 1937 deel

uit van het kabinet-Stauning, waarin hij werd opgenomen als opvolger van den minister van Financiën Hansen. Evenals Stauning behoort Buhl, die 60 jaar oud is tot de sociaal-democratische partij. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Min.-pres. Stauning 4486 E.; Kabinet Stauning 4754 C.)

A. BELGIE. — Catastrophale fabrieksexplosie te Tessenderloo. —

Brussel, 1 Mei (D.N.B.) — Tengevolge van een ontploffing in de fabriek voor chemische producten te Tessenderloo in de Belgische provincie Limburg zijn volgens een officieele bekendmaking van het ministerie van binnenlandsche zaken tot dusver meer dan 250 personen gedood en ca. 1000 gewond. De vernielingen als gevolg van de ontploffing strekken zich uit over een straal van verscheidene honderden meters. De fabriek vervaardigde kunstmest en waschmiddelen. (Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Uitspraak van het Sondergericht van het Deutsche Obergericht inzake de distributiebonnendiefstal - Zes doodvonnissen geveld. —

's-Gravenhage, 7 Mei — Op 7 Mei zijn de vonnissen geveld in het strafproces tegen de 23 verdachten, beschuldigd van inbraak en diefstal in het distributiekantoor Oosterparkstraat 167 te Amsterdam of van den daarop gevolgden omvangrijken zwendel in distributiebescheiden, waarbij aan het normale verkeer onttrokken waren distributiebonnen, -kaarten en -toewijzingen, voor 2.3 millioen k.g. brood, 321.500 kg. boter, 261.177 kg. margarine, 9800 kg. vet, 35.280 kg. olie, 6189 kg. vleesch, 1860 kg. kaas, 120 kg. cacao, 16.229 liter melk, 6800 eieren, 7.5 millioen kg. steenkool, 70.400 liter petroleum, 15.000 liter benzine, benevens 124.000 textielpunten en 1600 paren schoenen. Het overgroote deel hiervan was in den sluikhandel terechtgekomen.

Het vonnis van het Sondergericht van het Deutsche Obergericht is: Ter dood veroordeeld zijn A. Thuring, 46 jaar, distributieambtenaar te Amsterdam, L. Kesseler, 42 jaar, bankwerker te Amsterdam, A. van Batum, 42 jaar, monteur te Amsterdam, C. de Vries, 45 jaar, metaalarbeider te Amsterdam, A. Pots, 44 jaar, koopman te 's-Gravenhage en P. A. van Dieren, 55 jaar, pensionhouder te 's-Gravenhage. L. Doornenheim, 43 jaar, koopman, en K. de Voogt, 30 jaar, kok, beiden te 's-Gravenhage, werden tot vijftien jaar tuchthuisstraf veroordeeld.

Voorts zijn tot vijftien jaar tuchthuisstraf veroordeeld H. G. Meyer, 28 jaar, electrotechnicus te Amsterdam, en Ch. F. J. Bakker, 29 jaar, schilder te Amsterdam. Tot tien jaar tuchthuis zijn veroordeeld P. Dingenouts, lasscher, 34 jaar te Amsterdam en J. Petersen, 36 jaar, koopman te 's-Gravenhage. Voorts zijn veroordeeld tot negen jaar tuchthuis J. D. Kesseler, 38 jaar, stoker te Amsterdam; tot zes jaar tuchthuis J. Schouten, 38 jaar, veehandelaar te Oostzaan; tot drie jaar en zes maanden tuchthuis W. Kiela, 53 jaar, koopman te 's-Gravenhage. Tot drie jaar tuchthuis zijn veroordeeld S. Brilleslijper, kellner, 44 jaar, te Amsterdam; J. D. Daudey, 44 jaar, koopman te 's-Gravenhage en S. Turfreyer, 46 jaar, koopman te 's-Gravenhage. Tot twee jaar tuchthuis zijn veroordeeld A. J. Bronk, 20 jaar, machine-teekenaar, F. J. de Bie, 33 jaar, monteur en A. van Es, 27 jaar teekenaar, allen te 's-Gravenhage. Mr. M. H. Huygens, advocaat te 's-Gravenhage, werd veroordeeld tot negen maanden gevangenisstraf. A. Brilleslijper, koopman te 's-Gravenhage, werd vrijgesproken. De vrijheidsstraffen gelden alle met aftrek van voorarrest. Het vonnis gelast voorts de verbeurdverklaring der in beslag genomen goederen.

De president van het Sondergericht gaf hierna een uitvoerige motiveering van het vonnis. Hij vestigde er de aandacht op, dat dit proces het omvangrijkste is, dat een Duitsch gerechtshof buiten de grenzen van het rijk te beoordeelen kreeg. Meer dan 200 personen zijn er bij betrokken. De 23 verdachten, die thans terecht staan, vormen hiervan slechts de voorhoede.

Nadat spreker de nuchtere feiten, die boekdeelen spreken, had gememoreerd, somde hij nog eens de aantallen toewijzingen en rantsoenen op, die werden ontvreemd. Deze loopen in de duizenden en vertegenwoordigen, in levensmiddelen omgezet, een hoeveelheid, die voldoende is om een stad van 80.000 inwoners een jaar van vet, een van 26.000 inwoners van brood en een van 11.000 inwoners van meel en een van 40.000 inwoners van kolen te voorzien. Hoewel een deel van het gestolene door de politie werd achterhaald, verdient in dit verband o.m. nog de mededeeling van den getuige-deskundige, den heer De Hoo van het Centraal Distributiekantoor, overweging, die verklaarde, dat in Amsterdam en Den Haag alleen al in enkele weken tijds 300.000 rantsoenen boter en 100.000 rantsoenen meel boven het normale kwantum gedekt moesten worden.

Vervolgens schetste de president uitvoerig het aandeel van ieder der verdachten in de affaire, zijn verdiensten en omzet, waarop hij enkele woorden wijdde aan de juridische zijde van deze strafzaak. Zooals reeds vermeld, ontleent het Obergericht zijn competentie om in deze te oordeelen aan de verordening 52/1940 van den Rijkscommissaris, welke het machtigt zonder te zien naar het staatsburgerschap der betrokkenen, recht te spreken wanneer orde en rust en de voedselvoorziening in gevaar worden gebracht, voor zoover het Nederlandsche recht niet in de behoefte voorziet. Dit laatste was hier niet het geval. In dit verband kan worden volstaan met er op te wijzen, dat de Nederlandsche wet en de aangehaalde verordening b.v. niet strafbaar stellen het verhandelen van blanco-toewijzingen. Deze worden door haar als „waardelooze" papieren beschouwd. Dat deze opvatting niet strookt met een gezond rechtsgevoel blijk wel uit het practische gebruik, dat verdachten er van hebben gemaakt.

Voorts werd hier overtreding der Kriegswirtschaftsverordnung ten laste gelegd. Dit valt te verklaren uit het feit, dat de daden van verdachten verre uitgaan boven hetgeen onder een gewoon distributievergrijp wordt verstaan. Zij hebben zich vergrepen aan hetgeen de bevolking als allernoodzakelijkste behoeft, aan de voortbrengselen van den grond. In dit verband zijn de ontvreemde bonnen gelijk te stellen met de levensmiddelen zelve. Dat de Kriegswirtschaftsverordnung niet toegepast zou kunnen worden blijkens den tekst, bestreed spreker door er op te wijzen, dat men bij haar opstelling niet kon weten, dat zij ooit nog eens buiten de grenzen van het Rijk toegepast zou moeten worden. Tengevolge der bezettingen moet zij ruimer dan in den tekst voorzien worden geïnterpreteerd. Waarbij niet moet worden vergeten, aldus de president, dat Duitschland en Nederland op voedselgebied op allernauwste wijze thans verbonden zijn, en nagenoeg één gemeenschap geworden.

Bovendien, zoo vervolgde de president met betrekking tot tenlastelegging der Kriegswirtschaftsverordnung en de daarin gestelde straffen — men kan niet veronderstellen, dat een bezettende macht Nederlanders milder zou kunnen laten bestraffen dan haar eigen volksgenooten in voorkomend geval. Wanneer o.a. is aangevoerd, dat de Nederlandsche rechter reeds een enkel vonnis heeft uitgesproken, dan moet er rekening mede worden gehouden, dat deze den samenhang van het complot niet kende en slechts beschikte over een klein deel der benoodigde gegevens. Had hij deze alle ter beschikking gehad, dan zou hij tot de overtuiging zijn gekomen, dat hij in deze niet competent was. Deze vonnissen hebben geen geldigheid, omdat voorop moet staan dat de beoordeelende instantie ook werkelijk tot oordeelen bevoegd is. De Nederlandsche rechter was dat niet, omdat de affaire door de groeiende lotsgemeenschap tusschen beide landen en door haren omvang, méér is dan alleen een Nederlandsche aangelegenheid. Zeker onder de huidige omstandigheden. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Rechtszaken 5098 B.)

C. TURKIJE. — Kabinetswijziging - Grensmaatregelen - Maatregelen tegen joodsche journalisten - Ambassadeur von Papen over de Turksche politiek. —

Ankara, 7 Mei (D.N.B.) — De minister van Binnenlandsche Zaken, Faik Oeztrak, is afgetreden. Hij is opgevolgd door den secretaris-generaal van de republikeinsche Volkspartij, Fikri Tuezer. De vroegere Turksche ambassadeur in Kaboel, Mendoea Sevket Esendal, is tot secretaris-generaal van de Turksche Volkspartij benoemd.

Grensmaatregelen. — Ankara, 7 Mei (Afip) — De Turksche autoriteiten hebben voorzorgsmaatregelen getroffen langs de grenzen van den Kaukasus, van Iran en van Irak. De grenzen mogen slechts op bepaalde punten en op bepaalde uren worden overschreden. De bruggen en de wegen worden door militairen bewaakt.

Maatregelen tegen joodsche journalisten. — In een in het parlement gevoerd debat over de nieuwspolitiek van het officieele Turksche nieuwsbureau gaf de minister-president toe, dat dit bureau berichten had verspreid, die de neutraliteit van het land schaadden en stemde in met den eisch, dat een zuivering van het persbureau van ongewenschte elementen dringend noodzakelijk was. De toegezegde maatregel is getroffen met dien verstande, dat op last der Turksche regeering 26 Joodsche employés van het Anatolische nieuwsbureau zijn ontslagen.

Ambassadeur von Papen over de Turksche politiek. — Saloniki, 11 Mei (D.N.B.) — De Duitsche ambassadeur te Ankara, Von Papen, heeft aan het Duitsche soldatenblad „Wacht im Südosten" een bijdrage beschikbaar gesteld over de opvattingen van het tegenwoordige Turkije. Hij schrijft daarin o.a.: Van de zijde der vijandelijke mogendheden geeft men zich juist de laatste weken de grootste moeite te beweren, dat de Asmogendheden bij het verwachte groote offensief ook voornemens zijn een overval op Turkije te doen. In dit verband wordt gesproken van groote troepenconcentraties in Roemenië en in Bulgarije en men probeert het zoo voor te stellen, alsof den Asmogendheden niets anders overblijft dan door Turkije te trekken, als zij Engeland definitief willen verslaan. Mocht deze methode een jaar geleden misschien nog eenig resultaat hebben gehad, thans is er in Turkije niemand meer, die zich hierdoor laat misleiden.

De Engelsch-Amerikaansche propaganda heeft dit nog niet ontdekt. Het is haar steeds buitengewoon moeilijk gevallen stemming en standpunt van Turkije te begrijpen. Het bondgenootschap, dat de Geallieerden met Turkije hebben gesloten, rechtvaardigde groote verwachtingen, maar intusschen moeten zelfs de domste propagandisten hebben ingezien, dat Turkije hiermee nooit iets anders heeft beoogd dan zijn eigen veiligheid en onschendbaarheid te waarborgen. Zoo is het ook thans de politiek der Turksche regeering en eveneens de wensch van het geheele volk, buiten den oorlog te blijven. De eenige vraag voor elke Turksche regeering is deze: van welke zijde en uit welke overwegingen zou Turkije een aanval kunnen dreigen? Welke maatregelen zou de Turksche regeering tegenover zulk een gevaar moeten nemen? Op deze vraag, aldus Von Papen, geeft een nuchtere beoordeeling van de internationale situatie een zeer duidelijk antwoord: Sedert eeuwen zijn de aspiraties bekend, die in Rusland streefden naar een toegang tot de warme wateren. Deze oogmerken, die voortvloeien uit de aardrijkskundige gesteldheid van Rusland, zijn steeds dezelfde gebleven. Von Papen herinnert dan aan den eisch van Molotov aan den Führer en aan de aanbiedingen der Sovjet-regeering aan de Bulgaren, en vervolgt: ,,Wij hebben alle aanleiding tot de veronderstelling, dat de afspraken tusschen Eden en Stalin ook deze kwestie hebben getroffen. Uit de uitlatingen van Sir Stafford Cripps blijkt in welke mate Engeland tegenwoordig bereid is bij de nieuwe vorming van Europa ruim baan te maken voor de Russische eischen. In Engeland is men de overtuiging toegedaan, dat slechts een overwinning van Sovjet-Rusland het Empire kan redden. Deze overwinning, d.w.z. de verplettering van het Duitsche Rijk en zijn bondgenooten, is de eenige en laatste troef der dwazen van Downingstreet. Deze geheele gang van zaken gaat lijnrecht in tegen de Turksche belangen die verplichten tot handhaving van de Turksche machtssfeer op het vasteland van Europa.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Kabinet 4900 E.; Von Papen 5063 C.)

A. **NEDERLAND. — Herdenking van 10 Mei 1940. —** 11 Mei — Onder den titel ,,Twee jaar zijn voorbijgegaan'' schrijft de **Haagsche Courant** o.a.:

Toen, twee jaar geleden, op den 10den Mei, de Duitsche strijdkrachten ons land binnenrukten om het na enkele dagen van strijd, te bezetten, heeft het Nederlandsche volk in de overrompeling der gebeurtenissen moeilijk de nuchtere feiten onder het oog kunnen zien en zich bewust kunnen maken van hun juiste beteekenis. Deze bewustwording is langzamerhand gekomen. Eerst later, veel later, hebben velen begrepen, dat voor ons volk een nieuwe toekomst open lag, dat veel van het oude moest worden afgezworen, dat nieuwe banen moesten worden betreden. Men kan niet zeggen, dat het een vijand is, die deze dingen mogelijk maakt. Alleen zij, die een vijand van zichzelf waren, hebben een vijand leeren kennen. De hoogste vertegenwoordigers van de bezettende macht hebben, kort na hun komst, gesproken van samenwerking en van een toegestoken hand. Het Nederlandsche volk is koel en nuchter; ook in het alledaagsche leven aanvaardt men niet spoedig een toegestoken hand, waarom niet gevraagd werd en nog minder is men geneigd tot samenwerking, wanneer men daarvan geen directe voordeelen ziet. Voor ons volk en voor de bezettende macht zijn deze eerste maanden niet gemakkelijk geweest. Men tastte en zocht ,,den weg tot elkander''.

Twee jaar zijn voorbijgegaan . . . .

Ons volk heeft, als zoovele andere volken, de harde omstandigheden, welke het directe gevolg zijn van den oorlogstoestand, in dien tijd leeren kennen. Deze omstandigheden moet men niet in verband brengen met de mogelijkheden, welke de nieuwe toekomst schept. Dat we het niet breed hebben op 't oogenblik, wel, dit lot deelen wij met alle volkeren der wereld, want er is niet één volk, dat gespaard blijft voor de consequenties van een oorlogstoestand, die de gansche aarde is gaan omvatten. Tegenover deze toestanden van schaarschte en nood staan andere feiten, die een onvoorwaardelijk positief karakter dragen en die men, in dezen donkeren tijd, als evenzoovele lichtpunten mag beschouwen. De 10de Mei is een dag van herdenken; hij zij ook een dag van vooruitzien. Ons volk beroept er zich gaarne op, dat het niet bij de pakken neerzit. En als wij, in de uren van bezinning, die de dag van morgen ons zal brengen, de gedachten laten gaan over de twee jaren, die zijn voorbijgegaan, laten wij dan niet enkel de dooden gedenken, of de smart in de herinnering terugroepen, die geleden is, of de angst die we hebben doorstaan en evenmin dat gamma van puur-menschelijke gevoelens, dat in iedere revolutie zoolang het element der evolutie zich nog niet duidelijk heeft aangekondigd, zijn karakteristieke klankbord vindt. Er vallen ook andere dingen te gedenken. Twee jaar zijn voorbijgegaan en er vallen ook dingen, zooals wij zeiden, van positieve waarde aan te wijzen, die niet vergeten mogen worden en die op dezen dag der herinnering niet buiten het bereik onzer memorie mogen blijven. Het leven kon in ons land, dank zij een vernuftig samenstel van wijze maatregelen, zonder veel schokken verloopen. Op sociaal gebied vooral kwam veel tot stand, dat, bij oude toestanden vergeleken, een aanzienlijke verbetering beteekent. Ook op cultureel terrein vallen dergelijke positieve voordeelen aan te wijzen. ,,Ik stempel'' werd vervangen door ,,Ick dien'', de werkloosheid werd aanzienlijk minder, het begrip der sociale rechtvaardigheid drong door in lagen die zich daarover eertijds nooit het hoofd gebroken hebben. Zoo is er veel. Laten wij dit alles niet vergeten in de komende uren van bezinnend terugzien. Terugzien om óók vooruit te zien, de nieuwe toekomst tegemoet, bezield door nieuwe krachten, die zich steeds sterker manifesteeren, geleid door nieuwe idealen, die steeds beter worden verstaan. Zonder wrok, maar met vertrouwen in het hart, gaan we verder, na dezen 10den Mei. Gesterkt door de herinnering, geloovend in de toekomst van het nieuwe Europa.

De **,,Nieuwe Rotterdamsche Crt.''** schrijft in een ,,De weg ligt voorwaarts'' getiteld artikel o.a.:

De vijf dagen oorlog hebben niet zulk een duidelijke caesuur in den loop van ons volksbestaan aangebracht, dat alles wat daarvoor lag verleden is geworden en wij voor onze toekomst nog slechts aanknoopingspunten in het heden kunnen vinden. Het is een totdusver nog onvervulbare taak gebleken om het gros van ons volk te overtuigen, dat er in ons volksbestaan een definitieve breuk en wending gekomen is. Zelfs het verlies van Indië heeft het niet tot andere gedachten kunnen brengen. Het heeft geen zin het zich te ontveinzen: voor een groot deel van ons volk heeft de bezetting van Nederland en zelfs die van Nederl.-Indië nog geen andere beteekenis dan die van een voorloopig prijsgeven van voorland, over de positie waarvan de beslissende slag nog geleverd moet worden.

Daardoor is het ook nog zoo weinig toegankelijk voor het inzicht, dat er in alle geval iets anders komen zal. Wanneer Shaw zegt, dat het nationaal-socialisme den oorlog reeds gewonnen heeft, omdat zijn methoden overal in de wereld zijn aanvaard en dat indien de z.g. democratieën een week naar hun beginselen zouden leven, zij reeds ten onder zouden zijn gegaan, dan is dat een boutade. Maar een boutade met meer gevoel voor de werkelijkheid, dan wanneer de nog steeds naar het verleden omziende Nederlander zich bij zulke verschijnselen troost met de quasi-zekerheid: ze doen maar alsof. De gedachten over de politieke organisatie van de wereld na den oorlog, die zoo nu en dan van den overkant overwaaien; de oeconomische maatregelen, welke de Vereenigde Staten voorbereiden, drastischer dan men in Duitschland nog noodig gevonden heeft; de critiek op sociale misstanden, zooals Cripps dezer dagen van zijn regeeringsplaats heeft laten hooren, zij zijn als evenzoovele feiten nog niet sterk genoeg gebleken, om de gedachten van dit deel van onze landgenooten op nieuw spoor te brengen.

Zoodoende komt een zeer groot deel van de Nederlanders er nog altijd niet toe om den toestand van zijn land en de toekomst daarvan van de werkelijkheid uit te beoordeelen. Het wil terug naar een uitgangspunt, dat daarmede reeds alle samenhangen verloren heeft, dat dus allang denkbeeldig geworden is, omdat men nu eenmaal alleen in de werkelijkheid leven kan. Men betheoretiseert nog altijd een wereld, waarin ieder gaat en staat, waar hij wil — een wereld, zooals zij tusschen de twee wereldoorlogen in al een illusie geworden was —, blind voor het feit dat intusschen in zichzelf besloten ruimten zich samenballen en dat wij nu eenmaal van de ligging van ons land uit zoozeer in een van deze ruimten gebonden zijn, dat wij er nog slechts mee kunnen standhouden of ondergaan, zonder dat ons eenige kans op een onafhankelijk lot overblijft. Het gaat er nu ook voor ons om de ruimte te vinden, waarin wij ons tot ons volle vermogen zullen kunnen ontwikkelen. Zal dat zijn als bruggehoofd van een ruimte, welker zwaartepunt zich tot over den Atlantischen Oceaan verplaatst? Of als een van de hoofd-uit- en ingangspoorten van een ruimte, waarin wij vanouds ons achterland hebben bezeten?

Is dit een te zakelijk dilemma, aan den vooravond van den verjaardag van den 10den Mei? Dat kunnen slechts diegenen meenen voor wie de oorlog als een droom voorbij is gegaan. Zij kunnen meenen, dat men ook dezen gedenkdag in een droom van het verleden moet ingaan. Niet zij die den oorlog in allen ernst hebben ervaren. En ook terwille van degenen, die den oorlog in zijn uitersten ernst hebben ervaren, er hun leven in hebben gelaten, mogen wij op dezen dag niet weder aan de oevers van het onwerkelijke landen. De weg ligt voorwaarts. Wie gelooft in zijn volk, wie wil bouwen aan zijn toekomst, ziet niet om dan ten afscheid. (Haagsche Crt. - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Herdenking in 1941 4676 B.)

B. **ITALIE. — Verplichte arbeidsdienst voor Joden ingevoerd. —**

Rome, 6 Mei (Stefani) — Bij arrest van 6 Mei zijn alle Joden tusschen de 18 en 55 jaar, ook al gelden te hunnen gunste uitzonderingsbepalingen, tot arbeidsdienst verplicht. De prefecten moeten het decreet uitvoeren, overtreders komen voor den krijgsraad. (Telegraaf)

(V. b. Arbeidsdienst 5017 F.; Joden 4156 D.)

A. NEDERLAND. — Bezoek van Reichsorganisationsleiter dr. Robert Ley, leider van het D.A.F. - Vaandelwijding te Den Haag - Bijeenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam - Openluchtvergadering te Heerlen. —

Den Haag, 11 Mei — In aanwezigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, Oberdienstleiter Schmidt, den bevelhebber der weermacht hier te lande, generaal Christiansen, commissarissen-generaal Schmidt, Rauter en Wimmer, gezant Bene en van verscheidene hooge Duitsche officieren en leiders van geestverwante organisaties, waarbij de N.S.B. was vertegenwoordigd door haar pl.v. leider Van Geelkerken, heeft dr. Robert Ley op 10 Mei in de groote zaal van den Haagschen Dierentuin in zijn kwaliteit van Reichsorganisationsleiter de vaandels gewijd, welke toebehooren aan de hier te lande gevestigde Duitsche werkersverbonden. De leider van het Arbeitsbereich in den Niederlanden, Oberdienstleiter Schmidt, opende de vergadering. Dr. Ley hield een bezielende rede, waarin hij schetste wat de Duitsche volksgemeenschap beteekent, die aan Hitler is te danken. Rijksminister Seyss-Inquart dankte tenslotte den Reichsorganisationsleiter namens de in Nederland wonende of verblijf houdende Duitsche volksgenooten.

Bijeenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam. — Amsterdam, 10 Mei — In het Concertgebouw te Amsterdam is op 10 Mei een gemeenschappelijke bijeenkomst gehouden van het Nederlandsche Arbeidsfront en het Deutsche Arbeitsfront ter gelegenheid van het bezoek van den leider van het D.A.F., Reichsorganisationsleiter dr. Rob. Ley, aan Nederland. Na een kort openingswoord door den stellvertretenden Gau-hopman der D. A. F., Kretschmar, sprak eerst Woudenberg namens het N.A.F. Spr. gaf een beeld omtrent de wijze waarop het N.A.F. zijn taak zal verrichten en waarschuwde diegenen, die zich tot tegenwerking geroepen voelen door er op te wijzen, dat arbeidersverraad thans ook volksverraad is. Vervolgens werd het woord gevoerd door dr. Robert Ley.

Reichsorganisationsleiter dr. Robert Ley.
(foto H. Hoffmann)

Rede van Dr. Ley. — Dr. Ley begon met te zeggen, dat hij zich kon begrijpen, dat op deze 10e Mei velen met droefheid terugdenken aan de 10e Mei 1940. Deze dag is voor velen smartelijk en wij willen dat graag erkennen. Toch moeten wij dankbaar zijn, dat twee jaar geleden de Führer het bevel gaf tot de opmarsch. Deze opmarsch was als een noodzakelijke operatie, omdat Europa van een gevaarlijk gezwel bevrijd moest worden, een etterbuil, die alle volken teisterde. Al deze volken hadden n.l. één gemeenschappelijken vijand, het Jodendom. Deze oorlog is geen oorlog tusschen Duitschland en Holland of België, maar tusschen de nationaal-bewuste en rasverbonden volken en menschen, tegen het Jodendom.

Uitvoerig ging spreker in op de verhouding, die thans tusschen Nederland en Duitschland moet groeien. Het gaat er ons niet om, om Nederland te onderdrukken. Integendeel, wij bewonderen dit land, het is prachtig. Wij zijn geen barbaren, wij gelooven aan God. Na aan het front mijn plicht als soldaat gedaan te hebben, na de ineenstorting meegemaakt te hebben, geloofde ik aan niets meer. Noch aan mijn volk, noch aan de toekomst, noch aan God. Ik kon niet begrijpen, dat God dit alles maar toeliet. Zonder hoop sleepte ik mij verder. Door Adolf Hitler ben ik weer gaan gelooven aan een God, die ons bestuurt.

En omdat wij dus geen barbaren zijn, hebben wij ten aanzien van Nederland maar één wensch: Ons land spoedig even mooi te maken en u te helpen het schone te behouden, dat gij hebt. Er komen voor uw volk moeilijke jaren. De zelfvoldane burgers zullen het heel moeilijk hebben. Vermogens en rentes zijn verloren. Maar wij willen u helpen voor de toekomst. Het mag zijn, dat u ons niet wilt, maar wij mogen u wel. Wij hebben een lange tijd van gemeenschappelijke geschiedenis gekend. Voor driehonderd jaar waren wij nog in één Rijk.

Het lot der geschiedenis is hard, doch moet gedragen worden. Nederland heeft zijn koloniën verloren. Slechts enkele tienduizenden echter hebben vroeger van deze koloniën baat gehad. Tot die tienduizenden behoorden zeer zeker niet de arbeiders. En het komt voor het herstel van de Nederlandsche volkskracht juist op de arbeiders en de boeren aan. Het lot brengt ons samen. In de eerste plaats leven wij in dezelfde ruimte. Deze eeuw van techniek heeft de afstanden zoo klein gemaakt, dat wij gedwongen zijn om grenzen te laten vervallen. Niet alleen de ruimte, doch ook het bloed dringt ons tezamen. Europa heeft een gemeenschappelijke cultuur en zal eens een eenheid vormen. De strijd hiervoor zal hard zijn. Er zal met kracht gearbeid moeten worden. Wanneer dat gebeurt, zal het binnen enkele jaren zoo zijn, dat niets ons meer scheiden kan. Het oude stort ineen. De kapitalistische wereld kraakt in haar voegen. Het goud wordt onttroond en hiervoor in de plaats treedt de arbeid.

Openluchtvergadering te Heerlen. — Op 11 Mei heeft dr. Ley, na een bezoek te hebben gebracht aan het Limburgsche mijnendistrict, des avonds op het Marktplein van Heerlen de Nederlandsche en Duitsche nationaal-socialisten toegesproken. Hij was o.a. vergezeld van den Rijkscommissaris Seyss-Inquart, Oberdienstleiter Schmidt en den plaatsvervangenden leider der N. S. B., Van Geelkerken.

Ik weet, dat velen hier ons nog haten, zoo zeide dr. Ley. Daarom moest hij ook nu weer herhalen, wat hij reeds eerder had gezegd: het was een bittere noodzaak, dat de Duitschers hier twee jaar geleden binnenvielen, want dit is geen oorlog tegen Nederland, maar een strijd van het Nordische volk tegen de macht van het geld, tegen Juda. Deze is de vijand van alle scheppende menschen, van iedere orde en cultuur.

Wat zal het socialisme brengen? vroeg dr. Ley. Iedere werker onder u moet in de gelegenheid zijn reizen te maken, want hoe zult gij uw land liefhebben, als gij het niet kent? Ieder van u, die een „kop" heeft, zal moeten kunnen studeeren. Wij willen niet meer gescheiden worden, zoo besloot dr. Ley. Eens hopen wij te kunnen beginnen aan den opbouw, den arbeid, de cultuur.

(Het Volk - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. dr. Robert Ley 4909 D.)

B. NEDERLAND. — Contrôlebijeenkomst van het kader van het voormalige leger. —

Den Haag, 9 Mei — Ingevolge een officieele bekendmaking van den Duitschen weermachtsbevelhebber, Generaal der Flieger, Fr. Christiansen, zijn alle beroepsofficieren, cadetten en adelborsten van het voormalige Nederlandsche leger en alle beroepsofficieren van het voormalige Nederlandsche koloniale leger, verplicht op 15 Mei 1942 zich in Assen, Ede, Bussum, Breda of Roermond, voor een tweede contrôle-bijeenkomst te melden.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Aanmeldingsplicht 4567 C.)

C. NEDERLAND. — Doodvonnissen wegens begunstiging van den vijand. —

Den Haag, 12 Mei — Het bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland deelt mede:

Het in de bekendmaking van 4 Mei 1942 vermelde proces tegen de leiders van een geheime organisatie is geëindigd. Bewezen is, dat zich opnieuw 27 Nederlanders hebben schuldig gemaakt aan spionnage, begunstiging van den vijand en verboden wapenbezit. Vijf en twintig hunner zijn ter dood veroordeeld, twee tot levenslange tuchthuisstraf. Een der doodvonnissen is door gratie gewijzigd in levenslange tuchthuisstraf. De andere 24 doodvonnissen zijn door fusilleering voltrokken. (Telegraaf)

(Vor. ber. Rechtszaken 5104 B.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Bewapeningsraad gevormd - Rembrandtprijs toegekend aan Felix Timmermans. —

Berlijn, 6 Mei (D.N.B.) — De Duitsche minister van Bewapening en Munitie heeft dezer dagen den bewapeningsraad gevormd. Namens de weermacht hebben daarin zitting generaal-veldmaarschalk Milch, Generaloberst Fromm, admiraal-generaal Witzel, generaal Thomas en generaal Leeb. Als vertegenwoordigers der industrie heeft de minister aangewezen Geheimrat Hermann Bücher, directeur-generaal Philipp Kessler, directeur-generaal Paul Pleiger, directeur-generaal dr. Ernst Pönsgen, Kommerzienrat dr. Röchling, directeur-generaal Hellmuth Röhnert, directeur-generaal dr. Albert Vögler en directeur-generaal Wilhelm Zangen.

Rembrandtprijs toegekend aan Felix Timmermans. — Hamburg, 10 Mei (A.N.P.) — De Hanze-Universiteit te Hamburg vierde 9 Mei haar 23sten verjaardag in tegenwoordigheid van talrijke vooraanstaande figuren uit partij-, regeerings-, leger- en handelskringen der Hanzestad. De rector, prof. dr. Keeser, maakte bekend, dat het curatorium der Hanzestichting heeft besloten, den Rembrandtprijs voor 1942 toe te kennen aan den Vlaamschen schrijver Felix Timmermans. De Hendrik Steffens-prijs, eveneens een instelling van de Hanzestichting, wordt voor dit jaar verleend aan den Finschen schrijver en dichter Veikko Antero Koskennienni. (Telegraaf _ Vaderland)

A. NEDERLAND. — N.S.B. - Verjaardag van ir. A. A. Mussert. —

Utrecht, 12 Mei — Geheel overeenkomstig den wensch van den leider der N.S.B., Mussert, droeg de viering van zijn 48sten verjaardag op 11 Mei een zeer sober karakter. Doch al was de viering dan gespeend van uiterlijk vertoon, in de hoofdstad der beweging was wel degelijk te bemerken, dat er iets bijzonders gaande was. Niet alleen de driekleur en de vlaggen der beweging wapperden fier in den wind van den Domtoren, ook uit vele huizen van leden der N.S.B. zag men de vlag. De eerste feestelijkheden geschiedden in den Stadsschouwburg, waar de leider precies tien uur arriveerde. Alle leidende functionarissen der beweging waren daarbij tegenwoordig.

In den loop van den middag heeft ir. Mussert in zijn werkkamer op het hoofdkwartier bezoek ontvangen van commissaris-generaal Schmidt en den S.S.-Gruppenführer Rauter, die, mede namens den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, den leider der N.S.B. met zijn 48sten verjaardag kwamen gelukwenschen. Bij deze Duitsche gasten had zich ook de plaatsvervangende Beauftragte in de provincie, de heer A. Brandes, gevoegd. De Duitsche gasten wenschten den leider geluk, waarna commissaris-generaal Schmidt ir. Mussert een boekwerk overhandigde van buitengewoon groote afmeting, afkomstig uit de stad Münster in Westfalen, dat de geschiedenis van Nederland behandelt, gezien uit een oogpunt van Nederlandsch-Duitsche verhoudingen.

De receptie in Paushuize was zeer druk bezocht en vrijwel alle leidende functionarissen in de beweging waren daarbij aanwezig. Omstreeks zes uur vertrok de leider, in gezelschap van mevrouw Mussert, adjudant Kessler, een kleinen staf en zijn zestien gastenprijswinnaars, in auto's naar den kring Steenderen in Zelhem. Het lot had beslist, dat het juist in den kleinsten kring in de N.S.B. zou zijn, waar de leider zijn verjaardagsavond zou doorbrengen.

Radiorede van Mussert. — Temidden van ruim 300 N.S.B.-leden van den kring Steenderen heeft ir. Mussert vanuit Café „De Ploeg" te Zelhem, alwaar hij den avond van zijn verjaardag doorbracht, zijn kameraden in het geheele land per radio toegesproken. Hij zeide o.m.:

Het is mij een plicht en een voorrecht u te danken voor al hetgeen gij in een jaar tijd voor de Beweging hebt verricht en voor hetgeen zoovelen op dezen dag voor mij hebben gedaan. Ik behoor tot die gelukkigen of ongelukkigen, hoe gij het noemen wilt, die, als men hun naar hun verjaardagswenschen vraagt, tot u zeggen: ik kan u geen persoonlijke wenschen noemen. Dat is gemakkelijk, maar tegelijkertijd moeilijk. De moeilijkheid is eenvoudig opgelost, n.l. door geldinzameling ten behoeve van gezins- en jeugdzorg en ten behoeve van de kinderen van aan het Oostfront gevallenen. Wij nationaal-socialisten kunnen ons geld niet beter besteden dan daaraan.

(Tijdens een ontvangst op het hoofdkwartier der beweging te Utrecht had de heer F. W. van Bilderbeek, alg. penningmeester der N.S.B., medegedeeld, dat de loterij en de geldinzameling een groot succes waren geweest. Verleden jaar bracht de inzameling ter gelegenheid van den 11en Mei ongeveer 45.000 gulden op, dit jaar kan het bedrag gesteld worden op ongeveer 120.000 gulden. Alle berichten zijn nog niet binnen, maar de opbrengst is op het oogenblik reeds 111.000 gulden. Hiervan is bijeengebracht: door de N.J.S. ƒ 2.041.—, door de W.A. ƒ 1.200.—, door de S.S. ƒ 1.023.—, door den kring België ƒ 1000.—, door den kring Berlijn ƒ 2.012.—.)

Woorden van innig medeleven wijdde spr. aan zijn kameraden, die nu twee jaren reeds in tropische concentratiekampen vertoeven, eerst in Nederlandsch-Indië, nu waarschijnlijk ergens in Britsch-Indië, zij zijn zeker op dezen dag met hun gedachten bij ons, zooals wij bij hen. Wij weten, dat de wereld door wraakgierigheid geen stap nader komt. Maar dat beteekent niet, dat hetgeen hier is en wordt aangedaan, ongestraft zal moeten blijven.

Ik hoop dat men dit vermaan zal verstaan, daar, waar men ooren heeft om te hooren. Onze verwanten zijn daar in hun macht, hun verwanten zullen wij, zoo noodig, hier kunnen vinden. Hopen wij dat de te vereffenen rekening zoo klein mogelijk zal zijn, want niets is erger dan strijd van volksgenoot tegen volksgenoot.

Na doel en wezen van het nationaal-socialisme in Nederland te hebben besproken, waarbij hij dit nationaal-socialisme vergeleek met den eersten vliegtocht van Blériot over het Kanaal en opmerkte: „Wij verkeeren met ons nationaal-socialisme aan het beginstadium, zooals Blériot, en zijn vliegtoestel. Het is niet billijk te verwachten, dat de volmaaktheid nabij is. Veel tekortkomingen, veel fouten, dat kan niet anders. Maar groeien zal het en de onvolmaaktheden zullen geleidelijk kleiner worden, als de goede geest bij ons blijft. De geest van trouw, van eenvoud, van moed en openhartigheid moet ons bezielen en kracht moeten wij putten uit de drie bronnen van het nationaal-socialisme: het godsvertrouwen, de liefde voor volk en vaderland en de eerbied voor den arbeid", eindigde Mussert zijn rede met de woorden:

In een tijd als de onze kan een volk alleen worden gered door een hecht verbond van mannen en vrouwen, die zijn bezield door één wil en bereid zijn dien door te drijven, zoo noodig tegen alles in. Zij vragen niet om erkenning: die komt later vanzelf. In meer dan 10 jaren van strijd en opoffering is dit verbond tot stand gekomen. Vandaag heb ik wederom ontelbare bewijzen ontvangen van de hechtheid van den band, die ons bindt, gij hebt mij daardoor gesterkt. Vol moed en vertrouwen gaan wij voorwaarts voor volk en vaderland. Het zal waarachtig wel gaan. Hou zee kameraden.

(Nat. Dagbl. - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. ir. A. A. Mussert 5096 A.; 47ste verj. 4678 A.)

B. VATICAAN. — Bisschopsjubileum van Paus Pius XII - Radiorede. —

Rome, 13 Mei (D.N.B.) — Paus Pius XII heeft naar aanleiding van zijn bisschopsjubileum op den vooravond van het Hemelvaartsfeest op 14 Mei per radio een boodschap tot de wereld gericht, waarin hij de huidige positie van de kerk op één lijn stelde met die van de kerk uit den eersten tijd van het Christendom. Ook thans, zoo verklaarde hij, zijn de Christenen zeker van hun overwinning. Voorts wees de Paus op de eeuwige jeugd van de kerk en noemde het streven der vijanden van de kerk, n.l. atheïsme, godsdienstige onverschilligheid enz. nutteloos. Daarop behandelde de Paus de beteekenis van het gezin, dat hij de kiemcel van den staat noemde. Ook gaf hij uiting aan zijn innig meegevoel met allen, die door den oorlog in leed zijn gedompeld. Tot besluit deed hij een beroep op de staatslieden der oorlogvoerende landen om zich bij het einde van den oorlog in te spannen voor een rechtvaardigen, duurzamen vrede. (Telegraaf)

(Vor. ber. Paus Pius XII 4972 B.)

C. BRITSCH-INDIE. — Nieuwe oproep van Soebhas Chandra Bose. —

Tokio, 13 Mei (A.N.P.) — De leider der Britsch-Indische nationalisten, Soebhas Chandra Bose, heeft opnieuw een toespraak gehouden tot het Britsch-Indische volk, waarin hij wees op het verraad en het gehuichel, welke ten grondslag liggen aan de politiek der Britsche regeering en welke hun hoogtepunt bereikten in de reis van Sir Stafford Cripps naar Britsch-Indië.

Wanneer eenigen mijner landgenooten, zoo zeide spr. o.m., zich zoo lieten verblinden door de Britsche propaganda, dat zij den werkelijken vijand van Britsch-Indië vergeten en steeds spreken over een Japanschen, Duitschen of Italiaanschen aanval, dan kan ik u slechts in allen ernst verzekeren, dat het de wensch van deze drie mogendheden is, Britsch-Indië volkomen vrij te zien en in staat om zijn eigen lot te vormen.

Sinds ik de laatste maal het woord tot u richtte, hebt ge kunnen zien hoe de Britsche regeering, onder het voorwendsel den Japanschen inval af te slaan, de deur opende voor den Amerikaanschen overval. Amerikaansche diplomaten, Amerikaansche zakenlieden en Amerikaansche strijdkrachten overstroomen thans Britsch-Indië.

Bose eindigde zijn rede met te herinneren aan den opstand in 1857 en wekte zijn landgenooten op, den strijd tegen Engeland opnieuw te aanvaarden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Soebhas Chandra Bose 5070 F.)

(Vervolg van pag. 6001)

raad rust uit van den strijd onder de zwarte Russische aarde. In het vaderland hebben echter velen het hart vastgehouden: zullen deze „jonge avonturiers" niet door den afgrond verslonden worden, zij die zonder garantie en zonder beloften een Führer van een ander volk als soldaten volgen? Wij antwoorden: Wij hebben noch beloften noch garanties van noode, hier in het Oosten vonden wij in ons zelf de bron van onze scheppende kracht, wij weten, dat een nieuw, een door den Führer vereenigd Europa ons initiatief en ons werk noodig heeft en dat is ons voldoende. Wanneer wij eens terugkeeren in het vaderland, dan zullen wij u toonen wat wij gewonnen hebben: dat „andere", dat geschiedenismakende zal in ons leven. Wij danken er den Führer voor, dat hij ons een plaats tusschen zijn soldaten inruimde.

(Vor. ber. Ned. vrijwilligers 5090 D.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Duitsche overwinning op het schiereiland Kertsj - 261.500 br.t. vijandelijke koopvaardijscheepsruimte tot zinken gebracht - Drie Britsche torpedojagers vernietigd en een Amerikaansche kruiser vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 12 Mei (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht deelt mede: Op het schiereiland Kertsj zijn Duitsche en Roemeensche troepen, gesteund door sterke afdeelingen der luchtmacht, op 8 Mei tot den aanval overgegaan. Sindsdien is de slag in vollen gang. De aanval op het schiereiland Kertsj begon in den vroegen ochtend van den 8en Mei, na een systematische voorbereiding door artillerievuur en vliegeraanvallen. Het gelukte den Duitschen troepen den volkomen verrasten tegenstander dikwijls reeds bij den eersten stormloop terug te werpen, door zijn stellingen te breken en diep in het vijandelijke achterland op te rukken. Op den 11en Mei gelukte het den naar 't Noorden oprukkenden Duitschen strijdkrachten de kust van de Zee van Azof te bereiken en de vijandelijke strijdkrachten, die zich nog in het gebied om Ak Monasj verdedigden, van haar achterwaartsche verbindingen af te snijden.

13 Mei — De veldslag, die gevolgd is op de doorbraak op de landengte van Kertsj, is beslist. Hij is geëindigd met de vernietiging van de aldaar overrompelde en ingesloten strijdkrachten van den vijand. Tot dusver heeft de vijand meer dan 40.000 manschappen aan gevangenen, 197 vechtwagens, 598 stukken geschut en 260 vliegtuigen verloren. Talloos veel ander oorlogsmaterieel werd buitgemaakt of vernield. De achtervolging van de verslagen resten van dèn vijand in de richting Kertsj wordt onvermoeid voortgezet.

15 Mei — Op de Krim staan de Duitsch-Roemeensche achtervolgingscolonnes vlak voor Kertsj, nadat zij den vijandelijken tegenstand op de hoogten voor deze stad hebben gebroken.

16 Mei — Na het overwinnen van hardnekkig verzet zijn gisteren Duitsche troepen Kertsj binnengedrongen. Stad en haven bevinden zich in onze handen.

DE OORLOG TER ZEE.

10 Mei — In het verdere verloop van den strijd tegen de ravitailleeringsscheepvaart hebben Duitsche duikbooten in Amerikaansche wateren, in de Caribische Zee en in de Golf van Mexico 21 schepen met een gezamenlijken inhoud van 118.000 br.t. tot zinken gebracht.

12 Mei — Ten Zuiden van Kreta hebben Duitsche en Italiaansche gevechtsvliegtuigen een eskader van 4 Britsche torpedobootjagers aangevallen. Door bomtreffers brachten zij drie der schepen, de „Lively", de „Jackal" en de „Kipling" tot zinken, twee Britsche vliegtuigen, die het eskader moesten beschermen werden neergeschoten. Bij dezen aanval gingen geen vliegtuigen verloren.

13 Mei — Aan de kust van de IJszee en in de haven van Moermansk vernietigden gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers een vrachtschip van 8.000 br.t. alsmede een klein kustschip en beschadigden vier groote transportschepen en verbindingsvaartuigen ten deele zoo ernstig, dat verwacht mag worden, dat nog meer scheepsruimte vernietigd is.

14 Mei — In het Noorden van den Atlantischen Oceaan hebben Duitsche duikbooten een op Engeland varend konvooi aangevallen en in zware, hardnekkige gevechten, die verscheiden dagen duurden, 9 schepen met een inhoud van 31.000 ton tot zinken gebracht. Een tiende schip werd door torpedotreffers beschadigd. Andere duikbooten brachten in de Amerikaansche wateren 12 koopvaardijschepen met een inhoud van 82.000 ton en een bewakingsvaartuig tot zinken.

15 Mei — In den strijd tegen een Amerikaansch eskader heeft de Duitsche luchtmacht 14 Mei tusschen de Noordkaap en Spitsbergen een kruiser van de „Pensacola"-klasse van 9100 ton alsmede een torpedojager tot zinken gebracht. Verder werden een ijsbreker van 3000 B.R.T. en een koopvaardijschip van 2000 B.R.T. vernietigd. Een vrachtschip van 10.000 B.R.T. werd zoo zwaar getroffen, dat het van voor- tot achterschip in brand stond. Bovendien vernietigden laagvliegende Duitsche gevechtsvliegtuigen op 14 Mei in de avonduren in een haven aan de Engelsche Zuidkust vier koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 7.500 B.R.T.

DE LUCHTOORLOG.

11 Mei — Van 1 tot 10 Mei heeft de Britsche luchtmacht 161 vliegtuigen verloren, waarvan 32 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In dezelfde periode gingen in den strijd tegen Engeland 42 Duitsche vliegtuigen verloren.

14 Mei — Van 26 April tot 13 Mei hebben de bolsjewisten 748 vliegtuigen verloren, waarvan 540 in luchtgevechten en 73 door afweergeschut. Verder werden er 76 door afdeelingen van het leger vernietigd of buitgemaakt, de rest werd op den grond vernietigd. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijk front 82 Duitsche vliegtuigen verloren.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5100 A.)

B. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — Voortgezette strijd op Madagascar. —

Vichy, 11 Mei (D.N.B.) — Volgens de laatste berichten uit Tananarive zijn door de gevechtshandelingen op Madagascar de benzinedepôts der Fransche luchtstrijdkrachten door brand verloren gegaan. De opmarsch der Engelschen ten Zuiden van Diego Suarez maakt zeer geringe vorderingen.

Voorts wordt bekend gemaakt, dat de Fransche luchtstrijdkrachten op Madagascar in den loop der eerste gevechten zeer zware verliezen hebben geleden.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Madagascar 5100 B.)

C. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Twee Amerikaansche vliegtuigmoederschepen en één slagschip vernietigd. —

Slag op de Koraalzee. — Tokio, 8 Mei (D. N. B.) — De persafdeeling der Japansche marine meldt, dat de Japansche vloot 7 Mei groote successen heeft behaald bij een aanval op een vereenigde Engelsch-Amerikaansche vloot in de Koraalzee ten Oosten van Australië. Het Keizerlijk Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat de Amerikaansche vliegkampschepen Yorktown (19.900 ton) en Saratoga (33.000 ton) alsmede een Amerikaansch slagschip van de California-klasse (32.600 ton) in den zeeslag op de Koraalzee op 6 en 7 Mei tot zinken zijn gebracht. Voorts zijn een Britsch slagschip van de Warspite-klasse en een Britsche kruiser zwaar beschadigd. Tevens werd een torpedojager tot zinken gebracht, terwijl een tankschip van 20.000 ton zwaar beschadigd werd. In totaal werden 98 vliegtuigen neergeschoten. De Japansche verliezen bestonden uit een klein vliegkampschip — een verbouwd tankschip — en 31 vliegtuigen, welke nog vermist worden.

Sjanghai, 12 Mei (D.N.B.) — De woordvoerder der Japansche marine heeft verklaard, het te betreuren, dat hij om strategische redenen geen nadere mededeelingen kon doen omtrent den zeeslag op de Koraalzee. Het aantal treffers op het Amerikaansche vliegkampschip „Saratoga" was den Japanners precies bekend. Slechts verkeerde men in het ongewisse omtrent de schade aan vijf of zes vijandelijke torpedobootjagers. Men neemt van Japansche zijde aan, aldus de woordvoerder, dat een Britsch slagschip van het type „Warspite" is gezonken en, wanneer het tegen de verwachting in niet is gezonken, toch zoo zware beschadigingen heeft opgeloopen, dat het slechts in Engeland of de V. S. kan worden gerepareerd. De geallieerde vloot bestond uit twee slagschepen, twee vliegkampschepen, drie kruisers, waarvan twee van 10.000 ton, en 6 of 7 torpedobootjagers, die bijna alle tot zinken zijn gebracht.

De Tenno heeft den opperbevelhebber van de Japansche Oceaanvloot zijn buitengewone erkentelijkheid betuigd vanwege het feit, dat de marinevliegdienst de gecombineerde zeestrijdkrachten van Engeland en de V. S. in den zeeslag op de Koraalzee heeft verslagen.

Japansche landing op Manus. — 13 Mei — Officieel is te Tokio medegedeeld, dat de Japanners op 8 April Loroengau, de Noordoostelijke punt van het eiland Manus, een der Admiraliteitseilanden, bezet hebben.

De strijd op de Philippijnen. — Tokio, 9 Mei (D.N.B.) — Volgens hier ontvangen berichten heeft luitenant-generaal Wainwright, die met zijn strijdkrachten op Corregidor heeft gecapituleerd, in den afgeloopen nacht over radio-Manilla den nog op de Philippijnen achtergebleven Amerikaanschen en Philippijnschen strijdkrachten met hun aanvoerders aangeraden het verzet terstond te staken.

Britsche terugtocht uit Birma; Britsch-Indische grens overschreden. — 13 Mei — De Japanners hebben op drie plaatsen de grens van Britsch-Indië overschreden. Een der Japansche colonnes is langs de kust opgerukt en staat nu nog slechts 50 km. van Chittagong, de grootste havenstad van Bengalen. Over een breed front van Akyab tot in het Lushaigebergte rukken de Japanners nu naar het Westen op.

Tokio, 14 Mei (D.N.B.) — Het Britsche hoofdkwartier in Birma is, naar Domei meldt, volgens een mededeeling van luitenant-generaal Alexander, den opperbevelhebber van de Britsche strijdkrachten in Birma, naar Britsch-Indië verplaatst. Domei meldt uit Tientsin, dat Japansche troepen, die tegen de communisten in het Oosten en in het centrum der provincie Hopeh opereerden, in April 10.710 gevangenen hebben gemaakt. Bovendien zijn 2000 dooden geteld, die de vijand had achtergelaten. (D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5100 C.)

A. DE VLUCHT DER BEVOLKING IN BELGIE EN NOORD-FRANKRIJK TIJDENS DE MEIMAAND VAN 1940. —

Het drama van de wilde vlucht der bevolking van West-België en Noord-Frankrijk in de tweede helft van Mei 1940 en nog verergerd in de daarop volgende Junidagen door den uittocht van het grootste deel der Parijsche bevolking, zal in de geschiedenis opgeteekend blijven als „de tragische exodus", die in de geschiedenis geen weerga heeft. Van wat zulk een volksvlucht wel zijn kan, daarvan hadden wij een zwak voorbeeld gehad in den oorlog van 1914, na den val van Antwerpen, toen een belangrijk deel der bevolking van die stad en haar omgeving bij ons „binnenviel" in een toestand van nooddruft en ellende, die, hoe onbeschrijflijk ook, toch nog te bezweren was. Toen bereikte het aantal vluchtelingen eenige honderdduizendtallen, waarvan een groot deel betrekkelijk spoedig onder dak kon worden gebracht. In de Mei- en Junidagen van het vorig jaar stroomden echter millioenen vluchtelingen naar het Zuiden, ontzaglijk veel grooter afstanden afleggend dan de Antwerpenaren in 1914, die dicht bij de grens van 't strijdtooneel woonden. Er waren Brabanders, in het bijzonder Bredanaren, bewoners van den „kop" van het uittochtgebied, die den afstand van ons land tot aan den voet der Pyreneëen afgelegd hebben, wat zelfs in volgelvlucht meer dan 1200 kilometer is. Hoe groot die vluchtende massa is geweest, zal wel nooit precies bekend worden. Evenmin kan het nameloos leed, dat een groot deel der vluchtenden heeft meegemaakt en dat voor velen hun dood is geweest, met eenige benadering worden opgeteekend. Men kan gerust het aantal vluchtelingen op meer dan 12 millioen stellen, een cijfer, waartoe men komt, als men nauwkeurig de cijfers voor de groote steden optelt en rekening houdt met geconstateerde gebiedsontruimingen. Het Zuiden van ons land heeft nog betrekkelijk weinig vluchtelingen opgeleverd.

Voor wat België betreft is dat anders geweest. Men kan het aantal Belgische vluchtelingen, dat zich in Frankrijk heeft bevonden, veilig op drie millioen schatten, zelfs buiten beschouwing latend, de vluchtelingen, die vrijwel onmiddellijk door den strijd werden ingehaald en hun vlucht moesten opgeven. Hoewel men onmiddellijk na den wapenstilstand met het terugvoeren der vluchtelingen aanving, bevonden zich in het najaar van 1940 nog 600.000 Belgische vluchtelingen in Frankrijk beneden de Loire. Frankrijk zelf heeft de grootste aantallen geleverd. Feitelijk had het zelf den eersten „exodus" doen ondernemen onmiddellijk na de oorlogsverklaring in September 1939, toen het een groot deel der bevolking van den Elzas, waaronder zich de geheele bevolking van Straatsburg bevond, liet verhuizen. Daardoor werd een half millioen Elzassers naar het centrum van Frankrijk gevoerd. De centra van Perigneux, Limoges, enz. hadden een ware overbevolking van Elzassers. Die evacuatie geschiedde ordelijk en ze was aanvankelijk stil gehouden. Toch werd ze natuurlijk bekend en dit heeft tot gevolg gehad, dat de bewoners van streken, die gevechtszône dreigde te worden, niet beter meenden te kunnen doen dan te vluchten. Dat was ook de meening van tal van autoriteiten, die echter alles hebben nagelaten, om tot een goed geregelde ontruiming te komen. Terwijl de ontruiming van den Elzas in goede orde kon volbracht worden, hebben de overige ontruimingen in volslagen paniekstemming plaats gehad. Zoo lang het nog ging om kinderen buiten de gebieden te brengen waarin bombardementen uit de lucht moesten gevreesd worden, ging 't nog wel. Die ontruimingen waren echter al lang afgeloopen, eer de „exodus" begon, waarin de gewestelijke autoriteiten, zelfs prefecten, het voorbeeld gaven van een volkomen radeloosheid. Hun schuld aan de rampen van den „exodus" is zeer groot. Zij is echter niet voldoende om de geheele tragedie te verklaren. Er is een boek van een Elzasser verschenen, tevens Parijsch journalist, die den „exodus" heeft meegemaakt. Volgens dien schrijver den heer Gerber, is een eerste belangrijke oorzaak van de vlucht gelegen geweest in de Fransch-Duitsche verhoudingen vóór den oorlog, waarbij de volksmassa stelselmatig tegen Duitschland werd opgezet, welks bewoners als een soort Hunnen werden afgeschilderd. Er was een rassenafkeer gekweekt, die bij het ontketenen van den oorlog wel tot een paniekvormige vrees moest leiden, zoodra de nederlaag zich ging afteekenen. Daarnaast is een voorname oorzaak de onbekwaamheid der ambtenaren geweest, die meermalen het sein voor de vlucht gaven, dikwijls door zelf het eerst zich uit de voeten te maken, zonder zich te bekommeren om het lot van de achterblijvenden. Het ware proces van die tekortkomingen is nog niet gevoerd, doch velen hunner zijn ontslagen of hebben andere straffen ondergaan.

De eerste vloedgolf zette zich reeds den 10en Mei in beweging en voerde Limburgers, Belgen en een aantal Nederlanders in de richting van Noord-Frankrijk, de wegen vullend met onafzienbare drommen die 't verkeer versperden en geen rustplaats noch bevoorrading vonden. Die vloedgolf stuitte op het oprukkende Fransche leger in het Noorden en in België en werd van den anderen kant opgedrongen door de komst van de Duitsche gemotoriseerde colonnes. Heel die uit België en Luxemburg komende vloedgolf, versterkt door de bewoners van het Noord-Fransche grensgebied, werd aldus tusschen Amiens en Atrecht samengedrongen, daar links het gebied door de manoeuvre van het Fransche leger ontoegankelijk werd gemaakt en rechts de Duitsche doorbraak reeds tot de ontwikkeling van den strijd om Duinkerken leidde, zoodat het gebied gevechtszône werd.

Die eerste vloedgolf had haar grootste hevigheid tusschen 12 en 16 Mei en verbreedde zich voorbij Amiens en Atrecht omstreeks den 20sten Mei om tot 4 Juni toe in kracht af te nemen. Naarmate de vluchtelingen Parijs naderden, kwam de overheid in actie en het gelukte een paar honderdduizend Belgen en ook vele bewoners van Amiens terug te drijven. Maar op het oogenblik van het groote Duitsche offensief aan de Somme en de Aisne kreeg ook te Parijs de paniekstemming weer de overhand. Zelfs hielp het niet, dat men het binnenkomen van vluchtelingen ging beletten en de vluchtelingenstroomingen zocht af te leiden naar Normandië en Bretagne. Den 10den Juni brak ook te Parijs een wilde vlucht los, toen de regeering de stad had verlaten en de Duitschers naderden, ja zelfs de Seine waren overgetrokken in het gebied tusschen Vernon en Rouaan. De stations werden bestormd, alle vervoermiddelen verlieten de stad in een onbeschrijflijke wanorde, de wegen waren met dichte drommen vluchtelingen bezet, die elkander het voortgaan bemoeilijkten. De meeste colonnes vluchtelingen konden niet meer dan drie hoogstens vier kilometer per uur met hun voertuigen opschieten. Drie millioen vluchtelingen verlieten tusschen 10 en 17 Juni Parijs en zijn banlieue. Pas toen ze ingehaald werden door de Duitsche troepen, konden die vluchtelingenmassa's tot staan gebracht worden en overgehaald om de terugreis te ondernemen. Wat nog niet de Loire over was getrokken, keerde spoedig terug. Wat na den wapenstilstand in het bezette gebied verbleef, kon ook gemakkelijk door de Duitsche maatregelen worden teruggevoerd. Zoo was voor de helft van de vluchtelingen de onnoodige vlucht slechts 'n nachtmerrie van korten duur geweest. Maar in 't onbezette gebied waren drie maanden later nog ruim zes millioen vluchtelingen verstrooid.

Welke hulp de bewoners ook aan de vluchtelingen boden, welke krachtsinspanning tal van gemeenten aan den dag legden, de onverantwoorde en ordelooze vlucht zou veel vreeselijker in haar gevolgen zijn geweest, zoo niet het Duitsche leger met zoo veel kracht had ingegrepen om den nood te lenigen. Toen de vlucht in het Noorden bekend werd, waren reeds sanitaire treinen gezonden en was een vluchtelingendienst ingesteld, de laatste onder leiding van den president van de N. S. V. von Pfeiffer. Die dienst marcheerde met de troepen op om zich over de vluchtelingen te ontfermen, vooral om ze van levensmiddelen te voorzien en tot terugkeer te bewegen. Niet minder dan 42 millioen rantsoenen levensmiddelen werden uitgereikt: 5 millioen brooden, 18 millioen koude en 7 millioen warme maaltijden, 7 millioen liters verschillende dranken. De gezondheidsdiensten gaven bijna honderdduizend consultaties aan volwassenen, 700.000 aan kinderen en zuigelingen. Ze hielpen bij 600 bevallingen, 2000 zieken en gewonden werden geholpen. En het is niet te beschrijven, welk een taak volbracht werd om de menschen zoo snel mogelijk naar hun haardsteden terug te brengen. In het onbezette gebied is dat werk nog steeds niet ten einde. (Limburger Koerier)

(V. b. Capitul. België 4238 H.; bezett. Parijs 4256 D.)

B. RUBBER UIT PLANTEN VAN EUROPEESCHEN BODEM. —

Mei — Bij de bezetting van de Oekraïne en van de Krim vond men daar, volgens een bericht in den „Berlijnsche Koerier", aanzienlijke aanplantingen van een soort leeuwenbekjes, sagis genaamd, in welker wortel 10 tot 25% rubber werd geconstateerd. Drooginstallaties en groote pakhuizen wezen op Sovjetplannen tot uitbreiding dezer aanplantingen. In Hongarije werden inmiddels proeven genomen met den verbouw van sagis, waarbij bleek, dat er 1 K.G. rubber kon worden gewonnen uit 100 K.G. grondstof. De eenige moeilijkheid was het verkrijgen van voldoende zaaigoed, doch ook hiervoor is blijkbaar een bevredigende oplossing gevonden. Daar de sagis iedere weersgesteldheid en in het bijzonder koude en droogte goed verdraagt, lijken deze Hongaarsche proefnemingen goede resultaten te beloven. Overigens is ook Roemenië bij deze kwestie geïnteresseerd, daar men in Bessarabië complete sagis-boerderijen vond en er in dit land reeds een rubberindustrie bestaat. In het Roemeensche deel van het Banaat bevindt zich n.l. een fabriek, die gemeenschapelijk door den Roemeenschen staat en de Amerikaansche firma Goodrich werd opgericht en die pas in 1939 gereed kwam, dus op een tijdstip, dat de invoer van ruwe rubber, waarop men had gerekend, steeds moeilijker werd. Hieraan was het toe te schrijven, dat de geprojecteerde productie van 250 autobanden per dag (± 75% der Roemeensche behoefte) nooit werd bereikt.

Afgezien van deze fabriek heeft Roemenië ook nog kleinere fabrieken te Boekarest, Kroonstad en Czernowitz, die sagis zouden kunnen verwerken. (Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — „Die Niederlande und das Reich"; het verjaarsgeschenk van den Rijkscommissaris aan ir. Mussert. —

Mei — Ter gelegenheid van zijn 48sten verjaardag ontving de leider der N.S.B., ir. Mussert, van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, een speciaal voor hem vervaardigd boekwerk ten geschenke „Die Niederlande und das Reich", dat de betrekkingen tusschen Nederland en het Duitsche Rijk behandelt in den loop der eeuwen. Een redacteur van de V.P.B. kreeg de gelegenheid, dit boekwerk te bezichtigen.

Bijzonder belangwekkend is natuurlijk voor ons Nederlanders de visie, welke er in dit werk van Duitsche zijde gegeven wordt op onzen grooten vrijheidsoorlog, den Tachtigjarigen Oorlog. Men erkent volmondig, dat dit „de grootste grensstrijd was, welke ooit voor het Rijk werd gevoerd". „De kleine Noordelijke Nederlanden beschermden het geheele Rijk tegen hispaniseering, terwijl de Zuidelijke Nederlanden in de middeleeuwen Frankrijks opdringen naar den benedenloop van den Rijn verhinderd hebben". Ook toont men groote waardeering voor het feit, dat de Tachtigjarige Oorlog er wezenlijk toe bijgedragen heeft, dat de reformatie niet vernietigd werd. Anderzijds wordt vastgesteld, dat de Nederlanden deze historische taken ten slotte hebben vervuld ten koste van het Rijksgebied, daar zij zich in 1648 losmaakten van het Rijk.

Bij de behandeling van de figuur van Marnix van St. Aldegonde, die als vertegenwoordiger van Willem den Zwijger in den Rijksdag te Worms den steun van het Rijk vroeg tegen de Spanjaarden op grond van het Bourgondische Verdrag, van Karel V (vergeefs, want alleen Nassau en de Pfalz kwamen te hulp), lezen wij: „Keizer en Rijk laadden destijds de zwaarste schuld op zich in de geheele geschiedenis van de Duitsche grensgebieden. Zij onthielden het bloedende bolwerk in het Noordwesten, soldaten, wapenen en geld.

Lastige bondgenooten. — Wanneer het Rijk niet veel kon doen, terwijl de Nederlanden hun historische taak tegen Spanje en het Vaticaan vervulden, dan treft men in het verdere verloop na den vrede van Munster toch slechts eenmaal een oorlog aan tusschen den jongen staat der Vereenigde Provinciën en vorsten uit het Rijk, n.l. die met den bisschop van Munster (de „bommenbisschop" van Galen) en diens bondgenoot, den reeds eerder door den Keizer als „Rijksvijand" gebrandmerkten keurvorstaartsbisschop van Keulen. Dit vormt wel een schrille tegenstelling met de houding van Engeland en Frankrijk, die ten tijde van den Tachtigjarigen Oorlog wèl steun hadden verleend aan de Nederlanden. Mazarins afgezanten legden de Nederlandsche delegatie onder Adriaan Pauw reeds ernstige moeilijkheden in den weg ten tijde van het afsluiten van den vrede van Munster, gezwegen van de tallooze latere oorlogen, den roof der Nederlandsche koloniën en wat dies meer zij. Het boekwerk „Die Niederlande und das Reich" behandelt deze kwesties echter niet, daar deze geen rechtstreeks verband meer houden met de betrekkingen tusschen Nederland en het Rijk. Het is echter goed, dat men zich zulks thans nog eens realiseert. . . .

Dat Prins Willem van Oranje, „van Duitschen bloed" in deze documentatie niet mocht ontbreken, spreekt vanzelf. Hij „liet zich door den ondragelijken nood van zijn tweede vaderland bewegen tot afweer van de volledige hispaniseering. Daarbij ontplooiden zich zijn groote gaven als leider van historische grootte en zij ontwikkelden in het geheele Nederlandsche volk een tot dusver onbekend gevoel van lotsverbonden gemeenschapszin, dat echter door fanatieken godsdiensthaat slechts van korten duur was. Na de splitsing in Noord en Zuid beperkte hij zich toen tot het Noorden, dat hij, dank zij zijn politieke gaven en taaiheid vervulde met een blijvende, geweldige weerstandskracht en strijdvaardigen geest".

Belangwekkende documenten. — Tot de copieën van de documenten, welke betrekking hebben op den Vrede van Munster, behoort ook het stuk, waarin keizer Ferdinand III artikel 53 van het vredesverdrag uitdrukkelijk erkende, ratificeerde en bevestigde, waarmede de souvereiniteit der jonge Nederlanden was erkend. De Duitsche Rijksdag weigerde een dergelijke onmiddellijke verklaring, hij erkende de volledige onafhankelijkheid der Nederlanden alleen via een omweg, n.l. door middel van het verdrag van Osnabrück.

Zeer interessant is ook de visie op de verhouding tusschen den jongen staat en het Rijk, welke eenige pagina's uit een boek van den Britschen ambassadeur te Den Haag in 1668, Sir William Temple, „Observations upon the United Provinces" geven. Temple had van verschillende Nederlandsche regeerders na den Vrede van Munster gehoord, dat zij als laatste toevlucht in „een erge en noodlottige crisis", welke de onafhankelijkheid van den nieuwen staat zou bedreigen, zouden probeeren, „als een Nederlandsche kreits in het Rijk terug te keeren, waarvan zij vroeger deel uitmaakten, om de bescherming van dit machtige lichaam te verkrijgen". „Want het Rijk lijkt in zijn samenstelling het meeste op hun eigen staat, in het bijzonder met het oog op de vrijheid en de macht der Rijkssteden".

Zeer veel belangstelling blijkt men ook te koesteren voor de figuur van Prins Willem III (1672—1702), die de a-continentale politiek der vorige machthebbers der Vereenigde Provinciën verliet. Zijn uit 1675 dateerende poging om de Nederlanden weer als een „Bataafsche kreits" terug te brengen in het Rijk wordt genoemd. Deze poging, zoo wordt er vastgesteld, leed echter schipbreuk door de noodlottige godsdienstige tegenstellingen, welke door den katholieken keizer naar voren werden gebracht. Eenzelfde lot was de tweede poging, die van de „Unie der Westelijke Rijkskreitsen" in 1678 beschoren. „Wel gelukte het hem, meermalen een machtig afweerfront te vormen tegen Lodewijk XIV, van welk front hij steeds de geestelijke leider bleef, zoodat ook het Rijk hem in historischen zin dank verschuldigd is". Nadat hij de Engelsche koningskroon verworven had stierf hij, nog voor het uitbreken van den Spaanschen successie-oorlog, kinderloos en zonder een bewaker achter te laten van zijn politieke erfenis, welke voor Nederland, Duitschland en Engeland van zoo enorm groot belang had kunnen zijn.

In hetzelfde verband — den strijd der Nederlanden tegen den Franschen zonnekoning — wordt ook de kwestie van de tegenstellingen tusschen de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden aangeroerd. Men stelt vast, dat het nooit tot een eenheid is gekomen tusschen de tegengestelde belangen van Noord en Zuid, noch in de Bourgondische, noch in de Habsburgsche tijden, noch in de oorlogen met Frankrijk, waarbij het toch om het voortbestaan van den staat ging, noch in die met Engeland in den strijd om de koloniale bezittingen.

Zeer belangwekkend acht de samensteller van dit werk ook de taak, die de Nederlanden kregen na den Spaanschen Successie-oorlog, n.l. de bezetting van een vestinggordel, welke tegen Frankrijk was gericht en gelegen in de Zuidelijke Nederlanden, welke nu aan Oostenrijk waren overgegaan. Een dergelijke taak werd door de Staten-Generaal trouwens reeds een eeuw lang vervuld in Oost-Friesland, aan den benedenloop van den Rijn en in het vorstendom Luik. „Een sterke gordel van garnizoenen beschermde het Rijk van Vlaanderen tot aan den Dollard en tevens de Staten zelf, die op deze merkwaardige wijze een militaire gemeenschap met het Rijk vormden." Deze barrière buiten de eigen staatsgrenzen werd afgebroken, toen Frederik de Groote in 1744 de bescherming van Oost-Friesland zelf op zich nam, terwijl Josef II haar in 1782 in de Oostenrijksche Nederlanden afschafte, daar zij haar beteekenis verloren had. „Toen — een eeuw na Willem III — overwoog men wederom den terugkeer naar het Rijk" in den vorm van een aansluiting bij den Duitschen Vorstenbond.

Met betrekking tot het Weensche Congres vinden wij in dit boekwerk een copie van artikel 65, waarbij alle Nederlanden van den vroegeren Bourgondischen kreits, den voormaligen Westfaalschen Rijkskreits en een aantal afzonderlijke bezittingen werden vereenigd tot het onafhankelijke „Koninkrijk der Nederlanden". Dit geschiedde, zoo leest men in den commentaar, op instigatie van de Britsche diplomatie, welke op het vasteland een te beïnvloeden kleinen staat wenschte en geen vereeniging van alle Germaansche stammen, zulks, naar het heette, in het belang van het evenwicht. Zoo werd de eerste Nederlandsche koning reeds aanstonds een werktuig in de handen van Engeland.

De Duitsche Bond, waarmede het Weensche Congres de Duitsche binnenlandsche problemen trachtte op te lossen, bood tevens bij uitstek de gelegenheid om te komen tot een bevredigende regeling van de verhouding tusschen Nederland en de 38 staten van het Rijk. Een dergelijke oplossing werd dan ook warm verdedigd door den Nederlandschen vertegenwoordiger op het Weensche Congres, von Gagern, die echter in 1818 door Koning Willem I werd ontslagen, wegens bevordering van een aansluiting bij den Duitschen Bond. En het kwam niet verder dan dat de Koning als Groothertog van Luxemburg tot den Duitschen Bond toetrad, ingevolge artikel 67 van het Weensche Congres, waarvan men een copie in deze verzameling aantreft. Nog in 1828, zoo leest men in den bijgevoegden commentaar, bleek von Gagern op het standpunt te staan, dat Europa's veiligheid en volkenrecht draaiden om een spil, welke werd gevormd door een sterk vereenigd Duitschland en een daarop steunend Nederland. De volgende afbeelding, een spotprent uit 1848, herinnert er aan, hoe ook Thorbecke het tot stand komen van een „gemeenschappelijk centrum" met Duitschland — geheel in den zin van de politiek in die dagen van von Gagern — verdedigde. De hierop volgende documenten laten zien, hoe na het uiteenvallen van den Duitschen Bond in 1866 door den strijd om de hegemonie tusschen Pruisen en Oostenrijk de laatste politieke verbindingen tusschen Nederland en het Rijk verbroken werden. Het sluitstuk van dit bijzonder belangwekkende werk, dat op zoo treffende wijze uiting geeft aan de warme en waarachtige belangstelling, welke men in Duitschland koestert voor de geschiedenis der Nederlandsch—Duitsche betrekkingen en dat hiertoe inderdaad een waardevolle en overzichtelijke bijdrage levert, wordt gevormd door een afbeelding van den Rijksadelaar, zooals deze, vereenigd met den Hollandschen leeuw boven den ingang van de Ridderzaal in Den Haag voorkomt. (Vaderland)

(V. b. 48ste verjaardag ir. Mussert 5107 A.)

A. NEDERLAND. — Verhouding tot de joden. —
20 Mei — Onder den titel „Ter overdenking" verscheen in **„De Telegraaf"** van 17 Mei onderstaand artikel:
Begin Mei is ook in Nederland voor joden het dragen van de gele davidster verplichtend geworden. Ieder, die niet geheel van politiek inzicht verstoken is, weet, dat de joden Duitschlands vijanden zijn en dat de achtergrond van den oorlog een laatste afrekening van het door Duitschland geleide Europa met het jodendom is. Duitschland heeft uit een instinctmatige behoefte naar reinheid van levenshouding van het eigen volk den joden het veelal op slinksche wegen verkregen burgerrecht weer ontnomen en hen teruggebracht tot hun uitgangspunt, voordat zij over Europa uitzwierven. Het feit der bezetting legt het Nederlandsche volk de verplichting op, een loyale houding ten opzichte van de bezettende macht aan den dag te leggen en dit te meer, nu gebleken is, dat de bezettende macht in alles het Nederlandsche volk als vriend beschouwt en behandelt. Uit welbegrepen eigenbelang dient men dan ook in alles naar een loyale houding te streven. De jood is en blijft Duitschlands vijand, of hij nu uit Portugal of kersversch uit Jeruzalem, al dan niet voorzien van een Nederlandschen pas of identiteitskaart, verzeild is geraakt. Volgens begrippen, die met een loyale houding strooken, dient iedere Nederlander dit Duitsche standpunt, dat de jood zijn vijand is, te eerbiedigen en zich te onthouden van alle gedragingen, die daarmee in strijd zijn. Wanneer dus een Nederlander, ondanks de door de jodenster duidelijk getrokken scheidslijn tusschen vriend en vijand, toch voortgaat omgang met joden, dus Duitschlands vijanden, te hebben, dan is dit niet loyaal. Het is een vijandige houding ten opzichte van de bezettende macht. Het wordt beschouwd als heulen met den vijand.
Na de invoering van de jodenster zijn er Nederlanders geweest, die zich uitgeput hebben in vriendelijkheden ten opzichte van den duidelijk te onderscheiden jood. In de eerste dagen is het voorgekomen, dat zich opgeschoten Nederlandsche jongens en meisjes uit baloorigheid met de jodenster getooid hebben. Men greep in en heeft enkele van deze warhoofden ingerekend. Voor straf heeft men hen gedurende een bepaalden tijd in behandeling op één lijn gesteld met joden, hetgeen neerkomt op uitsluiting van alle openbare betrekkingen enz., geen toegang tot café's, bioscopen, parken enz. Bij herhaling en bij verder voorkomen zal strenger opgetreden worden. Ter correctie zal strafverblijf in bijzondere kampen volgen, waar men doorgaans zulke overmoedige ijveraars in korten tijd tot inkeer brengt. Nog diverse andere, voor de bezettende macht weinig loyale, gedragingen zijn gesignaleerd. Er zijn heeren, die zich genoopt voelen, voor een jodenster den hoed af te nemen. Jonge Nederlandsche meisjes loopen uitdagend met jodenknapen door de straten te flaneeren. Nederlandsche jongens loopen gearmd met jodinnen. In trams, treinen en andere openbare vervoermiddelen is het voorgekomen, dat Nederlanders ostentatief hun plaats aan joden afstaan. In gezelschappen van Nederlanders worden joden pronkend binnengehaald. Al deze gedragingen wekken sterk den indruk, dat men, hetzij de invoering van de jodenster niet al te ernstig opneemt, of dat men op deze uitdagende wijze onvriendelijk tegen de bezettende macht hoopt te kunnen zijn. De jodenster is voor de Duitsche bezettingsmacht geen grap, doch bittere ernst. De bewoners van dit land worden hierdoor in twee kampen gescheiden: vriend en vijand.
Tegen joden en hun duistere machten staan enkele millioenen mannen — ook Nederlanders — aan het front. Tegen hen vechten ze en offeren ze alles ter wille van de toekomst van hun volk. Zonder den jood zou deze vernietigingsoorlog, waarin voor Europa alles op het spel staat, niet ontbrand zijn. Zouden al deze ontberingen, ellende en opofferingen, die thans Europa in zijn geheel moet doormaken, niet van noode zijn. Reeds in het verleden hebben de Duitsche autoriteiten hier te lande herhaaldelijk laten blijken, dat ze geduld beoefenen en dat ze het gezonde inzicht van het Nederlandsche volk ruimschoots gelegenheid willen geven, een en ander naar de juiste bedoelingen te schatten. Door dit bontgeschakeerde provoceerende, deloyale optreden wordt dit geduld echter danig op de proef gesteld. Aan alle geduld komt een einde. Het behoeft geen verwondering te wekken, dat bij een voortduren van dergelijke gedragingen, die de bezettende macht in hooge mate ongepast en ongewenscht acht, strenge maatregelen zullen volgen, die in gelijke mate én joden én Nederlanders, die joden verder als hun vrienden behandelen, zullen treffen. Nederlanders, die niet kunnen besluiten, hun vriendenomgang met joden te staken of die door provoceerend optreden de bezettingsmacht tarten, loopen gevaar, zelf ook als jood behandeld te worden, met alle consequenties, die hieruit nú en — bij een eventueel verscherpte houding — in de toekomst zullen voortvloeien. Men doet goed dit thans in alle nuchterheid, nu het nog niet te laat is, te overwegen.
De **Nieuwe Rotterdamsche Courant** van 20 Mei schrijft onder den titel „Het onderscheidingsteeken voor joden" o.m.:
Het Joodsche vraagstuk, dat op het oogenblik vooral zijn internationaal-politieke zijde naar ons toegekeerd houdt, is er van oudsher een van economisch-socialen aard; het is in den modernen tijd nog eens weer actueel geworden naarmate het zich tot een bevolkingsvraagstuk ontwikkelde en zoodoende heeft het ook verhoogde belangstelling voor zijn biologischen kant gewekt. Meer dan de helft van alle joden der wereld woont in Europa en daarvan weer het overgroote deel in Oost-Europa. Deze joodsche bevolking is met name in den loop van de vorige eeuw sterk toegenomen, ook al onder invloed van de emancipatie. Meer dan ooit tevoren hebben de joden zich in de eeuw van kapitalisme en liberalisme in de Europeesche volkshuishoudingen kunnen vastzetten. Een proces van assimilatie kwam tot snelle ontwikkeling, maar bleek toch een grens te hebben daarin dat de jood nu eenmaal toch anders bleef dan zijn omgeving. Maar bovendien werd van binnenuit het joodsch-nationale bewustzijn steeds vernieuwd door de voortdurende immigratie van Oost-Joden en doordat onder de joden in het Westen de grens, die de natuur een assimilatie gesteld had, alras een tegenstrooming te voorschijn riep, die zich o.m. in het Zionisme tot een uitgesproken nationalistische overtuiging ontwikkelde.
Reeds in den loop der twintigste eeuw zag men in Centraal- en Oost-Europa mede als gevolg van den opkomenden trek van het platteland naar de steden sociale conflicten ontstaan, die aan de grens van het rassenvraagstuk werden uitgevochten. Maar de omvang daarvan werd langen tijd toch nog in hooge mate beheerscht door de mogelijkheid om naar overzeesche landen te emigreeren, waarbij echter ook de West-Europeesche landen hun deel kregen. Kritiek werd de toestand, toen betrekkelijk kort na den eersten wereldoorlog het eene immigratieland na het andere zijn grenzen sloot. Het gevolg was, dat het toch reeds zoo dicht bevolkte midden en Westen van Europa, bij hun economische ontreddering, aan een immigratiedrang uit het Oosten werden blootgesteld, welke de binnenlandsche toestanden in de desbetreffende landen te moeilijker maakte, naarmate men er eerder door werd bereikt, gelijk bijv. Duitschland. Onder deze uitzichtlooze omstandigheden heeft de levenswil van afzonderlijke volkeren uitkomst gevonden in practijk en theorie van het nationaal-socialisme. Langs drie wegen kwamen zij daarbij echter in niet meer incidenteele, maar principieele botsing met de joden in hun eigen volkshuishouding; drie wegen, die samenliepen in den strijd tegen een dogmatisch internationalisme, waarvan de volkeren als evenzoovele realiteiten het slachtoffer dreigden te worden: wegen van strijd tegen kapitalisme en marxisme en voor de geborgenheid in eigen volk.
Met het liberaal-kapitalistische regiem was het jodendom reeds verknocht uit hoofde van de emancipatie, maar tevens door een van oudsher sterke neiging tot alle geldbedrijf, die onder dit regiem, waarvan het goud de waardemeter was, tot volle ontplooiing kon komen. Door zijn verspreiding over de wereld, kon het zich bovendien reeds in feite gemakkelijk naar de internationale tendenties van de kapitalistische ontwikkeling voegen, maar, gaarne in abstracties denkend, kon het het internationalisme ook al gauw tot grondslag van zulk een ontwikkeling doen verkeeren en zich evenzeer in sterke mate aangetrokken toonen door de internationalistische arbeidersbeweging, waarin het kapitalisme zijn omslag kreeg. Het eene internationalisme heeft er evenzeer toe bijgedragen om de macht van de in de kapitalistische ontwikkeling eerst gekomen staten te schragen, als dat het andere de staten, die achteraankwam, heeft verzwakt. Naast andere omstandigheden, die hier niet kunnen worden opgehaald, was het dus in sterke mate de natuurlijke aanleg, die de joden in richtingen gedreven had, waartegen het nationaal-socialisme zich in het bijzonder kantte. En dit weer is mede een verklaring daarvoor dat in het nationaal-socialisme de biologische factoren en daarmede het rassenvraagstuk zoozeer op den voorgrond zijn gekomen. Die internationalistische tendenties, die het Duitsche volk noodlottig geworden waren, zag het juist door vertegenwoordigers van een vreemd ras bijzonder gediend. De oorlog, dien het den joden binnenslands had verklaard heeft dan ook zijn stempel op den nieuwen strijd gedrukt. **(Vor. ber. Joden 5089 C.)**

B. NEDERLAND. — Spoorwegen - Modern materieel in gebruik genomen. —
Mei — In verband met de noodzakelijke uitbreiding van het materieel voor de reeds geëlectrificeerde lijnen en in verband met de plannen voor de toekomst, gaf de Nederlandsche Spoorwegen begin 1940 een opdracht tot bouw van niet minder dan 25 electrische vijfwagen-treinstellen, 15 electrische tweewagen-treinstellen, 29 rijtuigen voor wijziging van even zoo veel tweewagen-treinstellen in driewagen-treinstellen en 37 rijtuigen voor wijziging van driewagen-treinstellen in vierwagen-treinstellen. Dit nieuwe klasse-materiaal wordt verzorgd door de firma's Werkspoor, Beijnes, Allan, Heemaf en Electro, alle Nederlandsche firma's. Dezer dagen zijn deze nieuwe vijfwagen-treinstellen in gebruik genomen. De zeer fraai uitgevoerde rijtuigen, die alle mogelijke comfort bieden, kunnen 453 personen vervoeren. De maximum-snelheid bedraagt 140 km. per uur en in drie minuten is een snelheid van ruim 120 km. te bereiken.
(Vor. ber. Electrificatie Spoorwegen 5103 D.)

A. NEDERLAND. — Reichsführer der S.S., Himmler, bezoekt ons land - Nederlandsche S.S. legt den eed op den Führer af - Redevoeringen van Mussert en Himmler. —

's-Gravenhage, 18 Mei — In de zaal van den Dierentuin te 's-Gravenhage zijn op 17 Mei in tegenwoordigheid van den Reichsführer S.S. Himmler, en van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, ongeveer 800 Nederlandsche S.S.-mannen op den Führer beëedigd.

De Reichsführer begroette de aangetreden S.S.-mannen met den groet „Heil Schutzstaffel", hetgeen met een achthonderdvoudig „Heil Hitler" werd beantwoord. Onder de talrijke eeregasten werden opgemerkt de commissaris-generaal voor het veiligheidswezen en Höhere S.S. und Polizeiführer, S.S.-Gruppenführer Rauter, en de commissarissen-generaal Schmidt en dr. Wimmer. Verder waren aanwezig S.S.-Obergruppenführer Wolff en S.S.-Gruppenführer Berger, alsmede een vertegenwoordiger van den bevelhebber der weermacht en leidende personen van partij en staat. In de zaal hadden bovendien de familieleden van de Nederlandsche S.S.-mannen plaats genomen. De voorman van de Nederlandsche S.S., Feldmeyer, keerde zich vervolgens in een toespraak tot de aangetreden S.S.-mannen, nadat hij te voren den Reichsführer, den Rijkscommissaris en den leider der N.S.B., had begroet. Ook begroette hij de vertegenwoordigers van partij, weermacht en staat. Tot den Reichsführer richtte Feldmeyer de volgende woorden: „Het is voor ons als Nederlandsche S.S.-mannen een trotsche vreugde, aangetreden te staan, om in uwe aanwezigheid den S.S.-eed op den Führer af te leggen. De Nederlandsche S.S.-mannen zijn zich de hooge beteekenis van dezen eed bewust, zij weten ook, dat zij met het afleggen van dezen eed, als voorkampers van de Germaansche wereldbeschouwing worden opgenomen in de ordegemeenschap der S.S. Zij kennen de harde en strenge wetten, welke gij, Reichsführer, deze ordegemeenschap hebt gegeven. Voor ons gelden thans de gelijke rechten, doch daarmee ook de gelijke plichten. Wij zullen deze vervullen, zooals gij het tot nu toe hebt geëischt van uw S.S.-mannen".

Toespraak van Mussert. — Hierna betrad de leider van de N.S.B. het spreekgestoelte. Hij keerde zich met de volgende woorden tot de mannen van de Nederlandsche S.S.:

„Mannen van de Nederlandsche S.S., mijne kameraden. Ik heb u als actief dienende leden der S.S. opgeroepen om in mijn handen den eed af te leggen, die als volgt zal luiden: „Adolf Hitler, Germaansch Führer, u zweer ik hou en trouw en aan de door u over mij gestelden gehoorzaamheid tot in den dood, zoo waarlijk helpe mij God." Alvorens daartoe over te gaan is het mijn taak u in het kort de beteekenis hiervan uiteen te zetten. Deze is zeer belangrijk voor ons volk in het algemeen, voor u persoonlijk in het bijzonder. Wij leven te midden van de grootste revolutie aller tijden en reeds jarenlang heb ik dit op vele vergaderingen en in vele artikelen van „Vova" uiteengezet. De wereld, zoo heb ik gezegd, verandert van aangezicht en wij hebben hersens genoeg en inborst genoeg om te begrijpen, dat, wanneer deze wereld van aangezicht verandert, dat niet veroorzaakt is door menschenwil en dat zij niet bestuurd wordt door menschenverstand, doch het altijd een hoogere macht is, die de wereld regeert en die van ons verlangt, dat wij zullen zijn de werktuigen in zijn hand, opdat het goede zal overwinnen en het kwade zal worden teruggedrukt. Wij zijn reeds jaren nat.-socialistische strijders, wij hebben den aandrang van ons hart gevolgd, wij hebben ons verklaard voor het nationaal-socialisme, wij hebben ons verklaard tegen het kapitalisme en bolsjewisme en dezen strijd hebben wij gevoerd in ons volk, zooals anderen hem gevoerd hebben in andere volkeren, doch altijd is hij in de volkeren. Hij is geworden tot een strijd tusschen de volkeren en tot een strijd tusschen de continenten en daar staat dan nu ons oude Europa, nog verdeeld in zichzelf, doch reeds gedragen door den geest van nat.-socialisme en fascisme en pal daartegenover in fellen strijd de Sovjet-Unie, het wereldbolsjewisme en aan de andere zijde het verbond van de Angelsaksische grootmachten en daarachter het wereldjodendom. Het gaat om het zijn of niet-zijn van Europa, en daarmede ook van ons zijn of niet-zijn, van onze kultuur, volk en ras en nu gelooven wij onvoorwaardelijk, onvoorwaardelijk gelooven wij aan het feit, dat Europa zich zal handhaven. Wij weten nu met zekerheid, dat, indien God aan ons, Europeanen, nationaal-socialisme en fascisme niet geopenbaard had, de strijd reeds nu ten einde zou zijn, vernietigd en ondergegaan in het communisme, het communisme, dat 25 jaar zich op de wereldrevolutie heeft voorbereid door het groote militaire apparaat, dat nu staat tegenover ons en dat zal worden vernietigd en wij doen daarbij niemand iets te kort, wanneer wij zeggen, dat het Adolf Hitler is, die Europa reeds van den dreigenden ondergang der vernietiging heeft gered. De Voorzienigheid heeft hem ons Europa geschonken. Naast hem staat Mussolini en bij hen staan wij allen en doen allen op onze plaats onzen plicht.

Zoo zien wij het groote gebeuren van dezen tijd en wij, oude strijders, die reeds meer dan 10 jaren op de bres gestaan hebben voor de heroriënteering van ons lot, wij weten, dat het zoo is en niet anders. Wij weten, dat ons volk een rechtschapen en arbeidzaam volk is en wij weten, dat onze voorouders hun plicht in den nood der eeuwen op grootsche wijze hebben gedaan. De Duitschers, het Duitsche volk, heeft een oneindigen, moeilijken, zwaren strijd gehad om zich te handhaven tegen de Slaven en Turken. Wij, Nederlanders, in het Westen van Europa streden jaarhonderden lang eerst tegen de Spanjolen: wij hebben het gewonnen. Dan tegen de Franschen en er is een compromis tot stand gebracht, de Franschen zijn binnengekomen in de Zuidelijke Nederlanden, maar tot op een afstand zijn zij kunnen blijven. Na de Franschen, de Engelschen, en tegen de Engelschen hebben wij het verloren, niettegenstaande 10.000 onzer mannen daar op zee gevochten hebben voor de vrijheid ter zee, waar nu zooveel Duitsche marinemannen hun leven voor geven. Verloren hebben wij dezen strijd, omdat het thuisfront te zwak was, verloren, omdat er een achterland was, dat niet met ons ging. Zoo stonden wij alleen en nu, nu is er een verandering in Europa zoo groot als nooit te voren. Honderden jaren lang hebben wij, Nederlanders en Duitschers, met de ruggen naar elkaar toe gestaan, elkaar niet kennende en nu zoeken wij elkander weder uit vrijen wil, wetende, dat een onverbiddelijke noodzakelijkheid, daartoe bestaat. Wij weten, dat deze continenten zich vormen. Nieuwe wegen worden gezocht en het was mij een eer onlangs een brief te mogen ontvangen van den Führer, waarin hij ook ons, Nederlandsche nationaal-socialisten, toesprak als volgt: „Ik wensch u en den Nederlandschen nationaal-socialisten succes met uw werk van voorlichting in de Nederlanden en ik hoop, dat de politieke gedachte en de geest, die u en uwe kameraden bezielt, spoedig gemeengoed zal zijn van het Nederlandsche volk, zoodat het tot practische medewerking in het nieuwe Europa mede opgeroepen zal kunnen worden." Ge ziet, de Führer vertrouwt op den geest, die ons jarenlang reeds gedragen heeft, die noodig is om dit volk zijn historische roeping te doen vervullen.

Mijnerzijds erken ik den Führer als den van God gegevene, wiens taak en roeping het is, de Germaansche volkeren te redden van den ondergang, tot samenwerking te brengen en een schoone lotsverbonden toekomst te openen. Gij weet, mijne kameraden, reeds duizenden heb ik den eed afgenomen, die gegaan zijn naar de Waffen S.S., legioen, N.S.K.K., Nachrichten Truppe, ambulance, want wij weten en gelooven, dat er komen zal een Germaansch machtsgebied voor alle Germaansche volkeren, bereid en in staat beveiliging van de levensruimte te schenken in deze groote Germaansche levensruimte, waarin ook ons vaderland ligt en onze jongens gingen niet alleen voor volk en vaderland, maar ook als pioniers van de groote gedachte der Germaansche saamhoorigheid en nu is dan aan de orde de beëediging van den Nederlandschen S.S., want de Nederlandsche S.S., zooals gij daar staat, mijne kameraden, zijt gij niet alleen een formatie der N.S.B., gij zijt tevens een deel van de Germaansche orde der S.S. Als formatie der beweging zult gij uw taak hebben binnen 's lands grenzen volgens de aanwijzingen, die gij van mij zult ontvangen. Als deel der Germaansche orde zult gij bereid zijn, te dienen buiten deze grenzen, indien gij daartoe wordt opgeroepen. Deze Germaansche taak kunt gij alleen vervullen, wanneer gij beëedigd zijt op den Führer. Dien weg te openen, zoo gij gaan wilt uit vrijen wil, uit innerlijken drang, dien weg te openen, mijn taak is dat heden voor u te doen. Nu ga ik over tot het afnemen van den eed.

De eedsaflegging. — Commando's weerklinken. De S.S.-mannen staan met omhooggeheven rechterhand en ontbloot hoofd en zeggen den eed, welken Mussert voorzegt, na: „Adolf Hitler, Germaansche Führer, u zweer ik hou en trouw en aan de door u over mij gestelden gehoorzaamheid tot in den dood. Zoo waarlijk helpe mij God."

Na het afleggen van den eed keerde Mussert zich nogmaals tot zijn kameraden en zeide: „Van nu af aan zijt gij opgenomen in de groote orde der Germaansche S.S. Houdt in de Germaansche S.S. de Nederlandsche vlag hoog, denkt er om, dat alleen samenwerking tusschen Germaansche volkeren mogelijk is op de basis van wederzijdsch respect. Zorg, dat de Ned. S.S. gerespecteerd wordt door uw houding en gedrag, door uw Nederlandsche wezen. Ik vertrouw op u mijne kameraden en weet door u niet teleurgesteld te zullen worden." Met „hou zee" beëindigde de leider zijn toespraak tot de Nederlandsche S.S. en hij wendde zich vervolgens in het Duitsch tot den Reichsführer S.S.

„Reichsführer, uw streven het Germaansche rasbewustzijn te verdiepen, en den band tusschen de Germaansche volkeren te verstevigen, heeft tot eerste voorwaarde, om het voortbestaan en het welzijn der Germaansche volkeren te waarborgen, dat zij naar buiten toe als een rotsvaste eenheid optreedt, wanneer en waar dit wordt verlangd. Mijn eer als Nederlander zegt mij, dat een volk, dat zijn kracht verloochent en geen eigen kracht meer bezit, als lid van dezen statenbond waardeloos is. Ik geef u de verzekering, dat het Nederlandsche volk niet slechts in het verleden tot iets groots in staat was, doch ook nog heden over geestelijke en lichamelijke eigenschappen beschikt, waardoor het onder goede leiding in korten tijd tot

veel in staat zal zijn. Het zal u, als drager der Germaansche saamhoorigheidsgedachte een groot genoegen doen en tevens zult gij mijn streven, om het Nederlandsche volk weer tot herrijzenis te brengen, van ganscher harte toejuichen. Voor zooverre het voor de vervulling uwer Germaansche taak noodzakelijk is, draag ik de Nederlandsche S.S. hierbij aan u over. Ik geloof en vertrouw, dat mijn mannen hun plicht als Germanen in de rijen der S.S. evengoed zullen doen als zij hun plicht als Nederlander in de N.S.B. hebben gedaan. Velen mijner oude medestrijders bevinden zich hier. Lang hebben zij zich reeds voor den strijd voor de Germaansche gedachte ingezet, lang waren zij reeds mijn zwarte soldaten. Zij zijn dat nu nog en zullen het steeds blijven. U zult op hen kunnen vertrouwen, Reichsführer, moge de Nederlandsche S.S. in de toekomst blijk geven van groote waarde voor de ordening, waaraan zij de eer hebben, deel te nemen, door zich het vertrouwen waardig te toonen, dat gij hun zoo rijkelijk schenkt. Heil Hitler".

Toespraak van Himmler. — Ten slotte nam de Reichsführer der S.S. het woord. Hij zeide o.a.:

„Leider, S.S.-mannen. Het is nu twee jaar, het is nu vier en twintig maanden geleden, sinds wij ons in het gelid schaarden, sinds wij gezamenlijk onze dooden begroeven. Het is vier en twintig maanden geleden sinds uw beweging, de N.S.B., den tijd der vervolging, den tijd waarin zij haar bloedoffers voor de Germaansche gedachte bracht, had te doorstaan.

Het is nu twintig maanden geleden sinds de eersten uit uw rijen als vrijwilligers der Standarte „Westland" bij de Waffen-S.S. indertijd den eed op den Führer aflegden.

Het is elf maanden geleden, op 22 Juni a.s. zal het een jaar zijn, sinds in het Oosten de divisies met uw regimenten zich opmaakten om Europa voor het bolsjewisme te behoeden.

Vijf maanden is het nu geleden dat het Nederlandsche legioen van u, Leider, in een opleidingskamp afscheid nam, om deel te nemen aan de zware gevechten van den afgeloopen winter en nu na twee jaren hebt gij, mannen der S.S., uw eed van trouw aan den Führer Adolf Hitler afgelegd.

Uw leider heeft u dezen eed afgenomen, ik heb u het verloop der gebeurtenissen nog eens verteld en voorgehouden. Elk van deze gebeurtenissen, die ik opsomde, waren in rustige tijden reeds belangrijk genoeg geweest om in haar grootheid als de gebeurtenis in een generatie te gelden. En het is niet bij één gebeurtenis gebleven. In deze twee jaren hebben zij zich telkens weer voorgedaan. Ik weet, en gij weet het ook, dat alles wat hier geschied is, niet gemakkelijk is geweest, dat ieder genomen besluit zoowel voor den enkeling als voor de beweging en het volk een zware geestelijke worsteling meebracht, een strijd vooral met zichzelf in het eigen hart, welke met veel kommer en zorg gepaard ging, een strijd, dien het lot en de geschiedenis oplegden, dat weten wij, omdat wij indertijd voor gelijke beslissingen werden geplaatst. Wanneer wij juist gehandeld hebben, dan vergeten wij de moeilijke uren die aan onze daad voorafgingen, en daarom is het goed ze eens in herinnering terug te roepen, hoe vanzelfsprekend zij ons allen nu ook voorkomen. En in latere tijden zal de geschiedenis van uw volk en de geschiedenis der Germaansche verbondenheid en eenheid eens als volgt luiden: Destijds in het jaar 1942, toen de legers zich opmaakten tot een verderen aanval op het bolsjewisme, hebben uit het Nederlandsche volk onder leiding van uw Leider 800 mannen uit vrijen wil den eed op den Führer afgelegd. Gij hebt nu den eed gezworen, die voor u vele tienduizenden S.S.-mannen, in het bijzonder Duitsche, hebben afgelegd, den ouden eed der S.S., die in vredestijd vele jonge S.S.-mannen in het middernachtelijk uur den Führer zwoeren. Vele duizenden, vele tienduizenden hebben dien eed afgelegd, vele duizenden, ettelijke honderden uit de Nederlandsche gelederen hebben dien eveneens met hun bloed bezegeld.

In dezen eed, die ons allen, omvat, ons S.S.-mannen, onverschillig welk land wij ons vaderland noemen, in dezen eed, dien wij hebben gezworen, ligt besloten, de trouw. Gij hebt gezworen aan den Führer, den Führer van alle Germanen, gij hebt die trouw gezworen als nationaal-socialisten, gij hebt die gezworen als S.S.-mannen en daarmede hebt gij haar gezworen als volgelingen van uw Leider, die u zelf den eed op den Führer heeft afgenomen. Met één zin kunt gij die steeds in uw hart verankerd voelen: Het devies: „Mijn eer heet trouw" is zoo vandaag uw devies geworden. Ik weet dat evenals eens in den zwaren strijd welken zij in Duitschland hadden te voeren, waar de S.S.-mannen zich door hun trouw onsterfelijke verdiensten wisten te verwerven, ook gij in uw leven, en dan een ieder van u afzonderlijk, voor zichzelf en gij allen voor de geheele Nederlandsche S.S. het toekennen van dit devies u door den volledigen inzet van uw willen en kunnen waardig zult trachten te toonen. Maar weet één ding wel. De menschen mogen in hun leven in velerlei opzicht zich niet voor hun taak berekend toonen, dit kan het gevolg zijn van bepaalde gebreken of van een handelen, dat, wijl het voortkwam uit een impulsieven wil, verkeerd bleek, welnu al deze dingen kunnen vergeven worden. Maar er is één ding dat nimmer vergeven kan worden en waarvoor de S.S.-man nooit op vergeving kan rekenen, en dat is ontrouw. Ik weet, dat gij allen hier zoo denkt gelijk wij zelf allen denken.

De tweede deugd, welke in den eed ligt besloten is de dapperheid. Men denkt vaak, nu ja, dat spreekt toch vanzelf dat men dapper is. Het zou vanzelfsprekend kunnen zijn en toch is het in het leven niet steeds regel, dat man en vrouw dapper zijn. Het is vaak niet zoo moeilijk in den strijd dapper te zijn, dan wel moed te toonen tegenover de beslissingen die men ten opzichte van zijn volk, die men ten opzichte der Germaansche gemeenschap, die men ten opzichte van zijn eer treft. Het is vaak niet zoo gemakkelijk dapper te zijn in den strijd met het lot, dat wisten onze voorvaderen reeds. Maar zelfs de strijd met den vijand, die wellicht wat gemakkelijker valt dan de strijd met het lot, is niet al te gemakkelijk. Deze is waarlijk ook vaak zeer moeilijk en een ieder krijgt hier telkens wel weer eens een oogenblik, waarin hij in zijn binnenste pal moet staan tegenover de wijze en verleidelijke influisteringen van zijn wil tot zelfbehoud. Dat vereischt dan vaak moed en kracht. Ik eisch van iederen S.S.-man, van iederen Sturmmann, van ieder regiment, dat het aanvalt, zoolang het bevel tot aanvallen is gegeven.

Dan de gehoorzaamheid. Dat is voor den Germaan het moeilijkste punt. Wij allen met elkander zijn Germanen, gehoorzaam in onze geheele gemeenschappelijke verbondenheid. Maar helaas niet steeds gehoorzaam tegenover onszelf maar wel tegenover anderen in eerlijke trouw en moed. Waarom? Omdat het gehoorzamen voor ons zoo ontzettend moeilijk was. Wat heeft ons Duitsche volk, niet eeuwenlang in zijn geschiedenis van eigen ongehoorzaamheid te lijden gehad, zoowel in het groote als in het kleine? Zij was vaak de oorzaak, dat ons volk schier werd uitgeroeid. Gij hebt dezen eed vrijwillig afgelegd, nimmer zullen wij in naam van den Führer iets van u verlangen, wat in strijd zou zijn met dien eed, met de wereldbeschouwing van het nationaal-socialisme, met de wet van ons gemeenschappelijk bloed, nooit en te nimmer. Inderdaad mannen der S.S. zullen wij iets van u eischen, dat u zwaar zal vallen. Het gaat niet aan, dat een enkeling ooit op de gedachte komt om te vragen: „waarom is dit bevel gegeven?" Neen, beste kameraden er wordt gehoorzaamd onvoorwaardelijk, zonder tegenspraak, zonder innerlijk verzet. Gij zult mijn vertrouwen niet beschamen. Uit gehoorzaamheid alleen, een gehoorzaamheid van menschen van eenen bloede, ontspruit de kracht, waarmede men een continent vermag te ordenen. Gij hebt te gehoorzamen zonder bedenken en zonder aarzelen met het geheele hart, dat zelfs met het meest onaangename bevel weet in te stemmen en tot uitvoering brengt. Gij hebt ze nu bezworen, de Germaansche deugden, trouw, gehoorzaamheid en dapperheid. Gij hebt er u met uw eed voor uitgesproken, voor de deugden eener onverbrekelijke kameraadschap. Zij allen te zamen, gelijk ik ze u schetste, deze deugden vormen den grondslag van iedere gemeenschap, van een kleine zoowel als van een groote, zij zijn de levensinhoud van de Germaansche ordening der S.S. Ik heb hieraan niet veel meer toe te voegen.

Met uw eed en met de woorden waarmede uw leider de Nederlandsche S.S. aan den Führer heeft opgedragen, neem ik u nu op in de groote gemeenschap der S.S., der geheele Germaansche S.S. Ik neem u daarin op met alle plichten, alle rechten, alle wetten, waaraan wij ons onderwerpen. Ik weet, gij zult mij nimmer teleurstellen, daarvan ben ik zoo vast overtuigd, als mij zelf slechts mogelijk is. Want ik weet, dat gij er een eer in stelt als de beste zonen van uw vaderland in de voorste gelederen iedere taak, die het Rijk van u vraagt te vervullen. Want een S.S.-man is een S.S.-man, het gaat niet om zijn gezicht, niet om zijn gestalte, niet om zijn aanval, niet om zijn levenshouding, niet er om hoe hij sterft, omdat een S.S.-man, waar zijn wieg ook stond, nu eenmaal S.S.-man is en blijft. Ik weet, gij zult mij niet teleurstellen als Nederlander in dienst der Groot-Germaansche gemeenschap, in dienst der nieuwe ordening van Europa, bij de gedachte aan ons eeuwig rijk.

En dan eisch ik nog iets anders van u, dat gij, waar gij u in dienst gesteld hebt der groote gemeenschap, dat gij uwen leider nimmer teleurstelt in den dienst aan uw vaderland. Ik verlang van u, dat het voor u een eerezaak zal zijn, voor de besten in de N.S.B. te gelden. In dienst, in trouw, in gehoorzaamheid en voorbeeldige plichtsvervulling. Maakt u geen naam door een verwaand optreden, door veeleischendheid, maar steeds slechts door uw houding, uw doen en laten, uw daden, stel er een eer in dat anderen zeggen: „zie te worden als de mannen der S.S.". Dit kunt en moet gij door uw dienen bereiken en dag in dag uit zult gij hier steeds weer opnieuw onvermoeid naar moeten blijven streven. Met den eed en de opname van vandaag in de gezamenlijke S.S. hebt gij u met uw geheele leven verbonden aan onzen Führer, Adolf Hitler. Niet iedere generatie valt het geluk te beurt in een zoo grooten tijd te leven. Sinds duizenden jaren vervolgen de volkeren van het Germaansche bloed hun levensweg. Duizenden jaren van groote historische beteekenis hebben toch nimmer tot groote resultaten, voortspruitende uit het Germaansche bloed geleid. Na een wereld-

oorlog, waarbij onze staat bijna te gronde ging in namelooze ellende heeft het lot ons allen den Führer geschonken, en in den tijd van dit geschenk mogen wij leven. In dezen tijd mogen wij er voor uitkomen en hebben wij de gelegenheid te toonen, wat wij waard zijn en zoodoende ook wat onze voorvaderen waard waren en wat onze nakomelingen waard zullen zijn. Voor het feit echter, dat wij nu leven, dat onze familie meestrijdt en dat wij met vrouw en kind ons hierop mogen verheffen, daarvoor willen wij onzen dank uitspreken, en dat zullen wij uitsluitend doen door onze daden, door ons leven, waaraan een eed ons bindt en dat ons krachtens een groote zaak toebehoort. Wij willen dezen dank hier openlijk uitspreken nu wij hier op dit eerste groote appèl der Nederlandsche S.S. tezamen zijn, gelijk het bij ons gewoonte en gebruik is."

(Nat. Dagblad - Telegraaf)

(V. b. Ned. S.S. 5044 B.; idem oprichting 4374 C.; ir. Mussert 5107 A.)

A. ENGELAND. — Opzienbarende uitlatingen van Bernard Shaw en Lord Strabolgi. —

Stockholm, Mei (A.N.P.) — G. B. Shaw noemt, volgens Zweedsche berichten, in een onderhoud met het weekblad „Cavalcade" de ineenstorting van het Engelsche wereldrijk onvermijdelijk. Hoe de oorlog ook moge afloopen, zoo verklaart de beroemde Iersche tooneelschrijver, Engelands wereldrijk zal er door breken. Zelfs wanneer het den Chineezen mocht gelukken Hongkong, Singapore en andere steunpunten te heróveren, zouden zij die geenszins uitleveren aan Engeland, want zij hebben in laatste instantie een even brandend belang bij den ondergang van het Engelsche wereldrijk, als de Spilmogendheden. Br.-Indië is reeds verloren, zoo verklaarde Shaw verder, en wat Australië en Nieuw Zeeland betreft, zij zullen zich na den oorlog ongetwijfeld onder de bescherming van Amerika plaatsen. Voorts zette Shaw uiteen, dat de z.g. democratieën allang niet meer voor democratische idealen strijden. Geen van de geallieerden kan ook maar een week zonder de toepassing van nationaal-socialistische beginselen bestaan.

Stockholm, Mei (D.N.B.) — Lord Strabolgi, lid van het Engelsche Hoogerhuis, heeft zoo juist een opzienbarend boek gepubliceerd: „Singapore and after". Hierin stelt hij de ineenstorting van het Britsche empire in Oost-Azië op de scherpste wijze aan de kaak. Hij stelt zich niet tevreden met een critiek op de plaatselijke bevelhebbers, doch stelt den minister-president persoonlijk verantwoordelijk. „Het onnoozele optimisme van de verantwoordelijke instanties in Londen was bijna ongelooflijk", schrijft hij. Toen de Japanners reeds drie weken lang over het schiereiland Malakka optrokken zonder dat het gelukte hun opmarsch tot staan te brengen, verklaarde Churchill in een rede te Ottawa, het rotsvaste vertrouwen te bezitten, dat Singapore behouden kon blijven. Het is eenvoudig verbluffend hoe mateloos slecht geïnformeerd deze man was, die verantwoordelijk is voor de geheele strategie van dezen oorlog.

(Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Officieele waarschuwing naar aanleiding der doodvonnissen der Duitsche Kriegsgerichte - Bekendmaking van den bevelhebber der Duitsche weermacht in Nederland. —

18 Mei — De doodvonnissen, die de Duitsche Kriegsgerichte dezer dagen tegen een groep samenzweerders tegen de veiligheid van de bezettende macht hebben moeten uitspreken en die intusschen voltrokken zijn, hebben een taal gesproken, die niet misverstaan kan worden. Het verloop van het proces leverde de ondubbelzinnige bewijzen op, dat de onverantwoordelijke ophitsende leuzen van de overzijde van Het Kanaal in een bepaalde minderheid van de bevolking steeds nog gewillige werktuigen vinden, die in hun grenzenlooze verblinding niet terugschrikken voor kuiperijen, waardoor zij logischerwijze in conflict moeten komen met de bezettingsautoriteiten.

Daar alle vermaningen en waarschuwingen blijkbaar niet geholpen hebben, heeft de bezettende macht zich thans gedwongen gezien de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen tegen een herhaling van soortgelijke complotten te nemen. 460 Personen, die vroeger in het openbare leven stonden en van wie aan te nemen is, dat zij met de aanstichters van de tegen de bezettende macht gerichte kuiperijen sympathiseeren, zijn als gijzelaars in arrest gesteld.

Er gaat nauwelijks een dag voorbij, waarop niet in scheldkanonnades van den Londenschen zender bedreigingen met den dood aan het adres van Nederlanders en Duitschers in de bezette Nederlandsche gebieden worden gericht. Elementen, die het zouden wagen zich in verblinde onbezonnenheid tot handlangers te maken van deze zelf op veiligen afstand levende volksvijandige elementen, moeten weten, dat zij niet alleen met hun eigen leven, doch ook met het leven van deze gijzelaars een roekeloos spel spelen, waarvan de afloop voor iedereen met eenig inzicht niet twijfelachtig kan zijn. Wanneer het door de kuiperijen van de emigrantenclique te Londen tot gewelddadige handelingen tegen Nederlanders en Duitschers in de bezette Nederlandsche gebieden zou komen en de rust en orde verstoord zou worden, dan staan deze gijzelaars met hun leven hiervoor borg.

Bekendmaking van den bevelhebber der Duitsche weermacht in Nederland. — 18 Mei — Het bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland maakt bekend: Den 15den Mei zijn ruim 2.000 vroegere Nederlandsche beroepsofficieren en aspirant-officieren weer in Duitsche krijgsgevangenschap gebracht. Aan de betrokkenen is daarbij de volgende motiveering bekendgemaakt: „De Führer van het Duitsche Rijk heeft, in aansluiting aan de capitulatie van de Nederlandsche weermacht in Mei 1940 bevolen, dat zij, die tot deze weermacht behooren, niet meer als krijgsgevangenen behandeld zouden worden, doch vrijgelaten. Dit geschiedde in de veronderstelling, dat zij zich 't daarin liggende vertrouwen waardig zouden toonen. Misbruik makende van het loyale karakter van dezen maatregel, hebben leden van de voormalige Nederlandsche weermacht den laatsten tijd in belangrijke mate deelgenomen aan allerlei vijandige handelingen tegen Duitschland. Onder hen bevond zich een aanmerkelijk aantal vroegere officieren en aspirantofficieren. Deze hebben daarmede tegelijk, voor zoover zij destijds op eerewoord werden vrijgelaten, hun eerewoord gebroken. Het oppercommando van de Duitsche weermacht ziet zich daardoor gedwongen de vrijlating der vroegere Nederlandsche beroepsofficieren en aspirant-officieren ongedaan te maken en hen weer in verzekerde bewaring te stellen. Deze maatregel treedt onmiddellijk in werking. Daardoor worden zij weer in vollen omvang onder de voor krijgsgevangenen geldende bevelen en voorschriften gesteld en in het bijzonder onder de voor krijgsgevangenen gebruikelijke beperkingen der persoonlijke vrijheid". Deze redenen voor de getroffen maatregelen worden bij dezen ter algemeene kennis van het Nederlandsche volk gebracht. Bovendien gebruikt de bevelhebber der weermacht in Nederland dezen noodzakelijk geworden maatregel als aanleiding om er opnieuw en met nadruk op te wijzen, dat elke poging tot verzet tegen de bezettende macht meedoogenloos onderdrukt wordt. Indien in de toekomst mocht blijken, dat leden van de voormalige Nederlandsche weermacht deel hebben aan vijandelijke handelingen tegen Duitschland, dan zou de thans getroffen maatregel uitgebreid moeten worden tot de vroegere reserve-officieren en beroeps-onderofficieren van de voormalige Nederlandsche weermacht.

Beschouwing in de „D. Z. i. d. Niederlanden". — Het opnieuw krijgsgevangen maken van de Nederlandsche beroepsofficieren, cadetten en adelborsten heeft de Haagsche redactie van de „Deutsche Ztg. i. d. N." de volgende beschouwing in de pen gegeven:

De maatregelen, waartoe de bevelhebber van de Duitsche weermacht in Nederland zich genoodzaakt heeft gezien, zullen na hetgeen den laatsten tijd is voorgevallen het Nederlandsche publiek waarschijnlijk niet meer verrassen. Men zal veeleer in bezadigde kringen moeten toegeven, dat deze maatregelen onvermijdelijk waren. De voorwaarden, onder welke indertijd de vrijlating der Nederlandsche krijgsgevangenen was geschied, waren door het onverantwoordelijke geïntrigeer van voormalige officieren, cadetten en adelborsten vervallen, daar het niet meer een daad betrof van enkele personen, voor wie men de groote massa niet verantwoordelijk kon stellen, maar, zooals in de bekendmaking van den bevelhebber wordt geconstateerd, een aanzienlijk aantal. De bezettende overheid, wier hoogste plicht de beveiliging van den strijd om het bestaan van het Duitsche volk is, kan niet anders handelen, wilde zij zich te eeniger tijd niet blootstellen aan de beschuldiging van een ernstige achteloosheid.

In een strijd, die aan beide zijden met den wil tot volledige vernietiging van den tegenstander en daardoor zonder erbarmen wordt uitgevochten, moeten wij ons met alle middelen beveiligen tegen tegenstanders, die plotseling in onzen rug zouden kunnen opduiken. Het terugzenden van de vroegere beroepsofficieren, cadetten en adelborsten van de voormalige Nederlandsche weermacht beteekent zulk een beveiligingsmaatregel; verder niets. Het gaat niet om een daad van wraakzucht, waaruit onze handelingen trouwens nog nooit zijn voortgesproten. Zoo is het feit, dat de betrokkenen weer in Duitsche krijgsgevangenschap zijn gebracht, geenszins, zooals men hier en daar lijkt aan te nemen, een onteerende straf; de behandeling der krijgsgevangenen geschiedt juist op grond van de internationale bepalingen, welke voor officieren zijn vastgesteld. Dat de krijgsgevangenen zich wel moeten onderwerpen aan de gewone beperkingen van hun persoonlijke vrijheid, zal tegenover de vrijheid, die zij in de afgeloopen twee jaar genoten, door menigeen als iets onaangenaams worden gevoeld. De verantwoordelijkheid voor het feit, dat het zoo is gegaan, moeten wij echter overlaten aan diegenen, die door hun onverantwoordelijke kuiperijen de maatregelen van den weermachtsbevelhebber hebben uitgelokt.

Op een ander plan staat de arrestatie van de 460 gijzelaars. Het ondergrondsche gewroet van zekere kringen heeft ook dezen maatregel afgedwongen, maar hier staat de factor van de ver-

gelding op den voorgrond. Aan het slot van de officieele waarschuwing lezen wij, dat, wanneer het door de kuiperijen van de emigrantenclique te Londen tot gewelddadige handelingen tegen Nederlanders en Duitschers in de bezette Nederlandsche gebieden zou komen en de rust en orde zouden worden verstoord, deze gijzelaars met hun leven hiervoor borg staan."
Daarmede is, voor elkeen onmiskenbaar, de bedoeling van dezen maatregel geschetst. Wie voortaan nog met het denkbeeld rondloopt om zijn wraakzucht tegen zijn eigen landgenooten of tegen Duitschers bot te vieren, bedenke daarbij, dat hij daarmede het leven der gijzelaars, die uit de hem na staande kringen zijn genomen, op het spel zet. Dat dit van Duitsche zijde geen ijdel dreigement is, maar de vergelding zoo noodig op de daad zal volgen, behoort niet nader te worden uiteengezet, nadat de executies van den jongsten tijd een duidelijke taal hebben gesproken.
Twee jaar bezetting hebben bewezen, dat de Duitschers het met de politiek van schikking en verzoening tegenover het Nederlandsche volk eerlijk meenden. Het waren niet alleen de Duitsche overheidsinstanties, die deze politiek officieel vertegenwoordigden en nog altijd vertegenwoordigen, doch veeleer heeft iedere Duitscher — of hij zich nu als lid van de weermacht of van het Rijkscommissariaat of in eenigerlei particuliere kwaliteit in dit land ophield — zich een vertegenwoordiger van deze politiek gevoeld, als resultaat van de achting, welke de Duitscher, zooals vanzelf spreekt, voor een broedervolk gevoelt. In deze houding zal ook in de toekomst geen wijziging komen; zij zal in ieder geval, wanneer er nog meer aanwijzingen voor anti-Duitsche activiteit aan het licht zouden komen, scherper en duidelijker zijn en zij zal duidelijk de grenzen laten zien, welke door de oorlogsomstandigheden zijn getrokken. Zouden sommige kringen, die tot dusver nog niets van de verschrikkingen van den oorlog hebben gemerkt, hebben vergeten, dat het Duitsche Rijk een harden strijd om zijn bestaan voert, dan zouden zij met drastische middelen tot de werkelijkheid moeten worden teruggebracht. Zij zouden daarmede niet alleen zichzelf schade aan lijf en goed berokkenen, maar ook een slechten dienst bewijzen aan hun volk, welks belangen alleen worden gewaarborgd door handhaving van rust en orde.

(V. b. Doodvonnissen 5106 C.; 2de contrôle-bijeenk. Ned. beroepsofficieren 5106 B.)

A. **NEDERLAND. — Ir. J. J. Boelstra benoemd tot hoofdcommissaris van politie te Rotterdam - Steun aan Nederlandsche kunstenaars - Distributie: verlaging van het boterrantsoen. —**

's-Gravenhage, 20 Mei — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den heer ir. Johan J. Boelstra, reserve-majoor te Aerdenhout, benoemd tot hoofdcommissaris van politie in Rotterdam.

Steun aan Nederlandsche kunstenaars. — 's-Gravenhage, 20 Mei — De Rijkscommissaris heeft de afdeeling Beeldende Kunst van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten een bedrag van *f* 50.000 ter beschikking gesteld, dat besteed moet worden voor steunverleening aan talentvolle Nederlandsche kunstenaars.

Distributie: verlaging van het boterrantsoen. — 's-Gravenhage, 20 Mei — Naar het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd mededeelt, heeft men moeten besluiten tot verlaging van het vetrantsoen met ingang van Dinsdag 26 Mei a.s. en wel van 200 gram tot 175 gram per week. De zeer strenge en langdurige winter heeft voor ons melkvee zeer nadeelige gevolgen gehad, zoodat de melkproductie en dientengevolge ook de boterproductie in sterke mate zijn teruggeloopen. Hoewel de huidige boterproductie het mogelijk zou maken, het thans geldende rantsoen gedurende den zomer te handhaven, is het noodzakelijk, dat voldoende voorraden voor den winter kunnen worden gevormd.
De margarine-productie wordt thans niet voortgezet, zoodat het geheele Nederlandsche volk wederom op boter zal zijn aangewezen. Den houders van vetkaarten zal dit jaar geen reductie op den boterprijs meer worden verleend.

(Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Rotterdam 5057 G.; boterrantsoen 4939 A.)

B. **FRANKRIJK. — Notawisseling met de Vereenigde Staten inzake de Antillen - Amerikaansche eischen afgewezen - Verklaring van Laval - Fransch-Britsch incident te Algiers; twee Engelsche, een Fransche vliegmachine neergeschoten. —**

Vichy, 13 Mei (D.N.B.) — De Fransche regeering deelt mede, dat zij in verband met de hangende kwesties betreffende de Antillen aan de regeering der Ver. Staten een nota heeft laten overhandigen. Het communiqué der Fransche regeering luidt als volgt: „De Amerikaansche regeering heeft den 10en Mei door bemiddeling van admiraal Robert, den hoogen commissaris van Frankrijk op de Antillen, een nota doen overhandigen, die nieuwe eischen inhoudt ten aanzien van den vorm van het statuut der Antillen, dat op het oogenblik van kracht is. Het probleem brengt in den vorm, waarin het door de Amerikaansche regeering is gesteld, vraagstukken van aanzienlijke draagwijdte in het geding.
Amerikaansche eischen afgewezen. — Vichy, 16 Mei (D.N.B.) — De Fransche premier, Laval, deed mededeeling van den inhoud van het op 13 Mei langs diplomatieken weg overhandigde Fransche antwoord. In dit antwoord wordt er aan herinnerd, dat in October 1940 een overeenkomst tot stand is gekomen, waarbij de bijzondere status van de Fransche bezittingen in Amerika werd vastgelegd. De thans ingediende eischen, zoo wordt in de Fransche nota gezegd, vormen de ernstigste schending der Fransche souvereiniteit over de Antillen. Admiraal Hoover verklaarde, dat wanneer deze eischen niet worden aangenomen de Amerikaansche regeering deze souvereiniteit niet meer zou garandeeren. In de nota wordt voorts geconstateerd, dat de Fransche regeering zich steeds aan haar verplichtingen heeft gehouden en haar houding niet heeft gewijzigd. De Amerikaansche regeering aldus de nota, heeft, door de weigering aan admiraal Robert toe te staan over zijn bestuur te rapporteeren aan de eenige Fransche autoriteiten aan wie hij ondergeschikt is en uit wier handen hij zijn bevoegdheden ontving, een eisch gesteld, dien de Fransche regeering verplicht is van de hand te wijzen.
Verklaring van Laval. — Laval, die 16 Mei in Vichy terugkeerde en onmiddellijk na zijn aankomst eerst met Pétain en later met Rochat, den staatssecretaris van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, een bespreking had, legde, na mededeeling van bovengenoemde notawisseling de volgende aanvullende verklaring af:
1. Frankrijk zal in geen geval, wat er ook moge gebeuren, afstand doen van een of ander deel van zijn souvereine rechten op de Antillen.
2. De Fransche oorlogs- en koopvaardijschepen, die zich op het oogenblik in de havens der Antillen bevinden, zullen in geen geval in handen van een of andere buitenlandsche mogendheid vallen met inbegrip van de Vereenigde Staten.
4. Admiraal Robert handelt namens en in overeenstemming met de Fransche regeering. Er wordt geen beslissing genomen, zonder dat de Fransche regeering admiraal Robert, die haar erkende vertegenwoordiger op de Antillen is, haar toestemming heeft gegeven.
Fransch-Britsch incident te Algiers; twee Engelsche, een Fransche vliegmachine neergeschoten. — Vichy, 20 Mei (D.N.B.) — Naar te Vichy verluidt, zijn boven de Algerijnsche territoriale wateren twee Britsche en één Fransch vliegtuig neergeschoten. In een officieel communiqué wordt over het incident gezegd: „Een Britsch watervliegtuig verscheen boven onze territoriale wateren, de Fransche luchtstrijdkrachten deden haar plicht en trachtten het vliegtuig, in overeenstemming met het volkenrecht, tegen te houden. Daar het zich verweerde, werd het gedwongen op zee te dalen. Een Britsche torpedoboot aarzelde niet onze vliegtuigen te beschieten. In een gevecht, dat zich daarna ontwikkelde, werd een tweede Britsch vliegtuig neergeschoten. De Franschen konden weer eens constateeren, welke methode hun vroegere bondgenoot toepast."

(Vaderland - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Frankrijk—Ver. St. 5088 A.; Laval 5088 A.)

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —**

20 Mei — Naar Domei meldt, hebben de Japansche militaire autoriteiten 11 Mei te Batavia eenige honderden anti-Japansch gezinde Nederlanders in hechtenis laten nemen.
Javaansche suikercultuur ingeschakeld. — De Japansche handelsautoriteiten zullen twee suikerraffinaderijen op Formosa sluiten, ten einde zich geheel in te stellen op den invoer van suiker uit Java en de Philippijnen. Bij technisch onderzoek is n.l. komen vast te staan, dat de op Java gevestigde suikerfabrieken over de meest moderne installaties beschikken en daardoor Java meer geschikt is als centrum voor de suikerindustrie in de Groot-Aziatische ruimte te worden aangewezen, dan andere gebiedsdeelen in Azië. Formosa wil men meer en meer voor de rijstcultures reserveeren.
Heropening der banken. — De in Ned.-Indië gevestigde Nederlandsche koloniale bankinstellingen, die na de bezetting door de Japansche troepen haar loketten moesten sluiten, hebben door een verordening van de bezettingsautoriteiten op 29 April j.l. haar werkzaamheden hervat. Hoewel deze instellingen, die thans onder Japansch toezicht zijn gesteld, in haar bewegingsvrijheid aanmerkelijk zijn beperkt en bovendien door de toegenomen activiteit der Yokohama Specie Bank en de Mitsubishi Bank haar vooraanstaande positie hebben verloren, blijft hun toch nog voldoende speelruimte over.
Gebouwen en bedrijf zijn over het algemeen intact gebleven.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Jap. bewind 5102 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. Krijgsverrichtingen - Succesvol verloop van den pantserslag bij Charkov - Slag bij Kertsj beëindigd - 267.000 br.t. handelsscheepsruimte vernietigd - Italiaansche duikboot vernietigt U. S. A. slagschip van 32.000 t. —

OOSTELIJK FRONT.

Pantserslag bij Charkov. — Berlijn, 21 Mei (D.N.B.) — Naar het opperbevel van de weermacht mededeelt, werden de bolsjewisten, die sedert 12 Mei in het gebied van Charkov met zeer sterke strijdkrachten steeds weer nieuwe aanvallen hadden ondernomen, door den superieuren Duitschen afweer gedwongen, hun aanvallen op 20 Mei te staken.
Sinds 12 Mei heeft de vijand in dit gebied in totaal 501 pantserwagens verloren.
22 Mei — Nadat in den slag bij Charkov alle Sovjet-aanvallen met zware verliezen voor den tegenstander waren afgeslagen, is het initiatief thans in onze handen overgegaan.
Slag bij Kertsj beëindigd. — Op de Krim hebben Duitsche en Roemeensche troepen onder het opperbevel van kol.-generaal von Manstein op 19 Mei bij de achtervolging van den verslagen vijand de zeestraat van Kertsj over de geheele breedte bereikt. De laatste, krachtig versterkte bruggehoofden aan weerskanten van de stad Kertsj werden vandaag na verbitterden tegenstand bestormd. De aanvals- en achtervolgingsslag, die hiermede zijn einde heeft gevonden, heeft geleid tot vernietiging van drie Sovjetlegers van 17 divisies infanterie, drie brigades infanterie, twee divisies cavalerie en vier brigades tanks. Afgezien van zijn zware, bloedige verliezen, liet de tegenstander bovendien 169.198 gevangenen, 1.397 stukken geschut, 372 granaatwerpers, 284 tanks, 3814 auto's, vele duizenden paarden en onafzienbare hoeveelheden lichte wapenen en ander oorlogstuig in onze handen achter. Slechts armzalige resten van den vijand konden de kust aan de overzijde van de zeestraat bereiken. In luchtgevechten verloor de vijand 323 vliegtuigen. In de wateren van het schiereiland werden 16 schepen met een gezamenlijken inhoud van 13.600 br.t., een mijnenveger en 21 kleinere kustvaartuigen door luchtaanvallen tot zinken gebracht. Voorts werden tien middelgroote schepen door bomtreffers zwaar beschadigd.
D.N.B. meldde 19 Mei, dat de Duitsche tegenoperaties, die in het gebied rondom Charkov zijn begonnen, zoover gevorderd zijn, dat men reeds thans van een totale mislukking van het offensief van Timosjenko kan spreken. Wel ingelichte militairen zijn op grond van de laatste berichten van het front van oordeel, dat de bolsjewisten, ondanks alles wat zij in den strijd hebben geworpen, niet alleen hun eerste operatiedoel, Charkov niet hebben bereikt, doch dat hun stootleger door de Duitsche en verbonden troepen reeds thans als uitgeschakeld kan worden beschouwd. Het bolsjewistische stootleger wordt op het oogenblik reeds in de pan gehakt.
De strijd aan het Moermanskfront. — Aan het Moermanskfront hebben Duitsche troepen in den tijd van 26 April tot 13 Mei talrijke aanvallen van numeriek sterke vijandelijke strijdkrachten afgeslagen en omsingelingspogingen verijdeld. Hierbij verloor de vijand behalve talrijke gevangenen meer dan 8000 dooden en talrijk oorlogsmaterieel. Onder den druk van deze zware verliezen heeft hij zijn aanvallen gestaakt en zich op zijn aanvankelijke stellingen teruggetrokken.
In Lapland verloor de vijand bij de succesrijke afweergevechten van de Duitsch-Finsche troepen in den sector van Louhi van 24 April tot 10 Mei meer dan 11.000 man aan dooden.

DE LUCHTOORLOG.

In het tijdvak van 11 tot 20 Mei verloor de Britsche luchtmacht 151 vliegtuigen, waarvan 36 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In denzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 42 eigen vliegtuigen verloren.
18 Mei — In den tijd van 10 tot 16 Mei heeft de Duitsche luchtmacht 472 bolsjewistische vliegtuigen neergeschoten.

DE OORLOG TER ZEE.

16 Mei — In de baai van Kola heeft de luchtmacht een vijandelijk transportschip van 8000 B.R.T. vernietigd. Een ander groot koopvaardijschip werd door bomtreffers beschadigd.
18 Mei — Aan de Oostkust van Noord-Amerika, in de Caraïbische Zee en voor de monding van de Mississippi hebben Duitsche duikbooten weer zeventien vijandelijke koopvaardijschepen van tezamen 105.000 br.t. tot zinken gebracht en twee andere schepen door torpedotreffers zwaar beschadigd.
In het Noorden der Noordzee hebben sterke afdeelingen Britsche vliegtuigen den kruiser „Prinz Eugen" zonder succes aangevallen. Met zeer zware verliezen werden zij teruggeslagen. De kruiser en de begeleidende vaartuigen schoten zeven der aanvallende bommenwerpers neer en jagers en luchtdoelgeschut 29, zoodat de vijand bij deze aanvalspoging meer dan de helft van zijn formaties verloor.
21 Mei — Italiaansche duikbooten, die op den Atlantischen Oceaan, in de nabijheid van de Amerikaansche kusten opereerden, hebben nieuwe successen behaald. Een duikboot heeft een geladen tankschip van 12.000 ton tot zinken gebracht, alsmede een stoomschip van 10.000 ton. Een andere duikboot heeft een schip van 7000 ton tot zinken gebracht.
22 Mei — Duitsche duikbooten hebben ten Oosten van de Antillen, op de Caraïbische Zee en in de Golf van Mexico 20 vijandelijke koopvaardijschepen, te zamen 111.600 B.R.T., tot zinken gebracht. Een andere duikboot drong tot in de St. Laurensrivier door en bracht daar 3 schepen van 14.000 B.R.T. tot zinken.
22 Mei — Op 20 Mei heeft de Italiaansche duikboot „Barbarigo" onder commando van korvettenkapitein Enzo Grossi, ter hoogte van de Braziliaansche kust, een vlootformatie der V.S. aangevallen. De „Barbarigo" lanceerde een salvo torpedo's op een slagschip van de „Maryland"-klasse (32.000 ton en bewapend met acht kanonnen van 40.6 cm.). Het slagschip werd door twee torpedo's in het voorschip getroffen en zonk na korten tijd. Op voorstel van den Duce is de commandant, majoor Enzo Grossi, van de duikboot „Barbarigo" tot fregattenkapitein bevorderd. (Vaderland - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5108 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Optreden der Japansche duikbooten. — Tokio, 16 Mei (D.N.B.) Het hoofdkwartier heeft 16 Mei bekend gemaakt, dat Japansche duikbooten sinds het begin van den oorlog 65 vijandelijke koopvaarders tot zinken hebben gebracht met een gezamenlijken inhoud van 444.000 ton.
In de wateren van den Stillen Oceaan en Hawaii werden 15 schepen met 101.700 ton tot zinken gebracht. In het Zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan 15 schepen met 96.000 ton en in den Indischen Oceaan 35 schepen met 246.500 ton.
De strijd in Birma. — Tokio, 17 Mei (D.N.B.) — De Britsche hoofdstrijdmacht in Birma is, naar het Japansche hoofdkwartier heeft bekend gemaakt, op 13 Mei in het Indisch-Birmaansche grensgebied door de Japansche troepen volkomen vernietigd. Dien dag verloren de ongeveer 20.000 man sterke Britsche troepen ca. 1.200 man aan dooden. De Japanners maakten 421 kanonnen, 3.000 vrachtauto's en andere voertuigen, alsmede 113 tanks buit.
In aanvulling op de mededeeling van het Japansche hoofdkwartier meldt Domei, dat in Noord-Birma ca. 1900 man vijandelijke troepen zijn gevangen genomen en 5935 man gesneuveld. Bij de laatste gevechten stonden de Japansche strijdkrachten tegenover meer dan 32.000 man. Tot dusver zijn 110 pantserwagens en tanks, 149 stukken geschut, 1265 auto's, 184 machinegeweren en 3.000 geweren buitgemaakt. De Japansche troepen hebben op 15 Mei de strategisch belangrijke stad Katha, 200 km. ten Noorden van Mandalay bezet.
17 Mei — Japansche militaire deskundigen verklaren naar aanleiding van de operaties in den sector van Kalewa dat de Japanners nog slechts zes kilometer van de Indisch-Birmaansche grens verwijderd zijn.
22 Mei — De Japansche eenheden uit Birma zijn reeds op verscheidene punten de Indische grens gepasseerd. Een groep opereert met als doel Tsjittagong, een tweede groep heeft reeds Konggi achter zich gelaten en is voorbij Kalewa de grens overgetrokken. In de Arakanbergen zijn nieuwe Japansche strijdkrachten vrijgekomen, nadat zij aldaar sterke gemotoriseerde Britsche eenheden in een omsingelingsslag hadden vernietigd. Deze strijdkrachten zijn klaarblijkelijk eveneens reeds opnieuw gegroepeerd, terwijl de bommen van de Japansche vliegtuigeskaders in de provincie Assam gelegen militaire objecten vernielden.
Nog duidelijker teekenen zich de operaties van de Japansche troepen tegen Tsjoengking af. De uit Birma aanvallende formaties hebben zich reeds ten deele vereenigd. De Engelschen zeggen, dat de Japanners ten Zuidwesten van Tsjoeki en Sjensjien langs den spoorweg en den autoweg liggen. Tsjoeki is reeds lang bereikt evenals Sjensjien. Hier schijnt een groote tangbeweging van zeer dreigenden aard voor Tsjoengking aan den gang te zijn.
Luchtaanval op Port Moresby. — Saigon, 19 Mei (D.N.B.) — Op 18 Mei hebben Japansche vliegtuigen Port Moresby op Nieuw-Guinea aangevallen. Twee in de haven liggende transportschepen geraakten in brand en kapseisden. Buiten de haven werd een vrachtschip van 6000 ton tot zinken gebracht. In de barakkenwijk der stad woedde nog een brand, die tijdens den vorigen luchtaanval was ontstaan. Vrijwel alle militaire barakken zijn vernield. Het vliegveld van Port Moresby is voorloopig door talrijke bomtreffers onbruikbaar geworden; loodsen en schuilplaatsen zijn voor het meerendeel vernield.
(D. Z. i. d. Niederl. - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5108 C.)

A. Japansche cultureele propaganda. —

In de ,,Kölnische Zeitung" verscheen een belangwekkend artikel van den Tokio-correspondent van dit blad, waaraan het volgende werd ontleend: Nadat Japan vijf veldtochten zegenrijk beëindigd heeft, in Hongkong, Malakka, Nederlandsch-Indië, de Philippijnen en Burma, aldus de correspondent, wordt even krachtig een aanvang gemaakt met den opbouw van de autarkische ,,groot-ruimte", die zoowel Japans economische positie onaantastbaar maken moet als zij welstand brengen zal aan alle Oost-Aziatische volkeren. Deze taak is niet van vandaag op morgen te volbrengen, veeleer moet, nu het Japansche zwaard gelijk een ploeg den bodem opgebroken heeft, de akker voor den oogst toebereid, bezaaid en bemest worden. Hiertoe is de spontane medewerking van allen vereischt. De Japansche politiek gaat uit van het beginsel, dat niet door vreemde heerschers uitgebuite slaven, maar medewerkers, die overtuigd zijn van de groote gemeenschappelijke taak aan het nieuwe welstandsgebied vorm geven moeten. Hieruit leidt de Japansche politiek de noodzakelijkheid af, de bevolking der Zuidzeegebieden vertrouwd te maken met de grondgedachte der nieuwe doelstelling: de vorming van een gemeenschap, welke een gemeenschappelijken opbloei ten doel heeft. Deze taak werd in het eerste èlan wel wat licht opgenomen. ,,De Zuidzee-volkeren zullen gelukkig zijn van de hun opgedragen rasvreemde jazz cultuur met zijn afgezaagde Schlagers van blérrende grammofoons, koelkasten en griezelfilms verlost te worden en instede daarvan de ideëele Aziatische cultuur deelachtig te worden. Welaan, wij zullen hen die schenken!" Zoo redeneerde de meerderheid der Japansche intellectueelen. Sindsdien evenwel deden zich tal van vraagpunten voor met betrekking tot de meest geëigende kolonisatie-methodes. Japans eerste kolonisatie-experiment was Korea waarvan de Japanners zelf vrijmoedig toegeven, dat er fouten werden gemaakt. Deze werden in Mandsjoekwo vermeden met zeer gunstig resultaat, met het gevolg, dat men redeneerde, dat wat daar zoo schitterend gelukt is, in de Zuidzeegebieden slechts gecopiëerd behoefde te worden. Hierop volgde echter de repliek; daarginds koloniseerden wij op vertrouwden bodem de Zuidzee-volkeren zijn ons evenwel volkomen vreemd.

Zoo schrijft de adviseur bij het Ministerie voor propaganda en voorlichting, Minowa in het tijdschrift ,,Gaikokjoron" (Diplomatieke meeningen): ,,Onze kennis van deze Zuidzee-volkeren staat nog ver ten achter bij dien van Engeland, Duitschland, Nederland en Frankrijk. Tot dusver was het cultureele contact tusschen ons en de bewoners dier gebieden nog maar zeer gering. Geografisch zijn de Zuidzeestaten weliswaar de buren van Japan, maar geestelijk en ideëel zijn wij tegenpalen en, ofschoon afstammende van dezelfde voorouders, zijn wij hun vreemd gebleven. De Europeanen konden hun cultureele kolonisatievoornemens grootscheeps ontwikkelen, terwijl onze cultuurexport nog in de kinderschoenen staat. Weliswaar zullen wij uit de bezette gebieden tegelijk met de Amerikaansche en Britsche politieke en economische invloeden vanzelfsprekend ook de cultureele verdrijven, maar dit moet voorzichtig geschieden, opdat onder de bewoners geen schadelijke geestelijke verwarring worde aangericht. Stellig zullen wij de Zuidzee-volkeren de Groot-Azië-gedachte bijbrengen, doch dit zal een zware klim bergopwaarts zijn." De Japansche ,,Vereeniging voor internationale cultuur-betrekkingen" schreef een prijsvraag over het thema ,,cultureele opbouw van Groot Oost-Azië" uit. Alle intellectueele en politieke kringen houden zich thans bezig met de vraag hoe men de ,,bevrijde broeders" daarginds tegemoet behoort te treden, vooral waar die volkeren in aard en wezen zoo hemelsbreed verschillen, deels de erfgenamen zijn van een oeroude beschaving en deels Papoea's, die nog in het steenen tijdperk leven. De publicist Sjinmyo schrijft in het tijdschrift ,,Sjinboenka" (De Nieuwe Cultuur): ,,Waar onze cultuur in aanraking komt met Philippino's, Maleiërs en Indonesiërs, staan wij voor volkomen nieuwe problemen, want de verschillen tusschen ons en hen zijn voor de naaste toekomst onoverbrugbaar.

Voor wij dezen volkeren onze cultuur brengen, moeten wij hen geestelijk zoodanig opheffen, dat zij überhaupt voor cultuur ontvankelijk worden. Weliswaar is de cultureele beïnvloeding van deze primitieve volkeren gemakkelijker dan wanneer de strijd moet worden aangebonden met een tegenstander van het formaat der Chineesche cultuur, doch hoe men de zaak ook beschouwt, men zal alle krachten moeten inspannen."

Aangezien Japan beter koloniseeren wil dan de Europeanen, maar uit de nieuw veroverde gebieden minstens evenveel voordeel halen wil, zonder evenwel de bewoners uit te buiten, houdt men zich in ruimen kring bezig met de vraag, hoe de harten dier volkeren zouden zijn te winnen. ,,Slechts door middel van humane behandeling ,,luidt 't opschrift van een artikel in ,,Gaikojiko" (Buitenlandsch Nieuws). ,,Terwijl de Europeesche kolonisators" — aldus dit tijdschrift — ,,meestentijds de heerschende klasse vormen, in prachtige huizen wonen en hemelsbreed afstaan van de inboorlingen, leven de Japansche kolonisten met de inheemschen samen, deelen broederlijk hun zorgen en levenswijze en winnen op deze wijze hun vertrouwen. Alleen op deze manier kunnen wij ons doel bereiken". [1])

,,Niets zou verkeerder zijn dan humaniteitsgekwezel" betoogt daarentegen ir. Josjio Koya (die over een langdurige praktijk in de Nanyo beschikt en thans hoofdambtenaar is aan het ministerie voor volkswelvaart) in de ,,Nitsji Nitsji". ,,Hoewel geen enkele Europeesche mogendheid in het Oosten op den langen duur daadwerkelijk vasten voet heeft kunnen verwerven", aldus schrijver, ,,verdienen de tot dusver toegepaste methoden toch onze volle aandacht, in 't bijzonder die welke door de Britten werden gevolgd. Terwijl Franschen en Nederlanders zich in hunne koloniën met de inboorlingen vermengen, houdt de Engelschman den inlander op respectvollen afstand. Desondanks dwingt deze manier van optreden bij de inheemschen meer respect af. Tegen de vaak verkondigde opvatting, dat bloedsvermenging een betrouwbaar bolwerk van echtelijke gemeenschap scheppen zou, kan niet genoeg gewaarschuwd worden. Wij mogen noch ons vermengen met de inboorlingen, noch probeeren door vleierij en vertrouwelijkheid hun gunst te winnen. Heeren moeten heeren blijven, altijd en overal. Hoe meer wij daarginds onze raszuiverheid en cultureel isolement bewaren, hoe eerder de inheemschen onze cultuur van overheerschend ras zullen erkennen en begeeren. Zooveel te beter zullen de nakomelingen onzer kolonisten hun cultuur en raszuiverheid bewaren, terwijl wij in het tegenovergestelde geval slechts cultureele meststof voor vreemdelingen vormen en onze kolonisten voor de natie verloren gaan."

Tenslotte verlangen ook kringen van beroepskunstenaars het woord. ,,Verdoet geen kostbaren tijd met theoretiseeren, doch handelt!" eischt dr. Kawatake Mimma, curator van het museum voor toonkunst aan de Waseda-universiteit, in het tijdschrift ,,Boeyogel Joetsoe" (Danskunst). In ruimen kring zouden de kunstenaars teleurgesteld zijn, dat ondanks alle gepraat over cultureele propaganda in de praktijk nog weinig is gedaan. Daarom moeten nu de Japansche tooneelspelers, dansers, musici en alle overige daarvoor in aanmerking komende toonkunstenaars naar de Zuidzee-gebieden uitzwermen, gesteund door een flinke subsidie, teneinde de volkeren van daarginds stormenderhand voor onze cultuur te veroveren!"

De Japansche regeering overweegt al deze meeningen en raadgevingen zorgvuldig en vervolgt langzaam maar zeker den door haar uitgestippelden weg. In de eerste plaats worden in de bezette gebieden overal scholen en wel vóór alles volksscholen geopend. Op Malakka en in Nederlandsch-Indië zijn op dit gebied reeds goede vorderingen gemaakt. Voor zoover nog geen complete scholen kunnen worden geopend, ontstaan overal druk bezochte taalcursussen. Vaak treden Japansche soldaten als onderwijzer op, zooals b.v. korporaal Koerihara, privaat docent aan de universiteit te Tokio, die te Denpassar op Bali cursussen voor inheemsche intellectueelen houdt. Elke cursus telt dertig leerlingen, die zoodra zij voldoende onderricht zijn, zelf als leeraar zullen optreden.

NEDERL. OOST-INDIË

De belangrijkste dragers der Japansche cultuurarbeid zijn de persafdeelingen der plaatselijke legerstaven, die alles omvatten wat in het kielwater van het leger aan frontcorrespondenten, schrijvers en kunstenaars meegekomen en aan geschikte krachten bij de troep voorhanden is, benevens een ieder die zich uit de inheemsche kringen daarvoor beschikbaar stelt. Hieruit ontstond in Batavia de ,,Cultuurgemeenschap van Groot Oost-Azië", die bereids waardevollen arbeid in den geest der Japansche cultuurpropaganda levert. Op grond van uitlatingen van den regeeringsadviseur Janagisawa (die vóór hij in diplomatieken dienst werkzaam was, optrad als leider der cultuurafdeeling bij het departement van Buitenlandsche Zaken) spreekt de Japansche pers de verwachting uit, dat men zal beginnen met taal- en vakscholen te openen en scholieren, studenten, onderwijzers en geleerden uit te wisselen, terwijl tegelijkertijd tentoonstellingen zullen worden georganiseerd en Japansche films en muziek zullen worden opgevoerd. Tevens behooren ziekenhuizen te worden ingericht, epidemieën bestreden en soortgelijke practische sociale hulp te worden verleend. Tenslotte hoopt men via Nieuw-China ook de Chineesche inwoners van den Indischen archipel tot samenwerking te kunnen bewegen, hetgeen, gelet op den grooten invloed, die door deze bevolkingsklasse vooral op economisch gebied wordt uitgeoefend, door Japan als zeer belangrijk wordt beschouwd.

---

1) De Indische medewerker van het ,,Nationale Dagblad" merkt hierbij op: De hier gegeven voorstelling van zaken is — althans v.z.v. zij Ned. Indië betreft — slechts ten deele juist: het mag dan waar zijn, dat de enkele Japansche landbouwers en employé's in de cultures in onzen Archipel alsmede de laagst bezoldigde employé's van winkels en handelshuizen de inheemsche levenswijze noodgedwongen volgden, zoodra de Japanners een behoorlijk inkomen hadden, stelden zij er juist een eer in in elk opzicht met de Europeanen gelijk te staan, zij woonden in dure huizen, bezaten fraaie auto's en deden uiterlijk in niets voor ons onder! (Nat. Dagblad)

(V. b. Jap. maatregelen in Ned. Oost-Indië 5115 C.)

A. NEDERLAND. — Staatsschuld - Stand per 31 December 1940 en 1941. —

Den Haag, Mei — De wnd. secretaris-generaal van het departement van Financiën publiceerde onderstaand overzicht van de staatsschuld.

	Saldo op 31 Dec. '41 f	Saldo op 31 Dec. '40 f
2½ pct. Nat. schuld:		
Grootboekschuld	472.964.400	479.565.150
3 pct. Nat. schuld:		
Grootboekschuld en leening 1896, 1898, 1899 en 1905	313.639.300	323.310.600
Grootboekoblig.:		
leening 1936	75.000.000	80.000.000
leening 1937	413.493.700	417.693.700
Totaal 3 pcts. Nat. schuld	802.133.000	821.004.300
3—3½ pcts. Nat. schuld		
leening 1938	1.540.000.000	1.584.000.000
3½ pct. Nat. schuld:		
Grootboekschuld en leening 1911	36.359.800	36.820.200
leening 1941	500.000.000	—
Totaal 3½ pct. Nat. schuld	536.359.800	36.820.200
4 pct. Nat. schuld:		
leening 1929	11.440.000	12.320.000
leening 1932	47.060.000	47.830.000
leening 1935	40.900.000	41.470.000
leening 1940 1	221.274.500	227.982.800
leening 1940 2	281.837.400	294.363.200
leening 1941	468.689.400	—
Totaal 4 pct. Nat. schuld	1.071.201.300	623.966.000
4.4 pct. Nat. schuld:		
leening 1929	10.400.000	11.200.000
leening 1931	13.473.000	13.973.000
leening 1932	9.923.000	10.083.000
leening 1933	3.385.000	3.434.000
leening 1934	3.434.000	3.481.000
Totaal 4.4 pct. Nat. schuld	40.615.000	42.171.000
Totaal generaal	4.463.273.500	3.587.526.650 (Vaderland)

(Vor. ber. Ned. Staatsschuld 4787 A.)

B. WERELDPRODUCTIE VAN ELECTRISCHEN STROOM. —

De wereldproductie van electrischen stroom ontwikkelde zich sedert 1929 als volgt. Het betreft hier niet alleen de productie van de z.g. voorzieningsbedrijven maar ook van de bedrijven, die stroom produceeren voor eigen verbruik.

	In milliarden kWh.	Wijziging vergeleken met 1929 in %.
1929	310	—
1932	295	— 5
1935	375	+ 20
1938	480	+ 55
1939	520	+ 70
1940	560	+ 80

Het Europeesche aandeel bewoog zich in de laatste jaren tusschen de 40 en 45%. Het volgende staatje geeft een overzicht van de productie in de afzonderlijke Europeesche landen in de jaren 1932—'38: (in milliarden kWh.).

	1932	1935	1938
Duitsche Rijk	23.4	36.7)	
Oostenrijk (voorm.)	2.3	2.6)	55.2
Tsjecho-Slowakije (voorm.)	2.6	2.9)	
Polen (voorm.)	2.2	2.6	3.5
Italië	10.2	23.1	15.1
Zwitserland	4.8	5.7	7.0
Frankrijk	13.6	25.8	19.3
België	3.9	4.5	5.3
Nederland	2.0	1.9	2.4
Noorwegen	7.2	17.8	9.9
Zweden	4.9	16.9	8.1
Finland	1.5	2.1	3.1
Hongarije	0.7	0.9	1.1
Joego-Slavië (voorm.)	0.5	0.6	1.0
Bulgarije	0.14	0.15	0.2
Griekenland	0.14	0.18	0.27
Roemenië	0.7	0.8	1.1
Portugal	0.3	0.3	0.4
Spanje	2.8	3.3	—

(Econ. Nieuws)

C. NEDERLAND. — Artsenkamer geïnstalleerd - Rede van dr. C. C. A. Croin. —

20 Mei — In het gebouw van de Nederlandsche Artsenkamer te Amsterdam is 16 Mei de raad der Nederlandsche Artsenkamer officieel door den president der Nederlandsche Artsenkamer geïnstalleerd.

In dezen raad der Nederlandsche Artsenkamer hebben, behalve de plaatsvervangend president der Nederlandsche Artsenkamer, en de plaatsvervangend leider der Nederlandsche Vereeniging van Ziekenfondsen, ook uit hoofde van hun ambt, zitting de leiders van de gewestelijke bureaux der Nederlandsche Artsenkamer. Als zoodanig zijn benoemd: J. Dozy, zenuwarts te Haarlem, voor Noord-Holland en Utrecht; L. M. ter Horst, arts voor hartziekten te Groningen, voor Groningen, Friesland en Drente; H. Couvret, huisarts te Arnhem, voor Gelderland en Overijssel; H. K. W. Wrede, arts voor tropische ziekten en geneeskundige bij den Raad van Arbeid te Leiden, voor Zuid-Holland en Zeeland.

Rede van dr. C. C. A. Croin. — De president heeft de leden van de Nederlandsche Artsenkamer, ter gelegenheid van de installatie, toegesproken. Hij begon eraan te herinneren, dat de Kamer is opgericht in een geweldigen tijd, een tijd waarin wereldrijken elkaar bestrijden. Oorlog blijft echter altijd middel, de werkelijke grond der dingen ligt dieper; het geweldige is juist, dat wij zien opstanding van het volksbewustzijn, een zich losrukken uit de beklemmende banden van de volksverdeeldheid welke in wezen niet anders was dan een zondigen tegen de wetten van de natuur. Sprekend over de taak van den arts zeide hij:

De arts zal niet slechts zijn geneeskunstenaar, maar ook sibbearts, gezondheidsleider van en te midden van het volk. Aan dit alles leiding en richting te geven is de taak van de leden van den Raad der Nederlandsche Artsenkamer.

In zijn verder betoog wijdde spr. zich aan het artsgeheim en merkte op, dat het artsengeheim hem zeer nauw aan het hart ligt, maar het is bekend, dat de gewetensvolle medicus, door zijn gehouden zijn van trouw aan het „secret absolu", zich in bepaalde gevallen kan gevoelen als een misdadiger tegenover zijn volk. In gevallen, waarin het volk als geheel wordt bedreigd, zal de arts niet alleen kunnen, maar ook moeten spreken.

In de overtuiging, dat de leden het beste wat in hun is, geheel zullen geven tot heil van het volk, en den artsenstand ter eere, verklaarde spr. de aanwezigen geïnstalleerd tot leden van den raad der Nederlandsche Artsenkamer.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nederl. Artsenkamer 4950 G.)

D. NEDERLAND. — Overzicht der werkzaamheden van Winterhulp Nederland en Nederlandsche Volksdienst. —

Den Haag, 22 Mei — Aan een overzicht van de werkzaamheden van bovengenoemde organisaties ontleenen wij o.m.: De ontwikkeling van het eerste Winterhulpwerk van het jaar 1940—1941 maakte het mogelijk in den zomer van 1941 er toe over te gaan, een organisatie in het leven te roepen voor de sociale verzorging van het Nederlandsche volk, onder den naam van Nederlandschen Volksdienst.

De afsluiting van het Winterhulpwerk voor het jaar 1941—1942 kan nog niet geschieden. Toch kan reeds thans worden gezegd, dat het uiteindelijk resultaat verre boven dat van het vorige jaar zal liggen. Bij de hulpverleening werd het vermeden naar een vasten maatstaf hulp te verleenen, doch in ieder afzonderlijk geval werd gesteund naar de individueele behoeften van het betreffende gezin.

Bijzonder verheugend is het feit, dat het aantal vrijwillige medewerkers gedurende het laatste winterhulpwerk aanmerkelijk gestegen is. Hierbij dient ook nog de aandacht gevestigd te worden op de loterij ten bate van het winterhulpwerk. Door vele volksgenooten werden naast de geldsbedragen ook goederen ter beschikking gesteld, zoodat het winterhulpwerk ook in vele gevallen hulp kon verleenen met het beschikbaar stellen van kleedingstukken, bedden enz.

Behalve de werkzaamheden der winterhulp werd door de medewerkers onder leiding van den heer Piek, tevens de opbouw van den Nederlandschen Volksdienst ter hand genomen. Het opbouwen van een actieve organisatie van blok-, wijk- en buurtschapshoofden maakte het mogelijk onder de provinciale leiding een belangrijke taak te vervullen. De volgende cijfers, welke slechts een greep zijn uit het werk van den N. V. D., geven een indruk van de prestaties van deze sociale instelling. Reeds in de laatste maanden van het jaar 1941, na het begin van het werk van den N. V. D., konden plus minus 8000 schoolgaande kinderen worden uitgezonden voor een verblijf van 4—6 weken naar plaatsen, welke door haar ligging en klimaat bij uitstek geschikt waren voor hun gezondheid. In het begin van 1942 is wederom met de uitzending van kinderen een begin gemaakt. Thans zijn 1000 kinderen bij pleegouders en in inrichtingen ondergebracht, terwijl deze uitzendingen van week tot

week in versterkte mate voortgaan. Met de moederuitzending werd in Nederland een geheel nieuwe tak van sociale verzorging begonnen. 450 Hulpbehoevende moeders uit kinderrijke gezinnen werden in mooie tehuizen gedurende 4 weken opgenomen. Door dit herstel van gezondheid werd groote vreugde gebracht in vele gezinnen.

Een andere, geheel nieuwe taak heeft de N.V.D. ook op zich genomen door het aanvatten van de schooltandverzorging, door middel van vervoerbare tandheelkundige klinieken. In enkele maanden werden reeds 7 klinieken ingericht, die in verscheidene provincies de tandheelkundige verzorging der schoolkinderen op zich hebben genomen. Er werden 1663 kinderen onderzocht, 3070 vullingen aangebracht en bovendien 497 andere tandheelkundige handelingen op scholen, zoowel als in jeugdtehuizen verricht. Al naar gelang van behoefte kon de N.V.D. in de daarvoor in aanmerking komende huishoudingen zijn hiervoor opgeleide krachten inzetten. De huishoudelijke hulp heeft met 70 helpsters reeds 24.500 dagen arbeid in de gezinnen verricht.

De algemeene bijstand van den N.V.D. neemt een steeds grooteren omvang aan. Vele duizenden families werden met een ondersteuning geholpen. Zoo werd b.v. in Juli 1941 een bedrag uitgekeerd van ƒ 3.287.55, terwijl dit in December 1941 was gestegen tot ƒ 31.779.69. Deze enkele gegevens toonen aan, op welke wijze de N.V.D. ten behoeve van de volksgezondheid speciaal in kinderrijke gezinnen werkzaam is.

Daarnaast werden door den N.V.D. nog verschillende bijzondere opdrachten uitgevoerd: door de inschakeling in het werk der centrale keukens konden in de maand December 1.932.768 porties eten uitgegeven worden. Bij bominslagen verleende de N.V.D. uitgebreide hulp, tot een totaal-bedrag van plus minus ƒ 100.000. Deze maatregelen van sociale hulp werden grootendeels hierdoor mogelijk gemaakt, dat zich reeds een groot aantal leden, die een maandelijksche bijdrage betalen, bij den N.V.D. hebben gemeld en dat zich een steeds grooter aantal vrijwillige medewerkers aanmeldt. (Telegraaf)

(V. b. Winterh. Ned. 4973 F.; Ned. Volksd. 4788 H.)

A. **NEDERLANDSCH WEST-INDIE. — Dr. P. Kasteel, als opvolger van G. J. Wouters, benoemd tot gouverneur van Curaçao. —**

Stockholm, 24 Mei — Volgens een bericht uit Londen is de gouverneur van Curaçao, G. J. Wouters, met ingang van 15 Juli a.s. van zijn functie ontheven. In zijn plaats is tot gouverneur van Curaçao benoemd dr. P. Kasteel, vroeger parlementair overzichtschrijver van de Maasbode en raadgevend lid van de leiding van het katholieke werknemersverbond. (Telegraaf) **(Vor. ber. Gouverneur Wouters 3221 G.)**

B. **DENEMARKEN. — Nieuwe regeering op IJsland gevormd. —**

25 Mei — De nieuwe IJslandsche regeering is, naar uit Reykjavik wordt gemeld, thans gevormd. Zij bestaat uit drie leden, die allen deel uitmaken van de zelfstandigheidspartij. Premier en minister van Buitenlandsche Zaken is Olavur Thors, minister van Financiën en Justitie, Jacob Mueller, minister van Industrie, Eeredienst en Onderwijs, Magnus Joensson. (Vaderland)

(Vor. ber. Regeering 4981 B.)

C. **DE BEHANDELING DER JODEN NA DEN OORLOG. —**

25 Mei — De correspondent van „Het Vaderland" te Berlijn, deelde zijn blad mede: Op 16 Mei heeft als eerste Europeesche staat het met Duitschland bevriende Slowakije een wet aanvaard welke als een soort wegbereider voor de behandeling van de Jodenkwestie na het einde van den oorlog voor het komende continentale Europa wordt beschouwd. Het Presburgsche parlement heeft namelijk een wetsontwerp van de regeering aangenomen dat analoog met de Duitsche maatregelen, ofschoon in een anderen vorm, de evacuatie van de Slowaaksche joodsche elementen langs wettelijken weg regelt. De joden worden in arbeidskampen ondergebracht en daarna naar Oost-Europa gedeporteerd. Zij verliezen op het oogenblik van hun evacuatie het Slowaaksche staatsburgerschap en hun geheele vermogen vervalt aan den staat. Ook hier bestaat een absolute analogie met de Duitsche maatregelen, echter met dit verschil dat men in Duitschland deze actie niet langs wettelijken weg doch langs administratieven weg ten uitvoer brengt. Alleen in de uitvoering van de Slowaaksche maatregelen bestaat, vergeleken met de maatregelen welke men in Duitschland neemt, een zekere tegenstelling. Terwijl men in Duitschland bij de behandeling van deze aangelegenheid absoluut van een raskundig biologisch standpunt uitgaat en bij de evacuatie van de joden geen verschil wordt gemaakt in wat betreft religieuze overtuiging, confessie, verdienste tegenover den staat, enz., doet Slowakije zeer belangrijke en vèrgaande concessies wat betreft het lidmaatschap van een van de drie in Slowakije bestaande christelijke kerken. Hier worden in dit geval uitzonderingen gemaakt, d.w.z. deze joden worden niet geëvacueerd en behouden hun vermogen. Ook joden in gemengd huwelijk kunnen in Slowakije blijven terwijl ook bijzondere verdienste aan den staat in aanmerking wordt genomen. (Vaderland)

(Vor. ber. Joden 4889 C.)

D. **JAPAN. — Politiek verbond opgericht. —**

Tokio, 25 Mei (D.N.B.) — Op 19 Mei is te Tokio de oprichtingsvergadering gehouden van het politieke verbond tot dienst aan de Japansche natie, de z.g. „Jokoesan Seikyikai". Onder de aanwezigen bevonden zich de vroegere premier, generaal Abe, alsmede de leden van beide huizen van het parlement, vertegenwoordigers uit de financieele wereld, de pers enz. Alle leden van het kabinet, met uitzondering van den minister van Marine namen aan de vergadering deel.

Ongeveer duizend vooraanstaande Japansche politici en bijna alle leden van het kabinet hebben zich bij het nieuwe verbond aangesloten. De politieke raad van het verbond heeft in een formeele verklaring zijn doeleinden bekendgemaakt, die in hoofdzaak neerkomen op een versterking van het streven tot het behalen van de overwinning en tot het vestigen van Groot-Oost-Azië, alsmede tot een nog krachtiger ondersteuning van de keizerlijke politiek. (Alg. Handelsblad)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Uitreiking van oorlogskruisen van verdienste; rede van Rijksmaarschalk Göring - De positie van het Duitsche bedrijfsleven in oorlogstijd; rede van Rijksminister dr. Funk - De positie der buitenlandsche arbeiders. —**

Berlijn, 26 Mei (D.N.B.) — In de Rijkskanselarij is op 20 Mei voor de eerste maal het ridderkruis van het oorlogskruis van verdienste uitgereikt, terwijl een aantal arbeiders en arbeidsters met het oorlogskruis van verdienste begiftigd werden. Rijksmaarschalk Göring heeft bij deze plechtigheid in een rede den arbeiders en boeren nogmaals een uitvoerig overzicht gegeven van de vredespolitiek van den Führer voor den oorlog, om vervolgens voor het geestesoog van zijn hoorders de unieke overwinningen te laten passeeren, die de Duitschers en hun bondgenooten hebben verworven in den aan Duitschland opgedrongen oorlog.

Hij wees op het feit, dat in de Sovjet-Unie alles was berekend op bewapening voor een overval op Europa. Aan deze bewapening, aldus Göring, kleeft het bloed van millioenen Russische arbeiders en arbeidsters, evenals de Sovjet-regimenten in den afgeloopen winter meedoogenloos en tegen alle gezond verstand in, met hetacomben van slachtoffers het Duitsche front moesten bestormen. De Rijksmaarschalk bracht nogmaals in herinnering, dat de afgeloopen winter ontzaglijk streng was geweest en wees op de ontberingen, die elke menschelijke voorstelling te boven gingen, waaraan de Duitsche soldaat in den strijd tegen de elementen tegenstand had te bieden. Hij vestigde de aandacht op den ernst der situatie, die door de eigenaardige omstandigheden meermalen ontstond aan het winterfront in het Oosten.

Vervolgens behandelde Göring de prestaties van het vaderland, vooral van de arbeiders en boeren, van wie stellig veel werd geëischt, doch die uit eigen innerlijken hartstocht het hun toegewezen deel van den strijd voor de toekomst op zich nemen om voor hun Führer en zijn weermacht de wapens te vervaardigen, die zij noodig hebben.

De Rijksmaarschalk uitte de overtuiging, dat het vaderland zijn plicht precies zoo zal doen als de soldaten aan het front en niet zal versagen tegenover noodzakelijke eischen, hoe zwaar deze ook mogen zijn.

Uit naam van den Führer werd het ridderkruis van het oorlogskruis van verdienste verleend aan den Obermeister Hans Hahne. Tegelijkertijd werd voor den eersten keer het oorlogskruis van verdienste eerste klasse uitgereikt aan honderd arbeiders uit de bewapeningsindustrie, vijf arbeidsters dezer industrie, vijf mijnwerkers, 22 boeren en landarbeiders en vijf boerinnen. De overhandiging van het ridderkruis van het oorlogskruis van verdienste geschiedde op bevel van den Führer door een met het ridderkruis van het ijzeren kruis onderscheiden korporaal. De oorlogskruisen van verdienste eerste klasse werden uitgereikt door Rijksmaarschalk Göring, generaal-veldmaarschalk Keitel, generaal-veldmaarschalk Milch en minister Speer.

De positie van het Duitsche bedrijfsleven in oorlogstijd; rede van Rijksminister dr. Funk. — 25 Mei — De wijze, waarop het Duitsche bedrijfsleven is ingeschakeld bij het uitvoeren van het programma voor de wapening, heeft dr. W. Funk, de minister voor Economische Zaken, op 23 Mei voor leiders van het Frankische bedrijfsleven uiteengezet. Het zekerste middel om het ontstaan van overtollige koopkracht te vermijden en het Duitsche bedrijfsleven in evenwicht te houden, ziet de rijksregeering in een redelijk prijspeil en in een belastingpolitiek, welke zich aanpast aan het stijgende geldinkomen. De nieuwe maatregelen op het gebied van de prijs- en financieele politiek zullen niet alleen dienen tot het afroomen van de koopkracht, doch vooral om de nationale productie en hierdoor de financiering van den oorlog nog goedkooper te maken. Niet „verdienen", maar

„rekenen en sparen" zal voorloopig het leidend beginsel moeten zijn. Een bepaald verlies aan substantie moet men zich in den oorlog laten welgevallen. Met deze maatregelen treedt in zekeren zin een nieuwe fase in de oorlogsfinanciering in. Bij de financiering van de orders voor de wapening moet men meer uitgaan van de afzonderlijke bedrijven. De geldpolitiek moet naar gelang van de omstandigheden gebruik maken van de methode van concentratie of van de expansieve methode. Op het oogenblik schijnt in elk geval een sterkere concentratie gewenscht. Dit verklaart ook de inkrimping van het filiaalennet der banken.

Uitvoerig besprak de minister vervolgens de problemen van het ambacht. Op de instandhouding en uitbreiding van kleine bedrijven en bedrijven van middelmatigen omvang was altijd prijs gesteld. Men is er zich van bewust, dat de instandhouding van een gezonden ambachtsstand een belangrijke volksche en sociale beteekenis had. Thans mag niet aan het „verdienen", doch enkel en alleen aan de „verdienste" worden gedacht, en dat men zich in den beslissingsstrijd om het leven van het Duitsche volk onvoorwaardelijk heeft te geven. De afloop van den oorlog zal zoowel beslissen over het voortbestaan van de cultuur in Europa als over de vraag of de toekomstige economische ontwikkeling van ons werelddeel zal worden bepaald door de in dit werelddeel levende volkeren of door machten, waarvan het zwaartepunt der belangen buiten de Europeesche ruimte ligt.

De positie der buitenlandsche arbeiders. — Berlijn, 25 Mei — Gouwleider Sauckel heeft op 13 Mei een verordening uitgevaardigd, welke alle kwesties regelt, die den buitenlandschen arbeidskrachten aangaan, zooals aanwerving, verzorging, huisvesting, voeding en behandeling. Volgens de nieuwe bepalingen ligt de zorg voor de niet in den landbouw werkzaam zijnde buitenlandsche arbeidskrachten in het gebied van het Duitsche rijk, geheel in handen van het Duitsche arbeidsfront. Het N.A.F. heeft, gelijk dit voorheen door het N.V.V. werd gedaan, zich belast met de behartiging van de belangen der Nederlandsche arbeiders en werkt dus op dit terrein samen met het Duitsche arbeidsfront.

Onder den titel „Met gastrecht naar Duitschland" wijdt de **„Deutsche Zeitung i. d. N."** een beschouwing aan de positie der buitenlandsche arbeiders in Duitschland.

De buitenlandsche arbeider is vrijwillig naar Duitschland gekomen, om Duitschlands gestegen behoefte aan arbeidskrachten te dekken en bij de Duitsche oorlogsinspanning behulpzaam te zijn. Dientengevolge kan hij op het gastrecht van Duitschland aanspraak maken. Om hieraan te voldoen heeft de algemeene gevolmachtigde voor het gebruik van arbeidskrachten, gouwleider Sauckel, richtlijnen uitgevaardigd. Volgens deze bepalingen wordt voortaan de geheele verzorging van de buitenlandsche arbeiders bij hun werk en in de gemeenschappelijke kampen aan het Duitsche Arbeidsfront toevertrouwd. Uitgezonderd zijn slechts die arbeiders, die in den landbouw werkzaam zijn. Bijzonder belangrijk voor de garandeering van een goede samenwerking tusschen de buitenlandsche arbeiders en de Duitsche instanties was een duidelijke regeling van de werving. De aanstelling van den buitenlandschen arbeider uit het verbonden, bevriende of neutrale buitenland geschiedt op basis van wederzijdsch vertrouwen. Tegenover het Duitsche gastrecht staat dus aan den anderen kant ook een verplichting van den buitenlandschen arbeider. Het is zijn taak, zich precies zoo te schikken in de bedrijfsdiscipline als de Duitsche arbeider.

Ter verzekering van een uniforme regeling is de bevoegdheid voor de werving van arbeiders uitsluitend voorbehouden aan den vertegenwoordiger van den algemeenen gevolmachtigde of aan de voor deze materie bevoegde militaire of civiele instanties der bezette gebieden. Bij de andere landen is bovendien een overeenkomst met de Duitsche diplomatieke vertegenwoordigers aldaar noodig. Om alle eventueele misverstanden en wrijvingen te voorkomen, worden den buitenlandschen arbeiders bij de werving reeds de loon- en arbeidsvoorwaarden in de Duitsche bedrijven medegedeeld. Hiertoe behooren de arbeidstijd, sociale verzekering en de belastingen. Verder worden zij ingelicht over hun verlof, het reizen naar hun gezin, pasaangelegenheden, werkkleeding en andere voor den arbeider belangrijke kwesties.

Om misgrepen bij de geworven arbeidskrachten te voorkomen, wordt hun vakkennis nauwkeurig onderzocht. Bij hun werk in Duitschland moet hun de mogelijkheid gegeven worden, in Duitschland nieuwe vakkennis op te doen. Ook op den gezondheidstoestand der arbeiders wordt gelet. Daartoe worden zij door officieel aangewezen artsen van het land, waar de werving geschiedt, op hun lichamelijk prestatievermogen onderzocht. De eischen, die gesteld worden, zijn streng, om de garantie te geven, dat de geworven arbeiders het Duitsche arbeidstempo kunnen bijhouden.

Ook voor het transport, dat als regel in speciale treinen geschiedt, is een uniforme regeling getroffen. Voor de verzorging op reis is bepaald, dat deze, krachtens overeenkomsten tusschen de staten onderling, tot de landsgrens geschiedt door het land, waar de werving is gebeurd. In het Duitsche rijksgebied neemt het Duitsche Arbeidsfront die zorg over tot de plaats van bestemming. Elke arbeider wordt van de in Duitschland geldende verzorgingsbepalingen in kennis gesteld. De huisvesting geschiedt in kampen. Duizend kampen beheert het Arbeidsfront zelf. Voor de andere 4000 kampen, die onder het beheer van industrie en leger staan, berust de sociale verzorging ook bij het Arbeidsfront. Het aantal kampen wordt thans tot 8000 verhoogd, waarvoor het Arbeidsfront de kampleiders aanwijst. Hiervoor komen slechts de beste en meest beproefde krachten in aanmerking. Sociale verzorging houdt ook die op geestelijk en cultureel gebied in. Volgens dezelfde principes, die in den loop der jaren bij de verzorging der Duitsche arbeiders hebben gegolden, waarbij natuurlijk met het nationale karakter rekening wordt gehouden, zullen de vrije dagen worden geregeld. Voor de ontspanning der arbeiders organiseert het Duitsche Arbeidsfront tournée's van kunstenaars uit het vaderland der arbeiders.

Op deze wijze zorgt het Arbeidsfront in sociaal opzicht voor de buitenlandsche arbeiders voor den duur van hun verblijf in Duitschland. (Telegraaf - N. R. Crt. - D. Z. in de N.)

(V. b. Rijksmaarschalk Göring 5083 A.; Rijksmin. Funk 5087 C.; Buitenl. arbeiders 5006 B.)

A. NEDERLAND. — Aangifte Joodsche vermogenswaarden - Vrijwillige hulppolitie ingesteld - Regeling inzake het goederenverkeer met Duitschland - Verordening inzake de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken - Wijziging inzake de bescherming van deviezen, belasting en douanerechten - Verhooging tegemoetkoming aan weduwen van militairen. —

's-Gravenhage, 26 Mei — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de behandeling van joodsche vermogenswaarden.

Hierin wordt o.m. bepaald: Vorderingen van elke soort moeten schriftelijk bij de bankiersfirma Lippmann, Rosenthal en Co. te Amsterdam worden aangemeld, wanneer zij op het tijdstip van het in werking treden dezer verordening of nadien geheel of gedeeltelijk rechtens of economisch toekomen aan een persoon, die ingevolge het bepaalde bij artikel 4 der verordening no. 189/1940 betreffende het aangeven van ondernemingen jood is of als jood wordt aangemerkt. Het bovenstaande is niet van toepassing ten aanzien van vorderingen eener onderneming, welke op grond der verordening no. 189/1940 tot het doen van aangifte gehouden is.

De aangifte dient uiterlijk op 30 Juni 1942 te geschieden. Vorderingen, welke eerst na het in werking treden ontstaan, moeten binnen een week worden aangemeld.

Vroegere vrije maxima tot dusver niet behandelde vermogenswaarden moeten onverwijld worden gestort, in depôt gegeven of overgeschreven. De verordening is niet van toepassing voor zoover de gezamenlijke waarde der contante gelden, cheques, effecten, tegoeden en deposito's, waarop de tot een gezin behoorende personen op het tijdstip van het in werking treden dezer verordening recht hebben, niet meer bedraagt dan tweehonderd vijftig gulden. Over vorderingen en andere rechten, waarop de tot een gezin behoorende personen recht hebben, kan per kalendermaand tot een gezamenlijk bedrag van tweehonderd vijftig gulden worden beschikt.

Collecties van alle soorten, kunstvoorwerpen, voorwerpen van goud, platina of zilver, alsmede bewerkte en onbewerkte edelsteenen, halfedelsteenen en parels, moeten, wanneer zij geheel of gedeeltelijk rechtens of economisch aan een der in artikel 1 genoemde personen toebehooren, aan de bankiersfirma Lippmann, Rosenthal en Co. worden ingeleverd. Dit laatste is niet van toepassing ten aanzien van: 1) Eigen trouwringen en die van een overleden echtgenoot; 2) Zilveren pols- en zakhorloges in persoonlijk gebruik; 3) Gebruikt tafelzilver, met dien verstande, dat elke tot het gezin van den eigenaar behoorende persoon een vierdeelig eetbestek — bestaande uit mes, vork, soeplepel en dessertlepel — behoudt; 4) Gebitvullingen uit edele metalen in persoonlijk gebruik. De inlevering dient onverwijld, uiterlijk op 30 Juni 1942, te geschieden.

Het niet nakomen of ontduiken van de voorschriften dezer verordening is strafbaar met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of met geldboete van onbeperkte hoogte.

Vrijwillige hulppolitie ingesteld. — 's-Gravenhage, 26 Mei — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening betreffende de instelling van een vrijwillige hulppolitie.

Hierin wordt o.m. bepaald, dat een vrijwillige hulppolitie wordt ingesteld, welke tot taak heeft de gewone politieorganen te ondersteunen: 1) bij de bestrijding van rampen en andere openbare noodtoestanden; 2) bij de bestrijding van ernstige gevaren en schaden, welke ten gevolge van luchtaanvallen ontstaan; 3) in andere bijzondere gevallen van handhaving van de openbare orde en de veiligheid van het openbare leven.

De vrijwillige hulppolitie wordt aangesloten bij de eenheden en bureelen der gewone politie. Zij is uitsluitend onderworpen aan de aanwijzingen en bevelen van de commandeerende instanties der gewone politie.

Agent van de vrijwillige hulppolitie kan slechts zijn hij, die: 1) Nederlander is; 2) ten minste achttien en ten hoogste vijf en veertig jaar oud is; 3) lichamelijk, geestelijk en moreel geschikt is; 4) de nieuwe Europeesche orde voorstaat en bereid is deze naar zijn beste vermogen te dienen.
Een agent van de vrijwillige hulppolitie treedt uit de vrijwillige hulppolitie op het tijdstip, waarop de gevolmachtigde voor de politie hem schriftelijk ontslaat. Een verzoek tot ontslag kan worden ingediend, zonder dat den verzoeker nochtans een recht op inwilliging van zijn verzoek toekomt. Hij, die in de vrijwillige hulppolitie is opgenomen en aan een oproeping geen gevolg geeft, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en met geldboete van ten hoogste één duizend gulden of met een dezer straffen.
De commissaris-generaal voor de Openbare Veiligheid en hoogere leider des S.S. en politie vaardigt de voor de uitvoering van deze verordening noodzakelijke voorschriften uit. Hij kan de hem toekomende bevoegdheid aan de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Binnenlandsche Zaken of aan een van hen overdragen.
De verordening is 23 Mei in werking getreden.

Regeling inzake het goederenverkeer met Duitschland. — 's-Gravenhage, 26 Mei — Het Verordeningenblad bevat een verordening, houdende aanvulling der Verordening nr. 162/1941 betreffende de prijsvorming met betrekking tot het goederenverkeer met het Duitsche Rijk. Hierbij wordt bepaald, dat in de Verordening nr. 162/1941 na artikel 2 het volgende artikel 2a wordt ingevoegd: „De bepalingen dezer verordening worden aangemerkt als prijsvoorschriften in den zin van het Prijsbeheerschingsbesluit (nr. 11/1941)." Deze verordening is 23 Mei in werking getreden.

Verordening inzake de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken. — 's-Gravenhage, 26 Mei — Het Verordeningenblad bevat een verordening, waarbij aan artikel 10 der Verordening nr. 52/1940 betreffende de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken een eerste lid wordt toegevoegd, luidende: „Het openbaar ministerie vervolgt feiten, ter zake van welke hetzelve het opleggen van straf in het algemeen belang noodzakelijk acht." Aan het slot van art. 10 wordt nog een vierde lid toegevoegd, luidende: „De vordering kan in alle gevallen tot vóór het begin van het requisitoir van het openbaar ministerie ter terechtzitting worden ingetrokken." Deze verordening is 23 Mei in werking getreden.

Wijziging inzake de bescherming van deviezen, belasting en douanerechten. — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening, houdende wijziging der verordening no. 37/1940 betreffende maatregelen op het gebied van de bescherming van deviezen, belasting en douanerechten.

Verhooging tegemoetkoming aan weduwen van militairen. — In het Verordeningenblad is opgenomen een uitvoeringsbesluit van den commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche weermacht nopens maatregelen ten aanzien van de bezoldiging en verzorging van militair en burgerlijk personeel der voormalige Nederlandsche zee- en landmacht.
Toen in 1909 de weduwenwetten personeel land- en zeemacht tot stand kwamen, waren er verschillende weduwen van daarvoor overleden militairen, die niet onder deze wetten vielen. Aan deze weduwen is daarop een gratificatie toegekend gelijk aan het pensioen, dat zij zouden hebben genoten, wanneer de wetten ook op deze categorie van toepassing waren geweest.
Vervolgens verscheen in 1931 een regeling, waarbij naast deze gratificatie een bijslag kon worden gegeven van ten hoogste 100 procent. In het thans uitgegeven besluit is dit maximumpercentage van den bijslag verhoogd tot 130.
(Verordeningenblad no. 13, 23 Mei 1942)

(V. b. Joden 5111 A.; Goederenverkeer m. D'tschland 4482 G.; Duitsche rechterl. macht 4304 A.; Deviezenverordening 1940 4404 E.; bezold. milit. en burgerl. personeel 5021 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — De derde verjaardag van het pact met Italië. —

Berlijn, 27 Mei (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den derden verjaardag der onderteekening van het Duitsch-Italiaansche pact van vriendschap en bondgenootschap zijn telegrammen gewisseld tusschen den Führer, koning Victor Emmanuel III en den Duce. Tevens zijn telegrammen gewisseld tusschen den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano. De inhoud van het telegram van den Führer aan den Duce luidde: „Den dag, waarop drie jaar geleden Duitschland en Italië plechtig tegenover de wereld verkondigden, dat zij in onverbrekelijke gemeenschap vereenigd zijn, zend ik u mijn hartelijke groeten. De vaste wil van onze in nationaal-socialisme en fascisme vereenigde volkeren om te overwinnen, en de wapenfeiten van onze dappere soldaten bieden den veiligsten waarborg voor de gemeenschappelijke eindoverwinning."
De Duce antwoordde den Führer: „Op den derden verjaardag van het stalen pact, dat de hechte lotsgemenschap van Duitschland en Italië bezegeld en hen in den oorlog vereenigd heeft, wil ik u, Führer, mijn groeten doen toekomen en u nog eens tot uiting brengen het geloof van het fascistische Italië in de overwinning, die de definitieve triomf zal zijn van onze zaak."
(Telegraaf)

(V. b. Onderteekening Pact 3804 B.; Rijkskanselier Hitler 5091 F.; Mussolini 5091 F.)

B. NEDERLAND. — K. J. J. Lotsy benoemd tot voorzitter van den Nederlandschen Voetbalbond. —

27 Mei — De heer K. J. J. Lotsy is tot voorzitter van den Nederlandschen Voetbalbond benoemd.
De heer Lotsy werd in 1893 te Baltimore geboren, waar zijn vader toen lector in de plant- en dierkunde aan de Johns Hopkins University was. Op zijn tweede jaar vertrok het gezin naar Malabar in Nederlandsch-Indië, waar men zes jaar bleef en toen naar Nederland terugkeerde. Men vestigde zich te Leiden, waar de jonge Lotsy als gymnasiast zijn intrede in de voetbalwereld deed. Hij werd lid van het oude Ajax. Acht jaar later, in 1909, verhuisde men naar Haarlem, waar Lotsy lid werd van H.F.C. Aan deze Haarlemsche periode kwam echter spoedig een einde, toen hij in 1912, na eindexamen gymnasium te hebben gedaan, als „student-assistent" aan het Amerikaansche departement van landbouw naar Washington vertrok. Na Amerika in alle richtingen te hebben doorkruist, vertrok de heer Lotsy in den winter van 1913—'14 naar Svalöf in Zweden, waar hij bleef tot de mobilisatie hem dwong naar huis terug te keeren. Hij trad bij de veldartillerie in dienst als luitenant, waarna hij al spoedig naar zijn tegenwoordige woonstad Dordrecht verhuisde, waar hij in functie kwam van de Brandverzekering Maatschappij Holland. Van deze maatschappij, welke gesticht is door zijn grootvader, is de heer Lotsy thans directeur. Gedurende de mobilisatie in 1939 werd Lotsy met den rang van kapitein benoemd tot leider van O. en O. in het leger en tenslotte in 1940 werd hij aangezocht tot Rijksgevolmachigde voor de Sport, welke functie hij later, door drukke werkzaamheden genoopt, moest neerleggen.
(N. R. Crt.)

(Vor. ber. K. J. J. Lotsy 4873 D.)

C. NEDERLAND. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart ontvangt den Ehrenring der Wiener Philharmoniker. —

Den Haag, 28 Mei — Een deputatie van het Weensche Philharmonische Orkest heeft op 23 Mei te Den Haag, den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, als hulde en dank voor zijn cultureelen arbeid te Weenen en den steun door hem gegeven aan het orkest, den Ehrenring der Wiener Philharmoniker overhandigd.
In een korte toespraak dankte prof. Jerger den Rijksminister voor het vele dat hij tijdens zijn stadhoudersschap van de Ostmark gedaan heeft en in het bijzonder voor het feit, dat hij het Amsterdamsche Concertgebouworkest naar Weenen gebracht had ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Weensche Orkest. Voor hetgeen Rijksminister Seyss-Inquart gedaan heeft voor het Europeesche muziekleven in het algemeen en het Weensche Orkest in het bijzonder, overhandigde prof. Jerger den gouden Ehrenring en de Nicolaimedaille in Zilver. De Rijkscommissaris, dankend voor het geschenk, prees het Weensche Orkest en de wijze, waarop het zijn hooge cultureele taak vervult. Hij verzocht de betuiging zijner dankbaarheid over te brengen aan het bestuur en aan alle arbeidskameraden van het orkest.
(Vaderland)

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 5093 A.)

D. NEDERLAND. — Kippenhouders zonder voedertoewijzing moeten 15 eieren per kip en per jaar inleveren. —

's-Gravenhage, 23 Mei — In een officieele mededeeling maakt het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in oorlogstijd bekend, dat alle pluimveehouders, die voor hun dieren geen voedertoewijzing ontvangen, voor het jaar 1942 vijftien eieren per kip moeten inleveren.
Dit beteekent, dat alle kippenhouders, dus ook zij die in hun stadstuintje eenige kippen hebben loopen, per dier vijftien eieren moeten inleveren en wel volgens een schaal, die in genoemde mededeeling wordt bekend gemaakt.
(Telegraaf)

(Vor. ber. Pluimvee 4850 E.)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Economische organisatie der bezette Sovjet-gebieden. —

28 Mei — Bij de in de afgeloopen maanden uitgevoerde recruteeringen voor de Duitsche weermacht, is zoo deelde de correspondent te Berlijn van de N.R.Crt. op 23 Mei zijn blad mede, het aantal mobilisaties als bijzondere leiders opmerkelijk groot geweest. Door de concentratie in het Duitsche bedrijfsleven zijn veel ondernemers, leidende ambtenaren en deskundigen uit de particuliere bedrijven vrijgekomen. Het meerendeel hiervan wordt nu of is reeds als bijzondere leider naar het Oosten gedirigeerd, om industrie en mijnbouw, economische

organisaties, banken, sociale verzekeringsinrichtingen en overheidsinstanties onder hun leiding te nemen. Voorts schijnt de „Einsatzstab Ost", het leidende orgaan van het economische bestuur in de bezette Oostelijke gebieden talrijke nieuwe staven in het leven te hebben geroepen, welke, als het algemeene offensief is geopend, de strijdende troepen zullen volgen, ten einde nieuw veroverde gebieden ook in economisch opzicht te regelen. De rol, welke deze economische officieren spelen, wordt heel belangrijk geacht en, gelet op hun taak, moet hun aandeel van steeds grootere beteekenis worden. Deze bijzondere leiders, die men kan herkennen aan de parel-grijze spiegels op hun weermachtsuniformen, hebben met hun personeel op het oogenblik reeds den omvang van meer dan een geheele armee bereikt. Zij ontvangen voor het vertrek naar het Oosten een speciale militaire opleiding, aangezien het niet allen oud-soldaten zijn. Als bijzondere leiders staan zij in den officiersrang. Behalve economische organisatoren, kooplieden en ondernemers, worden ook ingenieurs, technisch personeel, veel landbouwdeskundigen en functionarissen van den Duitschen rijkslandstand voor deze taak in het Oosten opgeroepen, welke taak is het organiseeren van de industrie en den landbouw in de bezette Oostelijke gebieden, om daardoor een verzorgingsbasis voor het Oostelijke front te scheppen. Hun arbeid moet een groot deel van de ravitailleering ontbeerlijk maken. Zij moeten er voor zorgen, dat voor het leger brood, vleesch, aardappelen, brandhout en bouwmaterialen ter beschikking komen. Zij moeten de economische hulpbronnen in het achterland van het front leeren kennen en de soldaten onafhankelijk maken van requireeringen. Als trustee van de agrarische en industrieele bedrijven moeten zij aan en voor de strijdende troepen koopen en verkoopen wat deze noodig hebben. Daarnaast, en daarbij komt de militaire opleiding van pas, zijn deze bijzondere leiders ook meer dan eens aangewezen, om strijd te voeren tegen franctireurs en valschermjagers van de Sovjets.

De bijzondere leider volgt de strijdende troepen. Nog tijdens de gevechten komt hij in actie. Hij speurt naar opgeslagen voorraden en neemt machine-parken in beslag, treft maatregelen om belangrijke emplacementen en gebouwen tegen brand, bombardementen en explodeeringen te beveiligen en zorgt voor de bewaking. Na den strijd moet hij het personeel der bedrijven, die hij onder zijn leiding zal nemen, bijeengaren en het tot medewerking oproepen. Als bijzondere leiders doen ook talrijke tolken dienst en zij hebben tot taak o.a. voor de eerste propaganda onder de bevolking van het veroverde gebied te zorgen. Zoodoende moet in korten tijd in het achterland van het Duitsche Oostelijke front een nieuw economisch leven tot stand zijn gebracht, hetwelk over het algemeen met inheemsche arbeidskrachten, ten deele zelfs onder inheemsche leiding, doch steeds onder toezicht der Duitschers, voor de verzorging van het leger en het deel van de bevolking, dat medewerkt, produceert. Ofschoon de Sovjets veel groote bedrijven hebben vernield, heeft men toch een deel zoover kunnen herstellen, dat zij weer produceeren of ten deele produceeren, terwijl tallooze middelmatige en kleine fabrieken, die onbeschadigd in Duitsche handen zijn gevallen, weer ten gunste van de Duitsche landen in werking zijn. Kolchozen en tractorstations, machinefabrieken, zagerijen, branderijen schoenfabrieken, bontwerkplaatsen, zeepfabrieken, banken, autoreparatie-inrichtingen en nog veel andere soorten bedrijven vormen thans onder bijzondere leiders een front van schaduwfabrieken, die de capaciteit van de tengevolge van de concentratie in Duitschland stilgelegde bedrijven ver overtreffen. De Duitschers zijn er tijdens den winter in geslaagd een deel van de oorlogsproductie en zelfs een groot deel van de wapeningsindustrie uit West- en Midden-Europa naar het Oosten te verplaatsen, waar zij buiten het gevaar van luchtaanvallen verkeeren, zonder kapitaal, arbeidskrachten of ook maar machines over te brengen. Zij militariseerden een deel van hun agrarische en industrieele leiders en mobiliseerden hen met succes in het communistische economische leven, dat voor een gelijkschakeling veel beter geschikt bleek dan het gedifferentieerde, individueele, economische leven van West-Europa. In het raam van de voorbereidingen van het offensief is het Duitsche schaduwfront in het Oosten tot dicht achter het eigenlijke front opgerukt en staat nu gereed het te volgen (N.R.Crt.)

(Vor. ber. Bezette Sovjet-gebieden 5017 D.)

A. EGYPTE. — Nieuwe regeering gevormd. —

Stockholm, 28 Mei (D.N.B.) — De Egyptische regeering is, naar de Britsche berichtendienst meldt, 26 Mei afgetreden.

Nahas Pasja vormde een nieuw kabinet, waarin Makram Pasja, die tot nu toe minister van Financiën was, geen zitting zal hebben.

Het nieuwe kabinet heeft overigens dezelfde samenstelling als het vorige. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet Nahas Pasja 4998 E.)

B. SENEGAL. — Vijfling geboren. —

Tanger, 28 Mei (D.N.B.) — Te Podor heeft een inheemsche vrouw op 14 Mei een vijfling, bestaande uit twee jongens en drie meisjes, ter wereld gebracht. (Alg. Handelsblad)

C. NEDERLAND. — Bezoek van het Wiener Burgtheater aan Den Haag en Amsterdam. —

28 Mei — Door het beroemde Wiener Burgtheater, dat daarvoor een aantal van zijn beste artisten beschikbaar stelde, werd een bezoek aan Nederland gebracht. In de Stadsschouwburg te Den Haag en te Amsterdam werden opvoeringen gegeven van „Torquato Tasso" van Goethe onder regie van Lothar Müthel en van „Aimée", een komische satire van Heinz Coubier onder regie van Ulrich Bettac. Als hoofdrolspelers traden o.m. op Horst Caspar (Tasso), Ewald Balser, Raoul Aslan en Paul Pranger, alsmede de dames Gusti Huber, Alma Seidler en Hilde Wagener. Een talrijk publiek woonde de zeer geslaagde en uiterst verzorgde opvoeringen bij. (Vaderland)

D. NEDERLAND. — Bescherming der openbare orde.

Den Haag, 28 Mei — In het Verordeningenblad van 23 Mei is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende maatregelen tot bescherming van de openbare orde en van de veiligheid van het openbare leven. Hierbij wordt o.m. bepaald: Hij, die een geheime organisatie in het leven roept, wordt gestraft met tuchthuisstraf van ten minste een jaar, doch van ten hoogste vijftien jaren, in ernstige gevallen met levenslange tuchthuisstraf of met den dood. Hij, die aan een geheime organisatie deelneemt of deze ondersteunt, wordt gestraft met de vermelde straffen, in gevallen van lichteren aard met gevangenisstraf van ten minste een jaar, doch van ten hoogste vijf jaren. Hij, die middellijk of onmiddellijk opwekt of aanzet tot ongehoorzaamheid aan de geldende rechtsvoorschriften of tot weerspannigheid tegen maatregelen van de bezettende macht of tot het onthouden van vrijwillige medewerking bij de uitvoering van zoodanige maatregelen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en met boete van ten hoogste vijftig duizend gulden of met een van deze straffen.

Poging is strafbaar.

In bijzonder ernstige gevallen kunnen tuchthuisstraf van ten minste een jaar, doch van ten hoogste vijftien jaren en boete tot een onbeperkt bedrag worden opgelegd. De voorschriften betreffende de uitlokking blijven onaangetast. Hij, die tot het begaan van gewelddaden jegens personen of zaken opwekt of aanzet, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en met boete van ten hoogste vijftigduizend gulden, of met een van deze straffen. In bijzonder ernstige gevallen kunnen tuchthuisstraf van ten minste een jaar, doch van ten hoogste vijftien jaren en boete tot een onbeperkt bedrag worden opgelegd. De voorschriften betreffende uitlokking blijven onaangetast. Bovenbedoelde feiten zijn delicten in den zin van paragraaf 2, lid 2, der verordening nr. 52/1940 betreffende de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken, zooals deze is gewijzigd door de verordening nr. 56/1942. Deze verordening is 23 Mei in werking getreden.

(Verordeningenblad no. 13, 23 Mei 1942)

(Vor. ber. Openbare orde 4778 A.)

E. MEXICO. — Oorlogsverklaring aan de Asmogendheden. —

Buenos Aires, 28 Mei (D.N.B.) — De president van Mexico, Camacho, heeft naar uit Mexico City wordt gemeld, in een buitengewone zitting van het Congres medegedeeld, dat Mexico zich van 28 Mei af als in staat van oorlog met Duitschland, Italië en Japan beschouwt.

Mexico was, naar Camacho verklaarde, op grond van de internationale verplichtingen, die het had aangegaan, geen andere beslissing meer overgebleven dan „moedig deze weg met alle consequenties aan de zijde der democratieën te gaan". De Mexicaansche president beschuldigt in zijn verklaring de spilmogendheden van agressieve bedoelingen en beweerde met name, dat een Mexicaansch stoomschip aan een aanval had bloot gestaan. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Mexico—Groot-Duitschland en Italië 4940 D.; Mexico—Japan 4927 A.)

F. NEDERLAND. — Nieuwe personeele belasting ingevoerd. —

Den Haag, 28 Mei — Bij besluit van de secretarissen-generaal van Financiën en van Binnenlandsche Zaken is een wijziging gebracht in de wet op de personeele belasting. Te beginnen met het loopende jaar zullen voor de personeele belasting als grondslagen nog slechts gelden de huurwaarde en het meubilair, zoodat de overige grondslagen (dienstboden, paarden, motorrijtuigen, pleziervaartuigen en biljarten) zijn vervallen. De nieuwe belasting zal beperkt blijven tot als woning dienende perceelen. De gemeente blijven de opbrengst van de geheele personeele belasting ontvangen. Zij kunnen echter, aangezien nu eenige grondslagen vervallen en daardoor de opbrengst zou verminderen, de opcenten verhoogen. Daarbij kunnen zij practisch gaan tot drie maal het wettelijke tarief. (Vaderland)

(Vor. ber. Opschorting pers. belasting 4968 B.)

A. **NEDERLAND. — Bezoek van Reichssportführer von Tschammer und Osten. —**
's-Gravenhage, 28 Mei — Op 27 Mei arriveerde te 's-Gravenhage de Reichssportführer von Tschammer und Osten, die een bezoek van eenige dagen brengt aan ons land. (N. R. Crt.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Protectoraat - Aanslag op Rijksprotector, Obergruppenführer der S.S., Heydrich. —**
Praag, 28 Mei (D.N.B.) — Naar in een bekendmaking wordt medegedeeld, is 27 Mei een aanslag gepleegd op den plaatsvervangenden rijksprotector, den Obergruppenführer der S.S. Heydrich.
Vernomen wordt, dat Heydrich gewond is, doch niet in levensgevaar verkeert. Voor het vatten der daders is een belooning van 10 millioen kronen uitgeloofd. (D. Z. i. d. N.)
(V. b. Heydrich 4974 E.)

C. **JAPAN. — Opening van den Rijksdag - Keizerlijke proclamatie - Rede van min.-pres. Tojo.**
Tokio, 28 Mei — Op 27 Mei werd te Tokio de Japansche Rijksdag plechtig geopend.
In het middelpunt van de zitting stond de door den keizer persoonlijk voorgelezen proclamatie, waarin gezegd wordt: „Onze expeditiestrijdkrachten hebben overal de vijandelijke strijdkrachten vernietigd en belangrijke gebieden bezet waardoor voor de geheele wereld de militaire kracht en het prestige van Japan gedemonstreerd zijn. De betrekkingen van ons land ten aanzien van de bevriende naties worden steeds nauwer, hetgeen wij met de grootste voldoening constateeren. Wij vertrouwen op de trouw en de dapperheid van onze onderdanen en verwachten, dat het doel van dezen oorlog zal worden bereikt.
Rede van min.-pres. Tojo. — In de gehouden zitting van den Japanschen Rijksdag heeft minister-president Tojo een rede uitgesproken, waarin hij o.m. het volgende gezegd heeft:
De huidige gunstige positie, zoowel in het vaderland als ook daarbuiten beteekent intusschen slechts een voorspel van de uiteindelijke overwinning in dezen oorlog. Het kardinale punt van de verdere voortzetting van den oorlog zal derhalve aan den eenen kant zijn de schitterend gecoördineerde operaties van het leger en de marine voort te zetten en den vijand op te zoeken en hem zonder mankeeren neer te slaan, zoodat de reeds bij den aanvang van den oorlog verworven overwinningen door steeds nieuwe gevolgd worden, en aan den anderen kant parallel met de grootsche en krachtdadige militaire operaties een groot Oost-Aziatisch opbouwwerk ten uitvoer te leggen, teneinde de totale kracht van onze natie op beslissende wijze te vergrooten en daarmede ons land den grondslag te geven voor de verzekering van de overwinning.
Dank zij de schitterende overwinningen der keizerlijke troepen sedert het begin van den Groot Oost Aziatischen oorlog zijn alle belangrijke bronnen in de Zuidelijke gebieden, die voor de nationale verdediging van belang zijn, zooals petroleumvelden, rubber, tin, etc. in onze handen geraakt, zoodat de positie van onze nationale huishouding verlost is uit haar afhankelijkheid en verder autark gemaakt kon worden.
Aangezien alle vooruitgeschoven steunpunten van het Britsche rijk voor de verdediging van Indië thans in het bezit van de keizerlijke troepen zijn, staat voor het Indische volk de gouden kans open om tot opstand te komen en de onafhankelijkheid te verwerven, waarnaar het al lang verlangd heeft.
Het feit, dat de Britsch-Indische onderhandelingen, waarbij Cripps de hoofdrol heeft gespeeld, zonder het minste resultaat zijn afgebroken, vormt er een bewijs voor, dat Indië geestelijk reeds onafhankelijk is van Groot-Brittannië.
Door het neerslaan van de vijandelijke troepen in Birma is thans eindelijk ook het Tsjoengking-regime geïsoleerd. Het gaat zijn onvermijdelijken val tegemoet. Japan heeft de bedoeling de weerstandskracht van het Tsjoengking-regime den laatsten verpletterenden slag toe te brengen.
Terwijl het Zuid-Westen van de Stille Zuidzee geheel onder onze contrôle is gebracht, is Australië het zgn. „stiefkind" op den Stillen Oceaan geworden. Door den recenten slag op de Koraalzee zijn de ter verdediging van Australië in gereedheid gebrachte marine-eenheden van den vijand uit den weg geruimd, zoodat Australië thans hulpeloos den aanval van het Japansche leger tegemoet ziet. Ik zou derhalve den leiders van Australië nogmaals mijn oprechten wensch willen doen toekomen, dat zij zich bewust worden van den internationalen toestand en de geographische omgeving van Australië in oogenschouw nemen om vervolgens moedig een beslissing te treffen ten aanzien van den voor Australië meest belangrijken stap.
Japansche verliezen. — In zijn kwaliteit van minister van Oorlog deelde Tojo nog mede:
De verliezen van het Japansche leger sedert het begin van den oorlog tot 30 April bedragen 9000 dooden met inbegrip van de officieren en ongeveer 20.000 gewonden. De vijand daarentegen heeft in dienzelfden tijd verloren 290.000 gevangenen, ongeveer 1800 vliegtuigen, 3500 kanonnen, 45.000 tanks, auto's en spoorrijtuigen. Ondanks de operaties in de tropische rimboe van het Zuiden met de groote ziektegevaren is de gezondheidstoestand van het leger goed en belangrijk beter dan verwacht werd.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland)
(V. b. Rijksdagverkiezingen 5098 A.; min.-president Tojo 5030 F.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Soebhas Chandra Bose bezoekt den Führer in zijn hoofdkwartier. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 28 Mei (D.N.B.) — De Führer heeft in zijn hoofdkwartier in aanwezigheid van den minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den voorvechter der Indische vrijheidsbeweging, Soebhas Chandra Bose voor een langdurig onderhoud ontvangen. Tevoren had de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken een bespreking met Soebhas Chandra Bose gehad. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Soebhas Chandra Bose 5107 C.)

E. **FRANKRIJK. — Onderhandelingen over Martinique. —**
29 Mei — Naar het D.N.B. uit bevoegde kringen te Vichy verneemt, is Martinique nog steeds het voorwerp van diplomatieke onderhandelingen. Plaatselijke onderhandelingen hebben geleid tot de immobiliseering van de Fransche oorlogsschepen op de reede van Martinique, door verwijdering van belangrijke machine-onderdeelen. De Fransche regeering heeft daarentegen geweigerd de schepen te ontwapenen.
Wat de koopvaarders en in het bijzonder de zeven tankschepen betreft, houdt de Fransche regeering vast aan het standpunt, dat zij heeft uiteengezet in haar nota van 12 Mei, waarin zij onder geen omstandigheden schepen aan een andere mogendheid zou afstaan. (N. R. Crt.)

F. **NEDERLAND. — Bevolking - Dalend vrouwenoverschot. —**
April — In een publicatie van het centr. bureau voor de statistiek omtrent de bevolking der Nederlandsche gemeenten komen enkele gegevens voor omtrent de aantallen mannen en vrouwen in de gemeenten, de provinciën en het rijk. Op 1 Januari 1830, toen het getal inwoners van ons land nog maar 2.613.487 bedroeg, waren er op de 1000 mannen nog 1045 vrouwen. Doch dit vrouwenoverschot van 45 per 1000 daalde bijna regelmatig en op 1 Januari 1900 was het nog maar 25, op 1 Januari 1941 slechts 3. Opmerkelijk is, dat dit surplus gedurende de laatste jaren van jaar tot jaar met 1 verminderde en er is geen reden aan te wijzen, op grond waarvan deze daling voortaan zou uitblijven. Te verwachten is dan ook, dat omstreeks 1944 het evenwicht zal zijn bereikt. Wij kunnen zelfs verder gaan door voor de naaste toekomst een mannensurplus te voorspellen. Voor wat de provinciën betreft hebben Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland een vrouwenoverschot, terwijl in alle andere provinciën de mannen in de meerderheid zijn. Genoemd evenwicht tusschen het aantal mannen en vrouwen geldt uitsluitend voor het geheele rijk, want voor de provinciën en de gemeenten zullen de verschillen wel nimmer verdwijnen. En als er in de toekomst een mannensurplus zal ontstaan, zullen er altijd provinciën en gemeenten blijven, die een overschot aan vrouwen hebben.
Ten aanzien van de gemeenten zijn de verschillen nog groot en opmerkelijk. Zoo is er een groot verschil tusschen stad en platteland (voor dit geval zou de grens te stellen zijn bij de gemeenten met 20.000 inw.). Voor de kleine plaatsen was het vrouwenoverschot nooit groot en reeds omstreeks 1850 werd daar het evenwicht gepasseerd om daarna tot een steeds stijgend mannensurplus te komen. Op 1 Januari 1941 waren er in de gemeenten met minder dan 5000 inw. op 1000 mannen nog 943 vrouwen en in de gemeenten van 5000 tot 20.000 inw. 981. De plaatsen met meer dan 20.000 inw. hielden steeds een vrouwensurplus. Van 1830 tot heden daalde het getal vrouwen per 1000 mannen van 1057 tot 1026 voor de gemeenten van 200.000 tot 100.000 inw. en van 1202 tot 1064 voor de steden boven de 100.000 inw. Er zijn natuurlijk uitzonderingen. Zoo heeft Delft met zijn 55.637 inw. een mannensurplus (984 vr. op 1000 m.). Maar dit is dan ook de eenige gemeente van meer dan 50.000 inw. met een mannenoverschot. Daartegenover heeft Oostkapelle (1608 inw.) een overschot aan vrouwen, evenals de gemeenten Oostburg, Vlieland, Terschelling, Schiermonnikoog, Maartensdijk, Poortugaal, Muiden enz. Marken heeft ongeveer evenveel mannen als vrouwen, terwijl Urk een belangrijk mannenoverschot heeft. Doch hoezeer het mannensurplus algemeen is in de gemeenten met minder dan 20.000 inw. wordt bewezen door het feit, dat van de tot deze groep behoorende 998 gemeenten er 822 zulk een overschot hebben, terwijl van de 56 gemeenten met meer dan 20.000 inw. er 41 een vrouwenoverschot hebben (op 1 Januari 1940). Voor onze grootste gemeenten zijn de getallen als volgt: Amsterdam 1052 vr. op 1000 m., Rotterdam 1008 vr., Den Haag 1143 vr., Utrecht 1058 vr., Haarlem 1090 vr., Groningen 1081 vr. en Eindhoven ongeveer gelijk 58.141 m. en 58.167 vr. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Bevolking 5001 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. Krijgsverrichtingen - Overwinningen bij Charkov en Loehi - 281.540 br.t. scheepsruimte vernietigd - Duitsch-Italiaansche operaties in Cyrenaica. —

OOSTELIJK FRONT.

Slag bij Charkov. — 23 Mei — In het gebied om Charkov is de op 12 Mei ingezette groote Sovjetaanval, die werd ondernomen door twintig divisies infanterie, drie divisies cavalerie en vijftien gepantserde brigades, met de zwaarste verliezen aan menschen en materieel voor den vijand volkomen ineengestort. De Duitsche tegenaanval, op 17 Mei begonnen, leidde tot in den rug van de sterkste vijandelijke aanvalsgroep en heeft haar ravitailleeringsverbindingen afgesneden.

25 Mei — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: De operaties ten Zuiden van Charkov hebben zich ontwikkeld tot een omsingelingsslag. Het gros van drie Sovjetlegers, waaronder sterke, gepantserde strijdkrachten, is ingesloten. Alle pogingen om uit te breken, zijn mislukt met zeer zware verliezen voor den tegenstander.

26 Mei — De omsingelingsslag ten Zuiden van Charkov is in vollen gang. Met geconcentreerde kracht probeert de ingesloten tegenstander in Oostelijke richting uit te breken.

27 Mei — De vernietiging der Sovjetlegers, die ten Zuiden van Charkov zijn ingesloten, maakt snelle vorderingen. De commandant van het 57ste Sovjetleger, generaal Podlas, en zijn stafchef hebben zich, kort voor zij gevangen zouden worden genomen, doodgeschoten.

28 Mei — Ook de laatste ontlastingsaanvallen hebben geen verandering meer kunnen brengen in het lot van de ingesloten legers. Slechts enkele groepen van den vijand bieden nog verzet. De vernietiging hiervan is aan den gang.

31 Mei — De groote slag om Charkov is ten einde. In den sector van generaal-veldmaarschalk von Bock hebben de legers van Generaloberst von Kleist en van den generaal der pantsertroepen Paulus den afweer van zeer zware vijandelijke groote aanvallen omgezet in een trotsche vernietigingsoverwinning. De formaties van het luchtwapen van Generaloberst Löhr en van den generaal der vliegers Pflugbeil hebben in meedoogenloozen strijd de gevechten van het leger gesteund in den afweer zoowel als bij den aanval en hebben het vijandelijke luchtwapen uit het veld geslagen. Het zesde, het negende en het 57ste leger der bolsjewisten, tezamen met ongeveer 20 divisies infanterie, zeven divisies cavalerie en 14 vechtwagenbrigades zijn vernietigd. Het aantal gevangenen is gestegen tot 240.000. De bloedige verliezen van den tegenstander zijn buitengewoon groot. Het aantal buitgemaakt of in den strijd vernietigd oorlogstuig bedraagt 1249 tanks, 2026 kanonnen, 538 vliegtuigen en tallooze hoeveelheden andere wapens en oorlogsmaterieel.

Duitsch-Finsche overwinning bij Loehi. — 27 Mei — De gevechten in den sector van Loehi, die den 24sten April zijn begonnen, zijn geëindigd met een volledige overwinning van de Finsche en Duitsche formaties. Bij deze gevechten werden het 238ste bolsjewistische regiment infanterie en de 8ste skibrigade geheel, het 298ste regiment infanterie en de 80ste brigade voor het grootste deel vernietigd. Ook de overige vijandelijke formaties, die aan den strijd deelnamen leden zware verliezen en verloren de helft tot driekwart van haar strijdkrachten. In deze gevechten werden in de voorste linie alleen meer dan 15.000 man gesneuvelden geteld. Daarbij komen nog de zware verliezen, die door het artillerievuur en de Duitsche duikbommenwerpers in den rug van den vijand ontstonden.

DE OORLOG TER ZEE.

26 Mei — In de wateren tusschen de Noordkaap en IJsland hebben vliegtuigen een vijandelijk konvooi aangevallen. Een koopvaarder van 8000 t. werd tot zinken gebracht en vijf andere door bommen beschadigd.

27 Mei — Behalve de reeds opgegeven schepen heeft de vijand 24 Mei op de Caraïbische Zee en in de nabijgelegen wateren nog drie schepen van 12.240 br.t. in totaal verloren. Onder deze schepen bevond zich een Nederlandsch vrachtschip. Bij de voortzetting der aanvallen op het konvooi in de wateren tusschen de Noordkaap en IJsland hebben gevechtsvliegtuigen een koopvaarder van 8000 ton tot zinken gebracht en aan boord van drie andere brand veroorzaakt.

Op 23 Mei heeft een Italiaansche duikboot op den Atlantischen Oceaan met twee torpedo's een kruiser der Ver. Staten van 9.100 ton getroffen.

28 Mei — Duitsche duikbooten opereerden met succes in verschillende zeegebieden. Zij brachten in het Noorden en het midden van den Atlantischen Oceaan drie schepen van tezamen 14.000 br.t. tot zinken en torpedeerden drie andere schepen, waarvan het zinken niet kon worden waargenomen. Aan de Oostkust van Noord-Amerika, in de Caraïbische Zee en voor den Mississippi brachten onderzeebooten acht schepen met 26.500 br.t. tot zinken en beschadigden vier schepen zwaar met torpedotreffers. In de Noordelijke IJszee bracht een onderzeeër een stoomboot van 8000 br.t. uit het convooi naar Moermansk tot zinken. In weerwil van den hevigen afweer van vijandelijke bewakingsstrijdkrachten brachten formaties gevechtsvliegers op 28 Mei 11 schepen met een inhoud van 72.000 ton tot zinken.

In het Oostelijk deel van de Middellandsche Zee heeft een Italiaansch vliegtuig een stoomschip van 2000 ton getorpedeerd.

29 Mei — Wederom zijn in het hooge Noorden twee handelsschepen van in totaal 12.000 br.t. tot zinken gebracht en een reeds beschadigde koopvaarder van 6000 br.t. opnieuw aangevallen en in den grond geboord.

30 Mei — In de wateren van het Hooge Noorden bracht een duikboot een schip van 6.000 br.t. tot zinken en beschadigde twee schepen door torpedotreffers.

31 Mei — In den strijd tegen de vijandelijke ravitailleeringsscheepvaart hebben duikbooten in het Westen van den Atlantischen Oceaan wederom 22 schepen met een gezamenlijken inhoud van 106.800 ton tot zinken gebracht.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

29 Mei — In Cyrenaica zijn Duitsche en Italiaansche troepen op 26 Mei tot een aanval op de vijandelijke stellingen overgegaan. Sedertdien woedt een veldslag, waarin met verbittering wordt gestreden.

De luchtmacht steunt de operaties op den grond zonder ophouden met sterke formaties. Bij luchtgevechten werden zeven toestellen door Duitsche jagers vernield.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5116 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Lombok, Soembawa en Flores bezet. — Tokio, 26 Mei (D.N.B.) — Naar de leider der persafdeeling van het Japansche leger in Nederlandsch-Indië meldt, hebben Japansche troepen in nauwe samenwerking met de vloot de eilanden Lombok, Soembawa en Flores bezet.

De strijd tegen Tsjoengking-China - Vijf Chineesche divisies in Tsjekiang omsingeld. — Tokio, 23 Mei (D.N.B.) — Naar Domei meldt, zijn in de provincie Tsjekiang vijf divisies van het tiende leger van Tsjoengking ter sterkte van 100.000 man van haar verbindingslijnen afgesneden en omsingeld. Haar vernietiging is aanstaande. Bij deze operaties hebben Japansche strijdkrachten de steden Iwoe, Toengjang, Sintsjang en Nanki bezet.

Het D.N.B. verneemt uit Tokio, dat generaal Hsoe Tsjoe Sjoean, die tot nog toe met vijfduizend soldaten in den Zuid-oostelijken sector van de provincie Hoepei tegen de Japanners heeft gevochten, met zijn geheele strijdmacht naar het Japansche leger is overgeloopen.

28 Mei — De Japansche troepen hebben de stad Lantsji geheel bezet.

Overzicht der wederzijdsche marineverliezen. — Tokio, 25 Mei (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat in den slag in de Koraalzee op 7 en 8 Mei nog een Amerikaansche kruiser van de „Portland"-klasse (9.800 ton) tot zinken is gebracht en een der nieuwste Amerikaansche slagschepen van de „North Carolina"-klasse (35.000 ton) ernstig beschadigd is. De niet geïdentificeerde kruiser, die in den slag zwaar beschadigd werd, is gebleken een Amerikaansche kruiser van de „Louisville"-klasse te zijn geweest.

Het Japansche hoofdkwartier heeft voorts een overzicht gepubliceerd van de Japansche successen sedert het uitbreken van den oorlog tot 20 Mei. In totaal werden 169 vijandelijke vaartuigen, waaronder 8 slagschepen, 6 vliegkampschepen en 15 kruisers met een waterverplaatsing van 934.000 ton tot zinken gebracht, terwijl er 129 met 485.000 ton zwaar beschadigd werden.

De Japansche verliezen worden als volgt opgegeven: een klein Japansch vliegtuigmoederschip, een moederschip voor watervliegtuigen, zes torpedobootjagers, een schip voor bijzondere doeleinden, zes duikbooten, vijf bijzondere duikbooten, een mijnenlegger, zes mijnenvegers, twee andere kleine oorlogsvaartuigen en twee omgebouwde schepen werden tot zinken gebracht. Het aantal door de Japansche marine gecharterde schepen dat tot zinken gebracht werd, bedraagt zeventien, met een tonnage van 62.000 B.R.T. 248 Japansche vliegtuigen hebben zich hetzij op hun doelen gestort of zijn om andere redenen niet teruggekeerd.

De strijdkrachten der Japansche marine hebben in hetzelfde tijdvak 982 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, en bovendien 1292 andere vliegtuigen zwaar beschadigd.

De door de Japansche marine in beslag genomen schepen beloopen 503 met een totale tonnage van 220.000 ton.

(D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5116 B.)

A. Twee jaren Rijkscommissariaat. —

In de „Deutsche Zeitung i. d. Niederlanden" publiceerde de heer (W.) Di(ttmar), perschef van den Rijkscommissaris, naar aanleiding van het tweejarig bestaan van het Rijkscommissariaat, onderstaand artikel.

Uitgangspunt bij alle beschouwingen over de ontwikkeling in Nederland moet de „Oorlog der vijf Dagen" zijn. Dit is reeds vaak genoeg gezegd en door officiëele documenten onweerlegbaar aangetoond, maar er moet nog eens op gewezen worden: de oorlog kwam over dit land, omdat de Nederlandsche politici, de pers en de partijen, met één uitzondering, de neutraliteitsgedachte saboteerden en openlijk vóór Engeland en tegen Duitschland stelling namen. En ook dit kan thans duidelijk worden vastgesteld: veel zou gemakkelijker zijn gegaan in deze twee jaren, en menige harde maatregel zou achterwege gebleven zijn, wanneer men niet in bepaalde kringen nog al te lang op de Engelsche kaart was blijven spelen en het oor geleend hadden aan de influisteringen van den overkant van het Kanaal.

De houding der Duitsche troepen dwong ook de achting van den tegenstander af. Haar militair kunnen hield de oorlogsschade binnen naar verhouding nauwe grenzen. Zij werden op den voet door den Rijkscommissaris gevolgd. Hij heeft reeds bij zijn eerste proclamatie ter gelegenheid van de overname van de bestuursmacht meerdere malen gesproken over het gemeenschappelijke lot, dat de Nederlanden met het rijk verbindt. Hij heeft er verder van den eersten dag af aan bij zijn medewerkers op aangedrongen, niet als overwinnaar tegenover overwonnenen op te treden, doch de geopende hand tot samenwerking uit te strekken. En hij wordt niet moede, er steeds weer op te wijzen, dat de door den Führer gegeven opdracht, dit land in te schakelen in de nationaal-socialistische ordening van de Germaansche ruimte, geen taak van het bevel, maar van overtuiging en van het goede voorbeeld is.

Deze houding werpt haar vruchten niet direct af — ook niet in het revolutionnaire tempo, waar geheel Europa zich langzamerhand aan gewennen moest. Een Nederlandsch blad heeft er dezer dagen volkomen terecht op gewezen, dat de Nederlander koel en nuchter van aard is en ook in het dagelijksch leven de hem aangeboden hand niet onoverdacht aanneemt, vooral, wanneer het voordeel niet dadelijk in het oog springt. Zoo werden de eerste maanden tot een tasten en zoeken naar den „weg tot elkaar". Vergemakkelijkt en bespoedigd werd deze weg tot elkaar, toen een jaar geleden het bolsjewistische gevaar in reusachtige afmetingen opdook en geheel Europa tot den afweer aaneensmeedde, en toen zich in den daaropvolgenden tijd meer dan tienduizend jonge Nederlanders vrijwillig aanmeldden voor den strijd in het Oosten. Zij deden dat niet voor zichzelf en niet in de veronderstelling, dat het zonder hun niet zou gaan, doch bewust of onbewust in de overtuiging, dat groote dingen slechts door bloed en offers gekocht kunnen worden. Zij waren er zich van bewust, dat door hun houding de positie van hun volk in een toekomstig Europa op doorslaggevende wijze zou worden bepaald. Men zou daarbij wenschen, dat hun inzet door het geheele Nederlandsche volk, in sterkere mate als tot nog toe het geval was, wordt erkend en gewaardeerd.

Een verdere schrede op den weg tot elkander volgde, toen voor enkele maanden het schoone en rijke overzeesche bezit zinloos geofferd werd door dezelfde politici, die reeds eenmaal het land in het ongeluk hadden gestort. Door de omstandigheden gedwongen kwamen velen, die zich tot dusver nog afzijdig hadden gehouden, tot het inzicht, dat Nederland zich goedschiks of kwaadschiks op zijn Europeesche taak moet werpen en er op aangewezen is, uit den bodem van Europa arbeid en brood voor de negen millioen inwoners te vinden. Ook het Nederlandsche volk, op zichzelf aangewezen, is een volk zonder levensruimte.

Wat de motieven waren, die daar in de afzonderlijke gevallen ook steeds toe geleid hebben, of het uit overtuiging of uit verstandelijke berekening was: de lotsgemeenschap, waarvan de Rijkscommissaris twee jaren geleden sprak, is thans het bezit geworden van de overgroote meerderheid van het Nederlandsche volk. Hand in hand daarmede gaat de erkenning, dat er best met die Duitschers samen valt te leven, zelfs, dat men van ze kan leeren. Het Rijkscommissariaat is geen burgerlijk bestuur. Het beperkt zich tot het behartigen van de belangen van het Rijk en tot de beveiliging van de openbare orde en het publieke leven. De Rijkscommissaris oefent de regeeringsmacht uit, waarbij hij gebruik maakt van op hun post gebleven Nederlandsche autoriteiten en hun instanties. Vanzelfsprekend kon het niet uitblijven, dat de dynamiek van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing ook overgedragen werd op het ambtelijk apparaat en dat zich hier menige verandering voltrok en nog voltrekken moet. In het algemeen mag echter worden vastgesteld, dat na een aantal wijzigingen in de bezetting een vergaande bereidheid tot het medewerken aan de nieuwe opgaven aanwezig is. Daarnaast zijn — omdat het niet zoozeer een staatspolitieke, dan wel een volkspolitieke taak betreft — een reeks van nieuwe organisatorische vormen ontstaan of wel in opkomst. Hierbij kan worden gewezen op den Nederlandschen Arbeidsdienst, het Nederlandsch Arbeidsfront, op den Landstand, de Nederlandsche Kultuurkamer enz. Zij ontwikkelen zich volgens Duitsch voorbeeld en ten deele met de kameraadschappelijke hulp van mannen uit de analoge Duitsche organisaties, maar overigens geheel naar eigen aard en volgens eigen wetten. Het pleit voor hun waarde en hun innerlijke beteekenis, dat de tegenstand der verschillende vijandelijke groepen zich het scherpste daartegen keert.

NEDERLAND

Gelijk het bestuur vervolgde ook de handel van het land zelfstandig, normaal en zonder wrijving zijn weg, met de beperkingen, welke nu eenmaal uit de vergaande afhankelijkheid van de grondstoffen van Nederland voortvloeiden. De landbouw tracht voor zoover zijn krachten dit toelaten, zijn taak, de voeding van negen millioen menschen uit de opbrengst van eigen bodem, te vervullen. In haar uitwerking wordt deze taak verzwaard door het wijdverbreide euvel van den zwarten handel. Hier nog krachtiger in te grijpen en de bevolking op te voeden tot betere discipline is een der dringendste opgaven der tegenwoordige Nederlandsche instanties.

Daarvoor in aanmerking komende bedrijven der Nederlandsche industrie vormen een waardevol aandeel der Europeesche bewapeningseconomie. De verstrekking van opdrachten en toewijzing van grondstoffen uit het Rijk hebben een omvang aangenomen, waaromtrent om begrijpelijke redenen geen cijfers kunnen worden genoemd, maar waarvan wel zooveel kan worden gezegd, dat honderdduizenden arbeiders er hun brood in vinden en de ondernemers in de gelegenheid blijven hun capaciteit uit te breiden en zich voor te bereiden op de komende vredestaak. De werkloosheid, twee jaren terug een brandend sociaal probleem, kon belangrijk verminderd worden, ook al doordat het aantal arbeiders, dat in het Rijk werk en brood vindt, tot 170.000 is gestegen. Helaas hoort men nog steeds klachten over de gebrekkige houding en prestatie der Nederlandsche arbeiders in het Rijk, in het bijzonder in vergelijking met arbeiders uit andere Europeesche landen. Men schijnt er zich nog niet voldoende van bewust te zijn, dat ook door de houding en de prestatie van deze arbeiders de positie van Nederland in een komend Europa in belangrijke mate wordt beïnvloed. In politiek opzicht zijn de verhoudingen duidelijk, nadat de N.S.B. als eenige politieke partij en als eenige onderhandelingspartner door de bezettingsmacht erkend werd en nadat haar leider, ir. Mussert, door den Führer ontvangen en de toekomstige positie van Nederland verduidelijkt is. Zij is door nauwe kameraadschappelijke samenwerking met de N.S.D.A.P. verbonden en tracht, ijverig strijdend, steeds grootere deelen van het Nederlandsche volk van de juistheid van haar richting te overtuigen en zich innerlijk gereed te maken voor de komende taak als de macht uitoefenende staatsbeweging.

Het beeld zou onvolledig zijn, indien niet in het kort hier verwezen werd naar de vestiging en verdieping der kultureele betrekkingen tusschen het Rijk en de Nederlanden en naar de herleving op alle gebieden van het kultureele leven in Nederland zelf, zooals het zich in deze twee jaren heeft ontwikkeld en tijdelijk de politieke en militaire gebeurtenissen overschaduwde. Even sterk, zoo niet sterker als uit de overige aanduidingen, spreekt hier de verandering, zooals deze zich in twee jaren heeft voltrokken. Zij geeft de zekerheid, dat het gemeenschappelijk erfdeel van het bloed en de gemeenschappelijke kultuur de vaste grond zijn voor den gemeenschappelijken weg der beide volken in alle levensvragen en na de overwinning, voor een gemeenschappelijke schoonere toekomst.

Aan het **„Alg. Handelsblad"**, dat op 28 Mei eveneens een artikel aan het tweejarig bestaan van het Rijkscommissariaat wijdde, ontleenen wij het volgende:

Het behoeft wel geen betoog, dat de taak van den Rijkscommissaris als hoogsten civielen gezaghebber in een bezet gebied, dat een deel van het Atlantische kustfront bleef vormen in den oorlog van het Continent tegen Engeland, verre van gemakkelijk was! Het Duitsche bestuur moest uiteraard aan de belangen dezer oorlogvoering voorrang verleenen. Hetgeen desondanks aan positieven socialen opbouw is tot stand gebracht, is even veelomvattend, als belangrijk. Daarbij dient te worden vermeld, zooals de Rijkscommissaris zelf nadrukkelijk heeft gedaan (in een interview verleend aan de „Krakauer Zeitung", October vorig jaar), dat het Duitsche bestuur hier te lande zich kon bepalen tot een controleerende en inspireerende taak, terwijl de rechtstreeksche uitvoerende macht in handen bleef van het Nederlandsche bestuursapparaat. Desondanks was de sociale achterstand in Nederland dusdanig groot en waren de gevolgen van het gemis aan gemeenschapsbesef, de gevolgen van de volksverdeeldheid, de „zuilentheorieën" en de politieke versplintering dusdanig, dat deze inspireerende taak van het Duitsche bestuur zéér verstrekkend moest worden.

(V. b. dr. Seyss-Inquart 1 jaar Rijkscommiss. 4700 F.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Voordat Rijksminister dr. Arthur Seyss-Inquart als Rijkscommissaris op 29 Mei 1940 de hoogste burgerlijke regeeringsmacht in Nederland in een officieele bijeenkomst in de Haagsche Ridderzaal aanvaardde, had hij reeds verschillende hooge regeeringsfuncties vervuld. Vóór de hereeniging van Oostenrijk met Duitschland was hij minister in het Oostenrijksche kabinet; na de hereeniging volgde zijn benoeming tot Rijksstadhouder van Oostenrijk. Volgende hooge ambten waren Rijksminister en plaatsvervangend gouverneur-generaal voor de bezette Poolsche gebieden.

Rijksminister dr. Seyss-Inquart werd 22 Juli 1892 te Stammern bij Iglau geboren. Zijn vader was regeeringsraad en rector van het gymnasium te Olmütz. Nadat dr. Seyss-Inquart dit gymnasium had afgeloopen, studeerde hij rechten aan de hoogeschool te Weenen, waar hij tot doctor promoveerde. In den vorigen oorlog streed hij met de Tiroolsche jagers aan de fronten in Rusland, Italië en Roemenië. Daarbij werd hij gewond en viermaal onderscheiden. In 1921 vestigde hij zich als advocaat te Weenen. Hoewel hij aan het politieke leven nog geen deel had genomen, had hij steeds getuigd van zijn Duitsche gezindheid.

Dr. Seyss-Inquart had zich gespecialiseerd in het arbeidsrecht en bracht zijn uitgebreide kennis in practijk als lid van de codificatie-commissie van het Oostenrijksche arbeidsrecht.

Hij was een ijverig voorstander van de versterking der economische, zoowel als cultureele banden tusschen zijn land en het Rijk. Toen in 1925 de Oostenrijksch-Duitsche Volksbond werd gesticht, welke dit doel nastreefde, werd dr. Seyss-Inquart tot bestuurslid benoemd, een functie, welke hij later, in 1934, verwisselde voor die van plaatsvervangend leider.

Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart (Photo Tita Bins. (ontl. a h. boek „Das Gesicht der Niederlande")

Dikwijls is dr. Seyss-Inquart aangezocht voor bemiddelende functies; op 17 Juni 1937 benoemde bondskanselier Schuschnigg hem tot staatsraad en verbindingsman tusschen de nationale oppositie en de bondsregeering. Aangezien hij ook het vertrouwen van de toonaangevende persoonlijkheden van het Rijk genoot, vervulde hij tevens de rol van belangrijksten bemiddelaar tusschen Berlijn en Weenen.

In de ontwikkeling van de Duitsch-Oostenrijksche betrekkingen, welke werden besloten met de aanhechting van Oostenrijk bij Duitschland, heeft dr. Seyss-Inquart een voorname rol gespeeld. Na de conferentie tusschen Hitler en dr. Schuschnigg te Berchtesgaden op 16 Februari 1938 werd de regeering gereconstrueerd en werd dr. Seyss-Inquart bondsminister voor de openbare veiligheid en binnenlandsche zaken.

Hoe hij deze functie opvatte, moge blijken uit een rede, welke hij voor de vertegenwoordigers van politie en gendarmerie hield. Als hoogste doel stelde hij de politie voor oogen, bij de uitoefening van haar functie vast te houden aan de wet, streng objectief te werk te gaan en een zoo groot mogelijke menschelijkheid te betrachten. Ik geef niemand in Oostenrijk het recht, zoo zei hij verder nog, scherper en zorgzamer op de handhaving der nationale belangen toe te zien dan ikzelf.

Het eerst onderhoud, dat dr. Seyss-Inquart met rijkskanselier Hitler voerde, had op 17 Februari te Berlijn plaats. Verscheidene uren duurde dit gesprek. Toen dr. Seyss-Inquart zijn ministerieele functie aanvaardde, had hij algemeene politieke amnestie afgekondigd. Zijn besprekingen te Berlijn golden o.a. dezen maatregel. Ook de economische samenwerking tusschen Duitschland en Oostenrijk nam een belangrijke plaats in.

Na zijn terugkeer uit Berlijn hield de nieuwe minister van Binnenlandsche Zaken op 22 Februari een radiorede over de situatie, zooals deze zich na de conferentie van Berchtesgaden had ontwikkeld. Hij vroeg den nationaal-socialisten, nu zij drie dagen lang hun vreugde door betoogingen hadden kunnen uiten, ernst, eenheid en strenge discipline te bewaren, de voornaamste voorwaarden voor het te Berchtesgaden tot stand gekomen vaderlandsche front. Men herinnert zich tevens in dit verband zijn reis naar Graz, waar hij besprekingen met de nat.-socialistische vertegenwoordigers voerde.

Een tweeden pacificatietocht ondernam hij naar Linz, waar hij de nat.-socialistische leiders uit geheel Opper-Oostenrijk toesprak en in een radiorede op legaliteit aandrong.

Bij de toespitsing van den toestand in Oostenrijk na de bekendmaking, dat op 13 Maart een volksstemming zou worden gehouden, verzocht dr. Seyss-Inquart aan Hitler troepen te willen zenden. Bondspresident Miklas benoemde dr. Seyss-Inquart hierna tot bondskanselier en des nachts werd nog overgegaan tot de vorming van een nationaal-socialistische regeering, waarin hij zelf de portefeuille van landsverdediging in handen nam.

Op 12 Maart ontmoette dr. Seyss-Inquart den Führer voor de tweede maal, n.l. te Linz, waar hij hem verwelkomde. Op 14 Maart benoemde Hitler hem tot Rijksstadhouder van Oostenrijk. Na de afkondiging van de nieuwe Ostmarkwet van 1 Mei 1939 werd hij benoemd tot Rijksminister voor bijzondere diensten. Op 25 October 1939 werd hij tot plaatsvervanger van den gouverneur-generaal voor de bezette Poolsche gebieden aangewezen. Op 1 Februari hield hij in deze functie te Berlijn een rede, waarin hij uitvoerig over den Duitschen opbouwarbeid in Polen sprak.

Dr. Seyss-Inquart is gehuwd en heeft een zoon en twee dochters.

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 5121 C.)

B. NEDERLAND. — Kultuurkamer geopend - Redevoeringen van prof. dr. T. Goedewaagen en Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —

1 Juni — Op 30 Mei heeft in den Stadsschouwburg te 's-Gravenhage de plechtige inwijdingsbijeenkomst plaats gehad van de Nederlandsche Kultuurkamer. In den voormiddag is daaraan voorafgegaan een bijeenkomst in de werkkamer van den Rijkscommissaris, waar prof. dr. T. Goedewaagen, de president van de Kultuurkamer, de gildeleiders, de heeren Jan Bakker, leider van het Gilde beeldende kunsten, Max Blokzijl, leider van het Persgilde, H. Rijnbergen, leider van het Muziekgilde, Jan Teunissen, leider van het Filmgilde, Jan C. de Vos, leider van het Gilde voor theater en dans en prof. dr. Jan de Vries, vice-president en leider van het Letterengilde, aan den Rijkscommissaris heeft voorgesteld.

In den Stadsschouwburg te 's-Gravenhage, hield prof. dr. T. Goedewaagen een rede, waaraan wij het volgende ontleenen:

Spr. ving zijn rede aan met tegenover den Rijkscommissaris namens zichzelf en al zijn medewerkers, aan wie deze direct of indirect den opbouw van de Kultuurkamer heeft toevertrouwd, een getuigenis af te leggen van de gevoelens, waarmede zij deze niet lichte taak hebben aanvaard. Wij zijn het niet eens, aldus spr. met diegenen onder onze volksgenooten, die meenen, dat u als vertegenwoordiger der bezettende overheid met dit initiatief ten onrechte hebt ingegrepen in de zelfstandigheid onzer vaderlandsche cultuur. Integendeel. De besten uit ons volk waren reeds lang vóór 1940 overtuigd, dat onze cultuur, ondanks haar groote verleden, vooral sinds de laatste generatie verstrikt was in onoplosbare problemen, zoowel ten aanzien der kunstwerken en der kunstenaars, als ten aanzien van de pers, de film en van de journalisten en filmwerkers. Wij zagen dit met leede oogen. Wij zagen met ontsteltenis, hoe ook bij ons het spook van het cultuurnihilisme, zij het ook in mindere mate dan in het Duitsche Rijk vóór 1933, aan den horizon opdoemde en zochten naar uitwegen uit het intellectualisme der programma's en polemieken, waaronder veel echte scheppingskracht verloren dreigde te gaan. Wij leefden onder den doem van ondergang der Europeesche cultuur, van een langzaam uitdooven der vitale krachten onzer kunst en haakten naar bevrijding uit die fatale stemming en richtten reeds lang onze oogen naar wat in het Derde Rijk langzaam werd opgebouwd. Wij waren tot de overtuiging gekomen, dat het in Nederland, op de basis onzer eigen volksche tradities, in dezelfde richting zou moeten gaan, wilden wij niet ook geestelijk verhongeren. Wij zijn het ook niet eens met hen, die meenen, dat een cultureele „Aufschwung" slechts in vredestijden mogelijk is. Integendeel: onze eigen grootsche cultuuruitingen kwamen reeds tot stand in tijden van geweldige spanning naar binnen en naar buiten en toen wij in de achttiende eeuw de rust hadden gewonnen, bleek ons cultureel scheppingsvermogen grootendeels uitgedoofd. Wij zien in uw initiatief niet iets, dat vreemd is aan onzen volksaard, maar gedachtig aan wat gij herhaaldelijk over onze cultuur en haar eigen aard hebt verklaard, zien wij daarin een consequentie van wat wij zelf willen en verlangen ten aanzien onzer cultuur. Daarom hebt gij ons bereid gevonden, tegen veel onverstand en onwil in, te volbrengen, wat gij ons hebt opgedragen.

Zich vervolgens tot de aanwezigen wendend, merkte dr. Goedewaagen op, dat hij, juist nu in de afgeloopen weken en maanden het overgroote deel der Nederlandsche cultuurscheppers en

cultuurbemiddelaars zich voor de Nederlandsche Kultuurkamer heeft aangemeld, het feit onder de oogen wil zien, dat een deel van hen tegenover den nieuwen gang van zaken nog argwanend staat. Ik meen, aldus spr., dit feit te kunnen verklaren uit de omstandigheid, dat generaties lang degenen, die scheppend in de cultuur werkzaam waren, van de volksgemeenschap in den pregnanten zin des woords waren vervreemd. Zij hebben hun individueele, hun vak- en hun groepsbelangen, maar dat al deze belangen ten slotte eerst aan het geheel der volksgemeenschap hun zin en draagwijdte ontleenen — daarvan zijn zij zich nauwelijks bewust. Dat in de nieuwe ordening van Europa de staat zwaarder zal wegen en moet wegen dan in de burgerlijke maatschappij-orde der vorige eeuw en dat deze her-ijking der waarden ook in ons land moest komen — zooals zij dan ook is gekomen — was een gedachtengang, waartoe de gemiddelde Nederlander en allerminst de cultuurscheppende Nederlander zich kon verheffen. Zoo overvielen hem de gebeurtenissen en vonden hem weerloos, zonder standpunt, onvoorbereid. Er was van het nieuwe nog niets in hen allen gegroeid en zoo zien wij ook thans nog velen onrijp om te omvatten, wat zich aan hen, ja reeds in henzelf en ondanks henzelf voltrekt: het proces der geschiedenis. Zij vreezen een overdreven staatsbemoeiing met de cultuur, staatsabsolutisme, staatsdwang, alsof men in de cultuur meer zou kunnen doen dan leiden om met liefde te kweeken en te telen, wat vanzelf reeds groeikracht in zich bergt. De lijfspreuk van den nieuwen mensch, den nieuwen staat en de nieuwe cultuur is: dat de mensch er niet is om gediend te worden, doch om zelf te dienen. Dit is de mythe van den volkschen staat. Deze richt zich niet, zooals vroeger of tot dusver, naar den wil van kerk, vorst, adel of burgerij, maar naar den volkswil, waarvan de staat niet meer dan een orgaan is. Hier ligt de zorg voor de cultuur in de handen van het volk, dat zijn bemoeiingen op dit gebied aan den staat delegeert. Hier dient de staat in de cultuur heel het volk.

Drieërlei taak heeft de volksche staat tegenover de cultuur. Hij moet, met vol begrip overigens voor het feit, dat kunst en cultuur niet door de overheid gemaakt, maar alleen door den scheppenden geest worden gecreëerd en dat cultuur product van een gespannen en eenzame scheppingsdrift is, nu en altijd, de cultuur steunen, stuwen, zuiveren, ordenen en op haar toezien. Hij is niet meer als de liberale staat neutraal en waakt niet alleen voor zedelijkheidsdelicten in het kunstwerk. Hij is een staat, die een wereldbeschouwing hooghoudt en verdedigt, hij is gericht en van een klaren cultuurwil. In onzen tijd wil dit zeggen, dat hij de cultuur in onze landen ziet en wil zien als een uiting van Germaanschen uitingsdrang in alle vormen, die binnen het Germaansche wezen mogelijk zijn. Zijn cultuurpolitiek is zich bewust van het erfdeel der vaderen en bouwt in nieuwe vormen daarop voort.

De tweede taak van den volkschen staat, zijn socialistische taak, is het brengen der cultuur tot heel het volk in al zijn onderdeelen. Dat dit een zaak van jarenlange voorlichting en opvoeding is en van het brengen van een traditie in het publiek, dat deze taak der overheid zonder de bereidheid en het zich openstellen van het publiek zelf in het luchtledig blijft zweven, daarvan zijn wij ons bewust. Maar anderzijds kunnen wij de gedachte nooit aanvaarden, dat de zegeningen, de vreugde, de innerlijke verrijking, die cultuurgoed den mensch geeft, slechts het voorrecht van enkelen zouden moeten blijven. Kunst aan het volk beteekent niet: afdalen tot het alledaagsche peil der massa, maar: de massa tot volk maken, óók op cultureel terrein. De derde taak van den volkschen staat is de zorg voor hen, die op cultureel gebied, hetzij scheppend, verspreidend of bemiddelend, hetzij zonder vakmanschap op leekenwijze werkzaam zijn. Niet alleen de stimuleering, de ordening, de bevordering der cultuur, maar ook de behartiging van de belangen der werkers behoort tot de taak der overheid naar nieuw inzicht. Trouwens, de verbetering van de positie der scheppers is indirect ook een bevordering der cultuur zelf. De wereldbeschouwing, waaraan ook de volksche staat zijn strekking ontleent, de organische visie op het leven in al zijn verbijzonderingen, ziet den cultureelen werker niet als geïsoleerd individu, doch als lid van zijn stand. Zoo wordt de beroepsstandorganisatie een integreerend onderdeel van het staatsbestel. De beroepsstand heeft tot taak, de zelfordening der beroepen op te vangen en het gevaar van atomisme, pluralisme en verkeerd begrepen autonomie af te wenden door hen als organen van den staat zelf, als deelen van het geheel, dat wij staat noemen, uit zich te ontwikkelen. In deze conceptie behoudt de staat de leiding. In zooverre heeft de volksche staat niets te maken met den „Standenstaat" der Middeleeuwen, waarin de standen zelf de leiding hadden, tot de absolute staat daaraan een drastisch einde maakte. Het zelfbestuur der beroepsstanden beteekent in den volkschen staat dan ook niet, dat de standen gelijkgerechtigd naast den staat staan en bijv. met de overheid kunnen procedeeren. Integendeel, zij zijn organen der overheid en staan onder leiding en toezicht van den staat, die immers een leidersstaat is.

De Nederlandsche Kultuurkamer heeft tot taak, de beroepsgenooten bewust te maken van hun verantwoordelijkheid tegenover de volksgemeenschap en in dit licht hun vakkundige, economische en maatschappelijke aangelegenheden te regelen en overeenstemming te brengen in het streven der verschillende groepen. Dit brengt mede, dat alleen degenen, die concreet met de Nederlandsche cultuur verbonden zijn, voortaan cultureel in den ruimsten zin werkzaam kunnen zijn, en dat joden, die zich met hun internationale levenshouding volgens hun eigen beginsel in alle volkeren der wereld, als zij daartoe uit humanitaire overwegingen der betrokken overheid de kans krijgen, kunnen neerlaten, hiervan uitgesloten worden. Een volk is als een gezin, waarin men geboren wordt.

Dat voor de zes deelorganisaties der Kultuurkamer de naam gilden is gekozen, wil geenszins zeggen, dat wij het rad der geschiedenis willen terugdraaien. Wij zijn niet anti-revolutionnair. Wij keeren niet terug naar den tijd vóór de afschaffing der gilden tegen het einde der achttiende eeuw, maar gaan nog weer een stap verder dan de liberalistische omwenteling is gegaan. Wij maken haar ongedaan door vooruit te gaan. De moderne gilden nemen de oude gedachte weer op, maar in den vorm der moderne staatsidee. Zij zijn staatsorganen, verplicht aan de overheid, maar door haar met ruime bevoegdheden bekleed. Spr. wees er op, dat in een leidersstaat de beroepsstand slechts deel van den staat kan zijn, met eigen betrekkelijk zelfstandige bevoegdheid. Maar ook met een eigen ethos, een eigen sentiment: zoo ergens, dan is de nieuwe staat in zijn beroepsstandorganisaties van socialistisch sentiment vervuld. Daarom moeten allen, die in de Kultuurkamer werkzaam zijn, ook socialisten zijn. Er is nu eenmaal van nature een zekere belangentegenstelling tusschen bijv. den schrijver en zijn uitgever, tusschen den cineast en den filmfabrikant, tusschen tooneelspeler en zijn directie, tusschen solist en zijn impresario. De Kultuurkamer brengt deze groep in één organisatie met het doel, beider belangen met elkaar in overeenstemming te brengen. Socialisme is niet het op de bres staan voor een bepaalde groep, maar voor de belangen der volksgemeenschap. Er zijn op dit gebied schandelijke misstanden uit den weg te ruimen. Er is nog veel te weinig gebeurd om orkestleden, muziekleeraren, tooneelspelers, den werkers in het filmbedrijf, den journalisten de zekerheid van bestaan en de voorzieningen op vakkundig en economisch gebied te geven, waarop deze menschen recht hebben, omdat zij zeker niet de minst waardevolle leden onzer volksgemeenschap zijn; daarom kunnen in de Kultuurkamer en haar leiding slechts echte socialisten aan bod komen. De kunstenaar heeft recht op een redelijke basis, mits zijn werk hem dat recht geeft. De Kultuurkamer is geen bedeelingsinstituut. Zij verstaat het cultuursocialisme niet als weldadigheid, maar in den zin van loon naar werk, maar goed en degelijk werk, naar vakkundig werk, waarin een mensch met gaven en degelijke vorming zijn vollen hartstocht, toewijding en werkkracht heeft neergelegd. Beunhazen heeft ons volk niet noodig, ook niet als zij oude en eerlijke politieke strijders voor de nieuwe orde zijn.

Reeds vóór het tijdstip, waarop de Kultuurkamer bij verordening van den Rijkscommissaris in het leven werd geroepen, heeft zij haar ordenende taak aangepakt. Haar voornaamste werk was hierbij allereerst het werven en winnen der geesten, maar ook de concentratie van wat tot nu toe in vrij en ongebonden initiatief had geleefd. Dat deze concentratie tegelijk gepaard ging met een zekere selectie, die — gezien de ongebondenheid van ons cultuurleven — wel zéér noodig was, spreekt vanzelf. Maar overal is door ons getracht, met soepelheid en begrip voor innerlijke moeilijkheden de kloven, die bestonden, te overbruggen. Slechts waar kennelijk werd gesaboteerd, werd naar verhouding ingegrepen. Met deze concentratie was alleen het fundament gelegd. Nu kon het eigenlijke werk beginnen. Men mag van ons niet verwachten, dat wij in enkele maanden in ongunstige omstandigheden verwerkelijken, wat vroeger eeuwen niet eens hebben nagestreefd. Dat wij met onze jeugdige organisatie steun en raad ondervinden van de Reichskulturkammer, die in negen jaren tijds ervaring en eigen wegen heeft gevonden, stemt ons uiteraard dankbaar. Maar ook hier geldt het woord, dat wij ten slotte zelf onze ervaring moeten krijgen en moeten leeren uit onze eigen fouten. Zoo gingen wij aan den arbeid. Enkele voorbeelden mogen ook nu volgen.

Daar was in de eerste plaats het voor alle gilden geldende urgente vraagstuk der auteursrechten, dat om oplossing vroeg. Het nieuw opgerichte Nederlandsch Auteursrechtenbureau beteekent een belangrijken stap in de richting van een regeling der economische belangen van alle cultuurscheppenden. Daar is voorts het probleem van de voorziening van materiaal, dat voor het tot stand brengen van cultuurwerken noodig is. Hier kon reeds aan vele aanvragen worden voldaan. De arbeidsbemiddeling werd grondig herzien; slechts bona fide bureaux bleven bestaan en zetten hun werkzaamheden onder toezicht voort. Ook het voeren van schuilnamen — een bron van veel oneerlijke concurrentie, van veel verwarring en soms ook van onteering van den beroepsstand — werd bij verordening geregeld. Op het terrein van het Gilde voor Bouwkunst, Beeldende Kunsten en Kunstambacht is een bescherming der beroepstitels,

speciaal der architecten, in voorbereiding, zoomede een grondige saneering van den kunsthandel, speciaal van schilderijen in verband met de bestrijding van den kitsch. Het Muziekgilde bereidt een model-arbeidscontract voor ontspanningsmusici en privaatmuziekleeraren voor, waarin in bescherming van den titel, vacantieregeling en minimumtarieven wordt voorzien, terwijl het centraal bureau voor orkestwezen zich met de salarissen der groote orkesten bezighoudt. Het Letterengilde is bezig aan de saneering der leesbibliotheken, o.a. aan de invoering van een leeszegel, die ten goede zal komen aan de auteurs der uit te leenen boekwerken en hun inkomsten geeft, die hun thans nog worden onthouden. In het Gilde voor Theater en Dans waren te noemen een modelarbeidscontract voor kleinkunstartisten, tooneelspelers, opera- en operette-artisten, een minimum-salarisregeling voor tooneelspelers en een séjourregeling. Daar is verder, op het gebied van het Filmgilde een standaardovereenkomst voor operateurs en overig theaterpersoneel in samenwerking met het Nederlandsch Arbeidsfront, het organiseeren van cursussen voor operateurs, de instelling van vakdiploma's, de scholing en vorming van productiewerkers. Ten slotte wil ik uit het Persgilde nog noemen de regeling van de rechtspositie der journalisten, de hoognoodige salarisregeling, die thans tot stand is gekomen, zoomede de regeling der advertentieprijzen, der sociale positie der advertentie-acquisiteurs en -colporteurs — alles vraagstukken, die binnen de ordening der Kultuurkamer een oplossing vinden, waarop zij vroeger maar al te lang hebben gewacht.

Het is slechts een greep uit veel, dat tot stand kwam of op stapel staat. Ik wil u met een verdere opsomming niet vermoeien, doch als conclusie slechts dit naar voren brengen; ik ben vast overtuigd, dat straks — en het zal niet lang meer duren — ook de meest verstokte tegenstander van ons volksch-socialistische streven zal erkennen, dat hier iets van groote waarde, voor den cultuurwerker, maar indirect ook voor de cultuur zelf wordt opgebouwd. Op organisatorisch gebied blijft er dan nog een groot project over. Art. 15 der verordening spreekt van de instelling van provinciale bureaux der Nederlandsche Kultuurkamer. Dit beteekent, dat tegelijk met de verticale indeeling in gilden een horizontale in gewestelijke kringen zal worden opgebouwd, die ten doel heeft, het bijzondere cultureele karakter van de verschillende gouwen van ons land tot zijn recht te laten komen. Hiermee kan een eind gemaakt worden aan de in ons land te eenzijdige oriëntatie der cultuur op het Westen, op Holland en Utrecht. Onze geschiedenis wijst duidelijk uit, dat steden als Deventer, Den Bosch, Maastricht, Leeuwarden en Middelburg niet minder als cultuurcentra kunnen beteekenen, dan de groote steden in het westen en midden des lands. Ik heb zelf in alle windrichtingen van ons land mogen vaststellen, dat deze pluriformiteit der cultuur juist bindend en niet isoleerend werkt. Als straks een net zal worden gespannen over heel ons land, waardoor de schilder, de architect, de journalist, de schrijver in contact kunnen komen, in hun eigen gouw, met de Kultuurkamer, dan zal menigeen, die nu wellicht nog vreemd tegenover ons streven staat, zich afvragen, wat hem toch eigenlijk heeft weerhouden, zijn medewerking te verleenen. Trouwens, de beste en vruchtbaarste werving ligt niet in woorden en verklaringen, doch in de daad.

De Kultuurkamer is gesticht om journalist, filmwerker, musicus, schrijver, tooneelspeler, schilder, beeldhouwer en bouwmeester een verzekerde basis voor hun scheppingsdrang te geven, hun belangen in economischen zin te verzorgen, hen sociaal in een steviger positie te brengen, hun vakkundigheid te verhoogen en daarmee onze cultuur te dienen. Het is terra nova, die voor ons ligt en als pioniers gaan wij, die leiding moeten geven, het voor een deel ongekende gebied tegemoet. Zonder hartstocht, heeft Hegel gezegd, is niets grootsch in de wereldgeschiedenis tot stand gebracht. Om dien hartstochtelijken wil gaat het en niet om de zekerheid, het doel te bereiken. Wat wil men eigenlijk? Wie zekerheid van slagen wenscht, make zich uit onze rijen los en blijve burger. Wie zonder die zekerheid toch op zijn doel afgaat — alleen hij is vrij. Onze generatie is zoo gelukkig, het beeld van een groot man voor zich te hebben, ja vlak bij te hebben, die die vrijheid bezit. Een man, die te allen tijde van zichzelf zeker is. Zoo willen ook wij arbeiden in den geest van den Führer.

Rede van den Rijkscommissaris. — In antwoord op de redevoering van prof. dr. T. Goedewaagen, sprak Rijkscommissaris, Rijksminister, dr. Seyss-Inquart, de volgende woorden:

Mijnheer de president, dames en heeren, Gij richt de Nederlandsche Kultuurkamer op in een tijd van den zwaarsten strijd met de wapenen. Gij geeft u moeite, een nieuwen grondslag voor de Nederlandsche cultuur te leggen, terwijl in alle deelen der wereld een strijd op leven en dood is ontbrand. Er zullen niet weinigen zijn, die dit overbodig, niet opportuun of willekeurig achten; zeker zullen er velen zijn, die meenen, dat de Nederlanders op het oogenblik toch andere zorgen hebben, dan juist nu voor het welzijn van de kunstenaars te zorgen. Wie zoo denkt, heeft den dieperen zin van dezen oorlog nog niet begrepen. Hij is er zich nog niet van bewust geworden, dat in dezen strijd Europa strijdt met de machten van het verval om het bestaan van zijn cultuur. Wij staan aangetreden tegen het materialisme van het Westen en tegen het bolsjewisme in het Oosten, ten slotte om geen andere reden, dan om onze cultuur van het avondland, welke in onze landen is geschapen en ontwikkeld door de prestaties van den Germaanschen geest, te behouden. De Führer heeft gezegd: „Geen volk leeft langer dan de documenten van zijn cultuur". Voor ons is dit de hoogste wet van onzen strijd, de hoogste wet evenwel niet alleen voor ons Duitschers, doch voor alle Germaansche volken, welke gedurende de eeuwen hun beste krachten hebben gebruikt voor datgene, wat wij thans cultuur noemen. Voor het behoud van onze cultuur strijden wij thans en geven wij ons bloed. Ook het Nederlandsche volk draagt reeds bij aan dit bloedoffer. Het is dus geen toeval of willekeur, wanneer gij thans begint aan iets, als het oprichten van de Nederlandsche Kultuurkamer, integendeel, dit staat in nauwe, zij het dan niet onmiddellijke betrekking tot den oorlog.

Ik heb derhalve onmiddellijk mijn toestemming gegeven, toen kort na het begin van ons gemeenschappelijk opbouwwerk mijn Nederlandsche en Duitsche medewerkers voorstelden, een Nederlandsche Kultuurkamer op te richten. Voor mij was daarbij van belang, dat het eerste voorstel van Nederlandsche zijde kwam want hieruit kon ik zien, dat de denkbeelden en de taak, welke ten grondslag liggen aan onze nationaal-socialistische cultuurpolitiek, ook hier in Nederland werden erkend. En gij, mijnheer de president, hebt ook vandaag wederom tot uitdrukking gebracht, dat men in Nederland sedert jaren den cultureelen wederopbouw heeft gevolgd en daarbij tot de overtuiging is gekomen, dat de ontwikkeling in Nederland moest geschieden van hetzelfde platform. Deze conclusie, waartoe gij zijt gekomen, wortelt niet in een toevallige vriendschap of in de persoonlijke sympathie van enkelen — dan zou ik op dezen grondslag niet mijn besluit hebben genomen — doch op de nauwe verbondenheid in bloed en cultuur met het Rijk. Hoe verscheiden ook voor den oorlog nog de sociologische vormen in Nederland en het Rijk zijn geweest, onder de oppervlakte werken toch ook in de Nederlanden reeds dezelfde krachten. Deze gemeenschappelijke levenskrachten, gemeenschappelijk uit de verwantschap van bloed en cultuur, dringen thans tot een ontwikkeling in gelijke vormen van het leven der gemeenschap. Derhalve heeft het een diepen grond, dat de Nederlandsche Kultuurkamer de Reichskulturkammer tot voorbeeld heeft genomen. Hetzelfde geldt ook voor de andere inrichtingen, welke in Nederland nieuw zijn opgebouwd. Wie hier spreekt van overnemen of nabootsen, sluit de oogen voor den niet te miskennen dieperen samenhang. Wij bootsen niet na, wanneer wij uit gelijken wortel tot gelijken vorm komen. Hiermede, mijnheer de president, zou ik de woorden willen beantwoorden, welke gij in het begin van uw rede tot mij hebt gericht. Ik ben met het uitvaardigen van de verordening over de Nederlandsche Kultuurkamer niet alleen tegemoet gekomen aan de wenschen van vele Nederlanders, doch ook aan de volksche wet van onze gemeenschappelijke Germaansche ruimte.

Ik hoop thans, dat deze nieuwe instelling tot het welzijn van de Nederlandsche kunstenaars en daarmede tot zegen van de Nederlandsche cultuur moge zijn en dat het u, mijnheer de president, en uw medewerkers zal gelukken te voldoen aan de hooge verwachtingen, welke de Nederlandsche kunstenaars aan de Kultuurkamer mogen stellen. Gij hebt een taak vol verantwoordelijkheid op u genomen, alsmede een groote arbeidstaak. Weest u steeds bewust van deze verantwoordelijkheid en handelt steeds volgens het nationaal-socialistische beginsel, dat niet het volk er is voor onze organisaties, doch dat wij, met onze organisaties, het volk moeten dienen. Gij hebt zelf, mijnheer de president, tevoren een woord van den Führer aangehaald, dat de staat slechts de voorwaarde, doch niet de oorzaak is tot het scheppen van een hoogere cultuur. Dit zou ik nu nadrukkelijk willen herhalen. De kunstenaar schept zijn kunstwerken uit de waarde van zijn ras. Wij kunnen hem door onze maatregelen slechts in de gelegenheid stellen, zijn roeping als kunstenaar zoo onbekommerd en vrij mogelijk te volgen. Dient met de Nederlandsche Kultuurkamer den Nederlandschen kunstenaar, dan dient gij de Nederlandsche kunst en daarmede uw geheele volk. Dit is de taak, welke ik allen medewerkers van de Nederlandsche Kultuurkamer zie opgelegd en het is mijn wensch, dat uw werk tot zegen moge zijn van de Nederlandsche cultuur in de Germaansche levensruimte.

(Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Ned. Kultuurkamer 5091 D.; prof. dr. T. Goedewaagen 5079 A.; dr. Seyss-Inquart 5126 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — „Ostmedaille" ingesteld. —

1 Juni — Het D.N.B. meldt 30 Mei uit Berlijn: De Führer heeft een medaille ingesteld getiteld „Winterslag in het Oosten 1941-1942", de z.g. Ostmedaille. Zij wordt verleend als erkentelijkheid voor bewezen moed in den strijd tegen den bolsjewistischen vijand en tegen den Russischen winter in den tijd van 15 November 1941 tot 15 April 1942. (Vaderland)

A. NEDERLAND. — De inpoldering der Zuiderzee. — De 28ste Mei is voor ons land een historische dag van zeer groote beteekenis. Op dien dag kwam de „Afsluitdijk" gereed. Daarmede kwam een einde aan het bestaan der Zuiderzee. Deze binnenzee veranderde van karakter. Het water werd van zout-, zoetwater. De Zuiderzee stierf; het IJsselmeer werd geboren. Door deze afsluiting kwam een der koenste waterbouwkundige werken, die Nederland beroemd hebben gemaakt over de geheele wereld, tot een einde. Het is een algemeen bekend feit, dat de Nederlanders op het gebied van inpoldering in den loop der eeuwen veel gepresteerd hebben. Wanneer men b.v. de provincie Noordholland op kaarten van eenige eeuwen geleden ziet, kan men vaststellen, dat deze provincie door landaanwinning voortdurend werd vergroot. Al dit nieuwe land werd door indijking en bemaling der ingedijkte polders gewonnen. Het grootste en meest gedurfde object van alle inpolderings- en ontwateringswerken is echter de Zuiderzee geworden. Van oudsher moest ons volk voortdurend een strijd tegen de zee voeren. Ons land is letterlijk veroverd op de zee. Groote watervloeden overstroomden steeds weer het land. Herhaalde malen werden onze lage landen door catastrophale overstroomingen getroffen, waarbij vele steden en dorpen werden verwoest. De steeds in aantal groeiende bevolking werd in den loop der eeuwen gedwongen het steeds grooter wordende gebrek aan ruimte te bestrijden. Behalve door kolonisatie in de overzeesche gebieden, trachtte men in een voortdurenden strijd tegen de zee en door de verovering van steeds grootere stukken land op het water, dit gebrek aan ruimte tegen te gaan.

De eerste plannen tot inpoldering van de Zuiderzee werden reeds in 1849 door ir. Van Diggelen ontworpen. Men beschouwde deze echter op conservatieve wijze en verwees ze naar het rijk der fantasie. Ook verschillende andere ingenieurs hielden zich met dezelfde gedachte bezig. Zooals bij ons gebruikelijk, werd een vereeniging opgericht, met het doel deze verschillende plannen te onderzoeken. In 1886 gaf deze vereeniging aan ir. Cornelis Lely (1854—1929) opdracht, een definitief ontwerp te maken. Deze stelde voor, een afsluitdijk te leggen en wel vanaf de Noordhollandsche kust, over het eiland Wieringen naar de Friesche kust. Achter dezen afsluitdijk ontwierp hij vier groote afzonderlijke polders en wel den Wieringermeerpolder met een oppervlakte van rond 20.000 H.A., den Noordoostpolder met 48.000 H.A., den Zuidwestpolder met 56.000 H.A. en den Zuidoostpolder met 95.000 H.A.

Het duurde intusschen nog tot 1892, voordat ir. Lely, die inmiddels minister van Waterstaat geworden was, erin slaagde een staatscommissie in het leven te roepen, die de opdracht ontving, het oude door hem ontworpen plan te toetsen aan den nieuwen stand van zaken en de mogelijkheden, die nieuwere technische hulpmiddelen boden. Met slechts geringe wijzigingen werd tenslotte het „plan Lely" goed bevonden. Doch weer duurde het tot 1918 (ir. Lely was intusschen nog gouverneur-generaal van Suriname geweest), voordat een wet tot stand kwam, die uitvoering van het plan mogelijk maakte. Eindelijk, in 1920 trok men aan het werk.

Het probleem der kosten was een heftig omstreden punt. De kosten voor de inpoldering van den Noordwestpolder bedroegen 100 millioen gulden. In 1924 had men ze op 37 millioen geschat, in 1928 op 60 millioen. Met den Afsluitdijk had men nog ernstiger ervaringen. In 1914 werd berekend, dat deze 60 millioen zou kosten, in 1925 werd hij al op 90 millioen geschat, in 1928 stegen de kosten reeds tot 128 millioen. Toen de dijk tenslotte klaar was bleek, dat deze 170 millioen gulden gekost had. Het totale werk, dat 23 jaar zal duren, wordt op meer dan 1.000 millioen getaxeerd.

Met de inpoldering van de Wieringermeer (het proefkonijntje van het geheele werk) en met den aanleg van den Afsluitdijk werd tegelijkertijd begonnen. Men hechtte er groote waarde aan, dat deze eerste polder zoo spoedig mogelijk gereed zou komen, niet alleen om reeds spoedig nieuw land te winnen, doch ook om de noodige ervaringen op te doen, die bij het verdere werk van groot nut konden zijn. De dijk, die den Wieringermeerpolder omsluit, werd in 1930 gesloten. In zeven maanden werd de polder met behulp van een electrisch en een met dieselmotoren uitgerust pompstation leeggemalen. Deze gemalen konden bij een niveauverschil van ongeveer zeven meter, 1700 kubieke meter water per minuut verwerken. Toen het land droog lag, bood het een troosteloozen aanblik. Men zag 20.000 H.A. zoutachtig slik voor zich liggen met hier en daar een kanaal, dat reeds tevoren uitgebaggerd was. Het was geen gemakkelijke taak dit gebied in cultuur te brengen en voor bewoning geschikt te maken. Het gelukte echter binnen betrekkelijk zeer korten tijd en in den Wieringermeerpolder groeide een van de vruchtbaarste en rijkste gebieden van ons land, met vele modelboerderijen. Wanneer men thans dit polderland doortrekt met zijn mooie dorpen, prachtige boerderijen, goede wegen en kanalen, kan men nauwelijks gelooven, dat dit gebied voor nauwelijks tien jaren nog door de stormachtige wateren der Zuiderzee werd overspoeld. Intusschen had ook het gelijktijdig aangevangen werk tot gereedmaking van den grooten afsluitdijk voortgang gevonden. De afsluitdijk bestaat uit twee deelen: het 2.5 K.M. lange deel tusschen het vasteland der provincie Noordholland en het voormalige eiland Wieringen en het 30 K.M. lange deel van Wieringen tot aan de Friesche kust bij Zürich, een gehucht midden tusschen de beide bekende Friesche steden Harlingen en Bolsward. De dijk heeft een hoogte van ongeveer zeven meter boven den waterspiegel. Op den aan het IJsselmeer grenzenden kant, ongeveer vier meter boven het water, ligt een dertig meter breede strook, waarop een autoweg en een fietspad werden aangelegd.

Op 28 Mei 1932, op een Zaterdagmiddag om 1 uur 2 minuten had de afsluiting van het laatste gat in dezen afsluitdijk plaats. Het werk was begonnen met de afsluiting van het Amsteldiep, een water tusschen de Noordhollandsche kust en het eiland Wieringen. Op 29 Juni 1920, om 12 uur 5 minuten werd de eerste bak leem in de zee gestort. De afsluiting duurde dus 11 jaren, 334 dagen en 57 minuten.

De afsluitdijk is de bekroning van een periode van langen en hardnekkigen strijd van ingenieurs en polderwerkers tusschen hemel en water met de zee, met den storm, met het grijze scherpe leem en de paalwormen. Het eerste stukje dijk van 2½ K.M. nam vier jaren tijd in beslag. De visschers in Enkhuizen, Volendam en Vollenhove, op de eilanden Marken en Urk, die over deze Zuiderzeewerken in het geheel niet te spreken waren, omdat daardoor de vischvangst zoo niet geheel onmogelijk, dan toch in elk geval sterk beperkt zou worden, spotten reeds en zeiden: „Zie je wel, vier jaren duurt het voor zoo'n klein stukje, waarin nauwelijks stroom staat, klaar is. Het heele werk wordt niets. De diepe geulen bij Vlieter, Middelgronden, Blinde Geul en Gaatje kunnen niet overmeesterd worden."

De ingenieurs en de werklieden hebben het gepresteerd, in weerwil van alle sombere voorspellingen der visschers. In 1926 kon met het 30 K.M. lange stuk begonnen worden. Zwaar was vooral de strijd bij Middelgronden, waar de zee zich hardnekkig verdedigde. Hier vrat de paalworm aan de dammen. Het zout beet het ijzerdraad der verbindingsstukken kapot. In het bijzonder in het najaar van 1931 bestond groote vrees, dat de zware stormen het onvoltooide werk, juist omdat het nog niet tot afsluiting gekomen was, zouden vernielen. De winter werd echter goed doorstaan en in den ochtend van den 28sten Mei konden de golven van de Noordzee het langzamerhand aan banden gelegde water der Zuiderzee, niet meer beroeren. Toen de laatste ladingen leem en zand in het nog overgebleven gat vielen, huilden de sirenes op alle schepen. Op de sleepbooten en baggermolens werden de vlaggen geheschen. In de visschersdorpen hing de vlag echter halfstok. De voltooiing der afsluitdijk beteekende het einde van een vischrijk water.

Op het IJsselmeer loopt het water van de IJssel en verschillende kleinere rivieren uit. Het overtollige water wordt bij eb door de 25 in den dijk ingebouwde ontwateringssluizen naar de Noordzee afgevoerd. Op deze wijze is een zoetwatermeer ontstaan, dat uit het omringende land zooveel zoet water kan ontvangen als het maar noodig heeft. Behalve de ontwateringssluizen in de buurt van Wieringen en Friesland zijn ook scheepvaartsluizen gebouwd. Hierdoor werd bereikt, dat de binnenscheepvaart door den bouw der Zuiderzeewerken niet gehinderd werd. Eerder is het tegendeel het geval, omdat het IJsselmeer rustiger water heeft dan vroeger de Zuiderzee.

De ringvormige afsluitdijk van den Noordoostpolder werd in December 1940 gesloten. In den loop van 1941 werd ook deze polder leeggemalen, zoodat reeds in den herfst van ditzelfde jaar met het landbouwwerk kon worden begonnen. In het voorjaar van dit jaar werd eveneens met den bouw van den ringdijk van den Zuidwestpolder begonnen.

De uitvoering van deze werken eischte uitgebreide voorstudies. Dat deze zeer nauwkeurig geschiedden wordt bewezen door den voortgang van het werk, zooals deze zich van den beginne af aan volgens de plannen ontwikkelde. Geen tegenslagen van beteekenis, ja zelfs niet de oorlog, deed belemmeringen ontstaan. Niet slechts de Nederlandsche ingenieurs en landbouwkundigen, maar ook de Nederlandsche ondernemers en arbeiders hebben zich hier een monument voor alle tijden geschapen. Op den Afsluitdijk, het grootste waterbouwwerk, dat tot dusverre ooit door een volk tot stand gebracht werd, bevindt zich een bescheiden gedenkteeken. Dit gedenkteeken, dat op de plaats werd opgericht, waar tien jaren geleden deze reuzendam gesloten werd, bevat geen enkele persoonsnaam. Slechts een korte spreuk zegt het: „Een volk, dat leeft, bouwt aan zijn toekomst." **(Vor. ber. Zuiderzeewerken 4905 D.)**

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Mussert bezoekt Noord-Brabant - Kerndag van N.S.D.A.P. en N.S.B. te Hilversum - Propaganda-richtlijnen; rede van Ernst Voorhoeve te Den Haag. —

1 Juni — De leider der N.S.B. ir. Mussert, heeft een bezoek aan de Brabantsche hoofdstad gebracht. Hij bezocht o.m. het gebouw van den Ned. Landstand, het N.V.V.-huis en het gebouw van den Ned. Arbeidsdienst. Tevens bracht hij een kort bezoek aan het paleis van Justitie. Het middagmaal werd gebruikt te

Vught, waarna ir. Mussert de kringfunctionarissen uit Den Bosch ontving. Vervolgens is de reis voortgezet naar Heusden. Ir. Mussert vertrok vervolgens naar Boxtel, waar eveneens een officieele ontvangst op het raadhuis plaats had. Te Boxtel bracht de leider der N.S.B. voorts een bezoek aan verschillende woonwijken.

In den avond vertrok ir. Mussert naar Oss, waar hij in een besloten vergadering de kringfunctionarissen toesprak. Tenslotte voerde de tocht naar Tilburg, waar een soortgelijke vergadering is gehouden.

De tweede dag van de reis van Mussert door Noord-Brabant begon met een bezoek aan het gewestelijk kwartier te Tilburg van waaruit de N.S.B. in deze provincie wordt geleid.

Daarna ging de tocht naar Eindhoven. Het bezoek aan die stad vormde een hoogtepunt van de reis. Het leek alsof heel de stad Eindhoven voor het feest van dit bezoek was uitgeloopen. Ongeveer te half twaalf kwam Mussert aan bij het stadhuis, waar hij officieel werd ontvangen door den burgemeester, dr. Pulles. Mussert bleef ook de rest van den dag nog in Eindhoven en omgeving ten einde eenige fabrieken te bezichtigen. Hierna werd de terugtocht naar Tilburg aanvaard.

Reeds vroeg in den ochtend van den derden dag werd de tocht van Tilburg aangevangen in de richting van Etten, waar aan de grens van den kring Westbrabant de kringleider Van der Graaff den leider welkom heette in zijn gebied en zich bij het gezelschap voegde. Van hier ging het naar Dinteloord, waar de burgemeester Van Campen den leider op het raadhuis officieel ontving. Daarop volgde een bezoek aan het Groepshuis.

Het volgende oponthoud was Steenbergen voor een bezoek aan het Groepshuis, waar de leider speciaal een van de kameraden, die een na familielid aan het Oostfront heeft verloren, moed insprak. In het Kringhuis te Bergen op Zoom kreeg de kringleider vervolgens gelegenheid den leider officieel in zijn kring te begroeten en hem de verschillende kringfunctionarissen voor te stellen. Verder ging dan de tocht, thans naar Wouw waar wederom op het raadhuis een officieele ontvangst plaats had door den burgemeester-groepsleider. Ook in Roosendaal werd de leider officieel door den burgemeester ontvangen, waarna in het oude raadhuis aldaar door het gemeentebestuur een koffiemaaltijd werd aangeboden. In het groepshuis te Roosendaal had vervolgens een ledenvergadering plaats, waar o.a. mede aanwezig waren de Ortsgruppenleiter der N.S.D.A.P., Koster, en vele vertegenwoordigers van de Duitsche weermacht. Breda was de volgende plaats, welke werd aangedaan en waar de leider een ledenvergadering bijwoonde in den schouwburg Concordia. Thans werd de terugtocht naar Tilburg weer aanvaard. Onderweg bracht de leider nog een bezoek aan het gezin van kameraad Ten Eksel, een van de oudste dragers van het eereteeken strijd en offer, die pas van een langdurige ziekte hersteld is en daarmede was tenslotte deze driedaagsche tocht ten einde.

Kerndag van N.S.D.A.P. en N.S.B. te Hilversum. — De tweede groote, gemeenschappelijke kerndag van N.S.D.A.P. en N.S.B. is op 31 Mei gehouden in hotel Gooiland te Hilversum. Bij het begin van het congres arriveerde Hauptdienstleiter Schmidt. In een welkomstwoord betoogde districtleider De Ruiter, dat, ondanks alle dagelijksch werk, innerlijke opbeuring noodzakelijk is. De taak van het interne front bestaat hierin, dat het voortdurend het nauwste contact met de politieke gebeurtenissen moet onderhouden en alles van het standpunt van onze wereldschouwing moet beoordeelen. De plaatsvervangende leider der opleiding van de N.S.D.A.P., Kuhlmann, zei in zijn toespraak, dat de nationaal-socialistische revolutie ontstaan is uit protest tegen alles, wat vreemd is aan volk en soort en in den loop der eeuwen bij de Germaansche volken is binnengedrongen. Deze strijd, dien wij thans voeren, is niet slechts een gewapend conflict, maar in dezen strijd staat wereldbeschouwing tegenover wereldbeschouwing: die van liberalen, Marxistischen, joodschen en bolsjewistischen stempel tegenover de opvattingen der jeugdige volken.

Vervolgens sprak de vormingsleider der N.S.B., dr. van Genechten. Hij somde op de fouten der kapitalistische methoden, die steeds weer leiden tot politieke en economische verkalking en tot kliekvorming.

Na een gemeenschappelijken stamppotmaaltijd in de middagpauze kon Kreizinspektor Vogler ook den leider der N.S.B., Mussert, welkom heeten.

Hauptdienstleiter Schmidt nam daarop het woord voor een uitvoerige uiteenzetting, waarin hij betoogde, dat de grondslag van de nieuwe orde de duidelijke onderscheiding der fronten is. Wij gelooven niet aan een internationale, maar aan de kracht van de volksche idee, die wij gemeenschappelijk belijden. Wij strijden gemeenschappelijk voor den dag, die aan alle Germanen werk, vrijheid en brood zal brengen. Derhalve strijden wij voor de socialistische en nationalistische gemeenschap.

Aan het slot der bijeenkomst sprak de leider der N.S.B., Mussert, over de ontwikkeling en de oogmerken van zijn beweging. Het nieuwe stadium in den strijd van de N.S.B. is de weg van de beweging tot volksgemeenschap en leiding van het volk. Deze weg wordt reeds afgelegd in de organisaties van het Nederlandsche Arbeidsfront, den Nederlandschen Arbeidsdienst en den Nederlandschen Volksdienst.

Propaganda-richtlijnen; rede van Ernst Voorhoeve te Den Haag. — In een op 30 Mei gehouden kernvergadering van het gewest Zuid-Holland der N.S.B., waarin de fronten en gilden, Winterhulp en Volksdienst enz. vertegenwoordigd waren, is een gelijkgerichte propaganda besproken. De heer E. Voorhoeve, zoo deelt „Het Vaderland" van 31 Mei mede, betoogde o.m. de noodzakelijke kameraadschappelijke samenwerking bij het afzonderlijk marcheeren naar hetzelfde doel: de vestiging en bouw van een nat.-soc. orde in ons land.

Een der vraagstukken is de zwarte handel. Op geen enkele wijze mag er aan worden deelgenomen. Er worden plannen uitgewerkt, waaraan de N.S.B. zal meewerken, om den zwarten handel op te sporen en de schuldigen op te sluiten.

Het tweede probleem is dat van het vorstenhuis. Het Huis van Oranje heeft in het verleden groote diensten aan het Nederlandsche volk bewezen en tot het vertrek der Oranjes naar den overkant der zee hebben de nat.-socialisten als één man er achter gestaan. Sindsdien kan het Huis van Oranje en zal het geen diensten meer aan 't Nederlandsche volk bewijzen en daarmede is het probleem voor de nat.-socialisten opgelost. Het derde probleem is de godsdienst, die niet op 't politieke spreekgestoelte behoort, zoo min als de politiek op den preekstoel. Wat anderen heilig is moet als heilig worden behandeld. Het nat.-socialisme zelf is een vierde probleem. De Nederlanders kunnen geen socialist zijn zonder nationalist, geen Nederlanders zonder socialist te zijn. Nederland kan echter niet op zichzelf leven en is niet onafhankelijk, zoomin als eenig volk. We moeten ook op de bres staan voor het belang van den Germaanschen stam en voor 't nog grooter verband, Europa. Zoo is de politiek van den Leider in overeenstemming met de politiek van den Führer. Wil het nat.-socialisme de macht krijgen dan moet het verankerd worden in het Nederlandsche volk, die macht mag niet gebaseerd zijn op geweld, niet op eigen geweld, nog veel minder op vreemd geweld, slechts op 't geloof en den wil en de overtuiging van de beste kern van het volk. Met die verankering is men nog lang niet gereed.

Rede van Gernand. — De heer Gernand, leider der afdeeling Volksaufklärung und Propaganda van het Rijkscommissariaat, wees er op dat 't niet meer gaat om Duitschland of Nederland maar om de cultuur van het avondland. Hij schetste de economische crisis in Duitschland en de onjuistheid van den goudbasis van het economische en financieele systeem. Het uitbreken van den oorlog was slechts een quaestie van tijd. Wie leven wil moet willen strijden om te verdedigen wat hij bezit; wie een zoo groot eilandenrijk bezit als Nederland had, moest soldaten en oorlogsschepen hebben. De oorlog was noodzakelijk, eerst door leed worden de oogen geopend. Eerst na een dieptepunt ontstaat weer een één zijnd volk. Duitschland na 1918 heeft het bewezen. Het Nederlandsche volk, dat unieke dingen op de wereld heeft gepresteerd, zal de ziekte, waarin het is geraakt, te boven komen. Niettegenstaande de welvaart waarin het was geraakt, was het den zegen van den arbeid niet vergeten, dat beteekent veel. In het Oosten ligt een groote taak voor de Nederlanders; ongetwijfeld zullen als daar Nederlanders hun nederzettingen hebben gevestigd, deze spoedig opvallen, zich bijzonder gunstig onderscheiden van de andere nederzettingen der diverse volken. De Nederlanders moeten medewerken om een nieuw Europa op te bouwen. God wil een nieuwe eeuw, een eeuw van geluk. (Nat. Dagblad - Telegraaf - Vaderland)

(V. b. ir. Mussert 5112 A.; N.S.D.A.P. en N.S.B. 5096 A.; Ernst Voorhoeve 4998 G.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister Darré neemt ziekteverlof - Bewapeningscrediet aan Turkije - S.S. Obergruppenführer R. Heydrich, plv. Rijksprotector in Bohemen en Moravië vermoord. —

Berlijn, 1 Juni (D.N.B.) — De Duitsche minister van voedselvoorziening en landbouw, Walther Darré, is op 23 Mei om gezondheidsredenen met verlof gegaan. Dit verlof zal van vrij langdurigen aard zijn. De Führer heeft voor den komenden tijd den staatssecretaris van het departement van voedselvoorziening en landbouw, Herbert Backe, belast met de leiding van de ambtsbezigheden van den Rijksminister.

Bewapeningscrediet aan Turkije. — Berlijn, 1 Juni (D.N.B.) — Tusschen het Duitsche Rijk en Turkije is, gebaseerd op onderhandelingen, die in 1939 zijn gevoerd, zoo juist een overeenkomst gesloten, volgens welke aan de Turksche regeering een bedrag van 100 Millioen Rijksmark ter beschikking wordt gesteld. Dit crediet zal door Turkije worden gebruikt voor den aankoop van oorlogsmateriaal in Duitschland. Een Turksche technische commissie is te Berlijn aangekomen voor het sluiten van de contracten.

S.S. Obergruppenführer R. Heydrich, plv. Rijksprotector in Bohemen en Moravië, vermoord. — 4 Juni — Naar de „Deutsche Ztg. i. d. Niederlanden" uit Praag meldt, is de plaatsver-

vangende Rijksprotector in Bohemen en Moravië en chef van de Sicherheitspolizei en van de S.D., S.S. Obergruppenführer en General der Polizei, Reinhard Heydrich, op 4 Juni aan de gevolgen van den op 27 Mei op hem gepleegden moordaanslag gestorven.

Reinhard Heydrich werd in 1904 in Halle aan de Saale geboren. Als cadet kwam hij in 1922 bij de marine. Nadat hij uit den actieven marinedienst getreden was, sloot hij zich in 1931 aan bij de N.S.D.A.P. en de S.S. Reeds in hetzelfde jaar werd hij als Sturmführer bij den staf van Reichsführer S.S. Himmler naar München gezonden en het volgend jaar tot Staatsführer en chef van den Sicherheitsdienst R.F.-S.S. benoemd. Na een korte overgangsactiviteit bij de Beiersche politieke politie werd Heydrich in 1934 als leider van het bureau der geheime staatspolitie naar Berlijn overgeplaatst en in 1936 tot chef van de Sicherheitspolizei benoemd. Reinhard Heydrich, die in 1941 tot S.S. Obergruppenführer en General der Polizei bevorderd werd, vereenigde in zijn persoon de leiding van het Sicherheitshauptamtes van den Reichsführer S.S., van het Pruisische bureau der geheime staatspolitie en was Pruisisch staatsraad en afgevaardigde in den Rijksdag. Verleden jaar werd hij plaatsvervangend Rijksprotector in Bohemen en Moravië.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Obergruppenführer S.S. Heydrich 5123 B.)

A. **NEDERLAND. — Verpleegsters naar het Oostfront vertrokken - Inzameling van eetbare planten - Heffing ter verbetering van den vischstand - Inlevering van akkerbouwproducten - Welsprekendheidwedstrijd te Hilversum. —**

Juni — Twintig Nederlandsche verpleegsters, die aan het Oostfront dienst zullen doen bij de Nederlandsche ambulance, zijn op 30 Mei naar Duitschland vertrokken. Op het perron zijn zij uitgeleide gedaan door een groote schare vrienden en bekenden, die de vertrekkenden rijkelijk van bloemen hadden voorzien. Alle verpleegsters waren getooid met een roode roos en bovendien hadden ze ieder een ruiker. Behalve de commandant van het vrijwilligerslegioen Nederland, luitenant-generaal H. A. Seyffardt en de leider van de ambulance J. S. Galjart waren nog tal van N.S.B.-functionarissen aanwezig. De zusters worden in Berlijn opgewacht door officieren van het Nederlandsche legioen, die hen naar hun standplaats zullen brengen.

Inzameling van eetbare planten. — Het Departement van Opvoeding wil de Nederlandsche schooljeugd inschakelen om de wilde planten in te zamelen, die de gekweekte groenten dit jaar voor een deel kunnen vervangen, o.a. wilde vruchten, paddestoelen en kruiden voor thee. Er wordt voor de schoolkinderen een reeks radiolezingen georganiseerd onder den titel: A.G.B.I.O. (aangename gratis bijvoeding in oorlogstijd).

Heffing ter verbetering van den vischstand. — In de Staatscourant van 29 en 30 Mei is opgenomen een besluit op het gebied van de binnenvisscherij, regelende de heffing van bijdragen ter verbetering van de binnenvisscherij. De bedoeling daarvan is den vischstand in onze binnenwateren te verhoogen, door het kweeken, aankoopen en uitzetten van pootvisch, het bestrijden van waterverontreiniging en een aantal niet nader aangeduide middelen, welke er toe kunnen bijdragen het vischwater te verbeteren. Daarom zal thans van elken direct belanghebbende bij een goeden vischstand eene bijdrage worden gevorderd. Hij zal behalve den akteprijs tevens een bijdrage moeten voldoen, die nog door den secretaris-generaal van landbouw en visscherij zal worden vastgesteld. Doch ook hij, die slechts met een hengel vischt, zal moeten bijdragen. Iedere hengelaar, die 15 jaar en ouder is, zal het bewijs, dat hij de bijdrage voldaan heeft, tijdens het visschen steeds bij zich moeten hebben en het op eerste aanvraag moeten vertoonen aan de ambtenaren, met het toezicht op de visscherij belast.

Inlevering van akkerbouwproducten. — De directeur-generaal van de voedselvoorziening heeft bepaald, dat telers verplicht zijn vóór 1 Juni 1942 alle hun toebehoorende hierna genoemde producten bij de P.I.C.A. in te leveren: granen, peulvruchten, wikken, lupinen, kanariezaad, koolzaad, karwij (karwijzaad), gele en bruine mosterd en vlasbollen. Van deze inlevering is slechts uitgesloten: 1. het resteerende deel van den oogst 1941, waaronder destijds vrijstelling van den inleveringsplicht is verleend; 2. ten hoogste een vijfde gedeelte der van eigen oogst 1941 verkregen haver, bestemd voor paardenvoer, alsmede 3. de hoeveelheid op regelmatige wijze verkregen voeder, bestemd voor pluimvee.

Welsprekendheidwedstrijd te Hilversum. — De Nederlandsche Omroep heeft in aansluiting op den voordrachtscursus voor de microfoon geleid door den heer A. v. Hees, wedstrijden in welsprekendheid georganiseerd. Op 27 Mei moest de beslissing vallen.

De leeftijd der deelnemers varieerde van 14 tot 22 jaar. Opmerkelijk was het feit, dat de meisjes verreweg in de meerderheid waren: 18 tegen 8.

De keuze van onderwerp viel in alle gevallen te roemen en hetzelfde kan men van de voordracht zeggen. Onze klassieken waren schaars vertegenwoordigd, Jan Prins en de Afrikaansche dichters bleken daarentegen zeer gezocht. De „Kindersproken" voorgedragen door de winnares van den hoofdprijs, — die nauwelijks 16 lentes telde — ontlokte toehoorders en mededingers te recht een langdurig applaus.

(Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Ned. Ambulance 5030 C.)

B. **NEDERLAND. — Nederl. Arbeidsfront - Regeling van den nationalen arbeid op komst - Reglement, Rechten en plichten der leden. —**

Amsterdam, Juni — In de congreszaal van het American-hotel te Amsterdam is op 29 Mei een bijeenkomst gehouden van de leden der sectie kleedingindustrie van het Economisch Front, waartoe tevens waren uitgenoodigd de in ons land werkende Duitsche bedrijfsgenooten, waarin o.m. de secretaris-generaal van Financiën en voor bijzondere economische aangelegenheden en leider van het Economisch Front, mr. M. M. Rost van Tonningen en de leider van het Nederlandsch Arbeidsfront, H. J. Woudenberg, het woord hebben gevoerd.

In deze bijeenkomst heeft de heer Woudenberg o.m. medegedeeld, dat binnenkort een wet tot regeling van den nationalen arbeid te verwachten is. In deze wet zullen alle rechten en plichten van alle betrokkenen worden omschreven. De loonovereenkomsten zullen in de toekomst worden geregeld door z.g. „betrouwden", wat deze zullen vaststellen is bindend.

Reglement; Rechten en plichten der leden. — In de „Officieele Mededeelingen van den leider van het Nederlandsche Arbeidsfront" waarvan uitgave No. 1 op 20 Mei j.l. is verschenen, is het huishoudelijke reglement van het Nederlandsche Arbeidsfront, zooals dat door den leider is vastgesteld, bekend gemaakt.

In artikel 3 worden de instanties genoemd, die medewerken aan de verwezenlijking van de doeleinden van het N.A.F. Het zijn: 1. De landelijke leiding. 2. De gewestelijke leiders, wier aantal en territoriaal gebied door den leider van het Nederlandsche Arbeidsfront telkens worden vastgesteld. 3. Gemachtigden in het bedrijf of onderneming (sociale voormannen). Voor ieder bedrijf, waarin meer dan vijf werknemers werkzaam zijn, wordt een sociale voorman aangesteld.

Uit artikel 7 blijkt, dat de leider van de hoofdafdeeling geldzaken belast is met het innen van de contributie en het beheer der instellingen tot onderlinge bevrediging van sociale behoeften, alsmede van het gezamenlijke vermogen van het N.A.F., zijn dochter- en neveninstellingen. De leider van de hoofdafdeeling geldzaken vertegenwoordigt het N.A.F. alsmede de dochter- en neveninstellingen in alle vermogensrechtelijke aangelegenheden, zoowel in als buiten rechte. Hij is bevoegd de leiders van de afdeeling geldzaken in de gewesten binnen het territoriale gebied hunner bevoegdheid tot zijn vertegenwoordigers te machtigen.

De rechten der leden zijn vastgesteld in artikel 9: 1. Het lidmaatschap van het N.A.F. gaat gepaard met het recht om: a. de instellingen voor rechtsbijstand van het Nederlandsche Arbeidsfront te raadplegen; b. overeenkomstig de betreffende regelen en onder waarborging van de tot nu toe verkregen aanspraken van de instellingen tot onderlinge bevrediging van sociale behoeften gebruik te maken. De leden hebben het recht een beroep te doen op de werkloozenkas overeenkomstig de wettelijke bepalingen. Zij hebben recht op: 1. Ondersteuning in geval van nood. 2. Ondersteuning bij huwelijk van vrouwelijke leden. 3. Overlijdens- en begrafenisuitkeering. 4. Ouderdoms- en invaliditeitsondersteuning. 5. T.b.c.-ondersteuningen; c. aan de instellingen voor beroepsopleiding deel te nemen; d. aan de inrichtingen en organisaties van de gemeenschap „Vreugde en Arbeid" deel te hebben; e. kosteloos vaktijdschriften te ontvangen, welke vanwege het N.A.F. periodiek worden uitgegeven; f. een beroep te doen op de werkloozenkas overeenkomstig de wettelijke bepalingen.

2. De leider van het N.A.F. bepaalt nader den omvang en de wijze van uitoefening van de lidmaatschapsrechten afzonderlijk. 3. Hij stelt in het bijzonder ondersteuningsnormen vast.

Artikel 10 spreekt over de plichten der leden, die hoofdzakelijk contributieplichten betreffen. Het lidmaatschap van het N.A.F. gaat niet slechts gepaard met het genot van rechten, doch ook met den eisch, de plichten te vervullen, welke het afzonderlijke lid worden opgelegd, opdat de doeleinden van het N.A.F. kunnen worden bereikt. (N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Nederl. Arbeidsfront 5093 A.)

C. **ENGELAND. — Oorlogskosten. —**

Stockholm, 4 Juni (D.N.B.) — Naar de Londensche correspondent van „Göteborgs Posten" meldt, heeft de oorlog Engeland tot dusver £ 10 milliard gekost en wel aan rechtstreeksche oorlogsmaatregelen. De geheele eerste wereldoorlog heeft Engeland nog niet ten volle £ 8½ milliard gekost. De dagelijksche oorlogskosten bedragen thans voor Engeland £ 12.5 millioen tegen £ 5 millioen in het begin van den oorlog.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Oorlogskosten 4866 A.)**

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Engelsche luchtaanvallen op Keulen, Duisburg, Oberhausen en Bremen; Duitsche vergeldingsaanvallen op Canterbury - Landing op de Kanaalkust afgeslagen - 924.400 br.t. handelsscheepsruimte in Mei vernietigd - Zware woestijngevechten in Noord-Afrika. —

OOSTELIJK FRONT.

6 Juni — De weermachtsberichten uit het hoofdkwartier van den Führer maakten gedurende deze week in hoofdzaak slechts melding van plaatselijke gevechtshandelingen.
In den centralen sector verliezen de bolsjewisten door succesvolle Duitsche aanvalsoperaties de eene plaats na de andere en leidden plaatselijke aanvallen tot vernietiging van ingesloten vijandelijke groepen. De vijand verloor in deze gevechten 1500 dooden, 2000 gevangenen, 54 stukken geschut, 287 mortieren en mitrailleurs, alsmede drie vechtwagens en vier vliegtuigen
Een verrassende vijandelijke aanval op het frontgedeelte van een divisie mislukte met zware verliezen.
In den noordelijken sector schrijdt de vernietiging van ingesloten bolsjewistische strijdkrachten voort.
Achter de linies zijn vrij sterke bolsjewistische benden in gevechten, welke twee weken duurden, door Hongaarsche afdeelingen vernietigd. De vijand verloor daarbij behalve een aantal gevangenen, meer dan 4300 dooden, 21 stukken geschut, 97 granaatwerpers en machinegeweren, alsmede een hoeveelheid handvuurwapens en munitie.

DE LUCHTOORLOG.

Britsche luchtaanvallen op West-Duitschland - Duitsche vergeldingsaanvallen op Canterbury. — 31 Mei — Britsche bommenwerpers hebben in den afgeloopen nacht een terreuraanval op de binnenstad van Keulen ondernomen, waarbij door ontploffing en brand, vooral in woonwijken, groote schade aangericht werd. Nachtjagers en luchtdoelgeschut schoten 37 der aanvallende bommenwerpers neer.
1 Juni — Als vergelding voor den terroriseeringsaanval der Britsche luchtmacht op de binnenstad van Keulen hebben sterke formaties gevechtsvliegtuigen in den afgeloopen nacht de bisschopsstad Canterbury in Z.O.-Engeland met duizenden brisant- en brandbommen aangevallen.
Terwijl de Britsche propaganda 20.000 dooden opgeeft als resultaat van den luchtaanval op Keulen, kan worden geconstateerd, dat er als slachtoffers van dezen aanval 200 dooden zijn te betreuren.
6 Juni — Van 14 Mei tot 1 Juni hebben de Sovjets 1062 vliegtuigen verloren. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijke front 98 Duitsche vliegtuigen verloren.
In de week van 21 Mei tot 2 Juni 1942 hebben de Britten 318 vliegtuigen verloren als gevolg van de actie der Duitsch-Italiaansche luchtmacht.
Britsche bommenwerpers deden nog nachtelijke aanvallen op verscheidene plaatsen in West-Duitschland, en in het bijzonder op de woonwijken te Duisburg, Bremen en Oberhausen. Van Duitsche zijde werden aanvallen ondernomen op Ipswich, Poole, Great Yarmouth en de Humber.

Engelsche landingspoging aan de Kanaalkust verijdeld. — 4 Juni — In den vroegen ochtend naderden eenige motortorpedobooten, begeleid door laagvliegende toestellen, de Fransche kust in de nabijheid van Le Touquet. De Britsche vliegtuigen werden door de Duitsche artillerie onmiddellijk onder vuur genomen, zoodat zij moesten wijken. Bij een nieuwe poging, ten Zuiden van het eerste punt, kwamen weliswaar eenige Britsche soldaten aan land, doch door het afweervuur werden zij gedwongen onmiddellijk terug te keeren. Eenige Engelschen werden gevangen genomen. Eenige wapenen en gereedschap werden buitgemaakt.

DE OORLOG TER ZEE.

6 Juni — De strijd tegen de ravitailleeringsscheepvaart van Groot-Brittannië en de Ver. Staten had in Mei buitengewoon veel succes. Marine en luchtmacht boorden 170 vijandelijke schepen, met een totale scheepsruimte van 924.400 br.t., in den grond. Bovendien werden 66 schepen door bom- of torpedotreffers ten deele zwaar beschadigd. Tot dit succes heeft het duikbootwapen door het tot zinken brengen van 140 schepen van in totaal 767.400 br.t. in buitengewone mate bijgedragen. Op 31 Mei werd in het Oosten van de Middellandsche Zee een schip van 3000 ton gesignaleerd en getorpedeerd door Italiaansche vliegtuigen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

6 Juni — In Marmarica worden de gevechten voortgezet en daarbij zijn den vijand opnieuw zware verliezen toegebracht. Tijdens de gevechten werden de 150ste en 151ste Britsche infanteriebrigades, alsmede het 72ste Britsche veldartillerieregiment, die deel uitmaken van de 50ste Britsche infanteriedivisie, bijna geheel in de pan gehakt. Verder werd tijdens het succesvolle gevecht bij Got-el-Oealeb een afdeeling van de eerste Britsche legerpantserbrigade vernietigd. 3000 gevangenen, onder wie een brigade-generaal, vielen in Duitsche handen.
Bij een verkenningsvlucht boven de vijandelijke linies werd het vliegtuig van den generaal der pantsertroepen Crüwell neergehaald; hij geraakte in Engelsche gevangenschap.
Door pantserafweerkanonnen en luchtmacht zijn volgens tot 3 Juni ontvangen berichten meer dan vijfhonderd Britsche pantserwagens buiten gevecht gesteld. De verliezen aan pantserwagens der Spilmogendheden zijn zeer gering.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5124 A.)

B. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — De strijd op Madagascar. —

Vichy, 3 Juni (D.N.B.) — De door Reuter gemelde inneming van het plaatsje Anovorano op Madagascar, 90 km. ten Zuiden van Diego Suarez, wordt van bevoegde zijde alhier bevestigd.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Madagascar 5108 B.)

C. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

De strijd in China. — 1 Juni — De Japansche voorhoede heeft de achtervolging van de overblijfselen der Chineesche troepen voortgezet en op 29 Mei Langjoe aan den bovenloop van de Tjenkang bezet, zoo meldt een bericht van de Asahi. Een andere Japansche eenheid heeft de 86e en de 87e legergroep van Tjoengking teruggeslagen en op 29 Mei nog een strategisch punt bezet, n.l. Tangkidi, gelegen aan de spoorlijn Hangtsjau-Kiangsjan.
Tokio, 2 Juni (D.N.B.) — Naar Domei van het front in Zuid-China meldt, hebben Japansche keurtroepen in den ochtend van 1 Juni Tsoengfa bezet, een belangrijk strategisch punt aan de rivier Kisjoei, een zijrivier van de Pekiang. Tsoengfa ligt 75 kilometer ten Noord-Oosten van Kanton. Naar de zender Bangkok meldt, hebben Thailandsche troepen op 30 Mei Mong Yaoeng bestormd, een plaats 80 kilometer ten Zuiden van Kengtoeng.
Tokio, 3 Juni (D.N.B.) — Eenheden van de Japansche weermacht, die bij Tsjoetsjau, komende van drie kanten, vijf vijandelijke divisies hebben omsingeld, hebben nog meer terrein veroverd, zoo meldt Domei.
Sjanghai, 3 Juni (D.N.B.) — De Japansche troepen, die op 1 Juni van Kanton uit de operaties tegen het Chineesche leger van generaal Joehanmoe zijn begonnen, hebben denzelfden dag Sjanghwa, gelegen op 75 km. ten Noordoosten van Kanton, bereikt.
Tokio, 4 Juni (Domei) — De langs den spoorweg Hankau—Kanton oprukkende Japansche troepen hebben 2 Juni Jintsjangjau in het Oosten van Tsjekiang genomen.

Strijd in Birma geëindigd. — 6 Juni — De „Nitsji-Nitsji" meldt, dat het hoofdkwartier der Japansche strijdkrachten in Birma op 29 Mei bekend heeft gemaakt, dat de zuiveringsacties tegen de overblijfselen van vijandelijke troepen in Birma vrijwel ten einde zijn.

Duikbootaanval op Sydney. — Stockholm, 1 Juni (D.N.B.) — Volgens den Britschen berichtendienst heeft het geallieerde hoofdkwartier in Australië medegedeeld, dat Japansche duikbooten een aanvalspoging op de haven van Sydney hebben ondernomen. De aanval werd, aldus dit bericht, door dwergduikbooten gedaan.

Toelagi bezet. — Tokio, 2 Juni (D.N.B.) — Naar Domei van boord van een Japansch oorlogsschip meldt, heeft, naar thans bekend wordt, een Japansche marine-afdeeling in de afgeloopen maand een succesvolle landing op het eiland Toelagi aan de zuidoostelijke punt van de Salomon-eilanden uitgevoerd.
Luchtaanvallen op Dutch Harbor. — Stockholm, 4 Juni (D.N.B.) Het Amerikaansche departement van Marine heeft, naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, medegedeeld, dat het vlootstation Dutch Harbor tweemaal een luchtaanval te verduren heeft gehad. Het eerste communiqué vermeldde, dat vier Japansche bommenwerpers en ongeveer vijftien jagers op 3 Juni tegen zes uur plaatselijken tijd Dutch Harbor op Unalaska hadden aangevallen. De aanval duurde ongeveer een kwartier. Omtrent den tweeden aanval werd medegedeeld, dat deze zes uur na den eersten plaats had. Verdere bijzonderheden waren hieromtrent nog niet bekend. Het departement heeft verder verklaard, dat in Dutch Harbor opslagplaatsen in brand geraakten.
(D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5124 B.)

A. SPOORWEGVERKEER. — Toekomstige vervoersmogelijkheden. —

Juni — De eenige jaren geleden nog populaire meening, dat ,,de spoorweg geheel zou verdwijnen'' omdat zijn taak door vliegmachine en auto spoedig geheel zou worden overgenomen, is nimmer een juiste uitdrukking van de opvattingen van de deskundigen geweest. Niet de verdringing van het eene verkeersmiddel door het andere ziet men als taak, wèl het geraken tot een zoo groot mogelijke verkeersprestatie door een doeltreffende samenwerking van verkeersmiddelen, die elk op hun bepaald gebied bijzondere voordeelen hebben. De enorme prestaties, welke de spoorwegen gedurende dezen oorlog hebben te verrichten, maken het begrijpelijk, dat in ,,Europa-Kabel'' twee Duitsche deskundigen hun blik laten gaan niet alleen over de tegenwoordige functie van den spoorweg, maar zich ook een beeld trachten te vormen van de komende ontwikkeling. Prof. Blum wijst op het feit, dat in alle landen, die eenigermate voor het verkeer zijn ontsloten, de spoorweg het verreweg grootste deel van het binnenlandsche verkeer voor zijn rekening neemt. In Duitschland b.v. komt van het totale verkeer (inclusief personen-, post-, bagage- en ijlgoedvervoer) stellig meer dan 82% op rekening van de rail (spoor en tram) en 7 à 9% op die van de binnen-scheepvaart en evenveel op die van den auto. Een uitzondering vormt Nederland, waar, zooals bekend, de binnenvaart een ongewoon hoog aandeel in het totale vervoer heeft.

Waartoe het leidt, wanneer de spoorweg niet erkend wordt als de voornaamste drager van het binnenlandsche verkeer en de staat niet planmatig naar een verhoogd prestatievermogen van de sporen streeft, ziet men thans in de V.S. In dit land zijn de spoorwegen thans klaarblijkelijk niet voldoende in staat om het kustvaart- en autoverkeer, die beide sterk verminderd moesten worden, over te nemen. En wanneer het in Australië en Britsch-Indië tot strijd komen zal, zullen de grootste moeilijkheden ontstaan door de omstandigheid, dat de autoriteiten zelfs niet voor een uniforme spoorbreedte gezorgd hebben. Aan den anderen kant moet men erkennen, aldus schr., dat de Engelschen in vroegere oorlogen een open oog voor de beteekenis van den spoorweg hebben gehad, zoo in Afghanistan, in den Soedan, in den Boerenoorlog en wat den vorigen wereldoorlog betreft, speciaal in Irak en Palestina. En ter voorbereiding van den huidigen oorlog hebben zij ter beheersching van de Oostelijke Middellandsche Zee stelselmatig een groote spoorwegbasis geschapen, die van Haifa over Caïro en Alexandrië tot aan de Libysche grens reikt, een afstand van rond 1000 K.M. Dit spoorwegnet — geheel normaalspoor — dat zijtakken heeft naar Assoean en Jeruzalem, is volgens de Engelsche bladen thans van Haifa uit naar het Noorden met normaalspoor doorgetrokken, zoodat de aansluiting aan de Bagdad-spoor in Aleppo en aan de haven van Tripolis (Syrië) en van Alexandrette verkregen moet zijn.

Na gewezen te hebben op de rol, die de spoorweg in het dichter tot elkaar brengen van Midden Europa zal spelen, besluit deze schrijver: ,,Het voornaamste doel van de verkeerspolitiek moet zijn om van ieder verkeersmiddel, overeenkomstig zijn aard, gebruik te maken en dit tot ontplooiing te brengen en tegelijkertijd alle verkeersmiddelen er toe te brengen op de juiste wijze samen te werken. Wellicht zal hierbij in de komende decennia de verdere ontwikkeling van de binnenscheepvaart het moeilijkste probleem zijn. Wat de binnenvaart betreft, kan het doel onmogelijk zijn om al de kanalen enz. te bouwen, waarop sinds 1890 door leeken aangedrongen wordt; integendeel, het voornaamste zal voorloopig zijn om het aanwezige scheepvaartbedrijf, dat door den strengen winter zoo geleden heeft, weer omhoog te brengen en daaraan elke hulp te verleenen, die er toe leiden kan, dat de bestaande waterwegen zoo veel mogelijk nut afwerpen. Deze hulp zal overigens speciaal daarin bestaan, dat de juiste samenwerking van de binnenscheepvaart met den spoorweg en den auto bereikt wordt en hierbij zullen weer de spoorwegtarieven — in den vorm van verlaagde omslagtarieven — een hoofdrol spelen.''

De uitspraak van dr. Dorpmüller, den president der Duitsche Rijksspoorwegen, dat reeds thans voorbereidingen worden getroffen op het gebied van constructie en machinetechniek, die een geheel nieuw ,,spoorwegtijdperk'' zullen openen, is onlangs uitgewerkt door Ministerialrat Wiens. Deze wenscht voor de hoofdstroomen van het ver-verkeer in Groot-Duitschland de ,,Fernbahn'', met zoo mogelijk vier sporen naast elkaar; voor het vervoer op kleineren afstand zal de vrachtauto dienen. Voor een dergelijke ,,verrespoor'' komen in aanmerking de trajecten: Donetzbekken-Oekraine-Generaal Gouvernement naar het Opper-Silezische industriegebied, naar Berlijn en het Ruhrgebied. Opper-Silezië zou ook uitgangspunt worden voor de verbinding Oostmark-Zwitserland en Oostmark-Italië eenerzijds en het Protectoraat-Zuid-Duitschland anderzijds, terwijl van Berlijn uit de verbindingen zouden gaan met de Oostzee en Midden-Duitschland en het Ruhrgebied het knooppunt zou zijn voor het geheele Westelijke Europeesche gebied en de zeehavens. Schr. wijst op het groote tijdverlies bij het tegenwoordige goederenvervoer en bepleit regelmatige diensten — op dezelfde wijze als thans de personentreinen — van goederentreinen, die uit platte wagons bestaat, die elk twee ,,opleggers'' van 10 ton kunnen vervoeren — die door den verzender worden beladen en aan het station worden aangebracht en door den ontvanger van het station van bestemming worden afgehaald. Een trein van 50 van deze wagons zou met drie man personeel 100 opleggers in één nacht van Berlijn naar München kunnen vervoeren, een prestatie waarmede het vrachtautovervoer, noch wat benoodigd personeel, noch wat kosten, noch wat slijtage betreft, kan concurreeren. De vrachtauto is daarentegen superieur bij den ,,van huis tot huis''-dienst op kleinere afstanden. Schr. neemt aan, dat de gemiddelde transportafstand na den oorlog voor alle goederen aanmerkelijk zal toenemen en denkt daarbij vooral aan het verkeer tusschen Midden- en Oost-Europa. Deze grootere verkeersruimte zal een wijziging van de verkeerstechnische grondslagen van den spoorweg noodzakelijk maken en in het bijzonder een verhooging van de verkeerssnelheden (tot circa 200 K.M. per uur) welke speciaal door de ,,Fernbahn'' mogelijk gemaakt zal kunnen worden. (Europa-Kabel - Tel.)

B. NEDERLAND. — Duitsche orders aan de Nederlandsche industrie. —

Juni — Blijkens een publicatie in ,,Niederlande'', het orgaan van de Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland, heeft onlangs de Beirat van de Zentralauftragsstelle Den Haag een eerste bijeenkomst gehouden in zijn huidige samenstelling, waarin door den president A. Flesche mededeelingen werden gedaan omtrent de werkzaamheden van den Beirat. Hierin werd o.m. medegedeeld, dat tot dusverre voor ongeveer 2½ milliard R.M. aan Duitsche orders in Nederland kon worden geplaatst. Door dr. Wittmann werd een overzicht gegeven van de plaatsing van opdrachten bij de ijzer- en metaalverwerkende industrie. Het leeuwenaandeel had hierbij de Nederlandsche scheepsbouw, doch ook de machinebouw, de electro-industrie alsmede de ijzer-, staal- en blikwarenfabrikanten konden belangrijke opdrachten boeken. De Zentralauftragstelle poogt thans — nadat de grootere bekende fabrieken vrijwel op volledige capaciteit werken door de verstrekte Duitsche orders — ook de nog vrije capaciteit buiten het gebied van de weermacht na te gaan, ten einde deze ter ontlasting van de Duitsche industrie te benutten. Door den heer Leuschner werd verslag uitgebracht over den arbeid der andere industrietakken. Deze deelde o.m. mede, dat de vrije capaciteit van de Nederlandsche textielindustrie in verband met de beperkte grondstoffentoewijzing niet ten volle kon worden benut, terwijl daarentegen de Nederlandsche bekleedingsindustrie in belangrijke mate voor Duitschland werkt. Groote opdrachten konden voorts worden geplaatst bij de houtverwerkende industrie. De schaarsche houtvoorraden dwingen echter tot een zeer scherp toezicht bij het plaatsen der meubelopdrachten. Te vermelden valt nog, dat o.a. bijna een half millioen kinderbedden naar Duitschland geleverd kon worden. In een gelukkige positie bevindt zich de steenindustrie, welke haar grondstoffen in het land zelf vindt, zoodat alleen in het afgeloopen jaar eenige millioenen bouwsteenen en dakpannen naar het aangrenzende Rijnsche en Westfaalsche gebied konden worden geleverd. De ceramische industrie levert momenteel ongeveer de helft van haar productie aan Duitschland.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Duitsche orders 4762 C.)**

C. NEDERLAND. — Steun aan beeldende kunstenaars - Tentoonstelling te Amsterdam. —

Juni — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede:

De nationaal-socialistische Volkswohlfahrt zal op een groote tentoonstelling die midden-Juli in het Rijksmuseum te Amsterdam wordt gehouden, voor f. 50.000 schilderijen en kleine beeldhouwwerken van Nederlandsche kunstenaars aankoopen ter versiering van hare in Nederland gevestigde ,,Heime''.

Iedere Nederlandsche kunstenaar, die ingeschreven is bij de Nederlandsche Kultuurkamer, zal in de gelegenheid zijn, werk in te zenden. De bedoeling is, dat de kunstenaars in vrije concurrentie het beste geven wat zij te geven hebben, waartegenover dan de N.S.V. deze aankoopen doet, om zoodoende den kunstenaar duidelijk te maken, dat hij in zijn volk geborgen is en voor hem een nieuwe tijd is aangebroken.

Om nu tot een goede samenstelling dezer tentoonstelling te komen is het noodzakelijk verschillende regionale tentoonstellingen te houden te Groningen, Maastricht, Eindhoven en Rotterdam. De regionale tentoonstellingen zullen zoo spoedig mogelijk plaats hebben en ongeveer 8 tot 14 dagen moeten duren. Op deze tentoonstellingen wordt dan een zeer ruime keuze gemaakt van het werk dat naar de centrale tentoonstelling zal worden opgezonden. Op de regionale tentoonstellingen zal het publiek tevens de gelegenheid hebben werken aan te koopen. De centrale tentoonstelling zal ingericht worden door den Nederlandschen Volksdienst, als drager van het hulpwerk voor Nederlandsche kunstenaars. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Tentoonstellingen 5072 B.)

A. NEDERLAND. — Kaderbijeenkomst N.S.D.A.P. en N.S.B. —

8 Juni — In een groote kaderbijeenkomst der N.S.D.A.P. en N.S.B. te Maastricht heeft o.a. de plaatsvervangend leider der N.S.B. Van Geelkerken er op gewezen, dat het Nederlandsche volk in het groote geheel van den wordenden Germaanschen statenbond zijn offers zal moeten brengen, om zich dan echter ook met alles wat het begrip vaderland inhoudt geborgen te weten in dat groote geheel. Hauptdienstleiter Schmidt hield een rede, waarin hij betoogde, dat millioenen menschen hebben moeten bloeden voor de joden, die in Duitschland na 1914 een binnenlandsche crisis in het leven riepen. Met de joden en de wild geworden Engelschen die Keulen bombardeerden zal worden afgerekend. Gold vroeger het parool „Duitschland ontwaak", thans luidt dit „Europa ontwaak'. (Nat. Dagblad - N. R. Crt.)

(V. b. Kerndag N.S.D.A.P. met N.S.B. 5129 B.)

B. NEDERLAND. — 300 mannen van den Arbeidsdienst naar het Oostfront. —

8 Juni — General-arbeitsführer Bethmann, de wnd. commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst, Generaalarbeidsleider De Bock, en de secretaris-generaal der N.S.B. ir. Huygen, hebben in het arbeidskamp te Steenwijk afscheid genomen van 300 mannen van den Arbeidsdienst, die den eed van trouw hebben afgelegd op den Führer Adolf Hitler, sindsdien zijn overgegaan van den N.A.D. naar den R.A.D. en binnenkort naar het Oosten zullen vertrekken. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Beëediging 5099 C.)

C. NEDERLAND. — Duitsche kinderen in ons land.

8 Juni — Na het uitzenden van 500 Duitsche kinderen naar Gelderland, is wederom een transport kinderen uit Essen en omstreken in ons land gearriveerd.

Deze uitzending van kinderen, ditmaal 400 in aantal, die op initiatief van den N.V.D. in samenwerking met de N.S.V. zes weken in ons land zullen doorbrengen maakt deel uit van de groote actie welke door N.S.V. en N.V.D. wordt uitgevoerd.

De kinderen zijn ondergebracht in Overijssel, Gelderland en de prov. Utrecht. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

D. BELGIE. — Maatregelen tegen de joden. —

Juni — Krachtens een verordening van den Duitschen militairen bevelhebber voor België en Noord-Frankrijk zullen ook de Joden in België van 7 Juni af een ster moeten dragen, aldus meldt de Essener „National Ztg."

Van 1 Juni af mogen Joden niet meer werkzaam zijn als geneesheer, verpleger, apotheker of drogist.

Een reeds vroeger uitgevaardigde bepaling, volgens welke Joden hun woning na 8 uur 's avonds niet mogen verlaten, is in zooverre uitgebreid, dat het aan derde personen in de toekomst verboden is zonder bijzondere toestemming Joden tijdens de verboden uren te herbergen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Joden 4825 F.)

E. ITALIE. — Bestuursvergadering der fascistische partij - Doelstellingen der buitenlandsche politiek; overzicht van graaf Ciano. —

Rome, Juni (D.N.B.) — Onder voorzitterschap van Mussolini heeft het bestuur der fascistische partij 25 Mei in het Palazzo Venezia zijn tweede vergadering gehouden; onder verwijzing naar de taak der partij werd gelast, een strenge schifting onder de partijgenooten te houden en diegenen er uit te zetten, die niet meer verdienen, te strijden onder het teeken der lictoren, dat gewijd is door den dood en het bloed van duizenden kameraden.

Ook voor de fascistische jeugdorganisatie wenscht het bestuur, dat het beginsel van het aantal zal vervangen worden door dat der kwaliteit. Belangrijke besluiten werden voorts genomen.

Doelstellingen der buitenlandsche politiek; overzicht van Graaf Ciano. — In een groote rede voor de commissie van Financiën van den Senaat, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, een uiteenzetting gegeven van de grondslagen der Italiaansche buitenlandsche politiek.

De minister van Buitenlandsche Zaken wees o.m. op het vruchtelooze verloop van de conferentie van Rio en verklaarde: als resultaat zijn de geestelijke banden, die Italië met Argentinië en Chili verbinden, verstevigd.

Graaf Ciano behandelde de politiek der As-mogendheden op den Balkan en gaf daarbij de volgende principes, die door den Duce waren vastgesteld voor de regeling der problemen: 1. Oplossing van de Adriatische kwestie, ten einde daardoor Italië de contrôle over de Adriatische Zee te verzekeren. 2. Opbouw van volledige autonomie in Montenegro. 3. Territoriale vervolmaking van den Albaanschen staat en 4. Allernauwste samenwerking van Italië met Kroatië.

Ten aanzien van de betrekkingen met Frankrijk na den wapenstilstand wees Ciano op de harmonie tusschen den aard der Italiaansch-Fransche betrekkingen en die tusschen Frankrijk en Duitschland. Daarna wees de minister van Buitenlandsche Zaken op de goede betrekkingen van Italië met Turkije en Zwitserland en inzonderheid met Spanje.

(N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Graaf Ciano 4933 F.)

F. NEDERLAND. — Kunsttentoonstelling der gouw Weser-Ems te Groningen door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart geopend. —

Groningen, 8 Juni — De Rijkscommissaris, dr. Seyss-Inquart, heeft een kunsttentoonstelling van de gouw Weser-Ems geopend.

De Rijkscommissaris wees o.m. op de groote beteekenis van het land en het landvolk voor de kunst en sprak de hoop uit, dat men zich bij het bezichtigen van de tentoonstelling niet slechts moge verheugen over de geëxposeerde werken, maar zich tevens bewust zal worden van hetgeen waarom het hier omgaat: het tot waarachtige uitdrukking brengen van het Duitsche leven.

De voorzitter van den Künstlerbund Bremen, de heer Richard Flegel, herinnerde aan het succes van de Nederlandsche kunsttentoonstelling in Duitschland, waarna prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, het woord voerde. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)

(V. b. Tentoonst. 5133 C.; dr. Seyss-Inquart 5126 A.)

G. NEDERLAND. — Tijdelijke tewerkstelling van personen in openbaren dienst bij inrichtingen van algemeen nut. —

Juni — In de Staatscourant van 29 April 1942 is opgenomen een beschikking van de secretarissen-generaal der departementen van algemeen bestuur en van den commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche weermacht d.d. 27 April 1942 betreffende tijdelijke tewerkstelling van ambtenaren en overig personeel in openbaren dienst bij inrichtingen van algemeen nut. De strekking van deze beschikking is bij te dragen tot het welslagen en de verhooging van arbeidsprestatie van nieuw ingestelde stichtingen als bijvoorbeeld de Winterhulp Nederland en den Nederlandschen Volksdienst.

Dergelijke nieuw ingestelde diensten van openbaar nut hebben behoefte aan behoorlijk geschoold personeel.

Dit geschoolde personeel nu kan worden gegeven, omdat onder de huidige omstandigheden in bepaalde takken van dienst voor een deel van het personeel de werkzaamheden zijn teruggeloopen, dat voor hen geen volledige dagtaak meer aanwezig is. De bepalingen betreffende den rechtstoestand, geldend voor den oorspronkelijken werkkring, blijven van kracht. De diensttijd bij een inrichting van algemeen nut doorgebracht telt voorts mee voor aanspraken op pensioen.

Voorts zal de belanghebbende, wanneer zijn detacheering wordt beëindigd, weer terstond in functie kunnen treden bij het lichaam, waaraan hij oorspronkelijk was verbonden.

Zoolang de tijdelijke tewerkstelling een tijdvak van zes maanden niet overschrijdt blijft het bedrag van de wedde, het loon en de overige inkomsten van den betrokken ambtenaar ten laste van het publiekrechtelijk lichaam, dat hem afstond. Duurt de detacheering langer, dan komt het ten laste van de inrichting, die tijdelijk van zijn diensten profijt trekt. Wanneer aan de nieuwe positie vergoedingen zijn verbonden, komen die niet in mindering van het salaris. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ambtenaren 4754 I.)

H. FINLAND. — Maarschalk Mannerheim 75 jaar - Bezoek van den Führer. —

Helsinki, 4 Juni (D.N.B.) — De Führer en opperste bevelhebber van de weermacht heeft 4 Juni in gezelschap van generaal-veldmaarschalk Keitel een bezoek gebracht aan den maarschalk van Finland, baron Mannerheim, ter gelegenheid van zijn 75sten verjaardag.

Het bezoek had plaats in Finland op een plek achter het front, De Führer sprak jegens den Finschen vrijheidsheld de hartelijkste gelukwenschen uit van het Duitsche volk en van de Duitsche weermacht. Bij deze gelegenheid heeft de Führer tevens een ontmoeting gehad met den president der Finsche republiek, Ryti. De Finsche president stelde aan den Führer de leden van de Finsche regeering voor, het presidium van den Finschen Rijksdag en vertegenwoordigers van de Finsche arbeiders. Maarschalk Mannerheim stelde aan den Führer de op zijn verjaardag aanwezige hooge Finsche officieren voor. Als teeken van de Duitsch—Finsche lotsgemeenschap en nauwe wapenbroederschap overhandigde de Führer aan den maarschalk van Finland het Grootkruis in goud van de Duitsche Adelaarsorde.

De Finsche regeering zond den veldmaarschalk een telegram, waarin zij hem tot „maarschalk van Finland" benoemt en den 4den Juni als „dag van de vlag" voor de weermacht aanwees.

(Alg. Handelsblad)

(V. b. Maarschalk Mannerheim 5039 G., levensbeschr. 4832 A.; Rijkskanselier Hitler 5123 D.)

A. NEDERLAND. — C. Piek eervol ontslagen als landelijk leider van „Winterhulp Nederland"; F. W. van Vloten, burgemeester van Delft, tot opvolger benoemd. —

8 Juni — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op 2 Juni, den heer C. Piek eervol ontslagen uit zijn ambt van landelijk leider van de stichting „Winterhulp Nederland", onder dankzegging voor de bewezen diensten. De opbouw van dit socialistisch hulpwerk was een taak waaraan de heer C. Piek zich gedurende anderhalf jaar met grooten ijver en liefde heeft gegeven. Binnenkort zal hem een andere taak worden gegeven. De Rijkscommissaris heeft op grond van hetzelfde besluit tot nieuwen landelijken leider van „Winterhulp Nederland" benoemd, den burgemeester van de gemeente Delft, F. W. van Vloten, die tegelijkertijd in zijn ambt van burgemeester blijft gehandhaafd.

De heer F. W. van Vloten, die op 15 April 1889 te Utrecht werd geboren, is sedert 21 Maart 1941 burgemeester van Delft. Hij was hoofdarbitrageant en procuratiehouder bij het bankierskantoor van de gebr. Chabot te Rotterdam. Daarna werd hij benoemd bij de Discontomaatschappij te Rotterdam. Deze maatschappij werd in 1934 overgenomen door de Incassobank en de heer Van Vloten werd benoemd tot directeur van het bijkantoor aan den Heemraadsingel. In 1938 werd de heer Van Vloten benoemd tot directeur van de Incassobank te Delft. Hij is sinds 1933 lid van de N.S.B.

(Vaderland)

De ambtsoverdracht. Van links naar rechts: Generalkommissar Schmidt, Piek, de Rijkscommissaris, Van Vloten en Müller. (foto: Polygoon-Meijer)

(V. b. Winterhulp 5118 D; C. Piek 4429 D.; F. W. van Vloten 4612 D.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Waarschuwing van Duitsche zijde inzake de bedreiging van geallieerde zijde met een gasoorlog. —

Berlijn, 7 Juni (D.N.B.) — De diplomatieke correspondent van het D.N.B. schrijft:

Nadat kort geleden Churchill als eerste verantwoordelijke staatsman de noch voor zijn eigen volk noch voor de wereld te verantwoorden bedreiging met den gasoorlog heeft laten hooren, haast men zich in de Vereenigde Staten hem te hulp te komen. In een bericht van „Associated Press" over verklaringen van den leider der afdeeling voor chemische strijdmiddelen, generaal-majoor William Porter, wordt er uitdrukkelijk op gewezen, dat de Vereenigde Staten geen verdrag hebben onderteekend, dat het gebruik van gifgas in den oorlog verbiedt, aangezien de senaat het desbetreffende Protocol niet heeft geratificeerd.

Het is zeer interessant, dat op dit verzuim van den Amerikaanschen senaat op een dergelijk oogenblik en in dit verband wordt gewezen, aangezien men daaruit de gevolgtrekking mag maken, dat het geen toevallig achterwegeblijven van de ratificatie betreft, zooals dat in een gecompliceerd parlementair mechanisme kan voorkomen, doch dat Roosevelt het in feite er op heeft aangelegd, in de kwestie van den gifgasoorlog de vrije hand te houden. De „humaniteit" van den Amerikaanschen president wordt daarmede nog eens en met een duidelijkheid die ook den laatsten twijfelaar moet overtuigen, in het juiste licht geplaatst. Generaal-majoor Porter heeft er overigens in zijn verklaring op gewezen, dat de geallieerde volken gereed zijn om den gasoorlog te beginnen en er aan toegevoegd, dat het „werkelijk" waar is, dat zij de landen van het Driemogendhedenverdrag in dit opzicht vooruit zijn. Daar de Angelsaksen wegens gebrek aan werkelijke successen reeds geruimen tijd hun prestige in de wereld door bluf trachten te handhaven, behoeft men er niet van overtuigd te zijn, dat generaal-majoor Porter aan zijn eigen woorden gelooft. Doet hij dit echter, dan is ook dat niet van belang. De wereld herinnert zich al te goed hoe de Amerikaansche „deskundigen" en verantwoordelijke Amerikaansche politici zich steeds weer hebben vergist bij de beoordeeling van feiten. Wanneer de leider van de afdeeling voor chemische strijdmiddelen zijn verzekeringen geloofwaardiger poogt te maken door deze „werkelijk waar" te noemen — hetgeen overigens een bekentenis is, dat verklaringen van toonaangevende lieden in Amerika over het algemeen met wantrouwen verdienen te worden opgenomen — dan zal men toch niet vergeten, dat Roosevelt en zijn trawanten te zijnertijd werkelijk hebben geloofd, dat het kinderspel zou zijn de Japansche strijdkrachten te verslaan en het Japansche rijk binnen enkele maanden tot capitulatie te dwingen. Evenals ten aanzien van de strijdkracht van de Japansche weermacht konden de heeren in Washington ook over den stand der voorbereidingen van de landen van het Driemogendhedenverdrag voor een gasoorlog wel eens over onvoldoende inlichtingen beschikken om te kunnen beoordeelen wat „werkelijk waar" is.

De indertijd tot Churchill gerichte waarschuwing zijn vingers niet aan dit gevaarlijke spel te branden, wordt met den meesten nadruk ook tot den president der Vereenigde Staten gericht.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf)

C. NEDERLAND. — Benoeming gildebestuurders der Kultuurkamer. —

7 Juni — De president van de Nederl. Kultuurkamer heeft tot dagelijksche bestuurders voor de gilden, met den titel Gildebestuurder, benoemd:

Letterengilde: H. M. Klomp, 's-Gravenhage.
Muziekgilde: mr. J. J. van IJzeren, 's-Gravenhage.
Gilde voor bouwkunst, beeldende kunsten en kunstambacht: J. G. H. van der Schilden, Wassenaar.
Filmgilde: M. A. de Wijs, Baarn.
Tot leider van de vakgroep radiopublicisten is benoemd: L. G. Wijbrands Marcuszen te Hilversum. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kultuurkamer 5126 B.)

D. NEDERLAND. — Bouwverbod met ingang van 1 Juli. —

Juni — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft meegedeeld, dat alle bouwvergunningen, door dezen tot dusver uitgereikt, beschouwd moeten worden als met ingang van 1 Juli 1942 ongeldig.

De voor dezen datum nog beschikbare tijd moet uitsluitend worden gebruikt om de bouwwerken nog zoover te voltooien, dat zoo mogelijke schade van eenigen omvang aan het bouwwerk door de stillegging op genoemden datum wordt vermeden. Tevens is bepaald, dat bouwprojecten, waarvoor reeds vergunning is verleend, maar waarmee op het tijdstip van deze publicatie nog geen begin is gemaakt, niet mogen worden begonnen. Hierdoor wordt elke bouw van overheidswege of door particulieren na 1 Juli 1942 verboden.

In uitzonderingsgevallen, die in staathuishoudkundig of oorlogseconomisch opzicht bijzonder gemotiveerd zijn, kan ontheffing worden verleend van bovenstaand bouwverbod.

Verzoeken om ontheffing moeten via den Algemeen Gemachtigde voor de Bouwnijverheid worden ingediend bij den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, die hierover beslist.

Voor bouwprojecten van Duitsche instanties wordt tegelijkertijd een bijzondere regeling uitgevaardigd.

In dit verband wordt bijzonder gewezen op het feit, dat verzoeken om ontheffing, waarin wordt verzocht om werkkrachten,

grondstoffen, materialen, producten, machines of werktuigen voor bouwprojecten, die niet bijzonder gemotiveerd zijn uit staatshuishoudkundig of oorlogseconomisch oogpunt, volgens art. 1 der verordening van den Führer tot bescherming van het bewapeningsbedrijf van 29 Maart 1942 (Rgbl. 1 s. 165) strafbaar zijn en wel met tuchthuis, in bijzonder ernstige gevallen met de doodstraf. Genoemde verordening geldt op grond van art. 17, eerste alinea, ten tweede der verordening nr. 52/40 in de versie der verordening nr. 123/41 en nr. 56/42 ook in het bezette Nederlandsche gebied. Voor de rechtspleging zijn de Duitsche burgerlijke strafrechtbanken in Nederland bevoegd.
(Vaderland)

A. NEDERLAND. — Aandeelenkoersen. —

Juni — Nu het ongeveer twee jaar geleden is, dat de Amsterdamsche beurs — na de oorlogsdagen van Mei 1940 — werd heropend, is het interessant te memoreeren hoe ondanks oorlog en den terugslag hiervan op het bedrijfsleven de Nederlandsche belegger de waarde van de aandeelen ter beurze steeds hooger ging waardeeren. Onderstaand overzicht bevat de gemiddelde maandkoersen van 10 Nederlandsche aandeelen in de periode Jan. 1940/Mei 1942.

	1940	1941	1942
Januari	100	161.1	257.6
Februari	98	153.9	250.4
Maart	98.4	156.5	242.1
April	96.8	179.5	258.4
Mei (9-5-'40; 29-5-'42)	88.7	178.2	244.6
Juni	—	176.1	
Juli	—	201.5	
Augustus	113.8	216.8	
September	133.6	238.8	
October	161.0	225.4	
November	162.2	242.4	
December	158.3	254.3	

(A'damsch Effectenblad)
(Vor. ber. Aandeelenkoersen 5023 E.)

B. NEDERLAND. — Herdenking slachtoffers der W.A. bij luchtaanvallen. —

8 Juni — Onder de 36 slachtoffers van de aanvallen van Engelsche vliegers op verschillende plaatsen in het Westen des lands in de afgeloopen week bevonden zich ook zes leden der W.A., die wachtdiensten verrichtten bij de Organisation Todt.
Alvorens de stoffelijke resten van deze weermannen overgebracht werden naar hun haardsteden, is er een plechtige herdenkingsbijeenkomst gehouden aan den voet van een monument. De Frontführer der Organisation Todt en heerbancommandant Ouwerling hebben aan de verdiensten der gevallenen herinnerd, die het hoogste offer brachten voor hun vaderland.
(Nat. Dagblad) **(Vor. ber. Eng. bommen 5089 B.)**

C. NEDERLAND. — Levensmiddelenpositie; Groentenschaarschte. —

9 Juni — De gevolgen van den strengen winter doen zich thans ook op het gebied van de groentevoorziening sterk gevoelen. De vertraging van den groei is nog door tal van factoren geaccentueerd. Voorraden in blik staan thans niet meer ter beschikking. Invoer, zooals die in vredestijd geschiedde, is uitgesloten, terwijl van den anderen kant het verbruik is toegenomen, i.v.m. de vermindering van het aardappel- en broodrantsoen. In enkele groote steden als Amsterdam, Den Haag en Utrecht trok de bevolking naar de omgeving, teneinde de groenten rechtstreeks van den teler te betrekken.
Om ongeordende toestanden te voorkomen is door het departement van Landbouw en Visscherij een „verbod vervoer van groenten 1942" uitgevaardigd, waarin wordt bepaald, dat het vervoeren of doen vervoeren van warmoezerijgewassen in de door de Nederl. groenten- en fruitcentrale aangewezen streken is verboden.
Ook in het Gooi is een ernstig gebrek aan groenten ontstaan, zoodat een aantal burgemeesters gezamenlijk bij de autoriteiten in Den Haag heeft aangedrongen op beschikbaarstelling van vat-, bus- en gedroogde groenten en zoo mogelijk van peulvruchten en wintergroenten, indien nog in voorraad.
10 Juni — Op de Utrechtsche veiling zijn de eerste eetbare brandnetels verkocht tegen den prijs van 20 cent per k.g.
(De Tijd) **(Vor. ber. Voedselvoorziening 5131 A.)**

D. NEDERLAND. — Beteugeling der baisse-speculatie. —

9 Juni — De voorzitter van de Vereeniging voor den Effectenhandel deelde 2 Juni o.m. mede:
Het is reeds vroeger en in het bijzonder in den laatsten tijd gebleken, dat verkoopers van fondsen zich niet houden aan den in art. 3 van het reglement voor den effectenhandel genoemden termijn van 4 dagen, binnen welken effecten na het sluiten der transactie moeten worden geleverd. Wel is waar hebben verkoopers krachtens art. 55 van vorengenoemd reglement het recht alsdan na een gerechtelijke insinuatie tot levering gelijksoortige fondsen in te koopen. Het is echter usance geworden, dat van dit recht slechts een spaarzaam gebruik wordt gemaakt. Tot een dergelijke insinuatie en inkoop wordt bijkans nimmer terstond na den afloop van den termijn van vier dagen overgegaan. In tallooze gevallen strekt zich dan ook de leveringstermijn tot een zeer veel langere periode uit. Zulks heeft ten gevolge, dat verkoopers, die à la baisse verkoopen, aldus geruimen tijd een baisse-positie kunnen aanhouden, daarbij gebruik makende van een usance, welke in het reglement geen steun vindt, hetgeen in het bijzonder in verband met de oorlogsomstandigheden ongewenscht moet worden geacht. Ten einde zulks te verhinderen en met de vorengenoemde usance te breken, is een nieuw artikel 55a aan vorengenoemd reglement toegevoegd, inhoudend, dat, met ingang van 30 Juni, wanneer de verkooper in gebreke blijft binnen den bij art. 3 voor de levering gestelden termijn de verkochte stukken tegen betaling van den koopprijs te leveren, deze, voor zoover de affaire betrekking had op aandeelen aan toonder, verplicht is op den tweeden beursdag na dien, waarop de leveringstermijn afloopt, aan de Vereeniging voor den Effectenhandel schriftelijk mededeeling omtrent zoodanig in gebreke blijven te doen, met opgaaf van den naam van den verkooper, van den datum van verkoop en van de betreffende fondsen. De kooper is verplicht op den dag, waarop de verkooper hem het stuk alsnog levert, daarvan aan de Vereeniging voor den Effectenhandel schriftelijk mededeeling te doen.
(Telegraaf)

E. NEDERLAND. — Studiereis van Belgische staats- en gemeente-ambtenaren. —

9 Juni — Op uitnoodiging van den Rijkscommissaris, vertoefden van 4 tot 7 Juni hooge Belgische staats- en gemeenteambtenaren in Nederland.
Hun reis gold het bestudeeren van de geannexeerde gemeenten, de taken en de organisatie van de uitbreidingsplannen. Tevoren hadden de heeren op een reis van verscheidene dagen de Westduitsche steden Keulen, Essen, Düsseldorf, Bremen en Wesermünde bezocht.
(Nat. Dagblad)

F. NEDERLAND. — Instelling hulpacte voor L.O. in de Duitsche taal. —

10 Juni — In de Ned. Staatscourant is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming betreffende: 1e. Instelling van een hulpakte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de beginselen der Hoogduitsche taal. 2e. Vaststelling van een reglement voor het examen ter verkrijging van die akte.
Hierin wordt o.m. bepaald, dat ter voorziening in het tekort aan leerkrachten in de Duitsche taal, als gevolg van de toevoeging van het vak Duitsche taal aan het leerplan van het zevende leerjaar van scholen voor gewoon lager onderwijs, in het jaar 1942 en eventueel in volgende jaren de gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van een examen ter verkrijging van een hulpakte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de beginselen der Hoogduitsche taal.
De hulpakte zal worden uitgereikt in het jaar 1942 en volgende jaren, zoolang het tekort aan leerkrachten in de Duitsche taal dit naar het oordeel van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming noodig maakt.
(Ned. Staatscourant)

G. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —

Juni — Op Malakka en Sumatra zijn de meeste bauxiet- en tinmijnen weer in werking. De vijand heeft weliswaar de ijzermijnen van Johore en andere streken op Malakka grootendeels vernietigd, maar de ijzervoorraden aldaar zijn zóó groot, dat het bij de huidige transportgelegenheid een vol jaar zou duren, alvorens zij naar Japan konden worden overgebracht. De groote kolenmijn bij Kwalaloempoer wordt thans door Japansche ingenieurs weer bedrijfsgereed gemaakt. De vijand heeft deze mijn bij zijn terugtocht in brand gestoken en een deel brandt thans nog. (D.N.B.)

Aanmelding van grondbezit. — Op grond van een verordening d.d. 1 Juni moet alle grond in Ned.-Indië, welke zich in particulier bezit bevindt aan het Japansche militaire bestuur ter beschikking worden gesteld. Van deze opheffing van het particuliere grondbezit zijn voorloopig nog slechts vrijgesteld de stukken grond, welke zich in bezit bevinden van de inlandsche bevolking. De overgenomen grond komt onder beheer van een comité, dat alle maatregelen kan nemen, welke voor het bestuur hiervan noodzakelijk zijn. Krachtens de verordening moeten de eigenaars of de bestuurders van den grond onverwijld opgave hiervan doen. Ongeveer 470.000 h.a. grond valt alleen op Java onder deze verordening. Hierbij betreft het vrijwel uitsluitend landerijen, die de Ned. Oost-Indische Cie. destijds aan Nederlanders, Chineezen en Arabieren heeft afgestaan ter opheffing van den geldnood.

Spijziging van armen en zieken in Soerabaja. — De Japansche

militaire autoriteiten in Soerabaja hebben 11 openbare keukens ingericht, waar dagelijks 25.000 armen en zieken gespijzigd worden. Tot dit doel zijn reeds duizenden bons uitgegeven. Tegelijkertijd worden talrijke werkloozen bij den aanleg van wegen te werk gesteld.

Japansche banken. — De nieuwe bankfilialen van de Bank van Formosa, de Bank van Japan en de Ontwikkelingsbank voor het Zuidzeegebied zijn dezer dagen in de groote steden der bezette Aziatische gebieden geopend, waaronder ook te Batavia en Soerabaja. Deze bankfilialen zullen in het bijzonder ingeschakeld worden bij de financiering van de industrialisatie van de bezette gebieden, alsmede voor den uitvoer van goederen naar Japan. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Japansch bewind 5117 A.; Ind. banken 5115 C.)

A. NEDERLAND. — Organisatie van het bedrijfsleven; bevoegdheden der hoofdgroep industrie. —

10 Juni — Krachtens besluit van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, is bepaald, dat de hoofdgroep „industrie" bevoegd is:

a. op het gebied van de industrie bedrijfsorganisaties in te stellen, als uitsluitende vertegenwoordiging van de betrokken takken van bedrijf te erkennen en te bepalen, voor welk gebied van het bedrijfsleven zij bevoegd zijn;

b. op het gebied van de industrie, als onderdeelen van de zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven, ingestelde of erkende bedrijfsorganisaties op te heffen of te vereenigen;

c. voorschriften te geven omtrent het beheer en het gebruik van het vermogen van bedrijfsorganisaties;

d. voor ondernemers en ondernemingen, de bedrijven van publiekrechtelijke lichamen daaronder begrepen, het lidmaatschap van bedrijfsorganisaties verplicht te stellen;

e. de zittingsperiode te regelen van de voor de eerste maal benoemde voorzitters en plaatsvervangende voorzitter en van de voor de eerste maal aangewezen leden van de raden van bijstand der door haar ingestelde of erkende bedrijfsorganisaties.

Dit besluit trad 4 Juni in werking. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bedrijfsleven 5089 C.)

B. NEDERLAND. — Oprichting Nederlandsche Oost-Compagnie. —

11 Juni — Tusschen den Rijksminister voor de bezette Oostelijke gebieden, Alfred Rosenberg, en den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied aan den eenen kant en leidende Nederlandsche persoonlijkheden van bestuur en bedrijfsleven aan den anderen kant worden sedert eenigen tijd besprekingen gevoerd over gemeenschappelijk op te lossen economische opgaven.

Deze besprekingen hebben thans tot het volgende resultaat geleid: met het oog op samenvatting in een eenheid van alle bij werkzaamheid in de bezette Oostelijke gebieden geïnteresseerde Nederlandsche kringen uit landbouw, industrie, bankwereld, handwerk en handel is een „Nederlandsche Oost-Compagnie" opgericht. Het zakelijke doel bestaat in economische activiteit van allerlei aard in de bezette Oostelijke gebieden. De compagnie heeft het recht alle daarmede in verband staande zaken en handelingen te verrichten.

De speciale eigen aard van de compagnie moet er in gezien worden, dat zij in de eerste plaats met raad en daad, met volledigen steun van den staat en de Nederl. Bank ter beschikking staat van alle Nederlandsche ondernemingen en individueele personen, die economisch in de bezette Oostelijke gebieden werkzaam willen zijn.

Voor de hierbij door haar bemiddeling verleende credieten bestaat, zoo noodig, de garantie van den staat.

De compagnie is voorloopig voorzien van een aanvangskapitaal van ƒ 2.500.000.

Als voorzitter heeft dr. M. M. Rost van Tonningen, president der Nederl. Bank, zich ter beschikking gesteld van de nieuwe mij. Als voorzitter van het bestuur is F. B. J. Gips aangesteld, plaatsvervangend voorzitter van den Raad voor het Bedrijfsleven. In den Raad van Toezicht zullen toonaangevende personen uit verschillende takken van economie in Nederland, benevens de burgemeesters van Amsterdam en Rotterdam aangesteld worden. Met het practische werk zal terstond worden begonnen, wanneer het voorbereidende onderzoek, naar de bestaande mogelijkheden ter plaatse is geëindigd.

Op uitnoodiging van den Rijksminister voor de bezette Oostelijke gebieden, Alfred Rosenberg, hebben de leidende Nederlandsche persoonlijkheden der compagnie in gezelschap van eenige lasthebbers van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied een studiereis naar de Oostelijke gebieden ondernomen.

In de Staatscourant is gepubliceerd een besluit van den secr.-gen. v. bijz. economische zaken betr. de verleening van een monopolie aan de Ned. Oost-Compagnie, ter zake van de uit haar doelstelling voortvloeiende werkzaamheden. Hierbij wordt bepaald:

Art. 1. Aan de Ned. Oost-Compagnie wordt het recht verleend om, met uitsluiting van ieder ander persoon of lichaam, werkzaamheden te verrichten van elken aard op economisch terrein in de bezette gebieden van Oost-Europa.

Art. 2. De Ned. Oost-Compagnie is verplicht aan van staatswege verstrekte opdrachten, liggende op het terrein van haar werkzaamheid, gevolg te geven. De kosten, welke voor de venn. uit de uitvoering van zoodanige opdrachten voortvloeien, worden haar door den staat vergoed.

Art. 3. Het is aan anderen dan de in art. 1 genoemde venn. verboden om zonder haar schriftelijke toestemming werkzaam te zijn op de wijze, als in dat artikel aangegeven.

Een tweede besluit van den secr.-gen. voor Bijz. Economische Zaken en van Financiën bepaalt het volgende:

Art. 1. De secr.-gen. voor Bijz. Econ. Zaken wordt gemachtigd:

1. Om namens den staat tot een bedrag van ƒ 125.000 deel te nemen in het kapitaal der venn.

2. Om namens den staat garanties te verleenen ten behoeve van, zoomede subsidies aan de venn., een en ander voorzoover zij verband houden met de werkzaamheid overeenkomstig haar doelstelling.

Art. 2. De Ned. Oost-Compagnie staat onder toezicht van den staat der Nederlanden, uit te oefenen door één of meer regeeringscommissarissen.

Ten slotte is nog opgenomen een besluit van den secr.-gen. v. Bijz. Econ. Zaken en van Financiën, houdende goedkeuring van uitbreiding van den werkkring der Nederlandsche Bank met de bevoegdheid tot deelneming in het kapitaal van de venn.

(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Ontsluiting van het Oosten van Europa. —

Berlijn, 12 Juni — De oprichting van de nieuwe Nederlandsche maatschappij maakt de medewerking van Nederland aan de belangrijke taak in Oost-Europa op grootere schaal mogelijk. Eenige weken vóór de oprichting van de Nederlandsche maatschappij, heeft ook de minister van het verkeerswezen in Denemarken, Gunar Larsen, in Berlijn besprekingen gehouden over het vraagstuk van de Deensche medewerking aan den opbouw in het Oosten.

Aan den oproep van de Duitsche leiding om samen te werken aan den wederopbouw in het Oosten, heeft ook Hongarije eenigen tijd geleden gehoor gegeven door de oprichting van de „Transkarpathia", een maatschappij welke ten doel heeft den goederenruil tusschen de door de Duitsche bezette gebieden in het Oosten en Hongarije te bevorderen. Voor de uitvoering van dit plan zijn de twee groote Hongaarsche banken opgericht, n.l. de Pester Ungarische Commercialbank en de Ungarische Allgemeine Kreditbank.

Katoen in de Oekraïne. — De totale katoenopbrengst in de Oekraïne wordt op ruim 100.000 ton per jaar geschat.

Specialisten op het gebied van de textielindustrie en den landbouw, hebben verklaard, dat de kwaliteit en de opbrengst van de in de Oekraïne verbouwde katoen bij betere toepassing van de moderne landbouwmethoden belangrijk kan verbeteren.

(Berl. Börsen Ztg. - A. N. P. - Europapress)

(V. b. Opr. Ned. Oost-Cie. 5137 B.; Oekraïne 5087 C.)

D. NEDERLAND. — Nieuwe steunregeling voor werkloozen. —

's-Gravenhage, 13 Juni — De secretaris-generaal van Sociale Zaken heeft de steunregeling voor de werkloozen aan een herziening onderworpen, die in hoofdzaak op het aanbrengen van eenige vereenvoudigingen neerkomt.

Het aantal gemeenteklassen is verminderd van 9 op 7. Voor de gemeenten, behoorende tot de eerste klasse, geldt thans het navolgende tarief:

a. Voor man en vrouw ƒ 13.60;
b. Voor elk gezinslid boven 2 personen ƒ 1.40;
c. Voor kostgangers ƒ 9.40.

De tot dusver geldende schaal der maximum-uitkeeringen is door een andere vervangen. De maximum-steun bedraagt 70 pct. van het loon, dat de betreffende werklooze geacht wordt te kunnen verdienen, vermeerderd met een gezinsledenbijslag, met een algemeen maximum ten bedrage van 90 pct. van het loon. Voor hen, die verzekerd zijn, d.w.z. aangesloten bij een van rijkswege gesubsidieerde en functionneerende werkloozenkas, worden de normen voor man en vrouw, alsmede de bedragen, voorkomende op de schaal der maximum-uitkeeringen, steeds met een gulden verhoogd.

Afgeschaft is de overgangstoelage (oude huurbijslag), alsmede de vaste toelage. Deze bedragen zijn thans in de normen verwerkt, zoodat op geen enkele wijze een bedrag kan worden verstrekt in verband met de verwoonde huur.

Ook 't verschil in uitkeering tusschen uitgetrokkenen en dubbel uitgetrokkenen heeft opgehouden te bestaan. Er geldt slechts één schaal, zoowel bij geheele als bij gedeeltelijke werkloosheid. Het ligt in de bedoeling aan deze nieuwe voorschriften terug-

werkende kracht te verleenen tot den datum, waarop de laatste winteruitkeering is verstrekt.
Ten slotte heeft de secretaris-generaal nog besloten maatregelen te treffen, opdat de kinderen van ondersteunde werkloozen, die volgens de distributiebepalingen voor het gebruiken van gestandaardiseerde melk in aanmerking komen, deze ook metterdaad zullen ontvangen. De kosten dezer verstrekking komen geheel ten laste van het rijk. (Vaderland)

(Vor. ber. Werkloosheid 5087 A.)

A. ROTTERDAM. — Installatie hoofdcommissaris ir. J. J. Boelstra. —

Rotterdam, 12 Juni — De nieuwe hoofdcommissaris van politie, ir. J. J. Boelstra, is ten stadhuize in zijn functie geïnstalleerd. Burgemeester Müller heeft er bij deze gelegenheid op gewezen, dat een nationaal-socialist is geroepen tot de belangrijke functie van hoofdcommissaris van een belangrijke stad als Rotterdam, hetgeen het bewijs vormt, dat de nieuwe orde onverzettelijk baanbreekt.
Zij onder de leden van het politiecorps, aldus spr., die er een persoonlijke meening op na houden, die zal verschillen van degenen, die zich ook met den geest in dienst stellen van den nieuwen tijd, dienen goed te beseffen, dat het zoowel voor het volksbelang als voor hun eigen belang hoogst schadelijk zal zijn, indien zij dit verschil van beschouwing der politieke gebeurtenissen in hun werk laten gelden.
Hoofdcommissaris Boelstra heeft daarna den burgemeester en het politiecorps toegesproken. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Hoofdcomm. v. politie 5115 A.)

B. NEDERLAND. — Prof. mr. dr. H. Westra benoemd tot burgemeester van 's-Gravenhage. —

's-Gravenhage, 12 Juni — Het Rijkscommissariaat deelt mede: De Rijkscommissaris voor de bezette Nederl. gebieden heeft den professor in de rechtswetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, mr. dr. H. Westra, benoemd tot burgemeester van 's-Gravenhage.
Prof. Westra werd geboren op 29 Mei 1883 te 's-Gravenhage en voltooide na zijn gymnasiale opleiding de studie in de rechtswetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Leiden, waar hij in 1907 promoveerde. Reeds het volgende jaar werd hij bij de rechterlijke macht in Nederl.-Indië geplaatst, waar hij o.a. president van Landraden was. In 1915 repatrieerde hij en werd te Utrecht bevorderd tot doctor in de Staatswetenschappen. Tevens studeerde hij in de jaren 1915-17 de Japansche taal aan de Leidsche Universiteit met het resultaat, dat hij in 1918 werd benoemd tot secretaris-tolk aan het Nederlandsch gezantschap te Tokio, welke functie dr. Westra tot 1921 bleef bekleeden. In laatstgenoemd jaar ging hij weer naar Nederl.-Indië en wel als leeraar aan de opleidingsschool voor Inlandsche ambtenaren, terwijl hij tevens lid van den Volksraad werd en zitting had in gewestelijke raden en in den Regentschapsraad. Voorts was hij tot 1924 adjunct-regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming en als zoodanig belast met de ontwerpen voor de provincie-, stads-, gemeente- en regentschapsordonnanties.
In 1924 werd hij benoemd tot hoogleeraar in het staats- en administratief recht en de tropische economie aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng. De kunstkring aldaar benoemde hem tot zijn president.
Prof. Westra heeft tot 1931 te Bandoeng het hoogleeraarsambt bekleed en werd toen benoemd tot bijzonder hoogleeraar in het Indische staatsrecht en het adatrecht aan de Utrechtsche Universiteit en hij werd daar van 1933—'36 tevens belast met het geven van colleges in de Japansche taal.
Tijdens dit hoogleeraarschap aanvaardde prof. Westra in 1935 als opvolger van prof. ir. Van Breen het presidium van de Alg. Ned. Verkeersfederatie, in welke kwaliteit hij uitnemend werk heeft verricht, waarvan vooral het in dien tijd zich sterk ontwikkelende motorwegverkeer profijt heeft gehad.
Behalve de reeds genoemde functies vervulde prof. Westra van 1937 tot heden een belangrijke taak als docent belast met de colleges in het Indisch staatsrecht aan de Landbouw Hoogeschool te Wageningen en voorts was hij van 1934 tot 1942 bestuurslid van de Nederlandsch-Japansche Vereeniging, sedert 1938 secretaris van het Institut International Colonial (afd. Nederland), van 1940 tot 1941 president van de Waagstichting en medewerker sinds 1937 aan het weekblad „De Waag", terwijl hij sedert het vorige jaar eerste president is van de Nederlandsch-Duitsche cultuurgemeenschap te Utrecht.
Op uitnoodiging van de Auslandclub heeft prof. Westra in 1940 te Berlijn, Breslau en Stuttgart redevoeringen gehouden over „Die Kolonialfrage als Weltfrage". Voor de Grotius Society te Londen maakte hij indertijd een studie onder den titel „Custom and the muslim law in the Netherland Indies".
Van zijn hand verschenen o.a. de volgende publicaties: Ned.-Ind. provinciaal recht (1925), Ned.-Ind. Staatsregeling (1927) en herziene druk (1934), Administratieve rechtspraak in Ned.-Indië (1929), vervolgens artikelen in het „Koloniaal Tijdschrift", in „Koloniale Studiën", „De Indische Gids", „De Asiatic Review", „Pacific Affairs", „Völkerbund und Völkerrecht", „Zeitschrift Vergleichende Rechtswissenschaft" en „Europäische Revue".
Prof. Westra is sinds 1 Januari 1941 lid van de N.S.B.
Hij zal zijn professoraat neerleggen en de colleges aan de Utrechtsche universiteit in het Inheemsche volksrecht en het Inheemsche staatsrecht met het nieuwe cursusjaar niet vervolgen. (Telegraaf - Nat. Dagblad)

(V. b. Ontslag Burgemeester v. 's-Gravenh. 4283 F.)

C. ENGELAND. — Bondgenootschap met de Sovjet-Unie - Pact voor twintig jaar, ingaande na den oorlog - Noodzakelijkheid van een tweede front in Europa - Duitsche indrukken. —

Lissabon, 12 Juni — Naar de Britsche nieuwsdienst meldt, heeft Eden het sluiten van een Engelsch-Russisch bondgenootschap voor wederzijdsche hulpverleening na den oorlog tegen „elken aanval van de As" bekendgemaakt. Voor het voeren van de onderhandelingen is Molotof, de minister van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Unie, in Engeland geweest. Vervolgens is hij per vliegtuig naar de Ver. Staten gereisd, om de kwestie der samenwerking met president Roosevelt te bespreken.
In het verdrag verklaren Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie zich bereid, geen vrede te sluiten zonder wederzijdsche instemming. Voorts wordt verklaard, dat men „geen territoriale winst zoekt". Het pact is gesloten voor den duur van 20 jaar, beginnende met het einde van den oorlog. Het voorziet in een wederkeerige hulpverleening tegen elken aanval en zal worden opgenomen in een blijvend Europeesch pact.
Voorts maakt de Britsche nieuwsdienst bekend, dat Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie een volledig militair bondgenootschap voor den duur van den oorlog en twintig jaar na afloop van den oorlog hebben aangegaan.
In een communiqué van het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken wordt o.m. gezegd: Beide regeeringen zijn er van overtuigd, dat dit verdrag de reeds bestaande „nauwe en hartelijke verstandhouding" tusschen de Sovjet-Unie eenerzijds en het Ver. Koninkrijk en de Ver. Staten anderzijds nog meer zal bevorderen. Beide partijen zijn het volledig eens geworden ten aanzien van de dringende taak „om nog in het jaar 1942 een tweede front in Europa te vormen".
Na uitwisseling der ratificatie-oorkonden, welke zoo spoedig mogelijk zal geschieden, treedt het verdrag, dat gedateerd is: Londen, den 26sten Mei 1942, in werking. Het verdrag was streng geheim gehouden.

Duitsche indrukken.

Berlijn, 14 Juni — „Voor de groote massa moge het een verrassing geweest zijn te vernemen, dat Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie een overeenkomst zijn aangegaan, waarin zij hun bondgenootschap voor het voeren van den oorlog en voor het tijdperk na den oorlog versterken, in werkelijkheid is er sinds de toenemende verscherping van den toestand voor de Engelsch-Amerikaansche mogendheden en voor Moskou reeds wekenlang openlijk over gesproken, dat de samenwerking tusschen hen versterkt moet worden." Aldus begint de „Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz" haar commentaar op het verdrag tusschen Engeland en de Sovjet-Unie, waarna zij aldus vervolgt: Nadat Washington onlangs door een uitgebreider regeling van de Leen- en Pachtwet tegenover de bolsjewieken een „gebaar van opmontering" gemaakt had, heeft Londen thans door het sluiten van dit bondgenootschap het bolsjewisme verder willen opmonteren, waarmede het tevens de stemming in eigen land heeft gemeend te kunnen verbeteren. Dat de regeering-Churchill haar verdrag van bondgenootschap met Moskou motiveert met de „agressie-politiek" van Duitschland en die zijner bondgenooten, behoort tot de fraseologie, die er op uit is de waarheid te verdraaien. Zoowel de bewering in den tekst van het verdrag, dat „Moskou overvallen" is, als het toekomstige program, volgens hetwelk beide landen niet op vergrooting van gebied uit zijn, door in te grijpen in de aangelegenheden van andere staten na den oorlog, berust op dezelfde onwaarachtige fraseologie, want beide landen, Engeland en de Sovjet-Unie, hebben het meest krasse imperialisme op hun vaan geschreven en zien in den welstand van de anderen een gevaar voor de eigen inwendige en uitwendige positie. Als bewijs hiervoor geeft de „Korrespondenz" een opsomming van de gebieden en landen, die door beide mogendheden sinds den vorigen wereldoorlog onder haar macht gebracht zijn.
Bijzonder opmerkelijk acht de Diplo het feit, dat thans Moskou is opgenomen in de afspraken van het z.g. Atlantische charter. Deze onthulling is van algemeen belang bij dit nieuwe Britsch-bolsjewistische bondgenootschap. Elke deelgenoot wenscht eerst door de offers van den ander gered te worden en denkt dan op zijn manier van het verdrag gebruik te maken. De volkeren van Europa echter, die in dezen strijd hun bestaan en hun toekomst willen beschermen, kunnen pas thans goed inzien het dringende gebod van dit oogenblik: niet te rusten, alvorens een volledige overwinning aan dit bondgenootschap het verdiende einde bereidt.

Naar A.N.P. uit Berlijn meldt, verklaarde men daar in politieke kringen, dat het sluiten van het verdrag voor de staten van het driemogendhedenpact geen verrassing beteekent. Sinds weken heeft men in Berlijn, Rome en Tokio geweten, dat de wanhoop en angstkreten van Moskou hun hoogtepunt bereikten en dat Moskou de mogelijkheid om zijn wenschen door te zetten, alleen nog zag in een persoonlijken druk van Molotof te Londen en Washington. Het kernpunt van het verdrag is, naar de meening van Berlijnsche politieke kringen, een product van angst der Sovjets en van den angst van Engeland, dat Moskou zou kunnen afvallen.

Punt 5 van het verdrag, dat men niet naar territoriale uitbreidingen voor zichzelf streeft en zich niet wil mengen in de binnenlandsche aangelegenheden van andere staten, moet worden beschouwd als een holle phrase. Men wijst er te Berlijn op, dat de geschiedenis van het bolsjewisme en de Sovjet-Unie het tegendeel bewijzen. Dat Stalin in zijn noodpositie het verdrag onderteekent, spreekt vanzelf. Even vanzelfsprekend acht men het, dat hij het verdrag zal breken, wanneer hem goeddunkt. Als voorbeelden van gebroken beloften van Stalin herinnert men aan de gevallen Finland, Baltische staten, Roemenië, Bulgarije enz. Voorts herinnert men te Berlijn er aan, dat elk verdrag tusschen de Sovjet-Unie en de andere staten de clausule bevatte, zich niet te mengen in de binnenlandsche aangelegenheden van andere landen, een toezegging, die tot dusver nog altijd gebroken is. Voorts wijst men in Berlijnsche politieke kringen er op, dat het verdrag niets bevat over de werkelijke vorming der grenzen van de Sovjet-Unie. Formeele annexatie en territoriale machtsuitbreiding worden gecamoufleerd door politioneele functies. De Gepeoe zal in Europa het woord voeren. Bij verdrag is thans reeds een Engelsch-bolsjewistisch politiebewind voor Europa vastgelegd. (N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Engel.—Sovjet-Unie 5054 A.; Molotof 4853 A.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Samenwerking met de Sovjet-Unie tot het behoud van vrede en veiligheid na den oorlog. —

13 Juni — In een extra-bericht uit Washington meldt de Britsche nieuwsdienst, dat de woordvoerder van het Witte Huis heeft verklaard, dat Molotof en Roosevelt bij hun besprekingen ook tot een accoord zijn gekomen „over fundamenteele vraagstukken eener samenwerking tusschen de Sovjet-Unie en de Ver. Staten tot het behoud van den vrede en de veiligheid na den oorlog". Voorts hebben de V.S. en de Sovjet-Unie gisteren een leen- en pachtovereenkomst geteekend. Hull en Litwinof plaatsten de handteekeningen. De regeling komt overeen met de accoorden welke de V.S. met Engeland en China hebben gesloten. Onder meer wordt samenwerking bij het herstel van „liberale economische omstandigheden" na den oorlog toegezegd.

Naar radio New York meldt — aldus een D.N.B.-bericht uit Stockholm — heeft Molotof van 29 Mei tot 4 Juni in Washington vertoefd. Zijn aanwezigheid was streng geheim gehouden. Bij zijn besprekingen met Roosevelt waren ook generaal Marshall en admiraal King aanwezig. (D.N.B. - Vaderland)

(V. b. Ver. Staten—Sovjet-Unie 5054 A.; Molotof 4853 A.; Pres. Roosevelt 5089 D.)

B. CANADA. — Overeenkomst met de Sovjet-Unie. —

Stockholm, 12 Juni — De Britsche berichtendienst meldt, dat de Sovjet-Unie en Canada een overeenkomst hebben gesloten voor de uitwisseling van diplomatieke vertegenwoordigers.

De overeenkomst werd, naar de Britsche berichtendienst voorts heeft medegedeeld, onderteekend door den Sovjet-ambassadeur Maisky en den hoogen commissaris voor Canada, Vincent Massey. Zij wordt onmiddellijk van kracht en behoeft geen ratificatie. (Alg. Handelsblad)

C. HONGARIJE. — Minister-president Kallay bezoekt den Führer. —

Hoofdkwartier van den Führer, 13 Juni (D.N.B.) — De Hongaarsche minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, Kallay, heeft 6 Juni een bezoek gebracht aan den Führer in diens hoofdkwartier. De Führer heeft den minister-president ontvangen voor een bespreking van den politieken toestand, waaraan werd deelgenomen door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop. Na de politieke bespreking gingen de Führer, minister-president Kallay en minister Von Ribbentrop, over tot een bespreking van den militairen toestand, waaraan van Duitsche zijde o.m. werd deelgenomen door generaal-veldmaarschalk Keitel en generaal Jodl. (Vaderland)

(Vor. ber. Min.-pres. Kallay 5036 E.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Behandeling van krijgsgevangenen in N.-Afrika. —

13 Juni — Een in het weermachtsbericht vermeld bevel der Engelschen in N.-Afrika, dat gevangenen voor het verhoor voedsel, slaap, water, noch eenigerlei faciliteiten mogen worden toegestaan, heeft zoowel bij de Duitsche als de Italiaansche legerleiding tot dienovereenkomstige represaille-maatregelen geleid. Het Britsche ministerie van Oorlog heeft daarop het volgende meegedeeld:

„Een bevel, zooals door de Duitschers is gevonden, is niet door het Britsche ministerie van Oorlog gegeven. Indien een subaltern officier een bevel van dezen aard heeft gegeven, dan verklaart het ministerie van Oorlog, dat dit bevel onmiddellijk ingaande als niet bestaand wordt verklaard. De Duitsche gevangenen worden evenals voorheen overeenkomstig de Geneefsche conventie behandeld."

Als gevolg van deze verklaring van het Britsche ministerie van Oorlog heeft het opperbevel van de Duitsche weermacht alle bevolen vergeldingsmaatregelen tegen de Britsche gevangenen in Afrika opgeheven. (Telegraaf)

E. BELGIE. — Bevolking - Achteruitgang. —

Juni — De Nederlandsche bevolking telt sinds een half jaar meer dan negen millioen zielen. Zij is thans grooter dan de Belgische. In België is intusschen een proces van bevolkingsvermindering ingezet. De desannexatie van Eupen en Malmedy met 88.090 inwoners is slechts een van de redenen daarvan en had reeds plaats voor einde 1940. Belangrijker is het feit, dat in tal van provincies de sterfte het aantal geboorten overtreft.

Wij geven hieronder eenige getallen uit de jongste bevolkingsstatistiek voor België. Bij het beoordeelen ervan moet men rekening houden met het feit, dat de gevluchte Belgen nog steeds worden meegeteld en dat zij die in het buitenland sterven en waarvan geen overlijdensacte kan worden overgelegd, niet van de bevolkingsregisters zijn afgevoerd. De geboorten in de ballingschap worden niet meegeteld.

Het aantal inwoners dat 8.294.674 beliep op 31 Dec. 1940 is gedaald tot 8.257.392 op 31 Dec. 1941, dat is een vermindering van 37.282 eenheden (4.51 p.d.).

Per provincie is deze bevolking verdeeld als volgt:

Provincie	Aantal inwoners	% v.h. totaal
Antwerpen	1.247.675	15.11
Brabant	1.755.942	21.27
W.-Vlaanderen	971.472	11.76
Henegouwen	1.214.101	14.70
O.-Vlaanderen	1.200.212	14.53
Luik	870.411	10.54
Limburg	427.740	5.18
Luxemburg	217.721	2.64
Namen	352.173	4.26

Het aantal geboorten dat 110.323 bedroeg in 1940 is in 1941 gedaald tot 98.417. Het aantal sterfgevallen dat 125.083 in 1940 was en van 1931 tot 1938 gemiddeld 102.757 is voor 1941 118.670.

De geboortecoëfficient bedraagt 20.21 pd. in Limburg, 15.29 pd. in West-Vlaanderen, 13.48 pd. in Antwerpen, 12.96 pd. in Oost-Vlaanderen, 11.78 pd. in Luxemburg, 10.38 pd. in de prov. Namen, 10.13 pd. in Brabant, 9.16 pd. in Henegouwen en 8.53 pd. in Luik.

De sterftecoëfficient voor het rijk is 14.37. Hebben een coëfficient hooger dan dit gemiddelde de provincies Henegouwen (17.21), Namen (15.92), Luik (15.23), Brabant (14.81) en Luxemburg (14.72). Hebben een gunstiger coëfficient dan dit gemiddelde van het rijk de provincie Limburg (11.56), Antwerpen (12.61), West-Vlaanderen (12.73) en Oost-Vlaanderen (13.87). (Vaderland)

(Vor. ber. Bevolking 4749 A.)

F. NEDERLAND. — Afscheid Nederlandsche S S. —

's-Gravenhage, 11 Juni — Voorman Feldmeyer is bij gelegenheid van zijn vertrek met een contingent van 150 man Nederlandsche S.S. naar het Oosten door S.S. Obergruppenführer Rauter en ir. Mussert, toegesproken.

Obergruppenführer Rauter herinnerde aan zijn eigen vooropleiding en ervaringen aan het front van 1914—'18.

Den Nederlanders noemde hij mannen met een harde kern, zooals aan het front is gebleken, die echter een stevige wilsvorming noodig hebben. Aan S.S.-Obersturmführer Heubel reikte hij het ijzeren kruis tweede klasse over, omdat hij zich in het regiment Germania een der dapperste niet-Rijksduitschers had betoond.

Ir. Mussert bracht den vertrekkenden mannen dank namens de beweging en namens het Ned. volk en vroeg hen de Nederlandsche vlag hoog te houden in den vreemde als bewijs van het zelfrespect der natie.

Voorman Feldmeyer dankte beide sprekers en verklaarde dat zijn mannen bereid zijn de consequenties van het nationaalsocialisme te aanvaarden met de daad.

Met trots sprak hij over het feit, dat zich reeds tweemaal zooveel S.S.-mannen aan het front bevinden als in het vaderland en bracht moeders, vrouwen en verloofden, die hun mannen afstonden, dank. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nederl. S.S. 4374 C.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Aanval op Sebastopol - Zware gevechten in N.-Afrika; de vesting Bir Hacheim genomen - 320.500 br.t. handelsscheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Berlijn, 8 Juni (D.N.B.) — Naar het opperbevel van de weermacht meldt, probeerden bolsjewisten op 6 Juni aan het omsingelingsfront bij Leningrad verscheiden aanvallen, die echter onder voor hen bloedige verliezen ineenstortten in het geconcentreerde vuur van artillerie en infanterie. De Duitsche kustartillerie beschoot het levendige scheepvaartverkeer van den vijand in de Finsche Golf voor Kroonstad en vernietigde daarbij een tankschip.

10 Juni — Na het beëindigen van den slag om Charkof zijn succesvolle eigen aanvalsacties ondernomen, die ten Oosten van Charkof vrij grooten omvang aannamen, maar waarbij het zwaartepunt kwam te liggen in het Zuiden, waar de Duitsche troepen in uiterst harde gevechten de vesting Sebastopol hebben aangevallen. De stad is een van de best verdedigde Russische vestingwerken en zij wordt met groote taaiheid verdedigd.

13 Juni — Naar het opperbevel van de weermacht mededeelt, konden de Duitsche troepen bij harde gevechten in het vestinggebied van Sebastopol nieuwen voortgang maken. De Duitsche successen moeten des te hooger worden aangeslagen omdat de vijand het door talrijke spelonken en holen doorsneden rotsachtige strijdtooneel zoo volkomen heeft uitgebuit voor het bouwen van veld- en artillerie-stellingen, dat de geschuts- en granaatwerperstellingen van den vijand slechts vernietigd kunnen worden door directe voltreffers.

In het aanvalsgebied van Sebastopol is het initiatief stevig in handen van de Duitsche leiding. De gevechten hebben een stadium bereikt, dat beschouwd kan worden als een knagen aan den vestinggordel. Van bijzondere beteekenis voor den strijd is het voortdurend krachtig ingrijpen van het Duitsche luchtwapen. Behalve de verdedigingsinstallaties liggen ook het centrum der stad en de voor de bolsjewistische ravitailleering over zee belangrijke haveninstallaties van Sebastopol voortdurend onder een bommenhagel van de Duitsche gevechtsvliegtuigen. De bolsjewistische jagers wagen zich al sedert dagen niet meer in de buurt van de Duitsche gevechtsvliegtuigen.

De enkele vliegvelden der bolsjewisten werden door de Duitsche torpedovliegtuigen met zeer groote uitwerking aangevallen.

13 Juni — Aan het IJszee-front werden schepen in de haven van Moermansk, alsmede de Moermansk-spoorweg doeltreffend bestookt. De Moermansk-baan werd op verscheiden plaatsen opgebroken en een goederentrein werd door bomtreffers zwaar beschadigd.

Aan het geheele Europeesche Oostelijke front van Moermansk tot aan Kertsj is reeds sedert dagen het initiatief uitsluitend in handen van de Duitsche en verbonden troepen. Het duidelijkst blijkt dit feit voor Sebastopol. Tijdens de gevechten aan de Donetz is het gelukt de rivier over te steken. Op den Oostelijken oever spelen zich gebeurtenissen af, die voor het nog in Sovjet-Russische handen zijnde gedeelte van het Donetz-industriebekken een buitengewoon dreigend karakter hebben aangenomen. (D.N.B.)

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Bir Hacheim stormenderhand genomen, 2000 Gaullisten onder de gevangenen - Britsche offensief-pogingen voor zes maanden verhinderd. — 8 Juni — In N.-Afrika leverde de tegenaanval der Duitsche en Italiaansche pantsergroepen, gesteund door sterke luchtstrijdkrachten, groote successen op. Er werden ruim 4000 gevangenen gemaakt. Daarmede bedragen de verliezen van de Britsche strijdkrachten sinds het begin van den strijd in de Marinarische woestijn op 28 Mei ruim 10.000 gevangenen, 550 pantserwagens, 200 stukken geschut en eenige honderden automobielen. De strijd is in zijn tweede phase gekomen.

9 Juni — Volgens Duitsche militaire deskundigen heeft generaal Rommel de Britsche pogingen tot een offensief voor minstens de komende zes maanden volkomen te niet gedaan.

12 Juni — Bij de gevechten om de vesting Bir Hacheim zijn meer dan 2000 gevangenen gemaakt — in hoofdzaak aanhangers van generaal de Gaulle — alsmede een rijken oorlogsbuit. De vesting werd veroverd.

Berlijn, 13 Juni — Met de verovering van Bir Hacheim, is de zuidelijke scharnier van de Engelsche tactische verdedigingslinie in de Libysche woestijn gebroken en in Rommels hand. Daarmee is een zeer belangrijke positieverbetering voor de Duitsch-Italiaansche troepen tot stand gekomen, zoo verklaarde men van militaire zijde. De Britsche verdedigingslinie liep van Tobroek Zuidwaarts de woestijn in. Bir Hacheim, een zeer belangrijk kruispunt van wegen, vormde den Zuidelijken pijler van dit verdedigingssysteem.

Met de verovering van dit steunpunt is de strijd in Afrika thans in een derde phase gekomen.

12 Juni — Het Italiaansche hoofdkwartier meldt:

Een aanval van Britsche gepantserde strijdkrachten ten Noorden van Bir Hacheim werd afgeslagen door de divisie Ariete, welker artillerie door een buitengewoon doeltreffend en nauwkeurig vuur op zeer geringen afstand de poging der vijandelijke tanks verijdelde, die voor een groot deel vernield werden. De luchtmacht opereerde ook boven het gebied achter de vijandelijke linie, waar een aanzienlijk getal gepantserde auto's en voor de ravitailleering dienstdoende voertuigen in brand geraakte of beschadigd werd.

Berlijn, 12 Juni — Belangrijk is in verband met de situatie in Afrika ook de torpedeering van twee Engelsche tankbooten van tezamen 12.000 ton uit een groot convooi op weg naar Tobroek. Voor de Engelsche oorlogvoering in de woestijn is het verlies van twee volle tankschepen met brandstof een zeer zware slag.

DE OORLOG TER ZEE.

Hoofdkwartier van den Führer, 13 Juni (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht deelt mede:

In hardnekkige, soms dagenlange gevechten tegen krachtig verdedigde convooien en bij aanvallen op de door de Amerikaansche vloot beschermde scheepvaartroutes hebben Duitsche duikbooten opnieuw 27 schepen met een gezamenlijken inhoud van 149.200 ton en een torpedobootjager tot zinken gebracht. Daardoor heeft de vijand, met inbegrip van de in de weermachtsberichten van 6 tot 12 Juni gemelde successen op den Atlantischen Oceaan, aan de Amerikaansche Oostkust, in de Caraïbische Zee, voor het Panamakanaal en in de Middellandsche Zee door de operaties van Duitsche duikbooten 59 schepen, met een gezamenlijken inhoud van 320.500 ton, en een torpedojager verloren. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5132 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Zeeslagen in de Pacific - Verrassende aanvallen op Honoloeloe en Madagascar. —

Tokio, 7 Juni — Het Japansche Hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat speciale eenheden der Japansche duikbootvloot den 31sten Mei een aanval op Diego Suarez op Madagascar hebben gedaan.

Een Britsch slagschip van de Queen Elizabeth-klasse (30.600 ton) en een lichte kruiser van de Arethusa-klasse (5220 ton) werden getorpedeerd en zwaar beschadigd.

8 Juni — Bij Midway is een groote zee- en luchtslag geleverd tusschen de Japansche en Amerikaansche marine.

Tokio, 10 Juni — Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend, dat bij de gevechten in het gebied der Midway-eilanden twee vijandelijke vliegkampschepen van de „Enterprise" en de „Hornet"-klasse tot zinken zijn gebracht. Bovendien werden 120 vijandelijke machines neergeschoten. Op de Midway-eilanden zijn belangrijke militaire inrichtingen verwoest.

In het gebied van Dutch Harbor (Aleoeten) is een groot vijandelijk transportschip tot zinken gebracht, er werden petroleuminstallaties alsmede een vliegtuighangar vernield, 14 vijandelijke vliegtuigen zijn neergeschoten of vernield. De Japansche verliezen bedragen: een vliegtuigmoederschip tot zinken gebracht, een vliegtuigmoederschip en een kruiser zwaar beschadigd, 35 vliegtuigen niet op hun basis teruggekeerd.

Ook uit Amerikaansche berichten blijkt duidelijk, dat de aanval op Midway van de lucht uit is geschied en wel door vliegtuigen, die van een vliegkampschip opgestegen moeten zijn. Natuurlijk heeft het vliegkampschip in kwestie niet alleen geopereerd en werd het door andere eenheden der Japansche marine beschermd. Ofschoon de Amerikanen zelf niet beweren, dat zij dit Japansche smaldeel vernietigd of ook maar beschadigd of verjaagd hebben, spreken zij toch over „bijna een groote overwinning", alleen al, omdat de Japanners niet geland zijn en de Amerikaansche vlag nog boven de Midway-eilanden wappert.

Aanzienlijke terreinwinst in China. — 13 Juni — Japansche troepen hebben de grens tusschen de provincies Tsjekiang en Kiangsi bereikt en de grensplaatsen Jowoe en Kiangsjan bezet. In Kiangsi werd de strategisch belangrijke stad Kientsjangfoe, ten Zuidoosten van Foetsjau bezet.

Boven Tsjekiang, Kiangsi en Foekien is de Japansche luchtmacht ongehinderd in actie geweest. Op Poetsjeng, in het Noorden van Foekien, werden tonnen bommen geworpen. Groote branden zijn waargenomen. Te Kwangsin, in het Noordoosten van Kiangsi, vlogen 20 goederenwagons in de lucht.

Voorts wordt hevig gevochten in het Noorden van Honan, waar in de nabijheid van Lingsjien 10.000 manschappen van Tsjoengking omsingeld zijn. Lingsjien is veroverd.

(D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5132 C.)

A. De toekomst der Noordzeehavens. —

15 Juni — In „het Duitsche scheepvaarttijdschrift Hansa" verscheen een uitvoerig opstel van Präsident Dr. C. Völckers, den gemachtigde voor Rotterdam, niet alleen over de geschiedenis, maar ook over de toekomst van onze haven.

In dat opstel laat hij ook even van zijn teleurstelling blijken, dat de Rotterdammers zich nog maar weinig verplaatsen in het beeld, dat hem voor oogen staat, zij het in Rotterdam wellicht toch weer meer dan elders in het land. De ontzaglijke veranderingen, waaraan thans geheel Europa onderworpen is, vormen uiteraard een bron van onzekerheid en twijfel, in het bijzonder in de door Duitschland bezette randgebieden. Spreekt men nu met een Nederlander, die in het bedrijfsleven van zijn land werkzaam is, dan valt steeds weer vast te stellen, dat de groote historische veranderingen weliswaar worden erkend, maar nog niet tot grondslag van beslissingen voor de toekomst gemaakt worden. De niet-Duitscher vermag zich nog niet heelemaal in den nieuwen toestand in te denken, hij trekt nog niet de conclusies, die een klein land in de groote ruimte trekken moet om de toekomstige situatie recht te laten weervaren. Deze afwachtende houding valt echter gelukkig niet bij alle Nederlanders op te merken. Juist in Rotterdam, waar men van ouds in bijzonder nauw contact met het Duitsche bedrijfsleven heeft samengewerkt, worden in vooraanstaande kringen van het bedrijfsleven — zij het ook voorloopig nog maar hier en daar — toebereidselen voor een actieve medewerking in de groot-Europeesche ruimte getroffen. Deze omkeer, dit zich afkeeren van de liberalistische bedrijfsmethoden, het inzicht, dat in de toekomst slechts de nauwste samenwerking met het op nationaal-socialistischen grondslag opgebouwde Duitsche bedrijfsleven tot een succes kan leiden, zet zich daarom zoo langzaam door, dat den Nederlanders totdusver alle ervaringen met de Duitsche bedrijfsmethoden ontbreken. Des te meer valt te waardeeren, dat de opvatting baan breekt, dat Nederland voor den oorlog uit politiek ressentiment tegen zijn oereigenste economische belangen gehandeld heeft, toen het het economische verkeer met Duitschland kunstmatig beperkte.

ROTTERDAM

Dr. Völckers begon zijn artikel met de schildering van een breed perspectief: Europa zal zich na den oorlog geen onnoodige ontberingen opleggen en van grondstoffen afstand doen, waaraan in zijn bedrijfsleven behoefte bestaat. Ook wanneer buitenlandsche stoffen door inheemsche producten vervangen worden, zullen toch nieuwe behoeften in de plaats van de oude komen. Voor den naar bezigheid strevenden Europeeschen export zullen buitenlandsche stoffen moeten worden ingevoerd. Daarom zal niet op een vermindering, maar een toeneming van de Europeesche transporten na den oorlog te rekenen zijn. Als bemiddelaars van het wereldverkeer zullen in de toekomst de groote continentale Noordzeehavens hun taak in nog sterkere mate te vervullen hebben dan totdusver reeds het geval was. In de rij van de groote continentale Noordzeehavens zullen de Rijnzeehavens steeds een belangrijke rol spelen. Het zijn onontbeerlijke schakels van de Midden-Europeesche economische ruimte. Niemand zal de oogen voor dit feit kunnen sluiten. Daartegenover zal de bezigheid van de Rijnzeehavens na dezen oorlog in zoover moeten veranderen, als ze zich niet meer op het recht kunnen beroepen eigen wegen te gaan. Welken vorm de politieke herordening in het Westen ook moge aannemen, steeds zullen de Rijnzeehavens Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen aan de groote gemeenschappelijke taak van de Noordzeehavens moeten meewerken: het Europeesche continent op het gebied van het zeeverkeer te bedienen. Deze medewerking kan slechts dan vruchtbaar zijn, wanneer een samenwerking van de groote havens in aanmerkelijk sterkere mate plaats heeft, dan dat totdusver is geschied. Het gaat om een gemeenschapstaak van de gezamenlijke havens, waarvan de vervulling in het Europeesche belang ligt. Daarom bestaat niet slechts de mogelijkheid, maar de dwingende noodzakelijkheid voor een nauwe samenwerking van alle Noordzeehavens. Het voorbeeld van de zeehavenexpediteurstarieven in Duitschland, het voorbeeld van de overeenkomst tusschen Rotterdam en Antwerpen van 1939 tot beteugeling van de concurrentie en tot samenwerking op verschillende terreinen toonen aan, dat zeer wel een natuurlijke concurrentie in de baan van gemeenschappelijken arbeid kan worden geleid.

Hoe deze samenwerking van de Noordzeehavens in bijzonderheden moet worden geregeld, laat zich op het oogenblik nog niet zeggen. Maar „de machtige herordening van de Europeesche ruimte zal aan den Rijnwaterweg nieuwe opgaven stellen, welke de haven Rotterdam zal moeten helpen meester worden. Het dubbele gelaat van den Rijn, dat naar de wereldzee en door een zinrijk kanalenstelsel naar het Europeesche midden gekeerd is, laat steeds meer de gelukkige ligging van de haven Rotterdam inzien, die haar de mogelijkheid biedt, zich aan het gezamenlijke Duitsche stroomennet aan te sluiten."

En aldus besluit Dr. Völckers een beschouwing, welke een geboren en getogen Rotterdammer nauwelijks met meer toewijding geschreven zou kunnen hebben: De nieuwe oriëntatie van het economische denken is noodig, om de haven Rotterdam in staat te stellen, den opgaven, die haar na afloop van den oorlog wachten, recht te laten wedervaren. Tot de vruchtbare werkzaamheid van zulk een groot samenhangend organisme, als een zeehaven en een binnenscheepvaarthaven van den omvang van de Rotterdamsche haven is, behooren niet slechts havenbekkens, overslaginstallaties, pakhuizen en moderne kaden, maar even natuurlijk de juiste en positief gerichte opvatting van de structuur van het bedrijfsleven, zijn tendenties en zijn door de veranderingen geschapen nieuwen toestand. Slechts bij een helder inzicht in de economische wereldsituatie en in de noodzakelijkheid, in de groote Europeesche ruimte, welke toonaangevend door het Duitsche Rijk wordt bepaald, vruchtbaar te werken, kan in de haven Rotterdam een politiek gedreven worden, die nuttig is voor de haven en een waarborg voor haar medewerking bij de groote opgaven van den tijd van na den oorlog. Het bewustzijn schakel in de groote lotsgemeenschap van de Europeesche volkeren te zijn, het daaruit voortvloeiende besef, het continentaal-Europeesche bedrijfsleven door de nauwste samenwerking te kunnen dienen, zal zich in Nederland doorzetten. De haven Rotterdam zal uit dit inzicht haar conclusies hebben te trekken. Zij heeft totdusver voor een belangrijk deel haar kracht kunnen putten uit de levende krachten van den Rijn. Zij zal in de toekomst haar arbeid als overslag- en handelsplaats nog sterker dan totdusver op de continentale behoeften moeten afstemmen, om van dezen grondslag af in het wereldgoederenruilverkeer te treden.

(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Haven 4174 A.)**

B. NEDERLAND. — Overzicht der inkomsten en vermogens in de jaren 1935—1941. —

Juni — Door het Centraal Bureau v. d. Statistiek worden enkele totaalcijfers medegedeeld met betrekking op de inkomens en vermogens, waarover inkomsten en (of) vermogensbelasting betaald werd.

Belastingjaren	Aantal aangesl.	Bedr. zuiv. ink. vóór kinderaftr. × *f* 1000	Aantal aangesl. p. 1000 inw.	Gem. ink. p. aangesl.
Inkomstenbelasting:				
1935—'36	1.355.051	2.827.985	160	2.087
1936—'37	1.284.556	2.665.978	150	2.075
1937—'38	1.304.225	2.738.052	151	2.099
1938—'39	1.364.402	2.933.764	156	2.150
1939—'40	1.409.176	3.009.866	160	2.136
1940—'41	1.536.422	3.295.734	172	2.145
Vermogensbelasting:				
1935—'36	177.194	11.141.055	21	63
1936—'37	174.284	11.071.153	20	64
1937—'38	180.436	12.709.827	21	70
1938—'39	183.400	12.580.913	21	69
1939—'40	184.642	12.423.845	21	67
1940—'41	188.822	12.171.073	21	64

Aanvankelijk onder den invloed van de devaluatie van den gulden op 28 September 1936 is een stijging der zuivere inkomens gevolgd tot *f* 3.296 millioen over 1940-'41 (*f* 630 millioen). Het totaal der inkomens over laatstgenoemd jaar blijft hierdoor evenwel nog bijna *f* 466 millioen lager dan dat over 1924-'25 (12.38 pct.). De bevolking nam van 1 Januari 1925 tot 1 Januari 1941 toe met 21.98 pct., met welk percentage een vermeerdering der gezamenlijke inkomens correspondeert van *f* 827 millioen, zoodat, geen rekening houdend met de waardeverandering van het geld, het totaal der inkomens over 1940-'41 nog *f* 1.293 millioen lager is dan het cijfer, dat verkregen wordt, indien van 1924-'25 af het totaal der inkomens dezelfde stijging zou vertoonen als de bevolking. Van 1936-'37 op 1937-'38 doet het totaal der vermogens een sterke stijging zien tot *f* 12.701 millioen (*f* 1.630 millioen), waarna een kleine daling intreedt tot *f* 12.171 millioen over 1940-'41 (*f* 539 millioen). Het totaal der vermogens over laatstgenoemd jaar blijft hierdoor nog *f* 12 millioen beneden dat over 1923-'24 (0.10 pct.).

De bevolking nam van 1 Januari 1924 tot 1941 toe met 23.71 pct., met welk percentage een vermeerdering der gezamenlijke vermogens correspondeert van *f* 2.889 millioen, zoodat, indien geen rekening wordt gehouden met de waardeverandering van het geld, het totaal der vermogens over 1940-'41 nog *f* 2.901 millioen lager is dan het cijfer, dat verkregen wordt, indien van 1923-'24 af het totaal der vermogens dezelfde stijging zou vertoonen als de bevolking. Het hoogste gemiddelde inkomen per aangeslagene (*f* 2.659) wordt aangetroffen voor de jaren 1917-'18 en 1920-'21, het laagste cijfer (*f* 2.075) heeft 1936-'37, terwijl het cijfer over 1940-'41 (*f* 2.145) *f* 514 lager is dan het hoogste der cijfers over de voorgaande jaren, doch *f* 70 hooger is dan het laagste dezer cijfers. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Inkomsten en Vermogens 4142)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — De opbouwwerkzaamheden in de bevrijde gebieden - Uiteenzetting door Rijksminister A. Rosenberg. —

15 Juni — De minister van de Bezette Gebieden in het Oosten, Reichsleiter Alfred Rosenberg, heeft aan een vertegenwoordiger van het D.N.B. een onderhoud toegestaan, waarin hij voor het eerst op groote schaal de taak der Duitsche leiding en de reeds verrichte opbouwwerkzaamheden in de van het bolsjewisme bevrijde gebieden heeft geschetst. De minister betoogde ter inleiding, dat onder zijn leiding voor de eerste maal een „territoriaal ministerie" moest worden gevormd, dat jegens het Oosten de functies van bijna alle hoogste Duitsche instanties in zich vereenigde, en voorts twee rijkscommissariaten van groote oppervlakte, die historisch en ethnografisch van geheel verschillende structuur zijn. Rosenberg zeide voorts, dat als gevolg van het jarenlange destructieve optreden der bolsjewisten in de vroegere Sovjetgebieden in deze verschillende streken zeer uiteenloopende methoden van opbouw moeten worden toegepast. Zoo heeft de nieuwe agrarische ordening uitsluitend betrekking op de Sovjetgebieden in engeren zin. Zij maakt dus opzettelijk een uitzondering voor de Oostzeelanden en voor de Westelijke gebieden van de Oekraine, die vroeger onder Poolsche heerschappij hebben gestaan. Hij noemde als de bedoeling van de nieuwe ordening in het Oosten de afschaffing van het bolsjewistische collectivisme. Door opheffing van de kolchoze is de werkwilligheid der bevolking overal toegenomen. Met voldoening had Rosenberg vernomen, dat in Wit-Roethenië reeds enkele maanden na de uitvaardiging van de nieuwe agrarische ordening geen kolchoze meër bestaat. Binnen acht weken werden hier 1400 kolchozen opgeheven. In dit verband maakte de bewindsman met lof gewag van het werk der agrarische leiders en van al diegenen, die de afgeloopen maanden bij het burgerlijk bestuur werkzaam waren. Nopens de Oostzeelanden merkte hij op, dat de agrarische ordening in bovengenoemden vorm niet in aanmerking kwam voor de districten-generaal Estland en Litauen, aangezien deze gebieden economisch nog eenigszins in tact zijn.

Rosenberg verklaarde voorts, dat de staatslandbouwbedrijven, de z.g. sofchosen onder Duitsche leiding zullen blijven werken om door een doeltreffend werkplan de schade te herstellen, die het bolsjewistische stelsel overal heeft aangericht. De verordeningen over de vorming van een zelfstandigen handwerkstand in het Oosten en in de Oekraine benevens de reorganisatie van handel en kleine industrie in de voormalige Oostzeestaten zijn evenals de agrarische ordening een blijk van de ontwaking van het leven in het Oosten. Op elk terrein erkent het Duitsche bestuur het prestatiebeginsel ten volle. Omtrent het cultureele leven in de Oostelijke gebieden zei Rosenberg, dat thans reeds 189 kranten in de verschillende talen der inheemsche bevolking verschijnen. Zes representatieve Duitsche organen vormen de spreekbuis der Duitsche leiding. Waar zulks mogelijk was, zijn ook de scholen reeds geopend. In de Oostzeelanden verrichten de technische instituten reeds weer intensief onderzoekingen. In de Oekraine zijn b.v. de opera's en concertzalen weer geopend en zij verheugen zich in groote belangstelling. Zoowel in de Oekraine als in het rijkscommissariaat Ostland kan de bevolking na de bolsjewistische onderdrukking weer vrij haar godsdienst beoefenen.

De minister uitte vervolgens zijn voldoening over het feit, dat de bevolking van het Oosten zich overwegend met bereidwilligheid ter beschikking van de Duitsche opbouwmaatregelen heeft gesteld. Met waardeering gewaagde hij van de medewerking der inheemsche bevolking bij de winterwerkzaamheden en bij de inzameling van metalen en wol en betoogde, dat de Moskousche radio geruimen tijd heeft gezwegen over de Duitsche agrarische ordening, daar deze in feite een der zwaarste slagen van Duitsche zijde voor het bolsjewistische stelsel vormt.

Op de vraag, of ook buitenlanders actief deelnemen aan het opbouwwerk in het Oosten, maakte Rosenberg melding van de bespreking over de uitzending van Deensche werkkrachten en voorts van de Nederlandsche groep, die thans op weg is naar het Oosten. Ook met andere staten worden onderhandelingen gevoerd over uitzending van economen, technici, geneesheeren enz.

De minister besprak vervolgens de op instigatie van Stalin opgeblazen fabrieken en verwoeste steden en zei, dat alle krachten noodig zijn om den herbouw te bevorderen. Hij wees op de omstandigheid, dat zich in Estland onder de 60.000 gedeporteerden 40.000 mannen in de kracht des levens bevonden. Hieruit blijkt, welke problemen nog moeten worden opgelost. Ook betoogde Rosenberg, dat het van het eigen optreden der bevolking in de Oostelijke gebieden zal afhangen, of van de door de Duitschers aangewezen mogelijkheden op alle gebieden des levens een dusdanig gebruik zou worden gemaakt, dat niet alleen haar eigen bestaan nieuwe beteekenis krijgt, maar dat ook in vele gebieden nog volkomen ongeëxploreerde schatten aan den dag gebracht en ten bate van allen geëxploiteerd zullen worden. In dit verband betoogde de minister met klem, dat de volken van het Oosten dezen winter uitsluitend en alleen door de Duitsche weermacht zijn bewaard voor hun algeheele biologische vernietiging. Ik ben vast overtuigd, aldus eindigde de minister, dat ook bij een zeer spaarzaam gebruik van werkkrachten, mits deze met verdubbelde energie optreden, reeds binnen enkele jaren in het Oosten een ander beeld zal ontstaan dan het huidige. In dienst van dezen staat zullen alle medewerkers van den minister voor de bezette gebieden in het Oosten, alle leidende Duitsche instanties in het Oosten, alle Duitsche boeren, economen, politiefunctionarissen, technici, artsen enz. hun krachten inspannen. De nationaal-socialistische beweging heeft opnieuw als geheel al haar krachten in den strijd geworpen. Zij vormt met de instanties van den staat in het Oosten een enkel corps dat gedragen wordt door de Duitsche roeping om deze uitgestrekte gebieden te beschermen en dat iedere herhaling van een bolsjewistische, anti-Europeesche revolte zal verijdelen. (N. R. Crt.)

(V. b. Alfred Rosenberg 5013 A.; Ontsluiting Oost-Europa 5137 C.)

B. NEDERLAND. — De oprichting van de Nederlandsche Oost Compagnie. —

Aan een tweetal, naar aanleiding van de oprichting der N.O.C., in het **Algemeen Handelsblad** gepubliceerde artikelen ontleenen wij het volgende:

Op 6 Juni werd midden in het geweld van een adembenemenden wereldoorlog, waarin het niet minder dan toen om het voortbestaan van Nederland gaat, aan ons volk de gelegenheid gegeven, om zich economisch een toekomst te verzekeren en zich te onttrekken aan een ditmaal zeker niet minder wurgenden greep van het lot. Want ons eigen land is in groote trekken hetzelfde gebleven, doch het volk, dat er op woont, nam en neemt, gezond en krachtig als God het heeft geschapen, nòg steeds grootelijks in aantal toe. Dit werpt vraagstukken op, die zonder den uitersten inzet van allen niet tot oplossing zijn te brengen.

Ten tweéden male heeft men in Nederland het oog naar het Oosten gericht. Toen op 20 Maart 1602, de datum van oprichting van de Vereenigde Oostindische Compagnie, onder het fiere motto van den tijd: „Navigare necesse", scheepvaart is noodzakelijk, thàns onder de ernstige zinspreuk „Laborare necesse", hard werken is noodzakelijk aangevuld met het onverbiddelijke „die niet werkt, zal niet eten", inhaerent aan elken grooten en zwaren tijd. Toèn was het alleen de zeeweg, die ons openstond, landwegen waren er practisch niet; het Duitsche achterland lag in ellende en verstrooiing. Thans is — tijdelijk, doch wie weet voor hoe lang nog — de zeeweg versperd en is er alléén de landweg, die naar nieuwe landen van belofte leiden kan, d.w.z. de landweg èn de weg door de binnenzee. Het is alleen langs diè vervoersbanen, dat wij Oostwaarts moeten en kunnen komen. In tegenstelling met de zee van toen is de weg van heden veilig langs en door het kernland van een zich hereenigd Europa.

Onder de problemen, welke reeds sedert lang dringend om een oplossing vroegen, staat dat van het beloop onzer bevolking en van haar levensruimte op den voorgrond. Onze bevolking toch, die zich in een eeuw tijd van bij de 3 millioen tot ongeveer 9 millioen zielen uitbreidde, neemt thans met ongeveer 100.000 personen per jaar toe.

In dit verband rijst onmiddellijk de vraag: Hoe verschaffen wij aan al deze Nederlanders arbeid en voedsel en hoe bereiken wij voor ons volk in zijn geheel een verantwoord sociaal en economisch peil? Een facet van het complex moeilijkheden op dit gebied, waarmede Nederland, ongeacht dezen oorlog, reeds jaren voorstelt, vormt de verschaffing van land en werk voor onze agrarische bevolking. De uitbreiding van den cultuurgrond, hoe belangrijk zij ook moge zijn geweest, heeft bij lange na geen gelijken tred kunnen houden met de toeneming van de bevolking, zèlfs niet, wanneer men de sterk verhoogde opbrengsten per eenheid van oppervlakte in aanmerking neemt. Op het punt van de voedselvoorziening voor mensch en dier is Nederland in voortdurend sterkere mate afhankelijk geworden van overzee en wat wij thans, onder den invloed van de Engelsche blokkade, beleven, verscherpt slechts het beeld van den toestand, waarin een krachtig volk met een te geringe levensruimte komt te verkeeren.

Thans is de daad daar. De kracht van de verbonden wapens redt niet slechts ons Avondland voor den dreigenden aanval van het bolsjewisme, maar daarginds, in het Oosten, wordt het gebied gewonnen, dat redding uit den noodlottigen toestand brengt. Men weet, onze koloniën boden niet de mogelijkheid, dat een groot aantal Nederlanders daar een nieuw vaderland konden vinden, waar hun de arbeid en het brood wachtten, dat ons eigen land hun niet meer kon bieden. Nu evenwel wordt aan het Nederlandsche volk de mogelijkheid geboden, in een klimaat, dat voor Westersche kolonisten weliswaar niet geheel zooals thuis is, maar toch den volledigen inzet van werkkracht mogelijk maakt, mede te arbeiden voor de vervolmaking van de levensruimte der volken, die in een overeenkomstige positie verkeeren als het onze. Het gaat hier niet om een tegemoet-

koming aan den lust tot avontuur van enkelen, maar de noodzaak dringt ons! In het kort: de ontwikkeling van de laatste eeuw heeft getoond, dat Nederland te klein is, om aan zijn groeiende bevolking arbeid en voedsel te blijven verschaffen. Hier is zoowel ons economische als sociale en cultureele peil in het geding, factoren, die onmogelijk kunnen worden gehandhaafd, laat staan verhoogd, wanneer een volk is saamgeperst in een te kleine — bovendien ertslooze — ruimte. Het Nederlandsche probleem vormt een onderdeel van de moeilijkheden, waarmede geheel ons continent heeft te worstelen. Het gaat derhalve om ons bestaan, niet in de eerste plaats als volksche gemeenschap, maar om het bloote voortbestaan van ons volk! (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Ned. Oost-Comp. 5137 B.)**

A. **NEDERLAND. — Overdrachtsbesluit 1942 - Overgangsbesluit commanditaire vennootschappen - Wijziging en aanvulling van belastingbesluiten en van de Wet van 29 April 1925 - Bezoldiging van het personeel der voormalige Zee- en Landmacht. —**

15 Juni — In verband met het Liquidatiebesluit 1941 zijn in het verordeningenblad van 13 Juni twee nieuwe besluiten van civielrechtelijken aard afgekondigd, het Overdrachtsbesluit 1942 en het Overgangsbesluit commanditaire vennootschappen. Beide besluiten zijn uitsluitend van belang voor het geval, dat een naamlooze vennootschap onder gebruikmaking van het Liquidatiebesluit 1941 in liquidatie is gegaan of gaat. Hierbij wordt opgemerkt, dat, wat dit laatste betreft — het alsnog in liquidatie gaan —, zulks thans nog slechts mogelijk is indien destijds de termijn voor het nemen van het hiertoe strekkend besluit door de daartoe bevoegde autoriteit werd verlengd.

Het Overdrachtsbesluit 1942 opent de mogelijkheid de gezamenlijke bezittingen, belangen en verplichtingen van een naamlooze vennootschap op eenvoudige wijze in eens te doen overgaan. In dit besluit zijn tevens bepalingen opgenomen teneinde de rechten van de schuldeischers van de ontbonden naamlooze vennootschap te beschermen. Ook met de belangen van uittredende aandeelhouders van de naamlooze vennootschap en andere winstgerechtigden is rekening gehouden.

Overgangsbesluit commanditaire vennootschappen. — Het Overgangsbesluit Commanditaire Vennootschappen houdt een bijzondere bepaling in ten aanzien van commanditaire vennootschappen, die in verband met het liquidatiebesluit 1941 ter vervanging van naamlooze vennootschappen zijn opgericht. Krachtens deze bepaling blijft het vermogen van zoodanige vennootschappen, ook indien er slechts één aansprakelijke vennoot is, afgescheiden van het overige vermogen der vennooten. Het vennootschapsvermogen zal derhalve in de eerste plaats strekken tot bevrediging van de schuldeischers, die met de vennootschap hebben gehandeld. Deze bepaling is te beschouwen als een voorbode van verdere voorzieningen inzake het vennootschapsrecht, waarbij ook in het bijzonder aandacht zal worden geschonken aan den rechtsvorm van de commanditaire vennootschap. Andere wenschen inzake de commanditaire vennootschap zullen in het algemeen door een regeling in de op te maken akte bevredigd kunnen worden.

Wijziging en aanvulling van belastingbesluiten en van de Wet van 29 April 1925. — In het verordeningenblad van 13 Juni verscheen een besluit van de Secretarissen-Generaal van de Departementen van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en van Justitie en van den Secretaris-Generaal voor Bijzondere Economische Zaken tot wijziging en aanvulling van enkele belastingbesluiten en van de Wet van 29 April 1925 (Staatsblad No. 171), tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen.

Bezoldiging van het personeel der voormalige Zee- en Landmacht. — Het Verordeningenblad van 13 Juni bevat een uitvoeringsbesluit van den commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche weermacht nopens maatregelen ten aanzien van de bezoldiging en verzorging van militair en burgerlijk personeel der voormalige Nederlandsche zee- en landmacht. (Verordeningenblad no. 14, 13 Juni 1942)

(V. b. Belast. 5122 F.; Ned. Zee- en Landm. 5072 A.)

B. **NEDERLAND. — Beperking van het papierverbruik - Opheffing der ochtendbladen - Journalistenkamp op „De Cannenburgh" geopend - Geïllustreerd tijdschrift „Werkend Volk" verschenen - Adriaan v. d. Horst overleden. —**

15 Juni — Naar het Rijksbureau voor de Grafische Industrie mededeelt, zullen met ingang van Maandag 15 Juni de ochtendedities van de Nederlandsche dagbladen, die tot nu toe met ochtend- en avondblad verschenen, niet meer mogen uitkomen. Ook ten aanzien van periodiek verschijnende tijdschriften moesten een aantal beperkende maatregelen worden getroffen.

Journalistenkamp op „De Cannenburgh" geopend. — 15 Juni — In het kasteel „De Cannenburgh" te Vaassen is 13 Juni het zomerkamp-1942 van het Verbond van Nederlandsche Journalisten door den voorzitter, den heer P. J. van Megchelen, geopend. Evenals vorig jaar zullen hier weer vier groepen, van 20 tot 24 journalisten elk, een week lang verblijf houden. Prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten, heeft het zomerkamp ingewijd met een voordracht over „Opkomst, bloei en verval van het humanisme". In den loop van de week zullen in het journalistenkamp als sprekers optreden: dr. W. Brauksiepe over het onderwerp „Psychologie van de pers", H. Ch. Nije over „Nationaal-Socialistische levensbeschouwing", P. J. van Megchelen, over „Journalistiek in den nieuwen tijd", dr. J. Loohuis over „Geopolitiek", J. Nachenius over „Het rassenvraagstuk", drs. W. Goedhuys over „Nieuwe vormen in het sociale leven", K. Boekholt over „Het bevolkingsvraagstuk" en M. Meuldijk over „Arbeid".

Geïllustreerd tijdschrift „Werkend Volk" verschenen. — 15 Juni — Onder hoofdredactie van J. W. Stremming van Ek verscheen bij de „Arbeiderspers" te Amsterdam, op 12 Juni het eerste nummer van „Werkend Volk", dat voortaan om de veertien dagen zal uitkomen. Omtrent de doelstelling van het blad verwijzen wij naar het introductieartikel, waarin o.m. wordt gezegd:

De naam reeds laat geen twijfel omtrent de doelstelling. Het zal een blad zijn voor den Nederlandschen arbeider, voor het werkende Nederlandsche volk. De tijd is voorbij, dat er zekere lieden waren, die zich straffeloos konden veroorloven op kosten van de gemeenschap te leven zonder daaraan ooit iets bij te dragen — de tijd is voorbij dat een half millioen kerels naar de stille handen moest staren en zich een uitgestootene wist: een werklooze. „Werkend Volk" wil strijden voor de eer, de waarde en de erkenning van den arbeid, het wil ertoe bijdragen dat de arbeider in bedrijf en staat de plaats krijgt die hem toekomt. „Werkend Volk" zal streven naar de kameraadschap van alle werkers, zoowel werknemers als verkgevers, in fabrieken, werkplaatsen, kantoren, kortom in alle bedrijven, zoowel kleine als groote. Het hoogste doel zal zijn een harmonische bedrijfsgemeenschap in een ware volksgemeenschap.

Adriaan v. d. Horst overleden. — Amsterdam, 15 Juni — Adriaan van der Horst, bekend acteur en regisseur, eertijds een der groote tooneelleiders van ons land en in later tijd ook bekend als publicist op tooneelgebied, is 13 Juni te zijnen huize overleden. Hij was drie en zeventig jaar oud.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Werkend Volk)

(V. b. Papier 4998 F.; Journalistenzomerkamp 1941 4720 D.; photo „De Cannenburgh" 5140a)

C. **NEDERLAND. — N. S. B. - Ernst Voorhoeve spreekt in België en Duitschland; vertrek naar het front aangekondigd - Districtslanddag der N.S.D.A.P. en N.S.B. te Zeist. —**

's-Gravenhage, 16 Juni — De propagandaleider der N.S.B., Ernst Voorhoeve, heeft tijdens een kort verblijf in België op twee vergaderingen te Gent en te Brussel, het woord gevoerd. Hij deelde hierbij mede, dat hem door den leider toestemming was verleend om naar het front te vertrekken. In levendige bewoordingen huldigde Voorhoeve den persoon van den Führer, Adolf Hitler, die het bolsjewistisch gevaar het eerst gezien heeft, het op een afstand wist te houden zoolang dit noodzakelijk was, maar tevens de wapens smeedde om dezen machtigen vijand aan te kunnen pakken en ten slotte toesloeg.

Dusseldorp, 16 Juni (A.N.P.) — Het scholingsbureau van de gouw Dusseldorp der N.S.D.A.P. heeft 14 Juni in het Ständenhaus een bijeenkomst gehouden, waarvoor behalve de plaatselijke districtsscholingsleiders der N.S.D.A.P. vooraanstaande personen uit het district West-Duitschland van de N.S.B. in Nederland met districtleider Van der Veen waren uitgenoodigd. Sprekers waren Ernst Voorhoeve en Oberbereichsleiter Müller-Reinert.

Districtslanddag der N.S.D.A.P. en N.S.B. te Zeist. — 16 Juni — De leider van de N.S.D.A.P. in Nederland, Hauptdienstleiter Schmidt, en de plaatsvervangende leider van de N.S.B., Van Geelkerken, hebben 14 Juni op een gemeenschappelijken districtskerndag der N.S.D.A.P. en N.S.B. in het hotel van de weermacht te Zeist eenige toelichting gegeven op de actueele vraagstukken van den dag.

Hauptdienstleiter Generalkommissar Schmidt richtte een strenge waarschuwing tot hen, die meenen hen, die hun medewerking verleenen, straffeloos te kunnen beleedigen. Het mag niet meer voorkomen, dat men de ouders van de Nederlanders, die in den strijd tegen het bolsjewisme zijn gevallen, met smaadbrieven beleedigt. Hiertegen zal met krachtige middelen worden opgetreden. Voorts kondigde hij een onverbiddelijken strijd aan tegen het jodendom. Het jodendom wordt hier en in geheel Europa totaal vernietigd. Met nadruk waarschuwde spr. tegen saboteurs. „Wanneer jongelui probeeren in bootjes naar Engeland te varen, dan dienen zij te weten, dat zij daarmede hun hoofd wagen". Hij noemde het een wijs besluit van den weermachtsbevelhebber, dat hij 2000 officieren van het voormalige Nederlandsche leger in krijgsgevangenschap naar Duitschland heeft laten terugbrengen. Door dit wijze besluit zullen zij voor hun gezin behouden blijven, een omstandigheid, waarvoor deze

gezinnen ons later ongetwijfeld dankbaar zullen zijn. Spr. richtte eveneens een ernstige waarschuwing tot de sluikhandelaren. Hier wordt krachtig opgetreden. Het volksbelang eischt de totale vernietiging van deze schadelijke elementen, die op winstbejag uit zijn.

Commissaris-generaal Schmidt sprak ook over de schaarschte aan groente. Onder grooten bijval wees hij een overdrijving van deze groenteschaarschte van de hand. „Toen de Engelschen Keulen bombardeerden, werd met Nederlandsche instanties een overeenkomst aangegaan, dat wij ons, met het oog op de vele ontberingen van de slachtoffers dezer zwaar geteisterde stad, beperkingen moesten opleggen. De uitvoer naar Duitschland bedraagt echter een zeer gering percentage van hetgeen vroeger werd uitgevoerd."

De plaatsvervangende leider van de N.S.B., Van Geelkerken, gaf een uiteenzetting in zake het jodenvraagstuk. Het jodendom is geen probleem van Nederlanders of Duitschers, doch van het nationaal-socialisme. „Wij beschouwen dit probleem hier te lande pas dan als opgelost, wanneer de laatste jood ons land heeft verlaten. Van de N.S.B.-ers eischte hij, bij de bestrijding der joden de discipline te handhaven.

Hij legde voorts verklaringen af over de samenwerking met Duitschland. Hij hekelde de vrees van hen, die van meening zijn, dat de N.S.B. streeft naar een te nauwe samenwerking met Duitschland. Dat de Duitschers ons de hand tot samenwerking reiken, nu de eindoverwinning nog niet veroverd is, is een grootmoedigheid waarvoor wij zeer dankbaar zijn. Wanneer de overwinning behaald is, zullen heele volksstammen snel komen aanloopen om te verklaren, dat zij gaarne met Duitschland willen samenwerken.

Voor een samenwerking op leven en dood met de N.S.D.A.P. in ieder opzicht bij den strijd en den opbouw in het Oosten, zijn wij gaarne zonder eenige aarzeling bereid, omdat wij, aldus spr., daardoor de zekerheid hebben, dat wij de toekomst van ons volk waarborgen.

Vervolgens gaf hij een uitvoerige uiteenzetting van de beteekenis der eedsaflegging op 20 Juni. Mussert heeft zich tegenover den Führer op leven en dood verplicht voor den strijd aan de zijde van Duitschland.

De heer Van Geelkerken ging daarop na welken invloed de N.S.B. reeds thans heeft gewonnen. Het Nederlandsche volk geeft in zijn overgroote meerderheid reeds thans toe, dat de politieke partijen niet meer kunnen terugkeeren. Eveneens wil men niet meer de politieke leiding terug hebben, die het volk in den steek heeft gelaten. Het volk moet er thans toe gebracht worden, de leiding van de N.S.B. te erkennen. Ook hier geldt in de eerste plaats, de discipline te handhaven. Wanneer het Nederlandsche volk een eigen toekomst wil hebben, dan moet het, zooals wij, met den Führer verbonden zijn.

(Telegraaf - Nat. Dagblad)

(V. b. Ernst Voorhoeve 5130; kaderbijeenkomst N.S.D.A.P. en N.S.B. 5134 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Uitbreiding der grenzen van het gevaarlijke zeegebied. —

16 Juni — De Duitsche regeering maakt bekend:

Door de deelneming van de Vereenigde Staten aan den oorlog en door de ontwikkeling, die de oorlog ter zee sedert dien voor de Amerikaansche Oostkust genomen heeft, heeft het operatiegebied, waarin voortdurend krijgsoperaties te verwachten zijn, zich tot aan de Amerikaansche kust uitgebreid.

Ieder schip, dat na 26 Juni 1942 in dit gebied vaart, stelt zich aan vernietiging bloot. De Duitsche regeering waarschuwt derhalve voor het varen in dit gevaarlijke gebied, waarin de grenzen als volgt zijn vastgesteld: Van de Belgische kust van 3 gr. Oosterlengte over den 62sten graad Noorderbreedte 3 gr. Oosterlengte en 68 gr. Noorderbreedte, vervolgens langs de Groenlandsche kust tot Kaap Farwell, van daar naar Kaap Harrison, daarna langs de kust van Canada en de Vereenigde Staten tot Key West, vandaar over den 20sten graad Noorderbreedte, 60 gr. Westerlengte, 45 gr. Noorderbreedte, 20 gr. Westerlengte, en 45 gr. Noorderbreedte 5 gr. Westerlengte tot de Fransche kust op 47 gr. 30 minuten Noorderbreedte.

(Vaderland)

B. BRITSCH-INDIE. — Verklaring van Soebhas Chandra Bose te Berlijn - Onafhankelijkheidsverklaring van het Congres te Bangkok - Opstand in de provincie Sind. —

Berlijn, 16 Juni (D.N.B.) — De Indische nationalistenleider Soebhas Chandra Bose, heeft 12 Juni ten overstaan van vertegenwoordigers der Duitsche en buitenlandsche pers op een receptie, uitgaande van staatssecretaris Keppler en den leider der persafdeeling van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, gezant dr. Schmidt, eenige verklaringen afgelegd. Mijn besprekingen met Hitler en Mussolini, aldus Bose, moeten natuurlijk vertrouwelijk worden behandeld, maar ik kan volkomen eerlijk zeggen, dat zij evenals het hoofd der Japansche regeering de beste vrienden zijn, die het Indische volk bezit in zijn strijd tegen het Britsche imperium. Op een vraag naar zijn indrukken in Azië, Amerika en Europa verklaarde Bose, dat deze hebben geleid tot de onvermijdelijke conclusie, dat Groot-Brittannië dezen oorlog zal verliezen en dat het verval van het Britsche wereldrijk niet alleen onontkoombaar is, doch zelfs voor de deur staat. Ik heb de overtuiging, aldus eindigde Bose, dat Indië nog in den loop van dezen oorlog vrij zal zijn.

Onafhankelijkheidsverklaring van het Congres te Bangkok. — Tokio, 16 Juni (D.N.B.) — In een geheime zitting heeft het te Bangkok vergaderende Indische onafhankelijkheidscongres een resolutie aangenomen, waarin als eenige weg ter vermijding van de verschrikkingen van den oorlog voor Indië, de afkondiging eener onafhankelijkheidsverklaring en het onverwijlde verbreken van alle betrekkingen met Engeland wordt geëischt.

Opstand in de provincie Sind. — Bangkok, 18 Juni (D.N.B.) — Opstanden in de provincie Sind zijn in vollen gang. Britsche militairen en politie zijn nog bezig naar de opstandelingen te zoeken. Honderden opstandelingen werden gearresteerd en volgens oorlogsrecht veroordeeld. In Mirpur namen de Britten tweehonderd opstandelingen gevangen. In andere streken werden talrijke leden van de Hurstam gearresteerd die wapens en munitie bij zich hadden. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Soebhas Chandra Bose 5123 D.; Congr. 5091 E.)

C. TURKIJE. — Amerikaansche vliegtuigen geïnterneerd - De aanslag op ambassadeur Von Papen; uitspraak in het proces tegen de daders. —

16 Juni — S.P.T. meldt 14 Juni uit Ankara: Van de vier Amerikaansche vliegtuigen, die op Turksch gebied zijn geland, zijn er drie op het vliegveld van Ankara en een op dat van Adaspazar geland. Het waren vier-motorige Boeing-bommenwerpers met een bemanning van elk zes koppen. Allen zijn geïnterneerd.

Het D.N.B. meldt, dat men in Turksche regeeringskringen den toestand buitengewoon ernstig acht. Het staat vast, dat deze vliegtuigen, die overigens boven Turksch gebied vlugschriften moeten hebben laten vallen, zich aan een ernstige schending van de Turksche neutraliteit hebben schuldig gemaakt.

De aanslag op ambassadeur Von Papen; uitspraak in het proces tegen de daders. — Ankara, 18 Juni (D.N.B.) — In het proces te Ankara, tegen de plegers van den aanslag op den Duitschen ambassadeur von Papen op 24 Februari j.l., zijn 17 Juni de voornaamste Sovjet-beklaagden George Pawlof en Leonid Kornilof, elk tot 20 jaar tuchthuisstraf veroordeeld. De beide Turksche beklaagden Abdoerrahman en Soeleyman werden elk tot 10 jaar tuchthuisstraf veroordeeld. (N. R. Crt.)

(V. b. Turkije—V.S. 5045 H.; proces i. z. aanslag v. Papen 5057 D.)

D. NEDERLAND. — Inkomsten van landarbeiders in de jaren 1923—1941 - Rooiverbod voor nieuwe aardappelen opgeheven - Rantsoeneering van gas en electriciteit; in Mei ruim 90.000 overtredingen. —

Juni — De volkstelling van 1930 vermeldde op 31 Dec. van dat jaar 371.315 land- en tuinarbeiders en wel 313.240 mannen en 58.075 vrouwen. De bevolking steeg intusschen met meer dan 1 millioen, terwijl de oppervlakte cultuurgrond met ca. 260.000 h.a. toenam.

Aan de hand van opgaven, gepubliceerd in de verslagen van Rijksverzekeringsbank en Bedrijfsvereenigingen komt men voor het tijdvak 1923—1941 tot het volgende overzicht:

	Verzekerde loonbedragen in mill. *f*				Verzekerde loonbedragen in mill. *f*		
	R.V.B.	B.V.	Totaal		R.V.B.	B.V.	Totaal
1923	5.9	149.—	154.9	1933	11.9	117.9	129.8
1924	10.5	146.7	157.2	1934	13.4	112.6	126.—
1925	11.3	147.7	159.—	1935	13.8	113.4	127.2
1926	11.2	150.8	162.—	1936	13.5	115.1	128.6
1927	11.2	152.5	163.7	1937	13.8	117.4	131.2
1928	12.2	155.—	167.2	1938	14.6	126.7	141.3
1929	13.8	161.4	175.2	1939	15.8	130.8	146.6
1930	12.4	163.2	175.6	1940	16.—	137.2	153.2
1931	11.4	157.6	169.—	1941	18.2*)	155.8	174.—
1932	11.9	132.4	144.3	*) Volgens schatting.			

Rooiverbod voor nieuwe aardappelen opgeheven. — 17 Juni — De Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale maakte bekend, dat het rooiverbod van vroege aardappelen met ingang van 18 Juni wordt opgeheven voor vroege aardappelen en eigenheimers. De eerste aardappelen van den nieuwen oogst mogen van 19 Juni af ter veiling worden aangevoerd.

Rantsoeneering van gas en electriciteit; in Mei ruim 90.000 overtredingen. — 17 Juni — Naar de directeur van het Rijkskolenbureau mededeelt, was het noodzakelijk in Mei in 70.967 gevallen wegens het overschrijden van het gasrantsoen tot het geven van boeten en tot het afsnijden van den aanvoer over te gaan. Wegens het overschrijden van het electriciteitsrantsoen was zulks noodig in 18.322 gevallen.

(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Gasrantsoeneering 4768 A.; Gasl. uren 5052 F.)

A. NEDERLAND. — Tentoonstelling van Nederlandsche kunst te Freiburg geopend - Vrijwilligerslegioen „Nederland"; generaal H. A. Seijffardt bezoekt de verwanten van gesneuvelden - Restitutie van in Duitsche krijgsgevangenschap afgedragen gelden. —

Freiburg, 17 Juni (A.N.P.) — Op 6 Juni werd hier de tentoonstelling geopend van Nederlandsche schilderwerken, die men in de Meidagen in Pulchri Studio te 's-Gravenhage kon bezichtigen. De leiding van de tentoonstelling was in handen van den Kulturreferent van het Rijkscommissariaat, dr. Bergfeld, en het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten.

Vrijwilligerslegioen „Nederland"; generaal H. A. Seijffardt bezoekt de verwanten van gesneuvelden. — Rotterdam, 17 Juni — De commandant van het Vrijwilligers-Legioen „Nederland", luitenant-generaal H. A. Seijffardt, maakt een rondreis door Nederland, om bezoeken te brengen aan de nagelaten betrekkingen van aan het Oostfront gesneuvelde Nederlandsche vrijwilligers. Reeds heeft hij Gelderland, Limburg en Brabant bezocht, op 16 Juni was de beurt aan Rotterdam en Schiedam en in de komende weken zal de reis naar de overige provinciën gaan. Generaal Seijffardt deelde mede, dat hij sterk onder den indruk was gekomen van de moedige wijze, waarop de familieleden der gesneuvelden het verlies van vader, zoon of broer accepteeren als een beschikking van het lot. De Nederlandsche soldaat heeft zich aan het Oostfront schitterend gehouden; men kan hem zelfs een uitblinker noemen en zeer velen dragen dan ook reeds het ijzeren kruis. De Duitsche legerleiding is zeer tevreden.

Ten slotte is uit een ingesteld onderzoek gebleken, dat de financieele steun van de nagelaten betrekkingen der gesneuvelden niets te wenschen overlaat.

Restitutie van in Duitsche krijgsgevangenschap afgedragen gelden. — Den Haag, 17 Juni — Het Nederlandsche Roode Kruis deelt mede, dat van het krijgsgevangenkamp Soest de gelden zijn ontvangen van de Nederlandsche oud-militairen, die in de krijgsgevangenkampen Versen-Meppen (Hemer) en Soest hun gelden hebben afgedragen en naar Weinsberg werden overgebracht. Belanghebbenden kunnen verzoeken tot restitutie richten aan den afwikkelingsdienst van het informatiebureau Nederlandsche Roode Kruis. (Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Tentoonstell. 5134 F.; Gen. Seyffardt 4787 L.)

B. AMSTERDAM. — Senator dr. H. Böhmker vertrekt naar Lübeck. —

19 Juni — De gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de stad Amsterdam, senator dr. H. Böhmker, die zijn functie heeft neergelegd om terug te keeren naar Lübeck, heeft in de raadzaal ten stadhuize afscheid genomen. Er waren vele Nederlandsche en Duitsche autoriteiten bijeen. De burgemeester van Amsterdam, de heer E. J. Voûte, bood namens de gemeente dr. Böhmker het boekwerk: De geschiedenis van Amsterdam, van prof. dr. H. Brugmans, als afscheidsgeschenk aan.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. dr. Böhmker 4386 A.)**

C. NEDERLAND. — Beheerders aangesteld bij cultuurondernemingen. —

18 Juni — Eenige der grootste Nederlandsche cultuurondernemingen, zooals de Handelsvereeniging Amsterdam, de Deli Maatschappij en de Deli Batavia Rubber, hebben een beheerder gekregen. Naar aanleiding van dit bericht schrijft de N. R. Crt. o.m.:

Zoo heel onverwachts is de maatregel niet gekomen. Men herinnert zich nog, hoe de president van de Nederlandsche Bank, in De Waag van 27 Februari j.l. hierop zinspeelde. (Zie bericht B, pag. 5020).

Wij dienen nu af te wachten, in hoeverre het mogelijk zal zijn, de hier te lande bestaande administratieve en handelsorganisaties van koloniale ondernemingen dienstbaar te maken aan hetgeen de Nederlandsche Oost-Compagnie zich tot doel heeft gesteld. Een „omschakeling" is uit den aard van de zaak altijd mogelijk, want het is duidelijk, dat wanneer er eenmaal organisaties zijn met een jarenlange ervaring in den internationalen ruil van producten, het zwaartepunt niet zoozeer ligt bij den aard der producten, als wel bij het initiatief, dat elke koopman in den handel kan ontplooien. Ook op het gebied van de financieele techniek van den handel beschikken dergelijke organisaties over een ruime ervaring en voorts dient men niet te vergeten, dat vele Indische maatschappijen hier te lande aanzienlijke kapitalen tot hun beschikking hebben, welke nu reeds sedert Mei 1940 feitelijk zonder emplooi zijn. (N. R. Crt.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Wijziging in het vlootbouwprogramma - Amerikaansche oorlogsschepen in Engelschen dienst. —

19 Juni — Naar het D.N.B. uit Genève meldt zou het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden het nieuwe programma voor den vlootbouw, dat in overeenstemming met de ervaringen van den tot dusver gevoerden zeeoorlog, waarbij met de Amerikaansche slagschepen weinig gunstige ervaringen werden opgedaan, werd opgesteld, hebben goedgekeurd. Deze bouw is van bijzondere beteekenis, in zooverre het programma niet in den bouw van verdere slagschepen voorziet, doch wel in dien van vliegkampschepen van een gezamenlijke tonnage van 500.000 ton.

Amerikaansche oorlogsschepen in Engelschen dienst. — 19 Juni (D.N.B.) — De publicatie van het feit, dat sinds eenigen tijd Amerikaansche oorlogsbodems in de Britsche Home Fleet diensten verrichten, wordt thans naar de Britsche nieuwsdienst meldt door de Britsche censuur toegelaten. Tot dusver was dit een streng bewaard militair geheim. De Amerikaansche zeestrijdkrachten staan onder bevel van den Amerikaanschen admiraal Robert Giffen. (N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vloot 4672 A.)

E. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —

19 Juni — Gemeld wordt dat dezer dagen de werven en machinefabrieken in Singapore, Hongkong, Soerabaja en Batavia, welke zich in Engelsche en Nederlandsch-Indische handen bevonden, in Japansche handen zijn overgegaan. De kininefabrieken te Bandoeng wordt thans gedreven door de Takenaga Maatschappij, de montagefabriek van General Motors te Tandjong Priok door de Tojoda Auto-Maatschappij en de bandenfabriek van Good Year door de Japansche Bandenmaatschappij.

Volgens een bericht uit Soerabaja zijn de herstelwerkzaamheden voor de raffinaderijen van het Wonokromo petroleumveld op 15 Juni beëindigd. De productie zal binnenkort hervat worden.

Tinmijnen op Banka. — De tinmijnen op Banka zijn door de Japanners weer volledig in bedrijf genomen. De eerste tinverschepingen naar Japan zijn reeds geschied.

De haven van Soerabaja weer bedrijfsklaar. — De haven van Soerabaja is voor de scheepvaart weer bruikbaar gemaakt. 30 in de haven gezonken schepen zijn gelicht. Alle winkels die uithangborden hadden met Nederlandsche of Engelsche opschriften, hebben deze vervangen door reclameborden met de Japansche schriftteekens.

(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5136 G.)

F. NEDERLAND. — Beperking der vrije maxima van Joodsche vermogenswaarden. —

18 Juni — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld: Door afdeeling 2 van de op 23 Mei 1942 in werking getreden verordening no. 58/1942 betreffende de behandeling van joodsche vermogenswaarden zijn de vroegere bepalingen betreffende vrije maxima der verordening no. 148/1941 betreffende de behandeling van het joodsche geldelijke vermogen vervallen.

Overeenkomstig de nieuwe verordening no. 58/1942 moeten de tot dusver niet behandelde vermogenswaarden onverwijld, uiterlijk op 30 Juni 1942, bij de bankiersfirma Lippmann, Rosenthal en Co. worden ingeleverd.

In de plaats van de opgeheven vrije maxima wordt bij artikel 9 der verordening no. 58/1942 (voor den verbeterden tekst zie Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied, aflevering 14, van 13 Juni 1942) een nieuw vrij maximum van ƒ 250 gesteld, hetwelk geldt voor tot een gezin behoorende personen. Het niet in acht nemen van deze nieuwe bepalingen betreffende vrije maxima wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar en met geldboete van onbeperkte hoogte of met een dezer straffen. Bovendien kunnen de waarden, waarop de strafbare handeling betrekking heeft, worden verbeurd verklaard. Voor de berechting zijn de Duitsche gerechten in Nederland bevoegd.

(Telegraaf - Verordeningenblad no. 14, 13 Juni 1942)

(Vor. ber. Joden 5120 A.)

G. NEDERLAND. — Distributie; wijziging der rantsoeneering - Rijkscommissariaat; Dr. Piesbergen bevorderd tot regeeringspresident. —

19 Juni — Het rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd maakt bekend, dat in verband met den overgangstijd van de aardappelen van den ouden oogst naar die van den nieuwen oogst op de bonnen belangrijk minder aardappelen beschikbaar zullen worden gesteld dan den laatsten tijd het geval was. De mogelijkheid bestaat, dat de beschikbaar te stellen hoeveelheid 1 kilogram zal bedragen. Ter compensatie van de kortstondige verlaging wordt een bon aangewezen, die recht geeft op 250 gram gort.

Voorts worden in de periode van 20 Juni tot 3 Juli 10 sigaren en 40 sigaretten extra beschikbaar gesteld.

Rijkscommissariaat; Dr. Piesbergen bevorderd tot regeeringspresident. — 's-Gravenhage, 19 Juni — De Führer heeft den leider der „Präsidialabteilung" bij den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Ministerialrat dr. Piesbergen, tot regeeringspresident bevorderd. (N. R. Crt.)

(V. b. Aardapp. 5144 D; Verl. Aardappelrants. 5097 B)

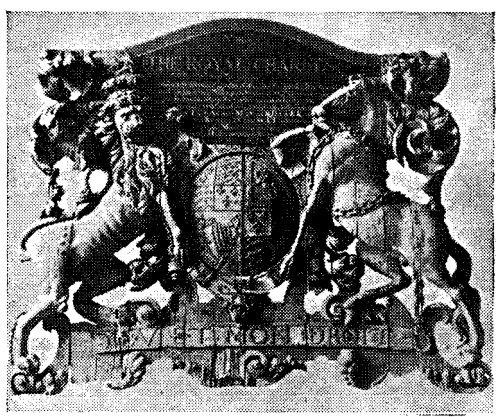
A. NEDERLAND. — De tocht naar Chattam - De Ruyter-tentoonstelling in het Rijksmuseum te Amsterdam. —

Amsterdam, 20 Juni — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft het initiatief genomen, naar aanleiding van den tocht naar Chattam op 19 Juni 1667, dus precies 275 jaar geleden, in het Rijksmuseum een tentoonstelling in te richten. Deze expositie, verdeeld over acht zalen, geeft een aantrekkelijk en vooral ook duidelijk overzicht van het leven van den grooten vlootvoogd en werd ingericht onder leiding van de heeren G. Wilde en P. Melis, chefs van genoemd departement. Zij werd op 19 Juni geopend.

Aanwezig waren o.m. de burgemeester, de heer Voûte, met de wethouders dr. Smit en mr. dr. Guépin, mr. Backer, commissaris van Noord-Holland, gep. luit.-generaal Seyffardt, ir. Huygen, algemeen secretaris van de N.S.B., prof. J. van Dam, secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, mr. De Kock van Leeuwen, voorzitter van de K. v. K., hoofdcommissaris kolonel Tulp, de heer Woudenberg, leider van het Arbeidsfront, en eenige afstammelingen van admiraal De Ruyter.

De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen heeft de openingsrede uitgesproken. Hij zeide o.m. het volgende:

Juist in deze periode van wereldhistorisch gebeuren is het noodig het Nederlandsche volk aan zijn groot verleden te herinneren; het te laten zien, dat zijn cultureele en politieke bloei in de 17e eeuw het niet als een rijpe vrucht in den schoot is geworpen; dat het altijd opnieuw strijd, bloed en offers heeft gekost; dat zijn „gouden eeuw" niet alleen een tijd van materieelen bloei was, maar een eeuw vervuld van het gekletter der wapenen en het gebulder van kanonnen. In dien tijd streed Nederland als kampioen van het Germaansche vasteland voor de vrijheid der zee, die reeds destijds door Engeland bedreigd werd. Toen Nederland na 1700 van een zelfstandige politieke rol op het wereldtooneel afstand gedaan had, kon het wel zijn materieelen welstand bewaren, maar zijn cultureele supremátie ging verloren. Willen wij ons volk weer opheffen tot de vroegere hoogte, dan moeten wij het weer vervullen van den soldatesken geest, dien het in het verleden heeft bezeten en waarvan thans zoo gaarne beweerd wordt, dat hij in strijd zou zijn met ons volkskarakter. Geen figuur in onze geschiedenis is beter geschikt ons van het tegendeel te overtuigen dan de heroïsche figuur van De Ruyter. Juist in hem zien wij de eigenschappen, die ons volk eigen zijn op harmonische wijze vereenigd met een strijdbaren geest, die hem gemaakt heeft tot dien excelleerenden vlootvoogd en strateeg, waarvan Colbert getuigde, dat het de beste soldaat was, die ooit ter zee had gevochten.

Spiegelfragment van de „Royal Charles", het Britsche admiraalschip, dat tijdens den tocht naar Chattam door de Nederlandsche vloot, aangevoerd door admiraal de Ruyter, werd buitgemaakt. (Foto Polygoon)

Voor een speciale herdenking van De Ruyter bestond echter nog een bijzondere aanleiding. Het is juist vandaag 275 jaar geleden, dat de Nederlandsche vloot onder commando van De Ruyter voor de Engelsche kust verscheen, de Theemsmonding blokkeerde en in de volgende dagen de unieke prestatie volbracht om Engeland in eigen land aan te vallen, troepen aan land te zetten en de hoofdmacht van de Engelsche vloot, die zich voor alle vijandige actie veilig waande, aan te vallen en voor een groot deel te vernietigen. Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, dat het als zijn taak beschouwt het Nederlandsche volk voor te lichten, niet alleen over den tegenwoordigen tijd, maar ook over zijn eigen verleden, heeft den gedenkdag van dit roemrijke wapenfeit niet onopgemerkt voorbij willen laten gaan. Op deze tentoonstelling, die aan den persoon van den grooten admiraal gewijd is, is de bijzondere aandacht op den tocht naar Chattam gevallen, terwijl daarnaast de persoon van De Ruyter en de rol, die hij in dezen tijd heeft gespeeld, naar voren komen.

De heer C. van Geelkerken heeft daarna een uitvoerige herdenkingsrede gehouden. Spr. gaf een overzicht van het leven van den grooten admiraal, die, op het oogenblik waarop hij zich uit het actieve leven wilde terugtrekken om te leven van het vermogen, dat hij als koopvaarder had weten te verzamelen, op verzoek van de Staten in 's Lands dienst trad. Nog gedurende vele daarop volgende jaren voerde hij het bevel over de Nederlandsche oorlogsvloot en wist hij door zijn schitterende overwinningen onvergankelijke lauweren te behalen. Het door hem ontworpen en voor het eerst in practijk gebrachte systeem van vlootoperaties beteekende een revolutie in de strategie ter zee en tot in onzen tijd wordt De Ruyter ook door buitenlandsche deskundigen erkend als de grootste admiraal van alle tijden. Admiraal de Ruyter vergat, ook toen hij op meervoudige wijze in den adelstand verheven was, nimmer zijn eenvoudige afkomst en bleef in zijn gedragingen een oprecht geloovig man, tot den dood toe bereid zijn leven voor het vaderland te offeren. Op 69-jarigen leeftijd sneuvelde hij in den slag bij de Etna, alwaar de Nederlandsche vloot, voor het laatst onder zijn leiding, de overwinning behaalde.

Van Geelkerken stelde het leven van dezen groote onder de grooten aan ons volk ten voorbeeld, waarbij hij in het bijzonder de Nederlandsche jeugd herinnerde aan de ontberingen en moeilijkheden, welke hij in zijn jonge jaren had gekend, doch waarboven hij zich door noesten vlijt en taaie volharding wist te verheffen.

De tocht naar Chattam. — In 1665 was de tweede Engelsche oorlog uitgebroken, toen Engeland het oogenblik gunstig achtte om den lastigen en succesvollen mededinger op zee voorgoed als maritieme mogendheid uit te schakelen, hetgeen in den eersten Engelschen oorlog nog niet gelukt was. Het begin van den oorlog scheen deze hoop te verwezenlijken, toen de Nederlandsche vloot onder Van Wassenaar van Obdam bij Lowestoff een zware nederlaag leed. In het volgende jaar echter, toen De Ruyter de leiding der vloot in handen had, verbeterde de toestand belangrijk. In den vierdaagschen zeeslag behaalde hij een schitterende overwinning, die de nederlaag van Lowestoff weer goed maakte. Onder den indruk van deze gebeurtenissen begon in Engeland langzamerhand de behoefte naar beëindiging van den zoo weinig succesvollen oorlog te groeien.

Zóo kwamen de vredesonderhandelaars in Breda bijeen, maar het bleek niet mogelijk om tot een overeenstemming te komen, want Engeland wilde vasthouden aan de voor dat land zoo voordeelige bepalingen van den vrede van Westminster, die den eersten Engelschen oorlog beëindigd had. Maar na de successen, die onze vloot onder De Ruyter in dezen tweeden oorlog had weten te behalen, was de raadpensionaris De Witt uit den aard der zaak niet genegen op deze basis vrede te sluiten. Daarom trachtten de Engelsche onderhandelaars tijd te winnen, te meer aangezien de positie van de republiek op internationaal gebied geleidelijk aan moeilijker begon te worden, daar de verhouding met Frankrijk minder goed werd. De gebeurtenissen, die 5 jaren later, in het rampjaar 1672, werkelijkheid zouden worden, wierpen hun schaduwen al vooruit.

Onder deze omstandigheden was het duidelijk, dat De Witt een spoedig einde van dezen oorlog wenschte en daarom een vrede moest forceeren. Zoo rijpte bij hem het plan voor den tocht naar Chattam. In het diepste geheim werd een machtige vloot van 80 oorlogsschepen en 20 branders met 3300 kanonnen en 18.500 matrozen en soldaten verzameld. Op 17 Juni verscheen de vloot voor de Theemsmonding, die zij volledig afsloot, zoodat van zee-uit geen Engelsch schip meer naar de bedreigde hoofdstad kon doordringen. Daarop gaf De Ruyter op 19 Juni het bevel de rivier op te varen.

Troepen gingen bij Sheerness aan land, bestormden het fort en vernielden het. De ketting, die de riviermonding afsloot, werd stuk gezeild, tevergeefs trachtten de Engelschen door een deel van hun eigen schepen te laten zinken aan de Hollanders den verderen toegang te beletten. Recht gaan deze op hun doel af, hooger de rivier op, waarheen de groote Engelsche oorlogsschepen zich teruggetrokken hebben, om aan de opdringende Hollanders te ontkomen. Terwijl de strijd zijn hoogepunt nadert, komt De Ruyter zelf aan en neemt de leiding in handen. Zelf springt hij in een sloep, om zijn mannen aan te sporen. Brandend verzinken de Engelsche schepen in het water; zes groote oorlogsschepen worden vernield, terwijl de Engelschen zelf 12 van hun eigen schepen tot zinken brengen. De 2 grootste schepen, het admiraalsschip „Royal Charles" en de „Unity" ontsnapten aan dit lot, echter om als buit in triomf naar Nederland te worden gebracht. (Vaderland - Nat. Dagblad - Telegraaf)

De geheele onderneming, die onder den naam „De tocht naar Chattam" in de geschiedenis bekend is, heeft acht dagen geduurd; een week, waarin de Engelsche hoofdstad in paniekstemming verkeerde en met de bezetting van Londen door de Nederlanders ernstig rekening hield. De Ruyter heeft met aarzeling de opdracht voor deze expeditie aanvaard. Als strateeg zag hij de gevaren. Maar nadat het bevel ontvangen was, heeft hij de leiding in handen genomen en de onderneming met de meesterschap, die alleen hèm eigen was, uitgevoerd.

(V. b. Tentoonstellingen 5145 A.; prof. dr. T. Goedewaagen 5126 B.; C. van Geelkerken 5143 C.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Succesvolle aanvallen op Sebastopol - 184.500 br.t. scheepsruimte vernietigd - Duitsch-Italiaansche overwinningen in Noord-Afrika - Tobroek en Bardia veroverd. —

OOSTELIJK FRONT.

De strijd om Sebastopol. — Hoofdkwartier van den Führer, 14 Juni (D.N.B.) — Voor Sebastopol dringt de Duitsche aanval in verbitterde gevechten van man tegen man steeds dieper binnen in het met alle middelen der natuur en der techniek beschermde vestingterrein. Het op een overheerschende hoogte gelegen moderne en sterke fort Stalin werd ingenomen. Tegenaanvallen van de bolsjewieken mislukten.

15 Juni — In den strijd werd de vijand in weerwil van hardnekkigen tegenstand uit verscheidene sterk verdedigde stellingen aan het Zuidelijk front der vesting geworpen. In een lateren aanval slaagde de aanvallende infanterie er in een diepe breuk te maken in het vijandelijk verdedigingsstelsel.

17 Juni — De aanval op de vesting heeft verder terrein gewonnen. De bressen in het vijandelijke verdedigingsstelsel werden uitgebreid en van hier uit werden wiggen in de versterkte linies gedreven. Krachtig verdedigde hoogten en forten werden op beide vleugels na zwaren strijd genomen. In de ochtenduren van 17 Juni werd het versterkingswerk Siberië stormenderhand genomen.

18 Juni — In den strijd om Sebastopol hebben afdeelingen infanterie in hevige gevechten van man tegen man de voornaamste bolwerken in het Noordelijk deel van het zwaar versterkte vestingstelsel, waaronder de stelling Maxim Gorki, het modernste en sterkste fort van de geheele vesting, stormenderhand veroverd. Daarmede werd de aanval in dezen frontsector vooruitgeschoven tot op drie kilometer van den haveningang der vesting.

19 Juni — De aanval op Sebastopol leidde op 18 Juni tot beslissende successen. De in den Noordelijken sector van het vestingfront in den strijd geworpen Duitsche divisies infanterie doorbraken de door het optreden van zware artillerie en de luchtmacht in bedwang gehouden laatste verdedigingslinies van den vijand en bereikten over een breed front de baai van Sewernaja tegenover de stad Sebastopol.

Het aantal gevangenen en de buit in de periode van 7 tot 17 Juni is gestegen tot 7585 gevangenen, 20 tanks, 68 stukken geschut en een pantserbatterij. In zware afzonderlijke gevechten werden 2188 aarden en betonnen kazematten veroverd en 46.239 mijnen onschadelijk gemaakt.

20 Juni — Voor Sebastopol wordt de vernietiging der vijandelijke overblijfselen, die nog ten Noorden van de Sewernajabaai staan, voortgezet. Om het laatste kustfort, dat in het Noorden der vesting nog stand houdt, wordt verbitterd gevochten. In den Zuidelijken sector van het omsingelingsfront zijn Duitsche en Roemeensche troepen, na vijandelijke tegenaanvallen te hebben afgeslagen, verder opgerukt en hebben zij verscheiden versterkte heuvels stormenderhand genomen.

21 Juni — In het Noordelijke deel van de vesting Sebastopol is 20 Juni ook de fortificatie Lenin gevallen. In het Zuidelijke deel van het vestingenfront hebben Duitsche en Roemeensche troepen verscheidene aanvallen afgeslagen en in tegenaanvallen het vijandelijke stellingensysteem verder opengebroken.

De strijd ten Oosten van Charkov. — 15 Juni — In het gebied ten Oosten van Charkov werd een deel der ingesloten vijandelijke strijdkrachten in de pan gehakt of gevangen genomen. De strijd tegen de resten van den verslagen vijand duurt nog voort. Tot dusver werden meer dan 25.000 gevangenen gemaakt en 266 pantserwagens, 208 kanonnen alsmede talrijke andere wapens en oorlogstuig buitgemaakt of vernietigd.

16 Juni — Het ten Oosten van Charkov veroverde bruggehoofd over de Donets werd naar het Noorden uitgebreid. Overigens mislukten in den Centralen en den Noordelijken sector van het Oostfront plaatselijke aanvallen van den vijand.

17 Juni — Aan het Wolkof-front trachtte de tegenstander gisteren opnieuw met sterke strijdkrachten de door Duitsche troepen reeds sedert weken in het moerassige woudgebied hardnekkig verdedigde sleutelstelling te doorbreken. Alle aanvallen bleven zonder resultaat. De ring om de vijandelijke strijdkrachten, die ten Noorden van deze sleutelstelling ingesloten zijn, werd nauwer aangehaald.

20 Juni — In het gebied ten Noordoosten van Charkov is een Sovjetdivisie door een omsingelingsaanval ingesloten en voor het grootste deel vernietigd.

DE STRIJD TER ZEE.

14 Juni — In de Middellandsche Zee brachten Duitsche gevechtsvliegtuigen ten Noorden van Mersa Matroe een koopvaardijschip van 5.000 br.t. tot zinken. Duitsche duikbooten brachten aan de kust van Syrië een munitieschip van 500 br.t. tot zinken.

16 Juni — In de Middellandsche Zee wordt sedert 14 Juni een hevige actie van luchtmacht en vloot tegen twee groote, krachtig verdedigde Britsche convooien ondernomen. Een der beide convooien is, toen het onder escorte van talrijke oorlogsbodems en twee vliegkampschepen uit den Atlantischen Oceaan kwam, in de vroege ochtenduren van 13 Juni ontdekt door verkenningsvliegtuigen, den geheelen dag achtervolgd en 14 Juni herhaalde malen door Italiaansche luchtstrijdkrachten aangevallen in de wateren tusschen Sardinië en Tunis. Twee kruisers, een torpedojager en vier schepen werden tot zinken gebracht. Een slagschip, een vliegkampschip, twee kruisers, een torpedojager en vier schepen werden herhaalde malen met torpedo's en bommen getroffen en ernstig beschadigd. Tijdens de felle gevechten, die zich bij elke nieuwe golf van onze luchtformaties afspeelden, werden vijftien vijandelijke vliegtuigen brandend neergehaald. Twintig Italiaansche toestellen keerden niet op hun basis terug.

Het andere, van Alexandrië komende groote vijandelijke convooi werd door bommenwerpers en torpedovliegtuigen van de steunpunten in Noord-Afrika en in de Egeïsche Zee aangevallen. Een torpedojager werd tot zinken gebracht, zes eenheden werden getroffen. In de zeegevechten ten Oosten en ten Westen van Malta verloren wij een zwaren kruiser, die door een luchttorpedo en vervolgens door een duikboottorpedo werd getroffen; een zwaar beschadigde torpedoboot wist een Italiaansche haven te bereiken.

17 Juni — Terwijl het tweede convooi haastig naar zijn punt van uitgang terugkeerde, werd het opnieuw aangevallen door de luchtmacht, die het wederom zware slagen toebracht.

19 Juni — Van officieele zijde worden de verliezen, die de twee Engelsche convooien zijn toegebracht als volgt opgegeven: Van het uit ruim 30 eenheden bestaande convooi, dat uit Gibraltar naar het Oosten was gevaren, werden door het Italiaansche luchtwapen en de Italiaansche marine 3 kruisers, 2 torpedojagers en 9 stoomschepen tot zinken gebracht. Een slagschip, een vliegtuigmoederschip, 3 kruisers, 4 torpedo-jagers en eenige schepen zijn stellig beschadigd. Bovendien kreeg bij een aanval op de naar Gibraltar terugvarende eenheden een torpedojager bomtreffers. Slechts één Italiaansche torpedojager werd in den loop van de actie zwaar beschadigd, doch kon een Italiaansche haven bereiken.

Aan het uit ruim 50 schepen bestaande convooi, dat uit Alexandrië was vertrokken en in Westelijke richting voer, werden door het Duitsche en het Italiaansche luchtwapen en het Duitsche duikbootwapen de volgende verliezen toegebracht: zes kruisers en torpedojagers, zes schepen met in totaal 56.000 ton en twee bewakingsvaartuigen werden in den grond geboord, 12 oorlogsbodems en 18 koopvaarders werden getroffen en beschadigd. Ook wanneer men aanneemt, dat van de als beschadigd opgegeven vaartuigen eenige herhaaldelijk getroffen schepen bij de optelling dubbel zijn geteld, blijft toch het aantal beschadigde schepen aanzienlijk. Van Italiaansche zijde ging bij deze actie een zware kruiser verloren. Terwijl van de uit het Westen komende schepen slechts enkele eenheden Malta bereikten, kon het tweede, uit het Oosten komende, convooi met geen enkel schip zijn doel bereiken.

Aan de kust van de Noordelijke IJszee werd in de haven van Jokonga een vijandelijk koopvaardijschip van 3000 B.R.T. door bommen tot zinken gebracht.

18 Juni — Op den Atlantischen Oceaan vielen Duitsche duikbooten krachtig beschermde convooien aan en brachten zeven schepen met een gezamenlijken inhoud van 34.000 B.R.T. tot zinken. Een ander schip werd door torpedotreffers zwaar beschadigd. Voorts werden in de Caribische Zee, ondanks sterken Amerikaanschen afweer, 12 schepen met een gezamenlijken inhoud van 75.000 B.R.T. tot zinken gebracht. Hierdoor leed de vijandelijke koopvaardijvloot opnieuw een verlies van 19 schepen met een totalen inhoud van 109.000 B.R.T. In de wateren om Engeland bracht de luchtmacht twee schepen met een gezamenlijken inhoud van 5.000 B.R.T. tot zinken.

19 Juni — Aan de kust van de Noordelijke IJszee werden de haveninstallaties van Moermansk en Jokonga met bommen van zwaar kaliber bestookt en een koopvaardijschip van 6.000 B. R. T. tot zinken gebracht. Een ander groot vrachtschip werd beschadigd.

DE LUCHTOORLOG.

18 Juni — De Britsche luchtmacht verloor in den tijd van 3 tot 16 Juni 307 vliegtuigen, waarvan 137 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In hetzelfde tijdvak gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 71 eigen vliegtuigen verloren.

Van 14 tot 17 Juni hebben de Duitsche en de Italiaansche luchtmacht boven de Middellandsche Zee en Afrika in het geheel 114 Britsche vliegtuigen vernield: in dezelfde periode verloor de spil 40 vliegtuigen.

OVERZICHT ITALIAANSCHE MARINEOPERATIES.

Juni — De Italiaansche marine heeft, volgens een in den Giornale d'Italia gepubliceerde optelling in de eerste twee jaar van de deelneming van Italië aan den tegenwoordigen oorlog 1954 dooden verloren, 2776 gewonden, 8850 vermisten en 12.053 gevangenen en geïnterneerden, in totaal dus 25.543 man. Vanaf 10 Juni 1940 tot 31 Mei 1942 hebben eenheden van de Italiaansche marine in totaal 129 vijandelijke koopvaarders tot zinken gebracht met een inhoud van 906.590 br.t. Eenheden van het Italiaansche luchtwapen brachten in denzelfden tijd 63 schepen met een inhoud van 402.000 br.t. op de Middellandsche Zee en een schip van 5000 br.t. op een andere zee tot zinken.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Het Hoofdkwartier van den Führer en het Italiaansche opperbevel maakte onderstaande berichten bekend:

13 Juni — Uit een samenvatting van de door het opperbevel van de weermacht ontvangen berichten blijkt, naar van militaire zijde verluidt, dat de aanval van de Spiltroepen in Noord-Afrika, die heeft geleid tot de bestorming van het woestijnfort Bir Hacheim, den Britten een zwaren slag heeft toegebracht. In totaal werden tot dusver 12.000 gevangenen gemaakt en 600 pantserwagens en gevechtswagens, voorts bijna 300 stukken geschut, alsmede honderden vrachtwagens buitgemaakt of vernietigd. Onder de gevangenen bevinden zich niet minder dan vijf generaals.

14 Juni — De slag in de Marmarische woestijn gaat voort. In de streek van Ain-el-Gazala is een aanval van gemotoriseerde afdeelingen en gepantserde strijdmiddelen op onze infanterieeenheden mislukt. De vijand werd krachtig teruggeslagen na aanzienlijke verliezen te hebben geleden. Ten Westen van El Adem hebben gemotoriseerde pantserformaties der spil een belangrijk deel der vijandelijke strijdkrachten verslagen. De verliezen, door den vijand in de gevechten van 12 en 13 Juni geleden, bedragen: 69 vechtwagens en 13 kanonnen vernield of buitgemaakt, 700 gevangenen.

15 Juni — De nieuwe phase van den slag, die begonnen is na den val van Bir Hacheim, is na bloedige gevechten geëindigd met een scheiding van de vijandelijke strijdkrachten. De strijdkrachten van de As, die Acroma gepasseerd zijn, evenals den kustweg, de „Via Balbia", hebben de kust bereikt. Alle groote vijandelijke eenheden, die zich ten Westen hiervan bevinden, zijn omsingeld.

16 Juni — Na de succesrijke actie in de Marmarische woestijn zetten de Italiaansche en de Duitsche troepen hun operaties met goed resultaat voort. De stellingen van Ain el Gazala werden bereikt en gepasseerd. In een aanval uit westelijke richting hebben Italiaansche divisies de Britsche stelling doorbroken. In de avonduren van gisteren werden ook ten Zuiden van Tobroek zwaar versterkte woestijnforten stormenderhand veroverd en werd verder naar het Oosten terrein gewonnen.

Van bevoegde zijde is verklaard, dat de in handen van de Duitsch-Italiaansche troepen geraakte soldaten van de Gaulle voorloopig in speciale kampen worden ondergebracht en als krijgsgevangenen worden behandeld. In de Wilhelmstrasse verklaarde men dat deze maatregel uit een oogpunt van Volkenrecht een absolute grootmoedigheid beteekent, daar de Asmogendheden daarmee afzien van de toepassing van de strenge maatregelen, die hen krachtens volkenrechtelijke beginselen, ter beschikking staan.

17 Juni — In Noord-Afrika werden uitvalspogingen van de ten Westen van Acroma ingesloten Britsche troepen afgeslagen. Tot dusver werden in de gevechten der laatste dagen om de stelling van Ain-el-Gazala meer dan 6000 man gevangen genomen. Bovendien werden buitgemaakt of vernietigd: 224 pantserwagens, 35 stukken geschut en meer dan 500 vrachtauto's. In het gebied van El Adem werden vijandelijke stellingen, trots hardnekkige verdediging, genomen.

18 Juni — Rome, 18 Juni (Stefani) — Een in Caïro gepubliceerd officieel communiqué meldt, dat de Britsche troepen zich teruggetrokken hebben uit de stellingen van El Adem en Sidi Rezegh.

Het Britsche achtste leger is in twee deelen uiteengedreven. Een deel heeft zich teruggetrokken naar Tobroek. Sterke Duitsche en Italiaansche pantserformaties zetten de in de richting Bardia vluchtende vijandelijke strijdkrachten achterna. In het Zuidelijke voorterrein van de vesting Tobroek werden Britsche steunpunten en eenige woestijnforten ingenomen. Formaties der Duitsche en Italiaansche luchtmacht berokkenen den terugtrekkenden Britschen colonnes zware verliezen aan menschen en materiaal.

20 Juni — Naar het opperbevel der weermacht mededeelt, is de ring om de vesting Tobroek gesloten door den aanval van Duitsche verkenningstroepen en van een Italiaansche gemotoriseerde divisie naar het Noorden. Bij deze operaties vielen de belangrijke steunpunten Sidi Rezegh en Belhamed, 6 kilometer ten Noordwesten van Sidi Rezegh, in Duitsch-Italiaansche handen. Verkenningstroepen maken van dit succes gebruik om ver naar het Oosten door te dringen.

21 Juni — Duitsche en Italiaansche troepen onder bevel van Generaloberst Rommel hebben op 20 Juni het grootste deel van de zwaar versterkte vesting Tobroek bestormd. Daarop heeft op 21 Juni een Engelsche parlementair bij een Italiaanschen corps-staf de overgave van de vesting aangeboden. Stad en haven zijn bezet. Tot dusver zijn ruim 25.000 gevangenen, onder wie verscheidene generaals, binnengebracht en onoverzienbare hoeveelheden wapens, oorlogstuig en voorraden buitgemaakt. In scherpe achtervolging van de verslagen Britten naar het Oosten werden Bardia en Bir el Gobi ingenomen.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5140 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Terreinwinst in China - Boeroe- en Sananaeilanden bezet - Landing op de Aleoeten. —

De strijd in China. — Tokio, 14 Juni (Domei) — Snelle vorderingen worden gemaakt met de zuivering der provincie Kiangsi, Joesjan, de luchthaven in Kiangsi, die Tsjoengking gebruikte voor importdoeleinden, is bezet. Van hier trekken de troepen in zuidelijke richting op.

Het Thailandsche opperbevel meldt, dat de Thailandsche troepen op 11 Juni bij hun opmarsch in de Sjan-staten de stad Kad, ca. 50 km. ten N. van Kengtoeng hebben bezet.

De Japansche strijdkrachten hebben volgens een mededeeling van het hoofdkwartier van het Japansche expeditieleger in Centraal-China 15 Juni na de verovering van Kwangfeng de stad Sjangjau in Kwangsi geheel bezet. Sjangjau is de zetel van het hoofdkwartier der derde Chineesche oorlogszône.

15 Juni — Een Japansch detachement, dat van Foetsjau uit naar Kien Tsjang oprukt in het Noorden van Kiangsi, heeft 13 Juni Kinki veroverd, dat op ongeveer veertig kilometer ten Noordoosten van Kieng Tsjang is gelegen.

19 Juni — De Japansche troepen hebben Woensdagavond den zetel van het hoofdkwartier van Tsjoengkings 42ste legergroep, Hoh Kien Tsjen, volledig bezet. De stad is gelegen op 16 km. ten Zuidwesten van Lin Hsien in het Noorden van de provincie Honan. De vluchtende vijand wordt thans achtervolgd.

De Boeroe- en Sananaeilanden bezet. — Tokio, 19 Juni (D. N. B.) — Naar eerst thans bekend wordt, hebben de Japanners op 24 Mei de Boeroe- en Sananaeilanden bezet. Daarmee zijn de Molukken, die strategisch van belang zijn door hun ligging ten Noorden van Australië, geheel in Japansche handen gekomen. De Japanners ontmoetten geen tegenstand.

De zeeoorlog. — Tokio, 15 Juni (Domei) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat bij den onlangs ondernomen aanval op Midway de Japansche vloot behalve de reeds vroeger gemelde schepen nog een Amerikaanschen kruiser van de San Francisco-klasse (9950 ton) en een duikboot tot zinken heeft gebracht. In totaal werden bij dien aanval 150 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

Berlijn, 15 Juni (D.N.B.) — Van bevoegde zijde verneemt het D.N.B.: Bij den ondergang van het grootste Amerikaansche vliegtuigmoederschip „Lexington" (33.000 ton) tijdens den zee- en luchtslag in de Koraalzee, zijn van de uit 1401 koppen bestaande bemanning 679 officieren en manschappen om het leven gekomen.

Japansche landing op de Aleoeten. — Tokio, 15 Juni — Het Amerikaansche marinecommuniqué van 13 Juni maakt de Japansche landing op de Aleoeten bekend. Het communiqué zegt, dat de Japansche operaties nog voortduren. De vijand landde op enkele plaatsen van het eiland Attoe, terwijl in de haven van Kyska op de Ratteneilanden Japansche oorlogsschepen zijn gesignaleerd. Door Amerikaansche bomaanvallen konden de Japanners zich nog niet in de bewoonde gebieden nestelen.

De strijd in de Koraalzee. — Tokio, 17 Juni (D.N.B.) — Naar uit berichten van den marine-verslaggever der „Kokoemin Sjimboen" blijkt, vinden tusschen Rabaul en de Hoorn-eilanden aan den Noordwestelijken hoek van de Koraalzee sedert einde Januari onafgebroken hardnekkige gevechten plaats. Hierbij sparen de Amerikanen menschen noch materiaal om hun stellingen daar in stand te houden.

Overzicht verliezen der Geallieerden. — 17 Juni — In een officieel communiqué heeft het Japansche hoofdkwartier een overzicht gegeven van de resultaten der operaties van het Japansche leger van het uitbreken van den oorlog op 8 December tot 31 Mei. Het totale aantal gevangenen bedraagt volgens dit overzicht 342.000 man. Hieronder bevinden zich 25.000 Amerikanen, 64.000 Engelschen en 24.000 Nederlanders. Rond 100.000 Indonesiërs zijn reeds vrijgelaten.

Aan materiaal vielen den Japanners 3763 kanonnen, 1440 tanks, meer dan 31.000 motorvoertuigen, 240 vliegtuigen, meer dan 11.000 machinegeweren en groote hoeveelheden rollend materiaal in handen.

(D. Z. i. d. Niederl. - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5140 B.)

A. Beschouwing over de scheepsverliezen der Geallieerden. —

„**Het Algemeen Handelsblad**" publiceerde op 9, 10, 11 en 12 Juni een serie van vier artikelen van den heer J. A. Heringa, een deskundige op dit speciale gebied, waarin een gedetailleerde beschouwing werd gegeven ten aanzien van de situatie waarin Engeland en zijn geallieerden geraken door het aanhoudende en steeds grooter wordende verlies aan scheepsruimte.

In zijn eerste artikel herinnert de heer Heringa aan zijn studie, welke hij gedurende den eersten wereldoorlog aan dit vraagstuk heeft gewijd en aan de door hem in de N. R. Crt. van 20 Oct. en 24 Dec. 1917 gepubliceerde artikelen, waarin hij becijferde, dat toenmaals de Geallieerden ter voorziening hunner diverse behoeften een vloot ter grootte van ca. 7000 schepen, met een inhoud van ca. 19 millioen br.t. absoluut noodig hadden. Op grond van zijn berekeningen schreef hij toen: „Als slotsom uit mijn beschouwingen trek ik de conclusie, dat de Duitsche opgaven over den duikbootoorlog zeer waarschijnlijk juist zijn en dat de opgaven der tegenpartij beslist onjuist zijn, en dat, indien geen afdoend middel tegen de duikboot wordt gevonden, wat thans nog absoluut niet het geval is, de duikbootoorlog in 1918 voor het einde van het jaar tot een beslissing ten gunste der Centralen moet voeren, indien deze het economisch nog zoolang kunnen uithouden en als de uiterste krachtsinspanning van Engeland om Duitschland uit Vlaanderen te verdrijven voor dien tijd geen tastbaarder succes oplevert dan thans."

De juistheid van deze stelling bleek na den oorlog. Toen werd door talrijke Engelsche maritieme deskundigen en politici toegegeven, dat het land, als gevolg van den Duitschen duikbootoorlog aan den rand van den ondergang verkeerd had, waarbij het weinig scheelde of het had den strijd onvoorwaardelijk moeten staken. De Engelsche admiraal, Lord Fisher, schreef: „Een der ministers van het oorlogskabinet verklaarde na den wapenstilstand in een dagbladartikel, dat de Geallieerden aan het einde van hun krachten waren, toen als een wonder de wapenstilstand kwam". Waaraan hij de opmerking: „De Engel des Heeren heeft de Duitschers verblind", verbond.

In zijn tweede artikel behandelde de schrijver de sterkte en samenstelling der tegenwoordige handelsvloten — waarbij in het bijzonder aandacht besteed wordt aan de tankschepen — aan de hand van de gegevens van het Lloydsregister van September 1939. Uitgaande van het feit, dat de wereldhandelsvloot bij het uitbreken van den tweeden wereldoorlog 68.500.000 br.t. omvatte, waarvan echter 1½ millioen br.t. voor de vrachtvaart op de Amerikaansche meren moet worden afgetrokken, komt de heer Heringa tot de onderstaande opsomming:

Wereld-scheepvaart

			B.R.T.	Totaal B.R.T.	gem. p. sch.
A.	17488	schepen van	100— 1500	7.624.000	435 T.
B.	1654	„ „	1500— 2000	2.900.000	1750 T.
C. ca.	6958	vracht „ „	2000— 20000	30.872.000	4500 T.
D. ca.	1395	pass. „ „	5000—100000	14.168.000	10000 T.
E.	1731	tank- „ „	2000— 20000	11.436.000	6600 T.
Tot.	29236	sch. (wereld) v.	2000—100000	67.000.000	2300 T.

Hiervan voeren onder Engelsche vlag:

			B.R.T.	Totaal B.R.T.
ca. 400	passagiersschepen	van	5000—100.000	3.900.000
ca. 1640	vrachtschepen	„	2000— 20.000	8.525.000
435	tankschepen	„	2000— 20.000	2.919.566
Onder de vlaggen der Engelsche Dominions & Koloniën voeren:				
ca. 50	passagiersschepen	van	5000— 20.000	500.000
345	vrachtschepen	„	2000— 20.000	1.051.500
63	tankschepen	„	2000— 10.000	344.675
en onder de vlag der U.S.A. voeren:				
ca. 110	passagiersschepen	van	5000— 30.000	1.000.000
ca. 896	vrachtschepen	„	2000— 15.000	4.656.000
421	tankschepen	„	2000— 20.000	2.800.780
Tot.: 4360	schepen	„	2000—100.000	25.697.521

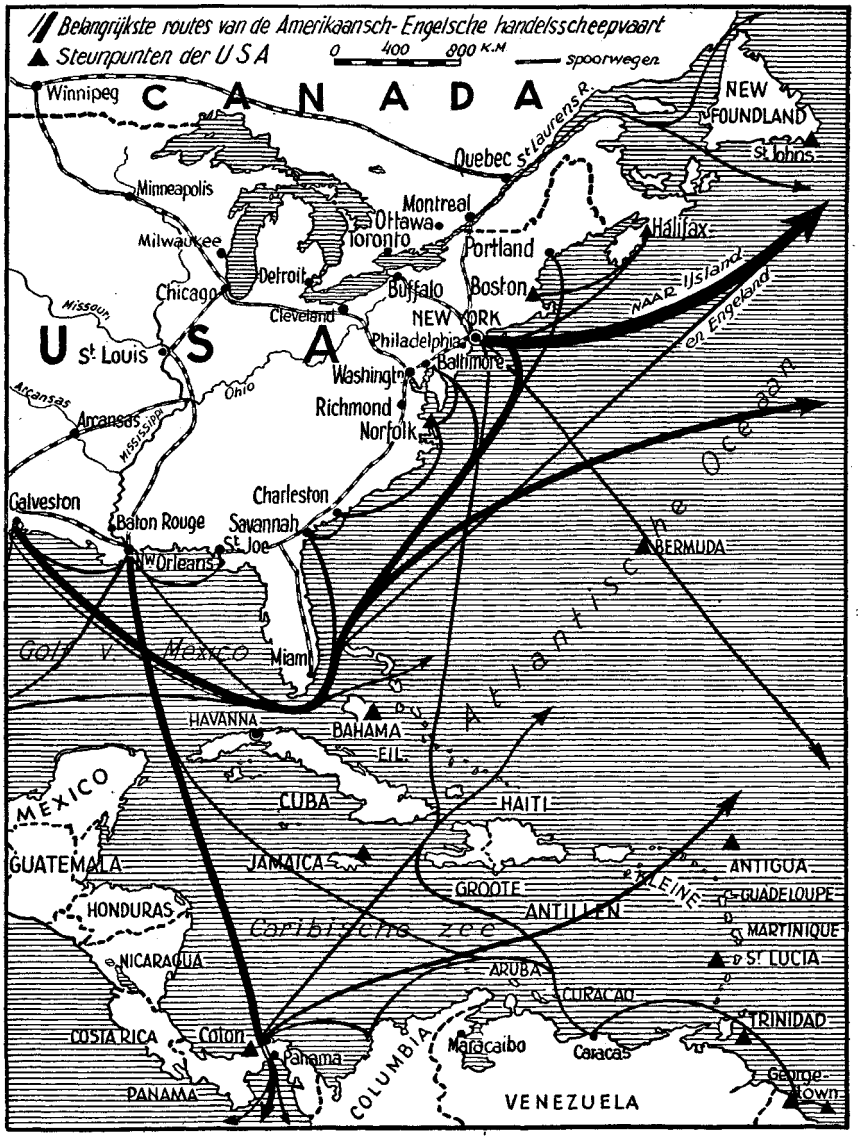
Dit levert voor Engeland en U.S.A. een totaal van:
2881 vrachtschepen met een bruto-inhoud van 14.232.500 ton.
en 919 tankschepen met een bruto-inhoud van 6.065.021 ton.

Interessant is, zoo vervolgt hij, voorts nog te weten, dat Engeland, de U. S. A. en de Dominions onder de bovengenoemde schepen tezamen 1422 motorschepen tellen, metende 5.584.087 b.r.ton. Bovendien werden 4202 schepen van de wereldvloot, hoewel door stoom bewogen, door olie gestookt; de brutotonnage ervan bedroeg 20.575.676 ton. Hieruit volgt, dat van 10.084 schepen van de wereldvloot, samen metende 56.476.000 b.r.ton, ruim 40% van deze schepen en circa 37% van hun tonnage door olie worden gestookt. Op grond hiervan mag men aannemen, dat van de 4360 schepen, die bij het begin van dezen wereldoorlog aan Engeland en zijn verbondenen toebehoorden (althans schepen van 2000 b.r.ton opwaarts) circa 1700 met een bruto-inhoud van circa 9.4 millioen ton door olie werden gestookt. Dit geeft een oliebehoefte voor de groote scheepvaart van de vijanden van de Asmogendheden, voor 3100 van hunne 4360 grootere schepen. Deze 3100 schepen hebben een tonnage van circa 14 millioen ton. Het betreft dus een klasse schepen met een gemiddelde van 4500 ton. Aannemende, dat ieder dezer schepen circa 5000 uur per jaar varende is, bereken ik voor deze schepen een diesel- en stookolieverbruik van circa 18 millioen ton olie per jaar, hetgeen ongeveer 9% is van de ruwolieproductie van Noord- en Zuid-Amerika (1937) samen. Daar ook de oorlogsvloten enorm veel stookolie noodig hebben, blijkt reeds alléén uit deze getallen, van welk een enorm groot belang in den tegenwoordigen oorlog de tankervloot is geworden, ook al kunnen vele met olie gestookte handelsschepen hun stookolie door kolenstoken vervangen. In den eersten wereldoorlog speelde dit alles nog nagenoeg geen rol. Duitschland heeft begin Mei van dit jaar officieel gepubliceerd, sedert het begin van den oorlog reeds 3.100.000 b.r.ton tankerruimte te hebben vernietigd, en sedertdien zijn alweer tallooze meerdere tankers denzelfden weg opgegaan. Rekent men hierbij de tankschepen, die Italië en Japan vernietigden, dan komt men tot een totaal van 4 millioen b.r.t. vernietigde tankruimte, dat is 66% van de gezamenlijke Anglo-Amerikaansche tankervloot van eertijds totaal 919 tankers metende 6 millioen ton! Alléén reeds hieraan kan men zien hoe catastrophaal thans reeds de toestand voor de vijanden van de As geworden moet zijn. Wel had Amerika ook nog de beschikking over de tankvloten van Argentinië, Panama en Venezuela, tezamen 102 schepen met 656.000 b.r.t. en heeft Engeland nog de beschikking over vele tankers van voornamelijk Nederland, Noorwegen en Denemarken, met tezamen wellicht 375 tankers metende 2.8 millioen ton, waardoor aldus beschouwd, het totale tankerverlies van 66% op 45% terugkomt, doch eensdeels weigeren tegenwoordig vele niet Anglo-Amerikaansche bemanningen uit te varen, en anderdeels zijn er ook voortdurend tankers, die alleen maar zwaar beschadigd werden, in reparatie.

In zijn derde artikel wijst de heer Heringa er op, dat het wereldschepenreservoir in geen geval onuitputtelijk is en vervolgt hij:

Voor zoover deze van directe beteekenis zijn voor de oorlogvoering van Engeland en de Ver. Staten bedragen de scheepsverliezen tot en met Mei 1942: 17.781.000 br.t. door Duitschland officieel als vernietigd opgegeven, 1.700.000 br.t. door Italië (gedeeltelijk officieel), 1.659.000 br.t. door Japan (gedeeltelijk officieel, incl. ook gekaperde en door den vijand zelf vernietigde tonnage), 1.000.000 br.t. door mijnen (zeer voorzichtig geschat, n.l. 6 schepen per maand), totaal 22.140.000 br.t., terwijl er tot 13 Januari 1940 reeds 90 schepen metende 360.000 b.r.t. door mijnen waren verloren gegaan. Duitschland heeft bovendien in den zomer van verleden jaar nog officieel opgegeven 1.9 millioen ton aan vijandelijke scheepsruimte gekaperd te hebben, en voorts zijn er door Duitschland sedert het begin van den oorlog ca. 5 millioen ton schepen door bommen beschadigd, terwijl zeker 2 millioen ton constant in reparatie zijn. Ik reken deze 3.9 millioen ton niet mee, doch acht hiermee den inderdaad zeer geringen nieuwen bouw van tonnage tot einde 1941 gecompenseerd, te meer, daar men aan mag nemen, dat van de rond 5 millioen ton beschadigde schepen rond 1 mill. ton gezonken is. Onder de opgemelde 22.14 millioen ton scheepsruimte bevindt zich gelijk wij zagen 4 millioen ton aan tankbooten. Er is dus reeds 18.1 millioen ton vrachtscheepsruimte (van af 2000 ton per schip) vernietigd, dat is bijna 4 millioen ton meer dan Engeland en Amerika (Canada en de overige Engelsche koloniën en dominions inbegrepen) bij het uitbreken van den oorlog bezaten, namelijk 2881 vrachtschepen met 14.232.500 b.r.t. Thans zijn, zoo bedenke men, alle grijpbare schepen reeds lang in het bezit van Amerika en Engeland, en voor het overgroote deel bereids gezonken. De resteerende hoogstens 1300 zijn reeds nu bij lange na niet voldoende om Engeland en zijn overzeesche fronten, Amerika en Rusland van het noodige voor de bevolking en oorlogvoering te voorzien. Op zijn minst is hiervoor 15 millioen ton (b.r.t.) noodig, terwijl nog slechts hoogstens de helft hiervan over is.

Neen, het wereld-schepenreservoir, dat ik op Lloyds gezag op bijna 30.000 schepen aangaf, lijkt wel onuitputtelijk, maar is dit in géén deele, daar al direct rond 19.000 schepen, als voor doorvoering van dezen totalen oorlog, wegens hunne uiterst geringe afmetingen onbruikbaar, afvallen, terwijl van het overblijvende totaal van allerhoogstens 33½ millioen ton, dat maximaal in 't bezit van de As-tegenstanders geweest kan zijn, reeds 65% vernietigd is, ongerekend nog de minstens 2 millioen ton, die zich ook volgens Anglo-Amerikaansche opgaven constant in reparatie blijven bevinden, daarmee vele Amerikaansche en Engelsche werven verstoppend en uitschakelend voor nieuwen aanbouw. Waarbij hij tenslotte herinnert aan de verzuchting van Roosevelt, die pres. Roosevelt zich met een „Great Heavens, yes!", liet ontglippen, toen onlangs een journalist hem vroeg of de tonnagetoestand nu werkelijk ernstig was. In het slotartikel wordt de aandacht gevestigd op „wenschen en werkelijkheid bij den scheepsbouw".

Operatieterrein der Duitsche duikbooten (Teekening Weltbild-Gliese, ontleend a. d. D. Z. i. d. Niederl.)

Op grond van de toenmalige scheepsverliezen, die zich in het jaar 1917 tusschen 600.000 en 1.091.000 b.r.t. per maand bewogen, kwam schrijver dezes tot de slotsom dat Amerika er in zou moeten slagen in het jaar 1918 15 millioen b.r.t. scheepsruimte te bouwen om voldoenden voorsprong op de torpedeeringen van omstreeks 10 millioen ton per jaar te verkrijgen, doch tevens bewees hij, dat dit Amerika in de verste verte niet zou kunnen gelukken. Dit bleek volkomen juist, want in het jaar 1918 bedroeg de totale bouw van nieuwe schepen over de geheele wereld „slechts": 5.447.000 b.r.t., om over 1919, dus reeds in vredestijd, het maximum van 7.145.000 b.r.t. te bereiken, waarna de wereldscheepsbouw weer tot den normalen omvang van gemiddeld 3 millioen ton per jaar daalde, om in het ergste crisisjaar 1933 tot op 489.000 ton terug te vallen.

Het is merkwaardig, dat thans 25 jaar later Amerika wederom precies deze zelfde tonnage (zij het dan verdeeld over twee jaar) beweert te willen gaan bouwen. Destijds slaagde het bouwplan in de verste verte niet. Niettemin werd de oorlog door de Entente gewonnen. Als ditmaal de nieuwbouw wel zou lukken, dan zal het toch niet voldoende zijn om thans den oorlog te winnen, en wel omdat thans zulk een scheepsbouw in ieder geval te laat klaar komt om nog iets aan de beslissing van den strijd te kunnen veranderen.

Admiraal Land, die voor dezen scheepsbouw momenteel verantwoordelijk is, heeft onlangs geklaagd, dat van de tien werven, die in Amerika tot nu toe uitsluitend voor dezen nieuwbouw in aanmerking komen, slechts vier het door hem geëischte bouwprogram konden bijhouden.

Hierboven zagen wij dat men in de U.S.A. tot nu toe slechts tot de topprestatie van 268 bouwdagen per schip kwam, waarmee men den bouwtijd 100% t.o.v. de berekening overschreed. De Amerikaansche scheepsbouwkundigen zijn van meening met hun fantastisch bouwplan gereed te kunnen komen, wanneer men er maar in zou slagen ieder schip in 134 dagen klaar te krijgen. Dus dan kan iedere helling maar ruim 2½ schip per jaar produceeren, waardoor er op 320 hellingen in plaats van op 100 gelijktijdig gebouwd zou moeten worden. Daar voorts 10 hellingen per werf al veel is, zouden er dan op 32 werven van ieder tien hellingen dag en nacht gebouwd moeten worden, terwijl er totdusver maar tien werkelijk in aanmerking komende werven in de U.S.A. bestonden, behalve de werven, die voor jaren volbezet zijn door den bouw van oorlogsschepen. Als men er, — wat admiraal Land ook waarschijnlijk achtte — niet in zou slagen om de werven in continubedrijf te laten werken, doch wellicht slechts 12 uur per dag, dan beteekent dit, dat er dan ten minste 64 werven met ieder tien hellingen noodig zouden zijn. Hoe men deze scheepsbouw-fantasie ook keert of wendt, men loopt altijd vast, zoowel door te weinig werven, te weinig geschoold personeel, te weinig materiaal, te langen bouwtijd per schip, als door ontbreken der machine-installaties, hijschkranen enz. enz.

Indien men trots al deze bezwaren toch nog aanneemt, dat men er met de grootste moeite in zal slagen gedurende het jaar 1942 totaal 365 eenheidsschepen van 6500 B.R.T. vaartklaar te krijgen, dan heeft men zeker veel te gunstig voor Amerika, het land van den grootsten bluf, gerekend. Maar ook dit is dan nog geen 2½ millioen ton totaal, hetgeen toch nog een belangrijken vooruitgang tegenover 1941 beteekent, toen men daar 1 mill. ton afleverde. 2½ mill. ton p. j. is echter een druppel water op een heeten steen, want door de oorlogshandelingen van de As verdwenen bijv. in deze Meimaand rond 1 mill. ton naar den bodem der zee. Dat zijn dan de arbeiders in de erts- en kolenmijnen, in de hoogoven-staal-cokes- en wals-bedrijven, de arbeiders in de tallooze machine-fabrieken, die de stoommachines en ketels voor deze 2300 schepen moeten bouwen, en vooral ook de arbeiders van de toch ook al overbelaste transportbedrijven, die al deze ruwe en afgewerkte producten over enorme afstanden zullen hebben te vervoeren, nog geheel afgezien van het feit, dat Amerika heelemaal niet beschikt over de groote getallen speciaal arbeiders, die op de werven noodig zijn om de zware staalplaten tot schepen aan elkaar te lassen, daar men er met klinkwerk in het geheel niet zou komen. Wat alléén het vervoer betreft, zoo zou alleen voor het vervoer van 5 millioen ton staal per jaar, dat is 13.700 ton per dag, een groot aantal treinen tusschen het toch al overbelaste goederenvervoer ingelascht moeten worden, om deze staalaanvoeren regelmatig te doen geschieden van de staalovens en walswerken naar de werven en de machinefabrieken, en van deze laatste ook weer naar die werven.

En ten slotte, als dan de schepen gereed komen heeft men er nog geen geoefend scheepvaartkundig personeel voor, want thans kunnen al veel schepen niet, of niet op tijd uitloopen, omdat de bemanningen ontbreken. Amerika is er niet uit louter genoegen toe overgegaan circa 8000 Noorsche, Hollandsche en andere zeelieden te interneeren, wijl ze weigeren nog langer de duikboot- en vliegtuiggevaren te trotseeren.

De heer Heringa beëindigt tenslotte zijn overzicht met een zestal conclusies, waarvan wij hier de laatste nog laten volgen: Als er geen nieuwe, thans nog geheel onbekende middelen, afdoender dan de bestaande, tegen duikboot en vliegtuig gevonden worden, dan hebben Engeland en Amerika tezamen reeds vóór het einde van dit jaar 1942 onvoldoende vracht- en tankschepen om den oorlog nog te kunnen voortzetten, zoodat ze dan, uitsluitend uit tonnagegebrek den strijd zullen moeten staken, temeer daar er geen enkel teeken is, dat er op wijst, dat de As-Mogendheden door innerlijke verdeeldheid of honger, zooals in 1918 wèl het geval was, onverwachts zelf den strijd zullen staken. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsverr. 5147 A.; Wereldscheepv. 4651 A.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - 3000 functionarissen beëedigd. —**

Utrecht, 21 Juni — In een indrukwekkende betooging in het Stadion te Utrecht kwamen 20 Juni meer dan drie duizend functionarissen der N.S.B. bijeen om aan den leider der N.S.B., Mussert, een persoonlijke aanhankelijkheidsverklaring af te leggen.

Het groote Stadion was alom met vlaggen en emblemen der Nationaal-Socialistische Beweging versierd. Nadat zich onder marschmuziek de functionarissen der N.S.B. in het middengrasveld opgesteld hadden, kondigde klaroengeschal de aankomst van den Leider aan. Alles rees omhoog om Mussert den groet te brengen. De tribunes waren tot de laatste plaatsen bezet. Na het binnendragen en opstellen der vaandels voerde het eerst de plaatsvervangend Leider der N.S.B., Van Geelkerken, het woord.

In zijn korte toespraak, die herhaaldelijk door applaus onderbroken werd, bracht Van Geelkerken in het bijzonder het jaar 1931 in herinnering, toen Mussert den moed had, den strijd op te nemen tegen de internationale machten, die Nederland op den weg naar den afgrond brachten. In het verloop van zijn rede onderstreepte Van Geelkerken de enge verbondenheid op leven en dood van de Nederlandsche nationaal-socialisten met den levensstrijd van het Duitsche volk en zijn Führer, Adolf Hitler. Daarop schetste hij het doel van deze samenkomst: door een persoonlijke belofte van trouw de aanhankelijkheid aan Mussert te bekrachtigen.

Hierop had door Van Geelkerken de beëediging van 3000 functionarissen der N.S.B. op Mussert op plechtige wijze plaats.

Rede van Mussert. — Na dit plechtige oogenblik nam de leider der N.S.B. zelf het woord. In een forsche redevoering, waarin hij in het bijzonder het strijdjaar 1937 uitvoerig behandelde, herinnerde hij zijn kameraden aan de moeilijke, maar ook trotsche jaren van strijd.

Nog eenmaal riep hij zijn voorspellingen in herinnering, die hij in Februari 1940 in het Amsterdamsche Concertgebouw uitgesproken had. Toen had hij reeds verklaard, dat eens de dag zou aanbreken, dat de regeering in Engeland zou zitten en onze goudvoorraden naar Amerika versleept zouden zijn. Dan zou Nederland onder water staan, alle bruggen zouden stuk zijn en het land een ruïne. Al deze voorspellingen heeft men in den wind geslagen. Hoe had alles anders gekund. Hij riep vervolgens de grootschheid van het Nederlandsche volk in herinnering en schetste de verschillende phasen van ontwikkeling, die volk en land in den loop der eeuwen doorgemaakt hebben. Uitvoerig besprak hij de periode, toen het Nederlandsche volk nog voor den afstand van Karel den Vijfden roemvol zijn taak in nauwe verbondenheid met het groote Duitsche rijk vervulde. Breedvoerig schilderde hij de menigvuldige oorlogen, die Nederland in den strijd om zijn bestaan tegen het steeds naar het Noorden opdringende Frankrijk en tegen Engeland, dat ons land van de zee wilde verdringen heeft moeten voeren. Speciaal tegen Engeland en de Engelschgezinde Nederlanders richtte hij het scherpe verwijt alle ellende van het oogenblik over Nederland gebracht te hebben.

De N.S.B. heeft reeds in 1935 den moed gehad, een anderen koers in te slaan dan de machthebbers van die dagen in domme verblindheid tot elken prijs gevolgd hebben. Sedert 1935 leeft de N.S.B. in sterke verbondenheid met de Bruinhemden van Adolf Hitler en de Zwarthemden van Mussolini. Indien het Nederlandsche volk in 1937 de idealen der nationaal-socialistische beweging gevolgd zou hebben en niet geluisterd had naar dr. Colijn en den heer Oud, zou dit land veel leed gespaard gebleven zijn.

Het slot van de rede, die herhaaldelijk door luide betuigingen van instemming onderbroken werd, was een dringend beroep op zijn leden, de beweging in haar lotsverbondenheid met de Germaansche volkeren trouw te blijven.

Na deze grootsche betooging had een voorbijmarsch van alle aanwezigen voor den leider der N.S.B. in het Nassaupark plaats. Enkele uren lang nam Mussert het défilé van zijn kameraden, die in lange rijen met opgeheven arm aan hem voorbijgingen af. Voor alle deelnemers zal deze 20ste Juni met zijn indrukwekkende aanhankelijkheidsverklaring aan den leider der N.S.B. een mijlpaal in de geschiedenis der nationaal-socialistische beweging in Nederland zijn. (Telegraaf)

(V. b. v. Geelkerken 5146 A.; ir. Mussert 5129 B.)

B. **ONDERWIJS. — „Reichsschulen" in Nederland; speciaal bestemd voor hoogwaardige leerlingen. —**

Er worden dit jaar in Nederland twee scholen gesticht — een voor jongens en een voor meisjes — van een geheel nieuwe soort. De nieuwe scholen worden door den Rijkscommissaris gesticht als „Reichsschulen". Zij geven dezelfde vakken en dezelfde rechten als de H.B.S. — de meisjesschool ook de huishoudelijke vakken — maar zij geven tevens meer en zij eischen meer. Zij willen haar leerlingen maken tot sterke, ondernemende, zelfstandige jongens en meisjes, zooals het nieuwe Europa die noodig heeft, zij eischen daarvoor de allerbesten van onze jeugd geheel en al op.

Van de kinderen, die zich aanmelden, worden door een keuring eerst de besten uitgezocht, en van dezen wordt door een tweede uitlezing (geen examen) gedurende een week de kleine groep uitgezeefd, die belooft de moeilijke eischen van de nieuwe opvoeding te kunnen vervullen. Wie tot het eind de school met succes doorloopt heeft vrije beroepskeuze, heeft toegang tot iedere hoogere studie en er wordt voor gezorgd, dat geen geldelijke hinderpalen daarbij in den weg staan; de ouders betalen een geldelijke bijdrage afhankelijk van hun inkomen. Niemand, die overigens geschikt is, wordt dus uitgesloten wegens zijn geldelijke omstandigheden of ondervindt daarvan eenige onaangenaamheid. (Alg. Handelsblad - D. Z. i. d. Nederl.)

(Vor. ber. Onderwijs 5136 F.)

C. **FRANKRIJK. — Laval wenscht definitieve verzoening met de As. —**

Vichy, 22 Juni (D.N.B.) — De chef der Fransche regeering, Laval, heeft op 22 Juni een radiorede gehouden, waarin hij o.m. ten aanzien der buitenlandsche kwesties verklaarde:

Ik zie niet in, dat de jeugd van onze beide landen elke 25 of 30 jaar op het slagveld moet bloeden. Voor wien en waarom? Wat hebben wij van onze overwinning van 1918 gemaakt? Ik wil met Duitschland en Italië normale op vertrouwen gebaseerde betrekkingen herstellen.

Want uit dezen oorlog zal onvermijdelijk een nieuw Europa ontstaan. Ik spreek den wensch uit, dat Frankrijk in het Europa van morgen een dit land waardige plaats zal innemen. Duitschland levert om dit Europa op te bouwen een gigantischen strijd en moet daarvoor o.a. enorme offers brengen. Het offert daarbij het bloed van zijn jeugd. Ik wensch de overwinning van Duitschland, want zonder deze zou zich morgen overal het bolsjewisme nestelen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Laval 5115 B.)

D. **BRITSCH-INDIE. — Onafhankelijkheidsliga onder leiding van Ras Behari Bose opgericht. —**

Bangkok, 23 Juni (D.N.B.) — Het resultaat van het 23 Juni gesloten Indische vrijheidscongres is de oprichting van een Indische Onafhankelijkheidsliga voor geheel Oost-Azië met bureaux in Japan, China, de Philippijnen, Indië, Birma, Thailand en Indochina.

De liga wordt geleid door een executieve commissie van vijf leden, die haar zetel voorloopig te Bangkok zal hebben. Tot voorzitter van deze commissie is Ras Behari Bose gekozen. Zij zal onmiddellijk stappen doen om het doel van de beweging, n.l. de onafhankelijkheid van Indië, te bereiken. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Congres 5144 B.)

E. **NEDERLAND. — Oudminister J. M. J. H. Lambooy overleden - Nederlandsche kinderen naar Duitschland - Overzicht postverkeer in 1941 - Houten bescherming voor rijwielbanden. —**

Op 20 Juni is te 's-Gravenhage te zijnen huize, 67 jaar oud, overleden de heer J. M. J. H. Lambooy, oud-minister van Defensie en oud-burgemeester van Hilversum, overleden.

Nederlandsche kinderen naar Duitschland. — 's-Gravenhage, 23 Juni — Achthonderd Nederlandsche kinderen hebben 19 Juni de grens achter zich gelaten om een vacantie van zes weken in Thüringen, een der schoonste streken van Duitschland, te gaan doorbrengen. Zij werden daartoe in staat gesteld door den N.V.D. en de Duitsche zusterinstelling der N.S.V. Wanneer ook de voorgenomen Oostmarkreis doorgaat, hoopt de N.V.D. een kleine tienduizend kinderen op deze wijze een aangename vacantie te bezorgen.

Overzicht postverkeer in 1941. — Juni — In 1941 werden d.m.v. de Posterijen verzonden 325 mill. brieven, 87 mill. briefkaarten, 5 mill. expresse-stukken en 435 mill. gedrukte stukken. Aan monsters werden 3 mill. stuks verwerkt. Uit een overzicht, dat de P.T.T. over de maand Maart 1942 heeft samengesteld, blijkt dat het aantal gefrankeerde brieven in het interlocale verkeer, herleid tot jaarverkeer, is gestegen met 2.42% en in het locale verkeer met bijna 16%. Volgens deze berekeningen stegen de briefkaarten in locaal verkeer met bijna 28% en de expressezendingen met ruim 36%, terwijl de gedrukte stukken met 18% en de monsters met ruim 29% daalden.

Houten bescherming voor rijwielbanden. — Juni — De heer P. M. Korf te Groningen is er in geslaagd van hout een bescherming te vervaardigen, welke over den normalen rijwielband wordt aangebracht en dezen zoodoende tegen verdere slijtage beschermt. Al is de oude buitenband ook nog zoo versleten, de beschermer kan gebruikt worden zoolang de oude band nog lucht houdt. De A.N.W.B. heeft de beschermer als voorband beproefd over een afstand van ruim 1000 km., over alle soorten wegdekken en hoewel na 740 k.m. een gedeelte van het ijzer-

draad loopvlak zich had los gewerkt en verloren was gegaan, heeft dit op verdere berijding geen invloed gehad. De beschermer vertoonde slechts geringe slijtage. Hoewel bij het rijden lichte trillingen ontstonden, waren deze niet hinderlijk.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)
(V. b. Duitsche kinderen n. Nederl. 5134 C.; Opbr. P.T.T. 1941 5017 A.; Rijwielb. 4581 B en 5015 A.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rommel door den Führer bevorderd tot generaal-veldmaarschalk. —**

Generaal-Veldmaarschalk Rommel.
(foto Hoffmann-Stapf)

Hoofdkwartier van den Führer, 22 Juni (D.N.B.) — De Führer heeft den opperbevelhebber van het pantserleger Afrika, kol.-generaal Rommel, bevorderd tot generaal-veldmaarschalk en het volgende telegram tot hem gericht: Generaal-veldmaarschalk Rommel, uit dankbare waardeering voor uw leiding en uw eigen, den slag beslissend optreden, benevens uit waardeering voor de heldhaftige prestaties der onder u strijdende troepen op het Afrikaansche oorlogstooneel bevorder ik u met ingang van heden tot generaal-veldmaarschalk. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Gen. Rommel 4993 B.; Krijgsverrichtingen Noord-Afrika 5147 A.)

B. **NEDERLAND. — Verhooging der loonbelasting - Vrijwillige hulppolitie - Schorsing van leerkrachten en inspecteurs bij het onderwijs. —**
In het Verordeningenblad van heden is een besluit opgenomen, waarin o.m. is bepaald, dat de loonbelasting met ingang van 1 Juli wordt verhoogd. Voor het meerendeel van de belastingplichtigen (ongeveer 75%) heeft de wijziging van het tarief slechts een betrekkelijk geringe verhooging van de loonbelasting tot gevolg. In het thans verschenen besluit is tevens in een bepaald geval de wijze van heffing van de loonbelasting vereenvoudigd. Voor de werkgevers, die in den regel over het gewone loontijdvak slechts een geschat bedrag uitbetalen en eerst na verloop van verschillende loontijdvakken, welke gezamenlijk een tijdvak van drie maanden niet te boven gaan, het loon nauwkeurig afrekenen, is de mogelijkheid geopend de loonbelasting eerst bij de afrekening in te houden. Uiteraard heeft de verhooging van het tarief van de loonbelasting tot gevolg, dat ook het tarief voor de inkomstenbelasting voor het belastingjaar 1942 zal worden verhoogd.
Vrijwillige hulppolitie. — 's-Gravenhage, 22 Juni — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris, waarbij wijziging wordt gebracht in de verordening betreffende de instelling van een vrijwillige hulppolitie. Hierbij worden verschillende bevoegdheden verleend aan den secretarisgeneraal van het departement van Justitie in plaats van aan den gevolmachtigde voor de reorganisatie van de Nederlandsche politie bij de departementen van Justitie en Binnenlandsche Zaken. Zoo moeten sollicitaties bij den secretaris-generaal worden ingediend, die oproept voor keuring, aanstelt, ontslaat en oproept voor den politiedienst. De verordening heeft terugwerkende kracht tot 23 Mei 1942.
Schorsing van leerkrachten en inspecteurs bij het onderwijs. — 's-Gravenhage, 22 Juni — Door een in het verschenen Verordeningenblad opgenomen beschikking van den Rijkscommissaris wordt de verordening no. 5/1942, betreffende het ontslag van leerkrachten en inspecteurs van het onderwijs gewijzigd. Hierdoor wordt het mogelijk gemaakt, dat leerkrachten, wanneer zij op de hun toevertrouwde leerlingen een invloed uitoefenen, welke in strijd is met het belang van een voorspoedige ontwikkeling van het Nederlandsche schoolwezen, en inspecteurs, die de hun opgelegde taak vervullen op een wijze, welke in strijd is met het belang eener voorspoedige ontwikkeling van het Nederlandsche schoolwezen, in minder ernstige gevallen voor bepaalden tijd kunnen worden geschorst. Leerkrachten, die krachtens deze bepaling geschorst zijn, mogen het beroep van leeraar aan een andere school binnen het bezette Nederlandsche gebied niet uitoefenen, totdat de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming vaststelt, dat de voorwaarden voor de schorsing zijn vervallen.
(Verordeningenblad No. 15, 20 Juni 1942)
(V. b. Loonbelasting 4484 E.; vrijw. hulppolitie 5120 A.; Onderwijs 5151 B.)

C. **NEDERLAND. — Inlevering van rijwielen in joodsch bezit; beschikking van den Commissaris-Generaal voor de Openbare Veiligheid. —**
Den Haag, 22 Juni — Op grond van artikel 45 der verordening no. 138/1941 betreffende de handhaving van de openbare orde, zooals gewijzigd bij verordening no. 182/1941 beschik ik:
Art. 1. — 1. Rijwielen, welke rechtens of economisch aan joden toebehooren, dienen uiterlijk op 24 Juni 1942, te 13 uur, met alle toebehooren, met inbegrip van reserve binnen- en buitenbanden, in berijdbaren en behoorlijken toestand bij den burgemeester der gemeente, waar de jood zijn woonplaats heeft, of waar zijn zaak gevestigd is, te worden ingeleverd. 2. De rijwielen moeten eveneens worden ingeleverd, wanneer derden er recht op hebben. 3. Tot inlevering gehouden is: 1. de eigenaar; 2. hij die bevoegd is den eigenaar te vertegenwoordigen; 3. hij die in het bezette Nederlandsche gebied houder is van het rijwiel of hetzelve in bewaring heeft, en
Art. 2. — Het is verboden om een jood bij voortduring of tijdelijk een rijwiel af te staan.
Art. 3. — Deze beschikking is niet van toepassing op rijwielen, welke 1. toebehooren aan joden, die in de gemeente Amsterdam wonen, dan wel 2. tot den voorraad van een rijwiel-handelaar behooren.
Art. 4. — Jood in den zin van deze beschikking is hij die in gevolge van artikel 4 der verordening no. 189/1940 betreffende het aangeven van ondernemingen jood is of als jood wordt aangemerkt.
Art. 5. — 1. Hij, die den ingevolge art. 1 op hem rustenden plicht tot inlevering niet tijdig, of niet volledig nakomt, dan wel die in strijd handelt met het verbod van artikel 2, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en met geldboete van ten hoogste een duizend gulden of met een dezer straffen. 2. Maatregelen op het gebied der veiligheidspolitie blijven onaangetast.
's-Gravenhage, 20 Juni 1942, De Commissaris-Generaal voor de Openbare Veiligheid, RAUTER, S.S.-Gruppenführer und Generalleutnant d. Polizei. (Vaderland)
(Vor. ber. Joden 5145 F.)

D. **NEDERLAND. — N.A.F. - Nieuwe regeling der werkverruiming; stopzetting der steunverleening - Generaal-pardon drie maanden verlengd - Nederlandsche arbeiders naar de Oekraine vertrokken - Organisatie van het bedrijfsleven; advies-commissies der Duitsche Kamers van Koophandel ingesteld. —**
Amsterdam, 22 Juni — De rijksdienst voor de werkverruiming heeft de volgende regeling getroffen: In tegenstelling tot vorige jaren zal dit jaar niet tot beperking van de werkverruiming worden overgegaan, met dien verstande, dat de verplichting tot het aanvaarden van passend werk in het vrije bedrijf, onverminderd blijft bestaan. Met betrekking tot de steunverleening is echter bepaald, dat de steunregeling met ingang van 22 Juni a.s. is gesloten voor allen die zijn goedgekeurd voor werk in de werkverruiming. Voor afgekeurden, gedeeltelijk werkloozen en bijzondere gevallen, waarover met den rijksdienst voor de werkverruiming overleg is gepleegd, blijft de steunregeling geopend.
Generaal-pardon drie maanden verlengd. — Met betrekking tot den termijn, waarop het generaal-pardon eindigt, wordt medegedeeld, dat het sluitingstijdstip, in verband met administratieve moeilijkheden, is verlengd tot 30 September 1942.
Nederlandsche arbeiders naar de Oekraine vertrokken. — Den Haag, 23 Juni — Behalve Duitschers zijn ook onze landgenooten in de gelegenheid gesteld aan het opbouwwerk in de Oekraine deel te nemen; velen hebben zich daartoe aangemeld. Eenigen tijd geleden is reeds een technisch commando van tachtig Nederlanders naar Kiev vertrokken, waar zij inmiddels het sportstadion hebben hersteld, woonwijken ingericht, leidingen voor hooge spanning aangelegd enz. Op 22 Juni is een tweede groep, ditmaal van 85 man, voor 90% uit Nederlanders bestaande, onder wie ingenieurs en architecten en verder elec-

triciens, bankwerkers, timmerlieden, metselaars, schilders, loodgieters enz. naar Charkov gegaan om zoowel in deze stad als in wijden omtrek daarvan den wederopbouw ter hand te nemen. De Rijkscommissaris voor de Oekraine heeft de leiding van het technisch commando over Kiev en Charkov opgedragen aan ir. Nimtz, die thans met deze groep derwaarts is vertrokken. Een zeer groot aantal goederenwagons maakte deel uit van dit transport, want men is in den ruimst mogelijken zin voor zijn taak toegerust: eigen ambulance, onder leiding van een arts, verscheidene auto's en paarden, eenige woonwagens, de noodige keukenwagens en allerlei technisch materiaal behooren tot deze uitrusting. Alle deelnemers waren in donkerbruine uniform gekleed. Op den aanstaanden winter althans is hun uitrusting reeds geheel berekend.

Organisatie van het bedrijfsleven; adviescommissies der Duitsche Kamers van Koophandel ingesteld. — Amsterdam, 22 Juni — Bij de Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland te Amsterdam zijn adviescommissies voor de banken en het verzekeringswezen, den handel, de industrie en het verkeer opgericht. Het is de taak van deze adviescommissies binnen het kader der Kamer een concentratie en effectieve vertegenwoordiging der Duitsche belangen in Nederland in de verschillende bedrijven tot stand te brengen. Hieronder volgen de namen van de voorzitters der adviescommissies: adviescommissie voor de banken en verzekeringswezen: A. Flesche, Amsterdam, tevens president der Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland; adviescommissie voor den handel: W. Schoenherr, Amsterdam; adviescommissie voor de industrie: ir. J. W. Piel, Den Haag; adviescommissie voor het verkeer: C. Wetekam, Rotterdam.

Nieuwe vakgroepen opgericht. — Den Haag, 22 Juni — Krachtens een beschikking van de organisatie-commissie van het bedrijfsleven en in overeenstemming met den secr.-gen. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, is besloten tot de instelling van de vakgroep „Detailhandel in tabak en tabaksfabrikaten", de vakgroep „Detailhandel in glas, aardewerk en huishoudelijke artikelen met ondervakgroepen de vakgroep „Detailhandel in schoenen en lederwaren" met ondervakgroepen en de vakgroep „Detailhandel in gouden en zilveren werken, juweelen, optische en fotoartikelen" met ondervakgroepen.

(Het Volk - Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Werkverruiming 4757 E.; Generaal pardon 5093 A.; Oekraïne 5137 C.; bedrijfsleven 5137 A.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Ruim 22 millioen Duitsche en twee millioen buitenlandsche arbeiders werkzaam. —**

Berlijn, Juni (V.P.B.) — Volgens recente cijfers werken in het Duitsche Rijk thans ruim 24 millioen arbeiders en employés, w.o. 2.140.000 buitenlanders. Vorig jaar bedroeg het aantal arbeiders en employés ruim 23 millioen, zoodat het aantal Duitsche arbeiders en employés met 1 millioen is gestegen, daar het aantal buitenlandsche werkkrachten sindsdien geen wijziging van beteekenis heeft ondergaan. Thans worden maatregelen genomen om nog in den loop van den zomer het aantal werkkrachten opnieuw te verhoogen. In de eerste plaats zullen nog meer vrouwen bij het productieproces worden betrokken. Verder zal de jeugd voor een groot deel in den landbouw worden te werk gesteld, terwijl ten slotte het aantal buitenlandsche werkkrachten aanzienlijk wordt verhoogd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Buitenl. arbeiders 5119 E.)

B. **FILM. — Première van de film „Rembrandt". —**

In het Gloria Palast te Berlijn is, in het kader van de kunstweken, op 22 Juni de eerste voorstelling gegeven van de Terrafilm „Rembrandt" met Ewald Balser in de titelrol. Aan het slot werden de medewerkers geestdriftig gehuldigd door het publiek, waaronder zich vele leden van de weermacht en Nederlandsche genoodigden bevonden. (Alg. Handelsblad)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — De moord op S.S. Obergruppenführer Heydrich; daders gevonden en doodgeschoten - Reichsleiter A. Hühnlein, leider der N.S.K.K. overleden; Erwin Kraus tot opvolger benoemd. —**

Praag, 23 Juni (D.N.B.) — De moordenaars van den plaatsvervangenden Rijksprotector S.S. Obergruppenführer en generaal der politie, Heydrich, zijn in de ochtenduren van den 18en Juni na een uitgebreid onderzoek door de staatspolitie te Praag, in een kerk aldaar, waar zij geruimen tijd een schuilplaats hadden gevonden, opgespoord en bij de arrestatie toen zij zich met pistolen en handgranaten verzetten, doodgeschoten. Tevens is het daarbij gelukt hun naaste medeplichtigen onschadelijk te maken. Alle betrokkenen zijn Tsjechen die door Britsche vliegtuigen tot de uitvoering van den aanslag in het protectoraat zijn afgezet. De daders waren: 1. Jan Kubis, geboren 24 Juni 1913, die de bom gegooid heeft, 2. Josef Gabcik, geboren 8 April 1912, die uit het machinepistool geschoten heeft.

Reichsleiter A. Hühnlein, leider van het N.S.K.K., overleden; Erwin Kraus tot opvolger benoemd. — München, 23 Juni (D. N. B.) — De Korpsführer van het nat.-socialistische Kraftfahrkorps, Reichsleiter Adolf Hühnlein, is 18 Juni na een langdurige ernstige ziekte te München overleden.

Berlijn, 23 Juni (D.N.B. — De Führer heeft den N.S.K.K.-Obergruppenführer, Erwin Kraus, benoemd tot corpsleider van de N.S.K.K., als opvolger van Hühnlein. Korpsführer Erwin Kraus werd in 1894 te Karlsruhe geboren. In den eersten wereldoorlog werd hij onderscheiden met het IJzeren Kruis eerste klasse. Hij is sedert 1923 lid van de N.S.D.A.P. In 1935 werd hij inspecteur voor technische vorming van het N.S.K.K. Korpsführer Kraus is drager van het gouden eereteeken van de N.S.D.A.P. en lid van den Duitschen Rijksdag.

(Vor. ber. Moord op Heydrich 5130 A.)

D. **ENGELAND. — Winston Churchill op bezoek bij pres. Roosevelt. —**

Stockholm, 23 Juni (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst 19 Juni in een extrabericht meldt, is te Londen officieel bekendgemaakt, dat minister-president Churchill in de V.S. is aangekomen. Onmiddellijk na aankomst heeft hij besprekingen gevoerd met president Roosevelt. 18 Juni te middernacht was een conferentie op het Witte Huis bijeengeroepen.

De diplomatieke medewerker van Reuter schrijft, dat er aanleiding is om aan te nemen, dat Churchill's bezoek uitsluitend zakelijke motieven heeft. De vier groote vraagstukken van het oogenblik zijn: 1. de vorming van een tweede front; 2. het transportvraagstuk; 3. de strategie in het Nabije Oosten en Oost-Azië; 4. de Amerikaansche leveranties aan Engeland, de Sovjet-Unie en China.

Lissabon, 23 Juni (A.N.P.) — De Britsche nieuwsdienst zendt uit Washington het volgende communiqué over de besprekingen tusschen president Roosevelt en Winston Churchill.

De president en de minister-president hebben met medewerking van hooge autoriteiten van het leger, de marine en de luchtmacht te Washington onderhandelingen en besprekingen gevoerd. Het hun daarbij voor oogen staande doel is de sterkste concentratie van de geallieerde oorlogsmacht tegen den vijand binnen den kortst mogelijken tijd, alsmede de aanpassing en voor zoover noodig wijziging van alle maatregelen, die sinds eenigen tijd zijn genomen om de oorlogsinspanning der geallieerde volken te ontwikkelen en te handhaven.

(Telegraaf - Vaderland)

(V. b. W. Churchill 5007 B.; pres. Roosevelt 5139 A.)

E. **ARGENTINIE. — President Ortiz afgetreden. —**

Uit Buenos Aires wordt 22 Juni gemeld, dat Ortiz, de president der republiek Argentinië, wegens zijn oogziekte is afgetreden.

(Vaderland)

(Vor. ber. Kabinet Ortiz 3143 E.)

F. **CUBA. — Regeering afgetreden. —**

Stockholm, 23 Juni (D.N.B.) — De zender Boston meldde 18 Juni, dat volgens berichten uit Havanna het Cubaansche kabinet was afgetreden. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kabinet 4764 E.)

G. **SOVJET-UNIE. — Geheim verdrag met Engeland onthuld. —**

Stockholm, 23 Juni (D.N.B.) — Bijzonderheden over een geheim verdrag, dat Churchill en Molotof te Londen gesloten hebben, werden 23 Juni gepubliceerd door de „Goeteborgs Morgenpost". In dit verdrag wordt geheel Europa aan de bolsjewisten uitgeleverd. Het geheime verdrag houdt de volgende afspraken in: 1e. De aanspraken van de Sovjet-Unie op veiligheid en strategische grenzen met Finland, de Baltische landen, Polen en Roemenië worden principieel erkend. Met betrekking tot Iran is een bijzonder accoord gesloten. 2e. De meeste gebieden, die aan de Sovjet-Unie grenzen of in de nabijheid van de Sovjet-Unie liggen, waaronder Finland, zekere deelen van Noord-Scandinavië, Tsjecho-Slowakije, Roemenië, Bulgarije en Joegoslavië worden als bolsjewistische belangensferen erkend. 3e. Als bescherming tegen toekomstige aanvallen der As-mogendheden wordt aan de Sovjet-Unie het recht verleend, steunpunten te verkrijgen en garnizoenen krachtens pachtverdragen in te richten. Aan de Sovjet-Unie wordt verder vrije doorvaart van de Oostzee naar de Noordzee en van de Zwarte Zee naar de Middellandsche Zee gegarandeerd. 4e. In een protocol op art. 3b van het pact, volgens hetwelk de geallieerden na beëindiging van den oorlog bijzondere veiligheidsmaatregelen tegen een nieuwen aanval zullen treffen, wordt aan de Sovjet-Unie het recht toegekend, in overeenstemming met Groot-Brittannië een militaire en politieke contrôle over Finland, Duitschland, Hongarije, Roemenië en Bulgarije uit te oefenen. 5e. Beide verdragsluitende partijen verplichten zich voor de definitieve liquidatie van het nationaal-socialistische en het fascistische regiem en dergelijke regeeringsstelsels in geheel Europa te zorgen.

Behalve het bovengenoemde toegevoegde protocol werd verder

volgens de „Goeteborgs Morgenpost", te Londen een geheim accoord over de militaire maatregelen gesloten, die voor de oprichting van een tweede front noodzakelijk zijn.
Het Zweedsche blad deelt mede, dat het de bijzonderheden van het gepubliceerde Britsch—bolsjewistische geheime verdrag van een goedingelichten diplomaat ontvangen heeft. Daar deze bron herhaaldelijk bij vroegere gelegenheden betrouwbaar gebleken is, heeft het blad niet geaarzeld, deze bijzonderheden te publiceeren. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Pact Sovjet-Unie met Engeland 5138 C.)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —
23 Juni — Uit Schonan (Singapore) wordt gemeld, dat de Japansche autoriteiten hebben besloten, het eiland Sumatra te plaatsen onder het toezicht der Japansche militaire autoriteiten op Malakka.
Tokio, 23 Juni (Europapress) — Omtrent de maatregelen van het militaire bestuur van Japan ten aanzien van de verdere exploitatie van de groote plantages in Noord-Sumatra, legde de economische adviseur van het militaire bestuur te Batavia tegenover een correspondent van het Japansche blad „Nitshi Nitshi" een verklaring af. Genoemde autoriteit achtte het de belangrijkste taak om de exploitatie van de plantages verder voort te zetten en het arbeidersprobleem op te lossen.
Van een verdere uitbreiding van de ondernemingen is vooralsnog geen sprake. Het militaire bestuur heeft, aldus Graaf Codama, bepaald, dat een Bond van Plantagebedrijven moet worden opgericht, welke alle producten van de planters tegen vastgestelde prijzen aan het Japansche militaire bestuur aflevert en de winsten onder de aangesloten bedrijven verdeelt. De betaling van de arbeidsloonen heeft door de afzonderlijke plantages plaats.
Een ander Europapress-bericht meldt, dat de economische adviseur van het Japansche militaire bestuur op Malakka heeft verklaard, dat het zwaartepunt van de economische ontsluiting van Zuid-Oost Azië niet op Malakka, doch op Sumatra ligt. Genoemde adviseur merkte op, dat de krachtstroomproductie door de Nederlandsche regeering krachtig tot ontplooiing is gebracht en dat deze productie zal dienen als uitgangspunt voor een verdere ontwikkeling van het eiland. Een beperking van de rubberproductie ligt niet in het voornemen, doch de Japansche techniek streeft ernaar de overschotten aan rubber door middel van chemische procédés voor nieuwe doeleinden te gebruiken, waarbij genoemde autoriteit klaarblijkelijk zinspeelde op de productie van olie uit rubber, waaromtrent onlangs werd bericht. Ten aanzien van de olieproductie verklaarde hij, dat het herstel van de olievelden van Sumatra voor het belangrijkste deel is afgesloten. Ten aanzien van de vooruitzichten der tinproductie werd verklaard, dat ook op dit terrein geen beperking der productie in het voornemen ligt.
Tokio, 24 Juni (Europapress) — Op last van de Japansche Verkeerscentrale neemt de Japansche Hotelvereeniging de leiding van de vooraanstaande hotels van Bangkok, Sjanghai, Honkong en Batavia over. Deze tot dusver onder Engelsche en Nederlandsche leiding staande bedrijven waren bij de bezetting voorloopig door de Japansche legerleiding in beslag genomen. Nu zullen zij weer voor burgerlijke doeleinden worden gebruikt, waarbij de groote Japansche hotels de taak hebben de benoodigde vaklieden voor de hotels in de bezette gebieden ter beschikking te stellen. Een eerste groep Japansche hoteldeskundigen is reeds naar het zuiden gezonden.
(D. Z. i. d. Niederl. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5145 E.)

B. JAPAN. — Vereenvoudiging der schrijftaal. —
Uit Tokio seint het D.N.B., dat het Japansche departement van Onderwijs tot een vermindering van de ongeveer 50.000 Chineesche letterteekens in de Japansche geschreven taal heeft besloten; reeds twintig jaar lang heeft men dezen maatregel voorbereid. Er zullen voortaan niet meer 2028 van deze letterteekens worden gebruikt. (Vaderland)

C. AMSTERDAM. — Dr. Schroeder benoemd tot gevolmachtigde van den Rijkscommissaris. —
's-Gravenhage, 24 Juni — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, Rijksminister Seyss-Inquart, heeft den gevolmachtigde voor de provincie Overijsel, dr. Schroeder, tevens benoemd tot gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de stad Amsterdam. Dr. Schroeder wordt hiermede opvolger van senator dr. Boehmcker, die tot dusver gevolmachtigde was voor Amsterdam. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Gevolmachtigde 5145 B.)

D. NEDERLAND. — Boschbescherming. —
Den Haag, 24 Juni — De totale beboschte oppervlakte in Nederland bedraagt 256.000 H.A. Hiervan is 10% eigendom van den Staat, 10% van gemeenten en 80% particulier bezit. Met het oog op den dalenden wereldvoorraad aan hout en vooral gezien het schaarsch worden van het hout in Europa is een opvoering der capaciteit ook van het Nederlandsche bosch onvoorwaardelijk vereischt. De secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij zal daarom binnenkort een verordening uitvaardigen, waarbij toezicht op de bosschen, zoowel op die in overheids- als op die in particulier bezit, wordt ingesteld. Voor alle bosschen boven de 10 H.A. wordt een economisch tienjarenplan ingevoerd en wordt het voorleggen van jaarlijksche plannen betreffende het hakken en aankweeken geëischt. Voorts heeft het toezicht ten doel de totale boschoppervlakte op het huidige niveau te houden. Bosschen, die bijzonder nuttig zijn, bijv. voor het vasthouden van duinen of stuifzand, kunnen tot beschermd bosch worden verklaard en onderworpen worden aan speciale verzorgingsmaatregelen. Het bosch zal meer dan tot dusverre open gesteld worden voor het algemeen, het publiek verkwikken en de verbondenheid met de natuur versterken. (Telegraaf)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Europeesch Jeugdleiderscongres - Nederlandsch boek bekroond. —
24 Juni — In een te Weimar gehouden bijeenkomst van jeugdleiders uit Bulgarije, Denemarken, Finland, Hongarije, Kroatië, Nederland, Noorwegen, Slowakije, Spanje, Vlaanderen en Wallonië, heeft Rijksjeugdleider Axmann medegedeeld dat, teneinde een nauwe samenwerking voor de toekomst te verzekeren, men het eens geworden is over de oprichting van een grooten „Europeeschen Jeugdbond".
Bij de ter gelegenheid van deze bijeenkomst uitgeschreven prijsvraag voor de beste jeugdliteratuur, is in de groep jongens- en meisjes boeken het Nederlandsche boek „Paddeltje", de scheepsjongen van Admiraal de Ruyter door Johan Been met den jeugdboekprijs bekroond. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rijksjeugdleider Axmann 4667 B.)

F. JAPAN. — Exploitatie der veroverde Zuidelijke gebieden. —
Keulen, 25 Juni — De „Kölnische Zeitung" meldt uit Tokio: Na de verovering van de Zuidelijke gebieden is voor Japan de taak ontstaan, daar een nieuw bestuur in te richten. De militaire bevelhebbers hebben reeds verscheiden honderden ambtenaren uit Japan gehaald, maar hun getal is bij lange na niet voldoende. Daarom heeft de regeering het belangrijke besluit genomen, nog 30.000 ambtenaren naar de bezette Zuidelijke gebieden te zenden. Daartoe moeten alle instanties 10 à 30% van haar personeel afstaan. Het industrieele blad „Nippon Kogyo" deelt mede, dat het pas opgerichte bureau voor het Zuiden te Osaka reeds de emigratie van de lichte industrie van Osaka naar de Zuidelijke landen voorbereidt. Deze industrie is tot nog toe van grondstoffen uit de Zuidelijke landen afhankelijk geweest, die thans ten gevolge van de schaarschte aan scheepsruimte slechts met moeite of in het geheel niet aangevoerd kunnen worden. Derhalve verhuist de industrie naar het gebied der grondstoffen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Bestuur bezette gebieden 5069 B.)

G. NEDERLAND. — Kweekersbesluit 1941 in werking - Reddingswezen; motorreddingboot „Twenthe" in dienst gesteld - Restauratie van den Martinitoren te Groningen - Nederlandschen Landstand; boerenschool opgericht - Gen. H. A. Seyffardt bezoekt het Vrijwilligerslegioen te Graz. —
's-Gravenhage, 25 Juni — De Secretaris-generaal van het Dep. van Landbouw en Visscherij heeft bepaald, dat het Kweekersbesluit 1941, opgenomen in het Verordeningenblad van 10 Januari 1942, op 26 Juni a.s. in werking treedt. Bij dit Kweekersbesluit werd ingesteld een centraal rassenregister, waarin op aanvrage nieuwe rassen zullen worden ingeschreven ten name van den kweeker, die door deze inschrijving kweekersrecht verkrijgt, waaronder een recht op kweekersvergoeding.
Motorreddingboot „Twenthe" in dienst gesteld. — 26 Juni — De jongste aanwinst van de Noord- en Zuid-Hollandsche reddingmaatschappij, de motorreddingboot „Twenthe", een geschenk van Twentsche industrieelen, is op 25 Juni in dienst gesteld. Zij is gebouwd door de N.V. Scheepswerven Nicolaas Witsen en Vis te Alkmaar en voorzien van een uitrusting, die haar volledig aan haar zware taak zal doen beantwoorden. De bemanning van de boot bestaat uit drie personen, aan wie zoo noodig nog twee of drie man (z.g. opstappers) worden toegevoegd. De „Twenthe" is thans naar IJmuiden gebracht, waar zij tot einde Juli zal blijven. Nadien vertrekt zij naar Harlingen, waar zij zal worden gestationneerd, om dienst te doen op de Wadden.
Restauratie van den Martinitoren te Groningen. — Groningen, 26 Juni — Voor de restauratie van den Martinitoren te Groningen werd door den commissaris der provincie Groningen 100.000 gulden beschikbaar gesteld, terwijl de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten 120.000 gulden in de totale kosten, welke op 300.000 gulden worden geschat, zal bijdragen.

Nederlandsche Landstand; boerenschool opgericht. — 26 Juni. Te Rijs (Friesland) werd door den Nederlandschen Landstand de eerste boerenschool van ons land opgericht. Doel der opleiding, welke naar Duitsch voorbeeld werd samengesteld, is, den jongen boeren een inzicht in hun eigen kultuur te geven. Zij ontvangen daar onderricht in biologie, bevolkingspolitiek, rassenkunde, boerengeschiedenis en lichamelijke opvoeding; de meisjes hebben de gelegenheid het spinnen en weven te leeren. De duur der cursus bedraagt drie weken, terwijl het plan bestaat tot uitbreiding van het aantal scholen over te gaan.

Generaal H. A. Seyffardt bezoekt het Vrijwilligerslegioen Nederland te Graz. — 's-Gravenhage, 27 Juni — De commandant van het Vrijwilligerslegioen Nederland, de luitenant-generaal H. A. Seyffardt is naar Graz vertrokken, waar hij een bezoek zal brengen aan de vrijwilligers die daar in opleiding zijn. Hij zal van deze gelegenheid gebruik maken om een 750-tal pakketten uit te reiken, de eerste van de ruim 3000 z.g. voorjaarspakketten, welke door de zorgen van het hoofdkwartier van het Vrijwilligerslegioen aan de Nederlandsche strijders worden afgezonden. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Kweekersbesluit 1941 4969 C.; Martini-toren 4422a; Nederl. Landstand 5049 E.; Gen. H. A. Seyffardt 5145 A.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. A. A. Mussert bezoekt Noord-Holland. —**

Amsterdam, 27 Juni — Op 24 Juni, den eersten dag van zijn driedaagschen tocht door Noord-Holland, heeft de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, een bezoek gebracht aan de gemeenten Aalsmeer, Haarlem en Bloemendaal, waarna hij te Velsen het provinciaal electrisch bedrijf en te Amsterdam de bureaux van het N.A.F. bezichtigde. Tot besluit van den dag woonde hij in den Stadsschouwburg te Amsterdam een voorstelling bij van Mozarts „Figaro". In Musserts gevolg bevonden zich het hoofd der afdeeling algemeene zaken, Jhr. D. de Blocq van Scheltinga en adjudant heerbanleider Kessler, waarbij gemachtigde De Ruiter zich na het passeeren der grens aansloot.

Op 25 Juni beperkte de leider der N.S.B., Mussert, zich tot de stad Amsterdam. In de morgenuren bracht hij met zijn gevolg een bezoek aan het gemeentehuis, hij werd daar ontvangen door burgemeester Voûte en de wethouders Neiszen, tevens wnd. burgemeester, dr. Strak, dr. Smit en Guépin. Na een koffiemaaltijd in het Apollo-restaurant begaf Mussert zich naar de Nederlandsche Bank, alwaar hij werd ontvangen door mr. M. M. Rost van Tonningen, terwijl in den namiddag nog een bezoek gebracht werd aan den heer Hilgervoord in de Kinkerstraat, wiens zoon onlangs sneuvelde aan het Oostfront. Het hoogtepunt van Musserts bezoek aan de hoofdstad was de bijeenkomst op den Dam, waar naar schatting ruim 20.000 personen hebben geluisterd naar zijn rede.

Zooals op den eersten dag van ir. Mussert's bezoek aan Noord-Holland, trok ook den derden dag weer een lange colonne auto's door het mooie polderlandschap van deze provincie, over fraaie wegen, langs bruggen en vaarten, typisch oud-Hollandsche en Westfriesche boerderijen. Dien dag werd een bezoek gebracht aan Alkmaar, Hoorn en Purmerend. Voordat de tocht een aanvang nam, bracht de leider der N.S.B. een bezoek aan het districtshuis aan de Waldeck Pyrmontlaan te Amsterdam. Omstreeks halfzeven keerde ir. Mussert met gevolg terug in Amsterdam, van waar hij in den avond naar Utrecht vertrok.

(Nat. Dagblad - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ir. Mussert 5151 A.)

B. **ENGELAND. — De nederlaag in Noord-Afrika - Ontstemming in het parlement - Churchill teruggekeerd uit de Ver. Staten. —**

27 Juni — De nederlaag, die het achtste Engelsche leger leed in den strijd tegen de troepen van veldmaarschalk Rommel, heeft in geheel Engeland een ernstige reactie veroorzaakt. Dit temeer, omdat deze nederlaag, na de aanvankelijk hoogst optimistische berichtgeving, zeer plotseling kwam. Terwijl de geheele Engelsche pers in bittere bewoordingen uiting gaf aan haar groot misnoegen over dezen zoo zeer teleurstellenden gang van zaken, gelukte het Attlee, die als woordvoerder der regeering, gedurende het bezoek van den minister-president aan Roosevelt, de debatten trachtte te leiden, niet om een voldoende verklaring te geven van de oorzaken, die de nederlaag van generaal Ritchie veroorzaakt hebben.

De conservatief, Sir John Wardlow Milne, overhandigde op 25 Juni in het Lagerhuis een motie van wantrouwen, die nog door 20 afgevaardigden van het Lagerhuis is geteekend, waarin het volgende wordt gezegd: „Het Lagerhuis prijst het heldendom en het uithoudingsvermogen van de weermacht onder bijzonder moeilijke omstandigheden, doch heeft geen vertrouwen meer in de centrale oorlogsleiding."

Met betrekking tot den toestand op het gebied der binnenlandsche politiek in Engeland schrijft de diplomatieke correspondent van de Daily Herald, dat het Engelsche oorlogskabinet zich in een zoo geweldige crisis bevindt als men tot dusver in dezen oorlog in den boezem der Engelsche regeering nog niet heeft medegemaakt. Dezen keer zal het parlement zich niet laten afschepen. De correspondent heeft zich persoonlijk van de stemming, die onder de Lagerhuisafgevaardigden bestaat na den val van Tobroek, overtuigd. Alle parlementsleden waarmede hij gesproken heeft, hebben een diep zorgelijken indruk op hem gemaakt en velen van hen, zelfs afgevaardigden, die als bijzonder regeeringsgetrouw bekend staan, hebben hun opwinding en toorn over de verkeerde politiek van de regeering-Churchill niet verborgen.

Er wordt voorts aan herinnerd dat de regeering Chamberlain indertijd eveneens na een militaire nederlaag, die te Noorwegen, tot aftreden gedwongen werd.

Terwijl Sir Stafford Cripps de hoop uitsprak, dat de premier tijdig in Engeland zal terugkeeren om aan de a.s. debatten over Lybië deel te nemen, telefoneerde Churchill vanuit Washington, dat hij na zijn terugkeer „zijn eerlijkste rede van dezen oorlog" zal houden.

Tenslotte maken geruchten melding van het afzetten van generaal Ritchie, die door generaal-majoor Gott zou zijn vervangen, terwijl volgens anderen, generaal Auchinleck persoonlijk de leiding op zich zou hebben genomen. Generaal Wavell wordt genoemd als de toekomstige minister van Oorlog na een eventueel aftreden van Churchill.

Churchill in Engeland teruggekeerd. — Lissabon, 27 Juni (A. N. P.) — Naar de Britsche nieuwsdienst meldt, is Churchill uit de Vereenigde Staten in Engeland teruggekeerd.

(N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsverrichtingen Nrd.-Afrika 5147 A.; Winston Churchill 5153 D.)

C. **NEDERLAND. — Voormalige koningin Wilhelmina en regeering naar Amerika. —**

Amsterdam, 27 Juni — Sinds eenigen tijd zijn in diverse buitenlandsche bladen geruchten in omloop over een vertrek der voormalige Koningin Wilhelmina naar Canada. Deze zijn thans officieele bevestigd in dien zin, dat de voormalige Koningin inderdaad in Ottawa aangekomen is en daar bij haar dochter intrek genomen heeft. Het zou in haar voornemen liggen, vervolgens naar Washington te reizen om Roosevelt een bezoek te brengen.

Thans wordt officieel uit Londen gemeld, dat ook een deel der Nederlandsche emigrantenregeering de wijk naar Amerika heeft genomen. Het eerst werd dit bericht verbreid vanuit Curaçao, waar het een niet geringe verbazing, verontrusting en tenslotte verbittering gewekt heeft. Reeds het feit, dat de voormalige Koningin en leden van haar laatste regeering in het moederland wèl tot een verblijf in Londen een toevlucht namen en er niet de voorkeur aan gegeven hadden, zich naar een der overzeesche gebieden te begeven, ontlokte destijds aan de West-Indische pers wrevelige commentaren. Tusschen bittere opmerkingen lieten diverse West-Indische bladen destijds evenwel toch nog in hun commentaren de hoop doorschemeren, dat indien misschien een directe overkomst uit bijzondere politieke overwegingen niet mogelijk was zulk een komst dan toch zeker op een later tijdstip kon worden tegemoet gezien. Toen daarop Amerikaansche en Engelsche troepen en hun officieren het commando van de aldaar gestationneerde Nederlandsche troepenonderdeelen overnamen, maakte deze laatste hoop voor een niet geringe verbijstering plaats. De jongste berichten over het uitwijken der voormalige Koningin naar Canada en het overbrengen van een deel der emigrantenregeering naar Amerika, heeft nog in veel sterker mate opzien gewekt. De teleurstelling en ontgoocheling hebben een dieptepunt bereikt. Zoowel in Curaçao als in Nederlandsche handelskringen in Londen ziet men in deze vlucht en hernieuwde „zetelverplaatsing" een directe aanwijzing, dat bij het jongste Engelsch—Sovjet-Russische verdrag ook ten aanzien van den toekomstigen status van het moederland vergaande afspraken gemaakt zijn. Men neemt aan, dat dit verdrag tevens inhoudt, dat Sovjet-Rusland bij een overwinning der Geallieerden naast volledige vrije hand in Oost-, Noord- en Midden- en Zuid-Oost-Europa een gelijke zeggenschap in Nederland zal krijgen. Wat men onder zulk een zeggenschap verstaat, blijkt duidelijk uit de veelzeggende commentaren, die men daarover onder verwijzing naar het Sovjetoptreden in Iran en de Baltische staten ten beste geeft.

Dat de Nederlandsche emigrantenregeering derhalve haar zetel naar Amerika verplaatst, zoo constateert men voorts niet zonder bitterheid, zou in zooverre juist zijn, omdat de Nederlandsche bezittingen in het Westelijke halfrond de eenig overgebleven gebieden zijn, waarover zich deze emigrantenregeering nog zorgen kan maken. Zonder twijfel is New York de juiste plaats, van waaruit men die zorgen het best overzien kan. In hoeverre echter ook een „zetel" in New York nog nut heeft, wordt hierbij ten slotte opgemerkt, kan afgeleid worden uit in den jongsten tijd uitgevaardigde Amerikaansche militaire bevelen, die reeds thans allerwegen in de West-Indische gebieden doorslaggevend zijn. (Alg. Handelsblad)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Koepjansk bezet - 249.200 br.t. handelstonnage tot zinken gebracht - Voortgezette opmarsch in Noord-Afrika. —

OOSTELIJK FRONT.

De strijd om Sebastopol. — Uit het hoofdkwartier van den Führer, 23 Juni (D.N.B.), — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:

In het Noordelijke deel van de vesting van Sebastopol zijn de resten van den vijand, die nog stand houdt op de verst gelegen landtongen ten Noorden van de Sewernajabaai ingesloten. Aan de Noordkust van de Zee van Azov werd een plaatselijke landingspoging der Sovjets afgeslagen.

24 Juni — In het Noordelijke deel van de vesting Sebastopol werden de op de uiterste landtong ten Noorden van de Sewernaja-baai nog verzet biedende deelen van den vijand vernietigd. De verliezen van den vijand in den strijd bij Sebastopol bedragen in de periode van 7 tot 22 Juni 11.000 gevangenen en 158 stukken geschut. In hevige, afzonderlijke gevechten werden 2014 aarden- en betonnen kazematten veroverd en 65.254 mijnen onschadelijk gemaakt.

26 Juni — In het Oostelijke deel van het vestinggebied van Sebastopol hebben Duitsche en Roemeensche troepen na zwaren strijd op moeilijk terrein verscheidene zwaar versterkte hooggelegen stellingen ingenomen.

De strijd in het gebied van Charkov. — 20 Juni — In het gebied ten Zuidoosten van Charkov leidde de omsingelende aanval van Duitsche en Roemeensche troepen, doeltreffend gesteund door formaties van de luchtmacht, tot insluiting en vernietiging van vijandelijke strijdkrachten. In het verloop der voor den vijand met bijzonder groote verliezen gepaard gaande gevechten werden 21.827 gevangenen gemaakt en meer dan honderd pantserwagens, 250 kanonnen en groote hoeveelheden aan infanteriewapens, automobielen en oorlogstuig van allerlei aard buitgemaakt of vernietigd.

Koepjansk, een stad, gelegen op 100 kilometer ten Zuidoosten van Charkov, werd bezet.

Centrale sector. — 27 Juni — In het achterwaarts gelegen gebied van den centralen frontsector vonden gevechtshandelingen tegen de kern van een in de wintergevechten afgesneden en door middel van vliegtuigen versterkte vijandelijke strijdmacht haar einde. In hardnekkige gevechten, die op uiterst moeilijk terrein van moerassen en bosschen plaats hadden en verscheidene weken hebben geduurd, is de vijand na vergeefsche doorbraakpogingen vernietigd of gevangen genomen. Bij geringe verliezen aan Duitsche zijde verloren de bolsjewieken meer dan 4000 man aan dooden en 9000 aan gevangenen; 16 pantserwagens, 220 stukken geschut, 783 granaatwerpers en machinegeweren alsmede talrijke automobielen en ander oorlogstuig werden buitgemaakt of vernietigd. De zuivering van dit gebied van verstrooide resten van den vijand is nog aan den gang.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

23 Juni — In Noord-Afrika hebben de voorste gedeelten der Duitsche en Italiaansche divisies de Libysch-Egyptische grens bereikt.

Bij de verovering van Tobroek door de verbonden Duitsch-Italiaansche troepen zijn de haveninstallaties bijna onbeschadigd in handen van de strijdkrachten der Spilmogendheden gevallen.

24 Juni — Plaatselijke actie van onze vooruitgeschoven afdeelingen aan de grens tusschen Libye en Egypte.

25 Juni — Na het verzet gebroken te hebben, dat nog geboden werd door de overgebleven eenheden van het achtste Britsche leger aan de grens tusschen Libye en Egypte en na het fort Capuzzo alsmede Solloem en Halfaya te hebben veroverd, hebben de troepen van de As de achtervolging van den vijand, die naar het Oosten uitwijkt, voortgezet. Sidi el Barrani werd bezet en de zone ten Zuiden van deze plaats gepasseerd. De militaire werken en installaties van Mersa Matroe werden door onze eskaders bommenwerpers getroffen.

26 Juni — In Noord-Afrika bevinden de Duitsch-Italiaansche troepen zich verder in opmarsch naar het Oosten.

27 Juni — De Italiaansche en de Duitsche pantserstrijdkrachten hebben contact gekregen met de verdedigingslinies van de vesting Mersa Matroe.

De Britsche verliezen. — De Italiaansche bladen constateeren, aldus melden V.P.B. uit Berlijn, dat de Engelschen niet alleen de vesting Tobroek, maar ook de kern van hun in den woestijnoorlog geschoolde soldaten verloren hebben. In totaal maakten de mogendheden van de spil 45.000 gevangenen; volgens de laatste Duitsche berichten is dit cijfer reeds tot 50.000 gestegen, waarbij dan nog 60.000 dooden en gewonden komen. Verder verloren de Engelschen meer dan 1000 tanks en ongeveer 500 vliegtuigen.

DE STRIJD TER ZEE.

22 Juni — In Noord-Afrika viel een Duitsche flottielje motortorpedobooten op 21 Juni des ochtends voor de haven van Tobroek een vluchtende formatie van kleine Britsche eenheden aan en vernietigde deze volkomen. Een patrouillevaartuig, 6 kustvaartuigen en een transportschip van 4500 B.R.T., dat reeds door luchtaanvallen beschadigd was, werden tot zinken gebracht. Drie andere kustvaartuigen werden opgebracht, 175 man werden gevangengenomen.

23 Juni — Bij de verovering der haven van Tobroek brachten formaties van het leger een kanonneerboot en zes kleinere transportschepen, samen 5200 br.t., welke met Britsche troepen trachtten te ontvluchten, tot zinken.

24 Juni — Duitsche duikbooten hebben van beschermde konvooien op den Atlantischen Oceaan en in de door de Amerikaansche marine krachtig beschermde kustwateren van Noord- en Midden-Amerika 20 vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 102.000 B.R.T. en een bewakingsvaartuig tot zinken gebracht.

25 Juni — Op den Atlantischen Oceaan heeft een Italiaansche duikboot een schip van 8000 ton tot zinken gebracht, alsmede een motorschip van 5500 ton. Een andere duikboot heeft een schip van 6000 ton tot zinken gebracht. Aan de kust van de Noordelijke IJszee bracht de luchtmacht in de baai van Kola twee koopvaardijschepen van te zamen 11.000 B.R.T. tot zinken.

27 Juni — Het opperbevel der Finsche weermacht heeft omtrent de operaties der zeestrijdkrachten bekendgemaakt:

Bij operaties in de Finsche Golf zijn zes Sovjet-duikbooten, naar met stelligheid is geconstateerd, vernietigd. Verder zijn zeven Sovjet-duikbooten zeer waarschijnlijk vernietigd of ten minste zwaar beschadigd. Bovendien zijn twee motortorpedobooten tot zinken gebracht en vijf motorpatrouillevaartuigen zwaar beschadigd.

28 Juni — Op den Atlantischen Oceaan en in de Amerikaansche kustwateren vernietigden Duitsche duikbooten opnieuw 16 vijandelijke handelsschepen met een gezamenlijken inhoud van 107.000 br.t.

DE LUCHTOORLOG.

23 Juni — De Führer heeft den eersten-luitenant Marseile, staffelkapitein in een jachteskader, de onderscheiding der zwaarden bij het eikenloof van het ridderkruis van het ijzeren kruis verleend, en hem den volgenden brief gezonden: In erkenning van uw steeds beproefde heldhaftigheid verleen ik u ter gelegenheid van uw 191ste luchtoverwinning als twaalfden officier der Duitsche weermacht het eikenloof met de zwaarden van het ridderkruis van het ijzeren kruis.

26 Juni — In den afgeloopen nacht ondernam de Britsche luchtmacht aanvallen op verscheidene plaatsen in het Noord-West-Duitsche kustgebied, vooral op de stad Bremen. De bevolking leed verliezen. Brandbommen kwamen vooral terecht op woonwijken en openbare gebouwen en richtten daar schade aan. Nachtjagers, luchtdoelartillerie en marine-artillerie schoten 52 der aanvallende bommenwerpers omlaag.

In den tijd van 12 tot 22 Juni verloor de Sovjet luchtmacht 468 vliegtuigen. Daarvan werden er 375 in luchtgevechten, 63 door luchtdoelartillerie en 9 door formaties van het leger vernietigd. De overige machines werden op den beganen grond vernield. In denzelfden tijd gingen er aan het Oostelijke front 42 eigen vliegtuigen verloren.

(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5147 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - De landing op de Aleoeten. —

Tokio, 25 Juni (D.N.B.) — Het groote hoofdkwartier publiceert het volgende communiqué: De Japansche vlootstrijdkrachten, die in het gebied van de Aleoeten opereeren, hebben na bezetting van het eiland Kiska op 7 Juni en van het eiland Attu op 8 Juni de zuiveringsactie op de naburige eilanden voortgezet. Het eiland Kiska zal voortaan Naroekami heeten en het eiland Attu Atsoeta.

Japansche duikboot beschiet de kust van Oregon. — 22 Juni — Een Japansche duikboot heeft de kust van den staat Oregon beschoten.

Het D.N.B. meldt: Na den aanval van een Japansche duikboot op de militaire werken van het eiland Vancouver aan de kust van Canada heeft de Japansche duikboot, die voor de kust van Oregon was opgedoken, haar artillerie-aanval herhaald en militaire doelen in de streek van Port Brown en West-Port beschoten. Beide plaatsen liggen aan de monding van de Columbia Rivier. De duikboot voerde het bombardement uit in twee achtereenvolgende aanvallen, vernielde belangrijke militaire werken en bracht het geheele verdedigingsstelsel van de Westkust der Ver. Staten in wanorde. (N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5148 A.)

A. Agrarische reorganisatie. —

In ons dichtbevolkte land met zijn gedurende de laatste tientallen van jaren snel aangroeiende bevolking, was het probleem der voedselvoorziening reeds lang urgent. Tegenwoordig heeft ons land niet minder dan 268 menschen per vierkante kilometer te voeden. Zoolang Nederland door zijn handel een belangrijke rol op de wereldzeeën kon spelen en zoolang het door zijn koloniaal bezit in staat was, de belangrijkste grondstoffen voor een hoogontwikkelde industrie aan te voeren, kon het probleem, zij het, dat dit met moeilijkheden gepaard ging, beheerscht worden. De al te innige vervlechting van behoefte en productie met de conjunctuurschommelingen van de wereldmarkt was echter dikwijls oorzaak van crises, welke niet altijd even gelukkig, vooral niet voor de onderste lagen der bevolking, overwonnen werden. Nu, na het uitvallen van den wereldhandel en na het verlies van de koloniën — verlies waarvan de gevolgen zich in steeds krachtiger mate doen gevoelen — moet in andere richting naar de oplossing gezocht worden. De oprichting van de Oostcompagnie is een in dit opzicht voorloopig nog bescheiden poging.

Bij een vergelijking van de ontwikkeling der bevolking en het voor agrarische doeleinden in gebruik zijnde deel der oppervlakte van Nederland in het verloop der achter ons liggende tientallen van jaren, krijgt men een inzicht in de moeilijkheden, die deze bevolkingsdichtheid voor onze voedselvoorziening veroorzaakt. In het jaar 1880 telde Nederland vier millioen inwoners, terwijl 2.04 millioen H.A. voor agrarische doeleinden gebruikt werden. In het jaar 1938 steeg de bevolking tot 8.73 millioen. Daarentegen kon de voor landbouw geschikte oppervlakte slechts tot 2.32 millioen H.A. uitgebreid worden. Tegenover een bevolkingstoename met ruim 100 procent, nam de landbouwoppervlakte van ons land slechts met 15% toe. De ontbrekende voedingsmogelijkheden moesten dus op een andere wijze worden aangevuld. Eenerzijds ging men op een inderdaad voorbeeldige wijze over tot een intensiviseering en veredeling der agrarische voortbrenging, waardoor de hoogste opbrengsten per hectare werden bereikt, andererzijds was men gedwongen, levensmiddelen uit het buitenland in te voeren. Het productiestelsel van den Nederlandschen landbouw spitste zich daardoor zoo toe op de veredeling, dat het noodzakelijkerwijze leiden moest tot een sterke afhankelijkheid van den Nederlandschen landbouw van de wereldmarkt met al haar speculaties en crises. De helft van de Nederlandsche behoefte aan broodgraan en ruim 80% van de behoefte aan krachtvoer voor de sterk ontwikkelde veeteelt, moesten worden ingevoerd. Omgekeerd was de landbouw met haar veredelingsproducten, om toch nog een evenwicht te kunnen bereiken, in hooge mate op export aangewezen.

NEDERLAND

Het zou te ver voeren om tot in details de dikwijls terugkeerende crises op te tellen, waarvoor de Nederlandsche landbouw en veeteelt zich in den loop der laatste tientallen van jaren geplaatst zagen. Aan de hand van eenige voorbeelden willen wij aantoonen tot welke misstanden deze verhoudingen voerden. Het Nederlandsche vee weidde niet in de vette weiden van Nederland, maar eigenlijk aan de La Plata in Zuid-Amerika, vanwaar de krachtvoederproducten ingevoerd werden. Van granen uit overzeesche gebieden leefde voor het grootste deel ook de reusachtige pluimveestapel, die millioenen eieren produceerde. Met kunstmest, die uit Zuid-Amerika ingevoerd werd, werd eveneens de geweldige groentevoorraad, in ontelbare, kilometerslange kassen gekweekt. Daarnaast stonden andere ernstige feiten, waarover onze boeren zich dikwijls bitter beklaagden. Op vergrooting van de landbouwoppervlakte werd geen prijs gesteld, omdat de meeste belangrijke landbouwproducten goedkooper door den internationalen handel konden worden ingevoerd. Door overproductie daalde de prijs der eieren zoo sterk, dat de kosten nauwelijks gedekt konden worden. De pluimveestapel moest beperkt worden. Hetzelfde was noodig bij de koeien. De producten uit de kassen werden op mesthoopen gestort en voor menschelijke en dierlijke consumptie ondeugdelijk gemaakt, opdat de prijzen kunstmatig de gewenschte hoogte konden bereiken.

Na de bezetting had de afdeeling Voeding en Landbouw van het Rijkscommissariaat een moeilijke koerswijziging uit te voeren, welke in twee hoofdopgaven kan worden verdeeld. In de eerste plaats moest de Nederlandsche bevolking meer aan het gebruik van vegetarische producten wennen; voorts moest op het terrein der agrarische voortbrenging een ingrijpende omstelling van de dierlijke veredelingseconomie op den, per bodemeenheid meer opbrengenden, akkerbouw voltrokken worden. Dit beteekent een principieel zich afwenden van het Westen en de overzeesche landen en een zich keeren tot Duitschland en het groote Europeesche achterland. De daar steeds aanwezige mogelijkheid tot het opnemen van land- en tuinbouwproducten biedt de zekerheid voor de verdwijning van de vroegere, door de schommelingen op de wereldmarkt in het leven geroepen crisisverschijnselen in den Nederlandschen landbouw. De agrarische veredeling zal ook in de toekomst in ons land een voorname rol spelen.

Organisatorisch werden verleden jaar in de eerste plaats de zich op het gebied van den landbouw bewegende vereenigingen samengevoegd, waarna de Nederlandsche Landstand werd opgericht, met Roskam als boerenleider. Het valt te begrijpen, dat diens bevoegdheden gedurende den oorlog en ook vanwege de bezetting nog niet definitief konden worden vastgelegd. In practisch opzicht werden reeds belangrijke resultaten bereikt. Van de totale hoeveelheid weidegrond in ons land, welke aanvankelijk 1.3 millioen H.A. bedroeg, werd in het afgeloopen jaar 23.000 H.A. tot bouwland gescheurd. Dit jaar zal deze verandering, die aangemoedigd wordt door het aan de boeren beschikbaar stellen van een premie van ƒ 250.— per H.A., reeds tot 100.000 H.A. stijgen. In het bijzonder wordt de verbouw van hakvruchten bevorderd wegens de hooge opbrengst. Nadat in het achter ons liggende jaar de aardappelteelt reeds met 25% werd uitgebreid, volgt dit jaar een verdere vergrooting van de daarmede bebouwde oppervlakte met 30%. Door het betalen van premies wordt eveneens de verbouw van oliehoudende zaden bevorderd. Evenzeer maakt de uitbreiding van den tuinbouw op kosten van den weidegrond belangrijken voortgang. Ook gaat men steeds meer van het kweeken van bloemen naar het telen van tuinbouwproducten over. Dertig procent van de bloementeelt in kassen kwam reeds den tuinbouw ten goede. De beveiliging van onze voedselvoorziening werd verder in hooge mate ondersteund door de tot dusver bereikte resultaten bij de inpoldering van de Zuiderzee. Bij den nu reeds weer jaren in volle exploitatie zijnden Wieringermeerpolder van rond 20.000 H.A. gaat zich thans de Noordoostpolder voegen, welke reeds geheel is drooggelegd en die een voor alle agrarische culturen geschikte oppervlakte van 57.000 H.A. omvat. Met de exploitatie daarvan werd reeds een begin gemaakt.

Het valt te begrijpen, dat door het wegvallen van de overzeesche import van veevoer de veeteelt in ons land zich ingrijpende maatregelen moest laten welgevallen. Vergaande beperkingen van den varkens- en pluimveestapel waren niet te vermijden. De rundveestapel daarentegen kon in belangrijke mate behouden blijven. De beschikbare weidegrond werd beter gebruikt. Ook het bewaren van groenvoer in silo's nam toe. Het gebruik van het systeem van het kunstmatig drogen van gras nam toe.

De groote meerderheid van de Nederlandsche boeren, hoewel zij in politiek opzicht nog een zekere aarzeling aan den dag leggen, toont veel begrip voor de noodzakelijke maatregelen en nieuwe methoden. De boeren werden onder het vroegere liberaal-kapitalistische systeem al heel slecht bedacht. De vlijt en de volharding, die bij onze boeren spreekwoordelijk waren, krijgen nu eindelijk hun belooning. Wat de politici en de kapitalisten in de groote steden in waanzinnige verblinding hebben verspeeld, maken de Nederlandsche boeren weder goed. Dat ons land in de toekomst een belangrijk aandeel in het nieuwe Europa zal hebben, heeft ons volk in de eerste plaats zijn boeren te danken.

B. NEDERLAND. — Scholingsbijeenkomst van N. S. D. A. P. en N. S. B. te Breda - Redevoeringen van Van Geelkerken en Hauptdienstleiter Schmidt. —

Breda, 29 Juni (A.N.P.) — De gemeenschappelijke vergadering, die het district Brabant van de N.S.D.A.P. en van de N.S.B. 28 Juni in gebouw Concordia in Breda belegden, werd door meer dan 1200 deelnemers, leden van de N.S.D.A.P., van de N.S.B., van de Nederlandsche S.S., van den Nationalen Jeugdstorm, B.D.M. en Hitler-jeugd, N.S.V.O. en de N.S. Frauenschaft bijgewoond. Onder de vele eeregasten van staat, partij en weermacht bevonden zich o.a. de Ortskommandant van Breda en de Beauftragte des Reichskommissars in Den Bosch, Gauinspektor Thiel.

Nadat o.m. de heeren H. Kullmann en prof. dr. R. van Genechten het woord gevoerd hadden, sprak de plaatsvervangend leider der N.S.B. de heer C. van Geelkerken. Op de hem eigen vrijmoedige wijze, gaf hij een schets van den ontwikkelingsgang der N.S.B. tegen de verdrukking in, te midden van de geestelijke en maatschappelijke verwording van het Nederlandsche volk. Tenslotte betoogde hij de noodzakelijkheid van een onverbrekelijke kameraadschap met de Duitsche kameraden in den strijd, dien Duitschland, voor de Germaansche volkeren en Europa, op leven en dood voert. „Wij zijn trotsch bij ieder succes van Rommel bij ieder nieuw succes van Duitsche U-booten, bij elke terreinwinst in het Oosten. Tot den laatsten U-boot-kapitein en tot den laatsten vlieger zijn en blijven wij met Duitschland verbonden. Als het tot het uiterste komt, goed, dan gaan wij tot het uiterste mee!" (Langdurige toejuichingen, die tot een ovatie overgingen).

Vervolgens nam General-Kommissar Schmidt stelling tegen het jodendom, waartegen hij nieuwe maatregelen aankondigde: zij

zullen even arm daarheen terugkeeren, van waar ze gekomen zijn. Wie dan nog met het jodendom sympathiseert, zal op gelijken voet behandeld worden. Overal waar Duitschers komen, zal dit probleem op dezelfde wijze opgelost worden. Daarna herinnerde hij er aan, dat verscheidene kerkelijke instanties aan menschen, die de nationaal-socialistische idee aanhangen, de rechten en gebruiken weigeren, welke hun van de zijde der kerk toekomen. In den laatsten tijd heeft men zelfs leden van arbeidsorganisaties, die in den huidigen tijd volstrekt noodzakelijk zijn, hun rechten onthouden. Wij nationaal-socialisten staan op den grondslag van het positieve christendom en wij zullen niet toelaten, dat iemand in zijn religieuze opvattingen wordt lastig gevallen of beleedigd.

Wij zijn geen antichristen, zooals de bolsjewisten. Voor hen worden thans kerkdiensten gehouden, nadat zij eerst niets anders gedaan hebben dan priesters vermoorden en kerken plunderen en ontheiligen. Het door den Rijkscommissaris in het leven geroepen Arbeidsfront streeft naar een arbeidsgemeenschap zonder standenwaan en klassenhaat. Het Arbeidsfront wil allen arbeiders een onbezorgden levensavond verzekeren. Hier mag men ons niets in den weg leggen. Maar de arbeiders hebben het recht van ons te verlangen, dat wij hun arbeid verlichten en dat we hun levensstandaard opvoeren. De gemeenschap heeft het recht van ons te eischen, dat men in vrede werken en naar welvaart kan streven. Eenzelfde begrip eischte spr. ten opzichte van andere nieuwe organisaties. „Men mag ons niets in den weg leggen als we vrouwen en kinderen, wien het slecht gaat, willen helpen of als we kindertehuizen oprichten. Wij schuwen het niet te zeggen, dat op deze organisaties de stempel van het nationaal-socialisme ligt en dat ze door nationaal-socialisten geleid worden. Dat is vanzelfsprekend.

Nadat Generalkommissar Schmidt met betrekking tot de groente- en aardappelschaarschte aan zijn woord in Zeist herinnerd had en betoogd had, dat men voor den komenden winter geen angst behoeft te hebben, kondigde hij nieuwe verscherpte maatregelen tegen sluikhandelaren aan. „Hun dagen zijn geteld! Van de duizenden veroordeelden zijn er in de afgeloopen week reeds 800 in een kamp overgebracht, waar zij verplicht zijn te werken." Onder groote instemming verklaarde spr. daarop, dat het geduld voor schrijvers van smaadbriefjes aan ouders van gevallen vrijwilligers ten einde is. „Dat moet eindelijk eens uit zijn. Eenige van deze briefschrijvers zijn reeds gepakt. Hier geldt geen pardon. Wie een held beleedigt, heeft zijn leven verspeeld. Wij zullen steeds onze vijanden in het aangezicht van den dood eeren." Het slot van zijn betoog was een warm beroep op zijn gehoor, de groote perspectieven in het verschiet te zien. (Telegraaf)

(V. b. Districtslanddag N.S.D.A.P. met N.S.B. 5143 C.)

A. **PORTUGAL. — Rede van minister-president Salazar. —**

Lissabon, 30 Juni (D.N.B.) — Minister-president Salazar heeft 25 Juni voor de radio een rede gehouden over de economische, de moreele, en de politieke verdediging van Portugal. Sprekende over de politieke vraagstukken zeide hij, dat het van belang is na te gaan welke gevolgen de afloop van den oorlog kan hebben op het politieke regime der Europeesche landen en hoe deze regimes zich tegen de dreigende gevaren kunnen beschermen. Hier doelde hij vooral op de geestelijke verwarring, die veroorzaakt is door de Britsch-bolsjewistische alliantie en de ongerustheid, welke overal, zelfs bij de z.g. geallieerde landen, ontstaan is wegens de solidariteit van de Engelsche en de Amerikaansche democratie met de Sovjet-regeering. Salazar noemde dit „het beangstigendste probleem van onzen tijd".

Door de ervaring is het feit bevestigd, dat democratie en liberalisme aan het einde van hun krachten zijn, aldus de Portugeesche premier. (Vaderland)

(Vor. ber. Min.-pres. Salazar 5000 F.)

B. **NEDERLAND. — Jodenverordening - Aanvullende mededeeling inzake joodsche vermogenswaarden. —**

Den Haag, 30 Juni — Op grond van artikel 45 der Verordening nr. 138/1941 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het handhaven van de openbare orde wordt bepaald:

Artikel 1. — Joden moeten zich van 20 uur tot 6 uur binnen hun woningen ophouden.

Artikel 2. — Aan Joden is het verboden, zich op te houden in woningen, tuinen, alsmede in andere voor herstel of ontspanning dienende particuliere inrichtingen, van niet-Joden, voor zoover dit niet op grond van bestaande huur- of arbeids-overeenkomsten noodzakelijk is. Joden, die met niet-Joden getrouwd zijn, vallen buiten deze bepaling.

Artikel 3. — (1) Joden mogen winkels, die niet als Joodsche zaken gekenmerkt zijn, alleen in den tijd van 15—17 uur betreden. Uitgezonderd zijn apotheken. (2) Het is den Joden verboden, zich goederen thuis te laten bezorgen. (3) Deze verordening valt buiten de bijzondere maatregelen, die voor de stad Amsterdam door den Beaufragte van den Rijkscommissaris reeds getroffen zijn of nog getroffen zullen worden.

Artikel 4. — Het is den Joden verboden, kapperszaken en andere paramedische inrichtingen te betreden of van hun diensten gebruik te maken, voor zoover deze zaken of inrichtingen niet als Joodsche gekenmerkt zijn. Er wordt verwezen naar paragraaf 2 van de instructie van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied ter uitvoering van de verordening nr. 198/1941 betreffende de regeling van het uitoefenen van een beroep door Joden van 30 Juni 1942.

Artikel 5. — (1) Joden is het betreden van spoorwegemplacementen en het gebruikmaken van alle openbare en particuliere vervoermiddelen verboden. (2) Uitgezonderd zijn: 1. Het benutten van ponten; 2. Het fietsen binnen de gemeente Amsterdam; 3. Gebruikmaking van bakfietsen voor goederenvervoer voor zakelijke doeleinden voor zoover de uitoefening van hun beroep toegestaan is; 4. Het vervoeren van ernstige zieken met een ziekenwagen en het vervoeren van invaliden met speciale voertuigen; 5. Gebruikmaking van stadsverkeersmiddelen door den bezitter van een door de Rüstungsinspektion Niederlande voorgestelde en door de Sicherheitspolizei verleende rijvergunning; 6. Gebruikmaking van de spoorwegen met een door de Sicherheitspolizei afgegeven reisvergunning; 7. Gebruikmaking van verkeersmiddelen door bezitters van een door de Zentralstelle für Jüdische Auswanderung Amsterdam afgegeven reisvergunning. 8. Joden, die in deze gevallen van openbare verkeersmiddelen gebruik mogen maken, moeten plaats nemen in de laagste klasse (rookafdeeling). Zij mogen slechts dan instappen en zitplaatsen innemen, wanneer er voldoende plaats voor niet-Joodsche reizigers is.

Artikel 6. — Aan Joden is het verboden van openbare telefooninstallaties gebruik te maken.

Artikel 7. — Jood in den zin van deze verordening is hij, die in gevolge artikel 4 der verordening No. 189/1940 over de aanmelding van ondernemingen Jood is of als Jood geldt.

Artikel 8. — Uitvoeringsbepalingen en verdere uitzonderingen op de bepalingen 1—6 worden in het „Joodsche Weekblad" bekend gemaakt.

Artikel 9. — Hij, die in strijd handelt met de bepalingen der artikelen 1—6, dan wel deze ontduikt, wordt — voor zoover ingevolge andere voorschriften geen zwaardere straf is bedreigd — gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste duizend gulden of met een van deze straffen. Aan dezelfde is onderhevig hij, die een ontduiking dezer bepalingen in de hand werkt, deze mogelijk maakt, of daarbij zijn medewerking verleent. Het nemen van maatregelen op het gebied der Sicherheitspolizei blijft hierdoor onaangetast.

Artikel 10. — Deze beschikking treedt in werking op den dag harer afkondiging.

's-Gravenhage, 30 Juni 1942. De Commissaris-Generaal voor de openbare veiligheid, RAUTER, S.S.-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei.

Op grond van artikel 2 der verordening no. 198/1941 betreffende de regeling van het uitoefenen van een beroep door Joden bepaal ik:

Artikel 1. — Aan Joden is het verboden werkzaam te zijn als vendumeester, pandbeleener, arbeids- of beroepsbemiddelaar, voorlichter in zake beroepskeuze, economische, financieele en belastingaangelegenheden, drogist, huwelijksmakelaar of gids voor vreemdelingen.

Artikel 2. — (1) Aan Joden is het verboden werkzaam te zijn als accountant, evenals op het gebied van het bijzonder onderwijs of van de paramedische beroepen, tenzij deze werkzaamheid uitsluitend ten behoeve van een Jood geschiedt. (2) Onder paramedisch beroep in den zin van het vorige lid wordt verstaan het beroep van leeraar in de heilgymnastiek, van natuur-geneeskundige, van oculist, van chiropodist (manicure en pedicure), van bandagist, van masseur, van schoonheidsspecialist en van kapper.

Artikel 3. — (1) Aan Joden is het verboden werkzaam te zijn als straatventer, met uitsluiting op het gebied van den handel in goederen van oude metalen, lompen en afval. (2) Voor het gebied der gemeente Amsterdam of voor bepaalde gedeelten van dit gebied kan aan Joden, op verzoek van den gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de gemeente Amsterdam, ontheffing van het verbod van het eerste lid worden verleend. Voor de ontheffing zijn rechten verschuldigd.

Artikel 4. — Een werkzaamheid in den zin van de artikelen 1 en 2, zoomede werkzaamheid, voor welke geen ontheffing in den zin van artikel 3 bestaat of wordt verkregen, mag tot en met 31 Juli 1942 worden uitgeoefend, voor zoover dit geschiedt ter vervulling van een bij het in werking treden van deze verordening bestaande overeenkomst.

Artikel 5. — (1) Jood in den zin dezer instructie is hij, die ingevolge artikel 4 der verordening no. 189/1940 betreffende het aangeven van ondernemingen Jood is of als Jood wordt aangemerkt. (2) Handelingen in strijd met de bepalingen dezer instructie worden gestraft met de in artikel 6 der verordening

no. 138/1941 betreffende de handhaving van de openbare orde, zooals gewijzigd bij de verordening no. 182/1941, vastgestelde straffen.
Artikel 6. — Deze instructie treedt in werking op den dag harer afkondiging.
's-Gravenhage, 30 Juni 1942. De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied: Namens dezen: Dr. HANS FISCHBOECK, Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken.
Van bevoegde Duitsche zijde wordt er ter voorkoming van misverstand, uitdrukkelijk op gewezen, dat paragraaf 2 van de tweede beschikking voor joden van den commissaris-generaal voor de openbare veiligheid zoo moet worden opgevat, dat het aan joden volstrekt verboden is woningen van niet-joden te betreden. Uitgezonderd zijn de in de betreffende beschikking nader aangeduide bijzondere gevallen.
Aanvullende mededeeling inzake joodsche vermogenswaarden. — 's-Gravenhage, 30 Juni — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld:
In verband met het gewijzigde vrije maximum van gelden, die joodsche personen in hun bezit mogen hebben, wordt bekendgemaakt, dat het aan werkgevers is toegestaan, aan hun joodsche werknemers of vroegere werknemers arbeidsloon, arbeidspensioen of wachtgeld uit te keeren tot een maximum van *f* 250 per persoon per maand. Mochten meerdere joodsche werknemers uit één gezin zoodanige vergoedingen van denzelfden werkgever ontvangen, dan mag aan deze werknemers gezamenlijk slechts maximum *f* 250 per maand uitbetaald worden. De werkgever is verplicht eventueel overschietende bedragen voor rekening hunner werknemers of vroegere werknemers op den vervaldag bij de firma Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat te storten. (Vaderland - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Joden 5152 C.)

A. **FINLAND. — Maarschalk Mannerheim bezoekt den Führer. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 30 Juni (D.N.B.) — De maarschalk van Finland, baron Mannerheim, heeft den Führer een tegenbezoek gebracht. In gezelschap van luitenant-generaal Tuompo, den chef van den commandostaf van het Finsche opperbevel, andere Finsche officieren en den Duitschen generaal in het Finsche hoofdkwartier, generaal der infanterie, Erfurth, kwam de Finsche opperbevelhebber 27 Juni in het hoofdkwartier van den Führer aan. Het bezoek gaf gelegenheid tot diepgaande militaire besprekingen der wederzijdsche opperbevelhebbers. Tot slot van zijn verblijf was de maarschalk van Finland de gast van rijksmaarschalk Göring in diens hoofdkwartier.
(N. R. Crt.) **(V. b. Bezoek v. d. Führer aan Maarschalk Mannerheim 5134 H.)**

B. **AMSTERDAM. — Arbeidsduur van het trampersoneel verlengd - De „Groote Club" geveild - Tentoonstelling „Stad en Land" geopend - Paleis voor Volksvlijtterrein wordt plantsoen - Cultuurmonument behouden. —**
30 Juni — In verband met het feit, dat een groot aantal werklieden van de gemeentetram en -veren elders is te werk gesteld, heeft de burgemeester besloten, voor den tijd, gedurende welken deze bijzondere omstandigheden zullen voortduren, den wekelijkschen werktijd, welke thans gemiddeld 48 uur bedraagt, te verlengen tot zoo noodig gemiddeld 54 uur, behoudens de noodige vergunningen ingevolge de arbeidswet. De betrokkenen zullen een dienovereenkomstige loonsverhooging krijgen.
De „Groote Club" geveild. — Amsterdam heeft de grootste huizenveiling gehad, sinds de verkooping in het openbaar van het „Carlton-hotel", waar het ook om een bedrag van een millioen ging. In veiling kwam het groote gebouwen-complex op den hoek van Dam en Kalverstraat, bestaande uit de voormalige sociëteit „De Groote Club" en „Doctrina" met vier winkels in de Paleisstraat en Kalverstraat, waaronder de bekende zaken van Cadena, van Emden en Nuss. In „Frascati" was zeer veel belangstelling. De veiling geschiedde ten overstaan van de notarissen Büchner en Van Bilderbeek en het complex werd in veiling gebracht door den makelaar Geldens. Afslager was de heer Albach, die mededeelde, dat de „plok" *f* 5000 was, wat eenige sensatie wekte. Het eerste bod was *f* 800.000. Daarna gingen de biedingen snel met *f* 10.000 omhoog, totdat de afslager riep: „Eén millioen is geboden". Dit bedrag bracht eenige beweging in de zaal. Daarop ging het weer hooger, één millioen, één honderdduizend, enzoovoorts.
Het laatste opbod was *f* 1.125.000, gedaan door makelaar Geldens.
Hierna werd afgemijnd tot op *f* 10.000. Zoodat het complex gekocht werd voor in totaal *f* 1.135.000. Kooper bleek te zijn het makelaars-kantoor Van Engelen, alhier, voor de Assurantie-Maatschappij „De Nederlanden van 1845", gevestigd te 's-Gravenhage.
Tentoonstelling „Stad en Land" geopend. — In het Stedelijk Museum te Amsterdam is op 26 Juni onder groote belangstelling de tentoonstelling „Stad en Land" geopend. Dr. J. P. Fockema Andreae, heeft hierbij een inleidend woord gesproken.
Paleis voor Volksvlijtterrein wordt plantsoen. — Het terrein van het voormalig Paleis van Volksvlijt aan het Frederiksplein zal tot plantsoen worden ingericht. Een plantsoen zonder paden, maar met veel groen en bloemen. De „eeuwige" reclameschutting zal dan dus verdwijnen. Tot den aanleg van dit plantsoen, dat den aanblik van het Frederiksplein zeker zal verfraaien, zal de burgemeester een crediet toestaan.
Cultuurmonument behouden. — In een der oudste deelen van oud-Amsterdam is onlangs een restauratie tot stand gekomen, die een waardige bijdrage vormt tot de verfraaiing van de hoofdstad. Het pand, dat men onderhanden heeft genomen, is gelegen aan de Oudezijds-Voorburgwal (no. 14), op den hoek van de Oudezijdsarmsteeg. De jeugd had er danig huisgehouden, zoodat het veel weg had van een ruïne, maar een groote schoonmaak, gepaard gaande met de restauratie, heeft het gebouw, in de onmiddellijke nabijheid van de beroemde Oudezijdskolk, weer in zijn vollen luister doen pralen.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Tentoonstellingen 5146 A.)

C. **NEDERLAND. — Strafkamp voor in economische delicten veroordeelden - Voedselvoorziening; mobiele oogstkolonnes ingesteld - Prijsregeling voor gebruikte goederen - Puntenkaarten voor serviesgoed - Papierbezuiniging; vergunning voor orders boven de 2½ k.g. vereischt. —**
's-Gravenhage, 30 Juni — Te Ommen is het kamp gereed gekomen, waar het grootste gedeelte van de lieden, die veroordeeld zijn in verband met economische delicten, ondergebracht zal worden. Naar de officier van Justitie bij den economischen rechter in Den Haag mededeelde, zijn in de afgeloopen week talrijke veroordeelden naar dit kamp overgebracht. Den laatsten tijd zijn veel personen, die werden veroordeeld tot gevangenisstraf met onmiddellijke gevangenneming, nog voorloopig op vrije voeten gesteld. Het meerendeel van hen is thans echter naar het kamp overgebracht, voornamelijk degenen die meer dan drie maanden gevangenisstraf moeten ondergaan. Ook de lagere straffen zullen nu ten uitvoer gebracht kunnen worden.
Voedselvoorziening; mobiele oogstkolonnes ingesteld. — De verruiming der werkgelegenheid doet ook de vraag naar arbeidskrachten voor den landbouw sterk op den voorgrond treden. Reeds hebben de organen der rijksarbeidsbemiddeling zich overal met de werkgevers in verbinding gesteld ten einde de arbeidersvoorziening voor land- en tuinbouw te regelen. Voorts zorgt het rijksarbeidsbureau voor de vorming van zoogenaamde „mobiele kolonnes", die gereed zullen staan om een behulpzame hand te bieden, als alle overige mogelijkheden voor den oogst zijn uitgeput.
Prijsregeling voor gebruikte goederen. — In de Staatscourant van 29 Juni werd een regeling voor de prijsvorming van gebruikte goederen afgekondigd. Hierin wordt bepaald, dat het bedrag, dat voor gebruikte goederen mag worden betaald, in een redelijke verhouding moet staan tot den toegestanen prijs, die voor eenzelfde of soortgelijk nieuw artikel op dat oogenblik geldt. In geen geval echter mag meer dan 75 pct. van den dan geldenden prijs voor nieuw worden gevraagd of betaald. Van deze regeling zijn enkele goederen uitgezonderd en wel antiquiteiten, kunstvoorwerpen en al die artikelen, welke een verzamel- of kunstwaarde hebben, daar men van dergelijke goederen in de meeste gevallen niet kan zeggen, wat de prijs zal zijn. Ook op gebruikte artikelen, waarvoor een afzonderlijke prijsregeling geldt, heeft deze beschikking geen betrekking.
Puntenkaarten voor serviesgoed. — Bericht wordt, dat in het tijdvak van 18 Juli—8 Augustus a.s. puntenkaarten voor serviesgoed door de plaatselijke distributiediensten zullen worden uitgereikt. Ieder, die voor een bonkaart voor voedingsmiddelen in aanmerking komt, zal ook een puntenkaart voor serviesgoed ontvangen. Van deze kaarten zullen met ingang van 9 Augustus 1942 een aantal punten worden geldig verklaard, die recht geven op het koopen van serviesonderdeelen. Tevens zullen met ingang van 9 Augustus 1942 voor de gevallen van huwelijk, eerste inrichting of vernietiging ten gevolge van brand, oorlogsgeweld e.d. geen speciale vergunningen voor tafel-, thee- en ontbijtserviezen meer worden uitgereikt, doch zullen in plaats hiervan speciale punten worden uitgegeven. Voorts is besloten voor het tijdvak van Maandag 29 Juni tot en met 8 Augustus a.s. drie met het woord „Reserve" gemerkte bonnen van de bonkaart voor voedingsmiddelen geldig te verklaren voor het koopen van serviesonderdeelen.
Papierbezuiniging; vergunning voor orders boven de 2½ kg. vereischt. — De papiersituatie maakt het noodzakelijk een verdere bezuiniging op het papierverbruik door te voeren. In verband hiermede zijn de voorschriften voor de fabricage alsmede voor de be- en verwerking van papier en karton, welke in de Nederlandsche Staatscourant van 15 Juli 1941 verschenen, aanmerkelijk verscherpt. Het aantal soorten kartonnen verpak-

kings- en reclameartikelen, dat nog mag worden vervaardigd, is verminderd, terwijl het aantal papierwaren en drukwerken, waarvan de vervaardiging verboden is, belangrijk is uitgebreid. Voorts is de tot nu toe algemeen geldende dispensatie van de verplichting goedkeuring te vragen voor het drukken van druk- en stencilwerken, waarvoor niet meer dan 5 kg. papier en carton benoodigd is, zoodanig is gewijzigd, dat de dispensatie slechts geldt voor druk- en stencilwerken waarvoor niet meer dan 2½ kg. papier en carton behoeft te worden gebruikt.
(Vaderland - N. R. Crt.) **(V. b. Voedselvoorz. 5136 C.; Porcelein en aardewerk 5091 A.; Papier 5143 B.)**

A. 's-GRAVENHAGE. — Installatie van burgemeester prof. mr. dr. H. Westra - Rede van dr. Schwebel. — 1 Juli — Op 1 Juli werd prof. mr. dr. H. Westra geïnstalleerd als burgemeester van 's-Gravenhage. Bij de installatie, door vertegenwoordigers van de Duitsche autoriteiten en van de N.S.B. bijgewoond, kon de waarnemend burgemeester prof. ir. Van der Bilt, wegens ziekte niet aanwezig zijn, zoodat zijn taak door een wethouder werd overgenomen.

Prof. mr. dr. H. Westra. (Photo Polygoon)

Nadat wethouder M. Vrijenhoek den nieuwen burgemeester had toegesproken, in een uitvoerige rede een sociaal-economisch beeld gevend van Den Haag, hield prof. mr. dr. H. Westra een rede.
Mij past, zoo zeide hij o.m., allereerst een woord van dank aan den Rijkscommissaris voor het vertrouwen, dat hij in mij heeft gesteld en dat juist in dezen tijd. Wij leven temidden van den oorlog, waarin ons land een der frontlinies tegen Engeland vormt. De onvermijdelijk uit dezen toestand voortvloeiende moeilijkheden, in het bijzonder de voorziening van levensmiddelen, zullen dan ook het eerste punt van het regeerprogramma moeten uitmaken. Bij de leniging van de daarmee samenhangende zorgen zullen vooral de Winterhulp en de Volksdienst hun steun verleenen.
Een tweede punt is de handhaving van rust en orde, die wij juist in deze dagen in het bijzonder noodig hebben, nu wij temidden van den grootschen strijd om het behoud van de Europeesche beschaving en derhalve ook van ons vaderland, ons werk hebben te verrichten. De moeilijkheid zich aan den nieuwen toestand aan te passen, maakt, dat men de duidelijke teekenen des tijds nog steeds niet weet te verstaan.
In deze stad leeft de leege illusie van een wederkeer naar het oude helaas nog in vele harten. Daartoe heeft ongetwijfeld meegewerkt, dat Den Haag als residentie, als regeeringszetel en plaats van het corps diplomatique, sterk is gaan lijden aan internationale vervaging. De dwaze droom, die de oude Hagenaars zich nog wel zullen herinneren en die als weerklank van de hier gehouden vredesconferenties werd gewekt, om Den Haag tot hoofdplaats der wereld te maken, bewijst hoe ver de verdwazing destijds al is gegaan. Zal ongetwijfeld veel van den ouden luister niet terugkeeren, dit heeft al dadelijk het voordeel, dat veel van de onvaderlandsche plunje daarmee is heengegaan en dat ook deze stad zal leeren beseffen wat naar nationaal-socialistische opvatting de taak eener stad behoort te zijn. Verbondenheid met het geheele Nederlandsche volk, met behoud van haar plaatselijke eigen geaardheid. Het is een vaste gewoonte geworden, dat de nieuw optredende gezagsman een beroep doet op de medewerking bij zijn komende taak. Ik wil dat natuurlijk ook gaarne doen, maar men moet goed begrijpen dat samenwerking alleen mogelijk zal zijn, allereerst met diegenen, die den nieuwen tijd verstaan en dus van ganscher harte kunnen medewerken, doch verder ook met hen, die in ieder geval de nieuwe richtlijnen ten bate der volksgemeenschap willen eerbiedigen en mede helpen na te leven. Tegenwerking, in den helaas zoo geliefden vorm van stil verzet of sabotage, zal met de meeste kracht worden gebroken, in het bijzonder wanneer die komt van hen, die op de lippen de bekentenis hebben, dat zij voor de nieuwe orde wel voelen. Het is mij niet enkel een voorrecht, maar ook een steun, dat verschillende Duitsche autoriteiten, met wie ik zal hebben samen te werken, mij persoonlijk bekend zijn.
Maar alle goede voornemens zullen ijdel blijken, wanneer niet de kracht tot handelen moge worden gevonden in het geloof aan de roeping van dezen tijd. De leider heeft al jaren geleden gezegd dat Nederland zonder het nationaal-socialisme geen toekomst heeft. Wij kunnen er van ganscher harte aan toevoegen, dat zonder onzen leider hier geen nationaal-socialisme zal komen. Dit is niet alleen een richtsnoer van handelen, maar het geeft ook de kracht naar beste weten en hoopvol zijn werk te verrichten.
Rede van dr. Schwebel. — Vervolgens werd nog het woord gevoerd door dr. Schwebel, gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de provincie Zuid-Holland. Deze zeide o.m., na dank gebracht te hebben aan prof. Van der Bilt, die twee jaren als waarnemend burgemeester optrad: De reeds normaliter op u rustende verantwoordelijkheid wordt nog ten zeerste vergroot door de nooden van den huidigen tijd. Maar oorlog en bezetting, die dagelijks nieuwe beslissingen van u zullen eischen, zijn nog niet het moeilijkste dat gij meester zult moeten worden. Het moeilijkste en belangrijkste, dat aan uw ambtsleiding haar grootste taak, maar ook haar diepsten zin en definitieve oriënteering zal geven, wordt gevormd door het feit, dat wij in een ommekeer der tijden staan, zooals uw volk, sedert het tot volk en tot staat werd, nog niet heeft beleefd en dat velen van de u toevertrouwde bevolking, en in het algemeen uit uw geheele land, zich daarvan nog in het geheel niet bewust zijn geworden. Voor de afzonderlijke menschen, evenals voor de meeste volken van Europa, was het vrijheidsbegrip van de Fransche revolutie in verre strekking het ideaal geworden. Men wilde vrij zijn, zonder eenigen band, maar raakte daardoor in een toestand, die de menschen van elkander en het geheel scheidde, en hen daarmee hun plichten tegenover alle natuurlijke gemeenschappen deed vergeten. De volken, die door deze valsche vrijheidsgedachte gegrepen waren, werden stuifzand, vormden geen volgroeiden, toekomstdragenden bodem meer. Ware vrijheid is voor den afzonderlijken mensch, evenals voor volken, slechts gelegen in den band met hoogere, boven hen staande gemeenschappen. Dat heeft het nationaal-socialisme ingezien, het leidt daarmee de individuen terug naar de volksgemeenschap, en maakt hen weer tot organische geledingen van hun volk.
De staatsrechtelijke vorming van deze gemeenschap laten wij rustig en vol vertrouwen over aan onze leiders. Wij respecteeren en eerbiedigen een ieder, die eerlijk nog niet tot deze inzichten is gekomen, maar wij moeten ook van ieder, die onze overtuiging nog niet volgen kan, verwachten, dat hij haar respecteert en eerbiedigt. Alleen op die wijze, met respect voor wederzijdsche oprechte overtuiging, kan het Nederlandsche volk weer den weg vinden naar echte volksgemeenschap. Dat gij geachte burgemeester de nieuwe wereldbeschouwing in haar zuiverheid hebt begrepen dat heeft uw geheele leven tot dusverre bewezen. Gij hebt voor haar het hoogste gegeven dat een mensch geven kan, het bloed van uw eigen zoon. Ik voel mij met u in mijn innerlijk verbonden door dezelfde oriënteering van mijn denken en handelen, evenals door het offer, dat, evenals van u, ook van mij voor de komende gemeenschap onzer beide volkeren geëischt is. Gij zijt de burgemeester van Den Haag en moet het geheel zijn, ik ben uw helper en kameraad. Wij beiden zullen naast elkander staan in onverbrekelijke kameraadschap. (Vaderland)
(V. b. prof. mr. dr. H. Westra 5138 B.; dr. Schwebel 4796 F.)

B. NEDERLAND. — Jaarverslag van de Nederlandsche Bank. —
Amsterdam, 1 Juli — De president van De Nederlandsche Bank vangt zijn verslag over 1941-42 aan met er op te wijzen, dat de ontzaglijke snelheid, waarmede op het vasteland van Europa de organische groei naar de vrije levensruimte zich ontwikkelt, ook de maat aangeeft van de werkzaamheid binnen het Nederlandsche grondgebied. Feiten uit dezen ontwikkelingsgang zijn de opheffing van de Nederlandsch-Duitsche deviezengrens, de opheffing van het geblokkeerde-markenbelastingbesluit, het feit, dat de mark steeds meer het Europeesche betaalmiddel bij uitnemendheid wordt en het brengen van steeds meer gebieden binnen het bereik van het scheppende Europeesche staatsmanschap.
Het ligt voor de hand, dat de president wijst op de coördinatie van den arbeid der Nederlandsche pioniers in Oostland in de Ned. Oost-Compagnie. In dit verband wordt er aan herinnerd,

dat mr. Rost van Tonningen het vorige jaar het markentegoed als een samengebalde Nederlandsche koopkracht karakteriseerde, welke in het Derde Rijk naar de terreinen tast, waarop zij zich kan ontplooien. Dit actief is thans gestegen met 1491.5 mill. mark, doordat op de rekening van De Nederlandsche Bank bij de Duitsche Rijksbank is gestort 2183.1 mill., terwijl slechts 691.6 mill. mark werden uitbetaald.

Vervolgens wijst de president op den gang van zaken op de geld- en kapitaalmarkt, waar stelselmatig werd gestreefd naar verbetering van het staatscrediet. Naar aanleiding van een en ander wordt in het verslag verklaard, dat het vanzelfsprekend is, dat het bestuur in een krachtig geleid staatsbestel zal zorg dragen voor een onaangetast staatscrediet, m.a.w. dat alle bronnen van inkomsten worden uitgeput, alvorens het staatscrediet in het gedrang kan komen. ,,Derhalve zullen ook de staatsschuldbrieven hooger moeten noteeren dan andere obligaties." Thans is dit laatste nog niet het geval. De overheid heeft, zooals bekend, richtinggevend ingegrepen in de rentevorming op de credietmarkt.

Met betrekking tot de kapitaalmarkt wordt woordelijk verklaard, dat het is aan te nemen, dat verdere maatregelen zullen volgen.

Hier is, zoo verklaart de president, waakzaamheid geboden, opdat niet door een misleidende propaganda het kapitaal eenzijdig naar de aandeelenmarkt wordt georiënteerd.

Het koersbeloop van aandeelen toonde in het boekjaar dezelfde stijging als in de voorafgaande maanden. Deze stijging werd, wat de Indische fondsen betreft, onderbroken door de gebeurtenissen in het Verre Oosten. Voor tien Indische aandeelen werd het hoogtepunt van den index (Jan. 1940 = 100) bereikt op 15 Nov. 1941 met 151.6, het laagtepunt op 2 Maart 1942 met 57.5. ,,Sindsdien volgde een krachtig herstel, waarvan de oorzaken van zuiver speculatieven aard kunnen worden geacht."

Vervolgens worden de verschillende maatregelen tegen speculatie gememoreerd, waarna het verslag als volgt voortgaat: ,,De stijging van de koersen van aandeelen van Nederlandsche bedrijven kan gedeeltelijk worden verklaard door de daling van den rentestand. Het rendement op Nederlandsche aandeelen is in verschillende gevallen daarmede in overeenstemming. Anderdeels, en dit geldt vooral voor de Indische aandeelen, is de koers een uiting van pathologische speculatieneigingen, waartegen met nog meer scherpte zou worden opgetreden, als de beurs niet was gewaarschuwd. Zoolang de belangen van te goeder trouw zijnde Nederlanders niet worden geschaad, kan men de gevolgen van een koersineenstorting van de Indische fondsen voor de rekening van de hedendaagsche bezitters laten. Doch zoo noodig zal met de uiterste middelen worden opgetreden."

De onlangs afgekondigde Ondernemers-, Vennootschaps- en Vermogensbelasting 1942 voldoen aan den eisch van sociale rechtvaardigheid, dat inkomen en vermogen van vennootschappen even zwaar worden getroffen als die van de honderdduizenden, die nauwelijks voldoende verdienen om het hun toegemeten minimum-voedselpakket te koopen. Deze belastingen kunnen gezamenlijk meer dan 60% van de winst eener vennootschap opeischen.

Het resultaat van de verschillende drastische maatregelen laat zich in een korten zin uitdrukken: ,,De spaarzin is herleefd." De maatregelen brengen den wil tot uitdrukking, de uitgaven zooveel mogelijk door normale ontvangsten te dekken, wat het vertrouwen doet toenemen. De president acht het, gezien het beeld van versteviging van het credietwezen, van minder belang, dat De Nederlandsche Bank een geringere winst behaalde dan verleden jaar en dat het dividend lichtelijk is verminderd. Deze bedraagt ƒ 2.256.507 (v. j. ƒ 2.579.533), terwijl aan de aandeelhouders een dividend van ƒ 51.— (v. j. ƒ 55.—) per aandeel van ƒ 1000 wordt uitgekeerd. ,,De circulatiebank dient meer dan eenig ander instituut uit het bedrijfsleven ook het oog te houden op het algemeene belang." (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jaarverslag 1940-41 4725 C.)

A. GEESTELIJK LEVEN. — Mgr. W. P. A. M. Mutsaerts tot bisschop gewijd. —

Te 's-Hertogenbosch heeft op 30 Juni mgr. dr. J. de Jong, r.k. aartsbisschop van Utrecht, in de St. Janskathedraal de bisschopswijding van mgr. W. P. A. M. Mutsaerts, den coadjuter van den bisschop van 's-Hertogenbosch en titulair bisschop van Lirbe voltrokken. Het voltallige Nederlandsche episcopaat was hier aanwezig. Naast consecrator en assistent bisschoppen fungeerden bij de plechtigheid mgr. F. N. J. Hendrikx, vicaris-generaal van het bisdom Den Bosch als presbyter assistens en mgr. J. Brekelmans, deken en plebaan van de St. Jan en mgr. F. Goyaerts, regent van het seminarie te St.-Michielsgestel, als troondiakens. (De Tijd)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Kolonisatie in de Oostelijke gebieden. —

Juli — De landbouwbedrijven in de ingelijfde Oostelijke gebieden worden grootendeels voorloopig beheerd door de ,,Ostdeutsche Landwirtschaftungsgesellschaft m.b.H.", algemeen bekend onder den naam ,,Ostland", wier arbeidsterrein momenteel 7 mill. ha. beslaat. De bedrijven zijn onderverdeeld in klein-, midden- en grootbedrijven. Van de klein- en middenbedrijven zijn er ongeveer 10% aan kolonisten afgestaan; de ,,Ostland" exploiteert thans nog 500.000 bedrijven met een gezamenlijke oppervlakte van 3 mill. ha. De ca. 4250 grootbedrijven van meer dan 100 ha. werden in hun geheel door Duitsche bedrijfsleiders overgenomen. Een deel werd aan het bestuur der Rijksdomeinen en aan kolonisatiemaatschappijen afgestaan, zoodat thans door de ,,Ostland" nog 3300 bedrijven met een gezamenlijke oppervlakte van 1 mill. ha. worden beheerd. De omvang van de kolonisatie van Volksduitschers in de nieuwe Oostelijke gebieden blijkt uit het verslag van de ,,Deutsche Umsiedlungs-Treuhand G.m.b.H." over 1941.

Afkomstig uit:	Begin der kolonisatie	Aantal kolonisten	Waarvan met eenig vermogen
Estland en Letland	Nov. 1939	63.832)	
Id. na volksverhuizing	Febr. 1941	16.244)	39.080
Zuid-Tirol	Nov. 1939	219.094	62.000
Wolhynië, Gallicië, Narewgeb.	Nov. 1939	134.267	45.000
Gen.-Gouvernement	Sept. 1940	30.495	7.000
Bessarabië, N.-Boekowina	Oct. 1940	136.989	55.000
Dobroedsja, Z.-Boekowina	Dec. 1940	76.756	19.000
Litauen	Jan. 1941	50.471	15.000
Frankrijk	Juni 1941	6.096	3.800
Provincie Luik	Nov. 1941	15.800	4.500
Bulgarije	Dec. 1941	423	35
Servië	Dec. 1941	993	?
Totaal		751.460	250.000

(Econ. Nieuws)

(Vor. ber. Oost-Europa 5142 A.)

C. NEDERLAND. — Boekenproductie in 1939-41 - Tuinbouwresultaten 1940-41. —

Juli — Aan de jaarstatistiek over 1941 van de Nederlandsche productie van boeken worden de volgende cijfers ontleend:

	Nieuwe uitgaven	Herdrukken	Totaal
1939	4678	1876	6554
1940	3370	1515	4885
1941	3284	1489	4773

	Oorspronkelijk	Vertaald
1939	5084	730
1940	3858	574
1941	3990	521

Uitsluitend wat de romans betreft:

	Nieuwe uitgaven	Herdrukken	Totaal
1939	740	144	884
1940	547	117	664
1941	567	175	742

	Oorspronkelijk	Vertaald	In een vr. taal
1939	413	446	25
1940	279	374	11
1941	369	369	4

In het Nederlandsch werden vertaald uit het:

	Engelsch	Duitsch	Fransch	Skandinav.
1939	324	49	12	37
1940	279	45	7	33
1941	265	35	23	27

Tuinbouwresultaten 1940-41. — Een samenvatting van de omzetten van verschillende veilingen over 1941 in vergelijking met 1940 doet het volgende staatje zien:

	1941	1940
Loosduinen	ƒ 2.621.000	ƒ 1.838.000
Groningen	- 1.656.844	- 1.156.844
Delft	- 4.400.000	- 2.800.000
Gouda	- 742.000	- 474.000
Grootebroek	- 3.768.635	- 3.070.925
Aalsmeer (Bloemenlust)	- 5.380.578	- 2.849.141

(Econ. Nieuws)

(Vor. ber. Boekenproductie 1940 4778 H.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Generaal von Küchler en generaal von Manstein bevorderd tot veldmaarschalk - Herinneringsschild voor alle Krimstrijders ingesteld. —

Berlijn, 2 Juli — Naar het D.N.B. meldt heeft Hitler den opperbevelhebber van de legergroep Noord, kolonel-generaal von Küchler, in dankbare waardeering voor zijn verdiensten bij den afweer en vernietiging van de bolsjewistische legers, die over een breed front in den strijd waren geworpen om Leningrad te ontzetten, alsmede in waardeering voor de heldhaftige pres-

taties van de onder zijn bevel strijdende troepen tot generaal-veldmaarschalk bevorderd.
Aan Generaloberst von Manstein zond de Führer het volgende telegram: „In dankbare waardeering van uw bijzondere verdiensten voor de zegevierend gevoerde gevechten op de Krim, die in den vernietigingsslag van Kertsj en het bedwingen van de door natuur en bouwwerken machtige vesting Sebastopol hun bekroning hebben gevonden, bevorder ik u tot generaal-veldmaarschalk. Met uw bevordering en door het invoeren van een herinneringsschild voor alle Krim-strijders eer ik voor het geheele Duitsche volk de heldhaftige prestaties van de onder uw bevel strijdende troepen." (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Onderscheidingen 5156 A.)

A. ENGELAND. — De nederlaag in Egypte; generaal Ritchie opgevolgd door generaal Auchinleck. —
Reuter publiceerde op 1 Juli het volgende extra bericht: Churchill heeft bekend gemaakt, dat Auchinleck als opvolger van generaal Ritchie het bevel over het achtste leger in Libye op zich heeft genomen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Gen. Ritchie 4938 G.; Gen. Auchinleck 5013 B.)

B. FRANKRIJK. — Leon Daudet overleden. —
Vichy, 2 Juli (D.N.B.) — De bekende Fransche schrijver en uiterst rechtsche politicus, Leon Daudet, is te Saint Rémy overleden. Hij bereikte den leeftijd van 75 jaar. Onder invloed van Maurras aanvaardde hij de leerstellingen van het neo-royalisme en werd een vurig medewerker van het royalistische dagblad de „Action Française". Van 1919 tot 1924 was hij lid van de Fransche Kamer. De dood van zijn zoon Philippe in 1925 verwekte groote sensatie. Behalve werken op filosofisch en politiek gebied heeft Leon Daudet ook eenige romans geschreven.
(Telegraaf)

C. ITALIE. — Generaal Cavallero tot maarschalk bevorderd. —
Rome, 2 Juli (Stefani) — De leger-generaal Ugo Cavallero, chef van den Italiaanschen generalen staf, is bij Koninklijk Besluit bevorderd tot maarschalk van Italië. Maarschalk Cavallero bevindt zich thans in Libye. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Ugo Cavallero 4472 C.)

D. NEDERLAND. — Nederlander wegens begunstiging van den vijand ter dood veroordeeld. —
Den Haag, 2 Juli — De höhere S.S. und Polizeiführer maakt bekend: De Nederlander Marcelis van Bemmel uit Monster is door een Duitsche militaire rechtbank wegens begunstiging van den vijand en daadwerkelijke actie in een geheime organisatie, alsmede wegens verzet bij zijn arrestatie, daar hij van zijn schietwapen gebruik wilde maken, ter dood veroordeeld. Het vonnis is door fusilleeren voltrokken. — get. Rauter.
(Vaderland)

(Vor. ber. Rechtszaken 5114 B.)

E. NEDERLAND. — Kultuurkamer; oplagecontrôle ingesteld - Nederlandsche Oost-Compagnie; Mr. M. M. Rost van Tonningen benoemd tot voorzitter van den raad van beheer - Werkverruiming; extra-rantsoen voor tewerkgestelden - F. L. Rambonnet benoemd tot wnd. secretaris-generaal van het dept. van Financiën. —
's-Gravenhage, 2 Juli — Het Verordeningenblad der Nederlandsche Kultuurkamer bevat een verordening van den president, waarbij aan uitgevers van nieuwsbladen en tijdschriften de verplichting wordt opgelegd, een oplageboek aan te leggen en regelmatig bij te houden. Deze boeken zullen periodiek ter controle moeten worden ingezonden. Aangezien tot nu toe de oplagecijfers geheim waren, tastten adverteerders veelal in het duister ten aanzien van de werkingssfeer hunner reclame. De voorspiegelingen, welke advertentie-acquisiteurs den adverteerders deden, waren niet zelden ver bezijden de waarheid. Aan dezen misstand heeft de Nederlandsche Kultuurkamer thans een einde gemaakt.

Nederlandsche Oost-Compagnie; Mr. M. M. Rost van Tonningen benoemd tot voorzitter van den raad van beheer. — 2 Juli — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, Rijksminister Seyss-Inquart, heeft op 1 Juli den president van de Nederlandsche Bank, mr. Rost van Tonningen, benoemd tot voorzitter van den raad van beheer van de op 6 Juni 1942 te Amsterdam opgerichte Nederlandsche Oost Compagnie N.V.

Werkverruiming; extra-rantsoen voor tewerkgestelden. — 2 Juli — De dienst werkverruiming van het N.A.F. deelt mede, dat de volgende regeling is getroffen met het centraal distributiekantoor. Extra rantsoenen voor hen, die in de werkverruiming zijn te werk gesteld, zullen door de gewestelijke inspecteurs van den distributiedienst, na overleg met de inspectie van den rijksdienst voor de werkverruiming, worden vastgesteld. Daar de aard van het werk als richtsnoer geldt bij de toekenning der extra-rantsoenen, is vastgelegd, welk werk als licht, zwaar en zeer zwaar ten aanzien van deze toekenning zal gelden.

F. L. Rambonnet benoemd tot wnd. secretaris-generaal van het dept. van Financiën. — 2 Juli — Naar de Staatscourant meldt is F. L. Rambonnet, algemeen gemachtigde voor de oorlogs- en defensieschaden, bij besluit van den wnd. secr.-gen. van het dep. van Financiën met ingang van 1 Juli aangewezen als waarnemend thesaurier-generaal bij genoemd departement.
(Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Ned. Kultuurkamer 5135 C.; Ned. Oost Cie. 5142 B.; Werkverruiming 5152 D.)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Opgave der verliezen aan het Oostelijk front van 22 Juni 1941 tot 21 Juni 1942. —
Hoofdkwartier van den Führer, 2 Juli (D.N.B.) — Na een jaar van harden, maar zegerijken strijd tegen de Sovjet-Unie maakt het opperbevel der Duitsche weermacht bekend:

In den tijd van 22 Juni 1941 tot 21 Juni 1942, zijn aan het Oostelijke front 271.612 officieren, onderofficieren en manschappen van de geheele weermacht in trouwe vervulling van hun plicht den heldendood gestorven. Het aantal vermisten bedraagt in denzelfden tijd 65.730. Gezien de hardheid van den strijd moet er rekening mee worden gehouden, dat ook van hen een aanzienlijk deel niet terugkeert.
In het bijzonder zijn in de vijf maanden van zegerijke aanvalsslagen in den zomer van 1941: 162.314 officieren, onderofficieren en manschappen gevallen en 33.334 vermist.
In de vijf maanden van zware afweergevechten in den winter van 1941-42 bedraagt het aantal gevallenen 88.977, vermisten 26.319.
In de laatste twee maanden sedert het opnieuw beginnen van groote eigen aanvalshandelingen vielen 20.321 officieren, onderofficieren en manschappen; het aantal vermisten bedraagt 6.077. De zwaarte der offers toont den omvang van het gevaar, dat Europa bedreigde. Allen, die voor Duitschland vielen, zijn garanten van onze overwinning, die de toekomst van Duitschland en daarmede de vrijheid van Europa verzekert.
(Alg. Handelsblad)

(V. b. Verliezen van 22 Juni—1 Dec. '41 4930)

G. ENGELAND. — Winston Churchill verantwoordt zich in het Lagerhuis - Motie van wantrouwen verworpen. —
3 Juli — Na een zeer langdurige zitting van het Engelsche Lagerhuis werd de door Sir John Wardlaw Milne ingediende motie van wantrouwen met 475 tegen 25 stemmen verworpen. Gedurende de zitting hadden verschillende parlementsleden het beleid van den premier aan scherpe critiek onderworpen. Zoo zeide de Labourafgevaardigde Bevin, dat naar zijn meening drie dingen verkeerd waren: 1. de voornaamste strategie van den oorlog deugde niet; 2. er zijn verkeerde wapens vervaardigd; 3. de menschen zijn niet opgeleid voor het juiste gebruik van deze wapens. Verder verklaarde hij, dat Churchill weliswaar het eene debat na het andere won, maar dat hij ook den eenen veldslag na den andere verloor. Sterk drong hij aan op de vorming van een „tweede front" met de woorden: Valt den vijand aan op een afstand van 21 mijlen en niet op een afstand van 14.000 mijlen.
In zijn antwoord verklaarde Churchill, dat indien de verantwoordelijkheid voor de oorlogsvoering den premier wordt ontnomen, opdat een militaire figuur deze kon overnemen, een stelsel zou worden ingevoerd, dat gemakkelijk op een dictatuur kon uitloopen. Ten aanzien van de gebeurtenissen in Afrika zeide hij letterlijk:
Wij hadden 100.000 man in den strijd, de tegenstander 90.000, wij hadden een numerieke superioriteit aan tanks van wellicht 7 tegen 5 en een superioriteit der artillerie van bijna 8 tegen 5. Onze artillerie had de nieuwste types ter beschikking. Tijdens den slag hadden de Britsche legers in Noord-Afrika zich kunnen verheugen over de superioriteit in de lucht. Daarom was hij gerechtvaardigd goed vertrouwen te hebben in den uitslag van een door de Britten ondernomen offensief, dat begin Juni zou zijn ondernomen, wanneer de vijand niet het eerst had toegeslagen. Het smartelijkst bij den strijd in Noord-Afrika, zoo verklaarde Churchill later, is voor hem het feit, dat de Britten in de openingsstadia verslagen werden onder omstandigheden, die heel wel een succes deden verwachten. Hij beschouwt echter den strijd in geen enkel opzicht als beslist.

Ten aanzien van zijn reis naar Amerika verklaarde Churchill, dat de besprekingen bijna uitsluitend gegaan waren over de bewegingen van troepen, schepen, geschut en vliegtuigen en over de maatregelen, die genomen moesten worden om de verliezen op zee tegen te gaan en de in den grond geboorde tonnage te vervangen. (Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Winston Churchill 5155 B.)

DE WERELDOORLOG

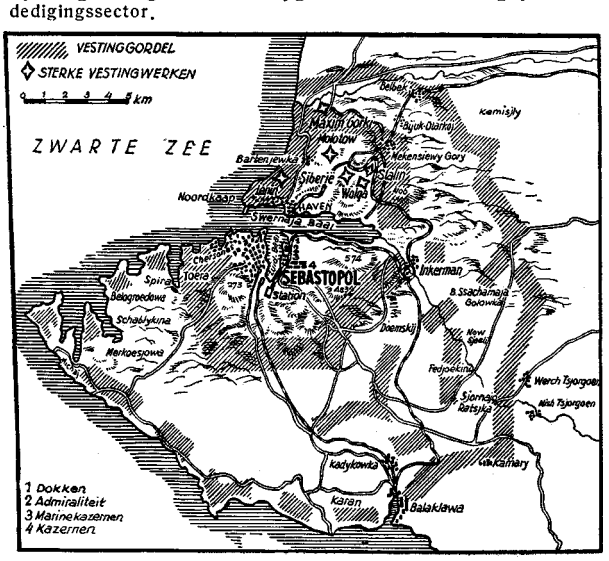
A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Overwinning aan het Wolchov-front; Nederlandsche vrijwilligers onderscheiden zich; ruim 32.000 gevangenen - Sebastopol veroverd - Offensieve operaties in Zuidelijken en Centralen sector geopend - 866.000 br.t. in Juni tot zinken gebracht - 129.300 br.t. in de afgeloopen week vernietigd - Mersa Matroe, El Daba en Foeka bezet; Alameinstelling doorbroken. —

OOSTELIJK FRONT.

Sovjettroepen aan het Wolchovfront definitief vernietigd. — Hoofdkwartier van den Führer, 28 Juni (D.N.B.) — In Februari van dit jaar hadden het tweede Sovjet-Russische stormleger benevens onderdeelen van het 52ste en het 59ste Sovjet-Russische leger kans gezien door een aanval over de bevroren Wolchov ten Noorden van het Ilmenmeer een diepe deuk in het Duitsche afweerfront tot stand te brengen.

Onder aanvoering van den generaal der cavalerie Lindemann hebben troepen van het leger en van de Waffen-S.S. o.w. ook formaties Spaansche, Nederlandsche en Vlaamsche vrijwilligers met voortreffelijken steun van de luchtvloot van generaal Keller na een verbitterden strijd van maanden in het moeilijkste terrein en onder de ongunstigste weeromstandigheden deze vijandelijke legers in de eerste plaats afgesneden van hun achterwaartsche verbindingen, vervolgens steeds dichter opeengedrongen en thans definitief vernietigd. Daardoor is het grootscheepsche doorbraakoffensief van den vijand over de Wolchov met het doel Leningrad te ontzetten mislukt en tot een zware nederlaag van den tegenstander geworden. Den grootsten last van deze zware gevechten hebben infanterie en pioniers gedragen. De vijand heeft volgens de thans beschikbare gegevens verloren: 32.759 gevangenen, 649 stukken geschut, 171 vechtwagens, 2904 machinegeweren, granaatwerpers en machinepistolen, benevens een groote hoeveelheid oorlogstuig van andere soort. De bloedige verliezen van den vijand bedragen een veelvoud van het aantal gevangenen.

Sebastopol veroverd. — 28 Juni — Aan het Oostelijke front van Sebastopol hebben Duitsche en Roemeensche troepen den tegenstander in kazematgevechten uit verscheidene krachtig versterkte hoogtestellingen geworpen. Door dezen aanval werd de vijand gedwongen tot het opgeven van een belangrijken verdedigingssector.

Sebastopol.
(Kaart ontleend a. d. Völk. Beobachter)

30 Juni — Duitsche divisies zijn van het Noorden uit de Sewernaja-baai overgetrokken en zijn ten Oosten van de stad tegen taai vijandelijk verzet in den binnensten vestinggordel doorgedrongen. De bres in den binnensten vestinggordel werd op vele punten tot een doorbraak uitgebreid. Duitsche troepen drongen, door de luchtmacht krachtig gesteund, tot aan de verdedigingsstellingen aan den oostrand der stad door en veroverden het uit den Krimoorlog bekende fort Malakoo stormenderhand.

2 Juli — Duitsche en Roemeensche troepen, onder bevel van generaal-veldmaarschalk von Manstein, schitterend gesteund door de beproefde luchtcorpsen voor strijd op korten afstand van Generaloberst Freiherr von Richthofen, na een verbitterde worsteling van 25 dagen op 1 Juli des middags de tot dusver sterkste land- en zeevesting Sebastopol bedwongen. Sterke forten, in de rotsen uitgehouwen fortificaties, onderaardsche gevechtsinstallaties, betonnen en aarden kazematten, benevens ontelbare veldversterkingen werden in voorbeeldige samenwerking van alle wapens genomen.

3 Juli — Ten Zuidwesten van Sebastopol staan de laatste overblijfselen van de bolsjewistische troepen op de uiterste landtong van het schiereiland Chersones voor hun vernietiging. In den strijd om de vesting Sebastopol werden tot en met 2 Juli meer dan 50.000 gevangenen gemaakt, 21 pantserwagens, 503 stukken geschut, 662 granaatwerpers, alsmede talrijke andere wapens en oorlogsmateriaal van elke soort buitgemaakt of vernietigd.

Offensieve operaties in Zuidelijken en Centralen sector geopend.

1 Juli — In het zuidelijke en het centrale deel van het Oostelijke front zijn Duitsche en met hen verbonden troepen tot den aanval overgegaan.

2 Juli — De eerste aanvalsoperaties hebben belangrijke beginsuccessen opgeleverd. Sterke formaties van de luchtmacht grepen in golven in de gevechten op den grond in.

3 Juli — De aanvalsoperaties van de Duitsche en verbonden troepen hebben over een breedte van bijna 300 K.M. het vijandelijke front doorbroken. De verbitterde tegenaanvallen van vijandelijke pantserbrigades werden met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. Alleen een snelle divisie vernietigde zonder eigen verliezen aan pantserwagens in de periode van 28 Juni tot 2 Juli 100 bolsjewistische pantserwagens.

4 Juli — In de sectoren Charkov en Koers hebben de Duitsche en de met hen verbonden troepen den vijand over het geheele aanvalsfront verslagen. Vrij sterke strijdkrachten van den tegenstander zijn door een uitgebreiden aanval ingesloten. Snelle formaties rukken op naar de rivier de Don.

5 Juli — In bevoegde Duitsche militaire kringen legt men grooten nadruk op de mededeeling in het Duitsche weermachtsbericht van 1 Juli, dat Duitsche troepen in den Zuidelijken en den Centralen sector met hun bondgenooten tot den aanval zijn overgegaan. Men geeft te verstaan, dat dit gelijk staat met het groote offensief, hetwelk sinds geruimen tijd werd verwacht.

DE STRIJD TER ZEE.

29 Juni — In de Middellandsche Zee bracht een Duitsche duikboot een voor Haifa bestemd tankschip en een vrachtschip met tezamen 5000 br.t. tot zinken.

30 Juni — In twee dagen hebben Duitsche duikbooten in het Westelijke gedeelte van den Atlantischen Oceaan, in de Golf van Mexico en in de Caraibische Zee 14 vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 98.000 br.t. tot zinken gebracht en nog twee andere schepen door torpedotreffers zwaar beschadigd. Een deel van de tot zinken gebrachte schepen was volgeladen met vliegtuigen, munitie en ander oorlogsmaterieel, dat voor Afrika was bestemd.

1 Juli — Voor Alexandrië deed een Duitsche duikboot een aanval op een krachtig beveiligd convooi en bracht een troepentransportschip van 13.000 br.t. tot zinken.

2 Juli — In het zeegebied van Port Said bracht een Duitsche duikboot een Britsche munitiestoomboot van 1800 br.t. tot zinken.

3 Juli — In het zeegebied ten Noordoosten van IJsland werd een koopvaardijschip van 1500 br.t. door een gevechtsvliegtuig tot zinken gebracht. In den nacht van 3 op 4 Juli werd in de Noordelijke IJszee een vijandelijke koopvaarder van 10.000 br.t. door vliegtuigaanvallen tot zinken gebracht.

4 Juli — Er werden in de maand Juni 156 vijandelijke handelsschepen met tezamen 866.000 br.t. tot zinken gebracht. Bovendien werden 58 vijandelijke koopvaarders door torpedo- of bomtreffers beschadigd. Het duikbootwapen had met het tot zinken brengen van 132 schepen met 755.300 br.t. een opmerkelijk groot aandeel in dit succes.

DE LUCHTOORLOG.

4 Juli — In den tijd van 17 tot 26 Juni verloor de Britsche luchtmacht 200 vliegtuigen. Daarvan werden er 23 door eenheden der Duitsche vloot neergeschoten. In denzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 37 eigen vliegtuigen verloren.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

28 Juni — In Noord-Afrika is 28 Juni de door diepe defensiestellingen en talrijke mijnenvelden versterkte vesting Mersa Matroe tegen taaien vijandelijken tegenstand stormenderhand veroverd. Meer dan 6000 Engelschen werden gevangen genomen, 36 pantserwagens stukgeschoten en talrijke batterijen vernield. Omvangrijk oorlogsmaterieel viel in handen der Duitsche en Italiaansche troepen. Bij de bestorming heeft zich de Duitsche 90ste lichte divisie bijzonder onderscheiden.

De Britsche troepen zijn in het gebied ten Zuiden van Mersa

Matroe opnieuw verslagen en naar het Oosten verdreven. De Britten hebben daarbij zware pantserverliezen geleden. Generaal-veldmaarschalk Rommel zet de achtervolging van den verslagen vijand voort.

29 Juni — Het achtste Britsche leger trekt verder terug in Oostelijke richting, hevig in het nauw gebracht door de achtervolgende Duitsch-Italiaansche troepen. De snelle vorderingen van Rommels vechtwagencorps dwingt den tegenstander zijn oorlogstuig, vechtwagens en vrachtauto's achter te laten, zijn voorbereide stellingen op te geven en meer naar het Oosten nieuwe verdedigingsstellingen te betrekken.

30 Juni — Duitsche en Italiaansche pantserformaties wierpen den verslagen vijand verder terug en bereikten het gebied ten Oosten van Foeka. Sterke luchtstrijdkrachten vielen de terugtochtswegen en verdedigingswerken der Britten, vooral ten Zuiden van de Arabische Golf, met succes aan.

1 Juli — De operaties van de Duitsch-Italiaansche pantserstrijdkrachten in Egypte, die het gebied van El Daba zijn gepasseerd, duren voort.

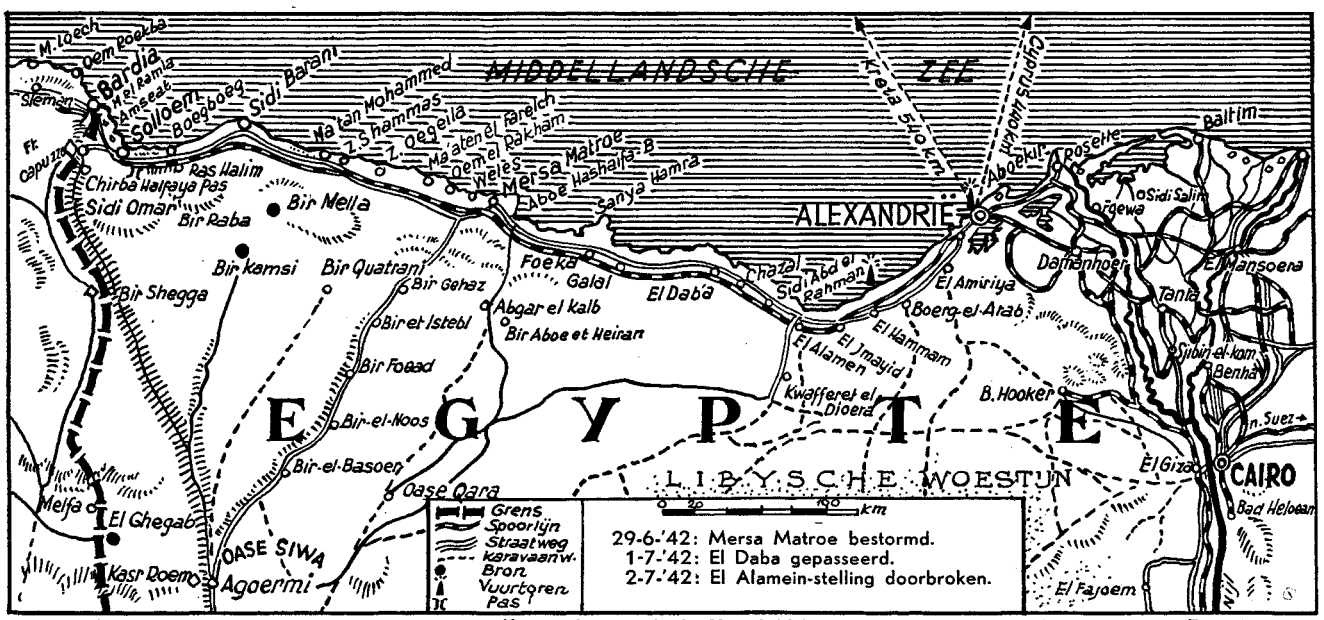
De Engelschen hebben geheel Egypte tot operatiegebied verklaard en de spoorlijnen voor evacuatiedoeleinden in beslag genomen. Zij zijn voorts bezig niet alleen de Nijldelta en het Suezkanaal in staat van verdediging te brengen, maar ook aan den Oostrand van het Sinaïgebied worden omvangrijke defensiemaatregelen getroffen. In Palestina nemen zij eveneens uitgebreide verdedigingsmaatregelen. In de haven van Haïfa zijn Britsche oorlogsschepen aangekomen. Britsche en Tsjechische troepen hebben de verdediging des lands op zich genomen. Uit Libanon zouden Australische troepen naar het Egyptische front zijn vertrokken.

2 Juli — Duitsche en Italiaansche divisies hebben, ondersteund door sterke duikvliegtuigformaties, na een verbitterden strijd de stelling van El Alamein doorbroken. Zij achtervolgen de verslagen Britsche strijdkrachten, die zich op de Nijldelta terugtrekken.

3 Juli — In de zone ten Zuidoosten van El Alamein blijven de operaties van de strijdkrachten der As-mogendheden zich gunstig ontwikkelen. De zwaar versterkte stellingen van den vijand werden bezet. Er werden meer dan 2000 gevangenen gemaakt, Dertig kanonnen en talrijke pantserwagens werden buitgemaakt of vernietigd. De luchtmacht heeft opnieuw krachtig deelgenomen aan den strijd.

4 Juli — In het gebied ten Oosten en ten Zuiden van El Alamein probeerde de vijand, die op het slagveld aanzienlijke versterkingen aan menschen en materieel heeft geconcentreerd, onzen opmarsch door tegenaanvallen tegen te houden. Deze tegenaanvallen werden echter in felle gevechten door onze troepen terstond op beslissende wijze afgeslagen. De geleidelijke zuivering der nesten van verzet van den vijand duurt voort.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland)

Het oorlogsterrein in Noord-Afrika. (Kaart ontleend a. h. Hamb. Fremdenblatt)

(V. b. Krijgsverricht. 5156 A.; Kaart Nrd.-Afrika 5148a)

A. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — De strijd op Madagascar. —

30 Juni — Te Vichy is uit Tanariro, de hoofdstad van Madagascar, bericht ontvangen, dat Engelsche patrouilles van het Noordelijk deel van het eiland uit een overval hebben gedaan op de Zuidkust. De poging mislukte en werd door de Fransche verdedigers, zonder zelf verliezen te lijden afgeslagen.

Volgens berichten uit New York opereeren sedert 1 Juli duikbooten der spil in de wateren tusschen Mozambique en Madagascar. Vijftig mijl ten Zuiden van Mozambique zijn twee schepen getorpedeerd. Men moet aannemen, dat zij met man en muis vergaan zijn, aangezien nog geen overlevenden aan land zijn gekomen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Madagascar 5132 B.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Natoena-eilanden bezet. — Tokio, 30 Juni (Domei) — Een Japansche marinecorrespondent meldt van groot-Natoena, dat dit eiland (tusschen Borneo en Malakka) op 21 Juni door Japansche mariniers is bezet. De landing werd uitgevoerd onder bescherming van het vuur van oorlogsschepen. Het vuur werd niet beantwoord. Toen de landingstroepen het radiostation naderden werd dit station opgeblazen door Nederlandsche strijdkrachten, die zich nog op het eiland bevonden. Het station stond tot den jongsten tijd in verbinding met de Geallieerden en vooral met geallieerde duikbooten. De verdedigers ontkwamen naar elders. Tevoren waren de overige eilanden van de Natoena-groep reeds bezet door de Japansche troepen.

Singkep bezet. — 1 Juli — Japansche legerafdeelingen zijn 28 Juni geland op het Nederlandsch-Indische eiland Singkep, dat tusschen den Lingga-archipel en de Oostkust van Sumatra ligt.

Nicobaren bezet. — Tokio, 1 Juli (D.N.B.) — Naar een oorlogscorrespondent van Domei meldt, hebben de Japanners op 13 en 14 Juni de eilanden der Nicobaren, gelegen ten Zuiden van de Andamanen in den Indischen Oceaan, zonder bloedvergieten bezet.

De strijd in China. — Tokio, 1 Juli (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den vijfden verjaardag van het uitbreken van het Japansch-Chineesche conflict heeft de chef van de persafdeeling, kolonel Nakao Jahagi, voor de radio o.a. verklaard, dat Japan China niet wil veroveren, doch slechts samenwerking met het Chineesche volk wenscht. In de thans verloopen vijf jaar oorlog hebben de Chineezen, volgens den kolonel, 2.328.000 dooden verloren. Wanneer men de gewonden, gevluchten en gevangenen meerekent, bedragen de Chineesche verliezen ongeveer vijf millioen. De Japanners verloren ongeveer 106.000 dooden.

Tsjoengking heeft 2.338.000 ton scheepsruimte verloren; zeven kruisers, een torpedojager, 12 kanonneerbooten en 130 andere schepen van Tsjoengking werden in den grond geboord of beschadigd en 1480 schepen gekaapt. Het aantal neergeschoten of beschadigde vijandelijke vliegtuigen bedraagt 2800, de buit 5000 stukken geschut, 24.200 lichte en zware machinegeweren, 603.000 geweren en 3000 auto's waaronder vechtwagens en andere voertuigen. De Japansche verliezen bedroegen in dezelfde periode 111.000 ton en 240 vliegtuigen.

(Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5156 B.)

A. De taak van de Nederlandsche Oost-Compagnie. — Van den heer F. B. J. Gips, voorz. v. h. bestuur van de Ned. Oost Comp. en pl.v. voorz. v. d. Raad v. h. Bedrijfsleven, verscheen in „De Waag" van 27 Juni het hieronder volgende artikel: De oprichting dezer onderneming en de onmiddellijk daarop gevolgde reis van een delegatie naar de Baltische landen, onder leiding van mr. M. M. Rost van Tonningen, secretaris-generaal van het Departement van Bijzondere Economische Aangelegenheden en president van de Nederlandsche Bank, heeft begrijpelijkerwijze de aandacht getrokken. Vanzelf komen daarbij historische parallellen, zooals de Oost- en West-Indische Compagnieën en ook de oprichting der Nederlandsche Handel Maatschappij in herinnering.

In feite zou een vergelijking met de Nederlandsche Handel Maatschappij, welke — zooals eenige andere economische initiatieven — aan het vèrziend inzicht van Koning Willem I te danken was, juister zijn dan die met de beroemde Indische Compagnieën, waar het winststreven sterker op den voorgrond stond dan het behartigen van de belangen der geheele volkshuishouding, zooals dit bij de Nederl. Handel Mij. het geval was. Uiterst leerzaam en vooral in dezen tijd, mag dan ook de oprichting en het aanvangsstadium van de Nederlandsche Handel Maatschappij beschouwd worden.

In tijden van overgang is het onvermijdelijk, dat van staatswege leiding wordt gegeven aan een gebundeld inzetten der nationale, economische volkskracht. Te allen tijde echter moet daarbij in het oog worden gehouden, dat nimmer het persoonlijk initiatief terzijde mag worden geschoven en dient dan een dergelijk staatsingrijpen in wezen de stimulans te zijn om dit persoonlijk initiatief op gang te brengen of steun te geven. Daarneven dient bedacht te worden — en dit geldt in het bijzonder ook voor de Nederlandsche Oost-Compagnie — dat onder die omstandigheden het uiterste uit de volkskracht gehaald moet worden, en onnutte krachtsverspilling vermeden door overbodige concurrentie. De vraag zal zich bij velen voordoen of het nu het geëigende moment is voor een dergelijke actie en of hier niet gewacht dient te worden tot na afloop der oorlogsomstandigheden, wanneer een beter oordeel zou kunnen bestaan over de mogelijkheden en den inzet van 's lands economische kracht. Volgens mij dient deze vraag in uiterst positieven vorm beantwoord te worden, n.l. dat juist nu iedere mogelijkheid, die geboden wordt, met beide handen dient te worden aangegrepen, wil men niet in een later stadium achter de feiten aanloopen, of — zooals ook zoo leerzaam bij de Nederlandsche Handel Maatschappij beschreven — is er in het volk een zekere apathie ontstaan, die een tijdige ontplooiing der volkskracht in den weg staat. Ons land verkeert in de gelukkige omstandigheden van een belangrijke jaarlijksche toeneming der bevolking. Dit op zichzelf verheugende feit eener gezonde volkskracht, brengt echter de verantwoording met zich, zich tijdig rekenschap te geven van de noodzakelijkheid, de bestaande arbeidsmogelijkheden uit te breiden en nieuwe te scheppen, wil niet het economische en daarmede het sociale en cultureele peil onherroepelijk dalen.

Op historische gronden, samenhangend met den aanleg van het Nederlandsche volk, zijn daartoe de Handel en de Scheepvaart de aangewezen middelen, welke direct den op zoo hoog niveau staanden agrarischen bedrijfstakken, alsmede de industrie ten goede komen. Bovendien moet de Hollandsche handel steeds gezien worden als verre uit te gaan boven een verbindingsschakel te zijn in het productieproces tusschen producenten en consumenten. Het is de constructieve geest van den handel met de voor ons land daarmede onverbrekelijk verbonden scheepvaart, die vanaf de vroegste tijden de pioniers en kolonisators deden uitzwermen over de geheele wereld. Tevens was het deze innerlijke drang, die telkens nieuwe wegen zocht en aanleiding was tot economische ontplooiing, zoowel in het eigen land als in verre en vreemde gebieden. Het beroemde Hollandsche scheepvaartverkeer op de Oostzee en de Levant vervullen iederen Nederlander met trots, evenzeer als het feit, dat later het roer werd omgegooid en handel werd gedreven en nederzettingen gesticht in de beide Amerika's en Indië. Later werd weer een weg teruggevonden door de Middellandsche Zee en het Suez-Kanaal en nog klopt ons allen het hart hoog, wanneer wij terugdenken aan de verrichtingen van onze luchtvaartpioniers op de langste luchtvaartlijn ter wereld, n.l. Schiphol—Batavia. Zelden slechts zal een toenemende bevolking een uitweg kunnen vinden in massale emigratie, waarbij het zelfs in hooge mate de vraag is, of dit aan de volkskracht ten goede komt. Hoewel één onzer grootste kolonisators, t.w. Coen, daarop aandrong, en de Boerenrepublieken evenals de korte heerschappij van Nederland in Brazilië en Noord-Amerika, roemruchte bladzijden onzer nationale historie vormen, blijkt toch telkens weer dat verhooging van de inheemsche productiekracht door uitwisseling met andere volken, welke op economisch lager plan staan, vooral gezocht moet worden door in nieuwe landen leiding te geven. De pioniers dienen dan ook in dit kader gezocht te worden, waarbij het minder ter zake doet of dit leidinggeven zal geschieden door kooplieden, industrieelen, tuin- of landbouwers of ambachtslieden. Hoofdzaak is, dat de besten uit ieder dezer groepen zich gedrongen gevoelen hun land en volk op deze wijze te dienen en zal dan gewoonlijk de practijk wel met zich brengen, dat uit ieder der daarvoor in aanmerking komende sectoren van het economisch leven zij, die zich daartoe geroepen voelen, zich voor korten of langeren tijd naar het nieuwe gebied begeven.

Oostland

Het komt mij voor, dat het van het allergrootste belang voor ons volk moet worden geacht, dat elke mogelijkheid om het economisch verkeer te doen opleven wordt aangegrepen, wil niet onvermijdelijk ons volk op zijn volkskracht verder interen. Het is voldoende bekend, dat de Oostzeehandel op de Baltische en Russische landen van oudsher een belangrijke bron van welvaart voor ons land was. Ook toentertijd waren de te overwinnen moeilijkheden verre van gering, doch met een thuisblijven-zitten achter horretjes werd nimmer iets belangrijks bereikt. Onze beroemdste admiraals hebben er het hunne toe bijgedragen, dat de Hollandsche handel en scheepvaart de leiding in de Oostzee behielden. Ook nu weer bieden de Baltische en Russische gebieden — het van ouds bekende Oostland — belangrijke mogelijkheden. Een opbouw in grooten stijl, waaraan ons volk kan deelnemen, staat te geschieden. Dat deze gebieden nog niet gepacificeerd zijn, is nimmer in onze handelsgeschiedenis een bezwaar gebleken en dit geldt ook nu. De lotsverbondenheid van het Continent treedt sterker dan voorheen naar voren. Wel zal echter minder dan voorheen het winstprincipe dominerend zijn en zal vooral de aandacht er op gericht moeten zijn, dat door den inzet van de Hollandsche energie en arbeidskracht, door pioniersgeest gekoppeld aan vakkennis een meerproductie aan goederen in die gebieden ontstaat. Deze meerproductie kan door een geëigenden handel en scheepvaart aan onze volkshuishouding ten goede komen.

Met zorg zullen de wegen moeten worden uitgezocht, die begaan kunnen worden en afgewogen wat verantwoord is om in te zetten.

Vanzelfsprekend gaan ieders gedachten in de eerste plaats uit naar een directe verbinding met de Baltische havens, al vormt dit op zichzelf reeds een aanzienlijk probleem, hoe dit tot uitvoering te brengen. Het vestigen van vertegenwoordigingen als factorijen sluit zich daarbij vanzelf aan, evenals daarop volgend de bemoeienis met den omslag in de havens en het havenbedrijf zelf. Vele practische mogelijkheden doemen reeds voor ons op, doch het is een primair belang, dat zoowel ten aanzien van de uitzending van degenen, die daarvoor in aanmerking willen komen, als ten opzichte van industrieele en agrarische producten resp. het handelscontact, dit voorloopig van hieruit in één hand wordt gehouden, t.w. bij de Nederlandsche Oost-Compagnie.

De gang van zaken vóór de oprichting der Nederlandsche Oost-Compagnie bewijst hiervan reeds de noodzakelijkheid.

Het is nog te vroeg om meer in het algemeen aan te stippen welke reële kansen geboden worden. Het staat wel reeds vast, dat Hollandsche deskundigen op agrarisch gebied van groot nut zullen kunnen zijn met daarbij aansluitend een handelsbasis, waarbij vooral het streven erop gericht moet zijn om voor onzen landbouw en veeteelt de zoo dringend noodzakelijke veevoedingsmiddelen e.d. te verkrijgen.

Ook hier zal weer de handelsgeest mogelijkheden moeten zoeken op industrieel terrein, aansluitend veelal bij een agrarische of semi-agrarische ontwikkeling, en zal zonder twijfel ernstige kansen hebben. Eén der rijkste bodemschatten, t.w. de turf, zal met Hollandsch inzicht vermoedelijk beter kunnen worden uitgenut, waardoor weer aansluitend en door Hollandsche medewerking hout (naast graan één der groote stapelproducten van den Oostzeehandel) voor den export vrij kan komen. Het visscherijwezen, zoowel de vangst als de vischverwerking, is ook een veld, waar onze arbeidslust in daden zal kunnen worden omgezet. Met nuchterheid dient dit alles te worden bezien, doch het is reeds merkwaardig te constateeren de belangstelling, die deze gedachten wekken. Trouwens het schijnt, dat reeds in andere landen, zooals Zweden en Denemarken, in gelijke richting gewerkt wordt.

Het mag als bekend worden verondersteld, dat de Nederlandsche Oost-Compagnie gesticht is — behalve door den Staat en de Nederlandsche Bank — door onze 2 grootste koopsteden Amsterdam en Rotterdam. Reeds daarin komt tot uitdrukking, dat het hier niet uitsluitend om staatsbemoeienis gaat, doch om initiatief van Overheidswege, dat door het bedrijfsleven dient te worden overgenomen.

Het ligt in de bedoeling zoowel het georganiseerde bedrijfsleven, hetwelk handel, industrie, bankwezen, verkeer en ambacht omvat, in te schakelen als wel de agrarische wereld, terwijl ook de invloed, die van de Kamers van Koophandel hierbij zal kunnen uitgaan, van beteekenis zal zijn.

De Raad voor het Bedrijfsleven heeft derhalve hier de mogelijkheid uit de beste krachten, die te zijner beschikking staan, vertegenwoordigers mede te doen aanwijzen, terwijl door den geheelen opbouw der bedrijfsorganisatie verwezenlijkt kan worden, dat eenerzijds het bedrijfsleven in al zijn onderdeelen een

deskundigen invloed kan doen gelden, anderzijds zorg kan dragen dat de vaderlandsche volkshuishouding op de beste wijze gediend wordt.
Het is verheugend te kunnen vaststellen, dat de Duitsche instanties hier te lande zoowel als in den Ostraum zoo'n volledig begrip blijken te bezitten zoowel voor de Europeesche belangen, die door het Hollandsche initiatief gediend kunnen worden als voor de wijze, waarop volgens Hollandsche opvatting en inzicht hier gehandeld kan worden.
Velen zal ik met het bovenstaande niet hebben kunnen overtuigen, menigeen zal smalend vragen of men nu werkelijk denkt onder die omstandigheden en op die manier onze belangen bij Nederlandsch-Indië te vervangen. Ieder Nederlander draagt rouw in het hart over hetgeen in Indië geschied is, doch dit mag geenszins aanleiding zijn om verder bij de pakken neer te blijven zitten. Pruilen in de rouw en dutten zooals Huygens in zijn Scheepspraet zoo aardig vermeldt, dient snel overwonnen te worden, opdat het scheepje weer het zeesop kan doen schuren.
Het is bijzaak, welk gedeelte van een verlies, dat geleden werd, kan worden ingehaald. Hoofdzaak is, dat hier een mogelijkheid geboden wordt om wederom wat grootsch tot stand te brengen, zoowel in welbegrepen eigen Hollandsch belang als in grooter verband gezien, t.w. het groeiende Nieuwe Europa.
Het is plicht tegenover ons volk en in overeenstemming met aanleg en traditie te trachten een dergelijke kans te benutten.
Het is van ganscher harte te hopen, dat — ondanks alle tegenstelling en verbittering, die hier te lande bestaat — de eendracht, die gevonden werd in de organisatie van het bedrijfsleven, de practische mogelijkheden, als nu de idee der Nederlandsche Oost-Compagnie, tot realiteit brengt. Zonder twijfel zal dit dan door andere mogelijkheden worden gevolgd.
Het is een lange en moeilijke weg, dien de opbouw van ons volk en niet in het minst op economisch terrein zal vergen.
Het is een waarachtig woord, dat dit volk het waard is om zich met eigen persoon en het brengen van offers ervoor in te zetten en in dit besef zal de Nederlandsche Oost-Compagnie de eerste schreden richten, maar — indien vertrouwen en medewerking gegeven worden — zullen deze spoedig in een krachtig voortschrijden kunnen overgaan.
Moge het ons bespaard blijven, dat verkeerd begrip en wantrouwen dit beletten.

(Vor. ber. Ned. Oost-Compagnie 5162 E.)

A. **EGYPTE. — Verklaring van de Asmogendheden inzake het herstel der souvereiniteit van Egypte en het verdrijven der Britsche overheersching uit het Nabije Oosten - Verklaring van de Groot-Moefti van Jeruzalem - Algemeene staking uitgebroken - Oproep van Gailani, leider der Iraksche vrijheidsbeweging. —** 5 Juli. Terwijl de strijdkrachten van de Asmogendheden zegevierend over Egyptisch grondgebied optrekken, bevestigen Duitschland en Italië plechtig, dat het in hun voornemen ligt de onafhankelijkheid en de souvereiniteit van Egypte te eerbiedigen en te waarborgen. De strijdkrachten van de As betreden Egypte niet als een vijandig land, doch uitsluitend met het doel, de Engelschen van Egyptisch grondgebied te verdrijven en tegen Engeland de militaire operaties voort te zetten die bestemd zijn het Nabije Oosten te verlossen van de Britsche overheersching. De politiek van de As is gebaseerd op het beginsel, dat Egypte toebehoort aan de Egyptenaren. Bevrijd van de banden die het verbinden met het Britsche empire en die het genoodzaakt hebben de gevolgen van den oorlog te ondergaan, is Egypte bestemd zijn plaats in te nemen in de gemeenschap der onafhankelijke en souvereine volkeren.

Verklaring van den Groot-Moefti van Jeruzalem. — Berlijn, 6 Juli (D.N.B.) — De Groot-Moefti van Jeruzalem heeft aan persvertegenwoordigers een verklaring afgelegd, waarin hij o.a. zegt: De geweldige overwinningen van de Duitsch-Italiaansche troepen hebben groote vreugde gewekt in het geheele Oosten, vooral bij alle Arabische volken. Zij beteekenen het begin van het einde van het Britsche Rijk. Egypte weet, dat het oogenblik gekomen is zich definitief van de vreemde heerschappij te bevrijden en de onafhankelijkheid van de Nijldelta te verwezenlijken. Zijn toekomst heeft de bijzondere belangstelling van alle Islamietische en Arabische volken. Ik ben er zeker van, dat Egypte, dat in het bezit is van het Suezkanaal, op grond van zijn onafhankelijkheid en zijn vriendschap met de Spilmogendheden de beste garant zal zijn voor de vrijheid en veiligheid van dezen internationalen waterweg. Een millioen van vele millioenen Arabieren in een klein deel van het Arabische vaderland heeft vele jaren gestreden tegen het Britsche Rijk, welks prestige gevoelig is getroffen. Ik ben er zeker van, dat Egypte en alle overige Arabische landen in het Nabije Oosten hun nationale doel in volledige vrijheid en souvereiniteit zullen bereiken.

Algemeene staking uitgebroken. — 6 Juli — Naar uit Cairo gemeld wordt, is in de geheele Egyptische industrie een algemeene staking uitgebroken. De Egyptische minister van Sociale Zaken, Abdel Hakk, heeft de arbeiders aangespoord, om vóór 7 Juli den arbeid te hervatten, anders zal de regeering de arbeiders dwingen, naar hun werkplaatsen terug te keeren. Weigering om te arbeiden zal dan gestraft worden.

Oproep van Kailani, leider der Iraksche vrijheidsbeweging. — Berlijn, 7 Juli (D.N.B.) — Rasjid Ali el Kailani, heeft een oproep gericht tot de Egyptenaren, waarin hij zegt tot hen te spreken als een strijder, die voor hetzelfde doel heeft gevochten, waarvoor ook de Egyptenaren hebben gestreden. Zoowel voor Egypte als voor Irak is Engeland steeds de arglistige en doodelijke vijand geweest, die zich voordeed als vriend, maar verderf beraamde. Thans is het uur der bevrijding voor het eeuwige Egypte gekomen. Het heeft thans een gelegenheid, die nooit terugkeert. Egypte valt de eer te beurt, baanbreker te zijn in den Arabischen vrijheidsstrijd. (Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Krijgsverrichtingen in Egypte 5163 A.; Groot-Moefti 4996 B.; Rasjid Ali el Kailani 4996 B.)

B. **NEDERLAND. — Nederlandsche Landstand; eerste verordeningenblad verschenen - Distributie; aardappelrantsoen verhoogd tot 2½ K.G. per week - Koolzaadbouw en het scheuren van grasland verplicht gesteld - Herziening der gas- en electriciteitsrantsoeneering - Uitvoer van paarden naar Duitschland verboden - Zijdeteelt te Huizen. —**

's-Gravenhage, 6 Juli — Het Verordeningenblad Nr. 1 van den Nederlandschen Landstand, dat verordeningen, beschikkingen, bepalingen, e.d. bevat, die rechtskracht hebben voor de leden van den Nederlandschen Landstand en waarvan ieder, die op gebied van landbouw en visscherij zijn belangen heeft, op de hoogte moet zijn, is verschenen bij de uitgeverij Volk en Bodem te Den Haag.

Distributie; aardappelrantsoen verhoogd tot 2½ K.G. per week. — 's-Gravenhage, 7 Juli — Het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in oorlogstijd maakt bekend, dat het aardappelrantsoen, dat in verband met den overgang van de oude naar de nieuwe oogst over de week van 21 tot 27 Juni 1 K.G. en over de week van 28 Juni tot 4 Juli 1½ K.G. bedroeg, in de komende week opnieuw verhoogd zal worden en weer 2½ K.G. zal bedragen.

Koolzaadbouw en het scheuren van grasland verplicht gesteld. — 's-Gravenhage, 7 Juli (A.N.P.) — De Nederlandsche bevolking is voor de vetvoorziening thans vrijwel geheel aangewezen op de grondstof melk. Door de verminderde melkopbrengst is de vetpositie minder dan in normale tijden het geval is. Er zijn derhalve maatregelen noodig om tot een zekere aanvulling van de geringere opbrengst te komen. De eenige mogelijkheid daartoe is de verbouw van oliezaden, waarvan winterkoolzaad het belangrijkste is. Er zal hiermede onder de gegeven omstandigheden een oppervlakte van ongeveer 50.000 H.A. dienen te worden uitgezaaid. Daar een en ander niet aan het vrije initiatief kan worden overgelaten, zal tot gedwongen koolzaadverbouw moeten worden overgegaan, d.w.z., de gebruiksgerechtigden van bouwland op klei- en zavalgrond zullen verplicht worden ongeveer 8% van hun bouwlandoppervlakte met koolzaad te verbouwen en groote bedrijven op andere grondsoorten 5% van de oppervlakte bouwland. Deze maatregelen zullen een tekort aan akkerbouwland doen ontstaan. In dit tekort kan slechts worden voorzien, indien wordt overgegaan tot het scheuren van grasland. Derhalve is van overheidswege besloten ten behoeve van den oogst 1943 ongeveer 75.000 H.A. grasland te doen scheuren. Het staat wel vast, dat dit aantal langs vrijwilligen weg niet zal worden bereikt, zoodat het scheuren van grasland verplicht zal worden gesteld.

Herziening der gas- en electriciteitsvoorziening. — 's-Gravenhage, 7 Juli — De directeur van het Rijkskolenbureau maakt bekend, dat de moeilijkheden in de kolenvoorziening der gas- en electriciteitsbedrijven hem noodzaken verdere maatregelen te treffen om het gas- en electriciteitsverbruik te verminderen. Eén van deze maatregelen bestaat in het vaststellen van maximum-rantsoenen voor gas en electriciteit voor gezinnen. Aan de gas- en electriciteitsbedrijven zijn hiertoe instructies verstrekt. Aan de hand hiervan en van de beschikbare gegevens zullen deze gewijzigde rantsoenen zoo spoedig mogelijk aan de desbetreffende verbruikers bekendgemaakt worden. Slechts in zeer bijzondere gevallen kan hiervan worden afgeweken. Reeds thans wordt medegedeeld, dat argumenten als extra-lessen, werkzaamheden gedurende de avonduren, afzonderlijke werkkamers voor studeerende kinderen, niet tot een hooger rantsoen zullen kunnen leiden.

Uitvoer van paarden naar Duitschland verboden. — 's-Gravenhage, 7 Juli — Het Bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland wijst er op, dat alle uitvoer van paarden uit Nederland naar Duitschland verboden is. Deze maatregel treedt onmiddellijk in werking, overtreding wordt streng gestraft. Uitvoervergunningen kunnen slechts worden verleend door het Bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland.

Zijdeteelt te Huizen. — Te Huizen zal een proefbedrijf voor

zijderupscocons worden gehouden. Het bedrijf in 1941 had tot doel door een proefteelt op een nog niet in ons land gehouden schaal, de mogelijkheid eener zijdeteeltindustrie in Nederland aan te toonen. Het is toen niet gelukt den volledigen opzet, b.v. 300.000 rupsen te kweeken, door te voeren wegens gebrek aan voldoende voedsel (moerbeiblad), gevolg van de droogte in de periode van dit seizoenbedrijf. Deze opzet eischte ruim veertig kilogram blad per dag. Dank zij den neerslag in de tweede helft van Juni staat deze tegenslag vrij zeker niet te wachten. (Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad - Telegraaf)

(V. b. Ned. Landstand 5154 G.; Aardappelrantsoen 5145 G.; Koolzaad 4783 A.; Scheuren v. grasl. 4890 B.; Gas en electriciteit 5144 D.; Paarden 4633 A.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —**

6 Juli — De nieuwe bankwet van Maart j.l. heeft, zoo bericht de Köln. Ztg. uit Tokio, aan de Bank van Japan de rol toegedacht van financieele centrale voor de Groot Oost-Aziatische ruimte. Gedurende de voorafgegane 60 jaren had deze bank tot taak Japans economischen groei van een bescheiden agrarischen staat tot moderne industriemacht te financieren. Voortaan zal deze taak evenwel rusten op de Japansche Industrieele Bank en de nieuw opgerichte Zuidzee Ontwikkelings-Bank, terwijl de Bank van Japan de leidende valuta-instantie wordt voor het geheele blok Japan, Mandsjoekwo, Korea, Formosa, China, Thailand, Indo-China, de Philippijnen en Nederlandsch-Indië, Malakka en Burma. Dat deze valuta-problemen voorshands slechts van provisorischen aard zullen zijn spreekt vanzelf. Nog zijn als gevolg van den oorlog tèveel handelsrelaties verbroken, dan dat van vandaag op morgen nieuwe evenzeer bloeiende credietsystemen zouden kunnen ontstaan. Voorloopig heerscht nog het zwaard en niet de koopmansstaf. De veldheer bepaalt welk goederenminimum überhaupt vrijgegeven kan worden, omdat de behoeften van de weermacht al het andere op den achtergrond dringen.

Een bloeiend koloniaal rijk, dat de Europeesche volkeren in den loop der eeuwen in Zuid Oost-Azië hadden geschapen, beleeft op dit oogenblik een herordening, welker opbouw natuurlijk niet na een tijdsverloop van zes maanden kan worden beoordeeld, doch waarvoor Japan evenzeer aanspraak maken mag op een behoorlijken termijn. De Japansche radio-omroep voor de Zuidzeelanden bracht dezer dagen zelfs een grootsch opgezette propaganda-rede, waarvan de titel luidde „Ons 100 jarenplan"! Bij dezen blik in de toekomst zijn de oogen van Oost-Azië ook vol verwachting op Europa en in het bijzonder op Duitschland gericht, omdat men zeer wel inziet, dat met name de industrieele prestaties van het Derde Rijk voor den opbouw van Groot Oost-Azië onontbeerlijk zijn.

Nu Japan door middel van den zoo succesvollen zeeoorlog zijn om onmiddelijke oplossing vragende militaire problemen heeft opgelost, treedt thans het transportvraagstuk op den voorgrond en wel eenerzijds het verkeer tusschen de deelen van de Japansche levensruimte onderling en anderzijds dat tusschen Groot Oost-Azië en de Europeesche „grootruimte". Terwijl het in de laatste plaats genoemde verkeer momenteel beperkt is tot enkele individueele gevallen, wordt door Japan en de betrokken Zuidzeegebieden reeds hard gewerkt aan de verbetering van eerstbedoeld transport. Als gevolg der in Mei j.l. verschenen bijzondere scheepsbouwwet, zal de Japansche handelstonnage binnenkort zoodanig zijn opgevoerd, dat aan de behoefte van Japans levensruimte kan worden voldaan en het land van de rijzende zon na den oorlog bovendien een voldoend groote handelsvloot zal bezitten om ook het verkeer met Europa ter hand te nemen. Ondertusschen vormen de jonken uit China en de prauwen van het Maleische schiereiland en Nederlandsch-Indië een waardevolle aanwinst der handelsvloot! Deze zeilschepen van 10 tot 60 ton inhoud vervullen bij het transport over zee als middel ter ontlasting der groote vaartuigen ongeveer dezelfde rol als de vrachtauto's ten aanzien van het railverkeer te land. Zij kwamen voorheen nauwelijks tot hun recht, omdat de groote reederijen in Oost-Azië — en in het bijzonder de Nederlandsche! — deze concurrentie niet dulden. Thans echter worden de prauwen verwelkomd als vrachtvaarders welker capaciteit niet te verachten is, hetgeen duidelijk wordt indien men weet, dat er alleen reeds in Nederlandsch-Indië liefst 15.000 van zulke zeilprauwen bestaan, welke een gezamenlijken inhoud hebben van 450.000 registerton. Naast het zeetransport, dat in het Oost-Aziatische eilandenrijk te allen tijde op den voorgrond is getreden, wint thans ook het verkeer te land aan beteekenis. Dat zulks tot de groote massa is doorgedrongen, daartoe heeft aanzienlijk bijgedragen het onlangs te Tokio gehouden congres van wegenbouwkundigen, dat bezocht is door enkele honderden deskundigen en vaklieden uit alle deelen van het Groot-Aziatische welvaartsgebied.

Japansche burgemeesters op Java. — De Japansche militaire overheid heeft besloten voortaan in de voornaamste steden van Java Japansche burgers tot eersten burgemeester te benoemen. Voor Batavia is uitverkoren de onlangs benoemde adviseur van het Japansche militaire bestuur, Sakai Tsoekamoto, die binnenkort op zijn nieuwen post benoemd zal worden. Tsoekamoto was vroeger leider der afdeeling Zuidzee van de handelsmaatschappij Mitsoebisji.

Wederopbouw der getroffen gebieden. — Het Japansche militaire bestuur heeft den aanleg van een hoogspanningsleiding tusschen Bandoeng en Cheribon ter lengte van omstreeks 115 km. vandaag voltooid, meldt Domei uit Batavia. De Nederlanders hadden met den aanleg hiervan een begin gemaakt.

De werkzaamheden op de Javasche petroleumterreinen maken goeden voortgang. De herstellingen op het Wonokramoterrein zijn geëindigd, zoodat reeds dezer dagen de productie kan worden hervat. Op het Wonosarieterrein kunnen de herstellingen binnenkort gereed zijn; reeds kon een deel der pompinstallaties in gebruik worden genomen. Er werden zeer groote hoeveelheden smeerolie gevonden. Ook de raffinaderijen op Java zullen binnen afzienbaren tijd hersteld kunnen zijn.

Economische maatregelen. — In alle door Japan bezette gebieden in het Zuiden wordt het verkrijgen en het afstaan van kapitaal als volgt geregeld: Japan erkent de overdracht van kapitaal in de bezette gebieden niet, voor zoover die na 8 December 1941 is geschied en het eigendom van vijandelijke staten vijandig gezinde landen of daartoe behoorende of aldaar wonende natuurlijke dan wel rechtspersonen betreft, ook indien er van verwisseling van staatsburgerschap sprake is. Dezelfde regeling geldt voor de overdracht van kapitaal, dat wordt beheerd door de bedoelde staten en personen. Als kapitaal wordt alle vermogen of beleggingen, ook industrie-ondernemingen, beschouwd. Overdracht vóór 8 December 1941, indien deze met onoprechte bedoelingen is geschied, valt eveneens onder de regeling. Overdracht van niet-vijandig kapitaal kan slechts dan worden toegestaan, indien de Japansche autoriteiten vergunning **hebben verleend.**

De Japansche bezettingsautoriteiten hebben de palmolie-industrie op Java onder nauwgezette contrôle gesteld. Met behulp van Japansch kapitaal zal deze industrie belangrijk worden uitgebreid, teneinde niet alleen het binnenlandsch verbruik te verzekeren, doch vooral ook den uitvoer in belangrijke mate te kunnen vergrooten.

De Japansche autoriteiten hebben voorts ervoor zorg gedragen, dat de zich op Java bevindende kinine-fabrieken, welke door oorlogshandelingen waren beschadigd, weder op gang zullen komen. Bij den Japanschen opmarsch waren de fabrieken ten deele vernield.

Het Japansche militaire bestuur op Java zal met ingang van 5 Juli, naar uit Batavia wordt gemeld, een productiecontrôle voor het surplus aan kinine, koffie, rubber en thee instellen. In verband hiermede wordt een plantcontrôlemaatschappij te Batavia opgericht met filialen te Bandoeng en Soerabaja. Deze maatschappij zal de productieprijzen vaststellen en de uitsluitende inkoopcentrale zijn van de producten van de door haar gecontroleerde plantages. Plantages, die gedwongen worden tot een beperking van de productie over te gaan, zullen van de nieuwe maatschappij voorschotten krijgen.

(Nat. Dagblad - Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Banken 5137; Fabr. in Jap. handen 5145 E.; Jap. bewind 5154 A.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Agrarische ontsluiting der bezette Oostelijke gebieden. —**

6 Juli — In het kader van de nieuwe agrarische verordening voor de Oostelijke gebieden zijn in den zuidelijken sector tot einde Mei j.l. reeds 222.000 ha. bouwland aan de reeds gevestigde boeren opnieuw toegewezen, in eerste instantie aan die boeren, die zich door bijzondere arbeidsprestaties en getrouwe plichtsbetrachting tegenover de Duitsche autoriteiten onderscheiden hebben. Ook van de gelegenheid om den tusschen de hofsteden braakliggenden grond te pachten, is veelvuldig gebruik gemaakt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Oost-Europa 5161 B.)

C. **DE WINTER VAN 1940, 1941 EN 1942. — Overzicht. —**

Juli — Naar prof. J. A. Prins in het Landbouwkundig tijdschrift heeft meegedeeld, vertoonden de laatste drie winters een merkwaardig onderlinge overeenkomst en gemeenschappelijke afwijking van normale winters.

De maanden Januari en Februari van 1940, 1941 en 1942 hebben zich gekenmerkt door het ontbreken van de gewoonlijk overheerschende krachtige Z.W. winden, die met de er bij behoorende depressies Nederland gewoonlijk zijn zeeklimaat brengen. Deze winters hadden zoodoende een meer „continentaal" karakter met zwakken wind, tamelijk hoogen barometerstand en lage temperatuur vooral in de windstille nachten.

De nachtelijke temperatuurminima haalden een record in den nacht van 26 of 27 Januari 1942, toen in de hut op 2 meter hoogte bij het natuurkundig laboratorium te Wageningen —25 gr. C., buiten Wageningen —28 gr. C., onder een eternietplaatje op 10 cm. hoogte bij het laboratorium —27 gr. C., buiten

Wageningen —31 gr. C., op één plaats zelfs —34 gr. C. werd vastgesteld.
Waar de sneeuw den thermometer begraven had (op 10 cm.), was de temperatuur ongeveer 5 gr. hooger dan in de hut. Een sneeuwdek heeft nog een ander gevolg voor de temperatuur in den grond. Zoowel op 10 als op 20 cm. diepte gaat deze sprongsgewijze naar boven, terwijl zij op 1 meter diepte bij aanwezigheid van een sneeuwdek haast niet meer daalt. Overigens was de laagste temperatuur dit jaar op 1 meter diepte ong. 4 gr. lager dan in normale winters en bereikte, evenals in 1929, onder het open veld ong. +1 gr. Ofschoon de opeenvolging van drie strenge winters voor ons land wel een unicum was, zijn er vele afzonderlijke winters, welke om hun langeren duur strenger mogen heeten, als b.v. die van 1608, 1709, 1740 en 1891.
In 1940, 1941 en 1942 waren er resp. 57, 50 en 64 dagen met sterk en 23, 31 en 14 dagen met zwak ijs. In 1940 en 1941 waren er resp. 39 en 68 dagen van droogte, dus met lichtgekleurden en poederigen grond en 10 en 27 dagen met sterke droogte, waarin de plantengroei zichtbaar lijdt. Men mag van geluk spreken, dat in den winter van 1942 flink wat sneeuw gevallen was, want anders ware de schade, die uiteindelijk nog is meegevallen, niet te overzien geweest. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Meteorologie 4821 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Kunsttentoonstelling 1942 te München geopend door Rijksminister dr. Göbbels. —

6 Juli — Rijksminister dr. Göbbels heeft op 4 Juli te München in aanwezigheid van het diplomatieke corps, vertegenwoordigers van weermacht, partij en staat de groote Duitsche kunsttentoonstelling 1942 geopend. In zijn openingsrede verklaarde de minister, dat het Duitsche volk tijdens dezen oorlog zijn ware volkskarakter heeft ontdekt. Hoewel het tijdens den wereldoorlog in 1917 zich van zijn innerlijke waarden begon af te wenden, is thans aan het eind van het derde oorlogsjaar het tegendeel het geval. Deze tijd is in elk opzicht scheppend. Hij zal ongetwijfeld tot de rijkste tijdperken van de Duitsche geschiedenis gerekend worden.
680 Duitsche kunstenaars zijn op de tentoonstelling door 1254 kunstwerken vertegenwoordigd. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. dr. Göbbels 5076 B.)

B. SCHEEPVAART. — Recordprijzen voor oude schepen. —

Juli — Zooals op de vrije markt de prijzen van goederen bepaald worden door vraag en aanbod, zoo gaat het ook met de oude schepen. Het aantal bruikbare oude schepen neemt zienderoogen af, waarbij omgekeerd evenredig de prijzen daarvoor stijgen. Deze prijsstijging heeft een omvang aangenomen, die alle verwachtingen overtreft. In den zomer van 1939 werd voor een 15 jaar oud schip van 8300 bruto reg. ton nog £ 24.000 betaald, terwijl kortgeleden een in 1919 gebouwd schip van 9000 br. ton voor £ 750.000 van eigenaar verwisselde. Een nieuw schip van 8300 br. ton kostte in 1939 ongeveer £ 115.000. Een in 1921 gebouwd Zweedsch schip van 8300 br. ton bracht onlangs Zw. Kr. 2.25 millioen op. Ook in vredestijd waren de prijzen voor oude schepen aan vrij groote schommelingen onderhevig doch deze staan in geen verhouding tot de verschillen van den laatsten tijd.
Een bijna nieuw vrachtschip van 7500 br. ton kostte in het crisisjaar 1932 £ 32.000 terwijl in het voor de scheepvaart gunstige jaar 1937 voor een dergelijk schip £ 100.000 en in 1939, kort voor het uitbreken van den oorlog voor eenzelfde schip £ 85.000 betaald moest worden. Daarentegen brengen op het oogenblik oude schepen van 2.000 tot 4.000 br. ton £ 300.000 en meer op. (Alg. Handelsblad)

C. NEDERLAND. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, bezoekt Zeeland - Inspectiereis van generaal-veldmaarschalk Von Rundstedt - Plaatsvervangende Beauftragten voor de provincies Utrecht en Gelderland benoemd - Reichsamtsleiter Werner Daitz spreekt over nationaal-socialisme en techniek. —

Middelburg, 7 Juli (A.N.P.) — Rijksminister Seyss-Inquart heeft van 2 tot en met 5 Juli in Zeeland vertoefd met het doel zich persoonlijk van de toestanden in dit gewest op de hoogte te stellen. Mede dank zij het fraaie zomerweer, dat de reis van den Rijkscommissaris door Zeeland heeft begunstigd, is zijn verblijf in deze provincie tot iets zeer bijzonders geworden, hetgeen dr. Seyss-Inquart even voor zijn vertrek tot uiting deed komen, toen hij dit gewest een edelsteen in de parelketen van Nederlandsche provincies noemde.
Inspectiereis van generaal-veldmaarschalk Von Rundstedt. — 's-Gravenhage, 7 Juli — Generaal-veldmaarschalk von Rundstedt heeft in de laatste dagen in Nederland vertoefd en in gezelschap van den bevelhebber der weermacht in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, en andere hooge officieren, een bezoek gebracht aan de troepen van alle deelen der weermacht. Bij deze gelegenheid heeft hij ook de nieuwe versterkingswerken en zware batterijstellingen in het kustgebied bezichtigd.
Plaatsvervangende Beauftragten voor de provincies Utrecht en Gelderland benoemd. — 7 Juli — Als plaatsvervanger voor den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de prov. Utrecht is aangewezen de Oberreichsleiter Müller-Reinert en als plaatsvervanger van den Beauftragte voor de provincie Gelderland de referent Brandes.
Reichsamtsleiter Werner Daitz spreekt over nationaal-socialisme en techniek. — Den Haag, 7 Juli. — In een door den nationaal-socialistischen bond voor de Duitsche techniek georganiseerde bijeenkomst van Duitsche en Nederlandsche genoodigden heeft op 4 Juli in het gebouw Kneuterdijk 20 Reichsamtsleiter Werner Daitz uit Berlijn gesproken over nationaal-socialisme en techniek.

(V. b. dr. Seyss-Inquart 5134 F.; Generaal-veldmaarschalk Von Rundstedt 5080 B.)

D. FILM. — Het aantal bioscopen en het aantal uitgebrachte speelfilms. —

Juli — De film heeft binnen een halve eeuw de wereld veroverd. In de meeste landen zijn gedurende de laatste decennia de bioscopen aanzienlijk in aantal toegenomen en verbeterd. De filmproductie is vooral geconcentreerd in de meest intensief geïndustrialiseerde gebieden van Noord-Amerika en Europa. Onderstaande tabel geeft hiervan een duidelijk beeld. De cijfers hebben betrekking op het jaar 1937-38.

Gebied	Bevolking in mill.	in % d. wereldbev.	Aant. bioscopen	in % v. h. totaal	Prod. v. speelfilms	in % d. wereldprod.
Europa (incl. Sovj.-Rusl. en Az.-Turkije	544	25.4	30.832	53.0	706	48.7
N.-Amerika (V.S.-Canada)	141	6.6	18.103	31.1	557	38.5
Zuid- en Midden-Amerika	129	6.0	4.068	7.0	57	3.9
Afrika en Voor-Azië	181	8.5	610	1.0	10	0.6
Verre Oosten (incl. Australië en N.-Zeeland)	1144	53.5	4.587	7.9	119	8.3
Totaal	2139	100.0	58.200	100.0	1449	100.0

In het volgende staatje zijn de productiecijfers der voornaamste Europeesche filmlanden vermeld, terwijl ter vergelijking de productiecijfers der V.S. mede zijn opgenomen.

	Aantal uitgebrachte speelfilms						
	1928[1])	1930[1])	1932	1934	1936	1937	1938
Duitschland	224	146	132	129	115	101	99
Frankrijk	94	94	140	126	116	111	122
Engeland	91	142	156	194	221	214	85
Italië	8	15	29	29	33	36	44
Spanje	18	3	6	18	39[2])	—	—
Voorm. Tsj.-Slowakije	18	6	26	31	33	53	41
Voorm. Oostenrijk	23	14	10	16	21	15	7
Voorm. Polen	8	14	19	12	23	27	24
Hongarije	4	2	9	11	24	37	30
Nederland	2	2	4	11	18	11	18
Zweden	8	15	24	20	22	27	25
Ver. Staten	834	595	442	480	500	557	500

1) In 1928 bestond de geheele productie uit stomme films, in 1930 een deel.
2) Dit cijfer heeft betrekking op de productie van 1935; gegevens over de drie volgende jaren zijn i.v.m. den burgeroorlog niet bekend. (Ec. Nieuws)

E. NEDERLAND. — Noord-Duitsche kunsttentoonstelling te Leeuwarden - Het Duitsche Theater in Nederland; artisten geëngageerd - Spoorwegmuseum van Utrecht naar Amsterdam verplaatst. —

7 Juli — De tentoonstelling van beeldende kunst uit de Gouw Wezer-Eems, is thans van Groningen overgebracht naar het Friesch Museum te Leeuwarden, waar zij 3 Juli is geopend. In de „Porceleinzaal" van het museum heeft de gedelegeerde van den Rijkscommissaris voor de provincie Friesland de gasten verwelkomd, in het bijzonder de sprekers, de heeren Van Maasdijk, voorzitter van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, minister-president Joel uit Oldenburg, prof. Gorsemann uit Bremen, Oberbereichsleiter Effger, als vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris, den commissaris der provincie baron Van Harinxma thoe Slooten en den Gaupropagandaleiter Schulz uit Oldenburg.
Het Duitsche Theater in Nederland; artisten geëngageerd. — 7 Juli — Intendant dr. Wolfgang Nufer van het Duitsche theater in Nederland heeft voor het komende seizoen contracten afgesloten met de volgende artisten: Kammersängerin Maria Cebotari van de Staatsopera Berlijn; Kammersängerin Erna Berger van de Staatsopera Berlijn; Kammersängerin Viorica Ursuleac van de Staatsopera München; Kammersängerin Trude Rippele van de

Staatsopera München; Eszter Réthy van de Staatsopera Weenen; Kammersängerin Maria Reining van de Staatsopera Weenen; Horst Taubmann van de Staatsopera München; Willy Domgraf-Fassbender van de Staatsopera Berlijn; Peter Anders van de Staatsopera Berlijn; Kammersänger Karl Schmitt-Walter van het Deutsche Opernhaus, Berlijn en Harald Kreuzberg.

Spoorwegmuseum van Utrecht naar Amsterdam verplaatst. — 7 Juli — Het Nederlandsche Spoorwegmuseum werd omdat de Spoorwegen de daarvoor tot nu toe gebruikte localiteiten noodig had, van Utrecht naar Amsterdam verplaatst, alwaar het werd ondergebracht in het Rijksmuseum. In een aantal zalen heeft de collectie, welke ook cultuurhistorisch van beteekenis is, een waardige plaats gekregen.

Naar de directeur, de heer J. J. M. H. M. Asselberghs mededeelde ligt het in het voornemen om later de geheele verzameling in een speciaal daartoe ingericht gebouw onder te brengen.

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Tentoonstelling Gouw Weser-Ems 5134 F.)

A. **ROTTERDAM. — Bevolking - Regeling inzake den verkoop van honden- en kattenvleesch. —**

Juli — De bevolking bestond op 1 Juni uit 618.194 zielen; n.l. 307.342 mannen en 310.852 vrouwen.

Van 1 Januari tot 1 Juni was de teruggang 5830 personen, n.l. 2923 mannen en 2907 vrouwen, vestiging 6425 (2972 mann. en 3453 vr.); geboorte 4203 (2202 mann. en 2001 vr.); vertrek 14.010 (6758 mann. en 7252 vr.); overlijden 2449 (1339 mann. en 1109 vr.).

Regeling inzake den verkoop van honden- en kattenvleesch. — Juli — Den laatsten tijd werd herhaalde malen geconstateerd, dat, meestal onder afwijkende benamingen, honden- en kattenvleesch voor menschelijke consumptie werd verkocht. Aangezien de Vleeschkeuringswet niet op bedoeld vleesch van toepassing is, bestond geen waarborg ten opzichte van de deugdelijkheid en was er reden, speciaal in verband met het trichinengevaar, in dezen verkoop een bedreiging der volksgezondheid te zien. Te Rotterdam zijn nu een aantal bepalingen in het leven geroepen, waardoor in de eerste plaats voor een regelmatige keuring zorg wordt gedragen, doordat de honden en katten voortaan slechts in een openbaar slachthuis mogen worden geslacht, terwijl het ten verkoop aangeboden vleesch, duidelijk zichtbaar als honden- of kattenvleesch moet worden aangeduid, zoodat de kooper weet wat of hij koopt. Op overtreding van deze bepalingen staan geldboeten of hechtenis. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Bevolking 4827 A.)

B. **TURKIJE. — Minister-president dr. Refik Saydam overleden. —**

Istanboel, 8 Juli (D.N.B.) — Kort na middernacht is in hotel Pera-Palast, te Istanboel, de Turksche minister-president, dr. Refik Saydam, aan hartverlamming overleden. Het plotselinge overlijden van minister-president dr. Refik Saydam kwam als een totale verrassing, daar hij de afgeloopen dagen in Istanboel nog zeer veel gewerkt heeft. De overledene genoot het bijzondere vertrouwen van president Ismet Inönü.

De president van den staat heeft krachtens een verordening den minister van Binnenlandsche Zaken, Fikri Tuezuer, voorloopig belast met de leiding der regeering.

De thans ontslapen premier werd in 1881 te Istanboel geboren. Hij studeerde medicijnen aan de universiteit aldaar en begaf zich later naar Duitschland, waar hij zijn titel behaalde. Als arts, later als professor voor inwendige ziekten, kreeg hij een bijzondere reputatie. Van 1921—1928 was hij minister voor Volksgezondheid, in welke functie hij uitstekend werk verrichtte. Bij de vorming van de regeering Bayar, in October 1937, trad hij af, doch in het tweede kabinet Bayar werd hij belast met de portefeuille van Binnenlandsche Zaken. In Januari 1939 kreeg hij van zijn vriend Inönü opdracht een nieuwe regeering samen te stellen, met welke taak hij nog dienzelfden dag gereedkwam. (Telegraaf)

(Vor. ber. Min.-pres. Saydam 4751 B.)

C. **NEDERLAND. — Aanvulling strafprocedure voor Duitsche gerechten - Provinciale grenswijziging; Vlieland en Terschelling bij Friesland gevoegd. —**

8 Juli — Het verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van Duitsche beslissingen in burgerlijke en handelszaken. Hierin wordt o.a. bepaald, dat de beslissingen in burgerlijke en handelszaken van de burgerlijke gerechten in het Duitsche rijk, met inbegrip van het protectoraat Bohemen en Moravië, welke aldaar in kracht van gewijsde zijn gegaan, worden erkend. Niet erkend echter worden beslissingen in kort geding, alsmede beslissingen en procedures ter zake van faillissement of surséance van betaling. Evenmin wordt een beslissing erkend, wanneer bij overeenkomstige toepassing der Nederlandsche bevoegdheidsbepalingen een gerecht in het Duitsche rijk tot het doen van uitspraak niet bevoegd zou zijn geweest. Voor zoover beslissingen dienen te worden erkend, worden zij op verzoek uitvoerbaar verklaard, onder voorwaarde, dat zij in het Duitsche rijk uitvoerbaar zijn.

Tot dusverre werden Duitsche gerechtelijke uitspraken in civiele- en handelszaken in den regel in Nederland niet erkend, waardoor zij hier geen onmiddellijke uitwerking door middel van executie konden hebben. Volgens het in het internationale rechtsverkeer geldende beginsel der wederkeerigheid, konden dus ook in Duitschland Nederlandsche vonnissen, die rechtsgeldig waren, niet onmiddellijk executabel worden verklaard en tegen de veroordeelde partij ten uitvoer worden gelegd. Ten gevolge van het steeds levendiger wordende handels- en economische verkeer tusschen het Duitsche rijk en het bezette Nederlandsche gebied en de drukke uitwisseling van Nederlandsche werkkrachten naar Duitschland, werd deze toestand van beide zijden in toenemende mate als een ongewenschte en tijdroovende belemmering gevoeld. De onderhandelingen, die daarom reeds sedert geruimen tijd gevoerd zijn om een oplossing te verkrijgen op den grondslag van wederkeerigheid, hebben thans haar neerslag gevonden in deze verordening.

Verder bevat het verordeningenblad een derde verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende wijziging en aanvulling der verordening no. 52/1940 betreffende de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken. Deze verordening is op enkele punten aangevuld ter bespoediging van de procedure. Vooral van belang is, dat het gerechtelijke besluit tot aanhangig maken van een zaak wegvalt. In de plaats daarvan vormt thans de acte van beschuldiging van het openbaar ministerie den grondslag voor de behandeling der zaak in het hoofdproces. Door een tweede voorschrift kan de Landesrichter voortaan straffen tot 15 jaar tuchthuis opleggen. Onder bepaalde voorwaarden, die in de verordening opgesomd worden, kan de Rijkscommissaris binnen een jaar na het rechtsgeldig worden van het vonnis van een Duitsch gerecht het opnieuw aanhangig maken van het hoofdproces bij den nieuwen bijzonderen senaat van het Obergericht gelasten.

Provinciale grenswijziging; Vlieland en Terschelling bij Friesland gevoegd. — Blijkens een in het Verordeningenblad gepubliceerde verordening worden de Noordhollandsche eilanden Vlieland en Terschelling bij de provincie Friesland gevoegd.

(Verordeningenblad no. 16, 7 Juli 1942)

D. **SOVJET-UNIE. — Ambassadeur Maisky informeert te Londen naar de vorming van het „tweede front".**

7 Juli — Maisky, de Sovjet-ambassadeur te Londen heeft namens de regeering der Sovjet-Unie aan de Britsche regeering nadrukkelijk de vraag gesteld, wanneer Engeland zal overgaan tot het scheppen van een „tweede front" ter ontlasting van de Sovjet-Unie, waartoe Engeland zich bij het sluiten van het Britsch-bolsjewistische verdrag heeft verplicht, aldus verneemt de „Westd. Beobachter" via Stockholm uit Londen.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Maisky 5054 A.)

E. **FRANKRIJK. — Agrarische, economische en financieele problemen - Algemeene verbetering. —**

Juli — Tijdens een onlangs gehouden zitting van den ministerraad gaf de minister van Landbouw, Ladurie, een overzicht over de oogstvooruitzichten en deed een door de regeering aangenomen voorstel, een premie van fr. 25 toe te staan voor iederen centenaar graan, welke voor een bepaalden datum voor de consumptie beschikbaar wordt gesteld. De premie zou leiden tot een snellere graanverwerking en tot gevolg hebben, dat belangrijke thans nog bij de boeren liggende hoeveelheden graan beschikbaar zouden komen.

De minister van Financiën, Cathala, deelde een aantal bijzonderheden omtrent het financieele beleid van de regeering mede. Op het oogenblik bedraagt de circulatie van bankbiljetten in Frankrijk 12 milliard francs. De uitgifte van „spaarbonds", welke voor de eerste maal op belangrijke schaal bij de landelijke bevolking werd toegepast, had tot dusverre gunstige resultaten opgeleverd. De minister verklaarde, zonder in overdreven optimisme te vervallen, dat gezegd kon worden, dat de toestand der Fransche staatshuishouding bevredigend is, hoewel de oorlog en de tegenwoordige positie van Frankrijk in de wereld een zwaren druk uitoefenen. De franc heeft zich goed gehouden. Dit valt in hoofdzaak te danken aan de contrôle op den buitenlandschen handel, de prijzen, de industrieele opbrengsten, de handelsoverschotten, alsmede de loonen en de salarissen. Frankrijk was in staat 50 tot 60% van zijn door den oorlog ontstane buitengewone uitgaven op te brengen. De maatregelen tot een straffere ordening, beperking van het verbruik, den boerenarbeid en een vergrooting van den spaarzin, maakten het tot op heden mogelijk, staande te blijven. Deze eigenschappen verzekeren ook voor de toekomst de waardevastheid van het Fransche geld.

De Parijsche correspondent van de N.R.C. schrijft over dit onderwerp in zijn blad van 9 Juli:

Nog immer baart de economische toestand van Frankrijk veel zorg, doch het laagste punt schijnt toch wel gepasseerd en allengs treden verbeteringen op. Wat het brood betreft, een

voortgaande verdeeling op de huidige basis is verzekerd. Toen het kabinet Laval aan het bewind kwam ontbrak er een hoeveelheid koren gelijk aan zes weken verbruik. Die klove is overbrugd, een nieuwe rantsoeneering zal niet noodig zijn. De wijnoogst moet nog worden afgewacht. Er wordt op een middelmatig jaar gerekend. Zonder tegenslagen kan het rantsoen van één liter per hoofd en per week worden gehandhaafd. Voor de aardappelen is de toestand gunstig. De oogst in Bretagne overtreft de verwachtingen. Hier is de groote moeilijkheid veeleer het vervoer. Verslechtingen op het terrein der vleeschvoorziening behoeven niet te worden gevreesd. Zelfs is de veestapel verbeterd. Maar voorzichtigheid blijft geboden en aan verhooging van het rantsoen kan voorloopig niet worden gedacht. Daarentegen is de boterproductie verminderd. Normandië, Bretagne en Angers leverden in Mei 1942: 1765 ton tegen 2638 ton in Mei 1941. Ook de productie van aardnootolie bleef ver beneden normaal.

Aan de vraag naar non-ferro metalen kan dit jaar worden voldaan. De huidige inzameling dient ter dekking van de geraamde behoeften voor 1943. Voor een op de tegenwoordige rantsoeneering ingesteld verbruik is de staalproductie toereikend. Eerst zijn de spoorwegen en de zware industrie bediend, daarna kwamen de kleine fabrieken, de scholen, de ziekenhuizen. Thans is ook de behoefte van landbouw en particuliere bewerking bevredigd. De kolenproductie stemt tot tevredenheid. In het onbezette gebied constateerde men een stijging van 35 procent ten opzichte van het voorafgaande jaar. Nieuwe centrales verbeteren de electriciteitsvoorziening. Verdere restricties zullen niet volgen, eenige verruiming is zelfs waarschijnlijk.

Zeventig procent der textielproductie komt ten bate der burgerbevolking. Helaas is die productie zeer gering, nog geen tien procent van den in 1938 verwerkten voorraad. Het grondstoffengebrek doet zich sterk gevoelen, de voorraden zijn uitgeput. Echter stijgt de productie van kunstvezel jaarlijks met tweederde. Niet vóór midden 1943 zal aan een beperkte vraag kunnen worden voldaan. Ook voor het schoeisel is het laagste punt gepasseerd. Er worden dit jaar vijf millioen paren klompschoenen vervaardigd tegen twee millioen bij den wapenstilstand. Voor een deel is de verbetering in den toestand te danken aan een verhoogde productie, voor een ander deel aan een billijker distributie. Voor een land dat zijn economie op den invoer had ingesteld is dit een loffelijk resultaat.

(Arch. der Gegenwart - N. R. Crt.)

A. SPANJE. — Militaire versterkingen naar Marokko en de Canarische eilanden. —

Madrid, 8 Juli (A.N.P.) — De garnizoenen in Spaansch-Marokko en op de Canarische eilanden zullen met 80.000 man in totaal worden versterkt. De eerste contingenten zijn reeds vertrokken.

(Vaderland)

B. NEDERLAND. — Strafmaatregelen tegen joden. —

8 Juli — In verscheidene gevallen zijn Joden, die door verkoop of ruil van rijwielen de verordening van den commissaris-generaal voor de veiligheid over rijwielen in Joodsch bezit van 22 Juni 1942 hadden overtreden, gearresteerd en naar een concentratiekamp overgebracht. (Vaderland)

(Vor. ber. Joden 5158 B.)

C. NEDERLAND. — Uitvoeringsvoorschriften inzake het Nationale Plan - Restauratie van het Bakenesserhofje te Haarlem. —

Den Haag, 8 Juli — Ter uitvoering van de artikelen 2 en 3 van het besluit betreffende de instelling van een Rijksdienst voor het Nationale Plan heeft de secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken o.m. het volgende bepaald: De president van den Rijksdienst voor het Nationale Plan legt het ontwerp van het Nationale Plan gedurende twee maanden ten bureele van dien Rijksdienst, alsmede ter griffie van elke provincie voor een ieder ter inzage, waarvan kennis wordt gegeven in de „Staatscourant". Gedurende drie maanden daarna kunnen schriftelijk bezwaren daartegen bij den president worden ingediend. Zoo spoedig mogelijk nadat het Nationale Plan van kracht is geworden, doch uiterlijk binnen een door den secretaris-generaal vast te stellen termijn, brengt de commissaris der provincie de in de provincie geldende streekplannen hiermede in overeenstemming. Eenzelfde gang van zaken als boven vermeld, wordt gevolgd bij partieele vaststellingen en herzieningen van het Nationale Plan. Ten behoeve van de ruimtelijke ordening binnen het gebied der provincie en ten behoeve van de coördinatie, wordt een Planologische Dienst ingesteld, van welken dienst de commissaris der provincie hoofd is.

De commissaris der provincie stelt voor de provincie of voor een gedeelte daarvan één of meer streekplannen vast. De ontwerpen voor zoodanige streekplannen worden ter inzage gelegd op de griffie der provincie en op de secretarieën van de gemeente, waarover het streekplan zich uitstrekt, en gedurende drie maanden kunnen daartegen schriftelijk bezwaren worden ingebracht bij den commissaris.

Zoo spoedig mogelijk nadat een streekplan van kracht is geworden brengen de burgemeesters der bij het plan betrokken gemeenten de gemeentelijke planologische maatregelen met het plan in overeenstemming. Een streekplan, van kracht bij het in werking treden van deze beschikking, wordt beschouwd als een streekplan in den zin van deze beschikking. Deze beschikking treedt op 8 Juli in werking.

Restauratie van het Bakenesserhofje te Haarlem. — 8 Juli — De regenten van het oudste hofje van Haarlem, het in 1395 gestichte Bakenesserhofje richtten tot de overheid een verzoek om bijdrage in noodzakelijke restauratiekosten ten bedrage van ƒ 20.000. Thans is beslist, dat het rijk 50% en de gemeente 20% in deze kosten zullen bijdragen, waardoor verwacht mag worden, dat spoedig een aanvang met de restauratie zal worden gemaakt. Het in de oudste stadskern van Haarlem gelegen hofje, dat met zijn toegangspoortjes aan de Bakenessergracht en de Wijde Appelaarsteeg groote bekendheid geniet, biedt een tehuis aan bejaarde vrouwen, waarbij aan de bewoning bepaalde uitkeeringen in natura, z.g. „preuves" zijn verbonden.

(N. R. Crt.)

(Vor. ber. Nat. Plan 4758 A.)

D. NEDERLAND. — Aantal slachtoffers van de oorlogshandelingen in Mei 1940 - Gezondheidstoestand; cijfers ten aanzien van besmettelijke ziekten - Dr. M. N. Roegholt benoemd tot hoogleeraar in de chirurgie te Amsterdam. —

Juli — Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceerde gegevens omtrent het verlies aan menschenlevens, dat als gevolg van de oorlogshandelingen in Mei 1940 te betreuren valt. Wij verloren 2109 militairen alsmede 1683 mannen en 876 vrouwen behoorende tot de burgerbevolking. In dit totaal van 4668 personen zijn niet begrepen 22 militairen en 96 burgers, wier overlijden in 1940 als gevolg van de oorlogshandelingen met vertraging pas in 1941 ter kennis van de gemeentebesturen werd gebracht. Een rangschikking der oorlogsslachtoffers naar de plaats van overlijden gaf de volgende uitkomsten: In Rhenen overleden 367 militairen, in Den Haag, Wassenaar, Voorburg en Rijswijk 257, in Rotterdam 157, in Dordrecht en Dubbeldam 191 en in Delft 58.

In Rotterdam vonden 916 burgers den dood, in Amsterdam 96, in Den Helder 86, in Den Haag 71 en in Dordrecht 61.

Gezondheidstoestand; cijfers ten aanzien van besmettelijke ziekten. — Juli — Op de onlangs te 's-Gravenhage gehouden vergadering van het Ned. Congres voor openbare gezondheidsregeling heeft Dr. L. C. Kersbergen belangwekkende cijfers medegedeeld ten aanzien van de besmettelijke ziekten in ons land. Het blijkt dat het aantal diphterie-gevallen is toegenomen, van 1300 in 1939 tot 1700 in 1940 en 5400 in 1941. De stijging in 1941 werd vooral veroorzaakt door Noordbrabant en Limburg, in welke beide provincies 3700 gevallen werden aangegeven. Wel schijnt de aandoening minder kwaadaardig, maar toch kwamen in 1940 en 1941 resp. nog 103 en 211 sterfgevallen voor. Het aantal meningitis-gevallen steeg van 277 in 1940 tot 433 in 1941. Poliomyelitis, een ziekte, welke overigens nogal eens schommelingen vertoont, telde in 1940: 111 en in 1941: 455 patiënten.

De meest verontrustende cijfers betreffen die van de sterfgevallen aan tuberculose. Stelt men het gemiddelde sterftecijfer voor de jaren 1938 tot en met 1940 op 100, dan komt men voor het jaar 1941 op 144 voor de longtuberculose en op 139 voor alle vormen van tuberculose, dus een toeneming van resp. 44 en 39%. Dat geslachtsziekten in oorlogstijd welig tieren, is een bekend verschijnsel. Wanneer men weet, dat het aantal opgaven van infectiebronnen van 1 October 1940 tot 1 Mei 1942 ruim 3900 bedroeg, dan kan men het werk der adviesbureaux voor geslachtsziekte-bestrijding prijzen, doch men weet ook, dat niet alle gevallen achterhaald kunnen worden.

Tenslotte vermelden wij nog, dat het aantal gevallen van bacillaire dysenterie steeg van 1100 in 1940 tot 3400 in 1941 en dat het aantal roodvonkgevallen in 1940 en 1941 lager was dan daarvoor; tegen 10.000 tot 11.000 gevallen in 1936 tot 1939 stonden 9000 roodvonkgevallen in 1940 en 7000 in 1941.

Dr. M. N. Roegholt benoemd tot hoogleeraar in de chirurgie te Amsterdam. — 8 Juli — Ter vervulling van de vacature prof. dr. W. Noordenbos heeft de burgemeester van Amsterdam dr. M. N. Roegholt, chef der chirurgische afdeeling van het Zuider-Ziekenhuis te Rotterdam, tot gewoon hoogleeraar in de heelkunde aan de Universiteit van Amsterdam benoemd.

De nieuwe hoogleeraar heeft te Leiden gestudeerd, daarop is hij naar Indië vertrokken, waar hij de chirurgische praktijk heeft uitgeoefend, tot 1928. In dit jaar is hij gerepatrieerd om zich aan het Anthoni van Leeuwenhoek-huis te Amsterdam te verbinden, in 1929 is hij chef de clinique van de chirurgische afdeeling van het Wester-Gasthuis geworden. In 1939 heeft hij zijn tegenwoordige functie, die van chef de clinique van het Zuider Ziekenhuis te Rotterdam, aanvaard, en in hetzelfde jaar heeft hij de Tilanus-medaille verworven.

(Telegraaf - Standaard - N. R. Crt.)

(V. b. Slachtoffers 1940 4319 B.; Gezondheidstoestand 4746 C.; Onderwijs 5152 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Doorbraak tusschen Charkov en Koersk - Woronesj bezet - Convooi in de Noordelijke IJszee vernietigd - 266.600 br.t. handelsscheepsruimte vernietigd - Zware strijd in het stellinggebied van El Alamein. —

OOSTELIJK FRONT.

Het offensief tegen de legers van Timosjenko. — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — 5 Juli — Na de doorbraak door de Sovjet-stellingen tusschen Charkov en Koersk hebben de voorste afdeelingen van de Duitsche en de verbonden troepen over een breed front den Don bereikt. Wanhopige tegenaanvallen van Sovjetpantserformaties werden met zeer zware verliezen voor den vijand afgeslagen. Sterke formaties gevechtsvliegtuigen en torpedovliegtuigen steunden door onophoudelijke aanvallen de oprukkende divisies en brachten den vijand nieuwe zware, bloedige verliezen aan menschen en materieel toe. In luchtgevechten werden 51 Sovjet-vliegtuigen neergeschoten. Ook in het gebied van Rzjev werd de aanval, ondanks hardnekkigen vijandelijken tegenstand in sterke veldversterkingen en het ondermijnde, moeilijk begaanbare terrein, voortgezet.

6 Juli — De operaties in den Zuidelijken sector van het Oostelijk front verloopen volgens de plannen. Sterke vijandelijke formaties, die ten Westen van den Don zijn omsingeld, staan voor de vernietiging. Hernieuwde door pantserwagens ondersteunde verlichtingsaanvallen der Sovjettroepen mislukten. De luchtmacht steunde met sterke krachten de operaties en deed krachtige aanvallen op het vijandelijk ravitailleeringsverkeer op spoor- en straatwegen.

7 Juli — Bij de aanvalsoperaties aan het Oostelijk front werd de Don overschreden en de belangrijke industriestad Woronesj bezet. Het aantal gevangenen en de buit nemen voortdurend toe. Tegenaanvallen van den vijand werden afgeslagen. Hierbij vernietigde alleen een Duitsche pantserdivisie 61 Sovjetpantsers. Sterke luchtstrijdkrachten grepen op de zwaartepunten van den slag doeltreffend in en brachten vernietigende slagen toe aan het vijandelijke ravitailleeringsverkeer.

In het gebied ten Noorden van Orel herhaalde de vijand zijn vruchtelooze aanvallen met inzet van talrijke pantsers. Tegenaanvallen leidden tot vernietiging van 22 vijandelijke pantserwagens. De hevige gevechten duren nog voort. In het gebied van Rsjef werd de vijand tijdens een over een breed front ondernomen aanval uit zijn stellingen geworpen.

8 Juli — De doorbraak van de Duitsche en verbonden troepen vanuit het gebied tusschen Charkof en Koersk werd naar het Zuiden sterk vergroot. Vijandelijke tegenaanvallen ten Noordwesten van Woronesj mislukten. In den strijd met ingesloten en uiteengejaagde troepen werden talrijke gevangenen en een groote buit gemaakt. Ten Noorden en Noordwesten van Orel duren de aanvallen van den vijand voort. Zij werden in hevige gevechten en gesteund door sterke formaties gevechtsvliegtuigen afgeslagen. Alleen in den sector van een legercorps werden hierbij in de laatste drie dagen 75 vijandelijke pantserwagens vernietigd. In het achterwaartsche frontgebied ten Zuiden van Rsjef werden sterke vijandelijke groepen op een groot gebied ingesloten; 20 bolsjewistische pantserwagens werden buitgemaakt.

9 Juli — De doorbraak in den Zuidelijken sector van het Oostelijk front heeft het Sovjet-afweerfront ten W. van den Don over meer dan 500 km. breedte aan het wankelen gebracht. Over deze geheele uitgestrektheid zijn Duitsche en met hen verbonden troepen in beweging. Snelle formaties en voorhoedeafdeelingen der infanterie zitten den in wanorde vluchtenden tegenstander dicht op de hielen. In het gebied ten N. en N.W. van Orel hebben de Duitsche troepen in een vierdaagschen harden strijd, krachtig ondersteund door de luchtmacht, de ter verlichting van zijn Zuidfront aanvallenden vijand teruggeslagen en hem zware verliezen toegebracht. In het achter het front gelegen gebied ten Zuiden van Rzjev werden de ingesloten groepen vijandelijke strijdkrachten van alle zijden aangevallen en meer en meer opeengedrongen.

10 Juli — In den Zuidelijken sector van het Oostelijke front wordt de achtervolging van den terugtrekkenden vijand door de Duitsche en verbonden troepen over een breed front voortgezet. Plaatselijke tegenstand werd gebroken. Door pantserwagens gesteunde ontlastingsaanvallen van den vijand ten Noordwesten van Woronesj stortten onder zware verliezen ineen.

Ten Noorden en Noordwesten van Orel hernieuwde de vijand zijn aanvallen met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten. Zij werden in hevige gevechten afgeslagen; plaatselijke bressen werden gedicht en in een tegenaanval opgeruimd.

In het achterwaartsche gebied ten Zuidwesten van Rsjef mislukten uitvalspogingen van de ingesloten bolsjewistische strijdkrachten.

11 Juli — Na de inneming van Woronesj op 7 Juli werd ten Zuiden daarvan de Don over een breedte van 350 km. bereikt en werden talrijke bruggehoofden over de rivier geslagen. Tusschen dit front aan den Don en de vroeger bedreigde thans 300 km. achter het front gelegen steden Charkov en Koersk bevindt zich geen noemenswaardige vijandelijke troepenmacht meer. Volgens tot dusver ontvangen berichten werden in den loop dezer gevechten 88.689 gevangenen gemaakt, 1007 pantserwagens en 1686 kanonnen alsmede een onoverzienbare hoeveelheid andere wapens en oorlogstuig van alle soort buitgemaakt of vernield. Er werden 540 vliegtuigen neergeschoten, de aantallen gevangenen en de hoeveelheid buit nemen voortdurend toe. De bij het afslaan van vijandelijke aanvallen in de streek ten N. en N.W. van Orel vernielde 390 pantserwagens zijn bij deze cijfers niet inbegrepen. De onafgebroken achtervolging van den vijand wordt voortgezet.

Balans van den strijd om Sebastopol. — In aanvulling op het weermachtsbericht van 3 Juli 1942 maakt het opperbevel van de weermacht over den val van de vesting Sebastopol de volgende eindcijfers bekend: in het verloop van de gevechten, die van 7 Juni tot en met 4 Juli met een buitengewone hevigheid werden gevoerd, werden 97.000 gevangenen, onder wie de plaatsvervangende legerleider, generaal Nowikof, gemaakt. 467 stukken geschut, 26 pantserwagens, 824 mitrailleurs, 758 granaatwerpers, 86 pantserafweerkanonnen en 69 stukken luchtdoelgeschut werden buitgemaakt of vernietigd. De buit aan zware en lichte infanteriewapens is nog niet geheel geteld. De bloedige verliezen van den vijand zijn geweldig en moeten getaxeerd worden op 30 tot 40.000 man. 3.597 kazematten en verdedigingsinstallaties van elke soort, waaronder de beide modernste en sterkste bolwerken „Maxim Gorki 1" en „2", met elk 4 kanonnen van 30.5 cm. werden genomen, alsmede rond 137.000 mijnen onschadelijk gemaakt. De totale verliezen van de Duitsche troepen bedragen 872 officieren en 23.239 onderofficieren en manschappen, waarvan 190 officieren en 4147 onderofficieren en manschappen zijn gesneuveld, 11 officieren en 1580 onderofficieren en manschappen worden vermist en de overigen gewond zijn. In de periode van 2 Juni tot 4 Juli werden 23.751 aanvalsvluchten door gevechtsvliegtuigen van allerlei soort uitgevoerd. 123 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten en 18 op den grond vernield. De aanval begon met de doorbraak door de landbrug van Perekop op 21 September 1941 en eindigde met de bestorming van de sterkste zee- en landvesting Sebastopol op 4 Juli 1942.

De aanval kostte den vijand het verlies van 430.000 man aan gevangenen, 1.198 pantserwagens en 2.102 stukken geschut.

DE STRIJD TER ZEE.

5 Juli — In het Oostelijke deel van de Middellandsche Zee werd een vijandelijk koopvaardijschip van 5.000 ton door een Italiaansch torpedovliegtuig tot zinken gebracht.

7 Juli — In het Oostelijk deel van de Middellandsche Zee bracht een Duitsche duikboot uit een beveiligd konvooi een schip van 1500 br.t. tot zinken.

8 Juli — Voor de Engelsche zuidkust brachten lichte gevechtsvliegtuigen overdag een vijandelijk schip van ongeveer 10.000 br.t. tot zinken.

9 Juli — Aan de Engelsche kust viel een flottille motortorpedobooten, onder leiding van luit. ter-zee eerste klasse Feldt, een Britsch convooi aan en bracht zes vijandelijke koopvaarders van in totaal 19.000 br.t., waaronder twee tankschepen, tot zinken.

10 Juli — Aan de Zuidkust van Engeland brachten lichte gevechtsvliegtuigen een koopvaardijschip van 3000 br.t. alsmede een tamelijk groot bewakingsvaartuig tot zinken. In het Oostelijke deel der Middellandsche Zee is een vijandelijk koopvaardijschip van 5000 ton door een Italiaansch vliegtuig aangevallen en tot zinken gebracht.

Convooi in de Noordelijke IJszee vernietigd. — 10 Juli — Sedert den 2den Juli werd in de wateren tusschen de Noordkaap en Spitsbergen 3 tot 400 zeemijlen verwijderd van de Noordkust van Noorwegen, een groote operatie van lucht- en zeestrijdkrachten uitgevoerd tegen het vijandelijke konvooiverkeer naar de Sovjet-Unie.

Het konvooi bestond uit 38 koopvaardijschepen, was geladen met vliegtuigen, pantserwagens, munitie en levensmiddelen, met bestemming Archangelsk en werd door zware vijandelijke zeestrijdkrachten, torpedojagers en korvetten zeer krachtig beschermd. In nauwe samenwerking tusschen marine en luchtmacht werden door gevechtsvliegtuigen 1 zware Amerikaansche kruiser en 19 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 122.000 br.t., door duikbooten 9 schepen met een gezamenlijken inhoud van 70.400 br.t. tot zinken gebracht. Bij de achtervolging van de overblijfselen van het konvooi sloegen duikbooten er in, nog 4 schepen met een gezamenlijken inhoud van 24.700 br.t. tot zinken te brengen. Later werd het restant van het

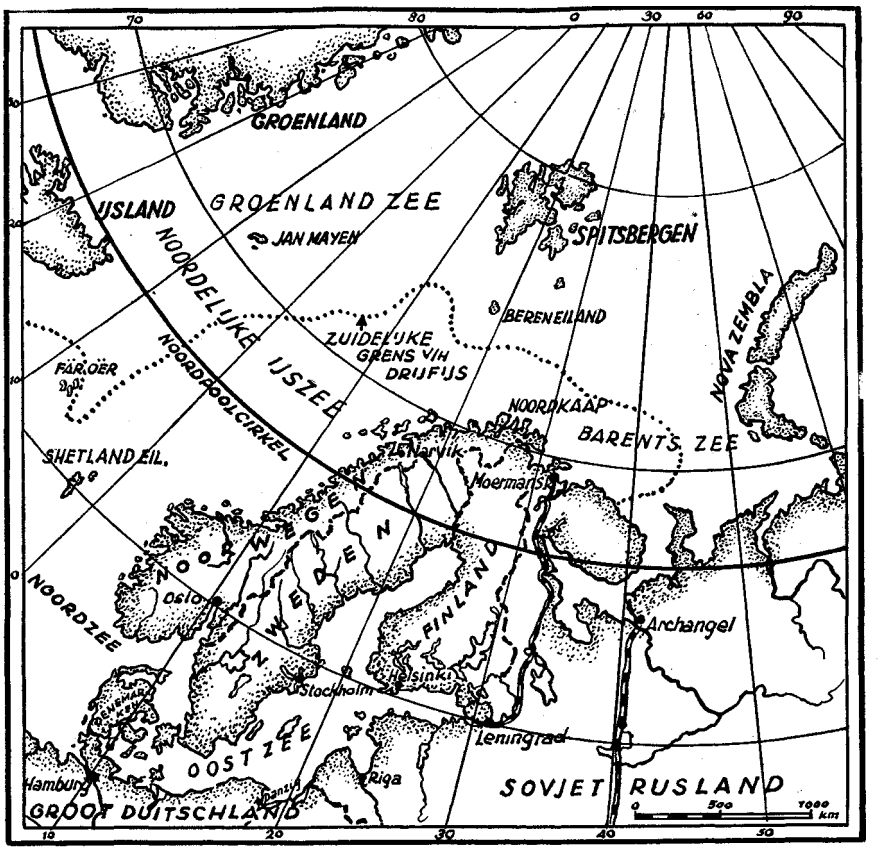
groote Engelsch-Amerikaansche konvooi in de Noordelijke IJszee opnieuw door gevechtsvliegers en duikbooten aangevallen. Van het konvooi, dat nog uit drie schepen van tezamen 19.000 br.t., met drie torpedojagers en twee bewakingsvaartuigen bestond, werden alle drie schepen tot zinken gebracht, waarvan twee door duikbooten.
Zoodoende werden van dit konvooi 35 vijandelijke schepen met een totalen inhoud van meer dan 236.100 br.t., waarvan reeds 10.000 br.t. in de vorige week vernield werd, vernietigd. Door zeereddingsvliegtuigen werd een vrij groot aantal Amerikaansche zeelieden gered en gevangengenomen.
10 Juli — Het Finsche opperbevel deelt mede: Tot 8 Juli werden in de Finsche Golf in totaal 14 Sovjet-duikbooten tot zinken gebracht, waarbij nog 12 gevallen komen, waarin de bodems waarschijnlijk in den grond zijn geboord.

DE LUCHTOORLOG.

9 Juli — Van 23 Juni tot 6 Juli heeft de luchtmacht der Sovjets 980 vliegtuigen verloren; daarvan zijn 837 in luchtgevechten, 99 door luchtafweergeschut en twee door legerformaties vernietigd, en de overige op den grond vernield. In denzelfden tijd zijn 89 Duitsche vliegtuigen verloren gegaan.
11 Juli — In den tijd van 27 Juni tot 9 Juli heeft de Britsche luchtmacht 223 vliegtuigen verloren; daarvan werden 27 door eenheden van de Duitsche marine neergeschoten. In dienzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 54 Duitsche vliegtuigen verloren.

DE STRIJD IN N.-AFRIKA.

5 Juli — Aan het Egyptische front activiteit van gemotoriseerde afdeelingen en wederzijdsche levendige activiteit van de artillerie. Aanvallen van vijandelijke gepantserde verkenningswagens werden overal snel afgeslagen.
In een toelichting op de militaire operaties heeft het opperbevel der Duitsche weermacht medegedeeld, dat de bres in de stellingen van El Alamein ondanks krachtige zandstormen, is vergroot. In deze stellingen, die bijna als vestingen zijn aangelegd en die met allerlei hulpmiddelen zijn versterkt, bieden de Engelschen met hun artillerie en luchtmacht een hardnekkigen tegenstand. Ook hier grepen Duitsche vliegtuigen met succes in den strijd in en brachten de artillerie in verscheidene stellingen tot zwijgen.
6 Juli — Van Italiaansche zijde is bekend gemaakt, dat de Duitsch-Italiaansche troepen in Egypte voor de eerste maal contact hebben gehad met Amerikaansche tankformaties.
In een uitvoerige beschouwing schrijft de „Giornale d'Italia", dat de Britsche stelling van El Alamein zich van de kust in Zuidoostelijke richting tot Mingar Labag aan den rand van de Quatara-laagvlakte uitstrekt. In de „Deutsche Ztg. i. d. N." werd een dezer dagen hierover medegedeeld, dat het woestijnplateau zich op deze plaats tusschen de naar het Zuiden terugwijkende kust en de door mensch en dier gemeden uitloopers van de Quatara-laagvlakte versmalt tot een strook van slechts 50 km. breed. Deze „flesschenhals" stelt nauwe grenzen aan de mogelijkheden van een beweeglijke oorlogvoering en is daarom zeer geschikt voor de verdediging.
Generaal-veldmaarschalk Rommel is nu in het centrum door de Britsche stellingen heengebroken, terwijl de Engelsche beide flanken hardnekkig verdedigen. Generaal Auchinleck heeft het zoogenaamde Nijlleger en verder alle versterkingen uit het Midden-Oosten geconcentreerd om de opdringende Duitsch-Italiaansche troepen tegen te houden. Verder zijn alle Engelsche luchtstrijdkrachten uit het gebied der Middellandsche Zee en uit het Midden-Oosten naar Egypte gedirigeerd, waardoor de toegenomen activiteit der Britsche luchtmacht wordt verklaard. Binnen 24 uur beschikte de verdediging van El Alamein over aanzienlijke formaties jacht- en gevechtstoestellen. In de Middellandsche Zee heeft de Admiraliteit een groot aantal Amerikaansche en Engelsche onderzeeërs geconcentreerd.
8 Juli — Een hevige vijandelijke aanval werd onmiddellijk met gevoelige verliezen voor den vijand afgeslagen. Het aantal pantserwagens en gepantserde verkenningswagens, dat bij de acties der laatste dagen is vernietigd, bedraagt 35. Er werden talrijke gevangenen gemaakt.

Het operatieterrein der Duitsche duikbooten in het Hooge Noorden.
(Teekening ontleend aan „Das Reich")

9 Juli — In de zone van El Alamein hebben Italiaansche en Duitsche gepantserde afdeelingen na met succes bekroonde gevechten, vijandelijke groepen gedwongen, zich met verliezen terug te trekken; tevens hebben zij eenige belangrijke stellingen bezet.
11 Juli — Hevige gevechten in het gebied van El Alamein zijn aan den gang. Krachtige Britsche aanvallen op het centrum en het noordelijk deel van het Duitsch-Italiaansche front werden afgeslagen. In den Zuidelijken sector is de vijand door een verrassenden aanval van Duitsche en Italiaansche troepen teruggeworpen. (N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5163 A.)

A. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Eiland Mayotta in het Kanaal van Mozambique door Britsche strijdkrachten bezet. —**
Stockholm, 10 Juli (D.N.B.) — Volgens een officieel bericht uit Londen hebben Britsche strijdkrachten op 2 Juli het Fransche eiland Mayotta in het Kanaal van Mozambique bezet. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Krijgsverrichtingen 5164 A.)**

B. **JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - De strijd in China. —**
Tokio, 9 Juli (Domei) — De Japansche afdeelingen in het Zuidoosten van Tsjekiang hebben onverwacht een nieuw offensief geopend en de vijandelijke stellingen te Haikausji, 18 kilometer ten Zuidoosten van Lisjoei aan de Woe, genomen. Op den tweeden dag van het offensief rukten de Japanners tot 18 kilometer ten Zuidoosten van Haikausji op.
10 Juli — In de Chineesche provincie Tsjekiang heeft de Japansche rechtervleugel gisteren Tsjisitaosji, 28 km. ten Z.W. van Lisjoei genomen. De Japansche linkervleugel bereikte Lengtsjoean, 30 km. ten Z.W. van Lisjoei. In het Zuidoosten van Tsjekiang hebben de Japansche troepen de stad Tsingtien, 50 km. ten Z.O. van Lisjoei, stormenderhand genomen.
Amerikaansche marineverliezen. — Madrid, 5 Juli (D.N.B.) — De door de Amerikaansche Admiraliteit gepubliceerde zesde lijst met de door de Amerikaansche marine geleden verliezen bevat de namen van 190 dooden, 54 gewonden en 642 vermisten. Hierdoor is het officieele verliescijfer sedert het uitbreken van den oorlog tot 11.000 gestegen.
(Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5164 B.)

A. **INDO-CHINA EN NEDERLANDSCH-INDIE.** — Onder den titel ,,De eene en de andere weg'' publiceerde ,,Het Nationale Dagblad'' van 1 Juli onderstaand artikel:

Indo-China en Nederlandsch-Indië twee oplossingen voor het zelfde probleem, twee verschillende methoden voor eenzelfde dilemma. De Nederlanders uit Nederlandsch-Indië konden, toen het geschil in het Verre Oosten acuut werd, op de Britsche en Amerikaansche evacuatieschepen nog juist genadig als emigranten zonder vaste bestemming een plaatsje op het tusschendek krijgen. Rusteloos en niets om handen hebbend slenteren ze doelloos, nog steeds gestoken in de ijlings op de vlucht meegenomen kleeding door de havenwijken van Sydney en Calcutta. In de brandend heete zon droomen ze van Indische rijsttafels met anderhalf dozijn Maleische boys als schoteldragers in ,,Hotel des Indes'' in Batavia. En af en toe vangen ze brokstukken van berichten op, die gewagen van verstrekkende veranderingen in de rijke koloniale gebieden. Daar zwaaiden zij eens den scepter. Dat alles hebben ze den Japanners moeten afstaan.

De Franschen van Indo-China, hoe vaak niet door de Nederlanders als tweederangs zakenlui in het Verre Oosten beschouwd, gaan in Saigon of in de intact gebleven concessies der Chineesche havensteden in origineele Japansche zijde naar de paardenrennen. Spottend meesmuilen ze over den daverenden loop der dingen in deze wereld, die ze in hun sluwheid toch den baas gebleven zijn. Het is een leering als die van de vijf wijze en de vijf dwaze maagden uit den Bijbel. Toen er in het Verre Oosten een beslissing genomen moest worden: meedoen met de Japanners in de Groot-Aziatische levensruimte of zich aan den kant van de Geallieerden plaatsen, miskenden de Nederlanders de realiteiten van deze wereld. Vaag gebonden aan een systeem, waarvan ze zelf in Indië maar al te noodlottig in militair opzicht de heillooze uitwerking ondervonden hadden, lieten zij zich verblinden door beloften, waarvan ze toch eigenlijk uit eigen ervaring in het moederland en elders in Europa hadden moeten weten, dat van de zijde der Geallieerden niemand in staat was ze te houden.

De Franschen, die de laatste en steeds de minst invloedrijke Europeanen in het Verre Oosten geweest zijn, zijn thans hier de eenige overgebleven blanken, die in al hun bezittingen volkomen erkend zijn. De Japansche gezant in Indo-China overhandigde kortelings den Franschen gouverneur-generaal, Admiraal Decoux, uit naam van den Tenno de ,,Orde van de opgaande Zon''. In een toespraak daarbij gaf hij uitdrukking aan de hoop, dat de inschakeling van Indo-China in de Oost-Aziatische belangengemeenschap ook in de toekomst even bevredigend zou zijn als dit tot dusverre het geval was. Japan, dat Indo-China als belangrijken leverancier van kolen, mais en vooral van rijst beschouwt, zal alles in het werk stellen om de behoeften van Indo-China aan machines, chemicaliën, verbruiks-goederen en zijde te bevredigen. Vooral aan het laatste zal Indo-China geen gebrek behoeven te lijden, aangezien Japan dit product door het ,,déraillement'' van de ,,Zijde-express-Yokohama-New-York'' ter hoogte van Pearl Harbor in rijken overvloed te vergeven heeft.

In plaats van een democratische voorpost tegen het ,,fascistische'' Japan te zijn, zooals Léon Blum, Daladier en vooral de joodsche minister van Koloniën, Mandel, Indo-China wilden uitbouwen, diende het land met zijn vele strategisch belangrijke steunpunten als springplank voor den grooten opmarsch der Japanners. Vanuit Haiphong werd de Burmastraat lamgelegd. Van het Zuiden, van Cochinchina uit, zijn de Japansche torpedo- en bombardementsvliegtuigen gestart, die de ,,Prince of Wales'' en de ,,Repulse'' buiten gevecht stelden.

Indo-China is geen oorlogsoffer. De bezetting door de Japanners is gemakkelijk te dragen. Intusschen zijn de meeste troepen, die de eerste dagen aankwamen, weer verder getrokken, naar Malay, naar Burma en naar het Zuiden. De Japansche soldaten gedragen zich correct. Indo-China is officieel immers de bondgenoot van het Zonnerijk. In interne zaken heeft zich niemand gemengd. De inlandsche vorsten, keizers en koningen, regeeren nog steeds zooals vroeger, bijgestaan door de Fransche residenten. De grensveranderingen met Thailand, voorwaarde voor een met Japansche opvattingen strookende goede nabuurschap, zien er slechts op de kaart smartelijk uit. In werkelijkheid gaat het hier enkel om wat afgelegen oerwoud, waarin slechts boomen — hier en daar eenig teakhout — waarde bezitten. Angkor, de koningsstad, die door de Franschen ontdekt werd en als trekplaats voor vreemdelingenverkeer zeer geliefd werd, is voor Indo-China behouden gebleven.

Indo-China heeft weinig reden tot klagen. Zeker de hitteverdrijvende aperitifs uit het moederland komen niet meer binnen. Maar dat is dan ook het eenige, waardoor iets van een Britsche blokkade gemerkt wordt. Overigens was Indo-China het moederland meer van nut met leveranties van rijst, thee en rubber dan omgekeerd het moederland de kolonie kon bijstaan. Reeds jaren waren de Japansche producten goedkooper dan de Fransche. De oorlogsomstandigheden zijn van beslissenden invloed geweest voor de industrialiseering van het land. Zooals zoovele andere Achter-Indische gebieden is ook Indo-China voor het probleem van een voortdurend stijgend geboorte-overschot geplaatst.

Zooals in het oude Europa belooft ook hier de industrialiseering uitkomst, temeer daar hier alle mogelijkheden voor een sterk geïntensiveerde textielindustrie voorhanden zijn. In het laatste jaar is de productie van katoen tot over 12.000 ton gestegen. 250.000 arbeiders hebben bij de bewerking van katoenproducten reeds een bestaan gevonden. De suikerproductie heeft zich in vier jaren tot 20.000 ton verdubbeld. De papierproductie heeft de 8000 ton reeds lang overschreden. Rubber, die vroeger vrijwel onbewerkt geëxporteerd werd, wordt thans grootendeels gebruikt voor de fabricage van fietsbanden, die voor de tegen spotprijzen ingevoerde Japansche rijwielen tot in de afgelegenste dorpen benut worden. Indo-China heeft een kolenvoorraad, die het land in de naaste toekomst tot den grootsten kolenleverancier van het Verre Oosten zal maken. Thans is men reeds bezig hier een complete chemische industrie op te bouwen, die met de productie van carbid reeds een begin gemaakt heeft. De huiden van ongeveer twee millioen stuks runderen, buffels en varkens geven den grondslag voor de uitbouw van een leeren schoenenindustrie. De olie van aardnoten, cocosnoten, sesam en rhizinus, die vroeger in groote hoeveelheden uitgevoerd werd, wordt thans als brandstof voor industriemotoren gebruikt.

De gunstige ervaringen, die admiraal Decoux met zijn bondgenootschap met Japan opdeed, leidden er toe dat ook alle andere Oostaziatische Fransche bezittingen, in het bijzonder de vele eilanden, onder zijn bewind geplaatst werden. Zoo is het den Franschen met hun andere methode in het Verre Oosten gegaan. In Europa liepen ze ook met den kop tegen den muur. In het Verre Oosten herstelden ze zich echter indachtig de wijze leering, die in de realiteiten der dingen in deze wereld opgesloten ligt.

(V. b. Fransch Indo-China 4940 D; Gouv.-Gen. Decoux 4953 B.)

B. **NEDERLAND. — Uitgeweken regeering knoopt diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie aan.** — Stockholm, 14 Juli (D.N.B.) — Tusschen de Sovjet-Unie en de uitgeweken Nederlandsche regeering is 10 Juli, naar de Britsche berichtendienst meldt, een overeenkomst onderteekend, welke het aanknoopen van diplomatieke betrekkingen inhoudt. De verdragsluitende partijen zijn overeengekomen zich te doen vertegenwoordigen door gezanten.

Het **Alg. Handelsblad** teekent hierbij het volgende aan:

Bovenstaand bericht dient uiteraard in verband te worden gebracht met het onlangs gesloten Britsch-bolsjewistische verdrag. Waar Engeland alle hoop op een overwinning afhankelijk weet van den strijd der Sovjet-Unie, is dit a fortiori het geval voor een uitgeweken regeering als de Nederlandsche te Londen en Washington. De Britsche regeering heeft de politieke consequentie van deze militaire verhouding getrokken door het vasteland van Europa bij verdrag prijs te geven aan een bolsjewiseering — na een overwinning der Geallieerden wel te verstaan. Thans heeft de uitgeweken Nederlandsche regeering, welke, zooals bekend, deels ,,zetelt'' te Londen, deels te Washington, zich bij deze Britsche politiek aangesloten. Gedurende het ruim twintigtal jaren na het uitbreken der bolsjewistische revolutie heeft Nederland de deuren zoo veel mogelijk gesloten gehouden voor de ontbindende elementen van het in de Sovjet-Unie belichaamde radicale, wereldrevolutionnaire marxisme. Desondanks werd in Oost-Indië (communistenopstanden 1925—1926 enz.) als ook in het moederland in Europa (,,hulp aan Spanje'' en derg.) nog ruimschoots de weerslag ondervonden van het streven van Komintern en IIIde Internationale. De jongste ,,daad'' van een uitgeweken regeering, welke nota bene onder leiding staat van den gewezen Anti-Revolutionnairen hoogleeraar aan de Vrije Universiteit, prof. Gerbrandy, beteekent een volkomen breuk met de principieele richtlijn, waaraan Nederland met Zwitserland gedurende twintig jaar consequent had vastgehouden. Hetgeen de Britsche regeering noodgedwongen heeft gedaan, terwijl zij nog schijnbaar baas in eigen huis is, n.l. onder den druk der radicale massa het eigen land openzetten voor verdere bolsjewiseering, en het ,,bevrijde'' Europa bij voorbaat daaraan prijsgeven, volgt de Nederlandsche uitgeweken regeering thans na. Geen gebeurtenis kon beter bewijzen, hoezeer deze voormalige regeering door den loop der omstandigheden, doch vooral wegens gebrek aan inzicht in de diepste problemen van dezen tijd, den zin voor de werkelijkheid en het besef voor hetgeen thans noodzakelijk is, heeft verloren. Niet echter deze papieren overeenkomsten, doch de strijders aan het Oostfront bepalen den inhoud van Europa's toekomstige ontwikkeling. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Nederl. regeering te Londen 5155 C.)

A. NEDERLAND. — Ordemaatregelen door den Wehrmachtsbefehlshaber en den Rijkscommissaris - Bekendmaking. —

Den Haag, 13 Juli — Den laatsten tijd heeft de vijand, met het oog op de hem bedreigende vernietigende nederlagen in het Oosten, in versterkte mate door radiouitzendingen en verspreiding van vlugschriften de bevolking van de door Duitschland bezette westelijke gebieden aangezet tot daden van sabotage. Ter waarschuwing van onbezonnen elementen tegen dergelijke handelingen heb ik, ter beveiliging van de uitvoering van mijn militaire opdracht, een vrij groot aantal inwoners des lands als gijzelaars gevangen doen zetten. Deze gijzelaars zullen bij daden van sabotage der bevolking aangepakt worden. Zij staan borg met hun leven. De bevolking heeft het in de hand om door een bezonnen optreden en door medewerking bij de verhindering van daden van sabotage van iederen aard de veiligheid van het leven harer medeburgers, die als gijzelaars zijn aangewezen, te waarborgen. De lijst met de namen der gijzelaars zal worden gepubliceerd. (w.g.) Wehrmachtsbefehlshaber in Nederland, Generaal der vliegers, Fr. Christiansen.

Verordening van den Rijkscommissaris. — Op grond van par. 5 van het decreet van den Führer over de uitoefening der Regeeringsbevoegdheden in Nederland van 18 Mei 1940 (rgbl. i. s. 778) verorden ik:

Artikel 1. — 1. Wie opzettelijk een opdracht tot bewaking niet of niet voldoende uitvoert, die hem ter bescherming tegen daden van sabotage is gegeven door den Wehrmachtsbefehlshaber in Nederland of een door hem aangewezen instantie, door den General-Kommissar für das Sicherheitswesen und Höhere S.S.- und Polizeiführer, of een door hem aangewezen instantie, of krachtens machtiging van een dezer instanties door een Nederlandsche instantie, wordt met den dood, in minder ernstige gevallen met vrijheidsstraf gestraft. Indien de daad door nalatigheid is begaan, dan is de straf gevangenis of hechtenis. Indien ingevolge der nalatigheid schade is ontstaan, wordt gestraft volgens alinea 1.

Artikel 2. — 1. Wie in geloofwaardigen vorm kennis krijgt van een misdrijf tegen de bezettende macht of van het voornemen tot zulk een misdrijf, en nalaat een instantie der Duitsche politie of der Duitsche weermacht terstond daarvan te verwittigen, wordt gestraft met de straf, waarmede de dader wordt bedreigd in geval het misdrijf is volvoerd. 2. In minder ernstige gevallen kan tot gevangenisstraf worden veroordeeld. 3. Indien geen poging tot het misdrijf is gedaan, kan worden afgezien van straf.

Artikel 3. — 1. Wie een persoon, van wien hij weet of de omstandigheden in aanmerking genomen moet aannemen, dat deze deel heeft aan een misdrijf tegen de bezettende macht, of een dergelijk misdrijf in den zin heeft, niet terstond aangeeft bij een instantie der Duitsche politie of der Duitsche weermacht, of wie een dergelijk iemand verbergt, bij zich opneemt of ondersteunt, wordt gestraft met de straf, waarmede de dader wordt bedreigd, ingeval het misdrijf is volvoerd. 2. Artikel 2, alinea 2 en 3, gelden eveneens.

Artikel 4. — De strafbare handelingen volgens de artikelen 1 tot 3 zijn misdrijven in den zin van artikel 2, tweede alinea, der verordening nr. 52/1940, betreffende de Duitsche rechterlijke macht voor strafzaken, in de versie der bekendmaking nr. 72/1942.

Artikel 5. — Indien een functionnaris der Nederlandsche politie of een lid van een formatie, die ondergeschikt is aan de instructie en bevelen der Nederlandsche politie, een strafbare handeling tegen de bezettende macht pleegt, dan is voor zijn berechting de buitengewone rechterlijke macht voor leden der S.S. en voor leden der politieformaties in bijzonderen dienst, uitsluitend bevoegd, voor zoover deze bevoegdheid niet volgt uit artikel 1 der verordening 12/1940 over de bevoegdheid van den (Duitschen) Krijgsraad van 8 Juni 1940.

Artikel 6. — Deze verordening treedt in werking op den dag van haar afkondiging.

Den Haag, 13 Juli 1942, De Rijkscommissaris voor de Bezette Nederlandsche Gebieden.

Officieele toelichting. — 's-Gravenhage, 14 Juli — De Wehrmachtsbefehlshaber heeft ter waarschuwing van onbezonnen elementen tegen daden van sabotage, waartoe de vijand den laatsten tijd de bevolking der bezette gebieden in versterkte mate opzet, een vrij groot aantal gijzelaars gevangen doen zetten. Tot hetzelfde doel, de beveiliging van de uitvoering van zijn militaire opdracht, is ook gisteren de verordening van kracht geworden betreffende den afweer van daden van sabotage, gericht tegen de bezettingsmacht.

Herhaaldelijke, tegen de bezettingsmacht en in het bijzonder tegen installaties van de Duitsche weermacht gerichte pogingen tot sabotage hebben aanleiding gegeven tot het gebruikmaken van Nederlanders voor de bewaking van bepaalde objecten. Herhaaldelijk moest worden geconstateerd, dat zulke bewakingsopdrachten niet, of niet voldoende nagekomen werden. Dat kan alleen reeds met het oog op de openbare veiligheid, welker handhaving ook in het belang van de Nederlandsche bevolking is, niet geduld worden. Wie een hem ter bescherming tegen daden van sabotage verleende opdracht, onder welke omstandigheden of invloeden tot deze daden ook aanleiding mocht zijn gegeven, niet plichtsgetrouw en nauwgezet nakomt, stelt zich bloot aan de zwaarste bestraffing en wordt volgens art. 1 van de genoemde verordening met den dood gestraft. Vrijheidsstraffen kunnen slechts in minder ernstige gevallen worden gegeven. Zelfs in geval van een slechts door nalatigheid ontstane overtreding van een bewakingsopdracht worden deze straffen gegeven, wanneer door de daad eenigerlei schade is ontstaan. De meedoogenlooze bestrijding van alle daden van sabotage en andere tegen de bezettingsmacht gerichte misdaden eischte echter niet slechts een intransigent optreden tegen ieder, die bereid is tot dergelijke daden, maar ook de scherpste bestraffing van allen, die, op de hoogte zijnde van een dergelijke daad, ook wanneer daartoe slechts plannen bestaan, hun plicht tot loyaal optreden jegens de bezettende macht schenden. Volgens art. 2 der verordening wordt degene, die van een misdrijf tegen de bezettende macht of van het voornemen tot zulk een misdrijf in geloofwaardigen vorm kennis krijgt en nalaat een instantie der Duitsche weermacht of der Duitsche politie onverwijld hiervan te verwittigen, gestraft met dezelfde straf, waarmee de dader wordt bedreigd, voor het geval het misdrijf wordt volvoerd. Dat beteekent, dat bij een misdrijf, waarop de doodstraf staat, niet alleen de dader zelf, maar ieder, die op eenigerlei wijze in geloofwaardigen vorm kennis heeft gekregen van het plan tot de daad, doch nagelaten heeft hiervan volgens voorschrift aangifte te doen, zijn leven heeft verspeeld.

Artikel 3 der verordening dient eveneens tot den veelomvattenden doelmatigen afweer van alle handelingen, gericht tegen de bezettende macht. Het is gericht tegen een ieder, die een persoon, van wien hij weet, of, de omstandigheden in aanmerking genomen, moet aannemen, dat hij deel heeft aan een misdrijf tegen de bezettende mogendheid of een dergelijk misdrijf in den zin heeft, niet onverwijld aangeeft bij de Duitsche politie of de Duitsche weermacht, of die een dergelijk iemand verbergt, bij zich opneemt of in anderen vorm steun verleent. In al deze gevallen wordt de schuldige als regel getroffen door dezelfde straf waarmee de geholpen dader wordt bedreigd, in geval het misdrijf is volvoerd.

Een nieuw element met betrekking tot de strafvervolging brengt ten slotte artikel 5 der verordening. Volgens dit artikel zijn van nu af functionarissen der Nederlandsche politie of leden van een formatie, die gesteld is onder de instructies en bevelen der Nederlandsche politie, onderworpen aan de buitengewone rechtspleging voor leden van S.S. en politieformaties met bijzondere opdracht, als zij een strafbare handeling tegen de bezettende macht plegen. Daardoor wordt ook deze verordening een ondubbelzinnige, scherpe waarschuwing aan het adres van al degenen, die thans spelen met de gedachte, dat zekere, door hen gehoopte acties der vijandelijke mogendheden het signaal zouden kunnen zijn voor eigen handelingen, gericht tegen de bezettende macht. Moge ieder beseffen, dat al dergelijke pogingen in de kiem worden gesmoord en dat allen, die zich daar in eenigerlei vorm medeplichtig mochten maken, met onverbiddelijke hardheid onschadelijk worden gemaakt.

(Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Gijzelaars 5114 B.; Openb. orde 5122 D.; Sabotage 5071 A.; dr. Seyss-Inquart 5168 C.)

B. NEDERLAND. — 400 Jeugdstormers naar het Oostland vertrokken - Demonstratie van Hitlerjugend en Jungvolk te Roermond - De Nederlanders aan het Oostfront; radiouitzending. —

's-Gravenhage, 14 Juli — Op het Haagsche Binnenhof heeft de heer Van Geelkerken op 8 Juli afscheid genomen van 200 jongens en 200 meisjes, die dien dag naar het Oostland vertrokken om er op landbouwgebied tot pioniers te worden opgeleid. Het meerendeel hunner is om en nabij de zestien jaar oud. Zij zullen een jaar lang in de omgeving van Danzig op het land bij de boeren werken, om in de avonduren landbouwscholen te bezoeken en aldus te worden voorbereid voor de taak, die hun wacht. Na dit proefjaar zullen zij zelf mogen beslissen wat zij willen: voortgaan met dezen arbeid of naar huis terugkeeren.

Hoofdstormer Van Geelkerken sprak een afscheidswoord en inspecteerde, samen met Hauptdienstleiter Schmidt, de vertrekkenden.

Demonstratie van Hitlerjugend en Jungvolk te Roermond. — Roermond, 14 Juli (A.N.P.) — 12 Juli had te Roermond een groote demonstratie plaats van de Hitlerjugend en Deutsches Jungvolk uit het district Limburg en van den Nat. Jeugdstorm en afvaardigingen uit het heele land.

In het midden der markt stonden opgesteld de Bund Deutscher Mädel en het Jungvolk en daaromheen geüniformde leden der N.S.D.A.P., van den Nat. Jeugdstorm, leden van de Nederlandsche W.A., van den Arbeidsdienst, en N.S.B. Onder de aanwezige autoriteiten bevonden zich o.m. Hauptdienstleiter Schmidt uit Den Haag en de Beauftragte voor Limburg, Bereichsleiter Schmidt, graaf d'Ansembourg, als vertegenwoordiger van den

leider Mussert, de Kreisleiter der N.S.D.A.P. in Limburg, de heer Quandt, hoofdstormer Van Geelkerken en de burgemeester, mr. Reymer.
Hauptdienstleiter Schmidt en hoofdstormer van Geelkerken spraken de deelnemers toe.

De Nederlanders aan het Oostfront; radiouitzending. — Hilversum, 14 Juli — Op 12 Juli had via den Nederlandschen Omroep een merkwaardige uitzending plaats. De N. O. heeft twee wagens naar het Oostfront gezonden, twee reportagewagens, opdat het de stem van het front, van het Nederlandsche front, zou kunnen brengen, direct hier aan het Nederlandsche volk. Zoodra de reportagewagens klaar waren met hun eerste uitzending, heeft de N. O. het Vrijwilligerslegioen uitgenoodigd om in de studio van deze uitzending getuige te zijn. Tevens waren hierbij de naaste familieleden uitgenoodigd van hen, wier stem men zou vernemen in deze serie platen. Want niet allen waren in de gelegenheid om de verschillende directe uitzendingen te beluisteren. De Directeur-Generaal van den N. O., dr. ing. W. A. Herweyer, heette in de eerste plaats den commandant van het Vrijwilligerslegioen Nederland, welkom en wees er op, dat er ook enkele stemmen zullen weerklinken van hen, die reeds hun leven ten offer brachten.
Hierna was het woord aan de mannen der P.K. en aan de strijders, die door hen werden ingeleid. Aller stemming getuigde van den bewusten wil en het vaste vertrouwen tot en in de overwinning. Al mogen hier ook velen zijn, die geen begrip hebben voor de opoffering, welke die mannen zich getroosten, zij weten te staan als vertegenwoordigers van het volk in Nederland.
Tenslotte werd nog gesproken door den commandant van het Vrijwilligrslegioen Nederland, generaal Seyffardt.
(Nat. Dagblad - Vaderland)

(V. b. Oproep t. Oost-Europ. kolonisatie 5063 G.; Nat. Soc. Bew. 5157 B.; Generaal Seyffardt 5145 A.)

A. **SPORT. — Reichssportführer von Tschammer und Osten over de Nederlandsche sport. —**
14 Juli — Nederlandsche sportautoriteiten hebben een officieel bezoek gebracht aan Berlijn onder leiding van den persoonlijken sport- en persreferent van den Rijkscommissaris dr. Hermann Harster. Een officieel bezoek is afgelegd bij den Reichssportführer Staatssekretär Hans von Tschammer und Osten.
De sportredacteur van het A.N.P. heeft een onderhoud met den Reichssportführer gehad, waaraan we ontleenen: U vraagt mij hoe ik de ontwikkeling zie van de lichamelijke opvoeding in uw land en van het nationale sportleven. Wij zullen ons in dit opzicht het liefst op het standpunt plaatsen van voorheen, n.l. dat wij als Duitsche instanties daarmede niets te maken hebben. Toch zijn wij gaarne bereid alle medewerking te verleenen voor zoover deze van uw zijde gewenscht wordt geacht. Evenals wij dat voor de overneming van de macht hebben gekend, was uw sportleven totaal versnipperd door confessioneele en marxistische stroomingen. Ook in uw land is hieraan op het oogenblik een einde gemaakt. Toch zullen er nog meer veranderingen bij u ingevoerd moeten worden. De lichamelijke opvoeding en het nationale sportleven moeten meer gezien worden als een staatsaangelegenheid. Van staatswege zal dus in zekeren zin intensiever moeten worden ingegrepen om te komen tot de gewenschte verbeteringen. Aangezien de Rijkscommissaris mijn hulp heeft ingeroepen, heb ik mij bereid verklaard als adviseur en zoo noodig mijn beste instructeurs ter beschikking te stellen. Op uw vraag ten aanzien van het internationaal contact, dat in de toekomst verwacht mag worden, kan ik u het volgende mededeelen: Ons internationale programma is geheel bezet. Indien evenwel van uw land uit het initiatief wordt genomen om geheel vrijwillig het contact, in welken tak van sport ook, met ons land op te nemen, kan ik u de verzekering geven, dat een dergelijk initiatief door ons ten zeerste op prijs zal worden gesteld. Te dien einde heb ik van heden af toestemming gegeven om het engere grensverkeer, ten aanzien van sportwedstrijden tusschen beide landen, wederom als van ouds toe te laten. (N. R. Crt.)

(V. b. Reichssportf. Von Tschammer u. Osten 5123 A.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Uitzonderingstoestand in het protectoraat opgeheven - Schrootinzameling - Onderscheidingsteeken voor de verdedigers van Cholm ingesteld. —**
Praag, 14 Juli (D.N.B.) — In een hier gehouden massa-betooging, die de sluiting vormde van een sinds 8 Juni gehouden reeks openbare bijeenkomsten in de groote steden van Bohemen en Moravië, heeft de voorzitter der regeering van het protectoraat, dr. Krejci, bekend gemaakt, dat de plaatsvervangende rijksprotector den over Bohemen en Moravië afgekondigden uitzonderingstoestand met ingang van 8 Juli heeft opgeheven.
Schrootinzameling. — Berlijn, 14 Juli (D.N.B.) — Een oproep van den Duitschen minister voor Bewapening en Munitie aan de Duitsche bedrijfsleiders, om door een veelomvattende inzamelingsactie van schroot voor de Duitsche ijzerproductie een reserve te vormen, welke het mogelijk maakt de noodige overproductie aan ijzer en staal te waarborgen, werd door alle Berlijnsche bladen gepubliceerd. De „Völkischer Beobachter" wijst er op, dat deze oproep niet aldus moet worden uitgelegd, dat de normale schrootleveranties te wenschen zouden overlaten. De bedoeling is uitbreiding van de Duitsche ijzer- en staalproductie boven den huidigen omvang.
Onderscheidingsteeken voor de verdedigers van Cholm ingesteld. — Berlijn, 14 Juli (D.N.B.) — De Führer heeft een verordening afgekondigd, krachtens welke ter herinnering aan de heldhaftige verdediging van Cholm, welke maandenlang tegen een superieuren vijand gevoerd werd, het Cholmschild is ingesteld. Het schild wordt uitgereikt aan alle leden van de weermacht, die op eervolle wijze hebben deelgenomen aan den verdedigingsstrijd in het ingesloten gebied. (Telegraaf)

(V. b. Aanslag op S.S. Obergruppenführer Heydrich 5153 C.; Wereldprod. ijzer en staal 4355 B.; Onderscheidingen 5128 A.)

C. **ZWEDEN. — Zweedsche schepen getorpedeerd door Sovjet-duikbooten. —**
Stockholm, 14 Juli (D.N.B.) — Het Zweedsche ministerie van Buitenlandsche Zaken antwoordde op een verklaring van Moskou omtrent de actie van bolsjewistische duikbooten in de Zweedsche territoriale wateren, waarbij eenige Zweedsche handelsschepen werden getorpedeerd, dat bekend is, dat eenige Sovjet-duikbooten half Juni de mijnversperring voor Kroonstad hebben geforceerd, waarbij enkele door mijnontploffingen zijn vergaan, terwijl andere konden doorbreken. Het ministerie van Buitenlandsche Zaken acht het mogelijk, dat men te Moskou ten gevolge van gebrekkig contact met de onderzeeërs niet voldoende op de hoogte is van hun optreden in strijd met de neutraliteit van Zweden. Derhalve zijn ten einde de feiten geheel op te helderen en herhalingen te voorkomen, diplomatieke onderhandelingen gaande. De militaire maatregelen ter bescherming van de Zweedsche scheepvaart zijn versterkt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Scheepvaart 4908 F.)

D. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Cursussen in de Japansche taal op Java. —**
13 Juli — Het gebrek aan talenkennis, in de eerste plaats van de Engelsche taal, is voor de Japansche soldaten in Nederlandsch-Indië en Birma, op Malakka en de Philippijnen, een groot nadeel. De Japansche legerleiding is er te dien einde toe overgegaan in de bezette gebieden van Oost-Azië spoedcursussen in de Japansche taal voor de inheemsche bevolking te geven. Deze cursussen zijn reeds in vollen omvang aan den gang op Java. Het lesrooster stelt den duur van een cursus op 30 dagen. Voorloopig worden deze cursussen, die behalve de grondslagen der Japansche taal ook een inleiding in de zeden, geschiedenis en cultuur van Japan omvatten, uitsluitend voor inlandsche onderwijzers gegeven.
Indische producten naar Japan. — 13 Juli — De Japansche autoriteiten hebben op Sumatra 96.000 ton Sumatra-tabak aangetroffen en deze voor den uitvoer naar Japan bestemd. Het betrof hier bijna hoofdzakelijk het bekende Sumatra-dekblad. De eerste verschepingen hebben reeds plaats gehad. Momenteel worden reeds groote partijen ruwe olie, tin, bauxiet en rubber uit Nederlandsch-Indië naar Japan uitgevoerd. In het bijzonder zijn den laatsten tijd omvangrijke hoeveelheden olie vanuit Palembang naar Japansche havens verladen.
Herstel van het telegraafverkeer. — 13 Juli — De Japansche minister van Verkeer heeft medegedeeld, dat de telegraafverbinding met Hongkong en Java hersteld is en dat een geregeld telegraafverkeer met de maleische staten, met Sumatra en Noord-Borneo binnenkort te verwachten is.
Burgerlijk bestuur op Sumatra. — 13 Juli — Het militaire bestuur op Sumatra, dat sedert Maart van dit jaar bestaat, zal volgens berichten uit Singapore worden gewijzigd in een burgerlijk bestuur. Te dien einde is Sumatra verdeeld in tien staten, elk met een gouverneur aan het hoofd.
(Vaderland - Nat. Dagblad - N. R. Crt.)

(V. b. Jap. bew. 5167 A.; milit. toez. Sumatra 5154 A.)

E. **AMSTERDAM. — Inrichting van zes noodziekenhuizen. —**
14 Juli — Ten einde bij onverhoopte catastrophale gebeurtenissen in staat te zijn tot het bieden van eerste hulp heeft de burgemeester van Amsterdam zes schoolgebouwen aangewezen voor inrichting tot noodziekenhuizen en wel in Oost, West en Zuid ieder twee. Deze gebouwen zullen in totaal plaats bieden voor 726 bedden. De inrichting der gebouwen zal zonder verbouwing geschieden. De kosten worden in totaal geraamd op ƒ 50.000. (Alg. Handelsblad)

F. **NEDERLAND. — Clearingverkeer met België ingesteld. —**
Den Haag, 14 Juli — Krachtens de in de Staatscourant van 10 Juli 1942 verschenen Deviezenbekendmaking is met ingang

van 3 Augustus a.s. voor alle clearingstortingen wegens betalingen naar België een deviezenvergunning vereischt.
Voor den goedereninvoer uit België heeft dit tot gevolg, dat van af dienzelfden datum bij den invoer, d.w.z. op het moment van vrijmaking, aan de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, in plaats van de zoogenaamde clearingverklaring, het daartoe bestemde exemplaar der vergunning c.q. bindende toezegging van het deviezeninstituut zal moeten worden overgelegd. Overlegging van de copiefactuur blijft eveneens verplicht.
Voor reeds overeengekomen leveranties van goederen, welke op of na 3 Augustus zullen worden ingevoerd dient dus alsnog ten spoedigste een vergunning te worden aangevraagd, terwijl voor de toekomst, evenals bij den invoer uit andere landen, de importeur goed zal doen zich van de noodzakelijke vergunning c.q. bindende toezegging te voorzien, alvorens met zijn Belgischen leverancier een definitieve overeenkomst af te sluiten. (Vaderland)

(Vor. ber. Clearing Nederland—België 4326 C.)

A. **DEN HAAG. — Straten verboden voor joden. —** 's-Gravenhage, 14 Juli — De burgemeester van 's-Gravenhage heeft besloten met ingang van 9 Juli de volgende straten aan te wijzen in welke het aan de Joden verboden is zich op te houden: Apendans, Binnenhof, Doelenstraat, Heerenstraat, Korte en Lange Houtstraat, Plein, Korte en Lange Poten, Korte en Lange Vijverberg en het Tournooiveld. (Vaderland)

(Vor. ber. Joden 5170 B.)

B. **TURKIJE. — Saradjogloe benoemd tot minister-president - Kabinetsherziening. —**
Istanboel, 11 Juli (D.N.B.) — Het bureau van den president der republiek heeft medegedeeld, dat wegens het overlijden van min.-pres. Saydam, de minister van Buitenlandsche Zaken, Saradjogloe, met de vorming van een kabinet is belast.
Istanboel, 14 Juli (D.N.B.) — In het kabinet-Saradjogloe is Behdcher Uz benoemd tot minister van Handel en Hatipoglu tot minister van Landbouw. Overigens zijn er geen wijzigingen. De nieuwe premier zal de portefeuille van Buitenlandsche Zaken voorloopig zelf behouden. (Telegraaf)

(V. b. Saradjogloe 5089 A.; Kabinet 5104 C.; Saydam 5169 B.)

C. **NEDERLAND. — Distributie - Verlaging van het boter-, kaas- en melkrantsoen; vleeschrantsoen verhoogd - Verkoopsregeling voor groenten en fruit - Voorschriften voor advertenties; advertentiebesluit 1942 - Beperking van familiedrukwerk - Gas- en electriciteitsbesparing in hotel-restaurants; beperking der warme maaltijden en van het liftgebruik - Prijsbeheersching; overzicht der werkzaamheden in het eerste halfjaar 1942 - De strijd tegen den zwarten handel.**
's-Gravenhage, 14 Juli — Met het oog op de voedselvoorziening tijdens den komenden winter ziet het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd zich voor de noodzaak geplaatst enkele rantsoenen te verlagen en wel van boter, melk en kaas.
De verlaging van het boterrantsoen is echter zoodanig geregeld, dat de rantsoenen van personen tot 21 jaar ongewijzigd blijven. Tegenover deze verlaging heeft het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening voor geruimen tijd een verhooging van het vleeschrantsoen kunnen stellen.
Het boterrantsoen voor volwassenen zal met ingang van 15 Juli worden teruggebracht van 175 gram per week op 146 gram. Het boterrantsoen voor minderjarigen, dat thans 175 gram per week voor personen van 4—21 jaar, en 87½ gram per week voor kinderen van 0—4 jaar bedraagt, blijft echter ongewijzigd gehandhaafd.
Met ingang van 9 Augustus wordt het kaasrantsoen, dat thans 125 gram per week bedraagt, verlaagd tot 75 gram per week. Met ingang van 6 September wordt het melkrantsoen voor kinderen beneden 4 jaar, dat thans 1 liter per dag bedraagt, teruggebracht op ¾ liter per dag. Voor kinderen van 4—14 jaar blijft het tegenwoordig rantsoen van ½ liter per dag gehandhaafd.
Het vleeschrantsoen zal met ingang van 19 Juli a.s. worden verhoogd van 250 gram per week, been inbegrepen, tot 300 gram per week, been inbegrepen. Voor kinderen beneden 4 jaar beteekent dit een verhooging van 125 gram tot 150 gram.
Verkoopsregeling voor groenten en fruit. — Het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in oorlogstijd deelt mede, dat ten aanzien van den verkoop van groenten en fruit door telers aan consumenten is bepaald, dat telers van groenten en fruit van 10 Juli af slechts eenmaal per dag en per consument, uitsluitend aan consumenten, woonachtig binnen de gemeente, waar het bedrijf van den teler is gelegen, ten hoogste 2½ kg. groenten en (of) fruit mogen verkoopen. Deze regeling geldt niet voor Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht, Haarlem en de Gooigemeenten, waar iedere verkoop door telers aan consumenten reeds verboden was en thans ook verboden blijft.
Ten aanzien van het vervoer is bepaald, dat het vervoeren van groenten en fruit door consumenten van de eene gemeente naar de andere gemeente thans voor het geheele land verboden is.
Voorschriften voor advertenties; advertentiebesluit 1942. — 's-Gravenhage, 14 Juli — De Staatscourant van 8 Juli bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, betreffende het plaatsen van advertenties in nieuwsbladen en tijdschriften.
Hierin wordt o.m. bepaald, dat deze advertenties zoodanig moeten worden opgesteld, dat duidelijk blijkt, dat zij niet behooren tot het redactioneele gedeelte, terwijl zij voorts naar vorm en inhoud aan de volgende eischen moeten voldoen: a. zij behooren zakelijk zonder kennelijke misleiding of overdrijving te zijn; b. zij mogen niets bevatten, dat er toe leiden kan de belangen of het streven naar gemeenschap van het Nederlandsche volk, zijn kultuur of economisch leven te verzwakken of de godsdienstige gevoelens van anderen te kwetsen; c. zij mogen niets inhouden, dat de eer of het welzijn van een ander wederrechtelijk aantast of zijn goeden naam schaadt; d. zij mogen niets inhouden, dat om andere redenen in strijd is met de openbare orde en goede zeden.
De uitgever en de advertentiechef zijn verplicht naar beste weten en kunnen er voor zorg te dragen, dat het advertentiegedeelte van een nieuwsblad voldoet aan bovenbedoelde richtlijnen.
Dit besluit kan worden aangehaald als „Advertentiebesluit 1942". Het is terstond in werking getreden.
Beperking van familiedrukwerk. — 's-Gravenhage, 14 Juli — Blijkens een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, opgenomen in de Staatscourant van 14 Juli 1942, is het vervaardigen van familiedrukwerk in het vervolg verboden, met uitzondering van overlijdensberichten en dankbetuigingen betreffende overlijden, mits in ongevouwen toestand niet grooter dan 105 × 148 mm.
Gas- en electriciteitsbesparing in hotel-restaurants; beperking der warme maaltijden en van het liftgebruik. — 's-Gravenhage, 14 Juli — De directeur van het Hotel-, Café-, Restaurant- en Pensionbedrijf deelt mede, dat met het oog op de noodzakelijk uiterste beperking van brandstoffen, w.o. ook te rekenen gas en electriciteit, in opdracht van de „Rüstungs-Inspektion Niederlande" met ingang van 14 Juli 1942 de volgende bepalingen gelden:
1) in restaurants en café-restaurants mogen warme maaltijden of warme gerechten slechts worden verstrekt tusschen 12.30 en 14.30 uur, alsmede tusschen 18.00 en 21.00 uur. De verstrekkingen bij het ontbijt worden niet als warme maaltijden en/of gerecht beschouwd. Uitdrukkelijk wordt hierbij medegedeeld, dat deze bepaling ook betrekking heeft op restaurants van of in verkeersinrichtingen (b.v. stationsrestauraties, tramstations, enz.).
2) In inrichtingen, bestemd tot het tegen betaling verstrekken van logies voor korteren en/of langeren tijd (hotels, logementen en pensions) mag bij aanwezigheid eener centrale voor warmwatervoorziening slechts stroomend warm water worden verstrekt tusschen 7.00 en 9.30 u., dus alleen in de vroege morgenuren.
3) Personenliften c.q. roltrappen mogen niet gebruikt worden, tenzij voor opgaand verkeer voor hooger dan de derde verdieping. Voor neergaand verkeer mogen zij dus in geen geval gebruikt worden.
Met nadruk wordt er op gewezen, dat op bovenstaande bepalingen geen uitzonderingen worden toegestaan.
Prijsbeheersching; overzicht der werkzaamheden in het eerste halfjaar 1942. — 's-Gravenhage, 12 Juli — Het aantal overtredingen, dat de prijsbeheerschingsinstanties te berechten krijgen, blijkt nog steeds sterk toe te nemen. Werden er in het geheele jaar 1941 reeds 17.840 gevallen berecht, voor de eerste zes maanden van 1942 bedroeg dit cijfer niet minder dan 36.763. Tegen 13.744 personen en ondernemingen is in deze zes maanden een tuchtbeschikking gewezen, waarbij een bedrag van ƒ 4.291.125.84 aan boeten werd opgelegd. In de gevallen, waarin een lichte overtreding op andere wijze werd afgedaan, is nog betaling van ƒ 651.739.60 geëischt. Onder de opgelegde boeten bevonden er zich 47, welke ƒ 10.000 of meer bedroegen. Bij de veroordeelingen volgde in 2374 gevallen ook verbeurdverklaring van in beslag genomen goederen; deze hadden een normale handelswaarde van ƒ 146.462.37. Als bijkomende straf is bij 91 tuchtbeschikkingen sluiting van de zaak en stillegging der bedrijfsmiddelen gelast; de tijdsduur hiervan varieerde van één maand tot definitieve sluiting. De uitoefening van het beroep, waarin een ernstige prijsovertreding is begaan, werd 90 maal voor korteren of langeren tijd verboden. Ten slotte is in 222 gevallen openbaarmaking van het vonnis gelast.
De strijd tegen den „zwarten" handel - Groote hoeveelheden achtergehouden goederen in beslag genomen - Bonnenzwendel achterhaald. — 14 Juli — De dienst van de prijsbeheersching in Overijsel heeft een omvangrijke zaak, waarbij een 50-tal sluikhandelaren waren betrokken, tot klaarheid gebracht. O.a. werden te Raalte, bij een winkelier, die nooit schoenen voor

het publiek voorradig had, 900 paar schoenen bestemd voor den zwarten handel in beslag genomen. Nadat in diverse andere plaatsen successen geoogst waren, werden bij een sigarenfabrikant te Steenwijk nog 25.000 sigaren en 1000 Kg. tabak achterhaald. Het onderzoek wees uit, dat deze fabrikant reeds 200.000 ongebanderolleerde sigaren aan den sluikhandel geleverd had. In Deventer bleek een winkelier in zeven maanden tijds ƒ 12.000 te hebben verdiend door clandestien mantels te ruilen tegen vet.

In samenwerking met de C.C.C.D. heeft de politie te Heesch een einde kunnen maken aan een wijdvertakte bonnenzwendel, die zich over geheel Brabant uitstrekte. Een man werd aangehouden, die in korten tijd met den handel in bonnen ƒ 15.000 had verdiend. Andere gearresteerden hadden, terwijl zij in werkverruiming werkzaam waren, bedragen tot boven de duizend gulden voor hun medewerking ontvangen. Tegen 60 personen werd procesverbaal opgemaakt, elf werden in arrest gesteld. Het onderzoek wordt met kracht voortgezet.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Distributie boter 5115 A.; distributie Kaas en vleesch 4939 A.; groenten en fruit 4937 A.; gas en electriciteit 5166 B.; hotels enz. 4907 H en 5072 A.; prijsbeheersching 5062 A.; sluikhandel 5069 A.)

A. **NEDERLAND. — Afscheid van Legatieraad W. Janke - Schilderijenzwendel; valsche „Jan Steen" voor ƒ 12.000 geveild - Oogstinzameling door studenten - Dr. F. O. Bruyning benoemd tot directeur-generaal van Volksgezondheid - Journalistenkamp op „De Cannenburg" gesloten - Restauratie van het St. Agnietenklooster te Elburg. —**

Juli — Voor het verlaten van ons land heeft Legationsrat W. Janke in de 25 Juni gehouden persconferentie een persoonlijk woord gesproken, waarbij hij blijk gaf van zijn waardeering voor de Nederlanders en voor de groote daden, die ons volk heeft verricht.

In een afscheidswoord memoreerde de heer H. Dreves, Pressedezernent, de werkzaamheden van den heer Janke na Mei 1940, bij de organisatie van de persconferenties en bij den opbouw van de Presse-Abteilung van het Reichskommissariat. Spr. betreurde het vertrek van den heer Janke en wenschte hem alle goeds. Vervolgens werd nog het woord gevoerd door de heeren M. Blokzijl, Van Megchelen, Derjeu en Picard.

Schilderijenzwendel; valsche „Jan Steen" voor ƒ 12.000 geveild. — Op 25 Juni is op het landgoed „Dennenoord" te Laren een Jan Steen geveild die ongeveer twaalf duizend gulden opbracht. Een deskundige te Utrecht, de heer Swillens, heeft dit schilderij herkend als een werk, dat in 1939 duidelijk en voluit gesigneerd was „Jacob Toorenvliet", waaruit dus volgt, dat de signatuur „Jan Steen" op het te Laren verkochte schilderij (waarop bovendien enkele details waren overschilderd) vervalscht is. Als een Jacob Toorenvliet werd dit schilderij in 1939 voor ƒ 350 verkocht zoodat de huidige bezitter een schade heeft van ruim elf duizend gulden.

De B.N.O. heeft in een zijner nieuwsberichtenuitzendingen van 21 Juni j.l. ernstig gewaarschuwd tegen de veiling op „Dennenoord" te Laren. De stukken, die daar verkocht zouden worden, werden door de B.N.O. „van zeer twijfelachtige kwaliteit" genoemd. De veilinghouder te Laren kreeg op zijn verzoek een afschrift van de uitzending van de B.N.O., waarin tegen zijn veiling gewaarschuwd werd, vóór dat de verkooping plaats vond, doch hij reageerde hier niet op. Het spreekt echter vanzelf, dat de afdeeling Kunsthandel van de Nederlandsche Kultuurkamer straks een zoo ondeskundigen veilinghouder niet meer in de gelegenheid zal stellen publieke kunstverkoopingen te organiseeren.

Oogstinzameling door studenten. — 14 Juli — In samenwerking met den Nederlandschen landstand zal het nationaal-socialistisch studentenfront dezen zomer een oogsthulp organiseeren in het dorpje Tinaarlo. Zij zullen 's morgens van half acht tot twaalf uur bij de boeren op het land helpen bij het binnenhalen van den graan- en aardappeloogst. 's Middags zullen zij gezamenlijk sport beoefenen en 's avonds worden lezingen gehouden.

Dr. F. O. Bruyning benoemd tot directeur-generaal van Volksgezondheid. — 's-Gravenhage, 14 Juli — Met ingang van 1 Juli 1942 heeft de secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken dr. F. O. Bruyning te 's-Gravenhage in vasten dienst benoemd tot directeur-generaal chef der afdeeling Volksgezondheid bij voornoemd departement.

Dr. F. O. Bruyning is geboren 7 Februari 1893 te Wageningen. In 1918 behaalde hij het artsdiploma en twee jaren later promoveerde hij op het proefschrift: „Hoorstomheid". In het Wester-Gasthuis te Amsterdam was dr. Bruyning assistent in de afdeelingen besmettelijke ziekten en interne ziekten. In 1921 werd hij als arts verbonden aan de Amsterdamsche Vereeniging ter Bestrijding der Tuberculose. Het jaar 1924 bracht dr. Bruyning naar Italië, waar hij muziek studeerde en ook wel als concertzanger optrad. Toen hij het jaar daarna in Nederland terugkwam, werd hij benoemd tot officier van gezondheid bij het Ned.-Indische leger. In 1929 werd hij als zoodanig gepensionneerd. Hij was tijdelijk belast met de directe contrôle van de Rijksverzekeringsbank en werd in hetzelfde jaar benoemd tot hoofd der medische afdeeling van de inspectie van den geneeskundigen dienst der landmacht, welke functie hij bekleedde tot 1931, in welk jaar hij de functie aanvaardde van districtstuberculosearts te Dordrecht. Als zoodanig was de thans benoemde directeur-generaal tot 1 Juli j.l. werkzaam. Dr. Bruyning is sedert jaren lid der N.S.B.

Journalistenkamp op „De Cannenburg" gesloten. — 14 Juli — Het vierde en laatste kamp voor journalisten op het kasteel „De Cannenburg" te Vaassen is 9 Juli officieel gesloten. Vier weken achtereen hebben groepen van twintig tot vijfentwintig journalisten hier in kameraadschappelijken geest de problemen van dezen tijd besproken en met elkaar van gedachten gewisseld. De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen had op 14 Juni het eerste kamp officieel geopend en was ook nu aanwezig om het „Zomerkamp voor journalisten 1942" te sluiten. De heer Dittmar, persreferent van den Rijkscommissaris, behoorde tot de vele gasten, die van hun belangstelling blijk gaven. Verder waren o.m. aanwezig Max Blokzijl, hoofd van de afd. Perswezen van het dep. van V. en K., P. van Megchelen, voorzitter en J. Learbuch, zakelijk leider van het Verbond van Nederlandsche Journalisten. Aan den gemeenschappelijken maaltijd heette de kampleider, Joh. Raatgever, de gasten welkom.

Restauratie van het St. Agnietenklooster te Elburg. — 14 Juli — Het St. Agnietenklooster te Elburg, in de jaren 1418 tot 1425 gesticht, zal grondig worden gerestaureerd. De restauratieplannen zijn in teekening gebracht en geven een fraai en volledig beeld van den ouden toestand. De architectuur is opgedragen aan den heer C. W. Royaards te Amsterdam, die op dat gebied zijn sporen heeft verdiend. De kosten der zeer omvangrijke herstellingen — de gebouwen zijn danig in verval geraakt en bij diverse gelegenheden op een weinig deskundige wijze verbouwd — worden door rijk, provincie en gemeente gedragen.

(Vaderland - Telegraaf - Nat. Dagblad)

(V. b. Pressedezernent W. Janke 4997 B.; Journalistenkamp 1942 5143 B.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Leen- en pachtovereenkomsten met uitgeweken regeeringen. —**

15 Juli (D.N.B.) — President Roosevelt heeft in den laatsten tijd een leen- en pachtovereenkomst gesloten met de uitgeweken Nederlandsche regeering, alsook met de uitgeweken regeeringen van Noorwegen, Griekenland, Polen, Joegoslavië en Tsjecho-Slowakije. Volgens de „Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz" is de bedoeling dezer overeenkomsten in de eerste plaats nieuwe onrust te verwekken in de bezette gebieden en in de tweede plaats de betrokken regeeringen nog vaster aan de Amerikaansche politiek te binden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Leen- en pachtwet 4925 C.)

C. **FRANKRIJK. — Maatregelen tegen de joden in het bezette gebied. —**

Parijs, 15 Juli (D.N.B.) — In het bezette Frankrijk is den Joden van 15 Juli af het gebruiken van openbare inrichtingen en het bezoeken van uitvoeringen verboden. Het betreft hier herbergen van allerlei aard, café's, schouwburgen, bioscopen, concerten, variétés en andere gelegenheden van vermaak, openbare telefooncellen, week- en jaarmarkten, badhuizen, bibliotheken, openbare tentoonstellingen, burchten en kasteelen, historische bouwwerken en monumenten, sportwedstrijden, waar zij niet aanwezig mogen zijn als deelnemer noch als toeschouwer. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Joden 4959 C.)**

D. **WERELDBEVOLKING. — De verhouding der seksen. —**

Juli — Een Turksch blad publiceert een statistiek, waaruit blijkt, dat het aantal vrouwen in China 1139 bedraagt tegen 1000 mannen. Hierop volgt de Sovjet-Unie, waar de verhouding 1103 vrouwen is tegenover 1000 mannen. In Engeland leven 1069, in Frankrijk 1071, in Duitschland 1042 vrouwen tegenover 1000 mannen; dan noemt het blad eenige landen met meer mannen dan vrouwen, en wel de Ver. Staten, waar op de 1000 mannen 976 vrouwen voorkomen en Ierland, Bulgarije en Japan, waar de verhouding ongeveer 968 tegen 1000 bedraagt. In Cuba telt men op de 1000 mannen slechts 884 vrouwen. (Vaderland)

(Vor. ber. Wereldbevolking 5051 A.)

E. **BRITSCH-INDIE. — Streven naar onafhankelijkheid - Besluiten van het Congres - Openlijke rebellie en burgerlijke ongehoorzaamheid aangekondigd in geval van afwijzing. —**

Bangkok, 15 Juli (D.N.B.) — Naar radio-Delhi bekendmaakt omtrent het op 14 Juli te Wardha genomen besluit van het dagelijksch bestuur der Congrespartij, noodigt deze partij de

Engelsche regeering en de Engelsche troepen uit, Indië onvoorwaardelijk te verlaten. Anderzijds verklaart dit besluit evenwel, dat de Indische Congrespartij geen stappen zal doen en zooveel mogelijk elke handelwijze zal vermijden, waardoor de geallieerde landen in moeilijkheden worden gebracht.
Voorts wordt betoogd, dat een vrij Indië met Engeland een handelsverdrag op den grondslag van gelijke rechten zou sluiten.
Na den terugtocht der Engelschen uit Indië zal een voorloopige nationale regeering worden gevormd, waarin alle belangrijke groepen van het Indische volk zijn vertegenwoordigd. Tevens zal een wetgevende vergadering worden bijeengeroepen, die een nieuwe constitutie moet ontwerpen.
Voortzetting van de Britsche heerschappij in Indië, aldus vervolgt het besluit, zou den oorlog in Indië brengen en leiden tot bezetting van Indië door Japan.
Indien de Engelsche regeering dit besluit der congrespartij niet aanvaardt, ziet deze zich gedwongen gebruik te maken van al de kracht van het lijdelijk verzet om de politieke rechten en vrijheden van het Indische volk onder leiding van Mahatma Gandhi te verdedigen.
Naar aanleiding van bovenstaande congresbesluiten zeide een spreker van de Indische onafhankelijkheidsliga in een te Bangkok uitgesproken radiorede o.m.:
Indië is thans definitief en onherroepelijk in oorlog met Engeland. „Gandhi heeft weer de leiding op zich genomen van de Indische natie en de Indiërs in Oost-Azië verwachten met spanning de besluiten die op dit kritieke oogenblik in Wardha genomen worden. Er is geen twijfel aan, dat het antwoord van alle Indiërs in en buiten Indië op den oproep van Mahatma Gandhi de wereld verbazen zal. Alle Indiërs zijn bereid zich volledig te geven voor dezen laatsten strijd ter bevrijding van Indië. De strijd tusschen het Indische volk en de Engelsche heerschappij is niet meer tegen te houden."
(Alg. Handelsblad - Vaderland)
(V. b. Onafhankelijkh.verkl. 5144 B.; Gandhi 4958 E.)

A. **NEDERLAND. — Schilderijen van niet bij de Kultuurkamer aangesloten kunstenaars op een tentoonstelling in beslag genomen. —**
's-Gravenhage, 18 Juli — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede: In een kunstzaak in Den Haag werd zoo juist een tentoonstelling geopend waaraan drie kunstschilders deelnamen, die aan hun aanmeldingsplicht voor de Nederlandsche Kultuurkamer niet hadden voldaan. Daar slechts diegene een beroep, waarvoor het lidmaatschap der Kultuurkamer vereischt is, mag uitoefenen, die, in overeenstemming met de Kultuurkamerverordening zich bij de Nederlandsche Kultuurkamer heeft aangemeld, werden de schilderijen der drie schilders van de tentoonstelling verwijderd en in beslag genomen.
Er wordt bij deze gelegenheid op gewezen, dat iedere eigenaar van een kunstzaak of andere organisator van kunsttentoonstellingen verplicht is, zich er van te overtuigen of de kunstenaars, wier werken hij van plan is ten toon te stellen, aan hun aanmeldingsplicht bij de Nederlandsche Kultuurkamer hebben voldaan.
Hetzelfde geldt in overeenkomstigen zin voor organisatoren van tooneeluitvoeringen, concerten, variété's, enz. en voor cafehouders die amusementsorkesten engageeren. (Vaderland)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs - Regeling voor het 7de en 8ste leerjaar - Ordening van het particulier onderwijs - Mr. P. H. E. van Vloten benoemd tot raadsheer van het Gerechtshof te Den Haag. —**
16 Juli — Aan een vertegenwoordiger van de Ver. Persbureaux te Den Haag heeft de Secretaris-generaal van het departement van Opvoeding enz. in een vraaggesprek medegedeeld dat de plannen voor de invoering van het zevende en achtste leerjaar der lagere school thans in een vergevorderden staat van voorbereiding zijn, zoodat men nog in den loop van deze maand de wettelijke regeling, die op 1 September zal ingaan, tegemoet kan zien. Telkens wanneer aan een lagere school de cursus begint, wordt er dus een 8ste leerjaar aan ons onderwijs verbonden en tegelijkertijd wordt de leerplicht met een jaar verlengd. Op dezen regel zullen echter vermoedelijk twee uitzonderingen van toepassing zijn en wel de volgende:
1. Het departement behoudt zich het recht voor ontheffing te verleenen, als een kind in het geheel niet in de gelegenheid is om een geschikte school te bezoeken.
2. Als een kind op 14-jarigen leeftijd nog niet verder is gekomen dan de vijfde klasse der lagere school.
Het leerprogramma bevat de vakken, welke ook het gewone lager onderwijs onderwijst, doch vooral in practischen zin. Voorts zal er nog handenarbeid aan worden toegevoegd; de meisjes ontvangen onderricht in huishoudelijk werk. Tenslotte krijgen de Nederlandsche en Duitsche taal in deze twee leerjaren een extra goede beurt, alsook de lichamelijke opvoeding.
Het nijverheidsonderwijs zal, wat de jongens betreft, op het 7de leerjaar aansluiten; voor de meisjes (huishoudscholen) is de overgang van het lager- naar het nijverheidsonderwijs na de 6de klas bepaald. Wel zullen echter aan het nijverheidsonderwijs in het vervolg bijzondere eischen worden gesteld waar het algemeen vormende vakken betreft. Het ligt in de bedoeling, dat de landbouwscholen bij het 8ste leerjaar zullen aansluiten.
Volgens een voorloopige schatting, zullen pl.m. 1500 leerkrachten bij dit nieuwe instituut te werk worden gesteld. Dit zal een uitstekende bestrijding blijken van het euvel van den kweekeling-met-acte, die tegen 1 Januari 1943 niet langer als zelfstandige leerkracht geëxploiteerd mag worden.
Ordening van het particulier onderwijs. — 's-Gravenhage, 16 Juli — Een voorloopig onderzoek van de ingekomen aanmeldingen van de particuliere onderwijsinrichtingen heeft duidelijk in het licht gesteld, dat maatregelen tot ordening op dit gebied zeer gewenscht zijn, aldus heeft de raadadviseur van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, ir. H. J. van Houten, hoofd van het bureau Volkskultuur en Volksontwikkeling, in een onderhoud met het A.N.P. medegedeeld.
Niet minder dan ruim 3500 aanmeldingen zijn binnengekomen en deze 3500 instituten hebben ruim 100.000 cursisten, waarbij niet gerekend zijn de ongetwijfeld tallooze leerlingen, die door zelfstandige leeraren opgeleid worden.
Het ligt in de bedoeling in de toekomst de exploitatie van een particulier instituut afhankelijk te stellen van een erkenning, waarvoor aan verscheidene eischen zal moeten worden voldaan.
De bedoeling is, alle examens onder Rijkstoezicht te plaatsen, de exameneischen voor de verschillende vakken vast te stellen en de examineerende vereenigingen bij het afnemen van deze examens in te schakelen.
Mr. P. H. E. van Vloten benoemd tot raadsheer van het Gerechtshof te Den Haag. — 17 Juli — Mr. P. H. E. van Vloten uit Amsterdam is benoemd tot raadsheer in het Gerechtshof te 's-Gravenhage, tevens lid van het vredegerechtshof. Van Vloten was voorheen rechter, tevens vrederechter in de arrondissementsrechtbank te Amsterdam.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Onderwijs 5152 B.)

C. **FRANKRIJK. — Het vlooteskader in Alexandrië.**
16 Juli — In Juni 1940 bevond zich te Alexandrië een Fransch vlooteskader, dat bij de ineenstorting van Frankrijk het moederland niet meer kon bereiken. Dit eskader dat o.m. bestond uit een slagschip en eenige kruisers, werd na het sluiten van den Duitsch-Franschen wapenstilstand aldaar geïmmobiliseerd. Als gevolg van het offensief van veldmaarschalk Rommel en de daaruit gevolgde directe bedreiging van Alexandrië werd van Britsch-Amerikaansche zijde getracht, deze schepen geheel aan Frankrijk te onttrekken. De desbetreffende Fransch-Amerikaansche notawisseling werd in de Fransche pers gepubliceerd en van commentaar voorzien. Thans heeft de Fransche ministerpresident een verklaring afgelegd, waarin hij o.m. zeide, dat zijn regeering den Franschen eskadercommandant, admiraal Godefroy, het bevel gegeven had, te trachten om, indien de Engelschen Alexandrië zouden moeten ontruimen, met zijn schepen een Fransche haven te bereiken. De gevolmachtigde der Fransche regeering in het bezette gebied, ambassadeur de Brinon, deelde nog mede, dat de Fransche regeering opdracht had gegeven aan admiraal Godefroy, zich zoo noodig te verdedigen, waarbij het zelfs mogelijk zou zijn, dat door andere Fransche schepen hulp zou worden verleend.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Laval 5151 C.)**

D. **SPANJE. — Wederinstelling van de Cortes. —**
Madrid, 17 Juli (D.N.B.) — Onder voorzitterschap van generaal Franco is 17 Juli ter gelegenheid van den zesden verjaardag van de nationale revolutie, welke in Melilla begon, in het senaatspaleis te Madrid de nationale raad van de falange bijeengekomen.
De partijminister las een wet voor over de oprichting en bijeenroeping van de Cortes (wetgevende vergadering). In de Cortes zullen o.a. zitting en stemrecht hebben: de leden der regeering, de nationale raden, vertegenwoordigers der syndicaten, de president van het instituut voor politieke studie, de rectoren der universiteiten, de presidenten van de hooge staatsrechtbanken en vertegenwoordigers van de stedelijke besturen.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Herd. Nat. revolutie 4765 D.)

E. **BELGIE. — 640ste verjaardag van den Guldensporenslag. —**
Op 12 Juli werd in geheel Vlaanderen de 640ste verjaardag van den Guldensporenslag, waarbij den naar het Noorden opdringenden Franschen een halt werd toegeroepen, herdacht. In Brussel marcheerde de V.N.V. door de straten. Voor de beurs werd de menigte daarna door Staf de Clercq toegesproken. In Antwerpen had in den Dierentuin een feestvergadering plaats, alwaar door den Vlaamschen voorman Wies Moens het woord werd gevoerd. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Staf de Clercq 5090 E.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Voortgezette opmarsch aan het Donetzfront - Worosjilovgrad stormenderhand genomen - Ruim 40.000 gevangenen bij Rzjev - 231.000 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht - Hevige gevechten bij El Alamein. —

OOSTELIJK FRONT.

13 Juli — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — In het gebied ten Zuid-Westen van Rzjev heeft de op 2 Juli begonnen omvattende aanval der Duitsche troepen, die doeltreffend werden gesteund door formaties van de luchtmacht, na een doorbraak door het vijandelijke stellingenstelsel, in zware boschgevechten geleid tot insluiting en vernietiging van verscheidene infanterie divisies, cavalerie divisies en een tankbrigade. In dezen slag van 11 dagen werden ruim 30.000 gevangenen binnengebracht, 218 vechtwagens, 591 stukken geschut en 1301 mitrailleurs en mortieren, benevens groote hoeveelheden andere wapens en oorlogstuig van allerlei aard buitgemaakt of vernield. De bloedige verliezen van den tegenstander zijn zwaar. De aantallen gevangenen en de buit nemen nog toe.
In den Zuidelijken sector wordt de vijand over een breed front achtervolgd. Sterke luchtstrijdkrachten ondersteunden de achtervolgingsgevechten en vernietigden bij aanvallen overdag en 's nachts nog meer overgangen over Don en Donets. Ten Noorden en Noordwesten van Woronesj werden op 12 Juli bij den afweer van vijandelijke verlichtingsaanvallen 111 Sovjettanks stukgeschoten.

Het operatieterrein tijdens de eerste fase van het Duitsche offensief.
(Teekening ontleend aan de Völk. Beobachter)

Aan het Wolchovfront is een krachtige vijandelijke aanval op een bruggehoofd afgeslagen. Een groep vijandelijke strijdkrachten, die op den Westelijken oever van de Wolchov was geland, werd vernietigd.
14 Juli — Door de vernietiging van een groote groep vijandelijke strijdkrachten in het gebied van Rsjef is weer een zuivering van het grondgebied tot stand gebracht. Tijdens den zwaren winterslag hadden de bolsjewiki door de massale aanwending van menschen en tanks in dit gebied vol oerwouden en moerassen een indeuking van het front tot stand kunnen brengen. Nadat de strengste winterkoude voorbij was, namen de Duitsche troepen den strijd op tegen de geïnfiltreerde bolsjewiki. Op 2 Juli begon de omsingelende Duitsche aanval, die op 5 Juli leidde tot een doorbraak door het zwaar versterkte vijandelijke stellingensysteem en ten slotte tot versplintering en vernietiging van de ingesloten vijandelijke formaties. In het verloop van zeer zware gevechten in de bosschen werden van de Duitsche infanterie de zwaarste prestaties geëischt. De zuiveringsacties worden nog voortgezet, zoodat een verdere stijging van het aantal gesneuvelde bolsjewiki en van den buit verwacht kan worden.
In den Zuidelijken sector van het Oostelijk front is het Duitsche aanvalsfront verbreed in Zuidelijke richting. Taai verdedigde vijandelijke stellingen werden doorbroken. Bij de achtervolging van den vijand stormden snelle troepen ver voorwaarts te midden van de bewegingen van den vijand en verpletterden colonnes van alle wapens, die zich op den terugtocht bevonden. Voortdurende luchtaanvallen waren met vernietigende uitwerking op den wijkenden vijand gericht. Ten Noordwesten van Woronesj sloten tankformaties een groep vijandelijke strijdkrachten in snellen opmarsch in.
15 Juli — In het Oosten dringen de Duitsche en verbonden troepen op het geheele aanvalsfront snel voorwaarts de achterhoeden van den vijand werden opgedreven, deels uiteengeslagen of vernietigd. Snelle formaties vernietigden in een rustelooze vervolging vijandelijke colonnes, en sneden in den rug van den vijand zijn verbindingen met het Oosten af. Onze luchtmacht zette haar aanvallen op de terugtrekkende vijanden voort. Bij een nachtelijken luchtaanval op Rostov ontstonden in de stad en op het stationsterrein omvangrijke branden.
Krachtige vijandelijke aanvallen op het bruggehoofd Woronetsj werden in verbitterde gevechten afgeslagen waarbij 38 pantserwagens werden vernield. Infanterie- en pantserformaties vernietigden de in het gebied ten Noord-Westen van Woronetsj ingesloten vijandelijke strijdkrachten en vernielden daarbij 125 pantserwagens.
In den centralen sector van het front mislukten plaatselijke aanvallen van den vijand. Noordelijk en Noord-Westelijk van Orel is het aantal der door leger en luchtmacht in succesvolle afweergevechten van 5 tot 13 Juli vernielde pantserwagens geklommen tot 446.
16 Juli — In den Zuidelijken sector worden de achtervolgingsgevechten rusteloos voortgezet. Ingesloten en afgesneden groepen van den vijand trachten vergeefs naar het Oosten door te breken.
Tegen het bruggenhoofd Woronesj heeft de vijand zijn sterke tankaanvallen voortgezet. In samenwerking met het luchtwapen zijn alle aanvallen in harde gevechten bloedig afgeslagen. Aan de rest van het Oostelijke front slechts gevechten van plaatselijke beteekenis.
17 Juli — In den Zuidelijken sector achtervolgen snelle formaties ten Oosten van de Donets den vijand in de richting van den benedenloop van den Don. De spoorlijn van het Donetsgebied naar Stalingrad is overschreden. Tusschen de snelle

formaties, die in den rug en in de diepe flank van den vijand zijn doorgedrongen, en de in een frontale actie volgende infanterie-formaties, bevinden zich talrijke vijandelijke divisies, die sterk vermengd en vaak uiteengeslagen zijn en die naar het Oosten trachten door te breken.

18 Juli — Pantserafdeelingen en gemotoriseerde infanteriedivisies zijn ten Oosten van de Donetz verder naar het Zuiden doorgedrongen en hebben ten Oosten van Rostof over een breed front den benedenloop van den Don bereikt. Infanteriedivisies vernietigden ingesloten vijandelijke afdeelingen en wonnen in frontalen aanval naar het Oosten terrein.

Op 17 Juli werd na dagenlangen, zwaren strijd de grootste en belangrijkste stad van het industriegebied langs de Donetz, Worosjilofgrad, stormenderhand door Duitsche infanterie genomen. Groote deelen der stad staan in vlammen. Deze stad ligt in dat deel der Oekraine, waar de aanwezigheid van steenkolen, ijzer en mangaanerts een snelle industrialiseering heeft begunstigd. In 1928, toen de stad nog Loegansk heette, telde zij slechts 45.000 inwoners. In den loop van het tweede vijfjarenplan, gepaard gaande met de geforceerde stichting van de bewapeningsindustrie, steeg het aantal inwoners tot 220.000. Nieuwe vijandelijke aanvallen op het bruggenhoofd Woronesj werden afgeslagen.

Aan de groote operaties in den Zuidelijken sector hebben de met Duitschland verbonden troepen in sterke mate deelgenomen. Sedert 29 Juni strijdt een Hongaarsch leger aan Duitsche zijde. Sedert de eerste Julidagen een Italiaansch leger, waartoe ook het sedert Augustus 1941 aan het Oostfront in het veld gebrachte Italiaansche expeditiecorps behoort, een Roemeensch legercorps, dat zich reeds in den slag bij Charkov heeft onderscheiden, alsmede een Kroatische formatie in strijd gewikkeld met de legers van Timosjenko.

In den centralen sector brachten onze aanvallen en expedities van stoottroepen plaatselijke successen. Na de zuivering van het onoverzichtelijke boschterrein ten Zuid-Westen van Rzjev is het aantal gevangenen en de buit, waarvan in het extrabericht van 13 Juli melding is gemaakt, tot meer dan 40.000 gevangenen, 220 vechtwagens, 738 stukken geschut van elke soort en 1660 machinegeweren en mortieren gestegen.

Terwijl men van Duitsche zijde op het oogenblik karig is met het doen van gedetailleerde mededeelingen over het verloop der krijgsoperaties aan het Oostelijke front, doen militaire kringen uitkomen dat de situatie voor de Duitsche en verbonden troepen in het Zuidelijke deel van dit front buitengewoon gunstig is. Nu ook van het Westen uit de Duitsche en verbonden troepen op het Donetz-leger van Timosjenko aanrukken, blijft den Sovjetmaarschalk nog slechts de keus, door een snellen terugtocht uit de rest van het industriegebied van de Donetz zich aan vernietiging door omsingeling te onttrekken en naar het Zuiden uit te wijken of slag te leveren. Niet minder belangrijk is echter, wat in de bocht van den Don gebeurt. Deze ontwikkeling heeft de vijand niet verwacht, zooals trouwens het belangrijkste kenmerk van het eerste groote Duitsche offensief van dit jaar wordt gevormd door de verkeerde berekeningen van den generalen staf der Sovjets.

Uit alles blijkt, dat de bolsjewisten in het onzekere verkeeren omtrent de hoofdrichting, waarin het Duitsche offensief in het Zuidelijke deel van het front zich beweegt. Zooals men het van militaire zijde uitdrukte, Timosjenko is „groggy" geslagen. Het is begrijpelijk, dat het Duitsche opperbevel onder deze omstandigheden zeer spaarzaam is met het geven van plaatsaanduidingen, ook een verschijnsel dat herinneringen aan den veldtocht in Frankrijk, toen deze reeds in een ver gevorderd stadium was gekomen, wakker roept. De gevechten hebben thans het gebied bereikt, waar de zwarte aarde van de Oekraine overgaat in een met diepe kloven doorsneden steppengebied, een moeilijk terrein, dat vertragend op de operaties werkt. Niet alleen de Duitsche opmarsch wordt hierdoor evenwel vertraagd, ook de terugtocht der bolsjewisten ondervindt hiervan de gevolgen.

DE STRIJD TER ZEE.

12 Juli — Duitsche duikbooten hebben op den Atlantischen Oceaan en in de Amerikaansche kustwateren 18 vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 116.000 ton tot zinken gebracht. Een ander schip van 7000 ton werd door torpedotreffers beschadigd, drie zeiltransportschepen werden door artillerievuur tot zinken gebracht.

Aan de Zuidkust van Engeland hebben lichte gevechtsvliegtuigen twee torpedobootjagers, die deel uitmaakten van een vijandelijke vlootformatie, tot zinken gebracht.

16 Juli — In de Finsche Golf hebben eenheden van de Duitsche marine twee bolsjewistische duikbooten tot zinken gebracht.

17 Juli — Duitsche duikbooten hebben aan de Westkust van Afrika een krachtig beveiligd Britsch convooi aangevallen en daarvan 6 koopvaarders van in totaal 39.500 ton tot zinken gebracht. Andere booten hebben op den Atlantischen Oceaan bij den Mississippi en bij het Panamakanaal 10 schepen van 68.500 ton en in de Noordelijke IJszee een transportschip van 7000 t. tot zinken gebracht. Daardoor heeft de vijand op ver uiteengelegen oorlogstooneelen, waar onze onderzeeërs opereeren, 17 vaartuigen met 115.000 t. van zijn kostbare scheepsruimte verloren.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

12 Juli — In Egypte duren de hevige gevechten in de stelling van El Alamein voort. Afdeelingen gevechtsvliegtuigen en stuka's bestookten de Britsche stellingen en gemotoriseerde troepen met bommen van zwaar en van het zwaarste kaliber. Zij brachten den vijand groote schade toe. Bij luchtgevechten werden door Duitsche en Italiaansche vliegers 14 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Op Malta zijn steunpunten der Britsche luchtmacht gebombardeerd.

14 Juli — Aanvallen van Italiaansche en Duitsche detachementen hebben goede resultaten opgeleverd; talrijke krijgsgevangenen werden binnengebracht en de commandanten van een bataljon werden gevangen genomen.

16 Juli — In den centralen sector van het front heeft de vijand onze stellingen fel aangevallen. De aanvallen werden echter overal gestuit en wij hebben terstond tegenaanvallen ondernomen. Wij maakten ruim 1200 gevangenen en vernielden een aanzienlijk aantal tanks. Het luchtwapen heeft met sterke formaties deelgenomen aan de felle gevechten en de vijandelijke strijdkrachten evenals het vijandelijke luchtwapen aangevallen.

17 Juli — Gepantserde vijandelijke afdeelingen, die in de omgeving van El Alamein een aanval deden, zijn op haar beurt aangevallen en teruggeslagen tot haar uitgangsstellingen, waarbij zij tien pantserauto's verloren. Een actie, waartoe meer naar het Zuiden met behulp van pantserauto's een poging werd gedaan, werd geheel door het nauwkeurige vuur van onze artillerie tot staan gebracht. De luchtmacht van de As nam doeltreffend aan de gevechten deel door met mitrailleurs en granaten motorvoertuigen in vooruitgeschoven stellingen en achter de vijandelijke linies aan te vallen.

Uit Egypte, aldus deelde men te Berlijn mede, is nog geen nieuws vernomen. Duitsche militairen noemen El Alamein een Britsche verdedigings- en een Duitsch-Italiaansche aanvalsstelling. Zoolang Rommel in deze stelling blijft, heeft hij naar Duitsche opvatting den toestand in de hand. Hij zal in die stelling blijven, tot hij het besluit neemt tot nieuwe operaties over te gaan. (Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5171)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Tsjangtsjoetsjen bezet. — Japansche troepen hebben op 6 Juli het ten Zuiden van Nantsjang gelegen Tsjangtsjoetsjen, het hoofdkwartier van het 58ste leger van Tsjoengking, ingenomen. Tegen de in het gebied van deze stad nog resteerende deelen van dit leger, welker sterkte van Japansche zijde geschat wordt op ongeveer 20.000 man, zijn sedert 7 Juli operaties aan den gang.

Wentsjau bezet. — Tokio, 12 Juli — Wentsjau, de laatste groote haven aan de kust van Tsjekiang, is door Japansche troepen bezet. Deze havenstad aan de monding van de rivier de Woe werd volgens de „Kokoemin Sjimboen" nog steeds gebruikt om voorraden voor de troepen van Tsjoengking door de Japansche blokkade te smokkelen.

Verder wordt gemeld, dat volgens frontberichten gemeenschappelijke acties van Japansche en Mandsjoekwosche troepen in de bergachtige gebieden ten Noorden van Peking aan de Mandsjoerijsch-Mongoolsche grens worden uitgevoerd om communistische benden uit te roeien. Op 11 Juli is in het Zuidoosten der provincie Tsjehar eveneens een gemeenschappelijke actie begonnen.

Sjwangtsjang bezet. — 13 Juli — Naar Domei meldt, hebben Japansche afdeelingen bij de gevechten in Kiangsi den spoorweg tusschen de provincies Tsjekiang en Kiangsi bezet. Zij voeren thans strijd tegen de 65ste en de 147ste divisie van Tsjoengking, die zich hebben genesteld in het bergachtige gebied in het Noordoosten van Kiangsi, op 30 kilometer ten Zuidoosten van Jangajang. De Japanners hebben het gros der troepen van Tsjoengking vernietigd en de rest naar het Oosten teruggedrongen. Zij hebben Sjwangtsjang bezet en daar de laatste resten der beide divisies van Tsjoengking vernietigd.

Joeijan bezet. — 15 Juli — Naar Domei van het front in Tsjekiang meldt, is de belangrijke havenstad Joeijan, een der laatste steunpunten van Tsjoenking in de provincie Tsjekiang, door de Japanners bezet. Tsjekiang is daarmede onder Japansche heerschappij gebracht.

Marine-actie. — 18 Juli — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat Japansche duikbooten van begin Juni tot begin Juli in het Westelijke deel van den Indischen Oceaan en in de Zuid-Afrikaansche wateren 25 vijandelijke schepen met een gezamenlijken inhoud van 200.000 ton tot zinken hebben gebracht. (D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5172 B.)

A. **Rede van dr. H. Fischböck te Den Haag. —**
Den Haag, 20 Juli — Voor het Sociaal-Economisch Genootschap Nederland en Europa heeft dr. H. Fischböck op 15 Juli een rede gehouden over de prijspolitiek in Europa.

Van een Europeesche prijspolitiek kan men, aldus spr., nog niet spreken, daar er nog geen gemeenschappelijke richtlijnen bestaan, die voor geheel Europa gelijktijdig kunnen worden toegepast. De afzonderlijke landen van Europa moeten derhalve op het gebied van de prijzen en de prijspolitiek verschillend worden beoordeeld.

De prijspolitiek staat niet op zichzelf, maar is een onderdeel van de economische politiek en deze is weer een onderdeel van de algemeene politiek. Op het gebied van de prijzen bestaat geen systeem van samenwerking tusschen de volkeren. Ondanks deze decentralisatie wordt de prijspolitiek evenwel geleid door een gemeenschappelijke gedachte, die het heele economische leven in Europa moet beheerschen. Het doel van de prijspolitiek moet blijven de uitschakeling van alle storingen en het zoo goed mogelijk gebruik maken van de Europeesche economische krachten en de doelmatige verdeeling van de in Europa geproduceerde goederen.

Europeesche prijspolitiek

Nu kan men vragen, waarom de prijspolitiek tusschen de verschillende staten een probleem is. Vroeger was er immers een ontwikkeling, die min of meer automatisch tot stand kwam. Spr. maakte hier onderscheid tusschen twee perioden, n.l. de periode voor den oorlog 1914—1918 en de periode na dien oorlog. In die laatste periode werd niet zoozeer gesproken over internationale prijspolitiek dan wel over internationale handelspolitiek. Thans staat echter het prijsvraagstuk meer op den voorgrond, daar in de Europeesche ruimte de prijs den grondslag vormt van de valuta. Spr. constateerde, dat het fundament van de stabiliteit van de valuta het geheele prijspeil is. Het is gelukt de rijksmark stabiel te houden, zoodat de koopkracht in wezen dezelfde is gebleven als vroeger. De stabiliteit of de niet-stabiliteit van onze valuta moeten wij beoordeelen naar het aantal goederen, die als tegenwaarde hiervoor kunnen worden verworven en wij zijn van meening, dat aan dezen economischen uitdrukkingsvorm de politieke gedachte van den Führer tot grondslag ligt, n.l. dat de waarde van de valuta wordt verzekerd door den Duitschen arbeid. De arbeid wordt immers omgezet in goederen en deze goederen worden geruild op basis van de prijsvorming. De stabiliteit van de prijsvorming baseert zich dus op den arbeid en vindt de economische uitdrukking in de prijzen. Voor een handhaving van de stabiliteit van de valuta is derhalve noodig, dat in de prijsvorming geen essentieele veranderingen intreden.

Tusschen de verschillende staten bestaan dezelfde problemen als in ieder land afzonderlijk en zij volgen hetzelfde egoïsme, wanneer dit niet aan banden wordt gelegd.

In de liberale economie heerschte een liberaal prijssysteem. Door een verhooging van de prijzen meende men de productie te kunnen stimuleeren. Naast de productie is evenwel de verdeeling een belangrijk onderdeel van het economische leven. Naast een stimuleeren van de productie is een doelmatige verdeeling van de distributie een eerste vereischte. Aan den anderen kant is een verstoring in de distributie van invloed op de productie. Een zeer aanzienlijk gedeelte van den arbeid ligt niet in de productie, maar in de verdeeling, waaronder spr. ook het transport, de credieten en de financiering verstaat, kortom alles wat er toe noodig is om het product van voortbrenger naar verbruiker te brengen. Met behulp van de prijzen heeft de verdeeling plaats en de ordening van het prijssysteem is derhalve een grondpijler van het distributieapparaat. Dezelfde problemen doen zich voor ten aanzien van het internationale verkeer. Internationale prijswoeker beteekent weliswaar een prikkel om te exporteeren, maar moet worden afgewezen.

Spr. ging vervolgens in op het vraagstuk van een gerechtvaardigden prijs. In plaats van dit begrip wilde hij de „Leistungspreis" stellen, die tevens een vaste prijs beteekent. Spr. is van meening, dat de prijsvorming op grond van de zelfkosten zooveel mogelijk moet verdwijnen en dat hiervoor de „Leistungspreis" in de plaats moet komen. Hierbij moet het uitgangspunt van den ondernemer zijn de kosten zoo laag mogelijk te houden.

Van belang is de vraag, hoe deze theoretische beschouwingen kunnen worden afgestemd op de praktijk. In de afzonderlijke Europeesche landen is de toepassing van deze beschouwing in de praktijk verschillend. Om een prijscontrôle goed te doen functionneeren, moet er een marktordening en een verkeersapparaat zijn. Ook voor het internationale verkeer is het noodzakelijk, dat de prijzen in het binnenland op een stabiel peil worden gehandhaafd. Een Europeesche prijsstop voor het internationale goederenverkeer is even nuttig als voorschriften tot de prijsstop in de afzonderlijke landen. Het zal zeer moeilijk zijn de internationale handelsovereenkomsten in stand te houden, indien de prijzen in het binnenland niet op een stabiel peil worden gehouden. Vooral de kleine landen in Europa, die op een internationalen goederenruil zijn aangewezen, hebben bij een stabilisatie van de prijzen een vitaal belang. Vaste valutaverhoudingen kunnen worden gehandhaafd, als de koopkracht van de valuta wezenlijke veranderingen ondergaat. Een liberale binnenlandsche prijspolitiek brengt in den oorlog de stabiliteit van de valuta in gevaar en leidt tot een devaluatie.

De vaststelling van definitieve valutaverhoudingen in Europa gaat uit van de voorwaarde, dat het stabiel houden van het prijspeil in het internationale ruilverkeer is verzekerd.

Het bewijs van vertrouwen, waarmede Duitschland de Nederlandsche economische leiding is tegemoetgekomen, doordat van het begin af een vaste omrekeningskoers werd ingesteld, de in- en uitvoerrechten van beide zijden werden opgeheven na aanpassing der prijzen en het geldverkeer geheel werd vrijgegeven, is tot dusverre bevestigd. Het moet door handhaving van het prijspeil in Nederland ook in de toekomst worden gerechtvaardigd. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. dr. H. Fischböck 4968 E.)

B. **NEDERLAND. — Inlevering van rijwielen - Tweede beschikking inzake de invordering van rijwielen in Joodsch bezit - Nederlandsch Werkliedenverbond „Patrimonium" ontbonden - Kunsttentoonstelling te Maastricht verboden - Eerste oogst in den Noord-Oostpolder - Distributie; extra-rantsoenen bij huwelijksfeesten. —**

's-Gravenhage, 21 Juli — Officieel wordt bekendgemaakt: De Duitsche weermacht heeft voor haar doeleinden een aantal heerenfietsen noodig. De inlevering van de gerequireerde rijwielen, die een geringe fractie van alle fietsen in Nederland vormen, moet uiterlijk 22 Juli bij de Duitsche weermacht zijn geschied. Bij den spoed, waarmee de fietsen moeten worden ingeleverd, was het menigmaal onvermijdelijk, dat door de Nederlandsche organen, die met de uitvoering zijn belast, ook beslag moest worden gelegd op de fietsen van personen, die principieel uitgezonderd moesten worden van den inleveringsplicht, te weten alle arbeiders (b.v. fabrieksarbeiders, mijnwerkers enz.), alle in den landbouw werkzame personen en degenen, die voor de uitoefening van hun beroep het rijwiel volstrekt noodig hebben. Aan deze groep van personen zal evenwel op last van den Rijkscommissaris zoo mogelijk voor 15 Augustus hun fiets teruggegeven of een andere ter beschikking gesteld worden. De uitvoering van deze bepaling berust bij de Nederlandsche autoriteiten. Desbetreffende verzoeken moeten behoorlijk gemotiveerd worden ingediend bij den burgemeester der plaats van inwoning. Degenen, die hun fiets hebben ingeleverd zonder haar terug te krijgen of te zien vervangen door een andere, krijgen van den burgemeester van hun woonplaats schadevergoeding; bovendien zullen zij voorkeursbehandeling genieten bij de aanschaffing van een ander rijwiel.

Tweede beschikking inzake de invordering van rijwielen in Joodsch bezit. — Den Haag, 20 Juli — Op grond van artikel 45 der verordening no. 138/1941 betreffende de handhaving van de openbare orde beschik ik: De verordening van den commissaris-generaal voor de Openbare Veiligheid, betreffende zich in Joodsch bezit bevindende rijwielen van 22-6-'42, wordt op de rijwielen der in de gemeente Amsterdam wonende joden uitgebreid.

Deze rijwielen moeten tot en met 21 Juli 1942, 19 uur, met volledige toebehooren, rijklaar en schoon op volgende plaatsen worden afgeleverd: a) Frederiksplein; b) Olympisch Stadion; c) Ter Gouwstraat (terrein der Maréchausseekazerne).

Den Haag, den 20en Juli 1942. De commissaris-generaal voor de Openbare veiligheid, gez. RAUTER, S.S.-Gruppenführer und General-leutnant der Polizei.

Nederlandsch Werkliedenverbond „Patrimonium" ontbonden. — Amsterdam, 21 Juli — Blijkens beschikking van den commissaris voor niet-commercieele Vereenigingen en Stichtingen is het Nederlandsch Werkliedenverbond „Patrimonium", met al zijn afdeelingen en aangesloten organisaties in den lande ontbonden. Door genoemden commissaris is H. W. Woudenberg, leider van het Ned. Arbeidsfront, tot liquidateur benoemd. Het vermogen, onder aftrek van 2 pct. is toegewezen aan het Ned. Arbeidsfront, in welke instelling de leden, blijkens de genomen beschikking zijn opgenomen.

Kunsttentoonstelling te Maastricht verboden. — Maastricht, 21 Juli — Evenals dezer dagen te 's-Gravenhage, is thans te Maastricht een tentoonstelling op last van de overheid gesloten, omdat de exposanten niet hebben voldaan aan hun aanmeldingsplicht bij de Nederlandsche Kultuurkamer.

Eerste oogst in den Noord-Oostpolder. — 21 Juli — Bij Kuinre heeft men in den Noord-Oostpolder het eerste hooi geoogst.

Op een perceel vruchtbaren grond, een flink eind den polder in, is een aantal arbeiders eenige weken aan het werk geweest met het winnen van het hooi en het resultaat is zeer goed. Niet alleen de kwaliteit mag geroemd worden maar ook de opbrengst is zeer behoorlijk. Het gewas in den polder bij Kuinre maakt het eveneens goed. De rogge staat er best voor. Perceelen, welke een week of drie geleden werden ingezaaid, geven nu al weer kleine roggeplantjes te zien. Het lijkt er op, dat de eerste korenoogst in het nieuwe land evenveel voldoening zal geven als de eerste hooioogst.

Distributie; extra-rantsoenen bij huwelijksfeesten. — 21 Juli — Voortaan kunnen extra-rantsoenen voor huwelijksfeesten worden aangevraagd door menschen die gaan trouwen en door hen, die hun vijf en twintig-, vijftig-, zestig- of vijf en zeventigjarige bruiloft vieren. Voor andere feesten is het niet mogelijk. Men kan dan aanvragen: vleesch, boter, brood, suiker, koffiesurrogaat, versnaperingen en rookartikelen. Ieder geval wordt afzonderlijk bekeken en behandeld.

(Vaderland - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)

(V. b. Rijwielinlever. Joodsch bezit 5152 C.; inbeslagneming schilderijen 5178 A.; distributie 5176 C.)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - De situatie op Java en Sumatra - Nederlanders uit krijgsgevangenschap ontslagen. —

20 Juli — Aan „Het Vaderland" van 18 Juli ontleenen wij het volgende artikel, dat ontleend werd aan een correspondentie van den medewerker in Tokio van de „Kölnische Ztg.":

Om den Indonesiërs een bewijs van goeden wil te geven zijn veelal de Indonesische krijgsgevangenen in vrijheid gesteld na loyaliteit jegens den bezetter te hebben beloofd. Ook beginnen de Japanners Indo-Europeanen vrij te laten, voorzoover zij zich tot loyaliteit verplichten. Verder blijkt uit het artikel dat ook een deel van de Nederlandsche krijgsgevangenen uit de gevangenkampen is ontslagen.

De Duitsche journalist maakt melding van een artikel in een Japansch tijdschrift over internationale vraagstukken, berustend op mededeelingen van Japansche kooplieden, die meer dan 25 jaar in Nederlandsch-Indië hebben gewoond. De eisch van onafhankelijkheid van de Indonesiërs, zoo staat daarin te lezen, berustte minder op afkeerigheid van de Nederlanders dan wel op ontevredenheid, dat de Nederlanders de Indonesiërs sociaal niet vooruit lieten komen. Indonesische leiders geloofden, dat Indonesië even goed een eigen staat zou kunnen vormen als andere volken, hoewel zij vrijmoedig toegeven, dat op het oogenblik daartoe niet voldoende leiders, opvoeders en een ontwikkelde burgerklasse aanwezig zijn. De Indonesiërs verzetten zich niet direct tegen een begrepen worden in de door Japan beheerschte Oost-Aziatische ruimte, veeleer wenschen velen zulks, hoewel een uitgesproken verlangen bestaat naar zelfbestuur. De Indonesiërs willen Japan gaarne de leiding laten in militaire, diplomatieke en buitenlandsche economische aangelegenheden, wenschen intusschen opgevoed te worden voor het oogenblik dat zij zelf hun eigen zaken kunnen behartigen. Het Japansche blad verklaart dat de Nederlanders de fatale fout hebben begaan den Indonesiërs een zoodanige ontwikkeling te verbieden.

Hoewel aldus de corr. van de Köln. Ztg., de Japansche pers, totdusver bij de vermelding van zaken, Nederlandsch-Indië betreffende, steriotiep van afschuwelijk wanbeleid en onbeschaamde uitzuiging van de inheemsche bevolking, placht te spreken, waaraan de Nederlanders zich gedurende hun driehonderdjarige beheersching van Oost-Indië zouden hebben schuldig gemaakt, publiceert de Asahi uitvoerige mededeelingen van een vooraanstaand Japansch vakman, Nakata, leider van het hoofdbureau voor landbouw van het Japansche militaire bestuur op Sumatra, die vrijmoedig de voortreffelijke prestaties van het Nederlandsche bestuur toegeeft en zich overigens zeer optimistisch uitlaat over de toekomstige ontwikkeling van Sumatra. Hij zegt o.a.: De prachtige ontwikkeling van de Oostkust van Sumatra was een gevolg eenerzijds van een Nederlandsche arbeidspolitiek vol tact en voortreffelijke Nederlandsche landbouwtechniek, anderzijds van den voortreffelijken bodem. De Nederlanders verpachtten kosteloos land aan de inheemschen, waardoor zij bereikten, dat die niet systeemloos den grond bebouwden, doch dat de landbouw geschiedde naar een wel-doordacht algemeen plan. Na het uitbreken van den Oost-Aziatischen oorlog staakten de Nederlanders weliswaar de agrarische productie, hielden de bouwlanden echter goed in orde. Weliswaar werden belangrijke machine-onderdeelen weggevoerd en over het algemeen slechts motoren voor licht en water achtergelaten, maar vele onderdeelen hebben we teruggevonden, ten deele in rivieren, ten deele in Singapore, bijvoorbeld aluminiumbekers, waarin de getapte rubber wordt opgevangen. Na de Japansche bezetting bleef de landbouw eerst zonder leiding, omdat de Nederlanders krijgsgevangenen werden. Thans evenwel werkt meer dan een derde van de Nederlandsche krijgsgevangenen op dezelfde plaatsen als vroeger als leiders en opzichters van inheemsche werkkrachten.

Deviezenbepalingen op Java. — De Japansche militaire autoriteiten op Java hebben, naar „Europapress" meldt, nieuwe deviezenvoorschriften afgekondigd, welke o.m. het overmaken van gemaakte winsten naar Japan regelen. Japansche staatsburgers mogen hun salarissen of winsten, welke zij op Java genieten, op normale wijze naar Japan overmaken, terwijl voorts een regeling in voorbereiding is met betrekking tot het overmaken van winsten van ondernemingen naar andere gebieden dan Japan, waarbij vanzelfsprekend het overmaken van winsten en gelden naar landen, waarmede Japan in oorlog verkeert, is uitgesloten. Het blijft verboden bankbiljetten uit Nederlandsch-Indische gebieden naar vijandelijke gebieden uit te voeren. Het internationale betalingsverkeer met de niet-Japansche gebieden dient door middel van bankchèques, bankoverwijzingen of credietbrieven te geschieden.

Uit Batavia wordt nog gemeld, dat reizigers op grond van een militaire bepaling slechts zooveel geld mogen meenemen als in het bewijs, door de militaire instanties uitgegeven, wordt vermeld. De overige kosten moeten door credietbrieven of chèques worden gedekt. Een andere militaire verordening verleent met toestemming van het militaire bestuur vergunning aan de ambtenaren om geld uit de Zuidelijke districten naar Groot-Japan te transfereeren.

Reisverbod op Java opgeheven; herstel der interinsulaire verbindingen. — Het herstel der verkeersinstallaties en der verbindingen in de Zuidelijke gebieden van Oost-Azië maakt goede vorderingen. De Japansche vloot- en vrijwillige arbeiders zijn voortdurend in de weer om gezonken schepen te lichten en opgeblazen dokken te herstellen. De stilgelegde luchtverbindingen en het postverkeer worden hervat. De scheepvaart is uiteraard van groote beteekenis voor een effectief goederenverkeer tusschen de zuidelijke eilanden en Japan. Momenteel kunnen te Singapore — vier maanden na de verovering door de Japanners — reeds twintig schepen van 10.000 ton aan de pieren meren, terwijl vijf dokken zijn hersteld, zoodat ze weer gebruikt kunnen worden voor de reparatie van beschadigde schepen. Tusschen de duizenden eilanden der Philippijnen bestaat al sinds Mei een levendig kustverkeer. De luchtlijnen tusschen Japan en de Zuidelijke gebieden, in totaal een net omvattend van 15.000 k.m., functionneerden normaal met dien verstande, dat er uitsluitend Japansche militaire vliegers gebruik van maken, terwijl ook de passagiers practisch alleen uit Japansche militairen bestaan. Het postverkeer tusschen de Zuidelijke gebieden en China en Mandsjoekwo is weer hersteld. Het reisverbod voor de bewoners der door Japan bezette gebieden is voor Java op 1 Juni, voor de Philippijnen den 28en Juni opgeheven.

Openbare bijeenkomsten op Java toegestaan. — Tokio, 20 Juli (D.N.B.) — Met het oog op het feit, dat de toestand op Java weer vrijwel normaal is, zullen de Japansche militaire autoriteiten met ingang van 15 Juli het sedert 8 Maart bestaande verbod van het houden van openbare bijeenkomsten en van het vormen van niet-politieke vereenigingen gedeeltelijk opheffen.

De positie der inlanders op Java. — Tokio, 20 Juli (A.N.P.) — „Hotschi Schimboen" meldt uit Batavia, dat verschillende bedrijfstakken op Java op verregaande wijze door ongeveer 600.000 Chineezen worden beheerscht. Met behulp van de Japansche gilden wordt thans voor de inlandsche bevolking van Java wederom de concurrentie mogelijk gemaakt. Vooral in den kleinhandel en in de kustscheepvaart zouden zich groote mogelijkheden voor de Javanen bieden.

(Vaderland - Telegraaf - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5175 D.)

B. NEDERLAND. — Scholingsbijeenkomst van N.S.D.A.P. en N.S.B. te Rotterdam - Redevoeringen van Van Geelkerken en Hauptdienstleiter Schmidt. —

Rotterdam, 20 Juli — Op een op 19 Juli te Rotterdam belegde scholingsbijeenkomst, werd o.m. het woord gevoerd door den pl.verv. leider der N.S.B., Van Geelkerken en den Hauptdienstleiter Schmidt. Van Geelkerken behandelde de opvattingen van het Nederlandsche volk, die zich o.m. weerspiegelen in de vragen: 1. Wat gebeurt er met Nederland na den oorlog? 2. Behouden wij onze diplomaten en wat gebeurt er met de geëmigreerde regeering?

Hauptdienstleiter Schmidt besprak o.m. de beveiliging van de levensmiddelenvoorziening in Nederland en kondigde den allerscherpsten strijd tegen den sluikhandel aan. (Telegraaf)

(V. b. Scholingsbijeenkomst te Breda 5157 B.)

C. FINLAND. — Ver. Staten verbreken de consulaire betrekkingen - Admiraal Leahy benoemd tot stafchef van Roosevelt. —

Stockholm, 20 Juli (A.N.P.) Naar de Britsche berichtendienst in een extra-bericht uit Washington meldt, hebben de Vereenigde Staten alle consulaire betrekkingen met Finland verbroken. Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft Finland verzocht alle Finsche consulaten in de V.S. uiterlijk 1 Augustus te sluiten.

Admiraal Leahy benoemd tot stafchef van Roosevelt. — Stockholm, 21 Juli (A.N.P.) — President Roosevelt, tegenwoordig ook opperbevelhebber van leger en vloot, heeft admiraal Leahy benoemd tot zijn stafchef, zoo meldt de Britsche berichtendienst. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Finland—Ver. Staten 4900 F.)

A. **NEDERLAND. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart 50 jaar; gelukwensch van den Führer - Mr. Ch. A. E. Maitland benoemd tot president van de rechtbank te Leeuwarden - Belastingopbrengst in 1941 - Overzicht der levensverzekering van 1926—1938 - Invoering tennistelling in de Nederlandsche taal. —**

's-Gravenhage, 22 Juli — Ter gelegenheid van zijn 50sten verjaardag brengt de Nederlandsche pers hulde aan den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart, voor zijn beleidvol inzicht, betoond sedert zijn benoeming. De Führer heeft den Rijkscommissaris op diens 50sten verjaardag zijn foto toegezonden en een schrijven, waarin hij hem de hartelijkste gelukwenschen aanbiedt en dankbaar de groote verdiensten erkent, die dr. Seyss-Inquart voor het Duitsche volk, de beweging en het Rijk zich heeft verworven. (Vad., N.R.C., Nat. Dagbl., Tel., Alg. Handelsblad, Volk en Vad., Waag)

Mr. Ch. A. E. Maitland benoemd tot president van de rechtbank te Leeuwarden. — 22 Juli — Bij besluit van den secretaris-generaal van Justitie van 17 Juli 1942 is benoemd tot president, tevens vrederechter, van de arrondissementsrechtbank te Leeuwarden mr. Ch. A. E. Maitland.

Belastingopbrengst in 1941. — 22 Juli — Volgens de Economische en Sociale Kroniek, uitgegeven door het Centr. Bureau v. d. Statistiek, heeft de opbrengst der belastingen in 1941 ƒ 1.219 mill. bedragen tegen ƒ 925 mill. in 1940. De opbrengst was dus ƒ 294 mill. meer dan in 1940.

Overzicht der levensverzekering van 1926—1938. — 22 Juli — Op grond van uit verschillende bronnen geputte gegevens wordt in „De Verzekeringsbode" berekend, dat in het tijdperk 1926—1938 het Nederlandsche volk het aan levensverzekering bestede percentage van zijn inkomen ruim heeft verdubbeld. Hierbij valt op, dat het bedrag der koopsommen relatief veel sterker is gestegen dan dat der termijnpremiën. In onderstaand staatje worden de bedragen van het inkomen van natuurlijke personen, termijnpremiën en koopsommen in millioenen guldens weergegeven.

Jaar	Inkomen der nat. personen	Term.pr. Bedrag	Term.pr. % v.h. ink.	Koops. Bedrag	Koops. % v.h. ink.	Term.pr. pl. koops. Bedrag	Term.pr. pl. koops. % v.h. ink.
1926 ...	5.211	—	—	—	—	88	1.7
1927 ...	5.340	85	1.6	10	0.2	95	1.8
1928 ...	5.603	91	1.6	14	0.3	105	1.9
1929 ...	5.684	98	1.7	10	0.2	108	1.9
1930 ...	5.548	106	1.9	11	0.2	117	2.1
1931 ...	5.085	108	2.1	15	0.3	123	2.4
1932 ...	4.682	107	2.3	14	0.3	121	2.6
1933 ...	4.626	107	2.3	21	0.5	128	2.8
1934 ...	4.472	106	2.4	37	0.8	143	3.2
1935 ...	4.367	105	2.4	29	0.7	134	3.1
1936 ...	4.461	106	2.4	33	0.7	139	3.1
1937 ...	4.671	109	2.3	69	1.5	178	3.8
1938 ...	4.761	116	2.4	68	1.4	184	3.8

Invoering tennistelling in de Nederlandsche taal. — 22 Juli — De Nederlandsche Lawntennis Bond heeft bepaald, dat voortaan bij alle wedstrijden, welke onder zijn leiding gespeeld worden, o.a. dus ook alle tournooien, de telling zal moeten geschieden met Nederlandsche termen, dus in de moedertaal. De eindstrijd van het enkelspel om het kampioenschap op 20 Juli op de M.E.T.S., is reeds in het Nederlandsch geteld. (Alg. Hbld.)

(V. b. dr. Seyss-Inquart 5174 A.; verzekeringsbedrijf 1939 4398 G.)

B. **ARGENTINIE. — Oud-president R. Ortiz overleden.** Buenos Aires, 20 Juli (D.N.B.) — De vroegere president der republiek Roberto Ortiz, is 15 Juli in den ouderdom van 56 jaar overleden. Ortiz, die in 1935 het presidentschap aanvaardde, is naar men zich herinneren zal, een maand geleden afgetreden wegens een ongeneeslijke oogziekte. (Vaderland)

(Vor. ber. President Ortiz 5153 E.)

C. **VER. STATEN. — Oorlogsverklaringen aan Bulgarije, Hongarije en Roemenië. —**

Stockholm, 19 Juli (D.N.B.) — President Roosevelt heeft, naar de persdienst van het Witte Huis meldt, verklaard, dat tusschen de V.S. eenerzijds en Hongarije, Roemenië en Bulgarije anderzijds wegens de rol, die deze drie landen spelen in den oorlog tegen de Sovjet-Unie, de oorlogstoestand bestaat. De toestemming van het Congres tot deze proclamatie is reeds verkregen. Bovengenoemde staten deden reeds op 13 Dec. 1941 een oorlogsverklaring aan Amerika toekomen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Bulg. en Hong. oorlogsverkl. aan Amerika 4939 B.; Roem. oorlogsverkl. 4940 D.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Maarschalk Kesselring ontvangt het Eikenloof van het ridderkruis. —**

22 Juli — De Führer heeft aan generaal-veldmaarschalk Kesselring, opperbevelhebber der formaties van de Duitsche luchtmacht, die in het Middellandsche-zeegebied en in Noord-Afrika strijden, als 15e soldaat der Duitsche weermacht, het eikenloof met de zwaarden bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Onderscheidingen 5175 B.)

E. **BELGIE. — Zoon van den koning geboren. —**

Brussel, 22 Juli (D.N.B.) — Naar hier officieel bekend is gemaakt, is den 18en Juli een zoon van koning Leopold III geboren. Deze heeft de namen Alexander, Emmanuel, Henry, Albert, Maria, Leopold gekregen. Op 11 September 1941 is koning Leopold in het huwelijk getreden met mej. Marie Lilian Baels, waarbij o.m. bepaald werd, dat de nakomelingschap van dit huwelijk geen enkel erfrecht zal hebben op de kroon. (Vaderland)

(Vor. ber. Koning Leopold III 5029 D.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Radiopropaganda in de Engelsche taal - Identiteit van „Lord Haw Haw" onthuld. —**

22 Juli — Men zal zich de belangstelling herinneren, waarmede men zich in Engeland heeft afgevraagd, wie de spreker was voor de Duitsche radio-uitzendingen in de Engelsche taal. In Engeland heeft men hem den naam Lord Haw Haw gegeven. De Westdeutscher Beobachter deelt mede, dat zijn werkelijke naam sinds eenige dagen bekend is nu hij een boek heeft uitgegeven, Dämmerung über Engeland, waarin de schrijver eenige mededeelingen over zijn persoon en zijn leven doet: William Joyce, in 1906 te New York geboren. Joyce heeft aan de universiteit van Londen gestudeerd en trad op 17-jarigen leeftijd toe tot de British Fascisten. In 1933 werd hij lid van de British Union of Fascisten van Mosley, wiens propagandachef hij drie jaar lang geweest is, tot hij oneenigheid kreeg met de partijleiding en een partij stichtte, de nat.-soc. liga. Eind Augustus 1939, een week voor het uitbreken van den oorlog ging hij naar Duitschland. (Vaderland)

G. **NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Radiorede van G. J. Ruiter, directeur-generaal van den Landbouw. —**

Hilversum, 22 Juli — De Directeur-Generaal van den Landbouw, de heer G. J. Ruiter, heeft 21 Juli een radiorede gehouden. Na herinnerd te hebben aan zijn radiorede van 30 Maart j.l., zeide spr., dat men thans wel is waar nog niet kan zeggen, hoe het resultaat van de landbouwproductie 1942 zal worden, maar dat toch voor het komende jaar de volksvoeding veilig is gesteld, waarvoor den boer een woord van groote erkentelijkheid van regeeringswege toekomt. De heer Ruiter wees er op, dat boer en boerenbedrijf het fundament vormen van ons volksbestaan, waarvoor ook de consument waardeering dient te hebben.

Een zwak punt vormt de veehouderij, daar de nog steeds te groote veestapel aan de voederproductie eischen stelt, waaraan niet kan worden voldaan. Zoo zal het, ten gevolge van den vrijen aanfok van koekalveren, noodzakelijk zijn een groote hoeveelheid dezer dieren uit de markt te nemen. De veestapel werd echter niet verder beperkt dan tot 80% van normaal. De huidige veestapel maakt thans nog 84% uit van dien der vooroorlogsche jaren, waarbij het jongvee van jonger dan een jaar zelfs een aantal dieren omvat van meer dan 130% van die normale hoeveelheid. Daartegenover staat, dat de te groote veestapel niet kan worden gevoed. Van overheidswege zijn daarom maatregelen genomen om het overtollige jongvee uit de markt te nemen. Gezien de groote offers, die de boer thans brengt, sprak de Directeur-Generaal de hoop uit, dat deze inzet van den veeboer straks ook zijn afspiegeling mag vinden in een melkprijs, die hem zijn bedrijf mogelijk maakt, hem een redelijk levensonderhoud verschaft en hem daarbij tevens dringt in de richting van een zoo groot mogelijke melkproductie.

De heer Ruiter ging vervolgens over tot bespreking van de groente-voorziening, die tijdelijk iets te wenschen heeft gelaten, wat men den tuinder echter niet mag verwijten, daar hij, voor zware opgaven gesteld, niet opgewassen is tegen de ongunst der natuur. Bovendien bedraagt de consumptie van groente in deze tijden meer dan het dubbele van het normale verbruik.

Ten aanzien van den akker- en weidebouw zeide de Directeur-

Generaal van den Landbouw, dat vooral de barre winter de zaak dreigde te bederven, mede door gebrek aan materiaal en tekort aan kunstmest. Het grootste project was het scheurplan 1941-42, dat tevens een factor vormde voor de inkrimping der veehouderij. Daartegenover stond de uitbreiding van het aantal grasdrooginstallaties, waardoor voor honderden boeren de voederzorgen werden opgeheven, ook voor den komenden winter. Ook het aantal silo's is sinds 1940 meer dan verdubbeld en er zijn duizenden gierkelders gebouwd.

Het groote scheurplan om honderdduizend H.A. grasland om te leggen in bouwland is, hoewel niet alles precies volgens het plan is verloopen, gelukt, niettegenstaande de winter het scheuren heeft belemmerd en er schaarschte heerschte aan paarden, materiaal en pootgoed. Ook op dit punt vroeg spreker waardeering van laag tot hoog voor dezen inzet, omdat hierdoor is gezorgd, dat onze voeding in den komenden winter naar menschelijke berekening verzorgd zal zijn. De heer Ruiter stelde daartegenover den grooten tegenslag, dat het koolzaad grootendeels en het wintergraan voor een belangrijk percentage is uitgewinterd, maar voegde daaraan toe, dat de tegenslag ten deele is opgeheven door verbouw van blauwmaanzaad, ook al is de totale oppervlakte aan oliezaden te klein gebleven en de te verwachten olieproductie daardoor te klein om een normaal vetrantsoen te kunnen handhaven.

Daartegenover staat een uitbreiding van de teelt van broodgraan (ongeveer 10%) en van aardappelen. Deze laatste teelt was reeds het vorig jaar belangrijk gestegen tot een peil, dat nog niet eerder was bereikt en dat 60% ligt boven de oppervlakte in 1940.

Aardappelzorgen behoeven we voor den komenden winter althans niet te hebben, aldus spr. Onvoorziene omstandigheden daargelaten, kan de bevolking een aardappelrantsoen ontvangen, dat zóó hoog is, dat distributie er van overbodig zou zijn, indien andere factoren daarvoor niet zouden blijven pleiten. Het vetrantsoen moet worden verhoogd met behoud van de broodgraan- en aardappelpositie. Er moet daarom opnieuw grasland worden gescheurd (pl.m. 50.000 H.A.) en de teelt van oliezaad (kool-, raap- en blauwmaanzaad) uitgebreid (pl.m. 50.000 H.A.).

Niettegenstaande de hooge eischen, die daarbij aan den boer worden gesteld, durfde de heer Ruiter de verwachting uitspreken, dat ook dit groote plan zal gelukken en aldus de voedselvoorziening, met name de vetvoorziening in 1943 wordt verzekerd. Ondanks vele schaduwen staan wij er thans beter voor dan in Maart. (Vaderland)

(V. b. G. J. Ruiter, radiorede v. 30 Maart 5055 A.; Voedselvoorziening 5159 C.)

A. NEDERLAND. — Voedselvoorziening; waarschuwing aan onwillige boeren - Winterhulploterij 1942 - Kunstbescherming; prijsvraag voor libretti. —

's-Gravenhage, 23 Juli — De resultaten der achter ons liggende jaren toonen aan, dat het overgroote deel van de boeren de redelijkheid van de regelingen ten aanzien van de verplichting tot aflevering van de melk aan de fabriek en van de inlevering van de andere producten als graan, peulvruchten en aardappelen, begrijpt en derhalve aan de voorschriften gevolg geeft. De ervaring heeft echter geleerd, dat er altijd nog een aantal boeren is, dat zich van zijn verplichtingen ten aanzien van de voedselvoorziening niets aantrekt, maar er alleen op uit is zooveel mogelijk winst op zijn producten te maken. Dit gebeurt dan door de producten niet tegen den normalen prijs te leveren, maar door ze clandestien en tegen veel hoogeren prijs aan den handel of direct aan de consumenten te verkoopen. Al deze clandestien verkochte waren worden onttrokken aan de ordelijke voedselvoorziening hier te lande en komen grootendeels alleen ten bate van hen, die daarvoor grof geld kunnen betalen. Om in zulke gevallen afdoende in te kunnen grijpen, zijn den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij bij besluit van 23 Juli 1942 eenige bijzondere bevoegdheden toegekend. Deze zijn, dat hij in gevallen, waarin men zijn verplichtingen tot in- of aflevering van producten niet nakomt, de inlevering van andere producten kan opleggen.

Zoo kan b.v. aan een boer, die niet genoeg melk aflevert, de verplichting worden opgelegd zijn veestapel geheel of gedeeltelijk in te leveren tegen een door den secretaris-generaal vast te stellen vergoeding.

Het vee kan dan verkocht worden aan andere boeren, die daarvan een voor de voedselvoorziening beter gebruik maken. In zeer ernstige gevallen, n.l. indien men een zoodanige overtreding van de voedselvoorzieningsbepalingen begaat of wel zijn bedrijf zóó slecht voert, dat men niet langer tot deelneming aan de verzorging van de voedselvoorziening kan worden toegelaten, kan door den secretaris-generaal aan dezulken het gebruik van hun gronden of bedrijfsgebouwen geheel worden ontzegd en aan andere personen of instellingen worden toegekend.

Indien dus b.v. een boer slechts een gering deel van zijn oogst inlevert of zijn land zóó slecht verzorgt, dat het maar weinig opbrengt, dan kan hem het gebruik van zijn land en boerderij worden ontnomen, ten einde dit aan anderen, wier bedrijfsvoering voor de voedselvoorziening meer nut heeft, over te dragen.

De aan den secretaris-generaal thans gegeven bevoegdheden zijn ingrijpend. Men kan er echter op rekenen, dat er zonder aarzelen gebruik van gemaakt zal worden en wel in het bijzonder ten aanzien van hen, die ondanks alle gegeven waarschuwingen zijn blijven voortgaan met hun knoeierijen en daarmede aan de voedselvoorziening reeds groote schade hebben toegebracht.

Winterhulploterij 1942. — 23 Juli — Omtrent de nieuwe Winterhulploterij, welke 1 Augustus zal beginnen wordt o.m. medegedeeld, dat deze bestaat uit zes series. Elke serie is een op zich zelf staand geheel. Per serie zijn er 330.000 prijzen, waaronder één prijs van 5000 gulden, drie prijzen van *f* 1000, en vier prijzen van *f* 500. Voorts 100.000 prijzen van *f* 0.50 en 160.000 van *f* 0.25. De kwartjesprijzen zijn nieuw, want bij de vorige loterij was de laagste winstkans „eigen geld". Elke serie heeft een premie van *f* 10.000 en zeventig premies van *f* 100.

De winstkans bij deze Winterhulp-loterij-1942 is thans: op iedere drie loten één prijs! Bij de vorige loterij was de kans op 6½ lot: één prijs.

Na aftrek van de kosten zal ook dit jaar een belangrijke som als netto-opbrengst ten bate van „Winterhulp" en „Volksdienst" overblijven.

Kunstbescherming; prijsvraag voor libretti. — 's-Gravenhage, 22 Juli — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede: ten einde te bereiken, dat de opera in Nederland op overtuigende wijze eigen Nederlandsche wegen zal inslaan en volgen, werd een wedstrijd ingesteld voor het schrijven van libretti voor opera en operette.

Het libretto moet een uitgesproken Nederlandsch karakter dragen en zooveel mogelijk gebaseerd zijn op grondelementen van onzen Nederlandschen volksgeest en volksaard.

Aan den wedstrijd is een bedrag van *f* 1725 aan prijzen verbonden. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Voedselvoorzien. 5183 G.; Winterhulp 5135 A.; Nederl. Opera 4800 F.)

B. NEDERLAND. — Metaalverordening; verplichting tot aangifte en bevoegdheid tot verbeurdverklaring - Verhooging der minimum en maximum geldboete - Regeling van verkoopingen van geschriften, afbeeldingen, spreekrollen en gramofoonplaten. —

's-Gravenhage, 23 Juli — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris, houdende een beschikkingsverbod, een verplichting tot aangifte, alsmede de bevoegdheid tot verbeurdverklaring van metalen voorwerpen (metaalverordening). Hierbij wordt o.m. bepaald:

Metalen voorwerpen in den zin van deze verordening zijn:
1) gedenkteekenen; 2) kerkklokken; 3) gedeelten en toebehooren van gebouwen; 4) walsen; 5) melkbussen; 6) bierleidingen en brouwerijketels; 7) bedrijfs- en inrichtingsbestanddeelen van alcoholfabrieken; 8) bedrijfs- en inrichtingsbestanddeelen van café's, bedrijven, welke maaltijden verstrekken, alsmede huisvestingsbedrijven; 9) bedrijfs- en inrichtingsbestanddeelen van wasscherijen; 10) lettermetaal; 11) muziekmatrijzen; 12) onderdeelen van buiten bedrijf gestelde benzinelaadstations; 13) electrische geleidingen, voor zoover deze zich niet binnen gebouwen bevinden, indien deze voorwerpen geheel of voor een overwegend deel uit koper, lood, tin, nikkel of uit legeeringen daarvan bestaan.

Het is verboden, zonder vergunning van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken) of van een door dezen aangewezen instantie, over metalen voorwerpen te beschikken. Rechtshandelingen, welke in strijd met het in het eerste lid vervatte verbod worden aangegaan, zijn nietig. Met rechtshandelingen worden beschikkingen, welke bij wijze van executie of beslaglegging geschieden, gelijkgesteld.

De eigenaar of houder van metalen voorwerpen moet deze binnen een door den Rijkscommissaris (Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken) te bepalen termijn bij de „Rüstungsinspektion", afdeeling Nijverheid, Carel van Bylandtlaan 30 te 's-Gravenhage, aangeven.

De Rijkscommissaris (Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken) kan door middel van een tot den eigenaar of houder gerichte beschikking, metalen voorwerpen ten gunste van het Rijk der Nederlanden verbeurd verklaren.

De eigenaar ontvangt, indien hij zulks verlangt, van het Rijk der Nederlanden de metaalwaarde der ingeleverde voorwerpen vergoed. In bijzondere gevallen kan hem op verzoek een hoogere vergoeding worden uitgekeerd.

Verhooging der minimum en maximum geldboete. — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris, waarbij het minimumbedrag der geldboete wordt gebracht van vijftig cents op een gulden. Voorts wordt bepaald, dat waar in strafbepalingen een maximum van de geldboete is opgenomen, dit maximum wordt verdubbeld.

Regeling van verkoopingen van geschriften, afbeeldingen, spreekrollen en gramofoonplaten. — 's-Gravenhage, 23 Juli — Het Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Volksvoorlichting en Kunsten, van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende het houden van verkoopingen van geschriften, afbeeldingen, spreekrollen en gramofoonplaten. Hierbij wordt o.m. bepaald: Hij, die een verkooping organiseert, waarop boeken, geschriften, documenten of andere geschreven, verveelvoudigde of gedrukte stukken of afbeeldingen, dan wel spreekrollen of gramofoonplaten zullen worden aangeboden, behoeft hiertoe een vergunning.
(Verordeningenblad no. 18, 23 Juli 1942)
(Vor. ber. Inlevering metalen 5029 E.)

A. **NEDERLAND. — De verrichtingen van het departement van Sociale Zaken sedert 15 Mei 1940. —** Het departement van Sociale Zaken heeft een brochure laten verschijnen, samengesteld door ir. R. A. Verwey, waarin een overzicht gegeven wordt van alles wat er in het tijdvak tusschen Mei 1940 en December 1941 door dit departement op het gebied van de sociale voorzorg verricht werd. Mede als gevolg van de tegenspoed van den oorlog heeft het apparaat voor de sociale politiek het in snel tempo tot bewonderenswaardigen groei gebracht. Mede dank zij den raad en den steun trouwens van de bezettende overheid en haar deskundige ambtenaars. Het wekt geen verwondering, dat de arbeid op het eerste plan stond. Begin Mei 1940 waren er in ons land nog 157000 geregistreerde werkloozen, eind Mei waren er al 271.000 ingeschreven, waarbij zich nog ongeveer 70.000 gedemobiliseerden voegden, terwijl er nog talrijke werkloozen waren, die zich niet als dusdanig hadden doen inschrijven. Vastknoopende aan reeds in het verleden gerijpte denkbeelden, kwam men tot een centralisatie en betere organisatie van de arbeidsbemiddeling, teneinde een juist overzicht te krijgen van de beschikbare arbeidskrachten; slechts langs dien weg immers kan men een evenwicht in het arbeidsbestel scheppen. Deze reorganisatie geschiedde door de instelling van het Rijksarbeidsbureau als middelpunt van een over het geheele land vertakt net van organen der arbeidsbemiddeling. De invoering van den term „arbeidsbureau" in de plaats van „arbeidsbeurs" was daarbij de bewuste uitdrukking van een veranderde opvatting: niet langer wenschte men de arbeidskracht als koopwaar te beschouwen.
Nadien heeft men nog vele maatregelen genomen of beraamd om de menschelijke zijde der arbeidsbemiddeling tot haar recht te doen komen en tevens om de werkloosheid krachtig te bestrijden. Daartoe is het noodig, dat men zich een inzicht verschaft omtrent de beschikbare arbeidskrachten; en niet alleen, hoe groot hun aantal is, doch ook waartoe zij, krachtens gezondheid, aanleg en opleiding in staat zijn. Het Arbeidsboek, dat straks bedrijfsgewijze zal worden ingevoerd, zal deze gegevens bevatten; voorloopig behelpt men zich met een doelmatige documentatiekaart. Belangrijk zijn daarbij zoowel de persoonlijke toetsing door deskundige bemiddelaars als de geneeskundige keuring.
Intusschen schenkt men ook ruimschoots aandacht aan wat het begin behoort te zijn van elke doelmatige bezetting van het arbeidsapparaat: de voorlichting bij beroepskeuze voor jonge menschen.
De werkverruiming zou men kunnen zien als een meer directe werkloosheidszorg, die langzamerhand de plaats van de steunregeling inneemt; zij heeft zich ontwikkeld tot een op moderne leest geschoeid arbeidsapparaat, dat op redelijke sociale voorwaarden den werkloze van lediggang bevrijdt en tevens den nationalen rijkdom verhoogt. Om een enkel cijfer te noemen: er ligt in ons land nog 750 à 850.000 h.a. grond, die middels cultuur-technische werken kan worden verbeterd. In December 1941 waren 125 groote werkverruimingswerken in uitvoering; n.l. ontginning, landaanwinning, grondverbetering, ruilverkaveling, boschverbetering, inpoldering, parkaanleg, havenaanleg, vuilverwijdering, aanleg en verbetering van wegen en kanalen, dijken, enz.
De werkverschaffing voor hoofdarbeiders, die de vier groote gemeenten reeds vóór Mei 1940 kenden — is sindsdien ook elders ter hand genomen; zij bestaat meestal in het ordenen en beschrijven van gemeente-archieven, arbeid aan de bevolkingsregisters, het aanleggen van catalogi van diverse verzamelingen.
Aan de vakcursussen ter herscholing, de werkloosheidsverzekering, de steunverleening aan werklooze arbeiders, wordt eveneens groote aandacht besteed.
Naast de zorg voor den werklooze heeft men uiteraard ook maatregelen getroffen ter bescherming van den werkenden mensch: een redelijke mate van bestaanszekerheid, de handhaving van den arbeidsvrede en het voorkomen van nieuwe evenwichtsstoornissen, als gevolg van uitbundige schommelingen van het loon- en prijspeil, is van belang. Aan de z.g. „ontslagverordening" hebben b.v. velen het behoud hunner werkgelegenheid te danken; zij voorkwam derhalve een uitbreiding der werkloosheid en diende als dusdanig een maatschappelijk belang. Verder waren er twee verordeningen betreffende het loonvraagstuk; de eerste stelt verlaging van loonen en salarissen afhankelijk van een vergunning — behoudens goedvinden der beide betrokken partijen; de tweede maakt de bemoeienis van de overheid met de loonen mogelijk. In direct verband met de loonpolitiek staat ook de Kinderbijslagwet. Genoemd dienen nog te worden de wachtgeldregelingen en de vrijwillige vervroegde pensionneering.
Verder heeft het departement op het gebied der sociale verzekering vruchtbaar werk verricht: de Ziektewet werd gewijzigd, het Ziekenfondswezen gereorganiseerd; de Ongevallenwetgeving herzien. Tenslotte moet het werk ten bate van de volksvoeding genoemd worden: indirect door de voorlichting, meer direct door de centrale keukens.
Dit bondige overzicht, getrokken uit de in het begin genoemde brochure, die bij de Alg. Landsdrukkerij verkrijgbaar is, geeft een inzicht in de veelvuldige werkzaamheden van het departement sinds Mei 1940. (De Tijd)
(Vor. ber. Soc. Zaken 4349 F.)

B. **NEDERLAND. — Naamlooze Vennootschappen; vermogen en winstuitkeering - Distributie; aardappelrantsoen verhoogd tot 3 K.G. per week - Geen verlaging van gas- en electriciteitsrantsoen. —** 24 Juli — In mededeeling no. 24 van de Afdeeling Statistiek der Overheidsfinanciën van het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn eenige gegevens gepubliceerd betreffende de in het rijk gevestigde naamlooze vennootschappen. Deze gegevens hebben betrekking op de boekjaren 1935 tot en met 1938; ter vergelijking zijn de overeenkomstige gegevens over de boekjaren 1929 tot en met 1934 toegevoegd.
Uit de statistiek blijkt, dat van de 26940 in 1938 bestaande vennootschappen met een gestort kapitaal van ƒ 6.121 millioen er 22046 behoorden tot de groep der besloten en 4894 tot de groep der open vennootschappen, terwijl het gestorte kapitaal respectievelijk ƒ 1.462 millioen en ƒ 4.659 millioen bedroeg.
Uit een verdeeling van de vennootschappen naar de plaats, waar de vennootschappen uitsluitend of hoofdzetel werkzaam zijn, blijkt, dat over 1938 van de 26940 vennootschappen 97|% in Nederland werkzaam waren met een gestort kapitaal van ƒ 3.684 millioen, welk bedrag slechts 60|% uitmaakt van het totale gestorte kapitaal van alle vennootschappen, terwijl de belastbare uitdeelingen met ƒ 263 millioen 46|% bedroegen van het totaalbedrag.
Distributie; aardappelrantsoen verhoogd tot 3 K.G. per week. 's-Gravenhage, 25 Juli — De secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat met ingang van de distributieperiode van 26 Juli t/m. 1 Augustus het aardappelrantsoen is verhoogd tot 3 K.G.
Geen verlaging van gas- en electriciteitsrantsoenen. — Den Haag, 25 Juli — Er wordt op gewezen, dat niet beoogd wordt den verbruiker van een normale hoeveelheid gas of electriciteit een verder gaande beperking op te leggen dan de bestaande van 75|% van zijn verbruik in 1939-40. Het ligt echter in het voornemen te voorkomen, dat zij, die gedurende 1939-40 een volgens de tegenwoordige normen abnormaal hoog verbruik hadden, ook thans nog zeer royaal met gas of electriciteit kunnen omspringen.
(Vaderland)
(V. b. Naaml. Venn. 4351 E.; aardappelrantsoen 5166 B.; Gas en electriciteit 5176 C.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Ongevallen in 1941.** 23 Juli — Naar uit de thans gepubliceerde ongevallenstatistiek over 1941 blijkt, zijn niet minder dan 102.500 personen, d.w.z. meer dan het dubbele van het aantal in den wereldoorlog van 1914-1918 gevallen Amerikanen, door ongevallen om het leven gekomen, terwijl 330.000 anderen door bij ongevallen opgeloopen verwondingen levenslang ongeschikt tot werken zijn geworden en 9 millioen licht gewond werden. (Telegraaf)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Opleiding van arbeiders tot ingenieur. —** 23 Juli — De leiding van den „Reichsberufwettkampf" van het Duitsche arbeidsfront organiseert ondanks verschillende moeilijkheden ook dit jaar selectiekampen, waardoor nieuwe begaafde krachten worden gevonden, die dan een verdere opleiding zullen genieten. De 12 van Januari tot April gehouden selectiekampen voor arbeiders telden 603 deelnemers en deelneemsters. In overeenstemming met de behoeften van de oorlogseconomie waren vijf dezer kampen georiënteerd op ijzer-, metaal- en luchtvaartindustrie; 124 deelnemers zullen worden opgeleid tot ingenieur met vakschool-diploma, 24 tot chemicus, 15 tot vliegtuigingenieur en 10 tot mijnopzichter.
(Alg. Handelsblad)

A. SOVJET-UNIE. — Wolga en Don. —

„Matuschka Wolga", moedertje Wolga, is de reus onder de stroomen van Europa. Met rond 3700 k.m. is zij bijna driemaal zoo lang als de Rijn; haar stroomgebied omvat een oppervlakte van 1.460.000 k.m.², dat is zesmaal de oppervlakte van Engeland. De hoeveelheden water, welke zij eenerzijds uit het Westrussische moeras- en boschgebied, anderzijds uit het Oosten van den Oeral, in haar boven- en middenloop ontvangt, zijn zoo geweldig groot, dat de stroom dan verder over een derde van zijn loop de droge steppe en zelfs nog een stuk woestijn passeeren kan en toch nog tenslotte gemiddeld 10.000 k.m.³ water per seconde in de Kaspische zee kan laten vloeien. Van zijn zijrivieren zijn er 50 bevaarbaar; groote rivieren zijn er bij zooals de 1500 k.m. lange Oka, met haar zijrivier de 460 k.m. lange Moskwa, en de Kama, waarvan op een lengte van 1880 k.m. niet minder dan 1500 k.m. bevaarbaar zijn, en welker stroomgebied alleen al haast zoo groot is als geheel Duitschland. Zoo is de Wolga de belangrijkste der waterwegen van het geheele Oosten met een levendig scheepvaartverkeer. Het is een lange weg van de monding naar Twer (Kalinin), het boveneindpunt der scheepvaart; graanladingen, die tot voor kort van Saratow Wolgaopwaarts en dan door kanalen naar Leningrad moeizaam door de „Burlakis" gesleept werden, hadden daarvoor anderhalf jaar noodig. Breedte en diepte van den stroom zijn voor de scheepvaart zeer gunstig. Bij Jaroslawl is hij al 700 m. breed, in den middenloop groeit de breedte tot 1½, in den benedenloop tot 3—8 k.m. aan.

Maar de stroomreguleering laat in de Sovjet-Unie zeer veel te wenschen over; ondiepten, zandbanken, ondermijning en afspoeling van den rechter steilen oever maken de vaargeul onveilig. Het voorjaars- en herfstwater overstroomt den lagen oever tot een breedte van 30, zelfs 50 k.m., daartusschen voegt zich een laagwaterperiode, en drie tot zes maanden duurt in het stroomgebied de ijsbedekking. Zoo blijft als navigatieperiode nauwelijks de helft van een jaar over. Daarbij komt nog een zeer belangrijk gebrek: de Wolga loopt in een doodloopend water uit; de Kaspische zee is een groote binnenzee. Binnen afzienbaren tijd zal dit bezwaar overwonnen zijn, wanneer het in aanbouw zijnde kanaal de Wolga met den Don op de slechts zestig k.m. breede landengte tusschen de beide stroomen verbindt en daarmede de Wolga een directen weg naar de Zwarte Zee zal openen.

De Don is met een lengte van 1900 k.m. en een stroomgebied van 430.000 k.m.² eveneens nog een geweldige stroom; zijn zijrivier, de Donetz, brengt het tot 1100 k.m. De Donetz vloeit geheel, de Don voor het grootste deel door de steppe; als gevolg daarvan is hun hoeveelheid water geringer dan men met het oog op de lengte der rivieren zou verwachten. De waterstand schommelt sterk, daarbij komen de talrijke ondiepten, zoodat de scheepvaart tot nog toe slechts weinig ontwikkeld werd. Een ingrijpende reguleering zou echter van bijzondere beteekenis zijn voor de industrie aan den bovenloop van den Don en voor de rijke steenkool- en ertsgebieden in het Zuiden, die de Donetz in een grooten boog omsluiten. (Das Reich)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Opmarsch in den Don-sector westelijk van Stalingrad - Rostov genomen - Nowosjerkask veroverd - 119.000 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 19 Juli (D.N.B.) — Het opperbevel der Duitsche weermacht maakt bekend: In den Zuidelijken sector van het Oostelijke front gaat de achtervolging van den verslagen vijand, ondanks de voor een deel moerassige wegen, voort. De luchtmacht heeft de bij Worosjilov verslagen en terugtrekkende bolsjewistische strijdkrachten aangevallen en aan de spoorwegverbindingen en treinopstuwingen van den vijand in het gebied rondom Rostov de ernstigste vernielingen toegebracht. Ten Oosten van Marioepol hebben Roemeensche troepen een landingspoging van zwakke vijandelijke strijdkrachten afgeslagen. Hongaarsche formaties wierpen een nog op den westelijken oever van den Don staande groep strijdkrachten van den vijand over de rivier. Daarbij werden 25 vijandelijke tanks vernield of buitgemaakt. Vijandelijke aanvallen ten Noorden van Woronesj werden afgeslagen.

20 Juli — Formaties gevechtsvliegtuigen sloegen vijandelijke colonnes ten Oosten van Rostov uiteen, vernietigden belangrijke ravitailleeringswegen van den vijand in het mondingsgebied van den Don en ondersteunden op doeltreffende wijze de achtervolgingsgevechten in de bocht van de Donets. De vijand viel ook op 19 Juli met sterke strijdkrachten het bruggenhoofd Woronesj aan. Alle pogingen om de stad te heroveren werden in harde gevechten — ten deele in een tegenaanval door het luchtwapen met succes ondersteund — afgeslagen. Hierbij werden van de 60 aanvallende pantserwagens 36 vernietigd.

21 Juli — In het Zuidelijke deel van het Oostelijke front zijn de Duitsche en verbonden troepen bezig met een concentrischen aanval van het Westen, Noorden en Oosten op Rostov. De stad staat in brand. De bruggen over den Don zijn vernield. Verder Noordelijk is een Duitsch leger in snellen opmarsch naar het Zuidoosten en is den Don-sector ten Westen van Stalingrad op 80 K.M. genaderd. Vijandelijke achterhoedetroepen en uiteengedreven vijandelijke groepen strijdkrachten werden vernietigd.

22 Juli — De systematische tegenstand van den vijand in het gebied van Rostof is ineengestort. Duitsche en verbonden troepen staan voor de versterkte bruggenhoofdstelling, die in een halven cirkel om de stad is aangelegd. Ten Oosten van de Donetz is de benedenloop van den Don in een breed front overschreden. Italiaansche formaties zijn er in geslaagd binnen 't bestek van de achtervolgingsgevechten in de Donetz-bocht op 19 Juli het belangrijke kolenbekken Krassny Lutsch in handen te krijgen. Daarbij werden talrijke gevangenen gemaakt en een aanzienlijke buit binnengebracht. In de groote Don-bocht biedt een zwakkere vijand slechts geringen tegenstand.

Ten Noorden en Noordwesten van Woronesj zijn aanvallen van den vijand in zware gevechten afgeweerd. Daarbij zijn 25 tanks vernield.

In het gebied achter het front in den centralen sector is de vernietiging van nieuwe vijandelijke groepen geëindigd. Ten Zuiden van het Ilmenmeer en voor een bruggenhoofd aan de Wolkof zijn verscheiden vijandelijke aanvallen met zware, bloedige verliezen ineengestort. Hierbij vernietigde de bezetting van het bruggenhoofd 31 tanks, voor een groot deel in gevechten op korten afstand.

23 Juli — Duitsche en Slowaaksche troepen zijn door de versterkte bruggenhoofdstelling voor Rostov heengebroken en hebben in verderen aanval den rand der stad bereikt. Een van den terugtocht op Rostov afgesneden vijandelijke groep strijdkrachten is verslagen.

Ten Noordwesten van Woronesj zijn vrij sterke aanvallen van den vijand in harde gevechten afgeslagen. Hierbij heeft een divisie infanterie 39 tanks vernietigd.

24 Juli — Troepen van het Duitsche leger, de Waffen-S.S. en Slowaaksche formaties zijn met voortreffelijken steun van de luchtmacht door de krachtig versterkte, diepe defensiestellingen van Rostov over het geheele front heengebroken en hebben na harde gevechten de als verkeers- en havencentrum belangrijke stad stormenderhand genomen. De zuivering der stad van de resten van den vijand is nog aan den gang.

De stad Rostov ligt op den hoogen rechteroever van den Don, bij de uitmonding van de Temernik. In 1897 telde zij niet meer dan 119.000 inwoners, in 1939 was het zielental reeds gestegen tot 510.000. Als tusschenstation tusschen het Donetsbekken en den Kaukasus nam zij snel in beteekenis toe.

De beteekenis van Rostov als groote haven wordt nog in de hand gewerkt door het aanleggen van een uitgebreid verkeersnet. In de laatste twintig jaar heeft zich ook een levendige industrie ontwikkeld. Op het gebied van de bewapening: een fabriek van vliegtuigen, een fabriek van vecht- en pantserwagens, meer dan een half dozijn fabrieken, waarin ammunitie, kruit en ontplofbare stoffen worden vervaardigd, alsook mijnen, bommen en handgranaten. Voorts zijn er twee fabrieken van landbouwmachines, o.a. de „Selmasjstroj", de grootste van dien aard in de geheele Sovjet-Unie. Bovendien déboucheert in Rostov de Noordelijke der twee olie-pijpleidingen uit de verder naar het Zuidoosten gelegen petroleumvelden van Grosni en Wladikawkas. Ten Zuiden van Rostov, op een afstand van ongeveer 250 km., liggen de Groote Noord-Kaukasische olievelden van de Koeban, in de omgeving van Krasnodar.

In de groote bocht van den Don braken infanteriedivisies en snelle formaties den tegenstand van pas aangevoerde Sovjettroepen; 69 vechtwagens en 29 stukken geschut werden daarbij vernield.

Ten N.W. van Woronesj werden vrij sterke vijandelijke aanvallen in een tegenaanval afgeslagen. Formaties gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers grepen in de gevechten te land in en brachten den Sovjets zware verliezen toe.

Aan het Wolchov-front en voor Leningrad stortten nieuwe vijandelijke aanvallen ineen. Gereedstellingen van troepen werden door artillerievuur uiteengejaagd.

25 Juli — In de omgeving van Rostov wordt het gevechtsterrein gezuiverd van verspreide groepen van den vijand. Ten Oosten van Rostov werd in zware gevechten in de huizen de stad Nowosjerkask in stormaanval genomen. De strijd om den overgang over den Don is bij en ten Oosten van Rostov over een breed front ontbrand. In de groote bocht ten Westen van Stalingrad naderen de Duitsche en verbonden troepen de rivierbedding. Ten Noorden en ten Noordwesten van Woronesj heeft de vijand met sterke strijdkrachten aan infanterie en tanks zijn pogingen om door ons front heen te breken, voortgezet. De slag duurt voort. Alle inspanning van den vijand mislukte in zware gevechten als gevolg van den taaien tegenstand der Duitsche troepen onder zware, bloedige verliezen voor den tegenstander. 103 Sovjettanks werden vernietigd. Aan de Wolkof en voor Leningrad werden verscheidene plaatselijke aanvallen van den vijand afgeslagen.

Nu de Duitsche en met hen verbonden troepen het Donetsbekken grootendeels in hun bezit hebben, kan worden gezegd, dat zij bij een verder oprukken in Zuid-Oostelijke richting de voornaamste hindernissen achter den rug hebben. Wel liggen in deze richting nog eenige versterkte steden, doch deze behoeven niet zooveel moeilijkheden op te leveren als het gebied, dat de troepen van de As de laatste dagen in hun macht hebben weten te brengen, en dat door den aard van het terrein als een waar bolwerk voor de verdedigers kon worden beschouwd. Reeds in de afgeloopen weken was het tempo van den opmarsch belangrijk sneller dan het vorige jaar, toen ook reeds geweldige prestaties werden volbracht, wanneer men de enorme afstanden in het oog houdt. Thans strekken de operaties zich over nog weer grootere afstanden uit, zoo zelfs, dat men niet meer met kilometers, doch met lengtegraden rekent.

De verovering van Worosjilowgrad beteekent voor de bolsjewisten een verlies, dat niet kan worden vervangen door de achter den Oeral gelegen industriecentra, want zelfs al zou de productie daarvan voldoende zijn, dan blijft er toch altijd nog de moeilijkheid van het vervoer, gezien het feit, dat de Oost-West-verbinding reeds enorm overbelast is.

Het Duitsche succes werd bereikt door de van de linie Koersk-Charkov opgerukte snelle troepen na het bereiken van den Don naar het Zuiden te doen zwenken, waar zij tot diep in de Sovjet-linies doordrongen en dezen den terugtocht in Oostelijke richting afsneden. Tegelijkertijd begon de infanterie van het Westen uit een frontalen opmarsch, waardoor de bolsjewisten in de klem geraakten. Het lijkt, dat Timosjenko door deze manoeuvre toch nog verrast is, gezien de wanorde, die in zijn troepen is ontstaan.

De inneming van de stad Rostov door Duitsche en Slowaaksche troepen moet worden beschouwd als een der voorloopige, voornaamste gebeurtenissen van het groote Duitsche offensief aan het front in de Sovjet-Unie. Als resultaat van den val van Rostov kan worden geconstateerd, dat thans ook het gebied van den mond van den Don in Duitsche handen is gekomen en dat daarmede de Duitsche Zuidelijke vleugel uitgangsstellingen heeft gekregen voor nieuwe groote operatiemogelijkheden. Tevens hebben de bolsjewisten met Rostov een zeer belangrijke handels- en industrieplaats definitief verloren, voor de herovering waarvan zij zooals bekend in den afgeloopen winter buitengewoon sterke strijdkrachten in den strijd hadden geworpen.

Het beeld van het front is thans overzichtelijker dan tot voor kort. In het Noorden is Woronesj een Duitsche verdedigingsstelling geworden, waar men de Sovjets ondanks zware en herhaalde aanvallen met succes weerstaat. In het midden van den Zuidelijken sector hebben de gevechten zich verplaatst naar het binnenste gedeelte van de groote Donbocht, terwijl de Duitsche

luchtmacht het gebied tusschen Wolga en Don bombardeert.
Over den boven- en benedenloop van den Don zijn Duitsche bruggehoofden van voorloopig nog plaatselijke beteekenis ontstaan, terwijl in het Zuiden het industriegebied van Worosjilovgrad en de sleutel Rostov aan de monding van den Don in Duitsche handen zijn.
Dat de operaties daarmee nog niet ten einde zijn, kan men gerust aannemen, maar welke richting dat deel van het offensief, dat zich tot nu toe in Zuidelijke richting heeft bewogen en dat Rostov ten val bracht, zich thans zal bewegen, zal de ontwikkeling der naaste toekomst ongetwijfeld leeren.
Bijna een maand na het begin van het groote offensief laten zich vier belangrijke punten onderscheiden. Zij liggen 1. in het Noorden van den offensiefsector bij Woronesj.
2. In het Oosten van het operatiegebied, nauwelijks 100 km. van Stalingrad.
3. In het Zuidwesten in het gebied van Rostov en
4. in het Zuiden en wel reeds ten Zuiden van den Don, waar het gebied, waar maarschalk Worosjilof het bevel voert, reeds zeer dicht is komen te liggen bij het gewoel van den slag voor het verliezen, waarvan thans nog Timosjenko verantwoordelijk is.
Afgewacht moet worden, wat Timosjenko ten Zuiden van den Don zal doen. Doch ook voor zijn toekomstige handelen aldaar heeft de Duitsche legerleiding hem reeds de wet voorgeschreven: verdediging. Bevoegde militaire instanties in de Duitsche hoofdstad verwachten daar een tegenstand, waarvoor de vijand ongetwijfeld het allerlaatste en uiterste zal geven.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Oasen Dzjaraboeb en Siwa bezet. — 22 Juli — Levendige gevechten der artillerie en bedrijvigheid van verkenningsafdeelingen aan het Egyptische front, waar talrijke luchtgevechten geëindigd zijn ten gunste van de vliegers der Spil.
23 Juli — Hevige gevechten hebben zich in de zone van El Alamein afgespeeld. De strijd, die een uitzonderlijk hardnekkig karakter kreeg, eindigde in het voordeel der As-troepen. De tegenstander werd overal teruggeslagen. Er werden tegenaanvallen op hen gedaan, waarbij hij zware verliezen aan menschen en materieel leed. Achthonderd gevangenen, in meerderheid Nieuw-Zeelanders en Indiërs, vielen ons in handen: 130 pantserauto's werden op het slagveld vernield.
Op 15 Juli hebben Italiaansche afdeelingen opnieuw de oase Dzjaraboeb bezet.
24 Juli — In het gebied van El Alamein zijn de levendige gevechten voortgezet. De vijand leed nieuwe verliezen. Het aantal gevangenen is gestegen tot ongeveer 1000. 131 Britsche pantserwagens werden vernietigd.
Italiaansche formaties hebben op 20 Juli de oase Siwa in het Westen van het Egyptische gebied bereikt en bezet.
25 Juli — Hier en daar bedrijvigheid der artillerie aan het Egyptische front. In den Zuidelijken sector werden aanvallen van gepantserde vijandelijke strijdkrachten afgeslagen en enkele pantserauto's onbruikbaar gemaakt.

DE ZEEOORLOG.

In zes maanden 467 schepen met 2.917.600 br.t. in de Amerikaansche wateren tot zinken gebracht. — Berlijn, 20 Juli (D.N.B.) — Van Duitsche militaire zijde wordt gemeld, dat zes maanden geleden een extra-bericht van het Duitsche opperbevel d.d. 24 Januari voor het eerst gewag maakte van de successen van Duitsche duikbooten in de Amerikaansche wateren. In de zes maanden sedert dat extra-bericht zijn, naar het opperbevel der weermacht mededeelt, op alle oorlogstooneelen 616 vijandelijke koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van 3.843.200 br.t. tot zinken gebracht, waarvan 467 met een inhoud van 2.917.600 br.t. in de Amerikaansche wateren. De Britsch-Amerikaansche tankvloot verloor in deze periode 163 tankschepen met een inhoud van 1.325.500 br.t. De opperbevelhebber der Duitsche marine, groot-admiraal Raeder, heeft in een telegram aan den commandant der duikbooten admiraal Dönitz zijn waardeering uitgesproken voor de sedert een half jaar in de Amerikaansche wateren behaalde duikbootsuccessen.
De duikbooten hebben de vijandelijke scheepsruimte reeds zóó zeer gereduceerd, dat de zeemogendheden geen meester over haar strategische beslissingen meer zijn en zich bij ieder besluit geplaatst zien voor de kwestie van de scheepsruimte. Tevens worden de geallieerden gedwongen een aanzienlijk deel van hun oorlogspotentieel voor den scheepsbouw te reserveeren. In de Middellandsche Zee hebben Duitsche duikbooten een belangrijke bijdrage geleverd tot de wijziging van den strategischen toestand.
21 Juli — Duitsche duikbooten hebben van een zwaar beveiligd konvooi met oorlogsmateriaal, bestemd voor Afrika, op den Atlantischen Oceaan, ten Noorden van de Azoren, zeven schepen, met een inhoud van 38.000 br.t., o.m. een groot munitieschip, dat in de lucht vloog, in den grond geboord. Een duikboot is doorgedrongen tot in de St. Laurens-rivier en heeft daar drie schepen, met een inhoud van 15.000 br.t., die in bewaakte konvooien voeren, in den grond geboord. Een vierde schip, met een inhoud van 4500 br.t. werd getorpedeerd en door de bemanning op het strand gezet. Bovendien zijn in het Amerikaansche gebied zes schepen, met een inhoud van 51.000 br.t., tot zinken gebracht en een vrachtschip door een torpedotreffer zwaar beschadigd. In totaal verloor daarmede de vijandelijke ravitailleeringsscheepvaart in de laatste vier dagen door Duitsche duikbooten 16 schepen met een inhoud van 104.000 br.t.
In het Kanaal hebben lichte Duitsche zeestrijdkrachten het leidende vaartuig van een Britsche flottielje motortorpedobooten tot zinken gebracht en verscheiden andere motortorpedobooten met artillerietreffers beschadigd.
22 Juli — In den loop van het zeegevecht in het Kanaal, vermeld in het weermachtsbericht van 21 Juli, zijn door onze lichte zeestrijdkrachten, behalve het vijandelijke leidende schip nog 6 Britsche motortorpedobooten in den strijd op korten afstand in brand beschoten, waarvan 4 ondergingen. Een Britsche motorkanonneerboot is door een Duitschen duikbootjager door rammen in den grond geboord. De vlag van de boot werd buitgemaakt, verscheiden gevangenen zijn binnengebracht.
De onder leiding van korvettenkapitein Wunderlich ter beveiliging van een konvooi opgetreden formatie is na uitvoering van haar taak zonder verliezen in haar haven van bestemming binnengeloopen.
23 Juli — Ten Noordwesten van Port Said hebben Italiaansche vliegtuigen, ondanks de hevige reactie van den vijand, waardoor eenige leden der bemanning werden gewond, door torpedo's een schip van 10.000 ton uit een konvooi tot zinken gebracht.
25 Juli — In het Oosten der Middellandsche Zee heeft een onderzeeër een schip van 5000 ton getorpedeerd en tot zinken gebracht. Een andere duikboot heeft een transportschip met troepen getorpedeerd en in den grond geboord.

DE LUCHTOORLOG.

22 Juli — In den tijd van 8 tot 20 Juli heeft het bolsjewistische luchtwapen 829 vliegtuigen verloren, waarvan 640 in luchtgevechten, 62 door luchtafweergeschut en 9 door formaties van het leger. De overige werden op den grond vernield. In dienzelfden tijd gingen aan het Oostelijk front 70 eigen vliegtuigen verloren.
Het jacht-eskader Udet behaalde zijn 2500ste overwinning in de lucht.
23 Juli — In den tijd van 10 tot 22 Juli heeft het Britsche luchtwapen 189 vliegtuigen verloren, waarvan 114 boven de Middellandsche Zee en Noord-Afrika. In dienzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 40 eigen vliegtuigen verloren.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5179 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Landing op Papoea (Nieuw Guinea). — Lissabon, 23 Juli (A. N. P.) — Volgens den Engelschen nieuwsdienst wordt in een communiqué van het geallieerde hoofdkwartier medegedeeld, dat de Japanners aan de Noordkust van Papoea (het Z. O. gedeelte van Nieuw-Guinea) zijn geland. De landing geschiedde op den ochtend van 22 Juli nabij Boena. Zij vormt een nieuwe bedreiging van Port Moresby.
De vliegtuigverliezen der geallieerden. — Tokio, 25 Juli (Domei) Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat de luchtmacht van de Japansche marine in het tijdvak van 2 Februari j.l. tot 20 Juli 325 vijandelijke vliegtuigen tijdens luchtgevechten vernietigd heeft, terwijl 109 toestellen op Nieuw-Guinea, de Salomonseilanden, de Horneilanden en het gebied van Noord-Australië vernield werden. De vijand leed deze verliezen tijdens luchtgevechten, op eigen vliegvelden, of tijdens aanvallen op Japansche posities. De Japansche marine verloor in dezelfde periode 54 vliegtuigen.
De Amerikaansche verliezen. — Stockholm, 25 Juli (D.N.B.). — Naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, heeft het Amerikaansche bureau voor de Oorlogsinlichtingen bekend gemaakt, dat de strijdkrachten der V. S. tot dusver 44.143 man hebben verloren. Daarvan zijn 4801 man om het leven gekomen en 3218 gewond. In totaal worden 36.124 man vermist. Bij deze getallen zijn de verliezen opgenomen van de marine, het leger, de marinesoldaten, de kustwapens en de Philippijnsche eenheden. Bovendien bevinden zich 1022 marine-officieren en manschappen in gevangenschap, van wie 301 behooren tot het marinepersoneel en 721 tot de zeesoldaten.
Twee duikbooten vernietigd. — 25 Juli — Naar Japansche marinecorrespondenten van een niet genoemd steunpunt melden, is onlangs een Japansche mijnenlegger teruggekeerd, die in de straat van Malakka binnen vier uur tijds twee vijandelijke duikbooten met dieptebommen tot zinken had gebracht.

(D. Z. in den Nederl. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5180 A.; Amerik. verliezen 5172 B.)

A. De zelfvoorziening van levensmiddelen en grondstoffen. —

Bij het uitbreken van den tegenwoordigen oorlog waren velen van meening, dat deze kon aansluiten bij het einde van den vorigen, n.l. met een stellingoorlog in de loopgraven op het continent en met een hermetische afsluiting van den toevoer van grondstoffen door de blokkade. Gebrek aan voedsel, aan ijzer, koper, tin en andere metalen, maar vooral gebrek aan olie en benzine, zouden de balans na eenige jaren wel ten nadeele van Duitschland doen omslaan. De geschiedenis heeft zich echter niet herhaald! In de eerste plaats heeft Duitschland èn als gevolg van de economische crisis èn als gevolg van een doelbewust streven naar een zoo groot mogelijke onafhankelijkheid in oorlogstijd de lessen uit den vorigen oorlog ter harte kunnen nemen. De agrarische productie is, gesteund door een intensieven „productieslag" en het verantwoordelijkheidsbesef van de Duitsche boeren en hunne leiders, op alle gebieden opgevoerd. Uit de voortbrenging en den invoer zijn zeer belangrijke voorraden gemaakt, welke zelfs ernstige misoogsten ruimschoots kunnen opvangen. Van verschillende belangrijke metalen zijn eveneens voorraden aangelegd, terwijl de productie van „Ersatz"-artikelen een grooten omvang aannam. Men denke slechts aan de „Buna" ter vervanging van rubber en aan het in het groot toegepaste procédé van de synthetische benzine uit bruinkool. Zooals in den vorigen oorlog de productie van synthetische stikstofverbindingen en meststoffen een enorme vlucht heeft genomen, is sedert 1939 de productie van benzine uit kool, welke reeds vóór dien tijd van belang was geworden, thans zoodanig uitgebreid, dat het grootste deel der in Duitschland gebruikte benzine synthetisch wordt verkregen.

Intusschen heeft door het verloop van den oorlog Duitschland de beschikking gekregen over steeds grootere gebieden, waarbij weliswaar in het dichtbevolkte Westen ook nieuwe voorzienings-moeilijkheden de oude kwamen vergrooten, maar over het algemeen de voorzienings-mogelijkheden sterk werden uitgebreid, terwijl het potentieel van de bezette of beïnvloede gebieden voor de tegenpartij verloren ging. Door de bezetting van Frankrijk en Noorwegen gingen zoo b.v. de zeer belangrijke ijzererts gebieden van Lotharingen en Zweden voor Engeland verloren en kwamen ter beschikking van Duitschland. Door de bezetting van Polen, Joegoslavië en Griekenland en door de samenwerking met Finland, Slowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije kwamen deze bij uitstek agrarische landen in de Duitsche sfeer, waardoor de overschotten aan agrarische producten uit deze gebieden aan continentaal Europa ten goede konden komen. Ook de belangrijke minerale grondstoffen, men denke aan de petroleum in Roemenië en Galicië, de bauxiet in Frankrijk, Hongarije, Joegoslavië en Griekenland zijn door het verloop van de krijgsverrichtingen en vreedzame onderhandelingen geheel aan het Europeesche potentieel ten goede gekomen. En zoo ging het ook met hout en kali, en ten deele met eieren, boter, varkensvleesch, melkproducten, granen, enz., die alle voor een zeer groot deel door Engeland uit Europa werden betrokken, zonder dat de overzeesche gebieden dit thans kunnen aanvullen, al is de Europeesche productie van deze dierlijke voortbrengselen gaan dalen als gevolg van verminderden aanvoer van voedermiddelen.

EUROPA

Bij den aanvang van den oorlog tegen Rusland in Juni 1941 waren de economische omstandigheden voor Duitschland derhalve al veel gunstiger dan in Augustus 1914. Daar stond echter tegenover, dat Rusland in de laatste 20 jaar èn zijn industrieele productie èn zijn bewapening zeer sterk had uitgebreid. In 1938 b.v. bedroeg het indexcijfer van de industrieele productie 470 tegen 382 in 1936 en 100 in 1929, van de productie van machines in 1936 926 tegen 100 in 1929.

In 1929 produceerde Europa (zonder Rusland) 39 millioen ton ijzererts (uitgedrukt in metaal), waarvan Duitschland 2 millioen. Rusland produceerde 4 millioen ton. In 1938 was de Europeesche productie teruggeloopen tot 32 millioen ton (hoofdzakelijk door den teruggang van het Fransche aandeel van 18 tot 10 millioen ton). Duitschland produceerde toen 3 millioen, maar Rusland zelfs 19 millioen ton. Een soortgelijke ontwikkeling was op ieder gebied gaande. Waar Sovjet-Rusland zijn industrieele productie voor een zeer belangrijk deel inzette voor bewapeningsdoeleinden, behoeft het geen betoog, dat dit land een steeds grootere bedreiging voor Europa moest gaan beteekenen! De bezetting door de Sovjet-Unie van Bessarabië, het oostelijk deel van Polen, Litauen, Letland en Estland na Sept. 1939 beteekende voor Europa vooral het verlies van agrarische gebieden, die dus verloren gingen voor de Europeesche voedselvoorziening.

Het verloop van den oorlog tegen de Sovjet-Unie heeft het Europeesche aspect radicaal veranderd. In de eerste plaats beteekent de bezetting van Bessarabië, Oost-Polen en de Baltische landen de terugkeer van agrarische landen, waarvan de voortbrenging per eenheid van oppervlakte onder deskundige leiding nog belangrijk kan worden verhoogd. Dit geldt ook voor het bezette Sovjet-gebied en vooral voor de Oekraine, het land van de Zwarte Aarde. Vóór 1914 was dit reeds de korenschuur van Europa. De volgende cijfers over de productie van enkele landbouwgewassen in 1937 kunnen een indruk geven van de beteekenis van het land van de „zwarte aarde" voor de Europeesche voedselvoorziening.

	Oekraïne	Duitschland (vóór de aansluiting van Oostenrijk)
Inwoners	31 millioen	68 millioen
	oppervlakte ×	millioen h.a.
bouwland	25.1	19.4
graan	18.2	11.3
waarvan		
wintertarwe	5.8)	
zomertarwe	1.1)	2.0
rogge	3.1	4.2
haver	1.4	2.8
aardappelen	1.2	2.9
katoen	0.224	—
	opbrengst ×	millioen ton
graan	20.4	22.0
waarvan		
wintertarwe	8.34)	
zomertarwe	0.89)	4.5
rogge	4.11	6.9
haver	1.4	2.8
aardappelen	13.4	55.3
suiker	1.79	1.99
katoen	0.115	—

De bezetting van de Oost-Europeesche gebieden beteekent dus, zooals minister Funk indertijd opmerkte, „een vergrooting van Europa", waardoor de toegang tot rijke afzet- en aankoopmarkten is geopend. Dit geldt niet alleen voor de genoemde granen en vezelplanten, maar er ontplooien zich ook groote mogelijkheden voor den verbouw van oliezaden en gewassen, die een product opleveren, hetwelk de rubber kan vervangen. Wat de industrieele productie betreft is de Oekraïne een zeer rijke bron van grondstoffen. Aan ijzererts leverde alleen het gebied van Kriwoi Rog rond 60% van de geheele Sovjet-Russische productie van 1938, terwijl het Donetsbekken nog bovendien 5.2% bijdroeg, samen derhalve twee derde van de totale productie. Aan mangaanerts leverde het gebied van Nikopol rond 35% van de totale productie. De steenkoolopbrengst van het Donetsbekken bedroeg in 1938 eveneens ruim 60% van de Russische kolenproductie. De verdeeling van de voortbrenging van steenkool over de geheele Sovjetrepubliek was in 1938 in millioenen tonnen als volgt:

Donetsbekken	78.4	millioen ton
Kusnezkgebied	16.8	,, ,,
Uralgebied	8.1	,, ,,
Centraal Rusland	7.4	,, ,,
Karaganda	4.1	,, ,,
Overige gebieden	16.7	,, ,,
Totaal	131.5	millioen ton

Op deze rijke vindplaatsen van ertsen en steenkolen werd een zeer belangrijke industrie opgebouwd. De afsnoering van de overige deelen van Rusland heeft ook reeds haar beteekenis voor het oorlogspotentieel. Zoo is de bauxietproductie voor 75% geconcentreerd in de omgeving van Leningrad en Karelië. Zooals men weet is de hierop berustende aluminiumproductie onontbeerlijk voor de vliegtuigindustrie.

In de laatste jaren is er in Sovjet-Rusland wel hard gewerkt aan de ontplooiing van het Oosten, n.l. den Ural en Siberië. Hoewel de grondstoffenproductie hier kan worden uitgebreid kunnen deze nieuwe gebieden in de eerste plaats door de nog betrekkelijk lage voortbrenging vergeleken met de Oekraine en het Westen, in de tweede plaats door de groote afstanden en in de derde plaats door het ontbreken van voldoende fabrieken voor de eindproductie bij lange na niet aanvullen, wat thans is verloren gegaan. Men bedenke hierbij, dat de oliewinning van het gebied bij den Kaukasus en de Kaspische Zee voor Rusland haar beteekenis verliest op het oogenblik, dat het transport naar het Noorden wordt belemmerd en zoover is het thans welhaast. Thans echter blijven dat land slechts de dun bevolkte gebieden van het Oosten met hunne slechte verkeersmiddelen en lange afstanden over. Het economische potentieel van Rusland is aldus sterk gedaald, het Europeesche potentieel daarentegen enorm vergroot. Weliswaar is er veel vernield en zal het veel arbeid kosten, om de industrieën weer tot nieuwe ontwikkeling te brengen, doch wat niet vernield kon worden, dat zijn de vruchtbare akkers, benevens de minerale rijkdommen, waarmede het economische aspect van continentaal Europa radicaal gewijzigd werd. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Voedingsmogelijkheid v. Europa 4919 A.)

A. NEDERLAND. — Gezant W. B. Engelbrecht benoemd tot voorzitter van het Nederlandsche Roode Kruis - Weermachtsoefeningen in het kustgebied - Ingeschreven volkstuinders vrij van inleveringsplicht - Distributiebonnendiefstal; vier doodvonnissen voltrokken, twee terdoodveroordeelden begenadigd - Vordering van heerenrijwielen - Nederlandsche Arbeidsdienst; rangen en graden der meisjes. —

Den Haag, 27 Juli — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den gezant ter beschikking, commissaris van de provincie Utrecht, W. B. Engelbrecht, benoemd tot voorzitter van het Nederlandsche Roode Kruis.

W. B. Engelbrecht.
(Foto Schipper)

Weermachtsoefeningen in het kustgebied. — Den Haag, 27 Juli — De bevelhebber der weermacht in Nederland, de generaal der vliegers Fr. Christiansen, heeft, in gezelschap van den chef van zijn generalen staf, generaal-majoor Drum, dezer dagen nieuwe verdedigingsinstallaties van het leger aan de Nederlandsche kust en zware artillerie der marine geïnspecteerd. Hij nam deel aan oefeningen der troepen in het achterland en woonde een oefening in de bestrijding van valschermtroepen bij onder leiding van den commandeerenden generaal en bevelhebber in de Luftgau Holland, generaalvlieger Siburg.

Ingeschreven volkstuinders vrij van inleveringsplicht. — Den Haag, 27 Juli — Van de zijde van de Landbouwcrisisorganisatie wordt officieel medegedeeld, dat volkstuinders, die, overeenkomstig de voorschriften, hun tuin hebben laten inschrijven, niet bevreesd behoeven te zijn van hun groenten, aardappelen, peulvruchten of fruit een gedeelte te moeten inleveren of hun bonnen te moeten afstaan. Aan de ingeschreven volkstuinders zal een vervoerbewijs worden uitgereikt, waardoor zij verlof hebben hun producten te vervoeren.

Distributiebonnendiefstal; vier doodvonnissen voltrokken, twee terdoodveroordeelden begenadigd. — Den Haag, 27 Juli — Officieel wordt bekend gemaakt: De door het Duitsche Obergericht in het Amsterdamsche distributieproces tegen Cornelis Nicolaas de Vries, Augustus Theodorus van Batum, Abraham Pots en Petrus Albertus van Dieren gevelde doodvonnissen zijn door fusilleering voltrokken. De tegen Alexander Theodorus Thuring en Louis Kesseler gevelde doodvonnissen zijn door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied in den vorm van gratie gewijzigd in vijftien jaar tuchthuisstraf.

Vordering van heerenrijwielen. — 28 Juli — In vele plaatsen van ons land worden, in verband met de door de Duitsche weermacht gevorderde rijwielen, invorderingsmaatregelen bekend gemaakt. Zoo brengt de burgemeester van Amsterdam ter algemeene kennis, dat de eigenaren van heerenrijwielen, verplicht zijn om op 28 en 29 Juli 1942 tusschen 9 en 16 uur hun rijwielen op de navolgende plaatsen in te leveren: a. Stadion Zuid; b. Ter Gouwstraat (ingang Polderweg Marechausseekazerne); c. Westergasfabriek (Haarlemmerweg).

Van de inlevering van heerenrijwielen zijn vrijgesteld: a. Nederlanders, voorzien van een Ausweis van den Rijkscommissaris, ten bewijze, dat zij bij het Rijkscommissariaat werkzaam zijn. b. Nederlanders, voorzien van een Ausweis van den commissaris-generaal voor de openbare veiligheid, den Befehlshaber der Ordnungspolizei of den Befehlshaber der Sicherheitspolizei, ten bewijze dat zij bij de Duitsche politie-instanties werkzaam zijn. c. Leden van de Nederlandsche politie, de brandweer of den luchtbeschermingsdienst (voor zoover deze laatste in het bezit zijn van een bewijs van het hoofd van den Luchtbeschermingsdienst). d. Personen met opsporingsbevoegdheid. e. Zij, die in het bezit zijn van een ambtsrijwiel. f. Zij, die in den landbouw werkzaam zijn. g. Handwerkslieden, waaronder worden verstaan fabrieksarbeiders en overige handarbeiders. h. alle Rijksduitschers. i. alle personen, aan wie reeds een bewijs van vrijstelling door den burgemeester is uitgereikt.

Bij niet voldoen aan dezen oproep stelt men zich aan ernstige strafmaatregelen bloot.

Nederlandsche Arbeidsdienst; rangen en graden der meisjes. — Den Haag, 28 Juli — De Staatscourant van 24 Juli bevat een besluit van den waarnemend secretaris-generaal van Algemeene Zaken, betreffende rangen en graden in den arbeidsdienst voor meisjes. De rangen voor het hooger kader zijn: hoofdleidster, stafleidster en arbeidsleidster, die voor het middenkader hopvrouw en adspirant-hopvrouw. Het lager kader wordt gevormd door hoofdkernleidsters. In den stand van het personeel dat geen rang bekleedt, worden onderscheiden de graden van kernleidster en arbeidsmeisjes.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. W. B. Engelbrecht 4867 F.; kustgebied 5080 D.; distributiebonnendiefstal 5104 B.; vorder. rijwielen 5181 B.; Arbeidsdienst 5134 B.)

B. LUCHTVAART. — Italiaansch vliegtuig volbrengt den tocht Rome—Tokio en terug - Luchtverbinding Vichy—Madagascar. —

Rome, 27 Juli (D.N.B.) — Een Italiaansch Savoia Marchetti vliegtuig voor lange afstandsvluchten is — naar officieel wordt medegedeeld — van Rome naar Tokio en terug gevlogen, teneinde het Japansche volk de kameraadschappelijke groeten van het Italiaansche volk te brengen. Het toestel werd bestuurd door den lt.-kol. Moscatelli, die tweemaal over den Atlantischen Oceaan is gevlogen. Het is na volgens program de vlucht van 22.000 km. te hebben voltooid, van Europa naar Azië en terug, op een vliegveld in Midden-Italië geland. Deze langeafstandsvlucht heeft naar de pers meldt, voor het grootste deel geleid over vijandelijk gebied. Het vliegtuig had tijdens zijn vlucht geen radio-installaties tot zijn beschikking, zoodat de bemanning geen weerberichten kon ontvangen. Ondanks de moeilijkheden, die hieruit voortvloeiden, werd het traject volgens het plan afgelegd.

Luchtverbinding Vichy—Madagascar. — Vichy, 27 Juli (S.P.T.) — Voor het eerst sedert de Engelsche invasie van Madagascar is een directe verbinding tusschen het moederland en deze verwijderde Fransche kolonie tot stand gekomen. Op 25 Juli is op het vliegveld van Vichy een vliegtuig aangekomen, dat na een reis van vijftien dagen de reis van Frankrijk naar Madagascar en terug heeft volbracht. Het vliegtuig vertrok op 11 Juli van het vliegveld Marignanne, bij Marseille, en kwam op 18 Juli te Tananarive-Ivato aan. De terugreis werd op 23 Juli ondernomen. Bij deze vlucht werden meer dan 18.000 km. afgelegd.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Rome—Rio de Janeiro 4772 D.; Madagascar 5164 A.)

C. NEDERLAND. — N.S.B. - Vormingsschool te Lunteren door Mussert geopend - N.S.V.O. Moederschool geopend - Nederlandsche Volksdienst; vergaderingen met de N. S. Volkswohlfahrt te Amsterdam - N.A.F.; vacantiekampen voor jonge arbeidskrachten. —

27 Juli — De op den „Scheele Berg" te Lunteren, in de onmiddellijke nabijheid van het hagespraakterrein gelegen nationaal-socialistische vormingsschool, omvattende een kampgebouw, openluchtamphitheater, zwembad, kampkuil enz. is 25 Juli onder overgroote belangstelling met toespraken van Mussert en van prof. dr. R. van Genechten, leider van de hoofdafdeeling „Vorming" der N.S.B. geopend.

De heer H. C. Nije, plv. leider van de hoofdafdeeling Vorming opende de samenkomst, waarna De Zingende Dietschers het lied „Bede voor het Vaderland" uit Valerius' gedenckklanck en „Slaat op den trommele" uit het nieuwe Geuzenliederenboek, ten beste gaven. Na een toespraak van prof. dr. R. van Genechten speelde het Omroep Harmonie Orkest eenige marschen en Oud-Hollandsche liederen.

Mussert begon zijn rede met het feit te constateeren, dat wij midden in een revolutie staan, die niet alleen ons volk, niet zelfs uitsluitend Europa, doch de geheele wereld aangaat. De strijd van het nationaal-socialisme is gericht tegen communisme en kapitalisme. Het communisme moge thans zijn opgelost, het kapitalisme is dit zeker nog niet. Er zijn kapitalisten in de beweging gekomen en zij hebben een zwart hemd aangetrokken en „houzee" geroepen, in de veronderstelling, dat zij alleen daardoor nationaal-socialist waren geworden. Zoo is het niet alleen hier gegaan, doch ook in Duitschland. Ook zijn er nog altijd rasechte Marxisten, die hun rol weten te spelen. Marxisten en kapitalisten spelen nu hun rol niet meer openlijk, althans niet meer zoo openlijk, maar zij vermommen zich en dringen

zoo de Beweging binnen. De oud-marxistische leuzen van ,,Godsdienst is opium voor het volk", ,,Indië los van Holland" worden gemaskerd opgediend. Nog altijd verkeert de N.S.B. in het stadium dat zij veel voor ons volk zou kunnen doen, eens echter zal het zoo ver zijn, dat het nationaal-socialisme hier in Nederland moet regeeren. Wil het Nederlandsche volk wellicht dat eerst alles verloren zal zijn?
Spreker eindigde met den wensch, dat ook in dit vormingshuis onder leiding van prof. Van Genechten zal worden gedaan, wat noodig is om ons volk hiervan bewust te maken.
De openingsplechtigheid werd besloten met het gezamenlijk zingen van het zesde vers van het ,,Wilhelmus".

N.S.V.O. Moederschool geopend. — 27 Juli — Op 23 Juli is het nieuwe gebouw van de N.S.V.O. aan de Maliebaan te Utrecht geopend. Hier zijn ook, behalve de kantoren van het district, de lokalen van den Moederdienst gevestigd. Onder de vele belangstellenden o.m. den commissaris der provincie, Engelbrecht, den gemachtigde v. d. Leider voor financiën, van Bilderbeek, den burgemeester der stad Utrecht, Van Ravenswaaij, den Kreisinspektor der N.S.D.A.P. prof. O. Nieschulz, de leidster van de Frauenschaft in Utrecht Frau Haupt, een aantal functionarissen der N.S.V.O. en verschillende leden van beide vrouwen organisaties.

Nederlandsche Volksdienst; vergaderingen met de N.S. Volkswohlfahrt te Amsterdam. — Amsterdam, 27 Juli — In het Concertgebouw en in twee zalen van Bellevue belegde de Nederlandsche Volksdienst in samenwerking met de N.S. Volkswohlfahrt, op 24 Juli twee groote propaganda-avonden, waarvoor zeer groote belangstelling bestond. Sprekers waren in het Concertgebouw de nieuwe directeur-generaal van den Ned. Volksdienst, de heer Van Vloten, burgemeester van Delft, en de heer Möller, leider van de N.S. Volkswohlfahrt der N. S. D. A. P. in Nederland. In Bellevue spraken de heer Dekker, provinciaal-directeur van de provincie Groningen en de heer Reher. De vergadering in het Concertgebouw werd bijgewoond door tal van Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, van wie wij o.m. waarnamen: dr. Schröder, Beauftragte van den Rijks-Commissaris voor Amsterdam, Regierungsrat Rombach, Generaal-leutnant Siburg, Stellvertreter Kreisleiter F. Vogeler, den Presse-referent Herr Boyes, burgemeester E. J. Voûte, den hoofdcommissaris van politie, kolonel S. Tulp, den commissaris van politie overste C. Bakker, de wethouders J. Walch, J. L. Strak en mr. dr. Guepin, prof. dr. G. A. S. Snijder, voorzitter v. d. Ned.-Duitsche Kultuurgemeenschap, mr. M. M. Rost van Tonningen, president van de Ned. Bank en J. W. de Ruiter, gevolmachtigde van den Leider der N.S.B. voor Noord-Holland.

N.A.F.; vacantiekampen voor jonge arbeidskrachten. — Amsterdam, 27 Juli — De dienst Jeugdverzorging van het provinciaal bureau Amsterdam van het N.A.F. heeft een waterkamp georganiseerd waar vier groepen telkens van vijftig jongens een week zullen doorbrengen aan de Vinkeveensche plassen. Geslapen wordt in de daartoe beschikbaar gestelde jeugdherberg ,,Zeldenrust". Ook voor de meisjes uit de bedrijven wordt gezorgd. Twee groepen van ieder circa 40 meisjes zullen een week doorbrengen in de jeugdherberg ,,De Krikkenhaar" te Bornebroek bij Almelo.
Jongens en meisjes uit Amsterdamsche bedrijven die daartoe door het bedrijf in staat worden gesteld, niet alleen door het geven van een week extra vacantie, maar vooral ook door het dragen van alle kosten van het waterkamp, nemen aan het kamp deel. (Vaderland - Telegraaf - Nat. Dagblad)

(V. b. ir. Mussert 5155 A.; prof. v. Genechten 5096 A.; Ned. Volksd. 5172a en 5118 D.); Ned. Arbeidsfront 5152 D.)

A. **BRITSCH-INDIE. — Passief verzet tegen het Britsche bewind onder leiding van Gandhi - Verbod der communistische partij opgeheven. —**
28 Juli — Nadat Gandhi als gevolg van zijn aftreden als leider van het Congres meer op den achtergrond was geraakt, is hij, sinds in Britsch-Indië, als gevolg van de Japansche veroveringen de verzetsactie tegen het Britsche bewind opnieuw gegroeid is, weer meer op den voorgrond getreden. Thans wordt uit Calcutta gemeld, dat hij een nieuwen veldtocht van ,,rebellie zonder geweld" voorbereidt.

Verbod der communistische partij opgeheven. — Stockholm, 28 Juli (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst meldt, heeft de Britsche regeering van Indië besloten het verbod van de Indische communistische partij en haar organisaties op te heffen. In een oproep verklaarde de regeering, dat zij zou voortgaan met het vrijlaten van alle leden van de communistische partij. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Gandhi 5177 E.; Communisme 3010 A.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oplossing van het jodenvraagstuk. —**
28 Juli — De correspondent van de N. R. Crt. te Berlijn telefoneerde aan zijn blad:
De Duitsche pers meldt, dat men op weg naar de totale oplossing van het z.g. Joodsche probleem nu ook de kwestie der niet volle Joden heeft aangesneden. Rust, de Rijksminister van Onderwijs, heeft n.l. in overeenstemming met den minister van Binnenlandsche Zaken en Reichsleiter dr. Martin Borman, bepaald, dat z.g. Mischlingen van den eersten graad, dus zij, die 50 pct. Joodsch en 50 pct. arisch bloed hebben, geen toegang meer hebben tot de hoogere en middelbare scholen. De Mischlingen van den tweeden graad, zij die 25 pct. van Joodsch en 75 pct. van arisch bloed zijn, kunnen alleen dan op de genoemde scholen worden opgenomen, indien plaats voor hen is zonder dat kinderen van Duitschen bloede daardoor benadeeld worden. De Mischlingen van den eersten graad zijn ten opzichte van die van den tweeden graad numeriek sterk in de meerderheid. De verhouding is ongeveer 90.000 tot 30.000. De Mischlingen van den eersten graad kunnen voorloopig nog wel de lagere scholen bezoeken. Tot dusver mochten de Mischlingen ook de hoogere scholen doorloopen doch zij waren van belangrijke carrières of een academische loopbaan uitgesloten. Ook moesten zij militairen dienstplicht vervullen, echter met de beperking dat zij niet konden worden bevorderd. Ofschoon de weermachtswet nog geldt, heeft men de Mischlingen in den loop van het laatste jaar geleidelijk uit den front- en legerdienst ontslagen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Jodenvraagstuk 4684 D.)

C. **ITALIE. — Mussolini brengt een bezoek aan Noord-Afrika. —**
Rome, 25 Juli (D.N.B.) — Van 29 Juni, den dag der verovering van Mersa Matroe, tot 20 Juli heeft de Duce, naar van officieele Italiaansche zijde bekend wordt gemaakt, in het Marmarische operatiegebied vertoefd. Hij heeft dagelijks besprekingen gevoerd met het opperbevel in Noord-Afrika. Op zijn reis bezichtigde de Duce troepen, vliegvelden, vlootsteunpunten, Italiaansche en Duitsche lazaretten, ravitailleerings- en opleidingsstations en Italiaansche kolonistendorpen. Hij reikte den piloten van het vijfde luchteskader dapperheidsonderscheidingen uit. Op den terugweg verbleef de Duce eenige uren in Athene. Na het plechtige bezoek aan de Akropolis begaf de Duce zich naar het gebouw van de Italiaansche legatie en ontving hij den Duitschen gezant te Athene, von Altenburg, den chef der Griekse regeering, generaal Tsolakogloe, den minister van Economische Zaken, dr. Gotzamanis en den burgemeester van Athene, Gehirdiados. Op 20 Juli des avonds landde de Duce op het vliegveld van Guidonia, nadat hij 20 dagen lang ruim 6000 km. per vliegtuig had afgelegd over zeeën en woestijnen.
(N. R. Crt.)

(Vor. ber. Mussolini 5121 A.)

D. **TURKIJE. — Saffet Arikan benoemd tot ambassadeur te Berlijn - Journalistenbezoek aan Berlijn - Sovjet-oorlogsschepen geïnterneerd. —**
Berlijn, 28 Juli — Tot Turksch ambassadeur te Berlijn werd benoemd Saffet Arikan. De nieuwe ambassadeur is in 1889 in Anatolië geboren. Hij bezocht de militaire academie en vervolgens de school van den Generalen Staf. Hij heeft deelgenomen aan den wereldoorlog evenals aan den Turkschen onafhankelijkheidsoorlog. Hij bekleedde toen den rang van stafchef.

Journalistenbezoek aan Berlijn. — Berlijn, 28 Juli — Op 20 Juli is op uitnoodiging van de Duitsche regeering en den Reichspressechef dr. Dietrich, een delegatie der Turksche pers onder leiding van den bekenden politicus en afgevaardigde Sadak en van den directeur-generaal der Turksche pers, Sarper, te Berlijn aangekomen.

Sovjet-oorlogsschepen geïnterneerd. — 28 Juli — Na den val van Sebastopol zijn, naar thans volgens S.P.T. van bevoegde Turksche zijde wordt meegedeeld, eenige kleinere vaartuigen der Sovjetmarine in Turksche havens geïnterneerd. De meeste dezer schepen liggen in de haven van Sinob. De marine-attaché der Sovjet-Unie heeft de bemanningen bezocht.
(N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Turksche gez. te Berl. 5080; Journal. 5104 C.)

E. **ITALIE. — Benito Mussolini 59 jaar - Gelukwensch van den Führer. —**
29 Juli — De oorlogsomstandigheden in aanmerking genomen, welke natuurlijk ook op deze gebeurtenis hun schaduw werpen, werd op 29 Juli de 59ste verjaardag van den Duce in geheel Italië met groote opgewektheid gevierd, terwijl de Italiaansche pers in hoofdartikelen beschouwingen wijdt aan zijn persoon en werk. Ook in de Duitsche pers beheerschte de verjaardag van den Italiaanschen staatsman het beeld en werd Mussolini hartelijk gehuldigd. In politieke kringen te Berlijn werd de persoonlijkheid van den zeer nauw met Duitschland bevrienden staatsman en chef van de regeering en de lotsgemeenschap van beide volken eerbiedig herdacht.

Gelukwensch van den Führer. — De Führer heeft den Duce ter gelegenheid van diens 59sten verjaardag het volgende telegram gezonden:

„Heden op uw verjaardag betuig ik u, Duce, in kameraadschappelijke saamhoorigheid mijn oprechte gelukwenschen en die van het Duitsche volk. Zij gelden vooral uw persoonlijk welzijn en den bloei van het fascistische Italië. In de onwrikbare overtuiging, dat onze volken gemeenschappelijk met de verbondenen van de As in dezen strijd om Europa's vrijheid en toekomst de eindoverwinning zullen behalen, groet ik u op dezen dag als steeds uiterst hartelijk, uw ADOLF HITLER".
(Nat. Dagblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Mussolini 5191 C.)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Jap. bewind - Bestuursmaatregelen op Sumatra - De positie van het Indische bedrijfsleven. —

28 Juli — Aan de bijzondere beteekenis van het eiland Sumatra in de Groot-Aziatische ruimte wijdt, volgens een S.P.T.-bericht uit Tokio, de Japansche pers uitvoerige beschouwingen. De Japansche opbouwende krachten hebben zich met alle energie op Sumatra geworpen, schrijft men. Sumatra ligt als een beschermende hand voor het nieuwe centrum van het Zuiden, Shonanto (Singapore), en zal voor de militaire beschutting van de Oost-Aziatische ruimte een belangrijke functie vervullen". De Japansche autoriteiten hechten een groote waarde aan Sumatra, dat met het schiereiland Malakka in een bestuurssysteem is vereenigd.

Over de jongste Japansche bestuursmaatregelen meldt een correspondent van de „Jomioeri Sjimboen" het volgende: Volgens het door de Japansche autoriteiten opgestelde programma zal het Nederlandsch bestuursstelsel, voor zoover het deugdelijk is bevonden, worden gehandhaafd. De rechten der inheemsche vorsten zullen — evenals door de Nederlandsche — ook door de Japansche autoriteiten worden erkend, teneinde deze vorsten tot volledige samenwerking met de Japanners te bewegen. Alle maatregelen zullen worden getroffen om de ontwikkeling der groote plantages op Sumatra te bevorderen. De bemiddelende tusschenlaag der Chineesche handelaren zal zooveel mogelijk worden gebruikt in dienst van de Japansche militaire bestuurslichamen. De zeden en gewoonten der bevolking zullen worden gerespecteerd.

De provincies aan Sumatra's Oostkust zullen het centrum worden van het Japansche bestuur en de Japansche kolonisatie. De leiding der plantages zal in Japansche handen overgaan. In verband met de strategische beteekenis van de Oostkust, zal langs de Straat van Malakka een concentratie van Japanschen invloed worden geschapen.

Het blad bericht voorts, dat van 216 plantages, die het economische centrum van Sumatra vormen en die op ongeveer 673.000 h.a. voornamelijk rubber, tabak en copra verbouwen, ongeveer 70 pct. weer in gebruik is genomen.

De positie van het Indische bedrijfsleven. — 28 Juli — Het is thans ruim 4 maanden geleden, dat Java voor de Japansche troepen capituleerde, waarmede de bezetting der meest voorname deelen van Indië voltooid werd en vrijwel het geheele economische apparaat van Indië in Japansche handen kwam. Dat men hier te lande benieuwd was, welke houding Japan t.o.v. het Indische bedrijfsleven zou innemen, was begrijpelijk. De Nederlandsche particuliere beleggingen in het Indische bedrijfsleven werden in 1940 toch geraamd op ƒ 2.6 milliard, en de overheidsinvesteeringen op rond ƒ 1.1 milliard. Een eerste aanwijzing meende men te vinden in de Japansche proclamatie, afgekondigd bij de bezetting van Batavia, waarin werd verklaard, dat het Japansche militaire bestuur streeft naar een snel herstel van rust, orde en normale verhoudingen op de beginselen van samenwerking en gemeenschappelijke welvaart voor ieder. De vrees voor confiscatie werd door deze verklaring minder. Omtrent de waarschijnlijk te volgen economische Japansche politiek had men nog houvast aan de uitlating van den Japanschen minister van Financiën, einde Februari voor de Rijksdagcommissie gedaan, dat de economische ontsluiting der veroverde gebieden zoo spoedig mogelijk zou plaats vinden, teneinde hiervan een nuttig gebruik te kunnen maken.

Na de bezetting van Indië hebben verschillende lagere Japansche autoriteiten nog uitspraken gedaan omtrent de te volgen economische politiek. Daaruit valt het streven te constateeren, het Indische productieapparaat, waar het beschadigd is, te herstellen, en verder in tact te houden ten einde er zoo veel mogelijk van te kunnen profiteeren. Voor de Indische ondernemingen beteekent dit in zooverre een voordeel, daar in de tropen een stilstaand bedrijf eerder achteruit gaat dan hier te lande. Uit de schaarsche berichten valt voor de verschillende bedrijfstakken het volgende te concludeeren:

Rubber: Het ligt niet in de bedoeling om de rubberproductie op Sumatra te beperken. Een eventueel overschot aan rubber in de Groot-Aziatische ruimte zal op chemische wijze voor nieuwe doeleinden gebruikt worden (o.a. om benzine te maken, terwijl men in de V. S. juist rubber uit benzine maakt). Als belangrijkste taak geldt de exploitatie der bestaande plantages voort te zetten en het arbeidsprobleem op te lossen. Vooreerst dus nog geen uitbreiding der rubbercultuur.

Tin: Ook voor dit product ligt het niet in de bedoeling, tot productiebeperking over te gaan. De eerste zorg zal hier wel geweest zijn, de productie der bestaande bedrijven weer op gang te brengen. De tinwinning op Banka is weder hervat, de exploitatie der smelterijen is aan Japansche concerns opgedragen.

Petroleum: Begrijpelijkerwijze hebben de Japanners op het gebied van de petroleumproductie alles gedaan om de petroleumwinning weer op gang te brengen, daar de Indische petroleumvelden de belangrijkste van Zuidoost-Azië zijn en gunstig zijn gelegen. Op verschillende terreinen is de petroleumwinning weer hervat, al vormt het gebrek aan opslagruimte een rem.

Suiker: De berichten omtrent de suikerindustrie zijn, zooals alle recente berichten over Indië, wat de cijfers betreft zeer onbetrouwbaar. Wat de te volgen politiek betreft, meende men aanvankelijk, direct na de bezetting, dat de suikerpositie der Groot-Aziatische ruimte geen voldoende afzetmogelijkheid zou bieden voor suiker der Philippijnen en Java, zoodat het beter zou zijn om het suikerareaal in te krimpen ten behoeve van de teelt van de belangrijk meer noodige katoen, maïs en rijst. Medio Mei verklaarde lt.-kol. Okada van het ministerie van Oorlog nog, dat de suikerproductie van Indië en de Philippijnen zou moeten worden ingekrompen, omdat Formosa reeds genoeg suiker aan Japan leverde. Java en de Philippijnen konden dan hun suiker verwerken tot alcohol en butanol voor de vliegtuigen en schepen. Daarna kwam er een kentering in de suikerberichten. Europapress meldde uit Tokio, dat de Japansche autoriteiten besloten hadden, 2 suikerraffinaderijen op Formosa te sluiten, ten einde zich geheel in te stellen op de suiker van Java, waar men over de meest moderne installaties beschikt. Java achtte men dan ook het meest geschikt om als centrum te worden aangewezen voor de Groot-Aziatische suikerindustrie. Men scheen dus bij de ordeningsmaatregelen het economisch motief wel in het oog te willen houden. Ten slotte volgde het bekende bericht, dat alle suikerfabrieken op Java weer zullen draaien, en dat het militaire bestuur op Java de suikerproductie met alle mogelijke middelen zal bevorderen.

Steenkool: Ook dit product is voor de bezettende macht van belang. Daarom heeft men van Japansche zijde maatregelen besproken tot opvoering van de Indische steenkoolproductie door uitzending van Japansche mijnwerkers en indienstneming van meer inlandsche werkkrachten.

Metaalnijverheid: De scheepsbouwwerven en de machinefabrieken zijn door Japansche maatschappijen overgenomen. Omtrent de financieele afwikkeling is niets naders bekend. De werven zijn ingeschakeld in het Japansche nieuwe bouwplan.

Kinine: De ten deele vernielde kininefabrieken zijn weer in bedrijf gesteld.

Het Japansche militaire bestuur heeft op 5 Juli op Java een productiecontrôle ingesteld voor kinine, koffie, rubber en thee. Tabak en kapok zouden spoedig eveneens onder contrôle gesteld worden. Men wenscht er voor te zorgen, dat door het verlies van exportgelegenheid er zich geen afzetmoeilijkheden zullen voordoen. Er zijn prijsvoorschriften afgekondigd, welke den producenten nog een redelijke winstmarge toestaan. Waar beperking van productie noodzakelijk is, zal deze zoodanig geschieden, dat de gevolgen hiervan voor de getroffenen zooveel mogelijk worden verzacht. Een plantagecontrôlemaatschappij is opgericht voor de doorvoering van verschillende maatregelen om eventueel aan bedrijven met stilgelegde plantages voorschotten te verleenen.

Verdere ordeningsmaatregelen zijn tot dusver niet bekend geworden. Men krijgt den indruk, dat de Japansche maatregelen in de eerste plaats gericht zijn op een zoo groot mogelijke productie van de voor de oorlogvoering belangrijke producten, waarbij begonnen wordt de bestaande installaties zoo goed mogelijk te herstellen en te benutten. Voor de overige bedrijfstakken schijnt men het daarheen te willen leiden, dat de ondernemingen zich tijdens den oorlogstijd in elk geval in stand kunnen houden. Omtrent de vraag hoe in het algemeen de financieele resultaten van het bedrijfsleven thans zijn, laten de tot dusver gepubliceerde berichten geen conclusies toe.
(Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Sumatra 5182 A.; Tin 5145 E.; Petrol. 5167 A.; Suiker 5115 C.; Plantcontrôle Mij. 5167 A.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Radiorede van den minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull - Duitsch commentaar van Reichspressechef dr. Dietrich - Overzicht der Amerikaansche garnizoenen buiten de Ver. Staten. —

Lissabon, 28 Juli (D.N.B.) — De Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, heeft volgens den Engelschen nieuwsdienst op 23 Juli in een radiorede tot het Amerikaansche volk o.a. gezegd, dat de Ver. Staten dezen oorlog slechts kunnen winnen, als men den vijand opzoekt en aanvalt. De in het Atlantic Charter neergelegde beloften vormen een stelsel, waardoor ieder volk, klein of groot, den waarborg krijgt in een duurzamen vrede de beste gelegenheid te vinden zijn

wenschen met betrekking tot de vrijheid en de grootste mogelijkheden tot materieelen vooruitgang te verwezenlijken.
Een andere instelling, die de Ver. Staten moeten oprichten en steunen, is een internationaal gerechtshof. Tevens moet toezicht worden uitgeoefend op de landen van het drie-mogendheden-verdrag, totdat zij een bewijs hebben geleverd van hun bereidwilligheid en bekwaamheid om met andere naties in vrede te leven.
Hull noemde een der grootste beletselen uit het verleden voor den menschelijken vooruitgang het nationalisme. Overdreven beperkingen van den handel moeten worden afgeschaft en usances, die aan andere volken schade berokkenen en den handel van zijn natuurlijken, economischen loop afbrengen, moeten worden vermeden. De Ver. Staten hebben behoefte aan een apparaat om het kapitaal op draaglijke voorwaarden van de financieel sterkere naar de zwakkere landen te leiden. Hierbij kan de noodzakelijkheid aan het licht komen bijzondere handelsovereenkomsten en internationale afspraken te maken om het moeilijke vraagstuk der overschotten onder de knie te krijgen en behoorlijk rekening te houden met de bijzondere situatie in zekere gebieden.
Hull beweerde, dat de Ver. Staten strijden, omdat zij zijn aangevallen. Amerika is dus tot den oorlog gedwongen. Naderhand verklaarde hij evenwel, dat de Ver. Staten uit eigen beweging de offers van den oorlog op zich hebben genomen om Groot-Brittannië en zijn bondgenooten te helpen. Tenslotte betoogde Hull, dat Amerika, toen Japan in December 1941 zijn eersten aanval op de Ver. Staten (Pearl Harbor) deed, nog niet was voorbereid op succesvollen tegenstand. In verband met de nog altoos voortdurende nederlagen troostte Hull zijn toehoorders met de steeds toenemende uitbreiding van leger, vloot en luchtmacht der Ver. Staten.
De „Deutsche Ztg. i. d. N." verneemt uit Stockholm, dat via Londen bekend is geworden, hoe een belangrijk deel van Cordell Hulls rede zoowel door de Engelsche als de Amerikaansche censuur is geschrapt. Het gaat hierbij om een waarschuwing van Hull aan alle nog neutrale landen. De minister dreigde deze landen, dat zij geen hulp van de Vereenigde Staten meer zouden ontvangen. Alleen volken, die door hun optreden hadden getoond hulp waard te zijn, zouden verder nog op de welwillendheid der Vereenigde Staten kunnen rekenen.

Duitsch commentaar van Reichspressechef dr. Dietrich. — Berlijn, 28 Juli (D.N.B.) — De Reichspressechef, dr. Dietrich, heeft omtrent de rede van minister Cordell Hull het volgende opgemerkt:
In plaats van zich bezig te houden met de problemen van het heden, behandelt Hull in het grootste deel van zijn rede de organisatie van de wereld „na de overwinning der geallieerden". Hij vermeldt slechts terloops, dat voor de „onmiddellijke toekomst de belangrijkste kwestie is den oorlog te winnen en wel zoo spoedig mogelijk en beslissend". Over het hoe zwijgt Hull. Omtrent Hull's stereotiepe uitdrukkingen „vrijheid, menschelijke waarde en beschaving", merkte Dietrich op, dat de cultuurdwergen en parvenu's der Vereenigde Staten zich wel in alle bescheidenheid mochten herinneren, dat de volken, die zij thans zoo fel bestrijden, hun de eerste schreden op den weg der beschaving hebben geleerd.

Overzicht der Amerikaansche garnizoenen buiten de Ver. Staten. — 29 Juli — Te New York is volgens de „Deutsche Ztg. i. d. N." een lijst gepubliceerd van Amerikaansche garnizoenen buiten Noord-Amerika. Hierin worden o.m. de volgende namen genoemd: Ierland, Australië, Newfoundland, Labrador, Bermudaeilanden, Bahama-eilanden, Antigua, Santa Lucia, Trinidad, Jamaica, Guyana, Guatemala, Costarica, Panama, Venezuela, Brazilië, Cuba, Eritrea, Britsch-Indië, China, Egypte, IJsland en Groenland.
Volledigheidshalve herinneren wij aan de door ons op pag. 4838a gepubliceerde kaart, waarop alle steunpunten der Ver. Staten, waaronder ook de bovengenoemde, werden aangegeven. (Red. K. H. A.). (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Cordell Hull 4719 D.; dr. Dietrich 4915 A.; Steunpunten 4849 A.)

A. **FRANKRIJK (BEZET GEBIED). — De Duitsche versterkingen aan de Kanaalkust. —**
29 Juli — Ten aanzien van den omvang der versterkingswerken in Noord-Frankrijk verneemt D. N. B. van militaire zijde, dat meer dan 200.000 arbeiders aan de Kanaalkust per maand een half millioen kubieke meter staalbeton hebben verwerkt. Daarbij heeft men 100.000 kubieke meter rotswand laten springen. Bij de duizenden reeds voltooide versterkingswerken komen er thans nog honderden, die op grond van de ervaring technisch volmaakt zullen worden uitgerust. (Alg. Handelsblad)

B. **JAPAN. — Rede van minister-president Tojo; waarschuwing aan Australië. —**
Tokio, 28 Juli (D.N.B.) — Minister-president Tojo heeft, naar Domei meldt, in aanwezigheid van ruim 20.000 personen te Osaka een rede gehouden, waarin hij een overzicht gaf van de wereldsituatie. Het Japansche programma vatte hij samen in de volgende punten:
1e. De versterking der geestelijke eenheid der natie. 2e. Het belang om de meest doelmatige politieke maatregelen steeds op het geschikte tijdstip snel in daden om te zetten. 3e. Het voornemen van de regeering om den levensstandaard der natie te handhaven. 4e. Uitbreiding der productie en 5e. Vernieuwing en bezieling van de opvoeding.
„De oorlogstoestand, die zich zoo gunstig voor de As-mogendheden ontwikkelt, vormt de basis, waarop Duitschland, Japan en Italië elkander rechtstreeks de hand reiken en den gemeenschappelijken vijand den definitieven slag zullen toebrengen", zoo zeide hij ter inleiding.
Australië, zoo zeide de premier o.m., dat thans in den breeden Oceaan volkomen geïsoleerd is, ziet zich in den beklagenswaardigen toestand geplaatst, dat het zonder hoop hulp van de Vereenigde Staten moet afbedelen. Mochten de Australische staatslieden verder heen en weer wankelen en de teekenen des tijds niet kunnen begrijpen, dan is het wel bijna niet noodig te herhalen, dat bij een voortzetting van den nutteloozen tegenstand, Japan geen genade zal kennen en het zonder mededoogen zal neerslaan. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Min.-pres. Tojo 5123 C.)

C. **JOEGOSLAVIE. — Britsch-bolsjewistische intriges leidden het land in den oorlog. —**
Berlijn, 28 Juli (D.N.B.) — De diplomatieke correspondent van het D.N.B. schrijft:
De onbetrouwbaarheid van de hulpbeloften, waarmede de Britsche politiek vele landen in het verderf heeft gestort, komt zeer duidelijk tot uiting in het geval van Joegoslavië. In den winter 1940-41 ging de Engelsch-Amerikaansche propaganda over tot steeds heftiger aanvallen op de politiek van de Joegoslavische regeering, die zich wilde verzetten tegen het Engelsche streven naar uitbreiding van den oorlog en tot overeenstemming met de Spil wilde komen. Bij deze agitatie speelde de belofte van onmiddellijke en onbeperkte Engelsche hulp de hoofdrol.
Te Belgrado zijn inmiddels documenten gevonden, die bewijzen, dat de twijfel aan Engelands eerlijke bedoelingen gegrond was. Op 14 Februari 1941 had prins-regent Paul den Britschen gezant gevraagd, of de Engelsche troepen zich in geval van militaire operaties permanent of slechts voor enkele weken in Griekenland zouden kunnen handhaven en of de Engelsche regeering inderdaad aanzienlijke hoeveelheden materieel naar Griekenland en Turkije zond. Het antwoord op deze vraag is vervat in een memorandum van den Britschen gezant te Belgrado, dat thans gevonden is. Het memorandum is gedateerd op 20 Februari. De Britsche gezant zegt er o.m. in, dat prins-regent Paul in een audiëntie, op 14 Februari aan den gezant toegestaan, had gesproken over de mogelijkheid, dat de Balkanstaten weldra gedwongen zouden zijn hun vrijheid tegen een Duitschen aanval te verdedigen. De prins-regent had gevraagd, of Britsche troepen zich in Griekenland permanent of slechts voor eenige weken staande zouden kunnen houden en verklaard, dat in het laatste geval de Balkanstaten verwoest zouden worden. De gezant deelt den prins-regent mede, dat de Britsche regeering sedert langen tijd reeds op het standpunt stond, dat een buitengewoon doeltreffende tegenstand zou kunnen worden geboden, indien Joegoslavië, Griekenland en Turkije zich met de wapens tegen Duitschland zouden verzetten.
De Britsche regeering was steeds van meening, dat Joegoslavië met Turkije tot een overeenstemming moest komen voor een gelijktijdige actie, zoodra de Duitschers in of door Bulgarije zouden trekken. De Britsche regeering zou bij een dergelijke actie haar vrienden tot de grens van het mogelijke steunen. De Britsche regeering, aldus vervolgt de gezant in zijn memorandum aan den prins-regent, gelooft niet, dat de Balkanlanden dan verwoest zouden worden, of dat zij militairen steun zouden ontberen. De Britsche regeering deed aanzienlijke hoeveelheden materieel aan Griekenland en Turkije toekomen en koesterde de verwachting, dat deze landen in de toekomst meer van dit materieel zouden kunnen krijgen door de toeneming van den Amerikaanschen steun.
Dit Britsche document ontwijkt iedere concrete verklaring, aldus de diplomatieke correspondent van D.N.B., en tracht de Engelsche hulpeloosheid achter algemeene frasen te verbergen. Churchill zelf verklaarde, dat de regeering Simowitsj allen mogelijken steun zou krijgen, hoewel hij de mogelijkheden van Engeland nauwkeurig kende.
Enkele dagen later moesten de Servische opstandelingen inzien, dat zij bedrogen waren.

De rol van Sir Stafford Cripps. — Berlijn, 28 Juli (D.N.B.) — Erick Estorick, vroeger Amerikaansch correspondent te Moskou, heeft onlangs te New York een boek gepubliceerd, dat den titel heeft „Stafford Cripps, prophetic rebel".
De schrijver is bijzonder goed ingelicht, daar hij de beschikking heeft gehad over aanteekeningen van den secretaris van Cripps. Het boek is een nieuw bewijs van het gezamenlijk ageeren van

Engeland en de Sovjet-Unie en illustreert de rol van Cripps bij het Engelsche streven naar uitbreiding van den oorlog. Een teekenend voorbeeld van de Engelsch-Bolsjewistische intrigues volgt hier.

Op 20 Maart 1941 vond in de villa van de Britsche ambassade bij Moskou een geheime bespreking plaats tusschen Cripps, Wysjinski, assistent van den commissaris van Buitenlandsche Zaken en den Joegoslavischen gezant, Gavrilowitsj. Deze laatste was juist van Belgrado teruggekeerd en deelde mede, dat de onderteekening van het Driemogendhedenverdrag door de regeering Tswetkowitsj voor de deur stond, doch dat een groep Servische officieren onder bevel van generaal Simowitsj bereid was in opstand te komen en aan de zijde van Engeland den oorlog tegen Duitschland te wagen. Engeland had reeds in principe zijn toestemming gegeven, doch wat zou Moskou doen? Wysjinski antwoordde, dat ook Moskou tot steunverleening bereid was. Het zou met de opstandelingen een verdrag sluiten, zoodra dezen zich van de regeering hadden meester gemaakt.

Op 26 Maart zou Wysjinski aan Stalin en Molotov een ontwerpverdrag voorleggen en den volgenden dag Gavrilowitsj schriftelijke toezeggingen kunnen doen.

Op 24 Maart verscheen Gavrilowitsj weer bij Cripps om mede te deelen, dat de Joegoslavische minister-president op weg naar Weenen was om het Driemogendhedenverdrag te teekenen. De opstandelingen waren gereed en drongen aan op de totstandkoming van het verdrag. Cripps gaf dit telefonisch door aan Wysjinski. Deze had Stalin nog niet kunnen spreken, doch beloofde het verdrag zoo spoedig mogelijk aan Gavrilowitsj toe te zenden. De staatsgreep werd met succes op touw gezet. Gavrilowitsj wendde zich wederom tot Wysjinski, die verklaarde, dat de Sovjet-Unie nog steeds bereid was Belgrado te steunen. Simowitsj moest den eersten stap doen, maar wat zou Londen doen? Cripps, naar het Kremlin geroepen, geeft de verzekering, dat Belgrado den volledigen steun van Londen heeft.

Ja, de Engelsche en de Amerikaansche diplomatie hadden zelfs bereikt, dat Turkije aan de zijde van Joegoslavië in den oorlog zou gaan. Op den avond van den 5en April werd nu het Russische vriendschaps- en nietaanvals-verdrag met de onwettige Servische regeering Simowitsj geteekend.

De uiterlijke vorm was betrekkelijk onschuldig, doch reeds op 6 April kon Sumner Welles na besprekingen met den Sovjetambassadeur te Washington opmerken, dat het verdrag onder bepaalde omstandigheden van de grootste beteekenis kon zijn. Er waren motieven voor de onderstelling, dat het meer dan een vriendschaps- en nietaanvalsverdrag was.

In ieder geval hebben de beloften van Moskou den staatsgreep te Belgrado gesteund en Simowitsj gesterkt in zijn agressieve, anti-Duitsche houding, totdat het ingrijpen der Duitsche troepen daaraan een einde maakte.

Spoedig moesten de opstandelingen inzien, dat zij waren bedrogen. Gavrilowitsj, naar Belgrado teruggekeerd, vernam in een telefoongesprek met Ankara, dat Turkije noch aan Londen noch aan Washington ooit had beloofd Joegoslavië te steunen en dat Turkije neutraal bleef. De snelle ineenstorting van den Servischen tegenstand bracht Stalin nogmaals tot zijn oude spel van zoogenaamde neutrale.

Deze op authentieke documenten berustende uiteenzetting van den Amerikaanschen journalist bevestigt opnieuw de van Duitsche zijde indertijd gedane mededeelingen over den achtergrond van den staatsgreep te Belgrado. Zij toont aan, hoe het bolsjewisme reeds in den winter 1940—41 met Londen intrigeerde tegen de Duitsche vredespolitiek en het verdrag met Duitschland schond. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Machtswijziging in Joego-Slavië 4615 A.)

A. NEDERLAND. — Doodvonnis aan saboteur voltrokken. —

Den Haag, 31 Juli — Officieel wordt bekend gemaakt: De Nederlander Arie de Haan uit Rotterdam, die bij vonnis van het Duitsche Gerechtshof van 1 Juli 1942 wegens communistisch optreden als saboteur was ter dood veroordeeld, is vandaag terechtgesteld door den kogel. (Vaderland)

(Vor. ber. Sabotage 5174 A.)

B. NEDERLAND. — Natuurschoonbescherming; reservaten aangewezen - Restauratie van den kerktoren van Zevenbergen - Schilderijenlegaat aan het Haagsche Gemeentemuseum - Redactiewijziging bij het weekblad „De Misthoorn". - Advertenties inzake ten verkoop aangeboden goederen; prijsopgave verplicht; anonimiteit opgeheven. —

's-Gravenhage, 31 Juli — De president van den Rijksdienst voor het nationale plan heeft thans de natuurreservaten aangewezen, welke in de eerste plaats voor bescherming in aanmerking komen. Bij de keuze van deze objecten is uitgegaan van het standpunt, dat natuurwetenschappelijke reservaten bij verloren gaan niet kunnen worden vervangen, terwijl schade aan landschapsschoon toegebracht dikwijls kan worden hersteld of door nieuw landschapsschoon worden vervangen. Vandaar dat de wetenschappelijke objecten sterk in de meerderheid zijn. Bedacht dient hierbij echter te worden, dat wetenschappelijk belangrijke terreinen als regel ook rijk zijn aan landschapsschoon. Ieder die voornemens is binnen deze gebieden werken uit te voeren — en openbare lichamen mede ten aanzien van voorgenomen grondaankoopen — is volgens artikel 5 van het besluit tot instelling van een Rijksdienst voor het nationale plan verplicht daarvan door tusschenkomst van den burgemeester mededeeling te doen aan het bureau van dezen dienst.

De volledige lijst bevat honderden gebieden, in alle provincies gelegen. Als de belangrijkste daaronder vermelden wij hier: Wouwsche Plantage bij Bergen op Zoom, Oirschotsche heide, Hierdensche beek, Vierhouter bosch, Elspeter bosch en Gortelsche bosch, Sprengenlandschap bij Apeldoorn, Lochemsche Berg, Montferland en Hettenheuvel, Hatertsche vennen, Kagerplassen, Nieuwkoopsche plassen, Reeuwijksche plassen, Zuid-Hollandsche Biesbosch, duinen tusschen Katwijk en Noordwijk, Zwanenwater, Bloemendaalsche duinen, buitens langs duinvoet bij Haarlem, Alkmaarder- en Uitgeestermeer, moerassen bij Wormer en Jisp, plassen in Waterland, het Gein, buitens langs de Vecht, Loosdrechtsche, Ankeveensche en Kortenhoefsche plassen, Schouwensche duinen, Schiermonnikoog, bosschen van Beetsterzwaag en in Gaasterland, Oude Venen, Bovenwijde en Belterwijde, de Overijsselsche Vecht, Hellendoornsche berg, Paterswoldermeer, Zuidlaardermeer, Mantingerbosch, Kasteel Geisteren en Sint Jansberg.

Restauratie van den kerktoren te Zevenbergen. — De toren van de historische Ned. Herv. Kerk te Zevenbergen zal gerestaureerd worden. De subsidie voor de restauratie is al verkregen. Kerk en toren zijn gebouwd in de vijftiende eeuw. Bij een beschieting door de Spanjaarden bleef alleen de toren staan. In het jaar 1568 begon men aan den wederopbouw der kerk, waarna het monumentale gebouw in 1610 werd overgenomen door de Hervormden. Zevenbergen speelde een groote rol in onze geschiedenis, waaraan een einde werd gemaakt door den alles vernietigenden St. Elisabethsvloed.

Schilderijenlegaat aan het Haagsche Gemeentemuseum. — Den Haag, 31 Juli — Dezer dagen heeft het Gemeentemuseum te Den Haag het zeer belangrijke legaat in ontvangst genomen, dat het gekregen heeft van wijlen den heer dr. ir. G. Philips en mevr. A. Philips—Van der Willigen. Het legaat omvat voor-eerst 29 moderne schilderijen en aquarellen, o.a. van Jacob Maris, Bosboom, W. Roelofs, Gabriël, Neuhyuis, Poggenbeek, Voerman en de Fransche meesters Monet, Latour en Dupré, welke de afd. Kunst van de 19e en 20e eeuw zeer belangrijk zullen verrijken.

De Duitsch-Fransche betrekkingen. - Lezing van prof. dr. Grimm te Den Haag. — Den Haag, 31 Juli — Over den tegenwoordigen stand der Duitsch-Fransche betrekkingen heeft de Berlijnsche hoogleeraar prof. dr. Grimm, die toegevoegd is aan de Duitsche ambassade te Parijs, in een samenkomst van Duitsche en Nederlandsche autoriteiten en genoodigden in het gebouw Kneuterdijk 20 te 's-Gravenhage 30 Juli een lezing gehouden. Tot het auditorium behoorden de commissarissen-generaal Schmidt en dr. Wimmer, de gemachtigde van den Rijkscommissaris voor Zuid-Holland, de secretaris-generaal van volksvoorlichting en kunsten, prof. dr. Goedewaagen, generaal Schumann, dr. Piesbergen, gezant Otto Bene, luitenant-generaal Seyffardt, Pressedezernent Dreves, Oberstleutnant Von Zeska e.a.

Redactiewijziging bij het weekblad „De Misthoorn". — Amsterdam, 31 Juli — Na een afwezigheid van 14 dagen is het sociaal-politieke weekblad „De Misthoorn" thans onder leiding van een nieuwen hoofdredacteur weer verschenen. De heer J. Nijsse is algemeen bestuurder geworden. De redactie is als volgt samengesteld: George Kettmann Jr., hoofdredacteur; Pieter Emiel Keuchenius, Ernst C. H. Locht en dr. P. Molenbroek, redacteuren.

In zijn beginselverklaring schrijft de nieuwe hoofdredacteur o.m.: In de wijze, waarop dit blad wordt geleid, zal geen verandering komen, zoolang het noodzakelijk is, ons volk het nationaal-socialisme niet te leeren zien als een program-inpunten, maar te doen beleven.

Advertenties inzake ten verkoop aangeboden goederen; prijsopgave verplicht; anonimiteit opgeheven. — 's-Gravenhage, 1 Augustus — De secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten heeft bepaald, dat, in verband met de beschikking van den secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, betreffende de prijzen van gebruikte goederen, van 8 Augustus af, alle advertenties, waarin goederen te koop worden aangeboden, den prijs dier te koop aangeboden goederen per artikel, den naam alsmede het adres van den aanbieder moeten bevatten. Deze bepaling geldt zoowel voor nieuwe als gebruikte goederen van elken aard.

Hiervan zijn o.m. uitgezonderd de goederen, waarvoor een afzonderlijke prijsregeling geldt of goederen, welke een verzamel- of kunstwaarde bezitten.

(Telegraaf - De Tijd - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Natuurbescherming 4990 B.; Pers 5143 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. - Het Don-offensief in Zuidoostelijke richting voortgezet. - Britsche aanvallen in Noord-Afrika afgeslagen. - 170.000 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht. - In Juli 815.900 br.ton scheepsruimte der geallieerden tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

Bataisk bezet. — Hoofdkwartier van den Führer, 27 Juli. — Het opperbevel der Duitsche weermacht deelt mede: Ten Zuiden van Rostov werd de zwaar versterkte en taai verdedigde stad Bataisk na een strijd van twee dagen door Duitsche troepen stormenderhand genomen. Gevechts-, torpedo- en slageskaders baanden de infanterie daarbij een weg. Verder naar het Oosten rukten snelle formaties ver naar het Zuiden op. In de groote bocht van den Don wierpen Duitsche en Roemeensche infanteriedivisies in nauwe samenwerking met pantser- en vliegtuigformaties den vijand terug en bereikten de rivier over een breed front.

Ten N. W. van Kalatsj voeren pantserformaties en snelle troepen een hevigen strijd met pantsertroepen en infanterie, die op wanhopige wijze pogen het heuvelgebied ten Westen van de rivier te behouden. Zware vliegtuigaanvallen waren tegen het ravitailleeringsverkeer van den vijand op de Wolga en tegen spoorwegdoelen ten N.W. van Stalingrad gericht. Aanvallen op het bruggenhoofd Woronesj werden opnieuw bloedig afgeslagen. In den veldslag ten Noord-Westen van de stad werden de Sovjets, na vernietiging van omsingelde groepen, langs hun uitgangspunten naar het Noorden teruggedreven. In deze defensieve gevechten zijn sinds 10 Juli alleen in den sector van één legercorps 751 vijandelijke pantserwagens vernietigd. In den Middensector van het front werden bij een plaatselijke aanvalsonderneming verscheiden vijandelijke bataillons omsingeld. Formaties van Duitsche jachtvliegers schoten gisteren, bij een verlies van drie eigen machines, 120 Sovjet-vliegtuigen neer; bovendien brachten Italiaansche jagers drie vijandelijke vliegtuigen ten val.

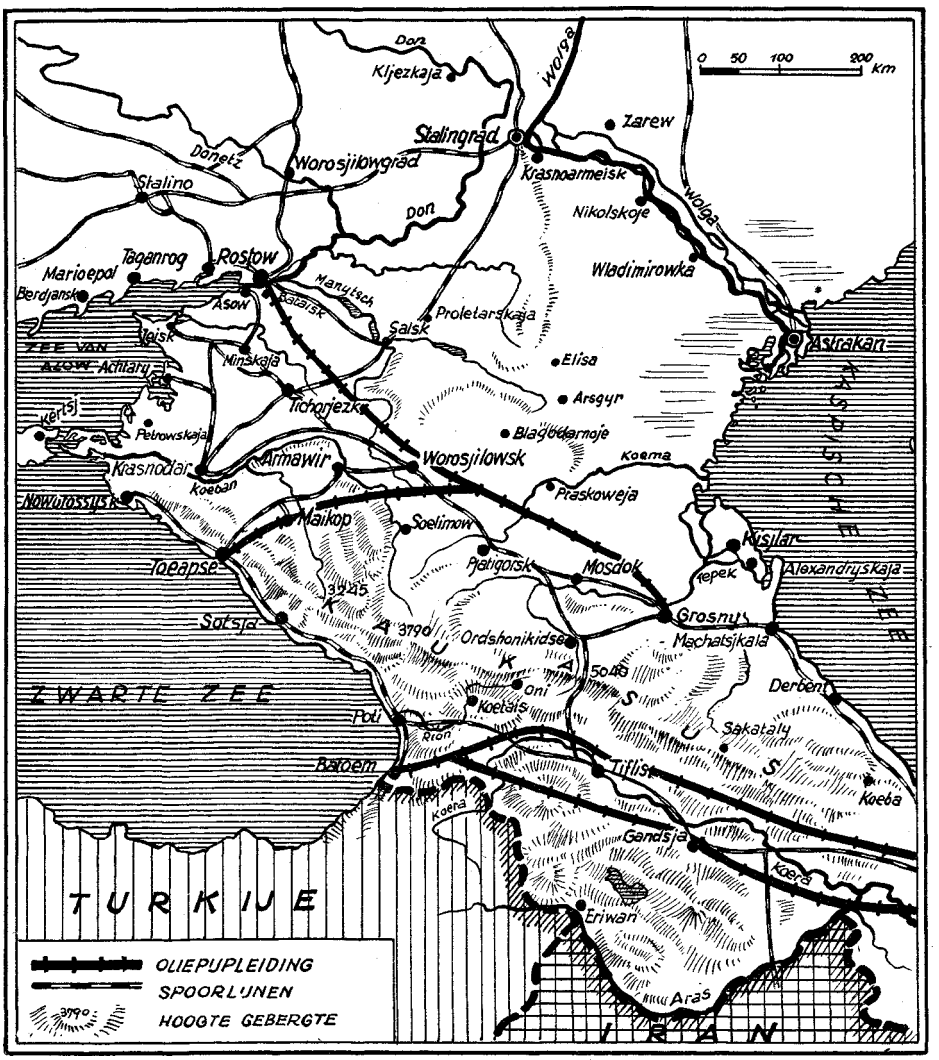
Het opperbevel der weermacht deelt met betrekking tot de gevechten ten Zuiden van Rostof mede, dat Duitsche troepen een breede kazematstelling, die tot verdediging van den Don was aangelegd, ten Zuidoosten van Nowotsjerkask-Kriwjanskaja hebben doorbroken en de plaats Besorgenjewskaja, die door de bolsjewisten hardnekkig werd verdedigd, zijn binnengedrongen. De A.N.P.-correspondent te Berlijn meldt, dat de Duitsche en verbonden troepen het belangrijke spoorwegknooppunt Atasik veroverd hebben.

28 Juli — In het Oosten is het bruggenhoofd over den Don bij Rostof in een voortschrijdenden aanval sterk naar het Zuiden uitgebreid. Ten Oosten van de stad hebben infanterie en gemotoriseerde formaties over een breed front den Don overschreden en nadat zij den vijandelijken tegenstand hadden gebroken, bereikten zij den sector van de Manyts en Sal. In de groote bocht van den Don duren de gevechten ten Noordwesten van Kalatsj nog voort. Ten Zuiden van deze plaats hebben de Duitsche en verbonden troepen den geheelen benedenloop van den Don bereikt of overschreden. De luchtmacht heeft door krachtige aanvallen een groot aandeel aan de verplettering van den vijand ten Zuiden van den Don.

29 Juli — Ten Zuiden van den beneden Don hebben de Duitsche troepen den voor een deel taai strijdenden vijand naar het Zuiden geworpen en, door het luchtwapen met sterke strijdkrachten gesteund, den overgang over de Manytsj en de Sal veroverd. Ten Noordwesten van Kalatsj is op verscheidene plaatsen de bolsjewistische tegenstand gebroken en de vijand gedwongen tot den terugtocht. Bij den afweer van vijandelijke aanvallen op het bruggenhoofd Woronesj zijn 29 tanks vernietigd en een vrij groot aantal door gevechtsvliegers buiten gevecht gesteld. Aan het front van de Wolchov hebben de Sovjets een bruggenhoofd met sterke strijdkrachten vergeefs aangevallen. Bij de vergrooting van het bruggenhoofd van Rostov naar het Zuiden, bereikten de Duitschers den geheelen loop van de rivier tot aan de monding in de Zee van Azov. Ten Zuiden van den benedenloop van den Don staken infanterie en gemotoriseerde eenheden de Manits over, die door het in de lucht laten springen van de sluizen geheel was overstroomd, en drongen vervolgens het gebied van Koeban binnen. Door het luchtwapen ondersteund veroverden snelle troepen een sterk verdedigd steunpunt ten Zuiden van de Manitsj en namen vervolgens een belangrijke bergketen.

30 Juli — Ten Zuiden van Rostov achtervolgden formaties van het leger en van de Waffen-SS voor een deel in harde gevechten met vijandelijke achterhoeden den wijkenden vijand. Ten Zuiden van de Sal namen snelle troepen de stad Proletarskaja stormenderhand en verbraken op verscheidene plaatsen de laatste groote spoorwegverbinding tusschen den Kaukasus en de rest van de Sovjet-Unie.

31 Juli — Duitsche, Roemeensche en Slowaaksche troepen hebben den benedenloop van den Don over een breedte van 250 km overschreden en de in dezen sector ter verdediging opgestelde

Zuidelijk deel van het operatiegebied der Duitsche troepen.
(Kaart ontleend aan „Das Reich")

vijandelijke strijdkrachten verslagen. De vijand, die in een complete vlucht en in volslagen wanorde terugstroomt, wordt door snelle formaties en vooruitgezonden afdeelingen der infanterie en door divisies jagers vlak op de hielen gezeten; bij de achtervolging is hij ingehaald en reeds thans is hem op verscheidene plaatsen den verderen terugtocht afgesneden. De voorhoeden der Duitsche aanvalslegers staan reeds op 180 km ten Zuiden van den Don. Om het belangrijke spoorwegknooppunt Saltsk wordt sedert hedenochtend gestreden. Een infanterie-divisie heeft Koetsjevskaja ingenomen. In de groote bocht van den Don hebben Duitsche en Roemeensche troepen den vijand over de rivier geworpen. Italiaansche formaties hebben plaatselijke, door tanks gesteunde Sovjet-aanvallen op bloedige wijze afgeslagen.

1 Augustus — In het Oosten is bij de achtervolging van den verslagen vijand de spoorlijn Krasnodar—Stalingrad thans over een breed front overschreden. Sovjet-Russische strijdkrachten werden ingesloten en gaan hun vernietiging tegemoet. Het spoorwegknooppunt Salzk werd genomen.

Vliegerformaties vielen overdag en des nachts troepen, die werden uitgeladen en transporten aan op de spoorlijnen, land- en waterwegen. Op de Wolga werden een tankboot en zeven vrachtschepen tot zinken gebracht. Nog zestien vrachtschepen werden beschadigd.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

27 Juli — Een vijandelijke aanvalspoging op den Zuidelijken sector van het Egyptische front werd door de snelle reactie van Duitsche en Italiaansche detachementen verijdeld. Er werden opnieuw krijgsgevangenen gemaakt. De luchtmacht ondersteunde de operaties te land en bombardeerde herhaalde malen het vijandelijke achterland.

28 Juli — Op 27 Juli heeft in de zône ten Zuiden van El Alamein tijdens felle en herhaalde gevechten tegen de divisie Trento en de 90ste Duitsche divisie de vijand ernstige verliezen geleden, zonder een enkel voordeel te behalen. Ruim duizend gevangenen, voor het meerendeel Australiërs, bleven in onze handen. 32 tanks en een dertigtal pantserauto's werden vernield. In den Zuidelijken sector van het front zijn vijandelijke detachementen, die trachtten onze stellingen te naderen, gebombardeerd en teruggedreven door het nauwkeurig vuur van de artillerie. Tijdens levendige gevechten tusschen verkenningspatrouilles werden de Britsche patrouilles gedwongen terug te trekken.

29 Juli — Aan het Egyptische front eindigden acties van afdeelingen verkenners met verliezen voor den tegenstander en gevangenneming van een patrouille onder bevel van een officier. Formaties Italiaansche en Duitsche bommenwerpers en jagers hebben tijdens herhaalde aanvallen op colonnes in den rug van den vijand zichtbare resultaten behaald door een behoorlijk aantal pantser- en vrachtauto's in brand te doen vliegen of onbruikbaar te maken.

30 Juli — De operatieve bedrijvigheid aan het Egyptische front heeft zich op 29 Juli beperkt tot acties van patrouilles en artillerieduels.

31 Juli — Een vijandelijke aanval ten Zuiden van El Alamein is duidelijk teruggedrongen door onze detachementen. Normale activiteit van verkenningselementen van weerszijde aan de rest van het front

Ook in de afgeloopen week werden de aanvallen op Malta onafgebroken voortgezet.

DE ZEEOORLOG.

28 Juli — In het Kanaal is een Duitsch patrouilleschip na harden strijd met verscheidene Britsche torpedobootjagers en kanonneerbooten gezonken.

29 Juli — Voor de Nederlandsche kust brachten patrouillevaartuigen vier van de tien aanvallende motorkanonneerbooten tot zinken en schoten een kanonneerboot in brand. De vijand brak het gevecht af.

30 Juli — In de wateren van Brighton hebben lichte gevechtsvliegtuigen overdag een koopvaarder van 3000 br.t. tot zinken gebracht.

31 Juli — Duitsche duikbooten hebben de vijandelijke scheepvaart weer zwaar getroffen. In het centrale deel van den Atlantischen Oceaan en voor de Amerikaansche kust werden uit krachtig beschermde convooien vijf schepen met 41.000 br.t. tot zinken gebracht; verder nog 12 afzonderlijk varende schepen met 73.000 br.t., vijf koopvaardijzeilschepen en een bewakingsvaartuig. Voor de Westkust van Afrika werden zeven schepen met 53.000 br.t. en in het oostelijke bekken van de Middellandsche Zee vijf koopvaardijzeilschepen tot zinken gebracht. Uit convooien in den Atlantischen Oceaan werden een torpedobootjager en twee schepen met 17.000 br.t. en in de wateren van Cyprus een Britsche torpedobootjager door torpedotreffers zwaar beschadigd.

Het Duitsche duikbootwapen heeft daarmede de torpedeeringen van deze maand opnieuw met 167.000 br.t. verhoogd. De vijand verloor weer 24 koopvaardijschepen, tien koopvaardijzeilschepen en een bewakingsvaartuig, ongeacht nog de als beschadigd vermelde schepen en torpedobootjagers.

1 Augustus — In den strijd tegen Amerikaansche en Britsche scheepvaart werden door de marine in de maand Juli 98 vijandelijke koopvaardijschepen van te zamen 632.400 br.t. tot zinken gebracht, waarvan 92 koopvaardijschepen van te zamen 613.400 br.t. door duikbooten en zes met een gezamenlijken inhoud van 19.000 br.t. door motortorpedobooten. Zes schepen werden door torpedotreffers zwaar beschadigd. Verder brachten eenheden der Duitsche marine vier duikbooten, zeven motortorpedobooten en drie bewakingsvaartuigen tot zinken en beschadigden zij twee torpedojagers en verscheiden motortorpedobooten. Door de luchtmacht werden in denzelfden tijd 30 koopvaardijschepen van te zamen 183.500 br.t. tot zinken gebracht en zeventien koopvaardijschepen beschadigd. Aldus hebben Engeland en de Vereenigde Staten in totaal 815.900 br.t. van de voor hun oorlogvoering zoo belangrijke scheepsruimte verloren.

DE LUCHTOORLOG.

27 Juli — Nadat enkele Britsche vliegtuigen overdag in het Rijn-Maingebied lukraak bommen hadden neergeworpen, viel de Britsche luchtmacht in den nacht West-Duitschland aan, vooral Duisburg, Homberg en Moers. De burgerbevolking leed verliezen.

28 Juli — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben, naar het D.N.B. verneemt, in den afgeloopen nacht een zwaren luchtaanval gedaan op Birmingham. Van militaire zijde wordt medegedeeld, dat aan dezen aanval werd deelgenomen door meer dan 200 vliegtuigen, die de aangegeven doelen bestookten met bommen van zware en zwaarste kalibers, alsmede met een groot aantal brandbommen.

29 Juli — Na storingsaanvallen op West-Duitsch gebied, die overdag werden ondernomen en die zonder resultaat bleven, werd in den afgeloopen nacht Hamburg en omgeving door de Britsche luchtmacht met brand- en brisantbommen gebombardeerd. De burgerbevolking leed zware verliezen. Bijna uitsluitend in woonwijken werden talrijke gebouwen vernield en beschadigd. Nachtjagers, luchtdoelgeschut, marineartillerie en patrouillevaartuigen schoten 37 van de aanvallende bommenwerpers neer.

30 Juli — Over de zware verliezen, die de Britsche luchtmacht den laatsten tijd bij haar aanvallen op Duitsche steden heeft geleden, deelt het opperbevel der Duitsche weermacht mede: Alleen al in de laatste vier dagen heeft de Engelsche luchtmacht boven Duitschland en het bezette gebied 110 bommenwerpers verloren, hetgeen ongeveer 50 procent der gebruikte toestellen vormt. Daarnaast wordt de Engelsche luchtmacht zwaar getroffen door het verlies aan vliegers. In nauwelijks vijf weken tijd zijn meer dan 1000 Britsche of in Britschen dienst staande vliegers, die behoorden tot de bemanningen der boven Duitsch gebied neergeschoten vliegtuigen, in Duitsche gevangenschap geraakt.

1 Augustus — In den strijd tegen Groot-Brittannië hebben Duitsche formaties gevechtsvliegtuigen in den nacht van 31 Juli op 1 Augustus voor den oorlog belangrijke haven- en industrieinstallaties van Hull met brisantbommen van zwaar en het zwaarste kaliber aangevallen. Alle daartoe gebruikte toestellen zijn op hun bases teruggekeerd.

Birmingham is in den nacht van 30 op 31 Juli weer het doel van den aanval van sterke formaties Duitsche gevechtsvliegers geweest. Bij goed zicht braken de gevechtsvliegtuigen door den vijandelijken afweergordel en wierpen zij opnieuw bommen van zwaar en het zwaarste kaliber en duizenden brandbommen op de talrijke voor de oorlogvoering belangrijke doelen, die reeds door de vorige aanvallen zwaar getroffen waren.

Duitsche verkennners, die 31 Juli over de aangevallen doelen vlogen, constateerden tien groote en elf uitgestrekte branden. Verder waren er over het geheele doelgebied tallooze brandhaarden over een oppervlakte van 3 à 4 km van het Noordwesten naar het Zuidoosten.

(Vaderland - N R. C. - Telegraaf - Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5187 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Resultaten der duikbootactie. — 30 Juli — Een communiqué van het Japansche keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat Japansche duikbooten tusschen 1 Juni en 16 Juli opnieuw acht vijandelijke schepen in den grond hebben geboord. Deze schepen met in totaal 71.000 br.t. moeten gerekend worden bij het cijfer dat werd opgegeven in het communiqué van 18 Juli.

De bedreiging van Port Moresby. — 31 Juli — De Amerikaansche correspondenten melden uit Australië, aldus een S.P.T.-bericht uit Nieuw-York, dat bij Boena Glande Japansche strijdkrachten thans op ongeveer 85 km afstand van Port Moresby staan. Geallieerde troepen zijn hun tegemoet getrokken en zijn bij de Owen Stanley-bergketen den strijd tegen den invaller begonnen. De Australische en de Amerikaansche luchtmachten hebben gelijktijdig aanvallen ondernomen op Boena en omgeving. (D. Z. i. d. Niederl. — Nat. Dagbl.)

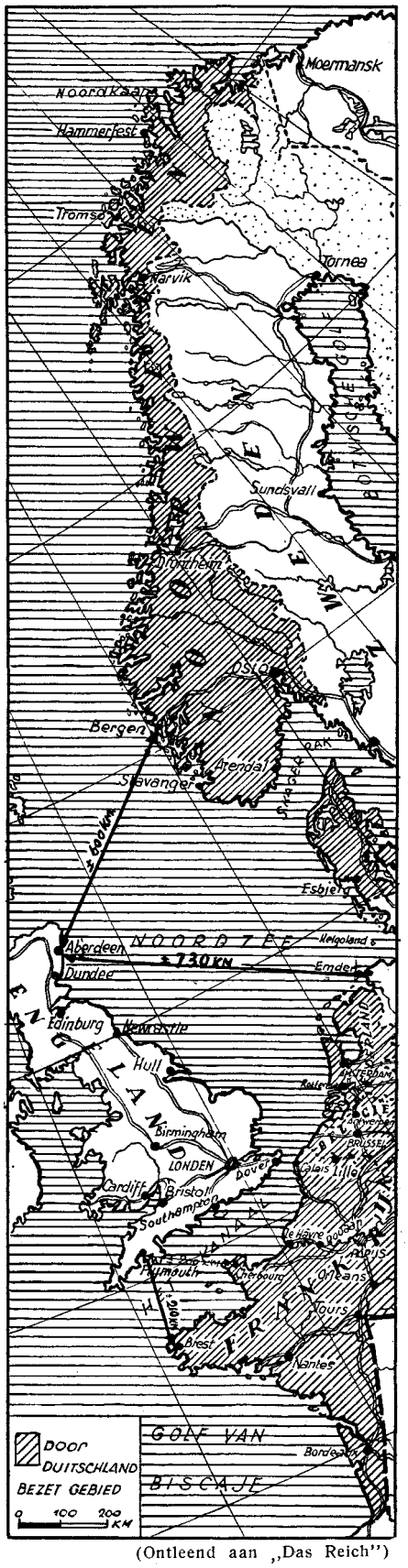
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5188 A.)

A. HET TWEEDE FRONT. —

Verklaring van Rijksminister dr. Goebbels. — In Das Reich publiceert Rijksminister dr. Goebbels onder het opschrift: „Ook de poging is strafbaar" een artikel waarin hij de Engelsch-Amerikaansche campagne ten gunste van een tweede front bespreekt. Hij wijst er om te beginnen op, dat de Duitsche weermacht na den winter ondanks alle leugens in staat is tot prestaties, waarvan men in de Angelsaksische landen geen begrip had. Tevens heeft de Duitsche weermacht uitstekende troepen naar het Westen kunnen verplaatsen, terwijl Timosjenko een dramatisch terugtochtsbevel heeft moeten geven om tenminste een deel van zijn formaties te kunnen behouden. Daarmede is een toestand ontstaan, die men in Londen noch in Washington had verwacht. Het z.g. tweede front, dat men zich had voorgesteld als een onderneming bijna zonder risico, staat thans als een duister vraagteeken voor de Engelsch-Amerikaansche oorlogvoering. Churchill staat daarmede voor een vreeselijk dilemma. Zonder tweede front heeft hij een binnenlandsche politieke crisis te verwachten, die hij nauwelijks nog meester kan worden, met alle daaruit voortvloeiende catastrophale gevolgen in de betrekkingen van Engeland en de Vereenigde Staten met de Sovjet-Unie. Van Duitsche zijde is reeds uitvoerig gemotiveerd, waarom een poging tot vorming van een tweede front niet gevreesd wordt, integendeel in zekeren zin zelfs gewenscht wordt geacht. De verdediging van de Duitsche Westelijke flank door strijdkrachten die voor iedere eventualiteit voldoende zijn, heeft de offensieve kracht in het Oosten geen afbreuk gedaan. De Duitsche troepen in het Westen zijn volkomen voldoende om de Engelschen, wanneer zij komen op waardige wijze te ontvangen. Wij zijn er op voorbereid, zoo schrijft Goebbels, dat wanneer zij komen, zij nu niet juist met slechte formaties zullen komen. Een zekeren tijd lang zal de wereld vervuld zijn van het rumoer der wapenen en agitatieleugens. Maar dan komt langzaam maar zeker onze oorlogsmachine in beweging en op een goeden dag zien wij de heeren Engelschen naar Berlijn oprukken, weliswaar niet als veroveraars maar als gevangenen, en de rest streeft verslagen naar een nieuw Duinkerken om over het Kanaal den langen weg naar Tipperary in te slaan. Dat de vijand zou kunnen probeeren een tweede front te vormen hebben wij nooit betwijfeld. Wij betwisten slechts met goede redenen, dat deze poging kans op succes heeft. Wat de Britsch-Amerikaansche oorlogvoering in deze kwestie tenslotte zal besluiten, zoo gaat Goebbels verder, weten wij niet. Wellicht weten zij dat zelf nog niet precies. In zulke gevallen doet men er goed aan zich op alle mogelijkheden in te stellen, ook op de onwaarschijnlijkste. Dat is gebeurd. Of Engeland in ernst een grootsch opgezetten invasiecampagne zal beginnen, of slechts een poging daartoe zal doen, interesseert ons slechts matig. Ook de poging is strafbaar. Zij zal beantwoord worden met middelen, die het Engelsche volk zelf in dit opzicht van zijn laatste illusies zullen berooven. Ook in deze eenige nog opengebleven critieke kwestie van den oorlog zal dan duidelijkheid heerschen. Dat zou ons slechts aangenaam kunnen zijn. Wij roepen derhalve den Engelschen een hartelijk welkom toe. Het is te hopen, dat zij ook eenige Amerikanen meebrengen. De MacArthurs zouden dan voor de eerste maal kennis maken met Duitsche soldaten, die weliswaar geen tennisrackets en golfballen meebrengen maar eerste klasse wapens en een op alle oorlogstooneelen van Europa vergaarden rijken schat aan oorlogservaringen. Met genoegen zouden zij gebruik maken van de gelegenheid om den Yankees duidelijk te maken dat ook voor hen de toegang tot Europa verboden is.

Duitsche voorbereidingen aan de Europeesche westkust. — Over het tweede front, bericht de N. R. Crt. uit Berlijn, wordt in deze dagen zeer veel geschreven en gesproken. Op de conferenties voor de buitenlandsche pers is het vrijwel het beheerschende thema, in de Duitsche pers staat er veel over te lezen, de meeste bladen uit neutrale landen wijden hoofdartikelen aan dit thans actueele vraagstuk, het nieuwste filmjournaal laat talrijke opnamen zien van de voorzorgsmaatregelen, die men tegen invasie-pogingen heeft genomen, en nu heeft ook de Rijkspropagandaminister zijn eenige dagen geleden aangekondigde standpunt omschreven in Das Reich van 2 Augustus. Uit het artikel van dr. Goebbels valt op te maken, dat men het van Duitsche zijde inderdaad voor mogelijk houdt, dat de tegenstander zal trachten ergens aan de West-Europeesche kust te landen en daar een serieuze actie te beginnen. Men redeneert als volgt: Nu de Sovjetunie sedert het begin van het Duitsche offensief op 28 Juni zulke zware slagen heeft moeten incasseeren en zeer belangrijke punten moest prijsgeven, is het alleszins te verwachten, dat de Angelsaksen aan den roep van de Sovjetunie en daarnaast van de eigen openbare meening om een tweede front, gehoor zullen geven en op eenigerlei wijze ondernemingen beginnen, om den bondgenoot te ontlasten. Hier en daar beschouwt men het zelfs niet onmogelijk, dat de Sovjetunie, om haar eisch om een West-Europeesch front kracht bij te zetten, heeft gedreigd, bij het uitblijven van zulk een front, aan een afzonderlijken vrede te moeten gaan denken. Om meer dan een reden beziet men nu in de Duitsche hoofdstad de kansen, dat iets zal geschieden in het Westen veel ernstiger dan zulks eenige maanden geleden het geval was. Men moet er dus eventueel op rekenen, aldus schrijft de Duitsche minister van propaganda ongeveer, op zekeren morgen door een oorverdoovend propaganda-lawaai van de Engelschen en Amerikanen te worden gewekt. Wij zijn er op voorbereid, dat als zij komen, zij niet juist met slechte formaties zullen komen. Zij zullen bij hun invasie-poging alle middelen van camouflage en misleiding gebruiken. Ook daarop zijn wij voorbereid. Zij zullen mogelijk ook het een of andere schijnsucces behalen; zij zullen per radio een oproep richten tot de bevolking van de bezette gebieden tot opstand en afwerping van het juk. Gedurende een zekeren tijd zal de wereld vervuld zijn van het lawaai der wapens en agitatieleugens. Dan echter zet zich langzaam maar zeker onze oorlogsmachine in werking en te gelegener tijd zal de tegenstander dan een nieuw Duinkerken doormaken. Dat de vijand zou kunnen probeeren een tweede front op te richten hebben wij nooit betwijfeld, aldus dr. Goebbels, doch wij bestrijden met alle goede redenen, dat deze wensch kansen op succes heeft.

Wat de voorbereiding van den Duitschen afweer nu betreft, is het toch wel een belangrijke omstandigheid, dat in de afgeloopen dagen de troepen aan de Europeesche Westkust belangrijk zijn versterkt. Zoo hebben dezer dagen de Parijzenaars kunnen zien, dat een groote formatie van de Waffen-S.S., die zich bij de troepen van generaal-veldmaarschalk von Rundstedt schaarde, door de Fransche hoofdstad van Oost naar West trok. Het passeeren van deze formatie, die in twee colonnes opmarcheerde en van nieuwe voertuigen en wapens was voorzien, duurde niet minder dan acht uur. Met verschillende middelen van de propaganda wordt ook op hetgeen is bereikt op

(Ontleend aan „Das Reich")

West-Europeesch Kustgebied.

het gebied van de versterking van de door Duitschland beheerschte kust de aandacht gevestigd. Meer dan tweehonderduizend arbeiders zijn sinds het einde van den veldtocht in het Westen aan het werk geweest om duizenden verdedigingswerken te bouwen en in den laatsten tijd heeft men deze reeds sterke afweermogelijkheden in versneld tempo nog met honderden bunkers vermeerderd. Op den voorgrond staat de artilleristische verdediging, welke gevormd wordt door zware en allerzwaarste batterijen van leger en marine. Zij moeten zoodanig zijn aangelegd, dat zij in feite de geheele kustzône beheerschen. Ter completeering hiervan zijn nog talrijke middel-zware en lichte batterijen opgesteld, dit alles, om verrassenden aanvallen van snelle eenheden en vijandelijke ontschepingspogingen het hoofd te kunnen bieden. Achter de kustverdedigingswerken bevinden zich dan stellingen en tankvallen en alles wat de oorlogservaring heeft geleerd omtrent hetgeen voor de verdediging noodig is, hetgeen, zorgvuldig gecamoufleerd, den tegenstander onaangename verrassingen moet bereiden. Voorts is daar de verdediging tegen vliegeraanvallen als jachtvliegtuigen en luchtdoelgeschut. De beweeglijke afweerfactor vormen de gemotoriseerde en snelle troepen. Het wegennet is in de afgeloopen twee jaren nog verbeterd en dient om op de snelste manier formaties naar de desbetreffende punten te kunnen dirigeeren. Ook zijn aanzienlijke tankgroepen in gereedheid gebracht, om de verdediging te ondersteunen. Voor het nu ernstig verwachte tweede front waakt een ijverige Duitsche verkenning ter zee en in de lucht. Voorpostenbooten der marine zijn dag en nacht in touw en ook de luchtverkenning wordt op het oogenblik ononderbroken uitgevoerd, om eventueele invasiepogingen waar te nemen.

Quisling over de versterking van Noorwegen. — Oslo, Aug. (D.N.B.) — ,,Noorwegen is thans de sterkste vesting ter wereld'', aldus minister-president Quisling in een redevoering te Stilestadt. ,,Noorwegen'', aldus Quisling, ,,is thans onder de bescherming van de Duitsche weermacht onneembaar en ook de Nasjonal Samling is als staatsdragende beweging sterk genoeg om iederen last te dragen.''

De plannen der geallieerden. — 3 Aug. — De verklaring van Attlee in het Engelsche Lagerhuis, dat het bombardement op de Duitsche steden beschouwd moet worden als een represaillemaatregel voor de z.g. Duitsche moordaanslagen op gijzelaars, wordt in de Wilhelmstrasse beschouwd als een interessante bevestiging van de mode, welke de Engelsche luchtvaartmaarschalk tot het Duitsche volk gericht heeft en waarin hij zonder meer toegaf, dat de Engelsche luchtoorlog niet gevoerd wordt om militaire redenen, maar uitsluitend uit terroristische overwegingen. Overigens acht men hier, aldus een bericht van bevoegde zijde uit Berlijn, de verklaring van Attlee mede belangrijk, omdat volgens berichten uit Londen de Britsche regeering meer en meer begint over te hellen naar het standpunt, dat de luchtaanvallen op Duitschland een wezenlijk bestanddeel vormen van het tweede front, ja, dat zij zelfs het tweede front in zijn geheel beteekenen. Ook beschikt Berlijn over interessante gegevens over het resultaat der conferentie tusschen Roosevelt en den Amerikaanschen chef van den generalen staf. In deze conferentie is men tot de conclusie gekomen, dat de plannen van Washington totaal gereorganiseerd moeten worden. In Amerika is men steeds van meening geweest, dat de Sovjet-Unie ook in 1943 — het jaar, waarin de voorbereidingen voor een tweede front voltooid zouden zijn — nog een effectieve oorlogsfactor zou zijn. Maar de gevaarlijke situatie, waarin de Sovjet-Unie zich bevindt, alsmede de successen van generaal Rommel in Egypte hebben door al deze plannen een streep gehaald.
De conferentie heeft onder den politieken druk van de Sovjet-Unie en de Engelsche propaganda voor een onverwijlde vorming van het tweede front gestaan, zoodat men in Washington voor het dilemma stond om tegelijkertijd een tweede front te vormen, Rommel te bestrijden, de Sovjet-Unie van oorlogsmateriaal te voorzien en een versterkten luchtoorlog tegen Duitschland te voeren.

Bekendmaking van den Weermachtsbevelhebber in Nederland. — 's-Gravenhage, 5 Aug. — Het bureau van den Weermachtsbevelhebber in Nederland deelt mede: De vele woorden, die op het oogenblik vooral in de vijandelijke propaganda gewijd worden aan de oprichting van een ,,tweede front'' aan de Europeesche Westkust en vermoedelijk ook wel in Nederland, en de hiermede door den vijand uitgesproken hoop, in dat geval op steun van de bevolking te kunnen rekenen, geven aanleiding, om de Nederlandsche bevolking op de meest dringende wijze te waarschuwen. Iedereen moet er zich van bewust zijn, dat hij met zijn leven speelt, wanneer hij in geval van een vijandelijke landingspoging de geringste poging zou wagen, den vijand te helpen of hem ook slechts indirect te begunstigen. In aller herinnering zullen nog wel leven de gebeurtenissen, die hebben plaats gehad na het neerkomen van Engelsche vliegers, die door de bevolking van geld en kleeding zijn voorzien en verborgen gehouden werden, en welke gebeurtenissen ten slotte tot doodvonnissen tegen de betrokkenen geleid hebben. Wanneer ooit een Engelschman of een zijner bondgenooten Nederlandsch grondgebied betreedt, hetzij aan de kust of in het achterland, dan geldt er voor de bevolking slechts één gebod: Iedereen blijve thuis en zoeke bij luchtgevaar, zoo mogelijk in schuilkelders zelf, bescherming tegen de gevechtshandelingen. Wie de straat op gaat, stelt zich bloot aan het gevaar te worden doodgeschoten, wie den vijand begunstigt, moet eveneens de gevolgen daarvan dragen. De ervaring leert, dat een dergelijke waarschuwing nooit vroeg genoeg kan worden verstrekt. Mocht het op Nederlandsch grondgebied tot gevechtshandelingen komen, dan zal de bevolking door aanplakbiljetten, de radio of op andere passende wijze nog nadere nauwkeurige voorschriften verkrijgen hoe zij zich zal hebben te gedragen. (Das Reich - N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. dr. Goebbels 5168 A.; D'tsche versterkingen Nrd.-Frankrijk 5193 A.; Quisling 5070 D.; Krijgsverrichtingen 5196; Attlee 4787 H.; gen. Christiansen 5190 A.)

A. **NEDERLAND. — Verordening inzake vestiging en verhuizing. - Regeling inzake de aanmelding van gasten door inrichtingen en particulieren. - Het betreden van het strand levensgevaarlijk; doodelijk ongeval. —** Het op 1 Aug. verschenen Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken betreffende het recht van vestiging (Vestigingsbesluit). Het bepaalt door wien en onder welke omstandigheden het recht van vestiging in of verhuizing binnen een gemeente kan worden beperkt. Overtreding wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste twee maanden of met een geldboete van ten hoogste driehonderd gulden. Bij veroordeeling wegens verboden vestiging c.q. verhuizing, kan de rechter tevens bevelen, dat de veroordeelde met zijn gezin binnen een door den rechter te bepalen termijn de gemeente metterwoon verlate c.q. zich uit de woning verwijdere. Hij, die aan dit bevel niet voldoet, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Regeling inzake aanmelding van gasten door inrichtingen en particulieren. — 's-Gravenhage, 3 Augustus — Het 1 Aug. verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris, houdende uitbreiding der verplichting tot aanmelding (aanmeldingsverordening). Hierin wordt o.m. bepaald: De houders van ondernemingen, welke dienen tot het verstrekken van huisvesting aan reizigers en vreemdelingen, dan wel tot het verblijf van herstellenden (b.v. hotels, herbergen, pensions, liefdadige instellingen, herstellingsoorden, jeugdherbergen, tehuizen voor dakloozen), particuliere personen, die geregeld kamers verhuren, alsmede de bestuurders van kloosters, ordetehuizen, retraitehuizen en tehuizen van kerkelijke genootschappen, zijn verplicht de personen, wien huisvesting wordt verstrekt, op een door den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken voorgeschreven aanmeldingsformulier bij het plaatselijke hoofd van politie aan te melden. Voorts dienen particuliere personen en openbare of particuliere inrichtingen, welke een persoon boven 15 jaren, langer dan vier en twintig uren te hunnent huisvesting verstrekken hiervan binnen vier en twintig uur na aankomst van denzelve een schriftelijke aangifte bij het plaatselijk hoofd van politie in te leveren. Deze verplichting geldt niet, wanneer de in een particulier huishouden opgenomen persoon tot den hem opnemenden persoon staat in de rechte linie dan wel in de zijlinie tot en met den derden graad van bloed- of aanverwantschap.
Personen, die opgenomen worden met schot-, steek- of slagverwondingen, dan wel in een anderen op een strafbare handeling duidenden toestand moeten door alle deze inrichtingen, onder opgave van den aard der verwonding onverwijld, in het betreffende geval eerst telefonisch, bij het plaatselijk hoofd van politie worden aangemeld.
Verder wordt bepaald, dat de houders van ondernemingen en de particuliere personen, die geregeld kamers verhuren voor zoover dit nog niet is geschied, hun bedrijf, resp. hun werkzaamheid, binnen een week na het in werking treden dezer verordening bij het plaatselijke hoofd van politie moeten aanmelden. De houders van nieuw te openen ondernemingen moeten van den aanvang van deze werkzaamheid ten minste twee weken van te voren bij het plaatselijk hoofd van politie aangifte doen. De bepalingen van deze verordening zijn niet van toepassing op de leden van de Duitsche weermacht, van de ,,Waffen SS'' en op het overige personeel daarvan, op de leden der Duitsche politie en van het personeel van de bureaux van het Duitsche rijk of van de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiderspartij in het bezette Nederlandsche gebied, wanneer dezen in uniform zijn gekleed of een behoorlijk legitimatiebewijs, voorzien van een foto, bij zich dragen.
(Verordeningenblad no. 19, 1 Augustus 1942)

Het betreden van het strand levensgevaarlijk; doodelijk ongeval. — 's-Gravenhage, 3 Aug. — Het Bureau van den Weermachtsbevelhebber in Nederland deelt mede: Dezer dagen heeft zich een noodlottig ongeval voorgedaan. In strijd met het

verbod is een Nederlander het strand opgegaan, waar hij in aanraking kwam met een aldaar neergelegde mijn; door de ontploffing werd hij terstond gedood.
In dit verband wijst de Weermachtsbevelhebber in Nederland er nog eens op, dat het betreden van het strand en de duinen, zooals zulks overal door borden is kenbaar gemaakt, algemeen verboden is en dat de schildwachten opdracht hebben, bij overtredingen gebruik te maken van de wapens. Wie ondanks het bestaande verbod een militair terrein betreedt, loopt bovendien, zooals bovenstaand voorbeeld leert, gevaar in een der talrijk aangelegde mijnenvelden te geraken en zijn leven op 't spel te zetten. (Vaderl.) **(V. b. Verord. kustgebied 5080 D.)**

A. **NEDERLAND. — Rede van Hauptdienstleiter Fr. Schmidt te Waubach. —**
's-Gravenhage, 3 Aug. — De Ortsgruppe Waubach in het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. heeft 2 Augustus haar tienjarig bestaan gevierd. De leider van het Arbeitsbereich, Hauptdienstleiter Schmidt, heeft daarbij als dankbetuiging en erkentelijkheid van den Rijkscommissaris aan de Ortsgruppe Waubach een buste van den Führer, van den beeldhouwer Ferdinand Liebermann, overhandigd. In het middelpunt van de bijeenkomst stond een toespraak van den leider van het Arbeitsbereich, Commissaris-generaal Schmidt, waarin deze opheldering verstrekte over verschillende kwesties, welke op het oogenblik in Nederland bijzonder actueel zijn.
Na een korte schildering van den huidigen stand van den oorlog behandelde Commissaris-generaal Schmidt uitvoerig de jodenkwestie in het algemeen en voor Nederland in het bijzonder. De joden, zoo zeide hij, zijn de gevaarlijkste en gemeenste vijanden van het nationaal-socialistische Duitschland. Schrijvers en denkers hebben te allen tijde het Duitsche volk voor deze parasieten gewaarschuwd. Aan de hand van talrijke voorbeelden schilderde Commissaris-generaal Schmidt het noodlottige optreden der joden. Namen als Karl Marx, die zich als z.g. arbeidersleider aan de ontrechte arbeidersmassa's opdrong, ten einde de macht van het jodendom te verankeren, voorts Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht enz., die tijdens den burgeroorlog beestachtige slemperijen hielden en bloedbladen aanrichtten, kenmerken dezen weg. Met den moord van den jood David Frankfurter op den zieken en herstel zoekenden Landesleiter Gustloff en twee jaar later met het vermoorden van den Legationssekretär Ernst vom Rath door den Poolschen burger Herschel Grünspan bracht het internationale jodendom op niet mis te verstane wijze tot uiting, dat het niet alleen de nationaal-socialisten maar alle Duitschers wilde vernietigen. Aan de hand van andere overtuigende voorbeelden toonde Comm.-gen. Schmidt aan, hoe het jodendom vooral in Frankrijk, doch ook in Engeland en Amerika tot den oorlog tegen Duitschland heeft opgehitst en de volkeren stelselmatig den oorlog ingedreven heeft, zooals het ook in hoofdzaak schuldig is aan den moord op 60.000 Volksduitschers in Polen. Wie zal het ons als Duitschers derhalve euvel duiden, zoo vervolgde Commissaris-generaal Schmidt, wanneer wij in den verbitterden, beslissenden strijd, die het lot van de volgende eeuwen zal bepalen, dezen gevaarlijken tegenstander uitschakelen? Of het een Duitschen, Franschen, Belgischen, Zwitserschen of Nederlandschen jood betreft, steeds is hij de vertegenwoordiger van zijn ras. Om die reden moet deze ergste en meest gehate vijand ook hier uit het Westen verdwijnen. De Westelijke kust is krachtig beschermd, de Westwall van 1939 is verplaatst tot aan de zee. Wij zijn dus sterk en zullen elke aanvalspoging, zooals dr. Goebbels in zijn jongste groote artikel schrijft, met de nu reeds bekende Duitsche militaire grondigheid afslaan. Daarvoor is het echter ook noodzakelijk, dat wij alle voorzorgsmaatregelen nemen, die genomen moeten worden.
Voor elken Nederlander spreekt het vanzelf, dat wij geen Engelschman en geen Amerikaan in dit gebied vrij laten rondloopen. Dat dit heel in het bijzonder geldt voor onzen ergsten vijand, moet elken verstandigen Nederlander duidelijk zijn. Om die reden moet de jood het Westen verlaten.
Wij hebben ook arbeidskrachten noodig en hebben die joden daarom in arbeidskampen ondergebracht, ten deele hier in Nederland. Het grootste deel echter moet in het Oosten werken en daarmede weer goedmaken wat het met zijn ophitsing ten aanzien van den oorlog heeft misdreven. Wij zijn geen barbaren, wij willen ook den joden toestaan, dat hun gezinnen meereizen. Zij moeten echter ginds in het verwoeste Oosten, in de ledige steden, een begin maken met het opruimingswerk. Hun lot zal hard zijn, maar laten wij ook niet vergeten, dat zij eens arm en haveloos onze landen zijn binnengekomen.
Deze historische opdracht, die het nationaal-socialisme op zich heeft genomen, wordt uitgevoerd en iedereen, die dezen als juist en noodzakelijk ingezienen weg dwarsboomt of ons bij de uitvoering daarvan hindert, moet, onverschillig tot welke nationaliteit hij behoort, verwachten, dat hij hetzelfde lot als de joden moet ondergaan. Om die reden moeten de Nederlanders zich gereserveerd houden en zich niet mengen in aangelegenheden, die tusschen strijdende partijen worden uitgevochten. Nu hebben zich in deze kwestie vertegenwoordigers van de kerken gericht tot den Rijkscommissaris en tot den generaal der vliegers, Christiansen, en zijn voor hun joodsche geloofsgenooten opgekomen. Ik heb met een vertegenwoordiger der kerken gesproken en hem uiteengezet, dat in onze principieele houding niets gewijzigd kan worden, doch dat er in de uitvoering der maatregelen een onderscheid kan worden toegestaan, wanneer het kleine groepen betreft.
Nu is de vorige week Zondag, vooral in de katholieke kerken, een schrijven voorgelezen, waarin de geestelijkheid critiek oefent op de maatregelen, die genomen zijn tegen de joden ter bescherming van onzen strijd tegen den erfvijand van het avondland. Zij meenen voor de joden te moeten opkomen, wier rasgenooten in het Oosten, in de Sovjet-Unie, de ware aanstichters van het bolsjewisme en de vernietigers der godsdiensten en moordenaars der priesters zijn. Ook in eenige protestantsche kerken hebben voorlezingen plaats gehad, waarin een principieel standpunt werd bepaald. De vertegenwoordigers van de protestantsche kerk hebben ons echter medegedeeld, dat deze volledige voorlezing niet in hun voornemen gelegen heeft en door technische moeilijkheden niet overal kon worden voorkomen. Wanneer echter de katholieke geestelijkheid zich aan geen onderhandelingen stoort, zijn wij van onzen kant genoodzaakt de katholieke vol-joden als onze ergste tegenstanders te beschouwen en derhalve zoo spoedig mogelijk voor hun wegvoering naar het Oosten te zorgen. Dat is geschied. Eens zal ook de kwestie van het jodendom in Nederland zijn opgelost. Adolf Hitler zeide op 12 Februari 1936 aan het graf van Gustloff te Schwerin: „Deze daad valt terug op den dader. Niet Duitschland wordt daardoor verzwakt, maar de macht, die deze daad pleegde: het jodendom."
Vervolgens besprak Hauptdienstleiter Schmidt de rijwielvordering, de kolonisatie van het Oostland en zeide hij ten aanzien van het tweede front o.m.: Laat het tweede front over aan de Duitsche soldaten en de civiele besturen, dan zal niemand iets gebeuren. Elkeen zal ook daardoor zichzelf en zijn volk van dienst zijn. Wat er ook mag komen, deze woorden blijven geldig: „Geen vierkanten meter grond zullen wij prijsgeven." Duitsche soldaten hebben dezen grond van Engelsche en Fransche troepen gezuiverd en zullen het ook met elke nieuwsgierige weten klaar te spelen. De legers van het Oosten, die reeds in honderden veldslagen bewezen hebben wat zij waard zijn, zullen den voorstanders van het z.g. tweede front wel mores weten te leeren.
De zeer opmerkelijke uiteenzettingen van den Hauptdienstleiter werden herhaaldelijk met luide instemming en bijval onderbroken. (Vaderland) **(V. b. Hauptdienstl. Schmidt 5182 B.)**

B. **WEERMACHT. — Het aantal maarschalken in de geheele wereld. —**
Augustus — Enkele weken geleden is de Finsche veldmaarschalk Mannerheim ter gelegenheid van zijn 75sten verjaardag verheven tot de waardigheid van „Maarschalk van Finland". Deze staat gelijk met die, welke in Duitschland maarschalk Goering bekleedt, die immers den titel heeft van „Rijksmaarschalk". In dit verband herinnert het Antwerpsche blad „Volk en Staat" er aan, dat de andere Duitsche generaals, die den maarschalksstaf verwierven, den rang van generaal-veldmaarschalk hebben. Dit zijn de maarschalken van Brauchitsch, Keitel, List, Milch, von Rundstedt, von Bock, Kesselring, von Kluge en von Leeb. Onlangs werden ook generaal Rommel en generaal van Manstein tot veldmaarschalk bevorderd. De groot-admiraal Raeder bezit eveneens den veldmaarschalkstaf.
Sovjet-Rusland heeft drie maarschalken: Worosjilov, Boedjenni en Timosjenko. Turkije heeft er één: Chakmak. Italië drie: Badoglio, de Bono en Cavallero; deze laatste werd pas onlangs benoemd. Kroatië één: Kwaternik en Roemenië ook één: Antonescu.
In Azië vindt men er twee: in Japan maarschalk prins Kanin, en in China maarschalk Tsjiang Kai-sjek.
Tot voor kort telde Frankrijk nog twee maarschalken uit den Wereldoorlog: Pétain, staatshoofd, en Franchet d'Esperey, doch deze laatste is voor een paar weken overleden, zoodat Pétain alleen overblijft met den titel van „Maarschalk van Frankrijk". De deken der maarschalken over heel de wereld is generaal von Mackensen, die 92 jaar oud is, en de éénige overgebleven veldmaarschalk van het Duitsche Keizerrijk. (Alg. H'bld.)

C. **ROEMENIE. — Reorganisatie der petroleumindustrie. —**
Augustus — In de Roemeensche Staatscourant werd op 17 Juli een nieuwe petroleumwet gepubliceerd, waardoor het geheele probleem van opsporing, boring en exploïratie op principieele wijze wordt geregeld. De nieuwe wet kent den Roemeenschen staat grootere bevoegdheden als tot dusverre toe. De exploïratietoestemmingen zullen voortaan niet meer voor afzonderlijke geometrische terreinen worden afgegeven, doch uitgereikt worden voor gebieden, ingedeeld volgens hun geologische geaardheid. Deze gebieden moeten programmatisch bewerkt worden, volgens de uitkomsten van een door den staat ingesteld geolo-

gisch onderzoek. De terreinen worden geëxploreerd door afzonderlijke ondernemingen, die samengevoegd worden in grootere maatschappijen of vereenigingen. De totale olieproductie moet in het binnenland geraffineerd worden. Ook de uitvoer van voor de helft geraffineerde petroleum is verboden. Uitzonderingen kunnen slechts in oorlogstijd op grond van een besluit van den ministerraad worden toegestaan. Olieondernemingen, welke meer dan vijf wagons ruwe olie per dag produceeren, worden door de wet verplicht, een bepaald deel van hun productie aan te wenden ter voorziening in de binnenlandsche behoefte. De staat bezit het recht toezicht uit te oefenen op de technische installaties en eventueele wijzigingen te gelasten. Hij kan de raffinaderijen verplichten, zich ter rationaliseering van den arbeid aaneen te sluiten. De verschillende pijpleidingen ten behoeve van den export zijn staatsbezit. Daarentegen worden de in 1940 in beslag genomen leidingen van de boortorens naar de raffinaderijen, vrijgegeven. Teneinde gemakkelijker kapitaal aan te kunnen trekken worden aan bestaande of nieuw op te richten ondernemingen met een kapitaal van tenminste 400 millioen Lei, waarvan zich 75% in Roemeensche handen bevindt, ingrijpende belastingfaciliteiten toegestaan. Een nationaal petroleuminstituut, dat ondergeschikt zal zijn aan het ministerie van Handel en de verschillende petroleumondernemingen, zal zich bezig houden met de behartiging van de economische belangen in algemeenen zin. (Archiv. d. Gegenw.) **(Vor. ber. Petroleum 4747 C.)**

A. NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. Mussert over het thuisfront. - 375 leden van het Nederlandsche Legioen naar het Oostelijk front vertrokken. - Persgilde; Max Blokzijl eervol ontslagen als leider; Mr. J. Huijts belast met de voorloopige leiding. - Tentoonstelling „Hulpwerk Beeldende Kunsten" geopend. - Prijsvraag voor tooneelstukken in de streektaal. —

3 Aug. — In Volk en Vaderland schreef de leider der N.S.B., ir. Mussert, in een hoofdartikel, getiteld „Oostfront en thuisfront" over de vorming van het thuisfront en bepleitte daarin o.m. de noodzakelijkheid van een betrouwbare hulppolitie. Hij deed daarbij een beroep op de leden der N.S.B. tusschen de 18 en 45 jaar, om zich voor de Vrijwillige Hulppolitie beschikbaar te stellen. De schrijver zette uiteen, hoe aan het thuisfront gebouwd moet worden, o.a. door de innerlijke versterking der Beweging, door medewerking in Landstand, Arbeidsfront en Volksdienst.

375 leden van het Nederlandsche Legioen naar het Oostelijk front vertrokken. — Den Haag, 3 Augustus — In den Haagschen Dierentuin namen op 30 Juli, 375 leden van het Nederlandsche Legioen, die zich begeven in den strijd aan het oostelijke front, afscheid van hun familieleden, vrienden en belangstellenden. Onder degenen, die vertrokken, waren E. Voorhoeve, propagandaleider van de N.S.B., H. Leeuwenberg, een der gemachtigden van den leider, en M. Schuurman, zangleider van de N.S.B. Tevens werd afscheid genomen van een groep hooger- en middenkader van het stafkwartier der W.A., die binnenkort zal volgen. Tot deze groep behooren: de wnd. commandant, opperheerbanleider H. C. van 't Hof, de wnd. chef van den staf, opperbanleider G. D. van de Pol, heerbancommandant van heerban 11 en 12, opperbanleider K. A. Enklaar, heerbancommandant van de heerbannen 1 en 2, opperbanleider J. M. van der Bijl, heerbancommandant van heerban 5, opperbanleider J. Nederkoorn, heerbancommandant van heerban 10, banleider W. Wittkamp, het hoofd der afd. opleiding en organisatie van het stafkwartier, banleider J. Langeveld, de heerbancommandant van heerban 7, banleider G. J. Roethengatter, het hoofd van den verbindingsstaf te Brussel, banleider G. J. van Asperen Vervenne, het hoofd dienst organisatie stafkwartier, onderbanleider G. Stroink, stadsbancommandant van Amsterdam, onderbanleider A. A. Mackay, het wnd. hoofd der afd. Vorming en Voorlichting en wnd. hoofdopsteller van „De Zwarte Soldaat", opperhopman C. Wiegel, het hoofd van den dienst cult. zaken, opperhopman A. van Hees, de banleider van Twente, opperhopman G. Hommes, het hoofd van den dienst zang, opperhopman P. Heins, de adj. van den wnd. commandant opperhopman J. S. Schiebaan en adj. van den heerbancommandant van heerban 11 en 12 hopman J. P. Philippa.
Generaal Seyffardt sprak als eerste de vertrekkenden toe. Vervolgens voerde ir. Mussert het woord. Nadat het muziekkorps het Wilhelmus had gespeeld, richtte ook S.S.-Gruppenführer Rauter nog eenige woorden tot de kameraden van W.A. en S.S. en legioen. Hij memoreerde, dat het legioen in den strengen winter van het afgeloopen jaar zich aan het oorlogsfront bijzonder heeft onderscheiden. Het IJzeren Kruis eerste klasse werd aan 35 leden uitgereikt en het IJzeren Kruis tweede klasse aan 360 leden.

Persgilde. — Max Blokzijl eervol ontslagen als leider; Mr. J. Huijts belast met de voorloopige leiding. — Den Haag, 4 Aug. — Per 27 Juli werd door den president van de Nederlandsche Kultuurkamer, prof. dr. T. Goedewaagen, eervol ontslag verleend aan den voorloopigen leider van het Persgilde, den heer Max Blokzijl te Wassenaar. De heer Mr. J. Huijts, hoofdredacteur van de N. R. Crt., werd belast met de voorloopige vervulling dezer functie.

Tentoonstelling „Hulpwerk Beeldende Kunsten" geopend. — 4 Aug. — Op 1 Augustus werd in het Rijksmuseum te Amsterdam de tentoonstelling „Hulpwerk Beeldende Kunsten" geopend, welke werd georganiseerd door het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, en den Nederlandschen Volksdienst, in samenwerking met de Nederlandsche Kultuurkamer. De landelijke leider van den volksdienst, de heer F. W. van Vloten, heette in de eerste plaats den Kommissar General Schmidt en den secretaris-generaal van het Dep. van Volksvoorlichting en Kunsten, prof. dr. T. Goedewaagen, tevens president van de N.K.K., welkom met de andere vertegenwoordigers van weermacht, staat en beweging.
De tentoonstelling omvat ± 900 werken, waarvan door de N.V.D. en de N.S.V. ieder voor ƒ 50.000 zal worden gekocht, terwijl ook het departement nog aankoopen zal doen.

Prijsvraag voor tooneelstukken in de streektaal. — 4 Aug. — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft een prijsvraag ingesteld voor tooneelstukken, geschreven: in de Friesche taal, in een der streektalen van het Saksische taalgebied en in de twee der streektalen van het Frankische taalgebied: 1o. Limburg en Brabant, 2o. Zeeland en Holland.
Een aantal prijzen en eervolle vermeldingen zal ter beschikking worden gesteld in verhouding tot het aantal inzendingen in een bepaalde streektaal. (Vaderland - Telegraaf - Nat. Dagblad)

(V. b. ir. Mussert 5190 C.; Vrijwillige hulppolitie 5152 B.; Nederl. a. h. Oostfront 5175; Max Blokzijl 4991 A.)

B. PAPIERBEZUINIGING. — Inkrimping der Italiaansche en Belgische dagbladen. —

3 Aug. — Op grond van een nieuwen rantsoeneeringsmaatregel voor de Italiaansche papierindustrie, verschijnen de Italiaansche bladen van 1 Augustus a.s. af nog slechts met vier pagina's. Ook in België werd, op dezelfde gronden, een dergelijke maatregel doorgevoerd. Met uitzondering van de „Brüsseler Zeitung" verschijnen de bladen met een tot vier pagina's beperkten omvang. (N. R. Crt.)

C. ROTTERDAM. — Rede van burgemeester ir. F. E. Müller te Berlijn. —

3 Aug. — De burgemeester van Rotterdam, ir. F. E. Müller, heeft op 30 Juli in hotel Kaiserhof te Berlijn voor de Deutsch-Niederländische Gesellschaft een interessante rede gehouden over Rotterdam's haven en wederopbouw. Onder zijn gehoor bevonden zich o.m. vertegenwoordigers van de rijksministeries van binnen- en buitenlandsche zaken en van den rijksarbeidsdienst. (N. R. Crt.) **(V. b. Burgem. ir. F. E. Müller 4891 C.)**

D. NEDERLAND. — Vijftig gulden schadeloosstelling per gevorderd rijwiel. - Voedselvoorziening; Scheurpremieregeling voor het oogstjaar 1942-'43. - Daling van de snoekbaarsvangst in het IJselmeer. - Belastingen; bieraccijns verhoogd. —

's-Gravenhage, 3 Aug. — Officieel wordt bekendgemaakt:
De schadeloosstelling voor een ingeleverd rijwiel, dat niet teruggegeven wordt of waarvoor geen ander rijwiel wordt verstrekt, bedraagt ƒ 50. Behalve deze schadeloosstelling krijgen personen, die door het inleveren hun eenige rijwiel verloren hebben, zonder daarvoor een ander rijwiel in de plaats te krijgen, een formulier voor de aanschaffing van een nieuw rijwiel, voor zoover zij het volgende kunnen aantoonen: 1. dat zij voor de uitoefening van hun beroep onvoorwaardelijk een rijwiel noodig hebben; 2. dat zij op andere wijze niet aan een rijwiel weten te komen. Wie een dergelijk formulier ontvangt en houder van een vetkaart is, wordt op verzoek bij de aanschaffing van het nieuwe rijwiel vrijgesteld van de betaling van het verschil tusschen de uitbetaalde schadeloosstelling en den prijs van een eenvoudig heerenrijwiel.

Voedselvoorziening; scheurpremieregeling voor het oogstjaar 1942-'43. — 3 Aug. — De regeeringscommissaris voor de bodemproductie maakt bekend, dat de scheurpremie voor het oogstjaar 1942-'43 ƒ 200 per ha zal bedragen. In afwijking met het vorige jaar zal ieder, die daarvoor in aanmerking komt, een scheurplicht worden opgelegd. Voor land, dat vrijwillig voor scheuring wordt opgegeven en met koolzaad of raapzaad, boven de verplichte oppervlakte van deze gewassen, wordt bebouwd, zal een scheurpremie worden betaald van ƒ 300 per ha, wanneer de oogst gelukt.
Een bijzonder gunstige regeling is voor de landbouwers in de provincies Utrecht en Noord- en Zuid-Holland tot stand gekomen. Zij kunnen, indien zij den wensch daartoe te kennen geven, het geheele werk door het bureau Aardappelverbouw te Arnhem doen verrichten. De exploitatie geschiedt door het bureau. De landbouwers zelf hebben niet de minste kosten. Zij krijgen

integendeel nog geld toe, want voor het beschikbaar stellen van den grond ontvangen zij een vergoeding van *f* 500 per ha met inbegrip van de scheurpremie. Voor zeer goede kleigronden bedraagt de vergoeding zelfs *f* 600 per ha.

Daling van de snoekbaarsvangst in het IJselmeer. — Het op groote schaal wegvangen van de snoekbaars in het IJselmeer is funest gebleken voor den stand dezer vischsoort. Was 1941 nog een goed jaar, dit jaar zullen de resultaten zeer slecht zijn. In 1937 was het aanvoercijfer ongeveer 100.000 kg, daarna kwamen 2 vangstjaren van resp. 1 millioen en 2,7 millioen kg. Op allerlei wijzen wisten de visschers, alleen op winstbejag belust en gelegenheidsvisschers in samenwerking met den sluikhandel, de kuitvangsten van te jonge snoekbaarzen in de haven of op het strand te brengen en tegen abnormale prijzen buiten den officieelen afslag om aan consumenten te verhandelen.

Belastingen; bieraccijns verhoogd. — Den Haag, 4 Aug. — Nadat per 6 Juli het bieraccijns reeds was verhoogd van *f* 3 tot *f* 4.20 per hectoliter, werd met ingang van 3 Augustus deze accijns gebracht op *f* 5.60 per hectoliter. De detailprijs van het bier zal echter geen wijziging ondergaan.

(Alg. H'blad - N. R. Crt.)

(V. b. Vordering rijwielen 5190 A.; Voedselvoorziening 5184 A.; Scheuren v. grasland 5166 B.; Bieraccijns 4845 B.)

A. **ZUID-AFRIKA. — Nederlandsche burgers geïnterneerd. —**

Lourenço Marquez, 4 Aug. (Stefani) — Men verneemt, dat bijna alle in de Unie van Zuid-Afrika wonende Nederlandsche burgers gevangen zijn genomen, omdat zij zich verzettten tegen den eisch van de Britsche autoriteiten, die hen wilden mobiliseeren om hen te laten deelnemen aan den strijd overzee. (Alg. H'blad)

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. - Bestuursrecht van Javaansche sultans erkend. - Nieuwe bestuursindeeling op Java en Sumatra. —**

Sjanghai, 4 Aug. (A. N. P.) — Aan vier sultans op Java, die van Solo en Djokja incluis, zal volgens een besluit van de Japansche militaire autoriteiten het bestuursrecht over hun gebieden teruggegeven worden. Op Java en Madoera komen nog vier zelfbestuurde rijkjes voor. Het zijn Soerakarta onder den Soesoehoenan, Djokjakarta onder den sultan, Mangkoe Negaran onder den Mangkoe Negara en Pakoe Alaman onder den Pakoe Alam. Met den sultan van Solo in dit bericht wordt bedoeld de Soesoehoenan van Soerakarta, die zijn zetel heeft in de hoofdplaats Solo.

Nieuwe bestuursindeeling op Java en Sumatra. — Tokio, 5 Aug. (D. N. B.) — De Japansche militaire autoriteiten hebben op Java een nieuwe bestuursindeeling ingevoerd. Volgens deze nieuwe indeeling worden de z.g. Oostelijke, centrale en Westelijke provincies, zooals zij onder Nederlandsch bestuur stonden, opgeheven. Java en Madoera worden thans verdeeld in de gebieden Djokjakarta en Soerakarta, alsmede in 17 provincies en een district Batavia. Elk der provincies is onderverdeeld in prefecturen, districten, steden en dorpen. Zooveel mogelijk zullen de oude bestuursbepalingen bestaan blijven. Voor de acht provincies van Sumatra hebben de Japansche militaire autoriteiten aldaar Japansche gouverneurs benoemd.

Onder het Nederlandsch bestuur waren Java en Madoera ingedeeld in de drie provicies Oost-, Midden- en West-Java, die elk weer waren onderverdeeld in residenties en deze in regentschappen. Het aantal residenties bedroeg 17. Buiten deze gebieden lagen de beide gouvernementen Djokjakarta en Soerakarta, die de zelfbesturende rijkjes omvatten en die een eigen bestuursstelsel hadden. De reorganisatie onder Japansch bestuur komt hierop neer, dat het hoogere orgaan der provincies op Java en Madoera wordt opgeheven en dat teruggekeerd wordt tot de vroegere indeeling van dat gebied in residenties die zich rechtstreeks verhouden tot het centrale gezag. Op Sumatra bestonden tien residenties onder een gouverneur te Medan. Hier worden dus blijkbaar de civiele bestuurders vervangen door Japansche militairen. (Telegraaf)

(V. b. Jav. vorsten 5061 F.; Jap. bewind 5192 A.)

C. **NEDERLAND. — Verbod tot het houden van duiven uitgevaardigd. - Maximumstraf op bloedschande gesteld op vijf jaren gevangenisstraf. - Waardevermeerderingsbesluit 1940 ingetrokken. —**

's-Gravenhage, 5 Aug. — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, waarbij o.m. het houden van duiven wordt verboden. Hij, die duiven houdt, moet deze binnen een week slachten, de pooten, waaraan een ring is bevestigd, bij den burgemeester inleveren en zijn slag onverwijld sluiten, waarna de burgemeester de slagen verzegelt en onderzoekt of de ringen van alle ten gemeentehuize geregistreerde duiven zijn ingeleverd. De bepalingen van deze verordening zijn niet van toepassing ten aanzien van a. Duiven, welke door de Duitsche weermacht worden gebruikt of in beslag zijn genomen; b. Duiven, welke door den Rijkscommissaris (commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken) wegens haar bijzondere fokwaarde zijn vrijgesteld en met betrekking tot welke de aan de vrijstelling verbonden voorwaarden worden nagekomen; c. Duiven, welke in dierentuinen worden gehouden, op een zoodanige wijze, dat zij niet kunnen wegvliegen; d. Lachduiven, welke in afzonderlijke kooien worden gehouden.

Maximumstraf op bloedschande gesteld op vijf jaren gevangenisstraf. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie is in het wetboek van strafrecht een nieuw artikel 248a ingevoegd, waarbij op bloedschande een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren wordt gesteld.

Waardevermeerderingsbesluit 1940 ingetrokken. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën is te rekenen van 7 Mei j.l. ingetrokken het besluit op de Waardevermeerderingsbelasting 1940 met de bepalingen ter uitvoering daarvan. Dit geldt niet voor de dan reeds verschuldigde belasting en begane strafbare feiten.

(Verordeningenblad no. 20, 4 Aug. 1942)

(V. b. Duiven 4778 A.; Waardevermeerderingsbesluit 1940 4484 E.)

D. **TURKIJE. — Regeeringsverklaring. —**

Ankara, 6 Aug. (D. N. B.) — De nieuwe Turksche ministerpresident Saradjogloe heeft voor de Groote Nationale Vergadering een regeeringsverklaring afgelegd. De Turksche regeering is blijkens deze rede van plan haar politiek van neutraliteit voort te zetten. Bij deze politiek hoort zoowel handhaving van het pact met Engeland als van het vriendschapsverdrag met Duitschland. Voorts wees Saradjogloe er op, dat Turkije geen enkele agressieve bedoeling heeft en dat zijn politiek alleen door defensieve overwegingen wordt ingegeven. (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Saradjogloe 5176 B.)

E. **IRAN. — Kabinetswijziging. —**

Aug. — De Iraansche minister-president Soheily heeft 30 Juli in het parlement het aftreden van zijn regeering medegedeeld. Op verzoek van den Sjah zal Soheily zich tot de vorming van een nieuwe regeering met de loopende zaken blijven belasten. Nader wordt gemeld, dat Kwavas Saltanek Iraansch minister-president is geworden. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Kabinet-Soheily 5029 C.)

F. **NEDERLAND. — Uitslag rijwielbandenprijsvraag. - Wijziging winkelsluitingswet. - Nederlandsche Volksdienst; jeugdkamp te Hoensbroek geopend. - Arbeidsdienst verplicht voor a.s. leerlingen van het middelbaar nijverheidsonderwijs. —**

6 Aug. — De prijsvraag, die werd uitgeschreven door het Centraal Instituut voor de Industralisatie, waarbij gevraagd werd een rijwielband te construeeren, die den normalen rubberband zou kunnen vervangen heeft volgens het oordeel van de jury tot resultaat gehad, dat de inzending onder motto „Libra" de beste kans op een bruikbare en uitvoerbare oplossing van het bandenvraagstuk biedt. Zoowel op deze als op twee andere, n.l. de Gertro- en de Flexifixband is octrooi aangevraagd.

Wijziging winkelsluitingswet. — 6 Aug. — In de „Staatscourant" van 5 Augustus is opgenomen een op 17 Augustus a.s. ingaande wijziging in de thans ingevolge het Winkelsluitingsbesluit 1941 geldende regeling in zake de verplichting tot openstelling van winkels, in dien zin, dat er voortaan voor iederen winkel ten hoogste een „vrije" halve dag blijft bestaan, behoudens voor de bakkers-, kruideniers-, melk-, slagers- en groenten- en fruitwinkels, voor welke de tegenwoordige regeling blijft gelden.

Nederlandsche Volksdienst; jeugdkamp te Hoensbroek geopend. — 6 Aug. — Op het kasteel te Hoensbroek is het eerste jeugdkamp in Nederland, dat op initiatief van den Ned. Volksdienst tot stand is gekomen, geopend. Hieraan had men een eenigszins feestelijk karakter gegeven. De opening werd o.a. bijgewoond door den commissaris der provincie Limburg M. graaf de Marchant et d'Ansembourg, alsmede vertegenwoordigers van den N.V.D. en de N.S.B.

Arbeidsdienst verplicht voor a.s. leerlingen van het middelbaar nijverheidsonderwijs. — 6 Aug. — In de Staatscourant is een besluit opgenomen, krachtens hetwelk de secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken bevoegd is tot het doen vervullen van arbeidsdienstplicht door diegenen, die den leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en zich hebben opgegeven voor den in September a.s. aanvangenden cursus van scholen voor middelbaar nijverheidsonderwijs.

(Telegraaf - Nat. Dagbl. - Vaderland)

(V. b. Rijwielbandenprijsvraag 5015 A.; Ned. Volksdienst 5191 en 5196a; Arbeidsdienst 5190 A., verpl. v. a.s. stud. 4938 F., verpl. v. Overheidspers. 5056 G.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Overzicht van land en volk bij het uitbreken van den oorlog. —

Amerika nam in 1917 aan den oorlog deel, om zijn reeds behaalde reusachtige winsten, zijn buitengewone successen op economisch gebied te beveiligen en nog te vergrooten. Zoo luidt in korte trekken het resultaat van het onderzoek van de Amerikaansche Senaat over de oorzaken van het deelnemen van Amerika aan den oorlog. Ditmaal nemen de Ver. Staten niet, zooals in 1917, aan den oorlog deel om reeds behaalde successen te beveiligen en grootere voor te bereiden, maar om de binnenlandsche mislukkingen van de eerste Roosevelt-periode te versluieren en misschien door de spanningen af te leiden op fictieve buitenlandsche tegenstanders, de economische positie tot die verbetering te dwingen, welke met vredelievende middelen, ondanks de krachtigste pogingen, niet te bereiken viel. De eerste ambtsperiode van Roosevelt wordt gekenmerkt door het groote New Deal-programma, dat volkomen mislukte.

De werkloosheid, deze zekerste aanduiding van economische ziekte, bewoog zich onveranderd tusschen tien en dertien millioen. Slechts ongeveer 30% van de werkloozen van 1933 waren weder in het arbeidsproces opgenomen. Het voornaamste probleem van de Amerikaansche industrie, haar te groote capaciteit, liet zich ook door staatscredieten niet uit den weg ruimen.

De ondernemers wilden de staatsleeningen, waarmede zij hun installaties zouden moeten uitbreiden, in het geheel niet hebben, want zij wisten reeds lang, dat deze toch al te groot waren. Waar de industrie deze staatsgelden had aangenomen, gebruikte zij ze om kortloopende particuliere schulden met hooge rente om te zetten in langloopende schulden aan den staat tegen een lage rente, en om de fabrieken nog scherper als voorheen te rationaliseeren. Hetgeen echter in geen enkel opzicht de bestaande werkgelegenheid verhoogde.

Ook bleek de New Deal niet in staat eenige verandering te brengen in de onevenwichtige inkomen- en vermogensverhoudingen. Juist onder Roosevelt zijn de indirecte belastingen (op verbruiksgoederen) belangrijk verhoogd, terwijl de meer rechtvaardige directe belastingen (op inkomen en vermogen) daarmede geen gelijke tred hielden. De totale inkomsten van den staat stegen van 1930 tot 1938 met 71.1%, die der directe belastingen echter slechts met 29.6%, daarentegen de indirecte belastingen met 245.4%.

Daarbij moet er rekening mee gehouden worden, dat een groot deel der Amerikaansche bevolking zelfs niet bij benadering het inkomen bereikt, dat door den staat zelf aangegeven wordt als de bescheiden standaard voor een familie van vijf personen; dat bedraagt twee duizend dollar. De laagste inkomens (tot $ 2.000 per jaar) omvatten namelijk 81.7% van het totaal der inkomens. Deze 81.7% verdienen echter slechts 50.9% van het volksinkomen, terwijl de rest van 18.3% niet minder dan 49.1% ontvangt. (Opgaven van het „Temporary National Economic Committee", Monograph 20, 1940). Voor 1936 vertoont het „National Resource Committee" het afschrikwekkende beeld, dat twee derde deel van de Amerikaansche bezitters van inkomsten niet half zooveel verdienen als volgens de meening der regeering voor een bescheiden levensonderhoud noodzakelijk is. Daar tegenover kan worden opgemerkt, dat de 44.727 meestverdienenden in de U.S.A. meer dan drie milliard dollar per jaar verdienden, terwijl 7.6 millioen der minstverdienenden (tot $ 500) twee milliard te verdeelen hebben.

Welhaast nog duidelijker komt de mislukking van Roosevelts' maatregelen tot uiting op landbouwgebied. Ook hier bestond het kernprobleem in een hopelooze overproductie. Maar het geheele gecompliceerde systeem van productiebeperkingen behaalde geen succes, evenmin als de pogingen om den afzet te verhoogen. Volgens schattingen van Amerikaansche landbouwautoriteiten („Farm Security Administration", 1940) leefden er 3.5 millioen menschen teveel op het land (waarvan twee millioen tusschen de vijftien en dertig jaren oud), maar die door de stad niet konden worden opgenomen.

De onteigening van het middelgroote en kleine boerenbedrijf ten gunste van het kapitaalkrachtige grootbedrijf dat den landbouw op industrieele wijze bedrijft, vindt regelmatig voortgang. 1.69 millioen boerderijen leverden minder dan $ 500 per jaar op, waarvan 800.000 zelfs geen $ 250. Deze getallen bewijzen ons een bijna onvoorstelbare ontworteling en tegelijkertijd verpauperiseering der landbouwbevolking. De pogingen van Roosevelt, dit menschelijk wrakhout in zijn bouwplan te gebruiken hadden geen resultaat. Deze sociale misstanden leide daartoe, dat de quotum der bevolkingstoeneming in de U.S.A. achteruitloopend is. Deze bedroeg (zonder immigranten) in 1936 nog slechts 5.1 per duizend (Duitschland 1937: 6.7 per duizend). Sedert 1925 dalen de zuivere geboorteoverschotten voortdurend. De procentueele toeneming der bevolking, die van 1920 tot 1930 nog 15.7% bedroeg, daalde in de periode 1930 tot 1940 tot 7%. Het getal der krankzinnigen wordt daarentegen op 1½ à 2 millioen geschat. Tegelijkertijd valt een verschuiving van de bevolking van het land naar de stad op te merken. Het aandeel der landelijke bevolking daalde van 1910 tot 1940 van 33% tot 24% dus met 9%. Het agrarische aandeel van het volksinkomen, dat in 1910 nog 25% bedragen had, was in 1940 tot 15% teruggeloopen. Een niet onbelangrijk en in omvang steeds toenemend deel van de oppervlakte der Ver. Staten is reeds woestijn of dreigt dit te worden. Herbebossching op grooten schaal zou het euvel moeten beperken en een woudzoom van 100 mijlen breedte, zich uitstrekkend van de Canadeesche grens tot in Texas zou daartoe dienen. Maar in 1940 was nog geen tiende deel van dit plan uitgevoerd.

Men kan zich thans afvragen of de Amerikaansche regeering, die in weerwil van al haar pogingen tot dusverre slechts mislukking oogstte, betere resultaten denkt te bereiken onder de ongunstigere oorlogsvoorwaarden. De energie van den Japanschen aanval, de standvastigheid van het Duitsche Oostfront, de mislukking van het Engelsche Afrika-offensief heeft de berekeningen van Roosevelt reeds in de eerste twee maanden van den oorlog omvergeworpen. De voor de bewapening belangrijke grondstoffen der U.S.A. kwamen voor 85% uit het Oost-Aziatische gebied. Gemiddeld kwam in de jaren 1937-40 ongeveer 60% van den totalen invoer uit gebieden, die thans door de Japanners bezet zijn of bedreigd worden. Tegelijkertijd veroorzaakt het gebrek aan scheepsruimte een beperking van de belangrijke bewapenings-grondstoffen, zoodat het programma van Roosevelt aan vertraging onderhevig zal zijn.

In Amerika bestaan groote scheepsbouwplannen. Echter staat vast, dat in 1940 slechts 50 nieuwe schepen werden afgeleverd. Tot October 1941 volgden nog 91, zoodat hoogstens een productie van één millioen ton kon worden bereikt. Getallen die vergeleken bij de verliezen, die thans geleden worden, in het niet verzinken. Of de aanbouw belangrijk verhoogd kan worden hangt samen met de staalproductie. In 1941 zou 89 millioen short tons staal geproduceerd worden, doch de president van het American Steel Institute verklaarde, dat in de komende 18 maanden de productie wegens gebrek aan schroot zou dalen tot 85 millioen short tons. De staalverslindende scheepsbouw zal hierdoor in haar ontwikkeling zeker worden belemmerd. Tegen Amerika 130.000 ton; produceerde Europa in 1938 368.000 ton aluminium, 63% der wereldproductie. De Amerikanen willen hun productie verhoogen tot 800.000 ton.

Dat zal niet gemakkelijk zijn, want circa 60% van de tot dusverre benoodigde grondstof (Bauxit) moest van overzee worden ingevoerd, terwijl een der belangrijkste leveranciers, Ned.-Indië, door de Japanners werd bezet. De kans, dat Amerika de productie van Europa en Japan zal inhalen of overvleugelen is dan ook niet groot. Geheel afgezien nog van het feit, dat om 800.000 ton aluminium te maken, de U.S.A. niet minder dan 9 milliard kilowattuur electrische stroom tekort komen. De krachtwerken, die deze electriciteit moeten leveren zijn nog slechts ten deele gebouwd.

Negentiende der wereldproductie van rubber wordt thans door Japan gecontroleerd. Amerika bezat verleden jaar een voorraad voor zeven maanden. De productie van kunstrubber staat nog in de kinderschoenen.

Staat de Amerikaansche bewapeningsindustrie dus voor moeilijk oplosbare grondstofproblemen, het ontbreekt haar tevens aan geschoolde arbeiders en aan werktuigmachines. De Amerikaansche commissie voor de oorlogsbewapening stelde op 4 Februari 1942 officieel vast: maandelijks werd in 1939 voor $ 18.3 millioen aan werktuigmachines gemaakt, in Januari 1940 voor 21.8, in December 52.6, terwijl gerekend kon worden met een gemiddelde over 1941 van 85.1 millioen dollar. Een oogenschijnlijk belangrijke vermeerdering, doch de commissie deelde mede, dat, wilde althans in dat opzicht het bewapeningsprogramma worden uitgevoerd, een productie van tenminste $ 2 milliard bereikt moest worden.

Alles bij elkaar kan als zeker worden aangenomen, dat Roosevelts bewapeningsplannen ook in 1942 en 1943 bij lange na niet verwerkelijkt zullen worden. In dien tijd zal echter in Europa ook het een en ander tot stand komen. Maar aangenomen zelfs, dat Roosevelt eens klaar komt met zijn plannen, dan moet hij zijn millioenenlegers overzee brengen. Daarvoor zijn schepen en landingshavens, vlootsteunpunten en materiaalaanvoer noodig. Echter bevindt zich de Europeesche kust van den Noordkaap tot Biskaye in Duitsche, de Aziatische van Sachalin tot ter hoogte Australië in Japansche hand en Japansche zeestrijdkrachten opereeren in den Indischen Oceaan.

Ook wanneer men aanneemt, dat Roosevelt de binnenlandsche moeilijkheden waarvoor hij zich geplaatst ziet (angst voor inflatie, verbruiksbeperking, belastingverhooging, prijsstop, loonstop, stakingsverbod, distributie en begrootingstekort, tot dusverre bedraagt dit tekort meer dan 100 milliard dollar, terwijl in 1919 dit tekort nog slechts 23 milliard was) weet op te lossen en dus beter slaagt dan met zijn New Deal-plannen, dan blijft toch nog een groot vraagteeken bestaan. Want voor den eersten maal in de geschiedenis staan de Ver. Staten tegenover de ongebroken kracht van de beide sterkste soldatenvolken ter wereld: Duitschland en Japan. (Das Reich)

(Vor. ber. Oorlogsverkl. 4928 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Worosjilofsk genomen - De Koeban gepasseerd - Circa 130.000 br.t. scheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 2 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel der Duitsche weermacht maakt bekend: In den zuidelijken sector rukken snelle formaties en infanteriedivisies in een ononderbroken achtervolging van den vijand op in de richting van de Koeban en breken het hier en daar nog taaie verzet van de vijandelijke achterhoeden. Talrijke ingesloten groepen werden vernietigd.

In de groote bocht van den Don veroverden Duitsche en Italiaansche troepen een Sovjet-bruggenhoofd.

Bij nachtelijke aanvallen op het scheepvaart- en veerbootverkeer werden vijf Wolgaschepen door bomtreffers tot zinken gebracht; vijf andere, alsmede een veerboot, werden beschadigd.

Van 23 Juli tot 1 Augustus vernielde een pantsercorps in het gebied ten Noord-Westen van Kalatsj 482 meerendeels zware en zeer zware tanks.

3 Aug. — In het Oosten nadert het ter achtervolging ingezette pantserleger den bovenloop van de Koeban. Onsamenhangende plaatselijke tegenstand van den vijand werd gebroken, een groote buit, vooral aan geschut, kwam binnen. Bij de achtervolgingsgevechten hebben snelle troepen de spoorlijn Krasnodar—Stalingrad op nog meer plaatsen overschreden en de stad Rustsjanokoposkaja (Pjestsjanoposkaja) genomen. De groote spoorlijn naar den Kaukasus is daarmede over een breedte van meer dan 75 km. in Duitsche handen. Tusschen Sal en Don drijven Duitsche en Roemeensche troepen den vijand naar het Oosten terug.

In de groote bocht van den Don werden nieuwe tegenaanvallen der Sovjets afgeslagen en 85 vechtwagens vernield. Duikbommenwerpers en slagvliegtuig-eskaders van afdeelingen luchtdoelartillerie van de luchtmacht namen met succes aan deze gevechten deel. Bij nachtelijke aanvallen op de scheepvaart op de Wolga werden twee tankschepen en zes vrachtbooten tot zinken gebracht en nog negen andere vrachtschepen beschadigd.

Worosjilofsk genomen. — 4 Aug. — Ten Oosten van de Zee van Azof braken Duitsche divisies den tegenstand van de deels nog taai strijdende bolsjewistische achterhoeden.

Snelle formaties van het leger en van de Waffen S.S. hebben in onverschrokken opmarsch op verscheiden plaatsen de rivier de Koeban bereikt. De industriestad Worosjilofsk werd na hevige straatgevechten ingenomen.

Generaal-majoor Julius von Bernuth, chef van den staf van een pantserleger, is gesneuveld tijdens een vliegtocht boven het omstreden gebied.

De Koeban gepasseerd; Jekatarinofka bezet. — 5 Aug. — Ten Oosten van de Zee van Azof naderen de Duitsche en Roemeensche divisies over een breed front de spoorlijn Jeisk—Tikhoretsk. De vijand biedt daar nog slechts hier en daar tegenstand.

Aan den Koeban werd het belangrijke spoorwegknooppunt Kropotkin door een formatie der Waffen-S.S. na harden strijd in stormloop genomen. Daardoor is de rivier thans over een afstand van meer dan 100 K.M. bereikt.

Ten Noorden van Armawir gelukte het bruggenhoofden te vormen op den Westelijken oever van den Koeban.

Ondanks verbitterden tegenstand der bolsjewisten zijn Duitsche troepen doorgedrongen tot voor Jekatarinofka, welke stad zij 3 Augustus stormenderhand genomen hebben. Om dit niet ver van de Baai van Jeisk liggende aanvalsdoel te bereiken zijn de Duitsche infanteristen in vermetelen opmarsch zwemmend over de Jeja getrokken.

Tichoretsk veroverd; spoorverbinding Zwarte Zee—Kaspische Zee verbroken. — 6 Aug. — In het gebied van den Kaukasus werd het spoorwegknooppunt Tichoretsk genomen en de spoorlijn ten Noord-Westen der stad over een breed front bereikt. Mobiele formaties der infanteriedivisies rukken verder op naar het Zuiden. Formaties jachtkruisers steunden in aanvallen op groote hoogte en in scheervluchten de pantsertroepen bij de uitbreiding van het bruggenhoofd over de Koeban. Ten Zuiden van Worosjilofsk verbraken snelle formaties in snellen opmarsch over de Koeban de groote spoorwegverbinding tusschen Zwarte en Kaspische Zee. Ten Noorden van de Sal vordert de aanval van Duitsche en Roemeensche troepen goed.

Timosjevskaja bezet. — 7 Aug. — In het gebied van den Kaukasus achtervolgen Duitsche en Roemeensche troepen den vijand bij groote hitte en onder buitengewone marschprestaties der infanterie in de richting van Krasnodar. De aan een spoorwegknooppunt gelegen stad Timosjevskaja werd genomen. Snelle troepen bereikten in een aanval vanuit de bruggenhoofden langs de Koeban het gebied 50 km. ten N.O. van Maikop.

In de omgeving van Rzjev zetten de Sovjets hun wanhopige aanvallen tot verlichting van den druk voort; sterke formaties van gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers, alsmede eenheden der luchtdoelartillerie brachten onzen legergroepen in dezen zwaren defensieven strijd een aanzienlijke verlichting. De vijand leed zware verliezen aan menschen en materieel.

Armawyr en Kurgannaja ingenomen. — 8 Aug. — In het gebied van den Kaukasus wordt de vijand onvermoeid achtervolgd. Dertig km. ten Noorden en Noordoosten van Krasnodar braken Duitsche troepen door een vijandelijke stelling van gepantserde loopgraven. Snelle formaties bereikten de rivier de Laba. De steden Armawyr en Kurgannaja werden na zwaren strijd ingenomen. De eigen gepantserde voorhoeden vooruitvliegend, viel de luchtmacht op marsch zijnde colonnes alsmede transportbewegingen en inschepingen aan de kust van de Zwarte Zee aan. Ten Noorden van de Sal wonnen Duitsche en Roemeensche troepen bij ongewoon groote hitte verder terrein in weerwil van taai vijandelijk verzet en schoten bij den afweer van tegenaanvallen 23 vijandelijke pantserwagens kapot. In de groote bocht van den Don zijn de Duitsche troepen ten Noordwesten van Kalatsj opnieuw tot den aanval overgegaan. Sterke formaties „Nahkampfflieger" (vliegende artillerie) namen deel aan den strijd te land en vernietigden opeengehoopte vijandelijke strijdkrachten aan de overgangen en veerponten van den Don. De afweerslag in het gebied van Rsjev is tot nog andere frontsectoren uitgebreid. De hevige gevechten duren voort. Op verscheidene plaatsen werden de bolsjewieken in tegenaanvallen teruggeworpen.

In een anderen gevechtssector van het centrale front hebben formaties infanterie in den tijd van 20 tot 31 Juli bij plaatselijke aanvallen op moeilijk terrein verscheidene divisies bolsjewistische infanterie uiteengeslagen. De vijand verloor bij deze gevechten ruim 4000 dooden en 1589 gevangenen, benevens 24 tanks, 20 kanonnen en 152 machinegeweren en granaatwerpers. Aan de Wolchow heeft de vijand herhaaldelijk zware aanvallen gericht op een klein bruggenhoofd, die door dappere bezetting in harde gevechten werden afgeslagen.

Overzicht. —

Van Duitsche militaire zijde wordt er op gewezen, dat de geheele zuidelijke vleugel van het bolsjewistische front is verbrijzeld. De Duitsche en met hen verbonden troepen zijn opgerukt in een gebied, dat twee tot drie honderd kilometer diep en acht tot negen honderd kilometer lang is, een gebied daarenboven, dat tal van terreinmoeilijkheden opleverde en waarin tal van belangrijke industrie- en ravitailleeringscentra waren gelegen. Dat het verlies van deze gebieden voor de bolsjewieken niet te vervangen is, blijkt wel uit de ongerustheid, waarmede men in het Geallieerde kamp de ontwikkeling gadeslaat. Een andere voor de bolsjewisten zeer ongunstige omstandigheid is, dat de strijd tot het gebied van de Kaukasische randvolken is genaderd. Het is bekend, dat deze volken, zooals de Kalmukken en Tartaren van den aanvang af tamelijk vijandig tegenover het bewind van Moskou hebben gestaan. De bolsjewistische gezaghebbers hebben deze volken dan ook nooit geheel vertrouwd en hen als soldaten onbetrouwbaar geacht. Dat dit wantrouwen geenszins misplaatst is, blijkt wel hieruit, dat b.v. de Krim-Tartaren actief aan den strijd tegen de bolsjewisten aan de zijde der Duitsche troepen hebben deelgenomen. Na den benedenloop van den Don te hebben overschreden, zijn de Duitsche en met hen verbonden troepen in nauwelijks tien dagen ongeveer 300 km. naar het Zuiden opgerukt. Deze geweldige prestatie is geleverd in een dor steppegebied, waar de zomerhitte de bewegingen der troepen aanzienlijk belemmert. De voornaamste marschrichting is zuidelijk, waarbij de belangrijke spoorwegknooppunten Tichoretsk en Kropotkin alsmede de Koeban reeds zijn gepasseerd.

Het stroomgebied van de Koeban, die in den Kaukasus ontspringt en na een loop van 800 km. tegenover Kertsj in de Zwarte Zee uitmondt, omvat de westelijke helft van de landbrug tusschen Zwarte en Kaspische Zee. Het terrein is vrij vlak, vooral bij de monding, waar de Koeban door het moerassige schiereiland Taman stroomt.

De aanwezigheid van olievelden en ertslagen heeft de laatste tientallen jaren een snelle industrieele ontwikkeling ten gevolge gehad. Steden als Krasnodar en Worosjilofsk, die vroeger onder andere namen provincie-stadjes waren, zijn thans groote industriecentra geworden. Buisleidingen doorkruisen het Koebangebied naar Rostov, de Zwarte-Zeehaven Toeapse en den Kaukasus. De eenige spoorwegverbinding met Stalingrad aan de Wolga is reeds over grooten afstand onderbroken. De havens Noworossisk en Toeapse aan de Zwarte Zee hebben door den uitvoer van graan, ertsen en olieproducten een beteekenis gekregen, die slechts voor die van Batoem onderdoet.

Het kustgebied van de Zwarte Zee heeft thans nog slechts verbinding met de rest van de Sovjet-Unie langs den moeilijken

weg dwars door den Kaukasus, en vervolgens over de Kaspische Zee, zoodat ook de olie van den Kaukasus dezen weg moet volgen. In dit verband zijn de voortdurende bombardementen op de bolsjewistische transportschepen op de Wolga een groot gevaar voor de Sovjet-Unie.
De in Zuid-Oostelijke richting oprukkende troepen hebben de belangrijke industriestad Worosjilofsk reeds achter zich. Tegelijkertijd rukt thans een andere snelle colonne tusschen Don en Sal op, daarmede als het ware een wig drijvend tusschen de bolsjewistische troepen.

DE ZEEOORLOG.

3 Aug. — In den nacht van 31 Juli op 1 Augustus werd ten Noorden van Zeebrugge bij een gevecht tusschen Duitsche patrouillevaartuigen en Engelsche torpedomotorbooten een Engelsche torpedomotorboot tot zinken gebracht en een andere in brand geschoten.
In den nacht van 1 op 2 Aug. ontstond voor de Fransche kust een gevecht tusschen Duitsche patrouillevaartuigen, Engelsche torpedomotorbooten en motorkanonneerbooten. Hierbij werden twee Engelsche torpedomotorbooten waarschijnlijk vernield. Op andere booten werden treffers waargenomen. De eigen strijdkrachten bleven onbeschadigd.

5 Aug. — In den nacht van 3 op 4 Augustus hebben Duitsche motortorpedobooten tijdens een aanval in Het Kanaal drie stoomschepen van te zamen 5000 B.R.T. getorpedeerd, waarvan er twee gezonken zijn. Het zinken van het derde schip kon door den sterken afweer niet worden waargenomen.

6 Aug. — In de wateren van Feodosia (de Krim) werd een stoutmoedige nachtelijke aanval ondernomen op een formatie der Sovjet-vloot door een flottielje Italiaansche motortorpedobooten, die een kruiser van 5500 ton, behoorende tot de klasse „Roode Krim", tot zinken brachten. Ondanks de hevige vijandelijke reactie keerden alle eenheden behouden op haar bases terug.

8 Aug. — Duitsche duikbooten hebben in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan in felle aanvallen zeven schepen, die deel uitmaakten van convooien op de vaart Amerika—Engeland, met een gezamenlijken inhoud van 49.000 br.t., alsmede een bewakingsvaartuig tot zinken gebracht. In het centrale deel van den Atlantischen Oceaan, in Amerikaansche wateren en voor de convooihavens der West-Afrikaansche kust vielen aan haar torpedo's nog acht schepen met een gezamenlijken inhoud van 54.181 br.t. ten offer, alsmede een Amerikaansche torpedojager. Onder de tot zinken gebrachte schepen bevond zich een groot munitieschip alsmede een met pantserwagens en vliegtuigen geladen schip, dat naar Alexandrië onderweg was.
In het kustgebied van de Zwarte Zee van Kertsj tot den Kaukasus heeft de Russische Zwarte Zee-vloot na de verovering van Sebastopol door de Duitschers haar toevlucht gezocht. Naar verluidt, bestaat deze vloot, waarvan dezer dagen een kruiser door Italiaansche torpedomotorbooten werd vernietigd, uit het slagschip „Pariskaja Kommoena" van 23.000 ton, dat echter is verouderd, alsmede zes kruisers van 4000 tot 8000 ton, 12 tot 15 torpedobootjagers en voorts uit onderzeeërs, torpedomotorbooten en kustbewaking en hulpvaartuigen.

9 Aug. — Italiaansche duikbooten brachten op den Atlantischen Oceaan twee schepen en een tankboot, met een globalen inhoud van 24.800 ton, tot zinken. In totaal hebben de oorlogsschepen en koopvaarders, die door Italiaansche duikbooten in den grond geboord zijn op den Atlantischen Oceaan, de Middellandsche Zee en de Zwarte Zee, een inhoud van meer dan een millioen ton. Dit totaal is n.l. gestegen tot 1.018.971 ton.

DE LUCHTOORLOG.

3 Aug. — In de periode van 1 tot 31 Juli verloor de Sovjet-luchtmacht 815 vliegtuigen; hiervan werden er 641 in luchtgevechten, 66 door de luchtdoelartillerie en 11 door formaties van het leger vernield; de rest werd op den grond vernield. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijke front 61 Duitsche vliegtuigen verloren.
Volgens een D.N.B.-bericht werden, voor zoover tot nog toe bekend werd, in de periode van 3 tot 8 Augustus 442 Sovjet-vliegtuigen vernield. Aan Duitsche zijde gingen in dien tijd 27 machines verloren.
De Sovjet-leiding heeft tot ontlasting van haar troepen te land in de verschillende sectoren van het Oostelijke front de laatste dagen vrij sterke formaties der luchtmacht in den strijd geworpen. Dit heeft den bolsjewisten, naar het opperbevel der weermacht mededeelt, een verlies aan vliegtuigen en vliegend personeel gekost, dat nauwelijks te vervangen is.
In den tijd van den 23sten Juli tot den 2en Augustus heeft de Britsche luchtmacht 248 vliegtuigen verloren waarvan 84 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In denzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 78 Duitsche en Italiaansche toestellen verloren.
9 Aug. — In den strijd tegen Engeland werden in de afgeloopen week luchtaanvallen ondernomen op de Midlands, Norwich, Brighton, Swansea en haveninstallaties aan de Zuid- en Oostkust van Engeland. Talrijke brand- en brisantbommen werden neergeworpen. Herhaalde malen kon worden vastgesteld, dat aanzienlijke schade was veroorzaakt.
Het Britsche luchtwapen beperkte zich in hoofdzaak tot storingsvluchten boven West-Duitschland.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

6 Aug. — Over den militairen toestand aan het Egyptische front schrijft, aldus het D.N.B., een oorlogsverslaggever onder meer: „Het pantserleger van generaal-veldmaarschalk Rommel staat, het geweer bij den voet, in de stelling van El Alamein. Het is thans in de eerste plaats zaak te houden, wat verworven is. Het is maar al te begrijpelijk, dat gedurende een pauze en een defensief de moed van den vertwijfelden vijand toeneemt. Maar ook hij zal moeten inzien, dat het in ons voordeel is, wanneer hij, zooals eenige dagen geleden, bij een plotselingen aanval in één slag 150 pantserwagens verliest, terwijl de Spil geen verliezen lijdt. De Engelschen brengen hier op een klein gebied alles, wat zij aan vliegtuigen hebben, bijeen, doch dit belet niet, dat de luchtmacht der Spil het luchtruim beveiligt". De verslaggever meldt dan, dat de verkenningsvliegtuigen der Spilmogendheden voortdurend de bewegingen van den vijand controleeren. Zij zien, dat strijdkrachten van den vijand nog aanzienlijk zijn. Tallooze voertuigen, pantserwagens en stukken geschut staan op een klein gebied. Onbewegelijk ligt de vijandelijke kolos als bolwerk voor den Egyptischen grond. De Duitsche vliegers brengen hun waarnemingen in kaart: Het commando kan daaruit zijn gevolgtrekkingen maken. De wet van het handelen, aldus de verslaggever, blijft bij Rommel berusten, ook in het defensief.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5195 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - De actie op Nieuw Guinea. —

Stockholm, 3 Aug. (D.N.B.) — Naar uit New York wordt gemeld, hebben de Japanners het vliegveld Cocoda, 90 kilometer van Port Moresby, bezet. Het keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat Japansche marinevliegtuigen op 30 Juli j.l. een aanval hebben gedaan op Port Hedland, een strategisch punt aan de Noordwestkust van Westelijk Australië. Aan de vijandelijke luchtbasis en aan verschillende militaire inrichtingen werd zware schade toegebracht.

De strijd in China; Soeitsjang en Soeng Jan veroverd. — Een basis in Tsjekiang, 4 Aug. (Domei) — De in het Zuiden van de provincie Tsjekiang opereerende Japansche strijdkrachten zijn op 1 Aug. de stad Soeitsjang binnengetrokken, na ongeveer 500 man vijandelijke troepen op vijf km. ten Noorden van de stad te hebben verslagen. Tijdens de operaties in het Zuidwesten van de provincie Tsjekiang, die eenige dagen geleden zijn hervat, hebben de Japansche troepen Soeng-Jan veroverd, dat tot nu het hoofdkwartier was van het leger van Tjoengking in de nieuwe oorlogszone aan den bovenloop van de Woe.

Eilanden in de Alfoerenzee bezet. — Tokio, 6 Aug. (Domei) — Het keizerlijke hoofdkwartier heeft bekend gemaakt: Japansche vlooteenheden hebben op 30 Juli strategische punten bezet op de Kei-eilanden, de Aroe-eilanden en de Tenimber-eilanden in de Alfoeren-zee ten Noorden van Australië.
Welingelichte kringen hebben met betrekking tot de bezetting der Kei-, Aroe- en Tenimber-eilanden als hun meening te kennen gegeven, dat met deze operaties practisch die rondom Nederlandsch-Indië voltoond zijn.
Slechts een deel van Nieuw-Guinea, zoo zeide men, moet nog door de Japansche strijdkrachten bezet worden. De drie eilandengroepen, die door eenheden der Japansche marine zijn bezet, hebben als laatste vijandelijke bases in dit gebied gediend en zijn nu „buitengewoon gevaarlijke bases" geworden voor Japansche operaties tegen de geallieerde strijdkrachten.
De Tenimber-eilanden liggen slechts op 200 zeemijlen van Australië. Men wees er verder op, dat Australië letterlijk onder de overheersching van de Japansche marine is geplaatst, nu de Japansche luchtmacht Noord-Australië zoowel als Port Hedland in West-Australië en Townsville in Oost-Australië heeft aangevallen, terwijl Sydney en Newcastle met succes zijn aangevallen door Japansche duikbooten.
Een groote formatie Japansche bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen heeft gisterochtend een hevigen aanval ondernomen op Kweilin, een belangrijke Tsjoengkineesche basis in de provincie Kwangsi. Volgens een alhier uit Tsjoengking ontvangen bericht werd groote schade aangericht aan vliegveld en andere militaire installaties. Een hevig luchtgevecht vond plaats, waarin de Japansche vliegtuigen een groot aantal Amerikaansche gevechtsvliegtuigen neerschoten.
(D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5196 A.)

A. NEDERLAND. — Discussies over den toekomstigen status van het land. —

In het Juli-nummer van ,,Studentenfront" komt een belangwekkend artikel van de hand van Mr. H. A. M. v. d. Heyden voor over ,,het wezen der Rijksgedachte". Belangwekkend, omdat nu eens niet, gelijk tot dusverre het geval was, wanneer over het Rijk en de Rijksgedachte gesproken of geschreven werd, historische beschouwingen ten beste gegeven worden, doch ditmaal op buitengewoon openhartige wijze, de Rijksgedachte, zooals deze thans wederom opduikt, in verband gebracht wordt met ons Nederlandsche volk en de positie, waarin ons volk na het sluiten van den vrede zal komen te verkeeren. Het probleem derhalve dat allen, die politiek denken kunnen en wien het welzijn van het Nederlandsche volk ter harte gaat, voortdurend bezig houdt. Het is daarom, dat wij deze discussie hier uitvoerig weergeven. Onderstaand laten wij een artikel volgen, dat van de hand van Mr. W. Nije verscheen in ,,De Waag" van 31 Juli 1942.

,,Volgens Mr. v. d. Heyden is het Rijk iets, dat direct behoort tot het Duitsche, niet tot het Nederlandsche of het Fransche volk. Het Rijk is de Duitsch-nationale eenheidsorganisatie, het zeer centralistische Duitsche staatsverband. Ter adstructie van deze opvatting citeert Mr. v. d. H. enkele schrijvers over modern Duitsch staatsrecht (Hubert en Wilhelm Stuckart), die inderdaad onder het ,,Rijk" een centralistisch Duitsch staatsverband verstaan."

Vat men de Rijksgedachte zoo op — als een zeer centralistisch Duitsch eenheidsstreven — dan zijn er vier constructies mogelijk, met betrekking tot de verhouding van de Nederlanden tot dit Rijk:

a. staatkundig opgaan in dit Rijk;
b. inschakeling in dit Rijk in den vorm van een Protectoraat of Generaal-gouvernement;
c. een zelfstandig bestaan als ,,Staat" voeren naast dit Duitsche Rijk, doch onder erkenning van het recht op hegemonie van dit Rijk;
d. een zelfstandig bestaan als ,,Staat" voeren naast het Duitsche Rijk onder aanvaarding van de concreet uitgeoefende hegemonie, zonder deze nochtans als een recht te erkennen.

T.a.v. deze mogelijkheden neemt Mr. v. d. Heyden het volgende standpunt in:

a. Opgaan in dit Rijk zou de ondergang zijn van Nederland's volkschen eigenaard en zelfstandigheid; voor de Nederlandsche taal als voertaal en de Nederlandsche kultuur als staatsdragend fundament, zou geen ruimte gelaten worden. Een bekentenis tot deze Rijksgedachte is derhalve voor Nederlanders volstrekt onaanvaardbaar. (Nu sedert de bekende verklaring van den Führer over annexatie van Nederland, de stem van die enkelen, die op grond van een ontkenning van het bestaan van een Nederlandschen volkschen eigenaard, opgaan in het Duitsche Rijk bepleitten, tot zwijgen is gekomen, behoeft over dit punt verder met niemand geargumenteerd te worden. Het standpunt van v. d. H. wordt door Nederlanders èn Duitschers gedeeld).

b. Inschakeling in dit Rijk in den vorm van een Protectoraat of Generaalgouvernement, zou een ondragelijke beleediging en vernedering voor het Nederlandsche volk zijn, en kan derhalve onder geen voorwaarde in aanmerking komen. (Ik geloof dat t.a.v. dit punt hetzelfde kan worden opgemerkt als onder a. Het verschil in behandeling tusschen Polen en Nederlanders na de bezetting van hun land is trouwens wel een duidelijk bewijs, dat een dergelijke vrees, zoo die bij Nederlanders mocht bestaan, volkomen ongegrond is.)

d. Dit is het standpunt van velen ,,die niet anti- maar ook niet pro zijn" — zij aanvaarden Duitschland's hegemonie, wanneer dat eenmaal onvermijdelijk blijkt, zooals zij zich tot dusverre neerlegden bij Engeland's hegemonie, in het besef, dat voor een werkelijk vrij, naar alle zijden ongebonden bestaan van ons volk, bij de huidige ontwikkeling der samenleving, tòch geen plaats is. Voorloopig zijn zij attentist, wachten zij de ontwikkeling der dingen af. Tusschen haakjes zij opgemerkt, dat bij de werkelijke anti's dezelfde opvattingen te vinden zijn als hierboven aangegeven werden, waarbij men voor ,,Duitsche Rijk" slechts te lezen heeft: ,,Britsche Imperium".

c. Dit standpunt verdedigt Mr. v. d. H. Het Rijk is, zoo merkten wij reeds op, volgens v. d. H., het centralistische Duitsche staatsverband. Dekt het begrip ,,Rijk" zich dan, met het ons zoo vertrouwde begrip ,,Staat"? Is het niets dan een toevalligheid, samenhangende met het feit dat de ,,Länder" zich in de 18e en 19e eeuw van het nieuwere staatsbegrip bedienden, om hun zelfstandigheid en onafhankelijkheid tegenover de andere Duitsche gebieden vast te leggen, juist in een tijd, dat dit staatsbegrip elders het vormend eenheidsbeginsel werd, dat de Nederlanders hun nationale eenheid in een ,,Staat", de Duitschers hun nationale eenheid tenslotte in een ,,Rijk" vonden? Neen, zegt Mr. v. d. H., de benaming ,,Rijk" is opzettelijk gekozen, om aan te geven, dat de hier ontstane centrale eenheidsstaat, niet een staat wil zijn gelijk iedere andere, één derhalve, die zich niet mengen zal in het doen en laten van de ander, doch een organisme, dat voor zich de hegemonie binnen een bepaalde ruimte opeischt. Het wezen van het Rijk is, dat het een recht op hegemonie bezit, dat het, — anders dan een Staat — juist wèl anderen aangaat, zich juist wèl met anderen bemoeit. ,,De Staat bestond slechts op zichzelf en voor zichzelf en had geen ander doel dan zichzelf, doch het Rijk bestaat voor Europa, het heeft een taak, die hemzelf te boven gaat en zonder welke het een zinlooze machtsaanmatiging zou worden". Den rechtsgrond, voor het door hem erkende recht op hegemonie, zoekt v. d. H. dus in de taak, die het Rijk in Europa zou hebben, de taak om als orde-scheppende en orde-handhavende macht op te treden.

Dit nu is mij ten eenen male onvoldoende. Deze taak namelijk rust op ieder, die op een gegeven tijdstip de macht heeft om die taak te volbrengen en werd in den loop der geschiedenis dan ook — met meer of minder succes — door ieder uitgeoefend. Waarom deze taak in beginsel op den Duitschen Staat zou rusten en niet b.v. op den Franschen of Italiaanschen of op verscheidene tezamen (Volkenbond!) is mij zonder nadere rechtvaardiging niet duidelijk. Of moet ik die nadere rechtvaardiging halen uit v. d. H.'s opmerkingen over de rassenverscheidenheid en het geloof in de ongelijkheid? Maar dan moet ik toch een kortsluiting in de redeneering constateeren. Want die rassengedachte, dat geloof in de superioriteit van het Noordras, is juist de diepere rechtsgrond voor de aanspraak op hegemonie van dat andere Rijk, waar v. d. H. niet aan wil, dat Rijk gebaseerd op de eenheid van ras: het Groot-Germaansche Rijk! Waarover zoo aanstonds nader.

Is het evenwel uitsluitend een machtskwestie, rust de taak op hem, die de middelen heeft deze taak te vervullen, dan kan men niet van een principieel recht spreken; integendeel, men zou dan het streven van iederen anderen staat naar het innemen van die machtspositie als een geoorloofd streven moeten erkennen! Maar ook om andere redenen komt schrijvers betoog mij zonderling voor. Hoe kan hij, die zoo schermt met ,,waardigheid van het Nederlandsche Volk" met ,,eergevoel" en ,,zelfbewustzijn" het recht op hegemonie van een ander erkennen? Hoe brengt hij het in overeenstemming met deze begrippen om voor ons land een positie als van Slowakije te bepleiten? Ik ken den schrijver persoonlijk zeer goed, wéét, hoe hij zich vroeger altijd gekant heeft tegen het loopen aan den leiband van Engeland, hoe hij tóen een voorstander was van dat tertium: een Dietsch imperium (Vlaanderen—Zuid-Afrika, Indië—Nederland), dat voor zijn werkelijke zelfstandigheid en onafhankelijkheid de basis vond in het middelaarschap tusschen het Europeesche continent eenerzijds en het Britsche Imperium anderzijds. Ziet hij niet, dat de hegemonie-gedachte, die hij voorstaat, tot Duitsch imperialisme voert; slechts gradueel, niet principieel verschilt van dat, waartegen hij zoo heftig fulmineert: opgaan in het Duitsche Rijk? Ik vraag allen, die uit dit Dietsch-nationalistische kamp komen: kan deze gedachte vruchtbaar zijn voor het Nederlandsche volk, welks welzijn ons allen zoo ter harte gaat? Zouden wij in deze constructie den armslag krijgen, die noodig is om ons te herstellen van de klappen, die wij opgeloopen hebben? Het lijkt mij, op zijn zachtst uitgedrukt, hoogst twijfelachtig!

De Rijksgedachte

Het Groot-Germaansche Rijk. — Neen, vruchtbaar voor het Nederlandsche volk kan m.i. alleen maar zijn de gedachte van het Groot-Germaansche Rijk. Alleen dan kan het Nederlandsche Volk weer den zoo noodigen armslag krijgen om de aanwezige talenten tot ontwikkeling te brengen. V. d. H. zelf schrijft over deze Rijksgedachte: ,,Er bestaat een strooming, die de Rijksgedachte interpreteert als de eenheid van het ras. M.a.w. alles wat van Germaanschen bloede is, moet in één Rijk vereenigd worden. Nu is het merkwaardig, dat men zich rondom deze Rijksgedachte gaarne in een zoo groot mogelijke vaagheid hult. Wanneer men vraagt, goed, het Rijk is de eenheid van allen, die van Germaanschen bloede zijn, maar hoe zal het Rijk er dan uitzien? Zal dit Rijk de zelfstandige volksstaten binnen het Rijksverband erkennen of niet, zal dit Rijk m.a.w. een centraal bestuursapparaat scheppen of zal het slechts een apparaat voor de tusschenvolksche Rijks-verhoudingen maken, dan krijgt men steevast te hooren, dat dit juridische spitsvondigheden zijn, waarmede men zich in dezen grooten tijd niet kan ophouden, dan betoogt men, dat het ,,Rijk" een kwestie is van den geest en van het verlangen en dat alle vormen van later zorg zijn. Dit is een schromelijke onderschatting van den ,,vorm" als factor van het leven. Wij vragen van hen, die de Rijksgedachte als een eenheid voorstaan een uitspraak omtrent de klare vormen en wij zullen het onze er gaarne toe bijdragen. Wanneer men de Rijksgedachte verder voert dan wij dit deden in het gezegde: het wezen van het Rijk is, dat het allen in Europa aangaat, en wanneer men het Rijk als een Germaansche eenheid ziet, dan willen wij opmerken, dat dit Rijk dan uit een gemeenebest van Germaansche volken zal moeten bestaan, omdat momenteel de volken de staatsvormende elementen zijn. Het Rijk als gemeenebest van zelfstandige Germaansche Volken, zou, naar ik meen, een zeer vruchtbare en grootsche toekomst zijn. De Leiders der Volken

zouden voor alles wat hun verhouding tot het geheel aangaat, verantwoordelijk aan den Führer zijn, doch binnen hun volk zijn zij de alleen beslissende en verantwoordelijke macht, met een eigen apparaat en volksorganisatie, met eigen taal en cultuur. De eenheid bestaat slechts in den top van het Rijk. Dit is naar mijn meening een reëele inhoud voor die Rijksgedachte als eenheidsstructuur.

Doch . . . „En dan voert schrijver zijn bezwaren aan: De Duitschers zelf verstaan onder „Rijk" niet het Groot-Germaansche Rijk, doch het Duitsche Rijk en hij verwijst naar Huber en Stuckart. „Zoolang dit Rijksbegrip voor den Duitscher niet over het enge staatskarakter zal zijn uitgegroeid, zoolang zullen wij als Nederlanders daar tegenover gereserveerd moeten staan". Hierbij vergeet schrijver evenwel, dat deze nieuwe Rijksgedachte, eerst sedert kort bestaat, dat zij eerst gewekt is, toen de Duitschers bij hun strijd om zelfbehoud, op andere Germaansche volkeren stootten.

„Het gaat hier niet", ik citeer hier Storm d.d. 24 Juli 1942, „om een reeds bestaand Rijk, een eerste, tweede of derde Rijk, maar om iets nieuws, dat nog geboren moet worden, om een vorm van Germaansch leven, die behalve door Duitschers ook — en naar wij verwachten en willen niet het minst — door de volken der randgebieden van het oude Rijk zal worden geschapen. Deze nieuwe Rijksgedachte, is ook in het derde Rijk nog een onbegrijpelijke gedachte, want ook daar is men nog dikwijls bevangen in een Duitsch-nationale en staatsche Rijksgedachte, die voor ons reeds een uiting van verstarrend reactionnair denken is geworden. Het moet dan ook ronduit gezegd worden, dat ginds onze jonge en revolutionnaire gedachte van het komende Rijk, dezelfde onrust bij staats nationaal denkende lieden weet te verwekken, als dit hier het geval is. Het staatsche karakter van het huidige Rijksbegrip, of dit nu geformuleerd is door de juristen Huber en Stuckart of door andere rechtsgeleerden, moet dan ook niet verward worden met het wezen van het komende Rijk, want zoolang de Rijksidee niet boven dit zuivere staatskarakter zal zijn uitgegroeid, beantwoordt het ook niet aan de gedachte waarvoor wij strijden. De bezieling, die van onze Rijksgedachte uitgaat, berust echter juist voor een groot deel op het geloof, dat ook wij — en de sterksten en meest overtuigden zeggen zelfs „juist wij" — dezen groei van staatsche tot volksche Rijksgedachte zullen bewerkstelligen, uit hoofde van onzen aard en onze vermogens."

Dit Groot-Germaansche Rijk, zal dan binnen de Europeesch-Afrikaansche levensruimte als ordenende en leidinggevende macht optreden. Wanneer v. d. H. zegt: „Het wezen van de Rijksgedachte is, dat het gelooft in de ongelijkheid, dat het doordrongen is van het besef, dat er „leiders" en „geleiden" op deze wereld zijn", dan kan dat alleen op deze Rijksgedachte slaan. Het geloof in de meerwaardigheid van het Noordras, als kultuur-scheppend ras bij uitnemendheid, is rechtsgrond voor den aanspraak op hegemonie van dit Groot-Germaansche Rijk, niet van eenige staatsche organisatie! Als tweede bezwaar tegen deze nieuwe Rijksgedachte voert v. d. H. aan: de vaagheid. Maar wat wil hij dan? Toch zeker niet van achter de schrijftafel concrete vormen geven aan dat, wat nog in de eerste stadia van zijn groei verkeert? Dat zou zeer on-nationaal-socialistisch zijn! Dit Groot Germaansche Rijk moet nog geboren worden — juist wij, (zie Storm) kunnen bij deze geboorte invloed uitoefenen; laten wij ons dan niet afzijdig houden onder het motto: „eerst zien wat het wordt". Reeds te vaak bleven Nederlanders in het nabije verleden achter om later te moeten constateeren dat de ontwikkeling ook zonder hen plaats gevonden had. Het is duidelijk, dat men zich zonder een zeker vertrouwen te bezitten, niet voor deze gedachte kan inzetten; men moet eenerzijds vertrouwen hebben in de opperste Duitsche leiding, anderzijds — en in verband met de opmerking van Storm, dat juist in de randgebieden deze groei van het Rijk van Duitsch staatsche organisatie tot gemeenebest van Germaansche volken bewerkstelligd zal moeten worden, dit wel haast op de eerste plaats — vertrouwen in eigen capaciteiten. Mist men dit vertrouwen, vreest men — en dit is de vrees van tal van Nederlanders — dat ons volk ten onder zal gaan, wanneer het zich zoo, onbeschut door grenspalen en douanebeambten, in de groote ruimte stort, dan kan men m.i. moeilijk een ander standpunt innemen, dan dat van dien vriend van mij, wien ook altijd een machtig Dietsch Rijk als ideaal en politiek doel voor oogen stond en die thans, tegen alle verwachtingen in, hoopt op een Engelsch-Amerikaansche overwinning, om, zooals hij zegt, daarna den strijd voor dit politieke doel, opnieuw te beginnen. Dat er nog een toekomst voor ons volk verkregen kan worden in de constructie van ons werelddeel, zooals die Mr. v. d. H. blijkens zijn artikel, voor oogen staat, gelooft nóch hij, nóch ik.

Fertium non datur. — Deze constructie van Mr. v. d. H. is de laatste schans van de strijders voor een Dietsch imperium, die niet, zooals bovenaangehaalde vriend, tot het anti-standpunt overgegaan zijn. Zij déden dat niet, hetzij, omdat zij inzagen, dat na een geallieerde overwinning het probleem, waarvoor zij nu staan zich weer in vollen omvang, maar dan naar de andere zijde, voor zou doen en zij dan — op grond van de negatie van het Volksche beginsel aan die zijde — op veel minder begrip meenden te kunnen rekenen, hetzij omdat zij beseften, dat een geallieerde overwinning onvermijdelijk het bolsjewisme over Europa zou brengen en zij ervan overtuigd waren, dat dan voor geen enkele volksche zelfstandigheid plaats zou zijn, hetzij, omdat zij alleen maar een overwinning der as-mogendheden verwachten. De opvatting van bovenaangehaalden vriend derhalve niet deelend, zagen zij evenmin de nieuwe politieke perspectieven, die een Groot-Germaansch Rijk ons volk zou kunnen bieden. Zij hoopten en hopen nog steeds op een zelfstandig Dietsch Rijk, dat als gewaardeerde partner aan Europa's her-organisatie mede zou kunnen werken. Ook ik had tot voor kort die hoop. Naar mate echter de kans, dat deze oorlog alsnog, tengevolge van een hervinden van het nuchtere, gezonde verstand in de Angelsaksische wereld, met een compromis tusschen Duitschland en Engeland zou eindigen, kleiner en kleiner werd, vervloog deze hoop. Want, zooals ik reeds opmerkte, dan zou de basis voor onze zelfstandigheid in ons middelaarschap tusschen deze twee machten, gevonden zijn. Met het verlies van onze Indische bezittingen evenwel, verdween ook het laatste vleugje hoop. Wat kan men thans nog voor mogelijkheden, voor een Nederlandschen rompstaat — zónder koloniën doch mét een veel te groote bevolking op een zeer begrensd gebied — zien, wanneer wij halsstarrig aan onze zelfstandigheid en onafhankelijkheid vasthouden? Neen, nieuwe wegen moeten bewandeld worden, niet de geest der kleinmoedigen, der behoudzuchtigen, doch de geest der pioniers, de geest van Coen, moet thans ons volk leiden!

De idieëele kant. — Ik ben mij er ten volle van bewust tot dusverre zeer „fascistisch", misschien wel eenigszins „machiavellistisch" geredeneerd te hebben. Met opzet — want niet graag zou ik mijn beschouwingen door schrijver gekenschetst zien als „het idealisme van een paar heet-aanloopende zielen", waartegenover zijn beschouwing dan zou correspondeeren met „de nuchtere opvatting van den man uit de sfeer van de practijk". Bovendien — kwamen de meeste der huidige nationaal-socialisten en in het bijzonder zij, die altijd het Dietsche Imperium nagestreefd hebben, niet voort uit het fascistische kamp? Zullen zij derhalve deze taal niet het beste verstaan? Maar toch wil ik de gedachte van het Groot Germaansche Rijk nog even belichten van zuiver ideëele zijde, dus niet vanuit het standpunt van den Dietscher, gelijk hierboven. Wanneer deze oorlog ten einde zal zijn, zullen er naar wij verwachten drie groote levensruimte-gebieden op de wereld zijn, n.l. Noord- en Zuid-Amerika, onder contrôle van de Vereenigde Staten; Azië en Australië onder contrôle van Japan en Europa-Afrika onder Germaansche contrôle en leiding. Op de schouders van den Noordras-mensch zal dan de verantwoordelijkheid komen te rusten voor de orde en de rust in deze levensruimte, voor de harmonische ontwikkeling der in dat gebied levende volken, voor den economischen vooruitgang en den socialen toestand in het algemeen. Voorbestemd als dit ras, met zijn fijn gevoel voor politiek, zijn organisatietalent, zijn heerscherskwaliteiten en zijn vindingrijken doortastenden geest, is tot leiding geven, valt er niet aan te twijfelen of er zal binnen deze levensruimte een opbloei plaats vinden als tot nu toe ongekend is in eenige periode der geschiedenis, mits niet . . . Ja, mits niet, gelijk zoo dikwijls reeds, deze Noordras-mensch zijn krachten uitput in broedertwisten. De laatste jaren viel er reeds, ethnologisch, een terugdringen van het Noordras te constateeren (vooral Duitschland vertoont dit beeld sterk); na dezen oorlog, waarin zoo veel van het allerbeste bloed vergoten wordt, zullen de aspecten voor het Noordras ongetwijfeld nog ongunstiger zijn. Nog éénmaal een broederkrijg en het zou met het Noordras gedaan zijn. Wat dit voor een Europeesch-Afrikaansche levensruimte zou beteekenen is nauwelijks te bevroeden. Niet alleen zouden de aan hun lot overgelaten volken uit den band springen en veel van wat Noordsch organisatietalent gewrocht had vernietigen, niet alleen zou een heel economisch bestel in elkaar storten, maar tevens zou de geheele Westersche kultuur prijs gegeven worden aan altijd klaar staande horden uit het Oosten. Het is daarom, dat alles vermeden dient te worden, dat nog eens tot een broederkrijg zou kunnen leiden. De kiemen hiertoe dienen van den aanvang af verwijderd te worden. Een afzonderlijke staat van Noordsche menschen, die de hegemonie van een anderen grootendeels eveneens Noordschen staat, erkennen moet, is zonder twijfel zoo'n kiem. Want geen Noordsch volk, trotsch en fier van aard, verdraagt op den duur de hegemonie van een ander volk — ook niet van een broedervolk (zie Noorwegen-Zweden!). Een nauw samengaan, politiek gelijkberechtigd, onder eerbiediging van een zekere kultureele zelfstandigheid der rasvariëteiten, is hier de weg die tot verbroedering leidt. Maar ook ter richtige vervulling van de taak in de Eur-Afrikaansche levensruimte is het nauwste samengaan gewenscht. Uitgestrekt immers zijn de Russische vlakten, onmetelijk de Afrikaansche oerwouden. Wil het Noordras, dat straks uitzwermen zal over heel deze ruimte, niet opgeslokt worden, dan dient de „Führerschicht" voldoende talrijk te zijn. Een inschakelen van allen die van Noordschen bloede zijn — Zweden, Noren, Denen, Nederlanders en Duitschers en wie weet, mis-

schien, straks ook nog Engelschen — is een eisch van zelfbehoud van ons ras. Het Groot-Germaansche Rijk opent hiertoe de perspectieven — wat staan wij dan nog terzijde, als voorzichtige kooplui vreezend de „voorbarigheid"?

De **„Nieuwe Rotterdamsche Courant"**, die zich op 29 Juli 1942 eveneens met dit onderwerp bezighield, sloot zich aan bij de gedachteontwikkeling van „Storm". Het blad schreef o.m.: De nieuwe Rijksgedachte is niet anders dan de verankering in de geschiedenis van wat wij als zulk een dringende noodzaak eener nieuwe Europeesche eenheid ervaren, dat wij ons waarlijk niet in luchtkasteelen kunnen verlustigen, niet volgens algemeen geldige schema's kunnen blijven denken, maar moeten uitgaan van de werkelijkheid, zooals deze zich telkens voor éénmaal voordoet, met den wil om deze werkelijkheid niet alleen te aanvaarden, maar haar mede te herscheppen tot onze werkelijkheid, de verwezenlijking van onzen droom. In de werkelijkheid, waarbij wij moeten beginnen, ligt dat ook wel degelijk als mogelijkheid opgesloten. Het is niet slechts Storm, dat schrijft, dat „zich bekennen tot de Rijksgedachte in de beteekenis van het dynamisch-groeiende, waaraan wij zelf aandeel hebben, waarbij wij zelf mede stuwen, dus heel iets anders is dan „annexionistisch" denken". Zoo schrijft bijv. ook prof. Hunke, dien we hier niet voor de eerste maal aanhalen: „Deze opvatting van levensruimte echter legt tegelijk de economische verhouding van Duitschland tot de andere volkeren van het continent vast. Met den eisch van de Duitsche levensruimte is meteen de bekrachtiging van de levensruimte der andere volkeren uitgesproken .... De economisch-politieke ordening van de toekomst zal volgens de wet van de zwaartekracht door het Duitsche volk bepaald worden. Het Duitsche Rijk is het grootste van het vasteland; het zet de orde in, die den vrede brengt. Deze leiding beteekent echter ook principieel slechts de regeling van de orde, niet echter het streven naar heerschappij over de andere volkeren. Voor onderdrukking van vreemd volksdom en de exploitatie van vreemde werkkrachten is in dit systeem geen plaats; zij zouden tenslotte in tegenspraak komen met de grondgedachte van de nieuwe orde".

Zoo heeft ook de **Frankfurter Zeitung** het onlangs geformuleerd: „Het gaat om de economische en militair-technische organisatie van de grootere ruimte boven de nationale staten uit, maar met behoud van de nationale staatsgedachte". Zeker, we moeten daarbij goed voor oogen houden, wat dat alles in de praktijk beteekent, we droomen niet weg. Rijksminister Dr. Frank, de gouverneur-generaal van Polen, zeide het dezer dagen in de Heidelbergsche universiteit: „De Duitsche overwinning zal de definitieve pacificatie van Europa beteekenen. Dan zal Europa een echte gemeenschap worden, die het nooit is geweest, daar aan het oude volkenrecht het laatste element ontbrak, een uitvoerend orgaan. Duitschland en Italië zijn besloten deze taak op zich te nemen." Hij bracht deze gedachte in rechtstreeksch verband met die aan een nieuwe Europeesche rechtsorde. De vergelijking dringt zich op met hetgeen Cordell Hull over recht en leiding in het nieuwe wereldbestel heeft gezegd. Maar dan tevens het groote onderscheid. Waar Hull een rechtsorde bepleitte was het ter camouflage van een machtsaanspraak, in een verlengstuk van machtsuitoefening, slechts daarom geconstrueerd, omdat de werkelijke macht ontbrak. Als Frank van een nieuwe rechtsorde spreekt is dat op den grondslag van werkelijke macht: en zoo is het immers steeds geweest, dat het recht eerst zuiver wordt door de macht om het te verwezenlijken. Daarom moeten we ook de consequentie van de hegemoniale strekking van de nieuwe Rijksgedachte onder oogen durven zien: dat in de Europeesche werkgemeenschap Duitschland (en Italië) om zoo te zeggen de uitvoerende macht zullen vormen. Maar dit beteekent nog niet, dat voor de andere Europeesche volkeren, voor een volk als het onze, in deze gemeenschap geen beslissende taak te vinden is. Deze taak te realiseeren, dat is onze weg.

A. BRITSCH-INDIE. — Ontwikkeling der onafhankelijkheidsbeweging. —

Op 15 Juli nam het werkcomité van de Congrespartij een resolutie aan, die op 7 Augustus in Bombay aan de vergadering van de Congrespartij voorgelegd zal worden. Zij omvat in het eerste deel de tot de Engelsche regeering gerichte eisch, „Indië in politiek opzicht onmiddellijk te ontruimen". In geval dit niet geschiedt, zal de Congrespartij zich gedwongen zien „haar totale geweldlooze kracht voor de ongehoorzaamheidsbeweging in te zetten". In het tweede deel verklaart de Congrespartij er mede accoord te gaan, dat geallieerde en Britsche strijdkrachten in Indië verblijven om de Japanners af te weren en om hulp aan China te verleenen.

In een officieuze verklaring uit Londen werd medegedeeld, dat de bevoegde Engelsche instanties — zooals woordelijk gezegd wordt — „er nog eens uitdrukkelijk op wijzen, dat gedurende den oorlog iedere principieele wijziging van den status van Britsch-Indië uitgesloten blijft en dat de Britsche regeering de Congrespartij niet als de alleenverantwoordelijke politieke factor in Indië erkennen kan, in het bijzonder niet, zoolang dit Congres onder den invloed van Gandhi staat". De Engelsche regeering zou onmiddellijk de scherpste maatregelen moeten nemen, „wanneer de nieuwe campagne de oorlogsinspanning tot verdediging van Britsch-Indië in gevaar zou brengen."

Mahatma Gandhi verklaarde op 20 Juli aan een vertegenwoordiger van het Chineesche Nanking-regeeringsblad „Central Daily News", dat Engeland, de Ver. Staten, China en de Sovjet-Unie nu de mogelijkheid bezitten om ten aanzien van het Indische vraagstuk een voorstel te doen. Zou dit voorstel worden aangenomen, dan zou het Congres zich onmiddellijk daarmede bezighouden. Gandhi verklaarde zich bereid, met den onderkoning van Indië middelen tot vermijding van een conflict te beramen.

Op 21 Juli zeide Gandhi woordelijk tot een vertegenwoordiger van de „Daily Telegraph": „Wij zullen niet aarzelen, tot het uiterste te gaan, wanneer blijkt, dat onze voorstellen op de geallieerden geen indruk maken. Wij wenschen geen onderhandelingen, hoewel wij niet zoo grof zijn, te zeggen, dat wij met niemand willen spreken".

De president van de Congrespartij, Azad, verklaarde op 20 Juli, dat het eerste doel der Congrespartij de volledige onafhankelijkheid van Britsch-Indië is. Zoodra Indië vrij is zal de samenwerking tusschen de verschillende partijen vanzelf ontstaan, aangezien de nu bestaande meeningsverschillen kunstmatig door het Engelsche bestuur worden gevoed.

Ten aanzien van de opheffing van het verbod van de Communistische Partij in Britsch-Indië werd door de Indische regeering de volgende verklaring gepubliceerd: De communistische partij heeft in haar oproepen en verklaringen aan haar leden bekendgemaakt, dat zij een koersverandering heeft ingevoerd. Zij erkent, dat de tegenwoordige oorlog een volksoorlog is, waaraan het Indische volk in zijn eigen belang gemeenschappelijk met de vrijheidslievende naties moet deelnemen, en dat de partij voornemens is, haar energie ter bevordering van de gemeenschappelijke samenwerking in te zetten. De Indische regeering heeft deze verklaring welwillend aangenomen en hoopt, dat dit plan in de practijk tot uitvoering zal komen. Om de communistische partij in staat te stellen op legale wijze te werken, heeft de regeering besloten het bestaande verbod voor de partij en haar orgaan „Nationaal Front" op te heffen. De Indische regeering en de provinciale besturen hebben besloten tot een matiging van de maatregelen, waardoor talrijke aan de communistische partij verbonden personen werden getroffen, aangezien deze zich thans tot een samenwerking voor de gemeenschappelijke oorlogsinspanning bereid verklaren. De regeering zal nu den thans ingeslagen weg zoo ver mogelijk volgen en in elk afzonderlijk geval de veroordeeling van een lid van de communistische partij — voor zoover hij niet schuldig bevonden werd aan geweldpleging — onderwerpen aan een nauwkeurig onderzoek. Zij is van meening, dat de vrijgelatenen zich geheel en al zullen wijden aan de medewerking aan de oorlogsinspanning.

Gandhi eischt nogmaals, dat de Engelschen Indië verlaten. — Stockholm, 4 Aug. (D.N.B.) — De Britsche berichtendienst publiceert den tekst van het besluit, dat Gandhi aan het dagelijksche bestuur van de Congrespartij heeft voorgelegd. Gandhi zegt daarin, dat de voorstellen van het Britsche oorlogskabinet, die door Sir Stafford Cripps werden uiteengezet, het Britsche imperialisme als nooit te voren in al zijn naaktheid hebben onthuld. Het dagelijksche bestuur, aldus Gandhi's motie, is van meening, dat Engeland niet in staat is Britsch-Indië te verdedigen en dat er een eeuwige strijd tusschen de belangen van Indië en van Engeland bestaat. Omdat Engeland jegens Indië nog steeds een politiek van wantrouwen voert, is er geen reden, waarom de verdediging van Indië niet zou worden toevertrouwd aan de gekozen vertegenwoordigers van Indië. De deelneming van Britsch-Indië aan den oorlog, aldus Gandhi, heeft niet den steun der Indische bevolking, maar is een zuiver Britsche daad. Als Indië vrij wordt, zal de eerste stap waarschijnlijk zijn met Japan te onderhandelen. Het bestuur is daarom van meening, dat de Engelschen zich uit Indië moeten terugtrekken. De problemen van de minderheden in Britsch-Indië zijn een werk der Britsche regeering en zij zouden tezamen met de Engelschen verdwijnen. Op grond van dit alles verzoekt het dagelijksche bestuur Engeland in het belang van zijn eigen veiligheid, de veiligheid van Indië en de zaak van den wereldvrede, Indië vrij te laten, zelfs als Engeland geen afstand doet van al zijn Aziatische en Afrikaansche bezittingen. Het bestuur wenscht het Japansche volk en de Japansche regeering de verzekering te geven, dat Indië geen vijandschap tegen Japan of tegen een anderen staat koestert.

Huiszoeking in het gebouw der Congresvergadering. — Berlijn, 5 Aug. (A.N.P.) — De regeering van den vice-koning van Indië heeft drie dagen voor het bijeenkomen van het plenum der Congrespartij in Bombay, inbreuk op het recht gepleegd door de dienstlokalen van de Al-Indische congrescommissie door de politie te doen doorzoeken en daar documenten in beslag te laten nemen. Zij heeft zich op die wijze in het bezit gesteld van de protocollen, welke de ontwerpen behelzen voor de vrijheidsresolutie van het Congres. Vervolgens heeft zij, zonder

de goedkeuring van Gandhi te vragen, een document gepubliceerd met het voorstel, dat Gandhi op 7 Aug. aan het plenum van het Congres ter goedkeuring wilde aanbevelen. In dit ontwerp staat een, naar beweerd wordt, van Gandhi afkomstige passage, die hierop neerkomt, dat Indië, zoodra het zijn vrijheid zou hebben verkregen, terstond onderhandelingen zou aanknoopen met de Japanners. Pandit Nehroe zou wijziging geëischt hebben van deze passage met de motiveering, dat daarin een indirecte uitspraak voor de landen van het Driemogendhedenpact gezien zou kunnen worden.

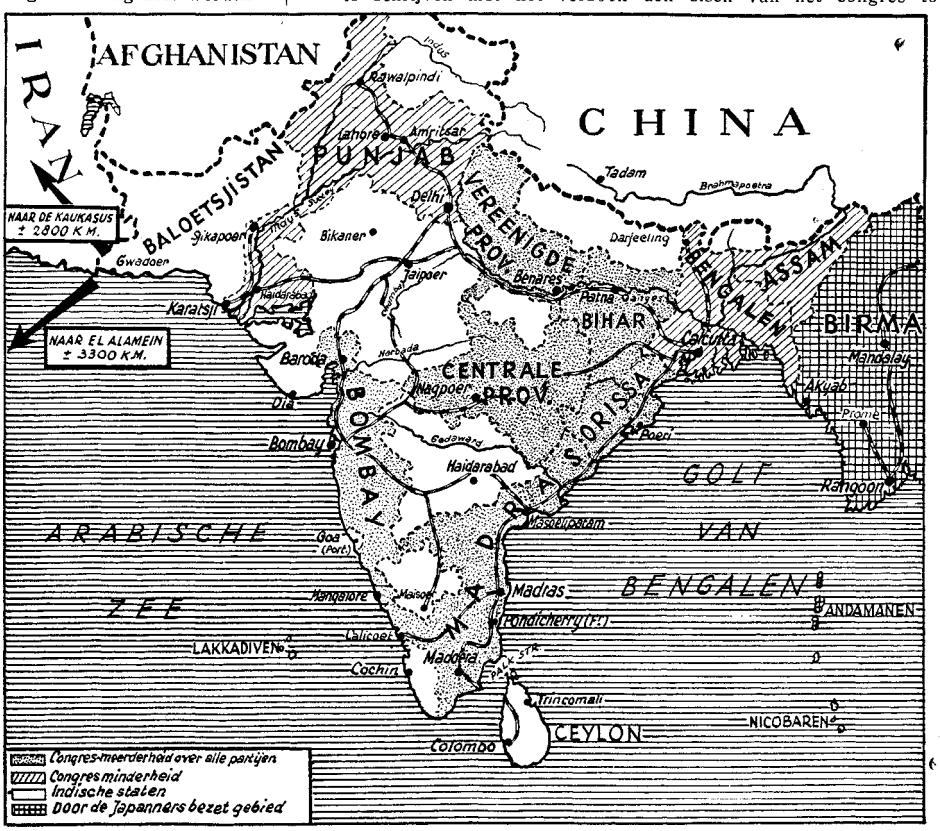
Radiorede van Behari Bose. — Bangkok, 5 Aug. (D.N.B.) — Pasj Behari Bose, voorzitter van den bestuursraad der Voor-Indische Onafhankelijkheidsliga, heeft voor den omroep te Bangkok in een rede tot zijn landslieden gezegd: ,,Het is het vaste voornemen van Japan, de Engelsch-Amerikaansche steunpunten in Indië te vernietigen en wanneer gij in Indië dat niet kunt bereiken, zal Japan het zelf doen. Engeland zal zonder twijfel dezen oorlog verliezen. Japan heeft de Engelschen uit Oost-Azië verdreven, Duitschland heeft Britsche strijdkrachten in het Westen vernietigd en ook de hulp der Ver. Staten zal Engeland niet kunnen redden. Engelsche vrijheidsbeloften voor het einde van den oorlog kunnen Indië niet baten, omdat het Britsche Rijk in dezen strijd vernietigd zal worden. Maar ook een onmiddellijk vrijheidsaanbod van Engeland mag niet worden aangenomen, omdat dit zou beteekenen, dat Indië aan de zijde van Engeland aan den oorlog zou moeten deelnemen en dus eveneens vernietigd zou worden. Buiten Indië is alle hulp voorbereid. Indische soldaten, vroeger door de Engelschen gebruikt voor de onderdrukking van kleine landen, zullen voor de vrijheid van hun vaderland vechten tot de overwinning is behaald. Laten wij vol zelfvertrouwen en geloof in de toekomst van Indië, geschaard om Gandhi, opmarcheeren tot de volledige vrijheid is bereikt."

Dreigende woorden van Sir Stafford Cripps; Afwijzende houding der Britsche regeering. — 6 Aug. — Naar de ,,Deutsche Zeitung i. d. Niederlanden" meldt, wijzen berichten uit Londen er op, dat de Engelsche regeering in Britsch-Indië een ultimatum aan de Congrespartij voorbereidt. Sir Stafford Cripps heeft te Londen de verklaring afgelegd, dat Engeland voornemens is ,,tot het einde van den oorlog de wetten en de openbare orde in Br.-Indië te handhaven". Hij herhaalde de vage beloften, die de Indische bevolking reeds in den vorigen oorlog werden gedaan, in zake de mogelijkheid van een zelfstandig bewind. ,,Niemand kan verwachten, dat de regeering van Engeland of de onder-koning zich door dreigementen laten intimideeren. Dreigementen der bevolking kunnen slechts tot een conflict leiden."

Japansche verklaring. — Tokio, 6 Aug. (D.N.B.) — De woordvoerder van de Japansche regeering, Hori, verklaarde met betrekking tot de houding van Japan tegenover Br.-Indië o.a., dat Japan de onafhankelijkheidsbeweging met warme sympathie en een helder begrip begroet. Door een terugtocht van de Engelschen en van de geallieerden uit Indië en door het verkrijgen van de onafhankelijkheid kan Indië er zeker van zijn, niet in den oorlog te worden gesleept en verschoond te blijven van de inmenging van buitenlandsche machten in binnenlandsche aangelegenheden. Het lot van het Indische volk en dat van de komende generaties hangt thans, aldus Hori, van de resultaten der conferentie in Bombay af en den weg, dien men hierna zal inslaan.

Rede van Mahatma Gandhi. — Stockholm, 7 Aug. (D.N.B.) — In zijn rede voor de comm. v. h. Voor-Ind. Congres heeft Gandhi o.m. verklaard, dat Indië slechts door strijd zijn vrijheid kan verkrijgen. De Engelschen, aldus zeide Gandhi, zullen ons onze vrijheid moeten geven, wanneer wij voldoende offers hebben gebracht en onze kracht hebben bewezen. Op een persconferentie is op 6 Aug. aan Gandhi de vraag gesteld of hij de ,,duidelijke verzekering" wilde geven, dat hij thans niet overweegt onderhandelingen met Japan te openen, zoo meldt de Britsche berichtendienst uit Bombay. Gandhi antwoordde, dat hij een dergelijke verklaring niet kon afleggen. Hij zeide echter verder, dat hij, wanneer hij met Japan zou onderhandelen, dit ,,uitsluitend en alleen in het belang van de geallieerde zaak" zou doen. Vóór het openen van onderhandelingen, zoo heeft Gandhi verder verklaard, moet de onafhankelijkheid van Indië verwezenlijkt zijn en dan moet toestemming van de vrije Indische regeering zijn ontvangen voor zulke onderhandelingen. Op een vraag naar de soort van geweldlooze maatregelen, die hij zou nemen, antwoordde Gandhi, dat een algemeene staking niet buiten zijn overwegingen ligt en dat hij er niet voor zou terugschrikken, wanneer een algemeene staking ,,tot de laatste noodzakelijkheid" zou worden.

Verklaring van dr. Azad, voorzitter van het Congres. — De voorzitter der Congrespartij, dr. Azad, heeft op het Al-Indische Congres te Bombay naar aanleiding van de laatste verklaring van Sir Stafford Cripps betoogd, dat het dwaasheid is te beweren, dat de Congrespartij anarchie en de volkomen afwezigheid van een regeering in Indië wenscht. Wel wenscht zij een wijziging in het bestuur. De leus ,,laat Indië vrij" beteekent algeheele overdracht van de macht aan de Indiërs. De Britsche berichtendienst meldt uit Bombay, dat het Al-Ind. Congres besloten heeft den voorzitter, dr. Azad, opdracht te geven Roosevelt, Tsjiang Kai-sjek en den Sovjetambassadeur te Londen brieven te schrijven met het verzoek den eisch van het congres tot onafhankelijkheid van Indië te ondersteunen.

Britsch-Indië. (Ontleend aan ,,Das Reich")

Britsch-Indische regeeringsmaatregelen. — 8 Aug. — Uit New Delhi verneemt S.P.T. ten slotte dat de eerste maatregel ter verhindering van den ongehoorzaamheidsveldtocht door de Britsch-Indische regeering is genomen. Er is een verordening uitgevaardigd, die bepaalt, dat de winkels en restaurants op de z.g. ,,treurdagen" der Hindoes niet meer mogen worden gesloten. Tot nu toe was dit middel een machtig wapen in de handen der Hindoes.

Rede van Pandit Nehroe. — Stockholm, 8 Aug. (D.N.B.) — Op 7 Augustus werd door Pandit Nehroe het woord gevoerd op de vergadering van het Congresbestuur. Nehroe's toon was agressiever dan dien van zijn voorgangers. Hij zeide, dat de Britsche regeering de Congrespartij als vijand nummer één beschouwt. De Engelsche regeering denkt er niet aan, Indië zijn vrijheid te geven. Nehroe zeide dan ook er van overtuigd te zijn, dat Indië zich van Engeland moest losmaken om dan de verdediging van het land zelf ter hand te kunnen nemen.

De communistische fractie der partij diende een voorstel in om te komen tot volslagen eenheid in Indië, n.l. door een samengaan met de Moslim-liga. ,,Niet eerder dan wanneer Indië één is, kan de verdediging van het land ter hand worden

genomen", heëtte het in haar verklaring. Deze verdediging zal dan geschieden in samenwerking met de vereenigde naties.

Congresbestuur neemt de voorstellen van Gandhi aan. — 9 Aug. — Op 8 Augustus heeft het hoofdbestuur van het Congres Gandhi's voorstel met groote meerderheid aangenomen.

Tevoren had Gandhi voor het hoofdbestuur van het Congres een rede van twee uur gehouden, waarin hij verklaarde het Indische volk in dezen strijd te zullen leiden. Van den aanvang af, zoo zeide hij, heeft de Congrespartij van geweld afgezien en zij is zich niet van een misdaad bewust, wanneer zij onafhankelijkheid eischt. In weerwil van allen tegenstand zal zij voorwaarts gaan, want Engeland heeft Indië tot het uiterste geprovoceerd. Zich wendende tot Engeland en zijn bondgenooten zeide Gandhi, dat zij thans een niet weerkeerende gelegenheid hadden om Britsch-Indië vrij te verklaren en hun ware bedoelingen te bewijzen. Indien zij deze gelegenheid voorbij zouden laten gaan, zou de geschiedenis eens constateeren, dat zij hun schuld aan Indië niet hadden gedelgd. Gandhi zeide op de bevrijding van Britsch-Indië niet langer te kunnen wachten. Vertraging beteekent een vernedering voor Indië. Er is geen compromis meer mogelijk. Hij besloot met de woorden: „Ik heb mijn plicht tegenover het Congres en het Congres heeft de plicht iets te doen of te sterven". Nadat een tegenvoorstel, dat zich verzette tegen een directen strijd tegen de regeering, van de agenda was afgevoerd, omdat dit voorstel in strijd was met het besluit van het uitvoerend bestuur en ook andere tegenvoorstellen waren verworpen, werd Gandhi's voorstel met groote meerderheid aangenomen. Slechts dertien stemmen waren tegen het voorstel van Gandhi.

Tegenmaatregelen der Britsch-Indische regeering; Congresleiders gearresteerd. — 10 Aug. — Op 9 Augustus is de Engelsche regeering overgegaan tot het nemen van tegenmaatregelen. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

1. Gandhi is op 9 Augustus te Bombay gearresteerd, evenals de voorzitter van de Congrespartij Azad, Pandit Nehroe, Gandhi's adviseur Pawl Patel, de provinciale congresleiders van Bombay, Abmadabad en Poona, alsmede tal van anderen. Gandhi's vrouw is eveneens gearresteerd, omdat zij voornemens was in een massa-bijeenkomst in het Shivajipark te Bombay in plaats van Gandhi het woord te voeren. Evenals Gandhi is zij overgebracht naar een bungalow, het z.g. paleis van Aga Chan te Poona. Alle leden van het uitvoerend bestuur van de Congrespartij worden te Bombay vastgehouden.

2. Nadat de Britsch-Indische regeering had geweigerd met de Congrespartij te onderhandelen op grondslag van Gandhi's eischen, zijn het uitvoerend bestuur der partij, het hoofdbestuur en de plaatselijke besturen in geheel Britsch-Indië verboden. Het drukken of publiceeren van berichten over de ongehoorzaamheidscampagne en de door de regeering daartegen genomen maatregelen, is verboden. Ook vergaderingen van meer dan vijf personen zijn verboden.

3. De provinciale regeeringen zijn gemachtigd de locale autoriteiten naar goeddunken uit te schakelen, wanneer deze niet in den zin van „handhaving der openbare orde" en der „doeltreffende voortzetting van den oorlog" optreden. Men wil den plaatselijken autoriteiten aldus blijkbaar verhinderen de Congresbeweging te steunen.

Wanordelijkheden te Bombay. — 10 Aug. — Het ingrijpen der Britsche autoriteiten leidde in den loop van 9 Augustus tot onlusten te Bombay. Menschenmenigten staken verscheidene autobussen in brand en vielen de politie aan, waarbij men het vooral had gemunt op Europeesche politie-officieren. De politie trad herhaaldelijk met gummistokken en traangas tegen de menigte op en gebruikte vijfmaal de vuurwapens. Niettemin verzamelden zich steeds weer nieuwe massa's voor het Congresgebouw. In het Shivaji-park in het centrum van Bombay, werd in een bijeenkomst van ten minste 30.000 personen, voordat de politie kon ingrijpen, een boodschap van Gandhi uitgedeeld, waarin deze de Indiërs oproept, om zonder geweld te gebruiken in den meest volledigen omvang door stakingen en andere middelen te streven naar een stopzetting van iederen arbeid. De leuze is: „handelen of sterven". Bij het ingrijpen van de politie zouden in geheel Bombay vijf personen zijn gedood en 20 gewond; 15 politiebeambten zijn door steenen gewond. Te Ahmedabad heeft de politie een massa-bijeenkomst ontbonden. In de gebieden van Raipur en Khadia is een uitgaansverbod uitgevaardigd, dat zeven dagen van kracht blijft.

Verklaringen van den onderkoning en den Engelschen minister voor Britsch-Indië, Amery. — 10 Aug. — De Onderkoning van Britsch-Indië heeft een verklaring afgelegd, waarin hij onder meer zeide, dat de Engelsche politiek ten aanzien van Britsch-Indië duidelijk is. Engeland is vastbesloten zijn reeds bekende politiek voort te zetten. Het erkent de Congrespartij niet als woordvoerder voor geheel Britsch-Indië. Aanvaarding der voorstellen van de Congrespartij zou te veel wanorde in de krachtsinspanning voor den oorlog brengen.

In een radiorede heeft de Engelsche minister voor Britsch-Indië, Amery, over den toestand in Indië het volgende verklaard:

Indien de actie van het Congres succes zou hebben opgeleverd, zou de geheele oorlogsinspanning van Indië zijn verlamd, zou de bewapening zijn belemmerd, zou de aanleg van vliegvelden zijn stopgezet en zou het leger tot nietsdoen zijn veroordeeld. Dit zou verraad beteekenen jegens China en Rusland. Het zou beteekenen, dat Indië zich zelf in de „slavernij der Japanners" begaf. Dat wilden de Congresleiders tot stand brengen.

Ten aanzien van deze uitdaging en bedreiging moet de Britsch-Indische regeering snel en krachtig handelen, alvorens de actie wordt begonnen. Dat is ook gebeurd. Bij de straffen heeft de Indische regeering zich beperkt tot maatregelen, die er op waren gericht, erger te voorkomen.

(Archiv d. Gegenw. - Alg. Hbld. - Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Britsch-Indië 5191 A.; Gandhi 5191 A.; Amery 5024 I.; Onderk. 5030 D.; Sir Stafford Cripps 5063 H.)

A. NEDERLAND. — Officieele bekendmaking namens den Weermachtsbevelhebber - Verklaringen uit de burgerij en van de protestantsche Kerkeraden - Vijf gijzelaars doodgeschoten. —

8 Aug. — Ten vervolge op zijn bekendmaking van 13 Juli 1942 tot de geheele Nederlandsche bevolking, die in alle Nederlandsche bladen is verschenen, wordt op bevel van den Weermachtsbevelhebber in Nederland, den Generaal der Vliegers Fr. Christiansen, het volgende officieel medegedeeld: Op 7 Augustus hebben onverantwoordelijke elementen te Rotterdam een aanslag gepleegd op een spoortrein der Duitsche Weermacht. Een Nederlandsche spoorwegbeambte is bij de vervulling van zijn plicht het slachtoffer van dezen aanslag geworden.

Indien niet vóór Vrijdag 14 Augustus a.s. middernacht, de daders zich bij de politie aanmelden, of vooral door medewerking van de bewoners des lands worden geïdentificeerd, zal op grond van de bekendmaking van den Weermachtsbevelhebber in Nederland teruggegrepen worden op een aantal gijzelaars, die met hun leven voor dergelijke daden van sabotage borg staan. Het arresteeren van de daders is thans in het eigen belang van de geheele bevolking zelf, teneinde dit teruggrijpen op de gijzelaars te vermijden. Op tijdige mededeelingen aan een dienstinstantie van de Duitsche Weermacht of de politie, welke tot het grijpen van de daders leiden, stelt de Weermachtsbevelhebber in Nederland een belooning van ƒ 100.000. Mededeelingen worden vertrouwelijk behandeld.

De höhere S.S. en Polizeiführer en commissaris-generaal voor de veiligheid RAUTER, S.S.-Gruppenführer en Luitenant-Generaal der Politie.

Verklaringen uit de burgerij en van de protestantsche Kerkeraden. 13 Aug. — In verband met den bomaanslag te Rotterdam, is door een aantal vooraanstaande personen uit de Rotterdamsche burgerij, een verklaring in de Rotterdamsche dagbladen gepubliceerd, waarin zij duidelijk naar voren brengen, dat de Vrijdag 7 Augustus 1942 te Rotterdam gepleegde bomaanslag op het spoorviaduct te beschouwen is als een onverantwoordelijke daad, die aan dit feit geheel onschuldige medeburgers aan levensgevaar blootstelt.

Voorts hebben de kerkeraden der gezamenlijke Protestantsche Gemeenten in de burgerlijke gemeente Rotterdam verklaard, da ze de daad van sabotage op Vrijdag 7 Augustus, waardoor het leven zoowel van Duitsche als van Nederlandsche staatsburgers in het uiterste gevaar is gebracht, ten strengste veroordeelen.

Vijf gijzelaars doodgeschoten. — 15 Aug. — Aangezien ondanks de uiterst dringende uitnoodiging van den Wehrmachtsbefehlshaber — General der Flieger Christiansen — de daders van den springstofaanslag in Rotterdam te laf zijn geweest om zich aan te melden, zijn de volgende gijzelaars aangepakt en hedenmorgen doodgeschoten: 1. Ruys, Willem, directeur-generaal, Rotterdam; 2. Graaf E. O. G. van Limburg Stirum, Arnhem; 3. Mr. Baelde, Robert, Rotterdam; 4. Bennekers, Christoffel, vroeger hoofdinspecteur van politie, Rotterdam; 5. Baron Alexander Schimmelpenninck van der Oye, Noordgouwe.

Den Haag, 15 Augustus 1942. De höhere S.S. und Polizei-führer Nordwest get. RAUTER, S.S.-Gruppenführer und Generalleutnant d. P. (Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Bekendmak. v. 13 Juli 1942 5174 A.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Uitslag der voorloopige Congresverkiezingen. —

Genève, 10 Aug. (D.N.B.) — De voorloopige verkiezingen voor de verkiezingen voor het Congres, die in den herfst zullen worden gehouden, zijn in de helft der 48 staten geëindigd.

Eenige isolationisten werden verslagen, o.a. de democratische senator Bulow (Zuid-Dakota) en de republikeinen Oliver (Maine) en Jarrett (Pennsylvanië). Daarentegen wisten anderen zich te handhaven. Zoo b.v. de republikeinsche senator Brock (Illinois) en de democratische afgevaardigde O'Connor (Montana) alsmede de Republikeinsche afgevaardigde Robinson (Kentucky). (N. R. Crt.)

A. NEDERLAND. — Openbaar lichaam „De Noord-Oostelijke Polder" ingesteld. —

10 Aug. — In de staatscourant is een besluit opgenomen van de secretarissen-generaal van Binnenlandsche Zaken, Waterstaat, Financiën en Landbouw en Visscherij, waarbij een openbaar lichaam De Noord-Oostelijke Polder wordt ingesteld. Tegelijktijdig worden de grenzen der gemeenten Kampen, Genemuiden, Vollenhove, Blokzijl, Blankenharn, Kuinre, Lemmer en Urk gewijzigd. Het thans van de gemeente Kampen deel uitmakende eiland Schokland wordt bij den Noord-Oostelijken polder gevoegd. Het bestuur van het openbaar lichaam wordt uitgeoefend door een landdrost. Als zoodanig treedt op het hoofd van den dienst, belast met het in cultuur brengen en de kolonisatie van den Noord-Oostelijken polder.

Distributie; splitsing der levensmiddelenkaarten in „stad"- en „land"-kaarten. —

10 Aug. — Officieel wordt medegedeeld, dat voortaan in gemeenten met een uitgesproken stedelijk karakter levensmiddelenkaarten uitgereikt zullen worden met rooden opdruk, terwijl in plaatsen met een typisch landelijk karakter kaarten met zwarten opdruk zullen worden uitgereikt. „Stad"- en „land"-kaarten dus. De „land"-kaarten zullen in de stad niet geldig zijn, de stadkaarten daarentegen wel ten platte-lande. Deze regeling werd getroffen teneinde te voorkomen, dat stedelingen boven hun normale rantsoen nog gebruik kunnen maken van door plattelandsbewoners niet gebruikte bonnen.

N.A.F. - N.V. „Honk en Heem" opgericht. —

10 Aug. — Het N.A.F. heeft ter verbetering van de volkshuisvesting opgericht de N.V. „Honk en Heem". Het N.A.F. ziet een bijzondere taak in de bevordering van den bouw van mooie en gezonde woningen voor de Nederlandsche werkers en zal dan ook zijn werkzaamheden in dit opzicht over het geheele land uitstrekken. Uiteraard zal uitvoering van de plannen van „Honk en Heem" op groote schaal eerst in de toekomst kunnen geschieden, wanneer o.a. de materiaalpositie dit mogelijk maakt.

N.S.B. - Tweedaagsch sportfeest van de N.J.S. te Deventer. —

Deventer, 9 Aug. (A.N.P.) — In het gemeentelijk sportpark te Deventer is een tweedaagsch tournooi van den Nationalen Jeugdstorm gehouden. De Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart, en de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, gaven door hun persoonlijke tegenwoordigheid op den tweeden dag blijk van hun bijzondere belangstelling ten aanzien van de ontwikkeling van de jeugdvorming in den lande.

De hoofdstormer C. van Geelkerken wees er o.a. op, dat de besten der deelnemers zullen worden uitgezonden voor de Europeesche jeugdkampioenschappen te Milaan, waaraan 16 Europeesche landen zullen deelnemen. De jeugdstorm is de gangmaker voor de geheele Nederlandsche jeugd.

De beste athleet, stormer A. Mullaert uit Den Haag, winnaar van de 100 en 400 meter, ontving uit de handen van den Rijkscommissaris een fraai polshorloge als belooning voor zijn prestaties.

Volksgezondheid. - Verklaring van dr. F. O. Bruining, directeur-generaal van de Volksgezondheid. —

9 Aug. — De dir.-gen. van Volksgezondheid, dr. F. O. Bruining, heeft in een persconferentie uiteengezet, welke maatregelen de overheid zal nemen om de volkskracht te versterken. Nadat spr. eraan herinnerd had, dat de zorg voor de volksgezondheid in ons land reeds zeer goed was, wees hij er op, dat deze zorg in het vervolg vooral in prophylactische richting zou gaan. Binnenkort zullen voorschriften verschijnen voor de jeugdtandverzorging. Rheumatiekbestrijding wordt voorbereid, terwijl de tuberculosebestrijding wordt uitgebreid. Het sluiten van vroege huwelijken door gezonde menschen dient te worden bevorderd, waarbij de groote gezinnen in het bijzonder moeten worden gesteund. De zwangere vrouw en de jonge moeder dienen eveneens met zorgen te worden omringd.

Daar de vrouwen gezonde kinderen, die zij zelf kunnen voeden, ter wereld moeten kunnen brengen en ook hun huishouding moeten kunnen verzorgen, zal een keuring voor het huwelijk noodig zijn, waarbij ook de keuze van de(n) echtgenoot(e) met zorg zal moeten geschieden. Dus geen huwelijken meer tusschen te zeer verschillende rassen of met erfelijke gebreken te zwaar belasten. Huwelijken tusschen Ariërs en joden en met leden van Indische volken zullen niet meer worden toegelaten. Hoewel de overheid zich niet zal verzetten tegen huwelijken van Ariërs met menschen van gemengd bloed, mits niet joodsch. Hierdoor zal de invloed van vreemd bloed in ons land vrij snel komen te verdwijnen.

Ten aanzien van bepaalde groepen zwakzinnigen deelde spr. mede, dat deze door isolatie of sterilisatie van het voortplantingsproces dienen te worden uitgesloten, waarbij hij zeide aan sterilisatie de voorkeur te geven. Natuurlijk dient de beoordeeling van deze gevallen op streng wetenschappelijke wijze te geschieden.

Wij hebben de plicht, aldus eindigde dr. Bruining zijn uiteenzetting, te zorgen voor de meest kostbare levende have, die de Schepper ons heeft toevertrouwd, te weten het Nederlandsche volk. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Noord-Oostpolder 5181 B.; C. van Geelkerken 5182 B.; dr. F. O. Bruining 5177 A.)

B. SOVJET-UNIE. — Geheim bevel van Stalin gevonden. —

Berlijn, 10 Aug. (D.N.B.) — Tijdens de gevechten tusschen Don en Kaukasus is de tekst gevonden van een geheim bevel, dat Stalin, in zijn kwaliteit van verdedigingscommissaris der U. D. S. S. R. op 28 Juli 1942 heeft uitgegeven. In dit bevel wordt o.a. gezegd, dat de terugtocht moet worden gestaakt, omdat de gebieden welke in den loop van den oorlog reeds werden verloren, een nieuw verlies van grondgebied niet meer toelaten. (Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5203 A.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — De Rijksgedachte - Rede van Rijksminister dr. Frank. —

Aug. — Rijksminister, gouverneur-generaal dr. Frank sprak op 22 Juli in de Heidelbergsche universiteit over het onderwerp „De Rijksgedachte en de herordening van Europa". Dr. Frank begon zijn uiteenzetting met een verwijzing naar den geweldigen strijd, die in de groote ruimten van het Oosten niet slechts voor Duitschland, doch voor Europa gevoerd wordt. Daar in het Oosten ontstaat een nieuwe wereld. Europa staat voor een herordening, die ook van beslissende beteekenis zal zijn voor de betrekkingen, die de volken van Europa met elkaar onderhouden. De Duitsche overwinning beteekent den definitieven vrede voor het Europeesche vasteland. Dan zal het licht van een nieuwe cultuur over Europa opgaan. De cultureele behoeften van Europa nemen geweldig toe, en van oudsher heeft het recht een der belangrijkste onderdeelen van de cultuur uitgemaakt. Een echte rechtsgemeenschap heeft Europa tot dusverre niet gekend, omdat het daartoe te veel verdeeld en aan diplomatieke spanningen onderhevig was. De overwinning zal daartoe nu de voorwaarden scheppen. Het vasteland staat voor de definitieve vorming van de betrekkingen zijner volken op de grondbeginselen van het monumentale programma, dat Adolf Hitler en Mussolini hebben opgesteld, namelijk de Europeesche volken in een wederkeerige aaneengeslotenheid tot een soort van gemeenschappelijke vertegenwoordiging hunner belangen tot elkaar te brengen. Niet om te denationaliseeren, niet om te terroriseeren of zelfs met geweld een regiem op te dwingen wordt de herordening van Europa opgebouwd, maar om eindelijk door een gemeenschappelijk ontworpen arbeidsverdeeling de nood te verdrijven. Dit zal ook in juridische vormen tot uitdrukking komen. Ook de verbindingen tusschen de staten onderling moet uitgaan van de volksche belangen. Echter is het oogenblik om het rechtsverkeer tusschen de staten onderling te onderwerpen aan een fundamenteele verbetering nog niet aangebroken. Verder zeide dr. Frank woordelijk: „Wanneer nu Duitschland en Italië besloten zijn om den vrede in Europa te waarborgen, dan zal het zeker mogelijk zijn, dat alle vredelievende en rechtvaardige volken de bescherming van deze beide machten zullen vinden. Daarmee wordt voor den eersten maal een centrale potentie geschapen, die het tot dusverre bestaande gebrek in het volkenrecht overwint. De autoriteit van ons Rijk zal het in de toekomst niet kunnen toelaten, dat in Europa oorlogen uitbreken, die de volken van dit wereldeel schaden kunnen. Daaruit volgt de noodzakelijkheid van een absoluut heldere ontwikkeling der rechtsverhoudingen tusschen de staten. Het probleem van de Europeesche orde ligt gegrondvest in den wil van Europa, tot deze gemeenschap te komen, waardoor een met het begrip Europa in overeenstemming zijnde souvereiniteit gewaarborgd wordt. Het is vanzelfsprekend, dat wij met de overwinning ook de verplichting tot herordening van Europa op ons nemen. In de toekomst zal niemand Europa ongestraft kunnen aanvallen, de bloeddorst en de zinlooze grenzen zullen eindelijk tot rust komen". (Arch. d. Gegenw.)

(Vor. ber. „De Rijksgedachte" 5205 A.)

D. NEDERLAND. — Bekendmaking van den bevelhebber der Duitsche Weermacht. —

Den Haag, 12 Aug. — De bevelhebber der Weermacht in Nederland, de generaal der vliegers Fr. Christiansen, deelt mede: In een der laatste nachten hebben misdadige elementen getracht een sabotageaanslag op een zendinstallatie in Nederland te plegen. De getroffen veiligheidsmaatregelen en het ingrijpen van het bewakende personeel konden de uitvoering van den aanslag verhinderen. Verscheidene daders werden, nadat zij verzet hadden gepleegd, overweldigd en gearresteerd. Zij zullen terechtstaan. Het in het bezit van de daders gevonden en in beslag genomen materiaal is van buitenlandschen oorsprong. Mocht, ondanks de steeds herhaalde waarschuwing tegen begunstiging van den vijand, blijken, dat de bevolking hieraan haar medewerking heeft verleend, dan zullen als vergelding de uit het betrokken gebied genomen gijzelaars voor de daad moeten boeten. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Bekendmak. Weermachtsbevelhebber 5209 A.; Gijzelaars 5174 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942.

— Krijgsverrichtingen - Maikop en Krasnodar genomen - S.S.-regiment „Westland" onderscheidt zich - Sinds den aanvang van het zomeroffensief 1.044.741 gevangenen gemaakt - 62ste Sovjet-leger bij Kalatsj vernietigd - Britsch convooi in de Middellandsche Zee vernietigd - Ruim 266.000 br.t. handelstonnage tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 9 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht maakt bekend: De stad Maikop, centrum van het belangrijke oliegebied aan den Noordrand van den Kaukasus, is op 9 Augustus door snelle formaties stormenderhand ingenomen. Voorts wordt gemeld: „Duitsche infanteriedivisies, op voortreffelijke wijze gesteund door afdeelingen der luchtmacht, hebben na buitengewone marschprestaties en in zware gevechten bij tropische hitte sterke stellingen ten Noorden van de Koeban doorbroken en de voor de vijandelijke wapenindustrie belangrijke hoofdstad van het Koebangebied, Krasnodar, genomen".

Pjatigorsk bezet; Jeisk veroverd. — 10 Aug. — In een snellen aanval naar het Zuidoosten namen snelle troepen de stad Pjatigorsk. Met de verovering van Pjatigorsk hebben de Duitsche en verbonden troepen den voet van het Kaukasusgebergte bereikt. De stad telt 60.000 inwoners en is bekend om zijn heilzame baden. Voorts is het een industriecentrum en een zeer belangrijk knooppunt van spoorwegen en verkeerswegen.

Ten Z.W. van Stalingrad bood de vijand wanhopig verzet. Zijn tegenaanvallen mislukten in harden strijd. In de groote Donbocht werd een sterk vijandelijk leger ten W. van Kalatsj omsingeld. Herhaalde uitbraakpogingen bleven vergeefsch. Den ingesloten en op een kleine ruimte samengedrongen vijandelijken strijdkrachten brachten vliegerformaties voor den strijd op korten afstand zware verliezen toe. De aan de Oostkust van de zee van Azof opereerende Roemeensche cavallerie heeft op 9 Augustus na korten strijd de havenstad Jeisk aan de Zee van Azov ingenomen. De stad met haar 50.000 inwoners is van belang wegens haar graanhaven. Voorts zijn hier talrijke levensmiddelenfabrieken en hout-, leder- en wapenbedrijven geconcentreerd.

11 Aug. — In het gebied van Maikop werd de vijand in verscheidene sectoren in het gebergte teruggeworpen. Een van haar verbindingen afgesneden groep strijdkrachten werd vernietigd. De luchtmacht versterkte haar aanvallen op de ontruimingsacties en inschepingen van de Sovjets in het kustgebied, alsmede in de Zwarte Zee-havens Toeapse, Noworossisk en Anapa. Hierbij werden elf transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 12.700 br.t. tot zinken gebracht; negen andere vaartuigen werden beschadigd.

Ten Westen van Kalatsj gaat het in een uiterst nauw gebied samengedreven Sovjetleger zijn vernietiging tegemoet. Aan de overige deelen van het front aan den Don slechts plaatselijke gevechtsactie, die in een sector van Hongaarsche troepen levendiger vormen aannam.

In het gebied van Rzjev duurt de zware afweerslag voort. Ook ten Noorden van de stad hervatte de vijand gisteren met gebruikmaking van nieuw aangevoerde strijdkrachten zijn hevige aanvallen, die in den geheelen gevechtssector mislukten, als gevolg van het heldhaftige verzet der Duitsche infanterie en der Duitsche pantsertroepen.

Door het S.S. aanvullingscommando Nederland wordt medegedeeld: Aan de ongehoorde successen in Sovjet-Rusland, heeft een S.S.-divisie, waarbij het S.S.-regiment „Westland" ingedeeld is, een zéér aanzienlijk aandeel. Tengevolge van den aanhoudenden achtervolgingsstrijd kunnen nog geen bijzonderheden medegedeeld worden.

Overzicht der bolsjewistische verliezen. — 12 Aug. — Troepen van het leger onder leiding van den generaal der pantsertroepen Paulus, krachtig ondersteund door afweerartillerie en vliegende formaties der luchtmacht onder leiding van Generaloberst baron von Richthofen, hebben in de groote bocht van den Don ten Westen van Kalatsj het gros van het Sovjet-Russische 62ste leger en sterke deelen van het eerste pantserleger vernietigd. In dezen vernietigingsslag werden tot dusver 57.000 gevangenen binnengebracht; ruim 1000 pantsergevechtswagens en 750 kanonnen van alle soort werden vernield of buitgemaakt. De bloedige verliezen van den vijand zijn hoog. Bij deze gevechten hebben zich ook Kroatische troepen onderscheiden.

Sedert het begin van de voorjaarsgevechten — den slag op het schiereiland Kertsj — tot het einde van den slag in de groote bocht van den Don hebben de Duitsche en de met hen verbonden troepen aan het Oostelijke front 1.044.741 gevangenen gemaakt, 6.271 vechtwagens en 10.131 stukken geschut van allerlei aard buitgemaakt of vernield. In denzelfden tijd werden 4.960 vijandelijke vliegtuigen in luchtgevechten neergeschoten, 664 vliegtuigen werden neergehaald door luchtdoelartillerie en 432 machines werden op den grond vernield.

Elista ingenomen. — 13 Aug. — Duitsche en met hen verbonden troepen wierpen ondanks hardnekkigen tegenstand den vijand in het gebied van den Kaukasus verder terug. Een Sovjetgroep, die van haar verbindingen was afgesneden werd vernietigd. Ten Noorden van de Manitsj namen mobiele strijdkrachten der infanterie bij een snellen opmarsch naar het Oosten de hoofdstad van het Kalmukkengebied Elista.

In het gebied van Woronesj nemen de gevechten in hevigheid toe. Alle door talrijke pantserwagens ondersteunde ontlastingsaanvallen van den vijand stortten onder zware verliezen in het afweervuur van de Duitsche troepen en onder de bomaanvallen van sterke formaties gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers ineen. Alleen op 11 en 12 Augustus werden in deze gevechten 234 vijandelijke pantserwagens vernietigd. Ten Zuidoosten en ten Noorden van Rsjev zijn infanterie- en pantserdivisies nog steeds in een zwaren afweerstrijd gewikkeld. Op 12 Augustus werden in dezen sector 71 pantserwagens vernietigd, waarvan 55 alleen in den sector van een divisie infanterie.

14 Aug. — In het Kaukasusgebied biedt de vijand met gebruikmaking van het voor de verdediging bijzonder gunstige bergland taaien tegenstand, om zijn terugtocht over zee uit de Noordelijke Kaukasus-havens te dekken. De aanval der Duitsche troepen gaat desondanks goed voorwaarts. Op één plaats werden vrij zwakke vijandelijke strijdkrachten van haar verbindingen afgesneden en uiteengeslagen. De havenwerken van de Zwarte Zee-kust waren opnieuw het doel van doeltreffende Duitsche vliegtuigaanvallen. Twee vrij groote transportschepen werden daarbij door bomtreffers beschadigd. In den nacht van 9 op 10 Augustus bracht een Duitsche torpedomotorboot voor Toeapse een transportschip van 4000 br.t. tot zinken. Bij een poging om een eigen vliegveld in de bocht van den Don aan te vallen, werd een formatie vijandelijke vliegtuigen door jagers en luchtdoelartillerie vrijwel geheel in de pan gehakt. Van 45 aanvallende vliegtuigen werden er 35 neergeschoten. In het gebied van Woronesj mislukten hernieuwde ontlastingsaanvallen der bolsjewisten. In harde gevechten werden 56 vechtwagens vernietigd. Ten Oosten van Wjasma en bij Rsjev werden sterke vijandelijke aanvallen in verbitterde gevechten voor een deel in tegenaanvallen tot staan gebracht en hierbij werden 70 vechtwagens, waarvan 36 door luchtdoelartillerie stukgeschoten.

Overzicht. — Met groote snelheid rukken de Duitsche troepen met die hunner bondgenooten in het Zuidelijke deel van het Oostelijke front steeds verder op en niets vermag den opmarsch te stuiten. Krasnodar, het belangrijke industriecentrum, en Maikop, dat temidden van het op twee na belangrijkste petroleumgebied der Sovjet-Unie is gelegen, zijn veroverd en twee belangrijke grondstoffengebieden zijn hiermede voor de bolsjewisten verloren gegaan. Het schijnt, dat de verovering van het petroleumgebied van Maikop met zulk een groote snelheid in zijn werk is gegaan, dat de bolsjewisten hier geen gelegenheid hebben gehad verwoestingen aan te richten, althans heeft men hier geen berichten daaromtrent ontvangen. Dat beteekent, dat den Duitschen troepen een belangrijk petroleumgebied in handen is gevallen, hetgeen voor de voortzetting van den oorlog van de grootste beteekenis is. De olievoorraden in de terreinen aanwezig wordt op 74 mill. t. geraamd. In het jaar, waarin de productie een aanvang nam, dus in 1912, bedroeg die 150.000 t. en in 1936 1.147.000 t., waarna nog een verdere stijging is ingetreden, zoodat het Maikop-gebied op de derde plaats komt wat de productie betreft der andere gebieden in den Kaukasus. De olie die een hoog gehalte aan lichte olie en benzine heeft, kan gemakkelijk worden gewonnen, daar dit onder een druk van 50 à 70 atmosferen geschiedt. Van Krasnodar werd de olie door een leiding naar de Zwarte Zee-haven Noworossysk afgevoerd. Raffinaderijen zijn gebouwd bij de terreinen waar de olie wordt gewonnen. Wegens de ligging in de nabijheid der Zee van Azov en Zwarte Zee was de Maikop-olie van de grootste beteekenis voor het Zuid-Westen van de Sovjet-Unie. Het hooge benzinegehalte maakt de bewerking van motorbrandstof gemakkelijk.

Nu de verst naar het Zuiden doorgedrongen Duitsche troepen, die over een breed front den voet van den Kaukasus bereikten, Pjatigorsk hebben bezet, schijnen de Duitschers van de reeds bezette gebieden uit naar den westkant van de landengte d.w.z. naar de kust van de Zwarte Zee en de Zee van Azov op te dringen.

De Duitsche opmarsch in het Zuiden vormt niet het eenige acute gevaar voor de bolsjewisten. Immers ook Westelijk en Zuidwestelijk van Stalingrad zijn de Duitsche operaties in vollen gang. Omtrent de positie van Stalingrad wordt vernomen uit militaire kringen, dat de stad over zeer sterke veldverdedigingen beschikt. Ongetwijfeld wenden de bolsjewisten alle krachten aan om de stad te houden, zooals zij ook bij hun

ontlastingsaanvallen in de Noordelijke sectoren geweldige hoeveelheden menschen en materiaal opofferen.
Wat opvalt, is, dat de operaties in den Zuidelijken sector een ander beeld vertoonen dan die, welke men tot dusver in het Oosten heeft kunnen zien. Hier geen groote omsingelingsslagen, doch een voortdurend achternajagen van den vijand in een waarlijk bewonderenswaardig tempo. Blijkbaar wordt den tegenstander geen tijd gelaten, een eenigermate georganiseerden tegenstand op te bouwen, waartoe het terrein zich overigens ook niet schijnt te leenen.
Met het bereiken van de Noordelijke uitloopers van den Kaukasus worden de Duitsche en verbonden troepen weder voor geheel andere eischen geplaatst dan in het daarvoor gelegen vlakke terrein, dat zich uitstekend leende voor het optreden van pantserformaties. Dat echter het bergachtige terrein voor de Duitsche legers geen onoverkomelijke moeilijkheden behoeft op te leveren, hebben de prestaties tijdens den oorlog op den Balkan bewezen.

DE LUCHTOORLOG.

16 Aug. — In de afgeloopen week werden van Britsche zijde aanvallen ondernomen op West-Duitschland. De aanvallen waren in hoofdzaak gericht op het Rijnland, alwaar vooral slachtoffers vielen in de woonwijken der steden. De Britsche luchtmacht heeft in twee achtereenvolgende nachten de woonwijken der stad Mainz met brisant- en brandbommen aangevallen. De Britsche vliegers wierpen van groote hoogte hun bommenlast op de burgerbevolking. Kostbare oude Duitsche bouwwerken, waaronder de wereldberoemde Mainzer Dom, het eeuwenoude symbool van het aartsbisdom Mainz, brandden tot den grond toe af. Het bisschoppelijk paleis werd eveneens voor een groot deel verwoest. Vijf andere kerken werden door Britsche bommen vernield.
De met het eikenloof met de zwaarden bij het ridderkruis van het ijzeren kruis onderscheiden eerste luitenant Ostermann, staffelkapitein in het jachteskader Trautloft, is na zijn 102e overwinning in de lucht van een vlucht naar den vijand niet teruggekeerd. Met dezen dapperen officier verliest de luchtmacht een harer dapperste en succesrijkste jachtvliegers.
Het Duitsche luchtwapen ondernam in deze periode aanvallen op doelen gelegen in het Zuidelijk en Oostelijk deel van Engeland, alsmede in Zuid-Schotland.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

16 Aug. — In Egypte bepaalde de strijd zich in hoofdzaak tot wederzijdsche verkenningsacties. Voorts viel een intensieve bedrijvigheid in de lucht waar te nemen. Het eiland Malta was wederom het doel van talrijke luchtaanvallen, die overdag en des nachts werden uitgevoerd. Generaal Ettore Bastico, opperbevelhebber van de strijdkrachten in Italiaansch Noord-Afrika, werd benoemd tot maarschalk van Italië.

DE ZEEOORLOG.

11 Aug. — De laatste drie dagen hebben den Duitschen onderzeebooten op den Atlantischen Oceaan opnieuw groote successen gebracht. Een voor Engeland bestemd convooi, dat door torpedojagers, bewakingsvaartuigen en vliegtuigen krachtig werd beschermd, heeft door de steeds herhaalde aanvallen overdag en des nachts van onze duikbooten, ondanks het feit, dat de actie veelvuldig door het slechte zicht werd belemmerd, zware verliezen geleden. Zes schepen met een gezamenlijken inhoud van 41.000 br.t., alsmede een torpedojager werden tot zinken gebracht en zeven andere schepen getorpedeerd. Men moet aannemen, dat een groot deel van deze schepen verloren is gegaan. Hierbij hebben jeugdige duikbootbemanningen haar eerste proef van bekwaamheid afgelegd. Voorts verloor de vijand voor de Amerikaansche en voor de West-Afrikaansche kust zeven schepen met een gezamenlijken inhoud van 45.231 br.t. Drie andere schepen en een torpedojager werden door torpedotreffers beschadigd. Een deel van deze schepen bevond zich, met oorlogsmaterieel geladen, op reis van Amerika naar Egypte. Daarmede heeft de vijand de laatste drie dagen dertien schepen met een gezamenlijken inhoud van 86.231 br.t. en een torpedojager verloren, terwijl tien schepen met een gezamenlijken inhoud van ruim 48.000 br.t. en nog een torpedojager werden beschadigd.
Convooi in de Middellandsche Zee vernietigd; vliegkampschip „Eagle" getorpedeerd. — 13 Aug. — In het Westelijke deel van de Middellandsche Zee werd bij het aanbreken van den dag op 11 Augustus een groot vijandelijk convooi, dat door een groot aantal oorlogsschepen werd begeleid, waaronder zich ook verscheidene vliegtuigmoederschepen bevonden, door sterke formaties vliegtuigen en duikbooten van de Spil opgemerkt en aangevallen. Een Duitsche duikboot onder bevel van Kapitän-Leutnant Rosenbaum heeft op 11 Aug. in het Westelijk deel der Middellandsche Zee het Engelsche vliegkampschip „Eagle", dat deel uitmaakte van een krachtig beschermd konvooi, met vier torpedotreffers tot zinken gebracht. De waterverplaatsing van het schip was 22.600 ton en de snelheid 24 mijl. De bewapening bestond uit negen kanonnen van 15.2 cm., vier van 10.2 cm. luchtafweer, benevens uit nog vele kanonnen van lichter kaliber. Het aantal vliegtuigen bedroeg 30. De „Eagle" telde 750 koppen.
13 Aug. — Het Italiaansche hoofdkwartier publiceerde o.m. het volgende over een zeeslag in de Middellandsche Zee, welke met de torpedeering van de „Eagle" werd ingeleid en welke, als gevolg van het optreden van Duitsche en Italiaansche strijdkrachten, leidde tot de vernietiging van een Britsch convooi, dat van Gibraltar op weg was naar Egypte en bestond uit meer dan 20 stoomschepen, begeleid door drie slagschepen, vier vliegkampschepen, talrijke kruisers en eenige tientallen torpedojagers en kleinere schepen.
In den ochtend van den 11den Augustus kwamen Italiaansche en Duitsche lucht- en vlootstrijdkrachten in actie, waarbij zij nauw samenwerkten tegen de sterke vijandelijke formatie.
Italiaansche en Duitsche duikbooten, motortorpedobooten, bommenwerpers en duikbommenwerpers, torpedovliegtuigen en sterke afdeelingen jachttoestellen deden in golven een massalen aanval, waarbij zij talrijke schepen van het convooi in weerwil van het zeer hevige afweervuur en de reactie van vijandelijke jachtvliegtuigen torpedeerden en bombardeerden. Door de Italiaansche marine werden een kruiser en drie koopvaarders tot zinken gebracht, door de Italiaansche luchtmacht een kruiser, een torpedojager en drie koopvaarders tot zinken gebracht, door Duitsche vloot- en luchtmacht, behalve het vliegkampschip Eagle vier koopvaarders tot zinken gebracht. Talrijke andere koopvaarders en oorlogsschepen, waaronder een slagschip en twee vliegkampschepen, werden getroffen, eenige daarvan bij herhaling en zoo ernstig, dat men hun ondergang zeer waarschijnlijk kan achten.
Tijdens verdere operaties tegen overgebleven eenheden van het vijandelijke convooi, dat dezer dagen in de Middellandsche Zee is aangevallen, zijn nieuwe successen behaald. Duikbooten en motor-torpedobooten hebben een kruiser, een torpedojager en drie koopvaardijschepen tot zinken gebracht. Torpedovliegtuigen en bommenwerpers brachten vier schepen in duikvlucht tot zinken en troffen met twee torpedo's een slagschip, dat op weg was naar Gibraltar. Duitsche eenheden brachten vier koopvaardijschepen tot zinken.
Talrijke vijandelijke schipbreukelingen werden opgepikt en ondergebracht in Italiaansche vlootbases of hospitalen, anderen zijn aan de kust van Tunis aan land gezet. Italiaansche en Duitsche jachtvliegtuigen hebben nog tien vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Wij hebben in totaal negentien toestellen verloren.
Twee eenheden van gemiddelde tonnage van de Italiaansche marine werden beschadigd, een daarvan liep zware schade op.
In totaal werden 15 handelsschepen met een inhoud van 180.000 br.t. tot zinken gebracht.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5203 A)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Zeeslag bij de Salomonseilanden. —

10 Aug. — Japansche marinestrijdkrachten ondernamen sedert 7 Augustus hevige aanvallen op gecombineerde Britsch-Amerikaansche vlooteenheden, die in de wateren van de Salomonseilanden zijn verschenen en brengen den vijandelijken oorlogsschepen, benevens den transportschepen vernietigende slagen toe. De strijd duurt voort.
11 Aug. — Amerikaansche troepen hebben een poging gedaan om te landen op het eiland Toelagi, dat tot de Salomonsgroep behoort. De Japansche bezetting van het eiland heeft echter in hevige gevechten het grootste deel der gelande troepen vernietigd. De Amerikaansche transportschepen werden tot zinken gebracht.
14 Aug. — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft een communiqué gepubliceerd over den zeeslag bij de Salomonseilanden, waarin wordt medegedeeld, dat de Japansche marinestrijdkrachten, voor zoover tot dusver kon worden nagegaan, de volgende schepen tot zinken hebben gebracht:
35 vijandelijke oorlogs- en transportschepen. Daaronder bevonden zich: 1 Amerikaansche zware kruiser van de „Wichita"-klasse (10.000 ton); 5 Amerikaansche zware kruisers, waaronder kruisers van de „Astoria"-klasse; een van deze vijf kruisers is onmiddellijk gezonken; 2 Britsche zware kruisers van de „Australia"-klasse, waarvan er één onmiddellijk is gezonken; 1 Britsche zware kruiser van onbekende klasse, die eveneens onmiddellijk zonk; 1 Britsche kruiser van de „Adeleide"-klasse; 1 Amerikaansche kruiser van de „Omaha"-klasse; 2 kruisers van onbekende klasse; 9 torpedobootjagers; 3 duikbooten; 10 transportschepen.
Zwaar beschadigd werden; 1 Amerikaansche zware kruiser van onbekende klasse; 3 torpedobootjagers en 1 transportschip.
In het communiqué wordt verder meegedeeld, dat de Japansche verliezen licht kunnen worden genoemd. Twee kruisers, die echter nog gevechtsklaar zijn, liepen schade op en 21 vliegtuigen, die zich met groote dapperheid als menschelijke bommen op hun doelen hadden gestort, gingen verloren.

(D. Z. i. d. Niederl. - Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5204 A)

A. Prof. mr. dr. R. van Genechten over „Neerlands Ondergang". —

In den loop van de maand Juli hield de vormingsleider der N.S.B., prof. mr. dr. Rudolf van Genechten, een serie spreekbeurten over het onderwerp „Wie zijn de schuldigen aan Neerlands ondergang?" Over ditzelfde thema sprak hij eveneens op enkele gemeenschappelijke scholingsbijeenkomsten der N.S.D.A.P. en N.S.B., welke in diverse steden van ons land gehouden werden. In het Augustus-nummer van het maandblad „Nieuw Nederland" zijn deze uiteenzettingen in druk verschenen. Waar zij op ambtelijke rapporten steunen en derhalve als historisch element in belangrijke mate tot begrip van de staatkundige ineenstorting van Nederland bijdragen, geven wij een uittreksel van dit artikel:

Elke Nederlander moet getroffen worden door het tragische karakter van de gebeurtenissen die zich de laatste jaren aan het Nederlandsche Volk voltrokken. Bij ieder rijst daarbij de vraag: wat kan de oorzaak zijn van dit lot? Wie staat schuldig aan dezen grooten val? Door het land ging enkele dagen na den oorlog het gerucht: de ineenstorting van het Nederlandsche leger is te wijten aan het landverraad der N.S.B. Dat gerucht scheen spontaan ontstaan te zijn. Het is in werkelijkheid kunstmatig verwekt door hen die meer dan iemand anders aan de vlugge ineenstorting van de Nederlandsche krijgsmacht schuldig zijn.

Zij hebben dit gedaan enkel en uitsluitend om de eigen zware schuld te bemantelen. Het is komen vast te staan, dat deze beschuldiging het eerst is geuit in een dagorder van den Generaal die belast was met het bevel over het leger dat aan de Grebbelinie stond. Deze zelfde Generaal heeft echter, nadat het bevel tot terugtrekken was gegeven, in een paniekstemming zijn stafkwartier verlaten, met achterlating zelfs van de belangrijkste papieren. Hij is teruggetrokken binnen de vesting Holland, maar heeft geen enkelen maatregel genomen om daar zijn troepen in staat van verdediging te brengen. Enkele uren voor het einde van den oorlog is hij ook afgezet, maar hij heeft de onbeschaamdheid gehad, enkele dagen na den oorlog herstel in zijn ambt aan te vragen en het ongelooflijke is gebeurd, hij is inderdaad weer terug in zijn functie benoemd. Slechts de ontbinding van het leger heeft zijn aftreden gebracht.

Zoo vormden deze heeren een kliek en hielden zij elkander de hand boven het hoofd. De wijze waarop de Officieren in Dordrecht te werk zijn gegaan is door het arrest van het Vredesgerechtshof in den moord op Overste Mussert uit getuigenverklaringen vastgesteld. Zonder eenigen grond hebben zij door hem, aan wien door de opperste legerleiding het bevel was opgedragen, niet te gehoorzamen, zelf de krijgstucht ondermijnd. Terwijl zij van hun bezwaren aan de boven hen gestelden geen kennis gaven, complooteerden zij samen met de onder hen gestelde Officieren en gaven den Commandant onjuiste of weigerachtige antwoorden omtrent hun posities. Zij dragen voor den val van Dordrecht dan ook in hooge mate de verantwoordelijkheid. Is het niet opvallend dat tusschen de gesneuvelden van het Nederlandsche leger de hoogste in rang Overste Mussert is die door moordenaarshand is gevallen. Geen enkele Generaal, geen enkele Kolonel, heeft in den oorlog den dood gevonden. De ongelooflijke lichtzinnigheid waarmede de opperste legerleiding te werk is gegaan is door de voorgelezen getuigenverklaringen bij het proces Mussert tevens komen vast te staan.

De heer van Kleffens, die zelf in hooge mate verantwoordelijk is voor Neerlands ondergang, heeft een boek laten verschijnen waarvan uittreksels in het geheim in Nederland circuleeren. Zoo zegt hij: „Op Zaterdag 4 Mei echter kregen wij geheel onverwacht de inlichting, dat binnen eenige dagen een invasie van Nederland zou plaats vinden. Dit bericht gaf weliswaar geen vasten datum voor den aanval, maar het leek zeer ondubbelzinnig en kwam uit geheel betrouwbare bron. Wij gaven het ter contrôle aan Agenten door; den volgenden dag werd het van andere zijde bevestigd; wat betreft de datum van den aanval, was deze bevestiging echter niet duidelijker." Deze gegevens zijn later gepreciseerd. Uit het verhoor van den Kapitein bij den Generalen Staf, Dr. Somer door den officier-commissaris in het proces tegen de moordenaars van Overste Mussert blijkt, dat in den middag van 9 Mei een cijfertelegram op het Departement van Buitenlandsche Zaken werd ontvangen, waarin de inval voor den nacht van 9 op 10 Mei met volkomen zekerheid werd voorspeld. Het werd op het Algemeen Hoofdkwartier niet au serieux genomen. Het eenige wat men deed was hetgeen Kapitein Somer als volgt verklaart: „Met instemming van den Generaal Fabius werd daarna de Duitsche luchtvaartattaché Wenniger opgebeld om te polsen of deze wellicht van de alarmeeringen op Duitsch gebied iets afwist. De Generaal Wenniger was niet thuis, doch Mevrouw Wenniger stond den Overste van de Plassche te woord. Na een korte inleiding over uitstapjes met de Pinksterdagen vroeg de Overste van de Plassche of Mevrouw Wenniger er ook iets van wist, dat de Duitschers in den komenden nacht een inval in Nederland zouden doen, hetgeen vanzelfsprekend op de meest charmante wijze werd ontkend. Even later belde de Generaal Wenniger zelf op, die ook natuurlijk nergens vanaf wist. Ik heb mij aan deze gesprekken zeer geërgerd."

NEDERLAND

En verder verklaart hij: „Korten tijd na het gesprek met Berlijn vertrokken eerst de Generaal Fabius en daarna Overste van de Plassche; de eerste naar huis, de ander naar het café Troccadero. De Overste van de Plassche zeide: „Ik geloof er niets meer van, ik ga lekker nog een biertje drinken en wensch niet meer gestoord te worden. Ze komen toch niet." Ik heb den Overste daarop toegevoegd: „Ze komen wel, Overste, er gebeurt vannacht iets." Ze komen toch lekker niet," zei de Overste en vertrok. Zoo ging Nederland den nacht voor den oorlog in. Wanneer verder de heer van Kleffens in zijn boek verklaart „de opperbevelhebber was ter inspectie vertrokken," dan zegt hij zeer bewust onwaarheid. Generaal Winkelman lag te slapen. Dat is ook gebleken uit de behandeling van het proces van den moord op Overste Mussert, waarbij werd voorgelezen de verklaring van getuige Gleichman, die naast Generaal Winkelman woonde en die het volgende vaststelde: „Op 10 Mei 1940 werd ik om 3.20 uur gewekt door het motorengeronk van vliegtuigen. Ik deed eenige noodzakelijke kleedingstukken aan, begaf mij naar buiten en nam in de lucht waar een dertigtal vliegtuigen, die ik, omdat ik zelf vlieger ben en belangstelling heb voor het vliegwezen, dadelijk herkende als te zijn Duitsche gevechtsvliegtuigen van het type Messerschmidt en Juncker transporteurs. Deze vliegtuigen gingen pal over mijn huis op een hoogte van 50 à 60 meter. Na mijn auto uit de garage te hebben gehaald, begaf ik mij onmiddellijk naar het huis van den Generaal Winkelman. De woning was nog donker; ik belde aan en werd opengedaan door de dochter des huizes, die mij mededeelde dat haar vader eveneens door het geluid van vliegtuigen was wakker geworden en op weg naar beneden was. Ik zag den Generaal naar beneden komen en zijn veldjas dichtknoopen. De Generaal stelde mij dadelijk de vraag: „Wat zijn dat voor vliegtuigen?", welke vraag ik in bovenstaanden zin beantwoordde. Toen ik den Generaal dus zeide, dat het Duitsche vliegtuigen waren, vroeg hij mij, of ik dat wel zeker wist, hetgeen ik op grond van vorenvermelde waarnemingen kon bevestigen. Ik voegde daaraan toe, dat die vliegtuigen met vijandelijke bedoelingen waren gekomen, omdat ik had gezien, dat daaruit mitrailleurs naar den grond waren gericht. Dit gesprek tusschen den Generaal en mij had in den ochtend tusschen 3.30 en 3.45 uur plaats. Ik gaf den Generaal met aandrang den raad om zich onmiddellijk door mij naar het Algemeen Hoofdkwartier te laten vervoeren, waarop hij inging. Ik schat, dat wij, na ter hoogte van het „Wachtje" bij het Kanaal door een patrouille te zijn aangehouden, om 3.50 uur op het Algemeen Hoofdkwartier arriveerden. Het bleek mij, dat de toegang gesloten was. Ik belde derhalve aan, waarop door een soldaat werd opengedaan. Voor het gebouw zag ik niemand en ook geen vervoermiddel (behalve dan mijn auto), in de gangen van het gebouw trof ik niemand aan. Mijn aanbod in de hal te blijven wachten, werd door den Generaal aanvaard; deze begaf zich naar zijn kamer. Na circa een half uur in de hal te hebben gewacht, kwamen verschillende officieren met taxi's bij het Algemeen Hoofdkwartier aan, die op mij den indruk maakten niet te weten, wat er aan de hand was." Dit getuigenis werd door andere getuigen bevestigd en men begrijpt nu waarom van vroegere militaire zijde systematisch deze lastertaal over de N.S.B. verspreid is. Men zou zich echter kunnen afvragen: was het misschien zóó, dat het Nederlandsche volk te midden van de werken des vredes verrast was, dat het al het mogelijke gedaan had om buiten den oorlog te blijven en dat het toch onverhoeds en ruw is overvallen. Dezen indruk moest de man in de straat in Nederland ongetwijfeld krijgen. Niets verlangde het Nederlandsche volk meer dan niet in dezen strijd betrokken te worden. Hoezeer ook de meeningen verdeeld waren, dit was het algemeen streven.

Maar dit was niet het streven van de mannen aan wie het lot van Nederland op dat oogenblik was toevertrouwd. Wanneer de regeering verpolitiekte officieren op belangrijke plaatsen heeft gezet, dan kwam dit omdat zij deze noodig had bij haar anti-Duitsche anti-neutrale politiek. Het is nu onthuld. Wij dachten vroeger nog dat het optreden van Generaal van Oorschot, door wiens toedoen een Nederlandsch Officier handlangersdiensten bewees aan den Engelschen geheimen dienst bij zijn actie tegen Duitschland, een gevolg was alleen van groote lichtvaardigheid. Men begreep weliswaar niet waarom men als leider van den Nederlandschen geheimen dienst juist een Generaal nam die met een Engelsche vrouw getrouwd was en die voorzitter was van de Nederlandsch-Engelsche vereeniging, maar dacht nog niet aan kwaad opzet bij de regeering. Het is echter gebleken dat wel degelijk kwaad opzet bij sommigen harer leden aanwezig was. Voorts noemt schr. als politieke schuldigen, minister Gerbrandy, minister-president De Geer, de foutieve economische politiek der jaren na den wereldoorlog, het gemis aan politiek besef, het parlementaire stelsel en de fouten in ons karakter, waarop hij breedvoerig ingaat.

(V. b. Prof. mr. dr. R. v. Genechten 5190 C; Dood overste Mussert 5090 C; Incident te Venlo 5011 A)

A. NEDERLAND. — Discussies over de Rijksgedachte. —

Aug. — In „De Waag" van 14 Augustus worden de discussies waarvan wij op de pagina's 5205, 5206 en 5207 reeds een uitvoerig uittreksel gaven, over het thema Nederland en de Rijksgedachte, voortgezet. Drs. W. Goedhuys levert in dit nummer een interessante bijdrage, welke tot meerder begrip over „Dietsch" en „Germaansch" dient. In hetzelfde nummer publiceert mr. W. Nije een artikel „Naar het Groot-Germaansche Rijk". In het weekblad van de Nederlandsche S.S. „Storm" van 14 Augustus schrijft de voorzitter van den Nederlandschen Kultuurraad, S.S. Onderstormleider Prof. G. A. S. Snijder, over „De Nederlandsche S.S. en het komende Rijk". In soortgelijken zin uit zich tevens „De Misthoorn", terwijl in het maandblad „Nederland", drs. Willem Haighton de Groot-Germaansche politiek onderschrijft. **(Vor. ber. „Rijksgedachte" 5205 A.)**

B. ITALIE. — Reorganisatie der fascistische partij.

Rome, 17 Augustus (Stefani) — Het nationale directorium der fascistische partij is op 13 Augustus in het Palazzo Venezia onder voorzitterschap van den Duce bijeengekomen. De secretaris der partij, minister Vidussoni, bracht verslag uit omtrent de werkzaamheden, waarbij hij o.a. melding maakte van de mobilisatie van 4 millioen fascisten voor een snelle verzameling van den graanoogst, hetgeen een volkomen succes werd. Voorts deelde hij mee, dat bij de herziening van de ledenlijst 66.066 personen als lid zijn geschrapt en dat deze zuivering op behoedzame en tevens krachtige wijze wordt voortgezet.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Fasc. Partij 5134 E.)**

C. PORTUGAL. — Azoren, Madeira en Kaapverdische eilanden onder militair bevel geplaatst. —

Lissabon, 16 Aug. (D.N.B.) — De Portugeesche regeering heeft de Azoren, Madeira en de Kaapverdische eilanden onder militair bevel geplaatst. In het desbetreffende decreet wordt gezegd, dat het bevel „zoolang de tegenwoordige omstandigheden het noodig maken" in handen zal worden gelegd van opperofficieren. (Vaderland)

(Vor. ber. Defensie 5036 A.; Madeira en Kaapverd. eilanden 4965 A.)

D. NEDERLAND. — N.S.B. - Ir. A. A. Mussert bezoekt Limburg. —

In Maastricht ving Mussert, de leider der N.S.B. op 13 Augustus een driedaagsch bezoek in de provincie aan. Hij werd vergezeld door den commissaris der provincie, graaf d'Ansembourg, den adjudant Van den Arend en den stafchef der Nederlandsche S.S. J. Antonius. In het Gouvernementshuis beantwoordde Mussert een toespraak van den commissaris der provincie en zeide hij o.m., dat ons land in de toekomst uit vijf of zes gewesten zou bestaan. Voorts verklaarde hij, in antwoord op een naar voren gebrachte wensch, dat z.i. een universiteit in Maastricht zeker op haar plaats zou zijn. Na een bezoek aan de E.N.C.I. cementfabrieken en na een Limburgsche koffietafel op het oude fort Sint Pieter werd de tocht voortgezet naar Voerendaal. Vervolgens begaf de leider zich naar de groote boerderij van den provinciaal boerenleider Quaedvlieg. Hierop keerde het gezelschap naar Maastricht terug, alwaar de dag met een kameraadschapsavond voor de leden der N.S.B. besloten werd.
De tweede dag werd besteed aan een bezoek van de mijnstreek. Thans bevond ook ir. Twiss, adviseur voor mijnbouwaangelegenheden zich in het gezelschap van den leider. Na een bezoek van den watertoren bij Schimmert werd Mussert bij de „Maurits" verwelkomd door Bergassessor dr. Bruch, alsmede door de ingenieurs Staal en Groothof. In kleine groepen werd onder leiding van de ingenieurs een langdurige rondgang gemaakt over het terrein van de mijn.
Het gezelschap vertrok daarop voor een auto-rondrit door de mijnstreek en bezocht daarbij achtereenvolgens Geleen, Sittard, Amstenrade, Schaesberg, Nieuwenhagen, Ubach, Eygelshoven en Kerkrade. In al deze plaatsen werd de leider in een kort oponthoud begroet door de in functie zijnde nationaal-socialistische burgemeesters. In Heerlen werd een bezoek gebracht aan het Nederlandsche Arbeidsfront en aan het kringhuis der N.S.B., alwaar een kameraadschapsavond werd gehouden.
De „Limburgsche Volksdag" viel aan het slot van het bezoek van Mussert aan de provincie Limburg. Nadat de leider in de morgenuren een kort bezoek had gebracht aan het lazaret in Maastricht, werd een autotocht gemaakt rond het Zuidelijkste deel van de provincie. 's Middags werd in kasteel Amstenrade, van Graaf de Marchant et d'Ansembourg, een Limburgsche volksdag gehouden. Onder de eeregasten bevonden zich o.m. de Beauftragte van den Rijkscommissaris W. Schmidt, Kreisleiter Quandt van de N.S.D.A.P., vertegenwoordigers van de Wehrmacht en verder verschillende functionarissen van de N.S.B. en haar formaties.
Hier hield Mussert voor duizenden bezoekers een rede waaraan we o.m. ontleenen: Als drie bronnen van de N.S.B. noemde Mussert het Godsvertrouwen, de liefde voor Volk en Vaderland en de eerbied voor den Arbeid. Ten aanzien van de houding der kerken zei hij: „Wij hebben nooit gestreden tegen de kerken, maar de kerk heeft elf jaar tegen ons gestreden. Niet wij wilden dien oorlog tusschen de geestelijken en de bevolking maar zij. Als er soms hier en daar spaanders vallen, dan hebben zij dat zelf gewild. De goede geestelijken, die er nog zijn, zullen erkennen, dat kerk en geestelijkheid hun plichten kunnen vervullen. Wanneer de kerk meer begeert, zal zij bij ons op ijzer stuiten, want de wereldlijke macht behoort aan het nationaal-socialisme en niet aan de kerken."
Met betrekking tot de toekomstige status van Nederland betoogde hij: Willen wij in een Germaansche samenleving een gelijkberechtigde staat worden, dan moeten wij ook gelijke plichten aanvaarden. Mussert schetste nogmaals de toekomstige indeeling in gewesten en streken. Het zal afgeloopen zijn met de overmacht van het eene gewest boven het andere. Wanneer men bijvoorbeeld in Limburg een bepaalde bouwstijl wil, dan zal daarover niet in Den Haag maar in Maastricht beslist worden. Als Groningen voor het noorden een universiteit heeft, wordt het hoog tijd, dat er in het zuiden, in Maastricht, ook een komt.
Behalve de leider traden als sprekers op de heeren Rost van Tonningen, president van de Nederlandsche Bank en leider van het economisch front, en de leider van het Nederlandsche Arbeidsfront, Woudenberg.
De Kreisleiter Quandt sprak een begroetingswoord namens het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland.
Na afloop der bijeenkomst defileerden de duizenden deelnemers in een lange stoet langs hun leider.
(Nat. Dagblad - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. ir. Mussert 5200 A.; bezoek Noord-Brabant 5129 B.; bezoek Noord-Holland 5155 A.)

E. TURKIJE. — Noemen Menemencioglu benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken - Britsch-Amerikaansch voorstel tot asylverleening aan de Sovjet-oorlogsvloot afgewezen. —

Ankara, 17 Aug. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat Noemen Menemencioglu is benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken. De benoeming is reeds bekrachtigd door den president der republiek.
Britsch-Amerikaansch voorstel tot asylverleening aan de Sovjet-oorlogsvloot afgewezen. — Istanboel, 18 Aug. (Interinf) — De Turksche regeering heeft het Eng.-Amerik. voorstel, afspraken toe te zeggen in zake het onderbrengen van de Sovjet-Zwarte-Zeevloot in een Turksche haven, van de hand gewezen. In haar antwoord aan de ambassadeurs van Engeland en de Ver. St. verklaart de Turksche regeering, dat zij besloten is, vast te houden aan het beginsel van een strenge neutraliteit en dat zij niet in staat is, te voren te onderhandelen over eenige speciale afspraak in zake het verleenen van asyl aan oorlogsschepen van oorlogvoerende mogendheden. (Vaderland)

(V. b. Kab. 5176 B.; intern. Sovj.-oorlogssch. 5191 D.)

F. ZWITSERLAND. — Uitvoerverbod van goud afgekondigd. —

18 Aug. — Op 9 Augustus is de Zwitsersche regeering overgegaan tot een verhooging van den goudprijs in Zwitserland en de instelling van het uitvoerverbod van het gele metaal.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Goud 4763 B.)**

G. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Batavia vernoemd in Cenom - De toestand te Batavia - Herstel van het bedrijfsleven op Java. —

17 Aug. — Het Japansche militaire bestuur heeft op Java verscheidene aardrijkskundige namen gewijzigd. Batavia zal voortaan Cenom — „Nederlandsche stad" — heeten.
De toestand te Batavia. — Batavia, 17 Aug. (Domei) — In Batavia zijn de normale toestanden vrijwel geheel teruggekeerd. De vluchtelingen en ook de werkloozen, wier aantal na den val der stad belangrijk was toegenomen, zijn opgenomen in het arbeidsproces, nu fabrieken en winkels zijn heropend en er door Japansche zaken en banken filialen zijn geopend. De gemeentelijke autoriteiten ramen het aantal Japanners, dat tot het eind van dit jaar naar Batavia zal komen, op ongeveer 1500. Op zijn laatst zal in April van het komende jaar een Japansche school worden geopend.
Herstel van het bedrijfsleven op Java. — Tokio, 17 Aug. (A. N. P.) — Het herstel van het normale bedrijfsleven op Java heeft in de laatste weken snellen voortgang gemaakt. Voor zoover er tot dusverre nog niet werkende personen aanwezig waren zijn deze thans allen tewerkgesteld in de wederom heropende binnenlandsche bedrijven en bij de nieuw opgerichte filialen van Japansche firma's. Het vertrouwen in de stabiele verhoudingen weerspiegelt zich in een sterke stijging van de deposito's bij de filialen der Yokohama-Specie Bank, der Taiwan Bank en der Mitsui-Bank. Het prijsniveau is geconsolideerd,

waarbij de contrôle en de commissie voor de suikerindustrie zeer actief zijn bij de uitoefening van de contrôle. Bovendien werd met de organisatie van de rijstproductie begonnen door het aaneensluiten van de landbouwers in gilden, zoodat de voorzieningspositie in ieder geval verzekerd schijnt.
(Nat. Dagbl. - N. R. Crt.) **(Vor. ber. Jap. bewind 5201 B.)**

A. **FRANKRIJK. — De Trans-Sahara spoorweg. —**
17 Aug. — In een officieele Fransche brochure „De Trans-Saharaspoorweg in het kader van Euro-Afrika" wordt het een en ander medegedeeld omtrent den tegenwoordigen stand der werkzaamheden. Volgens deze brochure zou de aanleg van het traject Colomb Bechar-Beni Abes via Igli reeds 200 km. gevorderd zijn. Tegelijkertijd heeft men de verbinding met Bon Arfa en Kenadza binnen een jaar voltooid. In het Nigergebied is de verbinding Kanko—Segoe gereed en kunnen fosfaten van In Tassit door het verkeer worden bereikt. De bouw voltrekt zich in drie etappes: de Algerijnsche, de Niger en de West-Afrikaansche etappe.
De groote beteekenis van de Trans-Saharaspoorlijn bestaat ook hierin, dat daardoor de systematische bevordering van de katoenteelt in het Nigergebied wordt mogelijk gemaakt. Men rekent er op, dat de spoorweg na zijn voltooiing jaarlijks 1 millioen ton katoen kan vervoeren.
Een tweede officieele mededeeling behandelt de verbetering van het verkeer met Casablanca—Dakar via Tiznit en Atar. Voor den oorlog had deze verbinding militaire beteekenis, doch zij dient er thans voor om de producten van Senegal, vooral arachis-olie, naar Frankrijk te brengen, op de terugreis worden pharmaceutische producten en post van Frankrijk naar dit deel van de Afrikaansche koloniën gebracht. Het eerste traject van 500 km. is een uitstekende autoweg. Sinds 1941 werken Marokkaansche wegenarbeiders en technici aan de verlenging en asfalteering. Deze weg is tot Tindorf doorgetrokken. Op andere plaatsen worden de bestaande wegen verbreed en verhard, o.a. bij den overgang Bir Mogheim. Dagelijks wordt nu op dezen weg 50—60 ton goederen in beide richtingen vervoerd. Interessant is, hoe men de olie- en benzineschaarschte oplost. De vrachtauto's worden met arachis- en palmolie gesmeerd, terwijl de brandstof uit bananen en gierst wordt gewonnen. Ten aanzien van een eventueele concurrentie in de toekomst tusschen auto en schip wordt opgemerkt, dat de zware vrachten aan de scheepvaart worden overgelaten. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Trans-Sahara spoorw. 4938 D.; kaartje 4655 A.)

B. **NEDERLAND. — Economisch gerechtshof ingesteld. —**
17 Aug. — De gedachte der vergrooting van de trefkracht van het economische strafrecht door sterkere concentratie in de hand van bijzonder deskundige rechters, heeft thans haar consequente voortzetting gekregen ook voor de tweede instantie. Werd tot dusver beroep tegen vonnissen van den economischen rechter aangeteekend bij het in de verschillende gevallen bevoegde gerechtshof, het dezer dagen uitgevaardigd besluit van den secretaris-generaal in het departement van Justitie tot wijziging in de verordening no. 71/1941 bepaalt, dat in de toekomst met de behandeling van economische strafzaken in tweede instantie een speciale kamer van het gerechtshof in Den Haag belast is, die den naam economisch gerechtshof draagt en recht spreekt in een bezetting van drie rechters. De president en de leden van het economische gerechtshof en hun plaatsvervangers worden benoemd door den secretaris-generaal van het departement van Justitie. Ook hun aantal wordt door hem vastgesteld. De secretaris-generaal en de griffier, benevens hun plaatsvervanger worden eveneens door den secretaris-generaal benoemd. Dit economische gerechtshof is in overeenstemming met zijn taak bevoegd volgens eigen besluit in iedere stad in het bezette gebied zittingen te houden. De behandeling der revisie geschiedt volgens dezelfde grondgedachte door een speciale kamer van den Hoogen Raad, welker leden door den voorzitter aangewezen worden. Deze kan ook speciale maatregelen nemen ter verzekering van een snel verloop der behandeling.

Uitgifte van aardrijkskundige kaarten aan vergunning gebonden. —
Den Haag, 17 Aug. — In het op 15 Augustus verschenen Verordeningenblad is een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied opgenomen betreffende aardrijkskundige kaarten.
Krachtens deze verordening kan de weermachtsbevelhebber in Nederland beschikken dat hij die aardrijkskundige kaarten ontwerpt, drukt, uitgeeft, in den handel brengt of openbaar maakt, gehouden is hem, binnen een door hem te bepalen termijn inlichtingen betreffende deze kaarten te verstrekken, dan wel hem deze over te leggen. Houders van bepaalde aardrijkskundige kaarten kunnen worden verplicht deze bij een door hem bepaalde instantie en binnen een door hem te bepalen termijn, in te leveren. Een aardrijkskundige kaart welke nog niet openbaar is gemaakt, mag niet in den handel worden gebracht of openbaar gemaakt, tenzij de weermachtsbevelhebber daarin toestemt. Hetzelfde geldt voor herdrukken.

Regeling van de vervaardiging en verkoop van Duitsche staatsorden en -eereteekenen. —
Den Haag, 17 Aug. — In een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende het vervaardigen en in den handel brengen van Duitsche staatsorden en -eereteekenen wordt bepaald, dat hij, die bij wijze van beroep Duitsche staatsorden, ordelinten, ordeversierselen of eereteekenen dan wel onderscheidingsteekenen van de Duitsche weermacht, vervaardigt, voorradig heeft, te koop aanbiedt of op andere wijze in het verkeer brengt, hiertoe een vergunning behoeft van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied. (Verordeningenblad no. 21, 15 Augustus 1942)
(Vor. ber. Econ. rechtbank 4639 B.)

C. **SOVJET-UNIE. — Conferentie der geallieerden te Moskou. —**
17 Aug. — In de eerste helft van Augustus werd te Moskou een conferentie gehouden, waaraan hooge Russische militairen, de Amerikaansche generaal Bradley en de Britsche en Amerikaansche ambassadeurs te Moskou zouden hebben deelgenomen. Nader meldt het D.N.B. uit Berlijn, dat ook Churchill zich sinds 13 Augustus te Moskou bevindt. Hij is vergezeld door enkele Engelsche militairen en tevens door den vertegenwoordiger van Roosevelt, Harriman. Ook is de Amerikaansche ambassadeur te Ankara, Steinhardt, te Moskou aangekomen.
De „Tairikoe Sjimpo" berichtte volgens een D.N.B. telegram uit Sjanghai, dat de volgende punten onderwerp van besprekking waren: 1e. Vergrooting van de materieele hulp aan Sovjet-Rusland nu de vorming van het tweede front als onmogelijk wordt beschouwd. 2e. De versterking van het Britsch-Amerikaansch-Sovjet-Russische bondgenootschap. 3e. Het probleem van den Stillen Oceaan. Bradley heeft de verleening van grootere hulp aan Sovjet-Rusland er van afhankelijk gesteld, dat de eisch der Ver. Staten tot ontplooiing van een grootere activiteit van Sovjet-Rusland in Oost-Azië zal worden aanvaard. In tegenstelling tot het Engelsche publiek, dat omtrent de resultaten van deze conferentie groote verwachtingen koestert, toont men zich in de politieke kringen te Berlijn zeer gereserveerd. In het algemeen wordt aldaar de opvatting gehuldigd, dat ook conferenties, zooals deze op het oogenblik te Moskou, zelfs in aanwezigheid van Churchill gehouden worden, den loop van het noodlot niet meer kunnen tegenhouden. Van welk gezichtspunt uit men te Moskou den toestand ook zou aanpakken, naar Duitsche meening zal dit steeds tot het inzicht leiden, dat Churchill en zijn vrienden zich in een vicieuzen cirkel bewegen. Hoogstens bestaat eenige belangstelling voor de mededeeling, van een Zweedsch blad, dat Churchill zou kunnen pogen, voor het geval den bolsjewisten de ruggegraat gebroken zou worden, zich reeds thans van den steun van zekere militaire kringen der Sovjet-Unie te verzekeren.
Lissabon, 17 Aug. (D.N.B.) — Omtrent de besprekingen tusschen Stalin, Winston Churchill en Harriman heeft de Britsche nieuwsdienst een communiqué uit Moskou bekendgemaakt, waarin gezegd wordt, dat men een aantal besluiten genomen heeft betreffende de oorlogvoering tegen Duitschland en zijn bondgenooten in Europa. Beide regeeringen zijn besloten, zoo vervolgt het communiqué, den oorlog tot aan de volledige vernietiging van Duitschland voort te zetten. Voorts wijst het communiqué op het bestaan van een hechte vriendschap tusschen de bolsjewiki, Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, alsmede op hun volledige overeenstemming.
Churchill is op 17 Augustus weer uit Moskou vertrokken. Evenals de heenreis geschiedt zijn terugreis per vliegtuig via Teheran en Kairo. (Vaderland - N. R. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Moskousche Conf. 4867 E.)

D. **FRANKRIJK. — Uitwisseling van krijgsgevangenen tegen arbeiders - De ontvoeringen van generaal Koetjepof en generaal Miller opgehelderd - Fransche vlag op hôtel Matignon de residentie der Fransche regeering te Parijs. —**
Parijs, 17 Aug. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den terugkeer der eerste groep Fransche krijgsgevangenen uit Duitschland heeft Laval te Compiègne verklaard, dat de Führer voor 150.000 speciale arbeiders, die Duitschland uit Frankrijk verwacht, den geleidelijken terugkeer van 50.000 Fransche krijgsgevangenen heeft beloofd.
De ontvoeringen van generaal Koetjepof en generaal Miller opgehelderd. — 17 Aug. — De vroegere tsaristische minister Sergius Tretsjakof is, naar de „Essener National Zeitung" bericht, te Parijs gearresteerd op grond van door de Duitsche troepen verleden jaar in Minsk gevonden stukken. Te Parijs heeft niemand kunnen vermoeden, dat, toen in 1930 de Wit-Russische generaal Koetjepof en zeven jaar later zijn opvolger als voorzitter van den bond van Wit-Russische frontstrijders, generaal

Miller, spoorloos verdwenen, Tretsjakof de hoofdschuldige was. Hij werd algemeen beschouwd als een vriend van de Wit-Russische organisaties en van de verdwenen generaals.
Volgens de bekentenis, die Tretsjakof thans heeft afgelegd, was hij reeds in 1920 als leider van de Gepeoe naar Frankrijk gekomen.

Fransche vlag op hôtel Matignon, de residentie der Fransche regeering te Parijs. — Parijs, 17 Aug. (D.N.B.) — Voor de eerste maal sedert den wapenstilstand is op 11 Augustus op Hôtel Matignon, de residentie van den chef der regeering te Parijs, de Fransche vlag geheschen in tegenwoordigheid van Laval, die thans in Parijs vertoeft, te zamen met eenige ministers. Een afdeeling der garde republicaine bracht de eerbewijzen. In het vervolg zal de Fransche vlag telkenmale geheschen worden, wanneer de chef der regeering zich in de Fransche hoofdstad bevindt. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsgevangenen 4763 E.; Gen. Miller 2960 C.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Uitbreiding der luchtbeschermingsmaatregelen te Berlijn. —**
Berlijn, 17 Aug. (S.P.T.) — De president van politie van Berlijn heeft een verordening gepubliceerd, volgens welke thans alle in Berlijn woonachtige of verblijf houdende Duitsche burgers voor den luchtbeschermingsdienst zijn gerequireerd. In de toekomst zal iederen Berlijner, na een korte instructie van enkele uren worden bijgebracht hoe hij zich bij een eventueelen luchtaanval moet gedragen en op welke wijze hij de gevaren, die bij het afwerpen van brand- en explosieve bommen ontstaan, op de meest afdoende wijze kan bestrijden. (Telegraaf)

B. **UTRECHT. — Luit.-kol. G. J. Kerlen benoemd tot hoofdcommissaris van politie. —**
's-Gravenhage, 17 Aug. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den gepensionneerden luitenant-kolonel G. J. Kerlen te Voorburg, benoemd tot hoofdcommissaris van politie te Utrecht. (Vaderland)

C. **NEDERLAND. — Distributiebonnenzwendel; uitspraak van het Obergericht inzake de gestolen suikertoewijzingen. —**
17 Aug. — Op 12 Augustus heeft het Deutsche Obergericht in de zaak van de gestolen toewijzingen voor 8500 kg. suiker waarbij 21 verdachten, meerendeels joden, betrokken zijn. De hoofddaders werden daarbij veroordeeld tot de volgende straffen: S. Monnier, 3 jaar en 6 maanden tuchthuisstraf; J. C. Boortman, 3 jaar en 3 maanden tuchthuisstraf; L. Hoed, 3 jaar tuchthuisstraf; C. J. Timmerman, 1 jaar gevangenisstraf; P. J. Brakes, 1 jaar tuchthuisstraf; E. Hamme, 2 jaar tuchthuisstraf; S. Hakker, 1 jaar en 9 maanden tuchthuisstraf. In zijn requisitoir zeide de Staatsanwalt o.m., dat deze zaak voornamelijk beschouwd moet worden uit het oogpunt van de Kriegswirtschaftverbrechen. Wat de hoofdverdachte Monnier heeft gedaan in diensttijd, als ambtenaar van de P.T.T. komt zei hij, hier op neer, dat hij geprobeerd heeft — wat de bonnen betreft is hem dat ook gelukt — om 8500 kg. suiker aan de distributie te onttrekken. Hierdoor zouden 8500 menschen een maand lang een suikerrantsoen hebben moeten ontberen, doch dank zij het krachtig optreden van de Duitsche politie is een en ander nog verhinderd kunnen worden.

Oudheidkunde; opgravingen op Texel - Kogelpot op den zeebodem bij Urk gevonden - Grafheuvels in Twente ontdekt. —
Aug. — Gedurende eenige weken heeft men oudheidkundige onderzoekingen verricht in het stadspark te Den Burg (Texel). Naar aanleiding van vroegere vondsten vermoedde men, dat het eiland Texel reeds vroeg bewoond is geweest. Zoo is het bijv. bekend, dat men ongeveer twee eeuwen geleden, ook in de omgeving van de hoofdplaats van het eiland, eenige Romeinsche munten heeft gevonden.

Aug. — Ten Zuiden van Kuinre is in den polder Urkerland bij ontginningswerkzaamheden een z.g. kogelpot gevonden van zeer hoogen ouderdom. Hij stemt wat vorm, hoogte en middellijn betreft geheel overeen met een pot, welke gevonden is in de terp van Hoogebeintum. Aangenomen wordt, dat deze pot dateert uit het begin onzer jaartelling.

Aug. — Ook in Twente nabij Ootmarsum zijn belangrijke oudheidkundige vondsten gedaan. Onder leiding van dr. C. C. W. J. Hijszeler, zijn aldaar opgravingen verricht, waarbij verschillende boden uit de grijze oudheid aan het daglicht gekomen zijn. Behalve een grafheuvel uit het steenen tijdperk, welke uiteraard minder goed geconserveerd gebleven was, heeft men ook een grafheuvel aangetroffen uit den ouderen bronstijd, ongeveer 1600 jaar v. Chr. De grafheuvel uit den bronstijd bevatte drie bijzettingen. Behalve overblijfselen van graf-giften heeft men hier ook enkele uitstekend bewaard gebleven steenkisten aangetroffen.

Kunst; „Het Noordhollandsch Tooneel" opgericht. —
's-Gravenhage, 17 Aug. — Naar het A.N.P. verneemt is door prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, mr. A. J. Backer, commissaris der provincie Noord-Holland, en S. L. A. Plekker, burgemeester van Haarlem, gesticht „Het Noordhollandsch Tooneel". Als intendant zal optreden de heer Jan C. de Vos.

Bevolking; de eerstgeborene in den Noordoostpolder.
17 Aug. — Op 12 Augustus is de eerstgeborene in den Noordoostpolder ingeschreven. De geboorte van dit kind, waarvan Ymen de Jong, ploegbaas bij den Noordoostpolder, de vader is, bracht eenige consternatie teweeg want op den dag der geboorte — 10 Augustus — was er nog geen ambtenaar van den burgerlijken stand in den Noordoostpolder, zoodat het kind niet officieel geregistreerd kon worden. Om dit mogelijk te maken is op 12 Augustus voor de Zwolsche rechtbank de heer C. L. de Bruyn, secretaris van de Wieringermeerdirectie beëedigd als ambtenaar van den burgerlijken stand.

Afval van menschenhaar als textielstof. —
Aug. — Sedert ongeveer een jaar wordt bij ruim 5500 kappers in ons land het haarafval geregeld opgehaald. Per week wordt ongeveer 1000 Kg. haar verzameld, dat is ongeveer 35% van de totale hoeveelheid haarafval, die in de circa 11.000 kapperszaken van ons land zou kunnen worden verzameld. Het ligt dan ook in de bedoeling den ophaaldienst uit te breiden. Het verzamelde haar wordt gebruikt als vulstof voor meubelen, etc., terwijl geslaagde proeven zijn genomen, het haar tot een vezel te verwerken. (Telegraaf - Nat. Dagblad - Vaderland)

Loonregeling voor werknemers in het hotel-restaurant bedrijf. —
's-Gravenhage, 19 Aug. — In de Staatscourant van 18 Aug. is een regeling van loonen en andere arbeidsvoorwaarden voor werknemers in het hotel-, restaurant-, café-restaurant-, café- en cafetariabedrijf opgenomen. De ondernemingen in dit bedrijf zullen met uitzondering van cafetaria's, door het College van Rijksbemiddelaars in drie klassen worden ingedeeld. In de bijlagen van de regeling zijn de loonen vermeld, die voor iedere functie gelden. De loonen voor het personeel in cafetaria's, die niet in loonklassen worden ingedeeld, zijn in een aparte bijlage vastgelegd. Voor café-restaurant-kellners en café-kellners, die bedieningsgeld ontvangen, is bepaald, dat zij in ieder geval ook een vast loon genieten, dat hooger wordt naarmate hun wekelijksche omzet geringer is.

Rijkspostspaarbank; jaarverslag 1941.
19 Aug. — Uit het thans verschenen jaarverslag blijkt, dat het jaar 1941 een aanmerkelijk gunstiger uitkomst heeft opgeleverd dan de voorafgaande periode. Het negatieve saldo verminderde van ƒ 169.4 millioen tot ƒ 48.5 millioen. De inlagen beliepen ƒ 119.8 (v. j. ƒ 130.8) millioen en de terugbetalingen ƒ 168.3 (v. j. ƒ 300.2) millioen. Het saldo tegoed verminderde in 1941 met ƒ 36.50 (v. j. ƒ 104.36) millioen tot ƒ 479.339.370. Het gemiddelde saldo per boekje beliep ƒ 209.13 (v. j. ƒ 221.16, in 1939 ƒ 280.03). Het winstsaldo van ƒ 7.046.525 (vorig jaar ƒ 7.088.925) wordt aan de reserve toegevoegd, welke mede daardoor tot ƒ 106.901.098 (78.445.031) stijgt.

Beperking van het spoorwegverkeer. —
20 Aug. — Door de directie van de Nederlandsche Spoorwegen wordt medegedeeld, dat met ingang van 24 Augustus verschillende ingrijpende wijzigingen in de dienstregeling worden gebracht. Een aantal treinen komt daarbij te vervallen, van andere worden de rijtijden gewijzigd.

Onderscheidingen uitgereikt door het Nederlandsche Roode Kruis. —
's-Gravenhage, 20 Aug. — Het Ned. Roode Kruis heeft in verband met de verdienstelijke werkzaamheden in den mobilisatietijd en oorlogsdagen van 1940 de zilveren herdenkingsmedaille uitgereikt aan: H. Bakker, dr. W. v. d. Berg, dr. Th. F. Bloem, G. Bremer, mevr. C. Oriëndijk, dr. S. B. de Groot, mevr. C. M. Hartwijk, mevr. J. Knape, dr. N. v. d. Koogh, B. Kooy, eerw. zuster Magdalena, mevr. A. W. Offenberg, dr. J. F. Pieck, mej. J. Reidsma, mej. L. Ritter, dr. N. J. Teljer, dr. A. A. Vrijland en H. Zeeman.

Nederlandsche Landstand; landvrouwenleidster geïnstalleerd. —
20 Aug. — Op 18 Aug. is te Den Haag geïnstalleerd mevr. Zwiers-Luth, die door den boerenleider Roskam als landvrouwenleidster is benoemd. Tevens werd de bond van boerinnen en andere plattelandsvrouwen als de afd. landvrouwen bij de hoofdafdeeling Volk en Bodem gevoegd.
(Vaderland - Telegraaf - N. R. C.)

(V. b. Distributiebonnendiefstal 5190 A.; Archaeologie 4786 C.; Tooneel 5200 A.; Noordoostpolder 5210 A; Afval 4414 C.; Hotel-restaurantbedrijf 5176 C.; Rijkspostspaarbank 4975 F.; Spoorwegen 5111 B.; Roode Kruis 5190 A.; Ned. Landstand 5166 B.)

A. **EGYPTE. — Amerikaansche voorstellen afgewezen.**
Berlijn, 10 Aug. (V.P.B.) — Te Kairo vinden momenteel besprekingen plaats tusschen de vertegenwoordigers van de Ver. Staten en Egypte. Nadere bijzonderheden werden hierover niet gepubliceerd. Thans is toch uitgelekt, dat de minister-president van Egypte in den afgeloopen nacht een nota aan den Amerikaanschen gezant te Kairo heeft gezonden, waarin hij mededeelde, dat de regeering het door Amerika gedane voorstel om deel te nemen aan den oorlog nadrukkelijk van de hand wijst. Evenmin is Egypte bereid op het Amerikaansche voorstel om wapens en munitie te leveren, nader in te gaan. In de nota wordt herinnerd aan het besluit van de Egyptische regeering om de tot dusverre gevoerde politiek in geen enkel opzicht te wijzigen. De Egyptische regeering is vast besloten, haar neutraliteit te handhaven. (Telegraaf)
(Vor. ber. Non-belligerentie 4644 D.)

B. **ENGELAND. — Diplomaten der Baltische landen niet meer erkend - De generaals Auchinleck en Ritchie gepensionneerd; de generaals Alexander en Montgomery belast met de leiding in het Midden-Oosten en Noord-Afrika. —**
19 Aug. — De „Berl. Börsen Ztg." verneemt dat het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken een einde heeft gemaakt aan de officieele erkenning van de vertegenwoordigers van Estland, Letland en Litauen te Londen. Dit is bekend geworden door de publicatie van de officieele lijst van diplomaten te Londen, waarbij de leden dezer drie gezantschappen niet meer als officieele vertegenwoordigers van deze landen zijn opgenomen.
De generaals Auchinleck en Ritchie gepensionneerd; de generaals Alexander en Montgomery belast met de leiding in het Midden-Oosten en Noord-Afrika. — Berlijn, 19 Aug. (D.N.B.) — Generaal Auchinleck en luitenant-generaal Ritchie zijn ontheven van hun posten bij het Britsche leger in Noord-Afrika en gepensionneerd. Generaal Alexander zal volgens den Britschen berichtendienst generaal Auchinleck opvolgen. Luitenant-generaal Montgomery is als opvolger van luitenant-generaal Ritchie tot commandant van het achtste leger benoemd.
Generaal Alexander, de nieuwe opperbevelhebber in het Midden-Oosten voerde tijdens den verloren strijd in Birma het bevel over de Britsche troepen in het dal van de Irawadi en de Chindwin. Luitenant-generaal B. L. Montgomery kreeg het vorige jaar bij het heengaan van Sir John Dill als chef van den imperialen generalen staf en de daaruit voortvloeiende mutaties, het bevel in het Zuid-Oostelijke commando van Engeland. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Generaal Auchinleck 5162 A.)

C. **BELGIE. — Dalende bevolkingscijfers. —**
Aug. — Als gevolg van de daling van de geboorte- en de stijging van de sterftecijfers en mede door vertrek naar het buitenland welke niet meer, als vroeger, door de komst van vreemde elementen werd gecompenseerd, is de bevolking van het koninkrijk België, blijkens statistische gegevens in het zoo pas verschenen bulletin van den centralen dienst voor statistiek van het departement van Binnenlandsche Zaken, in 1941 afgenomen met 37.282 of 4.51 per duizend inwoners. Het aantal geboorten, dat in 1937 nog 125.495 bedroeg, doch in 1940 reeds op 110.323 was gevallen, bereikte het vorig jaar slechts nog 98.417. Daartegenover stond een totaal aan sterfgevallen van 104.163 in 1937, 125.083 in 1940 en 118.670 in 1941. Het geboorteverschil dat, in 1937, nog 22.185 bedroeg is dus verdwenen en heeft plaats gemaakt voor een overwicht van het sterftecijfer: 20.253. Voorts werden in 1941 slechts 3.246 immigranten geboekt tegen 22.185 in 1937. Het emigrantencijfer bleef echter ongeveer hetzelfde: 13.775 in 1941 tegen 14.149 in 1937. In totaal had het koninkrijk op 31 December der jaren 1937, 1939, 1940 en 1941 respectievelijk 8.361.220, 8.396.276, 8.294.674 en 8.257.392 inwoners. Met terzijdelating van het door de talengrens in twee ongelijke helften verdeelde Brabant, tellen de geheel Vlaamsche provincies 3.847.008 inwoners, de geheel Waalsche 2.654.442. Daar volgens de volkstelling van 1930, ongeveer 2/3 van de bevolking van Brabant benoorden de Vlaamsch-Waalsche talengrens woonde, kan het aantal bewoners van het Nederlandsche taalgebied in België dus op circa 5.010.000 worden geraamd, waarnaast dan voor het Waalsche landgedeelte een inwonertal van 3.137.000 komt te staan. (N. R. Crt.) **(Vor. ber Bevolking 5139 E.)**

D. **BRITSCH-INDIE. — Toenemend verzet tegen het Britsche bestuur - Staat van beleg afgekondigd. —**
Genève, 10 Aug. (D.N.B.) — In vele provincies en in bijna alle steden van eenige beteekenis in Britsch-Indië is het tot ernstige ongeregeldheden gekomen en in alle betrokken gebieden is de staat van beleg afgekondigd. De door de Congrespartij voorbereide boycot van Engelsche waren is begonnen.
Stockholm, 12 Aug. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst uit New Delhi en Bombay meldt, is daar in alle fabrieken het werk stilgelegd. De in alle straten patrouilleerende troepen hebben verscheidene malen op de menigte geschoten; het aantal dooden is echter nog niet bekend. De staat van beleg is verscherpt en de betoogers moeten thans de doodstraf verwachten. In het groote textielcentrum Ahmedabad zou een groote staking zijn uitgebroken en ook in enkele jutefabrieken in de Noordelijke voorsteden van Calcutta is het werk neergelegd. In Karatsji zijn alle markten gesloten. De leerlingen van de scholen zijn weggebleven. De vrije Indische radio van Singapore meldt, dat de rebelleerende menigte te Bombay het standbeeld van koningin Victoria heeft verwoest.
Om de ongeregeldheden te onderdrukken wordt behalve van politie ook gebruik gemaakt van geregelde troepen. Uit verschillende steden van het land wordt gemeld, dat op ongewapende Britsch-Indische betoogers werd geschoten. Volgens een te Saigon van Indische zijde ontvangen bericht zouden er in het geheel reeds 500 dooden zijn gevallen. De geeselwet voor crisisgevallen is van toepassing verklaard.
De correspondent te Bombay van de „Star" meldt, dat de groote Britsch-Indische studentenorganisatie den autoriteiten de meeste zorg geeft. Sedert eenigen tijd is een Indiër, Bagat genaamd, bezig een „oproerleger" van 100.000 studenten te vormen, die den eed hebben afgelegd „voor de vrijheid te sterven".
Nieuwe arrestaties; de zuster van Pandit Nehroe en talrijke Congresleiders gearresteerd; secretaris van Gandhi in gevangenschap gestorven. — Lissabon, 14 Aug. (D.N.B.) — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, is op 13 Augustus te Ahmedabad ook de zuster van Pandit Nehroe gearresteerd. Ook de vroegere Congresleider Srikrisjna Sinha is volgens een bericht van den Britschen nieuwsdienst gearresteerd. Te Calcutta zijn nog vijf leiders van de Congrespartij gearresteerd.
Bijeenkomst van het Britsche kabinet en de Labour Party. — 14 Aug. — Uit Londen wordt gemeld, dat het Britsche kabinet in een vrij langdurige zitting is bijeengekomen, teneinde te beraadslagen over den toestand in Britsch-Indië.
Met hetzelfde doel is tegelijkertijd de Labour Party bijeengekomen. Van den kant van deze partij is inmiddels bekend gemaakt, dat zij de maatregelen van de Britsch-Indische regeering „overijld" acht. Men verwacht, dat de Labour Party zal eischen, dat het Parlement terstond wordt bijeengeroepen voor het aanhooren van een uitvoerige verklaring over de Indische politiek der regeering. Het orgaan der partij, de „Daily Herald", schrijft over de gebeurtenissen in Britsch-Indië, dat nu juist zal gebeuren, wat de Britsche regeering heeft willen vermijden, n.l. dat door de geweldmaatregelen de gebeurtenissen in Indië thans elkaar overhaast zullen opvolgen en dat meer dan ooit ongeregeldheden moeten worden verwacht.
Afip verneemt verder nog uit Londen, dat de onafhankelijke afgevaardigde James Maxton een vraag heeft ingediend, waarin hij aandringt op de onmiddellijke bijeenroeping van het Parlement, ten einde den toestand in Indië te bespreken. De diplomatieke medewerker van Reuter deelt van zijn kant mede, dat de regeering op dit oogenblik er niet aan zou denken de afgevaardigden, die met vacantie zijn, terug te roepen.
Stockholm, 19 Aug. (D.N.B.) — In een officieel bericht van de Britsche regeering te Nieuw Delhi wordt toegegeven, dat de tot dusver gepubliceerde berichten over een beweerd afnemen der ongeregeldheden in Indië niet in overeenstemming zijn met de feiten en dat het weer tot ernstige onlusten is gekomen, waarbij vooral de arbeiders van de spinnerijen aldaar betrokken waren. De menigte heeft in Delhi niet alleen het raadhuis, maar ook het Britsche belastingkantoor in brand gestoken, nadat de politie en militaire versterkingen op de weerlooze massa het vuur hadden geopend. De staat van beleg in Delhi is verscherpt en de Britsche regeering heeft zich gedwongen gezien in allerijl nieuwe militaire versterkingen naar Delhi te ontbieden, die thans dag en nacht door de straten patrouilleeren. Soortgelijke incidenten van zeer ernstig karakter zijn ook te Calcutta in vele andere steden voorgekomen, vooral in Lucknow en Allahabad.
19 Aug. — Reuter meldt uit Bombay, dat Mahadev Desai, de secretaris van Gandhi, in gevangenschap is gestorven. Het bericht van dit plotselinge overlijden heeft naar het A.N.P. uit Berlijn meldt, politieke kringen aldaar verrast, omdat Maradev Desai zich tot nu toe in een zeer goede gezondheid had verheugd. (Vaderland - Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Britsch-Indië 5207 A.)

E. **HONGARIJE. — Plaatsvervangend Rijksbestuurder Stephan von Horthy gesneuveld. —**
Boedapest, 20 Aug. (D.N.B.) — Stephan von Horthy, de plaatsvervangende Rijksbestuurder van Hongarije en zoon van Rijksbestuurder admiraal von Horthy, is naar hier bekend wordt, aan het Oostelijk front gesneuveld. Hij was een uitstekend vlieger en op 1 Mei van dit jaar meldde hij zich vrijwillig aan voor den dienst aan het front. Aan het hoofd van zijn eskader jachtvliegtuigen onderscheidde hij zich herhaaldelijk. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Stephan v. Horthy 5008 C.)**

A. NEDERLAND. — Het „Tweede Front'. —

Aan een in „De Waag" van 7 Aug. j.l. verschenen artikel, van de hand van H. C. van Maasdijk, vice-voorzitter van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, dat een overzicht geeft van de gevolgen, welke de vorming van een „tweede front" voor ons land en volk zou hebben, ontleenen wij o.m.:

Het is een merkwaardige toestand, dat er tijdens het over ons land binnenvliegen van Britsche bommenwerpers naar Duitschland menschen in ons land zijn, die zich in het onheilspellend geluid der op groote hoogte ronkende motoren verheugen. Men zegt, dat er landgenooten zijn, die elkaar vertellen, dat hun dat nachtelijk concert als muziek in de ooren klinkt, omdat zij het als de ouverture beschouwen van een nieuw spannend bedrijf in het oorlogsgebeuren, dat men met de oprichting van het veelbesproken tweede front op het Europeesche vasteland verwacht en dat men met hooggespannen verwachting tegemoetziet. Men mag wel aannemen, dat deze lieden in de nachten, waarin zich dit infernaal concert doet hooren, minder rustig zijn dan zij achteraf doen voorkomen. Maar in ieder geval moet men vaststellen, dat hunne uitingen hun oorzaak vinden in de geestesgesteldheid, waarin zij zijn geraakt door den penibelen oorlogstoestand, waarin ons volk met de oorlogsdagen van Mei 1940 en de daarop volgende bezetting van ons land door Duitschland werd betrokken. Het is echter niet voldoende de reacties van deze landgenooten zonder meer af te doen; wie sedert de laatste jaren bij leidend werk op verantwoordelijke posten heeft ervaren, hoe het meerendeel van ons volk door het verloop van zaken in de wereld, waarop het innerlijk allerminst was voorbereid, uit het evenwicht is geslagen, moet inzien, dat men slechts kan hopen de meerderheid der Nederlanders geleidelijk voor een reëeler inzicht in den bestaanden toestand te winnen. Met geduld en zelfoverwinning moet men trachten te verklaren, te verhelderen en leiding te geven.

Zoo is het ook noodig zich eens in het openbaar rekenschap te geven van de consequenties van de oprichting van een z.g. „tweede front" in Europa, al lijkt het eigenlijk overbodig er op te wijzen, hoezeer een zoodanige actie van het Westen uit tegen het Europeesche vasteland in de eerste plaats en voornamelijk ten laste zou komen van de volkeren van het dichtbevolkte Westen.

Men kan gerust vaststellen, dat wanneer vanuit het Westen een poging tot landing met kans van slagen zou worden ondernomen, een zoodanige poging zeer grootsch opgezet zou moeten zijn, d.w.z. met zeer sterke lucht- en zeestrijdkrachten moet worden voorbereid en door overweldigend sterke landingstroepen uitgevoerd. Wanneer men een oogenblik het geval wil aannemen, dat het aan de Duitsche troepen in en achter de verdedigingswerken niet zou gelukken een grootscheepsche landing, die de vijand moet uitvoeren met zware wapens als zware artillerie en zware tanks, met enorme hoeveelheden rollend materieel en fourage, die voor de op de landing volgende landoperaties onontbeerlijk zijn, in de kiem te smoren, dan zouden dus te eeniger tijd sterke Anglikaansche legers, waarschijnlijk omvattende tevens soldaten van Nederlandsche, Noorsche, Poolsche en Tsjechische nationaliteit, alsmede gekleurde troepen, in de landen van het Westen, dus b.v. ook in ons land den opmarsch naar Duitschland beginnen. Het is zeker, dat Duitschland met alle middelen, d.w.z. met hevige luchtbombardementen, versperring en vernietiging van bruggen, verkeerswegen te land en te water, dezen opmarsch zou trachten te stuiten; uiteindelijk zou Duitschland de hoofdmacht op den vóór Mei 1940 voltooiden, ook langs de Nederlandsche grenzen doorgetrokken westwal kunnen terugtrekken en de vóór deze formidabele verdedigingslinie (welke de Engelsche en Fransche troepen gedurende het eerste oorlogsjaar, toen de Duitsche legers in Polen sterk gebonden waren, toch wel op goede gronden niet serieus hebben aangepakt) gelegen landen als vóórgelegen operatiegebied moeten gaan bezigen. Wat een zoodanige gang van zaken voor de betrokken volkeren in het Westen zou beteekenen, is niet heel moeilijk uit te denken. Afgezien van het noodlottig onheil, dat met militaire operaties op groote schaal in ons dichtbevolkte land voor ontelbare landgenooten onherroepelijk verbonden zou zijn, is het genoegzaam bekend, dat er in ons land na de achter ons liggende strenge winters en zeer middelmatige oogsten der laatste jaren geen levensmiddelenvoorraden van eenigszins grooten omvang aanwezig zijn. Bovendien verwerkt het Nederlandsche industrieele apparaat voor een verre overwegend deel Duitsche opdrachten met uit Duitschland aangevoerde grondstoffen. Men kan gevoegelijk vaststellen, dat gedurende de jaren sedert de bezetting het geheele Nederlandsche economische stelsel in alle onderdeelen van deze uiterst omvangrijke organisatie noodgedwongen bewust op het Europeesche achterland werd ingesteld en dat de hier te lande heerschende orde, niet slechts op het gebied der voedselvoorziening, doch op alle gebieden, een orde, die door onze eigen autoriteiten vooralsnog onder de gebiedende tucht van de bezettende macht wordt verzekerd, staat of valt met de handhaving van die macht. Het is zeker niet overdreven te zeggen, dat met het wegvallen van deze organisatie een rampspoedige periode van chaos met alle slechts denkbare noodlottigheden zou intreden, want een totale omschakeling op korten termijn van ons economisch stelsel, nog wel tijdens hier plaatsvindende oorlogshandelingen, op aanvoeren van overzee, terwijl deze aanvoeren aan aanvallen der Duitsche luchtmacht zouden zijn blootgesteld, beteekent een absoluut onoplosbaar probleem. Iedereen, die ook maar eenigszins op de hoogte is met den feitelijken toestand van ons economisch bestel op het oogenblik, kan dit bevestigen.

Maar zelfs aannemende, dat er lieden zijn, die meenen, dat tegelijkertijd met het oprukken van troepen uit het Westen door ons land, een eenigermate functionneerend systeem van ordening, aanvoer en distributie kan worden opgebouwd, dan nog zou men zich moeten afvragen, op welke gronden men aan een andere vreemde bezetting, die daarmede toch onvermijdelijk gepaard zou gaan, de voorkeur moet geven boven de uiterst gedisciplineerde Duitsche bezetting. Een totale omschakeling van onze economie op het Westen zoude een ten minste even groote afhankelijkheid ook op politiek gebied ten aanzien van Engeland en de Vereenigde Staten van Amerika ten gevolge hebben als thans ten aanzien van het Continentale Europa bestaat. Met echter dit verschil, dat Nederland organisch tot het Continentale Europa behoort en het daarmede dus op natuurlijke wijze lotsverbonden is, terwijl een eenzijdige binding aan de Angelsaksische landen een gekunstelde structuur beteekent, waarvan de onnatuurlijkheid zich te eeniger tijd wederom smartelijk zou wreken. Men kan immers moeilijk aannemen, dat de groote machten van het Westen, indien het hun nogmaals zou gelukken Duitschland op de knie te dwingen, de eenmaal ontstane afhankelijkheid der landen van Westeuropa weer vrijwillig zouden prijsgeven.

Men hoort veelal, dat Nederlanders, en het zal wel dezelfde categorie zijn, die zich in het nachtelijk concert der overvliegende bommenwerpers verheugt, zich er op spitsen samen met de binnenrukkende troepen uit het Westen een vergeldingsactie tegen hen op touw te zetten, die zich in de afgeloopen jaren vóór een innige samenwerking met de bezettende Duitsche macht, in het belang van hun volk, zooals genen dat zien, hebben uitgesproken, dit om hun woede te koelen over het vermeende verraad of onrecht, zooals dezen dat voelen. Daarop valt met redelijke argumenten niet te antwoorden. Doch met bewuste terzijdestelling van alle ideologische verschillen van inzicht, kan men zeggen, dat wanneer de Duitsche macht, die in het Westen van Europa de orde waarborgt, komt te vervallen, het bestaan en het werk van deze actieven zullen worden tenietgedaan, maar dat, wanneer volgens beschikking van het noodlot de allerbitterste kelk van een ongehoorden chaos aan deze streken wordt bespaard en orde kan blijven gehandhaafd, deze actieven door hun samenwerking met Duitschland de mogelijkheden voor een ontplooiing der Nederlandsche volkskrachten in de toekomst hebben opengehouden. Gelukkig is het niet waarschijnlijk, dat een serieuze poging tot het vormen van een tweede front in onze streken wordt gedaan; het lot van het laatste groote convooi in het hooge Noorden heeft aan de wereld duidelijk gemaakt, dat zelfs op honderden kilometers van de kust verwijderd een doorbraak van een groot aantal schepen in een gebied, waar een zich werkelijk inzettende tegenstander een belangrijke luchtmacht kan concentreeren, onder normale omstandigheden niet kan worden geforceerd.

Hoe wil men een grootscheepsche landingsoperatie aan de Westeuropeesche kust ondernemen, waar — bij eenigszins gunstig weer, dat voor het gelukken van een landing een belangrijke voorwaarde is — het naderen van een vloot tijdig kan worden vastgesteld en op ieder deel der kust te allen tijde sterke luchtstrijdkrachten vanuit daarop voorbereide vliegvelden kunnen worden samengebracht?

Maar de situatie voor de tegenstanders kan 'n zoodanige worden, dat ondanks de ongunstige vooruitzichten niettemin iets moet worden ondernomen. Laat men zich er in de bezette gebieden van bewust zijn, dat met een werkelijk oprichten van een tweede front niets dan ellende voor onze volkeren dreigt. Dit is zoozeer het geval, dat, indien de Nederlanders zich van de consequenties der wenschdroomen van een aantal hunner werkelijk rekenschap zouden geven, zij zich onverwijld zouden moeten scharen, alleen reeds uit deze overweging onder de vlag van hen, die in doelbewuste samenwerking met Duitschland de orde in ons land willen handhaven, een gedisciplineerde jeugd willen opvoeden en ondanks de harde slagen, die het noodlot aan ons volk heeft uitgedeeld, zich voor een werkzaam aandeel der Nederlanders aan den opbouw van een nieuw Europa willen inzetten. Zij zouden zich allen strijdbaar moeten keeren tegen hen, die, terwijl zij met niets hebben aangetoond den sleutel tot het vestigen van een wereldvrede te hebben gevonden, uit machtspolitieke overwegingen voor de zooveelste maal in de geschiedenis de natuurlijke ordening van het Europeesche vasteland willen ophouden en die er, indien zij er de kans toe zien, geen oogenblik voor zouden terugdeinzen ook Nederland tot oorlogstooneel te maken.

(Vor. ber. Tweede Front 5197 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942.

— Krijgsverrichtingen - Engelsche aanval op de Fransche kust mislukt - Voortgezette opmarsch in den Kaukasus - Donbekken geheel bezet - Circa 220.000 br.t. scheepsruimte vernietigd - Sedert September 1939 20 millioen ton scheepsruimte door de Duitsche oorlogsvoering tot zinken gebracht. —

Engelsche landingspoging op de Fransche kust bij Dieppe mislukt; negen Engelsche oorlogsschepen, zeven transportschepen en 127 vliegtuigen vernietigd; veertien oorlogsschepen en vijf transportschepen beschadigd. — 19 Augustus — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — Een grootsch opgezette landing van Engelsche, Amerikaansche, Canadeesche en Gaullistische troepen ter sterkte van ongeveer een divisie als eerste golf, die op 19 Augustus in de ochtenduren aan de Fransche Kanaalkust bij Dieppe, onder bescherming van sterke zee- en luchtstrijdkrachten en met gebruikmaking van aan land gezette pantserwagens werd uitgevoerd, is door de voor de kustbescherming gebruikte Duitsche strijdkrachten, met groote, bloedige verliezen voor den vijand volkomen verijdeld. Sedert 16 uur bevindt zich geen gewapende vijand meer op het vasteland. Dit groote succes werd bereikt zonder dat gebruik behoefde te worden gemaakt van de reserves der hoogere leiding.
Nader wordt gemeld: De landing werd uitgevoerd onder bescherming van sterke vloot- en luchtstrijdkrachten en gesteund door vechtwagens, door de bij de kustbescherming ingedeelde Duitsche strijdkrachten met zware, bloedige verliezen voor den vijand afgeslagen. Zonder dat het noodig was, reserves van het hoogere commando te requireeren, werden de op 300 tot 400 landingsbooten aan land gebrachte vijandelijke troepen in een strijd van dichtbij vernietigd of in zee geworpen.
Alle aan land gebrachte vechtwagens, ten getale van 28, werden vernield. Tot dusverre zijn 2095 gevangenen geteld, onder wie 60 Canadeesche officieren. De vijand verloor talrijke dooden, waartegenover de Duitsche verliezen aan dooden en gewonden slechts 400 man bedragen. Alle steunpunten, batterijstellingen en radiostations aan de kust werden door de bezetting behouden. Het gros der vijandelijke strijdkrachten, dat op zee op 35 transportschepen, beschermd door talrijke kruisers, torpedojagers en patrouillevaartuigen, gereed werd gehouden ter voortzetting van de landing, moest onverrichter zake, maar na sterke verliezen te hebben geleden door artillerievuur en luchtaanvallen, naar zijn havens van vertrek terugkeeren en werd tot de ontscheping toe door de luchtmacht achtervolgd.
De vijandelijke transportvloot verloor door artillerievuur 3 torpedojagers, 2 torpedobooten en 2 transportschepen. De luchtmacht bracht één torpedomotorboot, één patrouillevaartuig en 5 transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 13.000 ton, waaronder twee speciale vaartuigen, tot zinken. Zij beschadigde 4 kruisers, 4 torpedobootjagers, 4 torpedomotorbooten, één sleepboot, één stormlandingsboot en 5 transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 15.000 ton. Bij het bombardement van de vluchtende Britsche zeestrijdkrachten werden kaden en docks in de haven van Portsmouth, alsmede andere voor de oorlogsvoering belangrijke doelen aan de Zuidkust van Engeland zwaar beschadigd. Hierbij verloor de Duitsche luchtmacht 18 vliegtuigen. Een deel der bemanningen werd gered. In luchtgevechten schoten Duitsche jagers en luchtdoelartillerie 127 vijandelijke vliegtuigen neer, 17 Duitsche jachtvliegtuigen gingen verloren. Eenige vliegtuigbestuurders, die op zee in nood verkeerden, werden gered.
Aan een door het D.N.B. ontvangen frontbericht ontleenen wij: In den vroegen morgen van den 19den Augustus hoorden de luisterposten bij de kazematten in de omgeving van Dieppe een gevecht aan den zeekant. Tegen 6 uur doken uit den mist voor de haven schaduwen op: torpedo-motorbooten, landingsbooten en stormbooten der Engelschen. Onmiddellijk begon het afweervuur. Onder de bescherming van een kunstmatigen nevel konden de Engelschen vechtwagens en infanterie aan land zetten. Van zee uit schoot Engelsch scheepsgeschut op stad en haven. Bommenwerpers cirkelden boven de stad en lieten hun bommen vallen. In golven komen de jagers opzetten. Op verscheidene plaatsen in Dieppe zelf en Oostelijk en Westelijk van de stad tracht de vijand met sterke strijdkrachten aan land te gaan. Op twee plaatsen slaagt hij er in vasten voet te krijgen met vechtwagens en infanterie. Duitsche afdeelingen maken zich voor den tegenaanval gereed. Versterkingen en afweergeschut worden aangevoerd. Nog voordat zij ingrijpen is de tegenstander verslagen. Zwaar en verbitterd was het gevecht. Een batterij wordt door den vijand aangevallen. Het is ten slotte onmogelijk het geschut te gebruiken, maar ondanks de overmacht wijken de kanonniers niet. In harden strijd op korten afstand verdedigen zij hun stelling, tot zij ontzet werden. Oude in den strijd beproefde soldaten toonen hun kunnen opnieuw en nieuwe soldaten uit het vaderland doorstaan waardig en dapper de vuurproef.

Correcte houding der Fransche bevolking. — Het optreden der Fransche bevolking tijdens de gevechten, die ongeveer tien uur duurden, was onberispelijk. Haar houding deed van den aanvang af blijken, dat zij het volste vertrouwen stelde in de Duitsche bezetting en de Engelsche actie uitsluitend beschouwde als een hinderlijke storing van den dagelijkschen gang van zaken. Onmiddellijk na de afdoening van de landingspoging, hernam het leven in de stad Dieppe zijn gewonen gang. Reeds van zes uur af waren alle winkels weer open.

OOSTELIJK FRONT.

Georgjevsk genomen. — 15 Aug. — In het gebied van den Kaukasus schrijdt de aanval der Duitsche en der met hen verbonden troepen in harde berggevechten onophoudelijk voort. Ten Noorden van het gebergte is de stad Georgjevsk aan de spoorlijn Rostov—Bakoe genomen. Daarbij zijn 20 zware stukken geschut buitgemaakt.
Ten Noorden en Noordwesten van Woronesj heeft de vijand zijn vergeefsche ontlastingsaanvallen voortgezet. Zij werden in harde gevechten, met medewerking van sterke formaties gevechtsvliegers, afgeslagen. De vijand verloor opnieuw 93 vechtwagens. Ten Oosten van Wjasma en bij Rzjev zijn in de voortdurende zware afweergevechten in totaal 83 voor het grootste deel zware vechtwagens vernield.
16 Aug. — In de havens aan de Zwarte Zee en in de straat van Kertsj werd de bestrijding van vijandelijke ontruimingsbewegingen en inschepingspogingen uit de lucht voortgezet. De Sovjet-vloot verloor daarbij twee groote transportschepen en twee kustvaartuigen. Een ander groot transportschip en twee bewakingsvaartuigen werden zwaar beschadigd.
In den Noord-Oostelijken hoek van de groote bocht van den Don braken divisies infanterie en snelle formaties in nauwe samenwerking met de luchtmacht door vijandelijke stellingen en drongen tot den Don door.
Het geheele Donbekken bezet. — 17 Aug. — In de Noordoostelijke lus van de groote bocht van den Don is de vijand vernietigend verslagen en is de rivier overal bereikt. De zuivering van het terrein van uiteengedreven troepen is nog aan den gang. Daarmede is het geheele Donbekken hecht in handen van de Duitschers en verbonden troepen.
Ten Zuiden van den beneden-Koeban en in het Noordwestelijke deel van het Kaukasische gebergte dringen onze troepen in succesvollen aanval verder op.
18 Aug. — In de Noordelijke lus van de groote Donbocht zijn volgens de tot dusverre ontvangen rapporten bij de aanvallen van 15 tot 17 Augustus meer dan 12.800 gevangenen gemaakt en 47 pantserwagens en 252 stukken geschut buitgemaakt of vernietigd. De zuivering van het terrein duurt voort.
Ten Oosten van Wjasma werden verscheidene vijandelijke aanvallen, deels in tegenaanvallen, afgeslagen. In het gebied van Rzjev viel de vijand opnieuw op verschillende punten met sterke afdeelingen infanterie en pantserformaties aan. Alle aanvallen werden afgeslagen. Sedert 30 Juli zijn bij deze zware afweergevechten in voorbeeldige samenwerking met afdeelingen der luchtmacht in totaal 1068 pantserwagens vernield.
19 Aug. — In het gebied van Woronesj slechts geringe plaatselijke gevechtsactiviteit. Bij de harde en succesrijke afweergevechten in den tijd van 11 tot 17 Augustus verloor de vijand 2.516 gevangenen, 501 vechtwagens, 31 stukken geschut en 250 mitrailleurs en mortieren. De bloedige verliezen der herhaaldelijk in compacte massa's aanvallende bolsjewieken waren buitengewoon groot.
20 Aug. — Tusschen Wolga en Don werd ten Zuiden van Stalingrad in felle gevechten een sinds geruimen tijd zwaar versterkte stellingengroep van den vijand stormenderhand genomen. De vijand verloor hierbij op 18 en 19 Augustus 3301 gevangenen, 52 vechtwagens, 56 stukken geschut, 90 mitrailleurs en mortieren, alsmede 66 vlammenwerpers. De luchtmacht bestookte spoorwegcomplexen en verkeersmiddelen in het achterwaartsche gebied; ten Noorden van Orel werden sinds 11 Augustus 14.000 gevangenen gemaakt en 400 vechtwagens en 200 stukken geschut vernield of buitgemaakt.

DE ZEEOORLOG.

17 Aug. — Duitsche duikbooten hebben op de Noordelijke IJszee, in de kustwateren van Noord- en Midden-Amerika, West-Afrika en midden op den Atlantischen Oceaan uit beveiligde convooien en bij de jacht op afzonderlijk varende schepen, negentien schepen met in totaal 105.772 br.t. en twee transportzeilschepen tot zinken gebracht. Nog drie schepen werden door torpedotreffers zwaar beschadigd. Het zinken dezer schepen kon door den terstond aanvangenden krachtigen afweer niet worden waargenomen.
18 Aug. — Duitsche duikbooten hebben opnieuw in de laatste 24 uur 11 schepen, die in convooi voeren of afzonderlijk reisden, op den Atlantischen Oceaan, de Noordelijke IJszee en de Mid-

dellandsche Zee, met een totalen inhoud van 72.000 br.t., voorts een hulpkruiser van 12.000 br.t. benevens twee met troepen beladen slepen in den grond geboord.
Een Italiaansche duikboot heeft op den Atlantischen Oceaan het gewapende Engelsche motorschip „Medon", het Amerikaansche s.s. „California" en een derden, eveneens gewapenden koopvaarder, te zamen 18.885 ton, getorpedeerd en tot zinken gebracht en een ander motorschip van 10.000 ton getroffen.
Sedert het begin van den oorlog tot 18 Augustus zijn alleen door de Duitsche oorlogvoering ter zee in totaal twintig millioen br.t. vernietigd.

DE LUCHTOORLOG.

15 Aug. — In den tijd van 3 tot 13 Augustus heeft het Britsche luchtwapen 154 vliegtuigen verloren, waarvan 82 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In dienzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 43 eigen vliegtuigen verloren.
21 Aug. — Het Engelsche luchtwapen bepaalde zich in de afgeloopen week tot eenige weinig belangrijke storingsaanvallen boven West-Duitsch gebied. De Duitsche luchtmacht ondernam overdag en des nachts aanvallen op Engelsche haven- en industriegebieden.
Berlijn, 24 Augustus. (D.N.B.) — Van militaire zijde verneemt het D.N.B.: In de periode van 1 tot en met 23 Augustus verloren de bolsjewisten 2217 gevechts- en jachtvliegtuigen, waarvan de Duitsche jagers er 1840, de luchtdoelartillerie 301 neerschoten en de rest op den grond werd vernield. In de zelfde periode keerden 137 Duitsche vliegtuigen niet op hun basis terug.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

20 Aug. — Aan het Egyptische front bestond in hoofdzaak verkenningsactiviteit en artillerievuur van beide kanten. Op 19 Augustus trachtte de vijand een verrassingsmanoeuvre uit te voeren, die echter onmiddellijk werd verijdeld. Met achterlating van eenige dooden moest de vijand zich terugtrekken. De aanvallen van de vliegtuigen der spilmogendheden op de militaire doelen van Malta werden voortgezet.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5203 A.)

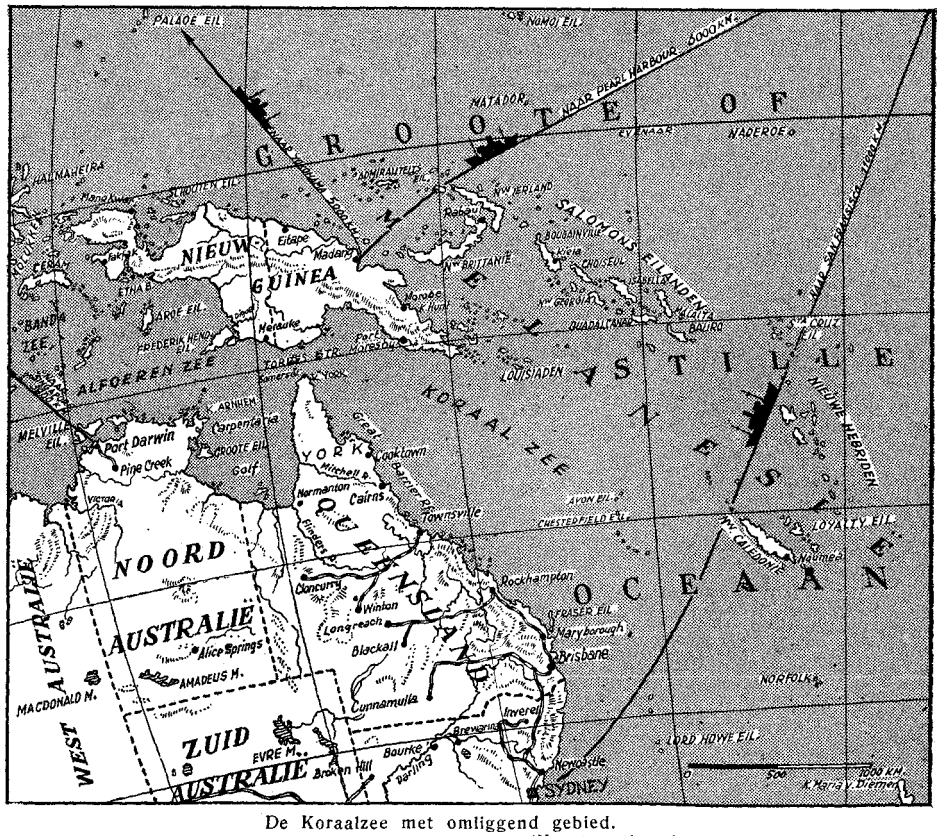
A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

De Amerikaansche landing op de Salomons-eilanden. — Tokio, 18 Aug. (D.N.B.) — De operaties der Amerikaansche strijdkrachten in het gebied der Salomons-eilanden zijn volkomen tot stilstand gekomen. Op de eilandjes Toelagi en Guadalcanar wordt nog fel gestreden, waarbij de aldaar aan land gezette Amerikaansche mariniers zware verliezen lijden. De Japansche marineluchtmacht heeft de omliggende wateren van vijandelijke schepen gezuiverd en verhindert elke nadering van Amerikaansche transportschepen, die de landingstroepen zouden willen ravitailleeren. De positie der op de eilandjes strijdende Amerikaansche troepen is hopeloos en gelijkt op die van het schiereiland Bataan, welke eindigde met de capitulatie van de Amerikanen.
Berlijn, 20 Aug. (V.P.B.) — Volgens een mededeeling uit het hoofdkwartier van generaal Mac-Arthur blijven de hevige gevechten op verscheidene punten der Salomons-eilanden voortduren. Gemeld wordt, dat Amerikaansche parachutisten hierbij een belangrijke rol hebben gespeeld en men vreest, dat talrijke parachutisten in de gevechten tegen de Japansche bezetting zijn gesneuveld. Een Reuterbericht spreekt van de zware verliezen, die de Amerikanen hebben geleden. In het bericht wordt medegedeeld, dat de Amerikaansche parachute-troepen, die bij den aanval op de Salomons-eilanden hebben meegewerkt, verliezen geleden hebben, die vergeleken met hun aantal, enorm moeten worden genoemd.

Tokio, 21 Aug. (D.N.B.) — De woordvoerder van de regeering heeft den vertegenwoordigers der buitenlandsche pers bevestigd, dat op de Salomonseilanden de gevechten met de gelande Amerikanen nog voortduren. Een officieel communiqué zal worden gepubliceerd, zoodra zich daar geen Amerikaan meer bevindt. Naar het Japansche hoofdkwartier meldt heeft het Japansche garnizoen op het eiland Makin, in het Noorden van de vroeger Britsche Gilbert-eilanden, in weerwil van zijn numerieke minderheid 200 man Amerikaansche troepen, die in den ochtend van 17 Augustus waren geland, volkomen teruggeslagen.

Japansche luchtaanvallen op Australië en Port Moresby. — Tokio, 20 Aug. (D.N.B.) — De luchtmacht der Japansche marine heeft op 16 Augustus wederom een aanval gedaan op Townsville, Cairns, Wyndham, Port Darwin en Port Hedland in West-Australië en groote schade aangericht aan de haveninstallaties en de installaties van militair belang. Te Townsville branden de pakhuizen nog steeds; 18.000 ton geconserveerd fruit zijn daar een prooi der vlammen geworden. De olietanks op het haventerrein zijn thans alle vernield, evenals de lijnen der naar het Zuiden loopende spoorwegen. In de wateren nabij Wyndham hebben Japansche duikbommenwerpers een transportschip van 6000 br.t. tot zinken gebracht, dat brandend zonk.
Zeer zwaar was de luchtaanval op Port Moresby. De pakhuizen en een in de haven voor anker liggend transportschip van 4000 br.t. werden in brand geworpen. Een munitieopslagplaats buiten de stad werd getroffen en vloog in de lucht.

De strijd op de Aleoeten. — 20 Aug. — Een Amerikaansch marine-officier heeft een en ander medegedeeld omtrent den strijd, die nog steeds op de Aleoeten woedt. Hij noemde de bezetting door de Japanners van de steunpunten op de Westelijke eilanden een groot gevaar voor Siberië en Alaska. De mogelijkheid, dat de Japanners tot een verrassenden aanval zouden overgaan, achtte de officier niet buitengesloten. Hij meende te mogen aannemen, dat zij op de bezette eilanden reeds 10.000 man hebben samengetrokken. De slechte weersomstandigheden leveren zoowel hun als den Amerikanen vele moeilijkheden op en zij vormen dan ook een belangrijken factor bij de wederzijdsche aanvallen. Men spreekt van een „Indianenoorlog", waarbij men tracht den vijand onopgemerkt te naderen. Een maand lang was het mistig en Amerikaansche oorlogsschepen, die onlangs Kiska beschoten, konden tot dicht voor de kust naderen. (D. Z. i. d. Niederl. - Nat. Dagblad - Vaderland)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5204 A.)

De Koraalzee met omliggend gebied.
(Kaart ontleend aan de Völk. Beobachter)

A. NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van ir. A. A. Mussert over „De Nederlandsche Staat in het nieuwe Europa". —

24 Aug. — Ter gelegenheid van de opening van een vormingsschool te Lunteren heeft de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, op den Goudsberg aldaar, een uitvoerige rede over „De Nederlandsche Staat in het nieuwe Europa" uitgesproken, welke als een programmaverklaring op te vatten is. Deze rede werd woordelijk in „Volk en Vaderland" van 21 Augustus weergegeven. Wij ontleenen daaraan het volgende:

De Nederlandsche Staat is een organisatievorm van het Nederlandsche Volk, dat spreekt vanzelf. Tot voor kort n.l. in het tijdperk, dat nu van ons heengaat, was vrijwel ieder het er over eens, dat de Staat de hoogste organisatie-vorm was van het Volk. Misschien zijn er Volkenbonds-enthousiastelingen geweest in de jaren 1920-36, die dit toen reeds ontkend hebben en van meening waren, — doordat de Nederlandsche Staat lid was geworden van den Volkenbond — dat deze Bond en niet meer de Staat, de hoogste organisatievorm was van ons Volk. Hoe dit ook zij, dit is in ieder geval geschiedenis geworden, want de Volkenbond — dit instrument tot het in stand houden van onrecht, onrust en verdeeldheid in Europa — is ter ziele en zal niet meer opstaan, waarmede ieder Europeaan kan worden gelukgewenscht. Wij hebben, behalve den Staat officieel ook nog het Rijk der Nederlanden, zelfs het Koninkrijk. Art. 2 van de in kracht gelaten grondwet, geeft van het Rijk de definitie „het Nederlandsch grondgebied in Europa".

Het woord „Rijk" wordt door vele Europeesche volkeren gebruikt en door alle Germaansche. De Duitschers spraken van het Duitsche Rijk en na de inlijving van Oostenrijk en het Sudetenland, is ingevoerd de benaming: het Groot-Duitsche Rijk. De Zweden, de Noren en de Denen hebben ieder hun Koninkrijk. Ieder Germaansch Volk heeft dus zijn Rijk en ieder Germaansch Volk heeft ook zijn staatsbegrip. De groote revolutie van onzen tijd zal ook den inhoud van deze begrippen wijzigen, na het noodige gekrakeel en de noodige verwarring, welke iedere revolutie van grooten omvang onvermijdelijk begeleiden. Het is nu reeds onze taak om aan de ontwikkeling richting te geven. Daartoe moge het onderstaande dienen.

Europeesch saamhoorigheidsbesef. — Er zijn tijden geweest, dat volkeren en stammen in Europa min of meer solidair met elkander in Europeesch verband samenleefden. Ons is geleerd van het Romeinsche Rijk, dat eens een groot deel van Europa omvatte; honderden jaren later ontstond het Rijk van Karel den Groote; weer honderden jaren later was het bloeitijdperk van het „Heilige Römische Reich Deutscher Nation". Deze groote gebieden waren geen straf georganiseerde staten, zooals kenmerkend is voor de 19e eeuw, maar waren meer een conglomeraat van volken en stammen onder vorstjes en potentaatjes, die min of meer samen gebonden werden door een krachtige heerschersfiguur daarboven. De verkeersmiddelen waren te primitief om een band van beteekenis te vormen tusschen de volkeren. Zulk een heerschersfiguur was zijn halve leven op reis, om althans eenigermate den band te behouden. Het meest typische en tragische voorbeeld daarvan was Karel V, de laatste middeleeuwsche heerschersfiguur. De ontdekking van nieuwe werelddeelen met de daarmede gepaard gaande ontwikkeling van de zeevaart veroorzaakte, dat de aan de zeeën wonende volkeren van Europa, het gezicht meer en meer naar de zee wendden en zich minder bekommerden om den samenhang in Europa. Spanje, Portugal, Nederland, Engeland, Frankrijk, werden zeevarend, zij gingen koloniseeren; hun belangen gingen meer in overzeesche richting. Toen vrijwel de geheele wereld, die daarvoor in aanmerking kwam, door de Westelijke volkeren van Europa in de 17de, 18de en 19de eeuw was veroverd en gekoloniseerd, waren de Midden Europeesche volkeren in zooverre hersteld van hun onderlinge twisten en oorlogen, dat ook zij aan deze koloniseering wilden deel hebben. Zij kwamen eigenlijk te laat en de reeds bezittenden wilden niets van hun bezit afstaan en zagen, onder aanvoering van Engeland in de Midden-Europeesche volkeren, slechts lastige concurrenten. Dit leidde mede tot den oorlog van 1914—1918. Deze oorlog zal in de historie nog na honderden jaren bekend staan als het einde van het tijdperk, dat in de 16de eeuw begon.

Het is deze oorlog, die Europa verzwakte en de werelddeelen daarbuiten zoodanig versterkte, dat Europa's hegemonie over de wereld onherstelbaar werd geschokt. Vast staat reeds nu, dat het nationaal-socialisme en het fascisme historisch noodzakelijk waren om Europa te behouden. Zonder deze leidinggevende en scheppende stroomingen der 20ste eeuw, zou Europa reeds nu vernietigd zijn door het communisme. Het is de onvergankelijke verdienste van Hitler en Mussolini, dat zij Europa daarvoor bewaren. Men ziet het duidelijk, dat het in deze geweldige worsteling gaat om de vorming van Continenten. De tijd, waarin het voor Staatjes mogelijk was om oorlog te voeren of zg. neutraal te zijn, is voorbij. Zelfs de tijd, dat een groote Staat alleen tegen een anderen Staat oorlog voerde, behoort tot het verleden. Complexen van Staten, Continenten worden in bloed en staal te samen gesmeed tijdens hun oorlog tegen elkander. Alleen een Continent, dat industrieel hoog ontwikkeld is, is in staat een modernen oorlog te voeren, waarbij vele duizenden vliegtuigen, tanks en kanonnen en honderden oorlogsvaartuigen noodig zijn. En nog altijd geldt deze ijzeren wet, dat zij, die zich niet kunnen of willen verdedigen, te gronde gaan.

Ook op economisch en verkeers-technisch gebied is de ontwikkeling zoo, dat grootere eenheden zich vormen. Na eeuwen van losmaking en uitzwerving, komt nu wederom een tijdperk, waarin de Europeesche volkeren zich bewust worden van de noodzakelijkheid hunner solidariteit. Er zal een solidair Europa moeten ontstaan uit de worsteling van dezen tijd of Europa zal te gronde gaan na 20, 50 of 100 jaren, wanneer een nieuwe beproeving over ons werelddeel zal komen.

Het winnen van den oorlog tegen het verbond van het Aziatische communisme en het Amerikaansche kapitalisme, zal gevolgd moeten worden door het winnen van den vrede binnen Europa door de ordening der Europeesche volkeren, de samenwerking, het elkander respecteeren en waardeeren, zoodat de verdediging van Europa wordt beleefd als een algemeen belang en een algemeene plicht. Zou deze vrede niet kunnen worden gewonnen, dan zullen de honderdduizenden, die in deze jaren hun jonge leven in den strijd laten, Europa niet redden, doch slechts uitstel van executie geven.

Germaansche samenwerking. — Het krachtigste deel van Europa zal zonder twijfel moeten worden gevormd door het gemeenebest der Germaansche volkeren, dat met elkander in betrekkelijk korten tijd 150 millioen zielen zal moeten omvatten, wil het kans hebben zich in de toekomst in de wereld te handhaven. Men kan zonder overdrijving zeggen, dat van den vrede tusschen de Germaansche volkeren, hun wil tot samenwerking, hun bereidheid om het belang van het gemeenebest te doen voorgaan boven het belang van ieder afzonderlijk, de toekomstige bestaansmogelijkheid van Europa afhangt. Hoe moet dit worden verkregen? Wat dit betreft, doen wij goed eens een blik te werpen over den Oceaan en ons te realiseeren, dat daar ontstaan is over een oppervlakte, aanzienlijk grooter dan geheel Europa: de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Zal Europa komen tot de Vereenigde Staten van Europa? Daarop vermag niemand een antwoord te geven. Wel kunnen wij als nationaal-socialisten zeggen, dat in ieder geval daaraan zal moeten vooraf gaan een vereeniging van diegenen, die zijn van hetzelfde bloed, de samenhoorigheid van het Germaansche ras, omgezet in een staatkundige daad.

Reeds sinds lang hebben wij N.S.B.'ers dit ingezien; ontelbare malen vóór den oorlog daaraan uiting gevend door onze solidariteit en door het aandringen op samenwerking tusschen het Duitsche en het Nederlandsche volk. Na den oorlog in meer concreten vorm door de hoop en verwachting uit te spreken, dat een Germaansche Statenbond zal ontstaan, omvattende alle Germaansche volkeren van het Europeesche continent. Deze Germaansche Statenbond is de eenige geschikte weg om de Germaansche volkeren tot samenwerking te brengen. Daarop hebben wij ons streven te richten.

De Germaansche Statenbond zal ook een levensruimte moeten hebben. In de eerste plaats vallen daar natuurlijk onder de woongebieden van het Duitsche volk, het Nederlandsche volk, het Zweedsche, het Noorsche en het Deensche. Daarenboven Noord- en Oostzee als binnenzeeën en voorts zeker ook de groote Oostruimte, gelegen tusschen de Oostzijde van de woonruimte van het Duitsche volk en de Oostgrens van het toekomstige Europa, waar ons werelddeel dus verdedigd zal worden. De invoering van het begrip „Germaansch Rijk" als omvatting van de Germaansche levensruimte, behoeft bij niemand op eenig bezwaar te stuiten. Te spreken zonder meer van „het Rijk" is bewust of onbewust verwarring stichten en koren op den molen van onze vijanden. De term „het Rijk" („das Reich") is op dit oogenblik een volkomen vaststaand begrip voor het Duitsche volk en zijn leidende figuren. Het is niet meer en niet minder dan de Duitsche eenheidsstaat, omvattende alle Duitschers. Als voorbeeld noemde spr. o.a. de geschriften van Ernst Rudolf Huber, een belangrijk schrijver over modern Duitsch Staatsrecht, voorts de publicaties van den secretaris van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken Wilhelm Stuckart en anderen.

Men moet van ieder politiek inzicht verschoond zijn om opzettelijk (zooals de Engelschen sinds jaren doen) wantrouwen en haat zaaien tusschen de Germaansche volkeren van het Continent om een theorie te verkondigen, die daarop neerkomt, dat de Germaansche volkeren „Heim ins Reich" moeten. „Das Reich" is tot en met den huidigen dag datgene, wat de Duitschers er onder verstaan, nl. de Duitsche eenheidsstaat. Wie onder die omstandigheden spreekt over „Heim ins Reich", kan beter direct voor de Engelsche radio gaan staan. In Londen kan men altijd nog wel menschen gebruiken, die de verstandhouding tusschen Nederlanders en Duitschers zoo grondig mogelijk willen bederven en er ook graag voor betalen. Het is juist onze taak, als nationaal-socialisten, om het tegendeel te bewerken en het is de verantwoordelijkheid van de N.S.B. om daarin de leiding te hebben.

Ik acht het niet onmogelijk, dat er een tijdstip zal komen,

waarop de Germaansche volkeren in plechtige samenkomst, ieder voor zich, afstand zullen doen van de benaming „Rijk", zoodat er dan geen Groot-Duitsch Rijk, geen Nederlandsch Rijk en geen Scandinavische Rijken meer zullen zijn, doch een Groot-Duitsche Staat, een Nederlandsche Staat en Scandinavische Staten, welke Staten te samen den Germaanschen Statenbond zullen vormen. Dit afstand doen zou den weg vrijmaken voor de oprichting van een nieuw begrip, nl. „het Germaansche Rijk", omvattende de Germaansche levensruimte. Het sein daartoe zou dan toch moeten uitgaan van den man, die de roeping heeft als Germaansch Führer op te treden, niet alleen door zijn genialiteit en de leiding gevende rol, die hij vervult bij de redding van Europa van het gevaar van vernietiging door het communisme, maar in dit geval tevens duidelijk daarvoor voorbestemd, doordat Adolf Hitler, van geboorte Oostenrijks staatsburger en door zijn dienstneming in 1914 in het Beiersche leger van zijn staatsburgerschap vervallen verklaard, jarenlang statenloos is geweest, dus in die jaren reeds uitsluitend Germaansch leider was.

Duitschers en Nederlanders hebben niet alleen als buren groote gemeenschappelijke belangen, maar als volkeren van eenen bloede, loten van den gemeenschappelijken stam, broeders, bondgenooten, lotgenooten op leven en dood, met elkander verbonden behooren te zijn. Dit besef weer tot leven te brengen en in sterke daden om te zetten, is een levensbelang voor ons allen.

Noodig voor de samenwerking is, afweer van imperialisme en separatisme. Daarbij moet er tegen gewaakt worden, dat rechtvaardige, billijke Duitsche belangen niet worden geofferd uit vrees daarvoor, dat zij als imperialisme worden uitgekreten. Daarbij moet er tegen gewaakt worden, dat rechtvaardige, billijke nationale aspiraties van het Nederlandsche volk zouden worden onderdrukt, onder voorwendsel van het tegengaan van separatisme. Is deze afweer dus de negatieve kant van de samenwerking tusschen de Germaansche volkeren, de positieve kant daarvan is de wederzijdsche wil tot respecteering van elkander, het besef, dat een verlies, dat de één treft, ook den ander raakt. Wij moeten eens zoover komen, dat een bombardement van Keulen, Lübeck of Rostock ons Nederlanders treft, alsof het Amsterdam, Utrecht of Delft zou zijn. Zoover is het nog niet, maar eens moet het toch zoover komen. En omgekeerd, elk verlies van Nederlandsch bezit moet den Duitschers treffen.

Zoo zij dan ons oog gericht op de vorming van den Germaanschen Statenbond, de staatkundige vorm van samenwerking der Germaansche volkeren in hun levensruimte, die wellicht later met vrucht en zonder verwarring te stichten, genoemd zal kunnen worden „het Germaansche Rijk"! De vijanden van deze lotsverbondenheid zijn de visschers in troebel water, de zwakken en de slimmen, de imperialisten en de separatisten. Geschaard om de zwart-roode vaan, welke in December 1931 is geheschen en sindsdien het nationaal-socialisme in de Nederlanden symboliseert, blijven wij als oprechte en doelbewuste oude strijders, onze vijanden kennend en in het oog houdend, de groote taak der verzoening tusschen de volkeren van Germaanschen bloede dienen naar eer en geweten.

De Germaansche Statenbond. — De Germaansche Statenbond zal dus de staatkundige vorm moeten zijn van de samenwerking der Germaansche volkeren ter behartiging van die belangen, die allen aangaan. In de eerste plaats dus de gemeenschappelijke verdediging van Europa, in de tweede plaats de bevordering van de gemeenschappelijke welvaart. De duizenden leden der Beweging die dienen in de Waffen S.S., het Legioen, het N.S.K.K., de Nachrichtentruppen en bij de Ambulance, zullen in de historie hun grootste beteekenis daarin vinden, dat zij het begin zijn van de nieuwe Nederlandsche weermacht, welke alleen bestaansrecht kan hebben als deel van de toekomstige Germaansche weermacht. Ik ben er van overtuigd, dat de Nederlandsche soldaat, behoorlijk afgericht, modern bewapend en goed aangevoerd, niet zal behoeven onder te doen voor een Duitsch soldaat en dat zij dus in de toekomst, gelijk gerechtigd, naast elkander zullen kunnen staan. Wij kunnen er zeker van zijn, dat de grenzen van Europa blijvend bewaakt zullen moeten worden. Wij zelven wonen aan de Westgrens en dat wij dus ons aandeel zullen hebben bij te dragen in de verdediging van de Westkust van Europa, spreekt vanzelf.

Maar behalve in het Westen, moet de wacht voor Europa worden betrokken in het Oosten, aan de Wolga, tot aan de Noordelijke IJszee. Ook dáárin zal het Nederlandsche volk zijn deel hebben te dragen; het Nederlandsche contingent zal in verhouding tot het Duitsche, een sterkte moeten hebben als overeenkomt met de verhouding tusschen het totaal aantal Nederlanders en het totaal aantal Duitschers, dat in Europa woont en leeft. De nieuwe Nederlandsche Regeering heeft tot plicht de maatregelen te nemen, die daartoe zoo spoedig mogelijk leiden. Gelijkgerechtigd zijn, de eenige mogelijke basis voor samenwerking tusschen Germaansche volkeren, berust op den wil gelijke plichten met toewijding te vervullen. Wij Nederlanders hebben dus in te zien, dat de wacht aan IJssel en Maas verlegd zal moeten worden naar de Wolga en dat dit een groote vooruitgang beteekent. Onze mannen, die aan het Oostfront staan, weten, dat zij hun Vaderland daar verdedigen en putten daaruit de bereidheid en de kracht om te offeren en te dienen. Wat de economische samenwerking betreft, die staat nog volkomen in de kinderschoenen. Dat ook deze samenwerking op nationaal-socialistischen grondslag moet berusten, spreekt voor ons van zelf.

Als derde belangrijk punt der Germaansche samenwerking, noemde Mussert dan het geweldige vraagstuk van de Europeesche levensruimte in het Oosten.

Er zijn lieden, die er op zinnen, het Nederlandsche volk zoo arm mogelijk te maken en zooveel mogelijk werkloos, dan moeten hier wervingsbureaux worden opgericht om Nederlandsche koeli's te werven voor de Oostgebieden. Dezulken zijn natuurlijk vijanden van ons Volk en vijanden van de Germaansche samenwerking. Iedere Nederlander en iedere nationaal-socialist moet hen als zoodanig behandelen. Gaarne wil het Nederlandsche volk zijn aandeel dragen in den arbeid, in de ontginning, in het bestuur, op die gedeelten, die de Führer ons Volk voor deze krachtsontplooiing zal aanwijzen. Vooruitloopende daarop, ben ik van meening, dat de Nederlandsche Arbeidsdienst daar een taak te verrichten heeft, dat boeren als agrarische leiders hoogst nuttig kunnen zijn, en dat Nederlandsche ondernemers met hun werktuigen en hun arbeiders daar belangrijk werk kunnen doen, zonder aantasting van onze volkskracht en onzen volksaard. Ook op dit gebied zal een nationaal-socialistische Nederlandsche Regeering een groote taak hebben te verrichten. Zoo zie ik dus het ontstaan van het nieuwe Europa, zoo zie ik de Germaansche samenwerking, zoo zie ik de noodzakelijkheid van de komst van den Germaanschen Statenbond en de regeling der Germaansche aangelegenheden.

Het spreekt vanzelf, dat het hierboven gegevene slechts een beknopt overzicht vormt, dienende om de nieuwe Europeesche orde gestalte te geven. Dit is de noodzakelijke voorwaarde om verder met vrucht te kunnen spreken over den nieuwen Nederlandschen Staat, die moet worden opgericht als opvolger van den democratischen staat, die in vier en een halve dag in Mei 1940 in elkander is geploft. Die Staat moet passen in het wordende nieuwe Europa en daarom moeten onze gedachten over het nieuwe Europa eenigermate vasten vorm hebben aangenomen, alvorens over den nieuwen Nederlandschen Staat kan worden gesproken.

Staat en Beweging. — De Beweging is het stuwende hart; in de Beweging vormt zich de wil, die door den Staat tot uiting moet worden gebracht in wetgevenden en besturenden vorm. De beweging eischt de volksleiding voor zich op.

De politieke wil van het Volk wordt gevormd in de Beweging bij haar leidinggevende taak in het Volk. Daarom zullen de gezagsdragers der Beweging in de naaste toekomst een belangrijke positie innemen, die zeker niet onderdoet voor die, van de gezagsdragers in den Staat.

Een volgende beperking van de staatstaak wordt gevormd door de volksordening. Een volk is volgens onze nationaal-socialistische beginselen geen hoop individuen, doch een organisme. De organen van dit organisme hebben het recht op ontplooiing met deze beperking, dat die ontplooiing niet mag ontaarden in onderlinge bestrijding, noch in het afbreuk doen aan het geheel. Integendeel, ieder orgaan moet er principieel op zijn gericht bij te dragen aan het welzijn en den bloei van het geheel. Voor deze volksordening is, ten aanzien van de taak, die ieder volksgenoot verricht op maatschappelijk gebied, gedacht aan zes groote arbeidsgemeenschappen.

De eerste is de Landstand, omvattende allen, die werkzaam zijn in landbouw en visscherij. De tweede is het Arbeidsfront, omvattende hen, die werkzaam zijn in het economisch leven. De derde omvat alle betrokkenen bij onderwijs en opvoeding. De vierde hen, die in de volksgezondheid en de volkszorg werken. De vijfde omvat de cultureele werken en de zesde tenslotte de ambtenaren en de politie.

Tenslotte wordt de taak van den Staat beperkt door eigen leven te geven aan gewesten, streken, steden en dorpen. De Germanen zijn ingedeeld in Germaansche volkeren. Ieder Germaansch volk heeft zijn eigen karakter, is om zoo te zeggen, een varieteit. Te trachten deze karakters te ontkennen, te vervormen of te onderdrukken, is tyrannie, die tot haat leidt en in het beste geval tot verarming. Vandaar, dat de Germaansche leiding slechts tot zich trekt, datgene, wat in het belang van alle volkeren centraal geregeld moet worden. Dit principe houdt echter niet stil bij de volkeren, maar zet zich door tot in de kleinste werkgemeenschappen. Om ons te bepalen tot ons Volk, zal ik niet op tegenspraak stuiten als ik constateer, dat wij van een geboren en getogen Dokkumenaar, geen typische Maastrichtenaar kunnen maken. Holland heeft een ander karakter dan Friesland, Groningen een ander dan Brabant, enz. Een straffe eenheidsstaat die met klompen daarover heenloopt, en dat deed de democratie, is op weg naar staatstyrannie. Daarom is het mijn voornemen om het gewestelijk leven zooveel mogelijk tot bloei te brengen. binnen de gewesten zullen de streken recht hebben op eigen leven; binnen de streken, steden en dorpen. Geen hooger geplaatst orgaan zal meer tot zich trekken dan noodig is om zijn taak te verrichten; geen lager

geplaatst orgaan zal trachten het gezag van het hoogere aan te tasten. Zoo moet ontstaan de vrijheid in gebondenheid, die het nationaal-socialisme nastreeft en waaruit zal voortkomen een rijke opbloei, eenheid in verscheidenheid, welke kleur en karakter moet geven aan het leven binnen Germanje. Teveel aan vrijheid leidt tot ongebondenheid, ontwrichting en uiteenvalling; teveel aan gebondenheid leidt naar staatsabsolutisme, tyrannie en verstikking. De juiste regeerkunst van het nationaal-socialisme zal hebben te streven naar gepaste vrijheid in gebondenheid, die hierboven is bedoeld.

De z.g. souvereine democratische Staten uit de 19de eeuw, vinden hun einde in het nieuwe tijdperk, dat ontstaat in onzen tijd. Nieuwe staatsvormen zullen zich ontwikkelen in de eerstkomende honderd jaren. Hoe dat precies in zijn werk zal gaan, kunnen wij nu nog niet weten. Het bovenstaande is bedoeld als richtlijn voor het groeiproces. Wij zullen ons in onze handelingen laten leiden door deze richtlijn, voortkomende uit onze nationaal-socialistische inborst en uit den wensch en den wil de puinhoopen van den ineengestorten democratischen Staat op te ruimen en daarvoor in de plaats te stellen een nieuw gebouw, een veilig tehuis biedend aan alle Nederlanders, waar ter wereld zij ook wonen, een gebouw, dat past in het gebouwen-complex, waarin elk volk van Europa zich geborgen weet als het deelneemt aan de solidariteit van Europa, de noodzakelijke voorwaarde voor het voortbestaan van ons Continent in de eeuwen, die komen gaan.

(V. b. Ir. A. A. Mussert 5214 D.; Vormingsschool te Lunteren 5190 C.; „Rijksgedachte" 5205 A. en 5214 A.)

A. **NEDERLAND. — Gemeenschappelijke bijeenkomst van N.S.D.A.P. en N.S.B. te Amsterdam. - Rede van Hauptdienstleiter, General-Kommissar Schmidt. —**

24 Aug. — In het Concertgebouw te Amsterdam had op 22 Augustus een groote gemeenschappelijke politieke bijeenkomst van de N.S.D.A.P. en de N.S.B. plaats, waarop na een korte inleiding van den gemachtigde van den leider der N.S.B., districtleider J. W. de Ruiter, de pl.verv. N.S.B.-leider Van Geelkerken en Hauptdienstleiter, General-Kommissar Schmidt het woord voerden.

Rede Hauptdienstleiter Schmidt. — Hauptdienstleiter Schmidt gaf in zijn rede eerst een historisch overzicht van 't ontstaan en de ontwikkeling van den oorlog en herinnerde aan de woorden van dr. Seyss Inquart, dat de Duitschers liever met de ten groet opgeheven hand dan met de wapenen in Nederland waren gekomen. Hij zeide verder: Wij Duitschers, nu, die thans met een blik gescherpt door het inzicht in de door het bloed bepaalde waarden van een volk, door dit land gaan, verheugen ons over de Nederlandsche menschen. Wij verheugen ons over de kinderen. Wij wenschen den jongens hier toe, dat zij moedige, krachtige, ondernemende mannen worden en we wenschen den meisjes toe, dat ze goede vrouwen en blijmoedige moeders van gelukkige gezinnen worden.

Nu ook in den tegenwoordigen tijd steeds weer de vraag vernomen kan worden waarom de Duitsche bezettingsautoriteiten slechts met de nationaal-socialististen samenwerken, zou ik nog eens in de herinnering willen terugroepen, dat deze kameraadschap in de kerkers der vroegere regeering is gesmeed.

Vervolgens behandelde Hauptdienstleiter Schmidt enkele actueele aangelegenheden, in de eerste plaats de kwestie der gijzelaars. A priori zij opgemerkt, dat het doodschieten van gijzelaars voor de eene noch voor de andere partij een aangelegenheid is, die licht kan worden opgevat. Op grond hiervan hebben de Duitsche bezettingsautoriteiten dezen stap ook zeer rijpelijk overwogen. Zij zijn zich bij de beslissing volkomen bewust van de groote beteekenis, die deze zaak uit menschelijk oogpunt heeft, en zij nemen deze beslissing uitsluitend krachtens de groote verantwoordelijkheid, die zij thans dragen in de beslissende worsteling om onze toekomst. Wellicht heeft de bewogenheid, die bij gelegenheid hiervan Nederlandsche kringen heeft aangegrepen, deze voor de eerste maal eenigszins doen aanvoelen welk een vreeselijk harde en vooral onverbiddelijke strijd om zijn of niet-zijn in het Oosten wordt uitgevochten. Het is niet de taak van het nationaal-socialisme, den kleinen man op te hangen, doch het nationaal-socialisme moet dengene pakken, die de verantwoordelijkheid draagt. Er is derhalve onder deze vijf gijzelaars geen enkele, die het bewijs kon aanvoeren, dat hij in deze twee jaren niet op een of andere wijze tegen de strijders van het nieuwe Europa heeft gehitst of op zijn theekransje partij heeft gekozen.

Er is den laatsten tijd veel gediscuteerd over het woord „Rijk". Niet over het Duitsche rijk of het groot-Duitsche rijk, maar over een rijk, waarvan ook Nederland deel uitmaakt. Dat een dergelijke discussie ontstaat, hangt samen met den loop der huidige gebeurtenissen.

Het is derhalve ook nuttig dergelijke kwesties te behandelen, altoos evenwel op de voorwaarde, dat zij niet afleiden van de eischen van den dag en derhalve niet wegglijden in de politiek van den dag. Beschouwt men deze noodzakelijkheden, dan is het nuttig zich inzicht te verschaffen, wat dan wel de Reichsidee is, welke taak zij heeft en op welke wijze de afzonderlijke volken en volksstammen in deze combinatie hun ontwikkelingsmogelijkheid kunnen hebben en hun bijdrage kunnen en moeten leveren. Wij zullen ons op dit oogenblik met deze discussies niet verder bezig houden, doch slechts twee dingen vaststellen: Ten eerste moet men het Reich en de Reichsidee gescheiden houden van de staatsidee, d.w.z. van de zuiver organisatorische groepeering van een volk. Het Reich is geen nationale staat en een nationale staat kan qua aantal niet worden opgevoerd tot een rijk. Het rijk is vooral de verwezenlijking van een zedelijke orde in het gebied, waarbij deze zedelijke orde naar onze opvatting door het bloed wordt bepaald. Dengenen, in wie dit bloed stroomt, zijn voor dit rijk aansprakelijk en dientengevolge moeten zij de zedelijke grondbeginselen van het rijk in het geheele gebied toepassen voor het heil van alle deelnemers. Het rijk is derhalve de verwezenlijking van een zedelijke idee, gedragen door een feitelijke macht. Het rijk heeft dus met de uitgestrektheid of met aangelegenheden van samenstelling en wijziging der eigen bevolking slechts in zooverre iets te maken als bevolking en volksgevoel bouwsteenen zijn voor de vorming van het rijk. Het rijk zelf fungeert evenwel als denkbeeld en vorm op hooger niveau. Of dit rijk nu de gedaante van een Germaanschen Statenbond of een andere gedaante heeft, zal in de toekomst naar beste weten en geweten worden beslist. Nationalistische aspiraties doorkruisen de rijksidee en kunnen ten slotte leiden tot belemmering en zelfs vernietiging van het bouwwerk des rijks.

In de tweede plaats moet worden vastgesteld, dat de idee van het rijk in het avondland na den ondergang van het Romeinsche rijk slechts eenmaal in werkelijkheid gestalte heeft gekregen, namelijk in het Römische Reich Deutscher Nation, dat in het hart van het vasteland de ordenende factor van Europa was. Zoolang dit rijk sterk was, hadden de volken in het rijk of in zijn gebied hun beteekenis en deden zij zich over de geheele wereld gelden. Wat zich naderhand Reich noemde, was reeds min of meer een nationale staat. Dit geldt ook voor het zoogenaamde tweede rijk. Het Groote Duitsche Rijk, dat Adolf Hitler in 1938—1939 heeft gesmeed, en dat door de Oostmark verbinding heeft met het Donau-gebied en de Alpen, vormt den grondpijler voor een nieuwe rijksordening en grijpt reeds thans in zijn ordenende macht over de staatsgrenzen heen. Het behooren tot een werkelijk rijk is geen zaak, waartoe men politiek kan worden overreed, want ieder rijk is gebaseerd op een zedelijke, volksche orde. De eerste voorwaarden om tot een rijk te behooren, draagt men derhalve als lid van zijn volk met zich mee. Daarenboven moet men evenwel ook in feitelijken zin strijden voor de zedelijke ordening, die in de rijksgedachte ligt opgesloten. Het rijk moet derhalve in den strijd worden veroverd. Geen volk, dat deze voorwaarden niet vervult en anderzijds zijn strijdbare en leidende bijdrage voor dit rijk levert, kan aanspraak maken, eens door dit rijk beschermd en erkend te worden. Het komende rijk wordt geen enkel volk in den schoot geworpen, doch moet door ieder door arbeid en strijd verkregen worden. In dezen zin moet ook de jongste rede van den leider der nationaal-socialistische beweging, Mussert, worden begrepen. Deze toont heel duidelijk aan, dat de grenzen van het nieuwe rijk niet aan Maas en IJssel liggen en verdedigd moeten worden, doch dat daarvoor Nederlandsche soldaten met Duitschers tezamen aan de Wolga en in het Oosten de grenzen van de Germaansche levensruimte moeten verdedigen.

Het is ook onverstandig en het getuigt van een politiek analfabetisme, wanneer thans hier en daar nog steeds de meening opduikt, dat men de Nederlanders in het Duitsche Rijk zou kunnen opnemen. Om deze reden bestaat ook de politieke groep, die zich dit ten doel gesteld had, niet meer en behoort tot het verleden. Gij zijt Nederlanders, wij zijn Duitschers, verbonden door het gemeenschappelijke bloed en de gemeenschappelijke nationaal-socialistische idee. Op deze bases zal eenmaal het nieuwe rijk gesticht worden en onze trouwe kameraadschap en dapperheid dragen mede tot het ontstaan van het Germaansche rijk bij. Wanneer wij beloven deze wetten steeds in acht te nemen en daarnaar te handelen, dan behoeven wij ons geen zorgen te maken om het ontstaan van dit Germaansche rijk. Ook hier in Nederland moet eenmaal een nationaal-socialistische leiding de staatkundige verantwoordelijkheid overnemen. De tijd zal komen, dat deze strijders naast hun politieke leiding ook op verantwoordelijke wijze de staatkundige functies moeten leiden. Meent nu niet, Nederlandsche nationaal-socialisten, dat dit een verlichting van uw arbeid zal vormen, of dat daardoor uw politieke strijd ook maar onbelangrijk zou worden. Integendeel! Wat thans geschiedt, gebeurt voor rekening van de bezettende overheid. Dàn zal het tijdstip komen waarop gij voor alles volkomen verantwoordelijk zult zijn.

Vrijwel de geheele Nederlandsche pers wijdt aan deze redevoeringen, welke een programmatisch karakter dragen, in uitvoerige hoofdartikelen bijzondere aandacht. (Vaderland - N.R.C. - Alg. H'blad - Nat. Dagbl. - Vova - D. Z. i. d. Nederl.)

(V. b. Scholingsbijeenk. N.S.D.A.P. m. N.S.B. 5182 B.; Hauptdienstleiter Schmidt 5199 A.)

A. NEDERLAND. — Verplichte aanmelding van cultuurwerkers bij de Nederlandsche Kultuurkamer. — 24 Aug. — De Nederlandsche Kultuurkamer deelt mede: Wanneer binnenkort de cultuurwerkers op grond van hun aanmelding en van de vragenlijst der ledenregistratie van de Nederlandsche Kultuurkamer, geregistreerd zullen zijn, zullen de voorloopige „bewijzen van aanmelding" verzonden worden. Daarna zullen op het terrein van de Nederlandsche Kultuurkamer nog slechts diegenen werkzaam mogen blijven, die in het bezit van het „voorloopig bewijs van aanmelding" zijn.
In dit verband wordt nog eens verwezen naar de artikelen 3 en 4 van den Rijkscommissaris betreffende de Nederlandsche Kultuurkamer (Verordeningenblad 25 Nov. 1941, no. 47) die als volgt luiden:
Artikel 3 — Hij die medewerkt aan de voortbrenging, de weergave, de geestelijke of technische bewerking, de verspreiding, de instandhouding, het in het verkeer brengen of de bemiddeling tot het in het verkeer brengen van cultuurgoed, is verplicht lid te zijn van de Nederlandsche Kultuurkamer, tenzij dit medewerken een uitsluitend commercieele, administratieve, technische of mechanische werkzaamheid is.
Artikel 4 — 1. Onder cultuurgoed in den zin van deze verordening wordt begrepen: a) iedere kunstschepping of kunstverrichting, welke voor het publiek waarneembaar wordt gemaakt, b) iedere andere geestelijke schepping of verrichting welke door middel van druk, film, radio-uitzending of geluidsband voor het publiek waarneembaar wordt gemaakt.
2. met druk in den zin van lid 1, onder 2, wordt iedere soort van vermenigvuldiging op een voor massavermenigvuldiging geschikte wijze gelijkgesteld.
3. Als waarneembaarmaking van cultuurgoed in den zin van het eerste lid wordt ook beschouwd het geven van onderwijs in vakken op het gebied der kunst, voor zoover dit onderwijs niet plaats vindt aan openbare of aan die bijzondere onderwijs- en opvoedingsinrichtingen, welke onder toezicht staan van den secretaris-generaal van het departement van opvoeding, wetenschap en cultuurbescherming.
Ten slotte worden hieronder enkele groepen van personen genoemd, die zich bij de Nederlandsche Kultuurkamer dienen aan te melden, en van wie is gebleken, dat bij hen twijfel bestaat omtrent hun plicht tot aanmelding:

1. Ambtenaren, die werkzaam zijn op het gebied der bouwkunde in dienst van het rijk, provincie of gemeente, overheids- of semi-overheidsbedrijven. 2. Producenten van en handelaren in gramofoonplaten, alsmede het in- en verkoopend personeel. 3. Handelaren in en uitgevers van bladmuziek. 4. Personenondernemers, die concerten of tooneel-, cabaret- of variétévoorstellingen organiseeren. 5. Zij die medewerken aan de productie van films. 6. Alle ontwerpers en ontwerpers-uitvoerders op het gebied van het kunstambacht. 7. Op muziekgebied: alle begeleiders, koorleiders, leiders van curcussen, arrangeurs en in uniform optredende musici.
Zij, wier letterkundig werk niet in boekvorm verschijnt, doch in den vorm van tijdschriftartikelen, zijn eveneens tot aanmelding verplicht.

Beteugeling der effectenspeculatie; beleening en afsluiting van premieaffaires van olie- en scheepvaartaandeelen verboden. — 24 Aug. — Reeds geruimen tijd had de koersstijging op de Effectenbeurs te Amsterdam aanleiding gegeven tot de veronderstelling, dat deze stijging den autoriteiten wel eens niet welkom zou zijn, en dat bij een voortgezette opwaartsche beweging maatregelen, strekkende tot een remming van het oploopen der koersen, geen verwondering zouden behoeven te wekken. Door de Ver. voor den Effectenhandel is thans een wijziging der beursvoorschriften gepubliceerd, welke inhoudt, dat het met ingang van 24 Aug. 1942 verboden is om olieaandeelen en scheepvaartaandeelen te beleenen of in onderpand te nemen. Alle desbetreffende geldleeningen moeten per 15 September a.s. zijn afgewikkeld. Tegelijkertijd werd een verbod tot het aangaan van premie-affaires in deze fondsen afgekondigd.

Invoering van vergunningsstelsel voor paardentractie. — 24 Aug. De beperkingen in de verschillende middelen van vervoer hebben er toe geleid, dat vervoermiddelen met paardentractie een steeds belangrijker plaats in het vervoersapparaat zijn gaan innemen. Daarbij hebben velen, die voorheen nimmer in dit bedrijf werkzaam zijn geweest, zich op dit vervoer geworpen, zonder eenigen waarborg, dat zij de taak van beroepsvervoerder naar behooren zouden kunnen verrichten. Het is daardoor noodzakelijk gebleken waarborgen te scheppen, dat het geregelde beroepsvervoer zijn taak naar behooren kan blijven uitoefenen. Daarnaast wordt de mogelijkheid geschapen tot aanwijzing van paardentractie voor het verrichten van bepaalde diensten, zooals dit voor scheeps- en autovervoer reeds krachtens de wet gebruik vervoermiddelen 1939 mogelijk is. Ingevolge deze regeling zullen houders van paarden en voertuigen, waarmede vervoer van goederen langs den weg wordt verricht tot bepaalde vervoeren verplicht kunnen worden. Voor een vergunning als hierboven bedoeld, zullen in beginsel slechts in aanmerking komen, zij, die reeds van 1 September 1939 af als hun hoofdberoep vervoer van goederen langs den weg, ten behoeve van derden, hebben verricht. Zij, die meenen in aanmerking te komen voor een vergunning, dienen deze reeds thans aan te vragen.

Fruitverkoop door telers en venters of in restaurants verboden. — 24 Aug. — In het belang van een zoo rechtvaardig mogelijke verdeeling van de beschikbare hoeveelheden groenten en fruit over de Nederlandsche huishoudens heeft de secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij met ingang van 27 Augustus het volgende bepaald: dat het venten met groenten en fruit is verboden. Voorts is in alle eetgelegenheden zooals restaurants, restaurants van stations en treinen en cafétaria's de verkoop van versch fruit verboden. De verkoop van fruit door telers rechtstreeks aan particulieren is voortaan in het geheele land verboden.

Verplichte vee-inlevering wegens ontduiking der melklevering. — 24 Aug. — Nadat reeds op 23 Juli den secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij vergaande bevoegdheden waren verstrekt tegenover boeren, die hun taak ten behoeve van de voedselvoorziening op onvoldoende wijze vervulden, zijn thans na een diepgaand onderzoek bij dertien veehouders in de provincies Drente, Gelderland, Zeeland en Limburg maatregelen genomen, omdat gebleken was, dat zij gedurende een lange periode melk aan het normale distributieproces hebben onttrokken. Deze boeren zullen thans boven de normale veelevering, nog 57 koeien extra moeten inleveren.

N.S.B.; W.A.-man bij Medemblik vermoord. — 25 Aug. — De procureur-generaal, gew. directeur van politie te Amsterdam, maakt bekend, dat op 23 Augustus 1942 de W.A.-man Johannes Thomas Kragt, wonende te Medemblik, op den weg IJsselmeerdijk tusschen Wervershoof en Medemblik door een onbekenden dader door meerdere schoten doodelijk werd gewond. Kragt kwam uit de richting Wervershoof en droeg de W.A.-uniform. De verdenking richt zich tegen een mannelijk persoon van middelbaren leeftijd, die in een bruin pak gekleed zou zijn. Aan de bevolking wordt dringend verzocht, mededeelingen of aanwijzingen over den dader of waarnemingen van alle soort, die zich in deze richting bewegen, onverwijld ter kennis van de dichtstbijzijnde politie-instantie te brengen. De vertrouwelijke behandeling van dergelijke mededeelingen wordt toegezegd. Voor de identificatie van den dader, respectievelijk opgave van waardevolle aanwijzingen wordt, zonder dat daaruit voor de(n) betrokkene eenige procedure kan voortvloeien, een belooning van ƒ 5000 uitgeloofd.

Doodelijk ongeval bij het betreden van het afgesloten kustgebied; waarschuwing van den weermachtsbevelhebber. — 25 Aug. — Het bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland deelt mede: Ondanks de gegeven waarschuwing en het ter plaatse aangeslagen verbod, hebben den 21sten Augustus wederom jeugdige Nederlandsche personen het afgesloten kustgebied betreden. Zij zijn daarbij met een mijn in aanraking gekomen en door de ontploffing werd een jongen gedood en een zwaar gewond. Er wordt nogmaals gewaarschuwd tegen het in weerwil van het verbod betreden van het afgesloten kustgebied. Den overtreder dreigt niet alleen een zware bestraffing, doch ook levensgevaar. Nederlanders, denkt daaraan en waarschuwt uw kinderen.

Sabotagepoging op spoorwegtraject verijdeld; uitbreiding der beveiliging. — 25 Aug. — De Dienststelle van den höheren S.S.- und Polizeiführer Nordwest deelt mede: Zondag, 23 Aug. 1942, tegen 8 uur des ochtends, is geconstateerd, dat de rail op het traject Deventer-Apeldoorn door losdraaien van de schroeven en verbindingsstukken buitenwaarts was verplaatst en dat het weggenomen verbindingsstuk tusschen de vastliggende en de losgemaakte rail was geklemd, zoodat een opening ter breedte van 8 cm. was ontstaan, die voldoende zou zijn geweest om een trein tot ontsporing te brengen. Het onderzoek in deze strafbare zaak duurt voort. Met het oog op de omstandigheid, dat de Nederlandsche spoorwegploegbaas Christiaan Kruitbosch bewust, eigener beweging, terstond alles in het werk heeft gesteld om het treinverkeer te doen stoppen en derhalve door een lid van de Nederlandsche bevolking de aanslag is verhinderd, is er van af gezien in dit geval gijzelaars te doen boeten. In diepgaande besprekingen bij den höheren S.S.- und Polizeiführer heeft thans de Nederlandsche spoorwegdirectie de verantwoordelijkheid op zich genomen voor een belangrijke uitbreiding van de beveiliging. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Ned. Kultuurkamer 5200 A., aanmelding 4991 A.; Effecten 5136 D.; onwillige boeren 5184 A.; dood. ongeval kustgebied 5198 A.; Sabotage 5194 A.)

A. **BELGIE. — Universiteit van Brussel definitief gesloten. —**
25 Aug. — De militaire bevelhebber in België en Noord-Frankrijk heeft de Brusselsche universiteit definitief gesloten en daarmede, zooals de correspondent van de Essener „Nat. Ztg." schrijft, een haard van de democratisch-liberale reactie en van de nationaliteitenhaat onschadelijk gemaakt. De gebouwen zijn bestemd voor andere doeleinden en de provoceerende hoogleeraren zijn aan nuttiger werk gezet. De correspondent van de „Nat. Ztg." teekent hierbij verder nog aan, dat deze universiteit reeds 100 jaar lang een heillooze rol in de Belgische politiek heeft gespeeld en ook in internationaal opzicht van zich heeft doen spreken door zijn manifesten, waarvan het laatste in den herfst van 1939 een Belgische oorlogsverklaring aan Duitschland eischte. Met ingang van het wintersemester 1941-42 was op Duitsche instigatie de gelijkstelling van het Fransch en het Vlaamsch ingevoerd. Men gaf in theorie toe, doch saboteerde de practische uitvoering door geen Vlaamsche hoogleeraren te benoemen. Toen daarop tegen den wil van het college van curatoren Vlaamsche hoogleeraren werden benoemd, ging een deel der professoren in staking. Deze staking werd door den militairen bevelhebber beantwoord met de voorloopige sluiting der universiteit. Alle bemoeiingen van den secretaris-generaal van onderwijs om de betrokken hoogleeraren tot toegeven te bewegen, mislukten, waarop de universiteit nu voor altijd is gesloten. (Alg. H'blad)

B. **BRAZILIE. — Oorlogsverklaring aan de As-mogendheden. —**
Berlijn, 23 Aug. (D.N.B.) — Brazilië had onder Amerikaansche pressie reeds in Januari van dit jaar de betrekkingen met de As-mogendheden verbroken. Gevolg gevend aan een nieuwe Amerikaansche afpersing, heeft de Braziliaansche regeering thans aan Duitschland en Italië formeel den oorlog verklaard. Brazilië had zich reeds zoo zonder beperking ter beschikking van de Amerikaansche oorlogvoering gesteld, dat de officieele deelneming aan den oorlog zonder beteekenis is. (Telegraaf)
(V. b. Verbreking dipl. betrekkingen 4984 E.)

C. **SPANJE. — Volkslied en groet officieel bepaald. —**
Aug. — Op 25 Juli werden de bestaande voorschriften over het volkslied door een regeeringsdecreet opnieuw geregeld. De grenadiersmarsch („Marcha Real") wordt daarin als het officieele volkslied aangeduid, terwijl de hymne der Falange en der Requetes, „Oriamendi", tot nationaal lied werd verklaard. Genoemde liederen moeten bij officieele plechtigheden staande worden aangehoord. Tegelijkertijd werd afgekondigd, dat bij het brengen van den officieelen groet de rechterhand met uitgestrekten arm moet worden geheven. Voor militairen blijft de gebruikelijke groet gehandhaafd, met uitzondering van officieele bijeenkomsten van militairen en burgers, alwaar door allen de groet met opgeheven hand wordt gebracht. (Arch. d. Gegenw.)

D. **ENGELAND. — Besprekingen van Churchill te Kairo. - Generaal Sir Henry Maitland benoemd tot commandant te Irak en Iran. —**
25 Aug. — Naar de Britsche berichtendienst uit Kairo meldt, is daar over Churchills bezoek een verklaring gepubliceerd, waarin wordt gezegd, dat Churchill werd vergezeld door den chef van den Britschen imperialen generalen staf, Sir Allan Brooke. Er werden besprekingen gehouden met de militaire commandanten en andere Engelsche autoriteiten in het Midden-Oosten. De premier van de Unie van Zuid-Afrika, veldmaarschalk Smuts en de opperbevelhebber in Britsch-Indië, generaal Sir Archibal Wavell, waren naar Kairo gekomen om aan de besprekingen deel te nemen. Verder is Churchill ontvangen door Koning Faroek en door den Egyptischen minister-president Nahas Pasja. Met den Britschen minister van staat in het Midden-Oosten, Casey, en den Britschen ambassadeur Sir Miles Lampson liet de Engelsche premier den algemeenen toestand in het Midden-Oosten de revue passeeren.
Stockholm, 25 Aug. (A.N.P.) — Churchill is na zijn bezoek aan Moskou en het Midden-Oosten in Engeland teruggekeerd. Volgens den Britschen nieuwsdienst kwam hij op 24 Augustus om 19.40 per vliegtuig aan. Tegelijk met Churchill is ook de bijzondere vertegenw. van Roosevelt, Harriman, in Engeland aangekomen.
Generaal Sir Henry Maitland benoemd tot commandant te Irak en Iran. — Stockholm, 24 Aug. (D.N.B.) — Volgens een door den Britschen berichtendienst uitgegeven officieel bericht uit Londen zijn Iran en Irak in één enkel nieuw legercommando samengevat onder bevel van generaal sir Henry Maitland Wilson. (N. R. Crt. - Vaderland) **(V. b. Churchill 5215 C.; Leger, Vloot en Luchtm. 5217 B.)**

E. **IRAK. — Amerikaansche troepen te Bagdad aangekomen. —**
New York, 24 Aug. (S.P.T.) — Volgens berichten uit Ankara zijn Amerikaansche troepen in Bagdad en in het Mosoel-gebied aangekomen. Zij zijn in een haven aan de Perzische Golf aan land gegaan. De Amerikaansche troepen zullen de Engelsche, die naar Egypte zijn overgebracht, vervangen. (Telegraaf)

F. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. - Bestuursbenoeming op Java. —**
Tokio, 25 Aug. (D.N.B.) — Het Japansche militaire bestuur op Java heeft de benoeming bekend gemaakt van 17 provinciale gouverneurs. Voorts is benoemd tot burgemeester van Batavia Sakao Tsoekamoto. De burgemeesters van Soerabaja en andere groote Javaansche steden zullen eveneens gekozen worden uit Japanners en vooraanstaande Javaansche persoonlijkheden.
(Vor. ber. Japansch bewind 5214 G.)

G. **GROOT-DUITSCHLAND. — Dr. Thierack benoemd tot Rijksminister van Justitie - Dr. Frank afgetreden als president van de Academie voor Duitsch recht. - „Reichsrechtsamt" der N.S.D.A.P. ontbonden. - Legatie-secretaris W. Janke benoemd tot consul te Zürich. —**
Berlijn, 24 Aug. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld::
De Führer heeft met het oog op de bijzondere beteekenis, welke in oorlogstijd moet worden gehecht aan de rechtspleging, besloten den post van Rijksminister van Justitie, die sinds het overlijden van Rijksminister dr. Gürtner onbezet was gebleven, opnieuw te bezetten. De Führer heeft daarom den president van het Volksgerichtshof, den gepensionneerden Staatsminister dr. Thierack, die na het overnemen van de macht tot aan het overnemen van de Justitie in rijksbeheer, Saksisch minister van Justitie was, tot Rijksminister van Justitie benoemd.
Tevens heeft de Führer professor dr. Schlegelberger, die belast was met de leiding der zaken van het Rijksministerie van justitie, van zijn functie ontheven en op zijn verzoek gepensionneerd. De Führer heeft staatssecretaris dr. Schlegelberger in een eigenhandig geschreven brief zijn dank betuigd voor de diensten aan het Duitsche Rijk bewezen en hem in het hoofdkwartier van den Führer ontvangen om persoonlijk afscheid van hem te nemen.

Tot staatssecretaris bij het Rijksministerie van Justitie heeft de Führer den president van het Hanseatische Oberlandesgericht te Hamburg, senator dr. Rothenberger benoemd en tot president van het Volksgerichtshof den staatssecretaris bij het Rijksministerie van Justitie, dr. Preisler.

De persafdeeling van de N.S.D.A.P. heeft ten aanzien van het vorenstaande nog het volgende bekend gemaakt: dr. Frank, tot dusver leider van den nationaal-socialistischen „Rechtswahrerbund", president van de Academie voor Duitsch Recht en leider van het „Reichsrechtsamt" der N.S.D.A.P., heeft den Führer verzocht, hem van deze functies te ontheffen om zich volledig te kunnen wijden aan zijn taak als Gouverneur-Generaal. De Führer heeft aan dit verzoek gevolg gegeven en tot president van de Academie voor Duitsch Recht, alsmede tot leider van de nat.-socialistischen „Rechtswahrerbund" benoemd den pas benoemden Rijksminister van justitie, dr. Thierack. Het „Reichsrechtsamt" van de N.S.D.A.P. en de „rechtsämter" voor de gouwen en districten zijn door den Führer ontbonden; de bestaande leiders der „rechtsämter" voor de gouwen en districten zijn toegevoegd aan de „stabsämter" der gouwen en districten.

Bijzondere volmachten voor dr. Thierack. — De Führer heeft den pas benoemden Rijksminister van Justitie, dr. Thierack, door het volgende besluit bijzondere volmachten verstrekt: „Ter vervulling van de taak van het Groot-Duitsche Rijk is een sterke rechtspleging noodzakelijk. Daarom machtig ik den Rijksminister van Justitie en draag hem op om volgens mijn richtsnoeren en aanwijzingen in overleg met den Rijksminister en chef der Rijkskanselarij en den leider der partij-kanselarij een nationaal-socialistische rechtspleging op te bouwen en alle daarvoor vereischte maatregelen te treffen. Hij kan hierbij van het bestaande recht afwijken.

Aan een door het A.N.P. gepubliceerde toelichting omtrent de hervormingen op justitieel gebied ontleenen wij, dat een der leidende gedachten, die aan de plannen ten grondslag liggen, is, dat in de nieuwe orde niet de macht, doch het recht moet zegevieren. Orde beteekent recht. Voorts is het de bedoeling het aantal rechters te verminderen. De rechtspraak moet in handen zijn van een zoo gering mogelijk aantal rechters, die echter over de beste eigenschappen beschikken. De aan den Rijksminister van Justitie verleende volmacht tot afwijking van het bestaande recht, beteekent, dat de noodig geoordeelde maatregelen terstond kunnen worden genomen, zonder dat de toestemming van andere ministeries vereischt wordt. De hervormingen zelf hebben alle betrekking op de rechterlijke organisatie. Er is dus b.v. geen sprake van wijziging van het strafrecht.
Legatie-secretaris W. Janke benoemd tot consul te Zürich. — 25 Aug. — De voormalige leider der Presseabteilung van het Rijkscommissariaat, Legatie-secretaris W. Janke, is benoemd tot Consul van het Duitsche Rijk te Zürich. Hij zal dezen post op 1 Sept. a.s. aanvaarden. (Alg. H'blad - D. Z. i. d. Niederl.)
(V. b. dr. Gürtner 4537 C.; dr. Schlegelberger 4567 D.; W. Janke 5177 A.)

A. ENGELAND. — De hertog van Kent bij vliegongeluk gedood. —

Stockholm, 25 Aug. (D.N.B.) — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, is de hertog van Kent bij een vliegongeluk om het leven gekomen. Het ongeluk gebeurde in Noord-Schotland, waar de Sunderland-vliegboot, waarmede de hertog een „dienstreis" naar IJsland maakte, neerstortte. De geheele bemanning van de vliegboot kwam eveneens om het leven.

De hertog van Kent werd in 1902 als het vijfde kind van den kroonprins, den lateren koning van Engeland, George V, geboren. Bij het uitbreken van den oorlog kreeg hij een functie bij de admiraliteit; later werd hij stafofficier der luchtmacht.

(Telegraaf)

B. BRITSCH-INDIE. — De zoon van Gandhi gearresteerd. - Aanhoudende ongeregeldheden. —

Lissabon, 24 Aug. (D.N.B.) — Ook de zoon van Gandhi is gearresteerd, omdat hij volgens den Engelschen nieuwsdienst geen gevolg had gegeven aan de instructie, in zijn blad niet meer dan drie kolom nieuws van de Congrespartij te publiceeren, geen foto's over de onlusten en geen koppen van meer dan drie kolom op te nemen.

Bangkok, 25 Aug. (D.N.B.) — In Cawnpore zijn nieuwe botsingen voorgekomen tusschen demonstreerende Indiërs en de politie, zoo meldt radio-Delhi. De politie schoot meedoogenloos op het Indische volk. In drie andere plaatsen in de centrale provincies kwamen eveneens „ordeverstoringen van vrij grooten omvang" voor. In zake de onlusten in Calcutta verluidt nog, dat daar het tram- en autobusverkeer steeds weer verbroken werd. Gemotoriseerde troepen werden ontboden. Bovendien werden gewapende politie-agenten op kruispunten der straten opgesteld.

Uit Delhi verluidt, dat massa-arrestaties van congresleden in Lucknow, Allahabad, Nagpur, Poona en in andere steden zijn verricht. De leden van het congres maken tochten door alle deelen van Indië en sporen de bevolking aan om aan den opstand deel te nemen. (N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Britsch-Indië 5217 D.)

C. FINLAND. — Kabinetswijziging. —

Aug. — Op 22 Mei is de Finsche minister van Financiën, Tekkala, afgetreden. Als zijn opvolger werd benoemd Tanner, tot dusver minister van Handel en Industrie. De industrieel Uune Kristian Takki werd tot minister van Handel en Industrie benoemd. (Arch. d. Gegenw.)

D. CHINA. — Het conflict met Japan. —

De zwakte van China was de laatste honderd jaar oorzaak van een afbrokkeling der buitengebieden, die noch de Mandsjoedynastie, noch de dragers van de revolutie van 1911, tot staan vermochten te brengen. Omstreeks 1840 omvatte het Chineesche rijk een ruimte van ruim 13 millioen vierkante kilometer. Thans bedraagt de oppervlakte, met inbegrip van de sedert 1937 door Japan bezette oostelijke provincies niet meer dan 3,8 millioen vierkante kilometer. Tot aan het uitbreken van het conflict tusschen China en Japan hebben zoowel Sunyatsen als na diens dood, maarschalk Tsjiang Kai-sjek er naar gestreefd, door een reorganisatie der 18 provincies de randgebieden nauwer aan het rijk te binden. Maar de republiek werd van den aanvang af belast met het verlies van Buiten-Mongolië, dat onder bolsjewistisch bewind geraakte en van Tibet en Hsikang, die als de noordelijke voorgebieden van Britsch-Indië en Burma onder Engelschen invloed kwamen. De verovering van Mandsjoerije door Japan, welke in 1931-32 volgde en het steeds sterker aan den dag tredende streven naar zelfstandigheid van Binnen-Mongolië, toonden hoe gevaarlijk zwak ook nog het China van Tsjiang Kai-sjek was, dat zich deze zware verliezen moest laten welgevallen, omdat de bestrijding der communistische legers in de centrale provincies en de overwinning van het provinciale separatisme beslag op al zijn krachten legde. Sedert de schoten op de Marco-Polo-brug bij Peking op 7 Juli 1937 weerklonken, zijn ruim vijf jaar voorbijgegaan. Thans kan met zekerheid worden aangenomen, dat Tsjiang Kai-sjek dit incident niet als het beginsignaal voor den grooten strijd met Japan heeft beschouwd. Maar het door Sunyatsen en hem in het leven geroepen Chineesche nationalisme, dat zich vooral over het verlies van Mandsjoerije moeilijk heen kon zetten, was sterker geworden dan het inzicht van den maarschalk, die op dat oogenblik een verkeerde keuze deed. Tsjang Kai-sjek liet zich drijven, zette daarmede alles op het spel wat hij tot dusver had bereikt en .... verloor.

Op den vijfden verjaardag van het gebeurde te Peking verklaarde de spreker van het Japansche expeditieleger, dat de oorlog nu naar China terug zou keeren. De Japansche zuiveringsacties tegen de Chineesche benden in de noordelijke en oostelijke provincies en — van Burma uit — in de zuidwestelijke provincies, zijn gaande. De zeer vergaande afsnijding van Tsjoenking van de Anglo-Amerikaansche toevoeren van oorlogsmateriaal heeft den Chineeschen maarschalk van zijn laatste hoop beroofd, deze acties op den duur te kunnen weerstaan. Het tempo van de Japansche opmarsch zal afhangen van de overige gebeurtenissen in Groot-Oost-Azië. Maar Japan heeft tijd. Het zit aan een lange hefboom en het heeft met zijn veroveringen sedert den 8sten December 1941 een onuitputtelijke grondstoffenbasis in zijn bezit gekregen, welke het mogelijk maken, zijn plannen zonder overhaasting uit te voeren.

De bijgaande kaart heeft tot doel, den lezer in staat te stellen, den strijd in China wat nauwkeuriger te kunnen volgen. Het aantal streken waar gevochten wordt is verwarrend groot. Ons overzicht over het geheele strijdtooneel maakt het mogelijk, aan de hand van de voor en na binnenkomende berichten, na te gaan waar de zwaartepunten liggen. Zij geeft tevens een inzicht in de krachtsverhoudingen en de invloedsfeeren van de andere machten, de Sovjet-Unie en Engeland, van het oorspronkelijke machtsbereik van China, dat nog in den allerlaatsten tijd op politiek gebied aan geweldige spanningen was blootgesteld. Zoo dateert de uitroeping van de republiek van Buiten-Mongolië eerst van 10 Juli 1921, de onafhankelijkheid van Mandsjoerije ten opzichte van China van 18 September 1931 en de oprichting der bondsregeering der drie autonome gebieden eerst van 8 December 1937.

(Völk. Beob.)

(Kaart ontleend aan de Völk. Beob.)

(V. b. Krijgsverrichting Chin.-Jap. Confl. 5204 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. Krijgsverrichtingen - Krimskaja en Koertsjanskaja ingenomen - De Don overschreden - Passen in de Westelijke Kaukasus bezet - 107.000 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 23 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel der Duitsche weermacht maakt bekend: In het gebied van den benedenloop van de Koeban hebben Duitsche en Roemeensche troepen, die op fel vijandelijk verzet stuitten, de taai verdedigde plaatsen Krimskaja, 30 km. ten Noorden van de haven Noworossisk, en Koertsjanskaja op 22 Augustus ingenomen. Bij de succesvolle beëindiging van de derde fase van den afweerslag bij Woronesj wordt medegedeeld, dat tijdens de gevechten, die van 8 tot 17 dezer hebben geduurd, de vijand naast zware, bloedige verliezen 100 tanks en alleen de laatste dagen 107 vliegtuigen heeft verloren.

24 Aug. — In het gebied van den Kaukasus gaat de aanval van de Duitsche en verbonden troepen in hevige gevechten in het gebergte voort. Ten Noordwesten van Stalingrad zijn Duitsche infanteriedivisies en snelle troepen, schitterend gesteund door de luchtmacht, over den Don getrokken en in een aanval naar het Oosten door zwaar versterkte vijandelijke verdedigingsstellingen heengebroken. Aan het overige front aan den Don mislukten plaatselijke aanvallen van den vijand door den tegenstand van Italiaansche troepen. Spoorweginstallaties en transportbewegingen in het achterwaartsche gebied van den vijand alsmede scheepvaartverkeer op de Wolga werden door de luchtmacht doeltreffend bestookt. Ten Zuidwesten van Kaluga, ten Noordwesten van Medyn en bij Rzjef werden vijandelijke aanvallen afgeslagen of in nauwe samenwerking met de luchtmacht reeds in de kiem gesmoord.

25 Aug. — Aan de monding van de Koeban namen Roemeensche formaties na hevige straatgevechten de havenstad Temrjoek. Na de verovering van de aan de Zee van Azov gelegen stad Temrjoek is thans de geheele kust van de Zee van Azov in handen van de Duitsche en met hen verbonden troepen. Men acht het hier desondanks niet uitgesloten, dat in het vlak tegenover het schiereiland Kertsj gelegen gebied nog bolsjewistische strijdkrachten staan, hoewel deze geen bijzondere militaire beteekenis meer hebben.

Duitsche bergjagers hebben verscheidene passen in het Westelijke Kaukasusgebergte onder contrôle gekregen, deels in een aanval genomen. Op 21 Augustus om 11 uur des ochtends heeft een afdeeling voor het hooggebergte op den Elbroes (5630 m.), den hoogsten top van het Kaukasusgebergte, de rijksoorlogsvlag geheschen. Beiersche bergjagers volbrachten dit stoute stukje. Zij moesten belangrijke hindernissen, mijnenvelden en boomversperringen overwinnen, om tot den bergtop door te dringen. Bovendien raakten zij meermalen slaags met bolsjewistische afdeelingen en moesten zij zich met geweld een weg naar den bergtop banen.

Aan het front van den Don sloegen Italiaansche troepen verscheidene aanvallen van den vijand, deels in gevechten van man tegen man, af. Hevige aanvallen van de luchtmacht overdag zoowel als des nachts op het achterwaartsche gebied van den vijand, vooral op Stalingrad, veroorzaakten in de bewapeningsbedrijven en militaire installaties zware branden en groote verwoestingen. Op de Wolga werden twee transportschepen tot zinken gebracht.

Ten Zuidwesten van Kaloega en ten Noordwesten van Medini mislukten sterke vijandelijke aanvallen. Bij Rzjev zijn de Duitsche troepen in een wisselvalligen verbitterden strijd gewikkeld met sterke vijandelijke infanterie en pantserstrijdkrachten; 63 bolsjewistische tanks werden vernield, waarvan 40 alleen in den sector van een infanteriedivisie.

26 Aug. — In den Kaukasus namen Duitsche bergjagers in weerwil van hardnekkig vijandelijk verzet verscheidene passen in het hooggebergte. In het gebied ten Westen van Stalingrad werd de vijand in verbitterde gevechten naar het Oosten teruggeworpen. Stalingrad, waar zware branden woeden, werd door de luchtmacht overdag en 's nachts met brand- en brisantbommen aangevallen. Op de Wolga werd een vrachtschip tot zinken gebracht, drie andere werden beschadigd en een tankschip werd in brand geworpen.

Ten Zuidwesten van Kaloega, ten Noordwesten van Medyn en bij Rzjef zette de vijand zonder acht te slaan op verliezen met sterke, door pantserwagens gesteunde strijdkrachten zijn aanvallen voort. Alle aanvallen stortten als gevolg van de onwrikbare afweerkracht der Duitsche troepen ineen. 85 tanks werden vernietigd.

Een deel der versterkingen, die den opmarsch naar Stalingrad moesten stuiten, is reeds overwonnen en de stad zelf ligt onder een voortdurenden bommenhagel der Duitsche vliegtuigen, waardoor de productiecapaciteit van dit bewapeningscentrum in ernstige mate wordt geschaad.

Ook in het gebied van den Kaukasus vermag de hardnekkige tegenstand der bolsjewisten de oprukkende troepen niet tegen te houden. In het Noordwesten van den Kaukasus nadert de opmarsch steeds meer de belangrijke havenstad Novorossisk, die de bolsjewisten als een der laatste overgebleven steunpunten van hun Zwarte Zeevloot taai verdedigen. Het geheele oliegebied van Maikop bevindt zich thans in handen der Duitsche troepen, die reeds verder naar het Zuiden zijn opgerukt en verscheidene der bergpassen, welke tusschen 2 en 3000 meter hoogte liggen, hebben overwonnen. De terugtrekkende Sovjettroepen hebben getracht branden te stichten, maar het is waarschijnlijk, dat de speciale afdeelingen voor brandblussching, die de oprukkende Duitsche legers vergezellen, onmiddellijk den strijd met het vuur hebben aangebonden.

27 Aug. — In den Kaukasus werden in voortgaanden aanval belangrijke bergstellingen op den taai strijdenden vijand veroverd.

Ten Westen van Stalingrad deed de vijand verbitterde tegenaanvallen op de ver vooruitgeschoven Duitsche aanvalswig. De vijand werd met krachtig gebruik van de luchtmacht met zware verliezen afgeslagen; hierbij werden 40 vechtwagens vernield. Ten Zuidwesten van Kaloega en Rzjev hernieuwde de vijand zijn aanvallen. Alle aanvallen werden deels in een tegenaanval afgeslagen. Ten Noordwesten van Medin werd de vijand door een eigen tegenaanval in zijn uitgangsstelling teruggeworpen. Voor Leningrad plaatselijke gevechtsactiviteit. Bij een stoottroepactie werden 40 vijandelijke gevechtsstellingen vernield.

28 Aug. — In den Kaukasus veroverden bergjagers den overgang over nog meer passen in het hooggebergte. Verstrooide vijandelijke strijdkrachten werden vernietigd.

Ten Westen van Stalingrad wint de Duitsche aanval ondanks taai vijandelijk verzet terrein. Bij den afweer van wanhopige tegenaanvallen werden alleen gisteren overdag in den sector van een legercorps met schitterenden steun van batterijen luchtdoelgeschut 135 bolsjewistische tanks vernield of buitgemaakt. Sterke formaties gevechtsvliegtuigen en vliegende artillerie mengden zich op vernietigende wijze in de gevechten te land. Bovendien werden Stalingrad en de achterwaartsche verbindingen der bolsjewisten overdag en 's nachts gebombardeerd. Twee groote Wolgavrachtschepen en een tankschip werden in brand geworpen.

Ten Zuidwesten van Kaloega en bij Rzjev werden op verscheidene plaatsen aanvalsvoorbereidingen van den vijand in samenwerking met formaties van de luchtmacht uiteengeslagen. Plaatselijke aanvallen mislukten.

Ten Zuiden van het Ladogameer viel de vijand met sterke strijdkrachten de Duitsche stellingen aan. De bolsjewisten werden in hevige gevechten ten deele in een tegenaanval teruggeworpen; hierbij werden 35 tanks stukgeschoten.

In de straat van Kertsj poogden de bolsjewisten met verscheidene schepen, die met vluchtelingen en materiaal waren geladen, door te breken. Door treffers van de Duitsche kustartillerie en de luchtdoelartillerie werden vijf schepen in brand geschoten en een schip ernstig beschadigd. Ten Zuiden van den benedenloop van de Koeban staakten de bolsjewisten wegens de hooge verliezen die zij de voorafgaande dagen hadden geleden, hun tegenaanvallen op de oprukkende Duitsche en verbonden troepen.

29 Aug. — In den Kaukasus braken Duitsche en verbonden troepen in verscheidene gevechtssectoren door taai verdedigde vijandelijke stellingen heen.

In het gebied van Stalingrad blijven de Duitsche troepen met succes in den aanval tegen ten deele zwaar versterkte vijandelijke vestingwerken. Op de Wolga werden twee tankbooten in brand geworpen en 12 vrachtschepen beschadigd.

Ten Zuidwesten van Kaloega viel de vijand met sterke strijdkrachten van infanterie en pantserwagens, gesteund door vliegtuigen, aan. De aanvallen werden door formaties van het leger en de luchtmacht in voorbeeldige samenwerking in felle gevechten afgeslagen. In tegenaanvallen werd de vijand onder zware bloedige verliezen naar zijn punten van uitgang teruggedreven. In deze gevechten werden 111 pantserwagens vernietigd, waarvan 91 alleen in den sector van een pantserdivisie.

Ook bij Rzjev werden hernieuwde aanvallen van sterke vijandelijke strijdkrachten verijdeld door tegenaanvallen van Duitsche troepen en door den samengebundelden aanval van eskaders gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers. Ten Zuiden van het Ladogameer werden herhaalde doorbraakpogingen van den vijand in tegenaanvallen tot staan gebracht.

Overzicht. — 29 Aug. (A.N.P.) — De gevechten in het Zuidelijke deel van het Oostelijke front zijn in een zoodanig stadium gekomen, dat de Duitsche legerleiding niet door het doen van gepreciseerde mededeelingen omtrent het verloop der operaties den tegenstander kostbare gegevens wil verstrekken. De lange reeks overwinningsberichten van dit deel van het front

heeft met de verovering van Maikop een voorloopig einde gevonden, doch het zou verkeerd zijn hieruit de conclusie te trekken, dat de opmarsch door versterkten tegenstand tot staan is gebracht.
De strijd heeft zich steeds meer naar het Zuiden verplaatst, waar de Kaukasus een natuurlijke hindernis op den weg der oprukkende troepen vormt, hetgeen met zijn voor de bolsjewisten zooveel gunstiger verdedigingskansen den opmarsch noodzakelijk moet vertragen. Hierbij komt, dat de strijd met andere middelen moet worden gevoerd dan in het vlakke steppengebied, dat zich zoo bij uitstek voor operaties met het pantserwapen leent. Sedert het begin van het offensief heeft de opmarsch zich in een ongekend snel tempo voltrokken en het is begrijpelijk, dat hierbij aan menschen en materieel buitengewoon hooge eischen zijn gesteld. Op het gebied van de ravitailleering moeten dus enorme prestaties worden verricht.
Tot offensieve operaties zijn de bolsjewisten in het Zuiden niet meer in staat. Trouwens ook in de andere deelen van het front, met uitzondering van het gebied van Rzjev, zijn zij in het defensief, zij het ook, dat zij van tijd tot tijd plaatselijke ontlastingsaanvallen ondernemen. Kenmerkend is hierbij steeds het groote aantal pantserwagens, dat zij in den strijd werpen. Uit het feit, dat de bolsjewisten niet alleen bij het begin van den oorlog over een geweldig aantal pantserwagens beschikten, doch ook thans nog steeds groote massa's dezer strijdwagens in den strijd kunnen werpen, blijkt, dat hun oorlogsindustrie geheel op de vervaardiging van dit wapen, dat een uitgesproken offensief karakter draagt, is ingericht.

DE OORLOG TER ZEE.

24 Aug. — Na de vernieling van het Britsche vliegkampschip „Eagle" en twee kruisers bij den recenten aanval op een Engelsch convooi in de Middellandsche Zee gingen er in Engeland stemmen op naar publicatie van de tot dusver door Amerikanen en Engelschen geleden verliezen aan oorlogsbodems. De Britsche Admiraliteit doet thans een eerste opgaaf van 152 oorlogsschepen met een totalen inhoud van 631.400 ton, onder welke vijf slagschepen, vijf vliegkampschepen, 21 kruisers en niet minder dan 83 torpedojagers. Daar de werkelijke verliezen der Engelschen en Amerikanen aan oorlogsbodems meer dan 300 schepen bedragen, valt aan te nemen, dat de Britsche Admiraliteit binnenkort een tweede opgaaf zal verstrekken. De eerste gedeeltelijke Britsche erkenning vormt dus een opmerkelijke bevestiging van de door de Asmogendheden opgegeven cijfers aan torpedeeringen van Britsche en Amerikaansche oorlogsbodems.
25 Aug. — Duitsche duikbooten hebben in het Oosten en Westen van den Atlantischen Oceaan, alsmede in de Caribische Zee 17 schepen met een gezamenlijken inhoud van 107.000 br.t. en twee transportzeilschepen tot zinken gebracht. Hiervan werden 11 schepen met een inhoud van 64.000 br.t. uit konvooien vernietigd. Nog twee schepen werden getorpedeerd. Door het begin van afweer kon niet waargenomen worden of zij ondergingen.

DE LUCHTOORLOG.

31 Aug. — In de periode van 1 tot 24 Augustus verloor de bolsjewistische luchtmacht 2505 vliegtuigen. Hiervan werden 1923 in luchtgevechten, 307 door de luchtdoelartillerie en 195 door formaties van het leger neergeschoten of buitgemaakt. De overige werden op den grond vernield. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijke front 140 eigen vliegtuigen verloren. Jachtvliegtuigen en luchtdoelartillerie schoten op 25 en 26 Augustus 153 Sovjet-vliegtuigen neer. Vier andere vliegtuigen werden op den grond vernield. Negen eigen vliegtuigen zijn van een vlucht naar den vijand niet teruggekeerd.
In de periode van 14 tot 27 Augustus verloor de Britsche luchtmacht 315 vliegtuigen, waarvan 52 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In dezelfde periode gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 63 onzer eigen vliegtuigen verloren.
De Duitsche luchtmacht viel in de afgeloopen week overdag en 's nachts voor den oorlog belangrijke installaties aan de Zuidkust van Engeland, alsmede in Midden- en Oost-Engeland met brand- en brisantbommen aan. O.m. waren de aanvallen gericht op Great Yarmouth, Ipswich, Folkestone, Hull en Leeds. Engelsche vliegtuigen ondernamen aanvallen op West- en Noordwest-Duitschland. In verschillende plaatsen, o.a. te Frankfurt a. M., Mainz en Kassel werd schade aangericht.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

31 Aug. — In de afgeloopen week werden verscheidene verkenningspogingen van vijandelijke afdeelingen, gesteund door een welonderhouden artillerievuur aan het Egyptische front afgeslagen. De gevechtsactie werd gekenmerkt door levendige bedrijvigheid van patrouilles en heviger vuur der artillerie, vooral in den Noordelijken sector van het front. In den centralen sector van het Egyptische front is een aanval, die werd uitgevoerd door gemotoriseerde vijandelijke strijdkrachten, mislukt als gevolg van onze snelle krachtige reactie. Talrijke vijandelijke voertuigen werden in brand geschoten en buiten gevecht gesteld.
Op de Middellandsche Zee is een aanval van talrijke vijandelijke vliegtuigen op een convooi mislukt: de escortevaartuigen schoten twee aanvallende toestellen neer, Duitsche jagers deden een derde toestel hetzelfde lot ondergaan. Een Engelsch schip is getroffen en tot zinken gebracht door Duitsche bommenwerpers. Aanvallen van de vijandelijke luchtmacht op plaatsjes in Griekenland en Italiaansche bezittingen in de Aegeïsche Zee veroorzaakten beperkte schade, geen enkel verlies wordt gemeld.
(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5219 A. en 5211 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Luchtaanvallen op Australië. — Tokio, 24 Aug. (D.N.B.) — Behalve Port Moresby zijn ook Townsville, Windham, Port Darwin en Broome op 21 Augustus door Japansche vliegtuigen wederom gebombardeerd. Dien dag bevonden zich meer dan 200 Japansche bommenwerpers boven Australisch gebied. Ondanks den hevigen afweer gelukte het de Japansche formaties opnieuw zware vernielingen aan de haveninstallaties en aan de militaire belangrijke installaties der aangevallen steden toe te brengen. In de haven van Broome werden vier transportschepen door bomtreffers tot zinken gebracht, twee andere in brand geworpen. In Port Darwin ging een pakhuis in vlammen op; ook aan de militaire barakken van Port Darwin werden groote vernielingen toegebracht.
Naar uit militaire welingelichte kringen te Tokio wordt vernomen, heeft het versterkte optreden van Japansche duikbooten in de Tasman-Zee, in de Groot-Australische baai en in de Bass-straat het gealliëerde hoofdkwartier aanleiding gegeven sterkere zee- en luchtstrijdkrachten in de wateren van de Tasman-Zee samen te trekken, om het daar bestaande duikbootgevaar meester te worden. De Cookstraat alsmede groote gebieden van de Tasman-baai zijn gevaarlijk door mijnen, zoodat de gealliëerde scheepvaart binnenkort zal worden verlegd. Ook de Plenty-baai, en de Hauraki-golf in het Noorden van Nieuw-Zeeland zijn voor de scheepvaart nauwelijks nog bruikbaar. Uit de wateren ten Westen van Nieuw-Caledonië worden gealliëerde scheepswegingen van vrij grooten omvang gemeld.
Nieuwe Japansche landing op Nieuw-Guinea. — Stockholm, 27 Aug. (D.N.B.) — Een officieel bericht uit het geallieerde hoofdkwartier in het Zuidwesten van de Stille Zuidzee meldt volgens den Engelschen berichtendienst, dat Japansche troepen op Nieuw Guinea een nieuwe landing hebben uitgevoerd.
Deze landing is ondanks fellen tegenstand van de geallieerde luchtstrijdkrachten uitgevoerd in de Milnebaai in het Oosten van Nieuw Guinea.
Tweede zeeslag bij de Salomonseilanden. — Tokio, 27 Aug. (D.N.B.). — Het keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat Japansche vlooteenheden aan de Oceaankust der Salomonseilanden op 24 Augustus den strijd hebben aangebonden met versterkingen voor de Amerikaansche marine. Eenheden van de keizerlijke luchtmacht gingen onmiddellijk tot den aanval over, brachten den vijand zware verliezen toe en wierpen hem terug. Tot en met 27 Augustus zijn de volgende successen behaald: 1e. Een groot vliegkampschip van een nieuw type werd zwaar beschadigd. 2e. Een tweede vliegkampschip van middelbare grootte werd beschadigd. 3e. Een slagschip van de Pennsylvania-klasse liep schade op. De Japansche verliezen bestaan uit een torpedojager, welke verloren is gegaan en een klein vliegkampschip, dat beschadigd werd.
Tokio, 29 Aug. (D.N.B.) — De woordvoerder van de Japansche marine, kapitein Hiraide, heeft belangwekkende bijzonderheden onthuld over den tweeden slag bij de Salomonseilanden.
Het doel van de tweede Amerikaansche actie, zoo zeide hij, was om versterkingen te brengen naar de Amerikaansche troepen, die op de eilanden Toelagi en Guadalcanar geland waren. De Japanners vielen de Amerikaansche vlootformatie, die na den eersten slag bij de Salomonseilanden van nieuwe eenheden voorzien was, ten Oosten van de eilandengroep aan. De strijd werd hoofdzakelijk gevoerd tusschen de wederzijdsche vliegkampschepen, vanwaar de vliegtuigen voor den aanval opstegen. Ondanks de Japansche overwinning en het afslaan van het vijandelijke offensief mag men niet denken, dat de operaties in deze wateren zijn afgeloopen.
De Amerikanen hebben op de eilanden Toelagi en Guadalcanar meer dan 10.000 man geland, die op het oogenblik volkomen zijn afgesneden, doch stellig door de Ver. Staten niet in den steek zullen worden gelaten. Nieuwe aanvallen van de Ver. Staten zullen echter precies zoo eindigen als de eerste en tweede slag bij de Salomonseilanden.
Overzicht Amerikaansche verliezen. — Tokio, 29 Aug. (D.N.B.) — Hiraide, de woordvoerder van de Japansche marine heeft medegedeeld, dat de Ver. Staten sinds het uitbreken van den oorlog 45 oorlogsschepen met een gezamenlijken inhoud van 750.000 ton, meer dan 2000 vliegtuigen en 447 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 2.8 millioen ton verloren hebben. (Vaderland - D. Z. i. d. Niederl.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5220 A. en 5212 A.)

A. Drie jaren oorlog. —

Ter herinnering aan het feit, dat drie jaren geleden de tweede wereldoorlog ontbrand is, brengt de pers algemeen uitvoerige beschouwingen. Een karakteristiek overzicht publiceerde de **„Nieuwe Rotterdamsche Courant"** op 31 Augustus, hetwelk wij onderstaand laten volgen.

Drie oorlogsjaren liggen achter ons. Achter ons? Een herfst en een winter heeft het Nederlandsche volk zich nog met de hoop kunnen vleien, dat het buiten den strijd kon blijven, die, aangevangen bij een oorzaak, waaruit een oorlog nauwelijks had kunnen worden verklaard, snel in zijn werkelijke beteekenis, van een Europeesch conflict en dit weer onder den rechtstreekschen druk eener wereldconstellatie, is gegroeid. De locale aanleiding is snel in haar onwezenlijkheid vervluchtigd; en naarmate de levensbelangen uit de doeken kwamen, die echt den doorslag hadden gegeven, bleek — men kan het zonder eenige overdrijving zeggen, ook al hebben in Europa en in de wereld enkelen nog hun neutraliteit kunnen handhaven — een ieder er bij gemoeid. Neutraliteit is nog slechts een technische aanduiding voor de wijze, waarop een land, een volk zich tot de eigenlijke oorlogvoering verhoudt. Er zal echter geen enkele „neutrale" meer zijn, die in de illusie leeft, dat de oorlog hem niet aangaat en dat ook de vrede, die er toch eenmaal weer een einde aan zal maken, hem buiten beschouwing zal laten. In een nieuw begrip, het begrip van niet-oorlogvoerende, hebben verschillende „neutralen" de consequentie daarvan bij voorbaat aanvaard. Ook voor ons heeft de oorlog, naar de beteekenis, dien hij van den eersten dag af had, zijn drie jaren geduurd.

Het Duitsche volk, dat aan den éénen kant het lot der wereld in handen heeft genomen, zooals van den anderen kant de Vereenigde Staten nog meer dan Engeland zijn loop hebben bepaald, heeft den oorlog niet gezocht en is hem niet uit den weg gegaan. Het is zich er ruim tevoren van bewust geweest, dat de verzameling van zijn volkskracht, waartoe het wel komen moest, om in den naijver der volkeren niet geheel ten onder te gaan, het gevaar voor een nieuwen oorlog opriep, in welken nog eens weer zijn aanspraken op een evenredig deel van de wereldwelvaart zouden worden betwist; het gevaar van zulk een oorlog heeft het genoopt met des te meer energie de verzameling van zijn volkskracht door te zetten. Toen over de kwestie van Dantzig de oorlog aankwam, was Duitschland gereed, niet in den zin, dat zijn weermacht klaar stond, zeker niet in dien zin, dat het vond, dat het er nu maar van komen moest, integendeel, ook toen heeft het zijn eischen eer opmerkelijk laag dan hoog gesteld; maar gereed was het in dien geestelijken zin, dat het zich tenvolle bewust was, wat er op het spel stond en tot welk een uiterste grens zijn inspanning gevergd zou worden, om overwinnaar te blijven. Het heeft den oorlog niet lichtvaardig uitgelokt en toen hij uitbrak, heeft het hem niet luchthartig aanvaard. Het heeft op zijn eerste overwinningen weer vredesvoorstellen laten volgen, door welker aanvaarding het bereikbare wel zeer beperkt zou zijn gebleven in verhouding tot de mogelijkheden, welke door de voortzetting van den oorlog geopend zijn. De afwijzing van deze voorstellen, ook toen de tegenstander zich er een indruk van had kunnen vormen, hoezeer hij zich in de beoordeeling van de Duitsche kracht had vergist, heeft op dezen de volle verantwoordelijkheid geladen voor de uitbreiding van het aanvankelijk conflict tot een nieuwen wereldoorlog, in welken om beslissingen gestreden wordt, waardoor, zooals zich nu wel met volle zekerheid laat aanzien, de geheele wereldorde opnieuw zal worden bepaald. De tegenstander echter bleek voor deze worsteling allerminst gereed, stoffelijk niet, maar wat van veel meer beteekenis is, ook geestelijk niet. Tegenover den vollen inzet van krachten van het Duitsche volk biedt hij langzaam op, zoowel wat de innerlijke concentratie als het krachtsvertoon naar buiten betreft. Langzamerhand zou het hem wel duidelijk kunnen worden, dat hij nog lang zal kunnen wachten, voordat zijn dusdanig bevorderde kwantiteit omslaat in de kwaliteit, waarmede Duitschland strijdt. Maar nog altijd blijft de redeneering, de hoop en de verwachting dezelfde: opeens stort het Duitsche moreel ineen, de kwaliteit, de volledigheid van zijn inspanning, slaat om in het minderwaardigheidsbesef van de machtsverhoudingen, de kracht verlamt door de hopeloosheid van de taak.

Zoo was het immers vijf-en-twintig jaar geleden ook? Ook toen kon Duitschland zeggen, als nu: „drei Jahre Krieg, drei Jahre Sieg." Maar reeds waren achter het front de eerste verschijnselen opgetreden van het verval van zelfvertrouwen, dat noodig was om een strijd vol te houden, die niet alleen met de wapens, maar ook met het burgerlijke uithoudingsvermogen moest worden gestreden.

De analogie is echter niet de eenige wet der geschiedenis. Men kan zich ook aan haar spiegelen. Voor den spiegel van den eersten wereldoorlog en van zijn gevolgen heeft het Duitsche volk een harde politieke les geleerd. Het is den oorlog niet frisch en vroolijk, als in 1914, begonnen. Het is hem blijven voeren in het voortdurende besef van zijn ernst. Toen de eerste veldtochten naar Oost en West van een afstand gezien nog welhaast militaire wandelingen leken, is het niet overmoedig geworden. Het had immers al jaren lang aan den lijve de inspanning bespeurd, welke het schijnbare gemak, waarmede de eerste overwinningen behaald werden, op de juiste beteekenis liet schatten. En toen vervolgens de veldtocht tegen het bolsjewisme zoowel van het doorzettingsvermogen als van de uithouding het schier bovenmenschelijke vergde, leidde dit evenmin tot wanhoop. Het een en het ander was de uitdrukking van de vastberadenheid, waarin het Duitsche volk zich onder de barre omstandigheden van den wapenstilstand, die de vrede van Versailles maar ternauwernood is geweest, heeft geschoold. Mochten in den eersten wereldoorlog na drie jaren oorlog, van zegevierenden oorlog, in het Duitsche volk de eerste teekenen reeds te bespeuren zijn geweest, die het de nederlaag voorspelden, nu, in den tweeden wereldoorlog, wederom na drie jaren oorlog, waarin de zege des te overtuigender is geweest, is de hardnekkigheid, waarvan het Duitsche volk blijk geeft, eer krachtiger dan zwakker als bij het begin. Natuurlijk vraagt het ook na drie jaar: wanneer zal het uit zijn? Een menschelijke vraag en een vraag van menschelijkheid. Het krijgt daarop nog geen ander antwoord dan: zoodra wij overwonnen hebben. Het is een antwoord, dat wordt aanvaard en wordt verstaan. Het wordt aanvaard als de onvermijdelijkheid van zijn lot. En het wordt verstaan als de waarschuwing dat slechts de onbezweken inspanning van allen haar komst en dus ook de komst van den vrede kan verhaasten.

De tweede wereldoorlog

(V. b. Krijgsverr. 5227 A.; Twee jaar oorlog 4815 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Oproep van den Führer voor het Winterhulpwerk. —

Hoofdkwartier van den Führer, 31 Aug. (D.N.B.) — De Führer heeft bij het begin van het oorlogs-winterhulpwerk 1942-43 van het Duitsche volk den volgenden oproep gedaan: Bij het begin van het vierde jaar van een oorlog, dien het Duitsche volk om zijn of niet zijn, voor heden en toekomst, voert, roep ik voor de tiende maal het Duitsche volk op zijn vrijwillige offers voor het Winterhulpwerk te brengen. In een gebied, dat zich over de geheele wereld uitstrekt, strijden de soldaten van onze weermacht met inzet van hun leven en hun gezondheid. Bij hen heeft zich het grootste deel der Europeesche volken en ook van de volken van het Verre Oosten gevoegd in een verbond van trouw, dat zal verhinderen, dat onze landen vervallen aan het bolsjewistische barbarisme of joodsch-angelsaksisch-kapitalistische exploitatie. De vijanden van het Duitsche Rijk van weleer, toen wij in het binnenland om de macht streden, zijn ook thans weer tegen ons vereenigd. De internationale wereldjood leidt bolsjewisme en plutocratie, niet slechts met het doel der vernietiging van de Europeesche cultuurstaten, doch vooral tot uitroeiing van allen, die een zelfstandig bestaan leiden.

Wanneer thans Amerikaansche en Engelsche agenten beweren, dat zij een nieuw wereldbeeld opbouwen, dat beter is dan hun eigen vroeger is geweest, waarin in de toekomst een ieder arbeid, kleeding en huisvesting zal vinden, dan was het niet noodig geweest juist het Duitsche Rijk aan te vallen. Want deze problemen heeft het nationaal-socialisme of reeds lang opgelost, of zij waren op weg naar een succesvolle oplossing.

Neen, de bedoeling van deze internationale misdadigers is niet het opbouwen van een betere sociale wereld, doch de brutale vernietiging van de tegenover hun kapitalisme staande nationaal-socialistische staten van Europa. Hun doel is de slavernij, zooals Indië die moet dulden. Dat de bolsjewistische jood daarbij als laatste aanhitser in beide kampen de leiding heeft, is in het groot niet anders dan het in Duitschland eens in het klein was.

In dezen reusachtigen strijd zonder weerga nu hebben de Duitsche en verbonden soldaten dit jaar de levensruimte der Europeesche volken geweldig uitgebreid. De poging van de internationale gelukkigmakers der menschheid, Roosevelt, Churchill en Stalin, om de Europeesche volken uit te hongeren, kan daardoor reeds thans als definitief mislukt worden beschouwd.

Indien echter in dezen geweldigsten strijd van alle tijden de Duitsche soldaat onder nauwelijks voor te stellen ontberingen in gevechten zijn zware offers brengt, dan is het vaderland juist dit jaar nog meer verplicht ook het hoogste aan offers te geven. Zelfs dan zal het nog slechts een fractie presteeren van dat, wat onze weermacht te land, ter zee en in de lucht volbrengt. Het is echter ook de zin van het Winterhulpwerk, niet slechts in vredestijd, doch eerst juist in den oorlog, de onverbreekbare lotsgemeenschap van het Duitsche volk te bekrachtigen, niet zooals in Engeland en Amerika met frasen,

doch door daden. Want uit deze worsteling der volken moet en zal het Duitsche rijk als een door en door nationaal-socialistische staat in den vrede terugkeeren. Deze krijgt zijn verwezenlijking niet slechts door de offers van het front, doch ook door die van het vaderland.
In 1939 en 1940, ja misschien ook nog in 1941 mogen onze geestlooze tegenstanders gedacht hebben, het Duitsche volk, als eens in 1918, door innerlijke oneenigheid te kunnen storten in uitwendige afhankelijkheid en daarmede in de slavernij van een nog erger dictaat van Versailles. Het is de taak van het front en van het werkende Duitsche volk thuis om de hoop van deze internationale goudhyena's en bolsjewistische beesten steeds meer te verstoren en hun duidelijk te maken, dat deze oorlog niet zal eindigen met de mogelijkheid van een verdere exploitatie door de bezittende volken, doch met een voor de wereld beslissende overwinning der „Habenichtse". Ik verwacht derhalve, dat het vaderland zijn plicht vervult voor het vierde Winterhulpwerk in oorlogstijd. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Rijksk. Hitler 5191 E.; Winterhulpw. 4896 E.)

A. **NEDERLAND. — Verordening van den Führer inzake de verzorging van kinderen van leden der Duitsche weermacht in de bezette gebieden. —**
Het Verordeningenblad bevat de volgende verordening van den Führer van 28 Juli j.l. betreffende de verzorging van kinderen van leden van de Duitsche Weermacht in de bezette gebieden.
Art. 1. — Tot behoud en ter bescherming van het rassisch waardevolle Germaansche erfgoed, wordt aan kinderen, die in de bezette Noorsche en Nederlandsche gebieden door leden van de Duitsche Weermacht zijn verwekt en uit Noorsche of Nederlandsche vrouwen zijn geboren, op verzoek der moeder, een bijzondere ondersteuning en verzorging vanwege instanties van de Rijkscommissarissen voor de bezette Noorsche en Nederlandsche gebieden toegekend.
Art. 2. — De ondersteuning bestaat in het dragen van de kosten der bevalling, de toekenning van steun in de kosten van levensonderhoud aan de moeder gedurende den tijd voor en na de bevalling, de uitkeering van steun in de kosten van levensonderhoud voor de kinderen, de opneming der moeders in klinieken of tehuizen, en met toestemming van de moeders ook de opneming van de kinderen in tehuizen alsmede soortgelijke maatregelen. De nadere bijzonderheden worden geregeld door de Rijkscommissarissen voor de bezette Noorsche en Nederlandsche gebieden.
Art. 3. — De verzorging van moeders en kinderen geschiedt met het doel, dat de moeders geen enkel nadeel ondervinden en de ontwikkeling van de kinderen wordt bevorderd. Desgewenscht wordt aan de moeder een passende werkkring verschaft.
Art. 4. — Voor zoover in overeenstemming met het in art. 2 bepaalde prestaties worden toegekend, gaan de wettelijke aanspraken op onderhoud op het Duitsche Rijk over.
Art. 5. — Op verzoek stellen de Weermachtsgerechten met toepassing van het Duitsche recht vast, of het lid van de Duitsche Weermacht als vader van het kind moet worden beschouwd. De gewone Duitsche gerechten zijn ten aanzien van de beslissing over de vaststelling van het vaderschap, over aanspraken op onderhoud, alsmede andere aanspraken ter zake van het vaderschap jegens leden van de Duitsche Weermacht onbevoegd.
Art. 6. — De Rijkscommissarissen voor de bezette Noorsche en Nederlandsche gebieden worden gemachtigd, met toestemming van den Rijksminister en chef van de rijkskanselarij, een regeling overeenkomstig die der art. 1 tot en met 5 te treffen ten aanzien van kinderen van andere in Noorwegen of Nederland te werk gestelde Rijksduitschers.
Art. 7. — De chef van het oppercommando van de weermacht wordt gemachtigd, de ter uitvoering en aanvulling dezer verordening noodzakelijke rechts- en administratieve voorschriften in overeenstemming met de betreffende rijksministers, alsmede met de rijkscommissarissen voor de bezette Noorsche en Nederlandsche gebieden uit te vaardigen. De chef van het oppercommando van de Weermacht kan in overeenstemming met den Rijksminister en chef van de Rijkskanselarij het gebied, waarvoor deze verordening van kracht is, geheel of gedeeltelijk tot andere bezette gebieden uitbreiden.
De uitvoering van deze verordening berust bij den Rijkscommissaris.

Luchtbeschermingsverordening. —
In het verordeningenblad is verschenen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en van Sociale Zaken ter uitvoering van de luchtbeschermingsverordening. Hierin wordt o.m. bepaald, dat onder het ter beschikking stellen van goederen ten behoeve van algemeene doeleinden der luchtbescherming in den zin van art. 13 tweede lid der luchtbeschermingsverordening mede worden begrepen alle op bevel van de bevoegde instanties getroffen maatregelen ter camoufleering, overbrenging van voorraden, verplaatsing of stopzetting van bedrijven of inrichtingen om redenen van luchtbescherming. De kosten van schadeloosstellingen ter zake worden door het rijk gedragen.
Personen, werkzaam bij den Ned. Volksdienst, die bij luchtaanvallen telkenmale op bevel van den plaatselijken luchtbeschermingsleider of van den door dezen hiertoe gemachtigde, werkzaamheden verrichten ten behoeve van de sociale verzorging der getroffenen, hebben voor den duur van deze werkzaamheid de rechten en plichten van de leden van den luchtbeschermingsdienst.

Wijziging Wet op het Lager Onderwijs - Wijziging Leerplichtwet; achtste leerjaar ingevoerd. —
Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretarisgeneraal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, houdende wijziging van de Lager-Onderwijswet 1920, van de Wet van 29 Dec. 1933 en van eenige besluiten in verband met de invoering van het achtste leerjaar aan de scholen voor gewoon lager onderwijs.
De voornaamste wijzigingen zijn:
Aan de vakken, waarin aan lagere scholen bovendien onderwijs kan worden gegeven, wordt toegevoegd eenvoudige huishoudkunde.
Het schoolonderwijs wordt onderscheiden in: a. gewoon lager onderwijs; b. voortgezet gewoon lager onderwijs; c. vervolgonderwijs; d. uitgebreid lager onderwijs; e. buitengewoon lager onderwijs.
Het gewoon lager onderwijs, voor zoover het geheel of gedeeltelijk uit openbare kassen wordt bekostigd, wordt gegeven in scholen met zes achtereenvolgende leerjaren. Het leerplan omvat de vakken lezen, schrijven, rekenen, Nederlandsche taal, vaderlandsche geschiedenis, aardrijkskunde, kennis der natuur, zingen, teekenen, lichamelijke opvoeding en nuttige handwerken voor meisjes. Daaraan kan dat van handenarbeid worden toegevoegd.
Het voortgezet gewoon lager onderwijs wordt gegeven in scholen met ten minste twee achtereenvolgende leerjaren, aansluitende aan het zesde leerjaar eener school voor gewoon lager onderwijs. Het leerplan omvat de vakken lezen tot en met nuttige handwerken als bovengenoemd. Duitsche taal, algemeene geschiedenis, handenarbeid en eenvoudige huishoudkunde en tuinbouwkunde en met machtiging van den secretarisgeneraal ook een of beide vakken wiskunde en handelskennis. Het vak Duitsche taal wordt ten minste gedurende vier uren per week gegeven. Van de verplichting tot het geven van de vakken handenarbeid en eenvoudige huishoudkunde kan de secretaris-generaal, den inspecteur gehoord, ontheffing verleenen.
Waar de oprichting van een school voor voortgezet gewoon lager onderwijs naar de meening van den secretaris-generaal niet mogelijk is, kan dit onderwijs gegeven worden in scholen met ten minste acht achtereenvolgende leerjaren.
Voor het zevende en de hoogere leerjaren dier scholen geldt, wat den omvang van het leerplan betreft, het hiervoren bepaalde.
Tot een school voor voortgezet gewoon lager onderwijs mogen slechts worden toegelaten leerlingen, die het zesde jaar van een school voor gewoon lager onderwijs hebben doorloopen. Tot een school voor uitgebreid lager onderwijs mogen slechts worden toegelaten leerlingen, die het zesde leerjaar van een school voor gewoon lager onderwijs met goeden uitslag hebben doorloopen en wier ontwikkeling en aanleg naar het oordeel van het hoofd der eerstgenoemde school zoodanig zijn, dat met grond mag worden verwacht, dat zij het onderwijs der school voor uitgebreid lager onderwijs zonder bezwaar zullen kunnen volgen. De secretaris-generaal kan in bijzondere gevallen ontheffing verleenen van den eisch, dat het zesde leerjaar moet zijn doorloopen.
Aan elke school voor voortgezet gewoon lager onderwijs wordt het hoofd bijgestaan door ten minste één onderwijzer, zoodra het aantal leerlingen een en dertig bedraagt. Voor elk dertigtal leerlingen boven de een en dertig wordt een onderwijzer meer vereischt.
Dit besluit treedt 1 September in werking.
Tegelijkertijd werden, in aansluiting op de bovenstaande verordening een aantal wijzigingen in de Leerplichtwet gebracht, welke o.m. tot acht jaar is uitgebreid.
Door de invoering van het achtste leerjaar en de uitbreiding van den leerplicht tot acht jaar, hoopt men te bereiken, dat de normale leerling na het verlaten der school en bij zijn intrede in de maatschappij een breedere ontwikkeling zal hebben bereikt en een voor het maatschappelijke leven meer bruikbaar mensch zal zijn dan zijn huidige collega, die na zeven jaar onderwijs zijn intrede in het leven aanvangt.
(Verordeningenblad No. 22, d.d. 27 Augustus)

(V. b. Luchtbescherming 4980 I.; Onderwijs 5178 B.)

B. **NEDERLAND. — Identiteitskaart voor paarden ingevoerd. —**
's-Gravenhage, 1 Sept. — In het op 31 Aug. 1942 verschenen voedselvoorzieningsblad is opgenomen de Paardenverordening

1942 van het bedrijfschap voor vee en vleesch, waarbij o.m. is bepaald, dat voor elk paard, ouder dan drie maanden, een identiteitskaart, waarop het signalement van het betrokken paard nauwkeurig is omschreven, aanwezig moet zijn.

Nieuwe regeling voor de fabricage van surrogaten. —
's-Gravenhage, 1 Sept. — Het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd heeft een nieuwe regeling voor de fabricage van surrogaten voor eet- en drinkwaren ingevoerd, waardoor op dit omvangrijke terrein regelend opgetreden kan worden tegen verspilling of ondoelmatig verbruik van grondstoffen.
Behalve voor de verschillende groepen van vervangingsmiddelen, waarvoor indertijd onder de fabrikanten een enquête is gehouden, in het algemeen die vervangingsproducten, waarin suiker, zetmeel, bloembollenmeel, magere melkpoeder, gecondenseerde magere melk, weipoeder, melksuiker zijn verwerkt, bepaalt de nieuwe regeling ook voor vervangingsmiddelen voor eieren, eiproducten, boter of vet, dat al deze surrogaten slechts vervaardigd mogen worden, indien daartoe vergunning is verleend.
Het thans ingevoerde vergunningstelsel maakt het mogelijk invloed uit te oefenen op de samenstelling, de kwaliteit en den prijs van de vele vervangingsmiddelen. Zoo zal bijvoorbeeld van de in vele kwaliteiten, prijzen en verpakkingen in den handel zijnde soorten bouillonblokjes, jusblokjes, aroma's e.d. een aantal soorten, dat een onvoldoende voedingswaarde bezit, niet meer mogen worden gemaakt. De belangen van de verbruikers worden door deze regeling zeer gediend. Zij zullen er nu zeker van kunnen zijn voor hun geld ook werkelijk bruikbare artikelen te ontvangen.

Distributiebonnendiefstal behandeld voor het Deutsche Obergericht; drie doodvonnissen uitgesproken. —
Den Haag, 1 Sept. — In den nacht van 11 op 12 April van dit jaar werd ingebroken in het distributiekantoor te Beverwijk. Ontvreemd werden bescheiden en bonnen, vertegenwoordigende respectievelijk hoeveelheden van 79.000 kg. brood, 12.000 kg. suiker, 40.000 kg. aardappelen, 10.000 kg. vleesch, 11.000 kg. boter, 6000 kg. havervlokken, 5.000 kg. marmelade, 4000 kg. kaas, 5000 kg. koffiesurrogaat en 16.000 liter melk, benevens 573 gulden uit een geldlade en eenige pakketjes met levensmiddelen.
In verband met deze inbraak stonden voor het Duitsche Hoogerechtshof te 's-Gravenhage elf verdachten, onder wie vier Joden, terecht.
Op 31 Augustus werd uitspraak gedaan. De beklaagden Levie de Groot, 38 jaar, typograaf te Amsterdam, J. P. Catoen, monteur, 43 jaar, te Amsterdam en Heijman Herman Meijer, 31 jaar, veekoopman te Amsterdam, werden overeenkomstig den eisch van den Staatsanwalt, ter dood veroordeeld, wegens sabotage van de Kriegswirtschaftsverordening. Voorts werden wegens overtreding van deze verordening de volgende tuchthuisstraffen uitgesproken: Johan Oldenwereld, 38 jaar, slager te Bussum, negen jaar tuchthuis; Gijsbertus Piloo, 44 jaar, groentekoopman te Amsterdam, zeven jaar tuchthuis; Albertus van der Linden, 45 jaar, dagbladcolporteur te Beverwijk, vier jaar tuchthuis; Joh. C. Fr. Clement, 39 jaar, autobestuurder te Amsterdam, vier jaar tuchthuis; Salomon Canes, 49 jaar, lompenhandelaar, vier jaar tuchthuis; G. H. Rijke Meijer, 47 jaar, veekoopman te Haarlemmermeer, 3½ jaar tuchthuis; Mozes van Loggen, 21 jaar, coupeur te Amsterdam, drie jaar tuchthuis en Pieter Kroon, boter- en kaaswinkelier te Abcoude, twee jaar tuchthuis. Tevens werd inbeslagneming van alle gelden gelast.

Nederlandsche Oost-Compagnie; Economisch/Agrarische studiecommissie met mr. M. M. Rost van Tonningen naar de Oekraine. —
1 Sept. — Naar de Persdienst van de Nederlandsche Oost-Compagnie meldt, is de president, mr. M. M. Rost van Tonningen, tezamen met een aantal leidende figuren uit het Nederlandsche economische en agrarische leven voor een studiereis van een tweetal weken naar de Oekraine vertrokken. Voorts vertrekt een landbouwcommissie naar het Oostland, waar in de buurt van Wilna een groep landgoederen als eerste vestigingsgebied door de N.O.C. zal worden overgenomen.

Kunst; Schilderij van Rembrandt voor ƒ 300.000 geveild. —
's-Gravenhage, 1 Sept. — Onder groote belangstelling van kunstkoopers uit alle deelen van het land is bij Van Marle Bignell uit de collectie Chabot Rembrandt's schilderij „De Clementie van Titus" geveild. Koopster werd de firma Mensing te Amsterdam voor ƒ 300.000.

N.S.B.; Tentoonstelling „Herlevend Nederland" te Utrecht geopend. —
Utrecht, 1 Sept. — Op 29 Augustus werd de tentoonstelling „Herlevend Nederland" in tegenwoordigheid van den leider der N.S.B. en talrijke autoriteiten officieel geopend. Zij omvat een overzicht over den strijd en de politiek zooals die, van haar oprichting af, door de N.S.B. gevoerd werd. Nadat een muzieknummer ten gehoore was gebracht, sprak de heer Max Blokzijl een welkomstwoord.
De verzamelaar, de heer Schuilenburg, vertelde hierna het een en ander over zijn waardevolle collectie en ten slotte nam Mussert zelf het woord om dank te brengen voor het werk, dat hier tot stand gebracht werd.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)
(V. b. Paarden 5166 B.; Distributiebonnenzwendel 5216 C.; Ned. Oost-Comp. 5165 A.; Tentoonst. 5200 A.)

A. **IRAN. — Staat van beleg afgekondigd. —**
Berlijn, 1 Sept. (A.N.P.) — In Iran is de staat van beleg afgekondigd. In politieke kringen te Berlijn verklaart men, dat deze gebeurtenis niet verrassend is, omdat sedert het binnenrukken van Engelschen en Bolsjewisten een steeds grootere ontstemming in breede kringen van het Iraansche volk merkbaar is geworden. (N. R. Crt.)

B. **FRANKRIJK. — Opheffing van het parlementaire systeem. —**
1 Sept. — Het parlementaire systeem heeft thans in Frankrijk opgehouden te bestaan. Volgens een in de Fransche Staatscourant verschenen decreet, zijn de zetels van de kamer van afgevaardigden en van den senaat, die van Vichy naar Castel-Guyon waren overgeplaatst, ontbonden. Het interne bestuur en de financiering dezer twee lichamen zijn onder contrôle van een regeeringscommissaris geplaatst. De volmachten van Kamer en Senaat liepen 1 Juni 1942 af. (Vaderland)
(Vor. ber. Voorm. Parlement 4804 C.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Leveranties aan Fransch-Noord-Afrika hervat - Derde verbond van vakvereenigingen, C.I.U., opgericht. —**
Berlijn, 1 Sept. (V.P.B.) — Blijkens de Duitsche pers is in de Vereenigde Staten officieel meegedeeld, dat uit Noord-Amerika drie Fransche koopvaarders naar Casablanca zijn uitgeloopen. Op deze wijze is de goederenruil tusschen de Vereenigde Staten en Fransch—Noord-Afrika, die, sinds Laval aan het bewind kwam, was stopgezet, hervat.
Derde verbond van vakvereenigingen, C.I.U., opgericht. — Sept. — In de Ver. Staten besloten de vertegenwoordigers van 105 vakvereenigingen, welke tot dusverre nog bij geen der groote, bestaande organisaties, de American Federation of Labour en het Committee for Industrial Organization, waren aangesloten, tot de oprichting van een derde organisatie, de Congress of Independent Union (C.I.U.).
(Telegraaf - Arch. d. Gegenw.)
(V. b. Leveranties aan Fransch—N.-Afrika 5049 C.; Vakvereenigingen 4560 A.)

D. **PANAMA. — President de la Guardia overleden. —**
Rome, 31 Aug. (S.P.T.) — De president der republiek Panama, De la Guardia, is plotseling gestorven, meldt „Tevere" uit Buenos Aires. (Telegraaf)
(Vor. ber. President 4868 A.)

E. **LIBANON. — Regeeringswijziging. —**
Sept. — Op 25 Juli werd het aftreden van de regeering van Libanon gemeld. Op 29 Juli werd bekend gemaakt, dat een nieuwe regeering gevormd was. Het kabinet is als volgt samengesteld: Min.-president, tevens minister van Financiën, Voedselvoorziening, Handel en Industrie: Sami es Sulh, tot dusverre president van het Gerechtshof te Beiroet, vice-president, minister van Binnenlandsche Zaken en Posterijen: Moussa Nammour, minister van Buitenlandsche Zaken: Philipp Boulos, minister van Justitie en Landbouw: Ahmed Husseini, minister voor Gezondheid en Nationale Verdediging: Hikmed Dschambolat, minister van Onderwijs: Goerge Khuri. (Arch. d. Gegenw.)
(Vor. ber. Libanon 4920 D.)

F. **AMSTERDAM. — Ariseering van straatnamen. —**
1 Sept. — Door den burgemeester van Amsterdam werd dezer dagen bepaald, dat ruim 20 straten, welke tot dusver namen van joden hadden, nieuwe namen zullen krijgen.
(Alg. Handelsblad)

G. **DEN HAAG. — Woningverhuur- en verhuisverordening afgekondigd. —**
Den Haag, 1 Sept. — Op grond van de overweging, dat vele personen, die uit hoofde van hun ambt of werkkring, dan wel om andere aan het gemeenschapsbelang ontleende redenen in deze gemeente moeten wonen, ten gevolge van den alhier heerschenden woningnood niet in de gelegenheid zijn zich tijdig van een passende woonruimte te voorzien en overwegende, dat het, mede in verband met de wellicht toenemende verkeersmoeilijkheden in de komende jaargetijden, noodzakelijk moet worden geacht in dezen noodtoestand te voorzien door het treffen van maatregelen, waardoor deze personen zooveel mogelijk in

staat zullen worden gesteld zich van een passende woonruimte te voorzien, heeft de burgemeester, nadat in verschillende andere plaatsen van ons land reeds maatregelen in gelijken geest waren getroffen, een woningverhuurverordening vastgesteld en heden afgekondigd, waarin wordt bepaald dat het verboden is, behoudens door of vanwege den burgemeester verleende vergunning, een binnen de gemeente 's-Gravenhage gelegen woning te verhuren aan personen, die: a. in de gemeente 's-Gravenhage gaan wonen of tijdelijk verblijf nemen; b. in de gemeente 's-Gravenhage wonende of tijdelijk verblijvende, daarbinnen te verhuizen. (Vaderland)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —

Reorganisatie van het onderwijs. — 1 Sept. — Het Japansche militaire bestuur op Java heeft besloten, aldus een Domei-bericht uit Batavia, 24 scholen voor middelbaar onderwijs in September weer open te stellen. Het onderwijs zal niet meer in de Nederlandsche taal worden gegeven, doch in het Maleisch. Het Japansch zal een verplicht leervak zijn.

Verklaring van den Japanschen burgemeester van Batavia. — Onder leiding van het Japansche militaire bestuur wordt Batavia, de vroegere hoofdstad van Nederlandsch-Indië, in korten tijd een nieuw centrum van Oost-Azië herschapen, aldus heeft Tsoekamoto, de nieuwe Japansche burgemeester verklaard. Volgens Tsoekamoto stelt het bestuur alles in het werk om het lot der werkloozen te verlichten. Ten bate van het groeiende aantal werkloozen zal maandelijks een som van 100.000 gulden ter beschikking worden gesteld. Van de werkloozen zijn velen afkomstig uit Celebes en Borneo. Voor hen bestaat gelegenheid terug te keeren, tenzij zij op Java werk vinden. Van gemeentewege zijn alle werkloozen volgens beroep en opleiding geregistreerd ten einde in voorkomende gevallen op de snelste wijze aan vraag naar arbeidskrachten te kunnen voldoen. De ambtenaren krijgen alle gelegenheid om zich bij de nieuwe verhoudingen aan te passen. Vijf scholen waar de Japansche taal wordt onderwezen zijn speciaal voor hen ingericht. Naar Tsoekamoto verder mededeelde zijn tot dusverre 96 nationale Japansche scholen in Batavia ingesteld, ieder met ongeveer 500 leerlingen.

Voorts werden reeds op tien centrale punten inrichtingen voor de volksgezondheid geopend, terwijl men iedere gelegenheid te baat neemt om het volk het belang van hygiëne in volksgezondheid te doen inzien. De Japansche autoriteiten, zoo vervolgde de burgemeester, doen haar uiterste best om het peil der cultuur van het volk te verhoogen en het onderwijsprogramma te doen slagen. De oprichting van luidspreker-torens op verschillende plaatsen in de stad dient voor de verspreiding van berichten en programma's op cultureel gebied. De samenstelling van muzikale programma's en Japansche lessen vormt voorts een der middelen om de inheemsche bevolking opnieuw op te voeden.

Java heet voortaan Djawa. — Batavia, 1 Sept. (Domei) — De Japansche militaire autoriteiten hebben bekendgemaakt, dat Java voortaan „Djawa" zal heeten, daar zulks meer in overeenstemming is met de Maleische taal. Zoo is ook Meester Cornelis veranderd in „Djatinegara".

De toestand in het bedrijfsleven. — Tokio, 1 Sept. (A.N.P.) — Het militaire bestuur op Java heeft in een interview met journalisten het volgende bekend gemaakt: De wederopbouw der door den vijand op zijn aftocht vernielde industrieën kon betrekkelijk eenvoudig bewerkstelligd worden. Aanzienlijk moeilijker in haar werk ging de hervorming van de geheele economische structuur. Door de invoering van een centraal geleid bestuur onder medewerking van de bevolking, zijn er reeds aanzienlijke vorderingen gemaakt. De eigen verzorging met levensmiddelen is gewaarborgd, spoorlijnen en verkeersmogelijkheden zijn hersteld. Het geregelde verkeer ter zee tusschen Java en Sumatra is hervat. Java met zijn 40 millioen inwoners en zijn onuitputtelijke natuurschatten zal in de toekomst voor Groot-Oost-Azië een heel bijzondere rol spelen.

Voorts wordt gemeld, dat de suikercampagne op Java reeds midden Juni is begonnen. Volgens vroegere mededeelingen zou dit eerst einde Augustus het geval zijn. Verder wordt gemeld, dat de Nederlandsche contrôle-organen door de Unie der Javaansche suikerindustrie en de Javasche Vereeniging voor de suikerverdeeling zijn vervangen.

Tokio, 1 Sept. (Europapress) — Een Japansch rubberdeskundige heeft in het economisch tijdschrift „Nippon Kogyo" met toestemming der betrokken autoriteiten een artikel gepubliceerd over de Japansche politiek ten aanzien van de rubbercultures in Ned.-Indië en Malakka. De schrijver verklaart daarin o.m., dat van een productie-vermindering, noch van een productie-onderbreking sprake kan zijn, ook al zou zulks momenteel voor Japan bepaalde voordeelen afwerpen. Het nadeel van het instandhouden van alle rubberplantages, zonder van den afzet der geheele productie verzekerd te zijn, neemt Japan op den koop toe, teneinde tijdig met een volledige rubberproductie in nauw overleg met de As-mogendheden de internationale markt te kunnen regelen. De rubberplantages van Ned.-Indië zoowel als van Malakka zullen dus intact blijven, terwijl onder Japansch toezicht zal worden getracht de productie vooral naar kwaliteit zoo hoog mogelijk op te voeren.

(Vaderland - Telegraaf - Standaard - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5225 F.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Verordening voor de arbeidskrachten der bezette gebieden. —

Berlijn, 1 Sept. (A.N.P.) — Krachtens een nieuwe verordening zullen de werkkrachten van het bezette deel van Frankrijk, België, Nederland, Noorwegen, Servië, de vroegere Balkanstaten en de Oostelijke gebieden aan een straffe uniforme leiding worden onderworpen. De beschikbare werkkrachten dezer gebieden zullen volgens de bepalingen dezer verordening in de eerste plaats worden gebruikt om in de voor den oorlog belangrijke behoefte aan arbeiders in Duitschland zelf te voorzien.

Voor zoover zij echter in de bezette gebieden te werk worden gesteld, zal deze tewerkstelling geschieden volgens een bepaalde volgorde. In het kader dezer volgorde zullen zij in de eerste plaats diensten verrichten voor de weermacht, bezettings- en burgerlijke instanties, in de tweede plaats voor de Duitsche wapenindustrie, in de derde plaats voor den landbouw en de levensmiddelenindustrie en eerst daarna voor andere doeleinden. Het aanhouden van werkkrachten, die op het oogenblik kunnen worden gemist, is evenals in het overige rijksgebied verboden. De Franschen, Belgen, Nederlanders, Serven, Noren, Oekraïners enz. moeten zoo te werk worden gesteld, dat zij het maximum hunner capaciteiten presteeren.

De verordening stelt uitdrukkelijk vast, dat van de niet-Duitsche krachten der bezette gebieden in principe dezelfde prestaties worden geëischt als van Duitsche werkkrachten en dat dienovereenkomstig hun werktijd ook gelijkgesteld dient te worden met dien, welke in Duitschland geldt. Evenals van de Duitsche arbeiders kan ook van de buitenlandsche krachten op Zon- en feestdagen arbeid gevergd worden. Door het invoeren van aangenomen en premiewerk moet de prestatie verder worden opgevoerd. De niet-Duitsche werkkrachten der bezette gebieden zijn in principe aan dezelfde arbeidstucht onderworpen als de Duitschers, zoodat „lijntrekken" en ongeoorloofd verzuim streng gestraft worden. De nieuwe verordening heeft ten doel den grondslag te leggen voor een intenser gebruik van de reserves aan werkkrachten in de bezette gebieden. (Telegraaf)

C. JAPAN. — Minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, afgetreden; portefeuille overgenomen door den minister-president - Ministerie voor Groot-Oost-Azië opgericht. —

Tokio, 1 Sept. (D.N.B.) — De minister van Buitenlandsche Zaken, Togo, is om persoonlijke redenen afgetreden. Minister-president Tojo heeft de portefeuille van Buitenlandsche Zaken overgenomen.

Het plotselinge aftreden van Togo en de overneming van diens post door den minister-president, wordt in welingelichte kringen te Tokio zoodanig geïnterpreteerd, dat hiermede waarschijnlijk geen belangrijke wijziging komt in de Japansche buitenlandsche politiek, vooral niet ten aanzien van het Westen.

Uit Tokio meldt D.N.B.: Naar verluidt is ook de plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken, Nisji, afgetreden. Tot zijn opvolger is benoemd de leider der Oost-Aziatische afdeeling aan het departement van Buitenlandsche Zaken, Koemaitsji Jamoto.

Domei meldt nog, dat Kawagoe, gewezen ambassadeur en adviseur van Buitenlandsche Zaken, eveneens ontslag heeft genomen.

Tokio, 1 Sept. (Domei) — In een op 1 September gehouden zitting heeft de regeering besloten een ministerie voor Groot-Oost-Azië op te richten. Omtrent de fundamenteele functie van dit ministerie heeft het departement van voorlichting de volgende mededeelingen verstrekt:

Ten einde den oorlog tot een succesrijken afloop te brengen en den opbouw van Groot-Oost-Azië te verzekeren, zal een ministerie worden opgericht, dat zich zal belasten met de bestuurstaak in de vreemde landen en gebieden in Groot-Oost-Azië. Dit ministerie zal een algemeen orgaan zijn voor het uitvoeren van de bewindstaak op het gebied van politiek, economie en cultuur in Groot-Oost-Azië, met uitzondering van het eigenlijke Japan. Evenwel zullen alle zaken van zuiver diplomatieken aard worden overgelaten aan de jurisdictie van het ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Het ministerie voor Groot-Oost-Azië zal de volgende taak hebben: 1. Bewindvoering in zake de politiek, de economie en de cultuur; 2. Alle zaken, betrekking hebbende op onderdanen van het keizerrijk Japan, wonende in de landen van Groot-Oost-Azië en alle zaken betrekking hebbende op de bescherming van den Japanschen buitenlandschen handel; 3. Alle zaken behoorende tot het gebied van nederzetting en van ontwikkeling

der natuurlijke hulpbronnen in Groot-Oost-Azië; 4. Alle zaken betrekking hebbende op de contrôle op ondernemingen die zijn opgericht met het doel in Groot-Oost-Azië zaken te doen; 5. Alle zaken betreffende het cultureele werk in de vreemde landen van het gebied van Groot-Oost-Azië; 6. Alle zaken aangaande de opleiding van mannen, die in deze gebieden kunnen worden gebruikt; 7. Alle zaken aangaande het Kwangtoengbureau; 8. Alle zaken betreffende den raad voor de Zuidzeegebieden.
Ten einde voorts volledig met het militaire opperbevel samen te werken, zal het ministerie voor Groot-Oost-Azië al het bestuurswerk in het bezette gebied van Groot-Oost-Azië op zich nemen. (Alg. Handelsblad - Vaderland)
(V. b. Min. Togo 4975 H.; Min.-pres. Tojo 5193 B.)

A. **EGYPTE. — Leden van het koninklijke huis gearresteerd. —**
Rome, 2 Sept. (D.N.B.) — Volgens Italiaansche persberichten zijn in Egypte vijf leden van het koningshuis, onder wie zich Sabri Pasja, de oom van koning Faroek, bevindt, door de Britten gearresteerd. Omtrent het lot en de verblijfplaats van de gearresteerden is niets bekend. Het koninklijke slot wordt door Engelsche troepen zeer streng bewaakt.
Volgens een ander bericht zijn er van de 6000 Egyptische nationalisten, die de vorige week zijn gearresteerd, reeds 2000 naar de concentratiekampen op het schiereiland Sinai overgebracht. (N. R. Crt.)

B. **BRITSCH-INDIE. — Aanslag op den onderkoning - Ook de orthodoxe Hindoes eischen onafhankelijkheid - Aanhoudende troebelen. —**
Bangkok, 2 Sept. (Interinf.) — Radio-Delhi maakt melding van een revolveraanslag op den onderkoning van Britsch-Indië, lord Linlithgow. De aanslag zou door een Indiër zijn gepleegd. De dader zou zijn gearresteerd en onmiddellijk doodgeschoten.
Ook orthodoxe Hindoes eischen onafhankelijkheid. — Lissabon, 2 Sept. (A.N.P.) — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, heeft de invloedrijke organisatie der Orthodoxe Hindoes, de Hindoe Mahasabha, na een discussie van verscheidene dagen de onmiddellijke onafhankelijkheid van Indië geëischt, benevens de onverwijlde opening van onderhandelingen tusschen de Britsche regeering en de leidende politieke partijen van Indië.
Aanhoudende troebelen. — De onlusten in de gebieden ten Noorden van de Ganges in de provincie Bihar, duren volgens uit Delhi ontvangen berichten nog voort. Het leger is van bijzondere volmachten voorzien om de onlusten te onderdrukken. In de provincie Bengalen zijn gisteren verscheidene stakingen uitgebroken. (N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)
(V. b. Onderkoning 5209; Wanordelijkheden 5226 B.)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs - Dr. O. C. H. Nieschulz benoemd tot buitengewoon hoogleeraar te Utrecht. —**
2 Sept. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming is benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de faculteit der veeartsenijkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht om onderwijs te geven in de tropisch-veterinaire entomologie en protozoölogie dr. O. C. H. Nieschulz, thans conservator.
Dr. J. G. Loohuis benoemd tot lector in de geopolitiek te Utrecht. — Voorts werd benoemd tot lector in de geopolitiek in de faculteit der rechtsgeleerdheid aan de Utrechtsche Universiteit, dr. J. G. Loohuis. Dr. Loohuis promoveerde, na langen tijd in Azië en Amerika te hebben gestudeerd, in 1931 te Utrecht cum laude op een proefschrift, gewijd aan het koloniale vraagstuk in Zuid-Oost-Azië tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte. In 1934 was dr. Loohuis red.-secretaris van het Haagsch Maandblad en van 1 November 1934 tot einde Februari 1942 hoofdredacteur van het Utrechtsch Dagblad. Dr. Loohuis maakt geen deel uit van eenige politieke organisatie of beweging.

Overzicht van het begrip „geopolitiek". — In verband met het instellen van een lectoraat in de geopolitiek is het wel dienstig om nader in te gaan op de vraag, wat men onder deze wetenschap verstaat. Bij de historische en geografische wetenschappen stuitte men op steeds grootere moeilijkheden ten aanzien van het begrip staat. Reeds de geniale Duitsche historicus Leopold von Ranke (1795—1886) verklaarde, dat elke staat beschouwd moest worden als een individu, met een eigen karakter, speciale belangen en een bijzondere manier van optreden. In verband met de geringe aardrijkskundige kennis van dien tijd kon Ranke het begrip staat niet nader uitwerken. Dit deed de Duitsche geograaf Friedrich Ratzel (1844—1904) en de Zweedsche historicus Rudolf Kjellen (1864—1922). Aan Friedrich Ratzel komt de verdienste toe aan het begrip „staat" een geografische basis verleend te hebben, waardoor het begrip staat ophield te zijn een dood, juridisch begrip. In zijn groote werk „Politische Geographie", verschenen in 1897, verklaarde Friedrich Ratzel, dat de „Staat bestond uit een stuk bodem en een stuk menschheid". Voor Ratzel was de staat een levend organisme maar van een bijzondere soort, doordat naast den levenden inhoud, die gevormd werd door de bevolking van een staat, er tevens nog iets bijzonders was, waardoor het van andere organismen verschilde en wel doordat die organismen niet los gedacht konden worden van den bodem.
Volgens Ratzel kon een geograaf of een historicus de handelingen van een staat, hetzij op economisch, hetzij op politiek gebied gelegen, niet behoorlijk bestudeeren indien hij zich niet op het standpunt plaatste, dat de staat een organisme was. Alleen op die manier kon de historicus tot de verklaring komen, waarom sommige staten ontstonden of ondergingen. De wetenschap, die zich met de bestudeering van den staat als organisme moest bezighouden, zoowel op het gebied van de geschiedenis als van de aardrijkskunde, was volgens Ratzel de „politieke Geographie". Volgens Ratzel was de strijd tusschen de staten niet maar iets toevalligs, wat te wijten zou zijn aan de houding van enkele leidende politieke figuren of geldmagnaten, maar werd deze strijd veroorzaakt door den natuurlijken groei of achteruitgang van de staten. Door dit standpunt in te nemen verwekte Ratzel bij de toen reeds zeer joodsch-marxistisch georiënteerde historici en staatsrechtsgeleerden een sterk verzet.
In 1914 verscheen in Zweden het werk „Samtidens Stormakter" van Rudolf Kjellen. In dit werk stelde hij zich als historicus geheel op het standpunt van Ratzel en toonde aan, dat de historicus dank zij de formuleering van Ratzel in staat was de handelingen van de verschillende groote staten beter te doorgronden dan tot dusver. Kjellen stelde zich niet alleen op het standpunt, dat de staat als een levend organisme beschouwd moest worden, maar gaf hij tevens aan dat de wetenschap, die zich met de bestudeering der politieke handelingen van den staat bezighield, zich niet alleen tevreden moest stellen met het registreeren van de verschillende handelingen, maar tegelijkertijd tot taak had de diepere oorzaken van die handelingen op te sporen en te beschrijven. Deze wetenschap noemde Kjellen de Geopolitiek.
Het werk van Kjellen zou misschien toch nog geen resultaat hebben gehad, indien de werken van Kjellen niet in Duitschland de belangstelling hadden getrokken. In verschillende historische en geografische kringen in Duitschland ging men zich na 1918 intensief bezighouden met de oorzaken, die geleid hadden tot de nederlaag in November 1918. Daardoor werd het werk van Kjellen na zijn dood in 1922 voortgezet door verschillende historici zooals Walther Vogel, maar vooral door den bekenden geograaf Karl Haushofer. Om dit mogelijk te maken werd het begrip geopolitiek nog scherper geformuleerd en werd het nu als volgt: de wetenschap die zich bezighoudt met de bestudeering der politieke handelingen van den staat, zooals die tot uiting komen door haar verbinding met den bodem, waarop de staat rust en met het volk, dat den staat vormt. Dank zij den noesten ijver van de vele geopolitici, die Duitschland, dank zij het werken van Karl Haushofer, Otto Maull e.a., heeft gekregen, is het aan het Duitsche volk gegeven geweest om onder de geniale leiding van den Führer Adolf Hitler weer den weg te vinden naar de vorming van een hechte staatsorganisatie, die niet langer alleen maar als het juridische lichaam beschouwd werd, dat tot taak had de werkloozen te ondersteunen, maar dat weer een taak kreeg zoowel tegenover het eigen volk als tegenover de geheele menschheid. Dank zij de geopolitieke wetenschap is de Führer erin geslaagd om het Duitsche volk begrip bij te brengen van de taak, die het Duitsche volk en Duitschland te volbrengen hebben.
(Alg. Hbld. - Nat. Dagbl.) **(Vor. ber. Onderwijs 5230 A.)**

D. **KROATIE. — Denaturalisatie van emigranten. —**
Sept. — Per decreet werd bepaald, dat personen, die op rassische of politieke gronden het land verlaten hebben of verbannen werden, het Kroatische staatsburgerschap verliezen. De minister van Binnenlandsche Zaken kan bepalen of ook hun in het land wonende familieleden dit staatsburgerschap verliezen. (Arch. d. Gegenw.)

E. **ROEMENIE. — Prof. J. N. Fintcescu benoemd tot minister van Handel. —**
Sept. — Op 15 Augustus werd bekend gemaakt, dat prof. J. N. Fintcescu, rector-magnificus van de Universiteit te Boekarest en voorzitter van het Nationale Creditinstituut, benoemd was tot minister van Handel. (Arch. d. Gegenw.)
(Vor. ber. Kabinet 4925 D.)

F. **IRAN. — Samenstelling van het nieuwe kabinet. —**
Sept. — Op 11 Augustus werd de lijst van ministers in de nieuwe regeering bekendgemaakt. Zij werd als volgt samengesteld: minister-president: Ahmed Ghaven Sultaneh; Binnenlandsche Zaken: Kazimi; Financiën: Taki Seds; Gezondheid: Ibrahim Hakimi; Verkeer: El Adadi; Buitenlandsche Zaken: Mohammed Saed; Justitie: Ali Akbar Siyassi; Handel: Abdel Hussein Hagir; zonder portefeuille: Sadek. Een minister van Oorlog werd niet benoemd. (Arch. d. Gegenw.)
(Vor. ber. Kabinet 5201 E.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Officieel verslag der Britsche landingsactie bij Dieppe. —

Hoofdkwartier van den Führer, 29 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht publiceert over de Engelsche landingspoging bij Dieppe op 19 Aug. 1942 een officieel verslag, waarin o.a. wordt gezegd: De door het opperbevel van de weermacht ontvangen rapporten van leger, vloot en luchtmacht, de buitgemaakte bevelen en verklaringen van gevangenen, geven thans een volledig beeld van de zware nederlaag, die de vijand bij zijn poging tot het oprichten van het tweede front bij Dieppe heeft geleden. De bedoelingen van den vijand zijn door de resultaten onzer eigen verkenning en door het buitgemaakte operatiebevel van niet minder dan 121 dicht in elkaar getypte vellen ondubbelzinnig opgehelderd. Zij bewijzen, dat het den vijand er niet op aankwam afzonderlijke doelen te vernielen, doch dat reeds aan de eerste golf van landingstroepen de taak was gesteld, stad en haven van Dieppe in te nemen en een diep bruggenhoofd te vormen, welks omvang wordt gekenschetst door de als doel van den aanval genoemde plaats Arques la Bataille, 7 km. van de kust gelegen.

Ter uitvoering van deze voornemens was in de eerste golf de tweede Canadeesche divisie over een breedte van ongeveer 25 km. ter landing op zes verschillende plekken opgesteld. Deze troepen bestonden uit uitgezochte, elite strijdkrachten, die sinds maanden voor de landingsgevechten speciaal waren opgeleid, en in hoofdzaak in ieder geval niet uit Engelschen doch uit Canadeezen bestonden. Achter deze eerste golf stonden — naast talrijke andere in de wateren tusschen Dieppe en Portsmouth waargenomen groepen van landingsbooten, transportvaartuigen en lichte zeestrijdkrachten tot de grootte van kruisers — een drijvende reserve van zes groote ook met pantserwagens volgeladen transportschepen en drie vrachtbooten. Meer Noordelijk bevond zich een andere sterke groep — wel het gros van de landingsstrijdkrachten — met 26 transportschepen in zee, op welker dekken naast elkaar dicht opeengepakt de troepen stonden.

Aan luchtstrijdkrachten had de vijand meer dan honderd gevechtsvliegtuigen, waaronder talrijke viermotorige machines en op z'n minst duizend jagers overwegend voor den aanval op de Duitsche kustverdediging.

De gevonden bevelen verstrekken ook nog in ander opzicht waardevolle conclusies. Het eerste doel moest bestaan in de vernieling van enkele kustbatterijen die de kustwateren en het strand beheerschten, waarna men, ondersteund door de kanonnen van talrijke vlooteenheden, op het strand aan land zou gaan, om de haven en de stad in bezit te nemen. Plunderen in elken vorm was ten strengste verboden. De motiveering daarvoor in het operatiebevel luidde, dat „de Duitsche bezettingstroepen een hoogen standaard van individueel fatsoen hebben ontwikkeld" en dat daarnaar ook de landingstroepen door de bewoners zouden worden beoordeeld. Om dit bevel, dat eveneens het voornemen van een langdurig verblijf aan land in het licht stelt, te controleeren, was speciaal een officier der gendarmerie met hulpstrijdkrachten benoemd. Niettemin geloofde men, dat de Fransche bevolking van de landende troepen zou kunnen verlangen haar naar Engeland te evacueeren. Voor dit doel was een speciale groep aangewezen, ter sterkte van een officier en zes andere dienstgraden van Fransche nationaliteit, die evenwel de opdracht hadden uitsluitend voor den dienst geschikte Franschen mede te nemen en ook slechts dan, wanneer zij zich verplichtten tot dienstneming in de formaties van De Gaulle. Ook aan visschers, die hun eigen vaartuig meebrachten, moest het toegestaan zijn onder de bescherming van de zeestrijdkrachten naar Engeland over te steken. Het werkelijk verloop der gebeurtenissen is uit de berichten van het Duitsche opperbevel der weermacht voldoende bekend.

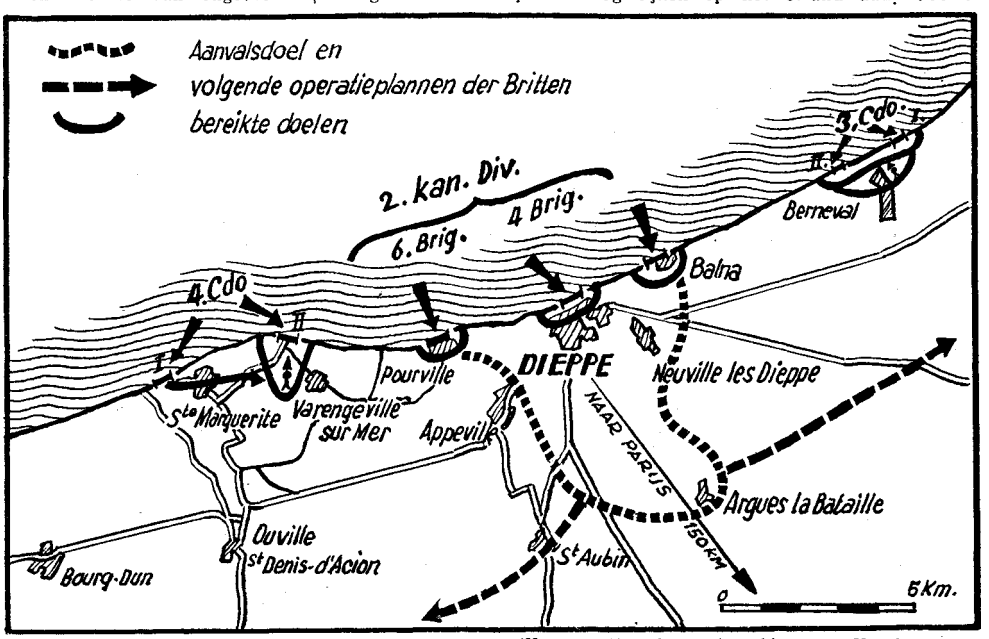
De vijand zelf heeft dit door een reeks openlijke radioseinen bevestigd. Uit deze berichten blijkt nog het volgende: met gebruikmaking van numeriek beperkte strijdkrachten en daarmede zonder al te groot risico moesten pogingen worden gedaan op het vasteland een bruggenhoofd en een bruikbare haven te verkrijgen. Ware dat gelukt, dan zou de Engelsche legerleiding niet geaarzeld hebben andere gereedstaande troepen aan land te zetten en daarmede het tweede front in Frankrijk te vormen. Voor het geval de onderneming mislukte was evenwel de terugtocht propagandistisch en militair voorbereid. Aan den troep was de eigenlijke bedoeling verzwegen en aan de Fransche bevolking was door de radio bekend gemaakt, dat hier geen sprake was van een invasie.

De onderneming tegen Dieppe heeft den vijand zware verliezen berokkend. Hij verloor 2.195 man aan gevangenen, onder wie 128 officieren. Onder hen bevond zich de commandant van de zesde Canadeesche brigade infanterie, William Wallace Southam, voorts twee kolonels en 13 stafofficieren. Behalve de vernietigde 29 pantserwagens en verkenningsauto's werd een groote hoeveelheid lichte en zware infanteriewapens en ander oorlogstuig, vooral ook landingsbooten, buitgemaakt. De vijand leed zware bloedige verliezen, die veel grooter zijn dan het aantal krijgsgevangenen. Alleen aan de kust werden 600 dooden geconstateerd. Het aantal verdronken manschappen is niet na te gaan. Steeds spoelen nog lijken op het strand aan. Voorts verloor de vijand: 127 vliegtuigen, 4 torpedojagers, 2 torpedobooten, 1 torpedomotorboot, 7 transportschepen en een aantal landingsbooten, die door artillerie en luchtmacht tot zinken werden gebracht. Beschadigd werden: 4 kruisers, 4 torpedojagers, 5 transportschepen, 4 torpedomotorbooten, 2 kleinere eenheden en talrijke landingsbooten.

Daartegenover bedragen de Duitsche verliezen ondanks alle beweringen van de vijandelijke propaganda: bij het leger: 115 dooden, 187 gewonden, 15 vermisten; bij de marine: 78 dooden en vermisten, 35 gewonden; bij de luchtmacht: 104 dooden en vermisten, 58 gewonden, in totaal dus 591 manschappen verloren, een onbeteekenend verlies dus vergeleken met dat van den vijand. Aan Duitsch materieel gingen 35 vliegtuigen en een duikbootjager verloren, 6 stukken geschut werden beschadigd.

De houding van de Fransche bevolking was meer dan correct. Zij heeft ondanks eigen verliezen de Duitsche troepen in hun strijd door hulpvaardigheid van elken aard ondersteund. Zij heeft branden gebluscht, gewonden verzorgd en de troepen voorzien van eten en drinken. Uit erkentelijkheid voor deze houding worden op bevel van den Führer de Fransche krijgsgevangenen afkomstig uit de Fransche plaatsen van het gevechtsgebied om Dieppe uit de krijgsgevangenschap ontslagen.

(Vor. ber. Eng. aanval Dieppe 5219 A.)

(Kaart ontleend aan het Algemeen Handelsblad)

De tweede Canadeesche divisie was bij de Engelsche landingsactie van 19 Augustus 1942 over een breedte van ongeveer 25 km. opgesteld, om als eerste golf de stad en de haven van Dieppe te nemen en een diep bruggenhoofd te vormen. In het operatiebevel, aldus wordt hierover in het jongste verslag van het Duitsche opperbevel medegedeeld, werd de plaats Argues la Bataille op 7 km. van de kust als doel van den aanval genoemd. Een lijn van kleine blokjes geeft aldus het aanvalsdoel der Engelschen aan. De wijze, waarop men vervolgens dacht op te rukken, is uitgebeeld door twee pijlen, waarvan men er een over St. Aubin ziet loopen. De dikke zwarte lijnen geven de kleine strookjes aan, welke in werkelijkheid tijdelijk door de Engelsche troepen werden bezet.

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Anapa door Roemeensche troepen bezet - Wolga benoorden Stalingrad bereikt - Kalatsj veroverd - Straat van Kertsj gepasseerd - 185.000 br.t. scheepsruimte vernietigd - In Augustus 808.100 br.t. handelstonnage tot zinken gebracht - Toenemende gevechtsactiviteit in Egypte - Britsche landingspoging op Cerigotto afgeslagen. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 30 Aug. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:

Ten Zuiden van den benedenloop van den Koeban rukken Duitsche en Roemeensche troepen, ondanks sterk vijandelijk verzet, in het moeilijke terrein verder op.

In het gebied van Stalingrad braken infanterie-divisies en snelle formaties, door sterke strijdkrachten van de luchtmacht gesteund, door krachtig versterkte stellingen heen en drongen zij in hevige gevechten diep in het vijandelijke verdedigingssysteem binnen.

Ten Zuidwesten van Kaloega werden opnieuw aanvallen van sterke vijandelijke formaties infanterie en tanks afgeslagen.

Bij Rzjev trachtte de vijand ook door sterke strijdkrachten in den strijd te werpen, door het front te breken. Met medewerking van de luchtmacht werden alle aanvallen, deels in een tegenaanval, afgeslagen. Het is den bolsjewistischen troepen nu de slag reeds een maand duurt niet gelukt, door het Duitsche front te breken. Alle beweringen van de bolsjewisten over een geslaagde doorbraak zijn onjuist. Het front is gesloten, terwijl de aanvalskracht van den vijand meer en meer verlamt. Sedert den 30sten Juli werden in dit gevechtsgebied 1572 bolsjewistische tanks stukgeschoten, deels door vliegtuigformaties en formaties luchtdoelartillerie van de luchtmacht vernield of in gevechten van zeer dichtbij vernietigd, 547 vliegtuigen neergeschoten bij 25 eigen verloren vliegtuigen en werd talrijk materieel door het Duitsche afweervuur en de aanvallen van de Duitsche luchtmacht vernield. De bloedige verliezen van den vijand zijn buitengewoon hoog.

31 Aug. — Ten Zuiden van Stalingrad braken Duitsche troepen door de vijandelijke stellingen heen, versloegen sterke bolsjewistische strijdkrachten en staan 25 kilometer ten Zuiden van de stad. Nachtelijke aanvallen van de luchtmacht veroorzaakten in Stalingrad uitgestrekte branden. Bovendien werden spoorwegdoelen en vliegvelden van den vijand ten Oosten van de Wolga met goede uitwerking bestookt.

Ten Zuiden van het Ladogameer mislukten opnieuw aanvallen van de bolsjewisten. Italiaansche motortorpedobooten brachten in den nacht van 14 op 15 Augustus op het Ladogameer een bolsjewistische kanonneerboot en een vijandelijk koopvaardijschip tot zinken. Deze booten, die over het algemeen iets kleiner zijn dan de Duitsche „Schnellbooten", hebben, volgens Stefani, meer dan 3000 km. langs den weg per trein en gedeeltelijk op eigen kracht afgelegd. Zij werden op speciaal voor dit doel vervaardigde wagentjes geladen, en door tractors getrokken, nadat de zware accessoires waren gedemonteerd. Het vervoer geschiedde in recordtijd. In totaal, het monteeren van de verwijderde deelen inbegrepen, heeft de reis twintig dagen geduurd, waarna de booten haar operaties konden beginnen.

Anapa genomen. — 1 Sept. — Ten Zuiden van den Beneden-Koeban braken Duitsche en Roemeensche troepen taaien vijandelijken tegenstand en braken tot aan de Oostkust van de Zwarte Zee door. Stad en haven van Anapa werden door Roemeensche troepen genomen.

Duitsche torpedomotorbooten vielen in de Zwarte Zee een beschermd convooi aan en brachten twee schepen, totaal 4500 br.t., waarbij een tankschip, tot zinken.

Het aantal sedert 11 Augustus ten Zuidwesten van Kaloega in zware en succesvolle afweergevechten vernietigde Sovjetpantserwagens is gestegen tot 868.

Ten Zuiden van Stalingrad verbreedden infanteriedivisies en snelle afdeelingen in harde gevechten de breuk in de vijandelijke verdedigingswerken en namen snel opdringend in de richting van de stad bezit van een belangrijk heuvelterrein. Een vijandelijke pantsertrein werd vernietigd. Krachtig optreden van het luchtwapen droeg tot een verzwakking van den vijandelijken tegenstand bij. Zware bomaanvallen werden in den afgeloopen nacht tegen Stalingrad en verscheidene vliegvelden ten Oosten van de Wolga uitgevoerd.

Wolga benoorden Stalingrad bereikt. — 2 Sept. — Voor Stalingrad won de aanval in felle gevechten verder terrein. Snelle afdeelingen, die ten Noorden van Stalingrad tot de Wolga zijn doorgestooten, sloegen verscheidene, door sterke strijdkrachten uitgevoerde vijandelijke tegenaanvallen af.

Reeds eenige dagen geleden heeft een Nedersaksische divisie door een vermetele, onverwachte actie de stad Kalatsj, ten Oosten van den Don, veroverd. Twee gemengde aanvalsgroepen, bestaande uit infanterie, pioniers, pantserjagers, artillerie en luchtdoelartillerie, drongen, nadat de vijandelijke batterijen tot zwijgen waren gebracht, de stad binnen. Na vier uren van verbitterde straatgevechten waren stad en station stevig in Duitsche handen. Kalatsj was de belangrijkste pijler van het Westelijke front van het vestingstelsel van Stalingrad.

Gebruik makend van het op 1 September bij de doorbraak ten Zuiden van den benedenloop van de Koeban behaalde succes, hebben Duitsche troepen het versterkte plaatsje Krasno-Medwidevskaja, dat ten Oosten van Anapa ligt, veroverd.

3 Sept. — Ten Noordoosten van Noworossisk werden taai verdedigde stellingen van den vijand in stormaanval genomen en ondanks alle tegenacties in bezit gehouden. Bij gewapende verkenning werd door Duitsche gevechtsvliegtuigen een vijandelijk transportschip bij het verlaten der haven van Noworossisk door bomtreffers zwaar beschadigd. De terugwijkende bolsjewisten werden voortdurend door Duitsche jachtkruisers bestookt. Hooge, bloedige verliezen werden veroorzaakt, terwijl talrijk rollend materiaal vernietigd werd.

Voor Noworossisk zijn een motorboot en een mijnenveger door bommen tot zinken gebracht. Duitsche torpedomotorbooten boorden in de Zwarte Zee, uit een convooi, twee tankschepen, twee stoomschepen en zes groote lichters, in totaal 15.400 br.t., in den grond.

Straat van Kertsj gepasseerd. — 4 Sept. — Duitsche en Roemeensche troepen zijn op 1 September in samenwerking met formaties van de marine en van de luchtmacht van de Krim over de Straat van Kertsj getrokken en ondanks taaien vijandelijken tegenstand door de vijandelijke kustverdediging gebroken; in een snellen opmarsch hebben zij gisteren de verbinding met de uit het Oosten aanvallende Roemeensche troepen tot stand gebracht. De gevechten met de vijandelijke strijdkrachten op het schiereiland Taman duren nog voort.

Ten N.W. van Noworossisk werden opnieuw versterkte heuvelstellingen genomen.

Duitsche torpedomotorbooten hebben in weerwil van de slechte weersgesteldheid een aanval gedaan op het vijandelijke scheepvaartverkeer in het Oostelijk deel van de Zwarte Zee en drie schepen, in totaal 8500 br.t. groot, waaronder een tankschip, in den grond geboord. Daarmee hebben Duitsche zeestrijdkrachten boven water sedert het begin van het offensief in den Kaukasus in totaal 35.400 br.t. handelsscheepsruimte der Sovjets tot zinken gebracht.

De aanval op Stalingrad kon gisteren tot aan de westelijke voorsteden worden vooruitgebracht. De ten Noorden van Stalingrad aan de Wolga staande troepen van het leger hebben hier tot dusver drie kanonneerbooten, twee monitors, zes vrachtschepen en talrijke kleinere vaartuigen in den grond geboord.

5 Sept. — Op het schiereiland Taman werden in een snelle manoeuvre de stad en de haven van Tamanskaja genomen.

Ten Noord-Westen van Noworossisk vordert de aanval van Duitsche en Roemeensche troepen in verbitterde gevechten.

In het vestinggebied van Stalingrad veroverden de Duitsche aanvalstroepen talrijke taai verdedigde en modern uitgeruste gevechtsinstallaties. Vijandelijke tegenaanvallen werden afgeslagen.

Overzicht. — Het feit, dat snelle formaties van de Duitsche weermacht thans de Wolga ten Noorden van Stalingrad bereikt hebben, is ongetwijfeld 't meest opmerkelijke symptoom van de geheele militaire situatie aan het Europeesche Oostelijke front, zoo schrijft de militaire correspondent van het D.N.B. o.a. Immers, zoo vervolgt hij, hiermede komt niet alleen een unieke militaire prestatie tot uiting, doch is ook een resultaat bereikt, dat de vijanden nog heel kort geleden voor volslagen onmogelijk gehouden hadden.

In hoever dit voorloopig nog plaatselijk beperkte succes zich zal uitbreiden tot een operatief resultaat, is thans nog niet te overzien, maar vast staat wel dit, dat het gevaar, dat Timosjenko door het opstellen van alle beschikbare strijdkrachten en wapens in het gebied van Stalingrad wilde ontloopen, thans kolossaal is gegroeid, t.w. de vreeselijke mogelijkheid der definitieve scheiding van het Zuiden der Sovjet-Unie van het Noorden en daarmede de isoleering van de geheele legertroep Timosjenko.

In het gebied van den Kaukasus worden de gevechten eveneens met succes voor de Duitsche en verbonden troepen voortgezet. Dat hier hard en verbitterd gestreden zou worden, was vooraf te zien, want juist dit gebied vormt voor de Sovjetmacht een vitaal potentieel. Doch juist dit hardnekkige vijandelijke verzet wordt in Duitsche militaire kringen gunstig beoordeeld voor het verdere verloop en den afloop van den strijd in den Kaukasus, omdat een verder uitwijken van den vijand de eigenlijke

gevechtszone nog verder naar het Zuiden zou hebben verschoven.
In het gebied van Rzjev, ten Zuidoosten van het Ilmenmeer, en aan de Wolkof zijn de massale vijandelijke aanvallen merkbaar verzwakt. Duitsche militaire kringen meenen, dat deze verzwakking geweten moet worden aan uitputting van den vijand en aan de dringende noodzakelijkheid, de ineengekrompen en doodelijk vermoeide formaties te reorganiseeren, aan te vullen en van nieuw materiaal te voorzien, doch op de werkelijke brandpunten der beslissing ontbreekt het den Sovjets aan strijdkrachten en materiaal. Dezen toestand stelselmatig verwekt te hebben, wordt door militaire deskundigen als een der geniaalste strategische prestaties van den Groot-Duitschen generalen staf beschouwd.

DE ZEEOORLOG.

31 Aug. — Duitsche duikbooten hebben de vijandelijke scheepvaart in de afgeloopen week weer zeer zware verliezen toegebracht. Zij hebben op den Atlantischen Oceaan, in de Caribische Zee en voor de kust van West-Afrika, in weerwil van den krachtigen afweer door vijandelijke lucht- en vlootstrijdkrachten, in zware, hardnekkige gevechten 30 in konvooi of alleen-varende schepen met een gezamenlijken inhoud van 181.000 br.t. tot zinken gebracht. Vijf andere schepen werden getorpedeerd.
1 Sept. — De Duitsche marine boorde in de maand Augustus in totaal 699.100 br.t. in den grond, waarvan 106 schepen (667.184 br.t.) door duikbooten en vijf schepen (32.000 br.t.) door torpedomotorbooten werden vernield; de andere 23 schepen (ruim 130.000 br.t.) werden getorpedeerd.
Aan vijandelijke oorlogsschepen werden tot zinken gebracht: het vliegkampschip „Eagle", een hulpkruiser van 12.000 br.t., twee torpedojagers, een duikboot, tien motortorpedobooten, drie bewakings- en drie kleinere vaartuigen. Beschadigd werden twee torpedojagers en talrijke torpedomotorbooten.
In hetzelfde tijdsverloop bracht de luchtmacht 14 handelsschepen met 109.000 br.t. tot zinken en beschadigde zij nog twaalf handelsschepen zonder bekende tonnemaat.
Aan vijandelijke oorlogsbodems bracht de luchtmacht tot zinken een kruiser, vier torpedobootjagers, een duikboot, een torpedoboot, een torpedomotorboot, een bewakingsvaartuig en een escortevaartuig; beschadigd werden twee vliegtuigmoederschepen, twaalf kruisers of torpedojagers, vier torpedomotorbooten, een stormlandingsboot, een escortevaartuig.
Afgezien van de zware verliezen aan oorlogsschepen verloor de vijandelijke scheepvaart aldus in de maand Augustus in het totaal 125 schepen met tezamen 808.100 br.t. Verder werden nog 35 schepen met tezamen ongeveer 200.000 br.t. door torpedo's getroffen of door bomtreffers zwaar beschadigd.

2 Sept. — Een Duitsche duikboot boorde in de Middellandsche Zee een stoomschip van 4000 br.t. uit een convooi in den grond.

DE LUCHTOORLOG.

1 Sept. — De luchtmacht der Sovjets verloor gedurende de laatste twee dagen in luchtgevechten en door luchtdoelartillerie 182 toestellen, terwijl bovendien 15 stuks op den grond werden vernield. In denzelfden tijd gingen 11 Duitsche vliegtuigen verloren.

5 Sept. — Bij duikaanvallen plaatsten lichte Duitsche gevechtsvliegtuigen gisteren bomtreffers van zwaar kaliber op industrieën verkeersinstallaties van het eiland Wight en de Engelsche Zuidkust. In den nacht van 2 op 3 September werden voor den oorlog van belang zijnde doelen in Midden-Engeland gebombardeerd.
Door het Engelsche luchtwapen werden eenige storingsaanvallen ondernomen boven West-Duitschland. O.a. werden bommen boven Karlsruhe uitgeworpen, waarbij de burgerbevolking verliezen leed en in de binnenstad schade aan gebouwen ontstond.
De bolsjewisten ondernamen eenige aanvallen op Oost-Pruisen en het Gouvernement-Generaal, waarbij te Warschau eenige schade werd aangericht.
Op 29 Augustus behaalde majoor Gollob aan het Oostelijke front zijn 150ste overwinning in de lucht. Eerste luitenant Marseille behaalde op 2 September aan het Egyptische front zijn 125ste overwinning in de lucht, nadat hij in luchtgevechten gedurende den vorigen dag 16 Britsche tegenstanders had overwonnen. Beide officieren ontvingen in erkenning hunner groote prestaties van den Führer het Eikenloof met de zwaarden en brillanten, behoorende bij het ridderkruis van het IJzeren kruis. Eerste-luitenant Graaf behaalde op 4 September aan het Oostelijk front zijn 150ste overwinning in de lucht.

DE STRIJD IN EGYPTE.

1 Sept. — Aan het Egyptische front bedrijvigheid van vooruitgezonden afdeelingen. Duitsche en Italiaansche troepen hebben talrijke gevangenen gemaakt. Formaties Italiaansche en Duitsche vliegtuigen hebben de achterhoede van den vijand gebombardeerd.

2 Sept. — Op 1 September hebben Italiaansche en Duitsche afdeelingen pantserwagens aan het Egyptische front enkele uitvallen gedaan, waarbij de vijand 71 pantservoertuigen en tanks verloor. De luchtmacht van de As ontplooide groote bedrijvigheid tegen de voorste formaties en de achterhoede van den vijand. Tijdens luchtgevechten zijn de laatste twee dagen 51 vliegtuigen neergeschoten door Italiaansche en Duitsche jagers; vier stortten neer, nadat zij door het luchtdoelgeschut waren getroffen.
Ten aanzien van een Engelsche landingspoging op het kleine eiland Cerigotto, ten noordwesten van Kreta, wordt medegedeeld, dat de landingstroepen reeds bij hun eerste poging met verliezen op de vlucht werden gedreven door het vastberaden optreden der Italiaansche kustbescherming.
4 Sept. — In Egypte zijn botsingen tusschen gepantserde afdeelingen in Duitsch-Italiaansch voordeel geëindigd. De vijand verloor eenige tanks; talrijke Nieuw-Zeelanders werden gevangen genomen. De luchtmacht der As heeft hevige aanvallen gedaan op Britsche troepenconcentraties en gemotoriseerde strijdmiddelen. Een afdeeling vijandelijke verkenners werd bij verrassing aangevallen en vernietigd. In hardnekkige gevechten werden 25 vliegtuigen door Italiaansche en Duitsche jagers neergeschoten. Een formatie Italiaansche vliegtuigen met groote actieradius bombardeerde het raffinaderijgebied bij Haifa, veroorzaakte branden en trof een goederentrein. Alle vliegtuigen keerden op hun basis terug.
5 Sept. — In den Zuidelijken sector van onze stellingen is op 4 September een gevecht geleverd met vijandelijke infanterieeenheden, welke door tanks werden gesteund. De vijand leed zware verliezen en liet eenige honderden gevangenen achter, onder wie de bevelvoerende generaal van de zesde Nieuw-Zeelandsche brigade.
6 Sept. — In Berlijnsche militaire kringen neemt men nog geen stelling ten aanzien van de Britsche berichten over een hernieuwd offensief in Egypte. Militaire deskundigen wijzen in dit verband op het feit, dat de Engelschen de El Alamein-stellingen zeer sterk hebben verdedigd en ook ten Oosten er van aanzienlijke troepenmachten hebben samengetrokken.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5227 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Nieuwe luchtaanvallen op Noord-Australië. — Tokio, 28 Aug. (D.N.B.) — Opnieuw werd door luchtaanvallen groote schade aangericht in voor den oorlog belangrijke installaties, haveninstallaties en verkeersbedrijven in talrijke steden in Noord-Australië. Port Darwin, Townsville en Broome in Noord- resp. West-Australië waren vooral het doelwit van de ononderbroken Japansche bomaanvallen. De stad Townsville in Noord-Australië brandt nog steeds. Twee daar in de haven voor anker liggende schepen van elk 6000 brt. werden met bommen zoo zwaar beschadigd, dat zij brandend omsloegen. Op één van deze schepen werden sterke ontploffingen waargenomen. Blijkbaar had het schip munitie aan boord voor de afgesneden Amerikaansche troepen op de kleine Salomonseilanden. Tijdens de luchtgevechten, die gisteren boven Noord- en West-Australië werden gehouden, zijn 16 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

Japansche vorderingen op Nieuw-Guinea. — Tokio, 2 Sept. (D. N. B.) — Japansche troepen maken naar men van bevoegde zijde verneemt, op Nieuw-Guinea goede vorderingen. Zij zijn er in geslaagd de Australische troepen van de Milnebaai tot in de rimboe terug te dringen en daar te omsingelen. Een Australisch infanteriebataljon werd bij deze gevechten totaal in de pan gehakt, 240 Nieuw-Zeelandsche scherpschutters werden gevangengenomen.

Mislukte Britsche aanval op Nieuw-Brittannië. — 3 Sept. — Naar Domei uit Rabaul meldt, is een Britsch—Australische poging om een kleine landingsafdeeling, onder bescherming van de duisternis, met een duikboot op Nieuw-Brittannië aan land te zetten voor het voeren van guerilla-operaties, volkomen mislukt. De duikboot werd tot zinken gebracht en de landingstroep gevangengenomen door de Japansche marine.

De strijd in China. — Uit Tokio meldt D.N.B., dat volgens berichten uit Nanking de persafdeeling van het Japansche leger in China heeft medegedeeld, dat de Japansche strijdkrachten in drie sectoren van Centraal-China nieuwe acties begonnen zijn, waaraan, met het oog op de latere operaties tegen de Tsjoengking-strijdkrachten, bijzondere beteekenis gehecht moet worden. De strategische bewegingen der Japanners verloopen volgens de plannen, zonder dat men ergens op vijandelijke tegenaanvallen stoot.

Kleine Soenda-eilanden door Japanners bezet. — Tokio, 4 Sept. (D.N.B.) — Volgens een bericht van den zender van Tokio, afkomstig van het eiland Timor, zijn verscheidene der Kleine Soenda-Eilanden door Japansche landingstroepen bezet.
(D. Z. i. d. Nederl. - N. R. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5228 A.)

A. Rijksminister Alfred Rosenberg over de verhouding tot de bezette gebieden. —

7 Sept. — Rijksminister Alfred Rosenberg publiceerde in de „Völkischer Beobachter" het hoofdblad der N.S.D.A.P., een beschouwing, waarvan men ook in Nederland kennis dient te nemen. Een der meest vooraanstaande en invloedrijke persoonlijkheden in het nieuwe Duitschland bespreekt hier de verhouding van Duitschland en zijn bondgenooten tot de „bezette gebieden in het Westen". Ook wanneer Nederland in het artikel niet met name werd genoemd, was het duidelijk, dat de schrijver, wanneer hij het over de bezette gebieden in het Westen heeft, ongetwijfeld óók aan dit land heeft gedacht.

De minister wijst er in zijn artikel op, dat de Westelijke democratieën vóór den oorlog een uiterst vijandige houding jegens Duitschland hebben aangenomen. Sindsdien is er onder groote groepen van de bevolking dezer democratieën nog weinig veranderd. Ondanks het feit, dat hun land militair werd verslagen, meenen deze groepen, aldus minister Rosenberg, dat zij nog steeds eischen kunnen stellen. Men klaagt, dat midden in den oorlog het voor-oorlogsche levenspeil niet kan worden gehandhaafd. „Vele kringen in de bezette gebieden, die over natuurlijke rijkdommen beschikken en — daar zij buiten het groote verkeer liggen — meenen zich te kunnen afsluiten, zijn verontwaardigd, wanneer ook aan hen de eisch wordt gesteld bijdragen te leveren voor den gemeenschappelijken oorlog", — aldus het artikel.

„Het Duitsche antwoord op een dergelijke houding dient te luiden", aldus minister Rosenberg, „dat wanneer er al staten zijn, die recht hebben op een bijzondere behandeling en die eischen mogen stellen, het alléén Duitschland en zijn direct meestrijdende bondgenooten zijn. Duitschland en zijn bondgenooten hebben zich bij hun strijd voor geheel Europa het recht verworven, om de eischen naast zich neer te leggen, die gesteld worden door kringen, die aan Duitschland vroeger dood en verderf toewenschten." Minister Rosenberg wijst er dan op, dat de kleine staten in het Oosten van Europa , die vroeger evenmin veel van Duitschland wilden weten, na een jaar bolsjewistische heerschappij thans een geheel àndere houding aannemen en volledig meewerken en groote offers brengen. Wanneer het verantwoordelijkheidsbewustzijn van Duitschland en Italië dit niet verbood, zou men, aldus minister Rosenberg, breede kringen in het Westen een jaar bolsjewistische heerschappij toewenschen, want: „wanneer thans Franschen, Belgen en Nederlanders nog kunnen leven en werken, wanneer zij niet door het bolsjewisme versleept en van hun goederen beroofd zijn, dan danken zij dit niet aan hun regeeringen of aan Engeland, maar uitsluitend aan de in het Oosten strijdende Duitsche weermacht."

Groot-Duitschland

Uitdrukkelijk wijst de minister er ten slotte op, dat wanneer de edelmoedige houding, die Duitschland na de bezetting der Westelijke gebieden heeft aangenomen, thans wordt uitgelegd als zwakheid van Duitsche zijde, het nationaal-socialisme, naar in het verleden is gebleken, ook uiterst hard kan optreden.

Rijksminister Rosenberg behoort sinds lang tot een der naaste medewerkers van den Führer. Als minister voor de bezette Oostelijke gebieden, aan welks opbouw hij ook de Nederlandsche bevolking een aandeel wil geven, en als leider der ideologische vorming der N.S.D.A.P., vertegenwoordigt hij zoowel regeering als ook partij, welke beide trouwens in alle belangrijke vraagstukken in Duitschland een éénheid vormen.

Aan een zoo weinig aan duidelijkheid te wenschen latende waarschuwing van deze zéér gezaghebbende zijde komt ongetwijfeld groote beteekenis toe, temeer daar het artikel zoowel over de hoofden van het Duitsche volk heen tot de bezette gebieden is gericht, alsook zich rechtstreeks tot het Duitsche volk zelf wendt. Het lijkt zeker niet uitgesloten, dat een zoo drastische uitspraak over de vraag, wie in Europa op het oogenblik, nu de oorlog in vollen gang is, te bevelen en te eischen en wie te arbeiden en te zwijgen hebben, haar uitwerking zal hebben op de houding van de Duitsche instanties óók tegenover Nederland en het Nederlandsche volk! Ongetwijfeld is het geenszins de bedoeling van leidende Duitsche kringen, om aan de bevolking der bezette gebieden voorgoed het zwijgen op te leggen. Reeds uit de eerste redevoeringen en maatregelen van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden bleek, dat men in het Nederlandsche volk ondanks den oorlog een vriend en een bloedverwant zag, met wien men wilde samenwerken. Ook in toonaangevende kringen te Berlijn voelt men ten opzichte van het Nederlandsche volk gevoelens van groote waardeering en vriendschap.

Vele teekenen wijzen er echter op, dat Berlijn de aanmatigende houding van breede kringen in de bezette gebieden, opgezet door de Engelsche propaganda, meer dan beu is. Zoo valt overigens ook tegenover de „Europeesche reactie" in zekere neutrale landen in Europa, waar bepaalde kringen onder het mom van neutraliteit een volkomen anti-Duitsche houding aannemen, den laatsten tijd meer scherpte op te merken (de verklaring van de Wilhelmstrasse naar aanleiding van publicaties in de Zweedsche en Zwitsersche pers, waren in dit opzicht kenteekenend). Men wenscht te Berlijn dan ook geen tolerante houding aan te nemen tegenover kringen in de bezette gebieden, die door hun negatieve instelling tegenover Duitschland, het nationaal-socialisme en het nieuwe Europa, een welige voedingsbodem vormen voor de Engelsche ophitsing tot sabotagedaden.

Deze houding komt ongetwijfeld ten deele hieruit voort, dat men meent, aan de democratische kringen, die vroeger door de eenzijdige, veelal anti-Duitsch ingestelde voorlichting geen gelegenheid hadden zich te overtuigen van hetgeen Duitschland en het nationaal-socialisme wilden, thans lang genoeg tijd te hebben gegeven, om hun houding te herzien. Anderzijds moet men wel in het oog houden, dat vele kringen te Berlijn de meening zijn toegedaan, dat de oorlog, zij moge nog lang duren of kort, thans bij haar derden verjaardag, in haar beslissende stadium is gekomen. Men laat niet na er op te wijzen, dat het voor het verdere verloop van den oorlog van ontzaglijke beteekenis is, dat door de bezetting van geweldige gebieden in het Oosten de werking der Engelsche blokkade voor de toekomst is opgeheven, zoowel wat de voedsel-, als wat de grondstof-voorziening betreft.

Daarbij komt, dat men de beteekenis der huidige operaties aan de Wolga en in den Kaukasus vooral dáárin ziet, dat thans de geweldige Sovjet-oorlogsmachine in haar kern onherstelbaar wordt getroffen. Mogelijk blijft zij nog korten of zelfs langeren tijd doorwerken en is de oorlog als zoodanig in het Oosten nog niet ten einde, maar na de huidige „chirurgische" operaties, is de kans op een zóódanige wederopstanding der bolsjewistische legers, dat zij de door Duitschland verworven gebieden ernstig kunnen bedreigen, uiterst gering. Ongetwijfeld zullen daardoor — zoo meenen velen — straks het Westen en waarschijnlijk ook het Zuiden en Zuid-Oosten méér dan tot nu toe in het centrum der militaire gebeurtenissen komen te liggen. Gedurende den oorlog in het Oosten heeft het Westen tijd gehad, om zich te bezinnen. Het spreekt echter vanzelf — zoo merkt men op — dat wanneer na deze periode nog steeds onrust wordt gezaaid door zekere kringen in het Westen, Duitschland in het laatste en beslissende stadium van den reusachtigen strijd, tijd nòch lust heeft, om opnieuw met fluweelen handschoenen in te grijpen. Wanneer het thans toegrijpt, en hier is minister Rosenberg duidelijk genoeg, dan grijpt het hard in! Bij den ontzaglijken strijd, dien Duitschland voert en de reusachtige toekomsttaken, die het land voor zich ziet, kan het niet steeds opnieuw redekavelen met lieden, die, hòe men het ook draait, niets van Duitschland en het nationaal-socialisme willen weten en liever met het bolsjewisme heulen dan Duitschland trachten te begrijpen. Het artikel van minister Rosenberg vormt als het ware een laatste waarschuwingssein. Na dit zullen er waarschijnlijk niet veel meer komen!

(Alg. Handelsblad) **(V. b. Rijksm. A. Rosenberg 5142 A)**

B. NEDERLAND. — Prijsbeheersching - Scherper toezicht aangekondigd. —

's-Gravenhage, 7 Sept. — In de komende weken zal het opsporingsapparaat in handen van den gemachtigde voor de prijzen worden vervijfvoudigd. Aan de 200 eigen deskundige rechercheurs zullen er nog 90, die thans in opleiding zijn, worden toegevoegd. De geheele afdeeling opsporing van het Rijksbureau Voedselvoorziening Oorlogstijd, ten getale van 300 man, gaat over naar de prijsbeheersching. Bovendien wordt van elk der onlangs ingestelde 74 afdeelingen marechaussee een groep van drie of vier man met een commandant speciaal bestemd voor de prijzencontrôle. In totaal zullen dus circa duizend man beschikbaar zijn voor de interlocale en landelijke opsporing. Daarnaast wordt op het oogenblik gewerkt aan een reorganisatie van de gemeentelijke politie, welke o.m. tot gevolg zal hebben, dat speciale economische afdeelingen zich meer dan tot dusver kunnen bezighouden met prijsovertredingen en als het ware de hoofdmacht zullen vormen in den strijd om handhaving van 't prijspeil, in welken strijd de hierbovengenoemde duizend man dan zijn te beschouwen als een soort mobiele brigade.

In de persconferentie welke door den heer A. J. Stienstra, hoofd der afdeeling opsporing voor de prijzen werd belegd, en waarin het bovenstaande werd medegedeeld, werden bij wijze van voorbeeld eenige knoeierijen vermeld, welke door den opsporingsdienst konden worden achterhaald. De directeur van een zuivelfabriek te Sommelsdijk b.v. mengde de boter met water en de aldus verkregen meeropbrengst vormde een ruilobject, waarvoor wijnhandelaar, manufacturier e.a. zeer gevoelig bleken. Een half millioen pakjes waardelooze shampoo, om maar iets te noemen, is in beslag genomen, evenals 39.000 tuben solutie, 700 stofzuigers, 300 rijwielen, 7.000 brilmon-

turen gouden horloges van ƒ 870 het stuk, enz., enz. Bij een enkele contrôle te Meppel vielen den ambtenaren 170.000 eieren in handen, aangetroffen bij twintig verdachten.

Knoeierijen met het broodgewicht. —

Ter contrôle of het brood een juist gewicht aan drooge stof bevat, werden bij 1164 bakkers steekproeven genomen. Na een nauwgezet onderzoek door het station voor maalderij en bakkerij te Wageningen bleek, dat 672 voldeden aan de eischen, 227 iets beneden het gewicht waren en als twijfelachtig moesten worden aangemerkt, terwijl 265 brooden als onvoldoende werden afgekeurd. Van deze laatste groep kwamen er 44 met het gewicht aan droge stof nog niet eens aan de 225 gram, terwijl 240 tot 264 gram is toegelaten. Wat dit beteekent begrijpt men, wanneer men weet, dat een gezin met twee kinderen bij een tekort van slechts vijf gram aan droge stof per brood, elke vijf tot zes weken in feite een heel brood te weinig ontvangt. Merkwaardig was, dat de verschillen tusschen de provincies onderling vaak zeer groot waren. In Friesland was slechts 19 procent van de gecontroleerde bakkers goed, in Limburg 71 procent. De totale cijfers luiden:

	Goed	Twijfelacht.	Fout
Friesland	19%	17%	64%
Gron. en Drenthe	72%	10%	18%
Overijsel	53%	21%	26%
Gelderland	60%	21%	19%
Noord-Holland	58%	17%	25%
Zuid-Holland	54%	23%	23%
Zeeland	70%	18%	12%
Utrecht	66%	22%	12%
Noord-Brabant	61%	29%	10%
Limburg	71%	17%	12%
Totaal-gemidd.	58%	19%	23%

Op die wijze wordt dan aan het toch al karig broodrantsoen nog een aanzienlijk deel onttrokken om van het aldus overgespaarde meel bonlooze koeken te kunnen maken en te verkoopen aan hen, die het kunnen betalen.

Zware straffen uitgesproken. —

De prijsbeheersching en tuchtrechtspraak werken nu ruim anderhalf jaar en het aantal behandelde zaken is enorm toegenomen. In Maart 1941 bedroeg het totaal 446, in Juni was het reeds gestegen tot 2006, in Maart van dit jaar 5569 en in Juni j.l. 6347.

Wegens herhaalde grove vergrijpen tegen de prijsvoorschriften heeft de prijsbeheersching de twintig filialen van den Dordtschen schoenenhandel, J. M. Peels, voorgoed gesloten. De in deze zaken in beslag genomen voorraden schoenwerk zijn daarbij verbeurd verklaard. Reeds in April van dit jaar was de firma handelende onder den naam „Hector", wegens prijsopdrijving met een bedrag van ƒ 100.000 beboet.

Voorts werd de eigenaar van het afbetalingsmagazijn A. C. Korpershoek te Rotterdam met ƒ 50.000 beboet, terwijl de goederen, welke voorradig waren in de twaalf door hem geëxploiteerde filialen, zijn verbeurd verklaard. Alle zaken in Rotterdam en elders zijn verder voorgoed gesloten en Korpershoeks bedrijfsmiddelen definitief stilgelegd, terwijl het hem bovendien is verboden gedurende twee jaren een nieuw afbetalingsmagazijn te vestigen of zich met den afbetalingshandel in te laten. Het vonnis gelast ten slotte tot de openbaarmaking van deze straffen en betaling van ƒ 10.000 proceskosten.

Afname van het aantal faillissementen. —

7 Sept. — Sinds 1935 is het aantal uitgesproken faillissementen afgenomen, een verschijnsel, dat ook in andere landen te constateeren valt. Voor deze ontwikkeling zijn verschillende oorzaken aan te wijzen. De financieele positie van de ondernemingen is in de laatste jaren sterk verbeterd. De beschikbare voorraden zijn vlot van de hand gegaan en kunnen vaak niet, of slechts ten deele worden aangevuld. Bovendien nemen de beschikbare middelen toe, omdat het in vele gevallen onmogelijk is tot vernieuwing van de duurzame productiemiddelen over te gaan. Als verdere oorzaken zijn te noemen de tendens tot prijsstijging, de Vestigingswet, de verbeterde situatie in den landbouw en het verbod van loonsverlaging.

In 1935 waren er, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek, 4.638 faillissementen, in 1936 4.496, in 1937 3.125, in 1938 2.526, in 1939 2.120, in 1940 1.254 en in 1941 683. In het eerste halfjaar van 1942 is het totaal van 214 weer ongeveer 44% lager dan in de overeenkomstige periode van 1941. Berekent men het aantal faillissementen per 100.000 inwoners, dan komt men voor het eerste halfjaar van 1937 tot een gemiddelde van 19.6, voor 1941 en 1942 resp. tot 4.4 en 2.4. Amsterdam en Den Haag liggen steeds boven het gemiddelde, Rotterdam er iets onder. Voor Noord-Brabant en Zeeland zijn de cijfers bijzonder gunstig.

Proces tegen communisten; vier doodvonnissen uitgesproken. —

7 Sept. — In het proces tegen acht communistische verdachten, die voor het Obergericht te Utrecht terechtstonden wegens het drukken en verspreiden van communistische lectuur, werd op 3 September de volgende uitspraak gedaan. Uitgesproken werd tegen den 38-jarigen metaalbewerker F. A. Kolder, doodstraf (eisch doodstraf); tegen den 24-jarigen metaalbewerker K. den Braven, doodstraf (eisch doodstraf); tegen den 25-jarigen wagenlichter der Ned. Spoorwegen G. Schuurman, doodstraf (eisch doodstraf); tegen den 27-jarigen schilder F. Greefkes, vijftien jaar tuchthuisstraf (eisch doodstraf); tegen den 23-jarigen Joodschen bakker Roodenburg, doodstraf (eisch doodstraf); tegen den 33-jarigen bouwarbeider P. D. Verstraeten, acht jaar tuchthuisstraf (eisch 10 jaar tuchthuisstraf); tegen den 21-jarigen metaalbewerker M. van der Steen, vijftien jaar tuchthuisstraf (eisch doodstraf).

Zilveren en bronzen munten buiten omloop gesteld. —

7 Sept. — Bij beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Financiën zijn met ingang van 5 September de in omloop zijnde gangbare zilveren rijksdaalders, guldens, halve guldens, kwartjes en dubbeltjes en de bronzen halve stuivers buiten omloop gesteld. Deze munten kunnen tot en met 19 September a.s. worden ingewisseld bij de kantoren van de Nederlandsche Bank, de postkantoren, de bijkantoren en hulpkantoren der posterijen en de poststations.

Vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken: —

's-Gravenhage, 7 Sept. — Op 31 Augustus zijn weer ruim 300 Nederlandsche vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken. Na een grondige opleiding, in de moderne Duitsche kazernes zullen de mannen aan het front bewijzen, dat de oude geest van groote mannen, uit een roemrijk verleden, zijn daadkracht niet verloren heeft. Naast hun Duitsche kameraden en vrijwilligers uit bijna alle landen van Europa zullen zij strijden voor een nieuw Europa, voor een nieuwe gemeenschap. Vele familieleden en bekenden hadden zich op het station verzameld.

Voedselvoorziening; taptemelk op de bon. —

7 Sept. — Met ingang van 6 September zijn thans ook taptemelk en daaruit vervaardigde melkproducten slechts op de bon verkrijgbaar. Per week bedraagt het rantsoen 1¾ liter per persoon.

Volksopvoeding; Nationaal zangfeest te Amsterdam.

Amsterdam, 7 Sept. — Op 6 Sept. werd op den Dam alhier Nederlands eerste nationale zangfeest gevierd. Het fraai versierde Damterrein ontving een reusachtige menigte, die, afgezien van een kleine ruimte voor het prachtige raadhuis, welke gebruikt werd voor speciale genoodigden en voor de koren, den geheelen Dam vulde. Duizenden Nederlanders hadden gevolg gegeven aan den oproep, die op den achtergrond van het podium stond: „Weest met ons de dragers van het Nederlandsche lied". Het feest werd bijgewoond door vele Duitsche en Nederlandsche autoriteiten, waaronder den leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert en dr. Schröder, de Beauftragte voor de stad Amsterdam.

Het zangfeest werd geopend met een korte inleiding van den voorzitter van de Stichting Nationaal Zangfeest, den heer S. Plekker.

De muzikale begeleiding was in handen van het Concertgebouworkest en de orkesten van de politie en van den Nederlandschen Arbeidsdienst. (Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Prijsbeheersching 5176 C.; Faillissementen 4606 A.; Rechtszaken bonnendiefstal 5231; Muntwezen bronzen cent 5041 H.; Ned. Legioen 5200 A. en 5204 A.; Voedselvoorziening 5224 A.)

A. **MEXICO. — Oud-president Cardenas benoemd tot minister van Oorlog. —**

8 Sept. — Naar de Britsche berichtendienst meldt is generaal Lazaro Cardenas, oud-president van Mexico, tot minister van Oorlog benoemd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. pres. Cardenas 3355 C.)

B. **SPANJE. — Reorganisatie der regeering; graaf Jordana volgt Suner op als minister van Buitenlandsche Zaken. —**

Madrid, 8 Sept. (D.N.B.) — Generaal Franco heeft op 3 September de regeering gereorganiseerd. De door hem benoemde nieuwe mannen zijn persoonlijkheden, die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor het nationale Spanje op militair en politiek gebied en wier namen ook in het buitenland reeds bekend zijn. Tot nieuwe ministers werden benoemd: generaal graaf Jordana, Buitenlandsche Zaken; generaal Asensio, Defensie en Blas Perez, Binnenlandsche Zaken.

Uit semi-officieele bron verluidt, dat de reorganisatie van de Spaansche regeering een sterkere en eendrachtige concentratie van de nationale krachten van Spanje in de handen van den Caudillo beteekent. Er wordt op gewezen, dat aan het welslagen van de Spaansche nationale revolutie niet alleen Falangistische kringen hebben medegewerkt, doch ook monarchistische en militaire, waaruit zekere meeningsverschillen voortvloeiden, welke thans door den Caudillo in den zin van een positieve nationaal-Spaansche oriënteering in zijn kabinet uit den weg zijn geruimd.

Verklaring van Blas Perez, minister van Binnenlandsche Zaken. — Madrid, 8 Sept. (D.N.B.) — De nieuwe Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, generaal graaf Jordana, heeft op 4 September zijn functie aanvaard. De overdracht geschiedde in het Spaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken in tegenwoordigheid van den vroegeren minister van Buitenlandsche Zaken, Serrano Suñer. De nieuwe minister voor het leger, generaal Carlos Asensio, heeft zijn nieuwe functie eveneens aanvaard.

De nieuwe minister van Binnenlandsche Zaken, Blas Perez, die 4 Sept. geïnstalleerd is, zeide in zijn aanvaardingsrede, dat hij tot zijn functie was benoemd door het vertrouwen van generaal Franco en derhalve ook jegens hem alleen verantwoordelijk was. Spanje en de geheele wereld hebben op het oogenblik groote moeilijkheden te overwinnen. Men kan ze echter alleen meester worden, wanneer de lasten volgens de beginselen der rechtvaardigheid over allen verdeeld worden. Iedere provocatie en iedere sabotage zal hij met de scherpste middelen weten te onderdrukken. Het Spaansche volk laat zich de rust in het land niet ontnemen. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet 4729 B.)

A. **SURINAME. — De Ver. Staten leggen versterkingen aan. —**

Berlijn, 8 Sept. (V.P.B.) — Een correspondent van ,,United Press'' heeft een reis door Nederlandsch West-Indië gemaakt en geeft in de Engelsch-Amerikaansche pers zijn indrukken weer. Hij schrijft, dat het uiterlijk van Suriname totaal is veranderd. Vroeger was het land een uitgesproken koloniaal gebied, waar hard werd gewerkt en men van officieele instanties uitsluitend eenige ambtenaren te zien kreeg. Thans, nadat Amerikaansche troepen uit het aangrenzende Britsch-Guyana zijn binnengemarcheerd, heeft men het gevoel, dat men zich in een reusachtig legerkamp bevindt. Waar eens het suikerriet ruischte, vervullen nu Amerikaansche bommenwerpers van alle typen de lucht met hun motorgeronk. Waar eens de plantagewerklieden den suikerrietoogst binnenhaalden, leggen thans Amerikaansche ingenieurs betonnen startbanen aan. De Amerikanen hebben opvallend veel haast, de werktijden zijn aanzienlijk verlengd en tot in den laten avond is de bevolking bezig met den aanleg van wegen en startbanen en den bouw van barakken en hangars. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Bezett. door de Ver. Staten 4912 B. en 4920 I.)

B. **IERLAND. — Anti-Engelsche ongeregeldheden; Thomas J. Williams terechtgesteld. —**

Stockholm, 8 Sept. (A.N.P.) — De Ier Thomas Joseph Williams is op 2 September terechtgesteld, zoo meldt de Britsche berichtendienst. Williams, die 19 jaar oud is, werd aangeklaagd wegens moord op een politieagent, hoewel hij zelf niet geschoten had. Talrijke Iersche persoonlijkheden hebben bij de Britsche regeering moeite voor hem gedaan, doch tevergeefs. Voor den in den ochtend terechtgestelde is in de Kathedraal te Dublin een mis opgedragen, die door leden van de Dail en den Lord-Mayor werd bijgewoond. Tijdens dezen dienst had zich voor de kathedraal een groote menschenmenigte verzameld. Uit Dublin wordt gemeld, dat zich aldaar in de middaguren van den 2en September groote volksverzamelingen in de straten hadden gevormd. De pogingen van de politie om deze uiteen te drijven zijn mislukt.

Reuter meldt uit Belfast, dat volgens een politiebericht uit Eire afkomstige gewapende mannen bij Culloville (graafschap Armagh) per vrachtauto op Noord-Iersch gebied zijn aangekomen. Een patrouillewagen der politie van Ulster werd beschoten met machinepistolen en automatische geweren, waarbij de politieman Irwin werd gewond. De aanvallers, van wie er een gewond was, zijn met hun auto weer over de grens naar Eire gevlucht.

In aansluiting op het bericht van den Britschen berichtendienst, volgens hetwelk de Noord-Iersche politie in Belfast twee groote wapenopslagplaatsen heeft ontdekt, meldt de ,,Daily Express'', dat een document van de I.R.A. (Iersche Republikeinsche Leger) gevonden is, waarin tot een gewapenden opstand in Noord-Ierland wordt aangespoord. Het blad meldt verder, dat reeds gevechten aan den gang zijn. Een groote politiemacht patrouilleert op de wegen in Noord-Ierland en de Amerikaansche troepen moeten in de kazernes blijven om provocaties te voorkomen. Bovendien heeft de legerraad van de I.R.A. te Belfast een manifest verspreid. Hierin wordt o.a. gezegd: ,,Wanneer bij het opnieuw uitbreken van vijandelijkheden tusschen Engeland en de Iersche republiek Amerikaansche troepen in het conflict worden betrokken, dan dragen diegenen hiervoor de verantwoordelijkheid, die zich hebben aangematigd om Noord-oost-Ierland zonder de toestemming van het Iersche volk als militair steunpunt te gebruiken.''

De auto van een Amerikaanschen officier is op 2 September volgens den Britschen nieuwsdienst te Belfast met steenen bekogeld. Voorts werden twee Amerikaansche soldaten, die waren verdwaald in de verboden straten van Belfast, beschimpt door de menschenmenigte, die protesteerde tegen de terechtstelling van Williams. Men riep hun toe: waarom gaan jullie niet naar huis? De menigte, die beide Amerikaansche soldaten als Britsche bondgenooten bespotte, werd door de politie uiteengedreven. De aanwezigheid der Amerikanen vond geen verklaring, aldus de nieuwsdienst, want het betreden der straten van Belfast was den Amerikanen voor 48 uur verboden om incidenten in verband met de terechtstelling van Williams te voorkomen. (N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Eng. perscampagne 4967 B.; Am. tr. in N.-Ierland 4983 D.)

C. **BELGISCHE CONGO. — Militaire en economische penetratie door de Ver. Staten. —**

8 Sept. — Te Leopoldville in Belgische Congo zijn volgens een Reuter-bericht dezer dagen Amerikaansche troepen aangekomen, aldus verneemt de ,,Deutsche Zeitung i. d. N.'' via Bern. Leopoldville ligt aan de rivier de Congo tegenover Brazzaville, waar generaal De Gaulle zijn Afrikaansche hoofdkwartier heeft gevestigd.

Deze zending van Amerikaansche troepen is feitelijk reeds sedert ruim een jaar voorbereid. De penetratie der Vereenigde Staten begon met het zenden van een militaire, politieke en economische missie naar Brazzaville, welke missie haar arbeidsveld overigens uitstrekte tot in de Unie van Zuid-Afrika. In Belgisch Congo hebben de Vereenigde Staten, afgezien van koper en tin, vooral belangstelling voor de geprojecteerde rubberplantages, die nu met Amerikaansch geld zullen worden gedreven.

Op 5 April van dit jaar openden de Amerikanen in Brazzaville, een consulaat-generaal, dat onder leiding kwam van den vroegeren eersten secretaris van de Amerikaansche ambassade te Parijs. Het zenden van een Amerikaansche troepenafdeeling naar Leopoldville heeft nu volgens de ,,D. Ztg.'' blijkbaar ten doel grooteren militairen invloed op De Gaulle's troepen in Afrika te krijgen. De Amerikaansche houding beteekent ook hier een langzaam, maar stelselmatig verdringen van den Britschen invloed. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Belg. Congo 3105 A.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Germaansche kolonisatie van het bezette Oosten; verklaring van den Rijksleider der S.S. Himmler - De moord op S.S.-Obergruppenführer Heydrich; Tsjechisch-Orthodoxe geestelijken ter dood veroordeeld. —**

Sept. — ,,Het is onze taak niet, het Oosten volgens de oude opvatting te germaniseeren, d.w.z. de daar gevestigde bevolking de Duitsche taal voor te schrijven en Duitsche zeden en gewoonten op te dringen, doch wij moeten er voor zorgen, dat in het Oosten slechts menschen van werkelijk Duitschen, Germaanschen bloede wonen.'' Deze verklaring is afgelegd door den Rijksleider der S.S., Himmler, in zijn kwaliteit van Rijkscommissaris voor de vestiging in de Oostelijke gebieden.

,,Das schwarze Korps'', als meest bevoegd orgaan om uitdrukking te geven aan de in de kringen der S.S.-leiding levende opvattingen, wijst er in een interpretatie van de zooeven aangehaalde uitlating op, dat hiermede met elk streven tot germaniseering van de Oostelijke gebieden op ondubbelzinnige wijze wordt afgerekend. Terwijl het tot dusver sinds de Fransche revolutie bij alle volkeren de gewoonte was, niet te letten op de toeneming van het rassisch element, doch louter op de vermeerdering van het aantal onderdanen, wordt thans een geheel nieuwe opvatting tot gelding gebracht. Men moet geen vreemde volkeren onderwerpen en germaniseeren, maar in de nieuw gewonnen ruimten Duitsche nederzettingen vestigen.

In welken omvang men zich deze vestiging in Duitschland voorstelt, moge blijken uit de volgende opmerking van ,,Das schwarze Korps'':

,,Wanneer wij te eeniger tijd na den terugkeer van onze soldaten honderdduizenden, millioenen hunner het lang verbeide eigen bestaan, den eigen grond schenken, dan zullen ook zij slechts een begin beteekenen, en het zal hun taak en die van hun kinderen en kindskinderen zijn, om de zegepraal der slagvelden voor immer veilig te stellen.'' Het doel is dus vestiging in grooten stijl, maar geen inlijving van vreemde volkselementen. Uit de in het begin geciteerde woorden van Himmler blijkt, dat deze vestiging zich niet mag beperken tot de Duitsche volksgenooten, maar dat allen, die van ,,Germaanschen bloede'' zijn, daaraan mogen medewerken. Door deze verbreeding van de vestigingsbasis kan men de vraag, of er voor het neerlaten van nederzettingen wel menschen genoeg zullen zijn, met een volmondig ,,ja'' beantwoorden. Tegelijkertijd wordt den kleinen Germaanschen volkeren hiermede de gelegenheid geboden, mede te profiteeren van de vergrootingen der Germaansche levensruimte.

De moord op S.S.-Obergruppenführer Heydrich; Tsjechisch-Orthodoxe geestelijken ter dood veroordeeld. — Praag, 8 Sept. (D.N.B.) — Officieel wordt het volgende bekend gemaakt:

Het ,,Standgericht'' te Praag heeft in zijn openbare zitting van 3 Sept. den ouderling van de Tsjechisch-Orthodoxe kerk te

Praag, Jan Sonnevend, den bisschop van deze kerk, Gorazd (burgerlijke naam Matej Pavlik), den kapelaan van de Orthodoxe Carolus Borromeus kerk te Praag, Ressigasse 9, dr. Wladimir Petrek en den predikant aan dezelfde orthodoxe kerk, Vaclav Cikl, tot den dood door den kogel veroordeeld en het vermogen der vier beklaagden verbeurd verklaard.
Het vonnis is op 4 September voltrokken. De beklaagden hadden de moordenaars van den S.S.-Obergruppenführer Heydrich, alsmede nog vijf valschermagenten in de Carolus Borromeus kerk verborgen gehouden, verzorgd en geholpen.
(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Oost Europa Agrar. ontsluiting 5167 B.; Rijksl. Himmler 5112 A en 5116a; Aansl. Heydrich 5153 C.)

A. FRANKRIJK. — Wettelijke regeling inzake het Vrijwilligerslegioen. —

Sept. — Het in de maanden Juli en Augustus 1941 gevormde Vrijwilligerslegioen, dat in den beginne vrijwel geheel gerecruteerd werd uit vrijwilligers afkomstig uit bezet Frankrijk, werd, terwijl de naam veranderd werd in „Legion Tricolore" door de regeering in Vichy erkend. Aan het legioen werd een wervingscomité verbonden, onder eerevoorzitterschap van minister-president Laval. De leden van het „Legion Tricolore" zijn, krachtens een wet van 18 Juli, gelijkgesteld met de soldaten van het Fransche leger. Deze wet bepaalt o.m. dat bijzondere rechten, welke den vrijwilligers in den strijd tegen het bolsjewisme werden toegestaan, zooals ondersteuning der familieleden en pensioenen, door den staat worden gegarandeerd. Voor bijzondere prestaties kunnen de leden de Fransche militaire medaille of het legioen van eer verwerven. Het legioen kan, zooals in de wet woordelijk wordt vastgesteld, „onder omstandigheden ook daar ingrijpen, waar het belang van Frankrijk of diens koloniale gebieden dit eischen".
(Arch. d. Gegenw.) **(Vor. ber. Vrijwilligersleg. 4924 B.)**

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIË. — Japansch bewind. —

Immigratieplannen. — 7 Sept. — Volgens een in de „Deutsche Zeitung i. d. Niederlanden" voorkomend bericht, heeft de voorzitter der Japansche Kamers voor Handel en Industrie, Foejiyama, die van een langdurige inspectiereis naar de Zuidzeegebieden is teruggekeerd, verklaard, dat de inheemsche bevolking de Japanners overal vol vertrouwen tegemoet treedt, van gevoelen, dat dezen in minstens gelijken getale als tot dusver de Engelschen, Amerikanen en Nederlanders naar de „Nanijo" behooren te emigreeren. Aangezien het getal Nederlanders (inclusief de Indo-Europeanen) in Nederlandsch-Indië ongeveer 200.000 bedraagt moeten, aldus deze handelsmagnaat, tenminste een zelfde aantal Japanners in hun plaats komen!
Katoenaanplant op Sumatra en Celebes. — De heer Foejiyama heeft zich, zoo meldt het „Hamburger Fremdenblatt", ook uitgelaten omtrent de kwestie der uitbreiding van den katoenaanplant in Oost-Azië. Deze zal hoofdzakelijk plaats moeten hebben ten koste van den suikeraanplant, aangezien van dit laatste product immers een relatieve overvloed aanwezig is in de Groot Oost-Aziatische levensruimte. Men zal voortaan ook katoen gaan planten op Sumatra, in het bijzonder in het Palembangsche, alwaar zij tot dusver onbeduidend heeten mocht, hetgeen gedeeltelijk het gevolg was van het feit, dat de kwaliteit van het product aldaar te wenschen overliet. Volgens deskundigen bieden echter zoowel het klimaat als de bodemgesteldheid ter plaatse bijzonder goede vooruitzichten, zoodat alle hoop bestaat, dat de kwaliteit der katoen zal kunnen worden opgevoerd. Ook op Celebes zal de aanplant verder worden uitgebreid. In het loopende jaar zijn bereids 4500 Hectare met katoen beplant en het volgend jaar wil men dit uitbreiden tot 12.000 H.A.
De ontwikkeling der kustvaart. — Volgens het „Fremdenblatt" is de kustvaart tusschen de verschillende deelen van Zuid Oost-Azië onderling sterk toegenomen. Dit verkeer is overgedragen aan een „gemengde" maatschappij, de „Toa Kaioen Kaischa", die onlangs een filiaal heeft opgericht te Makassar, terwijl alle bij de kustvaart betrokken reederijen zijn aangesloten bij de „Nanijo Kaioen Kaisha". Gildevorming is in overweging, terwijl voor de kustvaartuigen (jonken en prauwen) in de Javaansche havens een registratie zou zijn ingevoerd. De medewerker van het „Nationale Dagblad" waaraan wij het bovenstaande ontleenen teekent daarbij aan: Deze registratie is niets nieuws; zij was reeds ettelijke jaren verplicht en er werd van de zijde der Ned.-Indische overheid een streng toezicht op uitgeoefend!
De positie der suikerindustrie op Java. — Met instemming van de bevoegde Japansche autoriteiten zijn de volgende zes firma's tot werkzaamheid in de suikerindustrie op Java toegelaten: Taiwanseito, Meijiseito, Dainipponseito, Ensuikoseito, Okinawaseito, Nanykohatsu. Naar F. O. Licht verder aan een bericht van Nikkankogyo uit Taiwan ontleent, behooren de vijf eerstgenoemde ondernemingen tot de grootste suikerproducenten van Japan en laatstgenoemde behoort tot de ontwikkelingsmaatschappij voor het Zuidzeegebied. De contingenten voor de suikerindustrie op Java zijn nog niet vastgesteld.
Vetindustrie onder Japansche contrôle. — Voor het overnemen van vijandelijke bedrijven op het gebied van de plantenvetindustrie in de Zuidelijke gebieden zijn tien maatschappijen aangewezen. Op de Philippijnen nemen de Nippon Yushikk en de Kyodoyushikkmij. het oliepersen en de productie van margarine en zeep over. De laatstgenoemde maatschappij neemt bovendien de productie van kokosolie op zich. Op Java nemen de Yoshiward Seyukk en de Honen Seyukkmaatschappij het oliepersen over en de Layon Yushikk en de Dainippon Yushikkmaatschappij de fabrieken voor plantaardige olie- en vetproducten. Op Malakka nemen de Unnisshi Seyukk en de Nikka Yusshikmaatschappij het oliepersen en de Nippon Chissokk en de Asahidenkakkmaatschappij de bereiding van olieproducten over. Men verwacht, dat na de doorvoering van deze maatregelen de fabrieken spoedig de productie zullen hervatten.
Hervatting van het spoorwegverkeer op Sumatra. — Over den stand van het spoorwegverkeer op Sumatra wordt het volgende meegedeeld: De drie spoorwegsystemen op Sumatra zijn weer geheel in bedrijf genomen. Nader deelt „Europapress" nog het volgende mede: Op Sumatra zijn de Deli-spoorlijn, de Atjehspoorweg, de spoorlijnen in de omgeving van Padang en de lijn Palembang-Oosthaven alle hersteld en in gebruik genomen.
(Nat. Dagblad - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Suikerpos. 5192 A.; Jap. bewind 5225 F.)

C. GROOT-DUITSCHLAND. — Het arbeidsvraagstuk in de bezette Oostelijke gebieden. —

Sept. — De „Deutsche Ukraine-Zeitung" publiceerde een gesprek van den Rijkscommissaris voor de Oekraine, Gouwleider Erich Koch, met zijn perschef dr. Pfafferot, waarbij een aantal vraagstukken der Oekrainepolitiek werden behandeld. Volgens de richtlijnen van Rijksminister Rosenberg was zijn taak in de eerste plaats geweest, de in de Oekraine ter beschikking staande werkkrachten te mobiliseeren voor den strijd tegen het bolsjewisme. De voeding van het strijdende leger moest worden verzekerd en zoo mogelijk een overschot aan voedings- en grondstoffen voor het vaderland overblijven. Een andere belangrijke opgave bestond uit het zenden van arbeidskrachten uit de Oekraine naar Duitschland, ter vervanging van arbeiders, die bij de weermacht in dienst traden. Een en ander met het groote doel de verbinding van de Oekraine met de Sovjet-Unie los te maken, het in Europeesch verband op te nemen en langzamerhand weer tot korenschuur van Europa te maken. Dank zij de getroffen maatregelen kan thans op een bevredigende oogst worden gerekend. Het Duitsche volk zal overschotten voor zijn voedselvoorziening ontvangen, waarop het ook aanspraak kan maken, omdat niet uit het oog mag worden verloren, dat het de Duitsche soldaten waren, die den Oekrainschen bodem voor Europa heroverden. Groote transportmoeilijkheden moesten worden overwonnen, doch het zou verbazing wekken indien de cijfers der hoeveelheid vervoerde goederen werden gepubliceerd. Tot dusver konden 500.000 Oekrainsche werkkrachten voor het oorlogswerk in Duitschland worden vrijgemaakt. Dit is reeds het grootste aantal van alle in Duitschland werkende vreemdelingen, doch dit aantal zal binnenkort nog belangrijk worden uitgebreid. Voor den wederopbouw van de Oekraine blijft één ding duidelijk: De Oekrainers moeten door vlijt en plichtsbetrachting bewijzen, dat den strijd tegen het bolsjewisme hun ernst is. Met groote erkentelijkheid sprak de Rijkscommissaris over de prestaties der Volksduitschers en kondigde tenslotte aan, dat deze voor alle schaden geleden door het bolsjewisme, vergoeding zullen ontvangen.
(Arch. d. Gegenw.)

D. NEDERLAND. — De verliezen der Nederlandsche oorlogsmarine. —

10 Sept. — De Nederlandsche admiraal Furstner heeft volgens de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" te Washington verklaard, dat de Nederlandsche marine in den strijd aan de zijde van Engeland en de Vereenigde Staten tot dusver meer dan de helft van haar personeel en bijna haar geheele vloot heeft verloren.
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ned. Marine 4687 B.)

E. ENGELAND. — Lagerhuisrede van Winston Churchill; overzicht der militaire situatie. —

Londen, 10 Sept. — Churchill heeft 8 September voor het Lagerhuis een rede over de militaire situatie gehouden, waaraan wij, aan de hand van de D.N.B.- en de S.P.T.-telegrammen, het volgende ontleenen: Met betrekking tot zijn bezoek aan het Midden-Oosten en aan de Sovjet-Unie verklaarde Churchill, dat de daarbij behaalde resultaten „thans nog geheim zijn, maar later alle moeiten en kosten zullen rechtvaardigen". In Moskou waren belangrijke besluiten genomen, niet alleen op militair, maar ook op politiek en bestuursgebied, besluiten, waardoor de geheele toekomstige oorlogvoering zou worden beïnvloed. Over het Midden-Oosten zei hij volgens S.P.T., dat hij reeds

vóór zijn vertrek het gevoel had, dat „de toestand van het achtste leger niet heelemaal bevredigend was". Het moreel der manschappen was echter zeer goed, doch men had behoefte aan een nieuwe uitrusting en nieuwe commandanten. In de generaals Alexander, Montgomery en McCreery meende hij de mannen te hebben gevonden, die voor het werk, dat voor den boeg lag, aangewezen waren. Het achtste leger was intusschen zoo gereorganiseerd, dat een nieuw ontstaan was. Dit was vooral van belang bij de verdediging van Egypte. De premier kon het parlement thans verzekeren, dat deze voor den eersten tijd gewaarborgd was, waarmede hij doelde op maanden niet op dagen of weken.

Sprekend over den zeeoorlog zei de premier, dat het tonnageverlies nog reden tot ongerustheid geeft, hoewel men heeft kunnen constateeren, dat sedert Juli een lichte verbetering is ingetreden. Voor het eerst vermelde Churchill, dat bij de konvooien naar Moermansk en Malta „zware verliezen" zijn geleden.

Ten slotte sprak hij over de invalspoging bij Dieppe, welke hij „een harde en woedende botsing" noemde. Hij gaf als zijn meening te kennen, dat dergelijke botsingen in het verloop van den oorlog waarschijnlijk steeds talrijker zouden worden. Toen er later over hetzelfde onderwerp een vraag werd gesteld, weigerde Churchill gegevens te verstrekken over de Engelsche verliezen bij Dieppe. Toen de minister-president zijn rede had beëindigd, verlieten vele afgevaardigden de zaal. Als eerste redenaar in het debat voerde de leider der Labour-fractie, Greenwood, het woord. Hij zeide, dat de twijfel, die in politieke kringen en in de openbare meening heerschte aangaande de veranderingen in het commando in het midden-Oosten, thans was opgeheven. Ook juichte Greenwood het toe, dat Churchill naar Moskou was gegaan om vele kwesties met Stalin persoonlijk te regelen. Toen na Greenwood een afgevaardigde het woord zou voeren, kwam men tot de conclusie dat het vereischte aantal afgevaardigden niet aanwezig was, doch korten tijd hierop kwamen de meeste afgevaardigden weer binnen. Er meldden zich evenwel geen andere sprekers meer. Hierop verhief sir Stafford Cripps zich van zijn zetel en zeide het betreurenswaardig te vinden, dat de afgevaardigden zoo weinig belangstelling voor het parlementaire leven toonden.

Duitsch commentaar. — Naar in Berlijnsche politieke kringen geconstateerd wordt, aldus meldt D.N.B., is Churchill in zijn rede over belangrijke problemen, waarop de Britsche openbare meening ongetwijfeld een antwoord verwacht had, heengeloopen. In plaats daarvan gaf hij vage beweringen, aanduidingen en troostwoorden voor een betere gelegenheid. Dat talrijke Lagerhuis-leden tijdens de rede van den premier de zaal verlieten, omdat hun, naar uit Engelsche bron verluidt, het middageten belangrijker leek dan hetgeen Churchill te zeggen had, werpt volgens de opvatting te Berlijn een merkwaardig licht op de politieke stemming te Londen. (Vaderland - Telegraaf)

(V. b. W. Churchill, bespr. te Cairo 5225 D.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Rede van president Roosevelt; maatregelen tegen inflatie en voorbereidingen tot een offensief in Europa aangekondigd. —**

Stockholm, 10 Sept. (A.N.P.) — In een praatje bij den haard heeft Roosevelt op 7 September naar de Britsche berichtendienst meldt, gezegd, dat de oorlog den Ver. Staten in 1943 bijna 100 milliard dollar zal kosten. Na vermelding van de „tegenslagen", welke de Sovjets lijden, verklaarde Roosevelt: „In de Middellandsche Zee en in het Midden-Oosten zijn wij ons van het gevaar bewust, wij zijn echter hoopvol wat betreft den afloop. Ons doel op het Europeesche operatiegebied is het offensief tegen Duitschland". Roosevelt gaf voorts zijn luisteraars de verzekering, dat zoowel in de Ver. Staten als ook in Groot-Brittannië de voorbereidingen hiervoor werden getroffen. De macht van Duitschland moet op de slagvelden in Europa gebroken worden. Het Amerikaansche volk kan er van overtuigd zijn, dat geen van de „vier groote oorlogstooneelen" veronachtzaamd wordt. „Zekere belangrijke militaire besluiten" zijn genomen, welke betrekking hebben op het begin van het offensief. Inzake zijn boodschap aan het congres over de stabilisatie van de kosten van levensonderhoud, zeide Roosevelt, dat een onmiddellijke actie noodzakelijk was om „een ernstige binnenlandsche economische crisis" te voorkomen. „Wanneer ik nog twee, drie, vier of zes maanden zou wachten", zoo verklaarde hij, „zou het reeds te laat zijn."

In genoemde boodschap aan het Congres heeft Roosevelt machtiging gevraagd voor het nemen van anti-inflatiemaatregelen, n.l. tot het stabiliseeren van de kosten van levensonderhoud en van de prijzen van alle landbouwproducten. Wil Amerika zijn industrieele prestaties opvoeren, aldus zegt Roosevelt, dan mogen de kosten van levensonderhoud niet door stijgende prijzen worden bemoeilijkt en moet terwille van de zuinigheid een loongrens worden vastgesteld. Roosevelt gaf te verstaan, dat bij niet-inwilligin van zijn verzoek hij zelf de verantwoordelijkheid op zich zal nemen en zelf zal handelen. Hij zal dan de noodige maatregelen nemen om een onheil af te wenden, dat de V. S. zou verhinderen den oorlog te winnen. De oorlogsinspanning mag niet langer door een dreigenden „economischen chaos" in gevaar worden gebracht. Naar aanleiding hiervan is het Congres per 14 September bijeengeroepen. De aangekondigde maatregelen van Roosevelt zullen 1 October van kracht worden. „Tot dusver zijn wij er nog niet aan toe, den oorlog te winnen. Dit is een totale oorlog. Maar de Ver. Staten zijn nog niet „totaal" in den oorlog ingewerkt", aldus heeft een commentator voor den Washingtonschen zender verklaard. Hij geeft dan verder den raad, dat de Amerikanen voor den duur van den oorlog van loon- en salarisverhoogingen afstand moeten doen en hun uitgaven voor niet belangrijke dingen moeten verlagen. Zij zullen belastingen moeten betalen, zóó hoog, als in vredestijd nooit voor mogelijk werd gehouden. Bovendien moeten zij nog sparen en oorlogsbons koopen. Als zij al deze dingen doen, zullen zij leeren inzien wat de totale oorlog in het economische leven beteekent.

Duitsch commentaar. — In Berlijn schenkt men veel aandacht aan het feit, dat in de Ver. Staten de spanning tusschen het parlement en de regeering sterkere vormen schijnt aan te nemen. Men kan, zoo verklaart men, bijna den indruk krijgen, dat Roosevelt de verantwoording voor de maatregelen, die hij met zijn anti-inflatiewet beoogt, op het Congres wil schuiven, terwijl de Congres-leden, naar uit uitlatingen van leidende persoonlijkheden aldaar en ook uit verscheiden persstemmen blijkt, zich volkomen bewust worden van de plannen, waarmee Roosevelt en zijn raadgevers rondloopen. (Telegraaf)

(V. b. Roosevelt „Praatje a. h. haardvuur 4928)

B. **BRITSCH-INDIE. — Opstand onder de Sikhs uitgebroken - Winston Churchill bespreekt de situatie in het Lagerhuis. —**

10 Sept. — De „Deutsche Ztg. i. d. N." verneemt uit Sjanghai, dat uit Bangkok wordt gemeld, dat de vijf millioen zielen tellende volksgroep der Sikhs in de Britsch-Indische provincie Pundsjab en in het vorstendom Patiala in opstand is gekomen. Tot dusver zijn 200 Engelschen gedood. Alle spoorwegen in het betrokken gebied zouden zijn vernield.

Winston Churchill bespreekt de situatie in het Lagerhuis. — Stockholm, 10 Sept. (A.N.P.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft Churchill Donderdag in het Lagerhuis het woord gevoerd over Britsch-Indië. Hij zeide, dat de toestand in Britsch-Indië „verbeterd en over het geheel genomen geruststellend is". Gandhi en zijn aanhangers zullen echter zoo lang „in verzekerde bewaring blijven", totdat er een eind is gekomen aan de onlusten. Sedert het begin van de onlusten zijn ongeveer 500 personen gedood. Groote versterkingen zijn in Britsch-Indië aangekomen en het aantal aldaar aanwezige blanke troepen is grooter dan ooit.

Verder verklaarde Churchill, dat de Congrespartij niet de meerderheid van Britsch-Indië's bevolking vertegenwoordigt. Buiten deze partij staan 90 millioen Mohammedanen in Britsch-Indië, verder 50 millioen „paria's" en 95 millioen onderdanen van de Britsch-Indische vorsten.

De Congrespartij heeft thans de politiek van geweldloosheid opgegeven en zij is tot een revolutionnaire beweging overgegaan, die ten doel heeft algemeene onlusten te veroorzaken. Het is mogelijk, dat zij daarbij door een Japansche „vijfde colonne" wordt gesteund. In elk geval heeft de opstandige beweging tot resultaat, dat zij de verdediging van Britsch-Indië tegen de Japansche invalslegers hindert en onder die omstandigheden heeft de Britsch-Indische regeering het noodzakelijk geacht de Congrespartij en de provinciale organisatie daarvan te verbieden, daar deze zich hebben schuldig gemaakt aan „vijandige en misdadige handelingen". Voorts zeide Churchill, dat de Britsche regeering van plan is den Onderkoning door harde, zij het gematigde maatregelen te steunen.

(Telegraaf) **(V. b. W. Churchill redev. Lagerhuis 5240 E.; Congresp. 5217 D.)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Regeling van het staatsburgerschap van de bewoners van den Elsas, Lotharingen en Luxemburg. —**

Sept. — De Rijksminister van Binnenlandsche Zaken vaardigde een verordening uit, waardoor het verkrijgen van het Duitsche staatsburgerschap in den Elsas, Lotharingen en Luxemburg werd geregeld. Elsassers, Lotharingers en Luxemburgers van Duitsche afstamming ontvangen van rechtswege het staatsburgerschap, wanneer zij worden opgeroepen voor de weermacht of dienst nemen bij de Waffen-S.S., of erkend worden als beproefde Duitschers. Dit staatsburgerschap strekt zich in het algemeen ook uit tot de vrouw en de minderjarige kinderen. Personen van Duitsche afstamming, die volgens deze bepalingen niet in aanmerking voor het staatsburgerschap kunnen komen, kunnen het staatsburgerschap in speciale gevallen voorloopig voor den tijd van tien jaar verkrijgen. Wordt het staatsburgerschap niet binnen deze termijn ingetrokken, dan blijven zij dit behouden. (Arch. d. Gegenw.)

(V. b. Elsas 4486 A.; Lotharingen 4486 A.; Luxemburg 4877 D.)

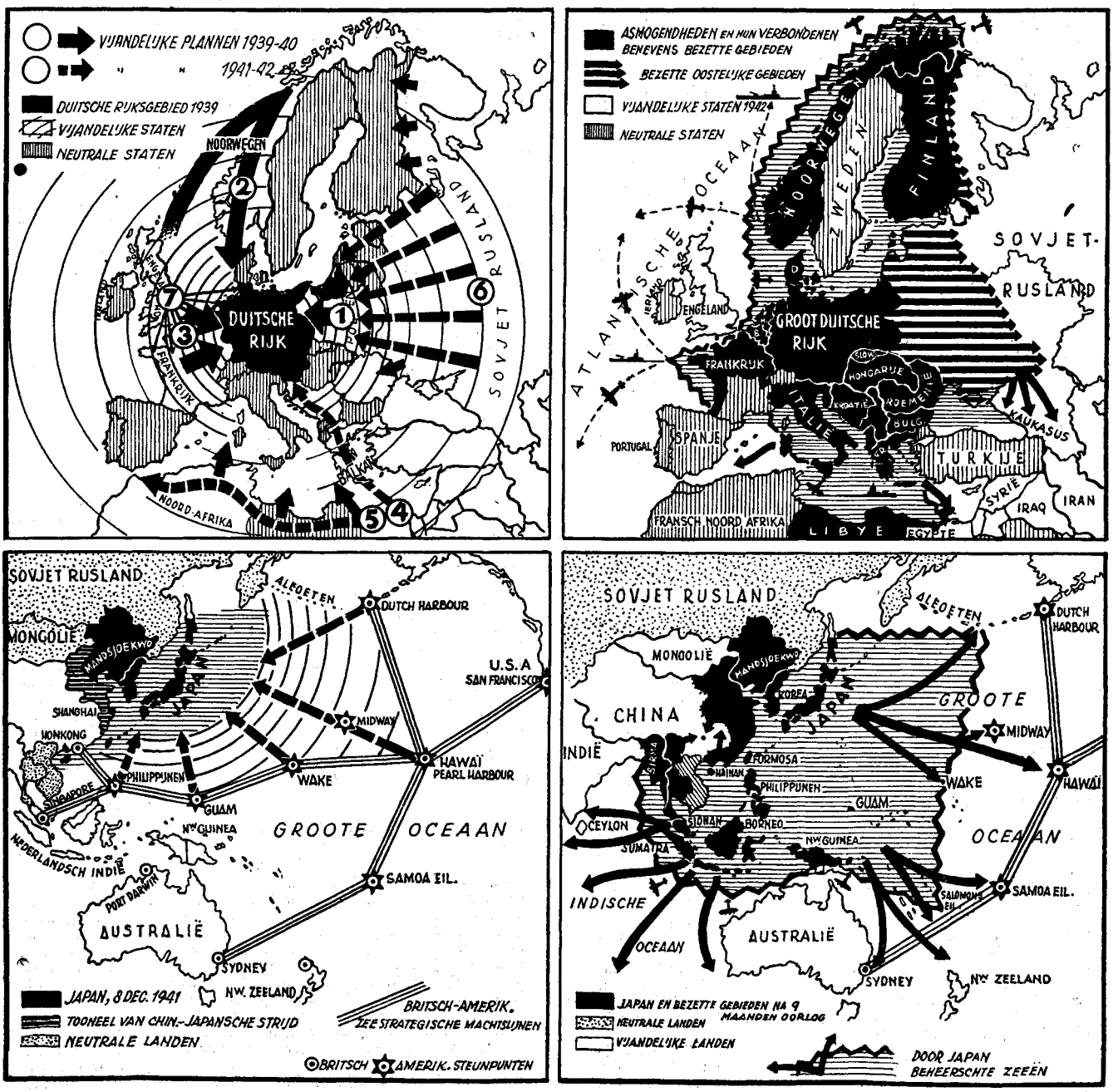
A. NEDERLAND. — Hervorming van het procesrecht.

Sept. — Een groote verbetering is ingevoerd in de Nederlandsche rechtspleging. Hierdoor is onze volksgemeenschap in haar geheel gebaat en zijn in het bijzonder de belangen van haar minst bedeelde leden in belangrijke mate gediend.

Reeds jarenlang toch, bestond er algemeene ergernis over de omslachtigheid en de hooge kosten, verbonden aan een gewoon proces in burgerlijke zaken, b.v. bij de invordering van kleine geldsommen. Thans heeft prof. mr. J. J. Schriecke, secretaris-generaal van het departement van justitie, aan dezen ouden wantoestand met een enkele pennestreek een einde gemaakt. Hoezeer het conservatisme bij een instituut als de Rechterlijke Macht meer dan een eeuw lang kan voortleven, moge blijken uit het feit, dat de wet op de „Regterlijke Organisatie" nog altijd op zeer belangrijke punten ongewijzigd heeft voortgeleefd sedert 1827. In het bijzonder gold dat ten aanzien van de bevoegdheid van onze rechtscolleges. De kantonrechters b.v. konden in het algemeen niet kennisnemen van geschillen boven de *f* 200 en zij mochten geen vonnis vellen, zonder hooger beroep, als de vordering meer beliep dan *f* 50. Alle eenigszins belangrijke rechtsgeschillen behoorden dus tot de competentie van de rechtbanken, met haar veel ingewikkelder en kostbaarder procedure. Ook de rechtbanken mochten op haar beurt slechts in hoogste ressort vonnis vellen als de waarde der vordering in hoofdsom een bedrag van *f* 400 niet te boven ging.

Er was na de Fransche revolutie blijkbaar een tweede niet minder belangrijke omwenteling van zaken noodig om nu, 115 jaren later, tot een moderniseering te geraken.

Op 25 Juli '42 werd een verordening onderteekend, welke werd afgekondigd in het Verordeningenblad van 15 Aug. '42. Daarmede zijn onze kantonrechters bevoegd verklaard alle geschillen te berechten tot en met *f* 500 en de rechtbanken zijn verder aangewezen voor de behandeling van alle rechtszaken daarboven en wel tot een som van *f* 1000 zonder mogelijkheid van hooger beroep. Deze verschuiving van geldelijke grenzen beteekent: sneller en goedkooper Nederlandsch recht. (Alg. Hbld.)

Vergelijkend overzicht van het machtsbereik der As-mogendheden.

(Kaart ontleend aan de Berl. Börsenzeitung)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Noworossisk bezet - De Terek bereikt - De Wolga ook ten Zuiden van Stalingrad bereikt - 108.000 br.t. Anglo-Amerikaansche handelstonnage tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 6 Sept. — Het Opperbevel der Weermacht maakt bekend:

De land- en zeevesting Noworossisk, de laatste oorlogshaven van belang, die nog was overgebleven voor de Bolsjewistische Zwarte-Zeevloot, is gevallen. Würtembergische, Badensche, Frankische en Hessische divisies hebben, met medewerking van formaties Roemeensche cavalerie, in dagenlang durende, zware vestinggevechten onder de moeilijkste terreinomstandigheden, dit trotsche wapensucces bevochten. De buit is nog niet te overzien.

De beteekenis van de heden door de Duitsche troepen bezette stad Noworossisk blijkt, aldus D.N.B., duidelijk uit de volgende feiten: De Kaukasische kust van de Straat van Kertsj tot aan de grens ten Zuiden van Batoem is arm aan natuurlijke havens. De Zemeskaja- of Noworossiskbaai wordt aan de Westzijde gevormd door lage zandduinen, terwijl de uitgestrekte Oostkust uit heuvels, die tot 600 meter hoog zijn, bestaat. De baai heeft een diepte van 27 meter en is het geheele jaar ijsvrij. De haven van Noworossisk was steeds van groote beteekenis als oorlogs- en handelshaven. Tegenover de stad strekken zich groote kadewerken en ligplaatsen voor oceaanschepen uit. Daar bevinden zich elevators en oliereservoirs. De goederenomslag bedroeg jaarlijks gemiddeld 2.5 millioen ton, voornamelijk aardolie, hout, graan en cement. De stad Noworossisk telt meer dan 100.000 inwoners. Er is een omvangrijke wapenindustrie gevestigd, o.a. voor kanonnen, granaatwerpers, munitie, watervliegtuigen en vliegbooten, auto's en motoren. Van Noworossisk loopt een autoweg langs de kust naar Toeapse. Tijdens de revolutie van 1918 werd een deel van de Russische Zwarte-Zeevloot in de haven tot zinken gebracht, om inbeslagneming door de Duitschers te ontgaan.

7 Sept. — In den slag om Stalingrad hebben Duitsche en Roemeensche troepen in zware gevechten opnieuw terrein gewonnen. De vijand hernieuwde met gebruikmaking van sterke infanterie- en gepantserde formaties zijn hevige ontlastingsaanvallen uit Noordelijke richting op de Duitsche grendelstelling. Alle aanvallen werden bloedig afgeslagen en 108 vijandelijke pantserwagens vernield. Pantserwagens en gemotoriseerde infanterie-divisies, gesteund door afdeelingen vliegtuigen en luchtdoelgeschut, hebben hierin een beslissend aandeel. De luchtmacht deed overdag en des nachts aanvallen op de stad. Bovendien werden in den loop van den nacht vliegvelden ten Oosten van de Wolga gebombardeerd.

Ten Noordwesten van Medyn zijn herhaalde vijandelijke aanvallen, deels in tegenaanval, afgeslagen.

Ten Zuiden van het Ilmenmeer mislukten plaatselijke Sovjetaanvallen. Ten Zuiden van het Ladogameer werden eveneens verscheiden vijandelijke aanvallen met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. Bij een tegenaanval werden vijandelijke strijdkrachten ingesloten en vernietigd. De bolsjewisten verloren hierbij ruim 1200 man aan dooden.

8 Sept. — In de moeilijke gevechten om de land- en zeevesting Noworossisk zijn bij buitengewoon zware bloedige verliezen van den vijand tot dusver 6758 gevangenen gemaakt. Naast talrijk oorlogsmaterieel zijn volgens tot dusver ontvangen berichten 14 pantserauto's, 90 kanonnen van allerlei aard, een pantsertrein en talrijke schepen buitgemaakt.

De Terek bereikt. — Aan de Terek zijn bij een mislukten tegenaanval van den vijand 65 van de 100 Sovjetpantserwagens vernield. Jachtvliegers schoten uit vijandelijke vliegerformaties, welke ingrepen, 27 vliegtuigen neer.

In het vestinggebied van Stalingrad namen Duitsche troepen ondanks hardnekkigen tegenstand nog meer heuvelstellingen. Sterke formaties vliegtuigen steunden de gevechten van het leger. De Wolgabruggen ten Zuiden van de stad werden overdag en des nachts gebombardeerd.

In den centralen sector van het Oostelijke front hadden slechts plaatselijke gevechten plaats.

Aan het omsingelingsfront van Leningrad werden verscheidene vijandelijke aanvallen, voor een deel door tegenstooten, met medewerking van de luchtmacht afgeslagen.

9 Sept. — „Bij het stormenderhand nemen van een beheerschende hoogte ten Zuidoosten van Noworossisk zijn meer dan duizend gevangenen gemaakt en 27 stukken geschut, een gepantserde trein en veel ander oorlogsmaterieel buitgemaakt."

In het vestinggebied van Stalingrad braken pantsertroepen door hardnekkig verdedigde vijandelijke stellingen en namen in verbitterde gevechten onmiddellijk ten Westen van Stalingrad gelegen beheerschende hoogten. Gedurende den nacht werden de stad en Sovjetvliegvelden ten Oosten van de Wolga gebombardeerd.

In het gebied van Rzjev hadden ook 8 Sept. geen groote gevechtshandelingen plaats. Van 30 Juli tot 6 September zijn hier door het leger en de luchtmacht 2126 Sovjet-pantserwagens vernietigd.

10 Sept. — Ten Zuidoosten van Noworossisk zijn in het met kazematten versterkte gevechtsterrein opnieuw heuvels veroverd. Zware artillerie van het leger bracht aan de kust van de Zwarte Zee vijf transportschepen tot zinken.

Aan de Terek wierp een Duitsche gevechtsgroep van een pantserdivisie den met geconcentreerde krachten aanvallenden vijand terug, drong in de vijandelijke artilleriestellingen door en vernielde batterijen.

In het vestinggebied van Stalingrad werden met steun van de luchtmacht nog meer krachtig versterkte en taai verdedigde versterkingswerken genomen. Bij den afweer van krachtige afleidingsaanvallen werden 59 Sovjet-vechtwagens vernield. Gevechtsvliegtuigen bombardeerden havenwerken en ravitailleeringskampen te Astrakan. Nachtelijke aanvallen waren gericht tegen vliegvelden ten Oosten van de Wolga.

In het gebied van Rzjev hervatte de vijand zijn aanvallen met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten. Zij werden in samenwerking met de luchtmacht in hevige gevechten afgeslagen. Daarbij werden 77 vijandelijke vechtwagens vernietigd.

Ten Zuiden van het Ladogameer en aan het omsingelingsfront van Leningrad stortten meerdere aanvallen der bolsjewisten ineen. Bij vergeefsche pogingen van den vijand om de Newa over te steken, werden 36 vijandelijke schepen vernietigd.

De Wolga ook ten Zuiden van Stalingrad bereikt. — 11 Sept. — Bij Noworossisk en in het gebied aan de Terek nemen de aanvallen van de Duitsche en verbonden troepen, in zware gevechten, verder toe.

In het gebied rondom Stalingrad duurt de slag voort. Tijdens felle gevechten werden de verdedigingswerken ten Zuiden van de stad doorbroken en werd ook in dit gebied de Wolga bereikt. Ontlastingsaanvallen van den vijand mislukten. Formaties gevechtsvliegtuigen ondernamen hevige aanvallen op de zwaartepunten van den vijandelijken tegenstand en bombardeerden troepenconcentraties van de bolsjewisten.

Overzicht. — 12 Sept. — Ondanks den verrassend sterken tegenstand hebben de Duitsche troepen in den strijd om Stalingrad nieuwe heuvelstellingen veroverd. Deze heuvelstellingen zijn voor de voortzetting der operaties van het grootste belang. Zij vergemakkelijken de aanvallen op de sleutelstellingen van het door de bolsjewisten met de modernste middelen aangelegde verdedigingssysteem. De gevechten in het gebied van Stalingrad behooren tot de felste en verbitterdste van dezen oorlog. Beide partijen zijn er zich van bewust, dat het om meer gaat dan om de verovering van een stad. Het is geen belegering in den gebruikelijken zin, daarvoor zijn de afstanden, waarover zich de operaties uitstrekken, ook te groot. De stad zelf strekt zich reeds over een afstand van 30 km. aan den Wolga uit en de afmetingen van het eigenlijke slagveld zijn nog veel grooter.

De Duitsche troepen zien zich geplaatst tegenover een front, dat ondanks den ongewoon zwaren tegenstand langzaam wordt ingedrukt. Voor het grootste deel strijden de Duitsche en verbonden troepen reeds in den binnensten verdedigingsgordel van de stad.

Tevergeefs trachten de bolsjewisten door massale aanvallen op het in het Noorden, tusschen Don en Wolga, gevormde afweerfront het voortschrijden der operaties te verhinderen. Pas de laatste dagen wordt van deze aanvallen op groote schaal melding gemaakt en het is dan ook aan te nemen, dat zij worden ondernomen door reserves die pas kort geleden daar ter plaatse zijn opgesteld. Het is natuurlijk niet te zeggen, vanwaar deze reserves zijn gekomen, doch het is niet onmogelijk, dat de verplaatsing er van een vermindering van de kracht der bolsjewistische aanvallen in andere deelen van het front tengevolge heeft.

Kenmerkend voor de gevechten, die op het oogenblik aan het Oostelijk front worden geleverd, is het groote aantal pantserwagens, dat de bolsjewisten dagelijks moeten inboeten. Hieruit blijkt niet alleen, dat de bolsjewisten door een massaal gebruik van dit wapen trachten de krijgskansen te keeren, doch tevens, dat de afweer tegen dit wapen uitstekend functionneert. Omtrent de gevechten in het Kaukasusgebied toonen militaire kringen zich nog steeds uiterst zwijgzaam. Het ontbreekt echter niet aan aanwijzingen, dat ook hier de operaties een gunstig verloop hebben. Aan de Terek, welke rivier reeds op een niet nader genoemde plaats is overschreden, wordt thans een strijd gevoerd om de bruggehoofden. Volgens sommige berichten hebben de bolsjewisten in de Kaukasische gebieden militaire commissarissen benoemd, waaruit kan blijken, dat Moskou er rekening mede houdt, dat deze gebieden eerlang buiten het be-

reik van het centrale gezag zullen komen te liggen. Door de inneming van Noworossisk is een nieuwe faze in den strijd in dit gebied ingetreden. Ook van militaire zijde acht men den val van Noworossisk een wapenfeit van den eersten rang, dat ten gevolge zal hebben, dat de Duitsche troepen in die gebied thans weer sneller zullen kunnen oprukken. De inneming van Noworossisk brengt echter nog een andere consequentie met zich mede, n.l. dat de bolsjewisten thans hun laatste en belangrijkste vlootsteunpunt aan de Zwarte Zee verloren hebben. Voor zoover men dit beoordeelen kan, meent men te Berlijn, dat de havens van Toeapse, Soechoem en Batoem niet geschikt zijn om oorlogsschepen op te nemen. Men vraagt zich daarom af, wat er met de Zwarte Zee-vloot, die vrij aanzienlijk is en tot het laatste oogenblik actief aan de verdediging van Noworossisk heeft deelgenomen, zal gebeuren. Het eenige wat men op het oogenblik van deze vloot weet is, dat zij na den val van de havenstad in volle zee is verdwenen.

DE ZEEOORLOG.

7 Sept. — In een extra-bericht is medegedeeld, dat Duitsche duikbooten aan de Oostkust van Amerika, op den Atlantischen Oceaan en voor de Westkust van Afrika in zware gevechten 17 in konvooi of alleen varende schepen met een gezamenlijken inhoud van 108.000 ton tot zinken hebben gebracht.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

7 Sept. — In de centrale zone van het front is een gevecht geleverd, waarbij den vijand gevoelige verliezen werden toegebracht.

8 Sept. — In Noord-Afrika wierpen Duitsche gevechtsvliegtuigen voltreffers op vijandelijke vechtwagens en automobielkolonnes, zoomede op Britsche vliegvelden ten Zuiden van Alexandrië en in het gebied van Suez.

10 Sept. — Op 9 Sept. viel er aan het Egyptische front geen enkele gevechtshandeling van beteekenis voor.

11 Sept. — In het Engelsche Lagerhuis deelde Churchill mede, dat de Engelschen 80.000 man verloren en een gebied met een lengte van 450 km. moesten opgeven. De voorraden en brandstofopslagplaatsen en het grootste deel van het oorlogsmaterieel vielen in handen van den tegenstander, zoodat er, zooals Churchill zelf verklaarde, een geheel nieuw leger moest worden opgesteld. Het tegenwoordige 8ste leger heeft aldus met de troepen van eenigen tijd geleden bijna alleen den naam gemeen.

DE LUCHTOORLOG.

7 Sept. — Na enkele overdag ondernomen storingsvluchten deden afdeelingen der Britsche luchtmacht in den afgeloopen nacht een aanval op West-Duitschland. In woonwijken van verscheiden plaatsen, vooral van Duisburg, ontstonden materieele schade en schade aan gebouwen. 11 der aanvallende vliegtuigen werden neergeschoten. Zeven andere vliegtuigen verloor de vijand bij vluchten naar het bezette gebied in het Westen.

Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben voor den oorlog belangrijke doelen in Zuid- en Midden-Engeland en havenwerken aan de Noordoostkust van Engeland met zware bommen bestookt.

9 Sept. — Van 28 Augustus tot 8 September heeft de Britsche luchtmacht 252 vliegtuigen verloren, waarvan 120 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In dezelfde periode gingen in den strijd tegen Engeland 59 Duitsche vliegtuigen verloren. Gevechtsvliegers hebben wapenfabrieken en militaire installaties aan de Zuidkust van Engeland en in Midden- en Oost-Engeland aangevallen. Een Britsch motorschip van 300 ton werd door bomtreffers tot zinken gebracht.

10 Sept. — Naar van militaire zijde verluidt, hebben Sovjetbommenwerpers in den afgeloopen nacht ondoeltreffende storingsvluchten uitgevoerd boven Oost-Duitschland. Enkele vliegtuigen deden aanvallen op Hongaarsch gebied. De aanvallen hebben slechts geringe schade veroorzaakt.

11 Sept. — Na afzonderlijke storingsvluchten overdag, die geen resultaat hadden, vielen formaties van de Britsche luchtmacht in den afgeloopen nacht verscheidene plaatsen in West-Duitschland aan. Vooral in woonwijken van de stad Düsseldorf ontstonden talrijke branden, terwijl schade aan gebouwen werd aangericht. De burgerbevolking leed verliezen. Volgens de tot dusverre ontvangen berichten schoten nachtjagers en luchtdoelartillerie 31 der aanvallende vliegtuigen neer.

(Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5235 A.)

A. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Nieuwe Britsche aanval op Madagascar. — Vichy, 11 Sept. (D. N.B.) — De Engelsche aanval op Madagascar is voortgezet met een actie tegen de Westelijke — d.w.z. de tegenover de Afrikaansche kust gelegen — havens. Op 10 September zijn Engelsche strijdkrachten op verscheidene plaatsen aan land gegaan. Volgens Reuter zijn gelijktijdig de volgende havens aangevallen: Majoenga, Ambaja op 200 km. ten Zuiden van Diego Suarez, alsmede Morondava op 550 km. ten Zuiden van Majoenga. Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken verklaarde tevoren, dat Engeland en de Vereenigde Staten zijn overeengekomen, „zoo noodig" verdere militaire operaties op Madagascar te ondernemen.

Te Vichy is hierover officieel medegedeeld: „Na een vergeefsche landingspoging van Gaullistische strijdkrachten op 8 September op 15 kilometer ten Noorden van Majoenga op Madagascar hebben Britsche strijdkrachten een aanval ondernomen, even ongerechtvaardigd, als die op Diego Suarez. De aanval was gericht tegen verscheidene havens aan de Westkust. Een groote vloot, die over aanzienlijke middelen beschikte, op zijn minst even groot als indertijd bij Diego Suarez, heeft op 10 September bij het aanbreken van den dag Majoenga aangevallen, de grootste haven aan de Westkust van Madagascar, verder Ambaja, 200 km. ten Zuiden van Diego Suarez en Morondava, 550 km. ten Zuiden van Majoenga. Alleen reeds bij Majoenga telde men 18 schepen. De Britsche luchtmacht is op zijn minst 160 km. diep het binnenland van het eiland ingevlogen.

Volgens den Britschen berichtendienst heeft Churchill in het Lagerhuis medegedeeld, dat drie plaatsen aan de kust van Madagascar zijn ingenomen. De verliezen zijn „gering". Churchill zeide, dat Britsche, Zuid-Afrikaansche en Oost-Afrikaansche troepen, alsmede Zuid-Afrikaansche luchtstrijdkrachten aan deze operaties deelnamen.

Voorts wordt uit Tokio gemeld, dat voor de kust van Mozambique een Britsche koopvaarder van 10.000 br.t. door een Japansche duikboot tot zinken is gebracht. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5172 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

De strijd op Nieuw-Guinea. — Sjanghai, 8 Sept. (D.N.B.) — Het communiqué uit het hoofdkwartier van MacArthur bevestigt op 8 September volgens den oproep te Canberra, dat de Geallieerde strijdkrachten op Nieuw-Guinea zijn teruggeworpen door de Japansche troepen, die bij Kokoda zijn opgedrongen tot de voorste verdedigingslinie.

Voorts meldt het legerbericht van MacArthur, dat 26 zware Japansche bommenwerpers een aanval op Port Moresby hebben gedaan.

Sjanghai, 10 Sept. (D.N.B.) — De positie van de Australische troepen op Nieuw-Guinea is volgens Radio-Canberra op bedenkelijke wijze slechter geworden, daar het den Japanschen troepen is gelukt bij Isoki en Mioia een omtrekkende beweging te maken langs de Australische stellingen, terwijl andere Japansche troepen door de Australische linies heen konden breken. Bij Kokoda in het Owen Stanley-gebregte is een strijd van man tegen man ontstaan.

De strijd in China. — Hankau, 10 Sept. (D.N.B.) — Volgens een officieel bericht van het Japansche expeditieleger in Centraal-China staat het z.g. „zomeroffensief" van Tsjiang Kai-sjek vlak voor de totale ineenstorting. De Japansche kolonel Iwasaki, leider van de persafdeeling van het Japansche leger in China, heeft volgens O. F. I. de balans opgemaakt van de operaties, die zich gedurende de maanden Juni, Juli en Augustus in de provincies Tsjekiang en Kangsi hebben afgespeeld. De Chineezen hebben 36.000 gesneuvelden, 10.000 gevangenen en een groote hoeveelheid oorlogsmaterieel verloren. De Chineesch-Amerikaansche vliegvelden van Tsjoetsjau en Lingsjoei werden door de Japansche strijdkrachten vernield, waardoor eventueele luchtaanvallen op Japan ten zeerste worden bemoeilijkt.

Overzicht. — Tokio, 4 Sept. (D.N.B.) — In het militaire weekoverzicht van het D.N.B. betreffende de oorlogssituatie in Oost-Azië wordt gemeld, dat alle teekenen er op wijzen, dat de Japansche oorlogsleiding zich op alle voorname punten der Oostaziatische fronten in het stadium van actieve voorbereiding bevindt. Dit geldt niet minder voor het front tegen Britsch-Indië als voor de fronten in China en tegen Australië. Het is opvallend, dat de militairen vooral zwijgen over de bewegingen aan de Westelijke grens van Birma. Duidelijker treedt echter Japans streven in China in de naaste toekomst naar voren. Hier zijn de operaties na een korten tijd van betrekkelijke rust weder in vollen gang gekomen.

De Japanners hebben na de beëindiging van hun operaties in de provincies Tsjekiang en Kiangsi een hergroepeering van hun troepen uitgevoerd, terwijl de fronten verkort werden. Deze maatregelen wijzen op een nieuwe aanvalsconcentratie tegen Tsjoengking. Opmerkelijk is het, dat sedert het begin der nieuwe operaties, die nog geen inzicht geven in de jongste strategische plannen, de Tsjoengking-afdeelingen zich voortdurend in terugtrekkende beweging bevinden, meestal onder vermijding van eenig contact met den tegenstander. Dit feit is een bewijs te meer voor de juistheid van de door hooge Japansche instanties reeds vaak geuite meening, dat niet alleen de kwaliteit der Tsjoengking strijdkrachten sterk achteruit gaat, doch dat ook steeds duidelijker oorlogsmoeheid merkbaar wordt.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5236 A.)

A. **Vrijwilligers strijden aan het Oostfront tegen het bolsjewisme. —**
Sept. — Op 29 Juni werd door het Hoofdkwartier van den Führer bekend gemaakt, dat, zooals in een speciaal bericht is bekend gemaakt, het in Februari van dit jaar aan het 2e, speciaal voor den aanval geschoolde Sovjet-Russische leger, alsmede aan deelen van het 52ste en 59ste Sovjet-leger was gelukt, een diepe bres in het Duitsche afweerfront te slaan, door over de bevroren Wolchowrivier vooruit te stooten. Onder bevel van den generaal der cavalerie Lindemann hebben eenheden van het leger en der Waffen-S.S., waaronder ook formaties Spaansche, **Nederlandsche** en Vlaamsche vrijwilligers, in aanzienlijke mate ondersteund door de luchtvloot van Generaloberst Keller, na maandenlange verbitterde gevechten onder de moeilijkste weers- en terreinomstandigheden, deze vijandelijke troepen eerst van hun achterwaartsche verbindingen afgesneden, vervolgens steeds meer tezamengedrongen en thans voorgoed vernietigd.
Aan **„Het Nationale Dagblad"** ontleenen wij thans een correspondentie van den Nederlandschen S.S.-P.K., W. Vergracht, welke afschildert hoe de Nederlandsche vrijwilligers zich in dezen titanenstrijd hebben onderscheiden.
S.S.-P.K. . . . Als in den laten avond van den 28sten Juni een Sondermeldung uit het hoofdkwartier van den Führer door den aether snelt en den luisteraars, tot zelfs in de voorste linies van het uitgestrekte Oostfront, in sobere bewoordingen mededeeling doet van de nieuwe trotsche overwinning der Europeesche wapenen op die der Sovjets, bevinden wij ons juist in den commandopost van den regimentskommandeur van het Vrijwilligerslegioen Nederland, een S.S.-Obersturmbannführer. Alles is hier plots in rep en roer, als gold het den hoogsten graad van alarm. Uitbundige blijdschap, gemengd met gerechtvaardigden trots, straalt eensklaps van de gezichten onzer dappere Nederlandsche vrijwilligers. Nu deze eervolle vermelding hun via de radio de belooning brengt voor hun onvermoeiden en zelfopofferenden inzet hier in het Oosten, voor de vele weken van harden strijd. Het is een historisch oogenblik, trotsch en ontroerend tegelijk, als de kommandeur, omstuwd door zijn jongens, met een van vreugde stralend gezicht van den stormman aan het apparaat de melding in ontvangst neemt, welke ook voor hem, die immer het legioen tot dit succes heeft geleid, de hoogste erkenning beteekent. De melding klinkt ietwat stotterig-onbeholpen, onze kameraad struikelt zoo hier en daar over zijn woorden, maar dat geeft alles vandaag niets. „Sondermeldung over het Legioen" is van nu af het parool. Al het andere is onbelangrijk. In het geïmproviseerde nachtbivak, diep weggedoken in het moerasbosch, bij de bataljons en compagnieën, is het feest vanavond, feest tot diep in den nacht. In den commandopost houdt de kommandeur met een der P.K.-mannen, die den opmarsch van het legioen hebben meegemaakt, een tweegesprek. Hij onderwerpt zich gedwee aan het salvo van vragen, dat de verslaggever op hem afvuurt. Eerst dan kan ook hier op de overwinning gedronken worden . . .

NEDERLAND

In groote trekken schildert ons de kommandeur nogmaals — het is thans immers geschiedenis geworden — de doelstellingen van de bolsjewieken aan het Wolchowfront. Onder den inzet van sterke strijdkrachten moest het Duitsche afweerfront doorbroken worden, waardoor de omsingeling van Leningrad teniet zou worden gedaan en de daar liggende Duitsche troepen ingesloten. Reusachtige reserves aan menschen en materiaal werden daartoe samengetrokken. Dit grootsch-opgezette offensief strandde evenwel op de heldhaftige Duitsche verdediging, die tenslotte de overwinnings-illusies van maarschalk Timosjenko in een zware nederlaag der Sovjets deed verkeeren. Het Nederlandsche Legioen heeft aan dezen succesvollen afweerstrijd een zeer belangrijk aandeel gehad, eerst bij het opvangen van den vijandelijken stoot in den barren winter, daarna bij het terugdringen en murw maken van de bolsjewieken na het sluiten van den omsingelingsring en tenslotte bij den vernietigingsslag, dus bij de zoojuist beëindigde operaties.
Het Legioen was daarbij voortdurend in verbitterde gevechten gewikkeld met de 19e Siberische gardisten-divisie, die buitengewoon goed uitgerust was voor den strijd tijdens den winter, zoowel als in het moeras. „Wij zijn er echter in geslaagd" — er ligt trots in de stem van den kommandeur — „dezen tegenstander, ondanks nagekomen versterkingen, tot den laatsten man te vernietigen of gevangen te nemen. Meer dan 3500 man, onder wie een luitenant-kolonel, 3 majoors en 142 lagere officieren werden allen door het Legioen gevangen genomen; 66 stukken geschut, 210 machinegeweren, 50 granaatwerpers en bijna 400 vrachtauto's vormden onzen buit bij het opruimen van den Wolchow-„Kessel", terwijl het aantal dooden van den vijand niet bij benadering is aan te geven; het moet echter een veelvoud zijn van het aantal gevangenen en overloopers."
„Dus u is wel tevreden over onze jongens?" „En of!" — is het ondubbelzinnige antwoord. „Nadat mijn Hollanders zich tijdens den winter en het voorjaar reeds goede soldaten in de verdediging hadden getoond, hebben ze zichzelf bij de laatste aanvalsondernemingen overtroffen. Ik ben er trotsch op aan de spits van zulke soldaten te mogen strijden. Ik kan wel zeggen, dat de inzet van het Legioen plaats had onder de moeilijkste klimatologische omstandigheden. Uw vrijwilligers moesten hier — behalve tegen een arglistigen vijand — vechten tegen tal van andere onbarmhartige machten, zooals vorst, sneeuw en ijs en later moeras en muskieten. Ik geloof niet, dat de strijd ergens aan het Oostfront zwaarder kan zijn geweest. De opmarsch door oerwoud en moeras, waar men vaak tot over de knieën in de modder wegzakte, heeft aan leiding zoowel als aan manschappen de zwaarste eischen gesteld. Alles, wat noodig was voor den strijd en de verzorging van den troep, moest door de mannen zelf meegesleept worden. En de eene reeks bunkers was nog niet genomen of het knalde reeds weer uit een volgende linie.
Alle drie bataljons hebben zich in zelfopofferenden inzet onvergankelijken soldatenroem geoogst en het zou onrechtvaardig zijn, als ik er hier één speciaal zou noemen. Vele staaltjes van persoonlijke dapperheid hebben de jongens ten beste gegeven, doch het is onmogelijk ze hier alle te noemen. Ik hoop Uw dappere kameraden echter spoedig hun zeer verdiende onderscheidingen te kunnen overhandigen.
Verliezen? Ja, we hebben ze gehad. In diepen eerbied herdenken wij onze dooden. Nimmer zullen wij vergeten, dat onze overwinning in feite hun overwinning is." Even valt een stilte; dan vindt het gesprek voortgang. We weten, dat de Obersturmbannführer vloeiend Russisch spreekt. Tientallen malen reeds hoorden wij hem gevangenen en overloopers ondervragen. En wij vragen verder. „Mijn talenkennis", aldus de kommandeur, „heeft mij bij dezen inzet groote diensten bewezen. Menigmaal heb ik, aan de hand van verklaringen van gevangen genomen Sovjetrussen, mijnenvelden uit den weg kunnen ruimen, die anders zeker slachtoffers zouden hebben gekost. Ook was ik daardoor steeds tamelijk goed georiënteerd over de sterkte en de plannen van den vijand. Wat de strijdwijze der bolsjewieken betreft, deze is — steeds werd me dat opnieuw bevestigd — zooals men van Aziaten niet anders verwachten kan: gemeen en verraderlijk . . .
Onwillekeurig spreken wij den Obersturmbannführer over den ideëelen achtergrond van den inzet der Germaansche vrijwilligerslegioenen aan het Oostfront en over de beteekenis daarvan voor het Nederlandsche volk. „Door den strijd, dien hier de beste zonen van uw volk aan de zijde van Duitschland en zijn bondgenooten voeren, verwerft Nederland zich het recht aan een beter en gelukkiger Europa mee te bouwen."
We hebben aan deze woorden van den kommandeur niets toe te voegen. Maar een vraag zweeft ons toch nog op de lippen, een vraag, die ook velen in het vaderland geen rust zal laten: — Obersturmbannführer, wat gebeurt er thans verder met het Legioen?" „Het spijt me, dat ik U daarover niet kan inlichten. De beslissing daarover ligt uitsluitend in handen van den Reichsführer-S.S. Heinrich Himmler. Maar ik ben er van overtuigd, dat uw volksgenooten, mocht er van een nieuwe opgave hier in Sovjet-Rusland sprake zijn, zich den naam en faam waardig zullen toonen, die ze zich hier in zoo korten tijd hebben verworven."
Wij zijn den kommandeur dankbaar voor zijn woorden over ons Legioen, woorden, die haar beteekenis eerst recht krijgen, als men het leven kent van den man, die ze sprak. Voor de derde maal in zijn leven is de thans 48 jaren tellende Obersturmbannführer, die reeds voor den wereldoorlog zijn militaire loopbaan als beroepsofficier begon, thans tegen het bolsjewisme ten strijde getrokken. Eerst in het Wit-Russische leger na den wereldoorlog, tijdens de vrijheidsoorlogen der Baltische landen en thans weer sedert 22 Juni 1941 aan het Oostfront. Als politiek soldaat van den Führer leidde hij tijdens den „Kampfzeit" der nationaal-socialistische beweging drie jaar een S.A.-Standarte, later een S.A.-brigade. Sedert 1935 bevindt hij zich in de rij der S.S., en maakte o.m. deel uit van den persoonlijken staf van den Reichsführer-S.S. Begin April benoemde Himmler hem tot regimentskommandeur van het „Legioen Niederlande", als opvolger van S.S.-Oberführer Reich.

(V. b. Ned. vrijwilligers n. h. Oostfront 5038)

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Landdag van het Medisch Front - Installatie van den raad voor de volksgezondheid - Eerste vormingskamp. —**
Utrecht, 12 Sept. — Bij gelegenheid van de installatie van den Raad van Volksgezondheid heeft het Medisch Front een landdag gehouden, waarop, naast verschillende andere sprekers, ook de leider der N.S.B., ir. Mussert, het woord heeft gevoerd. Spr. schetste in groote lijnen het werk, dat op het gebied der Volksgezondheid zal moeten worden gedaan.
Er zullen zes groote arbeidsgemeenschappen zijn: Landstand,

Arbeidsfront, Volkszorg, Overheidsdienaren, Kultuur en Opvoeding en Onderwijs. Het principe daarbij is dat ieder zijn werk moet doen als een taak voor het volk in zijn geheel.
De volkszorg laat zich onderscheiden in de volksgezondheid in engeren zin en in het werk van den Nederlandschen Volksdienst. Zij omvat allen, die werken voor de gezondheid van het volk en voor sociale verbeteringen in de toestanden: doktoren, verpleegsters, apothekers en alle sociale werkers en werksters. Het doel is, de sociale toestanden van het volk omhoog te brengen.

Gij moet, aldus Mussert tot de landdagbezoekers, de volksgezondheid omhoog brengen. De stand daarvan was niet slecht en is gelukkig nog niet slecht. Zij was in 1939 bevredigend. Wanneer wij weten, hoe er van 1930 af honderdduizenden werkloozen zijn geweest, die van een minimum moesten leven, hoewel er in alle opzichten overvloed was in dit land, wanneer wij bedenken, dat zij vele ontberingen hebben moeten doorstaan en dat toch onze volksgezondheid op een hoog peil is gehandhaafd, dan kunnen wij ons voorstellen, hoe eens de volksgezondheid zal kunnen zijn.

Ir. Mussert noemde daarop enkele cijfers over de zuigelingensterfte en de t.b.c., waaruit blijkt, dat Nederland ten aanzien van het eerste, de beste plaats inneemt en ten aanzien van de t.b.c. de beste na Nieuw-Zeeland.
Er is in ons land op het gebied van de volksgezondheid veel gepresteerd en daarvoor onze groote achting en waardeering. Er kan dus veel bedorven worden en daarom zal de verdere opbouw met groote zorgvuldigheid moeten geschieden. Bovendien heeft men onder democratisch regiem gewerkt met groote moeilijkheden. De krachten waren versnipperd en er werd van de overheid weinig steun ontvangen.

Volgens de statistiek werd b.v. 100 millioen beschikbaar gesteld aan onderwijzers om de kinderen lezen en schrijven te leeren, terwijl in hetzelfde tijdvak slechts 12.000 gulden kon worden gevonden voor den gezondheidsraad. Wie vroeger durfde spreken over rassenkwesties was meteen onmogelijk en het probleem van de voortplanting van minderwaardigen kon hoogstens theoretisch worden behandeld, alles terwille van de vrijheid, gelijkheid en broederschap.
Ir. Mussert legde er den nadruk op, dat de staat een normaal gezin ondersteunde met ƒ 14.— tot hoogstens ƒ 18.— per week, terwijl aan een krankzinnige ƒ 20.— per week werd besteed bij misdadigen aanleg tot ƒ 24.— verhoogd. Nergens vindt men in de groote steden woningen, waar groote gezinnen met bijvoorbeeld acht kinderen behoorlijk kunnen leven.

Mussert besprak vervolgens de volksgezondheid in verband met den nieuwen tijd, die onder de meest ongunstige omstandigheden begint. In de eerste plaats is er deze wereldoorlog, die door de krachten van den ouden tijd is ontketend. Deze oorlog past een selectie toe in de verkeerde richting, want niet de zieken en zwakken en ouden van dagen, maar de sterke jonge kerels vallen met tienduizenden en honderdduizenden. In de tweede plaats worden de materieele omstandigheden steeds moeilijker. Wij moeten dus roeien met de riemen, die we hebben. Wij dienen uit te gaan van de voedselportie, die ons gegeven wordt.
„Wist u", zoo vroeg Mussert zijn toehoorders, „dat de verpleegden in de krankzinnigen-gestichten grootere rantsoenen hebben, dan werkende menschen? Als die rantsoenen gelijk gemaakt worden dan geloof ik dat we toch aan onzen plicht tegenover het volk volledig hebben voldaan." In het zelfde verband noemde spr. het een schandaal, dat verpleegsters, die de gevaarlijkste gevallen van open t.b.c. hebben te behandelen, geen extra-rantsoenen krijgen.

Laten wij onze gedachten concentreeren op dit eene: hoe zorgen wij, dat wij de jeugd van Nederland, als toekomst van ons volk, zoo onbeschadigd mogelijk door dezen tijd heensleepen? Er zal scherper toezicht moeten komen op de zwem- en zonnebaden, die een heilzame werking kunnen hebben, maar die hier en daar ernstige, vooral geestelijke schade toebrengen aan de volksgezondheid. Voor de woningpolitiek en de huwelijkszorg is het van beteekenis dat vroege huwelijken en groote gezinnen worden bevorderd. Buitenechtelijke geboorten moeten niet worden aangemoedigd omdat de gezonde huwelijkspolitiek daardoor wordt geschaad. Het is noodig de aandacht te geven aan de bescherming van de meisjes van 15 tot 18 jaar, de ouders moeten verstaan dat de teugels strakker dienen te worden aangehaald. De sociale zorg voor moeder en kind zal door den Volksdienst worden behartigd, in samenwerking met de N.S.V.O. Mussert drukte tenslotte aan zijn toehoorders op het hart, dat er in oorlogstijd twee gevaren zijn: de toename van de t.b.c. en de toename van de venerische ziekten. Beide moeten zoo krachtdadig mogelijk worden bestreden.

Utrecht, 15 Sept. — Op den tweeden landdag van het Medisch Front heeft de leider der N.S.B. ingesteld den raad voor de volksgezondheid. Deze is een raad van advies van het hoofd van de afdeeling volksgezondheid van het hoofdkwartier der N.S.B., dr. Koenraad Keyer, en als zoodanig indirect ook een raad van advies op het gebied der volksgezondheid van den leider der N.S.B. zelve.

In dezen raad kunnen vanzelfsprekend slechts leden der N.S.B. worden benoemd. Twee groepen van leden zijn daarin te onderscheiden: de eerste groep omvat die leden der N.S.B. die een belangrijke sleutelpositie in den staat, in het openbare leven of in de beweging op het gebied der volksgezondheid bekleeden. Als zoodanig, derhalve ambtshalve, zijn benoemd: de directeur-generaal van de Volksgezondheid, dr. F. O. Bruyning, de president der Nederlandsche Artsenkamer, arts C. C. A. Croin, de president der Nederlandsche Apothekerskamer, apotheker J. Stam, het hoofd van den geneeskundigen dienst van het rijksarbeidsbureau, arts Th. Koch, het hoofd van de afdeeling volksgezondheid van den N.V.D., arts J. van Roon, het hoofd van den geneeskundigen dienst van den Nationalen Jeugdstorm, dr. Siestrop.

De tweede groep omvat die leden, die op grond van hun deskundigheid op een bepaald gebied van de volksgezondheid als zoodanig zijn benoemd. In deze kwaliteit zijn 13 September benoemd: dr. E. G. van 't Hoog, privaat-docent in de voedingsleer aan de universiteit te Amsterdam, om van advies te dienen in de vraagstukken der voedingsleer, Arts H. van der Upwich, om van advies te dienen in de vraagstukken der rheumatische ziekten. De heer Nachenius, hoofd van de afdeeling vorming der Nederlandsche S.S., om van advies te dienen in de vraagstukken van bevolkingspolitiek, ras- en erfelijkheidsleer, dr. Hardenberg, neuroloog-psychiater te Amsterdam, om van advies te dienen in vraagstukken betreffende de geestelijke volksgezondheid. De directeur-generaal der Volksgezondheid, Dr. F. C. Bruyning, die tevens tuberculosespecialist is, zal adviseeren op het gebied van de tuberculosebestrijding in ons land.
Dr. Van der Pas van het Medisch Front heeft een toelichting gegeven, waarin hij het volgende opmerkte:

De bestaande Gezondheidsraad is in zijn werkwijze en samenstelling een merkwaardig voortvloeisel van het democratisch-liberale tijdperk. De leider der N.S.B. heeft in zijn rede, op 21 Aug. 1942 op den Goudsberg in Lunteren gehouden over „den Nederlandschen Staat in het Nieuwe Europa", gezegd, dat na de Fransche revolutie de staat vrijwel geheel afstand deed van de volksleiding en op dat gebied een vacuum ontstaan is, dat op een liberaal-democratische wijze is opgevuld. De Gezondheidsraad is van deze opvulling een typeerend voorbeeld. Naar onze opvattingen zijn de volksgezondheid en de volkszorg primair taak van de speciale arbeidsgemeenschappen, die hiervoor reeds zijn opgericht en nog opgericht zullen worden, en van de beweging. Ook de Staat zal bij de volksgezondheidsbehartiging een belangrijke rol spelen, maar zijn rol wordt beperkt door bovenstaande twee factoren: de arbeidsgemeenschap en de beweging.

Toen de Gezondheidsraad werd opgericht, was er nog geen sprake van de arbeidsgemeenschappen, zooals daar zijn: de Artsenkamer, de Tandartsenkamer, de Apothekerskamer, de Nederlandsche Volksdienst enz. De Gezondheidswet van 1901 riep den centralen gezondheidsraad in het leven als een college, dat een leidend en adviseerend centrum zou zijn. Het zou het gansche gebied van de hygiëne onderzoeken, adviseeren en leiding geven aan de inspecteurs, ambtenaren der volksgezondheid. Deze gezondheidsraad had zijn zetel in Utrecht, en bestond met inbegrip van de hoofdinspecteurs der volksgezondheid, die ambtshalve lid waren, uit zeven leden, die door den minister van Binnenlandsche Zaken werden benoemd. Buitengewone leden konden aan den raad worden toegevoegd. De gewone leden genoten een vaste bezoldiging en oefenden zonder toestemming van den minister geen ander ambt of beroep uit. Deze gezondheidsraad is uitgegroeid tot een lichaam, dat 66 leden telt, van wie er 26 ambtshalve lid zijn.

De bedoeling van den wetgever was goed, maar in afwijking hiervan is in het tijdvak van 1901 tot 1920 van een leidende taak van den centralen gezondheidsraad niets terecht gekomen, aldus spr.

De inspectie van de volksgezondheid slaagde er dan ook in de leidende taak van den gezondheidsraad aan zich te trekken, wat tenslotte bij de gezondheidswet van 1919 werd vastgelegd. Nadat de Duitsche bezetting een feit geworden was, heeft de Gezondheidsraad een commissie ingesteld, die den naam gekregen heeft van Voedingsraad. Deze heeft tenslotte een Voorlichtingsraad in het leven geroepen, waarin een zeer prijzenswaardig initiatief wordt ontplooid. Een herziening van den status van den Voedingsraad is echter zeer gewenscht gebleken. De thans opgerichte raad voor de volksgezondheid nu is niet gedacht als een raad, welke in de plaats moet komen van den Gezondheidsraad, doch als een adviesraad voor den leider der N.S.B. Hij is dus een instantie der beweging en heeft ook dezelfde taak als de beweging op het gebied der volksgezondheid, n.l. de stuwende motor te zijn op het gebied der volksgezondheid, voortdurend de impulsen te geven, die voortkomen uit het volksleven en de beweging zelf.
Samenvattend kunnen de desiderata t.a.v. den Gezondheidsraad

en den raad voor de volksgezondheid als volgt geformuleerd worden:
1. een gezondheidsraad in den staatssector, die moet terugkeeren tot den oorspronkelijken opzet van de Gezondheidswet van 1901, d.w.z. a. niet alleen adviseerend, maar ook leidend, b. een klein college van eventueel bezoldigde deskundigen, c. opheffen van het antagonisme tusschen den nieuwen Gezondheidsraad en de inspectie der Volksgezondheid.
2. Een raad voor de volksgezondheid in den bewegingssector, die de voortdurende motor moet zijn bij alle vraagstukken, die zich op het gebied der volksgezondheid voordoen.
3. Een samenwerking tusschen den raad voor de volksgezondheid in den bewegingssector en den Gezondheidsraad in den staatssector, in dien zin, dat de impulsen, die van den raad voor de volksgezondheid uitgaan, opgevangen worden door den Gezondheidsraad en hier worden uitgewerkt en tot daad gemaakt, voorzoover zij liggen op het terrein van den Staat.
In de week voorafgaande aan den Landdag heeft het Medisch Front onder leiding van dr. K. Keijer, zijn eerste vormingskamp gehouden, waaraan verschillende artsen, tandartsen, dierenartsen, apothekers, een hoogleeraar en eenige biologen hebben deelgenomen. Voor de deelnemers zijn door Nederlandsche en Duitsche sprekers verschillende lezingen gehouden.
(Nat. Dagblad)

(V. b. ir. Mussert 5221 A.; Medisch Front, 1ste landdag 4872 B.)

A. **FRANKRIJK. — Protest wegens bombardement van Rouaan. —**
Parijs, 10 Sept. (D.N.B.) — Het bombardement van Rouaan door de Britsche luchtmacht heeft 140 dooden onder de burgerbevolking gekost.
De leider der regeering, Laval, heeft den Amerikaanschen zaakgelastigde, Tuc, ontvangen, wien hij het officieele protest der Fransche regeering wegens het bombardeeren van Fransche steden ter hand stelde.
Parijs, 11 Sept. — De afwijzing door Washington van het Fransche protest wegens het bombardeeren door de Amerikanen van Rouaan, heeft de spanning in Frankrijk grooter dan ooit gemaakt. (Telegraaf)

(Vor. ber. Frankrijk—Ver. Staten 5115 B.)

B. **BELGIE. — Mededeelingen over de productieslag.**
Brussel, 11 Sept. — Secretaris-generaal De Winter, hoofd van het ministerie van Landbouw en Voedselvoorziening heeft omtrent den stand van den productieslag in België het volgende medegedeeld: Zelfs in de beste jaren, vóór 1940, voorzag de Belgische landbouw slechts voor de helft in de behoeften van de bevolking. Aan tarwe alleen werd jaarlijks 1.200.000 ton, aan veevoeder 2 millioen ton, aan vetstoffen (kaas niet inbegrepen) 150.000 ton uit den vreemde geïmporteerd. Deze cijfers geven alreeds een beeld van de moeilijkheden welke sinds Mei 1940 moesten overwonnen worden. Mede dank zij de bedrijvigheid van de landbouw- en voedingscorporatie en de toepassing van het in September 1941 ontworpen teeltplan kon de bodemoppervlakte, bezaaid met broodgraangewas, van 270.000 hectaren in 1940 op 313.000 in 1941 en 342.000 hectaren in 1942 worden gebracht. Eenzelfde toeneming viel te constateeren voor de productie van gerst, aardappelen, suikerbieten en peulvruchten. (N. R. Crt.)

(V. b. Landbouw 4876 C.; Voedselpositie 4724 D.)

C. **NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van ir. Mussert over de taak van het Nederlandsche volk. —**
Utrecht, 10 Sept. — In een openbare vergadering van de N.S.B. heeft ir. Mussert een rede gehouden over de toekomst van Nederland. Behalve verschillende functionarissen van N.S.B. en N.S.D.A.P. waren ook enkele groepen van den Nederlandschen Arbeidsdienst aanwezig.
Mussert stelde vast, dat in ons volksleven de grootste periodes altijd die van oorlog en revolutie zijn geweest. De oorlog van 1914—1918 was eigenlijk het voorspel van den huidigen oorlog, die, wanneer hij tot 1944 voortduurt, voor het Duitsche volk een tweeden dertigjarigen oorlog beteekent. Indien door God niet bijtijds nationaal-socialisme en fascisme waren gezonden, zou er nu geen Europa meer zijn, want wie zou zonder Hitler en Mussolini de communistische macht hebben teruggeslagen? Na er op gewezen te hebben, dat niemand ontkomen kan aan de keus tusschen nat.-socialisme en communisme, gaf Mussert in een historisch overzicht de groote lijn aan van 1918—1940. Door de beweging uit alle ambten te houden, hebben de democraten de volle verantwoordelijkheid op zich geladen. Zij zijn ook verantwoordelijk voor de grootste misdaad, ooit aan ons volk verricht, n.l. de oorlogsverklaring aan Japan. Wij staan thans op het dieptepunt, maar wij gelooven aan de herrijzenis. In het nieuwe Europa willen wij ons volk een plaats geven. Wat wij nu beleven heeft met nat.-socialisme niets uit te staan. Er is oorlog en bezetting en het groot-kapitalisme heerscht in Nederland als nooit te voren. Eerst na de afrekening met kapitalisme en bolsjewisme komt het nat.-socialisme aan bod. Ir. Mussert onderstreepte, dat alleen een sterk solidair Europa zich zal kunnen handhaven. Krachtens zijn ras, zijn ligging en zijn wezen als volk, behoort Nederland tot Europa. Mussert legde ten slotte aan zijn hoorders de keuze voor tusschen tegenwerking, met als consequentie om na de overwinning van het nat.-socialisme een kolonie te worden, of vrij en doelbewust aan de zijde van Duitschland te staan. Wij moeten thans onze plichten opvoeren, opdat straks onze rechten grooter zullen zijn. Wij moeten eensgezind zijn als volk en in de toekomst sociale gerechtigheid brengen en de volksgezondheid verbeteren, deelnemen aan de Oostkolonisatie, den arbeidsdienst instellen en onze weermacht doen herrijzen, als een deel van de groote Germaansche weermacht. Dit zijn fundamenten, die gelegd moeten worden. (N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Ir. Mussert 5245 B.)

D. **SPANJE. — Leiders der Spaansche Falanx afgetreden. —**
Madrid, 11 Sept. (D.N.B.) — Het officieele partij-orgaan publiceert het ontslag resp. het aftreden van de Falanx-leiders en civiele gouverneurs der provincies Leon, Biscaye, Almeria en Valladolid. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Phalangisten 3892 F.)

E. **BRITSCH-INDIE. — De Indische leiders bijeen. —**
New Delhi, 12 Sept. — De Indische politieke leiders, die op het oogenblik te New Delhi besprekingen voeren, hebben tot Churchill het verzoek gericht „de werkelijke staatsmacht onmiddellijk in Indische handen over te dragen", zoo meldt de Britsche berichtendienst. Het beroep is onderteekend door den voorzitter van de bestuurscommissie van de Hindoe-Mahasabha, dr. Moekerjee, den eersten minister van Sind, Sir Khan Bahadoer Alla Bahish en den leider der Sikhs, Taren Singh.
(N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Britsch-Indië 5241 B.)

F. **IRAN. — Willkie bij den Sjah van Iran. —**
Teheran, 12 Sept. (S.P.T.) — Wendell Willkie is te Teheran aangekomen en heeft den Sjah een persoonlijke boodschap van president Roosevelt overhandigd, waarna hij den ministerpresident nog een bezoek bracht. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Sjah v. Iran 4835 C.)

G. **NEDERLAND. — Inwisseling van ingetrokken muntstukken. —**
's-Gravenhage, 14 Sept. — De waarnemende thesaurier-generaal van Financiën, de heer F. L. Rambonnet, maakt het volgende bekend:
Naar aanleiding van vele binnengekomen berichten hebben de daarvoor aangewezen kantoren en instellingen nogmaals de aanwijzing ontvangen alle sinds 6 Maart 1942 buiten omloop gestelde munten ter inwisseling te aanvaarden.
Men wordt in zijn eigen belang dringend aangeraden van den thans gestelden termijn gebruik te maken door de ingetrokken muntstukken vóór 20 September in te wisselen, daar binnenkort het in bezit hebben van deze munten strafbaar zal worden gesteld. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Muntwezen 5238)

H. **NEDERLAND. — Nederlandsche muziek-feestweek van den Nederl. Omroep. —**
Amsterdam, 14 Sept. — Als inleiding tot het winterseizoen organiseert de Nederlandsche Omroep wederom een Nederlandsche muziek-feestweek, waarvan het hoofddoel is in alle lagen van het Nederlandsche Volk een diepere belangstelling te wekken voor de muziek van eigen bodem, en door deze belangstelling het Nederlandsche muziekleven in al zijn bewegingen en uitingen te stimuleeren.
Ter gelegenheid van dit tweede Nederl. Radiomuziekfeest, zijn feestconcerten gegeven in Amsterdam, Den Haag en Hilversum. In het Rijksmuseum te Amsterdam is bovendien een tentoonstelling „Vier eeuwen Nederlandsch Muziekleven" georganiseerd, welk tezamen met het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten door den Omroep is ingericht onder leiding van den heer D. Balfoort, waarnemend directeur van het Haagsch Gemeentemuseum en omvat talrijke documenten die voor de kennis van het muziekleven in Nederland na 1600 van belang zijn. Zij geeft een inzicht in de werkzaamheden van vakmusici en leeken in ons land en beweegt zich ook op het terrein van den instrumentenbouw, waarin ons land eeuwen geleden een groote rol speelde. Ook is er een afdeeling die op het bedrijf van den Ned. Radio Omroep betrekking heeft. Verschillende Nederlandsche componisten hebben ter gelegenheid van het Nederl. Radiomuziekfeest in opdracht van den Ned. Radio Omroep composities geschreven, die op de feestconcerten voor het eerst zijn uitgevoerd.

Bij de opening van het Tweede Nederlandsche Radiomuziekfeest heeft prof. dr. T. Goedewaagen, secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, een rede gehouden, waaraan het volgende is ontleend:

Het is niet toevallig, dat juist in deze tijden onze blikken steeds weer terug gaan naar de Nederlandsche muziek van de 15e, 16e en 17e eeuw. Wat zoeken wij daar eigenlijk? Het is geen zuiver antiquarische belangstelling, het is ook geen heimwee, geen romantische zucht naar het verleden zonder meer, die ons uit de vraagstukken van onzen tijd naar die van den Bourgondischen en Habsburgschen tijd terug doet grijpen.

Integendeel. Het is onze blik vooruit, die ons dwingt telkens weer om te zien. Het zijn onze toekomstwenschen en onze plannen ten aanzien onzer Nederlandsche cultuur, die voor ons juist die eeuwen van muziek zoo belangrijk maken.

In Nederland was toen een muziekleven van zoo oorspronkelijke kracht dat de Vlamingen en Nederlanders over heel de Germaansche cultuurruimte en zelfs daarbuiten uitzwermden als wegwijzers en leermeesters van volkeren, die in de muziek hun eigen toon nog niet gevonden hadden.

Na Obrecht, wiens leven zich grootendeels binnen de Brabantsche en Vlaamsche gouwen heeft bewogen, kwamen Ockeghem, Joosken, van der Weyden, die in Milaan, Florence, Rome en tenslotte aan het hof van Lodewijk XII in Parijs als leeraar werkte, Hendrik Isaac, vertrouweling van Lorenzo de Medici en van keizer Maximiliaan I, Roeland van Latteren uit Bergen in Henegouwen, die evenzeer in Italië heeft gewerkt en later te München, reeds toen, een kunstcentrum van beteekenis.

Later komt de Deventenaar Sweelinck, de „Duitsche organistenmaker" gelijk hij werd genoemd, die zijn leerlingen in heel Duitschland telde en daarmee niet minder dan Johan Sebastiaan Bach middellijk heeft gevormd.

Dat na Sweelinck onze muziek, zooals Pijper heeft opgemerkt, drie eeuwen lang heeft geslapen, zal niemand ontkennen. Maar onze cultuur — dit mogen wij nooit vergeten — reikt verder terug dan tot de gouden eeuw. Ook wat daar aan vooraf is gegaan, is „goed en echt Nederlandsch".

In die eeuwen was ons volk nog niet, zooals sinds de Gouden Eeuw tot heden, geworden, ja verworden, tot een afzijdig en receptief randgebied der Germaansche cultuurruimte. Wel was er (men denke aan de Bourgondische staatsvorming) een neiging tot afscheuring, tot separatisme aanwezig, maar zeker op cultureel gebied voelde men zich een integreerend bestanddeel niet alleen, maar zelfs een maatgevend orgaan in het organisme der Germaansche cultuurwereld. Men had, veelal onbewust, een natuurlijk gevoel van saamhoorigheid en gevoelde zich thuis in alle cultuurcentra, die binnen die ruimte om den voorrang streden in Parijs, zoo goed als in Weenen.

Is het wonder dat wij in dezen tijd naar die periode van onze muziek terugblikken?

Na Sweelinck is onze cultuur en onze muziek op het tweede plan geraakt. Italië en Duitschland namen onze taak over en de muziek zweeg, zooals dans en tooneel in het Calvinistisch Nederland eeuwenlang in diep stilzwijgen zijn gehuld geweest. Tegelijk met de Tachtigers, met het socialisme, vond een opleving der muziek plaats: Zweers, Diepenbrock, het Concertgebouw onder Mengelberg. Het internationalisme heeft dien opgang niet weten te steunen. Toen men muziek ging bedenken, die los van het volk in alle hoofdsteden kon gedijen, meende men daarmee den blik te verwijden en het panacee der absolute muziek te hebben gevonden. In werkelijkheid bracht dit bedenksel slechts verarming.

De musici zullen zelf de Nederlandsche muziek uit haar isolement moeten verlossen. Onze tijd is bevorderlijk voor de ontwikkeling in de richting van een sterker wordend Germaansch eenheidsbesef. Zoolang de verkeersmoeilijkheden beletten, onze muziek buiten de grenzen bekend te maken, heeft de radio op dit gebied een verantwoordelijke taak.

Wij hebben verplichtingen tegenover Europa's cultuur. Van de Germaansche cultuurwereld uit bekeken, moet en kan ons land weer het recht verwerven, weer een muziekmiddelpunt te worden, dat aan heel die wereld ten grondslag strekt, zooals de oude Nederlanders het zijn geweest.

(N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Ned. Omroep 5175; Eerste muz.-feestw. 4834 B)

A. **NEDERLAND. — Siegfried Sommer gesneuveld. —**
Op 5 Augustus is aan 't Oostfront voor Führer en vaderland gevallen kompanieführer Siegfried Sommer.

Nadat hij had deelgenomen aan den veldtocht in Frankrijk was de heer Sommer in Den Haag werkzaam als een van de intiemste medewerkers van den commissaris-generaal Schmidt. Later was hij Beauftragte des Reichskommissars in de provincie Utrecht.

Sommer was drager van het IJzeren Kruis 2e klasse en van het Parteiverdienstkreuz, in verband met zijn groote verdiensten voor de N.S.D.A.P., waarvan hij meer dan 10 jaar lid was.

Naamsverandering der N.S.B. —
's-Gravenhage, 15 September. — In overleg met de Duitsche autoriteiten is bepaald, dat de naam der Nationaal Socialistische Beweging voortaan zal luiden: „Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden".

De afkorting „N.S.B." zal als tot dusverre in gebruik blijven.

Benoeming directeur-generaal voor bijzondere economische zaken. —
's-Gravenhage, 15 Sept. — Bij besluit van den secretaris-generaal voor bijzondere economische zaken is, gerekend met ingang van 1 September 1942 benoemd tot directeur-generaal voor bijzondere economische zaken de heer F. L. Rambonnet.

Commissaris der provincie Overijssel. —
's-Gravenhage, 15 Sept. — Nu jhr. von Bönninghausen als vrijwilliger naar het Oostfront is vertrokken, is de waarneming van het commissariaat der provincie Overijssel opgedragen aan den heer Jos. E. Vogt, bestuursraad der provincie te Zwolle.

(Nat. Dagblad - Vaderland)

(V. b. N. S. B. 5247 C.; Comm. v. Overijsel 4789 B.)

B. **NEDERLAND. — Beteugeling van de speculatie in aandeelen. —**
Amsterdam, 15 Sept. — Door maatregelen tot regeling van den beurshandel zijn met ingang van heden groote veranderingen gekomen in den effectenhandel, althans wat de aandeelenmarkt betreft.

Besloten is n.l., dat ieder lid der Vereeniging v. d. Effectenhandel (Bedrijfsgroep Effectenhandel), dat een affaire in gewone of preferente aand. wenscht te sluiten, dit vóór 2.15 uur aan een der hoeklieden in het betreffende fonds moet opgeven. De hoeklieden zijn verplicht, vóór 2.30 uur aan de guidebank op de effectenbeurs een opgave in te dienen, behelzende den voorgestelden koers van het desbetreffende fonds, met vermelding van den omzet, welke op dien koers tot stand zou kunnen komen. De opgave van den voorgestelden koers dient door alle hoeklieden in het desbetreffende fonds te zijn onderteekend. Alsdan zal de commissie voor de noteering vaststellen of de door de hoeklieden voorgestelde koersen al dan niet zullen worden genoteerd.

Op de obligatiënmarkt blijft de situatie ongewijzigd.

(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Beteugeling Effecten-Speculatie 5224 A.)

C. **NEDERLAND. — Tewerkstelling van Joden. —**
's-Gravenhage, 15 Sept. — Van officieele zijde wordt medegedeeld:

Ten einde te kunnen nagaan of er redenen bestaan om vrijstelling te verleenen van tewerkstelling kunnen de navolgende categorieën van personen bij het bevolkingsregister van de plaats hunner inwoning een daartoe strekkend verzoek indienen:

a. Joden en jodinnen, in zoover er uit een tegenwoordig of vroeger huwelijk met een niet-jood nakomelingen zijn, die niet als joden beschouwd worden.

b. Jodinnen, die thans nog met een niet-jood gehuwd zijn.

Desbetreffende verzoeken moeten tusschen 15 en 25 September 1942 (in Amsterdam tusschen 15 September en 1 October 1942) persoonlijk ingediend worden.

De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid of een daartoe door dezen aangewezen instantie beslist later over de ingediende verzoeken.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Joden 5181 B.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japansch bewind - Herstel van het bedrijfsleven op Java. —**
Tokio, 14 Sept. (Europapress) — Het herstel van het bedrijfsleven op Java heeft, tijdens de zes maanden militaire bezetting van het eiland, belangrijke vorderingen gemaakt. Het prijsniveau heeft weer ongeveer het vooroorlogsche peil bereikt, hoewel aanvankelijk Chineesche en Arabische handelaars door prijsopdrijving groote winsten hadden gemaakt, waartegen de Japansche autoriteiten echter met kracht zijn opgetreden.

De groote grondstoffenproductie van Java had sterk van den oorlog te lijden gehad, doch het militaire bestuur heeft onverwijld maatregelen getroffen om deze productie weer nieuw leven in te blazen, waarbij de grondstoffen, waaraan in Groot Oost-Azië behoefte bestaat, op den voorgrond staan. Ten einde de werkloosheid meester te worden, streeft men er naar, de productie uit te breiden.

Een bureau voor de distributie en prijscontrôle op rijst en andere levensmiddelen slaat de ontwikkeling nauwkeurig gade. Het grootste deel der suikerfabrieken is weer in bedrijf; de productie van rubber, koffie, enz. kon worden uitgebreid, terwijl de minerale olieproductie werd geïntensiveerd. Het personen- en goederenvervoer op de spoorwegen heeft reeds 70% van het vooroorlogsche peil bereikt.

Pers, telegraaf en telefoon werken weer geheel, zoodat sinds Juli ook telegrammen naar andere deelen van Oost-Azië kunnen worden gezonden.

Bijzondere aandacht besteedt het militaire bestuur aan de uitbreiding van de kustscheepvaart en aan de vergrooting van de electriciteitsproductie.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bedrijfsleven 5232 A.)

A. NOORWEGEN. — Oud-Noorsche namen in eere hersteld. —

Oslo, 14 Sept. — Het sterke Noorsche nationale bewustzijn heeft zich jaren geleden geuit in het herdoopen van Kristiania in Oslo. Thans is deze naam-actie hervat en heeft het gemeentebestuur van Tönsberg besloten, dat de stad voortaan, evenals in vroeger tijden, Tunsberg heeten zal. Bij de komende samenvoeging van de steden Fredrikstad en Sarpsborg zal de nieuwe gemeente den ouden naam Borg krijgen en in de pers is aangekondigd, dat ook verscheidene districten herdoopt zullen worden; zoo zullen Østfold en Vestfold eerlang weer Austvilken en Vestvilken heeten. (N. R. Crt.)

B. NEDERLAND. — Uitbreiding automatisch telefoonverkeer. —

's-Gravenhage, 14 Sept. — Aangeslotenen op automatische telefoonnetten in het district Utrecht kunnen thans langs automatischen weg verbindingen tot stand brengen met aangeslotenen op automatische telefoonnetten in het district Rotterdam, met uitzondering van het net Gorinchem. In omgekeerde richting zal dit echter nog niet mogelijk zijn. (Telegraaf)

(V. b. Automat. telefoonnet 5078 B.)

C. NEDERLAND. — Uniform zwemdiploma. —

's-Gravenhage, 15 Sept. — In gezamenlijk overleg hebben de Rijksgevolmachtigde voor de sport en het bestuur van den Nederlandschen Zwem- en Reddingsbond één uniform zwemdiploma ingesteld, dat in alle zweminrichtingen zal worden uitgereikt, wanneer de betrokkene heeft voldaan aan eveneens uniforme vaardigheidseischen. De diploma's worden uitgegeven door den N. Z. R. B., de examens vinden plaats ten overstaan van een official van dezen bond, die het diploma terstond na het afzwemmen mede onderteekent. (Vaderland)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Hoogere rantsoenen voor brood en vleesch. —

Berlijn, 15 Sept. (D.N.B.) — Krachtens een verordening van Rijksmaarschalk Göring worden van 19 October 1942 af de rantsoenen brood en vleesch verhoogd. Het broodrantsoen wordt in vollen omvang weer op den stand gebracht, die vóór de rantsoenbeperking op 6 April 1942 bestond; dit komt hierop neer, dat de normale verbruiker boven den leeftijd van 20 jaar weer 2250 gram brood per week krijgt. Het vleeschrantsoen wordt per persoon en per week verhoogd met 50 gram, voor arbeiders, die langdurig, des nachts, zwaar of zeer zwaar werk moeten verrichten, met 100 gram.

Deze verbetering der rantsoenen voedingsmiddelen vindt haar oorzaak in de volgende beweegredenen:

1. De door de Duitsche weermacht veroverde vruchtbare gebieden in het Oosten beginnen thans ook overschotten van voedingsmiddelen op te leveren voor het Duitsche vaderland.
2. De Duitsche oogst is in de laatste maanden, beter uitgevallen dan aanvankelijk na de zware winterschade gevreesd moest worden.
3. De in heel Europa genomen maatregelen tot opvoering van de landbouwproductie, beginnen meer en meer hun uitwerking te doen gevoelen. (Telegraaf - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Levensmiddelenvoorz. 4701 A.)

E. NEDERLAND. — Zware straffen voor luisteren naar Engelschen zender - Doodstraf wegens bezit van wapenen. —

Utrecht, 15 Sept. — Het Deutsche Obergericht heeft in een proces aan negen Nederlanders, die naar de Engelsche radio hebben geluisterd zware straffen opgelegd.

De president onderstreepte in zijn vonnis de woorden uit het requisitoir van den Staatsanwalt en zeide, dat het maar uit moest zijn met het saboteeren van de bepalingen, die nog veel zwaarder zullen worden. Het gaat dus niet aan om 't verbod van het luisteren naar vijandige zenders zonder meer in den wind te slaan.

De 49-jarige Asser, de 42-jarige bloemenverkooper Schaap, de 18-jarige teekenaar Thijs, de 44-jarige werkster mej. Oosterhuis, de 49-jarige mevrouw Jacobs-v. d. Horst, de gebrs. D. en M. Stoker, 18 jaar, de 21-jarige vulcaniseerder Van Dam en de 42-jarige handelsreiziger Brandon, allen woonachtig te Amsterdam, die terecht stonden, zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen van 5 jaar tot 6 maanden.

Doodvonnis wegens bezit van wapenen. — 's-Gravenhage, 12 Sept. — Het Duitsche Obergericht heeft den Nederlandschen staatsburger P. J. van Loon uit Rotterdam wegens het bezit van wapenen ter dood veroordeeld. Van Loon heeft op 21 April 1942 tijdens een ruzie voor zijn café een schot in de lucht gelost uit een pistool.

Hoewel hij op de hoogte was van de voorschriften in zake het bezit van wapenen en van de zware straffen, die in verband hiermede zijn vastgesteld, had hij het bijna twee jaar lang achterwege gelaten, de pistool en de munitie in te leveren. Het Duitsche Obergericht heeft zich derhalve genoopt gezien, de zwaarste straf toe te passen, die de wet voorschrijft.

(N. R. Crt.)

(Vor. ber. Rechtszaken 5238)

F. NEDERLAND. — Onderwijs - Benoeming prof. dr. J. Ph. de Monté Verloren tot hoogleeraar te Utrecht.

Utrecht, 16 Sept. — Met ingang van 21 September is dr. J. Ph. de Monté Verloren tot hoogleeraar in het oud-Nederlandsch recht, de ontwikkeling van het recht, bezien in het licht van het Germaansche recht, en de inleiding tot de rechtswetenschap aan de Rijksuniversiteit te Utrecht benoemd.

De nieuwe hoogleeraar is geboren in 1901. In 1929 is hij cum laude in de rechtswetenschappen gepromoveerd op een proefschrift over „De historische ontwikkeling van de begrippen bezit en eigendom in de landsheerlijke rechtspraak over onroerend goed in Holland". In 1941 is hij dijkgraaf geworden van het grootwaterschap van Woerden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Onderwijs 5233 C.)

G. NEDERLAND. — Schouw van den Jeugdstorm te Amsterdam. —

Amsterdam, 16 Sept. — De districtsleider van de N.S.B., de heer J. W. de Ruiter, heeft den Jeugdstorm een schouw afgenomen. Onder de genoodigden bevonden zich o.m. de wethouders dr. Smit, ir. Neiszen en mr. dr. Guépin.

Opperhopman Zilver, streekleider van den Jeugdstorm te Amsterdam, heeft een korte toespraak gehouden, waarin hij zeide dat aan den Jeugdstorm de toekomst der Europeesche jeugd is. Daarna sprak de heer De Ruiter, die als blijk van verknochtheid van de N.S.B. met den Jeugdstorm nieuwe vendelvlaggen aanbood. In den namiddag maakte de Jeugdstorm een marsch door de stad.

De Nationale Jeugdstorm telt thans 18.000 leden, waarvan 16 à 1700 in Amsterdam. (Nat. Dagblad)

(V. b. N.J.S. 5210 A. en 5220a)

H. NEDERLAND. — Aansluiting van sportvereenigingen bij de leidende organisaties. —

's-Gravenhage, 16 Sept. — De commissaris voor niet-commercieele vereenigingen en stichtingen heeft op grond van de verordening van den Rijkscommissaris tot herordening van de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen van 28 Februari 1941 aan sportvereenigingen, welke tot dusverre niet waren aangesloten bij de door het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming aangewezen leidende organisatie(s) voor de door hen beoefende tak(ken) van sport, de opdracht zich binnen 20 dagen na deze publicatie bij deze leidende organisatie(s) aan te sluiten.

Tevens geeft de commissaris op grond van de verordening no. 41-1941 aan schaakvereenigingen en damvereenigingen, welke tot dusverre niet waren aangesloten bij den Nederl. Schaakbond, bij den Nederl. Schaakbond, resp. bij den Nederl. Dambond, de opdracht binnen 20 dagen tot aansluiting bij deze organisaties over te gaan. Binnen een week na afloop van dezen termijn moet aan het commissariaat bericht worden, dat deze aansluiting heeft plaats gevonden.

Organiseeren van sportwedstrijden. —

's-Gravenhage, 17 Sept. — De secr.-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming heeft bepaald, dat het organiseeren van een wedstrijd, feest, demonstratie of andere gebeurtenis op het gebied van de sport, zonder toestemming van de voor den betrokken tak van sport aangewezen leidende sportorganisatie, verboden is voor: 1e particulieren; 2e commissies en comité's; 3e commercieele instellingen en ondernemingen.

Sportbeoefening in vereenigingen is uitsluitend geoorloofd, indien de vereeniging welke zich daarmede wenscht bezig te houden, is aangesloten bij een of meerdere, als zoodanig door den secr.-generaal van het dep. van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming voor elken tak van sport afzonderlijk aangewezen, leidende sportorganisatie(s).

Tabakscultuur in eigen land. —

Diepenveen, 17 Sept. — De Diepenveensche tabakscentrale komt thans handen te kort om de zendingen tabak te sorteeren, die de kweekers uit het geheele land naar Diepenveen sturen om aldaar de tabak te laten fermenteeren, hetgeen geschiedt onder deskundige leiding van den oud-Deli-tabaksplanter, den heer G. Weveling.

Werkloozenkas N.A.F. —

Sept. — De secr.-gen. v. Sociale Zaken heeft het reglement voor de werkloozenkas van het Ned. Arbeidsfront goedgekeurd, en bepaald, dat aan deze organisatie, te rekenen van 29 Juni 1942 af, subsidie ten behoeve van de werkloozenkas wordt verleend, overeenkomstig het werkloosheidsbesluit 1917 ten bedrage van

100% van de bijdragen der leden. Voornoemde secr.-gen. heeft voorts goedgekeurd, dat te rekenen van 29 Juni 1942, de werkloozenkassen van circa 20 bonden overgaan in de werkloozenkas van het N.A.F.

Verhooging aardappelrantsoen. —

Het aardappelrantsoen voor de week van 13 tot en met 20 September is vastgesteld op 4 kilogram. Voordien was het rantsoen 3 kilogram.

Herziening van de meubelprijzen. —

's-Gravenhage, 17 Sept. — In de Staatscourant is een beschikking opgenomen, die alle meubelmakers verplicht hun prijzen volgens een bepaald calculatieschema te berekenen. De ondernemers zijn daartoe in vier groepen gerangschikt, n.l. fabrikanten, kleinfabrikanten, stoffeerders en ambachtslieden. De bedoeling is, een grondige prijscontrôle op de meubelbranche uit te oefenen. Daarbij wordt evenwel de vrijheid van prijszetting, die het artikel meubelen nu eenmaal met zich medebrengt, omdat de veelheid van modellen hiertoe aanleiding geeft, niet aan den meubelfabrikant ontnomen. Wel zullen met willekeurige tusschenpoozen de calculaties worden opgevraagd, terwijl tweemaal per jaar een contrôle wordt gehouden, waarbij de balans en andere bescheiden zullen moeten worden overgelegd.

In de tweede plaats zijn administratievoorschriften gepubliceerd voor allen, die zich aan de bovengenoemde calculatiebeschikking moeten houden.

Haagsche huurverordening geschorst. —

's-Gravenhage, 17 Sept. — De secr.-gen. van Binnenlandsche Zaken heeft het besluit van den Burgemeester van den Haag waarbij voor de gemeente Den Haag een woningverhuurverordening werd vastgesteld, geschorst tot 1 Januari 1943.

Verbod van Gas- en electriciteitsverspilling. —

's-Gravenhage, 17 Sept. — Een tweetal aanvullingen op de Gas- en Electriciteitsbeschikking schrijven voor, dat het verboden is gas en electriciteit te verspillen, b.v. door het verzuimen van het uitschakelen van de verlichting bij het verlaten van gangen en portalen, het gebruik van meer electrische lampen per vertrek dan dringend noodzakelijk is, het gebruik van ovens voor het verwarmen van borden en schalen enz. Ieder, die zich niet aan dit voorschrift houdt, loopt gevaar te worden gestraft, ook indien zijn gas- of electriciteitsrantsoen door die verspilling niet zou worden overschreden.

Voorts wordt bepaald, dat het gebruik van liften en roltrappen voor personenvervoer niet alleen in hotels, café's, e.d., maar in alle gebouwen en woningen voor opgaand verkeer slechts is toegestaan voor vervoer van den beganen grond of lager naar de vierde verdieping of hooger. Voor neergaand verkeer mogen zij in geen geval worden gebezigd. (Ned. Staatscourant)

Economische delicten. —

Amsterdam, 17 Sept. — Veertig ambtenaren van den economischen dienst van de Amsterdamsche politie hebben op het Rembrandtsplein en het Thorbeckeplein en in de aangrenzende stegen te Amsterdam een razzia gehouden onder de talrijke neringdoenden, die in die buurt sedert maanden op openlijke wijze sluikhandel dreven in allerlei eetwaren. Verschillende processen-verbaal zijn opgemaakt. Groote voorraden levensmiddelen die in beslag werden genomen zijn onder de kinderen van het Burger Weeshuis verdeeld.

's-Gravenhage, 17 Sept. — De N.V. André van Hilst, te Waalwijk, welke 33 kruidenierszaken exploiteert, heeft in 1941 herhaaldelijk kruidenierswaren te duur verkocht.

In hooger beroep is de N.V. door het hoofd van de prijsbeheersching tot een boete van ƒ 100.000 veroordeeld, terwijl bekendmaking van het vonnis is gelast.

Hilversum, 16 Sept. — De Burgemeester heeft aan het politiebureau een bord laten plaatsen, waarop adressen van leveranciers, die de burgerij te hooge prijzen hebben laten betalen en deswege beboet zijn, worden vermeld.

Verduisteringsweek. —

17 Sept. — De week van 13—20 September is in de bladen aangekondigd als „verduisteringsweek". De bevolking wordt aangespoord de verduisteringsvoorschriften streng op te volgen. Bij overtreding wordt aanstonds procesverbaal opgemaakt en een minimum straf van ƒ 150 boete of vier weken hechtenis opgelegd. Bovendien zal aanstonds de electrische stroom worden afgesneden. Deze afsnijding duurt drie dagen, na afloop waarvan men voor eigen rekening het stroomnet weer in gebruik kan doen stellen. (Telegraaf - Vaderland)

(V. b. Sport 5175 A.; Tabak 5103 A.; Ned. Arbeidsfront 5210 A.; Aardappelrantsoen 5185 B.; Haagsche huurverordening 5231 G.; Gas en electriciteit 5185 B.; Verduisteren 4824 E.)

A. **ELLEN RUSSE OVERLEDEN. —**

Bloemendaal, 18 Sept. — Op 52-jarigen leeftijd is Ellen Russe (mevrouw Lilian Geraldine van der Velden-Vijgh) overleden.

Na studiejaren te Brussel (muziek en tooneel) heeft zij zich destijds in ons land groote bekendheid verworven door voordrachten en lezingen. Zij heeft verschillende werken van Engelsche en Italiaansche schrijvers (Chesterton, Belloc, Papini) vertaald en ook oorspronkelijke werken geschreven, waarin de invloed van Italië sterk was. Zoo in „De Heirbaan", „De lofzang der aarde" en „De klokkenmaker van Venetië". De schrijfster, die van huis uit Anglicaansch was, is destijds tot het Katholicisme overgegaan. (Vaderland)

B. **ZWEDEN. — Communistisch blad in beslag genomen - Amerikaansche actie tegen Duitsche film. —**

Stockholm, 17 Sept. — Naar het Zweedsche persbureau meldt, heeft de minister van Justitie voorloopig beslag laten leggen op de nummers van het communistische blad „Norrlandsfolket" te Kiruna van 12 September en op nummer 9 van het orgaan van den syndicalistischen jeugdbond „Storm".

De Duitsche filmopname van de mislukte Britsche landingspoging bij Dieppe, welke aanvankelijk in niet minder dan 25 bioscopen te Stockholm werd vertoond, was na twee dagen nog slechts in drie dezer theaters te zien en in de plaats er van draaide men Amerikaansche films. Naar „Folkets Dagblad" vernam, hadden de Amerikaansche filmmaatschappijen een formeel ultimatum tot de bioscoopdirecties gericht, waarin zij te kennen gaven, dat geen Amerikaansche films in verband met de film over Dieppe mochten worden vertoond. Het Stockholmsche blad protesteert krachtig tegen deze Amerikaansche methode in een neutraal land. (N. R. Crt. - D. Z. i. d. Niederl.)

(Vor. ber. Pers 4752 A.)

C. **NEDERLAND. — Oostkolonisatie - Mededeelingen van den boerenleider Roskam - Het programma van de Ned. Oostcompagnie. —**

19 Sept. — De speciale studiecommissie, uitgezonden door de Nederlandsche Oost-Compagnie naar de Oekraine en Wit Roethenië, is teruggekeerd.

Als vertegenwoordigers van den boerenstand namen o.m. de boerenleider Roskam, hoofd van den Nederlandschen Landstand en de Ruiter, directeur-generaal van het departement van Landbouw, aan deze excursie deel.

Mijn eerste indruk, aldus de Boerenleider Roskam op de dagelijkse persconferentie in Den Haag, is deze, dat de voedselvoorziening van Europa is veilig gesteld. Groote hoeveelheden graan en ook boter bevinden zich daarginds en al moeten wij ons niet voorstellen, dat nu plotseling geheel Europa aan voedingsmiddelen geen gebrek meer zal hebben, één ding staat voor mij vast, angst voor hongersnood is overbodig geworden.

De Oekrainers begroeten de Duitschers als verlossers. Alle boeren, wier grond door de communisten was afgenomen, zijn immers weer in het bezit van hun hofsteden gesteld en deze menschen werken voor 100 pct. mede.

Vóór den wereldoorlog hadden de Nederlandsche boeren daar belangrijk cultureel werk verricht. Zij bezaten gezamenlijk een 800 tot 900 duizend h.a. land, zij stichtten landbouwscholen, een gymnasium, een handelsschool en fabrieken. Wat zij vermochten, zullen ook de Nederlanders van 1942 weer kunnen presteeren.

Tenslotte zijn het de Duitschers en de Nederlanders, die de Oekraïne hebben gemaakt, tot wat hij is: de korenschuur van Europa.

Het programma van de Oostcompagnie voor de naaste toekomst luidt thans als volgt. In de Oekraïne is overgenomen een groote proefboerderij, die als schoolinstituut zal worden gebezigd. Over enkele weken hoopt men een eerste contingent van 40 tot 50 Nederlandsche boeren daarheen te kunnen laten vertrekken. Na een half jaar scholing krijgen deze boeren elk het beheer over bedrijven van 5000 h.a.

In de buurt van Wilna, dus verder noordelijk, waar geen kolchozen waren en men nog vele afzonderlijke boerderijen aantreft, zullen twee bedrijven worden overgenomen van elk 500 H.A. Ook deze zullen dienst doen als opleidingsschool en de boeren, die hier zijn geweest, zullen als beheerder op reeds bestaande boerderijen worden geplaatst. De grond is ook daar uitstekend en er zijn al zeer belangrijke resultaten geboekt, vooral op het gebied van den tuin- en ooftbouw. Spr. had ter plaatse tuinbouwbedrijven gezien van meer dan 100 h.a., die een prachtige opbrengst gaven en het fruit is er zoo mooi, als men in Nederland maar zelden ziet.

Dikwijls wordt er gevraagd, of de Nederlandsche boeren nu naar het Oostland gaan om te koloniseeren. Dit is nu nog niet het geval. Zoolang de oorlog duurt, wenscht de Führer niet, dat de grond achter den rug van de nog strijdende soldaten reeds aan anderen wordt uitgegeven.

Doch na den oorlog mag men verwachten, dat een gebied, zoo groot als ons eigen land, ter kolonisatie aan de Nederlanders zal worden uitgegeven. Waar dat gebied ligt is nog niet bekend en het is thans ook nog niet belangrijk. Hoofdzaak is, dat de Nederlanders zich door hun werk en hun onvermoeiden inzet thans de toekomst waardig toonen en zich aldus een eeuwig boerenrecht in het Oostland verwerven.

(Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Ned. Oost-Compagnie 5231)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Binnenstad van Stalingrad bereikt - De actie der Finsche vloot - Britsche verkenningspoging bij Cherbourg verijdeld - Ruim 340.000 br.t. Anglo-Amerikaansche handelstonnage vernietigd - Mislukte aanval op Tobroek. —

OOSTELIJK FRONT.

De strijd om Stalingrad. — 13 Sept. (D.N.B.) — Omtrent de verbitterde gevechten om Stalingrad deelt het oppercommando der weermacht mede: In het vestinggebied van Stalingrad zijn de Duitsche troepen nadat zij vele versterkingen hadden overwonnen stap voor stap tot den rand van de stad doorgedrongen.
14 Sept. — In het vestinggebied van Stalingrad drongen de aanvalstroepen van het leger in weerwil van bijzonder hevigen, door zwaar artillerievuur gesteunden tegenstand de versterkingen aan den rand van de stad binnen en werden beheerschende hoogten ten Noordwesten van het centrale stadsgebied stormenderhand veroverd. Bij vergeefsche tegenaanvallen verloor de vijand 29 tanks.
18 Sept. — In den strijd om Stalingrad werden in verbitterde gevechten in nauwe samenwerking met leger en luchtmacht nieuwe successen behaald.
19 Sept. — Het is den Duitschen troepen gelukt, na zware straat- en huisgevechten, dieper in de stad door te dringen. De klauwen van de tang der Duitsche aanvalsvleugels sluiten zich van het Noorden en het Zuiden uit steeds meer en omklemmen de stad in een ijzeren ring, waardoor den bolsjewisten iedere bewegingsvrijheid ontnomen wordt. Wanneer zij niettemin pogen in verwoede tegenaanvallen met hooge, bloedige verliezen de Duitsche troepen tot staan te brengen, dan bewijst dit opnieuw, dat de bolsjewistische legerleiding geen offer te groot acht om, om prestige-redenen, de steeds meer naderende beslissing voor korten tijd op te houden. Hoewel het Duitsche opperbevel over den strijd bij Stalingrad niet dagelijks berichten over de resultaten van den strijd geeft, zoo wordt niettemin de Duitsche aanval met systematische precisie uitgevoerd. Iedere doorbraak der Duitsche stoottroepen in de versterkte huizenzee werd met steun van het luchtdoelgeschut en stormgeschutbatterijen na taaien strijd bereikt en straat na straat moest gezuiverd worden.
21 Sept. — De slag om Stalingrad, waarvan voor beide partijen zooveel afhangt, woedt met onverminderde hevigheid voort, doch gestadig rukken de Duitsche troepen verder op. Van het Zuiden kunnen de bolsjewisten geen versterkingen meer laten aanrukken om de verdedigers van Stalingrad lucht te verschaffen. Slechts van 't Noorden uit kunnen zij ontlastingsaanvallen ondernemen. Doch hoewel zij sedert eenige dagen sterke reserves in den strijd hebben geworpen, zijn al deze aanvallen mislukt. De halfcirkelvormige ring om de stad Stalingrad heeft zich gesloten. Er zullen nog hevige en zware gevechten voorkomen, doch den vijand blijft geen lucht tot ademen meer, laat staan ruimte van beweging en ontplooiïng.
De strijd in den Kaukasus. — 21 Sept. — Na volledige zuivering van het gebied rond Noworossisk maakt de aanval van de Duitsche en verbonden troepen in den Westelijken Kaukasus verderen voortgang. De bolsjewistische troepen, wier bewegingsvrijheid door de voortdurende aanvallen van het Duitsche luchtwapen op de colonnes naar Toeapse en door de controle van Duitsche motortorpedobooten op het verkeer ter zee, aanzienlijk beperkt is, ondernamen vertwijfelde tegenaanvallen, zonder den Duitschen opmarsch tot staan te kunnen brengen. Aan de Terek zetten de bolsjewisten alle krachten in om het gebied van Grosny tegen den Duitschen aanval te dekken, daar de in dit gebied gewonnen olie, door haar hooge benzinegehalte, voor de brandstofverzorging van de Sovjet-legers van beslissende beteekenis is. De iederen dag herhaalde tegenaanvallen van de bolsjewisten, welke ingeleid werden door hevig artillerievuur, bommenwerpers en talrijke gevechtsvliegtuigen, mislukten met hooge verliezen voor den vijand aan dooden en oorlogsmaterieel.
De actie der Finsche vloot. — Helsinki, 15 Sept. (D.N.B.) — Het Finsche hoofdkwartier publiceert het volgende extra-bericht over de actie der Finsche vlootstrijdkrachten. In de loopende scheepvaartperiode heeft de in het centrale deel van de Finsche Golf opgesloten Oostzeevloot der Sovjet-Unie voortdurend duikbooten uitgezonden om de zeeverbindingen in de Oostzee te storen. Ten koste van zware verliezen zijn enkele booten er ook in geslaagd door te breken. Volgens de officieele mededeeling van 1 Juli waren door gemeenschappelijke operaties der Duitsche en Finsche vlootstrijdkrachten 11 vijandelijke duikbooten vernietigd. Met inbegrip van de reeds vroeger gemelde verliezen steeg het aantal duikbooten, dat dezen zomer in de Finsche Golf is vernield tot 26. Daarbij komen nog eenige onzekere gevallen, waarin vijandelijke duikbooten op zijn minst zwaar werden beschadigd. Ook de luchtstrijdkrachten hebben met succes aan het opsporen van de duikbooten deelgenomen en haar door bommen schade toegebracht.
Britsche verkenningspoging bij Cherbourg verijdeld. — 15 Sept. —In de vroege ochtenduren van den 13den September merkte de kustverdediging voor de kust een boot op, waaruit eenige lieden sprongen, die naar het land liepen. De kustwacht opende een zoo levendig vuur op de boot, dat deze op zee trachtte uit te wijken met achterlating van eenige leden van de bemanning. Hierbij kreeg de boot echter een voltreffer, waardoor zij zonk. De gelande leden van de bemanning werden gevangen genomen. Het waren Britsche officieren, bij wie zich ook een Gaullistische marineofficier bevond.
De Canadeesche verliezen bij Dieppe. — 15 Sept. — Het Canadeesche ministerie van Defensie heeft bekendgemaakt, dat de totale verliezen der Canadeezen bij Dieppe 3350 man bedragen. Dit verliescijfer is als volgt samengesteld: 170 dooden, onder wie 40 officieren, 633 man gewond, van wie 41 officieren, 2547 vermisten, onder wie 130 officieren.

DE LUCHTOORLOG.

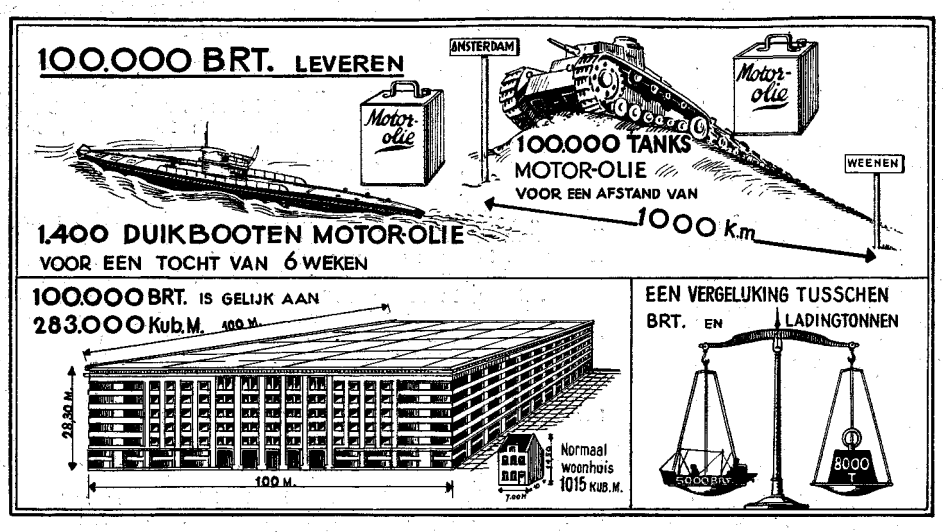
14 Sept. — Na storingsvluchten overdag zonder eenige uitwerking boven West-Duitschland hebben formaties van de Britsche luchtmacht in den nacht van 13 op 14 September een terreuraanval gedaan, vooral op de stad Bremen. De burgerbevolking leed verliezen. In de woonwijken der stad ontstonden branden, materieele schade en schade aan gebouwen, O.a. werden verscheiden kerken, ziekenhuizen en cultuurmonumenten getroffen. Volgens de tot dusver ontvangen berichten werden 14 der aanvallende bommenwerpers neergeschoten.
16 Sept. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben op 15 September aanvallen gedaan op de Engelsche industriestad Boston. De vliegtuigen braken door de versperring van Boston heen en lieten groote hoeveelheden bommen op de stad en het havengebied vallen.
17 Sept. — In de periode van 5 tot 15 September verloor de bolsjewistische luchtmacht 1215 vliegtuigen. Hiervan werden 936 in luchtgevechten, 212 door luchtdoelartillerie en 43 door formaties van het leger neergeschoten. De overigen werden op den grond vernield. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijke front 87 eigen vliegtuigen verloren.
In den afgeloopen nacht vielen formaties Britsche bommenwerpers het Rijnsch-Westfaalsche gebied aan. De bevolking leed verliezen. Vooral in woonwijken van verscheidene plaatsen ontstonden branden, materieele schade en schade aan gebouwen. 37 der aanvallende bommenwerpers werden neergeschoten.
18 Sept. — De Führer heeft den eerste-luitenant Hermann Graf, Staffelkapitän in een eskader jachtvliegtuigen, het eikenloof met zwaarden en brillanten behoorende bij het ridderkruis van het ijzeren kruis verleend. De volgende soldaten hebben tot nu toe deze onderscheiding ontvangen: kolonel Mölders, kolonel Galland, majoor Gollob, eerste-luitenant Marseille en eerste-luitenant Graf.
19 Sept. — Voor de Engelsche Zuidkust brachten gisteren lichte Duitsche gevechtsvliegtuigen 1 koopvaardijschip van 1500 br.t. tot zinken en beschadigden 4 andere schepen door bomtreffers.
21 Sept. — Behalve den reeds gemelden aanval op Boston ondernamen Duitsche vliegtuigen in de afgeloopen week herhaalde malen heftige aanvallen op verschillende Engelsche gebieden. Industrie- en havengebieden alsmede troepenkampen en militaire installaties werden daarbij met bommen bestookt.

DE STRIJD TER ZEE.

13 Sept. — Duitsche duikbooten hebben op den St. Laurens, aan de Canadeesche kust, op den Atlantischen Oceaan en voor de kust van Afrika in zware gevechten 18 in konvooi of alleen varende schepen met een gezamenlijken inhoud van 121.500 ton tot zinken gebracht. Een ander schip werd door torpedo's getroffen.
14 Sept. — Duitsche duikbooten zijn den 9en September 1942 midden op den Noordelijken Atlantischen Oceaan gestuit op een sterk beveiligd, van Engeland komend, konvooi. In onafgebroken hevige gevechten hebben voor het grootste deel jonge duikbootbemanningen het konvooi tot vandaag aan toe achtervolgd en aangevallen en er 19 schepen, metende tezamen 122.000 br.t., alsmede twee torpedobootjagers en een korvet der vijandelijke bescherming van tot zinken gebracht. Zes andere schepen werden door torpedotreffers zwaar beschadigd. Slechts kleine, uit elkaar geslagen deelen van het konvooi konden ontkomen.
Italiaansch hospitaalschip getorpedeerd. — 15 Sept. — Het Italiaansche hospitaalschip „Arno" werd in den nacht van 9 op 10 September door een Britsche torpedovliegtuig aangevallen en op veertig mijl afstand van Tobroek, waar het gewonden aan boord zou nemen, tot zinken gebracht. Het hospitaalschip voer met vol licht en voerde de eveneens krachtig verlichte voorgeschreven teekenen van het Roode Kruis.
Italiaansche aanval op Gibraltar. — 18 Sept. — Strijdkrachten van de Italiaansche koninklijke marine, die de haven van Gi-

braltar waren binnengedrongen, hebben daar het stoomschip „Ravens Point" tot zinken gebracht. Tijdens een voorafgaande actie hadden andere strijdkrachten in dezelfde haven de schepen „Meta", „Shuma", „Empire Snipe", „Baron Douglas" en een vijfde niet geïdentificeerd vaartuig zwaar beschadigd. Het grootste deel der aanvallende strijdkrachten is op zijn basis teruggekeerd.

19 Sept. — Duitsche duikbooten hebben in hevige gevechten in de Caribische Zee, voor Afrika, in de St. Laurence-golf en in de Noordelijke IJszee 19 schepen met een gezamenlijken inhoud van 100.000 br.t. alsmede een sleepboot tot zinken gebracht. Drie andere schepen werden getorpedeerd.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Mislukte Engelsche landingspoging bij Tobroek. — 15 Sept. — Na een vrij lang voorbereiden, met een groot aantal vliegtuigen uitgevoerden luchtaanval ondernam de vijand in den nacht van 13 op 14 September met gebruikmaking van valschermjagers en lichte vlooteenheden in het gebied van Tobroek landingspogingen. De actie werd door oorlogsschepen, waaronder kruisers en torpedobootjagers, gesteund. Het onmiddellijke ingrijpen van de Italiaansch-Duitsche verdediging deed de vijandelijke poging mislukken.

16 Sept. — Naar officieel wordt meegedeeld, was volgens de bij de gevangenen gevonden operatiebevelen het doel van de Britsche actie bij Tobroek een gelijktijdige landing ten Oosten en ten Westen van de haven. De Engelschen wilden daarna van weerskanten de reede van Tobroek bereiken, zooveel mogelijk schade toebrengen aan de havenwerken en de in de haven liggende schepen met speciale middelen tot zinken brengen. De landing werd voorafgegaan door een zeer hevigen luchtaanval, die van 21 uur tot 3.30 uur duurde. Daarbij lieten de Engelschen niet minder dan 500 bommen vallen, terwijl de vijandelijke schepen haven en stad onder vuur namen. Kort daarop volgden de landingen in de baai van Marsa el Aoeda, Westelijk van Toebroek, en in de baai van Marsa el Sjiaoese, Oostelijk van Tobroek. De Westelijke groep werd onmiddellijk tegengehouden door de plaatselijke verdediging, terwijl de Oostelijke groep, die goede landingsmogelijkheden had, over een kleinen afstand kon oprukken. Toen echter werd deze afdeeling overweldigd, waarbij zij gevoelige verliezen leed. De overlevenden werden gevangengenomen. De Duitsch-Italiaansche kust- en luchtdoelbatterijen namen onmiddellijk de vijandelijke schepen onder vuur: 3 jagers en 7 kanonneerbooten werden tot zinken gebracht, een kruiser en 2 kanonneerbooten beschadigd. Toen de schepen zich te 9 uur terugtrokken, werden zij achtervolgd door Italiaansche en Duitsche vliegtuigen, die een kruiser, een jager en verscheidene kanonneerbooten tot zinken brachten. Een lichte kruiser werd beschadigd. Opgemerkt moet nog worden, dat de installaties en depôts van de vesting Tobroek, die een der voornaamste doelen van den aanval vormden, noch door het zeven uur lange lucht- en vlootbombardement, noch door de operaties der gelande troepen schade hebben geleden.

20 Sept. — Met uitzondering van den aanval op Tobroek bepaalde de gevechtsactiviteit in Noord-Afrika zich in hoofdzaak tot wederzijdsche verkenningen en luchtaanvallen. In de eerste tien dagen van September verloren de Britten aan het Egyptische front in totaal 170 tanks en gepantserde verkenningswagens.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5243 A.)

A. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — De strijd op Madagascar. —

12 Sept. — Betreffende den Britschen aanval op Madagascar meldde de Britsche berichtendienst, dat de zuidelijkste colonne op 11 September van Morondava uit de streek van Mahabo bereikt heeft, waar de operaties voortgezet worden. Op den straatweg van Majunga bereikten de Britsche troepen de groote brug over de Botaiboka-rivier, op een afstand van ongeveer 50 km. van Majunga. Naar van bevoegde zijde te Vichy werd medegedeeld, is de havenplaats Majunga, waarop de zwaarste stoot van den nieuwen Engelschen aanval op Madagascar gericht was, gevallen. Ook de havenplaatsen Morondava en Nossi Bé zijn door de Engelschen bezet.

Fransche regeeringsverklaring. — 13 Sept. — Laval heeft de binnen- en buitenlandsche persvertegenwoordigers ontvangen, teneinde zijn meening weer te geven omtrent den nieuwen Engelschen aanval op Madagascar. De chef der regeering las o.m. een telegram van den gouverneur-generaal van Madagascar Aney, voor, waarin gezegd wordt dat het optreden van Engeland in het geheel niet te rechtvaardigen valt. De gouverneur-generaal wijst de Engelsche en Amerikaansche beweringen van de hand en verklaart, dat nooit buitenlandsche duikbooten hulp hebben gevonden in havens van Madagascar. Van de aanwezigheid van een wapenstilstandscommissie of van andere buitenlandsche contrôle kan geen sprake zijn. Japansche vliegtuigen of duikbooten zijn nooit op Madagascar verschenen. Laval zeide, na de voorlezing van dit telegram, dat de leugens aan de eene zijde staan tegenover de verklaringen van den gouverneur-generaal van Madagascar. De bewering, dat militaire redenen voor de Engelsche actie beslissend zijn, is niet steekhoudend.

Morantava door de Engelsche troepen ontruimd. — 16 Sept. — Naar officieel te Vichy wordt medegedeeld, hebben de Britsche strijdkrachten op Madagascar de plaats Morantava ontruimd. Door het hevige verzet van de Fransche troepen maakt de Britsche opmarsch slechts langzaam vorderingen. Om iederen meter grond wordt hevig gestreden. Op 14 September echter slaagden de Britten er in de hoogte van Antsiafabositra op 280 kilometer ten Zuiden van Tananarivo, te bezetten.

Engelsche eisch tot overgave afgewezen. — 17 Sept. — Over de situatie op Madagascar is op 17 September te Vichy het volgende officieele communiqué gepubliceerd: De gouverneur-generaal van Madagascar heeft door de opening van besprekingen met het Britsche opperbevel gepoogd een einde te maken aan het bloedvergieten. De Engelsche eischen waren echter dermate onaanvaardbaar, dat geen resultaat kon worden bereikt.

De gouverneur-generaal is derhalve vastbesloten de verdediging van het eiland tot het uiterste voort te zetten. De Engelschen hebben slechts 170 km. landinwaarts kunnen oprukken en wel in 6½ dag. Hoe groot ook de wanverhouding tusschen strijdkrachten en wapens aan beide kanten mag zijn, toch zijn alle maatregelen genomen om den strijd voort te zetten.

(Nat. Dagblad - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5244 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - De strijd op Nieuw-Guinea. —

Parijs, 19 Sept. (Afip) — Men verneemt uit het Japansche hoofdkwartier, dat de Japanners die op Nieuw-Guinea strijden, zich nog op slechts 50 km. van Port Moresby bevinden. Voordat de Japansche troepen voet zetten in het Noorden der laatste belangrijke stad, die de Engelschen op Nieuw-Guinea nog in handen hebben, moesten zij de bergpassen veroveren, die soms vierduizend meter hoog liggen en die voor Port Moresby een natuurlijke verdediging vormen.

In een communiqué erkent generaal Mac Arthur zelf de wanhopige situatie die voor de Australische brigade onder bevel van generaal Sydney Rowell uit dezen toestand voortvloeit. Geïsoleerde groepen dezer brigade leveren hardnekkige gevechten te Effogi op 70 km. afstand van Port Moresby.

De jongste landingen der Japanners vormen niet alleen een bedreiging voor Port Moresby, doch ook voor alle Australische kuststeden en vooral voor Corktown en Townsville, bases voor de Amerikaansche vlooteenheden in den Stillen Oceaan.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5244 B.)

A. De tewerkstelling van arbeiders in Duitschland - Verklaring van president dr. Boening, leider der hoofdafdeeling Sociale Verwaltung van het Rijkscommissariaat. —

23 Sept. — In de op 22 September gehouden persconferentie heeft President Dr. Boening, leider van de hoofdafdeeling Soziale Verwaltung van het Rijkscommissariaat, een en ander medegedeeld over den oogenblikkelijken stand van de tewerkstelling van Nederlandsche werkkrachten in Duitschland. Hij wees er op, dat de actie om ruim 30.000 arbeiders uit de metaalnijverheid naar Duitschland te zenden, onlangs is geëindigd. Het gold hier een moeilijke taak, daar deze menschen uit de bedrijven gehaald werden. Bovendien was dit iets nieuws, omdat tot dan toe arbeiders, die werkloos waren, in Duitschland te werk werden gesteld. Evenwel vereischt de intensiveering van de oorlogs-economische omstandigheden een verdere tewerkstelling van Nederlandsche arbeidskrachten in Duitschland.

Daarom zal tot einde October nog een aantal arbeiders over de grenzen aan het werk worden gezet. De oorlogseconomische omstandigheden gaan hier te lande parallel met een rationaliseering der bedrijven — dit rationalisatieproces is nog lang niet ten einde en zal nog verder gaan, in welke mate is evenwel nog niet te overzien — en met een beperking der bedrijven. Zwakke bedrijven zullen moeten worden gesloten, terwijl de krachtige, levensvatbare bedrijven gehandhaafd zullen blijven. Door deze inperking der bedrijven zullen er geleidelijk nieuwe werkkrachten vrijkomen, voor wie een nieuwe bestemming moet worden gevonden, wil de werkloosheid hier te lande niet snel stijgen. Op het oogenblik zouden er 20 à 30.000 werkloozen méér zijn, indien niet een aantal werkloozen naar Duitschland en elders waren afgevoerd. Thans is, gelijk reeds opgemerkt, een verdere tewerkstelling van Nederlandsche arbeiders in Duitschland noodig. Men zegt dat er 80.000 arbeiders zullen worden uitgezonden, sommige geruchten spreken zelfs van 100.000, doch deze geruchten zijn overdreven; deze cijfers zijn onjuist. In vergelijking met de aantallen tewerkgestelden in Duitschland, is er zoo'n groot aantal niet noodig.

NEDERLAND

Het Nederl. bedrijfsleven kan ongetwijfeld nog een groot aantal werkkrachten leveren. Hoewel in Mei en in Juni nog 50.000 menschen naar Duitschland zijn gezonden, zijn er thans nog 50.000 werkloozen. Voorts zijn er meer dan 20.000 die nul uur werken en voorts meer dan 30.000 werkverruimingsarbeiders, wier werk voor een gedeelte niet vereischt is. Dan is er nog een aantal arbeiders, die slechts een deel van de week werken. Op grond van deze cijfers, zeide Dr. Boening, dat er nog altijd een reservoir aan arbeidskrachten van minstens 100.000 man beschikbaar is. Hierbij kunnen door verdere inperking van het bedrijfsleven nog ettelijke tienduizenden komen, hoeveel precies valt niet te zeggen.

Een deel van deze krachten zal voor einde October naar Duitschland moeten worden gezonden ten behoeve van werkzaamheden in de wapenindustrie en voor de voedselvoorziening. Economisch en sociaal is, zoo zeide Dr. Boening, deze uitzending als een weldaad te beschouwen, want indien deze uitzending niet zou geschieden, dan zou men met een aanzienlijke toeneming der werkloosheid moeten rekenen. De uit te zenden werkkrachten zou men uit de werkloozen en werkverruimingsarbeiders kunnen requireeren, doch zulks is niet gewenscht, daar zij zich niet voor tewerkstelling in Duitschland eigenen, in het algemeen op grond van hun gezondheidstoestand, omdat er b.v. rekening mede gehouden moet worden, dat de te werk te stellen personen geschikt zijn om in arbeidskampen te worden gehuisvest. Sedert Juni 1940 zijn rond 300.000 Nederlanders in Duitschland te werk gesteld, die overwegend uit de kringen der werkloozen gerequireerd werden. Deze 300.000 zijn niet allen meer in Duitschland. Van verscheidenen hunner is de diensttijd afgeloopen, zoodat zij naar Nederland terugkeerden. Derhalve is het aantal thans werkende Nederlanders in Duitschland geringer.

Het zal duidelijk zijn, dat men ook in Nederland er toe moet komen langer te werken en wel tot 48 uur, eventueel tot 54 uur per week, evenals de Duitsche arbeider. Alleen door de verlenging van den arbeidstijd is het mogelijk de vermindering van de productie door de onttrekking van arbeidskrachten te compenseeren. Spr. hoopte, dat de bedrijfsleiders en de hoofden van ondernemingen de jongere werkkrachten, die uitgezonden worden, door oudere trachten te vervangen, zoodat deze weer aan den gang komen, terwijl zij anders aan het werkloozenleger zouden moeten worden toegevoegd. Men zal er voorts niet van kunnen afzien om een beroep te doen op personeel in overheidsdienst. Daaronder zijn ongetwijfeld jonge krachten, die geschikt zijn tot het verrichten van handenarbeid.

Dr. Boening hoopte dat de uitvoering van een en ander zal kunnen geschieden zonder toepassing van de verordening inzake arbeidsdienstverplichting, waarvan slechts tot nu toe in slechts 1600 gevallen moest worden gebruik gemaakt. Rekent men de reeds genoemde 300.000 gevallen van uitzending, dan kan men zeggen, dat practisch gesproken, deze verordening feitelijk niet is toegepast.

Voortgaande zeide Dr. Boening, dat de uit te zenden Nederlandsche arbeidskrachten zich plichtbewuster en ijveriger zullen toonen dan helaas tot nu toe het geval is geweest. Zelfs heeft spr. wel eens de klacht vernomen, dat sommige werkkrachten zich stinkend lui toonden. Men mag verwachten, dat de Nederlandsche arbeiders dezelfde prestaties zullen leveren als de Duitsche arbeiders. Voor beiden gelden dezelfde arbeidsvoorwaarden. Er zijn ook klachten vernomen van Nederlandsche arbeiders, dat zij er vandoor gingen als het werk hun niet aanstond. Maar het kan niet geduld worden, dat men de overeenkomst verbreekt; Nederlandsche arbeiders hebben hun optreden wel eens gemotiveerd met de opmerking, dat het hun niet beviel.

Het kan natuurlijk gebeuren, dat er hier of daar wel eens iets is, dat de betrokken arbeider minder aangenaam vindt, maar over het algemeen is de ruil van arbeid in Nederland of in Duitschland, beslist niet slechter ten aanzien van Duitschland.

Overigens vroeg spr. zich af, waarom men niet bereidwilliger is, men komt in een nieuw land, komt met andere menschen in aanraking en ziet nieuwe mogelijkheden. Maar ook maakt men kennis met nieuwe arbeidsmethoden, die voor zijn verdere beroepsontwikkeling van belang zijn.

Intusschen wees Dr. Boening er op, dat het stelsel tot het plaatsen van opdrachten bij de Nederlandsche industrie zal worden voortgezet in den omvang welke mogelijk blijkt.

Dit draagt er toe bij, dat de economische toestand hier te lande minder geleden heeft als gevolg van de oorlogsomstandigheden dan in Duitschland, waar de rationalisatie verder is voortgeschreden dan in Nederland. Op grond daarvan mag het een gerechtvaardigde eisch heeten, indien het Nederlandsche bedrijfsleven er toe bijdraagt om Duitschland de krachten te leveren, die het behoeft. In economisch en sociaal opzicht is overigens de uitzending van Nederlandsche krachten naar Duitschland van beteekenis. Wil men haar ook politiek bezien, dan dient men te beseffen, dat de Duitsche mensch aan het front zijn leven inzet en zijn bloed offert voor den opbouw van het nieuwe Europa; men mag dan zeker verwachten, dat de Nederlandsche arbeider met zijn arbeid daartoe bijdraagt.

Op een desbetreffende vraag antwoordde dr. Boening in verband met de te wachten uitbreiding van den wekelijkschen arbeidsduur, dat de arbeidsinspecties verzoeken van ondernemingen tot arbeidsverlenging tot 54 uur per week, toestaan.

Verder zeide hij o.a. nog, dat de arbeidsovereenkomsten voor uitzending naar Duitschland principieel voor den duur van één jaar worden aangegaan.

Geschoolde vakarbeiders hebben ook dezelfde loonen als hun Duitsche collega's. Het is gebeurd, dat Nederlandsche arbeiders zich uitgaven voor geschoold werker, doch dat in de practijk bleek, dat zulks niet het geval was. Daaruit zijn wel eens moeilijkheden voortgekomen, doch overigens hebben de Nederlandsche arbeiders dezelfde rechten als de Duitschers. De arbeiders moeten, indien de bedrijfsdiscipline in sommige bedrijven zulks vereischt, ook op Zondag arbeiden. Bij de aanneming der arbeiders worden hem overigens de arbeidsvoorwaarden medegedeeld. En daaruit blijkt, dat er geen sprake is van achteruitzetting van de Nederlandsche arbeiders bij hun Duitsche kameraden. Integendeel voor den Nederlandschen arbeider geldt: Bij volledige prestaties volledige gelijkberechting. (Vaderland)

(Vor. ber. Ned. arbeiders in Duitschland 5087 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Het vraagstuk der buitenlandsche arbeiders - Uiteenzetting van gouwleider Sauckel. —

23 Sept. (V.P.B.) — Op initiatief van den algemeenen gevolmachtigde voor de tewerkstelling van arbeidskrachten, Gouwleider Sauckel, werd te Weimar een congres der leiders van alle arbeidsbureaux in het Groot-Duitsche Rijk gehouden. Gouwleider Sauckel stelde den eisch dat de buitenlandsche arbeiders zoowel lichamelijk als geestelijk zoo behandeld worden, dat zij tot de grootst mogelijke prestaties in staat zijn. Gouwleider Sauckel deed een dringend beroep op de leiders van de „Arbeitseinsatzverwaltungsstellen" in de door de Duitsche weermacht bezette gebieden om de arbeidsintensiteit van de afzonderlijke buitenlandsche arbeiders aanzienlijk te doen toenemen, die met hun prestaties nog ver bij die in het Duitsche Rijk ten achter staan. Arbeidseconomie en -prestatie zijn in het nieuwe Europa een algemeene plicht, niet slechts voor Duitschers. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Buitenl. arbeiders 5153 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Europeesch jeugdcongres te Weenen - Verbond van Europeesche jeugdorganisaties gesticht - Arbeidsgemeenschap sport opgericht. —

21 Sept. — Tijdens een feestelijke zitting in de groote zaal van Weenens gouwhuis aan den Joseph Bürckelring, het voormalige parlementsgebouw, is op 14 September in aanwezigheid van delegaties en eeregasten uit Duitschland, Italië, Nederland, België (met een Vlaamsche en Waalsche delegatie), Bulgarije, Denemarken, Finland, Kroatië, Noorwegen, Roemenië, Slowakije, Spanje, Hongarije, Portugal en Japan, het Verbond van Europeesche jeugdorganisaties gesticht. De Nederlandsche delegatie stond onder leiding van den plaatsvervangend leider der N.S.B. en hoofdstormer van den Jeugdstorm, C. van Geelkerken, en prof. dr. van Genechten.

Tezamen vertegenwoordigden deze delegaties meer dan 40 millioen Europeesche jongeren tusschen tien en twintig jaar. De meeste der te Weenen aanwezige jeugdleiders hebben reeds aan het front gestaan en metterdaad bewezen alles over te hebben voor de totstandkoming van een rechtvaardige wereldorde, waarvan veler hooge onderscheidingen getuigen.

Reichsjugendführer Baldur von Schirach opende de bijeenkomst. Hij begroette de eeregasten en de leiders der delegaties, die hij in alphabetische volgorde noemde. Nadat het voorstel van den Reichsjugendführer om den Italiaanschen staatsjeugdleider en secretaris der Fascistische partij, Vidussoni, en den leider der Duitsche jeugd, Arthur Axmann, tot presidenten van het Europeesche Jeugdverbond te benoemen, unaniem was aangenomen, hield Vidussoni in het Italiaansch een korte toespraak. Op zijn voorstel werd Baldur von Schirach tot erepresident benoemd, evenals de Italiaansche minister van Staat, Ricci, die indertijd de eerste jeugdleider van Italië was.

De leider van den Nationalen Jeugdstorm van Geelkerken, is benoemd voor kunst en cultuur. In een korte verklaring, zeide van Geelkerken het een eer te achten te Weenen aanwezig te zijn. Op de Nederlandsche jeugd rust de plicht zich een plaats in het nieuwe Europa te verwerven. Van Geelkerken wees op het groote verleden van Nederland en op de belangrijke plaats die het steeds in Europa heeft ingenomen. Het is aan de Nederlandsche jeugd deze traditie voort te zetten, zij staat voor nieuwe taken aangetreden en de Nationale Jeugdstorm is bereid om met de jeugd der andere landen samen te werken voor een nieuw Europa.

Openingsrede van Reichsjugendführer Baldur von Schirach. — Na de verklaringen der verschillende jeugdleiders hield Baldur von Schirach zijn openingsrede, waarin hij diep inging op de problematiek der jeugdopvoeding en der jeugdorganisatie. In het bijzonder stelde hij het geweldige verschil in het licht, dat bestond tusschen de in een onbewogen burgerlijke wereld opgroeiende jeugd van voor 1914 en de generaties van daarna, die midden in het leven staan.

Aan het slot van zijn rede heeft hij nadere bijzonderheden medegedeeld over de inwendige structuur van den Europeeschen Jeugdbond. In den kring der leiders van den bond, aldus zeide hij, heeft de jeugd van iedere natie, onverschillig of zij tot een klein of een groot volk behoort, zitting en stem. Alle leden hebben in den beginne gelijke rechten. Een aanvraag om het lidmaatschap van den bond kan slechts door een jeugdleiding, die daartoe door haar regeering gemachtigd is, gericht worden tot het presidium, dat over opneming zal beslissen.

Des avonds werden de deelnemers uitgenoodigd door den secretaris-generaal van de Unie van internationale journalistenbonden, dr. Freiherr Duprell, voor een ontvangst in het mooie paleisje Schönborn, waar tot 1938 de Nederlandsche legatie gevestigd was en dat thans tot zetel dient voor de Unie van internationale journalistenbonden. Op 15 September heeft het presidium van het Europeesche jeugdverbond de binnen- en buitenlandsche pers een maaltijd aangeboden in de feestzaal van het historische raadhuis. Voorts was het de dag van opening van de bijzonder belangwekkende tentoonstelling: „Documenten uit de Europeesche geschiedenis", in de Nationale bibliotheek. Hier is een collectie bijeengebracht van unieke beteekenis. Eeuwenoude documenten kan men er bewonderen, zooals het gouden psalmboek van Karel den Groote, doch ook documenten uit den nieuwen tijd, zooals de laatste oorkonde van het Oostenrijksche ministerie van Buitenlandsche Zaken over de voltrokken aansluiting bij het Duitsche Rijk.

Arbeidsgemeenschap sport gesticht; rede van Reichssportführer von Tschammer und Osten. — Onder voorzitterschap van den Reichssportführer, von Tschammer und Osten, is in het gouwhuis der N.S.D.A.P. te Weenen een arbeidsgemeenschap sport gesticht. In zijn rede wees hij er op, dat de gemeenschappelijke liefde der Europeesche jeugd van oudsher de sport heeft gegolden. Hij opperde de invoering van Europeesche spelen, die geen tegenstelling vormen tot de gedachte der Olympische spelen maar dienstig zijn voor de oriëntatie en den sportieven strijd der volken van Europa. Met een beroep op de goede kameraadschap der Europeesche sportjeugd en met den klemtoon op het beginsel van volstrekte gelijkgerechtigheid van alle deelnemende nationaliteiten besloot de Reichssportführer zijn uiteenzettingen.

In de academie voor wetenschappen te Weenen, heeft op 17 September, na een inleidend woord van den Spaanschen jeugdleider Elola, de Japansche gezant Sakoema gesproken over den Samoerai-geest, culmineerend in het woord „sterven voor volk en vaderland", dien hij vergeleek met het heldendom van de Duitsche marine.

De directeur-generaal van het Belgische ministerie van Onderwijs, Filip de Pillecijn, gaf de verzekering, dat de Vlaamsche jeugd zich in de Europeesche gemeenschap wil inschakelen.

De Nederlandsche jeugd, zoo verklaarde prof. Captayn, heeft ingezien, dat bloed, bodem en geschiedenis de pijlers der nieuwe oriëntatie moeten vormen. De Nederlandsche jeugd dient haar vaderland en in breederen zin ook dat van de Germaansche stammen van Europa.

De Slowaaksche propagandaleider, minister Tido Gaspar, sprak zich eveneens uit voor het gemeenschapsideaal van de Europeesche jeugd.

Slotzitting. — Het Europeesche Jeugdcongres is op 18 September na vier dagen bijeen te zijn geweest, gesloten. De slotzitting werd bijgewoond door talrijke vertegenwoordigers van staat, partij en weermacht. Ook Reichsorganisationsleiter dr. Ley en de Stabschef der S.A. Viktor Lutze waren aanwezig, evenals de Japansche gezant Sakoema en een officiëele waarnemer door de Portugeesche regeering gezonden.

Rijksjeugdleider Axmann verklaarde, dat het Europeesche Jeugdverbond geen kwestie van vertegenwoordiging is, doch van ernstigen arbeid. Het dient geen wereldmacht, doch het nieuwe Europa, en is hiervan een eigen idee, dat het door Engeland uit imperialistische doelmatigheidsredenen geleide en gecontroleerde wereldverbond der boy scouts heeft overwonnen. Europa wordt niet gevormd door een met koele inkt onderteekend verdrag, doch slechts met het bloed van de beste Europeesche jeugd.

Tijdens het congres werden telegrammen aan den Führer en den Duce gezonden. Dezen beantwoordden de telegrammen met de beste wenschen voor een volledig succes der bijeenkomst.

(Alg. Handelsblad - Vaderland - Nat. Dagblad)

(V. b. Reichssportf. Von Tschammer u. Osten 5175 A.)

B. NEDERLAND. — Verordening inzake strafbevelen en -beschikkingen en aan kosten onderworpen waarschuwingen. —

21 Sept. — Het op 19 September verschenen verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende strafbevelen, strafbeschikkingen en aan kosten onderworpen waarschuwingen. Hierbij wordt ten aanzien van rechterlijke strafbevelen o.m. bepaald, dat ter zake van een overtreding de rechter bij schriftelijk bevel geldboete, hechtenis van ten hoogste zes maanden of verbeurdverklaring van voorwerpen kan opleggen. Aan de uitvaardiging van een strafbevel gaat geen behandeling ter terechtzitting vooraf. De rechter vaardigt het strafbevel uit op vordering van het Openb. Ministerie. Acht de rechter behandeling ter terechtzitting gewenscht of bestaat geen overeenstemming tusschen den rechter en het openbaar ministerie ten aanzien van de op te leggen straf, dan wordt geen strafbevel uitgevaardigd. De verdachte kan binnen een termijn van twee weken, nadat hem het strafbevel is uitgereikt, daartegen bij het gerecht schriftelijk of door een mondelinge verklaring aan den griffier, bezwaar aanteekenen, met het verzoek behandeling ter terechtzitting te doen plaats vinden. Wordt bezwaar aangeteekend, dan maakt het O.M. de zaak door dagvaarding ter terechtzitting aanhangig. Het gerecht is bij zijn uitspraak niet gebonden aan den inhoud van het strafbevel. Het kan hoogere straffen opleggen dan die, welke bij het strafbevel zijn opgelegd. Een op grond van het strafbevel reeds ten uitvoer gelegde straf brengt het op de door hetzelve opgelegde straf in mindering.

Voorts wordt o.a. het volgende bepaald ten aanzien van strafbeschikkingen van de plaatselijke hoofden van politie: Overtredingen van: 1. de verordening no. 34/1940 betreffende het verduisteren, als gewijzigd bij de verordening no. 3/1941; 2. de luchtbeschermingsverordening (no. 13/1942); 3. de verordening no. 138/1941 betreffende de handhaving van de openbare orde, als gewijzigd bij de verordening no. 182/1941; 4. de wegenverkeersregeling (besluit no. 193/1941) of van de op grond van deze verordeningen of van dit besluit uitgevaardigde uitvoeringsvoorschriften worden in plaats van door het bevoegde Nederlandsche gerecht door het plaatselijk hoofd van politie berecht overeenkomstig de bepalingen van deze afdeeling. Het kan hierbij geldboete van ten hoogste honderdvijftig gulden, hechtenis van ten hoogste twee weken of verbeurdverklaring van voorwerpen opleggen. Dit is niet van toepassing in geval van samenloop van overtreding met andere dan de in lid 1 genoemde strafbare feiten. De secretaris-generaal van het departement van Justitie kan bovengenoemde bevoegdheid voor plaatselijke hoofden van politie in gemeenten van minder dan tienduizend inwoners beperken. Het plaatselijk hoofd van politie

kan van de zaak afstand doen ten behoeve van het O.M. De verdachte kan binnen een termijn van twee weken, nadat hem de strafbeschikking is uitgereikt, bij het plaatselijk hoofd van politie, dat deze heeft uitgevaardigd, schriftelijk of door een mondelinge verklaring, waarvan een akte wordt opgemaakt, een gerechtelijke beslissing verzoeken. Het gerecht is bij zijn uitspraak niet gebonden aan den inhoud van de strafbeschikking. Het kan hoogere straffen opleggen dan die, welke bij de strafbeschikking zijn opgelegd. Een op grond van de strafbeschikking reeds ten uitvoer gelegde straf brengt het op de door hetzelve opgelegde straf in mindering. Acht het gerecht de strafbeschikking ongegrond, dan spreekt het den verdachte vrij. Tegen de uitspraak staat geen hooger beroep open. Indien een verzoek om een gerechtelijke beslissing niet tijdig wordt ingediend, kan de strafbeschikking ten uitvoer worden gelegd. De Secretaris-generaal van het departement van Justitie oefent het recht van gratie uit ten aanzien van de bij strafbeschikking uitgesproken straffen.

Ten derde bevat de verordening regelen ten aanzien van strafbeschikkingen van de gevolmachtigden van den Rijkscommissaris binnen het kader van de Duitsche rechterlijke macht. Hierbij wordt o.m. bepaald: ter zake van een overtreding van de verordening no. 34/1940 betreffende het verduisteren gewijzigd bij verordening no. 3/1941, stelt in plaats van het Duitsche Landgerecht in het bezette Nederlandsche gebied de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied de strafvervolging in. Hij kan hierbij een geldboete van ten hoogste honderdvijftig gulden, hechtenis van ten hoogste twee weken of verbeurdverklaring van voorwerpen opleggen. De bepalingen ten aanzien van strafbeschikkingen van de plaatselijke hoofden van politie zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat in plaats van het plaatselijke hoofd van politie de gevolmachtigde, in de plaats van het O.M. de Duitsche procureur-generaal in het bezette Nederlandsche gebied en in de plaats van het gerecht het Duitsche Landgerecht in het bezette Nederlandsche gebied treden.

Tenslotte bevat de verordening nog het volgende ten aanzien van aan kosten onderworpen politioneele waarschuwingen: Ter zake van een overtreding van de verordening betreffende het verduisteren, welke naar aard en gevolgen van geringe beteekenis is te beschouwen, kan de optredende Duitsche of Nederlandsche politie-ambtenaar ter plaatse tegen kwijting van een aan kosten onderworpen waarschuwing geven voor het geval de betrokkene zich daaraan uitdrukkelijk onderwerpt en de kosten onmiddellijk voldoet. De kosten mogen een bedrag van vijf gulden niet te boven gaan. Strafbeschikkingen en aan kosten onderworpen waarschuwingen worden niet gegeven met betrekking tot personen: 1. beneden den leeftijd van achttien jaren, 2. ten aanzien van wie de Duitsche krijgsraad dan wel de bijzondere rechtbank voor strafzaken voor leden der S.S. en voor de leden der politieorganisaties met een bijzondere taak bevoegd zijn. Deze verordening treedt in werking op 1 December 1942.

Aanvulling der verordening inzake buitenboordmotoren. — Het verordeningenblad bevat een verordening houdende aanvulling der verordening no. 100/1941, houdende buitengewone maatregelen voor de kustverdediging. Hieraan wordt de bepaling, dat voor het onder zich hebben van buitenboordmotoren de toestemming van den Rijkscommissaris vereischt is, toegevoegd de volgende woorden: „alsmede een essentieel bestanddeel van een zoodanige inrichting. Als essentieel bestanddeel worden in ieder geval beschouwd de motor, het omhulsel, de aandrijfas en de scheepsschroef".

Wijziging der begrafeniswet. — Het verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris, waarbij wordt bepaald, dat artikel 19 van de begrafeniswet buiten werking treedt. In het betreffende artikel 19 wordt o.m. bepaald, dat de algemeene begraafplaatsen zoo worden aangelegd, dat, op het verlangen van het kerkbestuur eener kerkelijke gemeente die geen eigen begraafplaats bezit, de lijken van de leden dier kerkelijke gemeente in een afzonderlijk, uitsluitend voor hen bstemd gedeelte kunnen worden begraven.

Berechting van diefstal van vee en vruchten. — Het verordeningenblad bevat een besluit van den Secretaris-generaal van het departement van Justitie met betrekking tot diefstal van vee en diefstal en strooperij van boom- en veldvruchten. Hierbij wordt bepaald: de economische rechter oordeelt in eersten aanleg bij uitsluiting over diefstal van vee en over diefstal en strooperij van boom- en veldvruchten. Voor zoover krachtens eenige andere bepaling niet een hoogere straf is bedreigd, worden deze feiten gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Toestemming der grondkamer voor overdracht of splitsing van landbouwgronden vereischt. — In het verordeningenblad verscheen een wijziging van het besluit nr. 219/1940, houdende regelen met betrekking tot het vervreemden van landbouwgronden. De belangrijkste uitbreiding is de bepaling, waarbij het besluit van toepassing wordt verklaard op splitsingen van grond naar aanleiding van een erfenis en wel door een testamentaire bepaling of door een scheiding van een nalatenschap. Hier moet, evenals bij alle andere scheidingen, de grondkamer nagaan, of de algemeene of bijzondere landbouwbelangen zich tegen splitsing verzetten of niet en of bij een scheiding of bij opdracht tot een splitsing de belangen van de landgebruikers, die genegen en in staat zijn het land zelf te exploiteeren, op de juiste wijze zijn behartigd. De ingevoerde uitbreiding van de verplichting tot verkrijging van toestemming bij de vervreemding van landbouwgronden beteekent niet de invoering van een bijzonder erfrecht voor boerenhofsteden. Het erfrecht der leden van de boerenfamilies is in zijn wettelijken omvang niet gewijzigd. Slechts de verwezenlijking van de aanspraak der erfgenamen door splitsing van het land is principieel uitgesloten. (Verordeningenblad no. 24, 19 September 1942)

(V. b. Rechtspleging 5242 A; buitenboordmotoren 5038 D.; begrafeniswet 4160 B.; Landbouw 5166 B.)

A. **JAPAN. — Tani benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken.** —

21 Sept. — Masajoeki Tani, de leider van het Japansche bureau van voorlichting, is op 16 September benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken, waarmede minister-president Tojo, die na het aftreden van Togo op 1 Sept. j.l. tijdelijk de portefeuille van Buitenlandsche Zaken er bij had genomen, van deze taak weer wordt ontheven. Tani zal tevens de leiding in handen houden over het bureau van voorlichting.

Tokio, 21 Sept. (D.N.B.) — De nieuwe minister van Buitenlandsche Zaken, Tani, heeft volgens Domei ter gelegenheid van zijn installatie per radio de volgende verklaring afgelegd: „Getrouw aan den geest der stichting van het Japansche rijk en aan den geest van het keizerlijk decreet over de oorlogsverklaring wil ik mij beschikbaar stellen voor den opbouw van Groot-Oostazië en bijdragen tot de vorming van een nieuwe wereldorde door de samenwerking met de Asmogendheden nog meer te versterken en tevens mee te helpen de eerzucht van Engeland en Amerika te breken en de door deze beide mogendheden gelegde lagen uit den weg te ruimen". (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Min. Togo 5232 C.)

B. **TURKIJE. — Verklaring van ambassadeur von Papen.** —

Istanboel, 21 Sept. (Afip.) — Voor de leden van de Duitsche club van Istanboel heeft de Duitsche ambassadeur in Turkije, von Papen, op 15 September een rede gehouden, waarin hij o.m. verklaarde: Onze positie tegenover het land, waar wij te gast zijn, is klaar en duidelijk. Duitschland is vastbesloten den vrede van dit land en van dit volk te eerbiedigen. Ik geloof hieraan te kunnen toevoegen, dat een natie, zoo roemrijk en zoo geschikt voor den strijd als Turkije, wel is besloten, wanneer de vraag in de toekomst zou worden gesteld, zich te verweren tegen de vernietiging en de bolsjewiseering van Europa, waarvan het, evenals wij, deel uitmaakt.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Von Papen 5104 C)**

C. **NOORWEGEN. — Doodstraf ingevoerd.** —

21 Sept. — Minister-president Quisling heeft een novelle op het Noorsche wetboek van strafrecht uitgevaardigd, krachtens welke bij alle delicten, die volgens dat wetboek met levenslange gevangenis gestraft kunnen worden, ook de doodstraf kan worden uitgesproken, behalve tegen personen beneden 18 jaar.

(Vaderland)

D. **NEDERLAND. — De distributiebonnendiefstal te Beverwijk; drie doodvonnissen voltrokken.** —

21 Sept. — Over de bij vonnis van het Duitsche Obergericht in het bezette Nederlandsche gebied van 31 Augustus 1942 ter dood veroordeelden Levie de Groot, Jan Pieter Catoen en Heyman Herman Meyer, is op 21 September de straf door fusilleeren voltrokken, nadat de Rijkscommissaris van zijn recht tot gratie geen gebruik gemaakt had.

Twee jaar tuchthuisstraf wegens het luisteren naar verboden zender. —

21 Sept. — Het Duitsche Landesgericht heeft de gehuwde vrouw M. C. Feenstra, wegens voortdurend luisteren naar verboden zenders, het verspreiden van de zoodoende verkregen berichten en wegens voortdurende anti-Duitsche uitlatingen, tot twee jaar tuchthuisstraf veroordeeld. Zij had sinds geruimen tijd geregeld naar den oranjezender geluisterd, overal waar zij kwam de berichten van dezen zender verder verteld en zich op straat, in winkels en op kantoor steeds weer op de meest hatelijke wijze in anti-Duitschen zin uitgelaten. Toen de verordening over het dragen van de jodenster verschenen was, had zij op zekeren dag zelf ook de jodenster op haar kleeding bevestigd en op straat gedragen, hoewel zij in het geheel geen jodin is.

Bekendmaking inzake gevonden onderdeelen van vijandelijke vliegtuigen. —

21 Sept. — Het bureau van den Weermachtsbevelhebber in

Nederland deelt mede: Herhaaldelijk is geconstateerd, dat burgers de plaatsen naderen, waar vijandelijke vliegtuigen zijn neergestort of waar vliegtuigonderdeelen verspreid liggen, om zich uitrustingsstukken of voorwerpen toe te eigenen. Hiertegen wordt dringend gewaarschuwd. Wie zich n.l. uitrustingsstukken van vijandelijke vliegers of onderdeelen of instrumenten van vijandelijke vliegers toeëigent, en daardoor voorwerpen, die tot den in de lucht behaalden buit behooren, aan de Duitsche weermacht onttrekt, onverschillig of er sprake is van zaken die als onbeteekenend voorkomen, begunstigt hierdoor den vijand en kan met den dood worden gestraft.

Voedselvoorziening; Prijsregeling voor honing. —
21 Sept. — In de Staatscourant van 16 September is de prijzenbeschikking 1942 honing gepubliceerd, waarmede de oude tot nu toe geldende honingprijzen vervallen zijn. Raathoning, die uitsluitend als luxe-artikel te beschouwen is, mag voortaan niet meer worden verhandeld.

Onderwijs; de gelijkstelling van Nederlandsche en Duitsche diploma's. —
21 Sept. — De einddiploma's van dertien vakscholen in Nederland worden door een besluit van den Duitschen minister van Onderwijs voortaan gelijkgesteld met de ingenieursdiploma's van staats- of van staatswege erkende Duitsche architecten- en ingenieursscholen. Voorts worden de einddiploma's der afdeelingen voor chemische techniek aan de middelbaar technische scholen te Amsterdam, Dordrecht en Haarlem gelijkgesteld met de einddiploma's van de chemische scholen in Duitschland.

Wijziging der winkelsluiting gedurende de wintermaanden. —
21 Sept. — In de Staatscourant van 18 Sept. zijn opgenomen een besluit tot wijziging van het Winkelsluitingsbesluit-1941 en een nieuwe uitvoeringsbeschikking daarvan, waarbij de secr.-gen. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart met ingang van 1 Oct. 1942 wijziging brengt in de thans van kracht zijnde regeling in zake de verplichte openstelling van winkels in dien zin, dat alle winkels in het algemeen op de werkdagen voor het publiek geopend zullen moeten zijn van 10 tot 17 uur. Voor andere dan de levensmiddelenzaken blijft de vrijstelling der verplichting voor den Maandag tot 13 uur gehandhaafd. De nieuwe regeling zal evenwel slechts gelden voor het tijdvak van 1 October tot 1 April; voor het overige deel des jaars blijft de huidige regeling gehandhaafd.

Volksgezondheid; uitbreiding van het schoolartsenwezen. —
21 Sept. — In Mei van dit jaar heeft het departement van Sociale Zaken een aanvang gemaakt met een belangrijke uitbreiding van het schoolartsenwezen. Daartoe werd een besluit uitgevaardigd betreffende een verdeeling van ons land in districten, die elk één of meer gemeenten omvatten. Men onderscheidt hierbij gemeenten, die een zoodanigen omvang hebben dat het raadzaam is, dat zij een eigen schoolartsendienst onderhouden en gemeenten, die, in onderlinge samenwerking, gemeenschappelijk een districtsschoolartsendienst zullen moeten exploiteeren. In de reeds bestaande 11 districtsschoolartsendiensten, alsmede de ongeveer 35 gemeentelijke schoolartsendiensten, werd een goeden grondslag gevonden, waarop kon worden voortgebouwd. Als straks de reorganisatie haar beslag zal hebben gekregen, hetgeen binnenkort het geval zal zijn, zal ons land, naast de evengenoemde gemeentelijke diensten, nog een 70 à 80 districtsdiensten tellen.
Het ligt in de bedoeling, dat de schoolartsen voortaan ambtenaren in volledigen dienst zullen zijn, die de kinderen regelmatig aan contrôle kunnen onderwerpen. Daartoe is het noodzakelijk, dat zij hun taak in niet te omvangrijke ambtsgebieden vervullen. De districtsdiensten zullen een gebied van ongeveer 40 à 50.000 zielen bestrijken, hetgeen beteekent, dat de districtsschoolartsen gemiddeld ongeveer 6 à 7000 leerlingen van de kleuterscholen, het lager, uitgebreid lager en nijverheidsonderwijs onder hun toezicht krijgen. Ten einde den overgang naar dit speciale werk te vergemakkelijken, is aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een bijzondere leergang voor schoolartsen ingesteld, die twee maanden duurt.
Het medisch toezicht begint reeds bij de komst op de kleuterschool. Daarna wordt in de eerste, de derde en de zesde klasse van het lager onderwijs het onderzoek herhaald, terwijl voorts ook op de U.L.O.-scholen en de nijverheidsscholen de schoolarts nog een keer van zijn belangstelling zal doen blijken. Hierdoor is voor deze kinderen een geregeld medisch toezicht gewaarborgd van den zuigelingenleeftijd af tot aan het tijdstip, waarop zij voor de beroepskeuze staan of de maatschappij ingaan. Door dezen opzet is verkregen, dat in de toekomst de jongen en het meisje ook na het verlaten van de school nog van den arbeid van den schoolarts profijt blijft trekken. Immers, indien het arbeidsbureau dat voorlichting geeft bij de beroepskeuze, naast het rapport van het schoolhoofd, ook kan beschikken over het advies van den schoolarts, dan zal hiermede een belangrijk hulpmiddel voor een juiste beroepsbepaling zijn gewonnen. Naast het periodieke schoolonderzoek zal nog voor de ouders gelegenheid bestaan om den schoolarts eigener beweging te raadplegen, waartoe deze op bepaalde uren zitting houdt.
Voor de financieele zijde van deze aangelegenheid is een regeling getroffen, volgens welke het Rijk een derde voor zijn rekening neemt van de aan nieuw op te richten schoolartsendiensten verbonden kosten. Ook wanneer belangrijke verbeteringen worden aangebracht, draagt het Rijk een derde in de kosten bij. De rest moet worden opgebracht door de gemeenten en eventueel ook door de provincies.
Beschikbaarstelling van vitaminetabletten. — September — Vier fabrieken hier te lande hebben gewerkt aan de vervaardiging van 51.500.000 vitamine-C-tabletten, waarvan 39 millioen door de leerlingen van de lagere school zijn gebruikt, 6½ millioen voor de industrie-arbeiders beschikbaar zijn gesteld en 1.7 millioen voor a.s. moeders. De ziekenhuizen ontvingen 2.9 millioen tabletten, terwijl voor proefnemingen en andere doeleinden nog ongeveer 1½ millioen werden gereserveerd. Het ligt in de bedoeling, wanneer de beschikbare hoeveelheid grondstof aanwezig zal zijn, in het volgende voorjaar, omstreeks half Maart 1943, de verstrekking van vitamine-C te hervatten.

Oostkolonisatie; de Nederlandsche kansen; verklaring van mr. M. M. Rost van Tonningen. —
21 Sept. — Begin September heeft een bijzondere studie-commissie, onder leiding van den president der Nederlandsche Oost-Compagnie, Mr. M. M. Rost van Tonningen, een reis gemaakt naar Wit-Roethenië en de Oekraine. Mr. Rost van Tonningen en zijn reisgenooten hebben in een persgesprek hun indrukken meegedeeld, waaraan wij o.m. ontleenen, dat het gezelschap allereerst sterk getroffen werd door de volkomen orde, waarin achter de fronten het vredeswerk van den landbouw verliep en de volstrekte zekerheid, die daar heerschte ten aanzien van het verloop van den strijd aan het front. De aanwezigheid van vier of zes leidinggevende Duitschers op een gebied van 40.000 H.A. bleek reeds voldoende om orde en regelmaat te scheppen en de bevolking weer tot haar gewonen arbeid en haar oogstfeesten terug te doen keeren.
De mogelijkheden voor het bedrijfsleven zijn ongelooflijk groot. Zelfs wij, die ons veel hadden voorbereid kunnen den indruk daarvan niet onder woorden brengen. Voor het grootbedrijf ligt er thans een ontzaglijke taak in het herstellen van beschadigde groote werken. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan den grooten stuwdam in de Dnjepr bij Zaporozje. Zoodra deze hersteld zal zijn, zal het geheele verkeersprobleem van de Westelijke Oekraine zijn opgelost. Zoo staat mij thans ook de haven van Nikolajew weer voor oogen, waar Nederlandsche firma's thans reeds werken aan het lichten van tientallen schepen en dokken. Is dit werk volbracht, dan zal daarmede de kern geschapen zijn van een Zwarte Zee-vloot. Ook voor het middel- en kleinbedrijf echter liggen hier de kansen voor het grijpen. Men kan zich hiervan een voorstelling maken, indien men bedenkt, dat een geweldige behoefte heerscht aan alle gebruiksgoederen, van het boordeknoopje en den schoenveter af tot woonhuizen toe, en dat de geweldige vruchtbaarheid van den bodem voldoende welvaart waarborgt om het aanschaffen van deze gebruiksgoederen mogelijk te maken.
Wel zal men moeten bedenken, dat men daar in het Oosten niet zijn bedje gespreid zal vinden. Er zal hard en met initiatief gewerkt moeten worden; bij den opbouw van het bedrijf, van machines en dergelijke, zal men veel moeten improviseeren.
Het spreekt overigens vanzelf, dat ook het ambacht hier alle kansen heeft. En ook de handel, hoewel er op het oogenblik nog niet veel te handelen valt, heeft een principieele- en kansenbiedende taak te vervullen, wanneer de productie van gebruiksgoederen een aanvang neemt. Reeds nu zijn overal Duitsche handelshuizen gevestigd — waarom zouden de Nederlandsche achterblijven? Ook wat de inzet van personen en dan met name van boeren betreft, streven wij er naar, deze organisch te doen geschieden. Dat wil zeggen in groote groepen, gemeenschappen, die één geheel vormen met vrouwen en kinderen, zielsverzorgers en alles wat tot een kleine boerengemeenschap behoort. Het spreekt vanzelf dat aan sociale, niet minder dan aan de cultureele zorg voor onze Nederlandsche pioniers, alle aandacht zal worden besteed.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)

(V. b. Distributiebonnendiefstal 5231; rechtszaken 5249 E.; neergestorte vliegtuigen 4647 G.; gelijkstelling diploma's 4851 C.; winkelsluiting 5201 F.; volksgezondheid 5177 A.; Ned. Oost-Compagnie 5250 C.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Verklaring van president Roosevelt inzake de oorlogsproductie en -financiering - Anti-inflatiewet aangenomen. —
24 Sept. — President Roosevelt heeft volgens radio New York in een verklaring aan het Amerikaansche Congres o.a. betoogd, dat de Ver. Staten pas de helft van den weg hebben afgelegd, die hen moet leiden naar de maximale oorlogsproductie.

Vervolgens maakte hij bekend, dat het civiele verbruik in de Ver. Staten moet worden beperkt tot het noodzakelijkste. In zijn rapport over de leen- en pachtwet dat door president Roosevelt aan het congres werd voorgelegd, wordt geconstateerd, dat de Amerikaansche bewapeningsindustrie in de laatste drie maanden slechts ongeveer de helft der vastgestelde hoeveelheid oorlogsmaterieel heeft geproduceerd.
Naar S.P.T. nog meldt, heeft Roosevelt medegedeeld, dat de Ver. Staten tot nu toe de geallieerde landen voor 5100 millioen dollar aan leveranties in het kader van de Leen- en Pachtwet hebben voorzien. Voorts deelde hij mede, dat de Vereenigde Staten voor hun leveranties aan de bondgenooten tegenprestaties ontvangen.

Anti-inflatiewet aangenomen. — Stockholm, 24 Sept. (D.N.B.) — Naar de Engelsche berichtendienst uit Washington meldt, heeft het Huis van Afgevaardigden op 23 September de door Roosevelt geëischte wet tot bestrijding van de inflatie met 284 tegen 96 stemmen aangenomen. Voor de stemming waren aan de wet enkele amendementen toegevoegd, die een verhooging van de kosten van levensonderhoud in het vooruitzicht stellen.
In den Amerikaanschen senaat is, naar de Britsche berichtendienst meldt, een wetsontwerp aangenomen, dat Roosevelt machtigt loonen en salarissen op het niveau van 15 Augustus te stabiliseeren. Ook de agrarische producten worden op dezelfde wijze gelimiteerd. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 5241 A.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — De herziening van de rechtspraak - Verklaring van rijksmin. dr. Thierack.**
21 September. — Naar de V. P. B. uit Berlijn melden, heeft dr. Thierack, de rijksminister van Justitie, in een rede voor de Duitsche pers gezegd: In het middelpunt van de rechtspraak staat de rechter. De hervorming moet beginnen bij de opleiding van den rechter en dus op de universiteit. Uiteraard moet de rechter de wetten kennen, omdat hij anders geen recht kan spreken. Hij moet evenwel ook het leven kennen en kunnen beoordeelen en dit niet alleen door den bril van het recht bezien. Wij hebben, zoo ging dr. Thierack voort, 14.000 rechters; dat is te veel. Wij zouden zoowel het gemiddelde geestelijke niveau als den materieelen welstand kunnen verhoogen, wanneer wij aan 4 of 5000 rechters voldoende hadden. Dit is mogelijk wanneer wij de organisatie van de rechtspraak vereenvoudigen, in de eerste plaats door een aanzienlijke beperking der instanties van hooger beroep. De Rijksminister zeide in dit verband uitdrukkelijk, dat hij er echter niet aan denkt om bij voorbeeld het Rijksgerechtshof te Leipzig op te heffen. Voorts moet de rechter in de toekomst worden ontheven van veel werk, waarmede hij ten onrechte wordt belast. Eigenzinnigheid, betweterij en koppigheid brengen tallooze geschillen voor de rechtbank, welke gemakkelijk bijgelegd of door den vrederechter beslist kunnen worden. Uitvoerig stond de Rijksminister tenslotte stil bij de zinswending in de proclamatie van den Führer, dat er „van het bestaande recht kan worden afgeweken". Spreker protesteerde tegen de verdraaïingen, waaraan de vijandelijke propaganda zich in dezen te buiten is gegaan. Natuurlijk beteekent deze richtlijn niet, dat de rechter kan doen en laten wat hij wil, of dat de minister resp. de regeering een vonnis naar eigen goeddunken kan wijzigen. Deze bepaling heeft zelfs in het geheel geen betrekking op het bestaande recht, doch slechts op de uiterlijke organisatie van de rechtspraak, die in verband met de nieuwe regeling in sommige opzichten gewijzigd dient te worden.
(Vaderland - N. R. Crt.) **(Vor. ber. Justitie 5225 G.)**

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Zuiveringsactie. —**
21 Sept. — In de Zwarte Soldaat, strijdblad van de W.A. der N.S.B., van 17 September j.l. wordt medegedeeld, dat op last van den leider der N.S.B. op 9 dezer wegens anti-nationaal-socialistische agitatie als lid der N.S.B. door den secretaris-generaal, heerbanleider C. J. Huijgen, zijn ontslagen, George Kettman Jr., P. E. Keuchenius, Ernst C. H. Locht en S. Barends, resp. hoofdredacteur, redacteuren en medewerker van De Misthoorn.
Blijkens het verslag van een op 12 September te Hoofddorp gehouden rede door den heer Huijgen (gepubliceerd in Volk en Vaderland van 18 dezer) heeft deze o.a. het volgende gezegd: „Wanneer de eer van de N.S.B. zulks vordert, schrikt Mussert nooit voor de hardste maatregelen terug. Eenige leden, medewerkers aan een weekblad, meenden de Beweging in den persoon van den Leider te mogen aanvallen. Hoewel er ook een zeer oud lid onder hen was, die bovendien in vroegere perioden verdienstelijk werk voor de N.S.B. heeft verricht, werd hij met de anderen, onmiddellijk als lid uit de Beweging verwijderd. Slechts de N.S.B. heeft het recht tot vorming van den politieken wil van het Nederlandsche volk. Wie dit recht aantast, wordt door haar verdelgd, zonder aanzien des persoons. De Beweging moet zuiver blijven."

Gewestelijke landdag te Rolde; redevoeringen van Roskam, Woudenberg en Mussert. —
21 Sept. — Te Rolde heeft de N.S.B. 19 September op de „Boerdennen" een grooten gewestelijken landdag gehouden. Onder de eeregasten bevonden zich commissaris-generaal Schmidt, de S.S. Obergruppenführer Rauter, de Beauftragten voor Groningen, Friesland en Drenthe en vele vertegenwoordigers van de weermacht en van de N.S.D.A.P. Onder de Nederlandsche gasten bevonden zich de secretaris-generaal der N. S. B., ir. C. J. Huygen, het hoofd van de afdeeling algemeene zaken, jhr. D. de Blocq van Scheltinga, de stafchef van de Ned. S.S., J. L. Jansonius en vele andere hooge functionarissen der N.S.B., alsook de commissaris van de provincie Groningen, Staargaard en vertegenwoordigers van den Landstand, den Volksdienst, het Ned. Arbeidsfront en den Arbeidsdienst.
Nadat op plechtige wijze de vaandelopmarsch was gehouden, opende de districtsleider van Drenthe, G. Dieters, dezen landdag. Hierna werden volksdansen uitgevoerd.

Rede van boerenleider Roskam. — De heer Roskam zeide in zijn rede o.m.: Vroeger streden wij tegen liberalisme, democratie en kapitalisme en nu worden we in onze poging om herziening van het onrecht door den oorlog geremd. Maar desondanks is de Landstand gekomen en zijn de bedrijfsschappen geen staatsinstellingen meer, doch publiekrechtelijke lichamen, gegrond op de beginselen, welke de onze zijn. Wij komen niet om te breken, maar om te bouwen. Hier te Rolde was het de boerenstem van het Noorden, die krachtig heeft weerklonken. Deze stem is het, die de richtlijnen moet geven voor de toekomst. Niet de stem van het intellectualisme en van de vermeende staatsmanswijsheid, maar de eenvoudige stem van de Friesche en Saksische boeren, die gehecht zijn aan hun grond, in trouw aan hun geslacht.

Rede van H. J. Woudenberg, leider van het Ned. Arbeidsfront. — Nadat een sportdemonstratie van de landjeugd gehouden was, sprak de leider van het Ned. Arbeidsfront, H. J. Woudenberg. Gij nationaal-socialisten, aldus spr., kent den weg naar de gemeenschap en gij hebt den plicht om ons geheele volk op dien weg te leiden. Daarom behoort iedere werker in het Ned. Arbeidsfront. De taak om te komen tot een oplossing van de sociale ordening is die van het geheele volk zelf. Het Nederlandsche volk heeft zijn lot in eigen handen. In dezen oorlog wordt beslist over ons lot, doch laat men nu niet zeggen: het lot moet maar over ons beslissen. Wij nationaal-socialisten gaan tot ons volk en hameren er op: ontwaak, ontwaak.
Het is duidelijk, dat eerst in dezen tijd een Arbeidsfront tot stand kon komen, omdat er vroeger te veel verdeeldheid heerschte. Ons werk is gebaseerd op eerbied voor den arbeid.

Rede van ir. A. A. Mussert. — Vervolgens was het woord aan den leider der N.S.B. Nadat we een gelukkigen, rustigen tijd gehad hebben, aldus spr., leven wij sinds 1914 in een grootschen tijd. Na 1918 dacht men, dat er een voortdurende vrede zou komen, maar nu is gebleken, dat 1914—1918 slechts het eerste gericht was, dat over ons is gekomen.
Van 1918—1939 noemde spr. een adempauze voor de eindworsteling, die thans nog bezig is tusschen communisme en nationaal-socialisme en fascisme.
Vervolgens gaf ir. Mussert een overzicht van het tijdperk 1920—1940.
Nu bevinden wij ons in een dieptepunt en wie zal zeggen of dit nu werkelijk het diepste punt is? De grootste ramp, welke ons land zou kunnen treffen zou zijn, als Nederland oorlogsgebied zou worden. Want geen vierkante meter zou worden prijsgegeven en de grootste verschrikkingen zouden ons dan te wachten staan.
Vraagt men ons nu of wij het prettig vinden dat wij bezet gebied zijn, dat er weinig te eten is, dat er weinig aan kleeding is en dat er arbeidskrachten van hier worden weggenomen, dan antwoorden wij, dat wij dat allerminst pleizierig vinden. Er zijn in dezen tijd zoo veel dingen in strijd met het nationaal-socialisme, maar ons is het duidelijk, dat dit er moet komen, wil het beter worden. Negentig procent van het werk aan het Oostfront wordt door het Duitsche volk gedaan. Als het goed was, zouden daar niet duizenden maar tienduizenden van onze jongens moeten staan. Ik heb dit volk lief en als het mij gegeven is, zal ik er voor zorgen, dat wij soldaten worden en geen slaven. Zoo alleen kunnen wij, in plaats van een kolonie, een waardige plaats in het nieuwe Europa krijgen.
Het volk zal er niet zijn voor een regeering, maar de regeering zal er zijn voor het volk. En ieder heeft op zijn plaats zijn plicht te doen voor het geheel.
Er is thans oorlog en geen nationaal-socialisme. Beseffen wij wel, dat het gaat op leven en dood en wanneer wij het zoo zien, dan zijn wij er waarlijk nog niet het slechtste aan toe. Na den oorlog zullen eerst recht onze zorgen voor ons volk komen. Wat wij thans te doen hebben is het stellen van het socialisme van de daad en daarom moeten met name de boeren hun bodem zoo intensief mogelijk bewerken. Spreker besloot zijn rede met een laatsten raad om mee te werken voor de

groote Europeesche volkerengemeenschap in het wordende Europeesche continent.

(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad)

(V. b. Nat. Soc. Bew. 5254 A.; Ned. Arbeidsfront 5249 H.; ir. Mussert 5247 C.)

A. ENGELAND. — „Vrij Nederland", orgaan der Nederlandsche emigranten-regeering te Londen, doet voorstellen tot „internationaliseering" van alle Duitsche kinderen na den oorlog. —

22 Sept. — Reuter, het officieele Engelsche persbureau, maakte dezer dagen met voldoening melding van een artikel in „Vrij Nederland", dat verkondigde: alle Duitsche kinderen in den leeftijd van 2 tot 6 jaar moeten na de geallieerde overwinning worden „geïnternationaliseerd" door deze kinderen van hun ouders weg te nemen en naar het buitenland over te brengen, om hen daar gedurende 25 jaar dusdanig van hun volksaard te vervreemden, dat van het Duitsche volk nog slechts een mengelmoes zal overblijven.

Vrijwel de geheele Nederlandsche pers wijdt aan dit bericht groote aandacht en geeft in hoofdartikelen uiting aan haar afschuw en ontzetting, dat een dergelijk voorstel in een, zij het dan ook te Londen verschijnend, Nederlandsch tijdschrift werd gepubliceerd.

Zoo schrijft **„Het Algemeen Handelsblad"** op 22 September onder het opschrift „Vrij Nederland" o.m., dat het te Londen verschijnende Nederlandsche blad op één lijn met andere — door Joodsche schrijvers gepropageerde — plannen tot vernietiging van den volksaard der afzonderlijke Germaansche — en andere — volken, heeft geplaatst. Men denke aan de stelselmatige uitroeiing in de Sovjet-Unie van alle verschillen in volksaard, teneinde een volkenbrei te scheppen. Men denke aan de „melting pot", de smeltkroes der Vereenigde Staten, waar eveneens de Joodsche invloeden dominant zijn. Men denke aan het voorstel van den Jood Theo Kaufmann, om alle Duitsche mannen te steriliseeren en zoo het Duitsche volk voorgoed uit te roeien . . . .

Het waarachtige Nederlandsche volksbelang eischt vrede en vriendschap met het verwante, Duitsche buurvolk, dat het Westen beschermt tegen de godlooze, menschonteerende en cultuurverdelgende bolsjewistische legerscharen. Wij schamen ons dan ook, dat het blaadje, waarin dit volksvreemde, sadistische denkbeeld werd neergeschreven, den titel „Vrij Nederland" draagt.

„Het Vaderland" herinnert in een beschouwing getiteld „Erger dan strijd is de haat" aan de methoden waaraan de bolsjewistische handlangers van Churchill en Roosevelt zich vergrepen hebben in de door hen overweldigde gebieden. Zoo meldde de New York Journal American in October 1941, dat 150.000 Litauers, onder wie kinderen van twee jaar af, door de Sovjets naar Siberië weggevoerd waren en dat duizenden onmondige kinderen aan hun lot werden overgelaten. Volgens Stockholms Tidningen zijn uit Letland 200.000 bewoners van het kleinste kind af naar de Russische steppen en naar Noord-Siberië overgebracht. Van de kinderen ontbreekt ieder spoor. Op het goederenstation in Riga vonden Duitsche troepen vier gesloten goederenwagons vol met kinderlijkjes. Wij kunnen waarlijk een gevoel van diepe spijt en van schaamte niet onderdrukken, dat onze landgenooten in Londen, die zeggen te strijden voor de toekomst van ons land, bolsjewistische lessen schijnen te leeren.

De **„Nieuwe Rotterdamsche Courant"** vraagt „Zijn zoo onze manieren?" en schrijft o.m.:

Het heeft bij ons zeker niet aan de critische geesten ontbroken, die de bron van alle onrust, die sedert den vrede van Versailles in Europa is blijven heerschen wel degelijk hebben bevroed. Zij vonden haar niet in de verdorvenheid van het Duitsche volk, maar in het onverstand dier Europeesche staatslieden, die niet alleen den vrede van Versailles gemaakt hebben tot wat hij was, maar sindsdien ook verzuimd hebben om van de gelegenheden, die dit verdrag nog bood, gebruik te maken tot herstel van de eens gemaakte fouten.

In plaats daarvan komen Nederlanders met het erbarmelijke voorstel om na de nederlaag de Duitsche kinderen weg te slepen, als een van de middelen om het Duitsche volk niet alleen staatkundig, niet alleen economisch, maar ook als volk te doen ondergaan. Er schuilt wel een bittere ironie in, dat men op deze wijze zijn hulde betuigt aan de rassentheorie, welke men het Duitsche volk als een van zijn smadelijkste barbaarschheden aanwrijft. Eenerzijds huldigt men haar: men wil door de vervreemding van de kinderen van den Duitschen stam en door de inbrenging van vreemd bloed den zoo gevreesden Duitschen volksaard naar eigen smaak vervormen; anderzijds ziet men er klaarblijkelijk geen bezwaar of gevaar in, dat het Duitsche bloed de aderen van andere volkeren binnenstroomt en deze wellicht met zijn vermeende onrust besmet.

„Het Nationale Dagblad" noemt deze plannen sadistisch en schrijft in een artikel getiteld: „Zeg mij wie Uw vrienden zijn . . . ." o.a.:

Als het van haat en woede vervulde gehuil, dat in toenemende mate in Engeland en de V.S. pleegt op te stijgen, zoodra het thema Duitschland ter sprake komt een graadmeter is voor de huidige situatie, dan moet de geallieerde zaak er inderdaad wel buitengewoon slecht voor staan. Het is nu al zóó ver gekomen, dat de heeren plutocraten in hun ideeën zelfs nog bolsjewistischer zijn dan de massamoordenaar Stalin zelf en het is bepaald tragisch, dat ontwortelde onverantwoordelijke gedroste Nederlandsche elementen — die overigens gelukkig niets in de geallieerde melk te brokkelen hebben — hierbij den pas trachten aan te geven. Het laat zich licht denken hoe een „vrij" Nederland, waarvoor wij zeggen te „strijden", eruit zal zien.

Tenslotte wijzen de Nederlandsche bladen er op, dat in toonaangevende Duitsche kringen dergelijke ideeën, eischen en verklaringen op passende wijze ter kennis worden genomen. Zij geven te verstaan, dat met diegenen, die zulke misdadige ideeën aanhangen, inderdaad een compromis onmogelijk is en dat hun het lot, dat zij of hun voornemens verdienen, niet bespaard zal blijven.

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —

Japansche emigratie naar Sumatra. — 22 Sept. — De Japansche landbouwexpert en afgevaardigde van het Lagerhuis, Sunade, heeft als adviseur van het militaire bestuur een reis gemaakt door Midden- en Zuid-Sumatra. Deze vruchtbare en dunbevolkte gebieden zijn voor de Japansche emigratie de meest geëigende gebieden van geheel Oost-Azië. Het economische zwaartepunt moet volgens hem niet worden opgebouwd op basis van de rubberproductie, maar moet rusten op andere landbouwproducten. Daarom moet binnen een jaar rijst en katoen worden verbouwd.

De werkzaamheden van het rubbergilde. — 23 Sept. — Met ingang van 1 Augustus zijn de Japansche en vroeger aan de vijandelijke mogendheden behoorende rubberondernemingen op Malakka en Sumatra door het rubbergilde in bedrijf genomen. De oppervlakte van de vroeger niet aan Japan behoorende rubberondernemingen op Malakka bedraagt 50.000 h.a. Hiervan is reeds 42.000 h.a. in bedrijf genomen. Sumatra heeft 37.000 h.a. rubberland. De ontwikkeling van het rubbergilde wordt met groote belangstelling gevolgd, aangezien haar organisatie voor de aanstaande industrieele ontwikkeling in het Zuiden van groote beteekenis beloofd te worden.

(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5240 B.)

C. NEDERLAND. — Bestraffing wegens begunstiging van joden. —

25 Sept. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden (de commissaris-generaal voor de veiligheid) deelt mede: De volgende personen zijn wegens begunstiging van Joden gearresteerd en naar een concentratiekamp overgebracht:

De expediteur Hendrik Kamphuis uit Epe en Jose Ravesteijn uit Ridderkerk, wegens het verbergen van Joden. De expediteur Johannes Suijkerbuijk uit Nispen, wegens het smokkelen van Joden over de Belgische grens. De kleermaker Franciscus van Beurden uit Rotterdam wegens het verstrekken van valsche persoonsbewijzen. De verzekeringsagent Otto Isak Hofman wegens verduistering van joodsche vermogenswaarden.

Het geheele vermogen van de genoemde personen is verbeurd verklaard.

Voedselvoorziening - Nieuwe regeling der tuchtrechtspraak. —

25 Sept. — De Staatscourant van 21 September 1942 bevatte een besluit van de Secretarissen-Generaal van de Departementen van Landbouw en Visscherij en van Justitie, waarbij een nieuwe regeling is vastgelegd voor de tuchtrechtspraak voor de voedselvoorziening.

Deze is noodzakelijk geworden door de instelling van de Hoofdbedrijfschappen en Bedrijfschappen op het gebied der voedselvoorziening krachtens het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941. Alleen diegenen kunnen volgens dit tuchtrecht berecht worden, die werkzaam zijn op het gebied van de voedselvoorziening of als georganiseerde aangesloten zijn bij eenige „crisisorganisatie". De consument, die een overtreding van de Distributiewet begaat, valt dus niet onder dit tuchtrecht. Vrijheidsstraffen zijn niet mogelijk; echter is de mogelijkheid van verbeurdverklaring geopend.

Behalve de tuchtrechtspraak door den alleensprekenden tuchtrechter — met de mogelijkheid van beroep op het Centraal College voor de Tuchtrechtspraak — is thans mogelijk tuchtrechtspraak door nader aan te wijzen organisaties op het gebied van de voedselvoorziening, als hoedanig voorloopig slechts in aanmerking komen de hoofdbedrijfschappen en bedrijfschappen. (Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)

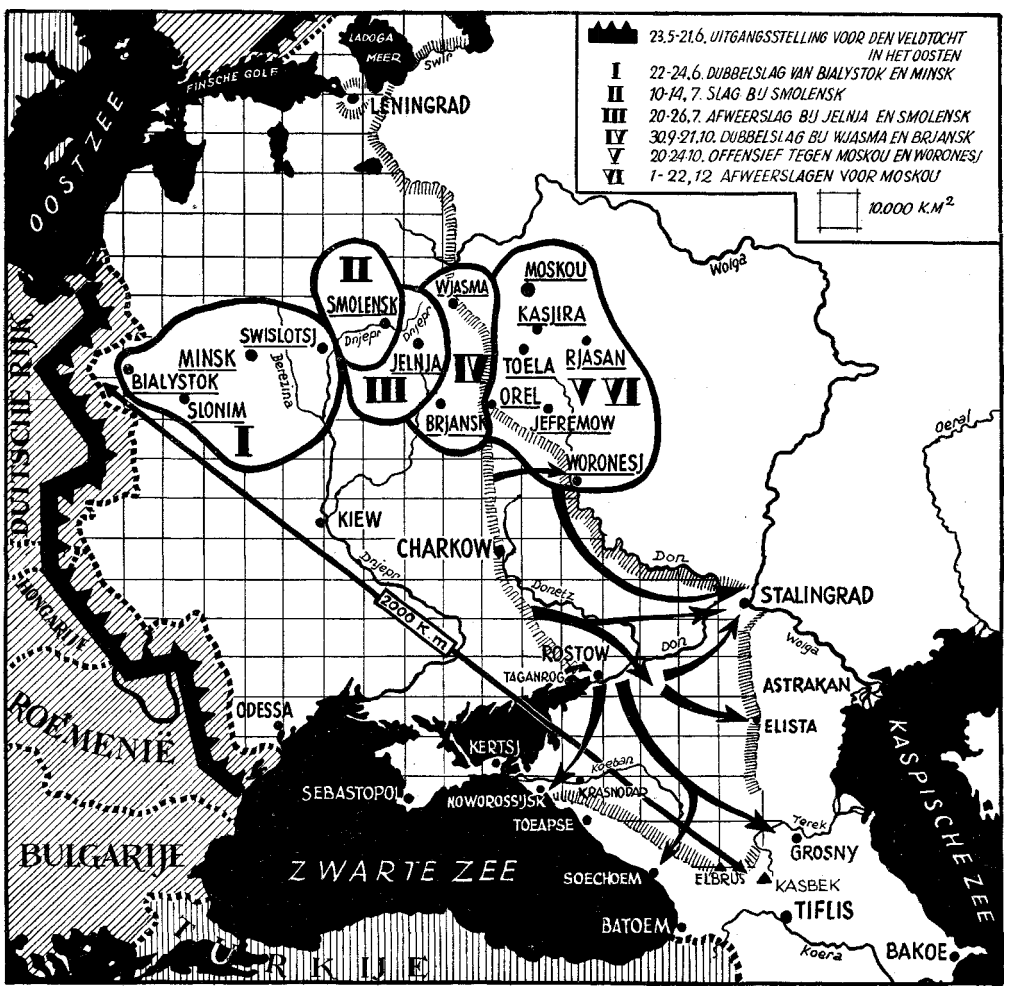
(V. b. Rechtsregeling 5254 B; Voedselvoorz. 5256)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Terek, Wladimirowski en Deiskoje in het Kaukasusgebied veroverd - Vorderingen in den strijd om Stalingrad - Circa 400.000 br.t. handelsscheepsruimte der geallieerden vernietigd - Gemeenschappelijke actie van Duitsch-Japansche marine-eenheden. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 21 Sept. (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Aan de Terek zijn, nadat het moeilijke en met mijnen bezaaide terrein was overgestoken, de belangrijke door den vijand taai verdedigde steden Terek en Wladimirowski stormenderhand genomen.
In enkele wijken van Stalingrad, welke stad de vijand door

Overzicht der voornaamste veldslagen aan het Oostelijk front.
(Kaart ontleend aan de Brüss. Ztg.)

den toevoer van nieuwe krachten wanhopig tracht te houden, zijn nog verbitterde straatgevechten aan den gang. Hernieuwde afleidingsaanvallen op de grendelstelling ten N. van de stad mislukten onder zware verliezen.
22 Sept. — Bij de operaties tusschen de Koeban en de Kaspische Zee slaagden Duitsche troepen er in een diep geëchellonneerd en van vele mijnen voorzien stellingsysteem te doorbreken. De stad Deiskoje werd in storm genomen.
In den strijd om Stalingrad werden in hevige gevechten van man tegen man, ondanks den verbitterden vijandelijken tegenstand, nieuwe verdedigde huizencomplexen veroverd, terwijl hierbij gevangenen werden gemaakt.
24 Sept. — In het Noordwestelijk deel van den Kaukasus heeft infanterie, doeltreffend gesteund door artillerie en luchtwapen, na het overwinnen van taaien vijandelijken tegenstand, verscheiden domineerende bergruggen bestormd. Aan de Terek werd in harden strijd de stad Prisjibskaja ingenomen.
25 Sept. — Bij Stalingrad zijn de Duitsche posities door de nieuwe doorbraken naar de Wolga in het midden en in het Zuidelijke deel der stad in aanzienlijke mate verbeterd. De taaie gevechten in de woon- en fabriekswijken worden met succes voortgezet.
Overzicht. — Omtrent de gevechten in den centralen sector van het Oostelijk front deelt het oppercommando der weermacht mede, dat de bolsjewisten hun sterke door pantserwagens ondersteunde aanvallen bij Woronesj herhaald hebben. Tijdens zware gevechten, voor een deel van man tegen man, werd de vijand echter afgeslagen.
Ten Zuidoosten van Orel mislukte eveneens een aanval der bolsjewisten. In het gebied van Rzjef viel de vijand slechts op enkele plaatsen aan. Bij de zware afweergevechten ten Noorden van deze stad, hebben in de laatste weken twee divisies driehonderd aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. Hierbij werden 400 vijandelijke pantserwagens vernietigd of onklaar gemaakt.
In het Noorden van het Wolkof-front, onmiddellijk ten Z. van het Ladoga-meer heeft de vijand sinds maanden vergeefs getracht de verbinding over land met Leningrad weer te herstellen.
Overeenkomstig zijn gewoonte doet het opperbevel der Duitsche weermacht geen voorspellingen met betrekking tot den toestand bij Stalingrad. Dientengevolge komen de dagelijksche successen der Duitsche aanvalsdivisies in de berichten slechts weinig naar voren. Steeds weer pogen de bolsjewisten, na hevige artillerievoorbereiding, aanvallen te ondernemen op de voor hen onaangename grendelstelling in het Noorden. Onder groote bloedige verliezen voor den vijand en met verlies van pantserwagens en gevangenen mislukken deze. De Duitsche stoottroepen, die in de binnenstad te midden van de brandende huizen strijden, winnen stap voor stap terrein. Om den Sovjet-vernielingsgroepen nog meer vrijheid te geven voor niets ontziende verwoestingen, heeft de Sovjet-legerleiding bevolen, dat alle nog in Stalingrad aanwezige vrouwen en kinderen onmiddellijk hun woningen moeten verlaten en naar den anderen oever van de Wolga moeten worden gebracht. Alleen de vrouwelijke leden der strijdende groepen mogen in de stad blijven.

DE STRIJD TER ZEE.

Anglo-Amerikaansch convooi vernietigd in de Noordelijke IJszee. — 19 Sept. — Na de volkomen vernietiging van een groot konvooi in de Noordelijke IJszee in den tijd van 2 tot 7 Juli 1942 werd op 13 September van Britsche zijde een nieuwe poging gedaan om een groot konvooi, dat door sterke vlooteenheden beschermd werd, over de Noordelijke IJszee naar een Sovjethaven te brengen. De zeer slechte weersomstandigheden en het feit, dat de ijsgrens een sterk Noordelijken koers mogelijk maakten, begunstigden dit plan.
Duitsche formaties gevechtsvliegtuigen en duikbooten openden den aanval en vernietigden in dagenlange moeilijke gevechten ook dit uit 45 koopvaardijschepen bestaande konvooi. Onder omstandigheden die den strijd zeer bemoeilijkten, op groote afstanden, bij slecht weer en krachtigen vijandelijken afweer door luchtdoelgeschut en jachtvliegtuigen, brachten onze gevechtsvliegtuigen van dit konvooi in totaal 25 koopvaardijschepen met een totalen inhoud van 177.000 br.t. tot zinken. Acht andere

schepen werden zoo zwaar beschadigd, dat zij als verloren beschouwd moeten worden. Bovendien vernietigde de luchtmacht van de bewakingsvaartuigen een torpedobootjager alsmede twee patrouillevaartuigen, terwijl een tweede torpedobootjager in brand geraakte. Onze duikbooten vernietigden in felle achtervolging vijf koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 29.000 br.t. en plaatsten torpedotreffers op twee Britsche torpedobootjagers. De heerschende weersomstandigheid maakte het niet mogelijk te constateeren, of de beide laatstgenoemde vaartuigen vergingen. Daarmede leed de vijand een zijner zwaarste nederlagen in konvooigevechten. Hij verloor binnen zes dagen tijds 38 met oorlogsmateriaal van allerlei aard geladen koopvaardijschepen, waaronder ook tankbooten met een totalen inhoud van 270.000 br.t. Daar komt nog bij het verlies van zes oorlogsschepen. Slechts resten van het konvooi, ten deele aanzienlijk beschadigde schepen, konden ontkomen.

In de Middellandsche Zee heeft een Duitsche duikboot een schip van 1200 br.t. en vier vrachtzeilbooten tot zinken gebracht.

22 Sept. — In het Oostelijk deel der Middellandsche Zee bracht een Duitsche duikboot een transportzeilschip van 500 br.t. tot zinken.

24 Sept. — Tusschen Spitsbergen en IJsland hebben Duitsche duikbooten een konvooi aangevallen, dat van Sovjet-havens naar Britsche en Amerikaansche terugkeerde en uit meer bewakingsvaartuigen dan transportschepen bestond. In hevige, dagenlange gevechten met de bijzonder krachtige bewaking brachten onze duikbooten 3 torpedojagers, een hulpkruiser en 5 transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 50.000 br.t. tot zinken. Twee andere schepen werden door torpedotreffers zwaar beschadigd.

Op den Atlantischen Oceaan, voor Afrika en in de Caribische Zee brachten andere duikbooten uit konvooien en bij den strijd tegen afzonderlijk varende schepen 13 vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 75.000 br.t. alsmede een korvet tot zinken.

Gemeenschappelijke actie van Duitsch-Japansche marine-eenheden. —

25 Sept. — Krachtens de gemeenschappelijke oorlogvoering ter zee door de landen van het Driemogendhedenpact hebben Japansche oorlogsschepen contact gezocht met de op den Atlantischen Oceaan opereerende formaties van de strijdkrachten der As. Nadat Duitsche vlootstrijdkrachten reeds sinds Japans deelneming aan den oorlog met Japansche eenheden op den Indischen Oceaan samengewerkt hebben, is door het verschijnen van Japansche duikbooten thans voor het eerst ook op den Atlantischen Oceaan een samenwerking tot stand gekomen. Deze gebeurtenis is, met betrekking tot de krijgsverrichtingen, van fundamenteele beteekenis. Een der Japansche duikbooten is naar een Duitsch steunpunt uitgestuurd en inmiddels weer naar zijn operatiegebied vertrokken.

Verklaring van Japanschen oudopperbevelhebber. — Tokio, 26 Sept. (D.N.B.) — „Alle zeeën liggen thans in de frontlinie van de Spilmogendheden", zoo heeft de vroegere opperbevelhebber van de gecombineerde Japansche vloot, admiraal Sankisji Takahasji, verklaard in een interview met het blad „Tokio Asahi Sjimboen", naar aanleiding van het verschijnen van Japansche duikbooten op den Atlantischen Oceaan. „Alleen zij, die midden in den strijd staan, kunnen de vreugde beseffen, die dit gevoel van zeer nauwe wapenbroederschap en samenwerking teweegbracht. Voorloopig beteekent de deelneming van Japansche eenheden aan de operaties van de Duitsche marine op den Atlantischen Oceaan misschien eerder een vergrooting van de moreele dan van de materieele bedreiging der Engelsch-Amerikaansche positie. Doch alleen reeds de gedachte is verheugend, dat thans Japansche en Duitsche oorlogsschepen zeer nauw samenwerken om de vijandelijke scheepvaart te vernietigen. Te zamen met Duitschlands operaties in den Indischen Oceaan, zoo zeide Takahasji ten slotte, is dit de eerste stap van de Spilmogendheden, naar een practisch-strategische samenwerking."

DE LUCHTOORLOG.

21 Sept. — De Britten verloren in de periode van 26 Mei tot 15 September in strijd met de Duitsche luchtmacht 862 jacht- en gevechtsvliegtuigen in Noord-Afrika. De Duitsche verliezen bedroegen in dezelfde periode 253 vliegtuigen.

In den tijd van 9 tot en met 20 September verloor de Britsche luchtmacht 189 vliegtuigen, waarvan 46 boven de Middellandsche Zee en Noord-Afrika. In dezelfde periode gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 22 eigen vliegtuigen verloren.

26 Sept. — Zoowel het Duitsche als het Engelsche luchtwapen ondernam aanvalsvluchten. Verschillende Engelsche industriegebieden werden met bommen bestookt, terwijl door Britsche vliegtuigen in den nacht van 19 op 20 September een aanval werd gedaan op München. De burgerbevolking leed verliezen. Twaalf der aanvallende bommenwerpers werden ten deele door luchtdoelgeschut, ten deele door nachtjagers neergeschoten.

Italiaansche lange-afstandbommenwerpers hebben op 24 September de basis Gibraltar aangevallen; branden werden veroorzaakt in de doelen. Alle vliegtuigen keerden op hun basis terug.

Bij een militair zonder effect gebleven aanval overdag op het stedelijk gebied van Oslo hebben Duitsche jagers drie van de 4 Britsche bommenwerpers neergeschoten.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

25 Sept. — In den ochtend van 16 September werden onze troepen in de oase Djalo in hevige gevechten gewikkeld met numeriek sterkere vijandelijke strijdkrachten met vechtwagens, die uit de Lybische Sahara waren gekomen. Nadat de eerste aanval, die gesteund werd door een krachtig artillerievuur, was afgeslagen, zette het Italiaansche garnizoen de volgende dagen den tegenstand hardnekkig voort, gesteund door het herhaalde optreden van Italiaansche en Duitsche formaties vliegtuigen, die den vijand zware verliezen toebrachten aan menschen en gemotoriseerde strijdmiddelen.

Op 21 September bij de nadering van Italiaansche gemotoriseerde colonnes, die als versterking waren uitgestuurd, onttrok de vijand zich aan het gevecht en week snel terug naar het Zuiden, achtervolgd en bestookt door vliegtuigformaties van de As.

Aan het Egyptische front bestond levendige activiteit der artillerie over en weer in den Noordelijken sector. Vijandelijke patrouilles, die trachtten onze linies te naderen, werden op de vlucht gedreven. (Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5251 A.)

A. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — De strijd op Madagascar. —

22 Sept. — Correspondenten berichten uit het hoofdkwartier van de Britsche landingstroepen op Madagascar, dat Britsche voorhoeden de stad Tananarive hebben bereikt.

23 Sept. — Brickaville, aan de Oostkust, is bezet. Aan de Noordwestkust bieden de Franschen tegenstand door de wegen te vernielen. In het Noordoosten is Sahambava en in het Zuiden de stad Befotaka, ten Zuiden van Maromandia, bezet. Een andere Britsche colonne rukt op in de richting van Antschihy.

24 Sept. — De heroïeke strijd op Madagascar wordt voortgezet. Tananarive is den 23sten September om 17 uur door de Britten bezet. De inneming der hoofdstad door den vijand na 14 dagen ongelijken strijd sluit de eerste etappe van den tegenstand af. Ondanks den val van Tananarive bereiden de Fransche troepen zich er op voor den tweeden sector van het eiland met dezelfde heldhaftige zelfverloochening te verdedigen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Strijd op Madagascar 5252 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. — De strijd op de Salomonseilanden. —

Tokio, 22 Sept. (D.N.B.) — Volgens Domei heeft de woordvoerder der Japansche marine, kapitein-ter-zee Hirade, verklaard, dat de op de Salomons-eilanden gelande 10.000 Amerikaansche mariniers thans zoo goed als vernietigd zijn.

Opgave der scheepsverliezen van de geallieerden. — 23 Sept. — Bevoegde Japansche kringen verklaren, dat hiermede de totale vlootverliezen der Ver. Staten sinds het uitbreken van den oorlog zijn gebracht op 63 oorlogsschepen, die òf tot zinken gebracht òf beschadigd zijn, t.w. zes slagschepen, 7 vliegkampschepen, 14 kruisers, 8 torpedojagers en 2 bewakingsvaartuigen tot zinken gebracht en 5 slagschepen, 2 vliegkampschepen, tien kruisers, zes torpedojagers en drie bewakingsvaartuigen zwaar beschadigd. De verliezen, tot dusver door het Amerikaansche vlootpersoneel geleden, vormen ongeveer de helft van de sterkte dezer schepen. Het aantal omgekomen officieren en manschappen raamt men op ongeveer 14.000. Voorts wordt er op gewezen, dat 64 Engelsche, Amerikaansche en Nederlandsche duikbooten tot zinken zijn gebracht en 38 zwaar beschadigd.

De strijd in China. — 26 Sept. (S.P.T.) — Na een pauze van eenige maanden hebben de Japanners het offensief tegen China hervat. Het is ditmaal gericht tegen de provincie Joenan. Minstens twee divisies hebben de grens tusschen Birma en Joenan overschreden en rukken thans op in de richting van de stad Tsjenkang. Voorts zijn er Japansche troepenbewegingen gaande in het voormalige Fransch Indo-China. Berichten uit Tsjoengking spreken verder van een nieuw Japansch offensief in de Noordchineesche kustprovincie Sjantoeng. In de omgeving van de stad Sjansien worden hevige gevechten geleverd, waarbij de troepen van Tsjiang Kai-sjek verbitterden tegenstand bieden. Anderzijds meldt S. P. T., dat — naar uit Tsjoengking wordt vernomen — Chineesche troepen, nadat de pogingen om de hoofdstad der provincie Tsjekiang, Kinwha, te veroveren zijn mislukt, thans een opmarsch zijn begonnen tegen de vijftig kilometer Noordelijker gelegen stad Toenjang. Doel hiervan is de toevoerwegen naar Kinwha af te snijden.

(D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5252 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Stichting van den Europeeschen Jeugdbond in Weenen. —

Het Europeesche Jeugdcongres in Weenen heeft de aandacht gevestigd op de moderne jeugdorganisaties der dertien landen, die aan dit congres deelgenomen hebben. In elk van deze landen met hun uitgesproken autoritair karakter hebben ze vrijwel zonder uitzondering een monopolie-positie. Men kan zeggen, dat uit hun midden, dat bij uitstek de toekomstige politieke wilsvorming bepaalt, straks de leiding van het nieuwe Europa voortkomen zal. Het is een eeuwige wet, dat wie de jeugd heeft, de toekomst voor zich verzekert. Zoo dit reeds bij het systeem van het vrije spel der krachten het geval was, zoo kan men er zeker van zijn, dat dit nog in veel sterker mate bewaarheid zal worden, nu in het onderhavige geval vrijwel niets aan het vrije spel van een oogenschijnlijk toeval wordt overgelaten, doch zeer welbewust een bepaalde, autoritair gerichte staatsidee in al zijn consequenties en diepten verankerd wordt.

Onderstaand geven we een beknopt overzicht over het ontstaan, den opbouw en de doelstellingen der veertien Europeesche staatsjeugdorganisaties (België heeft er twee), die aan de stichting van het Europeesche Jeugdverbond deelgenomen hebben en wier taak het zijn zal onder Duitsche en Italiaansche leiding een inter-Europeesche samenwerking der jeugd tot stand te brengen. Reichsstatthalter Baldur von Schirach, Arthur Axmann, de minister der corporaties Ricci en minister Vidussoni vormen het presidium. Al deze jeugdorganisaties, met hun militair karakter, bekennen zich onvoorwaardelijk voor den opbouw van een Nieuw Europa en staan ook op binnenlandsch politiek gebied in voortdurenden compromisloozen strijd tegen de joodsch-plutocratisch-bolsjewistische gedachtenwereld. Voor een niet onbelangrijk deel zijn de leidende persoonlijkheden der respectievelijke jeugdorganisaties vandaag kameraden van het gemeenschappelijke slagveld.

Duitschland. — Door de wet van 1 December 1936 werd de ,,Hitler-Jugend" de officieele jeugdorganisatie van staatswege, die de geheele Duitsche jeugd omvat. Volgens de beginselen van het nationaal-socialisme wordt in deze organisatie de jeugd physiek, intellectueel en moreel geschoold. Als ,,Jugendführer des Deutschen Reiches" met hoogste autoriteit begiftigd, waarbij hij alleen den Führer verantwoording verschuldigd is, treedt Arthur Axmann als leider op. Daarnaast is de ,,Statthalter" van Weenen, Baldur von Schirach, die erepresident der H. J. is (— hij was de eerste Reichsjugendführer 1931 —) ,,Reichsleiter für die Jugenderziehung der N.S.D.A.P.".

Europeesche Jeugdbond

Nadat reeds op 8 Maart 1922 door Adolf Hitler de ,,Jugendbund der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiterpartei" gesticht was, kwam op den tweeden Rijkspartijdag der N.S.D.A.P. in Weimar (3 en 4 Juli 1926) de ,,Hitler-Jugend" tot stand. Met het ontstaan van de Hitlerjeugd op den Partijdag van Weimar begint een nieuw tijdperk in de geschiedenis van de Duitsche jeugdbeweging. De jeugd van een staalharde romantiek begeeft zich georganiseerd op weg, een jeugd, die niet van het ,,ik", doch uitsluitend van de volksverbondenheid uitgaat, die in de bevrijding van den arbeider van hoofd en hand, in de zegepraal van het nationalisme en het socialisme, in de trouw aan den Führer haar hoogste ideaal ziet.

Op 24 Januari 1932 werd de 15-jarige Hitlerjongen Herbert Norkus door communisten op beestachtige wijze vermoord. Die datum werd de rouwdag voor de dooden der Hitlerjugend. Op den 1en en 2en October van hetzelfde jaar had onder groote geestdrift de eerste Reichsjugendtag in Potsdam plaats, waar 110.000 Hitlerjungen en Hitlermädel onder leiding van Baldur von Schirach opmarcheerden. 28 Juli 1936 werd de wet tot lichamelijke opvoeding van de Hitlerjeugd ingevoerd. Naar een woord van den Führer moeten de Duitsche jongens ,,taai als leder en hard als het Kruppsche staal" worden. Voor de meisjes geldt het parool: Doet aan sport, oefent uw lichaam, wordt gezond en sterk aan weerstand en groeit tot gezonde, inzetwillige en zelfbewuste vrouwen op. In October 1937 legde de Reichsjugendführer, von Schirach de verplichting op, dat iedere Hitlerjongen en -meisje voor het uittreden uit de Hitlerjugend moet kunnen zwemmen. In Januari 1937 werden op bevel van den Führer door een gemeenschappelijke oproep van Von Schirach en Dr. Ley de Adolf-Hitler-Scholen gesticht, die als ,,Voorscholen" voor de nationaal-socialistische ,,Ordensburchten" gelden moeten. De Adolf-Hitler-Scholen zijn eenheden van de Hitler-Jugend en worden onder haar verantwoordelijkheid geleid. Zij omvatten zes klassen, te beginnen bij het twaalfde levensjaar. Tot deze scholen met gratis onderwijs worden die jongens en meisjes toegelaten, die zich bijzonder onderscheiden hebben. Na het succesvol doorloopen der scholen staat den leerlingen elke loopbaan der partij en van den staat open. Op 3 Mei werd de grondslag voor den bouw van 543 Hitler-Jugend-Heime gelegd. De Duitsche jeugd omvat het grootste aantal leden en beschikt bovendien zoowel lichamelijk als geestelijk over de beste voorwaarden ter ontplooiing.

Italië. — De strijdgemeenschap der in de ,,Gioventu Italiana del Littorio" samengevatte fascistische staatsjeugd (Leider: partijsecretaris Aldo Vidussoni) grijpt terug op de Balilla-groepen der periode voor de revolutie. Balilla was de jonge Italiaan, die met een moedige daad het teeken voor de bevrijding van Genua gaf. In 1937 werden de in de ,,Opera Nazionale Balilla" vereenigde groepen, die sedert 1926 reeds als staatssecretariaat in het ministerie van Opvoeding verankerd waren en die zich voornamelijk aan de lichamelijke en moreele opvoeding van de jeugd wijdden, tezamen met de jeugdgroepen van de fascistische partij tot een groote, ongeveer 8 millioen jongens en meisjes omvattende organisatie van de Italiaansche jeugd onder de lictorenbundel vereenigd. Tot hun achtste levensjaar heeten de jongens en meisjes ,,zonen en dochters van de wolvin". Dan begint hun weg in de eigenlijke G.I.L.; bij de jongens vooreerst in de ,,Balilla"-eenheden, van waar zij, elf jaar oud, tot de ,,balilla moschetieri" overgaan en het geweer opnemen. Dan worden zij ,,Avantgardisten" en mogen tenslotte met 17 jaar den naam ,,Jonge Fascisten" dragen. De organisatie der vrouwelijke jeugd geeft een verdere indeeling volgens ouderdom in ,,kleine en jonge Italiaanschen" en ,,Jonge fascisten" aan. De ,,commandante generale" der G.I.L. staat als partijsecretaris in de landsregeering. Hij is bevoegd wetsvoorstellen in te dienen en voor hun uitvoering zorg te dragen. Onder zijn leiding staan twee vice-generaal-commandanten voor de beide groote opvoedingsgebieden der politieke-geestelijke en der lichamelijke-militaire opvoeding. Leidersscholen, academies en schoolinrichtingen van allerlei aard, maar ook pers, radio en film staan hun ten dienste. In 1938 kreeg de G.I.L. de leiding over de totale voormilitaire opvoeding.

Nederland. — In het voorjaar van 1934 trof Cornelis van Geelkerken op bevel van Mussert voorbereidingen tot stichting van den ,,Nationale Jeugdstorm". Als doel was voor oogen gesteld de omvatting van de totale Nederlandsche jeugd, onder het parool: In godsvertrouwen alles voor het vaderland". In Augustus van hetzelfde jaar werd het eerste ,,Jeugdstormhuis" in Rotterdam geopend. In October werd door van Geelkerken in Bilthoven de eerste groep, de groep Utrecht, officieel bevestigd. Voor de tiende Mei 1940 had de Nationale Jeugdstorm met veel tegenwerking te kampen. Door marsch-, muziek- en uniformverbod probeerde men herhaaldelijk het snelle groeien der jonge organisatie te dwarsboomen. 20 December 1935 werd het eerste jeugdstormjaar met een groote bijeenkomst in den Haagschen Dierentuin afgesloten. Nadat de hoogste justitioneele instantie in het land in Januari 1936 den jeugdstorm tot een politieke organisatie verklaard had, hief van Geelkerken den jeugdstorm op 28 Januari 1936 op, om vier dagen later een nieuwe organisatie onder denzelfden naam weer op te richten. De tegenwerking groeide met den dag. Door onttrekking van vergaderlokalen werd het optreden in het openbaar vrijwel onmogelijk gemaakt. Een groot succes was nog een massale bijeenkomst op den Dam te Amsterdam, doch daarop bleek de tegenstand dermate verbitterd, dat Hoofdstormer van Geelkerken op 24 Januari 1940 voor de tweede maal tot ontbinding van den Nationalen Jeugdstorm overging. Na de Meidagen waren alle uiterlijke barrières weggevallen. Op 31 Juni had in den Haagschen Dierentuin en op het Malieveld de eerste groote bijeenkomst na de heroprichting plaats, waarbij Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en ir. Mussert tegenwoordig waren. Thans is de jeugdstorm belangrijk uitgegroeid. Tegen 1500 leden in Juni 1940 is thans reeds een ledental van 18.000 jongens en meisjes bereikt. Dit aantal is nog steeds sterk groeiende. De Nationale Jeugdstorm omvat Stormers en Stormsters van 14 tot 18 jaar en Meeuwen van tien tot veertien jaar.

Tal van Stormers staan thans aan het front in het Oosten, velen hebben hun dapperen inzet reeds met het offer van hun leven gegeven.

België (Vlamen). — In het Vlaamsche deel van België heeft de N.S.J.V., de Nationaal Socialistische Jeugd in Vlaanderen (onder leiding van Dr. Edgart Lehembre) na veel strijd en tegenkanting eindelijk een monopoliepositie voor dit deel van het volk van den Belgischen staat verkregen. Vele duizenden jongens en meisjes zijn reeds lid van deze jeugdbeweging: ,,knapen" en ,,kerlinnen" van 10 tot 14 jaar, ,,kerels" en ,,jonge meisjes" van 14 tot 18 jaar. De organisatie, die zich in drie groote gebieden over Vlaanderen, Brabant en Limburg uitstrekt, moet steeds nieuwe vendels en ,,scharen" opbouwen om de nieuwe leden op te nemen. Voorloopig staat de N.S.J.V. nog in den verantwoordelijken arbeid ter vereeniging van de geheele jeugd.

België (Rexisten). — Met de bekentenis tot het Oosten, tot het Rijk en tot de volksch bepaalde instelling der N.S.J.V., die de jeugd van Vlaamsche afstamming den weg tot haar volksdom vrijgeeft, heeft de Rex-jeugd, wier leider John Hagemans, als vrijwilliger in het Oosten gevallen is, een zwaren proeftijd bestaan. Zij omvat jongens en meisjes van 6 tot 18 jaar. Reeds in den verbodstijd sedert 1936, toen zij onder het mom van

wandelclubs haar werk voortzette, legde de Rexjeugd de actiefste voorhoede der Rexisten tegen het democratisch-Anglophile front in het eigen land, het hoofdgewicht op de voormilitaire opvoeding der jongens en op de sociale werkzaamheid der meisjes.

Bulgarije. — „Brannik" — wachters in het volk — is naam en symbool der jonge Bulgaarsche staatsjeugdorganisatie. Leider is Dr. Stefan Kletschkoff. Zij omvat thans de scholierenorganisaties van het in den afweerstrijd tegen het dictaat van Neuilly ontstane „Roode Kruis" en de in het „Arbeidersverbond" vereenigde jeugdige arbeiders. De „Brannik" vereenigt alle jeugdigen van tien tot 21 jaar, alle studeerenden tot 30 jaar en bovendien principieel alle jongens, die nog niet gediend hebben. Hieruit blijkt duidelijk de overheerschende rol, die het voormilitaire karakter bij de Brannik speelt. Bovendien is de Brannik niet alleen ondergeschikt aan het ministerie van Opvoeding, doch eveneens aan den generalen staf. De Brannik telt drie groepen: 1. „Jonge adelaars" d.z. jongens en meisjes van tien tot veertien jaar; 2. Brannik-jongens en Brannik-meisjes van 15 tot 17 jaar; 3. Brannik-strijders en Brannik-zusters, de mannelijke en vrouwelijke jeugd van 18 jaar en ouder. De Brannik heeft veel overeenkomsten met de Duitsche N.S. Jeugdbeweging, ook in haar geestelijke doelstelling.

Denemarken. — Onmiddellijk in verbinding met den politieken strijd van alledag werd de Nationaalsocialistische Jeugd, N.S.U., van Denemarken groot. Na het sneuvelen van haar leider, v. Schalburg, die commandant van het vrijcorps „Danmark" aan het Oostfront was, treedt als haar leider op kapitein-luitenant Hans Jensen. De „Hirde", „Storhirde", „Stammer" und „Banner" der jongens van 10 tot 18 jaar en de „Samlinger" der meisjes hebben tegelijk met den groeienden invloed van Clausens D.N.S.A.P. steeds meer toeloop.

Finland. — Sedert het begin van deze eeuw is de jeugd van Finland steeds in den nationalen strijd om het bestaan verwikkeld geweest. 60.000 jongens van 10 tot 18 jaar zijn alleen reeds lid van de organisatie der „Soldatenjungen", die een onderdeel van het Finsche „Schutscorps" vormt. In vredestijd heeft zij tot taak door politiek-geestelijke en lichamelijke oefening en krijgsleer de jongens op den krijgsdienst voor te bereiden en tot geduchte soldaten te maken. Bij het uitbreken van den oorlog tegen de Sovjet-Unie meldden zich de meeste jongens voor daadwerkelijke opname in het normale leger. Eerst een bevel van generaal Mannerheim kon den al te sterken aandrang voor het front binnen de perken houden. In den dienst aan het thuisfront maken de jongens deel uit bij het betrekken van de wacht bij bunkers en fabrieken, zij beschermen de bevolking tegen molesteering van valschermtroepen, nemen actief deel bij de luchtbescherming en hebben zelfs mede tot taak gevangenkampen te bewaken. De meisjes staan tot in de vuurlinie in dienst van de Lotta-organisaties. Hun prestaties hebben zich een naam in de wereldgeschiedenis verworven.

Kroatië. — Toen de Poglavnik van den nieuwen staat Kroatië als een der eerste regeeringsmaatregelen tot stichting van de Ustasja-jeugdorganisatie overging, schonk hij de reeds bestaande ontwikkeling van de jeugdorganisatie enkel nog maar den uiterlijken vorm. In het afgeloopen jaar droegen niet minder dan 500.000 jongens en meisjes, dat is de helft van de Kroatische jeugd, het ustasja-insigne. Van 7 tot 11 jaar behooren de jongens en meisjes tot de „Ustaska Usdanitza" (Hoop des Volks). Dan treden ze tot de organisatie der „Utaskazunate" (die der „Helden") toe. De laatste groepeering, die de jongens tot het 21ste jaar omvat, is genoemd naar den vader des vaderlands „Starceviceva-Jugend". Haar leider is professor Orsanic. Het symbool der beweging is de spade.

Noorwegen. — Voor tien jaren begon de „Nasjonal Samlings Ungdomsfylking", wier leider minister Axel Stang is, deelen van de Noorsche jeugd in het Noorden van het land te vereenigen. Zij had evenals elders in het Westen een scherpen strijd te voeren tegen de doorgaans anglophiel ingestelde jeugd. Haar strijd is thans in zooverre beloond, dat zij de verantwoording voor de geheele Noorsche jeugd verkregen heeft.

Roemenië. — Drie millioen Roemeensche jongens en meisjes worden in de sedert het begin van dit jaar bestaande staatsjeugdorganisatie, wier leider generaal Victor Iliesku is, vereenigd. De schooljeugd en de arbeidende en boerenjeugd worden voorloopig nog afzonderlijk opgevoed, totdat een gemeenschappelijke arbeidsbasis verkregen is. Het leiderscorps bestaat momenteel nog uitsluitend uit leeraren en officieren. Er bestaan echter plannen om het principe der zelfwerkzaamheid door te voeren. „Alles voor het vaderland, niets voor ons" is het parool, dat maarschalk Antonescu bij de oprichting der jeugdorganisatie uitgaf.

Slowakije. — Zooals de Slowaaksche jeugd (leider Alojz Mazek) onder leiding van Hlinka in den strijd om de vrijmaking van het volk van de onnatuurlijke banden met het Tsjechische regiem in de voorste fronten streed, zoo staat zij thans ook in het teeken van zijn naam, Hlinkajeugd, in den strijd om den opbouw van den Slowaakschen staat. De jongste afdeelingen der „wolven" en „feeën" omvatten de zeven- tot tienjarigen. Politiek worden de jongens en meisjes van 11 tot 16 jaar geschoold in de organisaties der „jonge adelaars" en de „dochters van de Tatra". De groep der oudsten van 17 tot 20 jaar staan reeds in dienst van het volk. Veel nadruk wordt op de kultureele werkzaamheid van de jeugd gelegd. Er bestaat een groot aantal jeugdtheaters, die door eigen jeugdtroepen bespeeld worden.

Spanje. — Door de wet van 6 December 1940 beval de Caudillo Franco de stichting van een Spaansche jeugdorganisatie „Frente de Juventudes de F.E.T. y de la J.O.N.S.", waarbij de „Falange Espanolo Tradicianalista" en de nationaal-syndicalistische jeugdorganisatie, de „Juveniles Organisaciones Nationalsindicalistas" als secties aangesloten zijn. Hun leiders zijn Jose Antonio Elola-Olaso en voor de meisjes Pilar Primo de Rivera. Ook de „Sindicato Espanol Universitario" en de vrouwelijke jeugd „Juventudes Femininas" werden hierin opgenomen. De mannelijke jeugd wordt verdeeld over de volgende leeftijdsgrenzen: van 7 tot 11 jaar Pelayos; 11 tot 15 jaar Flechas, 15 tot 18 jaar Cadetas. Voor meisjes strekt zich de leeftijd van 7 t. 17 jaar uit.

Hongarije. — De Hongaarsche staatsjeugd de „Levente" (leider Vitez Alois Béldy), werd in 1921 gesticht als antwoord op het verdrag van Trianon, dat Hongarije de vorming van een weermacht verbood. Toen in het jaar 1939 Hongarije zich weer een eigen weermacht bouwde, was het vooral de jeugd uit de „Levente" die de voorwaarde tot een snellen opbouw van de nieuwe weermacht verschafte.

(Vor. ber. Jeugdcongres 5254 A.)

A. NEDERLAND. — N.S.B. - „Dag van den ouden Jeugdstorm". —

28 Sept. — Ter gelegenheid van het 8-jarig bestaan van den Nationalen Jeugdstorm werd op 26 en 27 September in het geheele land een programma van plechtige en feestelijke bijeenkomsten afgewerkt, waaraan door alle Jeugdstormers werd deelgenomen. Hoofdstormer van Geelkerken sprak een radiorede uit, waarbij hij zich richtte tot de gansche Nederlandsche jeugd. In Den Haag had een plechtigheid plaats bij het graf van Peter Ton, evenals een plechtige uitreiking van eereteekens. Te Amsterdam kwam de Jeugdstorm op het Amstelveld bijeen, terwijl deputaties van den Jeugdstorm aan Nederlandsche en Duitsche oorlogsgewonden fruit, versnaperingen en lectuur uitreikten in het Westergasthuis. Voorts werd op de Stadhouderskade een parade afgenomen.

Op 26 September waren te Rhenen 700 stormers en stormsters opgemarcheerd naar den Grebbeberg om aldaar hulde te brengen aan de gevallenen. Aanwezig waren o.m. mr. A. J. Zondervan, commandant van de W.A., de gewestelijk commandant van de marechaussee te Arnhem, luit.-kol. J. E. Feenstra, en de heer F. W. van Bilderbeek, hoofd van de afdeeling Financiën van het hoofdkwartier der N.S.B. Nadat opperhopman Vis de jeugdstormers had geïnspecteerd, hield de stafleider C. Quispel, een rede. Terwijl wij op dit heldenkerkhof staan, aldus ving spr. aan, zijn in het geheele land de scharen en vendels van den Jeugdstorm aangetreden en vieren feest. Zij vieren 't feest van den ouden Jeugdstorm, het feest van hun achtjarig bestaan. Spr. herinnerde er aan, hoe klein de Jeugdstorm is begonnen, acht jaar geleden. Gehoond en bespot door iedereen. Bijna ging de Jeugdstorm te gronde aan al de bestrijding en bespotting. De oorlog is ons volk opgedrongen door volksmisleiders, die slechts ziende hun eigen baat, het volk misbruikten voor persoonlijke belangen. Zij brachten ons volk in oorlog met het Duitsche volk, dat strijdend voor zijn eigen vaderland genoodzaakt was, in dezen broederoorlog harde slagen toe te brengen. Wij staan hier, aldus spr. aan de graven van mannen, vaders en broers, die in volle overtuiging, elk voor hun vaderland strijdend, het hoogste gaven wat zij bezaten, namelijk hun leven. Wij Jeugdstormers buigen 't hoofd en strekken den arm ten groet voor het offer en bloed, dat het Nederlandsche en het Duitsche volk brachten en voor de offers, die gebracht werden voor de vrijmaking van de jeugd. De Jeugdstorm begrijpt dit offer in al zijn grootheid en daarom leggen wij kransen neer als teeken van de verplichting, die hun offer aan ons oplegt.

Na deze woorden werd een krans gelegd aan den voet van het kruis, terwijl gezongen werd „Ik had een wapenbroeder". De heer Quispel, voortgaande, zeide nog, dat dit zwijgende heldenkerkhof een antwoord verlangt, dat de Jeugdstorm samenvat in de belofte nooit meer oorlog tusschen het Nederlandsche en Duitsche broedervolk, te strijden voor een Nederlandsche jeugd, die nog die karaktereigenschappen in zich heeft om een goed Nederlander te zijn en te strijden voor een eensgezinde vrije Nederlandsche volksgemeenschap, die, wetend wat haar kracht is, deel kan uitmaken van de Germaansche gemeenschap. Dezen strijd, zoo besloot spr., nemen wij op in de overtuiging, dat ons volk slechts met onzen leider door den Jeugdstorm een toekomst heeft en dat onze grondslag, in godsvertrouwen alles voor het vaderland, onzen strijd geheiligd heeft. Na deze rede werd een spreekkoor aangeheven en werden de 34 stormers herdacht, die in Rusland het leven lieten. De zangkoorschaar hief het „O, Heer, die daar des hemels tenten spreidt" aan

en de trommels roffelden. De namen der aan het Oostfront gevallenen werden een voor een afgeroepen. Nadat nog „Wilt heden nu treden" gezongen was, legden de stormers en stormsters opnieuw de belofte van trouw af. Het nu niet meer dof, doch luidklinkend tromgeroffel op het kerkhof vormde de inleiding voor het luid aangeheven „Lied van Neerlands zonen", waarmede de plechtigheid besloten werd.

(Nat. Dagblad - Vaderland - Telegraaf)

Beteugeling der effectenspeculatie - Aanmeldingsplicht van aandeelen. —
28 Sept. — Het Verordeningenblad van 25 September bevat het besluit, waarbij de aangifteplicht en de inlevering van waardepapieren worden geregeld. Het besluit is onderteekend door de secretarissen-generaal der departementen van Financiën, van Bijzondere Economische Zaken en van Justitie. Het regelt de bevoegdheden van deze autoriteiten in eerste instantie en bepaalt in het eerste artikel, dat de secretaris-generaal van Financiën aan natuurlijke en rechtspersonen de verplichting kan opleggen, om aandeelen en andere waardepapieren, welke geen vaste rente dragen, binnen een bepaalden termijn bij een door hem aan te wijzen instantie aan te geven voor zoover zij deze waardepapieren na 31 December 1941 hebben verworven.
Hij is bevoegd aan een persoon, die een waardepapier heeft aangegeven, de verplichting op te leggen van de vervreemding van dit waardepapier vóór een bepaald tijdstip bij een door hem aan te wijzen instantie aangifte te doen. Tevens kan hij aan den eigenaar van een aangegeven waardepapier de verplichting opleggen of doen opleggen, dit waardepapier op door hem vast te stellen voorwaarden te vervreemden en de uit die vervreemding voortvloeiende opbrengst op een door hem te bepalen wijze te beleggen.
Volgens het tweede artikel kan de secr.-gen. voor Bijzondere Economische Zaken credietinstellingen verplichten de door haar nà 31 December j.l. aan anderen dan credietinstellingen afgegeven waardepapieren binnen een bepaalden termijn bij een nader aan te wijzen instantie aan te geven. Voor de uitvoering van de contrôle hierop kan hij alle inlichtingen verlangen, die hij noodzakelijk acht.
Het derde artikel regelt de sancties, welke zijn gesteld op het niet naleven van het besluit. Hierbij worden straffen in het vooruitzicht gesteld van maximum vijf jaar gevangenisstraf en met een onbeperkte geldboete dan wel van een van deze twee. De minimum geldboete bedraagt de helft van de waarde der betrokken waardepapieren. Is er sprake van schuld bij een overtreding, dan bedraagt een opgelegde boete maximum honderdduizend gulden. De strafbare feiten zijn misdrijven, waarover in eersten aanleg bij uitsluiting de economische rechter een oordeel zal vellen. Ten slotte is bepaald, dat het besluit op 23 September in werking treedt.

Uitvoeringsbepalingen. — Uit de uitvoeringsbepalingen, opgenomen in de staatscrt. van 25 Sept., blijkt, dat indien op den eersten dag van eenige maand de waardepapieren, welke een persoon na 31 Dec. 1941 verworven en vóór dien eersten dag der maand nog niet vervreemd heeft, naar den laatsten vóór dien eersten dag der maand geldenden koers, te zamen een waarde van ten minste ƒ 100.000 vertegenwoordigen, dan is die persoon verplicht, deze waardepapieren uiterlijk op den derden werkdag na dien eersten dag der maand aan te geven bij de Nederlandsche Bank.
De instelling kan een persoon, die een waardepapier heeft aangegeven bij brief verplichten, dit waardepapier binnen een in den brief te bepalen termijn ter beurze te vervreemden. De bank is bevoegd aan een persoon, die een waardepapier heeft aangegeven eveneens bij brief te verplichten haar dit waardepapier binnen in den brief te bepalen termijn tegen den koers van 2 Maart 1942 ten verkoop aan te bieden. Beide verplichtingen bestaan niet, indien degene, aan wien zij worden opgelegd, aantoont, dat hij het waardepapier reeds vóór ontvangst van den brief heeft vervreemd. De Bank kan de tegenwaarde voldoen in schuldbewijzen ten laste van den Nederlandschen staat en deze schuldbewijzen in een afzonderlijk depôt ten name van den verkrijger in bewaring nemen. De verkrijger mag slechts met vergunning van den secr.-gen. van Financiën de afgifte van deze schuldbewijzen uit het depôt vorderen, en erover beschikken.

Toelichting van mr. M. M. Rost v. Tonningen, secr.-gen. v. Financiën. — Naar aanleiding van deze nieuwe verordening en het desbetreffend uitvoeringsbesluit heeft de secr.-gen. v. Financiën o.m. verklaard, dat sinds den zomer van het jaar 1940 verschillende maatregelen genomen zijn, waaraan een drieledig doel ten grondslag ligt: 1. De speculatie, die het scheppen van inkomen zonder arbeid ten doel heeft, den kop in te drukken. In tijden, waarin de staat op ieder gebied van het bedrijfsleven er naar streeft, de prijzen stabiel te houden, kan het niet worden geduld, dat een groep speculanten de koersen aan de beurs telkens verder naar boven drijft. De prijsdiscipline, die de staat van iedereen zonder onderscheid eischt, moet ook gelden voor de beurs.
2. Den kleinen bona-fiden bezitter van effecten te behoeden voor de misleidende uitwerking, welke de hooge koersen op hem konden uitoefenen en het hem ook in de toekomst mogelijk te maken de belegging van zijn spaargelden, voor zoover deze in aandeelen geschiedt, op een reëele basis te doen plaats hebben.
3. Den beurshandel in stand te houden: zulks in het belang van een geregeld kapitaalverkeer en van de bij den beurshandel betrokken personen, waarvan een gedeelte bij het sluiten der beurs broodeloos zou worden.
Na een motiveering en nadere uiteenzetting van de beteekenis der thans genomen maatregelen te hebben gegeven verklaarde mr. M. M. Rost van Tonningen:
Teneinde personen, die geneigd zouden zijn om deze bepalingen te ontduiken, te kunnen achterhalen, is het bankgeheim t.a.v. dergelijke effecten-transacties opgeheven en kan de secr.-gen. van bijzondere economische zaken van crediet-instituten alle inlichtingen verlangen, die hij wenscht. Personen, die op ontduiking van deze bepalingen worden betrapt, kunnen worden bestraft met gevangenisstraf tot 5 jaar en/of een geldboete tot een onbeperkt bedrag.

Opheffing van de beperkende bepalingen ter beurze. — De voorzitter van de Ver. v. d. Effectenhandel deelt het volgende mede: In verband met de publicatie van de reeds eerder door de autoriteiten in uitzicht gestelde maatregelen worden in beginsel de beperkende bepalingen, welke voor handel en noteering sinds 11 September j.l. hebben gegolden, voor alle fondsen ingetrokken en wordt de handel en de noteering volgens de reglementen met ingang van 28 September hersteld. Slechts indien voor bepaalde fondsen als overgangsmaatregel de uitzonderingsbepalingen nog voor enkele dagen gehandhaafd zouden moeten blijven, zal dit op 28 September voorbeurs worden bekend gemaakt.

Kultuurbescherming. - Voorschriften inzake de slooping of verandering van molens. —
28 Sept. — In het verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij, betreffende de slooping of verandering van molens, waarin wordt bepaald dat het verboden is, zonder schriftelijke vergunning van den secretaris-generaal van het département van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming of in strijd met de aan zoodanige vergunning verbonden voorwaarden een wind- of watermolen, welke niet geheel of grootendeels van metaal is vervaardigd, geheel of gedeltelijk te sloopen voor het gebruik als wind- of watermolen ongeschikt te maken of in te richten voor andere doeleinden dan waartoe hij normaal is bestemd.
Bij overtreding van het verbod of niet nakoming van eenige voorwaarde wordt, behoudens de overige strafbepalingen, op kosten van den overtreder weggenomen, belet, hersteld of verricht hetgeen in strijd met verbod of voorwaarde is of wordt ondernomen of nagelaten.

Onderwijs. - Bescherming van den ingenieurstitel. —
28 Sept. — In de Staatscourant is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, van Landbouw en Visscherij en van Justitie betreffende het voeren van opleidingsaanduidingen door afgestudeerden van wettelijk gesubsidieerde middelbare technische scholen en daarmee gelijkgestelden en betreffende de bescherming van den titel en de aanduiding van ingenieur. In dit besluit wordt bepaald, dat de bezitters van bepaalde getuigschriften gerechtigd zijn, als blijk daarvan een aanduiding achter hun naam te voeren. Deze getuigschriften en aanduidingen zijn: a. een eindgetuigschrift van een krachtens de Nijverheidsonderwijswet gesubsidieerde middelbare technische dagschool: M.T.S.; b. een eindgetuigschrift van een krachtens de Nijverheidsonderwijswet gesubsidieerde middelbare technische avondschool: A. M.T.S.; c. een getuigschrift, gelijkwaardig met die, genoemd onder a, uitgereikt volgens artikel 29, eerste lid, tweede alinea, van die wet: M.T.; d. een eindgetuigschrift van een krachtens die wet gesubsidieerde middelbare textieldagschool: T.S. Artikel 5 van het besluit bepaalt, dat tot het voeren van den titel van ingenieur bij uitsluiting gerechtigd is: a. hij, die aan de Technische Hoogeschool te Delft een van de in artikel 118 der Hooger-onderwijswet genoemde diploma's heeft verworven; b. hij, die aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen het diploma van landbouwkundig ingenieur heeft verworven; c. hij, die aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng het ingenieursdiploma heeft verworven; d. hij, die aan een buitenlandsche instelling van hooger onderwijs een diploma heeft verworven, dat de secretaris-generaal heeft gelijkgesteld met de onder a of onder b bedoelde diploma's.
Voorts bepaalt het besluit, dat een ingenieursregister wordt ingesteld. In het ingenieursregister wordt ingeschreven hij, die een verklaring overlegt, welke hem is uitgereikt door een door den secretaris-generaal in te stellen commissie en welke inhoudt, dat de betrokkene, zonder in het bezit te zijn van een der in artikel 5 genoemde diploma's, geacht wordt regelmatig

werkzaamheden te verrichten, welke in het algemeen aan gediplomeerden van de Technische Hoogeschool te Delft worden opgedragen. Hij, die in het ingenieursregister is ingeschreven, is gerechtigd dit aan te duiden door plaatsing van het woord „ingenieur" achter den naam.

Dr. W. M. Docters van Leeuwen benoemd tot hoogleeraar in de tropische plantkunde. —

28 Sept. — De burgemeester van Amsterdam heeft besloten, het Koloniaal Instituut toe te laten tot het vestigen van een bijzonderen leerstoel in de tropische plantkunde aan de gemeentelijke universiteit. Als zoodanig zal benoemd worden dr. W. M. Docters van Leeuwen. Prof. dr. W. M. Docters van Leeuwen is directeur geweest van 's Lands plantentuin te Buitenzorg en oudhoogleeraar aan de geneeskundige hoogeschool te Batavia.

Justitie. - Uitoefening van het recht van abolitie en gratie. —

28 Sept. — In het verordeningenblad is de verordening no. 104 van den Rijkscommissaris afgekondigd, waardoor de verordening no. 2/1941 betreffende de uitoefening van het recht van abolitie en gratie wordt gewijzigd. Tot dusverre gold, dat de Rijkscommissaris zich de bevoegdheid tot gratieverleening o.a. voorbehield in die zaken, waarin een boete van meer dan duizend gulden was opgelegd. Deze grens is verhoogd tot vijftien honderd gulden. De Rijkscommissaris kan echter in bepaalde gevallen de procedure tot gratieverleening aan den secretaris-generaal van Justitie overdragen. Voorts kan de Rijkscommissaris bepaalde gevallen aanwijzen, in welke hij zich de beslissing voorbehoudt. In andere gevallen is de secretaris-generaal van Justitie bevoegd verklaard tot het verleenen van gratie en abolitie. De Rijkscommissaris kan een desbetreffende beslissing van den secretaris-generaal wijzigen of vernietigen. (Verordeningenblad No. 25, 25 Sept. '42 - Vaderland - N.R.Crt.)

(V. b. Nat. Jeugdstorm 5254 A.; Aandeelen 5248 B.; Onderwijs 5249 F.; Abolitie 5072 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Herdenking van het tweejarig bestaan van het Driemogendhedenpact - Rede van Rijksminister van Buitenlandsche Zaken Von Ribbentrop. —

Berlijn, 29 Sept. (D.N.B.) — De rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, heeft ter gelegenheid van den verjaardag der onderteekening van het Driemogendhedenpact op 27 September een receptie gegeven. Von Ribbentrop hield een rede waarin hij zeide, dat het sluiten van het Driemogendhedenpact vooral was geschied als waarschuwing voor de Ver. Staten van Noord-Amerika. Zin en doel van het bondgenootschap was dus zuiver defensief, n.l. te verhinderen, dat de Europeesche oorlog door deelneming van de Ver. Staten een algemeene wereldoorlog zou worden en daarmede zou worden verlengd. Roosevelt sloeg de waarschuwing in den wind en ging spoedig tot openlijke oorlogshandelingen over. Een jaar lang hebben de mogendheden van het pact zijn beleedigingen, uitdagingen en vijandige handelingen aangezien in de hoop, dat het gezond verstand van het Amerikaansche volk nog zou spreken. Maar deze oorlog was het eigen werk van Roosevelt. De minister schetste vervolgens de gebeurtenissen sedert September 1942 en verklaarde, dat men den slag om Stalingrad later wellicht tot symbool zal maken van den vrijheidsstrijd van Europa. Want met de verovering van deze stad, die het groote verbindingscentrum is tusschen Noord- en Zuid-Rusland en die de voornaamste verkeersader van dit land, de Wolga, beheerscht, wordt onzen gevaarlijksten tegenstander een slag toegebracht, waarvan hij zich niet zal herstellen.

Met de beëindiging van de militaire operaties der met elkaar verbonden legers in dit jaar zal de Sovjet-Unie, naar de Rijksminister verklaarde, in een uiterst moeilijke situatie geraken. De verliezen aan gebieden, menschen, voedingsbases, ertsen, grondstoffen van allerlei aard, industrieele, verkeerstechnische en ten slotte ook militaire en strategische mogelijkheden zijn van dien aard, dat de bolsjewistische kolos reeds thans meer dan de helft, op belangrijke gebieden tot tweederde en meer van zijn kracht heeft verloren. De met elkaar verbonden troepen hebben reeds 1.6 millioen vierk. km. bezet. Van het opengelegde deel van het Europeesche Rusland is daarmede ruim de helft en wel verreweg het kostbaarste deel hecht in Duitsche handen. Door de gebiedsverliezen heeft de Sovjet-Unie ongeveer 90 millioen menschen verloren. Daarbij komen de verliezen aan dooden en gevangen soldaten van ca. 14 millioen, zoodat de Sovjet-Unie in totaal ruim 100 millioen menschen heeft verloren. D.w.z. tweederde van de bevolking van het Europeesche deel en ruim de helft van haar totale bevolking. Met de bezetting van de Oekraine en de gebieden tusschen Donets en Don, tusschen Don en Wolga en de Krim, benevens de tot dusver veroverde deelen van den Kaukasus zijn de vruchtbaarste gebieden van de Sovjet-Unie in Duitsche handen. Daarmede zijn tweederde deel van het broodgraan, ruim tweederde van de vleeschvoorziening en bijna de geheele voorziening van suiker voor de Sovjet-Unie weggevallen. Niet minder rampspoedig zijn de verliezen aan vitale grondstoffen, zooals ijzererts en steenkool tot 60 en 70% en mangaan tot 95%, waardoor de vervaardiging van staal van hooger waarde dubieus is geworden. De Sovjet-Unie nadert derhalve zoowel ten aanzien van het menschenmateriaal als van levensmiddelen en grondstoffen voor de nog resteerende industrie de grens der uitputting. Als beslissende factor komt daarbij het uiterst groote gevaar voor ongeveer 90% der bolsjewistische olieproductie. Reeds thans is het vervoer van olie uit den Kaukasus, doordat de Duitschers de Wolga beheerschen evenals de vitale spoorlijn, bijna niet meer mogelijk. Zonder voldoende olie echter wordt een modern leger en luchtwapen invalide. Er kan geen twijfel aan zijn dat een land met zulke verliezen noodzakelijkerwijze vroeg of laat achter adem moet geraken.

In dit verband behandelde de rijksminister de kwestie van de materieele ondersteuning van Sovjet-Rusland door Engeland en de Ver. Staten. Het feit van het uitblijven van de beloofde materieele hulp heeft Sovjet-Rusland aanleiding gegeven energiek aan te dringen op een ontlasting door de Anglo-Amerikanen. De Duitsche troepen zijn echter gereed om verdere pogingen, zooals de actie van Dieppe, af te slaan. Bovendien ontstaat hieruit geen verlichting voor de Sovjet-Unie. Het transportvraagstuk moet daarbij noodzakelijkerwijze voor den tegenstander tot een steeds meer onoplosbaar probleem worden. Zooals ook de vorming van gevechtsfronten die de landen van het Pact van Drie met de Engelschen en Amerikanen in voor den oorlog beslissende gevechten zouden kunnen verwikkelen, waarschijnlijk reeds door het tonnagevraagstuk zal mislukken. De gevolgen van de militaire prestaties der landen van het Pact van Drie blijken thans reeds op alle gebieden. In dezelfde mate, waarin hun mogelijkheden op het gebied van bewapening en strategie beter worden verminderen zij aan den kant van den vijand.

De rijksminister vat deze situatie samen in de volgende punten:

1e. Wellicht het meest urgente probleem van Europa, het voedingsprobleem is definitief geregeld; door de verovering van de Oekraine, het Don- en het Koebangebied is niet alleen de voeding van Duitschland en Italië, maar van geheel Europa gewaarborgd. De levensmiddelenpositie kan van jaar tot jaar slechts beter worden.

2e. Wat de grondstoffenpositie van de landen van het Pact van Drie betreft, zij zijn, aangezien hun alle grondstoffen van Europa tot aan de beneden-Wolga en die van geheel Oost-Azië ter beschikking staan, thans in een positie, dat voor hun oorlogsbehoefte op dit gebied geen moeilijkheid meer kan ontstaan. Ten aanzien van de bewapeningscapaciteit zullen Duitschland en zijn bondgenooten stellig kwalitatief en wanneer men alle factoren overweegt ook kwantitatief de tegenstanders overtreffen. Dat geldt o.a. voor de werkkrachten. Dit is een voorsprong der landen van het Driemogendhedenpact, die in dezen oorlog niet meer zal worden ingehaald. Tegenover de ca. 190 millioen menschen in Engeland en de Ver. Staten, waaruit hun geschoolde arbeiders komen waarbij dan de nog aanwezige maar sterk gedecimeerde geschoolde arbeiders der Sovjet-Unie komen, beschikken de landen van het Driemogendhedenpact over een reservoir van ongeveer 450 millioen menschen. De vergelijking wordt nog belangrijk gunstiger, wanneer men bedenkt, dat het percentage geschoolde arbeiders in de Europeesche landen altijd veel grooter is geweest dan in Engeland en de Ver. Staten. Onder deze omstandigheden is de opvatting gerechtvaardigd, dat de landen van het Driemogendhedenpact, steunende op de grootste industrie en bewapeningscentra der wereld en op bijna alle werven in Europa en Azië tegen de bewapeningsproductie van den tegenstander niet alleen zullen zijn opgewassen maar die zullen overtreffen.

3e. De strategische positie van de landen van het Driemogendhedenpact wordt gekenmerkt door het feit, dat de verbondenen overal onneembare militaire posities hebben veroverd, van waaruit zij den tegenstander het hoofd kunnen bieden of zelfs het initiatief kunnen nemen en hem uit verdere posities verdrijven. In het Oosten zullen de daar strijdende deelen van de Duitsche weermacht en hun bondgenooten steeds weer aanvallen en zoolang toeslaan tot ieder gevaar van het bolsjewisme voor Europa eens en voor altijd is verdwenen. Op de Middellandsche Zee en Afrika zullen de Duitsch-Italiaansche formaties den Engelschman niet tot rust laten komen. In het Westen staat onze weermacht van Noord-Noorwegen tot de Spaansche grens in sterke stellingen en de in het achterland opgemarcheerde legers zijn bereid iedere landingspoging in de kiem te smoren.

Wat den bommenoorlog tegen de burgerbevolking betreft, de toekomst zal leeren of deze uitvinding van Churchill een goede of een slechte gedachte is geweest. Iedere bom, ieder vernield huis en iedere doode maakt het Duitsche volk nog slechts harder. Overigens kan Churchill er zeker van zijn, dat de bommen worden geteld en dat de tijd zal komen, waarin wij ons met dit Engelsche vliegtuigmoederschip voor Europa definitief zullen bezighouden. Intusschen neemt Roosevelt in alle

stilte de eene Engelsche bezitting na de andere over. In de landen van het pact van Drie heeft nog niemand zich bezig-gehouden met de gedachte van de bestraffing der schuldigen in Engeland en de Vereenigde Staten, die tot dezen oorlog den stoot hebben gegeven. Misschien is dat te verklaren door het feit, dat men er in deze landen van overtuigd is, dat de teleurgestelde en bedrogen volken van Engeland en de Vereenigde Staten op zekeren dag zelf strafgericht over hun regeeringen zullen houden.

Resumeerend zeide von Ribbentrop: „De mogendheden van het Pact van Drie zijn aan het einde van het tweede jaar harer aaneensluiting in elke richting meester van den toestand. Een zware strijd kan nog voor ons liggen. Wij zijn daarop voorbereid, want de oorlog in Rusland heeft onze legers niet uitgeput, zooals onze vijanden zeggen, maar ze juist gehard. Op elk terrein beveiligd, hebben Europa en Oost-Azië een sterke positie betrokken. Zij wachten op Roosevelt, die deze twee werelden zonder schepen, zonder beproefde soldaten, zonder steunpunten, zonder ervaring en zonder tallooze andere dingen. op een afstand van duizenden mijlen wil veroveren, vaak kan men zich niet bevrijden van den indruk, dat niet het verstand maar de krankzinnigheid de vader dezer gedachten was. De mogendheden van het Pact van Drie zijn tot alles bereid en besloten. Voor iedere poging om onze werelden in het Noorden, Westen, Oosten of Zuiden te na te komen zal de vijand met hekatomben van dooden hebben te betalen. Duitschland, Italië en Japan met hun bondgenooten zullen hun vijanden steeds nieuwe slagen toebrengen, tot zij eindelijk er genoeg van hebben, en zoowel Engeland als de Vereenigde Staten zullen inzien, dat zij in Europa en Oost-Azië niets meer te zoeken hebben." Ten slotte gaf von Ribbentrop uiting aan de rotsvaste overtuiging dat de tijd thans definitief werkt voor de landen van het Pact van Drie.

Radioboodschappen van de ministers van Buitenlandsche Zaken van Groot-Duitschland, Italië en Japan.

Toespraak van Von Ribbentrop. — Ter gelegenheid van den verjaardag der onderteekening van het driemogendhedenpact heeft de Duitsche rijksminister van Buitenlandsche Zaken voor de radio de volgende boodschap bekend gemaakt:

„Twee jaar geleden, op 27 September 1940, werd in de rijkskanselarij te Berlijn in tegenwoordigheid van den Führer het driemogendhedenpact tusschen Duitschland, Italië en Japan plechtig onderteekend. Thans, aan den vooravond van dezen dag, begroet ik namens het Duitsche volk en de rijksregeering de in het pact met ons verbonden volkeren en hun regeeringen: Ik groet het Italiaansche volk, het Japansche volk, het Hongaarsche volk, het Roemeensche volk, het Slowaaksche volk, het Bulgaarsche volk en het Kroatische volk.

Het doel, dat ons destijds bij het sluiten van het drielandenpact voor oogen stond, was een uitbreiding van den toen reeds uitgebroken Europeeschen oorlog tot een wereldoorlog te verhinderen, het herstel van den vrede te vergemakkelijken en den weg te effenen voor een alles omvattende, rechtvaardige nieuwe ordening van de wereld. De vijanden der mogendheden van het drielandenpact wilden het anders. In hun egoïsme en hebzucht betwistten zij onzen gezonden vooruitstrevenden volkeren het recht op ruimte en aandeel in de goederen dezer aarde, en hun houding kon er geen twijfel over laten, dat de kwestie van het bestaansrecht, ja van het bestaan onzer volkeren, eenvoudig op het spel stond.

In deze voor onze landen kritieke tijden heeft het driemogendhedenpact zijn waarde bewezen. De reeds verbonden volkeren sloten zich thans nog nauwer aaneen tot een lotsgemeenschap op leven en dood en traden hun vijanden tegemoet. In dezen onvermijdelijk geworden strijd om het bestaan hebben de mogendheden van het drielandenpact geweldige overwinningen behaald te land, ter zee en in de lucht, en hebben zij zich posities verworven, die moeilijk aantastbaar zijn. Desondanks blijft de vijand probeeren ons de verkregen posities afhandig te maken. Een harde strijd zal ons derhalve nog te wachten staan. In het bewustzijn van hun rechtvaardige zaak en met verbeten vastberadenheid zullen de landen van het driemogendhedenpact den vijand overal blijven treffen, waar hij zich vertoont en wel zoolang, tot hij heeft ingezien, dat hij op hun leefruimte nooit meer iets te zoeken heeft. Dan zullen de grondslagen gelegd zijn voor de oprichting van een rechtvaardige nieuwe orde. Het driemogendhedenpact evenwel, deze sterke machtscoalitie, zal ook na de zegevierende voltooiing van onzen vrijheidsstrijd het fundament blijven van de nieuwe wereldorde en de waarborg voor een langen gelukkigen tijd van vrede voor onze volkeren."

Toespraak van Graaf Ciano. — Ook de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, heeft een radioboodschap voorgelezen:

„Twee jaar geleden, op 27 September 1940, sloten Italië, Duitschland en Japan te Berlijn het Driemogendhedenpact, dat bestemd was om door een onontbindbaar bondgenootschap de uniforme inrichting van geest, van krachten en doelstellingen der drie landen te bezegelen. Thans vieren wij dezen verjaardag met den onwrikbaren wil, ons werk te voltooien, vertrouwend op onze overwinning en ons welbewust van de idealen waarvoor onze volkeren thans den harden en heldhaftigen strijd voeren. Die idealen stonden ons reeds voor oogen, toen wij het driemogendhedenpact sloten. Dit pact is niet ontstaan uit zuiver diplomatieke berekening en evenmin uit een tijdelijke noodzaak van de oorlogvoering, doch uit het diepe bewustzijn van de gemeenschappelijke zaak die onze volkeren willen dienen en van de gemeenschappelijke doelstellingen waarvoor zij strijden.

Italië, Duitschland en Japan hebben in deze jaren de groote krachten van de vernieuwing der wereldgeschiedenis belichaamd. De sterkste saamhoorigheid verbindt deze krachten in haar strijd om den weg te effenen voor de erkenning der vitale rechten van deze volkeren, de grondslagen te leggen voor een nieuwe ordening en den bloei en veiligheid der volkeren te bevorderen. Zulks was de grondslag en het doel van het driemogendhedenpact, waar later Bulgarije, Kroatië, Roemenië, Slowakije en Hongarije zich bij hebben gevoegd, teneinde zich aan onze zijde te stellen, voor de overwinning van onze zaak. Het doel van den harden strijd, dien wij thans voeren is: den wensch der volkeren te verwezenlijken naar een op gerechtigheid gebouwde wereldorde en den vrede der gerechtigheid tot stand te brengen, die altijd het hooge doel is geweest van de groote leiders in onze geschiedenis en dien haar beschermgeest alsmede de overwinning der wapens met stelligheid aan Europa en aan de wereld zal brengen."

Toespraak van Tani. — De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Tani, heeft de volgende boodschap bekend gemaakt: „Wanneer ik thans aan den vooravond van den tweeden verjaardag der onderteekening van het driemogendhedenpact op de veranderingen terugzie, die de wereld in die twee jaar heeft ondergaan, dan spelen mij velerlei gedachten door het hoofd. Thans staan de drie mogendheden Japan, Duitschland en Italië in Oost-Azië en Europa tezamen met de verbonden volkeren in een strijd tegen Engeland, Amerika en hun aanhangers, welke zijns gelijke in de wereldgeschiedenis niet kent. De drie mogendheden hadden oorspronkelijk de bedoeling, bij het sluiten van het pact, daarmede de onrust in Europa en Oost-Azië te beperken en de uitbreiding van den oorlog te verhinderen. De Engelsch-Amerikaansche politici evenwel, met hun onbeschaamde en aanmatigende eischen, wilden deze bedoeling der drie mogendheden niet aanvaarden. Tezamen met hun aanhangers hebben zij den oorlog tegen Japan, Duitschland en Italië ontketend. Daardoor zijn de verwarringen in het Oosten en in het Westen tot een wereldoorlog geworden. Er valt niet aan te twijfelen, dat de verantwoordelijkheid daarvoor berust aan Engelsch-Amerikaansche zijde. Ik zou er alle verstandige menschen in de geheele wereld op attent willen maken, dat in Japan, Duitschland, Italië en de verbonden landen elkeen weet, dat het einddoel van dezen oorlog de oprichting van een nieuwe wereldorde is en dat men derhalve vastbesloten is, dezen strijd onder alle omstandigheden door te zetten. Met dit doel voor oogen wijden wij ons met alle kracht die in ons is, aan de verlossing van het menschdom. Al zullen ons nog zoo groote moeilijkheden in den weg komen te staan, wij zijn vast van plan ze te boven te komen en verder te marcheeren. Ik ben er vast van overtuigd, dat Duitschland en Italië na vele jaren van voorbereiding, in materieel en geestelijk opzicht best in staat zijn, deze groote taak uit te voeren. Juist daarin staan wij op een andere basis dan Engeland en Amerika, die hun bondgenooten den grootsten last laten dragen en zelf geen offers brengen.

Hiermede betuig ik ter gelegenheid van den tweeden verjaardag der onderteekening van het driemogendhedenpact mijn meest hartelijke gelukwenschen."

(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Driemogendhedenpact 4385 F.; Min. v. Ribbentrop 4951 F.; Graaf Ciano 5134 E.: Tani 5255 A.)

A. VEREENIGDE STATEN. — De reis van Willkie.

29 Sept. — De door Roosevelt op een rondreis over Kaapstad, Cairo, Ankara, Moskou en Tsjoengking gezonden Willkie is, na een lang oponthoud te Ankara te Moskou aangekomen, waar hij, op 23 September in tegenwoordigheid van Molotof een onderhoud van twee uur met Stalin had. Te Ankara heeft Willkie, volgens de Rote Erde, vooral getracht, Turkije in het kamp der geallieerden te drijven, waarbij hij de behoefte aan broodgraan van Turkije, welke door de Ver. Staten zou worden bevredigd, als pressiemiddel moet hebben aangewend. Men denkt er, naar bevoegde kringen verklaren, in Turkije niet aan de neutraliteitspolitiek op te geven.

Verklaring van Willkie te Moskou inzake het „Tweede front". — Stockholm, 29 Sept. (S.P.T.) — Volgens berichten uit Moskou, is daar op 26 September een verklaring van Wendell Willkie gepubliceerd, waarin wordt gezegd, dat „een daadwerkelijk tweede front, gevormd in den kortst mogelijken tijd, de beste hulp is, die de geallieerden aan de Sovjet-Unie kunnen bieden". In de verklaring heet het verder, dat de geallieerde militaire

leiders waarschijnlijk door de openbare meening ondersteund willen worden. Willkie heeft ook den nadruk gelegd op den eisch der Sovjets, Duitschland meer en meer van uit de lucht te bombardeeren. Omtrent de economische toestanden in de Sovjet-Unie, heeft Willkie, volgens Reuter, naar in een D.N.B.-bericht uit Lissabon wordt gemeld, verklaard, dat levensmiddelen in den komenden winter zeldzaam zullen zijn. In millioenen Sovjetwoningen zal er dezen winter weinig stookmateriaal aanwezig zijn. Kleedingstukken zijn bijna niet voorradig. Onvoorwaardelijk noodzakelijke voorraden zijn er eenvoudig niet. (Nat. Dagblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Wendell Willkie 5247 F.)

A. **ROEMENIE. — Mutaties in het kabinet. —**
Boekarest, 28 Sept. (D.N.B.) — De Roemeensche minister van Financiën, generaal Nicolai Stoenescu, heeft zijn functie neergelegd. In zijn plaats is het bestuurslid van de Roemeensche nationale bank, Alexandru Neagu, benoemd. Neagu trad reeds eenigen tijd op als raadgever van den minister-president in economische kwesties. Tot minister van Landbouw is benoemd Aurelian Pana, tot nu toe onderstaatssecretaris van het ministerie van Landbouw. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kabinet 5233 E.)

B. **NEDERLAND. — Volksgezondheid - Bepalingen inzake den verkoop van geneesmiddelen op recept. —**
28 Sept. — Door de in de Staatscourant van 21 September bekend gemaakte wijziging van de Geneesmiddelenbeschikking 1939 No. 1, heeft de Directeur van het Rijksbureau voor Genees- en Verbandmiddelen de bevoegdheid gekregen te bepalen, dat een aantal geneesmiddelen slechts op recept zal mogen worden verkocht. Deze geneesmiddelen zijn insuline, jodium en jodiumverbindingen, theobromine en de zouten daarvan, theophyline en de zouten daarvan, coffeïne en de zouten daarvan, alle zgn. chemotherapeutica, ook die onder merknamen worden verkocht, alle zgn. „wekaminen" (die onder merknamen worden verhandeld inbegrepen), Liquor Cresoli Saponatus, levertraan en Eau de Cologne.

Kultuurbescherming - Maatregelen tot behoud van waardevol volksgoed. —
28 Sept. — De secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming heeft naar de „St. Crt." bericht, goedgevonden een bedrag van 50.000 gld. in contanten af te zonderen en daarmede een „Stichting tot behoud van waardevol volksgoed" in het leven te roepen. Deze stichting heeft ten doel waardevolle voorwerpen van Nederlandsche volkskunst of productie van typisch Nederlandsch Ambacht voor het Nederlandsche volk te behouden.

Uitbreiding van den Nederlandschen Arbeidsdienst. —
28 Sept. — In artikel 4 van het Arbeidsdienstplichtsbesluit is een wijziging aangebracht, waardoor de secretaris-generaal van Algemeene Zaken bevoegd is personen, die geboren zijn op of na 1 October 1924 tot medewerking aan een onderzoek naar hun geschiktheid voor den arbeidsdienst en tot het vervullen van hun arbeidsdienstplicht op te roepen. Omtrent deze wijziging deelt het A.N.P. mede: Tot dusver werden voor den Nederlandschen Arbeidsdienst buiten de vrijwilligers slechts bepaalde groepen van personen opgeroepen, bijv. de studenten en zij, die in overheidsdienst wilden treden. Thans is deze oproep uitgebreid tot alle personen zonder onderscheid.

Bestrijding van den sluikhandel in visch. —
28 Sept. — Het wegvangen van ondermaatsche visch, alsmede de zwarte handel in diverse vischsoorten hebben geleidelijk zulke onrustbarende afmetingen aangenomen, dat krassere maatregelen noodzakelijk zijn geworden. Zoo kunnen o.m. vischers, die op een of andere wijze medewerking verleenen aan zwarten handel of aal en paling niet afleveren aan den afslag of den handelaar, worden uitgesloten van alle visscherijbenoodigdheden, welke zij thans over de visscherijcentrale betrekken, o.a. nettenmateriaal, taanmiddelen, brandstof enz. Onder deze bepalingen vallen ook firma's, reederijen enz. Verder kan met tijdelijke sluiting van het bedrijf worden gestraft; bij volgende overtreding kan algeheele sluiting van het bedrijf en uitsluiting worden toegepast.

Inzameling van kastanjes, eikels, e. d.
28 Sept. — De door den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming aangewezen A. F. J. Borst te Wildervank, belast met de landelijke organisatie voor inzameling van kastanjes, eikels en beukenoten door de schooljeugd, doet een beroep op de hoofden en besturen van scholen voor lager onderwijs, om de jeugd aan dit werk te doen deelnemen. Het vorige jaar zijn 737 ton eikels, 250 ton kastanjes ingeleverd. (N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Volksgezondheid 5256; Arbeidsdienst 5201 F.; sluikhandel 5176 C.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Minister-president van Roemenië, Antonescu, en de Poglavnik van Kroatië, dr. Pavelitsj, door den Führer ontvangen. —**
Berlijn, 28 Sept. (Interinf.) — Naar vernomen wordt, is de plaatsvervangende Roemeensche minister-president, Mihai Antonescu op 22 September door den Führer in zijn hoofdkwartier ontvangen. Voorts heeft de Führer, eveneens in zijn hoofdkwartier, den poglavnik van Kroatië, dr. Ante Pavelitsj, ontvangen. Het onderhoud met den poglavnik werd gedragen door een hartelijken, vriendschappelijken geest. Aan deze ontvangst namen behalve het gevolg van Pavelitsj deel minister von Ribbentrop en de chef van het opperbevel der weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel.
Tijdens het onderhoud, dat Mihai Antonescu met den Führer heeft gehad, zijn, naar in welingelichte Berlijnsche kringen verluidt, alle actueele vraagstukken besproken en is de hartelijke overeenstemming, welke tusschen beide landen en hun staatslieden bestaat, bevestigd.

Toespraak van den Führer tot jonge officieren. — Berlijn, 28 Sept. (D.N.B.) — De Führer heeft op 28 September het woord gevoerd op een appèl in het Sportpaleis van 12.000 officieren en kadetten van het leger, de vloot, de luchtmacht en „Junker" van de Waffen-S.S. Rijksmaarschalk Hermann Göring meldde den Führer de jonge soldaten, die terugkeeren naar hun troependeelen aan het front.
In meesleepende bewoordingen gaf de Führer den jongen soldaten een inzicht in de groote Duitsche geschiedenis, die haar bekroning vindt in den geweldigen beslissenden strijd van onze dagen. Na gewezen te hebben op de groote plichten, die de officier aan het hoofd van de hem toevertrouwde soldaten in dezen strijd te vervullen heeft, sloot de Führer zijn toespraak met uiting te geven aan zijn onvoorwaardelijke zekerheid van de overwinning en zijn rotsvast vertrouwen in de superieure strijdkracht van den Duitschen soldaat. De Rijksmaarschalk liet het appèl eindigen met een „Sieg Heil" op den Führer, waarmede de jonge soldaten geestdriftig instemden.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5229 B.; toespraak jonge officieren 5001 E.; Min.-pres. Antonescu 5029 A.; dr. Pavelitsj 5102 A.)

D. **FRANKRIJK. — Staatssecretaris Benoist-Méchin uit de regeering getreden - Verklaring van minister-president Laval. —**
Parijs, 28 Sept. (D.N.B.) — Staatssecretaris Benoist-Méchin is uit de regeering getreden. Laval heeft in dit verband aan de pers de volgende verklaring verstrekt: „In geen geval zal ik dulden, dat men het gezag van de regeering aanvalt. Dit is thans noodzakelijker dan ooit. De regeering staat hecht en er is geen reden, dat dit niet zoo zal blijven. Ik ben absoluut vast besloten, mijn taak tot het einde voort te zetten." Op een persconferentie heeft Laval de geruchten over een kabinetscrisis tegengesproken en verklaard, dat zijn regeering sterker staat dan ooit. Hij zal zijn tot dusver gevolgde politiek vastberaden blijven doorvoeren en nòch teleurstellingen nòch verwondering over den koers zijner politiek, zullen hem van zijn gestelde doeleinden afbrengen. (Telegraaf)

(V. b. Kabinet Laval 5077 A.; Laval 5151 C.)

E. **FILM. — Nederlandsche première van de film „Rembrandt" - Europeesche productie. —**
3 Oct. — De Nederlandsche première van de Terra-film „Rembrandt", welke onder regie van Hans Steinhoff voor een gedeelte in Nederlandsche filmstudio's werd gemaakt, had op 2 October plaats in het Rembrandt Theater te Amsterdam. Artisten en regisseur waren aanwezig, terwijl ook vele Nederlandsche en Duitsche autoriteiten van hun belangstelling blijk gaven.
Behalve in Amsterdam en Den Haag, ging de film ook in première in Rotterdam, Utrecht, Groningen en Heerlen.

Europeesche productie. — 3 Oct. — Op de tiende internationale filmtentoonstelling te Venetië werd o.m. de uitschakeling van het Amerikaansche filmimperialisme door de Europeesche productie aanschouwelijk gemaakt. De Europeesche landen produceeren per jaar ongeveer 475 films. Duitschland, als het grootste Europeesche filmproductieland, leverde in 1942 110 films, Italië ca. 80 en Frankrijk produceerde na het herstel van de filmindustrie eveneens 80 films. De rest wordt verdeeld over de overige Europeesche landen, vooral Hongarije en Scandinavië. Elk land heeft per jaar ongeveer 150 films noodig. Zoodoende zijn 475 Europeesche films voldoende om de meest uiteenloopende behoeften der verschillende landen te dekken. Het Europeesche continent telt momenteel ca. 27.000 filmtheaters met ongeveer 11 millioen zitplaatsen.
(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Rembrandtf. 5153 B; Aant. speelfilms 5168 D.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942.

— Krijgsverrichtingen - Orlofska (voorstad van Stalingrad) bestormd - Vorderingen in het Kaukasusgebied - Succesvolle slag bij het Ladoga-meer beëindigd - Amerikaansch troepentransport vernietigd - 158.000 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage vernietigd - In September 1.011.700 br.t. handelsscheepsruimte tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

De strijd om Stalingrad. — Hoofdkwartier van den Führer, 26 Sept. — Het opperbevel der weermacht maakt bekend: In den strijd om Stalingrad werden den vijand de in de nabijheid van de Wolga liggende partijgebouwen in zware gevechten ontrukt en ontlastingsaanvallen aan de Noordelijke grendelstelling onder vernietiging van 31 tanks afgeslagen.

27 Sept. — In het centrum bestormde infanterie verscheidene kazematten en huizenblokken en drong met steun van duikbommenwerpers op enkele nieuwe plaatsen tot de Wolga door.

28 Sept. — In den strijd om Stalingrad hebben de Duitsche troepen thans ook aanvallen gedaan op de noordelijke deelen der stad. Het tot dusverre veroverde stadsgebied is volkomen van vijanden gezuiverd.

29 Sept. — In den strijd heeft de aanval van 28 September nu ook in verbitterde gevechten tot een binnendringen in het Noordelijke stedelijke gebied geleid. Tevergeefs zette de vijand zijn ontlastingsaanvallen van 't Noorden uit voort.

1 Oct. — Te Stalingrad drongen de aanvallende troepen, gesteund door formaties van de luchtmacht, in verscheiden wiggen dieper het Noordelijke gedeelte van de stad binnen. Sterke vijandelijke infanterie- en pantserstrijdkrachten, die aanvallen ondernamen tegen de Noordelijke grendelstelling, werden onder zware bloedige verliezen in tegenaanvallen afgeslagen, waarbij 124 pantserwagens, meerendeels van Engelsche en Amerikaansche herkomst, vernietigd werden. Bij deze gevechten heeft zich opnieuw een pantsercorps door ongewoon dappere houding onderscheiden. Dit corps heeft reeds de laatste dagen van Augustus door een snellen opmarsch van den Don tot den Wolga het verkeer op de rivier verhinderd, de verbindingen van Stalingrad naar het Noorden ten Westen van den Wolga afgesneden en de voorwaarden geschapen voor den aanval op Stalingrad zelf.

Ten Noordwesten van Stalingrad werd de tot een sterk steunpunt uitgebouwde voorstad Orlofska bestormd en ten Westen van deze voorstad vrij sterke vijandelijke strijdkrachten ingesloten. Aan het Noordelijke afgrendelingsfront werden herhaalde ontlastingsaanvallen afgeslagen.

3 Oct. — De aanval op het Noordelijke deel van Stalingrad heeft overal de voor 2 October vastgestelde doelen bereikt. Ten Zuiden en ten Noorden van de stad mislukten sterke ontlastingsaanvallen na zware gevechten. Hierbij werden 41 bolsjewistische tanks vernietigd. Duitsche en Roemeensche luchtstrijdkrachten bestookten het vijandelijk ravitailleeringsverkeer op de spoorlijnen aan de Kaspische Zee en in het gebied van den benedenloop van de Wolga.

Overzicht. — 2 Oct. — In militaire kringen te Berlijn verklaart men, volgens A.N.P., omtrent den toestand te Stalingrad, dat de stad is ingesloten in een halven cirkel, waarvan de middellijn wordt gevormd door de Wolga. Het Zuidelijk deel van dezen halven cirkel is bijna geheel in Duitsche handen, terwijl in het Noorden voornamelijk om de drie groote fabrieken aldaar, de arbeidersbuurt Rykof, het zeer uitgestrekte abattoir en de zoogenaamde Spartakuswijk nog verbitterd wordt gevochten. Stalingrad zelf, aldus betoogt men voorts, is geen strategisch doel meer, doch nog slechts een naam voor een rookenden puinhoop. Het strategische doel, de afsluiting van de Wolga, is volgens de militaire deskundigen al bereikt en daarom kan de Duitsche oorlogsleiding zich veroorloven haar aanvallen in het stadsgebied stelselmatig te blijven uitvoeren, terwijl daarbij het Duitsche en geallieerde bloed opzettelijk wordt gespaard.

De strijd in den Kaukasus. — 26 Sept. — In het Noordwestelijke deel van den Kaukasus en aan den Terek zijn Duitsche en verbonden troepen met doeltreffenden steun van het luchtwapen door verscheiden sterk gefortifieerde vijandelijke stellingen heen gebroken.

Voor de Kaukasische kust van de Zwarte Zee hebben Duitsche motortorpedobooten een bolsjewistische tankboot van 2000 ton en een schip van 1500 br.t. tot zinken gebracht.

27 Sept. — In het Noord-Westen van den Kaukasus en aan de Terek is de vijand ondanks taaien tegenstand uit diepe geëchellonneerde stellingen verdreven. Bij den afweer van een tegenaanval vernietigden Duitsche troepen aan de Terek twee vijandelijke bataljons en maakten vele honderden gevangenen. De luchtmacht bombardeerde de havens Toeapse en Chosta en beschadigde een koopvaarder met bommen.

28 Sept. — In het Noordwestelijke deel van den Kaukasus veroverden Duitsche en Slowaaksche troepen in zware gevechten in de bergen verscheidene hooggelegen stellingen. Aan de kust van de Zwarte Zee bracht een Duitsche motortorpedoboot een schip van 1000 br.t. tot zinken.

29 Sept. — In den Kaukasus en ten Zuiden van de Terek hebben Duitsche troepen in moeilijk begaanbaar beboscht bergterrein krachtig versterkte en taai verdedigde vijandelijke stellingen veroverd.

2 Oct. — In het Noordwestelijke deel van den Kaukasus won de aanval van de Duitsche troepen verder terrein.

De afweerslag bij Rzjev. — 25 Sept. — Twee maanden lang al probeeren de bolsjewieken bij Rzjev in massale aanvallen een doorbraak door de Duitsche stellingen te forceeren. In deze gevechten zijn 35 bolsjewistische tankbrigades met 2500 vechtauto's van alle afmetingen uiteengedreven of vernietigd. Alleen in dezen sector reeds heeft de Duitsche afweer de laatste acht weken 2300 tanks kapot geschoten, ten deele in verbitterde gevechten op den korten afstand.

1 Oct. — In het onherbergzame boschgebied ruggelings van den centralen frontsector werden door Duitsche en Hongaarsche formaties sterke benden samengedreven en vernietigd. Bij geringe eigen verliezen verloor de vijand 1026 dooden, 1218 gevangenen alsmede een vrij groot aantal zware en lichte wapens.

In den Noordelijken frontsector werden sterke vijandelijke strijdkrachten ingesloten en werden tegenaanvallen in de kiem gesmoord.

Aan het Donfront brachten Duitsche, Italiaansche en Hongaarsche luchtstrijdkrachten den vijand zware verliezen aan zware wapens en rollend materieel van alle soorten toe.

Succesvolle slag bij het Ladogameer beëindigd. — 3 October. — De slag ten Zuiden van het Ladogameer eindigde met een volledig succes. Troepen van het leger hebben in voorbeeldige samenwerking met formaties der luchtmacht de na hevige gevechten ingesloten strijdkrachten van den vijand ter sterkte van 7 divisies vernietigd, 12.370 gevangenen gemaakt, 244 tanks, 307 stukken geschut, 491 granaatwerpers en 843 mitrailleurs, alsmede een groote hoeveelheid ander oorlogsmateriaal buitgemaakt of vernietigd. De verliezen van den vijand aan gesneuvelden bedragen meer dan 28.000 man. Het aantal van zijn gewonden is niet te schatten.

DE STRIJD TER ZEE.

Amerikaansch troepentransport vernietigd. — 28 Sept. — Duitsche duikbooten hebben in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan een naar Engeland onderweg zijnd Amerikaansch troepentransport voor het grootste deel vernietigd. Zij vielen een snel vijandelijk konvooi aan, bestaande uit slechts enkele groote passagierschepen, dat, krachtig beschermd, met troepen, munitie en oorlogsmateriaal geladen was. In dagenlange hevige aanvallen en achtervolgingen brachten zij een grooten tweepijper van 19.000 br.t. van het type „Viceroy of India", die na drie torpedotreffers kapseisde, een tweepijper van 17.000 br.t. van het type „Reina del Pacifico", die na twee torpedotreffers met een groote steekvlam in de lucht vloog, een transportschip van 11.000 br.t. van het type „Derbyshire" en een torpedojager van de beveiligingsstrijdkrachten van het konvooi, tot zinken. Twee andere transportschepen werden door torpedotreffers beschadigd.

Met deze successen hebben deze duikbooten den vijand een zwaren slag toegebracht. De vijandelijke transportvloot heeft drie bijzonder waardevolle snelle eenheden met een totalen inhoud van 47.000 br.t. verloren die gebruikt plegen te worden bij bijzonder belangrijke en dringende troepentransporten.

In andere zeegebieden van den Atlantischen Oceaan, van de Afrikaansche tot de Amerikaansche kust, hebben duikbooten nog 11 andere schepen met een gezamenlijken inhoud van 57.000 br.t. tot zinken gebracht, zoodat de totale verliezen van de vijandelijke scheepvaart in de laatste vier dagen 14 schepen met een gezamenlijken inhoud van 104.000 br.t. bedragen.

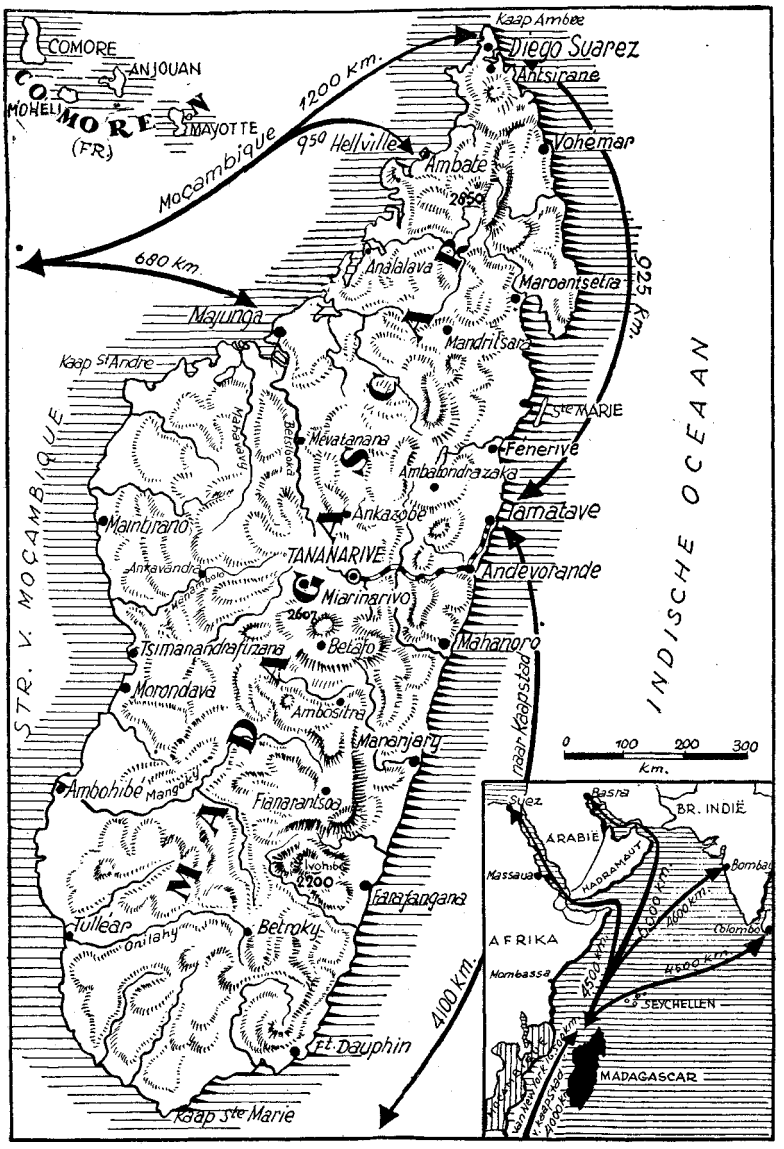
1 Oct. — Voor de monding van den Orinoco, in de wateren voor Freetown, voor New-Foundland en in het centrale deel van den Atlantischen Oceaan brachten Duitsche duikbooten 12 vijandelijke koopvaardijschepen met een totalen inhoud van 54.000 br.t. tot zinken.

Duitsche duikbooten hebben in de maand September 126 schepen met een gezamenlijken inhoud van 769.200 br.t. tot zinken gebracht en het in Mei 1942 bereikte en tot dusver grootste resultaat van een maand overtroffen. Nog 14 andere koopvaardijschepen werden door torpedotreffers beschadigd.

In den strijd tegen de vijandelijke marine werden door strijdkrachten boven en onder water zes torpedojagers, twee hulpkruisers, drie torpedomotorbooten tot zinken gebracht, drie torpedojagers en talrijke torpedomotorbooten beschadigd. Een torpedomotorboot werd buitgemaakt. In hetzelfde tijdvak vernietigde de Duitsche luchtmacht 35 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 242.500 br.t. en beschadigde acht andere koopvaarders. Aan vijandelijke oorlogsvaartuigen bracht

de luchtmacht een kruiser tot zinken en met medewerking van kustbatterijen vijf torpedojagers, verscheidene bewakingsvaartuigen, een patrouilleboot en een vrij groot aantal motortorpedobooten, alsmede landingsvaartuigen van allerlei aard. Daarmede heeft de Britsch-Amerikaansche scheepvaart in September alleen door Duitsche gevechtshandelingen 161 schepen met een gezamenlijken inhoud van 1.011.700 br.t. verloren. Nog 22 andere koopvaardijschepen werden beschadigd.

2 Oct. — Voor de Nederlandsche kust kwam het in den nacht van 30 September op 1 October tot een zeegevecht tusschen Duitsche beveiligingsstrijdkrachten en een vrij groot aantal Britsche motortorpedobooten, die een konvooi trachtten aan te vallen. Van geringen afstand uit werden vier Britsche motortorpedobooten tot zinken gebracht en twee andere zoo zwaar beschadigd, dat haar ondergang waarschijnlijk is. Een Duitsche patrouilleboot is gezonken.

Het Fransche eiland Madagascar.
(Kaart ontleend aan „Das Reich")

3 Oct. — Bij een aanval op de Britsche Kanaalkust hebben motortorpedobooten in den nacht van 1 op 2 October, ondanks afweer van torpedojagers een vijandelijk koopvaardijschip van 2500 br.t. en een bewakingsvaartuig tot zinken gebracht.

DE LUCHTOORLOG. —

27 Sept. — Kapitein Graf, groepskapitein bij een jachteskader, heeft op 26 September zijn 200e tot 202e overwinning in de lucht behaald.

30 Sept. — In den tijd van 15 tot 28 September werden 816 Sovjetvliegtuigen in luchtgevechten, 131 door afweergeschut van het luchtwapen en 22 door formaties van het leger neergeschoten, 4 werden buitgemaakt, 17 op den grond vernield, zoodat de totaalverliezen 990 vliegtuigen bedroegen. In dienzelfden tijd gingen aan het Oostelijk front 77 eigen vliegtuigen verloren.

1 Oct. — Hauptmann Hans-Joachim Marseille, drager van de hoogste Duitsche onderscheiding voor dapperheid, heeft, onoverwonnen door den vijand, na in 158 luchtgevechten zijn Britsche tegenstanders te hebben overwonnen, op het Noord-Afrikaansche oorlogstooneel den vliegerdood gevonden.

2 Oct. — De Britsche luchtmacht verloor in den tijd van den 20sten tot den 30sten September 95 vlieguigen, waarvan 34 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In denzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 18 eigen vliegtuigen verloren. (Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5259 A.)

A. **FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — De strijd op Madagascar. —**

30 Sept. — Ofi meldt uit Vichy, dat sinds den val van Behenje de strijd wordt voortgezet in de wouden van Madagascar, die zich uitstekend leenen tot het vormen van talrijke weerstandsnesten. De vijandelijke opmarsch, die door de moeilijkheden van het terrein wordt vertraagd, stuit voortdurend op hindernissen, waardoor het moreel der Britsche troepen sterk wordt aangetast. Hun verliezen zijn zwaar, veel zwaarder dan die der Fransche troepen, die hun terreinkennis uitstekend weten te gebruiken. Het is dan ook om deze reden, dat de Britten er niet geslaagd zijn, ondanks het feit, dat zij bij hun operaties over een betrekkelijk groot aantal tanks, met machinegeweren bewapende auto's en zwaar kaliber kanonnen beschikten, zich meester te maken van Ambato-Lampy. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5260 A.)

B. **JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Overzicht der krijgsverrichtingen. —**

Tokio, 1 Oct. (D.N.B.) — Ook in de afgeloopen week werd slechts op weinige plaatsen aan het Oostaziatische front werkelijk gevochten, zoo wordt in het militaire weekoverzicht van het D.N.B. over de situatie in Oost-Azië gemeld. De strijd bepaalde zich tot Nieuw-Guinea, eenige der Salomonseilanden en het zee en luchtgebied om en boven Australië. Eerst wanneer de ongunstige weersgesteldheid, welke een gevolg is van seizoensinvloeden, voorbij is, zullen vooral ook aan de Birmeesche grens operaties van grooten omvang weer mogelijk worden en dan zal blijken of en in hoeverre Japan besloten is, de borrelende onrust in Britsch-Indië een militair aspect te verleenen.

Op Nieuw-Guinea, de toekomstige springplank van de Japansche troepen naar Australië, concentreert de strijd zich op Port Moresby, de eenige belangrijke haven aan de Zuidoostkust van het eiland, dat tevens een der belangrijkste luchtsteunpunten is. De aanval heeft in de afgeloopen week verder terrein gewonnen. In hardnekkige achtervolging werden de troepen van generaal MacArthur op nieuwe verdedigingsstellingen teruggedrongen, welke Port Moresby in een halven cirkel omsluiten. Het lot van Port Moresby zal definitief beslist zijn, zoodra de Japanners er in slagen de stellingen, die zich in het Westen langs de rivier Wanapa en in het Oosten aan de Papoeabaai bij Rigo uitstrekken en nog slechts veertig km. van het einddoel verwijderd zijn, te doorbreken. Bijzondere aandacht verdient in dit verband het optreden van de Japansche luchtmacht bij deze gevechten. De troepen op den grond werden doeltreffend ondersteund, Port Moresby zelf dag in dag uit met bommen van allerlei kaliber bestookt en ook het ten Oosten van de stad gelegen vliegveld door talrijke scheervluchten onbruikbaar gemaakt voor den tegenstander. Bij de hierbij ontwikkelde luchtgevechten werden alleen boven Nieuw-Guinea in het verloop der laatste twee weken 126 Australische en Amerikaansche toestellen neergeschoten, waarbij er nog 87 gerekend moeten worden, die de strijdmacht van MacArthur tijdens de tegelijkertijd door de Japanners ondernomen vluchten naar de voornaamste kust- en havenplaatsen in Noord-Australië, inzonderheid Port Darwin, Port Hedland, Broome en Townsville, verloren heeft.

Uit de provincie Sjantoeng wordt gemeld, dat de Japansche troepen bij een zuiveringsveldtocht, welke op 27 September is begonnen, de stad Tantang, een strategisch belangrijk punt in het Westelijke deel van de provincie Sjantoeng aan de grens van de provincie Hopei hebben bezet. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5260 B.)

A. Opening van de Winterhulpactie - Rede van den Führer. —

Berlijn, 30 Sept. (D.N.B.) — Tijdens een machtige, grootsche betooging der N.S.D.A.P. in het Sportpalast alhier is de tiende winterhulpactie van het Duitsche volk, de oorlogswinterhulpactie 1942-'43, door den Führer geopend, die in een groote, meesleepende rede het Duitsche volk opriep tot een nieuw offer voor het grootste sociale werk, dat de geschiedenis kent. Minister Goebbels, die te voren rapport uitbracht over de laatste oorlogswinterhulpactie, kon nogmaals op een geweldige stijging van deze sociale gemeenschapsprestatie wijzen.

De door pers en radio verspreide aankondiging, dat de Führer, die bij de gedenkwaardige Rijksdagbijeenkomst van 26 April j.l. voor de laatste maal tot het Duitsche volk had gesproken, in het Sportpalast het woord zou voeren, had een groote menschenmenigte op de been gebracht. Nog voordat Goebbels gereed was met zijn rapport, bleek uit het gejuich, dat van de straat naar binnen klonk, dat de Führer aangekomen was. Terwijl de tienduizenden zich van de plaatsen verhieven en met opgeheven rechterarm Hitler groetten, betrad deze de zaal, vergezeld van Reichsführer S.S. Himmler en Oberbefehlsleiter Hilgenfeldt. Hij schudde generaal-veldmaarschalk Rommel onder het gejubel van tienduizenden de hand.

De Führer herinnerde in zijn rede in de eerste plaats aan het feit, dat het een jaar geleden was, dat hij voor het laatst op deze plaats voor het Duitsche volk kon spreken. In dien tijd heeft hij zich meer met handelen en daden moeten bezighouden. Wat thans uitgesproken moet worden, wordt bovendien door onze soldaten gezegd.

Ik acht het niet juist, zoo verklaarde hij, mij reeds thans bezig te houden met de gedaante van datgene, wat eens zal zijn, maar ik acht het beter, dat wij ons bezighouden met datgene, wat de tijd momenteel van ons verlangt. Een atlantic charter aan elkaar te lijmen is natuurlijk zeer eenvoudig. Deze onzin zal overigens ook slechts weinige jaren van kracht zijn en door de harde feiten eenvoudig ter zijde geschoven worden. Ook om een andere reden is het voor onze tegenstanders gemakkelijk te praten, want zij hebben nu na jarenlange vergeefsche moeite plotseling ons partijprogram ontdekt en wij zien met verbazing, dat zij de wereld voor de toekomst ongeveer dat beloven, wat wij ons Duitsche volk reeds hebben gegeven en waarvoor ons ten slotte door de anderen deze oorlog is aangedaan.

Groot-Duitschland

Het is wel erg geestig, aldus merkte de Führer ironisch op, wanneer b.v. een president zegt: wij willen, dat voortaan iedereen het recht heeft geen gebrek meer te lijden of iets dergelijks. Daarop kan men slechts zeggen, dat het waarschijnlijk veel eenvoudiger zou zijn geweest, wanneer deze president, in plaats van in een oorlog te duiken, de geheele werkkracht van zijn land had gebruikt om tot nuttige productie te komen en vooral om voor zijn eigen volk te zorgen, zoodat niet in een gebied, dat per vierkanten kilometer slechts tien menschen heeft te herbergen, gebrek en ellende heerschen en dertien millioen menschen werkloos moeten zijn. Wanneer deze heeren thans een hooge borst opzetten en plotseling tegenover de wereld als redder optreden en verklaren: wij zullen er voortaan voor zorgen, dat de nood van het verleden niet terugkeert, dan zeg ik, dat deze bezitters van wereldrijken daarvoor reeds lang vóór ons in hun eigen landen hadden kunnen zorgen. Wanneer ik daarbij hoor, dat iemand nu zegt — ik geloof, dat het de heer Eden is, maar men weet nu eenmaal niet welke nul daar aan den overkant aan het praten is — dat zij werkelijk gelooven aan datgene, wat zij voorgeven te gelooven, dan hadden zij dit geloof vroeger kunnen belijden. Wij hebben in ieder geval niet alleen iets geloofd, maar ook gedaan wat wij geloofden. En thans gelooven wij, dat wij de vijanden tot de definitieve overwinning moeten verslaan. Dat gelooven we en moeten we ook doen. Natuurlijk kunnen wij met deze lieden over het begrip geloof in het geheel niet debatteeren. Wie bijvoorbeeld gelooft, dat Namsos een overwinning was of Andalsnes, of wie zelfs gelooft, dat Duinkerken de grootste overwinning der wereldgeschiedenis was, of dat mijnentwege een expeditie, die negen uur duurt, een verwonderlijke, bemoedigende uiting van een zegevierende natie was, met hem kunnen wij ons met onze bescheiden successen natuurlijk niet vergelijken.

Want wat zijn onze overwinningen daartegenover eigenlijk? Als wij bijvoorbeeld de laatste maanden tot den Don konden doordringen, stroomafwaarts deze rivier volgend ten slotte de Wolga bereiken, Stalingrad bestormen en het ook zullen nemen — waarop zij zich kunnen verlaten — dan is dat in het geheel niets. Als wij doordringen tot den Kaukasus, dan is ook dat niets. Als wij de Oekraïne bezetten, als wij de Donetzkolen in bezit nemen, dan is dat alles niets. Als wij 65 of 70% van het Russische ijzer krijgen, dan is dat volstrekt niets. Als wij het grootste graangebied ter wereld practisch ontginnen voor het Duitsche volk en daarmee voor Europa, dan is dat in het geheel niets. Als wij ons van de oliebronnen verzekeren, is dat ook niets. Dat alles is niets, maar als Canadeesche voorhoeden met een klein Engelsch staartje als aanhangsel naar Dieppe komen en zich daar moeizaam negen uur vermogen te handhaven om daarop definitief te worden vernietigd, dan is dat een bemoedigend, wonderbaarlijk blijk van de onuitputtelijke, zegevierende kracht, die het Britsche imperium eigen is.

Reeds in 1939 waren wij niets, want destijds blies Churchill zich reeds op en zeide: Ik kan de heuglijke mededeeling doen, dat het duikbootengevaar als definitief afgewend kan worden beschouwd. Wij hebben meer duikbooten vernietigd dan de Duitschers ooit hebben bezeten. Dat wij hem uit den Balkan hebben geworpen, dat wij Griekenland hebben veroverd en Kreta bezet, dat zij in Noord-Afrika verdreven zijn, dat alles is niets. Maar als er ergens een paar man landen om een eenzamen voorpost te overrompelen, dan zijn dat daden, dat zijn prestaties. Wie derhalve dergelijke dingen gelooft, zal ons geloof niet begrijpen, ons geloof nooit begrijpen. Overigens hebben zij natuurlijk tegenover deze daden ook wissels op de toekomst. Zij zeggen: het tweede front zal komen. Daaromtrent wil ik niet zeggen, dat wij ons niet op een tweede front voorbereiden. Als de heer Churchill zegt: wij willen thans aan de Duitschers overlaten in hun angst te piekeren, waar en wanneer wij dat front vormen, dan kan ik slechts zeggen: meneer Churchill, angst hebt u mij nog niet ingeboezemd. Maar dat wij moeten piekeren, daarin hebt u gelijk, want als ik een tegenstander van militair formaat had, kon ik ongeveer uitrekenen, waar hij moet aanvallen. Maar als men militaire idioten tegenover zich heeft, kan men natuurlijk niet weten waar zij aanvallen. Of de heer Churchill de eerste plek, waar hij het tweede front wilde beginnen handig uitgekozen heeft of niet, daarover zijn zelfs in Engeland de meeningen verdeeld. Maar geheel afgezien van de plaats, die hij den volgenden keer uitzoekt, mag hij overal van geluk spreken, als hij negen uur aan wal blijft.

Hitler vervolgde o.a.: In mijn oogen heeft het jaar 1942 reeds de zwaarste beproevingen achter zich. Dit was de winter 1941-'42. Ik mag wel zeggen, dat in dezen winter het Duitsche volk en inzonderheid zijn weermacht door de Voorzienigheid gewogen zijn. Iets ergers kan en zal er niet meer komen. Het was een zeer moeilijke, zeer harde beproeving. Desondanks hebben wij dezen moeilijksten tijd niet alleen overleefd, maar wij hebben het klaargespeeld de aanvalsdivisies opnieuw op te stellen, resp. te vormen, die bestemd waren tot opening van het nieuwe offensief. Dit offensief verloopt nu niet zooals onze tegenstanders hadden gedacht. Ik geloof, dat wij, als wij een terugblik werpen, tevreden kunnen zijn met de achter ons liggende drie jaar. Steeds was de doelstelling zeer nuchter, dikwijls zeer vermetel, waar zij zulks moest zijn, dikwijls wel overwogen, waar zij wel overwogen kon zijn, vaak bedachtzaam, waar wij tijd hadden, voorzichtig waar wij geloofden onder alle omstandigheden zeer voorzichtig te moeten zijn. Maar wij zijn ook zeer stoutmoedig geweest, waar stoutmoedigheid alleen ons kon redden.

Voor dit jaar hebben wij een heel eenvoudig program opgesteld:
1) Onder alle omstandigheden datgene vast te houden, wat vastgehouden moet worden, d.w.z. den ander te laten aanstormen, waar wij zelf niet voornemens zijn op te rukken, stevig stand te houden en af te wachten wie hier nu het eerst vermoeid raakt.
2) Onvoorwaardelijk daar aan te vallen, waar de aanval onder alle omstandigheden noodzakelijk is. Het doel is daarbij volkomen duidelijk: vernietiging van den rechterarm van deze internationale samenzwering van kapitalisme, plutocratie en bolsjewisme.

Hier hebben wij ons nu eenige oogmerken gesteld. Ik mag ze zeer in het kort, in een woord samengevat, vermelden om u tot het besef te brengen, om speciaal het Duitsche volk tot het besef te brengen, wat nu in deze weinige maanden is gepresteerd. Het eerste doel was de beveiliging van onze dominneerende stelling bij de Zwarte Zee en de definitieve zuivering van het schiereiland de Krim. Twee slagen, die om Kertsj en die om Sebastopol hebben hiertoe gediend. Nadat wij dit in orde hadden gebracht, scheen het ons noodzakelijk een buil weg te werken, die aan de Wolkof was ontstaan. Zij werd afgesnoerd en de tegenstander vernietigd, resp. gevangengenomen. Toen kwam de volgende taak: voorbereiding van de doorbraak naar den Don. Intusschen had de tegenstander van zijn kant als oogmerk een groot offensief gekozen, namelijk van Charkof uit door te breken naar den oever van den Dnjepr om daardoor ons geheele Zuidelijke front te doen instorten. U zult u wellicht nog herinneren met welk een geestdrift onze tegenstanders deze operaties volgden. Zij eindigden in drie slagen met de volledige vernietiging van meer dan 75 divisies van onzen Russischen tegenstander.

Daarop volgde toen het begin van ons eigen groote offensief. Het doel was in de eerste plaats den tegenstander de laatste groote tarwegebieden te ontnemen, in de tweede plaats hem de laatste rest der steenkolen te ontnemen, waarvan cokes gemaakt kan worden, in de derde plaats zijn oliebronnen te bereiken en ze te nemen of althans af te sluiten. De aanval zou dan in de vierde plaats worden voortgezet om zijn laatste

groote verkeersader, de Wolga, af te snijden. Hier werd als doel gesteld de streek, die tusschen de bocht van den Don en de Wolga zelf ligt en als plaats Stalingrad, niet omdat dit de plaats met den naam van Stalin is, maar uitsluitend omdat dit een strategisch belangrijke stad is en omdat ons duidelijk voor oogen stond, dat door de uitschakeling van Dnjepr, Don en Wolga als verkeerswegen voor Rusland hetzelfde of iets ergers geschiedt als voor Duitschland het geval zou zijn, wanneer we den Rijn, de Elbe, Oder en Donau zouden verliezen. Want alleen op dezen reusachtigen stroom, de Wolga, worden in zes maanden ongeveer dertig millioen ton goederen vervoerd. Dat is evenveel als per jaar op den Rijn. Dit is afgesneden en wel reeds geruimen tijd. Thans wordt er vooral ook een eind gemaakt aan de positie van Stalingrad. Daardoor wordt deze grendeling bereikt en versterkt en u kunt overtuigd zijn, dat geen mensch ons van deze plek kan wegkrijgen.

Wat nu de overige oogmerken betreft, u zult wel begrijpen, dat ik daarover niet spreek, omdat het oogmerken zijn, die op het oogenblik worden nagejaagd. Maar het moment zal komen, waarop het Duitsche volk volledige opheldering omtrent deze nieuwe oogmerken zal verkrijgen.

Ik mag u echter wel zeggen, dat wij ons natuurlijk de organisatie van dit gigantische gebied, dat wij thans beheerschen, als nieuwe taak hebben gesteld. Er is ons iets aan gelegen in feite dit reusachtig gebied veilig te stellen voor onze oorlogvoering en in ruimeren zin niet alleen voor de voeding van ons volk en de waarborging van onze grondstoffen, maar ook voor de instandhouding van geheel Europa. Te dien einde moest om te beginnen het verkeer in orde worden gebracht. Er zijn tienduizenden kilometers spoorlijnen, die wij nu herstellen of wel sedert lang hebben hersteld. Dit reusachtige verkeersnet, dat thans reeds voor het grootste deel op Europeesche spoorbreedte is gebracht, was volkomen verwoest. Geen honderden, maar duizenden bruggen moesten opnieuw worden gebouwd. Dit alles is thans in enkele maanden geschied of zal binnen enkele weken voltooid zijn.

Nu zijn er aan den kant van onze tegenstanders menschen, die zeggen: waarom stoppen ze plotseling? Wel, omdat we voorzichtig zijn, omdat we net zoolang ergens blijven tot we onzen etappedienst geheel in orde hebben. Wij organiseeren achter het front het verkeer en den landbouw. Het gebied moet worden ontgonnen. Het gaat er om, dat we een deel hiervan geheel opnieuw moeten oriënteeren. Wat hier is gepresteerd, is gewoon ontzaglijk. En als dan zoo'n schaapskop, ik kan het niet anders uitdrukken, zooals mijnentwege Duff Cooper of Eden zegt: dat was een groote fout, dat de Duitschers de Oekraine of het Koebangebied zijn binnengedrongen — dan zal hij nog wel zien, of het een fout was, dat wij de verste gebieden zijn binnengedrongen. De eerste, zij het ook nog bescheiden resultaten van dit optreden hebben wij tot onze vreugde voor het Duitsche volk toegankelijk kunnen maken. Maar u kunt er van overtuigd zijn: wij zijn daar nog maar aan het begin. Volgend jaar al zal dit gebied geheel anders georganiseerd zijn. En eindelijk komt daarna de organisatie van het algemeene economische leven en daarna komt de mijnbouw. Ook hij moet worden ontgonnen. Daarna komt de electrische stroom. Als u kon zien hoe daar wordt gewerkt, zou u begrijpen, dat ook in een tijd, dat er schijnbaar niets wordt gedaan, desondanks iets geweldigs wordt tot stand gebracht. Daarbij komt nu, dat de bevolking wordt bevrijd van den druk der bolsjewistische macht, die ook thans nog millioenen menschen ginds psychisch gevangen houdt in een versaagdheid en men mag wel zeggen in een angst, waarvan men zich in Duitschland en in andere landen haast geen voorstelling kan maken. Dit is de angst voor den commissaris, voor de Gepeoe, voor het geheele bewind, waarvan millioenen menschen vervuld zijn. Dat alles moet langzamerhand verdwijnen en het verdwijnt ook. Er zijn daar vele gebieden, waar de geheele bevolking reeds ten getale van millioenen met ons meewerkt en er zijn andere gebieden, waar zij reeds in onze gelederen en aan onze zijde strijdt. De resultaten van deze reusachtige bedrijvigheid zijn ontzaglijk.

Terwijl wij ons in het Noorden van Europa, in het Westen en aan alle andere fronten in den afweer bevinden, vervullen wij daardoor een der geweldigste voorwaarden voor de organisatie van Europa ten oorlog en voor dezen oorlog.

Daarbij komt nu voorts aan onzen kant nog de verdere uitbreiding van onze bondgenootschappen, hier aan de spits de samenwerking met onzen oudsten bondgenoot, Italië. Niet slechts aan één front strijden wij gemeenschappelijk, maar heden ten dage reeds aan een geheele reeks fronten. Hieruit blijkt, dat alle verwachtingen van onze tegenstanders, die meenen, dat zij dit bondgenootschap kunnen losmaken, idiotieën zijn. Wij weten heel precies, wat het lot van het Duitsche en Italiaansche volk zou zijn, maar bovendien weten wij ook nog, wat het lot van Europa zou zijn, als de andere wereld ooit een overwinning zou kunnen bevechten. Als zij thans zeggen: ja, natuurlijk, dan nemen wij de bescherming van Europa tegen het bolsjewisme op ons — dan kan ik slechts ten antwoord geven: Engeland mag wel oppassen, dat het in staat is zichzelf tegen het bolsjewisme te beschermen. Als in een land aartsbisschoppen heilige missen lezen en op hun altaarkleed aan den eenen kant het bolsjewistische embleem en aan de andere zijde hun nationale emblemen hebben, zie ik het donker voor een dergelijk land in.

Duitschland en Italië, evenals Spanje en een geheele reeks andere Europeesche volken, Roemenië, enz., hebben met het bolsjewistische probleem afgerekend. Of de overige wereld daarmee eveneens zal afrekenen, zal eerst uit dezen oorlog blijken. Maar dat deze overige wereld het niet met ons klaarspeelt, daarvan kan zij overtuigd zijn. Als wij al onze bondgenooten en degenen, die aan onze zijde strijden, Roemenen en Hongaren, Kroaten en Slovaken en vooral in het Noorden de Finnen en voorts de Spanjaarden enz., als wij hen allen bijeen nemen, kunnen wij werkelijk zeggen: het is thans reeds een kruistocht van Europa. Daarbij komen de Germaansche vrijwilligers van onze Waffen-S.S. en eigen legioenen van afzonderlijke Europeesche staten. Het is het werkelijk Europa, dat zich hier heeft vereenigd, evenals eens in oude tijden tegenover de Hunnen of de aanstormende Mongolen. En nu is, nadat ik de laatste maal tot u sprak, Japan eveneens tot dezen oorlog toegetreden. Het is thans een wereldomvattend bondgenootschap, niet alleen van de haveloozen, maar van alle volken, die strijden voor eer en fatsoen en die besloten zijn de laaghartigste coalities, die de wereld ooit heeft gezien, uit den weg te ruimen.

De Führer behandelde nogmaals de beweringen van den tegenstander over de Duitsche duikbootsuccessen. Onze tegenstanders, zoo zei hij, verklaren: Wij hebben ontzaglijke afweermiddelen, wij hebben nieuwe methoden, waarmee wij het gevaar aan banden zullen leggen. Ik kan maar één ding zeggen: de Duitsche geest rust ook niet. Wij hebben om te beginnen met onze duikbooten alle prestaties van den tegenstander verre overtroffen. Dat zal ook niet anders worden. Ook bij ons worden onafgebroken niet alleen wapens vervaardigd, maar vooral nieuwe wapens gefabriceerd. Tot dusver zijn wij thans elk jaar met een nieuw wapen voor den dag gekomen, waartegen de vijand niet was opgewassen. Dat zal ook in de toekomst zoo blijven.

Nu heeft men overigens behalve het tweede front nog een ander middel: de man, die den bommenoorlog tegen de onschuldige burgerbevolking heeft uitgevonden, heeft verklaard, dat deze bommenoorlog binnenkort nog uitermate veel krachtiger tegen Duitschland enz. zal worden gevoerd. Ik zou slechts één ding willen zeggen: in Mei 1940 heeft de heer Churchill de eerste bommenwerpers op de Duitsche burgerbevolking afgestuurd. Ik heb hem destijds gewaarschuwd. Bijna vier maanden lang tevergeefs overigens. Toen hebben wij toegeslagen en wel zoo grondig, dat hij plotseling verklaarde dat dit een barbaarschheid was en Engeland daarvoor wraak zou nemen. De man, die dit alles op zijn geweten heeft, als ik afzie van den oorlogshitser-generaal van dezen oorlog, Roosevelt, de schuldige van alles, heeft het dus gewaagd zich als een onschuldige voor te stellen. Zij voeren thans weer dezen oorlog. Het uur zal ook ditmaal slaan, dat wij zullen antwoorden. Dan moeten de twee voornaamste misdadigers van dezen oorlog en de Joden, die achter hem staan, niet beginnen te jammeren en te grienen, als het einde voor Engeland vreeselijker zal zijn dan het begin.

Ik heb destijds, op 1 September 1939, tijdens de zitting van den Rijksdag twee dingen gezegd: 1. dat wapengeweld en ook de tijd ons er nimmer onder zullen krijgen, nu men eenmaal dezen oorlog opgedrongen had en 2. dat voor het geval, dat het Jodendom een internationalen wereldoorlog tot uitroeiing van de Arische volken van Europa, om maar iets te noemen, aansticht, niet de Arische volken zullen worden uitgeroeid, maar het Jodendom. Degenen, die bij dien geesteszieke in het Witte Huis aan de touwtjes trekken, hebben het inderdaad klaargespeeld, het eene volk na het andere bij dezen oorlog te betrekken. Maar in dezelfde mate spoelde een anti-Joodsche golf over het eene volk na het andere. Zij zal zich voortzetten. De eene staat na den andere, die tot dezen oorlog is toegetreden, zal op zekeren dag als anti-semietische staat te voorschijn komen. De Joden hebben eens ook in Duitschland om mijn profetieën gelachen. Ik weet niet, of zij thans nog lachen, dan wel of hun het lachen reeds is vergaan, maar ik kan slechts verzekeren, dat hun het lachen overal zal vergaan. Ik zal ook met deze profetieën gelijk krijgen.

Hitler herdacht nu degenen, aan wie de successen van wereldhistorische beteekenis gedurende de laatste maanden te danken zijn. Hij bracht in herinnering, hoeveel menschelijk heldendom, maar ook menschelijke smart en leed achter de laconieke, korte mededeelingen der weermachtberichten is verborgen. Als men zich de prestaties voor den geest stelt, die achter de korte mededeelingen omtrent ridderkruisen e.d. staan, moet men erkennen, dat bij alles wat het vaderland moge doen, het zijn soldaten nooit genoeg kan danken. Dat geldt niet alleen voor onze soldaten, maar ook voor die der met ons verbonden volken. Daarbij valt te vermelden, dat de Duitsche weermacht bij haar optreden niet handelt als bijvoorbeeld de Engelschen, dat wij niet anderen steeds sturen naar de plaatsen, waar het bijzonder gevaarlijk is, maar dat wij het onzen natuurlijken plicht, dat wij het onze eer achten, onzen bloedigen last be-

hoorlijk ruim gemeten zelf te dragen. Wij strijden met onze geallieerden als volstrekt trouwe bondgenooten van eer. Wij achten dit evenwel noodzakelijk, want slechts uit dezen misschien moeilijksten strijd uit onze geschiedenis zal tenslotte datgene ontstaan, wat ons, nationaal-socialisten uit den eersten wereldoorlog, steeds voor oogen stond, namelijk dit groote rijk van een in leed en vreugd nauw verbonden volksgemeenschap, want één lichtzijde heeft deze oorlog pas goed, n.l. de groote kameraadschap. Alle Duitsche stammen dragen hun deel; de stichting van het Groot-Duitsche Rijk zou anders slechts een staatsrechtelijke daad zijn geweest. Nu is het een met het bloed van allen onderteekende eeuwige oorkonde, maar vooral ook een oorkonde, die aan dezen staat niet slechts den uiterlijken machtsvorm, maar ook de innerlijke stevigheid geeft. Er bestaat bij ons nog slechts één enkele waardeering en wel voor den dapperen, trouwen man, voor den bekwamen man, voor den vastberaden, den stoutmoedigen man, die in staat is leider van zijn volk te zijn. Er is werkelijk een oude wereld tot instorting gebracht. Uit dezen oorlog ontstaat, door bloed bezegeld, de volksgemeenschap, veel sterker nog dan wij, nationaal-socialisten, na den oorlog eenvoudig door onze geloofsbelijdenis aan de natie konden verschaffen. Dit is volkomen zeker: dezen oorlog overleeft geen burgerlijke staat. Hier moet ieder vroeg of laat kleur bekennen. Slechts wie zijn volk niet alleen politiek, maar ook maatschappelijk tot een eenheid vermag aaneen te smeden, zal uit dezen oorlog als overwinnaar te voorschijn komen. Gelooft u, dat de een of andere Duitscher den soldaten, die thans uit dezen oorlog zegevierend terugkeeren, een ander Duitschland zou kunnen aanbieden dan het nationaal-socialistische in den zin van een werkelijke vervulling van onze denkbeelden omtrent een ware volksgemeenschap? Dat is onmogelijk. En dat zal in de toekomst zeker misschien de meest gezegende bate van dezen oorlog zijn.

Ik zou hier evenwel niet willen verzuimen tegenover het front ook op het vaderland te wijzen. Ik moet onder de aandacht brengen, dat de Duitsche werkman ontzaglijk veel presteert en dat hij den huidigen staat, zijn leiding en vooral den soldaten trouw is. Ik moet er op wijzen, dat ook het landvolk juist zoo zijn plicht vervult, dat vóóral millioenen Duitsche vrouwen zich in dit arbeidsproces hebben ingevoegd. En ten slotte moet ik nog de aandacht vestigen op het feit, dat ook onze beroepen, die geestelijken arbeid verrichten, zich volkomen opofferen in hun afzonderlijke beoefenaars, dat millioenen en millioenen ook hier alles schenken in den geest, in hun denken, in het uitvinden en in het werk om het volk te bewapenen en om het front nooit meer het voorbeeld van 1918 te geven.

Als ik derhalve thans tot het vaderland kan zeggen, dat het volkomen gerust kan zijn, want dat zoowel in het Oosten als in het Westen, in het Noorden en in het Zuiden het front van onze Duitsche soldaten onwrikbaar standhoudt, dan kan ik evenzoo tot het front zeggen: Duitsche soldaat, ge kunt gerust zijn, achter u staat een vaderland, dat u nooit in den steek zal laten. Week in, week uit, maand in, maand uit worden de goeden van ons volk uit alle lagen steeds meer aaneengesmeed tot een onverbreekbare gemeenschap. En deze gemeenschap zal ook weer in het bijzonder in het licht treden bij de groote hulpactie, die wij dezen winter hebben te volbrengen. Ik moet echter het front ook nog iets anders verzekeren, n.l. hoe grenzenloos dapper dit Duitsche vaderland den oorlog zelfs daar, waar het er met de ergste hardheid door wordt getroffen, aanvaardt en duldt. Ook hier worden tallooze heldendaden verricht, niet alleen door mannen maar ook door vrouwen, en niet alleen door vrouwen, maar ook door jongens. Zij offeren zich met hun geheele leven op in het besef, dat wij in dezen oorlog één enkele eedgemeenschap vormen, die nauwkeurig weet, dat wij of wel dezen oorlog allen zegevierend doorstaan of gemeenschappelijk tot uitroeiing zijn bestemd.

De Führer besloot: onze tegenstanders mogen dezen oorlog voeren zoolang zij daartoe in staat zijn. Wat wij kunnen doen om hen te verslaan, zullen wij doen. Dat zij ons ooit verslaan is onmogelijk en uitgesloten. Het nat.-socialistische Duitschland en de daarmee verbonden staten zullen als jonge naties, als werkelijke volken en volksstaten met een roemrijke overwinning uit dezen oorlog te voorschijn komen.

Rapport van Rijksminister dr. Goebbels. — Berlijn, 30 Sept. (D.N.B.) — Vóór de rede van den Führer heeft de minister van Propaganda, dr. Goebbels, een rapport uitgebracht over het resultaat der winterhulp in het oorlogsjaar 1941-1942.

O.m. verklaarde de minister:

Onze sociale prestaties van 1933-1939 waren in zekeren zin slechts een voorspel van datgene, wat wij voornemens waren. Maar dat was reeds voldoende om onze plutocratische vijanden ten tooneele te roepen, die nu het besluit namen in ons het jonge Europa tot den strijd uit te dagen. Nota bene het plutocratische Engeland waagt het, bij ons voor den dag te komen met zijn sociale vernieuwingsdenkbeelden. Wij verkeeren in de gelukkige omstandigheid, feiten te kunnen plaatsen tegenover hun hol gepraat. Deze winterhulp heeft een resultaat bereikt, dat men zich in het geheel niet verrassender en verheugender kan denken. Voor de winterhulp in het derde oorlogsjaar is door het Duitsche volk 1.208.000.000 Mark geschonken, bijna 300 millioen meer dan het vorige jaar.

De minister verstrekte vervolgens cijfers over het totale resultaat van alle winterhulpacties der oorlogsjaren. Dit totaal bedroeg 2.805.000.000 Mark, derhalve b.v. meer dan de waarde van in- en uitvoer van bijna alle Zuidamerikaansche landen. Het offer in dezen oorlog bereikt in totaal een bedrag van 4.076.000.000 Mark, hetgeen twee annuïteiten van het plan-Young zou hebben uitgemaakt. Hierdoor heeft het totale resultaat van alle winterhulpacties na 1933 de vijf milliard ver overschreden (stormachtig applaus). Van de bedragen die gedurende den derden oorlogswinter zijn ingekomen, is tweederde ten goede gekomen aan de „Nat.-Sozialistische Volkswohlfahrt", waarvan alleen 701.000.000 Mark aan de hulpactie „Moeder en Kind". Bijzonder opmerkelijk is de deelneming van het front aan de winterhulpactie. Een regiment aan het Oostelijk front heeft bij een enkele collecte een bedrag van meer dan 50.000 Mark opgebracht. Dit voorbeeld spreekt voor heel het front.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5266 C.; Winterhulpwerk 5229 B.; dr. Göbbels 5197 A.)

A. **NEDERLAND. — Nieuwe begrenzing van het verboden gebied in Zuid-Holland en Zeeland. —**

5 Oct. — Op grond van de verordening van den rijkscommissaris nr. 138/1941 werd 30 September bepaald:

Het reeds eerder gepubliceerde spergebied in de provincies Zuid-Holland en Zeeland wordt opnieuw als volgt omgrensd: Het spergebied omvat het Noordwestelijke deel van het eiland Rozenburg, dat door de door de weermacht geplaatste waarschuwingsborden ingedeeld wordt, het schiereiland Voorne ten Noordwesten van het Voornsche kanaal, de eilanden Goeree en Overflakkee, de eilanden Schouwen en Duiveland, het eiland Noord-Beveland en het eiland Walcheren.

Onderwijs - Beperking van het aantal onderwijzers; kweekscholen opgeheven. —

5 Oct. — In de staatscourant van 12 Augustus is een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van opvoeding, wetenschap en kultuurbescherming gepubliceerd, waardoor 13 bijzondere kweekscholen niet meer voor rijksbijdrage in aanmerking komen. Van deze 13 scholen zijn er 9 doorgegaan zonder eerste klasse, zoodat hier alleen den huidigen leerlingen gelegenheid gegeven wordt, hun studie te voltooien. Definitief opgeheven zijn de R.K. Kweekschool voor onderwijzeressen te Maastricht, de Da Costakweekschool te Haarlem, de Christelijke kweekschool te Leiden en de Christelijke kweekschool te Sneek. De leeraren aan alle dertien kweekscholen zijn in het genot gesteld van wachtgeld. Dit wordt echter niet uitbetaald gedurende den tijd, waarop zij aan een niet gesubsidieerde bijzondere kweekschool verbonden zijn. Wel vereischt het successievelijk ingevoerd wordende achtste leerjaar natuurlijk een grooter getal leerkrachten, doch dit kan worden opgevangen, gezien het groote surplus, dat vermoedelijk aanmerkelijk meer dan 5000 bedraagt. Bij de berekening hiervan is mede rekening gehouden met velen, die weliswaar een anderen werkkring hebben gevonden, doch gaarne een betrekking bij het onderwijs zouden accepteeren. Bij de rijkskweekscholen zal met 1 September 1943 een nieuw algemeen leerplan worden ingevoerd, waarin meer aandacht zal worden besteed aan de lichamelijke oefening en het zangonderwijs.

Jaarvergadering van het opvoedersgilde der N.S.B.

5 Oct. — Op 26 Sept. had in het N.V. Huis te Utrecht, de tweede jaarvergadering van het Opvoedersgilde plaats. Onder de vele aanwezigen bevonden zich o.m. de Leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, de Beauftragten van den Rijkscommissaris voor Utrecht, Müller Reinert, dr. Honsberg als vertegenwoordiger van den N. S. Lehrer Bund, de Commissaris der provincie, Engelbrecht, de burgemeester der stad Utrecht, van Ravenswaay, de secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, prof. van Dam en vele anderen.

Prof. dr. van Genechten deelde in zijn rede o.m. mede, dat het ledental van het gilde, dat bij de oprichting 200 bedroeg, en het vorig jaar tot 2000 was gestegen, in het afgeloopen jaar toegenomen was tot ruim 4000.

Ir. Mussert hield 's middags een rede waarin hij o.a. het volgende zeide: Sedert 1920 is er met het onderwijs een ware koehandel gedreven. Het is te begrijpen dat onze tegenstanders willen trachten het onderwijs in handen te houden, doch ook dit behoort in handen van nationaal-socialisten. Men tracht ons wel in een bepaalde richting te dringen, doch wij hebben hen in de gaten. Van de wieg tot het graf behoort de mensch niet aan de kerk alleen. Wij weten zeer goed, dat het gezin en de kerk hun deel aan de opvoeding dienen te hebben, doch het is een groot misverstand om te denken dat de staat er alleen maar is om te betalen. En dit zal men bemerken, zoodra er een nationaal-socialistische regeering zal zijn gevormd. Ik hoop zelfs, dat wanneer het Opvoedersgilde zijn derde verjaardag

viert, deze regeering reeds geruimen tijd in het belang van ons volk en vaderland aan het werk zal zijn.

Nederlandsche Landstand - Afdeeling „Sibbe en Erf" opgericht. —

5 Oct. — In het gebouw van den Ned. Landstand te Utrecht is op 26 September besloten tot oprichting van een afdeeling Sibbe en Erf. De afd. Sibbe en Erf wil onder de boerengeslachten zooveel mogelijk sibbe-bewustzijn wekken en hierin geregeld voeling houden met het Ned. Verbond voor sibbekunde.

Overzicht der oogstwerkzaamheden. —

5 Oct. — Aan een door het hoofd van de afdeeling Arbeidsbemiddeling van het Rijksarbeidsbureau, den heer J. A. Knetsch, ter dagelijksche persconferentie te 's-Gravenhage gegeven uiteenzetting over het binnenhalen van den oogst, ontleenen wij o.m.: Met den graanoogst heeft men het dit jaar bijzonder getroffen. Overal was de oogst mooi en op tijd. De kwaliteit is goed; hier en daar is de opbrengst aan tarwe wat tegengevallen, doch de rogge valt over 't algemeen mee.
Dit jaar kan men optimist zijn ook in zake het bergen van den aardappeloogst. Het volgende jaar zal het aardappelareaal weer met 25.000 à 30.000 ha. moeten worden uitgebreid. In verschillende streken werden arbeiders van de werkverruiming ingezet. Hier en daar werden de Ned. Arbeidsdienst, de werkverruimingscolonnes en de schooljeugd bij den aardappeloogst ingeschakeld. In Drente zijn nog 600 menschen uit de strafkampen bij Assen (zwarte handelaars, frauduleus-slachtenden e.d.) aan den aardappeloogst gezet. Dit gaat uitstekend. Thans heeft nog de suikerbietenoogst de volle aandacht van de overheid. Nu de Indische suiker is uitgeschakeld, moet de opbrengst van bietsuiker zooveel mogelijk worden bevorderd. Daarbij is het thans o.m. van belang, voor verhooging van het suikergehalte, de bieten zoolang mogelijk te laten doorgroeien.

Doodvonnissen van het Duitsche Hooggerechtshof wegens het voeren van communistische propaganda, het verboden bezit van wapenen en het verbergen van joden. —

5 Oct. — Officieel werd 2 October bekendgemaakt: het doodvonnis tegen de door het Deutsche Obergericht in het bezette Nederlandsche gebied op 5 September veroordeelde Franciscus Adolf Kolder, Klaas den Braven, Gerard Schuurman en Leendert Roodenburg is heden met den kogel voltrokken, daar de Rijkscommissaris geen gebruik had gemaakt van zijn recht van gratie. De genoemden hadden communistische actie gevoerd en getracht, de Nederlandsche bevolking tegen de bezettingsmacht op te ruien.
5 Oct. — De Nederlander Voitus van Hamme is bij vonnis van het Duitsche Hooggerechtshof in de bezette Nederlandsche gebieden d.d. 3 October 1942 wegens verboden bezit van wapenen ter dood veroordeeld. Van Hamme heeft in strijd met alle oproepen tot inlevering van de wapens, twee pistolen en een vrij groote hoeveelheid munitie nog in Mei van dit jaar tot zich getrokken en in zijn bezit gehouden. Bij zijn arrestatie werd bij hem nog een aantal anti-Duitsche geschriften gevonden. Voorts heeft hij in zijn woning een van een vervalscht persoonsbewijs voorzienen Jood ongeveer drie weken verborgen gehouden.

Hooge Raad - Mr. H. A. Helb benoemd tot lid. —

5 Oct. — De Rijkscommissaris heeft het lid van het Vredegerechtshof mr. H. A. Helb, te Den Haag, benoemd tot lid van den Hoogen Raad. Mr. H. A. Helb is te Batavia geboren. In 1906 werd hij o.a. tot ondervoorzitter van den Landraad te Bandoeng benoemd, in 1907 tot voorzitter van den Landraad te Bagnil en in 1911 tot voorzitter van den Landraad van Cheribon Koeningan. In Mei 1913 vertrok hij met verlof naar Nederland, waar hij werkzaam is geweest bij het Departement van Koloniën. In 1917 volgde zijn benoeming tot gouvernementssecretaris. Daarna is hij van 1931—1934 aan het Departement van Justitie in Nederlandsch-Indië als hoofdambtenaar voor de wetgeving verbonden geweest.

Kultuurbescherming - Romeinsche tempel te Gulpen opgegraven. —

5 Oct. — Onder leiding van dr. F. C. Bursch, directeur van het Rijksbureau voor Oudheidkundig Bodemonderzoek te Leiden, zijn onderzoekingen gedaan in de z.g. Kampborn onder Gulpen. Hierbij zijn de fundamenten ontdekt van een Romeinsch gebouw, dat èn wegens de afmetingen èn wegens den bouwaard wijst op de aanwezigheid van een Romeinsch tempelgebouw, dat hier in de derde eeuw na Christus moet gestaan hebben. Het is een vondst van groote beteekenis, omdat nergens in deze landstreek de aanwezigheid van een Romeinschen tempel kon vastgesteld worden.

Nederlandsche Kultuurkamer - Mr. E. Otto benoemd tot algemeen bestuurder. —

5 Oct. — Bij beschikking van den president der Nederlandsche Kultuurkamer is met ingang van 1 October 1942 tot dagelijksch bestuurder van de Nederlandsche Kultuurkamer met den titel van algemeen bestuurder benoemd de heer mr. E. Otto te 's-Gravenhage. Mr. E. Otto werd te Krimpen a. d. IJssel geboren. Hij vestigde zich na beëindiging van zijn studie als advocaat en procureur te Dordrecht. Zijn belangstelling voor het sociale werk bleek reeds uit zijn werkzaamheden, die hij voor den Armenraad verrichtte. Op 22 October 1940 werd hij benoemd tot organisatieleider van de stichtingen Winterhulp Nederland en Nederlandschen Volksdienst, in welke functie hij blijk gaf van een groot organisatorisch talent.

Vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken. —

's-Gravenhage 5 Oct. — Wederom is een groep jonge Nederlanders, ten getale van een kleine tweehonderd man, vrijwillig naar het Oosten van Europa vertrokken om, na een opleiding bij de Duitsche weermachtsschool, te worden ingezet in den strijd voor het nieuwe Europa. De vertrekkenden werden toegesproken door luit.-gen. Seyffardt, ir. Mussert en S.S. Obersturmbannführer Montel.

N.S.B. - Mr. A. J. Zondervan, teruggekeerd van het Oostfront, aanvaardt opnieuw het commando over de W.A. —

Utrecht, 5 Oct. — Met een plechtigheid op het Domplein te Utrecht, heeft mr. A. J. Zondervan, teruggekeerd van het Oostfront, alwaar hij onderscheiden werd met het IJzeren Kruis, opnieuw het commando over de W.A. uit handen van den leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, op zich genomen. In zijn bij deze gelegenheid gehouden toespraak tot de opgestelde W.A.-mannen deelde Mussert o.m. mede, dat van nu af aan van iederen vendelcommandant en hooger een schriftelijke verklaring zal worden geëischt, dat de leider hem kan inzetten in het front.

Regeling van het handelsverkeer met Denemarken.

5 Oct. — Voor het tweede halfjaar van 1942 is, naar ons van bevoegde zijde wordt medegedeeld, een regeling tot stand gekomen in zake het handelsverkeer tusschen Nederland en Denemarken. Voor den invoer uit Denemarken zijn o.a. voor de volgende met name genoemde producten contingenten vastgesteld: machines, visch, slachtpaarden, geneeskundige praeparaten, technisch porselein en ovomaltine. Daarnaast bestaat nog een beperkte invoermogelijkheid voor andere producten. In ruil zal Nederland o.a. radioartikelen, bloembollen, bepaalde metaalproducten en tuinbouwzaden leveren.

Schaken - Dr. Max Euwe wint den tweekamp om het schaakkampioenschap van Nederland. —

Den Haag, 5 Oct. — In het Nationaal Schaakgebouw is onder groote belangstelling de laatste partij van den tweekamp op 1 October gespeeld. V. d. Hoek probeerde nog eens zijn geluk met de Engelsche opening, waarvan voor de vierde maal een andere variant werd gespeeld. Men kon het den jongen Amsterdammer aanzien, dat hij zijn uiterste best zou doen om althans eenmaal de vreugde van een overwinning te smaken. Echter eindigde de partij na 34 zetten in remise.
Aldus bleef dr. Euwe zonder een enkele nederlaag met de fraaie cijfers 8—2 in het bezit van zijn titel.

(Telegraaf - Nat. Dagblad - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Kustgebied 5080 D.; Onderwijs 5230 A.; Nat. Soc. Bew. 5262 A.; ir. Mussert 5257 B.; prof. van Genechten 5213 A.; Ned. Landstand 5216 C.; Rechtszaken 5258 C.; Hooge Raad 4861 F.; Ned. Kultuurkamer 5224 A.; Archaeologie 5216 C.; Vrijwilligers n. h. Oostfront 5245 A.; Mr. A. J. Zondervan 4867 B.; Nederland—Denemarken 4536 D.; Ned. kampioenschap schaken 3349 A.)

A. **EGYPTE. — Duizendjarig bestaan der Islamietische universiteit te Cairo. —**

Oct. — De Islamietische wereld maakt zich op om het duizendjarig — naar Mohammedaansche tijdrekening — bestaan te vieren van de Universiteit Al Ashar te Caïro. Deze hoogeschool is een centrum van Mohammedaansche wetenschap en kunst. Ongeloovigen mogen de binnenruimten niet betreden, maar de Islamietische studielustigen komen van alle hoeken der aarde om daar onderwezen te worden allereerst in de beginselen van den Islam en voorts, al naar hun studiezin hen drijft, in theologie, filosofie, allerlei wetenschap en kunst. Om een baantje is het hun niet zoozeer te doen. Academische graden worden niet verleend. „Afstudeeren" kan men er niet, omdat men nooit afgestudeerd is. (Vaderland)

B. **BELGIE. — Groot-Brussel gevormd. —**

5 Oct. — De secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken, G. Romsée, heeft het voorstel van den Rijkscommissaris voor de groote agglomeraties, R. Borginon, in een besluit omgezet; van 28 September af wordt Groot-Brussel opgericht. Door de eenmaking der Brusselsche agglomeratie worden 19 hoofdstedelijke gemeenten gefusionneerd. Anderlecht, Elsene, Etterbeek, Evere, Ganshoren, Koekelberg, Oudergem, Schaarbeek, St. Agatha, Berchem, St. Gillis, St. Jans Molenbeek, St. Joost-ten-Noode, St. Lambrechts-Woluwe, St. Pieters-Jette, St. Pieters-Woluwe,

Ukkel, Vorst, Watermaal-Boschvoorde worden bij het grondgebied der gemeente Brussel gevoegd.
Voor de diensten van den burgerlijken stand zal het grondgebied van Brussel verdeeld worden in districten, waarvan het college van burgemeester en schepenen het aantal en het gebied bepaalt. De colleges van burgemeester en schepenen van de voornoemde gemeenten worden ontbonden. Het aantal schepenen van Brussel wordt op ten hoogste twaalf gebracht. Op een nader te bepalen tijdstip zal een nieuwe gemeenteraad voor Brussel aangesteld worden.

Groot-Brussel.
(Teekening ontleend a. d. Brüss. Ztg.)

Wat de overdracht van lasten en rechten, de belangen van het personeel en de overgangsbepalingen betreft, werden maatregelen genomen in denzelfden zin als destijds voor de eenmaking van Groot-Antwerpen. De stad Brussel zal thans circa 930.000 inwoners tellen. Het haar toegewezen grondgebied laat toe, huisvesting te verschaffen aan een bevolking van 1.500.000 inwoners.
Tot burgemeester van Brussel is benoemd dr. Jan Grauls, die in Nederland in de kringen der philologen en folkloristen geen onbekende is. Hij was destijds directeur aan het ministerie van Openbaar Onderwijs en was sinds 1940 gouverneur ad interim van de provincie Antwerpen.
Van de twaalf nieuwe schepenen is ook de wethouder van Schoone Kunsten, Onderwijs en Toerisme in Nederland bekend, n.l. Maurits Liesenborghs. De nieuwe wethouder was steeds bedrijvig in het Comité der Bedevaarten van den Yzer en bij de organisatie der Vlaamsche wetenschappelijke congressen.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Brussel 5225 A.)**

A. **HONGARIJE. — Nieuwe minister van Oorlog benoemd. —**
Boedapest, 6 Oct. (D.N.B.) — Het Hongaarsche Telegraafagentschap meldt, dat de minister van Oorlog, generaal Bartha, op eigen verzoek is afgetreden. Zijn opvolger is de gepensionneerde generaal Nagy, die op 24 September den eed heeft afgelegd in handen van den Rijksbestuurder en in tegenwoordigheid van den minister-president. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet 5030 B.)

B. **SPANJE. — Bijeenkomst van den ministerraad. —**
Madrid, 6 Oct. (D.N.B.) — Over de besprekingen van den Spaanschen ministerraad, gehouden op 17, 18, 19 en 21 September, is vandaag een officieel communiqué gepubliceerd, waarin o.m. wordt gezegd, dat de raad onder voorzitterschap van generaal Franco den algemeenen toestand zorgvuldig besproken heeft. Op het gebied der buitenlandsche politiek wordt de door Spanje in de laatste zes jaar aangenomen houding, welke berust op een anti-communistische gedragslijn, vriendschap met Portugal en solidariteit met Latijnsch-Amerika, bevestigd. Tevens wordt de nadruk gelegd op de vorderingen op militair gebied en de voorbereiding voor geval van oorlog. Ten aanzien van de binnenlandsche politiek besloot de ministerraad elke poging tot het verwekken van onrust en benadeeling van het staatsgezag ten strengste te straffen. De maatregelen, door de regeering sedert het einde van den burgeroorlog genomen, hebben op ieder gebied van het economische leven en in maatschappelijk opzicht een aanzienlijke verbetering gebracht. Voorziening en transport zullen voortdurend verbeterd worden. Een wet houdende strengere maatregelen tegen vrijmetselarij en communistische agitatie werd goedgekeurd, evenals een wet tot voorwaardelijke invrijheidsstelling van 1794 politieke gevangenen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 5238 B.)

C. **NOORWEGEN. — Bijeenkomst van de Nasjonal Samling. —**
Oslo, 6 Oct. (D.N.B.) — De zitting van den leidersraad van de Nasjonal Samling, het Foererting, waarop Quisling op 27 September het woord voerde, is gehouden in de feestzaal van de universiteit te Oslo. Het Foererting was aangevuld met de regeeringpresidenten en een aantal vooraanstaande personen uit cultureel en economisch leven binnen en buiten de Nasjonal Samling. Op deze bijeenkomst brachten alle Noorsche ministers rapport uit over de zaken van hun ressort. Daarna sprak minister-president Quisling. Hij werd telkens door stormachtigen bijval onderbroken.
De toekomstige opbouw van den staat zal een Riksting (Rijksraad) als politieke volksvertegenwoordiging omvatten, alsmede een Cultuurting en een Economisch Ting als vakorganen. Deze zullen alle drie staatsorganen zijn, zoodat het lidmaatschap van de Nasjonal Samling geen voorwaarde is om er deel van te kunnen uitmaken. Het Riksting zal evenals het vroegere Storting bestaan uit 150 vertegenwoordigers en 150 plaatsvervangers. Het zal geen parlementair college zijn, doch is bedoeld als politiek forum, dat adviseerend en eventueel bevestigend of besluitnemend kan optreden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nasjonal Samling 4411 B.)

D. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —**
Spoorwegverbindingen op Java hersteld. — 6 Oct. — Het A.N.P. meldt uit Tokio: De spoorbrug over de Serajoe in Midden-Java is weer hersteld. Midden September heeft de heropening plaats gehad, zoodat het verkeer van West-Java naar Soerabaja weer kon worden hervat. Bovendien zal niet alleen een spoorwegverbinding over Bandoeng, maar ook over Cheribon mogelijk zijn.
Ned.-Indische gulden gelijkgesteld met Straits-dollar. — Ter vereenvoudiging van de herstelwerkzaamheden aan waterleiding, electriciteitsinstallaties en wegen heeft het Japansche militaire bestuur een algemeen bureau opgericht voor publieke werken, dat in de voornaamste plaatsen van Malakka en Sumatra filialen zal oprichten. De voornaamste taak zal voorloopig bestaan in het toezicht op particuliere bouwondernemingen. In de steden van Malakka en Sumatra zullen met ingang van 1 November a.s. krachtens een beslissing van het militaire bestuur verrekeningsbureaux werkzaam zijn, welke koersspeculaties tusschen Malakka en Sumatra onmogelijk moeten maken. Tot dat doel wordt de koersverhouding van straits dollar tot den gulden op een tot een bepaald, terwijl alle transacties, welke de waarde van $ 100, resp. 100 gulden te boven gaan aan een vergunning onderworpen zullen worden. (Nat. Dagblad - Vaderland)
(Vor. ber. Jap. bewind 5258 B.)

E. **ITALIE. — Inwonertal per 31 Augustus 1942. —**
Oct. (D.N.B.) — Op 31 Augustus 1942 had het Italiaansche moederland, met uitzondering van de in dezen oorlog ingelijfde gebieden, een bevolking van 45.475.000 zielen. Het geboorteoverschot in de maand Augustus bedroeg 27.542. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Bevolking 4841 A.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Nieuw principe betreffende regeling oorlogsschulden. —**
Oct. — De officieele tekst van Roosevelts laatste rapport aan het Congres over leen- en pachtkwesties d.d. 11 Juli is thans te Bern ontvangen, aldus meldt de correspondent van de „Köln. Ztg." aldaar. Dit rapport, dat Lord Simon eenige weken geleden in het Britsche Hoogerhuis een document van groote beteekenis voor de regeling van de oorlogsschulden noemde, schept een principieel nieuw systeem.
Zooals men weet, behelsden alle leen- en pachtovereenkomsten de clausule, dat de vereffening van de uit de leveranties voortvloeiende verplichtingen pas na den oorlog definitief zou worden geregeld. Nu heeft Roosevelt in zijn rapport aan het Congres het principe vastgelegd, dat „de financieele kosten van den oorlog in overeenstemming met de behoeften van een duurzamen vrede moeten worden gedragen." Verder heet het: „Wanneer ieder land ongeveer hetzelfde aandeel van zijn productie voor de oorlogvoering bijdraagt, dan is de financieele last van den oorlog gelijkelijk onder de Geallieerden verdeeld in overeenstemming met hun betalingscapaciteit. Hoewel de naar verhouding rijkste natie in staat is, grootere bijdragen te leveren, blijven de vorderingen uit hoofde van den oorlog dezelfde."
De kosten van den oorlog, aldus gaat Roosevelt verder, zullen

in overeenstemming met het principe van de gelijkheid der offers worden verdeeld. Daaruit volgt, dat, als de ontvanger van leen- en pachthulp geen geringer aandeel van zijn nationale inkomen dan de Vereenigde Staten voor den oorlog uitgeeft, de Vereenigde Staten bereid zijn alle financieele vorderingen uit hoofde van leen- en pachtleveranties te laten vallen.
(Alg. Hbld.) **(Vor. ber. Leen- en Pachtwet 5177 B.)**

A. SOVJET-UNIE. — Sjaposjnikof benoemd tot volkscommissaris voor landsverdediging. —
Zürich, 7 Oct. (S.P.T.) — In een bericht van het Zwitsersche Telegraaf-agentschap uit Moskou wordt bevestigd, dat generaal Sjaposjnikof benoemd is tot Volkscommissaris voor de landsverdediging en tot opperbevelhebber van de land- en luchtstrijdkrachten. Voorts heeft hij zitting gekregen in het Centrale Comité der Communistische partij. Sinds November 1940 was generaal Sjaposjnikof chef van den generalen staf der bolsjewisten. Hij is van de hooge generaals de eenige overlevende uit het tsaristische officierencorps. (Telegraaf)
(Vor. ber. Volkscommissarissen 4768 G.)

B. NEDERLAND. — Overzicht der inkomsten en vermogens volgens de belastingstatistiek. —
Oct. — Over 1940-41 had 95 pct. van de aangeslagenen in de inkomstenbelasting een inkomen beneden *f* 5000. Hun inkomens bedroegen 72 pct. van het totaal, terwijl zij in verband met het progressieve tarief 34 pct. bijdroegen in het totaal der inkomstenbelasting in hoofdsom. Daarentegen was 0.03 pct. der belastingplichtigen aangeslagen voor inkomens van *f* 100.000 en meer (in totaal 411 personen). Zij hadden 2 pct. van het totale inkomen, terwijl zij 15 pct. in het totaal dezer belasting bijdroegen.
Over het zelfde jaar was 47 pct. van de vermogensbelastingplichtigen aangeslagen voor vermogens beneden *f* 30.000. Tezamen bezaten zij 16 pct. van het totale vermogen en droegen 10 pct. bij tot de totale opbrengst der vermogensbelasting in hoofdsom. De 732 millionairs (0.4 pct. van het totaal aantal aangeslagenen) bezaten tezamen 12 pct. van het totale vermogen en betaalden 13 pct. in het totaal dezer belasting. Het gemiddelde inkomen per aangeslagene bedroeg *f* 2145, het gemiddelde vermogen *f* 64.000.
Hieronder volgen de volledige cijfers:

	Inkomstenbelasting			
	Aangeslagenen % v.h. tot. '39-40	Opklimmend totaal	Betaalde bel. % v.h. tot. '39-40	Opklimmend totaal
Beneden *f* 1.400 . .	47.3	47.3	4.2	4.2
1.400— 2.000 . .	27.2	74.5	8.3	12.5
2.000— 3.000 . .	13.3	87.8	10.0	22.5
3.000— 5.000 . .	7.2	95.0	12.0	34.5
5.000— 10.000 . .	3.4	98.4	13.8	48.3
10.000— 20.000 . .	1.1	99.5	12.2	60.5
20.000— 30.000 . .	0.24	99.7	6.3	66.8
30.000—100.000 . .	0.21	99.7	16.8	83.6
100.000 en hooger .	0.033	100.0	16.4	100.0

	Vermogensbelasting			
	Aangeslagenen % v.h. tot. '39-40	Opklimmend totaal	Betaalde bel. % v.h. tot. '39-40	Opklimmend totaal
*f*16.000— *f* 30.000 . .	46.6	46.6	9.2	9.2
30.000— 50.000 . .	23.5	70.1	14.0	23.2
50.000— 100.000 . .	17.1	87.2	18.6	41.8
100.000— 200.000 . .	7.7	94.9	16.7	58.5
200.000— 300.000 . .	2.3	97.2	8.7	67.2
300.000— 500.000 . .	1.5	98.7	9.1	76.3
500.000—1.000.000 . .	0.9	99.6	9.7	86.0
1.000.000 en hooger .	0.4	100.0	14.0	100.0

Behalve bovengenoemde cijfers voor alle gemeenten tezamen komen in de zoo juist verschenen aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek nog een aantal gegevens voor betreffende de 56 gemeenten boven 20.000 inwoners en de provinciën.
De groote verschillen tusschen den welstand der bevolking blijken wel hieruit, dat in Heemstede 28 pct. en in Enschede 59 pct. van alle aangeslagenen in de inkomstenbelasting een inkomen hadden van *f* 800—*f* 1400, terwijl in Kerkrade 0.3 pct. en in Heemstede 6 pct. van hen een inkomen hadden van *f* 100.000 en hooger.
Een vermogen van *f* 16.000—*f* 30.000 bezaten in Heemstede 30 pct. en in Kerkrade 60 pct. van alle aangeslagenen in de vermogensbelasting, terwijl in Opsterland 5 pct. en in Rheden 23 pct. van hen een vermogen bezaten van *f* 100.000 en hooger.
Van de zeven gemeenten boven 100.000 inwoners is het bedrag der inkomens in Amsterdam het grootste; daarentegen is het bedrag der vermogens het grootste in 's-Gravenhage. Van deze groep is in laatstgenoemde gemeente ook het gemiddelde inkomen en vermogen per aangeslagene het hoogst.
Hoogere cijfers voor het gemiddelde inkomen worden nog aangetroffen in Heemstede (*f* 3.853), Bussum (*f* 3.409), Hillegersberg (*f* 3.112), Voorburg (*f* 2.905), Hilversum (*f* 2.712) en Zeist (*f* 2.704), voor het gemiddelde vermogen in Enschede (*f* 117.000), Rheden (*f* 102.000) en Almelo (*f* 99.000).
Van de gemeenten boven 20.000 inwoners heeft Kerkrade het laagste cijfer voor het gemiddelde inkomen (*f* 1.699), terwijl deze gemeente en Den Helder het laagste cijfer voor het gemiddelde vermogen hebben (*f* 30.000).
Worden alle 1050 gemeenten in het onderzoek betrokken, dan blijken 87 gemeenten nog een lager gemiddeld inkomen dan *f* 1500 en 128 gemeenten een lager gemiddeld vermogen dan *f* 30.000 te hebben. Verder blijken 8 gemeenten een hooger gemiddeld inkomen dan *f* 3500 en 6 gemeenten een hooger gemiddeld vermogen dan *f* 150.000 te hebben.
(Vaderland - Telegraaf)
(Vor. ber. Inkomsten en vermogens 5141 B.)

C. ENGELAND. — Opgave van het aantal oorlogsslachtoffers. —
Stockholm, 8 Oct. (D.N.B.) — Volgens den Engelschen nieuwsdienst heeft de minister van Binnenlandsche Zaken, Morrison, in het Lagerhuis meegedeeld, dat in de eerste drie oorlogsjaren bij luchtaanvallen op Groot-Brittannië 47.305 burgers gedood en 55.658 gewond zijn, van wie in Groot-Londen resp. 20.110 en 26.071. (Telegraaf)
(Vor. ber. Oorlogsslachtoffers 4880 D.)

D. SPANJE. — Engelsche bladen verboden. —
7 Oct. — Officieel wordt volgens S.P.T. te Londen medegedeeld, dat de Spaansche regeering de Engelsche kranten „Daily Telegraph", „Daily Mail" en „Times" heeft verboden. De Britsche ambassadeur te Madrid, Sir Samuel Hoare, heeft van zijn regeering opdracht gekregen in de Spaansche hoofdstad hiertegen te protesteeren. (Alg. Handelsblad)

E. MANDSJOEKWO. — Aantal inwoners. —
Oct. — De laatste volkstelling laat een totaal van 43.2 millioen inwoners zien. Daarmede komt dit land, wat het aantal betreft, op de negende plaats onder de landen ter wereld.
(D. Z. i. d. Niederl.) **(Vor. ber. Bevolking 3423 A.)**

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Gedeeltelijke opheffing der verduistering te Berlijn. —
Berlijn, 8 Oct. (V.P.B.) — Het hoofd der Berlijnsche politie, graaf Holldorff, heeft bekend gemaakt, dat voor de komende wintermaanden de bepalingen in zake de verduistering een belangrijke wijziging zullen ondergaan. Reeds den vorigen winter had er op dit gebied te Berlijn een groote verandering ten goede plaats, doordat de winkels tot sluitingstijd om 7 uur 's avonds niet behoefden te worden verduisterd. Kon men op die manier op straat reeds vrij goed zien, thans is bovendien nog bepaald, dat in de hoofdstraten, zoowel in de eerste avondals in de eerste ochtenduren de straatverlichting zal functionneeren. Men heeft uiteraard de lichtsterkte verminderd en de straatlantaarns zoodanig bewerkt, dat er feitelijk geen licht naar boven straalt, maar in den laatsten tijd gehouden proefnemingen hebben aangetoond, dat men bij deze verlichting goed kan zien. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Luchtbeschermingsmaatr. 5216 A.)

G. FRANKRIJK. — Financiering der bezettingskosten - Wijziging der huwelijkswet. —
7 Oct. — Sedert 10 Mei van het afgeloopen jaar bedragen de dagelijks door Frankrijk aan de bezettende overheid te vergoeden bezettingskosten 300 millioen francs. In de eerste 5 maanden van dit jaar bedroegen de bezettingskosten volgens de Bank van Frankrijk ongeveer 45 milliard. De voorschotten aan den staat ter vergoeding van de bezettingskosten bedroegen volgens de balans van de bank einde 1941: 142 milliard. Einde Mei van dit jaar waren zij tot 170 milliard gestegen. In dezelfde 5 maanden namen de gewone voorschotten aan den staat af van 69.5 milliard tot 66.25 milliard. In totaal stegen de door de bank ter beschikking van den staat gestelde middelen van ongeveer 212 milliard einde 1941 tot meer dan 235 milliard einde Mei van dit jaar. Zij stegen bijgevolg met ruim 23 milliard. De rest van de 45 milliard, die aan bezettingskosten moest worden vergoed, werd op een andere wijze gefinancierd. Het aandeel van de Bank van Frankrijk in de financiering van de bezettingskosten beliep in de eerste 5 maanden van 1942 dus 52%. Ter vergelijking dienen de cijfers over 1941. Er werden in dit jaar bezettingskosten vergoed tot een bedrag van 130 milliard. Ter financiering van 55% van deze uitgaven moest een beroep worden gedaan op de circulatiebank. De te vergoeden bezettingskosten bedragen, bij een betaling van 300 millioen per dag, per jaar 110 milliard. In het jaar September 1939—Augustus 1940 bedroegen de totale Fransche staatsuitgaven 260 milliard, waarvan 18 milliard oorlogsuitgaven. Deze laatste zijn thans voor een groot deel vervallen.

Wijziging der huwelijkswet. — 7 Oct. — De regeering te Vichy heeft in een verordening de huwelijkswet gewijzigd. Het rechtsstandpunt, dat de man als hoofd van het gezin moet worden beschouwd, is door de nieuwe wetgeving verlaten. Voortaan zal de vrouw dit recht overnemen, indien en wanneer de man niet in staat is zijn wil door te zetten of langeren tijd afwezig is. De nieuwe wet noemt de vrouw „moreel en materieel" het werkelijke hoofd van het gezin. (Vaderland)

(Vor. ber. Bezettingskosten 4809 A.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Aantal inwoners - Anti-inflatiewet door Roosevelt geteekend; James Byrnes benoemd tot directeur voor de economische stabilisatie - Mutaties in de legerleiding; president Roosevelt belast met de opperste leiding. —**

Stockholm, 8 Oct. (D.N.B.) — De radiozender van New York meldt officieel, dat de bevolking der Vereenigde Staten op 1 Januari 1942 133.965.000 zielen bedroeg.

Anti-inflatiewet door Roosevelt geteekend; James Byrnes benoemd tot directeur voor de economische stabilisatie. — 8 Oct. — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft op 30 September de anti-inflatiewet definitief goedgekeurd. Ook de Senaat heeft de wet aangenomen, die nu door Roosevelt is geteekend.

Lissabon, 8 Oct. (D.N.B, — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, heeft president Roosevelt de bij de anti-inflatiewet behoorende voorschriften uitgevaardigd. James Byrnes is benoemd tot directeur voor de economische stabilisatie. James Byrnes werd op 2 Mei 1879 geboren en in 1903 tot de balie toegelaten. Van 1911 tot 1925 was hij lid van het Huis van Afgevaardigden en werd in 1931 tot Senator gekozen. Hij is lid van de Democratische Partij.

Mutaties in de legerleiding; president Roosevelt belast met de opperste leiding. — Parijs, 8 Oct. (Ofi) — Uit Lissabon wordt het volgende aan de „Pariser Zeitung" geseind: Generaal Marshall, chef van den Amerikaanschen generalen staf, is van zijn functie als opperbevelhebber van het Amerikaansche leger ontheven en tot inspecteur-generaal van het leger benoemd. De bevelen betreffende de militaire operaties zullen voortaan uitgaan van den president der V.S. Generaal Mac Arthur, wiens hoofdkwartier zich in Australië bevindt, luitenant-generaal Hugh Burmond, wiens hoofdkwartier te New York is gevestigd, luitenant-generaal Eisenhower, die zijn hoofdkwartier te Londen heeft en luitenant-generaal de Foitt, wiens hoofdkwartier zich in Californië bevindt, werden in hun functies bevestigd. De vier bovengenoemde opperbevelhebbers staan onder de bevelen van president Roosevelt in zijn hoedanigheid van oppersten leider van het leger. Admiraal Leahy zal het ambt waarnemen van persoonlijk militair raadgever van den president.

De „Pariser Zeitung" vestigt er de aandacht op, dat Roosevelt, na zich op economisch en financieel terrein een dictatoriale macht te hebben doen toekennen, zich thans voorbereidt een ware dictatuur uit te oefenen op militair gebied.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Bevolking 4395 G.; Anti-inflatiewet 5257; leger 5038 A.; pres. Roosevelt 5256 A.)

B. **SOVJET-UNIE. — Stalin heeft critiek op zijn bondgenooten - Amerikaansch, Engelsch en Duitsch commentaar - Verklaring van Winston Churchill in het Lagerhuis. —**

8 Oct. (D.N.B.) — Naar de Britsche nieuwsdienst meldt, heeft Stalin tegenover Henry Cassady te Moskou, verklaringen afgelegd. Op de vraag, hoe de bondgenooten hun hulp kunnen uitbreiden en verbeteren, antwoordde Stalin, dat de geallieerde hulp aan de Sovjet-Unie weinig doeltreffend is in verhouding tot den steun, dien de Sovjet-Unie haar bondgenooten biedt, doordat zij het grootste deel van het gewicht van den tegenstander heeft te verdragen. De bondgenooten moeten in de eerste plaats hun plicht „volledig en tijdig" vervullen.

Amerikaansch, Engelsch en Duitsch commentaar. — Stockholm, 8 Oct. (D.N.B.) — De Amerikaansche onderstaatssecretaris, Sumner Welles, heeft op de persconferentie verklaard, dat hij de verklaringen van Stalin over de noodzakelijkheid van een tweede front met de grootste aandacht had gelezen. De Amerikaansche regeering zal het Sovjet-leger „allen mogelijken materieelen en physieken steun" verleenen. Hulp van dezen aard wordt de Sovjet-Unie in den „grootst mogelijken" omvang gegeven.

Naar „Nya Dagligt Allehanda" uit Londen verneemt, wordt Stalin's verbitterde uitlating door welingelichte waarnemers in de Engelsche hoofdstad beschouwd als een poging van Sovjetzijde, om druk uit te oefenen op de Engelsche en Amerikaansche regeering. Stalin heeft zich met deze uitlating rechtstreeks tot het Britsche en Amerikaansche volk gericht. Het gevolg hiervan kan zijn een verscherpte eisch naar een tweede front van den kant der openbare meening. Daarentegen valt het te betwijfelen, zoo verklaren de waarnemers, of Stalin's woorden ook invloed zullen uitoefenen op de militaire besluiten van Engeland en de Ver. Staten.

De Duitsche pers beschouwt Stalin's verklaringen als het cardinale bewijs hoe wanhopig de toestand der Sovjet-Unie is. Het „Zwoelf-Uhr-Blatt" ziet in het interview een beroep over Roosevelt en Churchill heen op het Britsche en Amerikaansche volk met het doel, de meening dezer beide landen te activeeren en hun regeeringen onder druk te zetten.

Verklaring van Winston Churchill in het Lagerhuis. — Lissabon, 8 Oct. (D.N.B.) — Reuter meldt, dat Churchill in het Lagerhuis in antwoord op de vraag, of de regeering geen verklaring had af te leggen over de uitlatingen van Stalin betreffende de noodzakelijkheid van een tweede front, verklaard heeft: „Het is ons volkomen duidelijk, dat op het oogenblik van de Britsche regeering geen andere verklaringen worden verlangd, dan die welke reeds zijn afgelegd. Churchill zei verder, dat hij natuurlijk over de verklaring van Stalin had „nagedacht".

(De Britsche minister-president heeft destijds woordelijk gezegd: „De Sovjets zijn van meening, dat wij en de Amerikanen nog niet genoeg hebben gedaan om hun last te verlichten. Dat is geenszins een verrassing, wanneer men aan de verschrikkelijke aanvallen denkt, die zij met bewonderenswaardige standvastigheid afslaan. Ik ben er echter van overtuigd, dat het ons is gelukt, hun leiders vertrouwen in te boezemen in onze loyaliteit en in onze vastberadendheid, hun zoo snel mogelijk en in den besten vorm hulp te doen toekomen, zonder te letten op de offers, die zulks zal kosten.")

(N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Stalin 5210 B.; Churchill 5240 E.)

C. **DENEMARKEN. — Opening van den Rijksdag - Rede van minister-president Buhl. —**

9 Oct. — De winterzitting van den Deenschen Rijksdag is geopend met een rede van den minister-president, Buhl. Deze verklaarde o.a. dat Denemarkens positie als niet-oorlogvoerend land gehandhaafd zou blijven. Denemarkens politiek, zooals die in den oproep der regeering van 9 April 1940 en door latere regeeringsverklaringen en besluiten tot uiting is gebracht, staat vast. Wanneer de tijd voor den wederopbouw gekomen is, zal Denemarken met andere volkeren naar krachten meewerken aan de uitvoering van de groote gemeenschappelijke taak. Denemarken wenscht een goede en nauwe samenwerking met Duitschland in het komende nieuwe Europa. De minister-president vervolgde daarna aldus: Het is voor Denemarken een ernstige tijd. Het doel, dat men in de allereerste plaats voor oogen dient te houden is de waarborging van Denemarkens zelfstandigheid en de handhaving der vrijheid van het volk. Het welzijn des lands vereischt, dat er in den geest der samenwerking en bezonnenheid gehandeld wordt en dat er overal rust en geordende toestanden heerschen. (Telegraaf)

(Vor. ber. min.-pres. Buhl 5103 F.)

D. **PETROLEUM. — Verklaring van minister Ickes inzake de reserves der Ver. Staten. —**

Oct. — Omtrent de petroleumreserves in de Ver. Staten heeft Minister Ickes verklaringen afgelegd, die veel opzien gebaard hebben. Hij deelde n.l. mede, dat de nieuwe boringen van 1941 niet meer hebben opgeleverd dan 500 millioen barrels. Dit geeft aanleiding tot de berekening, dat, bij een gebruik van hoogstens 1.45 milliard barrels per jaar, de reserves nog slechts voor 14 jaar voldoende zouden zijn. (N. R. Crt.)

E. **AMSTERDAM. — Gemeentelijke maatregelen tegen fraudeerende groentengrossiers. —**

9 Oct. — Totnogtoe was het voor de Inspectie van de Prijsbeheersching zeer moeilijk, overtredingen in den groentengroothandel vast te stellen. Immers de grossiers vormden een kongsi en wee den kleinhandelaar, die een geval ter kennis van de Prijsbeheersching bracht. Hij kon zijn zaak dan wel sluiten, want geen grossier was verder bereid, hem groente te leveren. Nu heeft de Inspectie voor de Prijsbeheersching contact gezocht met het Gemeentebestuur van Amsterdam en de volgende regeling is tot stand gekomen. Zoodra een grossier wegens directe of verkapte prijsopdrijving veroordeeld wordt en bij tuchtbeschikking gedwongen is zijn zaak voor zes maanden of een jaar te sluiten, gaan zijn punten over aan de Gemeente. Deze heeft aan de Centrale Markt een bureau opgericht onder leiding van een ambtenaar van Marktwezen, dat nu voorloopig als grossier gaat optreden. De bureau koopt dus aan de verschillende veilingen de groente of het fruit die beschikbaar is op de punten van den gestraften grossier en verkoopt deze dan aan de klanten — kleinhandelaren van dien grossier. Vanaf het oogenblik, dat de Gemeente dus deze grossierszaak heeft overgenomen kan de kleinhandelaar er verzekerd van zijn, regelmatig tegen normale prijzen van waren voorzien te worden. Het personeel van den gestraften grossier gaat tijdelijk over in dienst van het gemeentelijk bureau. Na afloop van den straftijd kan de gestrafte grossier zijn zaak in den oorspronkelijken omvang voortzetten, zoolang hij zich aan de prijsvoorschriften houdt. (Alg. Handelsblad)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Nieuwe vorderingen in het Kaukasus-gebied - Malgobek genomen - Succesvolle operaties bij het Ilmenmeer - Duitsche represailles voor de behandeling van Duitsche soldaten in Britsche gevangenschap - Amerikaansch slagschip door Italiaansche duikboot vernietigd - 178.500 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 4 October (D.N.B.) — In het Noordwesten van den Kaukasus zijn verscheidene bosch-stellingen en gevechtsinstallaties ondanks hardnekkigen vijandelijken tegenstand genomen. De luchtmacht bestreed nog voor de eigen voorhoede vijandelijke colonnes en troepenconcentraties. Ten Zuiden van de Terek werden de als vesting versterkte, taai verdedigde steden Elkotowo en Werchni Koerp stormenderhand genomen.

5 Oct. — In het Noordwestelijk deel van den Kaukasus en ten Zuiden van de Terek verdreven Duitsche troepen den vijand uit bunker- en bosch-stellingen. Ten Noord-Oosten van Mosdok werd het gros van een bolsjewistisch cavalerie-regiment vernietigd. In den strijd om Stalingrad veroverden infanterie en pantser-formaties in nauwe samenwerking met de luchtstrijdkrachten, onder hardnekkige gevechten in de huizen, nieuw terrein in het Noordelijke stadsgebied.

In September heeft de Duitsche marine in de Zwarte Zee door middel van motortorpedobooten 24 schepen, in totaal 42.000 br.t. groot, en in de Oostzee een duikboot en een mijnenveger tot zinken gebracht. In denzelfden tijd bracht de luchtmacht in de Zwarte Zee, op de Wolga en op het Ladogameer elf handelsschepen tot zinken en beschadigde zij 26 schepen en een drijvend dok.

6 Oct. — In het Kaukasusgebied wordt de vijand in voortschrijdenden aanval van hoogte tot hoogte geworpen. Ook op 5 October verloor hij, trots verbitterden tegenstand, in het gebergte ten N.O. van Toeapse en aan de Terek verdere krachtig versterkte hoogtestellingen en versterkte plaatsen.

In Stalingrad werden in hevige afzonderlijke gevechten nieuwe vorderingen gemaakt. Gevechtsvliegtuigen en vliegende artillerie ondersteunden de stormtroepen van het leger. Ten Noord-westen van de stad gelukte het nog een tweede vijandelijke groep strijdkrachten te omsingelen.

7 Oct. — In het Noordwestelijke deel van den Kaukasus hardnekkige gevechten in het gebergte. Ten Zuiden van de Terek hebben formaties van het leger en de Waffen S.S. bij uiterst moeilijke weers- en terreinomstandigheden in harden strijd van man tegen man de in een belangrijk petroleumgebied liggende stad Malgobek genomen.

De groote tractorenfabriek Dzjerzjinski te Stalingrad, de grootste in de Sovjet-Unie, is door voortdurende beschieting door de Duitsche artillerie in een puinhoop is veranderd. De fabriek lag in het Noorden der stad, den laatsten tijd het middelpunt van den strijd.

8 Oct. — Ten Zuid-Oosten van het Ilmenmeer hebben troepen van het leger, de Waffen-S.S. en veldeenheden van de luchtmacht schitterend gesteund door vliegende formaties van de luchtmacht, in harde aanvalsgevechten van verscheidene dagen een belangrijken terreinsector veroverd en daarbij vijf bolsjewistische divisies en twee brigades infanterie uiteengeslagen, resp. vernietigd.

Sedert 27 September zijn 3288 gevangenen binnengebracht, 13 tanks, 108 kanonnen, 400 mitrailleurs, 123 mortieren en talrijke andere infanterie-wapens buitgemaakt of vernield. Ongeacht de overige zware, bloedige verliezen bedragen alleen de getelde dooden der bolsjewieken meer dan het drievoudige van het aantal gevangenen.

Overzicht. — 10 Oct. — In het kader van de Duitsche operaties in het Oosten staan de bewegingen in den Terek-sector sedert eenige dagen op den voorgrond. Zulks komt vooral in de jongste Duitsche weermachtsberichten tot uitdrukking. De aanval ontwikkelt zich volgens de beschikbare gegevens in twee stootrichtingen. De eene loopt naar het dal van den bovenloop van de Terek, volgt de rivier naar het Z., het hooge gebergte tegemoet. De tweede stoot wordt ondernomen ten Z. van de rivier in het gebied van Mosdok. In den strijd om Stalingrad is in zooverre een verandering ingetreden, dat door het bereiken van het strategische doel, d.w.z. de inneming van de kern der stad en het doordringen tot aan de Wolga, de rest der stad niet meer door infanterie en pioniers behoeft te worden bestormd, doch door zware en allerzwaarste artillerie systematisch in puin wordt gelegd.

Overal elders aan het Oostelijke front, waar plaatselijke front-corresties op grootere schaal gaande zijn, is het initiatief aan Duitsche zijde.

WESTELIJK FRONT.

Duitsche represailles voor de behandeling van Duitsche soldaten in Britsche gevangenschap. — 7 Oct. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:

Na de mislukte landingspoging bij Dieppe had een buitgemaakt Engelsch bevel, waarin last gegeven werd tot het boeien van Duitsche gevangenen, het opperbevel der weermacht gedwongen om ter bescherming van de Duitsche soldateneer overeenkomstige maatregelen aan te kondigen. Daarop verklaarde het Britsche ministerie van Oorlog, op 2 September: „Met nadruk wordt ontkend, dat welken Duitschen gevangene ook de handen gebonden zijn. Ieder bevel van dien aard zal, wanneer het mocht zijn gegeven, herroepen worden." Intusschen zijn beide verklaringen van het Britsche ministerie van Oorlog of wel lichtvaardige, ongecontroleerde beweringen, of bewuste leugens gebleken. Voorts heeft zich een soortgelijke gebeurtenis voorgedaan op 4 October op het Kanaaleiland Sercq. Daar hebben in de vroege ochtenduren 16 Engelschen een Duitsch arbeidscommando, bestaande uit een onderofficier en vier man overvallen. Dezen werd, terwijl zij in hun hemd stonden en met een dun, maar zeer sterk, rond gevlochten touw geboeid waren, belet andere kleedingstukken aan te trekken. Zij werden naar het strand geleid. Toen de Duitsche soldaten zich verweerden tegen deze ongehoorde behandeling, werden de onderofficier en een man met schoten en steken met de bajonet gedood. Een tweede soldaat werd gewond.

Derhalve zijn op 8 October om 12 uur 107 Britsche officieren en 1269 Britsche onderofficieren en manschappen, die bij Dieppe gevangen zijn genomen, na bekendmaking der redenen, in de boeien geslagen. Niet geboeid zijn veldpredikanten, sanitair personeel, gewonden en zieken.

Op 8 October des avonds heeft het Britsche ministerie van Oorlog bekend gemaakt, dat van 10 October af des middags hetzelfde aantal Duitsche krijgsgevangen in handboeien en ketenen zal worden geslagen. Wanneer dat geschiedt, zal het opperbevel der weermacht van 10 October af des middags het drievoudige aantal Britsche krijgsgevangenen in de boeien slaan.

DE STRIJD TER ZEE.

Rome, 6 Oct. (Stefani) — In een extra-bericht maakt het Italiaansche hoofdkwartier bekend, dat de Italiaansche duikboot „Barbarigo", onder bevel van kapitein Enzo Grossi, op den Atlantischen Oceaan een Amerikaansch slagschip van de „Mississippi"-klasse (33.000 ton) tot zinken heeft gebracht. De bewapening bestond uit twaalf 35 c.M.-kanonnen in vier drielingtorens; uit twaalf 12.5 c.M.-kanonnen en acht 12.5 c.M.-luchtafweer. De bemanning telde 1323 leden.

Berlijn, 6 Oct. (D.N.B.) — Voor Afrika en voor de Zuid-Am. kust brachten duikbooten vijf vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 26.000 br.t. tot zinken.

8 Oct. — In den nacht van 6 op 7 October deden torpedomotorbooten een aanval op de Britsche kust, vielen op verscheidene punten het vijandelijke convooiverkeer aan, brachten vier koopvaarders met tezamen 11.500 br.t. alsmede een patrouillevaartuig tot zinken.

10 Oct. — Duitsche duikbooten hebben het Britsch-Amerikaansche scheepvaartverkeer voor Zuid-Afrika zwaar getroffen. Zij hebben vlak voor de haven van Kaapstad door bliksemsnelle verrassende aanvallen twaalf koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 74.000 br.t. tot zinken gebracht. Andere duikbooten hebben aan de Westkust van Afrika voor het Britsch-Amerikaansche vlootsteunpunt Freetown, voor de Zuid-Afrikaansche kust, in de Golf van St. Laurens en tijdens een zwaren storm op het noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan tien schepen met een gezamenlijken inhoud van 67.000 br.t. tot zinken gebracht. Daaronder bevond zich het 15.000 br.t. metende Britsche koelschip „Andalucia Star", dat met een lading levensmiddelen, vooral bevroren vleesch, naar Engeland onderweg was. (Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5259 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

De strijd op Nieuw-Guinea. — Tokio, 8 Oct. (D.N.B.) — De gevechten op Nieuw-Guinea blijven een voor de Japanners gunstig verloop nemen en de Australiërs moesten zich met zware verliezen terugtrekken op een stelling ten Zuiden van Kagi. Op het tot den Salomonsgroep behoorende eiland Guadalcanar drongen de Japansche troepen na het taaie vijandelijke verzet te hebben gebroken, verder op. Het moeilijke oerwoudterrein maakt slechts een langzaam optrekken mogelijk. Op 6 October deden Japansche marinevliegtuigen aanvallen op Port Moresby, Port Darwin, Normanton, Broome en Thursday-eiland.

(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5260 B.)

A. Dankdag voor den oogst - Rijksmaarschalk Hermann Goering spreekt te Berlijn. —

Berlijn, 4 Oct. (D.N.B.) — In het Sportpalast heeft op 4 October Rijksmaarschalk Hermann Göring ter gelegenheid van den dankdag voor den oogst hooge onderscheidingen uitgereikt aan boeren en landarbeidersleiders, die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de verzekering van de voedselvrijheid van Duitschland en Europa. De minister van Propaganda, dr. Goebbels, nam deel aan deze betooging. Staatssecretaris Backe verwelkomde Göring en verklaarde, dat de laatste maanden na den zwaren winter den groei en den oogst buitengewoon hebben bevorderd en aldus de hoop van den vijand hebben vernietigd, Duitschland door den honger op de knieën te kunnen brengen. Zonder het dappere optreden van het landvolk zou dit succes niet mogelijk zijn geweest en twee verdienstelijke mannen uit hun gelederen heeft de Führer onderscheiden met het Ridderkruis, dat bij het Kruis voor Oorlogsverdienste behoort.

Toen nam de Rijksmaarschalk het woord: Wij bevinden ons aan het begin van het vierde oorlogsjaar en kunnen derhalve de feesten der natie niet meer op de manier en in den omvang van vredestijden vieren. Bij deze uitêrst zware worsteling van het Duitsche volk bestaat er voor ons allen slechts één plicht, namelijk voortdurend te strijden en te werken. Spr. zal het Duitsche volk openhartig uiteenzetten op welke voedselbasis het voor het komende jaar kan rekenen. Daarop bracht Göring namens den Führer dank aan allen, die in zwaren, onvermoeiden arbeid er toe hebben bijgedragen, dat ondanks alle ongunstige weeromstandigheden een oogst kon worden binnengehaald, die veel beter is dan aanvankelijk na den derden ijskouden winter mocht worden gehoopt.

Van de vreeselijke ervaringen uit den wereldoorlog, aldus Göring, heeft mij steeds het schrikbeeld der blokkade voor oogen gestaan en derhalve zijn tijdig de noodige voorraden gevormd, waardoor de oogsttekorten, veroorzaakt door de beide eerste strenge winters, werden opgevangen. Toen nu in den afgeloopen derden winter weer vorstschade in tot dusver ongekenden omvang optrad, dreigde het gevaar, dat de volgende oogst niet zou zijn verzekerd, zoodat de rantsoenen moesten worden verminderd. Met de zoogenaamde blokkade van den vijand hebben deze moeilijkheden niets te maken gehad. Genoemd besluit is mij zeer zwaar gevallen. Men kan thans te geruster over de moeilijkheden spreken, daar zij zijn overwonnen en in het geheel niet kunnen terugkeeren. De rantsoenen werden verminderd in het rotsvaste besluit op hetzelfde moment, waarop de algeheele situatie zulks zou veroorloven, de rantsoenen weer te verhoogen. Een belangrijke grondslag daarvoor is ook de saneering van het transport. Dit probleem is intusschen bijzonder goed opgelost.

Groot-Duitschland

Omtrent de voedselpositie in de bezette gebieden verklaarde Göring, dat weliswaar daar in de propaganda dikwijls officieel wordt gesproken van een zeer moeilijke voedselpositie, maar dat het daar in werkelijkheid lang niet zoo erg is geweest. Weliswaar zijn ook daar overal bonnen ingevoerd, maar wat men daarop krijgt, is maar een extraatje en men voorziet zich daar in hoofdzaak via den sluikhandel. Dientengevolge is bij mij het onwrikbare beginsel ontstaan, waaraan onomstootelijk wordt vastgehouden: In de eerste plaats en bovenal komt de voeding van het Duitsche volk. Ik ben er sterk voor, dat in de onder onze hoede genomen gebieden de bevolking geen honger lijdt. Als evenwel door maatregelen van onze tegenstanders moeilijkheden ontstaan, dan moeten allen het weten: als er wordt gehongerd, dan in geen geval in Duitschland. De Duitsche arbeider en degene, die in Duitschland werkt, worden qua voeding van allen het best voorzien, dat moet onomstootelijk vaststaan.

Ondanks alle veroverde gebieden blijft evenwel de oogst van het eigen vaderland beslissend voor de voorziening. Duitschland bevindt zich thans in de gelukkige omstandigheid, dat de geheele Duitsche weermacht, aan welk front zij ook staat, uitsluitend door de veroverde gebieden wordt gevoed en verzorgd, zoodat de vaderlandsche oogst het volk ten goede kan komen en nog in toenemende mate uit de veroverde gebieden aanvullingen komen. Op zichzelf zou er dus aan alle moeilijkheden een eind zijn gekomen. Dit is evenwel niet het geval, want wij voeren heden ten dage oorlog en niet alleen aan het front, maar in dezelfde mate in fabrieken en wapensmidsen. Evenals de boer is nu ook de Duitsche arbeider naar het front gesneld en dus moet ook voor hem vervanging komen door vreemde arbeiders uit bevriende en neutrale landen en door de massa der krijgsgevangenen. Hier heeft overigens de Duitsche arbeider en boer als strijder gezorgd, dat hij genoeg plaatsvervangers heeft. Maar als iemand moet werken, dan moet hij ook te eten hebben en wij hebben meer dan 6 millioen buitenlandsche arbeiders en meer dan 5 millioen krijgsgevangenen mede te verzorgen. Dat beteekent, dat de productieslag nòg verder moet worden opgevoerd. Nu ik den oogst beter kan overzien, heb ik staatssecretaris Backe verzocht voortaan te zorgen, dat in streken met luchtgevaar het vleesch nog met 50 gram wordt vermeerderd. Thans reeds wordt er ijverig aan gewerkt het Duitsche volk met Kerstmis een heel bijzonder extraatje aan vleesch, meel en zoo mogelijk ook andere kostelijke dingen te kunnen geven. Van nu af krijgt voorts iedere Duitsche soldaat van den eenvoudigsten man tot aan den veldmaarschalk, als hij met verlof is, bij het overschrijden van de grens in opdracht van den Führer een pak cadeau met een kilo meel, een kilo erwten of boonen, een kilo suiker, een kilo boter en een groote houdbare worst. Hij krijgt dit niet voor zichzelf, want hij heeft er geen behoefte aan. Dit pak is bestemd voor de zijnen thuis. Omtrent de vetvoorziening verklaarde Göring, dat de geheele koolzaadoogst door de vorst werd uitgewinterd. De Duitsche soldaat heeft in Rusland de gebieden veroverd, die hiervoor compensatie kunnen geven, waar kilometers ver, waar het oog maar reikt, het eene veld met zonnebloemen zich rijt aan het andere. En zonnebloemolie is nog beter dan onze raapolie. Ook hier zal dus binnenkort een compensatie voor het Duitsche volk worden gevonden. De aardappeloogst overtreft alles wat maar ooit op Duitschen bodem is geoogst.

Omtrent de bewering van den tegenstander dat de stemming onder het Duitsche volk zoo slecht was, dat men het voor den winter iets had moeten geven om het rustig te houden, verklaarde de bewindsman: Ik kan tot onze tegenstanders slechts zeggen, dat dit zoethoudertje gedurende den geheelen oorlog gehandhaafd blijft en zelfs nog wordt vergroot. Ik zou het een misdaad vinden, thans het Duitsche volk iets in het vooruitzicht te stellen, waarvan ik niet zeker weet, dat ik het kan houden. Het moeilijkste is ook in de voedselvoorziening overwonnen. Van nu af zal het vóórtdurend beter worden. Dit is nu nog slechts een kwestie van organisatie. Maar generaal Wirwar is niet bij ons in dienst, maar bij die daar ginds (vroolijkheid en bijval). Wij zullen de beste mannen van ons volk weer als landbouwleiders uitsturen en zij zullen zorgen, dat front en vaderland door veroverde gebieden worden voorzien en de levensmiddelen moeten in de grootst mogelijke mate terugvloeien naar het vaderland.

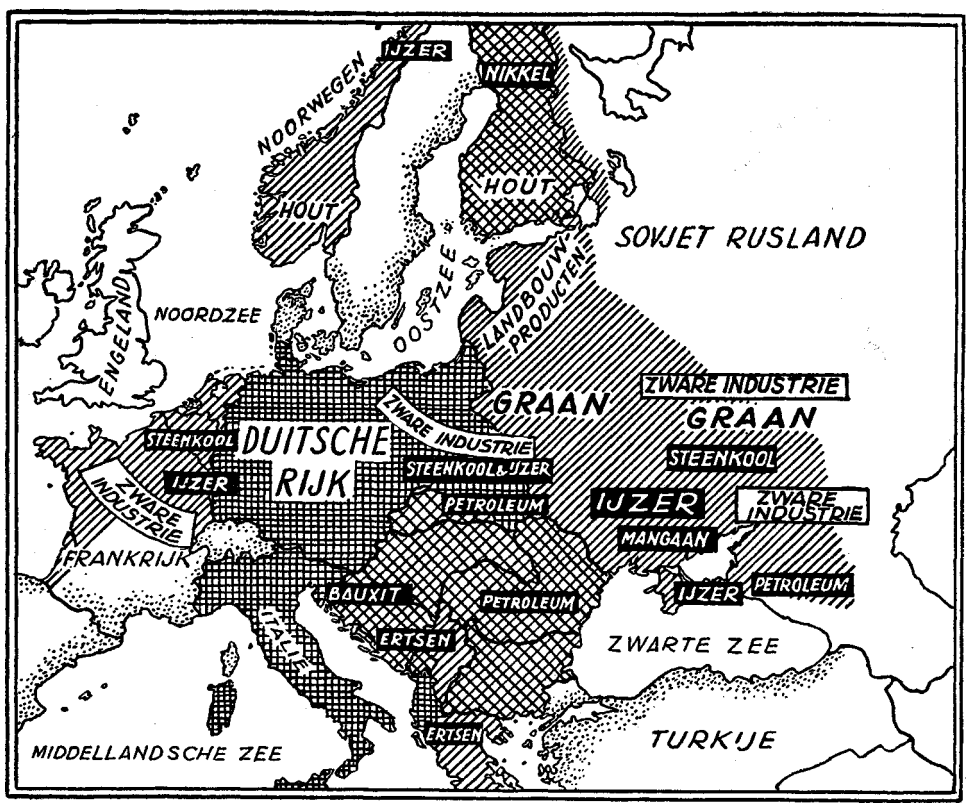
Daartoe moet het Oosten worden georganiseerd. De Russen hebben immers alles verbrand, wij zullen weer opbouwen: slachterijen, marmeladefabrieken, biscuitfabrieken enz. Dat alles was er immers, eieren, boter en meel, in ongeloofelijke hoeveelheden. Wij moeten het slechts ter plaatse op de juiste manier verwerken en ik hoop, dat volgend jaar dan de pakketten komen. De beste gebieden hebben wij den Russen ontnomen. Wij wisten wel wat we deden en hebben genomen, wat doelmatig was. Eens zal men inzien, hoe noodzakelijk deze strijd is. Het was niet uit te houden in onze vreeselijk nauwe behuizing. Dat was geen kwestie van oorlog en vrede, blokkade of geen blokkade. Ook in vredestijd zou het op den duur onmogelijk zijn geweest, het Duitsche volk te voeden. Wij moesten uit de benauwing weg.

Waardeerende woorden sprak de Rijksmaarschalk over de houding van het Duitsche volk, die van dien aard is geweest, dat men slechts in enkele gevallen heeft moeten ingrijpen. De zwendelaars- en woekeraarstypen uit de laatste jaren van den wereldoorlog zijn er thans nauwelijks en waar zij zijn, worden zij snel opgeruimd. Op oorlogszwendelarij en -woeker staat de galg. Op het gebied van de grondstoffen is de toestand even gunstig als bij de voeding. De opgeslagen voorraden hebben gestrekt tot nieuwe bronnen bereikt waren. Steenkool en ijzer bezit Duitschland zelf in voldoende mate, daarbij zijn nog ontzaglijke hoeveelheden veroverd. IJzer en steenkool moeten echter eerst diep uit den grond gehaald worden en met dezen arbeid verricht de mijnwerker het zwaarste werk, dat er bestaat. Uit waardeering voor zijn prestaties heb ik vandaag besloten een verordening te onderteekenen, die den mijnwerker speciale voordeelen verleent voor zijn geweldig werk. Hij moet met zijn loon aan het hoofd komen van alle beroepen en zijn zware werk moet volgens het prestatiebeginsel erkend en gewaardeerd worden.

De Rijksmaarschalk richtte vervolgens nogmaals een beroep op het geheele Duitsche volk om geen onnoodige energie te verbruiken. Als krachtbron, waaruit de ontzaglijke prestaties van het Duitsche volk op alle gebieden te verklaren zijn, noemde Hermann Göring de herwonnen eenheid, die het geheele volk tot een eedsgemeenschap aaneensluit. De Duitsche arbeider heeft zich in Sovjet-Rusland van de „zegeningen" van het communisme met eigen oogen zoo grondig kunnen overtuigen, dat hij daarvan eens en voor altijd is genezen. Van een dictatuur der arbeidersklasse is aan gene zijde ook niet het geringste spoor te zien. De eenig bevoorrechte is in werkelijkheid de jood, die de dictatuur uitoefent. De volksgemeenschap legt den enkeling, vooral in oorlogstijd, echter ook zekere beperkingen van zijn persoonlijke vrijheid op. Ook hier onderscheiden wij ons principieel van de democratieën, die onder vrijheid slechts teugeloosheid verstaan. Het resultaat van dit vrijheidsregime is een ontzaglijke ellende in de democratieën, en zelfs Roosevelt kan niet bestrijden, dat „in Gods eigen land" de ellende thuis

is. Wanneer de strijd van alle Duitschers verhoogde persoonlijke offers eischt, ook zij dienen slechts het eene doel en de eene gedachte: den oorlog te winnen. Ook slachtoffers van de laffe vijandelijke luchtaanvallen, zoo zeide de Rijksmaarschalk, moeten groote beperkingen van hun persoonlijke vrijheid op zich nemen. De leiding weet hun offers en hun leed volledig te waardeeren. De tegenstanders kunnen zich niet schoonpraten met te zeggen, dat zij industrieele doelen op het oog hebben gehad, wanneer zij weerlooze woonwijken met hun bommen vernietigen. „Wij hebben", aldus Göring, met krachtige stem, „origineele bevelen in handen. Zoo heeft b.v. een Engelsche luchtgeneraal zijn vliegers bevelen gegeven waarin gezegd wordt, dat niet de oorlogsindustrie het belangrijkste is, maar de vernieling van de woonwijken. De terreur voor de Duitsche bevolking, het neerwerpen van bommen op vrouwen en kinderen is voor dezen heer dus het beslissende. Zij kunnen er zeker van zijn dat alles, wat menschelijkerwijze mogelijk is aan inspanning, in het werk gesteld zal worden om in den toestand van deze slachtoffers van den oorlog uit de lucht hulp te brengen.

Het zwaartepunt van den strijd, ook van het luchtwapen, ligt op het oogenblik echter in het Oosten. Wanneer Churchill bluffend heeft verteld, dat hij iederen nacht een pleiziertocht door duizend vliegtuigen boven Duitschland zal laten maken, dan

Het economisch machtsbereik van Duitschland.
(Kaart ontleend aan de D'tsche Ztg. i. d. Niederl.)

moet daarop geantwoord worden, dat hij nog nooit vluchten in dien omvang heeft ondernomen en er ook geen ondernemen zal. Overigens komen hem deze „pleiziertochtjes" zoo duur te staan, dat hij zich reeds beperkingen heeft opgelegd. Ons luchtafweerwapen wordt verder zeer vergroot en het zal steeds beter schieten met behulp van nieuwe, betere instrumenten. De nachtjagers worden over het geheele Duitsche Rijk verbreid. Wanneer in het Oosten de tegenstander neergeslagen is, dan spreken wij elkander goddank in Engeland weer." De Rijksmaarschalk riep vervolgens het Duitsche volk op even onbuigzaam en wonderbaarlijk als tot dusver te volharden en zich door geen enkelen terreuraanval uit de lucht te laten schokken. „Ik zal er zelf voor zorgdragen", aldus de Rijksmaarschalk, „dat terstond groote opslagplaatsen worden gevormd, waaruit terstond voor de uit de lucht getroffenen geput kan worden. Ik heb in alle voor mij toegankelijke landen, zonder rekening te houden met de kosten, voorraden in ontzaglijken omvang opgekocht, opdat degenen, die vandaag alles verliezen, morgen ten minste het noodige terugkrijgen."

Met bijtenden spot sprak Hermann Göring vervolgens over het streven van de tegenstanders tot oprichting van een tweede front. Daarbij geeselde hij scherp het egoïsme van de Engelschen, die er zich niets van aantrekken, dat hun bondgenooten, de Sovjet-Russen, de felheid der Duitsche slagen moeten verduren. Wat de Amerikaansche bewapening betreft, alle verwachtingen daar zijn vooreerst gebaseerd op astronomische getallen. Zonder de Amerikaansche wapenindustrieën te onderschatten, moet vastgesteld worden, dat ook voor hen tweemaal twee vier is en niet zes of acht. Ook in Amerika heeft men voor de productie grondstoffen en arbeiders noodig en kan men niet tegelijkertijd een leger van millioenen opstellen en aan den anderen kant het aantal arbeiders verdrievoudigen. In Amerika schrijft men één woord met groote letters, dat woord is: bluf. Voortgaande sprak de Rijksmaarschalk over de bedriegelijke verwachtingen, die de democratieën ook heden ten dage nog hebben ten aanzien van een innerlijk verval van het Duitsche volk. Zij zijn nu eenmaal onverbeterlijk en gelooven ook thans nog te kunnen werken met middelen, waarvoor zij in den wereldoorlog bij ons reeds een vooroefening hebben gehad. Het Duitsche volk heeft echter intusschen uit het verleden zijn lessen getrokken.

Met spot en hoon wees Göring ook de door de tegenpartij uitgestrooide geruchten van de hand, welke ten doel hebben het vertrouwen in de Duitsche leiding te ondermijnen en verklaarde vervolgens, dat men zich na den Führer ook uitvoerig met hemzelf heeft beziggehouden en o.m. beweerd heeft, dat niet alleen het geheele bezit van de Hermann Göring-Werke, maar ook de Duitsche luchtvaartindustrie en tallooze „onder de hand" opgekochte fabrieken in de nieuwe bezette gebieden zijn particulier eigendom zijn. Hij is dus feitelijk de rijkste man en heeft thans ook uit buitenlandsche bron vernomen, dat hij een belangrijk deel van zijn rijkdommen als voorzorgsmaatregelen naar het buitenland heeft overgeschreven. Laat men mij slechts zeggen, waar deze rijkdommen in het buitenland zich bevinden, opdat ik ze te pakken kan krijgen. Ik zou gaarne het grootste deel daarvan ter beschikking stellen van 't Duitsche volk.

Vervolgens sprak de Rijksmaarschalk een critische beschouwing uit over de leiding der tegenpartij en haar wansuccessen. Kort vermeldde hij Churchill en den „chief commander" van thans, Roosevelt, waarna hij Stalin den belangrijkste noemde van het driespan, die zijn leidingstaak echter meestal kort en bondig met een schot in den nek afhandelt. Rijksmaarschalk Göring constateerde daartegenover, dat aan Duitsche zijde de persoon en het veldheersgenie van den Führer en organisator van de Duitsche weermacht alleen de groote duidelijke strategische richtlijnen, grondslagen en bevelen voor de oorlogvoering geeft. Verantwoordelijk is steeds uitsluitend en alleen de Führer en niet degenen, die aan zijn zijde staan, hem helpen zijn gedachten in bevelen om te zetten en er voor zorgdragen, dat deze bevelen naar de troepen doorgegeven worden. In Duitschland draagt niemand de verantwoordelijkheid, die, in het halfduister staat, maar uitsluitend en alleen de man in het vrije licht, in hoogste instantie de Führer alleen, die verantwoordelijk is voor overwinning of nederlaag van de geheele weermacht en die ook niet schroomt deze verantwoordelijkheid te dragen. Voor de geschiktheid voor de leiding zijn niet meer, zooals vroeger, rang, stand, vooropleiding, geboorte of leeftijd beslissend, maar uitsluitend en alleen de vereischte hardheid en doelbewustheid. Dezelfde discipline geldt voor allen, van den Rijksmaarschalk tot den laatsten recruut. De generaal, die zijn militaire plichten niet nakomt, wordt even meedoogenloos uitgeroeid, als de eenvoudige soldaat, die zijn plicht vergeet. Zoo is een weermacht uit één stuk ontstaan, hecht gesmeed in de nationaal-socialistische wereldopvatting, die trouw en dapper tot den laatsten man achter haar oppersten krijgsheer staat.

De Rijksmaarschalk herinnerde er aan, welke een bijna bovenmenschelijke wilsprestaties de Führer in den afgeloopen harden oorlogswinter verricht heeft. Iedere nieuwe moeilijkheid heeft zijn wil nog slechts harder gemaakt. Iedere moeilijkheid is

overwonnen en aldus zijn de uitgangsposities voor de nieuwe overwinningen van dezen zomer verzekerd. Ook de komende winter zal weer zware eischen stellen, maar hij zal belangrijk gemakkelijker te dragen zijn dan de winter van verleden jaar, aangezien wij voorbereid en tegen zijn gevaren gevrijwaard zijn. Maar zelfs onder de moeilijker omstandigheden van den vorigen winter hebben de Sovjets ook niet één succes van bescheiden tactischen omvang kunnen bevechten. Binnen het bestek van de oorlogshandelingen moet de Führer vaak harde bevelen geven en ook hij, de Rijksmaarschalk, moet vaak het gebruiken van de laatste krachten eischen. Dat is geenszins gemakkelijk en slechts het bewustzijn, dat zij zelf eens vier en een halfjaar in den strijd hebben gestaan en zwaar gewond zijn geweest, geeft hun beiden de kracht daartoe. Wij allen vatten onze taak bloedig ernstig op, om zorg te dragen voor het Duitsche volk, zijn bestaan te verzekeren en zijn toekomstig geslacht eens gunstiger tijden te gemoet te leiden. Daartoe zijn geweldige inspanningen noodig.

En wat zou het lot van het Duitsche volk zijn", zoo ging de maarschalk verder, „wanneer wij dezen strijd niet zouden winnen? Het Duitsche volk zou vernietigd worden. Deze oorlog is niet de tweede wereldoorlog, maar de groote rassenoorlog. Of de jood òf de Germaan de wereld beheerscht, daarom gaat het in laatste instantie. De jood is het, die ons den strijd op leven en dood heeft aangezegd. Deze oorlog zal echter gewonnen worden, omdat hij moet worden gewonnen. En wij zijn ook onoverwinnelijk, zoolang wij een hecht granieten blok der Duitsche volksgemeenschap vormen. Denunciaties heb ik steeds veracht, want zij worden uit afgunst geboren. Helpt liever elkander. De dapperheid van onze weermacht is een factor, die onwrikbaar is. Wij hebben het recht optimisten te zijn. Zoo willen wij dan strijden voor ons oorlogsdoel en ons oorlogsdoel luidt: de vrijheid van ons volk, de grootheid van ons rijk en de veiligheid van onze toekomst, met één woord: „Duitschland"."

Uitreiking van onderscheidingen aan het landvolk. — Berlijn, 4 Oct. (D.N.B.) — Eenige uren na de rede van Rijksmaarschalk Göring is in de Rijkskanselarij door den Reichsnährstand een plechtigheid gehouden, waarbij oorlogsonderscheidingen werden uitgereikt aan het landvolk. Aan deze plechtigheid hebben deelgenomen 115 boeren en boerinnen, landarbeiders en -arbeidsters en landbouwleiders, vooral uit de Oekraine. Staatssecretaris Backe hield een toespraak, waarin hij o.m. zeide, dat aan het gebrek aan ruimte voor Duitschland thans een einde is gekomen. Vooral in het Oosten zijn groote oppervlakten vruchtbaar land in Duitsche handen gekomen. Wellicht voor het eerst in de Duitsche geschiedenis wordt het land niet meer bedreigd door het ruimtegebrek, dat duizenden jaren heeft bestaan en steeds weer naar voren kwam, wanneer de andere mogendheden zich tegen Duitschland aaneensloten om het midden van Europa zwak te houden. Het Duitsch maken van den grond in het veroverde gebied zal een der voornaamste taken van het landvolk zijn. Tienduizenden en honderdduizenden boeren en landarbeiders zullen de pioniers eens naar het Oosten volgen om eindelijk het machtige Duitsche Rijk te scheppen, waarnaar duizend jaren is gehunkerd. (Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Rijksmaarschalk Goering 5083 A.)

A. NEDERLAND. — Oogstdankfeesten van N.S.B. en N.S.D.A.P. —

's-Gravenhage, 4 Oct. (A.N.P.) — In het kader van een reeks gemeenschappelijke bijeenkomsten van N.S.B. en N.S.D.A.P., die heden in vele plaatsen van ons land als „oogstdankfeest" zijn gehouden, hebben op een groote vergadering in den Haagschen Dierentuin, Mussert, de leider der Nationaal-socialistische beweging der Nederlanden en Hauptdienstleiter Fr. Schmidt het woord gevoerd.

In zijn rede verklaarde Hauptdienstleiter Schmidt o.m., dat, nu het in Nederland nog niet mogelijk is, als in Duitschland, de rantsoenen te verhoogen, de Duitschers in Nederland eveneens niets meer krijgen. Zij krijgen dezelfde rantsoenen als de Nederlanders. Men moet hierbij bedenken dat Duitschland al sedert 1939 distributie heeft gehad en Nederland eigenlijk pas in 1940 en 1941. Het spreekt dus vanzelf dat het rijk in dit opzicht het eerst aan de beurt was. Spr. gaf uitdrukking aan de dankbaarheid jegens den Nederlandschen boer.

(V. b. Bijeenkomst N.S.B. en N.S.D.A.P. 5223 A.)

B. NEDERLAND. — Tweejarig bestaan van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland herdacht - Redevoeringen van Hauptdienstleiter Schmidt en den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —

's-Gravenhage, 12 Oct. — Met de oprichting van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, welke in October 1940 in een plechtige bijeenkomst te Utrecht voltrokken werd, werden aan de in dit land wonende Duitsche volksgenooten nieuwe plichten van verantwoordelijkheid opgelegd, die de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, destijds samenvoegde in het gebod: „Een voorbeeld te zijn voor de nationaal-socialistische volksgemeenschap in de Germaansche levensruimte." Dat deze oproep niet onbeantwoord is gebleven, doch tot richtsnoer geworden is van denken en handelen der partijgenooten, werd aan het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. uit bevoegden mond bevestigd, toen het naar aanleiding van den tweeden verjaardag der oprichting van het Arbeitsbereich, te Arnhem op een werkconferentie bijeenkwam. In een grootsch opgesteld overzicht van de geweldige gebeurtenissen onzer dagen wees de Rijkscommissaris op de plichten der in Nederland wonende Duitschers, waarbij hij aan de dankbetuiging voor het tot dusver verrichte werk de aanmaning verbond om op den ingeslagen weg voort te gaan.

Het bruine kleed van den nationaal-socialistischen strijder, dat ook naar buiten getuigenis aflegt van de saamhoorigheid der volgelingen van Adolf Hitler, beheerschte het beeld van de zaal in „Musis Sacrum", terwijl op de tribunes naast de leden der organisaties en afdeelingen ook de leden der N.S. Frauenschaft hadden plaats genomen. De bijeenkomst werd geopend met een herdenking der dooden. De leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter Schmidt, sprak de openingswoorden, waarbij hij o.a. zeide:

„Twee jaren zijn er verloopen, sinds de Führer het bevel gaf tot oprichting van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland. Op 27 October 1940 nam u, mijnheer de Rijksminister, uit handen van gouwleider Bohle de buitenlandsche organisatie in Nederland over en gaf u aanwijzingen tot inrichting van het Arbeitsbereich. Ik heb die opdracht op mij genomen en heb daarbij den steun ondervonden van de mannelijke en vrouwelijke partijgenooten, en ik geloof thans na 2 jaren te kunnen constateeren: de nationaal-socialisten, de Duitsche volksgenooten in Nederland, zijn tot een eenheid saamgesmeed. Nadat het jaar 1939-1940 een der zwaarste voor de Duitschers in Nederland was geweest, kwam de tijd, waarop opnieuw voor den strijd moest worden aangetreden. Wij weten thans, hoe noodzakelijk het was, dat wij juist dien eersten tijd hebben besteed. Immers reeds het jaar 1941 zag ons voor de groote beslissing geplaatst. Toen moest de Rijkscommissaris den Nederlanders toeroepen, vóór ons of tegen ons te zijn. Thans kunnen wij zeggen, dat onze organisatie hecht gegrond is. De Winterhilfe, de N.S.V., de Frauenschaft, de Dienstgruppen, het Arbeitsfront, de Hitlerjugend vooral, overal zijn de organisaties zoo stevig gevestigd, dat elke taak, waarvoor de Rijkscommissaris ons plaatst, kan worden vervuld. Wij hebben destijds de opdracht gekregen hier in het bezette Nederlandsche gebied een voorbeeld te zijn van nationaal-socialisme. Dat hebben wij gedaan. In alle dorpen en steden van Nederland zijn de Duitsche Nationaal-Socialisten aangetreden en hebben zich overal voorbeeldig ter beschikking gesteld.

Rede van den Rijkscommissaris. — Vervolgens richtte de Rijkscommissaris, in een grootsch opgestelde redevoering, den blik op den grooten samenhang van het gebeuren van onzen tijd, om daaruit de consequenties te trekken voor de Duitsche houding in het Nederlandsche gebied. Allereerst maakte hij de moeilijkheden duidelijk, die in den weg staan aan de oplossing der taken in dit land. Zonder in het kader der partij-organisatie van Duitschland te staan, waar de verantwoordelijkheid jegens het volk gegeven is op grond van de aanspraak op de totale leiding, dragen de partijgenooten in Nederland toch de verantwoordelijkheid voor alles, wat in dit land gebeurt, niet alleen jegens Duitschland, maar ook ten aanzien van de menschen in dit land, aangezien wij te doen hebben met een biologisch en naar het ras tot ons behoorend volk, dat wij een nieuw volksch Europa willen binnenleiden. Tot dit doel moeten de politieke krachten gewekt worden, die de grondslagen moeten vormen voor den nieuwen opbouw, waarbij echter de voornaamste taak der bezettingsmacht — zorg te dragen voor orde en rust in de bezette gebieden — niet mag worden geschaad. Ook al staat men nog in breede kringen van dit land vreemd en afwijzend tegenover de nationaal-socialistische gedachtenwereld, de verplichting blijft toch bestaan om deze kringen onder alle omstandigheden te winnen en de krachten van dit land te mobiliseeren. Het door harde oorlogsnoodzakelijkheden gedwongen ingrijpen in de Nederlandsche levenssfeer bemoeilijkt onze taak om den bewoners van dit land bij te brengen, wat het nationaal-socialisme beteekent en wat het wil. Uit de bekrompenheid der kleinzielige beschouwing, waarin de Duitsch-Nederlandsche verhouding blootgesteld is aan den last van goedkoope verdachtmakingen, bracht de Rijkscommissaris de tusschen beide landen ontstane spanning op het niveau van de groote politieke ontwikkeling, door, zonder verwijten te willen uitspreken, te constateeren, dat Nederland profijt trok uit de situatie, waaronder het Duitsche volk in het nauw gedreven en bedrukt, geleden heeft; dat Nederland, politiek en economisch gezien, aan den anderen kant van de barricade heeft gestaan en dat de geheele nood van het Duitsche volk sedert tientallen van jaren, niet pas van den wereldoorlog af, het Nederlandsche volk als profijttrekkende ten goede is gekomen. Immers, zelfs de Duitsche arbeider moest, naar de Rijkscommissaris als voorbeeld verklaarde, er toe bijdragen de rente voor de Nederlanders te garandeeren, doordat hij gedwongen was de in de

Nederlandsche koloniën met goedkoope arbeidskrachten vervaardigde producten met prestatie van hooge waarde te betalen. In aansluiting hierop herinnerde de Rijkscommissaris aan den vorigen zwaren oorlogswinter, dien hij een beproeving van het Duitsche volk noemde, een beproeving, die slechts hem ten deel valt, die door de geschiedenis tot iets groots is uitverkoren. In den strijd met het Oostelijk gebied zijn er twee persoonlijkheden geweest met geniale plannen, die reeds eenmaal deze zaken ter hand hebben genomen. Zij zijn beiden gestrand. De eene was Karel XII, die ten tijde van Peter den Grooten den Russischen winter met zijn leger niet heeft doorstaan en die bij Poltawa verslagen is. De tweede was Napoleon, wiens lot bekend is. De derde, dien het lot op dezen weg geplaatst heeft, is Adolf Hitler met het Duitsche volk. Hij en de Duitsche soldaat hebben den winter doorstaan. Als voorbeeld voor de offervaardigheid, die een hechten band heeft gesmeed tusschen front en vaderland, noemde de Rijkscommissaris het volgeschenk. Voor deze offervaardigheid zeide hij allen Duitschen volksgenooten in Nederland dank. In het bijzonder zeide hij dank aan den leider van het Arbeitsbereich, Hauptdienstleiter Schmidt, dien de Rijksminister den besten man noemde, dien men zich kon wenschen. „Wanneer ik in het Arbeitsbereich", zoo zeide de Rijkscommissaris, „mijn belangrijkste corps medewerkers zie, dat de Führer mij gegeven heeft, dan zijt gij, partijgenoot Schmidt, mijn belangrijkste medewerker bij het bereiken der doelstellingen, die de Führer ons gegeven heeft en bovendien zijt gij mijn goede vriend geworden. Voorts bracht de Rijkscommissaris dank aan het corps politieke leiders, wien hij de erkentelijkheid van den Führer overbracht, waarbij hij uitdrukking gaf aan zijn vertrouwen, dat allen zullen volharden op de plaats, waarop zij gesteld zijn.

In dit verband zeide de Rijkscommissaris dank aan de kameraden in de Limburgsche steenkolenmijnen, die daar een voorbeeld geven. Hij stelde in 't vooruitzicht, dat de verbeteringen, die toegestaan zijn aan den Duitschen mijnwerker, in de sociale voorziening eens ook uitgebreid zullen worden tot de in Nederland werkende mijnwerkers, zoowel Duitschers als Nederlanders.

Betreffende de kwestie van de levensmiddelenvoorziening in Nederland merkte de Rijkscommissaris op, dat het vroeger opgestelde beginsel, dat de Nederlanders evenzoo behandeld moeten worden als de Duitschers, thans moet achterstaan bij het gezichtspunt van de prestatie. Rechtsgelijkheid eischt gelijke prestatie, gelijke verplichtingen, gelijke verantwoordelijkheid. Wanneer thans de Duitsche arbeider in Duitschland niet slechts een plus aan arbeid presteert, maar bovendien zijn bloed op het spel zet, heeft hij een vergoeding noodig. Het is derhalve slechts recht en billijk, wanneer men den Duitschen volksgenoot in Duitschland, die deze prestatie levert, die vereffening geeft. Wanneer de Nederlander op geen andere wijze bijdraagt tot het groote gebeuren onzer dagen dan dat hij iets minder te eten en minder kolen krijgt, dan is dat nog steeds een bescheiden bijdrage, gezien de grootte der prestaties, die thans door het Duitsche volk worden volbracht. In dit verband verklaarde de Rijkscommissaris, dat de thans in Nederland geldende rantsoenen tot den volgenden oogst gehandhaafd kunnen worden. Voor de Duitschers in dit land beteekent dit wel is waar een afstand doen, vergeleken met hun volksgenooten in Duitschland, wanneer zij onderworpen worden aan dezelfde rantsoeneeringsvoorschriften als de Nederlanders, maar dit afstand doen moet gedragen worden in het bewustzijn van de lotsgemeenschap van beide volken. Om recht te doen wedervaren aan het prestatiebeginsel in de distributie van levensmiddelen en steenkolen, deelde de Rijkscommissaris mede, dat de bloedverwanten van hen, die in het Oosten staan, ook Nederlanders, gelijkgesteld zullen worden aan de Duitsche volksgenooten in Duitschland. Ten aanzien van de verzorging der Rijksduitschers in Nederland deelde de Rijkscommissaris mede, dat huwelijksleeningen worden ingevoerd, kinder- en opvoedingstoelagen uit middelen van het Duitsche Rijk, met terugwerkende kracht van 1 October af.

„Eén ding wil ik nog kort vermelden", zoo ging de Rijkscommissaris verder. „Gij weet, dat wij thans de kerkklokken wegnemen. Dat is een volkomen natuurlijke maatregel. Het is steeds zoo geweest, dus reeds voor eeuwen, wellicht zelfs 1000 jaar geleden, dat men in goede tijden de schatten in de kerken geplaatst heeft. Wanneer dan oorlogen kwamen, werden de kelken en monstransen weggenomen en als oorlogsschat gebruikt, om het vaderland te beschermen. Daartoe kan men dus op zijn minst ook de kerkklokken rekenen, die naar onze begrippen nog lang niet behooren tot zulke godsdienstige voorwerpen als een monstrans of een kelk. Het spreekt vanzelf, dat wij hier iedere gram koper, tin, enz. mobiliseeren.

Wanneer thans van eenigerlei zijde, zij het ook een geestelijke, tot mij de vraag gericht wordt, hoe ik dat kan doen, zou ik hem hier willen antwoorden: „Mijnheer, ik verwonder mij zeer, dat gij niet vrijwillig gekomen zijt, om den Duitschen soldaat dit koper aan te bieden, opdat hij het bolsjewisme van uw grenzen zal afhouden."

Evenals de Rijkscommissaris in zijn rede met de vijanden en tegenstrevers van het nationaal-socialisme afrekende en geen twijfel liet bestaan aan de vastbeslotenheid om iederen tegenstand, van buiten of van binnen, te breken, wees hij de partijgenooten aan den anderen kant op den weg naar degenen, die in dit land voor dezelfde idee strijden. Hij richtte een dringend beroep op het leiderscorps der partij om de nauwste kameraadschap met de N.S.B. te betrachten. Hij wees op de verplichting om voor de Nederlandsche nationaal-socialisten, die in een zwaren strijd hun vuurproef doormaken, onverbrekelijke kameraadschap te behouden en bij hen het gevoel te wekken in één front te staan.

Met een uiteenzetting van het wereldhistorische gebeuren, dat onze tijd beleeft, eindigde de spreker zijn rede. In het Oosten het continentale Europa, aan de overzijde het Atlantische Engeland, dat is de beslissing, die thans gesteld wordt. Alleen de Germaansche volken hebben tot dusverre bewezen, dat zij in staat zijn stand te houden tegen het aanstormen der vreemde volken in het Oosten. Het beginsel, waarop het continentale Europa moet worden opgebouwd, is het beginsel der volksche gemeenschap. Het gaat er om de geestelijke basis voor dit nieuwe Europa te winnen. Nadat de tegenpartij niet slechts gebieden met groote massa's menschen maar ook met rijke grondstoffen verloren heeft, kunnen wij vol vertrouwen in de toekomst kijken, zij het ook op voorwaarde van uiterste vastbeslotenheid om te houden wat wij hebben. In deze beslissing, waarin het niet gaat om overwinning of nederlaag, maar ook om overwinning of vernietiging, staat voor ons een man, die in zijn hand het lot van de geheele wereld vormt. „Voorwaarts naar de overwinning met Adolf Hitler", met deze door de partijgenooten geestdriftig overgenomen woorden, besloot de Rijkscommissaris zijn rede, die grooten bijval oogstte.

De Leider van het Arbeitsbereich, Hauptdienstleiter Schmidt, gaf in hartelijke bewoordingen uitdrukking aan den dank van het leiderscorps. In den zin van den oproep van den Rijkscommissaris, om eensgezind te zijn, zeide hij: „Trouw staan wij naast de Nederlandsche nationaal-socialistische kameraden en wij zullen dezen weg verder gaan. Wij denken niet aan ons zelf, maar aan de groote gemeenschap, waarin wij het Nederlandsche volk mede opnemen". De verklaring van den Rijksminister, betreffende de vastbeslotenheid en hardheid van Adolf Hitler, stelde Hauptdienstleiter Schmidt in het licht, door een beschrijving te geven van den indruk van de jongste ontvangst bij den Führer. „De Führer vertoont hetzelfde uiterlijk als in 1932, toen de binnenlandsche politieke overwinning voor de deur stond. Hij had het oude nationaal-socialistische strijdgezicht". Tegenover den Rijkscommissaris beloofde de Leider van het Arbeitsbereich, totaalgebruik van alle krachten, ook in de toekomst. Met den groet aan den Führer werd de werkconferentie besloten. (Telegraaf)

(V. b. Jaarfeest Arbeitsbereich te A'dam 4869 B.; Hauptdienstleiter Schmidt 5279 A.; dr. Seyss-Inquart 5183 A.)

A. NEDERLAND. — Verplichte verstrekking van inlichtingen op economisch gebied. —

Met ingang van 9 October treedt in werking een Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende verplichting tot het verstrekken van inlichtingen op economisch gebied. Daarin wordt bepaald, dat een ieder gehouden is aan den Rijkscommissaris of aan de door hem aangewezen instantie inlichtingen te verstrekken aangaande:

a. de benoodigde of aanwezige werkkrachten;

b. de benoodigde grondstoffen, materialen, producten, machines of apparaten, de voorraden van elk, alsmede het doel, waarvoor zij worden gebruikt;

c. de benoodigde steenkool of energie dan wel de productie daarvan;

d. de benoodigde, de werkelijk verrichte of de mogelijkerwijze te verrichten economische prestaties;

e. de urgentie van de onder a. tot en met d. genoemde behoefte, in zooverre zoodanige inlichtingen door de bovengenoemde instanties voor het ontwerpen en voor de uitvoering van maatregelen op economisch gebied noodzakelijk worden geacht.

Herdistributie van ijzer en staal. —

Het Verordeningenblad bevat een Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende de verplichting tot aangifte van, het verbod tot het beschikken over en de bevoegdheid tot verbeurdverklaring van ijzer- en staalmateriaal. In deze verordening wordt het volgende bepaald: Hij die op dit oogenblik eigenaar of houder is van ijzer- of staalmateriaal, zooals dit is opgesomd in de bij deze verordening gevoegde materialenlijst, dient dit uiterlijk 25 October a.s. bij het Rijksbureau voor ijzer en staal aan te geven. Tot aangifte is niet gehouden hij, die eigenaar of houder is van minder dan tien ton ijzer- of staalmateriaal.

Wijzigingen in de Ziektewet. —

Bij besluit van de secretarissen-generaal van de departementen

van Sociale Zaken en van Financiën zijn in de Ziektewet eenige uit sociaal oogpunt belangrijke wijzigingen aangebracht. Daarbij moet wel in de eerste plaats worden genoemd het feit, dat het nog altijd bestaande beletsel, tegen het onder de werking van de Ziektewet brengen van het huispersoneel, is weggenomen, terwijl tegelijk een uitvoeringsbepaling is vastgesteld, waardoor degenen, die bij een particulier in loondienst werkzaam zijn voor het verrichten in diens huishouding van huiselijke of persoonlijke diensten, onder de Ziektewet vallen, indien zij bij hun werkgever inwonen dan wel ten minste vijf dagen per week bij denzelfden werkgever werkzaam plegen te zijn. Een tweede in de Ziektewet aangebrachte wijziging heeft betrekking op het bevallingsgeld van ƒ 55. Deze uitkeering werd tot dusver alleen verstrekt aan de echtgenoote, alsmede aan de dochters, stief- en pleegdochters van een verzekerde. Thans is bepaald, dat ook de vrouwelijke verzekerden zelf in aanmerking komen voor het ontvangen van bevallingsgeld.
Voor ambtenaren en arbeidscontractanten, die niet onder de Ziektewet vallen, omdat voor hen een andere regeling geldt, is thans bij afzonderlijk besluit van de secretarissen-generaal van Sociale Zaken en van Financiën vastgelegd, dat de bepalingen betreffende het bevallingsgeld ook op hen van toepassing zijn.
De rechtspositie van de verzekerden heeft eenige versterking ondergaan doordat de verzekerde, wien bij een beslissing van een bedrijfsvereeniging of een Raad van Arbeid ziekengeld geheel of ten deele is geweigerd wegens overtreding der contrôlevoorschriften, thans aan het oordeel van den beroepsrechter kan onderwerpen de vraag of de weigering evenredig is aan de gepleegde overtreding.
Ten slotte is de bevoegdheid van de Raden van Arbeid om in bepaalde gevallen ziektewet-premie te verhoogen, verruimd doordat de woorden „met ten hoogste de helft" geschrapt zijn.

Wijziging in de toekenning van Ouderdomspensioenen.
Bij de invoering op 1 Juli 1941 van de tijdelijke verhooging van bepaalde ouderdoms- en invaliditeitsrechten met een bijzonderen bijslag is eertijds bepaald, dat deze bijslagen geen invloed mochten oefenen op de beoordeeling van een aanvrage om steun, krachtens een door de overheid vastgestelde steunregeling of op de vaststelling van de hoogte van steunbedragen, die op grond van zulk een regeling worden toegekend.
In de practijk is gebleken, dat zich toch nog een leemte voordeed en wel ten aanzien van de ouderdomspensioenen, toegekend krachtens een aan de onderneming, in welker dienst de belanghebbende had gewerkt, verbonden pensioenregeling. Veelal werden bovenbedoelde bijzondere bijslagen, op welke de pensioentrekker aanspraak had, op de ouderdomspensioenen in mindering gebracht, zoodat de bijzondere bijslagen feitelijk ten goede kwamen aan de bijzondere pensioenfondsen. Dit is thans onmogelijk gemaakt door een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Sociale Zaken, waarbij het toepassen van zulk een aftrek ontoelaatbaar wordt verklaard.
(Verordeningenblad No. 26, d.d. 8 Oct. 1942)

Verplichte voorlegging muziekprogramma's. —
13 Oct. — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten vestigt er de aandacht op, dat de programma's voor muziekuitvoeringen tenminste drie weken voor den dag der uitvoering in duplo aan de afdeeling muziek van genoemd departement ter keuring behooren te worden ingezonden. Een der exemplaren wordt dan afgestempeld teruggezonden. Uitvoeringen kunnen alleen dan plaats vinden, indien dit door het departement afgestempelde exemplaar kan worden overgelegd. Dit geldt niet alleen voor de ernstige muziek, doch ook voor de lichte, zoodat amusementsvereenigingen eveneens aan deze voorschriften zijn onderworpen.

Vonnissen wegens beleediging van Oostfrontstrijders en hun familie. —
13 Oct. — Het S.S.- und Polizeigericht heeft op 7 October de Nederlandsche staatsburgers mevrouw Schollard, mevrouw Snikkers en Christian Oonk, allen uit Rotterdam, tot gevangenisstraffen van een jaar veroordeeld. Zij hebben in luide en kwaadwillige gesprekken Nederlandsche leden van de S.S. en van het Vrijwilligerslegioen Nederland beleedigd en familieleden van hen met niet weer te geven woorden beleedigd.
Het S.S.- und Polizeigericht zal onverbiddelijk dergelijke vergrijpen vervolgen. Germaansche vrijwilligers, die schouder aan schouder met Duitsche soldaten in het Oosten tegen het bolsjewisme strijden, staan in dit opzicht onder de bijzondere bescherming van de eer der Waffen-S.S.
(V. b. Ziektewet 3364 B.; Ouderdomsuitk. 4797 D.; Muziek 5023 C.; Rechtszaken 5272)

A. **NEDERLAND. — De ontwikkeling van het cafetariabedrijf. —**
Oct. — In het vijftigste boekjaar, eenige maanden geleden ingetreden, ziet het bedrijf van De Ruttens Bierbrouwerij De Zwarte Ruiter te Rotterdam er wel geheel anders uit dan in het eerste. Toen, in 1893, hield de N.V. zich slechts bezig met het brouwen van bier enz., thans heeft de maatschappij nog slechts met bier te maken omdat de bezoekers van de vele lunchrooms en cafetaria's, met de exploitatie waarvan zij zich sinds 1920 uitsluitend bezig houdt, ook wel eens een glaasje gerstenat willen drinken.
De te Maastricht gevestigde brouwerij was slechts klein en al spoedig werd dan ook uitbreiding aan de zaken gegeven (vooral nadat de grootvader van den huidigen directeur in de zaak was opgenomen); door de exploitatie van koffiehuizen en restaurants, waarvan de N.V. er in het begin van deze eeuw meer dan honderd bezat, in Nederland en in België. Dat de zaken floreerden, bewijst wel het feit, dat tot 1920 gemiddeld 6.2 pct. dividend is uitgekeerd. In 1920 werd de brouwerij verkocht en ging de N.V. zich uitsluitend bezig houden met de exploitatie van café's enz., waarbij de leiding zich steeds vooruitstrevend toonde, een vooruitstrevendheid, die zich allereerst uitte door de stichting der Heck's lunchrooms. Ingezien werd, dat behoefte bestond aan een nieuw soort verpoozingsoord voor den arbeider, waar deze — inplaats van in een café snel een aantal borrels te drinken — zich na het werk met vrouw en kinderen kon verpoozen onder het genot van een kop koffie. De Heck's brachten een ommekeer in het toen reeds steeds slechter gaande cafébedrijf en weldra mochten zij zich in een groote populariteit verheugen.
Het jaar 1932 bracht de crisis; de zaken in het cafébedrijf gingen steeds slechter en de prijzen moesten lager worden gesteld. En weer voelde de leiding van de Zwarte Ruiter de behoefte, iets geheel nieuws te brengen, zaken, waar men voor 7½ cent (bij de vaststelling der prijzen is blijk gegeven van een psychologisch juist aanvoelen van het publiek) een kop goede koffie zou kunnen krijgen en waar voorts soep een van de belangrijkste artikelen zou zijn. In drie eigen huizen, te Rotterdam (Stationsweg), Leiden en Arnhem werd een proef genomen en in 1934 werden de eerste cafetaria's geopend. Het succes was groot, meer cafetaria's werden gesticht en thans bezit de N.V. er dertien.
Een geheel nieuw type zaak had daarmede zijn intrede gedaan in het cafébedrijf, een — in tegenstelling met hetgeen velen meenen — Nederlandsche „uitvinding", evenals de naam, die al aanduidt, dat koffie het voornaamste artikel is. Na koffie en soep zijn slaatjes en stamppot de meest gewilde gerechten en door de prijzen steeds zoo laag mogelijk te houden, is men in staat, den bezoeker voor 27½ cent een maaltijd voor te zetten. Het streven is, den menschen voor weinig geld iets goeds en voedzaams aan te bieden, doch dit kan alleen bij een massalen omzet, gepaard gaande met scherp inkoopen. Vandaar het systeem de bezoekers staande hun consumptie te laten gebruiken. Zou er gelegenheid tot zitten bestaan, dan ware er kans op blijven „plakken" en de omzet zou te gering worden. Als voorbeeld van den enormen omzet diene het feit, dat in de jaren voor den oorlog in de dertien cafetaria's per jaar zes tot zeven millioen koppen koffie werden gebruikt, een cijfer, dat nog steeds stijgende was.
Zooals gezegd was de proef volkomen geslaagd en de cafetaria's hebben in een behoefte voorzien, temeer omdat velen, die gewoon waren in café's te eten of te lunchen, tengevolge van de crisis de prijzen in een gewoon restaurant niet meer konden betalen en dus waren aangewezen op de cafetaria. Zoo was het mogelijk, dat terwijl vele vroeger floreerende restaurants na 1932 jaar op jaar verliezen boekten, Ruttens een redelijke winst behaalde en in staat was, een behoorlijk dividend uit te keeren, dat tengevolge van de gezonde financieele politiek vaak nog wel wat hooger had kunnen zijn.
De oorlog heeft het cafetariabedrijf voor vele moeilijkheden geplaatst. Eenerzijds werd de voorziening met grondstoffen moeilijker, terwijl anderzijds de behoefte van het publiek aan bijvoeding grooter werd; bovendien zijn de eischen van het reizend publiek niet gering. Daarbij kwam, dat bij hoogere uitgaven voor grondstoffen, belastingen en dergelijke, de prijzen niet konden worden verhoogd, gezien het feit, dat inrichtingen als deze toch in de eerste plaats voor den „kleinen man" zijn bestemd. Intusschen hebben de autoriteiten het belang bij het in stand houden van deze goedkoope eetgelegenheden, waar tenslotte het verstrekte voedsel terecht komt bij hen, die het het meest noodig hebben, ingezien en dank zij hun medewerking is het mogelijk gebleken, de kwaliteit zooveel mogelijk op het vroegere peil te houden. (N. R. Crt.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Nieuwe voorwaarden voor het officiersberoep - Bevolkingscijfers. —**
14 Oct. — Het opperbevel van de Duitsche weermacht heeft een communiqué uitgegeven over nieuwe voorwaarden voor de candidaten voor de officiersloopbaan. Volgens dit communiqué is met onmiddellijken ingang voor alle drie weermachtsonderdeelen het diploma en het bezoek van een bepaalde school bij de aanmelding als candidaat voor de actieve officiersloopbaan niet vereischt. Om te kunnen worden toegelaten tot de loopbaan

van actief officier moet o.a. aan de volgende voorwaarden worden voldaan. De bereidheid om zich voor het nationaal-socialistische Duitschland en zijn Führer in den strijd te werpen, idealisme voor het officiersberoep, op den voorgrond tredende karaktereigenschappen, aanleg voor het vervullen van een leidende functie, bevattelijkheid en geschiktheid tot verdere ontwikkeling, alsmede lichamelijke geschiktheid en arische bloedzuiverheid.

Bevolkingscijfers. — 14 Oct. — De V.P.B. melden uit Berlijn: De eerste wereldoorlog kostte het Duitsche volk een verlies van bijna 900.000 huwelijken en 3.5 millioen geboorten. Twee millioen militairen vielen in den strijd en 0.75 millioen burgers lieten als slachtoffer van de hongerblokkade het leven. In dezen oorlog daarentegen blijkt de loop der bevolking in veel mindere mate de nadeelige gevolgen van den oorlogstoestand te ondervinden.
Het aantal huwelijken, dat in 1939 200.000 en ook in 1940 nog 31.000 meer bedroeg dan volgens het aantal jonge mannen te verwachten was, bewijst, dat de oorlog op de vorming van nieuwe gezinnen ditmaal geen ongunstigen invloed heeft. Ook de strijd tegen de Sovjet-Unie heeft hierin geen verandering gebracht. In 1941 en het eerste halfjaar van 1942 waren reeds 330.000 huwelijken meer gesloten dan onder normale omstandigheden zou hebben plaatsgevonden. Dit verschijnsel ging gepaard met een verlaging van den leeftijd, waarop gehuwd wordt. Mannen en vrouwen trouwen op jongeren leeftijd, hetgeen voor de nakomelingschap slechts goede gevolgen kan hebben. Ook de ontwikkeling van de geboortecijfers vertoont een gunstig verschil met die in den vorigen oorlog. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Bevolking 4778 E.)

A. **DEN HAAG. — Nieuwe wethouders benoemd. —**
's-Gravenhage, 12 Oct. — De burgemeester van 's-Gravenhage, prof. dr. H. Westra, heeft, op hun verzoek, eervol ontslag verleend aan prof. ir. C. L. van der Bilt als wethouder van Onderwijs, ir. L. J. M. Feber als wethouder van Financiën, mr. dr. S. de Vries Czn. als wethouder van Gemeentebedrijven en F. Vrijenhoek als wethouder van Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting, aan allen onder dankbetuiging voor de vele, gedurende tal van jaren door hen aan de gemeente bewezen diensten. Tot wethouder van Onderwijs heeft de burgemeester benoemd dr. W. F. de Groot, directeur van de Dalton H.B.S. hier ter stede en tot wethouder van Financiën mr. G. L. A. van Dijk, advocaat en belastingconsulent, wonende te Wassenaar. (Vaderland)

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —**
Contrôle op onroerende goederen op Java. — 13 Oct. (A.N.P.) — Naar Domei uit Batavia meldt, zijn de militaire autoriteiten op Java voornemens een speciale organisatie voor onroerende goederen op te richten, welke de handhaving der prijzen tot doel zal hebben. Deze organisatie zal werken met een kapitaal van 2 millioen gulden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5273 D.)

C. **NEDERLAND. — Britsche bomaanval op Zuid-Limburg; 97 dooden. —**
's-Gravenhage, 14 Oct. — Een laaghartige aanval, door Britsche vliegers op vreedzame woonwijken van Limburgsche mijnwerkers ondernomen, heeft 97 slachtoffers geëischt. Van de zwaargewonden, die thans nog in de ziekenhuizen liggen, kan worden verwacht, dat zij er het leven zullen afbrengen. De zwaarbeproefde Nederlandsche bevolking kan er zeker van zijn, dat bij de eindafrekening met de Britsche oorlogshitsers deze post niet vergeten zal worden.

Jaarverslag van Winterhulp-Nederland en den Nederlandschen Volksdienst. —
Amsterdam, 14 Oct. — Op 13 October heeft de heer F. W. van Vloten in het Concertgebouw te Amsterdam in aanwezigheid van talrijke Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, verantwoording afgelegd voor het Winterhulpwerk en den arbeid van den Nederlandschen Volksdienst in het afgeloopen seizoen.
Met groote voldoening kon spr. vaststellen, dat de resultaten die van het eerste jaar belangrijk overtreffen. Ondanks de tegenwerking en het vooroordeel van velen, bewogen zich de inkomsten in stijgende lijn, waardoor het mogelijk was een grooter bedrag tot uitkeering te brengen dan in het eerste jaar het geval was. De totale inkomsten beliepen, inclusief ƒ 267.617.56, zijnde het bij het begin van het vorige jaar aanwezige saldo in geld, ƒ 10.096.076.47, tegen rond ƒ 7.000.000 in het eerste jaar. Zij werden verkregen door de bekende lijsten- en straatcollecten, door giften in geld, bij elkaar ƒ 7.788.094.25; door giften in natura tot een waarde van ƒ 740.364.66 en door de opbrengst van de loterij van ƒ 1.300.000.
De verzorging vond plaats in waardebons en contanten, voedsel en giften in natura, welke laatste bestonden uit: levensmiddelen, kleeding, huishoudelijke artikelen en brandstoffen.
In waardebons werd uitgekeerd een bedrag van rond ƒ 8.600.000, in contanten rond ƒ 290.000, in voedsel en giften in natura rond ƒ 673.000; totaal ƒ 9.563.000. De hierop vallende bedrijfsonkosten en salarissen bedroegen ƒ 331.000, zijnde 3.46% van het totaalbedrag der uitkeeringen. Gemiddeld werden per uitkeering ¾ millioen menschen geholpen. Wat de grootte der uitkeeringen betreft, deze bedroeg ƒ 12.68 per persoon tegen ƒ 7.82 in het eerste Winterhulpseizoen. De gemiddelde uitkeering per gezin was ƒ 50.
Behalve de gegevens over het Winterhulpwerk deelde spr. ook nog eenige prestaties van den Volksdienst mede. Het ledenaantal is gegroeid tot ruim 25.000. De werkzaamheden van den N.V.D. bewogen zich o.a. ook op het gebied van kinder- en moederuitzendingen, terwijl tevens de schooltandverzorging ter hand werd genomen. In totaal werden er tot nu toe 9497 kinderen uitgezonden, waarvan 8128 naar pleegouders in Duitschland, 295 naar tehuizen in Duitschland, 100 naar pleegouders in Nederland en 884 naar tehuizen in Nederland. Dit jaar zullen nog 5000 kinderen worden uitgezonden. Het aantal uitgezonden moeders is tot nu toe 744, waarvan 150 naar Duitschland en 594 in Nederland. De schooltandverzorging heeft zich, behalve de behandelingen, tot taak gesteld, om bij het volk het begrip te wekken, dat tandverzorging voor de jeugd onmisbaar is. Er zijn thans 17 schooltandverzorgingskliniekken, over de verschillende provincies verdeeld.
Ook bij bominslagen heeft de N.V.D. zich ingezet en door directe hulp de eerste nooden der getroffenen opgevangen. In totaal werd hiervoor ruim ƒ 87.000 verstrekt.

Verbod tot gebruik van teerolie als motorbrandstof.
's-Gravenhage, 14 Oct. — Nu in de Staatscourant van 9 Oct. 1942 de teerbeschikking 1940 no. 1 zoodanig is gewijzigd, dat de verbodsbepalingen in artikel 7 van die beschikking niet voor ingeschreven ondernemingen, maar voor een ieder geldig zijn verklaard, wordt er van bevoegde zijde op gewezen, dat het dientengevolge aan een ieder verboden is teeroliën, waartoe onder meer behoort carbolineum en verwante producten, te verbranden of als motorbrandstof te verbruiken.
Overtredingen van deze verbodsbepalingen kan worden gestraft ingevolge het economisch sanctiebesluit 1941.

Bescherming van houtwallen en hagen. —
's-Gravenhage, 14 Oct. — Onlangs werd vanwege het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming een mededeeling gepubliceerd, waarin er op werd gewezen, dat houtwallen, heggen en in het cultuurland verspreid staande boschjes en boomgroepen niet alleen zeer aantrekkelijke elementen in het landschap vormen, maar tevens een uiterst nuttige functie vervullen doordat zij het verstuiven van akkergronden, waardoor vaak groote schade wordt aangericht, op doeltreffende wijze tegengaan. In verband hiermede wordt in herinnering gebracht, dat het op grond van de bodemproductie-beschikking verboden is houtwallen en houtopstanden te kappen of te rooien zonder vergunning van den Productiecommissaris voor den boschbouw en de houtteelt te Utrecht.

Onderwijs - Prof. dr. Formijne benoemd tot hoogleeraar in de interne geneeskunde te Amsterdam. —
14 Oct. — De burgemeester van Amsterdam heeft, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het ontslag aan prof. dr. J. G. G. Borst, dr. P. Formijne te Amsterdam tot gewoon hoogleeraar in de interne geneeskunde benoemd. Dr. Formijne is op 24 Mei 1899 te Tiel geboren, heeft het Tielsche gymnasium afgeloopen en aan de universiteit van Amsterdam tot het behalen van den doctoralen graad gestudeerd, en is daarna gedurende jaren in Ned. Indië, te Weenen en te Berlijn in klinieken werkzaam geweest. Sinds eenige jaren is hij chef de clinique aan het Wester-Gasthuis van Amsterdam en waarnemend leider van het algemeen pathologisch laboratorium van dit academische ziekenhuis.

Verbod tot verkoop van bepaalde artikelen. —
14 Oct. — Binnen het kader van de door de overheid op economisch gebied getroffen maatregelen is in de Staatscourant een beschikking gepubliceerd van den secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, waarbij de verkoop en aflevering door industrie, groot- en tusschenhandel van een aantal artikelen met ingang van heden voorloopig is verboden. Daarbij zijn fabrikanten, groot- en tusschenhandel tevens verplicht hun voorraden en wel naar aard, hoeveelheid en prijs van deze artikelen op te geven.
Bovendien zijn alle voor deze beschikking afgegeven verkoop- en afleveringsvergunningen en verleende dispensatie van een verkoop- en afleveringsverbod vervallen. De goederen, waarvan de verkoop en aflevering door industrie, groot- en tusschenhandel (dus niet door den detailhandel) met ingang van heden is verboden, zijn:
Antiquiteiten, antieke stoffen, gobelins, draperieën, speciale weefsels, badmutsen, haarnetjes, parapluies, parasols, geweven tasschen, knoopen, bijv. van parelmoer, hoorn, notenbasten, kunsthars, kunsthoorn, celluloidderivaten, enz., kammen van

kunsthars, kunsthoorn, celluloidderivaten, enz., reisdekens en voetmatten (niet van machinaal gesponnen stoffen), mandenvlechtwerk, bezems, borstelwerk, kwasten, naainaalden, luxe artikelen (bijv. artikelen van ivoor, resp. imitaties van schildpad of imitaties van parelmoer of imitaties waschparelen of imitaties), Japansche artikelen (van hout of steen) en andere kunstnijverheidsartikelen, imitatiesieraden, ijzeren en verzilverde sieraden, kunstbloemen van weefsels of papier, fotografische artikelen, artikelen van dierlijke stoffen vervaardigd, bamboestokken, huishoudelijke artikelen van hout, speelgoederen, houten en ijzeren sportartikelen, badkuipen (bijvoorb. bidets, spoelbakken, waschbakken, enz.), haarden, kachels, groote en kleine bijlen, hamers, broodsnijmachines, vleeschhakmachines, koffiezetmachines, ijslepels, tafelmessen, vorken, couverts, strijkijzers, uit ijzer en staal vervaardigde sanitaire artikelen, schaatsen, rolschaatsen, zakmessen, aschbakken, schilderijen en prenten, gelijst of ongelijst met een verkoopsprijs van minder dan ƒ 100, lampen, standaards van lampen en lampekappen, muziekinstrumenten, losse meubelen, eau de cologne, parfums en andere reukmiddelen, haar- en mondwater, poeder, schmink, tandpoeder en tandpasta, cloches (ruwe hoedenvormen), veeren, passementen, kanten, stoffen en sluiers, reistasschen en handkoffers van leder of imitatieleder, tasschen, portemonnaies, acte- en boekentasschen, portefeuilles, reisnécessaires van leder- of handweefstoffen, alsmede gedeeltelijk vervaardigd uit machinaal gesponnen stoffen, voor zoover deze niet de overhand hebben, pelterijen, leeren handschoenen, steenen siervazen en vaatwerk, aardewerkartikelen, porseleinen artikelen (tafelgerei, siervazen, enz.), gebruiksvoorwerpen van edelmetaal (bijv. van zilver, verguld), postpapier.
Niet nakoming van deze verboden kan gestraft worden op grond van het Economisch Sanctiebesluit.

N. S. B. - Moederschool te Amsterdam geopend. — Amsterdam, 14 Oct. — De leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, heeft op 10 October de derde moederschool der nat.-socialistische vrouwenorganisatie, gevestigd in het perceel Paulus Potterstraat 7 te Amsterdam met een korte toespraak, waarin hij wees op de taak der vrouw in gezin en gemeenschap, geopend. De twee andere moederscholen zijn onderscheidenlijk te Arnhem en te Utrecht.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - Nat. Dagblad)
(V. b. Eng. bommen 5136 B.; Winterhulp 5184 A.; Ned. Volksdienst 5201 F.; Hout 5022 F.; Onderwijs 5271 A.; N.S.V.O. Moederschool 5190 C.)

A. **NEDERLAND. — Inkrimping van den pluimveestapel. —**
's-Gravenhage, 14 Oct. — Met ingang van 15 Oct. 1942 mogen, naar het Rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd mededeelt, de pluimveehouders, die in de gelegenheid zijn geweest jonge dieren, broed 1942, te verkrijgen, ten hoogste zooveel kippen aanhouden als overeenkomt met het getal dieren, dat op grond van het geleverde aantal eieren mag worden gehouden. De pluimveehouders, die geen jonge dieren hebben, moeten den stapel onmiddellijk aanpassen. Eenden, ganzen en kalkoenen, broed 1942, mogen tot 1 Januari 1943 boventallig worden gehouden. **(Vor. ber. Pluimvee 5121 D.)**

B. **IERLAND. — Gespannen toestand; verscherpte maatregelen tegen de nationalisten. —**
Stockholm, 14 Oct. (Interinf.) — De toestand in Noord-Ierland heeft een zoodanig dreigend karakter aangenomen, dat de Noord-Ierlsche regeering thans met Londen nieuwe onderhandelingen voert om gezamenlijk een verscherpten strijd te voeren tegen nationalistische Ierlsche elementen. Alle maatregelen, welke tot dusver zijn genomen om de nationalistische Ierlsche beweging in Noord-Ierland te onderdrukken, zijn vergeefsch geweest. Nauwkeurige gegevens over den omvang van de bloedige verliezen der nationalistische Ieren zijn niet te krijgen. Men raamt deze verliezen echter op enkele honderden personen.
(Vaderland)
(Vor. ber. Anti-Eng. ongeregeldheden 5239 B.)

C. **BRAZILIE. — Oorlogsvloot onder bevel der Ver. Staten geplaatst. —**
Buenos Aires, 14 Oct. (D.N.B.) — Bericht wordt, dat Brazilië zijn vloot onder het bevel van den Amerikaanschen admiraal Jonas Ingram heeft geplaatst, en een deel zijner luchtmacht onder den Amerikaanschen generaal Robert L. Walsh. Krachtens regeeringsverordening is in Brazilië de censuur ingesteld.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Brazilië 5225 B.)**

D. **NEDERLAND. — 15 gijzelaars als gevolg van daden van sabotage gefusilleerd. —**
's-Gravenhage, 16 Oct. — Daar er de laatste dagen herhaaldelijk daden van sabotage in het bezette Nederlandsche gebied zijn gepleegd, zijn heden de volgende personen daarvoor als gijzelaars verantwoordelijk gesteld en gefusilleerd:
1. Bannink, Dirk, geb. 22-11-1914, uit Deventer. 2. Gerritsen, Albert Jan, geb. 9-3-1890, uit Deventer. 3. Endeveld, Jan Cornelis, geb. 14-12-1914, uit Apeldoorn. 4. Ewijk, Wilhelmus, geb. 28-4-1900, uit Deventer. 5. Van der Meulen, Daniël, geb. 4-2-1896, uit Deventer; 6. Van Heijningen, Pieter Adrianus, geb. 18-7-1903, uit Amsterdam; 7. Roebers, Johannes Hendrikus, geb. 7-9-1886, uit Deventer. 8. Van Veen, Jacobus, geb. 26-9-1900, uit Enschede. 9. Kors, Jacobus, geb. 21-5-1909, uit Amsterdam. 10. Ooijevaar, Evert, geb. 19-5-1897, uit Amsterdam. 11. Van der Kerkhoff, Jacobus, geb. 10-10-1898, uit Zwolle. 12. Haantjes, Jan, geb. 1-9-1886, uit Enschede. 13. Vrind, Heinrich Wilhelm, geb. 2-6-1913, uit Almelo. 14. IJkers, Aaldert Jacob, geb. 31-7-1896, uit Den Haag. 15. Van Dam, Hendrik, geb. 26-9-1889, uit Wageningen.
De höhere S.S. en Polizeiführer Nord-West, get. RAUTER, S.S. Gruppenführer en luitenant-generaal der politie.
(Vaderland)
(Vor. ber. Gijzelaars doodgeschoten 5209 A.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Amerikaansch garnizoen op de Bahrein-eilanden. —**
Berlijn, 14 Oct. (A.N.P.) — Naar uit Bagdad wordt gemeld, zou thans op de Bahrein-eilanden in de Perzische Golf een Amerikaansch garnizoen worden gelegerd en wel met het motief, dat de economische belangen der Ver. Staten daar thans grooter zijn dan die van Engeland. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ver. Staten—Engeland 5029 B).

F. **SOVJET-UNIE. — Afschaffing der politieke commissarissen bij leger en vloot. —**
Stockholm, 14 Oct. (D.N.B.) — Naar Tass meldt, heeft het presidium van den hoogen raad der Sovjet-Unie de verordening van 9 October, over de invoering van een volkomen uniform commando in het roode leger en de afschaffing van het instituut der militaire commissarissen, uitgebreid tot de marine. Op alle oorlogsschepen, bij de staven, de vlootautoriteiten en op de krijgsscholen wordt derhalve het instituut van de plaatsvervangende commandanten voor politieke kwesties ingevoerd. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Polit. Commissarissen 4340 A.)**

G. **NEDERLAND. — Maatregelen ter voorbereiding van een eventueele evacuatie van het kustgebied - Vestigings- en verhuisverbod afgekondigd. —**
's-Gravenhage, 16 Oct. — De uitbreiding van de kustverdediging landwaarts door de Duitsche bezettingstroepen in Nederland, heeft ten gevolge, dat woongelegenheden, welke in of in de nabijheid van de verdedigingszone gelegen zijn, binnenkort door de bevolking geheel of gedeeltelijk zullen moeten worden ontruimd. Een dergelijke ontruiming heeft natuurlijk niet alleen uit strategisch belang plaats, doch ook in het belang van de bevolking zelf, die bij eventueele gevechtshandelingen, zooals de ervaring in dezen oorlog steeds getoond heeft, wanneer zij in de gevechtszone blijft, daarvan in ernstige mate de gevolgen zou ondervinden. Het is ook begrijpelijk, dat een dergelijke ontruiming, wanneer de noodzakelijkheid daarvan eenmaal erkend is, rustig voorbereid moet worden, ten einde overhaaste maatregelen bij den aanvang van gevechtshandelingen te vermijden. Ten einde dit laatste onder alle omstandigheden te vermijden, heeft de secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken 16 October twee besluiten uitgevaardigd, waarbij de vestiging, het verhuizen en het huren of ook het op andere wijze voor zich reserveeren van woningen of gedeelten van woningen in het kustgebied en in de onmiddellijke omgeving daarvan in beginsel tijdelijk verboden wordt.
Op grond van deze besluiten zijn uitzonderingen op het bovenstaande slechts met bijzondere toestemming van het betreffende Bureau Vluchtelingenzorg mogelijk.
In de bijlagen worden de namen der betrokken gemeenten genoemd, n.l. de volgende: 1. provincie Zeeland: alle gemeenten. 2. provincie Zuid-Holland: a. 's-Gravenhage, 's-Gravenzande, Hillegom, Katwijk, Leidschendam, De Lier, Lisse, Monster, Naaldwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rotterdam, voor zooveel betreft Hoek van Holland, Rijnsburg, Rijkswijk, Sassenheim, Valkenburg, Voorburg, Voorhout, Voorschoten, Warmond, Wassenaar, Wateringen. b. alle gemeenten, gelegen op de eilanden Goeree en Overflakkee, Voorne en Putten en Rozenburg. 3. provincie Noord-Holland: a. alle gemeenten, gelegen ten Noorden van het Noordzeekanaal met uitzondering van Amsterdam. b. Bennebroek, Bloemendaal, Heemstede, Velsen, Zandvoort.
Deze gemeenten omvatten niet alleen die, welke eventueel voor ontruiming in aanmerking komen, doch voor alles — en wel voor het meerendeel — die gemeenten, waar een ongecontroleerde toevloed van elders vermeden moet worden.
(Telegraaf - Vaderland) **(Vor. ber. Kustgebied 5271 A.)**

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942.

— Krijgsverrichtingen - Vorderingen in de richting van Toeapse - Tractorenfabriek Dzjerzjinski in Stalingrad genomen - Geschutfabriek „Roode Barricade" veroverd - Schaumjan bezet - 171.000 br.t. Anglo- Amerikaansche handelstonnage tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 12 Oct. (D.N.B.) — De aan den straatweg naar Toeapse ingesloten groep vijandelijke strijdkrachten werd vernietigd. In hevige gevechten in het gebergte zijn daarmede het gros van een bolsjewistische gardedivisie en deelen van een divisie berginfanterie verslagen, meer dan 400 gevechtsstellingen genomen en talrijke gevangenen en wapens als buit binnengebracht. De zuivering van het oerboschachtige terrein van de laatste verzetskernen is nog gaande. Ten Zuiden van de Terek mislukten tegenaanvallen van den vijand onder zware verliezen.

Aan het Don-front werden verscheidene plaatselijke aanvallen en pogingen van de bolsjewisten om de rivier over te steken door de Duitsche en met hen verbonden troepen afgeslagen.

In het midden- en in het noordelijke gedeelte van het front werden in succesrijke verkennings- en stoottroepondernemingen talrijke gevechtsstellingen van den vijand met haar bezetting vernietigd. Ten Oosten van Leningrad werden de resten van de over de rivier de Newa opgerukte Sovjetstrijdkracht over de rivier teruggeworpen.

14 Oct. — In den Kaukasus, op den weg van Maikop naar Toeapse, hebben onze troepen, gesteund door formaties duikbommenwerpers en jachtkruisers van het luchtwapen, nieuwe domineerende heuvelreeksen en bergstellingen bestormd en ingenomen.

In Stalingrad en aan het front van den Don zijn tegenaanvallen en oprukkende bewegingen van de Sovjets afgeslagen. Ten Oosten van de Wolga hebben gevechsvliegtuigen overdag troepen- en materiaaltransporten en des nachts vliegvelden der Sovjets gebombardeerd.

15 Oct. — In den Kaukasus braken Duitsche en Slowaaksche troepen in een dicht beboscht bergterrein in verbitterde gevechten door nieuwe vijandelijke stellingen en namen meer dan 500 steunpunten en gevechtsposities in storm. In den sector aan de Terek werden vijandelijke strijdkrachten teruggeslagen.

In Stalingrad braken infanterie- en vechtwagenformaties den verbeten tegenstand der Sovjets in huizenblokken en barricadestellingen en drongen diep in het noordelijke deel van de stad door. Eskaders gevechtsvliegtuigen en duikbommenwerpers vernielden vijandelijke kazematten en artilleriestellingen. Afleidingsaanvallen van den vijand werden met zware bloedige verliezen afgeslagen. Doeltreffende vliegtuigaanvallen waren ook gericht tegen transportbewegingen en overlaadplaatsen der bolsjewisten aan den benedenloop van de Wolga.

16 Oct. — In Stalingrad bereikte een pantserdivisie in een heldhaftigen nachtelijken aanval de Wolga, en nam in samenwerking met infanterieformaties in hardnekkige gevechten in de huizen en in straatgevechten het noordelijke deel van de fabrieksvoorstad met de groote tractorenfabriek Dzjerzjinski.

19 Oct. — Door de bestorming van de wapenfabriek Dzerzjinski en het bereiken van de geschutfabriek „Roode Barricade", terwijl tegelijkertijd Duitsche troepen tot aan de Wolga doordrongen, bevindt Stalingrad zich thans bijna geheel in Duitsche handen. De Sovjet-Russische verdediging is eigenlijk nog slechts beperkt tot de staalgieterij „Roode October".

Sinds dagen zijn de Duitsche infanterie en bergjagers in de bergwouden ten Noorden van Toeapse in strijd gewikkeld met de bolsjewieken, die verbeten tegenstand bieden, en met de hindernissen van de natuur. Als eerste resultaat van de succesrijke omsingelingsgevechten van de vorige dagen maakte het opperbevel van de Duitsche weermacht op 17 October melding van de inneming van de stad Schaumjan door Duitsche troepen, welke stad, gelegen in een zijdal van de Psjisj aan den spoorlijn naar Toeapse, na fellen strijd is gevallen.

DE STRIJD TER ZEE.

12 Oct. — De inkrimping der Britsch-Amerikaansche tankboottonnage blijft toenemen. Het aantal tankbooten, dat thans voor de Amerikaansche kust, in de Caraïbische Zee, op den Atlantischen Oceaan, voor West-Afrika, in de Noordelijke IJszee en in de Middellandsche Zee tot zinken is gebracht, bedraagt 320 met een gezamenlijke tonnage van 2.4 millioen br.t. Sinds het begin van den oorlog werd in totaal ruim 4.6 millioen br.t. vijandelijke tankboot-tonnage vernietigd. Deze laadruimte vormt bijna het dubbele van den inhoud der Amerikaansche tankvloot in vredestijd.

12 Oct. — Een Italiaansche duikboot, onder bevel van luitenant ter zee Guido Saccardo, heeft den Engelschen Oceaanvaarder „Oronsayde" (20.000 t.) getorpedeerd en tot zinken gebracht en eveneens door torpedo's den Oceaanvaarder „Nea Hellas", de vroegere „Tuscania" (17.000 ton), zwaar getroffen.

14 Oct. — Duitsche duikbooten hebben opnieuw snelle, kostbare, vijandelijke troepentransportschepen vernietigd. Zij brachten voor Kaapstad tot zinken het Britsche passagiersschip „Orcades", van 23.456 br.t. en tusschen Freetown en Kaapstad het Britsch-Canadeesche passagiersschip „Duchess of Atholl", van 20.119 br.t.

In dezelfde wateren werden nog twee andere schepen van 17.425 br.t. tot zinken gebracht, zoodat de vijand voor de Westkust van Zuid-Afrika weer 61.000 br.t. aan scheepsruimte verloren heeft.

Hoewel aanhoudende, uiterst zware najaarsstormen de operaties sterk belemmerden, brachten andere duikbooten in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan in dagenlange uiterst felle achtervolgingsgevechten 14 schepen tot zinken die deel uitmaakten van volgeladen en krachtig beschermde voor Engeland bestemde konvooien. Deze veertien schepen hadden een gezamenlijken inhoud van 82.000 br.t.

Daarmede heeft de vijand de laatste vier dagen tusschen Newfoundland en Kaap de Goede Hoop door Duitsche onderzeebooten opnieuw 18 schepen verloren met een totalen inhoud van 143.000 br.t.

In het centrum van de Middellandsche Zee is een Italiaansch schip met 400 Engelsche gevangenen aan boord door een Engelsche duikboot getorpedeerd en tot zinken gebracht. De bemanning, die alle krachten inspande bij de reddingsactie, heeft tot dusver 271 overlevenden gevangenen gered.

15 Oct. — Bij een aanval op het convooiverkeer aan de Britsche kust boorden motortorpedobooten vier vijandelijke handelsschepen met een inhoud van in totaal 8000 br.t. in den grond. Alle motortorpedobooten keerden op haar steunpunten terug.

DE LUCHTOORLOG.

12 Oct. — De Britsche luchtmacht verloor van 1 tot 10 October 127 vliegtuigen, waarvan 54 boven de Middellandsche Zee en in Noord-Afrika. In het zelfde tijdsbestek gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 23 Duitsche vliegtuigen verloren.

In de periode van 29 September tot 9 October zijn 356 Sovjetvliegtuigen in luchtgevechten, 66 door luchtdoelgeschut der luchtmacht en 19 door formaties van het leger neergeschoten, voorts 18 op den grond vernield, zoodat de totale verliezen 459 vliegtuigen bedragen. In dezelfde periode gingen aan het Oostelijk front 36 Duitsche toestellen verloren.

In de week van 11 tot 17 October verloren de Engelschen boven de Middellandsche Zee en Noord-Afrika 171 vliegtuigen, waarvan 150 in luchtgevechten en 21 door luchtdoelgeschut.

Aan het Egyptische front viel in de week van 11 tot 17 October een buitengewoon levendige activiteit in de lucht waar te nemen. Duitsche en Italiaansche vliegtuigen voerden hevige aanvallen uit op gemotoriseerde vijandelijke strijdkrachten en tentenkampen bij El Alamein.

De Britsche eilandvesting Malta werd door gevechtsvliegtuigen bij dag en nacht met bommen van zwaar kaliber bestookt. Engelsche vliegtuigformaties ondernamen aanvallen op de Noord-Fransche en de Nederlandsche kust, terwijl tevens bommen geworpen werden boven Noord- en West-Duitsch gebied, alwaar de burgerbevolking verliezen leed. Duitsche vliegtuigen ondernamen aanvallen op Engeland waarbij o.m. bombardementen op Brighton en Wight werden uitgevoerd.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5276 A.)

Verklarende tekst behoorende bij fotopagina no. 5284a.

1. Driemotorige vliegboot (type BV 138), die gebruikt wordt voor uitgestrekte verkenningen en goede diensten bewijst bij het opsporen van convooien.
2. Heinkel-jachtvliegtuig HE 113. Een op alle fronten gebruikt éénpersoonstoestel.
3. De beroemde „Stuka" tijdens den aanval in duikvlucht. De zware bom heeft de machine, die zich reeds weer optrekt, juist verlaten.
4. Duitsche gevechtsvliegtuigen onderweg.
5. „Het vliegende potlood". Een Dornier-machine DO 215. Een verbeterde uitgave van de DO 17, welke als verkeerstoestel reeds opzienbarende prestaties, o.a. een vlucht van Berlijn naar Tokio, verrichtte. De machine wordt zoowel voor den strijd als voor verkenningen gebruikt.
6. Torpedovliegtuig (type He 111). Aan de romp hangen de torpedo's, klaar om op 't juiste moment losgelaten te worden.
7. De oude getrouwe. Een Junker-transportmachine neemt lading in. Deze machine neemt een belangrijk aandeel in de bevoorrading van troepen die langs den weg niet of moeilijk bereikbaar zijn.

A. Organisatorische opbouw. —

October. — Nu de werkzaamheden van de bestaande vakbonden geleidelijk door het Nederlandsche Arbeidsfront zijn overgenomen en zij daarmede hebben opgehouden te bestaan, is een belangrijk hoofdstuk uit de geschiedenis van de Nederlandsche arbeidersbeweging afgesloten. Een nieuw hoofdstuk ligt open voor ons en hoewel dit zijn inhoud nog zal moeten krijgen, is toch het schema gereed. Dit schema toont ons, dat de opzet op vele punten afwijkt van de vroegere vakbeweging. De nieuwe organisatie van den arbeid staat in een anderen tijd, in sterk gewijzigde omstandigheden, waardoor het voortbouwen op wat tot heden tot stand werd gebracht, op een nieuwen grondslag moet geschieden.

In de eerste plaats staat tegenover de vroeger sterk gedecentraliseerde vakbeweging, waarvan de afzonderlijke vakbonden de kern vormden, een centrale organisatie. Krachtens het leidersbeginsel staat aan het hoofd van deze organisatie geen bestuur, doch de Leider van Het Nederlandsche Arbeidsfront, in wiens naam zoowel de landelijke als de gewestelijke leiding optreedt. De centrale van het N. A. F. bestaat uit 11 hoofdafdeelingen: Bureau van den leider, Staf, Organisatie, Vorming, Pers en propaganda, Geldzaken, Sociaal-economische zaken, Vreugde en Arbeid, Beroepsvorming en bedrijfsleiding, Rechtsbescherming, Openbare lichamen. Deze hoofdafdeelingen staan onder een hoofdafdeelingsleider en zijn onderverdeeld in afdeelingen onder een afdeelingsleider. Naast deze hoofdafdeelingen staan de zelfstandige afdeelingen Vrouwen, Jeugd en Handel en Ambacht. Regionaal is het N.A.F. ingedeeld in elf provinciale bureaux, welke gevestigd zijn in de provinciale hoofdsteden, waarnaast voor Amsterdam en Rotterdam en naaste omgeving afzonderlijke provinciale bureaux zijn ingesteld. Deze provinciale bureaux weerspiegelen wat betreft hun indeeling de centrale. Zij staan direct onder een provincialen leider, naast wien voor de verschillende diensten, correspondeerende met de hoofdafdeelingen der centrale, dienstleiders staan. Dezen dienstleiders kunnen naar behoefte medewerkers voor verschillende onderdeelen, correspondeerende met de afdeelingen der centrale, ter zijde worden gesteld. Organisatorisch staan de dienstleiders onder den provincialen leider, wat de instructies betreft loopt de lijn van de verschillende hoofdafdeelingen direct naar de betreffende functionarissen. Onder de provinciale bureaux ressorteeren de plaatselijke kantoren, waarbij in beginsel de zelfde indeeling wordt toegepast, met dien verstande, dat de betreffende plaatsen naar behoefte worden bezet. Organisatorisch staan de plaatselijke kantoren onder den provincialen leider, op het punt van instructies zijn hun onderdeelen verbonden met de verschillende hoofdafdeelingen.

HET NEDERLANDSCHE ARBEIDSFRONT

Een belangrijk deel van de werkzaamheden van de vroegere vakbonden is nu door deze regionale onderdeelen van het N.A.F. overgenomen. Vraagstukken betreffende sociale verzekering, arbeidsbemiddeling, werkloozenzorg, arbeidsrecht, rechtsbescherming, enz. zullen aan de betreffende plaatselijke en provinciale dienstleiders in eerste instantie worden voorgelegd. Zoo noodig kunnen zij naar de centrale worden doorgegeven. Het spreekt vanzelf, dat de plaatselijke en provinciale dienstleiders nauw contact zullen onderhouden met de sociale voormannen in de bedrijven, een instelling, die nog in het eerste stadium van verwezenlijking verkeert, doch stellig ook in Nederland een groote beteekenis binnen de organisatie van den arbeid zal verkrijgen. Zaken van algemeenen aard, die met landelijke instanties moeten worden behandeld, zullen steeds aan de centrale worden voorgelegd. In verband met den aard der werkzaamheden zal uiteraard een belangrijk deel van de vroegere taak van de vakbonden aan de hoofdafdeelingen Sociaal-Economische Zaken en Rechtsbescherming ten deel vallen. De laatste zal daarbij meer speciaal optreden ingeval van conflicten en meeningsgeschillen, terwijl voorstellen tot wetswijziging op sociaal economisch gebied zullen uitgaan van de hoofdafdeeling Sociaal-Economische Zaken. De hoofdafdeeling geldzaken is behalve met de interne financieele aangelegenheden, speciaal ook belast met het beheer van de werkloozenkas en van de verschillende fondsen ten behoeve van de leden.

De behartiging van de vraagstukken betreffende loon- en arbeidsvoorwaarden heeft ten opzichte van vroeger behalve een organisatorische ook een principieele wijziging ondergaan. Deze is niet meer georganiseerd volgens het beginsel der beroeps-(vak)indeeling, zooals deze het uitgangspunt vormde van de vakbonden, doch volgens de ondernemingen. Voortaan zullen dus niet de tot verschillende vakken behoorende werkers in één onderneming georganiseerd zijn in verschillende, min of meer zelfstandige, bonden, doch zullen omgekeerd alle werkers in gelijke ondernemingen, zoowel handarbeiders als administratief en leidend personeel, organisatorisch worden samengevat in de betreffende bedrijfsgroep van het N.A.F. Voor deze indeeling is nauwe aansluiting gezocht bij de bedrijfsindeeling volgens de commissie-Woltersom, zoodat de economische en sociale organisatie van het bedrijfsleven zooveel mogelijk parallel loopen. Een tweede belangrijk principieel verschil ten opzichte van vroeger is gelegen in het feit, dat ook de bedrijfsleiding in het N.A.F. kan worden opgenomen en dan deel uitmaakt van hetzelfde organisatorische onderdeel. De indeeling volgens bedrijfsgroepen staat in nauw verband met het beginsel van de bedrijfsgemeenschap, dat één van de ideëele uitgangspunten van de in het N.A.F. belichaamde organisatie van den arbeid vormt. De reeds eerder genoemde sociale voorman zal hierbij een belangrijke schakel tusschen het N.A.F. en het bedrijf vormen.

De bedrijfsgewijze indeeling vindt haar organisatorischen neerslag in de bedrijfsgroepen, waarvan de volgende tot stand zijn gekomen: Steen, cement, glas en keramische bedrijven, Diamant en edelmetaal, Grafische en papier verwerkende bedrijven, Bouwnijverheid, Chemische industrie, Houtindustrie, Textiel en kleeding, Leder en rubber, Mijnbouw, Metaalindustrie, Voedings- en genotmiddelen, Papiermakerij, Bank- en Verzekeringswezen, Verkeer en tourisme, Landbouw, veeteelt en visscherij, Verpleging, Vrije beroepen, Werkverruiming.

Handel en ambacht vormen een zelfstandige afdeeling van het N.A.F., terwijl de Openbare lichamen een hoofdafdeeling vormen. De bedrijfsgroepen maken deel uit van de hoofdafdeeling Sociaal-economische zaken. Regionaal kunnen medewerkers voor de bedrijfsgroepen aan de procinciale bureaux worden toegevoegd. Organisatorisch staan zij via den dienstleider Sociaal-Economische Zaken onder den provincialen leider, instructief loopt de lijn direct van de betreffende bedrijfsgroep naar de gewestelijke medewerkers.

Ordening van den arbeid afgekondigd - Regeling der functies en arbeidsvoorwaarden in de bedrijven. —

13 Oct. — Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de ordening van den arbeid.

Op grond van parf. 5 van het decreet van den Führer over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland van 18 Mei 1940 (r.w.b. 1, blz. 778) bepaal ik:

Afdeeling 1. — Betrieb, Betriebsführer en Gefolgschaft.

Art. 1. 1) Deze verordening verstaat onder Betrieb de organisatorische eenheid, binnen het kader van dewelke één ondernemer en ten minste één werknemer samenwerken. 2) Onderdeelen van Betrieben, welke organisatorisch of territoriaal van het Hauptbetrieb zijn gescheiden, doch daarmede door een gemeenschappelijke leiding zijn verbonden, worden slechts dan als zelfstandige Betrieben beschouwd, indien de gemachtigde voor den arbeid zulks bepaalt.

Art. 2. 1) In het Betrieb werken de ondernemer als Betriebsführer en de werknemers als Gefolgschaft samen ter bereiking van de doeleinden van het Betrieb en in het belang van de gemeenschap. 2) De Betriebsführer heeft tot plicht het welzijn van de Gefolgschaft te behartigen. Deze is hem de in de Betriebsgemeinschaft vervatte trouw verschuldigd. 3) In alle aangelegenheden het Betrieb betreffende, welke door deze verordening worden geregeld, beslist de Betriebsführer tegenover de Gefolgschaft.

Art. 3. 1) Bij rechtspersonen is de wettelijke vertegenwoordiger en bij vennootschappen en vereenigingen van personen, welke geen rechtspersoonlijkheid bezitten, is de persoon, die bevoegd is het beheer te voeren, Betriebsführer. Indien er meer wettelijke vertegenwoordigers of met het beheer belaste personen zijn, dienen zij één van hen met de uitsluitende waarneming der werkzaamheden van den Betriebsführer te belasten. Indien zulks niet geschiedt of indien geen overeenstemming betreffende de opdracht wordt bereikt, wijst de gemachtigde voor den arbeid den Betriebsführer aan. 2) Indien de ondernemer of bij rechtspersonen de wettelijke vertegenwoordiger of bij vennootschappen en vereenigingen van personen, welke geen rechtspersoonlijkheid bezitten, de persoon, die bevoegd is het beheer te voeren, het Betrieb niet zelf leidt, dient deze een persoon, die op verantwoordelijke wijze aan het beheer van het Betrieb deelneemt, met de Betriebsführung te belasten. 3) Indien de Betriebsführer wegens afwezigheid gedurende langeren tijd of om andere redenen verhinderd is persoonlijk zijn werkzaamheden waar te nemen, moet hij een plaatsvervanger benoemen. 4) De benoeming van een Betriebsführer, als bedoeld in de leden 1 en 2, of van een plaatsvervanger, als bedoeld in lid 3, dient aan de Gefolgschaft op passende wijze te worden bekend gemaakt.

Afdeeling 2. — Gemachtigde voor den arbeid.

Art. 4. 1) De ordening van den arbeid is opgedragen aan een gemachtigde, die ondergeschikt is aan den secretaris-generaal van het dep. van Sociale Zaken. Hij wordt door dezen secretaris-generaal benoemd en ontslagen. 2) De gemachtigde en de overige instanties van staat, provincies, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen (instellingen), zijn binnen de grenzen hunner bevoegdheden verplicht elkander ambtshalve bij te staan.

Art. 5. 1) De gemachtigde voor den arbeid heeft zorg te dragen voor het handhaven van den arbeidsvrede en de daartoe benoodigde maatregelen te treffen. Hij kan binnen het kader van zijn bevoegdheid beschikkingen uitvaardigen. 2) De gemachtigde is verplicht bij maatregelen van principieele beteekenis

overleg te plegen met den leider van het Nederlandsche Arbeidsfront.
Art. 6. De secretaris-generaal van het dept. van Sociale zaken kan lasthebbers aanstellen, die aan den gemachtigde ondergeschikt zijn. De werkzaamheden, welke den lasthebbers zijn opgedragen, worden door den secretaris-generaal van het dept. van Sociale Zaken vastgesteld. De lasthebbers zijn gebonden aan de aanwijzingen van den gemachtigde voor den arbeid.
Art. 7. 1) De gemachtigde voor den arbeid benoemt ter adviseering in principieele vragen betreffende zijn bevoegdheid een raad van bijstand. Van dezen raad maken tien tot twintig vooraanstaande persoonlijkheden uit het sociale en economische leven in Nederland deel uit. Betriebsführer en leden van de Gefolgschaft moeten in gelijken getale worden benoemd. 2) Voor de benoeming der leden van den raad van bijstand moet de gemachtigde voor den arbeid overleg plegen met den leider van het Nederlandsche Arbeidsfront, voor zoover deskundigen uit den landstand in aanmerking komen, met den boerenleider. 3) De deskundigen moeten de in lid 1 bedoelde benoeming aannemen. Zij dienen de hun opgedragen werkzaamheden op behoorlijke wijze te vervullen en in de hun door den gemachtigde aangeduide aangelegenheden geheimhouding te bewaren. Uitdrukkelijk wordt hun alvorens zij hun werkzaamheden aanvangen, de verplichting hiertoe opgelegd. Zij ontvangen een passende vergoeding, alsmede, op hun verzoek een schadeloosstelling wegens derving van inkomsten. 4) De gemachtigde voor den arbeid benoemt ter adviseering in de gevallen, als bedoeld in de art. 9 en 10, alsmede in andere gevallen, waarin hij zulks noodig oordeelt, een of meer commissies van deskundigen. Het bepaalde in lid 1, laatsten volzin, en in de leden 2 en 3 is van toepassing.

Afdeeling 3. — Reglement van het Betrieb, regeling van arbeidsvoorwaarden (Tarifordnung).

Art. 8. In ieder Betrieb met in den regel ten minste tien leden van de Gefolgschaft moet de Betriebsführer, na overleg met den socialen voorman van het Nederlandsche Arbeidsfront, een reglement van het Betrieb uitvaardigen. Nadere bepalingen betreffende vorm en inhoud van het reglement van het Betrieb alsmede betreffende de wijze waarop hetzelve wordt uitgevaardigd, worden getroffen door den secretaris-generaal van het dept. van Sociale Zaken.
Art. 9. De gemachtigde voor den arbeid kan, na beraadslaging in een commissie van deskundigen, richtlijnen vaststellen voor den inhoud van de reglementen van de Betrieben en van afzonderlijke arbeidsovereenkomsten.
Art. 10. Om een behoorlijke loonvorming te bereiken kan de gemachtigde voor den arbeid, na beraadslaging in een commissie van deskundigen, schriftelijk een regeling van arbeidsvoorwaarden voor een Betrieb of voor een groep van Betrieben uitvaardigen. De bepalingen van de regeling van arbeidsvoorwaarden zijn als minimum-voorwaarden bindend voor de arbeidsverhoudingen waarop deze betrekking heeft. Hiermede strijdige bepalingen in reglementen van de Betrieben en afzonderlijke arbeidsovereenkomsten zijn nietig.
Art. 11. De gemachtigde voor den arbeid is bevoegd bij regeling van arbeidsvoorwaarden of voor afzonderlijke arbeidsverhoudingen ten opzichte van loonen en salarissen een grens naar boven bindend vast te stellen.
Art. 12. Richtlijnen, als bedoeld in art. 9 en regelingen van arbeidsvoorwaarden, als bedoeld in de artt. 10 en 11, worden in de Nederlandsche Staatscourant bekend gemaakt.
Art. 13. Ten aanzien van hen, die in de huisindustrie werkzaam zijn, en in den regel alleen of met hun gezinsleden en met niet meer dan tweede vreemde hulpkrachten werken, is ten aanzien van de verhouding tot hun opdrachtgevers het bepaalde bij de artikelen 9 tot en met 12 van overeenkomstige toepassing. Met deze personen, die in de huisindustrie werkzaam zijn, kan de secretaris-generaal van het dept. van Sociale Zaken of de gemachtigde voor den arbeid andere in de huisindustrie werkzame personen, tusschenpersonen en andere met werknemers overeenkomende personen wegens hun economische onzelfstandigheid gelijkstellen.

Afdeeling 4. — Bijzondere bepalingen.

Art. 14. De voorschriften dezer verordening zijn, met uitzondering van het bepaalde in de art. 10 tot en met 12, niet van toepassing ten aanzien van zeeschepen, luchtvaartuigen en derzelver bemanningen.
Art. 15. 1) De voorschriften dezer verordening zijn van toepassing ten aanzien van de binnenscheepvaart, voor zoover in de leden 2 en 3 niet anders is bepaald. 2) Binnenvaartschepen zijn die schepen, welke tot de vaart op rivieren en andere binnenwateren zijn bestemd en welke hiertoe door den eigenaar worden gebruikt. Met den eigenaar wordt degene, die een schip heeft uitgerust, gelijkgesteld. 3) De gezamenlijke binnenvaartschepen van een ondernemer vormen een Betrieb in den zin dezer verordening. Betriebsführer is de eigenaar van de schepen. De gezagvoerder (kapitein) is plaatsvervanger van den Betriebsführer, als bedoeld in art. 3, lid 3.
Art. 16. De voorschriften dezer verordening zijn van toepassing ten aanzien van den overheidsdienst, voor zoover de secretaris-generaal van het dept. van Sociale Zaken, in overeenstemming met den secretaris-generaal van het dept. van Algemeene Zaken en den secretaris-generaal van het ter zake bevoegde dept. van Algemeen Bestuur zulks bepaalt.

Afdeeling 5. — Strafbepalingen.

Art. 17. 1) Hij, die opzettelijk of door grove schuld in strijd handelt met schriftelijke beschikkingen van den gemachtigde voor den arbeid, welke deze ter uitvoering van de hem opgedragen werkzaamheden uitvaardigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en met geldboete tot een onbeperkt bedrag of met een dezer straffen. 2) De strafvervolging vindt slechts plaats op klachte van den gemachtigde voor den arbeid. 3) De bij lid 1 strafbaar gestelde handelingen zijn misdrijven. 4) Acht de gemachtigde voor den arbeid een straf in gevolge het bij lid 1 bepaalde niet noodig, dan kan hij een administratie-rechtelijke straf opleggen. 5) Het bepaalde in de leden 1 tot en met 4 is mede van toepassing ten aanzien van handelingen in strijd met het bepaalde bij artikel 7, lid 3, eersten en tweeden volzin. 6) Nadere bepalingen betreffende de administratiefrechtelijke strafprocedure worden getroffen door den secretaris-generaal van het dept. van Sociale Zaken, in overeenstemming met den secretaris-generaal van het dept. van Justitie.

Afdeeling 6. — Slot- en overgangsbepalingen.

Art. 18. De secretaris-generaal van het dept. van Sociale Zaken vaardigt in overeenstemming met de secretarissen-generaal van de ter zake bevoegde dept. van Algemeen Bestuur de ter uitvoering van deze verordening noodzakelijke voorschriften uit.
Art. 19. 1) Deze verordening treedt op 1 November 1942 in werking, met uitzondering van art. 18, hetwelk in werking treedt op den dag der afkondiging. 2) Op 1 November 1942 treden buiten werking: 1. De Arbeidsgeschillenwet van 4 Mei 1923 („Staatsblad" no. 182); 2. De wet op de collectieve arbeidsovereenkomst van 24 December 1927 („Staatsblad" no. 415); 3. De wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten van 25 Mei 1937 („Staatsblad" no. 801); 4. De Verordening no. 111/1940 betreffende het verbod van verlaging van loonen en salarissen; 5. De Verordening no. 217/1940 betreffende de totstandkoming van regelingen ter zake loonen, salarissen en andere arbeidsvoorwaarden. 3) De overige rechtsvoorschriften, welke in strijd zijn met de bepalingen van deze verordening, treden buiten werking op het door den secretaris-generaal van het dept. van Sociale Zaken in overeenstemming met de secretarissen-generaal der ter zake bevoegde departementen van Algemeen Bestuur vastgestelde tijdstip.
's-Gravenhage, 13 October 1942, De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied: Seyss-Inquart.

Rede van H. J. Woudenberg, leider van Het Nederlandsch Arbeidsfront. —

19 Oct. — De heer H. J. Woudenberg, leider van het Nederl. Arbeidsfront, heeft voor de vertegenwoordigers der pers op 16 October een belangrijke rede gehouden over de beteekenis van de verordening in zake de ordening van den arbeid. In deze rede heeft de heer Woudenberg deze verordening de grondwet van den arbeid genoemd en tevens uiteengezet dat de totstandkoming er van als een zeer belangrijke gebeurtenis in den socialen ontwikkelingsgang van ons land is te beschouwen.
De oprichting van het Ned. Arbeidsfront luidde een nieuw tijdperk in ons sociale leven in en men kan zeggen dat de nieuwe verordening uit dezelfde sfeer voortkomt, waaruit het N.A.F. werd geboren. Met groote voldoening wees de heer Woudenberg er op dat het N.A.F. stevig groeit — de vorige maand zijn meer dan 40.000 werkers toegetreden — en dat, naar verwacht wordt, er voor het einde van het jaar meer werkers georganiseerd zullen zijn dan ooit te voren. Die groei is een bewijs dat de Nederlandsche werker om leiding vraagt. De nieuwe verordening is in de eerste plaats van groote principieele beteekenis; zij vormt het ideëele kader van een ordening van den arbeid binnen de volksgemeenschap en daarmede tevens in socialistischen zin, welk kader op grond van en in overeenstemming met de practische behoeften met nadere maatregelen kan worden aangevuld. Maar dit beteekent allerminst dat deze verordening slechts abstracte beteekenis heeft.
Als grondwet van den arbeid stelt de verordening betreffende de ordening van den arbeid de richtlijnen vast, volgens welke het sociale leven zich zal moeten ontwikkelen, wil het tot volle ontplooiing komen in overeenstemming met en in het belang van de gemeenschap. Als zoodanig legt deze verordening — voor de eerste maal in de Nederlandsche wetgeving — een grondslag voor het socialisme. Het begrip „gemeenschap" omvat in dit verband naar vanzelf spreekt, zoowel de engere volksgemeenschap als het ruimere (Europeesche) kader, waarbinnen deze op den duur tot volle ontplooiing zal komen.
Met bijzonderen nadruk wees de heer Woudenberg er op, dat in deze verordening het belang van de gemeenschap op den

voorgrond staat en dat thans voor den eersten keer in onze wetgeving principieel wordt vastgesteld, dat de arbeid in het bedrijf, resp. de onderneming, dit belang tot hoogste doel heeft. Alle overige bepalingen staan in dienst van dit voornaamste belang, waardoor dit meer wordt dan een platonische verklaring. De maatregelen, die op grond van deze verordening en binnen het kader daarvan in de naaste toekomst zullen worden genomen, zullen de positieve beteekenis er van in dezen zin bevestigen. Op grond van een en ander beschouwde spr. de verordening als een maatregel van historische beteekenis en als bevestiging van een omwenteling der sociale verhoudingen, die zich van het midden van 1940 af, onmiskenbaar en niet tegen te houden voltrekt. Het feit, dat deze maatregel niet is los te maken van de ontwikkeling, die zich tevens ver buiten Nederland uitstrekt, beteekent niet, dat binnen het gegeven kader niet de Nederlandsche verhoudingen tot uitdrukking zullen komen. Integendeel de naleving van de verordening zal een echt Nederlandsch karakter hebben — in overeenstemming met de mentaliteit en geestesgesteldheid van den Nederlandschen werker — vooral als wij ons tot positieve medewerking inzetten. Men mag niet uit het oog verliezen, dat de Rijkscommissaris met deze verordening de hinderpalen heeft weggenomen om ons entrée te maken in de wordende Europeesche gemeenschap. In dit verband — aldus spr. — kan getuigd worden dat de Rijkscommissaris ons uit ons isolement heeft bevrijd.

Voortgaande zeide de heer Woudenberg, dat uitgangspunt van de ordening van den arbeid is de beschouwing van het bedrijf of de organisatorische-economische samenvatting van meer bedrijven in de onderneming, niet slechts als economische, doch als sociale eenheid, zooals deze in de bedrijfsgemeenschap tot uitdrukking komt. Binnen deze eenheid arbeiden de leiding en alle onder de leiding werkzame personen — de Gefolgschaft — gezamenlijk ter bereiking van een gemeenschappelijk doel. Dat dit doel niet is los te maken van het belang der gemeenschap, is ook in deze verordening met nadruk vastgelegd. Wanneer ook in de verordening betreffende de ordening van den arbeid het leidersbeginsel wordt bevestigd, geschiedt dit niet in den zin van het liberalistische „baas in eigen huis", doch zeer bewust en nadrukkelijk in den zin van de aan dit leiderschap onafscheidelijk verbonden sociale verantwoordelijkheid, zoowel naar binnen ten opzichte van de Gefolgschaft, als naar buiten ten opzichte van de gemeenschap, waardoor ook dit leiderschap positief is ingeschakeld en onderdeel vormt van het socialisme. Zorg voor de „Gefolgschaft" wordt voor den „Betriebsführer" tot eersten plicht gemaakt, ook waar deze technisch wordt begrensd door de economische mogelijkheden van de onderneming. De nieuwe sociale politiek gaat uit van de grondgedachte, dat de werkende mensch, de werker, die door het inzetten van zijn arbeidskrachten zijn plicht tegenover de volksgemeenschap nakomt, van die volksgemeenschap kan eischen, dat zij onder alle omstandigheden voor hem zorgt. En nu komt het er op aan, dat die sociale zorg, evenals andere sociale wenschen en behoeften, zooveel mogelijk tot uitvoering wordt gebracht door de werkers zelf.

Binnen het raam der economische mogelijkheden zal de „Betriebsführer" er voor hebben te zorgen, dat het allen werkers goed gaat; hij leidt tevens de zelfzorg van de werkers in zijn bedrijf. Deze beschouwing bant den klassenstrijd principieel uit. De spanningen, die zich ook dan nog kunnen voordoen, worden hiermede niet ontkend. Integendeel één van de doeleinden van deze verordening is dergelijke spanningen op te vangen en te elimineeren. Zij kunnen binnen het raam van de nieuwe grondwet van den arbeid worden opgelost. Zij zullen moeten worden opgelost, omdat het algemeen belang geen strijd op leven en dood op het primaire gbied van het volksbestaan kan dulden. Nader schetste spr. nog de beteekenis van den „Betriebsführer", die verantwoordelijk is en niet uit de verantwoordelijkheid mag vluchten. Hij wees er voorts op dat de Nederlandsche werker, die feitelijk in het burgerlijke is weggezakt, gelegenheid krijgt zich ten volle te ontplooien en zich naar eigen wezen en stijl, krachtens zijn aard als Germaansche mensch, te ontwikkelen. Mede uit eerbied voor den arbeid, kan uit een en ander tusschen den Betriebsführer en de werkers een gelukkige, harmonieuze samenwerking ontstaan, die in het belang is van de geheele volksgemeenschap. De bedrijfsvrede kan niet van boven af door den Staat gedecreteerd worden; evenmin kan de verordening alléén daartoe leiden. Maar wèl met wederzijdsch begrijpen kan een goede samenwerking ontstaan. Een huwelijk b.v. kan de overheid wèl registreeren, maar het geluk kan alleen bereikt worden door harmonieuze samenwerking; zoo is het ook in het bedrijfsleven.

De ordening van den arbeid op grond van de verordening van den Rijkscommissaris is opgedragen aan een Gemachtigde voor den Arbeid, die ten aanzien van den socialen sector van den Staat bepaalde volmachten heeft gekregen. Als zoodanig vertegenwoordigt hij het algemeen belang, dat met de erkenning van de volksgemeenschap als levend begrip een concreten inhoud heeft gekregen en waaraan de belangen en doelstellingen van den enkeling van nature ondergeschikt zijn, omdat de enkeling buiten de volksgemeenschap materieel noch geestelijk kan bestaan. Het Ned. Arbeidsfront vindt zijn taak eveneens op dit terrein. De Gemachtigde voor den Arbeid heeft dan ook tot plicht, alvorens ingrijpende maatregelen te treffen, in overleg te treden met den leider van het N.A.F. Wij zouden dus kunnen zeggen, dat het N.A.F. uitdrukking geeft aan de sociale verlangens der Nederlandsche werkers, die verlangens opvangt, een bepaalden vorm geeft en nadat zulks is geschied, deze doorgeeft aan den Gemachtigde voor den Arbeid, die den Staat vertegenwoordigt. Dit staat dus diametraal tegenover het Staatssocialisme, waarbij de Staat alles tot in détails regelt.

Het spreekt van zelf, dat de Gemachtigde voor den Arbeid nauw met het N.A.F. zal samenwerken. Een directe band tusschen den Gemachtigde voor den Arbeid en het N.A.F. is gelegd door de bepaling, dat de Gemachtigde bij het nemen van maatregelen van principieele beteekenis overleg moet plegen met den leider van het N.A.F. Ook in dit geval blijft, geheel in overeenstemming met het leidersbeginsel, de uiteindelijke beslissing aan den Gemachtigde. De aard van diens taak brengt echter mede, dat tusschen den Gemachtigde en den leider van het N.A.F. althans in beginsel overeenstemming moet bestaan, zonder welke deze taak als onvervulbaar moet worden beschouwd. Beider werk zal dan ook noodzakelijk uit dezelfde socialistische levensbeschouwing moeten voortspruiten. Bij den krachtens de verordening in te stellen Raad van Bijstand en commissies van deskundigen is deze overeenstemming stellig eveneens gewenscht, doch niet bepalend voor het vervullen van de taak van den Gemachtigde.

De werkelijke inhoud van de grondwet van den arbeid, zoowel naar de letter als naar den geest — de vulling van het gegeven kader met nadere maatregelen en de wijze, waarop de gegeven bepalingen worden gehanteerd — zal in sterke mate door dezen Gemachtigde worden bepaald. Op grond van zijn verordenende bevoegdheid kan de Gemachtigde o.a. richtlijnen geven voor den inhoud van Betriebsreglementen.

Het bedrijfs- resp. ondernemingsreglement (Betriebsordnung), dat voor elke onderneming met meer dan 10 medewerkers verplicht is, zal in de eerste plaats den grondslag moeten vormen voor de bedrijfsgemeenschap. Daar hierbij nadrukkelijk overleg met den Socialen Voorman van het N.A.F. wordt vereischt, is de organisatie van den arbeid hierbij wettelijk ingeschakeld en heeft tevens de Sociale Voorman zijn wettelijke plaats in het Nederlandsche bedrijfsleven gekregen. Hoewel betreffende vorm en inhoud van de Betriebsordnung door den Secretaris-Generaal van Sociale Zaken nadere bepalingen zullen worden vastgesteld, zal daarmede toch uniformiteit op grond van een „modelreglement" niet worden nagestreefd. Veeleer moet het reglement uit eigen initiatief voortkomen en de bijzondere verhoudingen en het bijzondere karakter van de betreffende onderneming op den grondslag van een bewusten wil tot socialistische arbeidsgemeenschap, zooals deze binnen de gegeven verhoudingen mogelijk is, tot uitdrukking brengen.

Daarnaast kan de Gemachtigde voor den Arbeid, gehoord een commissie van deskundigen, bindende regelingen van de loonen en andere arbeidsvoorwaarden voor een bepaalde onderneming of groep van ondernemingen vaststellen. Deze regelingen hebben in de eerste plaats ten doel de minimum-voorwaarden vast te leggen, welke de Staat als algemeene garantie voor het belang van de werkers aan de nadere regeling van de arbeidsvoorwaarden binnen het kader van de ondernemingen bindend ten grondslag legt. De bepaling, dat de Gemachtigde voor den Arbeid bevoegd is niet slechts minimum-loonen vast te stellen, doch tevens loonen en salarissen met bindende werking naar boven te begrenzen, staat in direct verband met den samenhang van het geheele economische en sociale leven, dat niet door wanverhoudingen op bepaalde punten mag worden verstoord.

Ten opzichte van de richtlijnen, welke de Gemachtigde voor den Arbeid kan geven voor het reglement van het „Betrieb", onderscheiden de algemeene regelingen zich door hun bindende kracht.

De loonpolitiek, welke een zoo belangrijke rol speelt in het sociale leven, krijgt een eigen en nieuw karakter. Wie de sterkste was, had bij de loonpolitiek en bij de loonvorming de beslissende stem. Dat wilde in de practijk in de meeste gevallen zeggen, dat de werkgeversorganisaties als de economisch sterkste groep veelal den doorslag gaven bij de loonvorming.

In het kader van de nieuwe verordening betreffende de ordening van den arbeid kan uiteraard van dit onderhandelen geen sprake meer zijn. Arbeid is het meest waardevolle goed van de volksgemeenschap en kan derhalve nimmer een object zijn, dat men verhandelt of waarover men onderhandelt. Bij de loonpolitiek en bij de loonvorming kan slechts één richtsnoer bepalend zijn en wel het betrachten van sociale gerechtigheid, welke samenvalt met het belang van de gemeenschap. De nieuwe loonregelingen, welke de Gemachtigde voor den Arbeid zal vaststellen zijn geen resultaten van onderhandelingen, maar geven uitdrukking van hetgeen binnen het raam der economische mogelijkheden, als sociale gerechtigheid wordt gezien. In dit verband wees spr. er op, dat de nieuwe verordening ook niet spreekt van werkgevers of werknemers en ook dus uit dezen hoofde

duidelijk blijkt, dat deze tegenstelling uit het verleden is uitgebannen met alle nevenverschijnselen van dien.
In het algemeen zullen in de toekomst, nu als gevolg van het opheffen van de werknemers- en werkgeversorganisaties de partijen bij de C.A.O. zijn weggevallen, de algemeene grondslagen voor regeling van de loon- en arbeidsvoorwaarden door den Gemachtigde voor den Arbeid in samenwerking met de bedrijfsgroepen van het N.A.F. worden gelegd.
Bij het in werking treden van de Verordening, betreffende de ordening van den arbeid treden verschillende wetten en verordeningen, die regelingen ten opzichte van bepaalde onderdeelen van den arbeid en de arbeidsverhoudingen inhielden, buiten werking. Eveneens houdt daarmede het College van Rijksbemiddelaars als zoodanig op te bestaan. Dat ook bij verdere uitwerking van deze Verordening bepalingen, die daarmede in tegenspraak komen, buiten werking worden gesteld, is in dit verband duidelijk. Hiermede treedt een algemeene, principieele regeling van de arbeidsverhoudingen op de plaats van vroegere afzonderlijke regelingen, die uit een geheel andere maatschappelijke constellatie zijn ontstaan.
Aan het slot van zijn met groote kracht van overtuiging uitgesproken rede, zeide de heer Woudenberg, dat de nieuwe Grondwet van den Arbeid een begin maakt met het brengen van eenheid en evenwicht in het economische en sociale streven, door beider doelen te richten op de welvaart van het gezamenlijke Nederlandsche volk. (N. R. Crt. - Telegraaf - Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Ned. Arbeidsfront 5257 B.)

A. MEDISCHE WETENSCHAP. — Nieuwe behandeling tot herkrijging van het gezichtsvermogen. —
Oct. — Uit Berlijn seint het A.N.P.: Zooals prof. dr. Löhnlein, de directeur van de oogenkliniek der Berlijnsche universiteit, in een radiotoespraak heeft medegedeeld, zullen oorlogsblinden, die hun hoornvlies waren kwijtgeraakt, weer in het bezit van hun gezicht worden gesteld: men kan namelijk het hoornvlies van het oog van den een op dat van den ander overplanten, waarbij het onverschillig is, tot welke bloedgroep de gever en de patiënt behooren. Met behulp van een klein stukje bindvlies, dat na den terugkeer van het gezicht bij den lijder kan worden verwijderd, plant men het hoornvlies in het donkere oog over. Voor de oogartsen is deze nieuwe behandeling van het grootste belang, omdat zij ook den weg tot vele nieuwe verbeteringen opent. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Oogheelkunde 4349 A.; Oogziekte 4722 E.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister dr. Goebbels spreekt te München over het verloop van den oorlog. —
19 Oct. — Rijksminister dr. Göbbels heeft op 18 October tijdens een groote betooging, die gehouden werd onder 't motto: „Strijdvaardigheid en trouw aan het vaderland" voor de Feldherrnhalle het woord gericht tot de bevolking van München. Wij strijden om zijn of niet zijn. Wanneer wij den strijd zouden verliezen, zouden wij daarmede de aanspraken op een nationale geschiedenis in het algemeen verliezen. Onze vijanden zijn openhartig genoeg geweest om ons te zeggen, wat ons dan zou bedreigen. Zij spreken er van, dat Duitschland een tweede Versailles, een super-Versailles opgedrongen moet worden. Het zou dus niet alleen dom, maar ook laf zijn, midden in deze botsing tusschen groote mogendheden en continenten te willen spreken van een tegenstand tusschen Pruisen of Beieren, tusschen Saksers of Wurtembergers. Deze oorlog is niet een zaak van Pruisen of Beieren, Saksers of Wurtembergers, maar onze gemeenschappelijke Duitsche zaak, die ons allen aangaat. Wij willen, dat door den oorlog de levensstandaard van ons volk wordt gewijzigd. Tot dusver streden wij, nationaal gezien, om schijn-doelstellingen, om Pruisen of Habsburgers, socialisme of nationaal-socialisme, om de kwestie proletariaat of burgerdom of om de vraag, of men het avondmaal in tweevoudigen vorm moest toedienen. Ditmaal gaat het om belangrijker dingen: om steenkool, ijzer, olie en vooral om graan, om het dagelijksche brood. In dezen zin dus moeten wij de militaire en politieke gebeurtenissen van deze dramatische, bewogen jaren beschouwen. In denzelfden tijd, waarin onze tegenstanders beweren: „De Duitschers gaan niet meer vooruit", hebben wij in het Oosten zoo veel land veroverd als Duitschland, Frankrijk en Engeland tezamen aan vaderlandsch gebied bezitten. Wij winnen echter niet slechts land om het te bezitten, wij veroveren het om het voor ons te organiseeren. De successen van de offensieven in de afgeloopen maanden hebben bewezen, over welk een stootkracht de Duitsche weermacht beschikt. Wij voeren onze offensieven niet uit volgens de beginselen van het prestige, maar naar de volksche en staatsnoodzakelijkheid. Wij hebben in deze afgeloopen maanden den rechterarm van de bolsjewistische weermacht afgesnoerd. Wij bezitten thans de contrôle over Dnjepr, Don en wanneer na zware gevechten Stalingrad geheel in ons bezit zal zijn, ook definitief over de Wolga. Wanneer eenmaal te zijner tijd de stoot in den Kaukasus ten einde is gebracht zullen wij de rijkste olievelden van Europa in onze handen hebben. Wie echter tarwe, olie, ijzer en steenkool en daarenboven nog de sterkste weermacht bezit, die zal den oorlog winnen. Het is dus een dom verdraaien van de feiten, wanneer thans de Engelschen beweren, dat Duitschland tot het defensief is overgegaan.
In de eerste plaats ging het er om het bolsjewistische gevaar, dat Duitschland offensief bedreigde, neer te slaan. Dat is reeds geschied. In de tweede plaats moest de veiligheid van ons nationale leven gewaarborgd worden. Dat doel is ook bereikt. Niemand zal willen beweren, dat de bolsjewistische weermacht ooit nog eens de kracht zal hebben de grenzen van Duitschland offensief te bedreigen. Bovendien echter hebben wij de belangrijkste tarwe-, steenkool- en ijzergebieden van de Sovjet-Unie veroverd. Wat de vijand verloor, dat bezitten wij thans. Daardoor telt het nog dubbel ook. Vroeger waren wij een volk zonder ruimte, thans is dat niet meer het geval. Wij moeten alleen de ruimte, die onze soldaten veroverd hebben, vorm geven, organiseeren en productief maken. Dat duurt een zekeren tijd. Wanneer echter de Engelschen beweren, dat wij den oorlog verliezen, omdat wij tijd verliezen, toont deze redeneering haar volkomen onverstand. De tijd werkt slechts tegen dengeen, die geen ruimte en geen grondstoffen bezit. Wanneer wij den tijd gebruiken om de veroverde ruimte te organiseeren, werkt de tijd niet tegen, maar voor ons.
Wij zijn thans niet meer de geblokkeerden, maar de blokkeerenden. Terwijl wij in staat geweest zijn de levensmiddelenrantsoenen voor den komenden winter, zij het ook slechts in geringe mate, te verhoogen, trachten de Engelschen de Britsche bevolking voor te bereiden op verdere beperkingen. Dat zijn kleine, en schijnbaar onbelangrijke teekenen voor een ommekeer in den toestand, maar het zijn symptomen, die door onze vijanden niet ernstig genoeg opgevat kunnen worden. Hoe wanhopig de toestand voor de tegenpartij is geworden, kan men opmaken uit het feit, dat het Kremlin voortdurend aandringt op vorming van een tweede front.
De Engelschen zijn niet in staat een tweede front op te richten, alleen al, omdat zij daarvoor de noodige tonnage missen. Wanneer Churchill ook reeds vaak genoeg aangekondigd heeft, dat het duikbootgevaar is opgeheven, kunnen wij in tegenstelling daarmede scheepsverliezen aan den loopenden band registreeren. Met niet veel meer succes dan Churchill liegen de Amerikanen. Zij beweren, dat hun werven in tien dagen een schip van 10.000 ton bouwen. Wij wachten er nog slechts op, dat men in de Vereenigde Staten een schip van 10.000 ton bij bestelling tegelijk kan meenemen. Zoo dom denkt men dus aan gene zijde dat wij zijn. Wij laten ons niet door deze Amerikaansch-Engelsche bluf bedotten. Waarom schreeuwt men dan in de Vereenigde Staten moord en brand wanneer thans Duitsche duikbooten aan de Zuidpunt van Afrika verschijnen of wanneer Japansche zeestrijdkrachten opduiken in den Atlantischen Oceaan. Het geschreeuw aan den anderen kant is een teeken van levensangst, die onze Angelsaksische tegenstanders heeft overvallen.
Zoo blijft onzen vijanden dus niets anders over dan terreuraanvallen uit de lucht te ondernemen. Die kunnen ons inderdaad smartelijke schade toebrengen. Bij het wereldpubliek wordt vaak de vraag besproken, wie dan eigenlijk begonnen is met de terreuraanvallen. Ik zou hier nog eenmaal plechtig willen constateeren, dat de Engelschen reeds in Januari 1940 begonnen zijn met hun aanvallen op de weerlooze burgerbevolking met een bombardement van woonplaatsen in Westerland op Sylt om ze dan ondanks de waarschuwingen van den Führer voortdurend voort te zetten. Het is kinderachtig te gelooven, dat Engeland met zijn terreuraanvallen het Duitsche oorlogspotentieel op eenigerlei wijze beslissend zou kunnen treffen. De Britten willen met deze aanvallen slechts een poging doen om het moreel van onze bevolking te schokken.
Dat wil dus zeggen: Op deze aanvallen kunnen wij alleen als volk antwoorden en ons volk zal deze luchtaanvallen onder de knie krijgen. Want wanneer het Duitsche volk eenmaal 30 jaren lang den verschrikkelijksten oorlog der geschiedenis heeft doorstaan, een oorlog om de vraag: „protestantisme of katholicisme?" zullen wij ook thans de kracht hebben om een onvergelijkelijk veel korteren oorlog te doorstaan, die gevoerd wordt om ons dagelijksch brood. Er zijn lieden die vragen, waarom wij geen vergeldingsaanvallen ondernemen. Hun kan men slechts antwoorden: om dat een groot deel van onze bommenwerpers bij Stalingrad en in den Kaukasus voorloopig nog dringender noodig is. Het is thans belangrijker den aanval in den Kaukasus voort te zetten, de Wolga te versperren en in Egypte te strijden, dan den Engelschen het genoegen te doen onze krachten te versplinteren. Alleen hij zal den oorlog winnen, die de kunst verstaat zijn krachten te concentreeren op de zwaartepunten van den strijd.
Onze geheele situatie is fundamenteel veranderd. Onze voedingstoestand zal langzaam beter worden. De ontzaggelijke gebieden van het Oosten te exploiteeren en profijtelijk te maken voor onze oorlogvoering is slechts een probleem van tijd en geduld. Dat alles zijn kwesties van organisatie. Wanneer de Engelschen gelooven, dat wij niet meer in staat zijn tot een

offensief, zullen wij elkander te zijner tijd weer spreken, en wij spreken elkander thans nog steeds. Niet wij zijn den oorlog begonnen. Hij is ons op meedoogenlooze wijze opgedrongen en, daar hij ons opgedrongen is, willen wij ook in eenmaal alle problemen afhandelen en oplossen, die zoo zwaar op ons volksleven gedrukt hebben. Wij beheerschen thans onder de leiding van de Spil een Europa, dat zich zelf verzorgt. Wij kunnen ons zelf voeden en onzen levensstandaard meer en meer tot ontwikkeling brengen. Dr. Göbbels herinnerde tenslotte de stad München er aan, dat van haar de nationaal-socialistische beweging is uitgegaan en hij riep haar op, ook verder een lichtend voorbeeld te zijn van nationale offervaardigheid, hooge vaderlandslievende gezindheid, kracht en uithoudingsvermogen. De rede werd vaak door langdurigen, stormachtigen bijval onderbroken. (Vaderland) **(Vor. ber. dr. Göbbels 5271)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Vergeldingsmaatregelen tegen alle krijgsgevangenen. —**

Berlijn, 16 Oct. (D.N.B.) — Het opperbevel der weermacht publiceert een communiqué naar aanleiding van den overvloed van verklaringen, die de laatste dagen door de Britsche regeering of den Britschen premier zijn afgelegd.

In het eerste gedeelte van dit communiqué wordt het Engelsche operatiebevel, dat bij Dieppe in handen der Duitsche weermacht is gevallen gepubliceerd. Dit bevel heeft een aanhangsel, waarvan een zinsnede luidt: zooveel mogelijk worden de handen der gevangenen geboeid, opdat zij hun papieren niet kunnen vernietigen. Berlijn noemt het Britsche antwoord, dat dit bevel door een daartoe onbevoegde zou zijn uitgevaardigd, ongeloofwaardig en dom, daar niet valt aan te nemen, dat bevelen voor een actie, waaromtrent de Britsche regeering zelf liet bekend maken, dat tien maanden lang daartoe voorbereidingen waren getroffen, niet bekend zouden zijn geweest aan het Britsche ministerie van Oorlog en dus aan de Britsche regeering. Daar Londen evenwel had ontkend, dat van eenige Duitsche gevangenen de handen waren geboeid, had het opperbevel der Duitsche weermacht de maatregelen tegen de Britsche krijgsgevangenen nog voor liun tenuitvoerlegging opgeheven. De vervolgens door Londen afgelegde verklaringen, dat geen bewijs was gevonden, dat van een der gevangenen van Dieppe de handen waren geboeid en dat alle Duitsche gevangenen dit hadden bevestigd, noemt Berlijn een bewuste vervalsching der feiten. Het bezit zelf bewijzen omtrent het boeien der later bevrijde gevangenen, het heeft foto's doen nemen en beëedigde verklaringen doen afleggen, van welke het communiqué er vervolgens enkele publiceert. De Duitsche regeering biedt de gelegenheid getuigenverklaringen door bemiddeling van de beschermende mogendheid door nieuwe verhooren der betrokkenen te laten controleeren en aanvullen. De Engelsche regeering heeft in haar verklaring van 10 dezer beweerd, dat het indertijd voor Dieppe gegeven voorschrift omtrent het boeien van gevangenen op grond van het destijds ingestelde onderzoek is ingetrokken. Deze verklaring kan, daar de actie van Dieppe sinds lang beëindigd was, slechts zin hebben als zij betrekking heeft op de toekomst.

In het tweede gedeelte houdt het communiqué zich bezig met den Engelschen overval op het eiland Sark van 4 October en verklaart, dat de daarbij opgedane ervaringen hebben bewezen, dat de verzekering omtrent intrekking van de aanvankelijk betwijfelde bevelen tot boeien òf wederom een onwaarheid is, òf door gebrek aan tucht der Engelsche troepen niet werd nagekomen. Want ook bij de actie tegen Sark hebben de Engelsche weer alle vijf de Duitsche gevangenen geboeid, zooals de voor een krijgsraad afgelegde beëedigde getuigenverklaringen der twee Gefreiten van de pioniers, die er levend zijn afgekomen, ondubbelzinnig bewijzen. Het communiqué geeft dan den inhoud dezer verklaringen weer en zegt dan: Dit misdadige voorval op het eiland Sark en hetgeen later na de landingspoging bij Dieppe is vernomen, heeft onmiskenbaar aangetoond, dat het Britsche ministerie van Oorlog, toen het nadrukkelijk ontkende, dat van eenigen Duitschen gevangene de handen waren gebonden, en toen het verzekerde, dat elk bevel van dien aard, voor het geval het mocht zijn uitgevaardigd, zou worden herroepen, twee valsche verklaringen heeft afgelegd. Dientengevolge zag het opperbevel der weermacht zich gedwongen in een radioverklaring van 7 October het in de boeien slaan van alle bij Dieppe gevangen genomen Britsche officieren en soldaten aan te kondigen. In het communiqué wordt vervolgens betoogd, dat de Engelschen door hun handelingen de krijgsgevangenenovereenkomst van Genève hebben geschonden, en dat, als een oorlogvoerende mogendheid dit doet, zooals de Engelschen in Dieppe en op Sark tegenover Duitsche krijgsgevangenen hebben gedaan, zij zich niet op deze overeenkomst kan beroepen en van de tegenpartij eischen, dat deze aan de behandeling van haar krijgsgevangenen niets verandert.

Vervolgens publiceert het opperbevel een ander grof vergrijp der Britten tegen de fundamenteele regelen van het oorlogsrecht, n.l. een buitgemaakt stuk, waarin wordt gelast, dat gevangenen voor het opruimen van mijnen worden gebruikt. Voorts wordt een reeks gevallen opgesomd, waarin is geschoten op soldaten, die op zee in nood verkeerden, waarna de oorlogsmethoden der Engelschen op Kreta worden gelaakt, waar zij door ophitsing der bevolking en het uitdeelen van wapens reeds lang voor den oorlog den bendenoorlog hebben voorbereid, waarvan de Duitsche regeering de bewijzen bezit. Ook wordt nog herinnerd aan het op 4 Juni in Noord-Afrika buitgemaakte bevel der vierde Engelsche tankbrigade omtrent het weigeren van voedsel en slaap aan gevangenen, zoolang zij niet zijn gehoord, waarvan de Britsche regeering spoedig is teruggekomen.

Nadat ten slotte de uitrusting van een parachute-agent, die eind December 1941 bij Kopenhagen is verongelukt en te Londen zijn opleiding had genoten, is beschreven, eindigt het communiqué als volgt: Deze voorbeelden uit den overvloed van het beschikbare materiaal bewijzen: 1e. dat de Britsche strijdmethoden op alle oorlogstooneelen in strijd zijn met de volkenrechtelijke overeenkomsten en algemeene regels van het oorlogsrecht; 2e. dat het Britsche ministerie van oorlog reeds tweemaal onder pressie van vergeldingsmaatregelen, waarmee Duitschland dreigde, heeft beloofd dergelijke bevelen in strijd met het volkenrecht te zullen intrekken, maar dat het zich niet ontziet ter vermijding van de Duitsche vergeldingsmaatregelen slechts de werken met gelogen verklaringen en bij de volgende gelegenheid dezelfde barbaarsche methoden bij de behandeling van de Duitsche gevangenen weer toe te passen. Dit allen zijn de motieven, die het opperbevel der weermacht er toe hebben gebracht ditmaal tot vergeldingsmaatregelen over te gaan, want het is jegens het Duitsche volk verplicht niet slechts de eer van zijn soldaten te beschermen, maar vooral te zorgen voor een menschelijke behandeling van Duitsche gevangenen tegenover een tegenstander, wien het volkomen ontbreekt aan gevoel voor een humane of zelfs eervolle behandeling van gevangenen. Met het oog op deze Duitsche tegenmaatregelen heeft de Engelsche radio 9 October via den zender Droitwich bekend gemaakt: De Engelsche regeering neemt in overweging alle gevangenen der Asmogendheden op dezelfde wijze te behandelen en geen verschil te maken tusschen Italiaansche en Duitsche gevangenen. Met het oog op dit bericht, dat de Engelsche regeering door de radio heeft laten verspreiden, ziet de Duitsche regeering zich genoopt de krijgsgevangenen, die aan alle fronten op de verbonden vijanden zijn gemaakt, eveneens als eenheid te beschouwen. Met het volkenrecht strijdige of onmenschelijke behandeling van Duitsche krijgsgevangenen op eenigerlei oorlogstooneel, bij voorbeeld ook in Sovjet-Rusland, zal dus van nu af aan alle door Duitschland gemaakte gevangenen, zonder dat met hun nationaliteit rekening wordt gehouden, worden vergolden.

(Telegraaf)

(Vor. ber. Behandeling krijgsgevangenen 5276 A.)

B. **NEDERLAND. — Gemeenteambtenaar wegens burgerlijke dienstweigering tot gevangenisstraf veroordeeld. —**

19 Oct. — Het Vredegerechtshof heeft J. A. Moonen, technisch ambtenaar 1e klasse in dienst der gemeente Eindhoven, veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee weken ter zake van burgerlijke dienstweigering (art. 358 bis Wetb. van Strafrecht). Genoemde ambtenaar had geweigerd een van den burgemeester ontvangen opdracht tot het uitsteken van N.S.B.-vlaggen op de openbare gebouwen, door te geven.

Gauamtsleiter Müller-Reinert benoemd tot gevolmachtigde der provincie Utrecht. —

19 Oct. — Naar het A.N.P. van bevoegde zijde verneemt, is de plaatsvervangende gevolmachtigde van den Rijkscommissaris in de provincie Utrecht, Gauamtsleiter Müller-Reinert benoemd tot gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor deze provincie.

Tentoonstelling van Nederlandsche kunst te Stuttgart geopend. —

19 Oct. — Op 10 October is te Stuttgart een Nederlandsche tentoonstelling van hedendaagsche kunst geopend. Na de tentoonstellingen te Freiburg en Karlsruhe is dit de derde Nederlandsche kunsttentoonstelling, die dit jaar in Duitschland wordt georganiseerd door het departement van Volksvoorlichting en Kunsten tezamen met de Abteilung Kultur van het Rijkscommissariaat.

Bij de opening sprak de heer H. C. van Maasdijk, de Nederlandsche president der Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap.

De Nederlandsche Kultuurkamer. - Doel en wezen. —

Oct. — Door de Nederlandsche Kultuurkamer werd een boekje uitgegeven, waarin in kort bestek het doel en het wezen dezer instelling wordt verklaard.

Door de Nederlandsche Kultuurkamer worden de vakkundige en sociaal-economische belangen der cultuurwerkers behartigd. In deze brochure vindt men in het kort vermeld, hoe de Nederlandsche Kultuurkamer als bundeling van alle kunstenaars

hiernaar streeft. Duidelijk geeft ze aan wat de Nederlandsche Kultuurkamer is: geen vereeniging, maar een publiekrechtelijk lichaam met verordenende bevoegdheid, rechtscheppend uit zichzelf. De Nederlandsche Kultuurkamer is dus geen staatsorgaan in staatsabsolutistischen zin. Dat gaan trouwens de cultuurwerkers zelf meer en meer beseffen.
Uit de organisatie van de Nederlandsche Kultuurkamer blijkt, dat zij een organisatie is voor en door belanghebbenden. Ieder cultuurscheppend Nederlander kan er lid van worden.
Nadrukkelijk wordt er in de brochure op gewezen, dat de Kultuurkamer niet de kunst gaat organiseeren. Zij organiseert de kunstenaars, d.w.z. zij verschaft hun die beroepsstandsorganisatie, die verschillende intellectueele beroepen sinds lang hebben. Er is bij de organisatie van de verschillende gilden der Nederlandsche Kultuurkamer nadrukkelijk gedacht aan de gewestelijke differentiatie en aan een betrekkelijke vrijheid der gewestelijke centra ten opzichte van het geheel. De Nederlandsche volksgemeenschap is niet een massaal, log geheel, maar toont, juist wat haar cultuur aangaat, een eenheid in verscheidenheid en tevens de kracht, die gelegen is in de spreiding harer cultuurkernen. De bestaande verschillen moeten niet worden vervaagd, maar integendeel op een gezonde wijze in stand gehouden en aangewakkerd. Over deze differentiatie heen zal moeten worden gebouwd aan de vorming van een nieuw volksch bewustzijn, van besef van verantwoordelijkheid tegenover den kunstenaar, tegenover ons volk en tegenover den nieuwen opbouw van Europa. Maar bovenal heeft elk gewest zijn speciale nooden, die het noodzakelijk maken, dat de Nederlandsche Kultuurkamer, die in dienst staat van volk en kunstenaar, zich als een centrale over het land uitspreidt. De taak der provinciale bureaux is zoowel een voorlichtende als een verlichtende ten aanzien van het provinciale cultureele leven.
(Vaderland - Nat. Dagblad - Alg. Handelsblad)

(V. b. Rechtszaken 5281; Gevolmachtigde Utrecht 5168 C.; Ned. kunst te Freiburg 5145 A.; Ned. Kultuurkamer 5272)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —

Liquidatie der Javasche Bank. — 20 Oct. — Het Japansche militaire bestuur op Java heeft bekend gemaakt, dat per 20 October 1942 zal worden overgegaan tot liquidatie van de Javasche Bank en van een achttal andere banken. Voorts zal worden overgegaan tot de opheffing van het moratorium, dat ten tijde van de bezetting van Java werd afgekondigd. Door de Javasche Bank en de andere te liquideeren banken, wier activa in beslag werden genomen, zullen zooveel mogelijk na de opheffing van het moratorium uitkeeringen worden gedaan aan de inlandsche bevolking en aan de Chineesche kooplieden uit hoofde van te vorderen deposito's. De bankbiljetten van de Javasche Bank en de andere Ned.-Indische betaalmiddelen zullen daarna worden omgeruild op nader te bepalen voorwaarden. In verband met dit probleem werd door het militaire bestuur nog verklaard, dat de waarde van deze betaalmiddelen zal worden gehandhaafd onafhankelijk van de Javasche Bank door de Japansche autoriteiten.
Nadat het geldverkeer op Java wederom in normale banen werd geleid door de opening van filialen van de bank voor de ontwikkeling der Zuidzeegebieden, der Yokohama-Specie Bank, der Taiwan Bank, alsmede door de heropening van de Volkscredietbank heeft de Yokohama Specie Bank besloten behalve de reeds bestaande filialen te Batavia, Soerabaja, Semarang en Bandoeng nog een tiental filialen op te richten. Deze filialen komen in de volgende steden: Serang, Magelang, Djogjakarta, Solo, Madioen, Kediri, Malang, Djember, Cheribon en Tjilatjap.

Reorganisatie van het economische leven op Sumatra. — Een bijeenkomst van de Japansche bestuursautoriteiten op Sumatra heeft zich, naar het Japansche blad Nitsji Nitsji meldt, voornamelijk bezig gehouden met het vraagstuk van de organisatie van het economische leven op Sumatra. Het heeft er den schijn van dat de economische ontsluiting van Sumatra door de Japansche autoriteiten met meer kracht ter hand zal worden genomen dan tot dusver het geval was. In tegenspraak tot de oorspronkelijke berichten schijnt het niet de bedoeling te zijn tot productiebeperking over te gaan, doch wel zal voor verschillende producten een omschakeling moeten plaats vinden. Dit geldt in de eerste plaats voor de Sumatratabak. Het bestaande tabaksareaal van Sumatra is voldoende om de geheele behoefte aan tabak van Oost-Azië te dekken, doch het groote bezwaar is, dat de plantages uitsluitend sigarentabak leveren, waaraan in Oost-Azië slechts weinig behoefte bestaat. Er moet dan ook op worden gerekend, dat binnen afzienbaren tijd de Sumatra-tabak plaats zal moeten maken voor sigarettentabak, wat op grond van de genomen proeven zonder moeilijkheden mogelijk zou zijn.
De palmolieproductie, welke wordt berekend op circa 250.000 ton, zal ten deele verwerkt worden tot smeerolie, wat waarschijnlijk slechts een oorlogsverschijnsel is. Na herstel van de groote raffinaderijen zal het smeerolie-probleem in Oost-Azië ook zonder den palmolieoogst worden opgelost.
Nieuw is het voorstel tot invoering van de zijderupsenteelt op Sumatra, waarbij men er aan denkt binnen afzienbaren tijd de productie van gemengde weefsels, bestaande uit zijde en sisalhennep, ter hand te nemen. Op deze wijze hoopt men ook het afzetprobleem voor sisal te kunnen oplossen, dat ontstaan is door het verlies van de Amerikaansche markt.
(N. R. Crt.) **(V. b. Banken 5137; Sumatra 5258 B.)**

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Invoering van den wintertijd op 2 November. —

Berlijn, 23 Oct. (D.N.B.) — Op 2 November 1942, des ochtends te 3 uur, zullen in het Duitsche Rijk, in het geannexeerde gebied in het Oosten, in 't protectoraat en in het gouvernementgeneraal de klokken een uur achteruit worden gezet. Daarmede eindigt de zomertijd. Op 29 Maart 1943, des ochtends te 2 uur, zullen de klokken weer een uur vooruitgezet worden.
(Telegraaf)

C. DEN HAAG. — Daling van het aantal inwoners. —

's-Gravenhage, 20 Oct. — Voor het eerst in deze eeuw is het inwonertal van Den Haag teruggeloopen. De bevolking telde op 1 Juli j.l. 520.593 zielen, tegen 517.629 op denzelfden datum van verleden jaar. In het eerste halfjaar van 1942 is echter het aantal inwoners verminderd met 282, tegen een vermeerdering van 3076 in het eerste halfjaar van 1941. (Telegraaf)

(Vor. ber. Bevolking 5073 C.)

D. CHINA (TSJOENGKING-REGEERING). — Aanbod van de Ver. Staten en Engeland tot opheffing der exterritoriale rechten. —

Stockholm, 20 Oct. (D.N.B.) — Engeland en de Ver. Staten hebben de Chineesche regeering te Tsjoengking een ontwerp van een verdrag aangeboden, waarin zij afstand doen van hun exterritoriale rechten en privilegiën in China, aldus meldt de Britsche nieuwsdienst in een extra-bericht. (Vaderland)

E. FRANKRIJK. — Guy Lachambre, voormalig minister van Luchtvaart, in vrijheid. —

Vichy, 20 Oct. (S.P.T.) — De voormalige Fransche minister van Luchtvaart, Guy Lachambre, die tot dusver met andere politieke gevangenen in een Fransch slot in arrest werd gehouden, zal dezer dagen worden vrijgelaten, aldus is hier officieel medegedeeld. (Vaderland)

(Vor. ber. Guy Lachambre 4874 D.)

F. VEREENIGDE STATEN. — Stopzetting der goudproductie - De hulpverleening aan de Sovjet-Unie. —

22 Oct. — Volgens een beschikking van het Amerikaansche Oorlogsproductiebureau moeten alle goudmijnen, welker jaarproductie meer dan 1200 ton erts heeft bedragen voor 1 December 1942 de productie stopzetten.
De hulpverleening aan de Sovjet-Unie. — 20 Oct. — De Amerikaansche gezant te Moskou, Admiraal Stanley, is, teneinde zijn regeering inlichtingen te verschaffen omtrent de situatie, welke Stalin noopte om over de hoofden der betrokken regeeringen heen, in de pers een beroep op een spoedige hulpverleening te doen, naar Washington ontboden. Ook de Amerikaansche gezant te Ankara, Steinhardt, zal zich voor het uitbrengen van rapport naar zijn land begeven.
(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Goud 4567 B.; Hulpverl. a. Sovj.-Rusl. 4896 G.)

G. CHILI. — Kabinet afgetreden; nieuwe regeering gevormd. —

Santiago de Chile, 22 Oct. (D.N.B.) — Het geheele Chileensche kabinet is afgetreden. In den ontslagbrief wordt o.m. gezegd: „Met het oog op den delicaten politieken toestand wenschen de ondergeteekende ministers den president der republiek de vrijheid te laten om een oplossing te vinden." De secretarisgeneraal der regeering en minister zonder portefeuille Ruiz Solar heeft het verzoek om ontslag niet mede onderteekend.
Een nader bericht meldt de vorming van een nieuw kabinet: Binnenlandsche Zaken: Morales (lib.), Buitenlandsche Zaken: Joaquin Fernandez, Financiën: Del Pedregal (lib.), Handel: Arriaga Herrera, Defensie: Duhalde (rad.), Opvoeding: Benclarjo (rad.), Openb. Werken: Hidalgo (soc.), Arbeid: Bustos (dem.), Justitie: Gajardo (onafh.), Kolonisatie van het land: Arrigarda (soc.), Openbare Gezondheid: Etchebarne (soc.), Landbouw: Fernando Moller (rad.). Het ministerie voor de landsverdediging heeft een „generalen staf voor de coördinatie van de weermacht" in het leven geroepen, bestaande uit hooge officieren van den generalen staf van het leger, de marine en de luchtmacht. Tot chef van dezen nieuwen generalen staf is generaal Escudero, tot dusver chef van den generalen staf van het leger, benoemd. Zijn opvolger bij het leger is generaal Roberto Larrain.
De nieuwe Chileensche minister van Buitenlandsche Zaken heeft

verklaard, dat zijn buitenlandsche politiek zal overeenstemmen met die van president Rios. Zij zal gericht zijn op de handhaving van de Amerikaansche solidariteit en van de Chileensche belangen.
Te Berlijn bestond belangstelling voor den gang van zaken in Chili. In het aftreden van de regeering zag men een gevolg van de versterking van den door de Vereenigde Staten geoefenden druk. Na de onverholen dreigementen van Sumner Welles en de daarop gevolgde weigering van president Rios om een bezoek aan Washington te brengen, werden in versterkte mate economische represailles toegepast, o.a. was de uitvoer van ijzer uit de Ver. Staten naar Chili voor de komende drie maanden met 25% verminderd.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 4992 B.)

A. **ENGELAND. — Rede van den Zuid-Afrikaanschen minister-president, veldmaarschalk Smuts, in een vereenigde zitting van Hooger- en Lagerhuis. —**
22 Oct. — Generaal Smuts, de Zuid-Afrikaansche premier, heeft deelgenomen aan de in Londen gehouden bijeenkomst van den oorlogsraad voor de Stille Zuidzee. Churchill presideerde.
Eerder op den dag had Smuts zijn rede gehouden voor Hooger- en Lagerhuis. Het auditorium bestond uit 900 leden van Hooger- en Lagerhuis, diplomatieke vertegenwoordigers en hooge commissarissen. Dergelijke vereenigde zittingen zijn in Engeland uiterst zeldzaam. De laatste had plaats in 1935 toen koning George V ter gelegenheid van zijn regeeringsjubileum de huizen toesprak. Een Engelsche minister-president of een minister-president van een der dominions sprak nooit tevoren in een dergelijke bijeenkomst. Aan het verslag van den Engelschen nieuwsdienst ontleent het D.N.B. het volgende: Als eenmaal, aldus Smuts, de tijd is gekomen om over te gaan tot het offensief, zou het waanzin zijn te talmen, overmatig voorbereidingen te treffen en wellicht de gelegenheid te verzuimen. Smuts betoogde, dat elke hulp, welke de geallieerden Rusland kunnen doen toekomen, in den volsten omvang en in het snelste tempo moet worden verleend. Hij noemde den huidigen oorlog een voortzetting van den vorigen wereldoorlog en betitelde Lloyd George en Winston Churchill als de beide grootste acteurs van dit steeds voortschrijdende drama. De generaal verzette zich vervolgens tegen de opvatting, dat het Britsche Rijk zich bevindt in een toestand van verval, maar waarschuwde tegen iedere zelfvoldaanheid, want er wordt een strijd op leven en dood gevoerd, die steeds wreeder en wanhopiger wordt, naarmate zijn einde nadert. Voorts betoogde de premier, dat de tijd ondanks ernstige tegenslagen en vele teleurstellingen in groote lijnen voor de geallieerden heeft gewerkt. Het defensieve stadium is thans ten einde en het tooneel is voor het nu beginnende offensieve stadium gereed.
(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad). **(Vor. ber. Smuts 4140)**

B. **NEDERLAND. — Versneld laden en lossen bij spoorweg- en scheepsverkeer.**
's-Gravenhage, 21 Oct. — De Rijkscommissaris heeft een verordening uitgevaardigd ter bespoediging van het in- en uitladen bij het spoorweg- en binnenscheepvaartverkeer. Daarin wordt voorgeschreven, dat hij, die goederen door middel van het spoorweg of binnenscheepvaartverkeer verzendt, gehouden is met het inladen in de vrachtruimte onmiddellijk, nadat deze hem daartoe ter beschikking is gesteld, te beginnen en de inlading onverwijld te doen plaats hebben. Voorts moet de ontvanger onmiddellijk, nadat de vracht te zijner beschikking is gesteld, met het uitladen beginnen en deze uitlading onverwijld doen geschieden.
Komt de verzender of de ontvanger bovenvermelde verplichting niet na en dreigt daardoor een in- of uitladingstermijn te worden overschreden, dan kan de vervoerder zelfstandig de in- of uitlading doen geschieden. Hij kan bij uitlading de zaak op een andere dan de oorspronkelijk bepaalde plaats ter beschikking van den ontvanger stellen en hij kan haar bij een derde opslaan. De vervoerder dient in zooverre rekening te houden met de belangen van verzender of ontvanger als van hem redelijkerwijze, de behoefte aan bespoediging van het in- of uitladen in aanmerking genomen, kan worden gevergd. De verzender, of ontvanger moet in het voorgaande geval aan den vervoerder de gemaakte kosten vergoeden, terwijl dan bij de uitlading het risico van de zaak van het begin der uitlating op den ontvanger overgaat.

Uitbreiding der bevoegdheden van de gemachtigde voor de prijzen. —
's-Gravenhage, 21 Oct. — Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de bevoegdheden van den gemachtigde voor de prijzen. Daarin wordt bepaald, dat de bevoegdheden van de secretarissen-generaal van de Nederlandsche departementen van Algemeen Bestuur op het gebied van prijsvorming en prijsbeheersching overgaan op den gemachtigde voor de prijzen.
Deze wijziging is niet van toepassing ten aanzien van de bevoegdheden, welke de secretarissen-generaal hebben op grond van het besluit, houdende regelen met betrekking tot rechtshandelingen ten aanzien van landbouwgronden, het besluit ter voorkoming van opdrijving van hypotheekrenten, het pachtbesluit of het besluit betreffende het bank- en credietwezen. Rechtsvoorschriften van den gemachtigde op grond van zijn nieuwe bevoegdheden worden beschouwd als prijsvoorschriften in den zin van het prijsbeheerschingsbesluit.
(Verordeningenblad No. 28, 20 Oct. 1942)

Einde van den zomertijd in den nacht van 1 op 2 November. —
23 Oct. — Ook in Nederland zal de wintertijd worden ingevoerd en wel in den nacht van 1 op 2 November. In dien nacht worden te 3 uur de klokken teruggezet op 2 uur. De zomertijd zal hier in den nacht van 28 op 29 Maart 1943 worden ingevoerd.

Inspectiereis van den Weermachtsbevelhebber; krachtige verdediging van het kustgebied verzekerd. —
23 Oct. — De Weermachtsbevelhebber in Nederland, de generaal der vliegers Fr. Christiansen, heeft deze week een inspectiereis van verscheidene dagen ondernomen door het verdedigingssysteem aan de Nederlandsche kust, dat door het inbouwen van nieuwe zware afweerwapens op de krachtigste wijze is versterkt en waarvan de versterking nog wordt voortgezet. De Weermachtsbevelhebber overtuigde zich hierbij van de paraatheid van alle onderdeelen der Weermacht, die in de diep geëchellonneerde verdedigingswerken zijn opgesteld, alsmede van de doeltreffendheid der afzonderlijke versterkingen.

Uitbreiding van het vestigings- en verhuisverbod. —
23 Oct. — In de „Ned. Staatscourant" is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Binnenlandsche Zaken, waarbij het gebied, waar het verboden is zich te vestigen of te verhuizen, uitgezonderd voor Rijksduitschers of personen in het bezit van een schriftelijke vergunning van den directeur van het bureau Vluchtelingenzorg, wordt uitgebreid. Dit gebied omvat thans: 1. Provincie Zeeland: alle gemeenten. 2. Provincie Zuid-Holland: alle gemeenten. 3. Provincie Noord-Holland: alle gemeenten. 4. Provincie Utrecht: Het gebied ten Westen van de spoorlijn Hilversum—Utrecht (de gemeente Utrecht inbegrepen), de Vaartsche Rijn en het Merwedekanaal tot aan de Lek. 5. Provincie Noord-Brabant: Het gebied ten Westen van de gemeenten de Werken c.a., Dussen, Geertruidenberg, Oosterhout, Teteringen, Breda (deze gemeente inbegrepen), en ten Westen van de Mark tot aan de Belgische grens.
(Vaderland - N. R. Crt.)
(V. b. Scheepvaart 5099 A.; Gemachtigde v. d. prijzen 4472 E.; Gen. Christiansen 5210 D.; Kustgeb. 5283 G.)

C. **KROATIE. — Wijzigingen in de regeering. —**
24 Oct. — Bij decreet van den staatsleider werd op 10 October een hervorming der regeering uitgevoerd. Voortaan zal de Kroatische regeering bestaan uit een minister-president, een vice-president, acht ministers en een staatszegelbewaarder. De minister van Justitie en Kultuurzaken, dr. Puk, de minister van Binnenlandsche Zaken, dr. Artokovic, de minister van Onderwijs, prof. Ratkovic, de minister van Gezondheid, dr. Petric, de minister van Landbouw, dr. Toth, de minister van Bosch- en Mijnbouw, ir. Prokovic en de minister der Corporaties, dr. Suschic traden af. De poglavnik stelde daarop het volgende kabinet samen: voor Justitie en Kultuur: dr. Andrija Artukovic; Volksvoorlichting: dr. Mile Starcevic, Volkshuishouding: dr. ir. Josef Balen; Binnenlandsche Zaken: dr. Ante Niksic (gezant); Staatszegelbewaarder: dr. Mirko Puk (voorheen Justitie). Een ministerpresident en vice-president werden nog niet benoemd. Dr. Korkovic, minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Kosak, minister van Financiën en Beslegic, minister van Verkeer behielden hun ambten onveranderd.
Volgens de nieuwe regeling worden staatssecretarissen niet meer beschouwd als regeeringsleden; zij kunnen slechts adviseerend optreden. De staatsleider, die de ministers benoemt, treedt voorloopig ook op als minister van Landsverdediging. De staatszegelbewaarder, de Protonotar, staat aan het hoofd van den staatsraad, een wetgevende corporatie, welke met de wetgeving in het algemeen is belast. (Arch. d. Gegenwart)
(V. b. Kabinet 4643 C.; Plaatsvervangend minister-president 4916 A.)

D. **AMSTERDAM. — Hoofdcommissaris S. Tulp overleden. —**
23 Oct. — In de Diakonesseninrichting te Amsterdam is op 22 October overleden de hoofdcommissaris van politie van Amsterdam, de heer S. Tulp. Op 23 April van het vorige jaar was de heer Tulp in deze functie benoemd als opvolger van den heer H. J. Versteeg. (Telegraaf)
(Vor. ber. Hoofdcommissaris Tulp 4651 F.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Verdere vorderingen in Stalingrad en den Kaukasus - 114.000 br.t. Anglo-Amerikaansche handelstonnage tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

19 Oct. — Na een periode van betrekkelijke rust zijn de gevechtshandelingen in Stalingrad sedert eenige dagen weer in vollen omvang gaande. Van 13 September af had de titanenstrijd om deze stad reeds in onverminderde niet gekende hevigheid voortgewoed, totdat ruim een week geleden plotseling een verflauwing van de intensiteit kon worden waargenomen. Zulks vond zijn oorzaak daarin, dat men van Duitschen kant er toe was overgegaan slechts de artillerie en het luchtwapen aan het woord te laten en hier en daar meende men bereids te moeten concludeeren, dat bij de aanvallers het plan was gerezen alleen met deze middelen den strijd te beëindigen. Uit hetgeen in de laatste vier of vijf dagen in Stalingrad is gebeurd, valt echter af te leiden, dat de Duitschers vermoedelijk een korte rustpoos hebben gebruikt, om hun infanterie en tankformaties krachten te doen verzamelen voor een harden slag tegen de verdedigers. In de vlak achter ons liggende dagen hebben de aanvallers als het ware een stormloop ondernomen op twee van de voornaamste bastions van de Sovjets in het Noordelijke deel van de stad, een stormloop, welke werd voorafgegaan door vliegeraanvallen van zeer groot formaat. Op 15 October slaagde men er in de groote tractorenfabriek Dzerzjinski den Sovjets te ontnemen, terwijl de aanval zich vervolgens richtte tegen de zuidelijk daarvan gelegen kanonnenfabriek Roode Barricade, waarvan men zich eveneens heeft weten meester te maken.

20 Oct. — In het dicht beboschte terrein van het West-Kaukasische gebergte werd in weerwil van ongunstige weersomstandigheden krachtig vijandelijk verzet in kazematstellingen gebroken. Aan den weg door den pas naar Toeapse werd de verbinding tusschen de beide aanvalsgroepen, die ten Noorden en ten Zuiden den weg al strijdende hadden bereikt, op den weg zelf tot stand gebracht.

In de Noordelijke voorstad van Stalingrad ontrukten de Duitsche troepen den bolsjewisten nieuwe huizengroepen. De gevechten tot zuivering van het fabrieksterrein van de kanonnenfabriek „Roode Barricade" duren nog voort. Vliegende artillerie bombardeerde hoofdzakelijk de krachtig versterkte steunpunten van de fabriek „Roode October".

21 Oct. — Ten Zuidoosten van Noworossisk gaat de Duitsche aanval op de tot vestingen versterkte fabrieken aan den kustweg voort. Ook hier konden twee aanvallende voorhoeden zich vereenigen. De ingesloten vijandelijke strijdkrachten werden vernietigd. Op een der laatste dagen verloren de bolsjewisten alleen aan het Kaukasusfront ruim 1100 gevangenen en een hoeveelheid materiaal.

In het gebied van Rzjef verhinderde het steeds slechter wordende weer gevechtshandelingen van grooteren omvang. Voortdurende regenval, varieerend van buien tot wolkbreuken, zetten de stellingen en kazematten onder water. De wegen zijn zoo doorweekt, dat alle bewegingen slechts met groote moeite uitgevoerd kunnen worden.

22 Oct. — Tusschen Wolga en Don hervatten de Sovjets met versch aangevoerde sterke infanterie- en vechtwagenstrijdkrachten hun afleidingsaanvallen uit het Noorden. Deze aanvallen stortten met zware verliezen voor den vijand nog vóór ons front ineen. Veertig vechtwagens werden vernield. Er werden talrijke gevangenen gemaakt. Italiaansche en Roemeensche troepen sloegen onder hooge verliezen van den vijand verscheidene pogingen af om den Don over te steken.

In het westelijke deel van den Kaukasus hebben Duitsche bergtroepen, ondanks zware wolkbreuken, vijandelijke stellingen doorbroken. Zij namen in harde gevechten in de huizen twee belangrijke plaatsen en vernietigden hierbij een infanterieregiment der bolsjewisten. Er werden meer dan 1200 gevangenen gemaakt, terwijl 7 kanonnen, 127 machinegeweren en talrijk ander oorlogsmaterieel werden buitgemaakt.

23 Oct. — De plotselinge omslag van het weer in den Westelijken Kaukasus bemoeilijkt den voortgang der gevechten. De zachte boschwegen zijn niet meer te berijden voor de colonnes. De operaties der laatste dagen stonden daardoor voornamelijk in het teeken van het ravitailleeringsprobleem, dat de bolsjewisten in geen enkel opzicht konden oplossen, aangezien het Duitsche luchtwapen het verkeer op de weinige wegen, die nog gebruikt kunnen worden, bijna geheel heeft onderbroken. Aan Duitsche zijde werd deze taak volbracht door colonnes dragers. De in het gebied van Sjaumjan verslagen bolsjewisten hadden zich verder Zuidwaarts genesteld en stellingen betrokken in de ten Zuidoosten van deze stad gelegen bergpassen. In dit bergland kwam het volgens door het opperbevel der weermacht ontvangen berichten gisteren tot zware, voor de Duitsche bergtroepen zegevierende gevechten. Door de weersverandering is het water in de bergrivieren hoog gestegen en deze vormen zoodoende hevig omstreden hindernissen. De Duitsche Stuka's drongen door de laaghangende wolken en deden aanvallen op de vijandelijke batterijstellingen. Talrijke stukken geschut werden door bomtreffers buiten gevecht gesteld, zoodat de vijand geen systematisch spervuur kon aanleggen.

In den centralen en Noordelijken frontsector verhinderden de slechte weersgesteldheid en het modderiger wordende terrein groote gevechtshandelingen.

24 Oct. — Na een voorbereidend bombardement door vliegtuigen en artillerie zijn Duitsche troepen overgegaan tot een verrassenden aanval op het in het Noordelijke stadsdeel van Stalingrad gelegen fabriekscomplex „Roode October". De verrassing was volkomen en het resultaat van den aanval was, dat het grootste deel van het fabriekscomplex kon worden bezet, en dat ook hier pantserwagens tot de Wolga konden doordringen.

25 Oct. — In den strijd om Stalingrad zijn in hardnekkige afzonderlijke gevechten op een hal na, alle overgebleven gebouwen der fabriek Roode October, uitgebreide stellingen en huizenblokken en de Noordelijke voorstad Spartakofka op enkele afzonderlijke huizen na ingenomen.

DE LUCHTOORLOG.

20 Oct. — Overdag en des nachts werden herhaalde aanvallen ondernomen door formaties Italiaansche en Duitsche vliegtuigen op de steunpunten van Malta. Tijdens hevige luchtgevechten verloren de vijandelijke jagers twee toestellen, terwijl vier andere machines op den grond in brand geraakten. Twee vliegtuigen zijn van de krijgsverrichtingen van dien dag niet teruggekeerd.

22 Oct. — Boven het Egyptische front ontwikkelde zich een groote luchtslag met sterke vijandelijke vliegerformaties. Aan beide zijden namen ongeveer 200 vliegtuigen aan den strijd deel. Duitsche en Italiaansche jagers en luchtdoelgeschut behaalden hierbij onder geringe eigen verliezen een groot succes. Er werden 44 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten door Italiaansche jagers en elf door Duitsche jachttoestellen. De luchtmacht van de As verloor elf machines. De aanvallen op Malta werden voortgezet, terwijl tevens aanvallen op Gibraltar werden ondernomen.

Engelsche vliegtuigen deden aanvallen op Turijn en Genua; vooral in de laatste stad werd aanzienlijke schade aan woonhuizen aangericht.

DE ZEEOORLOG. —

23 Oct. — In de Golf van Suez brachten Duitsche gevechtsvliegtuigen in den nacht van 19 op 20 October een vijandelijk tankschip tot zinken ter grootte van 5.000 br.t.

24 Oct. — In de Roode Zee hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen in den nacht van 21 op 22 October een koopvaardijschip van 5000 br.t. tot zinken gebracht.

25 Oct. — Ofschoon nog steeds herfststormen de operaties bemoeilijken, hebben Duitsche duikbooten in zware gevechten uit krachtig beveiligde konvooien en in hardnekkige afzonderlijke achtervolging in het Noorden van den Atlantischen Oceaan, in de Noordel. IJszee, bij de Canadeesche kust, bij Trinidad, voor den Congo-mond en bij Kaapstad 16 schepen van 104.000 ton en een torpedojager tot zinken gebracht. Drie andere schepen en een andere torpedojager werden door torpedotreffers beschadigd.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5284 A.)

Verklarende tekst behoorende bij fotopag. No. 5292a.

1. Voor ieder schip, dat getorpedeerd wordt, verschijnt een wimpel aan de mast van de duikboot. Een foto van de mast met de op den toren verzamelde bemanning, tijdens de thuisreis van een succesvollen tocht.
2. Een Duitsche snelboot (motortorpedoboot) in actie. De camouflageverf zorgt er voor, dat het schip op eenigen afstand practisch onzichtbaar wordt.
3. Mijnenvegers in actie. Tot hun taak behoort mede het mijnenvrij houden van vaargeulen opdat eigen schepen zonder gevaar kunnen in- en uitloopen.
4. Een Duitsche torpedojager in volle zee. Gewoonlijk opereeren deze schepen in grooter verband en beschermen zij zwaardere eenheden tegen aanvallen van duikbooten enz.
5. Het voornaamste wapen der Duitsche marine is wel de duikboot, die ter bestrijding van kleinere doelen ook nog met een op het voordek geplaatst kanon is uitgerust.
6. Foto genomen aan boord van een Duitsch slagschip. Door de groote vaart die het zwaar bewapende schip loopt, spoelt het zeewater onophoudelijk over dek.

A. **NEDERLAND. — Vormingsbijeenkomst van N.S.B. en N.S.D.A.P. te Nijmegen - Redevoeringen van prof. dr. R. van Genechten, Hauptdienstleiter Schmidt en Van Geelkerken - Uitbreiding van den arbeidsdienst aangekondigd. —**

26 Oct. — Onder het parool „Koers Oost" worden ook dezen winter een serie gemeenschappelijke vormingsbijeenkomsten der leden van N.S.B. en N.S.D.A.P. belegd. Zoo waren op 25 October ongeveer 1400 mannen en vrouwen uit de rijen van N.S.D.A.P. en N.S.B., die het leiderscorps der districten Overijssel en Gelderland vormen, in „De Vereeniging" te Nijmegen in een vormingsbijeenkomst vergaderd, door hun aantal en aaneengeslotenheid de kracht der nat.-socialistische idee ook in Nederland symboliseerend. Kreisleiter Weibeler opende de bijeenkomst met een herdenking van de beide leidende partijgenooten in het Arbeitsbereich, die in het Oosten zijn gevallen: Siegfried Sommer en Hermann Lindenburger. Ook herdacht hij den in Gent overleden leider van de Vlaamsche nationaal-socialisten, Staf de Clercq. Zooals aan het front Duitschers en Nederlanders gemeenschappelijk strijden, zeide hij onder meer in zijn toespraak, zoo moeten wij ook in het vaderland schouder aan schouder staan, om voor de komende generaties een betere toekomst te scheppen. In groote lijnen schetste daarna de plaatsvervangende vormingsleider van het Arbeitsbereich, Kullmann, den strijd van Europa tegen de Aziatische steppenvolken, om uit de ontzaglijke kracht, welke de Germaansche volken in deze worsteling hebben getoond, het vertrouwen af te leiden, dat men met de oplossing der kwestie van het Oosten zal slagen.

Rede van prof. dr. R. van Genechten. — De leider der hoofdafdeeling vorming van de N.S.B., Van Genechten, zeide uit de groote verrichtingen, waarop het Nederlandsche volk in het verleden kan wijzen, de zekerheid te putten, dat het ook bij de volbrenging van zijn nieuwe taak niet zal falen. Men mag zich echter niet langer doof houden voor de werkelijkheid en zich overgeven aan illusies. Men moet nu eindelijk rekening houden met de feiten. Als de Europeesche randstaten in het westen eens door de ontdekking der nieuwe wereld begunstigd zijn en vooral de Nederlanden het verstonden van deze ontwikkeling profijt te trekken, mag men thans niet langer de oogen gesloten houden voor het feit, dat de tijd, waarin het zwaartepunt van Europa in het randgebied lag, voorbij is. Europa moet zich thans op zichzelf bezinnen. Zooals de vaderen eens niet hebben gewacht op het einde van den tachtigjarigen oorlog, maar hun land in orde brachten, zoo mogen wij thans niet het einde van den oorlog afwachten, maar moeten wij onverwijld den opbouw van Europa aanpakken.

Rede van Hauptdienstleiter Schmidt. — Terwijl het parool „Koers Oost" in de beide eerste voordrachten der bijeenkomst was gemotiveerd op grond van de historische ontwikkeling, schetste de leider van het Arbeitsbereich, Hauptdienstleiter Schmidt, in duidelijke en ondubbelzinnige woorden den eisch, welke uit dit parool volgt voor onze generatie, en wel voor Duitschers zoowel als voor Nederlanders. Onder de plichten, welke voor het Nederlandsche volk uit den tegenwoordigen toestand voortkomen, noemde Hauptdienstleiter Schmidt het volledige gebruik der arbeidskracht in den vrijheidsstrijd van Europa. „Ik geloof, dat het een gerechtvaardigde eisch is, dat, wanneer de Duitsche arbeider, de Duitsche boer het zwaard opnemen, marcheeren en vechten, de Nederlandsche arbeider en de Nederlandsche boer hun plicht doen en de plaats innemen, welk vrij is gemaakt door den Duitschen soldaat.

De leider van het Arbeitsbereich liet er geen twijfel over bestaan, dat hij als lasthebber van den General-Bevollmächtigte für den Arbeitseinsatz in het bezette Nederlandsche gebied alle beschikbare werkkrachten zal mobiliseeren. Hij verklaarde onder luiden bijval: „Het spreekt vanzelf, dat ik er voor zal zorgen, dat ook de jeugd, die nog nooit een schop in handen heeft gehad, aan het werk komt." In dit verband kondigde Hauptdienstleiter Schmidt aan, dat op 1 Januari 1943 een vierde deel van een geheele lichting der Nederlandsche jeugd tot den Arbeidsdienst zal aantreden.

Voor het pionierswerk, dat de Jeugdstorm en de W.A. bij de organisatie van den Nederlandschen Arbeidsdienst hebben gepresteerd, vond hij woorden van hartelijken dank. Degenen, die vreezen voor de Christelijke opvoeding van hun kinderen, hield hij het positieve Christendom voor oogen, dat tot uiting komt in de offervaardigheid voor de gemeenschap, bijvoorbeeld steeds weer in de hulpverleening bij Engelsche luchtaanvallen. De aanmatigende houding van Engelsche kringen, die zeggen, dat zij Duitsche mannen ter verantwoording willen roepen, laakte Hauptdienstleiter Schmidt in scherpe bewoordingen, welke, zooals uit den stormachtigen bijval bleek, zijn Duitschen en Nederlandschen toehoorders uit het hart waren gegrepen. Voor de lichtzinnige strijdmethode der Engelschen, die hun bommen lukraak op de weerlooze burgerbevolking werpen, stelde hij de Duitsche vergelding in het vooruitzicht.

„Als thans de Westwall tot den Atlantischen Oceaan is vooruitgeschoven, moeten de volken, welke onder bescherming van dien wal leven, beseffen, dat de Duitsche soldaten, die daar de wacht hebben betrokken, de eenige garanten van hun leven zijn. Het oogenblik zal komen, waarop ook de Nederlandsche jeugd een volledige bijdrage tot den grooten strijd zal moeten leveren.

Hauptdienstleiter Schmidt besloot met getuigenis af te leggen van de Duitsch-Nederlandsche gemeenschap, welke is gebaseerd op de nat.-socialistische gedachte. Door deze gemeenschap zal het groote Germaansche rijk worden verwezenlijkt, dat ieder arbeid en brood geeft.

De plaatsvervangende leider der N.S.B., **Van Geelkerken,** noemde het groeien van een Europeesch saamhoorigheidsgevoel, zooals dat op het jeugdcongres te Weenen tot uitdrukking is gekomen, een der opmerkelijkste successen van den strijd, welken Adolf Hitler voor Europa voert. De door Hauptdienstleiter Schmidt uitgesproken gedachte, dat de muur aan den Atlantischen Oceaan een bescherming voor de volken van Europa beteekent, breidde hij uit door te constateeren, dat ook het Nederlandsche volk den Führer dankbaarheid verschuldigd is. Indien hij niet gekomen was, zou Nederland thans het slagveld van Europa zijn, waarvan de Engelschen zonder bedenken een puinhoop zouden hebben gemaakt. Zijn kameraden, die thans nog een zwaren strijd voeren, hield hij het voorbeeld der oude Nederlandsche vrijheidsstrijders voor oogen, die eens met een wanhopige minderheid tegenover den Koning van Spanje stonden. Met klem wees hij er op, dat de mannen van Mussert in ieder opzicht een voorbeeld moeten zijn en niet mogen ophouden te strijden om de ziel van hun volk. Van Geelkerken waarschuwde de Nederlanders ervoor, zich nog illusies te maken over Nederlandsch-Indië. Nu daar geen werkkrachten meer haar weg kunnen vinden is het de plicht van de tegenwoordige generatie, voor de komende geslachten een nieuwe ruimte in het Oosten van Europa te ontsluiten. Deze toekomst geldt den strijd der Nederlandsche nat.-socialisten. „Wanneer wij voor het allerlaatste worden opgeroepen, zijn wij bereid en staan wij op de bres voor een nieuw Europa, waartegen niemand ter wereld iets kan uitrichten".

Luide bijval volgde op de woorden van Van Geelkerken, die had gesproken met het vuur en de overtuigingskracht van den nat.-socialistischen strijder. Als eed en gelofte weerklonk het driewerf Sieg Heil op den Führer aller Germanen. Met het zingen der volksliederen eindigde de indrukwekkende vormingsbijeenkomst. (Alg. Handelsblad)

Nederlandsche Oost-Reederij opgericht. —

Oct. — Door de Nederl. Oost-Compagnie en de heeren mr. D. Krantz en F. B. J. Gips is op 27 September opgericht de Nederlandsche Oost-Reederij te Rotterdam.

Het doel der nieuwe N.V. is het uitvoeren of doen uitvoeren van transporten in den ruimsten zin des woords, zoowel ter zee, in de binnenvaart als te land, het uitoefenen van het cargadoors-, reeders- en expeditiebedrijf, het bemiddelen bij het vervoer en het opslaan. Het kapitaal bedraagt ƒ 500.000, waarvan geplaatst en volgestort ƒ 100.000. Door oprichters is in het kapitaal resp. deelgenomen voor ƒ 90.000, ƒ 5.000 en ƒ 5.000. Tot directeur is benoemd de heer W. N. A. Kröller, te Rotterdam.

Extra vacantie voor mijnwerkers. —

Op grond van een geneeskundig onderzoek, dat op verzoek van het Nederlandsche Arbeidsfront heeft plaats gevonden, is aan een aantal mijnwerkers een bijzonder verlof verleend. Het is aan de persoonlijke medewerking van den Leiter des Arbeitsbereichs der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter Schmidt, te danken, dat dit verlof in een mooie omgeving — Ootmarsum, Velp en Arnhem — doorgebracht kan worden. Daar aan het bezoek der vacantie-tehuizen voor de arbeidskameraden geen geldelijke verplichtingen zijn verbonden, doch integendeel hun nog zakgeld ter beschikking is gesteld, kunnen zij hun vacantie ten volle genieten.

Vredegerechtshof. —

Oct. — Het Vredegerechtshof veroordeelde een inwoner uit Rheden tot een gevangenisstraf van drie weken wegens het in het openbaar herhaaldelijk gebruiken van het woord „hallo", met de bedoeling daarmede de N.S.B. te beleedigen. (Het woord „hallo" werd namelijk gebruikt als een afkorting voor de woorden „Hang alle laffe landverraders op".

Kinderuitzending door den Nederlandschen volksdienst. —

Oct. — Op initiatief van den Nederlandschen Volksdienst werden 180 behoeftige kinderen uit de provincie Groningen in de gelegenheid gesteld, een vacantie van zes weken door te brengen in Egmond aan Zee.

Opleving in de mandenvlechterij. —

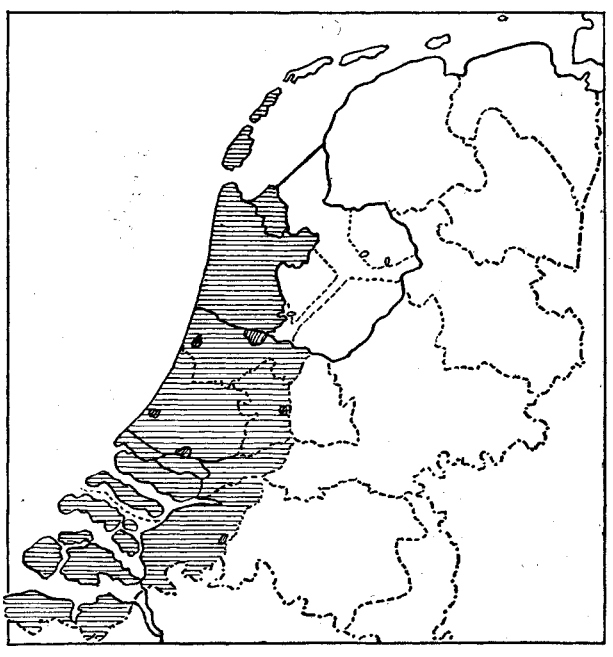
Oct. — Manden van allerlei soort en afmetingen zijn tegenwoordig als verpakkingsmateriaal zeer gewild. In het centrum der mandenindustrie, het dorpje Ameide, hebben de vlechters het zoo druk, dat zij het werk nauwelijks afkunnen.

Hulp van Het Nederlandsche Arbeidsfront aan de slachtoffers der Britsche bomaanvallen. —
Oct. — De leider van het Nederlandsche Arbeidsfront, Woudenberg, stelde na een bezoek aan dat deel der provincie Limburg, dat onlangs werd getroffen door een Britschen bomaanval, een bedrag van ƒ 15.000 ter ondersteuning van de slachtoffers ter beschikking.

Paddenstoelenteelt in de St. Pietersberg. —
Oct. — In de onderaardsche gangen van de St. Pietersberg bij Maastricht heerscht winter en zomer een constante temperatuur van 9 tot 10° C. Van deze omstandigheid wordt gebruikt gemaakt om paddenstoelen te telen, waarbij de werkzaamheden met behulp van het licht uit carbidlantaarns worden verricht.

Onderwijs - Dr. J. Fransen benoemd tot buitengewoon hoogleeraar te Amsterdam. —
Amsterdam, 26 Oct. — De burgemeester, tevens president-curator van de Amsterdamsche universiteit, heeft in de vacature-prof. Tielrooy benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de Fransche taal en letterkunde dr. J. Fransen, leeraar in het Fransch aan het Amsterdamsch lyceum.

Verbod tot interlocaal transport van meubelen in Noord- en Zuid-Holland. —
's-Gravenhage, 27 Oct. — Het Rijkscommissariaat deelt mede: Met het oog op de omstandigheid, dat met de beschikbare brandstof in de eerste plaats steenkool en levensmiddelen moeten worden vervoerd, is het interlocale transport van meubelen en huisraad in de provinciën Noord- en Zuid-Holland tot nader order verboden. Voor het geval eener evacuatie uit het kustgebied is een eigen organisatie geschapen, die de noodige voertuigen voor de verhuizing van het geheele huisraad ter beschikking stelt.

Het onder het vestigings- en verhuisverbod vallende gebied.
(Teekening ontleend a. d. Telegraaf)

(Vor. ber. bijeenk. N.S.D.A.P. met N.S.B. 5279 B.: Ned.-Oost Cie. 5256; Mijnbedrijf 5040 A.; Rechtszaken 5289 B.; Ned. Volksdienst 5282 C.; Eng. bomaanval Zd.-Limburg 5282 C.; Onderwijs 5282 C.; Kustgebied 5291 B.)

A. **AMSTERDAM. — Crematie van wijlen hoofdcommissaris S. Tulp - ƒ 130.000 subsidies voor het muziekseizoen 1942-43 - Dr. H. Bömcker overleden. —**
27 Oct. — Op 26 October werd het stoffelijk overschot van den kolonel S. Tulp, in leven hoofdcommissaris van politie te Amsterdam, te Westerveld gecremeerd. Overeenkomstig den laatsten wil van den overledene droeg de geheele plechtigheid een streng politieel-militair karakter.
Nadat te Amsterdam de rouwstoet langs de op de Nassaukade opgestelde politieformaties had gereden, kwam deze te kwart over elf te Westerveld aan. Achter de rouwauto volgden een auto met bloemen en twee auto's met genoodigden, t.w. mevrouw de weduwe Tulp, de burgemeester, de heer E. J. Voûte, wethouder dr. J. L. Strak, overste C. Bakker, waarnemend hoofdcommissaris, overste J. C. Krenning, chef der ordepolitie en luitenant C. S. van Kuik, adjudant van den overleden hoofdcommissaris.
Vóór het crematorium stond een eerewacht opgesteld, bestaande uit Nederlandsche politie, Duitsche politie en een storm der Germaansche S.S. in Nederland, waarvan de overledene lid was. Onder de kransen waren er van den Reichsführer S.S., Heinrich Himmler en van den Rijkscommissaris dr. Seyss Inquart.
Nadat aan het stoffelijk overschot de eerbewijzen waren gebracht, trad de stoet het crematorium binnen. Als slippendragers fungeerden acht leden der Nederlandsche politie en acht leden der Germaansche S.S. in Nederland. De eereteekenen van den ontslapene, alsook zijn sabel en zijn uniformpet lagen op de kist, welke was bedekt door een S.S.-vlag. Toen de baar in de aula was opgesteld, betrokken twee officieren der Nederlandsche politie en twee leden der Germaansche S.S. in Nederland de eerewacht, terwijl het orgel „Litanei" van Schubert speelde.
Onder de aanwezigen bevonden zich vele Duitsche en Nederlandsche militaire en burgerlijke autoriteiten, waaronder de Höhere S.S.- und Polizeiführer, S.S.-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei, Rauter, Generalleutnant Siburg, bevelhebber in de Luftgau Holland, S.S.-Oberführer dr. Harster, bevelhebber der Sicherheits Dienst in Nederland, met Obersturmbannführer Knolle en Hauptsturmführer Blumenthal, beiden eveneens van de S. D., General Schumann, bevelhebber der Ordnungspolizei in Nederland, Major Göde, verbindingsofficier bij den bevelhebber der Ordnungspolizei in Amsterdam, Major Lautenschläger, verbindingsofficier bij den gevolmachtigde mr. Broersen, dr. Schröder, Beauftragte voor de stad Amsterdam, den gevolmachtigde van den Leider der N.S.B., J. W. de Ruiter, en de chef van den staf der Germaansche S.S. in Nederland, L. J. Jansonius.
In de aula werd het woord gevoerd door den burgemeester van Amsterdam, de heer E. J. Voûte, S.S.-Sturmmann en wethouder dr. J. L. Strak en S.S.-Gruppenführer Rauter, waarbij de kwaliteiten van den overledene en zijn verdiensten voor de Germaansche S.S. in herinnering gebracht werden. Generaal Rauter deelde daarbij mede, dat de 1e compagnie van het Amsterdamsche politiebataljon voortaan den naam „Sybren Tulp" zal dragen.

ƒ 130.000 subsidies voor het muziekseizoen 1942-43.
22 Oct. — De burgemeester van Amsterdam heeft besloten onder nader vast te stellen voorwaarden de volgende subsidies voor het seizoen 1942-43 te verleenen:
a. aan Het Concertgebouw 100.500 gld., benevens voor de concerten in de kleine zaal 5000 gld.;
b. aan de Afdeeling Amsterdam van de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst 2000 gld.;
c. aan de Stichting Amsterdamsch Conservatorium, afdeeling Muziekdramatische Kunst, 750 gld.;
d. aan de Christelijke Oratoriumvereeniging en aan de Oratoriumvereeniging Ieder 1000 gld.;
e. aan daarvoor in aanmerking komende dilettanten-zang- en -muziekvereenigingen te zamen 8250 gld.
Bovendien zal ten behoeve van bijzondere gebeurtenissen op kunstgebied, alsmede voor daarvoor in aanmerking komende tooneelgezelschappen, 12.500 gld. beschikbaar zijn.
Dr. H. Böhmcker overleden. — Amsterdam, 28 Oct. — Bij het gemeentebestuur is op 23 October bericht binnengekomen, dat senator dr. H. Böhmcker, die eenigen tijd geleden zijn functie als Beauftragte van den Rijkscommissaris voor Amsterdam heeft neergelegd en naar Lubeck vertrokken is, overleden is. Dr. Böhmcker was 42 jaar oud.
(Telegr. - Nat. Dagblad - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Hoofdcommissaris Tulp 5291 D.; dr. Böhmcker 5145 B.)

B. **BELGIE. — Staf (Gustaaf) de Clercq, leider der Eenheidsbeweging Vlaamsch Nationaal Verbond overleden - Dr. H. J. Elias, burgemeester van Gent, als opvolger aangewezen. —**
Brussel, 28 Oct. (Belgapress) — Het hoofdkwartier van het V.N.V. (Vlaamsch Nationaal Verbond) deelt mede, dat Staf de Clercq, leider van het V.N.V. op 22 October te 22 uur in den ouderdom van 58 jaar in de kliniek van prof. Daels te Gent aan de gevolgen van een hartaandoening is overleden.
De laatste woorden van den leider van de eenheidsbeweging van het V.N.V. waren: „Ik heb voor mijn volk al gedaan wat ik kon. De Heer zij mij genadig. Ik wil in Kester begraven worden."

Opening van het testament. — De Raad van Leiding, samengesteld uit dr. H. J. Elias, mr. G. Romsee, E. van den Berghe, mr. J. Timmermans, mr. J. Leuridan, prof. Speleers, Edgard Delvo en Odiel Daem (K. Lambrechts en professor Daels waren verhinderd), ging op 23 October over tot de opening van het testament van den Leider, door dezen gedeponeerd op het hoofdkwartier voor zijn vertrek naar de kliniek te Gent. Deze

plechtigheid werd eveneens bijgewoond door mevrouw De Clercq, mevrouw Tollenaere, mevrouw Maréchal, secretaris-generaal dr. V. Leemans, commandant-generaal J. van Steenland, dr. Lehembre, dr. P. Poeckman en den secretaris van den Leider dr. G. Stuyck. Op voorstel van E. van den Berghe werd door prof. Speleers als oudste lid van den Raad van Leiding, het testament voorgelezen, waarin de wensch werd uitgesproken, dat hij zou begraven worden te Kester, de gemeente uit het heerlijk payottenland, waar hij het grootste deel van zijn strijdend leven heeft doorgebracht.

Dr. H. J. Elias, burgemeester van Gent, als opvolger aangewezen. — Daarna ging de Raad van Leiding over tot de aanduiding van den opvolger van Staf de Clercq, als leider der Eenheidsbeweging V.N.V. Gevolg gevend aan het herhaaldelijk en uitdrukkelijk verzoek door den Leider tijdens zijn laatsten levensdag tot uiting gebracht, aanvaardde dr. H. J. Elias deze zware en verantwoordelijke opvolging, waarna de leden van den Raad van Leiding eensgezind onvoorwaardelijk trouw aan den nieuwen Leider betuigden.

Daarna hield leider H. J. Elias een korte toespraak tot de dienstleiders, waarvan hieronder de samenvatting volgt:

„Voor korten tijd heeft de Leider tot mij het verzoek gericht, hem bij te staan in de leiding van de eenheidsbeweging V.N.V., waarvan de opgaven steeds zwaarder werden en daarenboven hem op te volgen, zoo dit mocht noodig zijn. Wij hebben steeds getracht en het was onze innigste wensch deze opvolging zoo lang mogelijk te kunnen uitstellen. Het fatale uur is vlugger gekomen dan een van ons had durven verwachten. Ingevolge de wilbeschikking van den Leider heeft de Raad van Leiding hedenmorgen het leiderschap op mij overgedragen.

Ik heb het aanvaard in de overtuiging, dat ik zal kunnen rekenen op de onvoorwaardelijke trouw van mijn medewerkers en van de leden van het V.N.V. Ik zal voor u geen programma ontwikkelen noch verklaringen afleggen. Tien jaar nauwe samenwerking met den Leider hebben mij in staat gesteld te weten, wat hij wilde, wat hij dacht, wat hem bekommerde. Dag voor dag heb ik hem kunnen volgen, tijdens de laatste moeilijkheden, die hem zoo zeer drukten en bekommerden. Het eenige programma, dat ik u voorhouden kan, is zijn voorbeeld te volgen: „Trouw aan het Nederlandsche volk en zijn Germaansche bestemming".

Biografie dr. H. J. Elias. — Mr. H. Elias is geboren te Mechelen (Brabant), 12 Juni 1902. Na zijn humanoria te Vilvoorde te hebben doorloopen, volgde hij de cursussen aan de universiteit te Leuven en promoveerde er in 1932 tot doctor in de wijsbegeerte, afdeeling geschiedenis. In 1929 promoveerde hij aan de universiteit van Gent als doctor in de rechten.

Van 1923 tot 1927 was hij leeraar aan het Atheneum te Brugge (Waalsche sectie), van 1926 tot 1928 verbleef hij in het buitenland en volgde er leergangen aan de universiteiten van Parijs, Luxemburg, Rome en Bonn. In 1928 werd hij tot leeraar benoemd aan het Atheneum van Gent (Waalsche sectie), in 1931 vestigde hij zich als advocaat te Gent. In 1932 trad hij in het parlement als volksvertegenwoordiger. In 1941 werd hij tot commissarisburgemeester en burgemeester der stad Gent aangesteld.

De teraardebestelling van Staf de Clercq. — Brussel, 28 Oct. (D.N.B.) — Te Brussel werd op 27 October de rouwplechtigheid gehouden, waaraan vertegenwoordigers uit alle Vlaamsche gouwen benevens hooge Duitsche en Belgische figuren deelnamen. Na afloop van de plechtigheden werd op wensch van den overledene zijn stoffelijk overschot overgebracht naar Kester, het dorp, waar hij lang heeft gewoond. Onder de buitenlandsche organisaties was een talrijke afvaardiging van de Nat. Soc. Beweging der Nederlanden, waarvan de leider ir. Mussert vertegenwoordigd was door prof. mr. dr. R. van Genechten. Deze was vergezeld van den heer De Block van Scheltinga en van afvaardigingen van de W.A. en van de Nederlandsche fabriekswachters.

Eer- en rechtsherstel voor de Vlaamsche activisten. 27 Oct. — In het parlementsgebouw te Brussel, waar vier en twintig jaar geleden in November 1918, in strijd met wet en recht het sein werd gegeven tot de activisten-vervolging, hield op 25 Oct. de „commissie voor eer- en rechtsherstel" haar slotzitting. Opgericht bij verordening van 6 September 1940 en bekleed met de bevoegdheid van een souverein rechtscollege, waartegen geen beroep bestaat, had de commissie gedurende de afgeloopen twee jaren naar eer en geweten, volgens recht en billijkheid, te beslissen over de maatregelen, welke de zedelijke en materieele schade der onrechtmatig vervolgde activisten moeten goedmaken. Haar onbetwistbare gezag ontleende de commissie aan haar samenstelling en in de eerste plaats aan haar voorzitter, dr. Aug. Borms. Dat een rechtscollege in het openbaar verslag uitbrengt over zijn werkzaamheden, mag op zichzelf reeds een novum heeten. De plechtige slotzitting in de zaal van den senaat stelde bovendien de innige betrekkingen tusschen Vlaanderen en Duitschland in het volle licht. Zij leverde nogmaals het bewijs, dat het Reich van Adolf Hitler diegenen niet verlaat, die Duitschland in tijden van nood ter zijde stonden.

Dr. Borms herinnerde in zijn openingsrede aan de omstandigheden, waaronder het activisme geboren werd. Na den wapenstilstand is een wilde jacht op activisten begonnen en ondanks de steeds luider wordende stem van het Vlaamsche volk, bleef de regeering weerbarstig ten opzichte van iedere „amnestie". Eerst door de Duitsche overwinning werd eer- en rechtsherstel mogelijk. Zulks gebeurde bij verordening van 6 September 1940, den verjaardag van mijn ter dood veroordeeling.

Dr. Borms sprak tenslotte het vertrouwen uit, dat de Führer en zijn heldhaftig leger, na de activisten en de weggevoerden van 10 Mei te hebben verlost, ook het arme verdrukte volk uit zijn boeien redden zal en het aangebeden vaderland zijn vrijheid en zelfstandigheid zal terugschenken.

Mr. Lagrou herinnerde aan de vervolging van de activisten, de amnestiebeweging, het ontstaan van de herstelverordening en de werkzaamheden van de commissie. De beweging voor amnestie boekte slechts een paar schijnbare successen. Eerst door de verordening van 6 September 1940 van den militairen bevelhebber voor België en Noord-Frankrijk werden de grondslagen gelegd voor een herstel van het begane onrecht.

In den loop van twee jaren heeft de commissie 1692 bundels aangelegd en doorgewerkt. Uit het zorgvuldig geschifte materiaal moest dan in ieder afzonderlijk geval de toestand van 25 jaar geleden worden gereconstitueerd, ten einde de modaliteiten van rechts- en schadeherstel te kunnen bepalen. De commissie heeft 100 zittingen gehouden. De commissie wordt niet opgeheven, zij zal blijven voortbestaan tot uitoefening van toezicht op de uitvoering van de principieel genomen besluiten. Zij zal dus nog tusschenbeide hebben te komen inzake de uitbetaling en aanpassing van wedden, wachtgelden en pensioenen, te werkstelling van de gediplomeerde onderwijzers van 1917—1918, weder inschakeling van wachtgeldtrekkenden in de administratie, het recht den titel van de uitgeoefende functie te dragen, enz. enz. Lagrou herinnerde aan de schatting van de Ufac (Belgische oudstrijdersbond), die in 1937 het bedrag van de uit te betalen schadeloosstellingen, alleen wegens administratieve amnestie, op ongeveer twee milliard raamde. In werkelijkheid bedragen de uitgekeerde vergoedingen, wachtgelden en pensioenen op verre na niet het tiende deel van deze voorbarige berekening. „De zedelijke balans op te maken is nog meer bevredigend", zoo eindigde de secretaris-generaal van de commissie zijn toespraak: „veel gebroken trots hebben wij weer kunnen oprichten, wij hebben zon gebracht in donkere levensavonden, vereenzaamden hebben wij tot de gemeenschap teruggevoerd, strijdvaardigen hebben wij nieuwe mogelijkheden geschonken, een komend geslacht hebben wij van den doem eener onrechtmatige en onteerende vernedering bevrijd. Wij hebben in het land van Vlaanderen een milde pacifioatie gebracht".

Als laatste sprak dr. H. Brass, de Duitsche gevolmachtigde bij de commissie. Het is de taak van de commissie geweest, zei hij, de eer, het recht en den vrede te herstellen in dit kleine deel van Europa waartoe de heele wereld door de eeuwen heen niet bij machte was. Het behoefde de hulp van het Duitsche Rijk, welks eer door de vervolging van Vlaamsche en Waalsche idealisten eveneens geschonden was. De voorwaarden van Compiègne en Versailles werden in dit opzicht door de overwinnaars niet nageleefd. De militaire overheid verwacht thans dat de Belgische administratie de toepassing der getroffen besluiten zal bespoedigen. De activisten waren idealisten en politieke strijders. Zij hebben hun volk en hun land gediend zooals heden de jonge generatie aan het front haar leven voor Vlaanderen en Europa's toekomst veil heeft. Nog is hun levenswerk niet ten einde. Moge het geloof in de Duitsche overwinning voor de strijders aan het front en hier te lande ook een sterkte en een steun zijn, het toekomstig lot van Vlaanderen kan slechts door de Vlamingen zelf worden bevochten en voorbereid. Strijd alleen kan eenheid en overwinning brengen. Onder het zingen van den Vlaamschen Leeuw werd de zitting opgeheven. (Nat. Dagblad - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Staf de Clercq 5178 E.; Vl. activisten 4413 B.)

A. **NOORWEGEN. — Dr. Gulbrand Lunde, minister voor Cultuur en Volksvoorlichting, verongelukt. —** Oslo, 26 Oct. (D.N.B.) — Minister dr. Gulbrand Lunde, de chef van het Noorsche departement voor Cultuur en Volksvoorlichting, is op 26 October met zijn vrouw bij een auto-ongeluk bij de veer Waage aan de Romsdalfjord om het leven gekomen. Minister-president Quisling heeft minister Skancke belast met de voorloopige leiding van de zaken van het departement voor Cultuur en Volksvoorlichting. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kabinet 4991 B.)

B. **ENGELAND. — Oorlogskosten - Het bezoek van mevrouw Roosevelt. —** Stockholm, 27 Oct. (D.N.B.) — De Britsche minister van Financiën, Kingsley Wood, heeft 20 October in het Lagerhuis

een nieuw oorlogscredíet van een milliard pond sterling gevraagd. Tot dusver, zeide hij, heeft Engeland 2½ maal zooveel voor den oorlog uitgegeven, als in de eerste drie jaar van den vorigen wereldoorlog, n.l. meer dan 12 milliard pond sterling. Daarbij zijn niet inbegrepen de Britsche schulden, die bij de Ver. Staten zijn en worden gemaakt in het kader van de leen- en pachtwet.

Het bezoek van mevrouw Roosevelt. — Londen, 28 Oct. (S. P. T.) — Mevrouw Roosevelt is op 22 October per watervliegtuig in Engeland aangekomen. Zij zal koning George een persoonlijke boodschap van den president der V.S. overhandigen. Mevrouw Roosevelt zal ook een bezoek brengen aan Churchill, voor wien zij eveneens een persoonlijke boodschap van haar echtgenoot bij zich heeft. In deze brieven zou Roosevelt den wensch en het voornemen te kennen hebben gegeven, in een niet te ver verwijderde toekomst zelf een bezoek aan Londen te brengen.

„Het bezoek van de echtgenoote van den president der Vereenigde Staten heeft plaats op uitnoodiging van den Engelschen koning en de koningin. Mevrouw Roosevelt zal zich persoonlijk op de hoogte stellen van hetgeen de Britsche vrouwen in dezen oorlog presteeren en verder zal zij de in Engeland gestationneerde Amerikaansche troepen bezoeken. Gedurende de eerste periode van haar bezoek zal mevrouw Roosevelt de gast van het Engelsche koningspaar zijn".

(Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Oorlogskosten 5131 C.; Oorlogsleen. 4514 A.)

A. EUROPEESCHE P.T.T.-VEREENIGING OPGERICHT. —

28 Oct. — Dertien Europeesche landen t.w. Albanië, Bulgarije, Denemarken, Duitschland, Finland, Italië, Kroatië, Nederland, Noorwegen, Roemenië, San Marino, Slowakije en Hongarije, hebben te Weenen de overeenkomst onderteekend over de oprichting van een Europeesche P.T.T.-vereeniging. Na de onderteekening heeft de Duitsche rijkspostminister Ohnesorge den zin en beteekenis van de nieuwe vereeniging uiteengezet. Midden in oorlogstijd wordt hiermede een voorbeeld gegeven van samenwerking en eendracht tusschen de staten, ten einde den opbouw te bevorderen, wanneer de wapens eenmaal zullen zijn neergelegd. De P.T.T.-besturen bezitten nu een instrument, dat hen in staat stelt, niet alleen aan hun eigen landen, doch aan het geheele Europeesche openbare leven zeer aanmerkelijke voordeelen te verschaffen. Alle P.T.T.-besturen laten zich voortaan leiden door de hoogste wet om hun activiteit niet ten eigen bate doch ten voordeele en in den dienst van het algemeene Europeesche belang te ontwikkelen. (Alg. Hbld.)

B. IRAK. — Brandstichting in Engelsche petroleuminstallaties te El Kajara. —

28 Oct. — Uit Bagdad werd 24 October door het D.N.B. gemeld, dat sinds 19 October de groote Britsche petroleuminstallaties te El Kajara, aan de spoorlijn Bagdad—Mosoel, ongeveer 40 km. ten Zuidwesten van Mosoel, in brand staan. De installaties van het olieterrein ten Westen van het station El Kajara zijn door Arabische opstandelingen aangevallen.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Petroleum 5022 E.)**

C. JAPAN. — Overzicht der maatregelen in het veroverde gebied - Tewerkstelling van krijgsgevangenen.

28 Oct. — De maatregelen op economisch en sociaal gebied door de Japansche autoriteiten genomen in het bezette Zuid-Oost-Aziatische gebied zijn slechts zeer geleidelijk naar het Westen van Europa doorgedrongen en zijn dientengevolge niet vrij van verwarring of tegenspraken geweest, zoodat men zich geen helder beeld heeft kunnen vormen van de ontwikkeling van de situatie sinds de bezetting van die gebieden door Japan. Het bestuur is overal tot stand gekomen en het verkeer te land verkeert bijna overal weer in den toestand van voor den oorlog. Voorts maakt, afgescheiden van enkele speciale installaties en machines, het herstel van de door den vijand aangerichte schade zeer snelle vorderingen, zoodat op menig gebied de vooroorlogsche productie reeds weer is bereikt. Bovendien kon de levensmiddelenproductie, vooral van rijst, aanmerkelijk worden verhoogd. In verband met het groote aantal rassen, talen en religies, moest het bestuur soepel zijn. Groote Japansche immigraties zijn thans niet gewenscht, hoewel de Zuidelijke gebieden onmiddellijk Japansche technici kunnen gebruiken, vaklieden op landbouwgebied en taalleeraren, alsmede geschoolde vakmenschen, die in staat zijn leiding te geven aan een bedrijf en speciale taken te vervullen. De binnenlandsche ambtenaren werken niet slechts op ondergeschikte plaatsen, maar vervullen ook hoogere functies, vooral in Birma en op de Philippijnen, dus in de gebieden, die langzamerhand een grootere zelfstandigheid zullen krijgen. Op Java zijn kort geleden binnenlandsche burgemeesters benoemd. Alleen Batavia heeft een Japanschen burgemeester. Het Japansche militaire bestuur bezit thans nog te weinig ambtenaren. Het verkeer te land ondervindt thans geen moeilijkheden meer, des te meer echter het verkeer ter zee. Men is voornemens het kustverkeer te bevorderen door den bouw van houten schepen en jonken. Uit verschillende gebieden wordt gemeld, dat de Japansche autoriteiten, in samenwerking met de Chineezen, tal van opdrachten hebben gegeven voor den bouw van jonken.

In economisch opzicht is men op Malakka in het algemeen verder gevorderd dan op Sumatra. Op Malakka is het economische leven over het algemeen van ouderen datum. Men treft daar rubberboomen aan, die meer dan twintig jaren oud zijn. Op Malakka hoefde men het economische leven van vroeger slechts te herstellen, terwijl men op Sumatra het land opnieuw moest ontsluiten. Men kan op Sumatra en Borneo en ook op de Philippijnen katoen aanplanten, hetgeen men niet kan op Malakka en het dicht bevolkte Java. Met het verbouwen van rijst, waarmede de Japansche troepen in verschillende gebieden in het voorjaar zijn begonnen, heeft men gunstige ervaringen opgedaan. De opbrengst van den oogst is overal veel grooter dan vroeger. Zeer bevredigend is in de meeste gebieden de productie van palmolie, welk product zoowel voor industrieele als voor voedingsdoeleinden van beteekenis is. De rubberproductie voor 1942 wordt zoowel voor Malakka, als voor Sumatra op 600.000 ton geschat, zoodat de jaarlijksche productie in totaal 1.200.000 ton zal bedragen. In hoeverre de olieproductie op Sumatra en Borneo en in Birma reeds is hersteld, is op de conferentie niet medegedeeld en zal in verband met militaire overwegingen wel niet spoedig bekend worden.

Daar in de Zuidelijke gebieden voorloopig geen gebrek aan arbeidskrachten bestaat, met uitzondering van de bezetting van de leidende functies, is het te begrijpen, dat men thans niet vooruitloopt op het vraagstuk van de Japansche immigratie. In verschillende gebieden is het b.v. belangrijker den inlanders, die hun werk door den oorlog hebben verloren, een nieuwe bestaansmogelijkheid te bieden. Zoo zijn volgens officieele Japansche indicaties op Malakka bijna 700.000 arbeiders broodeloos die tot dusverre op rubberondernemingen en in de tinmijnen werkten. Het ligt in de bedoeling in het dreigende tekort aan arbeiders op Sumatra te voorzien met behulp van deze arbeiders van Malakka. Binnenkort worden nog belangrijke beslissingen voor de Zuidelijke gebieden verwacht.

Tewerkstelling van krijgsgevangenen. — Tokio, 28 Oct. (S. P.T.) — De Japansche regeering heeft een wetsontwerp goedgekeurd, waarbij krijgsgevangenen in de toekomst in de Japansche industrie zullen worden te werk gesteld. Bij dit ontwerp behoort een verordening, die nauwkeurige bijzonderheden geeft omtrent de betaling, de sanitaire inrichtingen, die in de fabrieken aanwezig moeten zijn, de verzorging van de te werk gestelden en de inrichting van de gebouwen, waarin zij zullen worden ondergebracht. (Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Jap. bewind in Ned. Oost-Indië 5290 A.; Krijgsgevangenen 5182 A.)

D. NEDERLAND. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart benoemd tot eerelid der Weensche academie van beeldende kunsten. —

29 Oct. — Naar het D.N.B. meldt, heeft in een op 25 October gehouden feestvergadering van de Weensche Academie van Beeldende Kunsten ter gelegenheid van haar 250-jarig bestaan, de rector, dr. Popp, de benoeming tot eerelid der Academie bekend gemaakt van den rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, alsmede van rijksminister Rust, rijksleider Baldur von Schirach en Generalmusikdirektor dr. Furtwaengler.

Gauhauptamtsleiter Oberregierungsrat Max Stampe benoemd tot leider van volksvoorlichting en propaganda aan het Rijkscommissariaat. —

's-Gravenhage, 28 Oct. — De leider van de hoofdafdeeling volksvoorlichting en propaganda in het rijkscommissariaat te Den Haag Gauamtsleiter H. Gernand, is door den Rijksminister voor Volksvoorlichting en Propaganda met een nieuwe taak belast. In zijn plaats is benoemd Gauhauptamtsleiter Oberregierungsrat Max Stampe, leider van het Reichspropagandaamt en Gauhauptamt Propaganda der N.S.D.A.P. in Danzig-Westpruisen.

Bevolking - Geboorte-, sterfte- en huwelijkscijfers 1938-1942. —

29 Oct. — Aan de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde cijfers ontleenen wij voor het eerste halfjaar van 1942 de volgende gegevens, waaraan de overeenkomstige voor de laatstvoorafgaande jaren ter vergelijking zijn toegevoegd.

In de eerste plaats de hoofdcijfers betreffende geboorte, huwelijk en sterfte per 1000 inwoners.

Jan t/m. Juni	Levendgeborenen	Sterfgevallen	Huwelijken
1938	21.3	9.2	7.9
1939	21.1	9.5	8.5
1940	21.1	11.7	7.9
1941	21.2	12.0	7.4
1942	21.1	10.5	9.2

De nataliteit vertoont opvallenderwijze in de eerste semesters dezer vijf jaren vrijwel geen schommeling of verandering hoegenaamd. Niettegenstaande het relatieve huwelijkscijfer in 1939 niet onbelangrijk boven dat van het voorafgaande jaar uitging. Maar in het eerste halfjaar van 1942 is het laatste in zeer aanzienlijke mate toegenomen, ondanks de moeilijkheden der woningvoorziening en -inrichting. Zeer verheugend is het feit, dat de algemeene sterfte in het eerste halfjaar van 1942 belangrijk beneden die van verleden jaar, en zelfs beneden die van 1940 bleef. De sterfgevallen ingevolge oorlogshandelingen zijn in deze verhoudingsgetallen begrepen. De absolute cijfers waren hiervoor in het eerste halfjaar van 1940: 5186, van 1941: 508 en van 1942: 285, alles voor militairen en burgers samen. Wanneer men denkt aan de zoo groote, en nog toenemende, moeilijkheden betreffende de voeding en verwarming, dan is er zeker alle reden om de sterfteverhoudingen hier voorshands nog bevredigend te noemen. In den vorigen wereldoorlog bedroeg het algemeene sterftecijfer hier gemiddeld voor 1914—1918 nog 13.6 per 1000.

De algemeene sterftecijfers nader ontledend geven wij hier eerst die betreffende de zuigelingsterfgevallen, en der doodgeborenen (in de bovenstaande geboortecijfers zijn deze niet begrepen).

Jan. t/m. Juni	Gest. in het 1e levensjaar, per 1000 geborenen	Doodgeborenen per 1000 geborenen
1938	41.3	25.0
1939	36.5	24.8
1940	48.0	26.1
1941	52.0	22.8
1942	44.8	20.1

De zuigelingsterfte, hoewel hooger dan in de laatste twee vredesjaren, kwam toch in de eerste helft van 1942 weer belangrijk beneden het overeenkomstig cijfer in het vorig jaar. En wat de doodgeboorte betreft is het verhoudingscijfer voor het loopende jaar zelfs bijzonder laag te noemen.

Tenslotte voor enkele besmettelijke doodsoorzaken de sterfgevallen per 1000 zielen:

Jan. t/m. Juni	typhus parathyph.	diphtherie	influenza	tuberculose
1938	0.002	0.006	0.09	0.24
1939	0.001	0.004	0.18	0.22
1940	0.001	0.006	0.15	0.25
1941	0.002	0.011	0.45	0.32
1942	0.003	0.034	0.08	0.32

De diphterie, die laatstelijk aanmerkelijk is toegenomen, gaf in de eerste helft van 1942 een driemaal hooger sterfte dan in 1941; de stijging der tuberculose kwam daarentegen tot staan. (Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. dr. Seyss-Inquart 5279 B.; Rijkscommissariaat 5125 A.; Bevolking 5123 F.)

A. NEDERLAND. — Overzicht der verhouding tusschen bedrijfsgrootte en loonbedrag. —

Oct. — Een van de kenmerken van de economische en sociale ontwikkeling der laatste decennia van de 19e eeuw en verder in deze eeuw is geweest de opkomst van het grootbedrijf ten koste van het kleinbedrijf. Men was het er tamelijk algemeen over eens dat het grootere bedrijf in den concurrentiestrijd op de binnenlandsche en buitenlandsche markt een sterkere positie innam en dat dus de overgang tot grootbedrijf voor het bedrijfsleven in het algemeen gesproken een versterking beteekende. De kleine middenstanders en industrieelen, die zich rechtstreeks door het in hun branche opkomende grootbedrijf bedreigd zagen, vroegen om bescherming. Daarnaast streden de arbeiders voor het verkrijgen van hoogere loonen, dus van een grooter aandeel in het nationale inkomen, hetwelk door de industrieele expansie, begunstigd door de opkomst van het grootbedrijf, toenam. Als nevenargument werd daarbij aangevoerd dat 't mechanische werk in de groote fabriek de arbeidsvreugde doodde, hetgeen gecompenseerd diende te worden door een hoogere belooning. De in het grootbedrijf mogelijk geworden vèrgaande arbeidsdeeling leverde een grootere winst op, zoodat de door de arbeiders verlangde compensatie door het bedrijf wel gedragen kon worden. Ondanks tegenwerking heeft 't grootbedrijf aan belangrijkheid steeds toegenomen en, met name in de grootere bedrijven, zijn de arbeiders er in geslaagd hoogere loonen te verkrijgen, Het is zeer interessant dit in concreto te zien vastgelegd in de cijfers van de Ongevallenstatistiek 1940, welke hieromtrent belangrijk statistisch materiaal verschaft aangaande de tot handel, verkeer en industrie behoorende bedrijven. (Hierbij wordt als eenheid aangenomen de „type-werkman" = 300 arbeidsdagen).

Van de eind 1940 getelde 194.026 ondernemingen behoorden er 3586 tot de klasse der grootbedrijven (meer dan 50 arbeiders). Van het totaal aantal arbeiders ad 1.365.158 behoorden er echter niet minder dan 826.412 thuis in de grootbedrijven. Het kleinbedrijf (minder dan 5 arbeiders) is natuurlijk qua aantal nog sterk in de meerderheid (161.187 op een totaal van 194.026), maar het aantal arbeiders van 184.643 maakt maar een bescheiden deel uit van het totaal van 1.365.158. Hoe sterk de positie van het werkelijke groote bedrijf wel is blijkt wel uit het feit dat in 121 der grootste ondernemingen bijna een vierde van het totaal der in de 194.026 beschouwde ondernemingen werkzame arbeiders arbeidden en dat de groep „grootbedrijven" twee derden van de totale loonsom der beschouwde ondernemingen uitkeerden.

SITUATIE OP 31 DEC. 1940.

Aantal arbeiders per onderneming	Totaal aantal Ondern.	Totaal aantal type-arbeid.	Totaal Loon in guldens
Minder dan 5	161.187	184.643	141.840.000
5—9	16.107	99.646	95.936.000
10—49	13.146	254.457	269.340.000
50—199	2.728	243.424	268.315.000
200—499	560	162.674	185.303.000
500—999	177	117.657	137.868.000
1000 of meer	121	302.677	422.071.000
Totaal	194.026	1.365.158	1.520.673.000
Kleinbedrijf (minder dan 5 arbeiders)	161.187	184.643	141.840.000
Middelbedrijf (5—49 arb.)	29.253	354.103	365.276.000
Grootbedrijf (50 arb. of meer)	3.586	826.412	1.013.507.000

Tot de vier ondernemingen met meer dan 10.000 arbeiders behooren de P.T.T. met 28.406 arbeiders, de Staatsmijnen met 20.726, de Nederlandsche spoorwegen met 31.032 en de Philips Gloeilampenfabrieken met 20.726 arbeiders.

Hoe in de verschillende soorten van bedrijf de verhouding tusschen groot- en kleinbedrijf is, blijkt uit het volgende staatje:

VERDEELING OVER GROOT- EN KLEINBEDRIJF PER GROEP IN PROCENTEN.

	Ondern. klein	Ondern. groot	arbeid klein	arbeid groot
Aardew., glas, kalk, etc.	54	9	2	73
Diamant, edelsteenen	72	3	9	37
Boekdrukkerijen, etc.	60	6	7	57
Bouwbedrijven, etc.	87	1	19	50
Chemische nijverheid	62	5	7	69
Hout-, kurk- en stroobew.	72	3	12	41
Kleeding en reiniging	70	4	9	52
Kunstnijverheid	83	0	34	0
Leder, wasdoek, rubber	86	3	12	65
Oer, steenkool, turf	66	3	1	94
Metaalbewerking	83	3	12	64
Verv. stoom- e.a. werkt.	85	3	7	80
Verv. schepen, rijtuigen	77	4	4	82
Papier	57	10	4	73
Textielnijverheid	41	25	1	91
Gas en Electriciteit	38	12	2	78
Voedings- en genotmiddelen	86	1	20	54
Handel, verkeerswezen	85	1	18	53
Totaal	83	2	14	60

En nu de sociale kant van het probleem. De cijfers, welke de Ongevallenstatistiek geeft omtrent de loonen in de verschillende bedrijfsgroepen, doen duidelijk uitkomen dat de loonen in de groote bedrijven in den regel belangrijk hooger zijn dan in de kleine bedrijven. Het gemiddelde dagloon in het kleinbedrijf wordt aangegeven met ƒ 2.56, in het middelbedrijf op ƒ 3.44 en in het grootbedrijf op ƒ 4.09. Geheel zuiver zijn deze bedragen niet, daar ingevolge de wettelijke bepalingen loonen boven ƒ 8 tot dit bedrag worden teruggebracht en die beneden de ƒ 1.50 tot dit bedrag worden verhoogd. Voor de groote massa arbeiders ligt het loon echter tusschen deze twee bedragen, zoodat men wel kan concludeeren dat het gemiddelde dagloon toeneemt met de grootte van het bedrijf. Het feit dat de grootbedrijven het grootste aantal arbeiders tot zich hebben weten te trekken en de hoogste loonen kunnen betalen duidt er wel op dat haar productiviteit grooter is dan die der kleinbedrijven. (Telegraaf)

B. ITALIE. — Twintigste verjaardag van den Marsch naar Rome - Telegrammen van den Führer - Bezoek van dr. Ley met een delegatie der N.S.D.A.P. - Tentoonstelling der Fascistische revolutie door Mussolini geopend - Antwoord van Mussolini aan den Führer. —

Hoofdkwartier van den Führer, 28 Oct. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den 20sten verjaardag van den marsch naar Rome heeft de Führer den Koning en Keizer Victor Emanuel en den Duce in hartelijke woorden gestelde gelukwenschtelegrammen gezonden.

Het telegram aan den Duce luidt: „Op den verjaardag van den

marsch naar Rome gedenk ik uw unieke historische prestatie in trouwste vriendschap en verbondenheid. Met mij heeft het geheele nat.-socialistische Duitsche volk diep innerlijk deel aan den terugkeer van den dag van de triomf der fascistische revolutie. Wat gij, Duce, en uw strijders sindsdien hebt volbracht, doet de toenmalige opstand worden tot een keerpunt der menschelijke historie. Thans strijden onze beide volksrevoluties in nauwste wapenbroederschap gemeenschappelijk tegen dezelfde krachten, die het fascisme in Italië en het nationaal-socialisme in Duitschland eens in het binnenland zonder succes tegemoet waren getreden. Jodendom, plutocratie en bolsjewisme zullen derhalve dezen strijd juist zoo verliezen, als zij hem eens reeds verloren hebben. In dit stellige vertrouwen groet ik U, Duce, ten hartelijkste en zend ik U en Uw zwarthemden mijn kameraadschappeliijke groeten en die van het Duitsche volk".

Bezoek van dr. Ley met een delegatie der N.S.D.A.P. — Dr. Ley, het hoofd van de delegatie der N.S.D.A.P., die thans Italië bezoekt ter gelegenheid van den 20en verjaardag van den marsch naar Rome, is door Mussolini in het Palazzo Venezia ontvangen en heeft dezen een boodschap van Hitler overhandigd.

Fascistische tentoonstelling der revolutie door Mussolini geopend. — Rome, 28 Oct. (D.N.B.) — De groote speciale tentoonstelling der fascistische revolutie is 28 October plechtig door Mussolini geopend. De Duce werd door de menigte geestdriftig begroet en was in gezelschap van den partijsecretaris Vidussoni, de leden der regeering en van den grooten fascistischen raad, het partijbestuur, de voorzitters van Kamer en Senaat, den gouverneur van Rome en andere autoriteiten. Voor de aankomst van den Duce was de bijzondere delegatie van de N.S.D.A.P. onder leiding van den bijzonderen gevolmachtigde van den Führer voor den twintigsten verjaardag van den marsch naar Rome, dr. Ley, met de overige leden der delegatie in het tentoonstellingsgebouw aangekomen.

Antwoord van Mussolini aan den Führer. — Rome, 29 Oct. (Stefani). — Mussolini heeft den Führer een telegram gezonden, waarin wordt gezegd: „Ik zeg u, Führer, zeer hartelijk dank voor uw telegram, voor het zenden van de missie onder leiding van dr. Ley en voor de levendige deelneming van het nationaal-socialistische Duitschland aan de plechtigheid van den twintigsten verjaardag van het fascistische regime. Tijdens deze historische, vrij lange en zeer belangrijke periode heeft het fascistische regime getracht de essentieele problemen van het Italiaansche volk tot een oplossing te brengen — d.w.z. zijn recht op leven — door vreedzame en opbouwende middelen. Het stond echter steeds en overal tegenover de volstrekte vijandigheid van de oude plutocratische staten, een vijandigheid, die haar toppunt bereikte door de economische belegering, die gedecreteerd werd door den Volkenbond. Sinds dat oogenblik bleek duidelijk voor allen, dat onze beide revoluties een broederpact van solidariteit voor vrede en oorlog moesten sluiten en de uitdaging van de oude wereld moesten aanvaarden. Zoo rukken sedert drie jaar onze volken en onze gewapende strijdmacht, vereenigd met die van het driemogendhedenpact, op en strijden gezamenlijk. Het is zeker, dat de wereld, die het verleden vertegenwoordigt, voorbestemd is achteruit te gaan en dat onze offers beloond zullen worden met de overwinning. In die dogmatische zekerheid zend ik u, Führer, mijn kameraadschappelijke groeten." (Tel. - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)

(V. b. Mussolini 5191 E.; Rijkskansel. Hitler 5269 A.; dr. Ley 5106 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksminister dr. J. Goebbels 45 jaar. —

Berlijn, 29 Oct. (D.N.B.) — De geheele Berlijnsche pers wijdt speciale belangstelling aan Rijksminister dr. Goebbels, die op 29 October zijn 45sten verjaardag viert. In bijna alle bladen is de foto van den Rijksminister te zien. Er wordt op gewezen, dat dr. Goebbels bij de worsteling om het lot van de Duitsche natie op een verantwoordelijke plaats staat.

(Vor. ber. dr. Göbbels 5288 B.)

B. NEDERLAND. — Sneeuwruimingsbesluit afgekondigd. —

30 Oct. — Door de Secretarissen-Generaal der departementen van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat werd een besluit betreffende het wegruimen van sneeuw en het bestrijden van gladheid op den openbaren weg, afgekondigd.

Dit besluit houdt o.m. in, dat de zorg voor het sneeuwruimen berust, met betrekking tot rijkswegen bij de directie van den Rijkswaterstaat; met betrekking tot provinciale wegen bij den commissaris der provincie en met betrekking tot de overige wegen bij den burgemeester.

Onverminderd het in het bovenstaande bepaalde, is de hoofdbewoner of hoofdgebruiker van een binnen de bebouwde kom gelegen gebouw of gronderf verplicht:

1) De sneeuw en het ijs van het voor of langs het gebouw of gronderf gelegen gedeelte van het openbaar voetpad weg te ruimen en bij gladheid dat weggedeelte met stroefmakende stoffen te bestrooien en bestrooid te houden. 2) Te zorgen, dat de sneeuw en het ijs bij dit wegruimen van den openbaren weg worden verwijderd, dan wel worden gebracht op den uitersten rand van het openbaar voetpad, zoodanig, dat het verkeer hiervan geen hinder ondervindt en voldoende openingen worden uitgespaard voor het afvloeien van dooiwater en tramrails, tram- en autobushalten, zoomede brand- en rioolputten vrijblijven.

In geval van uiterste noodzaak kan de burgemeester inwoners zijner gemeente tijdelijk tot het doen van persoonlijke diensten ten behoeve van het wegruimen van sneeuw en het bestrijden van gladheid op den openbaren weg oproepen. De diensten mogen van de opgeroepen personen worden gevorderd gedurende ten hoogste zes uur per etmaal, gedurende ten hoogste drie achtereenvolgende dagen. (Telegraaf)

Distributie - Cacaoverstrekking aan kinderen. —

31 Oct. — Evenals vorig jaar zal ook dezen winter wederom cacao met suiker beschikbaar worden gesteld voor kinderen van 0 tot en met 13 jaar. Per periode van vier weken wordt 150 gr. beschikbaar gesteld.

Tabak- en snoeprantsoen verlaagd. —

31 Oct. — In overleg met de vakgroep tabaksverwerkende industrieën en het Rijksbureau voor tabak en tabaksproducten is besloten, op de rookerskaart voortaan om de andere week slechts één rantsoen beschikbaar te stellen in plaats van twee. Dit geldt voorshands alleen voor de rookerskaart, dus niet voor de sigarettenkaart. De dames behouden nog haar gebruikelijke rantsoen.

Tegelijk met het tabaksrantsoen ondergaat ook het versnaperingenrantsoen een verlaging. Deze verlaging wordt bereikt, doordat men met de verkrijgbaar gestelde hoeveelheid van 400 gram niet vier weken, doch zes weken moet toekomen. Echter zal voor kinderen van 0—14 jaar ter gelegenheid van Sint Nicolaas eenn extra-rantsoen van 200 gram beschikbaar worden gesteld.

Reorganisatie der politievereeniging. —

31 Oct. — De commissaris voor niet-commercieele vereenigingen en stichtingen maakt bekend, dat alle vereenigingen, lichamen, instellingen, stichtingen, fondsen, enz. in Nederland, onafhankelijk van hun rechtsvorm en rechtspersoonlijk, voor zoover zij werkzaam zijn ter behartiging van de belangen van allen, die behooren of geacht worden te behooren tot de Nederlandsche politie, hieronder begrepen het administratief personeel, en voor zoover zij geen openbaar lichaam zijn, met ingang van 1 November 1942 zijn aangesloten bij den kameraadschapsbond der Nederlandsche politie, terwijl haar werkzaamheden van dien datum af onder toezicht zijn gesteld van den bondsleider van den kameraadschapsbond.

Verlenging van den arbeidstijd in de Limburgsche mijnen. —

Van 2 November af wordt in de Limburgsche mijnen door de ondergrondsche mijnwerkers 8¾ uur per dag gewerkt, gelijk dit reeds lang in het Duitsche rijk geschiedt.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Distributie Tabak en snoep 5064 A.; Politie 5014 B.; Mijnwerkers 5293 A.)

C. ROTTERDAM. — Extra levensmiddelen voor behoeftige inwoners - Tomaten voor de kinderen. —

Oct. — Met de Kerstdagen zullen 40.000 behoeftige Rotterdammers een extra-rantsoen van 1 K.G. roggebrood ontvangen. Bovendien zullen zij 1200 gram peulvruchten, 30 K.G. aardappels, alsmede een hoeveelheid groenten krijgen. Een en ander is de opbrengst der Rotterdamsche parken, plantsoenen en onbebouwde terreinen, welke dit jaar voor de levensmiddelenvoorziening in gebruik genomen werden.

Tomaten voor de kinderen. — Oct. — Teneinde er voor te zorgen, dat alle kinderen een zoo groot mogelijke hoeveelheid vitaminen zullen ontvangen, krijgen op de Rotterdamsche voorbereidende scholen de kinderen dagelijks tomaten, welke zij onder toezicht van het onderwijzend personeel opeten.

D. UTRECHT. — Nieuwe wethouders benoemd. —

Utrecht, 27 Oct. — Op 26 October is door den Commissaris der provincie goedkeuring verleend aan de volgende wethoudersbenoemingen door den burgemeester van Utrecht: dr. F. Breedvelt, onderwijs, kunstzaken, musea, bioscopen en archieven; ir. D. Dekker, electro-technisch ingenieur, gemeentebedrijven; architect Ch. L. Quéré, openbare werken en volkshuisvesting.

E. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Liquidatie van bankinstellingen. —

28 Oct. — In aansluiting aan een vorig bericht wordt nog medegedeeld, dat de Nederlandsche Handel-Mij., de Nederl.-Indische Handelsbank en de Nederl.-Indische Escompto Mij. hun werkzaamheden in Ned.-Indië zullen moeten staken.

(N. R. Crt.) **(V. b. Sluiting Javasche Bank 5290 A.)**

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Naltsjik ten Westen van de Terek veroverd - Ruim 284.000 br.t. Anglo-Amerikaansche handelsscheepsruimte vernietigd - In October ruim 731.000 br.t. scheepsruimte tot zinken gebracht - Britsch offensief in Noord-Afrika.

OOSTELIJK FRONT.

De strijd in de Kaukasus. — 26 Oct. — Ten Zuidoosten van Noworossisk werden taai verdedigde steunpunten van de bolsjewisten stormenderhand veroverd. Duitsche bergtroepen veroverden in hardnekkige gevechten nieuwe, belangrijke bergstellingen ten Noordoosten van Toeapse.

27 Oct. — In den sector aan de Terek zijn Duitsche en Roemeensche troepen, gesteund door sterke formaties der luchtmacht, tot den aanval overgegaan en reeds in de eerste twee dagen hebben zij zoowel naar terreinwinst als in tactisch opzicht belangrijke successen geboekt.

29 Oct. — Ten Westen van de Terek hebben Roemeensche bergtroepen te zamen met Duitsche bergjagers de door den vijand krachtig versterkte en taai verdedigde stad Naltsjik stormenderhand veroverd. De ten Noordoosten van Naltsjik ingesloten vijandelijke strijdkrachten werden in den strijd vernietigd of gevangen genomen. Daardoor zijn binnen vier dagen verscheiden Sovjet-divisies uiteengeslagen. Tot nu toe meer dan 7000 gevangenen gemaakt en 66 stukken geschut, 38 tanks en een groote hoeveelheid ander oorlogstuig buitgemaakt.

De strijd om Stalingrad. — 26 Oct. — In Stalingrad vernietigden de aanvalstroepen vijandelijke haarden van verzet en veroverden verscheiden huizenblokken. Ten Noorden van de stad werd de aanval in een andere voorstad voortgezet. Ontlastingsaanvallen uit Zuidelijke en Noordelijke richting stortten deels in gevechten van man tegen man totaal ineen.

28 Oct. — Te Stalingrad drong de Duitsche aanval ten Oosten van de broodfabriek tot aan de Wolga door en bracht daarmede een vrij groot huizengebied, dat door den vijand sterk bezet was, ten val.

29 Oct. — Te Stalingrad hebben onze troepen na den afweer van verscheiden tegenaanvallen andere deelen van het industrieterrein en huizenblokken stormenderhand veroverd. Ontlastingsaanvallen van sterke, door tanks gesteunde vijandelijke strijdkrachten op de Duitsche stellingen ten Zuiden van de stad bezweken zooals tot dusver nog steeds onder zeer zware verliezen voor den vijand.

31 Oct. — Italiaansche en Hongaarsche troepen sloegen aan den Don pogingen van den vijand om de rivier over te steken af. Aan de rest van het Oostelijk front is de situatie ongewijzigd. Eigen stormtroepen verwoestten een vrij groot aantal kazematten en gevechtsstellingen der bolsjewieken en maakten gevangenen. De luchtmacht bestreed in het bronnengebied van den Wolga concentraties, transportbewegingen, opslagplaatsen van den etappedienst en industrieele installaties, die ver in het achterland van den vijand waren gelegen. Op het Ladogameer zijn 4 vrij groote schepen, bestemd voor de voorziening van Leningrad, door bommen tot zinken gebracht en 3 vrachtscheepjes beschadigd. Bomaanvallen op Leningrad veroorzaakten branden. De luchtaanvallen op Moermansk zijn overdag en 's nachts voortgezet. De bolsjewieken verloren 29 en 30 October 134 vliegtuigen. Aan dit succes hadden Roemeensche en Hongaarsche jachtvliegers deel. Acht eigen toestellen keerden niet terug.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Tot dusver vruchtelooze Britsche aanvallen; landingspogingen bij Mersa Matroeh mislukt. — 25 Oct. — De Engelschen hebben in Egypte een offensief ingezet met een sterke troepenmacht, voornamelijk bestaande uit Canadeezen, Nieuw-Zeelanders, Zuid-Afrikanen, Polen, Grieken en Gaullisten.

De stelling van El Alamein, die van de kust in Zuidelijke richting naar de Catarra-vallei loopt en omstreeks zestig kilometer breed is, is het tooneel van den strijd.

26 Oct. — Aan het Egyptische front zijn hevige aanvallen van de Engelschen gesteund door pantserstrijdkrachten, mislukt. Het aantal Britsche tanks, dat vernield werd, bedraagt 104. Italiaansche en Duitsche luchtformaties hebben kampementen en opslagplaatsen achter de Britsche linies gebombardeerd; 14 toestellen werden door jagers van de Spil neergeschoten tijdens luchtgevechten. Een Britsche poging om in den rug van de Duitsch-Italiaansche linies, in de zône van Mersa Matroeh te landen is te niet gedaan door snelle tusschenkomst van gevechtsvliegtuigen, die de talrijke met troepen beladen motorbooten dwongen de actie te laten varen en rechtsomkeert te maken. Een vaartuig vloog in de lucht, na door een bom te zijn getroffen.

27 Oct. — Door nieuwe sterke strijdkrachten in het veld te brengen trachtte de vijand vergeefs de stelling van het Duitsch-Italiaansche pantserleger te doorbreken. Hij verloor weer 111 pantserwagens en 38 verkenningspantserwagens. Duitsch-Italiaansche luchtstrijdkrachten vielen met steeds sneller opeenvolgende herhalingen de vijandelijke achterwaarts gelegen verbindingen aan.

28 Oct. — Aanvallen en tegenaanvallen van pantserformaties en infanterie zijn elkander van weerszijden opgevolgd, in het bijzonder in den Noordelijken sector van het Egyptische front. Een belangrijke, met groote verbetenheid omstreden positie bleef in Duitsch-Italiaansche handen na felle gevechten. De vijand verloor 53 tanks, die vernield of buitgemaakt werden.

29 Oct. — De hevige veldslag, die sedert vijf dagen geleverd wordt aan het front van El Alamein, heeft nieuwe en felle aanvallen van den vijand gezien, waartegenover de strijdkrachten van de spil een verbeten weerstand boden. De troepen van de spil hebben nog eenige tientallen pantserwagens vernield en verscheidene honderden gevangenen gemaakt.

30 Oct. — Wederom mislukte de Britsche aanval, die na een hevige artillerie- en pantserslag met sterke infanteriestrijdkrachten een doorbraak trachtte te forceeren. Tijdelijke penetraties werden door de met verbetenheid strijdende Duitsch-Italiaansche troepen teniet gedaan. Er werden 39 pantservechtwagens van den vijand vernield. Een Duitsch bataljon grenadiers, dat den voornaamsten last van den strijd droeg, schoot dertien van de 39 Britsche pantserauto's stuk. Een op twee plaatsen uitgevoerde landingspoging in het gebied van Mersa Matroeh werd door luchtdoelartillerie en duikbommenwerpers verijdeld.

31 Oct. — Aan het Egyptische front trad een pauze in den slag in. Gevechten tusschen afdeelingen verkenners en artillerieduels kenmerkten den dag. Enkele lichte pantservoertuigen, die een aanval op onze achterhoede probeerden te ondernemen, werden terstond gesignaleerd en vernietigd. Formaties jagers van de As traden krachtig op tegen de bedrijvigheid der vijandelijke luchtmacht en schoten in den strijd 7 Britsche toestellen neer. Een ander vijandelijk vliegtuig stortte neer, getroffen door luchtafweergeschut. De spoorlijnen tusschen El Alamein en Hamman werden met succes door een onzer formaties gebombardeerd. In het Oostelijk deel der Middellandsche Zee hebben Italiaansche vliegtuigen een aanval gedaan op twee zeilschepen met hulpmotorvermogen, waarvan er een tot zinken werd gebracht.

1 Nov. — Felle gevechten zijn opnieuw begonnen in den Noordelijken sector van het Egyptische front, waar de tegenstander nieuwe aanvallen tot ontwikkeling bracht met uitgebreiden steun van gepantserde afdeelingen. De terstond bedwongen Britsche actie werd vervolgens gebroken door een energieken tegenaanval. Talrijke tanks werden vernield en 200 gevangenen werden binnengebracht. Het aantal krijgsgevangenen, dat tijdens den huidigen slag in onze handen is gevallen, bedraagt 2000.

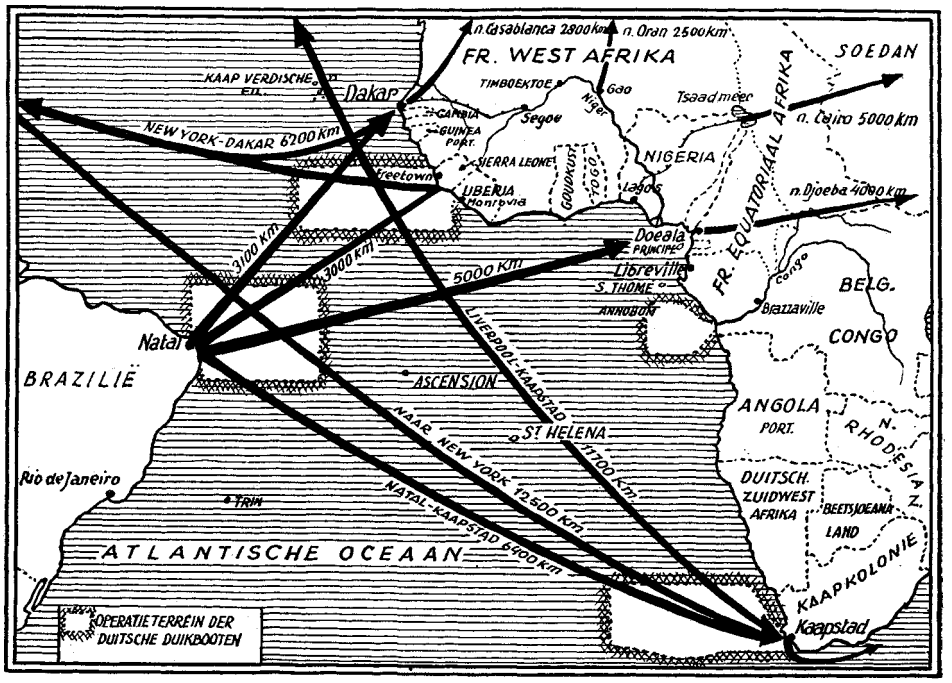
Overzicht. — De gevechten in Egypte hebben in den loop der week aan intensiteit gewonnen. Men kan uit de berichten opmaken, dat de Engelschen in weerwil van hun verliezen de aanvallen op de breede frontlinie van de troepen van de spil steeds maar weer herhalen. Het is den aanvallers klaarblijkelijk nog nergens gelukt een doorbraak of een in zijn uitwerking als belangrijk te beschouwen succes in het sterke steunpuntensysteem van de Duitsch—Italiaansche verdedigers te forceeren. Hoewel het Engelsche offensief in Egypte reeds acht dagen aan den gang is, zijn de Engelschen nagenoeg nog even ver van hun doel verwijderd als bij het begin, en, zooals zij zelf toegeven, is het eerste stadium van den strijd nog niet eens ten einde. Ondanks de hevigheid hunner aanvallen, die de laatste dagen in het bijzonder op den Noordelijken vleugel van de stelling van El Alamein waren gericht, zijn zij op geen enkel punt verder gekomen dan het voorterrein, waar zij zich door de mijnenvelden en prikkeldraadversperringen moeten werken en voortdurend door artillerie bestookt worden. Wat zich in Egypte afspeelt, is een doorbraakslag, die in beteekenis kan worden vergeleken met de grootste doorbraakpogingen in dezen oorlog, zooals de strijd om de Maginotlinie, die om de Metaxas-linie, en, om 'n recent voorbeeld te noemen, de doorbraak door de verdedigingswerken van Stalingrad. De Engelschen zelf spreken van een der geweldigste krachtsinspanningen van het Empire en aan Duitsche zijde onderschat men de sterkte van den tegenstander dan ook geenszins. Men beseft hier volkomen, dat er Engeland veel aan gelegen is Noord-Afrika in handen te krijgen, ongetwijfeld om van daaruit het tweede front te kunnen openen. Het is aan te nemen, dat voor de bestorming der Duitsch-Italiaansche stellingen de beste troepen bijeengebracht zijn. Hun valt de zwaarste taak toe, een bres te slaan in de verdedigingslinie. Indien echter deze troepen steeds met bebloede koppen worden teruggeslagen, moet het offensief op den duur geleidelijk aan kracht verliezen, te meer daar het ravitailleeringsvraagstuk met het verstrijken van den tijd een steeds belangrijker rol gaat spelen.

DE ZEEOORLOG.

30 Oct. — Een groep Duitsche duikbooten heeft in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan onder de zwaarste weersomstandigheden een aanval gedaan op een naar Engeland varend volgeladen convooi en ondanks den sterken afweer in hardnekkige herhaalde aanvallen overdag en des nachts negen schepen met tezamen 68.500 br.t. tot zinken gebracht. Andere schepen werden door drie torpedotreffers beschadigd. Verder brachten onze duikbooten op de toevoerwegen naar Engeland en Amerika zes schepen met tezamen 32.425 br.t. tot zinken. Daarmede verloor de vijandelijke ravitailleeringsscheepvaart weer 15 schepen met tezamen 100.925 br.t. Operaties tegen andere convooien zijn aan den gang.

30 Oct. — Duitsche duikbooten hebben ondanks de aanhoudende hevige herfststormen hun operaties tegen vijandelijke konvooien op den Atlantischen Oceaan voortgezet. Op 29 October heeft een groep Duitsche onderzeeërs ter hoogte van de Canarische eilanden kans gezien contact te krijgen met een vijandelijk konvooi, dat van het Zuiden naar Engeland voer. Bij het invallen der duisternis vielen onze booten het krachtig beveiligde konvooi concentrisch aan en vernietigden tot het ochtendgrauwen 14 schepen van 101.000 t. in totaal, geladen met waardevolle stoffen uit Afrika.

31 Oct. — Bij de jacht op vijandelijke transportschepen zijn Duitsche duikbooten voor de eerste maal vanuit den Atlantischen Oceaan doorgedrongen in de randwateren van den Indischen Oceaan. Ver ten Oosten van Kaap Agulhas, de Zuidelijkste landtop van Afrika, evenals in de wateren voor Kaapstad hebben zij acht schepen met in totaal 52.518 br.t. in den grond geboord. De restanten van het in den nacht van 30 op 31 October ter hoogte van de Canarische eilanden zwaar getroffen convooi zijn ook verder het doelwit geweest van onze duikbooten, die van de volledig uiteengeslagen formatie nog vier schepen met een inhoud van 30.131 br.t. wegschoten, zoodat het totale succes, bij dit convooi alleen bereikt, stijgt tot 18 schepen met een inhoud van 131.131 br.t. Daarmede hebben onze duikbooten den vijand weer een schade toegebracht van 82.649 br.t. scheepsruimte der koopvaardij en in de laatste zes dagen op ververtakte operatiegebieden 41 schepen met ruim een kwart millioen br.t. van de Engelsch-Amerikaansche koopvaardij vernietigd.

Het Zuidelijke deel van den Atlantischen Oceaan.
(Kaart ontleend aan Das Reich en de Völk. Beob.)

Overzicht der October-verliezen. — In den strijd tegen de Engelsch-Amerikaansche transportvloot heeft de marine in de maand October 111 schepen van in totaal 720.575 br.t. tot zinken gebracht. Dit succes is in de eerste plaats te danken aan den onvermoeibaren strijd der duikbooten. Tien schepen werden door torpedotreffers beschadigd. De luchtmacht bracht twee koopvaardijschepen van tezamen 10.000 br.t. tot zinken en beschadigde een groot koopvaardijschip en een drijvend dok.
(Alg. Handelsblad - Vaderland - Nat. Dagblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5292 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Zeeslag in den Zuidelijken Pacific. — Tokio, 27 Oct. (D.N.B.) — Te Tokio is om 20.30 uur officieel bekend gemaakt, dat de Keizerlijke marine in een zeeslag, die op 26 October van het aanbreken van den dag tot in den nacht voortduurde, in een strijd met een machtige vijandelijke vloot in de wateren ten Noorden van de Santa-Cruz-eilanden vier vliegkampschepen, een slagschip en een niet nader geïdentificeerd vijandelijk oorlogsschip tot zinkén heeft gebracht. Zwaar beschadigd werden: een slagschip, drie kruisers en een torpedobootjager. Tweehonderd vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten of vernield. De door de Japansche strijdkrachten opgeloopen beschadigingen hebben betrekking op twee vliegkampschepen, die slechts licht werden beschadigd. Een Japansche kruiser liep eveneens lichte schade op. De schepen zijn echter zeewaardig gebleven en kunnen verder aan den slag deelnemen. Veertig Japansche vliegtuigen worden vermist. Deze slag zal de „Zeeslag in den Zuidelijken Pacific" worden genoemd.

Tokio, 28 October (D.N.B.) — Hoewel de zeeslag op het Zuidelijke deel van den Stillen Oceaan nog aan den gang is en het totale resultaat der operaties derhalve nog niet te overzien valt, kan reeds thans gezegd worden, zoo verklaarde men in Japansche marinekringen, dat hier sprake is van een der grootste zeeslagen sinds het uitbreken van den oorlog. De vijand had hier gepoogd om met de sterkste strijdkrachten een offensief tegen de Salomons Eilanden en de aldaar geconcentreerde Japansche marinestrijdmacht te ontketenen, ten einde in dit gebied een beslissing te forceeren. Deze poging is volkomen mislukt. Het op 27 October door het keizerlijke hoofdkwartier uitgegeven communiqué duidt op den zwaren slag, dien de vijand reeds op den eersten dag van den strijd geleden heeft.

New York, 29 October (S. P. T.) — De slag bij de Salomons-eilanden neemt steeds grootere vormen aan, waarbij het luchtwapen een belangrijke rol speelt. Wat het luchtwapen betreft, zijn de Amerikanen wel in het voordeel, daar zij beschikken over een landvliegveld op het eiland Guadalcanar. De Japanners daarentegen zijn uitsluitend op het gebruik van vliegtuigmoederschepen aangewezen.

Japansche landingen op Guadalcanar. — Stockholm, 30 Oct. (D.N.B.) — Naar de Londensche correspondent van „Stockholms Tidningen" meldt, zijn de geallieerde troepen op Guadalcanar samengedreven op een 10 km. lange en 5 km. breede landstrook en reeds van drie kanten door Japansche troepen omsingeld. De Japanners, die bij de operaties van de zwaarste wapens gebruik maken, beheerschen het luchtruim boven de Zuidelijke Salomonseilanden. Steeds nieuwe massale landingen van Japanners op Guadalcanar duiden er op, dat zij ook de zee in dit gebied beheerschen. (D. Z. i. d. Niederl. - N. R. Crt. - Tel.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5260 B.)

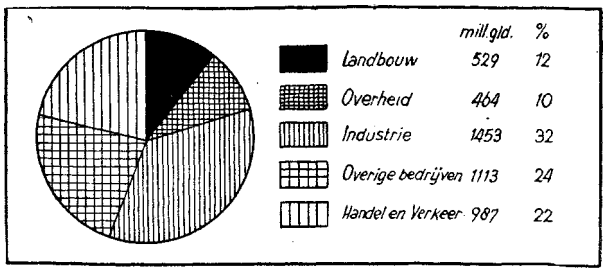
Verklarende tekst behoorende bij fotopag. No. 5300a.

1. Ontmoeting in een oase. Onder de dadelpalmen maken Duitsche en Italiaansche soldaten kennis met de inlandsche bevolking en de in deze streken onmisbare kameelen.
2. Generaal Rommel bestudeert met zijn officieren de snel wisselende situatie.
3. Bedrijvigheid in een Noord-Afrikaansche haven. De kostbare voorraden, welke als versterkingen naar de Duitsch-Italiaansche troepen aan het front worden gezonden, staan gereed. Links op den voorgrond eenige „volksauto's", welke hun buitengewone kwaliteiten in den woestijnoorlog op voortreffelijke wijze aantoonden.
4. Een vooruitgeschoven post in de woestijn. Een klein bastion van steenblokken, zooals de oorlog in Noord-Afrika ze bij honderden kent.
5. Duitsche tanks voeren in de woestijn een aanval uit.

A. NEDERLAND. — Overzicht der economische structuur. —

Het mag wel als algemeen bekend worden verondersteld, dat wij in ons land provinciën hebben, waar de industrie een zeer belangrijke plaats inneemt en provinciën, waar zij van slechts weinig beteekenis is. Het is echter niet zoo eenvoudig zich van deze verhoudingen een concreet beeld te vormen; men is licht geneigd zich den toestand eenigszins anders voor te stellen dan zij in werkelijkheid is. Thans is echter van de hand van Dr. J. B. D. Derksen van het Centraal Bureau voor de Statistiek een publicatie verschenen, waaruit uiterst interessante conclusies zijn te trekken, waarvan wij er hieronder enkele weergeven. Dr. Derksen verrichtte n.l. enkele schattingen over het volksinkomen, niet alleen zooals dat toestroomt uit de verschillende bedrijfstakken, maar bovendien zooals dat verdeeld is over de verschillende provinciën van ons land. Men krijgt zoodoende een nauwkeuriger beeld van de economische structuur van de verschillende deelen van ons land en van de economische beteekenis der verschillende bedrijfstakken aldaar.

Bezien wij eerst, teneinde een beeld te hebben, de cijfers van geheel Nederland dan blijkt dat het totale nationale inkomen, zonder de revenuen van de beleggingen in Nederlandsch-Indië en het buitenland, per jaar 4.546 millioen gulden bedroeg. Hiervan werd 32% n.l. 1.453 millioen door de nijverheid geproduceerd tegen 529 millioen (12%) door land- en tuinbouw en 987 millioen (22%) door handel en verkeer.

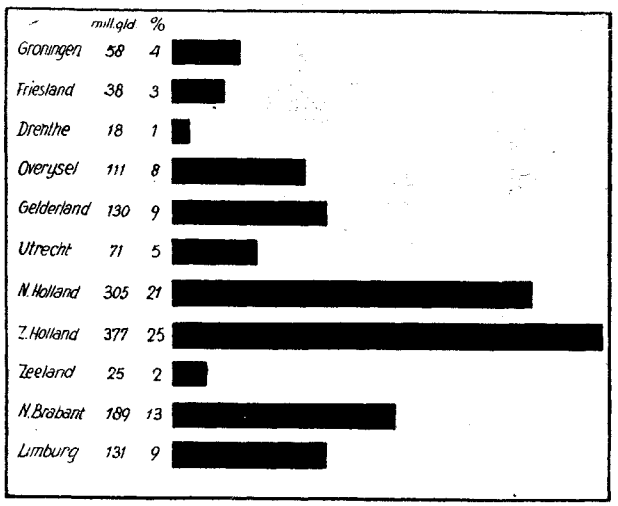

Het volksinkomen van Nederland.

Beschouwen wij dan de provinciën afzonderlijk dan blijkt, dat er een aantal daarvan zijn, waar de relatieve beteekenis van de industrie nog veel en veel hooger is, terwijl uiteraard anderzijds met verschillende provinciën juist het tegendeel het geval is. De provincie Limburg vormt wel de streek, waar de relatieve bijdrage van de industrie het grootst is n.l. niet minder dan 47%; het is duidelijk, dat de mijnbouw hieraan debet is. Zeer hooge percentages n.l. 43% resp. 42% vindt men ook voor Overijssel en Noord-Brabant. Dat provinciën als Noord- en Zuid-Holland, waar zich overigens toch een zoo uitgebreide industrie bevindt en waar absoluut bezien het inkomen uit de nijverheid ook veel grooter is dan in de Zuidelijke provinciën, met lagere percentages, die zelfs onder het landelijk gemiddelde liggen, uit de bus komen, moet wel in hoofdzaak worden toegeschreven aan het feit, dat in de beide Hollanden handel en verkeer een zoo belangrijke rol spelen. Omgekeerd is juist mede in de geringe relatieve beteekenis van handel en verkeer in Limburg en Brabant een verklaring te vinden voor het groote aandeel van de industrie; de beteekenis van den landbouw wijkt daar n.l. niet veel af van het landelijk gemiddelde. Hiertegenover staan dan de provinciën Zeeland, Friesland en Drente, waar de beteekenis van de nijverheid t.o.v. de andere takken van bestaan het geringst is; de percentages bedragen n.l. 20%, 21 resp. 22%. Dit zijn de drie gewesten, waar de land- en tuinbouw het belangrijkste aandeel levert in het volksinkomen: in Zeeland brengt de boer zelfs 34% van dit inkomen voort.

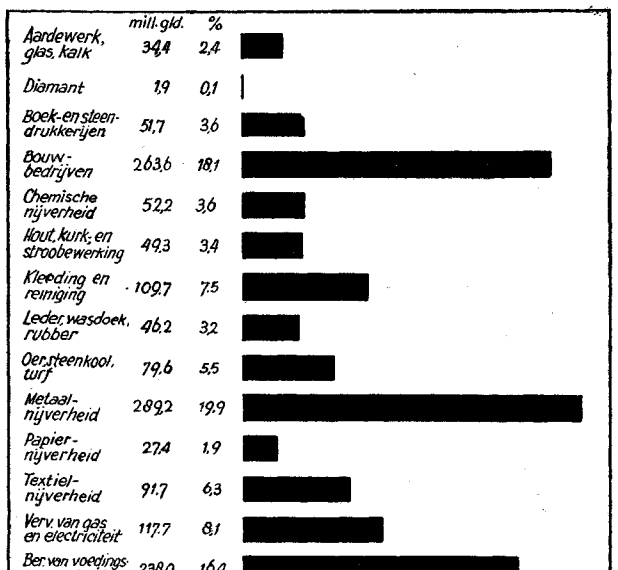
Zooals opgemerkt bevindt het leeuwendeel van de Nederlandsche nijverheid zich in Noord- en Zuid-Holland; deze provinciën hebben samen 21% + 25% = 46% dus bijna de helft van alle industrie in Nederland (afgemeten dan naar het geproduceerde inkomen). Daarna komt Brabant met 13%. Geheel achteraan in dit opzicht komen Drente en Zeeland met 1% resp. 2%.

Bij het bestudeeren van cijfers over de beteekenis der nijverheid rijst al snel de vraag naar de plaats, die de landbouwindustrieën (zuivel, aardappelmeel, strookarton, suiker en conserven) binnen de totale nijverheid innemen, omdat immers bij dit soort fabrieken de invloed van den eigen landbouw grooter is, grooter dan bij de overige industrieele ondernemingen. Dr. Derksen is tot de conclusie gekomen, dat deze landbouwindustrieën ± 2% van de totale Nederlandsche nijverheid uitmaken. Vanzelfsprekend zijn er provinciën, waar dit percentage belangrijk hooger is en dan valt uiteraard in de eerste plaats de provincie Groningen met haar aardappelmeel- en strookartonindustrie te noemen; in deze provincie is genoemd percentage dan ook niet minder dan ± 15%!

Provinciale indeeling van de bijdragen der nijverheid.

Bij het ambacht en kleinbedrijf, waaronder Dr. Derksen de bedrijven verstaat met minder dan vijf werklieden, (een betrekkelijk willekeurige grens bij gebrek aan beter) als onderdeel van de totale nijverheid, vinden wij een veel hooger percentage; het bedraagt voor ons land als geheel 20.9%, zoodat dus ruwweg aangenomen mag worden, dat $^4/_5$ van de nijverheid in fabriekmatige bedrijven wordt uitgeoefend.

Bijdrage der nijverheid volgens de bedrijfsklassen.

Er zijn echter nog meer conclusies, die uit het artikel van Dr. Derksen zijn af te leiden. Ook de industrie wordt n.l. weer ingedeeld en wel in 14 groepen en voor elke groep wordt provinciegewijs het geproduceerde inkomen weergegeven. Daarbij blijkt o.a. het volgende:

Voor Aardewerk, glas en kalk is het leeuwendeel der industrie (gevestigd in Limburg (28%), Gelderland (25%) en Zuid-Holland (22%).

De Diamantindustrie is zooals bekend geheel gevestigd in Noord-Holland (Amsterdam).

T.a.v. de Nederlandsche Boek- en steendrukkerijen staan Noord- en Zuid-Holland verreweg aan de spits met 35.6% resp. 29.2%.

De Nederlandsche Chemische nijverheid bevindt zich vooral in Zuid-Holland (31%) en Noord-Holland (22%).

Ook bij de Hout-, kurk- en stroobewerking staat Zuid-Holland vooraan met 33%.

Zooals te verwachten valt, is Noord-Brabant met de Langstraat nummer 1 voor wat betreft de Leder-, wasdoek- en rubberindustrie (37%).

De Metaalnijverheid incl. de scheepsbouw is sterk verdeeld over ons land. Vooraan staat echter Zuid-Holland met 31%, waarop Noord-Holland (21%) en Noord-Brabant (19%) volgen. De Papierfabricage ontstond vooral bij de Geldersche beekjes; in die provincie is 34% der papiernijverheid gevestigd. Daar hieronder ook de vervaardiging van strookarton valt komt Groningen als goede tweede met 28%.
De voornaamste Textielgebieden van ons land zijn uiteraard Overijssel (met Twente) met 40% en Noord-Brabant (met Tilburg) met 31% van de Nederlandsche textielnijverheid.
Ten slotte zij nog vermeld, dat de bereiding van Voedings- en genotmiddelen weer vrij gelijkmatig over ons land verspreid is, al kan gezegd worden, dat beide Hollanden samen 50% hiervan voor hun rekening nemen.
Wij sluiten hiermede ons overzicht van enkele conclusies, welke uit deze publicatie van het C. B. S. zijn te trekken. Zij geven ongetwijfeld een treffend beeld niet alleen van de verspreiding van de industrie over ons land, maar ook van de groote verschillen, welke er zijn in de economische structuur der elf provinciën. (Orgaan der Vereeniging „Nederlandsch Fabrikaat)

(Vor. ber. Econ. structuur 4473 A.)

A. NEDERLAND. — Verordening inzake de senaten van hoogescholen. —

's-Gravenhage, 2 Nov. — Verordeningenblad no. 29 bevat het volgende besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, houdende wijziging der Hooger Onderwijswet en der wet van 15 Dec. 1917 (Staatsbl. no. 700) tot regeling van het hooger landbouw onderwijs: Art. 1. In het eerste lid der art. 62 en 109 der Hooger Onderwijswet wordt de tweede volzin telkenmale vervangen door de volgende twee volzinnen: „Buitengewone hoogleeraren hebben in den senaat zitting met raadgevende stem. De voorzitter kan eervol ontslagen hoogleeraren afzonderlijk uitnoodigen om voor den duur van één jaar of voor bepaalde vergaderingen in den senaat zitting te hebben met raadgevende stem". Art. 2. Het tweede lid van art. 38 der wet van 15 Dec. 1917 (Staatsblad no. 700) tot regeling van het hooger landbouw onderwijs, wordt gelezen als volgt: „2. Buitengewone hoogleeraren hebben in den senaat zitting met raadgevende stem. De voorzitter kan eervol ontslagen hoogleeraren bedoeld bij art. 20, afzonderlijk uitnoodigen om voor den duur van één jaar of voor bepaalde vergaderingen in den senaat zitting te hebben met raadgevende stem". Art. 3. Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.

Ordening van den arbeid - Regeling van arbeidsvoorwaarden. —

2 Nov. — Met ingang van 1 November treedt de Verordening nr. 114/1942 over de ordening van den arbeid in werking. Op denzelfden dag is het begrip collectief arbeidscontract uit de sociale politiek verdwenen en heeft plaats gemaakt voor het nieuwe begrip regeling van arbeidsvoorwaarden. Daar evenwel niet in uiterst korten tijd alle collectieve arbeidsovereenkomsten kunnen worden omgewerkt in regelingen van arbeidsvoorwaarden, is het noodig het recht der collectieve arbeidscontracten door overgangsbepalingen in het recht van regelingen van arbeidsvoorwaarden te doen overgaan. Om deze reden bepaalt de uitvoeringsverordening, dat alle loopende collectieve regelingen blijven gelden als regeling van arbeidsvoorwaarden in den zin van par. 10 van verordening nr. 114/1940, tot zij worden opgeheven door den Gemachtigde voor den Arbeid.

Handhaving van het loon- en salarispeil. —

Het Verordeningenblad van 31 Oct. bevat een besluit van den S.-G. v. h. Dept. v. Sociale Zaken houdende bepalingen tot handhaving van het loon- en salarispeil. O.m. is bepaald, dat wijziging in bestaande loonen en salarissen en andere uitkeeringen, voorzoover niet berustend op een rechtsvoorschrift of op een bedrijfsreglement, is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van den Gemachtigde voor den Arbeid. Voor nieuw opgerichte ondernemingen, alsook voor nieuw tewerkgestelden, moeten de loonen en salarissen tot grondslag worden genomen, welke voor gelijksoortige ondernemingen of arbeidsverhoudingen gelden. Dit besluit, dat op 1 Nov. in werking is getreden, geldt ook voor huisarbeid, doch niet t.a.v. den Arbeidsdienst.
(Verordeningenblad No. 29, 31 October 1942)

(V. b. Onderwijs 5294; Ordening v. d. arbeid 5285 A.; salarissen en loonen 4809 L.)

B. NEDERLAND. — Uitbreiding der bevoegdheid van Duitsche gerechten. —

2 Nov. — Het Rijkscommissariaat deelt mede: De Duitsche gerechten zijn op grond van Verordening nr. 72/42 met uitsluiting van de Nederlandsche justitie — zonder aanzien van de nationaliteit van den dader of medeplichtige — bevoegd voor de vervolging van en het uitspreken van een vonnis over strafbare handelingen, wanneer de daad blijkt te zijn plundering in geëvacueerd gebied of in vrijwillig ontruimde gebouwen of lokalen. Hetzelfde geldt, wanneer de daad als een misdaad of vergrijp tegen lichaam, leven of eigendom met gebruikmaking van de voor den afweer van luchtgevaar genomen maatregelen, of als gewoon gevaarlijke, in het bijzonder den voedingstoestand in gevaar brengende misdaad moet worden beschouwd.

Regeling van vergoeding in geval van evacuatie. —

2 Nov. — Van vele zijden worden thans vragen gesteld, omtrent de tegemoetkomingen, waarop geëvacueerden aanspraak kunnen maken. Van bevoegde zijde wordt hieromtrent medegedeeld; dat wanneer ontruiming van een bepaald gebiedsdeel of bepaalde woningen wordt gelast, de uitgaven, vallende op het vervoer van personen en bagage van de woonplaats naar het aangewezen evacuatieoord voor rekening van het rijk komen. Aan geëvacueerden, die zelf in hun huisvesting voorzien, worden op aanvrage, gericht tot den burgemeester van de gemeente, waar men onderdak vindt, van rijkswege vergoed de kosten van vervoer in de laagste klasse van het door hen gebezigde openbaar middel van vervoer, alsmede van medegenomen lijfgoederen en huisraad, mits tot geen grooter gewicht dan bij de regeling van de evacuatie werd toegestaan. Dit vindt overeenkomstige toepassing bij verplaatsing binnen de gemeente.
Indien de verplaatsing geschiedt op overheidsbevel, (dus niet in geval van eigenmachtig uitwijken) heeft de betrokkene aanspraak op de volgende tegemoetkomingen:

a) kosten opslag inboedel. Uitgaven wegens opslag inboedel worden door het rijk vergoed tot een maximum — over een jaar berekend — van 20% van de huurwaarde van de ontruimde woning, vastgesteld overeenkomstig de wet op de personeelbelasting 1896.
b) vergoeding huurwaarde der verlaten woning.
c) kosten inrichting nieuwe woning. In de kosten van inrichting van een nieuwe woning — als tijdelijke huisvesting — wordt van rijkswege een tegemoetkoming verleend, die afhankelijk is van de huurwaarde der woning en varieert van *f* 40 bij een minimum huurwaarde van *f* 150 of lager tot *f* 100 bij een van *f* 500 of meer, met dien verstande, dat nooit een hoogere bijdrage wordt verleend, dan de werkelijk gemaakte kosten, terwijl eventueel in mindering wordt gebracht hetgeen van overheidswege in natura werd verstrekt.
Worden de vorengenoemde vergoedingen verleend aan iederen geëvacueerde, die op overheidsbevel zijn woning moet verlaten, daarnaast voorziet het rijk, in geval van evacuatie — doch alleen bij gebleken behoefte — in de kosten van huisvesting en verzorging.
Hiervoor gelden de volgende regelen: 1) Bij huisvesting in een afzonderlijke woning, gepaard gaande met het voeren van een eigen huishouding, wordt voor rijksrekening een steunbedrag uitgekeerd berekend volgens de in de gemeente van hulpverleening geldende steunregeling voor verzekerde werkloozen, verhoogd voor het geval de geëvacueerde is ondergebracht in een gemeente van lagere steunklasse dan die der gemeente van herkomst, met het halve verschil tusschen beide klassen. Daarenboven bestaat aanspraak op uitkeering van b-steun, op brandstoffenbijslag, melkbonnen voor kinderen, verstrekking van goedkoope levensmiddelen en andere emolumenten op den voet, als geldend voor verzekerd werkloozen. 2) Bij onderbrenging in gezinnen van derden wordt voor rijksrekening een inkwartieringsgeld uitgekeerd, dat varieert al naar gelang huisvesting met voeding, huisvesting zonder voeding en voeding zonder huisvesting wordt verstrekt. 3) Bij huisvesting in gestichten, inrichtingen en noodverblijven, wordt in dergelijke gevallen omtrent de te betalen vergoeding een afzonderlijke regeling getroffen tusschen het bestuur der inrichting en den directeur van het evacuatiebureau, waaronder de gemeente van hulpverleening ressorteert. 4) Zakgeld. In geval van onderbrenging in gezinnen van derden of in gestichten wordt aan de geëvacueerden daarenboven een zakgeld uitgekeerd. 5) Zieken en ziekenhuisverpleging. De onder 1, 2 en 3 genoemde geëvacueerden worden door de zorg van de gemeente van hulpverleening verzekerd tegen ziekte — ziekenhuisverpleging daaronder begrepen. De premie komt voor rekening van het rijk. Kosten wegens ziekte, die in dergelijke gevallen niet uit verzekering kunnen worden bestreden, neemt het rijk eveneens voor zijn rekening. Ziekenhuisverpleging kan echter uitsluitend op medisch voorschrift plaats hebben.
Op de van rijkswege gesteunde geëvacueerden, die tot arbeid in staat zijn, rust de plicht passenden arbeid te aanvaarden, zoodra de gelegenheid daartoe zich voordoet of men daartoe wordt aangewezen. Zij, die daarvoor in aanmerking komen, dienen bij het gewestelijk arbeidsbureau ingeschreven te worden en te blijven.
Een belangrijke sociale maatregel, die in de practijk reeds menigmaal een nuttig effect heeft opgeleverd, is de zoogenaamde „overbruggingssteun". Deze steun wordt verleend ten behoeve van bedrijven — hetzij van geëvacueerden, hetzij van derden — die door ontruimingsmaatregelen in moeilijkheden geraken.

Scherper contrôle op den groentenhandel. —
2 Nov. — Het Bedrijfschap voor Groenten en Fruit heeft bij verordening een regeling geschapen, die ten doel heeft de verdeeling van de groenten vaster in de hand te nemen. De nieuwe regeling gaat uit van de grondgedachte, dat de geheele loop van het product van teler tot consument moet kunnen worden nagegaan en vastgelegd. Daartoe worden aan alle veilingen contactcommissarissen aangesteld, die o.m. tot taak hebben de verdeeling van het product op de veiling met de veilingleiders te behandelen. Voorts zijn de handelaren en commissionnairs op de veiling verplicht de hun toegewezen hoeveelheden bij de commissarissen te melden onder mededeeling van de plaats, waarheen zij deze producten denken te zenden. De contrôle in het consumptiecentrum zal geschieden door z.g. plaatselijke verdeelingskantoren, die van de contactcommissarissen bij de veilingen opgave ontvangen van de hoeveelheden producten, welke naar die plaatsen zijn verstuurd. Alle handelaren in een plaats of gebied, waar een verdeelingskantoor is gevestigd, moeten de door hen op de veilingen verkregen producten bij die kantoren aanmelden, zoodat vastgesteld kan worden of niet tijdens het transport de producten een andere bestemming gevonden hebben dan daaraan op de veiling was gegeven.

Beperking van den sierteelt. —
2 Nov. — Bij het zgn. „Trekverbodbesluit 1942 Sierteeltgewassen" is voor het winterseizoen 1942-'43 het door kunstmatige warmte uit den rusttoestand in groei of bloei brengen van bol- en knolgewassen, heesters, vaste planten en potplanten, zoomede het vóór 1 Maart 1943 verkoopen van voormelde getrokken gewassen, verboden.
Voorts is bepaald, dat het verbod tot verhandelen van uit den oogst 1942 afkomstige droge bollen van hyacinthen, tulpen en narcissen, niet geldt voor bij de Sierteelt Centrale aangesloten bloemkweekers, die deze bollen voor het eigen trekkersbedrijf plegen te telen of voorhanden te hebben.

Vermindering van het aantal postbestellingen. —
2 Nov. — Van 2 November a.s. af zal in Den Haag slechts tweemaal per dag briefpostbestelling plaats vinden, één in den morgen en één in den middag. Geleidelijk zal over het geheele land, daar, waar thans drie bestellingen van briefpost per dag plaats vinden, dit aantal met één worden verminderd. Overal waar twee buitenbestellingen worden uitgevoerd, worden deze tot één teruggebracht.

Onderwijs - Prof. dr. J. F. Reith benoemd tot hoogleeraar te Utrecht. —
Utrecht, 2 Nov. — Als opvolger van prof. dr. N. Schoorl werd benoemd dr. J. F. Reith, als hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkunde om onderwijs te geven in de toegepaste analyse, de toxicologie en de chemische levensmiddelenleer. In '29 promoveerde de heer Reith op een dissertatie getiteld: „De micro jodium-bepaling in natuurlijke grondstoffen". Zijn onderzoekingen omtrent het voorkomen van jodium in levensmiddelen, drinkwater enz. in samenhang met het optreden van den endemischen krop, zijn neergelegd in het rapport van de struma-commissie „Het kropvraagstuk in Nederland".

Nederlandsch Vrijwilligers Legioen - Generaal H. A. Seyffardt 70 jaar. —
's-Gravenhage, 2 Nov. (A.N.P.) — Luitenant-generaal H. A. Seyffardt, commandant van het Vrijwilligerslegioen Nederland, heeft op 1 November onder vele blijken van belangstelling zijn zeventigsten verjaardag gevierd. Ter receptie verschenen talrijke hooge Duitsche en Nederlandsche autoriteiten.
De Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, had langs schriftelijken weg den jubilaris zijn hartelijke gelukwenschen doen toekomen.
De leider van de N. S. B., ir. A. A. Mussert, sprak den jubilaris o.m. als volgt toe: Generaal Seyffardt is vandaag 70 jaar. Onze generaal zoo mag ik wel zeggen, want een tweede hebben we niet in onze gelederen. Wat hij gedaan heeft zal eens als een grootsche daad in de geschiedenis worden opgeteekend. Ir. Mussert sprak er zijn leedwezen over uit, dat geen opperofficier en zelfs weinig officieren en onderofficieren generaal Seyffardt gevolgd zijn. Als we eens als Germanen naast elkaar staan, zullen we zien, dat de daad van Gen. Seyffardt goed geweest is.

Biografie generaal Seyffardt. —
Luitenant-generaal H. A. Seyffardt, geboren 1 November 1872 te Breda, stamt uit een militair geslacht.
In 1892 benoemd tot 2en luitenant der vesting-artillerie, diende hij daarna achtereenvolgens als instructeur aan de artillerieschietschool en als leeraar in de artilleriewetenschap aan de K.M.A. In 1928 benoemd tot generaal-majoor, commandant der 1e divisie, trad hij een jaar later op als chef van den generalen staf, werd in 1930 luitenant-generaal en in 1934 gepensionneerd. Na zijn pensionneering trad hij in de jaren 1934 en 1935 in tal van belangrijke plaatsen op in de vergaderingen van het Verbond voor Nationaal Herstel om de noodzakelijkheid te betoogen de Nederlandsche weermacht uit haar verval op te heffen en om te protesteeren tegen de nog steeds voortdurende afbraak van het leger door de ministers Colijn en Deckers. In Juli 1941 nam hij op verzoek van Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart de taak op zich tot het vormen van een Nederlandsch Vrijwilligers Legioen voor den strijd tegen het bolsjewisme.

Eeretafel voor de gesneuvelden van het legioen. —
2 Nov. — De namen van de gevallenen onder hen, die als vrijwilligers in het Nederlandsche legioen deel hadden aan den wapenstrijd tegen het bolsjewisme zijn op eeretafelen in het hoofdkwartier van dat legioen vereeuwigd. In een sobere plechtigheid heeft Luitenant-generaal H. A. Seyffardt, commandant van het Vrijwilligerslegioen Nederland, deze eeretafelen op 31 October ingewijd.

Versterkingswerken in het Nederlandsche gebied paraat tegen landingen uit de lucht. —
2 Nov. — De Weermachtsbevelhebber in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, heeft op 29 October zijn inspectiereis door de veelvuldige versterkingswerken in het Nederlandsche gebied voltooid. Grootscheepsche militaire oefeningen, die in het achterwaartsche gebied werden gehouden en waaraan alle onderdeelen van de weermacht deelnamen, gaven den Weermachtsbevelhebber en zijn gezelschap de zekerheid, dat de intensieve voorbereidingen voor den afweer van vijandelijke valschermjagers en landingstroepen uit de lucht zoover zijn gevorderd, dat elk vijandelijk optreden uit de lucht onvoorwaardelijk zal zijn veroordeeld te mislukken als gevolg van de afweerkracht der troepen van alle wapens, die den laatsten tijd zijn versterkt.

Arbeitsbereich der N.S.D.A.P.; uitreiking van onderscheidingen. —
2 Nov. — Op 31 October is in het dienstgebouw aan den Kneuterdijk te 's-Gravenhage een bijeenkomst van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. gehouden. Hauptdienstleiter Schmidt schetste in een korte toespraak de taak der nationaal-socialisten in dezen beslissenden tijd en overhandigde vervolgens aan 116 verdienstelijke politieke leiders de hun door den Führer verleende onderscheidingsteekens van hun nieuwen dienstrang. Tegelijkertijd overhandigde hij aan 67 mannen en vrouwen der partij als erkenning voor bijzondere prestaties het kruis voor oorlogsverdienste of de medaille voor volksverzorging.

Nederlandsche S.S. voortaan Germaansche S.S. in Nederland. —
2 Nov. — Volk en Vaderland publiceerde op 29 Oct. de volgende mededeeling van den voorman der Germaansche S.S. in Nederland: Namens den leider maak ik bekend, dat met ingang van 1 November 1942, overeenkomstig den wensch van den Reichsführer S.S., de naam „Nederlandsche S.S." wordt gewijzigd in „Germaansche S.S. in Nederland." Het feit, dat de S.S. een Germaansche orde is, die in ieder der Germaansche landen haar taak heeft te vervullen, wordt door het invoeren van dezen naam tot uitdrukking gebracht.

Doel en taak der Germaansche S.S.; Persconferentie te Vught. —
Een aantal Nederlandsche journalisten is 31 October en 1 November bijeengekomen in Hotel de IJzeren Man te Vught (N.-B.) op uitnoodiging van de stafleiding der Germaansche S.S. in Nederland. De bedoeling van deze bijeenkomst was de Nederlandsche pers de gelegenheid te geven tot het verwerven van nader inzicht in doel en taak der Germaansche S.S. in Nederland. S.S.-onderschaarleider H. Boerma hield een voordracht over „Dietschland", S.S.-man G. Dieters over „De Nederlandsche voedselpositie", S.S.-onderstormleider Nico de Haas over „De S.S. en de kultuurpolitiek". S.S.-onderstormleider J. C. Nachenius hield 1 Nov. een uitvoerige voordracht over „S.S. en religie". De bijeenkomst werd namens den voorman der Germaansche S.S. in Nederland, die zelf aan het Oostfront vertoeft, geopend door den stafchef, S.S.-opperstormleider J. L. Jansonius. De verschillende voordrachten gaven aanleiding tot levendige en diepgaande gedachtenwisseling.

N.S.B. - Kaderleden van den Jeugdstorm naar het Oostfront. —
Op 26 October is door leden van het stafkwartier en gewestleiders van den Jeugdstorm afscheid genomen van twee kaderleden, die als aflossing van de twee kaderleden, stafleider C. Quispel en gewestleider Groneman, naar het Nederlandsch Legioen zullen vertrekken. Het zijn opper-stamheer H. A. Hasewinkel, leider van de hoofdafdeelingen weerbaarheid en organisatie en kompaan G. van Geelkerken, streekleider van den Jeugdstorm.

Speelgoedinzameling door den Jeugdstorm als St. Nicolaasverrassing voor arme kinderen. —
2 Nov. — Op 31 October begon de Nationale Jeugdstorm een speelgoedactie met het huis aan huis ophalen van oud en nieuw

speelgoed, boeken, kleeding, snoepbonnen of geld. Het oude speelgoed zal in de kwartieren door de jongens en meisjes worden gerepareerd en schoongemaakt of bijgeverfd. Tegen Sint Nicolaas wordt het speelgoed in overleg met den Volksdienst bij duizenden kinderen thuisbezorgd.

Arbeidsmannen uit de Oekraine teruggekeerd. —
2 Nov. — Driehonderd mannen van den Nederlandschen Arbeidsdienst, die vier maanden geleden naar de Oekraïne zijn vertrokken om daar te gaan werken, keerden in ons land terug en kwamen op 29 October te Amersfoort aan, alwaar zij in aanwezigheid van General Arbeitsführer Bethmann hartelijk begroet werden. Voornamelijk waren zij in de Oekraïne belast met aanleg van wegen en vliegvelden. Opgenomen in de Organisatie-Todt, hebben zij mooi werk geleverd. Vrijwillig hebben zij de reis naar het Oosten aanvaard en naar thans kan worden nagegaan, wil ongeveer 70% in den Arbeidsdienst blijven, omdat het hun best bevallen is.

Duitsche Kultuurfilms over Nederland. —
Nov. — In opdracht van het Duitsche propagandaministerie worden op 't oogenblik twaalf kultuurfilms vervaardigd, met de bedoeling deze in de Europeesche theaters te vertoonen. Ook in ons land zullen deze films draaien, in hoofdzaak in de journaal-theaters. De speelduur bedraagt ongeveer 10 minuten. Een door Jan Koelinga opgenomen film over de Goudsche pijpenindustrie is reeds voltooid, terwijl thans de opnamen voor een tweede film, gewijd aan den teelt van orchideeën aan den gang zijn. Daarna volgen de opnamen voor films met tot onderwerp „De Friesche Steden", „Windmolens" en „De Gouden Eeuw".

„Dichterstunde" gewijd aan Hermann Löns. —
2 Nov. — Op een door den Beauftragte voor de stad Amsterdam, tezamen met de Westfaalsche „Hermann Löns-Bund" georganiseerde „Dichterstunde", heeft op 27 October dr. Friedrich Castelle gesproken over Hermann Löns. De voordracht werd afgewisseld met zang van Lili Erlenwein uit Dortmund, die o.a. liederen op teksten van Hermann Löns ten gehoore bracht, aan den vleugel begeleid door Adolf Erlenwein.

Kultuurbescherming - Oudste kerk van Brabant gerestaureerd. —
Nov. — De St. Willibrorduskerk te Waalre, de oudste kerk van Brabant, is onder de bekwame leiding van den architect H. W. Valk uit 's-Hertogenbosch, thans bijna geheel in den ouden luister hersteld. Dit kerkje heeft waarschijnlijk in de 10e eeuw de kerk die in 712 door Willibrord is gesticht en op dezelfde plaats stond, vervangen. In 1425, 1469 en 1854 hadden verbouwingen plaats.
(Telegraaf - Vaderland - Nat. Dagblad - Alg. Handelsblad)
(V. b. Duitsche gerechten 5169 C.; maatr. i. h. kustgebied 5291 B.; groenten en fruit 5176 C.; bloembollen 4861 H.; onderwijs 5302 A.; Vrijwilligers Legioen 5272, gen. Seyffardt 5155; reis gen. Christiansen 5291 B.; N.S.D.A.P. 5293 A.; Ned. S.S. 5112 A.; N. J. S. 5262 A.; Ned. Arbeidsdienst 5266 B.)

A. **VATICAAN. — De Sint Pieterskerk - Koepelbouw volgens plannen van Michelangelo. —**
5 Nov. — De paus heeft zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van professor Nicolosi, den bouwmeester die is belast met het toezicht op de Sint Pieterskerk, om den koepel van dit bouwwerk te voltooien volgens het door Michelangelo ontworpen plan. De werkzaamheden worden uitgevoerd door het kerkelijke bouwbedrijf van de St. Pieter. Voor de zestien door Michelangelo vastgestelde profetenfiguren zal een prijsvraag worden uitgeschreven. (Alg. Handelsblad)

B. **FRANKRIJK. — Maarschalk Pétain ontvangt de Fransche kardinalen. —**
5 Nov. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft op 29 October achtereenvolgens den aartsbisschop van Parijs, kardinaal Suhard, en den aartsbisschop van Lyon, kardinaal Gerlier, ontvangen. Pétain bood een lunch aan, waaraan de beide kardinalen, de apostolische nuntius, mgr. Valeri, de minister van Onderwijs, Bonnard, en de Fransche ambassadeur bij het Vaticaan, Bérard, aanzaten.
Naar aanleiding van deze besprekingen, zoo meldt S.P.T. nader, vraagt men zich in politieke en kerkelijke kringen te Parijs af, of er een concordaat tot stand zal komen tusschen den Franschen staat en het Vaticaan. Men wijst er in deze kringen op, dat sedert in 1909 een scheiding ontstond tusschen Frankrijk en het Vaticaan en het concordaat werd opgezegd, dit de eerste keer is dat een dergelijke ontmoeting plaats heeft. Weliswaar werden de betrekkingen met het Vaticaan tijdens het kabinet-Briand hervat en werd Jounart benoemd tot gezant van Frankrijk bij den Heiligen Stoel, maar tot verdere toenadering is het tot nog toe niet gekomen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Maarschalk Pétain 5091 E.)

C. **JAPAN. — Diplomatieke mutaties - Sjinrokoero Hidaka benoemd tot ambassadeur te Rome. —**
4 Nov. — Tot Japansch ambassadeur in Rome is benoemd Sjinrokoero Hidaka, tot dusver gezant te Nanking. Tevens wordt te Tokio bekend gemaakt, dat de vroegere minister van Financiën, Staro Issjiwata, als adviseur van het departement van Buitenlandsche Zaken is toegevoegd aan de nationale regeering in Nanking. Hij belast zich dus met de vroegere functie van Aksoki, die kortgeleden benoemd is tot minister zonder portefeuille. (Vaderland) **(Vor. ber. Diplomatie 3104 H.)**

D. **TURKIJE. — 19-jarig bestaan der republiek - Rede van minister-president Saradzjogloe. —**
4 Nov. — De Turksche premier, Saradzjogloe, heeft 28 October ter gelegenheid van het feest der republiek een radiorede gehouden tot het Turksche volk. Hij zei o.a.: „Als wij in de toekomst blikken, zien wij moeilijkheden voor ons, die overwonnen moeten worden, toppen, waar we over heen moeten, en gevaren, die vermeden dienen te worden. Wij bemerken, dat onze harten en onze willen gestaald beginnen te raken. De geheele wereld weet, dat het Turksche volk op eventualiteiten is voorbereid. Atatürk leeft en wij zijn met Inönü nauw verbonden."
Opening van het parlement - Rede van president Inönü. — Ankara, 4 Nov. (D.N.B.) — Bij de opening van de zesde wetgevende periode van het Turksche parlement heeft de president van den staat, Inönü, voor de afgevaardigden van de Groote Nationale Vergadering een rede gehouden, waarin hij zeide, dat de vergadering dit jaar bijeenkomt onder omstandigheden, die vooral vastbeslotenheid en wil tot leiding van het volk vragen.
Vervolgens zeide de president, dat Turkije thans dichter bij het tooneel van dezen wereldoorlog, is gekomen dan ooit sedert het uitbreken daarvan. Een „wind van verwarring en moreel lijden" waait thans over Turkije en overschaduwt de werkelijke krachten en de solide positie van Turkije. Dit feit kan een volk echter ziek en zwak doen schijnen. „Om die reden is het een vereischte, dat de Groote Nationale Vergadering ernstig de mogelijkheid van een aanval op Turkije onder de oogen ziet, die den een of anderen dag kan geschieden" uit een richting, die men niet kan weten en om voorwendsels, die eveneens onbekend zijn.
De president keerde zich tegen de speculanten en die politici, die in de moeilijkheden een buitengewone gelegenheid zien om hun politieke hartstochten te bevredigen en van wie men niet weet voor welke vreemde natie zij werken. Wij kunnen geen enkelen persoon en geen clique het recht toekennen het volk te berooven onder het voorwendsel van de vrijheid van handel en economisch handelen. Wij mogen nooit toestaan, dat politici uit hartstocht een binnenlandsche of buitenlandsche politiek voeren, die boven den nationalen wil uitgaat.
Het is thans noodzakelijker dan ooit ons dappere, kostbare leger gereed te houden. Wij zijn op een tijdstip aangekomen, waarop wij alle ontberingen evenzeer op den koop toe moeten nemen als wanneer wij in den oorlog waren gekomen. Het is noodzakelijk, dat de Groote Nationale Vergadering en met haar het geheele volk de regeering ter zijde staan.
Duitsch commentaar. — De redevoeringen, die gehouden zijn ter gelegenheid van den Turkschen nationalen feestdag, worden te Berlijn beschouwd als uitdrukking van den wil van Turkije, zijn onafhankelijkheid te bewaren en uit den oorlog te blijven. De artikelen, die op den Turkschen nationalen feestdag in de Duitsche pers verschenen zijn, toonen aan, zoo verklaart men in Berlijnsche politieke kringen, dat de revolutie van Ataturk in Duitschland bewondering en instemming gevonden heeft.
(Vaderland - Alg. Handelsblad)
(V. b. 18-j. bestaan der republiek 4884 G.; Min.-pres. Saradjogloe 5201 D.; pres. Inönü 4888 A.)

E. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —**
Graanverbouw op Java. — Nov. — Proefcultures met verschillende graansoorten, waarmede het Japansche militaire bestuur op Java onmiddellijk na de bezetting een aanvang maakte, hebben een zeer bevredigend resultaat opgeleverd. Op de hoogvlakte van Midden-Java werd op een hoogte van 1200 tot 1700 meter tarwe, gerst en rogge verbouwd. Na 3—4 maanden kon reeds worden geoogst en bleek dat vooral de tarwe en gerst van uitstekende kwaliteit waren. Op grond van de eerste resultaten der proefcultures zijn landbouwdeskundigen van het militaire bestuur tot de overtuiging gekomen dat het bij de bodem- en weersomstandigheden op Java mogelijk moet zijn jaarlijks tweemaal te oogsten. Om deze redenen zullen de proefnemingen nu op grooter schaal worden herhaald en zal in November 1000 h.a. met gerst en 1000 h.a. met tarwe worden aangeplant. Indien ook deze proeven goed uitvallen, zal in de toekomst één belangrijk areaal voor de tarweteelt worden gereserveerd. De gerst zal voornamelijk dienen als grondstof voor de brouwerijen op Java.

Javasuiker als grondstof voor vliegtuigbenzine. — Nov. — Eur. Press meldt: Het probleem van het suikeroverschot in de zuidelijke gebieden zal volgens berichten uit Japansche bron worden opgelost door gebruik te maken van suiker bij de productie van benzine met een hoog octaangehalte. Door deze uitvinding wordt mogelijk gemaakt, dat de suikercultuur en industrie zonder beperkingen kunnen blijven bestaan. Dit geldt in het bijzonder voor de suikercultuur op Java, terwijl, zooals reeds eerder werd gemeld, de suikercultuur op de Philippijnen ten gunste van den katoenverbouw zal worden ingekrompen.
(Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Suikerindustrie op Java 5240 B.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. 10-jarig bestaan der W.A. —**

Nov. — In het keervers van het bekende W.A.-lied „W.A. marcheert" symboliseert zich het doel en streven van de W.A. De weermannen hebben zich ingezet om Nederland te vormen tot een eendrachtig geheel, tot een eensgezind volk, dat opmarcheert naar een nationaal-socialistischen staat als onderdeel van den grooten Germaanschen statenbond. Deze inzet dateert niet van 1940, zooals velen wellicht zullen denken; het was 1932 toen de Leider het reeds noodzakelijk achtte een Weerafdeeling in het leven te roepen.

Op 7 November 1932 vaardigde Mussert de „Maatregel van Bestuur no. 7" uit, waarin hij o.m. schreef: „Er wordt een nationaal-socialistische weerbaarheid ingesteld. Het doel dezer weerbaarheid is eenerzijds het ontwikkelen van het gevoel voor orde, tucht, eer en dienstbereidheid der jongere N.S.B.-leden, anderzijds het verhoogen van het weervermogen der Beweging tegenover personen en instellingen, welke haar aantasten."

En wij weten thans, hoe noodzakelijk een goed georganiseerde W.A. noodig was, toen, dank zij de jarenlange ophitsing en maandenlange schending onzer neutraliteit, de oorlog in Mei 1940 in Nederland uitbrak en de weerlooze N.S.B.-ers als beesten werden weggevoerd. Sindsdien zijn tien jaren verstreken en het zijn geen gemakkelijke jaren geweest voor de weermannen, die zich vrijwillig voor hun land en volk hadden ingezet; tien jaren van terreur, dikwijls met bloedigen afloop, van hoon, laster en verdachtmakingen; tien jaren van ongelijken strijd, waarin vooral in de eerste jaren van haar oprichting de vrijheid schreeuwende democraten zich lieten kennen als lieden, die slechts vrijheid voor zichzelf opeischten en onderdrukking voor hun tegenstanders. Men zal moeten toegeven, dat tien jaar onafgebroken strijd voor een ideaal een tijd is, die men niet licht vergeet en gaarne nog eens de revue wil laten passeeren. En juist voor de W.A. is dit zoo interessant, omdat wij dan nog eens kennismaken met partijen en personen, die zoo graag onzen ondergang gewild hebben en hiervoor krampachtig hebben gestreden en deze lieden zelf bleken te zijn de doodgravers van hun eigen democratische wereldje.

In den loop van 1934—1935 is vooral de W.A. verscheidene keeren op het politieke menu van de beide Kamers der Staten-Generaal verschenen. Achtereenvolgens werden vragen gesteld aan de Regeering door Albarda, Dr. honoris causa Henri Polak en dominee Van der Heide. Albarda begon met vragen te stellen over een brand in een telefooncentrale in Amsterdam. Hij vond hierin een prachtige gelegenheid om de schuld te geven aan de W.A. Van der Heide maakte het als politieke dominé het fraaist. Deze insinueerde namelijk een levendige smokkelhandel ten behoeve van de W.A. Dr. honoris causa Henri Polak stelde tenslotte vragen over „de particuliere militaire legermacht van den heer Mussert", die volgens hem zooveel overeenkomst vertoonde met de S.A. in Duitschland. Voorloopig kreeg dit illustere drietal van de S.D.A.P. nul op het request. Eenstemmig was het antwoord van de regeering, dat de W.A. noch gewapend, noch militair, noch een legermacht was, noch overeenkomst vertoonde met de S.A. in Duitschland; er bestond dus vooralsnog geen reden de W.A. te verbieden, hoe ook — zooals de regeering er aan toevoegde, teneinde een slag om den arm te kunnen houden — een en ander de aandacht van de regeering had. De heeren democraten hadden echter een nederlaag geleden en berustten hierin niet. Zoodoende dienden zij dus andere middelen te zoeken om hun doel te bereiken, hetgeen dan ook prompt gebeurde.

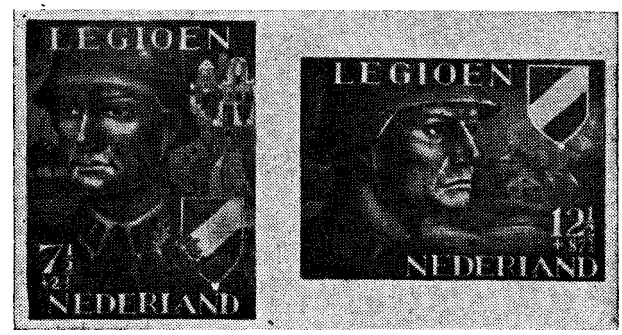
Was de Staten-Generaal een der belangrijkste middelen om een strijd tegen een bepaalden vijand — in dit geval dus de W.A. — in te zetten, de pers kon gevoeglijk — dank zij de verdoorgevoerde humanistische persvrijheid die het zelfs mogelijk maakte een hoofd van een bevrienden staat te beleedigen — worden beschouwd als hèt beste propaganda-orgaan. Het papier was geduldig en de fantasie der heeren onbeperkt. „Het Volk" van 16-2-1934 publiceert een uittreksel uit het „Voorschrift voor de weerbaarheid". Behoudens een doortrapte verdraaiing der feiten voegt de redactie hier woordelijk aan toe: „Een andere vraag is die, waar het geld vandaan komt om zulk een legertje, dat elke week moet oefenen, te betalen."

De insinuatie is duidelijk. Zooals indertijd werd verteld, dat het geld voor de N.S.B. uit Duitschland kwam en er vanuit Duitschland wapens gesmokkeld werden voor de W.A., werd het iederen Volk-lezer thans even in de mond gelegd, dat ook het geld voor de W.A. wel uit dezelfde bron zou komen. Overigens is het de heeren altijd volkomen vreemd geweest, dat de kosten door vrijwillige bijdragen en contributie bij elkaar kwamen; een dergelijk idealisme kende men in het democratische kamp niet.

Natuurlijk bedienden de heeren zich maar al te graag van de meest fantastische berichten van zoogenaamde ingewijden en teleurgestelden. Artikelen met als koppen: „Een conflict in de W.A." — „Rebellie in de N.S.B." — W.A.-groep tegen W.A.-groep" — „Complot in de N.S.B. gedempt" — „Een ex-W.A. man onthult" enz. waren graag gezien op het redactiebureau aan het Hekelveld. Onder het motto „niets is ons te dol" fabriceerden Polak, Kleerekoper c.s. ten dienste van het op sensatie beluste publiek gruwelverhalen langs den loopenden band en in elk gewenscht formaat. Niettemin volgde op geen der artikelen het zoo zeer gewenschte verbod en de heeren democraten werden steeds driester. „Het Volk" van 26-6-1934 schreef: „Men grijpe thans in, afdoende en snel! Men mag de gewapende terreur van de W.A. niet dulden!" „De W.A. was door haar verdorvenheid een gevaar voor de N.S.B.", schreef „Het Volk" van 15-1-1936 onder den titel „Een ex W.A.-man onthult." „De lezers worden dan vergast op een keur van de mooiste sensatie-verhalen, die deze verdorvenheid moesten aantoonen, waarna „Het Volk" onder een foto van een groep W.A.-mannen schreef: „Mussert's W.A., eens het troetelkindje van de N.S.B.-leiding, nu afgedankt en zeker niet ten ... ongenoegen van die zelfde richting."

Thans schrijven wij November 1942, tien jaar na de oprichting. Veel is sindsdien gebeurd, doch altijd hebben de weermannen blijk gegeven zich te willen inzetten voor volk en vaderland. Zij hebben dit getoond aan het thuisfront, bij hun werkzaamheden in dienst van ons volk, bij hun hulp bij bombardementen enz. enz., zij hebben dit getoond aan het Oostfront, waar zij met duizenden schouder aan schouder staan om het laatste bolwerk van marxisme en communisme te vernietigen. En altijd, wat er ook moge gebeuren, zal de W.A. blijven staan. Ten spijt van de betweters uit de jaren 1932—1935, die toen hun kolommen vol schreven over de W.A., marcheert de W.A. nog steeds, terwijl de woorden van den Leider, gesproken bij de commando-overdracht op 3 October 1942 alle verdachtmakingen logenstraffen: „Nooit zullen wij slaven worden, maar met elkaar soldaat blijven. De W.A. is de keurtroep van de beweging en dat blijft zij." (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 5293 A.)

B. **NEDERLAND. — Postzegels Vrijwilligerslegioen.**

(Foto Polygoon - P.T.T.)

Nov. — Twee nieuwe postzegels, een met een frankeerwaarde van 7½ cent, die 10 cent moet kosten, en een van 12½ cent, die voor een gulden zal worden verkocht, worden per 1 Nov. uitgegeven ten bate van het Vrijwilligerslegioen Nederland en zullen gedurende vier maanden aan alle postkantoren verkrijgbaar zijn. De zegel van 7½ cent is uitgevoerd in roode kleur, die van 12½ cent in het blauw. Ze zijn ontworpen door W. J. H. Nys en worden in rotogravure uitgevoerd. De beeldgrootte bedraagt 21 × 28½ m.m. (Telegraaf)
(Vor. ber. Postzegels 4389 B.)

C. **VOLKSGEZONDHEID. — Dr. K. Keyer, leider van het Medisch front, spreekt over volksgezondheid in nationaal-socialistischen zin. —**

's-Gravenhage, 4 Nov. (A.N.P.) — Op de eerste bijeenkomst van den Raad voor de Volksgezondheid heeft op 29 October dr. Keyer, hoofd van de afdeeling Volksgezondheid der N.S.B., een rede gehouden over: Wat is leiding van de volksgezondheid in nationaal-socialistischen zin?

De doelstelling is, zoo zeide spr.: 1. zorgen voor de zuiverheid van het ras; 2. zorgdragen voor een gezond ras door het instellen van een jeugdcontrôle in prophylactischen zin, die reeds begint vóór de geboorte en eindigt na de vervulling van den dienstplicht; 3. een geneeskundig apparaat scheppen, dat in de toekomst zoodanig werkt, dat arbeidskracht zoo lang mogelijk in stand wordt gehouden en na ziekte of ongeval met alle ons ten dienste staande middelen zoo snel mogelijk valide wordt gemaakt; 4. al die maatregelen treffen, die indirect noodig en van invloed zijn op de volksgezondheid om een lichamelijk en geestelijk gezond en sterk volk te krijgen. Alleen dan is het „Sana mens sano in corpore" verwezenlijkt.

De uitwerking van dit programma dient te geschieden in nationaal-socialistischen zin. Wat wil dat in de eerste plaats zeggen? Voorloopig bundeling van alle krachten op geneeskundig gebied, die zich voor dat doel willen inzetten. Daarnaast door opvoeding de jeugd in dezen zin groot te brengen, om dit arbeidsapparaat te kunnen uitbreiden en voor de toekomst van den geheelen inzet van alle geneeskundige arbeidskrachten tot dit doel verzekerd te zijn. Al degenen, die dit principe niet willen aanvaarden, of niet kunnen begrijpen, zullen op den duur vanzelf uitsterven.

Ten tweede: dient deze arbeid verricht te worden onder respecteering van de individueele vrijheid, zoolang de belangen van de gemeenschap daar niet door geschaad worden. Ik wijs hier met nadruk op, aldus spr., omdat hier het groote principieele verschil ligt met het communisme; dit laatste kent totaal geen persoonlijke vrijheid meer; allen zijn zij gelijk, volgens het oude marxistische principe. Dit principe verfoeit het nationaal-socialisme, dat juist op de waarde van het individu ten opzichte van de gemeenschap den nadruk legt. Ieder kan zich dat onderdeel van het arbeidsterrein, dat hem ligt, kiezen naar vrijen wil: maar aan den staat de plicht, om door het Vestigingsbesluit te regelen, hoeveel artsen op den duur voor goeden medischen arbeid per hoofd van de bevolking noodig zijn, welke specialisten en in hoe groot aantal er voor baanbrekenden medischen opbouwarbeid benoodigd zijn. Daardoor heeft de staat ook den plicht, om op dit aantal reeds reguleerend in te werken bij het vaststellen van het aantal studenten aan de verschillende faculteiten van de universiteit.

Als derde nationaal-socialistisch principe wordt aan iedereen zooveel mogelijk de gelegenheid gegeven, om zich zoodanig te ontwikkelen, als zijn aard dat aangeeft en hem op die plaats in de maatschappelijke samenleving te helpen komen, waar hij krachtens zijn capaciteiten en aanleg behoort. Voor iemand, die een positie als arts wenscht in te nemen, is zeer zeker belangrijk de mate van vakkennis, die hij medebrengt, om zijn beroep uit te oefenen, maar men vergete niet, dat juist voor dit beroep de gaven van hoofd en hart van zoo onschatbare waarde zijn bij de behandeling van de zieken, dat zij een integreerend bestanddeel vormen om iemands individueele geschiktheid te bewijzen. Zeer zeker, deze gaven kunnen direct aanwezig zijn bij een bepaald individu, dat in een niet-medisch en niet-intellectueel milieu is grootgebracht en het kan in zekere mate door een op die doelstelling ingerichte opvoeding gecultiveerd worden, maar het veronderstelt in principe de aanwezigheid van bepaalde kiemeigenschappen, en die moeten, evenals alle andere erfbiologische eigenschappen, zorgvuldig gekweekt worden en soms door geslachten heen. Het is helaas een vaststaande waarheid, dat onder de verderfelijke invloeden van het marxisme, hetwelk een ontkenning beteekent van alle ethisch-religieuze waarden, er in het huidige artsencorps menigerlei rarae aves schuilen, waarover de medische hoogleeraren aan de universiteiten, die ruimschoots de gelegenheid hadden deze individuen te bestudeeren, een boekje zouden kunnen opendoen. Zelfs min of meer crimineele typen zijn onze gelederen binnengeslopen. Het is de taak van den nationaal-socialistischen staat, deze menschen te verwijderen en te zorgen, dat met de grootste zorgvuldigheid een nieuwe generatie gekweekt wordt met behoorlijke erfbiologische eigenschappen. Kom ik nu op den directen aanvangsarbeid, die voor ons ligt, aldus spr., dan zou ik als eerste punt op de agenda willen plaatsen en uw advies willen inwinnen over de wijze, waarop in te richten is de jeugdcontrôle in prophylactischen zin, die zich uitstrekt van voor de geboorte tot na het vervullen van den dienstplicht.

Het tijdperk van afwachtend uitzien, of liever gezegd van practische werkeloosheid, wat de erkenning van het verband tusschen voeding en volksgezondheid betreft, is voorbij. Het voorlichtingsbureau van den Voedingsraad zal zijn actie moeten richten op:

1. het verzekeren van het zoo doeltreffend mogelijk gebruik van de beschikbare levensmiddelen met het drieledige doel: a. de volkskracht ongerept in stand te houden; b. verspillen te voorkomen en c. een harmonischen bouw van onze volkshuishouding te steunen.

2. een stelselmatige voorlichting en propaganda, die de voedingsgewoonten van de bevolking zoodanig beïnvloedt, dat daardoor ook in de verdere toekomst een zoo volwaardig mogelijke voeding verzekerd blijft.

Bijzondere aandacht zullen we besteden aan de mijnwerkers. Niet alleen dat de onsociale behandeling der mijnwerkers, zelfs gesteund in de wet, onder de loupe genomen moet worden, wat de silicose betreft, ook de vraag van den mijnwerkersnystagmus en de kruipknie als beroepsziekte vragen onze bijzondere aandacht. Doch ook en niet in het minst moet de hygiëne in de mijnen bevorderd worden en dient de waardeering voor de zware taak van den mijnwerker tot uitdrukking te komen in zijn pensioen, dat nu nog slechts een jodenfooi is.

Even belangrijk is de grondige rheumabestrijding, welke ook economisch van groot belang is. Het is op een na onze duurste ziekte, berekend naar de uitbetalingen van ziekengeld. Goede rheumabehandeling verkort den ziekteduur wellicht tot ongeveer de helft. Hieruit vloeit voor de verzekeringslichamen de zedelijke verplichting, zich bij de rheumabestrijding financieel te interesseeren. Tot slot maakte spr. een korte opmerking over de huidige ontwikkeling van het fondswezen, welke in lijnrechte tegenstelling staat tot wat het nationaal-socialisme in werkelijkheid beoogt. (Telegraaf)

(V. b. Raad van Volksgezondheid 5245 B.; Volksgezondheid 5266 B.)

A. DENEMARKEN. — Koning Christiaan van zijn paard gevallen - Ministerialdirektor dr. Best benoemd tot Duitsch gevolmachtigde. —

Kopenhagen, Nov. — De koning van Denemarken viel op 19 October tijdens zijn gebruikelijken ochtendrit van zijn paard en liep eenige verwondingen op. Hij werd in het ziekenhuis opgenomen, alwaar hij sedert wordt verpleegd. In verband met den hoogen leeftijd van den koning en de ernst van zijn toestand heeft de kroonprins zich op 25 October voor den duur van de ziekte van zijn vader, belast met de staatszaken.

Ministerialdirektor dr. Best benoemd tot Duitsch gevolmachtigde. — Berlijn, 5 Nov. (D.N.B.) — Tot opvolger van den gevolmachtigde van het Duitsche Rijk in Denemarken, gezant von Renthe-Fink, is de huidige Ministerialdirektor in het departement van Buitenlandsche Zaken, dr. Best, benoemd.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Koning Christiaan 4516 E.)**

B. NEDERLAND. — Prof. dr. jhr. Rengers Hora Siccama over Historie als wegwijzer. —

Prof. dr. jhr. Rengers Hora Siccama heeft op 24 October voor de Werkgemeenschap Arnhem der Ned. Duitsche Kultuurgemeenschap in „Royal" te Arnhem gesproken over „De historische achtergrond van de hedendaagsche Nederlandsche problematiek".

Nog nimmer is de geschiedenis zóó populair geweest als in dezen tijd van wedergeboorte. Deze vlucht in de geschiedenis is het kenmerk van elke revolutionnaire periode, aldus prof. Siccama, want dan neigen de menschen er toe retrospectief te kijken. Men wil dan liefst verder terugkijken dan tot in het jongste verleden. Zoodra men de historie gaat populariseeren, gaat de wetenschap er in over in een soort pamfletstijl. Het wordt dan zooals in een handelsbrochure, waarin de fabrikant de kwaliteit van zijn waren zóó vaak herhaalt, dat de lezer al overtuigd is van de deugdelijkheid der goederen eer hij de brochure gelezen heeft! Wij zijn aan dat soort lectuur gewend, want reeds op de lagere school werd ze ons voorgezet. Immers onze geschiedenisboeken dragen het praedicaat: Vaderlandsch, hetgeen er op duidt, dat zij propagandistisch gesteld zijn. Elk betoog in zoo'n boek culmineert in een verheerlijking van eigen deugden en kwaliteiten tegenover de soms zeer minderwaardig geachte eigenschappen der andere volken. Zoo worden van jongs af sympathieën en antipathieën bij de menschen gebracht. Alles van het eigen volk wordt goedgekeurd, alles bij de anderen afgekeurd. Dat is je reinste propaganda. Wat men in de geschiedenisboeken vindt, is dan ook niet de geschiedenis, maar de propaganda van de geschiedenis. Bedenken wij echter, dat de feiten op den duur toch winnen. Maar die feiten zelf zeggen ons niets, ze moeten gerangschikt, bewerkt worden, willen wij in staat zijn de diagnose van een geval te stellen. Het is er ons in den grond van de zaak toch om te doen te weten te komen, waar het eigenlijk om gaat. Daar draait haast elk gesprek over de hedendaagsche problemen om.

Om een probleem te leeren kennen, moeten wij het tegen een achtergrond zetten. Van geschiedenis „zijn" moeten wij komen tot geschiedenis „hebben". Men spreekt wel van zijn geschiedenis, terwijl men zelf de geschiedenis is. Zoodra men „ik" zegt, wordt men het middelpunt der geschiedenis, het middelpunt van een gezichtskring, dat wil zeggen van zijn arbeidsveld. De belangrijkste restanten der geschiedenis vinden wij in onze herinnering. Ze liggen daar als aangespoeld aan den oever. Als strandvonders loopen wij langs dien oever en iedereen ziet er iets bijzonders liggen in zijn oogen. Wat waarde heeft voor den één, laat de ander achteloos liggen.

Wie verstand heeft van zoo'n restant, zoo'n aangespoeld voorwerp, geeft er leven aan. De één bergt ze in een museum, de ander gebruikt ze als bouwstoffen. Deze „restanten" zijn de feiten uit het verleden. En het is naar deze restanten-feiten dat men in rumoerige tijden naarstig zoekt.

Als voorbeeld noemde spreker het woord „Germanen". Volgens onze geschiedenisboeken leefden die heel vroeger hier. Daarna sprak de wetenschap er niet meer van, ze veranderde haar terminologie, zoodat de indruk werd gewekt, dat er sedert lang geen Germanen meer waren. Niets is echter minder waar. Daarom is niets zoo actueel als zich te bezinnen op de historie. Was het Romeinsch Recht individualistisch? Deze vraag nam prof. Siccama tot uitgangspunt van een beschouwing over het Romeinsch Recht tegenover Germaansch Recht. Zoodra men „ik" zegt, is men individualistisch. Het heele leven is zoowel individualistisch als sociaal, want het zijn twee kanten van dezelfde zaak. Het gaat er in het leven om den individualistisch-socialen middenweg te zoeken. Het Romeinsche Recht was vreemd voor ons, want we zijn Germanen gebleven.

Behalve strandvonder, is de mensch ook comediant. Ieder speelt veel rollen, want de menschen spelen graag in maskerades. Heeft de strandvonder neiging tot melancholie, de comediant neigt naar humor. Een maskerade is onschuldig, tenzij men niet weet, dat men aan een maskerade meedoet.

Laat men nooit vergeten, dat het Romeinsche Recht hier met de Roomsche kerk is gekomen. De kerk leeft naar Romeinsch Recht, maar ons land is vóór alles Friesch. Als Germanen hingen we steeds aan heerendiensten. Daaruit zijn de ridderschappen geboren. Later ontstond de heerenboer, zoodat de tegenstelling tusschen heer en boer niet groot kan zijn. Ook hier is het meer de kunst het juiste gemiddelde te vinden. Dit past weer volkomen in het maskeradespel. Ik ben overtuigd van de noodzakelijkheid het heele leven als een maskerade te doen verloopen, maar wij bekijken nu den achtergrond der historie retrospectief. Een tegenstelling Romeinsch-Germaansch bestaat niet, meer wel: individualistisch-sociaal. De eerste tegenstelling is door de propaganda gewekt. Dat het Romeinsche Recht destijds een zegen is geweest, staat buiten twijfel. Maar de propaganda maakte er zich meester van. Het probleem is niet: vóór of tegen het Rom. Recht, maar: wat is billijk en wat is nuttig? Onze voorouders deden graag of zij Romeinen waren. Zij imiteerden hen, in plaats van hen te leeren.

Onze Calvinistische inslag doet ons sterk van de Duitsche zienswijze over het jodenprobleem verschillen. We spelen in de levensmaskerade alsof we zelf joden zijn. Maar veel Nederlanders zien dat niet in, want zij zien hun Christendom als een consequent jodendom. De historisch bepaalde Nederlandsche problematiek luidt: eerst jood zijn, dan ook Christen. De Reformatie was een protest tegen het Roomsche, dat wil zeggen een terugkeer tot het Oude Testament. De Reformatie wilde Nederland adoptief opnemen in de joodsche kerk. Jacob is de groote heilige voor den Nederlander, ook al was hij een bedrieger. Dat bleef zoo.

Het probleem volk—bodem bestond voor ons niet. Alleen administratief bestond er een „volk", een begrip was het niet. Het nieuwe probleem luidt dus: hoe worden wij een volk? Vroeger was dat geen vraag, het ging van zelf. Het begrip vreemdeling bestond niet. Als grondeigenaar telde men mee. Daarmee uit. Wie men was, deed niet ter zake.

Het begin van onze bevrijding ligt in de wetenschap van onze geschiedenis, waardoor men de feiten leert aanvaarden, zooals ze zijn. Wij moeten de Nederlandsche problematiek leeren zien als de nalatenschap van onze voorouders. Om die te bezitten, moeten we werken. Dan kunnen we pas goede erfgenamen worden. Dan kunnen we ook pas als goed verstaander aan den oever van het leven staan. Wat er ook gebeurt, we moeten onszelf blijven en de feiten nemen zooals ze zijn.

Meer doen dan de problemen stellen, kan ik niet, besloot prof. Siccama zijn met groote aandacht gevolgde voordracht. Ik ben geen staatsman en doe dus geen oplossingen aan de hand. Ik ben als de dokter, die de diagnose stelt en dan de geneesmiddelen aanbeveelt. Weigert de patiënt ze in te nemen, dan zal de ziekte niet overgaan. (Nat. Dagblad)

(V. b. Ned.-Duitsche Kultuurgemeensch. 5044 B.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Verkiezingen voor Senaat en Huis van Afgevaardigden - Republikeinsche verkiezingsoverwinning. —**

7 Nov. — Op 3 November werden in de Ver. Staten verkiezingen gehouden voor den Senaat en het Huis van Afgevaardigden. Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, publiceerde de New York Times het volgende staaltje van het resultaat der verkiezingen. Huis van Afgevaardigden: 220 democraten, 209 republikeinen en vier leden van andere partijen. Twee zetels zijn nog onbeslist. Senaat: 56 democraten, 38 republikeinen, één progressist. Van een zetel is de uitslag nog niet bekend. Bij de in de 33 staten gehouden gouverneursverkiezingen werden 13 democraten en 17 republikeinen en één lid van de progressieve partij gekozen. Voordien waren er 18 democratische en 13 republikeinsche gouverneurs.

Uit Berlijn meldt Interinf nog: Hoewel de definitieve uitslag van de verkiezingen in de V. S. nog niet bekend is, is het thans duidelijk, dat, ondanks de verrassende stembusoverwinning door de tegenstanders van Roosevelt, de republikeinen, behaald, dezen nòch in het Huis van Afgevaardigden nòch in den Senaat de meerderheid zullen hebben. Het Congres zal zich echter minder gewillig onvoorwaardelijk aan de plannen van Roosevelt onderwerpen dan voorheen.

Opvallend was de geringe belangstelling, die de Amerikanen voor de verkiezingen getoond hebben. In normale tijden, zoo meldt S. P. T. uit New York, bedraagt het aantal kiezers ongeveer 50 millioen. Dit keer zijn er 30 millioen kiezers opgekomen. (Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Verkiezingen 5209 B.; Senaat en Huis van Afgevaardigden 4522 D.)

B. **JAPAN. — Ministerie voor Groot Oost-Azië gevormd. —**

Tokio, 7 Nov. (D.N.B.) — Het ministerie voor Groot Oost-Azië is op 1 November officieel in het leven geroepen. Kazoeo Aoki, die als minister van portefeuille zitting in het kabinet-Tojo had, is thans tot chef van het nieuwe ministerie benoemd. De instelling van het nieuwe ministerie is verder geregeld in 80 keizerlijke decreten en regeeringsverordeningen. Talrijke bestuursorganen verdwijnen hierdoor, o.a. het ministerie van Overzeesche Zaken en de bureaux voor Chineesche en Mandsjoerijsche aangelegenheden. Het nieuwe ministerie heeft 4 afdeelingen: algemeene zaken, Mandsjoerijsche kwesties, Chineesche kwesties en Zuidzee-gebied. Talrijke aangelegenheden gaan van Buitenlandsche Zaken naar het nieuwe ministerie over. (Tel.)

(V. b. Min. v. Groot Oost-Azië 5232 C.)

C. **BALKAN. — De nieuwe grenzen van den Balkan.**

(Teekening ontleend aan „Das Reich")

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Terreinwinst in den Kaukasus - Alagir bezet - 275.000 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte tot zinken gebracht - Voortgezet Britsch offensief in Noord-Afrika. —

OOSTELIJK FRONT.

De strijd in den Kaukasus. — Hoofdkwartier van den Führer, 2 Nov. — Het opperbevel der Duitsche weermacht deelt mede: Ten Westen van de Terek wierp de eigen met élan uitgevoerde aanval in uiterst moeilijk terrein den hardnekkig strijdenden vijand over talrijke beeksectoren terug. De stad Alagir werd ingenomen en daarmee de belangrijke Ossetische heerweg afgesloten.

3 Nov. — Ten Zuidoosten van de Terek hebben de Duitsche troepen nabij de Ossetische en Groesinische heerwegen hun succesvollen aanval voortgezet. In het gebied ten Oosten van Alagir rukten de Duitsche troepen in weerwil van den hardnekkigen tegenstand, verder op. In een energieken aanval forceerden de Duitsche grenadiers een doorbraak door de achter elkaar gelegen stelsels van grachten, rukten op over ondermijnde wegen en veroverden vijandelijke steunpunten aan den Ossetischen heerweg. Door de inneming van deze versterkingen is opnieuw een breed stuk van dezen belangrijken verbindingsweg over den Kaukasus met zijn zijdalen versperd. Andere gevechtsgroepen namen, met actieven steun van de luchtmacht, verder naar het Westen gelegen steunpunten en plaatsjes, die thans nog worden gezuiverd van vijandelijke resten.

5 Nov. — In den Westelijken Kaukasus heeft de infanterie, na hevige tegenaanvallen te hebben afgeslagen vijandelijke stellingen stormenderhand genomen.

6 Nov. — In den sector Toeapse zijn in zware aanvalsgevechten, welke door de luchtmacht op doeltreffende wijze gesteund werden talrijke vijandelijke gevechtsstellingen genomen en tegenaanvallen afgeslagen. In dit gebied van de boven-Terek zijn Duitsche en Roemeensche troepen, in samenwerking met afdeelingen gevechtsvliegers nog steeds in den aanval tegen een verbeten vijandelijken tegenstand.

De strijd om Stalingrad. — 2 Nov. — Ten Zuiden van Stalingrad mislukten nieuwe door enkele pantserwagens ondersteunde aanvallen van den vijand. Ten N. der stad trachtten de Sovjettroepen wederom zonder succes te landen.

3 Nov. — Duitsche aanval in Stalingrad leidde tot verdere plaatselijke successen. Verscheiden versterkte huizenblokken werden in zware straatgevechten genomen.

4 Nov. — In Stalingrad gingen de zuiveringsgevechten verder. Daarbij werd een vijandelijke verzetgroep ingesloten. Tegenaanvallen van de Sovjets mislukten.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

2 Nov. — De tegenaanval der Duitsch-Italiaansche troepen in den Noordelijken sector van het front bij El Alamein werd voortgezet en heeft den binnengedrongen vijand onder uiterst zware verliezen, vooral bij een Australische divisie, teruggeworpen.

3 Nov. — De slag gaat met toegenomen hevigheid voort. De penetratie van sterke vijandelijke pantserstrijdkrachten in den noordelijken sector van het front werd door niets ontziend ingrijpen in tegenaanvallen opnieuw gestuit.

4 Nov. — Aan het front van El Alamein verhinderden de hardnekkige tegenstand en de ontembare moed van de troepen der As den vijand eenig resultaat te behalen bij zijn hevige, herhaalde aanvallen, door sterke gepantserde strijdkrachten en luchtmacht ondernomen.

5 Nov. — De slag duurt aan het geheele front voort. Het Duitsch-Italiaansche pantserleger biedt tegen de massale vijandelijke aanvallen den uitersten tegenstand. In enkele sectoren werden de eigen troepen, in overeenstemming met de plannen, op voorbereide tweede stellingen teruggetrokken.

6 Nov. — Italiaansche en Duitsche afdeelingen hebben hevige gevechten geleverd tegen vijandelijke gepantserde formaties in het gebied tusschen Foeka en Mersa Matroe. Tegen den avond duurde de strijd met onverminderde hevigheid voort. Generaal van het tankwapen Georg Stumme is op 24 October aan het hoofd van zijn formatie in Afrika gesneuveld. Generaal Stumme was drager van het ridderkruis van het IJzeren Kruis. Generaal Ritter von Thoma, eveneens drager van het ridderkruis, geraakte in Britsche gevangenschap, toen hij, tijdens het afslaan van een Engelschen pantseraanval met zijn commandowagen diep in de vijandelijke linies doordrong en van zijn formatie werd afgesneden.

7 Nov. — De hevige gevechten duren voort. Tegenaanvallen berokkenden den vijandelijken tankformaties zware verliezen. Duitsche en Italiaansche luchtstrijdkrachten vielen onophoudelijk gemotoriseerde strijdkrachten van den vijand tusschen Mersa Matroe en El Alamein aan.

Overzicht. — 6 Nov. — De slag in Afrika is in een nieuw stadium gekomen. Onder bescherming van strijdvaardige afdeelingen en zware wapens, heeft maarschalk Rommel profijt getrokken van zijn nimmer verloren bewegingsvrijheid, zich van den vijand losgemaakt en hem tusschen Foeka en Mersa Matroe aangevallen. Deze bewegingen hebben zich volgens de plannen voltrokken. Den Engelschen is geen bruikbaar oorlogsmateriaal in handen gevallen.

DE STRIJD TER ZEE.

3 Nov. — Ten Oosten van de Canadeesche kust is een groep Duitsche duikbooten in weerwil van het slechte weer en het slechte zicht in contact gekomen met een van Amerika naar Engeland varend convooi, geheel geladen met oorlogsmaterieel en levensmiddelen. In hardnekkige aanvallen die verscheidene dagen en nachten duurden, werden van dit krachtig beschermde vijandelijke convooi zestien schepen met een gezamenlijken inhoud van 94.000 ton tot zinken gebracht, waaronder drie munitieschepen, die bij den eersten aanval in de lucht vlogen. Twee andere schepen met een gezamenlijken inhoud van 11.000 ton alsmede een torpedojager en een corvet werden getorpedeerd. Slechts verstrooide resten van het convooi konden in den dichten mist ontkomen.

5 Nov. — in het Noorden van den Atlantischen Oceaan kregen Duitsche duikbooten bij de hardnekkige achtervolging opnieuw contact met de resten van het voor Engeland bestemde konvooi, dat met oorlogsmateriaal en levensmiddelen geladen was en waaruit reeds zestien schepen tot zinken waren gebracht. Zij brachten van dit konvooi wederom zes schepen met een gezamenlijken inhoud van 37.000 ton tot zinken en beschadigden twee schepen door torpedotreffers.

Andere duikbooten hebben tijdens de achtervolging van alleenvarende schepen in de Noordelijke IJszee bij het eiland Jan Mayen, in het Noorden van den Atlantischen Oceaan, bij St. John, in het equatoriale gebied, bij het eiland Fernando Noronha, in het Zuiden van den Atlantischen Oceaan, voornamelijk in de wateren bij Kaapstad, en in het randgebied van den Indischen Oceaan ten Zuiden van Madagascar twintig schepen met een gezamenlijken inhoud van 131.000 ton tot zinken gebracht. Een dezer schepen is ondergegaan met de bemanningen van vijf tot zinken gebrachte schepen, die in de beschikbare reddingbooten geen plaats konden vinden.

In de Noordelijke IJszee heeft de luchtmacht een koopvaarder van 7000 ton tot zinken gebracht en twee groote vrachtschepen beschadigd.

6 Nov. — Op de Noordelijke IJszee werd een koopvaardijschip van 6000 ton door bomtreffers tot zinken gebracht. Een vrij groot vrachtschip werd zwaar beschadigd.

DE LUCHTOORLOG.

5 Nov. — Van 10 tot 31 October zijn aan het Oostelijk front 615 vijandelijke vliegtuigen vernietigd, waarvan 535 in luchtgevechten en 61 door afweergeschut der luchtmacht. De rest werd op den grond vernield. In dezelfde periode gingen 56 Duitsche vliegtuigen verloren.

6 Nov. — In den tijd van 11 tot 31 October verloor het Britsche luchtwapen 306 vliegtuigen, waarvan 187 boven de Middellandsche Zee en Noord-Afrika. In dienzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 88 Duitsche vliegtuigen verloren.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5299 A.)

Verklarende tekst behoorende bij fotopag. No. 5308a.

1. Duitsche infanterie in actie. Nadat het dorp door geschutvuur in brand geschoten werd, maakt de infanterie er zich in een stormaanval van meester.
2. Rivierovertocht van zwaar geschut. Duitsche pontonniers nemen een belangrijk aandeel in de verzorging der verbindingen tusschen front en achterland.
3. Voltreffer! Een reusachtige ten hemel stijgende rookwolk verraadt, dat het lichte Duitsche geschut, op den voorgrond, zijn doel getroffen heeft.
4. Ook „generaal" Modder werd overwonnen. Hoe zwaar de strijd was, geeft deze foto duidelijk weer.
5. Een vrachtauto doet dienst als locomotief. Door een vernuftige constructie is het mogelijk, het onderstel van dezen vrachtauto te verwisselen, waardoor het mogelijk wordt hem zoowel op den weg, als op rails te gebruiken.
6. Door de eindelooze verten van het Russische land trekken de wielrijders naar voren.
7. Duitsche pantsers trekken door de boomlooze en stoffige steppe ten aanval.

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van den Führer in de Löwenbräukeller te München ter gelegenheid van den Heldengedenkdag. —

München, 8 Nov. (D.N.B.) — De hoofdstad der Beweging eerde vandaag de nagedachtenis van de 16 nationaal-socialisten, die op 9 November 1923 voor het nationaal-socialistische Rijk hun leven gelaten hebben. De Führer, die dezen dag doorbracht te midden van zijn oude strijdgenooten, hield een rede, die door den Groot-Duitschen omroep werd uitgezonden.

De Führer zeide, dat Duitschland, wanneer in 1933 de partij niet in het binnenland de overwinning had behaald, een machtelooze staat zou zijn gebleven met een leger van 100.000 man en onvermijdelijk gedoemd om in zichzelf te verkwijnen. In dienzelfden tijd was er in het Oosten reeds een kolos opgestaan, die slechts één gedachte had: dit zwakke, luie, defaitistische en verscheurde Europa onder den voet te loopen. Indien onze strijd toen niet verloopen was, zooals hij verloopen is, zou niet de macht in de wereldgeschiedenis zijn opgestaan, die in staat kon zijn zich tegenover dezen kolos te plaatsen. Thans weten wij, dat er dan waarschijnlijk geen Europa meer zou zijn. Het sprak toen voor ons vanzelf, dat de overwinning onder alle omstandigheden komen moet en komen zal. Dat is de overtuiging, waarmee ik thans voor u sta, de overtuiging, die mij nooit verlaten heeft, sedert ik als onbekend man den strijd aanvaardde voor de ziel van deze stad en daarna voor de ziel van mijn volk. En thans sta ik op precies hetzelfde standpunt: Het lot of de Voorzienigheid zal de overwinning geven aan degenen, die haar het meest verdienen. Wij hadden die overwinning reeds in 1918 kunnen behalen, maar toen had het Duitsche volk haar niet verdiend; het had zichzelf verloren en was zichzelf ontrouw geworden.

Hitler verklaarde, dat nu van een compromis of van een vredesaanbod geen sprake kan zijn. Er is maar één mogelijkheid: De strijd tot aan de beslissing.

Geen volk, aldus zeide hij, heeft meer successen kunnen boeken dan het onze. Wat wij in de laatste drie jaar tegenover een geheele wereld van vijanden aan wonderbaarlijks tot stand gebracht hebben, is uniek in de geschiedenis. Daaraan wordt ook niets veranderd door het feit, dat er in die jaren natuurlijk meermalen crises geweest zijn. Ik herinner aan de groote crisis in Noorwegen, toen wij ons moesten afvragen, of Narvik gehouden kon worden. Wij hadden een grenzeloos vertrouwen noodig om toen niet te versagen en dit vertrouwen is beloond. Vèr van het vaderland, nauwelijks door een veilige verbinding verbonden, streed de kleine groep Duitsche helden. Ten slotte moest zij Narvik zelfs ontruimen. De tegenstanders jubelden, maar dank zij de dapperheid en den fanatieken wil kwam aan het eind toch de zege.

Wanneer wij dezen geheelen tijd nog eens voorbij ons geestesoog laten gaan, zijn wij bewust van één feit: wij staan tegenover dezelfde tegenstanders, die wij steeds reeds tegenover ons hadden. De tegenstanders in den grooten oorlog waren dezelfde van thans. Slechts één ding onderscheidt den huidigen tijd van dien van toen: Het duidelijke begrip van den achtergrond van de handelwijze dezer tegenstanders en de intusschen behaalde successen, die uniek zijn in de wereldgeschiedenis. Waarom strijden wij thans op zoo grooten afstand? Omdat wij het eigen vaderland willen beschermen, omdat wij den oorlog zoo ver mogelijk van de grenzen van het Duitsche Rijk verwijderd willen houden en het willen besparen, wat thans enkele Duitsche steden moeten doormaken. De tegenstanders echter zijn dezelfde. Achter hen staat nog steeds dezelfde macht, de internationale jood. Het is wederom geen toeval, dat deze krachten, die indertijd in het binnenland tegen ons samenspanden, thans ook in het buitenland elkander hebben gevonden. Te beginnen met het hoofd van dit internationale vrijmetselaarslegioen, Roosevelt, en zijn joodsche braintrust, tot aan het jodendom in „reincultuur" in het bolsjewistische Rusland. Het is eveneens geen toeval, dat dezelfde staat, die toen geloofde Duitschland door een golf van leugenpropaganda tot instorting te kunnen brengen, ook thans weer een man met dezelfde opdracht naar voren brengt. Toen heette hij Wilson, thans is het Roosevelt. Het toenmalige Duitschland, zonder krachtige nationaal-politieke opvoeding en eenheid, zonder eenig besef van het joodsche probleem en zijn gevolgen, is aan dien aanval ten offer gevallen. Het is echter de groote vergissing van onze tegenstanders, dat zij zich thans voorstellen, dat dit zich zal herhalen. Wanneer wij toen wellicht het best georganiseerde volk ter wereld waren, dan is dat thans zonder twijfel in nog sterkere mate waar.

Indien iemand zich verbeeldt, dat de andere wereld dit volk aan het wankelen kan brengen, dan kent hij niet de dragende kracht, de nationaal-socialistische partij en haar geweldige organisatie. Hij heeft er ook geen begrip van wat deze beweging sindsdien gepresteerd heeft, hoe zij door haar prestatie ons volk gewonnen heeft en socialistische gedachten, vrij van allen belangenzwendel en alle leugentirades, heeft verwezenlijkt, zooals geen andere staat dat ook maar bij benadering aangevat, laat staan bereikt heeft. Ik ben gerust over elken Duitscher, die thans in het Oosten strijdt en terugkeert. Ik kan hem vragen: Bezie onze instellingen, vergelijk onze haardsteden en onze sociale instellingen met hetgeen gij daar gezien hebt, het lot van den Duitschen boer met dat van den Sovjetboer, en zeg mij dan uw oordeel: Wie heeft het beter gedaan en wie heeft het eerlijker bedoeld? Nog niemand is teruggekeerd, die uiting heeft kunnen geven aan een andere opvatting dan deze: Als er één nationaal-socialistische staat verwezenlijkt wordt, dan is dat alleen in Duitschland.

Dat is ook een reden, waarom de andere wereld, voor zoover zij in het bijzonder kapitalistische belangen vertegenwoordigt, tegen ons optrekt. Het is een concern, dat zich thans nog aanmatigt de wereld te kunnen regeeren volgens zijn privékapitalistische belangen en haar zoo noodig ook te kunnen mishandelen. Als eenige dagen geleden Eden verklaarde: Wij Engelschen hebben ervaring in het regeeren, dan kan men daarop slechts antwoorden: Niet in het regeeren, maar wel in het uitbuiten en het uitplunderen. Als er in een land, dat met 46 millioen zielen over een oppervlakte van 40 millioen vierkante K.M. beschikt, bij het begin van den oorlog 2½ millioen werkloozen zijn, waar blijft dan de kunst van het regeeren? En als Eden verder zegt: Wij Engelschen hebben een fijn instinct voor ideëele en materieele waarden, dan kan men daarop antwoorden: De ideëele waarden hebt gij vernield en de materieele gestolen. Staat na staat, volk na volk, stam na stam wordt onderdrukt en tot onderdaan gemaakt en daarin zijn zij het volkomen eens, deze uitplunderaars, of zij nu met den marxistischen of met den kapitalistischen mantel rondloopen. Een handvol zeer rijke lieden van joodsche en niet-joodsche afkomst bepaalt het lot der wereld. Duitschland heeft een voorbeeld gezien van de capaciteit dezer lieden in het regeeren. Want toen in 1918 het Duitsche rijk ineenstortte, wendde zich het Duitsche volk in zijn verblinde hoop tot hen; zij konden het misschien een weg wijzen, die het uit zijn nood zou bevrijden. Dat was het democratische Duitschland, niet het nationaal-socialistische. Want wij zouden immers niet gekomen zijn, als niet Duitschland op deze wijze was uitgeplunderd. Zij hebben immers getracht, ook van Duitschland een Indië te maken. Zij hebben het immers ook bij ons klaargespeeld, dat 7 millioen menschen geen verdiensten hadden, dat 7 millioen anderen slechts voor de helft van den tijd werkten, dat tienduizenden boeren van hun oude hofsteden verdreven werden, dat handel en bedrijf tot stilstand kwamen, dat van sociale maatregelen geen sprake meer kon zijn.

Als nu Roosevelt komt verklaren, dat Europa met Amerikaansche methoden gered moet worden, dan kan ik slechts zeggen: Hij had zijn eigen land moeten redden en dan had hij niet aan dezen oorlog moeten beginnen. Het was doelmatiger geweest, wanneer hij de 13 millioen Amerikaansche werkloozen gered had, in plaats van de wereld in dezen oorlog te storten. Maar hij deed dat, omdat hij het met zijn eigen problemen niet klaar kon spelen en omdat hij evenals zijn Engelsche bondgenoot op roof uit ging om materieele redenen. Want ideëele waarden kent hij evenmin als de Engelschen. Uit deze regeerkunst van onze tegenstanders en uit de afschuwelijke gevolgen in ons Duitschland is de nationaal-socialistische beweging langzamerhand ontstaan. Indien zij Duitschland toen namelijk werkelijk gelukkig gemaakt zouden hebben, zou ik geen reden gehad hebben om mij dag aan dag, week aan week, maand na maand en jaar na jaar aan dezen arbeid te wijden. Nauwelijks was de samenzwering van joden, kapitalisten en bolsjewisten in Duitschland uit den weg geruimd, of de andere wereld begon weer met een omsingeling. Vóór den wereldoorlog was het de keizer, thans ben ik het die moet worden omsingeld. Er is slechts één onderscheid: het keizerlijke Duitschland was in zichzelf volkomen vervallen, de keizer was een man, die bij het verzet tegen deze vijanden elke kracht miste. In mij hebben zij thans een tegenstander, die aan het woord „capituleeren" in het geheel niet denkt. Het was altijd reeds zoo sinds ik een jongen was. Toen was het wellicht een ondeugd, maar over het algemeen was het toch wellicht een deugd van mij om de gewoonte te hebben altijd het laatste woord aan mij te houden. Mijn tegenstanders kunnen er van overtuigd zijn, dat ik deze gewoonte nog bezit.

Het Duitschland van vroeger heeft om kwart voor twaalven de wapens neergelegd. Ik ben principieel altijd vijf minuten na twaalven opgehouden. Dat hebben tien jaar geleden mijn binnenlandsche vijanden gemerkt. Natuurlijk was de positie van mijn binnenlandsche vijanden toen anders dan de positie van mijn buitenlandsche vijanden van heden. Thans wordt de strijd militair gevoerd. De Engelschen zeggen: Wij hebben nog geen oorlog verloren. Zij hebben echter reeds vele oorlogen verloren, maar zij hebben eiken oorlog uitgestreden tot aan hun laatsten bondgenoot. Zoo staan de zaken en dat onderscheidt wellicht de Engelsche wijze van oorlogvoering van die van ons. De Führer herinnerde in dit verband aan de geweldige geschiedenis, die Duitschland achter zich heeft en wekte hierbij de herinnering op aan Frederik den Grooten, wiens positie, naar hij zeide, met den toestand van heden vergeleken kan worden.

Wij bezitten thans, zoo verklaarde hij hierbij o.a., na den toestand te hebben vermeld, waarin Frederik de Groote zich vaak bevonden heeft, ver aan de grenzen vooruitgeschoven overal onze bolwerken en onze troepen en daarom moet ik nu reeds zeggen dat onze tegenstanders bijziende zijn wanneer zij zich inbeelden, dat zij mij door iets, wat dan ook, zouden kunnen imponeeren. Ik weet heel precies, dat de strijd zeer zwaar is, want dat is wellicht ook het verschil tusschen mij en een man als Churchill.

De Führer herinnerde in het verdere verloop van zijn rede aan een boek dat Sven Hedin dezer dagen heeft doen uitgeven, waarin deze woordelijk het aanbod voor Polen citeert dat de Führer destijds aan de Engelschen heeft gedaan. Ik kan de Voorzienigheid slechts dankbaar zijn, zoo zeide de Führer, dat zij dit alles anders geleid heeft. Wanneer dit aanbod destijds zou zijn aangenomen, zou Dantzig Duitsch geworden zijn en overigens zou alles bij het oude gebleven zijn. Wij zouden in het binnenland aan ons herstel hebben voortgewerkt, maar dan zou uit het Oosten via Polen het bolsjewisme ons overvallen hebben. Dat het niet zoo ver gekomen is, heb ik te danken aan hen die dit aanbod destijds hebben afgewezen.

Drie jaar geleden kon ik dat toen nog niet vermoeden. Ik heb toen opnieuw de hand uitgestrekt voor vrede, maar men heeft haar afgewezen. Ik was genoodzaakt een nieuwen veldtocht en nog een te ondernemen. In 1940 heb ik nog eens geprobeerd de hand te bieden voor den vrede. Zij werd weer afgewezen. Daarmede was voor mij de zaak afgeloopen, want elk vredesaanbod werd door deze tegenstanders als zwakte uitgelegd en daarmede ten nadeele van het Duitsche Rijk beoordeeld. Ik zou in mijn plichten te kort geschoten zijn, indien ik daarmede was voortgegaan. Wanneer de heeren van tijd tot tijd zeggen, dat er door ons weer een vredesaanbod gedaan is, dan doen zij dit slechts om hun eigen lieden een beetje moed in te blazen. Van ons gaan geen vredesaanbiedingen meer uit. Het laatste woord is in 1940 gesproken. Thans spreken alleen nog de wapenen. Ook een andere macht heeft inmiddels moeten beleven dat nationaal-socialistische voorspellingen geen holle frazen zijn: het internationale jodendom, de macht waaraan wij al dit onheil te danken hebben. Ik heb in een vergadering van den Rijksdag verklaard: wanneer het jodendom zich verbeeldt een internationalen wereldoorlog te kunnen ontketenen om het Europeesche ras uit te roeien, dan zal dat de uitroeiïng van het jodendom in Europa beteekenen. Deze golf zal zich tot buiten Europa over de geheele wereld verspreiden. Het internationale jodendom zal in zijn geheele duivelsche gevaar aan de kaak gesteld worden. Daar zullen wij, nationaal-socialisten, voor zorgen. Geheel Europa heeft dit gevaar ingezien, de eene staat na de andere sluit zich bij onze wetgeving aan. Wanneer wij onze tegenstanders in hun propaganda beschouwen, dan kunnen wij dat slechts doen met het woord van den dichter: „Hemelhoog juichend, doodelijk terneergeslagen".

Bij het kleinste succes, dat er ergens behaald wordt, maken de tegenstanders bokkesprongen van vreugde en hebben ons dan zoogenaamd reeds volkomen vernietigd. Loopt de zaak dan verder niet goed meer, dan zitten zij weer in zak en asch. Leest eens de Sovjet-legerberichten sinds 22 Juni er op na. De hoeveelheid vernietigde tonnage in de Oostzee is reeds grooter dan de geheele tonnage die Duitschland voor den oorlog bezat. De Sovjets hebben zooveel divisies van ons vernietigd als wij in het geheel niet zouden kunnen opstellen. Zij vechten altijd met succes en slaan ons voortdurend terug. En bij dit voortdurende terugslaan zijn onze soldaten inmiddels tot aan den Kaukasus gekomen. Daarbij hebben onze soldaten een tempo aan den dag gelegd, dat enorm en uniek is in de geschiedenis. Dat ik echter de zaken niet altijd zoo inricht als de tegenstanders het zouden willen is voor de anderen niet aangenaam. Wanneer wij niet, zooals verwacht was, in het midden, maar bij Stalingrad aanvielen, dan geschiedde dit omdat ik op een bepaalde plaats, bij een bepaalde stad, aan de Wolga wilde komen. Dat die stad toevallig den naam van Stalin draagt, heeft voor ons geen enkele beteekenis. Wel echter wordt daar 30 millioen ton verkeer, waaronder bijna 9 millioen ton vervoer van petroleum, afgesneden. Daar komt alle tarwe bijeen uit de geweldige gebieden van de Oekraïne en van de Koeban om naar het Noorden te worden vervoerd, alsmede groote hoeveelheden mangaanerts. Daar is een enorme overlaadplaats en die wilden wij hebben. En practisch hebben wij haar ook al. Alleen wordt er nog op eenige kleine plekken gestreden. Wanneer wij daar geen grootere strijdkrachten meer opstellen dan gebeurt dat, omdat ik niet een tweede Verdun wilde maken. Wij stelden slechts heel kleine afdeelingen stoottroepen op. De tijd speelt daarbij geen rol, maar geen schip stoomt meer de Wolga op en daar komt het op aan. Wij zien in dezen geweldigen strijd slechts een enkele mogelijkheid, n.l. die van het volkomen succes. Slechts blijft de vraag of er wel redenen aanwezig zijn om aan dit succes te twijfelen.

De tegenstanders hebben mij ook het verwijt naar het hoofd geslingerd, waarom wij bij Sebastopol zoo lang werk hebben gehad. Dat kwam omdat wij ook daar niet een ontzettenden massamoord wilden verwekken. Sebastopol is evenwel toch in onze handen gevallen en De Krim is in onze handen gevallen en met volharding zullen wij doel na doel bereiken. Wanneer nu de tegenstander van zijn kant aanstalten maakt om aan te vallen, gelooft u dan maar niet, dat ik hem dan vóór wil zijn. Hij moet maar rustig aanvallen. Hij zal daarbij leegbloeden en wij kunnen daarna altijd weer corrigeerend ingrijpen. In ieder geval staat de Rus niet voor de Pyreneeën of voor Sevilla. Dat zijn dezelfde afstanden als tot aan de Terek. Wanneer het heelemaal niet anders gaat zegt men: het is absoluut een fout, dat de Duitschers naar Kirkenes gegaan zijn of naar Narvik, of dat zij thans naar Stalingrad gegaan zijn is een kapitale strategische fout. Nu, dat zullen we maar afwachten. Wij merken thans, reeds of het werkelijk zoo'n groote fout was, dat wij de Oekraïne bezetten, de mangaanertsmijnen aldaar in ons bezit stelden, voorts het Koeban-gebied, de grootste korenschuur ter wereld, voorts de grootste olieraffinaderijen, dat wij een — hoewel stilgelegde — productie van 10 millioen ton petroleum in ons bezit stelden en het transport van 7 tot 9 millioen ton over de Wolga afsneden. Wanneer de tegenstanders mij iets willen wijsmaken dan kan ik slechts zeggen: Mijn strategische plannen heb ik nog nooit naar de opvattingen van anderen ontworpen. In ieder geval zijn de Engelschen uit Frankrijk getrommeld, hoewel zij verklaard hadden, dat zij daar een millioen man hadden. En hoe dicht zijn zij indertijd bij onze grens geweest. En waar zijn zij thans? En wanneer zij thans voor mijn part zeggen, dat zij in de woestijn oprukken, nu best, zij zijn er reeds eenige malen opgerukt en ook weer teruggetrokken. Het beslissende in dezen oorlog is wie den definitieven slag uitdeelt, en dat zullen wij zijn.

Zoo is het ook met de productie. Zij produceeren zoogenaamd alles veel goedkooper en vooral veel beter dan wij. Ik kan echter verzekeren: ook onze constructeurs slapen niet. In den winter van 1939 op 1940 heeft Churchill verklaard: Het duikbootgevaar is voorgoed voorbij. Hij heeft dagelijks meer duikbooten vernietigd dan wij toen bezaten. In werkelijkheid heeft hij ze echter niet vernietigd. Ik heb toen, naar beweerd wordt, een zeer groote fout gemaakt, n.l. dat ik slechts een klein deel der duikbooten liet vechten en de overige in reserve hield voor de opleiding voor nieuwe manschappen. Er trad toen slechts een zoo klein aantal duikbooten tegen den vijand op, dat ik mij thans geneer het te zeggen. Het groote aantal, en wel het tienvoudige, was in het vaderland en heeft de nieuwe bemanningen opgeleid. Wanneer de Amerikanen zeggen, dat zij zoo en zooveel oorlogsschepen per jaar bouwen, dan kunnen wij dat even goed zeggen. Wij bouwen evenveel oorlogsschepen, alleen bouwen wij doelmatiger schepen dan zij. Wij hebben thans meer dan 20 millioen B.R.T. scheepsruimte tot zinken gebracht, dat is veel meer dan in den wereldoorlog. Het aantal onzer duikbooten is aanzienlijk grooter dan dat van den wereldoorlog. En wij maken nog meer en nog betere wapens. En wanneer de heeren zeggen, dat zij een nieuw wapen zouden bezitten, dan weten zij heelemaal niet of wij niet al lang betere wapens bezitten. Wij hebben zoogenaamd de slechtste soldaten en de slechtste organisatie, maar desondanks hebben wij het eene resultaat na het andere behaald, en daar komt het op aan. Het spreekt vanzelf, dat in een dergelijken strijd niet de eene week na de andere nieuwe successen kunnen komen. Beslissend is, dat men geleidelijk de stellingen betrekt, die den tegenstander moeten overwinnen en dat men die stellingen ook behoudt. En daar kan men van op aan: wat wij eenmaal bezitten, daar zal geen ander komen. Overigens heeft deze oorlog een uitbreiding ondergaan. Bij onze bondgenooten, de Italianen, Roemenen, Hongaren en Finnen en al de andere Europeesche volken, de Slowaken, Kroaten, Spanjaarden, die vrijwilligers ter beschikking stellen, alsmede de Noordsche vrijwilligers, is nu een werkelijke wereldmogendheid gekomen, die evenwel naar men beweert ook voortdurend nederlagen lijdt. Sinds de deelneming van Japan aan den oorlog heeft dit land zoogenaamd slechts fiasco's geleden. Maar wanneer men de fouten overziet, dan blijkt er toch iets. De Japanners hebben n.l. den Amerikanen 98 procent van de rubberproductie afgenomen, bovendien de grootste tinproductie ter wereld, een reusachtige petroleumproductie en enorme petroleumbronnen. Juist op den dag, zoo vervolgde de Führer, die voor ons de herinnering vormt aan een ineenstorting, die toen voor velen het einde van de partij scheen te beteekenen, en onze tegenstanders in den waan bracht, dat het nationaal-socialisme dood was, juist op dezen dag kan ik slechts zeggen: Voor ons, nationaal-socialisten, moet deze herinnering een geweldigen steun beteekenen, een steun om alle gevaren te trotseeren, nooit te wankelen en te wijken, aan elke moeilijkheid moedig het hoofd te bieden en ook stand te houden wanneer de vijand nog zoo dreigt, want dan moet men denken aan het woord van Luther: „Al ware de wereld vol duivels, het moet en zal ons toch gelukken."

Juist thans zie ik de toekomst met groot vertrouwen tegemoet. Nu wij den afgeloopen winter, dien men toen in zijn volle

vreeselijke gevaren niet kon overzien, zijn doorgekomen, zie ik thans de toekomst heel anders. Toen drukte er toch iets op velen, ook op vooraanstaande en denkende menschen, n.l. de herinnering aan het lot van Napoleon in 1812. En de winter van 1812 was precies 50 procent zoo koud als de winter van het vorige jaar, dien wij achter ons hebben. Dit jaar zijn wij anders voorbereid. Den een of ander kan ook nu iets ontbreken of te kort komen, maar voor den komenden winter zijn wij anders uitgerust dan verleden jaar. Dat kan ik zeggen: ook wanneer deze winter even zwaar zou worden als de vorige, zal ons ditmaal niet meer overkomen wat wij verleden jaar winter beleefd hebben. Een groot wijsgeer heeft eens gezegd, dat, wanneer een stoot een sterken man niet omver werpt, hij hem dan slechts nog sterker maakt. Dan kan ik slechts zeggen: de stoot, die ons in den vorigen winter niet omver geworpen heeft, heeft ons slechts nog sterker gemaakt. Onverschillig waar de fronten zich bevinden, altijd zullen wij pareeren, zullen wij tot den aanval overgaan. Ik twijfel er geen seconde aan, dat aan het einde van den oorlog het succes beschoren zal zijn aan onze vanen.

Wanneer thans Roosevelt zijn aanval op Afrika uitvoert met de opmerking, dat hij dit tegen Duitschland en Italië moet beschermen, dan behoeven wij over deze leugenachtige fraze geen woord te verliezen. Roosevelt is zonder twijfel de supergangster, die tegenover ons staat, maar het beslissende en laatste woord spreekt stellig niet mijnheer Roosevelt. Zooals altijd, zullen wij al onze slagen grondig voorbereiden. Altijd zijn wij nog op het juiste oogenblik gekomen. Geen enkele slag dien de anderen tegen ons dachten te verrichten, heeft succes gehad. Er steeg ook eens een triomfkreet op, toen de eerste Engelschen in Boulogne landden en toen oprukten, en zes maanden later was het met dezen kreet gedaan. Het is toen anders uitgevallen en het zal ook hier anders uitvallen. Ge kunt het stellige vertrouwen hebben, dat leiding en weermacht alles doen wat er gedaan moet en gedaan kan worden.

Bovendien heb ik de rotsvaste overtuiging, dat achter leiding en weermacht voor alles het Duitsche vaderland staat en achter mij in het bijzonder de geheele nationaal-socialistische partij als een hechte gemeenschap. Wat den tijd van heden onderscheidt van dien van vroeger is, dat er toen achter den keizer geen volk stond, terwijl achter mij een der meest grootscheepsche organisaties staat, die ooit op deze aarde zijn opgebouwd. Zij vertegenwoordigt het Duitsche volk. Wat echter ook omgekeerd den tijd van heden van dien van toen onderscheidt, is, dat aan het hoofd van het volk niemand staat, die ooit wellicht in kritieke tijden naar het buitenland zou gaan, doch iemand, die altijd slechts den strijd en altijd slechts het eene beginsel gekend heeft, slaan, slaan en weer slaan. En nog iets anders onderscheidt het Duitschland van heden van het Duitschland van toen: Toen was er een leiding die niet geworteld was in het volk. Ten slotte was het niet anders dan een klassenstaat. Thans echter staan wij midden in de voltooiing van datgene, dat uit den oorlog is voortgesproten. Thans treedt de nationaal-socialistische volksgemeenschap naar het front. Aan vele dingen zult ge hebben opgemerkt hoe deze weermacht van maand tot maand meer nationaal-socialistisch wordt, hoe hier de Duitsche volksgemeenschap steeds meer tot uiting gekomen is. Midden in den oorlog bouwen wij een volksleger op zooals de wereld het nog nooit gezien heeft. In het binnenland echter werkt een geheel volk. Thans weet de Duitsche werkman, dat hij de wapens smeedt voor zijn kameraden ginds. Wat hier door mannen en vrouwen gepresteerd wordt is enorm. Wij hebben wel geen goud, maar wij bezitten de levende arbeidskracht, een heiligen ijver en een heiligen wil. Wat baat den Amerikanen hun goud in de schatkelders? Wanneer zij fabrieken hadden voor de vervaardiging van synthetische rubber, zou dit meer waard zijn dan hun geheele goudvoorraad. Ook wat het materiaal betreft zullen wij den oorlog weten te doorstaan, vooral thans, nu wij ons in het bezit gesteld hebben van nieuwe grondstofgebieden. Het volgend jaar zullen wij pas goed de vruchten van dit werk zien. Ook daarbij heeft de partij zich geweldig geweerd. Tallooze dappere partijgenooten bevinden zich daar ginds en organiseeren met een handvol menschen deze gebieden voor ons bedrijfsleven en onze voedselvoorziening, en in breederen zin inderdaad ook voor de voedselvoorziening van geheel Eurpoa. Dit is een oorlog, zoo verklaarde de Führer, die voor heel Europa gevoerd wordt. Daarom valt het niet te verwonderen, dat zich zoovele vrijwilligers hebben aangeboden van het Noorden tot het Zuiden, van wie een deel in zelfstandige eenheden en contingenten is opgenomen in het geweldigste front van de wereldgeschiedenis. Het is daarom ons onwrikbaar besluit, dat de komende vrede werkelijk een vrede voor Europa zal zijn zonder de voogdij van lieden met het z.g. fijne instinct voor ideëele en materieele waarden. De ideëele waarden aan den kant van Engeland zijn ongetwijfeld geringer dan die, welke het Duitsche volk en de daarmee verbonden naties aan de wereld hebben gegeven. Ook onze bondgenooten zien terug op een beschaving, waartegenover die van Engeland oneindig jong is, om niet te zeggen nog in de kinderschoenen staat. Wat echter de materieele waarden betreft, zoo gelooven wij, dat de Engelschen daarvoor een fijn instinct hebben. Dat hebben wij echter ook en daarom zullen wij er voor zorgen, dat de materieele waarden van Europa in de toekomst ook aan de Europeesche volken ten goede komen, en niet aan een internationale kleine kliek van financiers. De volken van Europa strijden niet, opdat later weer de paar lieden met het fijne instinct komen, die de menschheid beginnen leeg te plunderen en millioenen werkloozen achterlaten, waarna zij hun brandkasten kunnen vullen. Zeker is dat Europa uit dezen oorlog economisch gezonder te voorschijn zal komen dan tevoren.

Men verwijt ons, zoo verklaarde de Führer nog, dat wij Nederlanders willen verplanten, maar er zullen vele menschen zijn, die blij zijn weer vasten grond onder de voeten te hebben en zich niet meer zoo te moeten afsloven, zooals dat in de overbevolkte gebieden noodig is. En zij zullen gelukkig zijn, omdat het loon van hun arbeid aan henzelf ten goede komt en niet in de een of andere Engelsche of Amerikaansche brandkast terecht komt. Wij gelooven derhalve, dat het einde van dezen oorlog ook naar buiten den val zal beteekenen van de goudheerschappij en den val van de geheele maatschappij, die schuldig is aan dezen oorlog.

De Führer herinnerde vervolgens nog eens aan de taak, die de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiderspartij in het binnenland heeft vervuld en sprak jegens al zijn oude medestrijders zijn dank uit voor hun trouw. Hij wekte hen op, met het uiterste fanatisme ook aan de overwinning en het eindresultaat in den grooten beslissenden strijd te gelooven, dien Duitschland thans moet voeren. Het gaat daarbij om het zijn of niet zijn van het Duitsche volk. Het staat tegenover tegenstanders, die geen pardon kennen, doch slechts één enkele mogelijkheid: een van beiden valt. Wij zijn ons daarvan bewust en zijn mans genoeg om dit koelbloedig onder het oog te zien. Van den Duitschen soldaat heb ik niet meer verlangd dan ik zelf bereid was te presteeren, en van het Duitsche volk heb ik niet meer arbeid geëischt dan ik zelf heb gepresteerd. Mijn arbeid is het lot van het Rijk. Wanneer de tegenstanders gelooven ons op een dwaalspoor te kunnen brengen, dan vergissen zij zich. Het uur zal komen waarop ik terugsla, en dan wee hun. Soms moest ik maandenlang toezien. Gelooft u mij, dat mijn hart van woede wordt verteerd, wanneer ik verneem van die laffe luchtaanvallen op Duitsche steden. Ik heb op de stad Parijs geen enkele bom laten werpen. Voor den aanval op Warschau heb ik vijfmaal opgewekt tot overgave en verlangd, dat althans de vrouwen en kinderen uit de stad zouden worden weggevoerd. Pas toen onze parlementair niet eens werd ontvangen, heb ik tot den aanval besloten. Ook na het begin van de nachtelijke Engelsche luchtaanvallen heb ik drie en een halve maand gewacht, hoewel wij sterk genoeg waren om terstond terug te slaan. Maar ik heb gemeend, dat nog tijdig het verstand zou gaan spreken. Thans is het niet anders, en ik neem dat allemaal in mij op. Men zal daarginds nog te bespeuren krijgen dat de Duitsche uitvindersgeest niet heeft stilgezeten en dan zullen de tegenstanders een antwoord krijgen, dat hun hooren en zien vergaat. Ik heb vroeger reeds eenige malen tegen die lieden moeten zeggen, dat wanneer ik geruimen tijd niet spreek, ik dit niet doe omdat ik misschien mijn stem ben kwijt geraakt, maar alleen omdat ik het niet doelmatig achtte te spreken. Ook thans is dat zoo. Thans spreekt het front. Al het andere is slechts bekvechten. Slechts in de zeldzaamste gevallen zal ik het woord nemen want de taal van het front is nadrukkelijk en krachtig. Ik praat ook niet met mijnheer Roosevelt. Ik praat slechts door een instrument, dat thans alleen spreken kan, en dit instrument spreekt luid en duidelijk genoeg.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5297 B.; Herdenking 1941 opmarsch München 4895 A.)

A. **NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Zuiderzeewerken - Gewijzigd werkplan N.O.-Polder. —** Lemmer, 10 Nov. — Blijkens het laatstverschenen driemaandelijksch bericht betreffende de Zuiderzeewerken is voor den Noordoostpolder een gewijzigd werkplan opgesteld waarbij alleen zal worden uitgevoerd hetgeen noodig is om de cultuur zoo snel mogelijk uit te breiden in een eenvoudigen voorloopigen vorm. Het ontwateren en in cultuur leggen der gronden zal zoo snel mogelijk worden voortgezet, terwijl een honderdtal ontginningsboerderijen zullen worden gesticht voor het onderbrengen van materiaal, paarden, kunstmest en zaaigoed. Arbeiders zullen onderkomen moeten vinden in barakkenkampen, terwijl enkele gebouwen voor leidend personeel en voor eenige onmisbare bedrijven zullen moeten worden gesticht. Het wordt mogelijk geacht, in de jaren 1942 tot en met 1944 den polder geheel voor voorloopige cultuur, geleid van uit de ontginningsbedrijven, in gereedheid te brengen.

Regeling der naamgeving aan pasgeborenen. — 10 Nov. — De secretaris-generaal van het departement van Justitie heeft aan de ambtenaren van den Burgerlijken Stand een circulaire doen toekomen, waarin o.m. wordt gezegd: „In

den laatsten tijd is het voorgekomen, dat de naamgeving aan pasgeborenen door de ouders in dezen zin wordt misbruikt, dat daarin een politieke gezindheid tot uitdrukking wordt gebracht. Het is duidelijk, dat een zoodanige naamgeving niet alleen als een ongewenschte demonstratie moet worden beschouwd, welke de Duitsche overheid tot het nemen van maatregelen tegen de demonstranten aanleiding zou kunnen geven, doch tevens slechts kan plaats vinden met medewerking van de ambtenaren van den Burgerlijken Stand, die als gevolg daarvan een zekere medeverantwoordelijkheid op zich laden. Om deze reden acht ik het noodzakelijk, u op te dragen de belanghebbenden in voorkomende gevallen op het bovenstaande te wijzen. Wanneer de ambtenaar er niet in mocht slagen den aangever van zijn voornemen, om een aantal dergelijke namen aan een pasgeborene te geven, af te brengen, dan dient een geboorteacte te worden verleden, waarin alleen de eerste der gekozen voornamen wordt vermeld. Ook andere namen, waaruit een openlijke uitdaging van de Duitsche overheid blijkt, zooals Franklin, Winston e.d., zijn niet toelaatbaar. In een zoodanig geval zal een acte worden opgemaakt, welke alleen bevat hetzij, indien onder de gekozen voornamen een of meer mochten voorkomen, waartegen geen bezwaar kan worden gemaakt, deze namen, hetzij al naar het geslacht van den geborene, den eersten naam des vaders of dien der moeder."

N.S.B. - „Gelooven, trouw blijven, doorzetten", het door ir. Mussert uitgegeven parool. —

9 Nov. — In „Volk en Vaderland" van 6 November houdt de leider der N.S.B., ir. A. A. Mussert, zich bezig met de positie der Nederlandsche nationaal-socialisten in den strijd om het nieuwe Europa. Hij maakt een korte, doch indrukwekkende balans op van de vier oorlogsdagen, welke eindigden met een onvoorwaardelijke overgave, met eenige duizenden dooden aan beide zijden. Rotterdam en Middelburg lagen in puin, het land stond onder water. „Waren daarom 300.000 of 400.000 man gemobiliseerd?" vraagt Mussert, „waren daarvoor vele honderden millioenen guldens uitgegeven?" De leider der N.S.B. houdt zich vervolgens bezig met de politieke ontwikkeling in ons land gedurende de laatste twee en een half jaar, waarbij het met ons volk steeds meer bergafwaarts ging. Het meeste van wat in lange jaren moeizaam werd opgebouwd, ging verloren. De zwaarste slag voor het Nederlandsche volk was de oorlogsverklaring van de naar Engeland gevluchte regeering aan Japan, welke oorzaak werd, dat korten tijd later alle Oost-Indische bezittingen werden bezet. Van het Nederlandsche imperium is sindsdien geen vierkante meter meer vrij.
De mogelijkheid van een Britsche invasie besprekend verklaart Mussert: De Westwal ligt nu niet meer aan de Duitsche grens, maar aan den kant van Europa van Hammerfest tot Biarritz. Ook de Nederlandsche kust is een stuk „Westwal". Deze kust kan oorlogsgebied worden. Wanneer dat gebeurt blijft er niets meer heel. Deze bedreiging komt echter uit Engeland. De Duitschers kunnen zich beperken tot de kustverdediging en zich niet om de bevolking bekommeren. Die bevolking zou dan tusschen de strijdende partijen komen en vernietigd worden. Om dit te voorkomen, daarom zijn nu maatregelen van evacuatie beraamd door de Duitsche bezettingsoverheid in samenwerking met de burgerlijke autoriteiten. Natuurlijk zit van beide zijden de wil voor om deze kleine volksverhuizing zoo min mogelijk onaangenaam te doen zijn; niettemin zal dit voor tienduizenden een groot leed en een groote opoffering zijn. Dit staat nu weer als nieuwe beproeving, tegelijk met een zeer moeilijken winter, ons volk te wachten. Als het volk niet Colijn en Oud zou hebben gevolgd, de Meidagen van 1940 zouden niet gekomen zijn met duizenden dooden, de oorlog aan Japan zou niet verklaard zijn, het zou er in Nederland nu anders uitzien. Dit misleide volk heeft recht zich te beklagen. Meer nog hebben de N.S.B.-ers dit recht, omdat zij al tien jaren den beteren weg hebben gewezen, zich daarvoor hebben uitgesloofd en tot dank zijn gehoond en geterroriseerd. Het volk, met inbegrip van het N.S.B.-gedeelte, klaagt het minst. Maar wie beklagen zich? De Heeren, dit tot Mei 1940 aan de touwtjes trokken.
Om nationaal-socialisme en fascisme aan Europa te kunnen brengen, is het eerst noodzakelijk, dat de oorlog wordt gewonnen. Ieder volk van Europa heeft tot plicht met alle kracht mede te helpen aan het winnen van dezen oorlog. Het is diep tragisch voor Europa, dat dit nog niet het geval is. Het Nederlandsche volk zou dit aandeel op zich genomen hebben als er in Mei 1940 een nationaal-socialistische regeering was geweest in Nederland. Sindsdien is er geen Nederlandsche regeering, dus kan dit volk dien weg niet gaan. Nu moet er worden gewerkt in Duitschland in het belang van de oorlogsindustrie, dan is dit allesbehalve aangenaam, maar wij weten, waar het om gaat, wij begrijpen de harde oorlogsnoodzaak en aanvaarden blijmoedig. Deze mentaliteit is het eerst noodzakelijk en daarnáást moet ons als goede nationaal-socialisten de wil bezielen, om als Nederlanders de lasten gemeenschappelijk te dragen, zoover de omstandigheden dit mogelijk maken. Voor een nationaal-socialistische regeering zou er zooveel te doen zijn, juist op dit terrein. Laten wij als nationaal-socialisten niet alleen dankbaar zijn voor wat er op dit gebied reeds nu wordt gedaan, maar laten wij altijd bereid zijn, om daaraan mede te werken. Wij behouden het geloof; wij blijven trouw; wij werken door, onverstoorbaar, stoer. Het nationaal-socialisme is toch de eenige mogelijkheid tot herrijzenis van ons Volk in een nieuw en beter Europa.
Bovenstaand artikel werd door vrijwel de geheele Nederlandsche pers geheel of gedeeltelijk overgenomen.

Voedselvoorziening - Groentendistributie in de groote steden. —

10 Nov. — Teneinde de mogelijkheid tot een billijke verdeeling van groenten te scheppen, is besloten met ingang van 29 November a.s. in bepaalde gemeenten, t.w. de steden Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht en Haarlem en haar omgeving voor groenten een klantenbinding in te voeren. Deze regeling zal in de eerste plaats gelden voor stapelgroenten.

Kindervoedingsproducten gerantsoeneerd. —

10 Nov. — Met het doel er voor te zorgen, dat voedingsmiddelen, die speciaal voor kleine kinderen geschikt zijn, ook werkelijk alleen aan kleuters en zuigelingen ten goede komen, werden verschillende specifieke voedingsproducten voor kinderen welke nog vrij van distributie waren, zooals kindermeel, kinderbiscuits, gecondenseerde karnemelk met bloem, suiker en voedingssuiker, eiwitsuiker, kindermelk, baby-yoghurt, melkpoeder en zuivere tarwebloem, met ingang van 8 November gerantsoeneerd.

Arbeidsdienst - Aanwijzing der dienstplichtigen. —

10 Nov. — In de Staatscourant van 4 November is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Algemeene Zaken betreffende de aanwijzing van het aantal arbeidsdienstplichtigen en het tijdstip van opkomst. Hierbij wordt bepaald: dat alle jonge Nederlanders, die geboren zijn van en met 1 October 1924 tot en met 31 December 1924, zullen — voor zooveel zulks naar het oordeel van den commandant noodig is — worden opgeroepen tot het vervullen van arbeidsdienstplicht gedurende het tijdvak van 4 Januari t/m. 12 Juni 1943.

Pers - Samenvoeging van financieele weekbladen. —

10 Nov. — Op 6 November verscheen het eerste nummer van De Financieele Koerier, welk weekblad in de plaats is getreden van de volgende financieele publicaties: D. W. Brand's Effectenblad, De Financier, het Finantieel Weekblad, Humfeld's Financier, H. D. de Vos' Wekelijksche Uitlotings-Courant en het Weekblad van Broekman's Commissiebank. De redactie wordt verzorgd door de hoofdredacteuren van de zes gecombineerde bladen onder leiding van den heer J. van der Meulen.

Vrijwilligerslegioen - 300 vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken. —

's-Gravenhage, 10 Nov. — Dezer dagen is wederom een groep van meer dan driehonderd Nederlandsche jongemannen als vrijwilligers ter deelneming aan de S. S.-opleiding vertrokken. In de zaal van den Dierentuin, waarin zij voor het afscheid waren samengekomen, werden zij toegesproken door generaal H. A. Seyffardt, ir. Mussert en S.S. Gruppenführer, Generaal Rauter.

Kultuur - Regeling inzake het optreden van amateur dans- en amusementsorkesten. —

10 Nov. — In de Staatscourant is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van het departement van volksvoorlichting en kunsten, betreffende de amateur dans- en amusementsorkesten. Hierin wordt o.m. bepaald, dat deze, al dan niet tegen betaling of vergoeding, slechts in het openbaar mogen optreden wanneer zij daarvoor vergunning hebben gekregen van genoemden secretaris-generaal. Ieder optreden wordt als openbaar beschouwd, tenzij in huiselijken kring, bijgewoond door hoogstens twintig personen, de leden van het orkest inbegrepen.
(Tel. - Vaderl. - D. Z. i. d. N. - Alg. Hbld - Vova - N.R.Crt.)
(V. b. Zuiderzeewerken 5129 A.; ir. Mussert 5279 A.; Arbeidsdienst 5266 B.; Pers, vermindering tijdschriften 4844 D.; vertr. Vrijw. Legioen 5272; Amusementsbedrijf 4860 E.)

A. **NEDERLAND EN DE OORLOG. — Doodvonnissen wegens sabotage. —**

10 Nov. — Officieel wordt medegedeeld: Het vonnis, op 3 October 1942 door het Deutsche Obergericht in het bezette Nederlandsche gebied tegen den Nederlander Voitus van Hamme uitgesproken, waarbij deze wegens verboden wapenbezit ter dood werd veroordeeld, is op 4 November voltrokken.
De Nederlander Andries Adrianus Rost uit Rotterdam is bij vonnis van het Deutsche Obergericht van 14 October 1942 wegens sabotage ter dood veroordeeld. Rost heeft nog in de jaren 1941 en 1942 communistische actie gevoerd en getracht, de Nederlandsche bevolking tegen de bezettende mogendheid op te zetten. Het vonnis is na onderzoek van de mogelijkheid van gratie op 10 November voltrokken. (Telegraaf)
(V. b. Doodvonnis uitgesproken 5272)

Amerikaansch-Britsche overval op Noord-Afrika.

A. **Amerikaansche landingen in Marokko en Algerije.**
Stockholm, 8 Nov. (D.N.B.) — Reuter meldt, dat Amerikaansche leger-, vloot- en luchtstrijdkrachten op talrijke punten aan de kust van Fransch-Noord-Afrika aan land zijn gegaan. Deze Amerikaansche troepen zullen in de naaste toekomst door Britsche troepen worden versterkt.

Betrekkingen tusschen Frankrijk en de Ver. Staten verbroken. —
Genève, 8 Nov. (D.N.B.) — Na het bezoek van den Amerikaanschen zaakgelastigde Tuck is op Zondag 8 November om 11 uur, onder voorzitterschap van Pétain, een buitengewone ministerraad bijeengekomen. Er werd geconstateerd, dat de regeering van de Ver. Staten de betrekkingen met Frankrijk heeft verbroken, doordat zij den oorlog op den bodem van Noord-Afrika heeft gebracht.
Stockholm, 9 Nov. (D.N.B.) — Naar de Amerikaansche berichtendienst meldt, heeft de Amerikaansche minister van Financiën, Morgenthau, medegedeeld, dat het continentale Frankrijk in overeenstemming met de voor vijandelijke landen bestaande handels- en verkeersverboden, tot vijandelijk gebied is verklaard.

Regeeringproclamatie tot het Fransche volk. —
Genève, 8 Nov. (D.N.B.) — De Fransche regeering heeft de volgende proclamatie tot de bevolking gericht: „Wij sporen de Franschen aan zich niet door bepaalde buitenlandsche zenders op een dwaalspoor te laten brengen. De regeering zal u van alle gebeurtenissen op de hoogte houden. Het antwoord van maarschalk Pétain aan president Roosevelt wijst iedereen op zijn plicht. Discipline, kalmte en eensgezindheid zijn noodig. Admiraal Darlan bevindt zich op zijn post. Frankrijk heeft andere beproevingen doorstaan, het zal ook deze doorstaan, welke Frankrijk wordt opgelegd door een land, waarvoor reeds Fransch bloed werd vergoten. De eer eischt dit."

Engelsche verzekeringen aan Spanje en Portugal. —
Stockholm, 8 Nov. (D.N.B.) — De Britsche berichtendienst meldt, dat de Britsche ambassadeur te Madrid, Sir Samuel Hoare, opdracht heeft gekregen de Spaansche regeering mede te deelen, dat de operaties in Fransch-Afrika noch den „modus vivendi" in Tanger, noch het Spaansche goederenverkeer met het buitenland zullen aantasten. De Britsche ambassadeur in Lissabon heeft opdracht gekregen de Portugeesche regeering mede te deelen, dat de Britsche regeering niet voornemens is, Portugal en zijn overzeesche bezittingen te betrekken bij het conflict.

Maarschalk Pétain belast zich met het opperbevel. —
Vichy, 10 Nov. (D.N.B.) — Naar Havas—Ofi meldt, dat maarschalk Pétain te 12.30 uur het volgende besluit heeft genomen: „In afwezigheid van admiraal Darlan neem ik met ingang van heden het opperbevel over de strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht op mij. Voor het oogenblik is er slechts een parool: dat ieder in orde, rust en discipline zijn plicht doet."

Verdedigingsmaatregelen in Dakar en Tunis. —
Parijs, 9 November (D.N.B.) — Laval heeft volgens een bericht van Ofi uit Dakar den gouverneur-generaal van Fransch West-Afrika, Boisson, het antwoord van Pétain aan Roosevelt doen toekomen en daaraan toegevoegd: „Bereidt u op alle eventualiteiten voor. De maarschalk en de regeering rekenen op u". Gouverneur-generaal Boisson heeft hierop geantwoord: „Wij hebben onze voorbereidingen sedert hedennacht genomen. De maarschalk en de regeering kunnen op ons rekenen. Wij zijn bereid".
In Tunis hebben admiraal Esteva en generaal Barreau langdurig beraadslaagd over de maatregelen, die moeten worden genomen met het oog op de mogelijke gebeurtenissen. Generaal Barreau heeft daarop een dagorder uitgevaardigd, waarin o.a. wordt gezegd: „Onze plicht is zeer eenvoudig: het bevel van den maarschalk gehoorzamen".

Radioboodschap van maarschalk Pétain. —
Vichy, 11 Nov. (S.P.T.) — Maarschalk Pétain heeft zich op 10 November door middel van de radio opnieuw tot het Fransche volk gewend. „Ik heb gedacht, dat de droevigste dagen van mijn leven reeds achter mij lagen", aldus de maarschalk, „de tegenwoordige situatie herinnert mij aan 1940. Franschen, ik doe een beroep op u, onder alle omstandigheden de rust en de orde te bewaren. Bij afwezigheid van admiraal Darlan, heb ik het opperbevel van onze land-, zee- en luchtstrijdkrachten op mij genomen. Ik breng hier een saluut aan de soldaten, en aan het personeel van marine en luchtmacht, die in deze dagen voor het vaderland zijn gevallen en nog vallen. „Landgenooten in de hoofdstad", zeide spreker verder, „en in het geheele Fransche gebied, hebt vertrouwen in uw maarschalk, die slechts aan Frankrijk denkt."

Duitsche opmarsch naar de Fransche Zuidkust; brief van den Führer aan maarschalk Pétain. —
Berlijn, 11 Nov. (D.N.B.) — De Führer heeft aan het Fransche staatshoofd, maarschalk Pétain, den volgenden brief geschreven, die op 11 November door den Franschen omroep is gepubliceerd:
„Mijnheer de maarschalk,
Sedert den dag, waarop het lot mij riep mijn volk te leiden, heb ik er eerlijk naar gestreefd een betere verstandhouding met Frankrijk tot stand te brengen, zelfs onder groote opofferingen van den kant van Duitschland. Als deze pogingen vruchteloos bleven, was dat niet mijn schuld. De oorlogsverklaringen, die op 3 September 1939 door Engeland en Frankrijk aan Duitschland werden gezonden, hebben mij en het Duitsche volk te dieper getroffen, daar Engeland noch Frankrijk hiervoor een motief had, dat ook maar eenigszins gerechtvaardigd was. De snelle en voor Frankrijk ongelukkig verloopen veldtocht ontnam mij echter niet de gedachte, de totstandbrenging van een betere Europeesche solidariteit althans voor de toekomst nog open te laten. In dezen geest heb ik niets in de wapenstilstandsvoorwaarden ingevoegd wat met het in de preambule aangekondigde oogmerk in strijd of in haar geest niet onvoorwaardelijk noodzakelijk zou zijn. Het Duitsche Rijk heeft dan ook van de toenmalige zwakheid van Frankrijk geen gebruik gemaakt om tot afpersing over te gaan, maar slechts geëischt, wat een overwinnaar in een dergelijk geval gedwongen is te eischen, n.l. de beveiliging van het succes, dat is de waarborg, dat de wapenstilstand niet een voorbijgaande episode beteekent, maar het feitelijke einde van den oorlog en ten slotte dat deze wapenstilstand onder geen omstandigheden ten gevolge van zijn mildheid tot een slechter worden van de militaire positie van het Duitsche Rijk mag leiden, ingeval deze oorlog voortduurt door de hardnekkigheid van den vroegeren bondgenoot van Frankrijk. Duitschland heeft in dien tijd geen eischen gesteld ten aanzien van de Fransche oorlogsvloot, het heeft ook niet in het minst ingegrepen in de souvereiniteit der Fransche regeering over haar koloniale rijk.
In de hoop den oorlog toch nog naar Europa te kunnen brengen, zijn Engeland en Amerika thans begonnen Fransche gebieden in West- en Noord-Afrika aan te vallen en te bezetten. Frankrijk is van zijn kant niet in staat op den duur aan dezen aanval weerstand te bieden, Duitschland en Italië kunnen echter onder geen beding er bij toezien, dat hier het wapenstilstandsverdrag een effect krijgt, dat op den duur tegen deze twee staten moet zijn gericht.
Door nauwkeurige waarneming van de bewegingen der Amerikaansch-Engelsche troepenformaties benevens uit een aantal niet meer te betwijfelen berichten hebben de Duitsche en de Italiaansche regeering vernomen, dat het eerstvolgende doel van de Britsch-Amerikaansche invasie Corsica en Zuid-Frankrijk zelf moeten vormen. Daarmede zijn de voorwaarden en grondslagen van het wapenstilstandsverdrag buiten de schuld van Duitschland en Italië opgeheven. De Duitsche en de Italiaansche regeering zijn onder deze omstandigheden overeengekomen terstond maatregelen te nemen, op de meest doeltreffende wijze de voortzetting der Engelsch-Amerikaansche aanslagen tegen te gaan.
Ik heb de eer u, mijnheer de maarschalk, onder deze omstandigheden tot mijn leedwezen te moeten mededeelen, dat ik tot afweer van het ons dreigende gevaar mij gedwongen heb gezien in overleg met de Italiaansche regeering mijn troepen bevel te geven langs den snelsten weg door Frankrijk heen de Middellandsche Zeekust te bezetten en ten tweede deel te nemen aan de bescherming van Corsica tegen den dreigenden aanval der Amerikaansch-Engelsche strijdkrachten.
Ik ben tot dezen stap vooral gedwongen door de houding van een Franschen generaal, die tijdens zijn krijgsgevangenschap een ziekte simuleerde en er daardoor, dank zij den hem verleenden faciliteiten in slaagde te ontvluchten en die, in strijd met de mij gegeven verzekering, dat hij op eerewoord tegenover u, mijnheer de maarschalk, gebonden was, in dienst van de Angelsaksische invasiemogendheden thans wederom niet alleen tegen Duitschland maar zelfs tegen zijn eigen land heeft besloten te strijden. Ik mag u derhalve te dezer plaatse mededeelen, mijnheer de maarschalk, dat het optreden der Duitsche troepen niet gericht is tegen u als hoofd van den staat en eerbiedwaardig aanvoerder van dappere Fransche soldaten uit den wereldoorlog of tegen de Fransche regeering, evenmin tegen al die Franschen, die den vrede wenschen en die het vooral willen vermijden, dat hun eigen schoone land nogmaals oorlogstooneel wordt. Ik zou u in dezen zin ook willen verzekeren, dat het binnenrukken der verbonden troepen in Frankrijk niet is gericht tegen de Fransche weermacht, maar dat ik nog steeds in de hoop leef op een goeden dag tezamen met haar Europa en het aan Europa behoorende Afrikaansche bezit te verdedigen tegenover de Angelsaksische rooverscoalitie.
Ten slotte zal dit binnenrukken niet gericht zijn tegen het

Fransche bestuur, waarvan ik hoop, dat het zijn taak zooals tot dusver zal vervullen, want het eenige doel van ons optreden is slechts te verhinderen, dat zich de Noord-Afrikaansche toestanden plotseling ook zouden herhalen aan de Zuid-Fransche kust. Ik voel mij voor mijn volk en in breederen zin voor geheel Europa er voor verantwoordelijk, daartegen voorzorgen te treffen, want het opgaan van dit vasteland in een nieuwen oorlog zou slechts kunnen leiden tot de vernietiging van alle Europeesche staten en vooral van de geheele Europeesche cultuur.

Ik zou u daarbij nog de verzekering willen geven, mijnheer de maarschalk, dat ik, op hetzelfde oogenblik, dat de toestand in de Middellandsche Zee zoozeer is verbeterd, dat van een in gevaar komen der in het wapenstilstandsverdrag vastgelegde belangen van Duitschland niet meer kan worden gesproken, vastbesloten ben mijn troepen terstond terug te brengen achter de oude demarcatielijn. Evenzeer zou ik u, mijnheer de maarschalk, ten slotte nog willen verzekeren, dat gij en uw regeering zich van nu af aan in geheel Frankrijk vrij en ongehinderd kunnen bewegen, want ik heb mij indertijd tegen de verplaatsing der regeering naar Versailles alleen uitgesproken omdat ik vreesde, dat dan door de vijandelijke propaganda steeds slechts zou zijn beweerd, dat gij, mijnheer de maarschalk en uw regeering van uw vrijheid zoudt zijn beroofd en onder die omstandigheden niet meer in staat waart uw zaken te behartigen.

Nadat nu door de boven geschilderde omstandigheden Duitschland en Italië gedwongen zijn ter bescherming van de door de wapenstilstandsverdragen vastgelegde belangen op te treden tegen de dreigende Engelsch-Amerikaansche invasie en daarmede ook de grenzen van het overige Frankrijk te bezetten, vervalt deze reden voor het blijven van de Fransche regeering in Vichy.

Ik zou derhalve van dit oogenblik gebruik willen maken om u mededeeling te doen van het intrekken van dit tot dusver geldende voorbehoud.

Ik kan begrijpen, hoe zwaar u, mijnheer de maarschalk, het lot van uw land treft, slechts mag ik u verzoeken te denken aan het lot van mijn eigen volk, dat sedert jaren een het buiten zijn schuld opgedrongen oorlog heeft te voeren en ik ook thans slechts onder den drang der hardste noodzakelijkheid de boven medegedeelde beslissing heb moeten nemen.

Ik spreek de hoop uit, dat het niet slechts om deze reden niet komt tot een nieuw bloedvergieten tusschen Frankrijk en Duitschland, maar dat integendeel door dezen stap tegen de vredesverstoorders van buiten op het continent een toenadering tusschen de Europeesche volken tot stand zal komen.

Duitschland is derhalve vast besloten om, zoo eenigszins mogelijk, zijde aan zijde met de Fransche soldaten de grenzen van hun land en daarmede ook de grenzen van de Europeesche cultuur en beschaving te verdedigen. Wat de Duitsche troepen kunnen doen om dit doel door hun houding en standpunt jegens het Fransche volk en zijn soldaten te dienen, zal geschieden.

Ik zou u echter, mijnheer de maarschalk, nog willen verzoeken, dat ook de Fransche regeering op dit uur alles in het werk stelt, wat in staat is spanningen uit den weg te ruimen en een verloop zonder wrijving van dezen stap, die ook in het belang van Frankrijk noodzakelijk is, kan waarborgen.

Terwijl ik uiting geef aan mijn oprechten eerbied blijf ik, mijnheer de maarschalk, uw toegewijde ADOLF HITLER.

Proclamatie van Adolf Hitler aan het Fransche volk.

11 Nov. — De Führer heeft een proclamatie tot het Fransche volk gericht, waarin hij zich wendt tot de Franschen, officieren en soldaten der Fransche weermacht.

Evenals in zijn brief aan maarschalk Pétain motiveert Adolf Hitler in deze proclamatie de omstandigheden, die Duitschland dwingen tot het nemen van tegenmaatregelen, o.a. teneinde een Anglo-Amerikaanschen aanval op de Fransche Zuidkust en Corsica te voorkomen. De Führer wijst er daarbij zeer nadrukkelijk op, dat de Duitsche troepen de opdracht hebben, door hun houding het Fransche volk het zoo weinig mogelijk moeilijk te maken. Het is de wensch van de Duitsche regeering en haar soldaten niet alleen, waar het maar even mogelijk is, tezamen met de leden der Fransche weermacht de Fransche grenzen te beschermen, maar vooral ook er toe bij te dragen, dat de Afrikaansche bezittingen der Europeesche volken in de toekomst voor roofovervallen gespaard blijven.

Verklaring van president Roosevelt. —

10 Nov. — Naar de Engelsche nieuwsdienst uit Washington meldt, heeft president Roosevelt nog verklaard, dat de bijzonderheden van het offensief in Afrika in Juli waren uitgewerkt. De plannen voor de actie waren tusschen hem en Churchill ongeveer twee weken na Pearl Harbour besproken, toen Churchill zich in de Ver. Staten bevond. Tijdens het bezoek van Churchill aan Moskou is het offensief ook met Stalin besproken. Vervolgens bestempelde Roosevelt het offensief in Noord-Afrika als „tweede front".

10 Nov. — De voorzitter van de Senaatscommissie voor Buitenlandsche Zaken, Connally, heeft voor den Senaat een verklaring afgelegd omtrent de redenen der Amerikaansche actie in Fransch Noord-Afrika. Volgens Connally streven de Ver. Staten drie doelstellingen na: Ten eerste Amerikaansche troepen ter ondersteuning van de Britten tegen Rommel in een strategische positie te brengen. Ten tweede steunpunten op te richten voor de hulp aan de Sovjet-Unie en ten derde een basis voor acties via de Middellandsche Zee tegen Italië op te richten.

Verklaring van Winston Churchill. —

10 Nov. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft Churchill aan den jaarlijkschen maaltijd van den Lord Mayor van Londen met betrekking tot de operaties der Vereenigde Staten in Noord-Afrika verklaard, dat Roosevelt „auctor intellectualis van deze onderneming" is. Hijzelf zijn „actieve en ijverige plaatsvervanger". Overigens, zoo zei Churchill, heeft Groot-Brittannië geen plannen tot het verwerven van gebied, noch in Noord-Afrika noch ergens anders ter wereld. De Engelschen willen echter houden wat hun toebehoort.

Het verloop der Duitsche bezettingsopmarsch. —

11 Nov. — In de Wilhelmstrasse is medegedeeld, dat het Fransche staatshoofd, maarschalk Pétain, zich beroepende op de wapenstilstands-overeenkomst, tegen het binnenrukken van Duitsche troepen in het niet-bezette Fransche gebied heeft geprotesteerd. In diplomatieke kringen te Berlijn is men geneigd dit protest vooral als een formeele geste te beschouwen, daar het gepaard ging met een aanwijzing aan de Fransche autoriteiten den Duitschers niets in den weg te leggen. Men beschouwt dit als een aanwijzing, dat de brief van den Führer aan het Fransche staatshoofd zijn uitwerking niet heeft gemist en dat Vichy begrip heeft voor de Duitsche argumenten. Men hoopt, dat het Europeesche solidariteitsgevoel in Frankrijk den doorslag zal geven en dat in het kader van de grootscheepsche maatregelen, die de As bezig is te nemen ter beantwoording van den Amerikaanschen inval in Noord-Afrika, op den duur ook Frankrijk, welks tegenstand in Noord-Afrika men hier ten zeerste waardeert, tezamen met de As het den Amerikanen en Engelschen onmogelijk zal maken vasten voet te krijgen op het Europeesche continent.

Volgens de tot dusver ontvangen berichten geschiedt de Duitsche opmarsch zonder de geringste wrijving. Er zijn geen incidenten voorgevallen. De burgemeesters hebben de bevolking aangespoord orde en rust te bewaren. Het heeft er allen schijn van, dat aan dezen oproep overal gehoor is gegeven. De bevolking gedraagt zich rustig en toont zich jegens de Duitsche troepen niet onvriendelijk. Fransche politie regelt het verkeer en sluit in de plaatsen, waar de Duitsche troepen doortrekken, de straten voor het verkeer af.

Toulon en de Fransche oorlogsvloot vrij van bezetting.

Vichy, 12 Nov. (D.N.B.) — Het ministerie van Voorlichting publiceert het volgende communiqué: „Nadat de commandanten der Fransche marine in Toulon de verplichting op zich hadden genomen zich tegen iederen aanvaller te verdedigen, hebben de Duitsche autoriteiten besloten, de versterkingswerken van Toulon niet te bezetten en de Fransche oorlogsschepen met rust te laten." Naar aanleiding van de door Reuter verspreide bewering, dat de Fransche vloot Toulon heeft verlaten om zich aan te sluiten bij de Engelsche zeestrijdkrachten, verklaart Havas: Geen schip heeft de haven van Toulon verlaten.

Maatregelen der Fransche regeering - Het verraad van generaal Giraud - Geen wijziging der regeeringspolitiek. —

Omtrent den op 12 November te Vichy gehouden ministerraad is een communiqué gepubliceerd, waarin wordt gezegd: De Fransche ministerraad is onder voorzitterschap van maarschalk Pétain bijeengekomen. De chef der regeering, Laval, gaf een overzicht van de gebeurtenissen in Noord-Afrika en bracht verslag uit over de besprekingen die hij de laatste dagen heeft gevoerd. Het staatshoofd en de chef van de regeering constateerden, dat generaal Giraud door het aanvaarden van het bevel over Gaullistische troepen zijn woord gebroken en tegen zijn eer van officier gezondigd heeft. Dientengevolge mogen noch troepen noch ambtenaren of de bevolking hem op eenigerlei wijze gehoorzamen. Maarschalk Pétain heeft officieel het opperbevel over de Fransche troepen aanvaard en slechts aan zijn bevel mag gevolg worden gegeven. René Bousquet, tot dusver secretaris-generaal van de politie, is belast met de leiding van het ministerie van voorlichting.

Naar te Vichy van betrouwbare zijde wordt vernomen, zouden zoowel maarschalk Pétain als de chef der regeering Laval op ondubbelzinnige wijze hebben verklaard, dat zij in functie willen blijven en hun tot dusver gevolgde politiek willen voortzetten.

(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Algerië 5115 B.; Marokko 5039 A.; Frankrijk—Ver. Staten 5247 A.; Engeland—Spanje 4845 C.; Engeland—Portugal 4966 D.; Maarschalk Pétain 5304 B.; Rijkskansel. Hitler 5309 A.; Pres. Roosevelt 5256 A.; Min.-pres. Churchill 5291 A.; Fr. oorlogsvl. 4286 F.)

DE WERELDOORLOG.

A. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — Amerikaansch-Britsche overval op Fransch-Afrika - Landingen bij Algiers, Oran en Casablanca - Duitsch-Italiaansche troepen rukken onbezet Frankrijk binnen - Duitsch-Italiaansche lucht- en zeestrijdkrachten in den aanval. —

Vichy, 8 Nov. — In den nacht van 7 op 8 November voerden Britsch-Amerikaansche troepen landingen uit bij Algiers, Oran in Fransch Noord-Afrika en bij Casablanca aan de Westkust van Marokko, welke op eenige punten slaagden, op andere werden verijdeld. De landing bij Algiers werd voorafgegaan door een hevig bombardement. Men heeft den indruk, dat de Engelschen en de Amerikanen aanzienlijke strijdkrachten in het vuur hebben gebracht; zij zouden volgens de eerste ramingen 140.000 man bedragen.
Op 8 November is op de reede van Algiers een verwoed gevecht geleverd tusschen de kustbatterijen en een Fransche kanonneerboot eenerzijds en een Amerikaanschen torpedojager anderzijds, welke troepen aan land had gezet. De jager werd vele malen getroffen en vertoonde zware slagzij, doch kon vluchten door een nevelgordijn te leggen. Reuter meldt, dat de Britsche vloot bij de operaties voor Algiers en Oran twee kleine schepen heeft verloren.
Havas-Ofi meldt: Bij den aanval op de haven van Oran zijn twee Engelsche of Amerikaansche korvetten tot zinken gebracht. Ten Oosten en ten Westen van Oran zijn gevangenen gemaakt. Arzeu, een klein kustplaatsje ten Oosten van Oran, is voor het grootste deel bezet en de toestand is verward. Ten Westen van Oran is een landing uitgevoerd bij Segalto. Bousfer is bezet. Troepen uit Oran zijn onderweg om in het Oosten en het Westen tot tegenaanvallen over te gaan.
In een telegram aan het Fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken meldt Noguès, de resident-generaal van Marokko, dat het den vijand is gelukt, aanzienlijke strijdkrachten aan land te zetten bij Safi (ten Z. van Casablanca), waar wordt gevochten. In Boe-Snika, 40 km. van Casablanca, is een landing aan den gang.
Noguès heeft in Marokko den staat van beleg afgekondigd.

Wapenstilstand te Algiers. — Vichy, 8 Nov. (D.N.B.) — Uit Algiers wordt gemeld: 8 November is tusschen den opperbevelhebber in Noord-Afrika en den bevelhebber der Amerikaansche landingstroepen overeengekomen de gevechtshandelingen te staken. Deze staking der gevechtshandelingen betreft slechts de strijdkrachten die de stad Algiers bezet houden.

Duitsch-Italiaansche luchtaanvallen op de Amerikaansch-Britsche vloot. — 9 Nov. — De Amerikaansch-Britsche oorlogsschepen en troepentransportschepen in de wateren ten Noorden van Algiers zijn sedert 6 November overdag en des nachts door afdeelingen Duitsche en Italiaansche gevechtsvliegers aangevallen. Volgens de tot dusverre ontvangen berichten zijn 6 oorlogsschepen en 4 koopvaarders door zware bommen getroffen. In het Westen der Middellandsche Zee heeft een Duitsche duikboot een torpedotreffer geplaatst op een Britschen kruiser van de Leander-klasse.

10 Nov. — Eskaders gevechtsvliegtuigen en duikbooten hebben bij de aanvallen overdag en des nachts, die zich over een grooten afstand uitstrekten, op de Amerikaansch-Britsche vlootstrijdkrachten en transportschepen voor de Fransch Noord-Afrikaansche kust successen behaald. Gevechtsvliegers bombardeerden een kruiser in brand en beschadigden een anderen kruiser door bomtreffers. Bovendien werden acht groote koopvaardijschepen, waaronder een passagiersschip van 19.000 br.t. en een transportschip van 10.000 br.t., verscheiden malen zwaar getroffen. Duikbooten brachten een groot troepentransportschip van 14.000 br.t. tot zinken, beschadigden een troepentransportschip van 18.000 br.t. door twee torpedotreffers en vernielden een korvet. In een nachtelijken aanval op een beschermde formatie kruisers werden twee vijandelijke oorlogsschepen door torpedo's getroffen, waarvan er een in de lucht vloog; de ondergang van het andere schip kon door de sterke rookontwikkeling niet worden waargenomen.

11 Nov. — Italiaansche escadrilles torpedovliegtuigen hebben opnieuw aanvallen gedaan op de Engelsch-Amerikaansche vlootformatie in de Algerijnsche wateren. Een vijandelijke kruiser, die door drie torpedo's werd getroffen en opengereten, zonk snel, een tweede werd beschadigd. Waargenomen werd, dat een schip van 15.000 ton, dat eveneens werd getroffen, slagzij maakte; het moet verloren worden geacht.

Safi bezet. — Vichy, 9 Nov. (D.N.B.) — Naar Havas-Ofi meldt, is officieel medegedeeld, dat Amerikaansche landingen zijn ondernomen te Safi, Mogador, Agadir en Fedala. Safi is bezet. De vijand is van Safi uit een opmarsch begonnen.

Casablanca gebombardeerd. — 10 Nov. — Casablanca is door duikbommenwerpers zwaar gebombardeerd. Bij de stad wordt fel gestreden, evenals bij Fedala en Mehedia (beide plaatsen ten N. van Casablanca).

Oran bezet. — Vichy, 10 Nov. (D.N.B.) — Naar Havas meldt zijn de Amerikaansche troepen des morgens in aanzienlijke sterkte Oran binnengedrongen en hebben zij de stad bezet.

Casablanca gevallen. — Vichy, 11 Nov. (D.N.B.) — Het ministerie van Voorlichting publiceert een communiqué, waarin o.a. wordt gezegd: Onze strijdkrachten hebben op den weg Algiers-Aumale contact met den vijand. Ondanks den hevigen druk van den vijand, die wordt gesteund door pantserstrijdkrachten, hebben onze troepen in het gebied van Oran over het geheel genomen hun stellingen gehandhaafd.
Casablanca heeft na drie dagen den ongelijken strijd opgegeven en de hardnekkige verdediging gestaakt, nadat alle middelen tot tegenstand waren uitgeput. Admiraal Michelier was genoodzaakt staking der vijandelijkheden te vragen. Bij Port Lyautey en Safi ontwikkelden zich zeer hevige gevechten en onze strijdkrachten hadden te doen met zeer superieure formaties, die door een zeer sterke vloot werden gesteund. De Fransche troepen blijven verzet bieden. Het schijnt, dat ook de aanvoer voor de Amerikaansche troepen tengevolge van de groote afstanden en de actie van Duitsche luchtmacht en duikbooten, moeilijker is dan men had verwacht.

Fransche vlooteskader te Alexandrië door de Britsche marine overgenomen. — 11 Nov. — De sedert het Fransch-Duitsche wapenstilstandsverdrag in 1940 in de haven van Alexandrië geïnterneerde Fransche oorlogsbodems, zijn door de Britsche marine overgenomen. Men treft toebereidselen de schepen te doen uitvaren.

Duitsche en Italiaansche troepen rukken onbezet Frankrijk binnen. — Uit het Hoofdkwartier van den Führer, 11 Nov. (D. N. B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Duitsche troepen hebben op 11 November in de vroegte ter bescherming van het Fransche gebied tegenover de voor de deur staande Amerikaansch-Britsche landingsondernemingen in Zuid-Frankrijk de demarcatielijn naar het onbezette Frankrijk overschreden. De bewegingen der Duitsche troepen verloopen volgens de plannen.
Te Rome wordt officieel medegedeeld: Tegelijkertijd met het oprukken der Duitsche troepen zijn Italiaansche troepen het onbezette Fransche gebied binnengerukt.
12 Nov. — Duitsche pantserstrijdkrachten en gemotoriseerde troepen bereikten in de vroege ochtenduren de Fransche Middellandsche Zee-kust. De opmarschbewegingen in Zuid-Frankrijk verliepen zonder stoornis.
12 Nov. — Italiaansche troepen zijn het niet-bezette Frankrijk binnengerukt. Na door Nizza te zijn getrokken, bereikten zij de Rhône. Tezelfdertijd gingen gepantserde afdeelingen over tot de bezetting van het eiland Corsica.

Voortgezette Duitsche operaties. — 12 Nov. — Bij dag- en nachtaanvallen der Duitsche luchtmacht op Amerikaansch-Engelsche schepen voor Algiers werden een vliegkampmoederschip, een kruiser en een groot handelsschip met bommen van zwaar kaliber getroffen. De haven van Algiers en een sterk met vliegtuigen bezet vliegveld in de nabijheid der stad waren het doel van verdere bomaanvallen. In de baai van Bougie werden twee transportschepen met samen 16.000 br.t. tot zinken gebracht en twaalf groote vracht- en passagiersschepen beschadigd.
Duitsche onderzeebooten hebben in den aanval op Amerikaansch-Engelsche transporten in het Westen van de Middellandsche Zee een troepentransportschip van 19.600 br.t., een transportschip van de Blauw-Pijp-Lijn van 12.000 br.t. en een vrachtschip van 4000 br.t. tot zinken gebracht.

De strijd in Marokko. — 12 Nov. — De Fransche omroep meldde op 12 November, dat na het staken der gevechten in Casablanca de strijd in de rest van Marokko voortduurt.
13 Nov. — In het officieel communiqué van het ministerie van Voorlichting van 12 November over de situatie in Noord-Afrika wordt gezegd, dat in Marokko de situatie ernstiger is geworden. Het slagschip „Jean Bart" is buiten gevecht gesteld. De Fransche troepen reorganiseerden zich terugtrekkend in zuidoostelijke richting. Marakesj is zwaar gebombardeerd.
Op 12 November werd Bône door Amerikaansche troepen bezet, die door Engelsche schepen aan land waren gezet.

Nieuwe aanvallen op Anglo-Amerikaansche vloot. — 13 Nov. — Tijdens de aanvalsondernemingen van Duitsche duikbooten tegen de Britsch-Amerikaansche landingstroepen in Fransch Noord-Afrika werden 12 November voor de Atlantische kust van Marokko een Britsche kruiser der „Birmingham"-klasse

door vijf torpedotreffers, een torpedojager der K-klasse, alsmede op de reede van Fedala drie vrachtschepen van tezamen 22.500 br.t. tot zinken gebracht. In het westelijke deel der Middellandsche Zee brachten andere duikbooten een transportschip van 7.000 br.t. tot zinken en torpedeerden zij twee andere schepen, waaronder een groot 2-pijps passagiersschip. In de Golf van Bougie hebben Duitsche en Italiaansche vliegtuigformaties bij voortdurende dag- en nachtaanvallen een transportschip van meer dan 10.000 br.t. alsmede een kleinen koopvaarder en 14 vrachtschepen beschadigd.

(V. b. Am.-Britsche overval 5313 A.; Krijgsverrichtingen Nrd.-Afrika 5308 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Britsch offensief in Egypte voortgezet - Winter ingetreden aan het Oostelijk front - Ruim 200.000 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage vernietigd. —

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Hoofdkwartier van den Führer, 9 Nov. — In den sector Mersa Matroeh heeft de vijand met superieure gepantserde strijdkrachten zijn aanvallen voortgezet. De Duitsche en Italiaansche luchtmacht steunde de gevechten op den grond en deed aanvallen op vijandelijke strijdkrachten en aanvoerwegen. Een Duitsche afdeeling onder bevel van generaal-majoor Ramcke, die tijdelijk was afgesneden, heeft den vijand in driedaagsche zware gevechten groote verliezen toegebracht, een aanzienlijk aantal auto's buitgemaakt, zich met behulp daarvan mobiel gemaakt en de verbinding met het gros hersteld. Groote regenval heeft de duindalen voor geruimen tijd veranderd in modderige meren. Het natte zand heeft de operaties belemmerd. Volgens de bij het opperbevel der weermacht ontvangen berichten ondernam de vijand derhalve zijn aanvallen vooral van den harden kustweg en de spoorweglijn uit naar het Westen en het Noorden, waarbij hij na krachtige voorbereiding door artillerie zijn infanterie en pantserstrijdkrachten massaal in den strijd bracht. De aanvallen mislukten echter onder hooge verliezen voor den vijand.

10 Nov. — De hoofdmacht van de Duitsche en Italiaansche pantsers, die op het uitgestrekte Noord-Afrikaansche terrein tusschen Tobroek en het front verdeeld was, wordt door concentratie tot een ernstige bedreiging voor den verderen Britschen opmarsch.

11 Nov. — Volgens door het opperbevel van de weermacht ontvangen berichten uit Noord-Egypte kon de achtervolgende vijand in zware gevechten door de Duitsch-Italiaansche achterhoeden tot staan worden gebracht. Het is den Engelschen dus niet gelukt de Astroepen te beletten zich van den vijand los te maken en zich opnieuw vast te zetten. De vele wolkbreuken der laatste dagen hebben de reorganisatie van de Duitsch-Italiaansche strijdkrachten vergemakkelijkt. Daarentegen werden de Engelschen door deze wolkbreuken gedwongen hun tanks en zware wapens op vasten grond, dus op den kustweg, te concentreeren. In dit betrekkelijk smalle gebied rukte de vijand naar het Westen op. Daarna moest hij, als gevolg van het taaie verzet van de Duitsche achterhoeden, zijn aanvalswig uitbreiden tot de zee en in het Zuiden tot aan de bergterrassen in het binnenland der woestijn. Op de modderige woestijnwegen bleven echter de tanks en kanonnen steken, zoodat alle omtrekkende bewegingen vergeefsch bleven.

12 Nov. — In Noord-Afrika bevinden zich de Duitsch-Italiaansche troepen aan de Libysch-Egyptische grens in zware gevechten met sterke vijandelijke pantserstrijdkrachten.

13 Nov. — Het pantserleger van Rommel heeft in het gebied tusschen Solloem en den Halfajapas nieuwe aanvallen te verduren gehad, waarna het zich weder in westelijke richting heeft teruggetrokken. Een omsingeling, de eenige manier, waarop een beslissing kan worden afgedwongen, is het 8e Britsche leger tot dusver niet gelukt.

DE STRIJD TER ZEE.

De slag in den Atlantischen Oceaan. — 9 Nov. — In den strijd tegen geëscorteerde konvooien en tegen afzonderlijke varende schepen hebben Duitsche duikbooten opnieuw succes gehad. Zij hebben in het Noorden van den Atlantischen Oceaan, in de Caraïbische zee, bij Trinidad in de Golf van Guinea en in de wateren van Kaapstad 16 vijandelijke koopvaarders van 103.000 ton in totaal in den grond geboord en twee getorpedeerd en zwaar beschadigd. De lading van verscheidene schepen was bestemd voor den Amerikaanschen étappendienst op Afrikaanschen bodem en bestond uit vliegtuigonderdeelen, munitie en ander oorlogstuig.

11 Nov. — In den nacht van 9 op 10 November deden motortorpedobooten een aanval op vijandelijke convooien voor de Britsche Oostkust, brachten onder hevige gevechten met vijandelijke torpedojagers vier schepen met 11.000 br.t. tot zinken en beschadigden twee schepen en een bewakingsvaartuig met torpedotreffers.

Alle booten zijn teruggekeerd

In het Noorden van den Atlantischen Oceaan trof een Duitsche duikboot het Britsche passagiersschip „Queen Elizabeth" (85.000 br.t.) met een torpedo. Een zware ontploffing werd waargenomen.

OOSTELIJK FRONT.

14 Nov. — Wat den strijd in de Sovjet-Unie betreft, verneemt het D.N.B., dat de Duitsche troepen in het Westen van den Kaukasus op 9 November bij plaatselijke aanvallen eenige vijandelijke hoogtestellingen hebben veroverd en deze tegen herhaaldelijk uitgevoerde bolsjewistische tegenaanvallen hebben gehandhaafd. Het luchtwapen ondersteunde den strijd van de formaties van het leger. In den sector van de Terek streden Duitsche en Roemeensche troepen op 9 November onder uiterst zware weers- en terreinsomstandigheden. Zij rukten verder op en sloegen tegenaanvallen van den vijand, die door pantsers ondersteund werden, in hardnekkige gevechten af.

Te Stalingrad is de strijd opgeleefd door grootere activiteit van stoottroepen en de artillerie. Het Duitsche luchtwapen bombardeerde bolsjewistische batterijen en steunpunten ten Oosten van Stalingrad.

Bij den strijd tegen het ravitailleeringsverkeer over het Ladogameer naar Leningrad boekte het luchtwapen gisteren eveneens succes. Door bomtreffers werden drie bolsjewistische vaartuigen tot zinken gebracht. In de haven van Kobona werd aanzienlijke schade aangericht. Nachtelijke aanvallen waren gericht op Kalinin en militaire doelen in Leningrad.

Aan het Oostelijke front is de vorst ingetreden. Terwijl het weer in den Kaukasus met een temperatuur van vijf graden onder nul nog betrekkelijk zacht is, neemt de koude naar het Noorden aanzienlijk toe. Hier heeft de thermometer een stand van 12 graden onder nul. De Don en de Wolga voeren in hun bovenloop reeds drijfijs mede. Kleinere rivieren en beken zijn reeds dichtgevroren. Wanneer deze temperaturen voortduren, zullen de moerassige gebieden in den noordelijken sector spoedig voor infanterie en artillerie begaanbaar worden.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5308 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Wederzijdsche verliezen in den strijd bij de Aleoeten. — Tokio, 11 Nov. (D.N.B.) — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat de Japansche marinestrijdkrachten, die diverse strategische punten op de Aleoeten hebben bezet, tusschen 22 Juni en 31 October 32 vijandelijke vliegtuigen in 81 luchtgevechten hebben neergeschoten. De Japansche verliezen bedroegen in dezelfde periode: een torpedobootjager, die gezonken is, twee transportschepen, die zwaar beschadigd werden en 15 watervliegtuigen.

Hevige gevechten op Guadalcanar. — Tokio, 10 Nov. (D.N.B.) — Te Tokio wordt vernomen, dat het den Japanschen troepen op 8 November is gelukt de Amerikanen op Guadalcanar op een zeer nauw gebied samen te drijven. Sedert 8 November woedt over de geheele breedte van het front een hevige vernietigingsslag, waaraan ook talrijke Japansche vliegtuigen deelnemen. Op den eersten dag van den slag waren reeds 141 kazematten en talrijke versterkingen aan de door de Amerikanen bezette Noordkust van het eiland vernield.

Operaties van het Japansche luchtwapen. — Tokio, 11 Nov. — Op 8 November vielen Japansche gevechtsvliegtuigen de Amerikaansche steunpunten in het zuidelijk deel van den Stillen Oceaan aan. Op het haventerrein en in de kazernewijk van Soeva, de hoofdstad van de Fidzji-eilanden, werden groote vernielingen aangericht.

Ook de nog steeds brandende Noord-Australische havenplaats Townsville werd door Japansche gevechtsvliegers opnieuw aangevallen. De pakhuiswijk aan de haven, die reeds tijdens de laatste luchtaanvallen zeer groote schade had geleden, werd door de in verscheidene aanvalsgolven uitgevoerde bombardementen in puin gelegd.

Ongeveer twintig zeemijlen ten Oosten van Townsville werd een stoomboot van 6000 br.t., geladen met fosfaat, door bommen tot zinken gebracht. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5300 A.)

Verklarende tekst behoorende bij fotopag. No. 5316a.

1. Een reeds gedeeltelijk gevulde versperringsballon kort voor het opstijgen.
2 en 3. Beschieting van Dover. Duitsche zware artillerie vuurt.
4. Uit de zwaar versterkte stelling aan de Kanaalkust verheft zich de gecamoufleerde loop van het zware geschut.
5. Spoorweggeschut, dat indertijd op den vijand veroverd werd, staat thans langs de kust opgesteld.

A. NEDERLAND. — Onderwijs - Het tweejarig bestaan van het Nationaal-Socialistisch Studentenfront.

16 Nov. — Aan het einde van het tweede jaar van zijn bestaan heeft het Nationaal-Socialistische Studentenfront op 14 November te Utrecht een tweeden landdag gehouden, waarin getuigenis werd afgelegd van den onwrikbaren wil de studeerende Nederlandsche jeugd van de nationaal-socialistische idealen te doordringen. De vergadering in de Aula van de Rijksuniversiteit stond onder leiding van ir. P. Noordijk. Tot de eeregasten behoorden o.a. de secretaris-generaal der N.S.B., ir. C. J. Huygen de vormingsleider, prof. mr. dr. R. van Genechten en de commissaris van de provincie Utrecht, de heer Engelbrecht. Ook ir. W. L. Z. van der Vegte, directeur-generaal der P.T.T. behoorde met verscheidene andere op den voorgrond tredende figuren tot de gasten. Van Duitsche zijde gaven o.a. prof. dr. Nieschulz en een vertegenwoordiger van den Deutschen Studentenbund van hun belangstelling blijk.

De Frontleider, ir. B. F. Saris gaf een overzicht van de werkzaamheden, die in het afgeloopen jaar werden verricht en besteedde bijzondere aandacht aan den nieuwen dienst „studiebelangen" en aan de vrijwillige dienstneming aan het Oostfront. Hij besloot zijn uiteenzettingen met woorden van hulde aan de Duitsche studenten, die in dezen tijd vaak hun studie offeren voor hun vaderland.

Rede prof. mr. dr. R. van Genechten. — Prof. van Genechten zeide onder meer: Het nationaal-socialisme stelt aan de intellectueelen nieuwe eischen. De ideale mensch is voor het nationaal-socialisme de dichter-soldaat. Gij moet, wanneer gij verbonden wilt zijn met het volk, met dit volk mee strijden, gij moet u persoonlijk inzetten, maar toch moet gij steeds het bijzondere van uw taak blijven zien. Wanneer gij leiding wilt geven, zijn jaren van voorbereiding noodzakelijk. De uitwerking van wat het nationaal-socialisme wil, eischt bezonkenheid, maar wanneer gij niet wilt vervreemden, zult gij steeds midden in den strijd moeten staan. Spreker hoopte, dat de studenten in staat gesteld zullen worden zelf het studentenleven op te bouwen. Geen organisatie van het studentenleven door rectoren, dit zou een uiting van staats-absolutisme zijn, maar een eigen discipline en een zelfopvoeding. De ongunstige omstandigheden maakten het tot nu toe niet mogelijk voor de nationaal-socialistische studenten aan een eigen universiteit het studentenleven te organiseeren. Thans zijn de nationaal-socialisten nog verplicht te studeeren aan universiteiten waar voor een belangrijk deel een muffe oude geest hangt en de wetenschap niet van volksch standpunt beschouwd wordt. Men kan er echter een schat van ervaringen van eeuwen opdoen. Van uw nationaal-socialistische deugden, zoo vervolgde spreker, worden er twee in het bijzonder bedreigd aan de universiteit, n.l. de moed en de trouw. Het verlangen naar een gevaarlijk leven zit den Nederlander in het bloed, maar de intellectueel wil dat alleen in den geest meemaken. Wanneer gij werkelijk leiding wilt geven, zult gij u persoonlijk moeten geven. De intellectueel kent geen trouw. Zijn zuiver critische instelling doet hem aan alles twijfelen. Voert den dagelijkschen strijd voor het nationaal-socialisme mede en verliest u niet in theoretische speculaties. Van niets heeft de verwezenlijking van het nationaal-socialisme zooveel last ondervonden als van de zoogenaamd sympathiseerende intellectueelen, die het altijd beter wisten dan de leiding, maar die het schip van het nationaal-socialisme op het kritieke oogenblik verlaten. Zij zijn alle verdronken. Op dat schip is voor ieder plaats, dus ook voor u. Gij staat niet aan het roer. Gij zijt echter geroepen om straks wanneer gij het schip en zijn tuigage kent, den koers mede uit te zetten. Ga op een plaats tusschen het scheepsvolk staan. Gij zult dan leeren kennen hoe Nederlandsch het is en hoe Nederlandsch de schipper is, de man aan het roer waarop gij uw blik gericht moet houden, die altijd op u moet kunnen rekenen: den leider.

Rede ir. A. A. Mussert. — Na de pauze voerde ir. Mussert het woord. Hij nam allereerst stelling tegen degenen, die meenen, dat wij in dezen tijd niets beters kunnen doen dan rustig afwachten. „Dat zijn wij nu juist niet van plan. De nationaal-socialisten willen werken, ja zich afsloven voor dit volk, juist nu, te midden van de zwaarste moeilijkheden. Wanneer er intellectueele kringen zijn, die meenen, dat als Engeland niet wint er een zee van ellende, knechting en strijd om de gewetensvrijheid uit zal voortkomen, dan weten wij het anders. Er is nog geen nieuwe orde, er is slechts een oorlog, die beslist over het zijn of het niet zijn van Europa in de naaste toekomst. Wij zien dezen tijd als de laatste opflikkering van het oude, vóór het uitdooft". Mussert noemde het nieuwe dat daarna komen zal het „Europeanisme" dat alle volken zal omvatten. Wij zijn bereid dit te verdedigen tegen het Aziatische bolsjewisme en tegen het Amerikanisme. De Leider stelde op den voorgrond, dat bij de revolutie van nu ieder zijn eigen meening grondvest op wat hij zelf heeft gevoeld. Iedereen heeft daarom feitelijk een eenzijdig oordeel over de revolutie en hij heeft daartoe ook het recht, als hij zijn deel maar niet verwart met het geheel. „Wij zien", aldus Mussert, „in de eerste plaats de dingen volgens de faculteit waartoe wij behooren. De ingenieur ziet het zoo, dat het Engelsche imperialisme groot geworden is door de stoommachine en dat de motor, die ons den onderzeeër bracht en het vliegtuig, en die door de radio het Britsche monopolie in de berichtgeving heeft verbroken, het Engelsche imperialisme weer zal afbreken. De komst van het vliegtuig met zijn groote snelheden brengt mee, dat wij de samenleving gaan zien in continenten, in het teeken waarvan de twintigste eeuw zal staan. De landbouwkundige ziet in den boerenstand den grondslag van iedere orde. De filosoof ziet er het einde in van het humanistische bijgeloof, de econoom het bewijs, dat het kapitalistische tijdperk ten einde is. De medicus acht het van het grootste belang, dat nu de volksgezondheid de grondslag zal worden van elken volkschen opbouw, dat het nationaal-socialisme zich rekenschap heeft gegeven van de beginselen van het ras, de rechtkundige juicht het toe, dat volksch recht in de plaats zal komen van het verouderde Romeinsche recht. Al deze deskundigen hebben gelijk wanneer zij hun meening zien als een deel van de revolutie. Mussert merkte hierbij op, dat ook de theologen zich met deze revolutie bezig houden. Er zijn er bij, die in het nationaal-socialisme niets anders willen zien dan de anti-christ. „Wanneer dat waar is, moeten zij onze tegenstanders, het bolsjewisme, toch wel zien als Christus in eigen persoon. Deze zelfde theologen meenen, dat de revolutie voor de kerken een beproeving is. „U zult mij begrijpen", aldus verklaarde Mussert; „dat ik mij in de theologische disputen niet meng. Het is nuttig en noodig, dat de studenten van alle faculteiten en hoogescholen, zooals zij vereenigd zijn in het Studentenfront de vele zijden van de revolutie zien. Men behoeft geen intellectueel te zijn om te weten, dat Europa nu reeds niet meer zou bestaan indien er geen nationaal-socialisme was. Van 1920 tot 1940 hebben intellectueele kringen het gebroken geweertje gedragen waarvan Moskou de „Urheber" is geweest. Op dat punt vloeide het zoogenaamde intellect niet over van een teveel aan hersens! De strijd erop of er onder, teekent zich steeds duidelijker af. Een tusschenweg is er niet. Wanneer het nationaal-socialisme ooit zou verliezen, dan zou dit den ondergang van Europa beteekenen, op denzelfden dag of ook vijf of tien jaar later.

Landdag van het Studentenfront

Mussert noemde het de taak der studenten in het Studentenfront deze duidelijke begrippen uit te dragen in de universiteitswereld. Zij hebben de opdracht het programma van 1931 in praktijk te brengen, dat van alle jonge mannen een jaar arbeidsdienstplicht en een jaar militairen dienst eischt. Twee jaar moeten zij geven voor hun volk, met de overtuiging, dat zij daardoor niet achterop zullen raken bij anderen, maar dat daarna hun plaats nog meer verzekerd zal zijn. Ten aanzien van de universitaire opleiding merkte de leider op, dat de naam universiteit, een instituut, dat alle wetenschappen omvat, niet meer door de werkelijkheid gedekt wordt. „Wij hebben hoogescholen, die de jonge menschen gereed moeten maken voor leidende posities in het Nederlandsche volk. Meer en meer zijn het vakhoogescholen geworden, terwijl ook de docenten zich gespecialiseerd hebben". Mussert maakte hier de onderscheiding professoren-hoogleeraren. De eersten bewegen zich in de hooge wetenschappelijke regionen en zijn daardoor niet altijd geschikt de eerste beginselen te doceeren aan eerstejaarstudenten. Het is beter, dat zij een of twee maal per jaar hun inzichten weergeven voor een uitgezocht gezelschap, opdat zij daarin hun volk dienen en dat de opvoeding toevertrouwd wordt aan de hoogleeraren. Ten aanzien van arbeidsdienstplicht en weerplicht merkte de leider op, dat zij die lichamelijk daartoe ongeschikt zijn toch hun kans moeten krijgen en voorbestemd zijn voor het dienen van de wetenschap en niet voor leidende posities. De assistentenregeling zal zoo moeten zijn, dat deze jongemannen op 23- of 24-jarigen leeftijd een gezin kunnen stichten, hetgeen behoort bij de instandhouding van het volk. Mussert gaf als zijn meening te kennen, dat de Leidsche universiteit heropend zal kunnen worden, wanneer de leiding in nat.-soc. handen is. Het gevolg van de sluiting is thans alleen een verplaatsing van de studenten naar Amsterdam en Utrecht. Ook Maastricht heeft voor het Zuiden, rechten op een eigen universiteit, ook als oudste stad van Nederland. „Ik geloof en vertrouw", aldus Mussert aan het slot van zijn toespraak: „dat het nieuwe Europa zal ontstaan en dat het einde van de Europeesche cultuur en godsdienst niet zal komen in dezen tijd. Europa's rijkdom ligt in zijn verscheidenheid van volken, die echter naar buiten één geheel moeten zijn. Ik zie dit tijdperk als het zwaarste en moeilijkste tijdperk, dat wij doormaken moeten. De nieuwe tijd zal goed zijn, als wij onszelf gelijk blijven, wanneer wij trouw, eerlijk en doelbewust met elkaar onzen weg gaan. Wij staan als ouderen", zoo besloot de leider, „meer in den strijd voor U dan voor onszelf. Studenten, staat stoer, weet dat ge het goede gekozen hebt. Het gaat om ons volk en ons vaderland!" (Vaderland)

(V. b. Studentenfront 5177 A.; 1ste landdag 4905 G.)

A. NEDERLAND EN DE OORLOG. — Vijftien doodvonnissen wegens sabotage. —
Arnhem, 16 Nov. — Voor het Duitsche Kriegsgericht heeft dezer dagen een groep van 17 personen terechtgestaan, wegens het plegen van sabotage-handelingen, of het verleenen van medewerking hiertoe. Deze groep van personen — allen inwoners van eenige plaatsen in het Oosten des lands — had zich schuldig gemaakt aan een aantal brandstichtingen in de omgeving van Deventer. Er werd o.m. brand gesticht in een meelfabriek, in eenige opslagplaatsen der Duitsche Weermacht en in verschillende voorraadschuren, welke eigendom waren van Duitschgezinde boeren. Vijftien beklaagden werden ter dood veroordeeld, terwijl ten aanzien van de andere twee eerst een beslissing zal volgen na een nader onderzoek.

Nederlander gestraft voor ongeoorloofde verwijdering.
16 Nov. — Een 22-jarig Nederlander uit Venlo is door een Duitschen krijgsraad wegens ongeoorloofde verwijdering veroordeeld tot een gevangenisstraf van 4 maanden. Hij was als kleermaker werkzaam bij de Duitsche weermacht en bleef herhaaldelijk zonder excuus van zijn werk weg, meldde zich ten slotte ziek en verscheen, ondanks oproepen, niet meer op zijn werkplaats. Daarop werd hij veroordeeld wegens ongeoorloofde verwijdering, volgens paragr. 74 van het militaire strafwetboek.

Manoeuvres bij Haarlem. —
16 Nov. — Dezer dagen zijn in de streek van Haarlem vrij groote manoeuvres gehouden, die zijn bijgewoond door den Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden, General der Flieger Fr. Christiansen. Bij deze gelegenheid werd ook getoond hoe reserves in het achterland met gebruikmaking van moderne, technische middelen in den kortst mogelijken tijd kunnen worden aangevoerd.

Binnenlandsch bestuur - Geslaagde 3½% staatsleening ter grootte van een milliard gulden. —
16 Nov. — De uitgifte van de 3½% staatsleening 1942, ter grootte van een milliard gulden, waarop op 10 November de inschrijving openstond, is een groot succes geworden.
Mr. M. M. Rost van Tonningen, president der Nederlandsche Bank, verklaarde in aansluiting op de publicatie van het bovenstaande, dat het publiek door op een dergelijke wijze in te schrijven, zich zelf helpt en den Staat, want door de opbrengst van deze leening en door de zeer sterk gestegen staatsontvangsten wordt het overgroote gedeelte van de uitgaven van den Staat voor ongeveer een jaar gedekt, zoowel wat de gewone als de buitengewone uitgaven betreft. Door deze leening wordt de verhouding van de geconsolideerde tot de vlottende schuld in Nederland belangrijk gunstiger dan in de meeste oorlogvoerende landen.

Rijkscommissariaat - Opdracht voor General-Kommissar Schmidt. —
's-Gravenhage, 16 Nov. — Gauleiter Saukel heeft den Generalkommissar z. b. V. Schmidt benoemd tot gevolmachtigde van den algemeenen gevolmachtigde voor het gebruik der arbeidskrachten in het bezette Nederlandsche gebied.

Dr. Werner Seiffert tot Ministerialrat benoemd. —
16 Nov. — De Führer heeft Kammergerichtsrat dr. Werner Seiffert, leider der Hauptabteilung Justiz bij den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, Generalkommissar für Verwaltung und Justiz, tot Ministerialrat benoemd.

Oberregierungsrat Stampe benoemd tot leider der Hauptabteilung Volksaufklärung und Propaganda. —
16 Nov. — De Führer heeft Oberregierungsrat Stampe benoemd tot leider van de Hauptabteilung Volksaufklärung und Propaganda bij het Rijkscommissariaat voor de bezette Nederlandsche gebieden.

N.S.B. - Vormingsbijeenkomst met de N.S.D.A.P. te Assen. —
Assen, 16 Nov. — In de gemeenschappelijke vormingsbijeenkomst, van het Führerkorps van het Arbeitsbereich der N. S. D. A. P. in Nederland en de N. S. B. uit de kringen Friesland, Groningen en Drenthe te Assen heeft Hauptdienstleiter Schmidt met betrekking tot de landing der Engelschen en Amerikanen in Afrika gezegd, dat wij lang genoeg op een landing gewacht hadden, doch dat wij, gezien de kracht, waarop de Amerikanen zich toch beroemen, niet er op hadden gerekend, dat zij zich juist de zwakst verdedigde plaats hadden uitgezocht. Dat strekt niet bepaald tot roem voor het Amerikaansche leger en doet geen groote heldendaden verwachten. Dit eene succes is voorloopig er mede bereikt, dat thans ook Frankrijk voor de eerste maal tot ons is gekomen en tot het Europeesche front is toegetreden. De Duitschers en Italianen en hun bondgenooten hebben de garantie op zich genomen voor de bescherming der Europeesche landen. Indien de Führer het tijdstip er voor gekomen acht, zullen de Duitschers misschien ook voor Afrika de bescherming overnemen. Het oogenblik zal niet ver zijn, waarop men niet meer vraagt, welke uniform iemand draagt, doch slechts trouw en dapperheid zullen beslissen. De fronten zijn thans duidelijk, en hier in Nederland heeft zich reeds sedert 2½ jaar een front gevormd, dat berust op de trouw en kameraadschap der Duitsche en Nederlandsche nationaalsocialisten. Deze kameraadschap zal ons over alle moeilijkheden heenbrengen.
Sprekende over de kameraden van het Nederlandsche vrijwilligerslegioen en de Waffen-S.S. verklaarde Hauptdienstleiter Schmidt, dat wij wellicht in den eerstvolgenden tijd de vrijwilligers hier te lande kunnen begroeten. „Wij zullen hen dan begroeten zooals zij het verdiend hebben, want zij hebben het niet gemakkelijk gehad." Tegen degenen, die de eer kwetsen van dengene, die in de Duitsche gelederen strijdt, zal met de scherpste middelen opgetreden worden, want de Nederlandsche vrijwilligers zijn de eerste soldaten en de eerste burgers van hun volk.
Het gemeenschappelijke front, waarin de soldaten der verbonden naties strijden staat thans onwrikbaarder dan ooit in de bescherming van de groote Europeesche ruimte.
De pl.verv. leider der N.S.B., Van Geelkerken, noemde het den plicht van het Nederlandsche volk ook met de wapens in de hand aan te treden tegen het bolsjewisme. Hij sprak hierbij de verwachting uit, dat de dag zal komen, waarop 50.000 Nederlanders aan het front zullen staan. De N.S.B. mag voor het geheele Nederlandsche volk beslissingen nemen, omdat zij in dit volk gelooft en omdat zij steeds voor het volk geijverd heeft. „Wij verbinden ons lot", zoo verklaarde van Geelkerken, „voor alle tijden met Duitschland. Wij hebben den moed gehad het bloed van onze beste menschen op te offeren. Wij willen bewijzen, dat wij een volk van Germaanschen bloede zijn, dat gelijkwaardig wil zijn en niet een tweede- of derderangsrol speelt." Het Nederlandsche volk moet zich nog vertrouwd maken met de gedachte offers te brengen. Want de plaats, die dit volk eens in Europa zal innemen wordt alleen afgemeten naar de offers, die wij gebracht hebben.
Met welke aanspraken legt Duitschland de kolonisatie van het Oostelijke gebied van Europa ten uitvoer? Deze vraag beantwoordde de Stellvertretende Schulungsleiter des Arbeitsbereiches Kullmann.
De waardevolle krachten van de Nederlandsche boeren voor de pas verworven Oostelijke ruimten te mobiliseeren noemde de afdeelingsleider in de N.S.B., Reydon, de meest dringende taak.

Politie - Dag der Nederlandsche politie. —
16 Nov. — Op 15 November is in tal van plaatsen in het land de Dag van de Nederlandsche politie gehouden. Te Amsterdam, Rotterdam en den Haag werd door de politie voor de autoriteiten gedéfileerd, terwijl de gemachtigde voor de reorganisatie der Nederlandsche politie, mr. L. J. Broersen, den dag inleidde met een radiotoespraak. Talrijke politiemannen collecteerden voor Winterhulp Nederland, terwijl tenslotte de dag met corpsbijeenkomsten werd besloten.

Voedselvoorziening - Overzicht der vetpositie. —
Nov. — De heffingen ten bate van het landbouwcrisisfonds op boter, margarine, spijsvetten en slaolie in de crisisjaren, maakt het mogelijk zich een indruk te vormen van het verbruik van deze vetten. Het verbruik was volgens deze gegevens in de jaren 1935—'38 a.v.: (in t.)

	boter	margarine	spijsvet	reuzel	slaolie	Totaal
1935 . .	44.100	57.200	22.700	1.300	9.300	134.600
1936 . .	43.400	53.200	27.400	800	11.700	136.500
1937 . .	43.600	60.200	28.900	600	9.700	143.000
1938 . .	47.400	62.100	32.100	700	11.300	153.600

Aan de hand van deze cijfers werd het verbruik per hoofd van de bevolking berekend, met het volgende resultaat: (in kg.)

	boter	margarine	spijsvet	reuzel	slaolie	Totaal
1935 . .	5.2	6.8	2.7	0.1	1.1	15.9
1936 . .	5.1	6.3	3.2	0.1	1.4	16.1
1937 . .	5.1	7.0	3.3	0.1	1.1	16.6
1938 . .	5.4	7.1	3.7	0.1	1.3	17.6

Van deze vetten zijn boter en reuzel van binnenlandschen oorsprong, de grondstoffen voor margarine en slaolie kwamen alle uit het buitenland. De Nederlandsche vetvoorziening berustte vóór den oorlog voor meer dan de helft op buitenlandsche aanvoeren. Nu dit niet meer mogelijk is, blijft alleen de boter over. De productie van boter bedroeg in de jaren 1936-'38 volgens de rijkszuivelinspectie gemiddeld 101 millioen kg. per jaar. Dit is belangrijk minder dan het totale vetverbruik in die jaren. Voorts dient men er rekening mede te houden, dat de boterproductie thans aanzienlijk geringer is dan in vredestijd. De productie van margarine is momenteel betrekkelijk gering. De koolzaadoogst stelde dit jaar teleur. De teelt van oliehoudende gewassen is voor het volgende oogstjaar verplicht gesteld. Op kleigrond moet 8% van het bouwland met deze gewassen worden bezaaid, op zandgrond 5%. Naar schatting worden dat 50.000—60.000 ha. kool- en raapzaad. Bij een opbrengst van 2.000 kg.

per ha. zou de kool- en raapzaadoogst ongeveer 100.000 t. bedragen, het gemiddelde over de jaren 1928-'37. Koolzaad bevat ruim 40% vet, zoodat zelfs bij een teleurstellenden oogst van 50.000 t. een margarineproductie mogelijk zou zijn van 20 millioen kg.

(Ned. Weekblad voor Zuivelbereiding en -Handel)

Pers - Mutatie in de hoofdredactie van de Arbeiderspers. —

's-Gravenhage, 14 Nov. — Met ingang van 14 November trad drs. W. Goedhuys af als hoofdredacteur der Arbeiderspers. Zijn taak zal worden overgenomen door Hendrik Lindt, als waarnemend- en ir. A. H. de Haas van Dorssen als plaatsvervangend hoofdredacteur. Met ingang van denzelfden datum treedt de heer Goedhuys in dienst bij de Nederlandsche Oost Compagnie, als leider van de afdeeling economie en statistiek, waar o.a. ook de voorlichting in den ruimsten zin tot zijn taak zal behooren.

In het hoofdredacteurschap van „De Waag" komt door deze mutatie geen wijziging.

Kultuur - Afrika-lezingen door dr. Collin Ross. —

16 Nov. — Binnen het kader van een serie in ons land te houden lezingen heeft op 13 November in het Koloniaal Instituut te Amsterdam de bekende ontdekkingsreiziger en schrijver Dr. Collin Ross voor de Nederlandsch-Duitsche kultuurgemeenschap een voordracht over Afrika gehouden. Er bestond groote belangstelling en o.m. behoorden tot de toehoorders de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en zijn echtgenoote, de Secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, Prof. Dr. J. van Dam, de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de stad Amsterdam, Dr. Schroeder, de Burgemeester van Amsterdam, de heer E. J. Voûte en Kreisleiter Pott van de N.S.D.A.P.

(V. b. Rechtszaken 5312 A.; Gen. Christiansen 5303; 3½% staatslng. 1941 4873 B.; Rijkscommissariaat 5296 D.; Vormingsbijeenk. 5293 A.; Politie 5298 B.; Zuivelorganisatie 4985 E.; Pers 5312, drs. W. Goedhuys 4789 D.; dr. Collin Ross 4852 D.)

A. **NEDERLAND. — Arbeidsdienst - Arbeidsdienstmannen keerden terug uit het Oosten - Rede van den Rijkscommissaris. —**

16 Nov. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, bracht op 12 November een bezoek aan het arbeidskamp te Waterloo bij Amersfoort, teneinde aldaar eenige honderden jongemannen, die als vrijwilligers van den R.A.D. naar het Oosten zijn geweest, te begroeten. Hij werd vergezeld door Generalarbeitsführer Bethmann en verwelkomd door ir. Mussert, en den wnd. commandant van den Ned. Arbeidsdienst, generaalarbeidsleider De Bock. Nadat hij de gelederen had geïnspecteerd, begroette hij de mannen met een: Heil Arbeitsdienst der Niederlande. Vervolgens werden geweren en spaden aan den grond gezet en las General-Arbeitsführer Bethmann de volgende boodschap van den Reichsarbeitsführer Constantin Hierl voor: „Kameraden van de Nederlandsche arbeidsdienstgroep! Uw vrijwillig optreden aan het Europeesche gevechtsfront tegen het bolsjewisme is geëindigd. In trouwe kameraadschap met de kameraden van den Reichsarbeitsdienst hebt gij u gedragen als soldaten van den arbeid en hebt gij eer bewezen aan uw Nederlandsche vaderland.

Gij kunt thans naar uw mooie vaderland terugkeeren met het trotsche bewustzijn, dat ge door uw persoonlijk optreden bij de vestiging van de Germaansche gemeenschap van volkeren en bij den opbouw van een nieuw Europa hebt medegewerkt.

Ik dank u en denk op dit oogenblik aan de kameraden, die bij de uitoefening van deze groote taak hun leven hebben opgeofferd. Wij betreuren hen niet, wij eeren hen.

Mijn hartelijke wenschen vergezellen u op uw verder levenspad. Ik verwacht van u, dat ge ook na uw vertrek uit den Nederlandschen Arbeidsdienst strijders zult zijn voor een nieuwe orde. Leve de groot-Germaansche volksgemeenschap. Leve de Führer.

(w.g. CONSTANTIN HIERL)"

Hierna richtte de commandant der Arbeidsdienstgruppe „Niederlande", Arbeitsführer Hekman het woord tot de autoriteiten, waarna de Rijkscommissaris het woord richtte tot de mannen.

Toespraak van den Rijkscommissaris. — Deze ving zijn toespraak aan met te memoreeren, dat het initiatief tot den inzet in het Oosten uit de gelederen van den N.A.D. zelf kwam. De oproep vond bij velen weerklank, duizend man meldden zich eigener beweging en na selectie en voorbereiding vertrok dan deze groep.

Het getuigenis van den Reichsarbeitsführer, aldus vervolgde hij, bewijst ons, dat gij u als echte Arbeidsdienstmannen hebt gedragen en al uw krachten ingezet. Als vertegenwoordiger van het rijk dank ik u daarvoor, daarbij tevens de hoop uitsprekend, dat dit gebeuren uw verderen levensweg moge bepalen. Drie dingen immers hebt gij gewonnen. Ten eerste hebben de opgedane ervaringen u als mensch sterker gemaakt.

Ten tweede zijt gij er op uitgetrokken als soldaten van den arbeid.

En ten derde hebt ge een politieke belevenis gehad, zijt ge een politieke ervaring rijker. Nu immers weet ge, waarom het in Europa gaat. Wanneer men het hier in dit mooie, rustige landje heeft over bolsjewisme, dan lijkt die praterij soms op een spelletje. Men praat als iemand, die in een laboratorium proeven neemt met ongevaarlijk goed en graag wat afwisseling in zijn leven geniet. Getuige de salon-bolsjewisten, die op dit gebied zoo gaarne theoretiseerden.

Gij kameraden, weet nu echter, wat het bolsjewisme in werkelijkheid is. Gij weet, wat dat beteekent — bolsjewisme. Gij hebt gezien, dat het in het geheel geen geestelijk verschijnsel is, maar dat het een ontzaglijke macht der materie is, die eenvoudig over den geest van het Avondland heen wil rollen.

Dit alles hebt ge in u opgenomen, een belevenis gehad van het groote front van vandaag en dezelfde zekerheid en rust in u gevoeld, waarmee wij strijden.

Een zekerheid en rust, die ons niet verlaten. Ook niet wanneer er thans sprake is van een dreiging uit het Westen. Een dergelijke dreiging vreezen wij niet, integendeel, we begroeten haar. Want nu zal het Westen zelf moeten aantreden. Nu zal men niet langer kunnen parasiteeren op het bloed van den soldaat, die in het Oosten strijdt. Wij begroeten den strijd, want hij schept klaarheid!

Te meer kunnen wij gerust zijn, omdat wij de middelen van gansch Europa te onzer beschikking hebben. Engeland heeft indertijd in Narvik de bus gemist. Toen had het met zijn vloot de kansen kunnen beïnvloeden. Die tijd is echter voorbij en komt niet weerom.

Ziet, mannen van den Nederlandschen Arbeidsdienst, dat geeft ons de rust en de gelatenheid, waarmede wij de toekomstige gebeurtenissen te gemoet zien — het bewustzijn van onze kracht, die steeds weer aan den dag treedt. Maar bovendien nog het bewustzijn, dat wanneer in de toekomst nog een Europa wil bestaan, het slechts bestaan kan, wanneer de Duitsche wapens en de wapens der verbondenen zegevieren — dat weten wij.

Toespraak van Mussert. — Vervolgens sprak de Leider der N.S.B. de Arbeidsdienstgroep toe. Teruggrijpend op den naam van het kamp „Waterloo", zeide Mussert, dat daardoor wordt herinnerd aan den tijd, nu meer dan honderd jaren geleden, waarin een Franschman Europa wilde overheerschen en de volkeren kapot wilde maken, zooals dat nu het streven is bij de aanslagen van Engeland en Amerika. Gij zijt, aldus de Leider, naar den Arbeidsdienst gegaan, die een stuk nationaal-socialisme is. In den arbeidsdienst gaat het om de eer van den arbeid en om het herstel van de volkseenheid. Het nationaal-socialisme breekt de schotjes af en wil één volk zien. De arbeidsdienst is daaruit voortgevloeid als een logische consequentie.

Na er op gewezen te hebben, dat Europa in 't Oosten wordt bedreigd door het bolsjewisme en in het Zuidwesten door het Amerikanisme, bracht Mussert den mannen van den Arbeidsdienst den dank over van de beweging en van het geheele Nederlandsche volk. Draag uit hetgeen gij gezien hebt, zoo drukte Mussert den mannen op het hart en zorg, dat het volk wakker wordt. Europa zal niet ondergaan, omdat God ons bijtijds het nationaal-socialisme en het fascisme heeft gezonden met mannen als den Führer en den Duce.

Nadat generaal-arbeidsleider De Bock in een korte toespraak verklaard had trotsch te zijn op deze mannen, vooral nu zij hun taak zoo goed hebben volbracht, zijn vreugde had uitgesproken over het feit, dat honderd hunner in het kader van den N.A.D. wenschen te worden opgenomen en den vertrekkenden 't allerbeste had toegewenscht, besloot General-Arbeitsführer Bethmann het appèl.

(Telegr. - Alg. Hbld. - Vaderland - Nat. Dagbl. - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Arbeidsdienst 5304)

B. **ITALIE. — Verhooging der levensmiddelenrantsoenen. —**

16 Nov. — De inter-ministerieele commissie keurde op 6 November de volgende veranderingen in de levensmiddelenvoorziening van het Italiaansche volk goed:

1. Het dagelijksche broodrantsoen voor jeugdige personen van 9 tot 18 jaar wordt van 150 tot 200 gram verhoogd. Het rantsoen brood, dat voor de arbeiders tot dusver dagelijks 150 gram bedroeg, wordt eveneens tot 200 gram verhoogd. Hierdoor stijgt het broodrantsoen voor eenvoudige arbeiders tot 300 gram, voor zwaren arbeid tot 400 en voor zeer zwaren arbeid tot 500 gram per dag. Het broodrantsoen voor de overige bevolking blijft onveranderd. Eveneens onveranderd blijft de maandelijksche bijslag van 500 gram levensmiddelen voor Zuid-Italië en de eilanden.

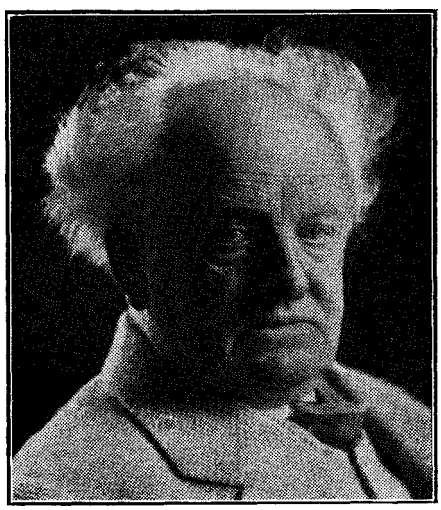
2. Op grond van een Duitsch-Italiaansche overeenkomst zal in December een extra-rantsoen aardappelen worden uitgereikt. In de groote steden en in de gebieden zonder landbouwstreken in het achterland krijgt iedereen tien kilo aardappelen boven de van de nationale productie afkomstige aardappelen.

3. Het rantsoen marmelade wordt gedurende den winter aanzienlijk verhoogd.

4. Het suikerrantsoen wordt voor kinderen beneden de drie jaar tot een kilo per maand verhoogd. Het extra-rantsoen suiker wordt uitgebreid tot jeugdige personen van 14 tot 18 jaar, die zoodoende gedurende de wintermaanden November—Februari een extra-rantsoen suiker krijgen van 100 gram per maand, evenals de kinderen tot en met 14 jaar. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Broodrantsoeneering 4849 K.)

A. **LETTERKUNDE. — Gerhart Hauptmann 80 jaar.** 16 Nov. — Als hoogtepunt van de vele huldigingen, die Gerhart Hauptmann allerwege gebracht werden ter eere van zijn 80sten verjaardag, vierde men op 15 November een plechtigheid in den zetel van het landsbestuur te Breslau. De grijze dichter werd onderscheiden met den Nedersilezischen kunstprijs en met den onlangs ingestelden Siling-ring. Gerhart Hauptmann ontving een telegram met hartelijke gelukwenschen van den Führer, met een prachtige vaas. Baldur von Schirach verleende den jubilaris de hoogste onderscheiding, waarover hij beschikte, namelijk den eerering van de stad Weenen. De dichter werd tot eersten eereburger van de Stedelijke Universiteit benoemd. De Duitsche bladen wijden waardeerende artikelen aan „den baanbreker van het naturalistisch drama".

Gerhart Hauptmann
(Foto archief Arbeiderspers)

In ons land werd de schrijver gehuldigd door de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, waarbij, in aanwezigheid van vele autoriteiten, in de Haarlemsche schouwburg een voorstelling werd gegeven van zijn tooneelwerk „Rose Berndt".

Prof. dr. Adolf Bartels 80 jaar. — 16 Nov. — Op 15 November vierde te Weimar prof. dr. Adolf Bartels zijn 80sten verjaardag. De bekende volksche strijder op het gebied der Duitsche letterkunde werd door Gauleiter Sauckel in het openbaar gehuldigd, waarbij hem een portret van den Führer, door deze eigenhandig gesigneerd, alsmede het gouden eereteeken der N.S.D.A.P. werd aangeboden. (Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Gevolmachtigden voor de bouwnijverheid in de bezette gebieden benoemd.** — Berlijn, 16 Nov. (D.N.B.) — Krachtens een decreet van den Führer heeft minister Speer als algemeen-gevolmachtigde voor de regeling der bouwnijverheid in het vierjarenplan in de bezette en bij het Duitsche rijk ingelijfde gebieden gevolmachtigden benoemd voor de bouwnijverheid. De gevolmachtigde voor Frankrijk heeft zijn dienstzetel te Parijs, de gevolmachtigde voor België en Noord-Frankrijk te Brussel en de gevolmachtigde voor de bezette Nederlandsche gebieden te Den Haag.

Extra-kerstrantsoenen van levensmiddelen. — Berlijn, 16 Nov. (D.N.B.) — Naar in de Duitsche staatscourant officieel wordt medegedeeld, zullen in Duitschland met Kerstmis, behalve de gewone levensmiddelenrantsoenen, extra-rantsoenen worden verstrekt. Gewone verbruikers krijgen een pond tarwemeel, 200 gram vleesch, een kwart pond boter, 62.5 gram kaas, een half pond suiker, elk een kwart pond peulvruchten en suikerwaren, alsmede vijftig gram koffieboonen en een halve flesch brandewijn. Kinderen en jeugdige personen ontvangen, omdat zij geen koffie en brandewijn krijgen, een half pond suikerwaren. Bovendien worden aan alle verbruikers vier tot zes eieren als buitengewoon rantsoen verstrekt. Arbeiders, die zwaar en zeer zwaar werk verrichten, ontvangen bovendien nog extra-rantsoenen wijn en brandewijn.

Hanna Reitsch onderscheiden met het IJzeren Kruis 1e klasse. —
16 Nov. — De Führer heeft aan de bekende kapitein-vliegster Hanna Reitsch wegens de bijzondere verdiensten, die zij zich met voortdurend gevaar voor haar leven heeft verworven voor de ontwikkeling van het Duitsche vliegmateriaal, als eerste Duitsche vrouw het IJzeren Kruis 1e klasse verleend.
(Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. Min. Speer 5036 D.; distributie 5249 D.)

C. **WIELRENNEN. — Wereld-uurrecord verbeterd.** — Milaan, 16 Nov. — Op 7 November heeft de Italiaansche wielrenner Fausto Coppi, op de Vigorellibaan een geslaagden aanval gedaan op het werelduurrecord zonder gangmaking, dat sedert 3 November 1937 op naam stond van den Franschman Archambaud met 45.840 km. Coppi legde in het eerste halfuur 22.950 km. af en in 1 uur 45.871 km., waardoor hij het oude record dus met 31 meter verbeterde.
Volledigheidshalve publiceeren wij onderstaand de volgende lijst van recordhouders:

Desgrange (Fr.)	35.325 km.	1893
Dubois (Fr.)	38.220 ,,	1894
v. d. Eynde (B.)	39.240 ,,	1897
Hamilton (Am.)	40.781 ,,	1898
Petit-Breton (Fr.)	41.110 ,,	1905
Berthet (Fr.)	41.520 ,,	1907
Egg (Zw.)	42.122 ,,	1912
Weise (D.)	42.306 ,,	1913
Berthet (Fr.)	42.741 ,,	1913
Egg (Zw.)	43.525 ,,	1913
Berthet (Fr.)	43.775 ,,	1913
Egg (Zw.)	44.247 ,,	1914
Van Hout (Ned.)	44.588 ,,	1933
Richard (Fr.)	44.777 ,,	1933
Olmo (It.)	45.090 ,,	1935
Richard (Fr.	45.398 ,,	1936
Slaats (Ned.)	45.558 ,,	1937
Archambaud (Fr.)	45.840 ,,	1937

(Telegraaf) **(Vor. ber. Werelduurrecord 2964 E.)**

D. **ENGELAND. — Beschadiging door bomaanvallen.** 16 Nov. — Brown, de minister van Volksgezondheid, heeft 13 November meegedeeld, dat sinds het begin van den oorlog meer dan 2.750.000 huizen in Engeland en Wales door bomaanvallen beschadigd zijn. Op iedere vijf huizen is er dus één het slachtoffer van vijandelijke bommen geworden. De minister zei, dat het grootste deel van deze beschadigde huizen door de plaatselijke autoriteiten is hersteld. (Vaderland)

(Vor. ber. Luchtaanvallen 4880 D.)

E. **JAARVERSLAG BANK VOOR INTERN. BETALINGEN. — Verbruiksbeperking in oorlogstijd.** — Nov. — De oorlogvoering eischt zoowel van de bij het gewapende conflict betrokken landen als van neutrale landen in verschillende opzichten belangrijke offers. Zoo heeft men zich in alle landen, als gevolg van het stagneeren van den import en het in de eerste plaats richten van de productieve krachten op de vervaardiging van oorlogsmateriaal, een inperking van het civiele verbruik moeten getroosten. Ten bewijze daarvan haalt het verslag van de B.I.B. een verklaring aan van een functionaris van het Duitsche Instituut voor Conjunctuuronderzoek. Hierin wordt gezegd, dat het in Duitschland voor consumptie uitgegeven reëele bedrag in 1941 even groot was als in 1938. Daartegenover staat echter, dat in hetzelfde tijdvak de bevolking van het Duitsche Rijk toegenomen is van 75.4 tot 92.7 millioen en de kosten van levensonderhoud met 6.7% stegen. Voorts is een kwaliteitsvermindering in oorlogstijd onvermijdelijk. Genoemde Duitsche functionaris wijst er verder nog op, dat de beperking van het verbruik ongelijk verdeeld is. De huisvesting en het verbruik van landbouwproducten door landbouwers worden er nauwelijks door getroffen. Ook belangrijke groepen van stedelingen (zij, die zwaren arbeid verrichten en gezinnen met veel kinderen) hebben, ondanks de distributie, haar verbruik nauwelijks zien dalen. De inperking van het verbruik wordt dus vrijwel geheel door de overige bevolkingsgroepen gedragen.
In Engeland is volgens officieele gegevens het verbruik in 1941 t.o.v. 1938 met 15% tot 20% gedaald. Het is merkwaardig, dat in het neutrale Zweden van 1939 tot 1941 een even groote daling in de consumptie viel waar te nemen als in het oorlogvoerende Engeland. In de overige Europeesche landen is het verbruik over het algemeen sterker gedaald, waartoe de geleidelijke uitputting der voorraden en de slechte oogsten 1940 en 1941 hebben bijgedragen. Er bestaat natuurlijk een minimum, waar beneden de consumptie niet kan dalen zonder dat het volk in zijn gezondheid en zelfs in zijn leven bedreigd wordt.

Er bestaat echter eveneens een veel hooger gelegen minimum, moeilijk te bepalen, waar beneden de arbeidscapaciteit der werklieden daalt en bijgevolg de productie begint te verflauwen.

De oorlog vereischt naast beperking van het verbruik ook zeer groote en absoluut noodzakelijke staatsuitgaven. Bij het verkrijgen van de daartoe benoodigde middelen zal de staat trachten een inflationistische ontwikkeling te vermijden door de particuliere uitgaven te beperken. Daarom moet de schatkist er bij haar operaties op bedacht zijn, in hoeverre de totale hoeveelheid kas- en bankgeld wordt vergroot. Het verslag der B.I.B. noemt in volgorde van doelmatigheid 5 methoden ter verkrijging van de door de schatkist benoodigde middelen.

1) Belastingheffing. De meest doeltreffende methode om de particuliere uitgaven te besnoeien, mits men rekening houdt met de distributie van het nationale inkomen over de bevolking.

2) Leeningen uit loopende besparingen: Ook hierdoor worden de uitgaven van het publiek beperkt. De circulatie wordt er niet door beïnvloed.

3) Leeningen uit vroeger geaccumuleerde kapitalen: De inkomsten van het publiek worden vergroot naarmate de staat de aldus verkregen middelen gaat uitgeven. Het totaal van circulatie en deposito's neemt niet toe.

4) Leeningen bij particuliere banken: De staat kan schatkistpapier verkoopen of direct crediet opnemen. De inkomsten van het publiek nemen na uitgave door de schatkist der aldus verkregen middelen toe, evenals de deposito's bij de banken.

5) Leeningen direct opgenomen bij de centrale bank. Dit is de meest gevaarlijke methode. De circulatie wordt er door vergroot. Ook de inkomsten van het publiek nemen toe; evenals de deposito's bij de banken. Doordat de banken haar overtollige middelen productief trachten te maken, ontstaat een secundaire inflationistische beweging.

De koopkrachtafrooming is nooit volledig door te voeren, waardoor een wanverhouding ontstaat tusschen de hoeveelheid geld bij 't publiek en de beschikbare hoeveelheid goederen. Het gevaar dreigt dan, dat men gaat opbieden, ten einde een voorkeurspositie te krijgen bij de aflevering der schaarsche goederen. Om dit gevaar af te wenden heeft men in steeds meer landen — naar Duitsch voorbeeld — een prijscontrôle ingevoerd. Dit was niet alleen noodig om sociale redenen (ook de minder bedeelden moeten tegen redelijke prijzen kunnen blijven koopen), doch evenzeer ter handhaving van het vertrouwen in de valuta. Dit vertrouwen is alleen te handhaven indien het geld bij de betaling van goederen en diensten geen groote vermindering van ruilwaarde toont. Prijspolitiek en monetaire politiek loopen parallel. In Duitschland, dat in 1936 reeds een prijsstop afkondigde, zijn in dezen oorlog de kosten van levensonderhoud het minst gestegen, zooals blijkt uit onderstaand staatje, dat de toeneming van Juni 1939 tot December 1941 weergeeft:

Duitschland ...	+ 5%	Portugal	+ 33%
V.S.	+ 11%	Zweden	+ 34%
Argentinië	+ 11%	Zwitserland	+ 34%
N. Zeeland	+ 12%	Hongarije	+ 39%
Australië	+ 12%	Noorwegen	+ 43%
Br. Indië	+ 21%	Denemarken ...	+ 51%
Japan	+ 21%	Bulgarije	+ 60%
Engeland	+ 28%	Roemenië	+ 145%

Het succes, in Duitschland met de prijscontrôle behaald, hangt niet zoo zeer af van de maatregelen ter beïnvloeding van de kost- en verkoopprijzen dan wel van het gezond beleid der autoriteiten, de doeltreffende contrôle, den geest van samenwerking en de discipline in de zakenwereld en publieke opinie. Anderzijds moet niet vergeten worden, dat er in Duitschland in 1939 reeds een prijscontrôle en een productie van vervangingsmiddelen bestond. (Telegraaf)

A. DENEMARKEN. — Regeeringswijziging - Scavenius benoemd tot minister-president. —

Kopenhagen, 9 Nov. (Interinf.) — In de afgeloopen week heeft, naar van welingelichte Deensche zijde medegedeeld wordt, een reeks belangrijke besprekingen plaats gehad in den boezem der regeering. Daarbij werd geconstateerd, dat de toestand zich zoo ontwikkeld heeft, dat een regeeringswijziging noodzakelijk geacht moest worden.

Kopenhagen, 10 Nov. (S.P.T.) — De Deensche minister van Buitenlandsche Zaken, Scavenius, die op 8 November door koning Christiaan werd belast met de vorming van een nieuwe regeering, heeft thans een kabinet samengesteld, waarin hijzelf de portefeuilles van premier en Buitenlandsche Zaken zal beheeren.

De verdeeling der andere portefeuilles is als volgt: Financiën: Kofoed (tot dusver chef van het departement van Financiën), Binnenlandsche Zaken: Jörgen Jörgensen (tot dusver minister van Onderwijs), Openbare Werken: Gunar Larsen (tot dusver minister van Verkeer), Oorlog: Brörsen, Kerkelijke Aangelegenheden: Waldemar Holböll (tot dusver chef van dit ministerie), Onderwijs: A. C. Hojberg Christensen (tot dusver inspecteur bij het onderwijs), Justitie: Thune Jacobson, Handel: Halfdan Hendriksen, Landbouw: Bording, Sociale Zaken: Lauritz Hanson (tot nu toe leider der Deensche vakvereenigingen), Verkeer: Elgaard.

De ministers van Justitie, Handel en Landbouw zijn in hun functies gehandhaafd. De sociaal-democratische vroegere minister van Buitenlandsche Zaken, Buhl, de minister van Financiën, Alsing Andersen (soc. dem.), de conservatieve minister voor Kerkelijke Aangelegenheden, Fibiger, en de minister van Binnenlandsche Zaken, Knut Kristensen, die tot de boerenpartij behoort, hebben in het nieuwe kabinet geen zitting.

(Telegraaf)

(V. b. Kabinet Buhl 5103 F.; min.-pres. Buhl 5275 C.)

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —

Reorganisatie van de pers: — 16 Nov. — De groote Japansche bladen en het Persbureau Domei zullen, zoo wordt uit Japan gemeld, alle bladen overnemen in de veroverde gebieden van het Zuiden, verschijnend in het Japansch en ten deele ook die welke in andere talen uitkomen. De militaire autoriteiten onder wier toezicht deze overneming plaats vindt hebben zich het recht voorbehouden om te beslissen over de plaats van verschijnen, de opening van filialen e.d. Het Zuiden wordt in vier gebieden verdeeld: het dagblad Asahi neemt Java voor zijn rekening. Nitsji-Nitsji de Philippijnen, Jomioeri en Hiotsji Birma en Domei Malakka, Sumatra en Noord-Borneo. Het persbureau Domei zal zijn taak vervullen met behulp van de bladen die tot dit bureau behooren of althans er door gecontroleerd worden. Feitelijk zijn dit alle belangrijke Japansche couranten met uitzondering van de drie eerstgenoemde groote dagbladen, Asahi, Nitsji-Nitsji en Jomioeri.

Ten aanzien van bladen in andere talen hebben de militaire autoriteiten zich voorbehouden om al naar de plaatselijke omstandigheden te beslissen. Het staat echter reeds vast, dat verscheidene bladen, die vroeger Engelsch of Nederlandsch eigendom waren, door de Japansche bladen zullen worden overgenomen. Maleische, Indische, Chineesche en andere couranten zullen pas in Japansch bezit overgaan na een zorgvuldig onderzoek en slechts wanneer de overneming om economische of andere redenen dringend gewenscht is.

Hervatting van het telegramverkeer Borneo—Japan. — Tokio, 16 Nov. (A.N.P.) — Tusschen Japan en Borneo werd het telegramverkeer hervat, nadat het algemeene postverkeer medio October heropend kon worden.

Stabiliseering van prijzen op Java. — Batavia, 16 Nov. (A.N.P.) — Het Japansche militaire bestuur heeft te Batavia een magazijn ingericht voor belangrijke levensmiddelen. Deze voorraad moet dienen ter handhaving van het prijspeil voor landbouwproducten. Het militaire bestuur zal zijn aankoopen voortzetten.

Katoenaanplant op Java. — Nov. — Volgens berichten uit Batavia heeft de Japansche katoenaanplantvereeniging een bebouwingsplan uitgewerkt voor 20.000 h.a. in Oost-Java. Het noodige zaad zal uit Korea, Mandsjoekwo en Noord-China worden ingevoerd. Binnen enkele weken zal met den aanplant worden begonnen.

Suikervooruitzichten op Java. — Nov. — De firma F. O. Licht te Maagdenburg, welker suikerbeschouwingen steeds als zeer deskundig golden, schreef ten aanzien van de vooruitzichten der suikerindustrie op Java o.m.:

„De toekomstige ontwikkeling van de suikerindustrie zal zich binnen de Groot-Aziatische welstandssfeer moeten voltrekken, waartoe behalve Japan, volgens den huidigen stand van zaken nog China, Mandsjoekwo, Zuid-Oost-Azië en de Philippijnen behooren. Binnen deze ruimte is door de toevoeging van de machtige suikerindustrieën van Java en de Philippijnen een overschot aan suiker aanwezig. Door deze maatregelen zal vooral de suikerindustrie op de Philippijnen worden getroffen, daar de Japanners zich zeker zéér zullen beraden om de Javasuikerindustrie, die tot buitengewone prestaties in staat is, in haar reeds sterk beperkte productiecapaciteit nog verder te reduceeren. Aangenomen kan worden, dat Java ook in het kader van de nieuwe politieke verhoudingen zijn leidende rol als groot suikerproductieland van Oost-Aziatische ruimte in de toekomst zal behouden."

(Vaderland - Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(V. b. Telegraafverkeer 5175 D.; Javasuiker 5305)

C. THAILAND. — Catastrophale typhoon. —

Bangkok, 16 Nov. (D.N.B.) — Een hevige typhoon, die tusschen 8 en 11 November in het Zuidelijke deel van Thailand heeft gewoed, heeft het leven geëischt van 11.000 menschen. Ongeveer 700.000 woningen werden vernietigd, waardoor meer dan 1½ millioen menschen dakloos zijn geworden. De typhoon, die vooral de provincie Bengalen teisterde, ging gepaard met een overstrooming. **(Vor. ber. Kaartje 4466 A.)**

Amerikaansch-Britsche overval op Fransch-Noord-Afrika

A. Het verraad van generaal Giraud. —
Vichy, 16 Nov. (D.N.B.) — Op 15 November heeft de Fransche regeering het volgende bekendgemaakt: Volgens buitenlandsche radio-uitzendingen heeft generaal Giraud, die zoo juist door Roosevelt tot „opperbevelhebber in Afrika" is benoemd, een proclamatie uitgevaardigd, die een rechtstreeksche aansporing tot afvalligheid beteekent. Eenige dagen geleden, toen men beweerde, dat generaal Giraud zich voor radio Algiers ten gunste van den Amerikaanschen aanval had uitgesproken, heeft de Fransche regeering daarover haar verbazing te kennen gegeven. Inderdaad had generaal Giraud na zijn terugkeer in Frankrijk in een brief aan maarschalk Pétain van 4 Mei hem. van zijn trouw verzekerd en tevens de verplichting op zich genomen, op geenerlei wijze de politiek van Laval te hinderen. Thans verkondigt generaal Giraud zelf zijn verraad. De Fransche regeering moet derhalve constateeren, dat hij zijn eerewoord van officier op ondubbelzinnige wijze heeft gebroken.
Maarschalk Pétain deed het Fransche leger in Afrika de volgende boodschap toekomen:
Generaal Giraud, die heeft gehandeld in strijd met zijn eerewoord en zijn eer van officier, eischt voor zichzelf het opperbevel over de Gaullistische troepen in Afrika op en voert een titel, dien hij slechts van een buitenlandsche mogendheid heeft gekregen. Ik verbied generaal Giraud zich op mij en mijn naam te beroepen. Officieren, onderofficieren en soldaten, ge moogt aan dit verraad niet mede-schuldig worden, ge moet elke gehoorzaamheid weigeren. Ik alleen ben en blijf uw chef.

Admiraal Darlan uit al zijn functies ontzet. —
Vichy, 17 Nov. (D.N.B.) — Naar het ministerie van Voorlichting mededeelt heeft admiraal Darlan, die zich ten tijde van den Amerikaansch-Britschen overval in Noord-Afrika bevond en in Algiers onderhandelingen met de Amerikaansche generale staf aanknoopte, per radio Marokko een verklaring verspreid, die neerkomt op een aansporing tot afvalligheid.
Onmiddellijk nadat hij kennis had genomen van dit document heeft het staatshoofd, maarschalk Pétain, de volgende boodschap tot alle Franschen in het moederland en het koloniale rijk gericht: Admiraal Darlan heeft het gewaagd in een verklaring te beweren, dat ik niet in staat ben mijn diepste gedachten aan het Fransche volk mede te deelen en beweert in mijn naam te handelen. Ik ben niet de man, die toegeeft aan dwang. Het tegendeel beweren is mij beleedigen. Op het oogenblik, dat Noord-Afrika werd aangevallen, heb ik admiraal Darlan de verdediging toevertrouwd van de souvereiniteit van Frankrijk, welks vertegenwoordiger ik ben. Van het eerste contact met den vijand af heeft de admiraal niet geaarzeld zich in verbinding te stellen met den aanvaller en heeft hij door zijn voorbarig bevel het vuur te staken den tegenstand gedesorganiseerd en een splitsing onder de troepen veroorzaakt. Ik heb herhaaldelijk mijn bevel Afrika te verdedigen bevestigd. Hij heeft dit bevel in den wind geslagen, alleen onder het voorwendsel, dat hij een opstandigen commandant, die zijn woord heeft gebroken, generaal Giraud, wilde verhinderen het opperbevel over de troepen aan zich te trekken. Thans heeft hij zich voor diens benoeming borg gesteld. Generaal Giraud is door een buitenlandsche mogendheid benoemd, die den oorlog op het Fransche grondgebied heeft overgebracht. Daardoor heeft admiraal Darlan zich buiten de nationale gemeenschap geplaatst. Ik ontzet hem hierbij van al zijn openbare functies en zijn militaire commando's.
Darlan, zoo merkt men in officieele kringen te Vichy op, heeft de Noord-Afrikaansche kwestie tot een persoonlijke aangelegenheid gemaakt en gebruikt om een sinds lang gekoesterde wraak te nemen. Blijkbaar heeft hij de mislukking van zijn politiek niet kunnen verkroppen en het Laval niet kunnen vergeven, dat hij in April van dit jaar door diens tusschenkomst ten val werd gebracht.

Fransche Antillen door Amerikaansche troepen bezet.
17 Nov. — Op de Fransche Antillen zijn Amerikaansche troepen geland, aldus meldt „Svenska Dagbladet" volgens D.N.B., op grond van een bericht uit Martinique.
De Fransche Antillen omvatten Martinique, Guadeloupe, St. Barthélemy en de helft van St. Martin — de andere helft van laatst genoemd eiland is Nederlandsch. Martinique is het voornaamste eiland, waar een deel van de Fransche goudvoorraad was opgeslagen.

Midden-Amerikaansche staten verbreken diplomatieke betrekkingen met Frankrijk. —
17 Nov. (D.N.B.) — Blijkens de laatste dagen ontvangen berichten hebben Cuba, Haïti, Guatemala, Panama, Honduras en Salvador de betrekkingen met Vichy afgebroken. De Amerikaansche regeering heeft haar diplomatieke vertegenwoordiging uit Vichy teruggetrokken, echter de officieele betrekkingen daarmede nog niet afgebroken.

Militaire maatregelen in Spanje; gedeeltelijke mobilisatie. —
Madrid, 18 Nov. (D.N.B.) — Generaal Franco heeft de ministers der drie weermachtsdeelen bij decreet gemachtigd naar eigen goedvinden een gedeeltelijke mobilisatie ten uitvoer te leggen, teneinde de eenheden van leger, luchtmacht en marine op oorlogssterkte te brengen. Voorts worden alle gepensioneerde en reserve-officieren en onderofficieren voor zoover noodzakelijk onder de wapenen geroepen.
In het decreet wordt de maatregel gemotiveerd met de verscherping van den internationalen toestand en het feit, dat de oorlog thans in de onmiddellijke nabijheid van het Spaansche moederland, zijn protectoraat en koloniale gebieden is gekomen. Het betreft een elementairen voorzorgsmaatregel, welke ten doel heeft te waarborgen, dat Spanje niet bij den oorlog wordt betrokken, den vrede in Spanje te verzekeren en zijn onafhankelijkheid en eenheid te waarborgen.

Pierre Laval benoemd tot plaatsvervanger van Pétain - Mutaties in het Fransche kabinet. —
Vichy, 19 Nov. (D.N.B.) — Aan Laval, het hoofd van de regeering, zijn, met het oog op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden, door het staatshoofd Pétain uitgebreide volmachten verstrekt, noodig om te allen tijde en overal maatregelen te nemen. Slechts Laval's handteekening is dan noodig om wetten en decreten uit te vaardigen. Tevens zal hij de functie van staatshoofd uitoefenen, indien Pétain om eenigerlei reden verhinderd mocht zijn.
De regeling van de nieuwe volmachten voor Laval is vervat in een grondwettelijke akte, no. 12, luidende: „Wij, maarschalk van Frankrijk, hoofd van den Franschen staat, decreteeren krachtens de grondwettelijke bepaling van 18 Juli 1940: met uitzondering van grondwettelijke bepalingen kan het hoofd der regeering met zijn uitsluitende handteekening wetten en decreten uitvaardigen."
De tekst van de wet tot wijziging van de wet over de opvolging van het staatshoofd luidt: Wanneer het staatshoofd om eenigerlei reden, vóór de ratificatie van de nieuwe grondwet door de natie, verhinderd is zijn functie van staatshoofd uit te oefenen, zal deze functie worden waargenomen door het hoofd der regeering, Laval. In geval eener definitieve verhindering zal de ministerraad binnen een maand tijds met meerderheid van stemmen een staatshoofd aanwijzen. De ministerraad definieert en stelt tegelijkertijd vast de volmachten en bevoegdheden van het staatshoofd, resp. van het hoofd der regeering, wier functies van verschillend karakter zijn.
Verder is een reeks wijzigingen in de Fransche regeering bekend gemaakt. Afgetreden zijn de minister van Marine, schoutbij-nacht Auphan, en de minister voor het Verkeer, Gibrat. Zij worden opgevolgd door resp. admiraal Abrial en door Bichelonne, die tevens het ministerie voor de Propaganda behoudt. De minister van Financiën, Cathala, is, met het behoud van deze portefeuille, tot minister van Economische Zaken benoemd.

Economische structuur van Fransch Noord-Afrika. —
Nov. — Algiers, Fransch-Marokko en Tunis beslaan tezamen een oppervlakte van 2.74 mill. km.2 en tellen 16.5 mill. inw. Zij zijn tezamen vijfmaal zoo groot als het moederland en tellen 40% van zijn inwonertal. Zoowel wat oppervlakte als wat bevolking betreft, maken deze Afrikaansche gebieden ¼ deel uit van het Fransche koloniale rijk en nemen daarin, vooral op economisch terrein, de voornaamste plaats in.
In 1937 was 1/8 van den Franschen invoer uit Algiers, Tunis en Marokko afkomstig, terwijl 18% van den uitvoer uit Frankrijk voor deze gebieden was bestemd.
De rijkdom van de Fransche gebieden in Noord-Afrika steunt voornamelijk op den landbouw. De tarweoogst 1937 bedroeg in Algiers 900.000 t., in Fr.-Marokko 600.000 t. en in Tunis 500.000 t.; de gerstoogst bedroeg resp. 600.000, 800.000 en 200.000 t. Het grootste deel van de landbouwproducten wordt naar Frankrijk uitgevoerd. Wat de veeteelt betreft komt de schapenteelt op de eerste plaats. In 1937 telde Marokko 10.4 mill., Algiers 6.3 mill. en Tunis 3.5 mill. schapen. Ook de teelt van geiten en rundvee is van belang.
Bijzondere vermelding verdient de winning van phosphaten, die in 1937 in Algiers 1.8 mill., in Fr.-Marokko 1.5 mill. en in Tunis 600.000 t. bedroeg, tezamen 30% van de wereldproductie. De productie van ijzererts bedroeg in Tunis en Algiers resp. 1 en 2.6 mill. t. Ook de productie van andere ertsen moeten worden vermeld.

(V. b. Gen. Giraud 5314; Maarschalk Pétain 5313 A.; Amerik.-Britsche overval op Fransch Noord-Afrika 5313 A.; Adm. Darlan 5071 B.; Milit. versterk. Spaansch Marokko 5170 A.; kaartje Fr. N.-Afrika 4655 A.; kaart Afrika 4352a; idem producten 4482a; Laval 5266 D.; Kabinet 5266 D.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Succesvolle operaties aan het Terekfront - Zeer aanzienlijke Anglo-Amerikaansche scheepsverliezen - Terugtocht van veldmaarschalk Rommel in Noord-Afrika - Eerste gevechtscontact tusschen Duitsche en Amerikaansche troepen in Tunis. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer. — Omtrent den strijd aan het Oostelijk front maakte het opperbevel der weermacht o.m. bekend dat in de week van 15 tot 21 November in het Westen van den Kaukasus bij plaatselijke aanvalsacties domineerende bergstellingen en talrijke gevechtsversterkingen stormenderhand werden veroverd. Gevechtsvliegtuigen bombardeerden stad en haven Toeapse.

In den Terek-sector werden krachtige aanvallen met vernietiging van vijandelijke tanks afgeslagen. Duitsche gemotoriseerde troepen vernietigden in de Kalmukkensteppe een vijandelijk steunpunt en haalden gevangenen en buit binnen.

Ten Zuiden van Stalingrad strandden locale aanvallen der bolsjewisten door het afweervuur der Roemeensche troepen.

Te Stalingrad namen stoottroepen in zware gevechten nieuwe blokken huizen. Vijandelijke tegenaanvallen werden afgeslagen en concentraties door gebundeld artillerie- en luchtdoelgeschutvuur en door duikbommenwerpers uiteengeslagen.

Aan het Don-front hebben Duitsche en verbonden troepen plaatselijke aanvallen van den vijand afgeweerd en hem in een tegenaanval naar zijn uitgangsstellingen teruggedreven.

Duitsche en Roemeensche luchtstrijdkrachten deden overdag en 's nachts aanvallen op vijandelijke troepenconcentraties.

In den middensector hebben stoottroepen een aantal gevechtsversterkingen vernietigd. De luchtmacht zette haar hevige aanvallen op het achterland van den vijand voort.

Aanvallen van den vijand ten Zuidoosten van het Ilmenmeer en aan de Wolkof mislukten.

De gevechten werden beïnvloed door de plotselinge weersverandering, die in den Kaukasus zwaren sneeuwval en in den centralen en Noordelijken sector na dagenlange vorst hier en daar regen bracht.

22 Nov. — In het gebied langs de Terek heeft de vijand hardnekkige aanvallen gedaan, die evenals tot dusver zijn afgeslagen onder zware, bloedige verliezen voor de bolsjewieken. Bij de geslaagde aanvals- en afweergevechten in dit gebied werden van 25 October tot 19 November 18.300 gevangenen gemaakt en 189 tanks, 283 stukken geschut en 630 zware infanteriewapens buitgemaakt of vernield.

Ten Zuiden van Stalingrad en in de Kalmukkensteppe is de vijand met sterke, door tanks gesteunde strijdkrachten tot den aanval overgegaan. Een gemotoriseerde vijandelijke afdeeling werd daarbij in de pan gehakt.

Ook aan den benedenloop van den Don duren de verbitterde afweergevechten van Duitsche en Roemeensche troepen voort. Een door onze stellingen heengebroken versterkt regiment Sovjet-ruiterij werd omsingeld en vernietigd.

Een poging van den vijand om met talrijke booten de Newa over te steken is mislukt in het geconcentreerde Duitsche afweervuur. Bij plaatselijke gevechten aan dit front werden 60 taai verdedigde Sovjetkazematten genomen. Bij een actie van stormtroepen vernietigde een formatie der Waffen-S.S. een vrij groot aantal gevechtsstellingen en berokkende den vijand zware verliezen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Oostelijk gedeelte. — 14 Nov. — In de Marmarische woestijn heeft de vijand 13 November met onverminderde kracht over een breed front aangevallen. De Duitsch-Italiaansche troepen hebben na vernieling van alle militaire installaties Tobroek ordelijk ontruimd. Gevechtsvliegtuigen bombardeerden Britsche colonnes in den Halfaya-pas.

15 Nov. — In Cyrenaïca boden de Duitsch-Italiaansche troepen aan den onveranderden vijandelijken druk taai verzet. Zij trokken onder gevechten, die vele verliezen opleverden, verder naar het Westen.

17 Nov. — In Cyrenaïca duurt de strijd voort. Derna werd door de Duitsch-Italiaansche troepen overeenkomstig de plannen ontruimd. Gevechtsvliegers bestookten doeltreffend Britsche colonnes.

18 Nov. — Het gepantserde leger in Afrika leverde achterhoedegevechten tegen vijandelijke pantserafdeelingen en vernielde een aantal gepantserde verkenningswagens.

19 Nov. — In Cyrenaïca hebben de Duitsch-Italiaansche troepen zich van den vijand verwijderd. Snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen plaatsten treffers op gepantserde verkenningswagens en auto's van allerlei aard.

20 Nov. — Benghazi werd nadat alle militaire installaties waren vernield volgens de plannen ontruimd. De luchtmacht viel voortdurend Britsche autocolonnes aan.

21 Nov. — De operatieve kracht van het Engelsche offensief in Cyrenaica is duidelijk verminderd. Het ontbreekt den Engelschen blijkbaar aan de kracht een grooten aanval op het Duitsch-Italiaansche pantserleger te beginnen. De stelselmatige terugtocht van Rommel heeft de Engelschen in een onvoorzienen toestand verplaatst. De Britsche troepen trekken nu door een leege woestijn, waar alles is vernield en waar geen enkel Duitsch of Italiaansch motorvoertuig of een bruikbare opslagplaats is achtergelaten. Bijzonder bemoeilijkt wordt de voortzetting van het Britsche offensief door gebrek aan benzine en water, temeer daar de tankwagens van de ravitailleeringscolonnes op de door den regen doorweekte woestijnwegen blijven steken.

Ook de laatste poging der Engelschen, om Rommel thans in de landtong van Benghazi af te snijden, is mislukt. Hierdoor heeft het achtste Britsche leger geen mogelijkheid meer om de strijdkrachten van Rommel, die meer naar het Westen uitwijken, in te halen.

Westelijk gedeelte. — 15 Nov. — Vijandelijke marschcolonnes langs den kustweg ten Oosten van Bône en in het zuidelijke grensgebied van Tunesië leden door onze luchtaanvallen zware verliezen.

17 Nov. — Formaties strijdkrachten der spilmogendheden zijn in algeheele overeenstemming met de Fransche militaire en burgerlijke autoriteiten ook in Tunis aan land gegaan. De Noordelijke punt van Tunis ligt op een afstand van slechts 140 kilometer van Sicilië. Zoodoende kan de doorvaart tusschen Tunesië en Sicilië, dus de route Westelijke deel van de Middellandsche Zee—Oostelijke deel van de Middellandsche Zee op doeltreffende wijze gecontroleerd worden. Bovendien ligt Tunis wat de ravitailleering betreft buitengewoon gunstig. Van de voornaamste haven Bizerta bedragen de afstanden naar Cagliari op Sardinië 225 km., naar Napels 550 km., naar Marsala op Sicilië 220 km. en naar Tripolis 580 km. Het Noordelijke deel van Tunis levert geen moeilijkheden op voor militaire operaties. Dit gebied bezit een dicht net van wegen en spoorlijnen, zoodat snelle troepenbewegingen mogelijk zijn. Het klimaat en de drinkwatervoorziening voldoen aan Europeesche eischen.

18 Nov. — De troepen der As hebben de havenstad Bizerta bezet.

20 Nov. — In het grensgebied tusschen Algiers en Tunis viel vliegende artillerie met zichtbaar succes vijandelijke voorhoeden en Gaullistische formaties aan, die den Duitschen opmarsch poogden tegen te houden.

Overzicht. — 21 Nov. — De gevechten aan de westelijke grens van Tunis zijn, naar in militaire kringen verklaard wordt, tot nu toe tot botsingen tusschen vooruitgeschoven posten beperkt gebleven en tot aanvallen op groote schaal is het nog niet gekomen. De bezetting van het land door Duitsche en Italiaansche troepen wordt ongestoord, volgens de plannen, voortgezet. De steile helling van het Dahar-plateau in Zuid-Tunis vormt een doeltreffende terreinhindernis voor een opmarsch in de richting Oost-West. De westelijke grens, die Tunesië van Algerije scheidt, wordt in het Zuiden door een uitgestrekte door zoutmoerassen doorsneden woestijn beschermd, waar slechts kleine formaties kameelruiters doorheen kunnen trekken. Aangenomen kan dus worden, dat alle militaire operaties zich tot het kustgebied en den strijd om de steunpunten aan zee zullen beperken. Bij dag en nacht worden landtroepen, munitie en voorraden door de lucht en over zee over de straat van Sicilië naar Tunis gebracht en reeds kort na aankomst op het grondgebied van het Fransche departement hebben de Duitsche troepen hun stellingen aan de Tunesisch—Algerijnsche grens betrokken om hier den stoot van het Westen uit op te vangen. Aan de grens van Tunis liggen op dit oogenblik de Duitsche troepen tegenover de Amerikanen.

Naar het D.N.B. voorts meldt, zijn in Tunis nog steeds geen gevechten van beteekenis geleverd. Alleen aan de kust zijn vijandelijke verkenners, op de grens van Tunis en Algiers, in contact gekomen met vooruitgeschoven Duitsche afdeelingen, waarbij gevochten werd.

DE ZEEOORLOG.

14 Nov. — Duitsche duikbooten hebben in een aanval op de Amerikaansch-Britsche landingsstrijdkrachten in Noordwest-Afrika en in den slag op den Atlantischen Oceaan den vijandelijken oorlogs- en transportvloten opnieuw ongewoon groote

verliezen berokkend. Zij hebben in de Noordelijke IJszee, in het Noorden van den Atlantischen Oceaan, aan de Canadeesche kust, in de Caribische Zee, bij de Kaap-Verdische Eilanden, in de Golf van Guinea en in de wateren ten Oosten van Kaapstad van geëscorteerde konvooien en in afzonderlijke achtervolging 20 schepen in den grond geboord van 119.000 ton in totaal, benevens een torpedojager.
In het Westelijk deel der Middellandsche Zee hebben zij van de Britsch-Amerikaansche transportvloot weer 2 transportschepen en een groote tankboot van 20.000 ton in totaal vernietigd, benevens een torpedojager, zoodat de successen der onderzeeërs aan de kust van Algiers en Marokko zijn gestegen tot 11 transportschepen van 99.100 t. in totaal.
Na het extra-bericht van 9 November hebben de duikbooten in de Middellandsche Zee en op het Atlantische oorlogstooneel 31 koopvaarders van 218.100 ton tot zinken gebracht en nog 6 door torpedotreffers beschadigd. Bovendien werden na 9 November 2 Britsche kruisers en een torpedojager in den grond geboord, een vliegtuigmoederschip, een torpedojager en een korvet beschadigd.
In de wateren van Bougie hebben gevechtsvliegtuigen een koopvaarder van 6000 t. in den grond geboord.
15 Nov. — In den strijd tegen de Amerikaansch-Britsche landingsstrijdkrachten in Noord-Afrika brachten Duitsche duikbooten het transportschip Warwick Castle (20.107 br.t.), alsmede een vrachtschip van 6.000 br.t. tot zinken.
16 Nov. — Een Duitsche duikboot torpedeerde voor de Atlantische kust van Marokko een passagiersschip van 6000 br.t.
Zooals in een extrabericht is medegedeeld, werden bij de gemeenschappelijke actie van de Italiaansche en de Duitsche luchtmacht en van de Italiaansche en de Duitsche marine bij den strijd tegen het vijandelijke convooi aan de Noord-Afrikaansche kust in het westelijke deel der Middellandsche Zee de volgende successen behaald:
Vernield of beschadigd werden in totaal 89 schepen en wel: Veertien koopvaarders en groote transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 102.000 br.t. werden tot zinken gebracht; een groot tankschip (ongeveer 19.000 br.t.) werd getorpedeerd en in zinkenden toestand achtergelaten; zeven koopvaarders en groote transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 71.000 ton werden zoo zwaar beschadigd, dat hun verlies zeker kan worden geacht. Daarmede werd in totaal 183.000 ton van de kostbaarste vijandelijke vracht-, tank- en transportscheepsruimte vernietigd. Hiervan zijn reeds acht schepen met een gezamenlijken inhoud van 76.000 ton in het extrabericht van 14 November vermeld.
Vijfendertig andere koopvaarders en transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 234.000 br.t. werden beschadigd, ten deele zoo zwaar, dat kan worden verwacht, dat zij geruimen tijd niet voor transportdoeleinden kunnen worden gebruikt.
Bovendien werd een slagschip beschadigd, drie vliegtuigmoederschepen werden beschadigd, waarvan een zoo zwaar, dat men kan aannemen, dat het geruimen tijd geen dienst zal kunnen doen, drie kruisers tot zinken gebracht, veertien kruisers en groote torpedojagers beschadigd, vier torpedojagers en bewakingsvaartuigen tot zinken gebracht en zeven torpedojagers en bewakingsvaartuigen beschadigd.
17 Nov. — Van de Britsch-Amerikaansche ravitailleeringsvloot voor Noord-Afrika werd een transportschip van 12.000 br.t. door een Duitsche duikboot tot zinken gebracht.
20 Nov. — Motortorpedobooten voeren in den nacht van 18 op 19 November naar de Britsche kust. Zij brachten van sterk beveiligde convooien vier koopvaardijschepen van tezamen 9000 br.t. tot zinken.
21 Nov. — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche etappevloot heeft een Duitsche duikboot ten Westen van Gibraltar van een krachtig beveiligd convooi drie transportschepen met tezamen 15.000 br.t. vol oorlogstuig tot zinken gebracht en een vierde schip met een torpedo getroffen.
21 Nov. — Duitsche duikbooten vielen in het Noorden van den Atlantischen Oceaan een convooi aan en brachten daarvan in dagenlange hardnekkige gevechten vijftien schepen met tezamen 78.000 br.t., alsmede twee torpedobootjagers en een korvet tot zinken. Vier schepen werden door torpedotreffers beschadigd. Bovendien brachten de Duitsche duikbooten bij Noord- en Midden-Amerika en ten Oosten van Kaapstad acht schepen met 42.000 br.t. tot zinken. Eén ander schip werd door een torpedo getroffen.
Aldus verloor de vijand, afgezien van de bedoelde beveiligingsstrijdkrachten, wederom 23 schepen met in totaal 120.000 br.t. van zijn koopvaardijtonnage. Tijdens de gevechten met het convooi onderscheidde de duikboot onder bevel van den luitenant-ter-zee der eerste klasse Schneider zich in het bijzonder.

DE LUCHTOORLOG.

16 Nov. — De bolsjewieken hebben van 1 tot 10 November 282 vliegtuigen verloren, waarvan 218 in luchtgevechten, 33 door luchtafweergeschut der luchtmacht en 11 door legerformaties. De rest werd op den grond vernield. In dezelfde periode gingen 18 eigen toestellen verloren.
21 Nov. — In de periode van 1 tot 20 November heeft de Britsche luchtmacht 249 vliegtuigen verloren, waarvan 120 boven de Middellandsche Zee en Noord-Afrika. Luchtdoelartillerie en schepen der marine zijn hierbij met 40 stuks betrokken. In dezelfde periode zijn in den strijd tegen Groot-Brittannië 97 eigen toestellen verloren gegaan.
22 Nov. — In samenhang met de operaties in Noord-Afrika heeft de Britsche luchtmacht het zwaartepunt van haar operaties verlegd naar de Noord-Italiaansche steden Genua en Turijn. Beide steden waren in de afgeloopen week herhaalde malen blootgesteld aan hevige nachtelijke bomaanvallen. Er werd daarbij, voornamelijk in de woonwijken dier steden, aanzienlijke schade aangericht, terwijl onder de burgerbevolking talrijke slachtoffers vielen. Een deel der aanvallende machines werd door luchtdoelgeschut en nachtjagers neergehaald.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5316 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

Nieuwe zeeslag bij de Salomonseilanden. — Tokio, 16 Nov. (D.N.B.) — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft 14 November bekend gemaakt, dat sedert 12 November bij Guadalcanar een zeeslag van grooten omvang woedt.
Tokio, 18 Nov. (D.N.B.) — Betreffende de gevechten bij het eiland Guadalcanar heeft het Japansche hoofdkwartier bekendgemaakt, dat, ter voortzetting van de op 12 November begonnen gevechtshandelingen, op 13 November vijandelijke luchtbases zijn aangevallen en de militaire installaties zeer zwaar beschadigd zijn. Een vijandelijke aanval op 14 November op een door Japansche oorlogsschepen beschermd konvooi is afgeslagen. In den daaropvolgenden nacht heeft de Japansche vloot ten Noordwesten van Guadalcanar een versterkte vijandelijke vloot aangevallen, waartoe o.m. twee slagschepen en vier kruisers behoorden. Na felle gevechten is het grootste deel der vijandelijke hulpvaartuigen vernietigd en zijn de twee slagschepen zwaar beschadigd. Het totale resultaat van de gevechtshandelingen bij Guadalcanar van 12 tot 14 November luidt derhalve: tot zinken gebracht 8 kruisers, 4 of 5 torpedobootjagers en een transportschip. Zwaar beschadigd: drie kruisers, drie of vier torpedobootjagers en drie transportschepen. Half zwaar beschadigd: twee vijandelijke slagschepen. Bovendien verloor de vijand 73 vliegtuigen. De Japansche verliezen bedragen: gezonken een slagschip, een kruiser en drie torpedobootjagers. Zwaar beschadigd: een slagschip, zeven transportschepen. Bovendien gingen 41 vliegtuigen verloren.

Overzicht der zeeslagen bij de Salomonseilanden. — De strijd bij de Salomonseilanden begon, toen een geallieerde vloot de eerste landingstroepen naar Guadalcanar en Toelagi bracht. Hierbij ontstond:
1. De eerste slag bij de Salomonseilanden, die van 7 tot en met 9 Augustus duurde en die diezelfde maand nog werd gevolgd door een nieuwen grooten slag.
2. De tweede slag bij de Salomonseilanden speelde zich namelijk af van 24 tot en met 27 Augustus.
Op 5 October werd te Tokio officieel medegedeeld, dat er een nieuwe slag woedde, waarbij verscheidene Amerikaansche vliegkampschepen, meer dan tien transportschepen en meer dan tien andere schepen verloren waren gegaan, doch dit alles werd nooit bevestigd.
In den nacht van 11 op 12 October kwam het volgens Washington tot een nieuw groot gevecht, dat echter niet den naam van zeeslag heeft gekregen. In de onmiddellijk daarop volgende dagen landden ook de Japanners troepen op Guadalcanar, waaruit zich nieuwe gevechten ontwikkelden. Tot een grooten zeeslag kwam het daarop pas in het eind van October.
3. Zeeslag in het Zuiden van den Pacific, aldus luidt de officieele Japansche naam van den strijd, welke op 26 October ten Noorden van de Santa Cruz-eilanden (d.w.z. ten Oosten van de Salomonseilanden) werd geleverd.
4. De derde slag bij de Salomonseilanden van 12 tot en met 14 November.

De strijd op Guadalcanar. — Tokio, 22 Nov. (D.N.B.) — Tot dusver hebben de Japanners ongeveer 50.000 man op Guadalcanar — het fel betwiste eiland der Salomonsgroep — geland. Voorts hebben zij daar ook de onbetwiste heerschappij in de lucht veroverd. De Amerikaansche troepen aldaar zijn en blijven afgesloten van de buitenwereld. Tegen de sterkere Japansche troepen voeren zij een wanhopigen strijd, die tot in de kleinste bijzonderheden op de gevechten op het schiereiland Bataan lijkt. Zooals men weet, werden de Amerikanen daar na een strijd van weken tot overgave gedwongen. Volgens het overzicht van het D.N.B. zal het den Amerikanen op Guadalcanar niet anders gaan.
(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5316 B.)

A. NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van Mussert voor het „Zeevaartfront" te Rotterdam - Afdeeling „Zeevaart" opgericht. —

23 Nov. — In het Colosseum-theater te Rotterdam werd op 21 November een landelijke bijeenkomst van het „Zeevaartfront" gehouden waarvoor uit alle deelen van het land, in het bijzonder uit de havensteden en kustplaatsen, groote belangstelling bestond. De leider van het zeevaartfront, de heer A. Hessing, verzocht den aanwezigen staande de zeelieden te willen herdenken, die als gevolg van dezen oorlog een zeemansgraf hebben gevonden. Spr. herinnerde vervolgens aan de geïnterneerde nationaal-socialisten in Indië en beloofde hun een ontvangst bij hun terugkeer zooals nog nooit een zeeman in de thuishaven heeft gehad. De heer Hessing betoogde dat het verkeerd is in het zeevaartfront een ultramoderne vakbond, of een klachtenbureau te zien. Het front wil werken op elk terrein dat ook maar iets met de zeevaart uitstaande heeft. Spreker bepleitte een grondige reorganisatie en centralisatie van de opleiding, waartoe samengewerkt zal moeten worden met jeugdstorm en arbeidsdienst. Spr. kondigde aan, dat de sociale belangen van den zeeman zullen worden behartigd in de onderbedrijfsgroep „koopvaardij" van het Ned. Arbeidsfront, welke onder leiding van een zeeman zal worden gebracht. Het zeevaartfront zal wat den naam betreft ophouden te bestaan en overgaan in de afdeeling zeevaart van het hoofdkwartier der N.S.B.
De leider van het Ned. Arbeidsfront, de heer Woudenberg, gaf vervolgens een uiteenzetting van wat het N.A.F. is en hoe het zijn doel zal bereiken.

Rede van ir. Mussert. — Hierop volgde de rede van Mussert, die begon met een terugblik op den eersten wereldoorlog van 1914 tot 1918, toen de Ned. scheepvaart meer en meer ineenschrompelde, en tenslotte van tijd tot tijd slechts een konvooi binnenkwam. Het „Brittannia rules de waves" gold toen nog, al was de duikboot reeds een machtig wapen geworden. Na 1918 is er een geweldige opbloei gekomen, waarin zeer moderne en zeer solide schepen op Indië en Amerika voeren. Typisch voor den modernen tijd kwam toen plotseling het kustvaarttype van 200 tot 500 ton, zooiets als van Gend en Loos te water. Het zeesleepwezen ontwikkelde zich tot het beste wat de wereld opleverde. Het was voor hen die er bij waren een trotsch gezicht Engelsche droogdokken voor de Britsche admiraliteit door Nederlanders de havens te zien uitsleepen, met de Nederlandsche vlag in top! Met de bemanning stond het er echter anders voor. De zorg voor den zeeman liet veel te wenschen over. Spr. trok hier een parallel met andere beroepen aan den wal en stelde vast dat de democratie de zeelieden niet noodig had omdat ze bij een stemming toch altijd buitenslands waren. De saamhoorigheid van een volk in voor- en tegenspoed, het nationale besef, de sociale gerechtigheid, dat hebben wij altijd verstaan onder nationaal-socialisme. Ik weet, dat wat wij nu om ons heen zien gebeuren, in lijnrechten strijd daarmede is, omdat de oorlogsnoodzaak heerscht aan den Westwall waarvan Nederland een deel uitmaakt. Mussert stelde onder groot hilariteit de vraag of — indien Hitler het bolsjewisme niet had tegengehouden — Duymaer van Twist dat misschien zou hebben gedaan met zijn bijzonderen vrijwilligen landstorm? De strijd om het behoud van Europa moet gestreden worden door alle Europeesche volken. In dit front staan wij, nationaal-socialisten, met 15.000 van onze 60.000 mannen. Ik zal niet rusten, voor ook alle anderen daar staan.
Mussert schetste nogmaals de komende zes arbeidsgemeenschappen waarin het Nederlandsche volk zal worden georganiseerd. De zeevarenden behooren bij het economische leven en dus in het arbeidsfront. Hij kondigde daarop aan, dat de beweging een afdeeling zeevaart heeft ingesteld, vallende onder de hoofdafdeeling arbeidszaken van het hoofdkwartier. Deze afdeeling zal zuiver de nationaal-socialistische stoottroep zijn, die het leidend beginsel moet uitdragen, dat spreekt van het zelfrespect van de natie, of in zeemanstermen: het hooghouden van de eer van de vlag. Zij moet ook zorgdragen voor de herleving van de zeevaart en belangstelling wekken voor alles wat daarmede samenhangt. Zij moet zich bemoeien met de opleiding, het socialisme van het nationaal-socialisme in practijk brengen en bovendien ook het nationaal-socialisme in de zeevaartkringen in woord en daad doen doordringen, hetgeen in dezen tijd beteekent, dat daadwerkelijk moet worden meegeholpen den oorlog te winnen. Wij willen zoo graag, dat ook Nederlandsche schepen deel hebben aan den oorlog, terwille van de solidariteit met Duitschland op leven en dood.
Mussert besloot zijn rede met het doopen van de nieuwe afdeeling, die zal heeten „nieuw zeewezen", welke naam in overeenstemming is met de omwenteling der tijden, met de verliezen van dezen tijd, maar meer nog met ons onwrikbaar geloof in de overwinning van Europa en de herrijzenis van ons volk en vaderland. „Zoolang er een Nederlandsch volk is, zoolang zal er gevaren worden. Wij houden Zee."

(Vor. ber. Ir. Mussert 5319 A.)

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Tweejarig bestaan van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten - Rede van prof. dr. T. Goedewaagen. —

Amsterdam, 25 Nov. — Tal van autoriteiten waren op 24 November vereenigd in het Rijksmuseum te Amsterdam, waar het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten een bijeenkomst had georganiseerd ter gelegenheid van het tweejarig bestaan van dit departement.
Nadat een koor een Oud-Nederlandsch lied en Landsknechts' „Ständchen" had uitgevoerd, hield de secretaris-generaal van het departement, prof. dr. T. Goedewaagen, een rede over Kultuurpolitiek en volksvoorlichting. Daarbij wees hij er op, dat wij dezer dagen twee verjaardagen vieren: het departement van Volksvoorlichting en Kunsten werd op 25 November 1940 opgericht en de Nederlandsche Kultuurkamer aanschouwde op 25 November 1941 het levenslicht. Spr. wilde dezen dubbelen feestdag te baat nemen om rekenschap te geven van wat in deze twee jaren tot stand werd gebracht en een overzicht te geven van de organisatie en werkwijze van beide lichamen.
Prof. Goedewaagen wees er op, dat het geen gemakkelijke taak was, om op een tijdstip, dat ons volk door de omstandigheden, waarin het zich sinds Mei 1940 geplaatst zag, veel moeite had om zijn houding te bepalen, een werk te ondernemen, waarvan onze geschiedenis nauwelijks voorbeelden kende en waarvoor 't aan de noodige ervaring voorshands ontbrak. Hij bracht daarom dank aan allen, in de eerste plaats den Duitschen autoriteiten, die hem met raad en daad hebben geholpen. Ook over welwillende, intelligente en opbouwende critiek had hij zich steeds verheugd. Zijn werkterrein overschouwend kwam spr. tot de volgende driedeeling: a. het verheffen der kultuur; b. het propageeren der kultuur; c. de zorg voor den kultuurwerker.
De eerste beide werkzaamheden vallen onder het departement, de laatste is zaak der Kultuurkamer. Voor de verheffing der kultuur in den zin van steunen, stimuleeren, zuiver houden, ordenen van en toezien op de kultuur zorgen de afdeelingen pers, film, radio en die der kunsten. Daarbij zijn bepaalde kultuurnormen verondersteld, voor het vaststellen waarvan vereischt is een fijn aanvoelingsvermogen van dat wat ons volk behoeft en verdragen kan, een uitgebreide historische en sociologische kennis waarmede men zich realiseert, welke toekomstmogelijkheden er in het verleden liggen, en een vastomlijnde wereldbeschouwing. De propaganda voor de kultuur wordt bearbeid in de afdeelingen politieke en kultureele propaganda. Voor het welslagen dezer propaganda is samenwerking noodig en ook verkregen met lichamen als Vreugde en Arbeid, den Arbeidsdienst, den Jeugdstorm en gemeenten en provincies. De zorg voor den kultureelen werker is doel der Ned. Kultuurkamer, waarin de journalist, de filmwerker, de kunstenaar vakkundig, sociaal en economisch vertegenwoordigd zijn, en eveneens allen, wier werkzaamheid ten doel heeft de verspreiding van kultuurgoed te behartigen. De Kultuurkamer is een kultuursocialistische organisatie, het departement een kultuurbesturend lichaam. Beide samen maken den volkschen opbouw der kultuur uit.
Spr. betoogde, dat wij ons thans meer dan ooit van onze verantwoordelijkheid in departement en kultuurkamer bewust moeten zijn. Wij moeten ons volk winnen voor het nationaal-socialisme en het overtuigen van de waarheid der ideeën, die ons leven bezielen. Wij kunnen ons volk alleen vinden, wanneer wij iedere ruwheid vermijden en met tact en voorzichtigheid en zonder kleinzieligheid zeggen waar het op staat. Pioniers moeten niet naar rechten vragen, maar doen wat hun is opgedragen. Door ontactvol optreden isoleeren zij zich van de groote massa, die zij leiding zouden moeten geven, en niets is gevaarlijker, dan dat wij ons van ons volk zouden isoleeren. Wij Nederlanders hebben lange ervaring door de eeuwen heen. De Führer kent onze waarde en wil die ervaring inschakelen ten bate van het Germaansche geheel. Van ons nationaal-socialisten verwacht hij, dat wij ons volk zullen winnen voor de idee, die hem en ons bezielt. Is dit niet reden genoeg om met het ons toevertrouwde pand voorzichtig en met inzicht om te gaan?
Na prof. Goedewaagen voerden nog het woord de heer De Ranitz, die een korte uiteenzetting gaf van de verhouding tusschen het departement en de kultuurkamer en mr. E. Otto, alg. bestuurder van de Ned. Kultuurkamer, die over den organisatorischen opbouw van de Nederlandsche Kultuurkamer sprak. (Telegraaf)

(V. b. Dep. v. Volksvoorl. en Kunsten 4463 I.; prof. Goedewaagen 5146 A.)

A. NEDERLAND EN DE OORLOG. — Saboteurs terechtgesteld - Hernieuwde waarschuwing. —

's-Gravenhage, 21 November. — Het bureau van den Wehrmachtbefehlshaber in Nederland maakt bekend: Het vonnis van den Krijgsraad, waarbij te Arnhem 15 Nederlanders wegens brandstichting als saboteurs zijn ter dood veroordeeld, is door den Wehrmachtbefehlshaber bevestigd. Een gratieverzoek is afgewezen, daar dit misplaatst is tegenover gemeene, onverantwoordelijke, schadelijke elementen, die bij vergeefsche pogingen om de bezettende macht schade te berokkenen, zich niet hebben ontzien een heele reeks kleine Nederlandsche boeren de oogstopbrengst van een geheel jaar en ten deele ook nog huis en hof te ontnemen. Dergelijke gemeene handelingen zijn eerloos en eerloozen vinden geen genade. De doodvonnissen zijn door fusilleeren voltrokken aan de volgende saboteurs: Gerrit van 't Einde; Frans Teelen; Jan Rodert; Cornelis Lughthardt; Wilhelm van der Marten; Willem de Weerd; Frederik de Weerd; Klaas Bakker; Gerrit van Werven; Jan Eekhuis; Hendrik Eekhuis; Bernard Immerzeel; Anton Siedenburg; Gerrit Nieuwenhuis; Wilhelm Lenzen.

Hierbij wordt bovendien uitdrukkelijk op het volgende gewezen: Mochten gevallen van dergelijke gemeene handelingen tegen de eigen volksgenooten zich opnieuw voordoen of andere misdaden, waarop de doodstraf staat, worden gepleegd, die een zoo verraderlijke, eerlooze geestesgesteldheid bij den dader doen blijken, dat een kogel voor hem zonde zou zijn, dan zullen de doodvonnissen door ophanging worden voltrokken. Deze mededeeling is de laatste waarschuwing aan ieder, dien het aangaat. **(Vor. ber. 15 doodvonnissen 5318 A.)**

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Wijziging bezettingsschadenbesluit. —

Den Haag, 23 Nov. — In het verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën, van Binnenlandsche Zaken, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij, houdende wijziging van het besluit op de bezettingschaden. Daarin wordt artikel 5 van het besluit op de bezettingschaden vervangen door een nieuw artikel, volgens hetwelk bezettingschaden ook aldus kunnen worden afgewikkeld, dat een daartoe door den secretaris-generaal van het dep. van Financiën aangewezen instantie het desbetreffende goed, op de wijze door den secretaris-generaal van het dept. van Financiën te bepalen, hetzij door minnelijke regeling, hetzij door vordering in eigendom of gebruik op grond van het algemeen vorderingsbesluit van de eigenaren of gebruikers overneemt.

Evacuatie; beperking der beschikking over roerende goederen. —

23 Nov. — De secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft een besluit uitgevaardigd, betreffende beperking van de beschikking over roerende goederen door ondernemers, voor zoover die niet werkzaam zijn op het gebied der voedselvoorziening krachtens art. 1 van het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941. Het nieuwe besluit bepaalt o.m.:

Het is aan door den secretaris-generaal aan te wijzen ondernemers verboden zonder zijn schriftelijke vergunning de door hem aan te wijzen roerende goederen te vervreemden, af te leveren of te vervoeren, alsmede het doen verrichten van deze handelingen.

De aangewezen ondernemers zijn verplicht binnen twee dagen na den dag hunner aanwijzing en overeenkomstig door den secretaris-generaal te stellen regelen opgave te doen van de aangewezen goederen. De secretaris-generaal kan op verzoek een langeren termijn toestaan.

Daartoe door den secretaris-generaal aangewezen ondernemers zijn verplicht de door den secretaris-generaal aan te wijzen roerende goederen, waarover zij feitelijk of rechtens de beschikking hebben:

a. op te slaan op door dezen aan te geven plaatsen;

b. ter beschikking te stellen en af te leveren aan door dezen aan te wijzen personen of lichamen; van het tijdstip der terbeschikkingstelling af zijn de goederen eigendom van den aangewezen persoon of het aangewezen lichaam.

Aanwijzingen krachtens dit besluit worden niet gedaan dan in de gevallen, waarin zulks, naar het oordeel van den secretaris-generaal, in verband met maatregelen op het gebied van den afvoer van burgerbevolking gewenscht is.

Inlevering van kerkklokken. —

23 Nov. — Krachtens de verordening nr. 79/1942 (metaalverordening) van den Rijkscommissaris is een begin gemaakt met het in beslag nemen der klokken. De kostbaarste oude klokken en klokkespelen zullen zooveel mogelijk worden gespaard. Alle overige klokken vallen onder de vordering en moeten thans worden afgenomen. Daarbij wordt er voor gezorgd, dat in iedere burgerlijke gemeente waarin zich geen beschermde klok bevindt, een kleine luidklok voor alarmdoeleinden blijft hangen. Den eigenaars, resp. gemeenten wordt er zeer dringend op gewezen, dat zij den arbeiders die een officieele opdracht hebben, bij het weghalen en vervoeren der klokken geenerlei moeilijkheden in den weg moeten leggen, aangezien hier sprake is van een onvermijdelijk noodzakelijken oorlogsmaatregel. Met speciale wenschen van de eigenaars der klokken en van de kerkelijke of gemeentebesturen kan met het oog op deze noodzaak geen rekening worden gehouden.

Extra levensmiddelen voor familieleden van vrijwilligers. —

23 Nov. — Verschenen is een verordening van den Rijkscommissaris betreffende aanvullende distributie van levensmiddelen, genotmiddelen en kolen, aan verwanten van personen, die deel uitmaken van de Duitsche weermacht, de Waffen S.S., het Vrijwilligerslegioen Nederland, het N.S.K.K. of den R.A.D., die gesneuveld of vermist zijn, terwijl zij deel uitmaakten van deze formaties; die gewond of ziek werden terwijl zij deel uitmaakten van deze formaties, en derhalve met een militaire invaliditeitsverklaring werden ontslagen; of ten minste zes maanden deel uitmaakten van deze formaties en daaruit eervol werden ontslagen. Onder verwanten verstaat de verordening: de echtgenoote, de wettige, de erkende en de geadopteerde kinderen alsmede de stiefkinderen; de ouders en de broers of zusters met wien de betrokken persoon voor hij deel uitmaakte van de genoemde formaties in gezinsverband heeft geleefd of in wiens onderhoud hij geheel of ten deele heeft voorzien. De omvang der aanvullende distributie wordt bepaald door den Rijkscommissaris.

Wijziging loonbelasting. —

In het Verordeningenblad is een besluit opgenomen, dat aan den eenen kant in verschillende opzichten de formeele bepalingen op de loonbelasting vereenvoudigt en aan den anderen kant de wijze van contrôle op de inhouding van de loonbelasting en de aanslagen in de inkomstenbelasting verbetert. De daarvoor noodige wijzigingen vinden voor het eerst in het kalenderjaar 1943 toepassing. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Volgens de nieuwe regeling zullen de loonbelastingkaarten bij afloop van de dienstbetrekking bij den werkgever blijven en dus niet meer aan den werknemer worden meegegeven.

2. Voor alle werknemers — dus ook voor de werknemers, die minder dan *f* 43 per maand verdienen — moeten loonbelastingkaarten en loonstaten worden aangelegd. Een uitzondering is slechts gemaakt voor de werknemers, die uitsluitend huiselijke diensten verrichten en een loon (in geld en in natura) genieten van niet meer dan *f* 48.10 per maand (*f* 11.10 per week, *f* 1.85 per dag, *f* 0.92 voor niet meer dan vier werkuren). Voor de laatstbedoelde werknemers behoeven ook geen werknemersverklaringen te worden ingeleverd.

3. De werknemersverklaringen worden in het vervolg in enkelvoud in plaats van in tweevoud opgemaakt.

4. De inspecteur stelt geen aanteekeningen meer op de loonbelastingkaarten inzake op het loon toe te passen verminderingen. Hij verleent de vermindering bij een afzonderlijke beschikking en zendt daarvan een afschrift aan den werknemer. Werknemers, die een aanslag in de inkomstenbelasting ontvangen, komen slechts voor een vermindering in aanmerking, indien en voorzoover zij aannemelijk maken, dat zij in moeilijkheden zouden komen, ingeval met den kinderaftrek eerst bij de vaststelling van den aanslag in de inkomstenbelasting rekening zou worden gehouden. De werknemer behoort het van den inspecteur ontvangen afschrift van de beschikking, waarbij een vermindering is toegestaan, aan den werkgever te overhandigen. Bij afloop van de dienstbetrekking behoort de werkgever dit afschrift aan den werknemer ter hand te stellen, opdat deze het weder bij een nieuwen werkgever kan inleveren.

5. Kinderaftrek voor meerderjarige kinderen kan slechts worden genoten, indien de inspecteur heeft beslist, dat de werknemer hierop ingevolge de bepalingen van het besluit op de loonbelasting aanspraak heeft.

6. Het model van den loonstaat is gewijzigd.

7. Iedere werkgever, die meer dan één werknemer in zijn dienst heeft, is verplicht een verzamelloonstaat bij te houden. Het model van den verzamelloonstaat is gewijzigd. Oude modellen mogen niet worden opgebruikt.

Ten slotte wordt er de aandacht op gevestigd, dat de thans geldende regelingen inzake de losse arbeiders (tiende uitvoeringsbeschikking Loonbelasting 1940) en inzake werkvrouwen, huisnaaisters, enz. (derde uitvoeringsbeschikking Loonbelasting 1940) blijven gehandhaafd, en dat de werkgevers tegelijk met het materiaal voor het kalenderjaar 1943 tevens een nieuwe handleiding, welke een uiteenzetting van hun verplichtingen bevat, zullen ontvangen.

Nieuwe tabel voor inkomstenbelasting. —

23 Nov. — Krachtens een in het verordeningenblad opgenomen besluit van den secretaris-generaal van het dept. van Financiën, houdende wijziging van het besluit op de inkomstenbelasting 1941, wordt voor de kalenderjaren en de belastingtijdvakken welke na 31 December 1941 aanvangen, een nieuwe belastingtabel ingevoerd.

Bestaat het zuiver inkomen in het kalenderjaar 1942 of in

een belastingtijdvak, dat in het kalenderjaar 1942 eindigt, geheel of gedeeltelijk uit aan inhouding van loonbelasting onderworpen inkomsten, dan wordt de belasting verminderd met de helft van het verschil tusschen de belasting, dat volgens de nieuwe tabel verschuldigd is over een zuiver inkomen, enkel bestaande uit de aan loonbelasting onderworpen inkomsten en de belasting, welke volgens de oude tabel verschuldigd is over een zelfde inkomen.

Rantsoeneering van gas en electriciteit; rantsoenverlaging - scherper contrôle en strenger straffen. —
23 Nov. — In verband met de bepaling dat winkelzaken niet verplicht zijn op andere uren dan van 10 uur tot 17 uur geopend te zijn, zal het electriciteitsrantsoen voor verlichting in winkels van 75% op 65% worden teruggebracht. Eveneens zullen de rantsoenen gas en electriciteit van hotels, café's en restaurants worden teruggebracht op 65% van het verbruik in 1940, zulks in aansluiting op de voor deze bedrijven voorgeschreven beperkingen ten aanzien van de uren, gedurende welke warme maaltijden mogen worden geserveerd. H. N. en S.
In verband met de positie van de kolen, beschikbaar voor de fabricage van gas en de opwekking van electriciteit, zal tegen hen, die meer electriciteit en (of) gas gebruiken dan hun is toegestaan, strenger moeten worden opgetreden dan tot dusver in het algemeen is geschied.
Iedere rantsoenoverschrijding wordt bestraft met een boete ten bedrage van drie maal het wegens het ongeoorloofde meerverbruik verschuldigde bedrag met inachtneming van een maximum van ƒ 0.10 voor elke eenheid (m³. of kwh.) voor overschrijding. Bovendien zal de energietoevoer worden verbroken voor een tijdsduur in directe verhouding tot de teveel gebruikte hoeveelheid energie of brandstof.

Posterijen; tijdelijke opheffing der expresse-bestelling.
23 Nov. — Met ingang van 1 December kan de P.T.T.-dienst tot nader bericht niet meer voldoen aan het verlangen tot expresse-bestelling van in het binnenland uit te reiken stukken, postwissels en postpaketten. De expresse-bestelling in ons land wordt dus — zij het voorloopig — afgeschaft.

Justitie - Inning van kleine geldvorderingen. —
23 Nov. — In het verordeningenblad is een besluit van den secretaris-generaal van het dept. van Justitie verschenen, dat de bedoeling heeft de inning van kleine geldvorderingen te vergemakkelijken. De gekozen constructie is in grove trekken de volgende: Een schuldeischer, die een uit overeenkomst voortspruitende geldvordering tot een maximum van ƒ 500 heeft, kan ter griffie van het kantongerecht een verzoekschrift indienen tot uitvaardiging van een dwangbevel. Wordt door den schuldenaar tegen dit verzoekschrift binnen 14 dagen geen bezwaar aangeteekend, en acht de kantonrechter het verzoek niet onrechtmatig of ongegrond, zoo vaardigt deze laatste het dwangbevel uit en doet dit op een afschrift van het verzoekschrift stellen. Het dwangbevel staat, wat de tenuitvoerlegging betreft, gelijk met de grosse van een vonnis en kan derhalve op de gewone wijze geëxecuteerd worden. Wordt tegen het verzoekschrift wèl bezwaar aangeteekend, b.v. doordat de schuldenaar het in het verzoekschrift gestelde niet geheel kan erkennen, zoo verwijst de kantonrechter de zaak naar de gewone terechtzitting en treedt de normale kantongerechtsprocedure in werking.

Politie - Uitbreiding der opsporingsbevoegdheden. —
In het verordeningenblad is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Justitie en van Binnenlandsche Zaken betreffende uitbreiding van de bevoegdheden van de politie. Met betrekking tot de opsporing van strafbare feiten wordt daarin bepaald, dat — behalve de ambtenaren, bedoeld in art. 141 van het wetboek van strafvordering — alle ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie daarmede belast zijn.
Deze ambtenaren kunnen ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten te allen tijde iedere plaats betreden. Woningen mogen tegen den wil van den bewoner slechts worden betreden in tegenwoordigheid van een hulpofficier van Justitie of op vertoon van een algemeenen of bijzonderen schriftelijken last, in een bepaalde zaak gegeven van den officier van Justitie of van een hulpofficier, ofwel op vertoon van zulk een last, niet in een bepaalde zaak gegeven, van den officier van Justitie of van den hoofdcommissaris van politie of, in gemeenten, waar geen hoofdcommissaris van politie is, van den burgemeester. Het recht tot het binnentreden van woningen sluit de bevoegdheid in om de woningen en de zich daarin bevindende voorwerpen te doorzoeken.
De ambtenaren kunnen in omschreven gevallen tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen overgaan. Voor zoover zij hulpofficier van Justitie zijn, kunnen zij bij dringende noodzakelijkheid ook buiten deze gevallen tot inbeslagneming overgaan. Kan het optreden van een hulpofficier niet worden afgewacht, zoo heeft bij dringende noodzakelijkheid ieder ander ambtenaar van rijks- of gemeentepolitie gelijke bevoegdheid. Hij, die zulk een voorwerp onder zich heeft, is verplicht dit op eerste aanmaning te vertoonen of uit te leveren. De voorschriften van dit artikel zijn niet van toepassing op brieven of mededeelingen, welke aan de post, de telegraphie of aan een andere instelling van vervoer zijn toevertrouwd.
De politie-ambtenaren kunnen voor bepaalde opdrachten of in dringende gevallen ook optreden buiten het grondgebied, waarvoor zijn zijn aangesteld. In geval van dringende noodzakelijkheid kan bij misdrijven, alleen op klachte vervolgbaar, ook voordat een klacht is ingediend, tot aanhouding en inverzekeringstelling van den verdachte en tot inbeslagneming van voorwerpen worden overgegaan.
De ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie kunnen ter voorkoming van strafbare feiten: personen naar een politiebureau geleiden en daar voor ten hoogste acht en veertig uren in verzekering stellen, elke plaats, die geen woning is, betreden en woningen binnentreden op algemeenen of bijzonderen last van den hoofdcommissaris van politie of in gemeenten, waar geen hoofdcommissaris is, van den burgemeester. Deze bevoegdheden kunnen ook hier niet worden uitgeoefend met betrekking tot bovenomschreven brieven of mededeelingen. De ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie kunnen de bevoegdheden ter voorkoming van strafbare feiten, op algemeenen of bijzonderen last ook uitoefenen bij het treffen van andere politiemaatregelen.

Kameraadschapsbond der Nederl. Politie opgericht.
23 Nov. — In kasteel Oud-Wassenaar te Wassenaar is op 21 November de oprichtingsvergadering gehouden van den Kameraadschapsbond der Nederlandsche Politie. Verschillende redevoeringen werden daarbij gehouden.
De secretaris-generaal van het departement van Justitie, prof. mr. J. S. Schrieke, wees er op dat slechts één gezag de gemeenschapsorde kan vaststellen: het is het gezag der overheid. Welgedisciplineerd moet de legermacht der orde zijn, wil zij kans van slagen hebben. Het is het wederzijdsch vertrouwen, het zeker zijn van elkaar, dat de stichters van den nieuwen bond met het woord „kameraadschap" hebben aangeduid, aldus spr.
De gemachtigde voor de reorganisatie van de Ned. politie, mr. L. J. Broersen, zeide, dat de kameraadschapsbond der Nederlandsche politie allen zal omvatten, die tot de politie behooren. Doel van den bond is het dienen en behartigen van de belangen van alle leden der politie en van hun gezinsleden en bovenal het bevorderen van de kameraadschap en het saamhoorigheidsgevoel. Dat een dergelijke hechte kameraadschap in de gelederen der politie bestaan kan en bestaan zal, heeft de dag der Nederlandsche politie bewezen.
Majoor De Boer, leider van den Kameraadschapsbond, noemde enkele voordeelen van den bond, n.l.: verzorging en verpleging in rusthuizen; uitzending van zwakke kinderen naar gezondheids- en vacantiekolonies; gezinshulp bij ziekte van de huisvrouw; geldelijken steun, indien de gevolgen van ziekte of andere onvoorziene omstandigheden de financieele draagkracht te boven gaan; uitkeering bij overlijden; uitkeering bij ongeval; uitkeering bij brand, inbraak of diefstal. Mochten er nog enkelen overblijven, die hun taak in het belang van het geheel niet beseffen, zeide spr., dan zullen zij, in het belang van allen, na eenigen tijd tot het lidmaatschap worden verplicht, opdat de bond zijn in het huishoudelijk reglement omschreven sociale voorziening ten volle zal kunnen nakomen.

Onderwijs - Dr. J. Fr. Nuboer benoemd tot hoogleeraar te Utrecht. —
23 Nov. — De „Staatscourant" meldt, dat aan de Universiteit te Utrecht tot gewoon hoogleeraar in de heelkunde dr. J. Fr. Nuboer, chirurg aan het Groot Ziekengasthuis te 's-Hertogenbosch, is benoemd en dat aan prof. dr. H. J. Lamérus op zijn verzoek eervol ontslag is verleend als hoogleeraar met ingang van den dag, waarop dr. Nuboer zijn ambt zal aanvaarden.

Regeling der benoeming van onderwijzend personeel.
In het verordeningenblad is opgenomen een instructie van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, houdende wijziging en aanvulling van 't besluit betreffende benoeming en ontslag van onderwijzend personeel aan gemeentelijke en bijzondere scholen. De aanvulling houdt o.m. een nieuw artikel in, waarin bepaald wordt, dat een benoeming slechts van kracht is, wanneer den benoemde bij zijn benoemingsakte door de tot benoeming bevoegde autoriteit een schriftelijke verklaring wordt uitgereikt, waaruit blijkt, dat ten aanzien van zijn benoeming de voorschriften van voorgaande artikelen zijn nageleefd. Voorts is in de instructie aangegeven, in welke gevallen op dezelfde wijze als bij de benoeming van een leerkracht in vasten dienst, wordt gehandeld bij de benoeming van een tijdelijke leerkracht. Wanneer de leerkracht niet met inachtneming van de bepalingen van het besluit is benoemd, is het haar verboden onderwijs te geven.

Rijkscommissariaat - Dr. dr. Wimmer. —
23 Nov. — De Rijksminister van Justitie heeft den Generalkommissar für Verwaltung und Justiz, S.S.-Brigadeführer dr. dr. Wimmer de eerefunctie opgedragen van voorzitter der Deutsche Gruppe van de Arbeitsgemeinschaft für die Deutsch-Italienischen Rechtsbeziehungen.

Gebietsführer Blomquist geïnstalleerd. —
23 Nov. — In tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en Hauptdienstleiter Schmidt, is in den Dierentuin te 's-Gravenhage de Gebietsführer Blomquist als chef der Befehlsstelle Niederlande der Reichsjugendführung geïnstalleerd. Met hun Duitsche kameraden waren ook de leden van den Nationalen Jeugdstorm onder leiding van hoofdstormer van Geelkerken aanwezig. De installatierede werd uitgesproken door Stabsführer Moeckel.

Militaire overheid - Betriebsappell Luftgaukommando Holland. —
Amsterdam, 23 Nov. (A.N.P.) — In de zaal van Krasnapolsky is op 22 November een Betriebsappell van het Luftgaukommando Holland gehouden, waarop de Gefolgschaft van het kommando in grooten getale was verschenen. De commandeerende generaal en bevelhebber van het Luftgaukommando, de generaal der vliegers Sieburg, noemde het den zin van dit Appell, dat de gedachten van het dagelijksche werk op het groote doel worden gericht.
Hauptdienstleiter Schmidt gaf allereerst een beeld van den geestelijken toestand van dit land. Als zekere kringen in Nederland, aldus zeide hij, zich tegen de propageering van de nationaal-socialistische gedachte meenen te kunnen verzetten met de opmerking, dat het nationaal-socialisme volgens de verklaring van Duitsche zijde zelve geen exportartikel is, moeten wij er op wijzen, dat de beginselen van onze leer, die berusten op de gedachten van ras, bloed en bodem, ook voor het Nederlandsche gebied gelden. Als wij thans in dit Germaansche land als vertegenwoordigers van het Rijk van Adolf Hitler staan, aldus spreker, treden wij niet op als onderdrukkers, maar werken wij aan de eensgezindheid der Germaansche volken, opdat zij dezen laatsten grooten strijd kunnen doorstaan, die gevoerd wordt om het zijn van het Germanendom als drager van de cultuur van het avondland. Onze maatregelen in dit land worden gedicteerd door de noodzakelijkheid van verwezenlijking der Germaansche eenheid. Omdat wij de Germanen liefhebben, moeten wij ook hard zijn en niet terugschrikken voor maatregelen, die mogelijk hard lijken. Door deze noodzaak wordt ook het optreden bepaald tegen het jodendom, dat in het belang van het zelfbehoud der Germaansche volken nooit meer den kop mag opsteken.

Germaansch S.S. - Aanmelding voor vrouwelijke vrijwilligers opengesteld. —
23 Nov. — Het S.S.-Ersatzkommando Nederland deelt mede dat thans ook voor vrouwen en meisjes van Nederlandsche nationaliteit, in den leeftijd van 17 tot 30 jaar, de gelegenheid bestaat zich in te zetten als Nachrichtenhelferin (helpster voor den berichtendienst).

Scheepvaart - Honderdjarig bestaan van het zeesleepvaartbedrijf der firma L. Smit & Co. te Maassluis. —
Nov. — In November 1842 werd te Maassluis een bedrijf opgericht (L. Smit en Co.), waaruit later de zeesleepvaart zou groeien, een bedrijf, dat mede Hollands naam groot heeft gemaakt.
Het was Fop Smit te Rotterdam, die in 1842 de eerste sleepboot in de vaart bracht. Destijds deden de zeilschepen er soms 35 dagen over om van Rotterdam uit buitengaats te komen en ze aanvaardden maar al te graag de hulp van de sleepboot, die dat karweitje in 2 dagen opknapte.
Het duurde tot 1880 voordat de eerste stap in de richting van de groote zeesleepvaart werd gedaan, doch sedert wist de zeesleepvaart zich te ontwikkelen tot een hoogte, welke in het buitenland nimmer geëvenaard kon worden. De grootste opdrachten werden aan de Nederlandsche sleepvaarders toevertrouwd, die er dikwijls in slaagden, dezen tot een goed einde te brengen.

Volksgezondheid - Rheumatiekbestrijding. —
Nov. — De rheumatiek behoort hier te lande tot de op den voorgrond tredende volksziekten. Met de influenza deelt zij de onderscheiding tot de meest veelvuldig voorkomende ongesteldheden te behooren en, zuiver sociaal beschouwd, overtreft zij de tuberculose verre in beteekenis. Zoo is becijferd, dat in één jaar tijds niet minder dan ƒ 2.5 millioen aan ziekengeld uit hoofde van de Ziektewet aan rheumatiekpatiënten moest worden uitgekeerd. Een in 1928 te Amsterdam ingesteld onderzoek wees uit, dat 3.2% van het gemeentepersoneel zich jaarlijks wegens rheumatiek-aandoeningen pleegt ziek te melden, terwijl in de jaren 1932—'34 in het Noorden des lands de practijk der Ziektewet uitwees, dat 13.8% der ziekmeldingen op rekening van rheumatisch lijden moest worden gesteld. Het voornemen bestaat daarom, te Utrecht een centraal instituut voor rheumatiekbestrijding op te richten, waarvoor een flink bedrag op de begrooting voor 1943 zal worden uitgetrokken. Bestaande instellingen zullen zooveel mogelijk worden ingeschakeld in de nieuwe organisatie, die mede heeft te zorgen voor de opleiding van artsen, die zich op rheumatiekbestrijding toeleggen. In dit land zullen een twintigtal centra voor rheumatiekbestrijding worden opgericht. Ieder staat onder leiding van een deskundig arts en zal nog twee à drie kringbureaux hebben. Van de diensten van wijkverplegings-organisaties, van de Kruisvereenigingen en den Volksdienst zal worden gebruik gemaakt. Het werkplan vangt aan met de stichting van het instituut te Utrecht. Behalve in Leiden en Utrecht is er ook in Groningen een centrum voor rheumatiekbestrijding. Te Amsterdam is een consultatiebureau. Is het bestaande in het nieuwe geheel opgenomen, dan volgt de vestiging van centra en kringen over het heele land, die een doeltreffenden strijd zullen aanbinden tegen de rheumatiek.

Tuberculosebestrijding. —
Nov. — Nadat de Ouddorpsche gemeente-arts reeds met een welgeslaagde favusbestrijding den niet geringen weerstand der bevolking tegen zulk een ingrijpen van overheidswege had weten te overwinnen, werd de tijd rijp geacht voor een breed opgezet onderzoek naar het voorkomen van tuberculose onder de inwoners van deze gemeente. Het is tenslotte mogen gelukken 96 pct. dezer, in zulke zaken zeer conservatieve, bevolking voor het Röntgen-doorlichtingsapparaat te krijgen.
Het totale inwonertal van Ouddorp bedraagt plm. 3750; ongeveer 350 kinderen beneden de 5½ jaar werden niet opgeroepen en van de resteerende 3400 gaven 3263 gevolg aan de dringende uitnoodiging. De wegblijvers waren slechts ten deele onwilligen, anderdeels ook zieken en buitenslands vertoevenden.
Van de 1709 onderzochte mannen vertoonden 1564 geen afwijking. 112 bleken kalkhaarden te hebben; 24 vertoonden afwijkingen bij doorlichting en 3 daarvan bleken bij een, hierop volgend, röntgenfotografisch onderzoek in het van Weelzieken-huis te Dirksland actief. Van de 1554 onderzochte vrouwen vertoonden 1422 geen afwijkingen. 93 kalkhaarden, 27 waren actief bij doorlichting en 2 daarvan bij nader röntgenfotografisch onderzoek. Ouddorp is de eerste gemeente in Nederland, waar dit voor de volksgezondheid wel zeer belangrijke werk op zoo groote schaal verricht werd.

Sociale aangelegenheden - Tentoonstelling van Volksdienst, Winterhulp en N.S.V. —
's-Gravenhage, 23 Nov. — In den Dierentuin is een tentoonstelling geopend van wat de Duitsche en Nederlandsche organisaties, op sociaal gebied hier te lande werkzaam, namelijk de N.S.V. en de N.V.D., zoomede de stichting Winterhulp, sedert haar instelling tot stand hebben gebracht. Bij de opening waren aanwezig o.a. de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, Hauptdienstleiter Schmidt, de directeur-generaal van N.V.D. en Winterhulp Nederland, F. W. van Vloten en verder vertegenwoordigers van N.S.D.A.P. en N.S.B. en hare nevenorganisaties. De Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, verklaarde met enkele hartelijke woorden de tentoonstelling voor geopend.

(Verordeningenblad No. 30, 21 Nov. 1942 - Telegraaf - Alg. Handelsblad - Nat. Dagbl. - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Oorlogsschade 5021 B.; Evacuatie 5302 B.; Metaalverorden. 5184 B.; Vrijwilligerslegioen 5245 A.; loonbelasting 5152 B.; Inkomstenbelasting 4702 C.; Gas en electriciteit 5250; Postbestellingen 5303; Politie 5318 A.; Onderwijs 5303; onderwijzend personeel 5271 A.; Rijkscommissariaat 5318 A.; Hauptdienstl. Schmidt 5318 A.; Germaansche S.S. 5303; Volksgezondheid 5305 C.; Ned. Volksdienst 5293 A.; Winterhulp 5282 C.)

A. **BOLIVIA. — Regeering afgetreden. —**
Buenos Aires, 23 Nov. (D.N.B.) — Naar United Press uit La Paz meldt, is het Boliviaansch kabinet op 19 November afgetreden. (Vaderland) **(Vor. ber. Kabinet 4725 B.)**

B. **ZUID-AFRIKA. — Generaal J. B. M. Hertzog overleden. —**
Stockholm, 21 Nov. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst uit Pretoria meldt, is de vroegere minister-president van Zuid-Afrika, Hertzog, overleden.
Hertzog werd op 3 April 1866 geboren. Na zijn studie in Amsterdam vestigde hij zich in 1892 als advocaat te Pretoria. In 1895 aanvaardt hij het ambt van rechter te Bloemfontein. In den Boerenoorlog ontpopt hij zich als een strijder van groot formaat. Met Botha en Smuts behoorde hij tot de militaire leiders der Boeren. In tegenstelling tot dezen bleef hij ook na het teekenen van den vrede in 1902 onverzoenlijk. Als leider van de Nationale partij voert hij een hardnekkigen strijd tegen den Engelschen koers. De partij groeide en in 1924 verovert

zij de meerderheid in het parlement. Hertzog wordt minister-president en zal dat 15 jaar blijven. Reeds in 1926 weet hij op de Rijksconferentie te Londen den volledigen dominialen status voor Zuid-Afrika te verkrijgen. Hij geeft Zuid-Afrika een eigen vlag, verheft het Afrikaansch tot zelfstandige gelijkgerechtigde taal en legt den grondslag voor de segregatie tusschen blanken en inlanders. In 1933, het jaar van de zware economische crisis, ziet hij zich genoodzaakt zijn politieken vijand, Smuts, dien hij 20 jaar lang heeft bestreden, de hand te reiken en met hem een coalitie-kabinet te vormen. Bij elke verkiezing bleek evenwel opnieuw de tegenstelling tusschen beiden. In Januari 1939 dreigde een openlijke breuk, maar die werd overbrugd tot het uitbreken van den oorlog. Toen kwam de definitieve scheiding, omdat hij, zij het tenslotte zonder succes, Zuid-Afrika's deelname aan den strijd wilde voorkomen.
In December 1940 trok Hertzog zich uit het politieke leven terug. Hij trad na gebleken meeningsverschillen met den scherperen nationalist dr. Malan uit de Volkspartij van Transvaal. De feitelijke afsluiting van zijn loopbaan kwam echter reeds in September 1939, in de dramatische Volksraadzitting, waarin hij het standpunt verdedigde, dat, nu hij zijn land practisch de volkomen onafhankelijkheid had bezorgd, hij deze ook in de neutraliteit kon doen openbaren. Een kleine meerderheid besloot echter tot den oorlog. Smuts nam toen de leiding over in een zuiver pro-Engelsche politiek. (Telegraaf)
(Vor. ber. Gen. Hertzog 5028 A.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Circulatiebank voor de Oostelijke gebieden opgericht. —**
23 Nov. — Bij verordening van den Rijkscommissaris voor de bezette Oostelijke gebieden werd te Riga een circulatiebank voor de Oostelijke gebieden opgericht. Deze bank zal voor de Oostelijke gebieden bankbiljetten uitgeven, waardoor de Reichskreditkassenscheine kunnen worden ingetrokken.
Als dekking zullen o.m. Duitsche markenbiljetten dienen.
(Alg. Handelsblad)

B. **TURKIJE. — Vinogradow, ambassadeur der Sovjet-Unie te Ankara teruggekeerd. —**
23 Nov. — Ambassadeur Vinogradow is op 7 November met uitgebreide volmachten en instructies uit Moskou naar Ankara teruggekeerd. (Vaderland) **(V. b. Ambassadeur 4965 B.)**

C. **ENGELAND. — Mutaties in het kabinet. —**
Stockholm, 22 Nov. (D.N.B.) — De Engelsche regeering is gewijzigd. Sir Stafford Cripps is afgetreden als Lord Privy Seal en wordt minister van vliegtuigproductie. Hij is daarbij uit het oorlogskabinet getreden, waarin hij wordt opgevolgd door Herbert Morrison, die zijn functies van minister van Binnenlandsche Zaken en van Openbare Veiligheid behoudt. Voorts is Sir Stafford ook vervangen als woordvoerder der regeering in het Lagerhuis en wel door den minister van Buitenlandsche Zaken Eden. Kolonel Llewellin, die tot dusver minister van vliegtuigproductie was, wordt gezant te Washington, belast met de oorlogsleveranties. Lord Cranborne, die tot dusver minister van Koloniën was, wordt Lord Privy Seal, doch krijgt geen zetel in het oorlogskabinet. Kolonel Oliver Stanley volgt Lord Cranborne op als minister van Koloniën. Het oorlogskabinet zal voortaan de volgende ministers omvatten: Churchill, Attlee, Eden, Morrison, Lyttelton, Sir John Anderson en Bevin.
(N. R. Crt.)
(V. b. Kabinet 5015 C.; Sir Stafford Cripps 5008 D.)

D. **ECUADOR. — Amerikaansche bezetting. —**
25 Nov. — Te Guayaquil zijn Amerikaansche troepen met inbegrip van luchtstrijdkrachten geland. President Del Rio heeft namelijk voor zijn vertrek uit Quito naar Washington aan de Amerikanen verlof gegeven zoowel aan de kust als in het binnenland vliegtuigsteunpunten in te richten.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Ecuador—Ver. St. 5029 B.)**

E. **AMERIKAANSCH-BRITSCHE OVERVAL OP FRANSCH-AFRIKA. — Admiraal Darlan benoemd tot hoogen commissaris van Fransch Noord-Afrika. —**
Marseille, 23 Nov. (Interinf.) — In een rede voor radio-Algiers heeft admiraal Darlan o.a. verklaard, dat hij in overleg met de Amerikaansche autoriteiten de functie van hoogen commissaris in Fransch-Noord-Afrika op zich heeft genomen, en dat zijn taak bestaat in het toepassen der algemeene richtlijnen voor het optreden in overeenstemming met de beginselen van maarschalk Lyautey. Zich richtende tot de soldaten van het Fransche koloniale rijk zei Darlan, dat hij hun als aanvoerder een man gaf, die zeer geacht was, namelijk generaal Giraud.
Fransch-West-Afrika onder bevel van admiraal Darlan geplaatst. — Marseille, 24 Nov. (D.N.B.) — In een door radio-Dakar verspreide toespraak van den gouverneur-generaal van Fransch West-Afrika, heeft deze de bevolking medegedeeld, dat hij Fransch West-Afrika onder het bevel van admiraal Darlan heeft geplaatst.

Oproep van maarschalk Pétain. — Vichy, 24 Nov. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft op 23 November per radio een oproep tot Fr. W.-Afrika gericht, het moederland trouw te blijven. Hij wees op het feit, dat Fr. W.-Afrika en Somaliland de eenige bezittingen in het Fransche imperium zijn, waar de Fransche vlag nog waait. Pétain deed een beroep op alle drie onderdeelen van de weermacht, beslisten tegenstand tegen elken aanval te bieden, want, zoo ging hij voort, er moet een deel van het imperium blijven, waar de Fransche vlag alleen waait. Na herhaling van zijn vroeger gegeven bevelen, vermaande Pétain de Fransche en inheemsche troepen alleen zijn bevelen op te volgen.

Afrikaansche Phalanx opgericht. — 24 Nov. — Te Parijs heeft ambassadeur de Brinon de vorming van de Afrikaansche phalanx aangekondigd, van vrijwillige afdeelingen dus tot herwinning van het aan de Angelsaksen verloren koloniale bezit. Vrijwillige aanmeldingen kunnen hiervoor in geheel Frankrijk worden ingediend en ook leden van het Fransche wapenstilstandsleger kunnen worden toegelaten.
De Afrikaansche Phalanx heeft een oproep gericht tot alle mannelijke Fransche onderdanen van 18 tot en met 40 jaren zich vrijwillig aan te sluiten bij de Phalanx en door deze geste hun aanhankelijkheid aan het vaderland te bewijzen.

De houding der neutrale mogendheden. —
Spanje. — 26 Nov. — In politieke kringen te Londen wordt eenige aandacht besteed aan het ontbijt dat de Spaansche gezant in de Engelsche hoofdstad, de Hertog van Alba, ter eere van den eersten minister Churchill, heeft gegeven. De gezanten van Portugal en Argentinië in Groot-Brittannië zouden ook aan dezen maaltijd hebben deelgenomen. De Spaansche minister van Marine heeft op belangrijke commandoposten mutaties uitgevoerd, o.a. op het marinestation van Palma en het steunpunt Mahon op Minorca.
De Spaansche politie, die reeds geruimen tijd het spoor volgde van een nieuwe geheime communistische organisatie, heeft in Madrid 17 leden van deze organisatie gearresteerd. Het waren grootendeels zetters, die in opdracht in drukkerijbedrijven daden van sabotage trachtten te plegen. Bij deze gelegenheid vielen den ambtenaren talrijke exemplaren in handen van het voor den oorlog in Madrid verschenen en thans in Portugal in het geheim uitgegeven blad „Mundo Obrero," benevens documenten, waaronder zich de laatste revolutionaire parolen uit Moskou en Mexico bevonden. De politie constateerde, dat het communistische propagandamateriaal voor het grootste deel uit Fransch Marokko kwam. De diplomatieke vertegenwoordiging van Spanje in Tanger is verheven tot ambassade. De nieuwe consul-generaal Cristobal del Castillo, is in zijn functie geïnstalleerd. De Engelsche pers houdt zich bezig met de kwestie van een eventueele bezetting van Tanger in Spaansch Marokko. De pers wijst erop, dat de stad Tanger geen Spaansch gebied, doch in feite een internationale kolonie is, die door Spanje wederrechtelijk werd bezet. In officieele Britsche kringen houdt men zich evenwel met het probleem niet op. Men houdt zich meer bezig met de Spaansch-Portugeesche besprekingen, die vermoedelijk thans te Lissabon plaats vinden en die gaan over de toekomstige houding van het Iberische schiereiland ten opzichte van het wereldconflict.

Portugal. — Bij de jongste pogingen tot staken in Portugal is gebleken, dat de tegen den staat gerichte geest van versplintering en anarchie in Portugal nog niet volkomen is uitgestorven. De arbeiders worden ten deele nog altijd door een kleine groep anti-nationale elementen opgehitst. Carmona, de president van Portugal, heeft in een interview verklaard in de hoop te leven dat de oorlog zijn land zal sparen.

Zweden. — De Zweedsche opperbevelhebber, generaal Thoernell, heeft er in een rede tot de Zweedsche weermacht op gewezen, dat de buitenlandsche politieke gevaren voor Zweden nog niet achter den rug zijn. De militaire paraatheid van het Zweedsche volk mag niet verslappen, maar juist deze militaire paraatheid en de voortdurende afsluiting van Zweden zullen in den komenden winter nieuwe moeilijkheden voor alle onderdanen brengen.

Zwitserland. — Onder het opschrift „Zwitserland maakt zich tot spreekbuis der Joodsche opruiing" wijst de Völkischer Beobachter op de afwijzende houding van Zwitserland ten aanzien van de in Duitschland getrokken contouren van een algemeene Europeesche nieuwe orde. Er zijn thans in Zwitserland 14.500, grootendeels Joodsche, immigranten. Zwitserland kan zich niet verontschuldigen door te zeggen, dat het in een dwangpositie is gekomen. Het heeft niets tegen de toeneming der emigranten gedaan, doch die zelfs bevorderd. Het blad wijst vooral op den hatelijken toon van Zwitsersche kranten.

Turkije. — Al wat in geallieerde kringen sedert den inval in Fransch West-Afrika gesproken en geschreven is, was voor Turkije aanleiding om de situatie met bijzondere aandacht te

volgen. Drie uitlatingen uit het democratisch-bolsjewistische kamp hebben de gemoederen in Ankara beroerd: Stalins woorden over een gewenschte wisselwerking tusschen de operaties aan het Oostfront en die in de Middellandsche Zee; Willkie's opmerking, dat de oorlog rondom Turkije gewonnen of verloren zal worden; en de voorspelling van Wallace, den vicepresident der Ver. Staten, dat door den strijd in de Middellandsche Zee de kortste verbinding met de Sovjet-Unie geschapen zal worden. Men leidt te Ankara uit dit alles af, dat de geallieerden de Dardanellen in hun plannen hebben opgenomen. Hiermede komt de zeeëngtenkwestie weer in zijn volle schrilheid naar voren, temeer omdat eenigen tijd geleden sprake was van een forceeren der zeestraten door de Roode Zwartezeevloot.

Zal Turkije andermaal de consequenties moeten dulden van het bezit zijner begeerde zeeëngten? Zoolang de strijd in en om de Middellandsche Zee niet uitgevochten is, lijkt de zaak niet acuut. Maar hoezeer men er thans in Ankara reeds bij stil staat blijkt uit den indruk, dien Ismet Inönü's jongste redevoering, reeds twee weken geleden, gemaakt heeft. Het was een alarmkreet van Inönü, een waarschuwing tegelijkertijd, zooals niet vaak in de Nationale Vergadering is uitgesproken. Een reusachtige opening gaapt in de grens tusschen Syrië en Turkije. Door deze opening verdwijnen duizenden centenaren suiker uit Turkije en groote hoeveelheden andere levensmiddelen, die Turkije toch zoo broodnoodig heeft. Engelsche en Amerikaansche speculanten drijven er een winstgevenden handel, maar ook reizen officieele Britsche vertegenwoordigers de Anatolische provincies af om er de voorraden op te koopen. Zoo is Turkije geleidelijk in een economisch-afhankelijken staat geraakt, een situatie, waarvan de Anglo-Amerikanen gebruik maken.

Treedt de Turksche regeering dan niet op tegen de uitbuiting van Anatolië? Bij deze vraag wringt de schoen. Natuurlijk hebben bepaalde Turksche kringen ook materieele belangen bij de Britsche politiek, die zij behartigen. Uit deze kringen gaan de stemmen op, die zich vaak zoo critisch uitlaten over de politiek van den president. Het is uiteindelijk tot hen, dat Inönü zijn waarschuwing gericht heeft, want zij kunnen helpen de Turksche neutraliteitspolitiek te doen falen.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(V. b. Adm. Darlan 5322 A.; Fransch West-Afrika 5313 A.; maarsch. Pétain 5322 A.; Engeland—Spanje en Portugal 5313 A.; Buitenl. politiek Spanie 4950 B.; idem Zweden 4889 B.; idem Zwitserland 4351 A.; idem Turkije 5104 C.)

A. NEDERLAND. — Justitie - Vredegerechtshof - Verslag van president mr. dr. J. H. Carp. —

Mr. dr. J. H. Carp, de president van het Vredegerechtshof, heeft een brochure doen verschijnen (Een half jaar Rechtspraak van het Vredegerechtshof, Uitgave Nenasu, Utrecht), waarin hij een verslag geeft van het eerste halve jaar ervaring met dit buitengewone rechtsorgaan, dat op 12 Augustus 1941 bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie in het leven werd geroepen om, tezamen met de Vrederechters, bij uitsluiting kennis te nemen van alle misdrijven en overtredingen, welke den politieken vrede binnen de volksgemeenschap in gevaar brengen of de hoogste politieke belangen van de volksgemeenschap raken of uit politieke beweegredenen zijn begaan; voorts van de strafbare feiten, welke met zoodanige misdrijven of overtredingen door deelneming of samenloop verband houden.

Al terstond wordt daarbij opgemerkt, dat het woord politiek in een uitgebreider, moderner zin te verstaan is dan totdusver gebruikelijk was, en zich uitstrekt tot al datgene, dat betrekking heeft op de vorming van de levensgemeenschap van een volk. De rechtspraak van het nieuwe instituut, aldus omschrijft dr. Carp het, betreft alle zoodanige strafbare feiten, waarbij de wordende nieuwe levensgemeenschap van het Nederlandsche volk in het geding is. De instelling van de vrederechtspraak was noodzakelijk geworden, nadat gebleken was, dat de bestaande rechterlijke macht vooralsnog niet in staat was zich rekenschap te geven van de gewijzigde rechtsbeginselen en waardeoordeelen, die in de huidige tijdsomstandigheden naar voren zijn gekomen, en bij de rechtspraak, inzonderheid de strafrechtspraak, tot gelding moeten worden gebracht. Waarbij dan niet zoozeer aan wetsuitlegging als juridisch-technische werkzaamheid, als aan de appreciatie van de schuldvraag en de bepaling van de strafmaat moet worden gedacht. Tusschen de nieuwe en de oude rechtspraak behoort geen verschil te bestaan waar het gaat om te komen tot de bewezen-verklaring van eenig strafbaar feit. Anders is het echter met de waardeering van den ernst van het strafbare feit, zooals het eenmaal is vastgesteld. Herhaaldelijk, aldus dr. Carp, heeft het geval zich voorgedaan, dat daarbij de betrokken rechter blijk gaf van zulk een volslagen gemis aan aanvoelen van den ernst van sommige vergrijpen onder de huidige omstandigheden, dat zijn beoordeeling van de zwaarte van het strafbare feit eigenlijk een nog verdere krenking van het geschonden rechtsgevoel was, in plaats van een poging tot zijn herstel.

Zijn leidraad is, dat „moge er in elke waardeering van schuld en het verdienen van straf een subjectief en persoonlijk element liggen, waaraan het nauwelijks mogelijk is, zich te onttrekken, het dan in elk geval beter is, dat dit ingesteld is op het gedachten- en gevoelsleven van den huidigen nieuwen tijd, dan op dat van den voorbijgeganen, waarvan de strafrechters zich veelal de dragers hebben betoond." Voorop staat de gedachte, dat in tegenstelling tot vroegere opvatting, niet de individueele mensch als zoodanig aanspraak op bescherming heeft, maar de Nederlandsche nationale volksgemeenschap; niet de individueele, maar de rechtszekerheid der gemeenschap en haar belang staan op den voorgrond. Daarin vindt dr. Carp de rechtvaardiging voor de in de regeling van de rechtsmacht van het Vredegerechtshof gegeven mogelijkheid om, in strijd met een rechtsbeginsel, dat ook in ons wetboek van strafrecht is neergelegd, strafzaken, waarin de gewone strafrechter reeds een onherroepelijke uitspraak gegeven heeft, opnieuw in behandeling te nemen. De grens die aan de redelijke toepassing van het nieuwe beginsel gesteld is, ligt daarin, dat zooals vroeger als eisch van recht gold, dat een strafvonnis slechts herzien kon worden ten voordeele van den veroordeelde, thans evenzeer geldt, dat herziening plaats vinde, indien het belang der gemeenschap het eischt. Dr. Carp twijfelt er niet aan, dat dit een zeer hooge uitzondering zal zijn; vanzelf werkt hierbij ook een tijdslimiet, al laat deze zich niet nauwkeurig uitdrukken, maar als uitzondering noemt hij het nieuwe beginsel van herziening van strafvonnissen een eisch van hedendaagsche rechtsopvatting.

Voor de rechtszekerheid van het individu is het echter evenzeer van belang, dat in de nieuwe omstandigheden de persoon van den dader in verband met zijn gezindheid van meer belang kan zijn dan de daad op zchzelf; van belang, dat voor de nieuwe rechtspraak, die op versterking van de gemeenschap is gericht, de generale preventie in het algemeen zwaarder moet wegen dan de speciale; het komt er meer op aan, dat anderen van navolging worden afgehouden dan dat een vergrijp in den dader zelf wordt gewroken. De mogelijkheid van analoge wetstoepassing, die den eisch „geen misdaad zonder straf" verheft boven het adagium „geen straf zonder wet", dat op het pad der misdaad te zeer misverstaan werd als een aansporing om door de mazen der wet te kruipen, is hier te lande nog niet op een wettelijke basis gesteld; in afwachting daarvan trekt dr. Carp, bewuster en consequenter, de lijn van evolutioneele wetsinterpretatie door, volgens welke de wet steeds naar den geest van den wetgever van heden moet worden uitgelegd, een lijn waarlangs zich ook in het verleden de rechtspraak reeds was gaan bewegen, al confronteert zij in haar consequentie het individu in zijn rechtszekerheid weer nader met den eisch van bescherming van de gemeenschap.

In tweeërlei opzicht komt in de inleiding, welke dr. Carp voor zijn brochure geschreven heeft, de verre strekking, welke hij in de vrederechtspraak belichaamd ziet, nog bijzonder tot uiting. Eenerzijds wanneer hij bepleit, dat zoowel de ambtenaren- als de economische rechtspraak in de vredegerechtsorganisatie worden opgenomen: „Met de hier gedachte uitbreiding van de werkzaamheid der vrederechtspraak zou bereikt worden, dat de rechterlijke beslissingen op de gebieden, waarop de strijd tusschen oud en nieuw, tusschen individualistisch liberale en volksche gemeenschapsgebondenheid zoo spoedig mogelijk in het belang der zich ontwikkelende orde moet worden beslecht, komen te berusten bij één rechterlijke organisatie, welke de waarborgen biedt, dat zij haar taak met gevoel en begrip voor den revolutionnairen ommekeer, die zich voltrekt, vervult". Anderzijds merkt dr. Carp op, dat het Vredegerechtshof zijn opvoedende taak heeft trachten te vervullen eensdeels door de wijze, waarop het zijn principieele uitspraken heeft gemotiveerd, anderzijds door er zorg voor te dragen, dat deze uitspraken letterlijk en van passende opschriften voorzien in de pers werden opgenomen. (Vaderland)

(Vor. ber. Vredegerechtshof 4901 B.)

B. SOVJET-UNIE. — Rede van Stalin ter gelegenheid van den 25sten verjaardag der Sovjet-revolutie. —

Helsinki, 27 Nov. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den 25sten verjaardag van de Sovjet-revolutie heeft Stalin op 13 November een rede gehouden. Volgens de door den Moskouschen zender verspreide officieele lezing van Tass besprak hij daarin ook uitvoerig de oorlogsgebeurtenissen.

In den strijd van dit jaar onderscheidde Stalin twee periodes, n.l. de winterperiode, waarin de Sovjet-troepen in den aanval waren en een daarop volgende tweede periode, waarin de Duitsch-fascistische troepen met uitbuiting van het ontbreken van een tweede front in Europa al hun vrije reserves verzamelden en in Zuidoostelijke richting door het front heenbraken en oprukten. Daarbij veronderstelt Stalin echter, dat het voornaamste doel van Duitschland en zijn bondgenooten niet de beweging in de richting van de petroleumgebieden is geweest,

maar dat men uit het Oosten om Moskou heen wilde trekken, de stad wilde afsnijden en haar achterland aan de Wolga en in den Oeral en dan tegen Moskou wilde oprukken. Voortbouwende op deze these, welke — zooals opzet en verloop der geheele operaties van den afgeloopen zomer, volgens het D. N. B. toonen — volkomen uit de lucht is gegrepen, beweerde Stalin, dat de tactische successen van de zomeroperaties der Duitschers niet tot bevredigend einde hebben geleid, aangezien „de strategische plannen zoo zichtbaar irreëel" waren.
De voornaamste reden voor de successen der Duitschers aan ons front in dezen zomer, aldus ging Stalin verder, bestaat hierin, dat het ontbreken van het tweede front in Europa hun de mogelijkheid gaf alle vrije reserves aan ons front te concentreeren en een krachtig overwicht te vormen in hun krachten in den Zuidwestelijken sector van het front. Indien er in Europa een tweede front was geweest, „zooals dat in den eersten wereldoorlog aanwezig was", dan zou de positie der Duitsche troepen geheel anders zijn geweest en dan zou dit zelfs het begin van het einde voor de Duitsch-fascistische troepen zijn geweest. Want het Sovjet-leger zou in dat geval niet staan, waar het thans staat, maar ergens in de nabijheid van Pskov, Minsk, Sjitomir of Odessa.
Stalin, die een vergelijking met Napoleons veldtocht van de hand wees, zeide ten slotte nog, dat zijn hoorders zich nu konden voorstellen, voor welke groote moeilijkheden het Sovjetleger staat. Hij sprak daarbij de hoop uit, dat er toch nog een tweede front tot stand zal komen.
(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Stalin 5275 B.; 24-j. herdenking 4898 F.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — De verzameling Rehse te München. —**

Nov. — De best gedocumenteerde verzameling van wetenswaardigheden der laatste decennia is wel die van F. J. M. Rehse te München. Rehse was een zonderlinge figuur, die in de jaren 1914—1918 overal opdook waar iets gebeurde, alle mogelijke dingen vergaarde, waar toentertijd niemand eenig belang aan hechtte. Na den oorlog zag Rehse onmiddellijk in, dat zijn taak niet geëindigd was. In München had Rehse gelegenheid om in de na-oorlogsjaren een documentatie bijeen te krijgen, die nu van onschatbare waarde is voor de geschiedenis van de N. S. D. A. P. Rehse bezat de volledige materiaalverzameling van de Münchener „Räte-republiek".
Daar het burgerlijk bestuur in die dagen absoluut geen belangstelling aan den dag legde voor de verzameling, had Rehse met allerlei, voornamelijk financieele, moeilijkheden te kampen. In Februari 1921 kwam hij in contact met Adolf Hitler, die hem toen zijn medewerking toezegde met de woorden: „Wanneer wij eenmaal aan de macht komen, zal uw verzameling het fundament vormen voor een museum der tijdgeschiedenis". Maar de partij was in haar eerste jaren arm, en kon pas in 1929 Rehse's levenswerk aankoopen.
Ook Nederland heeft de volle belangstelling van „Vater" Rehse, zooals hij in München wordt genoemd. Niet alleen vindt men in zijn verzameling organen als dat van wijlen „De Nederlandsche Unie", maar ook Nederlandsche boeken van den meest uiteenloopenden aard en strekking. (Alg. Handelsblad)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Nieuwe strijdmiddelen. —**

Nov. — Er wordt melding gemaakt, dat de Duitsche troepen een electrisch machinegeweer gebruiken, dat een vuursnelheid van 3.000 schoten heeft. Bekende wapendeskundigen in de Duitsche hoofdstad spreken evenals deskundigen uit het vijandelijke kamp van „de doodelijke zeis". Terwijl de totdusver gebruikte machinegeweren hun kogels waaiervormig verspreiden, liggen de kogels van het nieuwe wapen zoo dicht naast elkaar, dat hier inderdaad de uitwerking van een slag met een zeis met een straal van 180 graden is bereikt. Het wapen kan bij iedere koude gebruikt worden en is gemakkelijk te vervoeren.
Niet minder verrassend is de Duitsche constructie van een gepantserden vlammenwerper. Hoewel over dit totaal nieuwe wapen geen nadere bijzonderheden bekend zijn, staat vast, dat juist dit wapen een nieuwe schepping is, dat zijn ontstaan dankt aan de gevechten om versterkte stellingen. De eerste stimulans voor het ontwerpen van dit nieuwe wapen kregen de Duitsche wapenconstructeurs en technici tijdens de gevechten om de Maginotlinie. Hieruit blijkt, dat het hier niet gaat om een model, dat van vandaag op morgen werd ontworpen. De strijd om Sebastopol en de straat- en huizengevechten in Stalingrad schijnen de laatste technische vervolmaking bespoedigd te hebben. Uit de bereikbare hoogte van den vuurstraal, welken de gepantserde vlammenwerper uitspuwt en die gemakkelijk boven een wolkenkrabber uitkomt, kan men ook de reikwijdte van den doodenden straal in horizontale richting berekenen. Het front noemt dit nieuwe wapen „vuurspuwende kachels".
(Vaderland) **(Vor. ber. Bewapening 4527 A.)**

C. **NEDERLAND. — N.S.B. - Vormingsbijeenkomst met de N.S.D.A.P. te Haarlem. —**

26 Nov. — Te Haarlem is op 22 November een gemeenschappelijke vormingsdag van de N.S.D.A.P. en de N.S.B. gehouden. De plaatsvervangende leider van de N.S.B., Van Geelkerken, herinnerde er in zijn rede aan, dat hij te Assen had gezegd, dat 50.000 Nederlanders met de wapens in de hand naast de Duitsche kameraden moesten aantreden. Hij gaf zich niet over aan illusies, dat dit getal langs den weg van werving van vrijwilligers bereikt kon worden, zeggende, dat men zich integendeel in de nationaal-socialistische kringen er duidelijk van bewust is, dat men de uitvoering van deze maatregelen met krachtige hand moet aanvatten. Aan de vastbeslotenheid daartoe zal het bij de nationaal-socialistische leiding in Nederland niet ontbreken.
Vervolgens werd nog het woord gevoerd door Hauptdienstleiter Schmidt, welke er nogmaals op wees, dat de Duitschers niet met imperialistische bedoelingen in ons land waren gekomen.

Banappèl der W.A. te Roosendaal. —

26 Nov. — Tijdens een banappèl te Roosendaal heeft mr. Zondervan, commandant der W.A., medegedeeld, dat thans 60 pct. der W.A. vrijwillig heeft dienst genomen. Geen corps in Europa kan bogen op naar verhouding meer vrijwilligers voor het Oostfront.

Evacuatie; schadevergoeding bij onteigening. —

27 Nov. — Van de te evacueeren panden en opstallen met de daartoe behoorenden nagelvasten inventaris zal een bepaald gedeelte moeten worden onteigend.
Deze onteigening geschiedt op grond van art. 5 van het besluit op de bezettingsschaden. Diensvolgens geschiedt de onteigening door vordering, met dien verstande, dat de schadeloosstellingen worden vastgesteld door den secretaris-generaal van Financiën. De vordering vindt plaats ten gunste van den staat der Nederlanden; de eigendom gaat over vrij van alle lasten en rechten daarop rustende; belastingen, waarmede het gevorderde goed is bezwaard, gaan van den dag van den eigendomsovergang over op den staat.
De schadeloosstellingen, die door den secretaris-generaal van Financiën worden vastgesteld, worden beschikbaar gesteld ten behoeve van de eigenaren en van andere belanghebbenden ten aanzien van de gevorderde goederen. De gelden zullen in het algemeen eerst worden uitbetaald, nadat besteding voor herbouw of wederaanschaffing verzekerd is. Zoolang de betaling wordt uitgesteld, wordt, althans voorzoover de schadevergoedingsbedragen een nader te stellen minimum te boven gaan, rente vergoed tot 3½ pct. per jaar. De eigenaren blijven belast met hypothecaire schuldverplichtingen overeenkomstig de geldende overeenkomsten. Den hypothecairen schuldeischers zal voor hun rentevorderingen een verhaalsrecht worden toegekend op de over de schadeloosstellingen te vergoeden rentebedragen.

Voedselvoorziening; groentendistributie uitgesteld. —

27 Nov. — De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat het invoeren van de d.d. 10 November in de couranten aangekondigde klantenbinding voor groenten voorshands is opgeschort.

Extra boterrantsoen - Vleeschrantsoen verminderd.

27 Nov. — Ter gelegenheid van de komende Kerstdagen is besloten tot verkrijgbaarstelling van een extra-rantsoen boter van 250 gram per persoon. Aangezien voor de vleeschvoorziening een geringer aantal runderen voor de consumptie beschikbaar is dan in de zomermaanden het geval is, was het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in oorlogstijd genoopt tot verlaging van het vleeschrantsoen met ingang van 29 November en wel van 300 op 250 gram per persoon per week, been inbegrepen.

Kultuur - Westfaalsche kunsttentoonstelling in Den Haag. —

28 Nov. — De tentoonstelling „Kunst der Ruhrmark" in het Mauritshuis hier ter stede, die in het kader der kultuuruitwisseling tusschen Duitschland en Nederland een overzicht van de scheppingen der kunstenaars in de Ruhrmark brengt, is 28 November door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart geopend. De plechtigheid werd o.a. bijgewoond door Gauleiter Vetter uit Hagen, commissaris-generaal Schmidt, de gevolmachtigden van den Rijkscommissaris voor Zuid-Holland en voor Amsterdam dr. Schwebel en dr. Völckers, den president van den Ned. Kultuurraad prof. dr. Snijder en den secretaris-generaal van Justitie prof. Schrieke, benevens vele Duitsche en Nederlandsche kunstenaars. De Nederlandsche president der Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, de heer H. C. van Maasdijk heette namens burgemeester Westra de aanwezigen welkom. (N. R. Crt. - Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Vormingsbijeenk. N.S.B.—N.S.D.A.P. 5318 A.; Nat. Soc. Bew. 5325 A.; Evacuatie 5326 B.; Groentendistributie 5312; vleesch- en boterrantsoen 5176 C.; Tentoonstellingen 5289 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Sovjet-offensief bij Don en Wolga - Britsch offensief in Noord-Afrika tot staan gebracht - Aanvang der operaties in Tunis - Toulon door Duitsch-Italiaansche troepen bezet - Zware geallieerde scheepsverliezen. —

OOSTELIJK FRONT.

21 Nov. — De Sovjet-activiteit in het gebied ten Zuiden van Stalingrad en in het gebied van de Donbocht is, volgens militaire kringen te Berlijn, waarschijnlijk het begin van een nieuw Sovjet-offensief, met het laatste gebied als zwaartepunt.

22 Nov. — In het gebied ten Zuiden van Stalingrad en in de groote bocht van den Don duren de afweergevechten voort. Duitsche en Roemeensche troepen vernielden 25 tanks; 36 andere Sovjet-tanks werden op 20 en 21 November door een pantserdivisie stukgeschoten. Duitsche en Roemeensche luchtstrijdkrachten steunden de eigen troepen en brachten den vijand in onophoudelijke aanvallen op gereed staande tanks, formaties infanterie, ontladingen en colonnes van voertuigen zware verliezen toe.

Te Stalingrad werden bij acties van stormtroepen opnieuw zwaar versterkte steunpunten veroverd; op een andere plaats werden aanvallen der bolsjewisten afgeslagen.

Bij Woronesj werd een sterke vijandelijke stoottroep in de pan gehakt.

23 Nov. — In het gebied ten Z. van Stalingrad en in de groote Donbocht voeren de Duitsche en Roemeensche formaties in samenwerking met sterke vliegerafdeelingen nog steeds een zwaren afweerstrijd.

24 Nov. — Ten Z.W. van Stalingrad en in de groote Donbocht zijn de Sovjet-troepen onder een roekeloos in den strijd brengen van menschen en materieel het verdedigingsfront aan den Don binnengedrongen. De tegenmaatregelen zijn aan den gang.

25 Nov. — Ten Zuidwesten van Stalingrad en in de groote bocht van den Don zette de vijand zijn aanvallen met sterke gepantserde en infanterie-afdeelingen voort. De Duitsche afweer werd op doeltreffende wijze gesteund door sterke formaties vliegtuigen voor den strijd op korten afstand en Duitsche en Roemeensche gevechtsvliegers, die in opeenvolgende golven opereerden. De Sovjet-troepen leden opnieuw zware verliezen aan menschen en materiaal.

26 Nov. — Tusschen Wolga en Don en in de groote bocht van den Don duren de hevige pantser- en infanterie-aanvallen van den vijand voort. Zij werden in verbitterde gevechten afgeslagen. De vijand verloor opnieuw talrijke pantserwagens. Eigen luchtaanvallen veroorzaakten bij den vijand groote verliezen aan menschen, zware wapens en voertuigen van allerlei aard.

In Stalingrad stortten vijandelijke aanvalspogingen ineen.

In den centralen sector is de vijand den 25sten November in het gebied ten Zuiden van Kalinin en in dat ten Zuidoosten en ten Westen van Toropez over een breed front den verwachten aanval begonnen. In deels hevige gevechten werden alle aanvallen met groote bloedige verliezen afgeslagen en tijdelijke plaatselijke doorbraken in een tegenaanval ongedaan gemaakt.

27 Nov. — Alle vechtwagen- en infanterie-aanvallen van den vijand in het Wolga-Dongebied mislukten weer door den uitmuntenden geest van den troep; 55 Sovjet-vechtwagens werden vernield. Aanvallen van formaties duikbommenwerpers troffen den vijand met vernietigende uitwerking.

Ook in het middengedeelte van het Oostfront zette de vijand zijn aanvallen met sterke krachten voort. Zij stortten na verbitterde gevechten onder zware verliezen voor den vijand ineen. 192 Pantserwagens werden vernield.

Overzicht. — 27 Nov. — Men is te Berlijn nog zeer spaarzaam met het geven van inlichtingen over de Sovjet-offensieven om Stalingrad en in de bocht van den Don. Men bepaalt zich tot de opmerking, dat de kracht van de aanvallen is verminderd, en dat de Sovjettroepen in het algemeen geen verdere terreinwinst hebben kunnen boeken.

De militaire medewerker van het D.N.B. deelt mede, dat na den zevenden dag van de Sovjet-operaties in het Zuiden uit den overvloed van berichten blijkt, dat de Sovjet-troepen hun groote offensief in dit gebied van vier hoofdcentra uit zijn begonnen en nog voortzetten.

1. Uit de Kalmukkensteppe uit noordelijke en noordwestelijke richting. Dezen aanval kan men over het algemeen als tot staan gebracht beschouwen.
2. Uit het achterland ten Noorden van Stalingrad met aanvalswiggen naar de bocht in den Don en de vorming van een zwaartepunt in dezen sector van het offensief. Alle aanwijzingen duiden er reeds op, dat ook dit mislukt is.
3. Uit het terrein dat onmiddellijk ten Noorden van de Duitsche grendelstelling voor Stalingrad tusschen Don en Wolga ligt. Hier worden op het oogenblik nog gevechten gevoerd met een zoodanige hardnekkigheid en bij een dusdanig onoverzichtelijk verloop van het front, dat hier voor beide partijen nog geen overzicht kan worden gegeven.
4. Uit den smallen noordelijken sector van Stalingrad zelf. Deze operatie is strategisch gezien zonder eenige beteekenis en wordt alleen volledigheidshalve opgesomd.

Welke verwachtingen de Sovjet-leiding van haar groote offensief in dit gebied koestert, blijkt alleen reeds uit het feit, dat zij steeds weer nieuwe troepencontingenten in den strijd werpt.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Oostelijk gedeelte. — 22 Nov. — Generaal-veldmaarschalk Rommel heeft stellingen betrokken in het gebied van El Ageila, waarop hij van den beginne af het oog had gevestigd voor het voortzetten van den tegenstand en die daarvoor zeer gunstig zijn gelegen.

23 Nov. — In het gebied van Agedabia werden aanvallen van vrij sterke Britsche verkenningstroepen op de Duitsch-Italiaansche stellingen afgeslagen.

25 Nov. — In Cyrenaica beperkte het slechte weer aan beide kanten de bedrijvigheid te land en in de lucht.

27 Nov. — Aan het front in Cyrenaica werden verkenningsaanvallen van aanzienlijke vijandelijke strijdkrachten verijdeld.

Westelijk gedeelte. — 27 Nov. — Na dagenlange schermutselingen tusschen de voorhoeden der beide legers is het thans voor de eerste maal tot een geregeld gevecht gekomen tusschen Duitsch-Italiaansche en Britsche pantsertroepen in Tunis.

Britsche tanks, die van Beja (80 km. ten Westen van de hoofdstad Tunis) naar het Oosten trachtten door te dringen, raakten slaags met Duitsch-Italiaansche afdeelingen en er ontwikkelde zich een gevecht, waarin 11 van de veertig Britsche tanks werden stuk geschoten en verscheiden andere niet meer vooruit konden komen, omdat door den langen duur van den strijd de benzinevoorraad uitgeput was.

Toulon door troepen der As-mogendheden bezet. —

27 Nov. — Ingevolge het inzicht, dat onder invloed der Anglo-Amerikaansche propaganda de politieke scheuring der Fransche weermacht in toenemende mate de veiligheid der Duitsche en Italiaansche bezettingstroepen in gevaar bracht en het gezag der Fransche staatsleiding ondermijnde, hebben Führer en Duce in den afgeloopen nacht het bevel gegeven, de vesting Toulon te bezetten, de Fransche Middellandsche Zee-vloot te verhinderen haar voornemen zee te kiezen uit te voeren en de onbetrouwbare contingenten der Fransche weermacht te demobiliseeren. Duitsche en Italiaansche troepen hebben aan dit bevel bliksemsnel gehoor gegeven, den op enkele plaatsen opvlammenden tegenstand van door Angelsaksers bewerkte en opgestookte elementen in de kiem gesmoord en binnen enkele uren de opgegeven taken uitgevoerd. Stad en haven van Toulon zijn sedert de vroege morgenuren vast in de handen der Duitsch-Italiaansche troepen. Een deel van de Fransche vloot heeft zich ondanks een tegenbevel van de Fransche regeering zelf tot zinken gebracht.

DE ZEEOORLOG.

24 Nov. — Bij het bombardeeren van scheepsdoelen voor Algiers in den nacht van 22 op 23 November troffen gevechtsvliegtuigen vijf transportschepen, waaronder groote passagiersschepen, alsmede een torpedojager met zware bommen. Een Duitsche duikboot plaatste voor Oran op een door torpedobootjagers beschermden kruiser twee torpedotreffers. Men houdt rekening met het zinken van den kruiser.

25 Nov. — In de wateren van Algiers vernietigden gevechtsvliegers des nachts een koopvaardijschip van 10.000 ton. Zij bombardeerden een groot transportschip in brand en brachten zware schade toe aan twee torpedojagers.

26 Nov. — In de Algerijnsche wateren brachten Italiaansche formaties torpedovliegtuigen, die in achtereenvolgende golven een vijandelijk convooi aanvielen, een transatlantisch vaartuig van 20.000 ton, een vrachtschip van 6000 ton en een derde schip van middelmatige tonnage tot zinken.

27 Nov. — Duitsche duikbooten hebben in het operatiegebied van de Noordelijke IJszee tot aan den toegang tot den Indischen Oceaan in hardnekkige gevechten tegen in convooi en alleen varende schepen 19 schepen met een gezamenlijken inhoud van 123.000 br.t. tot zinken gebracht. Door deze successen is vooral het vijandelijke ravitailleeringsverkeer naar de Noordelijke Sovjethavens en het Midden-Oosten gevoelig getroffen.

DE LUCHTOORLOG.

Kolonel Galland bevorderd tot generaal. — 26 Nov. — De bekende Duitsche jachtvlieger kol. Galland is tot generaal-majoor bevorderd. Hij is 30 jaar oud en de jongste gen.-majoor van de Duitsche weermacht.

(Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5323 A.; Toulon 5314)

A. Economische vooruitzichten. —

Van de hand van dr. Kepper verscheen een brochure „Die Wirtschaft der Niederlande nach dem 10. Mai 1940", waaraan door de „National Zeitung" het volgende werd ontleend:

Dec. — Onverminderd de verzekering van de noodzakelijke verzorging van het continentale Europa, zal echter de noodzakelijkste behoefte zoo goed als slechts mogelijk daar gedekt kunnen worden, waar dit het goedkoopst is. Hoe groot ook de economische ontwikkelingsmogelijkheden in Oost-Europa zijn zullen, zoo zal toch altijd een groot deel van deze behoefte, vooral de behoefte aan tropische producten, vanuit overzeesche gebieden gedekt moeten worden.

Daar nog niet te overzien is, wanneer en in welke richtingen het overzeesche verkeer weer hervat zal kunnen worden, krijgen de problemen, die de Nederlandsche economie in Europa op moet lossen, een bijzondere beteekenis. Zij zijn van te grooter beteekenis, daar niet alleen de handel en het verkeer maar ook de industrie, die de gewichtigste bron van het Nederlandsche Volksinkomen is, alsook de landbouw in sterke mate op het verkeer met Engeland en overzee ingesteld waren en met de deviezeninkomsten uit de overzeesche kapitaalfondsen enz. het hooge invoeroverschot betaald kon worden. Aan de landbouw heeft de zich uit dezen toestand voortvloeiende omstelling reeds voltrokken. Hierbij zal deze omstelling in principe ook een beslissende zijn, vooral nu in het vooruitzicht van Engelands verarming in geen geval te verwachten is, dat de vroegere hooge uitvoer naar Engeland — die bovendien, zooals gezegd, op Engelsche voorkeur en hooge toeslagen gebaseerd was — weer hersteld zal worden. Zooals Staats-Secretaris Backe van het Reichsernährungsministerium in zijn voordracht op de landbouwtentoonstelling te Den Haag in Augustus 1941 verklaard heeft, is Duitschland bereid, het geheele Nederlandsche overschot aan producten van veeteelt en van de intensieve groente- en aardappelbouw op basis der van de wereldmarkt onafhankelijke Duitsche agrarische prijzen af te nemen. Stellig is aan deze verzekering tegen de wereld-concurrentie de bepaling verbonden, dat de zich nu voltrekkende versterking van de inheemsche voedermiddelen- en broodverzorgingsgrondslag niet meer opgegeven wordt. Daardoor zal echter de Nederlandsche veeteelt geenszins tot de inheemsche voedermiddelen beperkt blijven. Eens zal, in het kader der toekomstige Europeesche orde, een verhoogde invoer uit de Europeesche landen mogelijk blijken, en ook zal Europa dan niet tengevolge der stijging van zijn behoeften van een invoer van overzeesche levens- en voedermiddelen kunnen afzien. Deze omstelling zal wel is waar een verhooging der Nederlandsche levensstandaard ten opzichte van die der vooroorlogsche beteekenen — waarbij echter in acht dient te worden genomen, dat de landbouwcrisismaatregelen, in het bijzonder de uitvoerpremiën, vroeger eveneens een belangrijke belasting van het verbruik noodzakelijk maakten — maar zij geeft den Nederlandschen landbouw een blijvende en toereikende grondslag en verzekert de voedselvoorziening in Holland. Den kinderrijken Hollandschen kleinen boer, wiens economie tengevolge van het gebrek aan land grootendeels op buitenlandsche voedergrondslagen berustte, zal wel is waar het verlies van dezen grondslag door inschakeling van de Nederlandsche landbouw in de Europeesche economische gemeenschap, slechts ten deele vervangen, maar zoover zij zich geen vervanging door omstelling op den groentebouw verschaffen kunnen, zullen zij in de gelegenheid gesteld worden in het kader der Duitsche kolonisatiepolitiek in het Oosten, voor zich en hunne kinderen een nieuwe en betere toekomst te verwerven dan zij die in hun onnatuurlijk farmbedrijf bezaten. Op grond der goede ervaringen uit vroeger eeuwen zullen zij daar zelfs zeer welkom zijn.

In wezen moeilijker dan de reeds voltrokken omstelling van den landbouw zal de inschakeling van de industrie in de Europeesche vredeseconomie zijn. Er zullen daarbij de volgende problemen op te lossen zijn: allereerst zal voor de benoodigde grondstoffen gezorgd moeten worden. Deze zorg is een algemeen-Europeesche, hoewel zij ook voor Nederland tengevolge van de smalle inheemsche grondstofbasis bijzonder sterk naar voren treedt. Daar de verzorging van de noodige grondstoffen de belangrijkste voorwaarde voor de economie is, zal alles in het werk gesteld worden om haar te verzekeren en het uitbreiden van het Duitsche machtsbereik, bijzonder in het Oosten, zal ook de mogelijkheid daartoe openen. Wel is waar zal bij enkele grondstoffen, vooral bij wol, tin, koper, olievruchten en -zaden, de behoefte slechts gedeeltelijk of zelfs heelemaal niet gedekt kunnen worden, toch in het algemeen zal men op een toereikende grondstoffenverzorging kunnen rekenen, wanneer ook op ijzer, hout, celstof en mineraalolie na waarschijnlijk verder bespaard moeten worden. Het tweede omstellingsprobleem is de Nederlandsche industrie aan de behoefte en de productievoorwaarden van de Europeesche economische gemeenschap aan te passen, zoover dit niet reeds in het kader der huidige oorlogseconomie geschiedt. Daarbij zullen zich voor alles drie met elkander samenhangende problemen voordoen. Eens zal tusschen de Nederlandsche en de Duitsche industrie tot een werkverdeeling, volgens het principe van bijzonder prestatievermogen en grootste zuinigheid, overgegaan moeten worden, vooral nu zich zulk een orde anders dan tengevolge der verwijdering van handels- en deviezenbeperkingen, na afschaffing der oorlogseconomie, op den weg van een vernietigende concurrentie ontwikkelen zal. Waar het bij de Nederlandsche industrie om gespecialiseerde industrieën met afzet op de wereldmarkt gaat, zal de verwijdering van de handels- en deviezenbeperkingen geen omstelling noodzakelijk maken; deze industrieën zullen door de verlichting van hun afzet naar Duitschland veeleer voordeel hebben. Anders zal het zich daarentegen bij de beschermde, op de inheemsche behoefte ingestelde industrieën verhouden. Door de buitengewone verbreeding van hun vrijen afzetmarkt, die de economische gemeenschap met Duitschland tengevolge heeft, worden zij eerst dan volledig concurreerend waarna zij verder geëxploiteerd kunnen worden. Gedeeltelijk zullen zij waarschijnlijk nauwelijks tegen de Duitsche concurrentie opgewassen zijn. Door kartels en soortgelijke afspraken, zooals zij reeds nu gedeeltelijk tusschen de beiderzijdsche industrieën tot stand gekomen zijn, kan echter in beide gevallen de bestaande toestand gehandhaafd, resp. de overgang verlicht worden. Een derde groep van industrieën is zoo plaatselijk gebonden, dat zij niet in de opheffing der handels- en deviezenbeperkingen betrokken worden.

De tweede taak, die de Nederlandsche industrie bij de liquideering der oorlogseconomie met de Duitsche gemeen zal hebben, is die der omstelling op de vredeseconomie.

Als derde en moeilijkste taak doet zich tenslotte de noodzakelijkheid voor, het vroeger voor den uitvoer naar overzee en Engeland werkend deel der industrie, resp. de productie der verschillende industrieën om te stellen. Zoover het mogelijk is, is het ten deele reeds geschied. In vele gevallen zal het echter slechts met groote kosten gepaard gaan, waarbij het de vraag is, of men trots de moeilijkheden die tegenover een hervatting der oude betrekkingen staan zullen, op den terugkeer van den overzeeschen handel wachten, of hem afschrijven zal.

Er zullen zich dus voor de Nederlandsche industrie zoowel van de zijde der grondstoffen alsook uit de andere omstellingsvereischten vele moeilijkheden voordoen. Wanneer deze overwonnen zijn, behoeft zij verder geen nood te hebben. Eenerzijds zal het ten aanzien van de gestuwde consumentenbehoefte in geheel Europa en het opbouwwerk in het Oosten en het Zuid-Oosten niet aan loonende opdrachten ontbreken, en anderzijds zal de medewerking aan deze opbouwwerken de eigen grondstoffenverzorging ten goede komen. Daarbij zal het tegoed aan Rijksmarken, die nu uit de bovengenoemde gronden ontstaat, een zeer nuttige en noodzakelijke hulp zijn, zij het ter financiering der wederopbouw en exploitatie der grondstofwinning in het Oosten en Zuid-Oosten, of zij het ter verhooging der grondstoffeninvoer en ter aanvulling der grondstofvoorraden. Met de betere verzorgingspositie van Europa zullen alsdan ook de vervangingsinvesteeringen, die nu achterwege moeten blijven, langzaam ingehaald kunnen worden. Ook daartoe zal dan het tegoed aan Rijksmarken, die ten deele slechts de tegenhanger tot de opgeloopen afschrijvingen vormt, aangewend kunnen worden. De prestaties, die Nederland nu verricht en die een neerslag in het vorderingssaldo van Duitschland vindt, zullen zoo in de toekomst hun vruchten dragen. Zij zullen des te belangrijker zijn, naarmate de met het overzeesche verkeer samenhangende deviezeninkomsten, waarmede vroeger 25 tot 30% hunner invoer betaald werd, minstens tot de hervatting van het overzeesche verkeer wegvallen.

Zeer gunstige vooruitzichten zullen zich na het einde der oorlog in Europa voor den Nederlandschen binnenschipper openen. Door den uitbouw van het kanaalsysteem, in het bijzonder de verbinding van de Rijn met de Donau en de Rhône — het Rijn-Main-Donau-kanaal zal in 1945 klaar zijn — zal ook hij een groote bijdrage ter vervulling van de geweldige verkeersproblemen kunnen leveren, die uit de versterking van het Europeesche binnenverkeer in samenhang met de exploitatie der economische betrekkingen tot het Oosten en Zuid-Oosten en de voorloopige onderbinding van den overzeeweg door de Middellandsche Zee voortvloeien.

Daar de toekomstige Europeesche economische gemeenschap de staatkundige leiding aan de economie het stempel zal geven, zoo zal de economie van Nederland, wat de prestaties voor het continentale Europa betreft, ook van crises verschoond blijven. Ten aanzien der ervaringen van de wereld-economische crises en de door haar vrijgemaakte politiek der verzekerde groot-economische gebieden is dit voor een land als Nederland, welks economisch bestaan in zoo sterke mate op dienstverrichtingen voor andere landen berust, van niet te onderschatten waarde. Afgezien van het feit, is nog niet te voorzien, wanneer het overzeesche verkeer weer hersteld kan worden en volgens welke principes het zich na de nieuwe ordening van de wereld voltrekken zal.

(Vor. ber. Economie 5301 A.)

NEDERLAND

A. *BIOGRAFIEEN.* —

In de bewogen Augustusdagen 1939, die aan de Engelsch-Fransche oorlogsverklaring aan Duitschland voorafgingen, werd de publieke meening in Frankrijk, die meer en meer naar de oorlogspartij overhelde, voor de strijdvraag geplaatst: „Voor Danzig sterven? — Neen!" Het was Marcel Déat, de directeur van het links-georiënteerde volksblad „L'Oeuvre", die deze afwijzing telkens weer in hartstochtelijke redevoeringen en felle artikelen in het geding bracht. Veertien dagen zette de toenmalige Fransche regeering hem, den „défaitist", gevangen. Desondanks bleef hij na zijn vrijlating een „directen vrede" bepleiten.

Marcel Déat

Marcel Déat werd in 1900 geboren in hetzelfde departement als Laval. Ook hij sloot zich na studie aan de Ecole normale supérieure in Parijs en in het bezit van een hoogleeraarsfunctie bij de socialisten aan. Evenals Laval nam hij na den wereldoorlog, dien hij als frontsoldaat meemaakte, een critisch standpunt ten opzichte der leidende socialisten in. In 1928 deed hij voor het eerst als afgevaardigde van de Marne, zijn intrede in de Kamer. Van de socialistische jongeren werd hij spoedig een leidende kracht. Twee jaar later publiceerde hij een opzienbarend geschrift, waarin hij in strijd met de heerschende opvatting tegenover het internationalisme een socialisme op nationale basis stelde. In het tijdschrift „Paris demain" zette hij dezen gedachtengang voort, die tot de organisatie der neo-socialisten leidde. In 1935 sloot Déat zich bij de socialistische Unie van Paul Boncour aan. Het jaar daarop nam Albert Sarraut hem als minister van Luchtvaart in zijn kabinet op. Het Volksfront van Léon Blum brak dezen ontwikkelingsgang echter af. Sedertdien in de oppositie, streed Déat onvermoeibaar voor de vestiging van een goede verstandhouding met de beide Oostelijke naburen. Na den wapenstilstand in 1940 vereenigde hij de vele partijtjes en groepen, die tot een „collaboration" bereid waren, tot den „Rassemblement National Populaire", waarmee hij Laval krachtig ondersteunde. Te zamen met dezen, wiens „rechterhand" hij genoemd wordt, werd hij verleden jaar bij een aanslag te Versailles gewond.

(Vor. ber. Déat 5071 B.)

B. NEDERLAND EN DE OORLOG. — Doodvonnis aan saboteur voltrokken. —

's-Gravenhage, 1 Dec. — Bij vonnis van het Deutsche Obergericht van 3 October 1942 is Gerardus Marie Theodorus Putter, wegens het in bezit hebben van verboden wapens, ter dood veroordeeld. In weerwil van alle oproepen tot inlevering der wapens heeft Putter een pistool met scherpe patronen, een ploertendooder en een dolk in zijn bezit gehad en getracht schietwapens te koopen. Het vonnis is, nadat de mogelijkheid van gratieverleening onderzocht was, 1 December voltrokken.

(Vaderland) **(Vor. ber. Rechtszaken 5326 A.)**

C. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Toezicht op de jeugd. —

30 Nov. — In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van de Secretarissen-Generaal van Justitie en van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming betreffende bescherming van de jeugd.

Volgens deze verordening kan worden uitgevaardigd een verbod tot verblijf op straat tijdens de duisternis voor personen beneden twintig jaar.

Aan jongelui beneden 18 jaar, die zich niet in gezelschap van een opvoeder bevinden, is het verblijf in café's-restaurants en dergelijke, na 21 uur verboden.

Aan jeugdige personen beneden 18 jaar is het gebruik van sterken drank in café's enz., verboden.

Aan jeugdige personen beneden 18 jaar is het rooken in het openbaar verboden.

Aan jongelui beneden achttien jaar, die zich niet in gezelschap van een opvoeder bevinden, is het bijwonen van openbare variété- en cabaretvoorstellingen na 19 uur verboden.

Aan hen is eveneens verboden zonder toezicht van een opvoeder gebruik te maken van speelapparaten, welke voor het publiek, tegen betaling beschikbaar zijn gesteld, tenzij het gelegenheden betreft, welke zich in de openlucht bij kermissen, jaarmarkten of dergelijke vermakelijkheden bevinden.

De verbodsbepalingen zijn niet van toepassing ten aanzien van bijeenkomsten van het arbeidsgebied van de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiderspartij in Nederland en van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden, alsmede voor leden van den Nederlandschen Arbeidsdienst in uniform.

De verbodsbepalingen zijn voorts niet van toepassing ten aanzien van jeugdige personen, die kunnen aantoonen, dat zij op reis zijn.

Jeugdige personen, die in strijd handelen met de voorschriften van dit besluit of een krachtens dit besluit uitgevaardigde beschikking, worden gestraft met plaatsing in een tuchtschool voor ten hoogste drie maanden of met geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden. Ook de opvoeders en exploitanten der genoemde gelegenheden worden bij overtreding der voorschriften gestraft.

Regeling der legitimatieplicht.

30 Nov. — Het Verordeningenblad bevat een verordening legitimatieplicht. Hierin wordt bepaald: Alle personen boven 15 jaar, die niet reeds op grond van artikel 3 van het besluit persoonsbewijzen verplicht zijn een persoonsbewijs bij zich te dragen, zijn gehouden te allen tijde een te hunnen name gesteld, geldig, van een foto voorzien ambtelijk legitimatiebewijs bij zich te dragen en op verzoek, aan iederen ambtenaar van politie te toonen.

Personen, die niet in het bezit zijn van een legitimatiebewijs en die ingevolge de verordening betreffende de registratie der Duitschers zijn geregistreerd, moeten binnen twee weken na de afkondiging van deze verordening een verzoek indienen tot afgifte van een voorloopig identiteitsbewijs. Dit moet ook geschieden, wanneer de verlenging van den geldigheidsduur van een ander legitimatiebewijs of de afgifte van een zoodanig bewijs niet of niet tijdig kan worden verkregen.

(Vor. ber. Persoonsbewijzen 4709 D.)

Wijziging van het voorschrift inzake het vlaggen door ambtenaren. —

30 Nov. — Het Verordeningenblad bevat een verordening waarbij het derde lid van artikel 56 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement buiten werking wordt gesteld. Dit lid luidt als volgt: „Hij (de ambtenaar) onthoudt zich van het uitsteken of hijschen van andere dan nationale of oranjevlaggen. Uit het uiterlijk aanzien van de ambts- of dienstwoning of van het daarbij behoorend erf mag niet blijken van de politieke gezindheid van den ambtenaar of zijne huisgenooten".

Regeling betreffende het dragen van speldjes W. H. N. en N. V. D. door overheidspersoneel. —

30 Nov. — De secr.-gen. van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald: 1e. De speldjes van de collecten voor de Winterhulp mogen op de dagen, waarop de inzameling geschiedt, door het overheidspersoneel in dienst of bij gekleed gaan in uniform worden gedragen. 2e. Het algemeen insigne van de Winterhulp (het zgn. „Klaverbladinsigne"), zoomede het insigne van den Nederlandschen Volksdienst, mogen door het overheidspersoneel in dienst in burgerkleeding worden gedragen.

(Vor. ber. Insignes 4375 C.)

Justitie - Instelling reclasseeringsraden. —

30 Nov. — In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal van Justitie betreffende den voorlichtingsarbeid in strafzaken en de reclasseering (reclasseeringsbesluit 1942).

Hierin wordt o.m. bepaald: In ieder arrondissement wordt een reclasseeringsraad gevestigd. De leden van den reclasseeringsraad, alsmede een secretaris, worden door den secretaris-generaal van Justitie benoemd en ontslagen. De reclasseeringsraad is belast met de leiding van en het toezicht op den voorlichtingsarbeid in strafzaken en de reclasseering.

Politie - Regeling van den gemeentelijken dienst. —

30 Nov. — Het Verordeningenblad bevat een verordening betreffende den politieelen dienst in de gemeenten. Hierin wordt o.m. bepaald: De politieele dienst in de gemeenten wordt waargenomen door: 1) eigen ambtenaren der gemeente (gemeentepolitie); 2) de maréchaussee.

De secretarissen-generaal van Justitie en van Binnenlandsche Zaken wijzen de gemeenten aan, waarin de politieele dienst door eigen ambtenaren der gemeente wordt waargenomen. Voor zoover een dergelijke beschikking niet wordt uitgevaardigd, is het bepaalde onder 2 van toepassing.

Voor zoover de politieele dienst door de maréchaussée wordt waargenomen, is deze aan de zakelijke bevelen van den burgemeester als hoofd van politie gebonden. Bezoldigde gemeenteveldwachters worden niet meer aangesteld.

Voor zoover de politieele dienst door eigen ambtenaren der gemeente wordt vervuld, gaan de bezoldigde gemeenteveldwachters over naar de gemeentepolitie. In de overige gevallen gaan de bezoldigde gemeenteveldwachters en andere ambtenaren der gemeentepolitie, met uitzondering van de administratieve ambtenaren, over naar de maréchaussée.

(Vor. ber. Politie 5327)

Voedselvoorziening - Saboteerende boeren uit hun bedrijf ontzet. —

1 Dec. — Den secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij zijn bijzondere bevoegdheden toegekend ten behoeve van de voedselvoorziening. Deze bevoegdheden zijn gericht tegen boeren, die schromelijk tekort schieten bij de vervulling van hun taak: medewerking aan de voedselvoorziening. De overheid heeft herhaaldelijk van deze bevoegdheden gebruik gemaakt, o.a. inzonderheid door oplegging van inleveringsplicht van

vee, wegens te geringe aflevering van melk. Blijkbaar is dit nog niet voldoende geweest. Thans zijn strengere straffen opgelegd.
Bij beschikking van den secretaris-generaal zijn twee boeren in de provincie Noord-Brabant, die zich aan zeer ernstige overtredingen hebben schuldig gemaakt, uit hun bedrijf ontzet.
In het eene geval heeft de ondernemer, die tien tuchtrechtelijke uitspraken op zijn rekening heeft, onjuiste opgaven gedaan bij de inventarisatie van vee, van erwten en rogge; hij heeft onrechtmatig haver geteeld en clandestien aardappelen geleverd, hij hield te veel pluimvee aan, zijn administratie was niet bijgehouden en bovendien is gebleken, dat hij belangrijke hoeveelheden melk heeft achtergehouden. Van de elf koeien had de man er slechts twee aangegeven.
In het tweede geval, waarin tot ontzetting uit het bedrijf is besloten, is sprake van een ondernemer, die bekend staat als smokkelaar en zich naar deze reputatie heeft gedragen. De opbrengst van rogge, haver en erwten van zijn bedrijf was zóó laag dat clandestiene aflevering zeker moet worden geacht.
De beide bedrijven zullen niet worden stilgelegd; zij komen in andere handen. **(Vor. ber. Verpl. veelevering 5224 A.)**

Volksgezondheid - Inentingsplicht. —

30 Nov. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van sociale zaken, krachtens hetwelk verplichte inenting tevens kan worden voorgeschreven tegen diphtherie en roodvonk. De verplichting geldt niet voor kinderen beneden de twee jaren voor typhus en paratyphus, en beneden de veertien jaar ten aanzien van diphtherie en roodvonk. **(Vor. ber. Volksgezondheid 5328)**

Eenjarig bestaan van het ziekenfondsbesluit; critiek van dr. Keyer. —

1 Dec. — In een uitvoerig artikel in „Het Vaderland" houdt dr. K. Keyer zich, naar aanleiding van het feit, dat het Ziekenfondsbesluit een jaar in werking is, bezig met de verplichte verzekering van huispersoneel tegen de kosten van verzuim wegens ziekte en van geneeskundige verzorging. Schr. meent, dat de sociale waarde van dezen maatregel niet tot haar recht komt, zoolang een groot aantal op zakelijke leest geschoeide verzekeringsmaatschappijen en bedrijfsvereenigingen zich met deze verzekering bezig houden. Alle verzekerden tegen ziekte behooren z.i. ondergebracht te worden bij een Algemeen Nederlandsch Ziekenfonds, opgebouwd, uit de fondsen der vroegere maatschappijen. Schr. kant zich voorts tegen het verschijnsel, dat tal van personen, die particulier patiënt behoorden te zijn, zich bij de Ziektewet verzekeren door voor te geven een lager inkomen te genieten dan zij in werkelijkheid doen. Ook acht hij het ontoelaatbaar, dat niet-geneeskundigen nog zulk een grooten invloed oefenen op het beheer der verzekeringsinstellingen. Verkeerd vindt dr. Keyer het voorts, dat er na de invoering der verplichte verzekering op 1 November 1941 uitbreiding gegeven is aan dezen maatregel vóór de administratieve en financieele chaos, ontstaan ten gevolge van onvoldoende voorbereiding, geheel en al is opgeruimd. Na een zeer uitvoerig betoog komt dr. Keyer tot de slotsom, dat de werkwijze van den secretaris-generaal van Sociale Zaken en van den commissaris, belast met het staatstoezicht op de ziekenfondsen, neerkomt op staatssocialisme, het tegendeel van nationaal-socialisme. Voor den vakman beteekent de bij het Ziekenfondsbesluit toegepaste „socialisatie" ondergang van een behoorlijke behartiging van de volksgezondheid. **(Vor. ber. Ziekenfondsbesluit 4917 C.)**

Kultuur - Opening Duitsche Theater. —

30 Nov. — In tegenwoordigheid van rijksminister Dr. Jozef Goebbels heeft de Rijkscommissaris, Rijksminister Dr. A. Seyss Inquart op 19 November in de Haagsche Stadsschouwburg het Duitsche Theater in Nederland geopend. Bij die gelegenheid hield hij een toespraak, waaraan wij o.a. ontleenen:
Wellicht wekt het bij den een of ander, die onzen levensstijl niet kent, verbazing, dat wij ons op een oogenblik, dat weer eens een der befaamde en nog nooit in vervulling gegane keerpunten van dezen oorlog moet heeten, bezighouden met een zoo veeleischend kultuurwerk als de oprichting van een schouwburg nu eenmaal is. Allen mogen gerust zijn, ook de uitvoering van deze plannen geschiedt bij een beschouwing van den toestand, welke even onsentimenteel is als zij getuigt van politieken werkelijkheidszin. Wij nemen de Amerikanen volstrekt au sérieux daar, waar zij au sérieux genomen kunnen worden. Dat zijn niet de kunstjes met getallen van een Roosevelt, doch wel de te verwachten gevolgen van een aanmatigende naïveteit waarmede deze menschen zich Gode gelijk wanend stellen tegenover de inderdaad niet zeer succesvolle opvoeders uit hun bakermat en deze willen beschoolmeesteren.
Onze kultuur is niets anders dan de totale weergave van alle scheppende krachten, welke in ons volk leven en het beslissende beginsel van onze kultuuropvatting is, dat elke echte kultuurprestatie slechts kan komen uit den bodem en uit het volk en dat zij daarom ook weder verplichting heeft jegens het volk. Uit deze bron heeft eens de kunstbeoefening der in één rijk verbonden Duitschers en Nederlanders geput om hoogtepunten in hun artistieke scheppingen te beleven. Zoo voltrekt zich al ons denken en handelen naar de wet van de rasechte gemeenschap, welke alleen de hoogste mogelijkheid biedt, maar ook de hoogste verplichting beteekent. Alle plannen echter zijn slechts stukwerk, zij krijgen eerst volle beteekenis, wanneer zij worden ingeschakeld in den dienst van het groote genie, dat de Voorzienigheid in dezen tijd van beproeving ons volk en Europa geschonken heeft. Daarom is ons denken en ons handelen steeds tevens een gelofte van trouw aan den man, die als onze eerste staatsman, onze grootste veldheer en onze voornaamste kultuurdrager ons lot leidt en vormt. De Führer heeft het Rijk zijn kracht hergeven, opdat het uit de volheid van zijn macht nieuwe monumenten bouwt voor zichzelf en zijn grootheid. Daarom gaat de strijder met den zanger en de zanger begeleidt den strijder. Deze taak is naar mijn wensch en opdracht ook aan het Deutsches Theater in den Niederlanden gesteld."
In aansluiting daarop, werd onder regie van Dr. Wolfgang Nufer, den intendant van het Duitsche Theater, de opera „Don Giovanni" van Mozart uitgevoerd. Op 24 November bracht de tooneelafdeeling een voorstelling van Schillers „Maria Stuart", onder leiding van Dr. Hannes Razum. De operetteafdeeling opende haar speeltijd op 29 November met „Der Zigeunerbaron" van Johann Strauss, geleid door Paul Helmut Schlüszler.
De Rijkscommissaris woonde alle voorstellingen bij.
(V. b. Oprichting 4990 E.; artisten 5168 E.)

Gewestelijk bureau der Kultuurkamer te Groningen geopend. —

30 Nov. — Het eerste Gewestelijke Bureau der Ned. Kultuurkamer, het bureau voor de provincies Groningen en Drente, is 28 November geopend met een bijeenkomst in den Stadsschouwburg hier ter stede, waarin de president van de Ned. Kultuurkamer, prof. dr. T. Goedewaagen, het woord heeft gevoerd.
(Vor. ber. Ned. Kultuurkamer 5289 B.)

Ordening van het tentoonstellingswezen. —

30 Nov. — In het Verordeningenblad is een besluit verschenen van den secr.-gen. van Volksvoorlichting en Kunsten betreffende het tentoonstellingswezen. Door dit besluit wordt het tentoonstellingswezen in Nederland, waarvoor tot dusverre geen enkele regeling bestond, geordend.
De strekking van dit besluit is tweeërlei: in de eerste plaats zal het departement er voor kunnen waken, dat niet verschillende tentoonstellingen, die binnen een bepaald gebied gehouden worden, elkander beconcurreeren.
In de tweede plaats zal het departement er voor zorg dragen, dat de tentoonstellingen zullen voldoen aan de eischen, welke een goede volksvoorlichting stelt. In het bijzonder zal het departement aandacht hebben voor de tentoonstellingstechnische en -aesthetische kanten.
Volgens het tweede lid van art. 1 geldt het besluit niet voor jaarbeurzen, streekbeurzen, tentoonstellingen van landbouw- en veeteeltproducten en eenige andere soorten uitstallingen.
Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten wil daarbij niet alleen coördineerend en controleerend werken, doch ook, zij het op meer indirecte wijze, den organisatoren van tentoonstellingen met raad en daad ter zijde staan.

N.S.B. - Beëediging van functionarissen - Rede van ir. A. A. Mussert. —

30 Nov. — Meer dan duizend functionarissen van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden hebben 29 Nov. '42 in een plechtige bijeenkomst te Arnhem den eed van trouw aan den Leider afgelegd. Na de groote beëediging, voor enkele maanden in Utrecht gehouden, betrof het hier in de eerste plaats de functionarissen, die werkzaam en woonachtig zijn in Duitschland en daar in de verschillende organisaties der beweging zijn ingezet. Daarnaast werd thans aan eenige honderden functionarissen uit Nederland zelf, die de vorige maal niet aanwezig waren geweest, de gelegenheid tot het afleggen van den eed geboden.
Omstreeks één uur kwam Mussert voor het gebouw aan en inspecteerde de opgestelde eereformaties der W.A., Jeugdstorm en Germaansche S.S. Hij nam plaats op het podium, waar zich de eeregasten, waaronder de Leiter des Arbeitsbereichs der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter Schmidt, hadden verzameld.
Ir. Huygen schetste in het kort de bedoeling van deze eedsaflegging. Deze honderden functionarissen staan, aldus spreker, aangetreden om uitdrukking te geven aan hun persoonlijke verbondenheid aan den Leider. Mussert is altijd nationalist geweest, hij was van zijn prille jeugd af aan ook socialist en is boven alles Europeaan. De beweging staat en valt met den Leider en de Leider heeft verklaard, dat hij staat en valt met den Führer.
Terwijl de Leider zijn plaats op het sprekerspodium innam, verzocht de secretaris-generaal den eedsafleggers op te staan.

Zacht speelde het orgel de tonen van het oude Valerius-lied „Wilt heden nu treden". Tromgeroffel en hoorngeschal van den Jeugdstorm leidden de woorden van de eedsformule in, voorgezegd door ir. Huygen en door een spreekkoor van honderden met geheven rechterhand herhaald: „Ik zweer den Leider der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden, Anton Mussert, trouw tot in den dood, zoo waarlijk helpe mij God almachtig." Nadat de Jeugdstorm het signaal „Sluit den ban" had gegeven, hield de Leider een groote rede.

Rede van Mussert. — Mussert ving zijn rede aan met er op te wijzen, dat deze eed van trouw geen eenzijdige verbintenis is. Hier geldt: trouw om trouw, en daarom hebt gij, aldus de Leider tot zijn getrouwen, het recht te weten waar wij thans aan toe zijn. Wij moeten ons er rekenschap van geven waarom wij op leven en dood aan elkaar verbonden zijn. Natuurlijk strijden wij in de eerste plaats voor ons volk en ons vaderland, anders zouden wij slechte nationaal-socialisten zijn. De naam nationaal-socialist is niet voor niets in 1919 door Adolf Hitler zoo gekozen, al loopen er ook lieden rond, die zich van den naam nationaal-socialist bedienen om ongestraft antinationaal te kunnen zijn. Wij strijden samen met alle volkeren van Europa, wij beleven de solidariteit van het Germaansche ras en van alle Europeesche volken, hetgeen de eenige kans is om voort te bestaan en de cultuur verder te dragen. Wij denken over de grenzen van het vaderland en van de Germaansche landen heen naar de linies, waar Europa verdedigd wordt tegen het bolsjewisme en het Amerikanisme. Onze strijd in Nederland is een stukje van den geweldigen afweerstrijd van Europa tegen zijn belagers. Wij hebben een vast geloof, dat het noodzakelijk is, dat Europa als eenheid optreedt en dat het in de naaste toekomst zoo ook optreden zal.
Wij willen met elkaar streven naar den Bond van Germaansche Staten onder de opperste leiding van den Führer, op wien de verantwoordelijkheid rust voor de redding van Europa.
Nederland zal als Nederlandsche staat deel uitmaken van den Germaanschen Statenbond. Wat algemeen Germaansch is, zal centraal worden geregeld, wat Nederlandsch is zal door den leider van den Nederlandschen staat geregeld worden. Wij zijn een Westersch volk in West-Europa. Het zal eens zoo moeten zijn, dat wij het zijn, die de versterkingen langs de kust aanleggen en dat onze soldaten daar staan om ze te bewaken, waarbij dan het opperkommando van Europa weet, dat het geen groote of kleine Darlannen zijn, maar Europeanen, waarop men staat zal kunnen maken.
Dat is het, wat ik wil bereiken, aldus Mussert, dat het Nederlandsche volk als geheel mee gaat doen aan dezen oorlog.
Met een plechtig-gezongen Wilhelmus werd de bijeenkomst, na den afmarsch van de vaandels, besloten.

(V. b. N. S. B. 5331 C.; beëediging te Utrecht 5151 A.)

Sociale aangelegenheden - Voorrangskaarten Ned. Volksdienst. —
's-Gravenhage, 1 Dec. — Ter bescherming van toekomstige moeders heeft de N.V.D. legitimatiekaarten uitgereikt, waarvan de houdsters in winkels en aan de loketten van overheidsbureaux enz. aanspraak kunnen maken op voorrang en in overvolle trams en treinen op een zitplaats. Een dergelijk legitimatiebewijs wordt ook uitgereikt aan moeders van groote gezinnen. Aan alle winkeliers wordt de verplichting opgelegd hun personeel instructie te geven de houdsters van deze kaarten overeenkomstig den opzet te behandelen. Dit geldt eveneens voor de ambtenaren en employé's van openbare lichamen, die aanraking met het publiek hebben.

(Vor. ber. Ned. Volksdienst 5328)

Verkeer - Spoorwegongeluk te Sliedrecht. —
30 Nov. — Op 27 November, tegen halfzeven 's avonds, is een passagierstrein uit de richting Geldermalsen op het station Sliedrecht op een stilstaanden personentrein gereden. Afgezien van materieele schade zijn bij dit ongeval ook personen gedood en gewond. Nederlandsche en Duitsche assistentie waren terstond ter plaatse. De bergings- en opruimingswerkzaamheden der Spoorwegen werden door personeel der Duitsche Spoorwegen en Duitsche militaire artsen verricht.
(Verordeningenblad No. 31, 30 Nov. '42 - Alg. Handelsblad - Vaderland - D. Z. i. d. Niederl. - Telegraaf)

A. ENGELAND. — Radiorede van Winston Churchill.
30 Nov. — Minister-president Churchill heeft op 29 November voor de B.B.C. een rede gehouden, waarbij hij het Britsche volk er voor waarschuwde te gelooven, dat het einde van den oorlog reeds in zicht is. Hij zeide zijn hoop te stellen op de mogelijkheid, dat de „verschrikkelijke gevaren, die best in staat zijn ons leven en alles wat wij bezitten, weg te nemen, overwonnen zullen worden."
Churchill begon zijn rede met een overzicht van den toestand in de Cyrenaica en het overige deel van Noord-Afrika. President Roosevelt en generaal Eisenhower hebben de verantwoordelijkheid voor de operaties tegen het Fransche gebied. Vervolgens sprak Churchill over den strijd tegen de vijandelijke duikbooten, waarvan hij het resultaat tot nu toe als „niet onbevredigend" kenschetste. In verband hiermede deelde hij mede, dat een gedeelte van het verlies aan tonnage wordt gedekt door hetgeen den geallieerden in de Noord-Afrikaansche havens in handen is gevallen. Wat de operaties in Noord-Afrika betreft, zeide de premier, dat het offensief in het Westen en dat in het Oosten van Noord-Afrika niet los van elkaar staan. Generaal Alexander is in het Oosten begonnen en in het Westen wachtte generaal Eisenhower af, tot bepaalde resultaten waren bereikt, waarop hij het offensief opende.
Churchill noemde Afrika een springplank, teneinde met den vijand in nauw gevechtscontact te geraken. Hij maakte gewag van de beteekenis van heropening van de Middellandsche Zee voor het militaire verkeer en van de daardoor onnoodige lange zeereis om Kaap de Goede Hoop, waarmede wellicht een zeer zware klap kan worden toegebracht aan de vijandelijke duikbooten. De beheersching van de kust van Noord-Afrika biedt ook het voordeel, dat er een nieuw front in het luchtruim geopend kan worden. Teneinde den strijd te bekorten is het n.l. noodzakelijk, den vijand onafgebroken in de lucht met de grootste intensiteit te bestoken. De operaties in Fransch-Noord-Afrika, zoo vervolgde de premier, kunnen de geallieerden in staat stellen, het zwaartepunt van den oorlog naar Italië te verplaatsen. Wanneer te zijner tijd de vijand weggevaagd zal zijn van de landtong van Tunis, zal heel Zuid-Italië worden blootgesteld aan een zwaar offensief uit de lucht. In dit verband liet Churchill niet na, hevige aanvallen te doen op Mussolini.
De successen in Afrika mogen echter de aandacht niet afleiden van de „geweldige slagen", welke de Sovjet-troepen aan het Oostelijke front uitdeelen. Churchill noemde Stalin's militaire leiding „voortreffelijk". Toen het offensief tegen Noord-Afrika beraamd werd, voorzag men, dat daardoor onverwijld reacties in Frankrijk zouden worden verwekt. Churchill meende, dat de geest van het „strijdende Frankrijk" een overheerschenden invloed op de Fransche natie zou gaan uitoefenen. Wij willen ons echter niet door fraai lijkende droombeelden laten verleiden. Mij is nog geen gebeurtenis bekend, die de hoop rechtvaardigt, dat de oorlog niet lang zal duren, of dat Groot-Brittannië geen nieuwe bittere en bloedige jaren te wachten staan. De smartelijkste ervaringen zou Engeland echter nog moeten opdoen, indien het in zijn streven verzwakte en zijn eensgezindheid verloor nog voordat de overwinning definitief behaald is.
Churchill wees er op, dat Duitschland bijna gansch Europa beheerscht en dat aan Duitschland millioenen werkkrachten voor de vervaardiging van oorlogsmateriaal en voor het bewerken van zooveel vruchtbaar land ter beschikking staan. De Engelschen moeten ook bedenken, dat men tot dusver nog maar met een klein percentage van het Duitsche leger te maken heeft gehad en dat de duikbootenoorlog niet af- maar toeneemt, en dat hij nog aanzienlijk erger kan worden, alvorens er een verbetering te bespeuren valt. Ik acht het mogelijk, zoo vervolgde hij, dat de oorlog in Europa zal zijn afgeloopen vóór den oorlog in Azië. In dat geval zou Engeland terstond alle strijdkrachten naar den anderen kant van de wereld brengen om de Vereenigde Staten, China en vooral Australië en Nieuw-Zeeland in hun strijd tegen Japan bij te staan. Wanneer de oorlog een zoodanig einde zou nemen — in twee etappes — zou er een aanzienlijk grootere geest van kameraadschap aan de onderhandelingstafel heerschen dan destijds onder de overwinnaars te Versailles. Toen was het gevaar geweken. De gemeenschappelijke band tusschen de geallieerden was verbroken. Er bestond geen begrip voor een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom hoop ik, dat er voor de problemen van Europa aan het eind van dezen oorlog betere oplossingen gevonden zullen worden dan 25 jaar geleden. Churchill sloot zijn rede met de vermaning aan de Engelschen, zich er op voor te bereiden, dat zij in 1943 het hoofd zullen moeten bieden aan de slagen en vraagstukken van een ernstig en verschrikkelijk jaar.

Commentaar van Berlijn en Rome. — Te Berlijn verklaart men dat uit Churchill's rede een opmerkelijk pessimistische toon spreekt. Bijzonder kenschetsend acht men hier de omstandigheid, dat Churchill niet meer op een kentering van den toestand vertrouwt door militaire beslissingen. De dreigementen, die hij tegen Italië uit, gelijken meer op de methoden van een Al Capone, dan op dit van een verantwoordelijk staatsman, zegt men verder. De eer van Italië heeft nog niemand ongestraft aangetast.
Stefani schrijft dat Churchill nieuwe bedreigingen heeft geuit aan het adres van Italië. Het Italiaansche volk blijft echter volkomen rustig en laat zich door nieuwe dreigementen niet van de wijs brengen. Het Italiaansche volk zal koelbloedig weerstand blijven bieden, absoluut zeker als het is van de overwinning. Luchtbombardementen kunnen den afloop van een oorlog niet beslissen. (Vaderland - N. R. Crt).

(Vor. ber. Winston Churchill 5314)

A. **FRANKRIJK. — De bezetting van Toulon - Brief van den Führer aan maarschalk Pétain. —**

30 Nov. — De Führer heeft het volgende schrijven doen toekomen aan het Fransche staatshoofd, maarschalk Pétain:

Mijnheer de maarschalk. Toen ik op 11 November 1942 in overleg met de bondgenooten van Duitschland het besluit moest nemen, ter beveiliging van de verdediging van het Duitsche Rijk tegenover den oorlog, die ons eens door Frankrijk en Engeland was opgedrongen, de Fransche Zuidkust te bezetten, deed ik dat tevens in de hoop, daardoor een opheldering van de binnenlandsche verhouding in uw land te bewerken, die niet alleen in het belang van Duitschland en Italië, maar evenzeer in dat van Frankrijk is. Ik moge nog eens constateeren, dat het in September 1939 niet Duitschland was, dat Frankrijk of Engeland den oorlog verklaarde, maar dat ik integendeel sedert het overnemen der regeering geen gelegenheid heb laten voorbijgaan om van de betrekkingen tusschen Duitschland en Frankrijk, die gebukt gingen onder den last van het dictaat van Versailles, een werkelijke vriendschappelijke samenwerking te maken. Duitschland heeft Frankrijk daarbij geen anderen eisch gesteld, dan dat het de door Duitschland toegestoken hand niet zou afwijzen.

Helaas is het den gewetenloozen Angelsaksischen en in de eerste plaats joodschen intriganten gelukt, elk verzoeningsgebaar van het nieuwe Duitsche Rijk als een teeken van Duitsche zwakheid uit te leggen en later ieder vredesaanbod als het bewijs van een aanstaande ineenstorting. Terwijl in het Duitsche rijk door de regeering noch van eenige andere zijde, door redevoeringen of pers, aan Frankrijk eischen werden gesteld of voorstellen werden gedaan, die de Fransche eer aantasten, verlangden de verantwoordelijke ophitsers in Parijs de versnippering van het Duitsche Rijk, de slavernij van het Duitsche volk, de verwijdering van de grondslagen onzer sociale wetgeving, maar vooral het volkomen herstel van de onbeperkte plunderrechten van het joodsche ras, dat in Duitschland was teruggewezen binnen de juiste perken. Het is mij bekend, dat gijzelf aan deze oorlogsdrijverij geen deel hebt gehad. Het zal echter ook u bekend zijn, dat ik nog na den veldtocht in Polen mijn verklaringen heb herhaald en zonder eenigen eisch te stellen een vrede aanbood, die slechts de Europeesche samenwerking moest dienen. Evenals in de eerste dagen van September 1939 hebben ook na het einde van den Poolschen veldtocht degenen, die belang hadden bij de Europeesche zelfverminking en bij het financieel profijt trekken uit den oorlog, dit beroep op het gezonde verstand overschreeuwd en geëischt, dat de oorlog tot iederen prijs zou worden voortgezet. Zoo moest dan de strijd, die door uw toenmalige regeering het Duitsche Rijk en in laatste instantie ook het verbonden Italië was opgedrongen, met de wapenen gevoerd worden in plaats van met het verstand. In weerwil van de overwinningen, die in de wereldgeschiedenis eenig zijn, heb ik niets gedaan, dat de Fransche eer kon krenken, doch in het wapenstilstandsverdrag slechts die eischen gesteld, die een hervatten van den strijd onder alle omstandigheden moesten verhinderen. Ook later is nooit een eisch gesteld, die daarmede in strijd was.

Het is u bekend, mijnheer de maarschalk, dat alle beweringen, die van Engelsche of Amerikaansche zijde, als bij dezen oorlog voornamelijk belanghebbende aanstichters, gedaan werden, dat Duitschland zich van de Fransche vloot wilde meester maken, of in dien zin eischen had gesteld, louter verzinsels of bewuste leugens zijn. Terwijl het Duitsche Rijk als gevolg van den hem door Frankrijk mede opgedwongen oorlog nog steeds zware offers moet brengen, kon het Fransche volk sedert dien in vrede leven, in zooverre het niet zijn bondgenooten zelf door overvallen ter zee of in de lucht bloedige offers toebrachten. In dienzelfden tijd heeft het Duitsche Rijk van 1.986.000 gevangenen meer dan 700.000 geleidelijk vrijgelaten. Iets, dat in de krijgsgeschiedenis, meen ik, zonder voorbeeld is. Dit proces is slechts geleidelijk op het doode punt gekomen, doordat helaas in uw land de intransigente elementen er steeds weer in slaagden een werkelijke samenwerking te saboteeren. Het was uw eigen wensch, mijnheer de maarschalk, mij eens te spreken, om de mogelijkheden van een dergelijke samenwerking te vinden en vast te leggen. Ik heb aan dien wensch gevolg gegeven en er werden toen in Montoire besprekingen gevoerd, die zooals ik overtuigd was, den grondslag hadden kunnen vormen voor een algemeene ontspanning.

Het is helaas indertijd den belanghebbenden bij den oorlog in Frankrijk zelf gelukt, reeds enkele weken later deze samenwerking te doen stranden, met een motiveering, die voor mij ook persoonlijk een buitengewoon kwetsenden indruk maken moest. Ik ben gedwongen, hier te constateeren, dat volkomen openlijk de bewering werd gedaan, dat de zoon van Napoleon door mij slechts naar Parijs was gebracht met het doel om u, mijnheer de maarschalk, daarbij uit te noodigen en aldus in Duitsche handen te kunnen brengen.

Ik moet er thans op wijzen, dat gij, mijnheer de maarschalk, zelf indertijd steeds weer verzocht naar Versailles te mogen verhuizen, en dat ik dit steeds weer van de hand wees door er op te wijzen, dat de wereld daaruit — al was dit ook nog zoo onrechtvaardig — de bewering zou afleiden, dat de Fransche regeering zich in Duitsche macht bevond. Ofschoon reeds dit voorval in directe scherpe tegenstelling stond tot mijn houding met betrekking tot den wapenstilstand, heb ik daaruit geen consequenties getrokken, omdat het mij duidelijk was en is, dat er zich ook onder het Fransche volk millioenen vlijtige arbeiders, boeren en burgers bevinden, die in hun innerlijk met deze kuiperijen niets te doen hebben, doch zelf ook slechts vurig naar den vrede verlangen. Ik moge er echter hier nog eenmaal op wijzen, mijnheer de maarschalk, dat ik niet eenmaal een lid der Fransche regeering bij mij heb ontboden, doch dat alle besprekingen steeds slechts hebben plaats gevonden op grond van den wensch der Fransche regeering zelf. Ook de beide besprekingen met admiraal Darlan vonden slechts plaats op diens uitdrukkelijk verzoek en in uw naam, mijnheer de maarschalk.

De, zooals thans blijkt, met goedkeuring van tallooze verraderlijke generaals en officieren uitgevoerde landing der Amerikaansche en Engelsche troepen in Fransch-Noordwest- en Noord-Afrika heeft de in de preambule van den wapenstilstand vastgelegde voorwaarden van het geheele verdrag ter zijde gesteld en Duitschland gedwongen, te zamen met zijn bondgenoot onverwijld de noodzakelijke beveiligingsmaatregelen uit te voeren.

Aldus waren mij echter den elfden November nog niet alle voorvallen bekend, die tot deze Engelsch-Amerikaansche actie hadden geleid. Thans weet ik en gij, mijnheer de maarschalk, weet het ook, dat deze bezetting op uitdrukkelijken wensch van die Fransche elementen geschiedde, die eens tot den oorlog aangedreven hebben, en die ook thans in Frankrijk nog niet verdwenen zijn uit de atmosfeer van het openbare en vooral het militaire leven. Dat Fransche generaals en admiraals tegenover Duitsche instanties hun eerewoord gebroken hebben — en wel tallooze malen — is op zichzelf te betreuren. Dat gij, mijnheer de maarschalk echter moet toegeven, dat zelfs tegenover u dergelijke generaals, admiraals en officieren den eed van trouw schonden, dwingt mij te erkennen, dat overeenkomsten met deze elementen volkomen doelloos zijn. Ik doe u bijgaand thans de bewijzen toekomen, dat sedert den intocht op 11 November 1942 opnieuw plechtig verzekeringen zijn gegeven en wel in den vorm van verklaringen op eerewoord, die men door de thans ontdekte bevelen nog denzelfden dag weer heeft gebroken. Het staat vast, dat de admiraal door zijn verzekering, dat de Fransche marine in Toulon tegen elken vijandelijken aanval zou strijden, Duitschland en Italië opnieuw heeft misleid, want, terwijl hij 11 November deze verklaring had afgelegd, werd reeds 12 November een bevel gegeven bij een eventueele landing van Engelsche en Amerikaansche strijdkrachten onder geen omstandigheden te schieten. Talrijke andere overtredingen van de wapenstilstandsverplichtingen zijn intusschen ontdekt.

Ik moge u, mijnheer de maarschalk, nu daarop het volgende ter kennis brengen: 1. Ik ben mij bewust, dat gij persoonlijk, mijnheer de maarschalk, aan alle deze dingen geen deel hebt en derhalve zeer zwaar daaronder zult lijden. 2. Ik heb de belangen van een volk te vertegenwoordigen, dat de oorlog opgedwongen werd, en dat verplicht is ter wille van zijn zelfbehoud tegen diegenen te strijden, die dezen oorlog op touw hebben gezet en die hem thans verder voeren en wel met het doel de vernietiging van geheel Europa ten dienste van een Europeesche, deels buiten-Europeesche joodsch-Angelsaksische clique. 3. Ik ben gedwongen, dezen oorlog op afdoende wijze verder te voeren uit naam van de millioenen menschen, niet alleen in mijn eigen land, die zich bevrijd hebben van een kapitalistische uitplundering zonder erbarmen, en niet wenschen voor altijd het slachtoffer te worden, niet van een internationale uitplundering, noch van de definitieve vernietiging van hun volksbestaan. 4. Het Duitsche volk, uit wiens naam ik u, mijnheer de maarschalk, deze verklaring afleg, koestert geen haat tegen het Fransche, doch ik ben als zijn Führer en vertegenwoordiger vastbesloten, onder geen omstandigheden door het dulden van manipulaties van die elementen, die dezen ontzettenden oorlog veroorzaken, Duitschland en daarenboven geheel Europa over te leveren aan een chaos. Ik zal derhalve positie kiezen tegen die instellingen en vooral die personen, die tusschen het Fransche en het Duitsche volk ook in de toekomst iedere samenwerking willen verhinderen, die reeds eenmaal met de zware bloedschuld van het uitbreken van den oorlog beladen, thans schijnbaar ten tweeden male hun uur gekomen achten om in het Zuiden van Europa een invalspoort te vormen voor invallen van mogendheden van buiten het continent. 5. Ik heb derhalve thans, na kennisneming van de nieuwe eerewoord-breuk van Fransche officieren, generaals en admiraals, door de thans bewezen bedoeling ook Frankrijk evenals Noord-Afrika open te stellen voor de Engelsch-joodsche oorlogsmisdadigers, het bevel gegeven, Toulon onmiddellijk te bezetten, de schepen te verhinderen uit te varen of te worden vernietigd, en elken tegenstand, zoo noodig met het uiterste geweld te breken. Dit is geen strijd tegen Fransche officieren

en soldaten, die de eer liefhebben, doch tegen dergelijke oorlogsmisdadigers, wien ook thans niet genoeg bloed gevloeid is en die onafgebroken uitzien naar nieuwe mogelijkheden van verlenging en uitbreiding van deze catastrophe. Ik heb derhalve bevel gegeven alle eenheden der Fransche weermacht te demobiliseeren, die tegen de bevelen der eigen Fransche regeering in, door de officieren opgehitst en tot daadwerkelijken tegenstand tegen Duitschland opgestookt worden. 6. Ook deze maatregelen, waartoe mij slechts de trouwelooze houding van uw admiraals en generaals gedwongen heeft, zijn — zooals reeds gezegd — niet tegen Frankrijk of den Franschen soldaat als zoodanig gericht. Het is mijn oprechte hoop — en ik weet mij daarin een met de opvatting van mijn bondgenoot — dat het mogelijk zijn moet den Franschen staat weer een weermacht te geven wier officieren ten minste gehoorzaam zijn aan het eigen staatshoofd en aldus een waarborg bieden voor het sluiten van welke overeenkomsten en verdragen dan ook tusschen staten.

Hoe smartelijk dit oogenblik voor u, mijnheer de maarschalk, zijn moge, zoo zal toch de erkenning, dat een staat zonder een gedisciplineerde en gehoorzame weermacht op den duur ondenkbaar is, en dat derhalve het wederopbouwen van een aan u, mijnheer de maarschalk, zelf in blinde gehoorzaamheid toegewijde marine, leger en luchtmacht, niet slechts geen ongeluk, doch integendeel een geluk voor Frankrijk zal zijn, kalmeerend en ontlastend werken.

Ik zou echter dezen brief niet willen eindigen, zonder u opnieuw te verzekeren, dat deze mij opgedwongen stap niet in het geringst mijn wil tot samenwerking met Frankrijk verkleint, doch waarschijnlijk eerst de voorwaarden voor practische verwezenlijking schept. Het is verder mijn vast besluit Frankrijk te helpen bij het terugwinnen van de ondanks alle beweringen van het tegendeel door de Angelsaksers ontroofde koloniale gebieden, en wel met alle middelen, die het Rijk ter beschikking staan. Het was noch de Duitsche, noch de Italiaansche bedoeling het Fransche koloniale rijk te vernielen of te vernietigen. Het ligt slechts in handen van het Fransche staatsbestuur zelf de onontkoombaar noodzakelijk geworden Duitsche maatregelen zoo op te nemen, dat daardoor geen verder bloedvergieten ontstaat, doch dat eindelijk de voorwaarden voor een werkelijk succesvolle, in allen deele nuttige samenwerking ontstaan. Veldmaarschalk von Runstedt is voor zoover het de Duitsche actie betreft, bevoegd, alle noodzakelijke bepalingen en beslissingen te treffen en zal u zelf, mijnheer de maarschalk, te allen tijde ter beschikking staan. Ik eindig dezen brief in de hoop, dat daarmede thans een samenwerking wordt ingeleid, waarvan wij van de zijde van Frankrijk niets anders verwachten dan inzicht in het wezen van het gemeenschappelijk lot van Europa en loyaliteit.

Ontvang, mijnheer de maarschalk, de verzekering van mijn persoonlijke vereering, Uw ADOLF HITLER.

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5314; maarschalk Pétain 5329 E.; bezetting v. Toulon 5332 A.)

De ondergang der Fransche vloot. —

Berlijn, 30 Nov. (V.P.B.) — Omtrent de bezetting van de Fransche vesting en oorlogshaven Toulon door Duitsche en Italiaansche troepen verklaarde men 27 November in bevoegde Duitsche kringen, dat het gedurende deze actie hier en daar wel tot incidenten is gekomen, doordat Fransche strijdkrachten tegenstand boden, maar dat deze incidenten nergens den vorm van gevechten hebben aangenomen. Omtrent het aantal schepen, dat door de bemanning van de Fransche Middellandsche Zeevloot tot zinken is gebracht, zijn nog geen nauwkeurige bijzonderheden bekend, doch reeds thans staat vast, dat het grootste deel van de in Toulon liggende oorlogsbodems is ondergegaan.

Voor Duitschland beteekent dit geen tegenvaller, aangezien het niet in de bedoeling lag, de hand te leggen op de Fransche Middellandsche Zee-vloot. Het strategische doel der Duitsch-Italiaansche bezetting van Toulon was slechts te voorkomen: 1. dat Britsch-Amerikaansche strijdkrachten hier konden landen; 2. dat de Fransche Middellandsche Zeevloot den Geallieerden in handen zou worden gespeeld. Dit tweeledige doel is volkomen bereikt. Van Duitsche zijde zijn er ook geen maatregelen te verwachten tegen de Fransche officieren en manschappen, die hun schepen tot zinken hebben gebracht. Dit laat men aan de Fransche regeering over.

Wat de aangekondigde demobilisatie van onbetrouwbare Fransche afdeelingen betreft, kunnen er nog geen mededeelingen worden gedaan. In principe wil men hier zoo humaan mogelijk optreden, b.v. door de officieren hun degens te laten behouden.

De Londensche correspondent van „Social-Demokraten" meldt, volgens het D.N.B., dat de snelheid en grondigheid, waarmee de vloot te Toulon tot zinken is gebracht, bewijst, dat deze handeling tevoren was beraamd en goed was voorbereid. Slechts dat deel der bemanning, dat voor de uitvoering van dit plan volstrekt noodzakelijk was, bevond zich aan boord. De anderen waren onder allerlei voorwendsels aan land gestuurd.

(Vor. ber. Fransche vloot 5332 A.)

Fransche staatsburgerschap aan admiraal Darlan en generaal Giraud ontnomen. —

30 Nov. — in den ministerraad heeft Laval den brief voorgelezen van Rijkskanselier Hitler aan maarschalk Pétain en van minister von Ribbentrop aan hem zelf. Tevens heeft hij den brief bekendgemaakt, dien hij op 22 November aan Hitler heeft gestuurd. De staatssecretarissen van Oorlog, Marine en Luchtmacht rapporteerden over de demobilisatie en de staatssecretaris van Koloniën over de omstandigheden, waaronder gouverneur-generaal Boisson met overtreding van de bevelen van den maarschalk er toe over is gegaan zich aan de zijde van de dissidenten in Noord-Afrika te stellen.

Na een rapport van den minister van Justitie, Barthélemy, heeft de ministerraad als eersten maatregel besloten, aan admiraal Darlan en generaal Giraud het Fransche staatsburgerschap te ontnemen.

Het ministerie van Voorlichting heeft nog bekendgemaakt, dat de maatregelen tot demobiliseering van het Fransche leger, die rijkskanselier Hitler in zijn schrijven aan den maarschalk van Frankrijk en staatschef heeft aangekondigd, met de uitvoering waarvan in den loop van den nacht is begonnen, zonder incidenten verloopen. De regeering verzoekt de bevolking de grootste rust te bewaren. Regelmatig zullen mededeelingen over den toestand worden gedaan.

(V. b. Laval 5322 A.; Brief Rijkskanselier Hitler aan Pétain 5337 A.; min. v. Ribbentrop 5264 A.; Darlan 5329 E.; Giraud 5322 A.)

A. **AMSTERDAM. — Financiën in 1941. —**

1 Dec. — Uit de rekening en administratieve verantwoording der gemeente Amsterdam over 1941 blijkt, dat deze sluit met een tekort op den gewonen dienst van 21.281.522 gld.; dit is ongeveer 5.200.000 gld. lager dan geraamd werd. In dit tekort heeft het Rijk reeds een bijdrage verleend van 11.420.000 gld. en verwacht wordt, dat de gemeente nog een extra bijdrage zal ontvangen van rond 3.500.000 gld., waarna het eigenlijke tekort dus 6.361.522 gld. zal bedragen. De rekening van den gewonen dienst is sluitend gemaakt door een bijdrage ter hoogte van het tekort op te nemen van den kapitaaldienst. Voor dit bedrag zal dus eventueel moeten worden geleend. Het gunstige verschil met de begrooting is vooral te danken aan een hoogere opbrengst dan geraamd van de belastingen ad 2.774.582 gld., van de bedrijven ad 1.967.722 gld. (hiertoe hebben vooral het Energiebedrijf met 1.710.354 geld. en de tram met 726.362 gld. bijgedragen), aan de post uitkeering uit het gemeentefonds, welke 1.176.000 gld. voordeelig verschil opleverde, en aan de kosten van het onderwijs, welke 438.582 gld. lager waren dan begroot was.

Weliswaar bleven de uitgaven wegens werkverschaffing voor werkloozen 4.457.000 gld. beneden de begrooting, doch daartegenover gaven een nadeelig verschil het subsidie aan Maatschappelijken steun 3.042.000 gld., de bijdragen voor wachtgeldregelingen 574.000 gld., de uitkeering uit het Werkloosheidssubsidiefonds wegens gewone bijdrage in de kosten van steunverleening en werkverschaffing aan werkloozen 1.613.000 gld. en de bijdrage van het Rijk in de kosten van werkverschaffing aan jeugdige werkloozen 239.000 gld. (Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Begrooting 1941 4456 D.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Staatsuitgaven. —**

Dec. — De staatsuitgaven, die niet met den oorlog in verband staan, zullen in het komende belastingjaar slechts 4.19 milliard bedragen, hetgeen 35.6% minder is dan in het belastingjaar 1939 en 1 milliard minder dan in 1942. Het aandeel van de oorlogsuitgaven in de staatsuitgaven is voor 1943 vastgesteld op 74 milliard dollar, d.i. 92.4% der totale staatsuitgaven. De uitgaven voor objecten, die tot het belangrijkste gedeelte van het „New Deal" programma behooren, zijn sterk verminderd. In 1939 hadden ze een hoogte bereikt van 3.9 milliard dollar; voor 1943 zijn ze op 1.9 milliard teruggebracht. De volgende tabel geeft een overzicht van de veranderingen in de structuur van de Amerikaansche staatshuishouding: (in mill. dollars).

	1932	1939	1943
Oorlogsuitgaven	797	1251	74000
Rente van staatsleeningen	599	940	1850
Agricultural Adjustment Act (AAA)	—	782	790
Werkloosheid	—	2677	435
Sociale verzekeringen	—	347	538
Pensioenen voor spoorwegambtenaren	—	119	206
Openbare werken	460	994	592
Ouderdomsrente	973	545	590
Vrije beroepen	93	123	168
Ministerie van Landbouw	86	144	122
Ministerie van Handel	37	38	58
Schatkist	90	115	190

(Ec. Nieuws)

(V. b. Staatsschulden 4560 A.; Staatsuitg. 4745 F.; Oorlogsschulden 5273 F.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942.

— Krijgsverrichtingen - Zware gevechten aan het geheele Oostelijke front; verminderende aanvalskracht der Sovjets - Toenemende gevechtsactiviteit in Tunis; succesvolle Duitsch-Italiaansche operaties - Djedeida veroverd - 1.035.000 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte in November tot zinken gebracht - Nederlandsche torpedojager „Isaac Sweers" ondergegaan. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 30 Nov. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: In het Oosten van den Kaukasus stortten herhaalde Sovjet-aanvallen onder zware verliezen voor den vijand ineen. Sedert den 27sten November werden bij deze afweergevechten zestig vijandelijke pantserwagens vernietigd. In de Kalmukkensteppe vielen gemotoriseerde Duitsche strijdkrachten achterwaartsche verbindingen van de Sovjets aan, vernietigden trossen en ravitailleeringsvoorraden en vernietigden een uiteengeslagen gevechtsgroep.

Tusschen Wolga en Don sloegen de troepen van het leger wederom hevige pantser- en infanterieaanvallen af in nauwe samenwerking met sterke luchtstrijdkrachten.

In Stalingrad slechts plaatselijke gevechtsactie.

In het centrale deel van het Oostelijke front en in het gebied van het Ilmenmeer mislukten opnieuw alle vijandelijke aanvallen. 135 Pantserwagens werden stukgeschoten.

1 Dec. — De voortgezette aanvalspogingen der Sovjets tusschen Wolga en Don mislukten met buitengewoon groote vijandelijke verliezen. De Duitsche tegenaanval sloeg hen tot achter hun uitgangsstellingen terug. Talrijke gevangenen werden gemaakt en buit binnengebracht.

Ten Zuidwesten van Kalinin en in het gebied rond Toropez duren de verbitterde gevechten voort.

In den tijd van 20 tot 30 November vernietigden troepen van het leger in de brandpunten der gevechten in het Oosten 1024 Sovjet-pantserwagens. Door luchtaanvallen en luchtdoelartillerie der luchtmacht werden nog 148 pantserwagens vernield.

2 Dec. — Bij een aanval van Duitsche pantserwagens ten Noorden van de Terek werd de vijand teruggeworpen. Er werden verscheidene honderden gevangenen gemaakt. Tusschen Wolga en Don ondernamen de Sovjettroepen ten gevolge van hun zware verliezen slechts vrij zwakke aanvallen. Aanvallen in de groote bocht van den Don werden in tegenaanvallen afgeslagen. In den Middensector van het front en aan het Ilmenmeer duren de verbitterde en hevige gevechten voort. De Bolsjewisten leden bij hun vruchtelooze aanvallen zware, bloedige verliezen en verloren wederom 95 pantserwagens.

3 Dec. — In den Kaukasus zijn de gevechtshandelingen door hoog water en onbegaanbare wegen ernstig benadeeld. Desondanks zijn op eenige plaatsen plaatselijke gevechten met den hardnekkig aanvallenden tegenstander geleverd, waarbij de bolsjewieken zware verliezen leden.

In de Kalmukkensteppe sloten Duitsche gemotoriseerde troepen na verrassende, over grooten afstand strekkende omvatting de achterwaartsche verbindingen der bolsjewieken af en vernietigden verscheidene colonnes.

Ook mislukten nieuwe aanvallen van sterke formaties infanterie en tanks van den vijand in het Wolga-Dongebied door den taaien tegenstand der Duitsche en Roemeensche troepen. In samenwerking met sterke Duitsche en Roemeensche luchtstrijdkrachten werden den vijand zware, bloedige verliezen toegebracht en alleen tusschen Wolga en Don 60 tanks vernield.

In den sector Kalinin en Ilmenmeer weerden formaties van leger en luchtwapen in zware afweergevechten alle vijandelijke aanvallen, deels in tegenaanvallen, bloedig af en vernielden 106 tanks.

4 Dec. — Duitsche snelle formaties voerden de laatste twee dagen in het gebied ten Noorden van de Terek succesrijke aanvalsoperaties uit, behaalden aanzienlijke terreinwinst en vernietigden verscheidene vijandelijke cavalerie- en gemotoriseerde afdeelingen. Talrijke gevangenen en een groote buit wapens en voertuigen werden binnengebracht.

In het verloop van de gevechten in de Kalmukkensteppe werd opnieuw een vijandelijk bataljon infanterie uiteengeslagen, acht pantserwagens en talrijke voertuigen vernield en de belangrijkste ravitailleeringsweg van den vijand verbroken.

Tijdens de voortgezette verbitterde afweergevechten tusschen Wolga en Don stortten herhaalde krachtige aanvallen der Sovjets met groote verliezen ineen. Zes-en-dertig pantserwagens werden vernield, honderden gevangenen, wapens en andere buit vielen in handen van onze troepen.

In de groote bocht van den Don namen eigen aanvallen, ondanks hardnekkigen tegenstand van den vijand, een gunstig verloop.

In den sector Kalinin-Ilmenmeer mislukten wederom krachtige pantser- en infanterieaanvallen der Sovjets met zware bloedige en materieele verliezen. De vijand verloor opnieuw 49 pantserwagens.

5 Dec. — In den sector Toeapse deden Duitsche troepen een verrassenden aanval, behaalden ondanks bijzonder ongunstige weersomstandigheden terreinwinst en maakten lichte en zware infanteriewapens buit.

De operaties ten Noorden van de Terek werden voortgezet en er werden meer dan duizend gevangenen gemaakt.

Tusschen Wolga en Don vielen de Sovjets ook op 4 December met krachtig gebruik van pantserwagens tevergeefs aan. 75 pantserwagens werden vernield. Een krachtige aanval van eigen pantsertroepen versloeg vijandelijke pantser- en cavalerie-strijdkrachten, waarbij 2000 gevangenen werden gemaakt en 14 stukken geschut werden veroverd.

In het gebied tusschen Kalinin en Ilmenmeer stortten sterke vijandelijke aanvallen ineen, die ten deele werden gesteund door bijzonder hevig artillerievuur, pantserwagens en slagvliegers. 104 pantserwagens werden, ten deele in gevechten op korten afstand, vernietigd.

Aan het Noordelijke front werden bij eigen operaties van stoottroepen ruim 80 vijandelijke gevechtsstellingen en kazematten vernield. De bezettingen werden onschadelijk gemaakt of gevangen genomen.

Overzicht. — Het A.N.P. meldde op 1 December: Hoewel het voorbarig zou zijn, te zeggen, dat het offensief, dat de bolsjewisten op verschillende punten van het Oostelijk front, van Stalingrad in het Zuiden tot het Ilmenmeer in het Noorden onlangs hebben ontketend, is mislukt, kan volgens militaire kringen worden geconstateerd, dat het zijn stuwende kracht heeft verloren. Van een gesloten offensief kan niet meer worden gesproken, veeleer van plaatselijk begrensde aanvallen, zij het ook krachtige aanvallen, zoodat de strijd nog geenszins is verflauwd. Van Duitsche zijde heeft men de bij deze aanvallen door de bolsjewisten gevolgde tactiek inmiddels nauwkeurig kunnen bestudeeren en beter dan een jaar geleden kent men thans de meest geschikte methoden voor den afweer. Daarbij komt, dat volgens deskundige kringen de sterkte der Sovjet-Russische legers niet meer valt te vergelijken met die van het vorige jaar. Een verlies van ruim duizend pantserwagens in tien dagen treft de bolsjewisten daarom des te zwaarder. Hierbij komen nog de zeer hooge verliezen aan manschappen, mede als gevolg van het feit, dat de Duitsche afweer volkomen op de aanvallen was voorbereid. Dit alles heeft er toe geleid, dat de bolsjewisten op geen enkel punt van het front verder komen. In het gebied van de Donbocht beginnen zij zich zelfs reeds in te graven, hetgeen er op zou kunnen wijzen, dat zij weinig hoop koesteren, het offensief binnenkort te kunnen voortzetten.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Toenemende gevechtsactiviteit in Tunis. — 30 Nov. — In den sector Tunis werden Anglo-Amerikaansche colonnes, welke door pantserwagens gesteund werden, tot staan gebracht. Zij verloren talrijke vrachtauto's. Door een aanval van strijdkrachten der As werd een belangrijke stelling veroverd. Eenige Engelsch-Amerikaansche tanks werden vernield. Bovendien werden er meer dan 200 gevangenen gemaakt, onder wie 21 officieren.

1 Dec. — Op 30 November vielen sterke formaties gevechts- en jachtvliegtuigen vijandelijke gepantserde strijdkrachten, troepenconcentraties en voertuigen gedurende den geheelen dag onophoudelijk aan. De haveninstallaties van Bône en Algiers werden in den nacht van 30 November op 1 December opnieuw door Duitsche gevechtsvliegtuigen getroffen. Verscheidene hijschkranen zijn vernield, waardoor de loscapaciteit van den vijand aanzienlijk is verminderd. Twee zware bommen vielen op een koopvaardijschip van 6000 br.t.; twee andere koopvaardijschepen (resp. 6000 en 12.000 br.t.) kregen eveneens zware bomtreffers.

3 Dec. — Tijdens gevechten met vijandelijke troepen werden 200 gevangenen gemaakt, onder wie een geheel detachement Britsche parachutisten. In totaal werden 34 pantserwagens en zes gepantserde auto's vernield.

4 Dec. — Duitsche afdeelingen hebben een belangrijke positie veroverd, waarbij zij 754 gevangenen maakten, onder wie zich 18 officieren bevonden. Tijdens een schitterende actie heeft een bataljon Bergsaglieri ruim 300 Engelsche valschermjagers gevangengenomen.

5 Dec. — In Tunesië zijn hevige gevechten aan den gang. Een belangrijk knooppunt van wegen en spoorlijnen werd na gevechten van verscheidene dagen stormenderhand genomen.

Hierbij werd een sterke Britsch-Amerikaansche formatie, die op een ver vooruitgeschoven post den vijandelijken opmarsch naar Tunesië moest dekken, feitelijk volkomen in de pan gehakt. De vijand leed zware verliezen aan menschen en materieel. Voorts vielen Duitsche en Italiaansche formaties van de luchtmacht van Bône aan. Een transportschip werd zwaar getroffen, talrijke andere vaartuigen geraakten in brand. Duitsche jagers schoten 23, de kustartillerie in Tunesië twee vijandelijke vliegtuigen neer, vijf eigen machines worden vermist.

De positie in de Cyrenaica. — 5 Dec. — In het gebied tusschen Agedabia en El Ageila heeft Rommel zich thans na den terugtocht uit Cyrenaica ter verdediging ingericht; hevige gevechten hebben hier nog niet plaatsgehad, daar de Engelschen zeer lange achterwaartsche verbindingen hebben en hun troepen eerst voor een nieuw offensief moeten opstellen.

DE LUCHTOORLOG.

2 Dec. — In den tijd van 11 tot 30 November werden 309 bolsjewistische vliegtuigen vernield, 220 werden neergeschoten in luchtgevechten, 71 door afweergeschut en 15 door troepen van het leger, de overige op den grond. In denzelfden tijd gingen aan het Oostelijk front 83 Duitsche toestellen verloren.
3 Dec. — In den tijd van 21 tot 30 November verloor de Britsche luchtmacht 111 vliegtuigen, waarvan 62 in het Middellandsche Zeegebied. In denzelfden tijd gingen in den strijd tegen Groot-Brittannië 50 Duitsche vliegtuigen verloren.
5 Dec. — Op 4 December hebben Britsche vliegtuigen een korten maar hevigen aanval ondernomen op Napels. De aangerichte schade is aanzienlijk en er zijn talrijke slachtoffers gevallen onder de burgerbevolking. Het aantal dooden bedraagt 159, het aantal gewonden 358. Voorts werden in de afgeloopen week aanvallen gedaan op Turijn en Genua, alsmede de zich in Duitsch-Italiaansche handen bevindende Noord-Amerikaansche havens.
Duitsche en Italiaansche eskaders ondernamen aanvallen op Marokkaansche en Algerijnsche steden en havenplaatsen.

DE ZEEOORLOG.

30 Nov. — Sedert den 15en November is melding gemaakt van de groote successen van de Italiaansche en de Duitsche luchtmacht en de Italiaansche en de Duitsche marine in den strijd tegen de Amerikaansch-Britsche invasievloot voor de kusten van Noord-Afrika zijn de successen nog aanmerkelijk vergroot. In totaal werden in den tijd van den 7en tot den 25sten November in de havens en kustwateren van Fransch Noord-Afrika 23 koopvaardij- en transportschepen van te zamen 155.000 br.t. tot zinken gebracht. Elf koopvaardij- en transportschepen van totaal 100.000 br.t. werden zoo zwaar beschadigd, dat zij naar alle waarschijnlijkheid gezonken zijn. 65 Schepen van te zamen 398.000 br.t. werden beschadigd, ten deele zoo zwaar, dat zij waarschijnlijk geruimen tijd niet bruikbaar zullen zijn. Aan oorlogsschepen werden 2 slagschepen en 3 vliegkampschepen beschadigd, een dezer laatste zeer ernstig. Vijf torpedojagers en konvooischepen werden vernietigd, alsmede vijf kruisers. 28 Kruisers, torpedojagers en andere konvooischepen werden beschadigd.
1 Dec. — Duitsche zee- en luchtstrijdkrachten hebben in November in totaal 166 schepen met een inhoud van 1.035.000 br.t. in den grond geboord.
Duikbooten hebben daarvan in het Noorden en Zuiden van den Atlantischen Oceaan, op de IJszee, in de randwateren van den Indischen Oceaan en voor de kusten van Fransch Noord-Afrika 149 vijandelijke koopvaarders en transportschepen met een inhoud van 955.200 br.t. vernietigd. Duitsche motortorpedobooten hebben op de Noordzee en in Het Kanaal 8 schepen vernield met een inhoud van 20.000 br.t. Gevechtsformaties van het luchtwapen hebben 9 koopvaarders met een inhoud van 60.900 br.t. tot zinken gebracht.
Zwaar beschadigd, zoodat een aanzienlijk deel nog als totaal verloren moet worden beschouwd, werden door Duitsche duikbooten 30 schepen, door het luchtwapen 72 schepen.
In den strijd tegen oorlogsschepen hebben Duitsche duikbooten in November tot zinken gebracht drie kruisers, zes torpedobootjagers, twee corvetten en een duikboot. Met torpedotreffers beschadigden zij een vliegtuigmoederschip, twee kruisers, drie torpedobootjagers en verscheidene beveiligingsvaartuigen. Het luchtwapen heeft een duikboot vernield en een vrij kleinen Britschen oorlogsbodem.
2 Dec. — Tijdens aanvallen op de Britsche kust brachten Duitsche motortorpedobooten op 1 December een koopvaardijschip van 3000 br.t. en een beveiligingsvaartuig, op 3 December een torpedojager van de „Hunt"-klasse en twee koopvaardijschepen van tezamen 4500 br.t. tot zinken.
3 Dec. — In den nacht van 1 op 2 December had voor de kust van Tunesië een treffen plaats tusschen een Italiaansche formatie en een Engelsche groep. Een Engelsche kruiser en een Italiaansche torpedojager gingen daarbij verloren.
4 Dec. — Bij een opgave van de Engelsche scheepsverliezen bij de actie in Noord-Afrika werd medegedeeld dat o.a. de Nederlandsche torpedojager „Isaac Sweers" is verloren gegaan. Van de equipage, die uit 180 man bestond, zijn er honderd met het schip ondergegaan.
5 Dec. — Het Italiaansche hospitaalschip „Citta di Trapani" is in de Middellandsche Zee getorpedeerd en gezonken. Er bevond zch geen enkele gewonde aan boord. Van de 120 personen, die aan boord waren, zijn er 104 gered, onder wie alle Roode-Kruis-verpleegsters.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5332 A.)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

De strijd op Nieuw-Guinea. — Sjanghai, 2 Dec. (S.P.T.) — Volgens het communiqué van het geallieerde hoofdkwartier op Nieuw-Guinea zijn de Japanners er in geslaagd hulptroepen te landen tusschen Boena en Goena, dus op het gebied, dat door de geallieerde troepen is ingesloten. De gevechten in beide plaatsen gaan voort.
Bij Sotoeta hebben de Japanners op het oogenblik een kuststrook van ongeveer 18 km. lengte en 8 km. breedte in bezit. De gevechten om Boena, het laatste groote steunpunt der Japanners op Nieuw-Guinea, duren thans elf dagen en zij kunnen vermoedelijk nog verscheiden dagen duren. Ten Oosten van de stad hebben de geallieerde troepen de kust bereikt en een begin gemaakt met de omsingeling der Japansche stellingen.
In militaire kringen te Washington is medegedeeld, dat de operaties tegen Boena op Nieuw-Guinea tot de moeilijkste behooren, die de geallieerden tot nu toe in dezen frontsector uitgevoerd hebben. De jungle bij Boena is moeilijk te begaan. Het oerwoud biedt den Japanners, die klein zijn, voordeelen bij hun verdediging. Zij kunnen mitrailleurnesten inrichten en deze zoodanig camoufleeren, dat zij plotseling, wanneer de tegenstander het nest tot enkele meters genaderd is, het vuur kunnen openen. Ook maken de Japanners bij hun verdediging veel gebruik van prikkeldraad, dat door het oerwoud gevlochten wordt en vrijwel onzichtbaar is.

De situatie op de Philippijnen. — Tokio, 2 Dec. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat de zuiveringsoperaties op de Philippijnen practisch zijn geëindigd. Na de bezetting van de Philippijnen hebben de strijdkrachten van het keizerlijke leger, die met de zuiveringsoperaties tegen de rest der Amerikanen en Filippino's in het gebergte en op andere ontoegankelijke plaatsen op de eilanden waren belast, het grootste deel van deze ongeregelde troepen vernietigd. De opmerkelijkste resultaten van de keizerlijke troepen behaald in de periode Augustus-October zijn de volgende:
1. De vijand liet 3.945 gesneuvelden op het slagveld achter.
2. 2.918 vijanden werden gevangengenomen.
3. Tot den krijgsbuit behooren o.a. 33 stukken snelvuurgeschut, 71 zware en lichte mitrailleurs, 105 automatische geweren en andere vuurwapens, in totaal 7.458 stukken, een millioen patronen en 44 vrachtauto's.

Nachtelijke zeeslag van Loenga. — Tokio, 3 Dec. (D.N.B.) — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat Japansche torpedobooten in den nacht van 29 op 30 November Amerikaansche vlooteenheden in de nabijheid van de haven van Loenga op Guadalcanar hebben aangevallen. De Amerikanen leden de volgende verliezen: Tot zinken gebracht: een slagschip, een kruiser en twee torpedobootjagers. In brand geraakt: twee torpedobootjagers.
Aan Japansche zijde ging een torpedobootjager verloren.
Het Amerikaansche vlooteskader bestond vrijwel uitsluitend uit schepen van de Atlantische vloot. De tot zinken gebrachte zware kruiser behoorde tot de „Augusta"-klasse. Zoowel deze kruiser als het tot zinken gebrachte slagschip maakten een maand geleden nog deel uit van een gevechtseskader in het centrale deel van den Atlantischen Oceaan.

Recapitulatie der Amerikaansche en Japansche verliezen in den derden zeeslag bij de Salomonseilanden. — 4 Dec. — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft eenige aanvullingen op, resp. verbeteringen van het communiqué van 18 dezer over den derden slag bij de Salomonseilanden (12—15 Nov. '42) gepubliceerd.

Amerikaansche verliezen. — Tot zinken gebracht: 2 slagschepen, 11 kruisers, 3 à 4 torp. jagers, 1 transportschip. Zwaar beschadigd: 3 kruisers, 3 à 4 torp.jagers, 3 transportschepen. Middelmatig beschadigd: 1 slagschip en 3 torp.jagers.

Japansche verliezen. — Tot zinken gebracht: 1 slagschip, 1 kruiser, 3 torpedojagers. Zwaar beschadigd: 1 slagschip en 7 transportschepen.

(Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5324 A.)

A. FRANKRIJK. — De politieke situatie. —

8 Dec. — Van Duitsche zijde wordt de politieke ontwikkeling in het Fransche rijk vergeleken met de werking van een lont, die na Noord-Afrika ook het Fransche moederland had aangestoken, ware er niet tijdig ingegrepen. Er zou ook een complot in Vichy zijn beraamd met de bedoeling Laval te verwijderen. De gedachtengang van degenen, die dit zouden hebben overwogen, moet tamelijk naïef zijn geweest, want eenige omwenteling in het onbezette Frankrijk in verband met de geallieerde landing in Noord-Afrika zou onmiddellijk gevolgd moeten worden door de reacties van de bezettingsmacht, die ook zonder omwenteling bij wijze van voorzorgsmaatregel gevolgd zijn. Niettemin blijft men er van Duitsche zijde op wijzen, dat de ontplofbare stof in Frankrijk alsnog ligt opgestapeld, ook al is de lont gedoofd. Over de opvattingen van admiraal Darlan en de andere bekende militairen, ambtenaren en politici in Noord-Afrika bestaat nu geen twijfel meer, behalve in hun eigen kring en in dien van hun bondgenooten, maar degenen, met wie zij na de verwijdering van Laval nu twee jaar geleden de hooge posten in Frankrijk hebben bezet, blijven voor een groot deel nog in functie. Daar zijn de admiraals en generaals, die onder Darlan in het bestuursapparaat een belangrijke plaats hebben gevonden en den schrijver Abel Bonnard — naderhand als staatssecretaris van Onderwijs een van de medewerkers van Laval — de uitspraak hebben ingegeven, dat de officieren in Frankrijk altijd geluk hebben: winnen zij oorlogen dan triomfeeren zij, verliezen zij oorlogen dan regeeren zij. Wel zijn er na de gebeurtenissen van eenige weken geleden een aantal hooge functionarissen en militairen afgetreden, maar hun beschikkingen en bevelen blijven ook nadien hun werking houden. Zoo wordt te Vichy ter verdediging van de commandanten, die de vloot in Toulon tot zinken hebben gebracht, verklaard, dat deze order terugging op een vroeger bevel van admiraal Auphan. Zooals men zich herinnert is Auphan als staatssecretaris van Marine na den overgang van Darlan aanstonds opgevolgd door admiraal Abrial, die door Pétain tevens benoemd werd als opperbevelhebber van de Fransche zeestrijdkrachten in plaats van Darlan. Abrial moet nog op den morgen van dien bewogen 27sten November aanwijzingen gegeven hebben om incidenten bij de bezetting van Toulon te voorkomen, maar blijkbaar hield men zich aan het bevel van zijn voorganger. Een ernstige verdenking, zoo schrijft op 6 December de Parijsche correspondent van de Frankf. Ztg., rust derhalve op de hoogste marineautoriteiten te Toulon, den commandant van de daar gestationneerde oorlogsschepen, admiraal de Laborde en vooral op den marineprefect admiraal Marquis. Onder de hoede van den laaste stonden het beroemde arsenaal.

Tegelijk met Auphan moest Gibrat, de staatssecretaris voor het verkeerswezen, aftreden. Bij hem werd een huiszoeking ingesteld. De bovengenoemde correspondentie vraagt naar de resultaten daarvan en vestigt er de aandacht op, dat ook in deze de draden terugloopen tot de paleisrevolutie tegen Laval in December 1940. Was niet Gibrat er destijds als directeur van de spoorwegen voor verantwoordelijk, dat de locomotief ontbrak aan den trein, waarmede Laval naar Parijs moest terugkeeren? Daarop volgde het tijdelijke huisarrest van Laval op zijn kasteel in de nabijheid van Vichy. Gibrat was daarna in de regeering gekomen door toedoen van den toenmaligen minister van Binnenlandsche Zaken, Pucheu, thans, evenals een ander voormalig lid van Pétains regeering, Flandin, in Algiers verblijvend. Men herinnert er aan, dat Pucheu nog na de geallieerde landing in Noord-Afrika te Vichy gezien was en dat Darlan bij zijn eerste redevoering in Algiers blijk gaf van zijn vertrouwen in de medewerking van „mannen als Flandin, Pucheu en Giraud". Deze namen geven nog aanleiding tot de opmerking, dat van een bepaalde functie van Flandin in het regime van Darlan tot dusver niets vernomen werd en dat de functie van Giraud zoodanig moet worden opgevat, dat hij het feitelijke opperbevel over de Fransche troepen uitoefent. Het hoogste militaire gezag, waarmee Darlan zich bekleed heeft, dient blijkens een mededeeling uit Washington, vooral decoratief te worden beschouwd; met name van het geven van bevelen door Darlan aan Giraud kan dienvolgens geen sprake zijn, alleen Eisenhower is hiertoe bevoegd. Misschien geeft deze regeling eenige geruststelling voor degenen in het geallieerde kamp, die, in Darlans toenemende macht een element van onzekerheid zullen zien. Terugkeerende tot de situatie in Frankrijk zelf, waar volgens Duitsche berichten een duidelijke stemmingsverschuiving ten koste van de Gaulle en ten voordeele van Darlan is vast te stellen, wordt in genoemde berichten gezegd, dat met de demobilisatie van de resten van het Fransche leger en den ondergang van de vloot in Toulon slechts een deel van de crisis is opgelost, die zich in de binnenlandsche zoo goed als in de buitenlandsche politiek, in de administratie evenzeer als in de diplomatie en de politie doet gevoelen. Een totale crisis, aldus deze opvatting, eischt een totale oplossing. (N. R. Crt.)

(V. b. Adm. Darlan 5338; Gen. Giraud 5338; Bezetting van Toulon 5337 A.)

B. ITALIE. — Rede van Mussolini - Overzicht der verliezen. —

Rome, 7 Dec. (D.N.B.) — Voor de wetgevende commissies der fascistische kamer van corporaties heeft de Duce op 2 December een rede gehouden, die per radio werd uitgezonden.

De Duce verklaarde, dat hij verantwoording zou afleggen over de gebeurtenissen, die hij als volgt karakteriseerde: 1) De oorlog tegen Rusland; 2) het deelnemen van Japan aan den oorlog; 3) de landing der Engelsch-Amerikaansche troepen in Noord-Afrika.

Ten aanzien van het eerste punt verklaarde de Duce: „Er kan geen twijfel aan bestaan, dat uit deze geweldige worsteling, waarin de grenzen van het nieuwe Europa en de grenzen van Europa met Azië zullen worden bepaald, slechts de wapens der As-mogendheden zegevierend te voorschijn zullen komen." Vervolgens wees hij er op, dat, indien er iemand is, die den oorlog gewenscht en op den oorlog aangestuurd heeft, dit Roosevelt is. Natuurlijk kon Japan niet toezien en wachten, tot de Ver. Staten het eerst zouden schieten. Japan heeft er goed aan gedaan op het beslissende oogenblik in te grijpen. Het toetreden van Japan tot den oorlog vormt de onvoorwaardelijke garantie voor de overwinning, daar Japan niet te bereiken en onoverwinnelijk is.

Met betrekking tot de landing der Engelsch-Amerikaansche troepen in Noord-Afrika, wees de Duce er op, dat het in werkelijkheid een tragi-comedie is, want de landing geschiedde met goedvinden van de Fransche militaire autoriteiten, en kan dus in het geheel niet als glorierijk beschouwd worden. Ook deze streek van Engelschen en Amerikanen kwam voor de As geenszins verrassend, daar voldoende inlichtingen beschikbaar waren over het samengaan van Amerikaansche en Fransche militairen.

Vervolgens sprak Mussolini over de bombardeering der Italiaansche steden. Om alle in omloop zijnde geruchten tegen te spreken, gaf spr. de volgende getallen op:

In Milaan zijn 30 huizen vernietigd, 411 zwaar beschadigd en 1973 licht beschadigd. In Turijn zijn 161 huizen vernield, 874 zwaar beschadigd en 2193 licht beschadigd. In Savona zijn zes huizen vernietigd, 44 zwaar beschadigd en 970 licht beschadigd. In Groot-Genua zijn in totaal 203 huizen vernield, 1049 zwaar beschadigd en 4869 licht beschadigd.

Aan verliezen eischten de vijandelijke luchtaanvallen tot 30 November 1942 1882 dooden en 3332 gewonden.

Hierna gaf de Duce een overzicht van de militaire verliezen, waarbij hij er nadrukkelijk op wees, dat deze verliezen door zijn land waarheidsgetrouw worden gepubliceerd:

1800 vijandelijke vliegtuigen werden met zekerheid, 713 waarschijnlijk neergeschoten. Op den grond werden 193 vliegtuigen met zekerheid, 190 waarschijnlijk vernield. In Italiaansche handen zijn aan Engelsche krijgsgevangenen 21 generaals, 2330 officieren en 32.747 onderofficieren en manschappen. Deze getallen zijn nog niet volledig, daar de nog op transport zijnde Engelsche krijgsgevangenen er nog aan moeten worden toegevoegd. Met de niet-Engelsche krijgsgevangenen tezamen heeft Italië in totaal in handen: 28 generaals, 4003 officieren en 69.167 manschappen.

In 30 maanden oorlog heeft de Italiaansche weermacht 40.219 dooden verloren. Daarvan 36.629 bij het leger, 2168 bij de marine, 1422 bij de luchtmacht. Het leger verloor aan gewonden 80.749 man, de marine 3599 en de luchtmacht 1620. Aan gevangenen verloor de Italiaansche weermacht in totaal 239.738 man, aan vermisten 37.713. Vervolgens las de Duce de cijfers van de tot zinken gebrachte schepen voor.

Vervolgens kwam de Duce dan tot het eigenlijke doel van zijn rede, het afrekenen met Churchill's radiorede van 29 November. Churchill, die een groot deel van zijn rede aan Italië en vooral aan Mussolini heeft gewijd meent zeker, dat deze rede in Italië aan het publiek zal worden onthouden. Om den Britschen premier deze meening te ontnemen, zal hij, Mussolini zelf de rede voorlezen.

Na het voorlezen van de desbetreffende passages der rede Churchill, verklaarde Mussolini, dat deze rede volkomen ernstig moet worden opgevat.

Speciale lof sprak de Duce uit voor de Italiaansche vrouwen, wier houding hij waarlijk bewonderenswaardig noemde. Het Italiaansche volk is zich bewust van de noodzakelijkheid van dezen oorlog, die waarlijk een heiligen oorlog moet worden genoemd. Deze vreeselijke strijd is thans werkelijk geworden tot een strijd tusschen twee werelden. Engeland wil een eeuw van vrede voor Engeland, het wil, dat de geheele wereld voor Engeland werkt en wil een wereld van slavernij, die dagelijks zijn vijf maaltijden garandeert.

„Na het aanhooren van de woorden van den Duce, heeft de kamer eenstemmig een resolutie aangenomen, waarin zij den vastbesloten wil tot tegenstand en strijd van het Italiaansche volk, dat vastbesloten is in onwrikbare zekerheid van de eindoverwinning te strijden", bekrachtigd.

(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Mussolini 5298; Churchill's rede 5336 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Sedert den dood van minister-president Stauning is Denemarken van zijn politieken leider beroofd. Bij de jongste regeeringswisseling nam Eric Scavenius, tot dusverre minister van Buitenlandsche Zaken, de leiding van het bewind over, waarbij hij tevens voortgaat zelf de buitenlandsche politiek te behartigen. Eric Scavenius, politicus en diplomaat van beroep, werd 13 Juni 1877 in Klintholm als zoon van een kamerheer, Carl Scavenius, geboren. Na middelbare en universitaire studies (staatswetenschappen), trad hij in 1902 als assistent in dienst van het ministerie van Buitenlandsche Zaken. Tot op heden is hij, op een korte onderbreking na, steeds in diplomatieken dienst van zijn land gebleven. Van 1906 tot 1908 was hij legatiesecretaris bij het gezantschap in Berlijn. Na korten tijd als afdeelingschef op Buitenlandsche Zaken in Kopenhagen werkzaam geweest te zijn, werd hij in 1909 door premier-minister Zahle voor het eerst in de regeering opgenomen en met Buitenlandsche Zaken belast. Tot einde 1910 kon zich dit kabinet handhaven. Eenige jaren verbleef hij daarop als gezant in Weenen en Rome. In 1913 belastte Zahle hem andermaal in zijn tweede kabinet met de leiding van Buitenlandsche Zaken. Ditmaal duurde zijn ambtsperiode zeven jaren, waaronder ook de voor een neutraal land als Denemarken moeilijke wereldoorlogsjaren vielen. Van 1922 tot 1924 onderbrak Scavenius zijn ambtelijke loopbaan en trad als voorzitter der radicale „Venstres Landsforbund" (Deensche democraten) op. De diplomatieke dienst kreeg daarop echter weer de overhand over een partijfunctie en in de volgende jaren was hij beurtelings gezant in Stockholm en bijzonder gevolmachtigde van zijn land op internationale conferenties. Toen Stauning op 5 Juni 1940 zijn kabinet hervormde en een bewind van breede nationale concentratie vestigde, keerde Scavenius weer als hoofd van Buitenlandsche Zaken terug. In October 1941 verbleef Scavenius in Berlijn om te zamen met de vertegenwoordigers van andere Europeesche naties voor zijn land de toetreding tot het antikominternpact te onderteekenen.

Eric Scavenius

(V. b. min.-pres. Scavenius 5321 A.; Toetreding Anti-Kominternpact 4913 A.)

B. NEDERLAND EN DE OORLOG. — Britsche luchtaanval op Eindhoven. —

7 Dec. — Bij de Britsche poging om met een vrij groote formatie vliegtuigen de Philipsfabrieken te Eindhoven aan te vallen, werd door het lukraak neerwerpen van bommen van elk kaliber in de woonwijken van de stad Eindhoven zware schade aan gebouwen en glas- en materieele schade aangericht. Ook openbare gebouwen en verkeersinstallaties liepen schade op. Zoo werd vooral het ziekenhuis te Eindhoven bijzonder zwaar getroffen; de Cathrynekerk werd vernield. Nadat de bommen waren neergeworpen werd de bevolking bovendien nog met de boordwapens aangevallen. Volgens de tot dusver ontvangen berichten heeft de Nederlandsche burgerbevolking een verlies te betreuren van meer dan honderd dooden, onder wie vele vrouwen en kinderen. Een groot aantal personen werd zwaar of licht gewond. Verscheidene personen worden vermist. Schade aan militaire installaties werd niet aangericht. Zestien Britsche bommenwerpers werden neergeschoten. Onder de aandacht wordt gebracht, dat de aanval werd gedaan op den feestdag van St. Nicolaas, waarop er, zooals bekend, in Nederland een bijzonder levendig familiebezoek in de stad en van het land naar de stad is. Het groote aantal slachtoffers is derhalve veroorzaakt door het feit, dat de bevolking juist tijdens het vieren van het St. Nicolaasfeest werd getroffen.

Hulpverleening. — 8 Dec. — Onmiddellijk na den misdadigen Engelschen bomaanval, waardoor de burgerbevolking van Eindhoven, de kerken en ziekenhuizen zwaar werden getroffen, heeft de N.V.D. ingegrepen en als eerste bijdrage een gift van 25.000 gulden beschikbaar gesteld voor het delgen van den eersten nood. Voorts heeft de N.V.D. de noodige aanvullende distributiekaarten verstrekt en te zamen met de centrale keuken warm eten uitgereikt. Ook de N.S.V. heeft met krachtige middelen ingegrepen en te zamen met de gemeente Eindhoven de verdeeling van woongelegenheid voor de dakloos geworden deelen der bevolking georganiseerd. 8 Dec. was de landelijke leider van den N.V.D. persoonlijk ter plaatse om zich te overtuigen van de uitvoering der genomen maatregelen en om verdere maatregelen te bespreken. Door den N.V.D. en N.S.V. wordt alles gedaan om de slachtoffers met alle middelen te helpen.

Verbod tot het fotografeeren van verkeersinstallaties.

7 Dec. — Verschenen is een beschikking van den commissarisgeneraal voor de veiligheid over het fotografeeren en andere wijze van reproduceeren van installaties, die voor het verkeer van belang zijn. Het is daarbij verboden om spoorweginstallaties, belangrijke wegeninstallaties, waterwegen en haveninstallaties te fotografeeren, te filmen of in teekening te brengen. Deze bepalingen worden niet toegepast: op de door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied algemeen officieel toegelaten foto- en filmverslaggevers en de houders van bijzondere vergunningen.

De voor publicatie of ander gebruik bestemde foto's, filmstrooken of teekeningen moeten den Rijkscommissaris voorgelegd worden ter goedkeuring, die in overeenstemming met den Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden een beslissing neemt over de toelating. Niet goedgekeurde platen, films en teekeningen benevens afdrukken moeten in beslag genomen en zonder schadeloosstelling vernietigd worden.

Inlevering van kerkklokken - De maatregelen tot behoud. —

7 Dec. — Naar aanleiding van het bericht, dat met de inbeslagneming van klokken en klokkespelen een begin is gemaakt, is den inspecteur voor kunstbescherming dr. J. Kalf te 's-Gravenhage in een persgesprek gevraagd, wat de inspectie heeft kunnen bereiken met betrekking tot de oudste en kostbaarste stukken.

De inspectie, zoo deelde dr. Kalf mede, begon haar werkzaamheden reeds in 1939. Den burgemeesters werd een circulaire gezonden, waarin hun werd verzocht mede te deelen, welke klokken zich in hun gemeente bevonden en de middellijn daarvan op te geven. De inspectie stelde zich vervolgens in verbinding met dr. Van der Elst te Utrecht, een deskundige op dit gebied, om het belangrijkste uit te zoeken. De schifting was als volgt: 1e. zooveel mogelijk sparen van alle oude carillons; 2e. idem van alle klokken tot en met 1500; 3e. idem van de klokken, gegoten door François en Pierre Hemony; 4e. het maken van een keuze uit de klokken van Geert van Wou (eind 15de begin 16de eeuw); 5e. van de klokken na 1500 tot 1801 wilde men zooveel mogelijk sparen en ten minste één representatief exemplaar van iederen gieter. Het bleek, dat door te voldoen aan punt 1 meer dan de helft van het beschikbare percentage zou worden bereikt. Derhalve beperkte men zich tot het reserveeren van de twee-en-vijftig in historisch opzicht waardevolste der vier-en-zeventig in aanmerking komende carillons. Ook met betrekking tot punt twee en drie moest men de keuze beperken. Van honderdvijftig van de vierhonderd op de lijst voorkomende klokkengieters heeft men iets kunnen reserveeren. Al deze klokken werden beschilderd met een hoofdletter M. Den eigenaren heeft men een document ter hand gesteld, waarop in vier talen is vermeld: „De Nederlandsche regeering heeft een zeer beperkt aantal klokken, als historische gedenkstukken van de grootste beteekenis, van vordering vrijgesteld en richt tot de bevelhebbers der militaire macht van andere mogendheden het dringend verzoek deze met een M gemerkte klokken eveneens te sparen". Dit met het oog op een eventueele bezetting na oorlogshandelingen. De Duitsche bezettingsoverheid heeft den wensch geëerbiedigd en deze kunstbescherming gehandhaafd.

(V. b. Eng. bommen 5294; Kerkklokken 5326 B.)

C. NEDERLAND. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart verwerft de Rijkssportmedaille voor gewonden. —

7 Dec. — Bij de in Duitschland sinds het uitbreken van den oorlog ondernomen pogingen om zwaargewonden en verminkten sport te doen beoefenen is men thans zoover gevorderd, dat de Rijkssportleider een Rijks-sportmedaille voor gewonden in het leven heeft geroepen. Ook de eischen, die aan de gewonden en verminkten worden gesteld, vóór zij de voor hen bestemde medaille ontvangen, zijn niet licht. Het is echter gebleken, dat ook zwaar verminkten bij gestadige training in de meest uiteenloopende takken van sport zeer goed mee kunnen komen. Thans heeft de Duitsche Rijkssportleider, von Tschammer und Osten, in een feestelijke bijeenkomst, waaraan hoofdzakelijk gewonden deelnamen, in aanwezigheid van minister dr. Frick, de Rijkssportmedaille aan de eerste acht en vijftig gewonden uitgereikt. Onder hen bevonden zich zoowel officieren als soldaten, alsmede eenige burgers, die door een ongeval waren verminkt. Ook de Rijkscommissaris in Nederland, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, die in den vorigen oorlog zwaar werd gewond, behoort tot de eerste groep verminkten, die aan alle eischen ter verkrijging van de medaille voldoen en die dus het recht hebben haar in het vervolg te dragen. (Nat. Dagblad)

Binnenlandsch bestuur - Mr. D. F. Pont burgemeester van Apeldoorn. —

7 Dec. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den vroegeren burgemeester van Hillegom, legionobersturmführer Mr. D. F. Pont, en die wegens zijn lidmaatschap van den N.S.B. in 1937 als zoodanig werd ontslagen, benoemd tot burgemeester van Apeldoorn.

Distributie - Serviesgoed en metalen keukengerei. —

Dec. — Met ingang van 1 December valt keukengerei, vervaardigd van gegalvaniseerd of geëmailleerd ijzer of aluminium, onder de distributie, het mag mitsdien slechts worden gekocht, verkocht of afgeleverd tegen geldige bonnen.

Nederlandsche arbeidsdienst - Lichting 1943. —
7 Dec. — Op 4 Januari zullen de kampen van den Nederlandschen Arbeidsdienst een nieuw contingent jongemannen ontvangen. Deze lichting zal grooter zijn dan eenige vorige; ze zal rond 10.000 man tellen. Het aantal kampen zal trouwens ook weer uitbreiding ondergaan; waren er ten behoeve van de laatste lichting 49 kampen in gebruik, thans zullen er 54 worden opengesteld. Uit een en ander blijkt duidelijk, dat het instituut van den arbeidsdienst gestadig groeit en dat het in het leven van ons volk een rol van toenemende beteekenis gaat spelen. Voor het eerst zal de thans opgeroepen lichting — zij het ook nog niet in vollen omvang — in het teeken staan van den arbeidsdienstplicht, die de Nederlandsche jeugd is opgelegd bij de Arbeidsdienstverordening van 23 Mei 1941.

Land- en tuinbouw - Tabaksoogst 1942. —
Dec. — De tabaksboeren in de streek langs den Rijn hebben dezer dagen hun oogst te Amerongen ingeleverd. De Rijnstreek heeft ongeveer 20.000 kg. opgebracht, hetgeen ruim 7.000 kg. meer is dan vorig jaar. De kwaliteit kan ditmaal beter worden genoemd dan vorig jaar. Niet slechts gunstiger weersfactoren doch ook een nieuwe teeltwijze, die gestimuleerd werd door een hoogeren prijs, is hiervan oorzaak.

Landarbeidersstand. —
Dec. — Vóór 1800 wordt nimmer of hoogst zelden van landarbeiders gerept. Begrijpelijk. Van een landarbeidersstand was toen in de dorpen geen sprake. De totale oppervlakte cultuurgrond was gering. Bosch, woeste gronden en hoogveen namen een groot deel van den bodem in beslag. Nog in 1833 telde Nederland ruim 900.000 ha. woesten grond. De akkerbouw en weidebedrijven waren niet groot, zelfs niet die, toebehoorende aan grootgrondbezitters: veelal niet grooter dan 40 tot 100 hectare. Bovendien in geheel ons land, ook in onze tegenwoordige akkerbouwprovincies, als Groningen en Zeeland, overheerschte de veeteelt met zijn weinige arbeidskrachten. Van een intensieven tuinbouw was geen sprake. De opbrengsten waren gering: naar schatting ¼ à ⅓ deel van die van omstreeks 1900. Regel was verder nog, dat van het bouwland elk jaar een flink deel onbebouwd bleef liggen. De boeren tenslotte waren geldelijk niet in staat anderen voor zich te laten werken. Heel dikwijls was zulks trouwens ook niet noodig. De boerengezinnen waren groot. De getrouwde zoons woonden meest bij hun ouders in. Toch ontbrak ook vóór 1800 de landarbeider niet. Zelfs niet in de Middeleeuwen. Daar waren allereerst de lijfeigenen, die op en om de kasteelen woonden. Uit hen ontwikkelde zich later de groep van plattelands-bezitloozen, die als gewapende knechten de grondbezitters (adellijke heeren en kloosters) dienden en mede als landarbeiders de niet-verpachte landerijen hunner heeren bewerkten. Hollandsche boeren lieten door ,,madders'' (maaiers) uit Brabant hun graslanden maaien. In de 16e eeuw was de bearbeiding van de vruchtbare gronden van Vlaanderen en Zeeland door ,,gehuurde handen'' reeds gebruikelijk, in de 17e eeuw trokken arbeiders van Veluwe, Overijssel en Drente, ieder jaar voor korten tijd naar Holland. In het begin van laatstgenoemde eeuw wordt al melding gemaakt van hannekemaaiers of ,,Hollandsgänger'', afkomstig uit Hannover of Oldenburg. Verder hebben in de verschillende takken van den tuinbouw, welke zich vooral in den bloeitijd van de Nederlandsche republiek rondom de steden en in bepaalde centra (Langendijk, De Streek, Westland, Bloembollenstreek) begonnen te ontwikkelen, de tuinarbeiders niet ontbroken.
Na 1900 werd het anders. Het modern kapitalisme drukte zijn stempel op den Nederlandschen landbouw. De akkerbouw breidde zich uit, de ondernemingen werden grooter, de opbrengsten stegen, de prijzen werden hooger, de geldelijke uitkomsten voor landbouwers en tuinders werden beter. Door dat alles vermeerderde ook de vraag naar blijvende arbeidskrachten. Op de groote Groninger akkerbouwbedrijven (50 à 60 ha.) waren naast de tijdelijke werkkrachten in den zomer meestal twee vaste arbeiders, drie inwonende knechten en twee meiden werkzaam. Volgens een berekening van dr. E. W. Hofstee in zijn boek ,,Het Oldambt'' werd het aantal arbeiders en dat van de inwonende dienstboden op het Groninger platteland van 1806 tot 1862 verdubbeld. Het aantal landarbeiders was in 1862 viermaal zoo groot als in 1775. In 1849 en 1859, toen met de volkstellingen ook de eerste beroepstellingen plaatsvonden, oefenden resp. 311.010 en 253.845 personen een agrarisch beroep uit. Daar de opgave ,,meester of knecht'', in het bijzonder den landbouwenden stand, te wenschen overliet, werd in die jaren van publicatie van onderverdeeling afgezien. Naar schatting moet omstreeks 1850, toen ons land 3 millioen inwoners telde, het aantal land- en tuinarbeiders 200.000 hebben bedragen. In 1889 (aantal inwoners 4½ millioen) was dat aantal gestegen tot 363.225, in 1899 (inwonertal 5.1 millioen) 388.078. Nadien bleef, ofschoon het inwonertal steeg tot 9 millioen, de landarbeidersstand in aantal vrijwel gelijk. De volgende beroepstellingen toch gaven aan: in 1909 395.300, in 1920 424.550 en in 1930 384.900 land- en tuinarbeiders. In 1940 was vermoedelijk geen ander resultaat te verwachten geweest. De betrekkelijk geringe toeneming na 1900 van de oppervlakte cultuurgrond, de blijkbaar gestegen arbeidsprestatie, een meer rationeel teeltplan, maar vooral een steeds toenemende mechanisatie deden hun invloed gelden.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)
(V. b. dr. Seyss-Inquart 5319 A.; mr. D. F. Pont 2734 A.; Ned. Arbeidsdienst 5319 A.; Tabakscultuur 5249 H; Landarbeiderswet 4993 E.)

A. **AMSTERDAM. — J. v. d. Ploeg benoemd tot commissaris van politie - Vrouwelijke conducteurs op de gemeentetram. —**
7 Dec. — Met ingang van 2 December is benoemd tot commissaris van politie te Amsterdam de heer J. van der Ploeg, geboren te Dokkum op 16 Augustus 1888. Hij zal optreden als chef van den staf der ordepolitie, tevens waarnemend chef der ordepolitie.
Vrouwelijke conducteurs op de gemeentetram. — 7 Dec. — In het begin van 1943 zal een aantal conductrices in dienst treden bij de tram. 300 meisjes tusschen 20 tot 35 jaar komen in aanmerking. De aanstaande conductrices krijgen een donkergrijze uniform met baretten op. In aanmerking komen alleen ongehuwden. Zij moeten uiteraard de lagere school hebben doorloopen. Verder moeten zij minstens 1 meter 65 lang zijn en geen bril dragen. (Tel.) **(Vor. ber. Politie 5294 A.)**

B. **BULGARIJE. — Uitbreiding der bewapening. —**
Sofia, 7 Dec. (D.N.B.) — De minister van Financiën, Bojilof, heeft aan de Sobranja twee nieuwe wetsontwerpen voorgelegd. In het eerste wordt gezegd: de internationale toestand eischt maatregelen voor een zoo volmaakt mogelijke uitrusting van het Bulgaarsche leger. De minister van Oorlog wordt derhalve gemachtigd credieten voor de leverantie van oorlogsmaterieel ten bedrage van twee milliard lewa voor den duur van drie jaren op te nemen. Het tweede ontwerp behelst, dat alle export- en importgoederen worden belast met een bijzondere heffing van 2.5 per mille in vredestijd en 5 per mille in oorlogstijd ten gunste van het Bulgaarsche Roode Kruis.
(Vaderland) **(Vor. ber. Defensie 4580)**

C. **OOSTLAND. — De staatslandbouwbedrijven in de Oekraine. —**
Dec. — De ,,Deutsche Ukraine-Zeitung'' geeft eenige cijfers over de staatslandbouwbedrijven in de Oekraine. Er zijn daar in totaal 2215 staatslandbouwbedrijven van zeer uiteenloopende grootte. Naast zeer kleine bedrijven zijn er ook met een omvang van 60.000 en zelfs 80.000 ha. De gemiddelde omvang ligt bij 2850 ha. De totale oppervlakte bedraagt meer dan 6.300.000 ha., d.i. ongeveer evenveel als België en Nederland tezamen. De grond bestaat voor het grootste deel uit z.g. ,,zwarte aarde''. De staatslandbouwbedrijven moeten in ieder opzicht monsterbedrijven worden, volgens Duitsche richtlijnen geprojecteerd. Er wordt in dit opzicht veel gedaan; o.m. worden de gemeenschappelijke keukens en sanitaire inrichtingen verbeterd en nieuwe gebouwd, voorts wordt land in pacht gegeven, terwijl verder voor de aanschaffing van de noodzakelijkste gebruiksvoorwerpen wordt gezorgd, voorzoover dit reeds tijdens den oorlog mogelijk is. De veestapel is gedurende het laatste jaar sterk toegenomen. Ook de steenbakkerijen, maalderijen en aanverwante bedrijven werken op volle toeren of worden binnenkort in gebruik genomen. (D. Z. i. d. Niederl.)
(Vor. ber. Oekraïne 5152 D.)

D. **FRANKRIJK. — Jubileumtentoonstelling Kees van Dongen. —**
Parijs, 7 Dec. — In de Galerie Charpentier heeft de minister der Education Nationale, Abel Bonnard, een tentoonstelling geopend van vijftig jaar schilderen door den Nederlandschen kunstenaar, Kees van Dongen. (Telegraaf)
(Photo Kees van Dongen 3086a)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Oostersch Orthodoxe Kerk in Oostland ontvangt haar bijbels terug. —**
Dec. — Dezer dagen overhandigde men namens den staf van den Reichsleiter Rosenberg den Exarch der Orthodoxe Kerk in Letland 1026 Bijbels en gebedenboeken, die door de Sovjets waren opgeslagen in de Sophia-Kathedraal van Nowgorod, een kerkgebouw uit het midden der 11de eeuw. Dit was door de bolsjewisten veranderd in een godloozenmuseum.
Bij deze overhandiging heeft men er van de zijde van het rijkscommissariaat voor het Oostland op gewezen, dat men deze handelwijze als een symbool moest beschouwen voor de houding, die de overheid wenscht aan te nemen tegenover de Kerk en de levenswenschen van de bevolking in het algemeen, voor zoover zij uitgaan naar een herstel van de goede grondgedachten, waarop het vroegere leven in deze streken was gebaseerd.

A. **VATICAAN. — De houding van den paus ten aanzien der bombardementen. —**
7 Dec. — In kringen van 't Vaticaan heeft de mededeeling der Engelsche radio in zake de voortzetting der luchtaanvallen op Rome diepen indruk gemaakt. De onderstaatssecretaris van den Paus, mgr. Tardini, heeft hierover een bespreking gehad met den Britschen gezant bij den Heiligen Stoel. Omtrent besluiten van den Paus is tot dusver wel is waar nog niets bekendgemaakt, doch men verklaart, dat de Paus, smartelijk getroffen door de gevolgen der bombardementen, het voornemen geuit heeft, Rome ook in geval van luchtaanvallen niet te verlaten. Pius XII heeft zelfs het plan te kennen gegeven, dat hij, indien ook op Rome luchtaanvallen ondernomen zouden worden, zijn zetel midden in de stad, in het gebied van Lateranen zou vestigen. (De Tijd)
(Vor. ber. Paus Pius XII 5107 B.)

B. **ZWEEFVLIEGEN. — Verbetering wereldrecord. —**
7 Dec. — De N.S.F.K. Sturmbannführer Erich Vergens, van de rijkszweefvliegschool Spitzenberg bij Weenen, heeft met een tijd van 45 uur 28 minuten en 5 seconden een nieuw wereldrecord zweefvliegen gevestigd. Daarmede is het record van den Franschman Nessler, die in Juni van dit jaar met zijn zweefvliegtuig 38 uur, 21 minuten en 24 seconden in de lucht bleef, met ruim zeven uur verbeterd. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Zweefvliegen 3230 F.)

C. **GENEESKUNDE. — Nieuw Röntgen-apparaat. —**
Helsinki, 7 Dec. — Het Finsche blad de „Uosi Suomi" bericht, dat de jonge Finsche geleerde, dr. Vilska, een Röntgen-apparaat heeft geconstrueerd, waarmede men nauwkeurig de plaats en de diepte van vreemde voorwerpen in het menschelijk lichaam kan vaststellen. Tot nu toe kon alleen de plaats worden geconstateerd. Het apparaat staat thans opgesteld in het militaire ziekenhuis te Helsinki. (Telegraaf)
(Vor. ber. Geneeskunde 5288 A.)

D. **URUGUAY. — Uese Amezago tot president gekozen. —**
7 Dec. — Volgens een bericht van den Britschen berichtendienst uit Montevideo is 29 November Uese Amezago tot president van Uruguay en Alberto Guani tot vice-president gekozen. De laatste was tot dusver minister van Buitenlandsche Zaken. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 5014 C.)**

E. **GRIEKENLAND. — Nieuw kabinet gevormd. —**
7 Dec. — De Grieksche premier, Generaal Tsolakogloe, is om gezondheidsredenen afgetreden. Er is een nieuw kabinet gevormd, dat als volgt is samengesteld: minister-president: professor Logothetopoelos, die tevens de leiding op zich neemt van de ministeries voor Sociale Zaken, Eeredienst en Onderwijs; minister van Financiën en waarnemend minister van Economische Zaken: Godzamanis; Verkeer en koopvaardij: Moetoessis; Binnenlandsche Zaken en openbare veiligheid: Tawoelaris; Justitie: Markoe; defensie: généraal Bakos; landbouw en waarnemend minister van voedselvoorziening: Tsironikos; Arbeid: Kaliwas. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Kabinet 4845 D.)**

F. **ENGELAND. — Luchtaanvallen op Engeland. —**
Dec. — Naar het Hamb. Tageblatt meldt, is te Londen een rapport gepubliceerd over de gevolgen van den luchtoorlog tegen Engeland. Het is getiteld „Frontlijn 1940—'41" en deelt mede dat gedurende de z.g. battle of Britain in totaal 190.000 ontplofbare bommen van allerlei soort en een nog veel grootere hoeveelheid brandbommen zijn neergeworpen. Daarbij zijn 43.667 burgers gedood, 50.487 zwaar gewond. In elf maanden werden 45—50.000 ontplofbare bommen met een gewicht van 7500 ton boven Londen uitgeworpen. 375.000 menschen werden dakloos. In bijna drie weken moesten de pas opgeleide brandweermannen in de stad bij bijna 10.000 branden optreden. Van September tot November hagelden 30.000 bommen op Londen en in dien tijd werden bijna 13.000 menschen gedood. De aanvallen op de stad werden 57 nachten achtereen ondernomen, 64 pct. van de bevolking maakten den bliksemoorlog in hun woningen door of in actieven dienst. In de ergste nachten zouden zich slechts 15 pct. van de inwoners in openbare schuilplaatsen en 7 pct. in stations van de ondergrondsche hebben opgehouden. Andere steden werden op overeenkomstige wijze geteisterd. Zoo zouden in Portsmouth van 70.000 huizen 65.000 zijn verwoest.
Belastingen. — Volgens „Dagens Nyheter" blijkt uit een door het Engelsche „National Institute of Economies and Social Research Studies" ingesteld onderzoek, dat het Engelsche volk hoogere belastingen moet betalen dan ooit te voren. Voor de lage en middelgroote inkomens is de belastingdruk thans ongeveer tweemaal zoo hoog als aan het einde van den vorigen oorlog. Terwijl de jaarlijksche belasting per hoofd der bevolking in den vorigen wereldoorlog rond £ 5 19 sh. bedroeg, bedroeg zij in het fiscale jaar 1941-1942 £ 51 14 sh. Dit bedrag zal, aldus wordt opgemerkt, dit jaar nog hooger worden.
(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Luchtaanvallen 5320 D.)

G. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —**
Interinsulair postverkeer hersteld. — Tokio, 2 Dec. (D.N.B.) — Uit Batavia wordt gemeld, dat het postverkeer tusschen Java, Borneo, Celebes, Nieuw-Guinea, de Kleine Soenda-eilanden en de Molukken hervat is.
Vestiging van Japansche firma's op Java. — Dec. — Naar uit Batavia wordt gemeld, neemt het aantal Japansche firma's, dat zich op Java komt vestigen, voortdurend toe. Het totale aantal bedraagt thans reeds 50. Aan 12 firma's werden contingenten toegewezen voor den uitvoer naar Japan van op Java vervaardigde producten. Een achttal firma's heeft vergunning gekregen tot het overnemen van cultuurondernemingen, terwijl door vijf firma's reeds een aanvang werd gemaakt met de productie in overgenomen fabrieken.
Geen Nederlandsch of Engelsch in telefoonverkeer. — Dec. — De Japansche autoriteiten in Nederlandsch Oost-Indië hebben de Nederlandsche taal en de Engelsche taal in het telefoonverkeer verboden.
Batavia wordt Jacatra. — 10 Dec. — In haar zitting van 9 December heeft de Japansche regeering besloten de namen Britsch Borneo en Nederlandsch Borneo achtereenvolgens te veranderen in Noord- en Zuid-Borneo. De naam van de hoofdstad van Java, Batavia, zal worden veranderd in Jacatra, hetgeen de naam is van de plaats waarop het tegenwoordige Batavia drie eeuwen geleden is gegrondvest.
(V. b. Jap. bewind 5321 B.; naamsverandering Batavia 5214 G.)

H. **JAPAN. — De situatie in de rubberindustrie. —**
7 Dec. — In het jaar 1940 bedroeg de wereldproductie aan ruwe rubber 1.404.258 ton. Hiervan kwam 1.236.200 of 88% uit gebieden, die thans onder Japansche contrôle staan. Het verbruik van ruwe rubber in Oost-Azië was zeer gering; Japan verbruikte jaarlijks ongeveer 100.000 ton en in de overige gebieden was het verbruik nog iets lager. De tegenwoordige rubberwinning in Oost-Azië bedraagt ongeveer het dubbele van de hoeveelheid, die vóór den oorlog in Europa werd verbruikt en die op 275.000 ton kon worden gesteld. Nadat in Japansche kringen eerst een radicale beperking van de rubberwinning was voorgesteld, heerscht thans de meening, dat men de capaciteit der plantages geheel moet benutten. De Japansche rubberindustrie, die in den wereldoorlog is ontstaan, beleefde eerst in 1938 een merkbaren opbloei, toen de groote Japansche concerns zich voor deze industrie begonnen te interesseeren. Waarschijnlijk zal Mandsjoekwo thans ook een eigen rubberindustrie krijgen. De rubberfabrieken van Shanghai, die in hoofdzaak kleine rubberartikelen vervaardigen, beginnen hun productie weer uit te breiden, nadat deze als gevolg van gebrek aan grondstoffen met 30% was gedaald. Voor rubberfabrieken in de Zuidelijke gebieden bestaan nog groote mogelijkheden, aangezien de behoeften van leger en bevolking zeer groot zijn en volgens beslissing der Japanners ter plaatse moeten worden gedekt. De twee groote fabrieken te Singapore zijn heropend. De Batafabriek op Malakka wordt weer opgebouwd. De bouw van een rubberfabriek in Thailand maakt goede vorderingen; hier zullen vooral gummischoenen en rijwielbanden worden vervaardigd. Ook de rubberfabrieken op Java zullen worden uitgebreid.

De Economische ontwikkeling van Oost-Azië. —
Tokio, 7 Dec. (Europapress). — Op de economische conferentie voor Oost-Azië gaf de minister voor Oost-Azië, Aoki, een overzicht van de plannen voor Oost-Azië, welke door de Japansche regeering zijn opgesteld en ter hand zijn genomen. Het van officieele zijde gegeven commentaar maakt een overzicht mogelijk van het eigenlijke doel en streven van de economische politiek van Japan ten aanzien van Oost-Azië. Minister Aoki wees er op, dat als gevolg van de oorlogsomstandigheden de economische ontsluiting noodgedwongen andere vormen moet aannemen dan voor normale tijden te verwachten zou zijn. De noodzaak tot economische zelfvoorziening leidt tot de vorming van afzonderlijke ruimten in Groot Oost-Azië, waarbij de transportverhouding het gevaar van tijdelijke levensmiddelenschaarschte niet geheel zal kunnen voorkomen. Deze overgangsmoeilijkheden mogen echter bij de totale beoordeeling der economische mogelijkheden van Oost-Azië niet overdreven worden. Volgens Aoki is reeds nu een veelomvattend industrieplan uitgewerkt, aan de hand waarvan het vraagstuk van de vestiging in de nieuw te ontsluiten gebieden volgens economische overleggingen is opgelost. Het spreekt vanzelf, dat daarbij strategische en politieke belangen een belangrijke rol spelen. Het zwaartepunt der ijzerindustrie zal komen te liggen in Noord-China en Mandsjoekwo. De noodzakelijke uitbreiding

van den kolenmijnbouw zal eveneens in deze gebieden plaats vinden, waarbij vooral aandacht zal worden besteed aan de gas- en cokesproductie, welke tot dusver sterk werden verwaarloosd.
Het centrum van de aardolieproductie zal natuurlijk in de Zuidelijke gebieden liggen, wat echter niet uitsluit, dat in Mandsjoekwo, Sachalin en andere gebieden omvangrijke fabrieken voor synthetische brandstoffen zullen worden opgericht. Hiermede werd voor de eerste maal officieel verklaard, dat Japan niet afziet van de uitvoering van het groote programma voor synthetische brandstofbereiding. Dit besluit moet in de eerste plaats worden toegeschreven aan politieke en strategische overwegingen. De licht-metaalindustrie zal in de toekomst worden uitgebreid door systematische vergrooting van de productie-installaties in Korea en Mandsjoekwo. Tegelijkertijd is een productieprogramma in ontwerp voor Noord-China en de gebieden van het Zuiden. In dit verband moet er aan worden herinnerd, dat in laatst genoemde gebieden aanzienlijke bauxietreserves aanwezig zijn, terwijl een belangrijk deel van de Japansche licht-metaalindustrie met grondstoffen van geringere kwaliteit werkt. In verband met de besparing aan transportmiddelen zal een bauxietverscheping op groote schaal uit de Zuidelijke gebieden naar de huidige verwerkingscentra wel niet mogelijk zijn. Voor de textielindustrie is bepaald, dat deze hoog ontwikkelde Japansche bedrijfstak in den loop van den eerstkomenden tijd voor het grootste gedeelte naar China en dus naar de toekomstige verbruikscentra zal worden verplaatst. Wat het productieprogramma betreft, zal de Japansche industrie zich hoofdzakelijk concentreeren op den machinebouw en de wapenproductie in den ruimsten zin des woords. In het belang van een versnelde industrialisatie van de Zuidelijke gebieden, zal een uniform plan voor de verhooging van de electriciteitsproductie worden opgesteld, waarbij zooveel mogelijk gebruik zal worden gemaakt van de aanwezige waterkracht. Het begin der uitvoering van deze veel omvattende industrialisatie wordt, volgens de meening van minister Aoki, voornamelijk verhinderd door het tonnage-probleem. Daar het verkeerswezen den sleutel beteekent voor de economische ontsluiting van het Zuiden, moeten alle krachten van den staat en van het bedrijfsleven worden ingespannen om deze cardinale moeilijkheden op te lossen. (Ec. Nieuws - Alg. Handelsblad)

(V. b. Min. v. Groot Oost-Azië 5307 B.)

A. **ITALIE. — Bedrijfsmobilisatie. —**
Rome, 10 Dec. (D.N.B.) — Volgens een verordening van Mussolini zijn met ingang van 8 December alle industriebedrijven in Italië gemobiliseerd. Dit beteekent, dat voortaan al het personeel en de werklieden der bedrijven als gemobiliseerd gelden, hun werkplaats dus in geen geval mogen verlaten en ten aanzien van de uitoefening hunner arbeidsverplichtingen onderworpen zijn aan de militaire wetten. De mobilisatie omvat zes millioen arbeiders en arbeidsters. (Telegraaf)

B. **BELGIE. — Staat van beleg in Belgisch Congo. —**
9 Dec. — De „Brüsseler Zeitung" meldt, dat de Britsche militaire overheid aldaar thans met geweld inboorlingen en blanken recruteert. Groote hoeveelheden levensmiddelen worden uit Belgisch-Congo naar Zuid-Afrika vervoerd, zoodat er thans reeds een gevoelig gebrek aan allerhande levensmiddelen heerscht. Als gevolg hiervan hebben onlusten een zoo ernstig karakter aangenomen, dat de Engelschen zich gedwongen zagen in verscheidene steden, o.a. te Leopoldstad, den staat van beleg af te kondigen. (Vaderland)

(Vor. ber. Staat van beleg 5239 C.)

C. **SPANJE. — Rede van generaal Franco. —**
10 Dec. — In de eerste zitting van den derden nationalen raad van de Phalanx heeft Franco een rede gehouden, waarin hij alle Spanjaarden aanspoorde alle liberale vooroordeelen te laten vallen en hun blik te richten op de groote gebeurtenissen, die zich in Europa afspelen. Woordelijk zeide generaal Franco het volgende: Wij, Spanjaarden, behooren tot geen andere wereld dan de Europeesche, ook al bezit onze politiek een eigen karakter. De gebeurtenissen toonen ons duidelijk, dat wij de laatste acte van een oud tijdperk en het begin van een nieuw bijwonen. De liberale wereld gaat onder en is het slachtoffer van haar eigen fouten geworden. Met deze wereld gaat een kapitalistische wereldbeschouwing te gronde, die de oorzaak geweest is dat millioenen menschen de handen in den schoot moesten leggen.
Generaal Franco legde vooral den nadruk op de methoden, waarmede Duitschland en Italië het sociale vraagstuk hebben opgelost. Deze sociale bewegingen zijn, zoo zeide Franco verder, geen toevallige verschijnselen, doch er heeft zich een nieuw geweten gevormd, dat met het oude systeem definitief heeft gebroken. Een jeugd, die zich van de historische grootheid bewust is, is haar opmarsch naar een betere toekomst begonnen.
Franco zeide verder: Datgene, wat de volksmassa in Duitschland en Engeland denkt, verschilt niet van elkaar. De liberale propaganda kan dit feit wel verdoezelen, en de waarheid een tijdlang verbergen, doch tenslotte zal deze waarheid zich toch een weg banen. Het oogenblik, waarop de groote problemen definitief opgelost worden, is niet ver meer. Wanneer de oorlog ten einde loopt en de algemeene demobilisatie wordt uitgevoerd, dan is ook het tijdstip gekomen om de conclusie uit de gebeurtenissen te trekken. Noch het gevoel van de numeriek sterke klasse, noch de noodzakelijkheden van het economische leven na den oorlog, noch de nieuwe problemen, waarvoor de volken zich geplaatst zien, veroorloven ons een anderen weg te gaan dan totdusver. Al diegenen, die droomen van de vorming van een Europa met een demo-liberaal regime en een aangrenzend Russisch communisme bedriegen zichzelf. Ook zij, die op burgerlijke oplossingen hopen, vergissen zich. De wereld gaat andere wegen en deze wegen zijn zoo rechtvaardig, dat wij ons tegen allen verzetten die dezen loop der dingen tot staan willen brengen. Het zijn niet alleen territoriale eischen die op dit oogenblik naar voren komen, doch het gaat om het bestaan van ons gebied en onze beschaving.
Wanneer het belang van Spanje zulks eischt, dan kan het traditioneele regeeringsstelsel, dat Spanje door de geschiedenis heen continuïteit en dagen van roem geschonken heeft, weer ingevoerd worden. Doch alles moet ondergeschikt gemaakt worden aan de voltrekking en het voortbestaan van onze nationale revolutie. Wij bevinden ons op een moeilijk tijdstip van de wereldgeschiedenis. Evenals hetgeen aan gene zijde van de grenzen gebeurt zijn neerslag vindt binnen in de natie, krijgt ook het eigen leven der volken beteekenis in het buitenland. Daarom is ook onze politieke actie nauw verbonden met de internationale taken, waarbij wij ons steeds laten leiden door de hoogste belangen van het vaderland. Wij zijn vertegenwoordigers van een nieuwen tijd waarin de mentaliteit van vroegere tijden geen waarde meer heeft. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Gen. Franco 5005 G.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Generaal Zeitzler chef van den generalen staf. —**
Berlijn, 11 December. — Als opvolger van luitenant-generaal Halder, die als zoodanig is afgetreden, werd generaal Zeitzler benoemd tot chef van den Duitschen generalen staf.
Generaal Zeitzler is 48 jaar oud en heeft ook den vorigen wereldoorlog als officier medegemaakt. Na den wapenstilstand van 1918 diende hij als stafofficier in de Reichswehr. Hij heeft veel bijgedragen tot de vorming van het Duitsche tankwapen en was dan ook bij het begin van den oorlog in 1939, chef van den generalen staf der tankafdeeling. Zijn inzicht in het gebruik van tanks in den modernen oorlog heeft het Duitsche leger verscheidene overwinningen opgeleverd. Vooral in den veldtocht van Mei 1940 trad generaal Zeitzler door zijn buitengewone persoonlijke dapperheid sterk op den voorgrond, waarvoor hij in Juni 1941 is onderscheiden met het ridderkruis van het IJzeren Kruis.
(Telegraaf)

E. **BEHANDELING KRIJGSGEVANGENEN. — Zwitsersch voorstel - Duitsche krijgsgevangenen niet langer geboeid. —**
Zürich, 8 Dec. (S.P.T.) — Het Zwitsersche departement van Buitenlandsche Zaken heeft officieel het volgende bekendgemaakt: In de overtuiging, dat men zoowel in Duitschland als in Groot-Brittannië en Canada slechts met grooten tegenzin is overgegaan tot het boeien van krijgsgevangenen, heeft de Zwitsersche regeering die de Duitsche belangen in Groot-Brittannië zoowel als de Britsche belangen in het Duitsche rijk behartigt, een tijdstip voorgesteld, waarop beide regeeringen gelijktijdig de geboeide krijgsgevangenen kunnen doen bevrijden.
Duitsche krijgsgevangenen niet langer geboeid. — Londen, 11 Dec. (S.P.T.) — Alle krijgsgevangenen, die in Groot-Brittannië en Canada zijn geboeid, zullen van 12 December af van hun boeien bevrijd zijn, aldus is officieel te Londen bekendgemaakt.
Het Duitsche standpunt. — In de Wilhelmstrasse verklaart men dat de inhoud van de Zwitsersche nota aan Duitsche zijde op het oogenblik aan een welwillend onderzoek wordt onderworpen.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsgevangenen 5289 A.)

F. **ROTTERDAM. — Sociale voorzieningen. —**
10 Dec. — Het graan, dat dit jaar in de openbare parken werd verbouwd, werd door het stadsbestuur gebruikt om er 50 à 60.000 brooden van te bakken, die voor de arme inwoners bestemd zijn. Alle groote Rotterdamsche bakkerijen hebben hun medewerking verleend. Reeds werd een aanvang gemaakt met de uitdeeling van dit brood. In de toekomst zullen ook aardappelen op een dergelijke wijze worden verdeeld. Sedert Juli werd ruim 1.300.000 kilo aardappelen geoogst. In Januari a.s. zal waarschijnlijk met de uitdeeling van peulvruchten begonnen worden. (D. Z. i. d. Niederl.)

(Vor. ber. Levensmiddelen 5298 C.)

A. NEDERLAND. — Verdeeling van inkomen en vermogen. —

10 Dec. — De belangrijke verschillen tusschen de gemiddelde inkomens in de verschillende gemeenten des lands, is duidelijk te zien in de zooeven uitgekomen statistiek der inkomens en vermogens in Nederland voor 1940-41, bewerkt door het centraal bureau voor de statistiek. Zoo hebben de aangeslagenen te Bloemendaal een gemiddeld inkomen van ƒ 6.462, terwijl de aangeslagenen te Itteren (Limburg) het gemiddeld met ƒ 1.251 moeten stellen. Ook per inwoner genomen is Bloemendaal er het beste aan toe met ƒ 1.919, waartegenover in het Brabantsche plaatsje Veen een gemiddeld inkomen per inwoner van slechts ƒ 65 staat. De hoogste vermogens worden te 's-Graveland aangetroffen, n.l. gemiddeld ƒ 263.000 per aangeslagene, waartegenover enkele gemeenten staan met een gemiddeld cijfer van ƒ 19.000. Per inwoner gerekend is Bloemendaal de rijkste gemeente met een gemiddeld vermogen van ƒ 18.000. Tot de rijkste gebieden behooren 's-Gravenhage en omstreken, de Hollandsche duinstreken, het Gooi en Oostelijk Utrecht. De provincie met het grootste inkomen per inwoner is Noord-Holland. Groningen spant de kroon wat de vermogens betreft. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Overzicht 5274 B.)**

B. JAPAN. — Een jaar oorlog in Oost-Azië - Rede van min.-pres. Tojo. —

Tokio, 9 Dec. (D.N.B.) — Minister-president Tojo heeft 9 December in een rede ter gelegenheid van den eersten verjaardag van het uitbreken van den oorlog in Oost-Azië verklaard, dat Japan, dat in het afgeloopen jaar de strategische en economische grondslagen gelegd heeft voor de eindoverwinning op de Engelsch-Amerikaansche naties, thans volkomen gereed is om den eenen slag na den anderen te winnen, totdat de dag komt, waarop de vijanden op de knieën gedwongen zijn. Tojo constateerde, dat de rijke schatten in de vroegere Engelsche en Amerikaansche Zuidzeegebieden in minder dan zes maanden tijds na het uitbreken van den oorlog ter beschikking van Japan stonden. Deze gebieden behooren thans tot de groote krachtbronnen van de Japansche oorlogsmacht. Wat de vijand in het Zuiden verloren heeft is bij de reserves van Japan, Mandsjoekwo en China gevoegd. De vijandelijke mogendheden, wien het thans aan de belangrijke grondstoffen uit het Zuidzeegebied ontbreekt, moeten groote moeilijkheden doormaken. De tactiek der handelsblokkade, die de vijand voor den oorlog tegen Japan gebruikte, wordt thans door Japan tegen hemzelf gekeerd.

Tojo prees de verdiensten van Duitschland en Italië, herinnerde aan de medewerking van Mandsjoekwo, het nationale China en Thailand en besloot met de woorden: „Zoo is het wereldconflict in het hoofdstadium gekomen ter vernietiging van het Engelsch-Amerikaansche front. Japan, de Aziatische rassen en de As-mogendheden in Europa staan nauw verbonden in den strijd voor het gemeenschappelijke ideaal."

Herdenkingsplechtigheden. — Sedert 8 December vroeg waait van alle huizen in Japan de vlag van de opgaande zon. Alle arbeid wordt een minuut onderbroken, terwijl het geheele Japansche volk een minuut lang bidt voor de overwinning van het vaderland. (N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(V. b. min.-pres. Tojo 5232 C.; Jap. oorlogsverkl. 4927 A.)

C. BEVOLKING. — Verschuiving naar de stad. —

Het is een opmerkelijk verschijnsel, dat de „vlucht van het land naar de stad" zich in vrijwel alle landen der aarde voordoet. Dikwijls wordt gedacht, dat deze verplaatsing der bevolking beperkt is tot Europa en de V.S. doch ook b.v. Japan en de Sovjet-Unie geven een zelfde beweging te zien, hoewel voorloopig nog in zwakkere mate. Doch ongetwijfeld is het juist, dat in Europa en de V.S. de „versteedsching" sinds ongeveer het midden van de vorige eeuw voortdurend verder is gegaan. De snelle toeneming van de steden — en hier begint het sociologische, sociale en economische probleem — staat niet meer in verhouding tot de natuurlijke bevolkingsvermeerdering der steden en dikwijls ook niet meer in verhouding tot de verdeeling van de economische taak van stad en land.

Engeland is het meest sprekende voorbeeld. In 1851 hielden de landelijke en de stedelijke bevolking elkaar met elk 9 millioen in evenwicht, in 1931 stond tegenover een stedelijke bevolking van 31 millioen een landelijke van 8 millioen. In 1851 was er slechts één groote stad n.l. Londen, in 1930 waren er 51 groote steden. Van de totale bevolking van Engeland en Wales leeft thans 45% in de groote steden.

In een ander industrieland, België, was in 1930 80% der bevolking gevestigd in steden met 2000 inwoners en meer. Toch zijn in België de kleine en middelmatige groote steden van meer beteekenis gebleven dan in andere landen.

Het orgaan van de Internationale Vereeniging voor Woningwezen en Stedenbouw — die ondanks den oorlog haar publicaties voortzet — vermeldt nog eenige andere gegevens. In Frankrijk leefde in 1846 24% der bevolking in steden vân 2000 inwoners en meer, in 1936 52%; de bevolking van het platteland was in deze periode zelfs gedaald van 26.8 millioen tot 19.9 millioen.

Omstreeks 1800 was New York de eenige groote stad in de V.S., in 1900 waren er 37 groote steden en in 1939 93. Aanvankelijk was het land volkomen agrarisch. In 1850 leefde 2.2% der bevolking in steden met meer dan 250.000 inwoners, in 1930 reeds 23.5%.

Door de industrialisatie in de laatste 20 jaar is de stadsbevolking in de Sovjet-Unie meer dan verdubbeld. Haar aandeel in de totale bevolking steeg in dit tijdvak van 17.6% tot 32.8% en het aantal groote steden van 31 tot 82.

Wat Nederland betreft, geven enkele officieele cijfers inzicht. Allereerst zien wij een afneming van het aantal kleine gemeenten en een stijging van het aantal der groote:

Aantal gemeenten met inwoners:

	tot 5000	5.000 tot 10.000	10.000 tot 20.000	20.000 tot 100.000	meer dan 100.000
1899	918	133	46	20	4
1939	718	186	94	49	7

Sprekender nog is het percentage van de totale bevolking, dat in de gemeenten van de genoemde grootte-categorieën woont:

1899	34.3	17.1	12.2	14.1	22.3
1939	18.2	15.2	15.0	23.7	27.9

Hieruit blijkt dus, dat de relatieve toeneming der bevolking in de categorie 20.000 tot 100.000 inwoners het sterkst is. Blijkbaar zijn dit onze „groote steden" en moeten wij, wat onze „cities" en „Grossstädte" betreft, in vergelijking met het buitenland, wat bescheiden zijn — een bescheidenheid, waarover wij echter niet zoo erg behoeven te treuren. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Wereldbevolking 5177 D.)**

D. ZWITSERLAND. — Economische positie. —

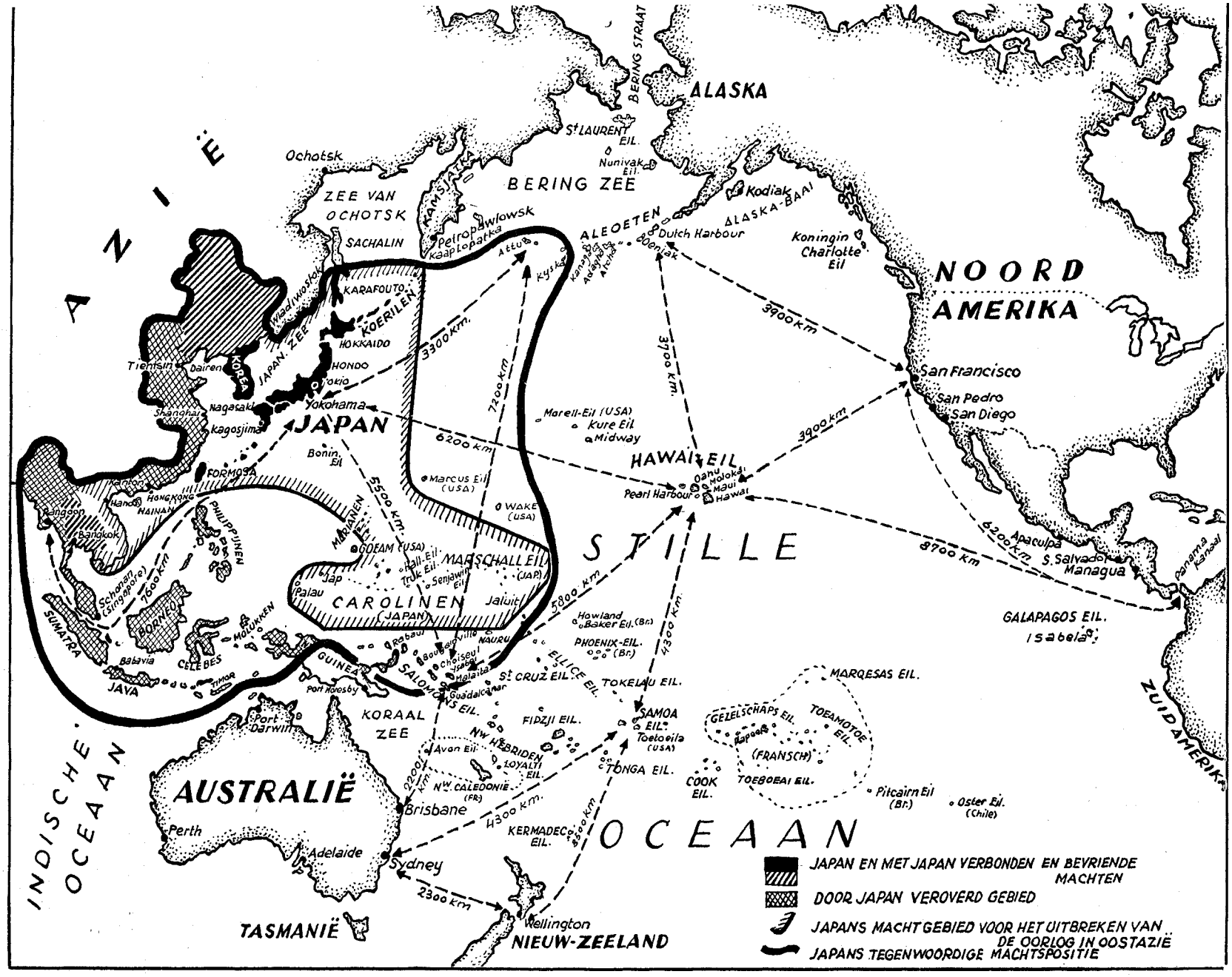
8 Dec. — De Zwitsersche minister van Financiën, Wetter, verklaarde over de Zwitsersche voorzieningspositie, dat het land, in vergelijking met den tijd voor den oorlog, de bebouwde oppervlakte had verdubbeld, waardoor de afhankelijkheid van den invoer van belangrijke producten aanzienlijk was verminderd, doch nog geenszins was verdwenen. In verband hiermede moet het streven naar zelfvoorziening nog verder worden voortgezet. De daling van den invoer van veevoer heeft natuurlijk geleid tot een inkrimping van de veeteelt, hetgeen ten slotte een rantsoeneering van vleesch en melk noodzakelijk maakte. De Zwitsersche economie wordt gekenmerkt door tekorten op allerlei terrein, hetgeen dan ook op alle gebieden een zorgvuldig beleid vereischt, wanneer men den zeer kostbaren aanvoer van grondstoffen en levensmiddelen uit het buitenland en de sterke stijging van de transport- en verzekeringskosten niet tot een chaos op deviezen-technisch terrein wil laten leiden. Het gevaar van een te groote prijsstijging is echter zeer groot, daar door de gestegen kosten van levensonderhoud de drang tot loonsverhooging grooter wordt, terwijl loonsverhooging wederom tot hoogere prijzen leidt. Het valt dan ook te begrijpen, dat men op het gebied van prijzen en loonen ten zeerste terughoudendheid in acht dient te nemen. Zwitserland heeft voor de keus gestaan om een solide financieele politiek te volgen met aflossing van schulden en belastingverhooging of een lichtvaardige politiek ten koste van 's lands valuta. Zwitserland heeft den eersten weg gekozen. (Alg. Handelsblad)

E. JAPAN. — Overzicht der voornaamste militaire operaties. —

16 Dec. '41: Guam bezet.
23 Dec. '41: Wake bezet.
25 Dec. '41: Capitulatie van Hongkong.
3 Jan. '42: Manilla genomen.
23 Jan. '42: Rabaul genomen.
15 Feb. '42: Capitulatie van Singapore.
9 Mrt. '42: Capitulatie van Java.
10 Mrt. '42: Landing op de Salomonseilanden.
27 Mrt. '42: Andamanen bezet.
31 Mrt. '42: Sumatra bezet.
19 Apr. '42: Landing op Noordoostelijk Nieuw Guinea.
1 Mei '42: Mandalay genomen.
6 Mei '42: Capitulatie van Corregidor.
17 Mei '42: Kleine Soenda-eilanden bezet.
7 Juni '42: Landing op de Aleoeten.
2 Juli '42: Bezetting der Nicobaren.
23 Juli '42: Landingen op Oostelijk Nieuw Guinea.

Door Japan veroverd gebied rond 4.785.000 km². met 323 millioen inwoners.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5340 A.)

(Kaart ontleend a. d. Völk. Beobachter) **HET JAPANSCHE MACHTSBEREIK NA EEN JAAR OORLOG.**

Voor een chronologisch overzicht der voornaamste Japansche militaire operaties verwijzen wij naar pag. 5346 (bericht E.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Succesvolle operaties in het Oosten en in Tunis - 134.000 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 7 Dec. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Ten Noorden van Toeapse hebben Duitsche jagers onder de moeilijkste terrein- en weersomstandigheden een krachtig versterkte bergstelling stormenderhand genomen en meer dan 65 gevechtsstellingen veroverd. Met gebruikmaking van versche strijdkrachten ondernam de vijand ten Noorden van de Terek tusschen Wolga en Don en in de groote bocht van den Don zonder succes aanvallen op de Duitsch-Roemeensche stellingen.

Ook in den centralen en Noordelijken sector viel de vijand evenals te voren te vergeefs aan. Op verscheidene plaatsen werd de plaatselijk doorgedrongen tegenstander in tegenaanvallen verdreven.

In andere sectoren werden vijandelijke concentraties reeds door artillerievuur uiteengedreven. 37 pantserwagens en pantservoertuigen werden vernietigd.

8 Dec. — Tijdens de steeds voortdurende gevechten in het gebied van de Terek heeft een pantsercorps de laatste zeven dagen 6670 gevangenen gemaakt, 46 gepantserde voertuigen, 94 stukken geschut en talrijke infanteriewapens buitgemaakt of vernietigd.

In den sector Kalinin-Ilmenmeer gingen Duitsche troepen met pantserstrijdkrachten tot den tegenaanval over, braken door de vijandelijke stellingen heen tot een diepte van 15 km. en staan thans op de aanvoerwegen van den vijand. Sinds het begin van den afweerslag op 25 November werden in het gebied van een leger meer dan 2500 gevangenen gemaakt, 1051 pantserwagens, talrijke kanonnen en infanteriewapens van den vijand vernietigd of buitgemaakt.

9 Dec. — Vijandelijke massa-aanvallen van infanterie- en pantserstrijdkrachten leidden tusschen Wolga en Don tot zeer zware voor onze troepen succesrijke gevechten. Er werden gevangenen en buit gemaakt, 54 vechtwagens werden vernield. In de groote bocht van den Don dreven Duitsche pantsergrenadiers in een tegenaanval den vijand uit zijn stellingen; zij schoten, zonder zelf verliezen te lijden, 46 Sovjet-pantserwagens stuk.

10 Dec. — Ten gevolge van de Duitsche tegenaanvallen staan tien Sovjet-divisies in den sector van Toropez op het punt te worden vernietigd. De Duitsche tegenaanvallen hebben tot resultaat gehad, dat de ravitailleeringsverbindingen voor deze troepen zijn afgesneden. Onder de ingesloten troepen bevindt zich ook het Stalin-corps, een elite-afdeeling, die speciaal voor den aanval is opgeleid.

Tusschen Wolga en Don werden vijandelijke strijdkrachten, wien het was gelukt binnen te dringen, ingesloten en vernietigd. Overigens leden de Sovjets bij de voortzetting van hun vergeefsche aanvallen opnieuw zware verliezen. Alleen reeds op 8 en 9 December verloren zij in dezen sector 104 vechtwagens. Bij een groote zuiveringsactie in den centralen sector van het Oostelijke front zijn tusschen 4 November en 2 December bijna duizend leden van bolsjewistische benden gedood. In de uitgestrekte bosschen konden 15 groote winterkampen, die 3000 man konden opnemen, worden opgespoord en genomen.

11 Dec. — Aan het Oostelijke front werden in de periode van 1 tot 10 December 1.262 pantserwagens van den vijand vernietigd, buitgemaakt of onklaar geschoten.

12 Dec. — Na nieuwe strijdkrachten te hebben aangevoerd vingen de bolsjewieken ten Zuiden van Rzjef aan met een nieuwen, grooten aanval op het Duitsche front. Met ongewoon krachtig gebruik van infanterie en tanks trachtten zij door het Duitsche front heen te breken. Onder de zwaarste verliezen stortten de aanvallen ineen. Door leger en luchtwapen werden 170 vijandelijke tanks vernield, 127 alleen in den sector van een divisie infanterie. Nog 36 tanks verloor de vijand ten Zuiden van Toropez, waar de eigen aanvallen gunstig voortgaan. De ingesloten vijandelijke divisies werden ondanks alle ontlastingspogingen op een nauw terrein opeengedrongen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

7 Dec. — In den sector Tunis bedragen, bij het einde van de zuiveringsoperaties in het wegen- en spoorwegknooppunt Teboerba, waar tusschen 1 en 4 December zware gevechten zijn geleverd, de vijandelijke verliezen in totaal: 1100 gevangenen, 62 pantserwagens, 41 kanonnen, 40 mortieren en 374 auto's.

10 Dec. — Naar van militaire zijde wordt medegedeeld, heerscht in het geheele Tunesische gebied, evenals trouwens langs de geheele Noordkust van Afrika een sterke regen- en stormperiode. Men neemt hier dan ook aan, dat bij deze weersomstandigheden, die het begin van de jaarlijksche regenperiode aankondigen, de militaire operaties te land in Tunis sterk worden beïnvloed.

11 Dec. — Duitsche pantserwagens hebben op 9 December den tegenstand van Britsche en Amerikaansche eenheden gebroken en een belangrijken pas ten Zuidwesten van Tebourba bezet. Twee andere hoogten in dit gebied vielen eveneens in handen der Astroepen. Twintig vernielde en uitgebrande vijandelijke pantserwagens lagen verspreid.

DE ZEEOORLOG.

9 Dec. — Duitsche duikbooten hebben in het Noorden en het midden van den Atlantischen Oceaan in onvermoeiden strijd tegen de vijandelijke scheepvaart weer 15 schepen van tezamen 108.000 ton in den grond geboord. Twee andere schepen en een torpedojager van den convooidienst werden getorpedeerd. Door deze operaties werd de vijandelijke ravitailleering voor Noord-Afrika bijzonder zwaar getroffen. Onder de vernielde schepen bevond zich de Engelsche mailboot „Ceramic" (18.713 ton), die als troepentransportschip op weg was naar Noord-Afrika. Dit schip zonk terstond na de torpedotreffers, zoodat bij den heerschenden storm en den zwaren zeegang kan worden aangenomen, dat een groot aantal menschenlevens is verloren gegaan. Van hetzelfde convooi verloor de vijand 3 andere schepen: het 3157 B.R.T. metende vrachtschip „Wallsend", dat met een lading vliegtuigen en vliegtuigonderdeelen naar Freetown onderweg was; het s.s. „Stanley" (5126 B.R.T.) dat o.a. een lading dynamiet aan boord had en, na een torpedotreffer, onder zware explosies binnen enkele minuten zonk en voorts het s.s. „Bisholt", groot 4977 B.R.T., dat een laadvermogen van 7725 ton had en op weg was naar Trinidad. Het schip was geladen met tin, koper, palmolie enz. Onder de op den Noordelijken Atlantischen Oceaan tot zinken gebrachte vijandelijke schepen bevond zich een tankboot van 8000 B.R.T.

10 Dec. — Een escadrille van de 105e formatie Italiaansche torpedovliegtuigen, heeft een aanval gedaan op vijandelijke schepen voor de reede van Algiers. Twee schepen, resp. van 16.000 en 10.000 br.t., werden getroffen en sprongen uit elkaar.

DE LUCHTOORLOG.

7 Dec. — Duitsche jagers hebben op 4 December boven het gevechtsgebied in Tunis, een buitengewoon succes geboekt. Eenige escadrilles Duitsche jachtvliegtuigen dwongen een door Britsch-Amerikaansche jagers beschermde formatie bommenwerpers bestaande uit twaalf Douglas-Boston-toestellen tot den strijd. Binnen korten tijd stortten alle twaalf Boston-toestellen in den Oostelijken uitlooper van het Atlasgebergte neer en gingen in vlammen op. Na een kort hevig vuurgevecht stortten ook de begeleidende jagers omlaag, waarmede dus de geheele vijandelijke formatie vernietigd was.

11 Dec. — In den strijd tegen Britsch—Noord-Amerikaansche luchtstrijdkrachten werden in de periode van 1 tot 10 December 191 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, waarvan 112 in het gebied van de Middellandsche Zee. In dezelfde periode gingen 45 eigen vliegtuigen verloren.

(N. R. Crt. - Vaderland - D. Z. i. d. Nederl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5339 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Amerikaansche opgave der verliezen bij den aanval op Pearl Harbour. —

Stockholm, 6 Dec. (D.N.B.) — Het Amerikaansche departement van marine heeft medegedeeld, dat bij den Japanschen aanval op Pearl Harbour op 7 December 1941 de volgende verliezen werden geleden:

Tot zinken gebracht of op andere wijze buiten gevecht gesteld: 5 slagschepen, 3 torpedobootjagers, 2 hulpschepen en een groot drijvend dok.

Beschadigd werden: 3 slagschepen, 3 kruisers en 2 hulpschepen. Van het corps mariniers werden 2117 officieren en manschappen gedood, 960 vermist en 876 gewond, van het leger sneuvelden 226 man. De marine verloor 80 vliegtuigen, het leger 79.

(Alg. Handelsblad)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5340 A.; kaart 5347 A.)

C. FRANKRIJK EN DE OORLOG 1942. — Réunion door Britsche troepen bezet. —

Vichy, 14 Dec. — Op 28 November zijn Britsche troepen op de reede van Saint Denis op het eiland Réunion aan land gegaan, aldus D.N.B. De aanvallers verklaarden te handelen op bevel van de Gaulle. In de stad werd onmiddellijk het standrecht afgekondigd. Volgens een bericht van Havas-Ofi is officieel medegedeeld, dat de Fransche troepen op het eiland Réunion den tegenstand hebben opgegeven. (Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5315 A.)

A. Elfjarig bestaan der N.S.B. - De N.S.B. in het staatsbestuur ingeschakeld - Mussert Leider van het Nederlandsche volk - Redevoeringen van den Rijkscommissaris en den Leider. —

14 Dec. — Nadat de N.S.B. verleden jaar ter gelegenheid van haar tienjarig bestaan tot staatspartij, alleen en uitsluitend belast met de politieke wilsvorming van het Nederlandsche volk was uitgeroepen, heeft zij Zondag 13 December in het Concertgebouw te Amsterdam, alwaar zij in een geestdriftige bijeenkomst haar elfjarig bestaan vierde, een nieuwe stap op den weg naar de leiding van het Nederlandsche volk gedaan, doordat de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart, in een officieele bekendmaking mededeelde, dat de N.S.B. in het staatsbestuur is ingeschakeld en Mussert de leider is van het Nederlandsche volk.

In de vergadering, welke door talrijke vooraanstaande Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, waaronder Hauptdienstleiter Schmidt, alsmede vertegenwoordigers der Italiaansche fascistische partij werd bijgewoond, werd het openingswoord gesproken door den secretaris-generaal der N.S.B., C. J. Huygen, waarna de plaatsvervangend leider C. van Geelkerken de dooden herdacht en in het kort de elf jaren strijd van Mussert memoreerde. De volgende spreker was Dienstleiter dr. Ritterbusch, welke namens de Duitsche partij en de Rijkskanselarij de hartelijke gelukwenschen van den Führer en de N.S.D.A.P. overbracht.

Rede van den Rijkscommissaris. — Mijnheer Mussert, Nederlandsche Nationaal-Socialisten!

Wij, Duitsche Nationaal-Socialisten, verheugen ons, dat wij dit uur met u, Nederlandsche Nationaal-Socialisten, kunnen doorbrengen, want in toenemende mate en steeds sterker is wel in elk onzer de overtuiging groot en krachtig geworden, dat onze weg en onze strijd gemeenschappelijk zijn en dat onze overwinning gemeenschappelijk zal zijn. Daarom verheugen wij ons, als thans na elf jaar arbeid en strijd uw getalsterkte in Nederland dusdanig is en wij kunnen deelnemen aan dit feest. Maar in bijzondere mate neemt aan uw lot en uw werk de man deel, op wiens schouders thans niet alleen het lot van Europa rust, maar die als wel nauwelijks ooit een mensch de gebeurtenissen in de geheele wereld voor de toekomst in de hand heeft en vormt. Leider, u kon u immers enkele dagen geleden overtuigen met welk een belangstelling de Führer de toestanden in Nederland volgt, in welke mate hij rekening houdt met u, Nederlandsche Nationaal-Socialisten. Ik kan derhalve u, mijnheer Mussert, en u, Nederlandschen Nationaal-Socialisten kameraden, op dezen elfden verjaardag van uw strijd vooral en in de eerste plaats de groeten en gelukwenschen van onzen Führer overbrengen. Deze elfde herdenkingsdag valt in een tijd, die zijns gelijke niet heeft. Hij verkeert in een strijdsituatie van een omvang als tot dusverre niet heeft bestaan. Wij leven allen in dezen tijd met zijn spanning, zijn taak, met zijn verplichtingen en — laten we het eerlijk zeggen — met zijn zorgen en met den last der verantwoordelijkheid. En ziet u, dan beschouw ik het als mijn taak, waartoe de Führer mij hierheen gezonden heeft, tegenover u niet zoozeer hier de staatkundige leiding te beschouwen, ofschoon wij juist hiervoor de verantwoordelijkheid op ons genomen hebben. En zoolang nog om de beslissing wordt geworsteld en alles onzeker is, zullen wij ons niet aan deze verantwoordelijkheid onttrekken, maar ik acht het vooral mijn taak u met politieke ervaring en met politieken raad ter zijde te staan.

Ik ben uit de oude Oostenrijksche monarchie gekomen — het doorgangshuis was toen de z.g. bondsstaat Oostenrijk — de bekroning en vervulling van den weg voor ons, Oostmarkers, was het binnengaan in het Groot-Duitsche Rijk. Maar tot op dit oogenblik der vervulling op 11 Maart 1938 stond ik en stonden mijn landslieden en intiemere kameraden voor het feit, dat de staatsvorm, waarin wij leefden, in een crisis was geraakt, dat de handhaving en de naleving van het volksche beginsel ons uit deze crisis hebben geholpen. Toen het oude Oostenrijk in den oorlogstijd van 1914—1918 was bezweken, kwamen wij in den kleinen staat van zeven millioen menschen, die men ons heeft aangepraat en er zijn er geweest, die meenden zich daarin te kunnen schikken. Maar weldra werd algemeen ingezien, dat deze kleine staat slechts een speelbal in de handen der groote mogendheden was, dat vrijheid, zelfstandigheid en onafhankelijkheid slechts een voorwendsel waren om ons in onze zwakheid des te meer in bedwang te houden. Bovendien verkommerden wij in onze levensomstandigheden en daarom was het een volkomen rechte en onvermijdelijke weg, een weg, dien wij eenvoudig hebben volgehouden tegen alles in, dat wij het Groot-Duitsche Rijk binnengetrokken zijn. In dezen tijd verwierf ik een inzicht — en dat zou ik u willen meedeelen — dat is het inzicht, dat wie zich en zijn lot in handen van onzen Führer heeft gelegd, zeker kan zijn van succes en overwinning.

NEDERLAND

MUSSERT DOOR DEN FUEHRER IN ZIJN HOOFDKWARTIER ONTVANGEN.

14 Dec. — De Führer heeft, naar het D.N.B. meldt, op 10 December in zijn hoofdkwartier ontvangen den leider der Nationaal-socialistische Beweging in Nederland, Mussert, voor een vrij langdurige gedachtenwisseling vol vertrouwen. Mussert was begeleid door den burgemeester en gevolmachtigde der N.S.B. voor Rotterdam, Müller. Van Duitsche zijde namen aan de ontvangst deel de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister Dr. Seyss Inquart, de Rijksminister en chef der Rijkskanselarij Dr. Lammers, de leider der Partijkanselarij, Rijksleider Bormann en de Reichsführer-S.S. Himmler.

En zoo liep de weg destijds van Maart 1938 verder en in ons leefde reeds een voorgevoel, dat het tot een groote worsteling zou komen, want wij zagen, dat hetgeen, wat wij hier thans volgens den wil van den Führer mede konden oprichten, te zeer haat en nijd zou opwekken bij de machten, die als voortdurende vijanden van een volksch en een nationaal beginsel optreden, de machten van bolsjewisme en de machten van grootkapitalisme, jodendom en vrijmetselarij. Het was eind Augustus 1939. Toen was ik boven in Danzig en beleefde weer, hoe Duitschers terugkeerden tot het Rijk, tot hun moeder. Ik bevond mij toen in den nacht van 31 Augustus op 1 September in de onmiddellijke nabijheid van den Führer. Destijds was het zoo, kameraden, dat wij in dit groote uur allen duidelijk voelden welk een ontzaglijke beslissing op de schouders van dezen man lag. Want dat kan ik u zeggen, er gebeurt niets, dat de Führer destijds niet als mogelijkheid heeft vermoed. En ondanks dezen ontzaglijken last der gebeurtenissen, die daar voor hem stonden, is hij zijn weg gegaan juist met de verantwoordelijkheid, die slechts een begenadigde, een heel groote kan bezitten. Thans weten wij het, destijds heeft hij voor het bestaan van Europa, van dit avondland en al zijn cultuur en om deze in stand te houden, zijn grootste werk, zijn grootste goed, Groot-Duitschland in de waagschaal der geschiedenis geworpen.

Nederlandsche nationaal-socialisten, gij kent den verderen weg en ik wil slechts één gebeurtenis op den voorgrond brengen, die u in het middelpunt stelt; dat was destijds die opmarsch hier in Amsterdam, toen de Führer had aangespoord tot den strijd tegen het bolsjewisme. Dat was destijds een groote, eendrachtige belijdenis, dat was het opnemen van u, nationaal-socialisten in het groote front, dat thans Europa heet, en dat is een gebeurtenis geweest, die eenmaal in de dankbaarste herinnering van alle Nederlanders zal voortleven. Want met dezen stap zijt ge uwen leider gevolgd en hebt den weg tot een betere orde in Europa voor Nederland ontsloten. Bij u was het inzicht aanwezig, dat dit West-Europa, ik mag wel zeggen een paradijs is, dat dit paradijs uiteraard de horden uit de Oostelijke steppen aantrekt, weten we. Er mag derhalve ook in het geheel geen twijfel bestaan en dit moet ons volstrekt duidelijk zijn, dat deze horden er steeds op hebben gerekend op zekeren dag hierheen te komen. Als niet de Duitsche soldaat het bolsjewisme tegenhield, andere soldaten zouden dat niet kunnen. Derhalve is het belachelijk geklets als men aan den overkant op het eiland of in Amerika beweert, dat men, als Duitschland eens niet meer bestaat, het Westen tegen het bolsjewisme kan beschermen. Millioenen en nog eens millioenen zouden niet alleen op het slagveld, maar op de slachtbank te gronde gaan en vermoord worden. Niemand zou verschoond worden, ook niet degene, die dit thans niet wil inzien. Misschien zouden uwe mannen in de steppen van Moermansk, Archangel en Siberië op zekeren dag versmachten. De heer Churchill kan nog zoo vaak van het bolsjewisme spreken als van een kwestie van verdraagzaamheid of humaniteit, naar uw dorpen en steden zouden de horden uit de binnenlanden van Azië worden geworpen. Wij weten, dat het thans om het geheel gaat en dat het eigenlijk geen politieke conflicten zijn, maar dat het ten slotte is een strijd tusschen werelddeelen. Het gaat er om, of weer eens als in den tijd van Hunnen, Mongolen en Tartaren, een Centraal-Aziatische menschenmassa over Europa losbreken kan en of zij in dat geval Europa zal verdelgen of niet.

Daarbij komt, dat als medespeler van het bolsjewisme het Amerikanisme, de scherpste vorm van 't grootkapitalisme, zich in het Westen en ginder aan de overzij van den Atlantischen Oceaan gereedmaakt om zich eveneens op Europa te werpen.

Het is thans een tijd, die zijn weerga slechts vindt in de volksverhuizing met al het ontzaglijke van de gebeurtenissen, met al de hardheid, met al de onverdraagzaamheid en vooral met heel den nasleep. Wat thans geschiedt, is een definitieve vervorming van de laatste eeuwen in een nieuwe gestalte, geestelijk, politiek en op elk terrein des levens. Ziet u, dat geeft ons kracht, dat wij weten, dat geen humanistische, liberale en confessioneele orde, zooals zij wellicht eens bestond, in staat is thans dit Europa in stand te houden. Met deze vormen van orde komen wij niet meer tot een harmonische schikking van de gemeenschappelijke betrekkingen tusschen de volkeren van Europa en onder de volkeren van Europa. Dat kan nog slechts het nieuwe Europa tot stand brengen. Want anders zou dit Europa als continent afgedaan hebben en nog slechts een aanhangsel van Azië blijven. Door den veldtocht tegen het bolsjewisme heeft de Führer het geweten van Europa gewekt en thans, nu wij de fronten in het Oosten en in het Westen duidelijk zien afgepaald, moet ik het steeds maar weer herhalen: Hier klopt het lot aan de harten der Europeanen, opdat zij tot besef komen van hun gemeenschap, tot een zinrijke gemeenschap, waarin ieder afzonderlijk en elk volk zijn plaats heeft volgens zijn cultureel vermogen, zijn militaire kracht en zijn economische prestaties voor deze gemeenschap. En het kan niet in de bedoeling der Voorzienigheid liggen, dat dit Europa, dat de uitsluitende drager en schepper van alle cultuur op aarde is, vergaat. Dat kan niet in de bedoeling der Voorzienigheid liggen en daarom weten wij, dat wij overwinnaar zullen blijven.

Nationaal-Socialisten! Op dit oogenblik wordt de vraag gesteld: aan welken kant staat Nederland in dezen strijd? dat is de vraag, die gij moet beantwoorden en tot de beantwoording daarvan brengt uw Leider u. Het deelnemen aan dezen nieuwen strijd, dezen strijd voor het nieuwe Europa, komt voornamelijk tot uiting in den strijd met de wapenen. Maar het deelnemen geschiedt ook door den arbeid. Deze opperste deelneming met de wapenen levert, zooals men weet, Nederland, als geheel bezien, nog niet. Maar toen de Führer den roep heeft doen weerklinken, heeft deze roep weerklank gevonden en wel zeer sterken weerklank in de harten der Nederlandsche nationaal-socialisten. Deze mannen, die er op uit getrokken zijn, en die ginder deel uitmaken van legioen en standarte, zij zijn de dragers van de belijdenis der Nederlanders ten gunste van de nationaal-socialistische idee en het nieuwe Europa. Dat zijn de mannen, wien het Nederlandsche volk eens ten zeerste dankbaar zal zijn, want hun dapperheid heeft bewezen en bewijst dagelijks, dat de Nederlander een volwaardig strijder is en dat hij allen aanleg bezit om zelf eens op de voorste plaats in dit nieuwe Europa medeverantwoordelijke drager te zijn. Op het ruimere gebied van den arbeid hebben de Nederlanders hun taak op zich genomen. Ik zou echter één enkel ding willen opmerken: gelooft u niet, dat degenen van uw volksgenooten, die thans moeten worden ingeschakeld in de fabrieken van Duitschland, omdat zij daar noodig zijn en hun krachten kunnen ontplooien, daardoor nu zullen worden onttrokken aan het Nederlandsche volk. Dit is een zuivere oorlogsmaatregel, die slechts zoolang deze oorlog duurt, gerechtvaardigd zal zijn. Zij zullen derhalve het Nederlandsche volk niet worden ontnomen, maar voor dit volk bewaard blijven. Hier in Nederland zullen beslist die industrieën en productiebedrijven in stand gehouden en opnieuw opgebouwd worden, die volgens hun ligging en volgens de bekwaamheden der Nederlanders hier hooren. Het beginsel, volgens hetwelk wij ons nieuwe leven willen ordenen, is vrijheid van beweging laten voor de uitwisseling van goederen en vrijheid van beweging laten voor de uitwisseling van krachten in het toekomstige Europa. Opdat deze taak wordt voorbereid en vervuld, heb ik gelast dat 't Nederlandsche Arbeidsfront en het departement van Sociale Zaken inzonderheid, de behartiging van de belangen van al deze Nederlanders op zich nemen. Taak van de partij is het aan deze organen en organisaties de impulsen van politieken aard te geven, opdat zij hun taak kunnen vervullen.

Nog een tweede belangrijke taak hebben de Nederlanders te vervullen en wel het waarborgen van hun voeding. Dit is de zwaarste taak, waarvoor in Europa op dit gebied iemand is gesteld, want gij zijt het land, dat het grootste aantal inwoners op de kleinste oppervlakte moet voeden. Daaromtrent wil ik u in dit verband slechts één ding zeggen: er bestaat reden voor de verwachting, dat het peil, dat wij in dit land hebben, wordt gehandhaafd tot op het oogenblik, waarop eenmaal ook de graanstroom uit de Oekraïne Nederland bereikt. Als hij eerst in Duitschland komt, dan zult ge dat begrijpen, daar de Duitscher thans de steunpilaar van den strijd is en de Duitscher de zwaarste offers heeft te brengen. Maar ik ben reeds thans met de verantwoordelijke instanties in Duitschland overeengekomen, dat gij, als ge hier door extra-prestaties op het gebied van tuinbouw, cultuur van zaden enz., uw met graan bebouwde oppervlakte vermindert, hiervoor vergoeding zult krijgen door leveranties van graan uit het Oosten. Daaruit moet u vooral één ding duidelijk worden en wel, dat gij voor ons niet object zult zijn, maar dat gij steeds meer zult opgroeien tot en in de kameraadschap en de gemeenschap van ons lot.

Nationaal-socialisten, het betaamt thans nog een korten blik te werpen op de militaire situatie, waarin wij ons bevinden. Wij hebben immers zes weken geleden weer een der beroemde, maar in werkelijkheid nog nooit ingetreden „keerpunten van den oorlog" beleefd. Er kwam een geconcentreerde aanval uit Egypte, over Noord-Afrika en toen ook aan het Oostelijke front. Thans zijn er zes weken voorbij en het is eigenlijk al erg stil geworden op dit „keerpunt". Vorigen winter hebben de bolsjewieken onafgebroken versche divisies en legers, die uitstekend waren uitgerust, tegen ons in 't veld gebracht. Ditmaal is het anders. Ditmaal hebben zij het grootste deel der troepen, waarvan zij op de beide aanvalsplaatsen gebruik maken, aan andere gedeelten van het front moeten onttrekken. En onder deze troepen bevinden zich mannen, d.w.z. men moet 't eigenlijk kinderen noemen, van het zestiende jaar af tot grijsaards van zestig jaar toe. Ik geloof, dat men thans zonder overdrijving kan zeggen, dat in het gebied Kalinin-Toropets een Russische nederlaag ontstaat en dat daar reeds talrijke divisies zijn omsingeld. Wat Stalingrad betreft, u kunt er van overtuigd zijn: de vuist zit vast om den strot. Wij hebben geen der wijken in Stalingrad opgegeven, geen der 22 wijken van de 24, die de Duitsche soldaat heeft veroverd. Wij hebben ze allemaal vast in handen. Het zal eenmaal verwondering wekken met hoe geringe verliezen Stalingrad veroverd is. Ieder verlies is voor de betrokkenen zwaar en pijnlijk. Van het standpunt van het volk bezien moeten wij ook het oog houden op het aantal. Wij kunnen dat getal thans nog niet noemen om den bolsjewisten geen conclusie mogelijk te maken. Maar het is een getal, dat men het eerste oogenblik niet wil gelooven, zoo overweldigend en nauwkeurig traden de wapenen van 't Duitsche leger tot bescherming van zijn soldaten op.

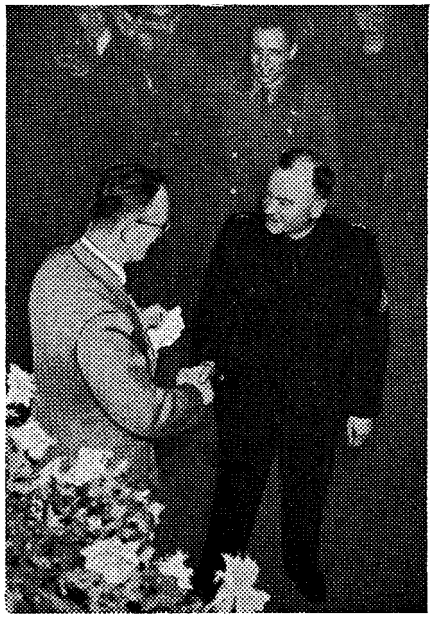

Foto Polygoon - Persdienst N.S.B.
Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, feliciteert den Leider met zijn benoeming.

Nationaal-socialisten! Iets wordt thans reeds bewezen door den veldtocht in het Oosten: de volstrekte superioriteit van den Duitschen soldaat en van de soldaten der verbondenen en de volstrekte superioriteit van het materiaal. Als op een dag in een betrekkelijk kleinen frontsector 170 tanks kunnen worden kapotgeschoten, dan behoeft men hieromtrent verder geen verklaringen af te leggen. Eén ding geloof ik en dat kan men ook afleiden uit opgevangen radioberichten: Stalin heeft al vreeselijk spijt van het avontuur, waarin hij zich heeft gestort. Maar als men zich in het hoofdkwartier bevindt, dan ademt dit hoofdkwartier slechts één ding: volkomen rust en zekerheid tegenover alles, wat in het Oosten geschiedt. Ik wil niet veel over het Zuiden spreken, maar één ding zou ik wel willen zeggen: het feit, dat thans Tunis, dit bruggenhoofd bij uitstek met zijn vestingen, bovendien Corsica en daarbij het onbezette Frankrijk en Toulon zich in onze handen bevinden, dat staat gelijk met strategische overwinningen van de eerste orde. Dan mogen de anderen gerust duizenden woestijnkilometers hebben, Tunis, Corsica en het onbezette Frankrijk zijn meer waard. En ten slotte is er nog een ding, waaraan men moet herinneren en wel de strijd van onze duikbooten op de wereldzeeën. De anderen hebben eens, namelijk in den vorigen oorlog, het groote voordeel gehad, dat zij de zeeën hebben beheerscht. Thans blijken de verbindingen ter zee een van hun zwakste plekken te zijn. Zij moeten Engeland van het noodige voorzien. De Amerikaansche bewapening is n.l. de eenige hoop, waaraan onze tegenstanders zich nog vastklampen. Als zij deze verwachting der Amerikaansche bewapening niet hadden, zouden zij in het geheel geen hoop meer hebben zich ooit tegenover ons te kunnen stellen, deze hoop hangt grootendeels eveneens van de aanwezigheid en het verkeer der schepen af. Daarbij komen de fronten in Oost-Azië

en Egypte, de voorziening van Rusland. Nu hebben ze er Noord-Afrika ook nog bij gekregen. En ik geloof, als wij de balans van een jaar opmaken en zelfs de cijfers gelooven, die ginder zoogenaamd worden gehaald in het scheepsbouwbedrijf, dan komt men toch altijd nog op omstreeks 4, misschien 5 millioen ton achteruitgang in den loop van dit jaar.
Dat hoeft dan misschien niet bedenkelijk te zijn als men 48 millioen ton heeft, maar als het aantal eenmaal in de buurt van 20 millioen is gekomen en men meteen weer een vierde of een vijfde verloren heeft, weegt dat zwaar. Bovendien hebben wij reeds het bewijs, dat onze tegenstanders het niet eens meer konden wagen tot Tunis of zelfs tot Toulon door te varen. Daartoe hadden zij overigens nooit den moed gehad, daar is een Adolf Hitler voor noodig, die vaart de geheele Engelsche vloot voorbij en bezet Narvik.
Het jaar 1943 zal een zwaar en moeilijk jaar worden. Maar dit Europa is een zoo geweldig ding, zoo'n heerlijk succes, dat men daarvoor ook wel iets groots in de waagschaal mag stellen, want anders zal men tegenover het lot geen recht hebben. Dit jaar zal de wind ons fel om de ooren blazen en we zullen ons schrap moeten zetten, zooals Frederik de Groote in den zevenjarigen oorlog zeide. Wij moeten voorzorgsmaatregelen treffen in dit land, zooals overal waar wij ons bevinden. Derhalve moeten wij bepaalde voorzieningen nemen, waarvoor u wel begrip zult hebben. B.v. de maatregelen der evacuatie. Ook in het voorterrein van onze steunpunten moeten wij gebouwen slechten, dat is harde oorlogsnoodzaak. Het is beter, dat wij dit tijdig doen dan dat wij verrassingen beleven of onze strijd bemoeilijkt wordt. Maar u kunt overtuigd zijn, dat wij al deze maatregelen zoo uitvoeren als maar kan om zooveel mogelijk te ontzien. Dat zullen u uw mannen bevestigen, die met mijn bureaux te maken hebben hoe daar over elk gezin en over elk huis wordt gesproken, of het noodig is dat gezin nog van de kust te verwijderen of dit huis werkelijk af te breken. Ik ben ook besloten enkele van mijn bureaux te verplaatsen. Ook enkele Nederlandsche bureaux zullen moeten worden verplaatst. Dit heeft een zeer eenvoudige reden. Den Haag ligt aan de kust, het is met bommenwerpers terstond te bereiken en ook van schepen uit te beschieten. Het kan dus heel gemakkelijk worden uitgeschakeld. Ik hecht er evenwel de grootste waarde aan, dat het Nederlandsche bestuur functionneert, juist in het belang van het Nederlandsche volk. De Rijkscommissaris met zijn verantwoordelijke instanties blijft in Den Haag. Zooals echter de oorlog is begonnen, in die situatie zal hij niet eindigen. Waartoe zouden wij dan gestreden hebben? Wij komen tot een reorganisatie van Europa en dan komt weer de vraag naar voren: Aan welken kant staan de Nederlanders? Ik moet zeggen, het zou slecht gesteld zijn met de Nederlanders, als zij geen Mussert en geen nationaal-socialistische beweging hadden gehad en zouden hebben. Ik heb 29 Mei 1940 gezegd: Het Nederlandsche volk zal door de vervulling van de taak, die voortvloeit uit het gemeenschappelijke lot, zijn land en zijn vrijheid voor de toekomst vermogen te waarborgen. Kameraden, daarbij blijft het. Ik neem van deze woorden niets terug. Ik heb ze met goedkeuring van den Führer uitgesproken. Het hangt van de Nederlanders af de taak, die uit het gemeenschappelijke lot voortvloeit, te vervullen. Door deze vervulling is de vrijheid van het land, de vrijheid van het volk gegeven, ja, meer nog, daardoor is het gelijkberechtigd toetreden tot de nieuwe, groote taak van Europa gegeven.

„Wij hebben juist deze week een onderhoud gehad," aldus de Rijkscommissaris, „in het hoofdkwartier van den Führer. De heer Mussert, mijn kameraad Schmidt en ik zijn bij den Führer geweest, die omgeven was van zijn naaste, verantwoordelijkste raadslieden, en in dit onderhoud zijn de grondslagen voor de toekomst door den Führer vastgesteld.

„De eerste grondslag, dien de Führer heeft verkondigd, was deze: hij wil de Nederlanders niet als overwonnenen behandelen. De Nederlanders moeten in volstrekte gelijkgerechtigdheid deel hebben aan alle mogelijkheden, die dit nieuwe Europa biedt. Zij zullen hieraan deel hebben door tegelijkertijd de taak en de plichten op zich te nemen, die den dragers van dit Nieuwe Europa te wachten staan en die een drager van deze verantwoordelijkheid op zich zal hebben te nemen.
En hierbij behoort als tweede grondslag de taak, die uw Leider zich steeds heeft gesteld, en die hij u, nationaal-socialisten, in Nederland heeft opgedragen, n.l. het Nederlandsche volk het Nationaal-Socialisme bij te brengen. En wat is thans nationaal-socialisme op het oogenblik, waarop het om de continenten gaat? Thans is nationaal-socialisme: geloof en strijd voor dit Europa en voor de gemeenschap van deze Europeesche volken, voor onze Europeesche cultuur en onze toekomst en in engeren zin het ordenende bijeenhouden van onze Germaansche bloedsgemeenschap ten noorden van de Alpen.
En als derden grondslag heeft de Führer uitdrukkelijk erkend, dat de N.S.B., de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden, de draagster dezer politieke ontwikkeling is, en dit zou ik met allen nadruk en uitdrukkelijk willen verklaren, dat Mussert als leider der Nationaal-Socialistische Beweging de leider van het Nederlandsche volk is.
Kameraden, daaruit volgt de vierde grondslag, die de toekomstige opneming van de Nederlanden in de Europeesche orde en in de Germaansche orde betreft: De Führer heeft gezegd, dat deze orde thans nog niet kan worden vastgelegd, want de toekomstige orde van Europa zullen wij eerst dan kunnen vaststellen, als wij de grenzen van dit Europa hebben vastgesteld. Deze grenzen moeten op vele plaatsen nog verder worden verschoven. Ik denk daarbij slechts aan Afrika en aan onze dappere bondgenooten in het Zuiden. Eerst als alle Europeesche vraagstukken zijn opgelost, zullen wij ons met deze aangelegenheid bezighouden. Maar één ding is zeker, dat heeft de Führer ook gezegd, als eenmaal deze nieuwe opbouw komt en deze nieuwe orde, dan zal ik u, mijnheer Mussert, bij mij roepen. U zult door deze nieuwe orde niet worden verrast, u zult tot mij komen en wij zullen haar bespreken. Ik geloof, dat hiermede de grondslagen zijn vastgelegd, volgens welke de Nederlandsche nationaal-socialisten nu met volle overtuiging en vastbesloten aan den arbeid en ten strijde kunnen gaan. Ik zelf wil voor mij hieruit in dezen zin een gevolgtrekking maken, dat ik den politieken wil, die tot uiting komt in de Nationaal-Socialistische Beweging, ook toonaangevend betrek bij het bestuur van dit land.

Ik heb derhalve besloten aan mijn bureaux een decreet te doen toekomen dat luidt als volgt: Het is in overeenstemming met de taak, mij door den Führer opgedragen, het Nederlandsche volk te doen deelen in de verantwoordelijkheid voor het bestuur van dit land. Drager van den politieken wil van het Nederlandsche volk is de N.S.B. Ik gelast derhalve, dat ter waarborging van harmonie tusschen bestuur en taak van de Nationaal-Socialistische Beweging alle mijn ondergeschikte instanties bij de uitvoering van belangrijke maatregelen van bestuur, maar vooral in alle personeelskwesties overleg hebben te plegen met den leider der N.S.B., den heer Mussert, resp. met de door den heer Mussert aangewezen partij-instanties der N.S.B. voor zoover bij deze beslissingen onder de gegeven omstandigheden bij uitstek en in de eerste plaats rekening moet worden gehouden met het standpunt der bezettende macht, behoud ik mij de eindbeslissing voor. Hierdoor is de Nationaal Socialistische Beweging van Nederland verantwoordelijk betrokken bij het bestuur van dit land.
Kameraden, wat hier geschiedt, is slechts een eisch der rechtvaardigheid. Toen wij in het land kwamen, keken wij om ons heen en wij zagen van alles, maar wij hebben bovenal geconstateerd, dat hier 35.000 mannen en vrouwen waren, die met ijzeren vastberadenheid en als soldaten hebben volgehouden als volgelingen van hun leider. Daarbij gaat het niet zoozeer om politieke bijkomstigheden. Die vloeien voort uit de situatie, de ervaring en den strijd. Het essentieele is evenwel, dat er hier 35.000 mannen en vrouwen waren, die ondanks alle benauwenissen van de zijde van het systeem besloten waren vol te houden en het was ons duidelijk, dat dit de mannen en vrouwen zijn, met wie wij vorm willen geven aan de toekomst van dit land. Dat waart gij. Ziet, nationaal-socialisten, wat voor de anderen een oorzaak van onrust en bedruktheid is, voor ons, nationaal-socialisten, is dat altoos slechts aanleiding tot grooter levensaanvaarding en activiteit: de strijd. Dat is de vader van alle vormgeving en zoo zien wij het ook thans. Zeker, de situatie kan moeilijk zijn, maar daar zien we ze weer, de oude strijders, die rondloopen in hun uniform, die het partij-insigne dragen, dat zijn altijd nog belijders. Dat is het mooie, het sterke, het trotsche van hen. Zij moeten juist thans steeds ieder afzonderlijk als prediker voor het nationaal-socialisme uittrekken. Dat is het, wat ik u thans toewensch. In de nauwste gemeenschap met ons Arbeitsbereich vormt ge thans reeds een gemeenschap, die — er kome wat komen wil — de draagster der politieke ontwikkeling zal zijn. Gij, nationaal-socialisten, gij zijt als volgelingen van uw leider Mussert de dragers der ontwikkeling, die volgens wil en wensch van den Führer, den grootsten staatsman en veldheer van Europa en den genialen bouwmeester van den nieuwen tijd, gevormd zal worden.
Hou zee!

Rede van den Leider. — Herr Reichskommissar! Duitsche en Nederlandsche gasten! Mijne kameraden!
Sedert het tijdstip, dat wij bijeenkwamen daar in de markthallen te Utrecht, vorig jaar, waar nu andere menschen denken dat wij zijn, maar waar wij niet zijn, is reeds een jaar voorbijgegaan. (Hilariteit). Een jaar is kort in het leven van een mensch. Wij hebben maar enkele tientallen jaren te leven, maar een jaar is lang en wij denken hoe ontzaglijk veel zorgen, moeite en bezwaren dat jaar dat achter ons ligt, gehad heeft. En wanneer nu weer een jaar voorbijgegaan is en wanneer wij terugzien op hetgeen een jaar geleden was en op hetgeen nu is, dan weten wij: deze wereldworsteling is dit jaar weer klaar tot ons gekomen. De fronten teekenen zich duidelijker en helderder af dan ooit te voren. De beweging kan gezien worden als de geschiedenis van ons volk. Wanneer na 20, 30 of 40

jaar een jongere generatie op de schoolbanken zit en de nieuwere geschiedenis van ons volk geleerd zal worden, dan geloof ik dat degenen, die onderwijzen, niet anders kunnen zeggen dan: de geschiedenis van ons volk in de laatste jaren was de geschiedenis van de beweging in de laatste jaren. Dit blijkt duidelijk, wanneer wij de geschiedenis van de beweging zien samengevat in enkele tijdvakken, niet de geschiedenis als een oneindig aantal reeksen van gebeurtenissen, maar samengevat in tijdvakken. Dan vinden wij, dat er een rechte lijn is van het begin tot op den huidigen dag.

Wij zien het eerst naar de voorgeschiedenis der beweging, de jaren van 1925 tot 1931. Dan ziet ge dit merkwaardige, dat de Duitsche broederpartij eigenlijk is ontstaan als een gevolg van het Verdrag van Versailles, een verdrag, dat Duitschland en Italië bracht in een staat van vernedering en knechtschap ten behoeve der democratieën. Gij weet, dat door het Verdrag van Versailles Frankrijk eindelijk de Rijngrens ten deele bereikte. Het scheen, alsof wij daar niets mede te maken hadden. In 1925 echter, zes jaren na het Verdrag van Versailles, bereikt dit verdrag onze grens. Frankrijk wil dan door middel van zijn vazalstaat België zijn invloed uitstrekken naar de Maas en de Waal, dus naar het hartje van ons land. In ons land ontstond toen een reactie tegen het voorgestelde Belgische verdrag. De regeering zei ja, de Tweede Kamer nam het aan, doch het werd door de Eerste Kamer verworpen. Maar in twee jaar was het toch zoover. Zij die zich ingezet hadden voor volk en vaderland dachten weer naar hun eerzaam beroep terug te kunnen gaan en niet meer aan politiek te doen en ziet, in 1929 beginnen zij weer om het eigen volk te ontnemen wat het had. Toen zijn wij pioniers tot de conclusie gekomen, dat het parlement niet langer tot regeeren in staat was. Een volk moet ziek zijn, wanneer het zijn eigen land zoo achter stelt bij de belangen van andere volkeren. En dus zeiden wij: Wij gaan nu tot het volk en zullen probeeren het weer gezond te maken. Daarom ontstond in 1931 op de eenig mogelijke basis, namelijk op de basis van het nationaal-socialisme, het begin van het herstel van ons volk, in December van 1931, nu 11 jaar geleden en zoo gaan wij naar het tweede tijdvak van 1931 tot 1935, de vier eerste jaren der beweging: ons volk verdeeld in 50 politieke partijen, ten deele voorzien van het gebroken geweertje, dat u zich nog herinneren zult, ten deele zwerend bij de Volkenbondspolitiek en het volk wijsmakend, dat de armoede en de werkloosheid van honderdduizenden, slechts een crisisverschijnsel was. Als u maar even geduld wilde hebben, zou het kapitalisme zich herstellen en de crisis zou voorbijgaan en ieder zou weer werk krijgen. Pal daartegen in werkt de beweging, die begon met de verdediging van het volk tegen de macht achter de schermen. De beweging, die ik toen vormde, eischte eenheid in plaats van verdeeldheid en zelfrespect der natie, verdediging van Indië, verwerping van den onzedelijken Volkenbond (dien geen enkel goed mensch als basis van zijn handelingen zou kunnen gebruiken en die slechts bestond om onrecht te handhaven) en het socialisme van de daad. Zoo sprak de beweging vier jaren lang en dat zij niet voor doovemans ooren sprak, blijkt wel uit de verkiezingen van 1935, toen 300.000 Nederlanders, 8 procent van ons volk zich achter haar stelde. Zij was de vijfde politieke partij geworden van de 50.

Daarna komt het derde tijdvak, van 1935 tot 1937, daarin ziet u zich het internationalisme ontplooien; de oorlogsverklaring van Italië aan Abessinië is het hijschen van de vaan, het hijschen van de vaan van alles, dat democratie heet, van alles wat macht heeft, van alles wat bezit heeft, om zich te verdedigen tegen de habenichts, zooals men toen zeide. Engeland voorop met Frankrijk en den Volkenbond begon in actie te komen, die alles zou handhaven zooals het was. En wie ging toen het eerst naar Genève? De Nederlandsche minister van Buitenlandsche Zaken, om sancties te vragen. Hoevelen waren er toen nog in ons land, die dachten: dat doet hij voor zijn land en voor zijn regeering, misschien zelfs voor de koningin. Wij wisten als nationaal-socialisten toenmaals, dat hij als knecht van Engeland naar Genève ging. De Volkenbond nam zijn sancties, maar niet hard genoeg. Italië wint. Dan komt de internationale democratie en zegt: nu Italië gewonnen heeft, is er nog maar één ding te doen: met de wapenen in de hand het nationaal-socialisme en het fascisme te vernietigen en wij weten reeds nu, dat de macht achter de schermen zat in de bankiershuizen te New York, onder leiding van Roosevelt. Daar vandaan ging het naar Parijs, Warschau en Londen. Welnu, wat gebeurde er met ons land in het jaar 1936? Wat zien wij verschijnen? De geestelijke en moreele herbewapening! Herinnert u zich nog dat zuiver Nederlandsche product van Engelschen oorsprong. Wat zien wij nog meer? De Oxfordbeweging! Herinnert u zich nog 1937, toen wij onze verkiezingen hielden en in Utrecht een geweldige demonstratie van de Oxfordbeweging werd gehouden, waarbij den menschen langs een omweg verteld werd: Kijk eens, als je nu in ieder geval wat anders wil, doe dan één ding niet. Ga in ieder geval niet naar de N.S.B., bij ons kun je het ook krijgen en goed ook. We hebben Oxford en „Eenheid door Democratie", of, zooals ik wel meer heb gezegd: „eerlijkheid door diefstal". Welnu, kameraden! Colijn en Oud wonnen de verkiezingen. Ons volk geloofde hen, Colijn als vertegenwoordiger van het Engelsch-Amerikaansche grootkapitaal, Oud als vertegenwoordiger van de internationale vrijmetselarij. Wij krijgen de helft van de stemmen van voor dien tijd, maar de beweging staat pal en in Den Haag verklaart zich een groot aantal menschen tegen de Volkenbondssancties en zegt: „Wij zijn solidair met de Duitsche bruinhemden en de Italiaansche zwarthemden en wij gelooven in de vorming van een nieuw Europa, de vorming van een nationaal-socialistisch Europa."

Na de verkiezingen ging de beweging in de doodkist. Hier in Amsterdam had men een keurige doodkist. Daarin lag de beweging. Duizenden prentbriefkaarten werden rondgestuurd, gij zult het u herinneren, met de woorden „heden overleed zacht en kalm de N.S.B."

Het vierde tijdvak is van 1937 tot 1940. Mijne volksgenooten, in het wapen van het land, dat officieel heette „Koninkrijk der Nederlanden", ziet gij de wapenspreuk „Je Maintiendrai" of in goed Nederlandsch: „Ik zal handhaven". Welnu mijne kameraden, wat zij gehandhaafd hebben in de vier oorlogsdagen, was niet veel, maar wij hebben in die drie jaren de beweging weten te handhaven ondanks de terreur en broodroof. De beweging ging haar weg, een eenzamen weg. Haar waarschuwende stem ging niet verloren. Wij hebben het volk gezegd: keer terug op uw weg, gij zijt thans op het verkeerde pad en gaat uw ongeluk te gemoet. Keer terug voor het te laat is en vernietig uw levensmiddelen niet. Niet éénmaal maar honderden malen hebben wij onze waarschuwende stem laten hooren. Wij zeiden: „Reken niet op Engeland, want nog nooit heeft Engeland Engelsch bloed vergoten ten behoeve van ons vaderland. Reken ook niet op den Volkenbond. Het is een kaartenhuis, dat uiteenvalt. Beken u tot het nieuwe Europa voor het te laat is. Dat is alles wat wij hebben gezegd in de vierde periode van 1937 tot 1940.

Wij krijgen dan de vijfde periode van Mei 1940 tot December 1941. Direct na de Meidagen komt de stem van den overkant, maar hier is de storm en hier blijft het volk en zij, die verantwoordelijk zijn, vluchten weg. De beweging ging door. Ons doel was ons volk te maken van vijand tot bondgenoot, zooals wij op onze laatste groote bijeenkomst te Lunteren gezegd hebben. Deze groote bijeenkomsten, die wij ook nu zoo graag zouden willen hebben, maar die nu niet mogelijk zijn, zullen eerst later weer mogelijk worden en dan grooter dan voorheen. Wij hebben nu een Duitsche bezetting en wij weten nu wel, waarom dat noodig was. In die dagen zeiden zooveel Nederlanders tot elkaar: „Wat doen zij nu?", maar nu begrijpt toch iedereen met hersens, dat deze kust verdedigd moet worden. Want indien er nu geen Duitsche weermacht in Nederland was, dan waren de Amerikanen niet in Algiers geland, doch dan was hier het oorlogsterrein gekomen, mijne kameraden! Wat deed de Duitsche bezettende overheid? Zij gaf iedereen na Mei 1940 zijn kans. Wat wilt gij, Nederlanders? Meedoen of tegengaan? Bepaalt uw plaats. En daar zagen wij opkomen de nieuwe „eenheid door democratie" en wij, oude nationaal-socialisten, och, wij hebben ons zoo'n beetje er aan geërgerd. De Nederlandsche Unie, de schuilkelder van alle politieke partijen, die zeiden het nieuwe te willen, maar in werkelijkheid alleen het oude wilden conserveeren, inblikken.

Toen kwam in Juni 1941 de beslissing. In Juni 1941 was het zoo, dat het bolsjewistendom moest worden aangevallen. Het kon niet anders. De Rijkscommissaris heeft zooeven herinnerd aan onze samenkomst op het IJsclubterrein, waar verklaard werd: Wie niet voor ons is, is tegen ons. Ons standpunt was bepaald: het samengaan met Duitschland tot de eindoverwinning. De Nederlandsche Unie schreef toen echter, dat zij de zaak nog wel eens zou aanzien en haar standpunt zou bepalen na afloop van den oorlog. Daarmede was een einde aan de Nederlandsche Unie gekomen.

Maar toen kwam in December 1941 de grootste misdaad, ooit gepleegd aan ons volk. Aan Japan is door de emigrantenregeering te Londen de oorlog verklaard. Duizenden van onze jongens gingen te gronde zonder eenige reden en Indië werd afgescheiden van het moederland. Wat de toekomst is weten wij niet, maar wij zijn gegaan naar hem, die het land van Europa in zijn hand heeft voor 90 pct., althans voor de overgroote helft. Wij zijn naar Adolf Hitler gegaan en hebben de solidariteit der beweging, die wij sedert 1935 hadden, in een vast verbond omgezet, culmineerend in den eed van den Germaanschen Führer en mij, gevolgd in dit jaar door den eed van mijn volgelingen aan mij, opdat wij een onverbrekelijken ketting zouden vormen naar het nieuwe Europa, dat komen moet.

Wij zijn nu in het zesde tijdvak, het jaar 1942. Nederland is dit jaar van bezet gebied geworden tot oorlogsterrein. Zie de bombardementen van Zuid-Limburg en van Eindhoven. Ik wil hier herinneren aan den tijd van het einde van 1940 en aan het vorige jaar. Buitengewoon slimme Nederlanders zeiden: „Laat je toch niet wijsmaken, dat die bombardementen ge-

schieden door Engelsche vliegtuigen. Het gebeurt door Duitsche vliegtuigen". Dat herinnert gij u toch nog? Nu hebben zij het niet gezegd. Dat doen zij niet meer. Zij zijn ten slotte niet heelemaal gek geworden en zij begrijpen nu, dat dat niet het geval is. Welnu, u begrijpt waarvoor die bombardementen en evacueeringen zijn. Nederlands westelijk gebied is Westwal van Europa geworden. Laten wij goed begrijpen, dat wij vroeger hebben gezegd, dat ik blij was, dat onze Grebbelinie, onze IJsellinie en onze Hollandsche waterlinie tegenwoordig Wolgalinie heet en ik zou nog blijder zijn wanneer de Westwal wat kan opschuiven naar het Westen, want hoe verder weg hoe liever. Dit moet ons tot voorbeeld strekken: hoe verder weg de grenzen van Europa zijn, des te beter kunnen wij in Europa leven. Dat is de groote opgave dat de grenzen ver zijn en dat daarbinnen geen oorlog heerscht en daar buiten de wacht wordt gehouden.

Dat beteekent ook dat het Nederlandsche volk hieraan aandacht zal moeten geven, dat beteekent, dat wij soldaten zullen moeten hebben! Het vorige jaar, kameraden, waren er nog zoovele Nederlanders, die het theewater gingen opzetten, omdat de Engelschen gezegd hadden, dat zij zouden komen. Zij zijn er echter nog niet, maar wij hebben nu reeds een voorproefje gekregen wat het zou beteekenen. Verleden jaar heb ik gezegd: God beware ons er voor, dat ook ons land tot slagveld zou worden, want dan blijft geen steen op de andere. De werkelijke vaderlanders zijn wij, die weten, wat er aan de hand is en niet zij, die in het Engelsche kielwater varen. Mijne kameraden, de moeilijkheden zijn groot. De beweging heeft geen makkelijk jaar achter den rug. Wij maken alle ellende en alle moeilijkheden mee en degenen, die werkelijk reden tot klagen hebben, zijn wij. Maar wij klagen niet. Wij hebben geen recht te klagen, omdat wij geleerd hebben den weg te zien, dien de anderen niet willen volgen. Wij klagen niet. Waarom zouden wij klagen? Wij moeten trachten mee te vechten. Een man klaagt niet, maar zet zich in den strijd. Vorig jaar, toen zag het er moeilijk uit. Dit jaar, dat wij nu bijna ten einde hebben geleefd, was zwaar. Wij weten het heel goed, mijne oude getrouwen. Gij weet 't heel goed! De moeilijkheden in de beweging, de ondergrondsche ophitsing, het verraad; misbruik van vertrouwen, dat ik in enkelen had gesteld. Baantjesjagers. Andere meeningen van het geloof en dat was het ergste de ondermijning in het geloof van de goede, rechtvaardige uiteindelijke bedoelingen van de Duitsche leiding. Wij hebben er altijd in geloofd en men heeft gezegd: „Jullie worden toch eenvoudig maar gebruikt en straks weggeveegd." Dat dit elke keer weer gebeurde, was 't ergste en daarom was het in de eerste plaats goed, dat de Führer zich heeft uitgesproken. Nu kan er in onze rijen geen enkele meer zijn, die dat kan zeggen, want het woord ligt daar en al zijn er nu honderden of duizenden idioten, die anders praten, het interesseert ons niet meer. Wij beginnen nu het zevende tijdvak: het jaar 1943. Churchill, u wel bekend, heeft gesproken van het verschrikkelijke jaar 1943. Ik geloof ook inderdaad, dat het een zeer moeilijk en verschrikkelijk jaar zal zijn. Daartegenover moeten wij stellen onze geestelijke pantsering. Onze geestelijke pantsering is dit: een zoo volkomen mogelijk begrip van 't wereldgebeuren en de vaste wil alles te doen voor het vaderland. Naar hetgeen de Rijkscommissaris zooeven gezegd heeft, zal dit wereldgebeuren zeer hard zijn. Het is zoo, dat Europa weer eens bedreigd wordt. Vroeger is het reeds bedreigd geweest door de Hunnen en door de Turken, thans weer door de Russen. Nu worden wij echter bedreigd door 200 millioen man en daarachter staat een oorlogsindustrie tot in de grootste perfectie opgebouwd in 25 jaar. En hier in Europa? Wat heeft men in Europa gedaan? Ik herinner u er alleen slechts aan, dat 't bolsjewisme zich reeds van 1920 af op den oorlog in Europa heeft voorbereid en dat in 1920 het bolsjewisme reeds in Wesel stond. Zij zijn daar echter weer door de Duitschers verdreven. Nu weten wij ook af van het gebroken geweertje. Terwijl door het bolsjewisme een grootsche oorlogsindustrie werd opgebouwd, moest Europa met het gebroken geweertje loopen. Overal werden deze hier gezaaid en de oorsprong daarvan lag in Moskou. Moskou wilde namelijk niet dat het Europeesche volk weerbaar was omdat het het daardoor des te gemakkelijker zou kunnen veroveren. Humaniteit. Het waren altijd en weer de bolsjewieken die spraken, schreven van humaniteit. En het was altijd weer de „wereldvrede", die door alles wat rood of rose was werd gebruikt. Gij herinnert u toch de leuzen, overal op de muren en straten „tegen oorlog en fascisme". Dat alles was afkomstig van het bolsjewisme om ons weerloos over te leveren. Onafgebroken onzichtbaar achter een muur, waar wij Europeanen niet achter konden komen, ontstond daar in de onmetelijke ruimte van Sovjet-Rusland de eene fabriek na de andere en draaide en draaide en maakte een bewapening, waar wij geen flauwe notie van hadden. Zoo hebben zij de verovering van Europa voorbereid.

Toen kwam het jaar, waarin de Sovjets Finland aanvielen, het jaar waarin in onze kerken gepredikt werd voor Finland, hetgeen zij heden ten dage vergeten: Bij dezen oorlog tegen Finland ontkwam geen onzer aan de gedachte: „Nu die Russen kunnen toch niet veel, als u bedenkt, dat zij al dien tijd noodig hebben gehad om zoo'n klein stukje van Finland te veroveren. Want Finland telt maar 2 millioen menschen". Dit is de grootste camouflage geweest, die de wereld ooit gekend heeft, want met de grootste koelbloedigheid offerde Sovjet-Rusland honderdduizenden menschen, dien zij geen uitrusting en wapens gegeven hadden. Al het oude materiaal werd naar Finland gestuurd om Europa wijs te maken: het is niet veel bijzonders! Maar alles wat goed en sterk was werd op den achtergrond gehouden, klaar om over Europa heen te vallen wanneer het oogenblik gekomen was.

Dan komt het binnenvallen in Polen en in de Baltische landen, die uitgemoord worden en waar de vrouwen en kinderen worden weggevoerd. Er zijn nog menschen die zich afvragen of ze dit ook hier wel zouden doen. Ja, misschien sturen ze wel geen echte, maar een paar heel zachte, zoete bolsjewistjes! Echte bolsjewisten komen hier niet naar toe, zoo redeneeren zij! Toen heeft Hitler het doodelijke gevaar bespeurd en heeft geattaqueerd. Het was veel erger dan men had gedacht. De bolsjewisten beschikten over tienduizenden pantsers, tienduizenden kanonnen en tienduizenden vliegtuigen. Dat alles stond klaar om over Europa heen te vallen om de Europeesche cultuur eens en voor altijd te vernietigen. Maar het nationaal-socialisme te zamen met het fascisme is er in geslaagd dit tegen te houden. Of denkt iemand misschien dat de democratie dit had gekund? Neen, dat is de nu reeds onvergankelijke verdienste van het nationaal-socialisme en het fascisme voor Europa, dat zij deze macht tegengehouden hebben. Nog altijd zijn er menschen, die zeggen: „Als de bolsjewisten winnen komen zij ergens tot Berlijn, maar in het Westen komen zij niet." Maar wanneer dat het geval zou zijn, zou tien jaar later, hoogstens tien jaar later, ook West-Europa bolsjewistisch zijn, misschien de geheele wereld, want is eenmaal dit gift binnengehaald, dan verstrooit zich dat en het is best mogelijk, dat het bolsjewisme het in Moskou op moet geven, maar dat zij van voren af aan beginnen in New York. Dan moet Europa één zijn, solidair zijn. Er vormen zich groote continenten. Zie het Amerikaansche continent, het groot Oost-Aziatische continent, het Bolsjewistische in Azië en Oost-Europa; daartegenover is maar één ding mogelijk: een nieuw Europa. En kan Europa niet tot deze geestelijke eenheid, dezen wil om solidair te blijven en met elkander het continent te verdedigen, komen, dan zal het na korteren of langeren tijd te gronde gaan.
En omdat wij gelooven, dat het niet te gronde gaat, daarom zijn wij overtuigd, dat het solidaire Europa zal komen, nog in onzen tijd. Gij weet het, als Europa wint, winnen Hitler en Mussolini en zal een rechtvaardig Europa ontstaan en daarom hebben wij recht te vragen zooveel mogelijk mee te helpen. De beweging doet haar best en zal na den dag van vandaag nog meer haar plicht doen. Daarvan ben ik overtuigd. Ons doel is ons volk in te schakelen in den oorlog, maar aan één kant en dat is de Europeesche kant. Dat doel zullen wij nooit meer uit het oog mogen verliezen. De positie van ons volk is moeilijk en zwaar. De oorzaak daarvan ligt bij hen, die van ons heengingen op het beslissende oogenblik. Aan ons is het er boven uit te komen. En ziet van stap tot stap bewandelen wij dezen weg. Vandaag is weer een stap gedaan, een zeer groote stap. Het groote, dat wij daarbuiten hadden in Indië, is van ons afgesneden. Er is maar één ding te doen, volksgenooten, en dat is, wij moeten Europeesch gaan voelen, Europeesch gaan denken, Europeesch gaan handelen. De moeilijkheden zijn echter groot. Bij velen bestaat er een gevoel van machteloosheid, maar dit mag niet bij ons aanwezig zijn. Wij zullen dit moeten doen: wij zullen het zelfrespect van de natie hoog moeten houden en het geloof in de goede eigenschappen van ons volk versterken. Want kerngezond van aard is nog altijd ons volk en dat toont het, doordat het de moeilijkheden van dezen tijd draagt, zooals het ze draagt. Het is niet eenvoudig, maar het volk draagt het waardig en goed. De eigenschappen van hoofd en hart, die eens ons volk groot deden zijn, diezelfde eigenschappen zijn er nog en zijn overgeërfd van geslacht op geslacht. Het is alleen aan ons die eigenschappen omhoog te halen en te steunen. Dat zullen wij kunnen.

Er zal een enorme opbloei zijn, wanneer eenmaal Europa dezen oorlog gewonnen heeft. Er zullen enorme spoorwegen gaan door Europa van het Oosten bij de Wolga tot het Westen en van het Noorden tot het Zuiden. En vliegtuigen zullen kruisen over Europa, niet om dood en verderf te brengen, maar om de volkeren nader tot elkander te brengen en ieder volk produceert dan dat, waartoe het 't beste in staat is. Dan zal er welvaart komen en wij zullen een ongekenden opbloei te gemoet gaan. Dat is ons onverwoestbaar vertrouwen.
De beweging zal daarin leiding hebben te geven. Vandaag hebt u van den Rijkscommissaris gehoord, dat een nieuwe verantwoordelijkheid op onze schouders is gelegd. De oorlogsnoodzaak was en blijft beslissend voor alles en wordt door ons niet uitgemaakt. In het binnenlandsche bestuur zal de bewe-

ging medezeggenschap krijgen. Men moet goed begrijpen: wij kunnen niet doen, wat wij willen. Er is oorlog en wij zijn hier oorlogszône. Wij kunnen nog niet aan den opbouw „aus einem Guss" om het met een Duitsch woord te zeggen, beginnen. Dat is nog niet mogelijk; dat moet straks komen. Er moet zijn samenwerking, innerlijke verbondenheid en uiterlijke verbondenheid. Samenwerking tusschen onze beweging en de bezettingsoverheid, terwijl de innerlijke verbondenheid zich moet uitdrukken in samenwerking tusschen den Rijkscommissaris en den Leider der Beweging, om het beste te maken in dezen tijd voor het Nederlandsche volk, wat er van te maken is.

En hiermede kom ik dan aan het einde van hetgeen ik u op dezen dag te zeggen heb, dezen dag, die een mijlpaal is in den wederopbouw van ons volk. Het is een belangrijke schrede vooruit. Wij nationaal-socialisten brengen dank aan den Führer, die het mogelijk heeft gemaakt en dank aan den Rijkscommissaris, die het heeft bewerkstelligd. Dank aan den leider van het Arbeitsbereich van de N.S.D.A.P., Schmidt. Dank in de eerste plaats aan hen, maar last not least, zeker niet in de laatste plaats dus, aan mijn oude getrouwen, die oude getrouwen, die 10, 9, 8, 7 jaren daar staan en altijd trouw en eerlijk hun plicht doen. Ik wil diegenen danken, die na de verloren verkiezingsactie van 1937 den volgenden dag met „Volk en Vaderland" op straat stonden. Er wordt zoo dikwijls over de stoottroepen van het nationaal-socialisme gesproken. Stoottroepen zijn de oude getrouwen in de eerste plaats, dan diegenen, die aan het front staan in de tweede plaats en degenen, die met „Volk en Vaderland" op straat gaan in de derde plaats. Zij allen dienen hun eer en hun trouw. Zij maken met elkander geschiedenis. Ik dank alle kameraden voor hun trouw. Onze verbondenheid kan nooit teloor gaan. Wij staan verbonden op leven en dood sedert jaren en blijven dat. En wanneer wij denken aan deze trouw en aan onzen strijd en wanneer wij vinden dat wij onzen strijd goed hebben gedaan, dan gaan wij een stap verder en reizen naar het Oosten, waar ik dezer dagen ben geweest in het hoofdkwartier van den Führer. Daar staat een man temidden van zijn getrouwen, maar toch zoo eenzaam in de bosschen van het Oosten, die voor geheel Europa strijdt en de grootste verantwoordelijkheid draagt wanneer iederen dag deze bijeenkomsten plaats hebben met de opperbevelhebbers en in gedachten een rondgang wordt gemaakt van Kirchenes over Hammerfest langs de kust van Noorwegen, Denemarken, Nederland en België tot aan Biarritz, aan den anderen kant verder gaande over Tunis, Toulon, Corsica en de Zwarte Zee, de Wolga, naar Stalingrad, naar Leningrad. Dat is een heele ronde, mijne kameraden. Dat is dan Europa, dat moet worden beschermd en verdedigd. En de meest verantwoordelijke man staat daar in zijn eenzaamheid en doet voor ieder volk van Europa al hetgeen mogelijk is om Europa te behouden. Met deze gedachte denken wij dan op het oogenblik aan den Führer en zeggen „heil!", want de Germaansche Führer waakt voor Europa. „Sieg heil!"

De verschillende redevoeringen werd afgewisseld met muziek, zang en een spreekkoor van den nationalen jeugdstorm.

(Nat. Dagblad - Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. 10-j. bestaan N.S.B. 4935-7; dr. Seyss-Inquart 5342 C.; ir. Mussert 5335)

A. **JAPAN. — Herdenking der oorlogsverklaring - Verklaring van Tojo. —**

14 Dec. — Bij de eerste viering van het nu een jaar geleden tusschen de mogendheden van de spil gesloten verdrag tot gemeenschappelijke oorlogvoering, heeft de Japansche minister-president, generaal Tojo, tegenover Duitsche en Italiaansche journalisten zijn absolute vertrouwen in de eindoverwinning uitgesproken. De door Japan veroverde gebieden van Zuid-Azië hebben onze positie dusdanig versterkt, aldus de minister-president, dat wij feitelijk niet meer van grondstoffenproblemen behoeven te spreken. Ook de petroleumvoorziening laat zich voor de toekomst gunstig aanzien: de verwoestingen die de Nederlanders op hun olievelden hebben aangericht zijn groot, doch niet zoo groot, dat wij jarenlang niet in staat zouden zijn olie uit deze bronnen te winnen. De resultaten van onze werkzaamheden aldaar zijn ons meegevallen.

Wij beschouwen het als een eerezaak, dat ook de andere mogendheden van de spil een aandeel zullen krijgen in de grondstoffen die wij voor de ontwikkeling van den oorlog de onze kunnen noemen, aldus eindigde Tojo zijn verklaring.

Redevoeringen van von Ribbentrop, graaf Ciano en Tani. — 14 Dec. — De ministers van Buitenlandsche Zaken der drie verbonden mogendheden hebben op 11 December ter gelegenheid van den verjaardag van Japans deelneming aan den oorlog voor de radio het woord gevoerd tot de volkeren der verbonden landen. De Duitsche minister von Ribbentrop zeide o.a.: Op 11 December 1941 hebben Duitschland, Italië en Japan zich volgens den geest van het driemogendhedenpact vereenigd tot een onwrikbare strijd- en lotsgemeenschap. De heldhaftige troepen van onzen Japanschen bondgenoot hebben den Amerikanen en Engelschen te land, ter zee en in de lucht beslissende slagen toegebracht en hen voor altijd uit Oost-Azië verdreven. In Europa hebben Duitschland en Italië en hun bondgenooten de Sovjet-Unie in felle, zegevierende gevechten verder verdreven, het continent tegen elken aanval verdedigd en nieuwe, sterke stellingen voor de verdere oorlogvoering betrokken. Ter zee hebben de Asmogendheden de Engelsche en Amerikaansche scheepvaart overal geweldige verliezen berokkend. Daarentegen zijn de successen van onze vijanden meer dan bescheiden: Bomaanvallen op de burgerbevolking, een succes van tactiek en tijdstip in Afrika alsmede een ongevaarlijke landing in de Afrikaansche koloniën van Frankrijk.

De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, zeide o.a. het volgende: In zijn gedenkwaardige rede voor de Kamer der Fasci en Corporaties op 2 December j.l. vond de Duce woorden, die bijzonder geschikt zijn, Japans deelneming aan den oorlog voor ons te doen herleven. Het driemogendhedenpact was gericht tegen niemand, bedreigde niemand en daagde niemand uit. Zijn doel was uitsluitend de vitale behoeften, de verlangens en de natuurlijke historische positie van onze drie volkeren vast te leggen, die behoefte hadden aan ruimte. De oorlog in het Oosten en op den Stillen Oceaan heeft dezelfde redenen als de oorlog in Europa en op den Atlantischen Oceaan.

De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Tani, zeide o.a., dat de successen, die de drie mogendheden het afgeloopen jaar behaald hebben den grondslag vormen voor den opbouw eener nieuwe wereldorde. Japan streeft geen ander doel na dan den vrede te behouden in Oost-Azië en daarmede bij te dragen tot handhaving van den wereldvrede. Ik ben er van overtuigd, zoo besloot Tani, dat de tijd niet ver meer is, waarin alle volkeren in Azië en Europa onder de krachtige bescherming der landen van het driemogendhedenpact bevrijd zullen zijn van den Engelschen en Amerikaanschen druk en gemeenschappelijk en gelukkig zullen leven.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Min.-pres. Tojo 5346 B.; Min. Von Ribbentrop 5338; Min. Ciano 5265; Min. Tani 5255 A.; Jap. deelneming a. d. oorlog 4928 A.)

B. **NEDERLAND. — Germaansche S.S. - Waarschuwing van Feldmeijer. —**

Het weekblad „Storm" der Germaansche S.S. in Nederland publiceerde op 11 December onder den titel „Ter waarschuwing" een hoofdartikel van den voorman der S.S., Feldmeijer, die op het oogenblik als vrijwilliger aan het Oostfront strijdt, waarin deze o.m. schrijft:

Het is ons opgevallen, hoe in een enkel orgaan bijna stelselmatig wordt gepoogd een soort tegenstelling te suggereeren, welke er tusschen de S.S. en de N.S.B. zou bestaan. Dit verschijnsel is niet nieuw. Sinds de S.S. werd opgericht en zij haar taak aanving, welke voor een belangrijk deel moest bestaan in het uitdragen der waarden van ras, bloed en bodem als grondslagen der nationaal-socialistische wereldbeschouwing en het getuigen van ons onwankelbaar geloof in het komende Grootgermaansche Rijk, werd zij op alle mogelijke wijzen bestreden en verdacht gemaakt. Er waren er, die vóór Mei 1940 door de democraten voor landverraders waren uitgemaakt, die na Mei 1940 mij en mijn eerste S.S.-kameraden met hetzelfde woord betitelden. Zij, die door het zatte burgerdom — pikant genoeg — voor te Duitsch werden uitgekreten, vonden op hun beurt dat van ons. Zij, die door de humanisten de rasverafgoding op hun brood gesmeerd kregen, namen het ons kwalijk, dat wij geen Indo's opnamen. En zoo voort, en zoo voort! Wij hadden dat alles voorzien en allicht lieten wij daardoor ons geen duimbreed afbrengen van den weg, dien wij voor eer en geweten voor juist hielden. Toen zij nog discussieerden over de vraag of het wenschelijk ware of niet, dat Nederlanders hun plaats in de Waffen-S.S. innamen, wierven wij reeds lang de eerste vrijwilligers aan. Toen later de Leider op het IJsclubterrein vol trots kon wijzen op onze eerste vrijwilligers in de Waffen-S.S., kon niemand ons de innerlijke voldoening ontnemen, dat mogelijk te hebben gemaakt. Ook zij niet, die nog in het najaar van '40 hadden gewenscht, dat ik deze eerste werving zou staken in de Beweging. Toen zij nog steeds angstvallig over een zelfstandig, vrij Nederland spraken en openlijk elke Grootgermaansche idee afwezen, spraken wij bereids van het Grootgermaansche Rijk, precies zooals wij er nu nog van spreken. Dat ook zij nu na twee jaren hebben begrepen althans, dat de politiek van den Leider daarheen moest voeren en ook en nu in bijna elke alinea zich als Germanen en Grootgermanen manifesteeren, bezorgt ons geen leedvermaak, doch soms echte vreugde.

Het moet maar eens worden gezegd: Voor en aleer zij, zich op de borst kloppend als Mussert's trouwste en betrouwbaarste soldaten, zich kunnen veroorloven aan onzen trouw te twijfelen, moet er nog heel wat gebeuren. Wanneer zij zich dat toch willen veroorloven, dan moet daaraan een eind worden gemaakt. Door dergelijke lieden laten wij ons niet provoceeren tot een anti N.S.B.-houding, zooals zij zoo gaarne zouden zien.

Zij kunnen overtuigd zijn, dat wij in de S.S. hun gedrag, houding en woorden, respectievelijk hun intriges, met waakzaamheid zullen blijven volgen. Wij kennen geen persoonlijke eerzucht. Slechts onze trouw aan de idee en onze trouw aan den Leider, die wij niet altijd zoo verdacht herhaald belijden, zijn richtsnoer voor ons handelen.
Wij praten evenmin veel over toeslaan en gebruiken weinig bijvoeglijke naamwoorden, doch als wij moeten slaan, dan doen wij dat plotseling, raak en afdoend. Dat weten ook de grootste tegenstanders der S.S.

Justitie - Schandbord te Hilversum afgeschaft. —
15 Dec.. — Eenigen tijd geleden verscheen op last van het Gemeentebestuur aan den muur van het politiebureau een schandbord, waarop de namen en daden van clandestiene handelaren, ernstige prijsopdrijvers e.d. aan de bevolking werden medegedeeld. Thans is op last van hooger hand, waarschijnlijk uit juridisch oogpunt, deze moderne schandpaal weer afgeschaft.

Prijsopdrijving. —
16 Dec. — Bij de onlangs gehouden contrôle van bekende restaurants te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage, zijn ernstige prijsovertredingen aan het licht gekomen. De algemeene dienst van den gemachtigde voor de prijzen heeft in verband hiermede een aantal boeten opgelegd, bijna 300.000 gulden in totaal. De afzonderlijke bedragen varieerden van 15000 gulden tot 75000 gulden.

Nederlandsche Arbeidsdienst - De verhouding tot de Roomsch-Katholieke en de Ned. Hervormde Kerk. —
9 Dec. — Men schrijft van Hervormde zijde aan „De Standaard": Naar het „Dagblad van het Zuiden" uit volkomen betrouwbare bron heeft vernomen, is het Episcopaat van de Roomsch-Katholieke Kerk in Nederland ter zake van den Arbeidsdienst in nieuwe richtlijnen aan de geestelijkheid teruggekomen op zijn afwijzend standpunt, dat op 19 April j.l. openlijk aan de geloovigen werd bekend gemaakt. In deze nieuwe richtlijnen wordt niet alleen er op gewezen, dat door den arbeidsdienstplicht de situatie volkomen veranderd is en dientengevolge de in aanmerking komende jongelieden tot den Arbeidsdienst moeten toetreden, doch dat ook wat de geestelijke verzorging betreft het afwijzend standpunt dient te worden herzien. In de hier bedoelde richtlijnen toch wordt er op gewezen, dat binnen het raam der mogelijkheden en in overleg met den Ned. Arbeidsdienst een geestelijke verzorging is tot stand gekomen, „die goede beloften inhoudt voor de toekomst". Zoo zouden voor ieder kamp kampaalmoezeniers worden aangewezen, die volgens bepaalde richtlijnen de geestelijke verzorging zullen uitoefenen.
Ook de Synode der Ned. Hervormde Kerk heeft zich met de kwestie van den Arbeidsdienst bezig gehouden. Was eerst het standpunt afwijzend, nu is in een rondschrijven uiteengezet, dat er geen overwegende principieele bezwaren tegen den Arbeidsdienst, als sociaal instituut, gestaan en dat ieder, nu de dienstplicht is ingevoerd met zijn geweten maar moet uitmaken of hij eventueel moet weigeren aan dezen dienstplicht te gehoorzamen. Aan de geestelijke verzorging in de 54 kampen die er nu zijn, wordt van protestantsch-christelijke zijde de volle aandacht gegeven, waarover spoedig wel publicatie zal volgen. (Alg. Handelsblad)

Zuiderzeewerken - Eerste boerderij in den Noordoostpolder betrokken. —
14 Dec. — De eerste boerderij in den Noordoostpolder is betrokken. De heer G. Boer, landbouwkundig opzichter te Blokzijl, heeft er zich in gevestigd, zoodat aan hem de eer toekomt, de eerste vaste bewoner van het nieuwe gebied te zijn.

Pers - Goedewaagenprijs 1942. —
16 Dec. — De Goedewaagen-prijs voor de beste journalistieke bijdrage in het belang der volksgemeenschap voor het jaar 1942 is toegekend aan de heeren S. S. Hoogterp, wnd. hoofdredacteur van het Algemeen Handelsblad, mr. J. Huyts, hoofdredacteur van de Nwe Rotterdamsche Crt. en L. Lindeman, hoofdredacteur van „Volk en Vaderland".
(Nat. Dagblad - Telegraaf - Vaderland - Alg. Handelsblad)
(V. b. Germaansche S.S. 5328; Schandbord te Hilversum 5250; Prijsvoorschr. restaurants 4907 H; Ned. Arbeidsdienst 5343; N.O.-polder 5311 A; Dr. Goedewaagenprijs-1941 4953 E; Photo buiten tekst 4954 a)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Prins Eitel Friedrich von Hohenzollern overleden. —**
14 Dec. — In den nacht van 7 op 8 December is Eitel Friedrich prins van Pruisen, de tweede zoon van den vroegeren Duitschen keizer, aan een beroerte overleden. Hij was 59 jaar oud.
(Standaard)

B. **FRANKRIJK. — Zuiveringsactie. —**
15 Dec. — Binnen het bestek van de zuiveringsmaatregelen, die Laval ter hand heeft genomen op grond van zijn nieuwe volmachten, is de vroegere Fransche vertegenwoordiger bij de wapenstilstandscommissie, generaal Doyen, gearresteerd, evenals generaal Lazare, de vroegere medewerker van Déat. Deloncle, wiens beweging, de Mouvement Social Revolutionaire, reeds eenigen tijd geleden door hem zelf was ontbonden, is op grond van zijn betrekkingen met Darlan en den vroegere minister van Binnenlandsche Zaken, Pucheu, gearresteerd. Voorts wordt bevestigd, dat Borotra, de vroegere commissaris voor de sport, is gearresteerd wegens Gaullistische gezindheid.
16 Dec. — Door een reeks wetten en verordeningen zijn de strafbepalingen in het voorheen onbezette gebied van Frankrijk aanzienlijk verscherpt. De straffen voor medewerking bij het vluchten uit de gevangenis of interneering worden verhoogd. Het in bezit hebben van vuurwapens wordt verboden. Tot de verscherpte politiemaatregelen behoort ook de nieuwe bepaling, dat Joden van vreemde nationaliteit de gemeente, waar zij wonen, niet meer zonder vergunning der politie mogen verlaten. Overtreders van deze bepaling komen in een concentratiekamp. De commissaris-generaal voor Jodenkwesties heeft bepaald, dat alle Joden, ook Fransche, in het voorheen onbezette gebied de aanduiding „Jood" op hun identiteitsbewijs moeten hebben, en voorts, dat personen, die Joden helpen zich aan de maatregelen tegen de Joden te onttrekken, zwaar zullen worden gesraft.

Fransch-Duitsche toenadering - Maarschalk Pétain antwoordt den Führer. —
16 Dec. — Maarschalk Pétain heeft den 5den Dec. een brief gericht aan den Führer. In dit schrijven zegt de Maarschalk, dat de Angelsaksische aanval op Fransch-Afrika en het verraad van enkele Fransche mannen met een leidende positie den Führer aanleiding hebben gegeven tot bezetting van de kust van de Middellandsche Zee en de demobilisatie der Fransche strijdkrachten. Hij kan niet anders dan zich voor deze beslissingen buigen. Op den duur kan echter een staat zonder een gedisciplineerd leger niet bestaan. Daarom beschouwt Maarschalk Pétain het als zijn eerste plicht een nieuw leger te vormen, dat de vrijheid van Frankrijk en zijn imperium kan beschermen. De Maarschalk verklaart verder zeer onder den indruk te zijn van het voorstel van den Führer met Frankrijk samen te werken en het te helpen zijn koloniale rijk te heroveren. De Fransche regeering zal harerzijds met alle loyaliteit een politiek volgen, die haar in staat stelt de toekomst van het land in een gereorganiseerd Europa te verzekeren.
Vervolgens verklaart de Maarschalk, dat hij er bij zijn politiek tegenover Duitschland, toen hij weigerde Fransch grondgebied te verlaten en om voorwaarden voor een wapenstilstand verzocht, van uitgegaan was, dat een eervolle entente tusschen de beide volken niet onmogelijk is. Ook bij de uitbreiding van de volmachten voor den chef der regeering. Laval, aldus de Maarschalk tenslotte, heb ik den wensch te kennen gegeven, dat er tusschen de beide volken wederzijdsche betrekkingen vol vertrouwen tot stand mochten komen voor een politiek van toenadering.

Fransche gezant te Stockholm breekt met zijn regeering. —
16 Dec. — Het Fransche gezantschap in Zweden heeft het contact met Vichy verbroken en de zijde van Darlan gekozen. De Zweedsche regeering blijft de Fransche regeering te Vichy erkennen.

Fransche journalisten in Algiers doodgeschoten. —
15 Dec. — De Berl. Börsenztg. berichtte 7 December uit Parijs, dat uit Algiers omtrent een aldaar door de Amerikanen ingesteld schrikbewind werd gemeld, dat de Fransche journalist Marcel Sauvage, schrijver van een groot aantal romans en gedichten, op last der Amerikaansche autoriteiten werd doodgeschoten. Voorts werden nog negen andere Fransche journalisten ter dood gebracht, onder beschuldiging aanhangers van Maarschalk Pétain te zijn.
(V. b. Laval 5338; brief v. d. Führer 5337 A.)

C. **BULGARIJE. — Huwelijksbevordering. —**
Sofia, 14 Dec. (S.P.T.) — De Bulgaarsche minister van Binnenlandsche Zaken, Gabrofski, heeft den ministerraad meegedeeld dat de Bulgaarsche vrijgezellen en vrijgezellinnen onder bepaalde omstandigheden door de overheid tot het huwelijk zullen worden genoopt. Het betreft ongetrouwden van 27 jaar en ouder, die een middelbare school hebben bezocht en academisch gevormden van 30 jaar en ouder. Indien zij niet binnen de anderhalf jaar zijn getrouwd, zullen zij uit hun betrekkingen worden ontslagen, terwijl zij dan bovendien in de zwaarste belastingklasse zullen vallen. Hetzelfde wetsontwerp bepaalt talrijke voorrechten voor kinderrijke families. Moeders, die veel kinderen ter wereld hebben gebracht, zullen onder anderen een onderscheiding krijgen met daaraan verbonden het recht, in winkels, trams, treinen enz. voor te mogen gaan. Echtparen zonder kinderen zullen, evenals ongehuwden, in hoogere belastingklassen worden geplaatst. Weduwen worden opgewekt, na het verloop van den door de wet bepaalden termijn wederom een huwelijk aan te gaan. (Telegraaf)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Duitsche overwinning bij Toropets - 127.000 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte door Duitsche en Italiaansche wapenen tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 14 Dec. — Het Opperbevel van de Weermacht deelt mede: In het Hooggebergte van den Kaukasus werden verscheiden vijandelijke aanvallen afgeslagen. In andere deelen van den Zuidelijken frontsector duren de ten deele zeer verbitterde gevechten met een sterken tegenstander voort.

De gevechten in den sector Kalinin-Ilmenmeer duren voort. Doorbraak en ontlastingspogingen van de Sovjets tot ontzet van de ingesloten vijandelijke troepen werden afgeslagen en weer werden 31 pantsers vernietigd. Sedert den 25en November verloor de vijand tijdens zijn vergeefsche aanvallen alleen in den sector van een leger 1568 pantserstrijdwagens.

15 Dec. — In den centralen frontsector mislukten evenals tot dusver, alle pogingen der bolsjewisten een doorbraak te forceeren. De ten Zuid-Oosten van Toropets ingesloten vijandelijke strijdkrachten poogden tevergeefs in samenwerking met sterke bevrijdingsaanvallen uit te breken. In een tegenaanval werd de ring om de omsingelde troepen nauwer aangehaald. Eigen aanvallen in den sector ten Westen van Toropets leidden tot een doorbraak door een vijandelijke stelling, welke krachtig was beschermd door prikkeldraadversperringen en mijnenvelden.

16 Dec. — In het Terek-gebied werden bij den geslaagden afweer van vijandelijke aanvallen 24 Sovjetpantserwagens vernield. Tusschen Wolga en Don namen Duitsche en Roemeensche troepen verscheidene taai verdedigde plaatsen in storm en sloegen tegenaanvallen bloedig af.

17 Dec. — De vernietiging van de ten Z.O. van Toropets ingesloten vijandelijke strijdkrachten werd beëindigd. Behalve de zeer zware bloedige verliezen (het aantal dooden bedraagt meer dan 14.000) is het aantal gevangenen tot 4200 gestegen; 542 pantserwagens, 447 stukken geschut, een groot aantal zware en lichte infanteriewapens, meer dan 1000 vrachtauto's en talrijk ander oorlogsmateriaal werd vernietigd, resp. buitgemaakt.

Aan het Don-front hebben de bolsjewisten, naar het D.N.B. verneemt, met sterke infanterietroepen en pantserstrijdkrachten, de Duitsch-Italiaansche stellingen aangevallen. Bij den afweer der aanvallen werden den bolsjewisten in samenwerking met formaties van de Duitsche luchtmacht hooge verliezen aan menschen en materiaal toegebracht. De gevechten duren nog voort. De militaire medewerker van het D.N.B. schrijft, dat de situatie aan het Europeesche Oostelijke front nog steeds in het teeken staat van het initiatief van de Duitschers en hun bondgenooten, alsmede in dat van mislukte aanvallen der bolsjewisten. Het weer is wederom omgeslagen. Heerschte een paar dagen geleden nog in verscheiden sectoren van het front vrij strenge koude, sedert 14 December stroomt de regen van het Noorden tot aan den Kaukasus omlaag. Invallen van hevige koude zooals de ongewoon zware winter van het vorige jaar met zich medebracht, zijn tot nog toe op geen enkel punt van het Oostelijke front ingetreden.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

14 Dec. — In Cyrenaica blijft de bedrijvigheid te land en in de lucht beperkt tot het optreden van patrouilles en tot intensieve beschieting door de artillerie.

In het gebied van Tunis hernieuwde de luchtmacht van de As haar hevige aanvallen overdag en des nachts op de achterwaartsche centra van den vijand.

15 Dec. — In het Westen van Cyrenaica hebben zich hevige gevechten afgespeeld. Ondanks de superioriteit van zijn strijdmiddelen werd de vijand door den tegenstand van de Italiaansche detachementen tot staan gebracht en verloor hij bij zijn herhaalde aanvallen 22 tanks.

17 Dec. — Pogingen van den vijand om de goed voorbereide bewegingen van eenheden der As in Cyrenaica te belemmeren, werden verijdeld in hevige gevechten, tijdens welke wij gevangenen gemaakt en materieel veroverd hebben.

Overzicht. — 17 Dec. — Van militaire zijde werden te Berlijn geen bijzonderheden over het verloop van den strijd in Cyrenaica bekendgemaakt. Alleen wordt nadrukkelijk verklaard, dat de gevechten nog steeds gevoerd worden in de stellingen van El Agheila.

Over den algemeenen toestand in Cyrenaica wordt van welingelichte zijde nog verklaard, dat zich ten Westen van El Agheila een open woestijnvlakte van enkele honderden kilometers uitstrekt. De vlakte biedt nagenoeg geen beschutting tegen luchtaanvallen. De woestijn is hier bovendien zeer arm aan drinkwater. Daarom speelt juist hier de afstand tusschen de strijdende troepen en hun ravitailleeringsbases een grootere rol dan waar ook. Wanneer Rommel met het gros van zijn leger mocht besluiten meer naar het Westen op te rukken, beteekent dit, dat de afstand tusschen zijn leger en de havens in Tripolis kleiner wordt, hetgeen dus voordeelen biedt, terwijl Montgomery door zijn opmarsch gedwongen wordt de ravitailleering van zijn troepen over steeds grootere afstanden te organiseeren.

De situatie in Tunis wordt, naar het D.N.B. verneemt, behalve door levendige verkenningsactiviteit nog steeds door de onbestreden Duitsche superioriteit in de lucht gekenmerkt. Het in het achterland van de steden Tunis en Bizerta tamelijk dichte spoorwegnet, dat met Europeesche verhoudingen vergeleken kan worden, en de daar vandaan naar het binnenland loopende wegen zijn vast in handen van de As-mogendheden en vergemakkelijken de opmarschbewegingen.

DE ZEEOORLOG.

14 Dec. — In den nacht van 12 op 13 December vielen motortorpedobooten vijandelijke konvooien bij de Britsche Oostkust aan en torpedeerden niettegenstaande de zeer sterke bescherming door torpedobootjagers, zes koopvaarders. Drie schepen van te zamen 9000 br.t. zonken onmiddellijk, een tankboot van 3000 br.t. geraakte met een hooge steekvlam in brand.

15 Dec. — Duitsche duikbooten brachten bij Oran een transportschip van 6.000 br.t. tot zinken en beschadigde een Amerikaansche torpedoboot met torpedotreffers.

16 Dec. — In de Algerijnsche wateren heeft een Italiaansche duikboot een aanval gedaan op een vijandelijk eskader, samengesteld uit kruisers en torpedojagers en met twee torpedo's een van deze eenheden in den grond geboord.

Op den Atlantischen Oceaan heeft een andere Italiaansche duikboot de schepen „Empire" en „Ombilin" in den grond geboord, die te zamen een inhoud hebben van 11.000 br.t. (De „Ombilin" was eigendom van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij in Nederlandsch-Indië).

17 Dec. — Duitsche duikbooten hebben in het Noorden, het Zuiden en het midden van den Atlantischen Oceaan, alsmede in het zeegebied rond Kaapstad, achttien koopvaardijschepen van totaal 98.000 ton, alsmede een beschermenden torpedobootjager, tot zinken gebracht. Drie andere schepen werden getorpedeerd. Onder de tot zinken gebrachte schepen bevonden zich verscheiden groote tankschepen.

DE LUCHTOORLOG.

15 Dec. — In den strijd tegen Groot-Brittannië bombardeerde de luchtmacht in den afgeloopen nacht het havengebied van Hartlepool en een fabriek aan de Oostkust van Engeland met brisant- en brandbommen. Vooral in de havenwerken ontstond aanzienlijke schade.

16 Dec. — In den tijd van 1 tot 15 December verloren de Sovjets 441 vliegtuigen, waarvan er 348 in luchtgevechten, 60 door luchtdoelartillerie van de luchtmacht en 29 door afdeelingen van het leger werden neergehaald; de overigen werden op den grond vernietigd. In dezelfde periode keerden 89 Duitsche vliegtuigen van vluchten tegen den vijand niet terug.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5348 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen. —

De strijd op Nieuw Guinea. — Sjanghai, 16 Dec. (S.P.T.) — Generaal MacArthur maakt bekend, dat na langen en hevigen strijd het Japansche steunpunt Boena op Nieuw-Guinea is gevallen.

17 Dec. — Het Japansche hoofdkwartier heeft de resultaten gepubliceerd van de actie der luchtmacht van de Japansche marine bij Boena in het Oostelijke deel van Nieuw-Guinea. Eenheden van de Japansche lucht- en vlootstrijdkrachten hebben in het tijdvak van 24 November tot 8 December 44 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten of op den grond vernield. Twee patrouillevaartuigen en twee vijandelijke transportschepen werden bij Boena tot zinken gebracht. In hetzelfde tijdvak gingen negen Japansche vliegtuigen bij duikvluchten op vijandelijke doelen verloren.

Convooislag in de wateren bij Chittagong. — Tokio, 17 Dec. (D.N.B.) — Japansche militaire kringen geven bijzonderheden omtrent een aanval op een sterk vijandelijk konvooi in de wateren bij Chittagong. Door onverwijld optreden van zware bommenwerpers, die door jagers beschermd werden, was het mogelijk, ruim de helft van de veertig schepen of wel tot zinken te brengen of zoo zwaar te beschadigen, dat zij als verloren beschouwd moeten worden.

(Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5348 B.)

EGYPTE

A. Het duizendjarig bestaan der El Azhar universiteit te Caïro. —

Daar de maan zijn omwenteling om de zon elf dagen in het jaar korter dan de aarde besluit, zijn duizend Arabische maanjaren 970 van onze „aarde"-jaren. De in het jaar 972 voltooide moskee El Azhar in Caïro kan derhalve in dit jaar volgens de Arabische tijdrekening op een duizendjarig bestaan terugzien. In 969 bood Egypte voor de poorten van Alexandrië den Griekschen slaaf Dsjauhar uit Sicilië, die zich tot legeraanvoerder van den Fatamiden-Kalief al Muiss opgewerkt had, de onderwerping van het land aan. Aan de grens van het rijk der Fatamiden bouwde hij een versterking, die den naam ontving: „Al Kahira al Muissya" (Zegestad van Muiss). Caïro ontwikkelde zich in den loop der eeuwen tot hoofdstad van Egypte en grootste stad van Afrika. Voordat Kalief al Muiss de stad bezocht, liet Dsjauhar een moskee bouwen, die hij naar de jongste der vier dochters van Fatima, van wie Al Muiss beweerde af te stammen, El Azhar noemde. Als moskee wordt zij in ouderdom door twee andere in Caïro overtroffen; in schoonheid door vele, maar als geestelijk middelpunt door geen enkele uit heel de Mohammedaansche wereld. Zij had reeds naam en opgang gemaakt, toen Bologna, Parijs en Wittenberg nog onbekend waren. Voor den Islam bezit El Azhar een beteekenis, die de Parijsche universiteit in de Middeleeuwen, het vrijzinnig „College de France" in de periode, voorafgaande aan de Verlichting voor Europa bezat en Oxford voor Engeland. Al wat onder de Moslim carrière wil maken en voor geleerd en wijs wenscht aangezien te worden, moet deze hoogeschool van den Islam doorloopen hebben. Toch mag men deze bakermat van Mohammedaansche wetenschap niet, ook al voert zij de benaming universiteit, met een Europeesche hoogeschool vergelijken. Men kan op iederen leeftijd en zonder eenige vooropleiding student aan El Azhar worden. Het leerplan omvat alle onderwijs, van het elementairste onderricht in lezen, schrijven en rekenen tot het hoogste. Men bedient zich uitsluitend van het Arabisch. Wie deze taal niet kent, moet eerst een cursus daarin volgen. Het hoogere leerplan omvat naast studie van den Koran, Rechten, Logica, Poetiek en Rhetorica. Van de natuurwetenschappen wordt alleen chemie geleerd, d.w.z. de studenten doen enkele grondbeginselen van de chemie op, die ze echter niet voor praktische doeleinden benutten kunnen. Met uitzondering van den rector krijgen de tweehonderd professoren van de universiteit geen salaris. Zij leven van de giften en honoraria van vermogende studenten en van vrijwillige ondersteuningen. Collegegelden worden niet geheven. De hooge achting, die den professoren overal geboden wordt, acht men een compensatie voor dit gemis.

Moskee en hof vormen als geheel een leerzaal. Het aantal studenten bedraagt momenteel 7000. Naast jeugdige knapen ziet men waardige grijsaards. Zij allen zijn van de meest uiteenloopende gebieden der wereld hier tezamengestroomd. Ebbenhout-zwarte negers vermengen zich onder blanke morgenlanders. De zoon van een millionnair of een vorst leeft eendrachtig naast den armen scholier en deelt met hem zijn overvloed. In groepen van tien en vijftien man verzamelen ze zich, hurken zij in een kring op een tapijt en luisteren zij naar hun leeraar, die in het midden staat en zijn voordracht houdt. Alleen op grond daarvan zouden de Britten, die Egypte weliswaar niet als een protectoraat, maar toch als een naar den vorm onafhankelijke bondgenoot — staat waarin koning Faroek souverein regeert — onder angstvallig zorgvuldig toezicht houden, tegen een luisterrijke viering geen bezwaren te berde gebracht hebben en zouden ze nog minder, zooals een half jaar geleden het geval was, de sluiting van deze universiteit geëischt hebben. Rector, tevens opperste ambtenaar van den Islam, Sjeik ul Islam, is Muhammed el Maraghi. Hij, vriend, opvoeder en raadsman van koning Faroek, is de voornaamste voorvechter van een panislamietische hergeboorte. Hij was het, die vóór het uitbreken van dezen oorlog den jongen koning bij het binnengaan van de moskee met den groet en gebeden ontving, zooals in eeuwen slechts kaliefen aan eerbewijzen ten deel viel. Hij heeft voor de Mohammedanen, of zij in de delta van de Ganges, in de oerwouden van Malaya, in de paleizen van Algiers of Marokko of in de binnenlanden van donker Afrika wonen, de universiteit El Azhar tot middelpunt van de panislamietische beweging en hergeboorte gemaakt.

De Britten beschouwen Egypte met het Suezkanaal als een onmisbare schakel in de keten van steunpunten, die het wereldrijk in hun macht beklonken houdt. Zij vreezen, dat toegevendheid hier een lawine ontketenen kan, die hun heerschappij in Afrika en Indië vernietigen en bedelven zal. De grondige kenner van den Islam, de Fransche maarschalk Lyautey, vergeleek de islamietische wereld met een klankdoos, die met verbazingwekkende snelheid en gevoeligheid geluidsgolven in één deel van de Mohammedaansche ruimte opgewekt, voortdraagt in alle andere. Dat is de reden, waarom de Britten er geenszins aan dachten, in een kritiek oogenblik, waarin het om het voortbestaan van hun wereldrijk gaat, de Azhar met zijn onberekenbaar grooten invloed, een hoogst onwelkome echo te verschaffen. De ongewenschte pelgrimstochten naar Mekka en Medina, hart en longen van den Islam, heeft men gretig met de begrijpelijke argumenten van scheepsruimtetekort doen stopzetten. Zou men dan de gevaarlijke Azhar, het brein van den Islam, tot onaangename uitlatingen vrij spel geven? El Azhar heeft in de laatste vijftig jaren den geestesbodem van tal van vooraanstaande Islamietische persoonlijkheden gevormd. De Fellach, overste Arabi Pasja, de verbitterde en gevaarlijkste tegenstander der Britten, toen zij Alexandrië met hun oorlogsschepen beschoten; de Afghaansche hervormer, Dsjemal ul Din; Zaghloel Pasja, de stichter der Wafdpartij; de grootmoefti van Jerusalem, El Hoeseini — zij allen studeerden aan El Azhar. Eveneens de huidige premier Nahas Pasja, die zich thans tegen de aanwezigheid van Amerikaansche troepen in de Nijldelta keert. Toen Kemal Pasja Ataturk het Kaliefaat ophief en Turkije haar Europeesche begrippen moderniseerde, kon dit de beteekenis van El Azhar als nieuw, voortaan onbestreden centrum van den Islam slechts verhoogen.

De grootsche viering van het millennium hebben de Britten kunnen verhinderen; de sluiting van El Azhar is mislukt. Zelfs gevangenschap kon den rector Muhamed el Maraghi geen vrees inboezemen of zijn standpunt doen wijzigen. Lord Lloyd, de hoogste Engelsche vertegenwoordiger, dien de Britten kortelings wegens al te voortvarenden koers uit vrees voor scherpe nationalistische reacties moesten terugroepen, gaf vóór vijf jaren de waarschuwing: „Het Britsche imperium zal zich zonder de volle ondersteuning van de Mohammedanen in de geheele wereld niet kunnen handhaven!" — Thans klinken zijn woorden als een doodsoordeel. (De Waag)

(V. b. 1000-j. bestaan der universiteit 5272 A.)

B. SPANJE. — Minister Jordana bezoekt Portugal - Iberisch blok gevormd. —

Madrid, 18 Dec. — De Spaansche minister van Buitenl. Zaken, generaal Jordana, is op 17 December uit Madrid vertrokken om zich naar Portugal te begeven. Te Lissabon zal hij met den Portugeeschen president en den premier confereeren. Hij wordt vergezeld door een aantal vooraanstaande politici en militairen en door medewerkers van zijn departement.

Lissabon, 21 Dec. (D.N.B.) — Tijdens een maaltijd in het historische paleis te Sintra hebben de Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Jordana, en de Portugeesche ministerpresident, Salazar, redevoeringen gehouden, waarin voor de eerste maal tot uitdrukking kwam, dat Spanje en Portugal besloten hebben samen een Iberisch blok te vormen. Dit blok heeft, naar Jordana verklaarde, tot taak de gemeenschappelijke belangen der beide Iberische volken op uniforme wijze te vertegenwoordigen en te verdedigen. Spanje en Portugal zullen gemeenschappelijk strijden voor de idealen, waarvoor de strijders in den Spaanschen vrijheidsstrijd zich gegeven hebben. De anticommunistische houding der beide landen was destijds evenals thans dezelfde.

De totstandkoming van het Iberische blok wordt in de Spaansche en Portugeesche steden beschouwd als een natuurlijk gevolg van de ontwikkeling der politieke situatie tusschen beide landen in de laatste jaren, en vooral sedert de gebeurtenissen in Fransch Noord-Afrika. Beide landen wenschen den vrede in dit deel van Europa te behouden en elke poging tot aantasting hunner souvereiniteitsrechten in Europa, zoowel als in Afrika, te verijdelen. In een korte toespraak bij het einde van den cursus aan de hoogere krijgsschool te Madrid heeft generaal Franco o.m. gezegd, dat Spanje op grond van de militaire voorbereiding van het geheele volk meester is van den toestand. Het kan de toekomst rustig te gemoet zien.

(Telegraaf - Vaderland)

De houding der geallieerden. — Stockholm, 19 Dec. (D.N.B.) — De Labour-afgevaardigde Seymour Cocks heeft naar Reuter meldt in het Lagerhuis gevraagd, of de regeering er kennis van droeg, dat generaal Franco een gelukwensch zou hebben uitgesproken met de successen der Duitsche wapenen in den veldtocht in het Oosten en of de regeering voornemens was deswege een protest in te dienen. Eden antwoordde geen nut te zien in uitvoering van het voorstel in het tweede deel der vraag vervat.

Buenos Aires, 19 Dec. (D.N.B.) — Het Cubaansche staatshoofd, Batista, heeft verklaard, dat een geallieerde invasie in Spanje door geheel Latijnsch-Amerika, natuurlijk met uitzondering van kleine kringen, zooals de falanx, met geestdrift begroet zou worden, evenals het met den inval in Noord-Afrika heeft gedaan.

(V. b. Buitenl. politiek Spanje en Portugal 5329 E.; Min. Jordana 5238 B.; min.-president Salazar 5158 A.; Batista 4551 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Op 4 December 1942 was de Spaansche staatschef, de Caudillo, Francisco Franco, vijftig jaar. Ferrol, havenstad in de provincie Gallicia, is zijn geboorteplaats. Op twintigjarigen leeftijd was hij, de zoon van een officiersfamilie, kapitein en compagniechef in Marokko. In 1927 leidde hij als overste met succes landingsoperaties bij Alhucemas, door welk beslissend wapenfeit de opstandeling Abd- el-Krim capituleeren moest. In die dagen streed Franco naast maarschalk Pétain, van wien hij in Parijs ook theoretisch onderricht genoten had. 34 jaar was Franco, toen koning Alfons XIII hem tot generaal bevorderde en hem de leiding van de militaire academie van Saragossa toevertrouwde. De koning moest in 1931 afdanken.

Generaal Franco

Azana, minister van Oorlog in de linksradicale regeering, zette Franco af en plaatste hem onder politietoezicht. Twee jaren later maakte de regeering een zwenking naar rechts. Daardoor verkreeg hij het opperbevel over de troepen op de Balearen. In 1934 stonden de communisten in Asturië op. Vanuit Barcelona, waar Companys een separatistische radenrepubliek had uitgeroepen, dreigden ze heel Spanje te overstroomen. De regeering van Madrid ontbood Franco, die met zijn legionnairs en marine de opstandelingen bedwong. Opnieuw stuurde men hem in de hoofdstad weg, ditmaal naar Marokko als bevelhebber van het koloniale leger. In Mei 1935 haalde de minister van Oorlog, Gil Robles, Franco andermaal naar Madrid terug en benoemde hem tot chef van den generalen staf. Zes maanden later bracht de stembusoverwinning van Azana de regeering ten val. Februari 1936. Franco moest voor het Volksfront wijken, thans als gevangene op de Canarische eilanden. 13 juli 1936 viel de rechtsche politicus, Calvo Sotelo, het sein voor den Spaanschen burgeroorlog. Na een avontuurlijke vlucht in een privévliegtuig landde Franco zes dagen later in Tetuan, van waaruit hij zijn opmarsch tegen het roode Spanje begon. 1 October 1936 werd hij tot staatschef uitgeroepen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Gen. Franco 5345 C.)**

B. NEDERLAND EN DE OORLOG. — Afgesloten gebied in Zeeuwsch-Vlaanderen. —

16 Dec. — Als aanvulling op de bekendmaking van 25 September 1942 wordt op grond van par. 45 der verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied bepaald dat het afgesloten gebied wordt uitgebreid tot Zeeuwsch-Vlaanderen, ten Westen van de Braakman en een grenslijn, die van de Zuidpunt van de Braakman naar de Nederlandsch—Belgische staatsgrens loopt.

(V. b. Begrenzing afgesl. gebied 5271 A.)

Sociale verzorging van oorlogsdienstnemers. —

17 Dec. — In het verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende sociale verzorging van oorlogsdienstnemers. Hierin worden o.m. de wederzijdsche rechten en verplichtingen voortspruitende uit een bestaande arbeidsovereenkomst welke een oorlogsdienstnemer als werknemer heeft aangegaan geregeld.
(N. R. Crt. - Verordeningblad No. 32, 16 Dec. 1942)

Sterftetafels 1840—1940. —

Dec. — Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft dezer dagen nieuwe „Sterftetafels voor Nederland," afgeleid uit de waarnemingen in de periode 1931—1940, het licht doen zien. De tafels zijn op twee manieren berekend, n.l. inclusief, resp. exclusief de oorlogssterfte in het jaar 1940.
Bij vergelijking met de uitkomsten van de sterftetafels 1921—1930 (verschenen als deel 6 van de volkstelling) blijkt, dat de sterftekansen ten opzichte van het vorige decennium verder zijn gedaald. Merkwaardig is, dat de sterftekansen der vrouwen iets meer zijn afgenomen dan de sterftekansen der mannen.
Sinds het jaar 1875 ongeveer valt in Nederland een belangrijke daling van de sterfte waar te nemen. Dit blijkt o.a. uit de stijging van den gemiddelden levensduur bij de geboorte. Voor de jongens bedraagt deze volgens de sterftetafel 1931—1940, 65.5 jaar (tegenover 61.9 jaar in 1921—1930 en 38.4 in 1870—1879), voor de meisjes 67.2 jaar (tegenover 63.5 jaar in 1921—1930 en 40.7 jaar in 1870—1879). De veranderingen in den gemiddelden levensduur in den loop van de laatste honderd jaar blijken uit onderstaande cijfers.

	mannen	vrouwen
1840—'51	36.2 jaar	38.5 jaar
1850—'59	36.4 ,,	38.2 ,,
1860—'69	37.2 ,,	39.1 ,,
1870—'79	38.4 ,,	40.7 ,,
1880—'89	42.5 ,,	45.0 ,,
1890—'99	46.2 ,,	49.0 ,,
1900—'09	51.0 ,,	53.4 ,,
1010—'20	55.1 ,,	57.1 ,,
1921—'30	61.9 ,,	63.5 ,,
1931—'40	65.5 ,,	67.2 ,,

Zooals bekend, is sedert het midden van de vorige eeuw vooral de zuigelingensterfte zeer sterk verminderd. Terwijl in de jaren 1870—1879 van de jongens 22 pct. en van de meisjes 20 pct. in het eerste levensjaar overleed, bedraagt de sterfte beneden het jaar volgens de nieuwste tafels voor de jongens 4.6 pct. en voor de meisjes 3.5 pct. In de eerste levensmaand is de sterfte het hoogst: binnen één maand na de geboorte overlijden 2.5 pct. van de jongens en 1.9 pct. van de meisjes.
De verbetering der sterftekansen blijkt ook hieruit, dat het percentage der personen, dat een bepaalden leeftijd bereikt, thans veel hooger is dan voorheen. Terwijl b.v. volgens de sterftetafel 1870—1879 slechts 7.6 pct. der geborenen den 80-jarigen leeftijd bereikt, bedraagt dit percentage volgens de jongste tafel 25.7 pct.
De gemiddelde levensduur is in Nederland hooger dan in de meeste landen. Alleen in Nieuw Zeeland zijn voor de vrouwen de sterftekansen nog iets gunstiger. In Europa hebben na Nederland de Skandinavische landen de gunstigste sterfte, zooals blijkt uit onderstaand overzicht betreffende den gemiddelden levensduur.

	mannen	vrouwen
Australië	63.5 jaar	67.1 jaar
België	56.0 ,,	59.8 ,,
Denemarken	62.0 ,,	63.8 ,,
Duitschland	59.9 ,,	62.7 ,,
Engeland	58.7 ,,	62.9 ,,
Frankrijk	54.3 ,,	59.0 ,,
Italië	53.8 ,,	56.0 ,,
Japan	44.8 ,,	46.5 ,,
Nederland	65.5 ,,	67.2 ,,
Nieuw Zeeland	65.0 ,,	67.9 ,,
Ver. Staten	59.1 ,,	62.7 ,,
Zweden	63.2 ,,	65.3 ,,
Zwitserland	60.7 ,,	64.6 ,,
		(Vaderland)

Economische structuur. —

Dec. — De oorlogsomstandigheden hebben problemen naar voren geroepen, waarvan de oplossing gepaard gaat met een verandering van veel, waaraan men tot voor den oorlog gewend was. Belangrijk cijfermateriaal is hierover verstrekt door den heer Schönbeck van de hoofdafdeeling voedselvoorziening en landbouw in een lezing, welke hij dezer dagen hier te lande heeft gehouden voor de Gemeinschaft Rheinisch-Westfälischer Wirtschaftsschriftleiter over de economische structuur van Nederland. De cijfers zijn zeer gemakkelijk te vergelijken met die van Duitschland, aangezien Nederland een bevolking telt van 9 millioen en Duitschland van 90 millioen. Hierbij dient men evenwel in aanmerking te nemen, dat de bevolkingsdichtheid in Nederland veel grooter is dan in Duitschland. Zij bedraagt n.l. 272 personen per vierkante kilometer tegen 136 personen in Duitschland en 265 in België. Per 100 inwoners staan in Nederland en België slechts 15 ha. grond ter beschikking, tegen 31 ha. in Duitschland. Hieruit volgt aanstonds, dat in Nederland geen extensieve bebouwing van den grond kon plaats hebben, maar dat het hooge peil van den land- en tuinbouw slechts kon bereikt worden door een intensieven bouw. Deze heeft er toe geleid, dat de opbrengst per hectare meestal grooter is dan in Duitschland en in vele gevallen ook grooter dan die in België. Onderstaande vergelijkende cijfers geven hiervan een illustratie:

Gemiddelde opbrengst per hectare in de jaren 1932—1938.

	tarwe	rogge	gerst	aard-appelen	suiker-bieten
Nederland	29.8	23	28.9	187.9	383.3
Duitschland	22.9	17.8	21.5	165.2	301.7
België	27.2	24.4	26.6	212.1	294.9

Een verhooging van de productie per hectare is practisch niet mogelijk, aangezien zij reeds ongeveer de hoogste van heel Europa is.
In 1938 bedroeg de invoer van tarwe 650.000 ton, gerst 200.000 ton, haver 50.000 ton, oliekoeken 150.000 ton en olievruchten 700.000 ton. De uitvoer van melkproducten (boter, kaas, gecondenseerde melk) was slechts mogelijk door den invoer van voedermiddelen, noodig voor het in stand houden van den veestapel, alsmede door den invoer van grondstoffen voor de margarineproductie. Het is duidelijk, dat bij een ontbreken van den invoer noodgedwongen een verandering in de productie en den uitvoer moest komen.
De bebouwde oppervlakte is sinds den oorlog aanmerkelijk verhoogd, zooals uit onderstaande gegevens blijkt:

	broodgraan	aardapp.	oliezaad
1936/38	369.000	119.000	3.000 h.a.
1942	419.000	208.000	10.000 h.a.
Stijging	50.000 (14%)	89.000 (76%)	7.000 (233%)

Men is voornemens in 1943 de met oliezaad bebouwde oppervlakte tot 50.000 hectare te verhoogen. Voor de verandering van de productie is het noodig geweest een groote oppervlakte weiland te scheuren, n.l. 125.000 hectare tot dusverre, waarop in 1942-43 nog 75.000 hectare zullen volgen.

Ten einde het graan zooveel mogelijk te reserveeren voor voedingsmiddelen voor den mensch moest ook de veestapel zooveel mogelijk worden ingekrompen. Het eerst kwamen hiervoor in aanmerking die dieren, die het grootste voederverlies veroorzaken en het gemakkelijkst weer op peil gebracht kunnen worden. In de eerste plaats zijn dit de kippen. Men heeft berekend, dat 2 à 3 kippen per jaar evenveel graan verbruiken als een mensch. Deze groep graanverslinders heeft men rigoureus aangepakt. Het aantal kippen, dat in 1940 nog 33 millioen bedroeg, heeft men verminderd tot 3 millioen stuks. Iedere boer mag thans nog tien kippen houden, de groote boeren 15. Een uitzondering is gemaakt voor de kippenfokkerijen.

Zeer drastisch heeft men eveneens ingegrepen in den varkensstapel. Van 1.8 millioen stuks in 1940 is dit aantal teruggebracht tot 400.000 stuks in 1942. Hierbij komen nog 500.000 varkens, welke bestemd zijn voor huisslachting.

De afslachting van het rundvee heeft op belangrijk kleinere schaal plaats gehad. De volgende cijfers werden hierover gegeven:

Rundvee totaal 1940 2.6 mill. stuks, 1942 2.2 millioen, waarvan melkkoeien 1940 1.6 mill. stuks, 1942 1.2 millioen. Ter vergelijking diene, dat in het Duitsche rijk de rundveestapel 12 millioen stuks melkkoeien telt. In Nederland heeft men met deze afslachting den rundveestapel aangepast aan de kleinere oppervlakte van voedermiddelen.

De door den tuinbouw gebruikte oppervlakte heeft men gedurende de eerste oorlogsjaren onveranderd gelaten. In 1938 werd 30.000 hectare voor den tuinbouw gebruikt, welke oppervlakte ook voor 1941 nog werd aangegeven. Eerst in 1942 heeft men deze oppervlakte met 10.000 hectare verhoogd in verband met een grooter verbruik hier te lande en met den uitvoer. De opbrengst per hectare bedraagt 23 ton en per hoofd der bevolking is beschikbaar 120 kg. In Duitschland bedraagt de oppervlakte grond voor den tuinbouw 306.000 hectare, de opbrengst per hectare 19 ton, zoodat per hoofd van de bevolking beschikbaar is 65 kg. Minstens 50 procent van de Nederlandsche productie wordt evenwel uitgevoerd, hetgeen gemakkelijk gaat, aangezien de statistieken van het veilingwezen nauwkeurige cijfers geven over den aanvoer en de geveilde hoeveelheden in de jaren voor den oorlog, zulks in tegenstelling met België. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Econ. struct. 5301 A.; vooruitzichten 5333 A.; Pluimvee 4850 E.; Varkens 4780 C.)

A. **NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Evacuatievergoeding aan bedrijven. —**

14 Dec. — Het Bureau Afvoer Burgerbevolking deelt mede, dat ten aanzien van ondernemingen, wier bedrijfsinrichtingen in verband met de van Duitsche zijde bevolen evacuaties ontruimd moeten worden, de uitgaven, vallende op het vervoer van den bedrijfsinventaris en de goederenvoorraden van de ontruimde bedrijfsinrichtingen naar een door de overheid aangewezen of zelf gekozen evacuatie-oord, komen voor rekening van het rijk of worden op aanvrage, van rijkswege vergoed aan dengene, die deze uitgaven heeft gedaan.

Dat de uitgaven, verband houdende met den opslag van den bedrijfsinventaris en goederenvoorraden der geëvacueerde onderneming, doch met uitzondering van de kosten vallende op de verzekering tegen molest, worden tot een jaarlijksch maximum van 30% van de huurwaarde der ontruimde bedrijfsinrichtingen door het rijk vergoed aan dengene, die deze uitgaven heeft gedaan.

Dat de uitgaven, gedaan gedurende den tijd der evacuatie, welke verband houden met het aanhouden van de ontruimde bedrijfsinrichtingen, worden voor rijksrekening aan de geëvacueerde onderneming vergoed.

In de kosten van eerste inrichting van een nieuw bedrijf wordt van Rijkswege een tegemoetkoming verleend ten bedrage van 30% van de huurwaarde der te betrekken bedrijfsinrichtingen.

Aanvragen tot het verkrijgen van de vergoeding of van een voorschot op de uiteindelijk toe te kennen vergoedingen, kunnen worden ingediend bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken, in welker ressort de ontruimde bedrijfsinrichtingen zijn gelegen. Dit voorschot kan worden verleend tot een maximum van 80% van het vermoedelijk toe te kennen bedrag.

(V. b. Schadevergoeding bij onteigening 5331 C.)

Registratie en requisitie van goederen. —

17 Dec. — Het Verordeningenblad bevat een verordening betreffende registratie en vordering van goederen. Ingevolge deze verordening kan de Comm.-Gen. voor Financiën en Ec. Zaken in het algemeen belang gelasten, dat eigenaars of houders van goederen hiervan aangifte doen bij een bepaalde instantie, dat hierover niet mag worden beschikt, of dat de houder of eigenaar het goed slechts op een bepaalde wijze mag gebruiken. Voorts kan hij bevelen, dat iemand bepaalde zaken aanschaft, opslaat, voortbrengt of vervaardigt, dan wel bepaalde prestaties verricht. Tenslotte kan hij een goed in eigendom of ten gebruike van den eigenaar of houder vorderen, welke vordering mede kan geschieden t.b.v. een derde.

(Telegraaf)

Besluit verbeurdverklaarde en in beslag genomen voorwerpen. —

17 Dec. — Het Verordeningenblad bevat een besluit, waarbij bijzondere Gemachtigden worden belast met den opslag, bewaring, beheer en bestemming van verbeurdverklaarde en in beslaggenomen voorwerpen. Dit besluit, dat op 1 Januari a.s. in werking treedt, is o.m. niet van toepassing t.a.v. deviezen, edele metalen, wapenen, motorvoertuigen en drukwerken.

(V. b. Verbeurdverkl. 4858 B.)

Regeling arbeidsovereenkomsten stilgelegde ondernemingen. —

17 Dec. — Het Verordeningenblad bevat een verordening betreffende het beëindigen van arbeidsovereenkomsten van te werk gestelden bij stilgelegde ondernemingen.

Hierin wordt o.m. bepaald: Op het tijdstip, waarop een onderneming wordt stilgelegd op grond van een rechtsvoorschrift of een beschikking van een tot het stilleggen bevoegde instantie, worden de arbeidsovereenkomsten der bij de onderneming te werk gestelden beëindigd.

Een te werk gestelde, wiens arbeidsovereenkomst aldus wordt beëindigd, ontvangt van de onderneming een schadeloosstelling. Deze schadeloosstelling beloopt een twaalfde deel van het loonbedrag, met inbegrip van de uitkeeringen in geld of in geldswaarde, waarop een recht van den te werk gestelde jegens de onderneming in het jaar vóór de stillegging opeischbaar is geworden, alsmede van de vrijwillige uitkeeringen in geld of in geldswaarde, welke de te werk gestelde gedurende dit jaar van de onderneming heeft ontvangen.

Een recht op schadeloosstelling bestaat niet, wanneer de onderneming of een derde zich bij overeenkomst tegenover den te werk gestelde heeft verplicht hem een pensioen uit te keeren.

Voor elke vijf jaren, gedurende welke de vertrekkende bij de onderneming is te werk gesteld geweest, ontvangt hij een extra-schadeloosstelling, evenwel met een maximum van vijf extra-schadeloosstellingen; het beloop daarvan wordt op dezelfde wijze berekend als hierboven bepaald.

Wijziging Kieswet. —

17 Dec. — Het verordeningenblad bevat een verordening betreffende bijzondere maatregelen op administratiefrechtelijk gebied. Hierbij worden de bepalingen van par. 2 van de eerste afdeeling der Kieswet tot nader order niet van toepassing verklaard. (Par. 2 bevat de artikelen 7 t.m. 30 en heeft betrekking op de lijsten der kiezers.)

Commissie van advies P.T.T. —

17 Dec. — Volgens een verordening wordt de Commissie van Advies welke was ingesteld in plaats van den Postraad, uitgebreid van vier tot tien leden.

(Verordeningenblad no. 32, 16 Dec. 1942)

Distributie - Aanwijzing van butaan en propaan, appelen en zuidvruchten tot distributiegoederen. —

17 Dec. — Het Verordeningenblad bevat de volgende beschikkingen, waarbij de genoemde goederen worden aangewezen als distributiegoederen in den zin van artikel 4 van de Distributiewet 1939 en wel butaan, en propaan, benevens mengsels daarvan, alle soorten appelen, versche, gedroogde en geconserveerde zuidvruchten, zooals sinaasappelen, citroenen, mandarijnen, vijgen, dadels, krenten en rozijnen, alsmede noten, amandelen, gember, succade en gedroogde en geconserveerde pruimen, abrikozen, appels en peren, alsook voornamelijk hieruit bereide producten.

Distributie van appelen aan stadskinderen. —

17 Dec. — De secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat kinderen van 4 tot en met 13 jaar, voor zoover woonachtig in het zoogenaamde stadgebied, gedurende het tijdvak van 21 December t.m. 31 December 1942 1 K.G. appelen zullen kunnen verkrijgen.

Kultuur - Restauratie der stadswallen van Rhenen. —

Te Rhenen wordt de middeleeuwsche ringmuur, die eens om de stad heeft geloopen, gerestaureerd. Een gedeelte nabij het gemeentehuis is reeds voltooid. In 1673 werden de stadswallen van de Cunerastad grootendeels verwoest. Er bestaan nog steeds de resten, als een bastion bij den Panoramatoren, terwijl ook het verloop nog is te volgen. Den laatsten tijd heeft men volgens aanwijzingen van den heer Renaud van Monumentenzorg gespeurd naar fundamenten der oude stadspoorten. En het is inderdaad gelukt overblijfselen daarvan bloot te leggen. Daarnaast heeft men aan oude teekeningen gegevens betreffende de wallen kunnen ontleenen. Gebruik makend van deze gegevens zal men bij de restauratie de wallen een aspect kunnen geven, dat het beeld in het verleden vrij goed nabij zal komen.

(Vaderland - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)

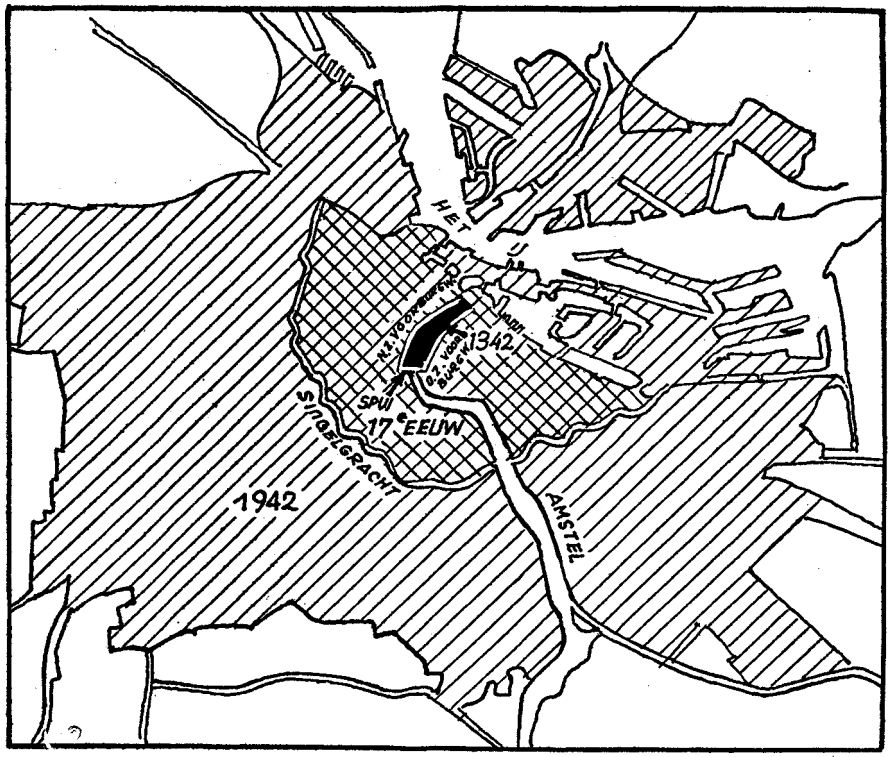
A. AMSTERDAM. — Stadsontwikkeling. —

Dec. — In 1275 treedt Amestelledamme voor het eerst zwart op wit in 's lands historie op. Graaf Floris V van Holland, „der keerlen God", schenkt haar inwoners tolvrijheid door zijn gansche gewest. In 1300 schenkt Guy van Avesnes, de nieuwe heer van Aemstel, Woerden, IJselstein en Benskoop, Amsterdam den zoo begeerden stadbrief. Een bestaand vlek, in aanzien toegenomen, wordt ontrokken aan het gezag van den graaflijken officier van het ambacht, wordt ommuurd en krijgt eigen recht en een eigen schout. In 1342 schenkt graaf Willem IV Amsterdam een nieuw privilegie en breidt het stadsrecht van 1300 uit. Het handelskarakter der stad treedt duidelijk aan den dag. De koopman wordt beschermd. In geen Hollandsche stad boven de Maas kon hij voortaan om schuld of schade worden aangehouden. Bovendien werd een voor hem ongunstige traditie vernietigd, om namelijk een zakelijk geschil in een duel met den zwaarde uit te vechten; sindsdien werd het beslecht met middelen, die rechtvaardiger waren.

Over de toeneming van de bevolking van de hoofdstad verschaft het Statisch Jaarboek der Gemeente Amsterdam de volgende gegevens:

1622	104.932
1795	217.024
1815	180.179
1829	202.364
1879	317.011
1889	408.061
1899	510.853
1915	616.586
1925	718.046
1939	800.594

Opgemerkt moet worden, dat de cijfers tot 1899 die der volkstellingen en die na 1899 die van het bevolkingsregister zijn. Van 1879 af tot aan de eeuwwisseling is er dus een toeneming van 100.000 menschen in 10 jaar, daarna zijn er meer jaren noodig om een zelfde stijging te bereiken. De invloed der annexaties in 1921 is ten opzichte van het totaal niet zeer belangrijk geweest. Volgens de laatste gegevens leven er in Amsterdam 802.107 menschen.

(Teekening ontleend a. d. Telegraaf)
Het grondgebied van Amsterdam.

(Telegraaf) **(Vor. ber. Bevolking 4678 B.)**

B. ABESSINIE. — Oorlogsverklaring aan de Asmogendheden. —

Rome, 15 Dec. (Stefani) — De Abessinische gezant te Londen heeft volgens het officieele Engelsche nieuwsbureau medegedeeld, dat zijn land en zijn keizer Haile Selassie den oorlog heeft verklaard aan Italië, Duitschland en Japan.

(Alg. Handelsblad) **(V. b. Haile Selassie 4877 C.)**

C. WINDMOLENS. — Het prestatievermogen van den Prinsenmolen. —

Dec. — Tot dusver bracht iedere belangrijke afwijking van de traditioneele wiekvormen de moeilijkheid met zich mee, dat de zeilen op een ontoelaatbare wijze gingen klapperen. Bij den Prinsenmolen, een wind-schepradmolen van de grootste soort, werd deze moeilijkheid overwonnen. De verbetering der wieken werd verkregen door het aanbrengen van metalen mantels rond de roeden, zoodat een verkleining van den profielweerstand werd bewerkstelligd. Bij een windsnelheid van 6 m. per seconde werd aan het bovenwiel van den vernieuwden Prinsenmolen een vermogen van 18 pk. gemeten. De aangebrachte verbeteringen hebben er toe geleid, dat de molen bij een windsnelheid van 6 m. per seconde reeds een vermogen kan ontwikkelen, waarvoor soortgelijke molens een windsnelheid van 15 m. per seconde behoeven. Het aantal maaluren kan 70% hooger zijn dan van een molen in de gebruikelijke uitvoering. De zwakste wind, die als molenwind in aanmerking komt, is 6 m. per secunde, doch daarbij kan de Prinsenmolen dan ook met kracht in bedrijf zijn.

Bij vele metingen en proefnemingen die zijn verricht, zoowel met oude als nieuwe onderdeelen, is er van uitgegaan, dat de molen zijn Hollandsch karakter moest houden. Er bleken ook bij behoud van de vormen der oude wieken verbeteringen mogelijk. Eeuwen voor de stoom werd toegepast, werd met Hollandsche windmolens een vermogen tot 50 pk. toe ontwikkeld ten behoeve van tal van industrieën. Thans, nu er ook van de zijde der volksgemeenschap belangstelling zal ontstaan voor het arbeidsvermogen, dat wij kunnen opwekken door den wind, die zoo vrij over deze lage landen waait, biedt het rapport der Prinsenmolencommissie een staat van gegevens. Voor het eerst is hier een poging gedaan, de onbestendigheid van den wind als factor in de berekeningen binnen te leiden, zoowel in theoretische beschouwingen als in de uitwerking der resultaten van waarnemingen. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Japansch bewind - Trans-Sumatra-spoorlijn. —

15 Dec. — Het Japansche militaire bestuur heeft plannen opgesteld voor den aanleg van een spoorlijn dwars door Sumatra, ten dienste van de ontginning der groote rijkdommen van dit eiland. Men verwacht, dat de spoorlijn de industrieele ontwikkeling van Centraal-Sumatra zal bevorderen, welk gebied inzonderheid rijk is aan grondstoffen, die onmisbaar zijn voor de uitbreiding van Japans productievermogen in oorlogstijd.

(Vaderland)

(V. b. Sumatra 5290 A.; Jap. bewind 5344 G.)

E. STERRENKUNDE. — Helderheid der sterren. —

Het begin van alle wetenschap bestaat uit het groepeeren en catalogiseeren van het waarnemingsmateriaal dat men bestudeeren wil. Dit toegepast op de wetenschap der sterrenkunde heeft er bijna 2000 jaar geleden reeds toe geleid, de sterren naar haar schijnbaren helderheidsindruk te verdeelen in een zestal helderheidsgroepen of grootte-klassen. De eerste grootte-klasse wordt door een 20-tal zeer heldere sterren gevormd. De tweede grootte-klasse bestaat uit een 50-tal wat minder heldere sterren. De derde grootte-klasse bestaat uit een 150-tal sterren, de vierde grootte-klasse uit een 500 stuks, de vijfde grootte-klasse uit ongeveer 4500 stuks. De sterren der eerste vijf grootte-klassen zijn voor het bloote oog zichtbaar, wanneer de maan afwezig is. Van een ster 1e grootte-klasse ontvangen wij 2½ maal zooveel licht als van een ster der 2e grootte-klasse; van deze sterren ontvangen wij weer 2½ maal zooveel licht als van de sterren der 3e grootte-klasse, enz. Van een ster der 1e grootte-klasse ontvangen wij daardoor 100 maal zooveel licht als van een ster der 6de grootte-klasse. In den loop der vorige eeuw is het noodig gebleken deze min of meer ruwe verdeeling nader te preciseeren en de grootte-klassen op decimale wijze onder te verdeelen, zoodat wij thans spreken van de grootte-klasse 3.2. enz. De Poolster heeft b.v. de grootte-klasse 2.06.

De oorspronkelijk van Hipparchos afkomstige verdeeling in een

6-tal grootte-klassen hebben wij dus naar den kant der grootste helderheden uitgebreid. Doch het gebruik der groote teleskopen heeft ons gedwongen die schaal ook naar den kant der kleinste helderheden voort te zetten, zoodat wij thans reeds sterren langs fotografischen weg kunnen waarnemen, die tot de 21ste grootte-klasse behooren.
Zelfs in de grootste teleskopen kunnen wij zulke zwakke sterretjes niet meer visueel waarnemen. Doch de fotografische plaat is ons te hulp gekomen. Wij hebben daarin een middel de helderheidsindrukken die ons oog spontaan zou moeten verwerken en die onder den gevoeligheidsdrempel liggen, gedurende vele uren te accumuleeren. Men past soms wel belichtingstijden van verscheidene opeenvolgende nachten toe en kan zoo nog sterretjes van de 21e grootte-klasse fotografeeren. Van een sterretje van de 21e grootte-klasse krijgen wij evenveel licht als van een kaars die op 10.000 km. van ons verwijderd is. Zij geeft honderdmillioen maal minder licht dan de ster 1e grootte-klasse Aldebaran.
Het zou verkeerd zijn wanneer men ging meenen, dat dit begrip grootte-klasse iets zou kunnen leeren omtrent de werkelijke afmetingen of omtrent de werkelijke lichtkracht der sterren. Om de werkelijke lichtkrachten der sterren met elkaar te kunnen vergelijken moeten wij hen dus op denzelfden afstand kunnen plaatsen, althans kunnen berekenen hoe haar helderheden zich aan ons zouden voordoen, wanneer zij op denzelfden afstand van ons verwijderd waren. Om technische redenen heeft men voor dien afstand gekozen den afstand van 33 lichtjaren. De schijnbare helderheidsindruk dien wij van een ster zouden krijgen wanneer zij op 33 lichtjaren van ons verwijderd was, noemen wij de absolute grootte. Wanneer wij van een ster de schijnbare grootte-klasse en den afstand waarop zij van ons verwijderd is, kennen, dan kunnen wij de absolute grootte-klasse berekenen.
De zon b.v. heeft de schijnbare grootte—27 zooals wij in het voorgaande reeds zagen. Haar afstand van ons bedraagt 150 millioen km. waarover het licht 8 1/3 minuut doet. Wij zeggen daarom dat de afstand van de zon tot de aarde 8 1/3 lichtminuut bedraagt.
Doch wanneer de zon op 33 lichtjaren van ons verwijderd zou zijn, dan zou zij zooveel minder licht geven dan thans, dat zij zich aan ons zou voordoen als een sterretje van de 5e grootte-klasse. De absolute grootte der zon is dus +5.
De lichtkracht van Sirius is b.v. 28 × zoo groot als die der zon; van Wega 52 maal; Capella 130 maal; Arkturus 100 ×; Ridjel 17.000 maal; Procyon 6 ×; Altair 8 ×; Beteldjuza 3000 maal; Aldebaran 145 ×; Spica 2300 ×; Deneb 4000 ×; Regulus 145 ×. Daarnaast zijn er echter sterren die een veel geringere absolute grootte-klasse dan de zon hebben en dus ook een veel geringere lichtkracht. De lichtkracht van sommige dwergsterren is zelfs 10.000 à 100.000 maal zoo klein als die der zon. Wat het lichtuitstralend vermogen betreft staat de zon dus tusschen de reuzen-sterren en de dwergsterren in.

Komeet ontdekt. —
Dec. — Een onlangs door de sterrenwacht te Santiago de Chili ontdekte komeet heeft allerwegen de belangstelling getrokken. Reeds is vastgesteld, dat zij in razend tempo de aarde nadert en van deze 56 millioen km. is verwijderd. In den loop van deze maand zal de komeet voor het bloote oog zichtbaar worden, en in Februari zal zij het dichtst bij de aarde staan.
(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

A. **SPORT. — Ontwikkeling van de schaats. —**
Dec. — De voorhistorische en vroeg-middeleeuwsche uit runderbeen gemaakte voorloopers van onze moderne schaats zijn ook hier te lande bij opgravingen in terpen en elders meermalen voor den dag gekomen o.m. nabij Serooskerken op Walcheren en te Irnsum in Friesland. Nog in den Karolingischen tijd werden zij gebruikt. Eerst omstreeks de veertiende eeuw ontstond de ijzeren schaats met houten blokken of plankjes ter versteviging en met een vervaarlijken krul, zwanenhals genaamd, aan den voorkant.
De daaruit ontstane moderne Friesche schaats bestaat uit een houten plaat (meestal roodbeukenhout) met een zeer smal ijzer, waarvan de onderste vlakte flauw convex gebogen is en waarvan de tangengte (d. i. het gedeelte, dat den grond raakt) een lengte heeft van minstens 10 tot 15 cm. De dikte van het ijzer bedraagt 2.5 tot 3 mm. en zijn oppervlakte is zoo geslepen, dat de buitenkant ongeveer 0.5 m.m. lager is dan de binnenkant, ten einde het afstooten meer steun te geven. Dit model schaats is zeer lang en varieert van 30 tot 35 cm. De hoogte is gering, waardoor de rijder niet zoo spoedig vermoeid raakt. Deze schaatsen worden met riemen aan den schoen gebonden en zijn bijzonder geschikt voor het maken van lange tochten. Een Noorsche variëteit van deze schaats, welke nog langer is, wordt meestal op wedstrijden gebruikt. Deze schaatsen eigenen zich niet voor figuurrijden, omdat de bogen, welke men er mede kan beschrijven, te flauw zijn.
Productiecentra der Friesche schaatsen waren Bolsward, Heeg, Warga, Akkrum, Hommerts en Oosterlittens, maar vooral de 13de-eeuwsche stad IJlst, de oude havenplaats aan de vroegere Middelzee, waar uit één fabriek in 1939 reeds 15.000 en in 1940 ruim 20.000 paar schaatsen in ca. 25 verschillende modellen werden afgeleverd.
Behalve de Friesche schaats kent men nog de z.g. Amerikaansche schaats, waarvan de grondvorm is te vinden in de Halifax-schaats. Deze is geheel van metaal en wordt door een vernuftige inrichting aan de hak en den bal van den voet geklemd. Het ijzer van deze schaats is tot 7 mm. breed en haar ondervlak is sterk gebogen. Een nadeel van deze schaats is evenwel de meer plompe vorm en het zich ophoopen van sneeuw tusschen de verschillende deelen, waardoor de gang wordt verminderd. Een andere variatie der Amerikaansche schaats is de Haynes-schaats, welke veel eleganter en lichter is dan de voorgaande en waarmede het mogelijk is sierlijke bogen en kringen te beschrijven. (Vaderland)

B. **ITALIE. — Wijziging bestuur fascistische partij.**
21 Dec. (D.N.B.) — De Duce heeft het bestuur van de fascistische partij gewijzigd. Het nieuwe bestuur bestaat uit vier vice-secretarissen, vijf leden der regeering, alsmede uit elf vooraanstaande fascisten, in het geheel twintig personen. In hun officieele functie behooren er toe de minister van Onderwijs Bottai, van Volksvoorlichting Pavolini, van Corporaties Ricci, de staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken Buffarini Guidi en de chef van den generalen staf der fascistische militie Galbiati. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Reorg. fascistische partij 5214 B.)

C. **IJSLAND. — Regeeringscrisis opgelost. —**
21 Dec. (D.N.B.) — De regeeringscrisis op IJsland is opgelost door de vorming van een voorloopig zakenkabinet, dat als volgt is samengesteld: dr. Thordarsson, minister-president en Eeredienst; Thor, Buitenlandsche Zaken en Economie; dr. Einar Arnorsson, Justitie en Onderwijs; Olaffson, Financiën.
(Vaderland) **(V. b. Regeering 5119 B.)**

D. **DE POLITIEKE ONTWIKKELING IN AFRIKA. — Engeland sluit overeenkomst met Darlan - Boisson verliest Fransche nationaliteit - Generaal Eisenhower ontvangt Negrin. —**
Stockholm, 18 Dec. (D.N.B.) — De Daily Mail meldt volgens United Press, dat Engeland een tijdelijke overeenkomst met admiraal Darlan heeft gesloten, grootendeels dank zij de medewerking van generaal Giraud. Deze overeenkomst beteekent niet, dat Darlan permanente regeeringsrechten worden toegekend, maar zij erkent anderzijds de facto zijn positie.
Naar de Italiaansche pers verneemt is Flandin, die in de Fransche politiek sinds jaren een groote rol speelde en meermalen minister-president was, tot minister van Buitenlandsche Zaken van het nationale comité benoemd, dat Darlan in Noord-Afrika heeft opgericht.

Boisson verliest Fransche nationaliteit. — Vichy, 18 Dec. (D. N. B.) — De Fransche staatscourant publiceert een decreet, waarbij de gouverneur-generaal van Fr. West-Afrika, Boisson, van de Fransche nationaliteit vervallen is verklaard.

Generaal Eisenhower ontvangt Negrin. — 17 Dec. — De laatste regeeringschef van het roode Spanje, Negrin, is, naar van Italiaansche zijde gemeld wordt, in Noord-Afrika aangekomen, waar hij door de Amerikaansche bezettingsautoriteiten als een officieele persoonlijkheid ontvangen is. De ontvangst van Negrin kan, naar in Italiaansche politieke kringen wordt verklaard, slechts ten doel hebben, dat Negrin onder bescherming van de Amerikaansche vlag alle voorbereidingen treft voor een nieuw Spaansch volksfront, tegen het bewind van generaal Franco.
(Telegraaf - Vaderland - Nat. Dagblad)
(V. b. Admiraal Darlan 5338; Flandin 3504 B.; Boisson 5338; Negrin 3686 C.)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Graaf Ciano en Laval door den Führer in het hoofdkwartier ontvangen. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 20 Dec. (D.N.B.) — De Führer heeft op 18 December in zijn hoofdkwartier den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, met den chef van den Italiaanschen generalen staf, maarschalk Cavallero, in zijn hoofdkwartier ontvangen.
De Führer heeft met graaf Ciano en maarschalk Cavallero op 18 en 19 December besprekingen gevoerd over alle kwesties der gemeenschappelijke oorlogvoering van Duitschland en Italië. Aan de politieke en militaire besprekingen bij den Führer namen deel: Rijksmaarschalk Hermann Göring, de rijksminister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop en de chef van het opperbevel van de weermacht generaal-veldmaarschalk Keitel.
De samenkomst in het hoofdkwartier van den Führer stond in het teeken van den vastberaden wil der Asmogendheden, alle

krachten in te spannen voor het behalen van de eindoverwinning. In alle besproken vraagstukken werd de volkomen overeenstemming der opvattingen geconstateerd.
In een tweede communiqué wordt gezegd:
De Führer heeft op 19 Dec. in tegenwoordigheid van den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, van Rijksmaarschalk Hermann Göring en van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den Franschen regeeringschef Pierre Laval voor een langdurig onderhoud over de tegenwoordige vraagstukken van Frankrijk in zijn hoofdkwartier ontvangen.
De Fransche minister-president werd vergezeld door den secretaris-generaal van het Fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken, ambassadeur Rochat en den Franschen minister van Handel, Bichelonne. Ook de Duitsche ambassadeur Abetz was met den extra-trein van Laval meegekomen.
(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(V. b. Graaf Ciano 5354 A.; Laval 5355 B.; Rijkskanselier Hitler 5349)

A. **JEUGDORGANISATIE. — Jeugdherbergwezen. —** Over de Europeesche samenwerking, die in de toekomst op het gebied van jeugdherbergen zal bestaan, heeft de gemachtigde voor het jeugdherbergwezen in Nederland, de heer G. A. van Dieren, die heeft deelgenomen aan het te Weenen gehouden congres, waarop het groote Europeesche jeugdverbond werd gesticht, een uiteenzetting gegeven.

De heer Van Dieren vertelde, dat een aantal werkcommissies was gevormd, die richtlijnen hebben opgesteld om op bepaalde gebieden tot Europeesche samenwerking te komen. Er was een werkgemeenschap voor pers, film en radio, voor sport, jeugdrecht, landdienst, vakonderwijs enz. Zoo waren er in totaal 15 commissies gevormd. Hij zelf maakte deel uit van de werkgemeenschaptehuizen voor de jeugd. Zeer tot zijn voldoening had hij kunnen constateeren, dat ons land op jeugdherberggebied in Europa practisch de tweede plaats inneemt. Het is wel merkwaardig, dat alleen in de Germaansche landen gesproken kan worden van een jeugdherbergbeweging. Daaruit blijkt weer de typisch-Germaansche lust tot wandelen en trekken.

In de Romaansche landen en op den Balkan koestert men echter ernstige plannen om na den oorlog zoo spoedig mogelijk den opbouw van een jeugdherbergnet ten uitvoer te brengen en het spreekt vanzelf, dat de ervaring, in andere landen opgedaan, daarbij dankbaar zal worden gebruikt. Het voorstel van den Italiaanschen afgevaardigde, om tot een permanente uitwisseling van ervaringen en gedachten te komen, aanvaardde de werkgemeenschap dan ook met volledige instemming. Ook het Nederlandsche initiatief, om over te gaan tot de stichting van een Europeesch jeugdherbergverbond werd hartelijk toegejuicht. In de toekomst zullen dan de verschillende jeugdherbergorganisaties van Europa contact met elkaar onderhouden op technisch en zakelijk gebied. De definitieve plannen voor dit Europeesche jeugdherbergverbond zullen nog nader worden uitgewerkt.

Verschillende landen bezitten nog geen enkele jeugdherberg en dit was voor den Duitschen afgevaardigde aanleiding, voor te stellen, de Duitsche jeugdherbergorganisatie het recht te geven, in ieder aangesloten land een model-jeugdherberg te bouwen, die dan Duitsch eigendom blijft, terwijl anderzijds het betrokken land op iedere gewenschte plaats in Duitschand grond ter beschikking krijgt, om daar een eigen jeugdherberg te bouwen. Ook dit voorstel werd gaarne aanvaard. (Alg. Hbld.)
(V. b. Jeugdcongres 5261 A.; jeugdherbergen 4860 A.)

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Tweejarig bestaan van het Technisch gilde - Rede van Mussert. —** Utrecht, 20 Dec. (A.N.P.) — In het N.V. Huis aan de Oudegracht hier ter stede is het tweejarig bestaan van het Technische Gilde herdacht. De heer J. M. Figee sprak een inleidend woord, waarin hij o.m. zeide, dat het Technische Gilde was gegroeid tot een ledental van 1700.
Nadat het woord was gevoerd door H. J. Woudenberg, leider van het N.A.F., ir. P. F. Heerema van de Nederlandsche Oost-Compagnie en dr. ing. W. A. Herweyer, gildeleider, sprak Mussert een redevoering uit.
De Europeesche techniek staat nu , zoo verklaarde Mussert o.m., in dienst van den oorlog en dat is maar goed ook, want anders zou Rusland met zijn technische wals evenals als destijds de Hunnen en de Turken dat deden, een aanslag op Europa plegen. Tweehonderd millioen half-Europeanen en half-Aziaten hebben de Europeesche techniek geleerd om Europa zelf te overvallen. Als Europa verliest, ziet het er voor ons, nat.-socialisten slecht uit, maar niet minder voor alle anderen, die nu nog, dank zij het nat.-socialisme, hun leven kunnen leven. Het communisme zal alles vernietigen.
Mussert gaf aan hoe thans reeds de continenten worden gevormd. Amerika, Japan met zijn Groot-Aziatische ruimte, Europa. Moet nu Nederland in dat nieuwe Europa zijn eigenaardigheden opgeven? Neen, want dat zou dwaasheid zijn, verarming beteekenen. Wat wij hebben te doen, is zoo sterk mogelijk te worden, om straks in het nieuwe Europa zooveel mogelijk te geven.

Nederland zal blijven het venster aan de Westzijde en hier willen wij blijven wonen en werken. Gaarne willen wij ons aandeel leveren in het Oosten, als ons die taak wordt opgedragen, maar men moet Nederland niet zien als een menschenreservoir, waaruit men naar willekeur zou kunnen putten. Even goed als er Nederlanders werkten in Rio de Janeiro of aan het Suezkanaal, zoo kunnen Nederlanders ook hun krachten geven aan de werkzaamheden in het Oosten, doch het mag nooit een menschenverstrooiing over Europa worden.
(Nat. Dagblad - Vaderland)
(V. b. ir. Mussert 5349 A.; Techn. Gilde 4915 B.)

Onderwijs - Positieverbetering der onderwijzers. — 22 Dec. — In de Staatscourant van 17 dezer zijn twee besluiten van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming opgenomen, betreffende den diensttijd, welke is doorgebracht als zelfstandig kweekeling met akte en voorschriften omtrent de belooning, toe te kennen wegens het bezit van het diploma van geschiktheid tot het geven van onderwijs in de Duitsche taal. Bepaald is, dat de diensttijd, welken de bezitter van de akte van bekwaamheid als onderwijzer na 31 Dec. 1933 als zelfstandige kweekeling met akte heeft doorgebracht, geldig zal zijn voor periodieke salarisverhoogingen als onderwijzer.

Ten aanzien van het diploma van geschiktheid tot het geven van lager onderwijs in de Duitsche taal, uitgereikt aan hen, die met vrucht een applicatie-cursus in de Duitsche taal hebben gevolgd, is bepaald, dat bezitters van een dergelijk diploma een tijdelijke belooning ontvangen van ƒ 45 's jaars, mits zij in deze taal les geven. (N. R. Crt.)
(V. b. Onderw. personeel 5327)

Politie - Reorganisatie - Centralisatie der leiding. — 's-Gravenhage, 19 Dec. — In het verordeningenblad is een verordening opgenomen betreffende de organisatie der politie. Aan de verordening, die op 1 Maart 1943 in werking treedt, is het volgende ontleend: Omtrent de taak der politie wordt bepaald, dat de politie zorgt voor de inwendige bescherming van het volk, in het bijzonder door het afweren en opheffen van bedreigingen en stoornissen van de openbare orde of veiligheid.

Omtrent de politie-instanties bevat de verordening de volgende bepalingen: de politie is een aangelegenheid van staatszorg. Het politiegezag wordt, voor zoover de uitoefening hiervan niet aan andere instanties wordt opgedragen, uitgeoefend door staatsinstanties. Lagere politie-instanties zijn de politiegezagdragers. Middelbare politie-instanties zijn de gewestelijke politiepresidenten. Hoogste politie-instantie is de ten aanzien van de politie-aangelegenheden bevoegde secretaris-generaal.
Onder den secretaris-generaal wordt de politietaak als een zelfstandig geheel ondergebracht bij een directoraat-generaal van politie. Het hoofd van het directoraat-generaal is persoonlijk en rechtstreeks ondergeschikt aan den secretaris-generaal. Hij draagt den titel van „directeur-generaal van politie".
In de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht, Haarlem, Groningen, Eindhoven en Arnhem treden staatspolitiegezagsdragers op als leiders der staatspolitie-instanties. Zij dragen den titel van politiepresident. De staatspolitiegezagdragers in Amsterdam, Rotterdam, Groningen, Eindhoven en Arnhem nemen tevens de taak der gewestelijke politie-presidenten waar.

In de gemeenten zonder rijkspolitie-instanties wordt het politiegezag opgedragen aan de burgemeesters als politiegezagsdragers.
Territoriaal bevoegd zijn de gewestelijke politiepresidenten:

1) te Rotterdam voor de provincies Zuid-Holland en Zeeland;
2) te Amsterdam voor de provincies Noord-Holland en Utrecht;
3) te Eindhoven voor de provincies Noord-Brabant en Limburg;
4) te Arnhem voor de provincies Overijsel en Gelderland;
5) te Groningen voor de provincies Groningen, Friesland en Drente.

De secretaris-generaal heeft de opperste leiding van alle bestuurs- en uitvoeringstaken der politie. Aan hem zijn de staatspolitiegezagsdragers, die tevens gewestelijk politiepresident zijn, ondergeschikt. Hij is de hoogste staatspolitie-instantie.

Onder den secretaris-generaal wordt een recherchecentrale ingesteld. Deze is territoriaal voor het geheele Rijksgebied, zakelijk ten aanzien van de volgende taken bevoegd:
a) Diensttoezicht op de staats- en gemeenterecherche, alsmede op de marechaussee (gendarmerie), voor zoover deze rechercherwerkzaamheden verricht;

b) oprichting van een bureau tot het verzamelen en verwerken van meldingen der recherche met betrekking tot strafbare feiten;
c) behandeling van zware misdrijven of van zoodanige strafbare feiten, welke wegens hun vertaktheid een centrale behandeling noodzakelijk maken;
d) uitvoering van de taak van een centralen opsporingsdienst;
e) uitvoering van de taak van een centralen identificatiedienst.
Bij de staatspolitie-instanties in Rotterdam, Amsterdam, Eindhoven, Arnhem en Groningen worden recherchehoofdafdeelingen ingesteld.
De op het departement van Binnenlandsche Zaken behandelde aangelegenheden van gemeentepolitie en brandweerwezen (hoofdinspecteur van het brandweerwezen) worden ter behandeling overgedragen aan den ten aanzien van de politie-aangelegenheden bevoegden secretaris-generaal. Op hem gaan mede over de overeenkomstig rechts- en administratieve voorschriften aan den secretaris-generaal van het departement van Justitie toekomende bevoegdheden en taken van politioneelen aard, alsmede de aangelegenheden der luchtbescherming (hoofdinspecteur van de luchtbescherming). De overeenkomstig rechts- en administratieve voorschriften aan de procureurs-generaal, fungeerend gewestelijke directeuren van politie toekomende bevoegdheden en taken gaan over op de gewestelijke politiepresidenten.
In de gemeenten met staatspolitie-instanties oefenen de staatspolitiegezagsdragers de op grond van de gemeentewet of van andere rechtsvoorschriften aan de burgemeesters toekomende bevoegdheden met betrekking tot de handhaving van de openbare orde of veiligheid uit.
De ambtenaren der gemeenten, welke bij de afkondiging van deze verordening geheel of voor een overwegend deel werkzaam zijn op een gebied, hetwelk op de staatspolitiegezagsdragers overgaat, gaan als ambtenaren in rijksdienst over. In twijfelgevallen beslist de secretaris-generaal tezamen met den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken.
Tot nader order wordt de op den secretaris-generaal rustende taak waargenomen door den secretaris-generaal van het departement van Justitie.
(Verordeningenblad No. 33, 18 Dec. 1942)
(Vor. ber. Politie 5334 C.)

Postgiro. - Directeur S. J. H. Wesselink opgevolgd door W. Dogterom. —
22 Dec. — Tot opvolger van den heer S. J. H. Wesselink, die 1 October den dienst met pensioen heeft verlaten, is met ingang van 1 Januari benoemd tot directeur van den Postchèque- en Girodienst, de heer W. Dogterom, thans directeur van het telegraafkantoor te Rotterdam. (Alg. Handelsblad)

Germaansche S.S. - Midwinterzonnewendefeest. —
21 Dec. — Op 20 December heeft de Germaansche S.S. in alle deelen van Nederland het Midwinterzonnewendefeest gevierd, een feest, waaraan allen, die in de S.S. Sibbengemeenschap zijn opgenomen, deelnemen. De S.S. hecht aan dit feest veel waarde.
Het ligt niet in de bedoeling om de ,,oude'' overleveringschat uit te delgen. Juist de volksch voelende mensch zal zijn begrip verdiepen. Daarom viert de S.S. in haar sibbengemeenschap dit feest. Het midwintervuur is daarbij tevens het laaiende zinnebeeld van de volksche levensgemeenschap, van het herboren Germaansche bewustzijn. (N. R. Crt.)

Veeteelt - T.B.C.-bestrijding. —
23 Dec. — De deelneming aan de bestrijding van tuberculose bij rundvee, welke ziekte niet alleen aan de veehouders jaarlijks een schade van ƒ 5 millioen toebrengt, maar ook gevaren oplevert voor de volksgezondheid, daar ruim 7 procent van bij de menschen geconstateerde t.b.c.-gevallen door besmetting met de rundertuberkelbacill zijn veroorzaakt, zal, naar de inspecteur van den veeartsenijkundigen dienst heeft medegedeeld, in de toekomst in bepaalde gebieden, of in geheel Nederland verplicht worden gesteld. De intensievere bestrijding zal groote financieele offers vragen, welke echter gedeeltelijk zullen kunnen worden gecompenseerd door een geringe verhooging van de prijzen van melk en melkproducten.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Vee 5359)**

Bedrijfsrust tusschen Kerstmis en Nieuwjaar. —
17 Dec. — Evenals verleden jaar zal ook dit jaar gedurende de Kerst- en Nieuwjaarsperiode een zgn. bedrijfsrust worden ingesteld. Hierop bestaan eenige uitzonderingen analoog aan die van de regeling in 1941.
(Vor. ber. 4951 E.)

Telegraafverkeer met België hersteld. —
16 Dec. — Met ingang van 15 December werd de openbare telegraafdienst tusschen Nederland en België in beperkten omvang hersteld en wel onder dezelfde beperkingen, die ook in het verkeer van Nederland naar Duitschland gelden.

A. **VERKEER. — Toekomstige Europeesche ontwikkeling. —**
Een der voornaamste problemen van de regeling van het toekomstige verkeer in het nieuwe Europa is, aldus de Duitsche staatssecretaris Königs in een onlangs uitgesproken rede, de nieuwe gebieden in het Oosten verkeerstechnisch bij Europa aan te sluiten, teneinde de grondstoffen van deze gebieden te kunnen gebruiken. Derhalve is Duitschland voornemens over te gaan tot den aanleg van een Oekraine-spoorweg met vier banen, zoowel voor het personen- als voor het goederenvervoer, waarvan de hoofdlijn via Berlijn naar het Ruhrgebied zal loopen, teneinde de producten van de vruchtbare Oostgebieden langs den snelsten weg naar de Duitsche industriecentra te voeren. Een tak van dezen spoorweg zal een rechtstreeksche verbinding met Spanje doen ontstaan, terwijl een andere tak een Noord—Zuid-verbinding van Hamburg naar Rome zal vormen. Teneinde een grootere snelheid en draagvermogen der goederentreinen mogelijk te maken zal de spoorbreedte zoodanig worden, dat een snelheid van 200 tot 250 km. per uur zal kunnen worden bereikt.
Naast de uitbreiding van het Europeesche spoorwegnet zal ook vooral aandacht worden besteed aan een uitbreiding van de continentale autowegen. Reeds thans in oorlogstijd zijn Duitsche deskundigen tezamen met Italiaansche en Fransche automobielproducenten werkzaam aan plannen voor samenwerking op het gebied van het autovervoer. Groote aandacht zal voorts worden gewijd aan een uitbreiding van de waterwegen. Een groot Main-Donau kanaal zal ontstaan, met den aanleg van het Oder-Donau kanaal werd reeds vóór den oorlog begonnen, terwijl plannen voor den aanleg van een Elbe-Donau kanaal geheel gereed zijn.
Terwijl spoorweg en autowegen het continent tot een autarkische economische ruimte zullen aaneensmeden, zal het net van kanalen naar de groote rivieren leiden en vandaar naar de kusten van Europa, om vervolgens zijn natuurlijke voortzetting te vinden in Oost- en Noordzee, Middellandsche Zee en Zwarte Zee en ten slotte ook in de wereldzeeën.
(Alg. Handelsblad)

B. **OOSTLAND. — Werkdienst Holland opgericht. —**
Berlijn, 22 Dec. — De A.N.P.-correspondent meldt: Met een stamkapitaal van 1 millioen karbowanze (ƒ 75.000) is onder den firmanaam Werkdienst Holland G.m.b.H., met zetel te Rowno, een onderneming opgericht, welke zich de verzorging van alle in de Oekraine werkzame Nederlanders ten doel stelt, verder de inschakeling van Nederlanders en Nederlandsche firma's in de Oekraine en ten slotte de medewerking bij de overplaatsing der bedrijven van Nederlandsche firma's naar het Oosten. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Oekraïne 5343 C.)

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIË. — Japansch bewind - Schepen bij Soerabaja gelicht. —**
23 Dec. — Volgens een Japansch bericht, aldus meldt V.P.B., zijn dertig Geallieerde schepen in de wateren bij Soerabaja gelicht. Men hoopt vóór eind December nog zes schepen beschikbaar te hebben. Het moeilijkste werk vormde de berging van een drijvend dok, dat schepen tot 15.000 ton kan opnemen. Dit dok is thans grootendeels geborgen. (Vaderland)
(Vor. ber. Jap. bewind 5360 D.)

D. **AMSTERDAM. — Woekerbestrijding - Particuliere leenbanken gesloten. —**
23 Dec. — Naar aanleiding van desbetreffende publicaties en verschillende besprekingen met departementen, heeft de Duitsche overheid ingegrepen en thans drie particuliere pandjeshuizen te Amsterdam gesloten en geliquideerd. Deze pandjeshuizen maakten zich aan ergerlijke praktijken schuldig; nog steeds oefenden joden er hun invloed achter de schermen uit.
(Telegraaf)

E. **TURKIJE. — Aardbeving in Noord-Anatolië. —**
Istanboel, 23 Dec. (D.N.B.) — Opnieuw is Noord-Anatolië door een hevige aardbeving zwaar getroffen. Men vreest dat duizenden menschen, onder wie hooge bestuursambtenaren, om het leven zijn gekomen. In de stad Erba stortten alle woonhuizen in, ten gevolge waarvan reeds 600 personen gedood en verscheiden honderden gewond werden. In de stad ontstonden groote branden. Erba is het centrum van rijke tabaksplantages en er moet op gerekend worden dat verscheiden millioenen kilogrammen tabak, welke aldaar opgeslagen lagen, door het vuur vernield zijn. Het Erba-Tokat-Nikdargebied werd door de aardbeving van drie jaar geleden, waarbij 40.000 menschen omkwamen, eveneens zwaar geteisterd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Aardbevingen 4078 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Sovjet-offensief aan den middenloop van den Don - In één maand ruim 3000 Sovjet-vechtwagens vernietigd - Geslaagde terugtocht van veldmaarschalk Rommel. —

OOSTELIJK FRONT.

Berlijn, 18 Dec. (D.N.B.) — De toestand aan het Oostelijk front staat nog steeds in het teeken van de militaire consolidatie. In het hooggebergte van den Kaukasus laat de sneeuwtoestand momenteel slechts acties van stoottroepen van de Duitsche jagersregimenten toe. Op een hoogte van gemiddeld 3000 à 4000 M., bij het Elbroeshuis zelfs op een hoogte van ruim 4.300 M., handhaven de Duitsche bergjagers de bereikte linies op de passen. Vooruitgeschoven steunpunten in steenbarricades en mitrailleurnesten met ruim en overzichtelijk schootsveld beveiligen de pasovergangen en de dalen.

In het gebied van Alagir mislukten alle aanvalspogingen van de Sovjets om met troepen ter sterkte van een compagnie den Ossetischen heirweg te heroveren, waarbij in de gevechten van de laatste week weer vrij sterke strijdkrachten van de bolsjewisten vernietigd werden.

In den centralen sector, waarin de laatste dagen hevige sneeuwjacht en beperkt zicht de gevechten plaatselijk belemmerden, mislukten vijandelijke aanvallen opnieuw onder hooge verliezen.

19 Dec. — In het Terek-gebied mislukten herhaalde aanvallen van den vijand. In een tegenaanval werden gereedgestelde troepen uiteengeslagen en daarbij werden 420 gevangenen gemaakt en talrijke buit binnengebracht.

Duitsche en Roemeensche troepen wierpen den vijand tusschen Wolga en Don verder naar het Noordoosten terug. Bij tegenaanvallen verloren de Sovjets hier 22 pantsers.

In Stalingrad en in de groote bocht van den Don werden vijandelijke aanvallen afgeweerd.

Aan het Donfront zetten de Sovjets hun aanvallen met sterke strijdkrachten voort. Duitsche en Italiaansche troepen brachten den vijand, in samenwerking met vliegerstrijdkrachten en luchtdoelbatterijen, zware verliezen toe. Op het enge gebied verloren de Sovjets alleen meer dan 50 pantserwagens.

In den centralen en Noordelijken sector mislukten plaatselijke aanvallen van de Sovjets.

20 Dec. — Tusschen Wolga en Don bezetten Duitsche pantserdivisies in samenwerking met Roemeensche troepen bij een aanval op den zich hardnekkig verdedigenden vijand een belangrijken riviersector.

Krachtige vijandelijke aanvallen in het gebied van Stalingrad en in de groote bocht van den Don werden na verbitterde gevechten, deels in den tegenaanval, afgeslagen. Bij deze gevechten verloren de Sovjettroepen 164 vechtwagens.

Aan het front langs den Don leveren Duitsche en Italiaansche troepen nog steeds zware afweergevechten tegen sterke Sovjetinfanterie en vechtwagenstrijdkrachten. Afdeelingen van leger- en luchtmacht hebben wederom 20 vechtwagens vernield.

21 Dec. — In het Wolga-Dongebied duren de zware gevechten voort. In verbitterde veldslagen van tanks en infanteriestrijdkrachten leden de bolsjewisten opnieuw buitengewoon zware verliezen aan menschen en materieel. Volgens de tot dusver ontvangen rapporten werden 20 December in den Donsector meer dan 70 vijandelijke tanks vernietigd.

Aan den middenloop van den Don slaagde de vijand, die sedert dagen met zeer sterke opeenhooping van pantserformaties had aangevallen, er in een bres te slaan in het afweerfront aldaar. Zij werd met ontzaglijke bolsjewistische verliezen betaald. Om een bedreiging der flank te voorkomen betrokken naderende Duitsche divisies volgens de plannen voorbereide achterwaartsche stellingen en verhinderden zoodoende een vergrooting van het aanvankelijke vijandelijke succes. De gevechten duren in onverminderde hevigheid voort.

Aan het Oostelijke front werden in de periode van 11 tot 20 December 1518 bolsjewistische tanks vernield, buitgemaakt of onbruikbaar geschoten. Blijkens het weermachtsbericht van 1 December werden in de laatste tien dagen van November 1172 en blijkens dat van 11 December 1262 in de eerste tien dagen van deze maand vernield of buitgemaakt. Het totaal van dertig dagen bedraagt derhalve 3952 vechtwagens.

Nadat een vijandelijke aanval was afgeslagen, veroverde een Duitsche aanvalsgroep ten Westen van Toropets ondanks sterk verzet een vijandelijke stelling stormenderhand.

22 Dec. (S.P.T.) — Van Duitsche zijde wordt erkend, dat de Sovjets er in zijn geslaagd, na hevige aanvallen van eenige dagen, in het afweerfront der Duitsche en verbonden troepen door te dringen. Nauwkeurige gegevens over het huidige verloop van de frontlijn en over de uitgestrektheid van de doorbraak der Sovjets worden door militaire deskundigen in de Wilhelmstrasse niet gegeven.

De Duitsche tegenmaatregelen, voor alles het in den strijd werpen van Duitsche divisies, die zich reeds naar het tooneel van den strijd spoeden en het voorbereiden van verdedigingsstellingen, dat noodzakelijk schijnt te zijn om bedreiging in de flank van de Duitsche reserves te verhinderen, werden te Berlijn als afdoende aangezien om alle verdere gevolgen van de doordringing der Duitsche linies door de Sovjets te verhinderen.

De verliezen der Sovjettroepen in de laatste vier tot zes dagen worden als buitengewoon hoog aangeduid. Er wordt zelfs gezegd, dat in de verbitterde gevechten op korten afstand de Sovjetverliezen alle tot dusver gevormde normen ver overschrijden. Bij een strategische beoordeeling van de algemeene situatie aan het Oosterfront wijst men er te Berlijn met bijzonderen nadruk op, dat het huidige offensief der Sovjets in den Midden-Donsector de vierde groote krachtsinspanning der Sovjetlegers in de laatste vier weken is.

22 Dec. — Duitsche troepen wierpen aan het front bij de Terek den aanvallenden vijand in een tegenaanval terug.

Te Stalingrad trachtte de tegenstander vasten voet te krijgen door een aanval over de Wolga. Hij werd in verbitterde gevechten teruggeslagen.

De afweerslag bij den middenloop van den Don duurt in onverminderde hevigheid voort. Duitsche divisies en gevechtsgroepen boden hardnekkigen tegenstand aan de voortgaande vijandelijke aanvallen en brachten den Sovjets in samenwerking met de luchtmacht zware verliezen toe. Alleen reeds in den sector van twee Duitsche pantsercorpsen werden in de laatste tien dagen 404 Sovjetvechtwagens vernield.

Aan het overige Donfront en in het gebied van Soechinitsji vernielden Duitsche en Hongaarsche stoottroepen stellingen en kazematten van den vijand; zij keerden met gevangenen en buit terug.

Plaatselijke aanvallen van Duitsche troepen in de streek van Toropets leidden tot aanzienlijke verbetering der stellingen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

19 Dec. — In het gebied van de Syrte heeft de vijand, verwikkeld in gevechten, tijdens welke hij nog eens 21 tanks verloor, gisteren geen merkbaren druk uitgeoefend op de As-troepen, die de te voren vastgestelde bewegingen ten uitvoer legden.

20 Dec. — In Libye en Tunesië bedrijvigheid van verkenningsafdeelingen aan weerskanten. In Tunesië zetten afdeelingen der luchtmacht de operaties tegen vijandelijke afdeelingen, artilleriestellingen en ravitailleeringskampen voort.

21 Dec. — Naar thans door Londen wordt toegegeven, hebben de Engelschen in Libye het contact met de strijdkrachten van de As verloren. Van Engelsche zijde wordt tevens erkend, dat het niet gelukt is een deel der strijdkrachten van Rommel af te snijden, daar de achterhoeden te sterk met pantserwagens uitgerust waren. Rommel beweegt zich stelselmatig in de richting van nieuwe stellingen.

22 Dec. — Matige militaire bedrijvigheid in de Syrte. Meer geaccentueerde bedrijvigheid in Tunesië, waar tijdens felle gevechten vijandelijke aanvallen werden afgeslagen en eenige krijgsgevangenen gemaakt.

23 Dec. — Militaire kringen te Berlijn zijn van meening, dat Rommels tactiek om zich enkele weken lang in de El Ageila-stelling te handhaven doch deze op te geven op het oogenblik, dat de Engelschen tot een grooten aanval overgingen, de As verscheidene voordeelen heeft opgeleverd.

Beziet men de operaties van de As in Noord-Afrika, Tunesië inbegrepen, in haar geheel, dan blijkt, dat daarbij het doel heeft voorgezeten het Engelsch—Amerikaansche veldtochtplan vast te zetten en dat men daarin tot nu toe is geslaagd.

DE LUCHTOORLOG.

21 Dec. — Het Duitsche luchtwapen heeft, naar het D.N.B. verneemt, in den tijd van 13 tot 19 December in luchtgevechten 103 Britsch-Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten. Daarvan werden 29 boven Duitsch gebied en de bezette Westelijke gebieden vernield, 30 boven het Libysche gebied en 44 boven Tunis en Algiers.

22 Dec. — Italiaansche vliegtuigen met grooten actieradius vlogen naar Tripolis in Syrië en naar Beiroet, waar zij de petroleumraffinaderijen en opslagplaatsen bombardeerden en groote branden stichtten, die tot op grooten afstand zichtbaar waren.

DE ZEEOORLOG.

22 Dec. — Duitsche duikbooten brachten in het zeegebied van Oran uit een convooi een transportschip van 12000 br.t. tot zinken en torpedeerden een groot passagiersschip.

(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5356 A.)

A. De Nederlandsche muziek is heel oud en heel jong. Het is haar noodlot, dat de verbindende schakel tusschen haar roemvolle verleden en haar veelbelovende heden ontbreekt. In de vijftiende en zestiende eeuw zwermden de Nederlandsche musici over Europa uit en stempelden tot in Italië het muziekleven. Nog in de zeventiende eeuw was de Nederlander Sweelinck de „Organistenmacher" der Duitsche landen. Zelfs het eeuwige wonder van Johann Sebastian Bach laat zich niet volledig vatten, zonder Sweelinck in de voorgeschiedenis te betrekken. Maar na Sweelinck verzinkt de toonkunst der Nederlanden opeens in het duister. Het einde van den Tachtigjarigen Oorlog, dat de staatkundige zelfstandigheid van deze landen bevestigt, geeft niet den stoot tot een nationale muziek. Het brengt wonderlijk genoeg juist het einde van de Nederlandsche muziekcultuur.

In een gansche lange eeuw, van 1830 tot 1930, is de Nederlander onberoerd gebleven door de wereldhistorie. Die ongewone rust heeft hem verleerd, over den zin van zijn volksbestaan na te denken. De gebeurtenissen der laatste jaren hebben dat terdege duidelijk gemaakt. En toch, — ook voor de idealen van de nieuwe Nederlandsche muziek is het volstrekt noodzakelijk na te denken over de groote vraag: waarom ging de muziek in de Nederlanden in de zeventiende eeuw ten onder juist op het oogenblik, dat zij naar de maatstaven van een eng nationalisme haar grootsten opbloei had moeten krijgen? Het antwoord is in hoofdzaak tweeledig. De staatkundige vrijheid, die de Nederlanden zich in den Tachtigjarigen Oorlog meenden te hebben bevochten, werd gedragen door het opkomende kapitalisme. Het waren de groote reeders en de groote kooplieden, die in de „Gouden Eeuw" hun kansen kregen. Terwijl de Oost-Indische Compagnie rijke ladingen inbracht, stierf Rembrandt miskend en in armoede. En de grootste dichter die de Nederlanden ooit kenden, Joost van den Vondel, moest als zeventigjarige een onaanzienlijke betrekking in de bank van leening aannemen, om niet te verhongeren. Nog erger ging het met de Nederlandsche muziek. Het kapitalisme brak zich weliswaar ook elders in Europa baan. Maar elders genoot de muziek de bescherming der vorstelijke hoven, die tot diep in de achttiende eeuw aan eer en traditie verplicht waren, beschermers der kunsten te zijn. De Nederlanden kenden echter geen vorstelijke hoven meer. Zij kenden slechts kooplieden. En die lieten zich aan de muziek weinig of niets gelegen liggen.

Muziek in Nederland

Even belangrijk echter zou nog na twee eeuwen een andere consequentie blijken: de Nederlanden maakten zich door den vrede van Munster staatkundig zelfstandig, — zij sneden zich echter tegelijkertijd cultureel los van de Germaansche kerngebieden, waartoe zij door hun wezen behoorden. Voortaan reisden de Nederlandsche kooplieden wel naar Azië en Amerika. Maar de Nederlandsche musici vonden niet meer den weg in Europa.

Dit historische noodlot werkte nog beslissend na, toen ongeveer een vijftig jaar geleden de Nederlandsche muziek een nieuwe periode van bewustwording inging. Twee eeuwen lang was de toonkunst in de Nederlanden ook dáárdoor verkommerd, dat zij niet meer van nature opging in het muziekleven der Germaansche kerngebieden. Op het oogenblik dat het kapitalisme in zijn nadagen raakte en zich daardoor voor de cultuur nieuwe mogelijkheden openden, wisten de Nederlandsche componisten helaas niet beter te doen dan zich te oriënteeren op de Fransche muziek van die dagen. „Nederlandsch zijn", dat heette in deze dagen „zich losmaken van Duitschen invloed". Een componist meende des te méér Nederlandsch te zijn, naarmate hij méér Fransch was.

Pas in de allerlaatste jaren en goeddeels pas na de oorlogscatastrophe van Mei 1940, komt het beste deel der Nederlandsche musici tot de gevolgtrekking, dat het ontbreken van een traditie de vorige generatie op een dwaalspoor heeft gebracht. Niet in den band met het Fransche impressionisme, maar door volledig besef van eigen Germaanschen aard en door verbondenheid met de beste Germaansche tradities kan de nieuwe Nederlandsche muziek nieuwe wegen vinden.

Wie dit eenmaal inziet, begrijpt ook, waarom de moderne Nederlandsche muziek bijna een halve eeuw vergeefs worstelde om de belangstelling van het Nederlandsche volk. Dat Nederlandsche volk voelde zich met de Duitsche muziek sterker verwant dan met wat het als Nederlandsche toonkunst kreeg opgediend. Een officiëele statistiek toont aan, dat de helft van alle in de Nederlandsche concertzalen uitgevoerde muziek Duitsche muziek is. Het is geen toeval, dat de meest-vermaarde musicus, die de Nederlanden in de laatste halve eeuw opleverde, prof. dr. Willem Mengelberg, in de geheele wereld bovenal de pleitbezorger werd van de Duitsche muziek. Voor het overgroote deel van de Nederlandsche concertbezoekers en voor het belangrijkste deel der uitvoerende kunstenaars weerspiegelde zich in deze feiten sinds jaar en dag onbewust de verwantschap met de tradities en de scheppingen der Duitsche muziekcultuur. De „Nederlandsche" muziek van volksvreemde herkomst vermocht daarentegen het volk niet te veroveren.

Dezelfde officiëele statistiek, die hierboven werd genoemd, vermeldt voor het seizoen 1940-1941 naast 48 pct. Duitsche muziek in de Nederlandsche concertzalen 21 pct. Fransche en slechts 9 pct. muziek van Nederlandsche componisten. In het seizoen 1941-1942 doet zich een merkwaardige verandering in de getallen voor. Dat de Duitsche muziek haar positie met een vermeerdering tot 52 pct. nog heeft versterkt, is niet het wonderlijkste in die verandering. Wèl echter dat het aantal der uitgevoerde Nederlandsche composities van 9 tot 21 pct. gestegen blijkt, ten koste van de Fransche muziek, die van 21 tot 16 pct. daalde, en ten koste der „overige" landen, wier aandeel van 22 pct. tot 11 pct. terugliep.

Heeft men die wijziging te verstaan als een bewijs, dat het Nederl. volk den weg naar de Nederlandsche muziek heeft gevonden? Allerminst. Zelfs op een oogenblik, dat een groot deel van het Nederlandsche volk zich in vermeend nationalisme meent te kunnen afkeeren van een groeiende Germaansche lotsgemeenschap, kon de zaak van de Nederlandsche muziek slechts worden bevorderd door actief ingrijpen van de overheid. Dezelfde actieve muziekpolitiek, die den Nederlanden het vorige jaar eindelijk een eigen opera gaf, schreef aan de Nederlandsche orkesten voor, dat zij tenminste 20 pct. Nederlandsche muziek moeten uitvoeren.

Het is andermaal kenmerkend, dat na deze maatregel het percentage hardnekkig bij het voorgeschreven minimum bleef staan en er zelfs niet een paar procent bovenuit steeg. Dat beteekent immers, dat volgens de ervaring der Nederlandsche orkesten het volk tegenover de Nederlandsche muziek nog altijd dermate afkeerig staat, dat men zich tot het wettelijke minimum bepalen wil. Men mag de moeilijkheden niet onderschatten. De belangrijke en hoogstaande muziek der oude Nederlanders laat zich moeilijk in het groot in de concertzaal terugbrengen Ook elders in Europa gaat het gangbare concertrepertoire immers nauwelijks verder dan Bach terug. Dat wil zeggen tot de achttiende eeuw. Uit de achttiende- en negentiende eeuw bezitten de Nederlanden echter geen eigen toonkunst van beteekenis, zooals Duitschland van Bach tot Richard Strauss. Hier moet dus moderne muziek beslissend zijn. Maar deze zal den weg naar het Nederlandsche volk slechts kunnen vinden door zich te bezinnen op den Nederlandschen volksaard. Dat wil dus zeggen door zich te bezinnen op de Germaansche gemeenschap als eeuwige bron van Germaansche cultuur. Het is hoopvol, dat ook in de Nederlanden enkele der beste jonge componisten dezen weg inderdaad hebben ingeslagen.

Amsterdam. HENDRIK LINDT.

(Vorig bericht Muziek 4938 I.)

B. JAPAN. — Rijksdagzitting - Overzicht van min.-president Tojo. —

Tokio, 27 Dec. (D.N.B.) — De Japansche premier heeft voor den Rijksdag een verklaring afgelegd over het afgeloopen oorlogsjaar. Na er op te hebben gewezen dat het eerste stadium van den oorlog werd bepaald door de Japansche verrassingsaanvallen, legde Tojo den nadruk op het feit, dat de vijand op het oogenblik alle pogingen in het werk stelt, na de geleden zware nederlagen, het verloren terrein te heroveren. Deze voorbereidingen van den vijand wekken den indruk, dat thans de oorlog pas begint. Tojo schatte de sterkte der vijandelijke strijdkrachten in Britsch-Indië met inbegrip van de inheemsche troepen, op 1 millioen man en 600 vliegtuigen; een aantal dat verder zal toenemen. Voorts verklaarde de premier dat eenheden van het Japansche leger in Birma met deze vijandelijke troepen, alsmede het tien divisies van het Tsjoengkingleger in het Westen en Noord-Oosten in contact waren. De Anglo-Amerikaansche strijdkrachten probeeren van Junnan en Oost-Indië uit de Japanners aan te vallen. Hiertegenover staat, aldus Tojo, dat de Japansche luchtstrijdkrachten de vijandelijke bases met groot succes aanvallen. Zoo werd den vijand op de vliegvelden Tinsoeki, Chittagong en Calcutta aanzienlijke verliezen toegebracht. Voorts memoreerde de premier den veldtocht in China, waarbij hij o.m. opmerkte, dat ongeveer 3 millioen manschappen van het leger van Tsjoengking en 600.000 communisten waren vernietigd. Sprekende over de veroverde Zuidelijke gebieden zeide Tojo o.a., dat de productie van petroleum, bauxiet, ijzererts, wolfram en tin de verwachtingen verre heeft overtroffen. Tojo noemde de Zuidelijke gebieden de grootste schatkamer ter wereld wat agrarische voortbrengselen betreft. Levensmiddelen zijn er voor de behoeften van Groot Oost-Azië ruimschoots aanwezig. De regeering stelt alle pogingen in het werk den scheepsbouw te stimuleeren en de havenwerken te verbeteren. Ten slotte herdacht Tojo de gevallenen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Min.-president Tojo 5354 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De vorming van een Iberisch bloc vestigt de aandacht op de beide voornaamste onderhandelaars van deze overeenkomst, Salazar voor Portugal en Jordana voor Spanje.

Portugal is vrijwel het eenige land met een kloppende begrooting. Zoo is het niet steeds geweest. In 1926 was het financieel nog zwaar ontredderd. Zestien revoluties, veertig regeeringscrises en tallooze stakingen hadden de schatkist zwaar geplunderd. Dat het financieel evenwicht hersteld werd, dankt Portugal aan zijn premier, Salazar. Oliveira Salazar werd als zoon van een klein, eenvoudig grondbezitter 28 April 1889 te Santa Comba geboren. In de nabije universiteitsstad Coimbra, waar hij voordien een Jezuïtencollege volgde en ook rechten en economie studeerde, kreeg hij reeds op 27-jarigen leeftijd een professoraat in de politieke economie. In 1921 werd hij als afgevaardigde voor het parlement gekozen, doch hier beleefde hij, naar zijn eigen getuigenis, een bittere desillusie. In 1926 belastte het militair-pronunciamiento van maarschalk Gomez da Costa hem met de leiding van 's lands financiën. Ditmaal stonden hem echter nog niet de volmachten ter beschikking, waarmee hem generaal Carmona, die intusschen de regeering overgenomen had, tot financieel dictator verhief, 27 April 1928. Reeds in het eerste jaar bracht Salazar, wat onmogelijk scheen, tot stand. Het dreigende staatsbankroet — financieel toezicht van den Volkenbond — was voorkomen. Sedertdien werden in stijgende lijn overschotten geboekt. Hiermede was de hervormingsijver van Salazar nog niet uitgeput. In 1932 benoemde Carmona hem tot minister-president. Zoo kon Salazar ook in algemeen politiek opzicht belangrijke veranderingen doorvoeren. De nationalistische partij „Uniao Nacional" werd tot staatspartij verheven. Scheepsbouw werd belangrijk uitgebreid. Nieuwe industrieën gevestigd. Leger en vloot gemoderniseerd. Groote arbeiderswijken en -tehuizen gebouwd. Tijdens den Spaanschen burgeroorlog stelde Salazar Franco een een Portugeesch legioen ter beschikking. In 1936 nam hij de leiding van Buitenlandsche Zaken op zich; het ministerie van Financiën droeg hij in 1940 aan een ander over, om zich voortaan uitsluitend aan Algemeene Zaken te wijden, een taak, die zeer zeker ook in Portugal, dat zich „estado novo" noemt, geen gemakkelijke is.

Salazar

Generaal graaf Jordana, die een officieel bezoek aan Portugal's hoofdstad bracht, leidt, sedert hij in September 1942 Serrano Suner afloste, voor de tweede maal onder Franco, in het paleis Santa Cruz te Madrid, het ministerie van Buitenlandsche Zaken. De thans 66-jarige Don Francesco Jordana y Sousa stamt uit een oude officiersfamilie van Galicië; zijn vader was eveneens generaal. Als luitenant in den voor Spanje in 1896 ongelukkigen oorlog tegen de U.S.A. om het bezit van Cuba en de Philippijnen, werd hij zwaar gewond. In 1911 aanvaardde hij een professoraat aan de hoogste militaire academie. Tijdens de Marokkaansche oorlogen tegen Abd-el-Krim (1921—1926) bewerkten bijzondere diplomatieke en militaire verdiensten zijn bevordering tot brigade-generaal. Onder Primo de Rivera bekleedde Jordana, intusschen tot luitenant-generaal opgeklommen, belangrijke functies in het militaire en burgerlijke bestuur van deze Spaansche kolonie. De onderhandelingen met Frankrijk over de afbakening der belangensferen in Noord-Afrika hadden onder zijn leiding plaats.

Jordana

Behoudens een kort verblijf te Parijs als gezant beheerde hij nadien tot den val van het koninkrijk als directeur-generaal Spaansch Marokko. Na de uitroeping van de republiek in 1931 deelde Jordana het lot van vele rechtsche politici, die met Primo de Rivera samengewerkt hadden. Acht maanden zat hij gevangen, twee verdere jaren bleef hij onder streng politietoezicht. Bij het uitbreken van den burgeroorlog werd hij Franco's naaste medewerker, die hem tot president van den hoogsten krijgsraad en daarna tot voorzitter van de voorloopige regeering — de Technische Junta, die in de Casa del Cordon in Burgos zetelde — benoemde. Na de vestiging van een normale regeering, waarvan Franco de leiding op zich nam, werd Jordana zijn plaatsvervanger en vice-president, gelijktijdig, belast met de leiding van Buitenlandsche Zaken. In het voorjaar van 1939, enkele maanden voordat hij zijn portefeuille aan Suner overgaf, onderteekende hij voor Spanje de toetreding tot het Antikominternpact. (Telegraaf)

(Vor. ber. Vorming Iberisch blok 5357 B.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Kerstboodschap van Rijksminister Goebbels. —

Berlijn, 24 Dec. (D.N.B.) — In zijn traditioneele Kerstboodschap zeide dr. Goebbels, dat de Duitsche soldaat nog nooit met Kerstmis zoover van zijn vaderland is geweest als dit jaar. De oorlog is een hardvochtige aangelegenheid. Hij wordt voor een groot doel gevoerd, dat men slechts kan bereiken, als men al het andere daaraan ondergeschikt maakt. Hij ontslaat de menschen geen dag en geen minuut van hun plichten, waarvoor zij moeten bukken, hoe moeilijk dat ook menig maal moge vallen. De minister verklaarde vervolgens met klem, dat het vaderland het front nooit in den steek zal laten. De Duitsche soldaat is in den rug gedekt door een millioenen-leger van arbeiders, boeren en hoofdarbeiders en vooral ook van Duitsche vrouwen. Men heeft ons tot dezen oorlog genoopt. Wij zullen hem met de kracht van de geheele natie tot het zegevierende einde doorstaan. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Rijksmin. Goebbels 5298 A.)

C. FRANKRIJK. — Admiraal Darlan vermoord - Dader terechtgesteld - Generaal Giraud tot opvolger benoemd - Maarschalk Pétain désavoueert Giraud. —

2 Jan. — Naar op 25 December uit Algiers gemeld wordt, is admiraal Darlan 24 December vermoord. De dader is een ongeveer 20-jarige jongeman, omtrent wiens nationaliteit van overheidswege niets bekend is gemaakt; men vermoedt echter algemeen, dat hij een Franschman is. Volgens Reuter is hij 25 December door een Franschen krijgsraad ter dood veroordeeld en 26 December terechtgesteld, nadat hij een volledige bekentenis had afgelegd. De naam van den moordenaar wordt „uit militaire overwegingen" geheim gehouden.

De Britsche nieuwsdienst meldt, dat de „raad van het Fransche rijk" Giraud 26 December eenstemmig tot opvolger van Darlan heeft gekozen. Giraud zal dus de functie van hooge-commissaris in Noord-Afrika bekleeden.

In Algiers is bekend geworden, dat Darlan, voordat hij het bewustzijn verloor, hetgeen reeds na enkele minuten het geval was, tegen een ambtenaar, die eerst trachtte hem op een stoel neer te leggen, zeide: „Ik ben niet meer te helpen, Engeland heeft zijn doel bereikt". Darlan overleed op weg naar het ziekenhuis.

Biographie Darlan. — François Darlan werd op 7 Augustus 1881 te Nerac in het Fransche departement Lot et Garonne geboren. Hij werd adelborst en nam naderhand o.m. deel aan den veldtocht in China. Gedurende den vorigen wereldoorlog voerde hij het bevel over zekere afdeelingen van de marine aan het front in Europa en in het Nabije Oosten. In 1934 werd hij tot commandant over het Atlantisch eskader en vijf jaren later, in Juni 1939, tot admiraal benoemd. Bij het uitbreken van de vijandelijkheden nam hij de leiding op zich. In September 1940 werd hij door maarschalk Pétain belast met de functie van staatssecretaris van marine. Op 9 Februari 1941 volgde hij Flandin op als vice-president van den ministerraad. Een dag later vertrouwde men hem, als eventueel opvolger van maarschalk Pétain, de leiding toe van de ministeries van Buitenlandsche Zaken, Marine en Binnenlandsche Zaken. Hij nam ontslag uit deze Fransche ambten op 17 April 1942 en werd toen opperbevelhebber van de land-, zee- en luchtstrijdkrachten. In deze functie knoopte de vermoorde in November 1942 tegen de instructies van het Fransche staatshoofd in, onderhandelingen aan met de Amerikaansche invasietroepen in Noord-Afrika.

Commentaren. — Betreffende den moord op Darlan heeft de diplomatieke correspondent van Reuter woordelijk verklaard: „Het lot van Darlan is een waarschuwing voor alle verraders, die getracht hebben met Duitschland samen te werken. Zijn dood heeft de groote taak den wederopbouw van de Fransche strijdkrachten in Noord-Afrika te vergemakkelijken en zal een einde maken aan de vrees voor verraad, die men nooit geheel heeft kunnen uitschakelen, zoolang Darlan zijn functie bekleedde. De tragedie van admiraal Darlan," aldus de commentaarschrijver, „zal nergens groote teleurstelling wekken." Korten tijd later verklaarde Reuter dezen commentaar op den moord op Darlan in te trekken.

De „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz" beschouwt de berichtgeving omtrent het geval-Darlan uit Washington en Londen als „van buitengewoon veel beteekenis" met betrekking tot den achtergrond, die „wat zijn onmiddellijk aspect betreft, door de beide, niet direct innig verbonden geallieerden, bewust in het duister wordt gelaten." De „Korrespondenz" wijst op de tegenstelling tusschen de Britsche en de Amerikaansche berichtgeving. Terwijl de eerste, aldus het orgaan, den moord en den persoon van den dader als onbelangrijk naar den achtergrond schuift, spreekt men in de Vereenigde Staten van een „laf verraad", waarbij men niet van plan schijnt de plaatselijke medespelers eerst te laten doodschieten, om vervolgens zich een

voor zijn doel ongeschikt surrogaat te laten opdringen. Ook Engeland, aldus de „Korrespondenz", wensch met het oog op Gibraltar geen nieuwe beheerschende groote mogendheid aan de oevers van de Middellandsche Zee, als „lachenden erfgenaam" van een zich oplossend Fransch koloniaal bezit.

Maarschalk Pétain désavoueert Giraud. — Vichy, 28 December. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft een verklaring gepubliceerd waarin hij nogmaals op scherpe wijze positie kiest tegen de afvallige Fransche militairen in Fransch Noord-Afrika. De verklaring, die door Pétain persoonlijk is opgesteld, luidt als volgt: „Alle eerlooze chefs, die Fransch-Afrika aan de Engelschen en Amerikanen hebben uitgeleverd, hebben beweerd en beweren ook thans nog, dat zij in overleg met mij, ja zelfs op mijn bevel hebben gehandeld. Zij durven verzekeren, dat zij mijn geheimste gedachten tot uiting brengen. Ik spreek dit op de meest formeele wijze tegen. Ik heb hun het bevel gegeven tgenstand te bieden aan iederen aanval. Zij moesten vechten en hadden de middelen daartoe. Zij hebben het niet gedaan en hebben onder het breken van hun gegeven woord en met schending van hun eer de belangen van Frankrijk geofferd. Met het oog op zijn vroegere regeeringsfuncties heeft admiraal Darlan ondanks mijn herhaalde protesten den indruk kunnen wekken, dat hij een wettige functie vervulde. Bij generaal Giraud is geen twijfel mogelijk; hij beweert niet en kan ook niet beweren eenige legale macht te bezitten. Ik ontzeg hem en allen, die zich onder zijn bevel plaatsen, het recht uit mijn naam te spreken en te handelen." (Telegraaf - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Adm. Darlan 5361 D.; Gen. Giraud 5338; Maarschalk Pétain 5355 B.)

A. VATICAAN. — Kerstboodschap van Paus Pius XII.

2 Jan. — (D.N.B.) Paus Pius XII heeft ter gelegenheid van het Kerstfeest een radiorede gehouden.

De Paus behandelde in zijn Kerstrede het vraagstuk der inwendige sociale orde van den staat. Sociale vrede in de afzonderlijke staten, die ook leidt tot beter begrip tusschen de staten onderling, eischt orde en rust. De sociale orde moet gegrondvest zijn op de ethiek, niet op zuiver economische overwegingen of politiek. De werknemer heeft recht op zijn aandeel aan de goederen der aarde. Hij heeft recht op particulier eigendom. Hij mag noch door den staat, noch door particulieren tot economische slavernij worden gebracht

Vervolgens spoorde de Paus aan tot een kruistocht voor den socialen wederopbouw. De weg naar dit doel is lang. Evenals ook op ander gebied zijn de eerste stappen bijzonder moeilijk. Paus Pius noemde het bereiken van de volgende punten de eerste vijf mijlpalen op dezen weg: 1. Handhaving van de menschelijke waardigheid, bescherming van de menschen tegen uitbuiting, bescherming van de rechten der persoonlijkheid in gezins- zoowel als godsdienstig leven. 2. Afwijzing van het materialisme in al zijn gedaanten. 3. Herstel van den arbeid in de eigen waardigheid 4. Waarborging van rechtszekerheid, bescherming van het recht. 5. Christelijke staatsopvatting, wederzijdsche achting in de maatschappelijke samenleving met als grondstelling: Dienen is het hoogste. (De Tijd)

(Vor. ber. Paus Pius XII 5344 A.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Staatsbegrooting 1943-44. —

2 Jan. — Naar wordt verwacht zullen de totale uitgaven volgens de begrooting 1943-44, welke op 4 Januari '43 aan het Congres zal worden voorgelegd, 103 milliard $ bedragen, waarvan 96 milliard voor oorlogsuitgaven. Ter vergelijking volgen hier de cijfers van het loopende begrootingsjaar en de werkelijke uitgaven en ontvangsten van de 4 daaraan voorafgaande begrootingsjaren (in milliarden $):

	Uitgaven	waarvan voor defensie-doeleinden	gewone inkomsten
1938/39	9,2	1,1	5,7
1939/40	9,0	1,6	5,4
1940/41	12,7	6,1	7,6
1941/42	32,6	25,9	12,7
1942/43	80,4	74,0	26,0
1943/44	103	96	

Over het vraagstuk der dekking van deze uitgaven is nog niets bekend geworden. Naar verluidt zullen plannen tot ontsluiting van nieuwe bronnen van inkomsten aan het Congres worden voorgelegd. De credietbehoefte der regeering, welke in het loopende begrootingsjaar waarschijnlijk meer dan 54 milliard $ zal bedragen tegen nog geen 4 milliard in het laatste jaar vóór den oorlog, zal vermoedelijk verder toenemen, waardoor de staatsschuld zal stijgen tot ongeveer 200 milliard $ midden 1944. Bij het uitbreken van den oorlog bedroeg deze schuld 41 milliard $. (Econ. Nieuws)

(Vor. ber. Staatsuitgaven 5338 B.)

C. ZWEDEN. — Militaire paraatheid. —

2 Jan. — Op verzoek van den opperbevelhebber van de Zweedsche weermacht, generaal Thoernell, heeft de Zweedsche regeering besloten, naar het Zweedsche telegraafagentschap TT meldt, de militaire paraatheid van het land in den winter en in het a.s. voorjaar te versterken. Heele divisies en andere gesloten troepenformaties zullen in een bepaalde volgorde voor herhalingsoefeningen voor den tijd van een maand worden opgeroepen. In een officieel communiqué wordt er op gewezen, dat op het oogenblik de brandpunten van den oorlog betrekkelijk ver van de Zweedsche grenzen zijn verwijderd, doch dat echter een snelle verandering van den toestand mogelijk is en dat veranderingen naarmate de beslissing langer duurt, waarschijnlijker worden. (Vaderland)

(Vor. ber. Defensie 4543 B.)

D. CHILI. — Buitenlandsche politiek. —

2 Jan. — De geheime zitting van den Chileenschen Senaat betreffende de Chileensche buitenlandsche politiek is geëindigd. De minister van Buitenlandsche Zaken, Fernández, was wederom aanwezig. In officieele kringen wordt reeds verklaard, dat het standpunt van den Senaat ten aanzien van het afbreken der diplomatieke betrekkingen met de mogendheden van de spil, nauwelijks zijn beslag zal krijgen voor den terugkeer van den minister van Binnenlandsche Zaken uit de Ver. Staten. De nieuwe minister voor de bouwwerken, Manuel Hidalgo, is door den president beëedigd en heeft zijn functie aanvaard. Hidalgo was tot dusver ambassadeur in Mexico. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Chili 5290 G.)

E. SPANJE. — Militaire paraatheid. —

Madrid, 26 Dec. (D.N.B.) — De regeering heeft aan het ministerie voor het leger een crediet van 221,4 millioen peseta's verleend voor oorlogsmateriaal en ravitailleering der legereenheden in Spanje en Spaansch-Marokko, aan het ministerie van Marine 14 millioen peseta's voor het uitvoeren van verschillende werken en aan het ministerie voor Openbare werken 20 millioen peseta's voor het herstel van in den burgeroorlog vernielde wegen en openbare gebouwen (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Defensie 5322 A.)

F. ZUID-AFRIKA. — Kabinet - Mutaties. —

Lissabon, 23 Dec. (D.N.B.) — De Zuid-Afrikaansche minister van Handel en Nijverheid, Stuttaford, heeft 22 December op een vergadering der Vereenigde Partij volgens den Engelschen nieuwsdienst zijn aftreden bekend gemaakt. Zijn opvolger wordt S. F. Waterson, thans Hooge Commissaris der Unie van Zuid-Afrika te Londen. Waterson zal te Londen worden opgevolgd door Reitz, die tot dusver plaatsvervangend premier en minister voor naturellenzaken was Majoor Van der Bijl, tot dusver minister zonder portefeuille, wordt minister voor naturellenzaken. (Vaderland)

(Vor. ber. Kabinet 3940 A.)

G. TURKIJE. — Aanslag op ambassadeur Von Papen - Vonnis van het Hof van Appèl. —

2 Jan. (D.N.B.) — Het proces tegen de daders van den aanslag op den Duitschen ambassadeur Von Papen te Ankara is geëindigd; de twee Russische beklaagden werden definitief veroordeeld tot zestien jaar en acht maanden tuchthuis, zoodat hun straf, in eerste instantie opgelegd, met drie jaar en vier maanden is verminderd. Het hof van appèl heeft de straffen van de Turksche onderdanen niet gewijzigd; evenals in eerste instantie kregen zij tien jaar tuchthuisstraf. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Proces Aanslag Von Papen 5144 C.)

H. SCHEEPVAART. — Overzicht Italië - Frankrijk - Sovjet-Unie. —

Italië. — Jan. — Aan het einde van den eersten wereldoorlog bestond de Italiaansche handelsvloot uit 1,24 mill. br. reg.ton. Reeds in 1921 was de tonnage verdubbeld. Onder het tegenwoordige bewind werden de grootste vier lijnreederijen samengevoegd en onder contrôle van de regeering geplaatst. Daarvóór verstrekte de staat alleen subsidies.

De vier mijen bezaten gezamenlijk 1,3 mill. br.t. en de geheele Italiaansche handelsvloot telde in 1937 3,17 mill. br.t.

Door de oorlogsgebeurtenissen is de beteekenis van de handelsvloot van alle zijden erkend. Ook voor de economische ontwikkeling na den oorlog is het noodzakelijk, dat Italië over een passend groote handelsvloot beschikt en de lijnvaart uitbreidt. Voor de afschrijving op deze vloot werd in de afgeloopen vijf jaar 1,25 milliard Lire ter beschikking gesteld, terwijl op het oogenblik over ongeveer 1 milliard Lire voor financieringsdoeleinden kan worden beschikt. Volgens de toekomstplannen zal deze vloot tot 2 mill. br.t. worden uitgebreid.

Daarnaast wordt ook de economische beteekenis van de vrachtscheepvaart hoog aangeslagen, hetgeen wel blijkt uit het feit, dat de transportschepen tot 5,2 mill. brt. zullen worden uitge-

breid bij een totale uitbreiding van de geheele vloot tot 10 mill. brt. De jaarproductie der scheepswerven zal tenminste 600.000 brt. moeten bedragen, terwijl de vernieuwingsbehoefte op 325.000 brt. per jaar wordt geschat, waarvan 153.000 voor lijn-, tank- en speciale schepen, 172.000 voor vrachtschepen en de rest voor buitenlandsche rekening.

Frankrijk. — Jan. — De Fransche reeders zien de ontwikkeling voor den na-oorlogschen tijd niet bijzonder rooskleurig in. Dit blijkt duidelijk uit een uiteenzetting van Henry Candargel, den directeur-generaal van de belangrijkste Fransche scheepvaartmaatschappij Compagnie Générale Transatlantique, in het Duitsche scheepvaartblad Hansa. Hij stelt vast, dat Frankrijk met zijn eigen vloot ongeveer den geheelen Franschen export naar de Fransche koloniën verzorgde en dat ook de Fransche schepen 69,69 pct. (1938) van den invoer uit de koloniën voor hun rekening namen, doch aan den anderen kant moest in 1938 een bedrag van niet minder dan 4 milliard francs aan het buitenland worden betaald voor bewezen diensten in het overige vrachtverkeer door middel van schepen.

In verband met deze ontwikkeling verdient het bijzondere aandacht, dat de heer Candargel tot op zekere hoogte van de huidige staatsscheepvaartpolitiek afwijkt en richtlijnen voor de toekomst geeft, welke reeds door Thiers in 1866 zijn uitgedacht, doch nooit in de practijk zijn gebracht. In deze richtlijnen werd vastgesteld, dat Fransche reeders hun schepen ook buiten Frankrijk tegen de gunstigste prijzen en op crediet kunnen koopen. Bovendien moeten de reederijen worden bevrijd van alle factoren, welke hen afhankelijk maken en moeten zij slechts dan worden gesubsidieerd, indien zij om economische of sociale redenen niet op eigen beenen kunnen staan.

Sovjet-Unie. — Jan. — De Russische koopvaardijvloot slinkt snel tengevolge van den oorlog. In 1939 was de koopvaardijvloot van Rusland met inbegrip van die der geannexeerde Baltische landen ongeveer 1,8 millioen bruto reg.ton groot. Daarvan bevond zich ongeveer de helft in de Oostzee, 400.000 ton in de Zwarte Zee, krap 400.000 ton in Oost-Azië en de bescheiden rest in de Noordelijke IJszee. De in de Oostzeehavens liggende schepen worden, voor zoover niet door de Duitschers vernietigd, door de afsluiting van de Finsche Golf geblokkeerd. Van de tonnage welke zich in de Zwarte Zee bevond moet volgens betrouwbare Turksche schattingen slechts ongeveer 75.000 brt. over zijn. Niet minder dan 5/6 van de tonnage is door oorlogshandelingen verloren gegaan.

De in de Noordelijke IJszee gestationneerde koopvaardijschepen — het betreft hier de havens Moermansk, Suroki en Archangel — kunnen gedeeltelijk nog worden gebruikt. Zij varen o.a. in de konvooien van de Ver. Staten naar de Sovjet-Unie mee doch lijden hierbij zware verliezen door toedoen van de Duitsche wapenen. Na de vernietiging van het groote konvooi is eenige weken geleden van Duitsche zijde een verlieslijst bekend gemaakt, waarop alleen al acht Sovjetschepen voorkwamen.

De schepen die zich te Wladiwostock bevonden, varen thans voor een aanmerkelijk gedeelte voor de geallieerden. De rest betreft verouderde of te kleine schepen.

Te Wladiwostock bevindt zich ook nog de eenige gelegenheid voor aanvulling door nieuwen bouw.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Scheepvaart 5149 A.)

A. NEDERLAND. — Binnenlandsche bestuur - Departement van Sociale Zaken verplaatst naar Amsterdam. —

2 Jan. — Blijkens een publicatie in de Nederlandsche pers zal van 4 Januari a.s. af het departement van Sociale Zaken gevestigd zijn in het Scheepvaarthuis, Prins Hendrikkade 108, Amsterdam-C. **(Vor. ber. Soc. Zaken 5185 A.)**

Sociale aangelegenheden. —

24 Dec. — Bij besluit van de Secretarissen-Generaal van de departementen van Sociale Zaken en van Financiën zijn de vereeveningsheffing 1941, de tijdelijke verhooging van bepaalde sociale verzekeringsrenten met een bijzonderen toeslag, de wijziging van de Ziektewet verlengd tot 31 December 1943, evenals de strekking van het besluit betreffende uitkeeringen bij bevalling aan niet verplicht verzekerde arbeiders en arbeidsters in den zin der ziektewet.

Ten slotte heeft de Secretaris-Generaal van Sociale Zaken het tweede uitvoeringsbesluit ingevolge het ziekenfondsenbesluit gewijzigd, krachtens welke wijziging de voorloopige erkenning of toelating van ziekenfondsen, welke op 1 Augustus 1941 bestonden, wordt verlengd tot 30 Juni 1243.

(Vor. ber. Soc. Voorzieningen 4882 B.)

Justitie. - Wijziging Wetboek van Strafrecht in zake hulpverleening. —

24 Dec. — Betreffende hulpverleening heeft de secretaris-generaal van Justitie een besluit uitgevaardigd waarbij het wetboek van Strafrecht wordt gewijzigd en aangevuld met de artikelen 183a en 259a.

Artikel 183a is gelijk aan art. 446 W. v. S., dat vervalt, met dien verstande, dat de strafmaat wordt vastgesteld op ten hoogste zes maanden gevangenisstraf of een geldboete van ten hoogste 300 gld.

Artikel 259a is gelijk aan art. 450 W. v. S., hetwelk vervalt, met dien verstande, dat de strafmaat wordt vastgesteld op ten hoogste een jaar of een geldboete van ten hoogste 600 gld

(Vor. ber. Justitie 5334 C.)

Handelsverkeer met Duitschland. —

Het Verordeningenblad bevat een tweede verordening van den Rijkscommissaris, waarbij de verordening betreffende de prijsvorming met betrekking tot het goederenverkeer met het Duitsche rijk wordt uitgebreid met den Elzas, Lotharingen en Luxemburg. (Verordeningenblad No. 34, 23 Dec. 1942)

(Vor. ber. Goederenverkeer m. Duitschland 5121 A.)

Kultuur. - Rembrandt-opera van Henk Badings. —

Jan. — In opdracht van de Ned.-Duitsche Kultuurgemeenschap werkt de componist Henk Badings aan een kameropera, die handelt over het leven van Rembrandt voornamelijk in den tijd na Saskia's overlijden. Het libretto, waarvan de eerste acte geschreven en gecomponeerd is en de tweede nagenoeg op papier staat, werd geschreven in samenwerking met den jongen schrijver Tom Bouws.

Maatregelen tegen clandestienen wolhandel. —

Jan. — Onlangs hebben ruim veertig ambtenaren van den C.C.D. in Laren een ware razzia gehouden. Bijna huis aan huis werden de woningen doorzocht. Het gevolg was, dat tegen ruim 70 personen proces-verbaal werd opgemaakt wegens het onbevoegd in bezit of voorraad hebben van schapenwol. Er werden meer dan vijftig spinnewielen in beslag genomen, benevens talrijke groote en kleine partijen schapenwol, alsmede een partij van 4.000 pullovers ter waarde van ƒ 100.000.

Nederlandsche Arbeidsdienst - Ruim 10.000 man sterk. —

Nadat de Nederlandsche Arbeidsdienst gedurende een jaar slechts toegankelijk was voor vrijwilligers heeft 1942 daarin zeer diepgaande wijzigingen aangebracht. Van 2 April van dit jaar af zijn verschillende categorieën jongemannen als arbeidsdienstplichtig aangewezen en in November kreeg de commandant van den N.A.D. de bevoegdheid, om alle Nederlanders, die zijn geboren na 1 October 1924 en den maximumleeftijd voor den Arbeidsdienst nog niet hebben bereikt, op te roepen. Een dergelijke uitbreiding van het aantal dienstplichtigen eischt echter een even snellen aanwas van het aantal kampen en zoo zullen er voor den nieuwen diensttijd, welke op 4 Januari a.s. begint, zestig in bedrijf worden gesteld. De legeringsruimten in de zestig N.A.D.-kampen zijn evenwel nog te gering om een volledige halve (er zijn twee diensttijden per jaar) jaarlichting arbeidsdienstplichtigen te ontvangen en de commandant van den N.A.D. besloot derhalve om tegen 4 Januari a.s. behalve de vrijwilligers slechts een kwartaallichting op te roepen. Desondanks zullen gedurende dezen diensttijd 10.860 jonge Nederlanders onder het devies „Ick dien" werkzaamheden ten behoeve van het vaderland verrichten.

(Vor. ber. Ned. Arbeidsdienst 5355)

Overzicht Effectenbeurs 1942. —

Het bewogen beursjaar 1942 laat per saldo een koersstijging zien. In de laatste maanden zijn verschillende diep in het beursapparaat ingrijpende maatregelen genomen, waardoor van een levendigen en vrijen handel geen sprake meer is. Vele fondsen zijn door het bereiken van topkoersen uitgevallen en de beurshandel kan zich nog slechts concentreeren op een gering aantal leidende fondsen. De maatregelen konden de stijgende tendenz niet ongedaan maken, welke voornamelijk een gevolg was van de geldruimte. In de eerste elf maanden is de beurswaarde van de 80 in de berekening van de Telegraaf opgenomen Nederlandsche fondsen gestegen met ƒ 776 millioen tot 3.894 millioen en de gemiddelde koers met 38,4% tot 227,3%. Hiervan komt niet minder dan 614 millioen voor rekening van Koninklijke Olie, welk aandeel monteerde van 238 tot 360 punten. Dat 1942 koerswinsten te zien geeft, welke hier en daar vrij belangrijk zijn, is een gevolg van de stijging in de laatste 3 maanden. Door de koersdaling in Februari en September week het koerspeil op 1 October slechts weinig af van dat op 1 Januari. In December bereikten vele fondsen met onbeperkten hanuel de hoogste noteeringen van het jaar. Tegenover groote koerswinsten staan verschillende niet onbelangrijke dalingen. De grootste stijging behaalde Koninklijke Olie met een avans van 122 punten. H.V.A. laat een stijging zien van 42 punten, Centrale Suiker van 38, Holland-Amerika Lijn van 34, Unilever van 32 en Nederlandsche Scheepvaart Unie van 27. Daarentegen daalde Sedep met 120, Deli Mij. met 29, Javasche Bank met 17 en Deli Batavia met 14 punten. (Econ. Nieuws)

(Vor. ber. Effectenbeurs 5263)

A. TABAK. — Verbruiksontwikkeling. —

2 Jan. — De markt voor sigarentabak is als bekend verstoord terwijl die van sigaretten vrijwel kan blijven functioneeren. Dit vond grootendeels zijn oorzaak in het feit, dat de aanvoer van grondstoffen voor de sigarennijverheid moest worden gestaakt doordat de productiecentra van de grondstof waren gescheiden van die waar de sigarenfabrieken zijn gelegen. De Ver. Staten, een der belangrijkste verbruikslanden van sigaren, konden geen tabak meer uit Ned. Indië aanvoeren. De Continentaal-Europeesche sigarennijverheid, die de grootste verbruikster is van sigarentabak werd genoopt tot het stilleggen der bedrijven. De moeilijkheid kon niet worden overwonnen door gebruik van Europeesche tabak, daar de oude wereld overwegend slechts rook- en sigarettentabak produceert.

De tabaksmarkt was reeds lang voor den oorlog gekenmerkt door een grooter gebruik van cigarillos en een kleiner van sigaren. Verder is het verbruik van sigarettentabak sterk toegenomen. In Duitschland steeg dit b.v. van 38.000 t. in 1929 tot 43.000 ton in 1936 en in de Ver. Staten van 217 mill. lbs. in 1924 tot 480 lbs. in 1937. De geringere vraag naar sigaren — vooral de verkoop van de duurdere soorten liep achteruit — was oorzaak van een daling der productie,, zoodat de oogst van Cuba-tabak van 82 mill. lbs. in 1930 tot 54.6 mill. lbs. in 1937 en op Sumatra van 275.000 pak in 1918 tot 125.000 in 1938 daalde. Deze oorlog heeft veel grootere veranderingen in de structuur van het tabaksbedrijf in het leven geroepen dan de vorige en daarom vreest men, dat de sigarenmarkt blijvend nadeel zal ondervinden. (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Tabak Nederland 5103 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Verkeersontwikkeling.

Dec. — In het kader der Hoogeschoolweek 1942 der Technische Hoogeschool te München sprak staatssecretaris Ganzenmüller over het verkeerswezen in Europa. Allereerst gaf hij een beeld van de veranderingen, die de Duitsche Rijksspoorwegen in den loop der jaren hebben ondergaan. Het net der Rijksspoorwegen, dat in 1937 een lengte had van 54.500 km., is tot op heden, met inbegrip van de spoorwegen in het Protectoraat, Nederland en de bezette Westelijke gebieden, tot 161.000 km. uitgebreid. Het personenvervoer is in den oorlog sterk ingekrompen ten gunste van de militaire en goederentransporten. De productie van goederenwagons is in de jaren 1941 en 1942 door rationalisatiemaatregelen sterk opgevoerd. Het goederenwagenpark werd ook aanzienlijk uitgebreid met de buitgemaakte Russische wagons, die in een grootscheepsche actie werden omgebouwd, zoodat zij op het normaalspoor konden worden ingezet. Het beeld der Duitsche binnenscheepvaart heeft zich eveneens ingrijpend gewijzigd. Wat het wegverkeer betreft maakten de resultaten der motoriseeringspolitiek het mogelijk, dat honderdduizenden voertuigen uit het civiele verkeer naar de weermacht werden overgeheveld. Tenslotte behandelde Ganzenmüller het overzeesche verkeer. Reeds vóór den oorlog speelde het internationale zeeverkeer zich voor de helft tusschen de Europeesche landen af. De taak der Duitsche handelsvloot in dit intereuropeesche verkeer is tijdens den oorlog nog uitgebreid.

(Econ. Nieuws)

C. VERKEER. — Europeesche waterwegen. —

Jan. — Het grootste belang van een Europeesch verkeersnet van waterwegen, aan welke plannen in Duitschland reeds lang wordt gewerkt, staat voor de toekomst wel vast. Dit net zal zich uitstrekken van Rijn, Weser, Elbe en Oder tot de noordelijke landen en van den Donau tot de groote ruimten in Zuid-Oost-Europa. Bij de te verwachten intensiveering van het handelsverkeer zullen aan dit verkeersnet en de binnenscheepvaart nieuwe taken worden gesteld. Hierbij zal in verband met de Duitsche economische politiek in het oosten en zuidoosten een evenwicht tusschen de Westelijke en Oostelijke waterwegen in de natuurlijke ontwikkeling liggen. In dit wegennet zal het Mittellandkanaal een belangrijke rol spelen en de noodzakelijke werkzaamheden voor de in gebruik neming van dit kanaal dienen in de eerste plaats te worden uitgevoerd. Hierbij moeten tevens de werkzaamheden om Weser, Elbe en Oder tot groote scheepvaartwegen te maken in versneld tempo worden verricht. Door verdere kanalisatie zullen deze rivieren een belangrijke functie bij den export vervullen. In dit groote kanalenplan zullen zee- en binnenscheepvaart meer gaan samenwerken. In de Warthegau, waar men van een systeem van waterwegen nauwelijks kan spreken, zal de Weichsel voor schepen tot 1000 ton bevaarbaar worden gemaakt. Hierop zullen dan de Warthe, de Netze en het Brombergerkanaal een aansluiting krijgen. Door verdere verbeteringen hoopt men dan een verbinding tot stand te brengen tusschen Rijn en Weichsel resp. Memel. Hier omvat het plan een natuurlijke aansluiting met het Russische kanalennet, waarvan men een toeneming van het verkeer verwacht, met als gevolg een gunstige ontwikkeling van het economische leven in de grensgebieden. Hier zal het verkeer plaats hebben op Weichsel, Dnepr, Dnestr en Memel met hun zijrivieren. Verder ligt een verbinding in het voornemen over Weichsel, Bug, Königskanaal en Dnepr zuidelijk naar Cherson. Via het Masurische kanaal en de Narew zal Oostpruisen op dit net kunnen worden aangesloten.

In dit groote plan zal in het zuiden de Donau eveneens een levensader vormen, evenals de Rijn in de Westmark. Het Duitsche net van waterwegen past zich uitstekend aan bij een midden-Europeesch verkeerssysteem.

De Rijn - Main - Donau - verbinding wordt daarbij een krachtstroom van nieuwe economische energie, terwijl het Oder-Donaukanaal een nieuwe handelsweg zal worden tusschen Oost- en Zwarte Zee. De rechtstreeksche verbindingen van den Donau met Noord- en Oostzee en aan den anderen kant met het industriegebied aan den beneden-Rijn vormen voor de toekomst nieuwe verkeersaderen. Door het Oder-Donau-kanaal wordt niet alleen het op één na grootste kolen- en ijzergebied van het Rijk organisch met de Oostmark verbonden, doch hier ontstaat tevens een directe verkeersweg van de Zwarte Zee naar de Oostzee, van Galatz naar Stettin. Silezië wordt een brug naar het zuidoosten, ook in het scheepvaartverkeer. De Oder zal in de toekomst niet langer de laatste oostelijke uitlooper van het Duitsche systeem van waterwegen zijn, doch een ader in het Europeesche verkeersnet. Via het Oder-Donaukanaal zal de Elbe een weg naar den Donau vinden. De Weser met haar havens in het midden-Duitsche productiegebied wordt door het Weser-Werra-Mainkanaal een uitstekende waterweg in het nieuwe Europeesche net van doorgangswegen. Een taak voor later vormt het Zuid-Duitsche Mittellandkanaal van de Saar over Ludwigshafen en Neckar naar den Donau. Deze waterwegen zullen in de toekomst een groote rol spelen in de gezamenlijke Donauruimte. De landen aan den beneden-Donau bevinden zich in een economisch overgangsstadium. Voor deze landen is noodig opvoering en verbetering van de productie met gelijktijdige kostprijsverlaging, hetgeen weer zal leiden tot vergrooting van de koopkracht en tot kapitaalvorming. De Donauwaterweg opent in dit verband voor alle Donaulanden zeer gunstige perspectieven. In deze landen dienen verder nieuwe handels- en industriehavens te worden aangelegd. Bij dit alles is en blijft de instandhouding en zoo mogelijk een verhooging van de capaciteit der Rijnwaterwegen een kwestie van kardinaal belang. Hier zij slechts gewezen op de beteekenis van den Rijn voor den afzet van kolen uit het Roergebied. Zijn machtsgebied rijkt noordelijk over Rotterdam en Antwerpen naar den Atlantischen Oceaan, over het Mittellandkanaal, Dortmund-Emskanaal en het ontworpen Hansakanaal naar de Duitsche Noord- en Oostzeehavens en naar het midden van het Rijk.

Wanneer niettegenstaande alle hindernissen Nederland ook in de laatste jaren nog mede aan de spits van alle afnemers van Duitsche goederen stond, dan is dit in de eerste plaats aan den Rijn te danken. Op dezelfde wijze is Antwerpen met het Duitsche achterland en met Zuid-Duitschland met verscheidene economische draden verbonden. In de toekomst zullen de door den Rijnstroom in de invloedssferen der geheele Duitsche economie liggende havens der Rijnmondingen nog meer aan de Groot-Duitsche markt zijn gebonden. Ook deze richting van Duitsche uitvoerwegen is door het lot bepaald. In het samenspel van Duitsch, Nederlandsch en Belgisch verkeer liggen ook voor den komenden tijd belangrijke waarden voor den wederzijdschen goederenruil opgesloten. Ook aan den boven-Rijn heeft met den terugkeer van Elzas en Lotharingen in het Rijk de Duitsche levensruimte een verruiming ondergaan. Frankrijk heeft gedurende langen tijd min of meer getracht om door kunstmatige waterwegen zijn landsgrenzen te beschermen. Des te meer is het een taak voor Duitschland en het Continent, om via het Rijn—Marnekanaal en het Rijn—Rhônekanaal nieuwe economische ruimten te ontsluiten. De uitloopers van beide genoemde waterwegen dringen nl. tot ver in Frankrijk door. Naast een ruimen kijk op de Europeesche belangen in het algemeen, dient men die van de Westelijke grensruimten niet over het hoofd te zien. In dit verband bestaat nog steeds de wensch voor een Aken—Rijnkanaal. Aan den boven-Rijn zoekt het Saargebied via een Saar—Pfalzkanaal een weg naar den Rijn. Reeds thans is het kolen- en ijzergebied van het Saardistrict via Saarkanaal en Rijn—Marnekanaal met Straatsburg verbonden. Doch deze zoowel als het Rijn—Rhône-kanaal, dienen voor een intensiever verkeer geschikt te worden gemaakt. Tenslotte is hier het bevaarbaar maken van den boven-Rijn van Basel tot het Bodenmeer, met als gevolg daarvan gunstige gevolgen voor Zwitserland en de aangrenzende gouwen van de Oostmark, een taak van Europeesch belang.

In een totale Europeesche economie moet ook aandacht worden besteed aan een doorgaand rivier-zeeverkeer.

Hiervoor moeten speciale scheepstypen komen, die bij geringen diepgang een winstgevend gebruik mogelijk maken en daarbij tevens aan de eischen van de groote zeevaart voldoen. Dit scheepstype heeft een belangrijke taak te vervullen tusschen de Duitsche binnenhavens en het buitenland, daar het verschepen van binnenhavens af, zonder overlading over zee naar het buitenland, volgens deskundigen in talrijke gevallen van niet

te onderschatten voordeel voor den Duitschen export zou zijn. Als voorbeelden voor zulke verbindingen kunnen hier dienen het directe verkeer van den Rijn, Weser, Elbe en Oder met de Noordelijke en Baltische landen en van den Donau met de havens aan de Zwarte Zee. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Europ. ontwikkeling v. h. Verkeer 5363 A.)

A. CHINA (NANKING-REGEERING). — Wang Tsjing-wei bezoekt Tokio. —

2 Jan. (D.N.B.) — De president van de regeering te Nanking, Wang Tsjing-wei, die in de tweede helft van December een bezoek aan Tokio bracht, werd op 22 December door den Tenno ontvangen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nanking-regeering 5052 D.; Wang Tsjing-wei 4843 I.)

B. NEDERLAND. — Regeling in zake vervaardiging van films. —

2 Jan. — In de Staatscourant van 14 December werd door het departement van Volksvoorlichting en Kunsten een regeling in zake de vervaardiging van films gepubliceerd. Daarin wordt in de eerste plaats het vestigen, overdragen of uitbreiden van een bedrijf, waarin films worden opgenomen, samengesteld of op andere wijze voor de vertooning geschikt gemaakt onderworpen aan de voorafgaande vergunning van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten. Voorts is eveneens voor het geheel of gedeeltelijk opnemen, samenstellen of op andere wijze voor de vertooning geschikt maken van een film de vergunning van den secretaris-generaal vereischt. **(Vor. ber. Films 4810 D.)**

Sociale aangelegenheden. - Zustergemeenschap van den N.V.D. opgericht. —

2 Jan. — De Nederlandsche Volksdienst heeft een stichting in het leven geroepen, welke den naam draagt: „Zustergemeenschap van den Nederlandschen Volksdienst". De Zustergemeenschap heeft tot doel, zieken en personen, die verpleging noodig hebben, zusters ter beschikking te stellen, die een voorbeeld zijn zoowel van flinkheid als van plichtsbesef. Hieruit blijkt, dat deze nieuwe Zustergemeenschap in de eerste plaats dient voor het welzijn van het Nederlandsche volk, in de tweede plaats dat zij ook voor de zusters zelf een inrichting is waarin zij een nieuwen grooten steun vinden. Daarbij wordt volkomen rekening gehouden met de beroepsopleiding, de verheffing van het beroep. Binnen de veelzijdige inrichtingen van den N.V.D. bevinden de aldaar werkzame zusters zich reeds in deze nieuwe gemeenschap. Doel is echter, dat alle zusters daarin eens worden vereenigd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Ned. Volksdienst 5336)

C. FRANSCH SOMALILAND. — Door geallieerde troepen bezet. —

Vichy, 29 Dec. (D.N.B.) — Het agentschap Ofi meldt: De Engelsch-Gaullistische troepen die 26 December het gebied van de kust van Somaliland hadden aangevallen en Djebel hadden bereikt, hebben hun opmarsch voortgezet. Het moederland staat op het oogenblik niet meer in verbinding met deze kolonie. Uit Britsche bron wordt medegedeeld, dat de Engelsch-Gaullistische troepen Djiboeti bereikt en de stad bezet hebben. De Engelsche autoriteiten zouden een gouverneur hebben benoemd. (Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Somaliland 4901 A.)**

D. ENGELAND. — Ambassadeur Henderson overleden. —

Londen, 30 Dec. (S.P.T.) — In den afgeloopen nacht is sir Nevile Henderson op 60-jarigen leeftijd overleden. Sir Nevile was van Januari 1934 tot het uitbreken van den oorlog Britsch ambassadeur te Berlijn. (Telegraaf)

(Vor. ber. Ambass. Henderson 4459 D.)

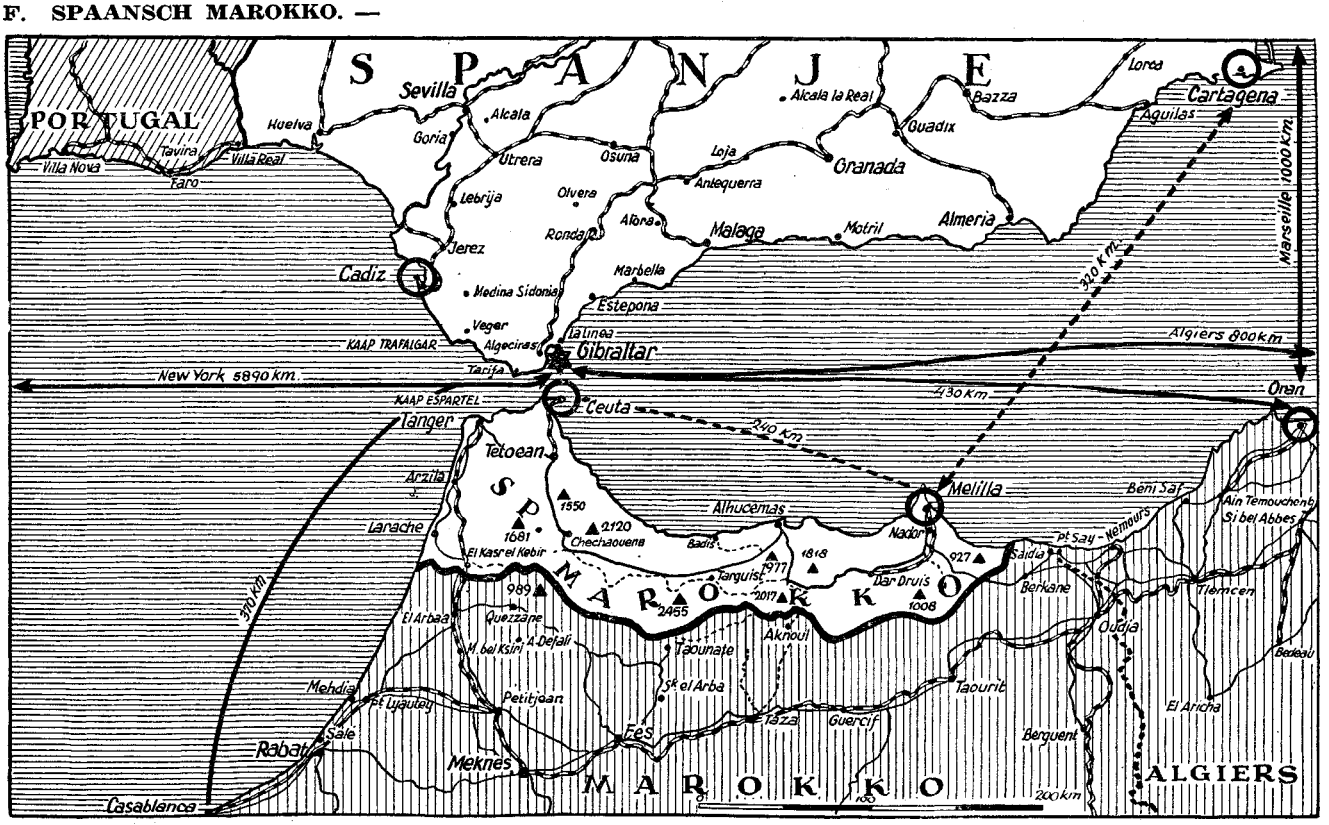
E. ZWEDEN. — Scheepsverliezen in 1942 - Staatsuitgaven 1941-'42. —

31 Dec. — Zweden heeft in het jaar 1942, 150.000 br.t. scheepsruimte, als gevolg van oorlogshandelingen verloren, aldus heeft het Zweedsche ministerie van Handel vastgesteld. In dit jaar zijn 200 Zweedsche zeelieden omgekomen. Sedert het begin van den oorlog zijn 155 schepen met in totaal 444.000 br.t. verloren gegaan. Het aantal slachtoffers in die periode bedraagt ongeveer 1000.

Staatsuitgaven 1941-'42. — 31 Dec. (A. N. P.) — De bekende Zweedsche economist, prof. G. Cassel, deelt in „Svenska Dagbladet" mede, dat de netto staatsuitgaven in 1941-'42, 3604 mill. kr. bedroegen, waarbij nog komen de uitgaven der kapitaalbegrooting van 404 mill. kr. Het belastbare inkomen wordt echter geraamd op 3,65 milliard kr. Dit beteekende, dat de financieele eischen van den Staat het belastbare inkomen der bevolking overtreffen, hetgeen een onhoudbaren toestand vormt. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Scheepvaart 5175 C.; Begrooting 4543 B.)

F. SPAANSCH MAROKKO. —

Spaansch Marokko (Kaart ontleend aan „Das Reich")

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1942. — Krijgsverrichtingen - Algemeen overzicht - Hevige gevechten aan het Oostelijk front - 185.300 br.t. Anglo-Amerikaansche handelstonnage tot zinken gebracht. —

Algemeen overzicht. — 31 Dec. — In militaire kringen te Berlijn is men geneigd den toestand aan het eind van 1942 als volgt te kenschetsen:

1. Aan het Oostelijk front konden de Duitschers en hun bondgenooten in het midden en het noordelijk deel hun stellingen handhaven. Aan het zuidelijke deel van het front schoof men door een geslaagd offensief de Duitsche linies duizend km. naar het Oosten en bereikte men de volgende strategische doelen:

A. De bezetting van de geheele Oekraine met haar rijke ertsen, industrie en landbouwareaal.

B. De bezetting van het rijke Koeban-gebied met zijn landbouwareaal en met de petroleumvelden van Maikop.

C. De bezetting van een punt aan de Wolga, Stalingrad, vanwaar het verkeer op de Wolga en in het bijzonder het vervoer van petroleum kunnen worden verhinderd.

D. De bezetting van posities aan den voet van den Kaukasus.

Hetgeen de Duitschers hier bereikten, terwijl het overige deel van het front, zooals vooruit was bepaald, zijn posities handhaafde, kan, naar men hier doet opmerken, beslissend zijn voor het verdere verloop van den oorlog in het Oosten. Daar men aan Duitsche zijde begreep, dat ook de Russen dit zouden inzien, was men op het groote tegenoffensief der Russen, met als einddoel de verovering van Rostov en de afsnijding van Stalingrad en de Duitsche troepen aan den Kaukasus, dat thans in vollen gang is, niet onvoorbereid. De zeer sterke aanvallen der Russen hebben tot eenige doorbraken geleid, die later zijn afgedamd, doch zij hebben geen enkel operatief of strategisch doel bereikt. Met groote kalmte ziet men aan Duitsche zijde het verdere verloop van dezen strijd tegemoet, daar de offensieve afweer der Duitschers den Russen in hooge mate op verliezen aan manschappen en materieel komt te staan.

De verliezen, die de Duitsche en de met hen verbonden troepen den Russen in 1942 hebben toegebracht, schat men op een millioen gevangenen, aanzienlijk meer dan tienduizend vechtwagens vernield of buitgemaakt, veel meer dan tienduizend stuks geschut vernield of buitgemaakt. Daarnaast hebben de Russen zeer hooge verliezen aan dooden.

2. In Noord-Afrika waren de voornaamste gevechtshandelingen het offensief van Rommel van 26 Mei, dat hem tot in de El Alamein-stelling bracht, en het offensief van het Britsche 8ste leger van 24 October j.l. Dit laatste offensief beschouwt men hier als de grootste Engelsche militaire krachtsinspanning sinds het begin van dezen oorlog. Engeland was tot deze krachtsinspanning genoodzaakt, omdat het de zware belasting, die de versperring van de Middellandsche Zee en de noodzaak den weg om Kaap de Goede Hoop te gebruiken voor zijn zeevaart, zijn vloot en voor zijn industrie vormt, op den duur niet kan verdragen. Het doel van dit offensief, de As in Noord-Afrika uit te schakelen en daardoor de heerschappij in de Middellandsche Zee te veroveren, waardoor tevens de Zuidelijke flank van de As zou worden bedreigd, is echter niet bereikt. Rommels terugtocht, waarbij hij den tegenstander zooveel mogelijk afbreuk deed en ophield, doch zelf ongeslagen bleef, acht men een strategisch meesterstuk. Daar bij de slagen in de woestijn vooral de hoeveelheden benzine, water en munitie tellen, is de positie van Rommel naarmate zijn verbindingen korter worden, gunstiger, die der Engelschen naarmate hun verbindingen langer werden, ongunstiger geworden. Een verbetering van den toestand in Afrika ten gunste van de As bracht, naar de meening van Berlijn, de Amerikaansch-Britsche landing in Fransch Noord-Afrika, doordat men Bizerta en Tunis niet bezette. Hierdoor was de As in staat reeds eenige uren later Bizerta, een strategisch uiterst belangrijk punt, in bezit te nemen, hetgeen men gaarne reeds twee jaar tevoren had gedaan. De bezetting van Tunesië stelt de As in staat haar posities in Afrika in hooge mate te concentreeren op één enkel bruggenhoofd met zeer korte verbindingslijnen met Italië. Hoe kort deze verbindingen zijn, blijkt uit het feit, dat een vliegtuig over den afstand van Sicilië naar Afrika slechts één uur doet, terwijl de scheepvaart niet langer dan zeven uur door een gevaar opleverende zône hoeft te varen. De aanvoer van materiaal naar dit deel van Afrika is thans volkomen georganiseerd.

Onder deze concentratie van de posities der As in Afrika tot één enkel bruggenhoofd lijdt de contrôle van de As over de Middellandsche Zee in geenen deele, daar deze in handen is van de macht, die den strategischen driehoek Tunis—Sicilië—Sardinië bezit.

Zonder dat men wil ingaan op de reden, waarom de Amerikanen niet direct in Bizerta en Tunis zijn geland, acht men hier het feit dat zij dit niet deden, voor de verdere oorlogvoering van het allergrootste belang.

3. De Westkust is uitgebouwd tot een verdedigingssysteem, dat de vorming van een tweede front in het Westen onmogelijk maakt, zooals St. Nazaire en vooral Dieppe hebben bewezen.

4. De Duitsche oorlogvoering ter zee kenmerkte zich in 1942 door het in dienst stellen van een zeer groot aantal onderzeebooten. Hierdoor bereikte men de volgende doelen: A. Er werd meer tonnage tot zinken gebracht dan aan geallieerde zijde kon worden gebouwd, waardoor men de geallieerde scheepvaart en de geallieerde industrie in hooge mate bewaarde en men de geallieerden dwong uiterst voorzichtig te zijn bij het uitzenden van groote transportvloten; B. men dwong de geallieerden hun oorlogsvloten te versnipperen bij het escorteeren der koopvaardijvloten. Hierdoor maakte men het den geallieerden onmogelijk met hun oorlogsvloten voor zoover die niet door de Japansche zeemacht waren gebonden, zwaartepunten te vormen en operaties van belang uit te voeren.

Van deze vier frontdeelen acht men te Berlijn het Oostelijke front het belangrijkste en wel om de volgende redenen: a. de Sovjets bedreigen Europa direct zonder door een zee van het hart van Europa te zijn gescheiden; b. de Sovjets voeren den actiefsten strijd; c. van de drie groote mogendheden uit het geallieerde kamp is de Sovjet-Unie de sterkste; Engeland is niet in staat beslissend in den oorlog in te grijpen. Amerika heeft zich, afgezien van wat men hier het avontuur in Noord-Afrika noemt, uitsluitend tot het defensief en wel tegenover Japan beperkt.

Het jaar 1943 wordt voor het verdere verloop van den oorlog van zeer groot belang geacht. De As steunt in dit jaar vooral op de volgende drie groote voordeelen: a. het bestand zijn tegen de blokkade, wat in het afgeloopen jaar is bewezen en hetgeen den toestand in Duitschland in het vierde oorlogsjaar volkomen onderscheidt van dien in het Duitschland van 1917-1918. Dit bestand zijn tegen de blokkade is verkregen door de verbetering der technisch betere organisatie, samenwerking met de bondgenooten, en vooral ook door de ontsluiting van zeer groote gebieden in het Oosten; b. een zeer groote industrieel potentieel, dat door de veroveringen in het Oosten, in een mate, die Duitschlands tegenstanders niet altijd beseffen, is gestegen; c. het voordeel van de binnenlijn.

Steunende op deze voordeelen kan Duitschland naar Berlijnsche opvatting in het komende jaar zwaartepunten vormen op de plaatsen en op de tijdstippen, die het wenscht, zonder dat zijn vijanden dit kunnen verhinderen of daarop invloed kunnen uitoefenen.

OOSTELIJK FRONT. —

Berlijn, 23 Dec. — De A.N.P.-correspondent meldt: De toestand aan het Oostelijke front draagt nog steeds een betrekkelijk verward karakter. Terwijl de Duitsche troepen ten Zuiden van Stalingrad de daar vooruitgeschoven Zuidelijke tang van Timosjenko's winteroffensief aanvallen, zijn de bolsjewisten ten Noorden van de stad in den aanval. Hieruit blijkt, dat een „tang", waarover van Sovjet-Russische zijde zooveel gesproken is, in wezen niet meer bestaat, daar de aanval ten Zuiden van de groote Wolgastad is vastgeloopen. De troepen van het bolsjewistische leger hebben zich hier ingegraven en worden thans door de aanvallende Duitsche troepen uit hun stellingen verdreven. Toch kwalificeert men te Berlijn het gebied rondom Stalingrad nog steeds als brandpunt der gevechten. De fronten bevinden zich in een „clinch". Meer naar het Noorden, in den middensector van den Don, duren de hevige defensieve gevechten der Duitsche troepen nog steeds voort, doch de verliezen der Sovjets zijn hier dusdanig, dat ook hier een verzwakking der offensieve kracht verwacht kan worden.

Vorig jaar werden half December op eenige plaatsen aan het front temperaturen van 30 tot 40 graden Celsius onder nul geregistreerd. Dit jaar zijn de omstandigheden voor de Duitsche militaire leiding veel gunstiger. Op 22 December werd nog gemeld, dat er aan het geheele front triest weer heerschte, met hier en daar regen en sneeuw bij een gemiddelde temperatuur van omstreeks nul graden.

24 Dec. — Duitsche troepen sloegen in het Terekgebied en in de Kalmukkensteppe herhaalde vijandelijke aanvallen af en brachten den vijand bij een geslaagden aanval bloedige verliezen toe. Een in het achtergelegen terrein opduikende cavalerieformatie der Sovjets werd aangevallen en bij de daarop ontstane achtervolging uiteengedreven.

Tusschen Wolga en Don werden bij een aanval 600 gevangenen binnengebracht en 15 vechtwagens vernietigd.

In het gebied van den Don duurt de afweerslag, die gekenmerkt wordt door wisselvallige gevechten, voort.

Bij eigen aanvallen in den centralen sector werden talrijke kazematten en gevechtsstellingen vernield. Plaatselijke aanvallen van den vijand mislukten.

Ten Zuidoosten van het Ilmenmeer hervatte de vijand zijn aanvallen met sterke strijdkrachten. Bij den geslaagden afweer werden 34 Sovjet-pantserwagens vernield.

25 Dec. — In den loop van den dag gingen Duitsche troepen, gesteund door het optreden van nieuw aangevoerde formaties, op verscheidene plaatsen in het Don-gebied tot den tegenaanval over. In verbitterde gevechten vernietigden zij vijandelijke gemotoriseerde en pantsertroepen, die trachtten door bressen in het nieuwgebouwde front naar het achtergelegen gebied door te dringen.

26 Dec. — Ten Noorden van de Terek heeft de vijand weer vergeefs en met zware, bloedige verliezen stormgeloopen op de Duitsche stellingen. Er werden daar 29 Sovjet-tanks vernietigd. Ten Noordwesten van Woronesj en ten Westen van Kaloega heeft de vijand bij succesvolle eigen aanvallen zware verliezen geleden. Plaatselijke vijandelijke aanvallen in den centralen sector mislukten. Tal van gevangenen en veel buit werden vergaard. Het steunpunt Welikije Loeki weerde in verbitterde gevechten nieuwe vijandelijke aanvallen af, die met steun van tanks, luchtmacht en veel artillerie werden uitgevoerd.

Op 25 December zijn 30 Sovjetvliegtuigen neergeschoten. Luchttransportformaties voorzagen overdag en 's nachts een aantal ver naar voren geschoven steunpunten, waarom fel werd gestreden.

27 Dec. — Vijandelijke aanvallen tusschen Wolga en Don en in het gebied van Stalingrad werden afgeweerd. In de groote bocht van den Don hebben infanterie- en gepantserde afdeelingen in een voortgang makenden tegenaanval de bolsjewisten verder naar het Noorden teruggeworpen en een aantal plaatsen genomen. Een vrij sterke vijandelijke groep, voorzien van pantserwagens, werd ingesloten.

In den centralen en den Noordelijken sector mislukten plaatselijke aanvallen en ondernemingen der bolsjewisten. Overdag en des nachts werden gereedstaande vijandelijke troepen en spoorwegdoelen door de Duitsche gevechtsvliegtuigen aangevallen. Bij de voortdurende zware gevechten om het steunpunt Welikije Loeki leed de vijand door de hardnekkige Duitsche verdediging ongewoon zware verliezen.

28 Dec. — In het gebied van de Terek stortten nieuwe vijandelijke aanvallen ineen. Hierbij en tijdens de succesrijke afweergevechten tusschen Wolga en Don en in de groote bocht van den Don werden 59 Sovjet-pantserwagens vernield.

In den Centralen frontsector werden plaatselijke aanvallen op de Duitsche stellingen afgeslagen. Ten Zuidoosten van het Ilmenmeer viel de vijand opnieuw aan. Hij werd ondanks krachtig gebruik van artillerie en pantserwagens in felle gevechten, ten deele in tegenaanvallen, verdreven.

29 Dec. — In het Terekgebied mislukten plaatselijke aanvallen der Sovjettroepen. Duitsche en Roemeensche troepen wierpen den vijand, terstond tot den tegenaanval overgaande, uit zijn stellingen en vernielden daarbij verscheidene pantserwagens.

Tusschen Wolga en Don en in de groote Donbocht mislukten herhaalde vijandelijke aanvallen in harde afweergevechten. Een sedert verscheidene dagen ingesloten vijandelijke groep werd vernietigd. Sedert 24 December werden hier met ondersteuning van de luchtmacht 65 vechtwagens, 30 stukken geschut, talrijke zware en lichte infanteriewapens en ander oorlogsmaterieel vernield of buitgemaakt; verder werd een groot aantal gevangenen gemaakt. De bloedige verliezen van den vijand overtroffen dit aantal met een veelvoud daarvan.

30 Dec. — In het Terek-gebied mislukten krachtige met pantsers ondersteunde aanvallen van den vijand. Daarbij werden acht pantsers vernietigd. In Stalingrad en in het Don-gebied leden de Sovjets bij de voortzetting van hun aanvallen hooge bloedige verliezen en verloren zestien pantsers. In den centralen sector werden afzonderlijke vijandelijke aanvallen afgeslagen. Eigen stoottroepen drongen de vijandelijke stellingen binnen en vernielden talrijke gevechtsstellingen.

Overzicht. — Berlijn, 27 Dec. (D.N.B.) — Op den Eersten Kerstdag werd, bij een temperatuur van twintig graden onder nul, tusschen Wolga en Don en in het Don-gebied uiterst hevig gevochten. Ofschoon een ijzige Noordwesterstorm den bolsjewisten groote sneeuwmassa's tegemoet joeg, ging de vijand tusschen Wolga en Don zesmaal tot den aanval over, welke aanvallen evenwel geen succes opleverden. Des avonds lagen dertig vernietigde bolsjewistische pantserwagens, de overblijfselen van zes neergeschoten vliegtuigen en bergen gevallen bolsjewisten voor de Duitsche linies.

Nog zwaarder waren de vijandelijke verliezen in het gebied van den Don. Hier gingen op 24 December de Duitsche troepen, door nieuwe versterkingen ondersteund, op verscheiden plaatsen tot een tegenaanval over. De Sovjets hadden gepoogd in het systeem van steunpunten en egelstellingen op te rukken. De tegenaanval deed al deze pogingen mislukken. Door aanvallen in de flank konden vijandelijke aanvalspitsen worden afgesneden en vernietigd. De strijd duurde ook den 25sten December nog den geheelen dag met onverminderde hevigheid voort.

Ook op 26 December lag het zwaartepunt der gevechten tusschen Wolga en Don en in de groote bocht van den Don. Bij den afweer van sterke vijandelijke aanvallen bracht het luchtwapen den vijand zware verliezen toe. In de groote bocht van den Don werden de tegenaanvallen voortgezet. Ofschoon de vijand zware verliezen leed, probeerde hij steeds weer de Duitsche stellingen te naderen. De snelle wisseling van aanval en tegenaanval verhoogde de bolsjewistische verliezen van menschen en materiaal, zonder dat de bolsjewisten het verloren terrein konden heroveren.

De vijandelijke stoottroepen kwamen voor de Duitsche steunpunten tot staan, door het vuur waarvan talrijke pantserwagens en stukken geschut vernietigd werden. Deze verzwakking van den vijand benutten de Duitsche troepen, om opnieuw voorwaarts te dringen. Door dezen aanval werd de vijand zoodanig verrast, dat hij niet kon voorkomen, dat een sterke gevechtsgroep, met de begeleidende pantserwagens, werd ingesloten. Hoewel de plaatselijke acties van stoottroepen in het hooggebergte van den Kaukasus in beteekenis achterstaan bij de andere sectoren van het front verdienen de prestaties van de Duitsche bergjagers bijzonder vermeld te worden. Het gevechtsterrein van den Kaukasus is niet met de Alpen te vergelijken, want het is veel ruwer. Van de toppen tot den dalbodem is het hoogteverschil meestal meer dan 2.000 M., terwijl de dalen ruim 2.000 M. boven den zeespiegel liggen. Bijna elke weg en elk steunpunt moet hier bij stijgingen van ten deele meer dan 45 graden door bergpioniers gemarkeerd en versterkt worden, Bijna elk stuk hout moet door muildieren of dragers vervoerd worden. Bemoeilijkt wordt deze buitengewoon moeilijke arbeid door de ongewoon ijle lucht, die reeds op een hoogte van 2.400 M. begint en na elke tien stappen tot rusten dwingt, terwijl in de Alpen dit gevoel bijna niet bekend is.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA. —

20 Dec. — In Tunesië hebben de troepen der As de bezetting der stellingen, welke de voorgaande dagen waren veroverd, geconsolideerd. Bij geslaagde ondernemingen hebben wij gevangenen gemaakt en wapenen en munitie buitgemaakt.

Voor de kust van Fransch Noord-Afrika is een Engelsch-Amerikaansch convooi door Italiaansche torpedovliegtuigen aangevallen. In weerwil van het hevige vijandelijke afweervuur werd een schip door een vliegtuig getroffen en tot zinken gebracht; een tweede koopvaarder werd door een ander vliegtuig zóó hevig getroffen, dat het verloren kan worden geacht.

Een Italiaansche torpedobuoot heeft in de Middellandsche Zee een vijandelijke duikboot tot zinken gebracht.

23 Dec. — In Libye werden vijandelijke stoottroepen vernietigd. Duitsch-Italiaansche gevechtsgroepen wierpen in Tunis den vijand uit taai verdedigde bergstellingen. Talrijke gevangenen en buit werden binnengebracht. Een vijandelijk escadron werd in de pan gehakt.

Ten Oosten van Boegie werden twee groote transportschepen waaronder een passagiersboot van 12 à 15.000 br.t. bij een aanval van Duitsche gevechtsvliegers in brand geworpen. Jachtkruisers plaatsten bomtreffers op een vijandelijke duikboot. Met het verlies van deze duikboot moet rekening worden gehouden.

30 Dec. — In Tunis vonden slechts plaatselijke gevechtshandelingen plaats.

Tanger, 30 Dec. (S.P.T.) — Het geallieerde hoofdkwartier te Algiers deelt mede, dat de troepen der As-mogendheden bij Pont du Fahs dusdanige versterkingen ontvangen hebben, dat zij tot den tegenaanval konden overgaan. Hierdoor hebben de geallieerde troepen zich eenigszins moeten terugtrekken. De zes mijl ten Noorden van Medjez el Bab staande geallieerde troepen zijn eenige kilometers teruggetrokken op nieuwe achterwaarts gelegen stellingen.

DE ZEE-OORLOG. —

29 Dec. — Een uit Engeland naar het Zuiden varend convooi werd sedert twee dagen door Duitsche duikbooten achtervolgd en in den afgeloopen nacht in herhaalde aanvallen uiteengeslagen. Vijftien schepen, gezamenlijk 85.000 brt. groot, alsmede een torpedojager en een corvet van de beschermende schepen werden in den grond geboord; drie andere schepen werden getorpedeerd.

30 Dec. — Duitsche duikbooten zetten de achtervolging van de resten van het bij de Azoren uiteengeslagen konvooi hardnekkig voort en brachten hierbij nog vier schepen met 21.000 br.t. tot zinken. Tot dusver zijn daarmede uit dit konvooi 19 schepen met 106.000 br.t. vernietigd.

Bovendien brachten Duitsche duikbooten in andere zeegebieden van den Noordelijken en Zuidelijken Atlantischen Oceaan 15 schepen met te zamen 79.300 br.t. tot zinken. Daarmede heeft het duikbootwapen boven de op 29 December gemelde successen wederom 19 vijandelijke schepen met 100.300 br.t. naar den bodem der zee gezonden.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - D. Z. i. d. Nederl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5364 A.)

A. Nederlandsche pers in kentering. —

door **Mr. J. Huyts**

De oorlog heeft de Nederlandsche pers, kan men zeggen, onvoorbereid aangetroffen. Daarin onderscheidde de Nederlandsche pers zich niet van die in andere kapitalistische landen, ook daar waar zij openlijk tot oorlog ophitste. Zij onderscheidde zich ook niet van den staat van onvoorbereidheid, waarin het Nederlandsche volk zich bijna in zijn geheel bevond. Daarmee bedoelen we dan, dat ook daar, waar men den oorlog wel degelijk zag aankomen of wellicht zelfs met de gedachten er aan speelde, men zich allerminst rekenschap gaf van den omvang van de problemen, welke er door aan de orde werden gesteld. Dit was geheel in overeenstemming met de oppervlakkige wijze, waarop men tevoren kennis genomen had van de nationale revoluties in Italië en Duitschland; de burgeroorlog in Spanje was niet in staat geweest om den ernst van den toestand tot de geesten te doen doordringen. Men herkende slechts machtspolitieke overwegingen, waar in werkelijkheid een sociale omwenteling baan brak, over welker lot dan ook door diepere krachten zou worden beschikt dan die door de optelling van menschen en voorraden konden worden bepaald. Deze staat van onvoorbereidheid verklaart voor een belangrijk deel de moeilijkheden, waarmede de Nederlandsche pers na de bezetting van het land in Mei 1940 te kampen heeft gehad, toen het er op aankwam, het Nederlandsche volk de oogen te openen voor de werkelijkheid. De Nederlandsche pers beschikte immers in zeer geringe mate over medewerkers, die zelf vrij genoeg stonden in hun oordeel, om desnoods hun standpunt te kunnen herzien, in overeenstemming met den toestand, waarin het land was geraakt. En voor zoover de pers zelve zich gereed maakte om de consequenties van de gebeurtenissen te aanvaarden, stond zij tegenover een publiek, dat ten eenenmale zonder begrip reageerde. Dit was veeleer te wijten aan de eenzijdigheid, waarmede de pers het publiek tot dusver had voorgelicht, dan aan het publiek zelf, dat immers in onwetendheid van en geringschatting voor de veranderingen, welke zich in Midden-Europa hadden voltrokken, was opgevoed. Tegenover het fascisme en het nationaal-socialisme, die voor het Nederlandsche publiek niet anders dan leuzen waren, zooals ook de voornaamste begrippen, welke er aan ten grondslag lagen, leuzen gebleven waren, had het zich in „eenheid door democratie" vereenigd. Maar ook dit was een leuze, waaraan het geen werkelijken inhoud had kunnen geven, het was een leuze, welke nog slechts den schijn van democratie ophield, zonder dat de kracht van nieuwe denkbeelden kon worden **beproefd.**

Het gevolg was, dat zoodra in den koers van een der Nederlandsche bladen een wijziging intrad, al was het slechts dat het zich van leuzen zocht te bevrijden en zich rekenschap van de feiten trachtte te geven, een grooter of kleiner deel van de lezers het blad verliet om over te loopen naar een ander, dat nog altijd zorgvuldig de oogen voor het onvermijdelijke gesloten hield. Dat was mogelijk en bleef gedurende een lange periode mogelijk, omdat de bezettende macht er veel waarde aan hechtte, dat de noodzakelijke veranderingen uit eigen inzicht voortsproten. Natuurlijk bevorderde zij deze, overal waar de gelegenheid daartoe zich voordeed, maar haar geduld kon soms zeer lang op de proef worden gesteld, zonder dat zij naar dwangmiddelen greep. In dien tusschentijd zijn er soms zeer scherpe dalingen in het lezerstal van kranten voorgekomen, die het publiek in bezinning trachtten voor te gaan, terwijl anderen, die den weg van den geringsten weerstand naar de sympathie van haar lezers bewandelden, snel vooruitgingen. Bovendien verplaatste een deel van de belangstelling zich van de groote, meeningvormende pers naar plaatselijke bladen, die zich van een eigen oordeel konden onthouden.

Daar echter op den duur bij geen der bladen veranderingen konden uitblijven, die aan de verschillen de grootste scherpte ontnamen, is er allengs toch weer eenige stabiliteit ontstaan, ook daardoor bevorderd, dat de papierschaarschte, nog afgezien van de geleidelijke beperking van den omvang der bladen, de invoering van een oplagestop noodzakelijk heeft gemaakt, waardoor de gelegenheid van den lezer om vrijelijk van het eene blad naar het andere te trekken, aanmerkelijk is besnoeid.

In korte trekken is de toestand thans zoo, dat de Nationaal-socialistische Beweging in de Nederlanden in het Nationale Dagblad na als voor over haar eigen orgaan beschikt. Ook de z.g. Arbeiderspers, de bladen der voormalige sociaaldemocratische organisatie, staat thans op het nationaal-socialistische standpunt. Met min of meer nadruk worden de nationaal-socialistische denkbeelden ook in de groote burgerlijke bladen naar voren gebracht, die voorheen het liberale stempel droegen. De confessioneele pers daarentegen houdt zich, althans in de grootste bladen, nog op een afstand. Het is te voorzien, dat de ontwikkeling daarbij niet blijven zal. Van pers-politiek standpunt is de toestand nog weinig overzichtelijk en van het nieuw geschapen departement van Volksvoorlichting en Kunsten zijn dan ook maatregelen uitgegaan, welke bestemd zijn om een algeheele reorganisatie tot stand te brengen, waardoor het aantal nog verschijnende bladen meer in overeenstemming wordt gebracht met de sedert de opheffing van de partijen zooveel vereenvoudigde structuur van de politieke meeningsvorming. Tegelijk is deze reorganisatie er op gericht, om de overblijvende bladen in een economisch sterkere positie te brengen, zoodat zij ook daardoor beter in staat gesteld worden, den redactionneelen inhoud onafhankelijk te maken van groeps- of individueele belangen.

Van voorbijgaanden aard zijn uiteraard ook de spanningen, die in de redacties van vele bladen bestaan, waar, dikwijls van buitenaf, een nieuwe leiding opgetreden is, terwijl de staf nog grootendeels gevormd wordt door krachten, die reeds voor den oorlog in de pers werkzaam waren en dus voor het grootste gedeelte nog in een gedachtenwereld leven, waarin de denkbeelden, die den tijd beheerschen, vreemd zijn. Zooals de onverzoenlijksten de journalistiek reeds in den aanvang verlaten hebben of er geleidelijk uit verdrongen zijn, zoo is het onvermijdelijk, dat degenen, die zich zoeken te handhaven, met zichzelf in het reine komen over de aannemelijkheid van de denkbeelden en de juistheid van de beginselen, waardoor de politieke, economische, sociale en cultureele ontwikkeling voortaan worden bepaald. Daarbij kunnen zij ook niet voorbij zien, dat Nederland zich ook thans nog in een overgangstoestand bevindt, welke vroeg of laat in een volledig op nationaal-socialistische leest geschoeid regiem zal overgaan, dat ook hen voor de laatste consequenties plaatst.

Na korten, heftigen inwendigen strijd hebben de Nederlandsche journalisten in het Verbond van Nederlandsche Journalisten hun standsorganisatie in het leven geroepen. Het vervolgens door den Rijkscommissaris uitgevaardigde journalistenbesluit heeft het openbare karakter van de werkzaamheid van den journalist vastgesteld en aan de journalistenorganisatie verordenende bevoegdheid gegeven. Sedert de oprichting van de Nederlandsche Kultuurkamer is het Verbond van Nederlandsche Journalisten ingeschakeld in het Persgilde van deze Kultuurkamer, waarin ook overigens de economische, sociale en vakkundige belangen van het perswezen onder leiding van de beroepsstandorganisatie zijn gesteld. In het departement van Volksvoorlichting en Kunsten èn in de Nederlandsche Kultuurkamer vindt de pers alzoo de organen, welke haar eenerzijds voor de uitoefening van haar functie, anderzijds met het oog op de er bij betrokken menschen de leiding geven, waaronder zij moeilijkheden overwint, die noodzakelijkerwijze moesten voortvloeien uit de tegenstelling, welke een oorlog van enkele dagen tusschen het leven der volksgemeenschap van daarvoor en er na te voorschijn geroepen heeft.

(Der Mittag, Düsseldorf)

(V. b. Pers 5319; mr. J. Huyts 5200 A. en 5005 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Nieuwjaarsboodschap van den Führer aan het Duitsche volk - Dagorder aan de troepen. —

Hoofdkwartier van den Führer, 1 Jan. — Bij de jaarswisseling heeft de Führer een nieuwjaarsoproep gericht tot het Duitsche volk, waarin hij o.m. zegt:

Voor de vierde maal dringt mij het lot, den Nieuwjaarsoproep tot het Duitsche volk te richten. In deze vier jaar is het echter ook het Duitsche volk duidelijk geworden, dat het in dezen strijd, die ons, zooals zoo vaak in de Duitsche geschiedenis, door de hebzuchtige oude vijanden was opgedrongen, werkelijk gaat om te zijn of niet te zijn.

Voortgaande geeft de Führer een historisch overzicht van den strijd, die door de vijanden van Duitschland steeds opnieuw in den loop der eeuwen tegen het Duitsche volk ontketend is. Onverschillig onder welke motieven de vijanden deze oorlogen echter aanvingen, in wezen was de reden steeds gelijk: haat tegen een Duitsch rijk als beschermende mogendheid van Midden-Europa, afwijzing van de levensaanspraken van het Duitsche en het Italiaansche volk en niet in de laatste plaats een algemeen kapitalistisch belang bij den oorlog in het algemeen.

Er kan echter geen twijfel aan bestaan, dat aan het einde van dezen strijd de nationaal-socialistische staat zal bestaan als een onwrikbaar en niet te vernielen blok in Europa. Wij hebben, toen de oorlog niet vermeden kon worden, aldus de Führer, besloten hem te voeren met heel het fanatisme waartoe wij, nationaal-socialisten, in staat zijn. Vooral willen wij hem voeren tot aan een definitieve en duidelijke beslissing, zoodat ons en onzen nakomelingen een herhaling van deze catastrophe bespaard zal worden.

Scherp en duidelijk wees de Führer het internationale jodendom aan als den voornaamsten aanstichter tot dezen oorlog. Verder verklaarde de Führer o.m. dat het nationaal-socialistische Duitschland noch overwonnen zal worden, noch ooit van

A. *BIOGRAFIEEN.* —

In het streven der Jong-Turksche beweging, van Turkije een naar Europeesche begrippen modernen staat te maken, heeft de huidige minister-president Sukru Saradzjogloe — in 1888 te Izmir geboren — een zeer werkzaam aandeel. Na studies aan de universiteit van Istanboel onderwees hij aan het lyceum van zijn geboorteplaats wiskunde. Ter verdere opleiding verbleef hij eenige jaren in België en Zwitserland, in welke periode hij als journalist, vooral door artikelen in Zwitsersche bladen, naam verwierf en in Genève den doctorstitel in de Economie behaalde. De opstand der Jong-Turken tegen het Sultanaat in 1921 riep hem naar zijn land terug. Als journalist werd hij een vertrouwd medewerker van Kemal Ataturk en Ismet Inönü. Met zijn verkiezing als afgevaardigde voor de Nationale Vergadering deed hij zijn intrede in de politiek.

Saradzjogloe

Na de leiding in diverse diplomatieke commissies gevoerd te hebben, begon hij in 1924, onder Fethi Bey, als minister van Onderwijs zijn hervormingswerk. Ismet Inönü maakte hem het jaar daarop in zijn kabinet minister van Financiën. Op drastische wijze verlichtte hij den buitenlandschen schuldenlast. Tevens voerde hij een nieuw belastingstelsel in. Als minister van Justitie onder Celal Bayar (November 1937) ging hij al evenzeer vernieuwend te werk. Zoo schiep hij een modern rechtssysteem. In Januari 1939 benoemde Refik Saydam hem tot minister van Buitenlandsche Zaken. Gemakkelijk was deze taak geenszins. De positie van Turkije in de jongste geschiedenis dringt de vergelijking met het tongetje van de waagschaal op. Was de diplomatieke actie van Duitschland, Engeland, Frankrijk en de Sovjet-Unie reeds vóór den huidigen oorlog rondom Turkije groot, sedert de strijd naar de Middellandsche Zee is overgebracht en daar belangrijke machtsverschuivingen heeft veroorzaakt, werd het sturen tusschen de vele klippen, die de onzijdigheid van het land in gevaar brengen, nog belangrijk moeilijker. De plotselinge dood van Saydam, Juli 1942, bracht Saradzjogloe aan de leiding der regeering. (Telegraaf)

(Vor. ber. Saradzogloe 5304 D.)

(vervolg van pag. 5373 B.)

zins is te capituleeren, maar dat het integendeel vastbesloten is, vervuld door den geest van den grootsten tijd der Duitsche historie, dezen strijd slechts te eindigen met een duidelijke overwinning. De veiligste waarborg voor deze gezindheid en de kracht van den daarvoor noodigen wil, wordt geboden door de nationaal-socialistische partij met haar organisaties en vooral door het door de partij opgevoede volk.

Het recht om te gelooven aan deze overwinning bezitten wij door onze eigen kracht, aldus de Führer, door den moed onzer troepen, de trouw en den arbeid van ons vaderland, zoowel als door het optreden der met ons verbonden dappere volken in Europa en Azië.

Tenslotte verklaarde de Führer: Eenmaal zal in dezen strijd een mogendheid als eerste vallen. Dat dit niet Duitschland is, dat weten wij. Zoo zal dan eindelijk die lange vrede komen, waarnaar wij vurig verlangen ten behoeve van den grooten opbouw van onze volksgemeenschap en daarmede als eenige waardige dank voor onze doode helden.

Dagorder aan de troepen. — Voorts heeft de Führer een dagorder gericht tot de soldaten van de Duitsche weermacht, waarin hij ter inleiding zegt: Toen ik den vorigen Nieuwjaarsoproep tot u richtte, was in het Oosten aan ons front een winter aangebroken, die op een natuurramp geleek. Wat gij, soldaten aan het Oostelijke front, toen hebt moeten beleven, weet gij-zelf. In doorwaakte nachten vol bezorgdheid waren mijn gedachten bij u. Dat het gelukt is de ons toegedachte Napoleontische ineenstorting te vermijden, was evenzeer aan uw dapperheid, als aan uw militair kunnen, uw trouw en standvastigheid te danken. Gij, mijn strijders van het Oostelijke front, hebt in dien winter Duitschland en bovendien geheel Europa gered en met u de soldaten van onze bondgenooten, die zijde aan zijde met ons vochten.

Voortgaande overziet de Führer in zijn dagorder de militaire gebeurtenissen van het afgeloopen jaar aan alle fronten, in het Westen en Zuiden van Europa, wijst op de unieke prestaties van de Duitsche marine in den strijd ter zee, op de verrichtingen van het luchtwapen en zegt dan: Gij, soldaten van het leger en van de Waffen-SS, die rechtstreeks onder mij persoonlijk geplaatst zijt, blijft echter de ruggegraat van heel de geweldige worsteling. Uw dapperheid, uw trouw en uw standvastigheid vormen de grondslagen voor de definitieve overwinning.

1943 zal misschien een moeilijk jaar zijn, stellig echter niet moeilijker dan de afgeloopen jaren, zoo gaat de Führer verder. Wanneer God ons echter de kracht gegeven heeft, den winter van 1941-42 te doorstaan, zullen wij dezen winter en het komende jaar zeker goed doorkomen. Eén ding echter is zeker. In dezen strijd kunnen er geen compromissen meer zijn. Wat Europa noodig heeft, en ook de overige wereld, is niet een toestand, waarin om de 20 of 25 jaar de joodsch-kapitalistische hyena's zich weer kunnen keeren tegen den vreedzamen en vooral den socialen opbouw van een nieuwe wereld, maar een lange rusttijd van ongestoorde ontwikkeling. Duitschland echter heeft vooral de voorwaarden noodig voor den opbouw van een van buiten niet meer bedreigde nationaal-socialistische volksgemeenschap. Wanneer deze staat en het overige Europa dan tegelijk in hun ruimtelijke afbakening de grondslagen bezitten van de veilige voeding en beschikken over de grondstoffen, zonder welke menschelijke cultuur niet meer denkbaar is, zal uw leed, soldaten, niet vergeefsch zijn geweest. Dan zullen eens naar de graven onzer gesneuvelde kameraden generaties gaan om hun dank te brengen voor het offer, dat zij gebracht hebben aan het leven der na hen komende wereld. Doordat wij voor dit doel van leven en vrijheid onzer volken en niet om geld en zaken strijden, gelooven wij God weer te mogen bidden, ons ook in het komende jaar, evenals in het afgeloopen jaar, zijn zegen te geven.

Ook Rijksmaarschalk Hermann Göring, Rijksminister dr. Joseph Goebbels en Groot-admiraal Räder wendden zich ter gelegenheid der jaarwisseling tot het Duitsche volk en zijn weermacht. (Telegraaf)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5361 E.; Rijksmaarsch. Göring 5277 A.; Rijksminister Göbbels 5366 B.; Groot-admiraal Räder 4717 E.)

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Nieuwjaarsrede van Mussert. —

4 Jan. — De Leider der N.S.B., Mussert, heeft op Nieuwjaarsdag een toespraak tot het Nederlandsche volk gehouden, welke per radio werd uitgezonden. Hij verklaarde daarin o.m.: In ons volksleven zal ook 1942 met een zwarte kool zijn aangeteekend. Indië werd bezet als gevolg van de onwettige oorlogsverklaring aan Japan door de Londensche emigranten, wier namen wij niet eens meer kennen, doch ons herinneren willen. De bombardementen door Engelschen en Amerikanen brachten dood en verderf in honderden gezinnen, die met den oorlog niets van doen hadden. De verarming schreed verder, ook in ons land, dat ingeschakeld is in de oorlogsproductie.

Gelukkig kan, wat de voedselvoorziening betreft, deze winter met minder zorg te gemoet gegaan worden dan de vorige, mede dank zij de voortreffelijke werking van ons distributie-apparaat. Het jaar 1942 is ook het jaar waarin het Westen van ons vaderland deel ging uitmaken van den verdedigingsgordel van Europa. Onze kuststrook wordt zoo sterk in verdediging gebracht, dat elke invasiepoging van de door de joden uitgezonden Amerikanen in de kiem zal worden gesmoord.

Zoo ging het jaar 1942 aan ons voorbij met veel somberte, doch niet zonder licht. Want op 10 December mocht ik van den Führer vernemen, dat hij ons volk niet als vijandig zou behandelen, dat hij de hooge waarde van ons volk erkent en dat er niet met ons gehandeld zal worden als eens geschiedde: bij ons, over ons, zonder ons, doch dat een Nederlandsche stem gehoord zou worden bij de uitbakening van de toekomst van Europa.

Een jaar boordevol onzekerheden gaan wij te gemoet. Echter verklaarde spr. in het vervolg van zijn rede, een vast geloof te hebben in het voortbestaan van Europa. Aan het einde van dezen oorlog van wereldhistorische beteekenis, herrijst een nieuw Europa. Een Europa niet meer verteerd door onderlinge oorlogen; een Europa van elkander waardeerende en respecteerende volkeren, die zich van hun lotsverbondenheid bewust zijn, een Europa waarin gerechtigheid zal heerschen, gewaarborgd door Hitler en Mussolini. In dit nieuwe Europa zal groote welvaart zijn en socialisme van de daad of liever gezegd, zooals dit is uitgedrukt in onze bronnen: Godsvertrouwen, liefde voor volk en vaderland, eerbied voor den arbeid. Aan deze overwinning van Europa moet Nederland deelachtig zijn, ter wille van zijn toekomst, zooals Finland en zooals Hongarije dit reeds zijn.

Dit is de eenige mogelijkheid om te komen tot een herrijzenis van ons vaderland; het is daarom mijn plicht dien koers met vaste hand te zeilen, zooals dit reeds door mij gedaan is sinds 1935, toen ik voor de eerste maal sprak over de Europeesche solidariteit.

Ten aanzien der binnenlandsche verhoudingen wees de Leider er nogmaals op, dat de N.S.B. de politieke wilsdraagster is van ons volk. Een minderheid, maar een doelbewuste en een vastberaden minderheid, die stoer haar weg gaat, banend een toekomst voor gansch ons volk. Zij heeft zich ingezet voor alle man van Neerlands stam. Zij wil de eenheid van ons volk bereiken, de lotsverbondenheid van alle Germaansche volkeren en de samenwerking van alle Europeesche volkeren bevorderen. Een beroep doe ik op het goedwillend deel der natie om niet langer met de handen in den schoot afwachtend te blijven toezien. Er is binnen en buiten de N.S.B. zooveel te doen. Wij moeten er ons doorheenworstelen. Bedenk, dat ons volk wel

meer voor heete vuren heeft gestaan in de vele honderden jaren van zijn bestaan.
Een offer brengen op de eenige juiste manier, door mede te werken aan de nieuwe orde, die gevormd moet worden, is ons aller taak.
Staande op den drempel van het nieuwe jaar, wensch ik u, mijn volksgenooten, sterkte in het dragen van uw moeilijkheden, dank ik ieder, die in 1942 arbeidde en offerde voor ons volk en spreek ik de hoop uit, dat het jaar 1943 het begin van de herrijzenis van ons volk zal brengen. Veel heil en zegen in het nieuwe jaar. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. ir. A. A. Mussert 5362 B.)

Jaaroverzicht van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart. —

4 Jan. — Aan een in de Nederlandsche dagbladen gepubliceerd schrijven van den Rijkscommissaris ontleenen wij het volgende:
Met de jaarwisseling 1942-43 zijn wij een nieuw tijdvak, maar tevens een nieuw hoofdstuk van den strijd ingetreden. Een blik terug, een vergelijking van den militairen toestand bij de jaarwisseling 1941-42 met de situatie van dit oogenblik, bewijst voldoende in welken omvang het den spilmogendheden mogelijk is geweest in den loop van dit jaar haar fronten en haar militaire situatie zoozeer te versterken, dat zij nauwelijks meer rechtstreeks kunnen worden aangevallen.
De verstijving van de in het Oosten in opmarsch zijnde Duitsche en verbonden divisies, tijdens een winterkoude, zooals die sedert 150 jaren niet was voorgekomen, bracht als uitgangstoestand voor het jaar 1942 een positie, die men zich niet riskanter kan denken.
Dank zij de tijdens deze winterveldslagen bewezen dapperheid en taaiheid der Duitsche en verbonden soldaten konden toen in den zomerveldtocht van 1942 het geheele Donetz-, Don-, Krim- en Koeban-gebied aan de bolsjewieken ontrukt worden, kon de opmarsch tot aan de Wolga worden voortgezet en werden belangrijke deelen van den Kaukasus bezet.
Terwijl in het Westen de situatie in hoofdzaak ongewijzigd is gebleven, zijn aan het Zuidelijke front buiten Europa, in Afrika veranderingen ingetreden. Fransch-Marokko en Algiers zijn onder begunstiging van Fransche generaals door troepen uit Engeland en de Ver. Staten bezet. Daar staat tegenover, dat thans Tunis, Corsica en het onbezette Zuiden van Frankrijk met Toulon door de troepen van de Spilmogendheden zijn bezet. Met deze bezetting is bovendien een nog doeltreffender grendel dan tot dusverre over de Middellandsche Zee geschoven.
Met bijzonder veel succes is in 1942 de duikbootoorlog voortgezet.
De Engelsche pers heeft zelf geconstateerd, dat de vijandelijke mogendheden met een koopvaardijtonnage van ongeveer 25 millioen het jaar 1942 zijn ingegaan en dat zij aan het einde van dit jaar nog slechts 20 millioen ton ter beschikking hebben. Men moet toegeven, dat de bouw van nieuwe koopvaardijtonnage nog opgevoerd kan worden. Ook het aantal konvooivaartuigen kan vermeerderd worden. Zeker is echter, dat het aantal duikbooten stijgt, en wel zeer aanzienlijk en onafgebroken stijgt. Wanneer wij aan al deze factoren gelijke kansen geven, komen wij tot het eindresultaat, dat wij voor het jaar 1943 toch met de mogelijkheid van een vermindering der vijandelijke koopvaardijtonnage met nog weer netto 5 millioen ton kunnen rekenen.
De militaire ineenstorting van onze vijanden in Oost-Azië kan niet beter verduidelijkt worden dan door het feit, dat het al dezen vijandelijken mogendheden te zamen niet mogelijk is Japan en zijn onmiddellijke bondgenooten militair anders bezig te houden dan in gevechten om het, op den grootst mogelijken afstand van het Japansche moederland liggende vliegveld op het eiland Guadalcanar en om een positie op de Oostelijke punt van Nieuw-Guinea, bij welken strijd het grootste deel der Zuidzee-vloot der Ver. Staten verloren is gegaan.
Wanneer wij de ontwikkeling van 1942 overzien, mogen wij naast deze militaire gebeurtenissen den belangrijken vooruitgang op economisch gebied, dus van het binnenlandsche front, niet over het hoofd zien, welke ontstaan is, doordat thans de rijke levensmiddelengebieden van het Oosten, vooral de Oekraine, in de Europeesche voedingsruimte zijn opgenomen en hun effect beginnen te doen gevoelen. Het dieptepunt van den voedingstoestand van Europa is achter den rug.
Zoo betreden wij met de jaarwisseling 1942-'43 niet slechts een nieuw tijdvak maar ongeveer tegelijkertijd ook de derde phase van deze worsteling om de nieuwe vormgeving van Europa. Wij kunnen in ieder geval het bewustzijn hebben, dat wij militair, economisch, vooral echter moreel beschikken over een bewapening, waaraan onze tegenstanders niet kunnen tippen, en dat wij voor dezen eindstrijd staan in stellingen, welke bij onze tegenstanders, voor een aanval en stapsgewijze verovering, een buitengewone besluitvaardigheid, vooral echter de bereidheid tot ontzaglijke offers van iederen aard voorondersteilen. Onze tegenstanders zullen op den duur noch over de noodige besluitvaardigheid, noch over de offervaardigheid beschikken, want als resultaat van deze worsteling en als prijs voor alle opofferingen staan voor hen steeds slechts hun verburgerlijkte, materialistisch geworden wereld en maatschappij en menschelijke betrekkingen die nergens een schemering van hoop op nieuwe vormgeving doen opkomen, maar overal slechts het teeken van platgetreden routine dragen. Voor ons, en ons vleugels gevend, staat echter het geloof aan een nieuwe vormgeving van het Europeesche vasteland, geordend volgens de waarden, waarop dit vasteland en alle daartoe behoorende volken hun cultuur geschapen hebben, n.l. op een volksche, naar het ras bepaalde waarde-ordening.
Het schrijven eindigt tenslotte met een heilwensch voor den Führer. (Vaderland - Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 5349 A.)

Binnenlandsch bestuur - Registratie van motorrijtuigen, onderdeelen, benzine, etc. —

Jan. — Verschenen is een bekendmaking van den commissarisgeneraal voor Financiën en Economische Zaken, betreffende de registratie van motorrijtuigen, aanhangwagens, onderdeelen van motorrijtuigen en voorraden benzine, motorolie en -vetten, alsmede betreffende het vervreemden en het afstanddoen van motorrijtuigen en aanhangwagens. (Bekendmaking registratie en beschikking motorrijtuigen). Hierin wordt o.m. gezegd: Van motorrijtuigen, aanhangwagens, onderdeelen van motorrijtuigen alsmede voorraden benzine, motorolie en -vetten moet binnen één week door de eigenaren aangifte worden gedaan. Zonder toestemming van den bevoegden Rijksinspecteur van het verkeer is het verboden: 1) een motorrijtuig, een aanhangwagen of een onderdeel van een motorrijtuig te vervreemden, 2) een motorrijtuig of een aanhangwagen, indien het voertuig zijn gewone standplaats binnen het bezette Nederlandsche gebied heeft, langer dan vijf dagen buiten zijn standplaats te laten, 3) het bezit van een motorrijtuig of aanhangwagen langer dan een maand bij een derde te laten, 4) de transportcapaciteit, de wijze van aandrijving of het chassis van een motorrijtuig of een aanhangwagen in aanzienlijke mate te veranderen of van een motorrijtuig of aanhangwagen op zoodanige wijze onderdeelen te verwijderen, dat de geschiktheid tot het gebruik van het motorrijtuig of de aanhangwagen als zoodanig in aanzienlijke mate wordt beperkt, 5) zijn bemiddeling te verleenen bij handelingen bedoeld onder 1 tot en met 4; als bemiddeling wordt ook beschouwd het publiceeren van een advertentie in een nieuwsblad of een tijdschrift. De eigenaren en bezitters van motorrijtuigen of aanhangwagens, welke door den weermachtsbevelhebber in Nederland te zijner beschikking worden gehouden („Sichergestellt sind") mogen slechts met toestemming van de door den weermachtsbevelhebber in Nederland bepaalde instantie over deze motorrijtuigen of aanhangwagens beschikken, eenige veranderingen hieraan aanbrengen of de standplaats wijzigen. De eigenaren en de bezitters van motorrijtuigen of aanhangwagens, welke door de „Amtsgruppe Motorisierung" van den algemeen gemachtigde voor de bewapening in beslag zijn genomen om te worden aangekocht, mogen alleen met toestemming van de „Amtsgruppe" over deze motorrijtuigen of aanhangwagens beschikken, hieraan eenige veranderingen aanbrengen of de standplaats wijzigen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Registratie 5359 A.; Motorrijtuigen 4938 C.)

Provinciale begrooting Limburg 1943. —

3 Jan. — De begrooting der provincie Limburg 1943 sluit met een totaal bedrag van inkomsten en uitgaven voor den gewonen- en kapitaaldienst met ƒ 4.857.000. De schuldpositie van de provincie beloopt momenteel ruim ƒ 13 millioen, waarvan productief ƒ 8½ millioen.
Belangrijk grootere bedragen werden gegeven als subsidie voor lichamen van cultureelen en voor het geheele volk van belang zijnden aard, terwijl diverse subsidies geschrapt werden van particulieren of sectarischen aard.
Wat de subsidie aan de kerken en roomsch-katholieke instellingen betrof, hierin is in de begrooting van 1943 om principieele redenen een belangrijke wijziging gekomen. De commissaris had besloten voorloopig geen verdere kerkelijke subsidies meer te geven, omdat de houding van het Episcopaat ten opzichte van de N.S.B. zoodanig is, dat het voor een lid van de N.S.B. onmogelijk is onder de huidige omstandigheden eenige subsidie toe te staan. (Telegraaf)

(v. b. Commissaris v. Limburg 4549 A.)

Buitenlandsche Zaken - Gino Ambrosetti overleden.

3 Jan. — De heer Gino Ambrosetti, hoofd van de Koninklijke Italiaansch consulaire diensten in Nederland, is overleden aan de gevolgen van een ongeval met zijn auto.

Pers - Antikomintern-orgaan verschenen. —

5 Jan. — Verschenen is het eerste nummer in het Nederlandsch van Antikomintern, veertiendaagsch orgaan van de Antikomintern. Het nummer bevat o.m. artikelen over: Hoe Bulgarije door de Sovjet ingelijfd moest worden. De Islam tegen het bolsjewisme. **(Vor. ber. Pers 5373 A.)**

Kultuurbescherming - 25-jarig bestaan vereeniging „Hendrick de Keyser". —
5 Jan. — Op 3 Januari 1918 werd te Amsterdam de vereeniging „Hendrick de Keyser" opgericht, welke zich ten doel stelde door aankoop, restauratie en verhuring van architectonische of historisch belangrijke gebouwen, deze voor het nageslacht te bewaren. De vereeniging ging dadelijk met kracht aan het werk en reeds in het eerste jaar van haar bestaan kon een 20-tal gebouwen worden aangekocht, in de eerste 10 jaren werden 36 perceelen buiten en 24 te Amsterdam liet eigendom der vereeniging. Het waren de meest uiteenloopende soorten van bouwwerken: naast woon- en pakhuizen, resten van kloosters, oude kapellen, buiten gebruik gestelde stadhuizen, een oude stadstoren, een veerhuis, een pastorie, oude poortjes enz. Rijk, provincies en gemeenten hebben in vele gevallen subsidies verleend. In een buitengewone algemeene vergadering werd het zilveren jubileum herdacht.
(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

Justitie - Lek in de deviezengrens. —
Jan. — Het gerechtshof te 's-Hertogenbosch heeft arrest gewezen in de zaak tegen een inwoner van Baarle-Hertog, die onlangs terecht heeft gestaan wegens overtreding der deviezenverordening. De man had uit zijn woonplaats Baarle-Hertog — de Belgische enclave in Nederlandsch gebied — een bedrag van ongeveer 400 gulden in Nederland ingevoerd. Hij was aangehouden en het geld was in beslag genomen. De economische rechter te Breda had hem deswege veroordeeld tot een boete van ƒ 500 met verbeurdverklaring van het in beslag genomen geld, van welk vonnis de verdachte in appèl was gekomen. Voor het hof zeide de man, dat hij niet had geweten, dat hij uit Baarle-Hertog geen geld in Nederland in mocht voeren. In dit Belgische plaatsje liep namelijk iedereen met Nederlandsch geld op zak en betaalde er mede. De ingezetenen hebben Nederlandsche distributiebescheiden en betalen inkomstenbelasting aan den Nederlandschen staat. Als getuige werd gehoord mr. Duynstee, vertegenwoordigend het deviezeninstituut. Deze bevestigde het bestaan van dezen merkwaardigen toestand en zeide dat men de menschen, die te goeder trouw waren en niet met de bedoeling smokkelhandel te drijven met Nederlandsch geld bij zich van Baarle-Hertog op Nederlandsch grondgebied kwamen, zooveel mogelijk ongemoeid liet.
Hij wees echter op het feit, dat, daar uit België naar Baarle-Hertog het geldvervoer ongehinderd kon geschieden, er een lek in de deviezengrens zou ontstaan indien de verdachte werd vrijgesproken. In wezen bestaat dit lek reeds en zijn er langs dezen weg reeds millioenen over de grens gekomen, doch deze toestand zou dan officieel gesanctioneerd worden.
De advocaat-generaal, mr. Van Velzen, was van meening, dat den verdachte geen schuld trof, daar hij handelde volgens een daar algemeen bestaanden en getolereerden toestand, weshalve hij vrijspraak vroeg met teruggave van het in beslag genomen geld. Het hof heeft, uitspraak doende, den verdachte een boete opgelegd van ƒ 25, doch daarbij teruggave gelast van het in beslag genomen geld. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Justitie 5368 A.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Javasuiker. —**
4 Jan. — De militaire autoriteiten voeren onderhandelingen met de suikerindustrieelen over de grootte der productie. Van Mei 1943 af zullen in totaal weer 60 fabrieken werken. Na dekking van de binnenlandsche behoefte ad 323.000 t., zullen leveringen plaats vinden naar China, Thailand, Malakka en Birma. (Ec. Nieuws)
(Vor. ber. Javasuiker 5240 B.)

B. **CHINA (TSJOENGKING-REGEERING). — Maarschalk Tsjiang Kai-sjek naar Moskou en Washington.**
Sjanghai, 4 Jan. (Interinf.) — Naar uit Tsjoengking wordt gemeld, acht men in politieke kringen aldaar den eigen toestand „moeilijk". Men wijst in dit verband evenwel op een komende reis van Tsjiang Kai-sjek naar de Sovjet-Unie, ten einde daar een ontmoeting te hebben met Stalin. Hieraan wordt toegevoegd, dat Tsjiang Kai-sjek zich na zijn bezoek aan Stalin ook nog naar Washington zal begeven, om de „militaire conferentie over den toestand op den Stillen Oceaan" bij te wonen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tsjiang Kai-sjek 5044 A.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Diplomatieke mutaties. —**
Berlijn, 3 Januari — De Führer heeft op voorstel van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, den ambassadeur in Madrid, von Stohrer, den ambassadeur te Tokio, Ott, en den gezant te Stockholm, prins Zu Wied, met ingang van 1 Januari 1943 ter benoeming in een andere functie naar het departement van Buitenlandsche Zaken ontboden.
Tot Duitsch ambassadeur te Madrid is benoemd ambassadeur von Moltke, het laatst in dienst bij het departement van Buitenlandsche Zaken, tot Duitsch ambassadeur te Tokio de ambassadeur Sthamer, tot dusver Duitsch ambassadeur te Nanking en tot gezant te Stockholm de gezant Thomsen, het laatst Duitsch zaakgelastigde te Washington. De leiding van de Duitsche ambassade te Nanking heeft de gezant Erich Kordt als zaakgelastigde tot de benoeming van een nieuwen ambassadeur. Kordt was tot dusver ambassaderaad bij de Duitsche ambassade te Tokio. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Diplomatie 3858 A.)

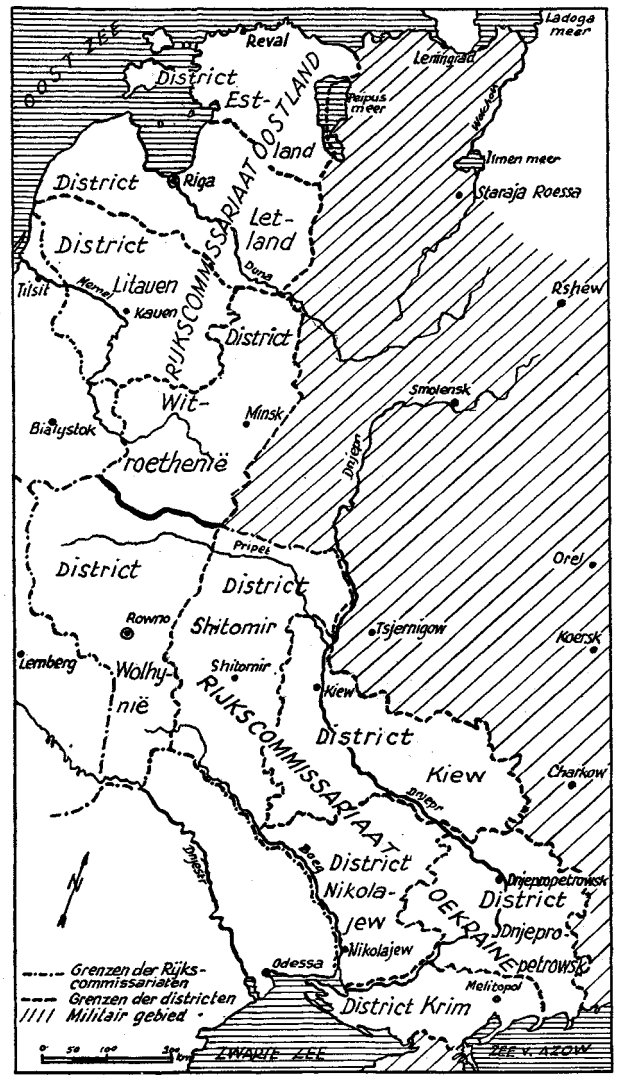
D. **VATICAAN. — College van Kardinalen - Heiligverklaring Spaansche geestelijken. —**
4 Jan. — Van officieele Vaticaanzijde wordt medegedeeld, dat het college van kardinalen bij het einde van het jaar bestond uit 49 leden. In den loop der eeuwen is het maximum van 70 kardinalen, vastgesteld door Paus Sixtus V, maar hoogst zelden bereikt. Het college bestaat thans uit 27 Italianen en 22 leden van andere nationaliteit, o.a. 4 Franschen, 3 Duitschers, 2 Spanjaarden, 2 Amerikanen, een Belg, een Pool, een Hongaar, een Portugees, een Ier, een Canadees, een Syriër, een Argentijn en een Engelschman. Twee-en-twintig kardinalen hebben hun zetel in de curie, 27 buiten de curie, in Italië of elders. Van de thans levende kardinalen zijn er 2 benoemd door paus Pius X, 5 door paus Benedictus XII en 42 door paus Pius XI. De tegenwoordige paus heeft nog geen enkelen kardinaal benoemd.
Heligverklaring Spaansche geestelijken. — 5 Jan. — Naar uit Madrid wordt gemeld is een kerkelijk gerecht in Madrid met de werkzaamheden begonnen om de eerste zeven Spaansche geestelijken heilig te verklaren, die in den burgeroorlog van 1936 tot 1939 door communisten werden vermoord. Na afloop der onderzoekingen zullen de voorstellen bij het Vaticaan ter goedkeuring worden ingediend. (De Tijd - Telegraaf)

E. **KOFFIE. — Aantal koffiestruiken in de wereld. —**
5 Jan. — Het onlangs opgeheven Braziliaansche koffie-instituut heeft een statistiek gepubliceerd van het aantal koffiestruiken in de wereld. Voor 1941 wordt het totaal geraamd op 5.05 milliard, waarvan 2.51 milliard in Brazilië. In Brazilië komen 1.29 milliard struiken voor rekening van den staat Sao Paulo, Minas Geraes 554 millioen; Rio de Janeiro 245 millioen; Espirito Santo 154 millioen en Bahia 134 millioen.
Buiten Brazilië waren er in 1941 zes landen met 100 millioen of meer koffiestruiken, n.l. Columbia 587 millioen; Venezuela 556 millioen; Ned.-Indië 280 millioen; Salvador 140 millioen; Mexico 134 millioen en Guatemala 100 millioen. Door de vorst in Brazilië is ernstige schade geleden en zijn bijna alle jonge struiken tot drie jaar oud in de staten Minas Geraes en Sao Paulo gedood. (Fin. Archief)

F. **VENEZUELA. — Nationalisatie van het petroleumbedrijf. —**
Lissabon, 6 Januari (A.N.P.) — Uit Venezuela wordt gemeld, dat de regeering voornemens is de oliebronnen van Maracaibo te nationaliseeren. Het buitenlandsche kapitaal zal worden terugbetaald. Volgens later ontvangen berichten zou alleen het kapitaal van Amerikaansche ondernemingen worden terugbetaald.
De Kon.-Shell-groep heeft groote belangen in Venezuela, door middel van de Venezuelan Oil Conc. die de belangrijkste olieproducent in Maracaibo is. Volgens het laatste verslag over 1938 bedroeg de productie in Venezuela 11.309.633 ton bij een totaal van de geheele groep van 20.712.133 t.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Petroleum 3662 A.)**

G. **ENGELAND. — Mutaties in de Britsche regeering.**
Lissabon, Jan. (D.N.B.) — Harold McMillan tot nu toe onderstaatssecretaris voor Koloniën, is tot minister-resident in het geallieerde hoofdkwartier in Noordwest-Afrika benoemd.
Sir William Jowitt, algemeen betaalmeester, krijgt den rang van minister zonder portefeuille. De post van betaalmeester wordt door Lord Cherwell (voorheen prof. Lindemann) overgenomen, die sinds 1940 persoonlijk assistent van den premier is. Onmiddellijk nadat het parlement de wetten voor de stad- en landplannen aangenomen zal hebben, wordt een ministerie voor deze materie geschapen, aan het hoofd waarvan W. S. Morrison, tot dusver minister voor de Posterijen, zal komen te staan. In zijn huidige functie wordt hij opgevolgd door kap. H. F. Crookshank, tot nu toe financieel secretaris in het departement van Financiën. Als zoodanig wordt hij opgevolgd door Ralph Asheton. De schoonzoon van Churchill, Duncan Sandys, tot dusver financieel secretaris in het ministerie van Oorlog, is parlementair secretaris aan het ministerie voor ravitailleering geworden. Op zijn beurt wordt hij opgevolgd door den Labour-afgevaardigde majoor Arthur Henderson, tot dusver parlementair onderstaatssecretaris aan het ministerie van Oorlog. Deze post blijft voorloopig onbezet. (Telegraaf)
(V. b. Kabinetswijziging 5329 C.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. —

(Teekening ontleend a. d. Deutsche Zeitung)
Grensafbakening der Rijkscommissariaten Oostland en Oekraine.

B. ZWITSERLAND. — Celio benoemd tot bondspresident. —

4 Jan. — De bondsvergadering te Bern heeft op 27 December Celio, den president van het departement voor spoorwegen, benoemd tot bondspresident voor 1943. Bondsraad Stampfli wordt vice-president. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Bondspresident v. 1941 4512 C.)

C. TIJDREKENING. — Historisch overzicht. —

Onze tijdrekening en daarmede de kalender zijn afgeleid van de door de bewegingen van zon en maan gegeven tijdperken. De natuurlijke tijdeenheid was voor onze voorouders het jaar, daar zij in landbouw, veeteelt en visscherij, dus in hun afhankelijkheid van de natuur, gebonden waren aan den kringloop der jaargetijden. Binnen dezen, door de wisseling der jaargetijden veroorzaakten kringloop der verschijnselen in de planten- en dierenwereld, waarin herfst en winter als één jaargetijde en lente en zomer als een tweede jaargetijde werden opgevat, gebruikten zij de maan als tijdmeter. Bij de oostersche volkeren, voorzoover zij nomadisch leefden, was het jaar zooals wij het kennen onbekend; zij waren geheel aangewezen op de maan.

Dat onze voorouders reeds vele eeuwen voor het begin der jaartelling de lengte van het jaar nauwkeurig kenden, blijkt o.a. uit de wetmatigheden in de oriëntatie van voorhistorische monumenten en tempels. Door steenenrijen werden b.v. de punten aan den horizon aangegeven waar de zon, tijdens den langsten en den kortsten dag, boven de kim kwam. Deze dagen konden zoodoende nauwkeurig worden vastgesteld en daarin had men een middel om den duur van het jaar te bepalen.

Het staat ook onomstootelijk vast dat men eeuwen voor de jaartelling in het Noorden van Europa het jaar verdeelde in 12 maanden van 30 dagen plus 5 extra-dagen. In Zweden en bij de West-Germanen (Saksen, Angelen en Jutten) was het acht jaar in gebruik, dat uit 99 maanden met een ingewikkelde schrikkelregeling bestond. De maand werd daarbij verdeeld in 6 weken van 5 dagen; aan een zoodanige tijdrekening moet een nauwkeurige kennis van de hemelverschijnselen ten grondslag gelegen hebben.

Een maandkalender is dus bij onze voorouders nimmer in gebruik geweest. Bij de volkeren, die wel een maandkalender hadden, begon de nieuwe maand op den avond, waarop de maansikkel voor het eerst na nieuwe maan weer zichtbaar was. Daar de maanperiode gemiddeld 29.53 dag telt, zijn de maanden in een maanjaar om de beurt 29 en 30 dagen lang. Na 33 maanden moet dan een extra-maand ingeschakeld worden. Zoo telt de kalender der Mohammedanen 12 van zulke maanden, die tezamen 354.4 dagen tellen. Zoo'n maanjaar is dus 11 dagen korter, dan een zonnejaar, zoodat ieder volgend maanjaar 11 dagen vroeger begint dan het vorige en na 33 jaar iedere maand door alle jaargetijden is heen geloopen. Meestal echter paste men (b.v. bij de Grieken, de Babyloniërs en de Joden) het maanjaar aan aan het zonnejaar, door telkens wanneer men een maand achter was geraakt, een extra maand in te schakelen. Daar 19 tropische jaren = 6939.6 dagen en 235 maanperioden = 6939.7 dagen werd meestal een periode gebruikt van 6940 dagen (cyclus van Meton), die uit 12 jaren van 12 maanden en 7 jaren van 13 maanden bestond; 7 maal werd dus een 13de maand ingeschakeld.

Eigenaardig is het, dat de Grieken het zonnejaar van 365¼ dag niet van de Egyptenaren, waaraan zij overigens zooveel hebben ontleend, hebben overgenomen, en dat zij het evenmin door eigen waarneming ontdekten; doch den zoogenaamden „barbaren" in Noord-Europa was het wel door eigen waarneming bekend.

Slechts de Egyptenaren en de Germanen hebben zich dus in de oudheid vrij kunnen maken van het maanjaar. Dit heeft zijn grond daarin, dat de periodiciteiten in het planten- en dierenleven voor onze voorouders de zelfde beteekenis hadden als voor de Egyptenaren het wassen van het water in den Nijl, waarvan de vruchtbaarheid van de Nijldelta afhing. Zoowel de wisseling van de jaargetijden in het Noorden als de overstroomingen van den Nijl in het Zuiden houden verband met de zon en niet met de maan.

De Nijlwas was aanstaande wanneer Sirius weer in de morgenschemering zichtbaar werd; dit geschiedde in de maand Juli. Uit de gedurende eeuwen voortgezette waarnemingen van de schemeringsopkomst van Sirius hebben de Egyptische priesters reeds vroeg de lengte van het jaar op 365¼ dag bepaald. Van deze Egyptische tijdrekening is onze huidige tijdrekening afkomstig. In het oude Rome was de tijdrekening geheel in de war geloopen en één van de verdiensten van Julius Caesar is, dat hij met behulp van den astronoom Sosigenes orde heeft geschapen in den warwinkel op tijdrekenkundig gebied. Hij nam aan, dat het jaar precies 365¼ dag telde en daarom liet hij 3 opeenvolgende jaren van 365 dagen afwisselen met een schrikkeljaar van 366 dagen. Er bleven in de Juliaansche tijdrekening 12 maanden bestaan, waarvan de lengte 28, 30 of 31 dagen bedroeg, die dus geen verband meer hielden met de maan.

Wij weten thans echter, dat de lengte van het jaar 365 dagen, 5 uur, 48 minuten en 46.15 sec. bedraagt, wat dus 11 minuten en 13.85 sec. korter is dan de door Julius Caesar aangenomen waarde van 365 dagen en 6 uur. Het gevolg daarvan is, dat o.a. het begin van de lente (doch ook de dagen van hoogsten en laagsten zonnestand) ten opzichte van den Juliaanschen kalender steeds vroeger valt. In het begin viel dat niet op, doch wanneer de lente ieder jaar 11 m. 14 sec. vroeger komt, dan is dat na 128 jaar tot een dag opgeloopen. En in de 16de eeuw was het verschil reeds zoo groot geworden, dat het begin der lente op 11 Maart viel, de dag van hoogsten zonnestand op 10 Juni, de dag van laagsten zonnestand op 10 December; dat waren bedragen, die wel degelijk merkbaar waren. Paus Gregorius XIII voerde daarom in 1582 de Gregoriaansche tijdrekening in. In de voorafgegane eeuwen was trouwens reeds verscheidene keeren op verbetering van den kalender en van de tijdrekening aangedrongen.

Er werden bij die hervorming 10 dagen overgeslagen, waardoor het begin van de lente weer op 21 Maart viel en bovendien werden alle niet door 4 deelbare eeuwjaren als schrikkeljaar overgeslagen. De jaren 1600, 2000, 2400 enz. zijn dus geen schrikkeljaren, doch 1700, 1800, 1900, wèl. In 400 jaren worden daardoor 3 schrikkeldagen minder geteld en daarmee is de fout van den Juliaanschen kalender vrijwel opgeheven.

Ook de Gregoriaansche tijdrekening is evenwel niet blijvend; om voornamelijk economische redenen streeft men er in onzen tijd naar den kalender zoodanig in te richten, dat iedere datum steeds op een zelfden dag valt. Dit zou men b.v. kunnen bereiken door het jaar te verdeelen in 4 trimesters van 91 dagen,

plus een „extra"-dag. Ieder trimester zou b.v. verdeeld kunnen worden in twee maanden van 30 en één maand van 31 dagen. In een zoodanigen kalender zou 1 Januari b.v. steeds een Maandag kunnen zijn, 9 Dec. een Vrijdag, enz. In een schrikkeljaar zouden er 2 „extra"-dagen zijn. Zulke „extra"-dagen moet men dan als Zon- of feestdag beschouwen; zij zouden aan het eind van het jaar als feest- of herdenkingsdagen kunnen worden ingevoegd. Wat er van een zoodanige kalenderhervorming komen zal, is echter nog in den schoot der toekomst verborgen. (N. R. Crt.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Felix Steiner, commandeur der S.S.-divisie „Wiking" ontvangt het Eikenloof. —**

4 Jan. — Op 28 December verleende de Führer aan den SS-Gruppenführer und Generalleutnant der Waffen-SS, Felix Steiner, commandeur van een SS-„Panzer-Grenadier"-divisie, het Eikenloof bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis. In Januari 1941 werd de divisie samengesteld uit de regimenten „Germania", „Westland" en „Nordland". Met deze onderscheiding worden tevens de onverschrokken Wikingers geëerd. De SS-Panzer-Grenadierdivisie Wiking staat sedert 22 Juni 1941 onafgebroken in den strijd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Onderscheidingen 5332 A.)

B. **TURKIJE. — Pact van Saädabad verlengd. —**

3 Jan. — Op 23 December is het pact van Saädabad, dat op 8 Juli 1937 tusschen Turkije, Irak, Iran en Afghanistan is gesloten, automatisch met vijf jaar verlengd, aangezien geen der vier mogendheden het had opgezegd. Het verdrag houdt in, dat de onderteekenaars zich zullen onthouden van elke inmenging in elkaars binnenlandsche aangelegenheden en van alle aanvalshandelingen tegenover elkaar, dat zij de integriteit der gemeenschappelijke grenzen zullen eerbiedigen en in overleg zullen treden bij conflicten van internationalen aard, welke de gemeenschappelijke belangen der vier staten raken. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2870 D.)**

C. **SOVJET-UNIE. — Maarschalk Timosjenko opgevolgd door generaal Sjoekof. —**

Stockholm, 3 Jan. (D.N.B.) — Naar uit een bericht van den Britschen nieuwsdienst blijkt, is maarschalk Timosjenko reeds zes maanden geleden door generaal Sjoekof afgelost bij de leiding in den frontsector Woronesj tot Stalingrad. (Telegraaf) **(Vor. ber. Legerleiding 4892 A.)**

D. **EUROPA. — Valutaproblemen - Verklaring van Rijksminister dr. Funk. —**

Jan. — Rijksminister Dr. Funk heeft enkele vragen beantwoord, welke hem door den hoofdredacteur van „Europa Kabel" Dr. Kastenholz over de Europeesche valutapolitiek werden gesteld. Hierbij verklaarde de minister o.m. het volgende: De valuta is steeds een betrekkelijke graadmeter. Zij moet in de economische politiek nooit een primaire beteekenis hebben. In de autoritair geleide en door den staat gerichte economie bepaalt de staat de waarde van het geld, wat prijzen, loonen, leiding der productie, van het verbruik, de geld- en credietvoorziening, den buitenlandschen handel en het betalingsverkeer met het buitenland betreft. In de z.g. liberale wereldeconomie werd de waarde van het geld door de internationale geld- en grondstofmachten en door een deze machten dienend „automatiek" bepaald. De oude spelregels zullen echter nooit meer van kracht worden, daar er geen valutaspel meer zal bestaan. De valutapolitiek zal autonoom zijn, de staat bepaalt de waarde van het geld en de regeling der valutaverhoudingen onder elkander zal in de toekomst van staat tot staat plaats vinden. Het doel blijft de stabiliteit van de valuta-koersen, waarbij uit de balans van den wederzijdschen goederenruil en der andere prestaties bepaalde wijzigingen na gepleegd overleg van tijd tot tijd noodzakelijk zullen zijn. De koopkracht van het geld zal de basis voor dergelijke waardemeters moeten vormen, doch nooit kunnen valutamanipulaties alleen productieve krachten en verhoogde economische prestaties van blijvenden aard opleveren.

In alle landen der wereld zien wij thans als gevolg van de geweldig gestegen oorlogsproductie en van de schaarschte aan grondstoffen en voedingsmiddelen spanningen optreden tusschen den geld en den goederensector. Terwijl het echter aan Duitschland gelukt is om een billijke verdeeling der belangrijkste goederen en een stabiele koopkracht van het geld te verzekeren, heeft de ontwikkeling in de meeste andere landen, vooral daar, waar de oude liberale economische wetten nog min of meer werkzaam zijn, tot een prijs- en loonstijging gevoerd, welke op den langen duur de stabiliteit der valuta's en een ordelijk verloop van het economische proces in gevaar moet brengen. Dat in Duitschland deze voor de valuta schadelijke gevolgen zich niet hebben voorgedaan, danken wij behalve aan de nationaal-socialistische discipline, vooral aan het bij ons ontwikkelde werkzame systeem van staatsleiding in het bedrijfsleven. Ik denk daarbij vooral — aldus de minister — aan de prijs- en looncontrôle, de goederenverdeeling en de vergaande afrooming der overtollige koopkracht via belastingen en credieten. De invoering en eventueel de verdere uitbreiding van dergelijke maatregelen in de andere Europeesche landen stoot echter op aanzienlijke moeilijkheden, aangezien daar de organisatorische en psychologische voorwaarden hiervoor ontbreken.

Op de vraag of de in Duitschland met zooveel succes getroffen maatregelen tegen het uit elkaar loopen van de geld- en goederensectoren ook in de andere Europeesche staten bruikbaar zijn en of deze voldoende zouden zijn om op den langen duur gezonde valutaverhoudingen te verzekeren verklaarde minister Funk o.m.: Principieel is deze vraag bevestigend te beantwoorden, doch men moet daarbij echter voor oogen houden, dat het voor de andere staten niet voldoende is alleen de betreffende Duitsche wetten en verordeningen na te volgen. Hiervoor moet eerst aan een tweetal andere voorwaarden zijn voldaan, wanneer men met succes de Duitsche methode tot verzekering der geldwaarde wil gebruiken. De eerste voorwaarde hiervoor is de beschikking over een capabel, goed georganiseerd en zuiver bestuursapparaat. Algemeene richtlijnen over den hierbij te volgen gang van zaken kunnen niet worden gegeven. De te nemen maatregelen zullen veeleer moeten worden aangepast aan den nationalen aard en de positie van het betreffende land. De tweede absolute voorwaarde is de vertrouwensvolle, gedisciplineerde medewerking van het volk bij de doorvoering van de staatscontrôle op het bedrijfsleven. Deze is slechts te bereiken, wanneer iedereen overtuigd is van de noodzakelijkheid en doelmatigheid der door den staat te nemen maatregelen en wanneer bovendien het inzicht algemeen wordt, dat deze oorlog voor een gemeenschappelijke Europeesche zaak, n.l. voor de economische en politieke onafhankelijkheid van Europa van het bolsjewisme en van het imperialisme der Anglo-Amerikaansche plutocraten, gevoerd wordt.

Voorts verklaarde minister Funk nog: In een langen oorlog wordt het beschikbaarstellen van bepaalde gebruiksvoorwerpen even belangrijk als de verzorging der bevolking met levensmiddelen, want ondanks alle door den oorlog noodzakelijke beperkingen zijn vele dingen ook voor een bescheiden levensstandaard onontbeerlijk. Wij hebben — aldus de minister — daarom maatregelen genomen om de allerdringendste behoefte in den noodzakelijken omvang te bevredigen. Door een vergaande vereenvoudiging der te produceeren goederen, alsmede door het kiezen van de eenvoudigste uitvoering zal het mogelijk zijn door rationeele massaproductie een voldoende productie te verzekeren, zonder dat aan de oorlogsindustrie hierdoor arbeidskrachten, grondstoffen of machines zullen moeten worden onttrokken.

Op de vraag of tegenwoordig van een beperking van het aan het geld behoorende kooprecht of ruilrecht kan worden gesproken, verklaarde de minister o.m., dat de beperking der aankoopmogelijkheden in dezen oorlog een dergelijken omvang hebben aangenomen, dat men tot op zekere hoogte met recht van een beperking der gebruikswaarde van het geld kan spreken. Toch bleef het ingrijpen van den Staat in de mogelijkheden tot aankoop slechts beperkt tot den goederensector, welke principieel aan de rechtsnatuur van het geld niets wijzigt.

Na de overwinning zal de goederenverdeeling geleidelijk aan ruimer worden en zal door het ontsluiten der groote Europeesche productiemogelijkheden in Duitschland zoowel als in de overige Europeesche staten de goederenvoorziening weer een dergelijken omvang bereiken, dat de functies van het geld als regulator der goederenverdeeling zich wederom automatisch zullen herstellen. Minister Funk verklaarde in dit verband nog, dat hij steeds afwijzend heeft gestaan tegen plannen om aan spaarbedragen bepaalde voorkeursrechten voor levering van goederen na afloop van den oorlog toe te kennen, daar dit een benadeeling van alle andere geldaanspraken zou beteekenen, waardoor in den tijd na den oorlog een chaos op het gebied van den goederenruil zou ontstaan.

Op een laatste vraag van Dr. Kastenholz, of het in het voornemen ligt de geld- en valutapolitiek in geheel Europa volgens uniforme beginselen in de toekomst te regelen, verklaarde rijksminister Funk, dat een volgens plannen verloopende vorming van de Europeesche economische betrekkingen ook een daarmede verband houdende geld- en valutapolitiek der afzonderlijke staten veronderstelt. Slechts wanneer een overeenstemming verzekerd kan worden, zal het mogelijk zijn stabiele koersverhoudingen vast te stellen en hierdoor de gemeenschappelijke berekeningsbasis te vinden, welke voor den Europeeschen handel en het kapitaalverkeer een veilige en op langen termijn afgestemde calculatie mogelijk maakt. Bovendien zal een op elkander afgestemd zijn der valutapolitiek, in verband met de talrijke boven de staten uitgaande economische plannen binnen de Europeesche economische ruimte wenschelijk zijn. De

valuta-regeling van het nieuwe Eurova zal zich onder de wet van de historische noodzakelijkheid in de komende jaren natuurlijk en consequent ontwikkelen. Reeds thans zal men echter kunnen zeggen, dat de komende nieuwe orde noch de economische en valuta-politieke zelfstandigheid der afzonderlijke staten zal aantasten, noch een herleving van de goud-„automatiek" zal brengen. De weg ter verheldering van de Europeesche valutaverhoudingen zal aanvankelijk gaan via een nauwere samenwerking van de Europeesche circulatiebanken en staatsvaluta-autoriteiten, zooals deze zich reeds in verband met het tot standkomen der Europeesche centrale clearing onder leiding der Deutsche Reichsbank heeft ontwikkeld.

(De Standaard)

(Vor. ber. Rijksmin. dr. Funk 5119 E.)

A. **OORLOGSLASTEN. — Druk en toekomstige afwikkeling. —**

Jan. — Het vraagstuk van den druk der oorlogslasten en hun afwikkeling in de toekomst was het onderwerp van de 26 December te Utrecht gehouden inleidingen en debatten in de jaarlijksche vergadering van de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek. Dit onderwerp werd ingeleid door dr. M. W. Holtrop, directeur van de Ned. Hoogovens en mr. H. F. van Leeuwen, directeur van de Twentsche Bank.

Zoowel theoretisch als practisch is het volgens dr. Holtrop onmogelijk de oorlogslasten in het heden volledig af te wikkeen door belastingen, omdat een deel der reëele lasten niet op het inkomen, maar op het vermogen drukt. Dit laatste gedeelte kan in de gegeven omstandigheden niet anders worden gefinancierd dan door leening of geldschepping. Belasting tot het theoretisch mogelijke maximum wordt nergens toegepast, vooral omdat daardoor de gevoelde druk der oorlogslasten te zwaar zou worden en meer inkomen geen prikkel meer zou vormen tot een grootere prestatie. Dientengevolge wordt een belangrijk deel der oorlogslasten gefinancierd door leening resp. geldschepping, hetgeen leidt tot:

a) accumulatie van geldkapitaal uit gebruikt of vernietigd reëel vermogen.

b) accumulatie van spaarkapitaal uit nietbesteedbaar inkomen.

Deze conclusies heeft spr. toegelicht met tal van cijfers, aan diverse bronnen ontleend. Bij een nationaal inkomen van £ 6.2 milliard in Engeland in 1941-42 bedroeg de vermogensintering £ 1.35 milliard (inclusief liquidatie van buitenlandsch vermogen) en de werkelijke schuldtoeneming £ 2.682 millioen. Voor Duitschland waren deze cijfers in 1941 resp. 115.10 en 49 millioen mark. Aan belastingopbrengst noemde hij voor Duitschland in 1941-42 37.2 (v. j. 31) milliard mark, aan schuldtoeneming 51.7 (v. j. 37.6) milliard mark, zijnde resp. 42 (v. j. 45) pct. en 58 (v. j. 55) pct. van het totaal. Voor Engeland waren deze cijfers resp. £ 2074 (1409) millioen of 44 (v. j. 36) pct. en £ 2682 (v. j. 2458) millioen of 56 (v. j. 64) pct., en voor de Ver. Staten $ 13 (v. j. 7.6) milliard of 39 (v. j. 56) pct. en $ 20.6 (v. j. 6) milliard of 61 (v. j. 44) pct. De oorlogslasten worden in de voornaamste landen thans dus voor gemiddeld meer dan 40 pct. gedekt door de belastingopbrengst, tegen ten hoogste 15 pct. in 1914-1918.

Een belangrijke vraag is, hoever de staatsschuld kan stijgen. Volgens spr. is deze stijging aan een grens gebonden door de rentebetaling. Van het nationale inkomen zou 15 pct. kunnen worden besteed voor het betalen van rente. Gesteld dat deze 4 pct. zou bedragen (thans in alle landen minder), dan zou een staatsschuld van 375 pct. van het nationale inkomen nog kunnen worden gefinancierd. De vermoedelijke stand der schuld is voor de voornaamste landen einde 1942 als volgt: Duitschland 188 milliard mark, Engeland £ 15.7 milliard en de Ver. Staten $ 90 milliard, hetgeen van het nationale inkomen in 1940 resp. 188, 270 en 117 pct. uitmaakt.

Consolidatie van de staatsschuld, vrije en gebonden economie, zwevende koopkracht, schuldaflossing in de toekomst, aanwending van het geaccumuleerde geld- en spaarkapitaal, met den aandrang tot omzetting in goederen, en vermogensheffing voor éénmaal vormden bij inleiders en debaters een belangrijk deel der bespreking. Inzake deze belangrijke kwestie werd geenszins een eenparige zienswijze gehuldigd; wel was men het er algemeen over eens, dat men de zwevende koopkracht ook na den oorlog geen vrij spel kan laten, dat een terugkeer tot een vrije economie zonder groote gevaren niet mogelijk is, en dat een vermogensheffing voor éénmaal (het meest psychologische moment is onmiddellijk na den oorlog, aldus drs. Cool) voordeelen maar ook nadeelen heeft uit rechtvaardigheids- en economische overwegingen.

Volgens dr. Holtrop is een terugkeer tot een vrijere economie, op straffe van inflatie niet mogelijk, zoolang de aandrang van houders van geld- en spaarkapitaal tot omzetting daarvan in goederen de mogelijkheden tot voldoening hunner aanspraken overtreft. Vermogensheffing voor éénmaal verdient volgens hem ernstige overweging. Een volledige delging van het eenmaal geconsolideerde deel van de staatsschuld is volgens hem geenszins a priori noodig of zelfs wenschelijk.

Inzake de geldvermeerdering merkte mr. van Leeuwen op, dat deze in een vrije economie inflationistisch zou werken, maar dat de aanwendingsmogelijkheid in een geleide economie wordt beperkt en zwevende koopkracht ontstaat, waarvan de verhindering der uitoefening de bezitters van geld tot gedwongen spaarders maakt. Het gecreëerde geld kan slechts verdwijnen door belastingheffing en consolidatie in langloopende leeningen. De consolidatie heeft volgens hem slechts in zooverre zin, als de kortloopende schuld door het spaarvermogen kan worden opgenomen. Zoolang als deze absorbeering niet heeft plaats gevonden, blijft een gebonden economie noodzakelijk ter beteugeling van de zwevende koopkracht. De schuldaflossing is volgens hem slechts een vraagstuk voor de verdere toekomst. Naast dit vraagstuk zullen zich op financieel, economisch en ander gebied nog tal van andere vraagstukken voor de toekomst voordoen, waarover men het bij al de verscheidenheid van meening ongetwijfeld roerend eens was. Het zal een scherp inzicht en veel kennis en beleid vereischen om voor al deze problemen een redelijke en rechtvaardige oplossing te vinden zonder nieuwe ernstige problemen en groote gevaren in het leven te roepen. (Alg. Handelsblad)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Duikboot-tankschepen.**

Berlijn, 5 Jan. (D.N.B.) — Een Duitsche oorlogsverslaggever meldt bijzonderheden omtrent een nieuw wapen in den duikbootoorlog. Verleden jaar zijn een aantal duikboot-tankschepen op den Atlantischen Oceaan verschenen, die de taak van ravitailleeringsbasis vervullen. Zij voorzien de duikbooten van brandstof of proviand, varen van boot tot boot en zoeken als een „drijvende herberg" hun „klanten" op.

Tot op zekere hoogte kan dit vaartuig ook de tweede taak van een steunpunt, herstelplaats te zijn, vervullen. Een vrij groote werkplaats maakt herstelwerkzaamheden mogelijk, die het oorlogsvaartuig zelf niet altijd kan verrichten. Verder controleert een marinedokter den gezondheidstoestand van de leden der bemanning van alle bezochte vaartuigen en neemt het vaartuig zieken en gewonden aan boord, om dezen naar het vaderland over te brengen. Ten slotte neemt het tankschip ook de post mede naar het vaderland. Aldus worden de oorlogsvaartuigen vele maanden onafhankelijk van elk steunpunt te land en kunnen zij zich wekenlang vele duizenden zeemijlen van het vaderland ophouden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Bewapening 5331 B.)

C. **GENEESKUNDE. — Onderzoek naar het vaderschap. —**

Jan. — Omtrent de vraag op welke wijze het onderzoek naar de vaststelling van het vaderschap het beste kan worden uitgevoerd, heeft dr. Bauermeister van het instituut voor erfbiologie der Keulsche universiteit onlangs eenige mededeelingen gedaan. In de laatste drie jaren werden op dit instituut circa 3000 personen onderzocht. Teneinde de verwantschap tusschen kind en ouders vast te stellen, wordt, als zekerste middel, gebruik gemaakt van drie à vierhonderd erfelijke kenteekenen, welke zich met behulp van foto's of teekeningen laten registreeren. De kenteekenen, die het kind niet van zijn moeder heeft ontvangen, vormen voor den onderzoeker een „vorm", waarin de gezochte man „ingepast" moet worden. Hoe geringer de overeenkomstige erfelijke kenteekenen tusschen moeder en kind zijn, met des te grooter zekerheid valt het vaderschap vast te stellen. Wanneer ongeveer vijftig overgebleven kenteekenen den vorm samenstellen waarin de gezochte man moet passen, dan blijft de graad van zekerheid waarmede het vaderschap kan worden bepaald, afhankelijk van de vraag in hoeverre de verschillende, daarvoor in aanmerking komende mannen, uiteenloopen. Van de vele kenteekenen waarvan bij het onderzoek gebruik gemaakt wordt, zijn het haar en de oogen natuurlijk van belang, maar de onderzoeker betrekt ook ontelbare details in zijn onderzoek, zooals de vorm der lippen, de krulling van het haar, het kuiltje in de kin (kuiltjes in de wangen zijn daarentegen zonder beteekenis), de punt van de neus, de neusvleugels en vooral het oor, dat alleen reeds door zijn rijkdom aan vormen honderd kenteekenen bevat, de handen, de vingervorm en de nagelvorm.

Zoodra pathologische afwijkingen optreden wordt de erfbiologische beoordeeling sterk vergemakkelijkt, zooals bijvoorbeeld een misvormd oor. Moeilijker echter wordt het, doordat vrouwen zich bij de keuze der mannen door een zeer bepaalden smaak laten leiden, zoodat de voor het vaderschap in aanmerking komende mannen veelal van eenzelfde type zijn. Het onderzoek volgens de bloedgroepen, dat dan een deel doet afvallen, maakt het weer iets gemakkelijker. Bij de 1200 gevallen, welke door het Keulsche instituut werden onderzocht kon in 4% de wetenschap geen uitsluitsel geven, in 5% kwam het vaderschap absoluut vast te staan, waarschijnlijk werd dit bij 15%, nog waarschijnlijker bij 55% en hoogst waarschijnlijk tenslotte bij 21%. (Frankf. Ztg.)

(Vor. ber. Geneeskunde 5344 C.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943.

— Krijgsverrichtingen - Verwoede strijd aan het Oostelijk front - In 1942 1450 Britsch-Amerikaansche handelsschepen, inhoudende 8.940.000 br.t. door Duitsche weermacht in den grond geboord. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 1 Jan. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:

In het Terekgebied, in Stalingrad en in de groote bocht van den Don heeft de vijand bij de voortzetting van zijn vergeefsche aanvallen weer zware verliezen geleden.

In den centralen sector van het front hebben Duitsche troepen in tegenaanvallen den vijand uit verscheiden plaatsen en stellingen geworpen.

Ten zuiden van het Ilmenmeer heeft de vijand zijn aanvallen met gebruikmaking van talrijke pantsers herhaald. Zij werden alle afgeslagen.

Van 21 tot 31 December zijn aan het Oostelijke front 742 bolsjewistische pantsers door formaties van het leger vernield, buitgemaakt of buiten gevecht gesteld.

2 Jan. — Het garnizoen van het steunpunt Welikije Loeki heeft in taaien tegenstand onophoudelijk herhaalde aanvallen van de bolsjewisten afgeslagen.

In het gebied van Rzjef werden in den tijd van 25 November tot 31 December 8500 gevangenen binnengebracht en 1910 pantsers vernield, buitgemaakt of buiten gevecht gesteld, 582 kanonnen werden buitgemaakt of vernield.

Aan het front van de IJszee hebben duikbommenwerpers en jachtkruisers installaties gebombardeerd van de Moermanlijn en onderkomens ten Westen van de baai van Kandalaksja.

3 Jan. — Bij een succesvolle aanvalsonderneming ten Westen van Kaloega werd een vijandelijk bataljon in de pan gehakt, werden 95 gevechtsstellingen en kazematten verwoest en werden gevangenen gemaakt. Hernieuwde aanvallen van den vijand op het steunpunt Welikije Loeki mislukten als gevolg van den hardnekkigen tegenstand der bezetting.

4 Jan. — In verschillende sectoren van het front in het Dongebied en in het gebied van Stalingrad leden de Sovjets bij de voortzetting van hun aanvallen hooge verliezen.

In het achterwaartsche gebied van een legergroep werden Sovjetbenden omsingeld en meer dan 1400 bandieten vernietigd, 65 opslagplaatsen en een groot aantal onderkomens verwoest, talrijke wapens, alsmede omvangrijke voorraden munitie, alsmede andere ravitailleeringsgoederen buitgemaakt.

De taaie plaatselijke gevechten ten Zuidoosten van het Ilmenmeer duren voort. Voor het Visschersschiereiland brachten snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen een koopvaardijschip van 5.000 B.R.T. tot zinken, een tweede werd zwaar geschadigd.

6 Jan. — In het Dongebied hielden de zware afweergevechten in onverminderde kracht aan. Aanvallen der Sovjettroepen werden onder hooge vijandelijke verliezen afgeslagen.

In den centralen sector werd een vijandelijke cavallerieformatie tot den strijd genoopt en vernietigd. Vijandelijke aanvallen op het steunpunt Welikije Loeki en ten Z.O. van het Ilmenmeer werden afgeslagen.

8 Jan. — In het gebied van den Midden-Kaukasus, van den Don en het Noordwesten van Stalingrad hebben de Duitsche troepen ook gisteren een zwaren, maar succesrijken afweerstrijd geleverd aan sterke strijdkrachten der bolsjewieken.

Overzicht. — 7 Jan. — De verdedigingsoorlog, dien de Duitsche troepen in de Zuidelijke sectoren van het Oostelijk front voeren, heeft thans een geheel nieuw karakter aangenomen. De verdedigingsoorlog, welke op het oogenblik gevoerd wordt, is in een elastischen strijd overgegaan, waarbij de fronten voortdurend op en neer golven. Het front bestaat thans uit een diep voorterrein, waar de infanterie en de gepantserde strijdkrachten de aanvallen der bolsjewisten afslaan en, zoo noodig, tot tegenoffensieven overgaan, en een zeer diep achterterrein, waar een steunpuntensysteem is opgebouwd. De strijd speelt zich ten deele ook tusschen deze steunpunten af, zoo voegt men er van militaire zijde nog aan toe.

De bolsjewistische aanvallen ten Zuiden van het Ilmenmeer zijn tot nu toe alle zonder resultaat gebleven, hoewel de bolsjewieken gepoogd hebben met groote troepenmachten door de Duitsche stellingn heen te breken. Na het mislukken dezer aanvallen trachtten de roode troepen het bendewezen achter het front weer nieuw leven in te blazen. Ook dit is mislukt, daar verschillende benden omsingeld en vernietigd zijn. De leider van deze francs-tireursorganisatie, een zekere Semjonowitsj, die drager van de Lenin-orde was en tot „Held der Sovjet-Unie" was uitgeroepen, is in den strijd gevallen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

1 Jan. — In Libye en Tunis levendige activiteit van stoottroepen aan weerszijden.

2 Jan. — In Tunis succesvolle plaatselijke gevechtshandelingen. Voor Bône hebben Duitsche formaties vliegers een kruiser en twee koopvaarders met zware bommen getroffen. Ook in de haveninstallaties van Bône werd zware schade aangericht.

3 Jan. — In Libye werden vijandelijke aanvallen door artillerievuur verijdeld. In luchtgevechten verloren de Britten zes vliegtuigen.

Duitsche aanvalsacties in Tunis leverden nieuwe terreinwinst op. Dag en nacht hebben Duitsche duikbommenwerpers de vernielingen der havenwerken van Bône voortgezet. In de haven werd een koopvaardijschip van 10.000 B.R.T. tot zinken gebracht.

4 Jan. — In Zuid-Tunis sloegen Duitsch-Italiaansche troepen Fransche strijdkrachten naar het Westen terug.

5 Jan. — In Tunesië wordt de versterking der onlangs veroverde stellingen voortgezet. Bij de gevechten van 3 Januari werden 300 gevangenen gemaakt, onder wie 6 officieren. In een geslaagden overval heeft een Duitsche stormtroep twee versterkingen vernield en 2 Britsche officieren en 28 manschappen gevangengenomen.

7 Jan. — Grooter verkenningsactiviteit in de Syrte. De druk van overmachtige strijdkrachten op Italiaansche garnizoenen in de Libysche Sahara gaat voort. In Tunis hebben vijandelijke tegenaanvallen, uitgevoerd met steun van belangrijke afdeelingen infanterie, geen enkel resultaat behaald.

8 Jan. — Bomtreffers hebben op een vijandelijk luchtsteunpunt in het Zuiden van Tunesië omvangrijke vernielingen aangericht. Des nachts hebben Duitsche gevechtsvliegers voor Bougie van een convooi 2 koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van 16.000 br.t. in den grond geboord. Vijf koopvaarders werden zwaar beschadigd. Bovendien bracht een Duitsche duikboot ten Oosten van Algiers een vijandelijken duikbootjager tot zinken. Dezelfde duikboot torpedeerde later een groot vrachtschip.

DE ZEEOORLOG.

1 Jan. — Duitsche vlootstrijdkrachten, die aan de oppervlakte opereeren, hebben in maandenlange gevechten op alle zeeën 31 vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 187.000 B.R.T. in den grond geboord.

Door gevechtshandelingen der oorlogsmarine zijn in December van 1942 78 schepen met een inhoud van 447.800 B.R.T. tot zinken gebracht, waarvan 72 met een inhoud van 431.300 B.R.T. door duikbooten. Met inbegrip van de successen der oppervlaktestrijdkrachten bedragen de in December gemelde successen der Duitsche marine 109 koopvaarders met een inhoud van 634.800 B.R.T. Door de marine werden 10 schepen en door formaties van het luchtwapen nog 18 schepen beschadigd. Aan oorlogsschepen werden in December door strijdkrachten die onder water en aan de oppervlakte opereeren een kruiser, negen torpedobootjagers, een korvet, twee duikbooten en een beveiligingsvaartuig, door het luchtwapen een torpedobootjager en een escortevaartuig in den grond geboord.

In 1942 heeft de Duitsche weermacht van de Britsch-Amerikaansche koopvaardijvloot in den grond geboord: door eenheden van de marine: 1283 koopvaarders met een inhoud van 7.944.000 B.R.T., waarvan 1208 schepen met een inhoud van 7.586.500 B.R.T. door duikbooten. Door formaties van het luchtwapen werden 167 koopvaarders met rond 985.000 B.R.T. in den grond geboord. Daarmee hebben de marine en het luchtwapen te zamen in het afgeloopen jaar 8.940.000 B.R.T. vernietigd. Bovendien werden door de marine 149 schepen, door het luchtwapen 301 schepen, beschadigd. Aangenomen kan worden, dat ook een deel van deze schepen geheel verloren is.

2 Jan. — Op 31 December vielen Duitsche zeestrijdkrachten bij het Bereneiland in de Noordelijke IJszee een met kruisers en torpedobootjagers bestaande Britsche formatie oorlogsschepen aan, welke een konvooi beschermde. Tijdens een gevecht van verscheiden uren beschadigden de Duitsche kruisers verscheiden vijandelijke kruisers en torpedobootjagers, alsmede koopvaarders met geschutvuur. De waarneming van het succes werd door den weerstoestand bemoeilijkt. Een in den strijd beschadigde vijandelijke torpedobootjager is door een Duitschen torpedobootjager in den grond geboord. Een Duitsche duikboot torpedeerde vier schepen van het konvooi, maar kon door de gevechtssituatie den ondergang niet meer waarnemen. Een Duitsche torpedobootjager is uit het gevecht niet teruggekeerd.

3 Jan. — Een Duitsche duikboot heeft een Amerikaansch munitieschip van 8.000 B.R.T., dat deel uitmaakte van een konvooi, dat Oran binnenliep, in den grond geboord.

4 Jan. — Een Duitsche duikboot heeft ten Noordoosten van Oran uit een sterk beveiligd konvooi een schip van 5000 ton tot zinken gebracht.

6 Jan. — Een Duitsche duikboot boorde in de Noordzee een ravitailleeringsstoomschip van 5000 br.t. in den grond.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5371 A.)

Tooneel in Nederland

A.

De historie van het tooneel in Nederland na den wereldoorlog van 1914—1918 is een geschiedenis van vallen en opstaan geweest. Hoofdzakelijk omdat er geen overheid was, die bij gevaar van struikelen en . . . vallen tijdig en doelmatig wilde toegrijpen en steunen. Financieele moeilijkheden waren het telkens weer, die verhinderden, dat hoogstverdienstelijke artistieke prestaties eenige continuïeit konden erlangen. Aan bezielende groote artistieke persoonlijkheden, aan talenten en leiders van formaat ontbrak het niet — ook al werd hun werk vaak doorkruist door dilettanten, die er evenzèèr in slaagden in de eerste rijen door te dringen en leidersfuncties te usurpeeren, waarvan het mislukken reeds bij voorbaat vaststond — maar zelfs de grootste tooneelleider, die de Nederlanden ooit gekend hebben — Willem Royaards († 1929) — gelukte het niet om zich ten einde toe staande te houden en ook de grootste tooneelspeler, die de vorige generatie gekend heeft en die zich door optreden in de hoofdsteden van Europa wereldroem verwierf (Louis Bouwmeester, 1842—1925) eindigde zijn leven niet als het stralend middelpunt van een groot, vast gezelschap, maar als attractie van een reizende comediantentroep.

De Nederlandsche overheid zag niet de kunst als een bevorderenswaardige cultuurfactor. Zij gaf hoogstens karige gemeentelijke subsidies en deed van staatswege weinig anders dan de allergrootste kunstenaars, wanneer zij in nood geraakten, een vrij schamele jaarlijksche toelage toewijzen. Zoowel de genoemde groote acteur Bouwmeester als Nederlands grootste dichter van den nieuweren tijd, Willem Kloos, ontvingen in de laatste jaren huns levens een persoonlijke ondersteuning van staatswege van duizend gulden . . . .

Het tooneel vond zijn economische grondslag in het Maecenatendom. Groote Amsterdamsche reeders en Amsterdamsche exploitanten van de rijkdommen van Nederlandsch Oost-Indië waren het die Royaards (1867—1929) de tonnen gouds beschikbaar stelden, die zijn kostbare ensceneeringen van klassieken, van Shakespeare, van Goethe en van Nederlands grootsten tooneeldichter, Joost van den Vondel, moesten kosten.

Na Royaards' dood werd nog getracht op dezelfde basis van het Maecenatenwezen de tradities van de groote ensceneeringen voort te zetten en de Koninklijke Vereeniging „Het Nederlandsche Tooneel" kreeg nog tot in de eerste jaren van de economische wereldcrisis van 1929 groote geldelijke ondersteuningen van particuliere commissarissen. Maar in 1932 stokte deze particuliere hulp en de grootste Nederlandsche tooneelonderneming stortte jammerlijk inéén: de reeders, planters en industrieelen, het Amsterdamsche patriciaat trok zich terug.

De gemeentelijke overheid greep ook toen niet met besliste hand regelend en bestierend in, maar bepaalde zich tot het geven van zeer bescheiden subsidies. De rijksoverheid deed in het geheel niets, wijl de liberalistische onthouding en de calvinistische afweer van kunstbemoeienis in de landsregeering de overhand hadden, ook in de officieel niet-liberale en niet-calvinistische partijen. Daar juist in die jaren van economische en financieele crisis ook een geestelijke crisis om zich heen greep, ook in de tooneelwereld, verloor het tooneel snel aan beteekenis. Ook al wisten zekere talenten soms met verrassende voorstellingen voor den dag te komen, bijv. met „Saint Joan" van Shaw, in verschillende bezettingen en met stukken van Pirandello en O'Neill — het element van de traditie en het zekere gevoel dat het handhaven van een vast niveau geeft, waren verloren. Amusementstooneel en vaak grof „actualiteits"-bejag verdrongen de arbeidzame lust aan het medebouwen aan een groote volk-omvattende tooneelcultuur. De economische voorwaarden voor het vormen van groote hechte gezelschappen ontbraken. Zelden zag men bezettingen die over de geheele linie goed waren, vaak bestonden Nederlandsche tooneelgezelschappen slechts uit een enkel zeer goed acteur en wat middelmatige krachten daaromheen, die hun onderneming trachten drijvende te houden door het spelen „in de provincie". Het vervoer met 's nachts naar de hoofd- en woonsteden terugrijdende autobussen stelde hen in staat de exploitatie-kosten zeer laag te houden — geen „séjours"! — en voor enkele honderden guldens (prijzen van 400 gulden tot 150 per voorstelling) werd voor afzonderlijke ondernemers, zaal-exploitanten en „kunstkringen" in de provincie gespeeld. Zelfs de „vaste gezelschappen", in Den Haag en Amsterdam, geleken meer op reizende troepen, dan op „vaste bespelers" zooals zij heetten. Zij doubleerden en tripleerden voortdurend en trokken met kleinbezette voorstellingen de provincie in om sluitende exploitaties te verkrijgen. Met het „schmieren" in de provincie werd vaak het verliesbrengende spelen in de hoofdsteden eenigszins „goedgemaakt", de belangstelling van het publiek nam dáár zienderoogen af en de totaal afzonderlijke en op zichzelf staande voorstellingen, die bedoeld waren om met één uitzonderlijke prestatie het verloren vertrouwen te herwinnen, mislukten mede daardoor vaak.

In de laatste jaren voor den oorlog nam echter het inzicht, dat aan deze heillooze ontwikkeling een halt diende te worden toegeroepen toe en de stedelijke Amsterdamsche Overheid waagde de poging den man, die zich in de practijk den knapsten theaterdirecteur der Nederlanden betoond had en die 21 jaar lang een groot gezelschap had geleid zonder financieele débacles, uit Den Haag naar Amsterdam te halen, waar enkele tooneelleiders wel groote artistieke aspiraties toonden, zonder die te kunnen verbinden met vertrouwenwekkende zakelijke prestaties. Zoo kwam Cor van der Lugt Melsert uit Den Haag naar Amsterdam en ving diens samenwerking met de artisten van „Het Nederlandsch Tooneel" aan (September 1938).

Dit gezelschap bracht reeds menige „groote" voorstelling. Het speelde van Schiller „Don Carlos" (1938) en „Maria Stuart" (1941), van Shakespeare „De vroolijke vrouwtjes van Windsor" (1938) en „Driekoningenavond" (1941), van Racine „Phaedra", van Euripides „Elektra", van Aristophanes „De Vogels", van Molière „School voor Vrouwen", van Ibsen „Peer Gynt", van Rolland „Spel van Liefde en Dood", van Hauptmann „Vor Sonnenuntergang", een telken jare met groot succes herhaalde voorstelling, waarin Cor van der Lugt Melsert zelf op bewonderenswaardige wijze de mannelijke hoofdrol creëert. Voorts „Princesse Dulcinée" van Baty, „l'Arlesienne" van Daudet, „Madame Sans Gêne" van Sardou, „Madame Bovary" van Balzac-Baty, „De Burgeredelman" van Molière, „Ik ben zeventien jaar" uit het moderne Fransche repertoire, „Mevrouw Warrens bedrijf" van Shaw, „Aimée" van Heinz Coubier uit het moderne Duitsche repertoire.

Zeer belangrijk was ook wat Cor van der Lugt Melsert, die sinds najaar 1941 zijn gezelschap „Het Nederlandsch Tooneel" opgenomen zag in een nieuw gesticht stedelijk opera- en tooneelgezelschap („Gemeentelijk Theaterbedrijf Amsterdam"), met aanzienlijke staatssteun voor de afdeeling Opera, waarbij hij intendant werd van de afdeeling Tooneel, speciaal deed voor het oorspronkelijke Nederlandsche repertoire. Dit repertoire had zich immer reeds in de bijzondere aandacht van dezen theaterman kunnen verheugen: Van der Lugt Melsert was de recordhouder van de in Nederland voor het eerst vertoonde Nederlandsche stukken en speelde in de 21 jaar van zijn Haagsche gezelschap, „Vereenigd Rotterdamsch Hofstad-tooneel", niet minder dan 117 Nederlandsche stukken!

Hij gaf ook in Amsterdam aan jonge Nederlandsche schrijvers een kans en de jonge romanschrijver Jan de Hartog, die in 1939—1940 Nederlands meestgelezen auteur zou worden met den roman „Hollands Glorie", een verhaal uit de zeesleepvaart waarin de Nederlanders een unieke positie in de wereld hebben ingenomen, zag al in het eerste jaar van Van der Lugt Melserts regime zijn stuk „De Ondergang van „De Vrijheid" gespeeld. „De Wiskunstenaars" van den 18den-eeuwschen Nederlandschen schrijver Langendijk, „Don Quichotte op de bruiloft van Kamacho" van denzelfde, „Een Amsterdamsche Jongen" van den negentiendeeuwschen roman- en tooneelstukkenschrijver Jacob van Lennep en een in een prijsvraag van de stad Amsterdam bekroond, maar bij de vertooning gevallen stuk „De weg is beter dan de herberg" van den jeugdigen romanschrijver Dick Ouwendijk behoorden tot zijn Nederlandsche voorstellingen.

De belangrijkste vertooningen op dit gebied waren echter de Vondel-voorstellingen. De grootste tooneeldichter, die Nederland ooit heeft gehad en zijn stede-stuk „Gijsbrecht van Aemstel", dat hij in 1637 ter inwijding van de Amsterdamsche Stadsschouwburg schreef, vormt eigenlijk de eenige groote Nederlandsche tooneeltraditie, die de eeuwen door trouwhartig is gehandhaafd in de Amsterdamsche Stadsschouwburg: telken jare wordt op 1 Januari en volgende dagen daar gespeeld „Gijsbrecht van Aemstel" — of: „d'ondergang van zijn stad en zijn ballingschap", het middeleeuwsche verhaal naar Vergiliaansche motieven, van het beleg en den brand van Amsterdam, anno 1304, dat de roerendste lofprijzing en verheerlijking van het zeventiendeeuwsche Amsterdam is en Nederlands schoonste stede-stuk.

Deze traditie handhaafde ook Cor van der Lugt Melsert en hij speelde van Vondel verder nog het bijbelsche drama „Peter en Pauwels" en „Adam in Ballingschap" of „aller treurspelen treurspel", den „lofzang in dialoogvorm" die door zijn machtige taalrijkdom en zijn heerlijke beeldspraak ook den twintigsteeuwschen Nederlander de volle schoonheid van zijn taal doet beleven.

De oorlog, die voor geheel Nederland een schok was, is ook voor het Nederlandsche tooneel een schok geweest. Maar in veel opzichten een schok ten goede, die den Nederlander zich dieper heeft doen bezinnen op de waarden van de Nederlandsche dramatische cultuur. En die daarbij de nieuwe overheid heeft aangedreven zich de zorg voor het tooneel ter harte te nemen en daardoor de kunstenaars een vaste economische basis te verschaffen, die zij nog nimmer hadden en waarop verder arbeiden mogelijk is.

MAX WOLTERS.

(„Der Mittag", Düsseldorf)

(Vor. ber. Tooneel 5216 C.)

A. BIOGRAPHIEËN. —

Kalm en rustig te midden der onstuimige golven gaat Zwitserland in deze bewogen dagen zijn weg, die het in 1848 bij de stichting der bondsrepubliek en in 1874 bij de afkondiging der grondwet ingeslagen heeft. Telkenjare in December kiest de bondsregeering uit het midden zijner zeven leden, bondsraden, voor één jaar den bondspresident. Naast zijn werkzaamheden als bondsraad, die hij blijft uitoefenen, geniet hij slechts zeer bepaaldelijk omschreven eererechten. Naast den geest is het sterk federatieve staatswezen van Zwitserland te vergelijken met dat van de Republiek der Zeven Provinciën. Opvolger van den bondspresident wordt doorgaans telkens de vice-president.

CELIO

Deze regel vindt ook thans zijn bevestiging door de benoeming van dr. Enrico Celio tot president voor 1943. Dr. Celio kwam op 22 Februari 1940 als opvolger van Guiseppe Motta in de bondsregeering. Door het aftreden van enkele bondsraden is hij iets eerder tot de waarneming van de hoogste politieke functie in Zwitserland geroepen als eigenlijk door zijn kortstondig lidmaatschap van dit hoogste bestuurscollege verwacht kon worden. Als bondsraad leidt Celio het ministerie van Verkeerswezen (Post en Spoorwegen). In deze eigenschap heeft hij pogingen ondernomen, de schadeposten, die door den oorlog aan het bekende omvangrijke buitenlandsche vreemdelingenverkeer zijn toegebracht, het hoofd te bieden. Door een sterke aanmoediging van het binnenlandsche verkeer is deze onmisbare bestaansbron van het land niet geheel drooggelegd. Dr. Celio werd in 1889 in Ambri (Tessino) uit een Italiaansche familie geboren. Ook zijn voorganger Motta stamde uit dit gebied. Hij ontving zijn opvoeding in Milaan en studeerde voorts aan de universiteit van Freiburg. Meer dan twintig jaren werkte hij als journalist in Tessino en bekleedde hier vervolgens als lid der katholiek-conservatieve partij verschillende openbare functies. (Telegraaf)

(Vor. ber. Celio 5377 B.)

B. NEDERLAND. — N.S.B. - Volk en Vaderland tien jaar. —

11 Jan. — Het weekblad der N.S.B., Volk en Vaderland, bestond op Zaterdag 7 Januari tien jaren. Het eerste nummer verscheen op den landdag der N.S.B. te Utrecht, waar gelijktijdig ook voor het eerst de W.A. der N.S.B. in het openbaar optrad. Ter gelegenheid van dit jubileum zijn in het herdenkingsnummer van „Vova" enkele herinneringsartikelen over de geschiedenis van het weekblad verschenen, waaraan we o.m. ontleenen:

„Vova kan met trots op het geleverde werk terugzien. Geen blad werd op de regeeringsbureaux zoo gespeld en nageplozen als het onze en de eigenaar van welken naam dan ook, die in minder frisch verband genoemd werd, kon bij voorbaat op de hulp van de ons vijandige pers en justitie volledig rekenen. Het verbod van de krant hing ons steeds als het zwaard van Damocles boven het hoofd en al onze redacteuren stonden bij wijze van spreken met één been in de gevangenis. En dit temeer, omdat Vova behalve platform en spreektrompet van den Leider voor wat de verdediging en verbreiding van de nationaal-socialistische gedachte betrof, strijdorgaan was en dit in den tijd van uiterst geringe positieve belangstelling voor het nationaal-socialisme vooral op straffe van eigen ondergang moest blijven ook. Wij wilden niet alleen: wij moesten vechten tegen de parlementaire ontaarding en tegen de corruptie-schandalen, waarvan de beruchte democratische doofpot schier barstte! .... Het leidende blad der Beweging — de krant van Mussert — staat thans met een verkochte wekelijksche oplage van 125.000 exemplaren aan de spits van alle weekbladen, niet alleen de weekbladen van vandaag, maar ook de weekbladen van politieke strekking uit het democratisch verleden".

„De dag der oude W.A." - Rede van Mussert. —

Utrecht, 11 Jan. — In November van het vorige jaar bestond de W.A. van de N.S.B. der Nederlanden 10 jaar. Ten gevolge van de tijdsomstandigheden is toen dit feit niet op grootsche wijze herdacht. Daarentegen is op 10 Januari in den Stadsschouwburg te Utrecht de plechtige herdenkingsbijeenkomst gehouden naar aanleiding van het feit, dat op 7 Jan. 1933 de W.A. voor het eerst, nl. op den eersten landdag der N.S.B. in Utrecht, in het openbaar optrad.

Onder het motto „De dag der oude W.A." traden honderden en honderden leden van de W.A. van voor den oorlog aan. In het N.V. Huis aan de Oude Gracht werd eerst een eenpansmaaltijd gehouden voor de eerewacht, de muziek en de vaandeldragers, waarna een maaltijd volgde voor hen, die het strijdersteeken van de W.A. zouden ontvangen. Onder commando van heerbanleider C. J. Huygen volgde hierna een opmarsch van de oude W.A. met vlaggen en muziek naar de Mariaplaats, waar op de plek waar tien jaar geleden Mussert zijn eerste 32 W.A.-mannen inspecteerde, thans de commandant der W.A., mr. Zondervan, aan de aanwezige weermannen het strijdersteeken uitreikte. Nadat een en ander op plechtige wijze was geschied, vereenigden allen zich in de schouwburgzaal.

Banleider J. J. van der Hout sprak het openingswoord uit, verwelkomde speciaal den Leider en den commissaris-generaal Hauptdienstleiter Schmidt. Vervolgens gaf commandant Zondervan een overzicht van de opkomst en den opbouw van de oude W.A. en van de gebeurtenissen, die zich rondom het hernieuwde bestaan van de weerafdeelingen hebben afgespeeld. Daarna hield de plaatsvervangende leider, C. van Geelkerken, een toespraak. Spreker herdacht allereerst de gevallen kameraden aan de fronten en herinnerde in het vervolg van zijn rede o.m. aan de eerste inspectie van de 32 oude W.A.-mannen. Zij lieten elkaar niet in den steek, ook niet in het verkeerde, wat ook wel eens gebeurde. In de oude, zoowel als in de nieuwe W.A. moest en moet men den echten W.A.-geest doorleven. Vroeger stonden de weermannen voor moeilijkheden en thans nog, maar een opgaaf is er voor ieder van hen altijd geweest. Spreker zag in de taak van den W.A.-man niet allereerst het ingrijpen bij relletjes op straat, maar meer bijvoorbeeld bij hulpverleening als er is gebombardeerd. Spreker gewaagde van de vele W.A.-leden, die naar de fronten en elders zijn geroepen, waardoor de W.A. gedund is en spoorde tevens aan tot deelneming aan de W.A., omdat de N.S.B. zonder W.A. niet denkbaar is, evenmin als omgekeerd.

Rede van Mussert. — Mussert noemde deze bijeenkomst de herdenking van den marsch door Utrecht, gehouden op 7 Jan. 1931. Hij kenschetste als een historisch feit, het ontluiken van den nieuwen geest. De 32 weermannen, die toen marcheerden, beseften, dat het van hun houding zou afhangen, of het Nederlandsche volk een nieuwe toekomst zou te gemoet gaan en tegengehouden zou worden op den weg naar den ondergang. De Leider betoogde, dat de geschiedenis van ons volk nu reeds 700 jaren oud is en gevuld is met den strijd tegen twee erfvijanden, nl. Frankrijk in zijn opdringen naar het Noorden en Engeland, dat een rol wilde spelen op het vasteland van Europa. Door den voortdurenden onderlingen strijd in midden-Europa moesten wij ons in die eeuwen uitsluitend naar het Westen richten. Nu is Duitschland sterker dan ooit te voren, en twee groote volksche gemeenschappen staan in Duitschland en Italië. Midden-Europa is weer het hart van ons werelddeel geworden. Wij leven nu aan den rand van Europa. Het nieuwe tijdperk is begonnen in Augustus 1914, toen het oude tijdvak werd afgesloten. Sedert dien leven we te midden van de geboorteweeën van den nieuwen tijd, begonnen met den wereldoorlog, waarop een wapenstilstand is gevolgd, en die nu is overgegaan in den eindstrijd, waarin beslist wordt over het voortbestaan van Europa.

Nog in 1920, aldus Mussert, heeft de toenmalige Nederlandsche regeering geweigerd mee te doen aan de verminking van het Duitsche rijk en heeft zij het aanbod tot annexatie van het Land van Kleef afgewezen. Na 1920 is de weg naar beneden begonnen en is het Nederlandsche volk naar den afgrond geleid door lieden, die gecommandeerd werden van uit Washington en Londen, en die geen plichten meer kenden ten opzichte van hun eigen volk. De rijkdommen van ons voorgeslacht werden onvoldoende gewaardeerd en verwaarloosd. De dwazen rekenden op Engeland om Indië te verdedigen. In een onverantwoordelijk dwaze politiek lachte een rijk, maar zwak volk om de levensbehoeften van sterke, maar economisch arme volken als Duitschland en Japan.

Ons volk in zijn groote massa is daaraan onschuldig, maar het draagt de lasten en wij dragen die lasten mede. Individueel is ons volk altijd goed geweest. Mussert herinnerde hier aan de prestaties van de luchtvaart, de koopvaardij, de zeesleepvaart en het reddingswezen. Wat ons ontbrak was de eensgezindheid, de saamhoorigheid van de natie en de wil om te handhaven. Wij hebben als volk gefaald, omdat wij geen offers wilden brengen, in de naïeve veronderstelling, dat de anderen ons met rust zouden laten.

Wij zijn nu een volk zonder macht en zonder bezittingen en de taak om de herrijzenis te bevechten is op onze schouders gelegd. Voor deze herrijzenis is allereerst noodig een juist inzicht in het wereldgebeuren. Er wordt gestreden om het bestaan van Europa tegen den vernietigingswil van de Russen en den veroveringswil van de Amerikanen. Op den achtergrond staat de greep van het Jodendom naar de wereldmacht. Alles wat wij voor de oorlogvoering kunnen doen is goed, alles wat daaraan afbreuk doet, is fout.

Als tweede noodzakelijkheid voor Neerlands herrijzenis noemde Mussert den nieuwen geest, die ingaat tegen de versplintering en die de eenheid wil bevorderen. Noodig is de eendracht van het volk, van alle Germaansche volkeren en van het Europeesch continent tegen alle belagers van buiten. Het is noodig het begrip eendracht weer in daden om te zetten. De tweede uiting van den nieuwen geest is het verzet tegen de tuchtloosheid van het egoïsme. Daarnaast komt de wil tot sociale gerechtigheid en eerbied voor den arbeid. Zij geven te zamen het fundament voor de wederopstanding van de Nederlandsche natie.

Tot zijn weermannen zeide de Leider, dat zij dit juiste besef moeten uitdragen. Handelt fanatiek, weest goede en hulpvaardige zwarte soldaten, dan zijt gij de stoottroepen van het nationaal-socialisme. Gij hebt het recht dien naam te dragen door de offers, die gij gebracht hebt. Wat een Nederlandsche regeering ons aan vrijheid ontnomen had, hebben wij teruggekregen van den Rijkscommissaris. Wij hebben daarin naast de eenheid van het bloed ook de verbondenheid van den geest gezien. De Leider bracht hier onder luiden bijval van zijn oudstrijders dank aan den S.A. Oberführer Siebel, die veel heeft gedaan voor den wederopbouw van de W.A.
Met groote waardeering herinnerde de Leider zijn mannen aan de welwillende toestemming, die de Reichsführer ᛋᛋ Himmler aan Nederlandsche nationaal-socialisten heeft gegeven om hun plicht te doen in de Waffen ᛋᛋ. Eveneens bracht de Leider dank aan Korpsführer Kraus van de N.S.K.K. Honderden zijn gevallen met het devies van de W.A. voor oogen „alles voor het vaderland". Het Nederlandsche Legioen is zonder de W.A. niet denkbaar en ook aan het N.S.K.K. en de Nachrichtentruppen en aan de Kriegsmarine zijn velen afgestaan. Dit verlies is slechts schijnbaar, eens keeren zij terug en zal de W.A. sterker dan ooit te voren opmarcheeren. Ons doorstroomt een groot gevoel van dankbaarheid, dat al deze moeilijkheden op onzen weg zijn gelegd, omdat wij daardoor slechts sterker worden. De W.A. is de belichaming van het offerende nationaal-socialisme. Uw eer is uw offer. Zooals Adolf Hitler en Benito Mussolini door God gezonden zijn, zoo willen ook wij, aldus besloot Mussert, dienaren zijn in Gods hand om ons volk te helpen in den grooten nood. Met het oude devies „alles voor het vaderland" en het nieuwe devies „eendracht maakt macht" gaan wij voort voor volk en vaderland.

(Nat. Dagblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Ir. Mussert 5374 B.)

Justitie - Kapelaan wegens het houden van openbare inzamelingen zonder toestemming veroordeeld. —

11 Jan. — Voor den Arnhemschen vrederechter hebben op 6 Januari terechtgestaan de kapelaan F. H. P. van der K., thans te Zwolle, vroeger te Renkum, alsmede 12 leden van de r.k. parochie te Renkum. Hem was ten laste gelegd het houden van een openbare inzameling van geld en goederen, zonder daartoe vergunning te hebben, alsmede het oprichten en instandhouden van een vereeniging zonder goedkeuring van de overheid. De officier van Justitie eischte tegen den kapelaan 2 maanden gevangenisstraf en tegen de overige 12 verdachten ieder 1 maand gevangenisstraf.
De vrederechter, uitspraak doende, achtte niet bewezen, dat de verdachten een vereeniging hadden opgericht en sprak hen daarvan vrij. Elf der parochieleden achtte hij schuldig aan het deelnemen aan een inzameling zonder vergunning en veroordeelde ieder tot ƒ 10 boete subs. 5 dagen hechtenis. Het twaalfde parochielid werd vrijgesproken.
Ook t. a. v. den kapelaan achtte de vrederechter niet bewezen, dat hij een verboden vereeniging heeft opgericht. Wel werd bewezen geacht dat hij een openbare inzameling zonder vergunning gehouden had en deswege veroordeelde de vrederechter hem tot twee maanden gevangenisstraf.
Verder overwoog de vrederechter, dat verdachte ter terechtzitting heeft verklaard, dat hij ook op staatkundig gebied de orders van den bisschop opvolgt, ook wanneer de staat van oordeel mocht zijn, dat deze orders in strijd zijn met de door den staat uitgegeven verordeningen, dat deze handelwijze, waardoor tevens afbreuk wordt gedaan aan de hoogheid die het kerkelijk ambt behoort te hebben, in tijden als deze volstrekt ontoelaatbaar moet worden geacht en een strenge straf daarvoor moet worden opgelegd, welke tevens tot waarschuwing kan dienen tot andere geestelijken en predikanten.

(Vor. ber. Rechtszaken 5334 B.)

Politiestandrecht ingevoerd. —

11 Jan. — Het Verordeningenblad van 9 Januari bevat een verordening van den Rijkscommissaris over de handhaving der openbare orde; zij geeft grootendeels een samenvatting van vroegere verordeningen. Nieuw is echter afdeeling XV, houdende invoering van het politiestandrecht.
De Rijkscommissaris kan, blijkens art. 62, wanneer hij dit voor de onderdrukking van bijzonder ernstige ingevaarbrenging of storing van de openbare orde noodig acht, voor dit gebied, of voor deelen daarvan, bij decreet, het politiestandrecht afkondigen. Afkondiging geschiedt door pers, radio en aanplakking; het treedt in het algemeen dadelijk in werking. De afkondiging gaat gepaard met het bevel (art. 62, lid 3), dat een ieder zich heeft te onthouden van elke beroering, welke de openbare orde en veiligheid zou kunnen verstoren en zich heeft te gedragen naar de bijzondere maatregelen welke de Rijkscommissaris uitvaardigt. Hij die in strijd handelt met dit bevel wordt standrechtelijk veroordeeld.
De hoogere ᛋᛋ-politieleider treft (art. 64) alle maatregelen, welke hij voor de handhaving en het herstel van de openbare orde en de veiligheid noodig acht. Hij vaardigt de noodige rechtsvoorschriften uit. Deze kunnen zijn geldboeten tot een onbeperkt bedrag, hechtenis van ten hoogste zes weken en gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren. Hij kan bij de uitvoering van zijn taak van het geldende recht afwijken.
De Rijkscommissaris benoemt voor het geheele gebied waarvoor het politiestandrecht is afgekondigd een bijzonderen gemachtigde (art. 65), aan wien in het algemeen het geheele openbare bestuur, met uitzondering van de politie, ondergeschikt is. Hij die een bij art. 62 lid 3 verboden handeling pleegt, wordt gestraft met den dood (art. 66). Poging tot deelneming aan een strafbaar feit is evenzoo strafbaar als het voltooide feit. In bijzondere gevallen kan de straf worden veranderd in huisstraf van tenminste tien jaren. Het gerecht bepaalt de wijze van voltrekking der doodstraf.
Als standgerechten treden politiestandgerechten op (art. 67), samengesteld uit een rechterlijken ᛋᛋ-leider der rechterlijke macht voor ᛋᛋ en politie, als voorzitter en twee ᛋᛋ-leiders of politie-officieren als bijzitters. Den verdachte, die zoo noodig door tusschenkomst van een tolk wordt gehoord, wordt als verdediger bijgestaan door een ᛋᛋ-leider of een politie-officier; het gerecht kan ook een door verdachte zelf gekozen verdediger toelaten.

(Vor. ber. Politie 5362 B.)

Prijsbeheersching in 1942. —

Jan. — In 1942 werden er 93.137 gevallen van prijsovertreding afgedaan, tegenover slechts 28.357 in 1941, het beginjaar van de prijsbeheersching. Ook in 1942 zelf viel er nog een voortdurende toename te constateeren: 56.000 gevallen in de maanden Juli t/m. December stonden tegenover 37.000 zaken in het eerste halfjaar. Bij de berechting van de 93.137 processenverbaal is de betaling van ƒ 11.926.521.21 gevorderd. Daarenboven vertegenwoordigden de goederen, welke bij 7.890 vonnissen werden verbeurd verklaard, een normale handelswaar van ƒ 446.943.73. Bij ernstige overtredingen werden echter naast de boeten veelvuldig een of meer bijkomende straffen opgelegd. In 326 gevallen werd de sluiting voor korteren of langeren tijd, soms zelfs voorgoed, van het bedrijf van den overtreder gelast. 315 maal werd hem ook gedurende een bepaalden tijd de uitoefening van zijn beroep verboden. Tenslotte is in 900 gevallen de openbaarmaking van den naam van den overtreder gelast.

(Vor. ber. Prijsbeheersching 5238)

Berechtiging der buitensporigheden tegen nationaal-socialisten in de Meidagen 1940 stopgezet. —

11 Jan. — Op 6 Januari deelde de procureur-generaal van het Vredegerechtshof te Den Haag bij de berechting van eenige personen, die in de Meidagen van 1940 op vijandige wijze tegen nationaal-socialisten waren opgetreden, mede, dat deze zaken de laatste waren, buitensporigheden tegen nat.-socialisten in de oorlogsdagen betreffende, welke voor het Hof zouden worden behandeld. Tientallen zijn geseponeerd met het oog op de meer eenwording van ons volk.

(N. R. Crt. - Vaderland - Alg. Handelsblad - Verordeningenblad No. 1, 9 Jan. 1943)

Verkeer - Rubberschaarschte en rijwielen. —

Jan. — Nu de oorlogstoestand reeds enkele jaren duurt, ligt het voor de hand, dat verschillende artikelen schaarsch worden. Niet het minst is dit het geval met de fietsbanden. Men heeft getracht dit vraagstuk op verschillende manieren op te lossen, maar het succes is tot nu toe niet bijster groot geweest. Een aardige oplossing is ongetwijfeld die, waarbij het wiel van een autoped werd genomen en hiervan het voorwiel van een fiets gemaakt. Daarvoor was het natuurlijk noodig de voorvork te verlengen. Het resultaat is echter, dat de gelukkige eigenaar weer een tijdje kan fietsen.

(Vor. ber. Rijwielbanden 5201 F.)

Kultuurbescherming - Urnenveld in Groningen ontdekt. —

Jan. — In den zuidoosthoek van Groningen werd in de nabijheid van het gehucht Wedderbergen een urnenveld ontdekt. Ruim 40 urnen, ten deele in zeer goeden staat, werden gevonden. Een der urnen heeft een inhoud van 20 liter en bevat waarschijnlijk de asch van een moeder met haar kind. Voorts werden uit het, zich ± 90 cm. onder het maaiveld bevindende terrein nog een bronzen scheermes en een bronzen sieraad gevonden.

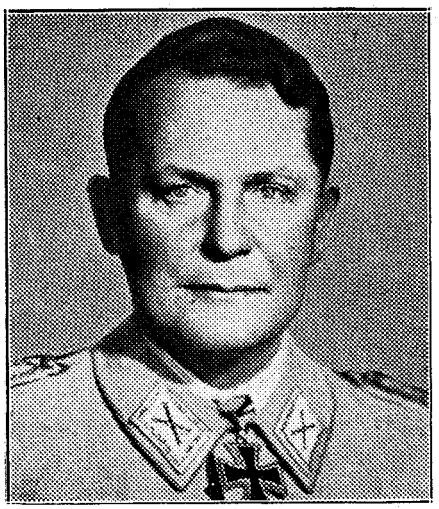
(Vor. ber. Archaeologie 5272)

Surrogaat-koffieboonen. —

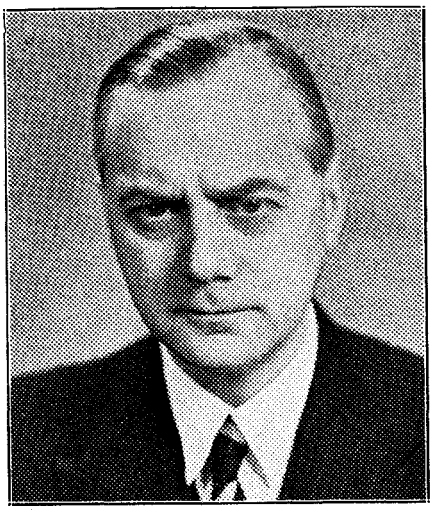
Jan. — Ook de sluikhandel maakt technische vorderingen. Dit ondervond een inwoner uit Vaals, die in Amsterdam tegen hoogen prijs in den zwarten handel een kilo koffieboonen kocht. Zijn vrouw kwam bij het malen namelijk tot de ontdekking, dat hij bedrogen was: de boonen waren niet echt, doch geperst uit koffie-surrogaat.

(Vor. ber. Sluikhandel 5266 B.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rijksmaarschalk Goering en Rijksminister Rosenberg 50 jaar. —

(foto Recla)
Rijksmaarschalk Hermann Goering.

(foto Stapf)
Rijksminister Alfred Rosenberg.

(Vor. ber. Rijksmaarschalk Göring 5374; Rijksmin. Rosenberg 5237 A.)

13 Jan. — Rijksmaarschalk Hermann Goering en Rijksminister Alfred Rosenberg vierden op 12 Januari hun 50sten verjaardag. Naar aanleiding van dit feit werden in de Duitsche en Europeesche pers talrijke foto's en artikelen over deze persoonlijkheden gepubliceerd.

B. BELGIE. — Binnenlandsch bestuur - Terreur- en sabotagedaden - Abdij van Averbode afgebrand - Bevolking. —

11 Jan. — In de eerste week van Januari zijn in enkele Belgische steden, zooals Brussel en Antwerpen, terreur- en sabotagedaden gepleegd, waarvan zoowel Duitsche als Belgische onderdanen het slachtoffer zijn geworden. Ter vergelding zijn twee groepen Belgische onderdanen, van wie het vaststond dat zij zich bij vroegere gelegenheden aan terreurdaden hadden schuldig gemaakt, gefusilleerd. Bovendien zijn enkele nieuwe politiemaatregelen uitgevaardigd, ter beknotting van de bewegingsvrijheid van Belgische onderdanen. Op 8 Januari hebben de secretarissen-generaal, hoofden der departementen, een oproep aan de bevolking gericht, waarin zij deze opwekten, energiek, tezamen met de verantwoordelijke instanties, de onheilvolle werkzaamheid dergenen te bestrijden, die, zonder zich om de gevolgen van hun terreurdaden te bekommeren, België in een regiem van terreur en bloed zouden willen storten.

Abdij van Averbode afgebrand. — 11 Jan. — De bekende abdij van Averbode bij Antwerpen is door een brand vrijwel geheel vernield. Ook de bijzonder waardevolle bibliotheek, ten deele gewijd aan de geschiedenis van Limburg en Brabant, werd een prooi der vlammen. De abdij is in 1134 door een der graven van Loon gesticht en was een van de meest vermaarde Belgische kunsthistorische gebouwen. (De Tijd)

Bevolking. — 11 Jan. — In België zijn in October j.l. 8839 kinderen, waarvan 4550 jongens en 4289 meisjes geboren. Daartegenover stonden 8553 sterfgevallen, waarvan 4641 mannen en 3912 vrouwen. Bij October 1941 vergeleken steeg het geboortecijfer met niet minder dan 13.01 pct. Het cijfer der sterfgevallen daalde met 3.84 pct. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Bevolking 5217 C.)

C. AMSTERDAM. — Begrooting 1943. —

11 Jan. — In een toelichting op de begrooting 1943 der gemeente Amsterdam, deelde de wethouder voor de financiën, de heer J. Walch, o.m. mede, dat het tekort werd vastgesteld op ƒ 30.428.711.

Wat de dekking van het tekort betreft, kan worden medegedeeld, dat evenals voor de jaren 1941 en 1942, ook thans geen rekening is gehouden met voorzieningen door het Rijk te dezen aanzien. Verwacht mag worden, dat in den loop van dit jaar het reeds zoo lang hangende vraagstuk der financieele verhouding tusschen het Rijk en de Gemeenten wordt opgelost of nader tot een definitieve oplossing gebracht. (Nat. Dagblad)

(V. b. Begrooting 1942 4924 D.; begr. 1941 5338 A.)

D. FRANKRIJK. — Bonnier de la Chapelle moordenaar van Darlan. —

Vichy, 12 Jan. (D.N.B.) — Naar Havas-Ofi meldt is de naam van den moordenaar van Darlan thans gepubliceerd. Het zou een jonge Gaullistisch gezinde Franschman zijn genaamd Bonnier de la Chapelle. De Petit Parisien meldt dat Bonnier de la Chapelle 20 jaar oud was. Hij was student te Algiers, waar zijn familie sedert 1928 woont. Sedert den wapenstilstand stonden zijn vader en hij bekend wegens hun Gaullistische gezindheid. Begin 1941 heeft de politie bij hen meermalen een huiszoeking verricht. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Darlan 5366 C.)

E. SPANJE. — Amerikaansch misbruik van diplomatieke rechten. —

11 Jan. — Interinf meldt uit Madrid: Vele teekenen wijzen er op, dat de Amerikaansche ambassade in Madrid, met het maken van misbruik van haar diplomatieke rechten in grooten omvang illegaal actief is. De Amerikaansche ambassadeur Hayes gaat algemeen door voor het hoofd van een bemiddelingsbureau voor vluchtelingen, welks taak er in bestaat de emigranten der Europeesche landen op te vangen, te voorzien van valsche passen en door te zenden naar de Amerikaansche detachementen in Algiers en Marokko of naar Portugal en Amerika. Bijzonder bruikbare elementen worden voor de Amerikaansche propaganda en spionnage in Spanje zelf gebruikt. Afvallige Franschen, Tsjechen en Polen passeeren bijna dagelijks de bureaux van de Amerikaansche ambassade, of van de als economische ondernemingen gecamoufleerde filialen. Kortgeleden heeft de arrestatie van verscheidene, langs illegalen weg naar Cerona gekomen buitenlanders opnieuw geleid tot de ontdekking van zoo'n emigrantenfiliaal. Deze illegale activiteit van de Madrileensche ambassade der Ver. Staten en haar handlangers schijnt nauw contact te hebben met de laatste gebeurtenissen in Noord-Afrika. In Spanje maken deze kuiperijen een uiterst ongunstigen indruk. De politie stuit bijna dagelijks op sporen van de Engelsch-Amerikaansche diplomatie bij de achtervolging van staatsgevaarlijke elementen. (N. R. Crt.)

F. VER. STATEN. — Boodschap van president Roosevelt aan het Congres - Begrooting 1943 - Oorlogsproductie. —

11 Jan. — Roosevelt heeft een boodschap tot het Congres gericht, waarin hij o.m. verklaarde, dat de macht van Japan wat betreft oorlogsschepen en vliegtuigen iederen dag afneemt, terwijl de macht der Ver. Staten steeds grooter wordt. De president dreigde de Japanners met voortdurende luchtaanvallen op de Japansche eilanden en beloofde China oorlogsmaterieel te zenden. Het doel der Ver. Staten in den Stillen Oceaan is, zeide hij, de Japanners tot den strijd te dwingen. Voorts verklaarde Roosevelt niet in staat te zijn te zeggen wanneer en waar „de eerstvolgende slag in Europa" geleverd zal worden. De luchtmacht der Engelschen, Russen en Amerikanen zal „onverzoenlijke slagen" uitdeelen. Hij zeide niet te willen voorspellen, wanneer de oorlog ten einde zou zijn. Hij geloofde echter, dat het jaar 1943 den geallieerden „een aanzienlijken voorsprong op de wegen zal geven, die leiden naar Berlijn, naar Rome en naar Tokio".

Hoewel de productie van vliegtuigen en tanks in 1942 beneden de schatting is gebleven, zijn toch 48.000 militaire vliegtuigen gebouwd. Ervaringen op het slagveld hebben het noodig gemaakt van een seriebouw van eenige typen tanks af te zien en in plaats daarvan gemotoriseerde artillerie te bouwen.
In totaal beschikken de V.S. thans over 56.000 strijdwagens. De sterkte van het Amerikaansche leger wordt door Roosevelt op 7 millioen man becijferd, waarvan zich anderhalf millioen buiten de V.S. bevinden.
Begrooting 1943. — 12 Jan. — President Roosevelt heeft het Congres de oorlogsbegrooting voorgelegd voor het op 1 Juli beginnende dienstjaar 1943. De begrooting bedraagt ongeveer 100 milliard dollar. Volgens S.P.T. is hiervan 10 milliard bestemd voor oorlogsdoeleinden, 62 milliard voor het ministerie van Oorlog en het leger, en 22 milliard dollar voor het ministerie van Marine en voor de vloot. Om deze enorme uitgaven te dekken, heeft het ministerie van Financiën de heffing voorgesteld van nieuwe belastingen. Voorts zal worden overgegaan tot invoering van een dwang-spaarsysteem. Door deze maatregelen zullen de staatsinkomsten over het nieuwe begrootingsjaar met 53 milliard worden vermeerderd. Verder vermeldt het budget, dat de staatsschuld op het oogenblik 113 milliard dollar bedraagt, doch dat deze door de nieuwe voteeringen waarschijnlijk tot 210 milliard zal stijgen.
Ter vergelijking publiceerde ,,Econ. Nieuws'' dezer dagen de cijfers van de werkelijke uitgaven en ontvangsten van de vier voorafgaande begrootingsjaren (in milliarden dollar):

	Uitgaven	Waarvan voor defensie-doeleinden	Gewone inkomsten
1938/39	9.2	1.1	5.7
1939/40	9.0	1.6	5.4
1940/41	12.7	6.1	7.6
1941/42	32.6	25.9	**12.7**
1942/43	80.4	74.0	26.0

Oorlogsproductie. — Tegenwoordig werken volgens officieele gegevens 17.5 mill. arbeiders in de oorlogsindustrie tegen 6.9 mill. het vorige jaar. De jaarlijksche productie van ijzeren staven bedroeg 87 mill. ton (1941: 82 mill. ton); aan koper werd 3 millioen ton gewonnen tegen 2.46 mill. ton in 1941.
(Vaderland - Telegraaf - Ec. Nieuws)
(V. b. Pres. Roosevelt 5314; Leger 5275 A.; Begrooting 5367 B.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Gemeenschappelijke vormingsdag met de N.S.D.A.P. te 's-Hertogenbosch - Rede van Hauptdienstleiter Schmidt. —**
13 Jan. — Op een gemeenschappelijke vormingsbijeenkomst van de N.S.B. en de N.S.D.A.P., welke op 10 Januari te 's Hertogenbosch is gehouden, heeft de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, Hauptdienstleiter Schmidt, verschillende actueele problemen besproken en een beroep gedaan op medewerking en begrip. Wat de evacuatiemaatregelen betreft, welke in het belang van het Nederlandsche volk worden genomen, deed spreker een beroep op de kwartiergevers en -nemers, tot wederzijdsch begrip, waarbij hij een socialistische houding eischte, die allen het gemakkelijkst over de moeilijkheden heen zou kunnen helpen. Hoezeer ook de Nederlandsche en Duitsche autoriteiten zich inspannen om de hardheid van deze maatregelen te verzachten, moest anderzijds deze militaire taak toch worden uitgevoerd.
Betreffende den inzet van Nederlandsche arbeiders in Duitschland, wees spr. er op dat de gerechtigheid verlangde, dat ook de beter gesitueerde lagen hun aandeel leverden. Men zou daarom volgens leeftijd en geboortejaar te werk moeten gaan om allen, wier arbeidskracht niet doelmatig werd gebruikt, tot werknemen in Duitschland te brengen.
Hoewel Hauptdienstleiter Schmidt den boeren, arbeiders, handwerkslieden, ambtenaren en allen lagen, die hun krachten in Nederland volledig aanwendden, de hun toekomende erkenning niet onthield, zoo liet hij toch tevens aan de vastbeslotenheid van de Duitsche autoriteiten alle overbodige krachten dáár in te zetten, waar ze ook zouden worden gebruikt, geen twijfel bestaan. ,,Wie niet werkt moet het leeren. Wij kunnen ons de luxe niet permitteeren, dat er nog steeds jonge menschen eten zonder te werken, daarom zullen wij hen in den loop van het jaar 1943 doelmatig aan het werk zetten''. Overigens herinnerde Hauptdienstleiter Schmidt aan het woord van den Rijkscommissaris, dat de arbeidskrachten niet durend aan hun land zouden worden onttrokken en dat het meer om een tijdelijken oorlogsmaatregel ging. Wanneer de Duitsche soldaten duizend kilometers van hun vaderland verwijderd strijden en de Führer niet de bedoeling heeft de Nederlanders tot soldaten te maken, kan men dan toch zeer wel verlangen, dat zij werk in het Rijk aannemen. (N. R. Crt.)
(V. b. Vormingsbijeenk. N.S.B. m. N.S.D.A.P. 5331 C.)

B. **VATICAAN. — Film over paus Pius XII. —**
13 Jan. — Onlangs ging in Rome de première van de film Pastor Angelicus, ,,de historische documentatie en lyrische weergave van het leven en werken van Paus Pius XII''. Het doel dezer film is: den velen katholieken in de geheele wereld, die thans in de onmogelijkheid verkeeren naar Rome te pelgrimeeren, dit centrum der katholieke kerk te laten zien. Het idee van de film ging uit van Luigi Gedda, president van het Centro Cattolico per la Cinematografia, dat de film produceerde. (Telegraaf)
(Vor. ber. Paus Pius XII 5367 A.)

C. **KROATIE. — Maarschalk Kwaternik gepensionneerd. —**
Agram, 11 Jan. (D.N.B.) — Bij besluit van den Poglavnik van Kroatië van 4 Januari is maarschalk Kwaternik met alle hem toekomende eer en inkomsten gepensionneerd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kwaternik 5022 C.)

D. **GENEESKUNDE. — Kunstmatig bloed. —**
Berlijn, 12 Jan. (S.P.T.) — De Duitsche geleerde prof. dr. Lampert heeft een sensationeele uitvinding gedaan. Hij zou er in geslaagd zijn, kunstmatig bloed uit te vinden. Dit kunstmatige bloed heeft vele eigenschappen met echt bloed gemeen, o.a. de eigenschap zuurstof van de longen naar de verschillende deelen van het lichaam te transporteeren. Prof. Lampert heeft vijftien proeven met zich zelf genomen, alvorens zijn uitvinding ten dienste der Duitsche wetenschap te stellen. Het kunstmatige bloed zou in vloeibaren vorm, door middel van ampullen en in vasten toestand kunnen worden vervoerd. De nieuwe uitvinding zou reeds aan het front zijn toegepast en duizenden soldaten voor doodbloeden hebben gevrijwaard. (Telegraaf)
(Vor. ber. Geneeskunde 5379 C.)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Generaal von Schlieffen herdacht. —**
11 Jan. — Duitschland heeft op 4 Januari den dag herdacht, waarop generaal-veldmaarschalk graaf von Schlieffen dertig jaar geleden te Berlijn is overleden. Te onzent is omtrent von Schlieffen onder het groote publiek weinig meer bekend, dan dat hij de vader is geweest van het ,,plan-von Schlieffen'' en wij ontleenen daarom aan de Essener ,,National-Ztg.'' enkele wetenswaardigheden en aardige bijzonderheden omtrent zijn ideeën en werk. Ook in Duitschland heeft het volgens het blad lang geduurd voor de beteekenis van den generaal, dien men niet ten onrechte den ,,veldheer zonder oorlog'' heeft genoemd, tot het Duitsche volk was doorgedrongen en pas nu wordt beseft, dat hij met Clausewitz en Scharnhorst, von Moltke, prins Eugen en Frederik den Groote in één adem moet worden genoemd. Er is stellig een groote tragiek gelegen in het feit, dat bekrompen kabinetspolitiek dezen ongetwijfeld bekwaamsten veldmaarschalk uit den tijd van vóór den oorlog veel te vroeg op zij schoof, zoodat hij zijn plan voor de Duitsche oorlogvoering niet aan de practijk kon toetsen, aldus de ,,N. Z.''. Niemand heeft duidelijker dan von Schlieffen er op gewezen, dat in een oorlog de factor der verrassingen en der imponderabilia een buitengewone rol speelt en dat de veldheer derhalve nimmer voor onbepaalden tijd alleen volgens een vooruit vastgesteld plan kan handelen. De legerleider moet in de eerste plaats een scheppende persoonlijkheid met nieuwe invallen zijn, het hoogste kan niet worden geleerd maar moet een gave zijn.
Bijna niemand heeft voor den eersten wereldoorlog zooveel moeite gedaan Duitschland goed oorlogsmaterieel te verschaffen als von Schlieffen. Was von Moltke een der beste Duitsche schrijvers over het krijgswezen, de ,,N. Z.'' stelt von Schlieffen schier nog hooger: ,,Bij hem vindt men reeds de lakonieke en onweerlegbare terminologie, die later in de Duitsche weermachtsberichten haar klassieke hoogtepunt zal vinden.''
Von Schlieffen, die van 1891 tot 1905 chef van den generalen staf was, breidde dit lichaam van 11 tot 16 afdeelingen uit, het aantal zorgvuldig uitgekozen staf-officieren en generaals van 50 tot 162. Zeer gelukkig was hij bij de keuze van bekwame toekomstige legeraanvoerders. Nog betrekkelijk jong nam hij mannen als Hindenburg en Ludendorff, Litzmann, Mackensen, Gallwitz, von der Marwitz, Hutier, Sixt von Arnim, von Seeckt, Kuhl en Below op in den kring van zijn ,,toekomstige veldheeren''. Hij gaf hun steeds een voorbeeld van onvermoeide werkkracht. (Alg. Handelsblad)

F. **CHINA (NANKING-REGEERING). — Oorlogsverklaring aan de Ver. Staten en Engeland - Teruggave der Japansche concessies. —**
Tokio, 11 Jan. (D.N.B.) — De zender Tokio meldt, dat de Chineesche nationale regeering op 9 Januari te 10 uur den oorlog heeft verklaard aan de Vereenigde Staten en Engeland. Bij de oorlogsverklaring van de Chineesche nationale regeering

publiceert de Japansche regeering een verklaring, waarin gezegd wordt, dat Japan, dat evenzeer vele jaren van de vijandige intriges van Engeland en de Vereenigde Staten te lijden heeft gehad, begrip en sympathie heeft voor het besluit der Chineesche nationale regeering. De beide regeeringen hebben onverwijld een gemeenschappelijke, plechtige verklaring afgelegd, waarin wordt uiteengezet, dat zij voor den strijd tegen Engeland en de Vereenigde Staten op militair, politiek en economisch gebied met onwrikbare vastberadenheid en trouw zullen samenwerken.

Bij deze gelegenheid heeft Japan, dat een historische ontwikkeling in de Chineesch-Japansche betrekkingen verwacht, besloten, niet alleen alle uitsluitend Japansche concessies in de Chineesche republiek terug te geven en de restitutie van de internationale nederzetting te Sjanghai, de internationale nederzetting te Amoy en de gezantschapswijk te Peking aan China, alsmede het prijsgeven der exterritoriale rechten goed te keuren, maar ook op ieder gebied alle maatregelen van begunstiging te treffen, die bij den opbouw van het nieuwe China op de doeltreffendste wijze kunnen medehelpen.

Biografie Wang-Tsjing-Wei. — Het bezoek van den leider van China's Nankingregeering, Wang-Tsjiang-Wei aan Tokio en de daarop volgende oorlogsverklaring aan Engeland en Amerika, heeft de aandacht op dezen grooten tegenspeler van Tsjang-Kai-sjek in Tsjoengking-China gevestigd. De thans 64-jarige Wang stamt uit een der aanzienlijkste families van het oude China, de „Han". In de kringen der welgestelden, waar hij werd opgevoed, lieten de vrouwen haar vingernagels zeer lang groeien om ze dan door een zilveren foudraal te beschermen. Oorspronkelijk heet hij Wang-Tsjao-Ming. Vijftien jaar oud publiceerde hij onder pseudoniem Wang-Tsjing-Wei een bundel lyrische gedichten, waardoor hij een kleine beroemdheid werd. Onder dezen naam sloot hij zich bij de republikeinen aan, die zich tegen de Mandsjoes verzetten. Na in Tokio zijn doctoraal in de Rechten behaald te hebben, pleegde hij een revolveraanslag op den keizerlijken prins Tsoeng, den regent van den destijds minderjarigen Mandsjoekeizer Poeyi, den huidigen heerscher van Mandsjoekwo. Wang werd tot levenslange kerkerstraf veroordeeld, waaruit hij bevrijd werd, toen zijn kameraden op 6 Februari 1912, Nieuwjaarsdag naar de Chineesche tijdrekening, de Mandsjoedynastie verdreven. Groot was Wang's aandeel in de eerste dagen der omwenteling. In massabetoogingen en in de vergaderingen der door dr. Soenyatsen gestichte Nationale Partij, de Kwomintang, riep hij Jong-China op ter ondersteuning der republiek, wier president Soenyatsen werd. Na diens dood 1925, ontstond er verwijdering tusschen Wang en Tsjangkaisjek, den opvolger van Soenyatsen. Nu eens werd Wang uit de Kwomintang gestooten, dan weer bekleedde hij de functie van secretaris-generaal der partij. Tweemaal werd een aanslag op zijn leven gepleegd. Op een reis voor herstel van zijn gezondheid in Europa bezocht hij in 1935 ook Duitschland. Het incident van Sianfoe, 1936, waar een ondergeschikt generaal Tsjangkaisjek gevangen nam en hem tot een nauw bondgenootschap met de Sovjet-Unie dwong, leidde tot een definitieve breuk. Wang vestigde zich te Nanking, waar hij een nationale regeering stichtte, die door Japan erkend en door een nauw bondgenootschap bekrachtigd werd.

(Vor. ber. Wang Tsjing-wei 5370 A.)

A. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japans bewind. —

Batavia, 11 Jan. (S.P.T.) — Volgens Japansche berichten zou zich het leven in Nederlandsch-Indië sedert de Japansche bezetting weinig hebben veranderd. Op Java zijn de Nederlandsche militairen niet geïnterneerd, wat wel op Sumatra het geval is. De haven van Belawan Deli zou ten deele weer in orde zijn gemaakt. Verder zouden de Japanners tien in deze haven liggende schepen hebben gelicht. Ook zou de haven van Soerabaja weer voor een gedeelte bruikbaar zijn gemaakt.

In het Noordelijke gedeelte van Celebes trachten de Japanners door het verbouwen van katoen het gebrek aan textielwaren, waarvan de import is stilgelegd, op te heffen. 500 H.A. zouden met katoen zijn beplant, terwijl een katoenfabriek is opgericht waarin 600 inlanders werken. (Vaderland)

(Vor. ber. Japans bewind 5376 A.)

B. JAPAN. — Economische ontwikkeling. —

12 Jan. — De onlangs te Tokio gehouden economische conferentie van Japansche deskundigen, die in verschillende deelen van Oost-Azië werkzaam zijn, heeft de plannen omtrent de economische oriënteering van Oost-Azië besproken, welke het staatsplannenbureau op grond van rapporten van deskundigen heeft opgesteld. Drie factoren zullen de ontwikkeling voor de naaste toekomst bepalen; ten eerste de noodzaak om alle middelen voor de uitbreiding van de Japansche weermacht beschikbaar te stellen, ten tweede de voorziening in het levensonderhoud der bevolking, al zal schaarschte op bepaalde punten en van bepaalde artikelen niet zijn te vermijden en ten derde het scheepvaartprobleem.

Het schijnt niet de bedoeling te zijn in de toekomst een scherpe werkverdeeling tusschen de verschillende Oost-Aziatische gebieden in te voeren. Dan zouden de welvaart en het oorlogspotentieel te zeer afhankelijk worden van het vervoer. Om een voorbeeld te noemen: men wil de ijzerindustrie en kolenmijnbouw in Noord-China en Mandsjoekwo uitbreiden en deze met gas- en cokesproductie afronden. Tevens zullen in Mandsjoekwo, Sachalin groote fabrieken voor synthetische vloeibare brandstoffen worden opgericht, opdat het noordelijk gedeelte van Oost-Azië voor die producten niet te zeer van het zuidelijk gedeelte, waar petroleum overigens overvloedig is, afhankelijk zal worden. Verder streeft men naar uitbreiding van de lichte metalenindustrie in Korea en Mandsjoekwo, doch ook in de Zuidelijke gebieden, waar rijke beddingen bauxieterts liggen. De industrie in Japan zal zich hoofdzakelijk concentreeren op de constructie van machines en de wapenproductie in den ruimsten zin des woords.

Men wil den katoenaanplant op de Philippijnen ter hand doen nemen en deze in China, een der grootste verbruikscentra, doen verwerken. Daartoe zal een gedeelte van de Japansche katoenindustrie naar China worden overgebracht. Men kan dan volstaan met de katoen van de Philippijnen naar China te vervoeren, in plaats van, zooals thans noodzakelijk zou zijn, de katoen eerst naar Japan en vandaar na de verwerking wederom naar China te verschepen.

Men zal zich afvragen, welke positie Ned.-Indië en vooral Java in het aldus beraamde bestel zal innemen. Onder meer heeft dit gebied een overschot van rubber, suiker, tin en bauxiet. Een productiebeperking zonder meer zou economische schokken, werkloosheid enz. veroorzaken, die men wil voorkomen. Daarom voorzien de Japansche plannen in een geleidelijke vermindering van de productie van rubber, waarbij men gelegenheid heeft tot een goede aanpassing aan het naar verwachting stijgende Japansche verbruik. Ditzelfde geldt voor de productie van tin. Van petroleum, het zoo begeerde artikel, is in het Zuiden ruim voldoende aanwezig, doch men acht het noodig in deze gebieden ook een ijzerindustrie op te bouwen om de installaties van de petroleum- en van andere industrieën op peil te brengen en te houden, zonder dat buizen en machines enz. over groote afstanden van elders uit Oost-Azië moeten worden aangevoerd.

Een belangrijk vraagstuk vormt het groote overschot aan suiker van Java en de Philippijnen, waarvoor men de volgende oplossing overweegt. De suikerproductie op laatstgenoemde eilanden zou met ongeveer een half millioen ton worden beperkt ten gunste van de aanplant van katoen, waaraan Oost-Azië groote behoefte heeft. Met de uitbreiding van dezen aanplant is men reeds begonnen. Voor het eigen verbruik zouden de Philippijnen dan jaarlijks ongeveer 150.000 ton suiker beschikbaar hebben en het nog resteerende overschot zou worden gebruikt voor de verwerking tot alcohol en butanol. Hiervoor zou ook het geheele suikeroverschot van Java worden gebruikt, zoodat de productie daar op ongeveer 1½ millioen ton per jaar zou kunnen blijven gehandhaafd. (N. R. Crt.)

(V. b. Econ. ontwikkeling v. Oost-Azië 5344 H.)

C. ENGELAND. — Het plan van sir Beveridge; herziening der sociale verzekering. —

Jan. — Het plan van den minister van Arbeid, Sir Beveridge, waarvan de invoering na den oorlog gedacht is, wil de sociale verzekering geheel moderniseeren en haar ook dienstbaar aan de bevolkingspolitiek maken door de invoering van kinderbijslagen, huwelijksuitkeeringen en vergoedingen bij de geboorte. De door een en ander sterk verhoogde lasten zullen ten deele door het bedrijfsleven, voor een ander deel door den staat worden gedragen. Globaal neemt men aan, dat de sociale lasten met 60% zullen stijgen.

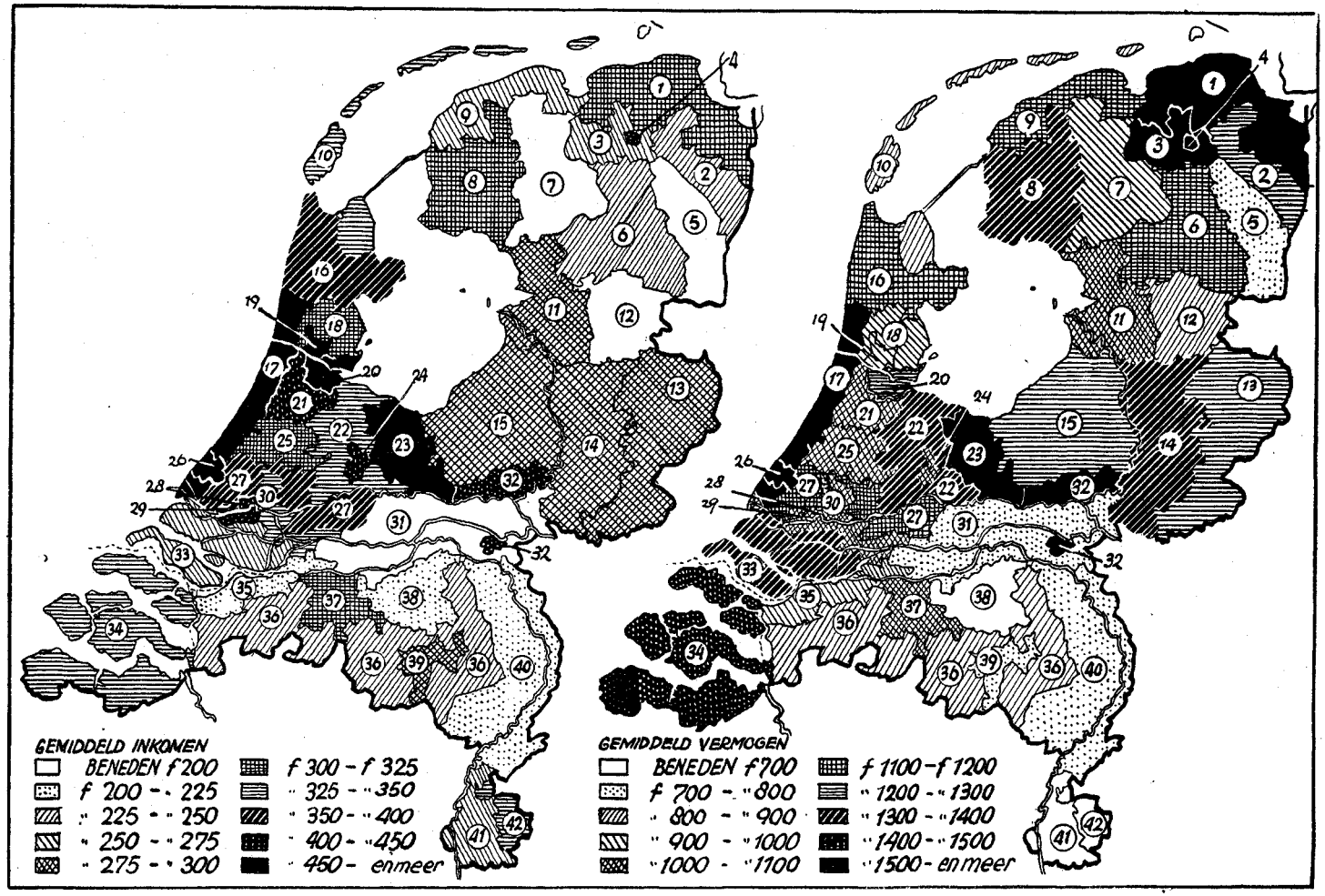
De „Financial Times" stelt naar aanleiding van de publicatie van deze plannen de vraag, of het verantwoord is, zulke reusachtige verplichtingen aan te gaan in een tijd, waarin de toekomst van het Engelsche bedrijfsleven nog geheel in het onzekere ligt.

In een rapport van het ministerie wordt opgemerkt, dat de tarieven in de volksverzekering in absoluten zin veel te hoog zijn, als gevolg van de groote kosten, aan de acquisitie en het wekelijksch innen van de premies verbonden. Bovendien worden er, als gevolg van de concurrentie, te veel slechte posten gesloten. Dat maakt de volksverzekering eveneens duur en ofschoon de grootste volksverzekeringmaatschappij, de Prudential, er in geslaagd is, de kosten tot ca. 25% van de premie-inkomsten te verlagen komt het gemiddelde toch nog niet beneden de 30%.

In het plan-Beveridge wordt op een aanzienlijke verscherping van het toezicht op de levensverzekeringmijen aangestuurd. Zelfs laat men doorschemeren, dat het niet ongewenscht zou zijn, indien het geheele volksverzekeringsbedrijf in handen van den staat werd gelegd. (Fin. Archief)

Keesings Historisch Archief No. 604.
Archief van 11—17 Januari 1943

A. NEDERLAND. — Overzicht der verdeeling van inkomen en vermogen 1940-41. —

Toelichting: Bij de samenstelling van de statistiek werd rekening gehouden met de gezinsgrootte. Indien dus een gezin met 4 kinderen een inkomen heeft van *f* 2400 en een vermogen van *f* 4800, dan is er dus maar één aangeslagene met *f* 2400, doch het gemiddeld inkomen per gezinslid is *f* 400; het gemiddeld vermogen *f* 800.

(Repr. Centr. Bureau v. d. Statistiek)

1. Noord-Groningsche bouwstreek.
2. Groninger veenstreken.
3. Groninger weidegebied.
4. Stad Groningen.
5. Drentsche veenstreken.
6. Drentsche zandgronden.
7. Friesche zandbouw.
8. Friesch weidegebied.
9. Noord-Friesche bouwstreek.
10. Wadden- en Zuiderzee-eilanden.
11. West-Overijselsch weidegebied.
12. Zandgebied in Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel.
13. Industriegebied (Twente en Achterhoek van Gelderland).
14. Zandgebied in Z.W. Overijssel en den West-Achterhoek van Gelderland.
15. Veluwe.
16. Noord Noord-Holland en W.-Friesland.
17. Duinstreken in midden- en Zuidelijk Noord-Holland en in Zuid-Holland.
18. Veehouderij en akkerbouw in Hollands Noorderkwartier.
19. De Zaanstreek.
20. Amsterdam.
21. Haarlemmermeer en omstreken.
22. De Vecht- en IJsselstreek in Noord-Holland en Utrecht.
23. Het Gooi en Oostelijk Utrecht.
24. Stad Utrecht en omstreken.
25. Leiden en het Rijngebied.
26. 's-Gravenhage en omstreken.
27. Midden—Zuid-Holland.
28. Rotterdam.
29. De Nieuwe Waterweg.
30. Het industriegebied langs de Maas.
31. De Betuwe, Oostelijk Rijngebied.
32. Zuidelijke Veluwegrens.
33. Zuidhollandsche eilanden.
34. Zeeland.
35. Westelijk Noord-Brabant.
36. Zandgronden van Noord-Brabant.
37. Noord-Brabants West. industriegebied.
38. Meierij van 's-Hertogenbosch.
39. Noord-Brabants Oost. industriegebied.
40. Noord-Limburg (met Noord-Oost-Noord-Brabant).
41. Zuid-Limburg (zonder de Mijnstreek).
42. Mijnstreek in Limburg.

(Vor. bericht 5346 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943.

Krijgsverrichtingen - Voortgezette Sovjet-aanvallen - Tanker-konvooi vernietigd; 232.000 br.t. Anglo-Amerikaansche handelstonnage tot zinken gebracht.

OOSTELIJK FRONT.

11 Jan. — Uit het Hoofdkwartier van den Führer. — In Noord-Kaukasië, bij Stalingrad en in het Dongebied zijn voortgezette aanvallen van numeriek superieure infanterie- en tankstrijdkrachten der bolsjewieken in zware gevechten bloedig afgeslagen. De Duitsche luchtmacht greep met sterke strijdkrachten in de gevechten in. Infanterie- en tanktroepen vernietigden in tegenaanvallen vijandelijke formaties. Door leger en luchtmacht werden 136 tanks, waarvan alleen reeds 60 in het gebied van Stalingrad, vernield of buiten gevecht gesteld. Jachtvliegers schoten, bij een verlies van twee eigen toestellen, 20 Sovjet-vliegtuigen neer. Stoottroepen hebben in den centralen sector van het front een vrij groot aantal gevechtsposities verwoest en gevangenen en buit binnengebracht. De gevechten om Welikije Loeki en ten Zuid-Oosten van het Ilmenmeer duren voort.

In den tijd van 1 tot 10 Januari zijn aan het Oostelijke front 624 Sovjet-tanks door formaties van het leger vernield, buit gemaakt of buiten gevecht gesteld.

Sedert 21 November werden in totaal aan het Oostfront vernield of buitgemaakt de volgende aantallen Russische vechtwagens: 21—30 November 1172, 1—10 December 1262, 11—20 December 1518, 21—31 December 742, 1—10 Januari 624, in totaal 5318 vechtwagens.

12 Jan. — Tusschen den Kaukasus en den Don, en in het gebied van Stalingrad en den Don, viel de vijand, opnieuw sterke strijdkrachten in het vuur brengend, weer op de plaatsen, waar het zwaartepunt van den strijd tot heden had gelegen, aan. Hij werd in verbitterde gevechten, deels in tegenaanval, teruggeslagen en verloor 65 pantserwagens, bij Stalingrad alleen 45. De zware verliezen der Sovjets zijn in overeenstemming met de groote massa's infanterie, welke hij in den strijd wierp. In een tegenaanval werd een infanterie-divisie van den vijand ingesloten en vernietigd. Meer dan duizend gevangenen werden binnengebracht. Een Duitsch pantsercorps heeft sedert den 6den December 1942 in de groote bocht van den Don 511 Sovjet-pantsers stukgeschoten. Bij plaatselijke offensieve operaties in den centralen sector drongen sterke stoottroepen de vijandelijke stellingen binnen, roiden deze over meer dan een kilometer breedte op, en maakten gevangenen en buit.

13 Jan. — In den Westelijken Kaukasus hervatte de vijand zijn sinds langen tijd onderbroken plaatselijke aanvalsacties. Herhaalde pogingen, de stellingen der Duitsche en Roemeensche troepen binnen te dringen, stortten met hooge verliezen in het afweervuur ineen. Bij de uitvoering van een eigen aanvalspoging in den centralen sector vielen vele honderden gevangenen en een aantal pantserwagens en stukken geschut in onze handen. Het steunpunt Welikije Loeki verdedigde zich verder met heldhaftige dapperheid, terwijl de eigen aanval tot ontzetting van het steunpunt voortgang vindt.

15 Jan. — De zware afweergevechten in het Zuiden van het Oostelijk front duren met onverminderde hevigheid voort. In het gebied van Stalingrad verdedigden de Duitsche troepen zich in verbitterde gevechten tegen voortdurende zware aanvallen van den vijand. Vijf-en-zeventig Sovjet-pantserwagens werden vernietigd. Ook bij Welikije Loeki mislukten vijandelijke aanvallen. Ten Zuidoosten van het Ilmenmeer en Zuidelijk van het Ladogameer werden de Sovjets in harde gevechten teruggeslagen.

De vijand verloor 67 vliegtuigen, vier eigen toestellen gingen verloren.

16 Jan. — In het gebied van Stalingrad sloegen onze troepen, die daar sedert weken een heldhaftigen afweerstrijd voeren tegen den van alle zijden aanvallenden vijand, ook gisteren zware aanvallen van de vijandelijke infanterie en formaties tanks met zware verliezen voor de bosjewisten af. Leiding en troepen hebben hierdoor opnieuw een schitterend voorbeeld gegeven van het heroïeke Duitsche soldatendom.

Overzicht. — 15 Jan. — Aan het Oostelijke front kunnen op het oogenblik twee zones worden onderscheiden. De eerste is die in het gebied van Stalingrad en de groote Donbocht. Hier woedt nog steeds de bewegingsoorlog en ligt het zwaartepunt van den strijd aan het Oostelijke front.

De tweede zone wordt gevormd door het overige front, waar de Russen de laatste dagen op drie plaatsen tot nieuwe aanvallen zijn overgegaan: bij Woronesj, bij het Ilmenmeer en ten Zuiden van het Ladogameer. De aanvallen bij Woronesj zijn door de Duitsche en Hongaarsche hoofdlinies afgeslagen. Ook bij het Ilmenmeer werden de aanvallen tot nu toe afgeslagen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

16 Jan. — In Tunis en aan het front van de Syrte bepaalde de gevechtsactiviteit zich in hoofdzaak tot verkenningsacties. Op 13 Jan. schoten bij optevende activiteit in de lucht in Libye Duitsche jagers tijdens hevige luchtgevechten 28 vliegtuigen neer. Sterke vijandelijke aanvallen in Zuid-Tunis werden met zware verliezen van den vijand afgeslagen. De havenstad Bone werd door Duitsch-Italiaansche vliegtuigen herhaaldelijk aangevallen, waarbij schade aan installaties en in de haven liggende schepen werd aangebracht. Uit een verleden week in het Duitsche filmjournaal vertoonde opname blijkt, dat de Duitsche opperbevelhebber in Tunesië, generaal von Nehring, is vervangen door Generaloberst von Arnim, tot dusver generaal bij de pantsertroepen.

16 Jan. — In Libye probeerde het achtste Britsche leger het Duitsch—Italiaansche pantserleger van het Zuiden uit te omsingelen. In hevige gevechten werd de sterke vijandelijke pantsergroep teruggeslagen, waarbij 35 tanks werden vernietigd.

DE ZEEOORLOG.

10 Jan. — Het optreden van een groep Duitsche duikbooten tegen een van Trinidad naar Gibraltar onderweg zijnd konvooi heeft een volledig succes opgeleverd. Het zwaar beschermde konvooi bestond uitsluitend uit groote tankschepen, die brandstof naar Noord-Afrika moesten overbrengen. In hardnekkige gevechten werden 13 tankbooten van te zamen 124.000 B.R.T. tot zinken gebracht en drie andere getorpedeerd. Het konvooi werd volkomen uiteengeslagen.

12 Jan. — Tijdens onophoudelijke aanvallen op de laatste reeds zwaar beschadigde doch nog drijvende schepen van het konvooi van tankschepen, waarvan reeds dertien schepen van totaal 124.000 ton waren vernietigd, werden door Duitsche duikbooten opnieuw twee tankschepen van totaal 17.000 ton tot zinken gebracht. Zij torpedeerden nogmaals het derde schip, welks ondergang wegens den zeer sterken afweer niet kon worden waargenomen.

Voor het eerst hebben de Duitsche duikbooten een uitsluitend uit tankbooten bestaand konvooi volkomen vernietigd.

Andere duikbooten hebben in het Noorden en het Zuiden van den Atlantischen Oceaan voor het grootste deel uit konvooien veertien schepen van totaal 72.000 ton tot zinken gebracht.

16 Jan. — Een Duitsche duikboot heeft ten Noordoosten van Benghazi van een convooi bestaande uit drie schepen en verscheidene bewakingsvaartuigen twee schepen met een totalen inhoud van 7.000 br.t. en twee andere door torpedojagers krachtig beschermde schepen met een gezamenlijken inhoud van 12.000 br.t. in den grond geboord. Bovendien brachten Duitsche vlootstrijdkrachten in de Middellandsche Zee den Britschen mijnenveger „Horatio" tot zinken.

(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5380 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen. —

Hernieuwde strijd in Birma. — Tokio, 6 Jan. (D.N.B.) — Naar de dagbladen uit Akyab in Birma melden, hebben de in de Birmaansche havenstad Akyab gelegerde Japansche troepen tusschen 27 en 31 December in verschillende tegenaanvallen de sedert eenigen tijd door de tegenstanders ondernomen poging om Akyab te heroveren afgeweerd.

Tokio, 12 Jan. (D.N.B.) — Op 6 Januari is het opnieuw tot gevechtshandelingen gekomen. Geallieerde strijdkrachten trachtten de Japansche stellingen op ongeveer 30 kilometer ten Noord-Westen van Akyab aan te vallen, zij werd echter onmiddellijk met succes teruggeslagen.

De strijd in de Z.W. Pacific. — Tokio, 4 Jan. (D.N.B.) — Het keizerlijke hoofdkwartier maakt bekend, dat Japansche luchtstrijdkrachten op 30 en 31 December de voor kort ingerichte vijandelijke luchtbasis Merauke op het zuidelijk deel van Nederlandsch Guinea volkomen hebben vernield.

Tokio, 14 Januari (D.N.B.) — De „Tokio Asahi Sjimboen" schrijft, dat de gevechten in het gebied van de Salomonseilanden en Nieuw-Guinea met den dag heviger worden. De stellingen der strijdkrachten, die hier tegenover elkaar liggen, zijn vrijwel gelijkwaardig. Het voornaamste kenmerk van den strijd is de toenemende actie in de lucht. De Geallieerden steunen daarbij op numeriek sterkere luchtstrijdkrachten en trachten de Japansche bases en transporten te vernielen. Bij de tegenaanvallen op vooraangelegen steunpunten en op de ravitailleeringsbases hebben de Japansche luchtstrijdkrachten echter steeds weer groote successen kunnen behalen.

(Alg. Handelsblad - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5356 B.)

A.

Radio in Nederland

De radio moet de stem van het volk zijn! Het bereiken van dit doel heeft zich ook de Nederlandsche radio tot taak gesteld. Leidraad is daarbij de uitspraak van den Italiaan Vallauri, die in het jaar 1939 bij het Kultur-abkommen betreffende Italiaansche en Duitsche radio-uitwisselingsuitzendingen onder meer zeide: „Het zijn nu weer de volken, die spreken. En dit is belangrijker, dan het spreken van enkelingen. Het is de radio, waarvan de volken zich bedienen, om met elkaar te spreken. De Cultuur spreekt met de cultuur." De radio openbaart de cultuur van het ééne volk aan het andere. Juist in dezen tijd van bliksemsnelle gebeurtenissen treedt dit zoo duidelijk aan den dag. Luisteren naar radiouitzendingen wil thans zeggen: Europa in de huiskamer halen.

Hier te lande heeft men ook een heel anderen tijd gekend. Op zeven millioen zielen bezaten wij niet minder dan vier groote omroepvereenigingen en dan nog verschillende kleine! Deze vereenigingen hadden de beschikking over twee lange golven, waarmede Nederland in het lange-golfterrein in een bijzonder bevoorrechte positie verkeerde. Wat de programmaverzorging betreft, was de toestand echter minder bevredigend. In verband met de vèrdoorgevoerde decentralisatie werden zeer vaak uitzendingen in den aether gebracht, welke te beschouwen waren als duplicaten en die, hoewel zij den luisteraar uit een oogpunt van keuze welkom mochten zijn, in verband met de financieele middelen van de omroepvereenigingen toch als overbodige luxe moesten gelden. De verschillende omroepvereenigingen zagen veel meer hun taak gelegen in een wedijver tot het vullen van zooveel mogelijk uren, dan in het zich concentreeren op een verhooging van kwaliteit. De sterke decentralisatie had voorts als groote bezwaar de logische onvolkomenheid van het technische apparaat. Het groote aantal in Nederland aanwezige studio's maakte, dat iedere studio op zichzelf onvoldoende geoutilleerd kon zijn. Een goede studio is nu eenmaal buitengewoon kostbaar en het was wederom de financieele draagkracht der omroepvereenigingen, die hier het groote struikelblok vormde. De radio stond in de jaren voor 1940 ook in Nederland in de belangstelling van het groote publiek. Dat de versnippering in verschillende — elkaar nog beconcurreerende — omroepvereenigingen, het uiteindelijk uitgezonden programma nooit ten goede kon komen, becritiseerden slechts weinigen. De Meldagen van het jaar 1940 maakten — als aan zooveel andere zaken — ook hieraan een definitief einde. Als eerste stap op den weg naar eenheid in de Nederlandsche radio werd met ingang van 1 December 1940 een gemachtigde voor de concentratie van de radio-omroepvereenigingen benoemd. Op 13 Maart 1941 werd de zeer belangrijke verordening van den Rijkscommissaris afgekondigd, krachtens welke de „Rijksradio-Omroep, de Nederlandsche Omroep", in het leven werd geroepen, terwijl de bestaande omroeporganisaties werden ontbonden.

De Nederlandsche radio kent sedert lang het uitzenden van nieuwsberichten. Nederland neemt hierbij zelfs een zeer belangrijke plaats in, in vergelijking tot andere landen, waar men mestal later en dan nog op meer bescheiden voet tot deze soort van nieuwsverbreiding overging. Het was het Joodsche persbureau Vas Diaz, dat met gebruikmaking van den in het Amsterdamsche Beursgebouw opgestelden zender, nieuwsberichten door den aether in de huiskamer bracht. Ditzelfde joodsche persbureau voorzag nagenoeg als eenige nieuwsbron bovendien de geheele Nederlandsche pers. En hierbij werd „gesjacherd". De journalisten werden uitsluitend als inkt-koelies beschouwd en moesten schrijven, zooals hun dat door de joodsche „voorlichters" bevolen werd. Als men dan nog weet, dat in het jaar 1934 nog Nederland in de rij wereld-persbureaux tijdens conferentiedagen vertegenwoordigd werd door het Nederlandsche agentschap van het Engelsche Persbureau Reuter, dan kan men zich een beeld vormen van de voorlichting door pers en radio in het kleine landje aan de zee. Met enkele uitzonderingen natuurlijk meende het gros werkelijk wat het schreef voor radio en krant. Dat was nu eenmaal de geest van den tijd; dat was het spoor waarin gereden mocht worden. Andere wegen kende men niet en wilde men niet kennen. De voorlichting was wel zoo, dat èn in de radio èn in de krant de hoofden der Nederlanders steeds naar Londen gedraaid werden, maar de regeering gaf hier het voorbeeld, de meer dan 50 politieke partijen volgden en de massa geloofde het nieuws, dat gebracht werd grif.

Wat de regeeringspersdienst van den 10- en tot den 14-en Mei in den aether gebracht heeft, is ongelooflijk. De Polen geloofden eens aan de bordpapieren Duitsche tanks. Waarom zouden de Nederlanders dan niet gelooven aan parachutisten, die als nonnen verkleed uit de lucht kwamen vallen? Of aan sigaretten en bonbons, die door de Duitschers vergiftigd zouden zijn? In de voorafgaande jaren was het Nederlandsche volk murw gepraat en geschreven en het slikte alles. Toen deze waanzin den 15-den Mei was afgeloopen, kon men maar één fout maken, n.l. van het ééne uiterste in het andere vallen. Prompt gebeurde dit dan ook! De radio gaf uitsluitend D.N.B.-berichten, terwijl al het andere materiaal geschuwd werd als de pest. Nederlanders, die tot op dat oogenblik altijd alleen maar Reuter- en Havas-nieuws gehoord hadden, werden nu doof gepraat met Duitsch nieuws. Deze reuzenzwaai kon de sterkste mensch niet verwerken en het was duidelijk, dat daarin verandering moest komen. Het vertrouwen in de radioberichtgeving lag in snippers. Besloten werd in de eerste plaats die berichten te brengen, die onmiddellijk door Nederlanders verwerkt konden worden, die voor Nederland belangrijk waren, waarvan op de vingers nageteld kon worden, dat ze juist waren. Bovendien werd de D.N.B.-tekst in zooverre gewijzigd, dat de berichten een eigen Nederlandsche visie kregen. Door sobere berichtgeving werd het Nederlandsche volk op de meest eerlijke wijze voorgelicht. En thans na ruim twee jaren kunnen wij zeggen, dat het vertrouwen van het groote publiek in de radio-berichtgeving terug gewonnen is.

Naast de berichtgeving omvat thans het gesproken woord veel meer. Vóór 1940 ontbrak een goede basis ten eenenmale. De nieuwe omroep ging werkelijk een nieuwe taal spreken, een taal van en voor het geheele Nederlandsche volk, volksche taal dus, verstaanbaar en aanvaardbaar voor een ieder. Eerst was het de jeugd, die haar vaste rubrieken kreeg. Uitzendingen voor de vrouw volgden. Hoorspelen werden steeds beter en op het oogenblik vormen zij reeds een populair programmaonderdeel. Het cultureele- en het economische leven in eigen land en in Europa wordt door ter zake kundigen belicht en wel zoodanig, als voor een goed begrip van dezen nieuwen tijd dringend noodig is. Dag in dag uit zijn mannen van reportage-wagens op pad om 's-avonds in de „Spiegel van den Dag" de belangrijkste gebeurtenissen ten gehoore van de luisteraars te brengen. De afdeeling Staatspolitiek verzorgt naast de uitzendingen van staatsplechtigheden, programma's, waarin de politieke organisaties, zooals de N.S.B., W.A., S.S. en Jeugdstorm nader tot ons volk worden gebracht. Het gezonde zelfbewustzijn der volksgroepen wordt versterkt door haar inzicht te geven in haar waarde voor de volksgemeenschap. Uit het volk worden krachten opgewekt, die nieuwe gestalte kunnen geven aan het kultuurleven.

De muziek in de radio vormt eigenlijk een artikel op zichzelf. Vandaar hier slechts enkele grepen uit het vele, wat in korten tijd reeds tot stand gebracht is. Veel overleg eischte de samenstelling der orkesten uit de musici der vroegere omroeporganisaties. Bovendien spelen thans in los verband nog de gezamenlijke Nederlandsche Stedelijke en Symphonie-orkesten voor de microfoon. Totaal worden gemiddeld dertig concerten per week gegeven. De groote zuigkracht, die het buitenland op de Nederlandsche musici uitoefent, is echter oorzaak, dat het voortdurend moeilijker wordt, goed ingespeelde orkesten te krijgen. Vóór 1940 bezat Nederland vele werklooze beroepsmusici. Thans is er groote vraag naar deze menschen. De schandelijk lage salarissen, waarvan velen in dit beroep moesten rond komen, zijn zeer belangrijk verhoogd. Men eischt van deze menschen een cultureel niveau en het was dan ook logisch, dat de sociale revolutie ook hier ingreep.

Groote radio muziekfeesten zijn sedert de stichting van den Nederlandschen Omroep gegeven. Ook een grootsch opgezette Mozart-herdenking en een Bruckner-cyclus gingen van den Omroep uit. Jonge Nederlandsche componisten krijgen bij den Omroep een kans. Voorts heeft men de beschikking over een groep uitstekende solisten en koristen voor de opera-afdeeling. Een orkest kan zich vrijwel uitsluitend aan de opera wijden.

Zeer veel aandacht wordt besteed aan het verzorgen van orgelconcerten. Een zestig-tal organisten, die voordat de Omroep hun uitnoodigde, slechts weinig kans hadden concerten te geven, verzorgen deze veel beluisterde nummers. De kleinkunst neemt een belangrijke plaats in het vermaaksprogramma in. Bonte avonden, steden-avonden, avonden voor „Vreugde en Arbeid", Winterhulp-avonden alsmede vele cabaret-programma's worden georganiseerd. Deze kleinkunst wordt ook in dienst gesteld ter voorlichting en politieke vorming van het Nederlandsche volk. De Nederlandsche Omroep ziet haar wel degelijk ook als een cultureel werk, waarbij men niet afdaalt naar het niveau, dat door de groote massa zoo graag wordt aanvaard, maar waarbij voortdurend naar een verhooging van het niveau wordt gestreefd. Zijn eerste jaaroverzicht eindigde de directeur-generaal van den Nederlandschen Omroep als volgt:

„Als taak, welke wij ons hebben gesteld wil ik aanwijzen, dat de Nederlandsche Omroep weer levensblijheid en levensmoed wilde opwekken, geschraagd door een zuiver op eigen volksaard gegrondvest cultureel besef en gedragen door een helder inzicht in de geschiedenis van verleden en heden, opdat ons volk het geloof in eigen kunde en eigen kracht hergeven worde, zoodat ons volk zoo weer met vertrouwen de toekomst tegemoet zal kunnen zien!"

G. H. J. W. NOORDHUIS.

(Der Mittag) **(Vor. ber. Radio 5047 B.)**

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Deze oorlog is voor alles een bewegingsoorlog met de meest geperfectionneerde technische hulpmiddelen. Het is te begrijpen, dat men in beide kampen den experts op dit gebied in leidende functies de kans geeft. De Amerikaansche bevelhebber in Noord-Afrika, generaal-majoor Dwight D. Eisenhower — in 1891 in Kansas City uit een naar Texas geïmmigreerde Duitsche familie geboren — is een expert van het pantserwapen. Aanvankelijk was hij, derde zoon van een talrijk gezin, voorbestemd het beroep van zijn vader, ingenieur, te volgen, doch zijn groote voorliefde voor sport — de Britten en Amerikanen roemen hem als bokser en voetballer met een goed schot — bracht hem tot de militaire loopbaan, die hij in West-Point begon.

Eisenhower

Als 26-jarige kwam hij in 1917 naar de Europeesche slagvelden, waar hij zich in een pantsercorps in Noord-Frankrijk onderscheidde. Na afloop van den oorlog legde hij zijn revolutionnaire opvattingen over uitbouw en vervolmaking van het pantserwapen in enkele geschriften neer. In U.S.A. schonk men er echter weinig aandacht aan en zoo moest hij, werkzaam als ondergeschikte in een van de vele defensiebureaux, meer dan tien jaren op zijn bevordering tot overste wachten. Eerst bij het uitbreken van dezen oorlog, toen Duitschland met zijn gemotoriseerd pantserwapen het eene succes na het andere kon boeken, herinnerde men zich in de U.S.A. ook Eisenhower's naam en zijn theorieën, die echter nimmer uitgewerkt waren. Eisenhower werd uit zijn administratieve functie weggehaald. Het eerst kwam hij als stafchef bij het commando van generaal Mac Arthur op de Philippijnen. Daarna trad hij als militair raadgever van Tsjang-Kai-sjek in Tsjoengking op. Tijdens de voorbereidingen van het tweede front in Europa werd Eisenhower op 26 Juni 1942, op den dag dat hij 25 jaren geleden het eerst voet op Europeeschen bodem zette, tot „opperbevelhebber der Amerikaansche troepen op alle Europeesche fronten", zooals de Amerikanen zijn functie aanduiden, benoemd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Gen. Eisenhower 5275 A.)

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Departement van Financiën naar Deventer verplaatst. —

18 Jan. — Blijkens een publicatie in de Nederlandsche pers zal van 19 Januari af, het Departement van Financiën gevestigd zijn te Deventer. Met uitzondering van stukken bestemd voor „algemeene zaken", welke afdeeling voorloopig nog in Den Haag blijft gevestigd, dient alle correspondentie naar Deventer te worden gezonden. **(V. b. Departementen 5368 A.)**

Opheffing van particuliere pandhuizen. —

18 Jan. — De Staatscourant bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Binnenlandsche Zaken en van Justitie betreffende de beëindiging van de werkzaamheden der particuliere banken van leening. Toelatingen van dergelijke banken worden niet meer verleend, terwijl de toelating voor de bestaande banken met ingang van 1 Augustus a.s. wordt ingetrokken.

Justitie - Doodvonnis wegens moord op een vrouw.

18 Jan. — Door het Obergericht is de 19-jarige leerling der Amsterdamsche Kweekschool voor Machinisten, J. H. A. Kievit, wegens moord op de vrouw van den brievenbesteller C. J. A. van der Reep in haar woning in Tuindorp in Haarlem, ter dood veroordeeld. De dader was onder valsche voorspiegeling binnengedrongen en had de vrouw, van afkomst een Duitsche en moeder van twee kinderen en in verwachting van een derde, verwijten gemaakt, dat haar man tot de N.S.B. was toegetreden. Wegens het politiek aspect van dit misdrijf nam de Duitsche politie deze zaak, welke onder de sabotageverordening gerekend wordt, over. Het Obergericht heeft Kievit ter dood veroordeeld wegens moord en sabotage. In de motiveering van het vonnis betoogde de president van het Duitsche Obergericht, dat door dezen politieken moord toch in alle kringen groote onrust kon worden verwekt. Al moge het niet zijn wil geweest zijn om de orde in gevaar te brengen, hij heeft stemming tegen de bestaande orde willen maken en is dus saboteur. Verzachtende omstandigheden waren niet aanwezig, zelfs al zou men eenige verminderde toerekenbaarheid willen aannemen en wegens moord op een geboren Duitsche, ook al ware geen sabotage gepleegd, zou ook de doodstraf zijn uitgesproken.

Doodvonnis wegens moord en verboden wapenbezit.

18 Jan. — De Nederlander Bob Hellenberg uit Amsterdam is bij vonnis van het Deutsche Obergericht van 6 November 1942 wegens moord en verboden bezit van wapens ter dood veroordeeld. Hellenberg heeft in strijd met alle oproepen tot inlevering van wapens een pistool met scherpe munitie en een cylinderrevolver in zijn bezit gehad en een 71-jarigen man doodgeschoten. Het vonnis is na bestudeering der kwestie van gratieverleening voltrokken. **(Vor. ber. Rechtszaken 5383)**

Pers - Voorschriften voor advertenties. —

18 Jan. — De secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten heeft bepaald, dat advertenties in nieuwsbladen en tijdschriften, waarin gebruikte roerende goederen te koop worden aangeboden, een opgave moeten bevatten van den naam en het adres van den aanbieder en van den prijs der aangeboden goederen. Advertenties, waarin gebruikte goederen te koop worden gevraagd, moeten een opgave bevatten van den naam en het adres van den aanvrager.

(Vor. ber. Advertenties 5176 C.)

Tabaksvoorziening - Keuring van surrogaten. —

18 Jan. — Om een inzicht te krijgen in de fabricage van de vele soorten bladermengsels, papier enz., die als tabaksvervangend product worden aangeboden, is den fabrikant van tabakssurrogaten thans de plicht opgelegd tot het geven van inlichtingen en het inzenden van monsters.

(Telegraaf - Nat. Dagblad - Vaderland)

(Vor. ber. Tabak 5343)

Vijftig-jarig bestaan der Centrale Commissie voor de Statistiek. —

18 Jan. — Eind October 1942 bestond de Centrale Commissie voor de Statistiek vijftig jaar. Vijftig jaar in welke deze instelling, welke nauw verbonden is met het maatschappelijke gebeuren, is georganiseerd, uitgebouwd en gecentraliseerd, welke centralisatie haar voorloopig einde heeft gevonden toen het vorige jaar ook de landbouw- en visscherijstatistiek bij het Centraal Bureau werd ondergebracht. Het jaar 1892, in welk het Centraal College voor de Statistiek werd ingesteld, luidde een nieuwe periode in. In dat jaar ging de regeering zich metterdaad ernstig met de statistiek bezig houden. Ongetwijfeld had de regeering ook vroeger wel belangstelling voor de statistiek aan den dag gelegd en sedert 1825 waren er eenige statistische afdeelingen aan sommige departementen verbonden geweest, en waren er wel commissies in het leven geroepen, maar de medewerking bleef schematisch, voorzichtig en dilettantisch, de ware animo, het diepere inzicht in de beteekenis ervan ontbraken. Groot vertrouwen in de beteekenis van het werk scheen niet aanwezig en meermalen liet de regeering de belangen van de schatkist zwaarder wegen dan die van de statistiek. Het was prof. Vissering, voorzitter van de Vereeniging voor de Statistiek, die in 1878, toen uit overwegingen van bezuiniging de desbetreffende afdeeling van het departement van binnenlandsche zaken maar ineens radicaal werd opgeheven en twee andere voor statistische doeleinden op de begrooting gebrachte posten werden ingetrokken, bitter vaststelde, dat de regeering niet het geringste besef scheen te hebben voor de statistiek en dat deze voor haar maar een artikel van weelde scheen waarvan men zich in dure tijden ontdoet.

Dat is allemaal nu wel geheel anders geworden en de grondslag is in 1892 gelegd met de instelling van de Centrale Commissie. Zij heeft de noodige eenheid en gelijkvormigheid gebracht, heeft mede de organisatie van ons huidig statistiekwezen ingeleid en voorbereid. Na het zoeken en tasten in de voorafgegane periode, na de dikwijls weinig levenskrachtige pogingen, werd nu naar coördinatie gestreefd. En coördinatie was een eerste eisch, want wil de statistiek aan de voorwaarden voldoen, welke er aan mogen worden gesteld, dan is eenheid in methode en bewerking noodzakelijk, en daaraan had in de voorafgaande jaren het noodige ontbroken; vele afdeelingen gingen volgens uiteenloopende werkwijzen te werk, onderling contact en eenheid in de leiding waren veelal niet aanwezig. In dit alles heeft de Commissie de zoo noodige verandering gebracht. Haar taak was een tweeledige: het geven van advies aan de departementen en aan andere openbare lichamen en het verzamelen, bewerken en publiceeren van statistische gegevens. Wat het eerste betreft lag nog een ruim onontgonnen arbeidsterrein voor haar open en veel baanbrekend werk heeft zij hier verricht. De tweede taak heeft zij niet lang vervuld. Toen de Commissie eenige jaren had gefunctionneerd en een aantal belangrijke gegevens had gepubliceerd, groeide het materiaal zoo uit, dat de behoefte zich deed gevoelen, aan een vast bureau, dat zich voortdurend en uitsluitend met statistischen arbeid zou kunnen bezig houden. In 1899 werd toen het Centraal Bureau voor de Statistiek opgericht; de Commissie behield haar adviseerende taak en werd tevens met het toezicht belast, zij kreeg bovendien het recht van initiatief. De uitbreiding welke dit bureau in den loop der jaren heeft ondergaan, vermag een duidelijk beeld te geven van de groote vlucht welke de statistiek sedertdien heeft genomen: waren er in 1900 nog slechts vier ambtenaren op het bureau werkzaam, in 1942 bedroeg dit aantal ongeveer duizend personen. Zag de Centrale commissie na de oprichting van het Centraal Bureau haar taak voornamelijk beperkt tot het geven van advies, het terrein harer werkzaamheden was geenszins minder omvangrijk geworden. Wel trad zij sedertdien minder op den voorgrond, werkte zij meer achter de schermen, maar onopgemerkt en in stilte werd werk van groot gewicht verzet en

tallooze adviezen werden in den loop der jaren uitgebracht niet alleen op het gebied van het Centraal Bureau maar tevens aan andere instellingen; ook in andere opzichten bleef men diligent. Het aantal onderwerpen waarover werd geadviseerd bedraagt naar schatting van prof. mr. H. W. Methorst, op ongeveer driehonderd.
De Commissie, welke thans 49 leden telt (33 gewone, 4 ambtshalve leden en 12 vertegenwoordigers van de departementen van algemeen bestuur) en sedert 1925 onder voorzitterschap staat van prof. mr. P. J. M. Aalberse, kan terug zien op vijftig jaar van belangrijken en nuttigen arbeid, werkzaamheden welke niet alleen in ons land de hun toekomende waardeering hebben gevonden, maar welke men ook in het buitenland naar waarde heeft weten te schatten. (N. R. Crt.)

Vrijwilligerslegioen - 570 vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken. —
18 Jan. — In den Haagschen Dierentuin heeft op 16 Januari een contingent van 570 Nederlandsche vrijwilligers voor de Waffen S.S., die deel gaan nemen aan den strijd in het Oosten, afscheid genomen. Mussert, luitenant-generaal H. A. Seyffardt en de Höhere S.S. und Polizeiführer Rauter waren hierbij tegenwoordig en spraken de vertrekkenden toe. (Vaderland)
(Vor. ber. 300 vrijwilligers vertrokken 5312)

Nederlandsche vrijwilligerslegioen offert 55.000 mark.
18 Jan. — Vier Nederlandsche legionnairs hebben ten behoeve van het Duitsche Roode Kruis een bedrag van Rm. 55.555.55 in een der zalen van het Duitsche ministerie van Volksvoorlichting en Propaganda, aan rijksminister dr. Goebbels overhandigd. Deze 55.000 Rm. waren vrijwillig bijeengebracht in primitieve bunkertjes, in de voorste loopgraven onder het vuur van den vijand, door slechts een betrekkelijk klein legeronderdeel en getuigen van een treffende offervaardigheid onzer Nederlandsche soldaten, die vrijwillig alle ontberingen en risico's van den strijd op zich hebben genomen. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Vrijwilligers legioen 5326 B.)

Nederlandsche Oost-Compagnie - Boeren naar het Oosten vertrokken. —
18 Jan. — 13 Januari is opnieuw een transport van 39 boeren onder leiding van een der transportleiders der N.O.C. naar het Oosten vertrokken. Het gezelschap begeeft zich allereerst naar Rowno, waar het na een reis van drie dagen zal aankomen, teneinde te worden ingezet op een scholingsbedrijf der N.O.C. in de nabijheid van Rowno. Het is de bedoeling, dat deze boeren worden opgeleid als assistent van de Stutzpunktführer, die onder leiding van de Kreislandwirt de agrarische productie van een gebied van pl.m. 10.000 H.A. te verzorgen hebben. De besten van den Nederlandschen inzet zullen zelf de functie van Stutzpunktführer kunnen vervullen. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Cie. 5293 A.)

Postchèque- en girodienst. —
18 Jan. — Op 17 Januari was het 25 jaar geleden, dat de postchèque- en girodienst zijn taak begon met 4000 rekeninghouders. Thans zijn meer dan 468.000 rekeninghouders ingeschreven. In 1942 zijn in hun opdracht of te hunnen gunste ca. 69 millioen betalingen tot een totaal bedrag van ruim 19 milliard gulden verricht. Tachtig percent daarvan geschiedde zuiver giraal, door overboeking. Deze ontwikkeling is niet zonder moeilijkheden gegaan, velen zijn de sluiting in 1923-24 nog niet vergeten. Na de centralisatie is echter de groote bloei gekomen. Op elke duizend inwoners telt men in ons land thans 50 rekeninghouders, een zeer hoog verhoudingscijfer. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Postchèque- en girodienst 4372 C.; 24-j. bestaan 5009 C.)

Nederlandsch Arbeidsfront - Gemeenschappelijke bijeenkomst met het D.A.F. —
18 Jan. — Door het Nederlandsche Arbeidsfront worden in samenwerking met het Duitsche Arbeidsfront in alle provinciale hoofdsteden vergaderingen belegd, ter bespreking wat hun in de naaste toekomst te doen staat. Op 17 Januari had in de stadsschouwburg te Utrecht een bijeenkomst plaats, waarbij vrijwel alle functionarissen van het Arbeidsfront aanwezig waren. Het openingswoord werd uitgesproken door den Provincialen frontleider van het N.A.F., den heer Satony. Hierna was het woord aan den leider van de sociaal-economische hoofdafdeeling, drs. T. J. Kooistra, die uiteenzette, tot welke toestanden de tegengestelde belangen in een bedrijf vroeger leidden en betoogde, hoe het N.A.F. wil komen tot een eenheid in het bedrijf tusschen werkgever en werknemer.
De heer H. J. Woudenberg, leider van het N.A.F., zette het verschil uiteen tusschen den strijd, dien de vakvereenigingen vroeger voerden en datgene, wat het Arbeidsfront zich thans ten doel stelt. De nieuwe economische ordening kan niet bestaan zonder een sociale ordening, welke het Arbeidsfront brengt als de bedrijfsgemeenschap, waar de kameraadschap onder de werkers beleefd wordt. Spr. noemde den socialen voorman den pijler van het N.A.F. De Nederlandsche arbeider, zoo vervolgde spr., moet thans zichzelf terugvinden. Hij mag zich niet langer aan het burgerlijke gedoe, dat hem in vroeger tijd was opgedrongen, vergapen, terwijl het leidersbeginsel ook op sociaal terrein doorgevoerd moet worden.
De heer Kretschmer, plaatsvervangend Obmann van het D.A.F. gaf tenslotte een uiteenzetting over de nieuwe sociale politiek, die sinds 30 Januari 1933 in Duitschland is gevolgd. Wat betreft den arbeider, die in Duitschland gaat werken, betoogde spr., dat het niet meer mag voorkomen, dat diens vrouw hier aangewezen is op een aalmoes van Maatschappelijk Hulpbetoon of een andere dergelijke instelling. Zij heeft recht op loon. Het N.A.F. heeft daarom stappen ondernomen en met toestemming van den Rijkscommissaris zijn maatregelen getroffen, die dergelijke wantoestanden kunnen voorkomen. (Telegraaf)
(Vor. ber. N.A.F. 5294)

Woningtoestand - Overzicht. —
Jan. — Op het totaal aantal inwoners van Nederland, groot ongeveer 8.900.000, waren in 1940 2.200.000 woningen, zoodat gemiddeld 4.02 personen over een woning beschikten. Volgens de laatste woningtelling vormen eengezinshuizen 72.3 procent van het totaal aantal woningen. In de voornaamste steden wordt de verhouding van eengezinshuizen tot huizen voor meer dan een gezin verplaatst ten gunste van het eengezinshuis. Zoo bedroeg het percentage der eengezinshuizen in 1930 in Amsterdam en Rotterdam 10 procent, in Den Haag, Maastricht en 's-Hertogenbosch 30 procent. In de rest van het land, die 71.5 procent van de bevolking en 98.5 procent der oppervlakte van Nederland omvat, bedroeg het percentage der eengezinshuizen 94. Sedert 1930 is door maatregelen van staat en gemeente de bouw van eengezinshuizen bijzonder bevorderd, zoodat men terecht kan zeggen, dat 70 procent der Nederlandsche bevolking in eengezinshuizen woont. Voor de grootte der verschillende woningen is het kenmerkend, dat 62 procent van alle woningen in 1930 meer dan vier slaapkamers had. De verhouding is sedert 1930 nog ten gunste van de woningen met meer kamers gestegen.
Voor het eengezinshuis, dat deel uitmaakt van blokkenwoningen heeft zich in Nederland een standaardtype ontwikkeld, dat op de benedenverdieping de suite bevat met de kleine keuken aan het einde van de smalle gang, boven op gelijke wijze twee naast elkaar liggende kamers met een kabinet aan de straatzijde en een aan de tuinzijde. Ook het in de steden algemeene type van het boven- en benedenhuis, een tweegezinswoning, gebouwd in huizenblokken, met vier verdiepingen en afzonderlijke trappenhuizen, toont het zelfde plan. Deze wijze van bouwen is ontstaan uit den afkeer van den Nederlander van étagewoningen. Hij kan slecht accoord gaan met een gemeenschappelijk entree en trappenhuis, zoodat men vaak huizen met vier naast elkaar liggende deuren ziet.
De woningbouw is na den wereldoorlog van 1914—1918, toen een aanzienlijk woningtekort aan den dag trad, in grooten omvang door staat en gemeenten bevorderd: sedert 1920 werden rond 1 millioen woningen gebouwd, zoodat bij een totaal van 2.200.000 woningen in 1940 45 procent van alle woningen niet ouder dan 20 jaar waren. In het begin van 1940 waren de woningtoestanden zeer gunstig. Er was een overschot aan woningen, groot ongeveer 110 duizend, d.w.z. 4 procent van alle woningen. Tijdens den oorlog bepaalt men zich bij het bouwen van woningen tot een program van urgentie. Voor den tijd na den oorlog verwacht men dat tien jaar lang waarschijnlijk 32.000 woningen per jaar zullen moeten worden gebouwd. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Woningbouw 4639 E.)**

Landaanwinning - Historisch overzicht. —
Jan. — In het „landaanwinningsnummer" van **Economisch-Statistische Berichten**, d.d. 23 December, schrijft Mr. Dr. S. J. Fockema Andreae onder den titel „De landaanwinning in Nederland, historisch bezien", een historisch overzicht der landaanwinning in ons land, waaraan wij het volgende ontleenen:
In de tiende eeuw na Christus, kan men zeggen, vangt de bedijkingsgeschiedenis van Nederland aan. Zeker hebben de Romeinen ter voorziening in de behoeften van verkeer en verdediging reeds waterstaatswerken aangelegd. Maar de vondsten in den bodem wijzen duidelijk uit, dat tot omstreeks het jaar 1000 in het alluviegebied de bewoning slechts op zulke kunstmatige hoogten mogelijk was. En anderzijds spreken ook de literaire bronnen ons van waterkeerings- en waterloozingswerken eerst na dien tijd. Moeten wij deze werken reeds onder de landaanwinningen rekenen? Nauwelijks. De bruikbaarheid en bewoonbaarheid van het land werden vergroot; het overstroomingsgevaar verminderd. Maar — nieuw gewonnen was dat land niet.
De uitbreiding van het bruikbare land is een volgende fase. Wanneer ze aanvangt, weten wij niet; in het begin der twaalfde of het eind der elfde eeuw wel, zooals Dr. Heeringa voor de lage polders van het Nedersticht Utrecht aannemelijk heeft gemaakt. Beter kennen wij de ontginning der lage venen van Holland gedurende de dertiende en het begin der veertiende

eeuw; Gosses heeft een hoofdstuk in zijn „Vorming van het graafschap Holland" eraan gewijd. In Gelderland, Overijssel en elders zien wij hetzelfde verschijnsel op kleiner schaal. De ontginning was hier niet beperkt tot ontbossching, zooals elders. Zij moest in de lage deelen van ons land bijna steeds beginnen met het scheppen eener kunstmatige afwatering. Dan diende een weg te worden aangelegd; langs dien weg kwam de bewoning; de verkaveling was die van het „Marschhufendorf". Tientallen, honderden van zulke dorpen kent ons land. Hun begin moet men zich zéér bescheiden denken. Nog tegen 1500, blijkens de toen ingestelde welstandsonderzoekingen (de „Enqueste" en de „Informacie"), stonden deze jonge dorpen in Holland wat bevolking en vermogen betrof, verre ten achter bij de nederzettingen op de oudere, hooge cultuurgronden. Buiten Holland en Utrecht was het soms anders. In Gelderland en Overijssel bieden ook de jonge nederzettingen al vroeg een welvarend beeld. Hier ziet men ook scherper de afscheiding van de kolonistengroepen tegenover de vanouds gezeten bevolking rondom. Uit indirecte gegevens is die kolonisatie soms aan te toonen; in Nijbroek op de Veluwe bijv., waar het gebruik der Putsche roede als landmaat wijst op de herkomst der bevolking uit het Overmaassche. In Overijssel weten zich de bewoners van Vriezenveen, van Giethoorn, van Staphorst-Rouveen nog steeds uit „Friesland" (uit eenig deel van Grooter Friesland) afkomstig. Deze binnenlandsche aanwinsten zijn zeer omvangrijk, al spreken ze niet zoo sterk tot de verbeelding als de „ontworsteling aan de baren" van nieuw land, door indijking.

Ook met indijkingen hielden de Middeleeuwers zich reeds bezig. De XIIe-eeuwsche kloosterkroniek van Wittewierum weet iets te vertellen van de bepolderingen in den Fivelboezem, in Noordoostelijk Groningen. In de kloosters waren de materieele en moreele voorwaarden tot zulke werken beter te verwachten dan bij de hopeloos verdeelde wereldlingen onder de vrije Friezen. Het waren zeker al hoog opgewassen kwelders, die toen werden bedijkt. Intusschen, men schrikte ook voor moeilijke overdijkingen van diepe wateren niet terug. De afdamming van het Spaarne, in het begin der XIIIe eeuw te stellen, moet een groot werk zijn geweest voor dien tijd.

De middeleeuwsche landaanwinningen zijn niet precies in cijfers te brengen, daarvoor kent men ze niet nauwkeurig genoeg. Rotterdam staat bijna geheel op aangewonnen grond; na R. Fruin heeft S. Muller Hz. het ons geleerd. In Zeeland kunnen slechts weinig gedeelten een bestaan vóór den tijd der bedijkingen aanwijzen. Noord-Holland, Friesland, Westelijk Noord-Brabant, zij zijn door de bedijkingen geheel van voorkomen veranderd. De specialisatie leidde al vroeg tot erkenning, ook buitenslands, tot export van deskundige arbeidskrachten. In het „Hollerland" bij Bremen ontmoet men de Hollanders al vroeg in de twaalfde eeuw; later ook elders langs de Duitsche zeekusten en speciaal in de Weichseldelta, dat landschap, welks aanleg zoo sterk aan het Nederlandsche rivierpolderland herinnert. De jongere „Polderlanden" in Engeland, in Italië, zijn ons door Korthals Altes nader bekend gemaakt.

Met de zestiende eeuw begint de eigenlijke tijd der droogmakerijen en indijkingen: droogmakerijen van binnenlandsche meren en veenplassen, indijkingen van schorren, slikken, kwelders langs de kusten. Hier heeft dus de eigenlijke landaanwinning plaats, de schepping van iet uit niet. Verschillende voorwaarden werkten hiertoe mede. De groei der steden, waardoor verhoogde vraag naar landbouwproducten; het kapitaaloverschot; de geordende toestanden; het verhoogde technische kunnen en het zelfvertrouwen, bevestigd eerst door den bloei onder de Bourgondische en Oostenrijksche heerschappij, later door den Opstand. Een der eerste belangrijke landaanwinningen is die van het Bildt in Friesland. Ze wordt gevolgd door een groot aantal andere, te veel om hier te noemen, maar wèl vatbaar voor een samenvatting, aldus:

Periode.	Aangewonnen in ha.:	Per jaar gemiddeld:
1500—1540	18.971	—
1540—1566	16.186	621
1566—1584	317	17
1584—1609	11.617	464
1609—1648	31.686	813
1648—1672	4.688	195
1672—1748	6.384	84
1748—1795	14.668	312
1795—1815	7.908	395
1815—1858	45.840	1.066

Het staatje is veelzeggend. Natuurlijk moet men in de gevonden cijfers niet direct een energie-index voor de betrokken perioden zien. Maar toch, de stijging en daling der gemiddelden komt maar al te goed overeen met hetgeen wij uit anderen hoofde zouden verwachten. Het hooge cijfer van Hollands gouden eeuw; het nog hoogere van Willem I's tijd; de inzinkingen na 1566 en na 1672: een heel panorama van het vaderlandsche verleden trekt in de droogmakingsgeschiedenis aan ons oog voorbij. De droogmakerij is een afgerond kunstwerk. Tot elke levensuiting heeft de zorg zich uitgestrekt. Dichtkunst, architectuur, schilderkunst sieren haar. Een streven naar een volkomen nuttig, harmonisch en gelukkig leven kenmerkt de besten onder hare ondernemers en bewoners.

Landaanwinning heeft ook reeds vanouds door aanmaak van woesten grond plaats gehad, zij het op minder sprekende wijze. Men neemt aan, dat de Friesche en Groninger Woldstreken hare huidige bewoningsvormen danken aan ontginning in een betrekkelijk jong tijdvak.

Deze landaanwinning bleef beperkt eenerzijds alweer door de afwateringsmogelijkheden, anderzijds door de noodzakelijkbeperkte mestproductie. Het ontginningsvraagstuk is op onze zandgronden een bemestingsvraagstuk. Zooals bij de oude eschdorpen, zoo behoorde ook in de nieuwe ontginningen evenredigheid te zijn tusschen het bouwland, het wei- en hooiland voor de werkpaarden en enkele koeien en de heide-weide voor de mestproduceerende schapen. Ontginning van de heiden in het groot was eerst mogelijk nadat men — om in het Noorden des lands te blijven — geleerd had de schrale gronden door terpaarde en andere bijmengsels te verbeteren, een rijkere vruchtwisseling was ingevoerd en heide-ontginning door boschbeplanting bekend was geworden. De kunstmest opende een heel nieuw hoofdstuk. Mest was ook het slagwoord in de veenkoloniën. De cultuur van de na ontvening overgebleven dalgrond kon slechts dàn slagen, waar mest geïmporteerd kon worden, stadsmest, straatvuil. Met hoeveel zorg ziet men onze oude stads- en provinciebesturen waken tegen uitvoer van mest! Het geval staat niet op zichzelf. Die hoogstaande Nederlandsche landbouw, die reeds in de XVIe eeuw een voorbeeld werd voor Engeland, had zijn zetel in het land van Waas en daaromtrent, tusschen de groote Vlaamsche en Brabantsche steden. De veenkoloniën van het Noorden zijn geslaagde voorbeelden van de landaanwinning der XVIIe en XVIIIe eeuw; intusschen bedenke men, dat de welvaart hier eerst langzaam en laat is gekomen; dat de venen aanvankelijk arme streken waren, slechts onder belastingvrijdom exploitabel; en dat andere bestaansmiddelen mede moesten helpen om de welvaart hier te brengen en te houden.

Dat door al deze landaanwinningen de bruikbare oppervlakte, de bevolking, de bodemopbrengst en het volksvermogen aanzienlijk zijn vergroot, is zoo evident, dat bewijsvoering achterwege kan blijven. Omtrent de rechtstreeksche baten van deze werken voor de ondernemers moet men zich echter vooral geen te gunstige gedachten vormen. In een tijd van beperkte overheidsfinanciering en een beperkt ontwikkeld credietstelsel was het effect eener financieele mislukking onmiddellijk en tastbaar. De dramatische geschiedenis van den polder Zijpe is duidelijk genoeg; niet minder de blijvende mislukking der droogmaking van het Naardermeer (al deden hier ook natuurlijke factoren zich gelden). Maar ook als het fiasco niet zóó volstrekt was, bleek toch vaak voor de ondernemers de droogmakerij een slechte belegging, aanvaardbaar slechts bij den lagen rentestand, die hier in het algemeen gold. In Holland gaf in de XVIIIe eeuw landbezit een rendement van 2½ à 3 pCt. en dit werd wel zeer laag gevonden. Maar in vele droogmakerijen was het erger gesteld. De geschiedenis verhaalt van droogmakingskosten, die geheel moesten worden afgeschreven, zoodat slechts de betimmerings- en beplantingskosten der boerderijen eruit te halen waren; van stuivers- en rozenobelslanden in de Zijpe; van polders, waarin, na de particuliere middelen der bedijkers, overheidssubsidies grondeloos verdwenen. De geschiedenis van de Noord-Hollandsche droogmakerijen in de XVIIIe eeuw is een somber gekleurde. Hadden niet naast economische ook andere redenen voor de instandhouding der werken gepleit, menig meer zou weer zijn ingeloopen. Het beeld heeft ook lichtzijden. Men kent het verhaal van dien Dollartpolder, welks bedijkingskosten door den eersten koolzaad-oogst werden goedgemaakt. Zoo was het niet altijd. De balans van baten en lasten der stad Groningen, uit hare landaanwinningswerken opgekomen, zal geen groot saldo aanwijzen. Wèl zijn de indirecte baten aanzienlijk geweest.

In de achttiende eeuw, tijdens de agrarische depressie, konden nog nieuwe droogmakerijen tot stand komen, omdat er vooraf voor was gereserveerd. Bij de veenderij-exploitatie moest, in Holland, een droogmakingsfonds worden gevormd, waaruit de droogmaking binnen een bepaalden termijn moest worden bestreden. Was deze fondsvorming bij oude verveningen nagelaten, dan nam soms de Staat de droogmaking ter hand van die plassen, die voor het land gevaarlijk konden worden. Zoo van den huidigen polder Nieuwkoop. Een deskundig toeschouwer — de baron d'Alphonse, commissaris-generaal van het binnenlandsch bestuur tijdens de inlijving bij het Fransche Keizerrijk — stelde vast, dat zulk een onderneming uit algemeen oogpunt misschien belangwekkend was, maar op zichzelve beschouwd voor de Schatkist ruïneus.

Het zij zoo. Voor het Keizerrijk, dat het ingelijfde Nederland slechts als een zoo economisch mogelijk te drijven „zaak" kon beschouwen, lagen deze opvattingen en de eruit getrokken conclusies voor de hand. Maar na het herstel onzer onafhan-

kelijkheid is men de indirecte baten, door landaanwinning te verkrijgen, toch weer hooger gaan aanslaan. Dit bleek wel bij het besluit tot droogmaking van het Haarlemmermeer, besloten niet om winst in geld, maar ter voorkóming van schade en ter versterking van de toekomstige economische basis des lands. Het netto resultaat? Achttien millioen, constateert de deskundige Staring, heeft de natie besteed om den polder met bedrijfsgebouwen, etc. geheel bedrijfsklaar te bekomen; dat wil zeggen, ongeveer ƒ 1000 per ha. Het Rijk had een nadeelig saldo van 3½ millioen gulden overgehouden. De eerste koopers van de gronden hebben meerendeels slechte zaken gedaan. Maar achteraf beschouwd zijn de kosten ruimschoots teruggekomen.

A. **AMSTERDAM. — Ir. J. Gratama wethouder van Publieke Werken - Overste J. C. Krenning wnd. hoofdcommissaris van politie. —**
18 Jan. — Bij besluit van den burgemeester is architect ir. Jan Gratama tot wethouder van Publieke Werken van Amsterdam benoemd. De heer Gratama heeft 15 Januari zijn werkzaamheden als wethouder aangevangen.
Overste J. C. Krenning wnd. hoofdcommissaris van politie. — 18 Jan. — Bij besluit van den secretaris-generaal van Justitie, is, met ingang van 18 Januari, belast met de waarneming van het ambt van Hoofdcommissaris van Politie te Amsterdam, Overste J. C. Krenning, thans chef van de Ordepolitie alhier. Overste Krenning, werd geboren te Amsterdam op 1 October 1895. In 1915 werd hij benoemd bij de Amsterdamsche politie en op 1 November 1919 bevorderd tot inspecteur 1e klasse. In 1936 volgde zijn bevordering tot hoofdinspecteur van politie, chef van de administratieve recherche, en op 1 Aug. 1938 zijn benoeming tot commissaris van politie in de 5e sectie bureau Stadhouderskade. Na in den majoorsrang opgetreden te zijn als chef-staf bij het commando der ordepolitie te Amsterdam, werd hij tijdens het bewind van wijlen kolonel Tulp in November 1941 belast met het commando der ordepolitie in den rang van luitenant-kolonel. Overste Krenning is sinds November 1940 lid van de N.S.B. en voorzitter van den Bondsraad van den kameraadschapsbond voor de politie. (Telegraaf)
(V. b. Wethoudersben. 4924 D.; Politie 5343 A.)

B. **SPANJE. — Partijminister Arrese te Berlijn. —**
Berlijn, 17 Jan. (D.N.B.) — Op uitnoodiging van Oberbefehlsleiter Hilgenfeldt is op 17 Januari de Spaansche partij-minister Arrese voor een bezoek van verscheidene dagen te Berlijn aangekomen. (Vaderland) **(Vor. ber. Arrese 4729 B.)**

C. **FRANKRIJK. — „Légion Tricolore" opgeheven. —**
Vichy, 17 Jan. (D.N.B.) — In het Fransche Staatsblad is een beschikking verschenen, waarbij het „Légion Tricolore" wordt ontbonden. In de motiveering wordt gezegd: Het legioen had ten doel alle Fransche vrijwilligers te vereenigen tot deelneming aan den strijd, welke zich thans in Europa en de wereld afspeelt. Door verschillende oorzaken heeft het legioen zijn doel echter niet kunnen bereiken. De ontbinding van het legioen mag evenwel niet worden opgevat als een distancieering van het tot dusver gestelde doel. Integendeel, een nieuwe organisatie is in voorbereiding, waarin het geheele streven op dit gebied zal worden samengevat. De regeering wil allen Franschen de mogelijkheid geven hun revolutionnairen en vaderlandslievenden wil in daden om te zetten. Van thans af staat het „Legioen der Vrijwilligers tegen het bolsjewisme" open voor allen, die willen deelnemen aan den strijd aan het Oostelijke front. De regeering werkt verder aan de vorming van een Afrikaansche falanx, welke zal openstaan voor allen, die willen deelnemen aan de verdediging en herovering van het Afrikaansche imperium. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Légion Tricolore 5240 A.)

D. **AUSTRALIE. — Wijziging der immigratiepolitiek.**
18 Jan. (D.N.B.) — Te Canberra is officieel bekend gemaakt, dat het Australische kabinet zich thans heeft uitgesproken vóór een verhooging der Australische bevolking tot 20 millioen inwoners. Men zal dienovereenkomstige immigratiequota vaststellen. Zooals bekend is hebben de Australische politieke partijen zich gedurende tientallen jaren ten scherpste verzet tegen de immigratie in Australië. De plotselinge verandering van opvatting wordt door de regeering mede gemotiveerd met het feit, dat alleen een talrijke bevolking de veiligheid van Australië kan waarborgen. Op het oogenblik omvat de bevolking van het geheele Australische gemeenebest ongeveer 7 millioen zielen bij een landoppervlakte van ongeveer 225 maal Nederland. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Australië 5043 A.)**

E. **ITALIE. — Handel met Nederland, België en Noorwegen. —**
18 Jan. (Europa-Press) — Tegelijkertijd met de Duitsch-Italiaansche handelsovereenkomsten werd in December 1942 te Berlijn, in het kader van het Duitsch-Italiaansche handelsverkeer ook de goederenruil geregeld tusschen Italië eenerzijds en België, Nederland en Noorwegen anderzijds voor 1943. Het Italiaansche blad „Commercio e Finanza" deelt hierover nog enkele bijzonderheden mede. De Italiaansche handelsbetrekkingen met België werden geregeld in een overeenkomst van 14 Maart 1942, welke rekening houdt met het feit, dat België zich voor den buitenlandschen handel op het vasteland van Europa moet oriënteeren. Hoewel Duitschland, te zamen met Nederland en Frankrijk, circa 94% van den Belgischen handel voor zijn rekening neemt, is ook het aandeel van Italië niet zonder belang. De omvang van het Italiaansch-Belgische goederenverkeer wordt berekend op 200—230 millioen lire. Ook het Nederlandsch-Italiaansch goederenverkeer werd op 14 Maart 1942 geregeld. Dit handelsverkeer zal in 1943 rond 200 millioen lire bedragen, waarbij Italië uit Nederland vee, caseïne, metallurgische en radioproducten, zaden en bloemen zal betrekken, terwijl Italië steenen, Zuidvruchten, kwikzilver, chemische producten, kunstvezels, kleeding, confectie en knoopen naar Nederland zal exporteeren. Ook hier heeft Italië zijn uitvoer van conserven moeten beperken, doch daartegenover stegen de leveringen van textiel, sigarettenpapier enz. Nederland heeft hoogere contingenten vee en radio-apparaten toegezegd. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Handelsovereenkomst met Groot-Duitschland 4585 C.; id. met Nederland 2993 E.)

F. **IRAK. — Oorlogsverklaring aan de spilmogendheden. —**
Stockholm, 18 Jan. (D.N.B.) — Radio Londen meldt: het Iraksche gezantschap te Londen heeft medegedeeld, dat de Iraksche regeering zich in staat van oorlog met Duitschland, Italië en Japan beschouwt. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Irak—Japan 4907 C.)

G. **ZWEDEN. — Verkeersbrug te Sundsvall opengesteld. —**
18 Jan. — De grootste betonnen brug ter wereld is onlangs nabij Sundsvall in Zweden voor het verkeer opengesteld; zij heeft een spanning van 264 meter en een maximale hoogte boven het water van 40 meter. Met de betonnen opritten mee heeft de brug een lengte van 4500 meter, bijna een uur gaans. De brug vervangt het laatste veer in den grooten weg van Stockholm naar Haparanda langs de Oostkust. (Alg. Handelsblad)

H. **BELGIE. — Agrarische ontwikkeling. —**
Brussel, 18 Jan. (S.P.T.) — Het Belgische bouwland zal worden uitgebreid door het „scheuren" van grasland. België beschikt thans over 750.000 H.A. weiland, waarvan in de naaste toekomst 4 procent zal worden gescheurd. De scheurpremie bedraagt 500 fr. per H.A. De veestapel van 80.000 stuks zal gehandhaafd blijven. België beschikt op het oogenblik over 1.5 millioen H.A. bouwland. Ongeveer 90 procent der in totaal 320.000 boerenbezittingen zijn 10 H.A. of minder groot, 10 pct. liggen tusschen de 10 en 50 H.A. en slechts 0.6 procent boven de 50 H.A. (Standaard)
(V. b. Landbouw 4876 C.; Productieslag 5247 B.)

I. **ROEMENIE. — Maarschalk Antonescu door den Führer ontvangen. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 13 Jan. — De Führer heeft op 10 Januari in zijn hoofdkwartier den staatsleider van Roemenië, maarschalk Antonescu, ontvangen. Aan de gedachtenwisselingen namen deel de Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop en de den Roemeenschen staatsleider begeleidende plaatsvervangende minister-president Mihai Antonescu. Aan de militaire besprekingen namen deel generaal-veldmaarschalk Keitel, de chef van den generalen staf, generaal Zeitzler, en generaal Jodl; van Roemeensche zijde de bewapeningsminister, divisie-generaal Dobre, en de chef van den Roemeenschen generalen staf, divisie-generaal Steflea. Voor de economische besprekingen waren de rijksminister voor Economische Zaken, dr. Funk, en de voorzitter van de Duitsch-Roemeensche regeeringscommissie, gezant Clodius, in het hoofdkwartier aanwezig. (Telegraaf) **(Vor. ber. Maarschalk Antonescu 5266 C.)**

K. **NEDERLAND. — N.S.B. - Tweejarig bestaan N.S.K.K. —**
19 Jan. — Omstreeks 20 Januari is het twee jaar geleden, dat de eerste Nederlanders in georganiseerd verband dienst namen in het N.S.K.K. Na den veldtocht in het Westen had het Duitsche leger behoefte aan een groot aantal vrachtauto's met bestuurders. Vooral in België en Frankrijk togen tal van bouwondernemingen aan den arbeid, links en rechts werden chauffeurs geworven. Deze menschen waren natuurlijk niet militair geschoold. Derhalve werd de behoefte gevoeld deze chauffeurs in een apart corps te vereenigen. Daartoe nam men het National-Sozialistisch Kraftfahr Korps in den arm, dat de opdracht kreeg van dezen aanvankelijk civielen inzet een op militaire leest geschoolde mobiele brigade te maken. Reorganisatie was

hiervan het gevolg, 20 Januari 1941 werden de eerste contracten geteekend, geldend tot einde 1941. De mannen werden militair gevormd, de uniform der W.A. werd verwisseld voor die van het Luftwaffe. Eind vorig jaar kregen de Nederlanders in het Oosten een eigen regiment. In het jaar 1942 kwamen tevens sociale verbeteringen tot stand. De manschappen van het N.S.K.K. en hun familiebetrekkingen genieten dezelfde voordeelen, welke aan die van Waffen-SS en Legioen zijn verleend. In 1943 zullen recreatie- en herstellingsoorden voor verlofgangers en gewonden worden ingericht en zal het contact tusschen manschappen en moederland worden bevorderd door het zenden van tijdschriften, huisvlijtmateriaal, pakketten, enz. Sedert 23 Juni 1941 is de N.S.K.K. ook in het Oosten ingezet. Onder de zwaarste omstandigheden, waarbij zij dikwijls als frontsoldaten moeten vechten, verrichten de mannen hun werk. Eenige tientallen hebben ginds hun leven dan ook gelaten.
(Vaderland - Nat. Dagblad)

A. **CHILI. — Diplomatieke betrekkingen met de Spilmogendheden verbroken. —**
20 Jan. (D.N.B.) — De Chileensche senaat heeft de verbreking der betrekkingen met de mogendheden van de spil goedgekeurd met 31 tegen 11 stemmen. Drie senatoren waren afwezig.
Volgens een nader bericht van S.P.T. heeft het Chileensche ministerie van Buitenlandsche Zaken meegedeeld, dat de regeering besloten heeft de diplomatieke betrekkingen met de mogendheden van de spil af te breken. Naar uit Santiago de Chile wordt gemeld is het 19 Januari in de straten van de Chileensche hoofdstad tot botsingen gekomen tusschen voor- en tegenstanders van het verbreken van de diplomatieke betrekkingen met de spil. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Chili 4928)**

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - 500 Nederlandsche krijgsgevangenen vermist.**
Jan. — Het leven in Nederlandsch-Indië heeft sedert het begin van de Japansche bezetting weinig verandering ondergaan, in het bijzonder op Java, waar, in tegenstelling met Sumatra, de Hollanders, uitgezonderd natuurlijk militairen en enkele ongewenschte burgerpersonen, niet geïnterneerd zijn. Daar, waar desondanks de oorlog zijn stempel op het leven in Ned.-Indië gedrukt heeft, probeeren de Japansche autoriteiten alles om het in geheel normale banen terug te leiden.
In negen maanden werden in de Sumatraansche haven Belawan Deli, de verwoeste dokken, hangars en palmolietanks weer hersteld en werden tien schepen gelicht. Volgens verklaring van plaatselijke militaire instanties is het ook gelukt de winning van voor den oorlog benoodigde hoeveelheden benzine en olie zeker te stellen, ofschoon vóór de capitulatie, een groep Nederlandsche genie-officieren de oliebronnen en raffinaderijen van Sumatra onbruikbaar gemaakt heeft.
De inheemsche bevolking heeft gewillig de Japansche maatregelen gesteund en dikwijls meegeholpen om verborgen machinedeelen terug te brengen. Ook in de haven van Soerabaja zijn voor den oorlog belangrijke installaties weer in werking gezet, ofschoon een algeheel herstel van de haven meer tijd noodig heeft. Door den invoer van Java-rijst heeft de Japansche burgemeester van Medan, Hayasaki, in de eerste plaats de voeding van de inheemsche bevolking van Sumatra veilig gesteld. Verder werd de bevolking opnieuw geïnstrueerd en werd zij aangespoord om de velden, waarop vroeger tabak en suikerriet werden geplant, thans aan te wenden voor drie rijstoogsten per jaar. De groote thee- en kina-ondernemingen, waarbij zich tijdelijk gebrek aan deskundig toeziend personeel liet gevoelen, zijn eveneens onder toezicht van de Japansche militaire overheid geplaatst.
Noord-Celebes is bestemd om den stopgezetten invoer van textielwaren door verhoogden aanplant van katoen te compenseeren. 4500 H.A. katoenaanplant staan onder toezicht van Japansche deskundigen. Door een verordening op de prijsbeheersching deden de Japanners het overige, om speculaties met vroeger ingevoerde goederen te verhinderen en den levensstandaard van de bevolking op peil te houden. De voorziening van vleesch en margarine is voldoende. Er bestaat alleen gebrek aan de vroegere importproducten meel en boter.

500 Nederlandsche krijgsgevangenen vermist. — Tokio, 19 Jan. — Twee Japansche schepen met Nederlandsche krijgsgevangenen aan boord werden, volgens een bericht in de „Tokio Asahi Schimbun" op 15 Januari j.l. ten westen van 't eiland Tavey door drie vijandelijke bommenwerpers aangevallen. Een schip werd zwaar beschadigd; ongeveer 500 Nederlanders worden vermist. (D. Z. i. d. Niederl. - Telegraaf)
(V. b. Jap. maatr. 5386 A.; Krijgsgevangenen 5296 C.)

C. **DENEMARKEN. — Economische toestand. —**
Jan. — In een verslag van het Deensche agrarische bedrijfsbureau is berekend, dat de rentabiliteit van den landbouw in het bedrijfsjaar 1941-42 in vergelijking met het vorige jaar gemiddeld van 215 tot 146 kronen is gedaald. Dit beteekent, wanneer men de boekwaarde van het landbouwkapitaal als grondslag neemt, een daling van de rentabiliteit van 9.8 tot 6.4% en wanneer men de handelswaarde als basis voor de berekening gebruikt een daling van de netto-opbrengst van 7.2 tot 4.3%. Het bedrijfsjaar 1940-41 is bijzonder gunstig geweest. Een stijging der prijzen in 1941-42 ging gepaard met een toeneming der bedrijfskosten, zoodat de bruto-opbrengst niet veel hooger lag dan in 1940-41. De varkensstapel is sinds Juni 1942 met ca. een half millioen tot 1.67 mill. stuks gestegen. Een belangrijk probleem voor den landbouw is dat der arbeidskrachten.
Naast den boer heeft de visscher de moeilijkheden van den tijd het best overwonnen. Volgens een officieele mededeeling zijn in 1941 140 mill. kg. zoetwatervisch en schaaldieren met een gezamenlijke waarde van 105 mill. kronen gevangen. Voor 1940 bedroegen deze cijfers resp. 114 mill. kg. en 57 mill. kr. Vooral de vangst van schol en kabeljauw is gestegen. De Deensche industrie heeft bewezen in staat te zijn, zich aan de tijdsomstandigheden aan te passen. De nieuwe walserij in Frederiksvärk heeft de eerste leveranties van fijngewalst profielijzer uitgevoerd. De ijzervoorziening is toereikend. Voor de eerste maal is tusschen industrie en landbouw samenwerking tot stand gekomen. Uit de organisaties van den landbouw en de textielindustrie is een commissie gevormd, die tot taak heeft de schapenteelt en daarmede de productie van wol te bevorderen.
De werkloosheid is veel geringer dan vorige jaren. Er zijn nog slechts 32.000 werkloozen. Het indexcijfer voor de kosten van levensonderhoud bedraagt, indien men 1935 als basis neemt, 166. De uitgaven voor voeding zijn met 70%, voor kleeding en schoenen met 97%, voor verwarming en verlichting met 117%, voor belastingen e.d. met 88% en voor diversen met 48% gestegen; alleen de huren zijn slechts 15% hooger.
(Ec. Nieuws) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 4131 B.)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Oorlogsfinanciering.**
Jan. — Wanneer men de Duitsche belastingontvangsten en andere loopende inkomsten eenerzijds en de opgenomen credieten anderzijds bij elkaar optelt, krijgt men voor de laatste jaren het volgende beeld van de totale uitgaven van het land: (in milliarden Rm.)

1938/'39	31.0	1940/'41	70.4
1939/'40	47.5	1941/'42	94.0
		1942/'43 (schatting)	110.0

In 1918 bedroegen de gezamenlijke uitgaven slechts 60 milliard. Een moderne oorlog kan niet uitsluitend met belastingmiddelen worden gefinancierd. Men kan evenwel niet van een verhooging van belastingen en andere loopende inkomsten afzien, daar financiering van den oorlog uitsluitend of voor het grootste deel door leeningen de economische stabiliteit in gevaar brengt en bovendien de problemen naar de toekomst verschuift. De verhouding tusschen financiering uit loopende inkomsten en leeningen is in Duitschland 1 : 1. Aan belastingen worden de laatste jaren de volgende bedragen opgebracht: (in milliarden Rm.)

1938/'39	17.7	1940/'41	27.2
1939/'40	23.5	1941/'42	32.3
		1942/'43 (schatting)	35.0

De stijging van de staatsschuld, die zich in het opnemen van credieten weerspiegelt, blijkt uit de volgende cijfers: (in milliarden Rm.)

1938/'39	11.6	1940/'41	37.6
1939/'40	21.2	1941/'42	52.4
		1942/'43 (schatting)	55.0

Sedert het uitbreken van den oorlog tot einde September 1942 is de totale schuld van Duitschland met ca. 136 milliard tot 171 milliard gestegen; zij zal waarschijnlijk aan het einde van het begrootingsjaar 1942/'43 190-200 milliard bedragen.
(Ec. Nieuws) **(V. b. Oorlogsfinanciering 5087 C.; Oorlogskosten 4585 C.)**

E. **UURWERKINDUSTRIE. — Overzicht. —**
De geschiedenis van de klokkenmakerskunst grijpt terug tot ongeveer 750 jaren vóór onze jaartelling. Te dien tijde werden de eerste zonnewijzers vervaardigd, waarbij vooral de Babylonische astronomen verdienstelijk werk hebben verricht. In Griekenland werd de zonnewijzer circa 200 jaren later bekend, nadat de Assyriërs reeds 50 jaren te voren wateruurwerken hadden geconstrueerd. Van veel ouderen datum nog zijn de oud-Egyptische obelisken, die ter vereering van den zonnegod werden opgericht en als schaduwmeters dienst deden. De wijzerplaat hiervan gaf slechts viermaal per jaar den tijd aan, namelijk bij de dag- en nachtevening in voorjaar en herfst en bij den langsten en kortsten dag in zomer en winter. De moderne zonnewijzer, het Zuideruurwerk met de poolwaarts gerichte staaf, is in 1430 te Neurenberg uitgevonden. Daar, zoomede te Augsburg, werden dan ook zonnewijzerbedrijven op-

gericht. Later vervaardigden de uurwerkmakers van het Zwarte Woud ook zak-zonnewijzers, die bij het landvolk tot in het midden van de 18de eeuw in gebruik waren. Deze zonnewijzers werden bij zonneschijn aan een oog opgehangen; daarna werd een spleet in den ring zoodanig gedraaid, dat een zonnestraal op het benedenste gedeelte van den binnenkant van den ring viel, waarop in een bepaalde volgorde de tijd van den dag en de maand was af te lezen.

Het grootste tot nu toe bekende uurwerk was de Straatsburger Munsterklok van Habrecht uit Schaffhausen; zij was berekend voor 25.804 jaren en is van 1573 tot 1789 in gebruik geweest. Zij gaf den loop van de planeten aan, beelden van den dierenriem, schijngestalten van de maan, maanden, weken, dagen en kerkelijke feestdagen, ja zelfs op- en ondergang van de zon voor elken dag van het geweldige tijdvak, zonder dat men haar hiervoor opnieuw behoefde te regelen. Bovendien had de klok verschillende speelwerken. De tot dusver als grootste ter wereld geldende kokken te Londen en New Jersey (Vereenigde Staten), met een wijzerplaat van respectievelijk 6.85 en 11.50 meter omvang, zijn dwergen in vergelijking met een — overigens nog slechts in project bestaand — uurwerk, dat een Berlijnsch klokkenmaker heeft ontworpen. De wijzerplaat moet een afmeting krijgen van 150 m. en in een Duitsche fabriek tusschen schoorsteenen worden opgehangen. De oorlog heeft de vervaardiging van deze reusachtige klok voorloopig van de baan geschoven. De kleinste uurwerken werden in den knop van een rieten stok, in de knoopen van een costuum, of in de vingerringen gedragen. Als het allerkleinste in dit genre mag het werkstuk van een meester in het vak uit Genève gelden, hetwelk uit 95 afzonderlijke deelen bestaat, een dikte heeft van 3 millimeter, een omvang der kast van 1 centimeter en een gewicht van nog niet ten volle één gram. Merkwaardige vormen hadden de zakhorloges uit de 16e eeuw, waarvan de geliefkoosde modellen waren: kerkboek of kruis, appel, peer, mossel of vogel, rond of achthoekig, als miniatuur-voorwerp ter grootte van een eikel of amandel. In lateren tijd maakten de horlogemakers van het Zwarte Woud uurwerken met kluizenaars, die de klok luidden, of dansers op het slappe koord; trompetter-uurwerken bliezen na elken uurslag een trompetsolo; ook construeerden zij zakhorloges, die zich bij het gaan vanzelf opwonden, en uurwerken met dierengeluiden.

Hoofdzetels van de Duitsche industrie voor het maken van groote uurwerken zijn het Zwarte Woud en Freiburg in Silezië; de zakhorloge-fabrieken zijn vooral gevestigd te Glashütte in Saksen en Ruhla in Thüringen, en die voor armband-horloges vooral in Pforzheim. Voor den uitvoer van Duitsche precisie-uurwerken zijn de jaarbeurzen te Leipzig steeds van groote beteekenis geweest. (Reichsmesseamt in Leipzig)

A. **VENEZUELA. — Nationalisatie van het petroleumbedrijf. —**

Buenos Aires, 13 Jan. (A.N.P.) — Het asfaltmeer van Guanoco is, naar uit Caracas wordt gemeld, na afloop van den 47-jarigen concessietijd van de Shell Company in Venezuela overgegaan in het bezit van den staat. Dit meer vormde de rijkste asfaltbron van de wereld. Dit houdt allicht verband met de aan de regeering toegeschreven plannen omtrent nationalisatie van het petroleumbedrijf, waarbij de Koninklijke Shell, als bekend, groote belangen heeft. (Alg. Handelsblad,

(Vor. ber. 5376 F.)

B. **IJSSELMEER. — Overwinteringsgebied voor wilde zwanen. —**

19 Jan. — Sedert eenige dagen houden zich aan de kust van het IJsselmeer bij Huizen weer groote groepen zwanen op. De eerste koppel werd met nieuwjaarsdag opgemerkt en was plm. 200 stuks groot. Men ziet deze opvallende watervogels meest een flink eind uit de kust, druk en beweeglijk en vooral in den ondiepen inham benoorden de scheepswerf langs het strand van de Gooische zomerkade. De hier gearriveerde wintergasten behooren tot de types „kleine zwaan", afkomstig uit Oost-Europa en Azië.

De Zuiderzee is wel altijd een gezochte verblijfplaats van watervogels geweest en zwanen in het bijzonder zijn bewoners van zoetwatermeren en waterrijke moerassen. Pas de laatste jaren — de eerste waarnemingen zijn van 1938-39 — hebben zij hun verblijfplaatsen meer uitgebreid langs de Gooische en Veluwekusten.

De „kleine zwaan" evenals zijn grootere verwant, komt hier overwinteren, de trek is dus naar het Westen, vriest het IJsselmeer dicht, dan verdwijnt de zwerver weer en zijn uiterste winterverblijf is het moerassige Ierland.

Vogelkenners noemen twee factoren, waardoor het oud-Zuiderzeegebied thans gezochte verblijfplaats dezer statige vogels is, de laatste zeer strenge winters ook in O.-Europa en N.-Azië en de gewijzigde toestand van onze binnenzee — thans zoetwaterbassin, waarin het fonteinkruid o.a. is gaan groeien, voedsel, dat de in het wild levende zwanen gaarne gebruiken. (N. R. Crt.)

C. **ITALIE. — Opheffing der exterritoriale rechten in China. —**

Rome, 18 Jan. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat de Italiaansche regeering op 11 Jan. de Chineesche nationale regeering de mededeeling heeft doen toekomen, dat zij besloten heeft afstand te doen van alle concessies en exterritoriale rechten van de Italiaansche burgers in China. (Nat. Dagblad)

(V. b. Afstand v. concessies door Japan 5385 F.)

D. **ZWEDEN. — Militaire voorzorgsmaatregelen. —**

Stockholm, 18 Jan. (D.N.B.) — Bij de discussie over de begrooting heeft de Zweedsche premier Hansson gesproken over Zwedens paraatheid en daarbij medegedeeld, dat de regeering op voorstel van den opperbevelhebber heeft besloten tot een verhooging der weerkracht. Eenige troepenformaties zullen bij herhaling voor korte oefeningsperioden worden opgeroepen.

De opperbevelhebber der weermacht heeft met goedkeuring der regeering een bevel uitgevaardigd, volgens hetwelk alle chefs op eigen initiatief kunnen handelen en wel in dien zin, dat zij de strijdkrachten kunnen organiseeren en op doeltreffende wijze kunnen doen optreden in geval bevelen van hoogerhand zouden ontbreken. (Vaderland) **(V. b. Defensie 5367 C.)**

E. **NEDERLAND. — Distributie - Vleesch- en melkrantsoen verlaagd. —**

22 Jan. — Officieel wordt medegedeeld: Ingaande 24 Januari worden de rantsoenen voor vleesch en melk verlaagd; voor vleesch van 250 tot 200 gram; voor melk tijdelijk, zoodanig dat de hoeveelheid, welke tot nu toe voor drie weken beschikbaar was (5.25 L. per 3 weken), voor vier weken zal moeten strekken.

Aan de toelichting ontleenen wij: bij rundvee doet zich het gebrek aan geïmporteerd voeder sterk voelen, zoodat de dieren, welke voor de slachtbank worden bestemd, veel minder zwaar zijn dan normaal. De mindere vleeschopbrengst, tengevolge van dit geringere slachtgewicht, werd gedeeltelijk goedgemaakt, doordat gedurende de laatste paar jaren de veestapel moest worden ingekrompen om dezen bij de beschikbare hoeveelheid voeder aan te passen. Dat is nu geschied. Het vleeschrantsoen moet zich in het vervolg aanpassen aan datgene, wat door den jaarlijkschen aangroei beschikbaar komt van onzen veestapel, dat beteekent, dat het tegenwoordige vleeschrantsoen niet behouden kan blijven.

De veeziekte mond- en klauwzeer heeft den veestapel op veel boerderijen aangetast. Het verloop van de ziekte heeft ditmaal geen ernstig karakter, doch de kwaal komt in een groot aantal gevallen voor en breidt zich nog uit. Het gevolg is, dat de melkproductie sterk wordt benadeeld. Ook het feit, dat de meeste drachtige koeien eerst in het voorjaar zullen kalveren — om de dieren zoo goed mogelijk den winter door te brengen is de kalvertijd verplaatst — veroorzaakt op een groot aantal boerderijen een geringere melkgift. Ten gevolge van deze — tijdelijke — omstandigheden, moet het komen tot een verlaging van het melk- en taptemelkrantsoen. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Vleeschrantsoen 5331 C.; taptemelk 5238)

F. **ZWITSERLAND. — Doodvonnissen wegens spionnage. —**

22 Jan. (D.N.B.) — Nadat de Zwitsersche Bondsvergadering 20 Januari de gratieverzoeken van drie wegens verraad van militaire geheimen veroordeelde militairen van de hand had gewezen, zijn de doodvonnissen op 21 Januari voltrokken.

(Alg. Handelsblad)

G. **NEDERLAND. — Cultuur - Tentoonstelling „Kunst der front" geopend. —**

22 Jan. — Onder auspiciën van de Hauptabteilung Volksaufklärung und Propaganda van het Rijkscommissariaat en met medewerking van de Luftgau Holland en Luftgau 6 van de Luftwaffe werd op 21 Januari in het Rijksmuseum te Amsterdam een tentoonstelling geopend door den Generaal der Flieger Siburg en den Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart. Deze tentoonstelling omvat schetsen, schilderijen en beelden, vervaardigd door Duitsche soldaten, die in de maatschappij een artistieken werkkring hadden en naar de verschillende deelen van het front werden gezonden, om daar indrukken op te doen van de oorlogshandelingen. De werkstukken zijn uitsluitend vervaardigd door soldaten van de Luftwaffe, die als kunstenaar zijn erkend of als dilettant bijzondere begaafdheid bleken te bezitten. De arbeid werd verricht in het kader der zoogenaamde „Berufsförderung" die er tegen waakt, dat de soldaten hun civiel beroep verleeren. Men gaf den kunstenaars niet alleen gelegenheid hun vrijen tijd te besteden, doch men heeft hun ook speciaal verlof toegekend en opdrachten gegeven. Zij vertrokken dan naar een der fronten om zoowel van de gevechtshandelingen als van hetgeen hen trof in het landschap, de geaardheid der bewoners enz., indrukken op te doen.

(Nat. Dagblad)

(V. b. Tentoonst. 5331 C.; „Kunst der Front" 4842 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943.

— Krijgsverrichtingen - Zeer zware afweerstrijd aan het geheele Oostelijke front - Heldhaftige verdediging van Stalingrad - Italiaansche aanval op de haven van Algiers - Luchtaanvallen op Berlijn en Londen. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer: — 17 Jan. — In het Zuiden van het Oostelijke front hebben de Duitsche troepen op 16 Januari sterke aanvallen van den vijand voor een deel in een beweeglijk gevoerden afweer, afgeslagen en den vijand in de felle, bij strenge vorst uitgevoerde gevechten zware verliezen toegebracht. In het gebied van Stalingrad bleven Duitsche troepen in een zwaren afweerstrijd gewikkeld tegen hernieuwde massale aanvallen van den vijand, die wederom mislukten, dank zij den vastberaden geest van verzet der dappere verdedigers. De bezetting van de citadel van Welikije Loeki heeft zich volgens bevel al vechtende een weg gebaand naar de gevechtsgroep, welke in den aanval was om haar te ontzetten.
18 Jan. — De onder uiterst moeilijke omstandigheden strijdende Duitsche troepen in het gebied van Stalingrad hielden in taaie volharding en verbeten strijdwil stand tegenover sterke aanvallen. Ten Zuiden van het Ladogameer duren de zware afweergevechten voort. Sedert 12 Januari 1943 zijn hier 229 bolsjewistische tanks vernield of buiten gevecht gesteld.
19 Jan. — In Noord-Kaukasië en in het Don-gebied zijn verdere wisselvallige gevechten aan den gang, tijdens welker verloop op 17 en 19 Januari 62 Sovjet-gevechtswagens werden vernietigd. De troepen in het gebied van Stalingrad verdedigden zich standvastig in harde gevechten tegen steeds hernieuwde aanvallen van den vijand.
20 Jan. — In de gevechtssectoren van het Dongebied brachten Duitsche troepen met steun van de luchtmacht vijandelijke aanvallen in hier en daar zeer harde gevechten tot staan. Een divisie infanterie vernielde daarbij tien tanks. De verdedigers van het gebied van Stalingrad weerden ondanks harde ontberingen alle aanvallen der bolsjewieken onwrikbaar af.
21 Jan. — In het Zuiden van het Oostfront zetten de Sovjettroepen hun hevige aanvallen voort. Zij werden overal met hooge verliezen teruggeworpen. Zij verloren op 19 en 20 Januari 52 gevechtswagens. De Duitsche troepen in het gebied van Stalingrad boden verder den uitersten tegenstand aan de voortdurende inspanningen van den vijand om het verdedigingsfront in te drukken en sloegen de massaal uitgevoerde aanvallen in verbitterde gevechten af.
In het tijdvak van 11 tot 20 Januari werden aan het Oostfront 804 vechtwagens der Sovjets door onderdeelen van het leger vernietigd, buitgemaakt of onklaar geschoten. In twee maanden werden in totaal 6122 vechtwagens vernield of buitgemaakt.
22 Jan. — In den Zuidelijken sector van het Oostelijk front sloegen de Duitsche troepen den vijand, die zich aan het geheele front voor de doorbraak gereed maakte, onder groote verliezen voor de Sovjets, af, en wierpen, op vele punten tot den tegenaanval overgaand, den vijand terug. In den Oostelijken Kaukasus maakten de Duitsche troepen zich, volgens vastgesteld plan, in het kader van de bewegelijke oorlogvoering, van den vijand los.
De door den vijand nauw ingesloten en aan den sterken vijandelijken druk hardnekkig tegenstand biedende Duitsche sttrijdkrachten in Stalingrad, moesten ook gisteren zware gevechten tegen de met verre superieure strijdkrachten aanstormende Sovjets doorstaan. Trots den heldhaftigen tegenstand konden de verdedigers van Stalingrad een bres van het Westen uit niet verhinderen, hetgeen tot een terugtrekken van de eigen stellingen over eenige kilometers dwong.

Overzicht. — Berlijn, 18 Jan. (A.N.P.) — Het geheele front in het Oosten is op het oogenblik in een grooten afweerslag gewikkeld. Voor een deel, bijvoorbeeld in het Zuiden, is deze slag uitgegroeid tot een zoogenaamde beweeglijke afweermanoeuvre. Reeds twee maanden achtereen staan Duitsche en de met de Duitschers verbonden Hongaarsche, Italiaansche en Roemeensche troepen hier bloot aan de onophoudelijke massale aanvallen der bolsjewisten. De strijd speelt zich nu in hoofdzaak af tusschen de steunpunten, eilanden en egelstellingen der Duitsche troepen, die van hieruit herhaaldelijk tegenaanvallen ondernemen en de vijandelijke colonnes overvallen. Dikwijls liggen deze steunpunten ver vóór het eigenlijke front. Dit is bijvoorbeeld het geval met Stalingrad, waar de Duitsche troepen zich naar alle zijden tegen de stormloopende bolsjewisten moeten verdedigen. De stad staat bovendien bloot aan het vijandelijke artillerievuur en aan de luchtaanvallen. Daar Stalingrad één groote ruïne is en de dekkingsmogelijkheden zeer gering zijn, hebben de Duitsche troepen het hier zeer hard te verantwoorden.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

17 Jan. — In den nacht van 11 op 12 Januari hebben stormafdeelingen van de Italiaansche koninklijke marine zich een toegang geforceerd tot de haven van Algiers en een aanval gedaan op talrijke schepen. Tot dusver heeft men kunnen constateeren, dat een kruiser en drie groote koopvaardijschepen werden getroffen. Twee daarvan zijn met zekerheid gezonken. Het derde schip is aan den grond geloopen en de kruiser heeft schade gekregen.
De zware afweergevechten van het Duitsch-Italiaansche pantserleger in Noord-Afrika duurden ook 16 Januari voort. De vijand, die over een breed front met sterke strijdkrachten, vechtwagens en infanterie aanstormde, werd onder zeer zware bloedige verliezen teruggeslagen. In het Oosten van Tripolitanië worden levendige gevechten geleverd, waarbij sterke achterhoededetachementen den strijd aanbonden met aanzienlijke vijandelijke afdeelingen. In Tunesië zijn plaatselijke vijandelijke aanvallen afgeslagen.
18 Jan. — Het luchtwapen bestookte overdag de haven van Bône en des nachts een convooi ten Noorden van Bougie. Zeven groote transportschepen met tezamen een inhoud van 25.000 br.t. werden hierbij zwaar beschadigd, twee daarvan met een inhoud van ca. 10.000 br.t., kunnen als verloren worden beschouwd.
19 Jan. — In Noord-Afrika bood het Duitsch—Italiaansche pantserleger den vijand verderen hardnekkigen weerstand. Gevechtsvliegers brachten in den afgeloopen nacht in het zeegebied van Bône vier transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 20.000 br.t. tot zinken.
20 Jan. — De aanval van Duitsch-Italiaansche gevechtsgroepen in het Tunesische gebied is met doeltreffenden steun door het luchtwapen voortgezet, belangrijke stellingen werden genomen en ruim 1000 gevangenen binnengebracht.
21 Jan. — Het Duitsch-Afrikaansche pantserleger sloeg alle door het Britsche leger met massale infanterie- en pantserkrachten ondernomen aanvallen af. In Tunesië werden de gedurende de laatste twee dagen veroverde nieuwe stellingen ondanks sterke vijandelijke tegenaanvallen gehouden. De luchtmacht viel in verscheidene golven een zwaar beladen groot convooi in de kustwateren van Algiers aan. Tot dusver werden twee transportschepen met tezamen 18.000 br.t. tot zinken gebracht en negen vrachtschepen zwaar beschadigd, drie daarvan geraakten in brand.
In het Westelijke bekken van de Middellandsche Zee werden des nachts tal van vijandelijke vaartuigen, die in konvooi voeren, dat krachtig beschermd was, herhaalde malen aangevallen door formaties Italiaansche torpedovliegtuigen. Drie schepen, inhoudende 21.000 br.t. werden tot zinken gebracht, een vierde zwaar beschadigd.
22 Jan. — In Noord-Afrika werden Misoerata en Homs na vernieling van de voor den oorlog belangrijke installaties ontruimd. In Tunis werden de succesvolle eigen aanvalsacties voortgezet, talrijke vijandelijke steunpunten genomen en vijandelijke groepen vernietigd. De bestrijding van het vijandelijke konvooi voor de Noord-Afrikaansche kust bracht nog meer successen. Het Duitsch-Italiaansche luchtwapen bracht vijf vrachtschepen van te zamen 36000 br.t. tot zinken en beschadigde twaalf transportschepen ten deele zoo zwaar, dat met het verlies van vijf dezer schepen rekening gehouden moet worden.

DE STRIJD TER ZEE.

20 Jan. — Een Duitsche duikboot bracht ten Westen van Oran van een krachtig beschermd convooi een schip van 4.000 br.t. tot zinken.
21 Jan. — Westelijk van Algiers bracht een Duitsche duikboot bovendien een stoomschip van 6000 br.t. tot zinken en torpedeerde er nog een, waarvan de ondergang niet kon worden waargenomen.

DE LUCHTOORLOG.

21 Jan. — Berlijn beleefde in den nacht van 16 op 17 en 17 op 18 Januari twee luchtaanvallen, waarmede een lange periode van nachtelijke rust in de Duitsche hoofdstad ten einde ging. De Engelsche vliegtuigen hebben hoofdzakelijk de woonwijken aangevallen, waardoor verschillende branden ontstonden en eenige openbare gebouwen, waaronder de Deutschlandhalle, waarin een circus gevestigd is, en het Urbanziekenhuis door brand- en brisantbommen getroffen werden. Het aantal dooden bedroeg 110, waaronder 50 krijgsgevangenen. 22 der aanvallende viermotorige bommenwerpers werden neergehaald.
In antwoord op deze aanvallen hebben in den nacht van 17 op 18 Januari en op 20 Januari overdag sterke strijdkrachten van het Duitsche luchtwapen Londen met brisant- en brandbommen aangevallen en omvangrijke vernielingen en branden veroorzaakt.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5388 A.)

A. Rijksgedachte - Verklaringen van Dr. Elias en Léon Degrelle. —

Gent, 17 Januari — Op een indrukwekkende bijeenkomst in het Wintervelodrom te Gent vond de tweede massabijeenkomst van het Vlaamsch Nationaal Verbond plaats. De nieuwe leider van het V.N.V., Dr. Elias, verduidelijkte de positie van het Verbond en gaf richtlijnen voor de verdere werkzaamheid der Vlaamsche eenheidsbeweging. Na een korte terugblik op den strijd binnen en buiten het parlement vóór den tienden Mei 1940 gaf Dr. Elias een rechtvaardiging van de politiek, die het V.N.V. sedert dezen datum vervolgt. Dengenen, die hem verweten, dat hij niet van meet af als nationaal-socialist opgetreden was, gaf hij ten antwoord, dat hij zich slechts als een volgeling van Adolf Hitler en het nationaal-socialisme, echter niet als zijn voorlooper beschouwen kon. Het V.N.V. heeft nimmer een starre politiek der ideologie gevoerd. Het heeft zich aangepast aan de evolutie van het leven. Daarom is ook zijn huidige politiek een andere, als die der Aktivisten in den vorigen oorlog. Waardeerend sprak hij over het Aktivisme, waarvan Dr. Borms het symbool is. Indien ook de politiek der Vlamingen in den strijd om de eigen taal en het eigen volk heden dezelfde als die van het Aktivisme is, zoo is zij toch een geheel andere tegenover Europa en het Germaansche Rijk. De tijd van kleinstaten en van oneenigheid in Europa is voorbij. Twee wereldmachten hebben zich verbonden om Europa van buitenaf te vernietigen. Op de eene zijde staat de joodsche plutocratie, wier exponenten Engeland en Amerika zijn. Voor den objectieven toeschouwer is het een vaststaand feit, dat Engeland dezen oorlog reeds verloren heeft. De tweede oorlogszuchtige macht is het bolsjewisme. Dr. Elias betoogde, dat dit, ingeval van een nederlaag van Duitschland, niet aan de grenzen van het land stil zal houden, doch dat het geheel Westeuropa overstroomen zal. De strijd van Duitschland is derhalve een strijd niet voor zich zelf alleen, doch een voor geheel Europa. Om die reden zet zich ook het V.N.V. voor de volle honderd procent voor dezen strijd in. In de eerste plaats moet deze oorlog gewonnen worden.

„Wij weten, zoo zeide Dr. Elias, dat onze offers klein en zonder beteekenis zijn in vergelijking met de offers van het Duitsche volk". Hij rekende af met de „hitsers" en „schreeuwers", van wie talloozen maar al te licht vergeten, dat zij in de practische samenwerking met Duitschland, millioenen verdienen. Hij stelde verder de vraag, of niet de bestaande moeilijkheden grootendeels de gevolgen van een ontbrekende positieve instelling van het volk zelf en in het bijzonder van het eigen landsbestuur zijn. In den strijd om Europa heeft Vlaanderen een eigen taak te vervullen. Deze taak verlangt het volledig opgeven van opvattingen, zooals deze in de negentiende eeuw ontstaan zijn. Het gaat hier in eerste instantie om de begrippen van een politiek- en militair-souvereinen staat, alsook om de economische zelfstandigheid van verschillende staten. Dr. Elias toonde aan, dat deze souvereiniteit voor de kleine volkeren grootendeels een illusie was. De „overwinnaars" van 1918 hebben onder den invloed van Engelsch en Amerikaansch kapitaal hun onmacht bewezen, om Europa in orde en vrede op te bouwen. Thans is het oogenblik voor Europa gekomen, dit werk zelf ter hand te nemen. Bij deze taak is Duitschland, zoo zeide Dr. Elias, voor de Germaansche volkeren het kristallisatiepunt geworden. In het nieuwe verband van deze volkeren zullen de begrippen van de militaire, economische en internationale zelfstandigheid van karakter veranderen en een andere beteekenis krijgen door de solidariteit der Germaansche volkeren en Europa. Hieruit zal voor de Germaansche volkeren, als een natuurlijke band, de rijksgedachte groeien, zoo gauw het dezen volkeren duidelijk geworden is, dat deze rijksgedachte niet den ondergang van het eigen volk, doch de bekroning van hun nationaal Zijn beteekent, dat in haar zijn verdediging en zijn zekerheid vinden zal".

Rede van Degrelle. —

Brussel, 17 Januari — Ook de leider der Rexisten, Léon Degrelle, die bij het Waalsche legioen vrijwilligers in Duitsch weermachtsverband aan den strijd aan het Oostfront in den rang van luitenant deelneemt, heeft op ondubbelzinnige wijze in het Brusselsche Sportpaleis een geloofsbekentenis vóór de Germaansche en Europeesche verbondenheid afgelegd. „Wij zijn geen overwonnenen meer; onze dooden en onze soldaten hebben dezelfde rechten. Wij zullen ook in de toekomst gelijk zijn. Wij zullen ook in de toekomst een eenheid vormen, omdat in verbinding met het Duitsche volk de machtige banden van het bloed en de geschiedenis in ons opleven. Wij hebben ons langzaam als zonen van een zelfde ras wedergevonden, verbonden door hetzelfde heerlijke verleden, vol macht en grootheid. Tot de oude Germaansche gemeenschap behoorden, zoo betoogde Degrelle, ook Vlaanderen en Wallonië. Ook Wallonië was eeuwenlang deelgenoot van het Rijk. Vlamen en Walen hebben eeuwenlang rustig naast elkaar geleefd en hebben steeds zij aan zij eenzelfden strijd gestreden. Slechts het „wonder" der democratie is in staat geweest, tusschen de broeders van dezelfden stam, ook al bezaten zij een andere taal, haat en tweedracht te zaaien. Met groote erkentelijkheid gewaagde Degrelle van het begrip, dat de Duitschers voor de Waalsche vrijwilligers aan den dag gelegd hebben. „Alle soldaten kunnen getuigen, dat wij nergens zoo gerespecteerd en geëerd zijn als in het Waalsche legioen. Men heeft ons niet vernederd en ons niet als medewerkers van den tweeden rang uitgebuit. We hebben onze eigen officieren, eigen commandanten en onze eigen taal. De met ons verbonden Duitsche officieren waren als vrienden vol zorg en begrip. Wij konden deelnemen aan de geheele macht der weermacht, aan de geheele organisatie. Deze goede ervaring heeft ons duidelijk gemaakt, dat hetgeen op militair gebied mogelijk is, ook op politiek terrein mogelijk moet zijn. Het is onze taak, niet voor ieder blad te sidderen, dat de wind beweegt. Wij moeten aan de dynamiek van ons volk gelooven. Wij moeten de wil ter overwinning der weerstanden bezitten. Niets, absoluut niets is onmogelijk. Ons volk zal morgen dat zijn, wat wij wenschen. Wij zijn in de groote Germaansche gemeenschap van morgen bereid, onze plaats in te nemen als ontwaakte zonen van een Germaansch volk. Wij, die temidden van het machtigste leger der wereld geleefd hebben, die te voet verre gebieden doorschreden hebben, die twintigmaal grooter dan België zijn, kunnen morgen niet opnieuw kleine burgerlijke pantoffelhelden worden, die ieder oogenblik hun neus aan een grenspaal stooten. Ons kleine vaderland is het Westen, maar ons groote vaderland is de Germaansche gemeenschap, waarin onze kameraden gestorven zijn. Wij zullen nimmer meer de glorierijke uniform die wij dragen, vergeten. Een Duitsche soldaat is voor ons eeuwig een kameraad en broeder.

BELGIË

We hebben de keuze, dolzinnig de fantastische kansen, die zich onze koenheid bieden, af te wijzen, of ons met den honger van sterke volkeren op de buit te storten, die ons geboden wordt. Zonder deelname aan de Germaansche opbloei zal niets mogelijk zijn. De tijd van het enghartige particularisme is dood. Een breed, duidelijk afgeteekend, machtig Europa ontstaat. Wij staan aan de zijde van Hitler, omdat de zege van Hitler de verlossing van ons volk bewerkstelligen zal. Wij zijn met Hitler, omdat wij aan de nationaal-socialistische revolutie gelooven en omdat deze revolutie honderden millioenen menschen een beter bestaan verschaffen en de sociale gerechtigheid grondvesten zal. Wij zijn met Hitler, omdat wij aan zijn genie gelooven en dat uit dit genie tenslotte datgene te voorschijn komen zal, wat de brokkelige bemoeiingen van twintig volkeren van Europa gedurende een eeuw nog niet hebben kunnen verwerkelijken. Hitler kan op ons leven rekenen, op de blinde trouw van onze frontsoldaten en van onze politieke soldaten. Waar hij wil en hoe hij het wil, zullen wij voor hem strijden, met een voorbehoudlooze en onbegrensde overgave van onze krachten. Dank zij hem zijn wij er zeker van, dat Europa gered wordt en dat ons tot de bronnen van zijn genie weer terugkeerend volk zich machtig en gelukkig verheffen kan".

Vermaning van den aartsbisschop van Mechelen. —

Brussel, 17 Jan. (D.N.B.) — De primaat van België en aartsbisschop van Mechelen, kardinaal Van Roey heeft 17 Januari in alle Belgische kerken een verklaring doen voorlezen, waarin hij de terreurdaden, die den laatsten tijd zijn toegenomen, veroordeelt en een beroep doet op het gezonde verstand der bevolking.

Gedeeltelijke opheffing der uitzonderingsmaatregelen.

Brussel, 19 Januari — Op grond van de verklaringen van Léon Degrelle en de vermaningen van den aartsbisschop van Mechelen aan de Belgische bevolking, heeft de Oberfeldkommandant van Brussel, luitenant-generaal Freiherr von Hammerstein de vergeldingsmaatregelen, die op 1 Januari van dit jaar ter vergelding van een aantal aanslagen aan het gebied van Groot-Brussel opgelegd waren, gedeeltelijk opgeheven.

(„Brüsseler Zeitung")

(vervolg op pag. 5398)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Eenigen tijd geleden zat hij in gezelschap van eenige officieren in een Amsterdamsch restaurant. De koppen dicht bij mekaar. Eén vertelde. Aan het gezicht van Hermann — zoo noemen de Duitschers hun ongemeen populairen Rijksmaarschalk — kon men zien, dat geen staatsgeheim verklapt werd. En toen een Homerisch gelach opsteeg, zwaar en rond, was er geen twijfel meer, of het moest een pikant verhaal zijn! Een rondborstige kerel, dat is de thans vijftigjarige Göring ongetwijfeld. Als hij voor zijn meening uitkomt, weegt hij zijn woorden niet op een goudschaaltje. Zijn redevoeringen, door gezond menschenverstand en breed oordeel gedragen, doen aan als de toespraak van een begrijpenden en vergevingsgezinden vader tot zijn kinderen. Men moet ze vooral hóóren! Het is de taal van een gevoelsmensch, die rechtuit spreekt, zonder veel omhaal en die precies zegt, waar het op aankomt. Het is een man met smaak en zin voor het decoratieve gamma van het leven. Hij heeft begrip voor kunstuitingen en als zoon van een gezeten familie uit Rosenheim, waar hij 12 Januari 1893 geboren werd, schik in het gezelschapsleven. Voor Duitschland heeft hij onschatbare verdiensten. Zijn talrijke functies zijn even zoovele bewijzen van ongewone werkkracht en universeele belangstelling. Zijn menschenkennis en zijn goed oog om vertrouwde medewerkers te kiezen, verzekeren ook bij delegeering van bevoegdheden een functionneering zonder wrijving van alles, wat hij onderneemt. Zijn eigen voorbeeld van moed en inzet in den vorigen oorlog, toen hij herhaaldelijk gewond raakte, was de groote stuwkracht bij den herbouw van het Duitsche luchtwapen, z ij n schepping, die in dezen oorlog, vóór al het andere, Duitschlands positie in zulke belangrijke mate versterkt heeft. En wanneer men zich zijn oproep door den aether aan een zijner vliegers herinnert, die vermist werd en over wiens lot men in het onzekere verkeerde, verklaart uit vele andere dit eene voorbeeld van diepe menschelijkheid en groote liefde voor zijn ondergeschikten het feit, waarom zijn vliegers, zijn jongens, zonder voorbehoud voor hem door het vuur gaan. (Telegraaf)

GÖRING

(Vorig bericht 5384 A.)

Vervolg van pag. 5397

Biografie Léon Degrelle. —

De ondubbelzinnige bekentenis tot de Germaansche lotsverbondenheid, die Léon Degrelle op 17 Januari in het Sportpaleis te Brussel aflegde, heeft meer dan eenig ander politiek feit in België de aandacht getrokken, omdat hij bij deze gelegenheid ook voor het Fransch sprekende deel van België het „eng-nationalisme" en „particularisme" verwierp en Wallonië tot „deelgenoote van de nationaal-socialistische Groot-Germaansche gemeenschap" aandiende. De ontwikkelingsgang van den thans 37-jarigen Leider der Rexisten is zeer gecompliceerd. Zijn vader emigreerde uit Frankrijk, toen daar de scheiding van kerk en staat doorgevoerd werd, omdat hij in België naar zijn meening als katholiek beter leven kon. Léon werd streng katholiek-dogmatisch opgevoed. Na studie in de filosofie en de rechten in Leuven kwam hij bij een katholieke uitgeverij. Geïnspireerd door het kerkelijke activisme schiep de 24-jarige een eigen beweging, die hij den naam „Rexisten" gaf, naar „Christus Rex". De officieele katholieke partij, nauw met de socialisten verbonden, wees den jongen revolutionnair, die een scheiding van kerk en politiek bepleitte, af. Op den partijdag van Courtray, 1935, kwam het tot een breuk, toen Degrelle het aftreden van den voorzitter der partij, Seeger, eischte. De Rexisten vormden een eigen partij, met sterke fascistische tendenzen. Met 21 afgevaardigden marcheerde Degrelle een jaar later, 1936, het parlement binnen. De partijen ter andere zijde zetten zich schrap. Na fellen strijd werd Degrelle het jaar daarop in Brussel bij een naverkiezing door den toenmaligen ministerpresident Van Zeeland verslagen, die een belangrijk aantal stemmen heroverde. Vele aanhangers verlieten Degrelle. In 1940 werd hij geïnterneerd en tijdens den Duitschen opmarsch naar Noord-Frankrijk overgebracht, waar Duitsche soldaten hem bevrijdden. In den strijd tegen het bolsjewisme meldde zich Degrelle als vrijwilliger. Wegens bijzondere verdiensten werd hij tot luitenant bevorderd en kreeg hij het E. K. I.

(V. b. Dr. Elias 5295; Degrelle 4789 C.; Sabot. 5384 B)

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Departement voor Bijzondere Economische Zaken naar Amsterdam. —

25 Jan. — In verband met verhuizing, zal het departement voor Bijzondere Economische Zaken van 25 tot en met 28 Januari gesloten zijn. Na laatstgenoemden datum zal het departement gevestigd zijn te Amsterdam, Keizersgracht 666.

(V. b. Verplaatsing Departementen 5390 B.)

Burgemeesters voor Leeuwarden, Groningen en Nijmegen benoemd. —

26 Jan. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft benoemd: tot burgemeester van Leeuwarden den bestuursraad in de provincie Noord-Holland mr. W. J. Schönhard, te Bloemendaal, tot burgemeester van Groningen den waarnemend bestuursraad in de provincie Groningen, den heer P. F. Tammens, te Oldenhove en tot burgemeester van Nijmegen den gepensionneerd majoor M. van Lokhorst, te Den Haag. (Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Burgemeesters 5342 C.)

Justitie - Mr. H. M. Fruin president van het gerechtshof te Amsterdam. —

26 Jan. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den president van de rechtbank te Utrecht, mr. H. M. Fruin, benoemd tot president van het Gerechtshof te Amsterdam. Wegens het bereiken van de leeftijdsgrens had mr. Joh. M. Jolles in September 1941 zijn functie als president van het Gerechtshof te Amsterdam neergelegd. Mr. H. M. Fruin is leider van het Rechtsfront der N.S.B.

Doodvonnissen voltrokken. —

25 Jan. — Officieel wordt medegedeeld: Het doodvonnis, op 8 Januari j.l. door het Duitsche Obergericht wegens moord uitgesproken tegen den Nederlander Johannes H. A. Kievit uit Haarlem is 22 Januari voltrokken.

De höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer deelt mede: Het ᛋᛋ- und Polizeigericht heeft den Nederlandschen halfjood Benedictus Hijmans uit Den Haag wegens een ernstige daad van geweld tegenover een lid der Duitsche politie ter dood veroordeeld. Het vonnis is 19 Januari j.l. voltrokken. **(V. b. Uitspraak doodvonnis Kievit 5390 B.)**

Familie Oostfrontgevallene beleedigd. —

Het ᛋᛋ- und Polizeigericht heeft een Nederlander wegens een delict tegen de verordening tot bescherming van de orde veroordeeld tot een jaar tuchthuisstraf. De veroordeelde had aan den vader van een Nederlander, die aan het Oostelijke front in den strijd tegen het bolsjewisme was gevallen, een anoniemen gelukwensch gezonden. Het gerecht zal voortaan dergelijke individuën, die de meest primaire geboden van menschelijkheid overtreden, met de strengste straffen ter verantwoording roepen.

Militair gerechtshof - Kapitein vrijgesproken. —

25 Jan. — Op 15 Mei 1940 bevond de 3de compagnie bewakingstroepen zich aan De Zijpe, waarheen zij zich na enkele militaire operaties had teruggetrokken. Hier ontving men bericht, dat de vijand waarschijnlijk van plan was De Zijpe over te steken en dat dus gelet moest worden op personen, die uit het water kwamen of met booten de rivier trachtten over te steken. 's Nachts was inderdaad iemand uit het water den dijk opgeklommen en hem werd door de wacht een halt toegeroepen. De man, die in een donkere uniform gekleed was, voldeed pas aan dit bevel, nadat er eenige malen op hem was geschoten, waarna hij voor den bevelvoerenden kapitein geleid werd. Kort daarop was de man door enkele geweerschoten gedood. Thans had de kapitein, J. R. D., zich voor het militair gerechtshof te verantwoorden.

Uit het getuigenverhoor bleek, dat de man gebroken Nederlandsch met een Duitsch accent sprak. De duisternis had het onderzoek zeer belemmerd, zoodat eerst later bleek, dat men te doen gehad had met een overlevende van het Nederlandsche vaartuig „Hydra", dat in De Zijpe was vergaan. De kapitein wist niets van het vergaan van dit schip en dus ook niet, dat eventueel drenkelingen den dijk zouden kunnen beklimmen. Er van overtuigd met een Duitschen spion te doen te hebben, had de kapitein, overeenkomstig de door hem ontvangen orders, last gegeven den man dood te schieten. In zijn requisitoir legde de procureur-generaal den nadruk op de verwarde toestanden in die Meidagen. Hij achtte het optreden van den kapitein in die omstandigheden volkomen verantwoord en, kon zich ver-

eenigen met de vrijspraak, die in eerste instantie gegeven is.

Duitsche krijgsgerecht - Strafproces wegens het voeren van illegale actie; zeventien beklaagden ter dood veroordeeld. —

's-Gravenhage, 25 Januari — Het Bureau van den Bevelhebber der Weermacht in Nederland deelt mede: Voor een Duitsch krijgsgerecht is een strafproces gevoerd tegen de vervaardigers van tegen de Duitsche bezettende macht gerichte ophitsende geschriften en tegen degenen, die deze geschriften in het groot verspreidden. Zeventien beklaagden zijn ter dood veroordeeld. De bevelhebber der weermacht heeft het vonnis bevestigd. Tot vermaning en waarschuwing aan allen wien het aangaat, worde uit de motiveering het volgende medegedeeld:

„Wij bevinden ons midden in den oorlog. De omstandigheden, die een oorlog onvermijdelijk met zich brengt, leggen een groot deel der Nederlandsche bevolking beperkingen op. De schuld daarvoor moet worden gezocht bij haar vroegere regeering. De Duitsche troepen en bezettingsautoriteiten hebben zich van den aanvang af beijverd, een kiesche en correcte houding tegenover de bevolking aan te nemen. Indien nu door bepaalde kringen de tegemoetkomende houding van de bezettende macht en de Duitsche instanties als zwakheid wordt uitgelegd en hun aanleiding geeft, Duitsche voorschriften en bevelen te negeeren, moge het volgende worden verklaard. Duitschland bevindt zich thans met zijn vijanden in een strijd om het zijn of niet-zijn niet alleen van het Duitsche volk, maar ook van Europa en zijn cultuur. Duitschland wil dezen strijd onder alle omstandigheden tot een zegevierend einde brengen. Degenen, die in strijd met de Duitsche bevelen en voorschriften anti-Duitsche geschriften vervaardigen en verspreiden, moeten verwachten, dat zij volgens de geldende oorlogswetten behandeld en dienovereenkomstig met zware en de zwaarste straffen worden gestraft."

Woeker - Leenmannen gevonnist. —

25 Jan. — In de Jordaan te Amsterdam had zich een nieuw bedrijf ontwikkeld, het beleenen van distributiestamkaarten. Zonder zich om de slachtoffers van deze practijken te bekommeren, gaven de leenmannen heele gezinnen aan de ellende prijs. Zelfs ter zitting van den economischen rechter te Amsterdam, mr. J. G. Westhof, durfden de „klanten" weinig in het nadeel van hun geldgevers aan te voeren. Zóó vast hebben deze hun slachtoffers in hun greep. De getuigenverklaringen bleven vaag en weinig zeggend. Sommige getuigen bleken zelfs nog dankbaar voor de hulp! Het bleek echter wel, dat zij en hun gezin juist in nood waren gebracht door de „hulp" van de leenmannen. Huismoeders met groote gezinnen, die diep in de zorgen zaten, hadden zich tot de verscheidene verdachten gewend, die haar bedragen van 15 tot 20 gulden op een stamkaart gaven. Dat de schuldenaars zonder eten zaten, ging hun niets aan. De slachtoffers moesten maar zien, hoe ze voor hun kinderen voedsel kochten in den zwarten handel. Men kan gemakkelijk begrijpen, wat hiervan terecht is gekomen, bij de prijzen die daar gevraagd worden!

Eén geval was wel heel treurig: Een moeder van negen kinderen had vijf tot acht kaarten afgegeven aan een leenman, die tevens kruidenier was. Hij betaalde de vrouw niet in geld, maar in levensmiddelen, doch berekende die levensmiddelen tegen de prijzen, die in den zwarten handel golden. Zelfs de brandstoffenkaarten had de man ingepalmd, zoodat het gezin in de koude zat.

Eén woekeraar stond terecht, die zelfs kans had gezien 35 stamkaarten in zijn bezit te krijgen. Hij dreef dan ook een levendigen bonnenhandel. De officier van Justitie mr. s'Jacob eischte in deze treurige zaak straffen van zes tot twee maanden. Hij schilderde het onmenschelijk bedrijf van deze leenmannen in schrille kleuren en achtte hen een gevaar voor de samenleving. De economische rechter heeft, in overeenstemming met dezen eisch, gevonnist.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Rechtszaken 5390 B.)

Nederlandsche Oost-Compagnie - Nederlandsche Oost-Visscherij opgericht. —

25 Jan. — Ten einde alle initiatief van Nederlandsche zijde op het gebied der visscherij in de bezette Oostelijke gebieden in goede banen te leiden, is overgegaan tot de oprichting van de maatschappij Nederlandsche Oost Visscherij N.V., gevestigd te 's-Gravenhage. Naast de Nederlandsche Oost-Compagnie N.V. zijn medeoprichters o.a. ir. E. van Dieren te Rotterdam en de heer N. Roskam te Zwartsluis. Het doel der vennootschap is het uitoefenen en bevorderen van de visscherij, alsmede het koopen, verkoopen, bewerken enz. van visch en visscherijproducten, het laten bouwen, onderhouden enz. van de noodige gebouwen en transportmiddelen en het sluiten van overeenkomsten met personen en organisaties. Alle voorbereidende maatregelen zijn getroffen om in het a.s. voorjaar te komen tot het te werk stellen van Nederlandsche vissehers met hun materiaal op het Peipus-meer. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Cie. 5293 A.)

Onderwijs - Statistische gegevens hooger onderwijs. 25 Jan. — Mededeeling no. 192 van het Centraal Bureau voor de Statistiek behandelt de studenten der universiteiten en hoogescholen over den cursus 1941—1942, ook in vergelijking met het cursusjaar daarvoor. Het totale aantal studenten in den met September j.l. afgeloopen cursus bedroeg 16.080 tegen 14.807 in het jaar tevoren, zoodat er een stijging met 1273, dat is niet minder dan 8.6%, is waar te nemen. Toch is alleen het aantal oudere-jaarsstudenten toegenomen; het bedroeg resp. 10.870 en 12.384. De toeneming kan aan de in 1940—1941 ingevoerde regeling van het collegegeld worden toegeschreven. Daarbij was bepaald, dat men na een zeker aantal jaren geen collegegeld meer behoeft te betalen. Het aantal eerste-jaarsstudenten was in 1941—1942 gedaald, tot 3696 tegen 3973 een jaar tevoren; daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat het eindigen van den mobilisatie-toestand in 1940—1941 den toeloop zeer had bevorderd. Wat de verdeeling over de faculteiten aangaat is er een vermindering van het totale aantal studenten in de theologie, de letteren en de indologische studie te constateeren; van de andere faculteiten was de vermeerdering verhoudingsgewijs het grootst in de economische studie, en daarop volgen de vereenigde faculteiten der wiskunde en letteren (aardrijkskunde) en de landbouwkunde.

De statisticus heeft voorts o.m. den invloed van de sluiting der Leidsche universiteit op de inschrijvingen elders nagegaan. Van de 1680 Leidsche studenten, die in 1941—1942 elders studeerden, waren er 25% te Utrecht, 11% te Groningen, 47% aan de (Gemeentelijke) Universiteit te Amsterdam, 11% aan de Vrije Universiteit aldaar en 3% gezamenlijk aan de R.K. Universiteit te Nijmegen en de hoogescholen ingeschreven; alleen aan de R.K. Econ. Hoogeschool te Tilburg bevond zich er geen. De theologen waren, zooals begrijpelijk is, voornamelijk naar Utrecht en Groningen vertrokken, de juristen in hoofdzaak naar beide universiteiten te Amsterdam, de natuurphilisophen vooral naar Utrecht en Groningen, maar ook een vrij groot aantal naar de Vrije Universiteit, die van de literarische faculteit vooral naar Amsterdam (Gem. Universiteit) en Utrecht; voorts was er een vrij groot aantal naar Delft gegaan.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Aantal studenten 1939-40 4694 F.)

Distributie - Vermindering Vleesch- en melkrantsoenen. —

De kortelings ingevoerde vermindering van de vleesch- en melkrantsoenen geldt ook voor de in Nederland gevestigde Rijksduitschers, gelijk deze steeds bij alle distributiewijzigingen op geheel dezelfde wijze als de Nederlanders worden behandeld. (Vaderland)
(V. b. Vermindering rantsoenen 5395 E.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Economisch verdrag met Japan - Europeesche aankoopen in Japan. —

Hoofdkwartier van den Führer, 25 Jan. (D.N.B.) — De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en de Japansche ambassadeur, Hirosji Osjima, hebben 20 Januari in het hoofdkwartier van den Führer een „verdrag tusschen Duitschland en Japan nopens de economische samenwerking" onderteekend. Dienzelfden dag is te Rome een gelijkluidend verdrag tusschen Italië en Japan onderteekend door den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, en den Japanschen zaakgelastigde, Sjoenitsji Kase.

Deze verdragen, die denzelfden geldigheidsduur hebben als het Driemogendhedenpact en dit in economisch opzicht aanvullen, vormen een krachtige verdere uitbreiding van het pact der drie verbonden volken. In consequente voortzetting van de politieke fundamenteele gedachte van dit verbond der drie groote mogendheden op zeer langen termijn worden thans in veelomvattende

verdragen grootscheepsche economische plannen gemaakt. Daarmede worden de groote economische gebieden van Europa en Oost-Azië met al hun krachten ten volle gebruikt voor den totalen oorlog tegen onze vijanden. Tegelijkertijd wordt door deze verdragen voor den tijd na den oorlog de grondslag gelegd voor de duurzame economische samenwerking tusschen de economische groote ruimten. In de verdragen wordt de uitwisseling der economische prestaties van iederen aard en de zooveel mogelijke bevordering daarvan vastgelegd, evenals de samenwerking in alle economische en financieele kwesties.

Het tusschen Duitschland en Japan gesloten verdrag luidt als volgt:

De regeering van het Duitsche Rijk en de keizerlijk Japansche regeering hebben besloten haar economische samenwerking nog nauwer te maken, teneinde in dezen oorlog voor den opbouw van de nieuwe orde in Europa en Groot-Oost-Azië met haar gemeenschappelijke economische krachten elkander te steunen en, na het zegevierend einde van den oorlog elk in haar economische gebied door uitgebreide plannen voor den opbouw een reorganisatie tot stand te brengen, die welvaart en bloei van alle betrokken volken verzekert. Zij zijn derhalve het volgende overeengekomen:

Art. 1. Duitschland en Japan zullen de uitwisseling van economische prestaties tusschen hun economische gebieden in ieder opzicht en met alle krachten bevorderen en uitbreiden. Zij zullen elkander wederkeerig steunen bij de levering van goederen en den aanleg van installaties en een nauwe technische samenwerking tot stand brengen.

Art. 2. Duitschland en Japan zullen een nauwe financieele samenwerking tot stand brengen, ten einde de uit de toepassing van art. 1 voortvloeiende betalingen te vergemakkelijken.

Art. 3. Duitschland en Japan zullen een nauw contact met elkander houden teneinde hun samenwerking met betrekking tot de tenuitvoerlegging van hun economische politiek steeds effectiever te maken. De twee regeeringen zullen te dien einde de ontwikkeling van de economische betrekkingen tusschen de twee landen door buitengewoon gevolmachtigden voortdurend laten waarnemen.

Art. 4. De bevoegde instanties der twee regeeringen zullen de voor de uitvoering van dit verdrag noodzakelijke bijzonderheden vaststellen.

Art. 5. Dit verdrag treedt met zijn onderteekening in werking en blijft even lang geldig als het Driemogendhedenverdrag tusschen Duitschland, Italië en Japan van 27 September 1940, overeenkomend met den 27sten dag van de negende maand van het vijftiende jaar van tijdvak Sywa.

Gelijktijdig met de onderteekening in het hoofdkwartier van den Führer van het verdrag tusschen Duitschland en Japan zijn te Tokio tusschen den Duitschen ambassadeur, Ott, en den leider van de Duitsche economische delegatie, staatsraad Wohltat, eenerzijds en den Japanschen minister voor Buitenlandsche Zaken, Tani, anderzijds drie uitvoeringsovereenkomsten gesloten, die concrete bijzonderheden bevatten omtrent het goederenverkeer, de technische samenwerking en het betalingsverkeer.

Onderhandelingen nopens de bijzonderheden tot uitvoering van het verdrag tusschen Italië en Japan zijn nog gaande.

Europeesche aankoopen in Japan. —

25 Jan. — Naar aanleiding van de totstandkoming van het Economische verdrag met Japan deelt de correspondent van de Nwe R'damsche Crt. te Berlijn zijn blad mede, dat Stahmer, de nieuwbenoemde Duitsche ambassadeur te Tokio, opdracht heeft thans voorloopig de navolgende hoeveelheden, die hier gelden als de Europeesche behoeften voor een jaar, te koopen: 1¼ millioen ton rijst, 6 millioen ton olie- en vetproducten, 250.000 ton cacao, 700.000 ton koffie, 30.000 ton thee, 80.000 ton tabak, 200.000 ton rubber en 50.000 ton tin. De arbeidsverdeeling in Oost-Azië is aldus geregeld dat de Europeesche behoeften zooveel mogelijk zullen worden voorzien in Nederlandsch-Indië en Fransch-Indo-China. De genotmiddelen worden voornamelijk uit Nederlandsch-Indië betrokken, in welk verband hier wordt gewezen op de kort geleden gedane uitlating van gouverneurs tegenover een Duitschen journalist, dat er op Java reeds groote voorraden koffie, cacao en thee voor verscheping naar de landen van de spil gereed zouden zijn.

Tijdens den oorlog zal de uitwisseling tusschen de landen van het drie-mogendheden-pact uiteraard beperkt blijven tot de zaken van oorlogs-economisch belang. Met Duitsche patenten heeft Japan van 1936 af een vervangingsmiddelenindustrie gesticht. Stikstofindustrieën en kunstrubberfabrieken, hydraulische installaties voor de fabricage van vliegtuigbenzine uit Zuid-Mantsjoerijsche steenkolen, celwol- en kleurstoffabrieken enz. heeft Japan door Duitsche concessies in de jaren voor het in den oorlog trad, kunnen oprichten. Thans geldt het teekeningen van nieuwe Duitsche wapens, de samenstelling van Duitsche explosieve middelen en constructieteekeningen van nieuwe Duitsche vliegtuigen naar het Verre Oosten te zenden, waarbij ten deele ook gebruik zal worden gemaakt van een gecompliceerden radio-fotografischen weg. Acoustische en optische apparaten moeten door Duitsche duikbooten naar den Indischen Oceaan worden gebracht, om daar op Japansche proviandeeringsschepen te worden overgeladen. Van niet minder groot belang beschouwt men van Duitsche zijde het nieuwe inter-continentale verdrag voor de Europeesche landen, omdat deze er nu zeker van kunnen zijn, dat na afloop van den oorlog tegen reeds vastgestelde lage prijzen de voornaamste behoeften aan grondstoffen, genotmiddelen en voedingsmiddelen zoo spoedig mogelijk zullen worden gedekt.

(Telegraaf - N. R. Crt.)

(V. b. Japan—Groot-Duitschland 5024 E.; Japan—Italië 4974 B.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Verzending van levensmiddelen uit Australië stopgezet - Nederlanders op Sumatra geïnterneerd.**

25 Jan. (A.N.P.) — De uitgeweken regeering van Nederlandsch-Indië heeft via haar ambassade in Australië medegedeeld, dat zij in het vervolg geen extra levensmiddelenrantsoenen meer naar Nederlandsch-Indië kan sturen. De regeering verklaart te vermoeden, dat deze ondersteuningen den Japanners ten goede zullen komen.

Nederlanders op Sumatra geïnterneerd. —

25 Jan. — De correspondent van de „Nat. Ztg." (Essen) te Tokio, die op uitnoodiging van de Japansche militaire overheid een vliegtocht heeft gemaakt door Oost-Azië, meldt, dat alle Nederlandsche onderdanen op Sumatra zijn geïnterneerd, zulks in tegenstelling met Java. Mannen en vrouwen verblijven in afzonderlijke kampen. Die Nederlanders, die in opdracht van de Japansche autoriteiten bepaalde diensten verrichten, hebben een speciaal doorlaatbewijs en kunnen daarmee hun werk ongehinderd verrichten. 's Avonds moeten ze echter weer in het kamp zijn. De vroegere Nederlandsche burgemeester van Medan heeft bij het Japansche bestuur een adviseerende taak. De vernielingen hebben zich slechts tot militaire en economische werken beperkt. De samenwerking tusschen Japanners en inheemschen is vergemakkelijkt, aangezien de oorlog aan het dagelijksche leven van de inheemsche bevolking bijna geheel is voorbijgegaan. De overneming van de macht verliep van den eersten dag af zonder wrijving, omdat de Japanners uitgewerkte bestuursplannen bij zich hadden toen zij in Indië aan land gingen. Er hebben slechts weinig mutaties onder de inheemsche ambtenaren plaats gehad. Die Nederlanders, die zich onmiddellijk ter beschikking van het Japansche bestuur stelden, kregen verlof met hun gezinnen samen te wonen.

(N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5394 B.)

B. **AFGHANISTAN. — Kroonprins Mohammed Akbar Khan overleden. —**

26 Jan. — De kroonprins van Afghanistan, Mohammed Akbar Khan, geboren in 1933 te Kaboel en zoon van den heerschenden koning Al Mutawakkil-ala-Allah Mohammed Zakir Chah, is medio December 1942 plotseling gestorven.

(V. b. Koning 4829 C.; Geschiedenis 4863 A.)

C. **CHINA (TSJOENGKING-REGEERING). — Kabinet - Mutaties. —**

26 Jan. — Volgens een melding van het agentschap Tsjekiai voerde het uitvoerend comité van de Kwomintang (Nationale Volkspartij) en de Opperste Raad voor Landsverdediging van Tsjoengking-China veranderingen in de regeering door; benoemd werden: tot minister van voorlichting: Tsjangtaofan; tot verkeersminister: Tsengyangfoe; tot plaatsvervangers van den minister van buitenlandsche zaken: Dr. Tsjitsaihoo en C. K. Woe. **(Vor. ber. Kabinet 4950 D.)**

A. **NEDERLAND. (EMIGRANTENREGEERING). — Afstand der exterritoriale rechten in China. —**
26 Jan. — Evenals de andere emigrantenregeeringen heeft ook de Nederlandsche in Londen de regeering van Tsjoengking-China ter kennis gebracht, dat zij van haar exterritoriale rechten in China afstand doet en bereid is met de Chineesche regeering een nieuw verdrag op de basis van gelijkberechtigdheid te sluiten.
(V. b. Opheffing exterritoriale rechten 5290 D.)

B. **VER. STATEN. — E. J. Flynn benoemd tot gezant in Australië - Prijscommissaris Henderson afgetreden - Oorlogsverliezen. —**
26 Jan. — President Roosevelt benoemde den voorzitter van den democratischen nationalen raad, Edward J. Flynn, tot zijn persoonlijken vertegenwoordiger en tot gezant der Ver. Staten in Australië.

Prijscommissaris Henderson afgetreden. —
26 Jan. — De prijscommissaris voor het bedrijfsleven, Henderson, die op 3 Februari 1942 benoemd was, legde op 18 December van dat jaar zijn functie neer.

Oorlogsverliezen. —
26 Jan. — Volgens officieele bekendmaking bedroegen de Amerikaansche verliezen in het eerste oorlogsjaar 58.307 dooden, gewonden, vermisten of gevangenen. Hiervan behoorden 35.673 personen tot het leger.
(Arch. d. Gegenwart - Vaderland)
(Vor. ber. Oorlogsverliezen 5188 A.)

C. **BULGARIJE. — Bevolking. —**
25 Jan. — Volgens een mededeeling van den minister van Financiën Bojiloff bedroeg de bevolking van Bulgarije in het jaar 1939 6.290.200 zielen op een oppervlakte van 103.146.2 Km.2, of 61 menschen per km.2. Na de toevoeging van nieuwe gebieden bedroeg de bevolking op het einde van 1942 8.775.000 zielen op een oppervlakte van 153.308 Km.2. of 57.2 per Km.2.
(Vor. ber. Bevolking 1691 F.)

D. **PORTUGAL. — Bevolking. —**
26 Jan. — De resultaten der laatste volkstelling wijzen uit, dat Portugal thans 7.715.425 inwoners telt en wel 3.700.050 mannen en 4.015.375 vrouwen. De stad Lissabon heeft 702.409 inwoners. (Arch. d. Gegenw.)
(Vor. ber. Bevolking 4786 B.)

E. **PETROLEUM. — Wereldproductie. —**
25 Jan. — Terwijl de petroleumproductie in haar 85-jarige ontwikkeling tot dusver een gestadige toeneming aanwees, toonde zij in 1942 voor de eerste maal een daling. De productie toonde het volgende beeld in 1942:

	(in mill. ton) 1941	1942
Noord-Amerika	199.2	189
Zuid-Amerika	41.4	41
Azië	22.5	16
Europa	43.0	40
Afrika	0.9	1
Wereldproductie	307	287

De helft van de daling komt op rekening van de V.S. Voor Nederl.-Indië, Borneo en Birma bedraagt de daling 6.5 millioen ton of 25%. (Telegraaf)
(Vor. ber. Wereldproductie 5081 B.)

F. **FRANKRIJK. — Peyrouton gouverneur-generaal van Algerije - Staatsschuld. —**
25 Jan. — Naar Radio-Londen meldt, is Peyrouton benoemd tot gouverneur-generaal van Algerije in plaats van Châtel, die een andere functie krijgt.

Staatsschuld. —
26 Jan. — Uit een onlangs door het Agentur Interfrance gepubliceerd overzicht der ontwikkeling der Fransche openbare schuld, blijkt, dat de staatsschulden een bedrag van bijna 1000 milliard francs hebben bereikt.
(Alg. Handelsblad - Arch. d. Gegenw.)
(V. b. Châtel 4908 C.; Staatsuitgaven 4748 A.)

G. **NEDERLAND. — Aanmelding van Indisch bezit.**
's-Gravenhage, 26 Jan. — De secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart hebben een besluit afgekondigd betreffende de aanbieding en aangifte van waarden, toebehoorende aan ingezetenen van de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen.
Binnen een maand na heden moeten de volgende in het binnenland berustende waarden, welke aan zoodanige ingezetenen toebehooren en welker waarde een bedrag van vijf gulden te boven gaat, rechtstreeks of door tusschenkomst van een deviezenbank aan de Nederlandsche Bank worden aangeboden en op verlangen verkocht en overgedragen: goud, edele metalen, buitenlandsche betaalmiddelen en buitenlandsche geldswaardige papieren.
De van de Nederlandsche Bank ontvangen tegenwaarde der verkochte waarden kan zonder vergunning worden gecrediteerd op rekening van den eigenaar bij den ingezetene, die de waarde heeft verkocht, dan wel bij een deviezenbank of bij een bank, bankier of commssionnair in effecten, lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel, zulks ook indien de rekening een debetsaldo aanwijst.
Binnen een maand na heden moet voorts bij de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam aangifte worden gedaan van de in het binnenland berustende buitenlandsche effecten, welke aan ingezetenen van de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen toebehooren. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Aanmelding buitenl. effecten 4390 G.)

H. **SYRIE. — Kabinet - Mutatie. —**
26 Jan. — Husni Barazi, minister-president van Syrië, is afgetreden. Tot opvolger werd benoemd Djemil Ultschi. Emir Mustafa Tschehabi werd benoemd tot minister van Financiën. (Arch. d. Gegenw.)
(Vor. ber. Kabinet 4843 C.)

I. **ITALIE. — Bestuur Fascistische partij. —**
26 Jan. — Door een decreet van den fascistischen partijsecretaris, dat door den Duce onderteekend werd, is sedert December de fascistische partijleiding als volgt samengesteld: Vier plaatsvervangende partijsecretarissen, van wie Farnesi en Ravasio reeds tot het voormalige partijdirectorium behoorden; nieuw zijn: Scerza en generaal Tarabini. Voorts vijf eereleden: de ministers Bottai, Pavolini en Ricci, onderstaatssecretaris Buffarini en de chef van den generalen staf der militie Galbiati; elf leden, waaronder zich bevinden de federales van Turijn, Milaan, Genua en Palermo en verder negen inspecteurs.
Door een decreet van den Duce in het kader van de wet over de civiele mobilisatie is voorts de fascistische partij met al haar organisaties gemobiliseerd.
(Vor. ber. Bestuur Fasc. Partij 5361 B.)

K. **SPANJE. — Engelsche nota inzake Tanger. —**
Berlijn, 25 Jan. (A.N.P.) — In Duitsche politieke kringen schenkt men aandacht aan een nota, die de Britsche consul-generaal te Tanger op 16 Januari heeft overhandigd aan de Spaansche autoriteiten. Daarin wordt woordelijk gezegd: „Engeland erkent rechtens niet de veranderingen in het bestuur van Tanger, zooals die door de Spanjaarden zijn ingevoerd".
(Vor. ber. Tanger 5000 B.)

L. **GROOT-DUITSCHLAND. — Bewapening - Onderaardsche fabriek van duikbooten. —**
Jan. (D.N.B.) — Twaalf bouwcolonnes van het legioen Speer hebben in de steile granieten kust bij Brest een onderaardsche fabriek voltooid, welke geheel bomvrij is en waarin sedert verscheidene weken duikbooten zijn vervaardigd. Boven de gemiddeld 20 tot 30 meter hooge onderaardsche holen, welke met cement zijn bestreken en van het modernste industrieele comfort zijn voorzien, ligt een bomvrij steenen plateau van 30 tot 40 meter dikte. De duikbooten worden hier uit geheel complete onderdeelen gelascht en in elkaar gezet. Deze onderdeelen komen uit meer dan 400 Europeesche staalfabrieken. De werkzaamheden in deze fabriek behoeven zelfs bij de zwaarste luchtaanvallen niet te worden onderbroken. De uitgang van deze onderaardsche werf ligt slechts op 90 meter afstand van het water. De duikbooten worden door middel van een glijbaan te water gelaten.
De uitbreiding der nikkelproductie in Scandinavië heeft het mogelijk gemaakt, dat in duikbooten in plaats van loodaccumulatoren nikkelaccu's worden gebruikt. Aangezien de loodbatterijen 16 à 20 ton wogen en de nikkelbatterijen 90% lichter zijn, wordt het gewicht der duikbooten aanzienlijk kleiner, waardoor de vaartuigen boven water een snelheid kunnen bereiken van 15 à 23 knoopen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bewapening 5379 B.)

A. ENGELAND. — Conferentie tusschen Churchill en Roosevelt te Casablanca. —

Stockholm, 27 Jan. (D.N.B.) — Naar Reuter uit Casablanca meldt, is het volgende communiqué gepubliceerd: Sedert 14 Januari hebben in de nabijheid van Casablanca besprekingen plaats gevonden tusschen den president der Vereenigde Staten en den minister-president van Engeland. Daarbij waren de chefs van de Britsche en Amerikaansche generale staven aanwezig, en wel voor de Vereenigde Staten generaal Marshall, chef van den generalen staf, admiraal King, opperbevelhebber der Amerikaansche vloot en luitenant-generaal Arnold, opperbevelhebber van de luchtmacht der marine. Voor Engeland admiraal sir Dudley Pound, eerste zeelord, generaal Brooke, chef van den generalen staf van het empire, en Portal, die met de functie van luchtmaarschalk bekleed is.

Churchill en Roosevelt ontvingen Robert Murphy, den diplomatieken vertegenwoordiger der Vereenigde Staten bij het geallieerde hoofdkwartier in Fransch Noord-Afrika. Voorts werden generaal Eisenhower, opperbevelhebber van het geallieerde expeditieleger in Noord-Afrika, admiraal Cunningham, opperbevelhebber der vlootstrijdkrachten van dat leger, generaal-majoor Spaatz, opperbevelhebber der geallieerde luchtstrijdkrachten, en luitenant-generaal Clark, bevelhebber der Noord-Afrikaansche strijdkrachten, door Roosevelt en Churchill ontvangen. Uit het hoofdkwartier in het „Midden Oosten" kwamen generaal Alexander, opperbevelhebber in het Midden-Oosten, luchtmaarschalk Tedder, souschef van den generalen staf der luchtmacht, en luitenant-generaal Andrews, bevelhebber der Amerikaansche strijdkrachten in het Midden-Oosten om den Amerikaanschen president en den Britschen premier te ontmoeten. Roosevelt was vergezeld van Harry Hopkins, lid van de commissie voor wapentoewijzingen, en Harriman, den bijzonderen vertegenwoordiger van Roosevelt. In gezelschap van Churchill bevond zich de Engelsche minister van Oorlogstransport, lord Feathers.

De gecombineerde generale staven hebben tien dagen vergaderd. Twee- of driemaal per dag kwamen zij bijeen en lichtten Churchill en Roosevelt in over de intusschen gemaakte vorderingen. Alle vraagstukken betreffende den oorlog werden behandeld. De besprekingen hadden betrekking op het eene oorlogstooneel na het andere in de geheele wereld en aan de hand van feiten werden alle hulpmiddelen bestudeerd, die toegepast kunnen worden voor het „intensievere" verdere verloop van den oorlog ter zee, in de lucht en te land. Een zoo uitgebreide bespreking tusschen de chefs der beide geallieerde landen had te voren in dit kader niet plaats gevonden. „Volledige overeenstemming" werd tusschen de leidende mannen van beide landen en hun generale staven bereikt ten aanzien van de oorlogsplannen en de operaties, die in 1943 in den strijd tegen Duitschland, Italië en Japan ten uitvoer gelegd moeten worden om zooveel mogelijk voordeel te trekken van de „gunstige wending in de gebeurtenissen, zooals die zich eind 1942 voordeed".

Stalin was vriendelijk uitgenoodigd voor de ontmoeting tusschen president Roosevelt en minister-president Churchill. In dat geval zouden de besprekingen gevoerd zijn op een plaats zeer veel verder naar het Oosten. Stalin was echter niet in staat, op dit oogenblik Rusland te verlaten, aangezien hij als opperbevelhebber het groote offensief zelf leidt. Churchill en Roosevelt waren zich volkomen bewust van „de enorme moeilijkheden van dezen oorlog" en kwamen overeen, dat hun eerste doel de doeltreffende ondersteuning van Rusland aan zijn geheele landfront is en de „vermindering van den druk, die op het Russische leger ligt", door den vijand op de meest geschikte plaatsen in even heftige gevechten te wikkelen. Stalin is volledig ingelicht over de militaire voorstellen. Roosevelt en Churchill stonden ook in verbinding met generaal Tsjiang Kai-sjek. Zij lichtten hem in omtrent de maatregelen, die zij treffen ter ondersteuning van zijn „moeilijken en grootschen strijd in China" voor de gemeenschappelijke zaak.

De ontmoeting tusschen Roosevelt en Churchill leek een gunstige gelegenheid om generaal Giraud uit te noodigen tot besprekingen met de chefs der gecombineerde generale staven en om een ontmoeting tusschen hem en generaal de Gaulle tot stand te brengen. Tusschen beide generaals zijn besprekingen gevoerd. Nadat Roosevelt, Churchill en de chefs van hun staven de „plannen voor het offensief in 1943" hadden opgesteld, namen zij afscheid van elkander om zorg te dragen voor de „actieve uitvoering" van die plannen. In een gemeenschappelijke verklaring der generaals Giraud en de Gaulle wordt onder meer gezegd, dat zij tot volledige overeenstemming zijn gekomen ten aanzien van hun doel, de „bevrijding van Frankrijk". Dit doel moet bereikt worden door eendracht met hun bondgenooten in den strijd. In een verklaring van het Fransche nationale comité te Londen over de ontmoeting van Giraud met de Gaulle wordt nog gezegd, dat gesproken is over de coördineering en den inzet van de land-, zee- en luchtstrijdkrachten van het Fransche imperium. De gedachtenwisseling over deze kwestie duurt nog voort.

Naar Reuter nog uit Casablanca meldt, heeft president Roosevelt op een persconferentie verklaard, dat de geallieerden de „onvoorwaardelijke capitulatie van Duitschland, Italië en Japan willen afdwingen". Hij sprak voorts de hoop uit, dat „het bolsjewistische offensief de Duitsche reserves aan menschen en materiaal zou uitputten".

In Washington hadden slechts enkele welingelichte waarnemers volgens den Britschen berichtendienst sedert eenigen tijd geraden, dat president Roosevelt „onderweg" was. Niemand heeft echter geweten, dat hij „moedig een reis naar Noord-Afrika had ondernomen". Het geheim der aanwezigheid der leidende mannen der geallieerden is in Marokko goed bewaard. Zelfs officieren van vrij hoogen rang wisten er niets van. De geheele omgeving van de plaats der besprekingen was met prikkeldraad afgezet en door patrouilles voortdurend onder bewaking gehouden.

Met een vliegtuig van de Britsche luchtmacht heeft Churchill, naar S.P.T. meldt, op 12 Januari Engeland verlaten. Het was een toestel van den dienst tusschen Engeland en de V.S., de z.g. „Ferry command". In zijn gezelschap bevonden zich zijn privé-secretaris, zijn persoonlijke adjudant, zijn lijfarts en de luchtmaarschalk, sir Charles Portal. Het gezelschap werd te Casablanca door een groep Britsche en Amerikaansche officieren ontvangen. Nog tijdens de begroeting kwam een tweede toestel binnen met de Britsche gedelegeerden. Een halfuur te voren waren de Amerikaansche stafofficieren aangekomen. Twee dagen na Churchill arriveerde Roosevelt en Harry Hopkins. Zeer kort hierop had reeds een bespreking tusschen Roosevelt en Churchill plaats. De conferentie zelf werd gehouden in een plaatsje in de buurt van Casablanca. Na afloop heeft Roosevelt op de persconferentie nog medegedeeld, dat hij in Noord-Afrika de Amerikaansche troepen heeft geïnspecteerd. De uitrusting van deze troepen noemde hij de beste, die ooit vervaardigd is. Roosevelt heeft verder een bezoek gebracht aan Port Lyautey, waar hij kransen op de graven van Fransche en Amerikaansche soldaten heeft gelegd.

Duitsch commentaar. —

Berlijn, 27 Januari (A. N. P.) — In Berlijnsche politieke kringen — zoo wordt van welingelichte zijde vernomen — schijnt men niet geneigd te zijn de ontmoeting tusschen Roosevelt en Churchill zoo belangrijk te achten als zij naar de opvatting der opstellers van het communiqué klaarblijkelijk moet lijken. Aangezien men zich hier van de moeilijkheden, die de vijandelijke oorlogvoering ontmoet, evenzeer bewust is als de tegenstander zelf, maar tevens de eigen reserves en mogelijkheden veel beter kent dan de vijand, doorziet men de met de redactie van het communiqué gepaard gaande propagandistische bedoeling zeer duidelijk. Deze bedoeling wordt volgens de opvatting van politieke kringen alhier door de verklaring van Roosevelt aan de pers, dat de geallieerden den oorlog zouden voortzetten tot de capitulatie der As-mogendheden en van Japan, nog bijzonder duidelijk geaccentueerd. Dat Roosevelt den wensch heeft de sterkste coalitie, die de historie kent, zoo'n einde te bereiden, gelooft men gaarne van hem. Mocht men echter ernstig hopen een dergelijk doel te bereiken, dan noemt men dat hier een gebrek aan werkelijkheidszin, waarvoor in het verder verloop der zaken de straf niet zal uitblijven. Dat een doodbloeden der Europeesche volken in den afweerstrijd tegen de bolsjewistische massa's de vurige wensch van Roosevelt is, komt echter volkomen overeen met de voorstelling, die men zich hier van dezen man, in wien men een der misdadigste figuren der wereldgeschiedenis ziet, maakt.

Roosevelt's reis naar Noord-Afrika, zijn theatraal verschijnen in het zonder strijd veroverde Fransche gebied is, naar men verder zegt, symbolisch voor het Amerikaansche imperialisme. Zij is echter ook kenmerkend voor de situatie in Noord-Afrika, waar de oneenigheden onder de invasie-mogendheden en de Fransche dissidente troepen een omvang hebben aangenomen, die een

persoonlijk ingrijpen van Roosevelt en Churchill noodzakelijk heeft gemaakt. De innerlijke oneenigheden, die zakelijk niet meer konden worden overbrugd, moesten nu door een bombastische bijeenkomst en door de bij de democratieën daarmede gepaard gaande gebruikelijke propagandabluf verbloemd worden.

Wat de militaire besprekingen betreft, op den voorgrond stonden het tonnageprobleem en de bestrijding van het duikbootgevaar als de voor de geallieerden op het oogenblik brandendste militaire problemen. Het feit, dat de diepgaande behandeling juist van deze problemen in de Britsch-Amerikaansche uitlatingen wordt verzwegen, doet den omvang van de op dit gebied steeds grooter wordende moeilijkheden bijzonder duidelijk uitkomen. Aangezien alle leverantie-aanvragen met de nog voorhanden zijnde sterk gedecimeerde tonnage niet meer bevredigd kunnen worden, stond vooral de omstreden kwestie op den voorgrond, welke leveranties, rekening houdende met de transportmoeilijkheden, het eerst moeten worden uitgevoerd. Om de ontzaglijke moeilijkheden van dit, voor de geallieerden ten slotte onoplosbare probleem te verbloemen, werd als onderwerp van de besprekingen het thema „offensieve operaties voor 1943" voor de buitenstaanders opgegeven. Alles, wat hierover in de ontvangen uitlatingen gezegd wordt, wordt te Berlijn als zuivere propaganda beschouwd.

(Telegraaf) **(V. b. Min.-pres. Churchill 5336 A.; pres. Roosevelt 5384 F.; Gen. Giraud 5366 C.; Gen. De Gaulle 5022 D.)**

A. **ENGELAND. — Teeltplan 1943. —**

26 Jan. — Het teeltplan van den Britschen landbouw is in hoofdzaak op één doel afgestemd: nog meer scheepsruimte te besparen. Het motto, dat de bevolking steeds weer voor oogen wordt gehouden, luidt: „Save shipping by eating potatoes instead of bread". De oogst 1942 heeft o.m. geleerd, dat men het tarwe-areaal niet willekeurig kan uitbreiden. De broodvoorziening is in 1942 slechter geworden. Men tracht nog de invoering van een broodkaart te ontgaan, door de bevolking tot vrijwillige beperking van het broodverbruik te bewegen. De groote voorraden overzeesche tarwe, die vóór het begin van den oorlog waren aangelegd, zijn verbruikt, de invoermogelijkheden worden steeds kleiner, terwijl de binnenlandsche productie niet verder kan worden opgevoerd.

Alle gerst van den oogst 1942 moet aan de regeering worden afgeleverd. Reeds thans bevat het brood een zeker percentage gerst; in de toekomst zal dit percentage worden verhoogd. Daarom zal de gerstproductie zooveel mogelijk worden uitgebreid. Hiermede wordt nog een ander doel beoogd, n.l. de vervanging van rijst door gerst.

De rijstvoorraden nemen snel af. Wat nog aan rijst uit het Empire kan worden ingevoerd, moet voor de weermacht worden gereserveerd. Het verhoogde gebruik van gerst voor menschelijke consumptie zal een daling van de reuzelproductie tot gevolg hebben. (Ec. Nieuws)

(Vor. ber. Levensmiddelen 4964 C.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Persstemmen inzake de situatie in de Sovjet-Unie. —**

26 Jan. — De Berlijnsche correspondent van de Nieuwe Rotterdamsche Courant gaf zijn blad d.d. 24 dezer het volgende bericht door: De Duitsche pers en radio hebben er de laatste dagen geen twijfel over laten bestaan, dat van een ernstige ontwikkeling van de gevechtshandelingen in het Oosten moet worden gesproken.

Na de opmerkelijke toespraak van generaal von Dittmar voor de radio, ongeveer veertien dagen geleden, waarin onomwonden de ernst van den toestand tot uiting werd gebracht, heeft ook de publiciteit geleidelijk den tegenslag bij de operaties in Sovjet-Rusland bevestigd. Om zulks te ervaren behoefde men niet tot diegenen te behooren, die in den loop van de jaren de officieele Duitsche weermachtsberichten hebben leeren lezen, want ook de oppervlakkige beschouwer kan uit de commentaren wel de gevolgtrekking maken dat op het oogenblik een moeilijke periode in de oorlogvoering moet worden doorstaan. Vooral de positie van de Duitsche legers in en om Stalingrad, welke, gelijk bekend, zeer hachelijk is, werd met verrassende openhartigheid in het licht gesteld en men maakt het duidelijk, dat deze troepen groote offers moeten brengen en dat zij te kampen hebben tegen een bijna hopelooze overmacht onder de grootste ontberingen. Doch ook de moeilijkheden in het Noorden van den Kaukasus, waar de Duitschers nog in de gelegenheid zijn zich van den vijand terug te trekken, werden niet miskend. De Duitsche Zondagspers onderstreept deze moeilijkheden nog eens en wijdt er over het algemeen belangwekkende hoofdartikelen aan. De kracht van den tegenstander wordt zonder voorbehoud erkend en hier en daar wordt zelfs toegegeven, dat deze tegenstander sedert verleden jaar geleerd heeft en als gevolg daarvan dus nog gevaarlijker moet worden geacht. Ongetwijfeld, zoo schrijft de Völk. Beobachter, is in dezen oorlog het Sovjet-Russische leger de gevaarlijkste en hardnekkigste tegenstander van de Duitsche weermacht geworden.

Een ander blad, de Berliner Börsenzeitung, merkt o.a. op, dat voor het eerst het Duitsche volk in dezen oorlog een tegenslag van zekere beteekenis moet overwinnen en hetzelfde blad gaat zoover te schrijven, dat in dit jaar het ver vooruitgeschoven front in het Zuiden het critieke punt is gebleken, het front waar in Stalingrad en in den Kaukasus tot in den laten herfst verbitterd is gestreden, zonder dat een definitieve, strategische beslissing kon worden bereikt. Niet alleen de uitwerking van de gebeurtenissen in het Oosten op de vechtende troepen wordt overwogen, maar ook de gevolgen van den oorlog in het algemeen voor de bevolking. Wat deze categorie aangaat „heeft de Britsche vliegerterreur een aantal Duitsche steden aanzienlijker geteisterd dan voorheen het geval was", en de „ontstane leemten in de families zijn grooter geworden. Bij de kruisen op de slagvelden in het Oosten en in Afrika zijn vele nieuwe gekomen".

Moeilijkheden moeten echter worden overwonnen. Die van het oogenblik kan men alleen het hoofd bieden door uiterste krachtsinspanning. In dit verband wordt herinnerd aan den moeilijken binnenlandschen strijd, die, nadat op een zeker oogenblik de zege onbereikbaar scheen, toch nog met succes werd beëindigd, dank zij de taaie volharding van de leidende mannen en de politieke strijders.

De oorlog m o e t worden gewonnen" zegt de Völk. Beobachter en verder: Hij kan ook gewonnen worden, omdat nog nooit in de Duitsche geschiedenis zooveel voorwaarden voor de zege aanwezig waren. Nog nooit was het een staatsleiding mogelijk de verzamelde energie van de geheele Duitsche natie zoo gelijkvormig en geconcentreerd te mobiliseeren als thans. Nog nooit was het politieke idealisme van het Duitsche volk zoo volkomen met zijn militaire macht versmolten als in den huidigen oorlog. Deze ongekende concentratie van alle geestelijke en militaire krachten is zonder twijfel ook de laatste reden voor de grenzenlooze verbittering, die de worsteling in het Oosten kenmerkt. De heldenmoed en de doodsverachting van onze soldaten aan het front zijn een vurig teeken, dat ons wakker schudt en ons de oogen opent voor den historischen omvang van de beslissing, die wij moeten afdwingen, wat het ook moge kosten". „Totale oorlog", draagt het hoofdartikel in de Völk. Beobachter tot opschrift, en het eindigt met de woorden, dat, wanneer het geheele Duitsche volk, thuis zoowel als aan het front, de totale oorlogvoering met al haar consequenties aanvaardt, het reeds de voorbeslissing wint op den weg naar de eindoverwinning.

De hoofdartikelen van de andere bladen zijn van een zelfde strekking. Zij willen het Duitsche volk doordringen met Frederikiaanschen geest, welke wel meer in het geheugen is teruggeroepen. Zij laten als het ware uitkomen, dat de moeilijkheden van het oogenblik slechts kunnen worden opgelost, wanneer nog meer offers door het thuisfront worden gebracht, offers, die een totale oorlogvoering nu eenmaal eischt. Om tot dit inzicht te geraken dienen ook de afgedrukte uitspraken van den grooten koning, van Ludendorff, Clausewitz en anderen.

Aan het artikel van de Völk. Beobachter ontleent het D.N.B. nog: De tijd is thans gekomen, dat de Duitsche burgerbevolking haar burgerbestaan aan de wetten van de totale oorlogsvoering aanpast en een deel van de lasten, die thans door het front gedragen worden, op haar schouders neemt. Het blad wijst er op, dat in Engeland de vrouwen alle mannen aan het stuur van alle auto's hebben vervangen en op de scheepswerven helpen bij het klinken en lasschen. Ook in de Vereenigde Staten en de Sovjet-Unie wordt de „zweep van den totalen oorlog" gezwaaid. Tegen de vereenigde krachtsinspanning der vijanden de illusie van ongestoorde vreemdzaamheid bewaren zou daarom zelfmoord beteekenen. Veel begrippen van hardheid van den strijd zullen in de toekomst niet meer het privilege der soldaten blijven. De oorlog wordt totaal en betreft ons allen.

(N. R. Crt.)

(V. b. Krijgsverrichtingen Oostel. Front 5396 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. Krijgsverrichtingen - Heldhaftige tegenstand bij Stalingrad - Verkorting Zuidelijk Front - Woronesj ontruimd - 121.000 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage vernietigd - Tripolis ontruimd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 23 Jan. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Vijandelijke aanvallen in den West-Kaukasus mislukten. Het zich losmaken van den vijand in den Noord-Kaukasus verloopt volgens de plannen. In het gebied van de Don werden talrijke aanvallen der Sovjets in hevige en wisselvallige gevechten afgeslagen. Een tegenaanval van Duitsche infanterie en afdeelingen vechtwagens wierp den vijand ver naar het Oosten terug. De verdedigers van Stalingral boden 22 Januari den geheelen dag weerstand in een heldhaftigen strijd met een vijand die sterk in de meerderheid was. De zware afweergevechten aan den middenloop van de Don en ten Zuiden van het Ladogameer duren voort.

24 Jan. — Overeenkomstig de stelselmatige verkorting van het Zuidelijke front hebben de gevechten in het Noorden van den Kaukasus zich verplaatst naar het gebied van Koeban. Aan den beneden-Don gelukte het den vijand in de flank aan te vallen, en hem naar het Oosten te verdrijven. Bij Stalingrad is de toestand door het verdere binnendringen van sterke vijandelijke massa's uit Westelijke richting verscherpt. Desondanks handhaven de verdedigers nog steeds ongebroken als lichtend voorbeeld van het beste Duitsche soldatendom den steeds nauwer wordenden ring om de stad. In den slag ten Zuiden van het Ladogameer golfden de gevechten heen en weer.

25 Jan. — Tusschen de Manitsj en den Don bereikte de eigen tegenaanval tegen den taai strijdenden vijand de beoogde doelen. In het Don-Donetzgebied vielen de Sovjets op den Zuidelijken vleugel slechts met vrij zwakke strijdkrachten aan. De aanvallen werden afgeslagen, de eigen stellingen verbeterd. Ter verkorting van het front werd het bruggenhoofd Woronesj systematisch en zonder vijandelijken druk ontruimd. In den sector ten Zuiden van de stad viel de vijand over een breed front aan; hij werd echter op bloedige wijze afgeslagen. In Stalingrad hecht het zesde leger in heldhaftigen en opofferenden strijd tegen een verpletterende overmacht onsterfelijken roem aan zijn vaandels. Formaties van de Roemeensche twintigste divisie infanterie en eerste divisie cavalerie, alsmede een kleine Kroatische formatie, strijden met haar Duitsche kameraden tot het laatste en deelen in vollen omvang in dezen roem.

26 Jan. — De bestorming van groote deelen van het Oostelijke front door de Sovjets nam 25 Januari weer aan hevigheid toe. Te Stalingrad hebben zich de verdedigers in het Zuidelijke en centrale deel der ruïnes van de stad op een kleine ruimte geconcentreerd. Onder leiding van hun generaals blijven zij daar heldhaftigen tegenstand bieden.

In het gebied van den Koeban en den Manitsj werden vijandelijke aanvallen in felle gevechten afgeslagen. Pantsertroepen zetten tusschen Manitsj en Don haar aanval met succes voort. De vijand werd verder naar het Noord-Oosten verdreven. In het Don- en Donetzgebied duren de verbitterde afweergevechten voort.

Ten Zuidwesten van Woronesj viel de vijand over een breed front opnieuw aan. De aanval werd in de kern bloedig afgeslagen. Plaatselijke aanvallen der Sovjets bij Rzjev en ten Zuidwesten van Welikije Loeki werden verijdeld. Ook ten Zuiden van het Ladogameer stortten vijandelijke aanvallen ineen.

27 Jan. — De nog tot strijden in staat zijnde deelen van het zesde leger klampen zich vast in de puinhoopen van de stad Stalingrad. Een in de stad doorgedrongen vijandelijke krachtgroep werd in verbitterde gevechten verslagen. In het Koebangebied verloopen de eigen operaties geheel volgens de plannen. In den slag aan het Ladogameer werden sterke pantser- en infanterieaanvallen door onze troepen onder de zwaarste vijandelijke verliezen afgeslagen.

28 Jan. — In Stalingrad is de heroieke tegenstand van de verdedigers ongebroken. In het steppengebied ten Zuiden van de Manitsj sloegen pantserstrijdkrachten vijandelijke aanvallen af. De staf van een Sovjet-infanterie-divisie werd gevangen genomen. Gemotoriseerde afdeelingen zuiverden den hoek tusschen Manitsj en Don van de laatste resten van den vijand. De zware gevechten ten Westen van Woronesj duren in onverminderde felheid voort. Na afweer van alle pogingen tot omsingeling trekken de troepen volgens bevel terug op de nieuwe, kortere frontlijn. In den Centralen frontsector slechts plaatselijke gevechtshandelingen. Ten Zuid-Oosten van het Ilmenmeer bleven de op 28 November door den vijand met, zoowel wat menschen als materieel betreft numeriek superieure strijdkrachten begonnen krachtige aanvallen tot dusver voor den vijand zonder succes. Sedert werden in dezen frontsector 515 vechtwagens stukgeschoten.

29 Jan. — In Stalingrad zijn tegen het Zuidelijke front woedende vijandelijke aanvallen gaande, waartegen de verdedigers in weerwil van de grootste ontberingen en de meerderheid van den vijand stand bleven houden. De massale vijandelijke doorbraakpogingen in den Westelijken Kaukasus stortten voor de Duitsche en Roemeensche stellingen ineen. In het Koebangebied en in de steppe ten Zuiden van de Manitsj werden vijandelijke aanvallen tot staan gebracht. Aangevoerde reserves wierpen tusschen de Donetz en het gebied van den Midden-Don de bolsjewisten naar het Oosten terug. Tegen de Westelijke flank van het gevechtsgebied bij Woronesj voerde de vijand sterke strijdkrachten aan, die in vastberaden afweer bloedig werden teruggeslagen. Ten Noordwesten van Woronesj duren de zware, heen en weer golvende gevechten voort.

Overzicht. —

Berlijn, 29 Jan. — Bij den strijd aan het Oostelijke front staan, naar het oordeel der militaire kringen, de gevchten in de omgeving van Woronesj nog steeds op den voorgrond.

De Sovjetlegerleiding is blijkbaar van plan door een flank-aanval uit de streek van Woronesj het Sovjetleger den weg naar Rostov te openen, aangezien is gebleken, dat de aanval uit Oostelijke richting op deze stad op den Duitschen tegenstand is afgestuit en de Duitsche grendel tusschen Manitsj en Don is gebleken doeltreffend te werken. Nadat in dezen sector tusschen de Manitsj en den Kaukasus vele dagen lang geen sprake was van eenigszins groote gevechten, zijn thans de Sovjetaanvallen in versterkte mate hervat.

Naar het D.N.B. in aanvulling op het weermachtsbericht verneemt, heeft het roode leger volgens in de buitenlandsche pers gepubliceerde gegevens van een Britschen officier, die als waarnemer fungeerde bij de Sovjet-aanvalslegers voor Stalingrad, bij zijn jongste zware aanvalsoperaties in het verloop van acht weken ruim 300.000 man verloren.

DE ZEEOORLOG.

28 Jan. — In een extra bericht werd bekend gemaakt dat Duitsche duikbooten in de Middellandsche Zee en in de Noordelijke IJszee zes schepen met een gezamenlijken inhoud van 28.000 br.t., deel uitmakend van kleine, krachtig beschermde aanvoerconvooien, in den grond hebben geboord. In de wateren van den Atlantischen Oceaan hebben zij voorts ondanks een buitengewoon hevigen storm tusschen Groenland en den evenaar nog tien schepen met een gezamenlijken inhoud van 75.000 br.t. vernield.

Op 26 Januari heeft in de Middellandsche Zee een Italiaansche duikboot een vijandelijk transportschip van 18.000 ton, dat door torpedojagers werd geëscorteerd, met twee torpedo's getroffen en tot zinken gebracht.

DE STRIJD IN NOORD.-AFRIKA.

28 Jan. — De strijd tegen vijandelijke pantsereenheden werd 22 Januari den geheelen dag ten Zuiden van Tripolis voortgezet. In den afgeloopen nacht is, na de hevige gevechten tijdens de voorgaande dagen, Tripolis door de troepen der Spilmogendheden ontruimd, die zich in Westelijke richting terugtrekken.

26 Jan. — In Noord-Afrika bedrijvigheid van verkenners. In Tunesië mislukten pogingen van den vijand om de stellingen die hij de vorige dagen verloren had te heroveren. Zijn verliezen in den tijd van 18 tot 24 Januari 1943 bedroegen: 4000 gevangenen, 21 pantsergevechtswagens, 70 stukken geschut, 200 voertuigen, ruim 100 machinegeweren en talrijk ander oorlogsmaterieel.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5396 A.; persstemmen i.z. de situatie in de Sovjet-Unie 5403 B.)

1933 - 30 JANUARI - 1943

A. **Proclamatie van den Führer.** —
1 Febr. — Ter gelegenheid van den tienden verjaardag der aanvaarding van de macht heeft rijksminister dr. Goebbels op 30 Januari in het Sportpalast te Berlijn een redevoering gehouden, in welker verloop hij een proclamatie van den Führer aan het Duitsche volk voorlas. Deze proclamatie luidde:
Voor de tiende maal verjaart heden de dag, waarop mij de Rijkspresident, generaal-veldmaarschalk von Hindenburg, de verantwoordelijkheid overdroeg voor de leiding van het Rijk. De veertienjarige worsteling van de nationaal-socialistische beweging om de macht, die, zelf uit een zeer klein begin ontstaande, toen als verreweg de sterkste partij van het Rijk het legale recht tot vorming der regeering bezat, kreeg daarmede haar succesvolle afsluiting. Dit overnemen van de verantwoordelijkheid geschiedde echter eerst, nadat alle partijen in min of meer langen tijdsduur haar onbekwaamheid om Duitschland weer omhoog te leiden, hadden bewezen. Duitschland leed steeds meer onder de gevolgen van de nederlaag na een oorlog, dien het niet gewild heeft en waarvoor het derhalve ook op geenerlei wijze was voorbereid. Na een heldhaftigen tegenstand, die ruim 4 jaren door geen vijandelijke macht gebroken kon worden, was het den van binnen en van buiten bevorderden defaitistischen elementen gelukt eindelijk over te gaan tot de openlijke revolutie. De Amerikaansche president Wilson, had met de opstelling van 14 punten de wereld het visioen van een toekomstigen vrede voor oogen getooverd, die des te begeeriger door het Duitsche volk voor waar werd gehouden, daar het zoowel in zijn breede massa alsook in den gedachtengang van zijn leidende mannen geenerlei positieve oorlogsdoelen bezat. De natie voerde den strijd voor haar zelfbehoud en was derhalve in vele lagen bijna dankbaar een vrede van verzoening en overeenstemming aangeboden te krijgen. Terstond na de daardoor van het Duitsche volk uitgelokte overgave zijner wapens volgde het historische bedrog. Een woordbreuk, zooals de wereldgeschiedenis die tot dusverre nog niet had beleefd. In plaats van den vrede der verzoening en overeenstemming kwam dat dictaat van Versailles, dat de Duitsche natie en de met haar verbonden volken tot slaven vernederde, militair weerloos maakte, politiek ontrechtte en economisch voor onafzienbare tijden vernietigde. Dit alles echter wat sedert 1919 tot 1933 het Duitsche volk aan onrecht, onderdrukkingen, economische plundering en politieke discriminatie werd toegebracht, trof geen nationaal-socialistisch, maar het door en door democratisch-marxistische Duitschland. Iedere poging van de democratische, afbrekerige en marxistische machthebbers om de overige wereld door een beroep op de daar naar het schijnt veronderstelde gelijke geestelijke richting te kalmeeren, of zelfs te brengen tot inzicht in het onverstand dezer dictatuur van het zinnelooze geweld, mislukte. Met taaie volharding trachtte het internationale jodendom de natie eerst kapitalistisch leeg te plunderen, ten einde haar aldus economisch en daarmede door de stemming voor het joodsche bolsjewisme rijp te maken. De dwaasheid van het z.g. vredesverdrag van Versailles leidde echter niet slechts tot de vernieling van de Duitsche economie, maar in haar gevolgen tot een niet minder groote verwoesting van het economische leven ook in de andere landen met inbegrip van dat in de z.g. overwinnaarsstaten.
Toen 1932 ten einde liep, bevond de wereld zich in een toestand van voortdurende onafgebroken scherper wordende economische crisis, de werkloosheid drukte niet alleen op het Duitsche volk, maar ook op de rijke landen van het Westen en in Amerika in het bijzonder op de Vereenigde Staten. In den winter van 1932 op 1933 was in Duitschland het aantal werkloozen gestegen tot zeven millioen en dat der arbeiders, die slechts korten tijd werkten, tot ongeveer hetzelfde aantal. Het Engelsche moederland, dat ruim een kwart van de oppervlakte der aarde beheerschte, had 2½ millioen werkloozen. De Ver. Staten met hun reusachtige rijkdommen in den grond en een onbegrensde vruchtbaarheid hadden rond 13 millioen werkloozen. In Duitschland zelf waren de economische omstandigheden in overeenstemming met den toestand van het algemeene leven. In tallooze partijen verscheurd, geremd door de egoïstische vastgeroestheid der vertegenwoordigers der landen en van de belanghebbers der verschillende beroepsstanden en partijen, leek het voor iedere regeering van den aanvang af kansloos om ook slechts aan de meest dringende taken, tot behoud van het leven van ons volk, met de tot dusverre gebruikelijke methoden en de aanwezige krachten recht te doen wedervaren. De innerlijke ontbinding van het volkslichaam had zulke vorderingen gemaakt, dat nog slechts de overgang naar den chaos als eenige uitweg voor een mogelijke oplossing scheen over te blijven. Terwijl de joodsche partijleiders en economische hyena's aan den eenen kant de grondslagen van het politieke en economische leven steeds meer vernietigden, predikten dezelfde joodsche agitatoren de noodzakelijkheid der bolsjewistische revolutie. Het was daarbij duidelijk, dat, wanneer veertien jaar marxisme, democratie en parlementarisme er in geslaagd waren Duitschland te ruïneeren, een jaar bolsjewisme voldoende moest zijn om het Duitsche rijk volledig te vernietigen. Zoo stond het Duitsche volk, innerlijk in tweedracht en uiteengevallen, in zijn staats- en landsfinanciën onder schulden gebukt en ondermijnd, voor het volslagen bankroet. Veertien millioen arbeidende menschen hadden voor de eene helft onvoldoende, voor de andere helft in het geheel geen werk, het bedrijfsleven dolf steeds meer het onderspit, de handel doofde uit, scheepvaart en verkeer schrompelden steeds meer ineen, de boer verloor huis en hof, de levensvreugde begon te verdwijnen en het dalende aantal geboorten deed het einde van ons volk bijna systematisch voorzien en berekenen.
Dit was dus de erfenis, die mij op 30 Januari 1933 verantwoordelijk overhandigd werd. In de eerste proclamatie aan het Duitsche volk verkondigde ik als kanselier van de toenmalige Rijksregeering het besluit de natie als voorwaarde voor iedere opkomst tot eenheid te brengen, haar rechten naar beste weten en geweten van nu af weer te behartigen, zoowel tegen de waanzinnige hartstochten in het binnenland alsook tegenover de afpersingen van de omringende wereld. Vooral echter beloofde ik de werkloosheid op te heffen en den Duitschen boer in de toekomst te behoeden voor het verdrijven van huis en hof. Ik verzocht toen het Duitsche volk mij vier jaren tijd te geven om datgene weer goed te maken, wat in een verval van veertien jaar vernietigd of verwoest was. Ik heb nu, gesteund door mijn medestrijders, in rustelooze, onafgebroken activiteit, jaar na jaar gewerkt aan de wederoprichting van het Duitsche Rijk in het binnenland en naar buiten. Nog voor de door mij verzochte termijn verstreken was, was reeds de laatste werkloze weer aan het werk. De joodsche aanval op den grond en bodem van het Duitsche boerendom was afgeslagen, het behoud der hofsteden verzekerd, het handwerk en het overige bedrijfsleven begonnen weer op te bloeien, de financiën van Rijk, landen en gemeenten werden in orde gebracht, het gelukte het verkeerswezen tot nieuw leven te brengen, wegen en spoorwegen werden verbeterd, nieuwe kanalen aangelegd, begonnen werd met den aanleg van de Rijksautobaan. Met de saneering van het economische leven ging de ontwikkeling van het cultureele hand in hand. Bouwkunst, theater, muziek, film, radio, zij beleefden een opbloei als nooit te voren, daarbij stond bovenal één gebod: steeds meer het breede volk te doen deelnemen. Niet alleen aan de materieele, maar ook aan de cultureele goederen en scheppingen der natie. Daarmede waren in overeenstemming de beginselen der nieuwe opvoeding. Zonder rekening te houden met afkomst, stand of beroep der ouders, moest ieder bekwaam kind van ons volk op kosten van de volksgemeenschap de studie en daarmede de sociale opkomst mogelijk worden gemaakt.
Wat op de gebieden van de economische cultureele en sociale ontwikkeling sedert 1933 in het Duitsche rijk onder de nieuwe leiding gepresteerd werd, is uniek, het is zóó uniek, dat vooral in de democratische landen niets evenwaardigs daarnaast geplaatst kan worden. Alleen het fascistische Italië heeft door zijn Duce in zijn inwendigen opbouwarbeid vergelijkbare daden volbracht. Dit alles echter kon slechts gelukken door een concentratie van alle krachten der natie en door haar eensgezinde oriënteering op de als noodzakelijk erkende doelstellingen. Zoo zijn in enkele jaren tallooze verschijnselen van ons innerlijk verval opgeheven. In plaats van het in concessies, partijen en klassen verscheurde en derhalve in onmacht vegeteerende rijk van Weimar, was het Duitschland van de concentratie der nationale kracht getreden. In plaats van de algemeene partij-wantoestanden was één enkele volksverbonden

beweging gekomen. De parlementen der landen werden vervangen door een gemeenschappelijke vertegenwoordiging van het Duitsche volk in den rijksdag. Werknemers- en werkgeversorganisaties werden samengevat in het Duitsche arbeidsfront, pers, film en radio hielden op elementen der ontbinding van ons volkslichaam te zijn en werden in plaats daarvan in dienst gesteld van de nationale eenwording. Een geweldig werk van wetgeving schiep de grondslagen voor een nieuw Duitsch rijk, zooals dit in dezen vorm in de geschiedenis tot dusver nog niet heeft bestaan. Uit de daarmede verworven innerlijke kracht van ons volk vloeide pas de mogelijkheid van de oplossing der buitenlandsche taken voort. Ik heb in deze lange jaren de wereld steeds weer practische aanbiedingen gedaan voor een verstandige begrenzing der bewapeningen, voor een loyale samenwerking. Latere geschiedvorschers zullen eens constateeren, dat echter nog nooit de vreedzame voorstellen van een man met meer haat ontvangen werden dan de mijne. De belanghebbers der kapitalistische en bolsjewistische volkerenplundering begonnen het nieuwe Duitschland evenzeer te haten als het aanving een voorbeeld te worden voor de vreedzame oplossing van aanwezige tegenstellingen, sociale problemen of economische moeilijkheden. Vooral het internationale jodendom deed zijn opruiing tegen het nieuwe Duitschland toenemen, dat nóch bereid was zich te buigen voor de internationale beursbelangen nóch zich te laten intimideeren door bolsjewistische bedreigingen. Ondanks deze vijandschap gelukte het telkenjare steeds grootere vorderingen te bereiken, ook op den weg van de vreedzame herziening van het dictaat van Versailles en het herstel der Duitsche levensrechten. Eerst na de afwijzing van al mijn voorstellen voor een gemeenschappelijke bewapeningsbeperking heb ik bevel gegeven tot den opbouw van de nieuwe Duitsche weermacht, en die ten uitvoer gelegd.

Thans, op den tienden verjaardag na het overnemen van de macht, zien wij eerst geheel, wat van Duitschland en Europa zou zijn geworden, wanneer op 30 Januari 1933 de voorzienigheid door den Rijkspresident, generaal-veldmaarschalk von Hindenburg, niet de macht zou hebben overgedragen aan het nationaal-socialisme.

Want het Duitschland van den systeemtijd zou niet zijn gebleven, zooals het was, maar zijn politieke en economische verzinking in ellende en militaire hulpeloosheid zouden noodzakelijkerwijze geleid hebben tot een steeds grootere onmacht tegenover de omringende wereld. In ditzelfde tijdsbestek heeft echter reeds vanaf tien jaren te voren het bolsjewisme voor den overval op Europa een systematische bewapening van waarlijk reusachtigen omvang nagestreefd. Wat zou van het Duitsche volk en van Europa geworden zijn, wanneer op 22 Juni 1941 niet op het laatste oogenblik de nieuwe Duitsche weermacht haar schild voor het vaste land had gehouden? Wie wil gelooven, dat de belachelijke garanties of even onbelangrijke papieren verklaringen van angelsaksische staatslieden de wereld zouden hebben gered van den overval door een macht, die, naar thans Amerikaansche correspondenten rustig uitspreken, sedert 20 jaren slechts één doel had, om, zooals eens ten tijde van de volksverhuizing of van de Mongolenstormen, Europa te overvallen, zijn cultuur te vernietigen, vooral echter zijn menschen uit te roeien om slavenarbeiders voor de Siberische toendra's te krijgen; welke staat behalve Duitschland zou dit gevaar hebben kunnen tegemoettreden? Wanneer sedert 1941 het grootste deel van Europa zich om Duitschland schaart in den strijd tegen de gevaren van het Oosten, kan dit slechts geschieden omdat dit Duitschland in 1933 de politieke moreele en materieele voorwaarden heeft gekregen voor de leiding in een strijd, die thans over het lot van de wereld beslist, evenals toen in het binnenland slechts twee mogelijkheden bestonden: de overwinning der nationaal-socialistische revolutie en daarmede een systematische sociale nieuwe opbouw van Duitschland, ofwel de bolsjewistische omwenteling en daarmede de verwoesting en knechting van allen, zoo zijn er ook thans slechts deze beide alternatieven: ofwel Duitschland, de Duitsche weermacht en de met ons verbonden landen en dus Europa zegevieren, of er breekt uit het Oosten de binnenaziatisch-bolsjewistische golf los over het oudste cultuurcontinent, even verwoestend en vernietigend als dit in Rusland zelf reeds het geval was. Alleen van de wereld afgekeerde fantasten kunnen ernstig geloof hechten aan de joodsche pocherij, dat een of andere Britsche of Amerikaansche papieren verklaring een dergelijke volkerencatastrophe tot staan zou vermogen te brengen.

Toen in 1939 Frankrijk en Engeland zonder eenige reden Duitschland den oorlog verklaarden en daarmede den tweeden wereldoorlog deden uitbreken, hebben zij onbewust slechts dit eene goede tot stand gebracht, n.l.: het grootste conflict der geschiedenis te doen uitbreken juist op het oogenblik, waarop de hoogste kracht van Duitschland was bereikt, een strijd, waartoe, zooals wij thans weten, door de machthebbers van het Kremlin allang was besloten en die elk jaar nog slechts zwaarder zou hebben moeten worden.

Voor de grootte dezer reusachtige worsteling verbleeken alle andere gebeurtenissen, want wanneer de nieuwe bestorming van binnen-Azië naar Europa succes zou hebben, zou de tegenwoordige wereld precies zoo stukbreken als eens de oude uiteengebroken is door de bestorming der Hunnen. Een menschelijke arbeid van meer dan duizend jaar zou daarmede weer vergeefsch zijn geweest, over de continenten der aarde zou de chaos komen en in plaats van de cultuur een barbarisme, waarvan we geen voorstelling hebben. Wat derhalve sedert 1933 gepresteerd werd, op economisch, cultureel of op politiek gebied, treedt ondanks alle grootheid op den achtergrond tegenover de taak, die ons thans gesteld is. Wanneer het nationaal-socialisme niets tot stand zou hebben gebracht dan datgene, wat achter ons ligt, zou het reeds een der geweldigste verschijnselen der wereldgeschiedenis zijn, maar Europa zou desondanks verloren zijn. Neen, de wonderbaarlijke weg onzer beweging van de enkele mannen uit den eersten tijd tot op den dag der overneming van de macht en van het toen tot heden is slechts denkbaar en begrijpelijk als een uitdrukking van den wil der Voorzienigheid om het Duitsche volk en bovendien geheel Europa de mogelijkheid te geven met succes het hoofd te kunnen bieden aan de grootste bedreiging van alle tijden. Het zal derhalve slechts aan ons liggen den zin van dezen oorlog te begrijpen, den ons opgedrongen strijd zoo vastbesloten en zoo lang te voeren, tot dit vasteland kan worden beschouwd als definitief gered. Wat ons daarbij in het bijzonder aan noodlotslagen moge treffen, is niets vergeleken met wat allen zouden lijden, wanneer de horden der barbaren van het Oosten over ons wereldeel zouden vermogen te rollen. Eens trokken Duitsche ridders naar wijde verten om te strijden voor het ideaal van hun geloof, thans strijden onze soldaten in de eindeloosheid van het Oosten om Europa te behoeden voor de vernietiging. Ieder afzonderlijk menschenleven, dat in dezen strijd valt, zal aan generaties der toekomst het leven verzekeren.

Ik heb zoolang ik het op eenigerlei wijze mogelijk achtte, de overige wereld steeds weer de hand toegestoken tot verzoening. In Juli 1940, na de verwerping van mijn laatste vredesaanbod, werd het echter duidelijk, dat iedere herhaling slechts als zwakheid zou worden uitgelegd, aangezien de verantwoordelijke opruiers voor dezen oorlog onder geen beding den vrede wenschen. De samenzwering van internationaal kapitalisme en bolsjewisme is daarbij geenszins een krankzinnig verschijnsel, maar een natuurlijk feit, aangezien de drijvende kracht in beiden dat volk is, dat door zijn haat sedert duizenden jaren de menschheid steeds weer opnieuw verscheurd, innerlijk tot ontbinding gebracht, economisch geplunderd en politiek vernietigd heeft. Het internationale jodendom is het „ferment der ontbinding der volken en staten", thans nog precies zoo als in den ouden tijd en zal het zoo lang blijven als niet de volken de kracht vinden om zich te ontdoen van dezen ziekteverwekker.

In dezen geweldigsten strijd aller tijden mogen wij niet verwachten, dat de Voorzienigheid de overwinning cadeau geeft. Ieder individu en ieder volk wordt gewogen en wat te licht bevonden wordt, moet vallen. Ik heb derhalve reeds op 1 September 1939 verklaard, dat, volkomen onverschillig wat er ook moge komen, tijd noch wapengeweld de Duitsche natie zal bedwingen.

De achter ons liggende tien jaren zijn derhalve niet slechts vol geweldige prestaties op alle gebieden van vreedzamen arbeid, van cultureelen vooruitgang en sociale saneering, maar ook van militaire daden van unieke grootheid. Naast de overwinningen, die de Duitsche weermacht en haar bondgenooten in dezen oorlog hebben bevochten, staat tot dusverre historisch niets evenwaardigs. Met het oog op het inzicht, dat er in dezen oorlog geen overwinnaars en overwonnenen, maar alleen overlevenden of vernietigden kunnen zijn, zal derhalve de nationaal-socialistische staat den strijd voortzetten met dat fanatisme, dat de beweging van het eerste oogenblik af bezat, toen zij begon de macht in Duitschland te veroveren. Ik heb derhalve reeds op

30 Januari 1942 uitgesproken, dat ieder zwakkeling overwinningen vermag te dragen, terwijl het lot met zijn slagen eerst den sterke beproeft. Reeds in den afgeloopen winter juichten in de plutocratieën de joodsche leiders over de in hun oogen onvermijdelijke ineenstorting van de Duitsche weermacht. Het is anders uitgekomen. Zij mogen in dezen winter weer hetzelfde hopen. Zij zullen weer beleven dat de kracht van de nationaal-socialistische idee sterker is dan hun verlangen. Zij zal dit volk, hoe langer de oorlog duurt, des te meer samenbundelen, met haar geloof vervullen en daardoor zijn prestaties opvoeren. Zij zal ieder manen tot vervulling van zijn plicht en zij zal ieder vernietigen, die tracht zich aan zijn plichten te onttrekken. Zij zal dezen strijd zoo lang voeren tot als duidelijk resultaat een nieuwe dertigste Januari komt, n.l.: de ondubbelzinnige overwinning.

Wanneer ik op den dag van heden, terugblikkende, de resultaten der prestaties van den vrede in de achter ons liggende tien jaren overdenk, bevangt mij het gevoel van diepste dankbaarheid jegens al degenen, die als medestrijders en medevormers aan dit werk een zoo rijk en beslissend aandeel hebben. Niet minder echter ook moet ik dank zeggen aan de millioenen Duitsche mannen en vrouwen, die in de fabrieken en kantoren, op de boerenhofsteden, aan al de ontelbare instellingen van ons particuliere en staatsleven hun vlijt en hun bekwaamheid ter beschikking hebben gesteld. Sedert den eersten September 1939 komt deze dank echter in de eerste plaats toe aan onze soldaten, den maarschalken, admiraals, generaals en officieren, in het bijzonder echter aan de honderdduizenden en millioenen onbekende lagere leiders en soldaten. Wat ons leger, onze marine en ons luchtwapen aan trotsche daden van roem hebben volbracht, zal door de lauweren van het onvergankelijke omkranst de geschiedenis ingaan. Wat de onbekende grenadier heeft moeten dragen, kunnen heden en toekomst wel nauwelijks afmeten. Te beginnen bij het hooge Noorden tot aan de Afrikaansche woestijn, van den Atlantischen Oceaan tot in de verten van het Oosten, van de Egeïsche Zee tot Stalingrad weerklinkt een heldenlied, dat duizenden jaren zal overleven.

Dat het vaderland even waardig blijft aan deze unieke en juist in de huidige dagen zoo moeilijke daden, is een gebod van zijn eer. Wanneer het tot dusverre in stad en land zijn geweldige bijdrage leverde ter uitvoering van dezen strijd, moet de totale arbeid der natie nu nog opgevoerd worden. De heldenstrijd van onze soldaten aan de Wolga moet voor ieder een vermaning zijn om het uiterste te doen voor den strijd om de vrijheid van Duitschland en de toekomst van ons volk en daarmede in verdere beteekenis voor het behoud van ons geheele continent. De nationaal-socialistische partij echter heeft den plicht om, evenals haar leden in alle wapendeelen onzer weermacht in voorbeeldige dapperheid onderling wedijveren, ook de leidster van het vaderland te zijn. Het was de wil van onze vijanden om vreedzame steden en dorpen met de middelen der wreede vernietiging te bedreigen. Het is echter reeds thans bewezen, dat zij slechts huizen of menschen vernietigen, maar den geest niet breken, doch slechts vermogen te sterken. Wat bij den aanvang van dezen oorlog aan vele Duitsche mannen en vrouwen nog onbekend was, is hun thans duidelijk geworden: de strijd, dien ons dezelfde vijanden als eens in 1914 opgedrongen hebben, beslist over het zijn of de vernietiging van ons volk. De Almachtige zal de rechtvaardige rechter zijn. Onze taak echter is het onzen plicht zoo te doen, dat wij voor Hem als voor den schepper aller werelden naar de door Hem gegeven wet den strijd om het leven vermogen te bestaan, dat wij zonder ooit te versagen, geen leven sparen en geen arbeid schuwen om het leven van ons volk voor de toekomst te behouden.

Dan zal in dezen strijd eens het groote oogenblik komen, waarop ons volk bevrijd zal zijn van den vijand van buiten. Uit de offers der dooden en de ruïnes onzer steden en dorpen zal dan een nieuw leven opbloeien, om den staat verder te vormen, waaraan wij gelooven, waarvoor wij strijden en arbeiden: den Germaanschen staat der Duitsche natie, als eeuwig en gelijk vaderland van alle mannen en vrouwen van ons volk: het nationaal-socialistische Groot-Duitsche Rijk.

Daarin echter zal dan voor alle tijden die kracht aanwezig zijn, die noodig is, om ook in de toekomst de Europeesche volkerenfamilie te beschermen tegenover de gevaren van het Oosten. Het Groot-Duitsche Rijk en de daarmede verbonden naties zullen zich bovendien echter ook nog die leefruimten gemeenschappelijk moeten verzekeren, die voor het behoud van het materieele bestaan dezer volkeren onontbeerlijk zijn.

Hoofdkwartier, 30 Jan. 1943. ADOLF HITLER.

(Telegraaf - Vaderland - Nat. Dagblad - N. R. Crt.)

(V. b. Rijksmin. Göbbels 5374; Rijkskanselier Hitler 5393 I.; 9-j. herdenking machtsoverneming 4987 A.; machtsoverneming 670 A.)

Appèl tot de weermacht door rijksmaarschalk Goering.

1 Febr. — In de middaguren van den 30sten Januari vond in het Rijksluchtvaartministerie in den vorm van een appèl een gedenkuur van militairen aard plaats. De Rijksmaarschalk, Hermann Goering, maakte zich met een tot het Leger, de Marine en het Luchtwapen en derhalve tegelijkertijd tot de natie zelf gerichte redevoering, tolk van den onbuigzamen strijdwil van alle Duitschers. Weermachtsautoriteiten, de leiders van partijafdeelingen en een twintigtal vertegenwoordigers van de voornaamste figuren der N.S.D.A.P. waren bij de plechtigheid tegenwoordig.

(Vor. ber. Rijksmaarschalk Göring 5384 A.)

De herdenking in Nederland. — Bijeenkomst te Den Haag - Redevoeringen van den Rijkscommissaris en den Leider der N.S.B. —

1 Febr. — Aan een van de vele gemeenschappelijke herdenkingsbijeenkomsten, die door N.S.B. en N.S.D.A.P. in het geheele land werden gehouden ter gelegenheid van het feit, dat de Führer van het Duitsche Rijk tien jaar geleden tot Rijkskanselier werd benoemd, hebben de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart en Mussert bijzondere beteekenis verleend door het uitspreken eener herdenkingsrede. Het was de bijeenkomst, die op den vooravond van den dertigsten Januari werd gehouden in de groote Dierentuinzaal in Den Haag, en welke werd bijgewoond door tal van vertegenwoordigers van staat, weermacht en partij, Nederlandscne autoriteiten en vertegenwoordigers der Ned. nationaal-socialistische formaties.

Rede van Mussert. —

Aan de rede van den N.S.B.-leider Mussert ontleenen wij o.m.:

Reichskommissar! Meine deutschen Kameraden! Mijn Nederlandsche kameraden en volksgenooten. Vandaag herdenken wij het tijdperk, dat voor 10 jaren, op 30 Januari 1933, begon en dat vandaag eindigt. Het heden staat thans boven het verleden. Wanneer wij hier niet zoo stonden in dezen moeilijken tijd, zouden onze gedachten nu uitgaan naar dien fakkeloptocht, nu tien jaar geleden, door de Wilhelmstrasse. Wij zijn met onze gedachten echter niet daar vandaag. Wij zijn vandaag met onze gedachten in het Führerhauptquartier en in Stalingrad. Dat kan niet anders. Deze dag staat in het teeken van de ijzeren vastberadenheid en een onwrikbaar geloof in de toekomst. Wij weten allen, dat nog nooit een groot en een grootsch doel is bereikt, gezeten op een tapijtje en naar beneden glijdend langs een rutschbaan, die met zeep is ingesmeerd. Zoo is het leven niet, wanneer iets groots moet worden bereikt. Van 1933 tot 1939 heeft Adolf Hitler het klaargespeeld om alle Duitschers te vereenigen in één Rijk volgens de beginselen van het nationaal-socialisme, het Groot-Duitsche Rijk en daarnaast, daarmede vast verbonden, het verbond van Mussolini en zijn zwarthemden, het fascisme.

Het was ook in dezen tijd, in 1935, dat wij hier te 's-Gravenhage ongevraagd en ongeweten toetraden tot dat groote verbond van Europa, dat eens zal omvatten alle nationaal-socialisten en fascisten, die begrijpen dat het continent van Europa ons aller vaderland is. In 1935 stonden wij hier dan in Den Haag en wij hebben ons hierbij aangesloten. Het was in dien tijd, dat ik voor het eerst een onderhoud mocht hebben met den Führer. Wij bleken te zijn één van geest en nooit vergeet ik dat onderhoud. En dan komt het derde bedrijf, dat begon in 1939, het bedrijf om er voor zorg te dragen, dat het communisme en het Amerikanisme Europa niet zouden verpletteren. Dit is het hoogtepunt van het groote drama van dezen tijd. Wij staan nu, mijne kameraden, temidden van dien strijd. Van ons wordt verwacht als kern der natie, als drijvend element in de volkeren, dat wij ons ten volle inzetten en dat wij ons onder geen beding, onder welke voorwaarde dan ook, wankelmoedig zouden toonen of schijnen of nog minder zijn. Wij Nederlandsche nationaal-socialisten zijn in den loop der jaren hard geworden. Onze strijd was zwaar. Wij waren eens in 1939 en in 1940 met 35.000 man te midden van 9 millioen gelijk een belegerde vesting. Wij hebben niet gewankeld in dit derde

bedrijf bij het bevechten van het communisme en het Amerikanisme. Dit derde bedrijf, waarin wij nu staan, ook dat komt eens tot een einde, en dan komt het vierde bedrijf, de rechtvaardige ordening van Europa. Men kan van den man, die het dictaat van Versailles heeft bestreden, jaar in jaar uit, niet verwachten, dat hij dit dictaat zal vervangen door een dictaat van Potsdam.

De mogelijkheid tot ontplooiing van de volken van Europa zal worden gegeven ieder volk naar zijn eigen aard, in al hun verscheidenheid overkoepeld door deze groote gedachte: „Samen zijn wij Europeanen, samen is Noord-Europa Germaansch."

En wij willen heden in deze groote bijeenkomst, die overvol is, getuigen daarvan, getuigen van ons onwrikbaar vertrouwen in de toekomst en zoo op deze wijze willen wij herdenken den dag, dat voor 10 jaar de Führer de regeering aanvaardde in het toenmalige Duitsche rijk. Dit inzicht in het groote gebeuren van dezen tijd doet ons sterk staan en het legt ons zware verplichtingen op van man tot man, van partij tot partij en van volk tot volk. Het legt ons de verplichting op, dat wij Nederlandsche nationaal-socialisten zullen zijn, goede Nederlanders met een zee van liefde voor volk en vaderland en het legt u, mijne Duitsche kameraden, de verplichting op, dat gij zult zijn goede en sterke Duitschers, eveneens met een groote liefde voor uw land. Zoo zullen wij dan staan als goede Germanen en als goede Europeanen. Het nieuwe Europa kan alleen worden opgebouwd door mannen met karakter, mannen die zich inzetten voor hun volk en voor het groote geheel. Zoo zij onze verhouding van man tot man.

En dan de verhouding van partij tot partij, van N. S. D. A. P. tot N. S. B. Gij, mijn Duitsche kameraden, verwacht terecht van ons Nederlandsche nationaal-socialisten begrip voor den geweldigen strijd van de N. S. D. A. P. van het jaar 1919 af en ook gedurende de jaren van 1919 tot 1931, toen wij nog niet in het touw waren! Gij verwacht van ons, dat wij zien, welke groote offers het Duitsche volk heeft gebracht nu al bijkans 30 jaar. Reeds in 1914 is dat begonnen en sindsdien is het een en al offer geweest tot op den huidigen dag. Gij hebt het recht, mijne Duitsche kameraden, dat van ons te verwachten, en gij die de N.S.D.A.P., onze oudere zuster, vertegenwoordigt.

En wij Nederlandsche nationaal-socialisten, wij verwachten van u, mijne Duitsche kameraden, dat gij ook de N.S.B. ziet als een jongere zuster. Van 1931 staan wij hier en waarlijk, de strijd in deze lage landen bij de zee was niet eenvoudig. Toen de wereld had gezien, dat Adolf Hitler in 1933 niet alleen de macht had gekregen, maar ook deed wat in zijn program staat en dat het dus uit zou zijn met andere partijen en met de democratie, hebben zij overal door de gansche wereld gezegd: „Wat daar in Duitschland gebeurt, kan maar eenmaal gebeuren. Dat gebeurt niet in andere landen en niet in Nederland." Ten slotte zeide men: „De democratie is alleen maar voor de democraten en niet voor de nationaal-socialisten." Toen kwam de terreur, die wij jarenlang hebben meegemaakt en waar wij doorheen moesten. Wij nationaal-socialisten hebben ons karakter bewaard en wij hebben het nationaal-socialisme toch uitgedragen, totdat er zelfs 4000 kameraden in Nederlandsch-Indië stonden. Dat is het verste punt, waar het nationaal-socialisme ooit is doorgedrongen. Dit Nederlandsche karakter verplicht ons zuiver te zijn. Onze taak is het, het Nederlandsche volk te winnen voor het nationaal-socialisme. Het wederzijdsche respect van partij tot partij uit zich in dezen tijd, ook nu in deze zaal. Ik behoef maar rond te zien en daar zie ik Duitsche en Nederlandsche kameraden broederlijk vereenigd. Dit respect komt ook tot uiting wanneer wij elkander begroeten, wanneer wij hen groeten met „Heil Hitler" en zij ons groeten met „Hou zee". Wij zijn broeders en zusters en wij staan en vallen met elkander. Ik wil hier op dit oogenblik dank brengen aan alle leden van de N.S.D,A.P., die in deze jaren de banden van innerlijke vriendschap hebben verstevigd en die er altijd op uit waren om te doen zien, dat wij bij elkaar hooren te staan omdat wij staan en vallen met elkander. Het wederzijdsch vertrouwen is het fundament waarop wij samen staan want wij willen een voorbeeld zijn voor het nieuwe Europa. Hoe kunnen wij praten over het nieuwe Europa, indien wij niet eens samen zouden kunnen werken in dit nieuwe Europa en wanneer nationaal-socialisten en fascisten niet eens samen zou kunnen gaan. Wat moet dan van het nieuwe Europa terecht komen? Daarom is het goed dat onze verhouding is zooals zij is: gebaseerd op wederzijdsch vertrouwen. En ten slotte op onze verplichtingen van volk tot volk.

Wij Nederlanders, moeten begrip hebben voor alles wat het Duitsche volk heeft doorgemaakt sedert 1914, voor hun strijd, hun nederlaag, hun opkomst, hun grootworden en hun heroïsche daden van heden. Van den kant der Duitschers verwacht ik, mijne kameraden, dat zij de enorme offers zullen zien, die het Nederlandsche volk in dezen tijd brengt. Ik zeg niet, dat het ze vrijwillig brengt, maar die offers worden gebracht in dezen tijd. Als gij, die lang hier zijt of die pas na Mei 1940 hier gekomen zijt, wilt weten hoeveel offers gebracht worden, vergelijk dan Den Haag van Januari 1940 met dat van Januari 1943 en gij zult begrijpen wat het Nederlandsche volk in dezen tijd heeft geofferd.

Dan hebben wij onze vrijwilligen inzet met duizenden daarnaast en die honderdduizenden die werken in de oorlogsindustrie. De heele Nederlandsche industrie is oorlogsindustrie. En honderdduizenden staan daar buiten en doen daar hun werk in uw vaderland. Laten wij hier echter niet verder op ingaan. Wanneer gij maar weet en beseft, dat het Nederlandsche volk voor dezen gemeenschappelijke grooten oorlog zeer groote offers brengt, zelfs dan, wanneer men nog niet eens denkt aan Indië. Maar kameraden, wat wij nimmer zullen afstaan is onze eigen aard, ons karakter en ons zelfrespect, want dan zouden wij geen nationaal-socialisten zijn. Zooiets vraagt dan ook geen nationaal-socialist van een anderen nationaal-socialist.

Gij ziet dikwijls Nederlanders om u heen, die voor deze dingen geen begrip hebben en die in deze jaren der bezetting de eer der natie aantasten en zijn eigenschappen probeeren te verkwanselen. Dat is het Nederlandsche volk echter niet. Dat zijn wij nationaal-socialisten niet. Gij behoeft dus niet te denken, dat wij daarmede iets te doen hebben. Wij vinden deze menschen gelijk gij ze vindt: Schavuiten! En wij zijn trotsch op onze vrijwilligers, die nu in deze dagen in „Westland" van de ᛋᛋ. in de Kaukasus strijden. Wij zijn trotsch op ons legioen van vrijwilligers, die vorigen winter aan het Ilmenmeer gestaan hebben en waarvan de Duitsche regimentscommandant zei, dat zij even goed vochten als de beste Duitsche troepen. En wij zijn trotsch op onze N.S.K.K.-mannen, waarvan het tweede regiment nu in wording is en die ook in een harden strijd in het Oosten staan en niet achteraan, maar vooraan! Wij verlangen van onze Duitsche kameraden terecht hier in Nederland, dat zij deze gevoelens deelen en respecteeren. Dat wederzijdsch respect, mijne kameraden, van volk tot volk, dat zal het cement moeten zijn, waardoor een Nieuw Europa wordt samengevoegd en in dat Nieuwe Europa gelooven wij rotsvast. In deze verbondenheid van man tot man, van partij tot partij en van volk tot volk is onze gezamenlijke dank aan den Führer en aan zijn medewerkers gelegd.

Na Mei 1940 heb ik den Führer drie maal mogen ontmoeten. Nooit heeft hij iets gezegd dat kwetsend of denigreerend zou zijn voor mijn volk. Integendeel hij heeft gesproken over de groote en goede eigenschappen van dit volk, omdat hij zelf zoo volkomen doordrongen is van de groote en goede eigenschappen van het Duitsche volk, dat hij toch in eerste instantie representeert. Hij heeft gesproken over de waarde van ons volk voor het Nieuwe Europa en hij heeft mij gezegd: „Ik wil aan het Nederlandsche volk niets ontnemen". Woorden die met een stalen pen gegrift zijn in mijn geheugen en waarnaar ik de daden beoordeel!

Wij toonen onze dankbaarheid door onzen inzet. Inzet in den arbeid en andere offers zonder tal. Het Nederlandsche volk — daarvan ben ik overtuigd — zal ook eens een partner zijn op militair gebied, omdat ik overtuigd ben, dat onze menschen even goede soldaten zullen zijn wanneer het op vechten aankomt als de Duitsche soldaten, wanneer zij behoorlijk zijn opgeleid en wanneer zij behoorlijk zijn voorbereid en zij een ideaal voor oogen hebben, waarvoor het de moeite waard is te strijden. Zoo staan wij dan onwrikbaar in ons geloof, ons geloof dat de oorlog gewonnen zal worden, dat Hitler en Mussolini de redders zijn van Europa, het geloof dat gij en wij met hen een historische roeping te vervullen hebben en dat alle nationaal-socialisten en fascisten van Europa een onwrikbaar blok zullen vormen, dat alle volken van Europa dit zullen erkennen en dat eens uw kinderen in een vernieuwd Europa de geschiedenis zullen leeren van de herrijzenis van Europa door den inzet van honderdduizenden die hun vaderland liefhadden en die daarvoor hun leven wilden geven.

In een zee van bloed en tranen wordt het Nieuwe

Europa gevormd en wij Nederlandsche en Duitsche nationaal-socialisten hier vereenigd, wij spreken nu op dit oogenblik tot den Führer: „Gij staat daar in het Oosten in terreinsomstandigheden, die zwaar zijn, in moeilijkheden zonder tal. Wij weten het, uw leven is een en al zorg geweest van jaar tot jaar en uw gansche leven zal wel van zorgen vervuld zijn. Gij staat daar, ik weet het, voor het Duitsche volk, maar niet alleen voor het Duitsche volk; gij staat er voor gansch Europa en dus ook voor het Nederlandsche volk en wij Nederlanders vergeten dat nooit. Gij zijt belast en beladen met lasten en zorgen zonder tal. Gij lijdt door het lijden van uw kameraden in Stalingrad. Wees er zeker van, mijn Führer dat wij één in den geest met u zijn. Wij staan met u, wij vallen met u. Wij zijn bereid zoo noodig met u te sterven. Wij willen getrouwelijk onzen plicht vervullen, zooals gij uw plicht getrouwelijk vervult, in een rotsvast vertrouwen in de toekomst van Europa. In de zekerheid van de overwinning en in het vertrouwen in de herrijzenis van het Nederlandsche volk, dank ik u voor al wat gij gedaan hebt in deze jaren van strijd in deze ontzaglijk moeilijke jaren, die achter ons liggen. God zij met u en met ons. Houzee.

(Vor. ber. Ir. A. A. Mussert 5382 B.)

Rede van Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart. —

Aan de rede van den Rijkscommissaris ontleenen wij o.m.:

Mijnheer Mussert, nationaal-socialistische kameraden, het is mij een groote voldoening u hier in een zoo vast aaneengesloten gemeenschap bijeen te zien en het is mij een bijzondere behoefte u, mijnheer Mussert, te danken, dat u aan deze betooging deelneemt. Ik dank u ook voor uw woorden en vooral voor uw betuiging van trouw aan onzen Führer. Het is nu bijna drie jaar geleden, dat onze weg ons hier in Nederland heeft bijeengebracht en ik mag zeggen, dat het succes bij de oplossing van onze gemeenschappelijke taak, die wij hebben, den grondslag van vertrouwen heeft gelegd, die het uitgangspunt is voor steeds vollediger deelneming aan de uitvoering van de opdracht, die wij hier hebben. Dit vereenigt ons, Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten. Zoo vereenigt ons ook de dag van heden, die teruggrijpt op den dag van tien jaar geleden, waarop de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiders Partij aan de macht is gekomen. Er zijn dagen in de geschiedenis van de volken en van de menschheid, die de vervulling schijnen te zijn van een tijd van den economischen, socialen, politieken en vooral geestelijken strijd en die de voltooiing en bekrachtiging van dien strijd beteekenen. Tegelijkertijd zijn zij echter ook het begin eener nieuwe naar grootere ruimten strevende ontwikkeling volgens dezelfde wet krachtens welke dragers van die ontwikkeling zijn aangetreden, zoodat deze dagen symbolisch als mijlpalen in de geschiedenis bestaan.

De 30ste Januari 1933 is een zoodanige gekenmerkte dag in de geschiedenis van het Duitsche volk, thans reeds van Europa, en zal bovendien nog zijn bijdrage leveren voor de ontplooiing van de wereld. Het Duitsche volk is in het jaar 1914 met oorlog overladen geworden zonder toen de laatste oorzaken, die tot dien oorlog geleid hebben, duidelijk te hebben ingezien. Thans kunnen wij constateeren dat het lot van het Duitsche volk feitelijk het lot van het Europeesche gebied bepaalt.

Geraakt het Duitsche volk in een toestand van vruchtdragende ordening dan gedijt het continent, wordt deze ordening aan het Duitsche volk ontzegd, dan zullen er altoos slechts heillooze spanningen bestaan. Europa heeft uit deze ineenstorting van Europa niets gewonnen. De vijandelijke mogendheden — hoewel de Vereenigde Staten zich ten slotte terugtrokken en Europa aan zichzelf overlieten, na mede het onheil te hebben aangericht — slaagden er niet in op Europeeschen bodem een ordening tot stand te brengen, die de krachten der Europeesche volken tot een zinrijke en vruchtbare harmonie bracht. De splitsing in overwinnaren en overwonnenen, in zoogenaamde bezitters en niet-bezitters moest gehandhaafd blijven. Deze politiek had slechts dit eene tot resultaat: den ongeremden groei van het bolsjewisme, dat Europa rechtstreeks bedreigde en van het Amerikanisme der Vereenigde Staten, dat Europa steeds meer in het nauw dreef. Dit resultaat, vastgelegd in de dictaten van de Parijsche voorsteden, kweekte voortdurend nieuwe conflicten. De toestand, die ontstaan was door de zoogenaamde overwinning van de Geallieerden, bracht in werkelijkheid geen vrede, doch was slechts de bron van blijvende verwarring en wanorde en de kiem voor nieuwe oorlogen. Voor Duitschland beteekende het resultaat van den eersten wereldoorlog een onophoudelijk, materieel en geestelijk, maar ook moreel proces van verarming, dat werd bevorderd en gestimuleerd door den in Duitschland gevestigden invloed van Westerschen geest. In dit verband is de invloed van het Jodendom op het Duitsche volk van bijzondere beteekenis. De mogelijkheid van dezen invloed werd door de Westelijke democratieën verlangd, waartoe zij eischten, dat alle hinderpalen, die in het Duitsche volk tegen het binnenstroomen van het Jodendom waren opgericht, zouden worden neergehaald.

Het Jodendom van het Oosten, dat uit de ghetto's het Duitsche Rijk binnenstroomde, greep deze gelegenheid aan. Nadrukkelijk moet hier worden vastgesteld, dat de invloed van het Jodendom in den boezem van het Duitsche volk funest werkte. Door den invloed van het Jodendom werden alle traditioneele begrippen van ordening stukgeslagen, werd de kern des volks versplinterd en verstrooid, kortom werd onhoudbaar de weg bereid voor het bolsjewisme, dat werd voorbereid en bevorderd door de economische leegbloeding, door de massale werkloosheid en dergelijke verschijnselen van een teugelloos, liberaal, kapitalistisch stelsel. Dit te constateeren is uitsluitend een aangelegenheid van het Duitsche volk, dat ontelbare offers heeft moeten brengen, onzegbaar leed heeft moeten verduren en eindelooze gevaren en grooten neergang daardoor heeft moeten beleven en het is uitsluitend een aangelegenheid van het Duitsche volk, wanneer het in noodweer het besluit heeft genomen het Jodendom uit zijn volkslichaam te verwijderen. Nog al te goed herinneren wij ons den toestand die in het jaar 1932 zoo ver was gevorderd, dat Moskou er aan dacht in Duitschland naar de macht te grijpen en inderdaad niet ver van die mogelijkheid was verwijderd. Wanneer aan deze ontwikkeling, die juist door de zoogenaamde vredesverdragen aan het Duitsche volk was opgedrongen en door den voortdurenden invloed der Westelijke mogendheden werd bevorderd, geen halt zou zijn toegeroepen, dan zou er tien jaar geleden een Unie der Socialistische Sovjetrepublieken zijn ontstaan, die in het Westen haar grens had in het Rijnland, dus in de nabijheid van Nederland.

De nieuwe ordening van Europa, zooals wij haar ons indenken, heeft een doel, n.l. het bestaan en de levensmogelijkheid der Europeesche volken te waarborgen en hun innerlijke vruchtbaarheid als ontplooiende kracht in werking te laten treden. Deze ordening streeft er niet naar een deel klein te houden ten gunste van het andere, doch heeft ten doel geen kracnt verloren te laten gaan, geen vruchtbaarheid ongebruikt te laten. Elk der Europeesche naties moet komen tot de hoogste en beste ontwikkeling die aan haar eigen is. Daarom wijzen wij ook een liberalen Statenbond naar het voorbeeld van den Volkenbond van de hand, daar deze slechts het gevaar in zich bergt van de overheersching door den numeriek sterkere. Wij willen de nationale en sociale ordening ook tusschen de naties, waarin elk de plaats in de gemeenschap moet innemen, die haar toekomt krachtens haar cultureele vermogen, haar bereidwilligheid tot militair optreden en haar economische prestatievermogen voor de gemeenschap. In deze ordening is het individu geen object, maar subject van de ontplooiing. Het inzicht, dat de gebeurtenissen die onvermijdelijk uit den gemeenschappelijken uiterlijken nood de politieke en cultureele toenadering en de vorming eener groote ruimte van bescherming en economisch leven in Europa bevorderen, niet toevallig deze uitwerking hebben, doch rechtstreeks verband houden met den opbloei van het Duitsche volk, vormt het punt van uitgang voor den wil tot leven en ontwikkeling van het jonge Europa, dat op de slagvelden zijn toekomst beschermt.

Het eerste deel van den strijd om het nieuwe Europa bracht als voorwaarde om de aanvallen van het Oosten en Westen te kunnen weerstaan, de militaire aaneensluiting van het vasteland. Het tweede deel bracht het terugslaan van den in 20-jarigen heerendienst voltrokken bolsjewistischen opmarsch en de uitbreiding van de grenzen van Europa tot de noodige leefruimte.

Thans, in het derde deel gaat het er om tegelijk met de handhaving van den wal tegen het Oosten, den aanval der Westersche kapitalistische krachten af te weren. Daarmede zijn wij getreden in de beslissende phase van dezen strijd. Geweldig en nauwelijks te overzien is het strijdtooneel, geweldig en nauwelijks te begrijpen de afmeting van den strijd. In deze worsteling moet aan den overwinnaar, die door het lot is uitverkoren, een proeving zijn opgelegd, zooals slechts toegedacht is aan hem die tot een machtig werktuig van

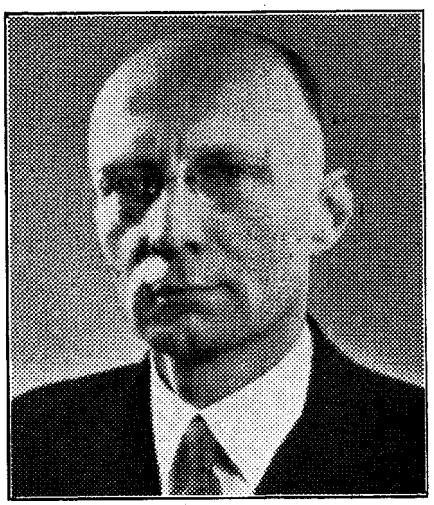
toekomstige ontplooiing is uitverkoren. In dit geloof moeten wij ons wijden aan de taak die de strijd ons oplegt.
Wij willen eerlijk zijn: werkelijk zware offers hebben aan het thuisfront tot dusver slechts zij gebracht, die wat hun het dierbaarst was op het slagveld achterlieten, en naast hen degenen, die ondanks de afschuwwekkende aanvallen van vijandelijke bommenwerpers op de burgerbevolking zich in hun houding en in hun optreden niet op een dwaalspoor lieten brengen. Wat bemerkten de anderen van de lasten van deze geweldige beslissing? Er was minder te eten, maar niet te weinig. Er viel minder te stoken, maar ook niet te weinig. Ons levenspeil is in dit vierde jaar van een worsteling die de geheele wereld omvat en voor de wereld van beslissende beteekenis is, aanzienlijk beter dan in het derde en vierde jaar van den eersten wereldoorlog en nauwelijks veel slechter dan de levensstandaard was die enkele generaties geleden onze voorvaderen vanzelfsprekend hebben geacht. Indien thans iemand te kort komt en een offer meent te brengen, laat hij dan denken aan onze soldaten aan het Oostelijke front, laat hij dan denken aan Stalingrad. Laat hij er zich van bewust zijn, dat hij hier sympathiseerend getuige van een gebeurtenis is, die uniek is in de geschiedenis der menschheid en die in haar heldendom haars gelijke slechts vindt in die standvastige volharding, die als een daad van de grootste heldhaftigheid ons wordt overgeleverd uit de Grieksche geschiedenis in den strijd van Leonidas op den pas van Thermopylae. Daarom wordt voor ons de strijd van het zesde leger bij Stalingrad tot het symbool van het heldhaftige en den dood trotseerende optreden voor de overwinning tot de zelfopoffering toe, doch tevens een onafwijsbaar beroep op ons zelf om op een voorloopig onvergetelijk geringere maar even vastberaden wijze onze uiterste krachten voor de overwinning in te spannen.
Wij zijn den Führer dankbaar, dat hij thans in de beslissende phase van dezen strijd ons allen, man en vrouw en ook de daartoe reeds in staat zijnde jeugd oproept. Het is alsof wij bevrijd en vastberaden adem halen, dat wij nu allen ons deel zullen bijdragen. De verordening over den „Einsatz" der mannen en vrouwen voor de taak der Rijksverdediging zal elken Duitschen man en elke Duitsche vrouw, kortom elken mensch bij den strijd voor de toekomst van ons volk betrekken. Een machtige krachtsontplooiing zonder voorbeeld zal aan het jaar 1943, het vierde jaar van dezen wereldstrijd, haar kenmerk en haar beteekenis geven.
De Führer kan van het Duitsche volk de groote lasten en offers, die deze wereldstrijd in ieder geval van den overwinnaar verlangt opeischen en verwachten, daar hij er op vertrouwen kan dat de partij de taak, die haar als hoogste en uitsluitend aan haar gesteld is, n.l. leiding te geven aan menschen, zal vervullen. Ook gij, partijgenooten in Nederland, staat voor dezen „Einsatz", die in de gegeven omstandigheden dubbel zwaar, maar ook dubbel succesvol kan zijn en dezelfde taak is gegeven aan u, kameraden van de N.S.B. Want de grootheid, die deze tijd in zich verbergt, valt aan veel teekenen te bespeuren. Een ding heeft hij ons reeds gegeven. Hij heeft ons vereenigd in een onwrikbare lotsgemeenschap. Wij hebben hetzelfde lot te verwachten en wij moeten voor hetzelfde lot vechten en het bewustzijn van de gemeenschappelijkheid van dezen strijd zal alles als onwezenlijk in het niet laten verzinken wat thans nog op eenigerlei wijze als onzekerheid en twijfel aan de eigen toekomst en aan het eigen behoud tusschen ons zou staan. Wie dezen strijd met ons voert, heeft daarmede precies hetzelfde levensrecht en precies dezelfde aanspraak als wij voor de toekomst verworven. Juist de grootte van de eischen die deze tijd ons stelt laat ons de duidelijkste en eenvoudigste verklaring geven voor onzen gemeenschappelijken strijd, n.l.: de meest geperfectionneerde organisatorische concentratie van onze krachten bij de meest vrije ontwikkelingsmogelijkheid daarvan. Dit beginsel, dat in den felsten strijd goed is gebleken, zal de wegwijzer zijn voor de toekomstige ontplooiing van onze politieke en economische gemeenschap.
Het spreekt vanzelf, dat thans in dezen strijd om Europa, nu het Duitsche volk den toestand van den totalen oorlog ingaat, ook Europa zijn dienovereenkomstige bijdrage moet leveren, reeds om zichzelf te handhaven en zijn aanspraak voor de toekomst te bewaren. Er zal derhalve een zelfde totale concentratie der krachten ook hier in Nederland plaats vinden.
Bij deze gelegenheid zou ik met allen ernst en nadruk erop willen wijzen, dat de toestand van heden geen beroep duldt op eenigerlei vroegere omstandigheden en betrekkingen. Ik zal mijn orders geven. Zij moeten door allen strict worden uitgevoerd. In den huidigen toestand zou de weigering tot uitvoering van een dergelijke order niet anders kunnen worden opgevat dan als sabotage. Evenzeer is het duidelijk, dat wij meer dan ooit elk verzet, dat gericht is tegen dezen strijd om het bestaan, moeten onderdrukken.
Onlangs hebben de vertegenwoordigers der kerken een schrijven gericht tot den bevelhebber der weermacht en tot mij, waarin zij hun bezwaren tot uiting brengen tegen het voltrekken der doodvonnissen waarover inmiddels in een bekendmaking van den weermachtsbevelhebber mededeeling gedaan is. Hieromtrent kan ik slechts het volgende zeggen: op een oogenblik, waarop onze mannen, vaders en zonen met ijzeren vastberadenheid hun lot in het Oosten tegemoet zien en onwrikbaar en ongeschokt het hoogste offer brengen, is het onverdraaglijk samenzweringen te dulden die zich ten doel stellen den rug van dit Oostelijke front onveilig te maken. Wie dit waagt te ondernemen, moet aan de vernietiging worden blootgesteld. Hard zijn en nog harder worden tegen onszelf en tegen onze vijanden, dat is het gebod van een onverbiddelijken afloop van noodzakelijke gebeurtenissen en dat is voor ons een wellicht onmenschelijke zware, maar toch heilige plicht. Wij blijven menschelijk door onze tegenstanders niet te kwellen, wij moeten hard blijven door hen te vernietigen. Overigens geloof ik, dat de kerken de beteekenis van dezen strijd moeten inzien. Zij beleven het immers dat zij haar godsdienstoefeningen in weerwil van alle vijandelijke propaganda onder de bescherming eener nat.-socialistische bezetting in elk opzicht kunnen verrichten. Maar pas het actieve en verhelderende optreden der kerken bij haar geloovigen in zake de beteekenis van dezen strijd en de zedelijke verplichting dezen strijd althans niet te verstoren, zal haar de mogelijkheid geven, een standpunt in te nemen ten aanzien van de maatregelen van de bezettende macht. Het spreekt vanzelf, dat wij de Nederlandsche kust onder alle omstandigheden verdedigen. U ziet de voorbereidingen en kunt er van overtuigd zijn, dat zij volkomen ernstig gemeend zijn. Wij zullen eventueel het bewijs leveren, dat wij door het leven in Nederland niet slap geworden zijn, maar ook hier, wanneer het moet, zoo hard kunnen zijn als de strijders aan het Oostelijke front. Aan Nederlandsche zijde moet de wensch aanwezig zijn dat deze kust geen gevechtsgebied zal worden, want een strijd om de kust in het dichtbevolkte Nederland zou niet alleen de bevolking en haar nederzettingen zwaar treffen doch zou tevens als gevolg van mogelijke storingen en verwoestingen door den afloop van den strijd uitgestrekte gebieden van dit land in gevaar brengen. Wij als uitvoerders van de ons door het lot gegeven taak om den rug van onze strijders aan het Oostelijke front te dekken, schrikken voor den strijd niet terug. Strijd en kunnen strijden, dat is het levenselement der nationaal-socialisten. Wij hebben gestreden en wij hebben niet anders gekund dan strijden. Wij zijn geen weg gegaan, die niet strijd beteekende. En ik spreek het thans voor u allen uit: wij zijn het lot dankbaar, dat het ons in dezen tijd heeft geplaatst. Als het nu eenmaal moet gaan om zijn of niet-zijn van ons volk, dan willen wij dankbaar zijn, dat wij dezen strijd kunnen uitvechten. Wij kunnen het, want het lot heeft ons reeds eenmaal onwrikbaar gezien. Wij weten ons de dragers van de zedelijke orde in ons werelddeel. Daarom bezitten wij de besluitvaardigheid en de offervaardigheid om ons vechtend een gemeenschappelijke gelukkige toekomst te veroveren. Wij willen de beslissing afdwingen en wij dwingen haar af, want voor ons staat de Führer in zijn unieke grootheid. Hij heeft ons lot in zijn handen genomen. Dat is ons geluk en onze vervulling. Daarom, kameraden, geldt op den tienden verjaardag der overneming van de macht het parool voor de toekomst: Met Adolf Hitler ter overwinning!
(Nat. Dagblad - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Hbld.)
(Vor. ber. dr. Seyss-Inquart 5375)

A. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Prof. dr. T. Goedewaagen afgetreden, mr. H. Reydon benoemd als secr.-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten - Prof. Goedewaagen benoemd tot hoogleeraar te Utrecht. —

1 Febr. — De Rijkscommissaris heeft op 28 Januari prof. dr. T. Goedewaagen op zijn verzoek eervol ontslag verleend uit zijn functies van secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten en

van president van de Nederlandsche Kultuurkamer, onder dankzegging voor de bewezen diensten. In een persoonlijk schrijven dankte de Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, prof. Goedewaagen voor de vele diensten, welke door den aftredenden secretaris-generaal gedurende diens ambtsperiode werden verricht. De secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschappen en Cultuurbescherming heeft prof. dr. Goedewaagen benoemd tot gewoon hoogleeraar in de wijsbegeerte aan de universiteit te Utrecht. De Rijkscommissaris heeft in de plaats van prof. Goedewaagen den hoofdafdeelingsleider bij den Nederlandschen Landstand, mr. Hermannus Reydon, 's-Gravenhage, benoemd tot secretaris-generaal van het Departement voor Volksvoorlichting en Kunsten en tot president van de Nederlandsche Kultuurkamer.

Biografie mr. Reydon. —
Mr. H. Reydon is 46 jaar. Hij studeerde rechten te Utrecht, waar hij op 23-jarigen leeftijd den meestertitel behaalde.

Mr. H. Reydon (Foto Polygoon)

Reeds in Juli 1932 trad hij toe tot de N.S.B. Een harde strijd brak aan. In December 1932 werd mr. Reydon tot groepsleider van Amsterdam benoemd, waarop reeds in Januari 1933 de eerste kring van de N.S.B., de kring Amsterdam werd ingesteld, waarvan mr. Reydon leider werd. Door de politiek kwam mr. Reydon in de journalistiek. Hij had o.m. een werkzaam aandeel in het samenstellen van het eerste nummer van „Volk en Vaderland". De medewerking als politiek en parlementair redacteur aan het vóór de verkiezingen van 1937 opgerichte Nationale Dagblad kwam vanzelf tot stand, zoodat mr. Reydon in 1938 als waarnemend hoofdredacteur aan het Nationale Dagblad verbonden werd. Na de gevangenneming van den toenmaligen hoofdredacteur Rost van Tonningen in de beruchte Aprildagen van 1940 voerde mr. Reydon tot December 1940 de hoofdredactie van het Nationale Dagblad.
Verder diende hij de N.S.B. als lid van den Algemeenen Raad, den Politieken Raad, den Propaganda Raad en als hoofd van de Theoretische vorming. Bij de oprichting van het Agrarisch Front werd hij door boerenleider Roskam geroepen om daarin de taak te vervullen, welke hij op grond van een belofte in 1933 afgelegd, op zich had genomen.
In de Meidagen van 1940 was mr. Reydon geïnterneerd. In 1935 kwam hij „met den strafrechter in aanraking" wegens beleediging van den toenmaligen minister van Oorlog, mr. Deckers, in een artikel in Vova. Na een eisch van drie maanden, welke in hooger beroep vier maanden werd, volgde de uitspraak van *f* 200 boete.
(V. b. prof. Goedewaagen 5325 B.; mr. H. Reydon 4529 B. en 4841 G.; Ned. Kultuurkamer 5335)

Financiën - Regeling van het toezicht. —
27 Jan. — Het Verordeningenblad bevat een verordening betreffende de financiën van het Rijk, van de provinciën en van de gemeenten. Hierin wordt o.m. de secr.-gen. van Financiën gemachtigd met betrekking tot het toezicht op het beheer van de publieke geldmiddelen voorschriften uit te vaardigen, strekkende tot aanpassing van de inkomsten en uitgaven van den Staat aan de eischen, die in verband met het algemeene beleid ten aanzien van de overheidsfinanciën worden gesteld. De secretaris-generaal van Financiën kan in overeenstemming met den secretaris-generaal van het desbetreffende departement van algemeen bestuur, ook in afwijking van bestaande voorschriften, uitkeeringen uit openbare middelen aan personen, instellingen en inrichtingen in het algemeen of in bijzondere gevallen staken, indien er geen waarborg bestaat, dat de uitgekeerde middelen in het algemeen belang worden besteed.
Voorts wordt ook een verordening gepubliceerd inzake een nadere regeling van het toezicht op de inkomsten en uitgaven van het Rijk. **(V. b. Financiën 5390 B.)**

Dr. R. van Genechten benoemd tot commissaris van Zuid-Holland. —
Het Rijkscommissariaat maakt bekend: De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft den procureur-generaal te 's-Gravenhage, mr. dr. R. van Genechten, onder gelijktijdig eervol ontslag uit zijn tegenwoordig ambt, benoemd tot commissaris van de provincie Zuid-Holland.
(Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad - Telegraaf)
(Vor. ber. dr. R. van Genechten 5293 A.)

Wijziging Pachtbesluit. —
27 Jan. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van de secretarissen-generaal van Justitie en Landbouw en Visscherij, houdende wijziging en aanvulling van het pachtbesluit. O.m. wordt hierin bepaald, dat plaatsvervangend voorzitter of secretaris van een Grondkamer eveneens diegene kan zijn, die de hoedanigheid van candidaat-notaris heeft verkregen. Voorts worden eenige nieuwe regelen gesteld voor het in beroep gaan tegen de uitspraken van de pachtkamer bij het Gerechtshof te Arnhem. **(Vor. ber. Pachtbesluit 4920 C.)**

Burgerlijke Stand van Duitschers. —
27 Jan. — Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris, waarbij eenige aanvullende bepalingen worden gegeven op de verordening no. 39/1941 betreffende den Burgerlijken Stand van Duitschers in het bezette Nederlandsche gebied. Voorts bevat het Verordeningenblad een bekendmaking van den Rijkscommissaris, waarbij een aanvulling wordt gegeven van het aantal ambtenaren van den Duitschen Burgerlijken Stand, het gebied, waarbinnen zij hun werkzaamheden uitoefenen en de plaats, waar zij bureel houden.

Duitsch-Nederlandsche betrekkingen. —
27 Jan. — De Rijkscommissaris heeft een stichting voor het onderhouden van de Duitsch-Nederlandsche betrekkingen opgericht. Bij de taken van deze stichting gaat het om de oprichting van instellingen van algemeen belang, zooals b.v. moedertehuizen en kindervacantiehuizen e.d., benevens van wetenschappelijke instellingen, die dienstig zijn voor het onderhouden en bevorderen van de Duitsch-Nederlandsche overeenstemming.

Verkeer - Vervanging van verouderde verkeersteekens. —
27 Jan. — Door een in het Verordeningenblad opgenomen besluit wordt bepaald, dat verouderde verkeersteekens moeten zijn vervangen op een nader door den Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat te bepalen tijdstip. Aanvankelijk moesten deze teekens voor 31 December 1942 zijn vervangen.

Binnenscheepvaart - Regeling inzake het varen op binnenschepen. —
27 Jan. — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris betreffende het varen op binnenschepen.
Hierbij wordt o.m. bepaald: varen op een binnenschip mogen slechts: 1) leden der bemanning van het schip; 2) personen, die behooren tot een aan boord gevoerd huishouden van een lid der bemanning van het schip; 3) personen, die ambtshalve medevaren; 4) op een schip, dat tot personenvervoer is toegelaten, de reizigers. (Verordeningenblad no. 2, 27 Jan. 1943)
(V. b. Binnenscheepvaart 5099 A.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Benoeming van Flynn ingetrokken. —**
2 Febr. — Roosevelt heeft het verzoek van Edward Flynn om intrekking van zijn benoeming tot gezant in Australië ingewilligd. Dit is voor het eerst, dat Roosevelt met het oog op de dreigende houding van den Senaat een beschikking ongedaan maakt.
(V. b. Benoeming v. Flynn 5401 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Verdedigers van Stalingrad overweldigd - 522.000 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage in Januari vernietigd - Toenemende actie in Tunis. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 30 Jan. (D.N.B.) — Het opperbevel der Duitsche weermacht maakt bekend: De verbitterde afweerslag in het Zuiden van het Oostelijk front duurt op enkele plaatsen met onverminderde hevigheid voort, terwijl in andere, intusschen geconsolideerde frontsectoren de druk van den vijand vermindert. Te Stalingrad is de toestand onveranderd. De moed van de verdedigers is ongebroken.

31 Jan. — In de hevig omstreden sectoren van het Oostelijke front handhaafden onze troepen zich in vastberaden afweer. Versch aangevoerde reserves mengden zich in de gevechten en consolideerden den toestand. In Stalingrad schoof de vijand eerst van alle kanten dichter bij de afweerstellingen en viel vervolgens concentrisch aan. De onder de persoonlijke leiding van generaal-veldmaarschalk Paulus heldhaftig strijdende gevechtsgroep werd op een zeer klein gebied bijeengedrongen en biedt in het Gepeoegebouw het laatste verzet. In het gebied tusschen Kaukasus en den benedenloop van den Don deden formaties Duitsche pantserwagens opnieuw tegenaanvallen; zij vernietigden ingesloten of afgesneden vijandelijke strijdkrachten. Een pantserdivisie maakte hierbij meer dan 1000 gevangenen.

1 Febr. — In Stalingrad is de Zuidelijke groep van het zesde leger onder leiding van generaal-veldmaarschalk Paulus na meer dan twee maanden heldhaftige verdediging door de overmacht van den vijand in den strijd overweldigd. De Noordelijke groep onder leiding van den generaal der infanterie Strekker handhaaft zich nog steeds.

Door formaties van het leger werden in de periode van 21 tot 31 Januari aan het Oostelijk front 517 pantsers vernietigd, buit gemaakt of onklaar geschoten.

2 Febr. — In Stalingrad heeft de vijand na zeer krachtige artillerievoorbereiding met veel sterkere strijdkrachten den aanval op het laatste bolwerk van de verdedigers ingezet. Des nachts slaagde hij er in, binnen te dringen en den tot op dat oogenblik aaneensluitenden verdedigingsring van het 11de legercorps te verbreken.

3 Febr. — De strijd om Stalingrad is ten einde. Hun eed aan het vaandel tot den laatsten ademtocht getrouw is het zesde leger onder de voorbeeldige leiding van generaal-veldmaarschalk Paulus voor de overmacht van den vijand en de ongunstige omstandigheden bezweken.

Hun lot wordt door een divisie luchtdoelartillerie, van het Duitsche luchtwapen, twee Roemeensche divisies en een Kroatisch regiment gedeeld, die in trouwe wapenbroederschap met de kameraden van het Duitsche leger hun plicht tot het uiterste gedaan hebben. De volharding der mannen van Stalingrad is door transportvliegtuigen van de luchtmacht ondersteund. De vliegers brachten gewonden en zieken bij dag en bij nacht door de sterke versperringen der Sovjets, naar de bases terug. In totaal hebben Duitsche transportvliegers in het verloop van den slag ongeveer 47.000 gewonden en zieke strijders van het zesde leger geborgen en naar de hospitalen gebracht.

Tusschen den Kaukasus en den beneden-Don bereikten onze legercorpsen bij de systematische voortzetting van hun bewegingen de voor dien dag bevolen doelen.

4 Febr. — In den Westelijken Kaukasus, in het Koebangebied en in het gebied van den Beneden-Don werden vijandelijke aanvallen, die hier en daar sterk waren, afgeslagen. Aan het Donets-front vielen vechtwagenformaties een door den tegenstander gevormde bruggenhoofdstelling aan en vernietigden sterke vijandelijke strijdkrachten. In zware afweer- en bewegingsgevechten tegen sterke vijandelijke formaties, sloegen de troepen van het leger, gesteund door sterke formaties der luchtmacht, tusschen den Don en den bovenloop van de Donets alle omsingelingspogingen af. De slag aan het Ladogameer, die, weder met volle kracht ontbrandde, leidde tot een belangrijk succes bij den afweer.

5 Febr. — Landingspogingen van vrij sterke Sovjetstrijdkrachten in het gebied van Noworossiisk werden door de direct ingezette tegenaanvallen afgeslagen. Gelande bataljons zijn ingesloten en gaan hun vernietiging tegemoet. Vijandelijke aanvallen in het mondingsgebied van den Don en aan de Koeban werden onder zware verliezen voor de Sovjets afgeslagen. In het Zuidelijke deel van het Donets-front heerschte in het algemeen rust. In het gebied van den midden-Donets en in den Oskol-sector woedde de groote afweerslag met stijgende hevigheid voort. Ten Zuiden van het Ladogameer stortten wederom aanvallen voor de Duitsche hoofdgevechtslinies onder zware verliezen ineen.

DE LUCHTOORLOG.

4 Febr. — In de maand Januari werden 832 Sovjetvliegtuigen vernietigd, waarvan 690 in luchtgevechten; 99 door luchtdoelartillerie van het luchtwapen en 22 door afdeelingen van het leger; de overigen werden op den grond vernield.

Aanvallen overdag, uitgevoerd door gemengde afdeelingen der Britsche luchtmacht, op eenige plaatsen aan de Fransche Kanaalkust veroorzaakten vele slachtoffers aan dooden en gewonden onder de inwoners. Door deze militair zonder uitwerking zijnde aanvallen en door bomaanvallen in den voorafgaanden nacht op stadswijken van Hamburg leed de bevolking verliezen.

28 Britsche vliegtuigen werden neergeschoten.

Door het Duitsche luchtwapen werden zoowel overdag als des nachts geslaagde aanvallen boven Engelsch grondgebied uitgevoerd.

DE STRIJD TER ZEE.

31 Jan. — Duitsche duikbooten hebben in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan, in de Middellandsche Zee en in de Noordelijke IJszee negen vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 45.000 br.t. in den grond geboord.

Een formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen viel op 30 Januari in de wateren voor Bougie een vijandelijk convooi aan en bracht drie transportschepen met tezamen 14.000 br.t. tot zinken en twee torpedobootjagers.

Duitsche onderzeebooten hebben in Januari onder buitengewoon moeilijke weersomstandigheden, 63 vijandelijke koopvaardijschepen, van te zamen 408.000 br.t., tot zinken gebracht. Nog 10 andere schepen werden getorpedeerd. Hun ondergang kon niet worden waargenomen, maar kan, gezien den zwaren zeegang, als zeker worden beschouwd. Het luchtwapen heeft uit vijandelijke konvooien in de Middellandsche Zee 18 koopvaardijschepen van te zamen 114.000 br.t. en twee torpedobootjagers tot zinken gebracht. Daarenboven werden 37 koopvaardijschepen van te zamen 200.000 br.t., een kruiser, twee torpedobootjagers en twee bewakingsvaartuigen beschadigd. Onder de allerzwaarste gevechtsomstandigheden werden dus in de maand Januari minstens 522.000 br.t. aan vijandelijke koopvaardijtonnage vernietigd.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Berlijn, 3 Febr. (S.P.T.) — In Tunis is het thans tot zware gevechten gekomen. In het gebied van Said hebben de Duitsche troepen gedurende de laatste dagen, naar te Berlijn wordt medegedeeld, in snelle aanvallen 1000 gevangenen gemaakt. De Britten en Amerikanen trachten thans de door de Duitschers bezette stellingen te veroveren, waartoe zij tot een offensief op groote schaal zijn overgegaan.

(N.R.Crt. - Vaderland - D. Z. i. d. Niederl. - Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5404 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Zeeslag bij Rennell. —

Tokio, 1 Febr. (D.N.B.) — Het Keizerlijk hoofdkwartier deelt mede, dat Japansche marinevliegtuigen bij de Salomonseilanden, in de omgeving van het eiland Rennell, in een slag, die geduurd heeft van 29 tot 30 Januari, twee vijandelijke slagschepen en drie kruisers tot zinken hebben gebracht, een slagschip en een grooten kruiser aanzienlijk hebben beschadigd en drie vijandelijke gevechtsvliegtuigen hebben neergeschoten.

Tokio, 4 Febr. (D.N.B.) — Het Japansche keizerlijke hoofdkwartier deelt mede: De Japansche marinevliegdienst heeft op 1 Februari boven Nieuw-Georgië een gevecht tegen vijandelijke luchtstrijdkrachten geleverd. Een kruiser werd tot zinken gebracht; een kruiser zwaar beschadigd; 33 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

(Alg. Handelsblad - Vaderland - De Standaard)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5388 B.)

A. NEDERLAND. — N.S.B. - Staatspolitiek secretariaat ingeschakeld in het openbaar bestuur - Secretarie van Staat ingesteld. —

30 Jan. — In het Verordeningenblad is opgenomen een decreet van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, houdende inschakeling van het staatspolitiek secretariaat der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden in het openbaar bestuur.
Het decreet luidt als volgt: Het is in overeenstemming met de taak, mij door den Führer opgedragen, het Nederlandsche volk te betrekken bij de verantwoordelijke medebeslissing in zake het bestuur van dit land. Drager van den politieken wil van het Nederlandsche volk is de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden. Ik heb derhalve gelast, dat ter waarborging van de harmonie tusschen het bestuur en de taak van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden alle aan mij ondergeschikte Duitsche instanties bij de uitvoering van belangrijke bestuursmaatregelen, maar vooral in alle personeelsaangelegenheden overleg dienen te plegen met den Leider der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden. In overeenstemming met mijn bevelen zal deze harmonie worden gehandhaafd door mijn commissarissen-generaal binnen het kader hunner bevoegdheid door middel van het staatspolitiek secretariaat der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden. Door middel van het staatspolitiek secretariaat kan de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden voorstellen en ontwerpen indienen. In aangelegenheden, waarin onder de gegeven omstandigheden noodzakelijkerwijze in de eerste plaats rekening moet worden gehouden met het standpunt der bezettende macht, behoud ik mij de eindbeslissing voor.
(Verordeningenblad No. 3, 30 Jan. 1943)

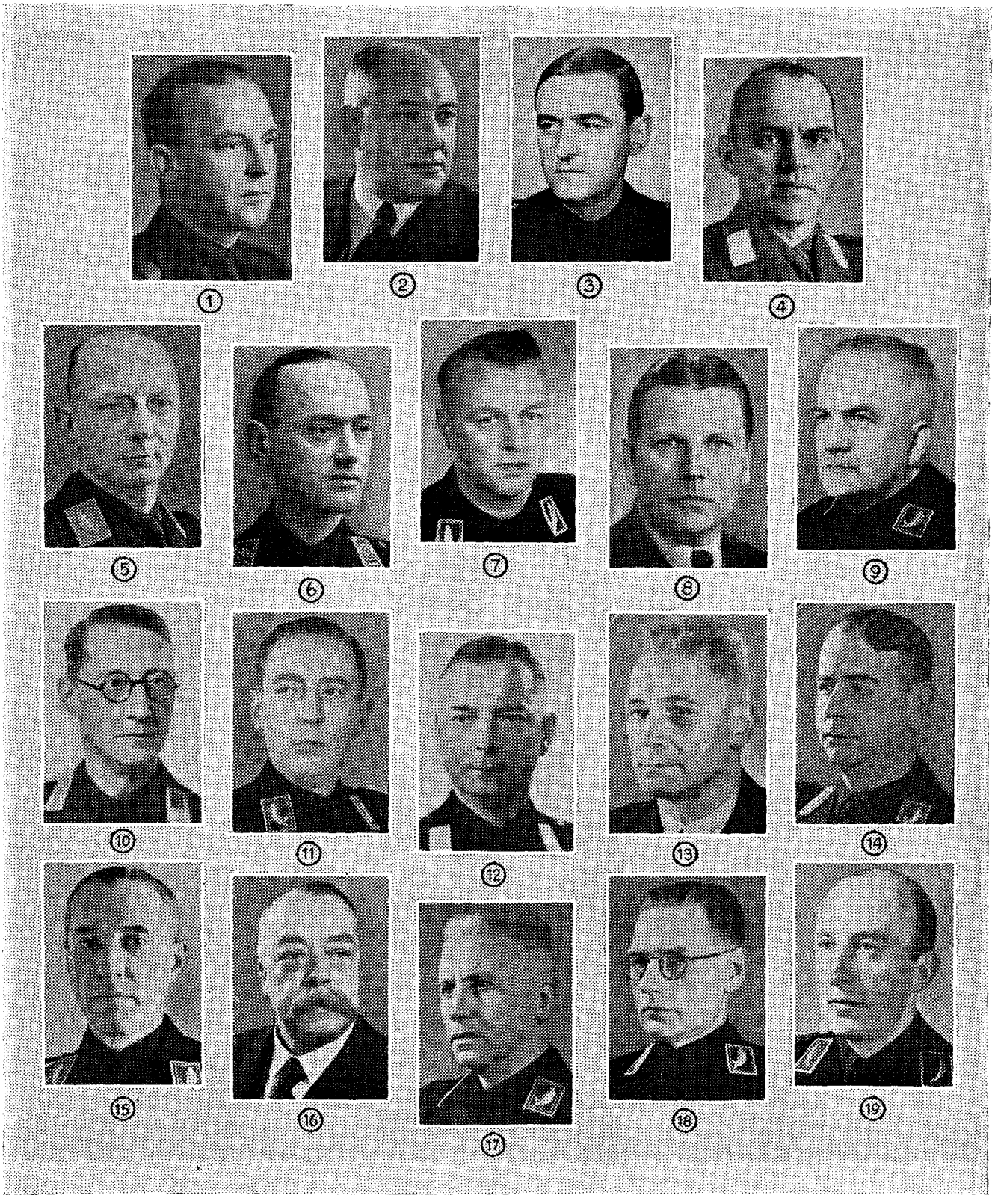
Benoeming van gemachtigden. —
Met ingang van 1 Februari 1943 werd door Mussert ingesteld een secretarie van staat der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden. Tot hoofd dezer secretarie wordt benoemd Dr. J. H. Carp, hoofd afd. bestuurszaken van het Hoofdkwartier. Ingesteld worden voorts de ambten van gemachtigden voor staatsaangelegenheden, zoomede van gemachtigden voor aangelegenheden der volksgemeenschap.
Tot Musserts gemachtigden voor staatsaangelegenheden worden benoemd met ingang van heden: C. van Geelkerken (Binn. Zaken en Nationale Veiligheid); Prof. Mr. Dr. R. van Genechten (Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen); Mr. M. M. Rost van Tonningen (Financiën, Bankwezen, Bijz. Ec. Zaken en Ned. Oost-Compagnie); Ir. W. L. Z. van der Vegte (Waterstaat en Verkeer); Dr. F. E. Posthuma (Landbouw en Visscherij); C. van Ravenswaay (Soc. Zaken); Mr. H. Reydon (Volksvoorlichting); Dr. K. Keyer (Volksgezondheid).
Tot gemachtigde voor bijzondere diensten, o.m. voor de niet-commercieele vereenigingen en stichtingen, wordt benoemd H. W. Müller Lehning.
Tot zijn gemachtigden voor aangelegenheden der volksgemeenschap worden benoemd H. J. Woudenberg (Ned. Arbeidsfront), E. J. Roskam Hzn. (Landstand en de bedrijfschappen op Landbouwgebied), Dr. Ing. W. A. Herweyer (Ned. Omroep), M. Meuldijk (Ned. Arbeidsdienst), F. W. van Vloten (Ned. Volksdienst), Arts C. C. A. Croin (Artsenkamer).
Tot gemachtigden, resp. voor de aangelegenheden betreffende het Ned. Legioen, het Bibliotheekwezen en het Museumwezen worden benoemd Lt.-gen. H. A. Seyffardt, F. H. M. Ouwerling, Dr. D. Hannema.
Met ingang van 1 Februari 1943 wordt een kabinet ingesteld, hetwelk rechtstreeks onder Mussert ressorteert. Tot chef van dit kabinet wordt benoemd Jhr. D. de Blocq van Scheltinga, hoofd alg. zaken der N.S.B.
Met ingang van 1 Februari worden opgeheven het bureau alg. zaken en de afd. bestuurszaken van het hoofdkwartier. Met ingang van gelijken datum wordt ontslag verleend aan Jhr. D. de Blocq van Scheltinga en Dr. J. H. Carp, resp. als hoofd alg. zaken en hoofd der afd. bestuurszaken van het hoofdkwartier. De aangelegenheden resp. behoord hebbende tot de werkzaamheden van het bureau alg. zaken en van de afd. bestuurszaken van het hoofdkwartier, gaan met ingang van heden over resp. naar het kabinet van den Leider en naar de afdeeling VI (Beweging en Staat) der secretarie van staat.
Aan het hoofdartikel in Volk en Vaderland d.d. 5 Februari wordt het volgende ontleend:
Ten behoeve van de uitoefening van zijn besturende taak in den staat heeft de Leider de secretarie van staat der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden gesticht. De secretarie zal het centrum zijn waarbinnen de werkzaamheden van de door den Leider benoemde gemachtigden voor staatsaangelegenheden en voor aangelegenheden betreffende de volksgemeenschap tezamen komen, en dat, omgekeerd, zorg draagt voor de coördinatie en concentratie van deze werkzaamheden. Voorts zal de secretarie zich bezig houden met die aangelegenheden, die voortvloeien uit de verhouding tusschen beweging en staat.
Door middel van de gemachtigden verkrijgt de Leider het voortdurende contact met de onderscheiden departementen van algemeen bestuur, met de Duitsche dienstinstanties en met de organen der volksgemeenschap. Op de gemachtigden rust derhalve een zeer belangrijke en uiterst verantwoordelijke taak.
Aan den eersten dag van Februari 1943, mag, blijkens het bovenstaande, bijzondere historische beteekenis worden gehecht voor de beweging, maar ook voor het Nederlandsche volk. Op den eersten Februari 1943 toch werd een tijdperk ingeluid, waarin ons volk weer zelf zal zijn ingeschakeld in het staatsbestuur, zij het dan ook, dat de oorlogstoestand er toe dwingt, dat deze inschakeling nog slechts gedeeltelijk kan geschieden. Gezien het feit, dat het Nederlandsche volk gedurende ruim 2½ jaar geen deel had aan het landsbestuur, moet het elken waren vaderlander in zijn nationaal zelfrespect deugd doen, dat ons volk thans weer zelf bij het staatsbestuur is betrokken.
De opdracht aan de beweging: het brengen van het nationaal-socialisme aan ons volk, blijft daarbij van de grootste beteekenis. Het spreekt vanzelf dat de vruchtbaarheid van den arbeid van den Leider voor ons volk des te grooter zal zijn naarmate het vertrouwen, dat het Nederlandsche volk hem schenkt, groeit. De verantwoordelijkheid van de beweging, van de kringen en groepen tegenover den Leider is daarom thans grooter dan ooit. Uit den nimmer verflauwenden toegewijden arbeid in de propaganda, in de voorlichting van ons volk, en in de organisatie vindt tenslotte de wassende kracht der beweging haar oorsprong en haar voortdurende voeding. En die wassende kracht heeft de beweging noodig, omdat zij de motor is, die in ons volk den goeden geest stuwt, welke tenslotte tot uitdrukking moet komen in de daden van de staatsleiding.
De beweging, die wortelt in het volk en uit dit volk is voortgekomen, is tevens geroepen om de volksleiding op zich te nemen. Hoe breeder de basis is, waarop zij in de volksgemeenschap is gegrondvest, des te beter zal zij haar volksleidende taak kunnen vervullen en des te beter zal het volk in al zijn verscheidenheid den geest der volksleiding verstaan. Daarom is het een belangrijke taak van de beweging om haar geest tot den geest van het volk te maken, opdat heel ons volk in Mussert zijn leider zal erkennen. En de persoon van den Leider staat er borg voor, dat het vertrouwen niet zal worden beschaamd. (Volk en Vaderland)

Sociale aangelegenheden - C. J. van Rijst gemachtigde van den Arbeid - Biografie C. J. van Rijst. —
4 Febr. — De met de waarneming der zaken van het Departement van Sociale Zaken belaste secretaris-generaal Verwey, heeft den heer Cornelis van Rijst met ingang van 1 Februari tot gemachtigde van den arbeid benoemd.
De heer C. J. van Rijst is in 1897 te Rotterdam geboren. Hij bezocht daar de zeevaartschool, waarna hij gedurende vele jaren als stuurman ter koopvaardij voer. Daarna zocht hij zijn werkzaamheden in het buitenland, waar hij belangrijke industrieele en commercieele ondernemingen heeft opgericht. Gedurende vele jaren wijdde hij daaraan zijn beste krachten. Toen de huidige oorlog uitbrak, vestigde hij zich weer in Nederland, waar hij zich geheel wijdde aan zijn zich hier bevindende belangen. De heer Van Rijst is lid van de N.S.B.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Nat. Soc. Bew. 5407)**

Rotterdam - Begrooting. —
4 Febr. — Verschenen is de geleidebrief tot de gemeentebegrooting voor 1943. Uit dien geleidebrief blijkt, dat het tekort voorloopig op 36 millioen wordt geraamd. Het aanvankelijk geraamde tekort van *f* 28.350.000 voor 1941 kan door een uitkeering uit de IIe afdeeling van het Gemeentefonds van *f* 12.685.000 worden teruggebracht tot *f* 11.089.346.84 en ook voor 1942 is de verwachting, dat het deficit belangrijk beneden de geraamde *f* 32.600.000 zal dalen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Financiën 4697 D.)

DE GEMACHTIGDEN VAN DEN LEIDER

(Voor de namen der gemachtigden zie s.v.p. pag. 5415 B.)

(Photodienst N.S.B.)

A. **DE GEVOLMACHTIGDEN VAN DEN LEIDER. —**

Dr. J. H. Carp.
Dr. Johan Herman Carp werd te 's-Gravenhage op 19 Juli 1893 geboren. In 1921 promoveerde hij, na reeds in 1917 in den provincialen bestuursdienst te zijn getreden, tot doctor in de rechten op een proefschrift, waarin hij de theorie van het in dien tijd in opkomst zijnde bolsjewisme aan een kritisch onderzoek onderwierp en de absurditeit ervan aantoonde.
In 1941 werd dr. Carp benoemd tot president van het Vredegerechtshof.
(V. b. Dr. J. H. Carp 5330 A.; benoeming 4803 C.)

C. van Geelkerken.
C. van Geelkerken, de plaatsvervangend leider der Beweging, was in de eerste jaren der N.S.B. algemeen secretaris. Hij is lid No. 2 der N.S.B.
Op 1 Mei 1934 werd Van Geelkerken als slachtoffer van het verbod voor ambtenaren uit zijn betrekking bij de Provinciale Griffie te Utrecht ontslagen. Naast zijn werkzaamheden in de Beweging heeft hij de leiding van den Jeugdstorm. **(Vor. ber. 5382 B.)**

Dr. F. E. Posthuma.
Dr. Posthuma werd geboren 20 Mei 1874 en verkreeg reeds op 19-jarigen leeftijd het diploma van landbouwkundige van de Landbouwschool in Wageningen. In 1898 trad hij als secretaris in dienst bij den Bond van Coöperatieve Zuivelfabrieken in Friesland. Na enkele jaren als zelfstandig zuivelconsulent gevestigd te zijn geweest, werd hij secretaris van den Alg. Ned. Zuivelbond en is thans nog voorzitter van den Internationalen Zuivelbond. Behalve minister van Landbouw van Oct. 1914—Sept. 1918 was hij nog directeur van Centraal Beheer, in later tijd president-directeur van deze groote centrale organisatie van alle sociale e.a. verzekeringen. Bovendien nog voorzitter van den Nijverheidsraad, van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel. **(V. b. 4882 C.)**

Dr. K. Keyer.
Dr. Koenraad Keyer werd op 13 Maart 1903 te ten Boer geboren, studeerde te Groningen en vestigde zich in 1930 als huisarts te Meeden—Westerlee (Gr.). In 1939 werd hij benoemd bij de G.G. en G.D. te Utrecht. Hij werd in September 1941 door den Leider benoemd tot Hoofd Afd. V (Volksgezondheid) van het Hoofdkwartier, en tevens tot leider van het Medisch Front. In Februari 1942 werd dr. Keyer benoemd tot directeur-geneesheer van het Stads- en Academisch Ziekenhuis te Utrecht.
(Vor. ber. 5305 C.)

H. J. Woudenberg.
H. J. Woudenberg is op 19 September 1891 te Amsterdam geboren. Na verschillende betrekkingen in Amsterdam te hebben gehad, kwam Woudenberg tenslotte in IJmuiden in het visscherijbedrijf terecht, waar hij in een groot bedrijf van correspondent tot directeur opklom. Tijdelijk was Woudenberg lid der S.D.A.P., doch reeds voor het begin van den wereldoorlog trad hij uit, omdat het internationalisme en marxisme hem niet bevredigden. In Februari 1933 meldde hij zich als lid der N.S.B. Op 23 November 1935 werd hij als voorzitter van de Nationale Werknemers Vereeniging gekozen en op denzelfden datum door den Leider benoemd tot Hoofd van Afd. IV (Arbeidszaken) van het Hoofdkwartier.
Op 15 Juli 1940 benoemde de Rijkscommissaris Woudenberg tot Commissaris van het N.V.V. en een jaar later eveneens tot Commissaris voor de confessioneele vakbonden. Op 1 Mei 1942 tenslotte volgde zijn benoeming tot leider van het op te richten Nederlandsche Arbeidsfront. **(Vor. ber. 5286)**

H. W. Müller Lehning.
Müller Lehning werd geboren in Duitschland in 1895. Hij bezocht na de lagere school het gymnasium te Utrecht. Kort voor zijn eindexamen brak de oorlog 1914—'18 uit. Müller Lehning brak zijn studie af om als vrijwilliger in de Duitsche weermacht dienst te nemen. Hij heeft den geheelen oorlog als soldaat meegemaakt. Na den wapenstilstand deed hij staatsexamen, slaagde en ging in den handel. Naast zijn werkzaamheden als commissaris voor niet-commercieele vereenigingen en stichtingen vervult Müller Lehning nog een belangrijke functie bij het Rijkstextielbureau als deskundige.

M. Meuldijk.
M. Meuldijk is 29 Aug. 1894 te Geervliet geboren. Op zeventienjarigen leeftijd ging hij naar de Rijksnormaalschool te Amsterdam en verwierf op normale wijze het einddiploma. Gedwongen door geldnood aanvaardde hij daarna een betrekking als leeraar in Dordrecht. Hij liet zich echter tevens inschrijven bij de Rotterdamsche Academie. In 1918 liet hij zijn betrekking in den steek om zich geheel aan het schilderen te wijden. In 1923 had hij zich voor goed vrijgemaakt. In 1921 werd hij lid van de S.D.A.P., doch trad in 1927 weer uit. Van 1928 af kwam Meuldijk regelmatig in Duitschland en bezocht vergaderingen van de N.S.D.A.P., zag het enthousiasme, den strijdgeest en de kameraadschap. Hij werd lid in 1933. Meuldijk werd redacteur van „Volk en Vaderland" en later hoofdredacteur.

Fr. H. M. Ouwerling.
Fr. H. M. Ouwerling werd op 17 November 1883 te Hoeven in Noord-Brabant geboren.
Nadat hij in 1915 de onderwijzersloopbaan vaarwel gezegd had, trad hij in dienst der gemeente Tilburg als archivaris welke functie hij gedurende 27 jaren vervulde. Beroepsbezigheden en ambtsopvattingen weerhielden Ouwerling lid der N. S. B. te worden. Zijn vrouw echter, trad in April 1933 toe en zoo kon al het werk voor de Beweging te zijnen huize gedaan worden. Na de opheffing van het Ambtenarenverbod trad hij als lid der Beweging toe.

Dr. D. Hannema.
Na zijn opleiding te hebben ontvangen op het Kunsthistorisch Instituut te Utrecht, werd de heer Hannema in 1921 benoemd tot directeur van het museum Boymans te Rotterdam. In 1939 werd de heer Hannema eeredoctor der Utrechtsche Universiteit.
Dr. Hannema vervult naast zijn taak als museumdirecteur nog die van hoofd van den dienst van Cultureele Zaken van de gemeente Rotterdam.
(Vor. ber. dr. Hannema 3744 I.)

Jhr. D. de Blocq van Scheltinga.
Jhr. D. de Blocq van Scheltinga werd geboren te Velp in Gelderland. In 1925 werd hij benoemd tot res. luitenant der cavalerie.
In 1932 trad hij tot de N.S.B. en bekleedde verschillende functies. Door zijn lidmaatschap werd hij ontslagen als res. luitenant en als procuratiehouder der Geldersche Credietvereeniging. Hij was candidaat van de N.S.B. voor de Provinciale Staten van Utrecht bij de verkiezingen van 1935.
In 1937 volgde zijn aanstelling onder den pl.v. leider Van Geelkerken op het Hoofdkwartier der Beweging te Utrecht. Na Mei 1940 werd hij benoemd tot hoofd van de afdeeling Algemeene Zaken. Op 18 Augustus 1942 werd De Blocq van Scheltinga benoemd tot burgemeester van Wassenaar.

Voor de biografieën van Prof. mr. dr. R. van Genechten (4771), Mr. M. M. Rost van Tonningen (4616), C. van Ravenswaay (5056), Ir. W. L. Z. v. d. Vegte (4482), mr. H. Reydon (5411), E. J. Roskam (4883), Ir. W. A. Herweyer (4626), F. W. van Vloten (5135), Dr. C. C. A. Croin (4951) wordt verwezen naar de tusschen haakjes vermelde pagina's. (Nat. Dagblad)

B. **De gemachtigden van den Leider, wier portretten wij op nevenstaande pagina publiceeren:**

1. Mr. M. M. Rost van Tonningen (Financiën, Bankwezen, Bijz. Ec. Zaken en N.O.C.).
2. H. J. Woudenberg (Ned. Arbeidsfront).
3. C. van Geelkerken (Binnenl. Zaken en Veiligheid).
4. Ing. W. L. Z. v. d. Vegte (Waterstaat en Verkeer).
5. Mr. H. Reydon (Volksvoorlichting)
6. Dr. Ing. W. A. Herweyer (Ned. Omroep).
7. C. van Ravenswaay (Soc. Zaken).
8. Dr. D. Hannema (Museumwezen).
9. E. J. Roskam Hzn. (Landstand en bedrijfschappen op Landbouwgebied).
10. F. W. van Vloten (Ned. Volksdienst).
11. Dr. K. Keyer (Volksgezondheid).
12. H. W. Müller Lehning (Bijzondere diensten).
13. F. H. M. Ouwerling (Bibliotheekwezen).
14. Jhr. D. de Blocq v. Scheltinga (chef v. h. kabinet).
15. Dr. J. H. Carp (Hoofd der secretarie van Staat).
16. Dr. F. E. Posthuma (Landbouw en Visscherij).
17. Prof. Mr. Dr. R. van Genechten (Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen).
18. M. Meuldijk (Ned. Arbeidsdienst).
19. Arts C. C. A. Croin (Artsenkamer).

A. **NEDERLAND. — Duitsche onderofficier te Haarlem neergeschoten - Vergeldingsmaatregelen. —**
3 Febr. — Zaterdag, 30 Januari j.l., des avonds, is in Haarlem een onderofficier der Duitsche weermacht van achteren neergeschoten. Het terstond door de Deutsche Sicherheitspolizei ingestelde onderzoek heeft niet kunnen leiden tot opsporing van den dader, die echter — waar het resultaat van het onderzoek op wijst — in joodsch-communistische kringen gezocht moet worden. In overeenstemming met den Wehrmachtsbefehlshaber Niederlande, General der Flieger F. Christiansen, zijn heden voor den eenen verraderlijk vermoorden Duitschen soldaat als vergeldingsmaatregel de onderstaande 10, uit joodsch-communistische kringen afkomstige gijzelaars uit Haarlem en omgeving terechtgesteld. Bovendien is een vrij groot aantal communistische agitatoren uit deze streek naar een concentratiekamp gezonden.

De namen der terechtgestelden luiden als volgt:
1. Drilsma, Herbert O., geb. 2-8-'06 in Amsterdam, woonachtig te Haarlem; 2. Frank, Philipp, geb. 9-8-'10 in Hilversum, woonachtig te Haarlem; 3. Chapon, Barend, geb. 4-8-'84 in Amsterdam, woonachtig te Haarlem; 4. Zwanenbeek, Iwan, geb. 19-11-'02 in Delft, woonachtig te Haarlem; 5. Reuman, Karel F., geb. 1-3-'16 in Schoten, woonachtig te Haarlem; 6. de la Rie, Wijnand, geb. 30-9-'99 in Leiden, woonachtig te Haarlem; 7. Lebbe, Johannes Th., geb. 16-12-'73 in Den Helder, woonachtig te Haarlem; 8. Warmenhoven, Simon, geb. 21-9-'04 in Velsen, woonachtig te Velsen; 9. Weij, Pieter, geb. 22-11-'03 in Velsen, woonachtig te Velsen; 10. Strengholt, Roelof, geb. 5-11-'06 in Amsterdam, woonachtig te Velsen.
Den Haag, 2 Februari 1943. Der Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest und Generalkommissar für das Sicherheitswesen, get. RAUTER, ᛋᛋ-Gruppenführer und General-Leutnant der Polizei. (Nat. Dagblad)

Vrijwilligerslegioen Nederland - Revolveraanslag op Luit.-generaal H. A. Seyffardt. —
8 Febr. — Op den leider van het Vrijwilligerslegioen Nederland, den voormaligen chef van den Nederlandschen generalen staf, luitenant-generaal H. A. Seyffardt, is op 5 Februari 1943, vroeg in den avond, voor de deur van zijn woning, een revolveraanslag gepleegd. Luitenant-generaal Seyffardt is op 6 Februari aan zijn zware verwonding bezweken.
Luitenant-generaal Seyffardt heeft in de beslissende Junidagen van 1941, toen Duitschland aantrad tegen het bolsjewisme, den oproep tot vorming van het Nederlandsche legioen uitgevaardigd. Onvermoeid heeft de generaal sedert deze dagen voor het legioen in het Oosten vrijwilligers aangeworven.
Met dezen man is een van de weinige ver vooruitziende generaals van het oude Nederlandsche leger heengegaan. Van alle kanten heeft generaal Seyffardt als commandant van het legioen, dat zich in het Oosten meermalen schitterend heeft gedragen en dat in het weermachtsbericht met roem vermeld werd, sympathie en achting verworven. (Vaderland)
(Vor. ber. Lt.-gen. Seyffardt 5413 A.)

Vervroegd sluitingsuur in Noord- en Zuid-Holland. —
8 Febr. — Der höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest und Generalkommissar für das Sicherheitswesen deelt mede:

Met onmiddellijke inwerkingtreding wordt voor de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland het sluitingsuur voor café's en restaurants e.d. van 23.00 uur op 21.00 uur en het tijdstip, waarna men zich niet op straat mag bevinden, van 24.00 op 22.00 uur gesteld. Verdergaande plaatselijke bepalingen, die reeds genomen zijn, worden hierdoor niet aangetast.
w.g. RAUTER, Der höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest und Generalkommissar für das Sicherheitswesen.
Den Haag, den 8en Februari 1943. (N. R. Crt.)

Bewakingsdienst tegen sabotage ingesteld. —
5 Febr. — Ingevolge aanschrijving van het departement van Binnenlandsche Zaken, maakt de hoofdcommissaris van politie bekend, dat eventueele gevallen van sabotage aan objecten der Duitsche weermacht of aan objecten, die voor het Nederlandsche volk van belang zijn, uiteindelijk slechts aan het Nederlandsche volk schade kunnen toebrengen. Immers, de bezettende macht zal zich tegen dergelijke daden, gericht tegen de openbare orde en veiligheid, met kracht te weer stellen. Zij zal er niet voor terugdeinzen, door het opleggen van zoengelden en andere straf- en dwangmaatregelen of zelfs door het verantwoordelijk stellen van gijzelaars op het Nederlandsche volk zelve verhaal te zoeken.
Ten einde deze onheilen te voorkomen, wordt in alle gemeenten een bewakingsdienst tegen sabotage ingesteld.
Op de mannelijke bewoners wordt een dringend beroep gedaan, zich in het belang van het Nederlandsche volk voor het verrichten van diensten ter bescherming van bovengenoemde objecten in deze gemeenten vrijwillig beschikbaar te stellen. De vergoeding voor deze diensten bedraagt *f* 0.50 voor elk uur, dat werkelijk dienst wordt gedaan.
De aandacht wordt er op gevestigd, dat de bewakingsdiensten bij wijze van nevenfunctie kunnen worden uitgeoefend en dat, indien het aantal vrijwillige aanmeldingen onvoldoende is, van de zijde van den bevelhebber der Duitsche weermacht personen tot het verrichten van deze diensten zullen kunnen worden aangewezen. (Nat. Dagblad)

C. **ITALIE. — Rede van Mussolini. —**
Rome, 1 Febr. (Stefani). — Ter gelegenheid van den twintigsten verjaardag der oprichting van de fascistische militie heeft de Duce in een plaats van Midden-Italië formaties van de militie geïnspecteerd. De Duce hield daarbij een toespraak, waarin hij o.m. zeide: Pas na 32 maanden van strijd tegen ons heeft de vijand een succes weten te behalen. Het Italiaansche volk heeft met mannelijke rust het bericht vernomen van de vijandelijke bezetting van Libye. Immers, een onwrikbare overtuiging is in ons hart gegrift: daar waar wij waren, daar waar onze dooden op ons wachten, daar waar wij de krachtige en onverwoestbare kenteekenen van onze beschaving hebben achtergelaten, daar zullen wij terugkeeren. 50 millioen Italianen hebben naar Afrika gestreefd en zullen naar Afrika blijven streven, omdat zij even goed en wellicht meer nog dan andere volken een heilig recht bezitten om te leven. Zwarthemden! Op dezen twintigsten verjaardag antwoorden wij tezamen met onze kameraden van de As en van het Drielandenpact op het dwaze, misdadige en propagandistische dilemma van Casablanca, dat wij nooit zullen toegeven, zoolang wij in staat zijn een wapen in de hand te houden. **(Vor. ber. Mussolini 5341 B.)**

Mutaties in regeering en legerleiding. —
Rome, 5 Febr. (D.N.B.) — Officieel is de volgende wijziging in de Italiaansche regeering bekend gemaakt: Het ministerie van Buitenlandsche Zaken wordt door den Duce overgenomen. Giuseppe Bastianini blijft onderstaatssecretaris in dat ministerie. Graaf Ciano wordt voor drie jaar benoemd tot lid van den Grooten Raad van het Fascisme.
Umberto Albini, prefect van Napels, wordt in plaats van Buffarini Guidi onderstaatssecretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken. Alfredo de Marsico neemt de leiding van het ministerie van Justitie op zich; de tegenwoordige functionaris, graaf Grandi, blijft voorzitter van de Kamer van Fasci en corporaties. In plaats van Thaon di Revel is tot minister van Financiën benoemd baron Giocomo Acerbo, voorzitter van het internationale landbouwinstituut. Giuseppe Bottai wordt als minister van Opvoeding opgevolgd door Carlo Biggini rector der universiteit van Pisa. Het ministerie van Openbare Werken wordt door het lid van den nationalen raad Zenone Benini van Giuseppe Gorla overgenomen. Host Venturi wordt als minister van Verkeer afgelost door Cini. Carlo Tiengo neemt de functie van minister van Corporaties over van senator Ricci. Aan het ministerie voor Volksontwikkeling wordt Alessandro Pavolini opgevolgd door Polverelli, tot nu toe onderstaatssecretaris aan dit ministerie. Tot minister voor Deviezen is benoemd Oreste Bonomi, als opvolger van minister Riccardi. Het onderstaatssecretariaat voor Oorlogsproductie wordt tot ministerie verheven. Generaal Favagrossa, tot nu toe onderstaatssecretaris, is tot minister benoemd. De functie van onderstaatssecretaris bij het bureau van den minister-president wordt overgenomen door het lid van den Nationalen Raad Amilcare Rossi, voorzitter van den bond van frontstrijders, die generaal Luigi Russo opvolgt.
De chef van den generalen staf van de Italiaansche weermacht, maarschalk graaf Ugo Cavallero, is op zijn verzoek van zijn functie ontheven. Tot zijn opvolger is benoemd leger-generaal Vittorio Ambrosio, thans chef van den generalen staf van het Italiaansche leger. Als opvolger van generaal Ambrosio is legergeneraal Azio Rossi benoemd tot chef van den generalen staf van het Italiaansche leger. (Telegraaf - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 4950 E.; leger 4905 C.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Mobilisatie van den arbeid. —

28 Jan. (D.N.B.) — Ten einde Duitschlands wil om te leven en te overwinnen maximaal op te voeren, heeft de algemeen gevolmachtigde voor den „Arbeitseinsatz", Gouwleider Sauckel, een verordening uitgevaardigd over de aanmelding van mannen en vrouwen ten behoeve van de Rijksverdediging. Volgens deze verordening moeten alle mannen van 16 tot 65 jaar en alle vrouwen van 17 tot 45 jaar zich bij het voor hun woonplaats bevoegde arbeidsbureau melden, zoodra zij daartoe opgeroepen worden. Uiteraard vallen reeds in een beroep werkzame mannen en vrouwen niet onder de verordening, voorts niet scholieren, geestelijken en vreemdelingen. Van de aanmelding zijn vrijgesteld alle vrouwen met een nog niet leerplichtig kind of met minstens twee kinderen beneden de 14 jaar. Doch ook de vrouwen, die slechts één kind hebben, dat reeds leerplichtig is, zullen krachtens de verordening pas dan voor den „Arbeitseinsatz" in aanmerking komen, wanneer geschikte gehuwde vrouwen zonder kinderen in het geheel niet meer voor den „Arbeitseinsatz" beschikbaar zijn.

In de inleiding van de verordening wordt gezegd, dat alle Duitsche mannen en vrouwen in dezen de geheele wereld omvattenden strijd voor het behoud van het leven en voor de vrijheid en veiligheid der natie hun krachten uitsluitend ter beschikking moeten stellen van de strijdende en arbeidende volksgemeenschap en moeten richten op het doel van dezen oorlog, n.l. het zoo spoedig mogelijk behalen van de eindoverwinning.

Bedrijfssluiting. —

Berlijn, 4 Febr. (D.N.B.) — Krachtens de totale mobilisatie der Duitsche volkskracht heeft de Duitsche minister van Economische Zaken de drie volgende verordeningen uitgevaardigd:

1. alle handelsbedrijven, die voor de verzorging der bevolking niet onvoorwaardelijk noodzakelijk zijn, worden gesloten;
2. ook alle handwerkbedrijven worden gecontroleerd en werk, dat voor de oorlogseconomie niet noodzakelijk is of niet de vitale behoefte van de bevolking dient, zal gestaakt worden.
3. alle instellingen op het gebied van het restaurant- en het hotelbedrijf, die voor de oorlogseconomie of de verzorging der bevolking niet onvoorwaardelijk noodig zijn, worden gesloten, zoo o.a. alle amusementsnachtlokalen en bars en alle luxe restaurants.

De bevolen maatregelen worden met den grootsten spoed uitgevoerd. De geheele actie moet reeds op 15 Maart voltooid zijn.

S.P.T. meldt nog de volgende bijzonderheden over de bovengenoemde verordening: De gouwleiders der partij hebben groote bevoegdheden om in hun gebieden vèrgaand in het economische leven in te grijpen, zoolang dit niet gebeurt ten koste van de bevrediging der meest noodzakelijke levensbehoeften. De geheele handel in gouden en luxe voorwerpen zal worden stopgezet. De levensmiddelenvoorziening, de brandstoffenhandel en de voorziening van den landbouw met machines zullen door geen enkelen beperkenden maatregel worden getroffen. Bij het handwerk zullen de veranderingen, die door de verordeningen ontstaan, niet zoo ingrijpend zijn, daar alle bedrijven, die reparatiewerkzaamheden verrichten, zullen mogen doorwerken. De kappers mogen in de toekomst alleen nog maar scheren, haarwasschen en friseeren, de „permanent wave" zal tot het verleden behooren. Bij het café- en restaurantbedrijf zullen principieel alle nachtlokalen, bars en dergelijke ondernemingen worden gesloten. Alle restaurants blijven geopend. De maatregelen hebben tevens betrekking op andere, minder in het oog loopende takken van het bedrijfsleven. Er zal een absoluut verbod worden afgekondigd om het beroep van reiziger uit te oefenen.

De door de stillegging getroffen ondernemingen zullen niet zonder meer worden gesloten. De lokalen zullen voor doelen worden gebruikt, die de oorlogvoering direct of indirect ten goede zullen komen. Vooral in de groote steden heerscht reeds gebrek aan kantoorlokalen. Ook door het vrijkomen van een groot aantal telefoonleidingen, meubelen en machines van uiteenloopenden aard zal een ontlasting voor andere takken van bedrijf ontstaan. De arbeidskrachten zullen dus veelal naar voor de oorlogvoering belangrijke bedrijfstakken worden overgeheveld. **(Vor. ber. Bedrijfsleven 5119 E.)**

Oproeping van arbeidskrachten. —

8 Febr. — De Duitsche pers publiceerde den oproep tot aanmelding van mannen en vrouwen, resp. van 16 tot 65 jaar en van 17 tot 45 jaar, in het kader van de totale mobilisatie van arbeidskrachten voor de vervulling van taken ten behoeve van de rijksverdediging. Buiten den aanmeldingsplicht vallen: buitenlanders; zij, die in een publiekrechtelijk dienstverband staan, alsmede zij, die voor de weermacht, politie of den rijksarbeidsdienst zijn opgeroepen; zij, die sedert 1 Januari 1943 een betrekking hebben, waar zij tenminste 48 uur per week werken; zelfstandigen, die op 1 Januari j.l. meer dan vijf personen in dienst hadden; zij, die geheel in den landbouw werkzaam zijn; zij, die als hoofdberoep in het gezondheidswezen werkzaam zijn; geestelijken; bepaalde scholieren, verpleegden, a.s. moeders, alsmede vrouwen met een niet schoolgaand kind of ten minste twee kinderen beneden 14 jaar. Allereerst moeten zich vóór 15 Februari aanmelden alle mannen van 16 tot 50 jaar en alle ongehuwde, gehuwde of gescheiden vrouwen en weduwen in den ouderdom van 17 tot 30 jaar zonder kinderen, die op 1 Januari geen beroep uitoefenden, of die in niet zelfstandigen werkkring minder dan 24 uur per week of honderd uur per maand werken. Hiertoe behooren o.a. ook de renteniers en pensioentrekkenden. Voorts behooren tot de oproeping mannen en vrouwen, die een niet zelfstandig beroep uitoefenen met een onbepaalden, wisselenden werktijd, vooral ook niet zelfstandige handelsvertegenwoordigers, makelaars, agenten, handelsreizigers, enz. Van 16 tot 28 Februari moeten zich dan aanmelden de mannen van 51 tot 65 jaar en de vrouwen zonder kinderen van 31 tot 45 jaar.

Wat betreft het te verrichten werk valt in de commentaren op de genoemde uitvoeringsbepalingen te lezen, dat het thans vergroote aantal arbeidskrachten er niet toe zal dienen de kantoren van nieuwe arbeidskrachten te voorzien en daardoor wellicht den papieroorlog uit te breiden, maar dat het in de eerste plaats geldt den fabrieken nieuwe krachten ter beschikking te stellen.

Volkswetboek. —

8 Febr. — Ook tijdens den oorlog heeft de Academie voor het Duitsche Recht haar werkzaamheden ten behoeve van het Volkswetboek voortgezet. Thans is het eerste deel van het nieuwe wetboek verschenen, dat hoofdzakelijk handelt over den burger en zijn plaats in den staat. Opgemerkt wordt daarbij, dat het niet in de bedoeling ligt, een nieuw recht te scheppen, doch alleen regels te geven, volgens welke men nationaal-socialistisch leeft en leven moet.

Gaat men deze paragrafen na, dan bevat de eerste reeds de volgende uitspraak: „De hoogste wet is het welzijn van het Duitsche volk". Dan volgen regels over het zuiver houden van het Duitsche bloed, paragrafen over het huwelijk, waarbij gezegd wordt: „kinderen zijn het kostbaarste bezit van de Duitsche volksgemeenschap. In de jeugd zien zoowel de partij als de staat de toekomst van het Duitsche volk. De ouders hebben den plicht hun kinderen zoowel geestelijk als lichamelijk in nationaal-socialistischen zin op te voeden en op deze wijze den volke dienstbaar te maken. Partij en staat staan hun daarbij terzijde met leer- en tuchtmiddelen."

Verder onderstrepen de paragrafen de trouw onder elkaar, waarbij als hoofdregel geldt, dat het algemeene voordeel boven het persoonlijke gaat. Mochten echter op deze wijze verdragen tot stand komen, welke ingaan tegen een gezond volksleven, dan kunnen die natuurlijk worden nietig verklaard, ook al zou de kwestie van belofte daarin een rol spelen.

Van de rechters heet het, dat zij onpartijdig zullen oordeelen, gedragen door de nationaal-socialistische wereldbeschouwing. De uitlegging van de wet behoort niet naar de letter te geschieden, maar naar den geest, en naar het bepaalde doel. Wetten en voorschriften moeten zoo verstaan worden, dat hun toepassing bevorderlijk is voor het leven van het Duitsche volk. Het nieuwe wetboek is van toepassing op alle Rijksduitschers. Voor Rijksduitschers van vreemden bloede gelden die wetten, die slechts voor de eerstgenoemden bestemd zijn niet. Het wetboek is op buitenlanders van toepassing, in zooverre de door Duitschland erkende regels van het dilaterale recht gelden.

(Alg. Handelsblad - Nat. Dagblad - De Standaard)
(Vor. ber. Burgerl. Wetboek 4528 C.)

Zittingsduur van den Rijksdag verlengd. —

8 Febr. (D.N.B.) — De Duitsche regeering heeft een wet afgekondigd, waarbij de zittingsperiode van den Rijksdag wordt verlengd tot 30 Januari 1947.

Mutaties in de vlootleiding; admiralen Räder en Dönitz en generaal Paulus bevorderd. —
Hoofdkwartier van den Führer. — De Führer heeft 30 Jan. in zijn hoofdkwartier ontvangen den opperbevelhebber van de marine groot-admiraal Räder en heeft hem uit erkentelijkheid en uit respect voor zijn historische verdiensten ten aanzien van den opbouw der nieuwe marine en ten aanzien van de leiding daarover in de Groot-Duitsche vrijheidsstrijd, benoemd tot admiraal-inspecteur der marine van het Groot-Duitsche Rijk. De Führer heeft op verzoek van den groot-admiraal hiertoe besloten om hem te ontlasten van het dagelijksche werk in de leiding van de marine, doch hem tevens te behouden als zijn eersten adviseur in vraagstukken van de marinepolitiek. Tevens heeft de Führer den bevelhebber van de onderzeebooten admiraal Dönitz bevorderd tot groot-admiraal en benoemd tot opperbevelhebber van de marine.

Hoofdkwartier van den Führer. — De Führer heeft op 31 Januari Generaloberst Paulus, den opperbevelhebber van het roemrijke zesde leger, den heldhaftigen verdediger van Stalingrad, bevorderd tot generaal-veldmaarschalk. Op 15 Januari werd generaal Paulus begiftigd met het Eikenloof van het Ridderkruis. Tevens heeft de Führer den generaal der artillerie Heitz, den bevelvoerenden generaal van een legercorps dat in de vesting Stalingrad streed, bevorderd tot Generaloberst.
(Vaderland - N. R. Crt.)
(V. b. Räder 5374; Dönitz 5037 A.; Paulus 5412 A.)

A. N.S.B. — Gemeenschappelijke vormingsbijeenkomst met de N.S.D.A.P. te Leiden - Rede van Hauptdienstleiter Schmidt. —
8 Febr. — Op een gemeenschappelijke bijeenkomst der N.S.B. en N.S.D.A.P. te Leiden heeft Generalkommissar, Hauptdienstleiter Schmidt, den totalen arbeidsinzet in Duitschland ter sprake gebracht. Hij zeide o.m.:
„Als wij op den tienden verjaardag der nationaal-socialistische revolutie, zoo zei hij nadrukkelijk, tot den totalen oorlog zijn overgegaan, dan spreekt het vanzelf, dat deze maatregelen ook hier in Nederland stuk voor stuk moeten worden uitgevoerd. Iedere plaats, die in Duitschland vrij komt, doordat de man, die haar bezet hield, het geweer ter hand neemt, moet ook uit de gelederen der andere Germanen worden aangevuld. Wij maken ons geen illusies en wij zullen steeds de gevolgtrekkingen uit de noodzaak maken. Zoo zullen wij machines en kanonnen bouwen, evenals wij het Duitsche volk in een tijd, dat in de Germaansche landen en in de geheele wereld de markt met levensmiddelen werd overstroomd, hebben toegeroepen: „Gij kunt kiezen, boter of kanonnen". Destijds reeds hebben wij de kanonnen gekozen en eens zal de dag komen, waarop onze maatregelen ook door onze tegenstanders als juist worden erkend.
Als thans allen, die vroeger het weermachtsbericht niet wilden hooren, nauwelijks den tijd kunnen afwachten om te vernemen van den zwaren strijd van Duitschland, dan moesten zij, om billijk te zijn, ook alle overwinningen, die wij hebben bevochten, als feit aanvaarden. Al doen zij dat ook thans nog niet, eens zal hun toch ook duidelijk worden, dat het Duitsche leger, de luchtmacht en de duikbooten den tegenstander den strot dicht drukken. Eens komt de dag, waarop steeds meer volksgenooten, ook Nederlandsche, zich bij ons zullen aansluiten en de juistheid van onze gedachte en onzen strijd erkennen.
Omtrent den moord op luitenant-generaal Seyffardt wees Hauptdienstleiter Schmidt op het feit, dat wij geruimen tijd geleden hebben verklaard, dat het beter was de actieve officieren in Duitsche krijgsgevangenschap over te brengen. Als deze heeren thans nog in het land waren, zou wellicht de een of ander in het belang van zijn eigen leven inzien: als een generaal valt, zou het rechtvaardig zijn als daarvoor vijfhonderd officieren van de tegenpartij van het leven werden beroofd. Wij, nationaal-socialisten, hebben evenwel als voorzorgsmaatregel deze officieren in krijgsgevangenschap gebracht en hun daardoor belet een verkeerden weg in te slaan. Bovendien hebben wij hen daardoor voor hun gezinnen gespaard. Als men destijds dit besluit van den Wehrmachtsbefehlshaber, dat ik eens zeer wijs heb genoemd, niet heeft begrepen, zal men het thans beter verstaan.
Voor de hardheid van den oorlog moet het particuliere leven wijken. Meer dan driehonderdduizend Nederlandsche arbeiders werken thans in Duitschland. Zij hebben het juiste besluit genomen en zullen eens dankbaar denken aan den tijd, waarin zij werkten voor de verplettering van het communisme. Wij, Duitschers, zijn hard genoeg om tegen het communisme te vechten. Weest gij zoo verstandig en zoo hard daaruit leering te trekken en het werk over te nemen, dat de Duitsche soldaat moet achterlaten. Slechts als deze geheele Germaansche lotsgemeenschap zich aaneensluit, blijft ons leven gespaard.
Bij deze gelegenheid gaf Hauptdienstleiter Schmidt een nadere verklaring van zijn recente aankondiging, dat de zoontjes der plutocraten in dit land ook eens zouden moeten werken. Hij zei: „Thans zou men bemerken, dat wij in den totalen oorlog aan de driehonderdduizend Nederlandsche arbeiders in Duitschland en aan de hier werkende Nederlanders verschuldigd zijn, dat ook zij eens aan de beurt komen, die tot dusver nog nooit iets hebben gedaan.
De fundamenteele wet „Wie niet werkt zal ook niet eten", is de harde consequentie, die wij zullen trekken. Zoo zal ieder zich moeten schikken naar de wetten van den oorlog. Slechts zoo komen wij dezen tijd door. Laten wij ons aan deze noodzaak onderwerpen. Hoeveel generaties hebben voor ons hetzelfde gedaan en hun leven op het spel gezet!
Hoe dankbaar mogen wij het lot zijn, dat de Almachtige ons den Führer heeft gegeven, die voor ons uit marcheert en ons als stralend voorbeeld steeds voor oogen staat. Die het lot van het Duitsche volk en van Europa in handen houdt. Hoe dankbaar kunnen wij, Nederlandsche en Duitsche nationaal-socialisten zijn, dat ook een verhouding van het grootste vertrouwen tusschen den Führer en uw Leider Mussert bestaat.
Hoe dankbaar kunnen wij zijn, dat deze groote gemeenschap groeit. Bij allen nood en zorg zien wij toch, hoe Europa opnieuw opstaat. Als wij onze gemeenschappelijke jeugd aankijken weten wij, dat zij nooit meer tegenover elkaar, doch steeds slechts schouder aan schouder zal staan. In den strijd der volkeren moet alles door arbeid en strijd worden verworven. Sluit u derhalve in deze kameraadschap aaneen, reikt elkander de hand en roept den schroomvalligen en zwakken toe: „Gij kunt zwak zijn, omdat wij sterk zijn".

Rede van Van Geelkerken. —
De plaatsvervangende leider der N.S.B. Van Geelkerken, stelde aan alle Nederlandsche mannen en vrouwen, die trouw hebben gezworen aan de nieuwe wereldbeschouwing, den eisch een voorbeeld van nationaal-socialistische houding ook in het dagelijksch leven te zijn. Een onwrikbaar geloof en vast vertrouwen moeten den nationaal-socialist kenmerken, want in dezen geweldigen strijd komt het er slechts op aan wie tot op het laatste oogenblik zijn zenuwen meester blijft.
Het gaat er niet om het apparaat van den staat in handen te krijgen, maar veeleer daarom, dat de staat het volk dient. In moeilijke tijden moet slechts over één vraag beslist worden: Staat ge of valt ge?

Als voorbeeld stelde Van Geelkerken luitenant-generaal Seyffardt, door laffe moordenaarshand gevallen: hij aarzelde geen oogenblik, toen hij in het late avonduur arglistig naar de voordeur werd gelokt, op de vraag van zijn moordenaar: „Bent u luitenant-generaal Seyffardt?" met een onverschrokken „Ja" te antwoorden. Zijn soldateske houding komt tot uiting in de woorden, die hij kort voor zijn dood sprak: „Dus zal ik toch nog als soldaat sterven." De edele gezindheid, die dezen waarachtigen man bezielde, kwam tot uiting in het verzoek, ter wille van zijn dood geen bloed te vergieten. Dat Seyffardt tot zijn laatsten dag met zijn jongens aan het front bleef verbonden, is 't schoonste getuigenis voor zijn soldateske opvatting en houding.
Als thans zekere maatregelen worden genomen, beoogen die niet den offerdood van Seyffardt te doen boeten, doch aan een zeker deel van het Nederlandsche volk gelegenheid te geven zich door zware offers vrij te maken van den geest, waarmee zij zich door de gewetenlooze propaganda van vijandelijke zijde hebben laten besmetten. Als in deze dagen de W.A. als hulppolitie werd opgeroepen, moge men ook daaruit begrijpen, dat de weg der Nederlandsche nationaal-socialisten recht en onverbiddelijk is.
Met zwakke hand kan men geen volk van den ondergang redden. Het gaat niet meer om het leven van een enkeling, het gaat er om, dat het volk op den goeden weg wordt gebracht. Onvermoeibaar moet derhalve ieder nationaal-socialist meewerken aan het aaneensmeden van het volk en aan het wekken van het Germaansche saamhoorigheidsgevoel. De Germaansche stammen zijn thans voor de bestaansvraag gesteld: als zij zich niet

aaneensluiten, als zij niet gemeenschappelijk in het Oosten met Germaansch bloed een muur opwerpen tegen de Aziatische horden, is het lot van het Germaansche ras bezegeld. Als het gelukt de goede krachten in het Nederlandsche volk te mobiliseeren, behoeven wij geen vrees te koesteren voor de toekomst van dit volk. Stalingrad beteekent een vermaning voor de volken van Europa.
Het onwrikbare vertrouwen, dat sprak uit de woorden van Van Geelkerken, gaf aan zijn laatste woorden een meesleepende kracht, toen hij den Führer namens de Nederlandsche nationaal-socialisten onveranderlijke trouw beloofde voor den marsch naar een betere toekomst. Toen hij eindigde met den groet aan Adolf Hitler, den Führer van alle Germanen, weerklonk het „Sieg Heil" als eenige eed der gemeenschap van Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten. In de volksliederen vond de bijeenkomst, die een mijlpaal in een bewogen tijd vormde, haar verheffend slot.
(Nat. Dagblad - Telegraaf)
(V. b. Gemeensch. bijeenkomst N.S.D.A.P. met N.S.B. 5385 A.; v. Geelkerken 5415 A.)

A. **NEDERLAND. — Kinderbijslag verhoogd. —**
8 Febr. — Bij besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Sociale Zaken en van Financiën is een verhooging van de uitkeeringen ingevolge de Kinderbijslagwet afgekondigd. Bij een loon van *ƒ* 6 of minder per dag, bedraagt de vermeerdering van den bijslag 10 cent, bij een loon van meer dan *ƒ* 6 en ten hoogste *ƒ* 8 per dag, 5 cent. Deze verhooging draagt een tijdelijk karakter. Zij wordt voor de eerste maal gegeven op de uitkeeringen over het vierde kwartaal van 1942 en zal zich verder over het geheele jaar 1943 uitstrekken. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kinderbijslagwet 4476 C.)

Verzekeringswezen - Centrale Brandwaarborg Mij. opgericht. —
8 Febr. — In de Staatscourant is verschenen een besluit van den secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken, waarbij o.m. wordt bepaald: Er zal door nader aan te wijzen natuurlijke of rechtspersonen een wederkeerige waarborgmaatschappij, genaamd „Centrale Brandwaarborg-Maatschappij", worden opgericht, welke zal zijn gevestigd te 's-Gravenhage.
Elke onderlinge, welke onder toezicht van de Verzekeringskamer staat, zal als deelnemer tot de Centrale kunnen toetreden. Elke plaatselijke onderlinge is verplicht als deelnemer tot de Centrale toe te treden en haar portefeuille aan directe brand- en aanverwante verzekeringen, met uitzondering van het door haar vastgestelde of vast te stellen eigen behoud, bij de Centrale te herverzekeren.
(Vor. ber. Verzekeringswezen 4938 C.)

Effectenhandel - Verplichte aanmelding van Duitsche bezit van Nederlandsche aandeelen. —
8 Febr. — Te Berlijn is op 2 Februari een verordening verschenen, welke aan Duitsche houders van Nederlandsche aandeelen, die in Amsterdam officieel worden verhandeld, de verplichting oplegt deze stukken aan te melden, voor zoover het na 1 Januari 1942 verworven bezit een bedrag van 50.000 Nederlandsche guldens te boven gaat.
De mogelijkheid is opengesteld, dat de Duitsche houder dit aangemelde bezit, zoo de Rijksbank zulks wenscht, aan haar ten verkoop moet aanbieden, tegen de koersen van 2 Maart 1942. Ook kan de Rijksbank den houder gelasten zich door verkoop ter beurze van een deel of het geheel van zijn bezit te ontdoen.

Aanmeldingsplicht van aandeelen; grens van *ƒ* 100.000 verlaagd tot *ƒ* 50.000. —
8 Febr. — De Staatscourant van 3 Februari bevat het tweede besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Financiën ter uitvoering van het besluit no. 106/1942 betreffende de aangifte en inlevering van waardepapieren.
Artikel 1. In artikel 2 van de eerste beschikking van den secretaris-generaal van het Departement van Financiën ter uitvoering van het besluit no. 106/1942 betreffende de aangifte en inlevering van waardepapieren (Staatscrt. 1942, no. 187) wordt het getal „100.000" vervangen door het getal „50.000".
Artikel 2. (1) Dit besluit treedt in werking op 5 Februari 1943. (2) Artikel 4 van de in artikel 1 bedoelde beschikking vindt overeenkomstige toepassing.
(Vor. ber. Effectenhandel 5263)

Postchèque- en girodienst - Opening nieuwe rekeningen geschorst. —
8 Febr. — De secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald, dat met ingang van 1 Februari wegens de heerschende buitengewone omstandigheden het openen van nieuwe postrekeningen in het belang van den postchèque- en girodienst tijdelijk wordt geschorst.
(V. b. Postchèque- en girodienst 5391)

Strafbeschikkingen. —
8 Febr. — De secretaris-generaal van het departement van Justitie heeft bepaald, dat de plaatselijke hoofden van politie in gemeenten van minder dan tienduizend inwoners bij strafbeschikking enkel geldboete van ten hoogste vijftig gulden, hechtenis van ten hoogste vijf dagen of verbeurdverklaring van voorwerpen kunnen opleggen.

Salarissen en loonen - Dispensatie van loonregelingen.
8 Febr. — In de Staatscourant van 2 Februari 1943 is een beschikking van den wnd. gemachtigde voor den arbeid opgenomen, inhoudende, dat voortaan alle dispensaties van landelijke regelingen van loonen- en arbeidsvoorwaarden door of namens den gemachtigde voor den arbeid zullen worden gegeven. Dit is het gevolg van de bepaling, voorkomende in de verordening van den Rijkscommissaris op de ordening van den arbeid van 13 October 1942, dat alle regelingen, die reeds verbindend waren vastgesteld bij de totstandkoming van die verordening, geacht worden door den gemachtigde voor den arbeid te zijn vastgesteld.
(Vor. ber. Salarissen 5302 A.)

Arbeidsdienst - Geen vrijstelling van a.s. geestelijken.
8 Febr. — Het commando van den Nederlandschen Arbeidsdienst maakt bekend, dat aan a.s. geestelijken geen vrijstelling van den arbeidsdienstplicht wordt verleend. Wel kunnen de a.s. theologische studenten van Roomsch-katholieke of protestantsche richting uitstel van den arbeidsdienstplicht aanvragen voor den tijd, benoodigd om de middelbare of de voorbereidend-hoogere studie af te sluiten.
(Nat. Dagblad - Vaderland - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Arbeidsdienst 5368 A.)

B. **TURKIJE. — Bezoek van Winston Churchill. —**
Stockholm, 2 Febr. (D.N.B.) — Te Londen is officieel medegedeeld, dat Churchill, vergezeld van militaire en diplomatieke adviseurs, als gast der Turksche regeering op 30 en 31 Januari een bezoek aan Turkije heeft gebracht. De besprekingen met den Turkschen president en met leden der Turksche regeering hebben tot een overeenkomst geleid omtrent „de wijze waarop Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten Turkije zouden kunnen helpen bij een essentieele consolidatie van de eigen defensieve veiligheid". Beraadslagingen over dit thema zijn tusschen de Turksche en Britsche militaire deskundigen gevoerd.
Vertegenwoordigers van Turkije waren: minister-president Saradzjogloe, de chef van den generalen staf, maarschalk Tsjakmak, de minister van Buitenlandsche Zaken, Menemendzjogloe, de plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken, Erkin, de luchtvaartdeskundige in den generalen staf, generaal Sefik en de chef van de operatieafdeeling in den generalen staf, kol. Kayabali.
Van Britsche zijde waren aanwezig: de Britsche ambassadeur Knatchbull Hugessen, de permanente onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Cadogan, de chef van den generalen staf van het Empire, generaal Sir Allan Brooke, de opperbevelhebber in Irak en Iran generaal Sir Maitland Wilson, de bevelhebber in het Midden-Oosten, generaal Sir Harald Alexander, de chef van de militaire intendance in het Midden-Oosten, generaal Sir Wilfred Lindsell, de plaatsvervangende bevelhebber van het Britsche luchtwapen in het Midden-Oosten, luchtmaarschalk Drummond en de chef van den staf der Middellandsche Zeevloot, commodore Dundas. (Telegraaf)
(V. b. Churchill 5402 A.; Engeland—Turkije 5040 D.)

C. **AMSTERDAM. — Rembrandt-theater afgebrand.**
In den nacht van 25 op 26 Januari is het Rembrandttheater aan het Rembrandtplein te Amsterdam door brand totaal verwoest. (Telegraaf)
(Vor. ber. 5266 E.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Onverminderde strijd aan het Oostelijke front - 226.500 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 6 Febr. (D. N. B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: De bij Noworossisk gelande Sovjet-groepen werden ondanks taaien tegenstand verder samengedrongen.

In het mondingsgebied van den Don, zoomede in de sectoren van de Donetz en Oskol zette de vijand zijn aanvallen voort. Aan den benedenloop van den Don en in den sector van Livny mislukten de aanvallen onder de zwaarste verliezen van den tegenstander. Aan den middenloop van de Donetz en ten Westen van den Oskolsector zijn gevechten aan den gang, waarbij vijandelijke aanvallen afgewisseld worden door eigen tegenaanvallen. Nieuwe heftige aanvallen der bolsjewisten ten Zuiden van het Ladogameer werden afgeslagen.

7 Febr. — Het gros van den in het gebied van Noworossisk gelanden vijand is vernietigd. Terwijl in de Donetzbocht, ten Oosten van Sjachty, slechts plaatselijke gevechten plaats vonden, duurt de afweerslag in het mondingsgebied van den Don, aan de Midden-Donetz en ten Westen van den sector van de Oskol met onverminderde hevigheid voort.

8 Febr. — Aan het Kaukasus-front gevechten van plaatselijke beteekenis. In het mondingsgebied van den Don alsmede in de groote bocht van de Donetz verliep de dag over het algemeen kalm. De bolsjewisten zetten ook aan den middenloop van de Donetz en ten Westen van den sector-Oskol hun woedende aanvallen voort, waarbij zij sterke gepantserde strijdkrachten in den strijd wierpen. Deze aanvallen werden afgeslagen.

9 Febr. — Tegen hernieuwde vijandelijke aanvallen in het mondingsgebied van den Don zijn eigen tegenaanvallen aan den gang. Aan den benedenloop van den Don, in het geheele Donetzgebied en ten Westen van den Oskolsector hernieuwden de bolsjewisten hun aanvallen over een breed front.

10 Febr. — De zware afweergevechten in het Zuidelijk deel van 't Oostelijk front duurden met onverminderde hevigheid voort. In den centralen sector en in het Noordelijk deel van het Oostelijk front verliep de dag over het algemeen kalm.

11 Febr. — In den Westelijken Kaukasus gevechten van plaatselijke beteekenis. Tegen nieuw gelande vijanden ten Zuidwesten van Noworossisk, hadden eigen tegenaanvallen succes. In het gebied van de Boven-Donetz werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. In de afgeloopen dagen probeerden de Sovjets, ten Westen van den Oskol-sector, door massaal uitgevoerde aanvallen de Duitsche strijdkrachten in eenige verdedigingsgebieden vast te houden, om zoodoende een beweeglijke oorlogsvoering te verhinderen. Desondanks gelukte het door tegenaanvallen van plaatselijke reserves vooruit gedrongen vijandelijke colonnes te verslaan en te vernietigen. In het tijdvak van 1 tot 10 Februari zijn aan het Oostelijk front 351 Sovjet-pantsers door eenheden van het leger vernietigd, buitgemaakt of onmanoeuvreerbaar gemaakt. Sedert 21 November werden in totaal 6990 vechtwagens vernield.

Bij de gevechten ten Zuiden van het Ladogameer hebben Nederlandsche vrijwilligers zich bijzonder onderscheiden.

Den 31en Januari stonden zij midden in de verdedigingslinie. Den 1en Februari bij het aanbreken van den dag, zagen de Nederlanders plotseling zes hevig vurende pantserwagens van het type T 34 van korten afstand naderbij komen, waarop zij deze alle zes in brand schoten. De bolsjewisten konden daarop worden teruggedrongen.

12 Febr. — Onder den indruk van zijn zware bloedige verliezen is de stormloop van den vijand tegen ons afweerfront in het Oosten in kracht afgenomen. Op de brandpunten duren de beweeglijk gevoerde afweergevechten onverminderd voort. De vijand hernieuwde zijn aanvallen bij Noworossisk en probeerde vergeefs met schepen in de haven van de stad door te dringen. Troepen van een Duitsche pantserdivisie verijdelden aan het Koeban-bruggenhoofd vijandelijke omsingelingspogingen. In den Donetz- en Westelijk van den Oskolsector heerschte, evenals de vorige dagen, geringere gevechtsactiviteit. In het gebied ten Noorden van Koersk mislukten verdere aanvallen der Sovjets tegen ons afweerfront. Op zichzelf staande aanvallen van den vijand in het gebied van Welikije Loeki stortten ineen. Aan het front tusschen de Wolkof en het Ladogameer en voor Leningrad, herhaalde de vijand zijn aanvallen over een breed front.

DE LUCHTOORLOG.

12 Febr. (D.N.B.) — De Engelsche luchtmacht heeft in Januari in het Westen en boven Duitsch gebied 238 vliegtuigen verloren. In het Middellandsche Zeegebied hebben Engelschen en Amerikanen in dezelfde maand 292 vliegtuigen verloren, waarvan 221 in luchtgevechten en 38 door afweergeschut. De rest werd op den grond vernield.

Door de Anglo-Amerikaansche luchtmacht werden in den afgeloopen week aanvallen gedaan op Italiaansche steden. Te Turijn, Messina en Palermo vielen bommen en werden talrijke slachtoffers onder de burgerbevolking gemaakt.

DE STRIJD TER ZEE.

6 Febr. — In de wateren van het Hooge Noorden boorden snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen een vijandelijk koopvaardijschip van 5.000 br.t. in den grond en wierpen een vrachtschip van 6.000 br.t. in brand.

7 Febr. — Ten Noord-Oosten van Oran hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen een vijandelijk konvooi aangevallen en drie transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 18.000 ton zwaar beschadigd.

Duitsche duikbooten hebben in zware hardnekkige gevechten, uit konvooien, die naar Engeland voeren en bestemd waren voor het Afrikaansche en het Sovjet-Russische front, 16 volgeladen transportschepen en tankschepen met een gezamenlijken inhoud van 102.500 ton, alsmede vier zeiltransportschepen tot zinken gebracht. Drie andere schepen werden door torpedo's beschadigd. Een andere Duitsche duikboot heeft in het Oostelijke deel van de Middellandsche Zee een kruiser van de klasse Dido in den grond geboord.

8 Febr. — Duitsche duikbooten hebben enkele dagen geleden in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan een in Oostelijke richting varend konvooi aangevallen, dat met koers naar de Britsche eilanden uit zwaar geladen vrachtschepen en tankschepen van meer dan gemiddelde grootte bestond en dat overeenkomstig de waarde der lading bijzonder krachtig beschermd was. De in den strijd geworpen groep duikbooten boorde van dit konvooi in hevige gevechten, die dagenlang duurden, 14 schepen, waaronder vijf tankschepen, met een gezamenlijken inhoud van 109.000 br.t. in den grond.

9 Febr. — In de Algerijnsche wateren hebben twee Italiaansche duikbooten een schip van 10.000 ton, dat in convooi voer, en een torpedoboot getorpedeerd en in den grond geboord.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5412 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Guadalcanar en gebied rond Boena ontruimd.

Tokio, 9 Febr. (D.N.B.) — Het keizerlijk Japansche hoofdkwartier maakt bekend: Voorhoeden van Japansche land- en vlootstrijdkrachten, die sinds den zomer van het vorige jaar nieuwe strategische stellingen in de buurt van Boena op Nieuw-Guinea hadden voorbereid, hebben deze thans bijna voltooid. Op Guadalcanar zijn in het begin van Februari de zich aldaar bevindende strijdkrachten weggetrokken, nadat zij hun taak hadden vervuld.

Den vijand werden de volgende verliezen toegebracht: meer dan 25.000 dooden en gewonden, 230 vliegtuigen, 30 kanonnen en 25 tanks vernield of zwaar beschadigd. De Japansche verliezen bedragen 16.734 dooden, gewonden of manschappen die gestorven zijn aan ziekten of verwondingen. 39 Japansche vliegtuigen keerden niet terug of hebben zich op hun doelen gestort.

Zeeslag bij Isabel. —

Tokio, 10 Febr. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend: De keizerlijke marine heeft tusschen 1 en 7 Februari in de wateren ten Zuidoosten van het eiland Isabel (Salomonsarchipel) in totaal 13 vijandelijke schepen in den grond geboord en 86 vliegtuigen neergeschoten. De Japansche verliezen bedroegen drie torpedojagers, die beschadigd werden, waarvan een zwaar en voorts 12 vliegtuigen, die niet terugkeerden.

(Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5412 B.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Aanslagen op mr. H. Reydon en W.A.-man. —**
Der Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer deelde op 12 Februari mede: Op Dinsdag 9 Februari in den laten namiddag is de echtgenoote van den secretaris-generaal Reydon op beestachtige wijze in haar woning door twee schoten vermoord. De later thuiskomende secretaris-generaal werd eveneens met drie schoten overvallen en hierdoor zwaar gewond. In Haarlem is Woensdag 10 Februari een W.A.-man, die terugkeerde van de begrafenis van generaal Seyffardt, op straat neergeschoten.
(Vor. ber. Mr. H. Reydon 5414)

Binnenlandsch bestuur - Joden verblijf in Haarlem en omgeving ontzegd. —
Aan een beschikking van den commissaris-generaal voor de Openbare Veiligheid, ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter, betreffende het verblijf van joden in de gemeenten Haarlem, Heemstede, Bloemendaal, Aardenhout en Voorschoten, ontleenen wij, dat met ingang van 16 Februari 1943 het oponthoud van joden in de genoemde gemeenten, alsmede het betreden van deze plaatsen, is verboden.
De in bovengenoemde gemeenten wonende joden moeten met ingang van 15 Februari 1943 hun domicilie in de stad Amsterdam opslaan en onverwijld bij 't joodsch meldingsbureau van de gemeente Amsterdam aangifte doen. **(Vor. ber. Joden 5248 C.)**

Vervroegd sluitingsuur in Amsterdam en Den Haag.
De Commissaris-Generaal voor de Veiligheid Rauter, ᛋᛋ-Gruppenführer en luitenant-generaal der politie, deelde mede, dat, met ingang van 14 Februari werd bepaald:
In de steden Amsterdam en Den Haag wordt tot nader order het sluitingsuur der café's en openbare gelegenheden tot 19 uur en het begin van het tijdvak, waarin men zich niet op straat mag bevinden, tot 20 uur vervroegd. Voor de overige gemeenten blijft de bekendgemaakte algemeene regeling van kracht.
(Vor. ber. Sluitingsuur 5416 A.)

Teraardebestelling van luit.-generaal H. A. Seyffardt.
's-Gravenhage, 10 Febr. — Op het Binnenhof is hedenmorgen een indrukwekkende rouwplechtigheid gehouden voor luitenant-generaal H. A. Seyffardt, leider van het Vrijwilligerslegioen Nederland. Voor het bordes van de Ridderzaal was een katafalk opgericht, waarop het stoffelijk overschot van den generaal, gedekt door de vlag van het Nederlandsche legioen, was opgebaard. Naast de katafalk waren twee zuilen opgericht, waarboven groote fakkels brandden. Ter weerszijden van de baar waren als eerewacht vertegenwoordigers van het Nederlandsche legioen, de W.A., de Germaansche ᛋᛋ en den Jeugdstorm opgesteld, terwijl het Plein van het Binnenhof door formaties van dezelfde organisaties werd ingenomen. Tegen elf uur waren vele hooge Duitsche en Nederlandsche autoriteiten op het Binnenhof bijeen. Het muziekcorps der ᛋᛋ zette de plechtigheid in met het spelen van treurmuziek, waarna Mussert een rede hield, waaraan we o.m. ontleenen:

Rede van Mussert. —
Luitenant-generaal Seyffardt is in zijn 71ste levensjaar gevallen voor het vaderland. Hij was militair in hart en nieren, van ouder op ouder soldaat. Geboren te Breda in 1872, was hij op 20-jarigen leeftijd luitenant, doorliep hij alle rangen, om in 1930 den hoogst bereikbaren rang van luitenant-generaal te bereiken. Een jaar later volgde zijn benoeming tot chef van den generalen staf; in 1934 werd hij gepensionneerd. Na zijn pensionneering trad hij in de jaren 1934 en 1935 in tal van belangrijke plaatsen op in de vergaderingen van het Verbond voor Nationaal Herstel om de noodzakelijkheid te betoogen de Nederlandsche weermacht uit haar verval op te heffen en om te protesteeren tegen de toenmaals systematisch plaats vindende afbraak van het leger door de ministers Colijn en Deckers. Ook kwam hij als voorzitter van de afdeeling Den Haag van dat verbond in een vergadering in October 1935 met kracht op tegen de onverantwoordelijke daad van onze toenmalige regeering om zich als haantje de voorste aan te sluiten bij de sancties tegen Italië. De 4½ dag oorlog bracht de juistheid van zijn inzicht, n.l. dat het Nederlandsche leger tot geen landsbeveiliging kon dienen, omdat het door het heerschende democratische regiem tot diep in de fundamenten was ondermijnd.
In den zomer van 1941 werd de teerling geworpen; de eindstrijd tusschen nationaal-socialisme en bolsjewisme begon.
Generaal Seyffardt gaf gehoor aan het verzoek van den Rijkscommissaris om een Nederlandsch legioen te vormen. Anderhalf jaar zijn sindsdien voorbijgegaan, die zonder twijfel het zwaarste tijdperk van zijn leven zijn geweest. Hij had gehoopt, dat vele officieren van het Nederlandsche leger de juistheid van zijn daad zouden inzien en hem zouden volgen, om der wille van het vaderland. Hij had gehoopt, dat daardoor eigen bevelvoering mogelijk zou zijn, hetgeen van groot belang geweest zou zijn voor het legioen. Dat heeft niet zoo mogen zijn. Maar wie hem niet in den steek gelaten heeft, dat is onze W.A. De kern van het legioen werd gevormd door de W.A. en is W.A. Wie legioen zegt, zegt W.A.
Zijn groote vreugde heeft hij beleefd toen hij vernam, dat het legioen in den barren winter van 1941 en 1942 standgehouden had op het zoo ongunstige gedeelte van het Oostfront aan het Ilmenmeer. Toen daarna de Duitsche commandant tot onze mannen sprak, dat zij met de beste Duitsche troepen konden wedijveren, verklaarde deze: De Nederlander is een slecht kazernesoldaat, maar een goed vechtsoldaat van oudsher. Wanneer zijn mannen van het Oostfront terugkwamen, hem bezochten en hem vertelden van hun strijd en hun inzet voor ons vaderland, dan vergat generaal Seyfmardt, hetgeen hem bezwaarde en vond de kracht om blijmoedig voort te gaan zich te blijven inzetten, waar jongeren de armen gekruist hielden. Zijn leeftijd belette zijn daadwerkelijken inzet als commandant. Dit te hebben verdragen hier te moeten blijven, is het grootste offer, dat hij voor het vaderland heeft gebracht.
In den avond van den 4en Februari stonden plotseling twee individuen in het duister tegenover hem en vroegen hem of hij generaal Seyffardt was. Geen aarzeling. Het antwoord hard en duidelijk: „Ja, ik ben generaal Seyffardt". Twee schoten en zwaar gewond zeeg hij ineen. Met inspanning van zijn uiterste krachten heeft hij nog telefonisch mededeeling kunnen doen van zijn verwonding. Tot zijn laatste wilsuiting behoorde, dat om zijnentwille geen gijzelaars zouden worden gefusilleerd. Hij heeft het groote voorrecht gehad om op een leeftijd, waarop anderen sterven in hun bed, te zijn gevallen als soldaat. Dit vervult ons met ontroering en tempert onze smart.
Uit naam van het Nederlandsche volk — zoover het begrip heeft van de enorme worsteling van dezen tijd — zeg ik u, generaal Seyffardt, dat wij het communisme hier zullen uitroeien met wortel en tak. De groote worsteling van Duitschland en Italië met hun verbondenen, is ook onze worsteling. Wij zijn solidair met elkander tot de overwinning bevochten zal zijn. In den geest leeft gij, luitenant-generaal Seyffardt, stichter en leider van het Nederlandsch Legioen voort in onze harten, als man van eer, als man van karakter, als man van hooge hoedanigheden, die was den Vaderland getrouwe tot in den dood. Zoo waarlijk er een God is, zoo waarlijk geloof ik dat Hij uw ziel genadig is.
Na Mussert trad de bevelhebber der weermacht in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, voor de baar en legde met de woorden: „Generaal Seyffardt, van de Duitsche weermacht den laatsten kameraadschappelijken groet" een krans neer.

Afsche'd van generaal Rauter. —
Daarna nam de höhere ᛋᛋ en Polizeiführer, ᛋᛋ Gruppenführer Rauter, met de volgende woorden van den doode afscheid:

„Generaal Seyffardt" in opdracht van den Reichsführer ᛋᛋ en van de door hem geleide Waffen-ᛋᛋ in wier naam ook het Nederlandsche legioen thans daarginds in het Oosten strijdt en dat op dit uur met ontbloot hoofd aan u denkt, groet ik U en dank ik U in zijn naam voor uw optreden. In zijn brief van condoleance aan de familieleden heeft de Reichsführer ᛋᛋ, geschreven:

„Hij is als dapper en oprecht man het slachtoffer geworden van een schandelijken moordaanslag, gepleegd door lieden, die meenen zijn ridderlijk Germaansch gevoel slechts op deze verraderlijke wijze te kunnen onderdrukken. Ik hoop, dat het geheele Nederlandsch volk, onverschillig van welke richting, eensgezind is in de vereering van den dooden generaal en in de veroordeeling van de moordenaars en van hen die hierachter zitten."

Wij echter, generaal Seyffardt, staan hier en nemen uw nalatenschap over, welke wij, Nederlandsche kameraden en Germaansche broeders, eens zullen vervullen.

Toespraak van den Rijkscommissaris. —
Laatste spreker was de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, die de volgende rede hield:
Generaal Seyffardt stierf omdat hij overeenkomstig zijn offervaardig en moedig karakter zijn tegenstander openlijk tegemoet trad. Hij stierf den soldatendood. De hand echter, die het wapen op generaal Seyffardt richtte, is en blijft snood. Doch aan de baar van een zoo edel man willen wij niet van wraak spreken. Het was de wensch van den doode, dat een passende vergelding achterwege blijft. Maar niet aan hen zullen de geschiedenis en het dankbare vaderland den krans van roem der overwinning en eener waarlijk vaderlandslievende gezindheid verleenen, die in bekrompen ja, kwaadwillige bezetenheid vasthouden aan hetgeen zij meenen te zijn, ook wanneer zij zich daarmede schrap zetten tegen den stroom van het volle leven van hun volk en de toekomst van dat volk op het spel zetten, doch aan dengene, die zich op het oogenblik van de beslissing met overwinning van zichzelf in dienst heeft gesteld van de groote zaak.
Generaal Seyffardt heeft de nauwe kringen en de bekrompen gezindheid van deze kringen overwonnen op het oogenblik, toen het lot ons allen plaatste voor de beslissing over zijn of niet zijn en daarmede over onze eigen waarde of waardeloosheid. Hij besliste niet voor datgene dat voorbij was, maar voor de toekomst van zijn volk en van onze Europeesche en Germaansche gemeenschap. Hij gaf zichzelf en viel als een echte Nederlandsche patriot. Zoo is generaal Seyffardt thans opgegaan in de gelederen van die mannen, die in dezen wereldbeslissenden strijd voor ons allen den weg naar de toekomst bereiden en ons voor altijd als voorbeeld zullen voorgaan.
De Führer heeft aan de eerste compagnie van het Nederlandsche Legioen den naam „Generaal Seyffardt" verleend, ter verplichting van de mannen van het Nederlandsche Legioen en ter eere van den soldaat generaal Seyffardt, die wegens zijn anti-bolsjewistische Germaansche overtuiging door moordenaarshand is gevallen. Met dezen krans groet de Führer generaal Seyffardt. Hij blijft als kameraad voor altijd met ons vereenigd.
Deze toespraken werden gevolgd door het spelen van het Deutschlandlied, het Horst-Wessellied en het Wilhelmus. Daarna werd de rouwstoet opgesteld, waarin een affuit met paardenbespanning ter overbrenging van de baar was geplaatst. De dragers van tientallen kransen van tal van Duitsche en Nederlandsche autoriteiten en instellingen sloten zich hierachter aan. Aan het hoofd van den rouwstoet schreed het muziekkorps, treurmarschen spelend, en verder namen aan den stoet deel grenadiercompagnieën van weermacht en Waffen ᛋᛋ, eenheden van de Germaansche ᛋᛋ in Nederland en van de W.A. en vaandeldragers van het Legioen. Het affuit werd begeleid door zestien slippendragers en door de eerewacht. Daarachter volgden de Rijkscommissaris, de Leider van het Nederlandsche volk en de weermachtsbevelhebber en verder commandeerende generaals, vertegenwoordigers der N.S.B. en der N.S.D.A.P. en afvaardigingen van militaire formaties, politie, N.S.B., legioen en W.A. Langs het Buitenhof, den Vijverberg en het Vorte Voorhout schreed de stoet naar het Haagsche Bosch, bij welks ingang tijdens het spelen van „Ik had een kameraad" en met drie salvo's de baar werd overgenomen in de auto, die het stoffelijk overschot naar Westerveld bracht.
In allen eenvoud werd 's middags in het crematorium Westerveld het stoffelijk overschot van den luitenant-generaal H. A. Seyffardt verascht.
(V. b. gen. Seyffardt 5416 A.; ir. Mussert 5407; gen. Rauter 4649; dr. Seyss-Inquart 5409)

Nederlandsche Arbeidsdienst - „Luit.-generaal Seyffardt"-kamp. —
De commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst heeft bepaald, dat het kamp te Ommen, dat deel uitmaakt van het 22ste korps N.A.D., den eerenaam „Luitenant-generaal Seyffardt" zal voeren.
(Nat. Dagblad - Vaderland - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Arbeidsdienst 5419 A.)

A. **NEDERLAND. — Oultureele aangelegenheden - Uitbreiding conservatoriumopleiding. —**
13 Febr. — Half Februari zal aan het Rijksconservatorium te 's-Gravenhage de opleiding voor het orkestdiploma een belangrijke uitbreiding ondergaan. De orkestopleiding zal voortaan bestaan uit een vijf-jarigen cursus n.l. een voorbereidende klasse, waarin de instrumentale en theoretische kennis worden gevormd, welke klasse over drie jaren is verdeeld en een orkestklasse waarin het orkestspel zal worden beoefend in dagelijksche repetities. Deze orkestklasse is verdeeld over twee jaar.
Door het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten is bepaald dat behoudens een overgangsperiode, in het vervolg het orkestdiploma van het rijksconservatorium verplicht zal worden gesteld voor iederen toonkunstenaar, die voor het eerst naar een plaats in een orkest solliciteert. Het „Centraal Orkest" wordt thans opgeheven, doch zij die daar deel van uitmaken kunnen op bepaalde voorwaarden naar de orkestklasse overgaan. **(Vor. ber. Muziekleven 5281)**

Restauratie van de Groote Kerk te Naarden. —
13 Febr. — Met de restauratie van de uit 1440 dateerende Groote Kerk te Naarden, welke door samenwerking van rijk, provincie en gemeente wordt mogelijk gemaakt, is begonnen. Begonnen wordt met de restauratie van de daken, waarmede een som van 50 à 60 duizend gulden gemoeid is.

Bevolking - Aantal gemeenten. —
Op 1 Januari 1943 bedroeg het aantal Nederlandsche gemeenten 1015, hetgeen sedert 1 Januari 1942 een vermindering van 19 gemeenten beteekent. De vermindering bedroeg gedurende de eeuw van 1 Januari 1840 tot 1 Januari 1940 slechts 64 (van 1216 tot 1054), terwijl het aantal in 1940 terugliep van 1054 naar 1050 en in 1941 van 1050 naar 1034.
(Vor. ber. Gemeenten 4793 A.)

Vierling geboren te Zwolle. —
14 Febr. — Op 6 Februari werd in het r.k. ziekenhuis te Zwolle een vierling in het gezin Kiffers-Westenberg geboren, t.w. drie meisjes en een jongen. Moeder en kinderen maken het goed. De kans op een vierling is slechts zeer gering, n.l. 1 op de 500.000 kinderen. Drielingen komen uiteraard veelvuldiger voor, n.l. 1 op de 6500 kinderen, terwijl voor tweelingen geldt 1 op de 80 à 90 kinderen.

Diefstal van eetgerei uit restaurants. —
Febr. — Het komt den laatsten tijd steeds meer voor dat in hotels, restaurants en andere gelegenheden allerlei gebruiksvoorwerpen worden meegenomen. Dit heeft in verschillende zaken al tot den maatregel geleid, dat men voor het gebruik van vork, mes of lepel statiegeld moet betalen. Dit verschijnsel is het ergste in de zoogenaamde cafetaria's en stations-restaurants, waar dagelijks honderden menschen in en uit loopen. Zoo konden eens door de oplettendheid van een portier menschen worden aangehouden, die in hun mouw een schotel hadden weggestopt en andere, die b.v. een kopje onder hun pet hadden gedaan.
Een restaurateur te Haarlem is er noodgedwongen toe moeten overgaan te eischen, dat zij, die bij hem willen eten, zelf mes en vork of lepel meebrengen. In een inrichting te Amsterdam wordt thans verlangd, dat men zijn eigen lakens meebrengt, daar herhaaldelijk lakens door gasten waren meegenomen.
(Nat. Dagblad - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

B. **JAPAN. — Rede van Tojo - Verklaring inzake buitenlandsch bezit. —**
Tokio, 12 Febr. — De Japansche minister-president, Tojo, heeft in het Huis van Afgevaardigden een rede gehouden, waarin hij o.a. verklaarde, dat Japan geen territoriale aanspraken jegens de V.S. of Zuid-Amerika heeft. Japan zal echter tot het einde blijven strijden om de V.S. te vernietigen, zoolang zij Japans oorlogsdoelen in den weg blijven staan. Japan is thans een „bezittend land" geworden, verre superieur aan de V.S. en Groot-Brittannië wat hulpbronnen betreft.
Tojo heeft verder, volgens S.P.T., medegedeeld, hoe de Japansche regeering over het vijandelijke vermogen zal beschikken. Waar dit mogelijk was, is het vijandelijke bezit onteigend. Dit heeft de Japansche strijdkracht versterkt en die van den vijand verzwakt. Het zal na den oorlog, aldus Tojo, niet worden teruggegeven. Japan heeft dezen maatregel genomen, omdat dit ook in het vijandelijke buitenland geschiedt. Het buitenlandsche bezit zal aan Japansche firma's worden toegewezen, doch door Rijksbeheerders worden beheerd, daar het niet de bedoeling is dat de Japansche soldaten zich, ten gunste van eenige particuliere bedrijven, doodvechten. Het vijandelijk bezit blijft dus eigendom van den Japanschen staat. Zoo noodig zal de regeering zelf de leiding van particuliere bedrijven overnemen.
(Vor. ber. min.-pres. Tojo 5365 B.)

Uitwisseling van krijgsgevangenen. —
Tokio, 13 Febr. (D.N.B.) — De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Tani, heeft aan het Hoogerhuis medegedeeld, dat de Japansche regeering onderhandelingen heeft geopend met de regeeringen der vijandelijke staten tot uitwisseling van de aldaar geïnterneerde Japansche burgers. Volgens een mededeeling van generaal Oyama voor het Japansche Hoogerhuis, bedraagt het aantal gevangenen, dat zich in Japansche handen bevindt, thans ongeveer 300.000.
(N. R. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. min. Tani 5354 A.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. —**
12 Febr. — Omtrent de onderhandelingen van Stahmer te Tokio, volgens welke Oost-Azië tot pakhuis voor Europa zal worden, schrijft de A.N.P.-correspondent te Berlijn onder meer: Mede door de onderteekening van het groote handelsverdrag met Duitschland en Italië heeft Japan besloten de cultures, zooals zij door de Nederlanders zijn opgebouwd, in vollen omvang te handhaven en zelfs uit te breiden. Dientengevolge zullen de ontworpen katoenplantages in Oost-Java niet worden aangelegd, hoewel het oorspronkelijk in de bedoeling lag twintig duizend hectare grond met zaad uit Mandsjoekwo en Noord-China te beplanten. Deze katoenplantages zouden de Javaansche behoefte volkomen hebben kunnen dekken. Het feit echter, dat vierhonderd millioen gulden in suiker en vierhonderdvijftig millioen gulden in rubber geïnvesteerd zijn, leidde er toe, dat besloten werd deze beide producties, die hoofdzakelijk voor den uitvoer werken, voor Europa te behouden.
Uit Tokio wordt voorts nog gemeld, dat een deel der vroegere planters op Java en Sumatra wederom het beheer over de plantage is teruggegeven. De bovengenoemde maatregelen gelden zelfs voor luxe-producten als het beroemde Sumatra-dekblad voor sigaren.
(Nat. Dagblad) **(Vor. ber. Jap. maatr. 5394 B.)**

B. **ENGELAND. — Lagerhuisrede van Churchill. —**
14 Febr. — Winston Churchill heeft op 11 Februari in het Lagerhuis een overzicht gegeven van den politieken toestand.
Churchill zeide bij het Lagerhuis of het Engelsche volk niet de hoop te willen wekken op „snelle gebeurtenissen" in Noord-Afrika. De geallieerden hebben thans een voor negen maanden berekend operatieplan. Vóór afloop van deze periode zullen Churchill en Roosevelt opnieuw een ontmoeting hebben. Als eerste doel is overeengekomen met alle middelen den vijand van het Russische front af te leiden, zoodra men den duikbootoorlog baas geworden zal zijn. Te Casablanca heeft Churchill opnieuw bezworen, dat Groot-Brittannië den oorlog tegen Japan zou voortzetten tot de onvoorwaardelijke overgave, zelfs ingeval de oorlog in Europa eerder zou eindigen dan die in den Stillen Oceaan. Ten aanzien van de geallieerde hulp aan de Sovjet-Unie verklaarde Churchill, dat alles wat menschelijkerwijze mogelijk is, gedaan is om de geallieerde strijdkrachten met volle snelheid en energie in zoo groot mogelijken omvang, in den strijd tegen den vijand te gebruiken. Vervolgens behandelde Churchill de besprekingen te Adana, waaromtrent hij verklaarde, dat men in het daarover uitgegeven communiqué niet meer moest zoeken dan het bevatte.
Ten aanzien van de verliezen ter zee verklaarde de premier: Deze verliezen hinderen de geallieerden en vertragen hun operaties. Ook verhinderen zij de geallieerden met de hun ter bschikking staande eenheden ongedeerd in actie te komen. Verder verlengen zij den oorlog met al zijn verspilling, zijn verliezen en niet te voorziene risico's.
Bij de beantwoording van de vraag, in hoeverre de geallieerden den last van de Sovjet-Unie zouden kunnen verlichten en hoe snel de oorlog afgeloopen zou kunnen zijn, hangt alles er van af in hoeverre men door het bouwen van nieuwe schepen de verliezen kan compenseeren, die nog steeds een betreurenswaardig en bedroevend feit zijn.
Over den oorlog in Oost-Azië zei Churchill, dat deze oorlog reeds een groot deel van de over zee vechtende Amerikaansche strijdkrachten, alsmede Australische en Nieuw-Zeelandsche, heeft opgeëischt. De strijd in dit gebied maakt een geweldige krachtsinspanning noodig, doordat hij zich over duizenden mijlen uitstrekt. De Engelsche krachtsinspanning blijft in hoofdzaak beperkt tot operaties in Birma.

Duitsch commentaar. —
Te Berlijn meent men, dat Winston Churchill zich gehouden heeft aan zijn gewoonte, om voorspellingen te doen of een blik in de toekomst te bieden. Ten aanzien hiervan kan twijfel rijzen, of hier van intimidatie van den tegenstander sprake is dan wel van ernst. Zulks geldt uiteraard in de eerste plaats voor dat deel van de rede, waarin ervan gesproken wordt, dat binnen negen maanden de groote algemeene aanval op Europeesch gebied zal volgen. Wanneer deze aankondiging inderdaad ernstig is bedoeld, kan men op grond van de ervaring tot de meening overhellen, dat Churchill eer op het einde dan op het begin van deze periode heeft gezinspeeld. Dat zou dan beteekenen, dat het plan bestaat tegen September—October een landing op het Europeesche vasteland door Engelsch-Amerikaansche troepen uit te voeren.
Voordien echter zal het probleem Noord-Afrika in geallieerden zin moeten zijn opgelost. In dit verband is het verwonderlijk, dat dit, een half millioen man sterk, leger, waarvan de eerste landingen drie maanden geleden begonnen, het eigenlijke offensief nog niet heeft geopend, integendeel reeds bezette gebieden weer heeft moeten afstaan.
Voor Duitschland van groot belang is wat Churchill heeft gezegd over het duikboot-gevaar, dat door Churchill in vollen omvang is erkend. Een mededeeling daaromtrent, vooral die dat de tonnenmaat van de nieuw gebouwde schepen de tot zinken gebrachte tonnage belangrijk overtreft en een surplus oplevert, hetwelk in het laatste half jaar niet minder dan 1¼ millioen ton zou hebben bedragen, moet geheel in strijd worden genoemd met alle hierover uit Engeland en Amerika vroeger verstrekte gegevens. Het behoeft nauwelijks betoog, dat van Duitsche zijde geen geloof wordt gehecht aan deze voorstelling van zaken.
(Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. min.-pres. Churchill 5419 B.)

C. **IRAN. — Kabinet afgetreden. —**
Stockholm, 14 Febr. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is het Iraansche kabinet afgetreden, terwijl ook de premier, Ghaven, zijn ontslag heeft ingediend. Dit is binnen een jaar het derde Iraansche kabinet dat ten val komt. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 5233 F.)

D. **ITALIE. — Graaf Ciano ambassadeur bij den Heiligen Stoel. —**
Rome, 14 Febr. (D.N.B.) — Officieel wordt bekendgemaakt, dat graaf Galeazzo Ciano is benoemd tot Italiaansch ambassadeur bij den Heiligen Stoel.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Graaf Ciano 5416 C.)**

E. **ENGELAND. — Amerikaansche troepen op Cyprus.**
12 Febr. — Volgens persberichten van 12 Januari zijn Amerikaansche troepen op het aan Engeland toebehoorende eiland Cyprus in de Middellandsche Zee geland.
(Vor. ber. Cyprus 4326 A.)

F. **SLOWAKIJE. — Hlinka-partij - Dr. Mederly volgt dr. Tuka als vice-voorzitter op. —**
12 Febr. — Ministerpresident Dr. Tuka deed van zijn functie als vice-voorzitter van de Hlinka-partij afstand. Tot zijn opvolger benoemde staatspresident Dr. Tiso den plaatsvervangenden voorzitter van het parlement Dr. Mederly. **(V. b. min.-pres. Tuka 4897 C.)**

G. **NOORWEGEN. — Rede van Quisling - Overzicht der ontwikkeling. —**
Oslo, 11 Febr. (D.N.B.) — Op 1 Februari zijn naar aanleiding van den eersten verjaardag van het overnemen der regeering door minister-president Quisling voor het slot van Oslo een appèl van de Nasjonal Samling en de Germaansche SS Noorwegen alsmede een defilé van den Noorschen arbeidsdienst gehouden.
Quisling zeide in een rede, dat de nationale regeering, die een jaar geleden krachtens het Noorsche recht op grond van een besluit van het hoogste gerechtshof werd gevormd, dit jaar haar positie meer en meer heeft verstevigd. Daarmede is een groote stap gedaan voor de herwinning van Noorwegens zelfstandigheid en den opbouw van een nieuw, vrij Noorwegen. Het is de wensch der regeering, dat Kerk en Christendom het volk in dezen moeilijken tijd geestelijk en nationaal sterken, waarbij wordt gerekend op de medewerking van alle goede krachten.
Het staatsbestuur is in het afgeloopen jaar verstevigd.

Een nieuwe gemeenteorganisatie is in hoofdzaak reeds tot stand gebracht en werkt tot algemeene tevredenheid. Alle regeeringspresidenten (Fylkesmannen) en 80% der burgemeesters zijn lid van Nasjonal Samling. Meer dan 16.000 jonge mannen hebben in 1942 hun arbeidsdienstplicht vervuld. De organisatie van den arbeidsdienst is met 1800 vaste arbeidsleiders grootendeels voltooid. Een wetsontwerp nopens arbeidsdienst voor meisjes is uitgewerkt.
Ten aanzien van de voedselvoorziening zeide Quisling, dat het een jaar geleden door hem gedane beroep tot vergrooting van de eigen ravitailleeringsbasis overal in den lande in hoofdzaak was nagekomen. Ondanks alle ravitailleeringsmoeilijkheden zou men er met Duitschlands hulp doorheen komen, wanneer alle krachten daartoe medewerkten.
Ten aanzien van het Europa bedreigende bolsjewistische gevaar verklaarde Quisling, dat de Sovjets een Sovjetrepubliek in Noord-Scandinavië nastreven. Wat dit voor Noorwegen zou beteekenen heeft Quisling reeds in 1930 geschreven. Volgens de vroegere ervaringen, die thans in haar volledige gruwzaamheid in de Baltische Landen opnieuw zijn bevestigd, kan men er op rekenen, dat bij een bolsjewiseering van Noorwegen 300.000 à 400.000 menschen den dood zullen vinden. Eigenlijk moet men aannemen, dat Zweden en Noorwegen bij den afweer van het bolsjewistische gevaar zekere gemeenschappelijke belangen hebben. De bedreiging van Narvik door de Sovjets richt zich tegelijkertijd tegen Lulea, hetgeen blijkt uit de door de bolsjewisten in Noord-Finland ontworpen spoorlijn. Quisling wees nog op de eigenaardige rol der Noorsche emigranten in Zweden, waarvan reeds eerder bekend was, dat zij bolsjewistische agenten zijn. Niet Nasjonal Samling doch deze emigrantenleiders hebben schuld aan den 9en April 1940.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Quisling 5198; machtsovern. 4991 B.)

A. **DENEMARKEN. — Communistische agitatie. —** Kopenhagen, 13 Febr. (S.P.T.) — In Kopenhagen werden begin Februari vele van communisme beschuldigde personen gearresteerd. Nadat in December prof. Ole Chiewitz in arrest werd gesteld, zijn thans de bibliotheekdirecteur Thomas Doessing en de advocaat Rudolf Prytz opgesloten. Deze drie personen worden beschuldigd van medewerking aan de vereeniging „Vrij Denemarken". Verder zoekt men thans den Kopenhaagschen geleerde, prof. dr. Mogens Fog, en den journalist Ole Kilerich, die beiden eveneens aan „Vrij Denemarken" zijn verbonden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Communisme 4803 E)

B. **AMSTERDAM. — Monumentenzorg. —** De burgemeester heeft een bedrag van *f* 30.000 beschikbaar gesteld voor het fotografeeren en opmeten van gebouwen van historische of architectonische waarde, opdat wanneer deze als gevolg van de buitengewone tijdsomstandigheden door een ramp worden getroffen, de gelegenheid bestaat, te zijner tijd tot herstelling of wederopbouw te kunnen overgaan. (Alg. Handelsblad)

C. **UTRECHT. — Begrooting 1943. —** 13 Febr. — Verschenen is de begrooting van de gemeente Utrecht welke een tekort aanwijst van pl.m. 3 millioen, hetgeen 1½ millioen meer is dan het vorige jaar. Daar men betreffende den aard van verscheiden inkomsten nog in het onzekere verkeert is deze uitkomst vooralsnog een voorloopige. Dit belangrijke nadeelige saldo is voor een groot deel het gevolg van de van rijkswege genomen sociale maatregelen. (Telegraaf)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rijks- en gouwleiders door den Führer ontvangen. —** 12 Febr. — Op uitnoodiging van den Führer hebben de Reichsleiter en Gauleiter zich in aansluiting aan hun conferentie op 7 Februari naar den Führer in diens hoofdkwartier begeven. In het verloop van de bijeenkomst sprak de Führer voor de bijeengekomen leiders van de partij over den militairen en politieken toestand. In zijn toespraak, die door groote vastberadenheid en absoluut vertrouwen in de overwinning gedragen werd, gaf de Führer uiting aan de zekerheid, dat de hardheid van den tijd en de geest, die daardoor in het Duitsche volk ontstaat, de Duitsche natie een ontzaglijke kracht verleenen en haar onoverwinnelijk zullen maken.
De conferentie van de Reichsleiter, Gauleiter en Verbändeleiter der N.S.D.A.P., die aan de bijeenkomst bij den Führer voorafging, werd op 5 en 6 Februari gehouden. Deze conferentie stond in het teeken van de concentratie van alle krachten der natie voor de totale oorlogvoering. De leider der partijkanselarij, Bormann, had de leiding van de conferentie. Het woord werd gevoerd door dr. Goebbels, staatssecretaris Ganzenmüller, Gauleiter Sauckel, minister Funk, staatssecretaris Backe, generaal von Unruh en dr. Ley. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 5405 A.)

E. **ZUID-AFRIKA. — Militaire dienst buiten Afrika.** Stockholm, 14 Febr. (D.N.B.) — Het voorstel van Smuts, dat troepen der Unie van Zuid-Afrika gebruikt kunnen worden voor den militairen dienst buiten Afrika, is, naar de Britsche berichtendienst meldt, door het Zuidafrikaansche parlement aangenomen met 75 tegen 49 stemmen en door den Senaat met 34 tegen 6 stemmen. (Alg. Handelsblad)

F. **FRANSCH NOORD-AFRIKA. — Giraud civiel en militair bevelhebber - Oorlogscommissie ingesteld. —** Lissabon, 12 Febr. (D.N.B.) — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, heeft radio Algiers bekend gemaakt, dat generaal Giraud in een vergadering van den Franschen Rijksraad tot civiel en militair bevelhebber van Noord-Afrika is benoemd. Generaal Giraud heeft den Rijksraad afgeschaft en in plaats daarvan een instelling in het leven geroepen, die den naam draagt van „Oorlogscommissie". (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Gen. Giraud 5402 A.)

G. **FINLAND. — Ryti als president herkozen. —** Helsinki, 15 Febr. (D.N.B.) — Met overweldigende meerderheid van stemmen is de tegenwoordige president van Finland, Risto Ryti, voor een periode van twee jaar herkozen. Van de 300 kiesmannen hebben 269, dus 89%, hun stem op Ryti uitgebracht. Het is de eerste maal, dat een Finsch president voor twee achtereenvolgende ambtsperioden wordt gekozen. In 1940 behaalde Ryti 288 van de 294 stemmen. Er werden voorts uitgebracht 4 stemmen op Kottilainen, een op Stahlberg, een op maarschalk Mannerheim en een op Tanner. De andere stembiljetten waren blanco. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. President Ryti 4996 A.)

H. **FRANKRIJK. — Razzia te Marseille. —** 12 Febr. (D.N.B.) — De Fransche politie heeft einde Januari te Marseille een groote razzia ondernomen, die voornamelijk plaats had in de oude havenwijk. Deze razzia was noodig geworden, doordat zich in dit stadsdeel talrijke misdadige en staatsvijandige elementen, onder wie vele Joden, bevonden. Niet minder dan 40.000 personen werden door de politiemaatregelen getroffen en overgebracht naar het militaire kamp van Fréjus in het departement Var, waar hun identiteitsbewijzen zullen worden gecontroleerd. In de ontruimde stadswijk mag niemand terugkeeren, daar dit stadsdeel, met uitzondering van de daarin staande bezienswaardigheden die van oudheidkundige of geschiedkundige waarde zijn, binnenkort zal worden afgebroken. In plaats van de vroegere oude haven van Marseille, die omgeven was door een sfeer van valsche apachenromantiek, zal in de toekomst een nieuw, modern stadsdeel ontstaan.

Militie opgericht. —
12 Febr. — Een wet over de oprichting eener Fransche militie is in het Fransche staatsblad gepubliceerd. Er wordt in bepaald: de Fransche militie omvat alle Franschen, die besloten zijn deel te nemen aan den politieken, socialen, economischen, intellectueelen en moreelen opbouw van Frankrijk. Zij is gebaseerd op den grondslag van vrijwilligheid. De leden verplichten zich door hun optreden den staat te beschermen en eventueel bij te dragen tot handhaving van de binnenlandsche orde. De militie staat onder leiding van een secretaris-generaal, als hoedanig Joseph Darnand, door het hoofd der regeering benoemd.

Regeling van het jodenvraagstuk. —
13 Febr. — De commissaris-generaal voor de regeling van het Jodenvraagstuk in Frankrijk heeft de regeering eenige wetsvoorstellen aangeboden waarin de volgende maatregelen zijn neergelegd: 1) Alle Joden in het voormalige onbezette gebied zijn verplicht de gele ster te dragen. 2) Aan Joden het betreden van alle openbare gelegenheden te verbieden. 3) Den Joden te verbieden lid te zijn van vereenigingen die zijn gesticht door niet-Joden. 4) Reeds nu vast te stellen welke Joden later in Frankrijk mogen blijven.
(Telegraaf - Nat. Dagblad - D. Z. i. d. Niederl.)
(Vor. ber. Joden 5355 B.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Oorlogsmaatregelen.** Genève, 12 Febr. (D.N.B.) — De onderminister van Oorlog, Patterson, heeft medegedeeld, dat in de V. S. zeven millioen particuliere auto's en alle niet in gebruik zijnde autobanden in beslag worden genomen. Verder zal het vervoer over lange afstanden van goederen en passagiers door vrachtauto's en autobussen worden verboden. Patterson gaf als reden voor deze maatregelen de rubberschaarschte op en stelde tevens voor de 7 millioen in beslag genomen auto's tot schroot te verwerken.
Voorts wordt volgens den Engelschen nieuwsdienst gemeld, dat alle Amerikaansche mannen tusschen 18 en 38 jaar vóór 1 April rechtstreeks werkzaam moeten zijn voor de oorlogsproductie. Indien dat niet het geval is, zullen zij bij het leger worden ingelijfd. De regeering der Vereenigde Staten zal een lijst publiceeren van werkzaamheden, die kunnen worden beschouwd als een rechtstreeksch deelhebben aan de Amerikaansche oorlogsproductie. Van 1 Maart af zullen in de Vereenigde Staten 200 soorten levensmiddelen nog slechts tegen afgifte van punten verkrijgbaar zijn. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Oorlogsproductie 5385)

B. **EUROPA. — Ontwikkeling der prijsstructuur.** — Febr. — In hoeverre in Europa tot nu toe reeds een aanpassing der prijzen aan het Duitsche peil heeft plaats gevonden, blijkt uit de volgende tabel, die aan „Wirtschafts-Ring" is ontleend. (De Duitsche prijs voor het betreffende product is steeds 100).

Landen	Tarwe		Maïs		Aardapp.		Suikerb.	
	Aug. 1939	Febr. 1942	Aug. 1939	Juli 1942	Aug. 1939	Dec. 1941	'39-'40	'41-'42
België	54	76	—	—	51	149	57	67
Bulgarije	63	114	39	84	91	250	46	61
Denemarken	39	70	—	—	85	149	38	61
Finland	61	82	—	—	—	—	—	—
Frankrijk	66	71	29	88	53	155	44	49
Italië	111	110	59	89	123	267	—	—
Nederland	74	86	—	—	86	131	46	—
Noorwegen	71	95	—	—	76	125	—	—
Portugal	76	82	54	61	86	115	—	—
Roemenië	51	95	49	75	—	—	70	90
Zweden	51	77	—	—	86	232	55	73
Zwitserland	48	104	52	144	120	177	61	95
Slowakije	73	75	53	77	—	—	46	60
Spanje	77	93	67	91	—	—	—	—
Hongarije	62	78	60	71	78	122	53	68

Landen	Runderen		Varkens		Boter		Eieren	
	Aug. 1939	Juli 1942	Aug. 1939	Febr. 1942	Aug. 1939	Dec. 1941	Aug. 1939	Mrt. 1942
België	58	101	53	75	60	76	48	103
Bulgarije	41	52	45	73	56	72	43	113
Denemarken	39	83	70	83	43	61	33	60
Finland	—	—	—	—	53	61	—	—
Frankrijk	53	62	58	81	—	—	42	84
Italië	75	77	68	106	—	—	66	189
Nederland	70	—	57	76	63	99	51	92
Noorwegen	97	156	90	123	73	76	52	82
Portugal	—	—	—	—	—	—	—	—
Roemenië	—	—	—	—	—	—	—	170
Zweden	55	70	61	82	67	79	42	78
Zwitserland	95	157	72	139	83	109	69	152
Slowakije	64	89	—	—	—	—	45	111
Spanje	—	—	—	—	—	—	—	—
Hongarije	55	99	58	98	68	97	44	110

(Ec. Nieuws)

C. **SPORT. — Wereldrecords athletiek.** — Febr. — De Internationale Athletiekfederatie heeft in de afgeloopen twee jaren 29 in de afgeloopen twee jaren gevestigde wereldrecords gehomologeerd. In drie gevallen betreft het de egalisatie van reeds bestaande records, n.l. op de 100 m., 400 m. en 440 yards. Hier volgt de lijst: 100 m.: H. Davis (U.S.A.) 10.2 sec. — 400 m.: G. Klemmer (U.S.A.) 46 sec. — 440 yards: G. Klemmer (U.S.A.) 46.4 sec. — 1000 m.: R. Harbig (Duitschland) 2 min. 21.5 sec. — 1500 m.: G. Hägg (Zweden) 3 min. 47.6 sec. en 3 min. 45.8 sec. — 1 mijl: G. Hägg (Zweden) 4 min. 06.2 sec. en A. Andersson (Zweden) 4 min. 06.2 sec. en G. Hägg 4 min. 04.6 sec. — 2000 m.: G. Hägg 5 min. 16.4 sec. en 5 min. 11.8 sec. — 3000 m.: G. Hägg 8 min. 01.2 sec. — 2 mijl: G. Hägg 8 min. 47.8 sec. — 3 mijl: G. Hägg 13 min. 35.4 sec. en 13 min. 32.4 sec. — 5000 m.: G. Hägg 13 min. 58.2 sec. — 20.000 m.: A. Scaplar (Hongarije) 1 u. 03 min. 01.2 sec.
4 × 440 yards: Universiteit van Californië (Reese, Froom, Barnes en Klemmer) 3 min. 09.4 sec. — 4 × 800 m.: Duitsche nationale ploeg (Seibert, Grau, Kaindl en Harbig) 7 min. 30.4 sec. — 4 × 880 yards: Universiteit van Californië (Reese, Klemmer, Peter en Barnes) 7 min. 34.5 sec. — 4 × 1500 m.: Brandweer Stockholm (Jansson, Karlen, Kälarne en Hellström) 15 min. 42 sec. — 4 × 1 mijl: Brandweer Stockholm (Jansson, Karlen, Kälarne en Hellström) 17 min. 02.8 sec.
200 m. horden: F. Wolcott (U.S.A.) 22.3 sec. — 220 yards horden: F. Wolcott 22.3 sec.
Hoogspringen: L. Steers (U.S.A.) 2.11 m.
Polsstokhoogspringen: C. Warmerdam (U.S.A.) 4.72 m.
Discuswerpen: A. Harris (U.S.A.) 53.29 m. en A. Consolini (Italië) 53.34 m.
Speerwerpen dames: A. Steinheuer (Duitschland) 47.24 m. (Telegraaf)
(Vor. ber. Wereldrecordlijsten 4847 A.)

D. **FINLAND. — Industrieele ontwikkeling.** — Febr. — Aan een jubileum-uitgave van de Finsche vereeniging tot bevordering van den nationalen arbeid wordt het volgende ontleend. Ongeveer dertig jaar geleden begonnen vele nieuwe industrietakken in Finland vasten voet te krijgen. Tot dat oogenblik gold Finland als een overwegend agrarisch land. Het Finsche economische leven was tot 1918 nauw aan dat van Rusland verbonden geweest. Na de ineenstorting van het oude Rusland volgde een algemeene opbloei van de Finsche industrie, die tot 1929 aanhield:

	Aantal arbeiders	Bruto waarde der prod. in mill. Finsche mark
1923	143.311	9.156
1924	139.429	9.345
1925	141.005	10.126
1926	149.367	10.943
1927	159.141	12.379
1928	169.180	13.710
1929	165.073	13.179

Het aantal arbeiders bereikte in 1932 met 127.222 zijn laagsten stand, terwijl de productiewaarde in 1932 het laagst was (9249 mill. Finsche mark). Eerst in 1935 was de stand van 1928 weer bereikt (174.310 arbeiders; 13.929 mill. Finsche mark). Het jaar 1938 bracht een nieuw record van 214.387 arbeiders en een productiewaarde van 21.092 mill. Het aantal arbeiders in de industrie bedroeg in 1939 191.041 en in 1940 175.622. De productiewaarde beliep in die jaren resp. 18.974 en 19.915 mill. Finsche mark. (Ec. Nieuws)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Indexcijfers groothandelsprijzen.** —
Febr. — Het door het Ministerie van Arbeid der Ver. Staten op basis van 1926 = 100 berekende indexcijfer der groothandelsprijzen is van 75 bij het uitbreken van den oorlog tot 108.4 aan het einde van Oct. 1942 gestegen, wat overeenkomt met een toeneming van 45%. Eerst sedert het begin van de versnelde bewapening in den herfst van 1940 zijn de prijzen in de V.S. sterk gestegen; tot dat tijdstip had het officieele indexcijfer slechts een kleine stijging van 3 punten ondergaan.

	Aug. 1939	Oct. 1941	Oct. 1942	Stijging sinds 1939 in %
Alle goederen (784)	75.0	98.3	108.4	45
Grondstoffen (109)	66.5	92.0	104.1	57
Halffabrikaten (93)	74.5	97.4	101.8	37
Eindproducten (582)	79.1	101.4	111.8	41
Landbouwproducten (67)	61.0	86.6	106.4	74
Levensmiddelen (132)	67.2	101.2	116.3	73

(Ec. Nieuws)

F. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi in hongerstaking.** — 16 Febr. — Als protest tegen het optreden der Britsche regeering is de Britsch-Indische congresleider Mahatma Gandhi, welke zich sedert 9 Augustus '42 in arrest bevind, op 10 Februari in hongerstaking gegaan.
Een bericht van 16 Februari van de regeering te Bombay heeft naar de Britsche berichtendienst meldt, medegedeeld, dat de gezondheidstoestand van Gandhi de laatste 24 uur opnieuw slechter is geworden. Er bevonden zich zes artsen aan zijn legerstede. Een dezer artsen gaf als zijn meening te kennen, dat Gandhi binnenkort waarschijnlijk niet meer zal kunnen spreken, daar zijn krachten snel afnemen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Arrestatie 5209)**

A. N.S.B. — Bijeenkomst op den Dam te Amsterdam - Rede van den Leider. —

15 Febr. — Voor een groote menigte op den Dam te Amsterdam heeft Mussert op 13 Februari een rede gehouden, als een belijdenis van de eenheid van het Nederlandsche volk tegen het bolsjewistendom. De Dam was op toepasselijke wijze versierd. Aan beide zijden naast het podium waren eereplaatsen ingeruimd voor de gewonde strijders van het Oostfront en hun familieleden. Onder de genoodigden bevonden zich de Beauftragte voor de stad Amsterdam, dr. Schröder en Kreisleiter Pott van de N.S.D.A.P. Vergezeld van zijn adjudant, mr. Kessler en den districtsleider, den heer De Ruiter, werd even na 3 uur Mussert ontvangen. Een meeuw en een meeuwke boden den Leider een foto aan van de jongste demonstratie op den Dam, waar hij het woord had gevoerd.

Rede van Mussert. —

Mussert sprak over het onderwerp: „Nederlandsche volkseenheid tegen bolsjewisme!" In felle bewoordingen striemde hij de schanddaden der sluipmoordenaars en zette hij uiteen, welke de gevolgen zouden zijn voor ons geheele volk als Stalin wint!

Wat in de laatste dagen geschiedde, aldus de Leider, was sluipmoord. Te Haarlem, op een Duitschen Feldwebel, waarvoor tien gijzelaars zijn geëxecuteerd. Verder sluipmoord op luitenant-generaal Seyffardt, op mevrouw Reydon, op een W.A.-man te Haarlem en poging tot moord op procureur-generaal Feitsma en op den secretaris-generaal Reydon. De daders zijn nog onbekend. Als zij niet uit Londen gezonden zijn, zijn ze toch door Londen er toe aangezet, door den Oranjezender, de Nederlandsch sprekende Joden en hun handlanger Gerbrandy. Is dit Nederlandsch? Wij verafschuwen sluipmoord. Het is het bolsjewistische beest, dat hier losgebroken is, eerst N.S.B.-ers vermoorden, dan anderen.

Er zal worden gevraagd, zoo ging Mussert voort, waarom er na deze moorden geen vijftig of honderd gijzelaars zijn doodgeschoten. Dat is niet geschied, omdat generaal Seyffardt, in zijn laatste levensuren, en ik daarna voor hen zijn ingesprongen. Wij hebben dit nog weten te voorkomen. Hoelang nog? Ik ben voor hen ingesprongen, omdat deze gijzelaars wel tegenstanders zijn, maar omdat ik niet geloof, dat sluipmoord op hun programma heeft gestaan. Ik geloof ook niet, dat uit hun kringen de sluipmoordenaars komen. De bandieten zijn bolsjewisten of hun handlangers. Het Nederlandsche volk zelf moet ze vinden en uitleveren. De eer van de Nederlandsche politie is er mee gemoeid. Ik zeg dit niet, omdat wij bang zijn voor dit tuig. Ik heb er nog geen straatje voor om gelooopen. Maar wij allen, N.S.B.-ers en niet-N.S.B.-ers moeten ons mooie vaderland er voor bewaren, dat het een land wordt van moord en doodslag. Grijp de ellendelingen, vernietig ze en veracht de aanstokers in Londen. Als het doorgaat met sluipmoorden komt er een oogenblik, aldus de Leider, waarop in Den Haag niet meer naar mij zal worden geluisterd. Dan geef ik voor het leven van de gijzelaars geen cent meer. Aan mijn verzoek de N.S.B. te bewapenen, wordt met spoed gevolg gegeven. De N.S.B. wordt bewapend in duizenden mannen, o.m. in de hulppolitie, en in de nieuw op te richten landwacht. De verhaaltjes over een „bijltjesdag" moeten nu maar eens uit zijn. De heeren van de bijltjes moeten begrijpen, dat, als zij met alle geweld ruzie willen hebben, onze revolvers eerder zullen schieten dan zij hun bijltjes kunnen opheffen. Wij nationaal-socialisten voelen echter onze verantwoordelijkheid tegenover het geheele volk, wij willen geen land van moord en doodslag, maar een volk, vereenigd in het besef, dat iedere directe of indirecte ondersteuning van de bolsjewieken verraad is aan Europa, verraad aan eigen volk.

Komende tot het oppakken van honderden studenten door de Sicherheitspolizei, zeide de Leider, dat terwijl tienduizenden Duitsche en andere studenten aan het front staan en Europa met hun leven beschermen, hier studenten denken ongestoord te kunnen partijkiezen tegen de bezettende macht. Het geheele universitaire leven wordt hierdoor bedreigd. Ik heb gisteren gedaan gekregen, dat bona fide studenten, die zich behoorlijk aan hun studie wijden en geen streken uithalen in den rug van het front, hun studie zullen kunnen voortzetten. Zuivering is echter noodig van de ophitsers en saboteurs, om onze hoogescholen en universiteiten in stand te houden, hetgeen van groot belang is voor ons volk, juist in dezen tijd. Nu zoovele tienduizenden behoorlijke, flinke arbeiders hun gezinnen moeten verlaten om in Duitschland te werken, zie ik niet in, dat jonge kerels van 20 tot 26 jaar, die den godganschen dag niets te doen hebben dan hun vaders geld opmaken, hier zouden blijven rondlummelen en ophitsen tegen het nationaal-socialisme. Die gaan ook in Duitschland werken en dat zal hun goed doen.

Men moet de zaak ook eens van Duitschen kant bezien. Zij beschermen Europa, zij bloeden er voor. Hun jongens vallen aan het front en kunnen niet studeeren. Zij zijn als bezettende macht hier zoo grootmoedig de universiteiten niet te sluiten. Op ons rust dan de plicht er voor te zorgen, dat de slechte elementen daar verdwijnen. De bona fide studenten, de hoogleeraren, zij moeten er zelf voor zorgen, zoo noodig helpen wij een handje! In het laatste deel van zijn toespraak zette Mussert uiteen, dat het onze taak is hier te helpen de orde en rust te verzekeren, mede te helpen in fabrieken en werkplaatsen, hier en in Duitschland, de oorlogslasten zoo bereidwillig mogelijk te dragen en mede te helpen aan het front. Hulde brengend aan het legioen, dat voor de tweede maal eervol is vermeld, herdacht de leider 300 N.S.K.K.-mannen van Nederlandschen stam, die mede in Stalingrad zijn gevallen. De keus tusschen soldaat of slaaf geldt ook nu nog. Het is de eer van iederen man tegen het bolsjewisme te strijden. Het is de eer van het geheele volk de misdadigers uit te roeien, opdat niet het geheele volk de dupe wordt van de misdaden der sluipmoordenaars.

Herdenking van W.A.-man Koot. —

16 Febr. — In een besloten vergadering in het Concertgebouw te Amsterdam heeft de W.A. op 13 Februari den op 13 Februari 1941 vermoorden wachtmeester Hendrik Evert Koot op plechtige wijze herdacht. Bijna 3000 leden der W.A., waaronder groepen uit alle deelen van het land, waren in de hoofdstad bijeengekomen en zij vulden de zaal tot de uiterste hoeken. Nadat de Leider onder enthousiast „Houzee"-geroep was binnengetreden, sprak banleider J. J. van der Hout een kort openingswoord, waarna de plaatsvervanger van den Leider der N.S.B., Van Geelkerken, een rede hield.

Hij zeide, dat thans weer een vloedgolf van moord en terreur door ons volk gaat, zooals de N.S.B. er reeds verscheidene heeft meegemaakt zonder van haar plaats te wijken. Hij keerde zich met scherpe woorden tegen de paniekzaaiers buiten, doch ook binnen de beweging. Zwakkelingen zijn thans meer dan ooit een belemmering op den zwaren weg tot redding van dit volk uit nood. Tot de W.A. en vooral tot de hulppolitie keerde spr. zich met de woorden: heb geduld met onze volksgenooten, wij strijden niet tegen hen, doch voor hen, doch wees ook hard, desnoods keihard, waar dit noodzakelijk blijkt. Bedenkt, dat de geest van vele volksgenooten buiten hun schuld en haast buiten hun weten is vergiftigd. Wij bestrijden de aanstichters der rampen, die ons volk hebben getroffen, ons volk echter willen wij redden voor een betere toekomst. Thans herdenken wij, aldus van Geelkerken, den wachtmeester der W.A., Koot, die voor ons is geworden tot het symbool van den nationaal-socialist, die zijn plicht deed uit volle overtuiging, symbool tevens van de offerbereidheid, welke de W.A. kenmerkt. Deze herdenking is ons een vermaning om met ernst onzen plicht te doen en trouw te zijn, nu meer dan ooit, ongeacht de omstandigheden. Wij allen zijn, gedreven door innerlijken drang, uit de onbekende massa van ons volk naar voren getreden als voorvechters der nationaal-socialistische gedachte. Mannen uit ons midden, die vallen, roepen ons tot des te trouwer plichtsbetrachting om hun taak voort te zetten en te voltooien. Wie thans echter zijn plicht verzaakt en den strijd schuwt, is een driedubbel verrader. Dat zal niet worden vergeten, zoomin als geheim zal blijven, wie zich aan dezen oorlog buitensporig zal hebben verrijkt. Na den oorlog zal het bankgeheim worden opgeheven en zal rekening en verantwoording moeten worden afgelegd.

Vervolgens zongen de aanwezigen gezamenlijk het Oostlandlied, waarna de Leider, stormachtig toegejuicht, het podium betrad en de W.A.-mannen toesprak. „Wij hebben allen slechts één doel, zoo zeide hij, dat is de bevrijding van ons vaderland. De W.A. is de kern van de beweging, en daarom is de W.A. slecht in tel bij allen, die het met ons volk en vaderland niet goed voor hebben. Er botsen thans twee werelden op elkaar, zooals wij altijd hebben voorspeld: het gaat tusschen nationaal-socialisme of bolsjewisme, een derde mogelijkheid is er niet. Wie zal het winnen? Wij gelooven onwrikbaar, dat het goede zal winnen, dus het nationaal-socialisme van de daad." Dankbaar maakte de Leider gewag van de prestaties en offers der W.A., die na haar zwaren strijd voor de beweging in de jaren

vóór 1940, vervolgens het leeuwendeel leverde van de troepen aan het Oostfront, in de SS, het N.S.K.K., het Legioen, de hulppolitie, het is vrijwel alles W.A. Wanneer dan ook de moordenaars denken deze mannen te kunnen imponeeren, zullen zij lang moeten wachten. De W.A. staat pal en volbrengt haar taak ons volk te beschermen en naar de herrijzenis te leiden. Tegen de joodsch-communistische samenzwering zullen wij saamhoorigheid bewerken.
Op 14 Februari had des morgens onder leiding van den commandant der W.A., mr. A. J. Zondervan, en bandleider v. d. Hout nog een herdenking plaats op de begraafplaats „Zorgvlied", waaraan ongeveer 1500 W.A.-mannen deelnamen.
(Nat. Dagblad - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(V. b. Van Geelkerken 5415 A.; ir. Mussert 5421 A.)

A. **PAPIER. — Europeesch verbruik. —**
Febr. — De groote beteekenis, die het papier op velerlei gebied bezit, wordt thans wel algemeen erkend. In den sector pakpapier b.v. is het aandeel voor de verschillende gebruiksdoeleinden als volgt:

Leger en bewapening	62%
Voedselvoorziening	31%
Overige behoefte	7%

Het papierverbruik in de Groot-Europeesche ruimte bedroeg in 1937 per hoofd der bevolking: (in kg.)

Denemarken	40	Frankrijk	20
Nederland	37	Oostmark	18
Gr.-Brittannië	37	Voorm. Tsj. Slow.	14
België	36	Italië	10
Duitschland (O. Rijk)	36	Hongarije	9
Zwitserland	29	Voorm. Polen	5
Zweden	27	Rusland	4
Noorwegen	27	Roemenië	3
Finland	23		

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de voorziening der verschillende Continentaal-Europeesche gebieden met cellulose en papier: (in 1000 ton)

	Cellulose Over-schot	Cellulose Te-kort	Papier en carton Over-schot	Papier en carton Te-kort
Midden-Europa (Duitschland, Oostmark, voorm. Tsj.-Slowakije, voorm. Polen)	231		643	
Noord-Europa (Zweden, Noorwegen, Finland, Denemarken)	3868		1523	
West-Europa (Zwitserland, Frankrijk, België, Nederland)		711	146	
Zuid-Europa (Spanje, Portugal, Italië)		383	39	
Zuid-Oost-Europa (Bulgarije, Zuid-Slavië, Roemenië, Honrije, Griekenland)		63		89
Europa (zonder Gr.-Brittannië) Saldo	2942		2253	

(Ec. Nieuws)

B. **NEDERLAND. — Hotelbedrijf - Statistische gegevens. —**
Febr. — Een opmerkelijk verschijnsel tot aan het uitbreken van den oorlog is het geweest, dat een groot gedeelte van de Nederlandsche toeristen het eigen land bijna stelselmatig meed om bij voorkeur de schreden naar het buitenland te richten.
Voor de hotellerie in den lande was de geschetste uittocht van vacantiegangers naar het buitenland nu niet bepaald een prettige ervaring. Het was één van de redenen, dat zij jarenlang kennelijk met een te groote capaciteit heeft gezeten en een bijna noodlijdend bestaan heeft moeten leiden. Dat zulks niet zonder invloed is gebleven op verschillende andere takken van bedrijf, die hetzij direct, hetzij indirect met de hotellerie en al wat daarmee annex is van doen hebben, ligt voor de hand. Hoe groot die invloed was, moest betrekkelijk duister blijven, omdat er van den bewusten bedrijfstak weinig of geen statistische gegevens bestonden. Sinds de bedrijven zich echter verplicht bij Rijkshoreca moesten aansluiten is daar verandering in gekomen. Voor het eerst zijn er nu cijfers bekend geworden, die de beteekenis van het hotel-, café- en restaurantbedrijf voor onze economische samenleving duidelijk illustreeren.
Bij een verdeeling van de toeristengebieden trekt het allereerst de aandacht, dat de vreemdelingencentra van ons land tezamen ruim 5 millioen van de 8.9 millioen inwoners omvatten. Het blijkt verder, dat er tusschen de verschillende centra onderling groote verschillen bestaan op het gebied van de bezetting met hotels, logementen en pensions. Een zeer dichte bezetting bijvoorbeeld vertoonen de Waddeneilanden, terwijl daarentegen het Friesche merendistrict en de Achterhoek in het oog vallen door hun zwakke „beddensterkte!"
De omvang van het hotel-, café- en restaurantbedrijf kan afgeleid worden uit de volgende cijfers. Aan het einde van 1941 waren 26.657 bedrijven geregistreerd, die onderverdeeld konden worden in: 4 hotels, 26 hotel-restaurants, 47 hotel-café's, 458 hotel-café-restaurants, 138 logementen, 74 logement-restaurants, 2330 logement-café's, 1230 logement-café-restaurants, 214 restaurants, 17.152 café's, 1222 café-restaurants en 3762 pensions. Omtrent de capaciteit van de hotels, logementen en pensions valt aan te stippen, dat zij in totaal over ruim 100.000 bedden beschikken, waarvan zich 41 pct. in de logementen, nog eens 41 pct. in de pensions en 18 pct. in de hotels bevinden. Uiteraard zijn deze 100.000 bedden niet gelijkmatig over het land verdeeld; zij zijn integendeel sterk geconcentreerd in de groote steden en andere reizigerscentra. Amsterdam en Den Haag leggen tezamen reeds op meer dan 20.000 bedden beslag, de Veluwe op meer dan 15.000. Verder blijkt het, dat per 1000 inwoners in ons land 12 bedden in logiesverstrekkende bedrijven beschikbaar zijn, een cijfer, dat sterk uiteenloopt naar gelang van de streken. De badplaatsen en Zuid-Limburg gaan met 90 bedden per 1000 inwoners aan de spits. Om de economische beteekenis van den bedrijfstak nog duidelijker te laten uitkomen zij tenslotte vermeld, dat er in 1939-40 ruim 38.000 man personeel in de gezamenlijke bedrijven werkzaam was en dat er in 1940, het jaar dus dat reizen naar het buitenland voor het eerst niet mogelijk was, een totale omzet van 200 millioen gulden werd geboekt.
(N. R. Crt.)

C. **BULGARIJE. — Generaal Lukoff vermoord. —**
Sofia, 16 Febr. (D.N.B.) — De vroegere Bulgaarsche minister van Oorlog, de gepensionneerde luitenant-generaal Lukoff, die commandant was van het Bulgaarsche legioen aan het Oostelijke front, is voor zijn huis door drie onbekend gebleven daders vermoord. In politieke kringen neemt men aan, dat zijn dood aan de bolsjewieken moet worden toegeschreven. (Telegraaf)

D. **TURKIJE. — Economische toestand. —**
Febr. — De kosten van levensonderhoud zijn zoodanig gestegen, dat teekenen van inflatie zichtbaar werden. De regeering tracht deze door een radicale vermogens- en oorlogswinstbelasting te bestrijden. Productie en verbruik worden door vaststelling van maximumprijzen, aankoopen door den staat, rantsoeneeringen e.d. geregeld. De wet tot bescherming der natie, die in Sept. j.l. werd aangevuld, biedt den staat vele mogelijkheden tot ingrijpen, waarvan intusschen betrekkelijk weinig gebruik is gemaakt. De in den landbouw aanwezige reserves zullen worden gemobiliseerd. Tot 1939 kon Turkije in zijn behoefte aan graan uit eigen productie voorzien. Intusschen is een tekort van 250.000 ton ontstaan. De regeering tracht door prijsverhoogingen de boeren te bewegen, meer graan te verbouwen. Er worden aanzienlijke middelen beschikbaar gesteld om een vermindering van de landbouwproductie tegen te gaan. De veeteelt is reeds eenigszins vooruitgegaan.
De textielindustrie vertoont de laatste jaren een zekere opleving. Deze industrie, die eerst 15 jaar bestaat, produceerde b.v. in Kayserie 20 mill. m. stof en 0.5 mill. kg. garen, in Nazili 13.5 mill. m. stof en 400.000 kg. garen en in Malatya en Adana in totaal 7.3 mill. m. stof. Het spoorwegnet werd uitgebreid, waardoor de kolen- en ertsgebieden op het Anatolische verkeer werden aangesloten. Turkije is de grootste chroomproducent van Europa. De productie steeg van 7506 ton in 1925 tot 190.000 ton in 1939. (Ec. Nieuws)
(Vor. ber. Geschiedenis 4831 A.)

E. **NEDERLAND. — Nederlandsche verpleegsters naar Groot-Duitschland. —**
14 Febr. — Eind Januari is het eerste transport van Nederlandsche verpleegsters uit den Haag naar een Landesfuehrerschule van het Duitsche Roode Kruis vertrokken. In deze school zullen zij ongeveer drie maanden worden opgeleid, om dan als volwaardig verpleegster in de lazaretten aan het front of in ziekenhuizen te worden ingezet. (Vaderland)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. Systematische verkorting van het Oostelijk front; Krasnodar, Rostov, Worosjilovgrad en Charkov ontruimd - Freiherr von Richthofen bevorderd tot generaal-veldmaarschalk - Succesvolle operaties in Tunis; Gafsa en Sbeitla bezet. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 13 Febr. — In het kader van de systematische bewegingen tot verkorting van het front werd de stad Krasnodar ontruimd. Aan den Midden-Don heeft een Duitsche stoottroep in hardnekkigen strijd met sterke pantserstrijdkrachten, vijandelijke stellingen doorbroken en de Sovjets teruggeworpen.

15 Febr. — In het verloop van de bewegingen uit de bocht van de Donetz naar de beoogde verkorte verdedigingsstelling, welke bewegingen ten doel hebben zich van den vijand los te maken, werden volgens de plannen en zonder dat de vijand de actie hinderde, de steden Rostov en Worosjilovgrad ontruimd. De Duitsche legers doen door onwrikbaren tegenstand, elastische gevechtstactiek en vastbesloten tegenaanvallen de plannen der Sovjets te niet en brengen den vijand steeds nieuwe, zeer zware verliezen toe. De bij Noworossisk en op eenige andere punten van het Koeban-bruggenhoofd opgezette aanvallen van den vijand werden afgeslagen.

16 Febr. — In het gebied rondom Charkov vielen de bolsjewisten met numeriek veel sterkere strijdkrachten de stellingen van onze taai strijdende divisies aan. In den strijd tegen groepen, die in de stad waren binnengedrongen, werden twintig pantserwagens vernietigd. De Führer heeft den chef van een luchtvloot, kol.-generaal Freiherr von Richthofen, benoemd tot generaal-veldmaarschalk.

17 Febr. — Aan het Noordelijke front van het Koeban-bruggenhoofd werd een vrij krachtige aanval met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. In het gebied tusschen de Zee van Azov en het gebied ten Zuidoosten van Orel, speciaal in en rondom Charkov, duren de verbitterde gevechten voort. Ten Noorden van Koersk was de vijandelijke aanvalsactiviteit vergeleken met de vorige dagen iets minder.

18 Febr. — In het West-Kaukasische bergland en in het gebied van Krasnodar bleven de vijandelijke aanvallen overal zonder succes. Bij een eigen aanval ten Zuiden van Noworossisk werd de vijand naar de kust teruggeworpen. Tusschen de Zee van Azov en het gebied ten Zuidoosten van Orel duurden de verbitterde gevechten voort. De stad Charkov werd door onze troepen, nadat volgens de plannen alle voor den oorlog belangrijke installaties waren vernield, ontruimd.

19 Febr. — In den Westelijken Kaukasus en aan den benedenloop van de Koeban waren de gevechtshandelingen bij invallenden dooi, slechts van plaatselijke beteekenis. Aan het Donetz-front en in het gebied van Charkov viel de vijand weer met sterke strijdkrachten aan. Hij werd in deels zware gevechten afgeslagen.

Bij de voortzetting der krachtige aanvallen ten Zuidoosten van het Ilmenmeer leed de vijand opnieuw zeer zware verliezen aan menschen en materiaal.

Van de 605 sedert 12 Januari ten Z. van het Ladogameer vernielde Sovjet-vechtwagens, werden op 13 Februari alleen 33 in den sector van een Oost-Pruisisch bataillon grenadiers, dat den hoofdaanval van den vijand moest tegenhouden, stukgeschoten. Een belangrijk aandeel aan het mislukken van den bolsjewistischen aanval op dit punt van het afweerfront hadden Nederlandsche vrijwilligers, die met hun pantserafweerkanonnen de flank van het bataillon beschermden. De meest succesrijke tirailleur van deze sectie ᛋᛋ-pantserjagers, met 13 stukgeschoten vechtwagens, was de ᛋᛋ-man Gerard Mooyman.

Overzicht. —

De correspondent van de Nieuwe Rotterd. Courant te Berlijn telefoneerde 16 Febr. o.m. aan zijn blad: Het groote thema van het oogenblik is frontverkorting. Het heeft weinig zin te gaan raden, waar het verkorte front zal komen te liggen. Echter reeds het feit, dat de Duitsche tegenaanvallen in de laatste dagen aan heftigheid hebben toegenomen en de inzet van krachten was vergroot, doet uitkomen, dat de Russische opmarsch niet ad infinitum zal voortduren.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

15 Febr. — Aan het front heerschte levendige actie van verkenningstroepen. In Zuid-Tunis hebben de troepen van den generaal-veldmaarschalk Rommel van te voren bepaalde bewegingen in het gebied van Ben Gadane uitgevoerd.

16 Febr. — In Tunis vielen Duitsch-Italiaansche troepen den vijand aan en wierpen hem met zware verliezen aan gevangenen, wapens en oorlogstuig naar het Westen in 't gebergte terug. Behalve vele voertuigen werden 23 stukken geschut en 97 pantserwagens vernietigd of buitgemaakt. Uit het hoofdkwartier van generaal Eisenhower wordt gemeld, dat Duitsche tankcolonnes bij Sidi Boezid, ongeveer 85 Km. ten Noorden van Gafsa, de Amerikaansche stellingen hebben doorbroken.

17 Febr. — In het kader van de aanvalsoperatie aan het Tunesische front werden afgesneden vijandelijke groepen in de pan gehakt en talrijk ander oorlogsmateriaal buitgemaakt of vernield.

De in Tunesië gemaakte buit en het aantal gevangenen nemen voortdurend toe. Men neemt hier op grond van de vaststaande getallen van 800 gevangenen en 3000 aan Amerikaansche zijde gevallen dooden aan, dat de actie der laatste dagen in totaal 10.000 Amerikanen heeft uitgeschakeld, alsmede een aanzienlijke hoeveelheid oorlogsmateriaal. De Amerikaansche eenheden moesten zich terugtrekken uit de drie vooruitgeschoven posten in Midden-Tunis. Hierbij zijn drie vliegvelden verloren gegaan, n.l. Sbeitla (160 kilometer van de kust gelegen), een ander vliegveld, ongeveer 40 kilometer ten Zuidwesten van Sbeitla en ten slotte het vliegveld van Feriana. De Duitsche pantsereenheden zijn van Faidpass uit 55 kilometer opgerukt. Sidi Boezid en Sbeitla werden bezet.

18 Febr. — De troepen van de As hebben nieuwe vijandelijke stellingen in Tunesië bezet, waarna zij een vijandelijken tegenaanval, die gesteund werd door pantserstrijdkrachten, afsloegen. Ten Noorden van Algiers vielen Duitsche vliegtuigen een geëscorteerd convooi aan, waarbij zij een schip van 8000 ton in den grond boorden.

19 Febr. — Plaatselijke acties in den centralen sector van het Tunesische front hadden een verder gunstige ontwikkeling en leidden tot de bezetting van Gafsa, dat 15 Februari bereikt werd, en van Sbeitla.

Tijdens deze gevechten maakte men in totaal 2.876 gevangenen, 169 pantserwagens werden buitgemaakt of vernietigd, voorts 95 tanks, 36 kanonnen, 66 stukken artillerie van verschillend kaliber, zes vliegtuigen en een groot aantal vrachtauto's.

(Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5420 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Aanvullende opgave van wederzijdsche maritieme verliezen. —

Tokio, 15 Febr. (Domei) — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier maakt het volgende bekend: De resultaten der vlootoperaties van de Keizerlijke Japansche marine-eenheden in de wateren van de Salomonseilanden alsmede in de wateren rondom Nieuw-Guinea in het tijdvak van 7 Augustus 1942 tot 7 Februari 1943, welke tot dusver nog niet zijn bekend gemaakt alsmede onze eigen verliezen, zijn als volgt:

1. Oorlogsschepen: Tot zinken gebracht: 4 onderzeebooten, 3 torpedobooten, 1 patrouillevaartuig. Zwaar beschadigd: 3 torpedobootjagers, 4 onderzeebooten, 1 patrouillevaartuig. 2. Vliegtuigen: neergeschoten 205, op den grond vernield 32. 3. Schepen (geen oorlogsbodems): Tot zinken gebracht 8, zwaar beschadigd 2. Japansche verliezen 1. Oorlogsschepen: Tot zinken gebracht: 3 torpedobootjagers, 3 onderzeebooten, 1 patrouillevaartuig. Beschadigd: 1 kruiser, 4 onderzeebooten, 1 patrouilleschip. 2. Vliegtuigen: Neergedoken op vijandelijke doelen of niet op hun bases teruggekeerd 215, beschadigd 114. 3. Schepen (geen oorlogsbodems): Tot zinken gebracht 5, beschadigd 5.

Offensieve operaties in China. —

Sjanghai, 17 Febr. (D.N.B.) — Betreffende de nieuwe Japansche bedrijvigheid in drie verschillende frontsectoren in China meldt Domei, dat de Japansche troepen in de provincie Kiangsi in snellen opmarsch naar de plaats Kaoan, het hoofdkwartier van het gereorganiseerde derde leger van Tsjoengking, zijn. In Noord-Kiangsoe hebben de Japanners de plaatsen Tsjoekiausjen en Fengkoesoen ingenomen.

(Vaderland - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5420 B.)

NEDERLAND

A. Ontwikkeling van den mijnbouw. —

Nederland is geologisch gesproken, een jong land, d.w.z., dat de oudste gesteenten, waaruit de aardkorst is samengesteld, hier te lande niet worden aangetroffen. Men kent in onzen bodem geen ouder gesteente dan dat der carbonische formatie, t.w. de steenkolenlagen, welke evenwel slechts in het Zuiden van ons land worden aangetroffen. Door bewegingen in de aardkorst kwamen de kolenlagen op zeer verschillende hoogten te liggen. Door grondboringen tot op 1417 meter diepte heeft men kunnen constateeren, dat er zich in de streek Kerkrade—Sittard steenkolen bevinden op een diepte van 50 tot 300 meter. Meer Noordelijk tot Sittard (en tevens rond Vlodrop en boven Arcen) liggen zij 300 tot 600 meter diep. Zelfs werd steenkool aangetroffen in de streek Kessel, Helenaveen tot voorbij het Noord-Brabantsch gehucht America. De kolenlagen bevinden zich hier echter op een diepte van circa 1000 meter, hetgeen nochtans technisch geen bezwaar vormt, om mettertijd tot ontginning over te gaan.

De kolengroeven in de omgeving van Kerkrade zijn ongetwijfeld de oudste op het vasteland van Europa. Uit de „Annales Rodenses", welke zich in het Rijksarchief te Berlijn bevinden, blijkt, dat zij reeds voor 1113 werden ontgonnen. Kort nadat in het begin der twaalfde eeuw ter plaatse door St. Albertus de abdij van Dode-le-Duc (later Roleducq, thans Rolduc genaamd) was gesticht, kwamen deze mijnvelden in eigendom van genoemd klooster.

De exploitatie der kolenvelden had de abdij aan particulieren en later ook aan vereenigingen overgelaten. In 1742 nam de abdij de exploitatie zelf ter hand. Het bedrijf werd aanmerkelijk uitgebreid.

Volgens de „Histoire de Limbourg" werd van 1742 tot 1771 voor de exploitatie der mijnen door de abdij 669.000 francs uitgegeven, doch werd geen stuiver er aan verdiend. Wel heeft de bevolking en op de eerste plaats de arbeiders in het bedrijf zelf er overvloedige voordeelen van getrokken. Dit had tengevolge, dat, toen Jozef II tegen het einde der achttiende eeuw verschillende kloosters in deze streek ophief, dit lot aan Rolduc bespaard is gebleven. In totaal werden tenslotte door de abdij vijf mijnen geëxploiteerd, waarbij zes- tot achthonderd arbeiders een broodwinning vonden. In den Franschen tijd werden de mijnen door den Staat geconfiskeerd, hetgeen tengevolge had, dat de mijnexploitatie hard achteruit liep en in enkele jaren tijd nog slechts een honderdtal werklieden er arbeid vonden. Wij zien alzoo, dat van een mijnindustrie van beteekenis er in de negentiende eeuw geen sprake meer was. Het is tegen het einde der vorige eeuw, dat men er telkens op terugkwam, om het Zuid-Limburgsche kolenbekken, dat zulke groote mogelijkheden inhield, terdege te gaan exploiteeren. De geheele Zuid-Oost-hoek van Limburg vanaf Kerkrade tot nabij Sittard werd afgeboord en vastgesteld werd dat er zich in deze geheele streek steenkolenlagen bevonden en werd tot ontginning besloten.

Voordien werden er nog slechts twee mijnen geëxploiteerd n.m. de Domaniale mijn te Kerkrade en de mijn Neuprick te Bleyerheide. Deze exploitatie geschiedde door particuliere maatschappijen, welke per jaar ca. 100.000 ton kolen produceerden. Intusschen was men in 1893 bovendien van particuliere zijde begonnen met de eerste werkzaamheden voor den aanleg van twee schachten in een nabij Heerlen gelegen concessieveld, welke schachten thans de ontginningszetel vormen van de mijn O. N. I.

Mede doordat voor het meerendeel buitenlandsch kapitaal in onze Nederlandsche particuliere mijnen was gestoken, werd door de Nederlandsche Regeering in April 1899 een „Commissie voor de Mijnen" ingesteld. Een uitgebracht rapport dezer commissie had de wet van 24 Juni 1901 ten gevolge, waardoor de Staat voor eigen exploitatie de beschikking kreeg over 16.400 H.A. Een tiental jaren later werd het Staatsmijnveld uitgebreid met een oppervlakte van 9.545 H.A. Het gold een zestal concessies, welke inmiddels door particulieren waren verkregen in de streek Sittard—Beek—Urmon (genaamd Maasvelden), alsmede een concessie langs de Oostelijke grens van Zuid-Limburg (genaamd Eendracht); hunne rechten werden aan de Staatsmijnen afgestaan voor resp. rond *f* 2.000.000 en *f* 300.000. De eerste Staatsmijn, te Terwinselen, werd op 1 Januari 1909 in gebruik gesteld. Zij was omringd door particuliere mijnen te Spekholzerheide, te Heerlen, te Schaesberg, te Eygelshoven en te Kerkrade. Daarop volgde 1 Januari 1914 de Staatsmijn nabij Hoensbroek aan den grooten weg Heerlen—Sittard en 1 Januari 1918 de Staatsmijn in de gemeente Brunssum, later nog gevolgd door den Staatsmijn in de gemeente Geleen nabij het station Lutterade. Het aantal Oranje-Nassau-mijnen werd tot een viertal opgevoerd, zoodat Zuid-Limburg thans in totaal twaalf kolenmijnen telt, welke tot de meest moderne en best geoutilleerde ter wereld behooren.

De ontginning ten slotte geschiedt met behulp van verschillende soorten ontplofbare stoffen. Tevoren worden met pneumatische boorhamers gaten gemaakt, waarin de explosie-stoffen worden gelegd, welke vervolgens door electrische ontsteking tot ontlading worden gebracht. Het vervoer der kolen naar de schachten geschiedt per rails met mijnwagens, welke een laadvermogen bezitten van ca. 600 k.g., en in treinen van vijftien wagens door paarden worden voortgetrokken en vervolgens in samengestelde treinen van vijfenveertig wagens worden voortbewogen door persluchtlocomotieven, waarna de kolen per kooi bovengrondsch worden vervoerd.

Alle mijnen beschikken over z.g. reddingsbrigaden, welke met z.g. Drägertoestellen of gasmaskers zijn toegerust om in nood ook in voor de ademhaling ongunstige atmosfeer te kunnen doordringen. Op regelmatige tijden worden door hen oefeningen gehouden om bij mogelijke mijnrampen aanstonds de behulpzame hand te kunnen bieden. Met rechtmatigen trots kunnen wij er dan ook op wijzen, dat het Nederlandsche mijngebied de laagste ongevallen-statistiek der wereld heeft.

De productie der mijnen nam jaarlijks met sprongen toe. Bedroeg de productie van den eersten Staatsmijn in 1906 3.172 ton, in 1913 was zij gestegen tot 358.164 ton. Bij het uitbreken van den vorigen wereldoorlog echter viel een plotselinge tijdelijke inzinking te constateeren, hetgeen zijn oorzaak vond in de omstandigheid, dat ruim 19% van het geheele personeel onder de wapenen werd geroepen. Het gevolg was, dat buitenlandsche arbeiders moesten worden te werk gesteld. Percentsgewijze steeg hun aantal gedurende de oorlogsjaren van 19.1 tot 23.6. De personeelsterkte van de Staatsmijnen naderde toen de 10.000. De kolenproductie werd in die jaren nagenoeg verdubbeld; de totale productie der gezamenlijke mijnen bedroeg in het laatste oorlogsjaar 3.423.000 ton, terwijl bovendien nog 1.365.000 ton bruinkool werd afgeleverd. De oorlogsjaren hebben den ondernemingsdurf en daarmede de productiecapaciteit van het Limburgsche kolenbekken ten sterkste doen toenemen. Doch ook na de mobilisatie bleef de ontginning van het kolengebied een stijgende lijn vertoonen, welke haar hoogtepunt bereikte in 1931 met een productiecijfer van 12.901.391 ton voor de gezamenlijke steenkolenmijnen. Nadien liep dit cijfer weder iets terug tot in 1937 een productie-record werd bereikt van 14.321.268 ton tegen een binnenlandsch verbruik van 13.356.995 ton, terwijl de personeelsterkte van de vier Staats- en acht particuliere mijnen volgens de laatstgepubliceerde cijfers (over 1939) 31.594 bedroeg, t.w. 20.118 ondergrondsche en 11.476 bovengrondsche arbeiders.

Men kan gerust zeggen, dat de steenkolenwinning de drijfkracht is geworden van het geheele economische leven en als wij dan zien, hoe reeds in de afgeloopen veertig jaren het Limburgsche mijngebied tot een bloeiend industrie-gewest is uitgegroeid, dan kan men zich eenigszins een voorstelling maken, welke perspectieven een verdere intensiveering der ontginning en het aanboren van nieuwe mijnlagen voor de toekomst van ons land beteekenen. In verschillende gemeenten verdubbelde, verdrievoudigde, vertienvoudigde zelfs het aantal inwoners. Want niet alleen de mijnen leverden hun kwantum van tienduizendtallen werkers, maar ook de vele nieuwe industrieën, welke hetzij direct, hetzij indirect door de mijnen in het leven werden geroepen. Zoo is het oudste cultuurgewest van Nederland vergroeid en veranderd, maar gelukkig niet misvormd. De Limburgsche geest en gulle jovialiteit zijn gebleven; het eigen karakter behouden. En waar natuurschoon deels moest wijken, daar gloeien (althans in vredestijd) de fascineerende lichten op der nachtelijke mijngebouwen. Schoone vergezichten zooals b.v. op de hoogten bij Ubachsberg en Genbout en op nog zooveel andere plaatsen ontstonden bij avond door den neerblik op de honderden lichtjes en vlammenspuwende schoorsteenen der mijncentra. En nu na veertig jaren staan wij opnieuw aan den vooravond van een nieuwe toekomst. In de Peel n.m. bevindt zich een nog onontgonnen kolenveld ter lengte van 25 k.m. en ter breedte van 10 k.m.

(Nat. Zeitung) **(Vor. ber. Mijnbedrijf 4459 F.)**

A. **BIOGRAFIEËN.** —
Onder de toonaangevende mannen van het nationaal-socialistische Duitschland neemt de Reichsführer-SS en Chef van de Duitsche politie, Heinrich Himmler, een aparte plaats in. Hij werd op 7 October 1900 in München geboren. Zeventien jaar oud werd hij vaandrig en maakte aan het Westelijk front den oorlog tot de instorting mee. Na de revolutiedagen voltooide hij in 1922 zijn economische studies aan de technische hoogeschool in München. Van diverse nationale en tegen de regeering van Weimar gerichte vereenigingen was hij lid. Op den historischen 9den November 1923 droeg hij als vaandrig de Rijksoorlogsvlag en onderscheidde zich bij de bezetting van het Beiersche ministerie van Oorlog. Na de reorganisatie der N.S.D.A.P. werd hij een der eerste en trouwste aanhangers van Hitler. Talrijke functies in partij en S.A. bekleedde hij. Van 1926 tot 1929 was hij o.m. plaatsvervangend Rijkspropagandaleider.

Himmler

Op 6 Januari 1929 werd hem van de in 1925 gestichte SS de leiding toevertrouwd. Na de machtovername werd Himmler tot chef van de geheime Staatspolitie, de Gestapo, benoemd en drie jaren later tot chef van de geheele Duitsche politie. De SS, die in Juli 1934 uit het S.A.-verband losgemaakt en tot een zelfstandige organisatie, een ordegemeenschap, in het kader der N.S.D.A.P. verheven was, bouwde Himmler tot een keurkorps en stoottroep der beweging met een eigen levensstijl en een eigen levensbeschouwing uit. Volgens haar principes werden bijzondere keurtroepen in de weermacht opgericht, eerst de „Leibstandarte SS-Adolf Hitler", daarna de „Totenkopf-regimenten" en de Standarte „Deutschland" en „Germania". De eerste inzet van deze eenheden, die in militaire kringen spoedig een wereldnaam verwierven, had plaats bij de aansluiting van de Oostmark en Sudetenland. Uit regimenten groeiden na de groote successen in Polen divisies, die aan het Westelijk front de groote doorbraak forceerden. Na de nieuwe successen in het Oosten, toen zich de SS intusschen over alle wapendeelen uitgebreid had, werden Himmler de vestiging en instandhouding van de Germaansche volkeren in het Oosten opgedragen. In aansluiting daarop kreeg hij ook de verantwoordelijkheid voor alle Germaansche aangelegenheden in de bezette gebieden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Himmler 5239 D.)

B. **NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van C. van Geelkerken te Utrecht.** —
17 Febr. — In een groote bijeenkomst van de N.S.V.O., op 16 Februari gehouden in het N.V. huis te Utrecht, en bedoeld als een ontspanningsmiddag voor de ouders, vrouwen en verloofden van de frontsoldaten uit Nederland, sprak de plaatsvervangende leider der N.S.B., de heer C. van Geelkerken, o.a. over de verschillende sluipmoorden van de laatste weken. Vanmorgen hebben wij mevr. Reydon naar haar laatste rustplaats gebracht, het was de eerste keer, dat een vrouw uit onze rijen door moordenaarshand is gevallen. En men vraagt zich ontsteld af, welke duistere elementen hierin de hand hebben gehad. Wat is dat voor een moordenaar geweest, die aan de achterzijde het huis van Reydon te Voorschoten binnendringt, in koelen bloede mevr. Reydon neerschiet, een kwartier met het lijk alleen blijft en dan zelf de huisdeur voor kam. Reydon gaat opendoen en hem daarna, als deze het licht in de gang opknipt, eveneens met eenige revolverschoten van het leven tracht te berooven? De toestand van kam. Reydon is nog altijd zeer ernstig, al is er een kansje dat hij blijft leven. Wij moeten ons niet verwonderen, zoo vervolgde spr. zijn rede, als er nog meer slachtoffers zullen vallen. Wat er ook moge gebeuren, het zal voor ons geen reden zijn om te wijken.
(V. b. v. Geelkerken 5426 A.; aansl. Reydon 5421 A.)

Begrafenis van weerman Bannink. —
Op 15 Februari is het stoffelijk overschot van den weerman H. Bannink, door laffe moordenaarshand gevallen, te Haarlem begraven. In den stoet werden vele kransen meegedragen, o.a. van den Rijkscommissaris en van Mussert.
De commandant van de W.A., mr. A. J. Zondervan, herinnerde er aan, dat Bannink het vijfde bloedoffer der W.A. is. De schuldige aan dezen aanslag is wederom het roode beestmensch, waartegen ook de kameraden aan het Oostfront staan aangetreden. Mr. Zondervan verzekerde, dat de W.A. de echtgenoote en het zoontje van weerman Bannink zal beschermen en hij verklaarde voorts, dat voortaan het vendel 1 van heerban 2 den naam Bannink zal dragen.
Vervolgens trad de Leider naar voren om met enkele woorden afscheid van den gevallen weerman te nemen. Hij was een goed strijder in de beweging, die zich geheel gaf voor de herrijzenis van zijn volk. Namens de Beweging en het Nederlandsche volk bracht de Leider hem daarvoor dank. **(Vor. ber. Aanslag 5421 A.)**

Begrafenis van mevrouw Reydon. —
Het stoffelijk overschot van mevrouw W. A. Reydon-Steenhart, de op 9 Februari in den laten namiddag in haar woning te Voorschoten door een sluipmoordenaar om het leven gebrachte echtgenoote van den secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, is 16 Februari te 's-Gravenhage op stille, indrukwekkende wijze uitgeleide gedaan. De Leider van het Nederlandsche volk, Mussert, heeft hierbij door zijn aanwezigheid in het Districtshuis van de N.S.B. aan de Nassaulaan en door het leggen van een grooten krans, doen blijken van zijn deelneming. Vele autoriteiten waren bij het afscheid in het Districtshuis tegenwoordig.
In den rouwstoet bevonden zich o.m. mevrouw de Ruiter en de heeren Huygen, Rost van Tonningen en van Haersolte, burgemeester en mevrouw Westra en verscheidene hooge functionarissen der beweging, een afdeeling Jeugdstorm, jongens en meisjes in afzonderlijke groepen en een talrijke schare van vrouwelijke leden der beweging. Een escorte der W.A. sloot den stoet. Langs de Javastraat, de Koninginnegracht en verder over de Koningskade bij het Malieveld schreed de rouwstoet naar het Staatsspoorstation, vanwaar te 11.10 uur de trein vertrok, die het stoffelijk overschot naar Lunteren bracht, waar op het kleine dorpskerkhof de teraardebestelling geschiedde. Nadat de kist in de groeve was neergelaten, strooiden alle aanwezigen bloemen in het graf, waarna de heer Roskam als vriend van de familie Reydon een kort afscheidswoord sprak, ook namens den echtgenoot van de ontslapene. Oberbereichsleiter Eftger legde den krans van den commissaris-generaal voor bijzondere aangelegenheden, Hauptdienstleiter Schmidt, neer, de heer Alblas een, namens den Leider van het Nederlandsche volk.
(Vor. ber. Aanslag mevr. Reydon 5421 A.)

Deutsche Obergericht - Saboteurs terechtgesteld. —
Het door het Deutsche Obergericht op 20 Januari 1943 wegens sabotage gevelde doodvonnis tegen de Nederlanders Cornelis van den Berg, uit Bussum, en Hendrik Adriaan Johannes Breeman, uit Naarden, is, op 19 Februari, nadat het verzoek om gratie was verworpen, voltrokken.
Van den Berg en Breeman, reeds gedurende vele jaren communisten, hadden een illegaal communistisch tijdschrift gedrukt en verspreid om op deze wijze de openbare orde en de veiligheid van het openbare leven in de bezette Nederlandsche gebieden in gevaar te brengen.
(Vor. ber. Rechtszaken 5398 B.)

Frauduleuze handel in gouden tientjes. —
Handelaren in gouden tientjes, die het Deviezenbesluit daardoor overtraden, hebben zich voor den Haagschen economischen rechter te verantwoorden gehad.
Een vijftal handelaren had 812 gouden tientjes à *f* 55 opgekocht met het doel deze tegen nog hooger prijzen te verkoopen. Het goud werd in beslag genomen, de handelaren veroordeeld tot gevangenisstraf, hechtenis en geldboeten. **(Vor. ber. Goudvordering 4404 E.)**

Rechtspraak door enkelvoudige kamers. —
Het verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie betreffende rechtspraak met enkelvoudige kamers. Hierin wordt het volgende bepaald: De secretaris-generaal van het departement van Justitie kan ter bevordering van een snelle en doelmatige rechtspleging bepalen, dat gedurende een bepaalden tijd alle of bepaalde zaken bij een arrondissementsrechtbank of een gerechtshof zullen worden behandeld door uit één lid bestaande (enkelvoudige) kamers.
De secretaris-generaal kan verwijzing naar meervoudige kamers geheel of gedeeltelijk uitsluiten.
Door maatregelen overeenkomstig het voorgaande kan de behandeling van een zaak niet worden onttrokken aan een kamer, welke geheel of ten deele is samengesteld uit personen, die niet tot de rechterlijke macht behooren. **(Vor. ber. Justitie 5419 A.)**

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van Rijksminister dr. Goebbels. —

Berlijn, 18 Febr. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Goebbels heeft vanmiddag op een massa-bijeenkomst het woord gevoerd over de crisis in het Oosten en den totalen oorlog. De reusachtige hal, waarin de minister sprak, was overvol met menschen uit alle kringen van het volk, men zag naast Rijksministers, Reichs- en Gauleiter en andere vooraanstaande mannen van staat en partij, leiders der oorlogseconomie, soldaten, onder wie veel dragers van het Ridderkruis, personen uit kunstenaars- en cultureele kringen en de in massa verschenen bevolking der hoofdstad.

De minister zeide, dat nauwelijks drie weken geleden, toen hij het laatst tot het Duitsche volk sprak, de crisis, waarin het Oostelijke front zich op het oogenblik bevindt, haar hoogtepunt had bereikt. Het laatste radiobericht der strijders van Stalingrad citeerend, zeide dr. Goebbels: „Een volk, dat de kracht bezit om zulk een ongeluk te dragen en ook te overwinnen, ja om daaruit nog meer kracht te putten, is onoverwinnelijk." Wij doorstaan thans in het Oosten een zwaren militairen druk. De stormloop der steppe tegen ons eerbiedwaardige continent is dezen winter losgebroken met een geweld, dat alle menschelijke en historische voorstellingen in de schaduw stelt. De Duitsche weermacht vormt daartegen met haar bondgenooten den eenigen wal, die in aanmerking komt. Toen de Führer op 22 Juni 1941 de Duitsche weermacht in het Oosten tot den aanval liet overgaan, waren wij ons allen bewust, dat daarmede de beslissende strijd van deze gigantische wereldworsteling aanbrak. Wij waren ons er van bewust, dat de gevaren en moeilijkheden bij een langer afwachten slechts konden toenemen, dat wij bij de grootscheepsche camouflage- en blufmanoeuvres van het bolsjewistische regiem het oorlogspotentieel der Sovjet-Unie niet goed geschat hebben. Eerst thans openbaart het zich in zijn geheelen wilden omvang. Hier rijst een bedreiging van het Duitsche Rijk en van het Europeesche vasteland, die alle gevaren, welke het avondland te voren heeft doorgemaakt, ver in de schaduw stelt. Alles wat wij tot dusverre hebben opgebouwd en gepresteerd, verbleekt bij de gigantische taak, die hier onmiddellijk aan de Duitsche weermacht en middellijk aan het Duitsche volk gesteld wordt.

Ik wend mij allereerst tot de openbare meening der wereld en proclameer ten overstaan van haar drie stellingen van onzen strijd tegen het bolsjewistische gevaar in het Oosten. De eerste luidt: zou de Duitsche weermacht niet in staat zijn, het gevaar uit het Oosten te vernietigen, dan zou daardoor het Duitsche Rijk en kort daarna geheel Europa aan het bolsjewisme ten prooi vallen. De tweede luidt: De Duitsche weermacht en het Duitsche volk alleen bezitten met hun bondgenooten de kracht, Europa fundamenteel uit deze bedreiging te redden. De derde luidt: In uitstel is gevaar gelegen. Er moet snel en grondig gehandeld worden, anders is het te laat. Uitvoerig ging spr. op elk dezer stellingen in. De wereld heeft geen keus tusschen een in zijn oude versnippering terugvallen en een onder leiding der As nieuw geordend Europa, maar slechts tusschen een onder de militaire bescherming der As staand en een bolsjewistisch Europa. Bovendien ben ik er vast van overtuigd, dat de lamenteerende lords en aartsbisschoppen in Londen, heelemaal niet het voornemen hebben daadwerkelijk op te treden tegen het bolsjewistische gevaar, dat bij een verder opdringen der Sovjet-legers voor de Europeesche staten zou bestaan. Het jodendom heeft de Angelsaksische staten op geestelijk en politiek terrein reeds zoo diep doordrongen, dat zij dit gevaar zelf niet meer willen erkennen. Zooals het zich in de Sovjet-Unie van de bolsjewistische camouflage voorziet, zoo draagt het in de Angelsaksische staten een plutocratisch-kapitalistisch mom. Over ons land heen reiken het Westeuropeesche, pseudobeschaafde jodendom en dat van het Oostelijke ghetto elkander reeds de hand. Daarmede verkeert Europa in doodsgevaar. Ik vlei mij niet met de hoop, door deze verklaringen de openbare meening in de neutrale en zelfs in de vijandelijke staten te kunnen alarmeeren. Dat is ook niet de bedoeling. Ik weet, dat de Engelsche pers morgen zal beweren, dat ik met het oog op den druk, dien wij aan het Oostelijk front doorstaan, de eerste voelhorens voor den vrede heb uitgestoken. Daarvan kan in het geheel geen sprake zijn. In Duitschland denkt thans niemand aan een laf compromis. Het geheele volk denkt slechts aan een harden oorlog, maar als verantwoordelijk spreker van het leidende land van dit continent maak ik voor mij aanspraak op het souvereine recht een gevaar een gevaar te noemen, als het niet alleen ons eigen land, maar ons geheele werelddeel bedreigt." In het teeken van al deze overdenkingen staat de militaire druk tegen het Duitsche rijk in 't Oosten. De oorlog der gemechaniseerde robots tegen Duitschland en Europa is op zijn hoogtepunt. Het Duitsche volk vervult met zijn bondgenooten in den volsten zin van het woord een Europeesche zending, wanneer het met de wapenen optreedt tegen deze rechtstreeksche en allerernstigste levensbedreiging. Deze strijd kan en mag slechts met een overwinning eindigen. De worsteling om Stalingrad is in haar tragische verwikkeling juist een symbool van dezen heldhaftigen tegenstand tegen het oproer der steppe geworden.

In het Oosten woedt een oorlog zonder genade. De Führer heeft dien juist gekarakteriseerd, toen hij verklaarde, dat er uit dezen oorlog niet overwinnaars en overwonnenen, maar slechts overlevenden en vernietigden zouden voortkomen. In het Oosten strijdt het Duitsche volk om alles wat het heeft. Wij zijn in dezen strijd tot het inzicht gekomen, dat het Duitsche volk hier zijn heiligste goederen, zijn gezinnen, zijn vrouwen en kinderen, de schoonheid en ongereptheid van zijn landschap, van zijn steden en dorpen, het twee duizend jaar oude erfgoed zijner cultuur en alles, wat het leven waard maakt om geleefd te worden, heeft te verdedigen. Voor deze schatten van onze rijke volksgemeenschap heeft het bolsjewisme natuurlijk niet het geringste begrip en het zou daarmede niet in het minst rekening houden. Het doet dat immers niet eens bij zijn eigen volk. De massa's pantserwagens, die in dezen winter ons front in het Oosten bestormen, zijn het resultaat van 25 jaar maatschappelijk ongeluk en ellende van het bolsjewistische volk. Daartegen moeten wij met de vereischte tegenmaatregelen optreden. Ik geef uiting aan mijn vaste overtuiging, dat wij het bolsjewistische gevaar op den duur niet kunnen neerwerpen, wanneer wij het, zoo niet met gelijke, dan toch met gelijkwaardige methoden bestrijden. Het Duitsche volk staat daardoor voor het ernstigste feit van dezen oorlog, n.l. het toonen van een vastbeslotenheid om alles te geven, ten einde alles wat het bezit te behouden, en alles, wat het voor het verdere leven noodig heeft, te verkrijgen. De geestelijke bedreiging, die het bolsjewisme vormt, is bekend. Dat wordt ook in het neutrale buitenland niet bestreden. Maar buiten die geestelijke bedreiging vormt het bolsjewisme voor ons en Europa thans een onmiddellijke militaire bedreiging. Het zou bij de machthebbers van het Kremlin waarschijnlijk een stormachtige vroolijkheid opwekken, wanneer men daarentegen alleen met geestelijke argumenten zou willen optreden. Wij zijn vastbesloten ons leven met alle middelen te verdedigen zonder er rekening mee te houden, of de omringende wereld de noodzakelijkheid van dezen strijd inziet of niet.

De totale oorlog is dus het gebod van het oogenblik. Het gevaar, waartegenover wij staan, is reusachtig. Reusachtig moet derhalve ook de krachtsinspanning zijn, waarmede wij het gevaar te gemoet treden. Thans is het oogenblik gekomen om den glacé-handschoen uit te trekken en de vuist te bandageeren. Het gaat niet langer aan, het rijke oorlogspotentieel niet alleen van ons eigen land, maar ook van het te onzer beschikking staande aanzienlijke deel van Europa slechts vluchtig en oppervlakkig te gebruiken. Het moet geheel uitgeput worden. Europa's toekomst hangt van onzen strijd in het Oosten af. Het Duitsche volk stelt zijn kostbaarste nationale bloed voor dezen strijd beschikbaar. Het overige deel van Europa behoort althans zijn arbeid beschikbaar te stellen. Er zijn vele ernstige critici ook in andere landen, die dezen dwingenden plicht reeds inzien. Andere bestrijden hem nog. Dat kan voor ons echter niet beslissend zijn. Wie in de rest van Europa dezen strijd vandaag nog niet begrijpt, zal ons morgen op de knieën danken, dat wij hem moedig en vastberaden op ons hebben genomen. Het ergert ons niet eens, dat onze vijanden in het buitenland beweren, dat de maatregelen, welke wij thans nemen voor de totaliseering van den oorlog, tamelijk veel gelijken op die van het bolsjewisme. Het gaat hier niet om de methode, maar om het doel, n.l. het uit den weg ruimen van het gevaar. De vraag is dus niet of de methoden, die wij toepassen, goed of slecht zijn, maar of zij tot succes leiden. In ieder geval zijn wij als nationaal-socialistische volksleiding thans tot alles besloten. Daarbij behoeven wij de bolsjewistische methoden reeds daarom niet na te volgen, omdat wij over beter menschenmateriaal en een betere leiding beschikken en daardoor een grooten voorsprong hebben. Maar wij moeten, zooals de ontwikkeling aantoont, veel meer doen, dan wij tot

dusver gedaan hebben, om den oorlog in het Oosten een beslissende wending ten goede te geven. Overigens weet ieder, dat deze oorlog, als wij hem zouden verliezen, ons allen zou vernietigen, en daarom is het volk met zijn leiding vastbesloten thans zich op de meest radicale wijze zelf te helpen.

Ik heb reeds, aldus vervolgde dr. Goebbels, openlijk verklaard, dat de voor den oorlog beslissende taak van het oogenblik hierin bestaat, dat wij den Führer door de meest ingrijpende maatregelen in het binnenland een operatieve reserve ter beschikking stellen, die het hem mogelijk maakt, in het komende voorjaar en in den zomer het offensief te hervatten en te trachten, het bolsjewisme der Sovjet-Unie den beslissenden slag toe te brengen. Wij moeten in het Oosten weer offensief worden.

Uitvoerig behandelde spr. vervolgens de jongste economische maatregelen.

De minister richtte vervolgens tot de volksgenooten, die de vergadering bijwoonden, een reeks vragen. Toen mij, zoo zeide hij, mijn toehoorders op mijn eischen van 30 Januari spontaan de verzekering gaven van hun instemming, beweerde de Engelsche pers den volgenden dag, dat het een propagandavertooning was geweest en geenszins in overeenstemming was met de ware stemming van het Duitsche volk. Vóór mij zitten thans in reeksen Duitsche gewonden van het Oostelijke front, met afgezette armen en beenen, met stukgeschoten ledematen, oorlogsblinden, die met hun Roode-Kruiszusters zijn gekomen, mannen in den bloei hunner jaren, die hun krukken voor zich hebben staan. Tusschen hen tel ik tegen de 50 dragers van het Eikenloof en het Ridderkruis. Een schitterende delegatie van ons strijdende front. Achter hen verheft zich een blok van bewapeningsarbeiders en -arbeidsters uit de Berlijnsche pantserfabrieken. Achter hen weer zitten mannen uit de partij-organisatie, soldaten uit de strijdende weermacht, artsen, geleerden, kunstenaars, ingenieurs en architecten, onderwijzers, ambtenaren en bedienden, een trotsche vertegenwoordiging van ons geestelijke leven. Rondom, in het geheele Sportpaleis, zie ik verdeeld duizenden Duitsche vrouwen. De jeugd is hier vertegenwoordigd en de grijze ouderdom. Geen stand, geen beroep en geen levensjaar is bij de uitnoodigingen over het hoofd gezien. Ik kan dus met het volste recht zeggen: Wat hier voor mij zit is een vertegenwoordigend deel van het geheele Duitsche volk, aan het front en in het vaderland. Is dat juist? Ja of neen? (Donderend ja-geroep antwoordde den minister). Gij dus, zoo ging dr. Goebbels verder, vertegenwoordigt in dit oogenblik de natie, en tot u zou ik tien vragen willen richten, die gij met het Duitsche volk ten aanhooren van de geheele wereld moet beantwoorden.

De Engelschen beweren, dat het Duitsche volk het geloof in de overwinning heeft verloren. Ik vraag u: gelooft gij met den Führer en met ons, aan de uiteindelijke, totale overwinning van het Duitsche volk? Wederom antwoordde een „ja" van vele duizenden stemmen. Ik vraag u, zijt gij vastbesloten den Führer in het bevechten van de overwinning door dik en dun en met aanvaarding van ook de zwaarste persoonlijke lasten te volgen? Een veelvuldig, vele malen herhaald „ja" was het antwoord der menigte. Ten tweede: De Engelschen beweren, dat het Duitsche volk den strijd moe is. Ik vraag u: zijt gij bereid met den Führer, als phalanx van uw vaderland, achter de strijdende weermacht staande, dezen strijd met wilde vastberadenheid en zonder afdwalen voort te zetten door alle lotsbeschikkingen heen, tot de overwinning in onze handen is? Een stormachtig „ja" van alle aanwezigen was het antwoord. Ten derde: De Engelschen beweren, dat het Duitsche volk geen lust meer heeft zich te onderwerpen aan den hand over hand toenemenden oorlogsarbeid, dien de regeering eischt. Ik vraag u: zijt gij en is het Duitsche volk vastbesloten, wanneer de Führer het beveelt, tien, twaalf en zoo noodig veertien en zestien uur per dag te werken en het uiterste te geven voor de overwinning? Wederom antwoordde de menigte met een donderend „ja". Ten vierde: De Engelschen beweren, dat het Duitsche volk zich verzet tegen de totale oorlogsmaatregelen van de regeering. Het wil niet den totalen oorlog, maar de capitulatie. Ik vraag u: Wilt gij den totalen oorlog? Wilt gij hem zoo noodig totaler en radicaler dan wij hem ons thans ook maar kunnen voorstellen? De deelnemers aan de betooging antwoordden met een geestdriftig: „Ja". Ten vijfde: De Engelschen beweren, dat het Duitsche volk zijn vertrouwen in den Führer heeft verloren. Ik vraag u: is uw vertrouwen in den Führer thans grooter, gelooviger en onwrikbaarder dan ooit? Is uw bereidheid hem op al zijn wegen te volgen en alles te doen, wat noodig is om den oorlog tot een zegevierend einde te brengen volstrekt en onvoorwaardelijk? De menigte betuigt haar instemming met stormachtig heilgeroep op den Führer en roept in spreekkoren: „Führer beveel, wij volgen". Ik vraag u ten zesde: Zijt gij bereid van nu af aan uw geheele kracht te geven en het Oostfront de menschen en wapens ter beschikking te stellen, die het noodig heeft om het bolsjewisme den doodelijken slag toe te brengen? Wederom weerklonk een onvoorwaardelijk „ja" van vele duizenden stemmen. Ik vraag u ten zevende: Legt gij met heiligen eed aan het front de gelofte af dat het vaderland met sterk moreel achter het front staat en het alles zal geven wat het noodig heeft om de overwinning te bevechten? Ik vraag u ten achtste: Wilt gij, in het bijzonder gij vrouwen zelf, dat de regeering er zorg voor draagt, dat ook de Duitsche vrouw geheel haar kracht ter beschikking stelt van de oorlogvoering en overal, waar dat slechts mogelijk is, inspringt om mannen voor het front vrij te maken en daarmede haar mannen aan het front te helpen? Ik vraag u ten negende: Keurt gij het goed, wanneer zoo noodig de meest radicale maatregelen genomen worden tegen een kleinen kring menschen, die zich onttrekken, en oplichters, die midden in den oorlog vrede spelen en den nood van het volk willen uitbuiten voor zelfzuchtige doeleinden? Gaat gij er mede accoord, dat, wie zich aan den oorlog vergrijpt het hoofd verliest? De geweldige zaal brak ten antwoord uit in donderenden bijval. Ik vraag u ten tiende en ten slotte: Wilt gij, dat, zooals het nationaal-socialistische program het eischt, juist in den oorlog gelijke plichten en gelijke rechten heerschen, dat het vaderland de zware lasten van den oorlog solidair op zijn schouders neemt en dat zij voor hoog en laag en arm en rijk op gelijke wijze verdeeld worden? Het antwoord was een heil-geroep, waaraan geen einde kwam.

Ik heb u gevraagd, zoo ging de minister voort, en gij hebt uw antwoord gegeven. Door uw mond heeft zich dus het standpunt van het Duitsche volk gemanifesteerd.

Met vurig hart en koel hoofd willen wij de oplossing der groote problemen van deze phase van den oorlog ter hand nemen. Wij betreden daarmede den weg naar de definitieve overwinning. Zij ligt gefundeerd in het geloof aan den Führer. De Führer verwacht van ons een prestatie, die alles, wat tot dusver bestaan heeft, in de schaduw stelt. Wij willen zijn eisch niet afwijzen. De natie is tot alles bereid. De Führer heeft bevolen, wij zullen hem volgen. Wanneer wij ooit trouw en onverbrekelijk aan de overwinning geloofd hebben, dan is het op dit oogenblik van nationale bezinning en innerlijke oprichting. Wij zien haar in tastbare nabijheid voor ons liggen; wij moeten slechts toegrijpen. Wij moeten slechts de besluitvaardigheid toonen om al het andere ondergeschikt te maken aan het dienen der overwinning. Dat is het gebod van het oogenblik en daarom luidt het parool: Thans, volk, sta op, en storm, breek los. (Tel. - N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. dr. Gobbels 5405 A.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Rede van Mussert te Maastricht. —**

22 Febr. — In het kader van een grootscheepsche propaganda-campagne ter anti-bolsjewistische volksvoorlichting organiseert de N.S.B. sedert 19 Februari in het geheele land een serie openbare bijeenkomsten. Zoo sprak ir. C. J. Huijgen, secretaris-generaal der Beweging op 19 Februari te Apeldoorn en voerde de opperbanheer van den Nationalen Jeugdstorm, C. Quispel, op een bijeenkomst van stormers en stormsters te Baarn het woord. In Maastricht sprak de Leider Mussert ter gelegenheid van het openen van een nieuw districtshuis. Hij zeide o.m.:

Ook het Nederlandsche volk brengt groote offers. Evacuatie, arbeiders naar Duitschland, afbraak van huizen, straks sluiting van zaken, verarming en geestelijke verwildering. Er zijn moeilijkheden zonder tal. Nu zegt men tot ons, nat.-socialisten: waarom spreekt gij niet over die moeilijkheden? De tegenwoordige toestand, is dat soms nationaal-socialisme? Neen, dat is geen nationaal-socialisme, dat is de worsteling van dezen tijd. Er is maar één ding te doen en dat is den oorlog te winnen. De oorzaak van deze ellende is de samenzwering van Roosevelt en Stalin.

Sprekende over de moorden op generaal Seyffardt, mevr. Reydon en weerman Bannink gaf Mussert als

zijn meening te kennen, dat de emigrantenkliek in Londen tot deze moorden aanzet en dat de daders uit joodsch communistische kringen afkomstig zijn. De beestachtige wijze, waarop mevr. Reydon is vermoord, is daarvoor het bewijs. Londen heeft natuurlijk gehoopt, dat er gijzelaars zouden worden terechtgesteld, omdat daardoor verbittering onder de bevolking zou ontstaan. Generaal Seyffardt wilde niet, dat er gijzelaars zouden worden geëxecuteerd. Wel zijn studenten van de universiteiten en hoogescholen gevangen genomen. De Rijkscommissaris wil, dat er rust en orde heerscht op de universiteiten en hoogescholen. Daartoe heeft de Duitsche overheid het recht. Aan ons, er zorg voor te dragen, dat er alleen studenten komen, die studeeren en niet zij, die agitatie voeren. De studenten die agitatie voeren moeten maar naar Duitschland om te werken. Als vaders van gezinnen naar Duitschland worden gezonden, dan is het billijk, dat personen van 18 tot 25 jaar ook naar Duitschland gaan om te werken. De verhalen over het oppakken van vrouwen en meisjes, zijn geruchten. Noem mij maar namen van vrouwen en meisjes, die opgepakt zijn. De Leider verzette zich overigens sterk tegen het denkbeeld, vrouwen en meisjes te verplichten in Duitschland te gaan werken. De vrouwen en meisjes zullen in Nederland de leege plaatsen moeten innemen.

De totale oorlog brengt nu eenmaal groote lasten met zich mede. Daar is niets aan te doen. De schuldigen voor de lasten van den totalen oorlog zijn Amerika en Engeland. Wanneer Amerika en Engeland zich buiten den strijd tegen het bolsjewisme hadden gehouden, dan zou het er reeds anders met den oorlog uitzien. Nu zegt men wel, dat, wanneer Duitschland verliest, het bolsjewisme niet verder zal komen dan Berlijn. Maar Engeland zou het bolsjewisme niet tegen kunnen houden: In den grooten strijd staan wij, nationaal-socialisten aan den goeden kant, aan den kant van Europa, aan den kant van ons vaderland. Wij willen helpen aan den opbouw van het nieuwe Europa. Straks moeten wij kunnen zeggen: Toch is Nederland herrezen!

(V. b. ir. Mussert 5430 B.; C. Quispel 5262 A.)

Vormingsbijeenkomst met de N.S.D.A.P. te Utrecht - Rede van Hauptdienstleiter Schmidt - Antwoord aan het episcopaat. —

Utrecht, 22 Febr. (A.N.P.) — Op den gemeenschappelijnen vormingsdag der Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten, die 21 Februari te Utrecht is gehouden, heeft de leider der N.S.D.A.P. in Nederland, Hauptdienstleiter Schmidt, er niet den geringsten twijfel aan laten bestaan, dat het Duitsche gezag niet slechts den wil, maar ook de machtsmiddelen heeft om elken tegenstand te onderdrukken, die het openbare leven in dit land zou kunnen bedreigen.

(Vor. ber. Vormingsbijeenk. N.S.B. met N.S.D.A.P. 5385 A.; herdenkingsbijeenk. 5407)

Rede van Van Geelkerken. —

Met alle duidelijkheid heeft de plaatsvervangende leider der N.S.B., Van Geelkerken, nogmaals aangetoond, dat de beslissing, waarvoor het Nederlandsche volk is gesteld, onvermijdelijk is. Aan het voorbeeld van een Nederlandschen volksgenoot, die hem dezer dagen schreef „tot dusver weten wij nog niet, wat erger is, Duitschland of Sovjet-Rusland", maakte spreker duidelijk, welke geestelijke verwarring is gesticht door de ophitsing, die sinds jaar en dag door duistere machten wordt gevoerd en hij stelde aan den briefsteller de vraag, of deze bereid zou zijn de Nederlandsche kust tegen een aanval der Engelschen te beschermen, indien zij een poging zouden doen, via Nederland Duitschland binnen te vallen. Als zich thans stemmen verheffen, die het volk willen wijsmaken, dat het bolsjewisme zoo erg niet is, dan moet in herinnering worden gebracht, dat men vroeger in Nederland in de volstrekte veroordeeling van de communistische gedachte eensgezind is gweest, al bezat men ook niet in alle lagen het noodige inzicht en de noodige kracht om een dam op te werpen tegen het roode gevaar, zooals het binnendringen van de communistische leer in bepaalde groepen arbeiders en intellectueelen heeft bewezen.

Tegenover alle pogingen tot ophitsing, ondernomen door elementen, die het land in de ure des gevaars hebben verlaten en daardoor het contact met hun volk hebben verbroken, proclameerde Van Geelkerken de nationaal-socialistische vastberadenheid om duidelijke taal te spreken. Als een Gerbrandy den treurigen moed heeft het ambtenarenkorps tot verzet op te roepen, zal men niet terugdeinzen voor harde maatregelen om de verblinden op het rechte pad terug te brengen. Als men zelfs den moord als politiek strijdmiddel toepast, moeten allen het weten: als zij schieten, schieten wij terug. Voor het ideaal, dat het nationaal-socialisme heeft geponeerd en waartegenover het oude partijgedoe niets heeft te stellen, is geen offer te groot. Met nadruk waarschuwde spreker het Nederlandsche volk tegen illusies om geen twijfel te doen opkomen, dat de toekomst nog zwaarder offers eischt. „Als het Nederlandsche volk gelooft, dat de oorlog wel wordt afgedaan met den strijd van enkele duizenden vrijwilligers, is dit een vergissing. Het zal integendeel nog geheel andere offers moeten brengen". Om het doel te bereiken zal de N.S.B. ook niet voor impopulariteit terugdeinzen. Indien Nederlandsche nationaal-socialisten aan sluipmoordenaars ten offer vallen, zullen de N.S.B.-ers ook de verantwoordelijkheid voor impopulaire maatregelen op zich nemen. **(Vor. ber. v. Geelkerken 5430 B.)**

Rede van Hauptdienstleiter Schmidt. —

De leus „nauwer aaneensluiten", die reeds meermalen op de vormingsbijeenkomsten heeft geklonken, werd aangeheven door den Leiter des Arbeitsbereichs der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter Schmidt, in het begin van zijn rede, waarbij hij het jaar 1943 het jaar der beslissingen noemde. Als thans het geheele Duitsche volk volstrekt alle krachten mobiliseert, hebben wij het recht de nalatigen terecht te wijzen. Zoo was het ook de plicht van den Rijkscommissaris hier in het bezette Nederlandsche gebied de arbeiders, die gemist kunnen worden, in Duitschland aan het werk te zetten. Met hetzelfde recht zullen wij hier ook een burgemeester afzetten, die zich wederspannig betoont en op zijn plaats desnoods een verstandigen arbeider zetten. In dit verband sneed Hauptdienstleiter Schmidt de actie aan, gericht tegen de jeugd van dit land, die in gevaarlijke voorstellingen leeft, en verklaarde hij: „Ik kan slechts onderstrepen, wat Mussert in Amsterdam heeft gezegd, dat de behoorlijke zijn studies zal kunnen voortzetten, maar dat de anderen desnoods in een concentratiekamp op den rechten weg moeten worden gebracht".

Herderlijke brief. —

In scherpe, ondubbelzinnige bewoordingen bepaalde Hauptdienstleiter Schmidt zijn standpunt ten opzichte van den herderlijken brief, die dezen Zondag van de kansels der katholieke kerken is voorgelezen, om de geestelijkheid terug te wijzen binnen de perken, die haar door de wet der kerk zijn gesteld. Waarom klaagt men het bolsjewisme niet aan, dat de kerk wil vernietigen, zoo vroeg hij. Waarom valt men ons aan, die toch verklaren, dat ieder op zijn wijze mag zalig worden? Waarom bidt men voor de joden, terwijl honderdduizenden Duitsche zonen zijn gevallen? Waarom stelt de katholieke kerk zich niet in de bres voor de 400 millioen Indiërs, die door Engeland onderdrukt worden en voor wie Gandhi den hongerdood onder de oogen ziet? Wij doen geen stap terug en wij maken bezwaar om de Nederlanders in één adem met de joden te noemen. De Rijkscommissaris heeft 29 Januari in Den Haag verklaard: „Als men iets wil eischen, moet men zichzelf ook voor iets inspannen". Tot dusver hebben wij evenwel van de kerk in dit opzicht nog niets vernomen, afgezien van het feit, dat zij de N.S.B.-ers niet begraaft en niet toelaat tot de kerkelijke sacramenten. Als de Katholieke kerk zich thans wil opwerpen tot voorspraak van degenen, die — zooals dit heet in de afkondiging van den kansel — getroffen zijn door de hardheid van de bezettende macht, kunnen wij daaromtrent slechts zeggen, dat het mooi geweest zou zijn, als men dergelijke woorden ook had gehoord in de Meidagen van 1940, toen men de N.S.B.-ers in den kerker wierp.

De Katholieke kerk meent in een brief aan den Rijkscommissaris haar beklag te moeten doen over het „onrecht", het Nederlandsche volk aangedaan. Wij vragen daartegenover: Wat heeft de kerk gezegd, dat het Duitsche volk 25 jaar lang onrecht is aangedaan. Gerechtigdheid, barmhartigheid en vrijheid van levensovertuiging, deze woorden heeft de kerk in den mond. Waarom doet men daarop geen beroep tegenover de heeren Churchill, Roosevelt en Stalin? Als men wijst op 't doodschieten van gijzelaars, moeten wij daartegenover stellen, dat wij ons moeten beschermen tegen misdaden, waartegen slechts de hardste maatregelen kunnen helpen. Slechts dan draaiden de gijzelaars er voor op, als er aanslagen op de Duitsche weermacht werden gepleegd, terwijl voor de misdaden tegen leden der N.S.B. geen gijzelaars zijn doodgeschoten, omdat Mus-

sert het parool heeft gegeven, dat Nederlandsch bloed niet mag worden verzoend met bloed. Wel zullen en moeten echter maatregelen worden genomen om opgehitste volksgenooten tot rede te brengen. Voorts meent men van kerkelijke zijde de strenge behandeling in het concentratiekamp op de korrel te moeten nemen, doch vergeet, dat dit menschen betreft, die op een oogenblik, waarop het Duitsche volk voor geheel Europa strijdt, meenen te moeten conspireeren. Men klaagt, zoo vervolgde spreker, dat jongelieden naar Duitschland worden gevoerd en doet daarbij alsof Duitschland dertig dagreizen van hier lag. De waarheid is evenwel, dat Nederlandsche arbeiders zich bij ons héél prettig voelen. Wij hebben geconstateerd, dat Nederlandsche verlofgangers, die hier kwamen, in Duitschland goed gevoed waren en tien tot vijftien pond zwaarder geworden waren. Men meent ten slotte ook een tegenspraak tusschen onze maatregelen en het evangelie te kunnen construeeren, terwijl wij daartegenover slechts kunnen vragen, of het niet in tegenspraak met het evangelie en zijn gebod is, dat men geen N.S.B.-er wil begraven. „Godsgebod staat boven de wereldlijke macht", zoo wordt verder in de verkondiging gezegd. Wij kunnen daaromtrent slechts opmerken: dat is ook ons geloof en deze belijdenis waarborgt ons de overwinning op het bolsjewisme.
In scherpe bewoordingen keerde Hauptdienstleiter Schmidt zich tegen de niet-medewerking aan voor den oorlog belangrijke maatregelen, die aan het slot van de katholieke afkondiging is geëischt. Als men het ambtenarencorps wil opstoken om de bezettende mogendheid bij de uitvoering van noodzakelijke maatregelen samenwerking te ontzeggen, kunnen wij daartegenover slechts verklaren, dat wij al wat komen kan met rust, maar ook met hardheid tegemoet zien. Spreker riep in dit verband uit: al wat ons hier bekommert is tegenover den strijd tegen het bolsjewisme slechts bijzaak. Men moest ons toch niet lastig vallen met kleine kwesties, die op zekeren dag wel worden opgelost. Onze strijd gaat tegen het bolsjewisme, maar niet tegen het christendom. Slechts de Duitsche soldaat, gestaald door het nationaal-socialisme is in staat de horden van Stalin terug te slaan. Zoo geldt ook thans in Nederland de strijdkreet van Dr. Goebbels: „Het avondland is in gevaar". (Nat. Dagblad - Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Hauptdienstleiter Schmidt 5385 A.)

A. **BELGIE. — De houding der R.K. kerk - Boodschap van den kardinaal-aartsbisschop van Mechelen. —**
Brussel, 22 Febr. — De kardinaal-aartsbisschop van Mechelen, Mgr. van Roey, heeft in een richtsnoer aan de geestelijken der Roomsch-Katholieke kerk in België voor de predicaties op jongstleden Zondag, 21 Februari 1943, o.a. het volgende gezegd: „De menschen moeten den haat laten varen en wel in het bijzonder den haat tegen het Duitsche volk, waartegen vreemde naties ons steeds weer hebben opgehitst en dat door het verdrag van Versailles jarenlang onderdrukt is. Wat er na den oorlog ook gebeuren moge en welke onaangenaamheden de bezettende macht ook met zich heeft medegebracht, dit alles verbleekt tot niet vergeleken met den strijd van Duitschland tegen het bolsjewisme. De Paus heeft hierover jarenlang verschillende uitspraken gedaan".
Hierna volgen aanhalingen uit de verschillende pauselijke encyclieken, waarin het Vaticaan het bolsjewisme aanvalt. In het bijzonder wordt dan nog gewezen op de offers van de Vlaamsche strijders aan het Oostelijke front. Hun verdiensten zijn zoodanig, dat de Vlamingen onvoorwaardelijk moeten opkomen voor het lot der achtergelaten betrekkingen, aldus de kardinaal-aartsbisschop van Mechelen.
Verder is een aanwijzing van den aartsbisschop ontvangen, volgens welke politieke vlaggen, voor zoover zij door een priester zijn gewijd, in de kerken worden toegelaten. In verschillende Belgische steden en dorpen zijn daarop de plaatselijke vlaggen van de Vlaamsche nationaal-socialisten door de kerk gewijd en in de kerk medegebracht. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Episcopaat 4420 I.)

B. **SOVJET-UNIE. — Roomsch-Katholieke geestelijken gedeporteerd. —**
Rome, 22 Febr. (D.N.B.) — Volgens door het Vaticaan ontvangen berichten bevinden zich op het oogenblik meer dan 700 R.-Katholieke geestelijken in Sovjet-Russische verbanningsoorden, gelegen in de Witte Zee. Het betreft hier geestelijken, die van September 1939 tot Juni 1941 door de bolsjewisten in Litauen, Estland en Letland gearresteerd en naar de Solowetzk-eilanden zijn gedeporteerd. Het regeerings-staatssecretariaat van het Vaticaan heeft herhaaldelijk stappen gedaan bij de regeeringen te Londen en Washington om op Moskou pressie te oefenen voor het vrijlaten van deze geestelijken. De pogingen van het Vaticaan mislukten, omdat Moskou verzocht van Engelsche en Amerikaansche inmenging verschoond te blijven.

Aanspraken op Bessarabië, Litauen, Letland en Estland. —
22 Febr. — Naar het D.N.B. uit Genève meldt, brengt de Sovjet-ambassade afdrukken in omloop van een hoofdartikel van de Prawda, waarin de Sovjet-Unie op categorische wijze aanspraak maakt op Bessarabië, Litauen, Letland en Estland en de algemeene stelling bevestigt, dat de Sovjet-Unie deze gebieden als haar eigen beschouwt. (Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

C. **ITALIE. — Bevolking. —**
22 Febr. — Italië telde op 31 Januari naar officieel wordt medegedeeld, 45.681.000 inwoners. (Vaderland)
(Vor. ber. Bevolking 5273 E.)

D. **ENGELAND. — Huldiging van het Roode leger. —**
Stockholm, 23 Febr. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het roode leger, dat in Engeland plechtig is gevierd, hebben in Londen en andere Engelsche steden eenige Britsche ministers en staatslieden het woord gevoerd.
In de Albert Hall te Londen hield de minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, een rede, waarin hij het roode leger huldigde. De vergadering werd bijgewoond door den Sovjet-ambassadeur Maiski met echtgenoote, mevrouw Churchill en vele leden der regeering. De Engelsche koning heeft een boodschap gezonden aan Kalinin, den president van de Sovjet-Unie, waarin hij uiting geeft aan de diepe gewondering van het Engelsche volk voor de Sovjet-Unie. Als teeken van deze bewondering heeft de koning opdracht gegeven tot het vervaardigen van een eeredegen, die aan de stad Stalingrad ten geschenke zal worden gegeven. In de boodschap wordt woordelijk gezegd: „Deze eeredegen is niet slechts een teeken der bewondering van het Britsche volk, maar van de geheele beschaafde wereld."
(N. R. Crt.) **(V. b. Engeland—Sovjet-Unie 5153 G.)**

E. **FRANKRIJK. — Vrijwilligerslegioen. —**
22 Febr. — Ambassadeur De Brinon heeft medegedeeld, dat het vrijwilligerslegioen voor den strijd tegen het bolsjewisme een officieel statuut heeft gekregen en dat minister-president Laval hem tot voorzitter van het bestuur heeft benoemd. Als officieel orgaan aanvaardt het vrijwilligerslegioen de volledige erfenis van het vroeger in het onbezette Frankrijk opgerichte en vervolgens ontbonden Légion Tricolore.

Arbeidsverplichting ingevoerd. —
De ministerraad besloot tot invoering van een algemeene arbeidsverplichting. Hij nam een wet aan, welke de arbeidsverplichting uitstrekt tot alle Franschen der lichtingen van 1920 tot 1922. De duur van de arbeidsverplichting is vastgesteld op twee jaar. (Telegraaf)
(V. b. Légion Tricolore 5393 C.; Arbeidsdienst 4980 C.)

F. **NEDERLAND. — Britsche bomaanval. —**
22 Febr. — In de vroege middaguren van 19 Februari hebben Britsche vliegtuigen een aanval gedaan op een kustplaats in het Noorden des lands. De Nederlandsche burgerbevolking heeft volgens voorloopige berichten 34 dooden, 38 zwaar- en 50 lichtgewonden te betreuren. Bovendien werd er aanzienlijke schade aan gebouwen aangericht. (Vaderland)
(Vor. ber. Eng. bommen 5342 B.)

Binnenlandsch bestuur - Logiesgelegenheid beperkt.
23 Febr. — Met ingang van 18 Februari is het verboden gedurende langer dan tien nachten in één kalendermaand en gedurende meer dan acht nachten achtereen in een tijdvak van twee opeenvolgende kalendermaanden verblijf te genieten in hotels, logementen of herbergen. Op overtreding van dit verbod staat een straf van maximum *f* 4000.
Dit besluit heeft vooral ten doel te voorkomen, dat zij, die door bijzondere omstandigheden hun woonadres vrijwillig verlaten, zoomede toeristen de hotels enz. bezetten, zoodat degenen, die voor ambtelijke en zakelijke doeleinden op reis gaan, moeilijk of in 't geheel geen logies kunnen verkrijgen.

Justitie - Deviezensmokkel berecht. —
De economische rechter te Maastricht behandelde een ernstige overtreding van de deviezen-bepalingen, waarbij vijf personen uit Maastricht betrokken waren. Het ging om ongeveer 260 aandeelen Ned. Olie, ter waarde van ongeveer *f* 855.000. Het onderzoek der douane-recherche bracht aan het licht, dat een combinatie te Maastricht de aandeelen kocht, verkocht en naar België uitvoerde. Het O.M. stelde vast, dat met dezen uitvoer groote zakelijke waarden aan ons land werden onttrokken, waardoor dus het Nederlandsche belang werd geschaad. De economische rechter veroordeelde R. tot een maand gevangenisstraf en *f* 15000 boete en m. de B. kreeg een geldboete van 8000 gulden of twee maanden hechtenis. De economische rechter veroordeelde V. tot twee maanden gevangenisstraf en 20.000 gulden boete, daarbij overwegende, dat verdachte reeds lang voorarrest heeft gehad en dat zijn bank zeer waarschijnlijk zal gesloten worden. De kantoorbediende van den bankier die enkele aandeelen van zijn patroon in Amsterdam had gekocht kwam er met een geldboete van 400 gulden af, terwijl tenslotte de bankdirecteur P. J. T. M. werd vrijgesproken. **(V. b. Rechtszaken 5430 B.)**

Regeling inzake het vlaggen van zeeschepen. —
In een verordening van den Rijkscommissaris betreffende het voeren van vlaggen door schepen wordt het volgende bepaald: Een zeeschip dient aan den achtersteven aan een vlaggestok of aan den achtermast de nationale vlag te vertoonen. a. bij in- en uitloopen van een Nederlandsche haven; b. bij verblijf in een Nederandsche haven, van 8 uur voormiddags tot zonsondergang; c. bij ontmoeting met een Duitschen oorlogsbodem, die de „Reichskriegsflagge" voert. Een schip of vaartuig hetwelk thuisbehoort buiten het bezette Nederlandsche gebied, dient, zoolang het verblijft binnen het bezette Nederlandsche gebied, van 8 uur voormiddags tot zonsondergang aan den achtersten vlaggestok, of, indien deze niet aanwezig is, aan den mast de nationale vlag te vertoonen.
(V. b. Scheepvaart 5099 A.)

Ziekenhuisbesluit. —
In het Verordeningenblad is opgenomen een besluit van den secr.-generaal van het dep. van Sociale Zaken betreffende het ziekenhuiswezen. Het besluit bevat o.m. een verbod om zonder vergunning van den secr.-generaal van het dep. van Sociale Zaken: a. een ziekenhuis op te richten of uit te breiden of een bestaand gebouw als ziekenhuis in te richten; b. een ziekenhuis te verbouwen; c. een ziekenhuis of verpleeghuis in bedrijf te stellen of in bedrijf te houden.

N.S.K.K.-oorlogsdienst. —
Het verordeningenblad bevat een verordening van den rijkscommissaris, waarin is bepaald, dat dienst bij een transporteenheid van het Nationalsozialistisch Kraftfahrkorps, welke binnen het kader van de Duitsche weermacht wordt of is ingezet, ook valt onder het begrip oorlogsdienst in den zin van de verordening no. 137/1942 betreffende sociale verzorging van oorlogsdienstnemers.

Departement van Waterstaat naar Utrecht verplaatst.
Uit een in de pers verschenen mededeeling blijkt, dat het departement van Waterstaat met ingang van 4 Maart te Utrecht zal zijn gevestigd.
(V. b. Verpl. departementen 5435)

Onderwijs - Aanvulling leerplichtwet. —
In het Verordeningenblad verscheen een besluit van den Secretaris-Generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, houdende wijziging en aanvulling van de leerplichtwet.
(Verordeningenblad No. 4, 15 Febr. '43 - Vaderland - N. R. Crt.)
(V. b. Onderwijs 5399; Leerplichtwet 5230 A.)

A. **ENGELAND. — Plan Beveridge - Behandeling in het Lagerhuis. —**
In het Engelsche Lagerhuis is 17 Februari het besluit der regeering bekend gemaakt om „in beginsel" de voornaamste punten van het plan Beveridge betreffende de sociale verzekering aan te nemen. De minister van het Oorlogskabinet, Sir John Andersen, verklaarde, dat de regeering nog niet bereid is „een definitief oordeel" uit te spreken. De Arbeiderspartij heeft besloten haar amendement te handhaven, waarin haar afkeuring tot uiting komt van de voorstellen der regeering inzake het plan Beveridge. De motie van wantrouwen, aan het slot van de debatten over het Beveridge-plan door de arbeiderspartij ingediend, is met 335 tegen 119 stemmen verworpen. (Nat. Dagblad)
(V. b. Plan Beveridge 5386 C.)

B. **'s-GRAVENHAGE. — Begrooting 1943. —**
13 Febr. — De burgemeester heeft thans de begrooting voor 1943 vastgesteld. Van den gewonen dienst zijn de inkomsten geraamd op *f* 74.975.215.50 en de uitgaven op *f* 94.375.215.50, zoodat deze dienst een nadeelig slot vertoont van *f* 19.400.000. (Vaderland)

C. **NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Verordening inzake instandhouding van de producten en de verdeeling van goederen en van den arbeidsinzet. —**
22 Febr. — Door den Rijkscommissaris werd een verordening afgekondigd, waarin hij alle maatregelen kan nemen, welke noodzakelijk zijn tot de instandhouding van de producten en de verdeeling van goederen dan wel van den arbeidsinzet. Hij kan het recht tot het bij afzonderlijke beschikking treffen van zoodanige maatregelen ook aan andere instanties overdragen.

Toelichting:
De verordening is het practische gevolg van de rede, die de Rijkscommissaris op 30 Januari 1943 gehouden heeft en waarin hij de noodzakelijkheid betoogde van de totale concentratie der krachten in Nederland. De Rijkscommissaris zeide: „Het spreekt vanzelf, dat thans in dezen strijd om Europa, nu het Duitsche volk den toestand van den totalen oorlog ingaat, ook Europa zijn dienovereenkomstige bijdrage moet leveren, reeds om zichzelf te handhaven en zijn aanspraak voor de toekomst te behouden. Er zal derhalve een gelfde totale concentratie der krachten ook hier in Nederland plaats vinden. Bij deze gelegenheid zou ik met allen ernst en nadruk er op willen wijzen, dat de toestand van heden geen beroep duldt op eenigerlei vroegere omstandigheden en betrekkingen. Ik zal mijn orders geven. Zij moeten door allen strikt worden uitgevoerd. In den huidigen toestand zou de weigering tot uitvoering van een dergelijke order niet anders kunnen worden opgevat dan als sabotage". In aanvulling hierop wordt gewezen op den tekst van de bepalingen tegen sabotage vervat in de op 9 Januari 1943 uitgevaardigde verordening van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden in zake de handhaving van de openbare orde. In afdeeling 1 van deze verordening wordt gezegd. (1) Hij, die opzettelijk een ingevolge geldende rechtsvoorschriften strafbaar feit pleegt, hetwelk tot oogmerk heeft dan wel aanleiding kan geven tot het in gevaar brengen van de openbare orde of van de veiligheid van het openbare leven in het bezette Nederlandsche gebied, wordt als saboteur gestraft met den dood. (2) Poging tot en deelneming aan het strafbaar feit zijn op gelijke wijze strafbaar als het voltooid strafbaar feit. **(V. b. Rede dr. Seyss-Inquart 5409)**

Wijziging en aanvulling van het Economisch Sanctiebesluit 1941. —
Voorts verscheen in het Verordeningenblad een besluit van de Secretarissen-Generaal van de departementen van Landbouw en Visscherij, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Justitie, houdende wijziging en aanvulling van het Economische Sanctiebesluit 1941.
(Verordeningenblad no. 5, 20 Febr. 1943 - Telegraaf)
(V. b. Econ. Sanctiebesluit 4824 B.)

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Landwacht ingesteld.**
25 Febr. — Op initiatief van den Reichsführer der SS, Heinrich Himmler, zijn maatregelen genomen, om iedere activiteit van a-sociale en buitenlandsche elementen in de kiem te smoren. De organisatie, die hiertoe in het leven is geroepen, treedt op als „Landwacht". De mannen dezer landwacht zijn niet geüniformeerd, maar dragen om hun arm een witten band met het opschrift „Landwacht". Officieel treden zij op als een hulporganisatie van de politie, terwijl zij tijdens hun werk medewerking verleenen aan de marechaussee.
(Vaderland)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rijkscommissariaat Oostland - Herstel van particulier bezit. —**
25 Febr. — De Duitsche minister voor de bezette gebieden in het Oosten, Alfred Rosenberg, heeft in overleg met den gemachtigde voor het vierjarenplan een verordening uitgevaardigd over het herstel van het particuliere bezit in de districten Estland, Letland en Litauen.
(Vaderland - N. R. Crt.)

DE WERELDOORLOG

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Sovjet-winteroffensief heeft zijn vèrstrekkende doelen niet bereikt - Succesvolle Duitsche tegenoperaties - Aanvalsoperaties in Tunis beëindigd - 320.800 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage tot zinken gebracht. —**

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 20 Februari. — Bij aanhoudenden dooi kwam het in het Koeban-bruggenhoofd slechts tot plaatselijke vijandelijke aanvallen, die overal mislukten. Tusschen de Zee van Azov en het gebied ten Zuiden van Orel duren de zware afweergevechten voort. Een in het Donetzgebied ingesloten vijandelijke formatie cavalerie staat op het punt vernietigd te worden.

22 Febr. — Vijandelijke formaties, die met een verruitstrekkende omsingeling tusschen Donetz en Dnjepr de verbindingen met ons front in het Donetzgebied moesten afsnijden, werden door Duitsche troepen in de flank en den rug aangevallen en uiteengeslagen. In het gebied ten Westen en Noordwesten van Charkof viel de vijand zonder succes aan. Krachtige vijandelijke aanvallen ten Zuiden en N.O. van Orel werden afgeslagen. Van 11 tot 20 Februari werden 774 Sovjettanks buitgemaakt of vernietigd.

23 Febr. — In den grooten winterslag aan het Zuidelijke deel van het Oostfront zijn de vèr-strekkende doelen van den vijand niet bereikt. Daar het hem niet gelukte het aan den Oostrand van het Donetz-industriegebied sterk bevestigde front der Duitsche troepen te doorbreken, trachtte hij dat front van het Noordwesten uit in den rug aan te grijpen. De op deze wijze achter ons front aan de Mioes belande Sovjet-divisies zijn intusschen vernietigd of verstrooid. Op gelijke wijze verging het den Sovjet-troepen, die nog verder optrekkend uit de streek ten Zuiden van Charkov naar den Dnjepr werden opgestuwd. Het lot, dat zij den Duitschen legers moesten bereiden, trof hen zelf. Van hun bases afgesneden en door onze divisies van alle kanten besprongen, vielen zij aan de vernietiging ten prooi. De hun achterna gezonden versterkingen werden door het luchtwapen ontdekt en in hun dicht opeen gedrongen gelederen door ononderbroken luchtaanvallen op een vernietigende wijze getroffen. Aangezien de weersgesteldheid, die reeds thans varieert tusschen sneeuwjacht en dooi, groote operaties binnen afzienbaren tijd onmogelijk maakt, verplaatst de vijand zijn activiteit steeds meer naar het gebied ten Noorden van Charkov, zoomede naar den centralen en Noordelijken sector van het Oostelijke front. Ten Zuiden van het Ladogameer werden de gevechten weer levendiger. De Sovjets vielen op een punt met massale krachten aan. Deze aanval werd onder het verlies van 47 vechtwagens afgeslagen,

24 Febr. — Aan het Mioes-front zetten de Sovjets hun doorbraakpogingen voort zonder resultaat te bereiken. Verder Westelijk werd het achter het Mioes-front ingesloten vierde gemotoriseerde gardecorps der bolsjewisten vernietigd. Onder de dooden bevindt zich de commandeerende generaal van het corps, generaalmajoor Danastisjin. De afweerslag ten Zuiden en ten Noorden van Orel duurt voort. De bolsjewistische aanvalsformaties leden daarbij zeer zware verliezen. In den sector ten Noorden van Orel bleven bij de vruchtelooze aanvallen in de laatste drie dagen meer dan 10.000 dooden voor onze stellingen liggen.

25 Febr. — Aan het Mioesfront leden hernieuwde vijandelijke aanvallen schipbreuk. Het ingesloten zevende garde-cavaleriekorps der Sovjets werd vernietigd en de commandeerende generaal Boriosow met gedeelten van zijn staf gevangen genomen. Troepen van het leger en van Waffen-SS bevinden zich tusschen Donetz en Dnjepr in een nieuwen succesvollen aanval. Een bolsjewistisch pantserleger werd verslagen.

Aan een bericht van den Berlijnschen correspondent van het Alg. Handelsblad ontleenen wij:

Ten aanzien van de posities die de Duitsche troepen thans innemen, kan worden opgemerkt, dat deze stellingen in het Zuiden slechts op een geringen afstand ten Zuiden van Rostov bij Taganrog beginnen. Daarna volgen zij den Oostrand van het Donetz-industriegebied om vervolgens naar het Westen te buigen en even Westwaarts van Charkov en Koersk te verloopen. Vervolgens loopen de stellingen weer Oostwaarts van Orel verder naar het Noorden.

26 Febr. — In het gebied ten Zuidwesten van Isjoem wierpen Duitsche divisies den vijand naar het Noorden en het Noordoosten terug. Ten Westen van de lijn Charkov-Koersk strijden onze troepen bij een elastische oorlogvoering met oprukkende vijandelijke strijdkrachten. Ten Zuiden en ten Noorden van Orel hebben onze divisies schitterend gestreden. De vijand, die met versche formaties in het bijzonder ten Noorden van Orel aanviel, werd afgeslagen.

Ten Zuiden van het Ilmenmeer breidde de vijand zijn aanvallen tot nieuwe sectoren van het front uit.

Overzicht. —

26 Febr. — Militaire deskundigen te Berlijn wijzen er op, dat de tegenstander in het Zuidelijk deel van het Oostfront klaarblijkelijk niet meer vooruitkomt en thans tracht door felle aanvallen in den middelsten sector terrein te winnen. Men voegt er nog aan toe, dat over het algemeen kan worden gezegd dat het offensief in het Zuiden tot staan is gebracht en dat de Sovjets vermoedelijk het winteroffensief aan alle andere sectoren van het front zullen voortzetten. Dit geschiedt op het oogenblik dus reeds in het genoemde gebied ten Noorden en ten Zuiden der stad Orel. Ook ten Zuiden van het Ilmenmeer handhaven de Sovjets hun offensief, dat thans reeds maanden achtereen duurt op een zich uitbreidend front.

Terwijl in het gebied van Mioes, ten Westen van Rostov en bij het bruggenhoofd aan den Koeban de gevechten voortduren, hebben de Duitsche troepen een aanval van den tegenstander ten Zuidwesten van Isjoem, meer Noordelijk en Noordoostelijk gelegen, tot staan gebracht. Men heeft hier te doen met dezelfde vijandelijke troepen, die getracht hebben in de richting naar Dnjepropetrofsk op te trekken en klaarblijkelijk poogden de in het Donetzgebied staande Duitsche troepen te omsingelen. Men is te Berlijn van oordeel dat in dit gebied gevangenen en buit zijn gemaakt en, dat hun aantallen nog stijgende zijn. Ten Westen van Charkov en Koersk staan de Duitsche troepen in fellen afweerstrijd tegen den aanvallenden vijand, die steeds weer tracht naar het Westen op te rukken.

DE STRIJD IN NOORD AFRIKA.

26 Febr. — Aan het front in Noord-Afrika werd de aanvalsoperatie in de bergen van Centraal-Tunis afgesloten. Sterke Amerikaansche en Engelsche formaties werden uiteen geslagen of zwaar getroffen. In deze gevechten, waarbij de vijand zware, bloedige verliezen leed, werden in totaal bijna 4000 gevangenen gemaakt, 235 tanks, 169 gepantserde verkenningswagens en 16 stukken geschut buitgemaakt of vernietigd.

DE STRIJD TER ZEE.

22 Febr. — Ondanks zeer hevige stormen en slecht zicht zetten de Duitsche duikbooten den strijd tegen de vijandelijke scheepvaart voort. Zij brachten in den Atlantischen Oceaan en voor de Noord-Afrikaansche havens aan de Middellandsche Zee van krachtig beschermde konvooien 15 schepen met een gezamenlijken inhoud van 103.000 B.R.T. tot zinken, alsmede een korvet, een konvooivaartuig, een patrouillevaartuig en vier zeiltransportschepen. Voorts werd een vrachtschip getorpedeerd.

24 Febr. — Formaties Duitsche onderzeebooten stieten in den Atlantischen Oceaan op een sterk beveiligd konvooi. In zeer harde gevechten brachten zij zeventien schepen van te zamen 104.000 B.R.T. tot zinken en torpedeerden zij nog drie schepen.

26 Febr. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in de wateren van de Noordkaap van een convooi, een vrachtschip van 6000 br.t. in den grond geboord en vier andere schepen door bomtreffers beschadigd.

Duitsche duikbooten hebben nieuwe slagen toegebracht aan de vijandelijke ravitailleering. Zij hebben de resten van het in het bericht van 24 Februari genoemde konvooi achtervolgd. Op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee hebben duikbooten andere krachtig beschermde konvooien aangevallen en ter hoogte van Kaapstad zware afzonderlijke gevechten geleverd. Bij deze operaties hebben zij wederom zeventien schepen met een gezamenlijken inhoud van 107.800 ton tot zinken gebracht en vijf andere schepen getorpedeerd, waarvan eenige eveneens als gezonken kunnen worden beschouwd.

(D. Z. i. d. Niederl. - Telegr. .- Alg. Hbld. - Nat. Dagbl.)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5428 A.)

A. **Sociaal-economische ontwikkeling.** —

Er is geen volk ter wereld waarover het moeilijker is een oordeel uit te spreken dan over het Nederlandsche. Men zegt er altijd te veel goed of te veel kwaad over. Hoe zou men geen goed zeggen van een volk dat met een zoo luttel aantal menschen een groot koloniaal rijk heeft opgebouwd en heeft beheerd op een wijze die de bewondering van alle deskundigen wegdraagt; dat in de scheepvaart vooraan is gegaan; dat voor een belangrijk deel zijn eigen bodem geschapen heeft en dien grond, die, voor een belangrijk deel beneden den zeespiegel liggend, voorbestemd scheen een prijs der golven te worden, tot een vruchtbaar cultuurland en ten deele tot een lustwarande heeft gemaakt? Hoe zou men geen kwaad zeggen over een volk dat de groote mogelijkheden die het heeft geschapen niet heeft weten uit te baten? Dat zijn rijkdommen uitsluitend economisch heeft aangewend, dat de gelegenheid — die het ruimschoots gehad heeft — een groot rijk in Europa te worden heeft verwaarloosd en misprezen, dat zijn koloniaal bezit niet heeft verdedigd en dat in plaats van zich in het volle leven te werpen er de voorkeur aan heeft gegeven zich met een chineeschen muur van negativisme te omringen?

En toch zijn deze uiteenloopende verschijnselen de consequenties van een zelfde ontwikkeling, gebouwd op een zelfde fundament. Dit fundament van het Nederlandsche volk bestaat uit zijn Germaanschen aard — met het bijzondere karakter van den Zee-Germaan, die trekken wil en zijn blik in de verte heeft gericht, die het gezicht naar de zee heeft gekeerd; verder uit de eigenschappen die hij als zeeman in zijn economisch leven meebrengt en tenslotte daaruit, dat hij zijn bodem zelf heeft moeten scheppen.

De ontwikkeling die dit volk heeft doorgemaakt, wordt in hoofdzaak bepaald door de doordringing van den geest van het kapitalisme, die in het goede en in het kwade een diepen slag in dit volk heeft geslagen.

Men beschouwe dit land, vrijwel overbevolkt, zonder grondstoffen, met een gedeeltelijk zeer vruchtbaren bodem, een uitstekende ligging en een intelligente bevolking. Gedreven door den geest, die naar mijne meening het kapitalisme kenmerkt, van een steeds verdere opvoering der behoeftebevrediging, heeft dit volk in het economische leven alle mogelijkheden die er weggelegd waren ten volle uitgenut. Het heeft, als een der eersten, toen Europa zich door de ontdekking der nieuwe wereld naar buiten keerde, de mogelijkheden die er hier lagen onderkend. Het is daarbij niet bezield geweest — zooals zijn voorgangers, de Spanjaarden en de Portugeezen, — door den zin om alleen uit deze vreemde gewesten iets weg te halen, maar, geschraagd door zijn zin voor orde en opbouw, heeft het deze mogelijkheden tot blijvende bron van welvaart gemaakt. Het bouwde daarbij voort op datgene wat het reeds in de middeleeuwen had gepresteerd. Het kapitalisme is in de Nederlanden niet begonnen met de ontdekking van Indië, maar wanneer men een datum zou willen noemen, — wat natuurlijk altijd iets willekeurigs is, — zou men de ontdekking van het haringkaken als de eerste mogelijkheid voor de ontwikkeling van dezen geest, kunnen noemen. Daardoor werd namelijk een ruilobject gevonden waardoor internationale handel op de Oostzee en de Baltische landen mogelijk werd. En deze mogelijkheid heeft men ten volle uitgebuit reeds vóór Indië werd ontdekt.

Het kapitalisme dat zich aldus in Nederland ontwikkelde was kapitalisme „tout court". Het zocht zijn beteekenis alleen in het economische, misprees de politieke machtsmiddelen en de politieke grootheid en achtte het bezit van land eigenlijk niet veel meer dan een noodzakelijk kwaad, omdat men nu eenmaal een plaats moet hebben om zijn handelswaren op te stapelen en ze te verwerken. Vandaar de verzuimde mogelijkheden die in de 17e en 18e eeuw ongetwijfeld hebben bestaan om van Nederland uit, een rijk te stichten dat een groot deel van Neder-Duitschland had kunnen omvatten. Vandaar ook de slordigheid om in de gewesten waar men zich genesteld had een voldoende politieke en militaire macht te vestigen om zich ook te kunnen handhaven. Dit was tenslotte ook de oorzaak van Nederland's ondergang als grootmacht. Alle instellingen, die later in zoo hooge mate het kapitalistische stelsel zouden kenmerken, de naamlooze vennootschap, het bankwezen, het groot-bedrijf, zijn in Nederland ontstaan. De Compagnieën van Verre, de voorloopers van de Oost-Indische Compagnie, waren de eerste N.V.'s. De Compagnie zelf was de eerste trust.

NEDERLAND

De Amsterdamsche Bank was de eerste moderne bankinstelling en de moeder van alle circulatiebanken van Europa. Maar toen de andere Europeesche volkeren, Frankrijk en Engeland in het bijzonder, de les van Nederland hadden geleerd, bleek de zwakheid van een kapitalisme, dat uitsluitend economisch was ingesteld. Wanneer men een koloniaal rijk wil opbouwen moet men een militairen grondslag hebben om het te kunnen verdedigen en dit ontbrak, omdat men verzuimd had zijn rijkdom op een politieken grondslag te vestigen, en voor zoover die grondslag wel aanwezig was organiseerde men hem niet. Daarenboven is een koloniaal rijk op den duur niet mogelijk zonder een industrieel fundament. Want wanneer men goederen uit vreemde landen wil invoeren, moet men daarvoor iets in ruil kunnen geven. Engeland begreep het eerst onze zwakte en belemmerde in hooge mate door zijn „acte van navigatie" onze rol als vrachtvaarder. Hier en daar waren er in Nederland wel pogingen tot een industrieele ontwikkeling, als bij de textielindustrie in het Oosten en gedeeltelijk in Brabant. Maar zij waren te schamel, om een zoo groot gebouw te dragen. Zoo was het misprijzen van de beteekenis der staatkundige macht voor de volkswelvaart de oorzaak van den ondergang der Republiek, eerst als grootmacht in het begin der 18e eeuw, later als staat op het einde dezer eeuw. In deze eeuw van langzamen ondergang is daarenboven het karakter van het Nederlandsche volk aanzienlijk bedorven door den geest van zelfgenoegzaamheid en bedachtzaam genieten van de opgehoopte stoffelijke welvaart, het zich volledig onttrekken aan de groote politieke beslissingen en het stil zich „neutraal" houden ten opzichte van de gebeurtenissen die het leven in Europa en in de wereld in beweging brengen.

Er zijn volkeren die de lessen van hun geschiedenis verstaan en andere volkeren die, gedreven door dezelfde krachten die hen eerst bewogen, hun zelfde fouten steeds herhalen. De Nederlander behoort tot de laatsten. Als door een wonder kwam Nederland niet alleen zelf weer na de Napoleontische periode te voorschijn, ja, zelfs vergroot, doordat het ook de Zuidelijke Nederlanden omvatte. Maar daarenboven kreeg het een aanzienlijk deel van zijn koloniën terug, al nam Engeland er groote brokken van weg.

Heeft het Nederlandsche volk toen de les van de geschiedenis der Republiek verstaan? In geenen deele. Het is weer op precies dezelfde wijze tewerk gegaan. Het heeft zich weer uitsluitend door den geest van het kapitalisme laten beheerschen en heeft weer geloofd in de mogelijkheid van een economisch leven dat zich rijk zou kunnen ontwikkelen zonder behoorlijk staatkundig fundament. De geheele ontwikkeling van het economisch leven in de laatste 150 jaren in Nederland getuigt daarvan. Vandaar dat men geen belang hechtte aan het verlies der Zuidelijke Nederlanden, maar dat zelfs in sommige kringen deze afscheiding als een opluchting werd gevoeld. Men vreesde den Antwerpschen concurrent. Men zag niet in van hoe groote beteekenis de industrieele ontwikkelingg van het Zuiden voor de algemeene welvaart kon zijn. Men versmaadde de staatkundige taak, vandaar dat men de positie van Indië niet trachtte te handhaven door een behoorlijke verdediging, maar dat men zich in evenwicht trachtte te houden door zooveel mogelijk het buitenlandsche kapitaal in de Indische ondernemingen te interesseeren en dan wel liefst kapitaal van zeer verschillende landen, zoodat dit tegen elkander kon opwegen. Vandaar dat ook het economisch verband met Indië steeds zoo los is gebleven. Alleen voor de textielindustrie is het gedurende vele jaren van veel belang geweest en voor onze scheepvaart. Een rechtstreeksche economische band bestond er verder tusschen Moederland en Indië niet; de band bleef voornamelijk een financieele door de belegging van ongeveer 4 milliard gulden Nederlandsch geld in Indië. Vandaar ook deze merkwaardige ontwikkeling van den Nederlandschen veeteelt en tuinbouw, die groote welvaart in Nederland heeft gebracht, doch voor een zeer belangrijk deel gericht was op den uitvoer naar gebieden waarover men geen politieke zeggenschap had, zonder dat men de nadeelen van het ontbreken daarvan zelfs maar overwoog. Vandaar deze eigenaardige samenstelling van het volksvermogen, waarvan in het eigen bedrijfsleven waarschijnlijk een bedrag van 12½ milliard is geïnvesteerd, terwijl de belegging in buitenland en koloniën 6½ milliard bedroeg.

Weer geloofde dit volk in de absoluutheid van het economische, weer ontbrak het begrip er voor dat de

staatkundige macht het noodzakelijk fundament hiervoor is wanneer men niet op drijfzand wil bouwen. En, waarlijk, gedurende tientallen jaren scheen het goed te gaan; in werkelijkheid echter niet, omdat de waarheid dat een behoorlijk staatkundig fundament noodzakelijk is voor elke blijvende economische ontwikkeling niet zou hebben gegolden, maar omdat Nederland zich in evenwicht wist te houden tusschen de tegen elkander opwegende andere staatkundige machten. Het economische leven van Nederland gaf niet meer zekerheid dan iemand zou bezitten die zich op de scherpe zijde van het lemmet van een mes zou voortbewegen. En toch heeft men het gedurende jaren uitgehouden! Dit vereischt takt, economisch inzicht van groote allure en diplomatieke buigzaamheid. Maar deze regenten, groot geworden in en door den handel, hebben deze eigenschappen bezeten. De generatie die na den wereldoorlog de leiding in handen kreeg heeft echter gefaald. Naar mijne meening omdat het verouderde en verstarde parlementaire stelsel niet meer in staat was mannen van beteekenis naar voren te brengen. Men heeft voortgedacht in de constructie van de wereld door Engeland uitgedacht, waardoor dit land zijn „heersch-en-verdeel" systeem in Europa toepaste door de gedachte van het evenwicht der machten, terwijl de werkelijkheid in de wereld er anders begon uit te zien en groote continenten zich aan het vormen waren. Doordat men toen niet tijdig de bakens heeft verzet maar, gedreven door de oorspronkelijke beweging, in de zelfde richting is blijven voortdenken is eerst het economisch en later het staatkundig leven van Nederland in elkander gestort. Economisch omdat in Nederland in elkander stortten de zuivelindustrie en de groenteteelt, die in hooge mate op den uitvoer waren ingesteld en in Indië de cultures die op dezelfde wijze waren opgebouwd. Halsstarrig hield men aan het oude stelsel vast, bouwde in blind vertrouwen voort op Engeland, totdat ook politiek gesproken het geheele systeem in elkander viel.

Ten tweeden male heeft dezelfde fout zich aan dit volk gewroken. Dat belet niet dat in het groote Europeesche continent dat men aan het opbouwen is, de groote eigenschappen die dit volk bezit zich weer ten volle kunnen openbaren, nu een generatie de leiding heeft overgenomen die bereid is uit de fouten van het verleden te leeren en die begrijpt dat een gezond economisch leven duurzaam slechts kan worden opgebouwd op een vaste staatkundige macht, ... een macht die slechts door de samenwerking van alle Germaansche volkeren kan worden verkregen.

(„Ontwakend Volk") Prof. Mr. Dr. R. van Genechten.

(V. b. Prof. mr. dr. van Genechten 5415 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Herdenking van het 23-jarig bestaan der N.S.D.A.P. - Proclamatie van den Führer. —

München, 24 Febr. (D.N.B.) — Bij de op 24 Februari te München gehouden herdenking van de stichting der partij heeft staatssecretaris Esser een proclamatie van den Führer voorgelezen, waarin o.a. wordt gezegd:

Ik heb partijgenoot Esser verzocht in mijn naam tot u te zeggen, wat ik, door de omstandigheden genoopt, te tweeden male zelf niet kan uitspreken.

De Duitsche weermacht, die, zooals steeds sedert het begin van den oorlog, zich ook dezen winter voortreffelijk heeft geweerd, is gewikkeld in een verbitterde worsteling tegen het wereldgevaar, dat door de bankiershuizen van New York en Londen in samenwerking met de bolsjewistische joden te Moskou is opgeroepen, Ik zelf bevind mij in het Oosten en kan daarom vandaag, helaas, niet in uw midden zijn, maar mijn gedachten zijn dit jaar nog meer dan vroeger bij u.

Want welk lot zou ons volk en geheel Europa hebben getroffen, indien niet op 24 Februari 1920 in deze zaal de stellingen der nationaal-socialistische revolutie zouden zijn verkondigd, die het Duitsche volk wisten te grijpen en het brachten tot de kracht, die thans in staat is het joodsche wereldgevaar niet alleen tot staan te brengen, maar het ten slotte te verpletteren. U allen zijn de omstandigheden bekend, waardoor het den vijand in het Oosten is gelukt, zooals den vorigen winter door de natuurkrachten, ook in dezen winter een deel van de successen ongedaan te maken, die gedurende den zomer door den heldenmoed van onze soldaten zijn bevochten. Maar gij weet ook, dat de weg van onze partij eveneens geen veilige of gemakkelijke weg naar het succes was, maar dat ons tallooze moeilijkheden en tegenslagen werden bereid door dezelfde vijanden, die wij thans, tegenover een geheele wereld, moeten bestrijden.

Na een herinnering aan 1920, toen Adolf Hitler als onbekende zijn strijd begon, vervolgde de Führer:

Welk een verschil met den strijd van thans. Want hoe groot ook de coalitie onzer vijanden moge zijn, als macht is zij kleiner dan de kracht van het bondgenootschap der volken, die tegen de bolsjewistisch-plutocratische vernietiging ten strijde trekken. Altijd is de partij bezield geweest door het onwrikbare besluit, onder geen omstandigheden te capituleeren en in geen geval den strijd op te geven, alvorens de samenzwering onzer tegenstanders in het binnenland zou zijn verijdeld.

Dit fanatisme hebt gij van mij geleerd. Aanvaardt de verzekering, dat hetzelfde fanatisme mij thans bezielt, dat het mij nooit verlaten zal, zoo lang ik leef. Ook het geloof hebt gij van mij ontvangen, weest er van verzekerd, dat ook dit geloof sterker in mij is dan ooit te voren. Wij zullen de macht der joodsche wereldcoalitie breken en vernietigen en de menschheid, die strijdt voor haar vrijheid, haar leven en het dagelijksche brood, zal in dezen strijd de eindzege bevechten.

Zooals in den tijd van de worsteling om de macht elke aanslag van onze tegenstanders en elk hunner schijnbare scccessen mij slechts verbetener maakten in mijn vastbeslotenheid, geen stap af te wijken van den weg, die vroeg of laat tot het doel moest leiden, zoo ben ik thans vervuld van denzelfden wil om de taak, mij door het lot opgelegd, tot de laatste consequentie te volbrengen.

Ik heb het recht te gelooven, dat de Voorzienigheid mij heeft bestemd deze taak te volbrengen, want zonder haar genade had ik, als onbekend man, nooit den weg kunnen betreden, die uit deze zaal door alle hindernissen en aanslagen zou leiden tot het overnemen van de macht en ten slotte tot dezen strijd, bekroond met overwinningen, zooals de wereldgeschiedenis tevoren niet kende, weliswaar ook belast met zorgen, waaronder wellicht zwakkere karakters zouden zijn bezweken.

Maar ik heb van de Voorzienigheid ook het geluk ontvangen, dat ik in dergelijke uren om mij heen steeds een gezworen gemeenschap bezit, die met toegewijd geloof haar lot als een ondeelbaar gemeenschappelijk lot beschouwde, en mij als den leider in dezen tijd steeds trouw terzijde stond en zal staan.

Wanneer ik deze boodschap tot u richt, dan doe ik dat evenals het vorige jaar uit groote dankbaarheid, dat ik in u, mannelijke en vrouwelijke partijgenooten, de eerste dragers heb gevonden niet alleen van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing, maar ook van de nationaal-socialistische levenshouding, de levenshouding, die juist in tijden van de zwaarste beproevingen van zoo reusachtige sterkte is gebleken. De opportunisten van ons burgerlijke leven hebben deze karakterdeugd even slecht begrepen als de door het jodendom opgehitste massa van onze oude partijen.

Waarom zou het dan thans anders zijn? Er is slechts één onderscheid: de gigantische massa van het Duitsche volk staat thans achter het nieuwe rijk. Zij is vastbesloten onvoorwaardelijk toe te stemmen in de nieuwe rijksgedachte en de nationaal-socialistische gedachtenwereld, welke die rijksgedachte aanvult.

De partij nu is de onveranderlijke belichaming van deze macht geworden en thans de inwendige garant niet alleen van het behalen van de overwinning, maar daardoor ook van het behoud van ons volk voor de toekomst. Speciaal in deze maanden en misschien in de komende jaren heeft zij haar tweede groote, historische taak te volbrengen: het Duitsche volk onvermoeid wakker te houden, het den omvang der gevaren duidelijk voor oogen te stellen, het heilige geloof aan de overwinning dier gevaren te versterken, zwakken naturen kracht te geven en saboteurs onverbiddelijk te vernietigen. Opheldernd moet zij, evenals vroeger, werkzaam zijn, daar, waar men gewillig opheldering aanvaardt, terreur met een tienmaal grootere terreur breken, verraders uitroeien, waar zij zich ook bevinden en onverschillig onder welk mom zij hun volksvijandige oogmerken willen verwezenlijken.

Al staat ook de bloei der mannen van de nationaal-socialistische beweging aan het front en vervult hij daar als soldaat op voorbeeldige wijze zijn plicht, toch zijn de oudste strijders thans nog altijd de sterkste fanatici voor het behoud van den Duitschen levenswil en bij hen voegt zich jaar na jaar een nieuwe lichting der Duitsche jeugd, volkomen opgevoed in de nationaal-socialistische beginselen, vergroeid met de gedachte onzer volksgemeenschap en met den wil op te

treden tegen ieder, die het zou wagen, zich aan onzen vrijheidsstrijd te vergrijpen.
En zooals ten tijde van den strijd der partij om de macht juist de vrouwelijke partijgenooten, de Duitsche vrouwen en meisjes, de betrouwbaarste steunpilaren der beweging waren, zoo is ook thans weer de groote massa van onze vrouwen en meisjes het sterkste element in den strijd voor het voortbestaan van ons volk. Want welk lot vooral het Duitsche volk toegedacht is, hebben niet alleen de joden in Londen en New York, maar ook die van Moskou Gode zij dank ondubbelzinnig uitgesproken. Maar wij zijn vastbesloten hun een niet minder duidelijk antwoord te geven. Deze strijd zal dan ook niet, zooals men bedoelt, eindigen met de vernietiging der arische menschheid, maar met de uitroeiing van het jodendom in Europa. Bovendien zal de gedachtenwereld van onze beweging, zelfs voor onze vijanden, dank zij dezen strijd, gemeengoed van alle volken worden. Staat na staat zal, terwijl hij zelf met ons in oorlog is, steeds meer gedwongen zijn voor het voeren van den door deze staten geprovoceerden oorlog, nationaal-socialistische stellingen toe te passen en daardoor ook zal juist door dezen oorlog het besef van het met vloek belaste, misdadige ageeren van het jodendom zich onder alle volken verbreiden.
Toen onze tegenstanders in 1923 meenden de nationaal-socialistische partij voor goed te hebben neergeslagen en mij als gevolg van een proces voor het Duitsche volk als afgedaan beschouwden, hebben zij juist daardoor, als door een ontploffing, de nationaal-socialistische wereldbeschouwing onder het geheele Duitsche volk verbreid en het besef van het karakter van het jodendom met één slag aan zooveel millioenen menschen gegeven als wij in normale omstandigheden nooit zelf hadden kunnen bereiken. Zoo zal het internationale jodendom, doordat het dezen nieuwen oorlog heeft aangestookt, ondervinden, dat volk na volk zich steeds meer met dit vraagstuk zal bezighouden om ten slotte dit wereldprobleem in zijn geheele dreigende grootte te begrijpen. Door dezen oorlog wordt in de eerste plaats onomstootelijk bewezen, dat plutocratie en bolsjewisme van volkomen gelijken aard zijn en dat het het eeuwig onveranderlijke doel van alle joden is, de volken uit te plunderen en tot slaven van hun internationaal misdadigersgilde te maken.
Dezelfde alliantie, welke indertijd in Duitschland als gemeenschappelijke vijand tegenover ons stond, vertoont zich thans weer tusschen de joodsche bankiershuizen van New York, de joodsch-plutocratische leidersgroep te Londen en de joden van het Kreml te Moskou. Zooals echter het Duitsche volk door dit inzicht den binnenlandschen joodschen vijand met succes heeft bestreden en op het punt staat hem voorgoed te liquideeren, zoo zullen ook de andere volken in den loop van dezen oorlog zich steeds meer bezinnen en ten slotte gemeenschappelijk front maken tegen het ras, dat hen allen tracht te vernietigen. De joden, die tijdens onzen strijd in het binnenland bij iederen vermeenden tegenslag juichten en de harde werkelijkheid verwarden met hun koortsachtige hoop, meenen ook thans, precies als den vorigen winter, reeds voor de verwezenlijking van hun duizendjarig doel te staan, maar evenals het vorige jaar zullen zij ook thans de vreeselijkste ontnuchtering beleven.
Want het Duitsche volk zal thans pas goed al zijn krachten oproepen en inspannen in een omvang, als in de geschiedenis der menschheid nog nooit voor een oorlog is geschied. Wij zullen ook geen seconde aarzelen om de landen, die voor het uitbreken van dezen oorlog verantwoordelijk zijn, te betrekken bij de prestaties in dezen historischen strijd. Wij zullen het als een natuurlijke zaak beschouwen, geen vreemde levens te ontzien in een tijd, die van ons eigen leven zoo zware offers vraagt. Wij zullen in onwrikbaar trouwe gemeenschap met onze bondgenooten een mobilisatie van de geestelijke en stoffelijke waarden van Europa ten uitvoer leggen, zooals ons werelddeel in zijn geschiedenis van duizenden jaren nog niet heeft gezien. Deze mobilisatie is ook noodig om geheel Europa het eigen volksche leven te verzekeren, dat de grondslag is geweest niet alleen van onze groote gemeenschappelijke cultuur, maar ook van het stoffelijke bestaan van dit werelddeel.
U, partijgenooten, groet ik als altijd met een overvol hart. Mijn gedachten zijn in dit uur bij u, zooals zij steeds zijn geweest. De plicht echter dwingt mij, in deze maanden, weken en dagen onvermoeid te denken, te werken en het komende keerpunt voor te bereiden voor hen, die als strijders van ons volk met onze bondgenooten het lot der wereld vormen, bij onze broeders en kameraden, bij de Duitsche soldaten vooral aan het strijdende front in het Oosten, want daar wordt de toekomst van Duitschland en geheel Europa beslist. Het resultaat moet en zal onze overwinning zijn.

(N. R. Crt. - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 5424 D.)

A. NEDERLAND. — Evacuatie - Overzicht. —
De evacuatie heeft uiteraard tot vele commentaren aanleiding gegeven, valsche zoowel als gegronde. Mede ten einde valschen geruchten den kop in te drukken zijn 19 Februari ter persconferentie van bevoegde Duitsche en Nederlandsche zijde instructieve mededeelingen gedaan, waaraan de „N. Rott. Crt." het volgende ontleent:
De evacuatie berust op militaire noodzaak. De kust moet zoo goed mogelijk verdedigd worden. Dit is ook in het belang van de bevolking. Immers, blijkens de ervaring trekken versterkingen den aanvaller niet aan, maar voorkomen zij veeleer invasies. Andere dan motieven van strikt militairen aard hebben bij de evacuatie niet gegolden. De wijze, de omvang en het tijdstip van de evacuatie waren en zijn afhankelijk van de mate, waarin ontruiming onvermijdelijk scheen. De militaire instanties vragen zich met even groote nauwgezetheid als de Duitsche en Nederlandsche burgerlijke ambtenaren dat doen, in het algemeen en in bijzondere gevallen af, wat al en niet moet geschieden. Mocht evacuatie niet te ontgaan zijn, dan wordt er ernstig naar gestreefd, het met zoo weinig mogelijk last en ongemak voor de Nederlandsche bevolking te doen geschieden. Dit springt in het oog, als men een vergelijking treft met den bouw van den Westwall. In plaatsen gelijk Saarbrücken moest de bevolking binnen 3 of 4 dagen de woningen verlaten hebben, hoewel er toen evenmin als thans aan de Noordzeekust de onmiddellijke bedreiging van een aanval scheen te zijn. Per hoofd mocht men ook slechts 30 of 40 kg. meenemen. Zelfs die Nederlanders, wien voorshands het verblijf in het Westen des lands ontzegd moest worden, konden een veelvoud van dit gewicht, in het algemeen meer dan het vijfvoud naar het Oosten des lands medenemen. Transport van alles naar het Oosten was niet steeds mogelijk, maar allerminst ligt hieraan de bedoeling ten grondslag iemand op eenigerlei wijze schade toe te brengen. Integendeel, door taxaties, schadeloosstellingen en andere maatregelen, trachtte en tracht men den menschen zooveel mogelijk tegemoet te komen. Uiteraard beteekent de gedwongen verhuizing een offer, al zijn er in de oorlogvoerende landen nog wel zwaardere offers van de burgerlijke bevolking gevergd. Maar daarmede werd o.a. bereikt, dat zij die in het volle beroepsleven opgenomen zijn, en niet hun eigen huizen konden blijven bewonen, thans in of in de onmiddellijke nabijheid van hun woonplaats werkzaam kunnen blijven. In het algemeen zijn de ontruimingstermijnen zoo ruim mogelijk genomen. Zooveel mogelijk mocht de bevolking ook van haar huisraad enz. medenemen. Wat achterbleef b.v. doordat het spijkervast was, wordt evenmin als b.v. een deel van de meubels naar Duitschland overgebracht. Wat dienaangaande beweerd wordt, moet men als een domme leugen qualificeeren. Voorzoover materialen ter beschikking kwamen, b.v. van gesloopte huizen, worden zij weder gebruikt voor de versterkingswerken hier te lande, een enkel maal ook wel om geëvacueerden, die b.v. hout van noode hebben, tot voortzetting van hun bedrijf in staat te stellen.
Sinds eenigen tijd loopt het gerucht, dat de evacuatie zou zijn stopgezet. Wat is hiervan waar? De situatie is zóó, dat bijv. in Den Haag de ontruimingen, welke militair geboden waren, zich grootendeels hebben voltrokken. Er is nog wel een stadsgedeelte, waar in dit opzicht nog een en ander moet geschieden, maar in het algemeen is in Den Haag zoowel op het stuk van evacuatie als van daarmede gepaard gaande slooping van huizen de hoofdzaak verricht. Te 's-Gravenhage is de evacuatie reeds zeer ver gevorderd. Mede daarom zijn de militaire autoriteiten van oordeel, dat voorshands in Scheveningen de ontruiming kan worden stopgezet. Het overgroote deel van de bevolking aldaar, in het bijzonder het welgestelde deel, is immers reeds vertrokken. Wie er thans nog zit, mag voorloopig blijven, voor zoover hij niet tot de groep hulpbehoevenden (ouden van dagen enz.) behoort. Deze laatsten kunnen uiteraard niet in Den Haag blijven. Gezonde personen kunnen in geval van nood, zich nu eenmaal eerder uit de voeten maken dan gebrekkigen en onvolwaardigen. Overigens heeft men bij de evacuatie met allerlei factoren rekening gehouden. Natuurlijk beteekent de stop-

zetting van de evacuatie te Scheveningen, die bovendien gebonden is aan de voorwaarde, dat alles zoo blijft als het thans is, allerminst, dat de mogelijkheid zou zijn geschapen van een terugkeer. Wie dezen waan mocht koesteren, heeft niet den juisten kijk op de militaire overwegingen. In een grootendeels ontvolkt Scheveningen is mogelijk wat in een door schier niemand verlaten Scheveningen in oorlogstijd ondenkbaar zou zijn.
Ter conferentie is ook eenige aandacht gewijd aan het ietwat dubbelzinnige begrip „Sperrgebiet". Dit kan n.l. tweeërlei beteekenis hebben. De eerste en eigenlijke beteekenis is deze, dat men zonder bijzondere vergunning niet in een bepaald landsgedeelte kan komen. Zoo is het b.v. op de Zuid-Hollandsche eilanden, zoo is het ook op Texel. Men noemt echter ook wel eens die landsgedeelten „Sperrgebiet", waarvoor het in October 1942 afgekondigde Vestigingsverbod geldt. Een rentenier uit Arnhem of Deventer kan in Den Haag geen blijvende huisvesting vinden. Hij kan er echter wel een bezoek brengen.
Er is wel eens beweerd, dat Scheveningen op de wijze van de Zuidhollandsche eilanden afgesloten zou worden, en dit is ook wel eens overwogen, maar de kans hierop schijnt niet groot. Nu de bevolking, die er nog zit, er mag blijven, kan men haar kwalijk zonder harde noodzaak van de geheele buitenwereld afsluiten. Als speciaal punt is nog ter sprake gekomen de vergoeding van de huurwaarde van eigen huizen naar den maatstaf der personeele belasting. Met het oog op werkvertrekken enz. is juist den laatsten tijd het aanslagcijfer in sommige gevallen verlaagd, zonder dat dit vermindering van de reëele huurwaarde van het perceel beteekende. Als in zulke gevallen een wanverhouding zou ontstaan, als dus het verschil buiten minimale afmetingen uitgaat, is redres mogelijk. Voor bedrijven enz. (b.v. fabrieken, die niet onder de personeele belasting vallen) is trouwens op 5 Dec. 1942 een afzonderlijke regeling getroffen, die van zeer ruime opvattingen getuigt, ook op het stuk van schattingen. Wie geen bedrijf in den engsten zin van het woord uitoefent, maar toch door den aard van zijn beroep tot installatiekosten gedwongen wordt, welke het daarvoor in het algemeen uitgetrokken bedrag verre te boven gaan, zal ook niet onder alle omstandigheden tevergeefs een beroep op den rechtvaardigheidszin van de betrokken instanties doen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Evacuatie 5359 A.)

N.S.B. - Vormingsdag met N.S.D.A.P. te Roermond - Redevoeringen van Mussert en Schmidt - Bisschoppelijke brief. —
De leider van de nationaal-socialistische beweging der Nederlanden, Mussert, heeft 28 Februari op den gemeenschappelijken vormingsdag van het corps leiders van de N.S.D.A.P. en N.S.B. te Roermond, het standpunt van de Nederlandsche nationaal-socialisten tegenover de de vorige week van de kansels voorgelezen boodschap uiteengezet.

Rede van Mussert. —
De Leider herinnerde allereerst aan de jaren, die de N.S.B. sedert 1931 heeft afgelegd. Hij noemde de jaren van 1918 tot 1933 jaren der voorbereiding voor de bolsjewistische omwenteling, waartoe van Moskou uit stelselmatig werd gewerkt. Reeds in 1933 waren de agenten van Moskou in de straten der Nederlandsche steden te bespeuren, toen de nationaal-socialisten hun optochten hielden.
Toen de toenmalige minister van Oorlog, een lid van de Roomsch-Katholieke Staatspartij, een verbod uitvaardigde om nationaal-socialisten tot onderofficieren of officieren te bevorderen, bleek reeds, dat de clerus aan den kant van het bolsjewisme stond. Toen begrepen wij dat niet; thans begrijpen wij het echter beter dan ooit. Ook de z.g. „Eenheid door democratie", die zich in 1937 tegenover de N.S.B. plaatste, zien wij pas thans in haar ware gedaante: een eenheid van Stalin, Churchill en Roosevelt, een eenheid van communisten en kapitalisten. Daarmede zijn de fronten zoo klaar en duidelijk, dat niemand meer kan voorgeven in onwetendheid te verkeeren.
Indien het Nederlandsche volk een duidelijke voorstelling had van hetgeen het bolsjewisme voor dit land beteekent, dan zou het stellig grooter begrip aan den dag leggen voor den strijd van het nationaal-socialisme. In alle omstandigheden zullen de Nederlandsche nationaal-socialisten de solidariteit met Duitschland als hun eerste taak beschouwen en zij streven er naar, om daarvoor ook het groote deel van het Nederlandsche volk, dat van goeden wil is, te winnen. Onze uitspraak van het jaar 1940: „Wij waren officieel vijanden van Duitschland, maar wij willen bondgenooten worden" zal in de toekomst het richtsnoer blijven.
Tegenover de verwijten, die door de katholieke kerk gemaakt worden tegen den Ned. Arbeidsdienst, wees Mussert er op, dat de Arbeidsdienst gegrondvest is op den eerbied voor den arbeid en op den wil om volk en vaderland te dienen.
Wanneer heeft men echter ooit gehoord, dat dit in tegenstelling staat tot een godsdienstige overtuiging? Wanneer thans van den kansel af verklaard wordt, dat men zich van den Arbeidsdienst verre dient te houden, dan kan ik, aldus Mussert, slechts zeggen: „Ge moet niet alleen u daarvan niet verre houden, maar ik zal alles in het werk stellen om gedaan te krijgen, dat elke jongeman in korten tijd bij den Ned. Arbeidsdienst komt." Voorts betoogde spreker onder luiden bijval, dat hij ook alles zal doen wat in zijn vermogen is, om de jeugdige leden van den Arbeidsdienst te laten meehelpen bouwen aan de vestingwerken in Europa.
Met allen nadruk wees Mussert de studeerende jeugd van Nederland op haar moreele verplichtingen door haar er aan te herinneren, dat zij van het volk iets ontvangt. Het volk verwacht daarom, dat de student datgene, wat hij van de gemeenschap gekregen heeft, later aan het volk teruggeeft.
Een student, die tot zijn 24ste jaar onderwijs genoten heeft, draagt een grootere verplichting dan hij, die reeds op 16-jarigen leeftijd aan 't werk gegaan is en daarmee zijn volk iets gegeven heeft. Daarom mogen aan de universiteiten en hoogescholen alleen de ernstig strevende studenten worden toegelaten. Wanneer zij met hun studie gereed zijn, moeten zij zich verplichten minstens een jaar lang voor hun volk en voor Europa in Duitschland te werken.
Mussert sprak de hoop uit, dat het aantal Nederlanders, die aan het front voor Europa vechten, eens grooter zal zijn. Deze eisch kan verwezenlijkt worden, wanneer het volk als eenheid kan optreden. Mussert zeide te betreuren, dat dit nog niet het geval is, want hij ziet de Nederlanders liever als soldaten gaan, dan dat zij als arbeiders worden opgesteld. Hoe meer soldaten Nederland levert, des te beter is zulks voor het volk en voor Europa.

Rede van Hauptdienstleiter Schmidt. —
Hauptdienstleiter Schmidt begon zijn rede met te wijzen op de gunstige berichten, die de laatste dagen van de oorlogstooneelen zijn binnengekomen, waardoor ons geloof, dat de Duitsche legers na Stalingrad met de bondgenooten tot den aanval overgaan, zekerheid geworden is. In dezen strijd, die op het laatste oogenblik door den Führer voor de redding van Europa is aanvaard, bestaat geen terugweg meer.
Wanneer derhalve thans lieden, die ons niet begrijpen, zich in dezen strijd willen mengen en daar hun woordje over willen zeggen, dan moeten zij zich niet verbazen, wanneer zij door ons hard worden aangepakt.
Wie zich echter niet vrijwillig wil inschakelen, zal zich dwang moeten laten welgevallen. Want de tijd is gekomen, dat men ook in Nederland aan het werk moet gaan en wanneer men het niet uit eigen beweging doet, dan zullen wij als nationaal-socialisten iets moeten helpen.
Hauptdienstleiter Schmidt richtte de volgende duidelijke waarschuwing aan al die kringen, die zich met plannen voor aanslagen bezighouden: „Wij zullen het niet toelaten, dat men in dit land het moordende staal opheft", waarna hij aan alle nationaal-socialisten den dringenden oproep richtte, geen oogenblik te aarzelen om van het recht van zelfverdediging op de krachtigste wijze gebruik te maken.
In zake de voedselpositie verklaarde hij, dat er geen reden tot bezorgdheid bestaat. Wanneer het het Groot-Duitsche Rijk op het gebied van de voedselvoorziening beter gaat, dan mag men hier niet vergeten, dat daar ook geheel anders en onder de moeilijke omstandigheden van herhaalde bomaanvallen gewerkt wordt. Men moet derhalve het Duitsche volk meer gunnen, want het presteert ook meer.
De verwijten, die van katholieke zijde in den jongsten herderlijken brief zijn gedaan, wees Hauptdienstleiter Schmidt nog eens op scherpe wijze van de hand, waarbij hij verklaarde, dat de Rijkscommissaris in zijn rede van 30 Januari reeds het Duitsche standpunt bekendgemaakt heeft, nog voordat de kerk haar stem verhief.
Toen reeds heeft Rijksminister Seyss-Inquart verklaard: „Wanneer men van ons iets eischt, dan moet men eerst zelf meestrijden en meehelpen om het bolsjewisme te

vernietigen." Pas het werkzame en verhelderende optreden der kerk jegens haar geloovigen in zake de beteekenis van den strijd in het Oosten en over de zedelijke verplichting van den strijd verschaft de mogelijkheid een standpunt te bepalen tegenover de maatregelen, die thans uitgevoerd worden en noodzakelijk zijn.
Spreker besloot zijn woorden met een hartstochtelijken oproep, om in de oude verbondenheid in den strijd aan te treden, opnieuw den eed van kameraadschap te zweren en voor een betere gemeenschap te strijden. Dan zal het doel verwezenlijkt worden, waarvoor het nationaal-socialisme is aangetreden: Arbeid en brood voor hen, die na ons komen. Voor de levenden gelden echter de parolen: „Wie bij het nationaal-socialisme zweert, heeft niets meer wat hemzelf toebehoort."
(Nat. Dagblad - Tel. - N. R. Crt.) **(Vor. ber. 5433)**

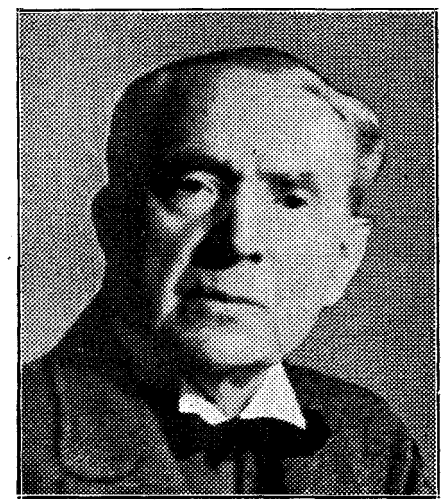
A. **EUROPA. — Zelfvoorziening van levensmiddelen.** In het tijdschrift „Deutsche Agrarpolitik" is van de hand van Dr. Mielck een artikel verschenen over het begrip „Selbstversorgungsgrad". De moeilijkheid is voor de berekening een gemeenschappelijken noemer te vinden. Op het eerste gezicht valt de keuze op het gehalte aan voedingscalorieën, welke voor alle voedingsmiddelen vaststaan!
Een andere methode baseert zich niet op het gehalte aan calorieën, maar op de waarde aan plantaardige grondstoffen. Dierlijke veredelingsproducten worden bereid tot plantaardige grondstoffen. Deze worden op haar beurt weer uitgedrukt in graan. Volgens Dr. Mielck is het doelmatiger van het benoodigde areaal voor de menschelijke voedingsmiddelen uit te gaan. Hij maakt daarbij onderscheid tusschen voedingsmiddelen van plantaardige en van dierlijke herkomst. Het artikel bevat tenslotte een overzicht over de voorziening in de afzonderlijke Europeesche landen, welk overzicht hier volgt:

Landen (Status 1937)	Graad van zelfvoorziening: Naar calorieëngehalte der voeding 1937	Naar de graanwaarde d. bodemproducten 1936—1938	Naar het v. voeding benoodigde areaal 1935—1938
Duitschland (oude rijkgebied)	83	83	82
Voorm. Oostenrijk	75	—	75
Voorm. Tsj.-Slow.	100	—	96
Voormalig Polen	105	104	106
Zwitserland	47	—	71
Centraal Europa	—	—	87
Denemarken	103	140	148
Noorwegen	43	74	69
Zweden	91	—	91
Finland	78	—	92
Noord-Europa	—	—	101
Nederland	67	91	85
België-Luxemburg	51	64	51
Frankrijk	83	90	85
West-Europa	—	—	79
Spanje	99	—	96
Portugal	94	—	± 92
Italië	95	94	92
Griekenland	80	82	77
Zuid-Europa	—	—	91
Hongarije	121	107	120
Voorm. Joego-Slavië	106	105	113
Roemenië	110	105	121
Bulgarije	109	105	113
Albanië	—	—	—
Zuid-Oost-Europa	—	—	116
Balticum Lettl.	105		
Estl.	102	107	113
Lit.	110		
Continentaal Europa	—	—	92
Engeland	25	45	25
Ierland	75	—	25

(De Standaard)
(Vor. ber. Voedselvoorziening Europa 4919 A.)

B. **CHINA (TSJOENGKING-REGEERING). — Fransche concessie in Kwangtsjauwan door Japansche troepen bezet. —**
Het keizerlijke Japansche hoofdkwartier heeft medegedeeld: Eenheden van het Japansche leger en van de Japansche marine zijn op 21 Februari in overeenstemming met de Fransche regeering de Fransche concessie in Kwangtsjauwan binnengerukt.
Nader werd nog bericht: Daar vastgesteld werd, dat Tsjoengking-China belang heeft bij de Fransche concessie in Kwangtsjauwan, deden eenheden van het Japansche leger en marine in volledige overeenstemming met de Fransche regeering op 16 Februari des ochtends vroeg bij de stad en het schiereiland Leitsjau verrassende aanvallen en bezetten zij nog dienzelfden dag de stad. De opmarsch van de Japansche troepen in Kwangtsjauwan geschiedde op 21 Februari des middags om 14.00 uur. Ook de omgeving der stad werd spoedig daarna bezet. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Operaties in China 5428 B.)

C. **WILLEM VAN KONIJNENBURG OVERLEDEN.** De schilder Willem van Konijnenburg is 28 Februari op 75-jarigen leeftijd, na een ziekte van eenige weken, te zijnen huize overleden.

(foto Arbeiderspers)

Als landschapschilder begonnen, heeft Van Konijnenburg zich later meer op figuur- en portretschilderen toegelegd en als zoodanig heeft hij grooten roem, binnen onze grenzen en daarbuiten, verworven: hij geldt als een der belangrijkste Nederlandsche schilders van den modernen tijd. (Telegraaf)

D. **TURKIJE. — Proclamatie van president Inönü. —** Istanboel (D.N.B.) — President Inönü heeft op 23 Februari ter gelegenheid van de zevende verkiezing voor de Groote Nationale Vergadering een proclamatie tot het Turksche volk gericht.
Omtrent de buitenlandsche politiek zeide hij: Vier jaar geleden heeft niemand kunnen voorzien, dat Turkije tot op dit oogenblik niet aan den oorlog zou deelnemen. Toen de horizon duister begon te worden, hadden wij besloten alle stormen ver van ons te houden, tot heil van ons vaderland. Nooit hebben wij voor de nationale verdediging van ons land ons zoo groote inspanningen getroost als de laatste vier jaar. Het aantal onzer zonen, die wij onder de wapenen moesten roepen, is niet verminderd. Deze offers eenerzijds en anderzijds de afwezigheid van elken wensch om een invasie te ondernemen, houden onze politiek loyaal en hecht. Wij moeten ons voor alle toekomstige offers paraat houden. Hoe langer de oorlog duurt, des te ingewikkelder worden de problemen en des te moeilijker hun oplossing. Mijn medeburgers weten heel goed, zoo vervolgde Inönü, dat het onmogelijk is de toekomst te voorspellen en daarbij duidelijk te maken, wat onze toekomstige politiek in dezen wereldoorlog zal zijn. Turkije koestert tegen geen enkele natie eenige wrok en houdt slechts zijn veiligheid en de verdediging van zijn rechten en belangen in het oog. Turkije lijdt onder het ongeluk, dat de wereld heeft getroffen en doet zijn best niet zelf in het ongeluk te worden gestort. Wij weten echter, dat het niet alleen van ons afhangt in dezen oorlog geen nadeel te ondervinden.
Ten slotte sprak de president de hoop uit, dat de Nieuwe Nationale Vergadering de bron zal zijn voor de grootste kracht des lands en voor zijn grootste resultaten. Hij sloot met de bede om vertrouwen en met de belofte al zijn kracht te stellen in dienst van het land.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. President Inönü 5304 D.)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Aanmeldingsplicht van effecten. —**
De door rijksminister Funk reeds aangekondigde verlaging der vrije grens voor den aankoop van aandeelen, tot 50.000 Rm. is 26 Februari in het Duitsche staatsblad verschenen. De verordening heeft geen terugwerkende kracht. Dit beteekent, dat slechts diegenen bij de verlaging der vrije grens betrokken zijn, die na 25 Februari 1943 ter beurze verhandelde aandeelen koopen. Verplicht tot aanmelding is echter niet alleen diegene, die na den genoemden dag ter beurze verhandelde aandeelen tot een koerswaarde van 50.000 Rm. of meer koopt, doch ook degene, die na 25 Februari 1943 zijn aandeelenbezit uitbreidt en zoodoende aan het einde van een maand een totaal bedrag van 50.000 Rm. in den oorlog gekochte aandeelen verkrijgt of overtreft. Wanneer dit het geval is dan dienen niet alleen de sedert 25 Februari 1943 nieuw gekochte doch alle sedert het uitbreken van den oorlog gekochte ter beurze verhandelde aandeelen te worden aangegeven.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Rijksmin. Funk 5378 D.)**

B. **NEDERLAND. — Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage voltrokken. —**
Het door het Deutsche Obergericht op 2 Februari 1943 wegens sabotage tegen de Nederlanders Hendrik Molenkamp uit Utrecht en Pieter Franciscus van den Kam uit Delft gevelde doodvonnis is, nadat het verzoek om gratie was afgewezen, op 25 Februari voltrokken. Molenkamp en Van den Kam zijn als communisten, sedert vele jaren lid der communistische partij, in de groepen van de illegale C.P.N. in een leidende functie werkzaam geweest en hebben bovendien ophitsende geschriften verspreid om op deze wijze de openbare orde en de veiligheid van het openbare leven in de bezette Nederlandsche gebieden in gevaar te brengen.
(Vor. ber. Doodvonnissen 5430 B.)

Optreden tegen zwarten handel in effecten. —
1 Maart. — De commissaris-generaal voor Financiën en Economie heeft besloten een vrij groot aantal Nederlanders door de Sicherheitspolizei te laten arresteeren, ten einde hen naar een werkkamp in het Oosten over te brengen. De arrestanten hebben de verordening overtreden van de secretarissen-generaal van de ministeries voor Financiën en Justitie over den handel in effecten. Deze verordening behelst, dat de koop en verkoop van effecten slechts mag geschieden via een bij de „Vereeniging voor den Effectenhandel" aangesloten lid. Herhaalde malen is het voorgekomen, dat de aldus verhandelde effecten wederrechtelijk naar het buitenland gebracht zijn, zoodat een deel van de gearresteerde personen zich bovendien heeft schuldig gemaakt aan een overtreding van de deviezenverordening. Naast den vermelden strafmaatregel moet niet alleen verbeurdverklaring van de niet-aangemelde papieren verwacht worden, doch ook nog andere verliezen aan kapitaal. **(Vor. ber. Effecten 5419 A.)**

Reorganisatie der Politie - Regeling der bezoldiging.
Op 1 Maart trad de Verordening Organisatie Politie nr. 147/42 in werking; zij voorziet in een reorganisatie van het Nederlandsche politiewezen. In verband met deze hervorming van de politie-organisatie is thans door een op hetzelfde tijdstip van kracht wordende verordening van den Rijkscommissaris nr. 18/1943 een nieuwe regeling voor de bezoldiging van de geheele Nederlandsche politie opgesteld. De verordening is in het Verordeningenblad gepubliceerd. De nieuwe regelingen beoogen in de eerste plaats de groote verschillen in het bezoldigingsapparaat voor de Nederlandsche politie en de hierdoor ontstane verschillen bij de betaling der politie-ambtenaren in de afzonderlijke politie-afdeelingen en in de afzonderlijke gemeenten uit den weg te ruimen. Daarenboven zullen de meest verschillende in de afgeloopen jaren opgedoken problemen op het gebied der bezoldiging en de als rechtvaardig erkende klachten en bezwaren, rekening houdende met de positie, de beteekenis en de taak der politie, worden opgelost.

Politie-autoriteiten benoemd. —
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den secretaris-generaal aan het ministerie van Justitie, prof. mr. Schrieke, belast met de waarneming der zaken van directeur-generaal voor de politie. Met de waarneming der zaken van gewestelijk politie-president heeft de Rijkscommissaris voorts belast: te Amsterdam den procureur-generaal mr. Feitsma, te 's-Hertogenbosch den procureur-generaal mr. Van Leeuwen, te Rotterdam den hoofdcommissaris van Politie Boelstra, te Arnhem den hoofdcommissaris van politie Walraven en te Groningen den majoor der marechaussee De Boer. Voorts heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied met de waarneming der zaken van politie-president belast: te Den Haag den hoofdcommissaris van politie mr. Hamer, te Utrecht den hoofdcommissaris van politie Kerlen en te Haarlem den hoofdcommissaris van politie Blank.
(Tel. - Vaderland - Verordeningenblad no. 6, 24 Febr.)
(Vor. ber. Politie 5383)

Nederlandsche Oost-Compagnie - Boeren naar Rijkscommissariaat Oekrajina vertrokken. —
Op 24 Februari vertrok onder toezicht van een transportleider der N.O.C. een nieuw transport van ongeveer veertig boeren naar Rowno. Naar men weet zullen de boeren aldaar op een school der N.O.C. een korten cursus volgen, en vervolgens als assistent van een Stutzpunktführer, bij gebleken geschiktheid na eenigen tijd als Stutzpunktführer, op groote bedrijven van 10.000 ha. en meer worden aangesteld.
Ook de boerenleider Roskam, hoofd van den Nederlandschen landstand, tevens leider van de afdeeling agrarische inzet van de Nederlandsche Oost Compagnie is een dezer dagen naar Oekrajina vertrokken. Hij zal eenigen tijd in de Oostelijke gebieden vertoeven, teneinde een bezoek te brengen aan de verschillende groepen boeren, die reeds eerder aldaar hun krachten voor de voedselvoorziening van Europa hebben ingezet, alsmede alle voorbereidingen te treffen tot het stichten van een Nederlandsche modelboerderij alsook van 6 groote bedrijven, welke uitsluitend door Nederlandsche boeren zullen worden beheerd. (Vaderland)
(Vor. ber. Ned. Oost-Comp. 5399)

Britsche bomaanvallen. —
Op 28 Februari vielen Engelsche vliegtuigen in de late namiddaguren een stad in het Oosten van het land aan. Door het stelselloos afwerpen van bommen op woonwijken ontstonden daarin groote schaden aan gebouwen; de Nederlandsche burgerbevolking had wederom 14 dooden, negen zwaar gewonden en talrijke lichtgewonden te betreuren. Met inbegrip van deze slachtoffers bedragen de totale verliezen van de Nederlandsche burgerbevolking door Engelsche luchtaanvallen in Februari 69 dooden, 55 zwaargewonden en talrijke lichtgewonden. **(Vor. ber. Eng. bommen 5434 F.)**

Bevolking - Nijmegen 100.000 inwoners. —
Op 23 Februari is in de gemeente Nijmegen de geboorteaangifte gedaan van de 100.000ste inwoonster, een dochtertje van het echtpaar Beyen.
(Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Valutaverhouding Gulden-Yen. —**
De „Berliner Börsen-Zeitung" verneemt, dat de Japansche autoriteiten Java bij het yenbloc hebben aangesloten. Op Java is voor den gulden een nieuwe wisselkoers vastgesteld. Voortaan is de gulden gelijk aan de yen, hoewel de pariteit vóór den oorlog 44 cents bedroeg. Aldus wordt de koopkracht van de yen meer dan verdubbeld, hetgeen voor Japan het voordeel heeft, dat het thans de grondstoffen en de levensmiddelen, die het van Java betrekt, goedkooper kan inslaan.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Jap. bewind 5423 A.)**

D. **ITALIE. — Rijksminister von Ribbentrop bezoekt Mussolini. —**
De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft in opdracht van den Führer van 24 tot en met 28 Februari in Italië vertoefd. De Italiaansche ambassadeur te Berlijn, Dino Alfieri, nam eveneens aan de reis deel.
Op 25 Februari ontving de Duce den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, die een persoonlijke boodschap van den Führer overhandigde. In aansluiting hierop werd in tegenwoordigheid van den onderstaatssecretaris Bastianini en van den ambassadeur von Mackensen en Dino Alfieri een eerste bespreking gevoerd, die meer dan vier uur duurde. 26, 27 en 28 Februari werden de besprekingen tusschen den Duce en den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken voortgezet. Tijdens de besprekingen werden alle vraagstukken betreffende de Europeesche politiek en van de gemeenschappelijke oorlogvoering der mo-

gendheden van het pact van drie uitvoerig behandeld. Uit deze besprekingen bleek de totale overeenstemming van opvattingen, die steeds tusschen Duitschland en Italië heeft bestaan en die den waarborg voor de overwinning in den gemeenschappelijken strijd biedt, dien Duitschland en Italië in volledige solidariteit met Japan en de overige bondgenooten voeren. De Duce en de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken brachten opnieuw de vastbeslotenheid van de beide landen tot uitdrukking, om den oorlog met alle vereischte kracht tot de volledige vernietiging van de vijandelijke strijdkrachten en tot de definitieve vernietiging van het doodelijke gevaar van een bolsjewiseering van Europa te voeren. (Alg. Handelsblad - Vaderland)

(V. b. Von Ribbentrop 5354 A.; Mussolini 5416 C.)

A. **FINLAND. — Rijksdagrede van president Ryti. —** In den Finschen Rijksdag heeft de herkozen president Ryti zijn ambt aanvaard. President Ryti zei in zijn op 1 Maart uitgesproken rede o.a.: Onze oorlog is nog steeds dezelfde oorlog, die op 30 November 1939 begon. Ons volk verlangt natuurlijk naar den vrede, zooals elk oorlogvoerend volk na jarenlangen strijd. Doch wij zien nog geen teekenen voor het beëindigen van onzen oorlog, reden waarom wij ook in de toekomst al onze krachten zullen moeten inspannen. De voorwaarde voor het succes is, dat wij bij alle wendingen van het lot vast aaneengesloten blijven en dat wij bij onze inspanningen en beslissingen steeds tot richtsnoer het recht, het voordeel en de eer van het Finsche volk nemen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. President Ryti 5424 G.)

B. **ZWEDEN. — Reservisten opgeroepen. —** Op 1 Maart is een deel der Zweedsche reservisten door middel van de radio opgeroepen. Deze dienstplichtigen moeten zich thans onverwijld en zonder schriftelijken oproep naar hun mobilisatiebestemming begeven. In een op den oproep volgenden commentaar wordt gezegd, dat het besluit van den opperbevelhebber niet het gevolg is van een verscherping in de buitenlandsche politieke situatie. Het wordt door de regeering voor niet doelmatig gehouden nadere inlichtingen omtrent het aantal der opgeroepenen te verstrekken. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Defensie 5395 D.)

C. **ITALIE. — Directorium der fascistische partij. —** De Duce heeft de volgende ministers benoemd tot leden van het directorium der fascistische partij: Biggini, minister van Opvoeding, Tiengo, minister der Corporaties, Polverelli, minister van Volksontwikkeling en Albini, onderstaatssecretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Fasc. partij 5401 I.)

D. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Situatie op Java. —**
In verband met het feit, dat op 28 Februari een jaar geleden Japansche troepen op Java landden, heeft het militaire bestuur op Java een uitvoerig verslag gepubliceerd over hetgeen door de Japansche bezetting in dien tijd is gepresteerd, waaraan Europapress het volgende ontleent:
Een van de belangrijkste gebeurtenissen noemt het militaire bestuur het feit, dat de inheemsche bevolking in de Japansche troepen nooit veroveraars heeft gezien, doch van het begin af aan duidelijk heeft ingezien dat de wedergeboorte van Java op handen was, indien de bevolking bereid was haar medewerking te verleenen. De militaire autoriteiten noemen het Java's taak voor den komenden tijd centrale ravitailleeringsbases voor geheel Groot-Oost-Azië in te richten. Na de bezetting bleken de bestaande voorraden grondstoffen, vooral voor de zware industrieele behoefte, veel grooter dan vroeger werd aangenomen. In details somt het verslag op, wat er gedaan is op het gebied van bestuur, bevolkingspolitiek, opvoeding, economie en financiën. Voor wat het bestuur betreft werd het principe aangehouden radicale wijzigingen zooveel mogelijk te vermijden. Java is ingedeeld in 17 gouvernementen, waarbij nog het bijzondere district Jacatra (vroeger Batavia) komt. Voorts bestaat er een speciale autoriteit, die zich bezig houdt met de vroegere sultanaten, welke in belangrijke mate hun zelfstandigheid behielden. De gouverneurs van de districten zijn zonder uitzondering Japanners, doch voor het overige zijn vele inheemschen in het bestuur werkzaam.
De Nederlandsche bevolking beteekende een moeilijk probleem voor het Japansche bestuur. Alle Nederlanders, welke met de wapens in de hand tegen de Japanners hadden gevochten werden als krijgsgevangenen behandeld. Alle niet-Javanen moesten hun woonplaats opgeven en mogen het district, waarin zij wonen, slechts verlaten na bekomen vergunning. Speciale districten werden aangewezen, waarin buitenlandsche vrouwen en kinderen onder de bescherming van het Japansche bestuur kunnen wonen. Staatsburgers van de landen der spil en van neutrale landen genieten speciale bescherming der autoriteiten. Het rapport, stelt nadrukkelijk vast, dat het Japansche militaire bestuur bereid is alle buitenlanders, die bereid zijn mede te werken, aan werk te helpen. Het aantal bij de landing op Java wonende Japanners was zeer klein, doch is door het zenden van ambtenaren, den terugkeer van de vroeger op Java wonende Japanners en door de aankomst van economische deskundigen tot enkele duizenden gestegen.
Volgens het verslag biedt het handhaven van rust en orde geen moeilijkheden en wordt er in dit verband de aandacht op gevestigd, dat de vreedzame toestanden op Java nergens in Groot-Oost-Azië worden overtroffen. In de eerste dagen van de bezetting gingen enkele Chineezen tot plundering over, waaraan echter snel een eind kon worden gemaakt. Energiek werden maatregelen getroffen om spionnage te bestrijden. Luchtbeschermingsoefeningen werden gehouden waarbij de bevolking ten volle heeft medegewerkt. De bijzondere belangstelling van het bestuur zal in het komende jaar gewijd zijn aan de opvoeding. Iedereen zal leeren lezen en schrijven, een systeem van volksscholen zal worden ingevoerd en de opleiding van onderwijzend personeel worden vervolmaakt. Circa 13.000 volksscholen werden reeds geopend, welke bezocht worden door rond 1.8 millioen leerlingen. Ook hoogere en vakscholen zullen in grooter getale dan tot dusver worden opgericht, terwijl bijzondere aandacht zal worden besteed aan de technische opleiding. Daarnaast zullen de Japansche taal en de Japansche kultuur worden bevorderd. De toeloop tot de weinige bestaande taalscholen dwingt tot uitbreiding van het aantal leeraars, aldus het rapport. De invoering van militaire bankbiljetten verliep vlot. Deze biljetten zijn, volgens het verslag, meer in trek dan de vroegere Nederland-Indische valuta. Daar tegelijkertijd strenge maatregelen werden getroffen ten aanzien van prijscontrôle, doen zich geen inflationistische tendenzen voor. De belastingbetalingen en spaarinlagen vertoonen een gunstige ontwikkeling. De beperking van de uitgaven voor luxe- en andere in oorlogstijd overbodige waren doet de toekomstige ontwikkeling van de financiën in een gunstig licht verschijnen. Als haar doel op economisch gebied beschouwen de autoriteiten het komende jaar den overgang naar de totale oorlogsvoering, teneinde Java tot de basis van militaire operaties te maken. De verhooging van rijst- en maïsoogst, welke ook nog export zal toestaan, de vergrooting van den verbouw van katoen in het belang van de textielvoorziening en de teelt van hennep voor de oprichting van een zakkenindustrie, de uitbreiding van de visscherij in de wateren rond om Java en de verplaatsing van de beschikbare werkkrachten naar de voor de oorlogsvoering belangrijke productietakken vormen de bijdrage van Java in den strijd om de vrijheid van Groot-Oost-Azië, besluit het rapport. (Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Jap. bewind 5442 C.)

E. **ASTRONOMIE. — Zonnevlekken. —** Sterrenwachten in Duitschland hebben eind Februari op de zon 17 vlekken waargenomen. Drie vlekken, die naar schatting ongeveer zoo groot waren als de aarde, vormden een regelmatigen driehoek, waarin de overige 14 lagen. Aan het einde van de week had deze vlekkengroep het midden van de zonneschijf bereikt.
De Utrechtsche Sterrenwacht heeft medegedeeld: Op het oogenblik is op de zon, zelfs met het bloote oog, een groote vlekkengroep zichtbaar, bestaande uit één zeer groote vlek, drie groote vlekken en tien kleinere. De plaats is ongeveer 20 graden ten Noordwesten van het middelpunt van de zon. Tengevolge van de rotatie van de zon beweegt zich de groep van den Oost- naar den Westrand, de groote vlekken in een merkwaardige regelmatige driehoeksformatie voorop, daarachter de reeks van kleine vlekken. Over enkele dagen zal de groep achter den Westrand van de zon verdwijnen. De geheele groep is uitgerekt in de richting van den aequator en beslaat een lengte van ongeveer 150.000 km. Het is merkwaardig, dat zoo'n groote vlekkengroep in den tijd van het zonnevlekkenminimum is verschenen. (Vaderland)

(Vor. ber. Astronomie 5360 E.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Duitsche opmarsch in het Izjoem-gebied; Kramatorskaja en andere plaatsen veroverd, midden- en bovenloop van de Donetz bereikt - Rzjef en Demjansk ontruimd - 576.000 br.t. koopvaardijtonnage in Februari vernietigd - Luchtaanvallen op Berlijn en Londen. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 28 Februari (D.N.B.) — De Duitsche tegenaanval in het gebied van Izjoem vordert goed. Kramatorskaja en Losowaja werden stormenderhand genomen, waarbij de vijand, die wanhopig tegenstand bood, bijzonder zware verliezen aan menschen en materiaal leed. De resten van de voor de vruchtelooze omsingeling in het veld gebrachte en thans zelf ingesloten vijandelijke legers zoeken achter het Duitsche front een uitweg en worden geleidelijk vernietigd. Van 20 tot 26 Februari zijn volgens de tot dusver ontvangen nog onvolledige berichten verscheidene duizenden gevangenen binnengebracht, 464 vecht- en pantserwagens, 606 stukken geschut, 189 mortieren en talrijke andere lichte en zware wapens, benevens 739 auto's vernield of buitgemaakt. Op het slagveld werden ruim 14.000 dooden geteld. Van 21 tot 28 Februari werden 1060 Sovjet-vechtwagens vernield of buitgemaakt, sedert 21 November bedraagt dit aantal 8824.

1 Maart — Aanvallen, die de vijand op de fronten van het Koeban-bruggenhoofd deed, mislukten onder zware, bloedige verliezen.

De eigen aanval in het gebied van Izjoem won verder terrein.

2 Maart — In het Zuidelijk deel van het Oostelijke front stond de dag in het teeken van eigen tegen-aanvallen. Het bruggenhoofd van Demjansk, Zuidoostelijk van het Ilmenmeer, waartegen de Sovjets veertien maanden lang tevergeefs met ontzaglijke verliezen aan menschen en materiaal storm liepen, is door de Duitsche troepen volgens plan zonder storend optreden van den vijand ontruimd. Trots den moeilijken weers- en terreintoestand, werden in het gebied van Izjoem weer talrijke plaatsen veroverd.

3 Maart — De Duitsche tegenaanval in het gebied van Izjoem heeft over een breed front den middenloop van de Donetz bereikt. Ook ten Oosten van Slawjansk en in het gebied ten Noordwesten van Charkof zetten onze divisies den wijkenden vijand na, sneden verscheidene vijandelijke afdeelingen af en vernietigden deze. Terwijl ten Zuidwesten van Orel de sterke druk van den vijand op ons front voortduurt, brachten Duitsche divisies infanterie en pantserstrijdkrachten in het gebied ten Noordwesten van Orel een sterken aanval tot staan. De stad Rzjef werd volgens de in de plannen voorziene bewegingen ter verkorting van het front ontruimd. Achterhoeden, die de stad sinds dagen nog slechts bezet hielden, maakten zich in den nacht van 2 op 3 Maart, na het opblazen van de bruggen over de Wolga, ongemerkt van den vijand los.

4 Maart — De Duitsche tegenaanval maakt ondanks de moeilijke weers- en terreinomstandigheden verderen voortgang. Over een frontbreedte van 250 K.M. staan onze aanvalsdivisies aan de midden-Donetz en aan den bovenloop dezer rivier. De stad Slawjansk werd stormenderhand genomen.

Het gros van de 3e Sovjet-pantserarmee is in het gebied ten Zuiden van Charkof nauw ingesloten en poogt tevergeefs naar alle richtingen heen uit te breken.

5 Maart — Aan het Donetzfront werden talrijke plaatsen heroverd, waaronder de stad Lissitsjansk.

6 Maart — Aan het Noordelijke front van het Koeban-bruggenhoofd werden gisteren de gevechten tegen de voor een omsingeling in den strijd geworpen formaties van het 58ste bolsjewistische leger beëindigd. Twee bolsjewistische divisies werden totaal vernietigd. De zuivering van het terrein ten Zuidwesten van den middenloop van de Donetz en in het gebied ten Zuiden van Charkov maakte nieuwe vorderingen.

Welingelichte kringen in de Duitsche hoofdstad zijn van meening, dat het verloop van het Oostelijke front in de komende weken nauwelijks nog wijziging zal ondergaan. Zelfs indien de Sovjet-Russische legerleiding nieuwe reserves in den strijd zou kunnen werpen, zoo verklaart men hier, zou zij hiermede niets bereiken, daar de verdediging inmiddels belangrijk krachtiger is geworden. Ook van Duitsche zijde schijnt vooralsnog geen offensief op groote schaal te moeten worden verwacht. Weliswaar hebben officieele Duitsche kringen geen geheim gemaakt van het plan dezen zomer wederom een offensief te ontketenen, doch men kan aannemen, dat hiertoe eerst de periode van beter weer zal worden afgewacht.

DE ZEEOORLOG.

1 Maart — In den strijd tegen de scheepsruimte van Groot-Brittannië en van de Ver. Staten van Noord-Amerika brachten duikbooten in Februari 82 vijandelijke koopvaarders met 545.300 br.t. tot zinken en torpedeerden zij 14 andere schepen, van wie een aantal als gezonken kan worden beschouwd. Motortorpedobooten brachten drie koopvaarders met 6.500 br.t. tot zinken. Het luchtwapen bracht in dezelfde periode vijf koopvaardijschepen met 25.000 br.t. tot zinken en beschadigde 14 koopvaardijschepen ten deele zwaar. Hiermede werden in de maand Februari 576.000 br.t. vijandelijke koopvaardijtonnage vernietigd. Duikbooten brachten verder een kruiser, een torpedobootjager en drie escortevaartuigen tot zinken. Andere eenheden van de Oorlogsmarine vernietigden drie motortorpedobooten, twee patrouillevaartuigen, een ravitailleeringsschip en een duikboot. Verder werden door het luchtwapen een duikboot tot zinken gebracht en twee kruisers alsmede een klein oorlogsvaartuig beschadigd.

5 Maart — Duitsche duikbooten hadden reeds in de eerste dagen van Maart succes. Dertien schepen van in totaal 97.100 B.R.T. werden in zware gevechten in den grond geboord. Twee andere schepen werden getorpedeerd. In het Zuidelijke deel van den Atlantischen Oceaan heeft een duikboot een Braziliaansch troepentransportschip van 7.000 ton alsmede een Amerikaansch motorschip van 12.000 ton in den grond geboord.

6 Maart — In de wateren van het Hooge Noorden vielen Duitsche gevechtsvliegtuigen een vijandelijk convooi aan. Hierbij werd een koopvaardijschip van 6000 br.t. tot zinken gebracht en een ander groot schip werd beschadigd. In de Middellandsche Zee boorden Duitsche gevechtsvliegtuigen van een vijandelijk convooi drie koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 26.000 br.t. in den grond.

DE LUCHTOORLOG.

2 Maart — Britsche bommenwerpers zijn in den nacht van 1 op 2 Maart tot de Duitsche hoofdstad doorgedrongen. Op het stadsgebied werden overwegend lukraak bommen geworpen. Volgens de voorloopige berichten zijn 191 menschen om het leven gekomen en 268 gewond. Wat de materieele schade betreft, zoo werden o.a. drie ziekenhuizen bij den aanval getroffen. De vijand verloor bij dezen aanval 21 meermotorige bommenwerpers.

4 Maart — De Duitsche luchtmacht deelde in den afgeloopen nacht harde slagen uit aan militaire doelen van Groot-Londen. Sterke formaties gevechtsvliegtuigen wierpen, vliegend in verscheidene golven, talrijke brisantbommen van zwaar en het zwaarste kaliber, alsmede duizenden brandbommen omlaag, die vernietigende verwoestingen aanrichtten. Alle hierbij gebruikte vliegtuigen keerden op hun bases terug.

5 Maart — In de maand Februari hebben de Sovjets 886 vliegtuigen verloren.

In den tijd van 1 tot 28 Februari hebben Duitsche en Italiaansche jagers in het geheele Middellandsche Zeegebied 334 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, waartegenover slechts 68 verliezen van de spil staan.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

1 Maart — De aanval van Duitsche en Italiaansche troepen aan het front in Noord-Tunis maakte verderen voortgang.

4 Maart — De vijand viel op 3 Maart vergeefs de nieuw veroverde stellingen aan het front in Noord-Tunis aan. Bij de gevechten van de afgeloopen week in het Noorden van Tunis, werden 2.110 gevangenen binnengebracht, 68 tanks en gepantserde verkenningswagens stukgeschoten en 36 stuks geschut vernield.

6 Maart — Aan 't front in Tunis geen enkele gebeurtenis van beteekenis. In de periode van 26 Februari tot 3 Maart werden 2500 gevangenen gemaakt, onder wie 52 officieren.

(Alg. Hbld. - Telegraaf - Nat. Dagblad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5436 A.)

A. WERELDBEVOLKING. — Groote steden. — Nu ook Nijmegen door het bereiken van het inwonertal van 100.000 — waardoor Nederland thans negen steden met meer dan 100.000 inwoners telt — zich onder de groote steden van ons land heeft geschaard, is wellicht de vraag opgekomen, hoe het over de geheele wereld is gesteld met deze categorie van steden, bijv. hoeveel er zijn, waar deze liggen, wat hun beteekenis is, hoe hun ontwikkeling is geweest, enz. In de dezer dagen verschenen „Annuaire Statistique de la ville de Sofia" staat een overzicht van alle steden op de wereld, die omstreeks 1940 meer dan 100.000 inwoners telden. Omstreeks 1940 waren er 644 steden met meer dan 100.000 inwoners, waarin een totale bevolking van ongeveer 228 millioen zielen (dat is ongeveer 25 maal de geheele bevolking van ons land) huisde.

	Aantal	%
100.000— 200.000 inw.	340	52.7
200.000— 300.000 „	119	18.5
300.000— 400.000 „	46	7.2
400.000— 500.000 „	33	5.2
500.000— 600.000 „	21	3.3
600.000— 700.000 „	19	3.0
700.000— 800.000 „	9	1.4
800.000— 900.000 „	11	1.7
900.000—1.000.000 „	6	0.9
1.000.000—2.000.000 „	27	4.2
2.000.000—3.000.000 „	3	0.5
meer dan 3.000.000 „	8	1.3

In ons land bijv. vallen Utrecht, Haarlem, Groningen, Eindhoven, Tilburg en thans ook Nijmegen onder de groote groep van 340 steden met één tot tweehonderdduizend inwoners. Zou men de, overigens vrij willekeurige, scheiding maken tusschen groote- en wereldsteden, waarbij men de grens voor wereldsteden op 500.000 inwoners zou kunnen stellen, dan zijn er van de 644 groote steden 104 wereldsteden, waarvan weer 38 den titel „millioenenstad" kunnen voeren.
Heeft men hiermede een algemeen beeld gekregen van den omvang der steden, waar 11% van de wereldbevolking woont, eerst de verspreiding naar landen en werelddeelen, alsmede de wisselende beteekenis van deze wooncentra in de verschillende gebieden, geven een duidelijke aanwijzing aangaande de belangrijkheid van deze concentratie van menschen in groote steden.
Ziet men naar het aantal groote steden, dan spant Europa verre de kroon, zooals uit onderstaand staatje blijkt:

Steden met meer dan 100.000 inwoners in 1940.

Europa	295	Afrika	13
Azië	169	Oceanië	10
Amerika	157		

Het aantal millioenensteden is als volgt verdeeld: Europa 15, Azië 11, Amerika 9, Australië 2, Afrika 1. Beziet men de groote steden naar het deel van de totale bevolking, dat daarin woont, dan krijgt men voor de verschillende werelddeelen het volgende beeld:

Aantal zielen in steden boven de 100.000 inw. in 1940.

	Aantal inw. in groote steden (in millioenen)	In % van totaal aantal inwoners)
Australië	3.9	37
Amerika	56.9	21
daarvan		
N.-Amerika	40.2	28
Centr. „	2.4	6
Zuid- „	14.3	16
Europa	102.5	18
Azië	59.9	5
Afrika	4.6	3

Hier treden kenmerkende verschillen naar voren. Van Australië is het algemeen bekend, dat hier de bevolking in sterke mate in de groote steden is geconcentreerd. Maar ook Amerika, en vooral het Noordelijk deel hiervan, en mede Europa, toonen een opmerkelijke concentratie van de bevolking in de groote steden. Hieruit blijkt wel, dat voor de Westersch ontwikkelde landen, ook in het algemeen genomen, het probleem van de urbanisatie, in het bijzonder ook van de samentrekking in de groote steden, met alle economische en sociale aspecten daarvan, zeker geen studeerkamerbedenksel, maar even actueel als reëel is.

Hieronder volgt een tabel van de landen met meer dan 5 steden boven de 100.000 inwoners, alsmede met het aantal menschen, dat in die steden woonde (omstreeks 1940):

Land	Aantal steden met meer dan 10^5 inw.	Aantal inw. van die steden (in millioenen)
Vereenigde Staten	94	38
Duitschland (17-5-'39)	64	24
Sovj.-Unie (Eur. en Azië)	63	18
Groot-Brittannië	63	17
Britsch-Indië	42	10
Japan	38	19
China	35	18
Italië	25	9
Brazilië	23	6
Frankrijk	17	7
Voorm. Polen	13	4
Spanje	11	4
Nederland	9	2.7
Argentinië	8	4
Canada	7	2.3
Nederl.-Indië	7	1.6
Australië	6	3.3
Mandsjoekwo	6	1.7
Iran	6	1
Columbia	6	1
België	5	1.6

Hoewel bovenstaande cijfers op zichzelf ongetwijfeld interessant zijn en vaak een in het geheel niet verwachte structuur van de verspreiding der menschen over de aarde toonen, zeggen zij toch nog weinig inzake de beteekenis der groote steden in een bepaald land. Hiertoe geven de percentages van de nationale bevolking, die in deze groote steden woont, een nauwkeuriger aanwijzing. Berekent men deze voor de hierboven genoemde 21 landen, dan krijgt men het volgende beeld:

Percentage van bevolking in steden met meer dan 100.000 inwoners.

	%		%
Australië	48	Spanje	16
Vereen. Koninkrijk	39	Brazilië	15
Duitschland	32	Sovjet-Unie	13
Nederland	30	Voorm. Polen	11
Argentinië	30	Columbia	11
Vereenigde Staten	29	Iran	7
Canada	21	China	4
Italië	20	Mandsjoekwo	4
België	19	Britsch-Indië	3
Japan	18	Nederl.-Indië	2
Frankrijk	16		

Uit dezen staat blijkt duidelijk, hoe belangrijk de urbanisatie (met name in de grootere steden) in verschillende landen is geweest, en tevens hoe sterk de mate van deze centraliseering der bevolking in landen, die overigens een ongeveer gelijkwaardig algemeen en economisch ontwikkelingspeil hebben, kan verschillen. Men zie bijv. Engeland en Frankrijk. In sommige landen zijn deze groote steden industriecentra (bijv. vaak in Engeland, Duitschland, Vereenigde Staten, Japan), in andere meer verkeers-, handels- en/of bestuurscentra (bijv. Argentinië, Britsch-Indië, China); het laatste is veelal het geval in meer agrarische gebieden, terwijl het eerste verschijnsel, dat der industriesteden, een typisch kenmerk is van den modernen industriestaat. Dat de mate van concentratie in het eene geval niet overwegend sterker is dan in het andere, blijkt wel uit de rangschikking van meer agrarische gebieden, als Australië, Argentinië en Canada, met een vrij sterke urbanisatie temidden van hoog-ontwikkelde industrieele landen, als de Vereenigde Staten, Duitschland, Engeland, Nederland, Italië en Japan. In het algemeen kan men wel stellen, dat, indien een overwegend agrarisch gebied toch een groote concentratie der bevolking vertoont, dit alleen mogelijk is, doordat dit gebied in belangrijke mate in het wereldhandelsverkeer is opgenomen, d.w.z. niet enkel als leverancier, maar ook als afzetmarkt, en dat de geheele bevolking hierbij min of meer is betrokken. In het algemeen toch moet in een agrarisch land, dat buiten de autarkie getreden en min of meer in het handelsverkeer is opgenomen, eenige concentratie, bij voorkeur in voor havens geschikte gebieden, plaats hebben, teneinde de functies van „transport" en „assembling" in den quantitatief vaak omvangrijken handel op bevredigende wijze te kunnen uitoefenen. Het lage cijfer voor Nederlandsch-Indië bijv. is dan ook een aanwijzing, dat de breede massa nog betrekkelijk weinig rechtstreeks bij de internationale economische activiteit is betrokken.

(Econ.-Stat. Berichten)

(V. b. Nijmegen 5442 B.; Wereldbevolking 5346 C.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De vloedgolf van revolutionnaire uitspattingen, die aan het einde van den eersten wereldoorlog Europa overstroomde, had in het aan patriarchale standsvoorrechten bijzonder rijke Hongarije danig huisgehouden. Bela Kun wilde in Centraal-Europa, in Boedapest, een Sovjetstaat stichten. De gewapende reactie was echter sterker dan de weinig kieskeurig met dynamiet en handgranaten omspringende aanhang, dien hij ter been kon brengen. De aristocratisch getinte Hongaarsche goegemeente keerde tot het beproefde staatssysteem, het constitutioneele koningschap, terug, dat in het 900-jarig bestaan van dezen boerenstaat in slechts gering gewijzigden vorm geslacht op geslacht in mindere of meerdere mate had bevredigd. Wie koning zou worden daarover was men het nog niet eens. Men gaf de voorkeur aan de Habsburgers, doch tegen deze candidaten opperden Engeland en Frankrijk, die het toenmaals voor het zeggen hadden, ernstige bezwaren. Zoolang de Rijksdag nog geen geschikten koning gevonden had, zou Nicolaus Horthy von .Nagybanya, voormalig admiraal van de Donau-monarchale vloot, als regent (kormanyzo) optreden. Op 1 Maart 1920 aanvaardde Horthy, op 18 Juni 1868 geboren, het regentschap. Drie maanden later was de vrede van Trianon geteekend. Hongarije moest het gelag betalen. Zijn oppervlakte werd van 325.411 km.2 tot 93.073 km.2 en zijn inwonertal van 21 millioen tot 7.5 millioen teruggebracht. Door inflatie en hongersnood en alle andere ellende had de Rijksdag andere zorgen dan zich om een koningskeuze te bekommeren. Horthy bleef „voorloopig" regent. In zijn intusschen tot 23 jaren uitgegroeide ambtsperiode hief hij door een rustig, doch energiek beleid het land uit zijn dieptepunt op. De overwinnaars van gisteren zijn allengs de verliezers geworden. Doordat Hongarije inzet en offers niet schuwde, zijn thans de gebiedsoppervlakte en economische mogelijkheden verdubbeld, terwijl het aantal bewoners van de overigens naar ras, taal en geloof sterk gemengde bevolking tot bijna 15 millioen werd opgevoerd. Hoezeer het volk met Horthy's bestuur is ingenomen, bewees de benoeming van zijn inmiddels bij een vliegongeluk gevallen zoon Stephan tot zijn opvolger en plaatsvervanger. (Telegraaf)

HORTHY

(Vor. ber. Horthy 5217 E.)

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Wijziging Kartelbesluit. —

In het Verordeningenblad van 1 Maart is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij tot wijziging en aanvulling van het Kartelbesluit. Tot nog toe vielen onder het begrip bedrijfsregeling, waarvan het Kartelbesluit melding maakt, alle bedrijfsregelingen, waarbij meer dan één Nederlandsche onderneming was betrokken. Met de inwerkingtreding van het gewijzigde besluit valt echter elke bedrijfsregeling er onder, dus ook kartels, waarvan slechts één Nederlandsche onderneming lid is. Het gevolg van deze wijziging is, dat ook deze laatsten zich thans moeten aanmelden. Een nader uitvoeringsbesluit hierover zal binnenkort verschijnen. Een tweede wijziging, vervat in het bovengenoemde besluit, betreft de mogelijkheid van overdracht van bepaalde bevoegdheden ten aanzien van het toezicht van den secretaris-generaal op de bedrijfsregelingen en haar toepassingen, en ten aanzien van het treffen van voorzieningen inzake het beheer van organisaties en instellingen, welke een taak hebben, verband houdende met de uitvoering van bedrijfsregelingen.

(Vor. ber. Kartelbesluit 4900 A.)

Wijziging Wetboek van Koophandel. —

De secr.-gen. van Justitie heeft een wijziging aangebracht in artikel 6 van het Wetboek van Koophandel, volgens welke de termijn voor het bewaren van boeken, bescheiden en balansen van bedrijven wordt teruggebracht van dertig op tien jaren.

Voorschriften inzake het aangaan en ontbinden van dienstbetrekkingen. —

Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris, betreffende de beperking ten aanzien van het veranderen van betrekking.

Werkgevers en werknemers, met inbegrip van leerlingen en volontairs, met of zonder toelage, mogen eerst dan de dienstbetrekking opzeggen, indien het Gewestelijk Arbeidsbureau heeft toegestemd in de ontbinding van de dienstbetrekking.

De werkgevers zijn verplicht de werknemers, die voor de vervulling van de taak van het bedrijf kunnen worden gemist, onder opgave van hun persoonlijke gegevens en adres, onverwijld schriftelijk bij het Arbeidsbureau aan te melden.

Particuliere werkgevers mogen werknemers, met inbegrip van leerlingen en volontairs, met of zonder toelage, slechts aanstellen met toestemming van het Arbeidsbureau. Dit geldt eveneens voor de privaatrechtelijke lichamen, waarin de staat, een provincie, een gemeente of een ander publiekrechtelijk lichaam deelneemt.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de aanstelling van werknemers door den staat, een provincie, een gemeente of een ander publiekrechtelijk lichaam.

(Vor. ber. Ontslagverordening 4258)

Deutsches Gesundheitsamt opgericht. —

Het Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de oprichting van het „Deutsche Gesundheitsamt" in het bezette Nederlandsche gebied.

Het is belast met: 1. De medische taak: a. bij de zorg voor instandhouding van erfgoed en ras, met inbegrip van de huwelijksvoorlichting; b. bij de volksvoorlichting op het gebied der gezondheid; c. bij de zorg voor gezondheid op scholen; d. bij het toezicht op en de medewerking aan de voorlichting voor moeder en kind en e. bij de verzorging van tuberculoselijders van lijders aan een ongeneeslijke ziekte, alsmede van hen, die een ziekelijke neiging hebben. 2. De medische medewerking aan de maatregelen ter bevordering van lichaamsverzorging en lichamelijke oefening. 3. Het toezicht op de hygiënische belangen der Duitsche burgerlijke ziekenhuizen, herstellingsoorden en verplegingsinrichtingen, kindertehuizen en kinderbewaarplaatsen, alsmede dergelijke inrichtingen.

Regeling der verzorging van kinderen van leden der Duitsche weermacht. —

Ter uitvoering van de verordening van den Führer betreffende de verzorging van kinderen van leden der Duitsche weermacht in de bezette gebieden heeft de Rijkscommissaris een verordening uitgevaardigd, waarbij de moeder van een kind, verwekt door een lid van de Duitsche weermacht, in geval zulks strekt tot behoud en ter bescherming van het rassisch waardevolle Germaansche erfgoed, op haar verzoek den volgenden steun ontvangt: a. de noodzakelijke kosten der bevalling; b. de noodzakelijke kosten van het verblijf in een inrichting of ziekenhuis met het oog op de bevalling; c. de noodzakelijke kosten van geneesmiddelen, eenvoudige medicijnen en medische behandeling in geval van stoornissen of ziekten, welke met de zwangerschap verband houden.

Voor den tijd, gedurende welken de moeder niet in een inrichting of ziekenhuis met het oog op de bevalling is opgenomen, ontvangt zij gedurende zes weken vóór en na de bevalling ƒ 10.50 per week, voorts ƒ 15 per week gedurende de eerste dertien weken na de bevalling; ƒ 0.35 per dag zoolang zij het kind voedt, evenwel ten hoogste gedurende de eerste zes en twintig weken na de bevalling; een steun in eens van ƒ 20; in geval zij voor de eerste maal bevalt, een passenden kinderuitzet. Voorts ontvangt het kind in geval dit strekt tot behoud en ter bescherming van het rassisch waardevolle Germaansche erfgoed, op verzoek van de moeder ƒ 30 per maand, zoolang het krachtens het in het Duitsche rijk van vóór de aansluiting van Oostenrijk geldende recht zou worden gerechtigd onderhoud van zijn vader te eischen. Genoemd bedrag wordt aan de moeder uitbetaald.

De verordening trad 1 Maart in werking met terugwerkende kracht tot 8 Augustus 1942.

(Verordeningenblad no. 7, 1 Maart '43)

(V. b. Verzorging v. kinderen der Duitsche weermacht 5230 A.)

Voorschriften voor verkoopsprijzen van huizen. —

In de Staatscourant van 31 Dec. 1942 is afgekondigd het tweede uitvoeringsvoorschrift betreffende het „Vervreemdingsbesluit niet-landbouwgronden 1942", welk besluit, zooals bekend, bepalingen bevat met betrekking tot de maximumprijzen van huizen. De eerste uitvoeringsbeschikking van 7 Mei 1942 werd tegelijkertijd ingetrokken. Eenige belangrijke wijzigingen zijn aangebracht in de z.g. gunningsvoorschriften.

Indien op de veiling de maximumprijs wordt bereikt en verscheidene gegadigden blijken bereid tegen dien prijs te koopen, zal bij de gunning in de volgende rangorde voorrang worden verleend: 1. aan dengene, die in het pand zijn bedrijf heeft; 2. aan den eigenaar of huurder van het belendende pand, die aldaar zijn bedrijf uitoefent; 3. aan den huurder van het pand, voor zoover het een ééngezinswoning betreft.
Zijn er verscheidene gegadigden voor den maximumprijs, doch geen hunner kan recht van voorrang doen gelden, dan wordt door loting bepaald aan wien zal worden gegund. **(Vor. ber. Huizen 5099 A.)**

Justitie - Vergrijpen tegen de oorlogseconomie. —
Het Duitsche Obergericht te 's-Gravenhage heeft de zaak tegen veertien beklaagden uit Groningen en Amstrdam behandeld wegens vergrijpen tegen de oorlogseconomie. De voornaamste beschuldigde, de lithograaf H. J. Janssen uit Groningen, had geruimen tijd geleden boter- en vetbonnen nagemaakt voor het betrekken van verscheidene honderden kilo's en suikerbonnen voor in totaal 11.300 kilo en deze bonnen in omloop gebracht. Hij werd veroordeeld tot een tuchthuisstraf van zes jaar.
(Vor. ber. Rechtszaken 5442 B.)

Wijziging sluitingsuur in Noord- en Zuid-Holland. —
Door den commissaris-generaal voor de veiligheid werd bepaald, dat met ingang van 2 Maart, in de steden Amsterdam, Den Haag en Haarlem het uur van sluiting der openbare gelegenheden voorloopig gezet wordt op des avonds 8 uur en het uur, waarop men zich niet meer in de open lucht mag ophouden, voorloopig op des avonds 9 uur. Voorts wordt in de provincies Noord- en Zuid-Holland het uur van sluiting der openbare gelegenheden voorloopig gezet op des avonds 10 uur en het uur, waarop men zich niet meer in de open lucht mag ophouden voorloopig op des avonds 11 uur.
(Vor. Sluitingsuur 5421 A.)

Effectenhandel - Stopkoersen ingevoerd. —
Op d.d. 3 Maart ontvangen last van den wnd. secretaris-generaal van het departement van Financiën mogen de koersen van aandeelen etc. tot nader order de koersen van 2 Maart 1943, niet overschrijden.
(Vor. ber. Effectenhandel 5442 B.)

Nederlandsche Oost-Compagnie - Nederlandsche Oost-Handel Mij. opgericht. —
Blijkens bijvoegsel tot de Ned. Staatscourant no. 43 d.d. 6 Maart, is opgericht de Nederlandsche Oost Handelmaatschappij N.V. te Amsterdam, waarvan de Statuten door den Secretaris-Generaal van het Dep. van Justitie zijn goedgekeurd. Het kapitaal der vennootschap bedraagt twee millioen gulden, verdeeld in 2000 aandeelen, elk nominaal groot 1000 gulden. Hiervan zijn thans geplaatst en in contanten volgestort 450 aandeelen, waarvoor wordt deelgenomen door: den heer P. van Leeuwen Boomkamp voor 200 aandeelen; den heer J. J. van Leeuwen Boomkamp voor 25 aandeelen; en de Nederlandsche Oost Compagnie N.V. voor 225 aandeelen. Bij uitgifte van verdere aandeelen zal de Ned. Oost Compagnie N.V. steeds het recht hebben tot deelname in zooveel der nieuw uitgegeven aandeelen, dat zij in totaal de helft van het geplaatste aantal aandeelen in haar bezit zal hebben. Tot directrice is benoemd de handelsvennootschap onder de firma van Leeuwen Boomkamp en Co. te Amsterdam.
(Vor. ber. Ned. Oost Cie. 5442 B.)

Volksgezondheid - Verstrekking van vitamine-C-tabletten. —
Evenals vorig jaar is het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd in staat tot verstrekking van vitamine-C-tabletten over te gaan. Daar de hoeveelheid beperkt is, kunnen weder slechts groepen van personen, die daarvoor het meest in aanmerking komen, voornamelijk schoolkinderen en a.s. moeders, van de voorgenomen gratis verstrekkingen profiteeren.
(Vor. ber. Volksgezondheid 5335)

Nederlandsche Volksdienst - Nederlandsch-Duitsche uitwisseling van kinderen. —
In Duitschland zullen dit jaar een 12.000 Nederlandsche kinderen worden opgenomen voor een zesweeksche vacantie in de gouwen Baden, Franken, Ostmark, Sudetenland, Thüringen, Württemberg enz. Hiertegenover zullen een aantal Duitsche kinderen tusschen 6 en 12 jaar uit het Roergebied voor 6 weken bij ons logeeren. Deze kinderen worden ondergebracht in geheel Nederland, uitgezonderd de provincies Zeeland, Noord- en Zuid-Holland. De uitvoering van dit plan berust bij den Nederlandschen Volksdienst en haar Duitsche zusterorganisatie. **(V. b. Ned. Volksdienst 5370 B.; Ned. kinderen naar Duitschland 5151 E.)**

Britsche bomaanval op Brielle. —
Op 4 Maart, even na 10 uur des ochtends, viel een formatie Amerikaansche bommenwerpers plaatsen in het kustgebied in het Zuidwesten van Nederland aan. Op een school in het militair en oorlogs-economisch volkomen onbeteekenende plaatsje Brielle werden o.a. verscheidene brisantbommen neergeworpen. Hierdoor werden 17 Nederlandsche kinderen gedood; vijf kinderen werden zwaar gewond. Tien kinderen worden nog vermist, doch aangenomen kan worden, dat deze eveneens om het leven zijn gekomen. Behalve de kinderen werden nog één vrouw gedood en twee zwaar gewond. Twee vrouwen worden nog vermist. Deze terreuraanval werd uitgevoerd bij een zeer goed zicht, zoodat deze aanval niet op een vergissing kan berusten.
(Vor. ber. Eng. bommen 5442 B.)

Sport - Beperkingen in het sportleven. —
De Rijksgevolmachtigde voor de sport, de heer H. van Groningen à Stuling, heeft 4 Maart op de wekelijksche sportpersconferentie ten departemente mededeeling gedaan van de maatregelen, die zijn getroffen voor het Nederlandsche sportleven in verband met den onlangs ingetreden toestand van totalen oorlog. Van nu af aan tot nader order zal de sport hier te lande beheerscht worden door de volgende drie bepalingen:
1e. de sportbeoefening mag onder geen beding het arbeidsproces schaden. M.a.w. niemand mag door sportbeoefening het arbeidsproces te kort doen;
2e. internationaal sportverkeer is voor amateurs zoowel als beroepssportmenschen stilgelegd. Nationaal mag de beroepssport gehandhaafd blijven;
3e. sportbeoefening en wedstrijdsport moeten, behoudens de bovengenoemde beperkingen, zooveel mogelijk in stand gehouden en gestimuleerd worden.
(Vor. ber. Sport 5249 H.)

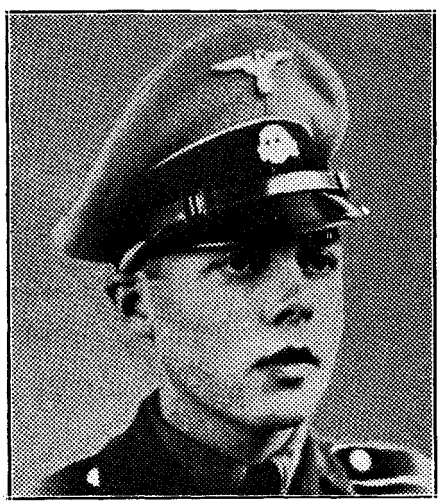
Radio - Dag van den Nederlandschen omroep. —
Op 7 Maart had de jaarlijksche herdenking van den oprichtingsdag van den Nederlandschen Omroep plaats. Een feestprogramma werd uitgevoerd in de groote concertzaal van Studio A. Onder de genoodigden bevonden zich de leider van de afdeeling Rundfunk bij het Rijkscommissariaat, E. Taubert, de directeur-generaal der P.T.T. ir. W. L. Z. van der Vegte, de leider van het Arbeidsfront H. J. Woudenberg, de secretaris-generaal van de N.S.B. ir. C. J. Huygen, de burgemeester van Hilversum jhr. mr. E. J. B. M. von Bönninghausen, de directeur van de Nederlandsche Kultuurkamer mr. E. Otto en jhr. mr. F. M. S. de Ranitz, loco-secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten. Dr. ing. W. A. Herweyer, directeur-generaal van den Nederlandschen Omroep gaf een overzicht van hetgeen het afgeloopen jaar tot stand gebracht werd en deelde mede, dat de belangstelling voor den omroep is gestegen. Hoewel het aantal toestellen sinds 1 Januari 1942 met tienduizend is verminderd, is door stijging van het aantal aansluitingen op het radio-distributie-net het aantal luisterende gezinnen met veertig duizend gestegen, zoodat ons land op 31 December 1942 1.473.169 aansluitingen had.
(Vor. ber. Dag v. d. Ned. Omroep 5022 A.)

N.S.B. - N.S.K.K.-mannen door Mussert ontvangen. —
De Leider heeft 6 Maart vijftig N.S.K.K.-mannen, die bij de zware gevechten in en om Stalingrad tot tweemaal toe ingesloten zijn geweest, maar die zich ondanks de moeilijkste omstandigheden hebben vrijgevochten, in het hoofdkwartier der Beweging te Utrecht ontvangen. De mannen werden opgesteld in de werkkamer van den Leider en bij zijn binnenkomst gepresenteerd door den inspecteur der Motor-W.A., banleider H. Eman. De Leider drukte zijn getrouwen ieder de hand en informeerde naar hun persoonlijk welzijn. In zijn toespraak dankte Mussert zijn mannen voor het lichtend voorbeeld, dat zij in hun vrijwilligen strijd tegen het bolsjewisme, het Nederlandsche volk geven.
Na afloop van deze ontvangst op het hoofdkwartier noodigde de Leider zijn N.S.K.K.-mannen uit, met hem aan te zitten aan een éénpansmaaltijd.
(V. b. ir. Mussert 5440; N.S.K.K. 5393 K.)

Het kabinet van Mussert. —
Het kabinet van den Leider der N.S.B. is van 11 Maart a.s. af voorloopig gevestigd op Plein 1813 no. 1, 's-Gravenhage. **(Vor. ber. Kabinet v. d. Leider 5413 A.)**

Film - „Gouden Stad". —
In tal van Nederlandsche bioscopen wordt sedert half December '42 de eerste Duitsche kleurenspeelfilm „Gouden Stad" vertoond.
De film, welke tot stand kwam onder regie van Veit Harlan en waarin Christina Söderbaum de hoofdrol speelt, heeft een buitengewoon succes en werd in verschillende theaters reeds acht weken geprolongeerd.
(Vor. ber. Filmwezen 5385 B.)

SS-Sturmmann Gerardus Mooyman ontvangt het Ridderkruis. —
De Führer heeft op 8 Maart het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend aan den Nederlandschen SS-Sturmmann Gerardus Mooyman, stukscommandant bij de pantserjagercompagnie van het Vrijwilligerslegioen Nederland.
Gerardus Mooyman, die als eerste der Nederlandsche vrijwilligers in den strijd tegen het bolsjewisme met het Ridderkruis van het IJzeren Kruis werd begiftigd, werd op 23 September 1923 te Apeldoorn als zoon van een melkhandelaar geboren. Op 5-jarigen leeftijd verhuisde hij naar Amsterdam en later naar Voorburg, alwaar Gerard na het verlaten van de Lagere school aanvankelijk in de zaak van zijn vader werkzaam was. Later werkte hij op een metaalwarenfabriek en bij een apotheker. Op 17-jarigen leeftijd meldde Mooyman zich in 1941 als vrijwilliger bij de Waffen-SS. Na eerst te zijn afgekeurd liet hij zich na twee maanden herkeuren en werd toen aangenomen. Mooyman, die zich door zijn dappere houding in het gevecht reeds eerder onderscheidde, behoorde onlangs tot de afvaardiging, die namens het Nederlandsche Legioen aan Rijksminister dr. Goebbels een gift van RM. 55.555 aanbood ten bate van het Duitsche Roode Kruis. Beide ouders van den jeugdigen ridderkruisdrager, die nog zeven broers en zusters heeft, zijn overleden.

(C. N. F.) (fotodienst N.S.B.)

Mooyman heeft bij den afweer van hevige vijandelijke aanvallen ten Zuiden van het Ladogameer op 13 Februari met zijn zwaar pantserafweerkanon zeven Sovjetpantserwagens des ochtends als stukrichter en des middags als stukscommandant zes pantserwagens kapotgeschoten. Reeds in het begin van Februari slaagde hij er in, als stukrichter vier vijandelijke pantserwagens te vernietigen.
Van de overhandiging van het Ridderkruis aan Mooyman geeft een oorlogsverslaggever, P.K.-man Herbert Wiegang, de volgende beschrijving: „Mooyman, ik verzoek u met mij de gelederen langs te gaan" — deze woorden spreekt een Duitsche generaal tot een Nederlandschen vrijwilliger, den negentienjarigen SS-man Gerardus Mooyman. Nauwelijks twee kilometer achter de voornaamste gevechtslijn zijn in de gevechtspositie van de Silezische jagersdivisie een paar verdienstelijke mannen van het front aangetreden voor een eenvoudige plechtigheid. Deze militaire plechtigheid heeft betrekking op een gebeurtenis in den afweerslag ten Zuiden van het Ladogameer. De generaal richt slechts enkele woorden tot den SS-man Mooyman en tot de kameraden, die te zijner eere zijn aangetreden. Hij constateert, dat de jonge Ridderkruisdrager door zijn Ridderkruisdaad voor de opdracht van Europa om den bolsjewistischen brand neer te slaan, gestreden heeft. Toen de generaal hem de hooge dapperheidsonderscheiding overhandigde, weerspiegelde het gelaat van den vrijwilliger der Waffen-SS de bedwongen ontroering van het groote oogenblik, zijn oogenblik.
Koelbloedig en koen heeft hij op slechts één enkelen dag 13 bolsjewistische tanks buiten gevecht geschoten. Ook vóór dien schitterenden dag had hij reeds bewezen een infanterist van groote stoutmoedigheid te zijn. Tijdens een bepaalden nacht hadden de bolsjewisten nabij het tankafweerkanon, dat onder leiding van Mooyman staat, een stuk zwaar geschut in stelling gebracht. Een lichtkogel had dit aan den dag gebracht. Mooyman richt zijn stuk op de vijandelijke vuurstelling, dan trekt hij met slechts twee kameraden op. De twee mannen moeten hem vuurdekking geven met een machinepistool en een machinegeweer. Hijzelf neemt een mijn om het vijandelijke kanon, dat zeer gevaarlijk voor hem kan worden, uit den weg te ruimen. Bij het kanon gekomen, ziet hij, dat de bedienende bolsjewistische manschappen reeds vernietigd zijn door de granaten van zijn eigen stuk, het kanon is echter nog intact. Hij bevestigt zijn mijn aan den loop. Klaar. Zoo verliep de nacht voor den grooten aanval. Dan komt de dag. Door het terrein voor de stelling van Mooyman scheuren de granaten van de bolsjewistische batterijen. Rondom het stuk van den SS-man loeit twee uur lang het trommelvuur. Met de mannen van zijn stuk wacht hij en weet, dat spoedig de tanks komen. Daar naderen zij, kruipend en schommelend. De strijd met de granaten, schot na schot, begint. Tien tegen één. Mooyman vuurt zelf met zijn kanon. Zijn granaten vernielen loopen, kettingen en geschuttorens der bolsjewistische tanks. In enkele minuten schiet hij vier tanks in brand. Er volgen hardnekkige vuurgevechten, waarbij in korten tijd nog drie tanks opgeruimd worden. Na deze botsing keeren de resteerende drie tanks om. Nauwelijks hebben de Nederlandsche tankjagers adem gehaald of daar rolt een nieuwe, nog sterkere golf vijandelijke tanks te voorschijn, twintig stuks. De jonge stukscommandant leidt op superieure wijze het vuur en wijst de bediening van zijn kanon rustig de vijandelijke doelen aan. Wederom worden zes tanks neergeschoten. Daarmede stort de vijandelijke aanval volkomen ineen. Dat zijn dertien tanks op één dag, vernield door het geschut van den Nederlandschen vrijwilliger.(Telegraaf - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Gerardus Mooyman 5428 A.)

A. **FINLAND. — Nieuwe regeering gevormd. —**
Prof. Linkomies heeft op 4 Maart de nieuwe Finsche regeering gevormd. Het nieuwe kabinet is als volgt samengesteld:
Minister-president: Linkomies (coalitiepartij — conservatief) tot dusver conrector aan de universiteit van Helsinki en tweede vice-voorzitter van den Finschen Rijksdag. Hij maakt voor de eerste maal deel uit van het kabinet. Buitenlandsche Zaken: dr. Ramsay (Finsch-Zweedsch) gaat door voor partijloos. Hij was tot dusver minister voor de Voedselvoorziening. Binnenlandsche Zaken: senator Ehrnroth (Zweedsche volkspartij), oud-minister van Buitenlandsche Zaken en van Handel. Defensie: luit.-generaal Walden (partijloos, doch dicht bij de coalitiepartij staande). Eeredienst: prof. Kalle Kauppi (liberaal vooruitstrevend). Justitie: Oskar Lehtenen (coalitiepartij). Financiën: Tanner (soc.-democraat). Tweede minister van Financiën: Reinikka (agrariër). Landbouw: Viljami Kalliokoski (agrariër). Tweede minister van Landbouw: prof. Ossara (partijloos, doch dicht bij de coalitiepartij staande). Verkeer en Openbare Werken: Salovaara (soc.-democraat), tweede minister: Ikonen (agrariër). Voedselvoorziening: Allilae (agrariër), tweede minister: Jalo Aura (soc.-democraat). Handel en Nijverheid: Takki (soc.-democraat). Sociale Zaken: Fagerholm (soc.-democraat). (Telegraaf)
(Vor. ber. Kabinet Rangell 5226 C.)

B. **SOVJET-UNIE. — Poolsche aanspraken afgewezen.**
Aan berichten van Associated Press uit Washington ontleent het D.N.B., dat de Sovjetambassade aldaar op 26 Februari in haar dagelijkse bulletin de Poolsche aanspraken op herstel van de grenzen van 1939 van de hand heeft gewezen. De Sovjet-Unie zal niet dulden, dat de in 1939 ingelijfde gebieden weer onder Poolsche heerschappij komen. Deze verklaring vormt het antwoord op een verklaring van de Poolsche vereeniging in de Vereenigde Staten, waarin de eisch van de Poolsche regeering te Londen inzake herstel van de oude

grenzen volledig werd ondersteund. Deze eisch luidde: de ongereptheid van het gebied van de Poolsche republiek binnen haar grenzen van 1 September 1939 en haar souvereiniteit daarover zijn onschendbaar en ondeelbaar. Geen enkele eenzijdige actie of illegaal optreden van de een of andere zijde tegen het gebied of de souvereiniteit in de Poolsche republiek of tegen de rechten harer burgers, hetzij zij in Polen wonen of daarbuiten, kunnen aan dezen staat van zaken ook maar iets veranderen.
In Turksche kringen trekt het Poolsch-Russische verschil van meening over den loop van de grenzen na den oorlog en de Engelsche verontwaardiging over deze discussie sterk de aandacht. In de eerste plaats ziet men in de scherpe Sovjet-reactie een nieuw bewijs voor den reeds altijd gevreesden Sovjet-drang naar uitbreiding in Westelijke richting. Elke Sovjetmededeeling is geschikt het Turksche wantrouwen jegens de politieke en militaire Sovjet-doeleinden te versterken. Tegelijkertijd wordt in Turksche kringen telkens de vraag naar de meening van de Engelsche en Amerikaansche geallieerden hoorbaar. Kenmerkend is een artikel in de Ulus waarin de afgevaardigde Esmer wijst op de onvereenigbaarheid van de Sovjet- en Poolsche zienswijzen en het stilzwijgen van de Engelsche pers ten aanzien van dit onaangename thema. De schrijver wijst op de moeilijkheid van de toepassing van het Atlantic Charter ten aanzien van de toekomstige gebiedsvorming van Polen en de Sovjet-Unie in geval van een overwinning van de geallieerden. De Turksche afgevaardigde voegt hier voorzichtig en beperkend aan toe: Turkije heeft, zooals bekend, aan het Atlantic Charter groote beteekenis gehecht, in de hoop, dat daardoor ook een einde kon worden gemaakt aan de traditioneele aspiraties van de Sovjet-Unie. Het schijnt echter, dat men in politieke kringen in Turkije geen onvoorwaardelijk vertrouwen heeft in de draagkracht van dit manifest. De sceptische meening van Turksche beoordeelaars over den vorm van het na-oorlogsche Europa onder de voorteekenen van een eventueele overwinning van de geallieerden met inbegrip van de Sovjet-Unie, is vooral kenmerkend. Zij verraadt de Turksche vrees ten opzichte van de plannen van de Sovjet-Unie, waaromtrent ook Churchill te Adana geen overtuigende geruststelling kon geven.

Stalin veldmaarschalk. —
Stalin is, naar radio Moskou meldt, benoemd tot maarschalk der Sovjet-Unie. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Stalin 5330 B.)

A. **BRITSCH-INDIE. — Vastenperiode van Gandhi beëindigd. —**
Gandhi heeft 3 Maart om 11.30 uur zijn 21-daagsche vrijwillige vastenperiode beëindigd. De Mahatma vertoont sporen van inspanning en verzwakking. Als eerste voedsel heeft hij eenig sinaasappelsap gebruikt. De Indische regeering had verboden, dat wie dan ook de laatste uren van de vastenperiode bijwoonde.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Gandhi 5425 F.)**

B. **JEMEN. — Verdrag met Ibn Saoed. —**
Na lange en moeizame onderhandelingen te Dsjidda, Londen en Aden werd in de Engelsche hoofdstad een overeenkomst onderteekend, waarin werd bepaald, dat de gezant van Ibn Saoed te Londen voor den duur van den oorlog ook de belangen van den staat Jemen zal verdedigen. Dit beteekent, dat Jemen onder den invloed van Ibn Saoed wordt geplaatst.
(V. b. Saoedie-Arabië 5013 C.; Jemen 3037 D.)

C. **GENEESKUNDE. — Dr. Alexandre Yersin overleden. —**
Uit Saigon wordt gemeld, dat in het Instituut Pasteur te Nha-Trang te Annam op 80-jarigen leeftijd is overleden de beroemde Zwitsersche bacterioloog en ontdekker van de pestbacil, dr. Alexandre Yersin.
(Vaderland)

D. **FILM. — 25-jarig bestaan der U.F.A. —**
Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan der U.F.A. heeft rijksminister dr. Goebbels 5 Maart in het Ufapalast am Zoo voor leiding en Gefolgschaft der U.F.A. een rede gehouden. De Duitsche film vormt thans, aldus dr. Goebbels, zoowel in wetenschappelijk, technisch als in artistiek opzicht een internationale macht. De Duitsche film is een der eerste middelen der nationale volksopvoeding en nationale volksleiding geworden. In 1933 en de daarop volgende jaren is het mogelijk gebleken de Duitsche filmkunst geheel te reorganiseeren zonder dat de productie er noemenswaard onder leed. In 1942 is de Duitsche filmindustrie definitief geconcentreerd door de stichting van een groot concern onder den naam U.F.A. G.m.b.H. De U.F.A. is thans practisch trustee der Duitsche film in de geheele wereld. Haar naam waarborgt ook in oorlogstijd Duitsche kwaliteit op de internationale filmmarkt, hetgeen ook is gebleken uit de sensationeele successen der Duitsche film op de Biennale van verleden jaar te Venetië.
(Nat. Dagblad)
(V. b. Films 5448; dr. Göbbels 5431 A.)

E. **ROEMENIE. — Verklaring van maarschalk Antonescu. —**
Maarschalk Antonescu, de Roemeensche premier, heeft begin Maart op de vraag, welk doel de verdere opmarsch van het Roemeensche leger naar Stalingrad en in den Kaukasus had, daar men toch ook aan den Dnjestr had kunnen blijven staan, geantwoord: „De Duitschers hebben ons geholpen bij de herovering van Bessarabië en de Boekowina, bij onze bewapening, en bij de zuivering van het land van de joden. Bij den Dnjestr aangekomen, konden wij niet tot de Duitschers zeggen: wij hebben genomen, wat ons toebehoort, wij blijven hier staan, jullie kunnen den oorlog voortzetten. Zooiets zou voor alle eeuwigheid onze generatie, ons leger en ons volk hebben onteerd.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Antonescu 5393 I.)**

F. **ENGELAND. — Speaker van het Lagerhuis overleden - Kol. C. Brown opvolger. —**
De Speaker van het Lagerhuis, kapitein E. A. Fitzroy, is einde Februari volgens den Engelschen nieuwsdienst op 73-jarigen leeftijd overleden. Als opvolger is benoemd kolonel Clifton Brown. Brown was tot dusver plaatsvervangend speaker. (Alg. Handelsblad)

G. **CHINA (TSJOENGKING-REGEERING). — Diplomatieke betrekkingen met Frankrijk verbroken. —**
De opperste raad voor de landsverdediging van Tsjoengking heeft, naar d.d. 5 Maart uit Sjanghai werd gemeld, in een onlangs gehouden vergadering het voorstel tot het verbreken der diplomatieke betrekkingen met Frankrijk aangenomen. Het voorstel was gebaseerd op het besluit der regeering te Vichy in zake de bereidwilligheid om de concessies en exterritoriale rechten in China op te geven, alsmede op het onlangs gesloten Fransch-Japansche verdedigingsverdrag, krachtens hetwelk Japansche troepen het Fransche pachtgebied Kwangtsjau op Hainan zijn binnengerukt. (N. R. Crt.)

H. **LIECHTENSTEIN. — Vorstelijk huwelijk. —**
Te Vaduz, de hoofdstad van het vorstendom Liechtenstein, is 5 Maart het huwelijk voltrokken tusschen prins Frans Joseph II en gravin Gina von Wilczek.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Liechtenstein 4464 D.)**

I. **TURKIJE. — Pact van Saädabad uitgebreid met militair protocol. —**
De Italiaansche bladen vernamen 8 Maart uit Beiroet, dat het verdrag van Saädabad, dat in 1937 tusschen Turkije, Irak, Iran en Afghanistan werd gesloten, is uitgebreid met een militair protocol. Dit protocol voorziet in wederzijdsche militaire hulp der verdragsluitende partijen, alsmede in het recht op vrijen doortocht, wanneer de veiligheid van een der onderteekenaars van het verdrag zou worden bedreigd.
Het Pact van Saädabad werd op 8 Juli 1937 gesloten tusschen Turkije, Irak, Iran en Afghanistan en daar het niet werd opgezegd, werd de geldigheidsduur op 23 December 1942 automatisch met vijf jaar verlengd. Het verdrag houdt in, dat de onderteekenaars zich zullen onthouden van elke inmenging in elkaars binnenlandsche aangelegenheden en van alle aanvalshandelingen tegenover elkaar, dat zij de onschendbaarheid der gemeenschappelijke grenzen zullen eerbiedigen en in overleg zullen treden bij conflicten van internationalen aard, welke de gemeenschappelijke belangen der vier staten raken.
(V. b. Verlenging Verdrag v. Saädabad 5378 B.; Sluiting 2870 D.)

President Inönü herkozen. —
De 435 aanwezige afgevaardigden van de zevende groote nationale vergadering, die 28 Februari is gekozen, hebben op 8 Maart den huidigen president der republiek, Ismet Inönü, herkozen.
(Vor. ber. President Inönü 5441 D.)

Mutaties in het kabinet. —
9 Maart is de samenstelling van het nieuwe Turksche kabinet bekend gemaakt. Daaruit blijkt, dat de ministers van Verkeer, Justitie, Handel en Douane hebben plaats gemaakt voor anderen, terwijl twee ministers een andere portefeuille hebben gekregen. Minister van Buitenlandsche Zaken is Noeman Menemendzjogloe gebleven, minister van Binnenlandsche Zaken Redsjep Peker. (N. R. Crt. - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Kabinet 5214 E.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Economische ontwikkeling van Sumatra. —**
Maart — Na de bezetting van Malakka en Sumatra voerden de Japanners in het bestuur dezer gebieden hervormingen en vereenvoudigingen in. Zoowel Sumatra als Malakka zijn in provincies verdeeld, die elk een Japanschen gouverneur hebben. Het centrale bestuur wordt gevormd door militairen. De grootste taak van het Japansche bestuur bestond aanvankelijk in het nuttig gebruiken van de rijkdommen van dit gebied. De grootste waarde werd gehecht aan de winning van strategische grondstoffen en het bereiken van den autarkischen toestand op het gebied van de voedselvoorziening. Volgens de laatste berichten stijgt de tinertswinning regelmatig. De bauxietmijnen op Bintang werken op volle capaciteit, terwijl van die op Malakka de machine-installaties zijn vernield. De voorbereidende werkzaamheden voor de exploitatie van nieuwe lagen worden met succes voortgezet. Over de aardoliewinning wordt gemeld, dat de velden op Sumatra weer op volle kracht produceeren; de raffinaderijen zijn volledig hersteld. De winning van ruwe rubber is bevredigend. Rubber wordt in stijgende hoeveelheden voor nieuwe doeleinden gebruikt. De productie van palmolie is belangrijk; men heeft alleen met opslagproblemen te kampen, aangezien de tankinstallaties waren vernield. In de zelfvoorziening met voedingsmiddelen was het laatste jaar een belangrijke vooruitgang te bespeuren. De rijstproductie op Sumatra kon zoodanig worden verhoogd, dat het eiland op dit gebied practisch autark is. Daarnaast werd de teelt van zoete aardappelen, cassave en mais uitgebreid. Het plan bestaat, later Japansche lichte industrieën, o.a. textielbedrijven naar het gebied van Sumatra en Malakka over te brengen.
(Vor. ber. Sumatra 5423 A.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — De leveringen aan de Soviet-Unie - Verklaring van ambassadeur Standley.**
Admiraal Standley, de ambassadeur der Ver. Staten te Moskou, heeft er tegenover journalisten op gewezen dat de pers in de Sovjet-Unie geen melding maakt van de materieele hulp van de Vereen. Staten.
„Sedert ik in Moskou ben, heb ik zorgvuldig nagegaan, in hoeverre de Sovjetpers er melding van maakt, dat de Sovjet-Unie materieele steun van de zijde der Ver. Staten ontvangt. Ik heb daaromtrent echter niets kunnen vinden", zoo stelde de ambassadeur teleurgesteld vast. „Het is niet billijk", zoo verklaarde hij voorts, „dat men onze menschen millioenen laat opbrengen en hun aanleiding geeft, te meenen, dat zij de Sovjet-Unie helpen, terwijl de bevolking der Sovjet-Unie harerzijds van niets weet. Het Noord-Amerikaansche volk doet dit alles uit hoofde van zijn vriendschappelijke gevoelens voor de Sovjets. Maar de Sovjet-bevolking heeft er nog niets van gehoord."
Na afloop der conferentie werd gevraagd waarom de regeering der Sovjet-Unie haar volk niet beter inlicht. De ambassadeur verklaarde: „Zij wil blijkbaar den indruk wekken dat zij in dezen oorlog alleen vecht." Ook in politieke kringen te Washington breekt men zich het hoofd over de koele houding der Sovjet-regeering ten aanzien van de geweldige hulpverleening, die de Ver. Staten zich sedert het uitbreken van den oorlog in het Oosten hebben getroost. Algemeen verbreid is in Washington de opvatting, dat op deze wijze een zekeren druk op de Ver. Staten moet worden uitgeoefend, teneinde deze te dwingen niet slechts de materieele hulp nog verder uit te breiden, maar ook de werkelijke militaire ondersteuning te bespoedigen. Ook meent men, dat de Sovjet-Unie diplomatieken druk op de Ver. Staten tracht uit te oefenen, teneinde deze te dwingen de betrekkingen met de Sovjet-Unie voor goed duidelijk te maken. Dat deze veronderstellingen althans op één punt juist zijn wordt bewezen door het feit, dat de „Prawda" een nieuwe agitatie op touw heeft gezet, die zich bezig houdt met de militaire hulpverleening der Westelijke hulpvolken. Het blad waarschuwt voor optimisme ten aanzien der bolsjewistische oorlogsvoering, zoolang de situatie op andere fronten de Duitsche legerleiding in staat blijft stellen haar hoofdmacht in het Oosten te concentreeren. Bovendien werkt Duitschland koortsachtig aan een totale mobilisatie en worden plannen uitgewerkt om de Sovjet-Unie nieuwe slagen toe te deelen.
Zooals bekend heeft de „Prawda" zich reeds herhaaldelijk in dien zin uitgesproken. Zoowel de door ambassadeur Standley gewraakte onverschilligheid als de actie der „Prawda" hebben natuurlijk zoowel in binnenals buitenlandsch politiek opzicht ten doel, de onmacht der zoogenaamde Westelijke democratieën aan de kaak te stellen en deze uit dien hoofde elk recht op inmenging in de bolsjewistische roofplannen te ontzeggen.
(D. Z. i. d. Niederl.)
(V. b. Ver. Staten—Sovjet-Unie 5290 F.; leen- en pachtovereenk. 5139 A.)

C. **NEDERLAND. — Voedselvoorziening - Radiorede van G. J. Ruiter. —**
De heer G. J. Ruiter, directeur-generaal van den landbouw, heeft 9 Maart in een radiorede de positie van onzen landbouw besproken. Het is, aldus spr., in 1942 nog meegevallen. Er zijn meer versche groenten en ook de volkstuinders hebben groote voordeelen van hun tuintje gevonden. Zij mogen zich met anderen opnieuw tot eigen teelt aangespoord voelen.
De heer Ruiter deelde voorts mede, dat de productie van koolzaad en blauwmaanzaad een tegenvaller is geworden. Voor de margarine-fabricage — één ha. goed koolzaad levert de grondstof voor de bereiding van ongeveer 1000 kg. margarine — en voor het maken van voederkoeken voor het vee was dat van groote beteekenis. Ook onze vetproducente bij uitstek, de koe, liet ons min of meer in den steek. Thans staan bijna 50.000 ha. koolzaad te velde. Wanneer geen onverwachte tegenslagen meer komen, mogen wij daardoor de vetvoorziening in Nederland zonder al te groote zorgen tegemoet zien. De verhouding van den veestapel tot het aanwezige ruwvoeder zal nog iets ongunstiger worden, wanneer na het verder scheuren van 75.000 ha. grasland nog een aantal koeien overtollig wordt en in consumptie komt. Doch met het afslachten dient het dan ook uit te zijn, zoowel om te voorkomen, dat de verwerking van het beschikbare veevoeder onmogelijk wordt als om te vermijden, dat de zoo hoog noodige melk- en melkvetbron wordt aangetast.
Wat ons thans aan vleesch- en vetproductie ontbreekt, vindt echter aanvulling in een nog behoorlijk brood- en een flink aardappelrantsoen. Hier komt wel duidelijk het resultaat van het groote scheurprogramma van verleden jaar tot uiting. De sterk verhoogde aardappelproductie is thans één der steunpilaren van onze geheele voedselvoorziening en het is wederom de boer, die zich met het doen slagen van het aardappelteeltplan voor ons volk ten zeerste verdienstelijk heeft gemaakt. Men tracht in het teeltplan 1943 den aardappelbouw ten minste op het tegenwoordige peil te handhaven, naast een uitbreiding van den verbouw van broodgraan en suikerbieten. Wat betreft de graanpositie, kon helaas minder wintergraan worden uitgezaaid dan wel wenschelijk was. Dat de uitzaai van rogge belangrijk boven dien van het vorige jaar uitgaat, maakt weer iets goed. Onze goede bedoelingen, aldus de heer Ruiter, zijn echter aan grenzen gebonden. Zoo nadert de reserve aan de voor scheuring geschikte graslandgronden haar einde.
Voor de voedselvoorziening is een behoorlijke arbeidsvoorziening voor den landbouw onontbeerlijk en in dit verband deelde de heer Ruiter mede, dat maatregelen in voorbereiding zijn, waarbij de arbeidsvoorziening nog deugdelijker wordt voorbereid dan het vorige jaar. De gemachtigde voor den oogst zal nog grootere bevoegdheden krijgen. Om de moeilijkheden te ondervangen zal hij straks de beschikking krijgen over alle landarbeiders, over hen, die in cultuurtechnisch werk arbeiden, den Arbeidsdienst en — zoo noodig — de schooljeugd. Op kritieke oogenblikken zal hij zelfs krachten uit andere bedrijven kunnen inzetten. Bovendien zal hij daarbij de bevoegdheid krijgen om machines, paarden en materiaal te vorderen. Mocht het noodig zijn de geheele bevolking in bepaalde streken tot oogstarbeid te verplichten, dan zal dit niet worden nagelaten. (N. R. Crt. - Alg. Handelsblad)
(V. b. G. J. Ruiter 5055 A.; Voedselvoorz. 5334 C.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Duitsch offensief in de richting Charkov - Frontverkorting in den centralen sector van het Oostelijk front - 297.000 br.t. geallieerde scheepsruimte vernietigd - Luchtaanvallen op Londen, Neurenberg en München. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 7 Maart. — De ingesloten formaties van het derde bolsjewistische tankleger, bestaande uit deelen van het twaalfde en het vijftiende pantsercorps, een cavalleriecorps en drie infanterie divisies werden vernietigd. Het aantal gevangenen en de buit konden pas voor een deel worden geteld. Tot dusver zijn ruim 225 kanonnen, 61 tanks en ruim 1000 voertuigen geteld. De bloedige verliezen der Sovjettroepen zijn buitengewoon zwaar. Binnen het bestek van systematische eigen bewegingen is de stad Gsjatsk na de voltrokken ontruiming zonder strijd aan den vijand gelaten.

8 Maart — Ten Z.W. van Charkov braken onze aanvalsdivisies den vijandelijken tegenstand en brachten den aanval tot in het gebied ten W. der stad over. In het gevechtsgebied van Orel beukten de Sovjets vergeefs tegen onze stellingen. Een sedert dagen in een zwaren afweerstrijd staand legercorps behaalde in een afweerslag een groot succes. Van de 90 aanvallende vijandelijke vechtwagens werden er 74 vernield. In den centralen sector deed de vijand talrijke aanvallen om de bewegingen van de Duitsche troepen te hinderen. Hij werd overal bloedig teruggeslagen. In den loop van de sedert dagen aan den gang zijnde planmatige verkorting van het front, werd de plaats Sitsjevka zonder vijandelijken druk ontruimd.

9 Maart — De winterslag in het Oosten duurt met onverminderde hevigheid voort. De Duitsche troepen zijn aan het geheele front meester van de situatie. De Duitsche aanval in het gebied van Charkov vordert. De vijand werd na hevigen strijd uit nog meer weerstandslinies geworpen. Talrijke plaatsen, o.a. de steden Walki en Ljoebotin werden stormenderhand genomen.

10 Maart — In het Zuiden van het Oostelijke front heeft de aanhoudende dooi de operaties tot plaatselijke gevechtsactie beperkt. Daarentegen wint de Duitsche aanval ten Westen en ten Noordwesten van Charkov verder terrein. In den sector van Orel ging de vijand over een breed front tot nieuwe krachtige aanvallen over, die weer met buitengewoon zware bloedige verliezen afgeslagen werden. In de systematische losmakende beweging in den centralen sector van het Oostelijk front beproefde de vijand met sterke strijdkrachten tevergeefs in te grijpen. Een Duitsche divisie schoot hierbij zeventien pantsers stuk en telde 2000 gesneuvelde bolsjewisten voor haar stellingen. De stad Bjelyj werd in den afgeloopen nacht, volgens het plan en onbemerkt door den vijand ontruimd.

S.P.T. meldt uit Berlijn: Twee nieuwe zwaartepunten zijn er in den centralen en Noordelijken sector van het Oostelijke front door de operaties van de laatste dagen en vooral ook door de nieuwe krachtige Sovjet-aanvallen gevormd, n.l. de omgeving van Staraja Roessa en het gebied van Soetsjinitsji. Alle pogingen der Sovjets om bij de tweede plaats het Duitsche front te doorbreken zijn in het afweervuur gesmoord, hoewel de bolsjewieken bij deze aanvallen massa's van het allermodernste oorlogsmateriaal in den strijd hebben geworpen, zooals men het in dezen oorlog nog niet heeft gezien. De strijd in dit gebied wordt door de deskundigen met de grootste materiaalslagen van den vorigen wereldoorlog vergeleken. De wig, die de Sovjets in de Duitsche linies ten Oosten van Dnjepropetrofsk hadden gedreven, is van twee zijden aangevallen. De afloop dezer gevechten is ten gunste van de Duitsche troepen uitgevallen. Thans vallen zij het gros der Sovjet-strijdkrachten in het gebied van Charkov aan en, naar te Berlijn van officieele zijde wordt verklaard, hebben zij reeds een terreinwinst van 20 à 25 km. kunnen boeken, zoodat zij zich wederom aan den rand van Charkov bevinden.

11 Maart — Aan het Oostelijke front van het Koebanbruggenhoofd leefde de gevechtsactiviteit weer op. In verscheidene golven uitgevoerde aanvallen van den vijand werden in hevige gevechten met zware verliezen afgeslagen. In het gebied van Charkov wierpen onze aanvalsdivisies den vijand op de stad terug. In den Noordelijken en Westelijken rand van de stad wordt gevochten.

In het gevechtsgebied van Staraja Roesa is de aanvalskracht van den vijand uitgeput.

In de periode van 1 tot 10 Maart werden in totaal 773 Sovjet-pantserwagens vernietigd of buitgemaakt.

12 Maart — Na zegevierende beëindiging van den winterslag tusschen Dnjepr en Donetz, welke de hoop der bolsjewieken op een herovering der Oekraine vernietigde, zetten onze troepen hun aanvallen in de richting Charkov voort. Pantser- en grenadierformaties van het leger en de Waffen-ᛋᛋ doorbraken voor de stad de diep geëchalonneerde vijandelijke defensiestelling en drongen van verscheidene zijden de stad binnen. Hevige straatgevechten duren nog voort. Ten Noorden en Noordwesten van de stad wierpen onze divisies den vijand naar het Oosten terug. Bij het uitvoeren der acties, welke de verkorting van ons front tot stand brachten, werd de stad Wjasma in den afgeloopen nacht zonder strijd ontruimd.

13 Maart — In Charkov duren nog verbitterde straatgevechten in enkele gedeelten van de stad voort. Troepen van de Waffen-ᛋᛋ braken den vijandelijken tegenstand, drongen tot aan het hoofdstation door en bezetten het stationsterrein. Het luchtwapen bestookte met vernietigende uitwerking dicht opeengedrongen terugtrekkende colonnes der bolsjewisten ten Z.O. van de stad. Ten Westen van Bjelgorod zijn onze divisies over een breed front tot den aanval overgegaan. De steden Bogodoesjof, Achtyrka en Greiworon werden veroverd. In de sectoren Orel en Staraja Roesja staakten de bolsjewisten gisteren den aanval.

14 Maart — Aan het Oostelijke front vonden met uitzondering van het gebied van Charkov-Bjelgorod slechts plaatselijke gevechten van geringe beteekenis plaats. Het stadsgebied van Charkov is grootendeels in Duitsche handen. Alleen in het Zuid-Oostelijke deel van de stad wordt nog verbitterd gevochten. Ten Westen van Bjelgorod werd de hardnekkig strijdende vijand naar het Oosten verdreven. Een Sovjet-formatie, die een tegenaanval wilde ondernemen werd tegengehouden en in de pan gehakt. De stad Borissovka is stormenderhand ingenomen.

Overzicht. —

De verrassende bezetting van een belangrijk deel van Charkov schijnt mede mogelijk te zijn gemaakt, doordat een Duitsch pantsercorps er in slaagde in het Noorden om Charkov heen te trekken en de stad uit de Oostelijke richting binnen te vallen. Aan de overige fronten heerscht een zóó groote rust, dat op het oogenblik niet meer van een Russisch offensief en op zijn hoogst nog van een Duitsch offensief kan worden gesproken. Dit zegt natuurlijk niet, dat men het Russische winteroffensief hier als geëindigd beschouwt, ofschoon de modderperiode, die op verscheidene plaatsen reeds schijnt in te zetten, wanneer zij eenmaal in vollen omvang is aangebroken, verdere groote operaties in hooge mate zal bemoeilijken.

DE STRIJD TER ZEE.

11 Maart — Ter hoogte van Bougie en Algiers is een vijandelijk konvooi aangevallen door een formatie Italiaansche torpedovliegtuigen, een koopvaardijschip van 15.000 ton werd in den grond geboord. Een ander koopvaardijschip, eveneens met groote tonnenmaat en een torpedojager werden ernstig beschadigd. Met dit succes heeft de Italiaansche luchtmacht sinds het begin van den oorlog een millioen ton vijandelijke scheepsruimte tot zinken gebracht.

11 Maart — Duitsche duikbooten hebben in de sneeuwstormen van het Noorden van den Atlantischen Oceaan, den zonnegloed van de evennachtslijn en de herfststormen bij Kaap de Goede Hoop in de afgeloopen vijf dagen in zware, hardnekkige gevechten 23 schepen met een gezamenlijken inhoud van 134.000 br.t. tot zinken gebracht. Zes andere schepen werden getorpedeerd.

11 Maart — Duitsche duikbooten zijn nog steeds in den aanval. Sedert dagen hielden zij voeling met een van Amerika naar Engeland varend convooi. Groepen duikbooten sloten zich aaneen en boorden in telkens herhaalde aanvallen 13 vol met oorlogsmaterieel geladen schepen met een gezamenlijken inhoud van 73.000 br.t. in den grond. Drie andere schepen werden getorpedeerd.

12 Maart — Duitsche duikbooten hebben de laatste 24 uur van de Middellandsche Zee, de Noordelijke IJs-

zee en den Atlantischen Oceaan opnieuw buitengewone successen gemeld. Elf groote schepen met een gezamenlijken inhoud van 75000 ton, deel uitmakende van de ravitailleeringsvloot voor Noord-Afrika, de Sovjet-Unie en Engeland, eindigden hun tocht op den bodem der zee. Vier andere schepen werden getorpedeerd. Aldus is in drie extra berichten op drie opeenvolgende dagen het in den grond boren van 47 schepen met een totalen inhoud van 282.000 ton door onze duikbooten gemeld. Reeds werden deze maand 63 schepen, metende in totaal 405.000 br.t., vernield door Duitsche duikbooten.

DE LUCHTOORLOG.

8 Maart — Duitsche gevechtsvliegtuigen bestookten Eastburne en Southampton aan de Zuidkust van Engeland.

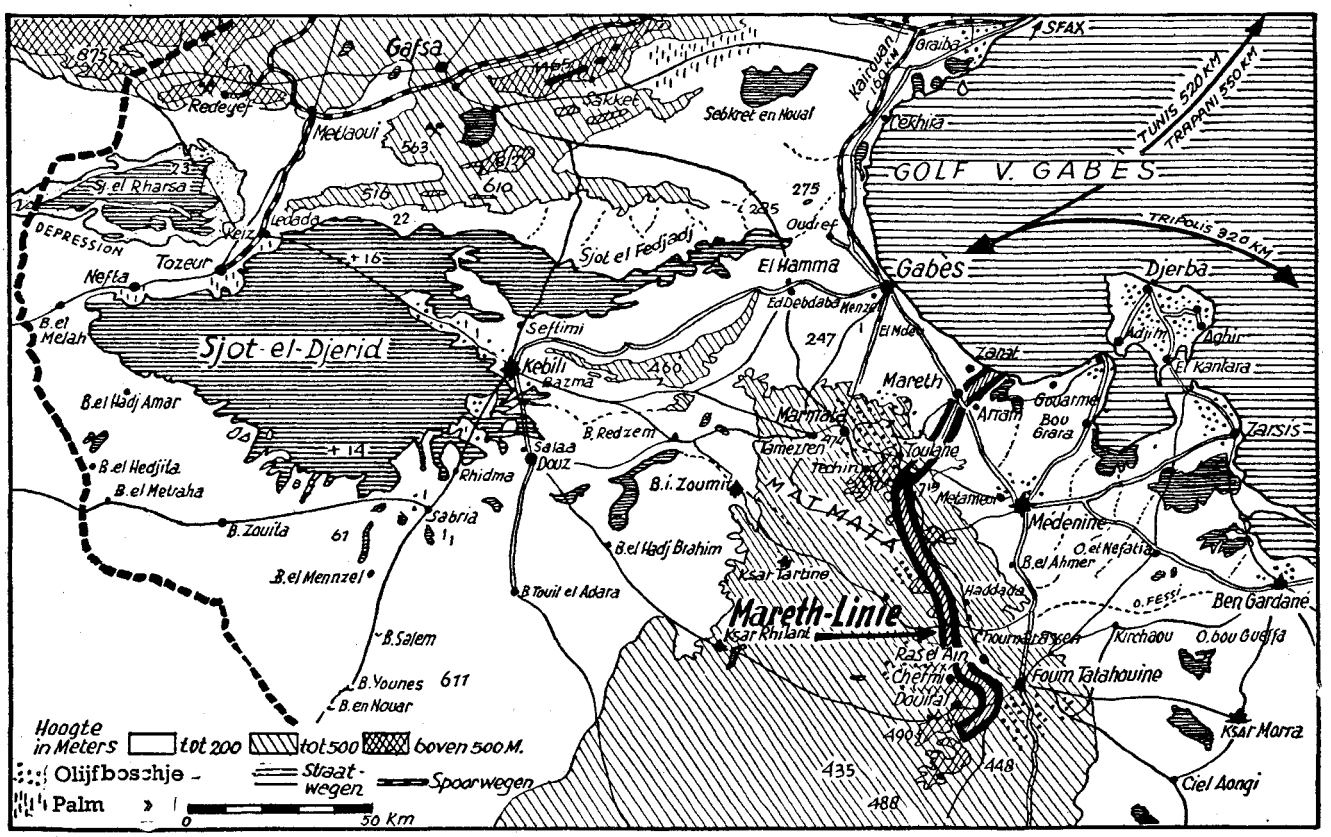
9 Maart — Vijandelijke luchtstrijdkrachten hebben het kustgebied van de bezette Westelijke gebieden, een grensplaats in West-Duitschland en Neurenberg met brisant- en brandbommen aangevallen. De bevolking leed verliezen. Er ontstond vrij groote schade, vooral in woonwijken en openbare gebouwen. Enkele cultuurhistorische monumenten werden vernietigd, o.a. het Germaansche museum en de Mauthalle. Door den afweer werden zeventien vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

10 Maart — Duitsche vliegtuigen voerden een aanval uit op de Zuidengelsche stad Worthing. In den afgeloopen nacht bombardeerden formaties van het Duitsche luchtwapen bij goed zicht de stad Hull. Des nachts viel het Britsche luchtwapen de stad München aan. De bevolking leed verliezen. De wereldberoemde Glyptotheek, Pinakotheek, Schackgalerij en de Frauenkirche werden verwoest. Bovendien zijn o.a. zwaar getroffen de academie voor beeldende kunsten, het slot Nymphenburg, de Technische Hoogeschool, vier ziekenhuizen, drie scholen, de Nieuwe Pinakotheek en het nieuwe centrale ministerie.

12 Maart — De Zuid-Engelsche havenstad Hastings werd door Duitsche vliegtuigen aangevallen. Aanzienlijke verwoestingen werden bij den terugkeer der vliegtuigen waargenomen. In den nacht deden zware gevechtsformaties een krachtigen aanval op stad en haven van New-Castle aan de Britsche Oostkust. Een formatie vliegtuigen deed vanmorgen vroeg een aanval op Londen, vloog in scheervlucht met alle boordwapens vurend boven het stadsgebied en keerde na het werpen van talrijke zware brisantbommen zonder verliezen terug.

13 Maart — Britsche vliegtuigen hebben in den nacht een aanval gedaan op Westduitsch gebied, vooral op de steden Essen, Bottrop en Duisburg. De bevolking leed verliezen. Vooral in woonwijken werd aanzienlijke schade aangericht. 23 bommenwerpers zijn door nachtjagers en luchtdoelgeschut neergeschoten. De Duitsche luchtmacht viel een havenplaats aan de Zuidkust van Engeland aan en ondernam opnieuw een krachtigen aanval op het haven- en industriegebied van Newcastle.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA. — Overzicht. —

(Kaart ontleend aan „Das Reich")

13 Maart — Aan de Tunesische grens heeft Rommel voor zich al vechtende een corridor moeten vrijmaken om verbinding te krijgen met de andere As-troepen, die via Bizerta in Tunesië waren doorgedrongen. Toen hij hierin was geslaagd kreeg hij de mogelijkheid offensief op te treden tegen de Britsch-Amerikaansche troepen aan de Westgrens, die daar werden teruggeworpen. De Duitsch-Italiaansche steunpuntenlinie in het bruggenhoofd Tunesië begint ten W. van Bizerta aan de Noordkust, omvat de belangrijkste kruispunten van spoor- en straatwegen en de vlakten van Tunesië waar nog weinig verkeersmiddelen zijn en beheerscht dezelver uitgangen naar het gebergte. De tegenstander daarentegen is gebonden aan het ongunstige bergterrein, dat aan de concentratie of ontplooiing van zijn strijdkrachten groote moeilijkheden bereidt. Het versterkte gebied van Bizerta en Tunis, waar alle straatwegen en spoorlijnen van Tunesië bijeenkomen en waarop de ravitailleeringswegen der As uitloopen, vormt het centrale punt van het bruggenhoofd, van waaruit men tegenover den van de buitenlinie opgerukten vijand van alle voordeelen der binnenste linie gebruik kan maken. Deze omstandigheid is voor de verdere ontwikkeling van den strijd te belangrijker, daar het Tunesische oorlogstooneel een zeer uitgebreid gebied omvat: de afstand van de Noordkust tot Gafsa is ongeveer 250 km. die van Gafsa tot aan de kust ca. 150 km.

(D. Z. i. d. Niederl. - Telegraaf - Alg. Hbld. - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5444 A.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Europa's opbouw na den oorlog - Opvattingen van Rijksminister, dr. Goebbels. —**
Berlijn, 14 Maart — Dr. Goebbels heeft 13 Maart ter gelegenheid van het tienjarige bestaan van het Propaganda-ministerie een aantal buitenlandsche journalisten ontvangen en hun gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen. De vraaggesprekken, die zich ontwikkelden, hadden uit den aard der zaak voornamelijk betrekking op de militaire situatie en op de toekomst van Europa na den oorlog. In de oude troonzaal van zijn ministerie op den Wilhelmplatz — zij heeft haar weidschen naam uit vroegere jaren behouden — in hetzelfde vertrek waar Brüning, Stresemann en andere grooten uit den z.g. systeemtijd hun persconferenties plachten te houden, herhaalde dr. Goebbels de bekende these, dat het nationaal-socialisme geen exportartikel is, en dat in het nieuwe Europa wel degelijk ook plaats zal zijn voor democratische staatsvormen, als er volken mochten bestaan die daaraan de voorkeur geven. Duitschland is, aldus verklaarde de Rijksminister, niet van plan Europa onder een militairen knoet te brengen. Niet onder militairen dwang, maar op den grondslag der vrijwilligheid zal er een nieuwe Europeesche orde kunnen worden gesticht. Er zijn nog andere vormen van samenleving mogelijk dan de dictatoriale, en bij de reorganisatie van de onderlinge verhoudingen der Europeesche staten zal het er in de eerste plaats op aankomen, dat een eensgezind Europa ontstaat, een Europa, dat slechts gemeenschappelijke belangen kent en naar buiten optreedt als werelddeel. Zulk een toestand zal een einde maken aan de conflicten en oorlogen tusschen de afzonderlijke staten, en aangezien ook Azië en Amerika tot continentale eenheden zullen versmelten en het pas dan mogelijk zal zijn een bevredigende regeling te treffen voor de uitwisseling van goederen, zal de kans op oorlog tot een minimum worden beperkt.
Vooral in de bezette gebieden, zoo vervolgde dr. Goebbels, wordt de Duitsche bedoeling dikwijls verkeerd beoordeeld. Men moge daar evenwel niet vergeten, dat de strenge wetten en de harde maatregelen, waartoe Duitschland gedwongen wordt, een onvermijdelijk gevolg zijn van den oorlogstoestand. De zware druk dezer oorlogsmaatregelen, waaronder bijvoorbeeld Nederland en België gebukt gaan, zijn volgens dr. Goebbels, een noodzakelijk kwaad, maar er is geen enkele reden om aan te nemen, dat zij na het herstel van den vrede zullen worden gehandhaafd. De tegenwoordige toestand mag niet worden beschouwd als een precedent voor normale tijden. In de samenleving der Europeesche volken zal onder de nieuwe orde geen plaats zijn voor het jodendom. Het jodendom, als een gevaarlijke infectiehaard, moet uit den weg worden geruimd. Daarover, aldus verklaarde de Rijksminister met nadruk, valt niet te discuteeren. Wat de uiteindelijke oplossing van het jodenvraagstuk zal zijn, of er wellicht op het een of andere territorium een afzonderlijke jodenstaat zal worden gesticht dan wel of een andere regeling zal worden getroffen, moet voorloopig in het midden worden gelaten. Evenals de uitschakeling van het bolsjewisme is ook de bestrijding van het jodendom een wereldprobleem. Europa heeft volgens den minister slechts de keus tusschen een nieuwe orde onder leiding der Asmogendheden en een overheersching door het bolsjewisme. Indien het Duitschland niet zou gelukken de stoomwals der Sovjets tot staan te brengen, dan zullen ook Engeland en de Ver. Staten daartoe niet in staat zijn en de revolutionnaire idee uit het Oosten zou geen konvooi noodig hebben om naar Engeland te komen. Wat den militairen kant van den oorlog betreft, verklaarde dr. Goebbels, dat Duitschland niet weerloos is tegen de Britsche luchtaanvallen en dat het Duitsche luchtwapen met dezelfde middelen zal terugslaan. De invasieplannen van den vijand ziet de Duitsche weermacht met kalmte te gemoet. Waar de tegenstander ook zou landen, hetzij in het Westen, hetzij in het Zuiden van Europa, overal zou hij, evenals bij Dieppe, worden afgeslagen. Het scherpste wapen waarover Duitschland beschikt, zijn en blijven de duikbooten. Gemiddeld per maand wordt thans 1 millioen br.t. vijandelijke scheepsruimte tot zinken gebracht en zelfs al zouden Engeland, de Ver. Staten en Canada in staat zijn evenveel nieuwe tonnage te bouwen, dan zou zulks toch beteekenen, dat voor dit werk millioenen arbeiders noodig zijn, die elders worden onttrokken. Met zijn luchtmacht kan Engeland Duitschland ongetwijfeld schade berokkenen, maar deze weegt niet op tegen de verliezen, die de Duitsche duikbooten de vijandelijke scheepvaart toebrengen. Vooralsnog, zoo besloot dr. Goebbels, is Duitschland in het voordeel.
In den loop van het vraaggesprek vond dr. Goebbels nog gelegenheid, mede te deelen, dat de Führer ondanks het feit, dat hij persoonlijk alle groote operaties en bovendien de Duitsche politiek leidt, een uitstekende gezondheid geniet. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. dr. Göbbels 5449 D.)

Nieuw krachtvoedsel. —
11 Maart (A.N.P.) — Duitsche biologen zijn er in geslaagd een zwammencultuur te kweeken, die een eiwithoudend krachtvoeder van hooge voedingswaarde oplevert. Uit voederproeven bij koeien is gebleken, dat niet alleen de hoeveelheid melk doch ook het vetgehalte daarvan door de zoogenaamde „turfgist" aanzienlijk toeneemt. Ook voor het mesten van varkens is dit voeder bijzonder geschikt.
De turfgist, die reeds in afzienbaren tijd in bijna onbegrensde hoeveelheden beschikbaar zal zijn, maakt de voederindustrie van Duitschland niet alleen onafhankelijk van invoer uit het buitenland, doch ook van het weer, misoogsten en wisseling van jaargetijden.

Beperking van het aantal dagbladen. —
15 Maart — Ook de Duitsche pers valt onder de maatregelen in het kader der algemeene mobilisatie. Duitschland, dat tien jaar geleden ongeveer 3000 kranten telde, had er bij het uitbreken van den oorlog nog 2400 en dit aantal is thans reeds tot 1400 ingekrompen. Een derde deel dezer bladen zijn partij-organen. Intusschen is de totale oplaag der Duitsche dagbladpers sinds 1939 van 23.6 millioen tot 28.2 millioen exemplaren gestegen en hieruit blijkt, dat bij de opheffing van bladen vooral de bedoeling bestaat door sluiting of samenvoeging van dagbladbedrijven arbeidskrachten voor de oorlogvoering vrij te maken. Thans wordt opnieuw een aantal dagbladen, en wel in het bijzonder provinciale en middelgroote dagbladen opgeheven. Van de 750 bladen van deze groep verdwijnt er omstreeks een zesde. In de toekomst zullen de steden beneden 100.000 inwoners in het algemeen slechts over één dagblad beschikken. Doch ook in Berlijn en andere groote steden worden bladen samengevoegd of opgeheven.
(Alg. Handelsblad - Standaard)
(Vor. ber. Totale mobilisatie 5417 A.)

B. **NEDERLAND. — Belastingdruk in 1942. —**
Maart — Evenals in 1941 zijn ook in 1942 een aantal wijzigingen op belastinggebied aangebracht, die van grooten invloed zijn voor het belasting betalende deel van onze bevolking. Het is evenwel niet gemakkelijk uit de vele mededeelingen dienaangaande een volledig beeld te verkrijgen van alle belastingen, welke in deze jaren zijn ingevoerd of ingrijpend zijn gewijzigd. Een door het Centraal Bureau voor de statistiek uitgegeven boekje, komt echter aan dit bezwaar tegemoet. In de inleiding tot de publicatie worden voor elke belasting vergelijkingen gemaakt van den druk in het jaar 1942 met dien in enkele daaraan voorafgaande jaren. Zoo wordt in een daarin opgenomen grafiek de totale belastingdruk op het inkomen van een gehuwde met 2 kinderen in de verschillende gemeenten over 1931-1932 vergeleken met dien over alle volgende jaren. Dat deze druk voortdurend is toegenomen blijkt voldoende reeds hieruit, dat deze over 1931-32 bij een inkomen van *f* 5000 in de gemeenten met den laagsten druk nog geen 5 pct. en in dien met den hoogsten druk 8 pct. bedraagt, terwijl over 1940-41 de laagste en hoogste druk resp. 8 en bijna 11 pct. bedragen. Door de vervanging van de gemeentefonds- en de oude inkomstenbelasting met haar voor de gemeenten onderling afwijkende opcenten door de nieuwe inkomstenbelasting zonder opcenten is de totale belastingdruk voor alle gemeenten gelijk en bedraagt zij voor dit inkomen van *f* 5000 over 1941 reeds bijna 12% en over 1942 bijna 13%. In enkele andere grafieken is verder een vergelijking gemaakt over de laatste vijf jaren van den druk der belastingen naar het inkomen en het vermogen, waarbij vooral de aandacht valt op de sterke progressie der inkomstenbelasting en op den sterk toegenomen belastingdruk voor lichamen. Een gehuwde zonder kinderen met een geheel uit vermogen verkregen inkomen van *f* 500.000 moet in 1942 aan inkomsten- en vermogensbelasting 73 pct. van dit inkomen betalen, terwijl een naamlooze vennootschap, met een winst van *f* 500.000 en een kapitaal van *f* 12.5 millioen, in dit jaar zelfs ruim 89 pct. van het inkomen verschuldigd is.
(Standaard)
(Vor. ber. Belastingen 5326 B.)

A. BIOGRAFIEEN. —

Op 14 Maart bestond Slowakije drie jaren als zelfstandige staat. In het warnet van vele verwikkelingen, die met de geboorte van dezen 39.000 km.2 oppervlakte en 2.654.000 inwoners omvattenden boerenstaat verbonden waren nam het huidige staatshoofd, de katholieke prelaat Dr. Josef Tiso, met veel tact en scherpzinnigheid de mogelijkheden van het oogenblik te baat. De thans 57-jarige boerenzoon werd na het beëindigen van zijn theologische studies in 1918 professor in de theologie aan de universiteit van Weenen. Na den val van de Donaumonarchie keerde hij naar zijn land terug en stichtte den Nationalen Raad voor de Slowaaksche zelfstandigheid. Als leidend politicus der Slowaaksche volkspartij, tot wier stichting hij veel bijdroeg, zetelde hij sedert 1925 in de Kamer van afgevaardigden.

Dr. TISO

In 1927 en 1928, toen zijn partij aan de regeering deelnam, was hij minister van Volksgezondheid. Hij trachtte de politieke eischen van zijn volk uitsluitend langs legalen weg, dien der onderhandelingen, te verwezenlijken, — dit in tegenstelling tot den uitersten linkervleugel zijner partij, die door den afgevaardigde Sidor, — de rechterhand van den leider, den pastoor Hlinka, — gevoerd werd. Hlinka, die eveneens van geweld niets wilde weten, benoemde Tiso tot zijn plaatsvervanger. Na Hlinka's dood in 1938 werd Tiso zijn opvolger. De oplossing van de Sudetenduitsche kwestie bracht ook verheldering in het vraagstuk der Slowaken. Op grond der overeenkomsten der vier mogendheden in München werd op 7 October in Pressburg, de huidige hoofdstad, onder leiding van Tiso de eerste Slowaaksche regeering gevormd. Praag achtte het Slowaaksche streven naar zelfstandigheid te vèrgaand. Het zond troepen om het staatsverband te handhaven en bracht na bloedigen strijd met de Hlinka-garde ook een nieuwe, van haar afhankelijke regeering aan het bewind. Dr. Tiso vluchtte naar Berlijn. In een onderhoud met den Führer verkreeg hij den steun van Duitschland. Op 14 Maart werd de onafhankelijke staat Slowakije uitgeroepen: tien dagen later werd een 25-jarig bondgenootschap met Duitschland gesloten, dat in den strijd tegen Polen en de Sovjet-Unie ook daadwerkelijk gevolg had. (Telegraaf)

(Vor. ber. dr. Tiso 5037 C.)

B. NEDERLAND. — Landsverdediging - „Landwacht Nederland" ingesteld. —

In het verordeningenblad van 12 Maart verscheen een verordening inzake de instelling van de „Landwacht Nederland". Deze bepaalt o.m.: De „Landwacht Nederland" is een territoriale landsverdedigingsorganisatie, die ten doel heeft binnen- of buitenlandsche vijanden in Nederland af te weren. Zij wordt in overeenstemming met den Leider der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden in het kader der Waffen-SS opgesteld, zij ressorteert onder den Höheren SS- und Polizeiführer en onder de door hem aangewezen commandoposten. Lid van de Landwacht kan worden hij, die 1. Nederlander is; 2. ten minste 17 jaar en ten hoogste 50 jaar oud is; 3. en die wat karakter en lichaam betreft, hiervoor geschikt is. De leden van de Landwacht verbinden zich voor drie maanden en voor zooveel langer als eventueel noodig is. De leden van een in het kader der Landwacht op te richten kern verbinden zich voor zoolang de oorlog duurt. De Landwacht moet den eed afleggen op den Führer Adolf Hitler. Voor dienst opgeroepen leden der Landwacht zijn wat betreft hun rechtspositie en de behandeling op het gebied van de sociale voorzieningen en de aanspraken daarop gelijkgesteld met de leden der Waffen-SS. De bijzonderheden worden geregeld door den Höheren SS- und Polizeiführer. Hij kan hierbij afwijken van de bestaande voorschriften.

(Verordeningenblad No. 8, d.d. 12 Maart 1943)

Toelichting van Mussert. —

Naar aanleiding van de oprichting eener Nederlandsche Landwacht schrijft Mussert in een hoofdartikel in „Vova" onder meer: „Doordat de uitgeweken voormalige regeering ons volk jarenlang systematisch tegen Duitschland heeft opgehitst en ons vaderland had gemaakt tot een bruggenhoofd van Engeland op het vasteland, doordat anderzijds Duitschland om militaire redenen genoodzaakt was door Nederland te marcheeren ter vernietiging van het Fransch-Engelsche leger in Noord-Frankrijk, is de voormalige Nederlandsche weermacht vier en een halve dag in strijd geweest met de Duitsche weermacht, waarna volledige capitulatie is gevolgd. Sindsdien waren er geen Nederlandsche soldaten meer in ons vaderland. De Duitsche weermacht verdedigt nu de kust tegen iedere invasiepoging en het achterland tegen aanvallen van uit de lucht.

In Juli 1940 heb ik in de groote bijeenkomst op de Luntersche heide het parool gegeven: van vijand tot bondgenoot. Sindsdien zijn duizenden nationaal-socialisten als vrijwilligers gegaan naar het Oostelijk front. Wij hebben het altijd als een schrijnend tekort gevoeld, dat wij hier te lande niet mochten dienen als soldaat. In dit tekort voorziet nu de verordening. Eindelijk is het dus zoover, dat binnenkort Nederlandsche soldaten ook het eigen vaderland weer kunnen verdedigen en dat wij niet hulpeloos en ongewapend moeten toezien hoe land en volk worden bedreigd. Onze jongens bij het Ilmenmeer, aan de Dnjepr, in den Kaukasus en bij Stalingrad hebben getoond goede soldaten te zijn, wanneer zij goed bewapend zijn en goed worden aangevoerd. Zij stonden hun man in het heetst van het gevecht. Zoo geloof ik dat, mocht het zoover komen, zij zeker in het vaderland zelve, zich duchtig zullen weren. Het is daarenboven zeer nuttig voor de geestelijke gezondheid van aspirant-bijltjeshelden te weten, dat de nationaal-socialisten wel niet over bijltjes beschikken, maar wel over revolvers, geweren, machinegeweren en kanonnen. Daarom roep ik mijn kameraden op tot den dienst in de Nederlandsche Landwacht. Nederland herrijze!"

(Vor. ber. ir. Mussert 5447)

Regeling van het berichtenverkeer met het buitenland.

Een nieuwe regeling van het berichtenverkeer met het buitenland is vastgelegd in een verordening van den Rijkscommissaris, 12 dezer afgekondigd.

De verordening centraliseert het geheele berichtenverkeer met het buitenland op het Staatsbedrijf der P.T.T. Niet verzonden of doorgegeven mogen worden berichten over den militairen, politieken of economischen toestand, welke het welzijn van het Duitsche rijk of van de daarmede verbonden staten in gevaar zouden kunnen brengen. Het berichtenverkeer mag verder niet worden gebruikt om berichten naar het vijandelijke buitenland over te brengen. Telegrafisch, beeldtelegrafisch en telexverkeer met het buitenland is niet toegestaan. Uitzonderingen op deze bepalingen zijn mogelijk, verzoeken daartoe moeten worden ingediend bij de plaatselijke K. v. K.; door Duitsche verzoekers bij de „Deutsche Handelskammer für die Niederlande", Amsterdam.

De maximale strafbedreiging is vijf jaar gevangenisstraf, in minder ernstige gevallen zes weken hechtenis of max. *f* 50.000 boete. De nadere bepalingen in een nog te verschijnen besluit zullen aanwijzingen inhouden omtrent toegelaten en verboden zendingen, aanbieding van zendingen, enz. De nieuwe regeling treedt Dinsdag 16 Maart in werking.

Aan een nadere, in de Staatscourant van 15 Maart opgenomen regeling ontleenen wij: Alle postzendingen voor het buitenland bestemd, moeten aan een loket van een postinrichting worden afgeleverd en mogen dus niet meer in de brievenbussen worden geworpen. De afzender mag zelf geen postzegels opplakken, maar moet het verschuldigde port of recht aan het loket betalen, waarna de ambtenaar voor de frankeering zorgt. Alle zendingen moeten aan de buitenzijde zijn voorzien van naam en voornamen en het adres van den afzender. Is de brief of de mededeeling niet in het Duitsch gesteld, dan moet de gebruikte taal onder dit adres van den afzender worden aangegeven. Wie een postzending aan het loket aflevert moet zich legitimeeren. Is de brenger niet de afzender, dan moet buitenop de zending behalve den naam van den afzender ook de naam van den brenger worden vermeld. Firma's die tot het buitenlandsche telegraafverkeer zijn toegelaten, zijn gerechtigd haar eigen zendingen naar het niet-vijandelijke buitenland zelf met postzegels te beplakken. Firma's, die niet tot het buitenlandsche telegraafverkeer zijn toegelaten, maar die kunnen aantoonen, dat zij veel postverkeer met het buitenland onderhouden, kunnen aan de „Deutsche Handelskammer für die Niederlande", Amsterdam, eveneens toestemming tot frankeering krijgen.

Verboden is in het postverkeer de verzending van de volgende voorwerpen: 1. afbeeldingen van elken aard, (ook prentbriefkaarten, schaakproblemen, kruiswoord- en andere raadsels), uitgezonderd pasfoto's voor zoover zij niet voorkomen in boeken, tijdschriften, kranten en prospecti; 2. drukwerk van elken aard, boeken, kranten, brochures, prospecti, tijdschriften, krantenknipsels,

familie-advertenties, muziek e.d. voor zoover de verzending geen zakelijk doel heeft; 3. gramofoonplaten en mededeelingen van elken aard, die langs mechanischen weg zijn opgenomen, voor zoover de verzending geen zakelijk doel heeft.
De volgende beperkingen gelden voor den vorm van schriftelijke mededeelingen: 1. Brieven en briefkaarten moeten duidelijk en gemakkelijk te lezen zijn (zoo mogelijk op de schrijfmachine geschreven). Brieven met niet zakelijken inhoud mogen ten hoogste vier kantjes groot zijn (grootste maat voor een kantje 210 : 297 m.m.). 2. Het gebruik van kunstmatige taal als Esperanto, van geheime of een doode taal en van Hebreeuwsch is verboden. 3. Het gebruik van stenografie of blindenschrift is niet toegelaten. Voor het schrijven van mededeelingen mogen geen geheimschriften en in het bijzonder geen sympathetische inkten worden gebruikt. 4. Het gebruik van gevoerde omslagen is verboden. Alleen in zakelijk verkeer zijn toegelaten acten (Geschäftspapiere), monsters en gemengde zendingen. Postwissels en remises van een postgirorekening uit mogen slechts korte mededeelingen dragen, die op de reden der betaling betrekking hebben.
(Verordeningenblad no. 8, d.d. 12 Maart 1943 - Staatscourant - N. R. Crt. - Vova)

Onderwijs - Ordening van het hooger onderwijs. — Om de toestanden aan de Nederlandsche universiteiten en hoogescholen te ordenen heeft de Rijkscommissaris, na ruggespraak met den Leider der Nationaal-socialistische Beweging der Nederlanden en met den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming een verordening geteekend, welke in het verordeningenblad van 12 Maart werd opgenomen.
De verordening gaat uit van de noodzakelijkheid, eenerzijds den totalen inzet voor den Europeeschen strijd tegen het bolsjewisme ook van de academische jeugd te waarborgen en anderzijds te zorgen voor een toereikend aantal studenten in de toekomst.
De verordening bepaalt, dat de secretaris-generaal voornoemd, al naar de omstandigheden vereischen, maximum-aantallen der studeerenden vaststelt (numerus clausus). Voorts bepaalt zij dat iedere studeerende, die na het in werking treden van de verordening het eindexamen met succes heeft afgelegd, verplicht is een bepaalden tijd in het bestek van den „Arbeitseinsatz" te werken. De bijzonderheden hiervan worden vastgesteld door de secretarissen-generaal van Sociale zaken en van Opvoeding W. en K. Zij kunnen ook uitzonderingen toelaten. Dergelijke uitzonderingen zullen b.v. gemaakt worden voor de vrouwelijke studenten. Tevens zal de secretaris-generaal van Opvoeding, W. en K. in overleg met den Leider en met toestemming van den Rijkscommissaris een verordening uitvaardigen, volgens welke aan de president-curatoren der Rijksuniversiteiten en Hoogescholen de zorg wordt opgelegd, dat de aan deze inrichtingen werkzame personen zich zullen onthouden van alle handelingen en uitlatingen, die in de telkens gegeven omstandigheden een gevaar beteekenen voor de openbare orde aan de genoemde inrichtingen. Derhalve worden hun ook bepaalde disciplinaire rechten tegenover door hen zelf benoemde personen gegeven.
Voorts bepaalt de verordening, dat alleen diegenen aan een universiteit of hoogeschool kunnen studeeren (ook aan een universiteit of hoogeschool, die geen Rijksinstelling is), die een plechtige verklaring van loyauteit onderteekenen.
In deze verklaring verplichten zij zich, zich naar eer en geweten te houden aan de in het bezette Nederlandsche gebied geldende wetten, verordeningen en andere voorschriften en zich te onthouden van elke tegen het Duitsche rijk, de Duitsche weermacht of de Nederlandsche autoriteiten gerichte handelingen en uitlatingen, alsmede van alle handelingen en uitlatingen, die in de telkens gegeven omstandigheden een gevaar beteekenen voor de openbare orde aan de universiteiten en hoogescholen.
Ten slotte geeft de verordening den rectoren het recht studeerenden wegens een ernstige overtreding van de orde of ingeval van ernstig wangedrag den toegang tot alle universiteiten en hoogescholen voor maximum een jaar tijds te ontzeggen.
Voorts heeft de Rijkscommissaris op verzoek van den Leider en van secretaris-generaal Van Dam besloten de studenten, die de laatste weken zijn gearresteerd, in vrijheid te stellen. Alleen de gearresteerde studenten van de Technische Hoogeschool van Delft, moeten om redenen van veiligheid voorloopig nog in hechtenis blijven. Het zal in het belang zijn van de Nederlandsche academische jeugd, dat professoren en studenten eerlijk medewerken aan de vervulling der eigenlijke taak van de universiteiten, opdat aan de ernstig studeerenden de ongestoorde beoefening van de studie gewaarborgd kan zijn.
(Verordeningenbl. no. 9, d.d. 13 Maart '43 - Nat. Dagbl.)
(Vor. ber. Onderwijs 5435; Studenten 5426 A.)

Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming verplaatst naar Apeldoorn. — Met ingang van 22 Maart 1943 wordt het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming verplaatst van 's-Gravenhage naar Apeldoorn, Jhr. Molleruslaan.
(Vor. ber. Departementenverplaatsing 5435)

A. FRANKRIJK. — Aanslag op Marcel Déat. — Op 10 Maart is in het plaatsje Arbouse in het departement Nièvre een aanslag gepleegd op Marcel Déat, den leider van de „Rassemblement National Populaire". Eenige personen hebben op enkele meters afstand met een machinegeweer op den Franschen staatsman geschoten. Geen der kogels trof Déat, wel echter een agent van politie die Marcel Déat ter bewaking vergezelde. Deze is zwaar gewond.
(Vor. ber. Déat 5071 B.)

Jacques Doriot naar het Oostfront vertrokken. — 13 Maart — De leider van de Parti populaire français is dezer dagen opnieuw als vrijwilliger in den strijd tegen het bolsjewisme naar het Oostelijk front vertrokken. In 1928 was Jacques Doriot nog agent van de Derde (communistische) Internationale. In 1937 kondigde een vlammende brochure hem, nadat hij den communisten den rug had toegekeerd en de Fransche volkspartij had gesticht, als den „man van morgen" aan. Twee jaren was hij zoo goed als geheel in de vergetelheid verzonken. Thans is hij nadat hij in het Fransche vrijwilligerslegioen aan het Oostfront als luitenant gestreden heeft, met Marcel Déat een der leidende figuren van het nieuwe Frankrijk, dat tot samenwerking met de politiek der As-mogendheden bereid is. Op 16 September 1898 werd hij als zoon van een dorpssmid geboren. Hij zou mecanicien worden, maar de politiek bepaalde anders. Zijn demagogische redenaarstalenten maakten hem spoedig tot een invloedrijk man bij de socialistische jongeren. In 1920 splitste zich de partij. Doriot koos den radicalen vleugel en werd een strijdvaardig activist naast Marcel Cachin en Maurice Thorez. In 1928 kozen de communisten van de Parijsche voorstad St. Dénis hem tot hun burgemeester. Zijn politieke activiteit bracht hem voortdurend in botsing met de politie. Vaak zat hij in de gevangenis, vaak leefde hij in verbanning, o.a. in Indo-China en België en zoo nu en dan kon hij zich ook in vrijheid om het wel en wee der burgers zijner stad bekommeren. Het jaar 1934 bracht den grooten ommekeer. Zonder dat hijzelf ooit de diepere oorzaak zijner gewijzigde houding bekendmaakte, ontpopte hij zich eensklaps als een fellen anticommunist, hetgeen duidelijk tot uitdrukking kwam in zijn ondubbelzinnige partijkeuze tegen het Fransch-Russische bondgenootschap, 1935. Einde Juni 1936 stichtte hij onder de leuze „Eenheid, welvaart, veiligheid" den „Parti populaire français", waarmee hij onder krachtige agitatie zoowel het Volksfront als het kapitalisme bestreed. Een maand later verscheen zijn weekblad „Emancipation nationale"; het jaar daarop kocht hij de „Liberté" aan, sedert dien het officieele orgaan zijner partij. Herhaalde pogingen om met de Vuurkruisers („Croix de feu") van kolonel de la Roque en de Action Française een eenheidsfront tot stand te brengen, mislukten. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Doriot 5077 A.)

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Bescherming der volksgezondheid op Java. — Maart — De woordvoerder der Japansche regeering heeft tijdens een persconferentie een uiteenzetting gegeven over de maatregelen die door de Japansche bezettingsautoriteiten in Oost-Indië t.b.v. de volksgezondheid zijn genomen. Spreker zeide, dat de Japansche bestuurders op Java het noodig hebben geacht, om teneinde het aantal inheemsche artsen te vergrooten met het doel het huidige peil der volksgezondheid te behouden en epidemieën te verhinderen, de vroegere medische universiteit van Batavia te reorganiseeren. De universiteit is derhalve eenigen tijd gesloten en zal den eersten April worden heropend. Tegelijkertijd zal

de geneeskundige en tandheelkundige hoogeschool in Soerabaja aan deze medische universiteit worden verbonden. (Vaderland)
(Vor. ber. Jap. bewind 5450 A.)

Verklaringen van den voormaligen gouverneur-generaal en den voormaligen opperbevelhebber. —
Ter gelegenheid van het feit, dat op 9 Maart een jaar geleden Nederlandsch-Indië voor de Japansche strijdkrachten capituleerde, hebben de voormalige opperbevelhebber van de Nederlandsche strijdkrachten in Nederlandsch-Indië, luitenant-generaal Ter Poorten, en de vroegere gouverneur-generaal Van Starkenborgh Stachouwer, die zich thans in een gevangenenkamp op het eiland Formosa bevinden, verklaringen voor de Japansche pers afgelegd.
Luitenant-generaal Ter Poorten verklaarde, dat de Nederlandsche legerleiding het terstond na de landing der Japanners op Java het beste had geoordeeld, in verband met de weinig beschikbare tanks, vliegtuigen en ander oorlogsmaterieel te capituleeren. Dit werd echter door Engelsche officieren belet. In de hoop op Engelsch-Amerikaanschen bijstand is de strijd daarop voortgezet, doch de hulp is uitgebleven en daardoor is er nutteloos veel bloed vergoten. Van Starkenborgh zeide het lot, dat Nederlandsch-Indië zou treffen, te hebben zien aankomen. Persoonlijk had hij tijdens de economische onderhandelingen met Japan in 1941 zeer wel de billijkheid der Japansche verlangens ingezien, doch als gouverneur-generaal kon hij zich niet veroorloven, met de Japanners tot een accoord te komen.
(Vaderland - Nat. Dagblad)
(V. b. Gouv.-Gen. v. Starkenborgh 5038 B.; Lt.-gen. Ter Poorten 5026 A.)

A. **VER. STATEN. — Leen- en pachtwet een jaar verlengd. —**
Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft 10 Maart de verlenging van de leen- en pachtwet met een jaar, aangenomen.
(Vor. ber. Leen- en Pachtwet 5177 B.)

Sociaal program van Roosevelt. —
Naar „Exchange Telegraph" meldt heeft president Roosevelt het Congres een lang memorandum van 600 bladzijden over een sociaal-politiek plan toegezonden, dat aan elken Amerikaan de „derde vrijheid", welke de Atlantische verklaring eischt, n.l. „vrijheid van nood", moet verzekeren. Het memorandum berust op een rapport van een comité, dat zich drie jaar met deze materie heeft beziggehouden. In dit rapport wordt het beginsel gehuldigd, dat de regeering aan elken staatsburger het recht op arbeid, alsmede het recht op inkomen ingeval hij niet in staat is te werken, op bepaalde voorwaarden garandeeren moet, welke met zijn zelfrespect vereenigbaar zijn. Het rapport beveelt een uitgebreid program aan van permanente openbare werken, gecombineerd met uitbreiding, uniformeering en centralisatie van de maatregelen tot het bereiken van sociale veiligheid.
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 5402 A.)

John M. Pierpont Morgan overleden. —
Naar de Britsche berichtendienst uit Boca Grande in Florida meldt, is de bekende Amerikaansche bankier John M. Pierpont Morgan overleden. John Pierpont Morgan werd 17 September 1867 te Irvington in den staat New York geboren. Sedert den dood van zijn vader was hij de eenige beheerder van de J. P. Morgan Company, die in 1940 in een trust werd omgezet. Hij was tevens president van de Amerikaansche Staaltrust. Morgan is vooral bekend geworden als een der actiefste persoonlijkheden, die de deelneming van de Vereenigde Staten aan den eersten Wereldoorlog propageerde en financierde.

Amerikaansch-Britsche besprekingen te Washington.
De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft 13 Maart een begin gemaakt met zijn besprekingen met president Roosevelt. Op 14 Maart heeft Eden besprekingen gevoerd met den Amerikaanschen minister van Oorlog Stimson en den minister van Marine, Knox, over militaire en politieke kwesties.
Voorts werd 13 Maart gemeld, dat Eden op een persconferentie te Washington heeft verklaard, dat de Geallieerden ten nauwste moeten samenwerken, aangezien nog een lange weg moet worden afgelegd, voordat Duitschland is overwonnen.
Eden zeide voorts, dat hij naar Washington is gekomen om een algemeene gedachtenwisseling over oorlogsproblemen met de Ver. Staten en andere Geallieerden mogelijk te maken. De besprekingen moeten alomvattend zijn en geen enkele kwestie buitensluiten. Bij de onderhandelingen over algemeene problemen van na den oorlog, waartegenover de Geallieerden zich zien geplaatst, is de samenwerking tusschen Engeland, de Ver. Staten en de Sovjet-Unie bijzonder nuttig en zelfs onmisbaar, wanneer de Geallieerden na den oorlog een duurzamen vrede wenschen. Uiteraard zal ook China daarbij worden betrokken en deze samenwerking zal de basis vormen voor een systeem van samenwerking. Het Russisch-Britsche verdrag heeft de betrekkingen tusschen Engeland en de Sovjet-Unie reeds op een blijvenden grondslag gebracht. Dit is vooral voor Europa een uiterst belangrijke bijdrage.
Omtrent het Russisch-Poolsche grensconflict zeide Eden, dat nog niet het stadium bereikt is, waarin de Geallieerden onder elkaar de toekomstige grenzen tusschen de afzonderlijke landen kunnen afbakenen.
Als belangrijkste taak der Geallieerden noemde Eden Duitschland en Japan — Italië is niet van even groot belang — zóó te bedwingen, dat zij nooit weer in staat zullen zijn een oorlog te voeren. Daarom mogen niet dezelfde methodes worden toegepast als na den vorigen oorlog. Hij achtte het niet verstandig een nieuwe regeering in Duitschland in te voeren. Eden wees er vervolgens nogmaals op, dat men onvoorwaardelijk rekening moet houden met tegenslagen en teleurstellingen en dat het een tamelijk moeilijke taak zal zijn den oorlog te winnen. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(V. b. min. Eden 5434 D.; Russ.-Britsche verdrag 5138 C.; Russ.-Poolsche Conflict 5448 B.)

B. **NEDERLAND. — Financiën - Waardeloosverklaring van bankbiljetten van 500 en 1000 gulden. —**
In het Verordeningenblad van 14 Maart is een verordening van den Rijkscommissaris betreffende waardeloosverklaring der bankbiljetten van *f* 500 en *f* 1000 opgenomen. Volgens deze verordening verliezen de in omloop zijnde bankbiljetten van *f* 500 en *f* 1000 met ingang van 13 Maart de hoedanigheid van betaalmiddel. De Nederlandsche Bank is slechts verplicht deze bankbiljetten in te wisselen, voorzoover deze uiterlijk tot en met 15 April '43 door de Rijksbelastingkantoren, welke bevoegd zijn ten aanzien van de inning van de inkomsten- of vennootschapsbelasting dan wel door den Rijkscommissaris (gevolmachtigde voor De Nederlandsche Bank), worden overgelegd.
De in het binnenland gevestigde eigenaren van bankbiljetten zijn gerechtigd de biljetten uiterlijk tot en met 31 Maart a.s. in te leveren bij het Rijksbelastingkantoor, dat ten aanzien van hun inkomsten- of vennootschapsbelasting bevoegd is, of — in geval zij voor geen dezer belastingen zijn aangeslagen — ten aanzien van de inning bevoegd zoude zijn. Zij ontvangen een bewijs van inlevering, waarin vermeld worden het aantal, de waarde en de nummers van de ingeleverde biljetten. Genoemd belastingkantoor gebruikt de tegenwaarde van de ingeleverde biljetten in de eerste plaats tot delging van opvorderbare of in den loop van het jaar 1943 opvorderbaar wordende belastingen van den persoon, die de biljetten heeft ingeleverd.
Zijn geen belastingen opvorderbaar en is ook niet aan te nemen, dat in den loop van het jaar 1943 belastingen opvorderbaar worden, dan wordt de tegenwaarde aan den persoon, die de biljetten heeft ingeleverd, slechts vergood, wanneer naar het oordeel van de administratie der belastingen geen redenen bestaan tot het instellen van een onderzoek naar de fiscale omstandigheden van bovengenoemden persoon. Bestaan wel redenen tot het instellen van een onderzoek, dan dient de tegenwaarde te worden ingehouden tot dekking van eventueel na te vorderen belastingen, onkosten, straffen en kosten en het eventueel overblijvende deel na beëindiging van het onderzoek te worden gerestitueerd. Het voor restitutie in aanmerking komende bedrag kan eveneens worden gebruikt tot delging van andere schulden van den persoon, die de biljetten heeft ingeleverd, aan den Staat. Op de aanspraak op restitutie kan beslag worden gelegd. Ook kan zij worden gecedeerd.
De niet in het binnenland gevestigde eigenaren van genoemde bankbiljetten kunnen de biljetten uiterlijk tot en met 31 Maart a.s. inleveren bij den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, die deze uiterlijk tot en met 15 April a.s. aan De Nederlandsche Bank ter inwisseling overlegt. De Rijkscommissaris is in bijzondere uitzonderingsgevallen, volgens eigen oordeel, gerechtigd om biljetten na 13 Maart j.l. aan te nemen of na 15 April a.s. ter inwisseling over

te leggen. De Rijkscommissaris beslist volgens eigen oordeel of de tegenwaarde aan den persoon, die de bankbiljetten heeft ingeleverd, wordt vergoed. Hij kan de vergoeding afhankelijk stellen van het verschaffen van bewijzen en van het vervullen van voorwaarden. Hij beslist in hoogste ressort. Voor zoover de tegenwaarde aan den persoon, die de bankbiljetten heeft ingeleverd, niet wordt vergoed, draagt de Rijkscommissaris deze af aan den Nederlandschen Staat. De Nederlandsche Bank dient de tegenwaarde van de haar niet of niet tijdig ter inwisseling overgelegde biljetten zoo spoedig mogelijk aan den Staat af te dragen. Deze verordening is op 13 Maart in werking getreden.

(Verordeningenblad no. 10, d.d. 14 Maart 1943)

N. S. B. - Boekeninzameling van den Nat. Jeugdstorm. —

15 Maart — Door den Nationalen Jeugdstorm werd in het geheele land een inzameling van boeken ten behoeve van de in Duitschland werkende Nederlandsche arbeiders georganiseerd. Niet alleen werden de boeken huis aan huis opgehaald, ook waren voor dit doel speciale kiosken geopend, alwaar deze konden worden afgegeven.

(Vor. ber. Ned. arbeiders in Duitschland 5253 A.)

N.S.K.K.-vrijwilligers beëedigd. —

15 Maart — De pl.v. leider der N.S.B., van Geelkerken, heeft een bezoek aan België gebracht en daarbij de 300 Nederlandsche vrijwilligers van de Motor-Gruppe Luftwaffe van het N.S.K.K. toegesproken, die daar na voleinding hunner opleiding in een kazerne op den Führer werden beëedigd. Hij werd begeleid door den Oberführer van het N.S.K.K. Hegendörfer, alsmede door banleider Eman. De groep Nederlanders werd geflankeerd door N.S.K.K.-formaties, bestaande uit Duitschers, Vlamingen, Walen en Franschen. Joris van Steenland, commandant-generaal van de Dietsche militie-zwarte brigade van de Vlaamsche eenheidsbeweging vertegenwoordigde de Vlaamsche nationaal-socialisten.

(Vor. ber. N.S.K.K. 5447)

Medisch front - Dr. Chr. A. Götte benoemd tot opvolger van Dr. K. Keyer. —

Met ingang van 9 Maart werd door den Leider der N.S.B., Mussert, Dr. K. Keyer te Utrecht, op zijn verzoek wegens drukke werkzaamheden, eervol ontslag verleend als leider van het Medisch Front, onder dankzegging voor de door hem in deze functie aan de Beweging bewezen diensten. Zijn benoeming als leider van de Volksgezondheid blijft gehandhaafd. Met ingang van gelijken datum wordt door Mussert tot leider van het Medisch Front benoemd Dr. Chr. A. Götte te Haarlem, en als plaatsvervangend leider Dr. J. S. Galjart te Wassenaar.

(Vor. ber. dr. Keyer 5415 A.)

Strijd tegen het bolsjewisme - Gelukwenschen voor Mooyman. —

Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart heeft den ᛋᛋ-Sturmmann Mooyman het volgende gelukwenschtelegram gezonden: Met de hooge onderscheiding, die U door den Führer als eersten Nederlander wegens Uw voorbeeldige houding in den strijd werd verleend, wensch ik U hartelijk geluk. Heil Hitler, (w.g.) Seyss-Inquart. Ook de Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden, General der Flieger Fr. Christiansen, de höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer en de Befehlshaber der Waffen-ᛋᛋ, hebben Mooyman hartelijke gelukwenschtelegrammen gezonden. De Leider der N.S.B., Mussert, heeft in een persoonlijken brief Gerardus Mooyman gelukgewenscht met zijn onderscheiding.

De burgemeester van Wassenaar, jhr. E. de Blocq van Scheltinga, heeft in de gemeente Wassenaar een fraai plein den naam gegeven Gerardus Mooymanplein.

(Vor. ber. Gerardus Mooyman 5448)

Nederlandsche Oost Compagnie - Bagger- en Binnenvaartmaatschappijen opgericht. —

15 Maart — Naar de Ned. Oost Compagnie mededeelt, is opgericht de Nederlandsche Oost Bagger N.V. te Den Haag. Het doel is o.a. het aannemen en uitvoeren, al of niet voor rekening van derden, voorbereiden en organiseeren van waterbouwkundige werken en wat daarmee in den ruimsten zin verband houdt. Het aandeelenkapitaal bedraagt *f* 500.000. Voor de eerste maal is tot directeur benoemd de N.O.C.

Voorts is met zetel te Rotterdam opgericht de Nederlandsche Oost Binnenvaart N.V. Het doel der vennootschap is het uitvoeren of het doen uitvoeren van transporten in den ruimsten zin, zoowel op de binnenwateren als te land. Het aandeelenkapitaal bedraagt *f* 500.000. Tot directeur is benoemd ir. P. S. Heerema.

(Vor. ber. Ned. Oost Compagnie 5447)

200-jarig bestaan der Lettergieterij Joh. Enschede en Zonen. —

Op 9 Maart was het twee eeuwen geleden, dat de lettergieterij van de Haarlemsche drukkersfirma Joh. Enschede en Zonen werd gesticht. Ter gelegenheid van dit jubileum heeft de N.V. een tentoonstelling georganiseerd. Een deel is gewijd aan de historie, waar een schat van unieke voorwerpen en documenten uit de geschiedenis der typografie bijeen is gebracht. Een ander deel omvat karakteristieke voorbeelden van de typografie van heden. Ook wordt op deze tentoonstelling een overzicht gegeven van de ontwikkeling der gieterij zelf.

Sport - 75-jarig bestaan van het Nederlandsch Gymnastiekverbond. —

Het Nederlandsch Gymnastiek Verbond bestaat op 15 Maart 75 jaar. Het verbond werd met 215 leden opgericht en telt nu ruim 80.000 leden verdeeld over 600 vereenigingen. In 1868 werden in Nederland de eerste gymnastiekvereenigingen opgericht. Langzaam is de lichamelijke schoolopvoeding in ons vaderland vooruit geschreden. In 1881 ontving het N.G.V. voor het eerst rijkssubsidie. In 1889 ging men er toe over om de gymnastiekbeoefening op de lagere scholen verplichtend te stellen. Er kwam niet veel van terecht. In 1914 werd op slechts 11% van de roosters der lagere scholen het leervak der gymnastiek aangetroffen. In 1928 deed voor het eerst een Nederlandsche ploeg aan de Olympische Spelen mee. Onze dames wisten de gouden medaille te verwerven. Sinds dien tijd hebben de dames dit turnpeil weten te handhaven.

Letterkunde - Dr. P. C. Boutens overleden. —

Dr. P. C. Boutens is op 14 Maart in het Gemeentelijk Ziekenhuis aan den Zuidwal te Den Haag overleden. In dr. Boutens verliest ons land een van zijn grootste dichters.

P. C. Boutens werd 20 Februari 1870 geboren te Middelburg, hij studeerde aan de universiteit te Utrecht in de klassieke letteren en promoveerde er in 1899 op een proefschrift „Exercitationes criticae in scholia ad Aristophanis Acharnenses". Hij was daarna eenigen tijd leeraar aan het Instituut Noortheij te Voorschoten, later vestigde hij zich als privaatleeraar te 's-Gravenhage. Uit een nu tien jaar geleden te Brussel gehouden rede, blijkt, dat zijn voorouders in 1571 uit Oost-Vlaanderen naar Zeeland zijn gekomen; daar en in de omstreek van Gent komt de naam nog veel voor. Boutens' latere leven is er een van allerminst openbaar vertoon; slechts weinigen kenden zijn socialen arbeid als voorzitter van de vereeniging van Nederlandsche letterkundigen, en van het steunfonds, genaamd het Willem Kloosfonds.

(Vor. ber. dr. P. C. Boutens 4146 B.)

Cultureele aangelegenheden - Restauratie der Amersfoortsche muurhuizen. —

Ondanks de moeilijke tijden gaat men te Amersfoort voort met het uitvoeren van restauratiewerkzaamheden aan oude gebouwen, met de bedoeling niet alleen het stadsschoon te verhoogen, maar ook de woongelegenheid te verbeteren. Dat is met name het geval bij de zoogenaamde Muurhuizen. Talrijke panden zijn in de afgeloopen jaren reeds afgebikt en hersteld; ze zien er thans uit als herboren; te meer steken de verwaarloosde panden daartegen af. Maar elk huis krijgt na verloop van tijd zijn beurt. Nadat onlangs een aanvang is gemaakt met het herstel van Groot en Klein Tinnenburg, is de restaurateur thans enkele honderden meters verderop, naast den beroemden Dieventoren, begonnen met een nieuw object, Muurhuizen 109. Dit huis stamt uit het jaar 1585 en valt bijzonder op door den Renaissancestijl met stoep, deur en topgevel. De tand des tijds heeft echter aardig geknaagd aan dat gebouw dat veel van zijn ouden luister verloren heeft. Daarom stemt het tot blijdschap dat Monumentenzorg zich voor de zaak heeft geïnteresseerd en zijn goedkeuring heeft gegeven aan de herstelplannen, die trouwens al lang in de pen waren. Het huis is eigendom van de gemeente; de restauratie zal plaats hebben onder leiding van den stadsarchitect. (N. R. Crt.)

Pers - Algemeene vergadering van het persgilde. —

De eerste landelijke algemeene vergadering van het persgilde der Ned. Kultuurkamer werd op 13 Maart in den Stadsschouwburg te Utrecht gehouden.

De zakelijke leider, de heer J. Learbuch, opende de vergadering en heette alle aanwezigen welkom, in het bijzonder de Duitsche gasten prof. dr. J. März uit Praag, den perschef van den Rijkscommissaris, den heer Dittmar, en dr. Pudor, Leiter des Landesverbandes des Reichsverbandes der Deutschen Presse en de Nederlandsche gasten, den waarnemend secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, jhr. mr. De Ranitz, en mr. Otto, algemeen bestuurder van de Ned. Kultuurkamer.
In zijn rede ging spr. uitvoerig in op het werk van het persgilde. Ter zake van de drastische beperkingen ten aanzien van het papierverbruik merkte spr. op, dat, indien de overheid deze maatregelen niet had getroffen, er momenteel in Nederland geen krant meer zou kunnen verschijnen.
Voorts werd nog het woord gevoerd door den leider van het persgilde, mr. J. Huyts. Na gewezen te hebben op de beteekenis en het doel van het persgilde, daarbij speciaal den nadruk leggende op het beginsel der saamhooriglheid voor alle cultureele werkers in de organisatie van de Ned. Kultuurkamer, zeide spr., dat de zin van de samenvatting van eens tegengestelde krachten hierin ligt, dat zij alle onder den noemer „arbeid" worden gebracht. De klassestrijd is beslist en wel ten gunste van den arbeid. Het kapitaal echter dient vruchtbaarder dan ooit te blijven. Het individueele bedrijf wordt verheven tot gemeenschapsbedrijf en op het niveau van het gemeenschapsbedrijf laat de tegenstelling tusschen kapitaal en arbeid zich langs de lijn van arbeid vereevenen.
Alhoewel wantoestanden, zooals in de voormalige Fransche en huidige Amerikaansche pers in ons land niet zijn voorgekomen, heeft de vroegere Nederlandsche pers zich toen ook wel geleend tot hand- en spandiensten, daar waar zij zich met de illusie van onafhankelijkheid vleide. Een typisch voorbeeld daarvan noemde spr. de berichtgeving van den Spaanschen burgeroorlog.
Spr. herhaalde de vraag van dr. Dietrich op het journalistencongres te Venetië gesteld: „Is de ontaarding van de pers, die voor geld de openbare meening vergiftigt, een onveranderlijk kwaad, waaraan de volkeren te gronde moeten gaan of zijn de gezonde krachten van het journalisme sterk genoeg, om zich tegen dit doodelijke gevaar te verweren en de pers haar hooge moreele en opvoedende taak in het leven der volkeren te hergeven?" Door een regeneratie van den totalen beroepsstand kan volgens spr. dit laatste het geval zijn. In de toekomst zullen het zakelijke belang en de ideëele strekking van een orgaan van de pers geen tegenstelling meer vormen, maar zij zullen gezamenlijk onder het primaat van de cultureele taak van de pers komen te staan.
Het persorgaan kan in den vervolge in geen geval meer alleen een winstobject zijn. Dat het echter een rendeerend bedrijf zal zijn, is een eisch, die reeds ter wille van de verwezenlijking van de cultureele taak der pers moet worden vervuld en in zooverre ligt daarin ook een verzekering van het in het bedrijf gestoken kapitaal.
„Wanneer de tegenstelling tusschen kapitaal en arbeid is doorbroken", zoo eindigde spr. zijn rede, „en wanneer in hoogeren zin de tegenstelling is overwonnen, die tusschen het zakelijke belang en de ideëele strekking bestaat, dan is dat een gunstig voorteeken voor de vruchtbaarheid van onzen gemeenschappelijken arbeid."
Tenslotte sprak prof. dr. J. März, privaat-docent te Praag, over het onderwerp: „de Duitsche pers in oorlogstijd, redactioneel, economisch en organisatorisch". In de ochtenduren hadden er verschillende sectievergaderingen plaats. Die van het Verbond van Ned. Journalisten was zeer druk bezocht; niet minder dan 350 journalisten waren aanwezig. O.m. sprak hier de verbondsvoorzitter, P. J. van Megchelen.
(Vova - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Pers 5390 B.)

Bedrijfsleven - Sluiting van bedrijven. —
Aan de beschikking van den Rijkscommissaris (commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken) verschenen in het Verordeningenblad van 15 Maart, betreffende de sluiting van bedrijven, wordt het volgende ontleend: In beginsel worden slechts die industrieele bedrijven toegelaten, welke oorlogs- of levensnoodzakelijk zijn. Voor zoover in deze beschikking niet anders wordt bepaald, wordt de sluiting van de overeenkomstig hiermede niet meer toegelaten bedrijven bevolen bij bijzondere beschikking. De niet gesloten bedrijven mogen slechts oorlogs- of levensnoodzakelijke voorwerpen fabriceeren via de desbetreffende vakgroep van de organisatie van het bedrijfsleven een beslissing te verzoeken van het ter zake bevoegde rijksbureau.
Met het in werking treden van deze beschikking moeten alle bedrijven van de volgend soorten worden gesloten: 1. luxe-restaurants, 2. bars, 3. nachtlokalen, 4. verhuurinrichtingen van toonzalen, in het bijzonder toonzalen van automobielen, luxe-porselein of ceramiek, 5. reclame-ondernemingen, 6. kermisbedrijven, 7. paardrij-instituten en -scholen, 8. dansinstituten en -scholen, 9. in één artikel gespecialiseerde zaken, met inbegrip van door rondtrekkende personen gedreven zaken en den straat- en markthandel, van: a. luxe-modeartikelen, b. zoetigheden, c. parfumerie-artikelen, d. juweelen, gouden en zilveren voorwerpen, e. postzegels, f. tapijten, g. sportartikelen, h. bontwerken, i. muziekinstrumenten en gramofoons, k. radio-artikelen, l. schrijfmachines; 10. ambachtsbedrijven van de volgende soorten: a. schoonheidsinstituten, schoonheidsspecialisten, met inbegrip van de zoogenaamde schoonheidssalons, b. fabricage van luxe-kleeding naar maat voor dames en heeren, c. plisseerinrichtingen, d. juweliers, gouden zilversmeden, e. muziekinstrumentmakers, f. fabrikanten van uithangborden, naamplaten en lichtreclames, alsmede schilders van uithangborden en naamplaten, ook wanneer deze bedrijven door rondtrekkende personen worden uitgeoefend. Wordt uitsluitend in een bijzondere afdeeling van een bedrijf een der genoemde soorten van bedrijf uitgeoefend, dan zijn de voorschriften van deze beschikking slechts van toepassing op deze afdeeling. De burgemeester kan om bijzondere redenen een afwijkende regeling treffen. De sluiting is niet van toepassing voor zoover 1) de onder 9, f tot en met l, en onder 10, e en f, genoemde bedrijven zich in noemenswaardigen omvang bezig houden met reparaties; 2) de onder 10 genoemde ambachtsbedrijven in noemenswaardigen omvang andere dan de genoemde bedrijfssoorten uitoefenen.
Met het in werking treden van deze beschikking is de uitoefening van de volgende werkzaamheden verboden: De werkzaamheid van handelsreizigers voor wervingsdoeleinden, tot het afhalen van bestellingen of tot het bezorgen van waren. De als hoofdberoep uitgeoefende werving voor verzekeringsmaatschappijen in den buitendienst met uitzondering van de als nevenberoep uitgeoefende wervingswerkzaamheid van de met de incasseering, schaderegeling of met het voorkomen van schade belaste personen. Klantendienst ten opzichte van de verbruikers, voor zoover deze uitsluitend bestaat in het afhalen of bezorgen van waren, van het verbod is uitgezonderd het bezorgen van nieuwsbladen, melk, brood, aardappelen en groenten, waschgoed, brandstoffen en groote voorwerpen, als meubelen, de burgemeester kan om bijzondere redenen andere uitzonderingen toestaan. Aan de kappers andere werkzaamheden dan: a) in de heerenafdeelingen: haarknippen, hoofdwasschen, friseeren en scheren, b) in de damesafdeelingn: haarknippen, hoofdwasschen, friseeren (watergolven en onduleeren) en permanenten.

Verboden tewerkstelling. —
Na 15 April a.s. is de tewerkstelling (in Duitschen tekst staat: zu beschäftigen) aan de volgende bedrijven verboden: 1) Aan banken en effectenkantoren, met uitzondering van boerenleenbanken, en aan verzekeringsmaatschappijen: Van manlijke personen in den leeftijd van achttien tot en met dertig jaar;
2) Aan bedrijven van den overzeeschen import- en exporthandel, koloniale en zeescheepvaartmaatschappijen: Van manlijke personen in den leeftijd van achttien tot en met vijf en veertig jaar, met uitzondering van het varende personeel;
3) In de hoedenmakersbranche (in Duitschen tekst staat: putzmacherhandwerk): Van manlijke personen tot en met vijftig jaar.
Indien het bedrijf moet worden gesloten, deelt de commissaris van de provincie, waarin het bedrijf is gelegen, het den houder daarvan schriftelijk mede. In gemeenten met meer dan honderdduizend inwoners treedt de burgemeester in de plaats van den commissaris van de provincie.
Voor zoover de beslissing van den commissaris van de provincie of van den burgemeester niet in overeenstemming met de Kamer van Koophandel en, voor zoover een plaatselijke afdeeling van de ter zake bevoegde organisatie van het bedrijfsleven bestaat, niet in overeenstemming met deze is tot stand gekomen, kan de betrokkene binnen drie dagen na de kennisgeving bij den commissaris van de provincie resp. bij den burgemeester een bezwaarschrift indienen. Dit bezwaarschrift

moet met redenen worden omkleed; het heeft geen opschortende werking.
Over het bezwaarschrift wordt beslist door den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart of door de door hem aangewezen instantie. Deze kunnen de uitvoering van de beslissing van den commissaris van de provincie of van den burgemeester tot hun eigen beslissing uitstellen.
Wanneer iemand, wiens tewerkstelling is verboden, om dringende redenen voor het bedrijf onmisbaar is, of in een ander bedrijf niet kan worden ingezet, kan het plaatselijk bevoegde gewestelijk arbeidsbureau op verzoek van den houder van het bedrijf of van den betrokkene tot wederopzegging toestaan, dat hij in het bedrijf werkzaam blijft.
De Betriebsführer in den zin van de verordening no. 144/1942 betreffende de ordening van den arbeid van een der te sluiten bedrijven dient de bij het in werking treden van deze beschikking voor het bedrijf werkzame werkkrachten met inbegrip van de in het bedrijf werkzame verwanten, alsmede zichzelf, binnen twee weken aan te melden bij het plaatselijk bevoegde gewestelijk arbeidsbureau, op een formulier, dat verkrijgbaar is bij het gewestelijk arbeidsbureau en bij den burgemeester.
Dit is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van zoodanige personen, wier werkzaamheid is verboden of die niet mogen worden te werk gesteld (in Duitschen tekst staat: nicht beschäftigt werden dürfen).
De houder van een te sluiten bedrijf dient onverwijld na het in werking treden van deze beschikking een lijst van de op het tijdstip van sluiting in zijn bezit bevindende waren bij het bevoegde Rijksbureau in te leveren.

Beschikking over waren. —
Over waren, waarvan de afgifte slechts tegen vergunning of distributiebonnen is toegelaten, en over waren, waarvan de inkoop gecontingenteerd of op andere wijze beperkt is, platina-, goud- en zilverwaren en juweelen, alsmede postzegels, mogen de te sluiten bedrijven niet beschikken, deze verkoopen of deze naar een andere plaats of opslagplaats overbrengen. Dit verbod is niet van toepassing ten aanzien van snel bedervende waren, voor zoover het bevoegde rijksbureau geen andere regeling treft. Dit kan tevens andere uitzonderingen toestaan.
Over waren, ten aanzien waarvan deze verbodsbepalingen niet van toepassing zijn, kan de houder van het bedrijf nog beschikken binnen een maand na het in werking treden van deze beschikking of, indien een bijzondere beslissing wordt gegeven, na de ontvangst van deze. De verplichting tot sluiting van het bedrijf wordt hierdoor niet aangetast.
Ambachtsbedrijven kunnen het werk, waarmede bij het inwerking treden van deze beschikking reeds was begonnen, nog binnen een maand afmaken en afleveren. Hetzelfde geldt, voor zoover andere bedrijven bij het in werking treden van deze beschikking met verbeterings- of wijzigingswerkzaamheden zijn begonnen. De verplichting tot sluiting van het bedrijf wordt hierdoor niet aangetast.
De secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart vaardigt, binnen het kader van de hem verstrekte richtlijnen, de ter uitvoering van deze beschikking noodzakelijke aanwijzingen uit, en kan in overeenstemming met de verordening no. 23/1940 bepalingen uitvaardigen over de afwikkeling van juridische verplichtingen van stilgelegde bedrijven, alsmede over de toekenning van een financieele hulp.
Het ontduiken van deze beschikking door reorganisatie van de te sluiten bedrijven is verboden.
Hij die handelt in strijd met deze beschikking of die in het bijzonder de verplichting tot sluiting van een bedrijf niet nakomt, dan wel een verboden werkzaamheid blijft uitoefenen, wordt gestraft overeenkomstig artikel 4 der verordening no. 16/1943, voor zoover niet overeenkomstig andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd.
De Rijkscommissaris (commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken) of een door hem aangewezen instantie kan bij een afzonderlijke beschikking tevens andere bedrijven en de uitoefening van andere werkzaamheden aanwijzen, waarop de bepalingen der onderhavige beschikking in zooverre van toepassing zijn, als hij daarbij niet anders bepaalt.
Deze beschikking treedt in werking met ingang van 15 Maart.
(Verordeningenblad no. 11, d.d. 15 Maart 1943)

Steunverleening stilgelegde bedrijven - Heffingsregeling no. 1. —
De „Ned. Staatscourant" van 15 Maart bevat een nieuwe regeling, opgenomen t.a.v. de steunverleening aan stilgelegde bedrijven. Hierin heeft de Secr.-Gen. v. h. Dep. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart bepaald, dat ter verkrijging van de middelen voor genoemde steunverleening de Mij. voor Industrie-Financiering (Mavif) aan alle werkende ondernemingen (leden van de Hoofdgroep Industrie voorzoover niet werkzaam op het gebied van de voedselvoorziening) een heffing kan opleggen, zulks na overleg met de Hoofdgroep Industrie en onder goedkeuring van den Secr.-Gen.
Een onderneming met een samengesteld grondbedrag van minder dan *f* 50 is van de verplichting vrijgesteld. Indien één of meer der tot een onderneming behoorende bedrijven gedurende 1942 niet of slechts gedurende een gedeelte van het jaar hebben gewerkt, doet de onderneming hiervan binnen 14 dagen na ontvangst van de kennisgeving mededeeling aan de Hoofdgroep. Na overleg met de Hoofdgroep houdt de „Mavif" bij het nader vaststellen van het door de onderneming te betalen bedrag, zoo noodig, rekening met den tijd, gedurende welken haar onderscheidene bedrijven hebben gewerkt. De „Mavif" kan na overleg met de Hoofdgroep en onder goedkeuring van den secr.-gen. aan alle werkende ondernemingen een voorloopige heffing opleggen. Dit te betalen bedrag bedraagt ten hoogste 25% van het samengestelde grondbedrag volgens den definitieven aanslag in de ondernemingsbelasting voor het belastingjaar 1942 of, indien deze nog niet is vastgesteld, volgens den voorloopigen aanslag voor dat belastingjaar. Indien de uit deze heffing verkregen middelen ontoereikend blijken te zijn, kan de „Mavif" na overleg met de Hoofdgroep en onder goedkeuring van den Secr.-Gen. een tweede voorloopige heffing opleggen.
(Staatscourant, d.d. 15 Maart 1943)
(V. b. Arbeidsinzet 5435 C.; Veranderen v. betrekking 5446 B.)

A. **JAPAN. — Tojo's bezoek aan Nanking - Overeenkomst inzake internationale concessies in China. —** De Japansche minister-president en minister van Oorlog, Tojo, heeft zich op 12 Maart naar Nanking begeven om het officieele bezoek, dat president Wang Tsjing-wei verleden jaar aan Japan gebracht heeft, te beantwoorden. Tojo heeft uitvoerige besprekingen gevoerd met Wang Tsjing-wei en andere vooraanstaande leden der nationale Chineesche regeering. De woordvoerder der Japansche regeering heeft de onderteekening bekendgemaakt van een nieuwe overeenkomst tusschen Japan en het nationale China, volgens welke de teruggave der Japansche concessies en bijzondere rechten in China reeds op 30 Maart zal plaats hebben. Daaronder vallen Hangtsjau, Soetsjau, Hankau, Sjasji, Tientsin, Foetsjau, Amoy en Tsjoengking. Daarmede zijn, naar de woordvoerder verklaarde, reeds in de allernaaste toekomst practisch alle buitenlandsche concessies in China opgeheven of teruggegeven. De teruggave, zoo betoogde de woordvoerder, heeft n.l. ook betrekking op de Britsche en Amerikaansche concessies, die sinds het begin van den oorlog onder Japansche militaire contrôle staan.
(v. b. min.pres. Tojo 5422 B.; Samenwerking Japan—China 5385 F.; Wang Tsjing-Wei 5386)

Deviezentransfer in Zuidzee-gebieden. —
Het Japansche militaire bestuur van Schonan (Singapore) zal met ingang van 15 Maart a.s. ter vergemakkelijking van den civielen handel de transfer van deviezen tusschen Malakka, Sumatra, Burma, Java en Noord-Borneo toestaan. Het overmaken van bedragen staat echter onder contrôle van het militaire bestuur en van de Zuidzee ontwikkelingskas.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad)

B. **SPANJE. — Bewapeningscredieten. —** Generaal Franco heeft voor belangrijke doeleinden buitengewone credieten tot een totaal-bedrag van 2.180.000.000 peseta's beschikbaar doen stellen. Daarvan ontvangt het ministerie van Oorlog 900 millioen voor het aanleggen van versterkingswerken, de aanschaffing en fabricage van oorlogsmaterieel en den bouw van kazernes. Het ministerie van Marine krijgt 350 millioen voor de tenuitvoerlegging van het vlootbouwprogramma, het ministerie van Luchtvaart 240 millioen voor de aanschaffing van vliegtuigmateriaal en wapens.
(Vaderland)
(V. b. Defensiecredieten 5367 E.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Charkov en Bjelgorod heroverd - Opgave Italiaansche verliezen - 135.500 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage vernietigd - Herlevende gevechtsactiviteit in Tunesië. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 15 Maart (D.N.B.) — De tegenaanval, waarin de legergroep Zuid na wekenlange gevechten den vijand heeft teruggeworpen over de Donetz, is door een belangrijk succes bekroond. Na dagenlange zware gevechten hebben formaties der Waffen-SS met krachtigen steun van de luchtmacht de stad Charkov in een omvattingsaanval uit het Noorden en Oosten heroverd.

Ten Z.O. en ten N. van de stad tot in de omgeving van Bjelgorod wierpen onze divisies den vijand verder naar het Oosten terug. Ten W. van Bjelgorod poogden de Sovjettroepen den voortschrijdenden Duitschen aanval met nieuw aangevoerde strijdkrachten tot staan te brengen. De vijandelijke tegenaanval mislukte onder zware bloedige verliezen. In den centralen frontsector mislukten talrijke vijandelijke aanvallen, die zonder onderling verband werden uitgevoerd. In het gevechtsgebied van Staraja Roessa ging de vijand opnieuw tot den aanval over. De Sovjets werden teruggeworpen.

16 Maart — In het gebied van Charkov—Bjelgorod en ten Noordwesten van Koersk, won onze aanval verder terrein. Ten Zuidoosten van Charkov werd een vijandelijke groep ingesloten. Krachtige tegenaanvallen der Sovjets ten Westen van Bjelgorod mislukten. In den sector van het Ilmenmeer trachtte de vijand de Duitsche stellingen te doorbreken. De aanvallen werden uiteen geslagen.

17 Maart — De ten Zuid-Oosten van Charkov ingesloten vijandelijke strijdkrachten zijn op een zeer klein gebied opeengedrongen. Zij gaan haar vernietiging tegemoet. In het gebied van Bjelgorod drong onze aanval verder naar het Oosten door. In de zware gevechten aan het Ilmenmeer behaalden onze troepen gisteren een nieuw afweersucces. In de andere sectoren van het Oostelijke front kwam het slechts tot gevechten van plaatselijke beteekenis.

Evenals bij de Duitsche tegenoperaties tusschen Donetz en Dnjepr, die met de vernietiging van het Popofleger eindigden, hebben de in de SS-divisie Wiking strijdende Nederlandsche vrijwilligers zich ook bij de inneming van de stad Charkov buitengewoon onderscheiden. Te zamen met hun Duitsche kameraden slaagden zij er in verschillende woonwijken der stad binnen te dringen en de bolsjewisten uit hun stellingen te verdrijven. Na de bezetting der stad brachten de Nederlanders den aanval verder naar het Oosten en naar het Zuidoosten vooruit.

18 Maart — In den geheelen sector tusschen Charkov en de streek ten N.W. van Koersk zijn de divisies van het leger en de Waffen-SS in den aanval naar het Oosten. De ten Z.O. van Charkov ingesloten vijandelijke strijdkrachten zijn op kleine resten na vernietigd. Ten Zuiden van Orel vielen de Sovjets opnieuw aan. De aanvallen stortten met zware verliezen ineen.

19 Maart — In het gevechtsgebied Charkov—Bjelgorod en ten Noordwesten van Koersk, vordert de Duitsche aanval over een breed front met succes. Ten Zuidoosten van Charkov werden de resten van de daar ingesloten bolsjewistische strijdkrachten vernietigd. Formaties van de Waffen-SS veroverden in een verrassenden aanval de stad Bjelgorod. De infanteriedivisie Gross-Deutschland sloeg vijandelijke aanvallen bij Borissowka af en drong vervolgens ver naar het Oosten door. Ten Zuiden van Orel, ten Zuiden van Wjasma en bij Staraja Roessa eindigden vijandelijke doorbraakpogingen met een zware nederlaag voor de Sovjets.

Overzicht. —

De militaire correspondent van het D.N.B. onderzoekt den algemeenen toestand aan het Oostelijke front. Hij komt daarbij tot de conclusie, dat de bolsjewieken klaarblijkelijk gebrek beginnen te krijgen aan sterke reserves, aangezien alles, wat aan in den strijd gebrachte nieuwe bolsjewistische eenheden op de brandpunten der gevechten verschijnt, niet als reserve beschouwd kan worden, maar weggehaald is van in den strijd staande formaties in andere frontsectoren. Dit feit, zoo schrijft de correspondent, vormt een der belangwekkendste kenmerken van het Oostelijke front. Daaruit echter de conclusie te willen trekken, dat thans de Sovjet-reserves uitgeput zijn, zou een vergissing zijn, die men in bevoegde Duitsche kringen geenszins maakt. Toch houdt men dit verschijnsel in militaire kringen van de rijkshoofdstad voor zeer opmerkelijk, in zooverre het de meest eclatante bevestiging vormt voor de ontzaglijk zware verliezen, welke het Sovjetleger in den loop van de winterslagen heeft geleden. Alleen aan dooden, gewonden en gevangenen, aldus het D.N.B., verloren de Sovjettroepen meer dan 1½ millioen soldaten, een aantal dat door verscheidene hooge Sovjetofficieren, die in Duitsche gevangenschap geraakt zijn, eer te laag geacht wordt. Het meest karakteristieke kenmerk is echter, dat de bolsjewieken overal aan het geheele front, met uitzondering van het gebied van het Ilmenmeer, in het defensief zijn. De vijandelijke operaties vormen dus geen eenheid meer, het initiatief ligt weer in Duitsche handen. Dat dit zoo is terwijl het dooit, bewijst weer eens hoezeer de Duitsche troepen in prestatie en dus ook moreel superieur zijn aan den vijand.

Opgave Italiaansche verliezen. —

De totale verliezen van de Italiaansche weermacht bedroegen in het tijdvak van Januari 1942 tot Februari 1943: Leger en fascistische militie: van het Noordafrikaansche front: gesneuveld 6.666, gewond 8.701, vermist 72.115; Oostelijk front: gesneuveld 6.125, gewond 14.941, vermist 68.347; Balkanfront: gesneuveld 5.538, gewond 6.434, vermist 759. Marine: gesneuveld 1.232, gewond 2.599, vermist 6.338. Luchtmacht: gesneuveld 748, gewond 949, vermist 1.354.

DE STRIJD TER ZEE.

15 Maart — Duitsche duikbooten hebben opnieuw toegeslagen. Zij hebben aan de Oostkust van Zuid-Amerika een sterk beveiligd convooi aangevallen. Zeven stoomschepen van tezamen 49.000 br.t. werden tot zinken gebracht; één schip werd door een torpedo getroffen, doch door den sterken afweer kon niet worden waargenomen, of het zonk. Bovendien werden zeven andere schepen van tezamen 43.000 br.t. in de overige operatiegebieden van den Atlantischen Oceaan tot zinken gebracht.

Op den Atlantischen Ocaan heeft een Italiaansche duikboot het 23.500 ton metende Britsche mailschip „Empress of Canada", geladen met troepen, tot zinken gebracht.

17 Maart — De luchtmacht heeft in de Middellandsche Zee een schip van 10.000 ton in den grond geboord.

19 Maart — In de Middellandsche Zee is een uit drie schepen bestaand konvooi aangevallen door Italiaansche torpedovliegtuigen. Twee schepen van 5000 ton zonken, het derde bleef met slagzij liggen.

DE LUCHTOORLOG.

18 Maart — Majoor Philipp, groepscommandant in een jachteskader, behaalde gisteren na vier toestellen te hebben neergehaald, zijn 203de overwinning in de lucht. In de afgeloopen week ondernam het Britsch-Amerikaansche luchtwapen eenige aanvallen op West-Duitsch gebied, o.a. op Bremen. Van Duitsche zijde werden aanvallen ondernomen op Sunderland, Grimsby, Norwich en Great Yarmouth.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

18 Maart — Aan het front in Zuid-Tunesië, vooral in den sector van de Mareth-linie, is na een periode van wederzijdsche verkenningen het artillerie-vuur in den loop van 16 Maart steeds meer toegenomen. In de ochtenduren was het van Engelsche, zoowel als van Duitsch-Italiaansche zijde slechts het gebruikelijke storingsvuur, doch de Engelschen verscherpten het vuren in den loop van den dag, zoodat de Duitsch-Italiaansche stellingen in den avond onder trommelvuur lagen. Tegen ongeveer 22.00 uur ondernamen sterke Britsche eenheden aanvallen tegen de Mareth-linie, in het bijzonder op die stellingen, die liggen tusschen de kust en de Mareth-linie. Het valt echter nog niet te zeggen hoe de uitslag van dezen aanval zal zijn. Militaire deskundigen te Berlijn laten echter doorschemeren, dat deze Britsche aanvalsvoorbereidingen, alsmede de stormaanvallen op de Duitsch-Italiaansche stellingen, het begin zijn van een groot Britsch offensief tegen het verdedigingsfront van Rommel.

(Nat. Dagblad - N. R. Crt. - D. Z. i. d. Niederl. - Tel.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5451 A.)

A. GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van den Führer in het Berlijnsche Zeughaus. —

In tegenwoordigheid van den Führer is op 21 Maart de Heldengedenkdag van het Duitsche volk in het Berlijnsche Zeughaus plechtig gevierd. Het Zeughaus was voor deze plechtigheid op militair eenvoudige wijze ingericht. Generaals en admiraals, onder wie de kolonels-generaal Guderian, Fromm, Jodl, generaal-admiraal von Salmuth alsmede kolonel-generaal Halder en vele hooge officieren van alle wapens waren aanwezig. Voorts namen aan de plechtigheid deel 300 gewonden, het „Führerkorps" van het Rijk en de partij, de Rijksministers en Reichsleiter, gouwleiders en staatssecretarissen en de leidende personen der dochterorganisaties. De Führer hield de volgende rede: Voor de vierde maal vieren wij den heldengedenkdag van ons volk in dit gebouw. De dag der herdenking is opgeschort, omdat ik meende pas thans de plaats van mijn werk, waaraan ik sinds maanden gebonden was, met rustig geweten te kunnen verlaten. Immers, dank zij de offervaardigheid en heldhaftigheid van onze soldaten aan het Oostelijk front is het gelukt, thans definitief de crisis te boven te komen, waarin het Duitsche leger — door een onverdiend lot — was gestort, het front te stabiliseeren en alle maatregelen te nemen, die aan de voor ons liggende maanden weer het succes tot aan de definitieve overwinning moeten verzekeren. Dat 't in die omstandigheden verantwoord kan worden, het thans sinds vele maanden bestaande verlofsverbod met ingang van heden op te heffen, om in de komende maanden in toenemende mate aan onze dappere mannen weer den weg naar hun dierbaren in het vaderland te openen, maakt het ook voor mijn geweten gemakkelijker, vandaag hier te zijn. Wanneer het nog noodig geweest zou zijn, ons volk den geheelen ernst van dit geweldige conflict te land, ter zee en in de lucht, dien strijd op leven en dood, te verduidelijken, dan heeft vooral de afgeloopen winter ook den laatsten twijfel daaraan weggenomen. De steppen van het Oosten hebben nog eens haar massa's van millioenen tegen Europa laten optrekken, opgezweept door dezelfde macht, die sinds oudsher oorlogen organiseert, daaraan verdient en daarmede juist in het huidige tijdperk kapitalistische belangen en bolsjewistische instincten laat dienen voor hetzelfde doel. Hoe groot het gevaar was, dat het oudste beschaafde continent ter wereld dezen winter geloopen heeft om te worden overrompeld, blijft overgelaten aan het latere geschiedkundige onderzoek. Dat dit gevaar thans gebroken en daarmee van Europa is afgewend, is de onvergankelijke verdienste van de soldaten, die wij thans herdenken.

Heldengedenkdag

Doch reeds een blik op de geweldige voorbereidingen, die het bolsjewisme getroffen heeft ter vernietiging van onze wereld, doet met huivering inzien, waarin Duitschland en de geheele rest van het continent geraakt zouden zijn, wanneer niet de nationaal-socialistische beweging tien jaar geleden de macht in den staat verkregen had en met de haar eigen vastberadenheid na tallooze mislukte pogingen tot beperking der bewapening begonnen was aan het herstel van de Duitsche weermacht. Want het Duitschland van Weimar, het Duitschland van ons vermolmd, marxistisch-democratisch partijgekonkel, zou door dezen storm uit Binnen-Azië zijn weggevaagd als kaf door een orkaan. Steeds duidelijker zien wij in, dat het conflict, waarin Europa zich sinds den eersten wereldoorlog bevindt, geleidelijk het karakter aanneemt van een strijd, die slechts vergeleken kan worden met de grootste historische gebeurtenissen van het verleden. Een oorlog zonder medelijden en erbarmen werd ons door het eeuwige jodendom opgedwongen, een oorlog, die, indien hij niet voor de grenzen van Europa de elementen der verwoesting tot staan zou weten te brengen, dit continent zou veranderen in één groot puinveld. Maar niet de verbrande steden en niet de verwoeste cultuurmonumenten zouden het zijn, die als ergste gevolg van dezen strijd dan over zouden blijven, maar de beestachtig vermoorde menschenmassa's, die aan dezen vloed uit Binnen-Azië precies zoo ten offer zouden vallen als reeds het geval is geweest in den tijd van de aanvallen der Hunnen en Mongolen.

Wat de Duitsche en de met hen verbonden soldaten thans in het Oosten beschermen, is niet het steenen gelaat of het sociale en geestelijke kenmerk van dit continent, maar zijn de eeuwige menschelijke substanties, waarvan sinds de vroege tijden waarden zijn uitgegaan, die niet alleen aan Europa en Amerika, maar nog veel verder, aan de geheele menschelijke beschaving haar huidige uitdrukking geven. Naast deze, uit het Oosten dreigende wereld van de barbaarschheid beleven wij niet minder de satanische vernielingswoede van het met haar verbonden zgn. Westen. De oorlogsdoelstellingen van onze vijanden zijn ons uit tallooze publicaties, redevoeringen en openbare eischen bekend. Het geklets over een Atlantic Charter is daartegenover evenveel waard als de voormalige 14 punten van Wilson waarde hadden tegenover de toen gekomen reëele wording van het dictaat van Versailles. Zooals de oorlogsophitser Churchill in de parlementaire Engelsche democratie, toen hij in 1936 nog geen verantwoordelijk leider van Groot-Brittannië was, met zijn uitspraak dat Duitschland weer vernietigd moest worden, den weg gewezen heeft aan de komende ontwikkeling, zoo ontwerpen in diezelfde democratieën de elementen, die thans de vredesvoorwaarden willen stellen, nu reeds den door hen nagestreefden toestand van Europa na den oorlog. En hun doelstellingen worden volledig gedekt met de ons niet alleen bekende, maar beleefde demonstraties hunner bolsjewistische bondgenooten: uitroeiing van alle continentale volken met een nationaal bewustzijn en in de eerste plaats uitroeiing van ons eigen Duitsche volk. Of daarbij Engelsche of Amerikaansche bladen, parlementsleden, volksredenaars en schrijvers de verwoesting van het Duitsche Rijk, de ontvoering der kinderen van ons volk, de steriliseering der mannelijke jeugd enz. als eerste oorlogsdoel opeischen, of dat het bolsjewisme zonder aarzeling de afslachting van geheele volksgemeenschappen van mannen, vrouwen en kinderen in de practijk uitvoert, komt precies op hetzelfde neer. Immers de laatste drijvende kracht is toch de eeuwige haat van dat vervloekte ras, dat sinds duizenden jaren als een ware geesel Gods de volken zoo lang tuchtigt, totdat deze zich in tijden van zelfbezinning, tegen hun pijnigers gaan keeren. Ik zeg dit niet voor het Duitsche volk. Het heeft heden in zijn moreele houding geen woorden van troost noodig. Het front bewijst zijn stille heldendom sinds meer dan duizend dagen en wordt thans ter zijde gestaan door het Duitsche vaderland, dat zelf in groote deelen van het Rijk oorlogsgebied is geworden. Niet alleen, dat het door te werken en te produceeren aan onze soldaten de wapens levert, neen, het is gedwongen zijn eigen strijd te strijden en bij het dulden en verdragen der vijandelijke vernietigingswoede groeien vrouwen, ja kinderen op tot een heldendom, dat zich vaak in niets meer onderscheidt van datgene, wat op vele plaatsen van het front gebeurt. Wat echter de zg. „neutrale wereld" betreft, de voorwaarde voor de daar zoo geliefde aanmatigende nu eens bespiegelende, dan weer doceerende beschouwing der gebeurtenissen, valt toch slechts uitsluitend te zien in de offervaardigheid van hen, die haar er voor bewaren, de harde werkelijkheid aan eigen lijf zelf te leeren kennen en gevoelen. Want één ding is zeker, in zulk een tijd kunnen volken op den duur slechts met een duidelijke houding bestaan. Wij mogen derhalve den vijand slechts dankbaar zijn, dat hij met eigen hand den geest van valsche objectiviteit in het Duitsche volk uitdooft en in plaats daarvan zet de natuurlijke instincten: warme liefde jegens het vaderland en jegens ons volk, met voorbijzien van alle grenzen van afkomst en geboorte en gloeienden haat tegen elken vijand. De branden in onze steden en dorpen zullen steeds meer die vastberadenheid van ons volk stalen, een vastberadenheid, die, niet meer vertroebeld door gevoelens van wereldburgerdom, maar gevoed door het inzicht van een doodelijk gevaar en vervuld van een grimmig fanatisme, dit gevaar nu eens en voor altijd uit Europa en uit ons eigen volk wil verwijderen. En ik herhaal mijn vroegere voorspelling, dat aan het einde van dezen oorlog niet Duitschland of de met Duitschland verbonden staten slachtoffer van het bolsjewisme zullen zijn geworden, doch wel die landen en volken, die, door zich steeds meer in handen van het jodendom te begeven, op zekeren dag de ineenstorting en daarmede hun einde zullen beleven als gevolg van het bolsjewistische gif, waartegen zijzelf het allerminst bestand zijn, alleen reeds door hun verouderde maatschappelijke ordening. Niet van het nationaal-socialistische of van het fascistische bewind zal geen draad meer overblijven, maar een oud wereldrijk zal ontbonden worden. De zonde tegen het eigen en gelijke bloed zal zich wijzigen in een eens ten hemel schreiende ellende en ongeluk in deze landen zelf. Van ouds heeft alleen diegene het recht de helden te gedenken, die zich voor hen niet behoeft te schamen. De winter van dit jaar heeft echter het Duitsche volk niet alleen niet tot het defaitisme gebracht, maar tot een nog gewel-

diger mobilisatie van al zijn krachten. Die krachten worden thans in gebruik genomen. De productie van oorlogsmateriaal neemt voortdurend toe. Naar het front stroomen jonge soldaten, vrijgemaakte mannen en herstelde soldaten, millioenen manschappen. Oude lichtingen en knapen zullen bovendien de afweerwapens van het vaderland bedienen, honderdduizenden en nog eens honderdduizenden vrouwen en meisjes zullen hen daarbij helpen.

Zoo verandert de Duitsche weermacht steeds meer in een strijdende natie. Het nationaal-socialisme, dat eens in een verbitterden strijd — zonder ook maar ooit de minste gedachte aan een compromis gekoesterd te hebben — zijn tegenstanders in het binnenland heeft overwonnen, zal thans en in de toekomst als toonaangevende macht van het rijk ook met zijn buitenlandsche vijanden het weten klaar te spelen. Het rijk wordt daarbij ondersteund door de met ons verbonden volken, die van Europa tot Oost-Azië vastbesloten zijn hun substanties des bloeds, alsook hun cultureele waarden, te verdedigen. Het rijk heeft medestrijders, vooral echter onder die volken, die duidelijk inzien, dat hun eigen toekomst slechts mogelijk is in het kader van een ordening, die tegenover het bolsjewisme als het duivelsche instrument der verwoesting met succes stand houdt. Met hoe grooter vastberadenheid dit conflict wordt uitgevochten, met des te minder compromissen het wordt voortgezet, des te duurzamer zal dan de vrede zijn, die vooral ons continent ter genezing van zijn wonden noodig heeft. Over het kenmerk van dien komenden tijd zullen echter niet die menschen beslissen die de waarde van den verdwenen vrede niet hebben ingezien en in hun moreele verblinding tot een oorlog hebben opgehitst en daarmede hun eigen volken naar den ondergang hebben geleid. Neen, daarover zullen alleen die staatslieden beslissen, die reeds vóór dezen oorlog hebben begrepen, dat zij zelfs bij bescheiden aardsche rijkdommen desondanks voor hun volken naar een hooge mate van sociale en cultureele prestaties moeten streven. Derhalve zal de toekomst der ware beschaafde volken noch joodsch-bolsjewistisch, noch joodsch-kapitalistisch zijn, maar zal zij in den dienst der nationale belangen overal steeds meer streven naar de ware volksgemeenschap als hoogste ideaal. De Duitsche nationaal-socialistische staat, die deze doelstelling van het begin af aan heeft bezeten, zal na dezen oorlog pas goed onvermoeid gaan werken aan de verwezenlijking van een program, dat in zijn laatste consequentie moet leiden tot de volledige opheffing der klassentegenstellingen en tot de totstandbrenging eener ware socialistische gemeenschap.

Daarmede zullen de 542.000 mannen, die deze tweede wereldoorlog tot dusver van ons aan dooden geëischt heeft, niet vergeefs gevallen zijn, maar zullen zij als onvergankelijke helden en pioniers van een beter tijdperk in onze gelederen voor altijd voortleven. De Almachtige, Die ons door alle beproevingen Zijn zegen niet ontzegt en Die de in ons wonende kracht daardoor versterkt heeft, moge ons daarom ook in de toekomst bijstaan om te vervullen wat wij tegenover ons volk tot aan de overwinning schuldig zijn. Daarmede buigen wij weer eerbiedig het hoofd voor de doode kameraden, voor de om hen treurende familieleden, voor de vermoorde mannen, vrouwen en kinderen in ons vaderland en voor al de slachtoffers van onze bondgenooten.

(Telegraaf - N. R. Crt. - Vaderland)

(Vor. ber. Rijkskanselier Hitler 5438 A; Heldengedenkdag 1942 5035 A)

A. **NEDERLAND. — Herdenking op den Grebbeberg - Rede van generaal Christiansen. —**

De viering van den Heldengedenkdag vond hier te lande haar hoogtepunt op den Grebbeberg, waar de graven zijn gedolven van de soldaten, die in de Meidagen van 1940 elk op hun wijze hun vaderland hebben verdedigd en tegenover elkander stonden. De plechtigheid nam een aanvang met de aankomst van den weermachtsbevelhebber in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, den Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Gruppenführer en General-leutnant Rauter, die den Reichsführer-ᛋᛋ vertegenwoordigde, en Mussert, met gevolg op het terrein. De bevelhebber der Waffen-ᛋᛋ, Generaal-leutnant en ᛋᛋ-Gruppenführer Demelhuber meldde hun de gelederen, waarna zij deze inspecteerden. Nadat de kapel koraalmuziek ten gehoore had gebracht, besteeg generaal Christiansen het spreekgestoelte voor het uitspreken van zijn herdenkingsrede.

Nauwelijks zijn de woorden van den Führer, Adolf Hitler, voorbij, of wij staan hier aangetreden op dit kerkhof, dat een symbool is voor de Duitsche en Nederlandsche kameraadschap om ook diegenen te gedenken, die voor ons streden, overwonnen en voor volk en vaderland vielen. Wij Duitschers hebben na een zwaren wereldoorlog jaren moeten doormaken, waarin op den voorgrond steeds het meedoogenlooze woord „strijd" gestaan heeft. Wij geloofden in 1933, toen onze Führer, Adolf Hitler, in ons rijk vrede en orde had geschapen, dat wij toen een aantal vredige jaren voor ons hadden om datgene, wat wij in een wereldoorlog en in de jaren daarna veroverd hadden, te stabiliseeren en uit te breiden. Wij hebben het echter alleen weer moeten beleven, dat precies zooals generaties geleden, dezelfde vijanden zich weer gereed maakten om tegen ons op te trekken en zich weer bewapenden en dat wij op zekeren dag ook weer zouden moeten aantreden voor een heiliger strijd voor volk en vaderland. Thans staan wij al weer jaren aan alle fronten, hetzij te land, in de lucht of op de wereldzeeën. Doch, kameraden, in dezen wereldoorlog is het toch geheel anders dan in den vorigen, toen we de geheele wereld tegen ons hadden. Thans staan namelijk verbonden volken aan onze zijde. Al deze landen weten wat bolsjewisme is. En zoo scharen zich thans als strijders aan onze zijde de naties, die met ons strijden voor de overwinning en die het bolsjewisme van de hand wijzen. En wanneer wij van helden en strijders spreken, dan is dit zeer in het bijzonder in dezen oorlog gemotiveerd, want nog nooit is een oorlog zoo hard en meedoogenloos geweest. Wie thans helden eeren en gedenken wil, die moet zelf een strijder zijn, opdat hij zich kan scharen in hun gelederen, want hij weet zelf thans niet wanneer hij het Walhalla als strijder en overwinnaar zal binnengaan, precies zooals diegenen, die ons zijn voorgegaan. Thans is er slechts één eer, één arbeid en één strijd, n.l. dat man en vrouw zich naast elkaar oprichten in geheel Europa tegen dit meedoogenlooze Oosten. Wij weten, dat na dezen strijd aan ons de overwinning zal zijn, want voor ons marcheert de Führer en voor den Führer staat de strijd, doch achter den strijd staat de overwinning. Wij staan thans op dit heldenkerkhof, dat bijzonder geadeld is door onze ᛋᛋ, die thans weer in het Oosten in het brandpunt van den strijd staat. Naast de hier gesneuvelde ᛋᛋ-helden liggen onze Nederlandsche kameraden, aan wie wij precies zoo denken. Zoo was dit jaren geleden nog niet voorzien. Daarom zei ik aan het begin, dat dit heldenkerkhof een symbool is.

(Vor. ber. Gen. Christiansen 5318 A)

Rede van den Rijkscommissaris. —

Vervolgens richtte de Rijkscommissaris zich o.m. als volgt tot de aanwezigen: Onze gedachten gaan in het bijzonder uit naar die kameraden, die op deze plek gevallen en hier begraven zijn: de soldaten van de weermacht, de mannen van mijn eigen geboortestreek, de ᛋᛋ-Standarte „Der Führer", die hier de beslissing hebben geforceerd en de Nederlandsche soldaten, die bij de vervulling van hun opdracht hier hun leven hebben gelaten. Thans, met het inzicht en het bewustzijn van de beteekenis van dezen de geheele wereld omvattenden strijd, zijn wij vervuld van de zekerheid, dat ook deze strijd om dezen berg een bouwsteen was in het geweldige werk der voorzienigheid en dat die strijd ons thans laat aantreden voor de laatste beslissing, want niets wat grootsch is, wordt ons geschonken, het moet door strijd en daarom ook door lijden verworven worden. Het bloed van hen, die hier gesneuveld zijn, werkt als een niet tot zwijgen te brengen vermaning aan allen, die in de gevechten der Meidagen van 1940 nog niet het opvlammen en verbranden van den laatsten scheidingsmuur willen zien, die onze mannen en volkeren nog gescheiden wilde houden tegenover een lot, dat gemeenschappelijk door strijd moet verkregen worden en naar gemeenschappelijke welvaart moet leiden, een vermaning dus aan allen, voor wie deze gesneuvelden slechts doellooze offers moesten blijven. Maar deze vermaning heeft niet tevergeefs geklonken. Van hieruit dringt onophoudelijk het denkbeeld naar buiten tot de harten der Nederlandsche mannen, die dezen roep verstaan. Voor elk der hier gesneuvelden zijn reeds tien en meer mannen opgestaan en in het gelid van onze strijders getreden. In alle formaties, vooral in de Standarte Westland, het Vrijwilligerslegioen en het N.S.K.K., hebben zij getuigenis afgelegd van de manmoedigheid van Nederlandsche mannen, en, om slechts één voorbeeld te noemen, onlangs kon onze Führer aan een Nederlander als eersten soldaat der Germaansche broedervolkeren het ridderkruis verleenen en hebben zijn kameraden van de afdeeling pant-

serjagers naar aanleiding van gelijke wapenfeiten zes IJzeren Kruisen 1ste klasse en twintig IJzeren Kruisen 2de klasse ontvangen. Zoo wordt heden in het manende appèl der gesneuvelden het front van het nieuwe Europa opgebouwd voor een goede en rechtvaardige zaak, want dit verheft onzen strijd zoo torenhoog boven de gejaagdheid van onze vijanden, dat hun overwinning vernietiging en een nieuwen oorlog zou beteekenen, onze overwinning daarentegen vrede, opbouw en een levende rechtvaardigheid zal brengen, opgebouwd op de volkeren van dit werelddeel als de door God gewilde bouwsteenen van de menschheid. Het leger der gesneuvelden heeft de wapens niet neergelegd, het marcheert in werkelijkheid in de gelederen der strijdende soldaten mede. Het staat als vermaning en nationaal geweten voor ons allen: front en vaderland. Zijn eeuwig zwijgen is de gebiedende stem, die ons allen oproept tot de grootste medewerking. Wij hooren de stem, wij volgen.
(V. b. dr. Seyss-Inquart 5435 C)

Rede van Mussert. —
Hierna betrad Mussert het spreekgestoelte: Wij staan hier op den Grebbeberg, op de plaats waar Nederlandsche soldaten hun leven lieten om de bezetting van hun vaderland te voorkomen en waar Duitsche soldaten vielen voor de bittere militaire noodzaak om de Noordzeekust te bereiken ter afweer van de Engelschen en de Franschen, die aan hun vaderland den oorlog hadden verklaard. Zij deden hun plicht en bij de uitoefening daarvan brachten zij het grootste offer: hun jonge leven.
Het legt ons den plicht op, er naar te streven, dat in de toekomst zulk een botsing niet meer mogelijk zal zijn, want wij hebben een verantwoordelijkheid niet alleen ten aanzien van de levenden, maar ook ten aanzien van de dooden. Niet alleen gedenken wij nu diegenen, die in de Meidagen van 1940 vielen, maar allen, die in deze grootste worsteling van alle tijden tot op dezen dag van heden, hun leven lieten. Neerlands zonen gingen ten onder in de Java-zee, op Insulinde's eilanden, op de oceanen en in Ruslands onmetelijke ruimten. En nog gaat er geen dag voorbij, zonder dat doodsberichten binnenkomen van hen die vrijwillig naar het Oostfront vertrokken, in de rijen der Waffen-SS, het legioen en het N.S.K.K., om het gevaar van het bolsjewisme af te wenden, om de bolsjewistische legers te houden uit ons Europa. Meer dan iemand anders ben ik verantwoordelijk voor de offers, die het Nederlandsche volk brengt aan het Oostfront. Duizenden zijn gegaan op mijn aansporing, omdat zij en ik overtuigd zijn van de noodzakelijkheid van den afweer van het bolsjewistische gevaar voor gansch Europa. Vele, vele honderden van hen zijn gevallen, hun graven zijn nu nog onbereikbaar voor ons, daar ginds aan den Dnjepr, aan het Ilmenmeer en op zoovele andere plaatsen. Daarom rust op mij, meer dan op iemand anders, de plicht om hen te gedenken, die in Rusland hun jong leven lieten in trouwe plichtsbetrachting, uit liefde voor ons vaderland. Wij zijn nu met onze gedachten bij hen en hun verwanten, die zij moesten achterlaten en danken hen voor de offers, die zij brachten. Of men Nederlander is of Duitscher, Zweed of Spanjaard, wij wenschen allen een Europa, dat noch uit het Oosten, noch uit het Zuiden, noch uit het Westen in de toekomst meer bedreigd zal kunnen worden, een veilig Europa, dat niet te gronde kan worden gericht door machten, vijandig aan ons werelddeel en dat de gemeenschappelijke woonplaats zal zijn van vrije, fiere volkeren, die elkander waardeeren en respecteeren en die in broederlijke samenwerking een tot nu toe ongekenden bloei zullen bereiken. Het nieuwe Europa, dat ons voor oogen staat, zal geen Siegfried-linie kennen, noch een Marnelinie, noch een Grebbelinie, maar zal zijn een solidair Europa. In dit nieuwe Europa zullen de volkeren hun eigen aard en hun beste krachten kunnen ontplooien, om daardoor ieder hun aandeel te leveren in den bloei en voorspoed van het groote continentale geheel, waarin vrede en welvaart, geluk en levensblijheid opbloeien. Dit schijnt zoo veraf in de somberte van deze kommervolle tijden. Wij laten ons daardoor echter niet afdrijven van ons geloof aan de komst van dit nieuwe Europa. Gij Duitschers, wenscht uw ontzaglijke krachtsinspanning, uw zware offers, beloond te zien door de overwinning, die uw vaderland veiligheid waarborgt, u in staat zal stellen de geslagen wonden te heelen en ongestoord de werken des vredes weder ter hand te nemen. Wij, Nederlanders, zullen al onze krachten inspannen om te komen tot een herrijzenis van ons volk, beter en sterker dan het ooit geweest is en te zamen leggen wij de gelofte af er tegen te waken, dat ooit weer Duitsche en Nederlandsche soldaten tegenover elkander zullen komen te staan.
Na het uitspreken dezer gedachteniswoorden had de kranslegging plaats. Terwijl de vanen neigden, werd „Ik had een wapenbroeder" gespeeld. Aan den voet van het kruis werden kransen neergelegd en wel van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, den Reichsführer-SS, den weermachtsbevelhebber, den Befehlshaber der Waffen-SS in den Niederlanden, den Höheren SS- en Polizeiführer, van Mussert, van het SS-Panzer-Grenadier-Ersatzbataljon Germania en van de Ortsgruppe Grebbe-Veenendaal der N.S.D.A.P. De Befehlshaber der Waffen-SS, Demelhuber, leidde deze kranslegging in met een kort woord. Met het spelen der volksliederen werd de plechtigheid besloten.
(D. Z. i. d. Niederl. - Nat. Dagblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Ir. Mussert 5454 B; Heldengedenkdag in Nederland 5039 F)

Rijkscommissariaat - Dr. Schroeder benoemd tot Beauftragte voor Noord-Holland - Referent Weidlich voor Overijssel. —
De Rijkscommissaris heeft den Beauftragte voor de stad Amsterdam, Dr. Schroeder, benoemd tot Beauftragte voor de provincie Noord-Holland. Daarnaast blijft dr. Schroeder Beauftragte voor Amsterdam.
Referent Weidlich is benoemd tot Beauftragte voor de provincie Overijssel.
(V. b. Rijkscommissariaat 5328; dr. Schröder 5154 C)

N.S.B. - Jhr. von Bönninghausen gesneuveld. —
Bij de familie te Hilversum is bericht ontvangen, dat de commissaris der provincie Overijssel, jhr. E. L. M. Th. J. von Bönninghausen in den strijd tegen het bolsjewisme in het laatst van Februari aan het Oostelijk front is gesneuveld.
In 1926 is jhr. von Bönninghausen benoemd tot burgemeester van Ootmarsum, welk ambt hij twaalf jaar heeft bekleed. Op 1 Maart 1939 werd hij ontslagen, daar hij er van beschuldigd werd pro-Duitsch te zijn. Na behandeling voor het Ambtenarengerecht sloot hij zich bij de N.S.B. aan. Op 1 October 1940 werd jhr. von Bönninghausen tot burgemeester van Tubbergen benoemd en op 11 Augustus 1941 tot commissaris voor de provincie Overijssel. Hij was voorts opperbanleider der W.A. **(V. b. Jhr. v. Bönninghausen 5248 A)**

Nationale Jeugdstorm - Meta's geïnstalleerd. —
Op 20 Maart is de eerste groep meta's van den Nationalen Jeugdstorm geïnstalleerd door hoofdstormer van Geelkerken. De naam „meta" werd samengesteld uit de beginletters van de woorden moed, eer, trouw en arbeid. Tot de Meta's kan ieder Nederlandsch meisje van 18—23 jaar behooren. De meta-organisatie vormt een aparte afdeeling van den Jeugdstorm. De meta's zullen hoofdzakelijk bestaan uit meisjes, die in een beroep werkzaam zijn en wier aanleg en liefhebberijen reeds duidelijk naar voren zijn gekomen. Gezamenlijk wordt aan lichaamsoefening en vorming gedaan, daarnaast bestaan werkgemeenschappen, waarin iedere meta haar aanleg kan ontwikkelen.
Zij, die houdt van sport en gymnastiek, kan zich in de werkgemeenschap „sport" verder bekwamen, in de werkgemeenschap „muziek" komen zij bij elkaar, die een instrument bespelen of dit willen leeren. Zoo kunnen muziekscharen gevormd worden. Voorbeelden van andere werkgemeenschappen zijn „huishoudelijke opleiding", waarbij koken en huishouden geleerd wordt en tevens gelegenheid zal bestaan zich in dienst te stellen van boerenvrouwen, met groote gezinnen en drukke werkzaamheden. „Paardrijden", niet alleen als genoegen, maar ook inhoudende het schoonhouden van dier en stal, en het toonen van moed bij gevaarlijke ritten, E.H.B.O., schermen, handenarbeid, kinderverzorging e.d. Degenen, die uitblinken in een bepaalden tak, doch om financieele redenen zich hierin niet verder kunnen ontwikkelen, zullen geholpen worden.
(V. b. Nat. Jeugdstorm 5457)

Oproep tot arbeidsinzet. —
Door den hoofdstormer, C. van Geelkerken, werd 19 Maart een oproep gepubliceerd, waarin de stormsters van 17 jaar en ouder worden opgeroepen, zich in gesloten groepen te melden voor den vrijwilligen halfjaarlijkschen fabrieksinzet in Nederland. Deze inzet zal 1 Mei '43 aanvangen. **(V. b. C. v. Geelkerken 5433)**

Installatie van Jeugdstormers. —
Op het Binnenhof te Den Haag werden 20 Maart door den hoofdstormer van Geelkerken 300 leden van den Jeugdstorm geïnstalleerd. Nadat stamheer van Hamond

de groep gemeld had, gaf de hoofdstormer een uiteenzetting van de bedoelingen van den Nationalen Jeugdstorm, waarna de installatieplechtigheid volgde.

W.A. - Weersportinsigne ingesteld. —
In een bijeenkomst van vorming- en sportleiders der W.A. is bekend gemaakt, dat het sportinsigne van de W.A. vervangen zal worden door een weersportinsigne. De proeven welke voor het weersportinsigne moeten worden afgelegd zijn in zooverre gewijzigd, dat zij worden aangevuld met de z.g. weersport, waaronder veldloop, schieten en handgranaatwerpen wordt gerekend.
(D. Z. i. d. Nederl. - Nat. Dagblad)

A. NEDERLAND. — Financiën - Verklaring van minister dr. Fischböck inzake de bankbiljettenbeschikking. —
Twee oorzaken waren het, die den autoriteiten aanleiding hebben gegeven tot de jongste maatregelen in zake de bankbiljetten van duizend en vijfhonderd gulden, aldus verklaarde minister dr. Fischböck op de persconferentie te 's-Gravenhage. De eerste overweging is van betrekkelijk onschuldigen aard. De autoriteiten hebben namelijk den indruk, dat het geldverkeer zonder contant geld, zooals giroverkeer, niet dien omvang heeft aangenomen, die wenschelijk geacht wordt. Bovendien hebben zij zeer sterk den indruk, dat voornamelijk de zwarte handel zich bedient van bankbiljetten. Wat den voor den maatregel gekozen vorm betreft dient er allereerst de aandacht op te worden gevestigd, dat de biljetten voor den legitiemen bezitter niet waardeloos worden. Wie een zuiver geweten heeft, behoeft geen angst te debben voor verliezen. Alleen zal er mogelijk eenig tijdverlies zijn wat het beschikken over dit bezit betreft.
Ik leg hierop den nadruk, aldus vervolgde minister Fischböck, juist in verband met den zwendel, die thans in deze bankbiljetten op straat plaats heeft. Elke transactie, waarbij biljetten onder de normale waarde worden verhandeld, is een delict of minstens een bedrog. De kooper brengt immers door zijn koop tot uitdrukking, dat hij weet, dat de verkooper zijn biljet niet op legitieme wijze verkregen heeft en is dus mede schuldig aan het verbergen van een delict. Zij, die zich hieraan schuldig maken, zullen streng bestraft worden. Deze transacties zijn feitelijk van nog ernstiger aard dan de sluikhandel in effecten en zullen dan ook nog strenger worden bestraft.
Anders is het, wanneer de bezitter zich bezorgd maakt over het onderzoek, dat de belastingautoriteiten zullen instellen. En deze vrees, aldus de minister, is zeer gerechtvaardigd. De belastingambtenaren zullen last krijgen om degenen, die met veel biljetten komen, nauwkeurig onder de loupe te nemen en terdege na te gaan, of dit bezit in overeenstemming is met de belastinggegevens. De samenwerking tusschen de verschillende instanties zal zoo zijn, dat onderling inlichtingen zullen worden uitgewisseld, zoodat b.v. onderzocht kan worden of economische of prijsvoorschriften of andere beschikkingen van den Rijkscommissaris zijn overtreden.
Degene, die bankbiljetten uit politieke overwegingen niet inlevert, handelt, volgens de Duitsche opvatting, niet legaal, maar deze handeling is min of meer „Privatsache".
De beperking van de betalingen via den girodienst, waarop den laatsten tijd is aangedrongen, is thans ingetrokken, terwijl het van nu af aan tevens weer mogelijk zal zijn nieuwe girorekeningen te openen.
De geruchten, dat de terugbetaling door de overheid op andere wijze dan weer in geld, b.v. in staatsobligaties, zou plaats vinden, noemde de minister volkomen ongegrond. Is men legitiem, dan krijgt men ander geld, is men niet legitiem, dan krijgt men heelemaal niets. Juist omdat de legitieme houder niets te vreezen heeft, is het niet te verwachten, dat door deze inlevering het vertrouwen van het publiek in de bankbiljetten wordt geschokt en daardoor de vlucht in de goederen zal worden bevorderd.
(V. b. Bankbiljettenbeschikking 5456 B)

Verscherpte bestrijding van den zwarten handel. —
De vertegenwoordiger van den commissaris-generaal voor de veiligheid, SS-Gruppenführer en Generalleutnant der Polizei, Rauter, SS-Brigadeführer Harster, wees er vervolgens op, dat de zwarte handel in Nederland de laatste maanden, speciaal in levensmiddelen, een zoodanigen omvang heeft aangenomen, dat de Nederlandsche politie dezen niet afdoende kan bestrijden. En men dient voor oogen te houden, dat de levensmiddelen in den zwarten handel de levensmiddelen, beschikbaar voor de normale voorziening, verminderen. Daarom is door de Duitsche autoriteiten in den ambtskring van spr. een Sonderdienststelle geschapen, die tot speciale taak heeft deze overtredingen te achterhalen. Men heeft trouwens gezien, dat de Deutsche Sicherheitspolizei reeds herhaaldelijk heeft ingegrepen, speciaal wat betreft de clandestiene slachtingen. Deze Dienststelle zal zich natuurlijk met de Nederlandsche instanties en politie verstaan, maar haar bevoegdheden gaan verder. Met nadruk verklaarde spr., dat alles wat aan levensmiddelen door de Sicherheitspolizei achterhaald wordt, alleen aan de voorziening van het Nederlandsche volk ten goede komt, de voorziening van de bezettende macht staat hier geheel buiten.
Bepaald is voorts, dat de verdeeling van de levensmiddelen in Nederland uitsluitend tot de competentie behoort van de daartoe aangewezen instanties en dat geen enkele andere organisatie, van welken aard ook, deze door ingrijpen mag verstoren.
Aan de Nederlandsche politie-autoriteiten zal aanwijzing worden gegeven, dat zij met de bestrijding van den zwarten handel onverpoosd door moeten gaan en dat zij daarbij volledig door de Duitsche autoriteiten gedekt zullen worden. In dit verband wees SS-Brigadeführer Harster er op, dat de Nederlandsche politie vaak ontmoedigd is geworden door het feit, dat de boeten vaak slechts een fractie van de winsten der zwarte handelaars beliepen. Aan dezen toestand zal thans definitief een einde komen.

Effectenhandel - Op Zaterdagen geen beurs. —
De Secr.-Gen. van het Dep. van Financiën heeft bepaald, dat de beurzen voor den geld- en fondsenhandel des Zaterdags, aanvangende op Zaterdag 20 Maart 1943, zullen zijn gesloten, alsmede dat de Zaterdagen voor de geldleeningen, als bedoeld in afdeeling III der Beursvoorschriften 1940, niet als werkdagen zullen worden beschouwd. **(V. b. Effectenhandel 5447)**

Economische Zaken - Handelsovereenkomsten met België en Zweden. —
Te Brussel is een overeenkomst tot stand gekomen betreffende het goederenverkeer tusschen Nederland en België voor het eerste halfjaar van 1943. De overeengekomen wederzijdsche goederenruil heeft een waarde van fr. 375 millioen. België zal ijzer- en staal-halffabrikaten en gereede producten leveren, evenals producten der glasindustrie, keramische producten, photo-artikelen, gesteenten, chemische producten, celglas, sulfiet voor de cellulose-productie en binnen het kader van een afzonderlijke overeenkomst vlas en planten, consumptieaardappelen en haring, terwijl daartegenover Nederland pootaardappelen, groentezaden, visscherijproducten, radio-artikelen, gloeidraden, kunstplaten en producten der metaalindustrie, papierartikelen, chemicaliën en andere grondstoffen voor de Belgische photo-industrie zal uitvoeren.
Voorts is voor het jaar 1943 een regeling tot stand gekomen inzake het handelsverkeer tusschen Nederland en Zweden. Voor den invoer uit Zweden zijn o.a. voor de volgende met name genoemde producten contingenten vastgesteld: hout, papier, cellulose, machines, kogellagers en chirurgische instrumenten. Daarnaast bestaat nog een beperkte invoermogelijkheid voor andere producten. In ruil zal Nederland o.a. bloembollen, chemicaliën, pharmaceutische producten, zout, radiotoestellen, machines en electro-technisch materiaal leveren. Levering van de betrokken machines en electrotechnisch materiaal kan geschieden op basis van de bestaande grondstoffenregeling, waarvoor de centrale dienst voor in- en uitvoer de vereischte vergunning afgeeft.
(V. b. Nederland-België 5175 F; Nederland-Zweden 4562 B)

Distributie - Versnaperingskaarten en sigarettenkaarten voor vrouwen ingetrokken. —
Tusschen 28 Maart en 17 April 1943 zullen de bonkaarten „voedingsmiddelen 5e periode 1943" worden uitgereikt. Daarbij worden versnaperingskaarten slechts verstrekt aan kinderen beneden den leeftijd van 14 jaar, tabakskaarten alleen aan mannen van 18 jaar en ouder.

Vleeschrantsoen verlaagd. —
Het Rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd deelt mede: Ingaande met de nieuwe distributieperiode, die 21 Maart begint, zal het vleeschrantsoen voor normale verbruikers van 200 gram tot 125 gram per persoon per week, been inbegrepen, worden teruggebracht. Voor de groep kinderen van 0—4 jaar zal echter geen rantsoenverlaging worden toegepast; hier-

voor zal integendeel eveneens een rantsoen van 125 gram gelden. De categorieën arbeiders, die zwaren en zeer zwaren arbeid verrichten, blijven hun rantsoenen van onderscheidenlijk 300 gram en 500 gram ontvangen. **(V. b. Distributie 5399)**

Landbouw - Arbeidsvoorziening bij oogstwerkzaamheden. —
Door de benoeming van ir. Staf tot gemachtigde voor den oogst blijkt, dat de overheid de noodzakelijkheid voelt om ter verzekering van het binnenhalen van den oogst in dit jaar bijzondere maatregelen te nemen.
Voor het oogstwerk zullen in de eerste plaats landarbeiders in aanmerking komen, maar bovendien werkverruimingsarbeiders, zij die werken op cultuurtechnische werken en ook de Nederlandsche Arbeidsdienst. De ervaringen van het vorige jaar hebben geleerd, dat, indien voor behoorlijk toezicht wordt gezorgd, met ongeschoolden goed oogstwerk kan worden verricht. In het vorige jaar werden tewerkgestelden uit de werkverruiming onder toezicht van de Nederlandsche Heidemaatschappij met het rooien belast en het werken met deze arbeiders heeft tot een volledig succes geleid. De ervaringen van den Arbeidsdienst hebben geleerd, dat, indien machinaal wordt gerooid, er redelijke resultaten kunnen worden bereikt. Ook zal met de schooljeugd moeten worden gewerkt. Het zal niet de bedoeling zijn om de schooljeugd het geheele seizoen aardappelen te doen rooien, maar de leerlingen uit de hoogste klassen zullen door twee of drie weken hierbij te helpen, reeds een goede steun kunnen zijn. Ten slotte zullen, aldus deelde ir. Staf mede, zoo noodig ook arbeiders uit andere bedrijven en misschien zelfs bepaalde gedeelten der bevolking voor het verrichten van oogstwerk kunnen worden opgeroepen. Het is verder ook de bedoeling om de arbeiders zoo dicht mogelijk bij het werk onder te brengen, waardoor op groote schaal inkwartiering noodig zal zijn. **(V. b. Landbouw 5450 C)**

Ontwikkeling der grasdrogerij. —
Vergeleken met de voorgaande jaren is de totale productie van de grasdrogerijen in 1942 belangrijk gestegen. De oorzaak hiervan is in de eerste plaats wel de uitbreiding van het aantal installaties die plaats vond. Hiernaast dienen echter de weersomstandigheden in aanmerking te worden genomen. De uitbreiding van het aantal installaties en de toename der totale productie aan droog gras vanaf 1938, blijkt uit onderstaand staatje:

	Aantal installaties	droog gras (in tons)
1938	3	900
1939	6	1800
1940	51	6900
1941	106	22000
1942	132	33000

Een aantal installaties is in het vorige jaar pas zeer laat in bedrijf gesteld, zoodat mag worden aangenomen, dat de totale productie in 1943 nog kan toenemen en in totaal ruim 40.000 ton kan bedragen.

Cultureele aangelegenheden - Tournee van de Italiaansche Opera. —
De Italiaansche opera, die reeds sedert jaren door haar gastspelen met werken der beroemdste componisten een hoog gewaardeerde traditie hooghoudt, kon onder medewerking van het Italiaansche ministerie voor Volkskultuur en van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden ook dit jaar een operaseizoen organiseeren, waaraan zangers van eerste klasse hun medewerking verleenden. De tournee van dit jaar, die in de maanden Maart en April plaats heeft, staat onder auspiciën van het Duitsche Theater in Nederland. Als dirigenten leiden Mario Rossi en Edmonde de Vecchi, die een Europeeschen naam hebben. Als kunstenaars nemen aan deze „stagione" deel: de bariton Stabile als Falstaff, de tenor Tagliavini, de bariton Borgioli (Rigoletto), de sopranen Perris, Tassinari, Ribetti, Fortunati, Fineschi en Rovero, de tenor Filippeschi, de mezzo-sopranen Fedora Barbieri, Palmira Vitali Marini, Anna Maria Canali, de tenoren Albanese en Romano, de bariton Marchi, de bassen Morisani en De Manuelli, allen van de Scala van Milaan en de Koninklijke Opera te Rome. De tournee werd geopend met de opvoering van „Falstaff" in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen in Den Haag. Voorts werden opgevoerd „Rigoletto", „La Bohème" en „Madame Butterfly". Behalve in Den Haag vonden nog opvoeringen plaats in Amsterdam, Utrecht, Haarlem en Arnhem.

Première van de opera „Sly". —
In tegenwoordigheid van den componist Ermanno Wolf-Ferrari voerde het Duitsche Theater in den Haagschen Stadschouwburg de opera Sly voor de eerste maal in Nederland op. Wilhelm Trautz zong den Dichter Sly, Erna Feyerabend de gravin Dolly. Theo Lienhard vertolkte den graaf, Sanders Schier den tooneelspeler Jon Plake. Wilhelm Franzen had de muzikale leiding.
(Tel. - Landstand - Nat. Dagbl. - D. Z. i. d. N. - N.R.C.)
(V. b. Deutsches Theater i. d. Niederlanden 5335)

A. **EUROPA. — Nieuwe Posttarieven. —**
Het P.T.T.-congres, medio October 1942 te Weenen gehouden, heeft de Duitsche binnenlandsche brief- en telegramtarieven als algemeen Europeesch tarief aangenomen. Op 1 April 1943 zal dit normaaltarief voor verkeer van Nederland uit naar de landen, aangesloten bij de Weensche overeenkomst, worden ingevoerd. In de eerste helft van het vorige jaar zijn deze tarieven reeds ingevoerd in het verkeer met Duitschland.
(N. R. Crt.) **(V. b. P.T.T.-congres 5296 A)**

B. **FRANKRIJK. — Fransch Guyana breekt met Vichy. —**
Volgens „Exchange Telegraph" is te Londen officieel medegedeeld, dat Fransch Guyana zich heeft losgemaakt van admiraal Robert op Martinique en daarmede van Vichy, en zich heeft onderworpen aan de bevelen van generaal Giraud. Uit Vichy wordt hieromtrent nader gemeld: Volgens berichten, door den staatssecretaris van koloniën ontvangen, is Fransch Guyana 17 Maart gedwongen zich bij de dissidenten aan te sluiten. Naar het staatssecretariaat dienaangaande mededeelt, is dit overgaan het gevolg van den onafgebroken druk, die van buiten af op de kolonie is geoefend. **(V. b. Kaart Guyana 3357 A)**

Staatsontvangsten in 1942. —
De Fransche staatsontvangsten bedroegen in 1942 fr. 93.82 (v. j. fr. 80.71) milliard. De raming bedroeg fr. 80 milliard. De stijging is vooral te danken aan de stijging der directe belastingen tot fr. 28.3 tegen fr. 19.5 milliard, der omzetbelasting tot fr. 17.76 tegen fr. 13.8 milliard en der aanvullende omzetbelasting tot fr. 8.22 tegen fr. 7.05 milliard. Voorts stegen de inkomsten uit rechten tot fr. 7.45 tegen fr. 5.18 milliard, terwijl ten slotte de beursbelasting steeg van fr. 117 tot fr. 366 millioen. Daarentegen daalden de indirecte belastingen van fr. 4.5 tot fr. 1.64 milliard. (Vaderland - N. R. Crt.)
(V. b. Staatsschulden 5401 F; begrooting 1942 4957 C)

C. **EGYPTE. — Buitenlandsche politiek - Rede van Nahas Pasja. —**
Ter gelegenheid van den Egyptischen nationalen feestdag heeft de minister-president, Nahas Pasja, van zijn ziekbed af een rede op gramofoonplaten doen opnemen, welke de volgende punten omvat:
1. Egypte is een democratische staat en zal dit blijven;
2. Ondanks vele schokken, die Egypte heeft doorgemaakt, staat zijn grondwet hecht;
3. Alles wat zich keert tegen den wil des volks is tot mislukking gedoemd;
4. Het is Egyptes ideaal, de Arabische onafhankelijkheid te zien, en het zal met al zijn middelen er toe bijdragen, om dit doel te bereiken. Egypte neemt er met genoegen kennis van, dat binnenkort in Syrië en Libanon de vereeniging hersteld zal zijn;
5. Egypte zal na den oorlog een belangrijk woord in de wereld moeten meespreken, evenals de andere Arabische landen. (Telegraaf) **(V. b. Nahas Pasja 5122 A)**

D. **GROOT-DUITSCHLAND. — Rede van rijksperschef dr. Dietrich aan het adres Henry Wallace, vicepresident der Ver. Staten. —**
Rijksperschef dr. Dietrich heeft 16 Maart onder het motto „democratie en christendom" een antwoord gegeven op een redevoering, die Henry Wallace, de vicepresident der Vereenigde Staten, eenige dagen geleden in de Wesleyan-University te Ohio heeft uitgesproken. In deze rede trachtte Wallace het bolsjewisme schoon te wasschen. Ook bedreigde hij de menschheid met nog een derden wereldoorlog, ingeval het den democratieën niet zou gelukken een atmosfeer van vertrouwen jegens de bolsjewistische methoden te scheppen.
Dietrich wees o.m. op de driestheid van de leugen van Wallace, dat de nationaal-socialistische philosophie er naar streeft de wereld te doen beheerschen door een „Herrenrasse", hoewel zij integendeel de leer is van een in zich besloten volksstaat, anti-imperialistisch en ge-

kant tegen ieder streven naar wereldheerschappij. Wallace schuift het Duitsche volk de eigen Amerikaansche plannen en bedoelingen in de schoenen en verzint een „nationaal-socialistische philosophie", die in het geheel niet bestaat. Uitvoerig weerlegde Dietrich, dat de nationaal-socialistische wereldopvatting zou leeren, dat oorlogen altijd onvermijdelijk zullen zijn. Zij leert integendeel, dat een gemeenschappelijke orde van vrije naties slechts mogelijk is, wanneer in plaats van de voogdij van enkele volken het beginsel treedt van de gelijke kansen voor allen, wanneer niet slechts enkelen, die door geweld in het bezit zijn gekomen van het grootste deel van de schatten der aarde, hun aandeel hebben in de ontwikkelingsmogelijkheden, maar allen naar de maatstaf van hun prestaties. Alleen langs dien weg zullen oorlogen onmogelijk worden. Vervolgens besprak dr. Dietrich den eisch van Wallace betreffende een atmosfeer van vertrouwen jegens de bolsjewistische leer van den klassenstrijd. Wie het kapitalisme goedkeurt, kan den klassenstrijd niet ontkennen. Zoo wordt het het toppunt van wijsheid, dat de kapitalistische uitbuiters de eene helft van de wereld en de bolsjewisten de andere krijgen. Daaruit vloeit dan weer voort, hetgeen Wallace zegt: „Wanneer de Westelijke democratieën en Rusland niet tot een bevredigende overeenstemming komen kunnen, wordt wereldoorlog no. 3 onvermijdelijk". De hoop, dat het bolsjewisme zou kunnen worden overgehaald afstand te doen van zijn wereldrevolutie, zal door de rauwe werkelijkheid wel vernield zijn, aangezien de wereldrevolutie het kernstuk is van de bolsjewistische leer en de basis van het bolsjewisme in algemeenen zin. Ten aanzien van de uitlating van Wallace: „De democratie is de ware uitdrukking van het christendom", zeide Dietrich o.m. dat hier van religieuze begrippen misbruik wordt gemaakt voor politieke doeleinden. Volgens Wallace beveelt het christendom dus een verbroedering met het bolsjewisme. Dietrich stelde daartegenover de encycliek van den Paus tegen het communisme, waarin o.m. gezegd wordt: „Het eerste, grootste en meest algemeene gevaar is het communisme in al zijn vormen en trappen. Het bedreigt en bestrijdt en loert arglistig op de waardigheid van den individueelen mensch, de heiligheid van het gezin, de orde en de veiligheid van de burgerlijke gemeenschap. Dietrich eindigde zijn rede als volgt: Op een oogenblik, waarop de oorlogvoering van de democratie de onsterfelijke Europeesche cultuur prijsgeeft aan de vernietiging, zinneloos de woningen van vrouwen en kinderen vernielt, ziekenhuizen en scholen verwoest, op een oogenblik, waarop de democratie de meest onmenschelijke barbarij uitvoert, welke in de menschelijke geschiedenis heeft gewoed, zijt gij, heer Wallace, zoo brutaal den zin uit te spreken: de democratie is de hoop van de beschaving. Gij, heer Wallace, moogt dat christelijk en democratisch noemen, de wereld weet, dat het zich in niets onderscheidt van wat de bolsjewistische moordenaars en brandstichters doen, met wie gij u verbroederd hebt. Om dit satanische bondgenootschap te vereeuwigen, dreigt gij de menschheid met een derden wereldoorlog. Gij moogt er echter van verzekerd zijn, dat de rampspoed van een derden oorlog niet zal losbreken over de volken. De thans in den strijd tegen het bolsjewisme vereenigde naties zullen dit gevaar door hun heldhaftig optreden voor altijd uit den weg ruimen en door hun overwinning voor alle volken een vrede van gerechtigheid en duurzaamheid bevechten.
(N. R. Crt.) **(V. b. dr. Dietrich 5193)**

A. **TURKIJE. — Betrekkingen met het buitenland - Regeeringsverklaring. —**
Het nieuwe kabinet van Saradjogloe heeft zich 17 Maart aan de Groote Nationale Vergadering voorgesteld met een door den minister-president voorgelezen verklaring. Daarin wordt o.a. gezegd: Onze politiek en onze betrekkingen met de verbonden en bevriende mogendheden zijn door de tusschen ons en haar bestaande verdragen geregeld.
Naast de algemeene lijnen der politiek bestaat nog een punt, dat in het licht moet worden gesteld: De Engelsch-Turksche vriendschap. Na de conferentie van Adana, waar wij Churchill nader hebben leeren kennen, zijn wij begonnen nog meer van hem te gaan houden. Om ons heen zien wij de oprechte handen, die alle Britsche staatslieden ons toesteken, aan hun hoofd Churchill, en wij vernemen de hartelijke woorden van deze staatslieden. Het Hoogerhuis is gisteren nogmaals getuige geweest van een nieuwe betuiging dezer vriendschap. Onze vrienden de Engelschen kunnen er van verzekerd zijn, dat wij hartelijk de handen drukken die naar ons zijn uitgestrekt en dat wij de oprechte woorden uit Londen beschouwen als de echo van die woorden, die wij zelf van ganscher harte tot Londen richten. Naar onze overtuiging is de Engelsch-Turksche vriendschap niet alleen een vriendschap, die door gemeenschappelijke belangen wordt voorgeschreven, doch ook een noodzakelijkheid, een der eerste levensbehoeften van beide landen. Gij weet, dat de verkiezing van Inönü tot president van de Turksche republiek in het Amerikaansche Congres werd medegedeeld. Het Congres heeft deze mededeeling met donderende toejuichingen aangehoord. Thans richt ook ik op deze tribune in uw naam tot het democratische en republikeinsche Amerika de gelukwenschen, de sympathieën en de hoogachting van het democratische en republikeinsche Turkije.
(V. b. Kabinet 5450; Saradjogloe 5374 A)

Britsch-Amerikaansche propaganda. —
In de Turksche steden zooals Ankara en Istanboel, treedt de laatste dagen een stemming aan den dag, die veroorzaakt is door de Engelsch-Amerikaansche fluisterpropaganda en die hoofdzakelijk steun vindt in Joodsch-Levantijnsche kringen, welke stemming den indruk wekt, dat Turkije reeds binnenkort het voornemen zou hebben zijn neutraliteit prijs te geven.
Men kan het vermoeden echter niet van zich afzetten, dat met deze propaganda het voornemen gepaard gaat om Turkije te compromitteeren. Bijzonder opvallende gebeurtenissen binnen het bestek van deze bedoeling waren reeds de conferentie van Adana, vervolgens de verklaringen van Churchill in het Lagerhuis over Turkije, de betoogingen in het Amerikaansche Congres bij de herkiezing van Ismet Inönü, het optreden van den president van de British Council, Robertson, in Turkije, de betoogingen in het Engelsche Hoogerhuis van den kant van Lord Cranborne, en het bezoek van den opperbevelhebber der Britsche luchtmacht in het Midden-Oosten, luchtmaarschalk sir Douglas, aan Ankara.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Mgr. A. F. Diepen overleden. —**
In het ziekenhuis St. Joannes de Deo te 's-Hertogenbosch is 17 Maart in den leeftijd van 83 jaar overleden mgr. A. F. Diepen, de vierde bisschop van Den Bosch, na het herstel der kerkelijke hierarchie.
Mgr. Arnold Frans Diepen werd op 12 Maart 1860 in Den Bosch geboren. Na aanvankelijk te Rolduc middelbaar onderwijs te hebben genoten, volgde hij van 1873 tot 1885 zijn priestersstudies. Na in 1885 tot priester te zijn gewijd werd hij benoemd tot professor aan het klein-seminarie, welke functie hij tot 1895 waarnam. Van 1895 tot 1915 was hij directeur-rector van de bisschoppelijke kweekschool te 's-Hertogenbosch. In 1909 werd mgr. Diepen benoemd tot voorzitter van den r.k. schoolraad in Nederland en in 1910 werd hij kanunnik van het kathedraal kapittel. Zijn verkiezing tot voorzitter van het R.K. huisvestingcomité volgde in 1914. De Paus benoemde mgr. Diepen in 1915 tot titulair-bisschop van Danaba en coadjutor van het bisdom Den Bosch, met recht van opvolging. In 1919 volgde hij mgr. Van der Ven op als bisschop van 's-Hertogenbosch, welke waardigheid mgr. Diepen dus gedurende 23 jaar heeft bekleed. (De Tijd)
(Vor. ber. Mgr. A. F. Diepen 4165)

C. **NATUURKUNDE. — Vervangingsmetaal voor koper. —**
De Duitsche natuurkundige, prof. Justi, heeft een nieuw halfmetaal samengesteld, dat electrischen stroom bijzonder goed geleidt en koper kan vervangen. Het in een Duitsch laboratorium vervaardigde halfmetaal vertoont bij normale temperaturen een uiterst kleinen electrischen weerstand en is bijzonder goed geschikt voor electrische leidingen. Reeds eenigen tijd geleden had prof. Justi geconstateerd, dat bij zeer lage temperaturen in een mengsel van zwaar metaal en porseleinvormzand de weerstand volkomen verdween. Van deze ervaring werd gebruik gemaakt bij de samenstelling van het nieuwe halfmetaal. (Alg. Handelsblad)

D. **GENEESKUNDE. — Synthetische bereiding van Vitamine-D. —**
De Duitsche chemici Dimroth en Stockstrom zijn er in geslaagd de vitamine-D langs synthetischen weg te vervaardigen. Vitamine-D, die vooral als middel tegen rachitis van groote beteekenis is, kon tot op heden slechts in zeer kleine hoeveelheden en door middel van een uitvoerig procédé uit levertraan worden gewonnen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Geneeskunde 5449 C)**

DE WERELDOORLOG

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Winterslag in het Oosten beëindigd - Anglo-Amerikaansch offensief in Tunesië.**

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 20 Maart (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:

De onder opperbevel van generaal-veldmaarschalk von Manstein staande troepen van het leger en de Waffen-SS hebben in krachtige samenwerking met formaties van de luchtmacht onder opperbevel van generaal-veldmaarschalk von Richthofen in het verloop van het Duitsche tegenoffensief tusschen Donets en Dnjepr, welke tot de herovering der steden Charkov en Bjelgorod leidden, den vijand de zwaarste verliezen aan menschen en materieel toegebracht.

De vijand verloor sedert 13 Februari volgens voorloopige tellingen 19.594 man aan gevangenen, veel meer dan vijftigduizend man aan dooden, 3372 kanonnen van alle soort, 1410 vechtwagens en gepantserde verkenningswagens, 3045 zware infanteriewapens van alle soort en 1846 motorvoertuigen.

In het gebied Charkov-Bjelgorod en ten noordwesten van Koersk trachtten de Sovjettroepen de Duitsche divisies tegen te houden. Op verscheidene punten werd de boven-Donets bereikt.

In plaats van zijn doodgebloede aanvalsformaties bracht de vijand in den sector Orel-Wjasma-Staraja Roessa en ten zuiden van het Ladogameer en voor Leningrad versche troepen voor den aanval in het vuur. Ook deze stortten ineen of werden uiteengeslagen.

21 Maart — Terwijl onze troepen in het gebied Charkov-Bjelgorod over een breed front den bovenloop van den Donets hebben bereikt, gelukte het ook meer naar het noorden in het gebied van Sevsk de laatste nog aanwezige bres te sluiten en een vaste verbinding met den sector Orel tot stand te brengen.

In den tijd van 11 tot 20 Maart werden aan het oostelijke front alleen door formaties van het leger en van de Waffen-SS 961 Sowjetvechtwagens vernield, buitgemaakt of onklaar geschoten.

22 Maart — In het Z. deel van het Oostfront tot Bjelgorod hadden geen gevechten van beteekenis plaats. De Duitsche aanval ten Z.W. en ten N.W. van Koersk maakt nog steeds goede vorderingen. De sedert drie dagen ten Z.O. van Leningrad gedane zware aanvallen der Sovjettroepen zijn door den vastberaden afweer van onze troepen onder zeer zware verliezen voor den vijand afgeslagen.

23 Maart — De eigen aanval ten Westen van Koersk wint, ondanks moeilijke terreinomstandigheden, tegenover hardnekkigen tegenstand der Sovjets, verder terrein. Van het geheele overige hecht aaneengesloten Oostelijke front werden slechts gevechtshandelingen van plaatselijke beteekenis gemeld.

De in Januari van het Noorden en Zuiden uit begonnen vijandelijke groote aanval, ter afsnoering van het gebied om Orel, is op den vastbesloten tegenstand der Duitsche troepen gestrand. In de acht weken durende zware gevechten van den winterslag om Orel verloren de Sovjets 10.594 gevangenen en meer dan 150.000 man aan bloedige verliezen; 1.061 pantserwagens, 485 stukken geschut en een ongetelde hoeveelheid andere wapens van allerlei aard werden buitgemaakt of vernietigd.

24 Maart — De afweerslag ten Zuiden van het Ladogameer duurt met onveranderde hardheid voort. Van het geheele overige Oostelijke front wordt slechts plaatselijke gevechtsactie gemeld.

25 Maart — Ten Zuiden van het Ladogameer ondernam de vijand aanvallen, die tengevolge van de zware verliezen zwakker waren dan de voorgaande dagen.

Plaatselijke gevechten in de andere sectoren, vooral aan de Boven-Donets, hadden een geslaagd verloop.

26 Maart — Aan het geheele Oostelijke front verliep de dag zonder bijzondere gebeurtenissen. De aanvallen van den vijand ten Zuiden van het Ladogameer hebben aanmerkelijk aan stootkracht ingeboet.

Overzicht. —

Het Duitsche weermachtsbericht van heden, zoo deelde het A.N.P. 23 Maart mede, zet als het ware weder een streep onder een thans als afgesloten te beschouwen phaze van den strijd aan het Oostelijk front. Nu de aanvalsactiviteit der Duitschers op den Zuidelijken vleugel, zooals te verwachten was, verminderd is — immers de modderperiode vormt voor de operaties een groote belemmering — is geleidelijk een hecht front ontstaan, dat feitelijk alleen nog in beweging is in het gebied ten Westen van Koersk, waar de Duitschers nog in den aanval zijn en in Oostelijke richting terrein winnen. Wel is waar ondernemen ook de bolsjewisten in meer Noordelijk gelegen sectoren nog aanvallen, doch deze brengen geen verandering in de frontlijn. Ook de wekenlange gevechten in het gebied van Orel, die tot de zwaarste van dezen winter behoorden, beschouwt men thans van Duitsche zijde als geëindigd. Van Taganrog tot aan Leningrad heeft de Duitsche legerleiding thans de situatie aan het Oostelijk front volkomen in de hand, zoo verklaart men te Berlijn. Slechts op enkele plaatsen trachten de bolsjewisten nog successen te behalen, doch alle aanvallen stranden op de hardnekkige verdediging van de Duitsche troepen.

Generaal Dittmar merkte in een „epiloog van den winterslag", welke hij op 22 Maart voor de radio uitsprak o.m. op: De winterslag zelf kan, wat betreft zijn uiterlijk verloop tenminste, als afgesloten beschouwd worden. Thans kunnen wij met dankbare voldoening constateeren, dat alle aanvalssectoren van Orel via Gshatsk, Rsjef en Toropez tot aan het Ilmen- en Ladogameer standgehouden hebben. Overal kwam vroeg of laat de massale bolsjewistische stormloop tot staan, nog voordat het operatieve doel bereikt was. De terreinwinst, uitgedrukt in vierkante mijlen, is ongetwijfeld veel lager dan de bolsjewistische leiding gehoopt had te bereiken en wat zij minstens gehoopt had te bereiken, toen haar door het oorlogsgeluk het verrassende succes aan de Wolga en den Don in den schoot werd geworpen. De bezetting van het Oostelijke deel der Oekraïne en de vernietiging van de hier strijdende Duitsche troepen met alle hieraan vastgeknoopte verwachtingen van een algemeen zegevierenden opmarsch is totaal mislukt.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

20 Maart — Aan het Noord-Tunesische front namen Duitsch-Italiaansche troepen belangrijke stellingen en maakten 1600 gevangenen. Zestien vechtwagens, dertig kanonnen en talrijke auto's werden buitgemaakt of vernield.

21 Maart — Een aanval van vrij sterke vijandelijke strijdkrachten in Midden-Tunesië werd afgeslagen. De plaats Gafsa, die tijdelijk door mobiele beschermde strijdkrachten was gezet, werd in het kader der krijgsverrichtingen eenige dagen geleden volgens de plannen ontruimd.

22 Maart — In Tunesië ontketende de vijand na een levendige artillerievoorbereiding een hevig offensief tegen den centralen en den zuidelijken sector van het front. Hevige gevechten zijn gaande.

23 Maart — In Zuid- en midden-Tunesië duren de hevige gevechten voort. Tegenaanvallen van Duitsche troepen wierpen den vijand op eenige plaatsen terug. In andere sectoren van het front leveren Duitsch-Italiaansche afdeelingen door het luchtwapen ondersteund, zware afweergevechten.

24 Maart — In Zuid- en Midden-Tunesië duurden de harde gevechten voort. Verscheidene doorbraakpogingen mislukten ten gevolge van den tegenstand van Duitsche en Italiaansche divisies. Energiek uitgevoerde tegenaanvallen hadden succes. 44 pantsers werden stukgeschoten en gevangenen en buit binnengebracht.

25 Maart — Aan het front in Tunesië hebben de troepen doeltreffend verdere aanvallen van den vijand afgeslagen.

26 Maart — Aan het Tunesische front mislukten plaatselijke aanvallen van Noordamerikaansche en Engelsche afdeelingen. Een eigen tegenaanval leverde succes op.

Overzicht. —

De geallieerden trachten thans in Tunesië een beslissing te forceeren, nadat zij sedert de verovering van Tripolis twee maanden den tijd hebben gehad om voor hun offensief een sterke strijdmacht bijeen te brengen. Het achtste Britsche leger valt de Mareth-linie thans frontaal aan, terwijl een deel tracht, van het Zuidwesten uit een omtrekkende beweging uit te voeren. Tegelijkertijd rukken de Amerikanen op langs de wegen, die Gafsa in Midden-Tunis met de Golf van Gabes verbinden, kennelijk met het doel, het leger van Rommel bij een eventueelen terugtocht den pas af te snijden.

DE ZEEOORLOG.

20 Maart — Aanvallen van Duitsche duikbooten in het Noorden van den Atlantischen Oceaan ondernomen tegen een zwaar geladen, in oostelijke richting varend vijandelijk convooi, hebben geleid tot de grootste en succesrijkste gevechtshandelingen, die tot dusver in den duikbootoorlog zijn voorgekomen. In dagenlangen, verbitterden strijd tegen de torpedobootjagers, corvetten en vliegtuigen van het vijandelijke escorte brachten onze duikbooten van dit eene convooi 32 schepen met een gezamenlijken inhoud van 204.000 ton en een torpedobootjager tot zinken.

22 Maart — Een formatie Italiaansche torpedovliegtuigen heeft gemeerde vaartuigen in de haven van Algiers aangevallen. Een vaartuig van 10.000 ton werd tot zinken gebracht, een van middelmatig groote tonnage in brand geworpen.

24 Maart — Duitsche duikbooten hebben aan de vijandelijke ravitailleering voor het front in Afrika nieuwe verliezen toegebracht. Zij boorden van een konvooi, dat van Amerika naar Gibraltar onderweg was en van konvooien op de Middellandsche Zee de laatste dagen vijftien schepen van te zamen 73.000 b.r.t. in den grond. Twee andere schepen werden door torpedo's getroffen.

25 Maart — Met gebruikmaking van nieuwe strijdmiddelen hebben duikbootjagers der Duitsche marine in de Middellandsche Zee in enkele dagen vijf Britsche duikbooten tot zinken gebracht.

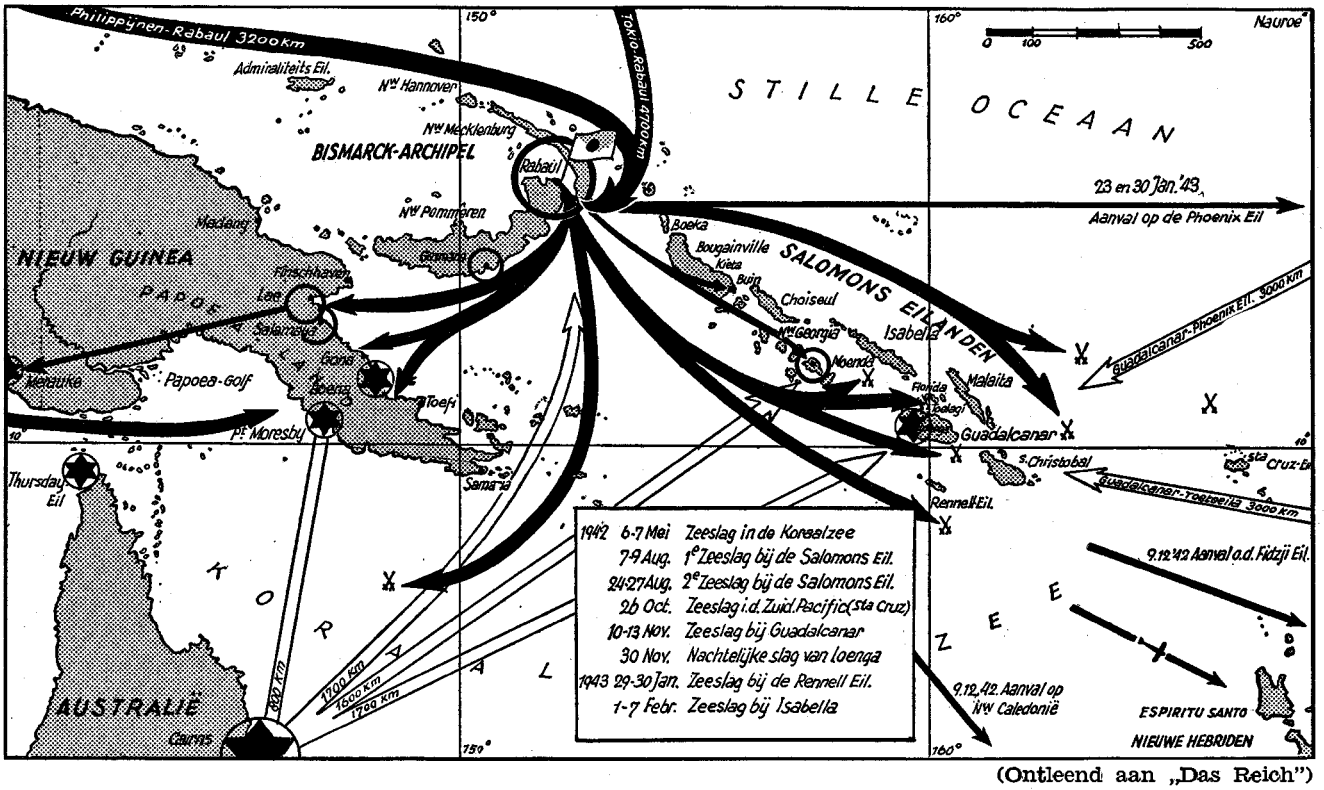
DE LUCHTOORLOG.

25 Maart — Majoor Müncheberg, onderscheiden met het eikenloof en de zwaarden bij het ridderkruis van het ijzeren kruis heeft na zijn 135ste overwinning in de lucht den heldendood gevonden.

28 Maart — In het tijdvak van 20 November tot 20 Maart verloor de Sovjet-luchtmacht 3763 vliegtuigen.

(Alg. H'blad - Telegraaf - N. R. C. - Nat. Dagbl.)

(Vorig bericht Krijgsverrichtingen 5460 A)

(Ontleend aan „Das Reich")

A. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen. - De strijd in China. —

21 Maart — Het hoofdkwartier van het Japansche expeditieleger in China heeft medegedeeld, dat alleen in Noord China in Februari 11.534 vijanden dood op de verschillende slagvelden zijn achtergelaten en de Japanners in dien tijd 7683 Chineezen gevangen namen. De buit omvat zes loopgraafmortieren, 19 zware machinegeweren, 193 lichte machinegeweren en 619 geweren. Het communiqué deelt verder mede, dat in Noord-Kiangsoe tusschen 12 Februari en 11 Maart de vijand 1732 dooden heeft achtergelaten, 6585 Chineezen werden gevangen genomen of gaven zich over. De Japanners maakten in diezelfde periode 14 loopgraafmortieren, 36 zware machinegeweren, 101 lichte machinegeweren, 5465 geweren en een groote hoeveelheid ander oorlogsmateriaal buit. In de provincie Sjantoeng hebben zich met generaal Li Wen-li 25.000 man overgegeven. Japansche legervliegtuigen hebben een actief aandeel gehad in den strijd. Zij bombardeerden in Februari Kweilin, Patoeng, Wanhsien en andere strategische vijandelijke bases.

De strijd in Birma. —

21 Maart — Japansche troepen, die langs de Birmaansch-Chineesche grens door ongebaand terrein in noordelijke richting oprukken, hebben volgens een bericht van het Japansche front de grensplaats Pienma veroverd. Door de verovering van Pienma zijn de pogingen van den vijand om na het verlies van den Birmaweg een verbinding tot stand te brengen tusschen China en Indië via Noord-Birma mislukt.

Zeegevecht bij de Aleoeten. —

Het Japansche keizerlijke hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat Japansche vliegtuigen op 27 Maart een vijandelijke vloot in zicht kregen, die nabij het eiland Atsoeka der Aleoeten kruiste. Zij beschadigden twee kruisers en een torpedojager en dreven de vijandelijk vloot op de vlucht.

Japansche concentraties bij Nieuw-Guinea. —

21 Maart — De „Times", maakt melding van een toenemende activiteit der Japanners ten Noordwesten van Australië, voornamelijk op Nederlandsch Nieuw-Guinea en aan de Noordkust van dit eiland. Amerikaansche luchtverkenners hebben bij Babo aan de Zuidkust van de Bintoenibaai talrijke Japansche transportschepen en oorlogsbodems gesignaleerd. Ook ten Oosten van de Manous-eilanden (Admiraliteits-Archipel) heeft men Japansche vlootconcentraties waargenomen.

Het Japansche keizerlijke hoofdkwartier deelt mede, dat bij aanvallen op de Oro-baai (Nieuw-Guinea) en op het eiland Canton vliegtuigen van de marine twee transportschepen, een torpedobootjager en een patrouillevaartuig tot zinken hebben gebracht. Bij deze gevechten werden negentien vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Drie Japansche vliegtuigen hebben zich op hun doelen gestort of zijn om andere redenen niet teruggekeerd. Het communiqué deelt tevens mede, dat tusschen 15 Februari en 27 Maart vier vijandelijke duikbooten tot zinken zijn gebracht.

(Vaderland - Nat. Dagbl. - D. Z. i. d. Niederl.)

(Vorig bericht Krijgsverrichtingen 5441 B)

A. Distributie. - Vergelijking met de jaren 1914-'18. — De levensmiddelenvoorziening in oorlogstijd spreekt voor den verbruiker het meest, waar zij zich manifesteert in de grootte van het rantsoen en het aantal der gerantsoeneerde artikelen. Bij een vergelijking van het huidige voorzieningsniveau met dat uit den eersten wereldoorlog, moet men met eenige omstandigheden rekening houden, welke zich toenmaals in geheel andere nuances voordeden. Zoo is de rantsoeneering van brood destijds betrekkelijk laat begonnen. Het brood — het eerste gerantsoeneerde artikel in den vorigen wereldoorlog — kwam pas in Februari 1917 in „distributie". In een aantal andere gevallen was de aanvoer van het artikel al eenigen tijd gestoord, vóórdat de Overheid tot rantsoeneering overging. In de huidige oorlogsjaren is de Overheid daarentegen meermalen reeds bij voorbaat tot rantsoeneering overgegaan, ook al maakte de voorraadpositie zulks niet direct noodzakelijk. Men denke aan de suiker, die in 1939 op de bon kwam: een maatregel van wijs beleid, waarvan de waarde pas later tot het publiek is doorgedrongen.

Ook het feit, dat de distributie thans op een uniforme leest is geschoeid en gecentraliseerd is, laat de voordeelen ervan uitkomen boven die van het gedecentraliseerde systeem van 1914—1918. Plaatselijke afwijkingen doen zich thans veel minder voor dan in de vorige periode, toen het geen uitzondering bleek te zijn, wanneer in de eene gemeente het rantsoen vleesch hooger of lager was dan elders, of rijst werd verstrekt om het aardappelentekort aan te vullen, terwijl hiervan in andere plaatsen in het geheel geen sprake was. In één gemeente kwam het zelfs voor, dat de toenmalige burgemeester met den gemeente-secretaris en de directie van een zuivelfabriek afsprak de door de Overheid ingestelde melkrantsoeneering niet uit te voeren. In den eersten tijd van de rantsoeneering gold verder het beginsel, dat hetgeen in iedere gemeente van de ontvangen hoeveelheden overbleef (doordat niet iedereen zijn volle rantsoen had opgenomen) in een volgende periode in die gemeenten boven het gestelde rantsoen mocht worden uitgegeven Daardoor kon het voorkomen, dat op hetzelfde tijdstip de eene gemeente bijv. zes kg. aardappelen per hoofd en per week distribueerde, terwijl de andere gemeente niet meer dan het afgekondigde rijksrantsoen van drie kg. gaf. Pas tegen het einde van 1918 kwam er een circulaire van den minister, waarin deze voorschreef, dat in geen enkele gemeente grootere hoeveelheden mochten worden gedistribueerd dan de door hem bepaalde rantsoenen. Opmerkelijk is verder, dat de distributie van bak- en braadvet in de vorige oorlogsperiode pas in Maart 1917 begon en boter eerst in Juni 1918 werd gerantsoeneerd, dus bijna vier jaar na het begin van den oorlog, terwijl zulks thans reeds binnen een jaar het geval was (Juli 1940). Wat de havermout betreft, getuigt de vorige distributieperiode van een gunstiger beeld, daar pas na vier jaar (1918) de verkoop geleidelijk werd gestaakt, terwijl dit artikel thans na een veel kortere periode niet meer algemeen verkrijgbaar werd gesteld.

NEDERLAND

In dit verband moet de ziekenrantsoenregeling worden aangestipt, waarmee de volksgezondheid nauw verband houdt, en dan kan men zich afvragen of de huidige regeling niet van een voorzichtiger politiek getuigt. Het tegenwoordige systeem van de ziekenrantsoenregeling is gebaseerd op het instituut van den vertrouwensarts, die de aanvragen van doktoren om extra voeding voor hun patiënten aan een nauwkeurig onderzoek onderwerpt. Deze regeling werkt bevredigend en op deze wijze komt de extra voeding ook werkelijk ten goede aan degenen, die haar het eerst behoeven. In 1914—1918 werd daarmee nogal ruim omgesprongen. De afgifte van aanvragen voor extra rantsoenen was zonder nadere contrôle aan de huisartsen overgelaten. Het ontbrak hun daarbij in de eerste plaats aan vergelijkingsmateriaal, waarover de vertrouwensarts van thans wèl de beschikking heeft. Bij hem komen immers de opgaven van een geheel district binnen. In 1914—1918 bestond er feitelijk geen rem voor de artsen. Een hoogste beslissende instantie is in zulke gevallen onmisbaar, ten eerste omdat de huisarts het geheel van de voorkomende gevallen — aantal, aard, duur — niet kan overzien, ten tweede omdat slechts één instantie in staat is een regeling in alle opzichten gelijkelijk naar noodzaak en billijkheid te beoordeelen. Zoo'n instantie bezitten wij thans in een speciaal daarvoor in het leven geroepen medische adviescommissie als beroepsinstantie, wanneer de huisarts het niet eens is met de beslissing van den vertrouwensarts.

Zonder direct een oordeel te vellen over het resultaat van de thans geldende maatregelen in vergelijking met die uit de vorige oorlogsperiode, mag in het algemeen wel worden geconstateerd, dat de wijze, waarop de voedselvoorziening ter hand is genomen, in den huidigen tijd beter is dan die van 1914—1918. Men zou, oppervlakkig redeneerend en het verschil in den duur van den oorlog in de rekening betrekkend, dus ook hoogere rantsoenen moeten hebben dan eertijds. Een vergelijkend overzicht doet zien, dat dit inderdaad in enkele gevallen zoo is, doch dat in andere gevallen met heel wat minder genoegen moet worden genomen. De geheel andere omstandigheden, waarin Nederland thans verkeert — 1914: mobilisatie; 1940: oorlog — spreken daarbij natuurlijk een woord mee.

Vergelijkend overzicht der rantsoenen in 1914—1918 en 1939—1942, in grammen per week per hoofd.

(n.g. = niet gerantsoeneerd)	1-7-1918	11-11-1918	11-11-1941	1-7-1942	21-2-1943
Brood	1400	1400	1800	1800	1800
Aardappelen	4000	4000	3500	2500	4000
Vleesch	100	150	300	250	200 *
Boter en vet	250	175	184	175	135
Rijst	nihil	nihil*	nihil	nihil	nihil
Havermout (gort) ..	37,5	50	62,5	62,5	62,50
Peulvruchten	312,5	100	nihil	62,5	62,50
Kaas	150	125	100	125	75
Suiker	n.g.	250	250	250 †	250

*) Per 22-3-1943 verlaagd tot 125 gram.
†) Per 4 weken kan bovendien naar verkiezing nog 250 gr. suiker i.p.v. 500 gram jam worden gekocht.

In een geschrift uit 1920 wordt van bevoegde zijde meegedeeld, dat het niet te ontkennen is, dat tijdens de laatste jaren van den oorlog verschijnselen van ondervoeding zijn voorgekomen, als uiting waarvan gewezen wordt op de toeneming van tuberculose in de jaren 1918 en 1919. Tot hongerlijden, een inzinking van de volkskracht op groote schaal, is het in dien tijd echter, gelukkig, niet gekomen. Ook van andere zijde is destijds naar voren gebracht, dat ondervoeding als eenigszins algemeen verschijnsel in de vorige mobilisatieperiode niet heeft plaats gehad. De sterftecijfers, welke alleen in enkele maanden, waarin de griep vele offers vroeg, onrustbarend omhoog liepen, voert men als het beste bewijs daarvan aan. In welke mate de moeilijke voedselvoorziening thans de volksgezondheid schaadt, kan met cijfers nog niet worden weergegeven. Er is een lichte stijging van de sterfte aan t.b.c. geconstateerd, doch wat hiervan de oorzaak is, kan nog niet met beslistheid worden gezegd. De stijging begon reeds op een tijd — kort na de Meidagen van 1940 — toen er van een mindere voeding geen sprake was. Bij de beoordeeling van het sterftecijfer zal men dan ook zeer wel den psychischen invloed van den oorlog op de patiënten niet uit het oog mogen verliezen.

Zooals vanzelf spreekt, is dit toezicht niet voldoende om te voorkomen, dat de voeding, wat de voedingswaarde betreft, achteruitgaat. Van niet minder groote beteekenis is daarom de arbeid van den Voedingsraad, als onderdeel van den in 1916 opgerichten Gezondheidsraad, welke toen al een bewijs vormde van het juiste inzicht der Regeering om zich deskundig te laten voorlichten op het gebied der volksgezondheid en de wijze, waarop deze kan worden bevorderd. De Voedingsraad bestrijkt daarvan het onderdeel, dat gevormd wordt door den voedingstoestand van het Nederlandsche volk, en geeft advies over alle maatregelen, welke met de volksvoeding verband houden, zooals doelmatige samenstelling van de massavoeding (centrale keukens, koloniehuizen, kampen, gestichten, gevangenissen). Ook bereidde deze Voedingsraad de ziekenvoeding voor. Tenslotte is er het Voorlichtingsbureau van den Voedingsraad ter voorlichting van het publiek door middel van pers, tentoonstellingen. enz., hoe men met de ter beschikking staande ingrediënten op de beste wijze profijt van de rantsoenen kan trekken.

In vergelijking met 1914—1918 kan men thans dus wel zeggen, dat men, niet zonder goede resultaten, gebruik heeft gemaakt van de eertijds opgedane ervaringen. Het is thans nog niet het oogenblik om een definitief oordeel uit te spreken over de resultaten van de voedselvoorzieningsorganisatie in deze tweede oorlogsperiode, doch wel kan reeds nu worden geconstateerd, dat die organisatie als zoodanig in het recente verleden veel waardevol werk heeft gepresteerd. (Econ. Stat. Ber.)

(V. b. Distributie 5464 A)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Met meer bezorgdheid dan ooit volgt Zweden de ontwikkeling aan het Oostfront en weert het zich tegen de gelijktijdig verdubbelde bolsjewistische propaganda. Het précaire van 's lands positie heeft de premier Per Albin Hansson kortelings ondubbelzinnig geschilderd. De economisch in hooge mate zelfgenoegzame staat is direct wel is waar niet sterk door den oorlog geschaad, doch hij moet, wil hij niet verarmen, afzetgebied hebben voor zijn groot overschot aan landbouw en industrieproducten, waarvoor hij in vredestijd in Europa gereede afnemers vond. Sedert de voormalige socialistenleider Hjalmar Branting in 1925 stierf, leidt Hansson de Zweedsche socialisten. Hij won zoowel het vertrouwen van koning Gustaaf V als de meerderheid van het volk, dat bij de verkiezingen in 1942 nogmaals bij groote meerderheid de continuïteit van zijn politiek onderschreef. Elf jaar staat Hansson thans ook reeds aan het hoofd der regeering. In Malmö geboren, moest hij na vier klassen lagere school als loopjongen in een groot handelshuis zijn kost verdienen. Sociale problemen hadden vroeg zijn belangstelling. Toen hij twintig was, werd hij tot de leidende persoonlijkheden van den socialistischen jeugdbond gerekend. In dien tijd stichtte hij het partijorgaan „Fram" en was daarvan uitgever, hoofdredacteur, administrateur en straatverkooper — alles tegelijk. In 1909 werd hij in Stockholm redacteur van het grootste partijorgaan „Sozialdemokraten". In 1914 nam hij van dit blad de directie en, na de benoeming van Branting tot minister, ook de hoofdredactie over. In 1920 belaste Branting Hansson met de portefeuille van Landsverdediging in zijn eerste, sociaal-democratische kabinet. Na diens dood trad Hansson terug om zich geheel aan de leiding der partij te wijden. De verkiezing van 1932 droeg hem de verantwoordelijkheid der landsregeering op. Het échec der Ontwapeningsconferentie bracht Hansson tot het destijds in zijn kringen zwaar aangevochten besluit, Zweden opnieuw te bewapenen. Dat hij dit niet vergeefs deed en deze waakzaamheid telkens opvoerde, mag als een succes voor den realistischen koers gelden, dien de thans 58-jarige met veel tact en beleid stuurt.

Hansson

(Telegraaf)

(V. b. Min.-president Hansson 4768 C)

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur. - Joden het verblijf in acht provincies ontzegd. —

De Commissaris-generaal voor de Openbare Veiligheid, SS-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei, maakte 29 Maart bekend, dat met ingang van 10 April 1943 aan joden het verblijf in de provincies Friesland, Drente, Groningen, Overijsel, Gelderland, Limburg, Noord-Holland en Zeeland is verboden. Joden, die zich op het oogenblik in de genoemde provincies ophouden, moeten zich naar het kamp te Vught begeven. Het medenemen van reisbagage en waardevoorwerpen is toegestaan. Joden gehuwd met arische vrouwen vallen niet onder dit besluit.

(V. b. Joden 5421 A)

Wijziging van het sluitingsuur. —

Voorts wordt bekend gemaakt, dat met ingang van 29 Maart voor het bezette Nederlandsche gebied het sluitingsuur van openbare lokalen op 22 uur en het tijdstip, waarna men zich niet meer in de openlucht mag ophouden, op 23 uur wordt gesteld. Het einde van het verbod om zich in de openlucht op te houden blijft onveranderd op 4 uur gesteld. Voor de steden Amsterdam, Den Haag en Haarlem is echter tot nader order het sluitingsuur 21 uur en het tijdstip, waarna men zich niet meer in de openlucht mag bevinden, 22 uur. (Telegraaf)

(V. b. Sluitingsuur 5447)

Bijkscommissariaat. - Rede van Ministerialdirektor Hans Fritzsche. —

Op uitnoodiging van de Hauptabteilung Volksaufklärung und Propaganda bij den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft Ministerialdirektor Hans Fritzsche het woord gevoerd voor een groot aantal Duitsche en Nederlandsche gasten over „politische Fragen der Gegenwart". De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, woonde de bijeenkomst bij.

(Nieuwe Rotterd. Crt.)

Justitie. - Bestraffing wegens het verbergen van Joden. —

In samenhang met de beschikking van den Commissaris-Generaal voor de Openbare Veiligheid betreffende het oponthoud van joden in de provincies wordt van bevoegde Duitsche zijde op het volgende gewezen: In de afgeloopen maanden moest een aantal Nederlanders wegens het verbergen van joden, respectievelijk jodenbegunstiging, aan het gerecht worden overgeleverd of bij zwaardere vergrijpen naar een concentratiekamp overgebracht worden. Hierbij werd in enkele gevallen bij diegenen die joden verborgen hielden of aanzienlijke joodsche vermogenswaarden in bewaring hadden, ook gebruik gemaakt van de inbeslagname van het geheele vermogen. Wegens het verborgen houden van joden en wegens jodenbegunstiging werden of worden naar een concentratiekamp overgebracht:

1. arbeider Wilhelm Kleijn uit Rotterdam; 2. kantoorbediende Pieter Dolk uit Zwijndrecht; 3. bouwondernemer Adriaan van Dingen uit Dordrecht; 4. arbeider Johannes Gerardus van 't Hull uit Arnhem; 5. tolbeambte Gerardus Meijer uit Stamproij; 6. handelsagent Cornelis Petrus Boers uit Bilthoven; 7. veilingmeester Jan Arend de Waart uit Den Haag; 8. monteur Gerrit van den Berg uit Utrecht; 9. kunstschilder Jan Overduyn uit Amsterdam; 10. advocaat Christian Arnoud Vaillant uit Amsterdam.

Tevens wordt nog ter kennis gebracht, dat juist in den laatsten tijd in een grooter aantal van gevallen van straf kon worden afgezien. daar de zich hieraan schuldig gemaakt hebbende Nederlanders van verborgen joden of vermogenswaarden vóór hun ontdekking vrijwillig bij de politie aangifte hebben gedaan.

(Nat. Dagblad) **(V. b. Rechtszaken 5447)**

Financiën. - Handelaren in bankbiljetten naar concentratiekamp. —

Personen, die zich schuldig maken aan het koopen en verkoopen van bankbiljetten van *f* 500.— en *f* 1000.—, plegen een strafbaar feit dat als misdrijf wordt gestraft. Dat het den autoriteiten hiermede ernst is, kan blijken uit het feit, dat reeds een aantal personen, die zich aan dit misdrijf hebben schuldig gemaakt, naar een concentratiekamp zijn overgebracht.

Het SS-weekblad „Storm" deelde mede, dat op de zwarte markt bankbiljetten van *f* 1000.— werden verhandeld voor aanvankelijk *f* 800.—, later zelfs voor *f* 500.—, *f* 300.— en nog minder.

De omvang van de circulatie van bankbiljetten van *f* 1000.— en *f* 500.— blijkt uit onderstaande opstelling, die ontleend is aan het jaarverslag der Nederlandsche Bank:

Biljetten van	31 Maart 1940 Aantal	Perc. v. h. waardebedrag	31 Maart 1942 Aantal	Perc. v. h. waardebedrag
f 1000	234.317	20,81	476.247	21,36
500	52.751	2,34	114.397	2,56
300	15.129	0,40	7.429	0,10
200	20.325	0,36	10.333	0,09
100	3.549.648	31,52	7.630.514	34.22
60	13.053	0,07	8.042	0,02
50	1.148.800	5.10	2.156.521	4,84
40	17.584	0,06	11.191	0,02
25	6.669.617	14,81	12.577.501	14,10
20	2.793.584	4,96	6.574.139	5,90
10	22.033.906	19,57	37.427.935	16,79
	36.548.714	100,00	66.994.249	100.00
Waardebedrag	*f* 1.126.138.705		*f* 2.229.748.065	

(Telegraaf - Fin. Archief Keesing)

(V. b. Bankbiljetteninlevering 5464 A)

Economische Zaken. - Handelsverkeer met Italië en Hongarije. —

Voor 1943 is een regeling tot stand gekomen in zake het handelsverkeer tusschen Nederland en Italië. Voor den invoer uit Italië zijn onder meer voor de volgende met name genoemde producten contingenten vastgesteld: zuidvruchten, wijn, verscheidene textielproducten, chemische en pharmaceutische producten, bouwplaten, sigarettenpapier, cellophaan en verscheidene soorten machines. Daarnaast bestaat nog een beperkte invoermogelijkheid voor andere producten. In ruil zal Nederland leveren onder meer radio-artikelen, bloembollen, bepaalde metaalproducten, pootaardappelen, chemische en pharmaceutische producten en medicinale specialiteiten.

Voorts is voor 1943 een regeling tot stand gekomen in zake het handelsverkeer tusschen Nederland en Hongarije. Voor den invoer uit Hongarije zijn onder meer voor de volgende met name genoemde producten contingenten vastgesteld: radio-artikelen, groentezaden, wijn, hout, textielgoederen en geneesmiddelen. Daarnaast bestaat nog een beperkte invoermogelijkheid voor andere producten. In ruil zal Nederland leveren onder meer radio-artikelen, metaalproducten, synthetische reukstoffen, bloembollen en chemische producten. (Nat. Ztg.)

(V. b. Handelsovereenkomst Nederland-Italië 5393 E)

Electrificatie. —
Volgens de jongste statistische gegevens is 97% der bevolking reeds aangesloten op het electrische net. De electrische centrales produceerden in 1936 in totaal 1.990 millioen kWh, in 1937 2.204 mill., terwijl de productie in 1939 steeg tot 2.676 mill. kWh. De centrales der industrieele ondernemingen produceerden in 1936 976 mill. kWh, in 1937 1.114 mill., in 1938 1.120 mill. en in 1939 1.190 mill. kWh. De totale in de centrales geïnvesteerde bedragen stegen in den tijd van 1936—1939 van *f* 686,5 tot *f* 745,3 millioen. (Econ. Nieuws)

Film. - Voorschrift inzake het filmjournaal. —
De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft bepaald, dat met ingang van 27 Maart het bij filmvoorstellingen aan het publiek is verboden, tijdens de vertooning van het journaal of de journalen de zaal, waar de filmvoorstelling wordt gegeven, te betreden of te verlaten. (Vaderland)

(V. b. Films 5370 B)

Cultureele aangelegenheden. - Restauratie van Utrechtsche kerktorens. —
Het Utrechtsche gemeentebestuur heeft besloten tot een grondig herstel over te gaan van de belangrijke oude kerktorens, die gedeeltelijk in vervallen, ten deele zelfs in zorgwekkenden toestand verkeeren. Het betreft den Buur-, den Jacobitoren en de beide Nicolaastorens. Overwogen wordt den Jacobitoren overeenkomstig den historischen testand met een ranke spits te doen bekronen. De kosten, in totaal *f* 470.000, zullen door rijk, provincie en gemeente gezamenlijk worden gedragen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

Germaansche ᛋᛋ-Voorman Feldmeyer teruggekeerd van het Oostfront. - Bijeenkomst te Utrecht. —
De voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, Feldmeyer, is na een inzet van acht maanden aan het Oostfront, in Nederland teruggekeerd. Voorman Feldmeyer, die dienst deed bij de ᛋᛋ-divisie Wiking als Unterscharführer, werd wegens betoonden moed en dapperheid tijdens verschillende gevechten bevorderd tot ᛋᛋ-Untersturmführer en begiftigd met het IJzeren Kruis tweede klasse. Voorman Feldmeyer zal thans wederom het bevel over de Germaansche ᛋᛋ in Nederland op zich nemen.

Bijeenkomst te Utrecht. —
Op een openbare vergadering te Utrecht sprak op 24 Maart in den foyer van „Tivoli" de voorman der ᛋᛋ, Feldmeyer, over „De les van het front". Voorman Feldmeyer zeide, dat deze oorlog een strijd is om en van het leven van ons ras. Hij is niet te vergelijken met vorige oorlogen. Vroeger waren er vorstenhuizen en dynastieën, die de volkeren lieten strijden voor het veroveren van grondgebied en uitbreiding van hun macht. Dynastieën hebben thans afgedaan. De samengebonden krachten van ras en bloed weren zich tegen machten uit Binnen-Azië, die samengaan met het vreemd-rassische jodendom, dat telkens weer aanvallen doet op de rijke cultuurgebieden van het Westen. Wat wij beleven, is eigenlijk een herhaling van den aanval der Hunnen onder aanvoering van Attila. Wij daarginds aan het front voerden een gemeenschappelijken strijd op leven en dood. Er was van eenig verschil geen sprake meer, wij waren moderne Germanen en Vikingers uit de twintigste eeuw. Het meerwaardigheidsgevoel van den Germaan brengt echter een gevaar met zich mee, nl., dat men het gevaar van het bolsjewisme niet zoo groot acht als het in werkelijkheid is. Onder de nationaal-socialisten zijn er ook, die het communisme meer hebben gezien als instrument van politieke agitatie dan als reëel gevaar. Het communisme als binnenlandsch gevaar werd niet gezien. Dit gevaar bestond echter daarin, dat in Nederland en in West-Europa de volkskracht en de weerbereidheid werden ondergraven, terwijl tezelfdertijd in het Oosten de roode armee op geraffineerde wijze werd gevormd. Het communisme is een oorlogsbedreiging. Het wordt niet aangevoerd door een idioot, doch het wordt met duivelachtige slechtheid en geraffineerdheid geleid.
Terwijl men hier in Nederland reclame maakte voor het neo-malthusianisme, betaalde Moskou geboortepremies. Inmiddels ondergroeven zij de volkskracht en vergiftigden de volksmentaliteit in het Westen. Men rekende er op, dat de wal van weerstand in het Westen daardoor zou worden ondermijnd. Wie als frontsoldaat telkens de pantsers ziet en de vliegtuigen boven zijn hoofd hoort ronken, weet, dat men bewust het Russische volk in armoede heeft laten leven ten einde de wereldrevolutie en de militaire bezetting van West-Europa door te voeren. Hieraan werd het welzijn van het volk opgeofferd. In den afgeloopen winter hebben de Duitsche legers in het Noorden stand gehouden; in het Zuiden zijn zij over groote afstanden teruggetrokken. Hierdoor is men eerst de dreiging en de macht van het communisme goed gaan voelen. Opmerkelijk is het, dat slechts in het achterland twijfel was ontstaan t. a. v. de eindoverwinning.
Bij de frontsoldaten werd evenwel geen moment gedacht aan de mogelijkheid van verliezen. De frontsoldaten zijn onwankelbaar gebleven in de zekerheid, dat deze oorlog zou worden gewonnen. De Führer heeft door de getroffen maatregelen bewezen, dat hij frontsoldaat was en frontsoldaat is. Het is zóó, aldus voorman Feldmeyer: deze oorlog moet door ons worden gewonnen, omdat anders de wereldgeschiedenis haar zin zou hebben verloren. Wij mogen overtuigd zijn dezen oorlog te winnen, wanneer wij bereid zijn alles te offeren, zelfs ons leven en den laatsten druppel zweet. Er zijn nationaal-socialisten, die de noodzakelijke maatregelen voor den totalen oorlog als een noodzakelijk kwaad beschouwen en naar een verontschuldiging zoeken, omdat zij met deze maatregelen instemmen. De proclamatie van den totalen oorlog beteekent ook voor ons, dat wij ons in dezen tijd niet meer bezig kunnen houden met overbodige dingen. Wij, nationaal-socialisten, eischen het recht voor ons op, elken maatregel te nemen, welke noodig blijkt om dezen oorlog te winnen. Het is hard, wanneer een vrouw haar man of haar zoon moet afstaan om in Duitschland te werken, doch daarom is het zoo goed, dat de nationaal-socialisten in het Oosten gevallen zijn, omdat wij dus van ons zelf meer vragen dan van de anderen, die in Duitschland moeten werken.
Het gevaar bestaat natuurlijk, dat wij impopulair worden, doch men vraagt niet naar het oordeel van heden en onze kindskinderen zullen er niet naar vragen of wij het aangenaam hadden, doch of wij den oorlog hebben gewonnen, en wanneer negentig procent van ons volk oordeelt, dat wij moeten verliezen, zeggen wij: zij hebben ongelijk en wij zullen dezen oorlog tot hun eigen geluk winnen. Wij moeten niet probeeren het Nederlandsche volk nu de bekentenis te ontwringen, dat wij gelijk hebben. De grootste waardeering zal zijn, dat men eens zal zeggen: deze kerels hadden gelijk. Het rijk waarvan wij spreken, is het doel waarnaar wij marcheeren. Dit rijk beteekent innerlijke saamhoorigheid en lotsverbondenheid, ja, innerlijke gelijkheid van allen die van hetzelfde bloed zijn. Deze tijd eischt van ons een groote daad, ons bewust te zijn van onze taak en opgaaf.
Er zijn dan nog lieden die van oordeel zijn, dat er zoovelen onzer nog in het vaderland blijven, doch van de Germaansche ᛋᛋ staat tweederde deel reeds aan het front. De rest bestaat uit mannen boven de veertig jaar ofwel uit hen, die alleen geschikt zijn voor diensten in het vaderland. In April zal wederom een groot aantal ᛋᛋ-mannen naar het front vertrekken. Deze zullen weer bewijzen, bereid te zijn afstand te doen van huiselijkheid en gezinsleven. Onze taak ligt aan het front en wij hopen daarmede de achting af te dwingen niet alleen van nationaal-socialisten, maar ook van de tegenstanders.
Sprekende over den strijd bij Stalingrad zeide Feldmeyer: Stalingrad mag geen sensatie-aangelegenheid zijn. Stalingrad was een begrip en het is het gedenkteeken geworden voor het heldendom van den Germaanschen mensch. Wij willen thans, evenals de strijders in Stalingrad, die wisten, dat de dood hun wachtte, aan den Führer denken. (Telegraaf - Nat. Dagbl.)

(V. b. ᛋᛋ-Voorman Feldmeyer 5112 A en 5044 B)

Toetreding tot Hitlerjugend en B.D.M. —
28 Maart was wederom de dag, waarop in het Grootduitsche Rijk de jeugd, die den 14-jarigen leeftijd heeft bereikt, op plechtige wijze uit „Jungvolk" ontslagen en in de Hitlerjugend en den Bund Deutscher Mädel, en

aldus in de groote gemeenschap van het Duitsche volk, wordt opgenomen. Dit geschiedt overal waar Duitschers in georganiseerd verband buiten de rijksgrenzen wonen en dus ook hier in Nederland, waar verschillende opnemingsplechtigheden werden gehouden. Dit jaar hield de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter F. Schmidt, een rede tijdens de plechtigheid in den Stadsschouwburg in Den Haag. Behalve de jeugd namen de ouders daaraan deel, verder ᛋᛋ-Gruppenführer en Generaal-Leutnant der Polizei H. Rauter, de gezant Bene, H. J.-Gebietsführer Blomquist, de B. D. M. Führerin Frl. Hagenensen, alsmede een delegatie jongens en meisjes van den Nationalen Jeugdstorm.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Inlijving bij Hitlerjugend en B.D.M. 5044 B)

A. **AMSTERDAM. — Politie - Hoofdcommissaris J. C. Krenning afgetreden. —**
27 Maart — De commissaris van politie, J. C. Krenning, is om gezondheidsredenen ontheven van de waarneming van de functie van hoofdcommissaris van politie te Amsterdam.
(V. b. Overste Krenning 5393 A)

Aanslag op het bevolkingsregister. —
Den 27sten Maart '43 omstreeks 23 uur hebben onbekende daders, die de Amsterdamsche politie-uniform droegen, na overweldiging van politie- en burgerlijk bewapeningspersoneel, in het Bevolkingsregister te Amsterdam, Plantage Kerklaan, aanslagen met springstoffen gepleegd, die oorzaak waren, dat het gebouw in brand geraakte. Voor de ontdekking van de daders heeft de Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer een belooning van 10.000 gulden uitgeloofd.

B. **MUZIEK. — Sergej Rachmaninof overleden. —**
De Russische componist en pianist Sergej Wassiljewitsj Rachmaninof is in den ouderdom van bijna 70 jaar in zijn woning in Californië overleden. Geboren in 1873 te Onega in het district Novgorod, kwam hij reeds als negenjarige op het St. Petersburgsche Conservatorium, waar hij aanvankelijk piano, later te Moskou compositie studeerde. Zijn werken getuigen alle van de diepe melancholie, het onverholen pessimisme, dat ook de muziek van Tsjaikofski kenmerkt. Zij geven blijk van een groote begaafdheid, zijn muziek is altijd voornaam van karakter, aristocratisch van geest, geschreven ook met een volstrekt meesterschap over den vorm. Als reproducent behoorde Sergej Rachmaninof tot de uitverkorenen — ook hier te lande heeft het niet aan gelegenheden ontbroken den kunstenaar te hooren. Zoowel als vertolker van eigen werk als van het klassieke en romantische répertoire, heeft Rachmaninof triomfen gevierd.
(V. b. Photo buiten tekst 3146a)

Prof. dr. Willem Mengelberg 72 jaar. —
De bekende dirigent prof. dr. Willem Mengelberg vierde 27 Maart te Amsterdam zijn 72sten geboortedag.
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Willem Mengelberg 70 jaar en photo buiten tekst 4616a)

C. **VER. STATEN. — Amerikaansch-Britsche besprekingen te Washington. - Rede van minister Eden. - Na-oorlogsche plannen. —**
Naar Reuter meldt, heeft de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, in een te Annapolis in Maryland gehouden rede verklaard, dat de Vereenigde Staten, het Britsche gemeenebest, China en de Sovjet-Unie „in oorlog en in vrede" gemeenschappelijk handelen en een „eng aaneengesloten geheel van vrije naties" organiseeren moeten. Groot-Brittannië zal zijn strijd niet eindigen voor Japan verslagen is. Het hoogtepunt van den oorlog is echter nog niet bereikt, en de geallieerden hebben nog een harden strijd voor zich, waarin zij hun krachten tot het uiterste moeten inspannen. Eden kwam verder op voor volledige ontwapening van de As-mogendheden en beweerde, dat Engeland geen geheime overeenkomst met een ander volk heeft gesloten, die ten doel heeft de Britsche bezittingen te vergrooten. Over de toekomst van het Britsche imperium zeide Eden, dat eenige leden van het gemeenebest volledige onafhankelijkheid genieten, terwijl andere op weg zijn naar zelfstandigheid. Het gemeenebest is nooit een strategische schepping geweest, doch ontwikkelt zich voortdurend verder. China moet de geallieerden niet wantrouwen, zoo vervolgde Eden. Er zal een dag komen. dat de weg door Birma weder open is. Ten slotte wees Eden er op, dat de leveranties der Vereenigde Staten in het kader van de leen- en pachtovereenkomst thans geen eenzijdige prestaties vormen, want ook Groot-Brittannië voorziet de Sovjet-Unie en de Amerikaansche troepen overzee van oorlogstuig.
Eden en Roosevelt hebben 27 Maart volgens den Engenschen nieuwsdienst in het Witte Huis een conferentie met hooge Britsche en Amerikaansche diplomaten gehouden. Onder de aanwezigen bevonden zich Lord Halifax, Cordell Hull, Winant, Hopkins en de Britsche specialist voor de Sovjet-Unie William Strang. De besprekingen duurden twee uur. Zij worden opgevat als een soort samenvatting der vele onderhandelingen, die Eden de laatste 14 dagen met den president en het departement van buitenlandsche zaken heeft gevoerd en men beschouwt ze dan ook als het hoogtepunt van Edens bezoek aan de Ver. Staten.
(V. b. Am.-Britsche besprekingen 5456 A)

D. **DENEMARKEN. — Verkiezingen voor het Folketing. —**
Op 23 Maart zijn verkiezingen voor het Folketing gehouden, waaraan de kiezers in grooten getale hebben deelgenomen. De verkiezingen verliepen zonder storingen of incidenten. Volgens voorloopige berekeningen nam 85 à 95% der kiezers aan de verkiezingen deel tegenover een gemiddelde van 79,2% bij de verkiezingen van 1939. In totaal werden 2.009.594 stemmen uitgebracht tegen 1.699.889 in April 1939. Volgens een voorloopige telling waren de resultaten als volgt: sociaal-democraten 894.777 stemmen (165.158 meer dan bij de verkiezingen op 3 April 1939). radicalen 175.025 (+ 13.191), conservatieven 421.069 (+ 119.444), Venstre 376.413 (+ 67.058), Retsforbund 31.085 (— 2.698), boerenpartij 24.701 (— 26.128), Deensche nat.-soc. Arbeiderspartij 43.267 (+ 12.235), Dansk Samling 43.257 (+ 34.704).
Van de 148 zetels krijgen de sociaal-democraten volgens voorloopige berekening 66 (+ 2), de radicalen 13 (— 1), conservatieven 31 (+ 5), Venstre 28 (— 2), Retsforbund 2 (— 1), Boerenpartij 2 (— 2), D.N.S.A.P. 3 (onv.), Dansk Samling 3 (+ 3).
De Sleeswijksche Partij, de vertegenwoordiging der Duitsche volksgroep, heeft dit keer niet aan de verkiezingen deelgenomen. Zij had één zetel in den Rijksdag. De communistische partij, die in 1939 40.893 stemmen behaalde, is in den zomer van 1941 gelijktijdig met het verbod van elke communistische actie in Denemarken door de Deensche regeering na het uitbreken van den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie ontbonden. De Faroër hebben door de oorlogsomstandigheden niet aan de verkiezingen kunnen deelnemen. Het mandaat van den afgevaardigde van deze eilanden is verlengd. De vijf concentratiepartijen. nl. Sociaal-democraten, Radicalen, Conservatieven, Venstre en Retsforbund behaalden te zamen volgens den voorloopigen uitslag 140 zetels, tegen 136 bij de vorige verkiezingen.
Tegelijkertijd met de voor den Rijksdag gehouden verkiezingen zijn er voor het Deensche Landting verkiezingen gehouden. Het aantal uitgebrachte stemmen was hier eveneens hooger dan vier jaar geleden, nl. 719.000 tegen 621.000. Evenals bij de Folketingverkiezingen hebben de sociaal-democraten en de conservatieven veel stemmen gewonnen, waardoor hun aantal zetels in het Ting evenredig zal stijgen.
De Deensche minister van Binnenlandsche Zaken heeft, met betrekking tot de verkiezingen voor den Rijkdsag verklaard, dat de grondslag voor de politiek der samenwerkende partijen bevestigd is. De verkiezingen. zoo zeide hij, maken de voortzetting van de tot dusver gevoerde politiek een natuurlijke zaak. Waardig en rustig heeft het Deensche volk de leiding zijn goedkeuring gegeven.
Volgens het oordeel van Berlijnsche politieke kringen bewijst de groote deelneming aan de verkiezingen, dat deze zonder eenige belemmering konden worden gehouden. Het resultaat wordt beschouwd als een ondubbelzinnige motie van vertrouwen in de politiek der Deensche regeering, resp. van den premier en minister van buitenlandsche zaken, Scavenius, waarbij tevens de vlotte en vertrouwelijke samenwerking tusschen de Deensche regeering en de Duitsche autoriteiten tot uiting komt. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(V. b. Partijen 4284 E; Min.-pres. Scavenius 5342 A)

Economische positie. —
Aan het per 31 December 1942 verschenen jaarverslag van de Kopenhaagsche Handelsbank ontleenen wij o.m.: Door onze (Deensche) productie en met behulp van de

nog aanwezige reserves, samen met de invoeren uit het buitenland, is het mogelijk geweest, de noodzakelijke levensbehoeften der bevolking te dekken, zij het ook onder stijgende moeilijkheden. Op steeds meer gebieden geraken onze voorraden uitgeput en het geheele verzorgingsvraagstuk geeft aanleiding tot bedenkingen. Terwijl men er al sedert geruimen tijd aan gewoon is, vele artikelen te moeten ontberen, hoewel zij tot dusverre als een vanzelfsprekend, zij het dan ook niet absoluut noodzakelijk, bestanddeel van het verbruik werden beschouwd, wordt het langzamerhand ook moeilijk de voor de instandhouding der huishouding wèl noodzakelijke artikelen te verkrijgen.

Op 23 Januari 1942 werd de waarde van de Deensche kroon met circa 8% verhoogd en sedert bedraagt haar goudwaarde 46,01 goudöre. Het is aan geen twijfel onderhevig, of deze maatregel was een stap op den goeden weg. Geheel afgezien van de directe inwerking op de prijzen der geïmporteerde goederen, is de indirecte economische en psychologische beïnvloeding der verhoudingen van gunstigen aard geweest. Niet in de laatste plaats door het gestegen vertrouwen in de Deensche valuta, hetwelk absoluut aanwezig moet zijn, wil men de ontwikkeling van het prijsniveau kunnen blijven leiden. In welken omvang deze revaluatie het prijsniveau heeft gedrukt, laat zich natuurlijk niet in directe cijfers afmeten. Wanneer men echter constateert, dat zoowel in den groot- als in den detailhandel de prijzen in den loop van het jaar nagenoeg ongewijzigd bleven, kan worden opgemerkt, dat de revaluatie aan dit verschijnsel een belangrijk aandeel had. De belangrijke omstandigheid, dat de prijzen op een nagenoeg onveranderd peil bleven, mag echter niet tot gevolg hebben, dat men een aantal factoren, welke tegenwoordig leiden tot grootere economische spanningen tusschen de verschillende bevolkingsgroepen, onderschat. Het is een der voornaamste taken der nabije toekomst, deze spanningen door constructieven en onbevooroordeelden arbeid te verminderen.

Drie achtereenvolgende jaren was de winter in Denemarken buitengewoon streng en werd daardoor de land- en tuinbouw in bijzondere mate getroffen. De in den herfst van 1941 bezaaide tarwevelden moesten grootendeels opnieuw bezaaid worden en de tarweoogst van dit jaar was dan ook gering (circa 10% van de oogst van 1941). Ten aanzien van de overige graansoorten was het oogstresultaat meer dan middelmatig of zelfs belangrijk beter dan in het voorafgaande jaar. Ook de hakvruchtenoogst werd heel goed en over het geheel genomen was de opbrengst van de oogst dan ook bevredigend. Daarentegen is de dierlijke productie van den landbouw, vooral wat betreft varkensvleesch en eieren opnieuw sterk teruggeloopen, Mochten de slechte oogst van 1941 en de stijgende onkosten van het landbouwjaar 1941-'42 er oorzaak van zijn, dat de inkomsten van den landbouw, afgezien van die der grootste bedrijven, vergeleken met het voorafgaande jaar een achteruitgang aanwezen, de vraag naar landerijen bleef groot en zij werden slechts tegen oploopende prijzen verhandeld. De vlottende middelen, welke onder de huidige omstandigheden belegging in landerijen zoeken tegen prijzen, welke zich baseeren op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden, doen dat dan ook op eigen risico, aangezien de gemeenschap, indien weer andere tijden aanbreken, de rentelast over het te veel betaalde niet op zich nemen kan.

De werkloozenstatistiek vertoont in weerwil van de moeilijke omstandigheden dalende cijfers. Dit vloeit niet voort uit het feit, dat de productie gehandhaafd bleef, maar de omstandigheid, dat de arbeid om verschillende redenen met een geringer gebruik van technische hulpmiddelen werd verricht. De productie van eenzelfde hoeveelheid goederen vordert thans in tal van gevallen meer arbeidsuren dan onder normale omstandigheden, terwijl ook de vervaardiging van tal van vervangingsmiddelen belangrijk meer arbeid vraagt dan de productie der origineele artikelen. Over het geheel genomen kunnen industrie en handwerk, in weerwil van moeilijkheden met betrekking tot de voorziening van brandstoffen en grondstoffen terugzien op een zeer bevredigend jaar, al loopen de resultaten onderling ook ver uiteen. Voor het bouwbedrijf was de situatie iets gunstiger dan in het voorafgaande jaar. De groothandel heeft geen goed jaar gehad. De achteruitgang van den buitenlandschen handel, het algemeene gebrek aan goederen en het sterk aan banden gelegde verbruik hebben opnieuw tot minder gunstige resultaten geleid. Hetzelfde kan van den kleinhandel worden gezegd. Toch werden ten aanzien van vele artikelen dezelfde hoeveelheden als in het voorafgaande jaar omgezet, echter met een belangrijk kwaliteitsverschil. Het deel van de Deensche handelsvloot dat onder contrôle van Denemarken bleef, voer tegen loonende prijzen.

De door de credieten van de Nationale Bank en de aantrekking van buitenlandsche saldi veroorzaakte geldruimte, nam in den loop van het jaar steeds meer toe. Het zal langzamerhand wel iedereen duidelijk worden, dat strenge maatregelen noodzakelijk waren, om de gevaren, die uit deze ontwikkeling konden voortvloeien te voorkomen. De nationale Bank nam deze aangelegenheid in het voorjaar ter hand en deed voorstellen, welke resulteerden in een verzameling wetten van 3 Juli 1942. Door deze wetten werd het publiek de mogelijkheid geboden, zijn middelen vast te leggen in zesmaandelijksche schatkistbiljetten en tweejaarlijksche staatsschuldbekentenissen. Een niet onbelangrijk deel der vlottende middelen van de geldmarkt werd hierdoor vastgelegd. Aangezien deze middelen toch van maand tot maand voortdurend blijven stijgen, nemen de deposito's bij de banken nog steeds toe en rijst de vraag of geen nieuwe maatregelen moeten worden genomen, teneinde de gevaren te vermijden, welke ontstaan door het zoeken der vlottende middelen naar beleggingen, welke grooter revenuen geven. De krachtens de wetten van 3 Juli 1942 in het leven geroepen maatregelen hebben ongetwijfeld naast de revaluatie van de Kroon er in belangrijke mate toe bijgedragen, dat het algemeene prijspeil betrekkelijk stabiel bleef, ook op gebieden, welke niet omvat worden door de verschillende indexcijfers. Daarom is het te hopen, dat deze maatregelen hun uitwerking zullen doen blijven gevoelen en zoo noodig nog zullen worden uitgebreid, opdat de noodzakelijke stabiliteit kan worden behouden, niet slechts in de officieele indexcijfers, maar ook wat betreft de overige factoren, die door de bevolking op grond van haar ervaringen als maatstaf voor de waardevastheid en de koopkracht van het ruilmiddel worden beschouwd. **(V. b. Econ. toestand 5394 C)**

A. SPANJE. — Duitsche ambassadeur Von Moltke overleden. —

De Duitsche ambassadeur te Madrid, Hans Adolf von Moltke, is op 22 Maart aan de gevolgen van een op 18 Maart ondergane blindedarmoperatie overleden. Von Moltke werd den 1sten Januari van dit jaar tot Duitsch ambassadeur te Madrid benoemd. De overledene kreeg op last van den Führer een staatsbegrafenis.
(Telegraaf) **(V. b. Von Moltke 5376 C)**

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Regeling der arbeidstijden. —

De voorzitter van den ministerraad voor de Rijksverdediging Rijksmaarschalk Göring, heeft een beschikking uitgevaardigd betreffende verhooging van den minimum arbeidstijd in openbaren dienst tijdens den oorlog. Deze beschikking bepaalt vanaf 17 Maart voor het gebied van het Grootduitsche Rijk een minimumarbeidstijd voor ambtenaren en employé's in openbaren dienst van 56 uur, in plaatsen met doorloopenden arbeidstijd van 53 uur per week. Zaterdagmiddag en Zondag moet zoolang gewerkt worden als voor den oorlog belangrijke taken te vervullen zijn.
(V. b. Totale mobilisatie 5417 A)

Rijkssportleider Von Tschammer und Osten overleden.

Op 55-jarigen leeftijd is op 25 Maart te Berlijn overleden de Duitsche Rijkssportleider, staatssecretaris Hans von Tschammer und Osten.

In April 1933 kreeg Hans von Tschammer und Osten de taak de lichamelijke opvoeding in Duitschland in betere banen te leiden. Hij stichtte daartoe de N. S. Reichsbund für Leibesübungen (N.S.R.L.). Hij vond een bekroning in zijn werk bij de Olympische Spelen in 1936 te Berlijn, alsmede in Garmisch-Partenkirchen, terwijl de buitengewone Duitsche successen in de afgeloopen jaren op internationaal sportgebied eveneens een bewijs leverden van de juistheid, waarmede de lichamelijke opvoeding en het sportleven in Duitschland zich ontwikkelden, als resultaat van het kundige werk van den Reichssportführer. Tijdens dezen oorlog had von Tschammer und Osten zijn zorgen in het bijzonder uitgestrekt naar de gewonden.

Volgens wensch van den Führer werd het stoffelijk overschot met een staatsbegrafenis ter aarde besteld.
(Alg. Handelsblad - Vaderland)
(V. b. Rijkssportleider v. Tschammer und Osten 5175 A)

A. **FRANKRIJK. — Reorganisatie der regeering. —** In de Fransche regeering zijn op 27 Maart enkele veranderingen aangebracht Het staatssecretariaat van Koloniën en voor Marine zijn samengevoegd en geplaatst onder schout-bij-nacht Bléhaux, die staatssecretaris van Marine en Koloniën wordt. De staatssecretariaten van Oorlog en Luchtvaart zijn samengevoegd tot een staatssecretariaat van Defensie onder leiding van generaal Bridoux. Het tot dusver bestaande staatssecretariaat van Arbeid is veranderd in een ministerie onder leiding van Lagardelle. Het commissariaat-generaal voor het Gezin is geplaatst onder het staatssecretariaat van Gezondheid en zal worden bestuurd door dr. Grasset, die den titel staatssecretaris van Gezondheid en Gezin voert. Voorts wordt medegedeeld, dat er voortaan nog slechts een staatssecretaris behoort bij den chef der regeering en wel ambassadeur de Brinon. Tot zegelbewaarder en minister van Justitie is benoemd de procureur-generaal van het Seine-gerechtshof, Gabolde.
Deze veranderingen hebben het aftreden van de volgende personen uit de regeering ten gevolge: de huidige minister van Justitie Barthelémy, de staatssecretaris van Marine, admiraal Abrial, de staatssecretaris van Luchtvaart, Jeannequin, de staatssecretaris van Koloniën, Brévier en de huidige staatssecretaris bij den chef der regeering, admiraal Platon. (Telegraaf)

(V. b. Regeering 5314; Kabinet 5322 A)

Britsche bomaanvallen. - Aantal slachtoffers. — Het aantal personen dat in Frankrijk door de actie van Engelsche en Amerikaansche bommenwerpers het leven heeft verloren, wordt door „Paris Soir" op 3556 geraamd. Deze berekening slaat op de periode van Juni 1941 tot Februari 1943. Het blad geeft 7563 gekwetsten op en voegt hieraan toe. dat in deze cijfers de dooden en gekwetsten van Oran, Dakar, Syrië, Madagaskar en Noord-Afrika niet inbegrepen zijn.

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. - Economische mogelijkheden. —** Wat er in de toekomst van Nederlandsch-Indië zal worden, is een vraag, die men uit staatkundig en economisch oogpunt kan trachten te beantwoorden, hoewel beide opvattingen toch weer gedeeltelijk samenvallen. Laten wij niettemin den politieken kant buiten beschouwing, dan is het interessant, hoe uit de jongste berichten uit Tokio blijkt, dat de economische politiek van Japan met betrekking tot Nederlandsch-Indië een principieele zwenking schijnt te hebben ondergaan. In haar nummer van 6 Maart vestigt de „Deutsche Volkswirt'" daarop de aandacht en wel op een wijze, die uit den aard van de zaak in Nederland de noodige belangstelling heeft gewekt.
Gold tot dusverre als ideaal van de Japansche economische politiek om de productie van den bezetten Nederlandsch-Indischen Archipel in te stellen op de autarkie van de Groot-Aziatische levensruimte, terwijl de export naar de overige wereld in beginsel slechts uit productie-overschotten bestreden zou worden, in verband waarmede speciaal de rubber- en suikercultuur belangrijk zou worden beperkt, in de plaats waarvan voornamelijk een uitbreiding van de productie van katoen en rijst zou komen, op het oogenblik zou men van inzicht veranderd zijn en zouden de gedachten meer gaan in de richting van een voortzetting der bestaande cultures. Naar het blad verneemt, zou deze belangrijke zwenking in de economisch-politieke opvattingen ten deele in verband staan met de onlangs gemaakte afspraken met Duitschland en Italië, als resultaat van onderhandelingen over de levering van koloniale grondstoffen aan Europa, welke voorziening men na den oorlog op langen termijn veilig gesteld wilde zien. Op deze wijze zouden dan ook de enorme kapitalen, welke in den loop der jaren in de rubber-, suiker- en tabakscultuur werden vastgelegd, van den ondergang worden gered. Speciaal wat de tabakscultuur betreft, zou Japan het plan hebben laten varen om voor de Oost-Aziatische markten nog slechts uitsluitend goedkoope sigarettentabak te laten voortbrengen; men zou zoo spoedig mogelijk weer willen terugkeeren tot het kostbare Sumatra-dekblad, dat zich op de wereldmarkt een zoo groote reputatie had verworven. De particuliere kapitaalsinvesteeringen nog eens samenvattende, blijkt, dat van het totaal geïnvesteerde bedrag ad *f* 8,7 milliard in den z.g. grooten Indische landbouw 1,8 milliard was belegd, waarvan 1,5 milliard in de drie genoemde cultures of 40% van het totaal der in Indië geïnvesteerde particuliere kapitalen.

Hoewel er tot dusverre voor het Nederlandsche kapitaal, dat het leeuwendeel van deze investeeringen vormt, nog geenszins een regeling is getroffen met betrekking tot zijn winstgerechtigdheid of zijn medewerking voor de toekomst, is de hoop op een gunstige regeling te dezen aanzien toch wel levendig gebleven en het spreekt vanzelf, dat menigeen in dit verband met belangstelling van de nieuwe besluiten van Japan kennis zal hebben genomen. Wij hebben er trouwens al eens eerder de aandacht op gevestigd, o.a. in verband met de Duitsche opvatting over de economie van de groote levensruimte, dat er na den oorlog weer zoo spoedig mogelijk gestreefd zal moeten worden naar een internationale uitwisseling van goederen en diensten, omdat geen ruimte, hoe groot dan ook, op den duur aan het strenge beginsel van de autarkie zal kunnen blijven vasthouden, wanneer het althans de bedoeling is om de welvaart op een hooger peil te brengen, gelijk dr. Göbbels dat kortgeleden in een gesprek met de internationale pers te Berlijn heeft uiteengezet. Daarom zal ook Japan erop bedacht moeten blijven, zich van de noodige deviezen voor het internationale betalingsverkeer te voorzien en in dit opzicht zal Nederlandsch-Indië een onontbeerlijke schakel in het economische raderwerk kunnen vormen. De „Deutsche Volkswirt" geeft in dit verband nog enkele cijfers: in 1939 exporteerde Nederlandsch-Indië aan koloniale landbouwproducten voor *f* 436 millioen, waarvan *f* 195 millioen voor rekening van den rubberexport, *f* 76,5 millioen voor die van den suiker- en *f* 26,2 millioen voor die van den tabaksexport kwamen. Deze uitvoer was voor verreweg het grootste deel naar Amerika en Europa gericht en slechts een gering deel bleef binnen de Oost-Aziatische ruimte. Nu zou men nog wel kunnen argumenteeren, dat indien Japan zich geheel onafhankelijk van de buitenwereld zou willen maken, het slechts weinig importen noodig zou hebben en dus ook maar betrekkelijk geringe bedragen aan deviezen, waarmede die importen moeten worden betaald, maar wereld-economisch beschouwd — aldus de „Volkswirt" — zullen toch slechts, op den duur, goederen (en diensten geruild kunnen worden. Japan moet derhalve importeeren om te kunnen exporteeren; en het moet exporteeren in het belang van zijn geweldige potentieele industrieele voortbrenging, waarvoor de Japansche markt te klein is en die van de Groot-Aziatische levensruimte te weinig koopkrachtig. De wet van de „comparatieve kosten" zal te dezen aanzien weer haar geldigheid opeischen, hetgeen moge blijken uit de geografische verdeeling van de buitenlandsche handelscijfers van Japan in het laatste jaar voor den oorlog (in millioenen yen):

	Japans export naar	invoer uit
Europa	238	310
Ver. Staten	659	1128
Zuid-Amerika	67	116
Afrika	153	93
Australië	95	86
Pacific	235	296
Britsch-Indië	211	182
China	455	216
Mandsjoekwo	1291	487

In het algemeen blijkt uit deze cijfers derhalve wel, hoe uiterst belangrijk de exportmarkten van Japan buiten de Aziatische wereld waren. Wil men deze markten na den oorlog behouden, dan zal dat slechts mogelijk zijn, meent de „Volkswirt" — die daarmede nog eens een lans breekt voor een hervatting van den internationalen goederenruil — door uit die landen ook de noodige goederen in te voeren. Dat Japan de industrialisatie van Indië zal willen blijven bevorderen, behoeft intusschen niets af te doen aan het feit. dat men voor den uitvoer toch wel het zwaartepunt bij de tropische grondstoffen zal moeten blijven leggen. (N. R. Crt.)

(V. b. Japansch bewind 5443 D)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Bevolking - Huwelijksgeboorte- en sterftecijfers. —** Sedert Mei 1942 valt in Duitschland een stijging van het aantal huwelijken waar te nemen. In de eerste 11 maanden van 1942 werden (zonder de bezette gebieden in het Oosten) 544.434 huwelijken, tegen 536.645 in hetzelfde tijdvak in 1941, geteld. Per 1000 inwoners dus 7,3 tegen 7,2 in 1942. Het aantal levend geborenen daalde van 1,4 tot 1,14 millioen of wel van 17,4 tot 13,2 in de jaren 1941 en 1942. Het aantal sterfgevallen (van burgers) daalde van 911.139 tot 902.746, of wel van 11,7 tot 11,6 in de jaren 1941 en 1942. (D. Z. in Norw.)

(V. b. Bevolking 5281 B)

DE WERELDOORLOG

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. Krijgsverrichtingen - Sevsk genomen - Overzicht der Sovjetverliezen - 926.600 b.r.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte in Maart vernietigd - Luchtaanvallen op Berlijn en Rotterdam - Opstand in Kroatië neergeslagen - Anglo-Amerikaansche offensief in Tunesië.**

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 27 Maart. — Het oppercommando van de weermacht maakt bekend: Een vijandelijke aanval tegen het Noordelijke front van het Koeban-bruggenhoofd werd op bloedige wijze afgeslagen. Talrijke pantsers werden vernietigd. Ten Zuiden van het Ladogameer mislukten vrij zwakke aanvallen der bolsjewisten. Ten deele werden reeds de gereedstaande troepen door artillerievuur uiteengeslagen.

28 Maart — Aan het oostelijke front verliep del dag over het algemeen kalm. Slechts in enkele sectoren ontstonden plaatselijke gevechten. Ten Noord-Westen van Koersk hebben pantsergrenadiers na dagenlange zware gevechten in de huizen de stad Sevsk stormenderhand ingenomen.

29 Maart — In het Zuidelijk en het Centrale deel van het Oostelijk front werden slechts plaatselijke gevechten geleverd. Ten Zuiden van het Ilmenmeer en bij het Ladogameer hervatte de vijand zijn aanval. De aanvallen, die den geheelen dag duurden, werden met zware verliezen voor den vijand afgeslagen.

30 Maart — Aan het noordelijke front van het Koeban-bruggenhoofd en in het gebied ten Zuid-Westen van Wjasma mislukten nieuwe vijandelijke aanvallen met groote, bloedige verliezen. In den afweerslag ten Zuiden van het Ladogameer onderscheidde zich wederom onze voorbeeldig strijdende infanterie. Deze sloeg in harde gevechten van man tegen man de aanstormende Sovjetmassa's af en handhaafde overal haar stellingen.

In het gebied van Staraja Roessa hebben de troepen van een Duitsch legerkorps tijdens wekenlange moeilijke gevechten alle vijandelijke doorbraakpogingen afgeslagen en een volledig afweersucces behaald. De Sovjets verloren sedert 23 Februari in dezen sector 61.460 man aan dooden, 2978 man aan gevangenen, 293 vechtwagens, 26 stukken geschut, 806 mitrailleurs, 114 mortieren, 206 pantsergeweren en 1036 automatische pistolen.

31 Maart — In den zuidelijken en den centralen sector van het oostelijke front verliep de dag over het algemeen kalm. Bij het Koeban-bruggenhoofd en ten Zuid-Westen van Wjasma werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ten Zuiden van het Ilmenmeer bereikte een eigen aanvalsonderneming tot verkorting van het front, ondanks aanzienlijke terreinmoeilijkheden de gestelde doelen. In het gevechtsgebied ten Zuiden van het Ladogameer duurden de harde doch succesrijke afweergevechten voort.

1 April — Vrij sterke vijandelijke aanvallen op het Noordelijke front van het bruggenhoofd aan den Koeban werden op bloedige wijze afgeslagen. Van de overige sectoren van het Oostelijk front wordt slechts plaatselijke gevechtsactie gemeld.

Het luchtwapen bracht een vijandelijk vrachtschip van 2000 br.t. aan de Moerman-kust tot zinken. In de periode van 21 tot 31 Maart werden aan het Oostelijk front 456 Sovjet-pantsers alleen door formaties van het leger en van de Waffen-SS vernietigd, buitgemaakt of buiten gevecht gesteld.

2 April — Op het front ten Zuiden van het Ladogameer heeft de vijand in verscheidene golven krachtige aanvallen gedaan. die door het afweervuur of in gevechten op korten afstand voor onze stellingen mislukten. Aan de rest van het oostelijke front slechts geringe plaatselijke gevechtsactie.

Overzicht der Sovjet-verliezen. —

In den tijd van 20 November tot 20 Maart heeft de vijand aan het Oostelijke front bijna 12.000 pantserwagens verloren, die vernietigd of buitgemaakt werden. Omtrent de bloedige verliezen der bolsjewieken wordt bekendgemaakt, dat de Sovjets alleen in het gebied van Orel, meer dan 150.000 man aan dooden verloren hebben. Tijdens het Duitsche tegenoffensief in het gebied van Charkof-Bjelgorod bedroegen de bloedige verliezen der bolsjewieken ruim 50.000 man. Tijdens de wintergevechten tot aan het Duitsche tegenoffensief verloren de Sovjets in het gebied tusschen Don en Dnjepr 215.000 en ten Westen van Koersk 50.000 man. In totaal hebben de Sovjets alleen tijdens het afgeloopen winteroffensief in de verschillende sectoren van het Oostelijke front meer dan 1½ millioen man verloren. Dit is een aantal, dat, te zamen met de cijfers der gewonden, gesneuvelden en gevangenen sinds het begin van den veldtocht aan het Oostelijke front, zonder twijfel thans tot staking van het bolsjewistische offensief geleid heeft.

DE ZEEOORLOG.

28 Maart — Ter hoogte van de Tunesische kust vielen Italiaansche vliegtuigen gisterochtend een groot vijandelijk konvooi aan. Ondanks het hevige afweervuur werden drie schepen, een van 15.000, een van 10.000 en een van 7000 br.t. tot zinken gebracht. Een ander schip geraakte in brand.

Denzelfden dag hebben Duitsche vliegtuigen een vijandelijk konvooi in het Westelijke bekken van de Middellandsche Zee aangevallen en met torpedo's drie schepen getroffen, waarvan er een gezonken is.

30 Maart — Duitsche vliegtuigen hebben vóór Philippeville een geëscorteerd convooi aangevallen. Twee koopvaardijschepen, elk 5000 ton metende, werden door torpedo's getroffen. Een Italiaansche duikboot heeft op den Atlantischen Oceaan een koopvaardijschip van 7000 ton tot zinken gebracht.

31 Maart — Duitsche duikbooten hebben den vijand op verscheidene aanvoerwegen opnieuw zware slagen toegebracht. Zij brachten in het Noorden van den Atlantischen Oceaan, voor een deel bij een orkaanachtigen storm, in het centrale deel van den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee 17 zwaar geladen vijandelijke koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 103.500 ton, die voor het grootste deel in convooi voeren, tot zinken.

1 April — In den strijd tegen de Britsche en Amerikaansche verbindingen ter zee brachten onderzeebooten in Maart 138 vijandelijke koopvaardijschepen met 851.600 br.t. tot zinken en torpedeerden 18 andere schepen. Het luchtwapen bracht in dezelfde periode elf koopvaardijschepen met 75.000 br.t. tot zinken en beschadigde 39 vrachtschepen met in totaal 220.000 br.t., waarvan een deel eveneens als tot zinken gebracht moet worden beschouwd. Daardoor werden in Maart 1943 minstens 149 vijandelijke koopvaardijschepen met 926.600 br.t. tot zinken gebracht

Ook in den strijd tegen vijandelijke oorlogsschepen hadden marine en luchtmacht succes. Lichte zeestrijdkrachten brachten twee torpedobootjagers, zeven duikbooten en negen motortorpedobooten tot zinken. Een andere torpedobootjager werd door een duikboot tot zinken gebracht. Twee torpedobootjagers en zeven motorpedobooten zijn beschadigd. Het luchtwapen vernietigde een duikboot en een escortevaartuig en beschadigde twee torpedobootjagers, twee duikbooten en een patrouillevaartuig

DE LUCHTOORLOG.

27 Maart — Britsche bommenwerpers wierpen in den nacht van 26 op 27 Maart brisant- en brandbommen op verscheiden plaatsen in West-Duitschland. De bevolking leed verliezen.

28 Maart — Britsche bommenwerpers hebben in den nacht van 27 op 28 Maart een nieuwen terreuraanval op Berlijn ondernomen. De vijandelijke vliegtuigen van de eerste golf, die deze week den muur van het afweervuur trachtten te passeeren, drongen ten deele in het geheel niet tot Berlijn door. Zij waren genoodzaakt hun bommen lukraak te laten vallen en daarop ijlings terug te keeren. De tweede golf Britsche bommenwerpers werd volledig verstrooid en naar het Westen verdreven.

29 Maart — Een formatie zware Duitsche gevechtsvliegtuigen wierp in den afgeloopen nacht opnieuw vele brisant- en brandbommen op de industrieplaats Norwich.

Snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in de middaguren van den 29sten Maart een scheeraanval op de stad Brighton aan de Engelsche Zuidkust gedaan. De Britsche berichtendienst meldt, dat bij een luchtaanval op een stad aan de Engelsche zuidkust „zeer groote schade" is aangericht.

30 Maart — In den afgeloopen nacht vielen Britsche vliegtuigen plaatsen in West-Duitschland alsmede de hoofdstad des rijks aan. Zij wierpen brand- en brisantbommen uit, vooral op Bochum en op eenige deelen en voorsteden van Berlijn. Hoofdzakelijk werden woonwijken getroffen; 27 der aanvallende bommenwerpers werden neergeschoten. Een aanval overdag door snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen op een stad aan de Zuidkust van Engeland had een geslaagd verloop. Voorts werd medegedeeld, dat bij de aanvallen op Bochum en andere plaatsen in West-Duitschland 12 bommenwerpers zijn neergeschoten.
1 April — Bij een overdag ondernomen aanval van vijandelijke bommenwerpers op Rotterdam werden woonwijken van de binnenstad zwaar getroffen en hooge verliezen onder de bevolking veroorzaakt.
In Maart hebben de bolsjewisten 1267 vliegtuigen verloren; daarvan werden er 1028 in luchtgevechten, 143 door luchtdoelgeschut van de luchtmacht en 36 door manschappen van het leger neergeschoten, de overige werden op den grond vernield
Tijdens den huidigen oorlog heeft de koninklijke Italiaansche luchtmacht, die deze week haar 25sten verjaardag vierde, tot dusver de volgende resultaten behaald: Vijandelijke vliegtuigen met zekerheid neergeschoten of op den grond vernield: 2300, waarschijnlijk neergeschoten of op den grond vernield 958; oorlogsschepen: tot zinken gebracht 65, beschadigd 211; koopvaardijschepen: tot zinken gebracht 136, beschadigd 136. Tijdens dezen oorlog werden 85 gouden medailles uitgereikt, waarvan 81 posthuum. De Italiaansche luchtmacht heeft in dezen oorlog 1696 manschappen aan gesneuvelden. Voorts werden 1931 menschen gewond, 2576 vermist en 6067 gevangen genomen.

Opstand in Kroatië neergeslagen. —
30 Maart — Duitsche en Kroatische troepen hebben in samenwerking met deelen van de Italiaansche weermacht tijdens wekenlange gevechten een door de Sovjet-Unie op touw gezette communistische opstandige beweging in Zuid-Kroatië neergeslagen. Onder moeilijke weersomstandigheden en ondanks het onherbergzame van het bergachtige gevechtsterrein en de achterbaksche strijdwijze der opstandelingen werd de georganiseerde tegenstand gebroken; wapen- en ravitailleeringsopslagplaatsen werden buitgemaakt. Slechts aan zwakke overschotten van communistische benden gelukte het in het hooggebergte te ontkomen. Meer dan 13.000 bendeleden werden gedood.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.
28 Maart — In Midden- en Zuid-Tunesië ondernamen numeriek sterkere vijandelijke strijdkrachten nieuwe krachtige aanvallen op de Duitsch-Italiaansche stellingen. Zij werden in zware gevechten afgeslagen, plaatselijke bressen werden gesloten. De luchtmacht der As werkte energiek samen met de troepen te land, door de achterwaartsche verbindingen van den vijand en concentraties motorvoertuigen te bombardeeren.
29 Maart — In den Zuidelijken sector van het Tunesische front hebben onze hevige tegenaanvallen, gesteund door pantserwagens, het optreden van den vijand ernstig belemmerd. Onder den druk van de sterkere vijandelijke strijdkrachten werden enkele stellingen ontruimd. Tijdens de jongste gevechten aan het Tunesische front is, naar Stefani meldt, de Italiaansche divisiegeneraal Gavino Pizzolato gesneuveld.
In aanvulling op het weermachtsbericht verneemt het D.N.B. nog: Nadat bij de laatste gevechten in Noord-Afrika tijdelijke plaatselijke crises schenen te dreigen, hebben de Duitsch-Italiaansche formaties, na succesvollen afweer van vijandelijke omsingelings- en doorbraakpogingen, de situatie vast in handen. Na de ontruiming der eerste steunpuntenlinie op 28 Maart spelen zich de huidige gevechten in de diepte der verdedigingszône van Zuid-Tunesië af. Bij zijn tot dusver uitgevoerde frontale aanvallen en bij de acties zijner gepantserde formaties tegen de rechterflank der eerste steunpuntenlinie heeft de met een veelvoudige overmacht aan menschen en materieel aanvallende vijand tot dusver buitengewoon zware verliezen geleden.
30 Maart — De vijand deed op talrijke plaatsen aan het Tunesische front hevige aanvallen op de Duitsch-Italiaansche stellingen, zonder dat het hem gelukte de beoogde doorbraak tot stand te brengen.
31 Maart — De afweerslag in Tunesië duurt voort. Terwijl in enkele sectoren de vijandelijke aanvalsactie tengevolge van den geslaagden tegenstand der Duitsch-Italiaansche troepen tijdelijk wat verminderde, zette de vijand in de andere sectoren van het front zijn zware aanvallen voort.
1 April — In Tunesië worden de gevechten voortgezet met bijzondere felheid in de Noordelijke en centrale sectoren van het front. Tijdens onze tegenaanvallen werden 172 krijgsgevangenen gemaakt en eenige kanonnen en gepantserde strijdmiddelen vernield. In den Zuidelijken sector zijn Gabes en El Hamma ontruimd ingevolge bewegingen ter verkorting van het front.
2 April — In Tunesië waren de vijandelijke aanvallen zwakker dan de voorgaande dagen. Verscheidene aanvallen van Amerikaansche en Britsche strijdkrachten aan het front in Midden- en Zuid-Tunesië werden afgeslagen. Duitsche en Italiaansche troepen konden door plaatselijke aanvallen hun stellingen verbeteren en vernietigden afgesneden vijandelijke groepen.

Overzicht. —
Terwijl in Noord-Tunis de gevechtshandelingen meer het karakter van verkenning dragen, zijn in het Zuiden gevechten gaande, zooals op het Noordafrikaansche strijdtooneel tot dusver nog niet zijn voorgekomen — aldus meldt de correspondent van het A.N.P. te Berlijn — De Engelschen en Amerikanen, terzijde gestaan door Fransche afdeelingen, zijn te zamen tegenover de Duitsch-Italiaansche strijdkrachten in de meerderheid, doch Rommel heeft op de beproefde wijze een doorbraak van het achtste leger weten te verhinderen. Nadat de opperbevelhebber van het Britsche achtste leger, Montgomery, toen frontale aanvallen op de Marethlinie vruchteloos bleken, het zwaartepunt van zijn aanvallen had verlegd naar het in den rug van deze linie gelegen El Hamma, heeft de Duitsche opperbevelhebber door een terugtocht, die ook volgens de Engelschen volkomen stelselmatig is uitgevoerd, voorkomen, dat zijn strijdkrachten de terugtocht door den „flesschenhals" van Gabes — de tusschen deze plaats en de zoutmoerassen gelegen laagvlagte — afgesneden werd. Hierbij heeft Rommel weder de oude tactiek gevolgd. De achterhoede heeft door hardnekkigen tegenstand een ordelijk terugtrekken van het gros der troepen mogelijk gemaakt. Dat het terugtrekken op de nieuwe linie volkomen geslaagd is, zoo verklaart men te Berlijn, blijkt uit het buitengewoon geringe aantal gevangenen dat de Engelschen volgens hun eigen opgaven gemaakt hebben. De nieuwe situatie maakt uiteraard een hergroepeering der Britsche strijdkrachten noodig en op de nieuwe stellingen der Duitsch-Italiaansche strijdkrachten zijn dan ook, naar men te Berlijn verklaart, tot dusver nog geen aanvallen ondernomen.
(Telegraaf - Nat. Dagbl. - N.R. Crt. - Alg. H'blad)
(V. b. Krijgsverrichtingen 5467 A)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - De strijd in China. —
Het Japansche expeditieleger in China heeft op 2 April het volgende weekrapport gepubliceerd:
De zuiveringsacties van het Japansche expeditieleger zijn in beide gevechtssectoren aan den benedenloop van de Jangtse en in het gebied van Honan in vollen gang De vijand liet bij deze operaties 2100 dooden op het slagveld achter. Bovendien werden 500 gevangenen gemaakt.
De News Chronicle meldt uit Tsjoengking omtrent den hongersnood in China, dat op een gebied van ongeveer 20.000 vierkante mijl in de provincie Honan omstreeks 20 millioen menschen dreigen te verhongeren. Volgens voorzichtige ramingen zijn reeds twee millioen menschen gestorven. Wanneer er niet spoedig hulp komt, zullen er voor Juni, dus vóór den oogst, nog meer millioenen sterven. Het bijzonder tragische van dezen hongersnood is, dat de oogst dit jaar goed beloofde te worden, doch dat de menschen niet meer de kracht hebben vol te houden tot den oogsttijd, laat staan den oogst binnen te halen.
De wegen naar buiten het hongersnoodgebied zijn letterlijk met dooden bedekt, de lijken van hen, die poogden aan den hongerdood te ontkomen. De menschen hangen als sprinkhanen aan de treinen. Velen vallen er onderweg af en sterven van ellende. Tot nu toe hebben ongeveer drie millioen Chineezen getracht Honan te verlaten. Een klein percentage echter is het slechts gelukt met inspanning van de laatste krachten den hongerdood onderweg te ontgaan.
(Nat. Dagblad - Vaderland)
(V. b. Krijgsverrichtingen 5468 A)

A. **Nederlandsche Arbeidsdienst - Demonstratie te Leeuwarden. —**
De Arbeidsdienst heeft 4 en 5 April te Leeuwarden een demonstratie gegeven, die o.m. werd bijgewoond door den Rijkscommissaris.
Op 4 April kwamen de verschillende afdeelingen van den N.A.D., die hun medewerking verleenden, aan het station aan, waarna met het staforkest een marsch door de stad werd gemaakt naar het Gemeentelijke Sportterrein aan den Westersingel. Des avonds gaf het orkest een concert in de „Lange Pijp".
Op 5 April maakte de afdeeling Workum een marsch door de stad, alweer begeleid door het staforkest, welke marsch eindigde op het Zaailand, waar de Nederlandsche vlag werd geheschen. Een ochtendconcert in de „Lange Pijp" van het staforkest trok wederom groote belangstelling. Nadat nog een eenpansmaaltijd op het Zaailand was genuttigd, brak het hoogtepunt van den dag aan. De op het Zaailand opgestelde afdeelingen werden door den hoofdarbeidsleider Schoenberger gemeld, waarna de Duitsche vlag werd geheschen. Na de melding aan den Rijkscommissaris werden de opgestelde arbeidsmannen geïnspecteerd, waarop zij het lied „Wij mannen uit alle streken" ten gehoore brachten. Het woord was hierop aan den commandant van den N.A.D., generaal-arbeidsleider De Bock, die de aanwezigen o.m. als volgt toesprak:
„Mijnheer de Rijksminister, Mannen van den Nederlandschen Arbeidsdienst stonden gepasseerden zomer in de Russische steppenhitte en deden daar hun plicht jegens Europa en jegens hun land. Of het dit jaar mogelijk zal zijn vrijwillig als Arbeidsman naar het Oosten te gaan, laat zich nog niet overzien. In elk geval zullen de dienstplichtigen van deze lichting niet in het Oosten staan, doch zij zullen hun paraatheid in het eigen vaderland toonen en hiermede aan hun landgenooten, die bij duizenden nog koppig afzijdig staan, het bewijs leveren, dat zij begrijpen, dat ook voor den Nederlander de Arbeidsdienst een levensnoodzaak is geworden, waaraan niet te ontkomen valt, nu Europa's hoogste goederen vanuit het Oosten door nietsontziende beschavingsverwoesters worden bedreigd.
De inzet van den geheelen Arbeidsdienst voor een veiligstelling van den oogst, waarbij ik ook den A. D. M. inschakel, zal blijken een zegen te zijn voor het geheele Nederlandsche volk."

Rede Rijkscommissaris. —
Nadat de Arbeidsmannen het „Friesche volkslied" hadden gezongen, nam de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, het woord, die het volgende zeide: Mannen van den Nederlandschen Arbeidsdienst! Ik wil van de gelegenheid gebruik maken, om u mijn opvatting uiteen te zetten over de taak, die gij hebt en de plichten, welke gij behoort te vervullen. Als een deel van u mij niet direct verstaat, omdat ik niet in uw taal tot u kan spreken, kunt gij er, wanneer uw superieuren mijn woorden voor u zullen vertalen, toch van overtuigd zijn, dat ik er met groote aandacht en zeer veel ernst over nadenk, waarom gij in de Nederlanden ook in een Arbeidsdienst vereenigd dient te zijn. Ik besef volkomen, dat voor u, Hollanders, Friezen en andere Nederlanders deze vereeniging in een organisatie, die zoozeer een militair karakter draagt, iets ongewoons is. Ik zie u hier voor het eerst niet als een afdeeling, die uit vrijwilligers bestaat, die dus om een of andere reden vanzelf hier gekomen zijn, meer als een lichting, dus zuiver als een groep van de Nederlanders van uw leeftijdsklasse. Ik begrijp, dat deze orde en discipline op menigeen van u den indruk van een dwang zou kunnen maken. Daarover wil ik u dit zeggen. Zoolang een van u den Arbeidsdienst gevoelt als dwang, heeft hij de beteekenis van den Arbeidsdienst nog in het geheel niet begrepen. Hier is sprake van iets anders. Gij moet de overtuiging krijgen, dat gij hier in een gedisciplineerde orde naast elkander zijt geplaatst, dat gij met elkaar werkt in een orde die niet zonder beteekenis is — want dan zou het geen orde zijn — maar, dat gij voor de verwezenlijking van een gedachte en voor een goede zaak bijeengebracht zijt. Voor u, Nederlanders in het algemeen, is het tot dusverre misschien nog niet noodig geweest, dat het geheele volk in dergelijke formaties bijeengebracht werd. Voor ons, uw buren in het Duitsche Rijk, is dit noodig geweest op grond van de ervaring van onze eeuwenoude geschiedenis, want wij, midden in dit werelddeel met grenzen bijna zonder natuurlijke bescherming, zijn steeds weer aangevallen.

NEDERLAND

Onze vijanden beweren thans, dat het omgekeerd is. Maar wanneer gij de geschiedenis onderzoekt, dan zult gij zeggen, dat de anderen ons steeds weer hebben overvallen. Ik herinner aan de oorlogen, die de Franschen eeuwenlang tegen ons gevoerd hebben. Ik herinner aan de stormloopen, die steeds weer uit het Oosten kwamen en over Duitschland geheel Europa wilden overstroomen. Daarom was het noodig, dat wij al onze krachten leerden samenvoegen in een gedisciplineerde orde, dat wij niet pas op het oogenblik van het gevaar om ons heen mochten zien, waar onze vrienden en buren en onze vijanden waren. En zoo is onze soldateske houding niet een dressuur, maar de uiting naar buiten van onze inwendige paraatheid.
Zoo moet ook gij de orde in den Arbeidsdienst opvatten, want ik geloof, dat voor u deze tijd, waarin gij eenigszins buiten de geschiedenis en haar oorlogen gestaan hebt, voorbij schijnt te zijn, immers thans is de schok, die zich over den geheelen wereldbol voortplant, te groot, dan dat een volk op den duur afzijdig kan blijven. Daarom lijkt het mij noodig en voor u van belang, u te brengen tot een vereeniging en een formatie, die u de ervaring en de wetenschap van het gezamenlijk naast elkander staan in een gedisciplineerde, soldateske orde bijbrengt. Maar wat ik hier tucht noem, mag niet alleen tucht zijn. Tot deze tucht behoort nog iets, dat noodig is om het geheel beteekenis te geven. Dat is de vrijheid van den enkeling binnen deze orde, waarin hij geplaatst is om zijn krachten naar beste weten en volgens geweten te gebruiken. Wanneer gij dus er over nadenkt, wat dan deze soldateske orde is, waarin gij geplaatst zijt, dan moet gij steeds tot uzelf zeggen, dat zij niet een dwang moet zijn, maar een zinrijke orde, die ieder afzonderlijk ook de volle vrijheid moet geven zijn krachten op de beste wijze voor de gemeenschappelijke taak in te spannen.
Nederlandsche arbeidsmannen, ik heb er u reeds op gewezen, dat het lot van het Duitsche volk veel moeilijker was. En dit lot is ook thans weer oneindig veel moeilijker. Op ons rust een zeer groote verantwoordelijkheid. Onze blik richt zich thans tot ver buiten dit continent. Thans, nu wij kunnen zeggen dat wij ons in den tweeden wereldoorlog bevinden, gaat het niet meer om economische voordeelen of om staatsgrenzen. Hij, die gelooft, dat het nog gaat om het verwerven van economisch gebied of om uitbreiding der staatsgrenzen, begrijpt dezen oorlog niet. In September 1939 was het mogelijk geweest dit alles te vermijden; als toen de gerechtvaardigdde aanspraak van het Duitsche Rijk op Danzig erkend was, dan hadden wij ons dit alles kunnen besparen. Dat wilden onze vijanden niet. Het doet nu werkelijk belachelijk aan, wanneer wij ons indenken, dat door deze rechtvaardige erkenning van onze aanspraak alles had kunnen worden voorkomen. Maar dit kon zoo niet zijn, want het zeer groote conflict, dat wij thans meemaken, bereidde zich voor. Wij kunnen nu zeggen, dat de werelddeelen met elkander strijden. Oostelijk van ons dreigen de horden der Oosteuropeesch-Binnenaziatische steppen geheel Europa te overstroomen. In het Westen vormt zich een nieuwe concentratie van krachten op het Westelijk Halfrond, nieuwe groepeeringen ontstaan in het Verre Oosten. Wij in het oude werelddeel Europa zien ons geplaatst tegenover deze continenten en hun concentratie. Maar het zijn niet de continenten, belangrijk en beslissend is de geest, die de menschen in de geschiedenis stoot en bestuurt.
Zoo zien wij, en ik zeg thans wij, alle Europeanen in geheel Europa, vooral de noodzaak, ons te handhaven tegenover het Oosten met de drommen uit zijn binnenaziatische steppen. Hier staat het behoud van onzen eigen aard, van ons wezen, van ons leven op het spel. Arbeidsmannen, het bolsjewisme, dat daar nader rolt, is niet datgene, dat wij in de binnenlandsche politiek als communisme hebben meegemaakt en overwonnen.
Hier is het mogelijk, dat de Nederlanders zich vergissen, wanneer zij gelooven, dat het er slechts om gaat het communisme niet tot bloei te laten komen, een dwaling, die hier en daar kon worden opgemerkt. Het bolsjewisme is de tegenwoordige levensvorm van den binnenaziatischen steppengeest, zooals die om de paar eeuwen op Europa toestormde. Dat is niet een menschelijke uiting, die iets uitstaande heeft met tucht of zelfs met vrijheid, maar een massale opeenhooping van menschen, die zielloos tot machinemenschen geworden en zelfs gemaakt zijn.
Nederlandsche arbeidsmannen! Het Duitsche volk heeft dezen strijd aanvaard. Ik wil u volkomen openlijk zeg-

gen, dat wij dezen oorlog natuurlijk in de eerste plaats voor onszelf voeren. Het zal niet zoo zijn, zooals het drie- of vierhonderd jaar geleden was, toen het vraagstuk der geestelijke en godsdienstvrijheid ten koste van het Duitsche volk werd uitgevochten, toen in de hervormingsoorlogen voor het Avondland de vrijheid van geweten werd bevochten, maar het Duitsche volk en het Duitsche Rijk de kampprijs voor de andere landen waren. Het zal niet wederom zoo zijn, dat thans de geestelijke strijd om de sociale gerechtigheid en de volksche vrijheid ten koste van het Duitsche volk wordt gevoerd. Het Dutische volk voert dezen oorlog om zijn toekomst, die thans vooral tegen het bolsjewisme moet worden gevoerd in zijn meest doeltreffenden gemeenschapsvorm, het nationaal-socialisme. En wij Duitschers zullen dezen strijd uitsluitend en nooit in een andere orde voeren dan volgens onze nationaal-socialistische levenswet. Maar in dezen zegenvierenden strijd voert Duitschland thans ook den oorlog voor Europa en juist de soldateske levenswetten, die ons door de geschiedenis der eeuwen geleerd zijn, hebben ons tot de grootste krachtsinspanning gereed en geschikt gemaakt. De machtsontplooiing van het Duitsche volk in dezen oorlog is oneindig groot. Wij hebben tot dusverre met ongeveer een vijfde deel van de verliezen van den eersten wereldoorlog onze vijanden uit dit werelddeel geslagen en den vijand in het Oosten reeds half op de knieën gedwongen. En juist in dit jaar 1943 worden wij — zooals onze vijanden met verbazing zien, omdat zij een 1918 verwacht hadden — door de concentratie en den inzet der thans opgeroepen krachten met den dag sterker.

Maar het is voor ons even belangrijk er aan te denken, dat wij ook tegenover het Westen voorzichtigheid in acht hebben te nemen. Want ook daar vormt zich een geest, die met den Europeeschen niets gemeen heeft in die mate, dat wij aan een lotsgemeenschap kunnen denken. Het Amerikanisme, dat zich aan de overzijde vormt, moet zich maar ontwikkelen zooals het wil, wij zullen het niet storen. Maar wij moeten het afwijzen, dat dit Amerikanisme in onze Europeesche aangelegenheden binnendringt. Wij kunnen thans reeds constateeren, hoe ongeschikt en misplaatst het is, dat de Amerikanen zich met onze zaken willen bemoeien. Wij nemen, juist thans aan de overzijde steeds weer de grenzenlooze onwetendheid omtrent en het volledige gemis aan begrip voor onze toestanden, alsmede een aan gewetenloosheid grenzend gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel waar. Ik herinner er slechts aan, dat toonaangevende mannen daar eenvoudig zeggen, dat het het beste zou zijn, dat in deze Europeesche wanorde, welke zij meenen te zien in de verscheidenheid van onze volken en staten, orde wordt gebracht door de bolsjewisten en dat er geen enkel bezwaar tegen kan worden gemaakt, indien de buren van de Sovjet-republieken verzoeken in de Sovjet-Unie te worden opgenomen, zich dus voor het bolsjewisme uitspreken. Dit is het doorslaggevende bewijs voor het feit, dat er daar geen begrip is voor ons Europeanen, maar ook niet de wil om zich op verantwoordelijke wijze met onze aangelegenheden bezig te houden. De lieden daar aan de overzijde zouden ons voor hun andere aanspraken op de wereldheerschappij slechts verraden en verkoopen. Ik zou u allen op het hart willen drukken, dat wij Europeanen, om wie het thans gaat, ons er van bewust moeten zijn, dat wij een lotsgemeenschap vormen, die zich tegen het Oosten moet verdedigen om zijn of niet zijn, dit echter ook haar volksche en cultureele bestaan moet verdedigen en handhaven tegenover dit Amerikaansche Westen.

Kameraden — zoo wil ik u als arbeidsmannen thans noemen — de Arbeidsdienst moet voor u een belevenis zijn, gij moet de belevenis hebben, dat gij, wat ook uw afkomst is, of uw ouders gegoed zijn, een vermogen hebben, hoogere staatsambten bekleeden, een vooraanstaande plaats innemen in handel of industrie, of dat zij handwerkslieden, boeren of arbeiders zijn, allen gelijk zijn, opgeroepen voor denzelfden inzet en hetzelfde doel, en dat er slechts één onderscheid bestaat, dat van uw prestaties. Wie meer presteert, beteekent meer. En dat, Nederlandsche arbeidsmannen, moet ook de eerste wet zijn, volgens welke wij de maatschappelijke orde in dit nieuwe Europa willen opbouwen. Ook hier moet de eerste wet de prestatie voor de gemeenschap worden. Deze belevenis moet gij ondergaan. Met deze belevenis moet gij dan uw burgerlijk beroep aanvaarden en weten, dat gij eenmaal naast elkander gestaan hebt als mannen van uw leeftijd, waarbij er geen verschillen van welken aard waren, maar een gemeenschappelijke band van gedisciplineerde orde en zinrijken arbeid. Ik zou u, doch ook allen anderen Nederlanders, op zeer ondubbelzinnige wijze willen zeggen, dat dit het eenige doel van den Arbeidsdienst is. Want, wanneer dit doel wordt bereikt, wanneer gij aldus bijeengebracht en paraat gemaakt zijt, dan is een der belangrijkste grondslagen in u gelegd, waarop wij onze toekomst, zooals deze ons allen in Europa gemeen is, willen opbouwen. De Arbeidsdienst zal echter voor u nooit gewetensdwang beteekenen. Hij zal zich ook nooit indringen in de verhouding van den mensch tot God. Mannen van den Nederlandschen Arbeidsdienst, ik heb dan ook heden voor u slechts één wensch, dat gij openhartige, opgewekte mannen zijt, bereid zich in te zetten, die zich vooral bewust worden van hun volksche en rasverantwoordelijkheid in het volk en in den grooteren kring der Germaansche volken, die zullen ontwaken en bereid zijn ook het laatste in te zetten voor de toekomst. Gij voor het Nederlandsche volk, wij voor het Duitsche volk, en wij allen voor een gemeenschappelijke, gelukkige toekomst.

Na de rede van den Rijkscommissaris volgde nog een zangnummer van de arbeidsmannen „Heft de spaden, laat ze blinken", waarop de plechtigheid werd besloten met het spelen van de volksliederen en een defilé van den Ned. Arbeidsdienst voor den Rijkscommissaris.

(Telegraaf - Alg. H'blad)

(Vor. ber. Nederl. Arbeidsdienst 5422; dr. Seyss-Inquart 5462 A.)

A. AMSTERDAM. — Burgemeester Voûte wnd. politiepresident. —

Op 30 Maart 1943 is de Burgemeester van Amsterdam, de heer E. J. Voûte, door den Höheren SS- und Polizeiführer, SS-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei Rauter, belast met de waarneming van het ambt van Politiepresident te Amsterdam. (Nat. Dagbl.)

(V. b. Burgemeester Voûte 4590 C.)

B. NEDERLAND. — Britsche bomaanval op Rotterdam. —

In de middaguren van 31 Maart hebben Britsche vliegtuigen bij zeer goed zicht de stad Rotterdam aangevallen. De neergeworpen bommen troffen hoofdzakelijk dichtbevolkte arbeiderswijken. Heele stratenblokken werden vernield. De Nederlandsche burgerbevolking had 341 dooden, 163 zwaar gewonden en ruim 400 lichtgewonden te betreuren. De Duitsche en Nederlandsche autoriteiten hebben terstond alle beschikbare krachten aan het werk gezet voor de redding van slachtoffers en voor opruimingswerkzaamheden. Zij droegen zorg voor een voorloopig onderkomen en voor de hulpverleening aan de duizenden dakloos geworden mannen, vrouwen en kinderen,

Een aantal Nederlandsche journalisten is 1 April in de gelegenheid geweest onder geleide van dr. Völckers, den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de stad Rotterdam, nog een rondgang te maken door de getroffen stadswijk.

De aanblik was verbijsterend. Men ziet uit op de ruïnes van woningen van vier verdiepingen. Door de explosies is een deel dezer etage-woningen geheel vernield, van andere bleven stukken muur nog overeind, maar was het inwendige een volkomen puinhoop. Verscheidene hadden minder van de explosies te lijden gehad, doch waren aan het vuur ten prooi gevallen. Hierachter strekt zich een veld uit van puin en brokstukken, het eenige, dat van de kleinere woningen is overgebleven.

Het zwaar geteisterde gebied was 31 Maart een hel gelijk. Omstreeks half twee werd er luchtalarm gegeven. Men hoorde het geronk van vliegtuigmotoren, onmiddellijk overstemd door het gedreun van het luchtdoelgeschut en het gerommel van ontploffende granaten in de lucht. Toen opeens hoorde men het angstaanjagende gegier van neervallende bommen, die uit de Engelsche vliegtuigen omlaag werden geworpen. Zij kwamen, hetgeen in dit geval geen verwondering kon baren, alleen op woonwijken neer waar men tevergeefs naar militaire doelen zal kunnen zoeken. In alle oorden van de Maasstad en ver daarbuiten zag men uit het geteisterde gebied dikke, zware rookwolken opstijgen.

Toen het signaal „alles veilig" werd gegeven, zagen de leden van de reddingsbrigade zich geplaatst voor een taak, die bijna niet was te vervullen. Men zag weer hetzelfde weerzinwekkende beeld, zij het ditmaal op zeer groote schaal, van vernielingen, dat de Rotter-

dammers reeds zoo dikwijls hebben te aanschouwen gehad en waarmede men ten eenenmale nimmer vertrouwd zal kunnen geraken. Honderden menschen hadden in hun woonhuizen of elders den dood gevonden. Tallooze panden waren ingestort. Van alle kanten klonk het hulpgeroep en gekerm van gewonden en het geschreeuw van menschen, die hun zenuwen niet meer de baas konden blijven.
Wij zullen hier niet de ellende beschrijven, die er in dit uitgestrekte gebied heerscht en wat wij er kort na het bombardement hebben gezien of wat wij van de bewoners hebben gehoord. Een dokter bijv. had juist spreekuur toen zijn huis door een bom werd getroffen. Hijzelf, zijn huisgezin en zijn patiënten, die zich in de wachtkamer bevonden, hebben den dood gevonden. Op de eerste verdieping van een perceel aan een der hoofdwegen van het gebied werd juist een bruiloft gevierd, toen een voltreffer het belendende perceel trof, waarin een sigarenwinkel is gevestigd. Twintig personen, die juist van het Raadhuis waren teruggekeerd, namen aan het feest, dat op zulk een wreedaardige wijze werd verstoord, deel.
„Alles werd plotseling donker om ons heen", vertelde een der menschen. „De voorgevel viel voorover en de vloer zakte onder onze voeten weg. Dat wij er het leven hebben afgebracht begrijp ik nog niet." Men hoort de meest uiteenloopende verhalen. Honderden hebben den dood gevonden, honderden zijn ternauwernood aan den dood ontsnapt. De sigarenwinkelier van het belendende perceel was alleen thuis met zijn dochtertje. De man was onder het puin bekneld geraakt. Hij heeft nog gesproken met eenige menschen, die hebben geprobeerd den man te redden maar men moest steeds meer van de plaats wijken, want het vuur van het naastgelegen pand had zich aan het getroffen pand medegedeeld....

De hulpverleening. —
Het blusschingswerk was in handen van de Rotterdamsche brandweer, die op voortreffelijke wijze ter zijde werd gestaan door de Feuerschutzpolizei, de Haagsche brandweer en brandweerlieden uit de omliggende gemeenten. Voortreffelijken steun heeft men bij het reddings- en blusschingswerk ondervonden van de zijde van de Duitsche weermacht, den N.V.D., de W.A., de Ordnungspolizei. De Rotterdamsche politie werd bij haar moeilijke taak geholpen door 150 politiemannen uit 's-Gravenhage en ook de politie verdient waardeering voor haar uitnemenden arbeid. Ten slotte verdient de Rotterdamsche G. G. D. een pluim.
Terstond toen de ramp van Rotterdam bekend werd, zijn verschillende maatregelen genomen ter leniging van den nood. Een van de eerste eischen was daarbij de voedselvoorziening. Daartoe werden onmiddellijk de centrale keukens in bedrijf gezet, die den eersten dag 18.000 liter voedsel verstrekten buiten hun gewone dagelijksche hoeveelheid.,
Op 1 April werden des ochtends 16.000 liter pap uitgereikt aan de slachtoffers. Op 2 April is aan ieder, die dat wenschte, van 's morgens 6 uur een halve liter pap verstrekt, waarmee 400.000 menschen zijn geholpen, hetgeen dus een productie van 200.000 liter beteekent. Verder is de algemeene bon 536 geldig verklaard voor het verkrijgen van een warmen maaltijd. Om deze hoeveelheden goed te kunnen bereiden, zijn ook de centrale keukens van Rijswijk, Delft, Dordrecht en Amsterdam ingeschakeld.

Perscommentaren.
De geheele Nederlandsche pers wijdt groote plaatsruimte aan den ramp, welke Rotterdam heeft getroffen. Zij spreekt haar deernis met de zwaar beproefde bevolking uit en veroordeelt in scherpe bewoordingen den euveldaad der Britten.
„De Telegraaf" schrijft in een hoofdartikel „De dood uit de lucht" o.m.: „In het prille voorjaar van 1940 vormde een Britsche aanval op de niet-militaire plaats Sylt het begin van een reeks aanvallen en vergeldingsaanvallen op steden en dorpen. Adolf Hitler deed aan zijn aanvallen op Londen en andere Engelsche steden een vele malen herhaalde waarschuwing voorafgaan."..
en vervolgt: „De bezette landen van Engelands vroegere bondgenooten hebben in de afgeloopen weken ervaren, dat op diplomatiek terrein hun belangen in feite reeds aan Stalin zijn overgedaan, hetgeen zelfs een Van Kleffens aanleiding tot openlijk protest gaf. De bombardementen op de bezette Nederlandsche gebieden onderstrepen deze houding van het Britsche Rijk en stellen degenen in het gelijk, die van meening zijn, dat het bolsjewistische gevaar niet slechts uit het Oosten, maar ook uit het Westen, van den kant der Sovjetbondgenooten dreigt."
On den titel „Geen oorlog: moord!" schrijft het „Nationale Dagblad": „De roovers en moordenaars van den overkant die altijd zoo den mond vol hebben over de belangen van de „kleine naties", doch daarvoor nog nooit of te nimmer ook maar één soldaat hebben opgeofferd, hebben Woensdagmiddag hun bommenlast weer uitsluitend op woonwijken doen neerdalen, waar zij dood en verderf en vernieling hebben gebracht onder de burgerbevolking, speciaal onder de arbeidersbevolking van het Westen van Rotterdam.
De Brit heeft zich altijd de vijand van Nederland getoond, eeuwen lang tot op den huidigen dag. Er zijn er die dat helaas nog altijd niet inzien. Maar als zij eens zouden willen overwegen dat op het oogenblik door Britsche bommen al veel en veel meer verwoestingen en vernielingen in ons land zijn aangericht en veel en veel meer dooden gevallen dan in den oorlog, dien wij om hunnentwille tegen de Duitschers hebben moeten voeren, dan zal het hun langzamerhand wel duidelijk worden dat ons Volk van de Britten niets te verwachten heeft dan de dood.
Want wat Woensdag in Rotterdam weer is geschied, is geen oorlog meer, is moord!"
De „Nieuwe Rotterdamsche Courant" merkt in een hoofdartikel, getiteld „Rotterdam rouwt" op: „De Rotdamsche, en met haar gansch Nederlands bevolking heeft weer alle gelegenheid om haar gedachten te laten gaan over de onbarmhartigheid, de onmenschelijkheid van zulk een vorm van strijd, waarin een geringe en voor de zooveelste maal gemiste kans om van militair standpunt werkelijk belangrijke doeleinden te verwezenlijken wordt opgewogen tegen de zekerheid, dat dood en verderf het deel worden van een vreedzame bevolking, vrouwen en kinderen, waarvan de mannen en vaders, elders in de stad aan hun arbeid, wederom den tergenden angst hebben doorstaan, of en hoe ze de hunnen terug zouden zien.
Wie geen maat, geen betrekkelijkheid van belangen meer erkent, hij verloochent de dierbaarste en diepste waarden van mensch en samenleving. En uit de puinhoopen, die thans in Rotterdam nog staan te rooken, de herinnering aan de dooden, het leed van duizenden, verrijst opnieuw de aanklacht: waar de maat, de evenredigheid in deze dingen is?"
Terwijl tenslotte het „Algemeen Handelsblad" in zijn verslag bitter opmerkt: Het Engelsche weermachtsbericht van Woensdag had dienen te luiden: Laffe aanval op Rotterdam. Uitgestrekte dichtbebouwde woonwijk, waar geen militaire doelen zijn, zwaar geteisterd. 150 dooden, meer dan 400 gewonden.
(Vor. ber. Luchtaanval R'dam 4857 B.)

Verliezen van de burgerbevolking in Maart. —
In den loop van de maand Maart had de Nederlandsche burgerbevolking, door Britsche luchtaanvallen op woonwijken in steden en verschillende plaatsen op het platteland, 353 dooden te betreuren, terwijl 361 personen zwaar en meer dan 400 licht gewond werden. Een groot aantal woonhuizen is vernield. Duizenden gezinnen verloren have en goed en moesten hun woonplaats verlaten om elders te worden gehuisvest.
(Vor. ber. Luchtaanvallen 5447)

Ir. Van Lidth de Jeude feliciteert den Engelschen minister van Luchtvaart. —
Vier en twintig uur na den Britschen terreuraanval op de arbeiderswijken van Rotterdam heeft de uitgeweken Nederlandsche minister van Oorlog, ir. Van Lidth de Jeude, den volgenden telegrafischen gelukwensch gezonden aan den Engelschen minister van Luchtvaart, Sinclair: „Namens de Nederlandsche regeering en mijzelf bied ik naar aanleiding van het 25-jarige bestaan van de Koninklijke Engelsche Luchtmacht mijn hartelijkste gelukwenschen aan. Het prachtige werk van deze luchtmacht is ongeëvenaard en de behaalde prestaties vormen voor alle vereenigde volken de bezieling, aangezien zij zooveel hebben bijgedragen tot de grondlegging van de overwinning en voor een betere wereld".
(Tel. - Vaderland - Alg. H'blad - Nat. Dagbl. -N. R. C.)

Burgemeester van Baexem vermoord. —
Op 29 Maart 1943, tegen halftien des avonds, is de burgemeester van de gemeente Baexem, in de provincie Limburg, W. A. Hetterscheid, door eenige tot dusver onbekende daders met verscheidene schoten in zijn woning neergeschoten. Hetterscheid is aan zijn verwondingen overleden. De bevolking wordt uitgenoodigd

deel te nemen aan de opsporing van de daders. Voor ter zake dienende aanwijzingen, die leiden tot de arrestatie der misdadigers, looft de SS-Gruppenführer und Generalleutnant d. Polizei Rauter een belooning uit van ƒ 25.000.
Onder overweldigende belangstelling is te Roermond het stoffelijk overschot ter aarde besteld van den vermoorden burgemeester van Baexem en Grathem, W. A. Hetterscheid. Mussert, de Leider van het Nederlandsche volk, Hauptdienstleiter Schmidt, de vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris, de heer Vogt, ir. Huygen, secretaris-generaal der N. S. B., de heer Brauner, Kulturreferent bij den Beauftragte te Maastricht, de commandant der W.A., mr. Zondervan, de vertegenwoordiger van de Ned. SS, hoofdstormleider P. Kooyman, Kreisleiter Quant van de N.S.-D.A.P., de burgemeester van Roermond, de procureur-generaal van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, mr. van Leeuwen en vele burgemeesters uit de omgeving woonden de plechtigheid bij. Graaf de Marchant et d'Ansembourg, Hauptdienstleiter Schmidt en ir. Mussert voerden aan de groeve het woord.
(N. R. Crt. - Nat. Dagblad)

Generaloberst Daluege in Nederland. —
De chef der Ordnungspolizei, de SS-Oberstgruppenführer en Generaloberst der politie, plaatsvervangend Rijksprotector in Bohemen en Moravië, Daluege, heeft op uitnoodiging van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, een bezoek aan Nederland gebracht. Hij inspecteerde gedurende zijn verblijf te 's-Gravenhage het daar gestationneerde regiment brandweerpolitie, voorts de te Schalkhaar bij Deventer ondergebrachte afdeelingen van het Nederlandsche politie-opleidingsbataljon. Zoowel over de brandweer-politie als over het opleidingsbataljon liet de chef der Ordnungspolizei zich in zeer waardeerende woorden uit.
(N. R. Crt.)

Pers - Ned. Correspondentie-Dienst i. p. v. Ver. Pers Bureaux. —
De N.V. Vereenigde Pers Bureaux, onder den naam van V.P.B. bekend in de Nederlandsche pers wegens hun commentaren op binnen- en buitenlandsche gebeurtenissen is opgeheven. In de plaats daarvan is op 1 April de N.V. Nederlandsche Correspondentiedienst opgericht, tot welke dienst vrijwel het geheele personeel van de vroegere V.P.B. is overgegaan.
(Vor. ber. Pers 5457)

Strijd tegen het bolsjewisme - 600 vrijwilligers en 500 W.A.-mannen naar het Oostfront. —
Op 31 Maart is wederom een contingent Nederlandsche vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken, om zich in te zetten tegen het bolsjewisme. Vóór het vertrek uit den Haagschen Dierentuin zijn de 600 mannen ondergesproken door den Leider der N.S.B., Mussert, en door den SS-Gruppenführer en Generalleutnant der Polizei Rauter.
Voorts heeft op 3 April Mussert op het Domplein te Utrecht een toespraak gehouden tot 500 kaderleden en weermannen uit de W.A. der N.S.B., die zich bereid hebben verklaard om deel te nemen aan den afweerstrijd der Europeesche volken tegen het bolsjewisme. Voor deze bijeenkomst bestond van de zijde der bevolking groote belangstelling. Tot de aanwezige eeregasten behoorden, behalve de secretaris-generaal Huygen, tal van vooraanstaande figuren uit de Beweging en haar formaties. Van Duitsche zijde waren aanwezig Kreisleiter Prof. Nieschulz alsmede de Utrechtsche Ortskommandant en vertegenwoordigers van de Waffen-SS.
In zijn inleiding zeide de Commandant der W.A., mr. A. J. Zondervan, dat de vijfhonderd W.A.-mannen, die thans, na hun vrijwillige aanmelding, uit alle rangen der W.A. zijn goedgekeurd, zullen worden aangevuld met de in Duitschland wonende weermannen. Het nieuwe bataillon zal de opengevallen plaatsen innemen en het aan andere vrijwilligers mogelijk maken naar het vaderland terug te keeren, opdat hier de frontgeest kome.
(V. b. Vertrek Vrijwilligers 5312)

Mooyman door den Rijkscommissaris en Mussert ontvangen. —
De Rijkscommissaris heeft op 30 Maart den drager van het Ridderkruis SS-Rottenführer Gerardus Mooyman ontvangen. Dienzelfden dag was hij tevens gast van ir. Mussert in het Hoofdkwartier der N.S.B. te Utrecht.
(Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Mooyman 5457)

Bedrijfsleven - Eereraad gevormd. —
Wanneer de Raad voor het Bedrijfsleven moet beslissen of een lid van een bedrijfsorganisatie zich aan een oneervolle handeling heeft schuldig gemaakt, treedt hij op onder den naam „eereraad voor het bedrijfsleven". De Staatscourant van 30 Maart bevat het reglement voor den eereraad, zooals dit door den Raad voor het Bedrijfsleven is vastgesteld. Hierin is onder meer bepaald, dat ieder lid eener bedrijfsorganisatie, dat kennis draagt van een door een lid van zulk een organisatie gepleegde handeling, welke voor dat lid als zoodanig als oneervol is aan te merken, bevoegd is daaromtrent bij den raad schriftelijk een aanklacht tegen dat lid in te dienen. Het reglement schrijft voorts de te volgen procedure voor. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bedrijfsleven 5458)

N.A.F. - Arbeidsontspanning. —
De leider van het Nederlandsche Arbeidsfront, Woudenberg, heeft opdracht gegeven tot oprichting van de afdeeling „arbeidsontspanning". Veel arbeiders en arbeidsters hebben dringend behoefte aan een tijdelijke onderbreking van hun werkzaamheden, omdat zij door de verhoogde krachtsinspanning van het oogenblik in hun of haar gezondheid of arbeidsprestatie dreigen te worden aangetast. Het is in het belang van deze leden onzer volksgemeenschap, zoowel als van de productie, dat zij gedurende een veertien dagen worden uitgezonden naar een ontspanningsoord, waar zij in een mooie en rustige omgeving nieuwe krachten kunnen opdoen voor een nieuw arbeidsjaar. Behalve de eigen vacantieoorden van het Nederlandsche Arbeidsfront zullen daarvoor groote hotels, o.a. te Valkenburg, worden gehuurd. De keuze der deelnemers en deelneemsters geschiedt door den „Betriebsführer" in overleg met den socialen voorman van het Nederlandsche Arbeidsfront. Het verblijf in de ontspanningsoorden geschiedt voor rekening van het „Betrieb" evenals de reiskosten 3e klasse heen en terug, alle andere kosten komen ten laste van het Nederlandsche Arbeidsfront. (Het Volk)
(V. b. Nederl. Arbeidsfront 5391)

Landbouw - Bestrijding van den coloradokever. —
De strijd tegen den coloradokever is een moeilijke en kostbare, doch tevens een zeer nuttige. In 1942 werd meer dan ƒ 350.000 ter bestrijding uitgegeven, waarbij 140 controleurs in actie waren, die 2661 monsters aardappelloof genomen hebben. De coloradokever is de vijand van den aardappel. Hoe ze zich verspreiden blijkt uit een mededeeling, dat op 21 Mei 1942 een leerling van de lagere school te Zoutelande een coloradokever vond. Onder leiding van het hoofd is toen de geheele schoolbevolking in actie gekomen. Het strand werd afgezocht en ruim 2000 kevers onschadelijk gemaakt. Waarschijnlijk had zich toen reeds een aantal landwaarts verplaatst zoodat zich haarden hadden gevormd. De bestrijding is toen voortgezet op dezelfde wijze als in de vorige jaren. De plantenziektenkundige dienst acht den toestand in verband met de aanwezigheid van den coloradokever in ons land gunstig. Waakzaamheid blijft echter geboden. (De Standaard)
(Vor. ber. Coloradokever 4547 A.)

Vervoer van en handel in rundvee verboden. —
Het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in oorlogstijd deelt mede, dat, nu de prijzen voor gebruiksvee tot een abnormale hoogte zijn gestegen, thans ingrijpende maatregelen moeten worden genomen, teneinde de rundveeprijzen tot een redelijk niveau terug te brengen. Daartoe zal met ingang van 8 April het vervoeren, afleveren en ontvangen van rundvee niet meer mogelijk zijn, daar met ingang van dien datum geen vervoerbewijzen meer zullen worden afgegeven. Alle „vrije" rundveemarkten, alsmede de handel van bedrijf tot bedrijf worden daarmede dus stilgelegd. Een uitzondering zal slechts worden gemaakt voor rundvee, dat wordt geleverd op een slachtveemarkt. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Vee 5363)

Politie - Reorganisatie - Mr. L. J. Broersen eervol ontslagen. —
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft mr. L. J. Broersen, gerekend van 1 Maart 1943, eervol ontslagen als gevolmachtigde voor de reorganisatie van de Nederlandsche politie bij het departement van Justitie. Verder heeft de Rijkscommissaris de opdracht, aan den procureur-generaal dr. Van Leeuwen tot waarneming van de zaken van gewestelijk

politiepresident te Eindhoven gegeven, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten met ingang van 9 April 1943 ingetrokken en den ᛋᛋ-Hauptsturmführer P. J. Kooymans te Vught benoemd tot gewestelijk politiepresident te Eindhoven. (Vaderland)
(Vor. ber. Politie 5442 B.)

Nederl. Oost-Compagnie - Visscherij. —
In verband met de oprichting der Nederlandsche Oost Visscherij mij. wordt gemeld: Voorloopig zal er gevischt worden met circa 15 vaartuigen, waarvoor noodig zijn ongeveer 35 visschers. De garantieloonen zijn voor gehuwden *f* 300 en voor ongehuwden *f* 200 per maand met vrijen kost en inwoning. De schepen en de materialen zijn van de maatschappij; daarvoor en ook voor het gebruik van olie en benzine zal natuurlijk een percentage moeten worden afgetrokken. De uitrusting, welke de visschers meekrijgen (dekens, kleeding, ondergoed enz.) heeft een waarde van ongeveer *f* 500 en blijft het eerste jaar eigendom van de maatschappij. Het tweede jaar, dat gevischt wordt in het Oosten, krijgt de visscher die uitrusting in eigendom. De haven van waaruit gevischt zal worden is Ustje, drie kilometer van Gdof, een plaatsje van 15.000 inwoners. Onderdak zal daar worden gevonden in het vroegere waterdouanestation.
(V. b. Nederl. Oost Visscherij 5399)

Binnenlandsch bestuur - „Oorlogs- en defensieschade" naar Amersfoort. —
Eenige afdeelingen van den dienst van den algemeen gemachtigde voor de oorlogs- en defensieschaden, nl. de bureaux algemeene zaken der afdeelingen Oorlogsschade en Bezettingschade, het Centraal Verrekenkantoor van de afdeeling Oorlogsschade en de afdeeling Vervoerwezen, de afdeeling Luchtbeschermingsschade en het Grootboek voor den Wederopbouw werden eind Maart verplaatst van 's-Gravenhage naar Amersfoort. (Telegraaf)
(Vor. ber. Verpl. departementen 5455)

A. **VER. STATEN. — Amerikaansch-Britsche besprekingen geëindigd - Conferentie met de Sovjet-Unie aangekondigd. —**
Edens besprekingen te Washington zijn 29 Maart geëindigd. Cordell Hull gaf dien dag een banket, Eden ter eere. Eden had zijn laatste besprekingen gevoerd, te weten met Litwinow, dr. Soeng en den Chineeschen ambassadeur te Londen, Wellington Koo. Bij de besprekingen met Eden zijn alle loopende politieke en militaire aangelegenheden ter sprake gekomen en is van gedachten gewisseld over problemen, die zoowel nu, als ook in de toekomst van belang kunnen zijn, heeft president Roosevelt tijdens de persconferentie van 30 Maart gezegd. Hij legde er nadruk op, dat de besprekingen niet slechts de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië tot onderwerp hadden, doch dat ook is gediscussieerd over de Sovjet-Unie, China en een of twee Zuid-Amerikaansche republieken. Tot besluit van de conferentie kondigde Roosevelt aan, dat onderhandelingen met de Sovjet-Unie zijn te verwachten, die op den zelfden voet zullen worden gevoerd als de besprekingen met minister Eden. Politieke kringen in Washington hebben vernomen, dat de Sovjet-Unie de uitnoodiging tot een algemeene bespreking over voedingsvraagstukken voor den tijd na den oorlog, die eind April zal worden gehouden, heeft aangenomen. Tot deze conferentie zijn 38 naties uitgenoodigd.
Op 4 April meldde de Engelsche nieuwsdienst, dat men op de volgende punten tot overeenstemming was gekomen. 1. Eden zou hebben voorgesteld, dat de in Japansch bezit zijnde, vroegere Duitsche eilanden in den Stillen Oceaan door de Ver. Staten zullen worden overgenomen. Roosevelt zou dit voorstel van de hand hebben gewezen en in plaats daarvan een bestuur over deze eilanden op grond van een door alle Geallieerden erkend mandaat hebben voorgesteld. 2. Er zou zijn gesproken over de deelneming van de Sovjet-Unie, van het China van Tsjang Kai-sjek en de Ver. Staten aan de bezetting van het Japansche moederland voor een bepaalden tijd na den oorlog. Diplomatieke waarnemers in Londen houden zulk een overeenkomst echter nog niet voor definitief. 3. Roosevelt en Eden zouden het er over eens zijn geworden, dat het eiland Formosa na een overwinning aan Tsjoengking moet worden teruggegeven. 4. Volgens een ander voorstel, dat bij de onderhandelingen in Washington werd gedaan, zou het schiereiland Korea na een overgangsperiode in den vorm van een Geallieerde contrôle een zelfstandige staat worden. 5. Ten slotte zou de mogelijkheid zijn behandeld om na den oorlog een bepaald aantal vrije havens aan de Chineesche kust in te stellen. (Tel.)
(V. b. Am.-Britsche besprekingen 5472 C.)

B. **BULGARIJE. — Militaire demarcatielijn tusschen Bulgarije en Albanië. —**
Op 30 Maart zijn te Tirana, naar Stefani meldt, de besprekingen van een gemengde Italiaansch-Bulgaarsche commissie geëindigd, waarbij een overeenkomst tot stand is gekomen omtrent de definitieve militaire demarcatielijn tusschen Albanië en Bulgarije. (N. R. C.)

C. **PORTUGAL. — Gouverneur Freitas Morna bezoekt Zuid-Afrika. —**
De gouverneur-generaal van de Portugeesche kolonie Angola, Freitas Morna, vertoeft op het oogenblik in de Unie van Zuid-Afrika en 1 April is hij te Kaapstad gearriveerd. Zijn reis beteekent het tweede officieele Portugeesche bezoek binnen enkele maanden, daar de Portugeesche minister van Koloniën, Machado, reeds in de tweede helft van het vorige jaar op zijn inspectietocht door de Afrikaansche bezittingen eenigen tijd in de Unie vertoefde. (Alg. H'blad)

D. **ITALIE. — Militarisatie der bevolking. —**
Op 31 Maart werd de tekst van een nieuwe Italiaansche wet van 30 Maart 1943 gepubliceerd, waarbij de militariseering in Italië wordt geregeld. Ingeval van een geheele of gedeeltelijke mobilisatie van het land krijgen alle niet onder de wapenen staande burgers, die aan een of andere militaire afdeeling worden toegevoegd, een militaire hoedanigheid. Vrouwen en jeugdige personen beneden 17 jaar kunnen niet worden gemilitariseerd. Voor het geval, dat geheele bedrijven of maatschappijen worden gemilitariseerd, worden de aldaar werkzame vrouwen en jeugdige personen beneden 17 jaar als burgerlijke gemobiliseerden beschouwd. Ieder gemilitariseerde is onderworpen aan de militaire strafwetten en tot gehoorzaamheid aan zijn meerderen verplicht, (N. Rott. Crt.)

E. **ENGELAND. — Tekort der staatsfinanciën. —**
Het tekort der Britsche begrooting voor het per 31 Maart 1943 eindigende begrootingsjaar bedraagt ruim £ 2,7 milliard. De ontwikkeling van de uitgaven in den laatsten tijd heeft in vakkringen aanleiding gegeven tot het vermoeden, dat voor het komende begrootingsjaar een begrootingstotaal van ongeveer £ 6½ milliard kan worden verwacht. (Nat. Dagbl.)
(V. b. Begrooting 4567 A.; Staatsfinanciën 4836 B.)

F. **TURKIJE. — Duitsch-Turksche handelsbesprekingen. —**
Te Ankara zijn 29 Maart de Duitsch-Turksche handelsbesprekingen begonnen. De voorzitter van de Turksche delegatie is de secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, Sjefk Berker. Leden der commissie zijn o.a. de chef van de afdeeling handelsverdragen van het ministerie van Buitenlandsche Zaken en verscheidene directeuren van de vakministeries.
De Duitsche gezant dr. Clodius heeft een bespreking met den Turkschen minister van Economische Zaken en een onderhoud met den minister van Landbouw gehad. Daar het oude Duitsch-Turksche handelsverdrag op 31 Maart is afgeloopen, is een protocol geteekend, ten einde den goederenruil tot het einde van het jaar te waarborgen. (Telegraaf - Nat. Dagbl.)
(V. b. Handelsverdrag Turkije—Gr. Duitschl. 4866 B.)

G. **GROOT-DUITSCHLAND. — 10-jarig bestaan van het ministerie van Volksvoorlichting en Propaganda.**
Op 13 Maart vierde het ministerie van Volksvoorlichting en Propaganda zijn 10-jarig bestaan. Toen op 13 Maart 1933 het Duitsche ministerie voor Volksvoorlichting en propaganda zijn werkzaamheden begon, werd de sinds eeuwen onveranderd gebleven reeks ministeries, die men in alle landen aantrof: financiën, binnenlandsche en buitenlandsche zaken, enz. uitgebreid met een departement, dat een geheel nieuw ambtsgebied kreeg. Het werd echter niet uit niets geschapen. In zijn afdeeling propaganda voor de partij onder leiding van dr. Göbbels beschikte Hitler reeds jaren vóór de overneming van de macht over een instrument, dat de kinderziekten reeds achter den rug had en dat bestemd was de kern te vormen van een ministerie. Ook thans nog vereenigt dr. Göbbels in zijn persoon de personeele

unie tusschen chef van de afdeelingen voor propaganda der partij en minister van Volksvoorlichting en propaganda. Op 30 Juni 1933 verscheen de verordening, waarbij het ministerie als taak kreeg de stimuleering en leiding van het geestelijke leven. Daarna verschenen de drie fundamenteele wetten, die in de daarna volgende 10 jaren de ontwikkeling van het cultureele leven in Duitschland in hooge mate hebben bepaald: 1. de wet op de Rijkscultuurkamer; 2. de journalistenwet; 3. de theaterwet, die alle Duitsche theaters vereenigt in de Duitsche theatergemeenschap. Al deze organisaties, die wij thans in den grondvorm ook in Nederland kennen, besturen zich zelf. Het ministerie voor propaganda heeft echter op al deze gebieden de algemeene contrôle gehouden, al bemoeit het zich niet met details. Belangrijk zijn de cijfers, die een beeld geven van de ontwikkeling van het cultureele leven gedurende het bestaan van het ministerie. In het jaar 1932 verschenen in Duitschland 21.000 nieuwe uitgaven. In 1938 waren dit er reeds 25.000 geworden. In 1941 bedroeg het aantal ondanks den oorlog nog 22.000 en in 1942, in het derde jaar van den oorlog, weer 25.000. In 1940 bedroeg de totale productie van boeken in Duitschland 242.000.000 exemplaren, in 1942 341.000.000, en dat ofschoon het aantal uitgeverijen door den oorlog van 1800 tot 600 is gedaald. In 1932 werden de Duitsche bioscopen door 235.000.000 personen bezocht, in 1939 door 624,000.000 en in 1942 door meer dan een milliard. Daarbij werden de filmavonden van Partij en Weermacht enz. niet medegerekend. Tegelijk steeg het aantal bioscopen van 4950 in 1933 tot 7042 in 1942. In tijd van vrede vervaardigde men in Duitschland vier journaals, waarvan tweehonderd copieën gedurende ongeveer acht weken werden vertoond. De lengte bedroeg vier tot vijfhonderd meter. Thans heeft het journaal een lengte van 1000 tot 1200 meter en een looptijd van vier weken; er worden 1954 copieën vervaardigd. In niet minder dan 34 talen worden copieën voor het buitenland gemaakt, die daar door 30.000.000 bezoekers per week worden gezien. Het aantal radio-luisteraars steeg van 4½ millioen op 1 Februari 1933 tot 16 millioen op 1 Januari 1943. Voor het buitenland worden dagelijks in 50 talen meer dan 200 nieuwsberichten uitgezonden. Het ministerie voor propaganda begon met slechts eenige ambtenaren, doch ook thans zijn zoowel het aantal medewerkers als de kosten van het ministerie, naar men ons mededeelde, geenszins overdreven. Dr. Göbbels staat op het standpunt, dat men slechts met weinig menschen leiding kan geven. De ambtenaren hebben niet zoozeer tot taak te werken, dan wel leiding te geven. Zoo wordt de geheele Duitsche pers letterlijk door een handvol menschen geleid. Van een preventieve censuur van al hetgeen duizenden bladen en tijdschriften schrijven, is daarbij, naar men ons mededeelde, geen sprake. Een der belangrijkste punten uit den arbeid van dr. Göbbels is het contact met de leiders van de bureaux voor propaganda uit de provincie, waarvan men er in elke gouw een aantreft. Maandelijks vergaderen de leiders dezer bureaux met dr. Göbbels te Berlijn. Dr. Göbbels is als het ware de seismograaf, zoo drukt men het uit, die alle rimpelingen in de stemming van het volk onmiddellijk registreert en daarop reageert. Zoo danken vele wetten haar ontstaan aan dr. Göbbels en ook bij het redigeeren van tal van wetten wordt rekening gehouden met de adviezen, die hij als kenner van de stemming van het volk geeft.

(Vor. ber. dr. Göbbels 5453 A.)

A. **VATICAAN. — Kardinaal Pellegrinetti overleden.**
Op 29 Maart is kardinaal Pellegrinetti te Rome overleden. Hij werd 27 Maart 1876 te Lucca geboren. Paus Pius XI benoemde hem in 1937 tot kardinaal. (De Tijd)

(Vor. ber. Kardinalen 5376 D.)

B. **FRANKRIJK. — Daladier, Gamelin en Blum naar Duitschland overgebracht. —**
De Duitsche regeering heeft uit ontvangen inlichtingen de overtuiging gekregen, dat de Engelsche en de Amerikaansche regeering met het plan rondloopen, zich meester te maken van eenige vroeger in Frankrijk aanwezige vooraanstaande Fransche personen, om hen te gebruiken voor de opstelling van een tegenregeering en daardoor onrust en verwarring in Frankrijk te zaaien. De Duitsche regeering heeft daarom besloten om, zooals reeds vroeger de oud-ministers Paul Reynaud en Mandel, thans ook de vroegere minister-presidenten Daladier en Léon Blum, alsmede generaal Gamelin naar Duitschland over te brengen. Aan het verzoek van den Franschen regeeringschef Laval, om deze personen in Frankrijk te laten, kon de Duitsche regeering, na diepgaande overweging der boven aangevoerde redenen geen gevolg geven. Zij heeft echter aan de Fransche regeering de verzekering gegeven, dat het overbrengen van genoemde personen naar Duitschland, dat om militaire redenen noodig is, voor de betrokkenen geen verzwaring beteekent, vergeleken met de behandeling, waaraan zij tot dusver waren onderworpen. Bovendien heeft de Duitsche regeering aan de Fransche regeering medegedeeld, dat de genoemde personen haar weer ter beschikking gesteld zullen worden, zoodra de omstandigheden dit zullen veroorloven.
(N. Rott. Crt.)

(V. b. Daladier, Gamelin en Blum 4900 B.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Koning Boris van Bulgarije bezoekt den Führer. —**
De Führer heeft op 31 Maart in tegenwoordigheid van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, koning Boris van Bulgarije ontvangen en met hem een lang en hartelijk onderhoud gehad, dat in den geest van de traditioneele vriendschap tusschen Duitschland en Bulgarije verliep.

(V. b. Koning Boris bezoek aan den Führer 5045 G.)

D. **FRANKRIJK. — Uitbreiding arbeidsdienstplicht.**
In den ministerraad heeft Laval medegedeeld, dat van 1 Januari tot 31 Maart 250.000 Franschen naar Duitschland zijn vertrokken om daar in fabrieken te worden te werk gesteld. In dit cijfer zijn 77.000 arbeidsdienstplichtige jonge Franschen inbegrepen. De andere jonge Franschen die hun arbeidsdienstplicht moeten vervullen, zullen in Fransche fabrieken worden te werk gesteld en voor het bewaken van spoorlijnen en verkeerswegen worden gebruikt. Ten einde een zoo groot mogelijke opbrengst van den oogst te verkrijgen, besloot de ministerraad den arbeidsdienstplicht voor den landbouw uit te breiden tot mannen van 16 tot 60 jaar.
(Vaderland)

(V. b. Arbeidsverplichting 5434 E.)

E. **EUROPA. — Arbeidspotentieel. —**
De volgende cijfers geven een indruk van het Europeesche arbeidspotentieel. Zij betreffen den toestand in 1939.

	Aantal inwoners	Aantal arbeidskrachten (in millioenen)
Duitschland incl. Gen.-Gouvernement en Protectoraat	111,7	51,3
Bezette gebieden:		
Oostland	56,6	26,6
Frankrijk	40,2	20,7
Nederland	8,8	3,2
België	8,3	3,75
Noorwegen	2,9	1,1
Kroatië en Servië	15,7	6,4
Griekenland	7,2	2,7
Italië	44,4	21,9
Roemenië	17,2	10,5
Hongarije	14,7	6,4
Finland	3,9	1,7
Slowakije	2,7	1,1
Spanje	25	8,0
Bulgarije	6,7	3,0
Tezamen	366,0	168,3

(Econ. Nieuws)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Bewapening - Luchtafweer. —**
Sinds eenigen tijd gebruikt de Duitsche luchtafweer een nieuw wapen, waarvan thans voor het eerst het relaas van een frontverslaggever gewag maakt. Technische bijzonderheden houdt men uiteraard geheim, maar er blijkt sprake te zijn van een kanon, dat stalen netten in de lucht schiet. Deze netten ontvouwen zich op een vooraf ingestelde hoogte en beteekenen een zekeren ondergang voor vliegtuigen, welker propellers er zich in verwarren. Hoe hoog deze netten kunnen worden geschoten, wordt niet onthuld, evenmin wordt er iets gezegd over hun afmetingen. Door middel van een of meer parachutes schijnt het mogelijk te zijn deze netten zoo noodig geruimen tijd in de lucht te houden.
(N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Bewapening 5401 L.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. Krijgsverrichtingen - Rust aan het Oostelijk front - Nieuwe gevechten in Tunesië ontbrand - Bomaanvallen op Parijs, Antwerpen en Italiaansche steden - 102.000 br.t. Anglo-Amerikaansche handelstonnage vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 6 April. — Het opperbevel der weermacht maakt bekend:
Aan het bruggenhoofd van den Koeban heeft de vijand zijn aanvallen ten gevolge van de den vorigen dag geleden verliezen niet meer voortgezet.
7 April. — Van het front wordt slechts uit enkele sectoren levendigere plaatselijke gevechtsactie gemeld. Afzonderlijke sterk door artillerie gesteunde aanvallen der bolsjewisten mislukten. Een eigen aanvalsonderneming aan de Midden-Donetz bereikte ondanks hardnekkigen vijandelijken tegenstand het beoogde doel.
8 April. — Aan het front heerschte over het algemeen rust. Afzonderlijke vijandelijke aanvallen aan het Koeban-bruggenhoofd en aan de Midden-Donetz werden afgeslagen.
9 April. — Van het front worden slechts gevechten van plaatselijke beteekenis gemeld. Bij zuiveringsacties aan den Midden-Donetz werden twee vijandelijke bataljons vernietigd en een aantal gevangenen binnengebracht. Zware artillerie van het leger bestookte in militair opzicht belangrijke doelen in Leningrad met goede uitwerking.
10 April. — Aan het front vonden geen gevechtshandelingen van beteekenis plaats.

Overzicht. —

Wat het Oostelijke front betreft: hier worden alle gevechten belemmerd door den sterken dooi, waardoor wegen en akkers in modderpoelen zijn herschapen. Krachtige aanvallen werden alleen ondernomen in den sector van het Koebangebied, waar de vijand in het gebied van Noworossisk naar het Westen poogt op te dringen, zonder dat hem dit ook maar eenigermate gelukt. Alle aanvallen stuiten af op de hier zeer sterke Duitsche stellingen. Men verklaart te Berlijn, dat de leiding van het Duitsche leger het verloop van de gevechtslinie aan het geheele Oostelijke front zoo heeft gekozen, dat zij overal den minsten en de tegenover de Duitsche troepen liggende vijand den meesten overlast van modder en regen heeft. Duidelijk blijkt dit bij de fronten aan rivieren, zooals de Donetz en de Wolchov, waar de Duitsche troepen de hooge oevers, bij de Donetz o.a. de waterscheiding tusschen Donetz en Dnjepr. hebben bezet, terwijl de Sovjet-troepen in de laagvlakte aan de andere zijde van de rivier zijn gelegerd.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

5 April. — De strijd in Tunesië is in een nieuw stadium gekomen. Het Duitsch-Italiaansche pantserleger van Rommel heeft zich vereenigd met de troepen van von Arnim, die het Noordelijke deel van Tunesië verdedigen. Terwijl de gevechten in het Zuiden op het oogenblik meer een plaatselijk karakter dragen, blijven de Amerikanen ten Noorden van het Zoutmeer Sjott-el-Dzjerid druk uitoefenen op den Oostelijken vleugel van de troepen der Spil. De positie der strijdkrachten van de Spil is versterkt en daar zij het voordeel van korte aanvoerwegen voor de ravitailleering hebben, terwijl de tegenstander alles over grooten afstand moet aanvoeren, zijn de voorwaarden voor een succesvolle verdediging tegen de Britsch-Amerikaansche overmacht niet ongunstig. De Duitschers en Italianen beschikken over een vesting, waarin zij ongetwijfeld tegen een langdurige belegering bestand zullen blijken.
6 April. — Aan het front van Tunesië bedrijvigheid der wederzijdsche artillerie. In den centralen sector is een aanval van den tegenstander, gesteund door pantserstrijdkrachten, afgeslagen. Italiaansche en Duitsche luchtformaties hebben opnieuw de haven van Bone gebombardeerd, evenals de vijandelijke verbindingslijnen.
7 April. — Aan het Zuidelijke front ging de vijand na hevige voorbereiding door de artillerie opnieuw tot den aanval over. De gevechten zijn nog in vollen gang.
8 April. — Aan het Zuidelijke front bieden Duitsche en Italiaansche troepen taai weerstand aan den met groote meerderheid aanvallenden vijand. Doorgebroken vijandelijke pantserstrijdkrachten werden in verbitterde gevechten tot staan gebracht en omsingelingspogingen verijdeld. Nieuwe stellingen werden volgens de plannen betrokken. In den centralen sector en den Noordelijken sector van het front mislukten verscheidene vijandelijke aanvallen met verliezen voor den vijand.
9 April. — De groote aanval van vele malen sterkere vijandelijke strijdkrachten tegen de Duitsch-Italiaansche troepen duurt voort. Aan het Zuidelijke front weken onze formaties onder voortdurend zware gevechten naar nieuwe linies. Omsingelingspogingen werden in verbitterde gevechten verijdeld. In den midden- en Noordelijken sector mislukten verscheidene krachtige doorbraakpogingen van Britsch-Amerikaansche strijdkrachten.
10 April. — Aan het front in Tunesië duurt de zware afweerslag tegen den met steeds nieuwe strijdkrachten aanvallenden vijand voort. Talrijke aanvallen werden door onze onwankelbaar strijdende troepen afgeslagen; verscheidene bressen werden afgegrendeld. Aan het Zuidelijke front werden de, volgens de plannen verloopende uitwijkbewegingen voortgezet. Duitsch-Italiaansche formaties aanvaardden steeds weer den strijd en weken pas na zware en verbitterde gevechten voor den druk van den numeriek veel sterkeren vijand. De luchtmacht steunde door onvermoeide operaties de afdeelingen van het leger in haar zwaren strijd.

Overzicht. —

In Tunesië is de groote aanval in vollen gang, zoowel in het Noorden als het Midden en het Zuiden. In het Noorden heeft het Engelsche eerste leger, zeer krachtige aanvallen ondernomen, die echter alle werden afgeslagen. Doordat de Britsche pantservoorhoeden werden vernietigd, konden aan de haar volgende Engelsche infanterie zeer zware verliezen worden toegebracht.
De nieuwe toestand in het Zuiden heeft ten gevolge, dat het leger van Montgomery opnieuw tegen goed voorbereide stellingen moet oprukken. Het nieuwe front steunt op heuvelruggen en zoutmeren.
De aanvallen van het Amerikaansche vijfde leger in den middelsten sector waren zeer hevig, maar zij hebben nog geen ander resultaat gehad dan dat de Amerikanen, evenals trouwens de Engelschen van het achtste leger, zeer zware verliezen zoowel aan tanks als aan manschappen hebben geleden. De voornaamste stellingen, die de Duitschers aan het middelste front bezetten, stellen hen eventueel in staat met behoud van hun materieel nog verder naar het Noorden terug te trekken, zonder dat zij overlast ondervinden of worden ingesloten. Deze heuvels kunnen eveneens zelfstandig worden verdedigd. Italiaansche afdeelingen hebben zich in den middelsten sector zeer bijzonder onderscheiden.
Men herinnert er aan, dat het operatieve doel der Geallieerden van den slag bij El Alamein af is geweest de Duitsch-Italiaansche strijdkrachten onder Rommel van die in Tunesië af te snijden en ze vervolgens te vernietigen of gevangen te nemen. Ofschoon de Engelschen groote terreinwinst hebben behaald, hebben Alexander en Montgomery dit doel tot op dit oogenblik niet bereikt, daar ook bij de jongste actie in Zuid-Tunesië de kern van Rommels leger zich met behoud van haar volle gevechtskracht uit de omsingeling der Britten wist los te maken en op een veilige plaats nieuwe stellingen betrok. Tengevolge van deze bewegingen wordt de hoofdlijn van het Tunesische front van Noord naar Zuid thans gevormd door de door de Duitsch-Italiaansche troepen bezette en tot nu toe met succes verdedigde heuvel- en bergruggen van het Tunesische kustgebergte.
Generaal Eisenhower heeft bekend gemaakt, dat de geallieerde troepen, die in Tunesië onder bevel van generaal Alexander staan, georganiseerd zijn als 18e legergroep, bestaande uit het eerste Britsche leger onder generaal Anderson, het vijfde Britsche corps, de Amerikaansche strijdkrachten onder generaal Patton en het achtste Britsche leger onder generaal Montgomery.

DE LUCHTOORLOG.

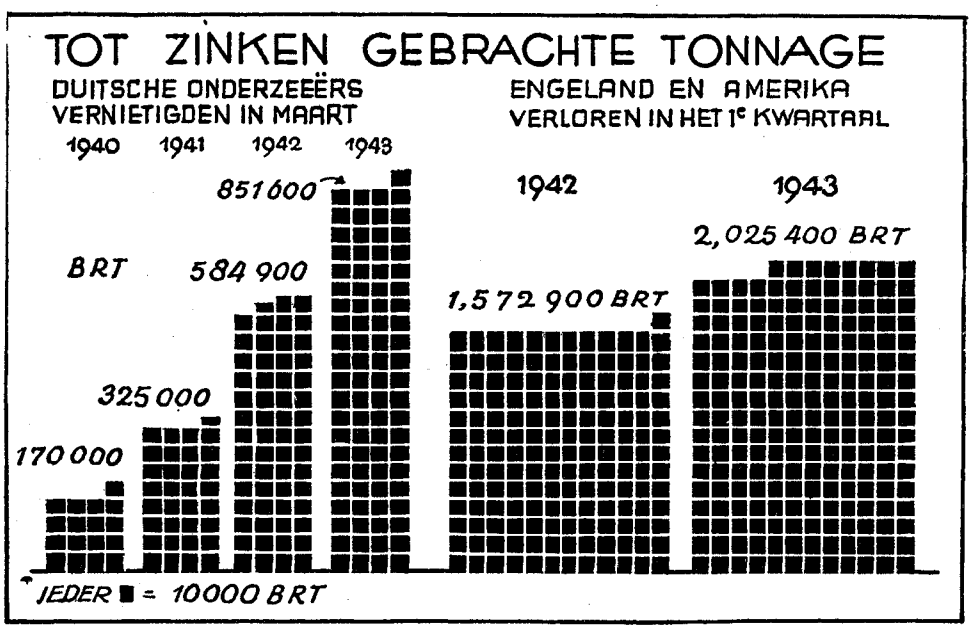
5 April. — Bij den Engelsch-Amerikaanschen aanval op Parijs op 4 April zijn meer dan 411 menschen om het leven gekomen en 500 gewond. Van vele gewonden is de toestand hopeloos, zoodat het aantal dooden nog belangrijk zal stijgen, ook al doordat het opruimings-

werk nog lang niet geëindigd is. 120 woonhuizen werden geheel vernield, talrijke andere zwaar beschadigd.
6 April. — Op 5 April heeft een formatie viermotorige Amerikaansche bommenwerpers in den loop van den middag het stedelijk gebied van Antwerpen gebombardeerd. Voltreffers op gebouwencomplexen veroorzaakten branden en vernielingen en brachten de bevolking bloedige verliezen toe. De aanval eischte: 2007 dooden, 603 gewonden en 130 vermisten. Van de 17.000 bewoners van de getroffen wijk zijn er minstens 10.000 door den luchtaanval getroffen, d.w.z. of gedood, gewond of dakloos geworden.
Talrijke vier-motorige machines hebben 5 April bommen geworpen in de omgeving van Marsala en op Palermo, Trapani en Porto Empedocle, waarbij zij aanzienlijke schade veroorzaakten.
7 April. — Op 6 April hebben formaties vijandelijke vliegtuigen bommen geworpen op woonwijken van Trapani, Ragusa en Messina. Er is ernstige schade aan burgerlijke gebouwen, en er zijn dooden en gewonden onder de bevolking.

Overzicht. —
De schade, die in Rotterdam, Parijs en Antwerpen aan voor de oorlogvoering belangrijke bedrijven is aangericht, staat in geen enkele verhouding tot de ravage in de uitgebreide arbeiderswijken, waar onnoemelijke schade en vooral ook onnoemelijk leed werd veroorzaakt. De verliezen, die de burgerbevolking aan het Westfront de laatste week heeft geleden, zijn aanzienlijk hooger dan de verliezen der Duitschers en Sovjets in deze periode aan het geheele Oostfront. Dat wil zeggen, dat de laatste week op het Europeesche vasteland meer burgers, o.w. tallooze vrouwen en kinderen, door Britsche en Amerikaansche bommen werden gedood dan soldaten aan de fronten. Van een strijd van mannen tegen mannen is hij door de aanvallen van telkenmale 80 à 100 Britsche en Amerikaansche bommenwerpers, die van zeer groote hoogte hun bommen laten vallen, geworden tot een strijd tegen burgers, die zich slechts met zakken zand en emmers water kunnen verdedigen. Met den meesten nadruk verzekert men te Berlijn, dat Duitschland bij deze wijze van oorlogvoering niet lang meer werkeloos zal toezien. Het beschouwt de aanvallen op Nederland, België en Frankrijk als aanvallen op Duitschland. Deze landen behooren tot het Europa, dat de Britten en Amerikanen thans op schandelijke wijze in zijn burgerbevolking treffen, maar waarvoor Duitschland tevens zijn oorlog voert. Het komende antwoord zal, zoo verklaarde men met ongewonen ernst, nog verschrikkelijker zijn dan de aanvallen der geallieerden van thans.

DE ZEEOORLOG.

Op 6 April hebben te Gibraltar groote afweermanoeuvres plaats gevonden. Vijandelijke vliegtuigen vielen aan. De luchtdoelartillerie van de vesting en de in de haven liggende oorlogsschepen trad in werking en een groot aantal schijnwerpers verlichtte het luchtruim. Tijdens en onder camouflage van deze oefeningen zijn een aantal schepen in de richting van de Middellandsche Zee en den Atlantischen Oceaan uit Gibraltar vertrokken. Het smaldeel bestond uit drie slagschepen, drie vliegtuigmoederschepen en een groot aantal torpedobootjagers en duikbooten.

(Teekening ontleend aan de D. Z. i. d. Niederl.)

7 April. — Duitsche duikbooten hebben in zware gevechten tegen de vijandelijke ravitailleering op den Atlantischen Oceaan en op de Middellandsche Zee wederom veertien volledig geladen schepen met te zamen een inhoud van 102.000 B.R.T. en een torpedobootjager in den grond geboord. Vijf andere schepen werden getorpedeerd. Door den terstond beginnenden sterken afweer kon niet worden waargenomen, of zij zijn gezonken.

8 April. — De Führer heeft 7 April den opperbevelhebber van de marine, groot-admiraal Dönitz, ontvangen en hem, uit waardeering voor zijn unieke verdiensten voor de leiding van den duikbootoorlog, als 223sten soldaat van de Duitsche weermacht het eikenloof bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis overhandigd.

(Telegraaf - Alg. Hbld. - Vaderland - N. R. Crt.)

(V. b. Krijgsverricht. 5475 A.; Gr.-Adm. Dönitz 5418)

A. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - De strijd in Birma. —
Tokio, 8 April (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier te Tokio heeft bekendgemaakt, dat Japansche legerformaties, die begin Maart groot opgezette aanvallen hebben ondernomen tegen twee Britsche troepenmachten, die sedert eind December aan de grens tusschen Birma en Voor-Indië staan, den tegenstander omsingeld en zijn hoofdmacht vernietigend verslagen hebben. De zuiveringsacties tegen de resten dezer strijdkrachten zijn op het oogenblik in vollen gang. Uit het hoofdkwartier van generaal Wavell wordt hieromtrent gemeld, dat de Japanners er aan het front in N.W. Birma in zijn geslaagd zoover op te dringen, dat de Britsche verbindingen werden bedreigd en een nieuwe terugtocht onvermijdelijk bleek. Wavell's offensief in Birma, dat vooral de herovering van de havenstad Akyah beoogde, is hiermede definitief mislukt. De regentijd, die half Mei begint, vrijwaart de Japanners nu in de komende zes maanden tegen verdere aanvallen. In dien tijd kunnen de Japanners, wier kracht toegenaamd niet is verminderd, hun posities verder consolideeren zonder eenig risico te loopen.

Zeeslag bij de Florida-eilanden. —
Het Japansche hoofdkwartier heeft 9 April een communiqué van den volgenden inhoud uitgegeven: Sterke formaties Japansche marineluchtstrijdkrachten hebben een aanval ondernomen op een vijandelijke vloot voor de kust der Florida-eilanden en de volgende resultaten bereikt: een vijandelijke kruiser, een vijandelijke torpedojager en tien vijandelijke transportschepen tot zinken gebracht, drie vijandelijke transportschepen beschadigd, waarvan twee ernstig, 37 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Onze verliezen bedragen zes vliegtuigen, die zich vrijwillig op de vijandelijke doelen stortten.

(Nat. Dagblad - D. Z. i. d. Niederl. - Vaderland)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5476 A.)

A. **NEDERLAND. — Duitsche Verdedigingsmaatregelen. —**

In Maart is de militaire correspondent van het D.N.B. op een reis langs de Nederlandsche kust door het opperbevel van de weermacht in de gelegenheid gesteld, de aldaar gebouwde omvangrijke en diep geëchelonneerde versterkingswerken in oogenschouw te nemen. Hij schrijft hierover het volgende: Een reis door Nederland is thans meer nog dan kort na de Juni-dagen van 1940 een reis door oorlogsgebied. Er is niets, dat het spiedende oog van den bezoeker zou vinden, dat aan de krijgsoperaties in het voorjaar van 1940 herinnert. De enkele reminiscenties hieraan zijn zoo goed als verdwenen. Men zou zich in vollen vredestijd wanen, wanneer men niet hier en daar in de steden en dorpen versche sporen vond van de bombardementen der geallieerde oorlogvoering op Nederland, met het doel ook hier door terreur de bevolking tegen het Duitsche Rijk in het harnas te jagen. Men zou zich thans in Nederland voelen als in vollen vredestijd, wanneer men niet overal op straat het veldgrijs van de Duitsche weermacht zou zien, wanneer men niet overal in de polders borden zou tegenkomen met de mededeeling dat hier een militair versperringsgebied begint en dat daar een ander ophoudt, wanneer niet langs de geheele kust, waar eens de bonte kleuren van een vroolijk strandleven regeerden, thans de grauwe kleur van reusachtige versterkingswerken te zien zou zijn, die elk civiel leven uitsluiten. Inderdaad, nergens in Europa krijgt men zoo opeens den indruk, dat een geheel land veranderd is in een enkele groote vesting zooals hier in Nederland. Aan een militair geschoold oog ontgaat het niet, dat al deze uitgestrekte installaties, die hier in den loop van de laatste twee jaar zijn ontstaan, een enkel geheel vormen: een werk ter verdediging, waaraan de ervaringen van de Maginotlinie en van den Westwal evenzoo ten grondslag liggen als die van den veldtocht in het Oosten met zijn eerst daar ontwikkelde totaal nieuwe camouflagemethoden.

De Atlantikwall

Artilleristisch gezien, is hier een werk ontstaan, waarvan men kan zeggen, dat het tot dusver uniek is en wel niet alleen met het oog op de aanwezigheid van de meest verschillende kalibers, doch juist met het oog op de beweeglijkheid. Van de Duitsch-Nederlandsche grens tot aan de kust is er geen vierkante meter, die in geval van nood niet onder het vuur van een ontelbaar aantal stukken geschut, mitrailleurs of van batterijen pantser- en luchtafweergeschut ligt.

Alle installaties, die men reeds sedert het begin van dit jaar als „klaar voor de verdediging" kan beschouwen — hoewel naar vanzelf spreekt nog koortsachtig aan de vervolmaking wordt gewerkt — hebben een drieledig doel. Zij dienen voor:

1. De verdediging met het front gericht naar de kust, dus het afweren van elke landingspoging van vijandelijke strijdkrachten. Langs de kust vindt men daarom ook de zwaarste en vèrdragende stukken geschut ingebouwd in moderne pantserkoepels op reusachtige betonnen kazematten, waarvan de camouflage zich telkens zoo natuurlijk bij het terrein aanpast, dat zij zelfs, wanneer men er vlak voor staat, voor het meest geoefende oog niet te zien zijn.

Op de strategisch bijzonder belangrijke punten aan de kust is een zoodanige massale vuurkracht aanwezig, dat een vijandelijke actie van zee uit reeds ver uit de kust tot een jammerlijke mislukking is gedoemd, te meer daar de Duitsche marine hier met nieuwe eenheden klaarstaat, die, van de verte uit geleid, voor den vijand niet minder gevaarlijk zullen zijn dan de vèrdragende zware kustartillerie.

Door beide wapens elkaar te laten aanvullen, schijnt hier een middel te zijn gevonden, dat aanspraak kan maken op de benaming universeel.

Tevens echter zijn langs de geheele kust voor afweer en tegenaanvallen pantserbrekende wapens geconcentreerd, zijn diepe en breede pantserkrachten en pantserhindernissen aangelegd, waaraan men kan zien, dat aan den bouw van deze installaties de ervaringen, opgedaan in het Oosten, klaarblijkelijk op de Krim en het Taman-schiereiland, ten grondslag liggen. Op meesterlijke wijze gecamoufleerd, loopen grachten en hindernissen zoo door de duinen en geëvacueerde kustplaatsen, dat men ze eerst ontdekt wanneer men zelf hierover is gestruikeld. Dat juist hier in deze sectoren de kunst van de Duitschers in het ondermijnen, de kunst van het aanleggen van zeer diepe mijnversperringen hoogtij viert, behoeft wel niet te worden vermeld.

2. Voor de verdediging met front gericht naar het binnenland voor het geval van een gecombineerde invasiepoging door middel van afdeelingen valschermjagers resp. uit de lucht gelande troepen en marine-eenheden. Hier is een nieuw systeem ontwikkeld. Artilleristisch gezien is een klein onderdeel hiervan, dat de pantserkoepels van de stukken geschut, niet meer zooals nog in de Maginotlinie het geval was tot maximum 180 graden, doch tot 360 graden draaibaar zijn. Het geheele achterland is voorts in zoogenaamde steunpunten ingedeeld, die op zichzelf een gesloten deel van de vestingwerken vormen, voorzien van alle wapens, uitgerust met groote onderaardsche munitie- en levensmiddelendepôts onder betonnen lagen van meters dikte die er voor zorgen, dat zij absoluut „veilig voor beschieting" zijn. Deze steunpunten zijn van hun kant nog onderverdeeld in kazematgroepen, waarvan iedere afzonderlijk met haar vuurkracht de doode hoeken van een aansluitende tweede en derde groep bestrijkt.

Als gevolg van den moerassigen bodem is het gebruiken van tanks voor een aanvallenden vijand nauwelijks mogelijk en toch heeft de Duitsche versterkingskunst ook met deze onwaarschijnlijkheid rekening gehouden. Door middel van pantserversperringen, opgenomen in het stelsel van deze steunpunten, waarvan er honderden over het geheele land verspreid liggen, zijn voorzorgsmaatregelen hiertegen getroffen.

3. Alle installaties dienen tevens ook voor den luchtafweer, waarvan de werkelijke sterkte pas duidelijk wordt, wanneer het geval zich zou voordoen, waarvan de weermachtsbevelhebber in Nederland, generaal der vliegers Friedrich Christiansen, ter gelegenheid van een ontvangst van buitenlandsche journalisten zeide: „De vijand kan zich verzekerd houden van een warme ontvangst. Wij zien hem met die belangstelling tegemoet, die de welvoorbereide soldaat voor elke gewaagde operatie koestert".

Het is geen toeval, dat aan den ouden Pour le Mérite-vlieger van Zeebrugge, die den Engelschen reeds in den eersten wereldoorlog veel zorgen bereidde, een verdediging van Nederland is toevertrouwd, hem, den aan den strijd gewenden zoon van Frieschen bodem.

Verdediging der Westkust gereed. —

Nadat de Duitsche troepen in 1940 en 1941 verschillende punten van de kust der bezette gebieden voorloopig hadden versterkt, gaf de Führer begin 1942 bevel tot den aanleg van een uitgebreid vestingssysteem langs de geheele Atl. kust en de kusten van het Kanaal en Noordzee, dat, Denemarken en Noorwegen niet medegerekend, met een lengte van 2700 km. nog 300 km. langer is dan de Chineesche muur. De bouw der tallooze vestingwerken werd opgedragen aan de Organisation-Todt, die de bij den aanleg der Duitsche autowegen en van den Westwall opgedane ervaringen in practijk bracht. Een half millioen menschen werd bij dezen arbeid te werk gesteld, meer dan 30.000 km. smalspoor aangelegd, speciale omlaadgoederenstations gebouwd. Nauwkeurige getallen over de nieuwe linie wenscht men te Berlijn om begrijpelijke redenen niet te geven. Men rekent hier echter, dat op elken soldaat een betonmassa van 50 tot 500 m.³ komt. De linie werd geheel gebouwd volgens het principe van den Westwal. In tegenstelling tot het starre en mechanische stelsel, dat de Maginotlinie vormde, werd de Westwall geschapen als een instrument der Duitsche weermacht te vergelijken met het wapen, dat men den soldaat in handen geeft. Bij den bouw heeft men de kracht der groeiende verdedigingswerken aan de practijk kunnen toetsen door de Engelsche landingspogingen, o.a. door die bij Dieppe, welke met zeer moderne middelen werd ondernomen. De Atlantische linie bestaat niet alleen uit een zeer groot aantal groote en kleine betonnen kazematten, het heele landschap is in staat van verdediging gebracht. Zoo werden loopgraven gegraven, bosschen gerooid en geheele moerassen geschapen. Van zijn omvang kan men zich een begrip vormen, wanneer men weet, dat het maandelijksche betonverbruik bijna twee keer zoo groot is geweest als bij den bouw van den Westwall. Achter den Atlantik-Wall staan de Duitsche divisies gereed om den tegenstander te verslaan, waar hij het mocht wagen aan de kust voet aan land te zetten. Den vorigen zomer hebben de Britten in Dieppe een zware nederlaag gehaald. Dieppe was toen slechts inderhaast versterkt. Wat sindsdien tot stand is gebracht, overtreft het Dieppe van toen vele malen. Ook de nederlaag zal daarom bij een landingspoging des te beslissender zijn. (N. R. Crt. - Nat. Dagbl. - Tel.)

(Vor. ber. Kustgebied 5439 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Na het aftreden van graaf Ciano als Italiaansch minister van Buitenlandsche Zaken, heeft wel is waar Mussolini ook dit ministerie onder zijn direct beheer genomen, doch het spreekt vanzelf, dat de Duce zich slechts het eindoordeel voorbehoudt en overigens de leiding van zaken aan een intiemen medewerker, in dit geval den onderstaatssecretaris, dr. Guiseppe Bastianini, overlaat. De nieuwe man aan Buitenlandsche Zaken bekleedde deze functie reeds eerder, tijdens de bewogen dagen van het Abessijnsche conflict 1936 tot het uitbreken van den oorlog 1939. Hij werd op 8 Maart 1899 in Perugia, de hoofdstad van Umbrië, geboren, nam aan den eersten wereldoorlog deel, sloot zich bij de fascistische partij aan en werd tijdens de omwentelingsdagen in 1920 gewond. Op jeugdigen leeftijd bekleedde hij reeds tal van verantwoordelijke functies in partij en regeering: o.a. plaatsvervangend partijsecretaris, lid van den Grooten Raad, leider van de fasces in het buitenland, onderstaatssecretaris in het ministerie van Economische Aangelegenheden en afgevaardigde. In Juni 1927 ging hij in diplomatieken dienst over en trad hij eerst als bijzonder gevolmachtigde in Tanger, Lissabon en Athene op. In 1932 tot gezant bevorderd, ging hij zijn land in Warschau vertegenwoordigen, waar hij bleef, tot Mussolini hem in 1936 als onderstaatssecretaris aan Buitenlandsche Zaken verbond. Na het uitbreken van den oorlog op 18 September 1939, aanvaardde Bastianini zijn moeilijkste taak, de leiding van het Italiaansche gezantschap in Londen. Nadat ook Italië aan den oorlog was gaan deelnemen, maakte hij als vrijwilliger den Griekschen veldtocht mee, waarbij hij wegens betoonde dapperheid een hooge onderscheiding verkreeg. Na de onderwerping van Griekenland was hij gouverneur van Dalmatië. (Telegraaf)

BASTIANINI

(Vor. ber. Bastianini 4004 A.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Adolf Hitler en Mussolini op den Obersalzberg bijeen. —

De Führer en de Duce hebben van 7 tot 10 April 1943 een ontmoeting gehad op den Obersalzberg. De Duce was in gezelschap van den chef van den Italiaanschen generalen staf, legergeneraal Ambrosio, den staatssecretaris voor Buitenlandsche Zaken, alsmede van ambtenaren van het Italiaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken en van officieren van het Italiaansche opperbevel. Met den Führer waren in de samenkomst verschenen: de Rijksmaarschalk Hermann Göring, de minister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop, de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, de opperbevelhebber van de marine groot-admiraal Dönitz en de chef van den generalen staf van het leger, generaal Zeitzler. De Duitsche ambassadeur te Rome, von Mackensen, en de Italiaansche ambassadeur te Berlijn, Dino Alfieri, namen eveneens aan de samenkomst deel.

In de uitgebreide besprekingen werden zoowel de algemeene politieke toestand, als ook alle kwesties van de gemeenschappelijke oorlogvoering behandeld. Omtrent de op alle gebieden te treffen maatregelen werd volledige overeenstemming bereikt. De Führer en de Duce gaven opnieuw uitdrukking aan hun en hunner volkeren harde vastberadenheid, den oorlog door het totale gebruik van alle krachten te voeren tot aan de definitieve overwinning en tot aan de volledige uitschakeling van elk toekomstig gevaar, dat de Europeesch-Afrikaansche ruimte van het Westen en het Oosten uit bedreigt. De gemeenschappelijke doelstellingen, die de Asmogendheden nastreven ter verdediging van de Europeesche beschaving en voor de rechten der volkeren op vrije ontwikkeling en samenwerking, werden opnieuw bekrachtigd. De overwinning van de in het pact van drie verbonden naties moet aan Europa een vrede waarborgen, die de samenwerking van alle volkeren op den grondslag van hun gemeenschappelijke belangen garandeert en een rechtvaardige verdeeling tot stand brengt van de economische goederen der wereld. De besprekingen tusschen den Führer en den Duce en de onderhandelingen van hun medewerkers zijn verloopen in den geest van groote hartelijkheid.

Op den 8en, 9en en 10en April werden de besprekingen tusschen den Führer en den Duce voortgezet. Tevens hadden de aanwezige politieke en militaire ressortschefs gelegenheid tot diepgaande gedachtenwisselingen en besprekingen van den toestand. Op 10 April hadden de Führer en de Duce in tegenwoordigheid van den rijksmaarschalk Hermann Göring, van den minister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop en van staatssecretaris Bastianini een gemeenschappelijke slotbespreking. Na afloop der vierdaagsche samenkomst droeg het afscheid tusschen den Duce en den Führer een bijzonder hartelijk karakter. Met deze samenkomst zijn de Führer en de Duce voor de zevende maal sinds het begin van den gemeenschappelijken strijd bijeengekomen en voor de twaalfde maal in het geheel. De jongste samenkomst vond plaats bijna juist een jaar geleden en wel van 28 tot 30 April 1942.

Duitsch commentaar. —

De diplomatieke correspondent van het D.N.B., die op de plaats van de besprekingen tusschen Führer en Duce aanwezig was, schrijft: „Alleen reeds het feit, dat de besprekingen tusschen Führer en Duce vier dagen geduurd hebben, waarbij zij elken dag tot zes uur en meer in beslag namen, toont aan, hoe buitengewoon omvangrijk de kwesties waren, die ter bespreking op de agenda stonden. Ook wordt er mee aangetoond hoe nauwkeurig en diepgaand deze kwesties onderzocht zijn. Juist deze grondigheid, waarmede elk actueel en wellicht actueel wordend politiek en militair vraagstuk van alle kanten besproken werd, verhoogt de beteekenis van hetgeen geconstateerd kan worden uit het officieele communiqué, n.l. dat zich noch ten aanzien van den wil om te overwinnen, noch ten aanzien van het vertrouwen in de overwinning van de mogendheden van de spil iets gewijzigd heeft, d.w.z.: dit buitengewoon diepgaande onderzoek van den toestand, dat door zijn nauwkeurigheid elke zakelijk niet gefundeerde neiging tot een gunstige opvatting uitsluit, versterkte opnieuw het inzicht, dat deze oorlog, die aan de mogendheden van de spil is opgedwongen, niet alleen gewonnen moet worden, doch ook gewonnen zal worden. Er kan niet duidelijk genoeg op gewezen worden, dat elke speculatie die van deze besprekingen wellicht iets anders verwachtte of die aan het feit van dit resultaat mocht twijfelen, fout is. Wat in de berichtgeving van de tegenpartij aan combinaties over deze samenkomst verscheen, toont aan, dat men zich daar bij het bekijken van de oorlogsgebeurtenissen altijd nog beweegt in den gedachtengang van 1914-'18 en dat, hoewel men inmiddels daartoe toch wel gelegenheid gehad heeft, men er eenvoudig niets bij heeft geleerd. De vijandelijke berichtgeving onthult een gebrek aan werkelijkheidszin. De kracht van wil en de consequentie, waarmede twee historische verschijningen als de Führer en de Duce handelen, kunnen nooit overschat, maar altijd slechts onderschat worden. Er bestaat alle aanleiding toe om hierop met het oog op de thans gevoerde besprekingen opnieuw nadruk te leggen. Beide mogendheden staan na 3½ jaar oorlog niet reeds midden in de totale oorlogvoering, doch pas aan het begin daarvan. Natuurlijk heeft uit dien hoofde ook de samenkomst tusschen Führer en Duce niet alleen de bestudeering van den huidigen oorlogstoestand, zijn vooruitzichten en militaire mogelijkheden gegolden, doch uiteraard ook reeds het gebruik maken van de hierdoor geboden mogelijkheden. Men zal mogen aannemen, dat de aanwezigheid van de nauwste militaire medewerkers van den Führer en den Duce en het feit, dat die medewerkers herhaaldelijk aan de besprekingen hebben deelgenomen, juist deze taak gegolden hebben. Deze besprekingen hebben weer hun politieke parallel gevonden in diepgaande gedachtenwisselingen omtrent de details tusschen de eerste politieke medewerkers van beide staatslieden. Hierbij verdient de bijzondere aandacht, dat de vastberadenheid van de mogendheden van de spil om tezamen met hun bondgenooten de gevaren te bestrijden, die Europa in het Oosten en Westen bedreigen, en wel totdat die gevaren volkomen en definitief uit den weg zijn geruimd, niet alleen ontspruit uit het bewustzijn van de daartoe geboden materieele mogelijkheden, doch ook uit het bewustzijn eener historische missie. Die missie ligt, voor Europa gezien, in de redding en toekomstige bescherming van het gemeenschappelijke, geestelijke en cultureele bezit van Europa, dat ontsprongen is aan den rijkdom zijner nationale culturen, alsmede in de redding en bescherming van de vrijheid van het vasteland om zijn eigen, volgens Europeesche begrippen en volgens nationaal karakter gevormd, leven te leven.

Het gaat er hierbij niet om een antithese te vinden tot het Engelsche standpunt, dat aan de kleine Europeesche volkeren het recht op eigen aard en vrije ontwikkeling van hun nationale leven ontzegt en hun aanbeveelt er naar te streven het vertrouwen van de Sovjet-Unie te winnen. Een dergelijke eisch, die aan het vasteland slechts de keuze zou laten tusschen de over-

gave aan een voor Europa vreemd anglo-Amerikanisme en de overgave aan het Aziatische bolsjewisme, is voor Europa in het geheel niet discutabel.

Het officieele communiqué maakt echter ook duidelijk, dat de taak van de mogendheden van de spil tezamen met de mogendheid Japan, met wie de mogendheden van de spil in het pact van drie verbonden zijn, veel verder gaat dan Europeesche belangen, wanneer het tevens spreekt van de samenwerking van alle volkeren op den grondslag van de gemeenschappelijke belangen, rechtvaardigheid en vrije ontwikkeling der naties, alsmede rechtvaardige verdeeling van de economische goederen van de wereld bestempelt als het doel, waarvoor de mogendheden van het pact van drie den strijd van thans voeren tegen de aanspraken op een monopolie van de Engelsche, Amerikaansche en bolsjewistische belangen van de wereldheerschappij.

De Deutsche dipl.-pol. Korrespondenz schrijft: De ontmoeting tusschen Führer en Duce heeft op niet mis te verstane wijze opnieuw doen zien waarop het thans aankomt: niets zal de vastbeslotenheid van Duitschland, Italië en hun bondgenooten kunnen remmen om alle krachten in te spannen voor den totalen oorlog, waarvan het eindresultaat geen ander kan zijn dan de overwinning en de definitieve beveiliging van hun levensruimte tegen elk van het Oosten en van het Westen dreigend gevaar.

Ieder in Europa weet thans waarom het gaat en wat de alternatieven zijn. Ook de laatste Europeaan heeft uit officieelen mond uit Londen. Washington en Moskou vernomen, wat de oude wereld aan tyrannie, uitbuiting, ontrechting, ellende en vernietiging te wachten zou hebben, wanneer de samenzwering van de plutocratieën met de bolsjewisten zou winnen. Daar er van dit alternatief nooit sprake kan zijn, werden alle menschelijke, materieele en moreele krachten in Europa gemobiliseerd om dit vasteland te beveiligen tegen elke bedreiging van zijn vrijheid, zelfstandigheid en veiligheid. Geen ander werelddeel beschikt over zooveel geschoolde, intelligente en energieke menschen als Europa. Deze menschelijke krachtenreserves vormen het enorme economische oorlogspotentieel, waarover de mogendheden van de spil voor hun oorlogsvoering ter plaatse de beschikking hebben. Daarentegen moeten de vijanden, vooral de Angelsaksen, eerst groote gebieden, zelfs wereldzeeën overwinnen, alvorens „man en paard en wagen" gebruikt kunnen worden. In dit verband wordt ook aan de zijde van den vijand de beslissende rol van de duikbooten van de spil geenszins onderschat.

In tegenstelling tot de vijandelijke coalitie zijn de mogendheden van de spil het er over eens, dat het in dezen oorlog om Europa, het behoud van zijn cultuur en de vrije ontwikkeling van zijn volken gaat en het verbonden Japan streeft in het groot-Aziatische gebied eenzelfde programma na. De vijanden — dit blijkt uit het bezoek van Eden — zijn het er slechts over eens, dat zij zoo mogelijk den oorlog zouden willen winnen. Terwijl de mogendheden van de spil boven den oorlog uit hun doel kennen en daarnaar streven, luidt het parool van Eden via Sumner Welles tot Litwinow: „niet over oorlogsdoelen en na-oorlogsche problemen nadenken of ook maar spreken". Want dit zou beslist de coalitie doen uiteenvallen en de meeloopers te vroeg doen zien, dat zij voor alle bloedige offers tenslotte verraden en verkocht zullen worden, zoo heeft men zoo pas nog te Washington geconstateerd. De Diplo herinnert aan de jongste openbaringen inzake Polen en de Slavische volken van den Balkan en het dezen volken door Moskou toegedachte lot, verder aan de Noorsche emigranten en het dubbele spel met de Fransche groepen vreemdenlegionairs, die uiteindelijk zelf moeten bijdragen tot de verbrokkeling van hun eigen imperium.

De fronten staan thans tegenover elkander: eenerzijds de spil en haar bondgenooten, strevend naar veilige toekomst en welvaart van alle Europeesche volken, anderzijds de Angelsaksen en het bolsjewisme, die onder alle omstandigheden een eensgezind en sterk Europa onmogelijk willen maken, teneinde het als buit te kunnen verdeelen. Ieder weet dus waarom het gaat. De vastbeslotenheid en de zekerheid van het doel van de Europeesche leiding waarborgen de overwinning van het nieuwe Europa. (Telegraaf - N. R. Crt. - Nat. Dagbl.)

(V. b. Ontmoeting Rijkskanselier Hitler met Mussolini 5091 F.; Rijkskanselier Hitler 5482 C.; Mussolini 5442 D.)

A. **NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur. - Verlofregeling voor deelnemers aan militaire cursussen. —**
In het Verordeningenblad verscheen een verordening, welke bepaalt, dat iedere man, die zich vrijwillig aanmeldt voor deelneming aan een cursus militaire training, van zijn werkgever voor den duur der deelneming aan dezen cursus verlof moet krijgen met inbegrip van de heen- en terugreis. Eveneens zijn leerlingen, die zich vrijwillig aanmelden voor zoo'n cursus, voor den tijd van den oproep vrij van school. Degenen, die opgeroepen worden voor een cursus, mogen uit de deelneming geen nadeelen ondervinden in hun arbeidsbetrekking en in hun sociale positie. In het bijzonder heeft de werkgever niet het recht het arbeidscontract wegens deelneming aan zoo'n cursus te ontbinden. Den werknemer moet het loon of salaris doorbetaald worden, eveneens moet voor den tijd van de deelneming aan den cursus het studie- of schoolgeld doorbetaald worden.
(Verordeningenblad 12, 6 April '43)

Regeling verkoop van Joodsch grondbezit. —
In het Verordeningenblad verscheen een verordening, welke bepaalt, dat in gevallen, waarin joden om juridische of feitelijke redenen hun verkoopsplicht volgens de verordening op de ariseering van den landbouw niet kunnen nakomen, het betrokken stuk grond ter nakoming van deze verplichting in beheer kan worden genomen door de Nederlandsche administratie.
(Verordeningenblad 12, 6 April '43)
(Vor. ber. Joden 5421 A.)

Uitvoeringsbesluiten inzake de bezoldiging van het personeel van het voormalige leger. —
In het Verordeningenblad van 6 April verscheen het 10e en 11e uitvoeringsbesluit van den commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche weermacht, waarbij eenige wijzigingen werden gebracht in de bezoldiging van een deel van dit personeel.
(Verordeningenblad 12, 6 April '43)
(Vor. ber. Voorm. Ned. weermacht 5120 A.)

Justitie. — Doodvonnissen van het Obergericht voltrokken. —
De door het Duitsche Obergericht den 2en en 9en Maart 1943 gevelde doodvonnissen tegen den veelvuldig voor diefstal met inbraak gestraften recidivist Wilhelm Dissel uit Amsterdam wegens het verboden bezit van wapens en tegen Simon Bertus Schuit uit Amsterdam, wegens sabotage, zijn na onderzoek van de gratiemogelijkheid voltrokken. Dissel had, toen hij door Nederlandsche politiemannen bij een inbraak werd betrapt, verzet tegen zijn arrestatie geboden en daarbij gebruik trachten te maken van een schietwapen, dat hij bij zich droeg. Schuit had als voormalig lid van de C. P. N., ondanks alle in het openbaar gegeven waarschuwingen, tot October 1942 zich schuldig gemaakt aan het verspreiden van geschriften en het aanwerven van leden voor de C. P. N. (Telegraaf)

Raadsheeren wegens verzaking van ambtsplichten ontslagen. —
Het Rijkscommissariaat deelt mede: De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft de raadsheeren in het gerechtshof te Leeuwarden mr. F. F. Viehoff en mr. J. Wedeven wegens grove verzaking van hun ambtsplichten onmiddellijk ingaande uit hun ambt ontslagen. (Vaderland)

Politie. — Directoraat-generaal van politie. - Mr. L. J. Broersen benoemd. —
Op grond van art. 2 van de verordening nr. 108-1940 van den Rijkscommissaris is mr. L. J. Broersen, voordien gevolmachtigde voor de reorganisatie van de Nederlandsche politie, te rekenen van 1 Maart 1943, benoemd tot chef van den algemeenen staf van het Directoraat-generaal van politie. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Mr. L. J. Broersen 5480)

Onderwijs. — Voorzieningsfonds voor onderwijskrachten. - N.O.G. opgeheven. —
Het Ned. Onderwijzers Genootschap (N. O. G.) zal met zijn neveninstellingen worden opgenomen in het „Alg. Voorzieningsfonds voor Leeraren en Onderwijzers" (A. V.L.O.N.) De neveninstellingen zijn: het ondersteuningsfonds, het wezenfonds, het crisisfonds en het t.b.c.-fonds. De bedoeling van het A.V.L.O.N. dat op 1 Maart 1942 zijn werkzaamheden begon, is een einde te maken

aan het sectarisme en de werkzaamheid der bestaande vereenigingen voort te zetten en uit te breiden. Op bovengenoemden datum is reeds het katholieke onderwijzersverbond in het A.V.L.O.N. opgenomen.
(Alg. H'blad)

Loyaliteitsverklaring door studenten. —
Overeenkomstig het besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming en ter beveiliging van de orde aan universiteiten en hoogescholen, is het van 10 April '43 af aan studenten, die de voorgeschreven loyaliteitsverklaring niet hebben geteekend, verboden aan universiteiten en hoogescholen de lessen te volgen en examens af te leggen. Zij, die niet op 10 April geteekend zullen hebben, zullen wel is waar in de gelegenheid gesteld worden zulks na dien datum te doen, doch een garantie dat zij binnen den numerus clausus vallen, kan hun echter niet worden gegeven. Ook kan de secretaris-generaal tewerkstelling in Duitschland van studenten, die weigeren te teekenen, niet verhinderen.

Radiorede van prof. Van Dam. —
De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming hield een radiorede in zake de loyaliteitsverklaring der studenten, waarin hij o.m. zeide:
Deze verklaring is naar de strekking gelijk aan soortgelijke verklaringen, die van sommige groepen van landgenooten worden verlangd, o.a. van nieuw aangestelde ambtenaren. De verklaring houdt dus niet in, dat men zich vrijwillig aan den arbeidsdienstplicht na de studie onderwerpt. Daarbij is immers van geen vrijwilligheid sprake. Zij heeft in de eerste plaats tot doel, zekere waarborgen te krijgen, dat er onder de studenten aan onze universiteiten en hoogescholen geen lieden meer zullen schuilen, die i.p.v. te studeeren, onrust zaaien en hun medestudenten tot onverantwoorde actie opstoken. Zij heeft echter nog een tweede doel. Wie de verklaring heeft afgelegd, bezit in zijn gestempelde en door den rector afgeteekende inschrijvingskaart een bewijs, dat hem de studie waarborgt en hem bescherming geeft tegen inbreuken op zijn recht van studie.
De rector-magnificus der rijksuniversiteit te Groningen deelde 14 April mede, dat hij door den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschappen en Kultuurbescherming is gemachtigd den studenten toe te staan, op de achterzijde der loyaliteitsverklaring de volgende aanteekening te plaatsen: „Ik heb deze verklaring onderteekend, mij daarbij baseerend op den officieelen commentaar, door den secretaris-generaal gegeven in zijn radiorede van 6 April 1943". (Volgt handteekening van den student). (N. R. Crt. - Nat. Dagbl.)
(V. b. Studenten 5455; Prof. van Dam 4921 A.)

Hervatting der colleges van de Technische Hoogeschool te Delft. —
De rector magnificus der Technische Hoogeschool heeft bekend gemaakt, dat de colleges 28 April zullen worden hervat. Het onderwijs zal dan echter slechts mogen worden gevolgd door hen, die vóór of op 10 April '43 de loyaliteitsverklaring hebben geteekend.
(Telegraaf - Nat. Dagbl.)
(Vor. ber. Hoogeschool Delft 4614 B.)

Economische zaken. — Handelsovereenkomst met Noorwegen en Denemarken. —
Tusschen Noorwegen en Nederland is een overeenkomst in zake goederenruil afgesloten, betrekking hebbend op het geheele jaar 1943. Van Nederlandsche zijde zullen voornamelijk geleverd worden: industrieele producten, radio-artikelen, chemicaliën, groentezaden en pharmaceutische artikelen. Noorwegen zal zwavelkies, houtpulp, sulfietproducten, steen en pelswaren leveren.
Voorts is voor April en Mei een voorloopige Nederlandsch-Deensche handelsovereenkomst gesloten, evenals dit het geval was voor de eerste drie maanden van dit jaar. Het handelsverkeer tusschen Nederland en Denemarken in April en Mei vindt plaats op de basis van contingenten, welke de helft uitmaken van de in het Deensch-Nederlandsche handelsverdrag voor de eerste helft van 1943 vastgelegde contingenten.
(Alg. H'blad)
(V. b. Nederland—Noorwegen 4518 D.; Nederland—Denemarken 5272)

Distributie. — Tabakssurrogaten en haring distributiegoed. —
Tabakssurrogaat en tabakssurrogaatproducten zijn, evenals haringen, bewerkt of niet bewerkt, distributiegoed. (Verordeningenblad no. 12, 6 April '43)

Regeling voor vlakglas. —
In de plaats van het be- en verwerkingsverbod van vlakglas treedt, blijkens een publicatie in de Staatscourant, met ingang van 13 April 1943, een verbod tot het koopen, verkoopen, afleveren, bewerken en verwerken van alle soorten vlakglas. Wanneer men voor dringende herstelwerkzaamheden, vallende onder de bouwnijverheid, vlakglas noodig heeft of moet bewerken (b.v. het beglazen van woningen, ziekenhuizen en fabrieken), heeft men een z.g. „noodbon" noodig, die uitgegeven wordt door den Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw en voor de Bouwnijverheid. Alleen in de allerdringendste gevallen zullen deze noodbonnen worden verstrekt, n.l. vrijwel uitsluitend bij bomschade.

Extra aardappelenrantsoen. —
Van 18 tot en met 24 April wordt voor éénmaal een bijzonder rantsoen van één kilogram aardappelen beschikbaar gesteld.

Paaschverstrekking van eieren. —
Uit een in de pers verschenen mededeeling blijkt, dat omstreeks de Paaschdagen op de daarvoor in aanmerking komende distributiebonnen, voor kinderen twee en voor volwassenen één ei beschikbaar gesteld zullen worden. (Vaderland - Nat. Dagbl.)
(Vor. ber. Distributie 5469 A.)

Cultureele zaken. — Tweede Duitsch Theater te Arnhem opgericht. —
De Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, heeft, in overleg met de betrokken autoriteiten in Duitschland, het volledige muzikale ensemble van het Rheinische Landestheater Neuss naar Nederland overgebracht, alwaar het — uitgebreid en vergroot — een tweede „Duitsch Theater in de Nederlanden" zal vormen. Het instituut zal den naam „Rheinisches Landestheater Arnheim" dragen en in den Arnhemschen Stadsschouwburg gevestigd zijn. Het gezelschap zal in de eerste plaats de provincie bespelen en eenmaal per week een voorstelling te Arnhem geven. Het repertoire zal uitsluitend operettes en later kleine „Spielopern" bevatten. De openingsvoorstelling — met Léhar's „Schön ist die Welt" — had op 17 April plaats.
Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart woonde de openingsvoorstelling bij. (N. R. Crt.)
(V. b. Deutsche Theater i. d. Niederlanden 5465)

„Kitsch"-tentoonstelling te Amsterdam. —
In het Kunstenaarshuis op het Rokin werd 10 April de tentoonstelling van „Kitsch" geopend. De loco-secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunst, jhr. S. M. S. de Ranitz, sprak een openingswoord. Het hoofd van de afdeeling Beeldende Kunsten van de departement de heer Ed. Gerdes, zeide o.m.:
Wij zijn besloten den strijd tegen de „kitsch" aan te binden en wij zijn er ons wel van bewust, dat deze strijd verwoed zijn zal. Wij zijn er ons van bewust, dat het departement geen cultuur kan maken, evenmin als men het hooggebergte en het diepe dal kan scheppen, maar wel kunnen wij de wegwijzers plaatsen, die aantoonen, waar de top blinkt en waar de afgrond gaapt. Deze tentoonstelling is een van onze eerste wegwijzers. (Telegraaf)
(Vor. ber. Tentoonstellingen 5395 G.)

Nederlandsche Arbeidsdienst. — Commandant. —
Het rijkscommissariaat deelt mede: De Rijkscommissaris heeft luitenant-kolonel b. d. en generaal-arbeidsleider L. A. C. de Bock te 's-Hertogenbosch, benoemd tot commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst. Gen. arbeidsleider de Bock was reeds sedert het aftreden van Majoor Breunese, op 5 Augustus '41, waarnemend commandant der N.A.D.
(V. b. N.A.D. 5477 A.; L. A. C. de Bock 4864 C.)

N.S.D.A.P. — Werkvergadering te Den Haag. - Redevoeringen van Hauptdienstleiter Schmidt en den Rijkscommissaris. —
Het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden heeft te Den Haag een werkvergadering gehouden met de waardigheidsbekleeders en Amtleiters. De bijeenkomst werd o.a. door General-kommissar Wimmer en den gevolmachtigde van den Rijkscommissaris als gast bijgewoond. Hauptdienstleiter Schmidt opende de bijeenkomst met een herdenking van het groote aantal in het afgeloopen jaar gesneuvelde partijgenooten uit

het Arbeitsbereich, die hun trouw aan Führer en volk met den hoogsten inzet hebben bezegeld. Vervolgens bracht hij een uitvoerig en van talrijk cijfermateriaal voorzien verslag over het politieke jaar 1942-43 uit.
Vervolgens nam de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, het woord, die in een fundamenteel overzicht over den politieken en ideologischen toestand, zooals die speciaal in Nederland bestaat, de richtsnoeren gaf voor het komende werk. Van bijzondere beteekenis was dat deel van zijn uiteenzettingen, waarin hij zich bezighield met de Europeesche taak tegenover de twee gevaren, die het continent bedreigen: het bolsjewisme en het amerikanisme. Aan de hand van talrijke voorbeelden zette de Rijkscommissaris op overtuigende wijze uiteen, hoe het amerikanisme niet alleen geen begrip voor de Europeesche vraagstukken toont, maar zelfs niet bereid is zich op verantwoordelijke wijze met die vraagstukken bezig te houden en er de voorkeur aan geeft het continent aan het bolsjewisme over te leveren. Daartegenover toonde hij aan, hoe het nationaal-socialisme krachtens zijn wereldbeschouwing van bloed en bodem, van ras en ruimte en uit eerbied voor de individualiteit van den enkeling en voor de persoonlijkheid der volken er toe wordt gedreven, de in dit Europeesche gebied bestaande spanningen dienstbaar te maken juist aan het belang der kleinere volken. (Vaderland)
(V. b. Hauptdienstleiter Schmidt 5440; dr. Seyss-Inquart 5477 A.)

Pers. — Bezorgingsverbod van tijdschriften. —
Van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat in verband met de bedrijfssluiting, in tegenstelling tot de nieuwsbladen, tijdschriften niet langer door eigen loopers e.d. bij de abonné's mogen worden bezorgd. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Pers 5480)

Rotterdam. — Steunactie voor de slachtoffers van den bomaanval. —
Verscheidene duizenden mannen, vrouwen en kinderen zijn in Rotterdam van al hun have en goed beroofd. In Rotterdam zelf heeft men na de ramp elkaar de hand gereikt. Onder leiding van den Nederlandschen Volksdienst werd een groote, het geheele land omvattende steunactie georganiseerd. Van 10 tot en met 16 April wordt een groote goedereninzameling gehouden van huisraad, kleeding en dekking. Deze zal worden gevolgd door een straat- en huiscollecte op 17 en 19 April. (Nat. Dagbl. - Alg. H'blad)

Wedstrijden etc. zonder publiek. —
De burgemeester van Rotterdam heeft bepaald, dat in verband met het groote gevaar verbonden aan concentraties van personen als gevolg der herhaaldelijke bombardementen, sportwedstrijden te Rotterdam niet meer door publiek mogen worden bijgewoond. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Rotterdam 5478 B.)

A. **GENEESKUNDE. — Nieuwe entstof tegen kinkhoest. —**
De Duitsche wetenschap is er in geslaagd een nieuwe entstof tegen kinkhoest te vervaardigen, die op dezelfde wijze wordt toegepast als die tegen pokken, typhus, paratyphus en dysenterie. De entstof is de verzwakte kinkhoestbacil, de zoogenaamde Bordet-Gengousche bacil. Het schijnt, dat de inenting niet meer werkt wanneer de kinderen reeds zijn aangetast. Daarentegen levert zij zeer gunstige resultaten op bij kinderen, die gevaar loopen te worden aangetast.
(Vor. ber. Geneeskunde 5466 D.)

B. **SYRIE. — Onlusten. —**
In de Fransche Levant woeden reeds sedert vier weken, naar uit Ismir wordt gemeld, hevige onlusten. De stakingsbewegingen in Syrië namen vooral tusschen 9 en 11 Maart heftige vormen aan, toen de regeering in verscheidene plaatsen troepen liet oprukken om de stakers tot rede te brengen. Voor het eerst sinds langen tijd heeft een Libaneesche stad aan de Syrische demonstratie deelgenomen. In Tripoli werd het uitbreken van onlusten door het oprukken van troepen voorkomen. Thans hebben zich de onlusten ook uitgebreid tot Djezireh en wel voornamelijk in Vair-el-Kor. Sindsdien heerscht in alle steden een alarmtoestand. De begin Maart uit Palestina aangekomen Engelsche troepen zijn naar Beiroet gezonden om het garnizoen aldaar te versterken. Een Canadeesch bataljon uit de buurt van de Eufraat is naar Aleppo overgeplaatst. Men heeft de ervaring opgedaan, dat Indisch-Mohammedaansche troepen niet kunnen worden gebruikt om de onlusten te onderdrukken, daar zij bewezen hebben tegenover hun geloofsgenooten liever niet op te treden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Syrië 4873 E.)

C. **VER. STATEN. — Bevolking - Im- en emigratie.** Uit de volkstelling van 1940 blijkt, dat in het decennium 1930-'40 een bijzonder sterke trek der bevolking naar het Westen der V. S. heeft plaats gehad. Het geboorte-overschot in het Zuiden bedroeg 12%, in het Noorden 5% en in het Westen 7%; de bevolkingsaanwas beliep echter in het Noorden slechts 4%, in het Zuiden 10%, maar in het Westen 17%. Voor het eerst is de bevolkingsaanwas der V. S. niet een gevolg van een immigratie-overschot; terwijl in het voorafgaande decennium 3,2 millioen menschen meer im- dan emigreerden, bedroeg tusschen 1930 en 1940 het emigratie-overschot 47.000 personen. (Econ. Nieuws)
(Vor. ber. Bevolking 5275 A.)

D. **FRANKRIJK. — Moddervulkaan in Ardèche. —**
Een zeldzaam verschijnsel doet zich voor in het departement Ardèche, ten W. van de Rhône, n.l. een vulkanische uitbarsting van den berg Roc d'Enfer, die een hoogte heeft van 2240 m. In plaats van lava stroomt er modder uit den berg. In den nacht van 11 op 12 Maart begon het plotseling te rommelen. Eenige uren later werd een donderend lawaai van instortende massa's in den berg vernomen. Plotseling opende de berg zich op een hoogte van ongeveer 1800 m. en spuwde een ontzaglijke massa slijk uit. Een modder stroom begon met een snelheid van honderd meter per uur naar het dal te vloeien, alles wat in den weg kwam bedelvende. Het heele dal werd gealarmeerd. Intusschen zijn talrijke huizen reeds door het slijk overstroomd; er is reeds een oppervlakte van ongeveer 50 ha. met slijk bedekt. De hoeveelheid modder wordt geraamd op een millioen kubieke meter. Op denzelfden berg is in de achttiende eeuw reeds eenmaal een aardverschuiving voorgekomen. (Alg. H'blad)

E. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Positie der Nederlanders. —**
De instructies van het Japansche militaire bestuur in de bezette zuidelijke gebieden luiden, dat het openbare leven, de wetten en bestuursvormen alleen in beslist noodzakelijke gevallen wijzigingen mogen ondergaan. Als regel geldt, dat slechts zeer weinig Japanners worden ingeschakeld en dat de blanken naar mogelijkheid worden uitgeschakeld. Men wijst er op, dat nog slechts in eenige deelen van Malakka en op de vele, moeilijk te overziene, kleinere eilanden van Nederlandsch Oost-Indië en de Philippijnen benden bandieten optreden. In Nederlandsch Oost-Indië is een zuiver militair bestuur ingevoerd. Sumatra en Malakka, die tot één district zijn samengevoegd, zijn elk in tien provincies, elk onder een gouverneur, verdeeld. Voor de „bijzondere stad" Singapore is een burgemeester benoemd. De kleinere afdeelingen zijn geheel aan inheemschen toevertrouwd. De sultans op Malakka hebben hun sociale en religieuze gezag behouden, de sultans van Sumatra nemen deel aan het provinciale bestuur onder leiding der gouverneurs. Op Java heeft men de belangrijkste sultans, nl. die van Solo en Jogjakarta, in hun positie gelaten, zoodat zij ook in de toekomst bestuurders hunner provincies blijven. Zij staan onder toezicht van de politieke leiding van het militaire bestuur. Voor de overige 17 Javaansche provincies zijn er gouverneurs en voor de „bijzondere stad" Batavia is een burgemeester aangesteld. Op Borneo zijn soortgelijke maatregelen getroffen. De Japanners nemen een tegemoetkomende houding aan tegenover de Chineezen in Nederl.-Indië, die nog steeds het grootste deel van den handel in handen hebben. De Chineezen, die den Japanners hun loyale medewerking aanbieden, genieten een bijzonder goede behandeling.
Een probleem, waarvoor nog geen oplossing is gevonden, vormen de Nederlanders. Onder een circa 200.000 personen van Nederlandsche nationaliteit in Indië onderscheiden de Japanners er circa 50.000 van zuiver Nederlandschen bloede. Al degenen, die vroeger een leidende functie hebben bekleed of op andere wijze op den voorgrond traden zijn geïnterneerd. De overigen genieten vrijheid van beweging met dien verstande, dat zij hun woonplaats niet mogen verlaten. Voor bepaalde specialisten, vooral leden van het technische personeel der oliemaatschappijen, bestaat de mogelijkheid om in Japanschen dienst te treden.

Katoencultuur op Sumatra. —
Sedert Augustus 1942 werken de Japansche katoenplantages in Zuid-Sumatra systematisch aan een uitbreiding van de cultuur van katoen. De productie van katoen van Sumatra bedroeg tot dusverre 450.000 pikol. Voor de uitbreiding van de cultuur is een vijfjarenplan opgesteld. (Alg. H'blad - Nat. Dagbl.)

Regeling grondverkoop. —
Door de marine-autoriteiten te Makassar is wijziging gebracht in de verordening, welke bij de bezetting door de Japansche troepen werd uitgevaardigd en een verbod inhield onroerende goederen te koopen of te verkoopen ten einde speculatie tegen te gaan. Thans is aan eigenaars toegestaan in de steden Makassar, Amboina, Menado en Bandjermasin grond te verkoopen voor den aanleg van wegen, den bouw van stuwdammen, werven, huizen en schepen en voor de oprichting van fabrieken voor de metallurgische-, levensmiddelen- en katoenindustrie. Ook voor den mijnbouw mogen gronden worden verkocht. (Ec. Nieuws)

Versnelde liquidatie der Nederlandsche banken. —
De Japansche regeering heeft volgens de „Deutsche Bergw. Ztg." bevel gegeven, dat in versneld tempo tot liquidatie van de Nederlandsche banken in Nederlandsch-Indië moet worden overgegaan en dat door dezen maatregel ook de filialen in de aangrenzende door de Japanners veroverde Engelsche en Amerikaansche gebieden zullen worden getroffen. Onlangs werd een desbetreffend bevel aan de Nederlandsche Handel Mij. en aan de Nederlandsch Indische Handelsbank gegeven. Alle debiteuren dezer banken werden opgeroepen hun schulden zoo spoedig mogelijk te voldoen. Uit de hierdoor binnenkomende middelen zal dan een terugbetaling op de deposito's plaatsvinden. De liquidatie der filialen op Java en Sumatra zal op dezelfde wijze geschieden. Hier komt in plaats van de vroegere guldenvaluta de yen. De omruilverhouding is echter zeer ongunstig gekozen, zoodat de houders van guldenrekeningen aanzienlijke verliezen zullen lijden. De door de Javasche Bank uitgegeven bankbiljetten zullen door in yen luidende biljetten worden vervangen. Voorts zal ook deze bank, welke het recht had tot het uitgeven van bankbiljetten, haar bedrijf moeten stopzetten.
(Alg. H'bld)

Haven van Belawan heropend. —
Domei meldt, dat op 3 April de haven van Belawan op Sumatra weer geopend is. De haven werd indertijd door de Nederlandsche strijdkrachten vrijwel geheel vernield. (Telegraaf)

Toestand op Java. —
De financieele omstandigheden op Java ontwikkelden zich volgens Domei op een bevredigende wijze. De Japansche banken genieten het vertrouwen van de inlandsche bevolking, de Chineezen en andere Oosterlingen. De geldmarkt wordt gecontroleerd door vier Japansche banken (waaronder de Bank voor de Ontwikkeling der Zuidelijke Gebieden, de Yokohama Specie Bank en de Taiwan Bank) naast de locale banken waaronder de Volksbank. De door de Japansche banken verstrekte landbouwcredieten nemen steeds toe. De Chineesche en andere Oostersche kooplieden werken met de Japanners samen op industrieel terrein. Op Java bestaat geen spoor van een inflatie; de prijzen bewegen zich zelfs eerder in dalende richting. Het geldwezen functionneert goed dank zij het vertrouwen van de bevolking in de militaire bankbiljetten, waarbij de yen gelijkgesteld is met den gulden. Het militaire bestuur handhaaft evenwicht tusschen vraag en aanbod op de kapitaalmarkt voor de belangrijkste industrieën. Door den overvloed aan levensmiddelen blijven de kosten voor levensonderhoud der bevolking laag. De stijging van de prijzen voor luxe artikelen heeft geen invloed op den levensstandaard der inlanders.
(N. R. Crt.)
(V. b. Jap. bewind 5474 B.; Nederlanders 5115 C.; Katoen op Sumatra 5240 B.; Grondbezit 5136 G.; Banken 5298 E.; Java 5455 B.)

A. ENGELAND. — Britsch-Amerikaansche besprekingen. - Rapport van minister Eden. —
Eden heeft, volgens den Britschen berichtendienst in het Lagerhuis rapport uitgebracht van zijn reis naar de Ver. Staten en Canada. Zijn besprekingen, zoo zeide hij, hebben drie verschillende punten tot onderwerp gehad. 1. Aangelegenheden betreffende de operaties; 2. De politieke samenwerking in verband met actueele militaire operaties, die reeds zijn verricht of nog moeten beginnen en 3. Problemen, die zich na den oorlog zullen voordoen.
Het is zeker, dat er ten aanzien van de toekomstige politiek tegenover Frankrijk volledige overeenstemming heerscht. Een „zeer gelijksoortige meening" bestaat over problemen, waarvoor men na den oorlog zal komen te staan. Hij, Eden, was „zeer bemoedigd door den grooten omvang van algemeene overeenstemming" en was er van overtuigd, dat dit van groote waarde zal zijn bij de uitwisseling van gedachten, die Engeland zoowel met de Ver. Staten als ook met andere bondgenooten van Engeland in de toekomst zal hebben.
Eden zei verder, dat hij openlijk wilde verklaren, dat hij met een gewijzigde opvatting omtrent den oorlog en omtrent den tijd na den oorlog is teruggekomen. Hij geloofde, dat de mogelijkheden groot zijn, ofschoon de moeilijkheden grooteren omvang hebben dan hij mogelijk heeft geacht. De Amerikaansche regeering had er goed aan gedaan de betrekkingen met de regeering van Vichy in stand te houden, aangezien het den Amerikanen alleen daardoor mogelijk is geweest, een belangrijk aantal agenten in Noord-Afrika te stationneeren, wier aanwezigheid zeer belangrijk is geweest voor het openen van den weg voor de Geallieerde troepen.
Wij hebben, aldus ging Eden verder, onze buitenlandsche politiek ten aanzien van Spanje, Portugal, Turkije en andere nog resteerende neutralen in Europa bestudeerd en hebben onze politiek ten aanzien van deze landen naar alle kanten op elkander afgestemd.
Overgaande tot de Engelsch-Amerikaansche betrekkingen verklaarde Eden, dat het een fout was, wanneer men deze betrekkingen wilde fundeeren op den gevoelsfactor, op den gemeenschappelijken oorsprong, gemeenschappelijke verwanten of zelfs op de gemeenschappelijke taal. Het is integendeel gewenscht ze te baseeren op het gemeenschappelijke belang bij het behoud van den wereldvrede, aangezien men dan in minder groot gevaar voor „ups en downs" zal verkeeren, zooals in de Engelsch-Amerikaansche betrekkingen soms te zien zijn geweest. (Alg. H'blad - Telegraaf)
(V. b. Eng.-Amerik. besprekingen 5481 A.)

B. JAPAN. — Rede van min.-pres. Tojo. —
Op een conferentie van de gouverneurs der Japansche provinciën heeft minister-president Tojo op 12 April verklaard, dat het komende jaar het belangrijkste in dezen oorlog zal zijn en beslissen zal over het lot van het Japansche keizerrijk. Of het zal lukken in dezen grooten oorlog een werkelijk beslissende overwinning te behalen, is afhankelijk van de mate, waarin de oorlogskracht van het land nog in dit jaar vergroot kan worden. De productie is goed, doch verwacht wordt, dat de resultaten de ramingen kunnen overtreffen. De oorlog zal ook voortaan niet zonder nieuwe gevolgen voor het dagelijksche leven van het volk blijven. Hier moet de ambtenaar voorbeeld geven. Hij moet de maatregelen der regeering kunnen begrijpen, opdat ze snel en met succes kunnen worden uitgevoerd.
(Alg. H'blad)
(Vor. ber. Min.-pres. Tojo 5459 A.)

C. GRIEKENLAND. — Nieuwe regeering. - Joannis Rhallys premier. —
Naar het D.N.B. 8 April uit Athene meldt, is de regeering van prof. Logothetopoulos afgetreden. De bekende Grieksche politicus Joannis Rhallys heeft een nieuwe regeering gevormd. De premier heeft a. i. ook de portefeuille van landverdediging en ravitailleering op zich genomen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 5344 E.)

D. FRANKRIJK. — Oud-president Millerand overleden. —
De vroegere president van de Fransche republiek, Alexandre Millerand, is 6 April in zijn woning te Versailles overleden. Millerand werd in September 1920 tot president der republiek gekozen en bekleedde dit ambt tot 1924. Van 1914 tot 1915 was hij minister van Oorlog. (Vaderland)
(Vor. ber. Millerand 3734 A.)

E. BOLIVIA. — Oorlogstoestand met de As-mogendheden geproclameerd. —
De Boliviaansche regeering heeft op 7 April naar de Britsche berichtendienst meldt, den oorlogstoestand met de landen van het Pact van Drie geproclameerd en tegelijkertijd last gegeven tot algemeene mobilisatie.
(Telegraaf)
(V. b. Bolivia—Asmogendheden 4990 D.)

A. **CURAÇAO. — Militair steunpunt der Ver. Staten.** Naar uit Buenos Aires wordt gemeld, zijn de Amerikanen bezig het eiland Curaçao tot een Amerikaansch steunpunt te maken. Een Amerikaansche firma is belast met den aanleg der versterkingswerken en werft op het oogenblik arbeiders in Venezuela aan, daar het werk moet worden bespoedigd. (Alg. H'blad)
(V. b. Curaçao—Ver. Staten 4998 D.; Steunpunten V. S. 5193; Overz. Am. steunpunten 4839 A.)

B. **RUBBER. — Productiekosten van synthetisch en natuurlijk product. —**
Het Britsche „Royal Institute of International Affairs" heeft een memorandum het licht doen zien omtrent een onderzoek naar de kosten der rubberproductie in Amerika. Hierin wordt uiting gegeven aan de meening, dat de Amerikaansche fabrieken van synthetische rubber in 5 à 6 jaar hun uitgaven en lasten kunnen dekken. Den belangrijksten der samenstellende factoren van den kostprijs vormt het verbruik van energie, dat bij petroleum en watergas als basis geringer is dan bij carbid-acetyleen. Midden 1941 bedroeg de prijs van natuurrubber 23 $-cts, van thiocol 45 $-cts en van perbunan 70 $-cts. Bij het op gang komen der massaproductie zullen de kosten evenwel dalen. Buna-rubber zal dan nog slechts 20$-cts per lb. kosten. De Standard Oil heeft zich zelfs ten doel gesteld, de kunstrubber tegen 10 $-cts te produceeren. De productiekosten loopen thans nog sterk uiteen en bedragen 5 à 40 $-cts. Belangwekkend is vooral het deel van het memorandum, dat de concurrentie met het natuurproduct tot onderwerp heeft. De kosten van de synthetische rubber zullen zoodanig zijn, dat van de meest gebruikte artikelen de prijs van natuurrubber beneden 1 sh. per lb. moet liggen. Bij eenige der belangrijkste artikelen zal de concurrentie reeds bij een prijs van 6 d. per lb. echte rubber intreden, terwijl bij andere, minder belangrijke artikelen het kunstproduct het natuurproduct geheel zal kunnen verdringen. In het algemeen neemt men aan, dat dit laatste slechts in geringe mate zal geschieden. Voorwaarde hiertoe is en blijft echter, dat de productie van synthetische rubber niet wordt gesubsidieerd. Wat dit aangaat, acht men de vooruitzichten voor het natuurproduct evenwel zeer ongunstig voor de planters. (Econ. Nieuws)
(Vor. ber. Rubber 5109 B.)

C. **VER. STATEN. — Anti-inflationistische maatregelen. —**
Volgens den Britschen berichtendienst heeft president Roosevelt maatregelen genomen tot bestrijding van de inflatie. Voor alle goederen, die invloed hebben op de kosten van levensonderhoud, worden maximumprijzen vastgesteld. Slechts enkele artikelen zijn daarvan uitgezonderd, n.l. die, waarvoor een prijsassimilatie noodig is. Voorts is een verordening gepubliceerd, volgens welke de loonen en salarissen op het tegenwoordige peil gehandhaafd blijven en de employé's in hun tegenwoordige betrekkingen moeten blijven. De leider van het bureau voor economische stabilisatie, James Byrnes, is gemachtigd tot uitwisseling van arbeiders, wanneer dit noodzakelijk is tot verhooging van de productie. De Amerikaansche levensmiddelendictator Chester Davis heeft anderzijds medegedeeld, dat de regeering den farmers hoogere prijzen zal garandeeren voor vijf essentieele landbouwproducten. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Inflatie 5089 D.)

D. **VER. STATEN. — Internationale valutaplannen. —**
Minister Morgenthau heeft de Ministers van Financiën van de vereenigde naties uitgenoodigd voor een bespreking van de plannen de valuta en de financiën betreffende. De Amerikaansche voorstellen zijn gebaseerd op een plan van den expert, Harry White, en behelzen een valuta-unie tusschen de vereenigde naties en de oprichting van een wereldstabilisatiefonds, dat o.a. deviezen voor handelsdoeleinden beschikbaar zal stellen. Het fonds zal een omvang hebben van minstens 5 milliard dollar en zijn samengesteld uit goud-, deviezen en effectensaldi van de deelnemende landen. Het aandeel van elk land zou moeten worden vastgesteld op grond van den goudvoorraad, den buitenlandschen handel en het nationale inkomen. Een speciaal bureau zou zich met het beheer van het fonds belasten. Het stemrecht van de vertegenwoordigers van de verschillende landen zou afhangen van de bijdrage van die landen in het fonds. Eén enkel land zou echter hoogstens slechts 25% van het totaal aantal stemmen mogen uitbrengen. Voor beslissingen zou een meerderheid van 4/5 zijn vereischt. Afgezien van enkele punten komt het Amerikaansche plan met dat van Keynes overeen. Het stelt een internationale valuta-eenheid, de „Unitas" voor. Deze zal vrij tegen goud inwisselbaar zijn en een goudwaarde hebben van 137,14 grains fijn goud. Gerekend naar de op 31 Jan. 1934 vastgestelde goudpariteit van den dollar, zou de „Unitas" gelijk zijn aan 10 dollar. Het bureau van het voornoemde stabilisatiefonds zou volstrekte volmachten ontvangen voor het vaststellen van de deviezenkoersen van de deelnemende landen. Het bureau kan obligaties uitgeven, welke in ieder deelnemend land kunnen worden verkocht en verdisconteerd. Tenslotte zouden de deelnemende staten zich dienen te verplichten hun valutapariteit niet zonder toestemming te wijzigen en alle deviezenbeperkingen zoo spoedig mogelijk op te heffen. Voor kapitaaltransfer zouden nog slechts speciale regelingen zijn toegestaan.
De bijdrage der landen in het stabilisatiefonds zal voor een vierde uit goud, voor een vierde uit deviezen en voor de helft uit staatsfondsen bestaan, welke bijdrage voor ieder land afzonderlijk zal worden vastgesteld. Teneinde den landen, die over weinig goud beschikken, behulpzaam te zijn, is voorgesteld dat elk land, dat minder dan $ 300 millioen aan goud bezit, slechts 7½% en de landen, die minder dan $ 100 millioen aan goud bezitten, slechts 5% van de vastgestelde bijdrage bij de vorming van het fonds moeten opbrengen. (Ec. Nieuws)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Capaciteit der oorlogsindustrie. —**
De wapenproductie en haar vermogen is naar de meening van Duitsche deskundigen, blijkens mededeelingen van het Ministerie van Bewapening, afhankelijk van uiteenloopende factoren:

1. Een belangrijke rol speelt het vraagstuk der arbeidskrachten. Voor de Duitsche bewapeningsindustrie is dit grootendeels opgelost door de millioenen buitenlandsche arbeidskrachten, die naar Duitschland vloeien.

2. Een belangrijk punt vormt bij de Duitsche bewapeningsindustrie de organisatie van fabrieken en bedrijven. De industrieën ontvangen haar orders volgens een centraal plan. Van groot belang is de uitwisseling van ervaringen tusschen de fabrieken. Fabricagemethoden, die een betere of snellere productie mogelijk maken, worden terstond in alle soortgelijke fabrieken ingevoerd. Daarenboven wisselen de bedrijven ook herhaaldelijk hun voornaamste vakmannen uit.

3. Ook de verdeeling van materiaal is in Duitschland in hooge mate georganiseerd. Alle materiaal wordt langs den snelsten weg naar de fabrieken, die dit het meest noodig hebben, vervoerd.

4. Van de voor bewapeningsindustrie noodzakelijke grondstoffen beschikt Duitschland in de eerste plaats over kolen. In totaal bezit de As 53% der wereldkolenvoorraden. Bij de vervaardiging van kunstrubber meent men in Duitschland een voorsprong te bezitten, niet alleen op grond van het feit, dat Duitschland reeds een ervaring van vele jaren heeft, maar ook omdat het hiervoor meer kolen beschikbaar kan stellen dan de geallieerden.

5. Een voornaam materiaal voor de oorlogvoering vormt het edelstaal. Hoewel Duitschland over minder erts beschikt dan de geallieerden, vervaardigt het, naar men hier verklaart, aanzienlijk meer edelstaal dan zijn vijanden. De productie van staal in de Duitsche industrie neemt nog voortdurend toe. In October 1942 bedroeg zij het vijfvoudige van die in Januari 1942.

6. Een belangrijke rol speelt bij de Duitsche bewapeningsindustrie het dichte verkeersnet, waarover Europa beschikt. Het Europeesche vervoer is daardoor vele malen minder kwetsbaar dan dat der geallieerden, dat over zee moet geschieden. De vervaardiging van locomotieven is in de laatste jaren verdubbeld en zal in 1943 opnieuw met 50% toenemen.

7. Een der belangrijkste takken der industrie, waarin Duitschland een leidende positie in de geheele wereld inneemt, is de vervaardiging van optische en meetapparaten. De voorsprong, dien Duitschland hier bezit, berust vooral op de ervaring en de handigheid der vakarbeiders.

8. De Duitsche industrie heeft haar grootste capaciteit nog niet bereikt Zij beschikt, naar men in deskundige kringen mededeelt, nog over uitgebreide reserves. (Financieel Archief)
(Vor. ber. Bewapening 5482 F.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Sovjetaanvallen op het Koebanbruggenhoofd afgeslagen - Sfax, Kairouan en Soesa in Tunesië ontruimd - 142.500 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte en een Britsche kruiser en 2 torpedobootjagers in de grond geboord. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 12 April. — Het opperbevel van de Weermacht deelt mede: Tijdens zuiveringsgevechten ten Noordwesten van Isjoem werden twee vijandelijke bataljons vernietigd. Van het overige Oostelijke front wordt slechts melding gemaakt van mislukte plaatselijke aanvallen der Sovjets bij het Koebanbruggenhoofd en ten Zuiden van het Ladogameer.

15 April. — Aan het bruggenhoofd van den Koeban deed de tegenstander met verscheiden divisies en talrijke pantserwagens een krachtigen aanval, die bloedig werd afgeslagen.

16 April. — Bij het bruggenhoofd aan den Koeban zetten de Sovjets hun aanval ook tevergeefs voort. Het luchtwapen vernietigde 15 April 60 Sovjet-vliegtuigen, tegen een verlies van slechts twee eigen toestellen.

In de overige sectoren van het Oostelijke front hadden in de afgeloopen week geen gevechtshandelingen van beteekenis plaats.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

11 April. — In zware, wisselvallige gevechten werden ten Zuidwesten van Tunesië en ten Westen van Kairouan vijandelijke doorbraakpogingen, die met superieure strijdkrachten werden uitgevoerd en door sterke vliegtuigformaties werden ondersteund, afgeslagen. Voor een deel in tegenaanvallen, werden den vijand zware verliezen toegebracht: 60 tanks werden vernield. In den Zuidelijken sector gelukte het onzen troepen zich van den vijand los te maken en hun bewegingen naar nieuwe stellingen systematisch voort te zetten.

12 April. — Tijdens de Italiaansch-Duitsche troepenbewegingen naar nieuwe stellingen zijn Sfax en Kairouan ontruimd. In den Zuidelijken sector werden krachtige aanvallen der vooruitgeschoven vijandelijke afdeelingen, welke door pantserwagens gesteund werden, afgeslagen.

13 April. — In Tunesië verliepen de bewegingen van onze troepen ten Noorden van de lijn Kairouan-Soesa volgens de plannen. Achterhoeden vertraagden den opmarsch van den vijand.

14 April. — Door levendige tegenaanvallen boden onze troepen weerstand aan den vijandelijken druk, die in den westelijken sector van het front toenam.

15 April. — Van het front wordt levendige plaatselijke gevechtsactiviteit gemeld. Vijandelijke aanvallen op eenige hoogtestellingen werden afgeslagen en daarbij werden talrijke gevangenen gemaakt. Een eigen tegenaanval bereikte het gestelde doel.

16 April. — Aan het front geconcentreerd artillerievuur van weerskanten en hevige gevechten van plaatselijk karakter. Soesa is ontruimd.

Overzicht. —

De troepen van de Spilmogendheden staan thans ongeveer in den vorm van een halven cirkel om de steden Bizerta en Tunis geschaard, zoodat zij een vrijwel gesloten front vormen en vrij dicht naast elkander liggen. Daarmede is een nieuwe fase in den verdedigingsoorlog in Tunesië ingetreden, daar de troepen van de Spil tot nu toe steeds over een lang front waren verdeeld en van een bepaalde concentratie als massa geen sprake kon zijn. De troepen van het Engelsche achtste leger hebben, naar te Berlijn wordt medegedeeld, eenigen tijd het contact met de hoofdmacht van Rommels legers verloren, daar zij door de verbitterd vechtende achterhoede der Duitschers en Italianen werden opgehouden en tevens in hun opmarsch door de uitgestrekte mijnenvelden werden gehinderd. Alles wijst er op, dat Britten en Amerikanen zich op een nieuwen grooten slag voorbereiden en dat de troepen van maarschalk Rommel zich voor de verdediging der nieuwe stellingen hebben geconcentreerd.

DE ZEEOORLOG.

12 April. —— In het Westen van de Middellandsche Zee viel een Duitsche duikboot een formatie oorlogsschepen aan, bracht een kruiser der Fiji klasse van 8000 br.t. tot zinken en torpedeerde een torpedobootjager.

13 April. — Duitsche duikbooten hebben in het Noorden van den Atlantischen Oceaan een zwaargeladen, naar Engeland varend convooi aangevallen. Daarbij, alsmede bij aanvallen op alleen varende schepen in de Caraïbische Zee en voor de kust van Zuid-Afrika hebben zij 21 schepen met een totalen inhoud van 138.500 ton tot zinken gebracht en 6 andere schepen met torpedo's getroffen.

15 April. — Duitsche motortorpedobooten vielen in den nacht van 13 op 14 April in Het Kanaal een Britsch convooi aan. Zonder eigen verliezen of beschadigingen brachten zij twee Britsche torpedobootjagers tot zinken, terwijl zij een patrouilleboot en een artillerie-motortorpedoboot zoo zwaar beschadigden, dat deze als vernietigd beschouwd kunnen worden. Zij brachten een tankboot van 4000 br.t. tot zinken.

DE LUCHTOORLOG.

15 April. — Vijandelijke luchtstrijdkrachten hebben in den afgeloopen nacht Stuttgart aangevallen. Door bomtreffers in de woonwijken van de stad leed de bevolking verliezen. Nachtjagers en luchtdoelartillerie schoten ten minste 23 Britsche bommenwerpers neer.

Voorts werden in de afgeloopen week nog herhaalde malen aanvallen gedaan op Duitsche en bezette gebieden, terwijl ook talrijke Italiaansche steden het doelwit van Britsche aanvallen waren. De Deutsche Ztg. bericht uit Berlijn, dat het Engelsche luchtwapen in zes nachten 102 toestellen verloor bij aanvallen op Duitschland en de Westelijke gebieden.

(Tel. - Vaderland - Nat. Dagbl. - D. Z. i. d. Niederl.)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5483 A)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - De strijd in Birma. —

Tokio, 14 April (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend, dat de totale oorlogsresultaten van de Keizerlijke Japansche troepen, die in den sector van Noord-Akiab opereeren, met inbegrip van de luchtoperaties, tot 10 April als volgt luiden: Op het slagveld achtergebleven vijandelijke dooden 4.200, van wie 2000 Britten. Krijgsgevangenen 516. De buit bestond uit 156 kanonnen van verschillend kaliber, 374 zware en lichte machinegeweren, 4015 geweren, 50 tanks en pantserwagens, 77 automobielen, 473 paarden. In den grond geboord werden: 1 schip van 1000 br.t. en 4 schepen van elk 500 br.t. Beschadigd werden 14 schepen van 1000 br.t. en 15 schepen van 500 br.t., 465 vijandelijke vliegtuigen werden op den grond beschadigd of neergeschoten. In 52 plaatsen werden vijandelijke militaire installaties opgeblazen. De Japansche verliezen bedragen 422 dooden en 42 vliegtuigen.

De strijd ter zee. —

Formaties van den Japanschen marine-vliegdienst hebben op 11 April een aanval gedaan op de Ore-baai. Drie vijandelijke transportschepen en een torpedobootjager werden in den grond geboord; voorts werd schade toegebracht aan kleinere oorlogsschepen. Zes Japansche vliegers stortten zich op vijandelijke doelen.

Formaties van den Japanschen marine-vliegdienst hebben op 12 April een aanval ondernomen op de vliegvelden van Port Moresby op Nieuw-Guinea. Een vijandelijk transportschip werd tot zinken gebracht; 28 vliegtuigen werden in luchtgevechten neergeschoten en eenige andere op den grond vernield. Door uitgeworpen bommen werden militaire installaties van den vijand ernstig beschadigd. Vijf Japansche vliegers stortten zich vrijwillig op militaire doelen.

Japansche marinevliegtuigen hebben den 14den April een vijandelijk convooi in de nabijheid van de Milnebaai aan de Oostpunt van Nieuw Guinea in massaformatie aangevallen. Tegelijkertijd vormde een vlieghaven in de Milnebaai het doel van een tweede Japansche luchteenheid. Door deze aanvallen heeft de vijand in totaal elf transportschepen verloren. Vier daarvan zonken onmiddellijk, terwijl de overige aanvankelijk ernstig werden beschadigd, verbrandden en ten slotte zonken. Bovendien werden verscheidene kleine oorlogsschepen zwaar beschadigd, vier vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, tien toestellen op den grond vernield en zware schade veroorzaakt aan militaire installaties. De Japansche luchtmacht verloor vijf toestellen.

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Telegraaf)

(V. b. Krijgsverrichtingen 5484 A)

A. **Adolf Hitler 54 jaar. —**

20 April — Voor de vierde maal in dezen wereldoorlog viert het Duitsche volk heden den geboortedag van den man, dien het als een nationaal genie van onovertroffen grootte vereert. Niet alleen in Duitschland en in het kamp zijner vrienden en medestanders zullen ieders gedachten op dezen dag naar den 54-jarige uitgaan, ook in het kamp der tegenstanders en daar, waar men als neutraal toeschouwer afzijdig staat, zullen ontelbaar velen, millioenen, al wat in de geheele wereld geleerd heeft zich het tijdsgebeuren te realiseeren, aan hem denken. Een Grieksch cynicus heeft eens gezegd, dat de beteekenis van een mensch af te meten is naar het aantal zijner vijanden. Elkeen, vriend of vijand, zal bij zichzelf bekennen moeten, dat er in de geschiedenis geen staatsman is, die meer dan Hitler het beeld van zijn tijd beheerscht en die zoo diep in het leven van den enkeling, waar hij zich ook op de wereld bevindt, ingrijpt. Zelfs indien men niet aan een van hooger hand geleide bestemming van iemands bestaan gelooft, is men geneigd zijn daden en optreden als een roeping, een hoogere noodzaak van verschijnen, te beschouwen.

Zulk een roeping was het aan de macht komen van Hitler, tien jaren geleden. Duitschland had zulk een figuur noodig, wilde het niet op den langen lijdensweg van innerlijke verscheurdheid, economisch verval en politieke rechteloosheid ten onder gaan. Hij schonk den Duitschen mensch nieuw levensvertrouwen, eendracht en een doelbewuste idee, die het leven waard maakte, geleefd te worden. Optredend als een noodzakelijk correctief van den „vrede" van Versailles, bouwde hij den Duitschen staat opnieuw op, staatkundig, economisch en militair grootscher en machtiger dan Duitschland ooit in de geschiedenis geweest is. Zijn woord van staatsman heeft thans niet alleen kracht over de bloedverwante nabuurvolken, waar Quisling, Elias, Degrelle en ten onzent Mussert hem als den Führer en hoogsten lotsbestemmer over de toekomst van hun volk erkennen en volgen, doch in vrijwel geheel Europa.

Men moet zich eens in alle nuchterheid realiseeren, hoe groot en veelomvattend het werk van dezen man geweest is, die in nauwelijks zes jaren tijd uit een volk, dat noch geestelijk noch stoffelijk nog iets bezat, waarvoor het waard was, ook maar het kleinste offer te brengen, een nieuw volk gevormd heeft, dat bereid is in vastbesloten wilskracht het hoogste offer voor het nieuwe ideaal te brengen. Een dergelijke geestelijke bereidheid en offervaardigheid kan geen staatsman door dwang te voorschijn tooveren — daartoe is het noodzakelijk, dat hij zijn volk gezonde ideeën voorzet. Dat zijn ideeën gezond zijn, moge reeds daaruit volgen, dat het den tegenstanders na vier jaren tijd niet gelukt is, ondanks de beschikking over heel wat rijkere hulpbronnen het werk van Hitler kapot te maken. Het zal ook nooit gelukken zijn werk te vernietigen en zijn verschijnen in de geschiedenis ongedaan te maken of daarover achteloos weg te gaan als was hij een toevallige wig. De ideeën die hij schiep die hij zijn volk voor oogen hield, die het nieuw geloof schonken en die daarop in de practijk hun deugdelijkheid bewezen — al deze ideeën hebben thans reeds den tegenstander overwonnen. Geleidelijk aan nemen zij ze zelfs van hem over. Dat is het belangrijkste.

Zoo is het gegaan met de weermacht, het volksleger. Zijn tegenstanders hebben de idee overgenomen. De oplossing voor de economische moeilijkheden, valutacrises, werkloosheid, grondstoffenproblemen, die hij aan de hand deed in den vorm van clearing, autarkie, leiding van het bedrijfsleven, prijsstop, afvalverwerking, synthetische bereiding van grondstoffen — zij worden in het kamp der tegenstanders in dezelfde mate deugdelijk bevonden, warm aanbevolen en zelfs toegepast als zij daar voor jaren, toen zij in Duitschland de verlossing en uitkomst uit een doodelijke omknelling beteekenden, gehoond, bespot en als waanzin uitgekreten werden. Het is verbluffend, dat zelfs de ideeën, die het meest den spotlust en de woede over de geheele wereld gaande gemaakt hebben, de theorieën van ras en ruimte, bloed en bodem, thans in het kamp der tegenstanders onderwerp van ernstige besprekingen uitmaken. Wat is het afbakenen van ruimtesferen anders dan een copie van de bodem- en ruimtetheorie van het nationaal-socialisme? Dacht men, dat Roosevelt's veroveringszucht in het zwarte deel van Afrika andere oogmerken nastreeft dan het na korter of langer tijd aldaar afzetten van het met de jaren stijgende, schrikwekkende surplus van negerbevolking, die Noord-Amerika te overheerschen dreigt? Wordt zelfs niet het Jodenprobleem door de tegenstanders erkend, wanneer zoo'n belangrijk vertegenwoordiger der Britsche regeering als Eden tijdens zijn recent bezoek aan Amerika, de noodzaak toegeeft ergens een Jodenstaat te stichten? Is Hitler's beroep op het nationale bewustzijn van het Duitsche volk thans niet evenzeer voor machthebbers als Roosevelt en Churchill de uitkomst, om hun volken tot de grootste krachtsinspanning te stimuleeren? Dat Engeland Beveridge een sociaal plan liet ontwerpen en Roosevelt tot datzelfde doel een commissie benoemde, verraadt maar al te duidelijk, dat men hierdoor de sociale voorzieningen, die het nationaal-socialisme in Duitschland doorgevoerd heeft, wil navolgen, al was het alleen maar om propagandistisch effect te bereiken.

Wanneer over vijftig jaren de geschiedenis van het huidige tijdperk geschreven wordt, zal men op de beteekenis van dezen man, die van naamloozen frontsoldaat tot figuur van wereldformaat opgeklommen is, diep ingaan. Dan zal men zijn feilloos instinct voor de sociale ontwikkeling der samenleving, zijn mateloos sterke wilskracht en zijn ongemeen groot organisatietalent als een historische zeldzaamheid omschrijven. Dan zal hij allerwegen de erkenning vinden, die politieke overwegingen en wapengeweld hem thans onthouden. Zijn felste tegenstanders van het oogenblik — Amerikanen, Britten of wie ook — zullen dit oordeel dan, naar onze vaste overtuiging, volmondig beamen en eerlijk onderschrijven. (Telegraaf)

Rede van Rijksminister dr. Goebbels. —

Aan den vooravond van den 20sten April vond in de Berlijnsche Philharmonie een feestelijke bijeenkomst plaats. Rijksminister dr. Goebbels hield een rede, waarin hij verklaarde, dat het Duitsche volk dezen dag viert in een bijzonder ernstige houding en stemming. De oorlog heeft zijn tot nu toe hardste stadium bereikt, een uitweg uit zijn druk of zijn einde is vooreerst nog nergens te bespeuren. De enorme afmetingen van het politieke en militaire gebeuren, die alle vijf de werelddeelen omvatten, treffen menschen en volken. Men vergeet door de zorgen en den druk van deze dagen maar al te gemakkelijk, dat deze oorlog in tegenstelling met alle voorafgegane een volkomen volksch en raskarakter draagt en derhalve aan beide zijden met zoo taaie verbittering wordt gestreden. De volken, die er aan deelnemen, weten nauwkeurig, dat het ditmaal niet gaat om meer of minder belangrijke grenscorrecties, doch om hun nationale leven. Dat hebben de roekelooze veroorzakers van deze gigantische volkenworsteling niet gedroomd, toen zij in September 1939 naar het zwaard grepen om te verhinderen dat Dantzig terugkeerde in het rijksverband.

GROOT-DUITSCHLAND

De Führer is voor alle Duitschers het beeld van het Duitsche volk. De trekken van hardheid, van vastbeslotenheid, doch ook van een diep lijden om het volk en in meer uitgebreiden zin om de menschheid, die geheel tegen zijn wil en zijn bedoelingen zooveel bitters en zwaars moeten doorstaan, zijn onmiskenbaar geworden in het gelaat van den Führer. De sterke magische kracht van de persoonlijkheid van den Führer doet zich dagelijks gevoelen, en haar uitwerking hebben alle leugens en laster van de vijandelijke propaganda niet te niet kunnen doen. Een volk kan geen grooter schat den zijne noemen, dan die van een domineerende en boven het tijdsgewricht uitstekende persoonlijkheid, die op den duur vriend en vijand onder haar ban dwingt.

Wij gelooven, zoo verklaarde dr. Goebbels tenslotte woordelijk, „in de groote Duitsche overwinning, omdat wij in hem gelooven, trouw en onwankelbaar als steeds willen wij hem volgen, waarheen hij ons leidt. Hij is ons geloof en onze trotsche hoop; een volk, dat een dergelijken leider den zijne noemt, en hem met zoo onvoorwaardelijke trouw aanhangt, is tot groote dingen geroepen. Het moet het groote slechts onverstoorbaar willen."

Dagorder van Rijksmaarschalk Goering. —

Berlijn, 20 April. (D.N.B.) — Rijksmaarschalk Hermann Göring heeft een dagorder tot de Duitsche weermacht gericht, waarin hij den verjaardag van den Führer gedenkt. (Telegraaf - Alg. Handelsblad - N. R. Crt.)

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5486 B.; 53 jaar, herdenking 5076 B.; Rijksmin. dr. Göbbels 5481 G.; Rijksmaarschalk Göring 5407)

A. **NEDERLAND. — Verjaardag van Adolf Hitler - Bijeenkomst te Heerlen - Redevoeringen van Mussert en den Rijkscommissaris. —**

21 April. — In meer dan zestig vergaderingen zijn op 20 April Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten bijeengekomen om den 54sten verjaardag van den Führer gemeenschappelijk te vieren. In het middelpunt van den dag stonden de plechtigheden in Heerlen waar de Leider en de Rijkscommissaris, Seyss-Inquart het woord voerden, en in Amsterdam, waar commissaris-generaal Schmidt en de plaatsvervangende leider Van Geelkerken zich tot de volksgenooten wendden.

In Heerlen nam na een korte inleiding van Kreisleiter Quandt, de Leider der N.S.B. en van het Nederlandsche volk, Mussert, het woord. Hij zeide o.m.:

Mijnheer de Rijkscommissaris, Duitsche en Nederlandsche kameraden, de verjaardag van den Führer was eens een gebeurtenis, die alleen Adolf Hitler en zijn naaste omgeving betrof, die van 1919 tot 1933 een feestelijke gebeurtenis was in 't leven van de partij in Duitschland, de N.S.D.A.P., die van 1933 tot 1939 betrof het hoofd van den Duitschen staat, als verpersoonlijking van de herrijzenis van het Duitsche volk en die sinds 1939 betreft de historische figuur, die maatgevend is voor het zijn of niet zijn van Europa. Zoo zijn wij dan nu hier op Nederlandschen bodem te zamen gekomen als Nederlandsche en Duitsche nationaal-socialisten en is het mijn taak om nu de figuur Adolf Hitler te belichten, zooals hij gezien wordt van de zijde van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en van een deel van het Nederlandsche volk, dat ons begrijpt.

De Leider schetste de communistische tactiek, die na de mislukking van de gewelddadige overrompeling van Europa, Rusland tot het groote wapenarsenaal maakte en in de verschillende landen communistische partijen deed ontstaan, die in werkelijkheid alle werktuigen waren van de Komintern, hetgeen hij met vele voorbeelden verduidelijkte.

Wij Nederlandsche nationaal-socialisten zijn er nog altijd trotsch op, dat wij zonder eenige aanwijzing of ruggespraak, met wie dan ook, in 1935 instinctmatig en dus feilloos dezen weg van nationaal-socialistische en fascistische solidariteit gegaan zijn. Gehoond en geterroriseerd door alles, wat macht en aanzien had in dit land, zijn wij eenzaam met onze 50.000 menschen onzen weg gegaan, solidair met bruinhemden en zwarthemden, onwankelbaar in ons geloof aan de wording van het nieuwe Europa.

In Juni 1941 heeft de Führer het initiatief tot zich getrokken en den afweer tegen het bolsjewiekendom met kracht van wapenen aanvaard. Niemand in Europa kon toen weten hoe sterk het oorlogspotentiaal der bolsjewieken was, iedereen weet nu, dat het veel grooter was dan de ergste pessimist had kunnen denken, iedereen moet dus nu begrijpen, dat ieder uitstel van het aangrijpen catastrophaal geworden zou zijn. Het besluit van den Führer om toe te slaan zal waarschijnlijk het zwaarste van zijn leven zijn geweest, de teerling was geworpen. Sindsdien zijn millioenen bolsjewieken buiten gevecht gesteld en tienduizenden vliegtuigen, tanks en kanonnen vernietigd. Wat onze tegenstanders gehoopt hadden, was, dat de Don of de Dnjepr Hitler's Berezina geworden zou zijn. Wat de Russen met Napoleon hebben klaargespeeld, dat hebben zij niet gedaan gekregen met Hitler.

Wij weten drommels goed, dat de terugslag van het Zuidelijk front een enorme tegenvaller is voor ons, maar wij beseffen eveneens ten volle, dat Stalin het niet klaargespeeld heeft om het Oostfront te vernietigen en daar komt het op aan. Nu, in het voorjaar van 1943, staat het Oostfront onwankelbaar als een muur tegen het bolsjewiekendom en daarmede heeft Adolf Hitler voor de derde maal Europa gered van den ondergang. Nu is gansch Europa het nationaal-socialistische-fascistische bolwerk, dat tevergeefs bestormd wordt door bolsjewisme en amerikanisme. Wij weten, dat het lot van deze kampgemeenschap het lot van het Avondland is. Aan de spits dezer strijdende legers kon geen betere veldheer staan dan de man, dien God aan Europa heeft geschonken en wiens verjaardag wij hier heden gedenken in het vaste vertrouwen, dat hij Europa tegen vernietiging behoedt. Wederom zijn Führer en Duce te zamen geweest. Zij hebben o.m. gesproken over de toekomst van Europa, de toekomst van de 350 millioen menschen, zoo verscheiden van aard en zeden, maar lotsverbonden in woonplaats, cultuur en economie door hun Europeaan zijn. Viermalen heb ik den Führer ontmoet. Nimmer heeft hij zich uitgelaten op een wijze, die kwetsend of zelfs maar onaangenaam was ten opzichte van ons volk. Integendeel, uit hem sprak het bewustzijn van zijn verantwoordelijkheid als historische figuur, op wien niet alleen groote zorg drukt voor het winnen van den oorlog, maar ook de verantwoordelijkheid voor het winnen van den vrede, d.w.z. voor den opbouw van een nieuw Europa. Dit nieuwe Europa moet een eenheid vormen naar buiten, militair en economisch, opdat het zoo onaantastbaar mogelijk zal zijn. De verscheidenheid der volkeren is geen beletsel daartoe, deze behoort tot den rijkdom van Europa. De cultuurscheppende volkeren van Europa moeten elkander de hand reiken, elkander waardeeren, elkander respecteeren, met elkander optrekken, daar waar dit noodig is. Ieder volk heeft, onder eigen leiding, recht op eigen leven, mits passend in de groote overkoepeling. Dit is het groote onderscheid tusschen Amerikanisme en bolsjewisme eenerzijds en Europeanisme anderzijds. Amerikanisme en bolsjewisme hebben den smeltkroes tot symbool; 't Europeanisme is de belichaming van de eenheid in verscheidenheid, die, mits juist opgevat, de kracht en den rijkdom zal uitmaken van het nieuwe Europa, waaraan de naam van Adolf Hitler verbonden zal zijn, zoolang Europa zal bestaan. Wij zijn er allen dankbaar voor te weten, dat de nieuwe ordening van Europa in de handen van groote mannen ligt en dat het laatste woord door den Führer gesproken zal worden. Ik geloof onvoorwaardelijk, dat God aan onze volkeren den Führer geschonken heeft, niet alleen om Europa te redden van de bolsjewistische vernietiging, maar tevens om het te schenken de nieuwe ordening op den grondslag van rechtvaardigheid en wijsheid. Dit geloof bezielt ons allen en maakt ons sterk. Behalve het geloof is er het offer. Wij, Nederlandsche nationaal-socialisten zijn ook geen broekjes meer; wij staan in het 12de jaar onzer beweging. Van 1931 tot 1940 is de N.S.B. opgebouwd als een rots in de branding.

In 1940 stond hier aangetreden een troep van 40.000 idealisten die alles hadden meegemaakt. Sinds 1940 is het leven voor ons in vele opzichten nog moeilijker geworden. Dit heeft ons niet ontmoedigd. Wij zijn gegroeid tot meer dan 100.000, waarvan er vele duizenden in de directe oorlogvoering zijn ingeschakeld in Waffen-SS, Legioen, N.S.K.K., en vele andere duizenden op indirecte wijze in fabrieken voor de weermacht werkend, in politie, in wachtdiensten en in ambten. Honderden zijn gesneuveld. Wanneer in Duitschland de soldaat van het front terugkeert, wordt hij geëerd in zijn omgeving en gesterkt. Onze soldaten kennen dit meerendeels niet. Zij gaan vrijwillig. Ook nu staan er weer 500 gereed, gekomen op één oproep van mij om zich in te zetten. Hun omgeving begrijpt hen dikwijls niet. Toch zijn zij bereid. Iederen dag offeren de leden der beweging en toonen daarmede het nationaal-socialisme niet alleen met de lippen te belijden. Zij doen dit voor ons volk en ons vaderland, maar daar bovenuit voor alle volkeren van Europa, zooals ook de Duitsche soldaat zich inzet voor zijn volk en zijn vaderland, maar daar bovenuit voor Europa.

Hitler schrijft in „Mein Kampf":

Voor mij en alle waarlijke nationaal-socialisten is er maar één leus: Volk en vaderland. Zoo is het. Op dezen grondslag hebt gij elkander gevonden als Duitsche nationaal-socialisten en wij elkander als Nederlandsche nationaal-socialisten. Nu, na 1940, vinden wij elkander aan het Oostfront en het thuisfront in eerlijke broederlijke samenwerking. Wie onzer durft te spreken van den opbouw van het nieuwe Europa a's zelfs Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten elkander niet zouden kunnen vinden. De Rijkscommissaris heeft het eens zoo juist uitgedrukt: geen separatisme, geen annexionisme, maar samenwerking. Het is deze geest van eerlijke broederlijke samenwerking, die wij met al onze krachten bevorderen, die den Rijkscommissaris bezielt, die mij tot richtsnoer is en die de vooraanstaande figuren in N.S.D.A.P. en N.S.B. verbinden.

De Führer heeft een zwaar en moeilijk jaar achter zich. Een jaar van zorgen en moeilijkheden zonder tal. Toen ik de vorige week reed van Den Haag naar Haarlem midden tusschen de bloeiende velden door, zei ik tot dengene die naast mij zat: „Ik wilde dat de Führer op zijn verjaardag den geheelen dag zonder zorgen zou zijn, dat hij in alle rust deze bloeiende pracht kon aanschouwen en daarvan genieten." Wij allen zouden hem dit zoo gunnen. Maar het is hem nog niet vergund. Zijn persoonlijk leven offert hij dag aan dag voor ons allen. Met groote dankbaarheid brengen wij

dit tot uiting in ons besef van zijn grootheid als aanvoerder tegen ons werelddeel bedreigende krachten, in ons geloof in zijn rechtvaardigheid en wijsheid, in onzen onwankelbare trouw, in onze bereidheid tot het brengen van elk offer, dat hij noodig acht voor den opbouw van het nieuwe Europa. Den brief, welken ik den Führer, ter gelegenheid van zijn verjaardag heo geschreven, heb ik geëindigd met dezen wensch: „Moge God U in uw nieuw levensjaar ook in uw persoonlijk leven zegenen." Ik ben er van overtuigd, dat gij allen u daarbij zult aansluiten. Heil den Führer!

Rede van den Rijkscommissaris. —
De Rijkscommissaris sprak o.m. als volgt: Mijnheer Mussert, Nederlandsche en Duitsche nat.-socialisten! Wij zijn hier bijeengekomen om onze gedachten en onze wenschen op den dag van heden te vereenigen en naar Duitschland, naar den Führer te zenden, en om met deze wenschen onzer harten tot den Führer te zeggen, hoezeer wij onvoorwaardelijk en volkomen achter hem staan, bereid om elk zijner bevelen uit te voeren. Kameraden! het is vandaag de dag om zich de persoonlijkheid van dezen man voor oogen te stellen, deze persoonlijkheid, die als politicus, veldheer en staatsman even groot en even uniek voor ons staat, en die in al deze eigenschappen door zijn persoonlijkheid als mensch nog vervolmaakt wordt. Wij kunnen thans reeds terugkijken naar een reeks van jaren en, wat nog belangrijker is, naar een reeks van gebeurtenissen, die uitgegaan zijn van de verheffing van het Duitsche volk en die thans haar hoogtepunt bereiken in den strijd om de handhaving van Europa en om een nieuwe vormgeving der wereldorde. Daarbij staat steeds in het voorste gelid als vormgever onze Führer. Zooals hij indertijd in 1918 is aangetreden en zooals hij toen zijn zeer bepaalde politieke grondbeginselen heeft opgesteld, bij welker nastreving hij wist, dat hij het Duitsche volk redden zou, zoo zien wij thans reeds weer diezelfde grondbeginselen verwezenlijkt worden. Al wordt de strijd ook nog zoo groot en de ruimten die de strijd vervult, ook nog zoo uitgebreid, het is eigenlijk steeds dezelfde strijd, waarvoor de Führer is aangetreden.
De Führer is aangetreden tegen het communisme, omdat hij nauwkeurig heeft geweten, dat dit communisme de wegbereider is van het bolsjewisme en wanneer in het bijzonder, gij, Nederlandsche kameraden, met uw volksgenooten spreekt, maakt hen er dan opmerkzaam op, dat zij de kwestie van het communisme niet zoo licht moeten opnemen als men dit hier menigmaal kan waarnemen. Ik geloof wel, dat, beschouwd als binnenlandsch-politiek vraagstuk, het communisme in Nederland geen bijzondere rol kan spelen. Maar daarop komt het heelemaal niet aan. Want het bolsjewisme, dat is geen Europeesch verschijnsel meer, maar het bolsjewisme is de levensvorm, waarin de steppenvolken en -horden van Oost-Europa en binnen-Azië weer eens, zooals telkens in den loop der eeuwen, oprukken naar dit Europeesche Avondland, om het te vernietigen. Het is de tegenwoordige vorm, zooals eenmaal Dzjengis Khan zijn Mongolen ook een bijzonderen gevechtsvorm heeft gegeven: de massa-mensch, die in het geheel geen persoonlijkheid en geen persoonlijke verantwoordelijkheid kent, maar die zondebok en voetveeg is in een situatie, die ieder bevel stompzinnig en bot uitvoert, die geheel tot machine is geworden. Zoo stormen zij thans in het bolsjewisme aan. Dat moet men voor oogen houden hier in Nederland. Tegen dit bolsjewisme is Nederland niet gewapend, integendeel, hoe minder een volk de eigenschappen heeft om aan zooiets mee te doen, des te grooter is het gevaar zijner vernietiging.
Vervolgens heeft hij zich moeten keeren en zich bewust gekeerd tegen datgene, wat men democratie noemt. Democratie beteekent volksheerschappij. Kameraden, was dat, wat wij toen allemaal hebben beleefd, volksheerschappij? Deze 48 partijen, die gekrakeeld hebben, kon men dat een volksheerschappij noemen? Wanneer de verantwoordelijke leider, een minister-president in een staat, in plaats van zijn gedachten te concentreeren op het welzijn en op de nuttige instellingen voor het volk, van den vroegen ochtend tot den laten avond moet onderhandelen, compromissen moet sluiten met kleine personen, die door hun provincies gestuurd worden, door hun partijen, en gemarchandeerd heeft om het een of andere functietje, alleen om bij de verkiezing zijn stemmen bijeen te krijgen — is dat dan democratie? Ten slotte was alles afhankelijk van een meerderheidsbesluit. Wat dus een meerderheid juist om toevallige overwegingen besloten heeft, dat was toonaangevend, niemand verantwoordde het, want wanneer het scheef ging, dan schudden zij het van zich af. Men heeft geen enkelen man gevonden, die werkelijk verantwoordelijk was, want de z.g. leiders van onzen staat en de minister-presidenten enz. hebben zich altijd kunnen beroepen op hun parlementaire meerderheid. Neen, een democratie in den waren zin des woords, waar het volk aan het woord komt en zijn recht krijgt, is slechts aanwezig, wanneer mannen uit het volk, die gaarne de verantwoordelijkheid op zich nemen, zelf de leiding aanvaarden en bereid zijn, altijd ook persoonlijk de volle verantwoordelijkheid te dragen voor datgene, wat zij ondernemen. De Führer heeft zich ook moeten keeren tegen de liberale wereldbeschouwing. De liberale wereldbeschouwing, dat is die kijk op de dingen, die elkeen wil laten doen wat hem in zijn kraam van pas komt. Vrijheid noemt men dat; in werkelijkheid is het bandeloosheid en tuchteloosheid. Dat kan wellicht gaan in tijden, die overigens geen groote eischen aan een gemeenschap stellen, maar niet op oogenblikken, waarop van alle kanten vijanden binnendringen. En die dringen niet altijd slechts militair en met geweld binnen, neen, die sturen altijd hun vijfde colonne, namelijk hun denkbeelden, vooruit. De vernietigende denkbeelden sturen zij vooruit en daarvoor staan in een liberalen tijd deuren en vensters open. Die denkbeelden vernietigen het volksche, het nationale bewustzijn. Dat was die moreele houding, wanneer men nog van moraal wil spreken, die gelachen heeft wanneer er iemand nog sprak over het volk en over de natie, die gelachen heeft, wanneer iemand verlangde, dat men hulde bracht aan de soldaten, die vier jaar in den oorlog gestaan hebben. En tegen deze moreele houding heeft de Führer zich met alle energie gekeerd. Evenals hij met het communisme het bolsjewisme dat uit het Oosten komt moest verdrijven, zoo moest hij ook dien liberalen geest, die van het Westen komt, uit het Duitsche volk bannen.
Immers, in het Westen ontstond een groote macht, die het kenmerk is van deze wereldbeschouwing.
Dat is 't Amerikanisme, dat is de heerschappij van den liberalen wereldgeest, van de plutocratie, die alles wat bindt, wil vernietigen en losmaken, opdat zij rustig van het standpunt van het geld uit alles kan beheerschen. Daartegen heeft de Führer zich duidelijk gekeerd en tot zichzelf gezegd: Neen, met dezen geest wil ik niets te maken hebben. Ik wensch een geest, die er trots op gaat, Duitsch te zijn, en voor u een geest, die er trotsch op is Nederlandsch te zijn, en uit Nederlandsch bloed voort te komen. Uit het bloed komt de ware cultuur. Niet die eenheidscultuur als daarginds. Laten zij in Amerika hun cultuur maken. Wij zullen die niet vernielen. Al worden zij ook soms in hun onbeschaafdheid een beetje onaangenaam, zij moeten daarginds blijven, en hun gemeenschap opbouwen. Maar hier bij ons hebben zij niets te maken, dat gaat hun in het geheel niets aan, daarvan hebben zij niets begrepen en zullen zij niets begrijpen. Wat zij hebben, dat is, ik zou willen zeggen, naar onze begrippen een cultuur van koelkasten en conserven en het hoogtepunt dat zijn die platinablond geschilderde eenheidsgezichten van hun vrouwen. Zooiets hebben wij niet noodig, die cultuur mogen zij zelf houden.
Kameraden, het is duidelijk, dat de Führer zich in dit verband met bijzondere beslistheid moest keeren tegen een groep, die destijds tot de inwoners van het Duitsche Rijk behoorde, namelijk de joden. Want de joden zijn op al die gebieden de drijfveeren. De joden vinden wij als redenaars, woordvoerders, stimuleerders van de communisten zoowel bij het groot-kapitaal als bij het liberalisme, kortom, overal waar het er om gaat, de volksche gevoelens te onderdrukken en te vernietigen, daar kan men ze vinden.
Ik geloof, dat wij juist thans kunnen zeggen, dat het het nationaal-socialisme is, dat het Avondland, en daarmede ook de Christelijke religie, verdedigt, welke zonder erbarmen weggevaagd zou worden, wanneer het bolsjewisme zou komen.
Achter dezen strijd staat onze overwinning en onze overwinning is de overwinning van het nationaal-socialisme — de overwinning van den arbeidenden mensch op het kapitaal. Daarom is 't immers tot den tweeden wereldoorlog gekomen, alleen omdat al deze machten, die de Führer in het Duitsche binnenland bestreden heeft, nu voor Duitschland zijn opgestaan om dit nationaal-socialistische Duitschland te vernietigen. Opdat niet dit „vreeselijke" voorbeeld, dat

het Duitsche volk onder Adolf Hitler geeft, een voorbeeld wordt voor andere volken en navolging vindt. Daardoor is het tot den tweeden wereldoorlog in zijn heelen ontzaglijken omvang gekomen, kameraden.
Het gaat volkomen duidelijk om Europa, dat zien wij allen reeds in. Juist in deze pauze, waarin het binnen-Aziatische continent met het bolsjewisme zich tegen ons concentreert en aan den anderen kant Amerika zijn krachten verzamelt en ook een woord bij ons wil meespreken, juist in deze groote perspectieven zien wij, dat het om Europa gaat. Wat is Europa dan, moeten wij in dit geval vragen? Wij zien het duidelijk, wanneer wij aan het bolsjewisme denken en wij zien het, wanneer wij aan het Amerikanisme denken. Beide machtsgroepen zijn naar ras en cultuur een mengvat.
Europa, dat is het tehuis en de beschermde plaats van de volksche individueele persoonlijkheden, die menigvuldigheid, die bloeseming van folklore, die wij bij ons hebben, het is het schoone en ons eigene. Deze oorspronkelijke cultuur, die gegroeid is uit het eigen volk, uit het eigen bloed, dat is Europa. En opdat dit ons niet zal worden ontnomen, daarom gaat de strijd. Ziet, kameraden, er zijn natuurlijke spanningen, er zijn spanningen geweest in Europa, die individueele persoonlijkheden, die veelvuldigheid der volken, die eeuwenlang tot den oorlog geleid hebben. Thans moet dat anders zijn, thans moeten deze spanningen er toe dienen de capaciteit van ieder individu in het belang van het geheel nog op te voeren. Spanningen, die aan gene zijde bij het bolsjewisme afgehandeld worden met een schot in den nek en bij het Amerikanisme aan den overkant met die eenheidsbeschaving en eenheidscultuur.
Wij hebben eens een brief gekregen van een Nederlander, toen wij over de Europeesche solidariteit gesproken hadden, waarin stond, dat de Duitschers die solidariteit moeten bewijzen door dit land te verlaten. Ik antwoord dezen man eenvoudig: mijnheer, u hebt heelemaal geen vermoeden van wat er in elken Duitschen soldaat omgaat, die hier in Nederland is en zijn kameraden in het Oosten in den hardsten strijd gewikkeld ziet. Er is stellig geen Duitsch soldaat te vinden, die niet met de grootste bereidwilligheid en vreugde het land zou verlaten om de kameraden in het Oosten te helpen, wanneer hij er zeker van was, dat hier in dit land niet de Engelschen zouden landen, om ons in het Roergebied te overvallen. Het is zaak van de Nederlanders, den toestand zoodanig in te zien, dat wij die rust en overtuiging krijgen, dat hier de Nederlandsche kust als een Europeesche kust wordt gehandhaafd en beschermd, terwijl wij onze historische taak in het Oosten vervullen en daar ons bloed voor geven. Een mogelijkheid zou b.v. voor ons zijn, wanneer het Nederlandsche volk de nationaal-socialistische leiding zou volgen.
Kameraden. Zoo heeft ons thans, op den 54sten verjaardag van den Führer, dit overzicht den man getoond als politicus, als veldheer en als staatsman. Maar nu nog een ding. Ik heb u reeds gezegd, het geheel wordt gedragen door de persoonlijkheid van Adolf Hitler als mensch. Ge moet u voorstellen: een man, die zulk een geweldige macht in zijn hand heeft, die zoo geweldig veel beteekent, die man is de eenvoudige mensch gebleven, zooals hij uit den wereldoorlog kwam in 1918. Dat is het wonderlijke voor allen, die den Führer kennen, die in zijn omgeving verkeeren, die hem zien. Hij is precies zoo de eenvoudige man van het volk als toen. Hij heeft geen andere belangen gekregen. Hij heeft in het geheel geen andere belangen dan zijn volk en zijn taak. Daarop is hij geheel ingericht. Als eenvoudige zoon is hij uit zijn volk voortgesproten en de eenvoudige zoon van dit volk is hij gebleven. Hij kent alle zorgen van den eenvoudigen man, hij kent alle zware belevenissen van den soldaat; dat alles heeft hij in zichzelf bewaard. Ziet, dat is de grootste waarborg voor ons succes: dat de man, die alles in handen heeft, als mensch blijft staan, dat hij de som van alle leed, alle zorgen van deze 100 millioen zielen in zijn hart vermag op te nemen en dat hij uit de som van die zorgen en dit lijden de ijzeren hardheid van zijn wil vormt, waarmede hij het lot van dit Duitsche volk en thans van gansch Europa leidt. En daarom, kameraden, ons ijzeren vertrouwen is: met Adolf Hitler naar de overwinning! Heil den Führer!

(Telegraaf - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)
(V. b. 53ste verjaardagviering Adolf Hitler 5076 B.; ir. Mussert 5480; dr. Seyss Inquart 5488)

A. **NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Verblijf van Joden beperkt tot Amsterdam. —**
In aansluiting op zijn beschikking van 29 Maart waarbij door den commissaris-generaal voor de veiligheid, ᛋᛋ-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei, Rauter, den joden met ingang van 10 April het verblijf in de provincies Friesland, Groningen, Drente, Overijsel, Gelderland, Limburg, Noord-Brabant en Zeeland ontzegde, verscheen 13 April een beschikking waarbij met ingang van 23 April den Joden het verblijf in de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland, met uitzondering van de stad Amsterdam, wordt verboden. Joden, die zich op het oogenblik in de genoemde provincies ophouden, moeten zich naar het kamp te Vught begeven. Het medenemen van reisbagage en waarde-voorwerpen is toegestaan. Uitgezonderd van deze voorschriften zijn gemengd gehuwde joden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Joden 5487 A.)

Financiën - Uitgifte zilverbons verhoogd tot maximum van ƒ 250 millioen. —
15 April — De secretaris-generaal van het departement van financiën heeft het gezamenlijke bedrag, waarvoor op den voet en volgens de bepalingen van de wet van 6 Augustus 1914 muntpapier onder de benaming van zilverbons wordt uitgegeven, vastgesteld op ten hoogste 250 mill. gulden. Bij besluit van den secretaris-generaal van 17 September 1941 was het maximum reeds verhoogd van ƒ 100 mill. tot ƒ 150 mill. wegens de groote vraag naar betaalmiddelen. Blijkens den laatsten weekstaat van 's Rijks kas waren op 31 Maart ƒ 157.66 mill. zilverbons in omloop. (Alg. Hbld.)
(Vor. ber. Financiën 5470 B.)

Chèques vrijgesteld van zegel. —
De Wnd. Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën heeft van 15 April 1943 af vrijstelling verzekerd van zegelrecht op chèques, bewijzen van storting en crediteeringsbewijzen, afgegeven door banken, commissionnairs in effecten en andere instellingen, welke middels de betreffende organisatie lid van de Hoofdgroep Banken zijn. Deze maatregel is genomen met het oog op de moeilijkheden ontstaan door de intrekking van de bankbiljetten van ƒ 500 en ƒ 1000 ten gevolge waarvan een tekort aan betaalmiddelen is ontstaan, waardoor het van belang is zoo mogelijk het betalingsverkeer door middel van giro en door het gebruikmaken van chèques door bankinstellingen te bevorderen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Bankbiljetteninlevering 5464 A.)

Justitie - Plunderaars in geëvacueerd gebied naar concentratiekamp. —
15 April — Wegens plundering in het geëvacueerde gebied te 's-Gravenhage zijn de volgende personen voor geruimen tijd naar een concentratiekamp in Duitschland gezonden: 1. Alex Wilhelm Linnenbank, 28 jaar oud, 2. Van de Pluyn, 29 jaar oud, 3. Cornelis de Raad, 31 jaar oud, 4. Jakobus P. Th. van de Meij, 42 jaar oud, 5. Leendert C. de Jonge, 23 jaar oud.
Ondanks versterkte bewaking is in de laatste weken het aantal diefstallen en inbraken in het geëvacueerde gebied van 's-Gravenhage toegenomen. De Generalkommissar für das Sicherheitswesen heeft daarom ter bescherming van den eigendom der geëvacueerde bevolking bepaald, dat dergelijke misdrijven voortaan strenger zullen worden gestraft en wel door de Sicherheitspolizei. In Duitschland vallen de bedrijvers onder het begrip „Volksschädlung", op grond waarvan zelfs doodstraffen kunnen worden uitgesproken.
(Telegraaf)
(Vor. ber. Rechtszaken 5487 A.)

Britsche bomaanval - 74 dooden. —
Op 16 April heeft een stad in het Westen des lands van de Engelsche bommen te lijden gehad. In een dichtbevolkt arbeiderskwartier zijn brisant- en brandbommen geworpen, die een ontzaglijke uitwerking hebben gehad en groote verwoesting hebben aangericht. Het aantal dooden bedroeg 74, onder wie 20 vrouwen en 11 kinderen. Onder het puin liggen waarschijnlijk nog meer slachtoffers. Onder de zwaargewonden bevinden zich vele vrouwen en kinderen. De lijken van tientallen slachtoffers konden niet meer worden geïdentificeerd.
(Vaderland) **(Vor. ber. Eng. luchtaanvallen 5378 B.)**

Distributie - Suikerlooze periode. —
21 April. — Het Rijksbureau voor de voedselvoorziening deelt mede, dat suiker van den oogst 1943 niet voor November a.s. ter beschikking komt. De voorraden

suiker zijn echter niet voldoende om de verstrekking van het geheele suikerrantsoen (1000 gram per 4 weken) te verzekeren. Daarom ligt het in de bedoeling in den herfst van 1943 gedurende vier weken geen suiker te verstrekken. De bevolking wordt aangeraden zich reeds nu op de komende leemte in de suikervoorziening in te stellen en haar verbruik in de daaraan voorafgaande maanden zoo te regelen, dat één rantsoen suiker wordt gespaard ter overbrugging van de periode, waarin zij het zonder verstrekking van suiker zal moeten stellen. Het ligt in de bedoeling, indien de suikeropbrengst van den komenden oogst dit mogelijk maakt, de bezuinigde hoeveelheid te zijner tijd alsnog ter beschikking te stellen. (Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Distributie 5488)

Strijd tegen den zwarten handel. —

Op 18 April heeft de economische dienst van de politie te Amsterdam een razzia gehouden onder de zwarte handelaren. De geheele Nieuwmarkt werd afgezet en met de handen in den nek, opdat niets kon worden weggeworpen, werd de geheele troep onder geleide van de politie-ambtenaren naar de binnenplaats van het stadhuis gevoerd waar ieder gefouilleerd werd. Het resultaat was dat een aantal zwarte handelaren in verzekerde bewaring werd gesteld.

In de geheele Nederlandsche pers werd een actie gevoerd tegen den zwarten handel, waarbij het publiek werd gewezen op de groote gevaren daaraan verbonden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Sluikhandel 5464 A.)

Slachtverbod van honden en katten. —

19 April — De secr. gen. van Sociale Zaken heeft een besluit uitgevaardigd, waarbij het verboden is honden of katten te slachten of te doen slachten, dan wel vleesch van honden of katten te verkoopen, aan te bieden, af te leveren of weg te geven. Ook het voor verkoop of aflevering in bezit hebben van vleesch van honden of katten is verboden. Overtreding van deze verbodsbepaling wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste 30 dagen of een geldboete van ten hoogste *f* 1000. (Vaderland - Telegraaf)

(V. b. Honden- en Kattenvleesch 5169 A.)

Germaansche ᛋᛋ - Uitreiking van het Reichssportabzeichen te Avegoor - Redevoering van ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter. —

In het scholingskamp van de Germaansche ᛋᛋ in Nederland te Avegoor heeft 11 April een bijzondere plechtigheid plaats gehad. ᛋᛋ-Gruppenführer en Generaalleutnant der Höhere ᛋᛋ und Polizei Rauter reikte daar aan 62 mannen der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, van wie er 32 de uniform droegen van rijks- of gemeentepolitie, het Reichssportabzeichen uit. Tevens opende hij er de nieuwgebouwde 65 bij 25 meter metende en in fraaien Germaansch Nordischen stijl opgetrokken turn- en exercitiehal.

Nadat ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter, ᛋᛋ-Brigadeführer dr. Harster, ᛋᛋ-Standartenführer von Daniels en ᛋᛋ-Standartenführer Feldmeyer met een uitgebreid gevolg waren aangekomen, inspecteerde Gruppenführer Rauter de gelederen. Bij de plechtige uitreiking voerden eerst het woord ᛋᛋ-Standartenführer Feldmeyer en de commandant der school Hauptsturmführer dr. Brendel. Vervolgens betrad ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter het spreekgestoelte en sprak de mannen toe. De oorlog, zoo zeide hij, waarin wij ons thans bevinden, is er een van wereldbeschouwingen. Toen wij mannen der Germaansche ᛋᛋ indertijd hier in Nederland kwamen, geschiedde dat in tweeërlei functie. Eenerzijds als Waffen-ᛋᛋ, als soldaten dus die het vaderland naar buiten beschermen, anderzijds als Schutzstaffel, als veiligheidspolitie, die de kwalijke elementen en invloeden binnen het lichaam der gemeenschap bestrijdt. De algemeene ᛋᛋ, welke de wereldbeschouwing belichaamt en de eigenlijke moeder der Schutzstaffel is, was helaas nog niet in werking getreden. Als belijders dier algemeene Germaansche ᛋᛋ vielen ons uw Germaansche scheppingen hier in Nederland op. Wij moesten in deze Nederlanders wel onze broeders zien en velen hier, die deze ᛋᛋ-gedachte met ons deelden, deden daartoe een beroep op ons. Aldus ontstond, zoo vervolgde Gruppenführer Rauter, de Germaansche ᛋᛋ in Nederland en kwam de opgave haar sterker en grooter te maken, haar te doen uitgroeien tot een elite in rassisch en lichamelijk opzicht. Wat in de ᛋᛋ opgenomen wordt, moet een voorbeeld zijn voor het Nederlandsche volk. Zoo ontstond in dit verband ook de school te Avegoor. Meer dan 60 cursussen zijn hier gehouden, meer dan 2000 mannen werden gevormd onder leiding van Hauptsturmführer dr. Brendel.

Thans staan wederom een kleine honderd man op het punt Avegoor te verlaten als strijders voor een hooge idee. De overdracht deze turn- en exercitiehal kon niet feestelijker geschieden dan bij de uitreiking heden van het Reichssportabzeichen, dat gij in harden strijd hebt gewonnen. Deze plechtige uitreiking geschiedt hier voor de eerste maal in Nederland. Ik hoop dat na u nog veel meer mannen zich het Abzeichen verwerven. De grondslag daarvan is immers het flink, krachtig en taai maken van het lichaam. Moge juist nu aan de fronten aan Germaansche lichamen de zwaarste eischen worden gesteld, hiervan een stimulans uitgaan. Daarom maak ik van deze gelegenheid gebruik hierbij te proclameeren, dat allen ᛋᛋ-mannen zekere normen op dit gebied zullen worden gesteld en dat op het komende zonnewendefeest in alle standarten een edele wedkamp zal worden gehouden, waardoor dit feest wederom zoo zal worden gevierd als onze voorouders dit plachten te doen. Bovendien verwacht ik, dat daarvan een aansporing uitgaat voor de beoefening der weersport in onze gelederen.

Wij hebben, aldus besloot Gruppenführer Rauter zijn rede, indertijd geroepen „Duitschland ontwaakt", gij roept thans in uw volk „Germaansch Nederland ontwaak". Het gaat er om of Europa in de toekomst nog leven zal of radicaal zal worden uitgebluscht. Daarom kan niet worden gedacht aan een oogenblik van zwakte. Ik ben er van overtuigd, dat uw aantal steeds grooter zal worden, Nederland zich daardoor een weg naar de toekomst zal banen, en wij eenmaal zullen kunnen zeggen „Germanje is ontwaakt en opgestaan". In dezen zin verleen ik u, kameraden van de ᛋᛋ en in de politie, het Sportabzeichen.

(Telegraaf - Nat. Dagbl. - Alg. Hbld.)

(Vor. ber. Germaansche ᛋᛋ 5354 B.)

N.S.K.K. - Rede van Mussert. —

13 April — Eenige honderden Nederlandsche mannen van het N.S.K.K., die in den afgeloopen winter in het regiment Niederlande van de „Motorgruppe Luftwaffe" hebben deelgenomen aan den afweerslag tegen het bolsjewisme en die thans met verlof in ons land vertoeven, zijn 10 April bijeengekomen in de groote zaal van Krasnapolsky in Amsterdam voor een kameraadschappelijk samenzijn met 't thuisfront. Het initiatief hiertoe ging uit van de Motor-W.A. in samenwerking met de Nederlandsche verbindingsofficieren bij het N.S.K.K.

Na de pauze nam Mussert het woord. De Leider gaf uiting aan zijn vreugde over het tot stand komen van deze bijeenkomst. Onder de mannen, die na 1 of 2 jaren inzet hier bijeen zijn, bevinden zich oude trouwe leden van de beweging. Zij weten, dat er in deze twaalf jaren na 1931 heel wat over ons hoofd heen is gegaan — veel is er van ons gevergd aan idealisme. Wij hebben altijd moeten geven, ondanks hoon, terreur en gelach. Mussert riep in korte trekken de jaren van den strijd in de herinnering terug en wees het jaar 1937 als beslissend aan, waarin ons volk meende, zich op Colijn te kunnen verlaten. Na 4½ dag oorlog was er niets meer over. Wij weten, dat, indien ons volk toen ons had gevolgd, wij niet tegenover de Duitschers, maar er naast zouden hebben gestaan. Maar alles komt zooals het komen moet. Op de eerste hagespraak na de oorlogsdagen is het parool uitgegeven: Van vijand tot bondgenoot. Voor een Nederlander geldt: Een man een man, een woord een woord. Als wij „ja" zeggen, dan blijft het „ja". Mussert dankte zijn mannen voor hun trouw en dankte ook de Duitsche kameraden, die aan deze mannen leiding hebben gegeven, ook al was het niet altijd gemakkelijk, met Nederlanders te marcheeren.

In het vervolg van zijn rede zette Mussert uiteen, dat Duitschland den strijd in het Oosten voor 90% alleen moest dragen. Het nieuwe Europa is er nog niet. De Nederlandsche nationaal-socialisten doen echter hun plicht. Van de zestig duizend mannelijke leden staan er duizenden rechtstreeks in dienst van de oorlogvoering. Zij zijn ten slotte practisch allen uit de W.A. voortgekomen. Onze mannen, die in het Oosten geweest zijn, weten uit eigen aanschouwing, dat het bolsjewisme de grootste ramp is, die ons nog zou kunnen overkomen.

In felle bewoordingen keerde de Leider zich tegen reactionnaire elementen in ons volk, die de samenwerking niet schuwen met hen, die er op uit zijn, ons land te doen aansluiten bij het Duitsche Rijk. Deze lieden voeren een eigen politiek, in den rug van het front, die ingaat tegen de politiek van den Führer

en van Mussolini, die ook onze politiek is. Wij gaan halsstarrig verder.
„Nooit zal het gelukken," aldus riep Mussert uit onder groote geestdrift van de vrijwilligers, „een schotje te schuiven tusschen het front en mij. Het vertrouwen tusschen u en mij is wederzijdsch. Het is trouw om trouw van man tot man. Wij behouden het geloof aan onze bronnen, en het vertrouwen in den Führer en den Duce, deze beide groote figuren, in wier handen God de toekomst van Europa heeft gelegd. Ons geloof in hun rechtvaardigheid hun grootheid en hun roeping, is ongebroken. Eens zal de zon opgaan over een herboren Nederland in een nieuw Europa".
(Telegraaf - Nat. Dagbl.)
(V. b. N.S.K.K. 5457; ir. Mussert 5494 A.)

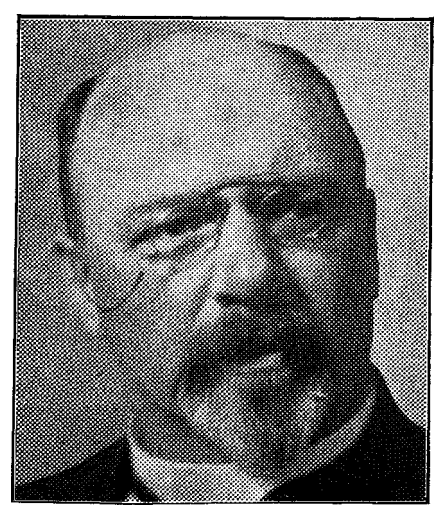
N.S.D.A.P. - Installatie van partijleden uit H. J. en B. D. M. —
20 April — Ieder jaar op den verjaardag van den Führer treden de besten uit de rijen der Duitsche jeugdorganisatie, Hitler-Jugend en B.D.M. aan, om te worden opgenomen in de gemeenschap der N.S.D.A.P. Op 19 April had deze plechtigheid in tegenwoordigheid van hooge Duitsche autoriteiten van partij en weermacht plaats. Ook van Nederlandsche zijde, in het bijzonder van de zijde van den Jeugdstorm, werd groote belangstelling voor deze plechtigheid aan den dag gelegd. Met de woorden „Hauptdienstleiter ik meld u, dat 91 jongens en meisjes gereed staan om in de partij te worden opgenomen, van wie 15 jongens reeds aan het front staan", droeg Gebietsführer Blomquist den leider van het Arbeitsbereich de jonge partijaspiranten ter beëediging over. Hauptdienstleiter Schmidt drukte den jongen partij-aspiranten op het hart, goede kameraden te zijn voor de Nederlandsche medestrijders. „Wij staan hier in een Germaansche lotsgemeenschap. Onze Nederlandsche kameraden moeten wij bij hun zwaren arbeid van ganscher harte steunen en helpen." Voorts werden in alle Standorten der Hitlerjugend met een plechtig appèl in aanwezigheid van den „Nationale Jeugdstorm" benevens vertegenwoordigers der partij en haar organisaties, zooals ieder jaar, de jongens en meisjes van 10 jaar in de Hitlerjugend opgenomen. Alle jongens en meisjes, die tusschen 1 Juli 1932 en 30 Juni 1933 geboren zijn, worden daarmede voor acht jaar lid van de opvoedingsgemeenschap der Hitler Jugend en geven zichzelf aan den Führer Adolf Hitler en zijn werk. (Nat. Dagblad - D. Z. in de Nederl.)
(Vor. ber. H. J. en B.D.M. 5471)

Sportfeest van Hitler-Jugend en Jeugdstorm. —
18 April — In aanwezigheid van den Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart met zijn echtgenoote, ᛋᛋ-Gruppenführer und Generalleutnant der höhere ᛋᛋ und Polizei Rauter, commissaris-generaal Schmidt en den leider van de Befehlsstelle Niederlande van de H.J., Gebietsführer Blomquist, hadden in de Apollohal te Amsterdam wedstrijden plaats tusschen de Hitlerjugend en den Nationalen Jeugdstorm. De sportieve kamp tusschen de Duitsche en de Nederlandsche jeugd is met gelijk spel beëindigd. (Alg. Hbld.)

Verleening Duitsche nationaliteit. —
20 April — De commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie deelt mede: Voor het beslissen over verzoeken van niet-Duitschers en statenloozen met domicilie in het bezette Nederlandsche gebied tot verleening van de Duitsche nationaliteit is de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied bevoegd. Met de behandeling is de commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie (afdeeling voor aangelegenheden van Duitsche staatsburgers) belast. Personen, die de Duitsche nationaliteit wenschen te verkrijgen, moeten hun verzoek indienen bij de officieele Duitsche adviesbureaux bij den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de provinciën (voor de steden Amsterdam en Rotterdam) of bij den Ortsgruppenleiter (Stützpunktleiter) van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden. Daar kunnen ook vragen worden gedaan en inlichtingen worden ingewonnen. (N. R. Crt.)
(V. b. Duitsche nationaliteit 4792 D.)

A. **SOVJET-UNIE. — Ontdekking in het Woud van Katyn - Massamoord op Poolsche officieren. —**
20 April — In Februari en Maart 1940 zijn te Smolensk naar de Duitsche militaire autoriteiten aldaar hebben geconstateerd 10.000 Poolsche officieren, d.w.z. vermoedelijk het geheele na de ineenstorting van Polen in 1939 zich op Sovjet-Russisch gebied bevindende officierenkorps op het terrein van het Gepeoe herstellingsoord Kosegory (Ziegenberg) nabij Smolensk doodgeschoten. Op grond van inlichtingen van de bevolking hebben de Duitsche militaire autoriteiten begin April in het bosch van het voormalige Gepeoe herstellingsoord opgravingen verricht, waarbij het gelukt is een massagraf van 28 meter breedte en 16 meter lengte bloot te leggen. In dit massagraf lagen in 12 lagen boven elkaar 3000 Poolsche officieren in volle uniform met 't gezicht naar beneden, gedeeltelijk met de handen op den rug geboeid en gedeeltelijk den mond met zaagsel gevuld. Allen waren door middel van een pistoolschot in den hals gedood. De officieren zijn toen zij werden doodgeschoten in het bezit van hun papieren gelaten. Uit verdere opgravingen is gebleken, dat ook onder de overige aanplantingen van tweejarige dennen een groot aantal lijken liggen. Op grond van het resultaat der tot nu toe verrichte opgravingen noemen de Duitsche militaire autoriteiten een totaal van minstens 10.000 doodgeschoten Poolsche officieren.
Berichten uit Stamboel, zoo meldt D.N.B. uit Rome, volgens welke de Sovjetconsul aldaar op grond van instructies der Moskousche regeering geweigerd heeft met vertegenwoordigers van het Vaticaan kwesties van het onderzoek naar krijgsgevangenen te behandelen, zijn volkomen overeenkomstig de feiten, zoo wordt van Vaticaansche zijde medegedeeld.
Thans is van de zijde der vertegenwoordigers van de geëmigreerde Polen het verzoek gericht aan het Internationale Roode Kruis, het massagraf van Katyn te onderzoeken om te constateeren of daardoor tot de ontdekking der verdwenen krijgsgevangenen kan worden bijgedragen.
Te Berlijn heeft men blijkens een A.N.P.-bericht met instemming kennis genomen van het beroep, dat het Poolsche emigrantencomité op het Roode Kruis te Genève gedaan heeft, temeer daar op aanwijzing van den Führer ook het Duitsche Roode Kruis zich tot Genève heeft gewend met het verzoek de Duitsche mededeelingen over de vreeselijke ontdekkingen van Katyn ter plaatse te onderzoeken.
(Vaderland - N. R. Crt. - Alg. Hbld.)
(V. b. Einde der krijgsverrichtingen in Polen 3965; Kaartje Duitsch-Russ. grenslijn 3975)

B. **BELGIE. — Dr. August Borms 65 jaar. —**
16 April — Ter gelegenheid van den 65sten verjaardag van den Vlaamschen strijder dr. August Borms op 14 April, heeft de Leider het volgende telegram verzonden:

(foto H. Berssenbrugge)

Dr. August Borms, Stuivenberggasthuis Borgerhout, Antwerpen. Aanvaard, kameraad Borms, mijn hartelijke gelukwenschen ter gelegenheid van uw vijf-en-zestigsten verjaardag. Moge het u als onvermoeid strijder gegeven zijn nog een langen tijd in goede gezondheid uw krachten te kunnen geven tot heil van volk en vaderland. Hou Zee! (wg. Mussert).
(Nat. Dagbl.)
(Vor. ber. dr. Borms 4341 B. en 5295)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Diplomatie - Mutaties. —**
Hoofdkwartier van den Führer, 17 April (D.N.B.) — Op voorstel van den minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft de Führer in den politieken buitenlandschen dienst van het Duitsche rijk de volgende benoemingen afgekondigd: De staatssecretaris van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, Freiherr von Weizsaecker, is benoemd tot ambassadeur bij het Vaticaan, von Bergen, die tot dusver deze ambassadeursfunctie bekleedde, wordt gepensionneerd. Tot staatssecretaris van het ministerie van Buitenlandsche Zaken is benoemd de gezant eerste klasse Gustav Adolf baron Steengracht von Moyland. Dieckhoff, ambassadeur bij het ministerie van Buitenlandsche Zaken en laatste Duitsche ambassadeur te Washington, is benoemd tot ambassadeur te Madrid. De leider der politieke afdeeling van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, onderstaatssecretaris dr. Woerman is benoemd tot ambassadeur te Nanking. De ambassaderaad te Madrid, gezant eerste klasse Hancke, is benoemd tot onderstaatssecretaris en door den minister van Buitenlandsche Zaken belast met de leiding van de politieke afdeeling van het ministerie. De leider van de juridische afdeeling, onderstaatssecretaris dr. Gaus, is benoemd tot ambassadeur met bijzondere opdracht bij het ministerie van Buitenlandsche Zaken.
Bij den staf van den minister van Buitenlandsche Zaken zijn benoemd: de gevolmachtigde bij den Führer, gezant eerste klasse Hewel, tot ambassadeur, de gezant eerste klasse, Emil von Rintelen tot ambassadeur, de legatieraad von Sonnleithner tot gezant eerste klasse. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Diplomatie 5473 A.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Standrecht voor plunderaars tijdens luchtaanvallen. —**
Te Berlijn is door middel van aanplakbiljetten bekend gemaakt, dat individuen, die zich tijdens of na luchtaanvallen schuldig maken aan plundering, oogenblikkelijk voor een bijzondere rechtbank zullen worden gedaagd. De doodstraf zal drie uur na de afkondiging van het vonnis door middel van fusilleering worden voltrokken. (Alg. H'blad)

C. **SPANJE. — Buitenlandsche politiek - Rede van Jordana. —**
De Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Jordana, heeft 16 April ter gelegenheid van de herdenkingsplechtigheden naar aanleiding van den terugkeer voor 450 jaar van Columbus naar Spanje, een groote politieke redevoering uitgesproken. Graaf Jordana herinnerde aan de woorden van generaal Franco bij de opening van de Cortes, waarbij hij het de missie van Spanje noemde den weg naar den vrede te vergemakkelijken. Dringend waarschuwde de minister de volken tegen het bolsjewisme. Tot de U.S.A. zeide Jordana: „Ook naties, die ver verwijderd van Rusland liggen en die de schuld dragen aan de verlenging van den oorlog, moeten zich niet wiegen in de gedachte veilig te zijn voor het bolsjewisme." Voortgaande wees de minister op de reeds door generaal Franco afgelegde verklaring, dat het in dezen oorlog onmogelijk is de een of andere groote mogendheid geheel uit de wereld te doen verdwijnen. Spanje, zoo zeide hij verder, heeft slechts den eenen wensch, samen met alle volken in vrede te leven. Met beslistheid echter verklaarde Jordana, dat Spanje te allen tijde bereid is nieuwe offers te brengen, wanneer zijn onafhankelijkheid aangetast zou worden. In het vervolg van zijn rede gaf Jordana uitdrukking aan de opvatting dat het Vaticaan een rol kan spelen in de vorming van den lateren vrede, in den zin van verzekering der beginselen van sociale gerechtigheid. (Vaderland)
(V. b. Buitenl. politiek 5329 E.; Jordana 5366 A.)

D. **ENGELAND. — Oorlogskosten. —**
Naar de Engelsche nieuwsdienst op 12 April meldde, heeft de Britsche minister van Financiën, sir Kingsley Wood, in het Lagerhuis een overzicht gegeven van Engelands financieelen toestand. Hij deelde mede, dat de uitgaven in het afgeloopen begrootingsjaar 5687 millioen pond en de inkomsten slechts 2819 millioen pond hebben bedragen. Engelands oorlogskosten zijn opgeloopen tot dertien milliard pond. In 1940 heeft de oorlog vijf millioen pond per dag gekost, in het vorige begrootingsplan is dit bedrag verhoogd tot 12.5 millioen pond en thans bedragen de oorlogskosten 15 millioen pond per dag. (Alg. Handelsblad)
Scheuring in de Labourpartij. —
In de Britsche Labourpartij is het tot een breuk gekomen. 9 April is de groep Bristol uit de partij gesloten. Dit is van beteekenis, doordat de minister van vliegtuigproductie, Sir Stafford Cripps, jaren lang van deze groep lid is geweest. Men verwacht, dat Cripps de politieke leiding van deze afgescheiden groep op zich zal nemen. Cripps zou voornemens zijn met behulp van deze groep zijn oude volksfront-gedachte weder nieuw leven in te blazen, hetgeen vooral door de Britsche communisten zou worden toegejuicht. (N. R. Crt.)
(V. b. Begrooting 1941-2 5103 B.; Oorlogsk. 5295 B.)

E. **ROEMENIE. — Maarschalk Antonescu door den Führer ontvangen. —**
De Führer heeft op 12 April den staatsleider van Roemenië, maarschalk Antonescu, voor een tweedaagsch bezoek ontvangen. De besprekingen over den algemeenen politieken toestand en over vraagstukken van den gemeenschappelijken strijd tegen het bolsjewisme en tegen de daarmede verbonden Engelsch-Amerikaansche plutocratieën, hadden plaats in den geest van de Duitsch-Roemeensche vriendschap en van de hechte strijdgemeenschap der in het pact van drie verbonden naties. De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en de chef van het opperbevel van de weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel, namen aan de besprekingen deel. De Führer en de staatsleider van Roemenië bekrachtigden hun vaste besluit, om den strijd tegen de vijanden van Europa vastberaden zonder eenig compromis tot aan de overwinning voort te zetten.
Maarschalk Antonescu was vergezeld door den chef van het militaire kabinet, kolonel Davidescu, en door officieren van den Roemeenschen generalen staf. De Duitsche gezant te Boekarest, von Killinger, en de Duitsche generaal bij het opperbevel van de Roemeensche weermacht, generaal Hansen, waren bij de samenkomst tegenwoordig. (Telegraaf - Vaderland)
(V. b. Rijkskanselier Hitler 5494 A.; Maarschalk Antonescu 5449 E.; bezoek Führer in Jan. '43 5393 I.)

F. **HONGARIJE. — Rijksregent Horthy van Hongarije bezoekt den Führer. —**
Op 16 April is de Rijksregent van het Koninkrijk Hongarije Nicolaus von Horthy voor een bezoek van twee dagen in het hoofdkwartier van den Führer aangekomen. De Führer heeft met den Rijksregent besprekingen gevoerd over de vraagstukken, die voortspruiten uit den algemeenen politieken toestand en over den strijd tegen de gemeenschappelijke vijanden. De besprekingen met den Führer, waaraan ook de Duitsche minister van buitenlandsche zaken von Ribbentrop deelnam en de militaire besprekingen tusschen generaal-veldmaarschalk Keitel en den chef van den Hongaarschen generalen staf Generaloberst Vitez Ferenc Szombathelyi werden gedragen door den geest van de traditioneele Duitsch-Hongaarsche vriendschap en wapenbroederschap. De Führer en de Rijksregent gaven uiting aan hun vastberadenheid om den strijd tegen het bolsjewisme en zijn Engelsch-Amerikaansche bondgenooten onwrikbaar tot de eindoverwinning voort te zetten. (Telegraaf)
(V. b. Rijkskanselier Hitler 5499 E.; Rijksregent Horthy 5217 E.; bezoek a. d. Führer 4829 D.)

G. **FILM. — Harry Baur overleden. —**
De Fransche filmacteur, Harry Baur, is in den nacht van 7 op 8 April in zijn woning te Parijs aan de gevolgen van een hartverlamming overleden. (Telegraaf)

H. **TURKIJE. — Bezoek van den Engelschen generaal Maitland Wilson. —**
17 April. — Generaal Sir Maitland Wilson, de Britsche opperbevelhebber in het Midden-Oosten, vertoefd. naar Reuter meldt, te Ankara, om met hooggeplaatste Turksche militaire chefs en ambtenaren overleg te plegen. Na besprekingen met maarschalk Çakmak, commandant der Turksche strijdkrachten, en generaal Assim Gunduts, den chef van den generalen staf, heeft Wilson aangezeten aan een door den generalen staf aangeboden diner. Wilson is voorgesteld aan alle in Ankara gestationneerde Turksche generaals. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Gen. Maitland Wilson 5225 D.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Hevige gevechten bij Noworossisk - Anglo-Amerikaansch offensief in Tunesië - 121.500 br.t. Anglo-Amerikaansche handelstonnage tot zinken gebracht - Vliegkampschip „Ranger" in den grond geboord. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 17 April — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Bij het bruggenhoofd van den Koeban mislukten hernieuwde aanvallen van de Sovjets. In de afgeloopen drie dagen werden in den sector van een Duitsch legercorps in samenwerking met het luchtwapen vijftig Sovjetpantserwagens vernietigd. Aan het overige Oostelijke front vonden slechts aan den Boven-Donetz vrij levendige gevechten plaats.
18 April — Aan het front ten Zuiden van Noworossisk werd de gevechtsactiviteit op 17 April weer levendiger. Aan de overige sectoren van het Oostelijke front werden enkele plaatselijke aanvallen der bolsjewisten afgeslagen.
19 April — Ten Zuiden van Noworossisk duurt de levendige gevechtsactie voort.
20 April — Ten Zuiden van Noworossisk duren de hevige gevechten, waarbij de luchtmacht met sterke strijdkrachten ingreep, voort.
21 April — Opnieuw kwam het ten Zuiden van Noworossisk tot zware gevechten. Het luchtwapen schoot in dit gebied 91 Sovjet-vliegtuigen neer.
24 April — Behalve levendige bedrijvigheid van de luchtmacht werden er van het Oostelijke front geen bijzondere gebeurtenissen gemeld. Op 22 en 23 April werden 72 Sovjet-vliegtuigen vernietigd, terwijl slechts vier Duitsche toestellen verloren gingen.

Overzicht. —

25 April — De gevechten in het Koebandistrict namen de laatste dagen weer een grooteren omvang aan. De aanvallen der bolsjewisten in dit gebied worden heviger, hetgeen er volgens bevoegde kringen te Berlijn op wijst, dat de waarde en het gevaar van het bruggenhoofd voor den Kaukasus te Moskou niet onderschat worden. Men verwacht dan ook stellig, dat de bolsjewisten alles zullen doen om te trachten de Duitsche en Roemeensche troepen uit de Koebanstellingen te verdrijven. Tot nu toe zijn alle pogingen zonder resultaat geweest.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

16 April — Een kleine afdeeling Britsche en Amerikaansche soldaten trachtte gisteren in den rug van de Duitsche troepen in Tunesië aan land te gaan. De aanval werd afgeslagen. Overigens heerschte er aan het front een betrekkelijke rust. Aan beide zijden bereidt men zich voor op den grooten slag, welke ieder oogenblik kan beginnen.
17 April — De dag verliep afgezien van plaatselijke gevechtsacties in enkele sectoren van het Westelijke en Zuidelijke front, over het algemeen rustig.
18 April — Van het front wordt alleen wederzijdsche activiteit van artillerie en verkenningstroepen gemeld. Op dit oorlogstooneel vernielden Duitsche en Italiaansche troepen in de zware gevechten van 1 tot 15 April meer dan 200 Britsche en Amerikaansche tanks.
21 April — In den nacht van 19 op 20 April gingen sterke Britsche strijdkrachten na een hevige artillerievoorbereiding van verscheiden uren tot den aanval over op de Duitsch-Italiaansche stellingen aan het Zuidelijke front. De vijand werd in zware gevechten, die op het oogenblik nog voortduren, met bloedige verliezen afgeslagen. Plaatselijke doorbraken konden door tegenaanvallen weder ongedaan gemaakt worden.
22 April — In den Westelijken sector van het front werden bij een eigen aanvalsoperatie de gestelde doelen bereikt. De vijand leed zware verliezen. Aan het Zuidfront strandden vijandelijke aanvallen, die door een allerhevigst artillerievuur werden gesteund, op den tegenstand van Duitsche en Italiaansche troepen.
23 April — Aan het Westelijk front zijn hevige plaatselijke gevechten gaande. Bij den op 22 April gemelden geslaagden aanval zijn verscheidene honderden gevangenen gemaakt en vijf batterijen en vijftig auto's buitgemaakt of vernield. De met veel sterkere strijdkrachten ondernomen aanvallen op de Duitsch-Italiaansche stellingen aan het front in Zuid-Tunesië mislukten met zware verliezen voor den vijand.
24 April — In den Westelijken sector van het front in Tunis ging de vijand tot den verwachten grooten aanval over. In felle gevechten, die op dit oogenblik in vollen gang zijn, werden tot dusver 48 pantserwagens vernietigd. Aan het Zuidelijke front viel de vijand als gevolg van de hooge, bloedige verliezen, die hij de vorige dagen geleden had, slechts met vrij zwakke strijdkrachten tevergeefs aan.
25 April — Te Berlijn staat men op het standpunt, dat de slag om Tunesië en Bizerta thans, nu de vijand sinds een week voor een verkleind bruggenhoofd rondom deze havensteden staat, feitelijk pas begint. Daarbij wijst men er op, dat ook de Engelschen den komenden strijd, blijkens hun berichtgeving, niet licht achten. Als voor de verdedigers gunstige factoren somt men op:
1e. Het thans verdedigde bruggenhoofd bestaat uit ondoordringbaar, bergachtig terrein, met bergen tot 1200 meter, dat zeer veel verdedigingsmogelijkheden biedt.
2e. De geallieerde legers, in het bijzonder het Britsche achtste leger, zijn uitgerust voor den woestijnoorlog; aan den strijd in het nieuwe terrein zullen zij eerst moeten wennen. Daar staat tegenover, dat de Italianen in het bijzonder in het Westelijke deel van het bruggenhoofd met zeer groot succes bersaglieri, d.w.z. speciale bergtroepen, in het veld hebben gebracht.
3e. Het feit, dat het Rommel is gelukt zijn leger met het zware materieel binnen het bruggenhoofd Tunis—Bizerta te brengen, verhoogt de verdedigingskracht van deze „vesting van de As in Afrika" naar de hier heerschende meening in hooge mate.

DE ZEEOORLOG

23 April — De vijandelijke koopvaardijscheepsruimte heeft in de Middellandsche Zee en op den Atlantischen Oceaan opnieuw zware verliezen geleden. In gevechten tegen krachtig beschermde convooien hebben Duitsche duikbooten wederom 16 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 121.500 br.t. waaronder verscheidene volgeladen troepentransportschepen, alsmede twee torpedobootjagers en een duikboot in den grond geboord. Twee andere schepen werden door torpedo's getroffen.
25 April — Een onderzeeboot onder bevel van den Kapitän-Leutnant Von Bülow heeft in het midden van het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan het ter bewaking van de Atlantische convooiwegen gebruikte Amerikaansche vliegkampschip „Ranger", groot 14.500 ton, tot zinken gebracht. De Führer heeft Kapitän-Leutnant Von Bülow als 234sten soldaat van de Duitsche weermacht het eikenloof bij het ridderkruis van het ijzeren kruis verleend.

DE LUCHTOORLOG.

17 April — Bij nachtelijke aanvallen van vijandelijke vliegtuigeskaders op plaatsen in Zuid- en Zuidwest-Duitschland, waaronder Mannheim en Ludwigshafen, en op Oost-Duitsch gebied leed de vijand zware verliezen. Er werden in het Oosten twee en in het Westen 53, voornamelijk viermotorige bommenwerpers neergeschoten. Bovendien werden overdag bij aanvallen op de bezette gebieden in het Westen 15 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.
18 April — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers viel de stad Bremen aan. Bommen op woonwijken veroorzaakten verliezen onder de bevolking. Door jachtvliegtuigen en luchtdoelartillerie werden onderdeelen van de vijandelijke aanvalsformatie vóór het bereiken van het doel gedwongen van richting te veranderen. Volgens de totdusver ontvangen rapporten werden 20 viermotorige bommenwerpers neergeschoten.
In het tijdvak van 16 tot 19 April werden 178 Sovjetvliegtuigen vernietigd. Daarvan schoten alleen Finsche jagers er 22 neer. Elf eigen vliegtuigen gingen in den zelfden tijd verloren.
21 April — Aanvallen van Britsche bommenwerpers waren gericht op Stettin en Rostock. Bomtreffers in woonwijken en ziekenhuizen veroorzaakten verliezen onder de bevolking, en richtten hier en daar aanzienlijke schade aan gebouwen aan. Nachtjagers en luchtdoelartillerie van het luchtwapen schoten negenendertig der aanvallende bommenwerpers neer.

(Telegraaf - Alg. Hbld. - Vaderland - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5492 A.)

NEDERL. OOST-INDIË

A. **Sociale politiek van het Nederlandsche gouvernement - Overzicht. —**

In het „Nationaal Dagblad" van 14 April verscheen een artikel, naar aanleiding van een in de „National Zeitung" gepubliceerd artikel waarin wordt verklaard dat na een jaar van Japansch bewind gebleken was, dat de Nederlanders in Indië een politiek van cultureele onderdrukking hadden toegepast. Het „Nat. Dagblad" bestrijdt deze meening en geeft o.m. een kort overzicht van de maatregelen op sociaal en cultureel terrein, welke door het Nederlandsche gouvernement waren ingevoerd. Wij ontleenen hieraan o.m., dat de Indische Onderwijsbegrooting, met een cijfer van *f* 34 millioen in 1940 (ook in een reeks van daaraan voorafgaande jaren bedroeg die begrooting ongeveer dat bedrag) tot de hoogste departementale uitgavenposten van de geheele koloniale begrooting behoorde. Dank zij deze draagkracht der koloniale geldmiddelen in aanmerking genomen, zeer ruime verzorging van de Indische onderwijsbelangen, trof men in 1938 20.000 zuiver Inlandsche drie- tot vier-jarige Volksscholen en Voortgezette scholen aan met 2.000.000 leerlingen, 40.000 leerkrachten en 225 cursussen voor de opleiding dier leerkrachten, voorts 300 zevenjarige Hollandsch-Inlandsche scholen en 2000 leerkrachten en 71.000 leerlingen, verder 300 ook voor Inlanders toegankelijke Hollandsche Lagere Scholen met 45.000 leerlingen en 1500 leerkrachten, verder een aantal Hoogere Burgerscholen en Lycea, nog verder „Algemeene Middelbare Scholen" in drie richtingen nl. Oostersch-Literaire, Westersch-Klassieke en Mathematische Scholen, voorts 94 scholen voor meer uitgebreid middelbaar onderwijs met 980 leerkrachten en 18.000 leerlingen, eindelijk een Nederlandsch-Indische Artsenschool, een school voor opleiding van Inlandsche tandartsen, enz.

Ten slotte het Hooger Onderwijs, vertegenwoordigd door de Technische Hoogeschool te Bandoeng, de Juridische Hoogeschool te Batavia en de Medische Hoogeschool eveneens te Batavia (de wetenschappelijk hoogststaande Medische school in het geheele Aziatisch koloniale gebied), welke hoogescholen in 1938 tezamen 92 hoogleeraren en meer dan 1000 studenten telden.

Naast dit logisch opgebouwd systeem voor de intellectueele opvoeding stonden de 500 Vak- en Ambachtscholen in hare verschillende geledingen: technische scholen; landbouw- en handelsscholen; voorts scholen tot opleiding van Inlandsche ambtenaren, de Bestuurs-Academie te Batavia enz. Eindelijk allerlei soorten van door den Staat gesubsidieerde confessioneele en andere bijzondere scholen.

Op al deze scholen werden naast Nederlandsche ook inlandsche leerlingen toegelaten. Geen wonder dan ook dat het aantal cultureel hoog en zeer hoog ontwikkelde inlanders afkomstig uit alle lagen der bevolking die daaraan behoefte getoond hadden te bezitten, in Indië groot is. Men vond ze o.a. onder het hooger ambtelijk administratief personeel, onder de ingenieurs van allerlei vakbekwaamheid, onder de gouvernements- en particuliere artsen, de notarissen, de officieren van het leger, de rechterlijke ambtenaren (leden Raad van Justitie, Landraadvoorzitters, Politierechters, Landrechters enz.), onder de advocaten en procureurs, zoomede in tal van andere burgerlijke ambten en beroepen. Er stonden zelfs inlanders aan het hoofd van verschillende Diensten, ja zelfs in den Raad van Nederlandsch-Indië, het hoogste, dus vlak naast den Gouverneur-Generaal staande regeeringscollege, telde inlanders onder zijn leden! Hun aller rechten en bevoegdheden stonden in elk opzicht gelijk met die van hun westersche ambtgenooten.

De navolgende maatregelen van volkszorg op landbouwkundig gebied, door de Nederlandsche overheid reeds sedert een lange reeks van jaren in Indië toegepast:

1. Aanleg van technische irrigatiewerken op 1.2 millioen ha. om de Inlandsche landbouw onafhankelijk te maken van de risico's van den regenval, waaraan tot eind 1938 *f* 165 millioen werden ten koste gelegd; 2. Verbetering van den grond door toevoeging van kunstmest of bodembemesting; 3. Verbetering der beplantingsmethoden; 4. Veredeling der gewassen tot verhooging der productie en tot het beter bestand maken der gewassen tegen ziekten en plagen; 5. Propageering van nieuwe handelsgewassen; 6. Directe bestrijding van ziekten en plagen; 7. Invoering van nieuwe landbouwmachines; 8. Voorlichting der bevolking door een ver doorgevoerden landbouw-voorlichtingsdienst en door landbouw-onderwijs op de Volksscholen en landbouwcursussen; 9. Verzorging van het landbouwcrediet; 10. Onderdrukking en voorkoming van woeker door een woekerwet en door verschaffing van goedkoop landbouwcrediet; 11. Ontwikkeling van de coöperatie; 12. Emigratie uit te dicht bevolkte landbouw-gebieden op Java naar dun bevolkte of onbevolkte vruchtbare gebieden buiten dat eiland.

De zeer vèrgaande zorg voor het volksbelang strekte zich in Indië trouwens ook uit over bijna ieder ander bestuurs-gebied: maatregelen tegen deposidatie van den Inlander (verkoop van grond door Inlanders aan niet-Inlanders was van rechtswege nietig); arbeidsbescherming (ver doorgevoerde arbeidsinspectie); volksgezondheid (bestrijding en voorkoming van pest, cholera pokken, tuberculose, enz.) hygiënische propaganda, verzorging zwangere- en kraamvrouwen en zuigelingen, enz. enz.

Tot zoover voor wat betreft de zorg op bijna ieder denkbaar gebied door het Nederlandsch Bestuur gewijd aan de belangen van de Inlandsche Bevolking. Hierdoor zoowel als door de systematisch vooruitstrevende politiek op nagenoeg elk ander gebied: medezeggenschap van den Inlander in Regeerings-aangelegenheden (o.a. was de Volksraad voor meer dan de helft samengesteld uit Inlanders); de ontwikkeling van het verkeer (spoorwegen, wegen, bruggen, luchtvaart); de algemeene veiligheid; de gevoerde „open deur"-politiek tegenover het buitenland; het aan zeer hooge technische eischen beantwoordend, los van de belangen van het moederland staande beheer der koloniale geldmiddelen; de bescherming en bevordering van Europeesche en Inlandsche handel, nijverheid en industrie; de bevordering van winstgevende Gouvernementsbedrijven; van de veeteelt, van den mijnbouw, de sociale maatregelen speciaal het welzijn der bevolking beoogend (opium-regie, pandhuis-regie, enz.), de Inlandsche agrarische politiek, de politiek tegenover den Islam, enz. enz., hebben in Indië het aanzijn gegeven aan een materieel en geestelijk leven van zóódanigen rijkdom als in geen enkele andere kolonie waar ook ter wereld valt aan te wijzen. (Nat. Dagbl.)

Japansch bewind - Begrootingen voor Sumatra en Malakka. —

26 April — Voor Malakka en Sumatra werden met ingang van 1 April '43 jaarlijksche begrootingen opgesteld, waarbij, wat de uitgaven betreft, vooral de nadruk werd gelegd op een snelle ontwikkeling der natuurlijke rijkdommen en een herstel van industrie- en verkeersinstallaties. De inkomsten der begrooting zullen voor 40% bestaan uit belastingen, terwijl het restant zal worden opgeleverd door het tabaksmonopolie, de spoorwegen, posterijen en verkoop van terreinen.

Scheepvaart. —

26 April — Het Japansche militaire bestuur te Schonan (Singapore) heeft aan de scheepvaartmijen Nippon Yusen, Osaka-Chosen en Nanyo-Kaium opdracht gegeven een Zuidzee-scheepvaartmij. op te richten, met hoofdzetel te Singapore en agentschappen te Penang, Medan en Palembang. De nieuwe mij. zal niet alleen de kustvaart beoefenen, doch ook het vervoer moeten verzorgen van Malakka naar Java, Noord-Borneo, Burma, de Philippijnen, Thailand en Indo-China. Deze mij. zal optreden als moedermij. van de binnenkort op te richten scheepvaartmijen op Java, in Burma en op de Philippijnen.

Katoenaanplant op Java. —

27 April — Voor de katoen op Java geproduceerd, werden nieuwe prijzen vastgesteld. Deze bedragen voor eerste kwaliteit 18 yen, voor tweede kwaliteit 16 yen en voor derde kwaliteit 13 yen per pikol. Sedert de Japansche bezetting werd de katoenaanplant op Java aanzienlijk uitgebreid. Daar de stand van den aanplant van dit jaar uitstekend is, wordt verwacht, dat de nieuwe oogst een tot dusverre op Java ongekend hoog resultaat zal opleveren.

Cementfabriek op Celebes. —

Daar op Zuid-Celebes rijke kalksteenlagen voorkomen, zal een cementfabriek worden opgericht, welke fabriek in staat zal zijn het verbruik aan cement van de Zuidgebieden te dekken. (Alg. H'blad - N. R. Crt. - Ec. Nws)

(V. b. Jap. maatregelen 5489 E.; Katoenaanplant op Java 5321 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De Bulgaarsche minister-president Bogdan Filoff vatte kortelings in een interview zijn regeeringsprogram als volgt te zamen: „Wij willen een machtigen, nationalen staat op den grondslag van een breede, sociale gerechtigheid. Wij kunnen hem slechts in nauwe en oprechte samenwerking met de Asmogendheden opbouwen. Wij willen noch het bolsjewisme, noch het internationale jodendom en evenmin de plutocratieën dienen". Drie jaren streeft Filoff deze principes als premier en als minister van Buitenlandsche Zaken nauwgezet na. Eerst in 1938 is hij in de politiek gekomen. Voordien was hij uitsluitend in wetenschappelijke kringen als archaeoloog, geleerde en vorscher bekend. Hij is in 1883 geboren, studeerde in Freiburg en Würzburg en kwam daarna als docent aan de universiteit der hoofdstad Sofia, waar hij sedert 1920 professor en rector was. In het najaar van 1938 nam minister-president Kiosseiwanow hem als minister van Eeredienst in zijn ministerie op. Filoff's aanzien en invloed maakten snelle vorderingen, zoodat koning Boris hem in Februari 1940 tot premier benoemde.

FILOFF

Op dat moment stond het nijvere land, dat den arbeidsdienst uitvond, voor belangrijke, historische beslissingen. De bolsjewisten trachtten de sterk overwegende agrarische bevolking tegen regeering en koningshuis op te stoken. Britten en Amerikanen, o.a. de diplomaat Earle, waren kwistig met grootscheepsche beloften. Bulgarije bleef echter het oude wapenbroederschap met Duitschland uit den wereldoorlog trouw, te meer daar het juist de Geallieerden waren, door wier toedoen het land na den vernederenden vrede van Neuilly belangrijke vruchtbare gebiedsdeelen (den Dobroedsja aan Roemenië, Macedonië en Thracië aan Griekenland) moest afstaan. Door zijn aansluiting bij het Driemogendheden- en Antikominternpact kreeg Bulgarije deze gebieden terug, terwijl Duitsche soldaten de bolsjewistische valschermtroepen hielpen onschadelijk maken. De bevolking van bijna 7 millioen werd met 1,5 millioen; de oppervlakte van 110.842 km2 met circa 30.000 km2 vermeerderd. De eeuwenlange gespannen verhouding met Turkije werd door een verdrag van goede nabuurschap aanmerkelijk verzacht.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Min.-pres. Filoff 5070 H.)**

B. NEDERLAND. — Justitie - Mr. P. H. F. van Vloten procureur-generaal. —

26 April — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft op 21 April den rechter bij het vredesgerechtshof te Den Haag mr. P. H. F. van Vloten benoemd tot procureur-generaal te Den Haag. Mr. P. H. F. van Vloten, werd 11 Dec. 1884 te Amsterdam geboren. Hij genoot gymnasiale opleiding en studeerde aan de Universiteit van Amsterdam. Na in Juli 1911 te zijn gepromoveerd vestigde hij zich in de hoofdstad als advocaat en procureur. Gedurende dertig jaren heeft mr. Van Vloten daar ter stede de juridische praktijk uitgeoefend. In Juli 1941 werd hij benoemd tot vrederechter te Amsterdam en in Juli 1942 volgde zijn benoeming tot raadsheer in het Haagsche Gerechtshof. Sedert September 1933 is de nieuwbenoemde procureur-generaal lid van de N.S.B. (Nat. Dagbl.)
(Vor. ber. Mr. Van Vloten 5178 B.)

Instelling van parketwachter. —
26 April — Het verordeningenblad bevat een beschikking van den secretaris-generaal van justitie, betreffende de instelling van parketwachters. In deze beschikking wordt bepaald, dat er parketwachters worden aangesteld, die in strafzaken kunnen optreden bij de handhaving der orde ter terechtzitting, beteekening van stukken, in dringende gevallen bij voorgeleiding van verdachten, getuigen, deskundigen en tolken ter zitting. de aanhouding van veroordeelden ter tenuitvoerlegging van straffen, en bij de tenuitvoerlegging van straffen, voor zoover sprake is van bijzondere maatregelen ter bewaking. De parketwachters staan onder den secretaris-generaal van justitie, die de ter uitvoering van het besluit noodzakelijke voorschriften uitvaardigt. (Verordeningenbl. no. 13, 20 April '43)

N.A.F. - Overbruggingsgeld bij arbeid in het buitenland. —
26 April — Het Nederlandsche Arbeidsfront heeft te zamen met het departement van Sociale Zaken voor een regeling gezorgd, waarbij het achtergebleven gezin van den in het buitenland geplaatsten werker minstens vier weken van het laatstverdiende loon wordt gegarandeerd. Dit is zoogenaamd „overbruggingsgeld". Vanaf de vijfde week van de tewerkstelling bestaat de mogelijkheid een sociale toelage te ontvangen, wanneer blijkt, dat het nieuw verdiende loon belangrijk minder is dan wat de te werk gestelde vroeger ontving. Voorwaarde hierbij is echter, dat 60% van het nieuw verdiende loon overgemaakt wordt. (Het Volk)
(V. b. Ned. arbeiders in Duitschland 5253 A.)

Bevolking - Huwelijks- en echtscheidingscijfers. —
26 April — 1942 heeft per 1000 inwoners 9.7 huwelijken opgeleverd, tegenover een gemiddelde van ruim 7.9 over de vier daaraan voorafgegane jaren. Over de periode 1871-'75 is het gemiddelde van 8.3, 1901-'05 7.5 1921-'25 8.3, 1926-'30 7.7 en 1931-'35 7.2 huwelijken per 1000 inwoners. De huwelijksfrequentie over 1942 is in ons land tot dusverre de hoogste geweest, waarbij komt dat het aantal echtscheidingen zich in dalende richting beweegt.
Per 1000 inwoners kwamen in ons land 0.2 echtscheidingen voor in 1871-'75 en 0.7 in 1901-'05. Een belangrijke stijging trad in na 1920, want over de periode 1921-'25 waren het er 1.5 per 1000 inwoners, welk getal over 1926-30 opliep tot 1.8 en over 1938 tot 1.9 om vervolgens te schommelen tusschen 1.6 en 1.8.
(Vaderland) **(Vor. ber. Bevolking 5358 B.)**

Nederlandsche Oost-Compagnie. - Turfproductie. —
26 April — 3000 ha. van de circa 100.000 ha. veengrond wordt in Litauen voor turfproductie gebruikt. De levendige vraag naar turf, bv. voor het gebruik in generatoren, heeft de N.O.C. ertoe gebracht een groote turffabriek over te nemen, terwijl overname van een tweede fabriek nog later zal plaats vinden. Enkele Nederlandsche turfgravers zullen daarbij hun ervaringen ten dienste stellen. Dit geldt vooral ook voor de cultiveering van de afgegraven turfvelden, welke naar het voorbeeld van de Nederlandsche veenkoloniën voor groenteteelt zullen worden gebruikt. (Vaderland)
(Vor. ber. N. O. C. 5481)

Distributie - Distributie van bokkingen. —
16 April — Van 17 April tot en met 15 Mei zullen in de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Wassenaar, Voorburg, Rijswijk, Utrecht, Zuilen, Haarlem en Leiden twee bokkingen op een bon der klantenkaart voor groente verstrekt worden. (Telegraaf)

Letterkunde - Dr. Alfred Haighton overleden. —
26 April — In den ouderdom van 46 jaar is te Beekbergen overleden en aldaar 17 April begraven dr. Alfred Haighton, redacteur van de Nieuwe Gids. (Telegraaf)

Vrouwelijke postboden. —
20 April — Het toenemend gebrek aan mannelijke arbeidskrachten deed de directie van P.T.T. besluiten in Den Haag, alwaar conductrices de tramconducteurs reeds gedeeltelijk vervangen, een aantal vrouwelijke postboden aan te stellen. (Vaderland)

Onderwijs - Prijsvraag geschiedenisboek. —
20 April — De secretaris-generaal van het Departement van opvoeding, wetenschap en kultuurbescherming heeft een prijsvraag uitgeschreven voor een leerboek over de geschiedenis van het Nederlandsche volk, ten gebruike van het gewoon lager onderwijs. In dit leerboek, dat zoodanig moet zijn ingericht, dat verdere leerboeken voor het voortgezet en uitgebreid lager onderwijs erop kunnen aansluiten, dienen het ontstaan van ons volk uit de wereld der Germanen, het verband met het Duitsche rijk, zijn ontwikkeling tot zelfstandige natie, zijn voornaamste militaire, politieke en cultureele prestaties, zijn groote mannen, alsmede zijn huidige plaats en taak in Europa te worden beschreven. De liefde tot het eigen volk moet in dit boek worden opgewekt en aangewakkerd en voorts moet een gepaste nationale trots worden gewekt. Onafhankelijk van het honorarium voor het ten druk gekozen manuscript worden prijzen beschikbaar gesteld van *f* 1000, *f* 500 en *f* 200. De manuscripten worden onder pseudoniem vóór 1 Augustus 1943 ingewacht bij het departement.
(N. R. Crt.)

Prijsbeheersching - Zoetstoffabrikant beboet met *f* 150.000. —
26 April — Door den Amsterdamschen inspecteur voor de prijsbeheersching, werd vonnis gewezen tegen den directeur van een zoetstoffabriek, J. G. Smitt te Sant-

poort. Deze scheikundige ingenieur heeft een boete van 150.000 gld. gekregen en mag gedurende vijf jaar geen zoetmiddel meer verkoopen. De fabriek zelf, de N.V. „Sivalen" te Haarlem, werd met 30.000 gld. beboet eveneens gepaard aan een verkoopverbod voor vijf jaar. Een en ander was het gevolg van het „zwart" verkoopen van groote partijen zoetstof tegen zeer hooge prijzen. (N.R.Crt.) **(Vor. ber. Prijsbeheersching 5383)**

Vervaardiging van sieraardewerk en porselein verboden. —
26 April — Met ingang van 23 April 1943 is het verboden een reeks producten van sieraardewerk, vermeld in de Staatscourant van 22 April, welke geheel of gedeeltelijk bestaan uit al dan niet tot aardewerk, gresmateriaal of porselein verwerkte klei of kaolin, te vervaardigen of te bewerken. (Telegraaf)

Dijkval op Zuid-Beveland. —
20 April — Ten gevolge van een dijkval, grooter dan in meer dan vijftig jaren is voorgekomen, wordt nog steeds een deel van Zuid-Beveland ernstig door het water bedreigd en is een vrij uitgestrekt gebied reeds een prooi der golven geworden. In den zwaren buitendijk in den Wilhelminapolder tusschen Goesche Sas en Kattendijke is in zes uren tijds een stuk van meer dan 100 meter lengte weggezakt; spoorloos verdwenen in een gat, waar toen 16 meter diep water werd gepeild. Na dezen eersten val zijn nog verscheidene, aanvankelijk aanzienlijke afbrokkelingen gevolgd. Hoe de herstelplannen zullen worden uitgevoerd, is nog niet beslist doch herstel van den ouden dijk zal ter plaatse wel niet mogelijk zijn, zoodat er achter een op te werpen voorloopige waterkeering een nieuwe dijk meer landinwaarts evenwijdig aan het verdwenen gedeelte, zal moeten worden aangelegd. (Telegraaf)

A. **JAPAN. — Kabinet - Mutaties. —**
Tokio, 26 April (D.N.B.) — De volgende vèrgaande wijzigingen in het Japansche kabinet werden 20 April bekend gemaakt: Tot minister van buitenlandsche zaken is benoemd Sjigemitsoe, minister van binnenlandsche zaken is luitenant-generaal Kisaboero Ando geworden. Tot minister van landbouw is benoemd Katsoenosoeke Yamazaki. Het ministerie van eeredienst wordt behartigd door minister-president Tojo. Tot president van het inlichtingenbureau der regeering is benoemd Eiji Amau, Tadao Oasa, de leider van de inmiddels ontbonden Minseito-partij, is benoemd tot minister zonder portefeuille. Volgens Domei verklaren politieke waarnemers, dat de politieke structuur van het kabinet Tojo door de wijzigingen slechts is versterkt. Sjigemitsoe, de nieuw benoemde minister van buitenlandsche zaken, heeft veel bijgedragen tot bevordering van de betrekkingen tusschen Japan en China. De afschaffing van de exterritoriale rechten in China, die door de bevriende landen werd gevolgd, is in hoofdzaak te danken aan de onvermoeide pogingen van Sjigemitsoe.
De nieuw benoemde minister van buitenlandsche zaken is de opvolger van minister Tani, die op 17 September 1942 werd benoemd. De portefeuille van binnenlandsche zaken werd sedert 17 Febr. 1942 beheerd door minister Joezawa. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Kabinet 5232 C.)**

B. **NOORWEGEN. — Min.-pres. Vidkun Quisling bij den Führer. —**
26 April — Op 19 April heeft de Führer den Noorschen minister-president, Vidkun Quisling, in zijn hoofdkwartier ontvangen. In een vrij langdurig onderhoud dat gedragen werd door den geest van wederzijdsch vertrouwen, werden de vraagstukken van den strijd om Europa's lot besproken. Hierbij bleek opnieuw de wederzijdsche overeenstemming bij het beoordeelen van de behandelde kwesties. Van Duitsche zijde namen aan dit onderhoud deel Rijkscommissaris Terboven, met Hauptabteilungsleiter Neumann, Rijksminister en chef der Rijkskanselarij dr. Lammers, de leider van de partijkanselarij Reichsleiter Bormann, alsmede de Reichsführer ᛋᛋ Himmler. (Telegraaf)
(V. b. Quisling 5423 G.; bezoek a. d. Führer 5001 D.)

C. **SLOWAKIJE. — Dr. Tiso door den Führer ontvangen. —**
26 April — De Führer heeft 23 April den Slowaakschen president, dr. Tiso, ontvangen, die met den Slowaakschen minister-president, dr. Toeka, den minister van Binnenlandsche Zaken, Sano Mach, en den minister van Defensie, Catlos, een bezoek aan het hoofdkwartier bracht.
De Führer heeft met dr. Tiso een hartelijk onderhoud gehad over de vraagstukken van den Europeeschen vrijheidsstrijd der beide volken tegen het bolsjewisme en de Engelsch-Amerikaansche plutocratieën. Bij de besprekingen, waaraan ook werd deelgenomen door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop en generaal-veldmaarschalk Keitel, kwamen de kameraadschap en de vriendschap tot uiting, welke de betrekkingen tusschen het Duitsche rijk en het Slowaaksche volk bepalen. Slowakije strijdt met de dappere formaties van zijn leger aan de zijde van de Duitsche legers en zal in bondgenootschap met de mogendheden van het pact van drie al zijn krachten voor de eindoverwinning inspannen.
De Duitsche gezant te Presburg, Ludlin, de Slowaaksche gezant te Berlijn, Cernak en de Duitsche generaal bij het Slowaaksche ministerie van Defensie, generaal Schlieper, namen aan het bezoek deel. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. dr. Tiso 5454 A.)

D. **SOVJET-UNIE. — De moord in het Woud van Katyn - Poolsch rapport aan het Internationale Roode Kruis. —**
22 April — Het bestuur van het Poolsche Roode Kruis heeft een rapport van zijn secretaris-generaal betreffende de ontdekking der massagraven bij Smolensk doen toekomen aan het Intern. Roode Kruis-Comité te Genève. Daarin wordt o.a. gezegd: „Het onderzoek van ongeveer 300 lijken van officieren heeft aangetoond, dat zij zijn vermoord door een pistoolschot in den nek. Zij droegen nog uniformen en laarzen en men vond op hen onderscheidingen, Poolsch geld en ook papieren, uit welke laatste kan worden opgemaakt, dat de moord in Maart-April 1940 is geschied. Tot dusver zijn ca. 150 lijken geïdentificeerd. Voor de registratie van alle vermoorden zou het noodig zijn de naar Smolensk gezonden technische commissie met 5 à 6 personen uit te breiden." Ten slotte verzocht het Poolsche Roode Kruis het Intern. Comité zijn medewerking te willen verleenen bij de verdere behandeling van deze aangelegenheid.

25 April — Het internationale comité van het Roode Kruis heeft een bericht gepubliceerd, zoo verneemt het D.N.B. uit Bern, waaruit blijkt, dat het Roode Kruis bereid is door het aanwijzen van neutrale deskundigen mede te werken aan de identificatie der volgens Duitsche berichten bij Smolensk gevonden lijken, onder voorwaarde, dat alle betrokken partijen daarom verzoeken, in overeenstemming met het memorandum, dat het comité op 12 September 1939 tot de oorlogvoerende staten gericht heeft en waarin de beginselen werden uiteengezet volgens welke het Roode Kruis eventueel aan een onderzoek kan deelnemen.

Diplomatieke betrekkingen met de Poolsche regeering te Londen verbroken. —
26 April (D.N.B.) — Radio Moskou deelt mede, dat de Sovjetregeering heeft besloten de diplomatieke betrekkingen met de uitgeweken Poolsche regeering te Londen te verbreken.
In een commentaar van Stefani op de verbreking der betrekkingen door de regeering te Moskou met de uitgeweken Poolsche regeering wijst de „Popolo di Roma" er op, dat de leiders van het Kremlin generaal Sikorsky in verlegenheid hadden kunnen brengen door een onderzoek van het Internationale Roode Kruis naar de identificatie der lijken van Katyn te aanvaarden. Maar dat zou te normaal en politiek correct zijn geweest. Zij hebben er de voorkeur aan gegeven verontwaardigd te zijn, hetgeen veel gemakkelijker is, wanneer men de zekerheid heeft, ongelijk te hebben voor de rechters. Intusschen is het volkomen duidelijk, dat de verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Moskou en een regeering, die beschermd wordt door Londen geen feit is, dat het Engelsch-Sovjet Russische bondgenootschap versterkt. Of wel Engeland verklaart zich solidair met generaal Sikorsky en dan zullen de Engelsche betrekkingen met de Sovjet-Unie er ernstig door getroffen worden, of wel Engeland aanvaardt het besluit van Moskou en dan zal het er mee eindigen de Polen uit te leveren aan de genade der Sovjets.

Poolsch memorandum aan de Geallieerden. —
26 April — Naar United Press meldt, heeft de Poolsche emigrantenregeering een memorandum aan de geallieerde regeeringen doen toekomen, waarin zij met betrekking tot de 10.000 Poolsche officieren, die uit gevangenkampen der Sovjets zijn verdwenen, zegt, dat alle sporen van deze officieren verloren zijn gegaan

In het memorandum wordt voorts gezegd: „Volgens inlichtingen, die de Poolsche regeering heeft ontvangen, werden de officieren niet vrijgelaten. Stellig een groot aantal van hen werd gedeporteerd naar de republiek Jakoet, naar Frans-Jozef-eiland en naar Nova Zembla. In tegenstelling tot Stalins belofte aan den Poolschen ambassadeur Kot werden de officieren niet vrijgelaten en evenmin heeft men iets van hen gehoord. In Januari 1942 verklaarde Polen, dat Moskou zich niet aan zijn belofte had gehouden, waarop de Sovjets beloofden te zullen doen wat zij hadden beloofd. Zij spraken tegen, dat vele officieren naar de bovengenoemde gebieden waren gedeporteerd." **(Vor. ber. 5498 A.)**

Massagraf bij Odessa ontdekt. —
27 April — Zeven kilometer voor Odessa aan den weg Odessa—Tatorka is een massagraf ontdekt van 100 meter lengte en 20 meter breedte, dat, zoo meldt het D.N.B., volgens inlichtingen van de bevolking, een ongeveer vier jaar geleden door de Gepeoe aangelegde begraafplaats vormt voor de door haar vermoorde Sovjetburgers. De Roemeensche autoriteiten vermoeden, dat ook talrijke Roemenen hier begraven liggen, die terstond na de bezetting van de Boekowina en Bessarabië door de bolsjewieken in den zomer van 1940 zonder nadere motiveering uit hun woningen gehaald, voorloopig voor dwangarbeid gebruikt en vervolgens door de Gepeoe vermoord zijn. Op de begraafplaats werken thans dag en nacht 200 menschen onder leiding van het parket van Odessa. Men raamt voorloopig het aantal der in dit massagraf liggende lijken op 4 tot 5000. (Alg. H'blad - N. R. Crt. - Nat. Dagblad)

A. **GROOT-DUITSCHLAND. — Echtscheiding ook na den dood mogelijk. —**
Met ingang van 1 April 1943 geldt in Duitschland een verordening, krachtens welke een huwelijk ook ná den dood van een der partijen kan worden ontbonden. Deze verordening heeft vooral ten doel te voorkomen, dat een vrouw, die overspel heeft gepleegd terwijl haar man aan het front stond, na diens heldendood niet alleen aanspraak op pensioen kan doen gelden, doch bovendien het recht heeft om den naam te blijven dragen, dien zij zelf heeft onteerd. Het is niet noodzakelijk, dat in een dergelijk geval een frontsoldaat het verzoek tot echtscheiding heeft ingediend voordat hij sneuvelde. De officier van justitie kan de echtscheiding en automatisch de onterving aanhangig maken wanneer hij de overtuiging is toegedaan dat ook de gesneuvelde zoo zou hebben gehandeld, wanneer hij op de hoogte was geweest van het wangedrag van zijn vrouw. (N. R. Crt.)

B. **JAPAN. — Amerikaansche piloten ter dood veroordeeld. —**
27 April — Bij den aanval van Amerikaansche vliegtuigen op Tokio van 18 April 1942 werden uitsluitend civiele en cultureele doelen en waarden getroffen en vele burgers, onder wie vrouwen en kinderen, werden gedood. Op aanwijzing van de Japansche regeering werden de bij dezen aanval gevangen genomen vijandelijke piloten uitvoerig verhoord. Een Japansche krijgsraad constateerde, dat de Amerikaansche vliegers het voornemen hadden gehad civiele doelen aan te vallen en de bevolking te terroriseeren. De Japansche regeering beval toen een gepaste straf, die voor eenige vliegers neerkwam op terechtstelling. (Vaderland)
(V. b. Am. luchtaanval Jap. steden 5082 B.)

C. **CHILI. — Aardbeving. —**
Op 6 April is Chili geteisterd door een aardbeving, die bijna denzelfden omvang had als die van 1939. Nadat om 12.08 een eerste schok, die twee minuten duurde, was gevoeld, volgde zeven minuten later nog een tweede schok, die drie minuten aanhield. Het getroffen gebied is in totaal 1200 km. lang en strekt zich uit van de noordelijke havenstad Iquique tot Linares. Een zone van 200 km. lang ten Noorden van Santiago werd daarvan het zwaarst geteisterd. In het epicentrum der beving moet 50 tot 80% van alle huizen zijn ingestort. Militaire vliegtuigen hebben waargenomen, dat van Salamanca, dat ongeveer 5000 inwoners heeft, bijna niets meer overeind staat. De plaatsen Illapol en Combarbala hebben eveneens zwaar geleden.
(Vaderland) **(Vor. ber. Aardbeving 3642 A.)**

D. **NEDERLAND. — 471 schepen door Engeland in beslag genomen. —**
26 April — De Hannoversche Zeitung publiceert een artikel van de hand van Heinz Bongartz, een bekend Duitsch marinespecialist. Bongartz schrijft hierin onder meer, dat Engeland bij het uitbreken van den oorlog in het Westen 471 Nederlandsche schepen met een totale tonnage van 216.000 b.r.t. in beslag heeft genomen. Op deze schepen zouden ongeveer achtduizend Nederlandsche zeelieden varen. (Alg. Hbld.)

E. **NOORWEGEN. — Reisbeperking. —**
Het reizigersverkeer in Noorwegen zal van 20 April af drastisch beperkt worden. Zonder bijzondere vergunning mag men zich niet meer dan 30 kilometer van zijn woonplaats verwijderen. (D. Z. in de Niederl.)

F. **FRANKRIJK. — Aflossing van Fransche krijgsgevangen artsen. —**
Teneinde de aflossing van artsen, apothekers en tandartsen in grooten omvang ten uitvoer te kunnen leggen bepaalt een wet in de Fransche Staatscourant, dat beoefenaren dezer beroepen aangewezen moeten worden om gebruikt te worden voor de aflossing hunner collega's in Duitsche krijgsgevangenkampen. De keuze der aan te wijzen personen geschiedt door een gemeenschappelijk decreet van den staatssecretaris voor de Gezondheid en den staatssecretaris van Oorlog. (Telegraaf) **(V. b. Krijgsgevangenen 5215 D.)**

G. **BULGARIJE. — Voorzitter der commissie van Buitenlandsche Zaken, Janev, vermoord.**
17 April. — De voorzitter der commissie van buitenlandsche zaken van het Bulgaarsche parlement, Janev, is 15 April te Sofia vermoord. Men vreest, dat dit de inleiding is tot een nieuwe serie terroristische aanslagen. Janev werd doodgeschoten na een rede, waarin hij den dood aan het communisme had gezworen.
(N. R. Crt.)

H. **ITALIE. — Nieuwe secretaris van de fascistische partij. —**
26 April — 17 April is onder voorzitterschap van den Duce het directorium van de fascistische partij bijeengekomen. Tijdens de vergadering deelde de Duce mede, dat hij den plaatsvervangenden secretaris der fascistische partij, Carlo Scorza, als opvolger van den aftredenden partijsecretaris Vidussoni tot secretaris der fascistische partij had benoemd. Vidussoni wordt chef van het bureau verzorging van de weermacht, een afdeeling van het minister-presidium. Tot leden van het partijbestuur zijn benoemd: Antonio Agheno, Giuseppe Cabella, Fernando Feliciani, Luigi Emanuele Cianturco. Luigi Molino, Sergio Nannini, Frans Pagliani. De in het partijbestuur opgenomen leden waren reeds vóór den opmarsch naar Rome lid van de fascistische partij. Hiermede is thans het geheele bestuur van de fascistische partij vernieuwd. (Standaard - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Fasc. Partij 5443 C.)

I. **IJSLAND. — Federatie met Denemarken buiten werking. —**
27 April — De commissie, die de IJslandsche regeering verleden jaar heeft benoemd tot het doen van voorstellen voor een republikeinsche grondwet en waarin alle partijen zijn vertegenwoordigd, heeft naar de Londensche correspondent van „Dagens Nyheter" meldt, thans rapport uitgebracht. Voorgesteld wordt, dat IJsland met ingang van 14 Juni 1944 een republiek zal worden. Met ingang van dien datum zal ook de wet omtrent de federatie met Denemarken buiten werking treden. De commissie heeft verder voorgesteld, dat president en regeering tezamen het bestuur zullen voeren, de wetgevende macht zal bij president en Alting berusten. (Vaderland)
(Vor. ber. IJsland—Denemarken 4721 C.)

K. **TURKIJE. — Handelsovereenkomst met Duitschland. —**
27 April — Inzake de nieuwe Duitsch-Turksche handelsovereenkomst heeft gezant dr. Clodius, een verklaring verstrekt aan de Turksche pers, waarin wordt medegedeeld, dat uit de vroegere overeenkomsten nog restantleveranties zullen plaats vinden, waarbij nog komen leveranties uit hoofde van het aan Turkije verstrekte bewapeningscrediet. In totaal kan gerekend worden op een jaarlijksche leverantie tot een bedrag van ongeveer 320 mill. Rm. hetgeen beteekent dat Duitschland wederom de eerste plaats onder de Turksche handelspartners zal innemen. (Alg. H'blad)
(V. b. Turkije—Groot-Duitschland 5481 F.)

A. **FRANKRIJK — Oprichting van een fabelmuseum.**
27 April — Het geboortehuis van Jean de la Fontaine te Château-Thierry zal als fabelmuseum worden ingericht. Het museum, daar gevestigd, verkeert in zeer verwaarloosden toestand. Aan de sousprefecture te Château-Thierry is men bezig alle herinneringen aan La Fontaine te verzamelen. Het meubilair is echter verdwenen, het beste portret van den fabeldichter bevindt zich in de abdij van Montserrat en de Bibliothéque Nationale te Parijs is weinig genegen haar bezittingen, welke op La Fontaine betrekking hebben. ook maar in bruikleen af te staan. Op initiatief van Jacques Saint-Germain heeft het comité, waarvan de onderprefect van Château-Thierry voorzitter is, besloten, dat het museum, den dichter onwaardig, in een hem en der Fransche jeugd waardig fabelmuseum zal worden veranderd. Alle souvenirs, waarop men de hand kan leggen, boeken en manuscripten, brieven en bescheiden, zullen er worden tentoongesteld, doch de grootste plaats zal worden ingeruimd aan de fabelen en alles wat daarmede verband houdt. Muurschilderingen, door de grootste Fransche schilders uitgevoerd, zullen de bekendste fabelen in beeld brengen; de geschiedkundige afdeeling zal aandacht vragen voor Esopus en Babrius, voor Phedrus, Pilbay en Abstemius, voor Marot, Rabelais, Bonaventure, bij wie La Fontaine stof en inspiratie vond. Men hoopt het museum het volgend jaar in te wijden. (N. R. Crt.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — N.S.D.A.P. - Geen betrekkingen tusschen politieke leiding en bedrijfsleiding. —**
26 April — De leider van de Partij-kanselarij en de voorzitter van de fractie van de N.S.D.A.P. in den Rijksdag hebben bepaald, dat tusschen de politieke leiding en het bedrijfsleven geen betrekkingen mogen bestaan, aldus bericht Das Reich in een correspondentie uit München. Leiders van de hoofdbureaux van de N.S.D.A.P., van derzelver vertakkingen en van de aangesloten lichamen zoowel als leden van de nat. soc. fractie in den Rijksdag is het verboden deel uit te maken van den raad van commissarissen, de directie, den raad van gedelegeerde commissarissen, den raad van bijstand of een ander orgaan van het bedrijfsleven Wordt het nuttig geacht dat een vertegenwoordiger van de partij aan een bedrijf is toegevoegd dan zal de N.S.D.A.P. een vertegenwoordiger aanwijzen. Uitzonderingen op deze beschikking bestaan slechts voor ondernemingen, die door staat of partij gesticht werden ter uitvoering van souvereine taken. en die daarbij niet van overwegend commercieelen aard zijn Met deze maatregelen is sterke nadruk gelegd op het beginsel van volkomen economische onafhankelijkheid van de politieke leiding. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. N.S.D.A.P. 5013 A.)

C. **KROATIE. — Kabinet - Mutatie. —**
27 April — De Poglafnik heeft dr. Mile Budak, tot dusver gevolmachtigd minister en gezant van den onafhankelijken staat Kroatië te Berlijn, benoemd tot minister van buitenlandsche zaken en dr. Lorkowitsj, tot dusver minister van buitenlandsche zaken, van zijn functie ontheven en hem den rang verleend van gevolmachtigd minister. (N. R. Crt.)

Dr. Ante Pawelitsj door den Führer ontvangen. —
28 April (D.N.B.) — De Führer heeft op 27 April den staatsleider van den onafhankelijken staat Kroatië, dr. Ante Pawelitsj, voor een bezoek in zijn hoofdkwartier ontvangen. De Führer heeft met den poglavnik besprekingen gevoerd over den politieken en militairen toestand van den gemeenschappelijken strijd der Asmogendheden tegen het bolsjewisme en de Engelsch-Amerikaansche plutocratieën. Dr. Pawelitsj gaf uiting aan de vastberadenheid van het Kroatische volk, aan de zijde van de Asmogendheden de vrijheid van het onafhankelijke Kroatië te verdedigen en alle krachten in te spannen voor de overwinning zonder compromis van de mogendheden van het Pact van Drie op de gemeenschappelijke vijanden.
(V. b. Kabinet 5291 C.; dr. Pawelitsj 5266 C.)

D. **BRITSCH-INDIE. — Bevolking 1941. —**
Een Engelsch witboek deelt de resultaten mede van de in 1941 gehouden volkstelling. Het bevolkingsaantal bedroeg 389 millioen, hetgeen 51 millioen meer is dan in 1931. Er werden 255 millioen Hindoes, 93 millioen Mohammedanen en 6,3 millioen Christenen geteld. Het analphabetisme daalde t.o.v. 1931 van 93 tot 88%.
(Ec. Nieuws) **(Vor. ber. Bevolking 4908 E.)**

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Vacantiebeperking. —**
27 April — De vacantiebeperking, die reeds voor ambtenaren en employé's van officieele instellingen bestond, is thans ook tot de particuliere bedrijven uitgebreid. De algemeen gevolmachtigde voor den Arbeit, Gauleiter Sauckel, heeft thans een verordening uitgevaardigd, volgens welke niemand, die in dienstverband staat, langer dan 14 dagen vacantie mag nemen. Een uitzondering wordt alleen gemaakt voor oudere personen, d.w.z. voor hen, die vóór April 1894 zijn geboren. Deze personen mogen ten hoogste 20 dagen vacantie nemen. Tevens wordt in deze verordening bepaald, dat de vacantie op een werkdag moet beginnen, om een al te druk verkeer der spoorwegen op Zaterdag en Zondag te voorkomen. (Nat. Dagbl.)

F. **AMSTERDAM. — Engelsche bommenwerper neergestort. —**
27 April — In den nacht van 26 op 27 April stortte een neergeschoten Britsch bombardementsvliegtuig brandend in een zakenwijk in de binnenstad van Amsterdam en zette verscheidene huizen in brand. (Telegraaf)

G. **NATUURKUNDE. — Prof. dr. M. K. E. L. Planck 85 jaar. —**
23 April werd de groote natuurkundige, prof. dr. M. K E. L. Planck te Berlijn 85 jaar. Hij heeft in 1900 den stoot gegeven tot een ware revolutie in de physica. De aanleiding was het probleem van de uitstraling van licht en warmte door een gloeiend lichaam. Een gloeiend lichaam zendt bij niet te hooge temperatuur rood licht uit (500 graden) bij hoogere temperaturen wordt het ten slotte witgloeiend, d.w.z. het zendt licht van allerlei kleuren uit. Hij vond, dat de energie van de trillende electrische deeltjes van het licht (deze neemt toe met de uitwijking) niet elke waarde kan hebben, maar slechts een veelvoud zijn van een bepaalde hoeveelheid, een quant. Vandaar dat hij de vader van de quantentheorie wordt genoemd. Deze hoeveelheid is evenredig aan het aantal trillingen per seconde. Een stemvork zou dus niet willekeurig sterk of zwak kunnen trillen, maar slechts op bepaalde wijzen.
Na Planck heeft men hetzelfde verschijnsel in allerlei gebieden van de natuurkunde gevonden. De kleinste deeltjes van de stof gedragen zich op vreemde en onvoorstelbare wijze. Bij een groot lichaam als een stemvork liggen de verschillende trillingswijzen zoo dicht bij elkaar, dat men ze niet kan onderscheiden. De geweldige ontwikkeling van onze kennis en beheersching der natuurverschijnselen sinds 1900 zou zonder zijn werk niet hebben plaats gevonden. In 1918 heeft Planck den Nobelprijs voor physica gekregen, in 1929 de hem ter eere gestichte Planckmedaille en de Copleymedaille der Royal Society. Planck die van 1885—1927 hoogleraar is geweest, eerst te Kiel, sinds 1887 in Berlijn, is sinds 1930 als opvolger van von Harnack, president der Kaiser Wilhelm Gesellschaft. (Vaderland)

H. **GROOT-DUITSCHLAND. — Tienjarig bestaan van het Deutsche Arbeitsfront —**
Den 2en Mei 1933 sloeg het einde voor de vakorganisatie in Duitschland. Een gevolg van de machtsovername der N.S.D.A.P. was ook, dat een nieuwe sociale politiek gebouwd werd, waarvan de pijlers rustten in den nog verschen bodem van het nationaal-socialisme. De eenheid en uniformiteit volgende, stichtte dr. Ley, in opdracht van Rijkskanselier Hitler, het Duitsche Arbeidsfront, dat werkgever en werknemer in zich organiseerde en dat niet alleen de gelofte gaf, brood en werk gewis te maken, maar den arbeider en zijn gezin ook te doen genieten van ontspanning en vreugde, welke na den arbeid veelvuldig zijn deel zou zijn.
Tot op dien dag bestonden er in Duitschland 246 kernorganisaties van arbeiders, waarom zich 4250 kleinere vakvereenigingen hadden gegroepeerd. De werkgevers waren georganiseerd in 590 landelijke, provinciale en stedelijke bonden, waarbij ongeveer 2300 kleinere vereenigingen waren aangesloten. Al deze organisaties werden opgeheven en overgenomen. Voor hen trad het Duitsche Arbeidsfront in de plaats, aanvankelijk met 9 millioen leden, in September 1939 met 22 millioen leden en in September 1942 met 25 millioen leden, zoowel mannen als vrouwen. Bovendien tellen de aangesloten vereenigingen nog 10.700.000 arbeiders en arbeidsters. Zoodat men wel zeggen kan, dat ieder, die hier een beroep uitoefent, direct of corporatief lid is van het D.A.F. Ook de buitenlandsche arbeiders en arbeidsters worden in dit front opgenomen, zoodra zij hun werk in Duitschland aanvangen.

Het program van het D.A.F. laat zich in het kort als volgt formuleeren: terzijdestelling van den klassenstrijd, vaststelling van arbeidsvoorwaarden, voorkomen van stakingen en willekeurige ontslagen, kortom het leggen van een basis voor een socialen vrede. Iedere arbeider, zoo heet het, heeft recht op werk en op een minimum inkomen. Niet alleen zijn prestaties zullen gehonoreerd worden, hem zal ook een bestaanszekerheid gewaarborgd zijn. De eerste Mei werd tot dag van den arbeid verheven, waarop in groote samenkomsten en massale vergaderingen deze programmapunten telken jare zijn toegelicht en de resultaten daarvan zijn medegedeeld. De organisatie „Kraft durch Freude" deed den Duitschen arbeider niet alleen zijn eigen, maar ook andere landen kennen, zij werd het middel, waardoor millioenen vacantie, verstrooiing, cultureele ontwikkeling en ontspanning genoten. In de rij van bemoeienissen met den arbeider valt ook de stichting van de volksautofabrieken, de leerlingenopleiding, verbetering van de volksgezondheid door het bouwen van arbeiderswijken en dorpen in de nabijheid van de groote bedrijven.

Nadat zes jaar aan dit alles was gewerkt, nadat een millioenenorganisatie in het leven was geroepen, welke uitsluitend ten dienste stond voor den Duitschen arbeider en die daarvan inderdaad ook al veel genoten had, kwam de oorlog. Alles wat het D.A.F. ten dienste stond werd toen overgeschakeld op het oorlogsapparaat. Van den arbeider werden grootere prestaties dan vroeger verwacht, waarbij echter het D.A.F. nieuwe maatregelen treffen moest, ook met het oog op het feit, dat millioenen vrouwen nu de fabrieken en werkplaatsen ingingen. De organisatie is echter in staat geweest dezen grooten ommekeer op te vangen en naar gelang de totale arbeidsmobilisatie nader kwam, haar maatregelen te treffen. Om een voorbeeld te noemen, de wet tot bescherming van moeder en kind beschermt de aanstaande moeder tegen te zwaren arbeid, terwijl een wet tot bescherming van de jeugd, deze vrijwaart tegen al te hooge belasting van werk. Het ligt in de rede, dat veel door den oorlog verhinderd is van wat anders tot grootere ontplooiing zou zijn gekomen. Bijzondere zorgen van het D.A.F. komen nu ook den soldaten aan het front ten goede, zooals b.v. de K.d.F.-ontspanning, welke in 1942 585.000 middagen en avonden aan de fronten kon organiseeren, waarop muziek, films enz. gearrangeerd werden. Het aantal bezoekers van deze bonte middagen en avonden bedroeg niet minder dan 190 millioen soldaten. Tenslotte heeft het D.A.F. een taak gekregen ten aanzien van de verzorging der buitenlandsche arbeidskrachten. Het moet zorgen voor kampen en onderkomens, terwijl het ook de organisatie is, welke de cantines in de groote bedrijven heeft doen ontstaan, waar des middags warm eten wordt opgediend. Vertrouwensmannen bewaren het contact tusschen leiding en arbeiders, tusschen werkgever en werknemer, die beiden één organisatie vormen.
(De Standaard) **(Vor. ber. Oprichting 799 G.)**

A. **EUROPA. — Valutaproblemen. —**

26 April — De rector van de universiteit en directeur van het „Institut für Weltwirtschaft" te Kiel, dr. A Predöhl, heeft te Boedapest een rede gehouden over Europeesche valutaproblemen, waaraan het volgende wordt ontleend. De gouden standaard komt, zelfs in een gewijzigden vorm, niet meer in aanmerking, omdat hij in tegenspraak is met alle grondbeginselen van een autonome geld- en credietpolitiek. Na het stelsel van veranderlijke wisselkoersen te hebben afgewezen, stelde spreker het vraagstuk aan de orde, hoe in een systeem van deviezencontrôle te komen tot een multilateraal handelsverkeer in Europa. Een uitbreiding van het bestaande bilaterale systeem tot een bij verdrag vastgelegd multilateraal systeem is te gemaakt om een werkelijke oplossing te kunnen brengen. De volgende oplossing van het probleem is de monetaire unie. Deze komt echter alleen in aanmerking, wanneer het gaat om een nauwe politiek samensmelting van zelfstandige volkshuishoudingen. De inschakeling van een valuta-automatisme mislukt om dezelfde reden als de gouden standaard is mislukt, terwijl een clearing zonder meer niet voldoende is.

Er moet in elk geval worden gezorgd, dat de saldi worden vereffend, wat alleen kan worden bereikt, als de verschillende volkshuishoudingen in productiepolitiek opzicht op elkaar zijn afgesteld. Hoe meer dit het geval is, des te sterker kan de deviezencontrôle op den achtergrond worden geschoven. Tegenover de niet-Europeesche landen kan principieel alleen met de deviezencontrôle worden gewerkt. De starheid van een dergelijke contrôle kan echter worden verzacht, wanneer een systeem wordt gevonden, dat het mogelijk maakt de buiten-Europeesche saldi der Europeesche volkshuishoudingen met elkaar te verrekenen. Het goud kan, zonder een monetaire functie uit te oefenen, zoowel in als buiten Europa als een gangbaar goed worden gebruikt, zoolang het dat blijft. In het Europeesche verkeer moet echter aan credieten de voorkeur worden gegeven. Ook voor het verkeer met landen buiten Europa zijn er betere vormen voor het vereffenen van saldi. (Ec. Nieuws)
(V. b. Valutaproblemen 5378 D.)

B. **ENGELAND. — Valutaplan van Keynes - Witboek.** 26 April — Verschenen is het witboek over de voorstellen, die Keynes in zijn Bancor-plan heeft gedaan t.a.v. een internationale clearingunie. Dit plan voorziet in de instelling van een internationale valuta, de „bancor", waarvan de waarde in goud zal worden vastgesteld. De bancor zal in een vaste verhouding staan tot de valuta's der deelnemende staten. Het nieuwe valutasysteem zal zijn opgebouwd op een eenheid, die niet onderhevig is aan bepaalde structureele wijzigingen, zooals b.v. de uitbreiding van den goudmijnbouw of veranderingen in de goudreserves van de afzonderlijke landen. De centrale banken van alle deelnemende landen zullen ter vereffening van de internationale betalingen bij de „unie" rekeningen openen. Wanneer de verhouding tusschen een bepaalde valuta en de bancor is vastgesteld, mogen daarin zonder toestemming van de commissie van bestuur der „internationale valuta-unie" geen wijzigingen worden aangebracht.

De deelnemers mogen geen goud koopen boven de pariteitsprijzen, die overeenkomen met de verhouding tusschen hun valuta en de bancor. Aan elke staat zal een inleg-quotum worden toegewezen; het beginquotum wordt op grond van de handelscijfers vastgesteld. Elke debiteurstaat kan bij elken crediteurstaat uit diens tegoed crediet opnemen. Het debetsaldo mag per jaar niet meer dan ¼ van het quotum stijgen. Wanneer echter gedurende twee jaar dit maximum is overschreden, mag het lid zonder meer de waarde van zijn valuta tegenover de bancor met 5% verlagen. Te Londen en New York zullen clearingbanken worden opgericht. De centrale banken van niet-aangesloten landen kunnen bij de clearingbank rekeningen onderhouden. Over de rol van het goud wordt opgemerkt, dat het zijn waarde behoudt, in zooverre het bij uitvoering van het plan-Keynes als waardemeter dient. Toch zijn, in afwijking met het Amerikaansche plan, de deelnemende landen niet verplicht, bij de internationale valuta-unie goud in te leveren. De bancor zal geen zuivere goudvaluta zijn, doch een gouden kern- of goudverrekeningsvaluta.
(Ec. Nieuws)

C. **TABAK. — Wereldverbruik van sigaretten. —** Evenals in den vorigen wereldoorlog is ook in den huidigen oorlog het sigarettenverbruik aanzienlijk toegenomen. Ongeacht de tegelijkertijd sterk verhoogde accijns heeft het sigarettenverbruik in alle landen een recordhoogte bereikt. Zoo werden in de V.S. in 1942 niet minder dan 235 milliard sigaretten gerookt, hetgeen 29 milliard stuks meer is dan in 1941. De ontwikkeling in Europa vertoont eenzelfde beeld: in 1930 182 milliard stuks, hetgeen 68% meer is dan in 1920 en even hoog was als het verbruik in de V.S.; sindsdien heeft de consumptie zich tot het uitbreken van den oorlog in gelijk tempo ontwikkeld. Het Europeesche sigarettenverbruik, inclusief het Engelsche maar zonder het Russische verbruik, kan tegenwoordig op 200 milliard stuks worden geschat. In Sovjet-Rusland bedroeg de consumptie in de laatste jaren vóór den oorlog jaarlijks 75 milliard stuks; dit aantal heeft uitsluitend betrekking op fabriekssigaretten. De tabak voor het zelf draaien van sigaretten had eveneens een groot afzetgebied. Het Chineesche sigarettenverbruik beliep in 1930 70 milliard stuks en steeg in de daarop volgende jaren jaarlijks met 10%. De Japansche fabricage van sigaretten bedroeg kort voor den oorlog 50 tot 60 milliard stuks jaarlijks. Daar, sinds het uitbreken van den oorlog met de Angelsaksische mogendheden de Engelsche en Amerikaansche sigarettenexport naar Oost-Azië is weggevallen, hebben de Japansche fabrieken hun capaciteit aanzienlijk moeten uitbreiden. Onder invloed van de sterk toegenomen industrialisatie is in Indië het sigarettenverbruik in verhouding gestegen. Welke perspectieven zich hier openen, kan men opmaken uit het feit, dat Indië de op één na grootste tabaksproducent ter wereld is en de tabak tot nu toe over-

wegend in andere vormen dan de sigaret werd verbruikt. In tegenstelling tot andere industrieën heeft de sigarettenindustrie ná den oorlog vrijwel geen daling van de vraag te duchten. (Ec. Nieuws)
(V. b. Tabak 5369 A.)

A. **NEDERLAND. — Bedrijfsleven - Kamers van Koophandel - Taak en organisatie. —**
Over de taak der Kamers van Koophandel en Fabrieken als schakel tusschen overheid en bedrijfsleven, bevat „Economische Voorlichting" een beschouwing, waaraan wij het volgende ontleenen: Ten einde een vruchtbare samenwerking tusschen Overheid en bedrijfsleven mogelijk te maken, is men er toe overgegaan het bedrijfsleven horizontaal, verticaal en regionaal te organiseeren, ten einde organen te verkrijgen, welke kunnen fungeeren als tusschenschakels tusschen Overheid en bedrijfsleven.
Naast de horizontale en de verticale organisaties bestaat echter behoefte aan regionale organisaties, dit zijn organisaties, die de gemeenschappelijke belangen vertegenwoordigen van allen, die in een bepaalde streek op economisch gebied werkzaam zijn. De Kamers van Koophandel en Fabrieken trachten in gewestelijk verband tot uitdrukking te brengen het gemeenschappelijke, eigen aan alle sectoren van het economische leven, ten einde zoodoende binnen een bepaald gebied te komen tot een synthese van de vaak uiteenloopende belangen. In de Kamers is harmonisch samengebracht het geheel van ondernemingen in industrie, handel, ambacht, verkeer, verzekeringswezen en bankwezen, binnen het voor de Kamer aangewezen ressort. De noodzaak van een dergelijke regionale organisatie van het bedrijfsleven vloeit in hoofdzaak voort uit drieërlei omstandigheid. Vooreerst is een regionale organisatie noodig, omdat voor de uitvoering van sommige wetten kennis van de plaatselijke toestanden vereischt is; in bepaalde gevallen is het gewenscht de uitvoering van dergelijke wetten aan een onpartijdige instantie op te dragen (uitvoering Handelsregisterwet, Vestigingswet Kleinbedrijf en Wet betreffende het uitverkoopen en het opruimen in het winkelbedrijf).
In de tweede plaats is naast een centrale een regionale binding van de economische belangen noodig, omdat binnen het land economische centra zijn, die op zichzelf een zekere eenheid vormen, waarvan de behartiging der gemeenschappelijke belangen een eigen organisatie vereischt. Ten slotte heeft niet alleen de landelijke, doch ook de gewestelijke en plaatselijke Overheid advies noodig bij het treffen van maatregelen op economisch gebied.
Ten einde haar in staat te stellen haar functie als schakel tusschen Overheid en bedrijfsleven beter dan voordien te vervullen, heeft de secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart op 25 November 1941 een Besluit uitgevaardigd, waarbij de Kamers een ingrijpende reorganisatie ondergingen. De ontwikkeling van de laatste jaren heeft de noodzakelijkheid medegebracht, de Kamers hechter te verbinden aan de overheid, zonder haar daarom los te maken van het bedrijfsleven. Genoemde secretaris-generaal stelt vast: aantal, gebied, vestigingsplaats en aantal plaatselijke kantoren van de Kamers en bepaalt het aantal leden van den Raad van Bijstand. Hij benoemt den voorzitter en de plaatsvervangende voorzitters; de voorzitter is aan den secretaris-generaal verantwoording schuldig van zijn beleid. De Kamers zijn thans niet ingedeeld naar economisch-geografische eenheden, doch naar gewesten. De gebiedsindeeling van de Kamers sluit dus na de laatste reorganisatie geheel aan bij den opbouw van het staatsorganisme in Nederland; elke provincie heeft thans haar eigen Kamer. Het aantal Kamers is teruggebracht van 36 tot 11, doch in vrijwel alle provincies zijn één of meer plaatselijke kantoren ingesteld, waartoe het bedrijfsleven zich kan wenden.

De Kamers zijn thans gevestigd in Amsterdam (met plaatselijke kantoren in Alkmaar, Zaandam, Haarlem en Hilversum; Rotterdam (met Den Haag, Leiden, Delft, Gouda, Vlaardingen en Dordrecht); Middelburg (met Terneuzen); Utrecht (met Amersfoort); Leeuwarden; Groningen (met Veendam); Meppel; Hengelo (met Zwolle en Deventer); Arnhem (met Harderwijk, Zutfen, Tiel en Nijmegen); Tilburg (met Den Bosch, Waalwijk, Breda en Eindhoven); Maastricht (met Venlo, Roermond en Heerlen). De Kamers hebben afdeelingen, welke correspondeeren met de zes hoofdgroepen van de horizontale bedrijfsorganisatie, met dien verstande, dat de vorming van afdeelingen bankwezen en verzekeringswezen facultatief is gesteld. Indien binnen het gebied van een Kamer een gewestelijke of plaatselijke afdeeling van een horizontale bedrijfsorganisatie bestaat, wordt deze verbonden met de betrokken afdeeling der Kamer. Zooveel mogelijk zullen personeele unies plaats hebben. De voorzitter — aan wien het bestuur van de Kamer is opgedragen — wordt als regel benoemd uit de personen, die in het gebied der Kamer een leidende functie in het bedrijfsleven vervullen; hetzelfde geldt van de plaatsvervangende voorzitters, die mèt den voorzitter het Dagelijksch Bestuur vormen. Elke Kamer hoeft een Raad van Bijstand, wiens taak in hoofdzaak adviseerend is en die een zoo goed mogelijke weerspiegeling moet zijn zoowel van den aard als van den omvang van het bedrijfsleven in het betrokken ressort.
(Ec. Voorlichting - Telegraaf)
(V. b. bedrijfsleven 5480; Kamers v. Kooph. 5078 C.)

B. **WERELDBEVOLKING. — Verhouding tusschen stad en platteland. —**
Sinds het midden van de 19e eeuw neemt in vele landen de bevolking van de steden voortdurend toe in verhouding tot die van het platteland. Verscheidene oorzaken zijn daarvoor aan te wijzen. In de eerste plaats brengt de toenemende industrialisatie een trek naar de stad teweeg. Daarnaast staat in sommige landen, b.v. in Frankrijk, een achteruitgang van de geboorten op het platteland. Ook kan de emigratie een rol spelen bij de verdeeling van de bevolking over stad en platteland. Van het laatste is Ierland een voorbeeld. De bevolking aldaar nam tusschen 1841 en 1936 af van 6 tot 3 mill. In dezelfde periode verminderde het aandeel van de plattelandsbevolking in de totale bevolking van 83.3% tot 68.2%. Ook de immigratie kan van invloed zijn op de verhouding tusschen stads- en plattelandsbevolking, getuige Zuid-Afrika, waar in 1891 nog slechts 35% van de bevolking in steden woonde, doch in 1936 reeds 65.24%. In Duitschland blijkt de stadsbevolking tusschen 1871 en 1910 van 36% tot 60% te zijn toegenomen. De plattelandsbevolking bleef in dien tijd vrijwel constant 26 mill. bedragen. Daarna trad echter ook in de absolute cijfers een daling in, zoodat in 1939 het aantal plattelandsbewoners nog slechts 20.88 mill. bedroeg of 30.1% van het totaal. In Engeland had in 1851 de stedelijke bevolking (9 mill.), de plattelanders (8.9 mill.) al ingehaald. In 1931 waren op 31.9 mill. stedelingen nog maar 8 mill. plattelanders over, welke laatsten slechts 20% van alle Engelschen uitmaakten tegen 49.8% in 1851. In Frankrijk is de plattelandsbevolking tusschen 1846 en 1936 van 26.8 mill. of 75.6% van de totale bevolking tot 19.9 mill. of 47.6% gedaald. Ook in België is de stedelijke bevolking sterk toegenomen, zoodat in 1930 in de gemeenten met 2000 en meer inwoners 80.5% en in die met 5000 en meer inwoners 60.5% van de bevolking woonde. Een zeer geleidelijk karakter droeg de ontwikkeling in de Scandinavische landen, misschien (naast het kalme tempo van de industrialisatie) i.v.m. het feit, dat de „groote steden" bijna uitsluitend de hoofdsteden zijn. Hun aandeel aan de totale bevolking bedroeg in 1930 in Noorwegen 28.5%, in Zweden 32.5%, in Denemarken echter reeds 43.9%.
In Rusland blijkt tengevolge van de industrialisatie de bevolking van de steden van 1928 tot 1939 absoluut tot meer dan het dubbele en relatief van 17.6 tot 32.8% van de totale bevolking te zijn gestegen. Deze ontwikkeling herinnert aan de geschiedenis der V.S. Daar woonden in 1800 nog 83.2% van de menschen op het land. In 1870 wogen stad en land reeds tegen elkaar op. Ook in landen met een nog eenigszins koloniaal karakter is de relatieve groei van de stedelijke bevolking waar te nemen. In Argentinië heeft de plattelandsbevolking zich van 1869 tot 1938 verdubbeld. De stadsbevolking is echter tezelfdertijd vertienvoudigd. In Australië woonde in 1891 nog omstreeks 2/3 van de bevolking op het platte land, in 1931 nog maar 1/3. In het laatste jaar woonden 46.9% van de bewoners van Australië alleen al in de verschillende hoofdsteden. Ook in Japan is de trek naar de steden duidelijk merkbaar. In gemeenten met minder dan 10.000 inwoners woonde in 1893 nog 84% en in steden van meer dan 100.000 inwoners slechts 6% van de bevolking. Dit laatste percentage was echter in 1940 al tot 29% gestegen.
(Ec. Nieuws) **(V. b. Overz. groote steden 5445 A; verschuiving naar de stad 5346 C.)**

C. **CURAÇAO. — Commandowisseling. —**
28 April — Vice-admiraal Arthur Robinsons, tot dusverre commandant van de Amerikaansche zeestrijdkrachten op Curaçao, is overgeplaatst. Hij wordt opgevolgd door vice-admiraal Chandler. (Vaderland)
(Vor. ber. Curaçao 5491 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Sovjetaanvallen op het Koeban-bruggenhoofd - Felle strijd in Tunesië - 82.000 br.t. Anglo-Amerikaansche tonnage tot zinken gebracht - In April 423.000 br.t. tot zinken gebracht. —

OOSTELIJK FRONT. —

Hoofdkwartier van den Führer, 27 April (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Van het Oostfront wordt wederzijdsche bedrijvigheid van verkenners en stoottroepen gemeld.

28 April — Aan het Koeban-bruggenhoofd zijn talrijke aanvallen van den vijand in samenwerking met het luchtwapen afgeslagen. Boven den Zuidelijken sector van het Oostelijk front zijn op 27 April 44 bolsjewistische vliegtuigen neergeschoten.

29 April — Aan het Koeban-bruggenhoofd en ten Zuidoosten van Leningrad bleven vijandelijke aanvallen zonder succes. De luchtmacht vernietigde 52 Sovjet-vliegtuigen zonder zelf verliezen te lijden.

30 April — De Sovjets gingen opnieuw met sterke strijdkrachten tot den aanval op het Koeban-bruggenhoofd over. Ondanks hevige voorbereiding door de artillerie en krachtige ondersteuning door pantserstrijdkrachten en vliegers vermocht de vijand op geen enkele plaats terrein te winnen. In luchtgevechten schoten Duitsche jagers 67 Sovjet-vliegtuigen neer.

1 Mei — Duitsche en Roemeensche troepen behaalden aan het Koeban-bruggenhoofd een groot afweersucces. De Sovjets, die onder krachtig gebruik van artillerie, pantser- en vliegerstrijdkrachten aanvielen, werden onder zware verliezen aan manschappen en materiaal teruggeslagen.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA. —

26 April — De afweerslag aan het westelijke Tunesische front duurt met onverminderde hevigheid voort. Ondanks groote numerieke superioriteit bleef den vijand elk succes om door te breken ontzegd. Penetraties van geconcentreerde pantserstrijdkrachten werden opgevangen en de vijand werd na verbitterde gevechten onder zware verliezen aan vechtwagens verdreven.

27 April — Ook de tweede ronde van de vierde fase van den grooten Britsch-Amerikaanschen aanval op het Tunesische front is mislukt door den wil tot afweer van de Duitsch-Italiaansche troepen. Overdag ondernam de vijand slechts nu en dan hevige aanvallen; zij werden ten deele in tegenaanvallen afgeslagen. In den tijd van 20 tot 26 April werden 193 vijandelijke pantserwagens door formaties van het leger en de luchtmacht vernield of kapotgeschoten. De bloedige verliezen van den vijand zijn ernstig.

In Tunesië zijn de gevechten, die de beslissing op dit bruggenhoofd nader moeten brengen, thans, nu het eerste Engelsche leger in het Westen ook in actie is gekomen, in vollen gang. Daardoor staat het geheele front van Kaap Serrat tot ten Noorden van Enfidaville onder druk. Zoowel uit de Duitsche en Italiaansche als uit de Engelsche berichten blijkt zonder meer, dat de strijd met groote hardheid en alle verbetenheid wordt gevoerd. Tevens blijkt echter ook dat de verdedigers over gunstige stellingen beschikken, omdat ondanks groote numerieke meerderheid de geallieerden geen vorderingen hebben weten te maken, die van strategische of tactische beteekenis zijn. In het Zuiden, waar het achtste leger een week geleden den aanval is begonnen, is de voornaamste linie van de Duitschers en Italianen nog intact.

Het dezer dagen door generaal Alexander geopende offensief van het Westen uit moet nu den druk op het Duitsch-Italiaansche front verhoogen en daarmede trachten Montgomery bij zijn tijdroovende operaties te ontlasten. Maanden lang heeft het eerste leger zich op deze gebeurtenis kunnen voorbereiden. Het heeft een superieure strijdmacht samengetrokken, tegenover de Duitschers en Italianen numeriek ver in de meerderheid. Ook in dezen sector bestaan terreinhindernissen, doch deze leveren niet zulke omvangrijke problemen op zooals dit in het Zuiden het geval is. Zelfs lokt na de overwinning van eenige moeilijkheden het open veld, slechts onderbroken door enkele heuvels en kleine bergen, zoodat dan de mogelijkheid bestaat voor het opereeren met gemotoriseerde en tankdivisies. Deze omstandigheid heeft als gevolg gehad, dat het zwaartepunt zich van het Zuiden naar het Westen heeft verplaatst. Ten Westen van Medjez el Bab en Pont du Fahs onderneemt nu generaal Alexander pogingen om door de stellingen van von Arnim heen te breken, teneinde de voorwaarden te scheppen voor een tankslag. Tot dusver is den Engelschen echter zulks niet gelukt. Van Duitsche zijde meldt men groote Engelsche verliezen aan tanks en vooral een verhoogde activiteit van het luchtwapen, dat aanzienlijk heeft bijgedragen tot de behaalde successen in den afweerslag.

28 April — De vijand heeft op eenige sectoren van het Westelijke front plaatselijke aanvallen gedaan, die in harde gevechten werden afgeslagen.

29 April — Ten Noordoosten van Medjez el Bab werd een superieure vijandelijke pantserformatie, die er in geslaagd was, onze stellingen binnen te dringen, door Duitsche reserves tot den strijd genoopt, verslagen en in een tegenaanval onder zware vijandelijke verliezen tot voorbij haar uitgangsstellingen teruggedreven.

30 April — Aan het Westfront werden verscheidene plaatselijke aanvalspogingen van den vijand verijdeld.

1 Mei — Uit het gevechtsterrein wordt melding gemaakt van levendige, plaatselijke gevechtsactie. Vijandelijke aanvallen op Duitsch-Italiaansche heuvelstellingen werden afgeslagen. Op eenige plaatsen gingen onze troepen tot plaatselijke tegenaanvallen over. In de zware gevechten aan het Westelijk front van het bruggenhoofd van Tunis verloor de vijand van 27 tot 30 April 98 pantserwagens, 86 pantserverkenningswagens en „Schützenpanzerwagen", 21 kanonnen, talrijke automobielen en eenige honderden gevangenen.

DE LUCHTOORLOG. —

27 April — Britsche bommenwerpers vielen in den afgeloopen nacht eenige plaatsen in West-Duitschland aan, waaronder de steden Duisburg, Oberhausen en Mülheim. Woonwijken, ziekenhuizen en andere openbare gebouwen werden getroffen. De bevolking leed verliezen. 21 der vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten

29 April — In den afgeloopen nacht drongen vijandelijke vliegtuigen tot het Noordwestduitsche kustgebied, alsmede tot het Oostzeegebied en tot Oost-Pruisen door. Door lukraak uitgooien van bommen ontstond er lichte schade. Bij deze aanvallen werden 18 vijandelijke bommenwerpers neergeschoten. Duitsche gevechtsvliegtuigen lieten in den nacht van 28 op 29 April bommen vallen op eenige plaatsen van Zuid-Engeland.

1 Mei — Britsche bommenwerpers vielen in den afgeloopen nacht verscheiden plaatsen in West-Duitschland aan, waaronder ook open landelijke gemeenten. Door het werpen van bommen op woonwijken, vooral in Essen, ontstonden verliezen onder de bevolking en werd aanzienlijke schade aangericht. 13 der aanvallende bommenwerpers werden neergeschoten.

DE STRIJD TER ZEE.

28 April — Het D. N. B. verneemt dat een mededeeling van de Amerikaansche commissie-Truman, volgens welke in 1942 12 millioen ton Amerikaansche en Engelsche scheepsruimte in den grond is geboord, nauwkeurig overeenkomt met de van Duitsche zijde gepubliceerde berekening, dat door Duitsche vloot- en luchtstrijdkrachten 9.004.000 ton, door Italiaansche 840.000 ton en door Japansche 2.200.000 ton, in totaal dus 12.044.000 ton, tot zinken is gebracht.

29 April — In den nacht van 27 op 28 April ontstond er in Het Kanaal een gevecht tusschen de bewakingsstrijdkrachten van een Duitsch konvooi en een Britsche formatie torpedojagers, die door motortorpedobooten vergezeld was. In het verloop van dit gevecht werden twee vijandelijke artilleriebooten tot zinken gebracht, terwijl twee andere en een torpedojager zwaar beschadigd werden.

30 April — Onderzeebooten boorden in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan en op de Middellandsche Zee 10 schepen met een gezamenlijken inhoud van 53.000 br.t., die deel uitmaakten van krachtig beschermde convooien, in den grond. Vijf andere schepen, waaronder een van het type „Winchester Castle". met een inhoud van 20.000 br.t. werden door torpedo's getroffen. In de maand April zijn hiermede door de Duitsche duikbooten in totaal 63 schepen, gezamenlijk metende 423.000 br.t., tot zinken gebracht.

1 Mei — Op den Atlantischen Oceaan heeft een Italiaansche duikboot 4 schepen met een gezamenlijken inhoud van 29.000 br.t. tot zinken gebracht.

(N. R. Crt. - Alg. Hbld. - Telegraaf - Vaderland)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5500 A.)

A. **NEDERLAND. — Voormalige Nederlandsche leger in krijgsgevangenschap - Bekendmaking van Weermachtsbevelhebber, General Fr. Christiansen. —**

's-Gravenhage, 29 April — De Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden, General der Flieger Fr. Christiansen, maakt het volgende bekend: Na de capitulatie van het Nederlandsche leger in Mei 1940 heeft de Führer en opperbevelhebber van de Duitsche Weermacht bevel gegeven tot onmiddellijke invrijheidstelling van de Nederlandsche soldaten uit de krijgsgevangenschap. Deze maatregel werd vanzelfsprekend genomen op voorwaarde, dat de Nederlandsche officieren en manschappen deze grootmoedige handelwijze met een dienovereenkomstige houding ten aanzien van de Duitsche bezettende macht zouden beantwoorden. Een groot gedeelte van hen heeft aan deze verwachting voldaan; in vele gevallen is echter onder invloed van onverantwoordelijke ophitsers een tegenovergestelde ontwikkeling gevolgd. Reeds in Mei 1942 moesten derhalve de voormalige beroepsofficieren opnieuw in krijgsgevangenschap worden weggevoerd. De Duitsche weermacht heeft sindsdien bijna een vol jaar laten verstrijken in de verwachting, dat deze duidelijke waarschuwing zou worden verstaan. In feite hebben echter afzonderlijke leden van het voormalige Nederlandsche leger door hun vijandig gedrag telkens opnieuw het vertrouwen, dat bij hun vrijlating in hen werd gesteld, geschonden. Dit misbruik van een volkomen vrijwillig teruggeschonken vrijheid wordt thans niet langer meer geduld. De Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden beveelt derhalve, dat de leden van het voormalige Nederlandsche leger terstond opnieuw in krijgsgevangenschap worden weggevoerd. Hij zal de betrokken personen in de dagbladpers tot persoonlijke aanmelding oproepen. Wie aan den oproep van den Wehrmachtbefehlshabe geen gevolg geeft of tracht, zich op andere wijze aan de krijgsgevangenschap te onttrekken, moet op de strengste maatregelen rekenen. Dit geldt eveneens voor personen, die de betrokkenen bij dergelijke pogingen ondersteunen. Allen, die thans in krijgsgevangenschap moeten terugkeeren, hebben dit uitsluitend aan de ophitsers te danken, die door hun misdadig gedrag dezen maatregel noodzakelijk maakten.

(V. b. Beroepsofficieren in Krijgsgev.schap 5114 B.)

Verplichte aanmelding van beroepspersoneel beneden den rang van officier. —

30 April — De Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden, General der Flieger Fr. Christiansen, maakt bekend: Het beroepspersoneel van de voormalige Nederlandsche Weermacht beneden den rang van officier met geboortedatum ná 31 Maart 1898, voor zoover dit personeel in Mei 1940 in werkelijken dienst van de Nederlandsche Weermacht stond.

In het Weermachtskamp te Amersfoort, Zonnebloemstraat, moeten zich telkens tusschen 8 en 11 uur de volgende personen aanmelden: de leden 1. van het wapen der infanterie, cavalerie, artillerie, technisch personeel, politietroepen, op 7 Mei 1943; 2. van de zeemacht met beginletter A—H en de leden van het wapen der genie, pontonniers en torpedisten, militaire luchtvaart, mil. geneeskundigen dienst, op 10 Mei 1943; 3. van de zeemacht met beginletter I—Z en de leden van alle boven niet genoemde wapens en onderdeelen op 13 Mei 1943.

Bij de aanmelding moeten het persoonsbewijs en voor zoover nog aanwezig de militaire identiteitspapieren worden vertoond.

Kleeding: Zooveel mogelijk uniform, anders burgerkleeding. Dringend wordt aanbevolen daagsche en Zondagsche kleeren, wollen dekens, lijfgoed en extra schoeisel mede te brengen. De gezamenlijke bagage mag den omvang van twee handkoffers niet overschrijden.

Van de aanmelding en terugvoering in de krijgsgevangenschap zijn uitgezonderd: 1. Alle leden der Nederlandsche politie en haar nevenorganisaties in zooverre deze personen momenteel in actieven dienst staan bij: a. de Staatsordepolitie; b. de Gemeentelijke Ordepolitie; c. de Marechaussee (gendarmerie); d. de politie te water; e. de Staatsrecherche (recherche-centrale, recherche-hoofdafdeelingen, recherche-afdeelingen); f. de gemeentelijke recherche; g. de Staatsbrandweer; h. de gemeentelijke brandweren; i. de vrijwillige brandweren voor zoover deze personen daar als hoofdberoep een functie uitoefenen of leiders zijn; k. de vaste kern van den Luchtbeschermingsdienst (bezoldigd door den Staat); 2. Onderofficieren, die tijdens hun actieven diensttijd bestuursambtenaren (administrateurs) waren; 3. personen, die als hoofdberoep een functie bij den Nederlandschen Arbeidsdienst uitoefenen; 4. in Duitschland werkende personen.

De onder 1 genoemde personen moeten vóór 15 Mei 1943 een bevestiging van de boven hen staande Nederlandsche dienstinstantie betreffende hun tegenwoordige aanstelling (actief dienstverband) inzenden aan den commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche Weermacht te Den Haag, Lange Voorhout 7. Wie geen gevolg geeft aan den oproep van den Wehrmachtbefehlshaber of zich op andere wijze aan de terugvoering in de krijgsgevangenschap probeert te onttrekken, moet op de scherpste maatregelen rekenen. Dit geldt ook voor personen, die de betrokkenen bij dergelijke pogingen ondersteunen.

Verdere oproepingen zullen volgen.

Politiestandrecht voor het geheele land afgekondigd.

1 Mei — De Reichskommissar für die besetzten niederländischen Gebiete heeft op grond van de artikelen 62 en volgende der verordening openbare orde 1943 met onmiddellijke werking voor het bezette Nederlandsche gebied in zijn geheel het politiestandrecht afgekondigd en in verband hiermede beschikt: „Ik beveel, dat een ieder zich heeft te onthouden van iedere handeling, welke de openbare orde en de veiligheid van het openbare leven zou kunnen verstoren of in gevaar zou kunnen brengen, en zich heeft te schikken naar de bijzondere maatregelen, welke ik, daarbij uitdrukkelijk de aandacht vestigende op de scherpte van het politiestandrecht, zal uitvaardigen. Hij, die in strijd handelt met dit bevel, wordt standrechtelijk veroordeeld.

De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer treft alle maatregelen, welke hij voor de handhaving of het herstel van de openbare orde of van de veiligheid van het openbare leven noodig acht. Bij de uitvoering van zijn taak kan de Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer van het geldende recht afwijken. Tot mijn bijzonderen gemachtigde in den zin van artikel 65 der verordening openbare orde 1943 voor het bezette Nederlandsche gebied in zijn geheel benoem ik den commissaris-generaal voor bestuur en justitie dr. dr. Wimmer. Aan hem is ondergeschikt het geheele openbare bestuur, met uitzondering van de politie en onverminderd de aan den Höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer opgedragen taak.

Aan den bijzonderen gemachtigde voor het bezette Nederlandsche gebied in zijn geheel zijn de bijzondere gemachtigden voor de afzonderlijke provincies ondergeschikt. Ik benoem tot bijzonderen gemachtigde voor de provincie: Noord-Brabant: den Oberbereichsleiter Himmerich. Gelderland: den plaatsvervangenden gevolmachtigde Brandes. Zuid-Holland: den gevolmachtigde, Reichsrichter Schwebel en tot diens vertegenwoordiger den gevolmachtigde voor de stad Rotterdam, Präsident dr. Völkers. Noord-Holland: den gevolmachtigde dr. Schröder en tot diens vertegenwoordiger den Reichsrichter Schwebel. Zeeland: den gevolmachtigde, Oberbereichsleiter Münzer. Utrecht: den gevolmachtigde, Oberbereichsleiter Müller-Reinert. Friesland: den gevolmachtigde, Ministerialrat Ross. Overijsel: den gevolmachtigde Weidlich. Groningen: den gevolmachtigde, Landrat dr. Conring. Drente: den gevolmachtigde, Oberbereichsleiter Sellmer. Limburg: den Oberbereichsleiter Himmerich.

Bovendien heeft de Rijkscommissaris op grond van artikel 62, lid 3, der verordening Openbare Orde 1943 met uitdrukkelijke verwijzing naar de gestrengheid van het politiestandrecht voor het bezette Nederlandsche gebied in zijn geheel het volgende beschikt: 1) Hij, die deelneemt aan samenscholingen in het openbaar van welken aard ook; 2) hij, die weigert zijn werk te verrichten, zij het ook door een uitsluitend passief gedrag, die staakt of die werknemers uitsluit; 3) hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, schiet-, slag- of stootwapenen bij zich draagt of in zijn bezit heeft; 4) hij, die pamfletten vervaardigt, verspreidt, of in zijn bezit heeft, welke de openbare orde zouden kunnen verstoren; 5) hij, die zich tegen de openbare macht verzet, wordt standrechtelijk veroordeeld en wordt derhalve ingevolge artikel 66 der verordening Openbare Orde 1943 in het algemeen gestraft met den dood. Poging, uitlokking of deelneming zijn op gelijke wijze strafbaar als het voltooide strafbaar feit."

(Aan de afkondiging van het politiestandrecht voor het geheele land was op 30 April een afkondiging van dit standrecht voor de provincies Overijssel, Limburg, Noord-Holland en Gelderland voorafgegaan).

(V. b. Civ. standrecht 4611 B.; Verordening openb. orde 1943 5383)

Beschikking van den Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer. — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer beim Reichskommissar für die besetzten niederländischen Gebiete heeft op grond van artikel 64 der verordening Openbare Orde 1943, in verband met het door den Reichskommissar für die besetzten niederländischen Gebiete afgekondigde politiestandrecht voor het bezette Nederlandsche gebied, in zijn geheel beschikt:
„1) De aan mij ondergeschikte ᛋᛋ- en politie-eenheden schieten onverwijld zonder waarschuwing, wanneer samenscholingen van welken aard ook plaats vinden of wanneer meer dan vijf personen op openbare wegen of pleinen zich verzamelen. Door de Duitsche politie toegestane bedrijfsvergaderingen zijn daarvan uitgezonderd.§§) 2) Het is verboden, zich tusschen 20 en 6 uur in de open lucht op te houden. Uitzonderingen worden door de Duitsche politie toegestaan. § 3) Verboden is het schenken en het gebruiken van brandewijn en andere alcoholhoudende dranken in openbare lokaliteiten, alsmede het afleveren en het verkoopen van zoodanige dranken. 4) Aan werkgevers is het verboden, loonen en salarissen uit te betalen aan stakers voor dagen, waarop geheel of gedeeltelijk werd gestaakt. 5) De Duitsche veiligheidspolitie neemt alle winkels in beslag, welke gedurende den tijd, dat het politiestandrecht van kracht is, niet geopend zijn op de voorgeschreven of op de ter plaatse gebruikelijke tijden.
Hij, die in strijd handelt met een der verboden, genoemd onder 2) tot en met 4) wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijfjaren en met geldboete tot een onbeperkt bedrag of met een dezer straffen, voor zoover niet op grond van andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd. Het nemen van maatregelen op het gebied der veiligheidspolitie blijft onaangetast."

§) In afwijking hiervan werd op 2 Mei door den Generalkommissar für das Sicherheitswesen medegedeeld: Met het oog op de voedselvoorziening van de bevolking wordt het einde van den tijd, gedurende welken het tijdens het politiestandrecht verboden is zich in de openlucht te bevinden, in de ochtenduren van 6 naar 4 uur vervroegd. Het verbod zich in de open lucht te bevinden geldt derhalve slechts voor den tijd van 20 tot 4 uur. Voorts volgde op 5 Mei een publicatie waarin de aanvang van den spertijd werd verplaatst van 20 naar 21 uur.
§§) Op 4 Mei deelde de Generalkommissar für das Sicherheitswesen mede: „Het houden van veemarkten en weekmarkten, voor zoover daarop levensmiddelen voor de dagelijksche voorziening der bevolking te koop worden aangeboden, valt niet onder het verbod van het zich verzamelen van meer dan vijf personen gedurende den tijd van het politiestandrecht in Nederland."
(V. b. Sluitingsuur 5470 B.)

Toelichting ten aanzien van het politiestandrecht. 1 Mei — Het politiestandgerecht, bepaalt (volgens de Verordening van 9 Jan. 1943), voor zoover in deze afdeeling niet anders is bepaald, zijn procedure overeenkomstig plichtmatige beoordeeling. Met betrekking tot de inleiding van een onderzoek of tot het voeren van de standrechtelijke procedure dan wel tot niet verdere vervolging kan de hoogere ᛋᛋ- en politieleider aan het gerecht opdrachten geven. Het politiestandgerecht dient in de procedure alles te doen, wat tot ontdekking van de waarheid noodzakelijk is. De verdachte dient, zoo noodig door tusschenkomst van een tolk, te worden gehoord. Als verdediger wordt hij bijgestaan door een ᛋᛋ-leider of een politie-officier. Het gerecht kan in diens plaats eveneens een door den verdachte zelf gekozen verdediger toelaten, voor zoover de procedure hierdoor niet wordt vertraagd. De namen der rechters, van den griffier en van den verdachte, de bewijsmiddelen, het strafbare feit, het met redenen omkleede vonnis, zoomede de dag en de plaats der terechtzitting van het standgerecht worden in een door den voorzitter en den griffier te onderteekenen proces-verbaal neergelegd. Indien ter terechtzitting blijkt, dat een strafbaar feit in den zin van artikel 62, lid 3, niet heeft plaats gevonden, of in een standrechtelijke procedure de zaak niet kan worden opgehelderd, wordt de zaak verwezen naar den gewonen rechter.
(V. b. Verordening Openbare Orde 1943 5383)

Mei-bijeenkomsten en sportwedstrijden afgelast. — 1 Mei — De eerste Mei is in Nederland geen feestdag, maar een gewone werkdag. Derhalve zijn alle voor dezen dag georganiseerde betoogingen uitgesteld tot een later tijdstip. De Rijksgevolmachtigde voor de Sport deelt mede, dat er gedurende het van kracht zijn van het afgekondigde politiestandrecht, geen sportwedstrijden mogen worden gehouden.
(Telegraaf - Nat. Dagbl. - D. Z. i. d. Niederl. - N.R.Crt.)

Doodvonnissen van het politiestandgerecht. —
2 Mei — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer deelt mede: Het Polizeistandgericht van het ᛋᛋ- und Polizeisicherungsbereich Friesland, Groningen en Drente te Groningen heeft den 1sten Mei 1943 den Nederlandschen onderdaan Jochum van Zwol, geboren den 16en April 1923, ter dood veroordeeld, daar hij na afkondiging en door middel van plakkaten bekendmaken van het standrecht als stakingsophitser is aangetroffen met een wapen. Het vonnis werd door den kogel ten uitvoer gelegd. De veroordeelde droeg een wapen bij zich en spoorde arbeiders, die zich op ordelijke wijze naar hun werk wilden begeven, aan, het werk neer te leggen. Het feit, van de afkondiging van het politiestandrecht was hem evenzeer bekend als de inhoud van de bekendmaking van den 1sten Mei 1943, die uitdrukkelijk en duidelijk bepaalt, dat wie tot staking aanspoort of op onrechtmatige wijze wapenen draagt of in bezit heeft, met den dood gestraft wordt.
Het Polizeistandgericht van het ᛋᛋ- und Polizeisicherungsbereich Noord-Holland heeft den 1sten Mei 1943 te Amsterdam de hierna genoemde Nederlandsche onderdanen ter dood veroordeeld: 1. Johan van Lemmeren, geboren den 15en November 1902 te Amsterdam, woonachtig te Krommenie. 2. Gerard Wiersma, geboren den 12en Februari 1905 te Amsterdam, woonachtig te Krommenie, 3. Theodorus Rijkhoff, geboren den 11en Juni 1914 te Assendelft, aldaar woonachtig. 4. Hendrik Blank, geboren den 4en November 1888 te Krommenie, aldaar woonachtig. De veroordeelden zijn des middags van den 30sten April 1943 in de Vereenigde Blikfabrieken te Krommenie in staking gegaan. Het standrechtdecreet was hun bekend. Desondanks hebben zij het werk niet hervat, doch verder gestaakt. Ook hebben zij na de aanmaning het werk onmiddellijk te hervatten, in de staking volhard. Bovendien hebben zij actie gevoerd voor de stakingsbeweging. De vier vonnissen werden door middel van den kogel voltrokken.
Het Polizeistandgericht van het ᛋᛋ- und Polizeisicherungsbereich Noord-Holland te Amsterdam heeft den 2en Mei 1943 de hierna genoemde Nederlandsche onderdanen ter dood veroordeeld: 1. Den stationschef Herman Pieter de Noo, geboren den 18en Maart 1887 te Utrecht; 2. Den kantoorbediende Hendrik Strating, geboren den 11en Februari 1905 te Haarlem; 3. Den metaalbewerker Nicolaas Nieuwkoop, geboren den 10en November 1912 te Velsen; 4. Den fabrieksarbeider Jacob Wijker, geboren den 2en October 1893 te Egmond aan Zee; 5. Den lasscher Theodorus Hendrikse, geboren den 5den April 1907 te Beverwijk; 6. Den arbeider Pieter Houtkooper, geboren den 30sten Januari 1898 te Ouddorp. De Noo was stationschef te IJmuiden. Hij heeft getracht spoorwegpersoneel tot staking aan te sporen en openlijk uitdrukking gegeven aan zijn spijt, dat dit niet gelukt is. De overige veroordeelden hebben in een hoogovenfabriek en pletterij alsmede in een papierfabriek den 30 April en den 1sten Mei 1943 gestaakt, ofschoon hun het standrechtdecreet in alle bijzonderheden, met inbegrip van het strafbare feit bekend was. Zij hebben gepoogd een stakingsbeweging te organiseeren. Het zijn ten deele voormalige leidende leden van Marxistische vakvereenigingen. De metaalbewerker Nieuwkoop heeft bovendien een poging tot illegale communistische celvorming gedaan. Zes andere beschuldigden, die voor het Standgericht werden gebracht zijn vrijgesproken, omdat bleek, dat zij na afkondiging van het standrechtdecreet ernstig gepoogd hebben het werk te hervatten en slechts door uiterlijke omstandigheden verhinderd werden het werk te hervatten. De procedure tegen nog twee andere beklaagden is geschorst en naar de gewone rechtbanken verwezen, daar tijdens de standrechtprocedure de toedracht niet onmiddellijk ten volle kon worden opgehelderd. De zes vonnissen werden door middel van den kogel voltrokken.

Het Polizeistandgericht te Maastricht heeft den 2en Mei 1943 de hierna genoemde Nederlandsche onderdanen ter dood veroordeeld: 1. den hoofdcontroleur van den Centrale-Contrôledienst Martinus Bouman uit Roermond, geboren den 5en Mei 1899; 2. den adj.-hoofdcontroleur van den Centrale-Contrôledienst Bernhard Ruyters uit Heer, geboren den 10en October 1892; 3. den districtleider van den Centrale-Contrôledienst Leo Brouwer uit Maastricht, geboren den 1sten Juni 1907; 4. den chemicus Johannes Bougerd uit Roermond,

geboren den 24sten Augustus 1906; 5. den mijnwerker Meinardus Tempelaars uit Heerlerheide, geboren den 6en Juni 1904; 6. den electromonteur Renier Savelsberg uit Heerlerheide, geboren den 27sten April 1895; 7. den houwer Salvatius Hendrikus Toussaint uit Amstenrade, geboren den 22sten December 1914. De drie veroordeelde ambtenaren van den Centrale-Contrôledienst hebben onder de ambtenaren van den Centrale-Contrôledienst handteekeningen verzameld, waarmede dezen zich tot staking verplichtten. De uitdeeling van de daartoe vervaardigde formulieren geschiedde den 1sten Mei 1943. De desbetreffende handteekeningen werden dienzelfden dag geplaatst. Alle drie veroordeelden hielden nauw contact en hebben door de poging, een staking van de ambtenaren van den Centrale-Contrôledienst te organiseeren, de openbare veiligheid en orde in gevaar gebracht. De veroordeelden onder 4 tot 7 hebben ondanks het feit, dat zij kennis droegen van het standrechtdecreet, gestaakt. Zij hebben den arbeid ondanks aanmaning niet hervat. De zeven vonnissen werden door den kogel voltrokken.

Het Polizeistandgericht van het ᛋᛋ- und Polizeisicherungsbereich Gelderland in Arnhem veroordeelde op 2 Mei 1943 den technisch-directeur van de papierfabriek Coldenhoven in Eerbeek: Dirk Willem van Vreeswijk, geboren op 6 Januari 1908 in Rotterdam, ter dood. Van Vreeswijk heeft op 1 Mei 1943 na afkondiging en bekendmaking van het standrecht zijn werkwillige arbeiders van hun werk teruggehouden en hen weder naar huis gezonden. Hij heeft daarmede bewust de stakingsbeweging begunstigd. Bovendien werden de Nederlandsche onderdanen Van Zetten, geboren 26 Maart 1912 in Tiel, en Teunis Campagne, geboren 13 September 1895 in Tiel, ter dood veroordeeld. Zij hebben op 1 Mei 1943 na de openbare bekendmaking van het standrechtbesluit gestaakt. Van Zetten heeft daarenboven reeds op 30 April 1943 tot staking aangespoord. Een derde lid van het bedrijfspersoneel werd vrijgesproken, aangezien hij aannemelijke gronden voor het wegblijven van zijn arbeid kon aanvoeren. De drie doodvonnissen werden door den kogel ten uitvoer gelegd.

Het Polizeistandgericht van het Polizeisicherungsbereich Friesland, Groningen en Drente in Groningen heeft bij vonnis van 2 Mei 1943 den landbouwbedrijfsleider Berend Trip, geboren op 2 November 1917 in Gieten, als opruier ter dood veroordeeld; hij heeft 400 landarbeiders tot staking aangedreven. Het vonnis werd door den kogel ten uitvoer gelegd.

Het Polizeistandgericht van het Polizeisicherungsbereich Gelderland en Overijsel in Hengelo veroordeelde op 2 Mei 1943 de volgende Nederlandsche onderdanen ter dood: 1. den student Antonius Lambertus Frederiks, geboren 25 Juni 1920, uit Nijmegen; 2. den boekdrukker Willem André van der Veer, geboren 23 April 1919, uit Nijmegen; 3. den boekdrukker Emanuel André van der Veer, geboren 26 December 1921, uit Nijmegen. De student Frederiks trachtte een tot staking ophitsend vlugschrift te verveelvoudigen en te verspreiden. Frederiks wendde zich tot de hem bekende boekdrukkers Van der Veer, die onmiddellijk de vermenigvuldiging van het stakingsgeschrift op zich namen en uitvoerden. De drie vonnissen zijn door den kogel ten uitvoer gelegd. Verder heeft hetzelfde gericht een doodvonnis uitgesproken tegen den Nederlandschen onderdaan Johan van Oenen, geboren 6 Augustus 1905, landbouwarbeider in Kamperzeedijk. Van Oenen is bij een overval op een melkwagen als raddraaier opgetreden, heeft met gebruik van geweld het vervoer van de melk verhinderd en deze op straat gestort. Het vonnis werd door den kogel ten uitvoer gelegd.

In tien andere gevallen hebben Standgerechten eveneens doodvonnissen uitgesproken. Deze vonnissen zijn bekrachtigd, doch de tenuitvoerlegging van deze straf is vooralsnog uitgesteld.

4 Mei — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest, ᛋᛋ-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei, Rauter, deelt mede: „Onder den indruk van de ingrijpende maatregelen, die het politiestandrecht medebrengt, is in den loop van Maandag de rust in het geheele land hersteld en zijn de nog bestaande stakingshaarden uitgeroeid. De bewakingstroepen der ᛋᛋ en politie hebben op den derden dag na de afkondiging van het standrecht volgens de bevelen in verscherpte mate ingegrepen. De standgerechten velden opnieuw een reeks doodvonnissen, welke onverwijld ten uitvoer werden gelegd. In een provincie in het Noorden van het land verzetten zich marxistische elementen onder de plattelandsbevolking tegen het ordenende ingrijpen der politie. In overeenstemming met de bepalingen van het politiestandrecht maakte deze gebruik van de wapens en schoot degenen, die actieven tegenstand boden, neer. (Alg. Hbld. - Tel. - N.R.Crt. - Nat. Dbl. - D. Z. i. d. N.)

Distributie - Loopend boterrantsoen van 12 tot 24 dagen verlengd. —

4 Mei — De laatste dagen hebben opgehitste elementen getracht de geregelde levering en verwerking van de melk te storen. Zulke storingspogingen hebben haar gevolgen echter steeds slechts ten nadeele van de geheele Nederlandsche bevolking. Ter beveiliging van de geregelde voorziening van de bevolking moet derhalve de boterdistributieperiode voor één keer worden verlengd tot 22 Mei. Men zal dus met het op bon 18 verkrijgbare rantsoen niet, zooals anders 12 dagen, maar 24 dagen moeten rondkomen. (Vaderland)
(Vor. ber. Distributie 5469 A.)

Onderwijs - Colleges te Delft nog niet hervat. —

28 April — In tegenstelling met de bekendmaking van enkele weken geleden, zijn de colleges en practische oefeningen aan de technische hoogeschool te Delft nog niet aangevangen. De rector magnificus heeft nu medegedeeld, dat door den secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming de datum zal worden bekend gemaakt, waarop de lessen aan de universiteiten en Hoogescholen weer zullen beginnen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Techn. Hoogeschool 5488)

Verbod tot tewerkstelling van studeerenden. —

27 April — Op grond van par. 52 der Verordening op de bescherming van de orde 1943 (No. 1) beschikte de Commissaris voor het Veiligheidswezen, ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter, om redenen van het handhaven der openbare orde:

Par. 1. 1) Werkgevers mogen in het bezette Nederlandsche gebied personen, die in het studiejaar 1942—1943 of later een Nederlandsche universiteit of hoogeschool hebben bezocht en hun studie nog niet volgens het leerplan hebben voltooid (in het vervolg studeerenden genaamd) niet in dienst hebben. 2) Studeerenden mogen geen werk aannemen bij werkgevers in het bezette Nederlandsche gebied of verder werk verrichten. Zij moeten de werkplaats met het van kracht worden dezer beschikking verlaten.

Par. 2. 1) De werkgevers zijn verplicht te onderzoeken of zich onder hun werknemers studeerenden bevinden, die vallen onder de bepalingen van par. 1. 2) Werknemers, die studeerenden zijn, moeten dit aan hun werkgever mededeelen. Dit geldt m.n. bij aanstelling in een nieuwe positie.

Par. 3. 1) De bepalingen van par. 1 gelden niet ten aanzien van studeerenden, die een verklaring volgens par. 2, van de Verordening No. 2/1943, betreffende de beveiliging van de orde aan universiteiten of hoogescholen afgelegd hebben of afleggen. 2) Het bewijs betreffende het afleggen van de in art. 1 genoemde verklaring wordt geleverd door de bevestigingsverklaring van de universiteit of hoogeschool.

Par. 4. 1) Wie opzettelijk of door nalatigheid inbreuk pleegt op de bepalingen van deze beschikking of tracht haar te ontduiken, wordt gestraft met hechtenis tot zes maanden en met een boete tot 2000 gulden of met een van deze straffen. 2) Maatregelen der Veiligheidspolitie blijven voorbehouden.

Par. 5. Deze beschikking wordt op 3 Mei 1943 van kracht. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Studenten 5488)**

N.S.B. - Mei-rede van Mussert. —

Op 1 Mei heeft Mussert de volgende radiorede gehouden. O.m. zeide hij: Hoe zouden wij den 1en Mei willen zien? Wij zouden ons volk vereenigd willen zien, als leden van één groote werkgemeenschap, één groote familie: het volk, de natie. En in die natie ieder zijn plicht doende, zijn talenten, zijn kunnen en kennen in dienst stellend der natie, wetend dat er is sociale gerechtigdheid, socialisme van de daad. Geen klassenstrijd, maar samenhoorigheid, geen uitstooting maar geborgenheid in eigen volk. Dat is de nieuwe tijd, de nieuwe ordening, waarin wij halsstarrig blijven gelooven, ook nu, nu zij verder dan ooit van ons schijnt te wijken. Wij weten het, wij ondervinden het iederen dag. Ons volk is binnen 's landsgrenzen verdeeld en buiten 's lands grenzen verstrooid. In ieder werelddeel: Azië, de beide Amerika's Afrika en Europa zijn gevangenkampen, bevolkt door Nederlanders en de verwanten hier weten niet eens wie er zijn. Duizenden zijn gevallen en duizenden staan aan de fronten. Tien-

duizenden moeten in het buitenland werken. De levensomstandigheden hier zijn zwaar en moeilijk. De oorlog drukt ons volk ten minste evenzeer als de actiefst strijdende volkeren. Onder deze omstandigheden lijkt ons geloof aan een gelukkig, welvarend en vereenigd Nederlandsch volk bijna dwaasheid van overspannen geesten, van menschen, die niet meer met hun beide beenen op den grond staan. Maar als gij, mijne volksgenooten, de boomen hebt aangezien in December, kondt gij daaraan dan zien, dat zij nu in Mei in zulk een pracht zouden staan?

Deze tijd leert ons, dat er geen welvarend, gelukkig en sterk Nederlandsch volk k a n zijn in een verdeeld en om zijn bestaan worstelend Europa. Hard is de les, die wij moeten leeren, omdat wij ons verbeeld hadden, dat wij konden leven als op een eiland midden in den Grooten Oceaan. Wij dachten, dat als Europa in brand zou staan, wij aan de deur van ons huisje rustig zouden kunnen toekijken met een lek brandspuitje om te blusschen, als er vonken zouden vallen op het dak van het huisje. Van 1935 af heb ik gedaan wat mogelijk was om het inzicht te verbreiden, dat dat niet ging, dat wij solidair moeten zijn met Europa, het nieuwe Europa, dat zich ontwikkelde. Ik wilde geen strijd met het nationaal-socialistische Duitschland, omdat het lands- en volksbelang daardoor werd geschaad. Het heeft niet mogen baten, de krachten der misleiding hadden de overhand. In de Mei-dagen van 1940 werd het brandspuitje omvergeschopt. Wel is de les hard en dagelijks nog wordt zij harder. Maar nog veel harder zou de les zijn, als inderdaad Europa zijn vrijheidsstrijd tegen het bolsjewisme en het Amerikanisme zou verliezen. Dan zou het Russische beest brandend en moordend over Europa gaan, dan zou de Europeesche cultuur vernietigd worden, de godsdienst worden uitgeroeid, de leiding gevende personen op ieder gebied worden vermoord, als de Poolsche krijgsgevangen officieren, en de overblijvenden als slaven naar Siberië worden vervoerd. Het bolsjewistisch regiem heeft in Rusland zelve 40.000.000 menschen omgebracht; het zal waarlijk niet bij Winterswijk halt houden als het eenmaal Duitschland zou hebben overwonnen. Het geloof aan het eigen brandspuitje heeft ons volk in groote misère gebracht, het geloof aan de Engelsche brandspuit zouden wij niet meer overleven. Stalin zou die brandspuit in zee schoppen en dan zou het bolsjewistische beest zijn gang gaan en wederopstanding was uitgesloten. Na de vondst van de 10.000 lijken van de Poolsche officieren, is het toch waarlijk overbodig om hier nog eens te komen vertellen, dat de overstrooming van Europa door de bolsjewisten het eind ook van ons volksbestaan zou beteekenen. Wij wilden alleen leven voor ons zelf, wij hebben honderden millioenen kg. voedsel voor 1940 vernietigd, terwijl wij wisten, dat anderen er gebrek aan hadden. Er was „hilariteit" in de Tweede Kamer, toen daar één van de heeren geestig wilde zijn en uitriep, dat Duitschland liever kanonnen had dan boter. Nu hebben wij geen kanonnen en geen boter en dat is helaas goed te merken.

Den 1en Mei 1943 zullen wij niet gauw vergeten door de zorgen, die ons drukken. Maar er is geen enkele reden om het hoofd te laten hangen en aan niets meer te gelooven. Integendeel, er is alle reden om nog geloof te hebben in de toekomst. Deze oorlog komt tot een einde. Niet een einde zooals Stalin wil en de joden in New York, maar een einde door de handhaving van Europa. Europa zal blijven leven en in dat Europa zal een wedergeboren Nederlandsch volk zijn. Laten wij vereenigd met elkander aan deze wedergeboorte werken en alle dwaasheden achterwege laten, die alleen maar kunnen dienen om ons nog dieper in den put te werken. Ik doe een dringend beroep op het gezond verstand van ons volk. In 1937 heb ik geschreven de bronnen van het nationaal-socialisme: ons godsvertrouwen, onze liefde voor volk en vaderland en onze eerbied voor den arbeid. Deze drie moeten ons dragen en vereenigen en den weg banen naar een gelukkiger toekomst. (Nat. Dagbl.)

(V. b. Ir. Mussert 5497; 1 Mei-rede 1942 5090 E.)

Justitie - Sneller berechting van overtreding. —
Op 1 Mei '43 is een nieuwe regeling voor de berechting van sommige overtredingen in werking getreden. In de eerste plaats zal bij bepaalde overtredingen (in hoofdzaak lichte verkeersovertredingen) de optredende politieambtenaar de bevoegdheid hebben, om, in plaats van proces-verbaal op te maken, aan den overtreder een aan kosten onderworpen waarschuwing uit te reiken. De kosten dezer waarschuwing bedragen minimaal *f* 1, maximaal *f* 5 en moeten ter plaatse aan den politieambtenaar worden voldaan. Indien de overtreder zich hieraan onderwerpt en deze kosten betaalt, moet de politieambtenaar hem bij wijze van kwijting bonnen uitreiken, die van het politiestempel zijn voorzien en ieder op één gulden luiden. Voor een waarschuwing van *f* 3 moet de politieambtenaar dus drie bonnen van één gulden als kwijting aan den overtreder uitreiken. Wanneer de overtreder de zaak niet op deze wijze wil of kan afdoen, wordt proces-verbaal opgemaakt. In de tweede plaats zal, wanneer terzake van verkeersovertredingen verduisteringsovertredingen en andere overtredingen van soortgelijken aard procesverbaal is opgemaakt, het plaatselijk hoofd van politie in het algemeen de bevoegdheid hebben, deze zaken te berechten door een z.g. strafbeschikking, welke in de plaats treedt van een vonnis van den kantonrechter. Hij kan daarbij geldboete van ten hoogste *f* 150 en hechtenisstraf van ten hoogste veertien dagen opleggen. De betrokkene ontvangt in zoo'n geval niet, gelijk bij de procedure voor den kantonrechter het geval is, eerst een dagvaarding, doch hem wordt op korten termijn (ten hoogste veertien dagen, nadat het proces-verbaal is opgemaakt) een strafbeschikking uitgereikt, waarin de straf is vermeld, die de politiepresident hem heeft opgelegd. Deze strafbeschikkingen worden op dezelfde wijze als vonnissen ten uitvoer gelegd, terwijl de geldboeten aan het hoofdbureau van politie, afdeeling strafbeschikkingen, moeten worden betaald. Wanneer degene, aan wie(n) een strafbeschikking is uitgereikt,, een gerechtelijke beslissing wenscht, doet hij (zij) daarvan binnen veertien dagen na de uitreiking schriftelijk of mondeling mededeeling aan den politiepresident, waarna de gewone procedure voor den kantonrechter volgt. (N. R. Crt.)

Diefstal van distributiebonnen - Ambtenaren voor het Obergericht. —
3 Mei — Een twintigtal ambtenaren van het uitreikingskantoor aan de Bataviastraat te Amsterdam, dat de Staatsanwalt met een Augiasstal vergeleek, werden door het Deutsche Obergericht wegens verduistering van distributiebescheiden op groote schaal, veroordeeld tot straffen varieerend van zes jaar tuchthuisstraf voor de hoofddaders, tot verscheidene maanden gevangenisstraf voor degenen, die slechts voor eigen gebruik enkele kaarten verduisterd hadden. (Telegraaf)

(V. b. Rechtszaken 5496 A.)

Strijd tegen het bolsjewisme. —
Op 28 April hebben weder vele honderden Nederlanders ons land verlaten om, na een opleiding in Duitschland, als strijders aan het front in het Oosten van Europa het bolsjewisme te bekampen. Er was ditmaal een overwegend aantal zwartgeüniformde ᛋᛋ-mannen onder de vertrekkenden en bovendien waren er ongeveer 50 verpleegsters, die met dit transport meegingen. In den grooten zaal van den Haagschen Dierentuin, waarin allen waren saamgekomen, voerden de voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, de heer Feldmeyer, de leider van het Nederlandsche volk, Mussert, en de höhere, ᛋᛋ-Gruppenführer, Generalleutnant Rauter, achtereenvolgens het woord. (Nat. Dagbl.)

(V. b. Anti-bolsjew. actie 5480; vertrek verpleegsters 5427 E.)

Bedrijfsleven - Verlenging arbeidstijd tot 54 uur. —
4 Mei — De secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken heeft een besluit uitgevaardigd, waarbij een verlenging van den arbeidstijd tot 9¾ uur per dag en 54 uur per week wordt toegestaan. Deze verlengde arbeidsduur geldt voor arbeiders van 16 jaar en ouder in winkels, fabrieken of werkplaatsen, de broodbakkerijen daaronder begrepen, voor wie ingevolge de Arbeidswet de maximum arbeidstijd op minder dan 9¾ uur per dag en 54 uur per week was vastgesteld. Ook mag, voor zoover zulks niet reeds geoorloofd was, voor de betrokkenen de arbeid om 6 uur voormiddags aanvangen. Het vorenstaande is tevens van toepassing op arbeiders van 16 jaar en ouder, voor wie ingevolge de Stuwadoorswet een maximum arbeidstijd van korteren duur gold dan de thans vastgestelde. Dit besluit trad 29 April in werking. (Alg. H'blad)

(V. b. Bedrijfsleven 5507 A.)

Luchtbescherming - Verplichte voorlichtingscursus.
3 Mei — De hoofdinspectie voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen is begonnen met het organiseeren van luchtbeschermingsvoorlichtingsgroepen, bestaande uit elk drie personen, die met de voorlichting der geheele bevolking belast zijn. De eerste

cursus ten opleiding van de leden van ongeveer 50 voorlichtingsgroepen is reeds in Den Haag gehouden. De voorlichtingsgroepen worden gerecruteerd uit de politie, de brandweer uit hen, die onderricht kunnen geven in eerste hulp en uit daartoe geschikte zelfbeschermingskrachten. Deze groepen worden gevormd in de eerste plaats in 32 groote steden, maar ook de kleinere en kleinste gemeenten zullen spoedig aan de beurt zijn. In grootere plaatsen zijn 10 en meer groepen georganiseerd. De taak van deze groepen is om de bevolking in haar geheel de maatregelen bij te brengen welke zij nemen moet om aan de eischen, welke de luchtbescherming stelt, te kunnen voldoen. Aan deze deskundige voorlichting zal niemand zich kunnen onttrekken. Ieder gezin toch zal worden opgeroepen om een cursusavond bij te wonen en men is verplicht, aan een dergelijken oproep gevolg te geven. (N. R. Crt.)

(V. b. Luchtbescherming 4380 I.)

Tabak - Productieregeling. —
1 Mei — Ten gevolge van grondstofschaarschte werd eind April het grootste deel der Ned. tabakverwerkende bedrijven (ca. 1800) gesloten. De belangrijkste bedrijven t.w. 41 sigaren-, 5 sigaretten- en 12 rooktabakfabrieken hebben vergunning om te blijven werken. De sigarenfabrieken zijn echter verplicht de helft der productie op cigarillos om te stellen, daar de afzet van sigaren teruggeloopen is. Op de kistjes mogen geen versieringen meer worden aangebracht. Sigaretten en rooktabak moeten worden verpakt zonder vermelding van firmanaam of merk in cartonnen doozen of papieren zakken. Het aantal soorten zal worden beperkt. De productie en import van tabakssurrogaten zijn afhankelijk gesteld van de goedkeuring van het Rijksbureau voor Tabak. Ook de detailverkoop der tabakssurrogaten zal worden geregeld. (Ec. Nieuws)

(V. b. Tabak 5390 B.)

Sport - Mr. A. Baron Schimmelpenninck van der Oye overleden. —
3 Mei — Op 30 April is mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oye, sinds 1925 voorzitter van het Nederlandsch Olympisch Comité, te Baarn overleden. In dat jaar volgde baron Schimmelpenninck baron Van Tuyll van Serooskerken als zoodanig op. (Telegraaf)

A. **PORTUGAL. — Rede van minister-president Salazar. —**
27 April — Minister-president Salazar heeft een radiorede tot het Portugeesche volk gericht, waarin hij de beteekenis van de nationale revolutie in Portugal uiteenzette en een overzicht gaf van den oorsprong en het doel der Portugeesche politiek, waarbij hij vooral op het communistische gevaar wees. Ten aanzien van de buitenlandsche politiek zeide hij, dat de neutraliteit van Portugal aan zekere voorwaarden is gebonden, omdat boven haar het geloof van het volk en het belang van het land staan. Ook het bondgenootschap met Engeland, waarvan Portugal in een moeilijk oogenblik opnieuw getuigenis aflegt, mag men niet vergeten. De positie van Portugal is kwetsbaar, want het land heeft niet in alle kampen vriendschapsbetrekkingen en bovendien zijn in den oorlog landen gewikkeld, met welke Portugal verbonden is door sterke banden van politieke kameraadschap.
Salazar sprak vervolgens over den vernielenden invloed van het communisme. „Het communisme," zoo zeide hij, „is naar mijn meening het grootste menschelijke probleem van alle tijden, een probleem van principieele beteekenis voor de menschheid en voor het individueele en sociale leven en derhalve een ernstige bedreiging voor de Westersche of christelijke beschaving. Waar de staat en de machine den mensch tot slaaf maken, is geen ruimte meer voor menschelijke vrijheid."
(Telegraaf) **(V. b. Min.-pres. Salazar 5366 A.)**

B. **FRANKRIJK. — De Führer ontvangt Laval. —**
De Führer heeft op 29 April in zijn hoofdkwartier in tegenwoordigheid van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en van den Italiaanschen staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Bastianini, den Franschen regeeringschef Pierre Laval ontvangen. Tijdens het onderhoud legden de deelnemers een volledig begrip aan den dag voor alle kwesties, die tusschen Duitschland en Italië eenerzijds en Frankrijk anderzijds bestaan. In volledige objectiviteit werd nagegaan, welk aandeel Frankrijk in de krachtsinspanningen en in de offers te dragen heeft, die de spilmogendheden voor den opbouw van het nieuwe Europa in den strijd tegen het bolsjewisme en tegen de met hem verbonden anglo-Amerikaansche plutocratieën op zich genomen hebben en welke voordeelen voor Frankrijk uit deze deelneming zullen voortspruiten.
De chef der Fransche regeering, Pierre Laval, werd vergezeld van ambassadeur De Brinon, den directeur van het kabinet Guerrard en den secretaris-generaal van het Fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken, ambassadeur Rochat. (N. R. Crt. - Telegraaf)

Verklaring van Laval. —
Nadat Laval te Parijs was teruggekeerd heeft hij de Fransche en buitenlandsche pers ontvangen. Eerst las hij het communiqué voor over de besprekingen in het Hoofdkwartier van den Führer. Hij noemde dit het eerste van dezen aard, aangezien daarin het nieuwe karakter aan den dag treedt van de betrekkingen tusschen Frankrijk aan den eenen en Duitschland en Italië aan den anderen kant. De houding van Frankrijk zal zijn toekomstige plaats en ook de toekomstige betrekkingen met de Spil-mogendheden bepalen. De openbare meening moet dat inzien en voortaan mag de binnenlandsche politiek de buitenlandsche politiek niet meer saboteeren. Laval onderstreepte het gemeenschappelijke van den strijd tegen het bolsjewisme. Frankrijk moet zijn voordeelen veroveren door een deelneming aan het arbeidsproces. Ingaande op verschillende vragen verklaarde Laval, dat de wapenstilstand ongewijzigd van kracht blijft en dat men het koloniale rijk niet zal vergeten.

(V. b. Rijkskanselier Hitler 5505 C.; Laval 5362)

C. **FINLAND. — Maarschalk Mannerheim in Zwitserland. —**
29 April — Het staatsinlichtingenbureau van Finland heeft medegedeeld, dat de maarschalk van Finland, Mannerheim, eenige dagen geleden in Zwitserland is aangekomen, waar hij korten tijd tot herstel van gezondheid zal verblijven. (Telegraaf)

(V. b. Maarschalk Mannerheim 5159 A.)

D. **ZUID-AMERIKA. — Economische penetratie der Ver. Staten. —**
29 April — De president der In- en Uitvoerbank der Ver. Staten, Warren Lee Pierson heeft verklaard, dat de Amerikaansche regeering reeds in oorlogstijd alle pogingen in het werk dient te stellen om zich afzetgebieden voor den tijd na den oorlog te verzekeren. Dit geldt vooral voor Zuid-Amerika. De hieruit voortvloeiende taak dient echter niet uitsluitend aan de In- en Uitvoerbank te worden overgelaten. Vooral het particuliere kapitaal zal hierbij een groote rol moeten vervullen. Er bestaan b.v. groote mogelijkheden in Brazilië, aangezien daar, zooals Pierson bij zijn laatste bezoek aan genoemd land had kunnen vaststellen, vooral gebrek bestaat aan kapitaal en aan technici. Brazilië zal ook in de toekomst meer moeten invoeren dan uitvoeren. Na uiteengezet te hebben, welke maatregelen de In- en Uitvoerbank tot dusverre reeds in Brazilië heeft genomen, besprak Pierson vervolgens de andere Zuid-Amerikaansche staten. In dit verband verklaarde hij over Peru, dat men de regeering aldaar had aangeraden de suiker- en katoencultuur op te geven. In Bolivia en Ecuador heeft de bank medegeholpen aan de financiering van ondernemingen, welke een economische omschakeling in de desbetreffende landen tot stand moeten brengen. Soortgelijke plannen zijn in voorbereiding voor Columbia, Chili, Venezuela, Cuba en Paraguay. (Alg. H'blad)

(V. b. Am. invloed in Zuid-Amerika 4791 A.)

E. **WERELDVOEDSELVOORZIENING. — Oprichting van pool. —**
29 April — De gemeenschappelijke Engelsch-Amerikaansche voedselcommissie heeft een pool-overeenkomst voor specerijen gesloten, waarbij bepaald wordt, dat alle aanvoeren van kaneel, muskaat en paprika volgens een vastgesteld plan over zes verbruiksgebieden zullen worden verdeeld.
Deze zes gebieden zijn: de Ver. Staten, Canada, de andere Amerikaansche landen, Sovjet-Rusland, Engeland en de andere geallieerden. De specerijenpool is de vijfde opgerichte pool. Er bestonden reeds poolovereenkomsten voor thee, oliezaden, vleesch en rijst.
(Alg. H'blad)

F. **ITALIE. — Vernieuwing bestuur fascistische partij.**
3 Mei — Op grond van de door den Duce genomen besluiten is thans de geheele fascistische partijleiding vernieuwd. Alleen de vroegere vice-secretaris Tarabini

is in de nieuwe partijleiding opgenomen. De leiding is thans als volgt samengesteld: partij-secretaris minister Scorza, vice-secretarissen Tarabini, Gana, Cucco en Della de Valle, alsmede zeven tot leden van de partijleiding door den Duce benoemde fascisten Aghemo, Cabella, Feliciani, Gianturco, Molini, Nannini en Pagliani. (Nat. Dagbl.) **(V. b. Fasc. Partij 5504 H.)**

A. **ULSTER. — Sir Basil Brooke minister-president.** Belfast, 3 Mei (S.P.T.) — De plaatsvervangende eerste minister van Noord-Ierland, sir Basil Brooke, heeft 1 Mei de leiding van de Ierssche regeering op zich genomen. Zijn voorganger J. M. Andrews heeft wegens meeningsverschil met zijn partij zijn ambt neergelegd. **(V. b. Ulster 4294 E. en 4983 D.)**

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — S.A.-Stabschef Lutze overleden. —**
Berlijn, 3 Mei (D.N.B.) — De Stabschef der S.A., Viktor Lutze, is 2 Mei in het stedelijk ziekenhuis van Potsdam aan de zware verwondingen, die hij bij een autoongeval had opgeloopen, overleden. Het ongeluk geschiedde tijdens een dienstreis per auto in de buurt van Potsdam. Lutze werd 28 December 1890 geboren. Tijdens den oorlog van 1914-1918 behaalde hij den rang van bataljonsadjudant. Na den oorlog kwam Lutze spoedig met de N.S.D.A.P. in contact, waarvan hij in 1922 lid werd. Na de reorganisatie van partij en S.A. in 1925 was hij het, die de reorganisatie bij de formaties der S.A. uitvoerde. Achtereenvolgens werd hij S.A.-leider voor het Roergebied, plaatsvervangend gouwleider, Oberste S.A.-leider Nord, Obergruppenführer en Oberpräsident van de provincie Hannover. In 1934 werd Lutze benoemd tot chef van den staf der S.A

C. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Defensiebegrooting. —**
3 Mei — Voor den oorlog beliep het budget van Ned.-Indië ongeveer *f* 800 millioen, waarvan 5 pct. voor verdedigingsuitgaven en 10 pct. voor pensioenen werd uitgegeven. Thans heeft het Japansche leger de verdedigingsuitgaven overgenomen en de pensioenbetalingen zijn gestaakt. Het thans voor Ned.-Indië vastgestelde budget bedraagt slechts 40 pct. van het vroegere budget. (N. R. Crt.)**(V. b. Jap. bewind 5501 A.)**

D. **VER. STATEN. — Mijnwerkersstaking. —**
3 Mei — Op 28 April hebben de mijnwerkers in Alabama, Pennsylvania en Kentucky het werk neergelegd en nadat 29 April van 50 mijnen werd gesproken, heeft de staking zich tot 150 mijnen uitgebreid. Circa 500.000 mijnwerkers legden het werk neer. De Amerikaansche regeering is aldus voor een moeilijk probleem geplaatst, aangezien bij een inwilliging van de loonverhouding voor de mijnwerkers ook voor 1,5 millioen spoorwegarbeiders en -employé's hoogere loonen zouden moeten worden gegeven. Een verhooging van het minimumloon der mijnwerkers met 2 dollar per dag zou voor de geheele jaarlijksche productie van steenkool in de Ver. Staten een prijsstijging ten bedrage van een milliard dollar ten gevolge hebben. Amerikaansche regeeringskringen verklaren dan ook dat bij een eventueele inwilliging van de vakvereenigingseischen een rampspoedige inflatie in de Ver. Staten niet meer zou zijn tegen te houden. President Roosevelt heeft nu een beroep gedaan op de stakende mijnwerkers om het werk onmiddellijk te hervatten en hun eischen in te dienen bij het Oorlogsarbeidsbureau, opdat dit definitief zijn houding kan bepalen. Wanneer de arbeid in de mijnen op 1 Mei om 10 uur niet is hervat, zoo zegt de president in zijn oproep, zal hij gebruik maken van alle macht, die hem als president en als opperbevelhebber van leger en marine is verleend, om iedere verdere bemoeilijking van een succesrijke voortzetting van den oorlog uit te schakelen.

4 Mei — De president der „Vereenigde Mijnwerkers" John Lewis heeft volgens Reuter bekend gemaakt, dat een overeenkomst voor twee weken met de regeering tot stand is gekomen, waardoor de staking in de mijnen wordt beëindigd. (Vaderland - Alg. H'blad)
(V. b. Stakingen 4605 A.)

E. **ENGELAND. — Intrekking van bankbiljetten. —**
Bij decreet van de Engelsche schatkist worden de Britsche bankbiljetten ter waarde van tien pond sterling tot duizend pond sterling ingetrokken en waardeloos verklaard.
Uit berichten uit Londen blijkt, dat dit nieuws veel opzien heeft gebaard. In Londensche financieele kringen verklaart men dat deze maatregelen getroffen worden om oppotting van deze bankbiljetten en belastingontduiking tegen te gaan.

Begrooting 1943-44. —
De Engelsche regeering heeft haar begrooting voor 1943-'44 bekend gemaakt. Voor de eerste maal in de financieele geschiedenis van Engeland worden de uitgaven niet nader aangegeven. De inkomsten worden op £ 2907 mill. geschat. Op grond van de beschikbare gegevens hebben de uitgaven zich als volgt ontwikkeld: (in millioenen £)

	Schuldendienst	Civiel bestuur	Bewapening en oorlogv.	Totaal
1938-'39	231	424	400	1055
1939-'40	240	429	1141	1810
1940-'41	230	417	3220	3867
1941-'42	274	417	4085	4776
1942-'43	——	——	4500	5623
1943-'44	——	——	5400	6500

De inkomstenbelasting heeft in 1942-'43 voor het eerst meer dan 1 milliard £ opgebracht, nl. 1006.8 mill., tegen 769.7 millioen in 1941-42. Zooals uit het volgende staatje blijkt, moest in de laatste jaren een steeds grooter deel der oorlogskosten door leeningen worden gedekt: (in millioenen £)

	Inkomsten	Uitgaven	Tekort
1938-'39	937	1055	128
1939-'40	1049	1810	761
1940-'41	1409	3867	2458
1941-'42	2074	4776	2702
1942-'43	2820	5623	2803
1943-'44	2907	6500	ca. 3600

Zooals uit vorenstaande tabel blijkt, geschiedt de financiering van den oorlog in Engeland — evenals in Duitschland — voor ongeveer de helft uit loopende inkomsten. De bedragen, welke niet door de loopende inkomsten worden gedekt, worden in Duitschland voor het grootste gedeelte door kortloopende credieten gefinancierd, doch in Engeland meer door leeningen met langen en middelmatig langen looptijd; het Britsche schuldenaccres vindt men in de volgende cijfers:

	Langloopende schuld	Kortloopende schuld	Totaal
	(in milliarden £ sterling)		
31- 3-1939	6.3	0.9	7.2
2- 9-1939	6.2	1.2	7.4
31-12-1939	6.4	1.5	7.9
31-12-1940	7.9	2.0	9.9
31-12-1941	9.3	3.2	12.5
31-12-1942	12.7	3.6	16.3

De staatsschuld, die in 1931 sinds langen tijd met 6.3 milliard haar laagsten stand had bereikt, was op 31 Maart 1939 tot 8.30 milliard toegenomen. Op 31 Aug. 1942 bedroeg zij 15.25 milliard, aan het einde van 1942 16.36 milliard en op 31 Maart 1943 meer dan 17 milliard.

De betrekkelijk matige toeneming van de Engelsche staatsschuld geeft intusschen geen volledig beeld van de totale oorlogslasten, die immers voor een belangrijk deel den vorm aannemen van rekening-courant schulden aan de dominions. In het begin van 1943 werden de tegoeden van de Empirelanden en van de overige bij het sterling blok behoorende staten op £ 600 millioen geraamd. Het is echter te verwachten, dat deze saldi in den loop van dit jaar zeer snel zullen toenemen. Kingsley Wood wees in dit verband op de beteekenis van de z.g. „buitenlandsche" oorlogskosten dat zijn dus de bedragen, welke Londen naar het buitenland moet transfereeren. Tot nu toe kon een groot deel hiervan worden gefinancierd uit gerealiseerde beleggingen in de dominions, tengevolge waarvan Canada, Zuid-Afrika en Britsch-Indië vrijwel hun geheele schuld aan het moederland hebben afbetaald.
Nu deze bron is opgedroogd en de handelsuitvoer tot een vierde van den vooroorlogschen omvang is ingekrompen wast de buitenlandsche oorlogsschuld thans reeds met ongeveer een half milliard sterling per jaar. De totale Engelsche uitgaven bedroegen in het eerste oorlogsjaar 2607.3 mill., in het tweede oorlogsjaar 4384.3 millioen en in het derde oorlogsjaar 5099.0 millioen £. Op grond van deze cijfers komt men voor de genoemde jaren op resp. 7.2, 12.2, en 14.2 millioen £ aan oorlogsuitgaven per dag. (Ec. Nieuws - N. R. Crt.)
(V. b. Begrooting 1942-'43 5481 E.; Oorlogskosten 5499 D.; Staatsschuld 4836 B.)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs - Beschikking aanmelding vroegere studenten - Verplichte arbeidsinzet.**
4 Mei — Op grond van par. 64 van de verordening tot bescherming der orde 1943 beschik ik met verwijzing naar het door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied afgekondigde politiestandrecht voor het geheele bezette Nederlandsche gebied tot handhaving van de openbare orde en veiligheid:
I. Alle mannelijke personen, die in het studiejaar 1942-'43 een Nederlandsche universiteit of hoogeschool bezochten en hun studie nog niet volgens het leerplan beëindigd hebben, moeten zich met uitzondering van de onder 3 genoemde studeerenden op 6 Mei 1943 tusschen 10 en 18 uur voor de inschakeling bij den arbeidsinzet melden bij de volgens de plaats van hun verblijf bevoegd zijnde commandanten der ᛋᛋ- und Polizeisicherungsbereiche.
II. 1) De tot aanmelding volgens I verplichte personen moeten bij de aanmelding hun persoonsbewijs toonen. Bovendien moeten worden medegebracht: stamkaart, levensmiddelenkaart en aanwezige arbeidspapieren, alsmede mondkost voor één dag. 2) Zij moeten gewone burgerkleeding bij zich hebben. Zij moeten daagsche en Zondagsche kleeding, wollen dekens, ondergoed en werkschoeisel meebrengen. De geheele bagage mag den inhoud van twee handkoffers niet te boven gaan.
III. De bepalingen onder I en II gelden niet ten aanzien van studeerenden, die vóór het van kracht worden van deze beschikking een verklaring overeenkomstig par. 2 der Verordening nr. 28/1943 tot verzekering der orde aan universiteiten of hoogescholen hebben afgelegd en in het bezit zijn van de bevestiging door universiteit of hoogeschool van het afgeven van deze verklaring.
IV. 1) Wie in strijd met de bepalingen van deze beschikking handelt of ze tracht te ontduiken, wie in het bijzonder de verplichting tot aanmelding niet nakomt of wie opzetttelijk of door nalatigheid onware mededeelingen doet, wordt gestraft met gevangenis en boete tot onbeperkte hoogte of met een dezer straffen, voor zoover niet volgens andere bepalingen een strengere straf bedreigd is. 2) Voor aanstichters, medeplichtigen en helpers geldt dezelfde straf als voor den dadezelf. 3) Maatregelen van de Sicherheitspolizei in het bijzonder overbrenging naar een strafwerkkamp, blijven voorbehouden. 4) Zij, die het ouderlijke gezag of de voogdij over de onder I genoemde personen uitoefenen, zijn mede verantwoordelijk voor het verplichte verschijnen dezer personen. Tegen hen blijven maatregelen der Sicherheitspolizei voorbehouden, ook wanneer zij niet strafbaar zijn volgens het onder 1) en 2) bepaalde.
V. Deze beschikking wordt door haar afkondiging van kracht.
Der höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer beim Reichskommissar für die besetzten niederländischen Gebiete: Rauter, ᛋᛋ-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei.
(V. b. Studenten 5511; loyaliteitsverklaring 5488)

B. **NEDERLAND. — Bevolking - Geboorte-, sterfte- en huwelijkscijfers over 1942. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft dezer dagen de voorloopige cijfers bekend gemaakt betreffende huwelijken, geboorten en sterfgevallen in 1942 in ons land voorgekomen. De totale bevolking klom in aantal van December 1941 tot een jaar later met 91.901 zielen, of ruim 1 pct. De groote steden met 100.000 of meer inwoners zagen de bevolking echter met 8786 inwoners verminderen; daarentegen nam het zielental der gemeenten met 20.000—100.000 inwoners met 46.936 of 2.2 pct. toe, en zag de groep der kleinere gemeenten haar inwoners met 45.514 of ruim 1 pct. toenemen.
Wat nu de geboorten, huwelijken en sterfgevallen betreft, blijken de verhoudingscijfers voor de eerste twee categorieën te zijn toegenomen.

	Per 1000 inwoners kwamen		
	huwelijken	geboorten	sterfgevallen
1938	7.7	20.6	8.5
1939	9.2	20.7	8.6
1940	7.6	20.8	9.9
1941	7.3	20.3	10.0
1942	9.7	20.9	9.5

In de geboortecijfers zijn de doodgeborenen niet medegerekend; het relatief aantal daarvan vertoont een opmerkelijke daling. Op 1000 geborenen in totaal kwamen doodgeborenen: in 1938 24.7, in 1939 24.9, in 1940 25.1, in 1941, 21.3 en in 1942 19.4.
De sterftecijfers voor kinderen beneden 1 jaar oud per 1000 levendgeborenen vertoonen laatstelijk eveneens weder daling.
In de bovenstaande sterftequotiënten zijn de sterfgevallen ingevolge oorlogshandelingen voor de laatste drie jaren inbegrepen. Hun absoluut aantal bedroeg voor de militairen in 1940 2109, in 1941 104 en in 1942 33, tegen resp. 2559, 826 en 773 onder de burgerbevolking. Maar afgezien van deze slachtoffers van den oorlog is de algemeene sterfte in dezen tijd van steeds grooter ontberingen in haar totaliteit stellig zeer laag te noemen. In de jaren vóór 1930 werd het in ons land slechts eenmaal (in 1924) bereikt, en men mag niet voorbijzien, dat de ontzaglijke daling der kindersterfte hier te lande, in verband met de verminderde huwelijksvruchtbaarheid, het aandeel der uiteraard met grooter sterftekans belaste groepen der bejaarden in de totale bevolking heeft doen toenemen, wat ceteris paribus het algemeen sterftecijfer moet opdrijven.
Het cijfer der huwelijksfrequentie voor 1942 is het hoogste dat in ons land tot dusver werd geboekt. De verklaring zal wel in de bijzondere omstandigheden waarin ons volk thans leeft gezocht moeten worden. Zij hebben het verhoudingscijfer, dat na in 1939 eveneens een hoogtepunt te hebben bereikt sedert belangrijk was gedaald, en tot iets boven het gemiddelde voor 1931-'35 (7.2) was teruggeloopen, daar weer ver boven gebracht.
Wat de geboorten betreft handhaaft het verhoudingscijfer, ondanks de fluctuaties in de huwelijksfrequentie, zich vrijwel op dezelfde hoogte van iets boven 20 per mille. De daling hierin sedert de zeventiger jaren der vorige eeuw begonnen, toen het cijfer in 1870-'79 nog 36.2 bedroeg, heeft het tot op ruim 57 pct. van dit toncijfer teruggebracht. Toch is er nog steeds een jaarlijksche toeneming der bevolking met ongeveer 100.000 zielen, en handhaaft zich de vervangingsfactor netto op meer dan de eenheid, zoodat voorshands van gevaar voor achteruitgang van ons bevolkingscijfer geen sprake is.
Ten slotte de sterftecijfers nog ietwat nader beziende, is het een verheugend feit, dat het cijfer voor 1942 niet, zooals men wellicht zou hebben verwacht, hooger maar lager was dan in het voorafgaande jaar.

Gestorven per 1000 zielen aan:	1938	1939	1940	1941	1942
febris typh. en paratyph.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01
roodvonk	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
kinkhoest	0.04	0.03	0.05	0.06	0.03
diphterie	0.01	0.01	0.01	0.02	0.10
tuberculose	0.46	0.41	0.44	0.60	0.61
griep of influenza	0.13	0.22	0.18	0.46	0.10
mazelen	0.03	0.01	0.02	0.02	0.01
andere besm. of parasitaire ziekten	0.10	0.08	0.09	0.15	0.16
kanker en andere mal. tumoren	1.36	1.34	1.38	1.43	1.43
diabetes	0.15	0.14	0.16	0.13	0.12
pneumonieën	0.58	0.54	0.62	0.63	0.56
ziekten v. h. hart	1.42	1.51	1.68	1.51	1.48
hersenbloeding	0.61	0.67	0.73	0.71	0.68
zelfmoord	0.08	0.08	0.11	0.06	0.09

In de groep der besmettelijke ziekten treft allereerst de vervijfvuldiging van het verhoudingscijfer voor diphterie. Het absoluut aantal der daaraan gestorvenen, 872, moge op een totaal van 85.741 van geringe beteekenis schijnen, toch moge de aanzienlijke toeneming dezer ziekte de bevolking ertoe aansporen preventieve maatregelen te treffen. Met betrekking tot de tuberculosesterfte is de zeer aanzienlijke stijging die ten vorige jare viel waar te nemen niet in gelijke mate voortgezet; vermoedelijk zijn de ergste gevallen reeds vrij spoedig aan de voor hen ongunstiger omstandigheden ten offer gevallen. Het absolute cijfer steeg van 3881 in 1940 op 5538 in 1942.
De aanzienlijke stijging in het verhoudingscijfer der aan hartgebreken overledenen, die in 1940 viel waar te nemen, heeft sedert voor eenige daling plaats gemaakt.
De relatieve kankersterfte, die over langer termijn gezien blijft toenemen, bleef in het afgeloopen jaar onveranderd. Daarentegen gaven de cijfers voor sterfte aan longontsteking, suikerziekte, hartgebreken en hersenbloeding eenige daling te zien. De gevallen van zelfmoord, voorzoover die als zoodanig bekend werden, namen in het afgeloopen jaar, evenals in 1940, weer sterk toe. (N. R. Crt.)
(V. b. Bevolking 5502 B.; geboorte-, sterfte- en huwelijkscijfers 1ste halfj. 1942, 5296 D.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. Krijgsverrichtingen - Krymskaja ontruimd - Mateur ontruimd - 176.000 b.r.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte tot zinken gebracht. —

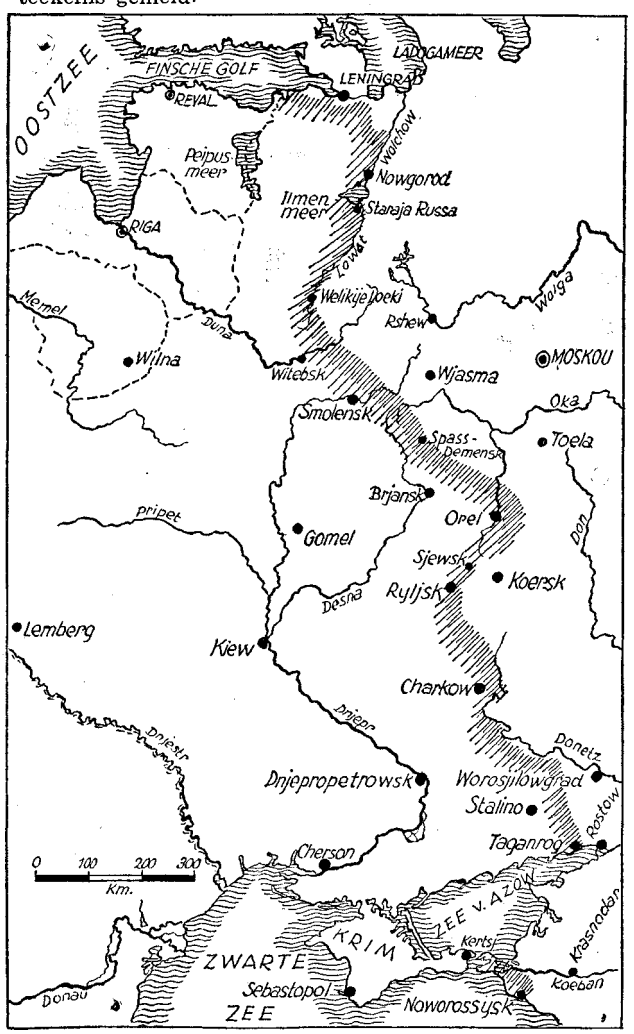
OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 3 Mei. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Aan het Koeban-bruggenhoofd werden de in verscheidene golven aanstormende Sovjets onder zware verliezen afgeslagen. Voorts heeft de zware Duitsche artillerie voor Leningrad de stad en de spoorlijnen van Schlüsselburg weer beschoten.

4 Mei. — De vijand zette de zware aanvallen op het Koeban-bruggenhoofd voort. Aan het overige front verliep de dag rustig.

5 Mei. — Aan het Koeban-bruggenhoofd namen de zware aanvallen van de Sovjets gisteren tijdelijk af. In de vroege morgenuren van den 4en Mei werden onze in den vooruitspringende frontboog van Krymskaja staande troepen op een sedert langen tijd voorbereide en versterkte verdedigingsstelling vlak ten Westen van de plaats teruggenomen. Krymskaja zelf werd na vernieling van alle belangrijke installaties ontruimd. Ten Zuiden van het Ilmenmeer werden verscheiden, door sterke artillerie- en salvogeschutvuur ondersteunde aanvallen afgeslagen.

6 Mei. — Aan het Koeban-bruggenhoofd viel de vijand met sterke strijdkrachten aan. Alle aanvallen werden afgeslagen. Van het overige deel van het front worden met uitzondering van vijandelijke aanvallen ten Zuiden van het Ilmenmeer geen gevechtshandelingen van beteekenis gemeld.

Frontverloop in het Oosten
(Kaart ontl. a. d. Völk. Beob.)

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

3 Mei. — Aan het front in Tunesië werden plaatselijke vijandelijke aanvallen ten deele in tegenaanval afgeslagen.

4 Mei. — Aan het front vonden geen belangrijke gevechtshandelingen plaats. In het kader van volgens de plannen uitgevoerde bewegingen betrokken onze troepen in den Noordelijken sector, door den vijand aanvankelijk niet opgemerkt, nieuwe gunstiger stellingen. Hierbij werd de stad Mateur, na vernieling van de voor de oorlogvoering belangrijke installaties, zonder strijd aan den tegenstander overgelaten.

5 Mei. — In den centralen sector van het front viel de vijand met steun van pantsers de Duitsch-Italiaansche stellingen aan. Hij werd, nadat hij vrij kleine bressen had gemaakt, in een tegenaanval teruggeworpen.

6 Mei. — In Tunesië werden verscheidene vijandelijke aanvallen op den Noordelijken en den centralen frontsector afgeslagen.

7 Mei. — De vijand viel met vele malen sterkere infanterie- en vechtwagenformaties die door sterke luchtstrijdkrachten werden ondersteund, de Duitsch-Italiaansche stellingen in den noordelijken en den centralen frontsector aan.

DE STRIJD TER ZEE.

3 Mei. — In den strijd ter zee bracht de marine in April een vliegkampschip, een kruiser, drie torpedojagers en een onderzeeër tot zinken. Duitsche zeestrijdkrachten vernietigden twee torpedojagers, drie duikbooten en 7 motortorpedobooten. De luchtmacht bracht twee duikbooten en een motortorpedoboot tot zinken.

5 Mei. — Duitsche duikbooten hebben in zware gevechten, die verscheiden dagen geduurd hebben, in het centrale deel van het Noorden van den Atlantischen Oceaan, 16 schepen in den grond geboord met een gezamenlijken inhoud van 102.000 brt., die deel uitmaakten van een vol geladen konvooi, dat op weg was van Amerika naar Engeland en van een konvooi, dat naar Amerika terugvoer.

8 Mei. — De op 5 Mei 1943 gemelde konvooislag is afgeloopen. In hardnekkige achtervolging van het verstrooide konvooi hebben Duitsche duikbooten bij slecht weer en mist in zware gevechten nog 13 schepen met een gezamenlijken inhoud van 74.000 brt. en 1 korvet in den grond geboord. Twee andere schepen werden door torpedo's getroffen.

DE LUCHTOORLOG.

3 Mei. — In April verloor het luchtwapen der Sovjets 1.082 vliegtuigen; hiervan werden er 902 in luchtgevechten, 121 door luchtdoelgeschut van het luchtwapen en tien door troepen van het leger en eenheden van de oorlogsmarine neergeschoten, de overige op den grond vernield.

4 Mei. — In een luchtslag boven het Westelijk deel van ons land gingen 14 Engelsche en twee Duitsche toestellen verloren.

5 Mei. — Engelsche vliegtuigen ondernamen een nachtelijken aanval op woonwijken van de stad Dortmund. De bevolking leed verliezen. In de stad ontstond vrij groote schade aan gebouwen. Nachtjagers en afweergeschut schoten 36 van de aanvallende vliegtuigen omlaag.

6 Mei. — De geallieerde luchtstrijdkrachten hebben de laatste maanden verliezen boven Europa en Noord-Afrika geleden: in Februari 508, in Maart 606 en in April 967 machines, in hoofdzaak meermotorige bommenwerpers. Vooral ernstig waren de verliezen boven het Europeesche vasteland, in totaal 482 toestelling.

(D. Z. i. d. Niederl. - Telegraaf - N. R. C. - Vaderland)
(V. b. Krijgsverrichtingen 5508 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Geallieerde tonnageverliezen. —

5 Mei. — Naar het Japansche hoofdkwartier bekend maakt, is het den Japanschen duikbooten van April tot begin Mei gelukt om in het zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan de volgende resultaten te behalen: Drie vijandelijke transportschepen van 12.000 brt., een transportschip van 8000 brt. en een ander van 6000 brt. werden tot zinken gebracht. Daarmede heeft de Japansche marine sinds haar eersten luchtaanval op de Baai van Ore van 28 Maart 35 vijandelijke transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 220.000 brt. naar den bodem der zee gejaagd. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5484 A.)

A. **Drie jaren bezetting. —**

In „De Telegraaf" van 11 en van 15 Mei troffen wij navolgende beschouwing met een terugblik op de militaire en politieke gebeurtenissen in het Westen aan.

Strategische noodzaak.

Wanneer men thans na drie jaren de militaire gebeurtenissen van Mei 1940 in de herinnering terugroept, mag het duidelijk geworden zijn, dat de strijd vroeg of laat ook naar ons land overgeslagen zou zijn. Wie de krachten der veelvuldige vooroorlogsche spanningen getoetst heeft, zal wel nauwelijks aangenomen hebben, dat de in het najaar van 1939 uitgebroken oorlog tot de directe belanghebbenden gelocaliseerd zou blijven. Toen de oorlog nog een onbeschreven blad was en men de wederzijdsche krachtsverhoudingen slechts gissen kon, waande men zich van Engelsche zijde sterk genoeg, om met de openlijke bondgenooten van het Europeesche vasteland en den stillen steun van overzee in de achterhand, tegen Duitschland opgewassen te zijn. De feiten van den Poolschen veldtocht haalden een streep door de wel zeer subjectieve berekeningen. Militair bleek Duitschland sterker en economisch onafhankelijker dan men geschat had. En de geestelijke instorting, die maar al te grif voorspeld was en waarop schijnbaar groote verwachtingen gesteld waren, bleef uit, ook toen intusschen kostbare maanden verliepen. Den geschiedschrijver van straks zal het voorbehouden blijven, nauwkeurig de documentatie van Europa in het najaar van 1939 vast te leggen. Als zeker kan men aannemen, dat het er Duitschland van meet af niet om te doen was, uit eigenbelang reeds, den oorlog groote afmetingen te doen aannemen. Hitler heeft het nimmer onder stoelen of banken gestoken, dat hij de onbillijkheden van het „dictaat" van Versailles uit den weg wilde ruimen. Dat moest trouwens het streven van ieder Duitsch staatsman zijn, die zichzelf en zijn volk respecteerde. Dat dit „vredesverdrag" een conglomeratie van onbillijkheden was, — daarover was iedereen het immers eens. De overwinnaars van 1918 hadden twintig jaren gelegenheid het onrecht geleidelijk te herstellen. Zij hebben dit nagelaten. Uit kortzichtigheid? Uit onwil? Voor Duitschland bleef niets anders over dan zelf het initiatief te nemen. Door den Poolschen veldtocht werd een der laatste belangrijke onbillijkheden van Versailles weggenomen. Op grond van deze successen, die een basis van gelijkberechtiging bij eventueele onderhandelingen schiepen, bood Hitler op 6 October 1939 den vrede aan.

Engeland, teleurgesteld in zijn al te lichtvaardige veronderstellingen, zag zijn hegemonie over Europa, die het reeds sedert twee eeuwen min of meer openlijk gevoerd had, in gevaar gebracht. Zijn politiek geloofsdogma, de stelling van het Europeesche evenwicht, raakte in discrediet, zoo gauw op het vasteland een macht gevormd werd, die sterker was dan welke Europeesche combinatie aan Engelsche zijde ook. Een overwinnend of een in het gelijk gesteld Duitschland zou bijvoorbeeld den Volkenbond, of elke willekeurige conferentie over Europeesche aangelegenheden, kunnen beheerschen en alle eischen, ook de koloniale, ingewilligd krijgen. Een hersteld Duitschland zou een concurrent op de wereldmarkt brengen, die door zijn nieuwe arbeidsethos, nieuwe waarde- en valutatheorieën en herboren handelsgeest, meer te duchten was dan die van 1912, wiens vernietiging de inzet en voornaamste doelstelling van den eersten wereldoorlog geweest was. Hoeveel voordeeliger en verkieslijker was het dus, te profiteeren van een gunstige ideologische en diplomatieke positie en den oorlog voort te zetten, te meer daar men bij dit besluit toch van Amerikaanschen steun verzekerd was. Derhalve was het Engelands eigenbelang, het front zooveel mogelijk te verbreeden, hetgeen tot uitdrukking kwam door de koortsachtige activiteit, om, overal op het Europeesche vasteland of daarbuiten, verbondenen te werven of Duitschland van zijn bondgenooten los te maken. Door het afwijzen van de uitgestoken hand kon Duitschland de diepte van het Britsche oorlogsdoel peilen. Het kon vaststellen, dat deze „totale" oorlog om zijn bestaan als volk en staat ging. Voor hem was het dus zaak, zijn machtige industriecentra in het Westen te beschermen, zich van belangrijke duikbootbases te verzekeren en zijn gevaarlijksten militairen tegenstander in het Westen: Frankrijk, onschadelijk te maken. De tusschen de oorlogvoerenden gelegen gebieden waren voor beide partijen van even groot vitaal belang. Het ging er dus om, wie van beiden het eerst zijn hand naar deze gebieden zou uitstrekken en wie zich daar het soliedst kon vestigen. Een Duitsche actie in de Westelijke gebieden ter verkrijging van een noodzakelijke correctie op de historische tekortkomingen van een voor den aanval gebrekkige ligging, was dus in diepste wezen niets anders dan een gang „au devant" der onloochenbare bedoelingen van den tegenstander. Zooals omgekeerd een Britsche actie dit ook geweest zou zijn en diplomatiek zeer zeker ook een feit was. Het welslagen der Duitsche oogmerken zou den aanlegsteiger en loopplank voor een Britsch expeditiecorps naar het vasteland wegnemen — zeer ten gerieve overigens, achteraf bekeken, voor de betrokkenen. Zij kunnen er ondanks alles dankbaar voor zijn, dat dit moeilijke strategische probleem, dat vroeg of laat onvermijdelijk aan de orde gesteld zou zijn, volgens het Duitsche schema is opgelost. Bij een actie in omgekeerde volgorde zouden zich hier in vijf-, tienvoudige wijze de slagen aan de IJser en de Marne in alle dimensies van een modern slagveld hebben voltrokken. Bij een invasie van het „tweede front" liggen alsnog deze en dergelijke vooruitzichten in het verschiet.

De bezetting der Westelijke gebieden, Noorwegen, Denemarken, Nederland, België en ten leste der Fransche kuststrook, waren uitvloeisels van een voor de Duitsche strategie onafwendbare noodzaak, wilde het niet het groote pleit zijner geschiedenis wellicht, bij voorbaat verliezen. De bezetting van de beide eerste landen was bovendien nog van belang, omdat zij tevens de noodzakelijke flankbedekking boden bij den daaropvolgenden uithaal naar het lagere Atlantische kustgebied en de vernietiging van de zich daartusschen bevindende militaire macht, die ofwel verklaard vijandig of als een voortdurende, krachten-bindende dreiging, doch nimmer ten gunste van Duitschland zou geopereerd hebben. Verdragen, overeenkomsten of rechtsregelen zus of zoo spelen op momenten, wanneer het niet alleen om het bestaan van een 80-millioenenvolk, doch zooals het verdere verloop heeft aangetoond, om het bestaan van een heel werelddeel gaat, slechts in zooverre een rol, indien zij geen hindernissen voor den levensdrang der primairste instincten van het bestaan vormen.

NEDERLAND

Politieke infiltratie.

Ook het verdere optreden, de politieke infiltratie, uitingen van den — wat men zou kunnen noemen — „geistigen Nachschub" van de Duitsche bezetting waren onvermijdelijk.

De bezettingsmacht had de overtuiging, dat noch de Nederlandsche regeering, noch het Nederlandsche volk neutraal geweest waren. Voor de nietneutrale houding der regeering verwees men o.a. naar het optreden van Van Kleffens, die zich blijkens naderhand gepubliceerde rapporten van den Franschen gezant hier te lande, met samenzweringen tegen het Duitsche staatshoofd en diens minister van Buitenlandsche regeering de voorgewende neutraliteit in hooge daarmee genoemde incident van Venlo, waar twee Engelsche onderdanen, algemeen bekende vertegenwoordigers van de Secret Service, in gezelschap van een Nederlandsch officier door de Gestapo gearresteerd werden, werd vastgesteld, dat een zoodanige begeleiding met medeweten van den Generalen Staf en der Nederlandsche regeering de voorgewende neutraliteit in hooge mate compromitteerde. Men stoorde er zich van Duitsche zijde ernstig aan, dat de landsverdediging overwegend met een frontstelling naar het Oosten was gericht. Voorts was het Berlijn reeds geruimen tijd een doorn in het oog, dat de regeering zich in haar economische politiek geheel op Engeland georiënteerd had en tijdens de voorafgegane oorlogsmaanden elke gewenschte serviliteit aan de Engelschen bewees. Wijders constateerde men van Duitsche zijde een gemis aan politiek besef en historisch verantwoordelijkheidsbewustzijn ten aanzien van een door Nederland op het vasteland te spelen rol en in het bijzonder als direct nabuurland, waarmee het toch met zooveel banden van geest en bloed en van economische vervlechting verbonden was. De onloochenbare Duitsch-vijandige voorlichting van pers, radio en film, de debatten in het parlement — zij allen waren weeffouten in het kleed der officieel gedragen neutraliteit. Al te dapper, omdat zij niet door eigen kracht geruggesteund was, had men meegedaan in het koor der internationale hetzcampagne tegen het nieuwe Duitschland. Tegen dat alles moest een tegenwicht gevormd worden. De overdaad van anti moest door een krachtige actie van pro vereffend worden. Dat kon Duitschland op grond van zijn machtspositie eischen. Het bezat de kracht en de

middelen, de gewichten der al te eenzijdig overladen weegschaal te verplaatsen. Voor de politieke oriënteering in binnenlandsch opzicht kon de bezettingsmacht geen bewondering koesteren, daar deze met haar onopgeloste spanningen tusschen kapitaal en arbeid, bezitters en bezitloozen, ondernemers en arbeiders — een der belangrijkste, zoo niet het alles beheerschende probleem der verstreken decenniën van deze eeuw — een bron van voortdurende onrust en wanorde vormden. In eigen land had zij deze doelmatig overwonnen. In den strijd op leven en dood moesten deze vermeden worden. Orde en rust zijn immers de primairste belangen der bezetting. Het regeeringsstelsel was van hoog tot laag vijandig aan een medewerking, die de bezettingsmacht noodzakelijk achtte en logisch kon eischen. De heerschende levenstrant was niet in staat, nu het land van zijn overzeesche toevoeren verstoken was, enkeling en gemeenschap te onderhouden. Daardoor moest de Duitsche bezettingsmacht politiek in het bestel van ons land ingrijpen, nu eens diep dan weer zich beperkend tot veranderingen aan de oppervlakte. De eigen regeering was gevlucht. De facto oefende Duitschland hier de hoogste bestuursmacht uit. In de vaart van de noodzakelijke bestuursomzwaai werden meteen tal van heiligenhuisjes omvergehaald, die dien naam nauwelijks nog verdienden en die meer uit piëteit dan uit bewuste eerbied en overtuiging voor de innerlijke waarde, nog onaangetast waren gebleven. Bij alle veranderingen is er naar gestreefd wederkeerig het belang van de bezettingsmacht in overeenstemming te brengen met het belang van het Nederlandsche volk. Zou men, potsierlijke veronderstelling, hebben kunnen verwachten, dat alles bij het oude gelaten was? Het is daarnaast ook vanzelfsprekend. dat alles een oriënteering kreeg, die past in het toekomstbeeld, dat Duitschland zich als verschiet na zijn overwinning heeft gedacht. Wie het tegendeel mocht verwacht hebben, laboreert aan politiek onverstand en stompzinnigheid en is te goed voor deze wereld, waar men de mijmeringen der hoogere filantropie weliswaar als diepzinnig, maar desalniettemin als hoogst onvruchtbaar beschouwt. **(Vor. ber. Bezetting 5105 A.)**

N.S.B. - Mededeeling van Mussert. —
6 Mei — Mussert heeft den leden de volgende mededeeling gedaan.

1. Het in krijgsgevangenschap terugvoeren van de leden van de voormalige Nederlandsche weermacht is een militaire maatregel, waarvan ik uit de bekendmaking van den Wehrmachtbefehlshaber heb kennis genomen. Beschouwingen daarover kan ik op dit oogenblik niet geven.
2. De afkondiging van het standrecht is een politiemaatregel. die helaas noodig was, omdat er volksgenooten zijn, die gehoor geven aan de gewetenlooze ophitsingen uit Londen tot het plegen van verzet, welk verzet volkomen nutteloos is en alleen Nederlandsch bloed kost. Ik verwijs naar mijn radiorede van 1 Mei, waarin ik dringend heb verzocht het gezonde verstand te gebruiken en dwaasheden achterwege te laten.
3. Zoolang de uitzonderingstoestand duurt, worden door de N.S.B. geen openbare of besloten vergaderingen gehouden, noch wordt in formatie gemarcheerd.
4. De interne werkzaamheden met inbegrip van de bijeenkomsten der functionarissen, benevens de colportage gaan gewoon door. Werkt aan de inwendige versterking der Beweging, gij hebt daar nu de gelegenheid voor.
5. Het standpunt der N.S.B. en de weg, dien de Beweging gaat, blijven onveranderd. De uitschakeling van iederen buiten-Europeeschen invloed en de vernietiging van het bolsjewisme zijn en blijven de voorwaarden, die noodzakelijk zijn voor het voortbestaan van Europa. Daarop dienen in de eerste plaats al onze handelingen gericht te zijn.
6. De eenheid en de solidariteit der Beweging, de vastbeslotenheid en rechtschapenheid der leden benevens de trouw aan mij zijn en blijven de voorwaarden voor de wederopstanding van ons volk. Ik reken daarop onvoorwaardelijk. De ervaringen sinds 1937 hebben bewezen, dat ik daarop aan kan.
7. Ook onder moeilijke omstandigheden zooals nu, kunnen wij gezamenlijk, schouder aan schouder staande, in vast vertrouwen de toekomst tegemoet zien. Ons uitgangspunt is juist; de weg dien wij gaan is de eenig mogelijke; het doel zal worden bereikt en eens zal ons geheele volk dit inzien en ons erkentelijk zijn.

(Vor. ber. ir. Mussert 5511)

Verjaardag van den Leider. —
Op 11 Mei is ir. A. A. Mussert, de Leider der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden, sedert December 1942 ook door Adolf Hitler en diens officieele vertegenwoordiging in Nederland erkend als Leider van het Nederlandsche volk, negenenveertig jaar oud geworden. Naar men weet, heeft de Leider, in verband met de moeilijke omstandigheden, waarin ons volk thans verkeert, verzocht aan de viering van zijn verjaardag geen feestelijk karakter te willen geven. De dag is door Mussert, evenals trouwens in 1941 en 1942, in kleinen kring herdacht, 's morgens temidden van zijn naaste medewerkers, 's middags onder de kameraden van een door het lot aangewezen onderdeel der N. S. B.

Juist door de erkenning van Mussert als Leider van het Nederlandsche volk onttrekt een belangrijk deel van zijn werkzaamheden zich thans aan de openbaarheid. Het is, gelijk Max Blokzijl op 10 Mei in zijn politieke weekpraatje zeide: „Er moet in alle stilte veel worden opgebouwd, veel beraadslaagd worden en voorbereid. Het is oorlogstijd, Nederland is weer met den dag meer oorlogsgebied, het besluit van Hitler dezen oorlog nu totaal te gaan voeren en daarin o.m. ook het Nederlandsche volk te betrekken, heeft voor den Leider van dat volk nieuwe plichten en lasten met zich gebracht. Maar wie goed oplette, heeft ook wel reeds gemerkt, dat er een Pleiter voor de belangen der gemeenschap op de bres staat. Mussert eischt van zichzelf en van de onder hem werkende functionarissen der Beweging, en ten slotte van elken georganiseerden nationaal-socialist een geweldige uitbreiding van plichten, een onvermoeid werven om de harten aller volksgenooten, het geven van een voorbeeld, en het overtuigen door daden".

„Zelden, zoo zeide de heer Blokzijl in hetzelfde verband, zal een staatsman en politicus onder zoo uiterst moeilijke omstandigheden een verantwoordelijkheid zonder voorbeeld hebben aanvaard. Roem is er vooralsnog niet door te oogsten, succes slechts in bijzondere gevallen, vaak aan het toeval onderhevig. Zorg en teleurstelling, onverdiende verwijten en het wrijfpaal blijven voor toenemende ontstemmingen, dat is wel in hoofdzaak, waarop een volksleider onder zoo eigenaardige omstandigheden met eenige zekerheid kan rekenen."

In Volk en Vaderland heeft dr. J. H. Carp uit een historische vergelijking een aanwijzing geput voor de waardeering, welke althans het nageslacht voor den Leider der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden zal betoonen. Met den Franschen tijd voor oogen schrijft hij: Het trekt onze bijzondere aandacht, dat de Bataven, dragers der toenmalige revolutionnaire gedachte, in alles matiging tegen hun Prinsgezinde tegenstanders betrachtten en politieke gevangenen spoedig in vrijheid stelden; dat een man als Pieter Paulus, die kort te voren nog het „Nut der stadhouderlijke Regeering" (1772) verkondigd had, als leider der revolutionnaire Nationale Vergadering kon optreden; dat zeer velen, die aan het oude bewind verknocht waren geweest, desondanks hun medewerking aan den opbouw der nieuwe revolutionnaire orde niet weigerden, een medewerking, welke reeds onder de staatsregeling van 1801 nagenoeg algemeen was, toen dan ook de naar Engeland uitgeweken stadhouder Willem V als uiting van ware vaderlandsliefde de gebondenheid aan den eed van trouw jegens hem ophief. Daarbij treft het ons als iets wat bij de huidige verhoudingen en opvattingen van de tegenstanders der nationaal-socialistische revolutie niet voor mogelijk zou zijn gehouden, dat voormannen uit den vorigen revolutietijd ook na den terugkeer — zij het ook in gewijzigden vorm — van het bewind hunner politieke tegenstanders in aanzien bleven en in belangrijke ambten gehandhaafd werden. Zelfs een Daendels, wien niets minder verweten kon worden dan dat hij als revolutionnair tezamen met de Fransche legers tegen Nederland was opgetrokken, werd onder Koning Willem I met het bestuur van overzeesche gebiedsdeelen van den Staat belast. En van Maanen, die onder het revolutionnair bewind tot hooge rechterlijke ambten was gekomen, Koning Lodewijk als minister van Justitie gediend had, en tijdens de inlijving van ons land bij Frankrijk door Napoleon tot president van het Keizerlijk Hooggerechtshof was benoemd, heeft zich desondanks ook onder de regeering van Koning Willem I in hooge staatsambten, gedragen door het vertrouwen van het nieuwe bewind, kunnen handhaven. Zoo waren er velen.

In het bijzonder trekt hij een parallel tusschen Schim-

melpenninck en Mussert: Wij maken vanzelf een vergelijking tusschen Rutger Jan Schimmelpenninck en zijn strijd en Mussert, beiden vaderlanders bij uitnemendheid, voor wie het belang van het Vaderland boven alles geldt. En het spreekt zooveel meer tot ons dan vroeger, wanneer wij weten hoe Schimmelpenninck, in het vertrouwen daarmede het eigen bestaan van het Vaderland te verzekeren, op wensch van Napoleon de leiding van den Nederlandschen staat aanvaardde (1805), en wij beseffen zijn ontgoocheling toen hem later bleek, dat men slechts poogde hem te gebruiken den weg voor Napoleons broeder en een nauwere verbondenheid met Frankrijk te banen; een voornemen van Napoleon, waartegen Schimmelpenninck zich tot het uiterste ter wille van de vrijheid van ons land heeft verzet zonder eenigen steun van zijn eigen mederegeerders, die het ten slotte bestaan hebben den Keizer door „Nederlandsche" afgezanten om de benoeming van zijn broeder Lodewijk als Koning van Holland te doen verzoeken.
Het oordeel van den lateren geschiedschrijver over het werk van Mussert en de zijnen voorziet hij aldus:
„De nationaal-socialistische revolutie in Nederland voltrok zich voor haar dragers onder de meest ongunstige en moeilijke omstandigheden, welke zich denken laten. Desondanks hebben Mussert en de zijnen volhard. Tegenover alle verdachtmaking, tegenwerking en niet zelden bedreiging hunner tegenstanders, hebben zij hun geest van verzoening jegens het volksdeel, dat het keerpunt in de historische ontwikkeling nog niet kon of wilde verstaan, bewaard als ware vaderlanders, voor wie het welzijn van het geheele volk boven alles gaat. De „winst", welke deze nationaal-socialistische revolutie bracht, is geweest de vernietiging van het politieke partijwezen en van alle kunstmatige scheidingen in het natuurlijk geheel der Nederlandsche Volksgemeenschap, zoomede van de bevoorrechting van het kapitaal boven den arbeid. Daartegenover werden de grondslagen gelegd voor een orde in de maatschappij en staat, waarin het ware socialisme zijn nationalen vorm heeft kunnen vinden. (N. R. Crt.)

Bijeenkomst in den Stadsschouwburg te Utrecht. — Over de bijeenkomst in de Stadsschouwburg te Utrecht werd o.a. bericht:
De secretaris-generaal der N.S.B., ir. Huijgen, herinnerde er aan, dat het de eerste keer is, dat Mussert zijn geboortedag herdenkt als Leider van het Nederlandsche volk. De historie heeft ons, door den oorlog, in zeer moeilijke omstandigheden gebracht. Ons ontbreken de mogelijkheden, om de nationaal-socialistische revolutie door te voeren op een wijze, die in overeenstemming is met onzen ontembaren wil om de overwinning te behalen, den wil dien wij in het verleden zoo vaak hebben gedemonstreerd onder omstandigheden, die ook verre van gemakkelijk waren. Wij onderschatten de bezwaren van den huidigen toestand geenszins. Wij verhelen ons niet, dat er bij enkelingen twijfel is ontstaan aan den goeden afloop van dezen strijd, zelfs onder degenen, die, geplaatst op verantwoordelijke posten, onder alle omstandigheden onwrikbaar uitdrukking zouden moeten geven aan hun vertrouwen in de toekomst. Zij hebben een verkeerde, een onvolledige opvatting van het begrip „trouw". Onze trouw wordt geschraagd door de wetenschap en door het vaste geloof, dat wij overwinnen zullen, wat ons ook persoonlijk overkome. Onze trouw aan u, Leider, is trouw aan het Nederlandsche volk waarvoor gij altijd op de bres hebt gestaan. Onze trouw is trouw aan Nederland en aan het nieuwe Europa, trouw aan den Germaanschen Führer Adolf Hitler. Dit besef zullen wij behouden, ook onder de grootste beproevingen. De leden der beweging moeten beseffen, dat er drie dingen noodig zijn om de uiteindelijke overwinning te bereiken In de eerste plaats taai volhouden en een gestaag volbrengen van de zware en moeilijke plichten, die ons door het lot zijn opgelegd, daarna het toonen van een onuitputtelijk geduld en ten slotte, maar bovenal, het handhaven van een onbegrensd vertrouwen in den Leider. De gemachtigde van den Leider voor de finansiën, Van Bilderbeek, bood Mussert als opbrengst van de loterij een bedrag van *f* 90.000 aan ten bate van de stichting Gezins- en Jeugdzorg. Dit bedrag zal worden bestemd voor sociaal werk. En dit jaar voor het eerst bood de Beweging den Leider ook een persoonlijk cadeau aan in den vorm van een grooten gekleurden stedenatlas uit 1649.
Nadat den Leider, namens de Jeugdstorm uit het gewest West-Duitschland nog een bedrag aan geld en een cadeau ter hand waren gesteld, sprak Mussert, zijn naaste medewerkers in een korte rede toe. Gij, mijne trouwe medewerkers, kunt het geloof in de overwinning van ons werk behouden, omdat ook ik het nog ten volle heb. Zijn toespraak beëindigende, zeide Mussert zijn kameraden dank voor alle, wat zij voor de Beweging hebben gedaan.
(Vor. ber. 48ste verjaardag ir. Mussert 5107 A.)

Adviseurs benoemd. —
11 Mei — Door Mussert werden met ingang van 11 Mei 1943, benoemd tot zijn adviseurs de leden der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden:
F. D. Brands, pl.v. leider van het Vervoersfront, lid van den Raad van Volkshuishouding, leider hoofdgroep Verkeer (stamboeknummer 1665). A. C. Houdijk, bijzonder gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor den Noordoostpolder (stamboeknummer 94949). Dr. L. P. Krantz, lid Raad van Bedrijfsleven, lid Raad van Volkshuisvesting, enz. (stamboeknummer 13963). Ing. W. Th. de Lestrieux-Hendrichs, lid Raad van Volkshuishouding (stamboeknummer 96497). H. C. van Maasdijk, president Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, lid van Raad van Bedrijfsleven, lid Raad Volkshuishouding (stamboeknummer 117251). J. Robertson, lid van Raad Volkshuishouding, directeur-secretaris Nederlandsche Bank (stamboeknummer 2226). G. J. Ruiter, directeur-generaal van den Landbouw, regeeringscommissaris Bodemproductie (stamboeknummer 61232). Mr. R. N. de Ruyter van Steveninck, burgemeester van Leiden (stamboeknummer 130). Mr. W. de Rijke, procureur-generaal te Arnhem (stamboeknummer 4239), alsmede, per afzonderlijk besluit, de heer prof. dr. H. Visscher, oud-hoogleeraar te Nijmegen, oud-lid 2e Kamer. (Nat. Dagbl. - N. R. Crt.)

District Noord-Holland - J. W. de Ruiter opgevolgd door H. L. G. Ouwerkerk. —
Als opvolger van den heer J. W. de Ruiter, districtleider en gemachtigde van den Leider der N.S.B. i. d. N. voor de provincie N.-Holland, is benoemd de heer H. L. G. Ouwerkerk. (Alg. H'blad)

Eervol ontslag aan prof. mr. dr. R. van Genechten.
6 Mei. — Mussert heeft op grond van ernstige ziekte met ingang van 6 Mei 1943 eervol ontslag verleend aan prof. mr. dr. R. van Genechten als Vormingsleider der Beweging en als Gemachtigde voor Onderwijs en Opvoeding, met dank voor de vele en belangrijke diensten aan de Beweging bewezen.
De plaatsvervangend Vormingsleider H. C. Nije blijft belast met de waarneming van de leiding van de Hoofdafdeeling Vorming. De plaatsvervangend Gemachtigde voor Onderwijs en Opvoeding prof. dr. J. Jeswiet blijft belast met de waarneming van de functie van Gemachtigde. (Nat. Dagblad - Volk en Vaderland)
(Vor. ber. prof. v. Genechten 5437 A.)

Doodvonnis van het politiestandgerecht. —
7 Mei — Het Politiestandgerecht Noord-Holland heeft op grond van het decreet en de bijzondere beschikking van den Rijkscommissaris over het instellen van het Politiestandrecht in de provincie Noord-Holland van 30-4-'43 den Nederlander Hendrikus Hendrik van der Meer, geb. den 16-2-1911 in Amsterdam ter dood veroordeeld. Het oordeel is, na bevestiging door het Gerechtshof, voltrokken. Van der Meer heeft op 6 Mei 1943 in Amsterdam pamfletten uitgedeeld, waarin tot staking en tot weigering voor het melden der voormalige Nederlandsche militairen werd aangespoord.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Politiestandrecht 5511)**

Arbeidsinzet - Verplichte aanmelding van mannen van 18 tot 35 jaar. —
7 Mei — In het Verordeningenblad is opgenomen een beschikking van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (commissaris-generaal voor bijzondere aangelegenheden) betreffende de verplichting tot aanmelding voor den arbeidsinzet. Hierin wordt bepaald:
I. (1) Alle mannen in den leeftijd van 18 tot 35 jaren, die wonen in het bezette Nederlandsche gebied en die niet behooren tot de onder 2 genoemde personen, moeten zich aanmelden bij het voor hun woonplaats bevoegde Gewestelijk Arbeidsbureau (in het vervolg „Arbeidsbureau' genoemd), respectievelijk bij het bevoegde bijkantoor, in overeenstemming met bijzondere oproepingen der arbeidsbureaux. (2) De tot aanmelding verplichte personen van Duitsche nationaliteit moeten zich aanmelden bij den Duitschen „Fachberater" van

het voor hun woonplaats bevoegde Arbeidsbureau. (3) De aanmelding geschiedt op een bijzonder formulier, dat beschikbaar wordt gesteld door de Arbeidsbureaux (bijkantoren).
II. Van de aanmelding ingevolge I zijn vrijgesteld: 1) Personen van Duitsche nationaliteit, die in dienst zijn van bureaux van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, van het arbeidsgebied van de Nationaal-socialistische Duitsche Arbeiderspartij in Nederland, haar onderdeelen of aangesloten organisaties. 2) Personen van Duitsche nationaliteit, die in dienst zijn van bureaux der Duitsche weermacht, der „Waffen-ᛋᛋ", der Duitsche politie of van den Rijksarbeidsdienst. 3) De ambtenaren en arbeidscontractanten van het Rijk, de provincies, de gemeenten en de overige publiekrechtelijke lichamen, alsmede de personen, die in dienst zijn bij de Nederlandsche Spoorwegen, bij het Staatsbedrijf der P.T.T. en bij de Nederlandsche Bank. 4) Leden der voormalige Nederlandsche Zee- en Landmacht, voorzoover zij krachtens de bekendmaking van den Weermachtsbevelhebber in Nederland van 29 April 1943 onderworpen zijn aan de terugroeping in de krijgsgevangenschap. 5) De personen, die reeds ingevolge 9 der beschikking No. 30/1943 betreffende de sluiting van bedrijven, tot aanmelding verplicht zijn. 6) Geestelijken, alsmede personen, die tot een orde behooren. De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (Commissaris-Generaal voor Bijzondere Aangelegenheden) kan andere vrijstellingen van de verplichting tot aanmelding ingevolge I toestaan.
III. (1) De tot aanmelding verplichte personen dienen in beginsel persoonlijk op het Arbeidsbureau (bijkantoor) te verschijnen en op verzoek alle noodzakelijke bescheiden over te leggen, alsmede alle vereischte inlichtingen te verstrekken. (2) Voor zoover tot aanmelding verplichte personen op arbeidscontract werkzaam zijn, moet de werkgever de verklaring van den tot aanmelding verplichten persoon betreffende den duur van de arbeidsovereenkomst op het formulier bevestigen door zijn onderteekening en eventueel door een firmastempel.
IV. (1) Tot aanmelding verplichte personen en werkgevers, die in strijd handelen met de bepalingen dezer beschikking of trachten deze te ontduiken, dan wel opzettelijk of door schuld onjuiste opgaven verstrekken, worden gestraft volgens artikel 4 der verordening no. 16/1943, voor zoover niet op grond van andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd. (2) Uitlokkers, mededaders en medeplichtigen worden op gelijke wijze gestraft als de dader.
V. Deze beschikking treedt heden 7 Mei in werking.
(Verordeningenblad no. 14, d.d. 7 Mei '43)

Oproep van de in 1921 geboren mannen. —
13 Mei — Op 12 Mei verscheen in de Nederlandsche pers een oproep, waarbij alle mannen geboren in 1921 zich op het Gewestelijk Arbeidsbureau moeten aanmelden. Hieronder volgt de oproep op grond van de beschikking van den Rijkscommissaris voor zoover deze betrekking heeft op Amsterdam en omliggende gemeenten:
Op grond van de beschikking van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (Commissaris-Generaal voor bijzonder aangelegenheden) No. 43/1943 betreffende de verplichting tot aanmelding voor den arbeidsinzet, worden bij dezen alle mannen, geboren in het jaar 1921, wonende in de Gemeente Amsterdam, opgeroepen om van 12 Mei '43 af een aanmeldingsformulier bij het Gewestelijk Arbeidsbureau, Passeerdersgracht 30—32, in ontvangst te nemen en dit op de hierna genoemde dagen in het Gewestelijk Arbeidsbureau, Passeerdersgracht 30—32, persoonlijk weer af te geven.

In Jan. en Febr.	1921	geb. melden zich aan op	14 Mei '43
In Mrt. en April	1921	„ „ „ „ „	17 Mei '43
In Mei en Juni	1921	„ „ „ „ „	18 Mei '43
In Juli en Aug.	1921	„ „ „ „ „	19 Mei '43
In Sept. en Oct.	1921	„ „ „ „ „	20 Mei '43
In Nov. en Dec.	1921	„ „ „ „ „	21 Mei '43

Joden mogen zich niet aanmelden.

De in het gebied van het bijkantoor Amstelveen (omvattende de gemeenten Landsmeer, Diemen, N.-Amstel en Ouder-Amstel) wonende tot aanmelding verplichte personen moeten zich op dezelfde dagen en uren als hierboven aangegeven melden op het Gemeentehuis te Landsmeer, Diemen en Ouder-Amstel en voor Nieuwer-Amstel in het gebouw Amsterdamscheweg 80 te Amstelveen, aan welke adressen van 12 Mei 1943 af eveneens de aanmeldingsformulieren verkrijgbaar zijn. Bij de afgifte van het aanmeldingsformulier moet de distributiestamkaart worden medegebracht.

Voormalige weermacht - Kostwinnersvergoeding voor krijgsgevangenen. —
6 Mei — Aan verwanten van het personeel der voormalige Nederlandsche weermacht, dat zich in krijgsgevangenschap bevindt, kan overeenkomstig de regelen, die bij opkomst onder de wapenen van toepassing waren, kostwinnersvergoeding worden toegekend.
Degene, die meent voor zoodanige vergoeding in aanmerking te kunnen komen, moet daartoe aanvraag doen op de gemeente-secretarie van haar of zijn woonplaats, nadat de desbetreffende militair zich voor afvoering in krijgsgevangenschap heeft aangemeld. De uitbetaling van de vergoeding zal door de zorg van den burgemeester geschieden. Voorts wordt verwezen naar eventueele nadere bekendmakingen van gemeentewege. De verwanten van het beroepspersoneel dienen zich voor de uitbetaling van bezoldiging rechtstreeks te wenden tot den commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche weermacht, Lange Voorhout 7, Den Haag. (N. R. Crt. - Telegraaf)

Vrijstelling van krijgsgevangenschap. —
Van welingelichte zijde wordt medegedeeld: Het ligt niet in het voornemen om arbeidskrachten in krijgsgevangenschap terug te voeren, die onontbeerlijk zijn voor het ordelijke bestuur en het bedrijfsleven van het land met inbegrip van de voedselvoorziening en den landbouw, of die direct of indirect in het belang van de Duitsche weermacht werkzaam zijn. Door een reeds eenige weken geleden geopend en op de meeste arbeidsterreinen afgesloten onderzoek naar de mogelijkheid van vrijstelling is de waarborg verkregen, dat deze werkkrachten aan de betrokken Duitsche militaire instanties bekend zijn en van de terugvoering in de krijgsgevangenschap worden uitgesloten.
(N. R. Crt. - Telegraaf)
(V. b. Ned. Weermacht, krijgsgevangenen 5509 A.)

N.S.K.K. - Bezoek van Korpsführer Kraus. —
11 Mei — Op uitnoodiging van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seys-Inquart, heeft Korpsführer Kraus een bezoek aan Nederland gebracht, om zich op de hoogte te stellen van den stand der opleiding van het nationaal-socialistische Kraftfahrkorps. De Korpsführer, in wiens gezelschap zich de N.S.K.K.-Obergruppenführer Koebler en Krenzlin van den Korpsstaf en Obergruppenführer van Beyer Ehrenberg, commandant van de N.S.K.K.-Motorgruppe Luftwaffe, bevonden, werd bij zijn aankomst in Den Haag verwelkomd door den leider van het Arbeitsbereich, Hauptdienstleiter Schmidt. Een ontvangst bij den Rijkscommissaris vereenigde de gasten uit Duitschland met de vertegenwoordigers der Duitsche instanties in Nederland en bood gelegenheid voor het houden van besprekingen over de verbreeding van het werk van het N.S.K.K. Een bezoek te Utrecht gold het Hoofdkwartier der N.S.B., waar de Korpsführer met hartelijke woorden werd begroet door den Leider der N.S.B., Mussert. Vervolgens werd te Zeist in tegenwoordigheid van den Leider de N.S.K.K.-school bezichtigd.
De bezichtiging van een kamp der kinderuitzending en van de vrouwenschool Vogelenzang, verschafte den gasten een blik op het omvangrijke werk van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden. De reis werd besloten met een ontvangst bij den Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden, General der Flieger Fr. Christiansen. (Nat. Dagbl.)
(Vorig bericht N.S.K.K. 5497)

Distributie - Loopend vleeschrantsoen 14 dagen verlengd. —
8 Mei — Deelen van den Nederlandschen landbouw zijn de laatste week op groote schaal in gebreke gebleven t.a.v. hun afleveringsplicht. De aanvoer op de abattoirs is derhalve niet voldoende om de bevolking volgens de plannen van vleesch te voorzien. Dat is de reden, waarom het rantsoeneeringstijdvak met 14 dagen verlengd moet worden. De hervatting van de normale vleeschverdeeling hangt af van de houding der boeren.
(Vor. ber. Distributie 5511)

Sinaasappelen voor schoolkinderen. —
8 Mei — Het Nederlandsche Roode Kruis heeft onlangs 3000 ton sinaasappelen van het Spaansche Roode Kruis ten geschenke ontvangen. Het hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis heeft besloten deze sinaasappelen

gratis ter beschikking te stellen van de leerlingen van lagere scholen. Ten einde te voorkomen, dat een deel van dit fruit wellicht zou verdwijnen is bepaald, dat de sinaasappelen voor de leerlingen alleen op school mogen worden genuttigd, en niet naar huis mogen worden meegenomen. Elke leerling ontvangt ca. twaalf sinaasappelen, die over verschillende dagen worden verdeeld. **(Vor. ber. Sinaasappels 5045 F.)**

Verhoogd melkrantsoen voor kinderen. —
10 Mei — De secretaris-generaal van het Departement van Landbouw en Visscherij maakt bekend, dat van 10 Mei tot 15 Mei voor personen van 4 tot en met 20 jaar een extra-rantsoen à 1¼ liter karnemelk of taptemelk beschikbaar zal worden gesteld.
(Alg. H'blad - Nat. Dagbl.)
(Vor. ber. Melkrantsoen 5395 E.)

Bouillonblokjes en surrogaten distributiegoed. —
8 Mei — In het verordeningenblad is opgenomen een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij, ingevolge de Distributiewet 1939, betreffende de distributie van bouillonblokjes, aroma's e.d. Daarin wordt het volgende bepaald: Bouillontabletten, bouillonblokjes, bouillonkorrels, bouillonpoeder en bouillonpasta in den zin van het vleeschextractenbesluit, extracttabletten, extractblokjes, extractkorrels, extractpoeder, extractpasta, soeptabletten, soepblokjes, soepkorrels, soeppoeder, soeppasta, soep gedroogd of soep in drogen vorm, justabletten, jusblokjes, juskorrels, juspoeder, juspasta, vloeibare jus, spijsaroma, soeparoma, spijs- en soeparoma, plantenextract, pikante saus, ketch-up en gedroogde soepgroente, zoomede alle producten, welke kunnen dienen of welke zouden kunnen worden gebruikt ter vergrooting van olie-, vet- of botervolume of ter vervanging van olie, vet, boter, botersaus, room, slasaus, of mayonnaise, alsmede theesurrogaten zoomede alle producten, welke kunnen dienen of welke zouden kunnen worden gebruikt om op thee of theesurrogaat gelijkende dranken te bereiden, worden aangewezen als distributiegoederen in den zin van artikel 4 van de Distributiewet 1939.
(Verordeningenblad No. 15, 8 Mei '43)
(Vor. ber. Overz. distributie 5469 A.)

Bandenschaarschte - Regeling van den aanmaak van houten rijwielbanden. —
10 Mei — De „Staatscourant" bevat een bekendmaking van den directeur van het Rijksbureau voor hout, waarbij het bewerken, verwerken, doen bewerken en doen verwerken van hout tot rijwielbanden zonder vergunning verboden is, tenzij blijkens de aan de aankoopvergunning verbonden voorwaarde het hout speciaal daarvoor is bestemd. (Staatscourant)
(Vor. ber. Rijwielen 5383)

Effectenhandel - Bepalingen over stopkoersen - Toewijzingsstelsel. —
6 Mei — De voorzitter der Ver. v. d. Effectenhandel heeft een aantal bepalingen vastgesteld omtrent den handel in en de noteering van effecten, waarvoor stopkoersen gelden. Wordt die handel in fondsen gebonden aan de vaststelling van een stopkoers, dan deelt de voorzitter den koers in de Prijscourant mede.
Wanneer een officieel genoteerd fonds, welks verhandeling aan een stopkoers gebonden is, tot den stopkoers zooveel vraag ontmoet, dat deze uit het aanbod niet ten volle kan worden voldaan, gelden o.m. de volgende voorschriften: De Commissaris voor de Noteering stelt de noteering ambtshalve vast op den stopkoers, zonder bijvermelding van gedaan en bieden. Hij draagt er zorg voor, dat op elken dag, waarop overeenkomstig bovenstaande in een fonds ambtshalve noteering plaats vindt, bij dit fonds in de „Prijscourant" het teeken S wordt vermeld.
De toewijzing geschiedt aldus, dat de hoekman naar volgorde van inschrijving in zijn orderboek op elke kooporder één stuk (resp. meer, maar evenveel stukken) toewijst tot een maximum als wordt gevraagd. Bij de toewijzing van een volgenden dag wordt zoo noodig begonnen met de orders, welke bij de vorige toewijzing onuitgevoerd bleven. Elke vraag van een lateren dag wordt onderaan bijgevoegd met vermelding van den datum, waarop de order werd opgegeven. De Commissaris is bevoegd van dezen regel te doen afwijken waar hem dat noodig voorkomt.
De bepalingen betreffende handel in en noteering van effecten, welker verhandeling aan stopkoersen is gebonden zijn van toepassing op volgestorte gewone en preferente aandeelen, certificaten van aandeelen, depôtfractiebewijzen, participatiebewijzen, oprichtersaandeelen, oprichtersbewijzen, winstaandeelen, winstbewijzen, restantbewijzen, warrants en soortgelijke fondsen, onder welken naam ook voorkomende zoowel voor zoover zij officieel genoteerd zijn als voor zoover zij niet officieel genoteerd zijn, voor zoover daarvoor vóór 3 Maart 1943 geen stopkoersen bestonden. De Bepaling is eveneens van toepassing op obligatiën en pandbrieven, zoowel voor zoover zij officieel genoteerd, als voor zoover zij niet officieel genoteerd zijn, met uitzondering van Ned. en Ned.-Ind. staatsobligatiën en met uitzondering van obligatiën van premieleeningen en loten. De regeling is in verband met practische bezwaren nog niet toepasselijk op die fondsen, waarvoor reeds vóór 3 Maart 1943 stopkoersen bestonden (Ned.-Ind. aandeelen en bepaalde petroleum- en scheepvaartaandeelen).
Tenslotte is een regeling voor de provisieberekening vastgesteld voor den handel in een niet vaste rente gevend fonds, ten einde te voorkomen dat het publiek zou majoreeren. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Stopkoersen 5447)

Financiën - Inlevering van bankbiljetten - Regeling terugbetaling. —
5 Mei — De secretaris-generaal van Financiën heeft den ontvangers van belastingen geïnstrueerd voor elken inleveraar van groote bankbiljetten een rekening-courantkaart aan te leggen, waarop de waarde der ingeleverde biljetten en anderzijds belastingschulden en andere schulden aan de overheid worden vermeld. Met machtiging van den Inspecteur van Belastingen kan verrekening plaats hebben, doch niet voor loon-, commissarissen- en dividendbelasting. Het bedrag der in 1943 invorderbaar wordende belastingen wordt van het tegoed geblokkeerd. Aangenomen wordt, dat in 1943 invorderbaar zullen worden: Inkomstenbelasting over 1942 (definitief) en 1943 (voorloopig), vermogensbelasting 1943, ondernemingsbelasting 1943, vennootschapsbelasting 1942 (1942/1943), vermogensbelasting II 1943, grondbelasting 1943 en personeele belasting 1943. Zijn alle in 1943 invorderbaar wordende belastingen van het tegoed in mindering gebracht, dan wordt het restant aan den inleveraar gerestitueerd door overschrijving op zijn girorekening of op zijn rekening bij een bank of spaarbank. Bedragen tot maximaal *f* 500 kunnen echter in contanten worden voldaan. In behandeling worden slechts genomen tegoeden van bona fide te achten inleveraars. **(Vor. ber. Bankbiljetten 5456 B.)**

Bedrijfsleven - Wijziging kartelbesluit - Verplichte aanmelding. —
Bij de wijziging van het kartelbesluit zijn ook de kartels met slechts één Nederlandschen deelnemer onder de definitie van „bedrijfsregeling" gebracht, zoodat zij thans in beginsel ook vallen onder de verplichting om zich aan te melden. Ter uitvoering van deze wijziging heeft thans de secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart een beschikking genomen, ten gevolge waarvan 1e. alle kartels met slechts één Nederlandschen deelnemer, welke niet schriftelijk zijn opgemaakt, alsnog vóór 1 Juni 1943 schriftelijk moeten worden opgemaakt op straffe van buiten werkingtreding per 1 Juni, 2e. alle kartels met slechts één Nederlandschen deelnemer, in werking op 1 Juni 1943 vóór dien datum schriftelijk moeten zijn aangemeld, 3e alle kartels met slechts één Nederlandschen deelnemer, welke nieuw worden gesloten of geëindigd (incl. alle wijzigingen), binnen 14 dagen, nadat zij van kracht worden resp. zijn geëindigd, moeten worden aangemeld. Tegelijkertijd is een tweede beschikking van den secretaris-generaal gepubliceerd, waarin deze aan den raad voor het bedrijfsleven overdraagt de in het gewijzigde kartelbesluit neergelegde bevoegdheid, tot het treffen van voorzieningen aangaande het beheer van organisaties en instellingen, welke een taak hebben, verband houdende met de uitvoering van kartels. Daarnaast kan de raad inlichtingen, opgaven en mededeelingen verlangen en boeken en bescheiden ter inzage vragen, welke hij noodzakelijk acht ten behoeve van het toezicht van den secretaris-generaal op de bedrijfsregelingen en haar toepassing. Tegen eventueele voorzieningen van den raad kan belanghebbende binnen vier weken in beroep gaan bij den secretaris-generaal.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Kartelbesluit 5446 B.)**

Economische zaken - Handelsovereenkomst met Finland. —
7 Mei — Voor het jaar 1943 is een regeling tot stand gekomen inzake het handelsverkeer tusschen Neder-

land en Finland. Voor den invoer uit Finland zijn o.a. voor de volgende met name genoemde producten contingenten vastgesteld: houtpapier, bouwplaten, cellulose en lucifers. Daarnaast bestaat nog een beperkte invoermogelijkheid voor andere producten. In ruil zal Nederland o.a. bloembollen, chemicaliën, pharmaceutische producten, zout, radiotoestellen, machines en electrotechnisch materiaal leveren. Levering van de betrokken machines en electrotechnisch materiaal kan geschieden op basis van de bestaande grondstoffenregeling, waarvoor de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer de vereischte vergunning afgeeft. (Ec. Nieuws)

(Vor. ber. Handelsverdrag met Finland 4704 C.)

Onderwijs - Aanvulling van het academisch statuut.
8 Mei — In art. 27 van het Academisch Statuut is een nieuwe derde lid ingevoerd, luidende als volgt: „Aan hem, die tot de private of publieke promotie verlangt te worden toegelaten, kan in bijzondere gevallen door de faculteit, resp. den senaat, na verkregen toestemming van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, een van de oud-hoogleeraren of lectoren van de faculteit, respectievelijk de universiteit als promotor worden aangewezen". (Alg. H'blad)

Cultureele aangelegenheden - Eerste Nederrijnsche Kultuurdag. —
Onder auspiciën van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap werd op 2 Mei '43 te Arnhem de Eerste Nederrijnsche Kultuurdag gehouden. Als eerste spreker nam dr. Rudolf Steinmetz het woord, die sprak over: „Deutsche und Niederländer in Dichtung und Kunst", waarna dr. J. Smit een toespraak hield onder den titel: „Samen uit, samen thuis". De Arnhemsche Orkest Vereeniging o.l.v. Pierre Reinards verzorgde het muzikale gedeelte en Philip C. la Chapelle droeg „de ballade van den boer" van Werumeus Buning voor. (Vaderland)

(Vor. ber. Ned.-Duitsche Gemeenschap 5368 A.)

Justitie - Hooge Raad verplaatst naar Nijmegen. —
10 Mei — De zetel van den Hoogen Raad der Nederlanden is verplaatst van 's-Gravenhage naar Nijmegen. Het college houdt zitting in de aula van de r.k. Universiteit aldaar. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Hooge Raad 5272)

Nederlandsche Landwacht - Eerste contingent vrijwilligers in dienst. —
5 Mei — De Nederlandsche Landwacht heeft thans haar intrede gedaan. Uit alle deelen van het land zijn de tot het eerste contingent behoorende vrijwilligers voor deze troepen, die geheel uit Nederlanders bestaan en die tot taak hebben de verdediging des lands op zich te nemen, naar hun garnizoensplaatsen getogen. Zij vormen den grondslag voor het toekomstige nieuwe Nederlandsche leger. Aanvankelijk zijn het er eenige duizenden in den lande, die zich voor dienstneming bij de landwacht hebben opgegeven, doch het laat zich aanzien, dat hun aantal sterk zal stijgen. De vrijwilligers verbinden zich voor een tijd van drie maanden oefening, waarna zij bij de reserve worden ingedeeld.

(Vor. ber. Nederl. Landwacht 5454 B.)

Het tweede front - Radiouitzendingen van Radio-Oranje uit Londen. —
7 Mei — Door „Radio Oranje", de propagandazender van de Nederlandsche emigrantenregeering te Londen, werd op 5 Mei de volgende uiteenzetting gepubliceerd: Met het tweede front bedoelen wij een geallieerde landing op groote schaal in het Westen, met haar specifieke moeilijkheden. Een mislukt geallieerd offensief in Lybië is ernstig, een mislukt tweede front in het Westen zou een militaire, politieke en psychologische catastrophe zijn voor Engeland, voor Amerika en voor de Sovjet-Unie, en niet allerminst voor de in zoo hoogen nood verkeerende bezette gebieden.
Het hoogste belang van alle betrokkenen eischt, dat een tweede front slechts dan ondernomen wordt, wanneer afgezien van het onvermijdelijke risico der operaties, naar menschelijke berekening, falen uitgesloten is. Een tweede front mag niet geïmproviseerd worden. Dat kan ook niet op kleine schaal worden opgezet, maar moet massaal zijn en universeel. Er is geen bijzondere militaire kennis voor noodig om dit in te zien. De Duitschers hebben in het Westen een goed gewapende krijgsmacht van vele tientallen divisies. Zij beschikken over een net van verbindingen, beter dan misschien waar ook ter wereld. Een betrekkelijk zwakke geallieerde krijgsmacht, die een landing op beperkte schaal zou willen uitvoeren, zou, ook al kon zij zich in den beginne handhaven, binnen korten tijd onvermijdelijk de zee ingedreven worden, omdat de Duitschers met hun betere verbindingen snel een overmacht zouden kunnen concentreeren. Dat is ten slotte een van de lessen van Dieppe.
Bij een tweede front moet er tegenover de Duitsche krijgsmacht een geallieerde strijdmacht in het veld worden gebracht, die numeriek en materieel minstens zoo sterk, zoo niet sterker is, in verband met het feit, dat de vijand ook nog over een krachtigen verdedigingsgordel beschikt. Geen tienduizenden, maar honderdduizenden geallieerde soldaten zullen met de modernste bewapening aan land moeten worden gezet, terwijl hun toevoerlijnen over zee geregeld moeten functionneeren. Landingen uit de lucht kunnen en zullen waarschijnlijk een voorbereidende rol spelen, maar zwaar materieel kan nooit door de lucht op groote schaal worden vervoerd.
Wij zouden het volgende operatieschema krijgen: landingen aan de kust, verovering en improvisatie van vliegvelden, aanvallen in een of meer havens tegelijk, afslaan van de eerste Duitsche tegenaanvallen, landing van de hoofdmacht, afslaan van den tegenaanval van de Duitsche hoofdmacht. En dan verder doordringen. Wij herhalen, zulk een operatie, moeilijker, gecompliceerder en dus riskanter dan welke ook in de wereldgeschiedenis, kan niet geïmproviseerd worden en kan evenmin op willekeurig beperkte schaal worden uitgevoerd. Of deze operatie dit jaar zal worden uitgevoerd is niet te zeggen, evenmin of zij wellicht bemoeilijkt wordt door het feit, dat er nog onbekende toekomstige krijgsgebeurtenissen in het Oosten en in het Zuiden van grooten invloed kunnen zijn op de gebeurtenissen in het Westen. (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Tweede Front 5218 A.)

A. **SOVJET-UNIE. — Het drama in het Woud van Katyn - Rapport der internationale commissie van deskundigen. —**
Smolensk, 3 Mei (D.N.B.) — In de periode van 28 tot 30 April 1943 heeft een commissie van vooraanstaande vertegenwoordigers van gerechtelijke medici en criminologen der Europeesche universiteiten en andere professoren van medische faculteiten de massagraven van de Poolsche officieren in het bosch van Katyn bij Smolensk aan een diepgaand wetenschappelijk onderzoek onderworpen. De commissie bestond uit de volgende heeren: België: dr. Speleers, hoogleeraar in de oogheelkunde aan de universiteit te Gent; Bulgarije: dr. Markof, docent in de gerechtelijke geneeskunde en criminologie aan de universiteit te Sofia; Denemarken: dr. Tramsen, assistent van den hoogleeraar in de anatomie, verbonden aan het Instituut voor Gerechtelijke Geneeskunde te Kopenhagen; Finland: dr. Saxen, hoogleeraar in de pathologische anatomie aan de universiteit te Helsinki; Italië: dr. Palmieri, hoogleeraar in de gerechtelijke geneeskunde en criminologie aan de universiteit te Napels; Kroatië: dr. Miloslawich, hoogleeraar in de gerechtelijke geneeskunde en criminologie aan de universiteit te Agram; Nederland: dr. De Burlet, hoogleeraar in de anatomie aan de universiteit te Groningen; Protectoraat Bohemen en Moravië: dr. Hajek, hoogleeraar in de gerechtelijke geneeskunde en criminologie aan de universiteit te Praag; Roemenië: dr. Birkle, arts, verbonden aan het Roemeensche ministerie van Justitie en eerste assistent van het Instituut voor gerechtelijke geneeskunde en criminologie te Boekarest; Zwitserland: dr. Naville, hoogleeraar in de gerechtelijke geneeskunde aan de universiteit te Genève; Slowakije: dr. Subik, hoogleeraar in de pathologische anatomie aan de universiteit te Presburg, chef van den Rijksgezondheidsdienst; Hongarije: dr. Orsos, hoogleeraar in de gerechtelijke geneeskunde en criminologie aan de universiteit te Boedapest.
De commissie kwam tot het volgende samenvattende rapport: In het bosch van Katyn zijn door de commissie massa-graven van Poolsche officieren onderzicht, waarvan er tot dusver zeven geopend zijn. Daaruit werden 982 lijken tevoorschijn gehaald en onderzocht; ten deele werd daarop lijkschouwing gehouden en reeds voor 70 procent werden zij geïdentificeerd. De lijken vertoonden als doodsoorzaak uitsluitend schoten in den nek. Uit de getuigenverklaringen, de bij de lijken gevonden papieren, dagboeken, kranten enz., blijkt, dat het ter dood brengen in de maanden Maart en April 1940 heeft plaats gehad. Daarmede zijn volkomen in overeenstemming de in het protocol geschilderde be-

vindingen bij de massagraven en de afzonderlijke lijken der Poolsche officieren. Het rapport is op 30 April te Smolensk eigenhandig onderteekend door de heeren dr. Speleers, dr. Markow, dr. Tramsen, dr. Saxen, dr. Palmiari, dr. Miloslavich, dr. de Burlet, dr. Hajek, dr. Birkle, dr. Naville. dr. Subik, dr. Orsos.

(Telegraaf - Alg. H'blad - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Drama in het Woud van Katyn 5503 D.)

Verklaring van Stalin inzake Polen. —

6 Mei — De „New York Times" publiceert een schriftelijk antwoord van Stalin op twee vragen van den correspondent te Moskou van dit blad. Het schrijven is gedateerd 4 Mei en behandelt het vraagstuk der betrekkingen tusschen Polen en de Sovjets. De vraag, of de Sovjet-regeering een sterk, onafhankelijk Polen wenscht, beantwoordt Stalin met „ja". De tweede vraag, op welke grondslagen de betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Polen na den oorlog geplaatst moeten worden, beantwoordt Stalin als volgt: „Op den grondslag van hechte betrekkingen van goede nabuurschap en wederzijdsche achting, of ingeval het Poolsche volk dat wenscht op den grondslag eener alliantie."

Aan het Duitsche commentaar op deze verklaring ontleenen wij: Men mag zich terecht afvragen, waarom de in die richting gaande eischen der in Londen zittende Poolsche emigranten den toorn van Stalin en het op den achtergrond van Katyn uitgebroken veel verder gaande conflict hebben verwekt. Een „sterk, onafhankelijk Polen" zou bovendien aan de Sovjet-Unie slechts dan welgevallig kunnen zijn, wanneer dit bereid is, bijzonder hechte betrekkingen met de Sovjet-Unie aan te gaan, d.w.z. in de Sovjet-Unie als zoodanig zou worden opgenomen. In dezen zin is ook het antwoord op de vraag naar de toekomstige grondslagen voor de betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Polen reeds gegeven. Stalin zelf spreekt van betrekkingen van goede nabuurschap en wederzijdsche achting of — en dat lijkt ons het beslissende te zijn — van een alliantie, ingeval het Poolsche volk zulks wenscht. Wij hebben voorbeelden en gebeurtenissen genoeg aan de hand, die aantoonen, hoe een zoodanige alliantie met de Sovjet-Unie er pleegt uit te zien en wat er achter de z.g. wenschen van zoodanige volkeren, op wie de Sovjets hun oog hebben laten vallen, in werkelijkheid steekt.

(Vor. ber. Stalin 5449)

Verklaring van Sikorski. —

6 Mei — De leider der Poolsche uitwijkelingen te Londen, Sikorski, heeft door middel van den Britschen omroep een verklaring verspreid, waarin hij, naar de Britsche berichtendienst meldt, zegt, dat „de onverzoenlijke houding van zijn aanhangers jegens de Duitschers, ondanks de Duitsche onthullingen over de zwarte tragedie der Poolsche officieren bij Smolensk voortduurt. De Polen willen hun souvereiniteit niet opofferen ten gunste van een van hun bondgenooten. Het is steeds een van Sikorski's leidende principes geweest vriendschappelijke betrekkingen met Sovjet-Rusland te handhaven. Derhalve moeten de scheidende feiten zoo spoedig mogelijk uit den weg geruimd worden.

Wij verwachten, dat de Sovjet-autoriteiten zoo spoedig mogelijk tienduizenden leden van Poolsche gezinnen en tienduizenden kinderen en weezen zullen toestaan Sovjet-Rusland te verlaten. Wij eischen verder ook de vrijlating van mannen, die wapens kunnen dragen en voortzetting van het ondersteuningswerk voor Poolsche onderdanen in de Sovjet-Unie, die na 1939 gedeporteerd werden. Wanneer deze kwesties zijn opgelost, zal dit wellicht nuttig kunnen zijn voor de hervatting der diplomatieke betrekkingen. Doch er zijn grenzen aan toegevendheid, die Sikorski niet wenscht te overschrijden. (Telegraaf)

Verklaring van Wisjinski, volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken.

11 Mei — De plaatsvervangende Volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Unie, Wisjinski, heeft voor vertegenwoordigers van de Britsche en Amerikaansche pers te Moskou een lange verklaring afgelegd over de betrekkingen tusschen Polen en de Sovjet-Unie, die eenig licht werpt op de tragiek van het Polendom in de Sovjet-Unie. Hij trachtte te bewijzen, dat de Polen, die na de ineenstorting van Polen in de Sovjet-Unie gekomen waren, de weldaden der Sovjet-regeering met ondank hebben beloond. Zoo heeft het op Sovjetgebied krachtens het verdrag met de Sikorski-groep gevormde Poolsche leger geweigerd naar het Sovjet-Duitsche front te gaan en aan den anderen kant hebben de in de Sovjet-Unie toegelaten Poolsche diplomatieke vertegenwoordigers de verdenking gewekt sabotage en spionnage te plegen.

Sedert 1 April 1942 hebben nog slechts 44.000 man van het oorspronkelijk 96.000 sterke Poolsche leger levensmiddelen gekregen. Het aantal Poolsche officieren, dat voor de nieuwe Poolsche formaties kon worden gerecruteerd, bedroeg slechts 2630, omdat, aldus Wisjinski er niet meer te vinden waren. Hierdoor wordt, naar Duitsche opvatting, van toonaangevende Sovjet-zijde toegegeven, dat de overige 10.000 Poolsche officieren verdwenen zijn, m.a.w. de moord van Katyn wordt indirect bevestigd.

Opmerkelijk is ook, dat Wisjinski zegt, dat alle beweringen, dat de Sovjet-autoriteiten den Poolschen staatsburgers, „wier aantal niet groot was", belet zouden hebben de Sovjet-Unie te verlaten, onjuist zijn. Hiertegenover staat, naar van toonaangevende Duitsche zijde verklaard wordt, dat, volgens Poolsche zijde het aantal Poolsche burgers, dat zich vermoedelijk in de Sovjet-Unie bevindt, minstens 1½ millioen bedraagt, onder wie zich niet minder dan 400.000 kinderen hebben bevonden. Wanneer Wisjinki verklaart, dat nauwelijks meer dan 12.000 Poolsche burgers de Sovjet-Unie verlaten hebben, en wel in verband met de evacuatie van Poolsche soldaten naar Iran, kan men de vraag stellen: „Wat is er dan van de overigen geworden?"

Wisjinski ontkende verder, volgens den Engelschen berichtendienst, dat de Sovjet-regeering voornemens is, op Sovjet-gebied een Poolsche regeering te vormen. Op de vraag, onder welke voorwaarden de Sovjet-Unie bereid is, de betrekkingen met de Polen te herstellen, gaf Wisjinski te verstaan, dat de Polen voor het verbreken der betrekkingen verantwoordelijk zijn en dat het derhalve op den weg van Polen ligt, concrete voorstellen te doen. (Telegraaf - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Sovjet-Unie—Polen 5503 D.)

A. **VATICAAN. — Protest tegen bolsjewistische godloozenbeweging. —**

3 Mei — Van officieele Vaticaansche zijde wordt inzake den heftigen aanval die door de bolsjewistische godloozenbeweging in een op 1 Mei gepubliceerden oproep op de R.K. Kerk en op den persoon van den Paus wordt gedaan, verklaard, dat dit bericht geen verbazing heeft gewekt, daar men in het Vaticaan zeer wel weet, dat het bolsjewisme in het Katholicisme steeds zijn doodsvijand heeft gezien, dien de bolsjewisten op elke wijze en met alle middelen bestrijden. De kerk beschouwt het als een eer door een dergelijken vijand van elke cultuur gehaat te worden.

(De Tijd)

B. **ITALIE. — Rede van Mussolini. —**

Op 5 Mei heeft het Italiaansche volk op de Piazza Venezia een groote demonstratie voor den Duce gehouden. Na de ontvangst van alle hoogwaardigheidsbekleeders der fascistische partij uit de Italiaansche provincies door den nieuwen partijsecretaris, minister Scorza, verzamelde zich op het groote plein voor het Palazzo Venezia een groote menigte, die ook de omringende straten vulde. Toen de Duce op het balkon verscheen brak een stormachtig gejubel los. Met den fascistischen groet, het geroep „Duce, Duce!" en luid gejuich begroette de bevolking van Rome den Duce, die vervolgens een korte toespraak hield.

„Negen jaar geleden", zeide de Duce, „is van deze plaats het einde van de campagne in Afrika en de vorming van het Italiaansche imperium medegedeeld. Deze ontwikkeling is thans geenszins gesloten. Wanneer de gebeurtenissen van den laatsten tijd tot den tegenwoordigen toestand hebben geleid, dan beteekent dit slechts een pauze en niet het einde van een ontwikkeling. Italië moet en zal naar Afrika terugkeeren." Vervolgens zeide de Duce: „Vele millioenen Italianen lijden thans aan de Afrika-ziekte. Hun geheele verlangen en streven gaat er naar uit naar Afrika terug te keeren en aldaar de historische missie voort te zetten die Italië op het Afrikaansche vasteland op zich heeft genomen. God is rechtvaardig! Italië is onsterfelijk! Wij zullen overwinnen! Wij moeten den frontstrijders eer bewijzen en alle verraders, alle lafaards en zwakkelingen wegzenden! Den verraders van allerlei soort komt de kogel toe. Voor de millioenen Italianen, die thans aan de Afrika-ziekte lijden is er slechts één geneesmiddel: de terugkeer. En wij zullen terugkeeren!", zoo riep de Duce met stemverheffing van het balkon van het Palazzo Venezia de menigte toe.

(Vaderland - Nat. Dagbl.)

(V. b. Mussolini 5486 B.; photo buiten tekst 5500a.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Aanvallen op het Koeban-bruggenhoofd afgeslagen - De strijd in Noord-Afrika ten einde - Tunis en Bizerta gevallen. —

OOSTELIJK FRONT.

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 8 Mei. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: De vijand strekte zijn aanvallen tot de verdere sectoren van het Koeban-bruggenhoofd uit. In heftige gevechten van man tegen man en door succesvolle tegenaanvallen werden de Sovjets teruggeslagen. Aan de midden-Donetz, ten Zuiden van Orel en ten Westen van Welikije Loeki vonden levendige plaatselijke, voor ons succesvolle, gevechten plaats.

9 Mei — Aan het Koebanbruggenhoofd zette de vijand zijn aanvallen voort. Bij plaatselijke gevechten ten Noorden van Lissitsjansk en ten Zuiden van Orel werd de vijand in een tegenaanval, ondanks hardnekkig verzet, teruggeworpen. Op de Zwarte Zee brachten lichte Duitsche strijdkrachten van een beschermd konvooi vier kleine vaartuigen met een gezamenlijken inhoud van 1800 brt. tot zinken.

10 Mei — Aan het Koebanbruggenhoofd mislukten met sterke strijdkrachten onder hevige artillerievoorbereiding alsmede met sterken steun van pantsers en vliegtuigen ondernomen doorbraakpogingen van de Sovjets onder zware verliezen. Aan het overige deel van het front slechts afzonderlijke gevechtsacties van plaatselijke beteekenis.

11 Mei — Bij het Koebanbruggenhoofd viel de vijand slechts op enkele punten met vrij zwakke strijdkrachten aan. Bij de afweergevechten aan het Koebanbruggenhoofd van 29 April tot 10 Mei werden 159 Sovjetpantsers vernield, buitgemaakt of buiten gevecht gesteld. In de Barentszee werd een vrachtschip van 3.000 brt. tot zinken gebracht.

12 Mei — Aan het front verliep de dag, afgezien van plaatselijke gevechtsacties bij het Koebanbruggenhoofd en in het gebied van Lissitsjansk, over het algemeen rustig.

13 Mei — Vijandelijke aanvallen aan het bruggenhoofd van den Koeban en ten Noorden van Lissitsjansk werden afgeslagen.

14 Mei — Aan het front verliep de dag in het algemeen rustig. Zware artillerie van het leger schoot opslagplaatsen van Leningrad in brand.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

8 Mei — Door zijn overweldigende meerderheid aan manschappen en aan strijdmiddelen is de vijand er in geslaagd, den heldhaftigen tegenstand der verdedigers van Tunis en Bizerta te breken. De haveninrichtingen en de militaire werken der beide steden werden tijdig verwoest. Ten Oosten van Bizerta en in den Centralen en Zuidelijken sector van het front zetten de Italiaansche en Duitsche eenheden den strijd op fiere wijze voort.

9 Mei — In Tunesië boden de Duitsch-Italiaansche troepen aan den van alle kanten aanvallenden vijand heldhaftig verzet. In het gebied ten Zuiden van Bizerta houden verscheiden gevechtstroepen haar stellingen in een voorbeeldige plichtsvervulling tot de laatste patroon. Na hevige straatgevechten trokken de in Tunis strijdende troepen zich overeenkomstig het bevel op stellingen ten Zuidoosten van de stad terug.

10 Mei — In het gebied ten Zuiden van Bizerta wierp de vijand nieuwe pantserstrijdkrachten, ondersteund door het luchtwapen, tegen de troepen in den strijd. Nadat de laatste munitie verschoten was, bezweek de heldhaftige tegenstand van onze dappere soldaten. In het gebied van Zuidoostelijk Tunesië en aan den Zuidelijken sector van het front duren de verbitterde afweergevechten voort.

11 Mei — Ten Zuidoosten van Tunis voerde de vijand talrijke nieuwe infanterie- en pantserformaties voor den aanval op de stellingen der Duitsche en Italiaansche troepen aan. Trots de grootste ontberingen en den wekenlangen onafgebroken strijd, boden de soldaten van alle wapenen den krachtigsten tegenstand tegen den onafgebroken stormloop van den vijand. De zware met groote verliezen voor beide zijden gepaard gaande gevechten duren met onverminderde hevigheid voort.

12 Mei — In Tunesië strijden de Duitsch-Italiaansche troepen in de bergen aan beide zijden van Zaghoean met de uiterste vastberadenheid. De aanvallen werden afgeslagen. Alle eischen om zich over te geven zijn tot heden door de formaties, die nog over munitie en voorraden beschikten, afgewezen.

13 Mei — Op het bruggenhoofd in Tunesië hebben de Duitsch-Italiaansche troepen met uiterste verbetenheid tegen den frontaal en in den rug aanvallenden vijand gestreden. Nadat de laatste munitie was uitgeput en al het oorlogsmateriaal vernietigd was, werd ook in de grootere sectoren van het Zuidelijk front de tegenstand gestaakt.

Daarentegen zetten in het kustgebied van Tunesië afzonderlijke gevechtstroepen, voor zoover zij nog over munitie beschikken den tegenstand voort. Op bevel van den Duce heeft het eerste Italiaansche leger, waaraan de eer toekomt van den uitersten tegenstand van de As op Afrikaanschen bodem, hedenochtend den strijd gestaakt.

Overzicht.

15 Mei — Een nuchtere beschouwing leidt noodzakelijk tot de conclusie, dat de verdediging van het bruggenhoofd Tunis slechts tijdelijk kon zijn, al is het ook een verdediging, die zeker niet alleen op de debetzijde geboekt moet worden. Het practisch nut bestaat in het maandenlang binden van sterke Britsch-Amerikaansche strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht, waardoor de ongestoorde bouw en versterking van het Europeesche verdedigingsstelsel mogelijk werd. Geholpen door inheemsche Fransche contingenten hebben de Engelschen en Amerikanen maanden noodig gehad om een geïmproviseerd bruggenhoofd met soberen aanvoer te overweldigen. Dit laat conclusies toe ten aanzien van een eventueele tegen Europa gerichte actie der geallieerden.

LUCHTOORLOG.

8 Mei — Een formatie Duitsche vliegtuigen ondernam een aanval overdag in scheervlucht op Great Yarmouth aan de oostkust van Engeland en veroorzaakte verwoestingen en branden.

10 Mei — Palermo, Marsala, Messina, Reggio di Calabria, Licate en Pantelleria werden gebombardeerd door massale formaties viermotorige bommenwerpers, die zware schade aanrichten te Palermo en minder zware schade in de andere plaatsen. 21 aanvallende vliegtuigen werden neergeschoten.

3 Mei — Britsche bommenwerpers voerden in den nacht van 12 op 13 Mei een zwaren aanval uit op Westduitsch gebied. In eenige plaatsen, inzonderheid van het stadsgebied van Duisburg, ontstond zware schade. 34 der aanvallende vliegtuigen werden neergeschoten.

Sterke afdeelingen Duitsche vliegtuigen drongen overdag tweemaal door tot de Oostkust van Engeland en bombardeerden installaties van de stad Lowestoft.

14 Mei — In den afgeloopen nacht drongen Britsche vliegtuigen over een breed front Duitsch gebied binnen en vielen eenige plaatsen in West- en midden-Duitschland aan. 34 vijandelijke bommenwerpers werden neergeschoten.

In den strijd tegen Groot-Brittannië ondernam de Duitsche luchtmacht op 14 Mei een sterken aanval op de industriestad Chelmsford.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5516 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Nieuw offensief in China. —

Tokio, 9 Mei. (D.N.B.) Van een Japansche basis in de provincie Hoenan wordt gemeld, dat verschillende eenheden van de Japansche expeditietroepen in centraal-China op 5 Mei in de vruchtbare vlakte ten N.W. van het Toengting-meer een nieuw offensief zijn begonnen tegen de vijandelijke stellingen onder bevel van generaal Wang Tang Hoei, den commandant van de 28ste legergroep. Met steun van de Japansche luchtmacht en een afdeeling snelle motorvoertuigen was de opmarsch der Japansche troepen veel sneller gegaan dan was verwacht, zoodat op 8 Mei Anhsiang, 50 km. ten Zuiden van Owsjikov bezet werd. De 15e, 161ste, 50ste en 77ste divisie van Tsjoengking bevinden zich in een toestand van hopelooze demoralisatie. De voornaamste strijdmacht van den vijand, de 23ste divisie, trekt in wanorde terug.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5516 B.)

DE WERELDOORLOG

LIJST VAN BIJ DEN OORLOG BETROKKEN STATEN.

Onderstaand volgt een overzicht van alle bij den wereldoorlog betrokken staten, ingedeeld overeenkomstig de houding, welke zij ten aanzien van het conflict innemen. Als gevolg van het bestaan van emigrantenregeeringen zijn enkele staten dubbel opgenomen.

I. DE ASMOGENDHEDEN:

A. Landen aangesloten bij het Driemogendhedenpact:

1. Duitschland, oorlog met Engeland, Frankrijk en Polen 3 Sept. '39 (3930); met Noorwegen 9 April '40 (4200A); met Nederland, België en Luxemburg 10 Mei '40; met Joegoslavië en Griekenland 6 April '41 (4627A); met de Sovjet-Unie 22 Juni '41 (4730E); met de Ver. Staten 11 Dec. '41 (4928A).
2. Italië, oorlog met Engeland en Frankrijk 9 Juli '40 (4254A); met Griekenland 28 Oct. '40; met de Sovjet-Unie 27 Juni '41 (4737); met Ver. Staten 11 Dec. '41 (4928A).
3. Japan, oorlog met Engeland en de Ver. Staten 8 Dec. '41 (4927A); met Nederland (em. reg.) 17 Dec. '41 (4941).
4. Hongarije; 5. Roemenië; 6. Slowakije; 7. Bulgarije; 8. Kroatië.

B. Bondgenooten, niet aangesloten bij het Driemogendhedenpact, echter wel in oorlog:

1. Mandsjoekwo, oorlog met de Ver. Staten en Engeland 8 Dec. '41 (4927A).
2. Thailand, oorlog met de Ver. Staten en Engeland 25 Jan. '42 (4983B).
3. China (Nanking), oorlog met de Ver. Staten en Engeland 9 Jan. '43 (5385F).
4. Finland, oorlog met de Sovjet-Unie 25 Juni '41 (4737B); met Engeland 6 Dec. '41 (4925A).

C. Tot het machtsbereik der Asmogendheden behoorende landen:

1. België; 2. Nederland; 3. Frankrijk (Zuid-Frankrijk bezet sedert 27 Sept. '42 (5332A); 4. Griekenland; 5. Noorwegen; 6. Polen (gedeeltelijk als Generaal-Gouvernement bij Gr. Duitschland ingelijfd); 7. Tsjecho-Slowakije (gedeeltelijk als het protectoraat Bohemen en Moravië ingelijfd bij Gr. Duitschland, gedeeltelijk de onafhankelijke staat Slowakije); 8. Luxemburg (ingelijfd bij Gr. Duitschland; 9. Servië; 10. Montenegro; 11. Philippijnen.

D. Bevriende landen, die zich aansloten bij het „Nieuwe Europa":

1. Denemarken (bezet sedert 9 April '40 (4199B); toegetreden tot het Antikominternpact op 25 Nov. '41 (4913A).
2. Spanje (verklaring van „niet-oorlogvoerend" op 22 April '42).

II. DE GEALLIEERDEN:

A. Vereenigde Naties, toegetreden tot de „Atlantic-Charta" op 11 Aug. '41 (4804G):

1. Engeland
2. Ver. Staten

} Atlantic-Charta overeenkomst van 14 Aug. '41 na een ontmoeting Churchill-Roosevelt op den Atl. Oceaan.

3. Sovjet-Unie
4. China (Tsjoengking)
5. Australië
6. België (emigrantenregeering)
7. Canada
8. Costa-Rica
9. Cuba
10. Dominicaansche Republiek
11. Tsjecho-Slowakije (emigrantenregeering)
12. Salvador
13. Griekenland (emigrantenregeering)
14. Guatemala
15. Haiti
16. Honduras
17. Britsch-Indië
18. Luxemburg (emigrantenregeering)
19. Nederland (emigrantenregeering)
20. Nieuw-Zeeland
21. Nicaragua
22. Noorwegen (emigrantenregeering)
23. Panama
24. Polen
25. Joegoslavië (emigrantenregeering)
26. Zuid-Afrikaansche Unie

} Toegetreden door de verklaring van Washington op 3 Jan. '42 (4958F)

27. Mexico: Toegetreden 14 Juni '42.
28. Philippijnen (emigrantenregeering): Toegetreden 14 Juni '42.
29. Abessinië: Toegetreden 10 Oct. '42.
30. Irak: Toegetreden 24 Jan. '43.
31. Brazilië: Toegetreden 8 Febr. '43.

B. Staten, niet toegetreden tot de Atlantic-Charta, echter in oorlog of zonder diplomatieke betrekkingen met de Asmogendheden:

1. Bolivia, in oorlog sedert 7 April '43 (5490E).
2. Columbia, in oorlog sedert 10 Dec. '41; verbroken betrekkingen sedert 20 Dec. '41 (4990D).
3. Venezuela, verbroken betrekkingen sedert 3 Dec. '41 (4990D).
4. Ecuador
5. Paraguay
6. Peru
7. Uruguay

} verbroken betrekkingen sedert 27 Jan. '42 (4990D)

8. Chili, verbroken betrekkingen sedert 20 Jan. '43 (5394A).

C. Staten behoorende tot het machtsbereik der Geallieerden:

1. Egypte, betrekkingen met Duitschland verbroken op 4 Sept. '39 (3937); met Italië op 12 Juni '40. Oorlogsverklaring aan Japan op 10 Dec. '41 (4927A).
2. Iran, verdrag met Engeland en de Sovjet-Unie op 27 Jan. '42 (4985C). Betrekkingen met Duitschland en Italië verbroken sedert 23 Sept. '41 (4843B), met Japan verbroken sedert 14 April '42 (5070G).
3. Liberia, betrekkingen met Duitschland sedert October '42 verbroken. Besloten tot samenwerking met de Ver. Naties op 4 Dec. '42.
4. Saoedi-Arabië, betrekkingen met Italië sedert 23 Febr. '42 verbroken (5013C).
5. IJsland, sedert Juli '41 door Amerikaansche troepen bezet (4752D).

De beweging „Strijdend Frankrijk", welke tot dusver nog niet als een „emigrantenregeering" werd erkend, werd door de verklaring der Amerikaansche regeering van 3 Jan. '42 de mogelijkheid tot samenwerking met de „Ver. Naties" gegeven.

Slechts tien landen bleven tot dusverre in dit conflict **neutraal**, namelijk:
Afghanistan,
Argentinië,
Eire,
Liechtenstein,
Mongoolsche Volksrepubliek,
Portugal,
Zweden,
Zwitserland,
Turkije
en het Vaticaan.

(Arch. d. Gegenw.—Red. K. H. A.)

A. BIOGRAPHIEËN. —

In de leiding van het ministerie van Buitenlandsche Zaken van Kroatië is onlangs een belangrijke verandering doorgevoerd. In de plaats van den afgetreden minister Dr. Mladen Lorkowitsj werd de Kroatische gezant en gevolmachtigd minister in Berlijn dr. Mile Boedak, benoemd. Lorkowitsj werd gevolmachtigd minister zonder portefeuille. Mile Boedak werd op 30 Augustus 1889 als zoon van een Kroatische boerenfamilie geboren. Reeds in zijn jeugd hield hij zich met politiek bezig. Als student aan de Middelbare School stichtte hij in Serajewo de nationalistische vereeniging „Het jonge Kroatië". Aan de universiteit van Agram studeerde hij Philosofie en Rechten. Hier leerde hij dr. Ante Pavelitsj kennen, wiens vriend en vertrouweling hij sindsdien gebleven is. Als student gaf hij hier ook een nationalistisch tijdschrift uit. In 1914 kwam Boedak als soldaat aan het front. Hij werd zwaar gewond en maakte als krijgsgevangene den Servischen terugtocht door Albanië en Macedonië mee, waarop hij op het Italiaansche eiland Azinari bij Sardinië vier jaren in krijgsgevangenschap doorbracht. Na den oorlog vestigde hij zich als advocaat in Agram. Beschuldigd van medeplichtigheid aan een aanslag werd hij te zamen met dr. Pavelitsj gearresteerd. Na zijn vrijlating werd op Boedak zelf in 1932 een aanslag ondernomen. Daarop ging hij voor enkele jaren naar het buitenland, eerst naar Italië en vervolgens naar Duitschland, van waaruit hij de actie voor de vrijmaking van Kroatië voortzette. In 1937 keerde hij naar zijn land terug. In 1941 werd opnieuw een aanslag op hem gepleegd. In het nieuwe Kroatië werd dr. Boedak aanvankelijk minister van Onderwijs en daarna, Februari 1942, gezant in Berlijn. Boedak staat als literator in hoog aanzien. Zijn belangrijkste werken zijn de vierdeelige roman „Het Haardvuur", dat als drama ook buiten Kroatië bekend is en zijn autobiografische studie „Krijgsgevangenschap".

BOEDAK

(Telegraaf.)

(v.b. Dr. Boedak, 5505 C.)

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur. — Beschikking inzake de Joden te Amsterdam. —

17 Mei — De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid, ᛋᛋ-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei, Rauter, heeft 14 Mei een beschikking uitgevaardigd, waarin met ingang van 21 Mei 1943 aan joden het verblijf in de stad Amsterdam is verboden. Uitgezonderd daarvan zijn joden, aan welke door de Zentralstelle für Jüdische Auswanderung in Amsterdam, uitstel van den arbeidsinzet verleend is (Sperrstempel).

Joden, aan wie het verblijf in Amsterdam verboden is, moeten zich 20 Mei 1943 in de Marechausseekazerne, Polderweg, melden. Het medenemen van reisbagage en waarde-voorwerpen is toegestaan. Nadat de woningen behoorlijk afgesloten zijn, moeten de huissleutels bij het bevoegde hoofd der plaatselijke politie afgegeven worden. Stamkaarten en levensmiddelenkaarten moeten worden medegebracht. Handelingen in strijd met het bovenstaande worden bestraft.

(Telegraaf.)

(v.b. Joden 5496 A.)

Radio-ontvangtoestellen verbeurdverklaard. - Verplichte inlevering. —

Op 13 Mei publiceerde der Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer RAUTER, ᛋᛋ-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei, een beschikking, waarbij, op grond van artikel 64 der Verordening Openbare Orde 1943, alle zich in het bezette Nederlandsche gebied bevindende radio-ontvangtoestellen, -toebehooren en -onderdeelen met onmiddellijke werking werden verbeurdverklaard. Dit is niet van toepassing op radio-ontvangtoestellen, -toebehooren en -onderdeelen, waarvan de voor den bouw van radio-ontvangtoestellen, -toebehooren en -onderdeelen toegelaten fabrikanten eigenaar of houder zijn. Ieder beschikken over verbeurdverklaarde radio-ontvangtoestellen, -toebehooren en -onderdeelen, alsmede de beschadiging daarvan is verboden.

De verbeurdverklaarde radio-ontvangtoestellen moeten door den houder bij den ter plaatse bevoegden politiegezagdrager worden ingeleverd, die zich hierbij van de medewerking van het Staatsbedrijf der P.T.T. bedient. Hij, op wien de inleveringsplicht rust, dient de in te leveren voorwerpen van een daaraan stevig bevestigd kartonnen kaartje, groot 10 × 15 c.m., te voorzien, onder bijvoeging van de ingevulde voorgeschreven formulieren, vermeldende het fabrikaat, het type en het nummer der voorwerpen, alsmede den naam, het beroep en het adres van dengene, op wien de inleveringsplicht rust.

Voor de ingeleverde radio-ontvangtoestellen wordt een passende schadeloosstelling toegekend. Nadere voorschriften, in het bijzonder betreffende de schadeloosstelling aan de handelaren, worden door een uitvoeringsbeschikking uitgevaardigd.

De uitgereikte luistervergunningen blijven rusten vanaf het tijdstip der inlevering. De luisterbijdragen moeten worden betaald tot het einde van de maand, waarin de inlevering plaats vindt. Vooruitbetaalde bijdragen worden gerestitueerd. Tegen dengene, die in overeenstemming met deze beschikking een radio-ontvangtoestel inlevert, wordt geen vervolging ingesteld terzake van ontdoken luisterbijdragen. Bereids aangevangen vervolgingen worden gestaakt.

De ingeleverde toestellen zullen door de politiegezagsdragers, met medewerking van het Staatsbedrijf der P.T.T., bewaard worden.

Antennes worden niet verbeurd verklaard en behoeven niet te worden ingeleverd, deze moeten binnen drie maanden na het in werking treden van deze beschikking door den houder worden verwijderd.

De bepalingen van deze beschikking zijn niet van toepassing op de aansluitingen op de radiodistributiecentrales met inbegrip van den bij deze aansluiting behoorenden, uitsluitend hierbij te gebruiken luidspreker.

Deze beschikking is niet van toepassing op de bureau's van het Duitsche Rijk, van de Duitsche Weermacht, van de „Waffen-ᛋᛋ ", van de Duitsche politie en van het arbeidsgebied van de Nationaal-Socialistische Duitsche Arbeiderspartij in Nederland, alsmede op het op deze bureau's werkzame personeel van Duitsche nationaliteit.

De hoogere ᛋᛋ- en Politieleider kan voor de in lid 3 genoemde personen op hun desbetreffend verzoek ten aanzien van de toepassing van de bepalingen van deze beschikking een uitzondering toestaan. Hij kan deze van voorwaarden afhankelijk stellen. De verzoeken tot het toestaan van een uitzondering moeten worden ingediend en wel: door personen van Duitsche nationaliteit bij den ter plaatse bevoegden „Ortsgruppenleiter der N.S.D.A.P.", door leden der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en harer onderdeelen langs den hiërarchieken weg bij den ter plaatse bevoegden districtsleider der N.S.B., door de verwanten van de vrijwillig bij de Duitsche weermacht dienende Nederlanders bij den commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie, afdeeling voor aangelegenheden van personen van Duitsche nationaliteit en door de verwanten van de vrijwillig bij de „Waffen-ᛋᛋ " of het vrijwilligerslegioen Nederland dienende Nederlanders bij den „ ᛋᛋ-Fürsorgeoffizier". De instanties, bij welke de verzoeken moeten worden ingediend, reiken den verzoeker een bewijs ter zake van het ingediende verzoek uit. De hoogere ᛋᛋ- en politieleider beslist over de verzoeken. Voor personen, die een verzoek hebben ingediend en die in het bezit zijn van het genoemde bewijs, worden de verbeurdverklaring en de plicht tot inlevering volgens de bepalingen van deze beschikking eerst van kracht vanaf den dag van toezending van een afwijzende beslissing.

Hij, die in strijd handelt met de bepalingen van deze beschikking, met de op grond daarvan uitgevaardigde beschikking of met de in overeenstemming met de artikelen 7 en 9 gestelde voorwaarden, dan wel tracht deze te ontduiken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en met geldboete tot een onbeperkt bedrag of met een dezer straffen, voor zoover niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd. Uitlokkers, mededaders en medeplichtigen worden als daders gestraft. Het nemen van maatregelen op het gebied van de Sicherheitspolizei blijft onaangetast.

(Verordeningenbl. no. 16, 15 Mei '43.)

Het aantal radio-ontvangtoestellen in ons land. —

Radio-ontvangtoestellen op 28 Februari 1943 1.161.411.
Uitgereikte luistervergunningen gedurende Maart 1943 7.693. Tezamen 1.169.104.
Afgeschafte toestellen gedurende Maart 1943 4.651.
Totaal aantal radio-ontvangtoestellen op 31 Maart 1943 1.164.453.
Toeneming aantal ontvangtoestellen gedurende Maart: 3.042.
Radio-distributie-aansluitingen op 31 Maart 1943 326.274.
Toeneming aantal aansluitingen gedurende Maart: 7.323.
Totaal aantal radio-luisteraars op 31 Maart 1943: 1.490.727.
Toeneming aantal luisteraars gedurende Maart j.l. 10.365.

(P.T.T.-Nieuws.)

(v.b. Radio 5447.)

Politiestandrecht opgeheven.
17 Mei — Uitgevaardigd is een decreet van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied waarbij voor het geheele bezette Nederlandsche gebied het politiestandrecht met ingang van 15 Mei 1943 te 18 uur opgeheven.
Daardoor treden de bijzondere beschikkingen, uitgevaardigd op grond van paragraaf 62, alinea 3, van de Verordening tot Bescherming der Orde 1943, alsmede de op grond van paragraaf 64 van de Verordening tot Bescherming der Orde 1943 uitgevaardigde algemeen verbindende beschikkingen van den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer buiten werking.
Van kracht blijven: 1. De cijfers 4 der beschikkingen van den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer van 30 April en 1 Mei 1943 over het verbod van uitbetaling van loonen en salarissen aan stakers voor de dagen, waarop geheel of gedeeltelijk werd gestaakt. 2. De beschikking van den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer over de aanmelding van vroegere studeerenden van 4 Mei 1943. 3. De beschikking van den höheren ᛋᛋ-und Polizeiführer over de verbeurdverklaring van radio-ontvangtoestellen van 13 Mei 1943.
De strafbaarheid van overtredingen der door dit decreet opgeheven beschikkingen wordt door de opheffing daarvan niet aangetast. 1. De strafbare handelingen, die gedurende het van kracht zijn van het politiestandrecht werden gepleegd en tot de bevoegdheid der politiestandgerechten hebben behoord, 2. de delicten tegen de beschikkingen, uitgevaardigd gedurende het bestaan van het politiestandrecht op grond van de paragrafen 64 en 65 van de Verordening tot Bescherming der Orde 1943, ook voor zoover zij gepleegd worden na opheffing van het politiestandrecht, zijn onderworpen aan de Duitsche rechtspraak in zake strafzaken.
Voor het geheele Nederlandsche bezette gebied wordt het sluitingsuur voor de openbare lokalen uniform vastgesteld op 22 uur en het tijdstip, waarna men zich niet in de open lucht mag bevinden, op 23 uur. Het einde van den tijd, waarin men zich niet in de open lucht mag bevinden, blijft ongewijzigd vastgesteld op 4 uur. De tot dusverre voor de steden Amsterdam, 's-Gravenhage en Haarlem geldende bijzondere regeling wordt opgeheven.
(Verordeningenblad No. 16, 15 Mei '43)
(v.b. Politiestandrecht 5519.)

Distributie - Centraal Distributiekantoor verplaatst naar Zwolle. —
17 Mei — Blijkens een in de Nederlandsche pers verschenen mededeeling werd het Centraal Distributiekantoor (C.D.K.) van Den Haag overgeplaatst naar Zwolle.

Melkrantsoen verhoogd. —
17 Mei — Met ingang van 17 Mei werd het melkrantsoen dat driemaal 1¾ l. per vier weken bedroeg, verhoogd tot viermaal deze hoeveelheid per vier weken. Voorts laat de gunstige aardappelpositie toe, dat voor de week van 17 tot 22 Mei wederom een extra-rantsoen aardappelen ter grootte van 1 kg. beschikbaar kan worden gesteld. Daarentegen werd geen nieuwe peulvruchtenbon aangewezen, terwijl voorloopig ook geen kaas gedistribueerd zal worden.
(v.b. Melkdistributie 5521)

Nieuwe textielkaarten. —
De directeur van het rijksbureau Distex te 's-Gravenhage deelt mede, dat de nieuwe kleedingkaart, waarvan de eerste punten ingaan per 28 Juni a.s., op de gebruikelijke wijze zal worden uitgegeven, zonder dat hiervoor een inlevering van lompen zal worden verlangd. De kleedingkaart dient alleen voor de aanschaffing van kleedingstukken, in tegenstelling met hetgeen thans het geval is, nu ook huishoudgoederen op de textielkaart verkrijgbaar zijn. Deze laatste moeten volgens de nieuwe regeling op speciale punten worden gekocht. Gezien de textielpositie zullen aanvragen tot de meest dringende gevallen beperkt dienen te worden, bijv. bij huwelijk, bij schade door bombardementen e.d. De punten van de oude textielkaarten blijven haar geldigheid behouden. (Het Volk - Nat. Dagbl.)

Justitie - Strenger bestraffing van lijdelijk verzet —
17 Mei — Het op 15 Mei verschenen Verordeningenblad bevat een verordening van den Rijkscommissaris over arbeidsdelicten van ambtenaren en zekere beëdigde personen. Zij bedreigt tegen het staken door ambtenaren en personen, die op grond van een privaatrechtelijk contract werkzaam zijn bij den Staat, een provincie, een gemeente of een ander publiekrechtelijk lichaam, straffen, die in ernstige gevallen tot tuchthuis of zelfs tot de doodstraf kunnen gaan. Dezelfde straf wordt bedreigd voor het geval, dat deze personen hun arbeidsprestatie verminderen met de bedoeling de volbrenging van taken der autoriteiten te bemoeilijken, te vertragen of onmogelijk te maken, of dat zij deze bedoeling op andere wijze trachten te verwezenlijken. Deze bepalingen gelden ook voor personen, van wie voor het aanvaarden van hun werkzaamheden de aflegging van een eed of een belofte wordt verlangd. Daartoe behooren vooral ook dokters, tandartsen, dierenartsen, apothekers, apothekers-assistenten en vroedvrouwen.
(Verordeningenbl. No. 16, 15 Mei '43)
(v.b. Verord. i.z. staken 4687 D.)

N.S.B. Feldmeyer tegen Carp.
17 Mei — Aan een artikel in „Storm" „Uit de nevelen van gisteren" van den voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, Feldmeyer, ontleenen we o.m.:
Onder den titel „Het oordeel der geschiedenis" heeft een geleerde nationaal-socialist in een leidend nationaalsocialistisch orgaan, (artikel van dr. J. Carp in „Volk en Vaderland" zie pag. 5518), een artikel geschreven, dat met groote voldoening zal zijn begroet in de kringen van die „nationaalsocialisten" die in hun vuistje plegen te lachen, wanneer een der hunnen het, ondanks de bezettende overheid, maar weer eens fijntjes heeft gezegd.
Er verschijnen in den laatsten tijd uit deze kringen vele artikelen, waarbij er meer t u s s c h e n, dan in de regels valt te lezen en er worden woorden gesproken, die in de eigen rijen als zeer heldhaftig worden gewaardeerd, wijl ze, zonder namen te noemen, juist bij de grens der nog toegestane legale mogelijkheden langsgaande, uiting geven aan de anti-duitsche mentaliteit dezer lieden.
Wij willen deze nationaalsocialisten hierbij eens het in hun oogen propagandistische genoegen doen het volk mede te deelen, dat er ook anti-duitsche nationaalsocialisten bestaan. Wij spreken dan hiermede eens uit, waartoe zijzelf niet den moed bezitten, maar wat ze zoo gaarne het volk willen doen gevoelen, daarbij speculeerend op een natuurlijk nog bij een groote meerderheid van het volk bestaande afwijzing van alles, wat Duitsch is.
Het zijn deze nationaalsocialistische heeren, die na 1940 vol ijver de taak der Joden en Vrijmetselaren van voor 1940 hebben overgenomen in dien zin, dat ze nu geen gelegenheid laten voorbijgaan, om aan te toonen, welke enorme verschillen er tusschen d e n Nederlander en d e n Duitscher zouden bestaan.
Dat zijn de „nationaalsocialisten", die de taak der Oranjeklanten van voor 1940 hebben overgenomen, die indertijd te hooi en te gras de koninklijke uitspraken citeerden: wij willen ons zelf zijn en blijven, doch nu hunnerzijds even gretig en steeds maar weer de uitspraken van Mussert gebruiken en misbruiken, zooals: Hij, die dit land kapot wil maken, zal in mij zijn grootsten vijand vinden.
Dat zijn de Rijkshaters en nu Grootdietschers van professie, die geen gelegenheid laten voorbijgaan, hun geloofsgenooten in de Vlaamsche regionen te citeeren; die ook hunnerzijds hun broeders in het Noorden gaarne deze vriendendienst bewijzen.
Dat zijn de nationaalsocialisten, van wie veel eenvoudige en trouwhartige kameraden hebben geloofd, dat ze vele dingen bereids voor 1940 uit t a c t i s c h e overwegingen niet zeiden, respectievelijk anders zeiden, dan deze eenvoudige nationaalsocialisten het als vanzelfsprekend beschouwden. Dat zijn verder dezelfde, wier nationaalsocialisme zich in feite in niets onderscheidt van dat van andere groote burgers, als de Heeren Duymaer van Twist en consorten, die het ook bij elke gelegenheid weer hadden over het groote en roemrijke verleden en over „Wij in den 80-jarigen oorlog", en wier socialisme bestaat uit een hoop burgerlijke frasen en geleuter, welke slechts getuigenis afleggen van het betreurenswaardige feit, dat ze de ziel van den arbeider nog nooit hebben begrepen en wier nationaalsocialisme uit een akelige en betreurbare mengeling van deze beiden bestaat.
Wij zijn als ᛋᛋ niet zoo dom, dat wij niet zouden hebben begrepen, welke uitlatingen en woorden, bij verschillende gelegenheden gesproken, tot ons waren gericht of op onze bedoelingen, als even zoovele steken onder water, zonder dat wij daarbij met name werden genoemd.
Het lust ons niet en wij vinden het niet de moeite

waard op dergelijke dappere taal telkens in te gaan. De mate, waarin de //-gedachte in den laatsten tijd veld wint, is de beste weerlegging van elke peuterige en nijdige poging, om de natuurlijke ontwikkeling der dingen in een volk te willen ophouden of zelfs te belemmeren.
Het artikel van den zeer geleerden heer laat ons deze vrijheid, er eenvoudig aan voorbij te gaan, niet toe.
Het is de taak en opgave der // te waken, tegen elke openlijke of bedekte aanval op onze wereldbeschouwing en politieke muntvervalschers te ontmaskeren.
Wij constateeren, dat het verschijnen van het bedoelde artikel, dat in een oplage van eenige 10.000 exemplaren in ons land werd verbreid, een wezenlijke bijdrage levert tot de vergrooting der begripsverwarring, welke alom valt waar te nemen.
Blijkbaar zijn er lieden, die een dergelijke troebele politieke atmosfeer gaarne bestendigd zien, aangezien men in dien mist alles niet zoo duidelijk kan waarnemen. Wij zijn er voor, dat er klaarheid heersche en af en toe zelfs storm de nevelen uiteen moet jagen, opdat een ieder moge zien, wat zich daarachter verbergt of bezig was zich te ontwikkelen.
Het gewraakte artikel zal waarschijnlijk vele eenvoudige zielen imponeeren door de zwaarwichtigheid van stijl en zinswending. Veelal zullen ze het objectief wetenschappelijke van den geleerde moeilijk kunnen begrijpen, maar ook hun wordt het in zekeren zin eenvoudig gemaakt, de bedoelingen van den geleerden schrijver te doorgronden, wanneer hij nl. de belangwekkende passage uit diens betoog leest over Mussert en Schimmelpenninck.
Het is haast ongeloofelijk, dat dit de woorden zijn van iemand, die zich zelf verbeeldt één der leidende geesten te zijn van het nationaal-socialisme in Nederland en die ook als zoodanig door verschillende menschen wordt erkend. En toch is het zoo.
Lieden als deze zijn het, die zonder meer verantwoordelijk zijn voor het ongewisse gevoel, dat steeds meer de eerlijke nationaalsocialisten heeft bekropen, die langzamerhand niet meer wisten, wat achter, of wat voor was, en blindelings in den mist, door deze lieden gespreid, rondtastten.
Terzelfdertijd, dat er honderden van den besten onder ons in het Oosten gevallen zijn en dagelijks duizenden anderen hun leven wagen als soldaten van den Führer, aan wien zij den eed van trouw zwoeren, zit achter een of ander schrijfbureau in Den Haag een geleerde heer en maakt vergelijkingen en trekt parallellen tusschen onze hedendaagsche nationaalsocialistische revolutie en de Fransche van meer dan een eeuw geleden. Eerst wanneer de frontsoldaten terugkeeren zal het nationaalsocialisme zijn verwerkelijking vinden.
Wat wij thans beleven is minder een revolutie van de soort der Fransche. Wij beleven een wende der tijden. Wie de draagwijdte van de omwenteling dezer jaren zou willen inperken tot enkele administratieve maatregelen zooals de — overigens ook in „Unie-kringen" vanzelfsprekende — opheffing van den partijenstaat en voorzichtige inperking van de macht van het kapitalisme, begrijpt niets van de grootheid van dezen tijd. Hier strijdt namelijk geen staat om de deugdelijkheid van een bestuursapparaat, hier strijdt een ras om zijn bestaan: hier strijdt de volkengemeenschap van Germanje voor leven en vrijheid.
De schrijftafelrevolutionair spreekt er van, hoe later de geschiedenis rustiger en milder over ons zal oordeelen.
Het oordeel der geschiedenis kan echter ook hard zijn, want stellig is het zoo, dat naarmate de afstand in tijd grooter wordt, men duidelijker gaat zien.
Reeds thans is dit proces aan den gang en ik zou mij voor kunnen stellen, dat de loop der dingen een dusdanige is, dat men later nauwelijks of niet meer spreekt over lieden, die nu nog van een zekere actueele beteekenis zijn.
Wanneer het onderhavige artikel de oprechte uitdrukking is van een werkelijk bij hem en dus bij anderen bestaande mentaliteit, zoo ware het te wenschen, dat in politiek opzicht dit zijn zwanenzang is geweest. Wanneer hij behoort tot de categorie der intellectueele heeren, wier knieën, naar gebleken is, in het aangezicht van een ontwikkeling zooals wij die thans meemaken op militair en politiek gebied, ietwat slap dreigen te worden, zoo zou dit artikel een poging kunnen zijn zich ten aanzien eener door deze intellectueelen gevreesde ontwikkeling een alibi te verschaffen, hetgeen beteekent, dat ook dan zijn veiligste en heiligste wensch kan zijn, van verdere verantwoordelijkheid te worden ontslagen. Hetgeen op hetzelfde neerkomt.
(v.b. Artikel dr. J. Carp 5518; Feldmeyer 5471)

Propagandaleider Voorhoeve in ons land. —
17 Mei — Ernst Voorhoeve, de propagandaleider der N.S.B., is na zijn verblijf in een lazaret, in ons land aangekomen. Hij brengt zijn ziekenverlof bij zijn gezin te Nijmegen door. (Nat. Dagbl.)
(v.b. Vertrek Ernst Voorhoeve, 5143 C.)

Financiën - Inlevering van bankbiljetten - Ingekrompen circulatie —
17 Mei — Na de intrekking op 13 Maart j.l. van de bankbiljetten van *f* 500 en *f* 1000 is de bankbiljettenomloop aanzienlijk gedaald. Volgens de Nederlandsche Bank is thans voor een bedrag van *f* 775 millioen minder in omloop, zoodat de totale bankbiljettencirculatie thans slechts *f* 2,520 milliard bedraagt. (Ec. Nieuws.)
(v.b. Bankbiljetten, 5521)

Onderwijs - Dr. P. Terpstra hoogleeraar te Groningen —
17 Mei — Blijkens de Staatscourant is benoemd tot buitengewoon hoogleeraar te Groningen in de faculteit der wis- en natuurkunde, om onderwijs te geven in de kristallografie en mineralogie: dr. P. Terpstra, thans lector. (Nwsbl. v. h. Noorden)

Loyaliteitsverklaring van a.s. studenten —
18 Mei — De Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming deelt mede, dat zij, die in den cursus 1943—1944 de studie aan een der Nederlandsche universiteiten of hoogescholen wenschen te beginnen, alsmede de in het studiejaar 1942—1943 niet ingeschreven studenten, die vroeger ingeschreven zijn geweest of een academisch examen hebben afgelegd, in de gelegenheid worden gesteld thans de voor studenten voorgeschreven verklaring te teekenen. Na teekening worden zij, wat tewerkstelling in Duitschland betreft, gelijkgesteld met de studenten, die de verklaring vóór 5 Mei 1943 hebben geteekend en kunnen zij hun studie aanvangen, respectievelijk voortzetten. (Telegraaf).
(v.b. Studenten 5522; loyaliteitsverklaring 5488 A.)

Letterkunde - Overheidsprijzen voor literatuur —
17 Mei — Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten heeft de volgende letterkundige prijzen over het jaar 1942 toegekend: 1. Den H. D. Sytstra-prijs aan den Frieschen schrijver R. P. Sybesma te Heerenveen; 2. Twee prijzen voor streeklectuur: een aan den Drentschen volksverteller en folklorist J. J. Uilenberg en een aan den Scheveningschen romanschrijver Arend Tael: 3. Twee aanmoedigingsprijzen voor de romanschrijvers Evert Zandstra en Peter van Andel; 4. Een prijs voor goede ontspanningslectuur aan mr. A. Roothaert. (Vaderland).
(v.b. Sytstra-prijs 4869 A; letterkundeprijzen 4953 H.)

A. UTRECHT. - Autobussen voor de jeugd verboden —
17 Mei — Met ingang van 17 Mei worden personen van 14 tot 20 jaar niet meer in de gemeentelijke autobussen te Utrecht toegelaten, ook al zijn ze houders van abonnementen of schoolkaarten. Jongelui met doktersattest kunnen van dit verbod worden uitgezonderd. (Utr. Nwsbl.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Partijbegrafenis van Lutze - Toespraak van Hitler —
17 Mei — In de Mozaïkzaal van de nieuwe Rijkskanselarij vond op 7 Mei in tegenwoordigheid van den Führer de plechtige partijbegrafenis plaats van den Stabschef der S.A., Viktor Lutze. Bijna alle toonaangevende mannen van de nationaal-socialistische partij, van den staat en de weermacht, het geheele „Führerkorps" der S.A., alsmede vertegenwoordigers van de verbonden en bevriende naties waren aanwezig en bewezen den doode de laatste eer. Rijksminister dr. Goebbels heeft bij de rouwplechtigheid der partij een schets gegeven van leven en werken van den overleden stafchef. Nooit aldus Goebbels, is de overgave van Viktor Lutze aan zijn werk en zijn idee overtuigender gerechtvaardigd dan in dezen oorlog.
Bij de begrafenis van den stafchef heeft voorts de Führer Adolf Hitler een toespraak gehouden.
(Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl.)
(v.b. Stabschef Lutze, 5514 B.)

C. DENEMARKEN. — Koning Christiaan herneemt het bewind —
17 Mei — Koning Christiaan X heeft 15 Mei de leiding der regeering weer op zich genomen, welke hij op 27 October 1942 wegens zijn ziekte had overgedragen aan

kroonprins Frederik. De koning heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarin hij mededeelt, dat hij na zijn genezing de leiding der regeering weer op zich neemt. (N.R.Crt. (v.b. 5306 A.)

A. FRANKRIJK. — Legionnairs in Tunis onderscheiden —
13 Mei — Na de gevechten in Tunis, waaraan het legioen Fransche vrijwilligers in Tunis aan Duitsche zijde heeft deelgenomen, heeft dit legioen een eervolle vermelding gekregen. Deze eervolle vermelding besluit met de uitreiking van het legionnairskruis met den Palm. (Telegraaf)
(v.b. Strijd in Tunis, 5524 A.)

B. FINLAND. — Maarschalk Mannerheim uit Zwitserland teruggekeerd —
18 Mei — Naar het staatsinlichtingenbureau heeft medegedeeld, is maarschalk Mannerheim 9 Mei van zijn kort verblijf tot herstel van gezondheid in Zwitserland, naar Finland teruggekeerd. (Vaderland).
(v.b. Maarschalk Mannerheim, 5513 C.)

C. FRANSCH NOORD-AFRIKA. — De Bey van Tunesië in arrest —
17 Mei — De zender van Algiers meldt volgens den Britschen berichtendienst, dat generaal Giraud den Bey van Tunesië in arrest heeft gesteld op het motief, dat hij de veiligheid des lands in gevaar brengt. (Vaderland).

Fransche bestuursambtenaren doodgeschoten —
18 Mei — Uit Tanger wordt gemeld, dat zes Fransche bestuursambtenaren, die trouw waren gebleven aan de regeering van Vichy, door den geallieerden krijgsraad in Noord-Afrika ter dood zijn veroordeeld. (N.R.Crt).

Generaal Maste resident-generaal —
17 Mei — Generaal Giraud heeft voor Tunis de functie van resident-generaal in het leven geroepen, waarvoor is benoemd generaal Charles Maste. Maste ligt momenteel ten gevolge van een vliegongeluk in een ziekenhuis te Beiroet en zal tot aan zijn herstel worden vervangen door generaal Juin. (Telegraaf).
(v.b. Strijd in Tunis, 5524 A.)

D. GROOT-DUITSCHLAND. — Duitsche Roode Kruis - Proclamatie van den Führer. —
17 Mei — Bij het begin van het vierde Kriegshilfswerk voor het Duitsche Roode Kruis heeft de Führer onderstaande proclamatie tot het Duitsche volk gericht.
Volk van Duitschland. Weer ligt een winter achter ons, die aan onze soldaten de hevigste gevechten te strijden en de zwaarste lasten te dragen gaf, en weer is het de verdienste van deze mannen in het Oosten, dat een crisis met succes werd overwonnen, waaraan elke andere weermacht ter wereld te gronde zou zijn gegaan. Hoe zwaar de lichamelijke en physieke eischen zijn geweest, die hun werden gesteld, kan het vaderland niet beseffen. Zoo is het alleen aan hun heldenmoed te danken, dat ten slotte de stormloop van den vijand niet alleen tot staan gebracht, doch in zeer hevige gevechten kon worden teruggeworpen. Ook van het Duitsche vaderland worden wat betreft de arbeidsmobilisatie en offervaardigheid zware eischen gesteld, en toch verzinken al uw offers in het niet vergeleken bij de ontberingen en het lijden, die onze soldaten nu voor den tweeden keer in het Oosten moesten doormaken. Dergelijke prestaties zijn echter alleen maar mogelijk door de liefde voor het eigen volk, dat gered en voor het eigen land, dat voor de verschrikkingen van den oorlog moet worden gespaard. Want het is het Duitsche volk, het zijn zijn vrouwen en kinderen, voor wie zich onze mannen steeds weer aan alle fronten in de geweldige worsteling hun leven op het spel zetten. Doch ook het Duitsche vaderland is dapper geworden. Ook in uwe steden, marktplaatsen en dorpen is de oorlog gekomen. Toch zijn al uwe ontberingen en offers niet te vergelijken met de bovenmenschelijke hardheden, waaronder onze soldaten aan de verschillende fronten, in het bijzonder echter in het Oosten moeten strijden. Het is derhalve een eereschuld en een plicht van het vaderland hun te toonen, dat u bij al hetgeen ge doorstaat geen seconde uw soldaten aan het front vergeet, dat gij vooral niets zult nalaten wat geschikt is om de wonden van uw strijders te heelen en door het ten toon spreiden van een gemeenschappelijken offerzin de nationaal-socialistische Duitsche volksgemeenschap ook practisch te versterken. Ik roep daarom het Duitsche volk voor den vierden keer op in het Kriegshilfswerk voor het Duitsche Roode Kruis zijn gemeenschappelijken bond van offervaardigheid te vernieuwen om zoodoende aan onze soldaten den dank te betuigen, dien zij meer dan rijkelijk verdienen. Evenals echter de Duitscher als soldaat in dezen winter zichzelf heeft overtroffen, zoo verwacht ik, dat ook het vaderland in het nieuwe Kriegshilfswerk van het Roode Kruis zichzelf zal overtreffen. (Alg. H'blad)
(v.b. Rijkskanselier Hitler 5513 B; oproep Duitsche volk i.z. Roode Kruis 1942 5087 B.)

E. VER. STATEN. — Generaal Andrews, opperbevelhebber in Europa, verongelukt - Generaal Devers benoemd. —
18 Mei — Het hoofdkwartier van het Amerikaansche leger op het Europeesche oorlogstooneel heeft bekendgemaakt, dat lt.-gen. Andrews, bevelvoerend generaal op het Europeesche oorlogstooneel, op 3 Mei tijdens een vliegtuigongeluk in een eenzame streek van IJsland om het leven is gekomen. Simson, de Amerikaansche minister van oorlog, heeft medegedeeld, dat luitenant-generaal Jacob Devers generaal Andrews zal opvolgen als opperbevelhebber van het Amerikaansche operatiegebied in Europa. **(v.b. Opperbevel 5038 A.)**

Mijnwerkersstaking - Verbeterde arbeidsvoorwaarden - Stakingswet ingediend. —
17 Mei Het werk in de anthracietgebieden van Pennsylvanië was 3 Mei nog niet hervat. Wel is waar waren eenige honderden mijnwerkers op het werk verschenen, doch dezen waren totaal onvoldoende om de mijnen weer in bedrijf te stellen.
De Britsche berichtendienst meldt uit Washington, dat de minister van Binnenlandsche Zaken, Ickes, voor de Amerikaansche mijnen de zesdaagsche werkweek heeft bevolen, die tot nu toe door de mijneigenaars van de hand was gewezen. Ickes heeft verder medegedeeld, dat de mijnen, die deze zesdaagsche werkweek niet invoeren, niet zullen profiteeren van de afschaffing van den maximumprijs, die een compensatie vormt voor de hoogere kosten door overuren.
Senator James Eastland heeft een wetsontwerp bij het Congres ingediend, dat een maximum straf van twee jaar gevangenisstraf en een geldboete van 10.000 dollar voor deelneming aan een staking of voor elke georganiseerde verlangzaming van de bewapeningswerkzaamheden inhoudt.
De Amerikaansche Senaat heeft het wetsontwerp van Connally aangenomen, dat de regeering machtigt, in geval van staking wapenfabrieken en mijnen over te nemen en het werk te doen voortzetten. Voorts wordt de regeering in dit onderwerp gemachtigd, straf te stellen op het aanzetten tot staking in de door de regeering overgenomen bedrijven.
(v.b. Mijnwerkersstaking 5514 D.)

Verbod tot veranderen van werkkring. —
Een in de Vereenigde Staten afgekondigde verordening, inhoudende een verbod voor het veranderen van werkkring, heeft volgens Europapress betrekking op in totaal 27 millioen arbeiders. De verordening is van kracht voor alle voor den oorlog belangrijke industriebedrijven, de spoorwegen en het grootste deel van den landbouw. In den landbouw worden 9 millioen arbeiders door de verordening omvat en 18 millioen arbeiders in de spoorwegen en de belangrijke industriebedrijven. Het doel van de nieuwe bepaling is in de eerste plaats te verhinderen, dat men van werkkring verandert ter verkrijging van een hooger loon. In geval van overtreding kan een geldboete worden opgelegd van maximaal 7000 dollar of een gevangenisstraf van hoogstens 1 jaar. (Alg. H'blad)

F. GROOT-DUITSCHLAND. — Wijzigingen in het levensmiddelenrantsoen. —
17 Mei — Krachtens een in de Staatscourant gepubliceerd decreet worden, te beginnen op 31 Mei 1943, de rantsoenen voor houders van levensmiddelenkaarten van alle leeftijden voor vleesch of vleeschwaren verlaagd met 100 gram per week. De toewijzingen voor arbeiders, die langdurigen arbeid, nachtarbeid, zwaren arbeid of zeer zwaren arbeid verrichten, blijven ongewijzigd. Om de verlaging te vergoeden, worden de vet- en broodrantsoenen verhoogd. (Alg. H'blad.)
(v.b. Distributie, 5249 D.)

Generaal Graaf Brockdorff-Ahlefeldt overleden. —
17 Mei — De generaal der Infanterie Graaf Brockdorff-Ahlefeldt, de verdediger van het bruggenhoofd ten Zuiden van het Ilmenmeer, dat in den winter 1941—42 maandenlang door den vijand was ingesloten en dat geboekstaafd is als „vesting Demjansk", is op 9 Mei aan een ernstige ziekte overleden. Voor de uitvaart van dezen generaal heeft de Führer een staatsbegrafenis voorgeschreven. (Nat. Dagbl.)

Rijkscommissariaat Oekraine - Metropoliet van de Oekraine vermoord. —
10 Mei — De metropoliet van de Oekraine, aartsbisschop Alexej van Kremianez, is op een dienstreis ten behoeve van de zielszorg en van de plichten van zijn geestelijk ambt vermoord. (Telegraaf.)
(v.b. Grieksche Kath. Bisschoppen, 4820 H.)

A. ENGELAND. — Winston Churchill confereert met president Roosevelt. —
17 Mei — De Britsche berichtendienst meldt, dat Churchill 11 Mei te Washington is aangekomen. Hij werd verwelkomd door president Roosevelt en zal gedurende zijn verblijf te Washington de gast van den president zijn. Churchill wordt vergezeld door leger- en vlootdeskundigen van den generalen staf. De twee staatslieden hebben reeds een eerste bespreking gehad. Ook Lord Beaverbrook is te Washington aangekomen.
(v.b. Churchill 5423 B. Roosevelt 5481 A., gezamenlijke conferentie, 5402 A.)

Geheim verdrag der geallieerden inzake leveringen van oorlogsmaterieel. —
14 Mei — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, is er tusschen Groot-Brittannië, de Ver. Staten en de Sovjet-Unie een geheime overeenkomst gesloten, welke betrekking heeft op de leveranties van oorlogsmaterieel. (Alg. H'blad.)

B. GROOT-DUITSCHLAND. — Ex-kroonprins van Saksen verdronken. —
17 Mei — De laatste zoon van den ex-koning van Saksen, ex-kroonprins Georg van Saksen, is 15 Mei bij het baden in het Gross Glienickermeer bij Berlijn verdronken. Ex-kroonprins Georg was sinds 1925 katholiek priester. (De Tijd.)

Bevoegdheden der rijksregeering verlengd. —
17 Mei — Het staatsblad publiceert een decreet van den Führer over de regeeringswetgeving van 10 Mei 1943, waardoor de rijksregeering de haar door de wet van 24 Maart 1933 verleende en formeel op 10 Mei 1943 verstreken bevoegdheden blijft uitoefenen. Het decreet behelst het voorbehoud, dat deze bevoegdheden van de rijksregeering door den Groot-Duitschen Rijksdag bevestigd moeten worden. (Telegraaf.)

Veldmaarschalk Rommel onderscheiden. —
17 Mei — Voor zijn bijzondere verdiensten tijdens de operaties van het Duitsche Afrikacorps is generaal-veldmaarschalk Rommel, die sedert 11 Maart j.l. in Europa vertoeft tot herstel van zijn in Afrika geschokte gezondheid, onderscheiden met de hoogste Duitsche onderscheiding voor dapperheid, namelijk het Eikenloof met de Zwaarden en Brillanten bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis. (Alg. H'blad.)
(v.b. Veldmaarschalk Rommel, 5152 A.)

C. JAPAN. — Bezoek van min.-pres. Tojo aan de Philippijnen. —
17 Mei — Ter eere van den in Manilla aangekomen premier, Tojo, is op 6 Mei in het Lunetapark aldaar een massa-betooging gehouden, waaraan ruim 400.000 personen deelnamen. De chef van het bestuur, Vargas, gaf uitdrukking aan de vastbeslotenheid van de 18 millioen inwoners der Philippijnen om met alle krachten mede te werken aan den opbouw van het nieuwe en betere land der Philippinos als bijdrage tot den opbouw van de nieuwe Oost-Aziatische levensruimte.
Tojo zeide, dat de Philippijnen een vitaal deel vormden van deze levensruimte, en zeide te hopen, dat de volledige onafhankelijkheid van dit land spoedig zou worden verwezenlijkt. Steeds nauwer wordt de samenwerking tusschen de volken van Oost-Azië aan den eenen kant en tusschen Japan en zijn bondgenooten in Europa aan den anderen, die zich eveneens voor komende groote offensieven voorbereiden. Japan is vastbesloten, naar Tojo met nadruk zegt, eens en voor altijd door dezen oorlog den duidelijken invloed van de Amerikanen en Engelschen in Oost-Azië op te heffen en tot het welzijn van de volken van dit gebied een duurzamen vrede te vestigen. In dezen zin deed Tojo een beroep op alle Philippinos tot samenwerking met Japan, opdat op die wijze zoo spoedig mogelijk ook hun land de volledige onafhankelijkheid kan worden gegeven. Japan van zijn kant is bereid den Philippinos daarbij iederen steun te verleenen. (Alg. H'blad)
(v.b. Min.-pres. Tojo, 5490 B.)

D. NEDERLANDSCH OOST-INDIË. — Japansch bewind - Javaansch legercorps in oprichting. —
5 Mei — Uit Batavia wordt bericht, dat op initiatief der Japansche militaire autoriteiten op Java een corps van inheemsche strijdkrachten zal worden opgericht. Er is een groot aantal aanwervingsbureau's ingericht, die op 29 April hun deuren openden. Van Japansche zijde verwacht men, dat 10.000 Javanen zich voor dit corps zullen aanmelden.

Juteproductie op Java. —
5 Mei — Het Japansche militaire bestuur op Java heeft voor de juteproductie een vijfjaren-programma opgesteld. Alle fabrieken voor de vervaardiging van jute en hennepgaren zijn reeds volledig hersteld. Het bedrijf heeft vrijwel overal wederom het vooroorlogsch niveau bereikt.

Jeugdorganisaties op Java. —
10 Mei — De Japanners hebben op Java een jeugdorganisatie gesticht, verneemt de Frankfurter Zeitung uit Batavia. Hieraan zal de geheele mannelijke jeugd van 14 tot 25 jaar deelnemen. Aan het hoofd van deze organisaties, die onderafdeelingen in de kleinere steden en dorpen hebben, staan de inheemsche provinciale bestuurders of burgemeesters. Bovendien kunnen de bedrijven die meer dan 500 man personeel hebben eigen groepen vormen. (N.R.C.-Vaderland)

Wederopbouw. —
12 Mei — Omtrent den stand van den wederopbouw van industrie, landbouw enz. in Nederlandsch-Oost-Indië, welke onder leiding van het Japansche militaire bestuur heeft plaats gevonden, deelt de Tokio Sjimboen o.m. het volgende mede:
De petroleumvelden op Borneo, welke grootendeels werden verwoest, zijn wederom geheel hersteld; er wordt reeds in aanzienlijke omvang petroleum geproduceerd. Nieuwe petroleumgebieden op Borneo werden in December 1942 geëxploreerd en er werd een begin gemaakt met aanboringen. De raffinaderijen van Balik Papan zijn evenals de haveninstallaties, petroleumtanks enz., hersteld. De kolenmijnen op Borneo zijn aanzienlijk uitgebreid en moeten dienen als voorzieningsbasis voor alle zuidelijke door Japan bezette gebieden.
De werkzaamheden in de nikkelmijnen van Celebes werden voortgezet; aanzienlijke hoeveelheden nikkelerts worden onafgebroken naar Japan vervoerd. De katoenaanplant op Celebes en de kleine Soenda eilanden ontwikkelt zich veelbelovend. In den omtrek van Menado werden 2500 ha met katoen beplant, terwijl er reeds plannen bestaan voor een uitbreiding der bebouwde oppervlakte in het volgende jaar. Ter uitbreiding van de transporttonnage wordt zooveel mogelijk getracht de tot zinken gebrachte schepen te lichten, terwijl nieuwe schepen worden aangebouwd. Het autobus- en vrachtautovervoer wordt wederom hervat. Er bestaan doorgaande busverbindingen op Borneo en Celebes en in de naaste toekomst is een verdere uitbreiding te verwachten.
Onder Japansche leiding werden enkele bank- en financieele organen wederom in bedrijf gesteld, welke thans onder invloed staan van de Japansche Nationale Bank, de Zuidzee Ontwikkelingskas, de Yokohama Specie Bank en de Bank van Taiwan. De valutapolitiek werd grootendeels toevertrouwd aan de Zuidzee Ontwikkelingskas, welke ook het recht tot het uitgeven van bankbiljetten heeft. Men streeft er naar inflatie te vermijden. Zooals genoemd blad nog mededeelt, verstrekken de bezette Zuidelijke gebieden ook aanzienlijke financieele hulp aan Japan. Zoo heeft b.v. de Zuidzee Ontwikkelingskas in het loopende belastingjaar een crediet van 3.3 milliard jen aan de Japansche schatkist kunnen verstrekken.
Bij de oeconomische ontwikkeling der Zuidelijke gebieden, welke onder direct militair bestuur staan, laten de Japanners zich door de volgende vijf grondbeginselen leiden:
1. In beginsel moet het overgenomen bestuursapparaat intact worden gehouden, onnoodige hervormingen moeten zooveel mogelijk worden vermeden en de inboorlingen moeten zooveel mogelijk in het bestuur worden ingeschakeld. De deelneming van Japansche ambtenaren moet zoo gering mogelijk worden gehouden.
2. Bij alle plannen voor de ontwikkeling der Zuidelijke gebieden dient veel aandacht te worden besteed aan het gebruik van de werkkracht der inboorlingen. Juist het organisatorische talent der locale burgerbevolking wordt in zijn beteekenis voor een gunstige oeconomische leiding ten volle erkend.
3. Het vroegere vijandelijke eigendom der Zuidelijke gebieden wordt gemobiliseerd tot uitbreiding van het Japansche oorlogspotentieel.
4. Het zeer groote belang van een voldoende zeeverkeer dwingt tot een vergrooting van de Japansche handels-

vloot, aangezien zonder deze op een werkelijke stijging van het oeconomische potentieel der Zuidelijke gebieden niet kan worden gerekend.

5. De financieele politiek heeft tot doel, dat niet alleen de kosten van het militaire bestuur, doch ook die ter verdediging der gebieden tegen den vijand voor het grootste gedeelte door de gebieden zelf worden gedragen.

De vormen van het militaire bestuur in de Zuidelijke gebieden zijn uiteenloopend. Op de Philippijnen en in Birma berust het bestuur voor het grootste gedeelte bij de inboorlingen, terwijl de Japanners het oppertoezicht uitoefenen; in de andere streken zijn de militaire autoriteiten direct verantwoordelijk voor het bestuur. Elk bestuursdistrict staat onder leiding van een militair inspectiebestuur, dat over het algemeen uit zeven afdeelingen bestaat, nl. voor algemeene vraagstukken, binnenlandsche vraagstukken, verkeerspolitiek, industrie, financieele vraagstukken, rechtspraak en beheer van vijandelijken eigendom. (N.R.C.)

(v.b. Jap. bewind, 5514 C.)

A. NEDERLAND. — Levensverzekering - Ontwikkeling 1940—1942 —

In de laatste jaren is het verzekerd bedrag bij de meeste levensverzekeringsmaatschappijen aanzienlijk toegenomen. De onderstaande cijfers geven een indruk van de stijgende belangstelling. (in mill. *f*)

	Verzekerd bedrag			Stijging in	
Eind:	1940	1941	1942	1941	1942
Arnhem	97	104	115	7	10
Alg. Friesche	443	487	557	44	70
Gr. N.-Holl. / Alg. N.-Holl.	20	21	23	1	2
Concordia	43	47	53	4	6
Eerste Holl.	53	57	67	4	10
Eerste Nederl.	358	381	440	23	59
H.A.V.-Bank	110	118	132	8	15
Holl. Utr.	10	11	15	1	3
Nationale	635	676	745	41	69
N.-Braband	66	73	85	7	12
Noord-Holl.	63	80	104	17	25
Olveh	155	169	194	14	25
Rott. Onderl.	10	11	13	1	2
R.V.S.	452	498	587	45	89
St. Petrus	44	49	65	5	14

In „De Verzekeringsbode" is een beschouwing gewijd aan de verzekeringsvormen, welke bij de 10 voornaamste Nederlandsche maatschappijen het meest in trek zijn. Het volgende overzicht geeft een indruk, zoowel absoluut als procentueel, van de voorkeur, welke bepaalde verzekeringsvormen hebben:

No.	Groep	Verzekeringsvorm	Verz. stand per ult. '41 (in 1000 *f*)	in % v. d. totalen verz. stand
1	III	Gemengde verzekeringen ...	922.211	30,89
2	V	Overige verz. bij overl. (o.m. ideaalverz., studieverz.) ...	584.185	19,57
3	VIII	Uitgestelde lijfrenten	434.696	14,56
4	I en II	Levenslange verz. bij overl. met levensl. en tijd. premiebetaling	388.317	13,01
5	VII	Loopende lijfrenten	243.440	8,15
6	IX	Overlevingsrenten	168.567	5.64
7	IV	Tijdelijke verz. bij overl.	104.395	3,48
8	X	Overige renten (invaliditeitsrente, enz.	94.553	3,16
9	VI	Verzekeringen bij leven ...	44.922	1,54
			2.985.286	100

(Ec. Nws - Verz. Bode.)

B. ASTRONOMIE. — Fotografeeren van sterren bij daglicht —

13 Mei — Prof. Waldmeier te Zürich is het gelukt sterren bij daglicht te fotografeeren. Het toestel, waarmede deze opnamen worden gemaakt, de coronograaf, werd ontworpen om er de buitenste lagen van de zon, de corona, mee te fotografeeren. Met dit apparaat wordt het daglicht, het verstrooide licht van de zon, weggewerkt. Vóór de coronograaf bestond, kon men de corona van de zon alleen bij totale zonsverduisteringen, die zeer zeldzaam zijn, waarnemen. Door de geslaagde proefnemingen van prof. Waldmeier worden de mogelijkheden voor het observeeren van de sterren belangrijk vergroot. (Alg. H'blad.)

(v.b. Sterren 5360 E.)

C. LUCHTVAART. — Snelheidsgrenzen van vliegtuigen —

Mei — Wanneer wij de ontwikkeling van het jachtvliegtuig nagaan, zien wij, dat de snelheid in de laatste jaren geweldig is toegenomen. De vraag, waar de bovenste grens ligt, wordt in Die Umschau behandeld, waaraan wij deze gegevens ontleenen. De bij de vlucht optredende krachten, zoo zegt het blad, weerstand en lift, zijn afhankelijk van de snelheid, de hoogte, waarop gevlogen wordt en den vorm van het vliegtuig. Zij nemen toe met het kwadraat van de snelheid en worden op grootere hoogte kleiner. Door het verminderen van den weerstand kan men een grootere snelheid bereiken. Aangezien er echter een onverbrekelijk verband bestaat tusschen weerstand, snelheid en hoogte, kan de vliegtuigbouwer alleen maar iets doen aan den uiterlijken vorm. Hij moet er voor zorgen, dat de vleugels, die de draagkracht leveren, zoo weinig mogelijk weerstand hebben. Verder moet hij den schadelijken weerstand, d.i. den weerstand van die deelen, welke niet tot het draagvermogen bijdragen, zoo klein mogelijk houden. Een modern gevechtsvliegtuig, dat zich voortbeweegt met een snelheid van 500 km per uur ondervindt op 6 km hoogte een weerstand, die overeenkomt met een vlak van 117 cm in het vierkant, dat zich loodrecht op de vliegrichting voortbeweegt.

Nu is het in de practijk niet mogelijk, den weerstand naar verkiezing te verkleinen. De lucht bezit n.l. een zekere taaiheid, zoodat er tusschen de lucht en alle deelen van het vliegtuig, waar zij langs stroomt, een zekere wrijving ontstaat. De totale weerstand van een vliegtuig kan derhalve door een juiste vormgeving en door de wrijving aan de oppervlakte tot een zeker minimum gereduceerd worden, maar kan nooit lager worden dan genoemde wrijvingsweerstand. Bij de beste moderne vliegtuigen is de totale weerstand intusschen nog bijna dubbel zoo groot als de wrijvingsweerstand. Met betrekking tot den luchtweerstand kan gewezen worden op de vormen, die men aan de vleugelprofielen heeft weten te geven. Verder speelt de oppervlakte van de vleugels en van de andere deelen een rol.

Wanneer de snelheid van het vliegtuig die van de voortplantingssnelheid van het geluid in lucht nadert, dat is in de orde van 1200 km/uur bij den grond, dan wordt de luchtstroom om het vliegtuig ineens heel anders. De samendrukbaarheid van de lucht speelt dan een beslissende rol. Er ontstaan plaatselijke verdichtingsstooten, de draagkracht wordt kleiner en de weerstand neemt geweldig toe en dit eischt weer een grooter vermogen van den motor. Aangezien de voortplantingssnelheid van het geluid bij toenemende hoogte kleiner wordt, zijn deze verhoudingen op groote hoogten ongunstiger dan dicht boven den grond. Uit een in het artikel voorkomende grafiek valt af te leiden, dat die extreme snelheid voor vliegtuigen uit aerodynamische overwegingen een onoverkomelijken hinderpaal vormt. Wanneer tegenwoordig in seriebouw vliegtuigen vervaardigd worden, die een snelheid halen van 700 km/uur, beteekent iedere stap nader tot bovengenoemde limiet bijna uitsluitend een verhooging van het motorvermogen. Met de huidige verbrandingsmotoren en de luchtschroeven zal de snelheidsgrens van 900 km/uur heel moeilijk overschreden kunnen worden. Bovendien krijgt men bij die heel groote snelheden dadelijk last met constructieve moeilijkheden en ten slotte moet men niet uit het oog verliezen, dat een vliegtuig door een mensch bestuurd moet worden. De landingssnelheid moet binnen redelijke perken blijven.

Het vliegen met zeer groote snelheden heeft trouwens nog meer onaangename consequenties. Bij de huidige profielen voor groote snelheden kan het voorkomen, dat de werkzame krachten zich plotseling zoodanig oriënteeren, dat de bestuurder zelfs met inspanning van alle krachten niet bij machte is, met den stuurknuppel het toestel in den normalen stand te houden. Aangenomen mag echter worden, zoo zegt het blad, dat men deze moeilijkheid wel zal weten te overwinnen. Gevaarlijk kan het worden, wanneer de piloot door groote roeruitslagen plotseling van richting verandert of een bocht te scherp neemt. De daarbij optredende centrifugale krachten kunnen dan noodlottige gevolgen hebben. Ten slotte wijst de schrijver nog op de aanwezigheid van de physiologische grenzen met betrekking tot de toeneming van de snelheid en zegt, samenvattend, dat de hoogst bereikbare grens voor een horizontale vlucht met de huidige standaardvormen van het vliegtuig nog aanmerkelijk beneden de voortplantingssnelheid van het geluid ligt. (N.R.C.)

(v.b. Snelheid 4313 A.)

DE WERELDOORLOG

A. Groot-Duitschland en de oorlog 1943. — Krijgsverrichtingen. — Geringe activiteit aan het Oostelijk front. — 51.000 br.r.t. geallieerde scheepsruimte tot zinken gebracht.

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 17 Mei. (D.N.B.) Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Uit het gebied van Welikieje Loeki wordt melding gemaakt van geslaagde eigen gevechtsactie. Bij de bestrijding van den vijandelijken aanvoer in den zuidelijken en den centralen sector werden spoorwegstations en een groot aantal transporttreinen van allerlei aard door Duitsche gevechtsvliegtuigen met vernielende uitwerking bestookt. 18 Mei. Bij het bruggenhoofd aan den Koeban werden in succesvolle gevechten talrijke gevangenen gemaakt. 19 Mei. Aan het front van het Koeban-bruggenhoofd en in het gebied van Isjoem vielen de Sovjets, na krachtige voorbereiding door de artillerie, de Duitsche stellingen aan. Zij werden in een tegenaanval afgeslagen. 20 Mei. Aan het front verliep de dag zonder bijzondere gebeurtenissen.

Overzicht.

22 Mei. In Berlijnsche militaire kringen neemt men aan, dat de rustperiode aan het front niet van langen duur zal zijn, daar de Russen dezen tijd gebruiken om frissche troepen en materiaal aan te voeren. Uit waarnemingen van Duitsche verkenningsvliegeniers blijkt, dat de Sovjets nieuwe troepen concentreeren niet alleen in het Zuiden bij het Koebanbruggenhoofd, doch ook van het centrale front bij Moskou en ten Noorden van Leningrad. Of deze troepen voor een offensief of een defensief doel zullen worden gebruikt, moet nog worden afgewacht.

DE STRIJD TER ZEE.

18 Mei. Duikbooten brachten, afzonderlijk opereerend, op het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan acht schepen met 51.000 br.r.t. tot zinken. Hieronder bevond zich een koelschip van 12.000 br.r.t., dat volgeladen was met vleesch voor Engeland. Italiaansche torpedovliegtuigen hebben op de rede van Bougie een lichten kruiser en een varend schip van middelbare tonnage door torpedo's getroffen.
Op het oogenblik beperkt het zeeverkeer zich hoofdzakelijk tot het vervoer van levensmiddelen naar Engeland, en dit is volgens Berlijn de reden, waarom de buit der Duitsche onderzeebooten niet grooter is. Het aantal onderzeebooten is niet geringer geworden, en evenmin zijn de afweermiddelen der geallieerden beter geworden.

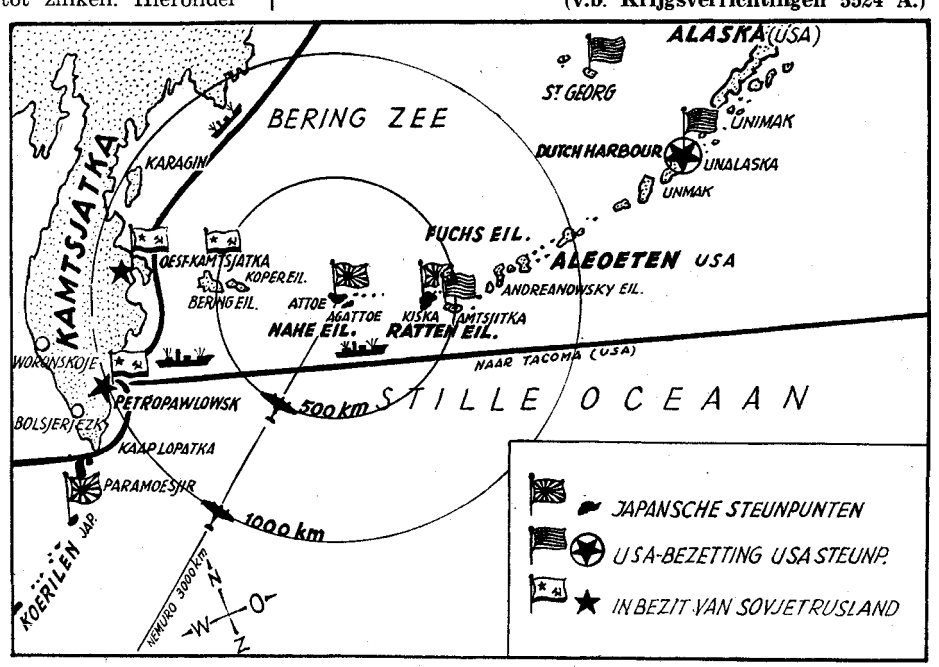
DE LUCHTOORLOG.

22 Mei. In de afgeloopen week zette het Britsch-Amerikaansche luchtwapen zijn activiteit onverminderd voort. In het Zuiden van Europa werden de aanvallen in hoofdzaak op Sardinië gericht terwijl voorts Engelsche vliegtuigen boven Rome werden gesignaleerd. In het Westen werden aanvallen gedaan op de bezette gebieden en storingsvluchten ondernomen boven Duitschland, terwijl o.m. bommen werden geworpen op Kiel, Flensburg, Wilhelmshafen en Emden. Bij een in den nacht van 15 op 16 Mei ondernomen aanval op Duitsch gebied werden twee stuwdammen beschadigd en de ontstane overstrooming veroorzaakte zware verliezen onder de burgerbevolking. Er vielen 370 slachtoffers, waaronder 341 krijgsgevangenen van diverse nationaliteiten. Het Duitsche luchtwapen zette de aanvallen op Engeland voort. Met sterke formaties werden o.m. Cardiff, Londen en Sunderland gebombardeerd. Er werd aanzienlijke schade veroorzaakt. De luchtdoelartillerie van de luchtmacht meldde het neerschieten van het 10.000e vijandelijke vliegtuig sinds het begin van den oorlog. De militaire woordvoerder van de Wilhelmstrasse heeft verklaard, dat Duitschland een groote luchtvloot voor zeer bijzondere doeleinden in reserve houdt.
(Alg. H'blad, Telegraaf, N.R.Crt.)

(v.b. Krijgsverrichtingen 5524 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen. - Amerikaansche landing op Attoe. - Amerikaansch gebruik van gifgas. —

Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft bekend gemaakt, dat op 12 Mei sterke Amerikaansche troepeneenheden zijn geland op het eiland Attoe, dat tot de groep der Aleoeten behoort. Op het oogenblik wordt daar fel gestreden met de Japansche bezettingstroepen.
Volgens de telegrammen van het front heeft de vijand twee malen, op 14 en op 15 Mei, gifgas gebruikt, maar de Japanners hebben tot dit gemeene strijdmiddel niet hun toevlucht genomen.

(Kaart ontleend aan de Duitsche Zeitung.)

De strijd in Birma; Br.-Indisch-Birmaansche grens bereikt.

Japansche strijdkrachten hebben op 14 Mei Maungdaw, een belangrijk steunpunt aan de Indisch-Birmaansche grens, bezet. Deze strijdkrachten bereiden zich thans voor op nieuwe operaties. De resultaten, die in dezen veldtocht sedert het begin der operaties in den Arakansector in de tweede helft van December tot 10 Mei zijn behaald, luiden als volgt: 1. De vijand verloor op de slagvelden 6414 soldaten. (Dit zijn alleen de soldaten, die door de Japanners begraven zijn.) 2. 574 gevangenen werden gemaakt, onder wie een groot aantal Britsche soldaten; 3. 327 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten, waaronder 118 door de luchtdoelartillerie. Het aantal vijandelijke vliegtuigen, dat op den grond werd vernield of in brand gestoken werd, bedraagt 225; 4. 207 stukken geschut werden buitgemaakt; 5. het aantal lichte en zware mitrailleurs, dat buitgemaakt werd, bedraagt 459; 6. 4897 geweren en revolvers werden buitgemaakt; 7. het aantal buitgemaakte tanks en pantserwagens bedraagt 83; 8. 255 vrachtauto's werden buitgemaakt.
(Vaderland, D. Z. i. d. Niederl., Nat. Dgbl.)

(v.b. Krijgsverrichtingen 5524 B.)

A. **NEDERLAND — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart over de gebeurtenissen der laatste weken. —**

24 Mei — Voor een groote menigte heeft Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart in een groote fabriekshal in een plaats in het Oosten des lands op 19 Mei een groote rede gehouden, waarin hij de jongste gebeurtenissen en maatregelen in ons land besprak. Behalve den kring van in trouwe kameraadschap vereenigde Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten waren er ook vele Nederlandsche volksgenooten verschenen. De leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter Schmidt, opende de reusachtige bijeenkomst met de woorden: „Als nationaal-socialisten hebben wij voor deze demonstratie de plaats van den arbeid gekozen om daarmede dit vast te stellen: zoo lang er nationaal-socialisten zijn, behooren aan deze nationaal-socialisten de fabrieksgebouwen en straten". Vervolgens sprak de Rijkscommissaris, een machtige machine als spreekgestoelte gebruikend, zijn rede uit. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Nationaal-socialisten, kameraden. Het begin van deze maand Mei bracht in Nederland ernstige gebeurtenissen en, nu de opwinding, die met dergelijke gebeurtenissen gepaard gaat, voorbij is, blijft het gevoel van doelloosheid en zinneloosheid en tenslotte blijven er teleurstelling en haat. Als vertegenwoordiger van de bezettende mogendheid zou ik mij kunnen vergenoegen met te constateeren, dat tegen deze gebeurtenissen energiek werd opgetreden en dat de orde snel hersteld was, maar als politicus gevoel ik mij verplicht mij met deze gebeurtenissen, met haar oorzaken en gevolgen, bezig te houden en ik deins daarvoor niet terug. Ik wensch dat zelfs.

Ik heb mij voorgenomen om daarvan tevens een gesprek tusschen ons hier te maken. Dus op de plaats, vanwaar deze onrust is uitgegaan, en wel omdat ik van meening ben, dat, wanneer ik in dit deel der provincie spreek, mijn woorden zullen doordringen, dat zij zullen worden doorgegeven en zullen komen tot de menschen, die in een oogenblik van hun verwarring en opgehitst-zijn geloofd hebben zichzelf en den anderen van voordeel te zijn door tot onrust en ordeloosheid te vervallen. Dat is de reden waarom ik hier spreek, om dichter bij hen te zijn en met dringender woorden te spreken, want nog altijd wensch ik, dat mijn betrekkingen tot de Nederlanders niet worden geleid door het argument der wapenen, maar door de argumenten van verstandige overwegingen.

Ik spreek verder hier in de nationaal-socialistische gemeenschap der Duitschers en Nederlanders, een strijd- en lotsgemeenschap dus, die immers juist in harde tijden haar waarde moet bewijzen. Daarom moet dit gesprek ook ons de mogelijkheid geven erover na te denken, hoe deze gemeenschappelijke weg, die ons samengebracht heeft, ook in het vervolg tot een goed doel leidt. Vooral jegens u, Nederlanders, gevoel ik mij daar thans toe verplicht en ook bereid, want, daarover is geen twijfel mogelijk, gij Nederlandsche nationaal-socialisten moet en zult de verantwoordelijkheid voor uw Nederlandsche volk dragen. Hoe de dingen zich ook ontwikkelen, dit is onze overtuiging, dat gij de dragers van den politieken wil in dit land zijt.

Daarom vraag ik: waarom was dit alles? Wat moet er thans gebeuren? Het uiterlijke verloop der gebeurtenissen is bekend. De Wehrmachtbefehlshaber heeft beschikt, dat de Nederlanders, die in Mei en Juni 1940 uit de krijgsgevangenschap werden ontslagen, met bepaalde uitzonderingen weer in krijgsgevangenschap zullen worden gebracht. Hij heeft het recht daartoe. Niettemin wil ik verklaren waarom het tot dezen maatregel is gekomen, want deze situatie is nieuw. Waarom is deze situatie nieuw? Omdat het uniek is, dat in het verloop van een krijgsonderneming reeds na veertien dagen de mannen, die door de capitulatie in krijgsgevangenschap waren geraakt, hun vrijheid herkregen en naar hun land terugkeerden. Dat is zoo uniek, dat de vijandelijke zender op deze aanspraak op terugvoering in de krijgsgevangenschap niet eens wat aan te merken had, dat hij geen volkenrechtelijke bedenking kon inbrengen, maar verklaard heeft, dat het ongetwijfeld ongewoon zou zijn, dat honderdduizenden na een capitulatie niet in krijgsgevangenschap gevoerd worden, maar teruggegeven aan hun land, hun gezin en hun beroep, hoewel de oorlog, het groote conflict, waarom het in deze wereldworsteling gaat, niet geëindigd is. De Wehrmachtbefehlshaber heeft erop gewezen, dat de houding onder deze vrijgelaten krijgsgevangenen niet zoo was, dat hij het kon verantwoorden, hen in dezen tijd zonder onderzoek in deze vrijheid te laten. Dat geldt in het bijzonder voor hen, die in het actieve soldatenberoep waren, die eigenlijk na de capitulatie zonder beroep waren en daardoor zeker gemakkelijk konden afglijden.

Maar het belangrijkste is nog iets anders. Het belangrijkste zijn de plannen van onze vijanden op dit oogenblik nu de strijd in het Oosten met een steeds duidelijker overwicht der Duitsche en Europeesche legers op zijn beslissing aangaat. Op dit oogenblik, evenals een jaar geleden, schreeuwt Stalin om het tweede front en in dit moment, nu het weer eens om Europa gaat, zooals om de paar eeuwen het geval is, willen de Atlantische mogendheden, Engeland en de Vereenigde Staten, dezen in het Oosten vechtenden troepen door een landing in het Westen den dolkstoot in den rug toebrengen. Tenminste dat beweren zij. Maar hoe willen zij het doen? Want gij weet zelf hoe sterk onze kusten zijn, hoe vooral de versterking der havens is uitgebreid, zoodat het nauwelijks waarschijnlijk is, dat een poging daar succes heeft. Dan komt het denkbeeld, dat men probeert — al is het maar een manoeuvre — met uit de lucht gelande troepen, met aan land gebrachte commando's, met uitgeworpen wapenen en met het oproepen dergenen, die eens in het Nederlandsche leger gediend hebben, een schijnfront te vormen. In ieder geval gelooven wij, dat wij van den vijand een dergelijk gewetenloos en onbedachtzaam optreden zouden kunnen verwachten. Het is niet aan twijfel onderhevig, dat het eind van elke manoeuvre van dezen aard slechts een volledig opofferen zou zijn van de elementen, die er aan zouden meewerken. Het is echter mogelijk, dat de opgeleide soldaten of sommigen van hen, die immers een zekere militaire discipline gewend zijn, aan zulk een oproep gehoor zouden geven al was het maar ten deele. Verder heeft de vijandelijke zender er op 27 Februari over gekletst, dat Duitschland eenmaal bezet moet worden en dat daarvoor ook Nederlandsche mannen gebruikt moeten worden. Deze argelooze engel van de radio heeft daarbij gezegd, dat men daardoor de taak der bolsjewisten moet en wil verlichten. Dat zou een grimmige waarheid zijn. Nederlandsche mannen, hoe denkt gij, dat het Duitsche volk er op zou reageeren, wanneer hier uit het Westen of uit Engeland en Amerika iemand het zou wagen het vaderland te bezetten van de soldaten die hun bloed offeren, opdat Europa vrijblijft? Het is een grimmige waarheid, wanneer deze argelooze engel gezegd heeft, dat daardoor de taak der bolsjewisten verlicht zou worden. Met het oog op de grootmoedigheid van den Führer en de zoo vroegtijdige vrijlating zijn deze plannen van den overkant niets dan misbruik en misdaad en daar wij juist door de verantwoordelijkheid, die wij dragen, op alles voorbereid moeten zijn en ook de geringste mogelijkheid van het in gevaar brengen van ons Oostelijk front uit den weg moeten ruimen, hebben wij ook de kleinste gelegenheid tot verwezenlijking dezer plannen moeten verhinderen. Het is voor de Nederlanders ook beter, dat de dingen zoo in het reine zijn gebracht.

Maar degenen, die thans in de krijgsgevangenschap terug moeten keeren, kunnen het emigrantencomité in de Londensche schuilkelders, dat van den overkant af ophitst, dankbaar zijn; het is nog nooit zoo duidelijk geworden als door dit voorbeeld: dat slechts hij kan en mag leiden, die zelf midden in het volk staat en weet wat er in het volk leeft. Emigranten weten dat nooit. Emigranten hebben er nog slechts een voorstelling van, hoe het eens was, toen zij het land verlieten. Al het andere zijn wankele wenschdroomen. Maar wat in het volk leeft, wat het volk beweegt, wat het volk noodig heeft, dat weten de emigranten niet meer Kameraden, het was immers zoo teekenend, dat op 12 Mei de mannen aan den overkant, die tot dat oogenblik hadden opgehitst, opeens begonnen te stamelen; zij wisten niet wat er gebeurd was om te kunnen zeggen wat er gebeuren moest. Wanneer deze mannen niets weten, kunnen zij beter hun mond houden. Het staat ook volkenrechtelijk volkomen vast, dat het voor een regeering noodig is, dat zij de werkelijke macht heeft om de regeering feitelijk uit te oefenen. Volkenrechtelijk wordt een groep menschen, die zich regeering noemt, maar geen macht heeft om de verantwoordelijkheid te dragen, niet als regeering erkend. En zoo begrijp ik ook artikel 21 van uw Grondwet, waarin gezegd wordt, dat de Nederlandsche regeering nooit haar zetel buiten het land mag verplaatsen, anders is

zij geen regeering meer. Kameraden, dit eene moet duidelijk vooropgesteld worden: wie iemand volgt, die volkenrechtelijk niet als verantwoordelijk beschouwd kan worden, plaatst zich zelf buiten het volkenrecht. Hij valt onder het oorlogsrecht.

Nationaal-socialisten, wat wij geconstateerd hebben, heeft ons niet met vreugde vervuld, dat kunt ge gelooven, maar het was een belevenis, die ons met verontwaardiging heeft vervuld, toen wij zagen, dat deze opgehitste en verleide mannen en vrouwen tenslotte in den steek werden gelaten en wel door de lieden van den overkant en de raddraaiers aan deze zijde. Dezen hebben steeds beweerd, dat de Duitschers niet kunnen ingrijpen, dat ze het standrecht in het geheel niet kunnen afkondigen, dat ze de vonnissen niet kunnen voltrekken. Ja, kameraden de Duitschers kunnen niet alleen, zij moeten want de Duitschers moeten nog veel meer kunnen. Zij moeten thans een bovenmenschelijke krachtsinspanning ontplooien om Europa te redden.

Dat is juist wat ons de rust en de zekerheid geeft om iederen maatregel te nemen, al is hij nog zoo hard, als wij hem maar voor de geschiedenis kunnen verantwoorden, omdat hij juist voor de redding van Europa noodig is. Er zijn hier stakingsbewegingen en daden van sabotage geweest. Er is geen algemeene staking geweest. Het aantal dergenen, die ordelijk bleven of snel tot de orde terugkeerden, is overweldigend groot in verhouding tot het aantal, van hen, die 24 of 48 uur zich aan de orde hebben onttrokken. Maar wij konden in dezen toestand ook niet de geringste ordeverstoring dulden. Daarom heb ik mijn besluit genomen en het politiestandrecht afgekondigd, eerst over vier provincies en daarna over het geheele land. Het Duitsche uitvoerende gezag, onder leiding van den höheren SS- und Polizeiführer, heeft de gestelde taak in korten tijd volbracht. In ieder geval is het duidelijk geworden en moet ieder weten, hoe ernstig de toestand wordt bij een poging om hier in het land de orde te verstoren.

Wellicht ziet men thans in, dat de lankmoedigheid aan onzen kant niet voor zwakheid mag worden aangezien. Nationaal-socialisten, de maatregelen, die werden getroffen, hoe ernstig ze ook in hun gevolgen waren, zijn alle onder mijn verantwoordelijkheid genomen. Ik moet het uitvoerende gezag en al mijn instanties mijn waardeering uitspreken voor hun duidelijk en vastberaden optreden en constateeren dat hun samenwerking volkomen was.

Ik wil een speciaal woord over de standgerechten zeggen. Ik deins er niet voor terug juist te spreken over de dingen, die het hardst en het ernstigst zijn. Standgerechten hebben een zeer zware taak. Eenerzijds moeten zij door bliksemsnel ingrijpen waarschuwen en een uitbreiding verhinderen en daarbij moeten zij toch zooveel mogelijk de schuldigen, de verantwoordelijken treffen. Dat is zeer moeilijk, want de verantwoordelijken, de werkelijk schuldigen, loopen bij dergelijke gebeurtenissen gewoonlijk niet op straat. Ik geloof te mogen zeggen, dat de standgerechten hier gedaan hebben wat zij konden. Zij hebben waar zij konden de verantwoordelijke personen, leiders van dienstinstanties, bedrijfsleiders, enz. gearresteerd en wanneer zij hun verantwoording hebben vastgesteld, dan heeft hun hun positie geen voordeel gebracht., integendeel, dan werden zij nog meer verantwoordelijk gesteld. Ik weet met welk een zorgvuldigheid de gerechten hebben gewerkt, want er was iets aanwezig wat bij standgerechten zeldzaam is: er waren vrijspraken, er waren gevallen, waarbij de zaak aan de gewone rechtbanken werd overgedragen wanneer de stand van zaken niet duidelijk was en er was een heel groot aantal vonnissen, waarbij het standrecht mij terstond gezegd heeft: voltrekt u a.u.b. de doodvonnissen voorloopig niet, laat ons wachten, hoe de zaak zich verder ontwikkelt.

Kameraden. Het is treurig, dat er zooveel slachtoffers gevallen zijn. Wij moeten ze op de oorlogsrekening zetten, evenals wij het niet slechts verscheidene malen, maar vele malen grootere aantal slachtoffers op de oorlogsrekening moeten zetten, die ten offer gevallen zijn aan de bomaanvallen der Engelschen en Amerikanen hier in Nederland, niet in Duitschland. De aanval op Rotterdam heeft meer offers gekost en meer onschuldig bloed dan noodig was om hier de orde te herstellen. Ook onder de Nederlanders is het element van ordening sterk geweest en dit heeft er voor gezorgd, dat de orde weer spoedig hersteld is. Gij Nederlanders zult jegens mij zooveel begrip en ook goeden smaak aan den dag leggen, dat ik dezen Nederlanders niet mijn dank betuig, want wat zij gedaan hebben, dat hebben zijn gedaan uit een gevoel van verantwoording jegens hun Nederlandsche volk en zij mogen het bewustzijn medenemen, dat zij door hun krachtig optreden en door het feit, dat zij opkwamen voor de ordening, erger hebben voorkomen en nieuwe slachtoffers onder de Nederlanders hebben verhinderd. Wij zelf, zijn in nationaal-socialistische lotsgemeenschap aaneengesloten gebleven, een gemeenschap, die steeds hechter aaneen gelascht wordt tot een blok, dat juist drager zal zijn van de toekomst van dit land. „Ik heb bij deze gelegenheid verschillende feiten geconstateerd.

Een dezer feiten is, dat overal, waar de leiding — hetzij in bedrijven of in dienstinstanties — zich van haar verantwoordelijkheid bewust was, de rust bewaard werd. Overal, waar de leiding bespeurd heeft, er komt onrust en tot zich zelf gezegd heeft: dat geeft ongelukken, en toen opgetreden is, gewaarschuwd en toegesproken heeft: daar bleef het rustig. Overal, waar dat niet het geval was, ontstond onrust. Wij hebben hier ook geconstateerd, dat er bedrijven en dienstinstanties waren, waarin de leiders en het hoogere personeel en ook het personeel van het middensoort, dat blijkbaar tevoren was opgehitst, aan hun schrijfbureaux zaten en zich in de handen wreven. Zij zijn aan hun schrijfbureaux blijven zitten om te kunnen zeggen: wij hebben er niet aan mee gedaan. Dat is een lafheid en een schaamteloosheid tegenover de misleide arbeiders.

„Ik gelast verplichtend voor de toekomst, dat de leiders der bedrijven jegens mij verantwoordelijk zijn voor de orde in het bedrijf, dat het een ambtsschending van hen is, wanneer zij niet bemerken, dat er onrust ontstaat en wanneer zij dan niet met dienovereenkomstig initiatief kalmeerend en verhelderend optreden. Niemand moet juichen, dat ditmaal de bliksem naast hem is ingeslagen.

Wij hebben allemaal nog iets anders moeten constateeren, n.l. hoe verschrikkelijk gevaarlijk een dergelijk opgeschroefd avontuur juist voor het Nederlandsche volk zou kunnen worden. Ik wil er niet eens aan denken wat er gebeurt, wanneer eventueel de uitvoerende macht volledig optreedt en desnoods, bij overneming van de uitvoerende macht door den Wehrmachtbefehlshaber, de weermacht zelf met haar zware wapenen moet ingrijpen. Ik denk slechts aan de bepaald precaire levensmiddelenpositie in dit land. Wanneer in en toestand, waartoe het hier gekomen is, de melk wordt verspild, wanneer inrichtingen getroffen worden, het raapzaad, dat immers den aanvoer van uw vet moet waarborgen, of het graan wordt afgesneden, of wanneer boerderijen in brand worden gestoken, ja, Nederlanders, denkt er eens over na, is dat eigenlijk de commune, die zich daar aanmeldt en binnen wil komen? Het is mij volkomen duidelijk dat dit zeer gecultiveerde land, dat het grootste aantal menschen op zijn gebied voedt, dezen tijd slechts met de uiterste discipline kan doorstaan en dit druk ik u op het hart, want om uwentwille moet de discipline gehandhaafd worden. Het is geen daad van vaderlandsliefde, wanneer heden iemand zijn levensmiddelen en graan, zijn boter enz. verdonkeremaand en niet naar de ordelijke distributie toeleidt. Dat zijn allemaal egoïstische voorwendsels voor den enkeling, die meer geld wil ontvangen dan zijn volksgenoot, die zijn levensmiddelen op ordelijke wijze aflevert, of het zijn egoïstische motieven voor den ander, die juist op kosten van den ander beter wil leven.

Het voorwendsel, dat daardoor afbreuk gedaan wordt aan het Duitsche rijk, is valsch, want ik kan u zeggen: zoo groot zijn de door Duitschland gestelde eischen in het geheel niet, als dat zij niet onder alle omstandigheden kunnen worden nagekomen en gegarandeerd. In feite komen zij overeen met hetgeen de bezettende macht, volgens de Haagsche Conventie inzake den oorlog te land, kan opeischen en voorts vormen zij in zekeren zin een tegenwicht voor hetgeen den arbeiders toekomt, die buiten het land werken.

De clandestiene handel moet door u bestreden worden en in dit opzicht zijt gij volkomen souverein. Wanneer de Nederlanders niet willen, is er geen clandestiene handel, want de eerste verkooper van een clandestien artikel op het gebied van levensmiddelen in dit land, moet altijd een Nederlander zijn. Wanneer de Nederlander de volksche discipline handhaaft, bestaat er geen clandestiene handel. Opdat echter juist hier de eigen discipline en de eigen verantwoordelijkheid volkomen worden gegarandeerd, heb ik met den Wehrmachtbefehlshaber afgesproken, dat niemand de Nederlandsche uitvoerende macht zal tegenhouden, wanneer zij een zwarten handelaar vervolgt. Het zal niet voorkomen,

dat de een of andere Duitsche dienstinstantie, of de een of andere Duitscher zegt: „Neen de man mag niet vervolgd worden, want hij heeft iets aan mij verkocht". Dat zal niet gebeuren.

Kameraden. De ophitsing komt van den overkant. Er wordt mateloos opgehitst en er worden door den overkant ook aanwijzingen verstrekt. Maar ik moet u terstond zeggen: ik zou dat niet heel ernstig opvatten, wanneer wij normale tijden hadden, voor zoover men, in een toestand van oorlog, normale tijden kan hebben. Integendeel, ik heb kunnen constateeren, dat hetgeen daarginds wordt omgeroepen zoo dom is, dat ik mij genoodzaakt zie het hier en daar via onze pers bekend te maken, omdat er immers in de radio niet naar mag worden geluisterd. En ik wil het ook in de toekomst zoo laten. Deze onvrijwillige medewerkers van den Oranjezender moeten met hun grootste succesnummers voor u niet verloren gaan. Maar de toestand is anders. Wij moeten er rekening mede houden en wij houden er rekening mee, wellicht zelfs meer dan onze tegenstanders, dat zij toch eens hier verschijnen om tot een aanval over te gaan. En voor dat geval heb ik u reeds gezegd: wij moeten voorzorgsmaatregelen nemen tot het uiterste.

Het zou kunnen gebeuren, dat de een of ander en bepaalde kleine groepen, zich door gegeven aanwijzingen laten verleiden en door hun voorbeeld anderen meesleepen. Dan zou er een onzegbaar en niet te overzien ongeluk over Nederland losbarsten. Niet voor de Duitschers, maar voor hen, die toch eigenlijk in dat geval met leege handen voor soldaten staan, die de beste wapenen ter wereld in handen dragen. Ziet u, ik wil verhinderen, dat er een ongeluk geschiedt. Dit heeft mij na zeer lange overwegingen er toe gebracht, de radiotoestellen in beslag te laten nemen. Kameraden, er is geen enkel motief aanwezig om dat toe te juichen. Ik schroom zelfs niet, met elkeen hierover in discussie te treden. Ik maak mij in het geheel niet bezorgd om met de heeren ginds in Engeland ook voor het volk in discussie te treden, want ik weet, dat eens, zelfs al zou het nog jaren duren, de goede zaak, die wij vertegenwoordigen, zal doordringen. Hoewel de rechtsvoorwaarden aanwezig waren om de radiotoestellen zonder schadeloosstelling in beslag te nemen, heb ik gelast, dat er een schadeloosstelling gegeven zal worden, zooals deze in de huidige omstandigheden op eenigerlei wijze mogelijk is. Dat ik u, nationaal-socialisten, echter niet bij deze actie betrek, dat spreekt van zelf, want gij staat bij ons en wij staan bij u.

Laten wij ons nog eens afvragen, wat er met deze staking bereikt moest worden. Moest er bereikt worden, dat wij, Duitschers, toegeven? Wellicht ben ik soms te lankmoedig geweest. Ik heb dit oordeel scherp moeten corrigeeren. Of was het het doel van deze staking, er voor te zorgen, dat thans plotseling de Engelschen toch hier zouden komen? Nu, het gepraat over dit tweede front heeft juist midden in deze onrustige dagen een drastische belichting gekregen. Daar kwam n.l. opeens een medewerker van radio-Oranje aan het woord, die verklaarde, dat dit natuurlijk een zeer bedenkelijke zaak is. Want wanneer zulk een onderneming mislukt, zou dat een catastrophe zijn. Wij weten, aldus de spreker van radio-Oranje dat de Duitschers hier in het Westen tientallen divisies hebben. Wij kunnen daarom in het geheel niet zeggen, of wij dit jaar nog een tweede front zullen kunnen vestigen. U ziet dus, dat ik u de wijsheden van den Oranjezender in het geheel niet onthoud. Ik geloof dat een misrekening inzake de militaire positie ook de aanleiding geweest is, dat de een of ander zijn discipline niet heeft bewaard. Het begrip Afrika speelt hierbij een groote rol, omdat men meent, dat de gebeurtenissen in Afrika, die voor ons Duitschers zeer smartelijk zijn, zoo iets als een beslissende strategische nederlaag zouden zijn. Ik wil u dat eens nauwkeurig verklaren. Wanneer Tunis voor den strijd om Europa beslissend zou zijn, weest u er dan van verzekerd, dat de Führer deze plaats in het jaar 1940 had bezet en zoodanig had versterkt, dat niemand zich daaraan had kunnen vergrijpen. Maar de toestand was anders. Toen de gebeurtenissen in November en bij de jaarswisseling van 1942 zich begonnen af te teekenen, moest de Führer tot zich zelf zeggen: Thans hebben de Engelschen en Amerikanen al zooveel troepen en materiaal geconcentreerd, dat zij er ergens op willen losslaan. Toen heeft hij den tegenstander het strategisch initiatief ontnomen door naar Tunis te gaan. Anders zou de vijand n.l. waarschijnlijk — ik geef het openlijk toe — op het voor ons niet aangename tijdstip van het vroege voorjaar van dit jaar, met drie of vier legers, die hij thans bijeen heeft, ergens een landingspoging op het continent gedaan hebben, wellicht hier in het Westen. Zoo heeft de Führer den vijand gedwongen al zijn materiaal en wat hij aan troepen op eenigerlei wijze kon missen, te gebruiken in Afrika, dus aan den overkant van onze pantsergracht, de Middellandsche Zee, in het Zuiden, en daar den aanval te openen op een kwalitatief superieur, numeriek slechts onbeteekenend deel van onze weermacht. In een woord, de Führer heeft in strategisch opzicht zes maanden gewonnen door het feit dat hij naar Tunis gegaan is, zes maanden, welker verlies onze tegenstanders bitter moeten betalen, want inmiddels is Europa onaantastbaar geworden. Ja, Duitsche en Nederlandsche kameraden, ik zou de zaak eens omgekeerd willen zien. Hoe zouden wij dan de kansen van onze tegenstanders in het algemeen kunnen beoordeelen, wanneer het hun na zes maanden tijds en na het opofferen van zooveel menschen en zooveel materiaal niet eens gelukt zou zijn het voorterrein te zuiveren. Dan zouden wij immers thans reeds kunnen constateeren, dat de tegenstanders den oorlog verloren hebben. U moet u eens voorstellen, dat wij thans niet alleen eenmaal, maar vijf-, zes of tienmaal zulk een Tunis kunnen verdragen, waarbij wij de binnenste linie en den veiligen aanvoer hebben, en de tegenpartij over zee moet komen, over de zee, waarin zich onze duikbooten bevinden en waarheen onze bommenwerpers van de beschermde en veilige vliegvelden van het binnenland af, altijd weer kunnen losstormen. Landingen aan de kust zijn niet eenvoudig. In ieder geval zijn zij tot dusver noch in den eersten, noch in den tweeden wereldoorlog ooit aan de Engelschen of Amerikanen gelukt en daar zal het bij blijven. Wellicht speelt ook nog iets anders een rol. Wellicht zegt men tot zichzelf, dat die bomaanvallen op Duitsch gebied mettertijd toch invloed zullen hebben. Welnu, nationaal-socialisten, daarover kan ik u een ding zeggen: de plannen, die wij voor onze wapenindustrie hadden, voorzagen in een bepaalde productie van wapenen. De bomaanvallen van onze vijanden zijn niet alleen niet in staat geweest de uitvoering van deze plannen te verstoren, doch ondanks alle bomaanvallen is de productie aan wapenen van de meest waardevolle soort grooter geweest dan onze plannen voorzagen. Misschien zal men echter zeggen: de bevolking wordt murw gemaakt. Kijk, Nederlanders, wanneer men na een bomaanval in een Duitsche stad komt, dan hebben de bewoners zich zeer snel weer hersteld. Dan zijn zij nog veel harder en vastberadener in een toorn van wraak om hun uiterste kracht te geven. En daar komt nog iets bij. De menschen, die thans in Duitschland hun bezit en hun inrichtingen verloren hebben, moeten tot zich zelf zeggen, dat zij deze bezittingen slechts kunnen terug winnen wanneer Duitschland overwint. En daarom de uiterste krachtsinspanning ook uit verstandelijke overtuiging om vol te houden en al vallen er nog zooveel bommen, toch vol te houden, tot de overwinning is behaald.

Bedenkt u het gevoel van trots dat wij hebben, wanneer wij ons voor oogen houden, hoe de Duitsche soldaten, daar ginds in die woestijn, ver verwijderd van hun dichtst-bijgelegen steunpunten en in Stalingrad, zich hebben gehandhaafd. Hoe hebben zij zich in die geïmproviseerde stellingen ginds overzee, in Tunis, gedragen en hoe zijn de Engelschen in de jarenlang versterkte en bovenmatig bewapende vestingen te Singapore, of de Amerikanen op Corregidor er van door gegaan. Jawel, wij zijn bereid, zij moeten maar aanvallen. Wij zijn daartoe bereid, wij wenschen het, want de aanval zal de beslissing brengen en wel voor ons, want wij zullen terugslaan, zoodat zij er in het geheel niet meer aan kunnen en willen denken om nog eens te komen.

Wij weten immers waar het om gaat. Deze oorlog, die thans hier gevoerd wordt, is niet een oorlog, zooals tot dusver in Europa gevoerd is. Vroegere oorlogen gingen om grenzen, om oorlogsschadeloosstellingen, om handelsverdragen en wanneer de eene partij den oorlog verloor, dan verging het haar slecht, maar na eenigen tijd wist zij zich te herstellen. Neen, thans gaat het om zijn, of niet zijn, thans gaat het om het naakte bestaan en wel voor den staat, voor het volk en voor ieder afzonderlijk in geheel Europa. Iets dergelijks is er wellicht alleen geweest in de godsdienstoorlogen. Toen werden ook degenen, die hun geloofsvrijheid wilden hebben, uitgeroeid, maar precies hetzelfde was het eigenlijk slechts ten tijde van de volksverhuizing. Toen zijn de levensordeningen op elkaar gebotst, zooals zij

uit het ras ontstonden, dus volkeren met een bepaald kenmerk. Wanneer toen een volk overwonnen was, werd het ook vernietigd.

Ik heb eenig inzicht gekregen in hetgeen aan politieke pogingen en mogelijkheden, hier in Nederland naar voren zou willen komen. Daar dit, van het standpunt onzer tegenstanders gezien, geschiedt op een oogenblik waarop zij zich tot het uiterste moeten inspannen, moet ik aannemen, dat dit werkelijk het beste is, wat zij kunnen produceeren. Er bestaan drie groepen: de eerste groep, die zich om den Ordedienst schaart, is een gezelschap reactionnairen, officieren, adellijken en geld-aristocraten. Die willen niet politiek denken. De tweede groep zijn zij, die uit de vroegere democratische partijen voortkomen en zich als een soort Bevrijdingscomité willen voordoen. Deze tweede groep danst onafgebroken de oude wals. Daarin bestaat geen dragende en stuwende gedachte. Het is volkomen hopeloos te gelooven, dat zij die zoo denken, zooals zij 20 of 30 jaar geleden gedacht hebben, tegen het bolsjewisme ook maar naar denkbeelden en energie, zijn opgewassen. Want wat daar gebeurt, is eigenlijk het wederzijdsche wantrouwen, dat een van deze partijen op het gegeven oogenblik de andere zou kunnen overvleugelen. Om u slechts een voorbeeld te noemen: men moest toch gelooven, dat wanneer eenmaal deze grootsche tijd der bevrijding komt, dan zoo spoedig mogelijk weer al die democratische, liberale vrijheden en rechten worden ingevoerd, bijv. dat de couranten, die immers zoogenaamd door ons zoo gekneveld worden, terstond weer vrij kunnen schrijven. Ja, wat dan? In een desbetreffend ontwerp was voorzien, dat als eerste maatregel de persvrijheid volkomen zou verdwijnen, dat alle couranten zullen ophouden te bestaan en dat er dan nog slechts een eenheidscourant uitkomt, die door een enkelen man geschreven wordt. Dat is de persvrijheid, die zich dit liberale bevrijdingscomité voorstelt. Een volkomen capitulatie derhalve voor den toestand.

Wij weten, dat wij niet onvoorwaardelijk de vrijheid kunnen geven, die tot bandeloosheid wordt, maar wij zien met gelaten kalmte, de plannen en het streven tegemoet, waarvan wij tot ons zelf zeggen: denken moet de mensch en waarom zou hij zijn gedachten niet uitspreken in variaties, in verschillende vormen, wanneer hij zich slechts op den weg van het gemeenschappelijke, verstandelijke welzijn beweegt?

Maar er bestaat nog een derde groep, dat is de commune. En ik moet iets uit mijn rede te Heerlen scherper belichten. De commune maakt zich hier zelfstandig. Ik doe thans een beroep op de heeren samenzweerders aan den anderen kant voor zoover ze nog in vrijheid zijn. Zij moeten eens nagaan, hoe de toestand zich ontwikkeld heeft, zij moeten eens er over denken, of niet, zeggen wij in het jaar 1940 of 1941, allen nog op de een of andere wijze in een gemeenschappelijke groepeering waren, ook degenen die zich niet bepaald als communisten hebben voorgedaan, maar van wie zij geweten hebben, dat zij in het communistische kamp aanhangers hebben. En nu moeten die heeren eens nagaan, waar die communisten dan gebleven zijn. Zij zullen opeens tot de ontdekking komen, dat zij niet meer bij hen zijn. Die hebben zich zelfstandig gemaakt, scheppen zich hun eigen organisaties, met het eenige doel, om op het oogenblik, waarop men er op gaat losslaan, de leiding naar zich toe te trekken. En tot welk doel? Het doel vertoont u Polen, want eens zal Stalin stellig ergens een Nederlandschen emigrant te voorschijn tooveren en als Nederlandsche regeering presenteeren, onverschillig of de Nederlanders hier dat willen of niet. Wanneer het bolsjewisme eens over midden-Europa is losgestormd, dan zou juist de commune, die door de verblindheid der Westelijke mogendheden is losgebroken, de macht naar zich toetrekken met de gewetenloosheid die haar eigen is. Ik beveel dus aan te onderzoeken, wat de commune hier doet. Gevaarlijk wordt zij niet, want daarvoor is mijn politie te goed.

Het Duitsche volk zal zich nooit als beulsknecht van de Anglo-Amerikanen laten gebruiken. Het Duitsche volk zal alleen in het nationaal-socialisme en alleen onder de leiding van Adolf Hitler vóór Europa en tegen het bolsjewisme strijden. Dat moeten wij duidelijk inzien. Alle andere mogelijkheden zijn uitgespeeld. Het rad der geschiedenis kan niet meer worden teruggedraaid en wanneer Duitschland valt, dan is het ook met Europa gedaan.

Neen kameraden. Met het oog op dezen toestand is er slechts een parool en dit parool heet: Europa ontwaak.

Voor u, Nederlanders, is dat niet gemakkelijk, het beteekent op geestelijk gebied een verlaten van het humanisme, dat reeds eenigszins met de wereld onbekend en misschien een beetje hoovaardig geworden is en uit een confessioneele binding, die zoo ver gaat, dat zij het volk verdeelt. Het beteekent economisch het overschakelen van een overzeeschen handel, welke verloren is, op Europa. Wanneer werkelijk het geval zich zou voordoen, dat de Amerikanen met hun schepen en hun troepen Nederlandsch-Indië zouden heroveren, gelooft u dan, dat zij Indië zouden aanbieden op het presenteerblad der emigrantenregeering in Londen.

Hebben deze plutocraten de Amerikanen al niet beter leeren kennen? Maar u weet heel goed, dat het zoo niet zal gaan. U gelooft echter, dat u dan misschien een uitkeering van 10 procent zal kunnen krijgen en dat is altijd nog meer dan niets. Doch dat deze uitkeering van 10 procent tevens zou beteekenen, dat het geheele Nederlandsche volk in een anti-Europeesch systeem zou worden gesleurd, dat laat deze lieden totaal onverschillig. Dit ontwaken beteekent ook een verlaten van de getallendemocratie, want deze getallendemocratie is een vorm, die in oogenblikken van de beslissende worsteling om het zijn of het niet-zijn niet standhoudt. Er is echter geen andere weg. Deze weg kan den Nederlanders niet bespaard worden. Hij kan hun slechts gemakkelijker gemaakt worden, doordat men hun verklaart, waarom het gaat en hoe het gaat.

Het nationaal-socialisme is nu eenmaal de levensvorm van den strijd omdat wij thans hard moeten strijden en hieraan het individu ondergeschikt maken. Doch het nationaal-socialisme raakt de innerlijke vrijheid van den mensch niet aan, want datgene, wat gij thans ziet, deze energieke en aan initiatieven rijke discipline van den Duitschen soldaat is geen dressuur. Het is een vrijwillige tucht, die elkeen zich oplegt terwille van het groote doel, dat hij voor oogen heeft, terwille van de groote idee van het volksche bewustzijn, dat ons zegt, dat wij allen volksgenooten zijn van één bloed. Daarenboven zijn wij Germanen uit één bloedfamilie, en wij allen zijn Europeanen, gedragen door de Arische basis van ons bloed, dat de belangrijke bijdrage geleverd heeft tot de cultuur der wereld. En daarom, omdat wij van éénzelfde bloed zijn, hebben wij ook allen dezelfde verantwoordelijkheid. Want voor hen, die van hetzelfde bloed zijn, zijn er geen klachten, is er geen vereeniging, zijn er geen religies, die de volksgenooten van elkander scheiden. Iedereen heeft dezelfde levensrechten en voor iedereen afzonderlijk moet het geheele volk opkomen.

Kameraden, ik vraag u met het oog op dezen toestand: moeten er hier nog eens dergelijke stakingen komen? Moet men steeds weer in botsing komen met een noodzakelijke ontwikkeling? Is het niet veel beter, hier vrijwillig mede te werken, opdat het Nederlandsche volk zichzelf bewaart en zichzelf de plaats verovert en dan behoudt, die het op grond van zijn bloed en zijn groote kwaliteiten verdient? Wat kunnen in dezen toestand uitingen van rouw of van wrevel of van een zenuwachtigen toorn, zooals wij Zondag in de kerken gehoord hebben, helpen? De Hervormde kerk heeft uiting gegeven aan haar diepe ontsteltenis. Over deze gebeurtenissen moeten de Nederlanders ontsteld zijn. Zij moeten thans slechts de juiste consequenties trekken.

Wanneer de kerk oproept tot gebed, dan bewandelt zij den weg dien zij zich gegeven ziet om haar taak te vervullen. Maar ik geloof, dat overigens het beeld te somber is geschilderd. De studeerenden, die tewerkgesteld worden, kan men thans niet meer als zoodanig beschouwen, want zij hebben de mogelijkheid, den weg, dien hun door hun superieuren was geboden, niet gebruikt. Deze loyaliteitsverklaring, die eigenlijk de vanzelfsprekendheid, om verordeningen der bezettingsautoriteiten en van de eigen autoriteiten op te volgen aan het eigen weten en geweten vastknoopt, is ongeveer het uiterste, wat ik op dit gebied nog kon doen. Doch moesten alleen de Nederlandsche arbeiders voor den arbeidsinzet in aanmerking komen en diegenen, die studeeren en zonen van rijke ouders zijn, die zouden niet voor den arbeidsinzet in aanmerking komen? Bij mij bestaat zooiets niet.

Overigens, mijne kameraden, men moet deze jongelieden in hun verzamelkampen gezien hebben. Daar viel een onbevangen vroolijkheid waar te nemen. Het was alsof zij van hun nachtmerrie bevrijd waren. Waarschijnlijk is het de voortdurende ophitsing van enkele professoren, waarvan zij thans, God zij dank, bevrijd zijn. Daarom zijn zij zoo onbevangen opgetreden. En

dan kan ik nog zeggen, dat er zeer zorgvuldig tewerk gegaan wordt bij de tewerkstelling. Zoo komen bijvoorbeeld de medische studenten in hospitalen, en wel in zeer mooie streken. Daartoe behoort ook mijn geboortegrond. Ik ben ervan overtuigd, dat zij daar veel zullen leeren en dat zij, wanneer zij eens na een bepaalden tijd terug komen, zich dankbaar zullen herinneren, dat zij in dezen tijd van historische grootte, waarin men stand moet houden, toch nog een zekeren inzet gepresteerd hebben.

Zeker, de niet gewilde arbeidsinzet in het rijk is een beproeving. Ik geef dat toe, doch het is werkelijk een gebod van dezen noodtijd van Europa dat mij het recht geeft en ook de volkomen rustige verantwoordelijkheid om dat te verlangen. Denkt u er toch eens over na: hoeveel millioenen Duitsche mannen, ook vaders, ook broeders, ook zoons, zijn thans reeds jarenlang van hun gezinnen weg, niet om ergens veilig met een dak boven het hoofd te werken, doch daarbuiten in den steppen van het Oosten, staan deze mannen en vormen daar den wal van ijzer en bloed, opdat deze steppenhorden ons niet zullen overvallen. Denkt u toch eens aan deze millioenen mannen, aan wie toch ook de Nederlanders het te danken hebben, dat zij drie jaar lang weliswaar onder bepaalde beperkingen, maar toch in omstandigheden geleefd hebben, die veel meer overeenkomt met vredestijd, dan die, die daar buiten met hun leven voor Europa opkomen. Dat moet men zich toch voor oogen houden. Het tewerkstellen van deze mannen in het Duitsche rijk geschiedt onder waardige voorwaarden en het is een groote belevenis. Het nieuwe Europa vormt zich aan de fronten, het vormt zich echter ook in de fabrieken en de werkplaatsen, die thans voor de fronten werken. De gruwelpropagandisten zullen hun God weet wat vertellen hoe het er daar uitziet. Wanneer dat waar zou zijn, zouden onze productieresultaten niet zoo schitterend zijn en alle plannen overtreffen. Het verbazingwekkendste feit na het heldhaftige optreden van onze soldaten aan het front is, dat daar de Europeesche arbeiders in hun werkgemeenschap bijeen zijn. „20 tot 24 naties hebben hun mannen gezonden, die werken daar in de werkplaats bij hun gemeenschappelijken arbeid voor een gemeenschappelijk doel. Zij leeren elkaar kennen. De een verheugt zich over den ander, over de cultureele prestaties, over de dansen, over de liedjes van den ander. Daar wordt Europa opgebouwd en daar wil de Nederlander niet bij zijn? Ja, wilt gij u absoluut afzijdig houden wanneer dit nieuwe Europa komt? Mijne kameraden, deze menschen zullen ons eens dankbaar zijn, dat wij hen daarheen geleid hebben waar het nieuwe Europa gebouwd wordt. Nationaal-socialisten, hoe bitter boos en toornig klonk het andere herdelijke schrijven. Daarin wordt gesproken van een zedelijk gevaar en van het verlies ier levensvreugde. Ja, de tijd van heden, is helaas niet de tijd van de levensvreugde. Daarmede zou men zich zelf bedriegen. Wanneer wij thans de levensvreugde in elk opzicht zouden laten gelden, dan zou het bolsjewisme zich over ons heen storten, neen, thans is het de tijd van den levensernst. Deze generatie moet ernstig zijn, opdat de toekomst, althans de toekomst van onze kinderen, weer blijder wordt. Elk ander parool is valsch en een zedelijk gevaar. Ik heb overigens van de Nederlanders een betere meening, dan dat ik zou vreezen, dat zij ergens zedelijk gevaar zouden kunnen loopen. Voor onze nationaal-socialisten, in welken toestand zij ook komen, zou ik geen zorg hebben, dat zij in een zedelijk gevaar zouden kunnen geraken.

Al hebben wij ons opvoedend werk nog niet generaties lang geleverd, toch weten wij, wien wij kunnen vertrouwen, wanneer wij op nationaal-socialisten vertrouwen. Er wordt ook gesproken over de Babylonische gevangenschap. Ik ben altijd van meening dat een te sterk opschroeven en overdrijven, de kracht der overtuiging verzwakt. Ik zou het niet graag willen, dat de Nederlanders vergeleken worden met Gods uitverkoren volk. Ik heb een betere meening van de Nederlanders om een dergelijke vergelijking te maken. Ik zou echter willen zeggen, dat mij niet bekend is, dat er in de Babylonische gevangenschap verlof, briefwisseling en het doorbrengen van vrijen tijd bestaan heeft. Er is ook over gesproken, dat de Nederlandsche priesters niet met hun arbeiders kunnen meegaan. Dat begrijp ik heelemaal niet, want ik geloof, dat er in Duitschland geen gebrek aan katholieke priesters is. Ik zou veel beter de opmerking begrijpen, wanneer b.v. de Nederlandsche artsen kwamen en zouden zeggen: kijkt u eens mijnheer, de Duitsche artsen staan aan het front en moeten de gewonden verzorgen, laat u ons toch naar Duitschland gaan, opdat wij de medische zorg voor onze Nederlanders op ons kunnen nemen. Dat zou ik begrijpen. Ik geloof ook niet, dat eenig wantrouwen jegens de katholieke priesters in Duitschland op zijn plaats is. Zouden zij wantrouwen opwekken, omdat zij met het nationaal-socialistische systeem op de een of andere wijze tot overeenstemming zijn gekomen? Weest gerust, het komt hier ook. Van één ding ben ik min of meer overtuigd, n.l. dat het Nederlandsche volk den oorlog niet gewild heeft. Des te grooter is de verantwoordelijkheid van degenen die de leiding hadden. En wanneer men met vuur speelt, dan wil zich over het algemeen niemand daaraan branden. Maar wanneer men te dicht bij het vuur komt, brandt men zich ook. En kan het neutraal genoemd worden, wanneer men dat misbaksel van afgunst en duivelsch denken daarginds, dien pater Muckermann, die alles wat Duitsch en nationaal-socialistisch is, heeft belasterd, wanneer men dien hierheen haalt en hem in het vroegere klooster te Valkenburg, als in de centrale van een giffabriek en van propaganda laat doen wat hij wil? Het is niet juist wanneer er gezegd wordt, dat het Christendom de eenige macht is, om die tegen het bolsjewisme te keeren. Het politieke Christendom stellig niet, dat weten wij beter; wij hebben immers de rood-zwarte coalitie in Duitschland meegemaakt, die zwart-roode coalitie van het centrum en sociaal-democraten, die deels uit domheid, deels uit kwaadaardigheid, de wegbereidster was voor de bolsjewiseering van het Duitsche volk, dat alleen door Adolf Hitler en het nationaal-socialisme, van den rand van den afgrond kon worden gered. Ik geloof, dat men ook zeer voorzichtig moet zijn, wanneer men spreekt over geloofsvrijheid en gewetensdwang, juist in dit land, dat zijn heldhaftige grootheid gevonden heeft in een tijd, waarin het voor zijn eigen geloofsvrijheid gestreden heeft, tegen een front waarin toentertijd de katholieke kerk stond en in een tijd, waarin bijna in elke stad hier en in Vlaanderen, te brandstapels werden aangestoken. Het beste bewijs voor de grootmoedigheid en vrijheid die wij geven is het feit, dat zulk een herderlijke brief ongehinderd kan worden voorgelezen. Kameraden, bij ons zijn geen martelaren te halen. Het is echter juist, dat er priesters zijn, die in de gevangenis zitten. Ik ken elk afzonderlijk geval. Dat zijn echter volkomen reëele overtreders die zich hebben vergrepen, of wel hebben zij Duitschland, het nationaal-socialisme en den Führer, gesmaad en wel in een vorm, dien men zich niet kan laten welgevallen, of wel zij hebben spionnage bedreven, of zij hebben den vijand begunstigd. Dan bestaan er ook nog kleinere overtreders, die zich vergrepen hebben aan de wetten van de voedselvoorziening, maar martelaren zijn dat niet. Om aan elke verdere bespreking een eind te maken, stel ik de verantwoordelijkheid vast. Wie zich tot ongehoorzaamheid laat verleiden, die mag zich niet op den kansel beroepen; die zal de gevolgen in al hun hardheid moeten dragen, zooals zij in deze maand Mei door ons bewezen werd.

Men heeft mij soms voorgehouden, dat ik op elk gebied van het openbare leven, het nationaal-socialisme den voorrang geef. Dat is voor mij geen verwijt, dat is mijn historische opdracht, die ik hier te vervullen heb, want dit Europa valt slechts te redden, wanneer het nationaal-socialistische Duitschland zich als een wal voor deze golf uit het Oosten werpt en dit optreden, deze afweer, dat geeft juist de aanspraak op de leiding. Ik zal altijd als nationaal-socialist handelen, dat beloof ik u allen. Dat beteekent echter niet, dat ik ook maar aan een enkel mensch het nationaal-socialisme wil opdringen. Daar is geen sprake van. Het nationaal-socialisme is een zaak van de innerlijke overtuiging. Ik heb niets aan iemand, die slechts napraat wat hem wordt voorgezegd. Op zoo iemand kan ik in ernstige tijden niet vertrouwen. Nu zijn er hier twee groepen van organisaties. De eene zijn de politieke organisaties, waarbij ik er waarde aan hecht, dat elk lid afzonderlijk tot het nationaal-socialisme komt. Dat zijn echter volkomen vrijwillige organisaties en wanneer binnen het bereik van die organisaties ergens dwang wordt uitgeoefend, dan ten hoogste een dwang door vele geestelijken om de lieden uit de organisatie te halen. Daarnaast bestaan er beroepsorganisaties. Dat zijn de organisaties, die een bepaalde taak moeten vervullen, welke voortvloeit uit de noodzaak van dezen tijd en die wordt opgedragen aan de afzonderlijke beroepsgroepen. Daarbij is het mij ook onverschillig welke gezindheid iedere man afzonderlijk heeft, wanneer hij slechts de taak vervult, die aan hem, krachtens zijn beroep is opgelegd. De leiding over deze organisaties

kan ik evenwel slechts in handen leggen van mannen, die ik vertrouwen kan en dat zijn juist de nationaal-socialisten. Overigens vinden deze vrijwillige organisaties een heel goeden weerklank. Ik heb me de cijfers laten voorleggen. De Nederlandsche Volksdienst bijv. heeft van Januari 1942 tot Mei 1943 zijn ledenaantal vertienvoudigd. Het Nederlandsche Arbeidsfront heeft in een jaar tijd zijn ledenaantal vervijfvoudigd en de Winterhulp Nederland heeft in het eerste jaar 7½ millioen, in het tweede jaar 10½ millioen verdeeld en zal dit jaar 13 millioen verdeelen. Dat zijn cijfers. Kameraden, wij staan voor een belangrijke beslissing. Wij moeten datgene in stand houden, wat onze geniale leiding in drie jaar voor ons verkregen heeft en wij kunnen ons binnen strategische grenzen handhaven, die zoo sterk zijn, dat onze vijanden, wanneer het mogelijk zou zijn, met een veelvoud aan menschen en materiaal zouden kunnen komen en toch niets bereiken. Maar, nationaal-socialisten, een wereldoorlog is een wereldgericht. En in het vierde jaar van dit gericht komen de bekentenissen. Wij zijn juist kort geleden getuigen geweest van een ontzettende moreele catastrofe, namelijk het prijsgeven van de Polen en de kleine volken, waarvoor Engeland zoogenaamd dezen oorlog begonnen is. Dat heeft natuurlijk onrust gewekt. Toen heeft meneer Kleffens op 23 Maart zijn stem verheven en gezegd: „het zou niet juist zijn, dat alleen de groote mogendheden zouden beslissen, want de kleine naties hebben door verkeerde handelingen van de groote schade geleden, waardoor hun bestaan in gevaar gebracht is". Die man merkt alles, zij het dan ook laat. Meneer Hambro uit Noorwegen heeft gezegd: „tot nu toe hebben wij alleen maar bijdragen moeten leveren, gekregen hebben wij nog niets. En wanneer er groote problemen behandeld worden, dan is het onrechtvaardig, wanneer de kleine staten niet een woordje zouden kunnen meespreken." Mijne kameraden, wie herinnert zich daar niet de woorden, die de Führer tot Mussert gesproken heeft: „Ik wil de Nederlanders niet als overwonnenen behandelen en wanneer de tijd gekomen zal zijn, dan zal ik u bij mij roepen en zullen wij over de toekomst spreken." Ziet, mijne kameraden, dan is de houding daar aan de overzijde bij de plutocratieën toch een andere. En toch zijn zij zoogenaamd voor de kleine volken opgekomen. Meneer Cripps heeft gezegd: „de kleine volken krijgen geen souvereiniteit meer". En Churchill heeft dit aangevuld: „de wapens zullen de kleine volken ook niet meer krijgen". Hier kunt u het groote verschil tusschen democratie en de nationaal-socialistische gemeenschap zien. In een nationaal-socialistische gemeenschap is het totaal onverschillig, of de een klein of groot in getal is. Daar wordt gekeken naar zijn prestatie. En wij kunnen ons in een Europeesche gemeenschap zeer goed voorstellen, dat een in aantal klein volk op het gebied, waarop het het meeste presteert, allen, ook de grooten, leidt. Dat kunnen wij ons rustig voorstellen. Die aan de overzijde, deze democraten, echter niet. En wat de wapens betreft? Vraagt eens aan de kameraden van de Standarte Westland en het legioen en zij zullen u vertellen, dat juist de Nederlanders de beste wapens krijgen die er maar zijn. U kunt mij gelooven, wanneer de Nederlanders eenmaal bereid zijn in dezen strijd om Europa mee te strijden, bestaat er niet, zooals in Engeland, het voorbehoud: de wapens alleen voor de grooten. O neen, de beste wapens die wij maar kunnen uitvinden en produceeren, zullen dan in uwe handen gelegd worden, mijne Nederlanders verlaat u daar op.

Kameraden, wij verwachten den aanval. Wij willen hem, omdat hij de beslissing brengt. In Afrika — zoo beweren onze vijanden hebben de Engelschen 220.000 man verloren.

Ook de Amerikanen zullen eens gaan denken. Wanneer de Amerikanen merken, dat zij de halve wereld ten koste van hun bondgenooten met zeer geringe middelen hebben ingepalmd, zullen zij er nog wel eens over denken, alvorens dit Europeesche bankroet — in hun oogen — aan te vallen en het vijftig-, het honderdvoudige aan verliezen te lijden, zonder kansen op succes. De Engelschen en Amerikanen staan pas voor de politieke uitwerking van dezen oorlog.

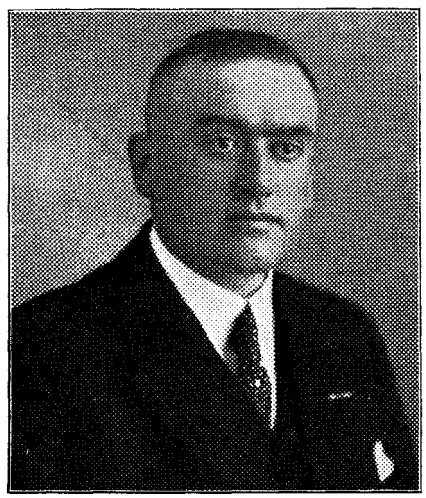
Wij, nationaal-socialisten, zullen misschien persoonlijk en menschelijk smartelijke verliezen lijden, doch politiek worden wij steeds harder. Want hoe langer de oorlog duurt, des te beter weten wij waarom het gaat. Nog nooit hebben wij dat zoo duidelijk gezien als in dit jaar en nog nooit zijn wij zoo vastbesloten geweest, dezen oorlog tot aan het zegevierende einde voort te zetten.

Mijne kameraden, de beslissing van dezen oorlog hangt af van den wil tot volhouden en zelfbehoud, dien alle soldaten, arbeiders en de vrouwen toonen. De wil zal sterker zijn van dengene, die het moreele recht aan zijn zijde weet en diegene zal zich moreel in zijn recht voelen die zegt, dat hetgeen wat hij wil goed en rechtvaardig is. Wat willen onze vijanden? Wat brengen zij Europa anders dan den chaos? Het bolsjewisme over centraal Europa en dan met den volgenden sprong verder naar den derden wereldoorlog. Precies zooals Wallace het gezegd heeft, de vice-president der Vereenigde Staten. De derde wereldoorlog is niet te vermijden, wanneer de bolsjewieken hun idee van een wereldrevolutie niet opgeven. Ja, gelooft dan iemand van ons, dat Stalin zijn wereldrevolutie opgeeft? Dat zijn beginnelingen, die zooiets meenen, die in het geheel geen begrip hebben van het bolsjewisme. En meneer Clapper, de journalist van het Witte Huis heeft gezegd: „Hoe meer wij erop vertrouwen dat wij den oorlog winnen, des te minder gelooven wij dat de overwinning van langen duur zal zijn." Dat is het wat onze tegenstanders brengen, wanneer zij zouden overwinnen en dan — zoo moet elkeen hier zeggen — zal er ellende en chaos ontstaan. Wij zouden vernietigd worden, wij zouden het tooneel van den derden wereldoorlog worden en zij daarginds zouden weer voor een nieuwen oorlog staan. Waar zouden de kleine volkeren blijven, wanneer het joden-centrum Moskou, of het joden-centrum Washington den toon zou aangeven? Zijn de kleine volkeren dan niet veel beter uit onder de bescherming van de Europeesche gemeenschap, onder de bescherming van onze eeuwenoude cultuur, die wij met elkaar verkregen, die wij met elkaar door strijd verdedigd en die wij met elkaar doorstaan hebben? Kameraden, wanneer wij de overwinning behalen — dat kunnen wij zeggen — zal het iedereen in Europa beter gaan. De toestand van heden is het uitgangspunt van de beschouwing. De wereld is zoo op haar kop gezet, dat niets meer terugkeert. Wij moeten zien waar wij thans staan. Dat moet duidelijk en nuchter worden ingezien en dan moeten wij ons afvragen: hoe wordt dat beter? En dan kunt ge er zeker van zijn, of ge arbeider zijt of boer: wanneer eens weer de vrede komt, dan weten wij wat wij te doen hebben. Daar ginds in Amerika breken zij zich het hoofd. De heer Sumner Welles, onderstaatssecretaris der Vereenigde Staten, heeft reeds een nachtmerrie wegens de werkloosheid en wegens het productieoverschot na den oorlog, omdat hij een hopelooze liberaal is, die alleen aan goud en geld denkt. Wij echter verlangen er koortsachtig naar, dat de vrede komt, opdat deze enorme krachten, die wij hebben, en onze grondstoffen niet gebruikt worden voor werken der vernietiging, maar voor de werken der volkswelvaart en der sociale rechtvaardigheid.

Ge kunt er zeker van zijn, wanneer de vrede komt dan zal er hier een opbloei door Europa gaan, dan zal elk blijmoedig aan het werk gaan, dan komt de levensvreugde, waarom heden, volkomen te onpas, geroepen wordt, want heden is het de tijd voor den levensernst en voor het deelnemen aan den strijd. Dan komt de tijd, waarin elk van u kan aantreden en wel als vrije man, elke arbeider, elke volksgenoot, bewust — daar hij zelf de drager is van de politieke gedachte — dat er geen standen, geen kringen, geen confessies en geen hinderpalen zijn, maar dat het bloed een gemeenschap vormt, die ons allen tot een lot verbindt, met geen andere verplichting, dan het gemeenschappelijke optreden voor het gemeenschappelijke welzijn. Kameraden, de militaire gebeurtenissen zullen de politieke ontwikkeling doen ontstaan, die tot het einde van den oorlog leidt en hoe eerder het verstand zich laat gelden, des te eerder zal de vrede komen. En deze oproep, er moge geschied zijn, wat geschied is, gaat onder alle omstandigheden uit tot alle Nederlanders: door den groei in de Europeesche houding te komen tot de vrijheid van de volksche ontwikkeling. Kameraden, de Führer heeft ons bijeengebracht, de Führer heeft onze krachten in het nationaal-socialisme ontplooid. Hij heeft daarmede tevens de grondbeginselen gegeven voor het nieuwe Europa: volksche vrijheid en sociale rechtvaardigheid. In dit willen, Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten, vormen wij een ijzeren en onverbreekbare lotsgemeenschap. Wij zullen onze taak verrichten, wij zullen tot het uiterste en het laatste onzen plicht doen, vooral echter zal uit elken nationaal-socialist een fanatieke strijdlust onze tegenstanders tegemoetkomen. Heil den Führer. (N. R. Crt.)

(Vorig bericht dr. Seyss-Inquart 5494 A)

Binnenlandsch bestuur. - Dr. J. L. Bouma opvolger van Mr. dr. R. H. baron De Vos van Steenwijk als commissaris der provincie Drente. —
24 Mei — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, heeft den commissaris der provincie Drente, mr. dr. R. H. baron De Vos van Steenwijk als zoodanig ontslag verleend. In zijn plaats heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied den burgemeester der gemeente Emmen, dr. J. L. Bouma, onder gelijktijdig eervol ontslag uit zijn huidige functie, tot commissaris der provincie Drente benoemd.

(Foto archief Arbeiderspers)

De nieuw benoemde commissaris is 4 Juni 1889 te Langerak geboren. Na zijn diensttijd als reserve-kapitein bij de Wielrijders in de vorige mobilisatie te hebben vervuld, promoveerde hij te Utrecht in de rechtswetenschappen, was eenigen tijd leeraar, advocaat, en vier jaar burgemeester van Hoogeveen. In October 1927 werd dr. Bouma tot burgemeester van Emmen benoemd. Hij ijverde voor woning- en wegenverbetering en bekommerde zich zeer om de arbeiders. Lange jaren trad hij op als leider der A.R.-partij in Drente en herhaaldelijk heeft hij zitting gehad in de Staten der provincie. Na 1940 is hij toegetreden tot de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden.
(Telegraaf - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Commissarisben. 5411)

Arbeidsinzet. - Verplichte aanmelding der in 1922 en 1923 geborenen. —
Op grond van de beschikking van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de verplichting tot aanmelding voor den arbeidsinzet, worden thans alle mannen, geboren in 1922 en 1923 opgeroepen om zich van 20 Mei '43 af bij het Gewestelijk Arbeidsbureau aan te melden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Arbeidsinzet 5519-20)

Nederlandsche landstand. - Boerenleiders benoemd.—
24 Mei — De boerenleider, hoofd van den Nederlandschen Landstand, heeft benoemd te rekenen met ingang van 1 Mei 1943: tot boerenleider der provincie Noord-Holland: C. Koeman, B. 99 Wester-Blokker; tot boerenleider der provincie Zuid-Holland: I. J. van der Waal, Ridderkerk; tot boerenleider der provincie Noord-Brabant: C. A. Zandee, Woensdrecht. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Boerenleiders 5049 E.)

Justitie. - Doodvonnissen van den Duitschen krijgsraad. —
24 Mei — Het bureau van den Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden deelde 20 Mei mede:
De Nederlandsche onderdanen 1) Willem Theodoor Pahud de Mortanges, student in de scheikunde, geboren 1 Juli 1921 te Heemstede, woonachtig te Delft, 2) Eduard Ellis van Raalte, student in de werktuigbouwkunde, geboren 13 October 1918 te Rotterdam, woonachtig te Delft, 3) Piet Marinus Arnoldus Huurman, scheepsbouwer, geboren 10 Juni 1917 te Velp, woonachtig te Capelle, 4) Adriaan Gerhard Smit, employé, geboren 4 September 1920 te Alblasserdam, woonachtig te Alblasserdam, 5) Menko Hendrik Herbert König, student, geboren 19 Juni 1917 in Den Haag, woonachtig te Delft, 6) Charles Okes van der Plas, student in de mijnbouwkunde, geboren 8 September 1920 te Leiden, woonachtig te Delft, zijn door een krijgsraad ter dood veroordeeld, omdat zij, ondanks alle te voren gegeven waarschuwingen in het jaar 1942 deels gemeenschappelijk spoorwegaanslagen en andere daden van sabotage verricht, deels pogingen daartoe gedaan hebben. Zij hebben leven en eigendom van leden van de bezettingsmacht en van Nederlanders in gevaar gebracht en vernietigd. De vonnissen zijn door den kogel ten uitvoer gelegd. Wie sabotage pleegt, verbeurt zijn leven.
(Vaderland)

Financiën. - B.A.R.A. en Generale Thesaurie naar Deventer. —
23 Mei — Centrale B.A.R.A. (Bureau Afvoer Regeerings Apparaat) alsmede de afdeeling algemeene zaken van de Generale Thesaurie van het departement van Financiën zijn van 's-Gravenhage naar Deventer overgebracht. (Vaderland)
(Vor. ber. Verpl. Departementen 5481)

Onderwijs. - Vrije plaatsen voor arbeiders aan Nederlandsche universiteiten. —
De leider van het Nederlandsche Arbeidsfront heeft besloten een aantal vrije plaatsen aan inrichtingen van hooger onderwijs in te stellen om het practische bewijs te leveren, dat in de kringen van de gezonde Nederlandsche arbeiders in ruime mate krachten aanwezig zijn, die het vermogen en het recht hebben een leidende functie op alle terreinen binnen de volksgemeenschap in te nemen. Voorts zal de mogelijkheid worden geschapen om begaafde jongens, die reeds eenige jaren in een bedrijf werkzaam waren, middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs en aansluitend hooger onderwijs te doen genieten. Het ligt in de bedoeling dit werk te doen uitgroeien tot een omvangrijken dienst voor hulp aan begaafden. (Het Volk)

A. **FINLAND. — Fanni Luukkonen door den Führer ontvangen. —**
24 Mei — De Führer heeft 18 Mei de presidente van de Finsche vrouwenorganisatie „Lotta Svaerd", mevrouw Fanni Luukkonen, ontvangen. De Führer overhandigde mevr. Luukkonen, uit waardeering voor den voorbeeldigen inzet van de Finsche vrouwenorganisatie in den gemeenschappelijken vrijheidsstrijd tegen het bolsjewisme, de ster van de Duitsche Adelaar-orde.
(Vor. ber. Organisatie der Lotta's 4106 B.)

B. **JAPAN. — Admiraal Yamamoto omgekomen. - Admiraal Koga benoemd tot opperbevelhebber der Japansche vloot. —**
24 Mei — Het keizerlijke hoofdkwartier maakte 21 Mei bekend: Admiraal Tsoroku Yamamoto, de opperbevelhebber van de gecombineerde vloot, heeft den heldendood gevonden aan boord van een vliegtuig tijdens een luchtgevecht met den vijand, toen hij de algemeene strategische operaties leidde in de voorste linie. Tot zijn opvolger is benoemd admiraal Koga. De keizer heeft een staatsbegrafenis voor Yamamoto voorgeschreven. De keizer heeft voorts bepaald, dat de admiraal tot groot-admiraal benoemd wordt en dat hem de hoogste staatsorde van verdienste wordt verleend. Bovendien is hem de orde eerste klasse van den Gouden Gier verleend.
Admiraal Tsoroku Yamamoto werd in 1884 geboren. Na verscheiden commando's van oorlogsschepen is hij marine-attaché te Washington geweest en werd hij vertegenwoordiger op de vlootconferentie te Londen. Admiraal Yamamoto werd in 1938 chef van den marinevliegdienst, en in 1940 volgde zijn benoeming tot admiraal en opperbevelhebber van de geheele Japansche vloot. Admiraal Yamamoto leidde vele operaties van de Japansche vloot, o.a. bij Pearl Harbor, in de Indische en de wateren bij Nieuw-Guinea.
De nieuwe opperbevelhebber van de Japansche vloot, admiraal Mineichi Koga is 58 jaar oud. In September 1942 werd hij tot opperbevelhebber van de Japansche vloot in de Chineesche wateren benoemd. In December van hetzelfde jaar volgde zijn benoeming tot commandant van het marinestation Yokosoeka, welk ambt hij tot voor kort vervulde. (Telegraaf)

C. **VER. STATEN — Het bezoek van Churchill. - Rede voor het Congres. —**
24 Mei — De Engelsche minister-president Churchill heeft 18 Mei voor het Congres der Vereenigde Staten een rede gehouden. Hij zeide er trotsch op te zijn, dat

de Vereenigde Staten en Engeland goede bondgenooten zijn. Churchill zeide dat een aanzienlijk deel van den oorlog tegen Japan moet worden gevoerd door de groote legers, lucht- en vlootstrijdkrachten, die Engeland thans aan de Oostgrens van Britsch-Indië heeft samengetrokken. Hierin bestaat een der mogelijkheden om China te hulp te komen, want „een doeltreffende en onmiddellijke hulp" aan China behoort tot de urgentste gemeenschappelijke taken.
Churchill verklaarde verder, dat het verslaan van Japan niet de overmeestering van Duitschland beteekent, terwijl de overmeestering van Duitschland zonder twijfel de nederlaag van Japan zal beteekenen. In 1942 hebben de Ver. Staten de „voornaamste verantwoordelijkheid" voor de voortzetting van den oorlog tegen Japan op zich genomen, terwijl Engeland den voornaamsten last op den Atlantischen Oceaan op zich nam. Het moeilijkste probleem is het „gebruik der strijdkrachten" met het oog op den tegenstand der duikbooten op de groote oceanen en zeeën. Churchill gaf uiting aan de hoop, dat hij en president Roosevelt „spoedig" de lang gewenschte samenkomst met Stalin en Tsjiang Kai-sjek zouden hebben.
Aan het eind van zijn rede zeide Churchill, dat de vijand nog steeds machtig is. Het is moeilijk den vijand te benaderen. Hij bezit nog steeds geweldige legers, reusachtige hulpbronnen en een onschatbaar strategisch gebied. Hij wees erop, dat een voortsleepen van den oorlog de democratieën wegens de geweldige uitgaven zou kunnen „vermoeien, afstompen en van elkander verwijderen." (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Bezoek v. Churchill 5530 A.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind. - Industrialisatie op Sumatra. —**

23 Mei — Het streven van het militaire bestuur van Schonan (Singapore) om de gebieden van Malakka en Sumatra onafhankelijk te maken van den invoer van levensmiddelen en gebruiksvoorwerpen, heeft goede vorderingen gemaakt. Het bestuur heeft bijzondere aandacht geschonken aan de ontwikkeling van nieuwe verbruiksmogelijkheden voor de grondstoffen, welke in overvloed aanwezig zijn. Alle vroeger reeds bestaande fabrieken hebben ongeveer haar vooroorlogschen vorm aangenomen, terwijl gewerkt wordt aan den bouw van nieuwe fabrieken voor de productie van zeep, papier. textiel, gloeilampen, bier en genotmiddelen. Kunstharsfabrieken en rijwielbandenfabrieken zijn reeds in bedrijf, terwijl binnenkort ook schoenen en autobanden zullen worden gefabriceerd. De celluloseproductie is een punt, waarmede de autoriteiten zich ernstig bezig houden en momenteel worden proeven genomen. Daar vroeger textiel voor de kleedingfabricage werd ingevoerd, welke invoer onder de huidige omstandigheden stop staat, werd overgegaan tot den aanplant van katoen, waarmede in de provincies Palembang en de Lampongs reeds bevredigende resultaten werden bereikt.
(Alg. H'blad)

Industrialisatie op Java. —

25 Mei — De militaire autoriteiten hebben het voornemen de zeep- en papierproductie op Java tot het dubbele van 1941 te vergrooten. Een door de afdeeling industrie van het Japansche militaire bestuur opgesteld plan voorziet voorts in de oprichting van een lichtmetaal industrie op Java voor het einde van dit jaar. Gesloten suikerfabrieken en andere agrarische industrieën zullen worden ingericht op de productie en verwerking van caustic soda.

Nieuwe opperbevelhebber op Java. —

26 Mei — Tot nieuwen opperbevelhebber op Java van de Japansche strijdkrachten is in plaats van luitenant-generaal Hitosji Imamoera luitenant-generaal Koemakisji Harada, tot dusver commandant van een legergroep, benoemd.

De positie der cultures op Java. —

25 Mei — Blijkens berichten uit Tokio heeft het Japansche bestuur op Java de reorganisatie der Javaansche cultures den laatsten tijd energiek voortgezet, en zoowel het Nederlandsche als Engelsche en Amerikaansche kapitaal sterk teruggedrongen. Het Japansch militaire bestuur heeft in den loop van 1942 een groot aantal plantages opgericht. Nauwkeurige gegevens zijn hieromtrent niet tot Europa doorgedrongen; het ziet er evenwel naar uit, dat hier minder sprake was van nieuwe plantages dan wel van nieuwe organisatievormen, waarbij het voortbestaan van bepaalde plantages werd verzekerd, andere werden samengevoegd, verschillende plantages werden gebruikt voor andere producten, terwijl tenslotte ook talrijke plantages werden opgeheven.
De nieuwe plantages zijn onder een contrôle-maatschappij gesteld, welke is gevestigd te Batavia en filialen te Bandoeng, Soerabaja en Semarang heeft.
Haar taak wordt als volgt omschreven:
1. Deskundige leiding van alle plantages, die kinine, koffie, thee, rubber en kapok produceeren. (De suikercultures vallen dus buiten de competentie der maatschappij. 2. Beschikbaarstelling van het noodige kapitaal en van werkkrachten. 3. Aankoop van producten. 4. Opslag van producten. 5. Verkoop van producten.
De contrôlemaatschappij, die voorloopig een onderafdeeling van het militair bestuur is, zal in de toekomst zelfstandig worden. De mogelijkheid om particuliere maatschappijen, die thans deskundig personeel ter beschikking stellen van de contrôlemaatschappij, in de gelegenheid te stellen, zich op grootere schaal bij de contrôlemaatschappij te interesseeren, zal worden overwogen. Dit geldt uiteraard in de eerste plaats voor de Japansche ondernemingen op Java. Oude ondernemingen zullen in tegenstelling tot de nieuwe plantages in elk geval niet worden opgenomen in de contrôlemaatschappij, ook al verleenen zij deze thans hun medewerking.
Omtrent de belangrijkste Javaansche producten wordt uit Tokio voorts het volgende gemeld: 1. Kinine. De productie overtreft die onder Nederlandsch bewind aanzienlijk. Japan stelt zich op het standpunt, dat het Nederlandsche bestuur uitsluitend een monopolistische prijspolitiek heeft gevolgd, terwijl Japan de kinine gratis onder de bevolking der Zuid-Aziatische gebieden verdeelt, teneinde den strijd tegen de malaria te bevorderen.
2. Koffie: Vóór den oorlog exporteerde Java gemiddeld circa 70 pct. der productie. Dientengevolge heeft men momenteel met een overproductie te kampen, welke het stilleggen van een aantal plantages noodzakelijk maakte. De contrôle-maatschappij koopt alle voorraden op met het doel, de beste kwaliteiten Javakoffie in stand te houden.
3. Thee: De huidige overproductie heeft het onvermijdelijk gemaakt, een groot deel der plantages over te schakelen op andere producten. De belangrijkste hiervan zijn ricinusboonen en ramehacacia, uit welker bladen looistof gewonnen wordt.
4. Rubber: Ook deze vertoont momenteel overproductie. Door de contrôle-maatschappij wordt elk geval afzonderlijk bekeken.
5. Kapok: Voor den oorlog werd verreweg het grootste deel geëxporteerd. De kapokplantages bevinden zich meestal in handen van inheemschen, zoodat het aanzienlijke overschot der inlandsche bevolking zwaar getroffen wordt; dit was voor het militair bestuur, resp. de contrôle-maatschappij aanleiding, om de productie zooveel mogelijk aan te koopen en op te slaan.
6. Suiker: De suikercultures zijn niet onder de contrôle-maatschappij gesteld, maar staan onder de Japansche suikermaatschappij uit Formosa. Het militaire bestuur heeft voor de Javaansche Suikerindustrie een suiker-industrie-vereeniging opgericht, waarvan Javaansche — grootendeels op Java woonachtige Chineezen — en Japansche fabrikanten deel uitmaken. Tezelfdertijd werd er een suiker-verkoops-vereeniging in het leven geroepen, die den geheelen verkoop en export controleert. Momenteel heeft men met overproductie te kampen, daar de export van suiker naar China en Mandsjoekwo slechts op kleine schaal mogelijk is. Dit was ook een der redenen, dat men de suikerproductie eenigszins beperkt heeft, ten gunste van den verbouw van rijst en in den laatsten tijd ook van sojaboonen, die tot nu toe nauwelijks een rol speelden. Bovendien zijn groote voorraden suiker gebruikt voor de fabricage van alcohol. Het ligt in de bedoeling, dat Java later Mandsjoekwo, China en Malakka van suiker zal voorzien, terwijl Japan ook suiker uit Formosa zal betrekken. (Vaderland)

(Vor. ber. Jap. bewind 5530 D.)

B. **TURKIJE. — Buitenlandsche politiek. - Rede van Menemencioglü. —**

17 Mei — De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken heeft op 14 Mei den nieuwen leerstoel voor het internationale recht aan de universiteit alhier gewijd, bij welke gelegenheid hij ook de buitenlandsche politiek van Turkije behandelde. Turkije, zoo verklaarde Menemencioglü, zal zijn verplichtingen trouw blijven. Het doel van zijn buitenlandsche politiek is met fana-

tisme de rechten en belangen van Turkije te beschermen. In het teeken van deze richtsnoeren marcheert en werkt Turkije geheel kalm in een tijd, waarin het bloed bij stroomen vloeit. Turkije is steeds voor de zaak van het recht opgekomen; indien dit noodig zou zijn zal Turkije opnieuw zijn bloed met vreugde en een gerust geweten vergieten. (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Buitenl. politiek 5466 A; Menemencioglü 5214 E.)

A. **SCHEEPVAART. — Positie der Fransche koopvaardijvloot. —**

Na den wapenstilstand bleef het onbezette Frankrijk een handelstonnage van 1.5 millioen bruto ton over. Dit gedeelte van de vloot werd zoowel door Duitschland als door Engeland als neutraal behandeld en onderhield met Duitsche en Engelsche navicerts den dienst tusschen Frankrijk en zijn koloniën. Na de uitbreiding der bezetting werd de Fransche handelsmarine door de vroegere bondgenooten niet meer tot de neutrale vloten gerekend, zoodat het nog steeds belangrijke overblijvende gedeelte voortaan in de Fransche havens zal blijven ingesloten. Hoe groot het verlies is, valt niet direct uit de cijfers van de Fransche handelsvloot af te leiden daar deze vloot sedert het uitbreken van den oorlog steeds is verminderd, totdat, als gevolg van de Engelsch-Amerikaansche landing in Afrika, het grootste gedeelte van de overgebleven vaartuigen verloren ging.

De grootte der Fransche vloot was in de laatste drie jaar als volgt:

	aantal schepen	bruto ton (in 1000)
1939	662	2728.2
1940	486	2556.4
1941	400	1922.2

Na Duinkerken en onder den indruk van de naderende ineenstorting van Frankrijk vluchtte een niet onbelangrijk aantal schepen — en juist de grootste en meest waardevolle, zooals passagiers- en tankschepen — in overzeesche Fransche en Amerikaansche havens. Daarmede hielden deze schepen in feite op, deel van de Fransche vloot te zijn. Toen de Engelschen en Amerikanen in de Fransche koloniën landden, bevond een belangrijk gedeelte van de handelsvloot zich in Algerijnsche en Marokkaansche havens. In vakkringen wordt dit gedeelte geschat op twee derden van de aan onbezet Frankrijk overgebleven tonnage (1.5 mill. brt.) Na al deze verliezen, waarbij de beste schepen verloren gingen, kan worden aangenomen, dat Frankrijk op het oogenblik nog over 500.000 à 600.000 brt. beschikt.

De samenstelling hiervan zal ongeveer als volgt zijn: (op basis 1939)

	Bruto ton (in 1000)	Totale waarde §)
Passagiersschepen	180	990
Passagiers- en vrachtschepen	32	176
Vrachtschepen	239	918
Kolenschepen	57	200
Koelschepen	20	110
Tankschepen	70	383
	598	2777

§) Prijsbasis 1939 in millioen francs. (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Fransche koopvaardijvloot 5368)

B. **NEDERLAND. — Film. - Bioscoopbezoek in 1940.**

Volgens de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek bezat Nederland op 1 Januari 1941 340 bioscooptheaters. Hiervan hadden 139 minder dan 400 zitplaatsen, 162 telden tusschen 400 en 800 en 39 meer dan 800 zitplaatsen. In totaal hadden zij 173.000 zitplaatsen. In 1940 werden 189.000 voorstellingen gegeven, die door 34 millioen bezoekers werden bijgewoond en waarvoor 16 millioen gulden aan entreegelden werd betaald. Gemiddeld bezocht iedere Nederlander in 1940 vier malen een bioscoop, waarvoor hij twee gulden betaalde. **(Vor. ber. Bioscopen in 1936 3227 F.)**

C. **SPEELKAARTEN. — Overzicht. —**

Het kaartspel werd in het begin van de veertiende eeuw van China naar Europa overgebracht, waar vooral de landsknechten het zeer populair maakten. De eerste speelkaarten waren zeer verschillend van vorm. Zij bestonden uit verschillende lagen op elkaar geplakt papier en waren met de hand geschilderd. Later sneed men de voorstellingen uit in hout en kleurde de afdrukken; de houtsnijkunst heeft dan ook veel bijgedragen tot de verbreiding van het kaartspel. Men onderscheidde cirkelvormige kaarten, met een middellijn van 7 centimeter, en de thans gebruikelijke rechthoekige in het formaat van 14 × 9 cm. Italiaansche, Fransche en Duitsche speelkaarten werden door beroemde kunstenaars beschilderd. Tot de meest bekende edities hiervan behooren de kaarten van een onbekenden kunstenaar, die in het midden van de vijftiende eeuw vermoedelijk in de omgeving van Bazel heeft geleefd en kaarten heeft vervaardigd, welke tot de meest artistieke speelkaarten behooren.

In de zestiende eeuw werden de kaarten beschilderd met volkstafereelen, zooals het kaartspel van Jost Amann uit het jaar 1588, dat als een bonte zedenkroniek mag gelden. Telkens weer veranderde het uiterlijk van de kaarten, en juist daarin ligt haar groote waarde voor de cultuurgeschiedenis. Een merkwaardig hoofdstuk in de geschiedenis der speelkaarten vormt de Fransche Revolutie. In dien tijd toch waren bij officieel decreet alle koninklijke waardigheidsteekenen afgeschaft, en de koningen en koninginnen van de speelkaarten vormden hierop geen uitzondering. Zij verdwenen dan ook een tijd lang en werden door portretten van genieën of zinnebeeldige voorstellingen vervangen. Voor den eigenlijken zin van het kaartspel heeft men geen alleszins bevredigende verklaring kunnen vinden. Volgens enkelen is het een oorlogsspel, welks vier partijen: adel (ruiten), geestelijkheid (harten), burgers (klaveren) en boeren (schoppen), 8 soldaten, een vaandrig (boer), een stalmeester (heer), een koning en een koningin, en als onderscheidingsteeken een vaandel (tien) hebben. Anderen zoeken er de vier elementen of jaargetijden achter, in ieder geval is het een onderlinge wedstrijd tusschen partijen met het doel de triomf — daarin schijnt het woord „troeven" zijn oorsprong te vinden — op zijn tegenstander te behalen. Werd in de veertiende eeuw de vervaardiging van speelkaarten in Duitschland vooral uitgeoefend te Neurenberg, Augsburg, Ulm en Straatsburg — te dien tijde werden de Ulmer kaartspelen reeds naar andere landen uitgevoerd — thans heeft, behalve Weenen en München, vooral Altenburg een internationale reputatie. Op groote schaal worden daar speelkaarten vervaardigd en men heeft er de grootste speelkaartenverzameling ter wereld. Het museum, dat deze verzameling bevat, bezit meer dan 5000 verschillende kaartspelen van alle volken en tijden, met afzonderlijke kaarten uit 1474, een in 1830 weder ontdekt kaartspel dat aan Albrecht Dürer had toebehoord, en verder een unieke collectie Duitsche speelkaarten uit de jaren na 1800.

(Reichsmesseamt in Leipzig)

D. **OORLOGSKOSTEN. — Ramingen voor 1943. —**

17 Mei — Volgens schattingen zullen de oorlogskosten dit jaar bedragen: voor de V.S. 100 mrd. $, Duitschland 34.4, Engeland 21.33, Sovjet-Unie 15, Italië 8.67 en Japan 7 mrd. $. De ongewoon hooge oorlogskosten der V.S. zijn o.a. te wijten aan de loonen, welke zeer hoog zijn door de beperking van den normalen arbeidstijd tot 40 uren per week en de tengevolge hiervan hooger betaalde overuren.

(V. b. Oorlogskosten Engeland 5499 D; Ver. Staten 5073 E; Groot-Duitschland 4585 C.)

E. **FRANKRIJK. — Arbeidsdienstplicht. —**

27 Mei — Alle manlijke Franschen, geboren tusschen 1 Jan. 1920 en 31 Dec. 1923 zijn 28 Mei krachtens de uitvoeringsbepalingen van de wet van 16 Febr. 1943 over den arbeidsdienstplicht door middel van de pers opgeroepen, zich te melden bij de bevoegde instanties om een arbeidskaart af te halen. Het bezit van de arbeidskaart alsmede van een geldige identiteitskaart is van 1 Juni af voor de genoemde lichtingen verplicht. Het niet bezitten van deze bescheiden wordt gestraft. (Maandagochtendblad)

(Vor. ber. Arbeidsdienstplicht 5482 D.)

F. **GROOT-DUITSCHLAND. — Russische vrijwilligers in het Duitsche leger. —**

26 Mei — Naar het D.N.B. uit Lemberg meldt zijn op wensch van de Oekrainsche bevolking van het Gouvernement-generaal stappen gedaan voor de vorming van een vrijwilligerslegioen Galicië ter sterkte van een divisie. De oproep heeft zulk een geestdriftigen weerklank gevonden, dat reeds in nauwelijks 14 dagen tijds een alle verwachtingen te boven gaand aantal van vele duizenden bewoners zich gemeld heeft. Generaal Wlassow kreeg opdracht de organisatie te leiden.

(N. R. Crt.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. Krijgsverrichtingen. - Bolsjewistische aanval op het Koeban-bruggenhoofd. - 82.000 br.t. geallieerde scheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

28 Mei — De bekendmakingen uit het hoofdkwartier van den Führer melden over de periode van 24 tot en met 26 Mei slechts krijgsoperaties van plaatselijke beteekenis, waarbij aanvallen van Duitsche stoottroepen succes opleverden. Op 27 Mei werd medegedeeld, dat de bolsjewisten met verscheidene divisies tot hevige aanvallen op het oostelijke front van het Koebanbruggenhoofd zijn overgegaan. Duitsche troepen, door eskaders gevechtsvliegtuigen en vliegende artillerie gesteund, sloegen den vijand in een tegenaanval terug en deden de steeds weer herhaalde doorbraakpogingen van den vijand mislukken. De bolsjewisten leden zware, bloedige verliezen en verloren meer dan 40 tanks.

STRIJD TEGEN BENDEN IN KROATIE.

24 Mei — De eenige dagen geleden hervatte zuiveringsactie der Duitsche en Kroatische troepen tegen de communistische benden in Zuid-Kroatië wordt met succes voortgezet. Overal waar de benden zich wanhopig verweerden, braken de Duitsche soldaten in korte felle gevechten den vijandelijken tegenstand, versnipperden de gevechtsgroepen en dreven de wijkende benden in het ongebaande bergland en de eenzame wouden.

(Vor. ber. Kroatië opstand 5475 A.)

DE STRIJD TER ZEE.

23 Mei — De Italiaansche luchtmacht heeft de vijandelijke scheepvaart aan de Algerijnsch-Tunesische kust nieuwe slagen toegebracht. Een schip van 8000 brt. werd door torpedo's getroffen en zonk. Een tankboot, eveneens van 8000 brt., explodeerde en zonk. Voorts werden een schip van 7000 brt. en een torpedobootjager in het centrale deel van de Middellandsche Zee in den grond geboord. Lichte Duitsche gevechtsvliegtuigen brachten in de wateren van het hooge Noorden een vijandelijk koopvaardijschip van 3000 brt. tot zinken.
24 Mei — Duitsche duikbooten brachten in zware gevechten van krachtig beschermde convooien in het Noordelijk deel van den Atlantischen Oceaan en bij afzonderlijk optreden tien schepen met een gezamenlijken inhoud van 55.000 brt. tot zinken. Vier andere schepen werden getorpedeerd. Het zinken van deze schepen kon wegens den sterken afweer niet meer worden waargenomen.
27 Mei — In de wateren van Visschersschiereiland boorden snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen een vijandelijk vrachtschip van 1500 brt. in den grond.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA.

Slotbeschouwing. —

24 Mei — Tegenover de vijandelijke berichten over het verloop der gevechten in Afrika staan, aldus D.N.B., de volgende feiten: Ondanks een geweldige overmacht aan menschen en materiaal konden de Britsch-Amerikaansche legers niet verhinderen, dat hun door de weinige Duitsche divisies tijdens den veldtocht in Afrika 120.000 gevangenen, onder wie 18 generaals, ontnomen werden, terwijl het aantal hunner dooden de vijftigduizend te boven ging. Onder de dooden bevonden zich zeven generaals. Het aantal hunner gewonden zal omstreeks 200.000 bedragen, daar op den Afrikaanschen bodem de uitwerking van splinters groot is. In totaal vielen den Duitschen troepen tijdens den veldtocht in Noord-Afrika 7337 vijandelijke pantserwagens, waarvan 4036 van zeer groote waarde, ten offer. Het spreekt vanzelf, dat omtrent de sterkte der Duitsche strijdkrachten niets gezegd kon worden zoolang de veldtocht nog aan den gang was. Thans kan men de geheimzinnigheid zonder gevaar prijsgeven. Het zal verrassen, dat een halfjaar geleden in Tunis 238 Duitsche valschermjagers en infanteristen landen, die in zeer korten tijd te midden van de Fransche strijdkrachten, die een zeer weifelende houding aan den dag legden, en tegenover de oprukkende Engelsch-Amerikaansche pantserformaties een beveiligd bruggenhoofd schiepen voor de volgende Duitsche troepen.
Men mag niet vergeten, dat de meeste ondernemingen slechts mogelijk waren, doordat de Duitsche leiding kans zag, door verrassende harde slagen, groote hoeveelheden vijandelijk oorlogsmateriaal buit te maken en daarmede eigen voorraden aan te vullen. Den eersten keer verkregen de Duitsche troepen bij El Mechilli hun geheele gemotoriseerde uitrusting van den vijand toen zeven Duitsche pantserwagens, behalve 2000 Engelschen, die gevangen genomen werden, 2000 auto's buit maakten. Slechts met behulp van deze voertuigen en de tegelijkertijd buitgemaakte benzine, was de opmarsch tot Solloem mogelijk. Het offensief van generaal-veldmaarschalk Rommel in den zomer van 1942 tot El Alamein kon slechts daarom met zoo groote veerkracht worden uitgevoerd, omdat de Duitsch-Italiaansche formaties te voren het 8ste Engelsche leger bijna den geheelen voorraad voertuigen, aanzienlijke hoeveelheden benzine, ravitailleering voor drie maanden en belangrijke hoeveelheden geschut en munitie afhandig gemaakt hadden en onmiddellijk zelf in gebruik genomen hadden.
De Duitsche troepen hebben 80 procent van hun vrachtauto's, 40 procent van hun wapens en munitie, 50 procent van hun pantserwagens en 30 procent van de in 2½ jaar in Afrika gebruikte benzine uit de voorraden van den vijand aangevuld.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5532 A.)

DE LUCHTOORLOG.

28 Mei — In de afgeloopen week ondernamen Duitsche vliegtuigen overdag en des nachts aanvallen op Engelsch gebied. Bournemouth, Hastings, Sunderland en Brighton, waren o.m. het doel dezer aanvallen, waarbij kon worden waargenomen, dat aanzienlijke schade werd aangericht.
Duitsch-Italiaansche aanvallen richtten zich op de Noord-Afrikaansche havens, terwijl een Italiaansche afdeeling een doeltreffenden aanval deed op militaire doelen in den Soedan en in Italiaansch Oost-Afrika.
De aanvallen der Geallieerden waren deels gericht op Italië, waarbij vooral de steden op Sicilië en Sardinië en de eilandvesting Pantelleria bestookt werden, en deels op de bezette gebieden in West-Europa en Duitschland zelf. O.m. werd te Dortmund aanzienlijke schade aangericht. Van Duitsche militaire zijde wordt verklaard, dat Duitsche wapenen van allerlei aard sinds het begin van den strijd met de Sovjet-Unie (22 Juni 1941) aan het Oostfront 39.000 Sovjetvliegtuigen hebben vernield, n.l. 17.700 in de zes oorlogsmaanden van 1941, voorts 16.700 in 1942 en tot Mei 1943 tot dusver 4600 vliegtuigen. Voorts werd medegedeeld, dat de Duitsche afweer een aanmerkelijke versterking gekregen heeft in den vorm van een nieuw soort luchtdoelkanon. Het is een vierlingssnelvuurkanon met twee centimeter-granaten, dat ook voor vliegtuigen, die op groote hoogte vliegen, niet ongevaarlijk is.

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen. - Offensief tegen Tsjoengking-China. —

26 Mei — Japansche divisies rukken in snel tempo uit de havensteden langs den Jangtsekiang, Hanjang en vermoedelijk ook Shasho op en er wordt reeds fel gestreden op den Zuidelijken oever van deze rivier, vooral in de omgeving van Itsjang, het belangrijkste steunpunt in dezen sector. Tsjoengking, de residentie van maarschalk Tsjiang Kai-sjek, ligt circa 400 km. ten Westen van de huidige frontlijn. Japansche troepen hebben Tsjangyang, 30 km. ten Zuiden van Itsjang, bereikt. Nadat het verzet van de 13e divisie van Tsjoengking, die zich in het gebergte ten Noorden van Tsjangyang te weer stelde, was gebroken werd de stad ingenomen.

Zeeslag bij de Aleoeten.

24 Mei — Het Keizerlijke hoofdkwartier te Tokio heeft het volgende bericht uitgegeven:
1e. Japansche vlooteenheden beschadigden op 23 Mei bij het eiland Attoe een vijandelijken kruiser zwaar, boorden een torpedojager in den grond en schoten een anderen in brand. De Japanners leden geen verliezen.
2e. Het Japansche duikbootwapen heeft sedert 12 Mei zijn aanvallen op de voor de Aleoeten opereerende Amerikaansche oorlogsschepen resp. andere vaartuigen voortgezet en een vijandelijk slagschip en een kruiser zwaar en twee oorlogsschepen van onbekend type aanzienlijk beschadigd.

(Vaderland - Nat. Dagblad - D. Z. i. d. Nieder.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5532 B.)

A. **Communistische (Derde) internationale ontbonden.**
25 Mei — Naar Radio-Moskou meldt, is in de „Prawda" van 15 Mei een besluit gepubliceerd van den voorzitter van het uitvoerende comité van de Communistische Internationale volgens welke de Communistische Internationale als leidend centrum van de communistische beweging in de afzonderlijke staten wordt ontbonden. De organen der communistische internationale in de anti-fascistische landen worden van de tot dusver bestaande verplichtingen ontslagen en krijgen opdracht om de regeeringen van hun staten in den strijd tegen Hitler met alle kracht te steunen. De resolutie is door de volgende leden der Communistische Internationale geteekend: Gottwald, Dimitrof, Sjdanof, Manocilski, Martin, Pik, Torres en anderen.
De z.g. ontbinding van de communistische Internationale door Moskou wordt in de Wilhelmstrasse gekenmerkt als een bedriegelijke manoeuvre. Stalin doet het masker voor van een nationalen rechtschapen kerel en probeert als hoofd van den Russischen staat zijn plannen te pousseeren. Door den nieuwen maatregel moet de grond onder de voeten worden weggetrokken aan de anti-joodsche en anti-bolsjewistische krachten in de Ver. Staten en moet Stalin zelf rijp worden voor de „salons". Daarmede is de grondslag gelegd voor de samenkomst tusschen Roosevelt, Churchill en Stalin. Men is er van overtuigd, dat de stimulans tot dezen stap van Roosevelt is uitgegaan, omdat deze zoo de mogelijkheid hoopt te krijgen, zijn politiek voort te zetten en tevens aan Stalin de kans wil geven, de vrije hand te krijgen in Europa. Thans vormt het geen probleem meer voor Amerika en Engeland om Europa aan Rusland als invloedssfeer aan te bieden, want thans wordt Europa z.g. niet overgelaten aan een gebolsjewiseerden staat, maar aan Rusland, resp. aan Stalin als exponent van een nationaal Russisch rijk. (Telegraaf)

Onder den titel „De Komintern uit elkaar" wijdde de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 24 Mei aan dit besluit een beschouwing, welke hieronder volgt:

Sovjet-Unie

Wat kan het beteekenen, wanneer uit Moskou het bericht komt, dat de Derde, Communistische Internationale ontbonden is? Beteekent dat, zoo kan men de zaak scherp stellen, dat de leuze„ Proletariërs aller landen, vereenigt u!" opgehouden heeft den grondslag te vormen van de voor het marxisme karakteristieke klassebeschouwing van de maatschappij? De vraag stellen is haar beantwoorden. In den geest van de marxistische maatschappijleer vormt de internationale arbeidersorganisatie het noodzakelijke tegenwicht van de internationale vervlechting van het kapitaal. Aangezien de kapitalistische ontwikkeling steunt op de klassetegenstellingen, kunnen ook de staten slechts als instrumenten van de overheerschende klasse worden beschouwd. De arbeider, de proletariër, heeft geen vaderland. Wanneer toch een beroep gedaan wordt op zijn vaderlandsliefde, dan is dat om hem voor de verdediging van andermans belangen te winnen, dan is dat om hem te beletten te ontdekken waar zijn werkelijke kracht ligt, in de internationale vereeniging, dan is dat om hem te kunnen blijven overheerschen door handhaving van zijn verdeeldheid. De arbeider, de proletariër, heeft niets te verliezen dan zijn ketenen. Aldus in korte woorden de gedachtengang van den marxist en indien hij in de verburgerlijkte kringen van de sociaal-democratie aan dwingendheid heeft ingeboet, niet zoo onder de communisten, die, in den ban van de wetten der kapitalistische maatschappij-ontwikkeling, in deze dwangredeneering zoo hardnekkig volhardden, dat toen eenmaal de sovjetstaat gevestigd was, deze voor de ideologie lang een onverteerbaar brok gebleven is: van dat hij in 1917 als voorschot op de wereldrevolutie genomen werd, totdat, met dezen tweeden wereldoorlog in het zicht, de eerste vaderlandlievende leuze aangeheven werd, zijn er voor de zuiverheid van leer zooveel bloed en tranen vergoten, dat men, ook nu de Komintern niet meer bestaat, zeker niet zoo maar mag aannemen, dat het communisme, en daarmee ook de bijzondere vorm van het bolsjewisme, dien het in Rusland heeft, zijn klassegrondslag en dies zijn eisch van internationale solidariteit der proletariërs heeft laten varen.
Wanneer het dan echter toch tot de ontbinding van de Derde Internationale gekomen is, dan ligt het dus voor de hand, daarin allereerst te zien een camouflage, een concessie, welke de Sovjetunie doet, door dit machtsinstrument, waarmee zij in het verleden vaak zoo behendig heeft gemanoeuvreerd, prijs te geven, tot het behoud en de versterking van die andere internationale, die zich gevormd heeft in den strijd tegen Duitschland, de Spil en het Driemogendhedenverdrag. Voorzoover men in dit besluit een Moskousch initiatief zou willen zien, voorzoover men dus zou willen aannemen, dat Moskou ook dit middel aangrijpt, om zooveel mogelijk de leiding van zaken in eigen handen te houden, in zooverre moet men er dadelijk aan toevoegen, dat dit dan nooit een besluit voor een langen tijd zal kunnen zijn. Vroeg of laat en eerder vroeg dan laat zal Moskou weer het sein moeten geven tot de herleving van de Communistische Internationale, omdat het niet het gevaar zal willen loopen op een oogenblik alleen te komen staan tegen een samenzwering van wie zich nu nog zijn bondgenooten noemen. Maar het is ook mogelijk en er zijn juist den laatsten tijd wel eenige aanwijzingen voor, dat er in het besluit tot ontbinding van de Derde Internationale heelemaal niet zoo'n sterk eigen initiatief te herkennen valt. Het is heel wel mogelijk, dat Moskou tot dit besluit niet vrijwillig, maar gedwongen, uit bittere noodzaak komt. Want het zijn niet alleen Engeland en de Vereenigde Staten, die er belang bij houden, dat zij dezen vastelandsdegen, die zich tot dusver immers zoo geducht heeft geroerd, zich niet ontijdig voelen ontschieten; de Sovjetunie op haar beurt kan zich niet veroorloven alleen tegenover Duitschland en zijn Europeesche bondgenooten te komen staan, ook de Sovjet-Unie moet Engeland en de Vereenigde Staten te vriend houden. Misschien moeten Engeland en de Vereenigde Staten haar wel tegemoet komen in al de territoriale aanspraken, waarvan de Sovjet-Unie in deze periode misschien nog bouder laat blijken dan in 1940 tegenover Duitschland, toen zij tenminste nog onverkorte machtsmiddelen achter de hand had. Maar het is ook duidelijk, dat zij het daardoor bij haar bondgenooten danig verkerft, al was het alleen maar om het gezicht, dat zij tegenover de kleine volkeren verliezen, die nu meteen zien, wat de waarborgen van het Atlantic Charter waard zijn, maar, wat met name de Vereenigde Staten betreft, ook omdat veel aan deze Oost-Europeesche randvolkeren onttrokken bloed in Amerikaansche aderen stroomt en daar zijn wrok vestigt over hetgeen de stamverwanten in Europa overkomt. Om zich den onder den gezichtshoek van de wereldrevolutie nog altijd schamelen buit te verzekeren, die nog niet eens over de geheele linie het herstel van de voormalige Russische grenzen beteekent, moet de Sovjet-Unie overgaan tot iets, waartoe zij zich in haar armelijkste en zwakste tijden nog niet heeft laten pressen: de opoffering van de Komintern. Ook dan met de bijgedachte, dat zij nog wel weer op dit besluit zal terugkomen. Maar wanneer men zich eenmaal in een gedwongen positie bevindt, is men ook in de keuze van het oogenblik om zich daaruit los te maken niet meer zoo vrij.
Wanneer dan door de dynamiek van het wereldgebeuren de Sovjet-Unie voortaan maar zou moeten zien, hoe zij het met „den opbouw van het socialisme in één land" klaarde, zonder dat zij meer het internationale instrument ter beschikking kreeg om zich althans van het dreigement der wereldrevolutie te kunnen blijven bedienen, dan zou de wereld in deze verloochening van internationalistische illusies in de naakste gedaante de tòch steeds meer opdringende waarheid voor oogen hebben, dat als er van verwezenlijking van het socialisme sprake zal zijn, dit inderdaad is een nationale taak en in den heelen samenhang van verhoudingen, met inachtneming van de geografische, biologische en historische voorwaarden, die ons gegeven zijn, van den trap van ontwikkeling, waarop wij technisch en op verkeersgebied staan, ook niet anders kan zijn. Met het besluit tot ontbinding van de Communistische Internationale is vrijwillig of gedwongen een stap terug gedaan, die in dien zin iederen werker der aarde aangaat, dat hij hem duidelijk toont hoe betrekkelijk de waarde is van het internationale fundament, waarop de marxistische theorie hem zijn lot, zijn socialisme wil doen bouwen. Zooals de Tweede Internationale aan den eersten wereldoorlog bezweken is en later nimmer meer haar aanzien heeft kunnen herstellen, zoo gaat nu de Derde aan den tweeden wereldoorlog ten onder. Het is best mogelijk, dat het in de bedoeling van Moskou niet voor goed hoeft te zijn, maar toch, als het er op aan komt, wijkt de internationale voor het belang van het land, dat om zijn hachje vecht. Daarvoor in de plaats roept het centrale comité van de Communistische Internationale de communistische partijen ter wereld op om thans zelfstandig tot de vernietiging van het fascisme bij te dragen. Een negatieve leuze, die over het hoofd van de partijen heen geacht kan worden tot de werkers, tot dezelfde proletariërs aller landen

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De verandering in de leiding van partij en staat, die bij de in het voorjaar plaats gevonden hebbende „aflossing van de wacht", het meest van zich heeft doen spreken, is wel de vervanging van Aldo Vidussoni als secretaris der fascistische partij door Carlo Scorza. In den korten tijd van het bewind van den nieuwen functionaris zijn tal van posten opnieuw bezet, terwijl daarnaast een serie maatregelen ten uitvoer is gelegd, waaruit duidelijk op te maken valt, dat — zooals het spreekwoord zegt — „nieuwe bezems schoon vegen".

SCORZA

Scorza, in 1897 geboren, is lid van de oude garde der fascistische partij, waartoe hij — oudstrijder van den eersten wereldoorlog — sedert haar stichting behoort. Bij den marsch van Mussolini voerde hij een Toscaansche stoottroep aan. Daarop was hij tot 1924 in overheidsdienst werkzaam. Hij begaf zich in de journalistiek en stichtte dag- en weekbladen, waaronder de „Popolo Toscano".

Bij het uitbreken van den Abessijnschen oorlog liet hij zijn beroep varen om als vrijwilliger aan de gevechten in Afrika deel te nemen. Nauwelijks was hij van het front terug, of opnieuw meldde hij zich als vrijwilliger, ditmaal als commandant van een stoottroep in Spanje. Opnieuw trad hij daarop in staatsdienst, doch niet voor langen tijd, want bij het uitbreken van den nieuwen oorlog nam hij voor de vierde maal binnen 25 jaren de wapenen op en vocht mee in Albanië en in de Marmarica. Hier werd hij gewond. Na zijn herstel nam hij de leiding van een bataljon vrijwilligers in den strijd tegen communistische partisanen op den Balkan op zich. Op al deze slagvelden behaalde Scorza niet minder dan negen persoonlijke onderscheidingen voor betoonde dapperheid.

Nadat hij een tijd lang een van de vier plaatsvervangende partijsecretarissen was geweest, belastte Mussolini hem op 20 April 1943 met de hoogste leiding van de partij. In verschillende publicistische werken o.a. in „Tippy" heeft Scorza de geschiedenis van Italië tijdens de laatste drie decenniën gegeven. Daarin kenmerkt hij zich als een fel antisemiet en een radicaal partijman, die evengoed met de vulpen als met granaten en revolvers weet om te gaan. (Telegraaf)

(Vor. ber. Scorza 5504 H.)

---

gericht te zijn, die zich eens moesten vereenigen. Is de vernietiging van het kapitalisme zelfs geen leuze meer, die uit de afscheidsresolutie heeft mogen weerklinken? Hoe dit zij, wat de werkers der wereld werkelijk aangaat, is een positieve eisch, de eisch van de verwezenlijking van de sociale rechtvaardigheid. En ook zij, die tot dusver op den grondslag van internationale solidariteit vertrouwd hebben, worden nu door het besluit van het centrale comité der Derde Internationale met des te meer klem verwezen op een steeds duidelijker taak in eigen land. Een negatieve? Neen, een positieve, die deze werkers in zichzelf, in de aanspraken, waarop hun arbeid hun het recht geeft, vinden om hun bijdrage te leveren, dat wat zich in hun levensbereik, in hun land, hun volk aan vernieuwing, en uit een vulcanischen, uit het ingewand van de maatschappij zelve voortkomenden opstoot geboren vernieuwing vertoont, waarlijk de sociale rechtvaardigheid verwezenlijkt. Daarvan zijn tot dusver velen verre gebleven, omdat tegenover de practijk van een nationaal socialisme hier de practijk van een internationaal socialisme daar bleef staan, die tot trouw aan de internationalistische theorieën scheen te verplichten. Nu echter Moskou, al ware het in eigen gedachtengang slechts voorbijgaand, de internationale van den arbeid moet verloochenen om de internationale van de oorlogvoerenden te kunnen versterken, nu is dit ook voor dezen een waarschuwing, dat geen ideaal te verwezenlijken is dan wanneer men er plaats voor vindt: aan de volkeren de vrijheid om de sociale rechtvaardigheid voor zichzelf te verwezenlijken en de wereld zal er in haar geheel niet minder om zijn! (N. R. Crt.)

Brief van president Roosevelt aan Stalin. —

31 Mei — Davies, de bijzondere boodschapper van den Amerikaanschen president, heeft aan Stalin een boodschap van president Roosevelt overhandigd. De Lissabonsche correspondent van Europapress deelt mede, dat in Amerikaansche kringen in Portugal verluidt, dat de inhoud van dit schrijven op het volgende neerkomt:

1e. Roosevelt richt het dringend verzoek tot Stalin ten aanzien van de politieke tactiek met grootere voorzichtigheid dan tot op heden te werk te gaan, daar door de premature publicatie van het politieke en militaire doel van Moskou het mislukt is Finland los te maken van het front der tegenstanders van de Sovjet-Unie, zooals in het voornemen lag.

2e. Beveelt Roosevelt Stalin even nadrukkelijk bijzondere voorzichtigheid aan bij het bekend maken van Russische oorlogsdoelen ten opzichte van de andere Westelijke buren van de Sovjet-Unie, in het bijzonder tegenover Polen, de Balkanmachten en Turkije, daar ook hier het gevaar bestaat, dat deze staten door een premature onthulling van Sovjet annexatieplannen in hun wil tot afweer versterkt worden en steeds grooteren tegenstand gaan bieden.

3e. Verzoekt Roosevelt Stalin om een doelmatige bijdrage tot ontlasting van de spanningen op binnenlandsch politiek gebied in Engeland en de Ver. Staten. Tot dat doel stelt hij een onmiddellijke, althans formeele, ontbinding voor van de internationale organen van het communisme en de liquidatie van de communistische internationale.

4e. Als tegenprestatie voor het vervullen van deze verlangens is Roosevelt bereid zich te verplichten bij het sluiten van den vrede Stalin volkomen de vrije hand te laten in alle gebieden in Europa waar de Sovjet-Unie belang bij heeft.

(V. b. Stalin 5523; pres. Roosevelt 5530 A.)

B. **NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Verordening inzake het afzien van beroepsuitoefening. —**

31 Mei — In het Verordeningenblad werd een verordening gepubliceerd van den Rijkscommissaris over de beroepsuitoefening van bepaalde beëedigde personen. Zij heeft betrekking op die personen, van wie bij het begin van hun werkzaamheden het afleggen van een eed of gelofte geëischt wordt. Deze, waartoe o.a. notarissen, advocaten, artsen, tandartsen, veeartsen, apothekers, apothekers-assistenten en vroedvrouwen behooren, mogen hun werk niet eerder opgeven, dan nadat de secretaris-generaal van het ministerie, waaronder zij ressorteeren, toestemming hiertoe heeft verleend.

Tot op het tijdstip, waarop van den ter zake bevoegden secretaris-generaal toestemming wordt ontvangen, moeten de betreffende werkzaamheden verder uitgeoefend worden. Dit beteekent, dat de betreffende persoon tot op dit tijdstip onderworpen blijft aan alle plichten, die verband houden met de uitoefening van zijn beroep, dat hij dus bijv. de hem toekomende beroepsaanduiding moet blijven voeren en lid moet blijven van de voor hem bevoegde beroepsgemeenschap met de hieruit voortvloeiende rechten en plichten. Wie deze plichten niet nakomt, valt onder de hiervoor in aanmerking komende straf- en tuchtrechtelijke strafbepalingen.

(Verordeningenblad no. 17, 26 Mei '43)

Voormalige Nederlandsche leger in krijgsgevangenschap - Verplichte aanmelding van grenadiers beneden den rang van officier. —

31 Mei — Ten vervolge op de op 29 April 1943 in de dagbladpers gepubliceerde bekendmaking van den Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden, betreffende terugvoering in krijgsgevangenschap van de voormalige Nederlandsche weermacht, werden voor aanmelding opgeroepen: Het dienstplichtig en reservepersoneel beneden den rang van officier van het regiment grenadiers en alle in de jaren 1939 en 1940 uit dit regiment voortgekomen oorlogsonderdeelen, voor zoover bedoeld personeel in Mei 1940 in werkelijken militairen dienst was. Bedoeld personeel moest zich melden in het „Wehrmachtslager" te Amersfoort, op 29 Mei en 1 Juni. **(Vor. ber. Ned. weermacht 5520)**

Vervangingsmiddelenbesluit V.V.O. 1943. —

31 Mei — In de 26 Mei verschenen staatscourant is afgekondigd het Vervangingsmiddelenbesluit V.V.O. 1943. Ingevolge dit besluit is het bereiden en afleveren door producenten en het verpakken door andere dan producenten en detaillisten van vervangingsmiddelen voor consumptiedoeleinden verboden, tenzij ontheffing is verleend door of vanwege het Hoofdbedrijfschap voor Akkerbouwproducten. (Staatscourant)

Distributie - Jusblokjes etc. op den bon.

31 Mei — Met ingang van 12 Juni wordt een aantal producten als bouillonblokjes, soeptabletten, jusblokjes, spijs en soeparoma en ketchup in distributie gebracht. In verband met de voorbereiding van deze distributie is van 26 Mei tot 12 Juni het koopen, verkoopen en afleveren van deze producten verboden. De hoeveelheid

van de in distributie te brengen producten, die per bon telkens voor een tijdvak van vier weken beschikbaar zal worden gesteld, bedraagt: of 50 gram bouillontabletten, -blokjes etc., extract en/of aroma's, of 100 gram soepblokjes, soeptabletten, soepkorrels of soeppoeder, of 100 gram gedroogde soep of soep in drogen vorm, uitgezonderd vermicellisoep, of 100 gram jusblokjes etc., of 100 gram juspasta, of 125 gram planten-extract, of 200 gram pikante saus of ketchup, of 100 gram van die producten, welke gebruikt kunnen worden ter vergrooting van het olie-, vet- of botervolume, of ter vervanging van olie, vet, boter, botersaus of room, of 200 gram van die producten, welke gebruikt kunnen worden ter vervanging van mayonnaise, of 400 gram van die producten, welke gebruikt kunnen worden ter vervanging van slasaus. (Telegraaf)
(V. b. Distributie 5527; bouillonblokjes e.d. 5521)

N.S.K.K. - Vorming van twee Nederlandsche regimenten. —
31 Mei — De Nederlanders, die in de N.S.K.K. hebben dienstgenomen, zijn thans tot een regiment samengesteld, en voorloopig in Frankrijk gestationneerd. Een tweede regiment, dat in de Sovjet-Unie zal dienst doen, wordt op het oogenblik opgesteld. Het ligt in de bedoeling, een Nederlandsch kader te vormen en beide regimenten geheel onder Nederlandsche leiding te plaatsen. (Telegraaf) **(Vor. ber. N.S.K.K. 5497)**

Volksgezondheid - Rheumatiekbestrijding - Oprichting van een Centraal Instituut. —
31 Mei — De secretarissen-generaal van de departementen van Sociale Zaken en Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming hebben een besluit uitgevaardigd, waarin de plannen voor een intensiever aanpakken van de rheumatiekbestrijding bekrachtiging vinden. Het uitvoeringsbesluit voorziet in de oprichting van een centraal instituut voor rheumatiekbestrijding, dat zijn zetel te Utrecht zal hebben. Aan het hoofd dezer instelling komt een directeur te staan, wiens taak bestaat in de inrichting van het centraal instituut en het aan alle daarvoor in aanmerking komende instanties uitbrengen van advies over de rheumatiekbestrijding in Nederland.
De directeur van het centraal instituut verkrijgt een door het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming te bepalen positie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en zal bij de opleiding der artsen worden ingeschakeld. (Telegraaf)
(V. b. Rheumatiekbestrijding 5328)

Roode Kruis - Telegrafisch verkeer met Nederl. Oost-Indië. —
31 Mei — Het Nederlandsche Roode Kruis heeft uit Genève bericht ontvangen, dat maandelijks 100 telegrammen met een maximum van elk 15 woorden, uitsluitend persoonlijke berichten bevattende, ter doorseining naar Nederlandsch-Indië schriftelijk naar Genève kunnen worden doorgegeven. Gezien dit uiterst beperkte aantal zullen slechts de allerdringendste telegrammen kunnen worden doorgegeven. Het telegram moet zijn gesteld in de Engelsche taal en kost *f* 45, waarbij de prijs van een antwoordtelegram uit Indië is inbegrepen. (N. R. Crt.)

P.T.T. - Uitgifte van een serie zeehelden-postzegels.
31 Mei — De thans gangbare postzegels zullen, met uitzondering van het 50 cent zegel, geleidelijk door nieuwe worden vervangen. In de waarden tot en met 5 cent zullen de nieuwe zegels afbeeldingen dragen van Germaansche symbolen naar geschilderde ontwerpen van Pyke Koch; in de hoogere waarden die van Nederlandsche zeehelden, waarvoor gevolgd zijn de gravures van Kuno Brinks, Hubert Levigne en de N.V. Joh. Enschede en Zonen. De zeehelden zijn: Michiel Adriaansz. de Ruyter, Jan Evertsen, Maarten Harpertsz. Tromp, Piet Hein, W. J. van Gent, Witte de With, Cornelis Evertsen, Tjerk Hiddes, Cornelis Tromp en Cornelis Evertsen de jongste. (Vaderland) **(Vor. ber. Postzegels 5305 B.)**

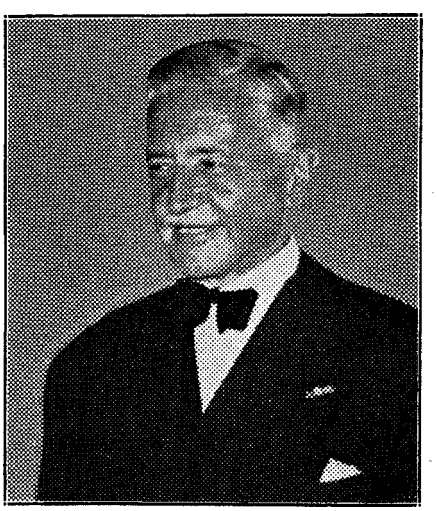
Spoorwegen - Aanschaffing nieuw materiaal. —
31 Mei — De Nederlandsche Spoorwegen hebben besloten tot uitbreiding van het gestroomlijnde electrische materieel door de bestelling van elf vier-wagentreinen. De N.V. Werkspoor zal bouwen elf motorrijtuigen derde klasse, elf motorrijtuigen tweede klasse en vier stuks motordraaistellen. De N.V. J. J. Beynes kreeg opdracht voor negen tusschenrijtuigen derde klasse, een motorrijtuig derde klasse en dertien tusschenrijtuigen derde klasse ten behoeve van de wijziging van twee-wagentreinen in drie-wagentreinen. Bij de firma Allan zijn verder nog besteld twee tusschenrijtuigen derde klasse, elf tusschenrijtuigen derde klasse met stroomafnemer, een tusschenrijtuig derde klasse type 36 en vier loopdraaistellen.

Afgifte van abonnementen gestaakt. —
31 Mei — In verband met de beschikking 30/1943 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, betreffende de sluiting van bedrijven, deelen de Nederlandsche Spoorwegen mede, dat de afgifte moet worden gestaakt van algemeene abonnementskaarten, waarvan de geldigheid op 1 Juni 1943 of later ingaat, terwijl voorts de afgifte van 8-daagsche abonnementskaarten met ingang van denzelfden dag moet worden stopgezet.

Aanstelling vrouwelijk personeel. —
31 Mei — De directie van de Ned. Spoorwegen zal binnen afzienbaren tijd overgaan tot het aanstellen van conductrices op de treinen. Voor ieder meisje van 23 jaar en ouder bestaat de gelegenheid in dienst te treden. Zij moet tenminste het onderwijs van de lagere school hebben gevolgd en bovendien voor haar toekomstige betrekking worden gekeurd.
De meisjes zullen een gewone treinpet dragen. De mogelijkheid, dat behalve deze pet, ook nog een spoorwegdames-uniform wordt gecreëerd is niet uitgesloten.
(Alg. H'blad - Vaderland) **(V. b. Spoorw. 5291 B.)**

Cultureele aangelegenheden - Tehuis Nederl.-Duitsche Kultuurgemeenschap geopend. —
Op 31 Mei zijn te 's-Gravenhage de localiteiten van de Nederlandsche-Duitsche kultuurgemeenschap met eenige plechtigheid geopend. Aanwezig waren de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, commissaris-generaal dr. Wimmer, dr. Bergfeld, gezant Bene, jhr. mr. de Ranitz, burgemeester prof. Westra, ing. Herweyer en vele departementale en andere autoriteiten, alsmede talrijke belangstellenden. De Nederlandsche voorzitter, H. C. van Maasdijk, hield de openingsrede, waarin hij o.m. zeide, dat de N.D.K. thans een gevestigde organisatie heeft in het geheele land met reeds ver over de 13.000 leden, eenige duizenden Duitschers en ongeveer tienduizend Nederlanders, die slechts voor een deel politiek zijn georganiseerd. (N. R. Crt.)
(V. b. Ned.-Duitsche Kultuurgemeenschap 5522)

Schilderkunst - Willy Sluiter 70 jaar. —
31 Mei — Willy Sluiter, de voorzitter van Pulchri Studio, werd 24 Mei 70 jaar. Jan Willem Sluiter werd 24 Mei 1873 te Amersfoort geboren. Hij bezocht het gymnasium te Dordrecht en studeerde daarna aan de Academie

(foto C.N.F.)

voor Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen te Rotterdam. Sedert 1916 woont hij in den Haag en in December 1923 werd hij gekozen tot voorzitter van Pulchri Studio, zoodat hij dit jaar 20 jaar die functie zal bekleed hebben.
Bovendien is Sluiter dit jaar vijftig jaar werkend lid van Pulchri. Want hij is niet alleen bestuursman, hij is ook schilder. Reeds jong maakte hij naam met zijn teekeningen en pastels. Door de treffende gelijkenis, die Sluiter aan een portret weet te geven, is hij een ge-

zocht portrettist en menig beeltenis van hem prijkt in gebouwen van officieele instellingen. Op verschillende tentoonstellingen in het buitenland is zijn werk bekroond. In 1905 kreeg hij de gouden medaille te München; in 1907 te Barcelona; in 1910 den Grand Prix te Buenos Aires en in 1913 te Montevideo. De stad Amsterdam schonk hem in 1912 een zilveren medaille en ditzelfde deed San Francisco in 1915. (Vaderland)

Onderwijs - Rijksuniversiteiten heropend. —
31 Mei — Van de zijde van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming wordt medegedeeld, dat de rijksuniversiteiten te Utrecht en Groningen, de Technische Hoogeschool te Delft, de Landbouw Hoogeschool te Wageningen, zoomede de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam op 1 Juni 1943 in vollen omvang het werk zullen hervatten.
(Vaderland) **(V. b. Techn. Hoogeschool Delft 5511)**

A. **ASTRONOMIE. — Copernicus-herdenking. —**
Op 24 Mei herdacht men den dag, dat 400 jaar geleden Copernicus, de sterrenkundige, die den stoot gaf tot de moderne wetenschap op dit gebied, is overleden.
Met de verschijning van het boek „de Revolutionibus Orbium Caelestium" van Copernicus in 1543, begint een nieuw tijdvak in het natuurwetenschappelijk denken, waarvan het eerste hoofstuk in 1687 afgesloten wordt door het werk van Newton: „Philosophiae naturalis principia mathematica". In het levenswerk van Copernicus wijst de intuïtie van den geest van een waarlijk grooten onderzoeker aan de wetenschap nieuwe wegen; doel en denkwijze der wetenschap ondergaan door het werk van de navolgers van Copernicus zulke diepgaande veranderingen, dat men Copernicus als een revolutionairen baanbreker der wetenschap mag beschouwen. De mathesis en de dynamica waren in den tijd van Copernicus nog niet geboren, wat de dynamica betreft was dit zeker niet het geval en de wiskundige methoden waarmede zijn opvolgers Kepler, Galileï, Huygens, Newton en de natuuronderzoekers der 18de, 19de en 20ste eeuw de waarheid trachtten te achterhalen, waren in de 16de eeuw nog bijna geheel onbekend. Wat Copernicus bij intuïtie als waarheid wist, kon daarom pas door Newton als een gevolg van oorzakelijke natuurkrachten begrepen worden en was toen eigenlijk pas rijp voor mathematische bewijsmethoden.
Waaruit bestond nu het werk van Copernicus? Hij herhaalde, doch in nadrukkelijker vorm, de inzichten van de Grieksche denkers Herakleides en Aristarchos van Samos, dat niet de zon en de planeten zich op ingewikkelde wijzen om de aarde bewegen, doch dat de aarde en de overige planeten: Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus, zich van het Westen naar het Oosten rond de zon bewegen. De aarde legt haar baan af in een jaar; zij wordt bij haar reis om de zon begeleid door de maan, die in 27 dagen om de aarde cirkelt eveneens in de richting van het Westen naar het Oosten. Bovendien draait de aarde in een dag om haar as, die een hoek van 67½ graad met het baanvlak van de aarde om de zon maakt.
Op deze wijze konden de afwisseling van dag en nacht, de schijnbare dagelijksche wenteling van den hemelbol, de schijnbare loop van de zon tusschen de sterren in den loop van het jaar, en de jaargetijden, verklaard worden op een veel minder gekunstelde wijze dan zulks in de astronomie van Ptolemaios met zijn vele epicykels, waarin de aarde in het middelpunt van het Heelal stond, het geval was. Bovendien bracht de heliocentrische theorie van Copernicus een zeer groote vereenvoudiging in de theorie der planeten. Doordat de aarde om de zon beweegt en de planeten dit eveneens doen, worden de planeten-bewegingen, van de aarde uit gezien, ingewikkelde verschijnselen. De oudere theorie had vele epicykels noodig om de schijnbare planetenbewegingen, uitgelegd als bewegingen om de aarde, te kunnen begrijpen. In de theorie van Copernicus, waarin de planeten om de zon wentelen en waargenomen worden van af een eveneens om de zon wentelende aarde, vervallen vele van zulke epicykels. In het sterrenkundig stelsel van Ptolemaios waren 80 epicykels noodig; in het stelsel van Copernicus zijn er nog 34 noodig. Zoo gezien lijkt het alsof de denkwijze van Copernicus niets principieels nieuws heeft opgeleverd, doch het is onjuist. Het groote van Copernicus is juist, dat hij er bewust naar gestreefd heeft de verklaringspogingen zoo eenvoudig mogelijk te houden. Hij gevoelde, zooals ook de waarlijk groote onderzoekers na hem steeds begrepen hebben, dat de natuur steeds volgens eenvoudige principes te werk gaat, en dat al onze verklaringspogingen, voorzoover zij naar complicaties streven, gedoemd zijn te mislukken. Het ontbrak Copernicus echter aan de noodige waarnemingen en aan wiskundige en mechanische theorieën, om nog meer epicykels te kunnen laten vervallen. Wat aan Kepler en Newton eerst veel later gelukt is, dank zij b.v. het fundamenteele waarnemingsmateriaal van Tyge Brahe — kon aan Copernicus nog niet gelukken, omdat hij zich bedienen moest van de waarnemingen van Ptolemaios en van die van enkele Arabische sterrenkundigen.
Zoo is het werk van Copernicus ook wel min of meer gedesavoueerd, door de wijze waarop hij zich keert tegen de in zijn tijd gangbare kosmologische theorieën van Ptolemaios. Copernicus was er, bewust of onbewust, van overtuigd dat het wezen der natuur slechts langs wiskundigen en proefondervindelijken weg doorgrond kon worden; de tegenstanders van Copernicus, en dat waren verreweg de meeste beoefenaren der natuurwetenschap van zijn dagen, die allen navolgers waren van Aristoteles, wilden de natuur verklaren uit den aard der lichamen; dr. Dijksterhuis karakteriseerde eenigen tijd geleden in een opstel het verschil dier opvattingen, ongeveer als volgt: „de aanhangers van Aristoteles beweerden: de aarde draait niet, omdat de cirkelvormige beweging in strijd is met den aard der zwaarte, de aanhangers van Copernicus beweren: de aarde draait wel, omdat de bolvorm wiskundig past bij een wentelend lichaam."
Doch hoe kon Copernicus zich anders, dan zich beroepend op zijn intuïtie, tot zijn tegenstanders keeren, waar de geheele natuurwetenschap der Scholastiek bijna 2000 jaar lang door de gedachtesfeer van Aristoteles geïnfluenceerd en geïnspireerd was? Anders dan door Copernicus te desavoueeren, omdat hij in sommige opzichten argumenteert als een zoon van zijn tijd, moeten wij hem eeren, doordat hij in zooveel opzichten voor het eerst de natuurwetenschap uit den ban der scholastiek verlost heeft en daardoor de wegbereider en voorlooper van Kepler, Galileï, Newton en al die andere groote geesten geweest is, die den roem van ons denken uitmaken.
Als sterrenkundige is Copernicus ons welbekend; hij was echter in allerlei andere takken van wetenschap eveneens bedreven. Hij studeerde bijv. in de wijsbegeerte en in de geneeskunde. Van 1506—1512 oefende hij de medische practijk uit. In 1512 werd hij bisschop te Frauenburg; in Italië had hij gestudeerd in de rechten en in de sterrenkunde.
Een tragische bijzonderheid is nog dat de clerus zich reeds bij zijn leven tegen de heliocentrische opvattingen die Copernicus voorstond, verweerd heeft en dat hij de eerste exemplaren van zijn boek, dat eigenlijk in 1507 al gereed was, pas in 1543 op zijn sterfbed kon ontvangen. Gelukkig besefte hij toen niet meer dat door zijn uitgever aan het oorspronkelijke manuscript een voorrede toegevoegd was, waarin zijn heliocentrisch stelsel als hypothetisch voorgedragen werd. (N. R. Crt.)

Astronomische atlas met 40 millioen sterren. —
Te Parijs is een astronomische atlas verschenen, waarin meer dan veertig millioen sterren zijn opgenomen. Men heeft vijftig jaren ononderbroken aan de completeering der kaarten gewerkt. (De Standaard)
(Vor. ber. Sterren 5531 B.)

B. **PORTUGAL. — Militaire censuur afgekondigd. —**
31 Mei — Naar verluidt, heeft het Portugeesche ministerie van oorlog de militaire censuur ingesteld op het telefoon-, telegraaf- en briefverkeer. Deze maatregel zal in Juni in werking treden. (Alg. H'blad)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Regeling inzake de nationaliteit van buitenlanders van Duitschen stam.**
31 Mei — Een in het Reichsgesetzblatt van den 25sten Mei opgenomen decreet van den Führer bepaalt, dat buitenlanders van Duitsche afstamming, die deel uitmaken van de Duitsche weermacht, de Waffen-ᛋᛋ, de Duitsche politie of de Organisation Todt, met de afkondiging van dit decreet de Duitsche nationaliteit verwerven. Buitenlanders van Duitsche afstamming, die in de genoemde formaties opgesteld worden, verkrijgen op den dag van hun opstelling de Duitsche nationaliteit. (Telegraaf)

Organisation Todt een millioen man sterk. —
31 Mei — Zooals uit een bericht in de Völkischer Beobachter blijkt, is de Org. Todt op het oogenblik een millioen man sterk. Deze organisatie is in alle door Duitschland bezette gebieden werkzaam. Zij heeft o.a den Westwall, en verleden jaar den verdedigingsgordel langs de kust van den Atlantischen Oceaan gebouwd.

Een groot gedeelte van de Org. Todt bestaat uit buitenlanders. Onder deze buitenlanders bevindt zich ook een zeer groot contingent Nederlandsche arbeiders, die op het oogenblik in alle uithoeken van Europa bezig zijn met het bouwen van straatwegen, wapenfabrieken, kaden, havenwerken, vestingen, fortificaties, electrische centrales, spoorwegen en zelfs bij de exploitatie van mijnen. Bovendien heeft de O. T. thans nog een nieuwe taak gekregen en wel de ontginning van de petroleumvelden in Oost-Europa. (Vaderland - Telegraaf)

(Vor. ber. Organisatie Todt 4567 D.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Nikkel ontdekt op Celebes. —**

Tokio, 26 Mei (A.N.P.) — Volgens berichten uit Makassar zijn op Celebes nieuwe groote nikkelreserves ontdekt. Met de exploitatie hiervan is men reeds begonnen. Bij de exploitatie van de oude nikkeladers zijn buitengewone successen bereikt. (Vaderland)

(Vor. ber. Jap. bewind 5540 A.)

B. **BLINDENSCHRIFT. — Klankomzetting van braille-teekens. —**

13 Mei — De Italiaansche professor Manfredi is er in geslaagd een nieuw soort blindenschrift te ontwerpen Hij maakte hierbij gebruik van het grondbeginsel der braille-uitvinding en vulde deze aan met de mogelijkheden der moderne techniek. Manfredi liet zijn schrift in bladen ponsen en construeerde hierbij een apparaat dat, indien over de letterteekens wordt gestreken, de letters via een koptelefoon in klanken omzet. Men verwacht van deze uitvinding zeer veel, vooral omdat het den blinden het leeren lezen aanmerkelijk vergemakgelijkt. De tastzin wordt bij het principe van Manfredi volkomen uitgeschakeld. (Alg. H'blad)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche Landwacht beëedigd - Redevoeringen van den Rijkscommissaris, ir. Mussert en ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter. —**

31 Mei — De manschappen van de Nederlandsche landwacht, hoewel deel uitmakend van een territoriale verdedigingsorganisatie, zullen als politieke soldaten mede de wegbereiders zijn voor de groot-Germaansche weermacht, die eens de Germaansche levensruimte zal beveiligen en beschermen. Zij hebben een eed afgelegd op Adolf Hitler en zich daardoor verbonden met hem, die het aanzien van Europa voor eeuwen zal veranderen. Zij zijn daardoor opgenomen in de ondeelbare strijdgemeenschap van alle nationaal-socialisten, die slechts één gemeenschappelijk lot en één gemeenschappelijke overwinning kent. Deze gedachten vormden het hoofdthema van de redevoeringen, die Mussert, de Rijkscommissaris en ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter op 30 Mei hebben gehouden ter gelegenheid van de beëediging der eerste landwacht-recruten op Adolf Hitler.

De plechtigheid had plaats in de koning Willem I-kazerne te 's-Hertogenbosch. De mannen, wier oefentijd van drie maanden op 3 Mei was aangevangen, maakten reeds een zeer goeden militairen indruk. Zij waren gekleed in de veldgrauwe uniform der Waffen-ᛋᛋ. Daaraan ontbrak alleen nog het specifiek Nederlandsche kenteeken, dat binnenkort op de linkermouw zal worden aangebracht en vermoedelijk zal bestaan uit een kleinen leeuw. Vele eeregasten waren aanwezig, onder wie de chef der Ordnungs-Polizei generaal Lankenau en hoofden van formaties en diensten der N.S.B. Het eerst voerde Mussert het woord. Hij zeide o.m.: Mijne kameraden, Hou zee! Het is vandaag, 30 Mei van het jaar 1943, voor ons allen een bijzondere dag. Gij zult worden beëedigd als de eerste leden van de Nederlandsche Landwacht, die tot taak heeft mede te helpen aan de verdediging van ons vaderland. Drie jaar geleden, van 10 tot 14 Mei 1940 werd hier op Nederlandschen bodem gevochten tusschen Duitsche en Nederlandsche soldaten, hetgeen wij slechts kunnen zien als een broederoorlog. Onze vaste overtuiging is, dat de Duitsche troepen hier niet binnengekomen zijn als vijand, maar dat zij hier komen moesten omdat de Europeesche levensruimte en daarmede de Germaansche levensruimte moest worden verdedigd tegen aanvallen van buiten. Het ware den Führer zeer lief geweest, als hier een Nederlandsch leger had gestaan, dat in staat en bereid was geweest de Nederlandsche kust te verdedigen. Het heeft niet zoo moge zijn. Het heeft aan ons en u, mijne trouwe kameraden, niet gelegen. Het heeft ook aan mij niet gelegen. Het heeft niet zoo moge zijn. Wij Nederlandsche nationaal-socialisten hebben beloofd, dat een Mei 1940 zich nooit meer herhalen zal, maar dat hier zal komen een groote broederschap van volk tot volk. Hoever af dat moge schijnen, toch zal dat moeten komen.

Om uw plicht te kunnen doen moet gij de vakkennis er voor hebben en dan danken wij onze Duitsche kameraden, dat zij ons willen leeren goede soldaten te zijn. Ik hoop en vertrouw, dat gij goede militairen zult wezen, zooals onze legionnairs en mannen van de Standarte Westland en de N.S.K.K.

Nu ben ik tot u gekomen wegens de eedsaflegging, die nu gaat plaats vinden. Het beginsel daarvan is, dat er een gezamenlijke verdediging zal zijn van de Germaansche levensruimte. Dit is de eenig juiste opvatting en de eenige mogelijkheid, of ieder afzonderlijk zou op den duur vernietigd worden. Wanneer wij alle Germaansche volkeren samen nemen, is de hoeveelheid vergeleken bij de wereldbevolking niet groot, maar wat wij aan kwantiteit te kort komen, zal door kwaliteit vergoed moeten worden. Dit beginsel van de gezamenlijke verdediging van de Germaansche levensruimte eischt, dat er is één macht. één groote weermacht van alle Germaansche volkeren.

Dat er bij die verdediging een eenhoofdige leiding noodig is, niemand zal het kunnen of willen ontkennen. Deze leiding is dan bij den man, die de verantwoordelijkheid heeft voor het zijn of niet zijn van Europa in de naaste toekomst. De verantwoordelijkheid is bij Adolf Hitler. Met hem staan of vallen alle Germaansche volkeren. Het was mij een eer tegenover hem te staan, van man tot man, en in December 1941 op hem Adolf Hitler als Germaansch Führer den eed van trouw af te leggen, wetende dat hij nooit iets van mij zal vergen, dat in strijd is met de eer, de waardigheid of de belangen van het Nederlandsche volk. Dit geschiedde tusschen den man, die Germaansch Führer is in het moeilijkste tijdperk van de laatste 100 jaar en mij leider van de beweging en erkend als leider van het Nederlandsche volk. Deze trouw kan en zal nooit verbroken worden. En nu wordt er van u, mijne kameraden, gevraagd ook een eed van trouw op den Führer af te leggen. Ik weet, dat er onder u hier staan, die ook een eed van trouw gezworen hebben aan mij als leider van de beweging. Ook staan er onder u die nog niet de gelegenheid daartoe gehad hebben. Er staat u niets in den weg den eed van trouw, die nu van u gevraagd wordt te zweren. Zij vullen elkander aan. Gij zweert nu een eed van trouw en dapperheid als soldaat en als zoodanig wordt van u gevraagd, dat gij zult zweren: „Als lid van de Landwacht Nederland zweer ik u Adolf Hitler, Germaansch Führer, trouw en dapperheid" en daarbij komt dan de belofte van gehoorzaamheid als soldaat, want geen weermacht en geen onderdeel van den weermacht is te leiden, wanneer er niet is discipline en gehoorzaamheid en die belofte is: „Ik beloof u en de door u aangewezen leider gehoorzaamheid tot in den dood. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig."

Vervolgens nam de Rijkscommissaris het woord.

Aan diens rede ontleenen wij het volgende: Mannen van de Nederlandsche Landwacht. Ge hebt den eed van trouw op Adolf Hitler afgelegd en met dien eed van trouw hebt ge tegelijk een gelofte en een belijdenis afgelegd, een belofte van trouw aan onzen Führer en zijn werk, het werk van wereldgeschiedkundige beteekenis, dat voor Europa een nieuwe orde en voor de Germaansche volken van Europa een lotsgemeenschap van het bloed, de eer en de toekomst zal beteekenen. Tenslotte werd nog het woord gevoerd door generaal commissaris Rauter. Deze verklaarde o.m.:

Enkele maanden geleden werd in uwe eigen rijen de wensch geuit om een territoriale landverdedigingsorganisatie in het kader der Waffen-ᛋᛋ op te richten en te vormen, die onder den gemeenschappelijken Führer Adolf Hitler opgesteld zou worden. Na overleg met den Rijkscommissaris en in overeenstemming met den Leider heb ik den Reichsführer een voorstel gedaan, die mij bevel gaf een Landwacht Nederland op te stellen in het kader der Waffen-ᛋᛋ. Wel staat in de verordening over de Landwacht Nederland, dat zij gebruikt kan worden zoowel voor verdediging van het land naar buiten als naar binnen, ik heb echter welbewust den Reichsführer-ᛋᛋ verzocht de Landwacht op te stellen in het kader der Waffen-ᛋᛋ, omdat ik van meening was, dat de Landwacht, indien eenigszins mogelijk, niet moet worden gebruikt voor binnenlandsch politiek optreden. Enkele dagen geleden heeft Radio-Oranje door den aether de bewering gelanceerd, dat bij de jongste stakingsbeweging in Nederland ook de Nederlandsche Landwacht zou zijn opgetreden. Dit is een onwaarheid en een verdraaiing, zooals dat aan de overzijde altijd ge-

woonte is. Wij waren niet zoo tactloos om dit te doen en gij weet zelf, dat dit niet het geval geweest is. Er zijn slechts kleine gedeelten van Duitsche formaties der Waffen-SS of van de politie gebruikt en er bestond absoluut geen noodzaak om ook Nederlandsche formaties te gebruiken. De Nederlandsche formaties wachten op het oogenblik, waarop de uitgeweken regeering in Londen zal probeeren, Nederlandsch grondgebied te betreden, want op dat oogenblik, waarop wij ons allen verheugen, zullen de formaties ook in den strijd geworpen worden om deze ophitsers en het Legioen Beatrix, dat in Engelsche uniformen opgesteld wordt, de hun toekomende ontvangst te bereiden. In deze Landwacht treden aan alle Nationaal-Socialisten in Nederland en bovendien alle Germaansch denkende Nederlanders, die voor het nieuwe Europa hebben gekozen (Telegraaf - N. R.Crt.)

(V. b. Ned. Landwacht 5522; dr. Seyss-Inquart 5533 A.; ir. Mussert 5520)

Volksgezondheid - Regeling der positie van tandheelkundigen. —

31 Mei — Het verordeningenblad bevatte een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken betreffende de tandheelkundigen (tandheelkundigenbesluit). Hierin wordt o.m. bepaald: De tandheelkundigen zijn onderworpen aan het staatstoezicht, dat door den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken wordt uitgeoefend. De secretaris-generaal belast een tandarts met het toezicht op de tandheelkundigen. Deze heeft den titel „commissaris, belast met het toezicht op de tandheelkundigen". Artikel 4, derde lid, van de wet van 13 Mei 1939 (Staatsblad no. 801) tot nadere voorzieningen in zake de tandheelkunde, waarbij het tandheelkundigen verboden werd personen beneden den leeftijd van 16 jaar te behandelen, vervalt. Het derde uitvoeringsbesluit ingevolge Ziekenfondsenbesluit wordt gewijzigd en aangevuld, in dien zin, dat de door ziekenfondsen te verstrekken tandheelkundige verzorging ook kan geschieden door een tandheelkundige. De secretaris-generaal vaardigt de ter uitvoering van dit besluit noodzakelijke voorschriften uit. (Verordeningenblad no. 17, 26 Mei '43)

(Vor. ber. Tandheelkundigen 3794 F.)

Nederl. Arbeidsfront - Bijeenkomst van sociale voormannen te Utrecht. —

31 Mei — Op 30 Mei kwamen duizenden werkers van het N.A.F. en het Duitsche Arbeitsfront kameraadschappelijk bijeen in de Markthal te Utrecht om te luisteren naar twee redevoeringen, een van den General-Kommissar Hauptdienstleiter Schmidt en een van H. J. Woudenberg, leider van het N.A.F.. De laatstgenoemde deed enkele practische mededeelingen en verklaarde o.m. dat de contributie voor het N.A.F. gehalveerd wordt. De rede van den commissaris-generaal Schmidt was een bezielend en moedgevend betoog, waarmede de sociale voormannen winst kunnen doen in de bedrijven, waarin zij te werk gesteld zijn. Behalve de sociale voormannen waren ook aanwezig de leiders van de plaatselijke kantoren uit de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland. (Telegraaf)

(V. b. Ned. Arbeidsfront 5480; Hauptdienstleiter Schmidt 5494 A.; H. J. Woudenberg 5286)

Arbeidsinzet - Verplichte aanmelding der in 1924 geborenen. —

31 Mei — Op grond van de beschikking van den Rijkscommissaris werden op 26 Mei ook de mannen geboren in 1924, opgeroepen zich ten behoeve van den arbeidsinzet aan te melden bij een der Gewestelijke Arbeidsbureaux. (Telegraaf) **(Vor. ber. Arbeidsinzet 5539)**

Tegemoetkomingsbesluit in werking. —

31 Mei — Het Nederlandsche Arbeidsfront heeft, ten einde de verzorging der gezinsleden van hen, die in Nederland of in het buitenland in Europa werk hebben aanvaard in betere banen te leiden, in overleg met de departementen van Sociale Zaken en Financiën, een regeling ontworpen, welke met terugwerkende kracht van 3 Mei 1943 af in werking treedt bij besluit van de secretarissen-generaal van genoemde departementen.
Financieele tegemoetkoming kan worden verleend aan bewoners van het bezette Nederlandsche gebied, n.l. aan Nederlanders, Nederlandsche onderdanen, vreemdelingen en statenloozen, voorzoover langer dan drie jaar in Nederland woonachtig. Voor zoover bedoelde categorieën na 21 Juni 1940 arbeid in Nederland of in het buitenland hebben aanvaard, kunnen zij voor de navolgende tegemoetkomingen, die blijkens de bepalingen van het besluit noch loon, noch ondersteuning ingevolge de Armenwet zijn, in aanmerking komen:
a. Sociale toelagen. Aan een gehuwden arbeider, die onder dienstverplichting of daarmee gelijk te stellen omstandigheden in Nederland of in het buitenland is geplaatst, waardoor het hem niet mogelijk is, dagelijks of tenminste eenmaal per week huiswaarts te keeren en hij genoodzaakt is, afzonderlijk te wonen van de personen, of den persoon, tot wier levensonderhoud hij verplicht is, kan ten behoeve van deze(n) na zijn vertrek, nadat de periode, waarover het overbruggingsgeld wordt verstrekt, is verstreken, voor den duur van zijn werkzaamheden elders een sociale toelage worden toegekend, wanneer hij onmiddellijk voor zijn tewerkstelling: a. werkzaam was, hetzij in loondienst, hetzij als zelfstandige; b. uitkeering genoot krachtens een van overheidswege gesubsidieerde wachtgeldregeling; c. uitkeering genoot als wachtgelder in overheidsdienst; d. gedurende niet langer dan 26 weken uitkeering genoot krachtens de ziektewet, de ongevallenwet, of land- en tuinbouwongevallenwet 1922; e. uitkeering genoot krachtens de verordening no. 138/42 van den Rijkscommissaris betreffende het beëindigen van arbeidsovereenkomsten van tewerkgestelden bij stilgelegde ondernemingen; f. ontslagen is uit den Nederlandschen Arbeidsdienst of de Nederlandsche Waffen-SS en onmiddellijk voor zijn indiensttreding werkzaam was op de sub a. aangewezen wijze.
De sociale toelage zal bedragen bij een verdiend loon van minder dan *f* 25 per week *f* 10; van *f* 25 tot *f* 26 *f* 11 per week; van *f* 26 tot *f* 27 *f* 12 per week en zoo vervolgens. De maximale uitkeering zal bij een weekloon van *f* 60 en hooger *f* 45 per week bedragen.
Als algemeene voorwaarde geldt, dat 60 pct. van het nieuwe loon plus het scheidingsgeld en de sociale toelage niet meer mag bedragen dan 90 pct. van het vroegere netto-loon. Uitbetaling geschiedt door het Gewestelijk Arbeidsbureau.
b. Overbruggingsgeld. Voor in het buitenland tewerkgestelde arbeiders kan een „overbruggingsgeld" ter hoogte van het laatst verdiende loon worden verstrekt en wel gedurende de eerste drie weken van het verblijf buitenslands. Voor in Nederland werkenden is de termijn op een week gesteld.
c. Kleedingtoelage. Een kleedingtoelage kan worden verleend aan de arbeiders, die voor het werk kleeding schoeisel, e.d. noodig hebben, doch hierin zelf niet kunnen voorzien, en wel één keer in een periode van 52 weken.
d. Verteringsgeld. Ten slotte kan aanspraak worden gemaakt op verteringsgeld en vergoeding van reiskosten tot aan de grens.
e. Reiskostenvergoeding. Reiskosten voor in het buitenland tewerkgestelden worden in den regel voor gehuwden tweemaal per jaar, voor ongehuwden eenmaal per jaar vergoed. (Nat. Dagblad - Het Volk)

(V. b. Ned. arbeiders in Duitschland 5502 B)

A. **VER. STATEN. — Het bezoek van Churchill - Persconferentie. —**

31 Mei — Naar de Engelsche nieuwsdienst uit Washington meldt, heeft Churchill op 24 Mei het woord gevoerd op de persconferentie in het Witte Huis. Churchill zeide: „Wanneer de oorlog lang genoeg duurt, zal de steeds grooter wordende superioriteit der geallieerden bij de productie van wapens beslissend zijn. Wat den oorlog in de lucht betreft, zal de steeds grooter wordende kracht der oorlogsmachine van de geallieerden in steeds sterker mate tegen den vijand gebruikt worden aan alle fronten, waar men hem maar treffen kan."
Churchill betoogde vervolgens, dat hij eerder op de kracht van het leger rekent om de overwinning te behalen dan op een binnenlandsche ineenstorting van de As-mogendheden. Churchill herhaalde dan, dat de geallieerden den oorlog zullen voortzetten tot de volledige onvoorwaardelijke onderwerping van alle vijanden.
Op vragen ten aanzien van Britsch-Indië antwoordde Churchill: „Groot-Brittannië wenscht vurig, de hevigheid van den oorlog tegen Japan te vergrooten.
Sprekende over de ontbinding der Komintern, zeide Churchill o.a. nog, dat hij zich hierover verheugde.
Met betrekking tot den oorlogstoestand verklaarde hij, dat de vooraanstaande Britsche en Amerikaansche mannen goede besluiten genomen hebben om den oorlog in den Stillen Oceaan met de grootste energie voort te zetten.
Op de vraag van een persvertegenwoordiger of de mogelijkheid bestaat, dat de Sovjet-Unie eventueel te zamen

met de geallieerden Japan aanvalt, antwoordde Churchill: Men heeft mij niet de gelegenheid geboden om den Sovjets in deze kwestie instructies te geven. Rusland heeft zware verliezen geleden, zoo zeide Churchill en ik ben van meening, dat men van de Russische regeering niet nog meer mag verlangen. De Sovjets weten echter, zoo besloot Churchill zijn verklaringen, dat zij door de Japanners „met een tamelijk opportunistisch oog gecontroleerd worden."

Slotcommuniqué. —
31 Mei — Op 25 Mei is de officieele verklaring verschenen over de resultaten der besprekingen in Washington tusschen president Roosevelt en Winston Churchill. Deze verklaring luidt aldus:
„De gehouden conferentie der gemeenschappelijke staven te Washington is geëindigd met een volledige overeenstemming ten aanzien van de toekomstige operaties op alle oorlogstooneelen." (Telegraaf - N.R.Crt.)
(Vor. ber. Bezoek v. Churchill 5539 C.)

A. **VER. STATEN. — Positie der vakbonden - Het optreden van John L. Lewis. —**
31 Mei — John Lewis, de kampioen van de politieke arbeidersbeweging in de Vereenigde Staten, heeft verzocht met zijn aanhangers te worden opgenomen in de „American Federation of Labor" (A.F.L.)
John Llewellyn Lewis werd in 1880 te Lucas (Indiana) geboren als zoon van een mijnwerker uit Wales, die vele malen wegens revolutionnaire acties in de gevangenis terecht kwam. Evenals zijn vader werd hij mijnwerker en vijftien jaar lang werkte hij onder den grond. Na 1908 begon zijn leven als arbeidersleider en wel in dienst van den mijnwerkersbond. Opgemerkt door den voorzitter van de A.F.L., Samuel Gompers, werd hij diens rechterhand, hetgeen hem niet verhinderde zich tegenover zijn chef candidaat te stellen voor het voorzitterschap der A.F.L. Nadat hij door Gompers was verslagen, werd hij in 1917 vicevoorzitter van den mijnwerkersbond „United Mine Workers", in 1919 waarnemend voorzitter en in 1920 voorzitter, hetgeen hij tot nu toe bleef.
Na de crisis van 1929 kwam toen in Maart 1933 president Roosevelt aan het bewind en met hem kwam de „New Deal", die in het begin den indruk wekte, dat zij een eind zou maken aan de oude vormen. Dit schiep de voorwaarde, voor een nieuwe richting in de arbeidersbeweging en Lewis greep deze gelegenheid aan. Lewis werd de kampioen van een „verticale" organisatie, welke de arbeiders volgens de bedrijfstakken organiseerde en daarbij ook alle bedrijven koppelde, welke achtereenvolgens elkaars producten gebruiken. Hiermede werd door de inschakeling van de ongeschoolden een grooter machtsconcentratie verkregen en tevens werd het ingrijpen tegen een bepaalden bedrijfstak in hooge mate vergemakkelijkt. Binnen de A.F.L. vormde Lewis toen in November 1935 een commissie, welke deze denkbeelden moest verwezenlijken en aldus ontstond het C.I.O. — Committee of Industrial Organisation". Uiteraard stond deze commissie veel dichter bij de revolutionnaire ideeën van de Europeesche arbeidersbeweging en zonder in de marxistische ideologie te vervallen, richtte zij zich toch naar den klassenstrijd, zooals tot uiting kwam bij de beruchte „sit down" stakingen in 1937.
De oorspronkelijke „commissie" werd een zelfstandige organisatie en onder den nieuwen naam „Congress of Industrial Organisations" kwam zij spoedig tot grooten bloei, waarbij zij de A.F.L. zelfs overvleugelde.
De toenemende sociaal-politieke eischen van het C.I.O. leverden echter eenerzijds wel nieuwe leden op, doch anderzijds verloor Lewis de vriendschap van Roosevelt. Ten slotte leidde dit zelfs tot openlijke vijandschap, toen Lewis in Januari 1940 bij de opening van het mijnwerkerscongres Roosevelt en zijn regeering den oorlog verklaarde.
Bijzonder fel werd Lewis toen Roosevelt zich candidaat stelde voor een derde ambtsperiode en hij verklaarde te zullen aftreden, als Roosevelt werd herkozen. In November 1940 werd dit laatste een feit, Lewis hield zijn woord en zijn vriend Murray, die 20 jaar lang vice-voorzitter van den mijnwerkersbond was geweest, werd voorzitter van het C.I.O. Lewis trachtte echter weldra zijn machtspositie te herstellen en wel door pogingen tot hereeniging van A.F.L. en C.I.O., waarbij hij dan natuurlijk in den hereenigden bond een nieuwe groote rol zou moeten kunnen spelen. De fusiepogingen mislukten echter en daar het C.I.O. hem geen mogelijkheden meer bood, veroorzaakte hij een tweede scheuring. In October 1942 besloot zijn mijnwerkersbond uit het C.I.O. te treden en een derden bond te vormen.
In het begin van 1943 spande in het bijzonder de secretaris-generaal van het Britsche verbond van vakvereenigingen, Sir Walter Citrine, zich in om de A.F.L. en het C.I.O. tot elkaar te brengen teneinde in Juli a.s. op de Geallieerde vakbondsconferentie te Londen een Amerikaansche delegatie te laten optreden, waarin ook het jonge C.I.O. zou zijn vertegenwoordigd.
In Mei kwamen de A.F.L. en het C.I.O. er toe tezamen met den bond van spoorwegpersoneel één lijn te trekken en wel in de gemeenschappelijke verklaring, dat zij binnen afzienbaren tijd een eind zouden moeten maken aan hun steun voor Roosevelts anti-inflatieprogram, indien de levensmiddelenprijzen niet beter onder contrôle zouden worden gehouden. Dit scheen een stap in de richting van eenheid, doch ditmaal stond de derde bond, n.l. die van Lewis, weer buiten alles. Lewis had het met stakingen geprobeerd. Nadat tot 1 Mei tevergeefs was onderhandeld over een nieuw collectief contract in de bruinkoolmijnen, dat de op 1 April geëindigde overeenkomst moest vervangen, legden de mijnwerkers, ondanks het belang van den mijnbouw voor de oorlogsindustrie, het werk neer en pas nadat de regeering had ingegrepen en voor iedere mijn een gemachtigde had benoemd, bleek Lewis bereid een „wapenstilstand" van twee weken te sluiten, welke daarna nog eens met twee weken werd verlengd.
Zooals de zaken nu staan, moet men aannemen, dat Lewis zijn kansen om zijn wenschen te verwezenlijken niet groot genoeg meer achtte, al blijft b.v. het een of andere compromis in zake de loonen niet uitgesloten. In ieder geval heeft hij zich thans aangemeld bij de A.F.L., die hij kort tevoren nog „flikflooierij met de regeering" en blindheid in de kwestie der loon- en prijsstop verweet. De conclusie ligt voor de hand, dat hij daarmee soortgelijke oogmerken heeft als de communistische partij in Engeland, die met alle geweld tot de Labour Party zou willen toetreden, niet omdat zij het standpunt van die andere organisatie juister acht, maar alleen om in en door middel daarvan zelf tot grooter invloed en macht te komen. Het feit, dat de A.F.L. zich heeft verplicht gedurende den oorlog niet te staken, zou Lewis dan op den koop toe moeten nemen. Anderzijds heeft juist het C.I.O. in de laatste dagen een nieuwe stakingsbeweging ontketend en wel in de fabrieken van rubberbanden e.d. van Good Year, Goodrich, Firestone en andere ondernemingen. Het Oorlogsarbeidsbureau stond namelijk wel een loonsverhooging van 3 cent per uur toe, doch dit was den arbeiders lang niet genoeg, daar zij een verhooging van 8 cent per uur met terugwerkende kracht tot Juni 1942 eischten. Meer dan 50.000 leden van het C.I.O. legden daarop het werk neer en pas nadat Roosevelt met krachtige tegenmaatregelen had gedreigd, werd de staking afgelast.

De regeering tracht tegenover het streven der vakbonden naar gunstiger arbeidsvoorwaarden, waarvan bepaalde groepen kunnen profiteeren, vooral het gemeenschappelijk belang van de oorlogvoering op den voorgrond te plaatsen en al kost het eenerzijds uiteraard moeite zulk een standpunt ingang te doen vinden, toch zijn er anderzijds stroomingen ontstaan, die den vakvereenigingen beslist vijandig gezind zijn en die allicht steun vinden bij de ondernemers. Het parlement van Kansas heeft bv. kortgeleden een wet aangenomen, welke de vakvereenigingen eventueel onder scherpe contrôle zal stellen. Ook in andere staten zijn soortgelijke voorstellen bij de parlementen ingediend. Niemand zal echter verwachten, dat de vakvereenigingen zonder verzet met zich zullen laten spelen en het jongste verzoek tot aansluiting van den „derden" bond bij de A.F.L. bewijst, dat men alles kan verwachten. (Alg. H'blad)
(V. b. John Lewis 5514 D.; Vakvereenigingen 5231 C.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Gemeenschappelijke Paaschbrief van R.K. en Protestantsche kerken aan in het buitenland tewerkgestelden uit Sneek. —**
Aan de uit Sneek in het buitenland tewerkgestelden, is een Paaschbrief gezonden, die onderteekend was door den deken en den kapelaan der R. Kath. kerk, benevens door vrijzinnige en rechtzinnige Ned. Herv. predikanten, de Geref., de Doopsgezinde en de Bapt. predikanten ter plaatse. Ongetwijfeld een unicum in Nederland. En voor den auteur van dezen Paaschbrief, gesteld in een toon, waarbij de evangelieboodschap aanspreekt, zoodat allen die konden onderteekenen, past ongetwijfeld een woord van hulde. (Vaderland)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Hernieuwde strijd in het Koebangebied - 100.000 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte tot zinken gebracht; in Mei 430.000 br.t. vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 31 Mei. (D. N. B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: De vijand zette de aanvallen op het Koebanbruggenhoofd niet voort. Van het overige front wordt alleen activiteit van verkennings- en stoottroepen gemeld.

1 Juni — Aan het front verliep de dag rustig.

2 Juni — Aan het front van het Koebanbruggenhoofd en bij Welisj hebben de Sovjets met sterke strijdkrachten aanvallen ondernomen. Alle doorbraakpogingen werden met groote verliezen voor den vijand tot mislukking gebracht.

4 Juni — Van het front wordt slechts plaatselijke gevechtsactie gemeld.

5 Juni — De strijd tegen de benden achter den centralen frontsector werd met succes voortgezet. De ingesloten bendengroepen werden vernietigd en 112 kampen met groote voorraden en talrijke wapenen buitgemaakt.

Overzicht. —

5 Juni - (S.P.T.) — De gevechtspauze, houdt nog steeds aan. In Berlijnsche militaire kringen blijft men zeer terughoudend wat betreft het doen van voorspellingen over den duur dezer gevechtspauze. In welingelichte kringen wordt er slechts op gewezen, dat de Duitsche stellingen aan het Koebanbruggenhoofd in hun strategische waarde onaangetast zijn gebleven, hetgeen vooral dan duidelijk zal worden, wanneer de fronten zich weer in beweging hebben gesteld. Voor Duitschland hebben de eerste gevechten van dit voorjaar, naar men hier oordeelt, het voordeel gehad dat sterke vijandelijke krachten aan troepen en materieel zijn vastgehouden waarbij nog komt, dat men den tegenstander zware verliezen heeft kunnen toebrengen.

DE ZEEOORLOG.

30 Mei — Duitsche duikbooten hebben in het Noorden en Zuiden van den Atlantischen Oceaan zeer zware gevechten tegen convooien geleverd. Hierbij brachten zij 15 schepen met een totalen inhoud van 90.000 brt. tot zinken.

31 Mei — Boven den Atlantischen Oceaan werd een vijandelijk vrachtschip van 4900 brt. door een luchtaanval in den grond geboord.

1 Juni — Een Duitsche duikboot bracht in den Atlantischen Oceaan een vijandelijk koopvaardijschip van 5000 brt. tot zinken.

2 Juni — In den strijd tegen de Britsche en Amerikaansche verbindingen ter zee hebben de marine en de luchtmacht in Mei 76 vijandelijke koopvaardijschepen van tezamen 430.000 brt. tot zinken gebracht; 24 andere schepen werden beschadigd. Verder werden een corvet, een duikboot, een patrouillevaartuig en zeven motortorpedobooten tot zinken gebracht. Drie torpedojagers, een onderzeeboot, zeven motortorpedobooten en twee patrouillevaartuigen werden bovendien beschadigd.

DE LUCHTOORLOG.

30 Mei— Formaties Engelsche en Amerikaansche vliegtuigen vielen de Bretonsche stad Rennes en eenige steunpunten aan de Atlantische kust aan en bombardeerden in den afgeloopen nacht verscheidene plaatsen in West-Duitschland. Voor een deel werd vrij groote schade aan gebouwen aangericht. De bevolking, vooral te Wuppertal, leed verliezen. 57 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

2 Juni — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben de Zuidoostelijke en Zuidelijke kust van Engeland aangevallen en Margate en het eiland Wight bestookt.

4 Juni — In het Middellandsche zeegebied werd de wederzijdsche luchtactie voortgezet. Het luchtwapen van de Spilmogendheden richtte zijn aanvallen op de Noord-Afrikaansche havens en het zeegebied, terwijl de Geallieerden hun aanvallen op Zuid-Italië, Sicilië, Sardinië en Pantelleria voortzetten.

5 Juni — De Engelsch-Amerikaansche luchtmacht heeft haar aanvallen op Duitsche steden in Mei moeten betalen met zware verliezen aan de kostbaarste machines. In het geheel werden ongeveer 550 vijandelijke vliegtuigen, waaronder ongeveer 310 zware bommenwerpers, boven Duitschland en het bezette gebied in het Westen neergeschoten, de Duitsche luchtmacht verloor 128 toestellen, voor het meerendeel jagers.

In den strijd tegen het bolsjewisme behaalde de Duitsche luchtmacht in Mei de volgende resultaten: Aan het Oostelijke front werden in totaal 1213 Sovjetvliegtuigen vernield. Hier keerden 143 Duitsche vliegtuigen niet terug. (Telegraaf - N.R.C. - Nat. Dagblad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5542 A)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Strijd op Attoe geëindigd - Japansch offensief in China voltooid. —

De strijd ter zee. —

27 Mei — Japansche marinestrijdkrachten hebben in den tijd van 5 tot 24 Mei in de wateren van het Noordelijke deel van den Stillen Oceaan de volgende resultaten behaald:

Door duikbooten werden tot zinken gebracht twee tankschepen, elk van 15.000 ton, zes vrachtschepen van tezamen 65.000 ton, en een transportschip van 15.000 ton. Door vliegtuigen werden verder nog in den grond geboord vier transportschepen van tezamen 9400 ton. Japansche marinestrijdkrachten hebben bovendien tusschen 1 April en 20 Mei zeventien vijandelijke duikbooten tot zinken gebracht.

31 Mei — De Japansche bezettingstroepen op het eiland Attoe, besloten in den nacht van 29 Mei een laatste aanval te ondernemen. Na deze onderneming is de verbinding met de vechtende troepen afgesneden en men neemt, naar het Japansche hoofdkwartier mededeelt, aan, dat alle soldaten gevallen zijn. De Japansche bezettingstroepen, waren 2000 man sterk. De vijandelijke strijdkrachten telden ruim 20.000 man, terwijl ook haar bewapening aanzienlijk sterker was. De hun door de Japanners toegebrachte verliezen worden op meer dan 6000 man geschat. Het eiland Kiska is nog hecht in Japansche handen.

De strijd in China.

27 Mei — Achttien duizend man Chineesche troepen zijn in de omgeving van Lotsjiapa, 10 km. ten Zuidwesten van Itsjang, omsingeld. De stad zelf is na een hevigen strijd in Japansche handen gevallen. Steeds nauwer wordt de ring gesloten om nog 30.000 man sterke troepen van het 18e leger van Tsjoengking, 40 tot 50 km. ten Zuiden van Itsjang. Japansche eenheden, die begin dezer week het steunpunt Joejangkwan, 55 km. ten Zuidwesten van Itsjang veroverd hadden, dringen thans in Noordelijke richting door, waardoor de mogelijkheid om zich terug te trekken voor de 11e, 18e en de 34e divisie van het 18e leger van Tsjoengking reeds sterk gevaar loopt.

29 Mei — De Japansche troepen hebben Hsinnan ten Westen van het Toengting-meer in Noord-Hoenan veroverd.

31 Mei — Japansche troepen hebben in den loop van den strijd tegen de omsingelde Tsjoengkineesche strijdkrachten Moetsjiautsji en Tsjoetsjiaping ten Zuidwesten van Itsjang bezet. Van de vijf ingesloten Tsjoengkineesche divisies werden er drie vernietigd.

2 Juni — Het Japansche Keizerlijke hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat de operaties der Japansche strijdkrachten in het gebied van de Jangtsekiang ten Noordwesten van het Toengtingmeer en in het bijzonder op den zuidelijken oever van den Jangtse tegenover Itsjang zijn geëindigd. De Japansche strijdkrachten stonden daar tegenover het tiende leger van Tsjoengking en het zoogenaamde verdedigingsleger voor het Jangtse-gebied, tezamen geschat op 120.000 man. Bij de Japansche operaties, die begin Mei begonnen, verloren de Chineezen 3630 man aan dooden en 59.000 man aan gevangenen. De Japansche strijdkrachten maakten talrijke kleine schepen met in totaal 16.000 ton buit, alsmede vijftig stukken geschut en 259 mitrailleurs. De verliezen der Japanners bedragen 237 dooden.

De strijd in Birma. —

Japansche troepenonderdeelen, die in het gebied van Arakan de Britsch-Indische troepen op de vlucht hebben gedreven, achtervolgden den vijand en konden een belangrijke bergstelling ongeveer vijftig kilometer ten Oosten van de kuststad Karmion veroveren, hoewel de Engelschen alle krachten hadden ingespannen om deze voor hen zoo belangrijke stelling te behouden.

(Alg. H'blad - D. Z. i. d. Niederl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5542 B)

A. Bewapening. - Redevoeringen der rijksministers Speer en dr. Goebbels. —

7 Juni — Voor vele duizenden uit alle lagen van het Duitsche volk, onder wie vooral arbeiders uit de bewapeningsindustrie, hebben Rijksminister dr. Goebbels en Rijksminister Speer op 5 Juni in het Sportpalast te Berlijn verslag uitgebracht over den huidigen stand van de Duitsche bewapening en een inzicht gegeven in houding en inspanningen van het Duitsche volk tot bevechting van de eindoverwinning in den grootsten en hardsten oorlog der geschiedenis.

Rijksminister Speer wees er in zijn rede allereerst op, dat de Duitsche bewapeningsindustrie iets buitengewoons en geweldigs gepresteerd heeft. De Duitsche bewapening, zoo ging hij voort, is van jaar tot jaar gestegen en heeft in Mei 1943 op alle gebieden een recordhoogte bereikt. Het is de historische verdienste van Rijksmaarschalk Göring, ons door het vierjarenplan de grondslagen te hebben verzekerd tot instandhouding en opvoering van de Duitsche bewapeningsindustrie. Spr. wees er op, dat het succes van de opvoering der bewapeningsproductie daarom zoo verrassend was, omdat de belangrijke productiebedrijven hun nieuwe fabricagemethoden zonder voorbehoud onder elkaar uitwisselen. Wij kunnen thans met trots vaststellen, dat wij niet alleen voldaan hebben aan den eisch van den Führer, in Februari van het vorige jaar gesteld, tot opvoering van de bewapening doch dien eisch ten deele aanzienlijk hebben overtroffen. Hij wees op de prestaties en de houding van den Duitschen arbeider bij het herstellen van schade, aangericht door vliegeraanvallen, en legde er den nadruk op, dat juist in de laatste maanden, ondanks de luchtaanvallen, op alle gebieden der bewapening geen inzinking, doch een gestadige stijging der productie valt waar te nemen.

Nadat Speer gesproken had over de gewaarborgde grondstoffenpositie voor de bewapeningsindustrie, vooral wat betreft steenkool, ijzer en staal, sprak hij over de energiebronnen, waarbij hij mededeelde, dat in dit jaar een groot aantal door waterkracht gedreven electriciteitscentrales van grooten omvang in bedrijf genomen is en in nog grooter aantal het komende jaar ter beschikking zullen staan. Vastgesteld kan worden, dat de tijdelijke beschadiging van twee stuwdammen ons wat betreft de energieverzorging niet getroffen heeft. De gedecentraliseerde organisaties van onze energie-opwekking heeft het zonder moeilijkheden mogelijk gemaakt nog denzelfden dag de bewapeningsindustrie de weggevallen hoeveelheden stroom weer ter beschikking te stellen. Ook de verwachting van den vijand, dat de watervoorziening van het Roergebied voor langen tijd gestoord zou zijn, is niet in vervulling gegaan. De minister gaf daarna de volgende bijzonderheden omtrent de Duitsche inspanning op het gebied der bewapening:

1) De munitie: alleen in Mei 1943 werd 6.3 maal zooveel ton geproduceerd als het maandgemiddelde in 1941. Dit resultaat werd bereikt met slechts 50 procent meer arbeidskrachten, 132 procent meer ruw staal, 57 procent minder koper en slechts 2 procent meer aluminium. De productie van pantserdoorborende munitie van 5 cm. en meer werd van 1941 tot op heden met 1000 procent vergroot, die voor lichte veldhouwitsers met 1300 procent en voor zware kalibers met 400 procent. De maandelijksche productie van steel- en eihandgranaten werd van 100 op 410 procent gebracht, die van mijnen op 1900 procent.

2) De wapens. De productie van alle geschut van een kaliber van 3.7 cm. en hooger werd tegenover het maandgemiddelde van het jaar 1941 in Mei tot 400 procent verhoogd. De vervaardiging van karabijnen werd de laatste vier maanden met de helft uitgebreid. Bij de snelvuur-machinegeweren van het type MG 42 werd een bijzonder schitterende prestatie bereikt. De vervaardiging van lichte veldhouwitsers kon sedert 1941 verviervoudigd worden. De productie van zware en zwaarste luchtdoelartillerie werd sedert 1941 met 315 procent vergroot. De productie van onze zware pantserafweerkanonnen, die op ondubbelzinnige wijze superieur aan die van den vijand zijn, werd in het jaar 1942 bijna verdubbeld, en heeft sedert Februari van dit jaar alleen een stijging tot 220 procent te zien gegeven. Het aantal maandelijks vervaardigde stukken pantserafweergeschut is van 1941 tot op heden met 600 procent gestegen.

3) Het pantserwapen. Het totale aantal van alle vervaardigde pantsers werd verveelvoudigd. Daarbij bedraagt de toeneming der productie van lichte pantsers, vroeger pantsers 1, 2 en 3, slechts ongeveer 20 procent van het maandelijksche gemiddelde van het jaar 1941. Om begrijpelijke redenen werd het meeste belang gehecht aan de opvoering van zware pantsers, van stormgeschut, van den pantser „4" en van den „Tijger". Daarmede zijn juist de laatste maanden resultaten bereikt, die ver liggen boven datgene, wat wij van de bewapening konden hopen. Alleen de toeneming van de maandelijksche productie aan zware pantsers van Februari dit jaar tot aan Mei bedraagt 200 procent.

De bewapening van de luchtmacht staat niet ten achter bij het succes der bewapening van het leger. Hier werden het afgeloopen jaar talrijke nieuwe types ontwikkeld en reeds volledig in productie gebracht. Desondanks was in Mei van dit jaar het aantal der geproduceerde vliegtuigen een veelvoud boven het gemiddelde van 1941. Daar echter het noemen van afzonderlijke getallen den vijand een voortijdig inzicht in de groote vorderingen op dit gebied zou kunnen geven moet — hoe groot de successen hier ook zijn — voorloopig afgezien worden van het bekend maken daarvan.

Vervolgens ging hij in op den Duitschen uitvindersgeest, die in de wereld reeds altijd vooraanstaand is geweest, die nieuwe wegen zoekt, vindt en ook gevonden heeft. Minister Speer besprak daarna het eigen karakter van de Duitsche bewapeningsindustrie, dat gelegen is in de verdeeling dezer industrie in tallooze, groote, middelgroote, kleine en zeer kleine fabrieken en zeide: „Wij zijn door deze verdeeling tamelijk ongevoelig voor luchtaanvallen op onze industrie". Voor die massafabricaties echter, die op langen termijn onveranderlijk blijven, zijn nieuwe mammoethfabrieken ontstaan. Ten slotte wees de minister er op, dat tot aan het volgend voorjaar de maandelijksche productie wederom belangrijk opgevoerd wordt. Wij zullen, zoo zeide hij, het front nieuwe wapens, nieuwe pantsers, vliegtuigen en duikbooten in een aantal ter beschikking stellen, dat het onzen soldaat met zijn persoonlijke, onovertroffen superioriteit als strijder tegen onze vijanden mogelijk maakt dezen strijd niet slechts te doorstaan, doch in dezen strijd definitief te overwinnen.

GROOT-DUITSCHLAND

Rede van rijksminister dr. Goebbels. —

Rijksminister dr. Goebbels ging ter inleiding in op de bewering van de vijanden der As, volgens welke de toestand thans gelijkt op dien van 1917 en 1918. Ik behoef, zoo zeide de minister, slechts te wijzen naar één fundamenteel onderscheid. In de genoemde jaren liepen vele vrouwen en mannen, verleid door joodsch-marxistische vijanden van volk en vaderland, uit de bedrijven de straat op en weigerden door munitiestakingen hun kameraden aan het front wapens toe te voeren. Thans daarentegen kennen alle Duitsche bewapeningsarbeiders slechts één leuze: wapens voor het front, de beste wapens in handen van de beste soldaten, opdat zij voor ons geheele volk de overwinning kunnen bevechten en waarborgen. De zenuwcampagne van den tegenstander maakt geen indruk op ons. Eenmaal is het Duitsche volk, in November 1918 het slachtoffer geworden van de huichelachtige beloften van zijn vijanden. De harde les die ons voor dit moreele falen door de geschiedenis gegeven is, is volkomen voldoende voor ons. Zulk een tragedie zal zich nooit herhalen. Er bestaat in Duitschland geen groep, die bereid zou zijn den vijand in de hand te werken. Op de nationaalsocialistische houding van het Duitsche volk stuiten alle vijandelijke verleidingspogingen af.

Daarom spreken wij ook niet van vrede, maar strijden wij daarvoor. Wij richten ons in onze maatregelen er op in, dat wij den oorlog onder alle omstandigheden zoolang kunnen volhouden, tot de vijand ter aarde zinkt. Dat is de onwrikbare basis en doelstelling van onze geheele oorlogvoering. Onder geen omstandigheden zullen wij den een of anderen toestand zich laten ontwikkelen, die ons niet in staat zou stellen het beslissende laatste kwartier op adem te blijven. Zoo is b.v. onze voedselpolitiek op langen termijn ingesteld. Zij gaat zuinig om met de voorraden. Haar hoogste wet is onder alle omstandigheden uitgegeven kaarten ook te honoreeren en in geen geval en nooit een toestand te verwekken, die het ons om redenen van voedselvoorziening van ons volk niet meer veroorloven zou den oorlog tot de overwinning voort te zetten.

De minister besprak vervolgens nader de offers, die de bevolking moet brengen ten gevolge van de luchtterreur van den tegenstander. Onze vijanden, zoo zeide hij, vallen haar met brutaal cynisme aan in haar have, goed en leven, ten einde daarmede haar oorlogsmoreel murw te maken. Dat geven zij ook openlijk toe. Wat zij daarbij aan Duitsche cultuurwaarden vernietigen, zal hun eeuwig tot schande strekken. Zij voeren oorlog

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Sedert het starten van de actie ter tewerkstelling van arbeiders uit geheel Europa in Duitschland en na de proclamatie van den totalen oorlog is de naam van haar verantwoordelijke leider, Sauckel, naar wien de actie genoemd wordt, op ieders lippen. Fritz Sauckel is op 27 October 1894 in Hassfurt in Unterfranken geboren. In Schweinfurt bezocht hij het gymnasium, waarop hij naar zee toog om een loopbaan als stuurman bij de handelsvloot te beginnen. Vier jaren bevoer hij reeds naar alle windstreken de zee en haar kusten, toen hij bij het uitbreken van den eersten wereldoorlog met de bemanning van een zeilschip op hooge zee in Fransche krijgsgevangenschap geraakte. In 1919 kon hij naar zijn land terugkeeren. Daar de Duitsche handelsvloot van de zee verdwenen was, kon hij zijn oud beroep niet meer uitoefenen. Hij moest zich een nieuw bestaan zoeken. Hij legde zich op de techniek toe en bezocht de technische school in Ilmenau. Reeds in 1921 werd hij lid van de N.S.D.A.P. In 1924 stichtte hij de eerste nat.-soc. Duitsche krant, de „Deutsche Aar". Het jaar daarop benoemde Hitler hem tot plaatsvervangend gouwleider van Thüringen; sedert 1927 is Sauckel aldaar gouwleider. In 1929 kwam hij als afgevaardigde in den Thüringschen landdag, waar hij de nat.-soc. fractie leidde. In Augustus 1932 vormde hij hier de eerste nat.-soc. regeering. Na de machtsovername werd hij rijksstadhouder van zijn gouw. Bovendien is hij ᛋᛋ- en S.A.-Obergruppenführer. Naast zijn partijwerkzaamheden heeft Sauckel als ondernemer en Betriebsführer een groot aandeel in het opvoeren van de Duitsche oorlogsproductie; zoo werd onder zijn leiding het landelijk karakter van Thüringen in een industriegebied veranderd, vooral door de „Wilhelm-Gustloff-Stiftung". In het bijzonder verrichtte Sauckel baanbrekend werk in den uitbouw van de celstofproductie. Nadat hij met de tewerkstelling van arbeiders uit de veroverde Oostelijke gebieden belangrijke resultaten verkregen had, benoemde Hitler hem op 28 Maart 1942 tot algemeen gevolmachtigde voor den arbeidsinzet, waardoor hij tot een der belangrijkste figuren van de Duitsche oorlogvoering uitgroeide.

Sauckel

(Telegraaf) **(Vor. ber. Sauckel 5417 A.)**

---

tegen de houding van ons volk en doen nog nauwelijks moeite deze infame bloedterreur een humaan tintje te geven. Wij Duitschers van heden echter behooren niet tot het soort menschen, dat bij een vijand, die het voorzien heeft op onze vernietiging, bedelt om ontzien te worden. Wij weten dat er tegen de Britsch-Amerikaansche bommenterreur slechts één doeltreffend middel is: contraterreur. Het geheele Duitsche volk is thans slechts bezield door de eenige gedachte: met gelijke munt te betalen. Het is verre van ons te pochen of te dreigen. Wij leggen slechts iedere Engelsche stem van heden vast, die in den bommenoorlog tegen Duitsche vrouwen, grijsaards en kinderen een volstrekt humaan of zelfs christelijk middel ziet ter overwinning van het Duitsche volk. Dit zal ons eenmaal een welkome motiveering geven voor ons antwoord op deze schurkenstreken. Het Britsche volk heeft geen aanleiding tot triomfantelijke gevoelens. Het zal de rekening moeten betalen, die zijn verantwoordelijke mannen in opdracht van hun joodsche ophitsers en opruiers openen, door hun bloedschuld. Tot zoo lang moeten wij trachten het hoofd te bieden aan de vaak zeer harde gevolgen van de Britsch-Amerikaansche luchtterreur.

In stijgende mate worden thans reeds weer aanvallen gedaan op Engeland door het Duitsche luchtwapen. De aantallen neergeschoten toestellen van de Britsche luchtmacht zijn gestegen in een mate, welke slechts het begin zal zijn. Iedere geleerde en natuuronderzoeker, die in onze laboratoria den strijd voert tegen de vijandelijke oorlogstechniek, iedere arbeider en ingenieur, die bouwt aan ons nieuwe bombardementswapen, iedere jonge piloot, die van 's ochtends tot 's avonds laat oefent om eens ingezet te worden voor den tegenslag tegen de vijandelijke misdadigers, zij allen mogen het oog gericht houden op dat deel van ons volk, dat woont in de luchtoorlogsgebieden van 't Westen en Noordwesten, wanneer zij dag en nacht onvermoeid aan het werk zijn om het uur der vergelding te bespoedigen. Want eens komt het uur der vergelding. Uit dank voor den heden bewezen heldenmoed der bevolking in de luchtoorlogsgebieden zal het na den oorlog een eereplicht zijn van het geheele volk haar steden en huizen schooner dan ooit weer op te bouwen. Uit de ruïnes zal dan nieuw leven opbloeien.

De minister ging vervolgens in op de activiteit van het Duitsche duikbootwapen in den strijd tegen Engeland en wees er op, dat met inbegrip van de maand Mei 1943 ruim 26.5 millioen brt. vijandelijke scheepsruimte door de Duitsche marine en het luchtwapen in den grond geboord zijn.

Wat dat beteekent kan alleen hij begrijpen, die zich voor oogen houdt, dat de Duitsche duikbootoorlog in den eersten wereldoorlog met nauwelijks 12 millioen brt. Engeland in de jaren 1917 en 1918 aan den rand van den afgrond gebracht heeft. Natuurlijk hebben de Engelschen dat eerst na den oorlog toegegeven. Gedurende den oorlog daarentegen vochten zij en de Amerikanen precies zooals thans met den beweerden omvang van hun nieuwe schepen en betwijfelden zij onze cijfers betreffende tot zinken gebrachte schepen. Wat de vijand ook tot stand brengt met den bouw van nieuwe schepen, onze cijfers van tot zinken gebrachte schepen kan hij daarmede niet inhalen. Ook de Amerikaansche boomen groeien niet in den hemel. Wij hebben alle reden de vijandelijke getallenfantasieën met gelatenheid op te vatten. Het is een natuurlijke zaak in den strijd op de wereldzeeën, dat die met wisselende kansen gevoerd wordt. Op perioden van zeer groote successen volgen geringere. Iedere nieuwe aanvalstechniek sleept op een zekeren afstand een nieuwe afweertechniek achter zich aan. Iedere nieuwe afweertechniek is echter volgens de ervaring weer de oorzaak van een nieuwe aanvalstechniek. Dit is vooral ook waar bij den duikbootoorlog. De vijand heeft zoo vaak reeds het duikbootgevaar overwonnen verklaard en is vervolgens in korten tijd weer overtuigd geworden van het krasse tegendeel, zoodat hij eigenlijk alle aanleiding zou hebben om zeer voorzichtig te zijn met zijn prognoses.

Vervolgens ingaande op het Oostelijke oorlogstooneel constateerde spreker, dat het front in het Oosten hecht staat. Er gaat wederom een onafgebroken stroom van nieuwe wapens en manschappen uit het Vaderland naar het Oosten.

Wanneer onze vijanden er over kletsen, dat het initiatief definitief op hen is overgegaan en de leiding van Duitschland met angst en schrik er op wacht, waar het zich zal ontplooien, zal de toekomst beslissen wie reden heeft voor zulk een angst. Wij wachten af, maar in een anderen zin dan de vijand vermoedt. Men spreekt thans van de invasie in Europa, alsof dat de meest natuurlijke zaak ter wereld was. De joden vooral willen invasie. De Engelsche en Amerikaansche soldaten intusschen zullen het bloedige gelag betalen. Duinkerken en Dieppe staan hier als waarschuwende teekens voor een Britsch-Amerikaansche invasie-strijdmacht.

Dr. Goebbels besprak vervolgens de rol van het jodendom in de landen van den tegenstander, neerkomende op een joodsch streven naar de wereldmacht. Het is voor ons slechts vleiend, zoo zeide de minister dat de Sovjets zich onder den druk van onze omvattende voorlichting gedwongen zien, de Komintern, het instrument hunner wereldvernieling, voor den schijn te ontbinden. Maar de joden te Londen en Washington juichen te vroeg wanneer zij meenen daarmede het door hen zoo gehate nationaal-socialistische voorlichtingsgebouw ten val te brengen. Reeds ziet men in alle landen steeds duidelijker in hoe de joden te werk gaan. Het zal niet lang meer duren of de roep om den schuldige aan dit vreeselijke volkerendrama zal door de geheele wereld gaan. Wij zullen er voor weten te zorgen, dat deze vraag ook een antwoord krijgt. Dr. Goebbels constateerde, dat de sterke nationale leiding, die Duitschland in den eersten wereldoorlog miste, thans aanwezig is. Bijna geheel Europa, zoo ging de minister voort, werkt in dienst van onze oorlogvoering. Het zal ook eens in het genot komen van de vruchten van onzen gemeenschappelijken strijd en ijver. Ons werelddeel zal na de overwinning een machtige continentale gemeenschap vormen, bestaande uit vrije volken, die zich wijden aan den dienst van een gemeenschappelijke groote zaak. Alleen zoo kan Europa voortleven. In het andere geval zal het in atomen uiteenvallen en een gemakkelijke buit zijn van de anarchie en daarmede van het bolsjewisme. Dat kan geen werkelijk Europeaan willen. Thans meer dan ooit is aan het Duitsche volk in dezen oorlog zijn grootste historische kans gegeven. De natie zal zich het groote oogenblik waardig toonen. Wij hebben den wereldoorlog vooral verloren, omdat ons een groote leidende persoonlijkheid ontbrak. Dezen oorlog zullen wij winnen, omdat die persoonlijkheid er thans

is. Wij kunnen niet verslagen worden, tenzij wij onszelf verslaan. Van deze zelfmoordenaarsbedoelingen is het Duitsche volk echter thans verder af dan ooit. Moge de vijand den strijd tegen onze zenuwen voortzetten met list en sluwheid en boosaardigheid, niemand zal hem het genoegen doen week te worden. Hij moet met de wapens aantreden en op dat terrein zullen onze soldaten hem het passende antwoord geven. De minister besloot zijn rede met de woorden: aan het einde van dezen strijd staat onze overwinning. Onze vijanden willen het niet gelooven, wij zullen het hun bewijzen.
(Telegraaf - N. R. C. - Nat. Dagblad)
(Vor. ber. Bewapening 5491 E; min. Speer 5320 B.; dr. Göbbels 5493 A.)

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Bijeenkomst met de N.S.D.A.P. - Rede van Van Geelkerken en General-Kommissar Schmidt. —**
Op 7 Juni had te Groningen een vormingsbijeenkomst plaats van de N.S.D.A.P. en N.S.B. Allereerst werd het woord gevoerd door den pl.v. leider van Geelkerken. Zoo nu en dan, aldus spreker, vragen wij ons af: waar moet het naar toe? Te vaak klinkt onder ons het geluid: er zijn te veel Nederlanders tegen het nationaal-socialisme. Kameraden, overdrijft dat niet. Juist den laatsten tijd heeft de N.S.B. last van een toestrooming van nieuwe leden. Zouden dit allemaal radio-N.S.B.'ers zijn? Kameraden, houdt deze menschen vast. Neemt ze op in uw gemeenschap. En verlangt van hen, dat zij zich actief inzetten. Die menschen, die eenmaal kleur bekend hebben, moeten wij bekeeren en vasthouden, om ze te vormen tot goede nationaal-socialisten. Samen met onze Duitsche kameraden hebben wij te strijden voor het behoud van een nieuw Europa.
Wij vechten voor de ziel van ons volk. Toen men ons na den oorlog vroeg, willen jullie meedoen, hebben wij bevestigend geantwoord. Nu zijn er ook bij ons die zeggen: dit alles gaat te ver, straks blijft er niets meer over, terwijl wij toch streven naar een nationaal onafhankelijk Nederland. Als men nu al praat over een toekomst, waarin Hitler geheel Europa zal nemen blijkt daaruit, dat men in zijn overwinning gelooft. Hitler doet, wat hij belooft, maar hij moet daartoe ook in staat gesteld worden. Wij zullen een en ander zoo maar niet krijgen, maar wij zullen daaraan moeten meewerken en onze beste krachten geven. Zoo is er in de partij ook wel eens een meeningsverschil, vindt de eene organisatie zich belangrijker dan de andere enz. Houdt echter boven alles vast aan het eene, aan Mussert, die tot zijn dood zal staan als nationaal-socialist en als Leider.
Spreker herdacht vervolgens den op 3 Juni vermoorden kameraad Posthuma. Er komt, zoo besloot spr., voor ons zeker nog een harde tijd, dan zal moeten blijken, dat ook wij ons inzetten tot den laatsten man en de laatste vrouw. Maar als dan Mussert weer bij den Führer is moet hij kunnen zeggen, dat de Führer kan vertrouwen op hem en zijn volgelingen tot het uiterste.
Hierna sprak General-Kommissar Schmidt: Wanneer men zegt, zoo verklaarde deze o.m., dat wij het eerst met luchtbombardementen zijn begonnen, dat wij Warschau en Rotterdam hebben gebombardeerd, dan vragen wij nationaal-socialisten: stonden toen voor deze steden Duitsche soldaten of niet? De vraag of de Duitsche soldaten al strijdende tot deze plaatsen waren opgerukt, zal men met ja moeten beantwoorden. Een snellere overgave zou beide keeren het bombardeeren voorkomen hebben. De Engelschen echter bombardeerden reeds in 1940 Duitsche steden zonder dat het ooit een Engelschman gelukt was voet te zetten op Duitsch grondgebied. Nooit zijn wij naar Engeland gevlogen om burgers te bombardeeren. Wij willen den strijd tegen de burgers niet. Toen op 1 September en steeds weer opnieuw heeft de Führer de wereld toegeroepen: „Ik wijs dezen bommenoorlog van de hand". Eerst na een bepaalde en voorafgegeven waarschuwing heeft de Führer geantwoord en de heeren in Engeland kunnen zich er op verlaten, dat de tijd, waarop wij met dezelfde middelen zullen antwoorden, weer komen zal. Laat men dan niet jammeren. Het tijdstip zal komen, waarop alles slag voor slag zal worden terugbetaald.
Wanneer aan den Westelijken kant zeer veel gesproken wordt over een invasie, dan kunnen wij slechts zeggen: komt, wij zijn bereid! Evenals wij het bolsjewisme naar het Oosten teruggedrongen hebben, zoo zullen wij met veel lichtere strijdkrachten deze plutocraten daar brengen, waar zij behooren.
Wanneer ik reeds vroeger het besluit van den Wehrmachtsbefehlshaber om de voormalige Nederlandsche officieren in krijgsgevangenschap weg te voeren, een wijs besluit genoemd heb, dan zal ook deze maatregel slechts in het belang blijken te zijn van de krijgsgevangenen en hun gezinnen. Zoo zullen zij op zekeren dag weer naar hun gezin kunnen terugkeeren. Het is echter beter, dat zij op het oogenblik dit gebied verlaten. Hier blijven slechts diegenen, die sedert drie jaren naast ons staan en die bereid zijn, evenals wij tegen Engeland te strijden. Het zijn Duitschers en N.S.B.'ers. Wij strijden voor het avondland tegen de plutocratieën en gangsters uit Amerika, die onze cultuurgedenkteekenen vernietigen. Wij weten dat onze kracht sterker is. Eens zullen wij uit al deze decadentie moedig en trots vooruit stormen om dit groote nieuwe Europa mede te vormen. In dezen geest roep ik u op uw eed met mij samen te vatten in een groet op dit uur aan den Führer van alle Germanen.
(Vaderland) **(V. b. Bijeenk. N.S.B. met N.S.D.A.P. 5494 A.; v. Geelkerken 5494 A.; Hauptdienstleiter Schmidt 5488)**

Moordaanslag op dr. F. E. Posthuma. —
7 Juni — In de avonduren van den 3en Juni werd in zijn woning te Ruurlo de vroegere minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, dr. F. E. Posthuma, door revolverschoten zoo zwaar gewond, dat hij onmiddellijk na den aanslag stierf. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. dr. F. E. Posthuma 5415 A.)

N.S.B. - Meta-afdeeling der N.S.V.O. opgericht. —
7 Juni — De leidster der N.S.V.O. (Nationaal-Socialistische Vrouwen Organisatie), heeft op 1 Juni de Meta-afdeeling van de N.S.V.O. opgericht. Als lid kunnen zich aanmelden Nederlandsche ongehuwde vrouwen van 18 tot 25 jaar. Nadat uit een doktersonderzoek is gebleken, dat het „voorloopig lid" lichamelijk geschikt is, moet zij een proeftijd van drie maanden doormaken. In dien tijd krijgt zij een opleiding en daarna wordt bepaald, of zij als Meta in de afdeeling kan worden opgenomen. De Meta's dragen een uniform. Voor iedere Meta wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld, of zij lid van de Meta-afdeeling kan blijven. (Nat. Dagblad)
(Vor. ber. „Meta" 5463)

Oplagecijfers „Volk en Vaderland". —
7 Juni — In „Volk en Vaderland" werden de oplagecijfers gepubliceerd van Januari 1942 tot Mei 1943: Januari 1942 77.000 ex., Maart 79.000, Juni 92.000, September 100.000, December 123.000, Maart 1943 160.000, Mei 185.000. Hieruit blijkt, dat onder ons volk een levendige en stijgende belangstelling bestaat voor de Nationaal-Socialistische-Beweging. (Volk en Vaderl.)

Binnenlandsch bestuur. - Bezoldiging burgemeesters.
7 Juni — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken is een nieuwe regeling voor de bezoldiging van burgemeesters vastgesteld. Deze bezoldiging wordt naar gelang van het inwonertal der gemeenten bepaald op de bedragen, hieronder voor iedere klasse aangegeven.

klasse	inwonertal der gemeente	bezoldiging
1	1— 500	1.200— 1.600
2	501— 1.000	1.600— 2.000
3	1.001— 1.500	2.000— 2.400
4	1.501— 2.000	2.250— 2.750
5	2.001— 3.000	2.600— 3.100
6	3.001— 4.000	2.900— 3.500
7	4.001— 5.000	3.300— 4.000
8	5.001— 6.000	3.800— 4.500
9	6.001— 8.000	4.200— 5.000
10	8.001— 11.000	4.500— 5.500
11	11.001— 14.000	4.850— 5.850
12	14.001— 18.000	5.200— 6.200
13	18.001— 24.000	5.850— 6.850
14	24.001— 30.000	6.500— 7.500
15	30.001— 40.000	7.000— 8.000
16	40.001— 50.000	7.500— 8.500
17	50.001— 75.000	8.500— 9.500
18	75.001—100.000	10.000—11.000
19	100.001—125.000	11.000—12.000
20	125.001—150.000	12.000—13.000
21	150.001—250.000	13.000—14.000
22	250.001—500.000	15.000
23	500.001—750.000	20.000
24	boven 750.000	25.000

Het maximum wordt bereikt door vier periodieke verhoogingen na een diensttijd van 2, 4, 6 of 8 jaar.
Boven de bezoldiging ontvangen de burgemeesters voor kinderen beneden 18 jaar een toelage van 3 pCt. met

een minimum van tijdelijk *f* 150 en een maximum van *f* 216 per kind per jaar. Voor het genot van ambtswoning wordt op de bezoldiging een korting van 12 pCt. toegepast. (Alg. H'blad)

Voormalige weermacht. - Jagers en 1e, 2e, 3e, 9e en 11e regiment infanterie in krijgsgevangenschap opgeroepen. —
7 Juni — Ten vervolge op de op 29 April 1943 gepubliceerde bekendmaking van den Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden, betreffende terugvoering in krijgsgevangenschap van de voormalige Nederlandsche weermacht, werden voor aanmelding opgeroepen:
Het dienstplichtig en reserve-personeel beneden den rang van officier van het regiment jagers en van het 1e, 2e, 3e, 9e en 11e regiment infanterie, en alle in de jaren 1939 en 1940 uit deze regimenten voortgekomen oorlogsonderdeelen, voor zoover bedoeld personeel in Mei 1940 in werkelijken militairen dienst was. Aanmeldingsdata zijn 3, 4, 7, 8 en 11 Juni. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Ned. Weermacht 5544 B.)

Strijd tegen het bolsjewisme. - Vrijwilligers naar het Oostfront. —
7 Juni — Op 31 Mei is een contingent van eenige honderden vrijwilligers van Nederlandschen stam naar Oost-Europa vertrokken om, na verkregen militaire opleiding, deel te nemen aan den strijd tegen het bolsjewisme. Het afscheid had plaats in den dierentuinzaal te Den Haag, alwaar de vertrekkenden werden toegesproken door den höhere ₦- und Polizeiführer Rauter en Van Geelkerken, pl.v. leider der N.S.B.
(Nat. Dagbl.) **(V. b. anti-bolsjewistische actie 5512)**

Arbeidsinzet. - Verplichte aanmelding der in 1920 geborenen. —
7 Juni — Op grond van de beschikking van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied nr. 43/1943 omtrent den aanmeldingsplicht ten behoeve van den arbeidsinzet werden op 2 Juni alle mannen geboren in 1920 opgeroepen, zich 7, 8 of 9 Juni bij een Gewestelijk Arbeidsbureau aan te melden. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Arbeidsinzet 5548)

Nederlandsche Arbeidsdienst - Oogstwerkzaamheden.
7 Juni — Ook dit jaar zal de N.A.D. hulp verleenen bij het binnenhalen van den oogst. Werden het vorige jaar de arbeidsmannen in enkele streken van ons land te werk gesteld bij het rooien van aardappelen, waarbij 2500 man in 276.000 manuren 16.000.000 kg. aardappelen rooiden, dit jaar zal de hulp nog grooter zijn. Het ligt n.l. in het voornemen de geheele lichting, van ongeveer tienduizend man, die binnenkort onder de schop komt, ter beschikking van de boeren te stellen in het geheele land. De tewerkstelling geschiedt in overleg met het bureau van den gemachtigde voor den oogst en zal alle landbouwproducten omvatten. De mannen worden zooveel mogelijk ondergebracht in de N.A.D.-kampen, waartoe de bezetting van de kampen in de oogstgebieden zal worden versterkt. Het zal echter noodig zijn op sommige plaatsen de mannen op andere wijze onder te brengen, b.v. in scholen of andere gebouwen. Dit zal waarschijnlijk het geval zijn met ongeveer 3000 man. De mannen worden in groepsverband te werk gesteld, waarbij de kleinste groep ongeveer 50 man zal zijn, en de verzorging blijft in handen van den N.A.D., waarvoor veldkeukens enz. ter beschikking zijn. De arbeid wordt door de boeren geheel betaald als in het vrije bedrijf, daar de N.A.D alleen optreedt waar geen voldoende arbeidskrachten ter beschikking staan.
(Vaderland) **(Vor. ber. Ned. Arbeidsdienst 5488)**

Arbeid voor Duitsche instanties. —
7 Juni — Met ingang van 1 Juni treedt een nieuwe regeling van loon- en arbeidsvoorwaarden in werking voor werkers in dienst van bouwondernemingen, welke werkzaam zijn ten behoeve van de Duitsche weermacht en het Duitsche burgerlijke bestuur hier te lande. De nieuwe regeling, welke in de plaats treedt voor een drietal tot dat oogenblik geldende regelingen beteekent voor de belanghebbenden een aanmerkelijke verbetering.
(Het Volk)

Justitie. - Mr. Ch. A. E. Maitland president van het gerechtshof te Leeuwarden. —
7 Juni — De Rijkscommissaris heeft den president van de Rechtbank te Leeuwarden, mr. Ch. A. E. Maitland, onder gelijktijdig eervol ontslag uit zijn tegenwoordige functie benoemd tot president van het Gerechtshof aldaar. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. mr. Ch. A. E. Maitland 5183 A.)

Radio. - Uitzendingen van Hilversum II beperkt. —
7 Juni — De luisteraars, die over een eigen toestel beschikken kunnen van 1 Juni af alleen nog luisteren naar Hilversum I op golflengte 414.4 meter. Hilversum II werkt nog slechts voor de radiocentrales met lijnaansluiting en zendt in het algemeen uit van 17.30 tot 22.15 uur. (Telegraaf)

Welsprekendheid. —
7 Juni — De radio-voordrachtcursus „Jeugd draagt voor", dit jaar voor de tweede maal door den Nederlandschen Omroep georganiseerd, heeft bij de Nederlandsche jeugd veel weerklank gevonden. Vroegen in 1942 ongeveer 1500 jongens en meisjes van veertien tot twintig jaar het cursus-boekje aan, dit jaar waren het ruim 3750 jongelui. Ook de belangstelling voor den declamatie-wedstrijd, waarmede de cursus wederom werd besloten, was veel grooter. Dit jaar waren er 386 deelnemers, vorig jaar niet meer dan 120. De deelnemers zijn in voorwedstrijden geselecteerd, zoodat ten slotte vier en twintig jongelui tot den eindstrijd zijn toegelaten, welke 3 Juni te Hilversum in Studio A werd gehouden.
Van de vier en twintig finalisten waren slechts zes jongens; hun prestaties bleven in alle opzichten bij die van hun vrouwelijke rivalen achter. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Welsprekendheidwedstrijd 5131 A.)

Bankwezen. - Reorganisatie. - Uitbreiding bevoegdheden Nederlandsche Bank. —
7 Juni — In de Ned. Staatscourant van 4 Juni is een besluit van den secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken opgenomen tot regeling van het bankwezen (eerste uitvoeringsbesluit banken). Volgens dit besluit wordt een Bankenregister aangelegd, waarin alle credietinstellingen, welke lid zijn van de hoofdgroep banken worden ingeschreven. Zonder inschrijving is de uitoefening van het bedrijf verboden.
Iedere credietinstelling is verplicht binnen acht maanden na afloop van het boekjaar jaarlijks een balans en verlies- en winstrekening in te dienen bij de Ned. Bank. Tevens is zij verplicht eenmaal per maand of eenmaal per drie maanden staten, haar bedrijf betreffende, in te dienen. Indien hierin teekenen eener ontwikkeling worden ontwaard, die voor de solvabiliteit of de liquiditeit van het Nederlandsche credietwezen in het algemeen, of van een of meer credietinstellingen in het bijzonder, ongewenscht zijn, schrijft de Ned. Bank ten aanzien van bepaaldelijk aangewezen punten een gedragslijn voor, welke de credietinstellingen moeten volgen. De goedkeuring van de Ned. Bank is vereischt voor: de reorganisatie, saneering, fusioneering, vrijwillige liquidatie van credietinstellingen en het duurzaam deelnemen in een andere credietinstelling, het openen van bijkantoren, filialen, agentschappen of andere vertegenwoordigingen.
Iedere credietinstelling is verplicht aan de Ned. Bank onverwijld mededeeling te doen van plaatsgevonden hebbende wijzigingen in aantal of persoon.: bij een door een persoon gedreven credietinstelling: van den eigenaar; bij een vennootschap onder firma: van de firmanten; bij een commanditaire vennootschap, al dan niet op aandeelen: van een beheerenden vennoot of de beheerende vennooten; bij een commanditaire vennootschap, niet op aandeelen: bovendien van een vennoot of de vennooten bij wijze van geldschieting; bij een rechtspersoon: van hen, die daadwerkelijk bestuursdaden verrichten. Handelsbanken moeten onverwijld aan de Ned. Bank alle bijzonderheden van de verleende credieten opgeven, die een bedrag van een millioen gulden te boven gaan, of meer bedragen dan vijf procent van de eigen middelen der credietgevende instelling.
Na afloop van een termijn van een jaar na het inwerkingtreden van dit besluit, is het aan credietinstellingen, die niet zijn ingeschreven in het bankenregister hoofdstuk spaarbanken, verboden op eenigerlei wijze het woorddeel „spaar" in haar benaming of bij de aanduiding van haar werkzaamheid te bezigen.
Dit verbod omvat mede het uitgeven van bewijzen van inleg onder een benaming, waarin het woorddeel „spaar" voorkomt. Dit verbod is niet van toepassing op de Rijkspostspaarbank, Boerenleenbanken en spaarbanken in den vorm van stichtingen opgericht, spaarkassen, die onder de wet op het levensverzekeringsbedrijf vallen, spaarzegelkassen, die in het bezit zijn van een geldige vergunning.
De Centrale Landbouwcredietinstellingen moeten onverwijld door bemiddeling van den Ned. Coöp. Raad aan de Ned. Bank alle bijzonderheden van de door haar

of van de door de bij haar aangesloten leden verleende credieten opgeven, die een bedrag van 250.000 gulden te boven gaan.
De secretaris-generaal kan in overleg met de Ned. Bank de liquidatie bevelen van een credietinstelling, wanneer zij geen waarborg meer biedt voor de zekerheid van de haar toevertrouwde gelden, of uit de feiten blijkt, dat personen, die daadwerkelijk bestuursdaden verrichten of, al dan niet doorloopend met het toezicht op het bestuur belast zijn, niet de voor hun werkzaamheid noodige betrouwbaarheid bezitten. (Vaderland)
(Vor. ber. Bankwezen 4943 A.)

Prestatiewedstrijd Duitsche bedrijven in Nederland. - Rede van Hauptdienstleiter Schmidt. - Inschakeling van gepensionneerden en vrouwen in het arbeidsproces. —
8 Juni — Naar aanleiding van het einde van den tweeden prestatiewedstrijd der Duitsche bedrijven in Nederland is 5 Juni in Den Haag een bijeenkomst gehouden, waarop talrijke bedrijfsleiders en bedrijfsvoormannen verschenen waren. In aanwezigheid van vertegenwoordigers van partij, staat en weermacht bracht de plaatsvervangende Obmann van het Deutsche Arbeitsfront in het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Kretschmer, rapport uit over de werkzaamheden van het laatste jaar. Door hun deelneming aan den prestatiewedstrijd der Duitsche bedrijven in 1942-'43 hebben de bedrijfsleiders van 79 Duitsche industrie-, 73 handels- en 40 handwerkbedrijven hun wil tot medewerking aan den dag gelegd. Deze cijfers beteekenen een stijging met 72% vergeleken met het voorafgaande jaar. Ook de resultaten in de bedrijven zelf hebben merkbaren vooruitgang getoond.
Vervolgens onderscheidde de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter Schmidt, 16 bedrijven door overhandiging van gouwdiploma's, eerste en lovende waardeeringen en zeide hij den onderscheiden bedrijven dank voor den voortreffelijken arbeid van het laatste jaar.
Zeer nadrukkelijk ging Hauptdienstleiter Schmidt in op de jongste ontwikkeling. Hij noemde het een dwaling te gelooven, dat iemand, die zich vergrijpt aan deze gemeenschap in Duitschland of in de bezette gebieden, zou worden ontzien of dat iemand, die in opvolging van een oproep uit Engeland of Amerika hier in staking zou willen gaan, ongestraft zou blijven. Ik houd het derhalve voor juist, nog eens met allen ernst te verklaren, dat hij, die het waagt tijdens den oorlog de bedrijfsgemeenschap te storen — hetzij een Duitsche of een Nederlandsche bedrijfsgemeenschap door een staking of door andere misdaden, natuurlijk zijn hoofd verspeeld heeft. Wanneer de een of ander heeft gemeend zich later weer te kunnen terugtrekken om de verantwoordelijkheid niet te moeten aanvaarden, moge nogmaals volkomen duidelijk gezegd zijn: „Het nationaal-socialisme wil en kan zich dat ook tijdens den oorlog niet veroorloven".
Natuurlijk is de taak, die voor ons ligt, ontzaglijk zwaar, vele arbeidskameraden, die thans nog hier zijn, zullen hun plaats moeten ontruimen om in Duitschland nieuwe arbeidsplaatsen in te nemen. En Nederlandsche menschen, die wellicht gelooofden van de opbrengst van hun vroegere werk te kunnen leven, zullen weer in het arbeidsproces teruggebracht worden. Bovendien zal juist als de Duitsche vrouw ook de Nederlandsche vrouw moeten werken. Wij hebben niet het voornemen, Nederlandsche vrouwen naar Duitsch gebied te brengen. Zij zullen echter de leeggeworden arbeidsplaats in Nederland moeten bezetten.
Wanneer wij zoo, zooals wij tot dusverre onzen plicht gedaan hebben, ook verder het beste van ons geven en de soldaat in het vaderland even hecht staat als de soldaat aan het front, behoeven wij ons geenerlei zorgen te maken voor de toekomst van Europa. (Telegraaf)
(Vor. ber. 1ste prestatiewedstrijd 4841 H.; Hauptdienstl. Schmidt 5553 A.)

A. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Contrôle op het goederenverkeer van Java. —**
7 Juni — Het militaire bestuur op Java heeft met onmiddellijke inwerkingtreding opgericht een centraal contrôlegilde voor het goederenverkeer. Het kapitaal van dit gilde bedraagt *f* 30 millioen. Het gilde mag producten koopen, verkoopen en opslaan. De belangrijkste producten, die hiervoor in aanmerking komen zijn: rijst, textielproducten, medische artikelen, metalen en chemicaliën. De ondergilden zullen reeds spoedig worden opgericht en eventueel met de reeds bestaande bestuursinrichtingen worden samengevoegd, ten einde den belangrijken goederenruil tusschen de Zuid-Oostgebieden en de andere Oost-Aziatische landen te vergemakkelijken en de stabilisatie van de goederenprijzen te doen geschieden. (Vaderland)

Rubbercultuur op Sumatra. —
7 Juni — Het bestuur over de rubberplantages op Sumatra, zal voor zestig procent in handen komen van Japansche militairen; de overige veertig procent blijft in handen van particuliere Japansche ondernemingen. De plantages beslaan een oppervlakte van 32.000 ha. Rubberplantages, die het bezit zijn van inlanders, zullen niet in beslag worden genomen. De eigenaar kan ze vrij gebruiken. De Japansche regeering zal zijn grootste afnemer worden, opdat de inlander in staat zal zijn op behoorlijke wijze in zijn levensonderhoud te voorzien. Tenslotte vermeldt het Japansche blad, dat rubberplantages van inlanders, die minderwaardige kwaliteiten opleveren, voortaan zullen moeten worden gebruikt voor de teelt van levensmiddelen. (N. R. C.)
(Vor. ber. Japansch bewind 5547 A.)

B. **FRANSCH NOORD-AFRIKA. — Samenkomst van De Gaulle met Giraud. - „Fransch Comité" gevormd.**
7 Juni — De van hun Fransche nationaliteit vervallen verklaarde generaals De Gaulle en Giraud hebben ter bespreking hunner uiteenloopende oogmerken in Algiers een bijeenkomst belegd. Generaal Catroux leidde de eerste vergadering, die zes uur duurde. Waarschijnlijk is men niet tot overeenstemming gekomen over de vraag, of Peyrouton, Noguès, Boisson en andere van hun functies moesten worden ontheven. Ondanks een voorafgaande aankondiging heeft op 1 Juni geen nieuwe bijeenkomst van Giraud en De Gaulle plaatsgevonden. Men heeft intusschen erkend, dat geen essentieele toenadering tusschen de „reeds lang bekende opvattingen" der beide emigrantenleiders tot stand is gekomen.
Volgens een mededeeling van den Britschen berichtendienst behooren generaal Mendigal, admiraal Micheler, generaal Prioux en generaal Bergeret tot degenen op wier vrijlating De Gaulle staat. Tot hen wier onmiddelijk ontslag hij eischt behooren generaal Noguès en Boisson. Naar Exchange Telegraph meldt, heeft Peyrouton zijn ontslag aangeboden. Hij verklaart in dezen brief een „overeenstemming" niet in den weg te willen staan en derhalve af te treden als gouverneur-generaal van Algerije.
Generaal De Gaulle heeft op een persconferentie verklaard, dat op 4 Juni het „Fransche comité der nationale bevrijding" is gevormd. Voorzitters zijn generaal Giraud en generaal De Gaulle. Verder maken deel uit van het comité: generaal Georges, generaal Catroux, Massigli, André Philippe en Jean Monnet. Generaal Catroux is tot commissaris voor inboorlingenaangelegenheden en tot gouverneur-generaal van Algiers benoemd. (Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. De Gaulle 5402 A.; Giraud 5529 C; Peyrouton 5401 F.)

C. **GROOT-DUITSCHLAND. — Opgave der door luchtaanvallen vernielde cultuurmonumenten. —**
7 Juni — Naar aanleiding van een verklaring van den plaatsvervangenden Britschen minister-president, Attlee, in het Engelsche Lagerhuis, dat het onjuist was te zeggen, dat de luchtaanvallen op Duitschland lukraak geschiedden, doch dat zij alleen op militair belangrijke doelen gericht waren, verscheen in de Duitsche pers onderstaande, uit den aard der zaak onvolledige, opgave van cultuurmonumenten, welke in Duitschland aan deze aanvallen ten offer vielen.
Tot en met 25 Mei 1943 werden in het Duitsche Rijksgebied 191 scholen vernield, 920 scholen zwaar beschadigd, 108 ziekenhuizen vernield, 231 ziekenhuizen zwaar beschadigd, 133 kerken vernield, 494 kerken zwaar beschadigd.
Zoo werden o.a.: te Keulen 31 kerken totaal verwoest, waaronder de beroemdste en meer dan duizend jaar oude bouwwerken, o.a. St. Gereon, het eenige bouwwerk uit het Merovingische tijdvak, St. Aposteln, St. Maria im Kapitol, een van de schitterendste gedenkteekenen van Karolingische kunst, Gross St. Martin, een van de prachtigste bouwwerken uit den Romaanschen tijd, St. Pantaleon en St. Severin. Te Mainz werden het Romeinsch-Germaansche Museum, het keurvorstelijk paleis, een van de schitterendste bouwwerken uit de Renaissance in Duitschland, het beroemde kasteel Johannisberg bij Eltville aan den Rijn, de St. Stephanskerk uit de veertiende eeuw, een van de schoonste voorbeelden van Gothische kunst, de Dom te Mainz,

de oudste Romaansche basiliek in Duitschland totaal verwoest. Te Essen werden de duizend jaar oude Münsterkirche, een van de oudste Christelijke bouwwerken van Duitschland, dat tevens een van de rijkste religieuze schatkamers bevatte, voorts de Gertrudiskirche, het raadhuis, de negenhonderd jaar oude Marktkirche en de achthonderd jaar oude Johanniskirche totaal vernietigd.
Te Düsseldorf werden de kunstacademie, de stedelijke kunsthal, het Stadtschloss en het Opernhaus zwaar beschadigd. Te Dortmund viel het oude raadhuis, dat dateert uit 1237, aan de aanvallen ten offer. Bovendien werden te Dortmund vernietigd de Rainoldi-kirche uit de veertiende eeuw, de Petri-kirche uit de vijftiende eeuw en de Prostei-Kirche uit de zeventiende eeuw. Voorts werden de stedelijke landsbibliotheek, het huis der beeldende kunsten en het theater zwaar beschadigd. In de oude Westfaalsche stad Soest werden talrijke Middeleeuwsche huizen met vakwerkgevels uit de zestiende eeuw vernield. Te Mannheim werd het Nationaltheater vernield. Te Karlsruhe werden het paleis van den marktgraaf en de Landsbibliotheek vernietigd. Te München werden o.a. de Hof- en Staatsbibliotheek, kasteel Nymphenburg met zijn porseleinfabricage, de oude Pinacotheek, de universiteit en de academie van beeldende kunsten alsmede de residentie en de sacristie van de Frauenkirche zwaar beschadigd.
Te Neurenberg werd de Mauthalle, die een prachtig voorbeeld was van niet-kerkelijke Gotische bouwwijze, totaal verwoest, terwijl het Germaansche Museum van 1380, de Kaiserburg, een stichting van Frederik Barbarossa met de Kaiserstallung, het Albrecht Dürer-huis, de uit 1209 dateerende Jakobi-kirche, het Pilatushaus, het Schwedenhaus en een deel van de stadsmuren met het Tiergärtner-Tor zwaar beschadigd werden.
Te Kassel werden het Roode Paleis, de Landsbibliotheek met circa 300.000 banden, alsmede de Martinsdom, de oudste vroeggothische kerk van Duitschland, vernietigd.
Te Bremen werden de wereldberoemde Oudbremensche patriciërshuizen, dateerende uit omstreeks 1600, totaal verwoest. De bekende, in 1400 als kerk gebouwde Jakobihalle werd zwaar beschadigd. In de Kunsthalle, die voor het grootste deel vernield werd, werd o.a. ook het schilderij „Washingtons overtocht over de Delaware" uit 1800 vernietigd. Te Lübeck werd de beroemde, door Hendrik de Leeuw gebouwde, Dom met al zijn kunstschatten totaal verwoest, waaronder het hoogaltaar uit 1696, de Rochus-tafel uit 1515, het Jongste Gericht van Burchhard Wulff (1673), het groote orgel (1699), het Levietengestoelte, het Krämer-koor. Eveneens totaal vernietigd werden de Petri-Kirche (1260) met orgel en kansel van Heinrich Mathis, de Marien-Kirche (1251) met het hoogaltaar uit 1425, het Greveradenaltaar uit 1494, het Schinkelaltaar uit 1501, het Maria-altaar uit 1520, het Triptychon uit 1518, het Bergenfahreraltaar uit 1524, de galerij en de kansel uit 1691, het groote orgel, het Bachorgel, de astronomische klok uit 1561, het Schonenfahrergestoelte uit 1506, het Bergenfahrergestoelte uit 1518, het Nowgorodfahrergestoelte uit 1523, de Senaatsstoel uit 1575, de wereldberoemde doodendans en Gregormesse van Bernt Notke. Bovendien werden talrijke oude burgerwoonhuizen ten deele uit de 16e en 17e eeuw, met onvervangbare cultuurwaarden vernield.
Te Rostock werden alle beroemde baksteenkerken uit de 13e eeuw, waaronder de Nikolai- en Petri-Kirche vernietigd. Bovendien werd drie der beroemde eveneens uit de 13de eeuw stammende, stadspoorten, alsmede alle gothische gevelhuizen uit de 14e, 15e en 16e eeuw en talrijke kunst- en schilderijenverzamelingen vernietigd.
Te Berlijn werd de wereldberoemde Hedwigskathedraal vernietigd en de Staatsoper vernield. Zwaar getroffen werden het Deutsche Opernhaus, de Marstall, de Staatsbibliotheek, het Schinkelhuis, het Berlijnsche kasteel en de Nationalgalerie. (Telegraaf)

A. VATICAAN. — Rede van den Paus. —
7 Juni — De Paus heeft bij een ontvangst van de kardinalen der curie, die hem op zijn naamdag hun gelukwenschen kwamen aanbieden, een rede gehouden. Nadat hij gewag had gemaakt van hetgeen hij gedaan had voor de kleine staten, die door hun geografische of geopolitieke positie in het conflict tusschen de groote mogendheden waren verwikkeld, sprak hij over „den onverbiddelijken wedloop tusschen actie en represaille" in den luchtoorlog. Hij legde er den nadruk op, dat hij sedert den aanvang alles heeft gedaan om de oorlogvoerenden te bewegen tot eerbiediging van de wetten der menschelijkheid in den luchtoorlog. Hij achtte het zijn plicht, nogmaals daaraan te herinneren. Het is, zoo zeide hij, niet overbodig, de cultuurwereld er waarschuwend op te wijzen, dat zij zich langs een afgrond van nameloos ongeluk beweegt. (De Tijd)
(Vor. ber. Paus Pius XII 5385 B.)

B. ITALIE. — Mutaties in de legerleiding. —
7 Juni — Generaal Ezio Rossi, chef van den generalen staf van het leger, is van zijn post ontheven en benoemd tot bevelhebber van een legergroep. Tot chef van den generalen staf van het leger is generaal Mario Roata benoemd. Voorts is de legergeneraal Alfredo Guzzeni op 30 Mei benoemd tot bevelhebber van een legergroep. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Legerleiding 5416 C.)**

C. ENGELAND. — Britsche verliezen - Opgave van minister Attlee. —
7 Juni — De pl.v. Engelsche premier, Attlee heeft in het Lagerhuis verklaard, dat het Britsche Rijk tot dusver in dezen oorlog 514.993 man aan dooden, gewonden, vermisten en gevangenen heeft verloren. De verliezen van Canada bedragen 10.422 man, die van Australië 53.959 man, van Nieuw-Zeeland 19.345 man, van Zuid-Afrika 22.625 man, van Britsch-Indië met inbegrip van Hongkong en Singapore 101.979 man. De koloniën verloren 30.829 man. Volgens Attlee zouden van de door hem genoemde verliezen 315.948 man gesneuveld of vermist zijn. (Telegraaf)
(Vor. ber. Oorlogsverl. 4708 B.; Attlee 5198)

D. VER. STATEN. — Mijnwerkersstaking. —
7 Juni — De algemeene mijnwerkersstaking in de Vereenigde Staten omvatte, naar de Britsche berichtendienst meldde, in Pennsylvania, West-Virginia, Ohio en Kentucky minstens 350.000 arbeiders. De Amerikaansche minister van Binnenlandsche Zaken Ickes heeft verklaard, dat het verlaten van de werkplaatsen door de mijnwerkers een staking tegen de regeering beteekent. Het is de eerste maal, dat de autoriteit van den president door de arbeiders wordt uitgedaagd. John Lewis heeft verklaard, dat zijn organisatie bereid zou zijn een tijdelijke begrensde regeling op basis van een loonsverhooging van 1.5 dollar per dag te aanvaarden.
President Roosevelt heeft 3 Juni den mijnwerkers bevel gegeven 7 Juni het werk in de mijnen te hervatten.
De vakvereenigingsleider Lewis heeft 5 Juni zijn besluit bekendgemaakt, om den mijnwerkers de hervatting van het werk op 7 Juni aan te bevelen. Dit hervatten van den arbeid geldt echter slechts van 7 tot 20 Juni, een periode gedurende welke een „godsvrede" werd afgekondigd.
Het door de staking veroorzaakte verlies aan steenkolen wordt geschat op tien millioen ton.
In het Huis van Afgevaardigden hebben 100 democraten en 131 republikeinen gestemd voor de wet, welke voorziet in zware straffen voor diegenen, die tot staking ophitsen. (Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Mijnwerkersstaking 5529 E.)

E. GROOT-DUITSCHLAND. — Programma van generaal Wlassov. —
8 Juni — Het programma van generaal Wlassov, de voormalige sovjet-generaal, die na zijn gevangenname besloot den strijd aan Duitsche zijde voort te zetten, omvat de volgende punten:
1. Vernietiging van het bolsjewisme, van Stalin en zijn clique.
2. Het tot stand brengen van een eervollen vrede met Duitschland.
3. Het in samenwerking met Duitschland en de volken der nieuwe Europeesche orde tot stand brengen van een nieuw Rusland zonder bolsjewisten en kapitalisten.
Voor den herbouw van Rusland worden de volgende richtsnoeren gegeven: Afschaffing van den dwangarbeid, opheffing der kolchozen, herstel van handel en handwerk, vrijheid voor scheppende werkzaamheid voor de volkswelvaart, sociale gerechtigheid en bescherming van alle werkenden tegen uitbuiting. Afschaffing van terreur en geweld, amnestie van de door de bolsjewisten veroordeelde politieke gevangenen, herbouw van de gedurende den oorlog verwoeste steden en dorpen op staatskosten, verzekering van een bestaansminimum voor alle oorlogsinvaliden en hun gezinnen. (Alg. Hbld)

F. VER. STATEN. — Bureau voor oorlogsproductie opgericht. —
8 Juni — President Roosevelt heeft een bureau voor oorlogsproductie opgericht. Tot leider daarvan werd James F. Byrnes benoemd. De toonaangevende Amerikaansche bladen verklaren, dat president Roosevelt met

de oprichting van het nieuwe bureau een soort „oorlogskabinet" in het leven heeft geroepen. Voorts verklaart men dat Byrnes, tot dusver supervisor van de economische stabilisatie, thans Roosevelt's „minister-president" is geworden. In alle kwesties der binnenlandsche politiek van de Vereenigde Staten zal het nieuwe bureau het laatste woord te zeggen hebben. Buitenlandsche politieke en militaire aangelegenheden vallen echter niet onder zijn bevoegdheid. Wel kan het beslissingen nemen, die voor alle andere ministeries met name ook die van leger en vloot, bindend zijn. De ministers Stimson en Knox hangen dus in elk opzicht van Byrnes af. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. James F. Byrnes 5275 A.)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Prof. dr. L. Knappert overleden. —**

7 Juni — Op ruim 79-jarigen leeftijd is 4 Juni te Oegstgeest overleden prof. dr. L. Knappert, oud-hoogleeraar vanwege de Ned. Herv. Kerk in de geschiedenis en leerstellingen van de Ned. Herv. Kerk aan de Leidsche Universiteit gedurende de jaren 1902—1933. Te voren was hij predikant te Kwadijk, te Dokkum en te Assen. De nu overledene, die gestudeerd heeft te Leiden en aan de Gem. Univ. te Amsterdam, promoveerde op een proefschrift, getiteld „Holda mythen" in 1887 te Amsterdam. (Standaard)

B. **FRANKRIJK. — Vlooteskader te Alexandrië in Engelsche handen. —**

7 Juni — De Fransche regeering heeft medegedeeld, dat het Fransche vlooteskader te Alexandrië „is gezwicht voor den Engelsch—Amerikaanschen druk". De manschappen hebben volgens een telegram uit Engelsche bron hun „aansluiting" bekend gemaakt.

Het eskader te Alexandrië omvat de volgende eenheden: één slagschip: „Lorraine" (22.189 ton), vier kruisers: „Suffren" (10.000 t.) „Duquesne" (10.000 t.) „Tourville" (10.000 t.), „Duquay-Trouin" (7249 t.), drie torpedobootjagers: „Basque", „Forbin" en „Le Fortuné". Eén onderzeeboot: „Protée". (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Vlooteskader in Alexandrië 5315 A.)

C. **ELECTRICITEIT UIT WATERKRACHT. —**

7 Juni — Deskundigen hebben berekend, dat de gezamenlijke hoeveelheden waterkracht, die in Europa voor de opwekking van electriciteit gebruikt kunnen worden, ruim 82 mill. pk bedraagt. Omgerekend in electrische kracht zou deze energie ruim 350 milliard kWh opbrengen.

Een overzicht van de jaarlijksche energieproductie der verschillende landen per inwoner geeft het volgende beeld:

	kWh		kWh
Noorwegen	3.300	Engeland	650
Canada	2.500	Australië	600
Zwitserland	1.600	Frankrijk	450
Zweden	1.300	Japan	400
U.S.A.	1.200	Italië	350
Finland	850	Nederland	350
Nieuw-Zeeland ..	800	Denemarken	300
Duitschland	700	Sovjet-Rusland ..	250
België	700		

Onder normale omstandigheden is de stroomopwekking door middel van waterkracht goedkooper dan met kolen. Daar door den huidigen oorlogstoestand de kolen van centraal Europa steeds meer voor de vervaardiging van synthetische goederen worden aangewend, gaat de belangstelling in groeiende mate uit naar het gebruik van waterkracht. Naast technische bekwaamheid zijn hiervoor groote kapitalen noodig. Deensche experts hebben plannen klaar liggen om den golfslag langs de kusten voor de opwekking van electriciteit te gebruiken en het land op deze wijze onafhankelijk te maken van den koleninvoer. Een artikel in het Zweedsche blad „Industria" gaat nog een stap verder en ziet de mogelijkheid, dat Scandinavië de leverancier van electriciteit voor geheel Noord- en Midden Europa wordt. Aan een grootsch plan om Noord- en Midden Duitschland, Nederland, België en Noord Frankrijk van electriciteit te voorzien, liggen thans volgens dit blad geen onoverkomelijke technische, economische of financieele moeilijkheden meer in den weg. (Ec. Nieuws)

(Vor. ber. Electr. Stroom 5118 B.)

D. **NEDERLAND. — Overzicht van het sparen over de jaren 1939-1941. —**

7 Juni — Door het Centraal Bureau voor de Statistiek werden eenige gegevens over de spaarbeweging in de jaren 1939-'41 gepubliceerd. Aan een desbetreffende beschouwing in het Alg. Handelsblad ontleenen wij:

Nog tot in 1941 hebben de factoren, welke in 1940 tot een sterke daling van het spaartegoed leidden, nagewerkt, doch allengs nam de vermindering in kracht af en herstelde het vertrouwen in de spaarbanken zich. De sterke toeneming van vrijkomende gelden deed zich reeds in 1941 gevoelen, en in 1942 in versterkte mate. Het hoogere gemiddelde tegoed bij de particuliere banken toont aan, dat gelden aanwezig zijn, welke niet als spaartegoed kunnen worden aangemerkt. Ter staving van deze meening wordt de aandacht gevestigd op het feit, dat de uitgifte van de jongste staatsleeningen toeneming van de terugbetalingen ten gevolge had. Opmerkelijk is, dat het saldo tegoed zooals onderstaande cijfers aantoonen bij de Rijkspostspaarbank meer is gedaald dan bij andere banken.

Uit de cijfers, welke het bureau geeft en welke wij hieronder afdrukken, blijkt, dat van de drie grootste groepen spaarbanken het tegoed bij de Boerenleenbanken in 1940 in geringere mate is verminderd dan bij de andere banken en in 1941 zelfs een belangrijke stijging heeft ondergaan. Dit kan duiden op een voorspoedigen gang van zaken bij de landbouwers, die daardoor meer geld ontvangen en deswege ook meer konden sparen.

	Saldo-tegoed einde van het boekjaar × f 1000		
	1939	1940	1941
Rijkspostspaarbank	670.207	515.844	479.339
Bijzondere spaarbanken ..	514.924	437.025	426.111
Boerenleenbanken	454.293	440.622	478.476
Spaar- en voorschotbanken	9.167	11.549	8.660
Personeelsspaarbanken ..	2.434	2.127	2.306
Andere instellingen	32.013	30.075	33.469
	1.683.037	1.437.242	1.428.361

De rentevergoeding is in 1941 nog gestegen van gemiddeld 2.69% tot 2.74%, de gekweekte rente is evenwel van 3.85% tot 3.68% gedaald. Bij de Rijkspostspaarbank bleef de rentevergoeding ongewijzigd, doch liep de gekweekte rente van 4.06% tot 3.59% terug. De gelden van de bijzondere spaarbanken zijn voor het overgroote deel belegd in overheidsobligaties; het bezit aan aandeelen is van geen beteekenis. Vermelden wij tenslotte nog, dat het totale aantal boekjes in omloop in 1941 nog 3.619.741 bedroeg tegen 3.666.044 in 1940. (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Spaarbankwezen 4411 A.)

E. **MANDSJOEKWO. — Ontsluiting voor verkeer. —**

7 Juni — In 1932 waren in het keizerrijk Mandsjoekwo in het geheele gebied van 1.3 millioen km² niet meer dan 36.650 km straatweg voor auto's berijdbaar, waarvan een gedeelte nog slechts gedurende enkele jaargetijden. Door gebruik te maken van moderne arbeidsmethoden en den invoer van buitenlandsche machines is de toestand in de laatste jaren aanzienlijk verbeterd. In 1933 werd opgericht het „Bureau of State Highways", dat van 1933 tot 1936 een wegenplan van 10.000 km en van 1936 tot 1941 een van 14.000 km ten uitvoer moest leggen. Ook liggen plannen klaar voor den bouw van speciale autowegen. De volgende cijfers geven een overzicht van den bouw en kosten van de rijkswegen:

Jaar	kilometer	kosten in yen
1932	707	872.098
1933	3.000	6.931.465
1934	2.632	12.876.451
1935	580	5.699.127
1936	2.071	10.915.946
1937	2.168	7.092.432
1938	1.920	13.607.799
	13.078	57.995.318

Voor den bouw en onderhoud aan de straten en bruggen werden in denzelfden tijd 62.804.800 yen uitgegeven. De kosten van aanleg in de jaren van 1938 tot 1942 bedroegen:

Jaar	yen
1938	4.333.060
1939	3.398.420
1940	4.231.610
1941	4.313.360
1942	4.321.980

In deze periode werden straten aangelegd met een gezamenlijke lengte van 14.580 km en bruggen gebouwd met een gezamenlijke lengte van 32.289 m. (Ec. Nieuws)

(Vor. ber. Bevolking 5274 E.; kaartje 3423 A.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Rust aan het Oostelijk front; Molotoffabrieken te Gorki vernietigd - Pantelleria en Lampedusa gevallen - 43.000 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte vernietigd. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 6 Juni — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Aan het Oostelijke front verliep de dag, uitgezonderd plaatselijke gevechtsactiviteit, kalm.

7 Juni — Vijandelijke aanvallen aan het bruggenhoofd aan den Koeban en ten Zuiden van het Ilmenmeer werden afgeslagen.

8 Juni — Aan het front verliep de dag kalm.

9 Juni — Aan het front vonden geen gevechten van beteekenis plaats.

11 Juni — Van het Oostfront wordt activiteit van verkennings- en stoottroepen gemeld.

12 Juni —In het achterwaarts gelegen gebied van den centralen sector van het front werd opnieuw een actie tegen sterke bolsjewistische benden beëindigd. In onbegaanbaar bosch-terrein werden de benden met medewerking van Hongaarsche formaties en inheemsche strijdkrachten ingesloten en vernietigd; 305 kampen, talrijke wapens en groote hoeveelheden ravitailleeringsgoederen vielen in Duitsche handen.

De krijgsoperaties leefden weer op. Behalve activiteit van stoottroepen aan het Koeban-bruggenhoofd en aan het Mioesfront ontstonden in den sector Orel gevechten, in het verloop waarvan de na krachtige voorbereiding der artillerie aanvallende bolsjewisten werden afgeslagen.

Overzicht. —

Tijdens de gevechten aan het Koebanbruggenhoofd in de afgeloopen veertien dagen, waarbij de Sovjets dertien divisies infanterie, drie infanteriebrigades, zes pantserformaties en sterke vliegerstrijdkrachten in den strijd brachten, leed de vijand zeer zware verliezen aan menschen en materiaal. Alleen honderd pantserwagens en 350 vliegtuigen werden vernietigd.

Men is in militaire kringen te Berlijn van meening, dat het zeer wel mogelijk is, dat de Sovjets na den vierden massa-aanval op het Koebanbruggenhoofd, voorloopig van verdere aanvallen zullen afzien. Men grondt deze conclusie op waarnemingen, die men van Duitsche zijde op het gevechtsterrein van den Koeban heeft gedaan. Zoo heeft men o.a. geconstateerd, dat de bolsjewisten zich beginnen in te graven. Men neemt aan, dat de Sovjets thans, na deze vier massa-aanvallen, tot de slotsom zijn gekomen, dat het Koebanbruggenhoofd tè sterk is, om in den eerstkomenden tijd met de ter beschikking staande krachten te worden vernietigd.

DE LUCHTOORLOG.

12 Juni — Aan het Oostelijk front ontwikkelde het Duitsche luchtwapen in de afgeloopen week een groote activiteit. Niet alleen ging een groot aantal Sovjetvliegtuigen verloren, waarbij de Duitsche verliezen opmerkelijk laag bleven, maar bovendien werden eenige zeer zware aanvallen gedaan op Gorki, waaraan meer dan 1000 Duitsche bommenwerpers deelnamen. De vliegtuigen kregen alle bepaalde doelen aangewezen, die, nadat de bolsjewistische luchtdoelartillerie tot zwijgen was gebracht, ook vrijwel ongestoord konden worden aangevallen. Over het algemeen stieten de Duitsche vliegtuigen op weinig tegenstand, zoodat de honderden brisantbommen en de honderdduizenden brandbommen op de bevolen doelen konden worden geworpen. Vooral het groote centrum der bolsjewistische pantserwagenindustrie, de Molotoffabrieken, moesten het hierbij ontgelden. Zij werden volkomen vernield. Voorts werden talrijke aanvallen ondernomen op spoorwagen en opslagplaatsen achter het front, waarbij den bolsjewisten zware schade werd toegebracht.

5 Juni — De luchtmacht der Spil heeft de haven van Algiers gebombardeerd. Duitsche gevechtsvliegtuigen bestookten de haven- en fabrieksinstallaties der Zuid-Engelsche kuststad Eastbourne. In den nacht vielen vliegtuigen voor den oorlog belangrijke doelen in West-, Midden- en Zuid-Engeland aan.

9 Juni — Duitsche gevechtsvliegtuigen bombardeerden in den nacht van 8 op 9 Juni haveninstallaties aan de Algerijnsche kust.

10 Juni — Een zeer groote Duitsche luchtaanval richtte zich tegen het station en de belangrijke installaties van de stad Kotsjetofka, ten zuidwesten van Koersk. Meer dan tweehonderd zware bommenwerpers der Duitsche luchtmacht vielen de fabrieckswijken van de stad en de spoorwegemplacementen aan en vernietigden binnen een uur de geheele omgeving.

12 Juni — Britsch-Amerikaansche aanvallen werden vooral 's nachts op Noord- en West-Duitsch grondgebied uitgevoerd. Bij een aanval op Düsseldorf verloor de vijand 54 toestellen.

Door bomtreffers in woonwijken ontstonden zware verliezen onder de bevolking en aanzienlijke schade aan de woonhuizen en openbare gebouwen. Bij een aanval overdag wierp de vijand bommen neer op de steden Wilhemshaven en Cuxhaven. De bevolking leed verliezen.

DE STRIJD TEGEN ITALIE.

7 Juni — De vijand probeerde het in de Middellandsche Zee gelegen eiland Lampedusa in een snelle manoeuvre te veroveren. De Italiaansche bezetting sloeg den aanval af, boorde enkele landingsbooten in den grond en vernietigde de aan land gekomen vijandelijke groepen. De vijandelijke landingsstrijdkrachten bestonden uit een zoogenaamde „commando-raid", een formatie ongeveer ter sterkte van een bataljon. Deze bestond uit ongeveer vijf compagnieën en voor dit bijzondere doel uitgeruste en opgeleide soldaten. De bewapening bestond bijna uitsluitend uit automatische wapens. De geheele onderneming heeft slechts enkele uren geduurd.

9 Juni — Het garnizoen van het eiland Pantelleria, dat heeft blootgestaan aan een ononderbroken luchtbombardement, heeft niet geantwoord op de sommatie van den vijand, zich over te geven. Het eiland werd ook hevig gebombardeerd door een groote formatie oorlogsschepen: een vijandelijk vaartuig werd door bommenwerpers getroffen.

11 Juni — Machtige formaties vijandelijke bommenwerpers en jagers wisselden elkander boven Pantelleria af. Het garnizoen, hoewel door ca. duizend toestellen bestookt, liet een nieuwe sommatie tot overgave onbeantwoord.

De Duitsche luchtmacht heeft overdag en 's nachts vijandelijke, door oorlogseenheden beschermde troepentransporten en landingsbooten voor het eiland Pantelleria aangevallen. Een troepentransportschip van 8.000 brt. en 13 landingsbooten werden in den grond geboord. Drie kruisers, acht andere oorlogseenheden, alsmede zes transportschepen werden door bomtreffers ten deele zoo zwaar beschadigd, dat aangenomen kan worden, dat een deel dezer schepen eveneens verloren is gegaan.

12 Juni — Ten gevolge van massale aanvallen uit de lucht en van zee uit, die, wat betreft de sterkte en hevigheid tot dusver huns gelijke niet hadden, was het eiland Pantelleria, geheel verstoken van water voor de burgerbevolking, gedwongen het verzet te staken.

14 Juni — Het eiland Lampedusa heeft na een onafgebroken bombardement van vijandelijke lucht- en zeestrijdkrachten den ongelijken strijd opgegeven.

DE STRIJD TER ZEE.

11 Juni — Duitsche duikbooten boorden in een zwaren strijd tegen beschermde convooien en afzonderlijk varende schepen 9 schepen met een gezamenlijken inhoud van 43.000 brt. in den grond en plaatsten torpedotreffers op twee andere schepen.

(Telegraaf - Nat. Dagbl. - N.R.C. - Alg. H'blad)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5550 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen. —

De strijd in China.

15 Juni (D.N.B.) — Een Japansch frontbericht meldt: De Japansche operaties op den zuidelijken oever van den Jangtse in de provincies Hoenan en Hupeh, die op 5 Mei werden begonnen, zijn op 9 Juni met succes beëindigd met het stelselmatige terugtrekken van de Japansche troepen op voorbereide stellingen. Tijdens deze operaties werden in totaal 23.000 man troepen van Tsjoengking vernietigd. Bovendien is den Japanschen troepen groote buit in handen gevallen. Alleen al in de nabijheid van Itsjang werden 50 schepen, waaronder zelfs van 2000 ton, buitgemaakt en inmiddels stroomafwaarts in veiligheid gebracht.

(Vaderland - Nat. Dagblad - D. Z. i. d. Nederl.)

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5550 B.)

A. **NEDERLAND. — Koopen op afbetaling - Sociaal-economisch overzicht. —**
15 Juni — Er is in de jaren voor den oorlog veel gediscussieerd over het al of niet gewenscht zijn van het koopen op afbetaling. Was men het er over eens dat in Nederland deze vorm van credietverleening niet zulk een omvang had bereikt, dat het conjunctuurverloop er in belangrijke mate door beïnvloed werd — zooals in de Vereenigde Staten min of meer het geval was — over de sociale beteekenis er van was het oordeel minder eensluidend. De tegenstanders voerden als voornaamste bezwaren aan, dat het publiek door gebruikmaking van afbetalingsfaciliteiten boven zijn kracht gaat koopen. De verleiding, om luxe-goederen te koopen, zou er door geprikkeld worden, waarbij vooral de minder bemiddelden verleid zouden worden boven hun stand te leven. De voorstanders van het afbetalingssysteem erkenden wel, dat daarin gevaren scholen, doch waren van meening, dat bij een oordeelkundig gebruik van dit stelsel toch geen misstanden zouden behoeven te ontstaan. Een afdoend antwoord op het al of niet toelaatbare van het gebruik van afbetalingscrediet (w.o. ook huurkoop is te verstaan) kan alleen de ervaring geven, welke toch dikwijls niet ongunstig scheen. Dat werd bevestigd door de resultaten van een grootsch opgezette enquête van het Centr. Bur. v. d. Statistiek in zake den omvang van het afbetalingscrediet, gepubliceerd in het „Maandschrift". Met het oog op de na den oorlog verwachte herleving van den strijd om de afzetmarkt is het zeker interessant om kennis te nemen van dat rapport, dat betrekking heeft op de situatie in 1939, het laatste economisch nog eenigszins normale jaar. Volgens deze enquête beliep de verkoop op afbetaling in dat jaar *f* 36.700.000, te specificeeren als volgt:

	(in millioenen guldens)
Nieuwe personenauto's	3.0
Gebruikte personenauto's	0.7
Vrachtauto's, tractoren etc.	4.2
Motorrijwielen	0.7
Rijwielen	2.6
Radiotoestellen	4.9
Gramofoons, piano's etc.	0.8
Meubels, stoffeering	3.4
Kleeding	3.0
Koelkasten	0.4
Haarden en kachels	1.5
Waschmachines	1.1
Stofzuigers	2.6
Andere huish. art.	3.4
Bedrijfsmachines en -invent.	1.9
Diversen	0.6
Gemengde contracten	1.9
Totaal	36.7

In verband met onvermijdelijke onvolkomenheden in deze statistiek werd aangenomen, dat deze bedragen in totaal 20% te laag zijn, zoodat in werkelijkheid in 1939 in Nederland rond *f* 44 millioen op afbetaling verkocht zal zijn. Het C.B.S. raamt globaal, dat per jaar voor den oorlog *f* 675 millioen aan bovenstaande artikelen werd uitgegeven, waarvan rond *f* 600 millioen aan kleeding, schoeisel en huisraad en *f* 75 millioen voor de overige artikelen, welker aankoop dus naar verhouding in veel grootere mate op afbetaling geschiedde dan die van kleeding, enz. Het feit, dat radiotoestellen met *f* 4.9 millioen (of ca. 40.000 toestellen) de voornaamste groep der op afbetaling gekochte artikelen vormde, wijst er op, dat het afbetalingsstelsel in breeden kring werd benut (vooral door de minder hoog gesalarieerden) om zich reeds meer luxe te permitteeren alvorens men het daartoe benoodigde bedrag bijeen had, wat anderzijds het voordeel bood, dat men al eenige jaren eerder eenige vermeerdering van levensvreugde deelachtig kon worden.
Ook op de vraag in hoeverre de credietnemers ook inderdaad financieel rijp waren om een verhooging van den levensstandaard te kunnen voorfinancieren, geeft de enquête tot op zekere hoogte een antwoord. De kleinhandel moest in 1939 gemiddeld 5% afschrijven op de loopende in dat jaar en daarvoor verleende, afbetalingscredieten. Op elke 20 aankoopen was er dus één financieel niet geoorloofd. Ook in de overige 19 gevallen zal de aankoop nog wel eens tot teleurstelling geleid hebben, hetzij omdat na een flink aantal termijnen het gekochte wegens onmacht tot betaling der laatste termijnen weer moest worden teruggegeven aan den handelaar, zonder dat deze er financieel schade van ondervond (z.g. „recht van verhaal op het goed") hetzij omdat het toch doorzetten van de afbetaling feitelijk boven de draagkracht van den kooper ging.
Zooals uit onderstaand staatje blijkt waren de verliezen op de door den groothandel en door fabrieken verleende afbetalingscredieten kleiner dan in den detailhandel, n.l. slechts 1½% van het totaal der uitstaande credieten.

In 1939 afgeschreven verlies op uitstaande afbetalingscredieten door:

	detailhandel (in % van uitstaand crediet)	fabr. en grooth. (in % van uitstaand crediet)
Nieuwe personenauto's	1.4	—
Gebruikte personenauto's	4.8	—
Vrachtauto's, tractoren, enz.	2.5	—
Motorrijwielen	2.0	0.2
Rijwielen	4.0	0.7
Radiotoestellen	5.3	0.7
Gramofoons, piano's, etc.	5.4	—
Meubels, stoffeering	6.7	3.1
Kleeding	6.2	—
Koelkasten	0.6	6.1
Haarden en kachels	3.8	1.5
Waschmachines	3.6	2.4
Stofzuigers	3.1	2.1
Andere huish. artikelen	2.6	0.7
Bedrijfsmach. en -inventaris	2.0	1.7
Diversen	6.1	—
Gemengde contracten	7.0	—
Totaal	5.0	1.5

Dat de verliezen bij den groothandel en fabrieken zooveel geringer waren dan in den kleinhandel is waarschijnlijk te danken geweest aan het voeren van een voorzichtiger politiek bij de verleening van afbetalingscredieten, het nemen van betere informaties en het strenger vasthouden aan de bepalingen van het contract.
Bij de beoordeeling van deze cijfers moet rekening gehouden worden met den invloed der de laatste jaren reeds genomen overheidsmaatregelen om het afbetalingsstelsel in betere banen te brengen, in de eerste plaats tot bescherming der koopers. In 1936 werd het verkoopen op afbetaling van artikelen met een waarde van *f* 50 of minder afhankelijk gesteld van een vergunning. Dit was een zwakke poging om paal en perk te stellen aan den afbetalingswoeker van leenvrouwen en dergelijke personen. Tegelijkertijd werd het Burgerlijk Wetboek uitgebreid met een aantal artikelen, die meerendeels den huurkooper beschermden tegen den verkooper, maar ook tegen zichzelf. O.a. mag de man geen huurkoop aangaan zonder schriftelijke toestemming of medewerking van de vrouw, wanneer het goederen van huishoudelijken aard betreft (Pantoffelhelden-clausule), terwijl omgekeerd voor de vrouw het zelfde geldt. Den verkooper wordt het in geval van wanbetaling gemakkelijker gemaakt om teruggave van het goed te verkrijgen. Doordat het afbetalingsstelsel op deze wijze in meer geregelde banen is gebracht en inmiddels koopers zoowel als verkoopers er meer ervaring mee hebben opgedaan, zullen de cijfers voor 1939 wellicht een gunstiger beeld te zien geven dan een tiental jaren te voren, althans wat betreft de nadeelige sociale gevolgen er van. (Telegraaf)

B. **NEDERLAND — Voormalige weermacht - 4e, 5e, 12e en 19e regiment infanterie opgeroepen voor krijgsgevangenschap. —**
15 Juni — Op grond van de bekendmaking van 29 April van den Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden betreffende terugvoering in krijgsgevangenschap van de voormalige Nederlandsche weermacht, werden 8 Juni voor aanmelding opgeroepen: Het dienstplichtig en reservepersoneel onder den rang van officier van het 4e, 5e, 12e en 19e regiment en alle in de jaren 1939 en 1940 uit deze regimenten voortgekomen oorlogsonderdeelen, voor zoover dit personeel in Mei 1940 in werkelijken dienst was. De aanmelding diende te geschieden tusschen 14 en 18 Juni in het „Wehrmachtslager" te Amersfoort en de Frieslandkazerne te Assen.
(Vor. ber. Oproep v. krijgsgevangenschap 5554)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Zoowel na zijn bezoek aan de Duitsche als na dat aan de Italiaansche hoofdstad heeft de Hongaarsche minister-president Nikolaus von Kallay, die tevens minister van Buitenlandsche Zaken is, tot uitdrukking gebracht, dat het de vaste bedoeling van Hongarije is, aan de zijde der As-mogendheden den strijd tegen het bolsjewisme tot het bittere einde uit te vechten. Het is nauwelijks een jaar geleden, dat von Kallay als opvolger van von Bardossy de leiding der Hongaarsche regeering uit de handen van den rijksregent, Nikolaus von Horthy, aanvaardde. Evenals zijn vrouw, Vilma Csuha, stamt hij uit een zeer oude Hongaarsche familie. In 1887 werd hij in Nyergyhaza geboren. Na studies in de rechten aan de universiteiten van Boedapest, Parijs en Londen, kwam hij in bestuursdienst in het komitat Szabalcs. Bij de bolsjewistische revolutie van 1918 verliet hij deze ambtelijke loopbaan tijdelijk, om zich aan het beheer van zijn landerijen en bezittingen te wijden. Minister-president Bethlen benoemde hem in 1929 tot staatssecretaris in het ministerie van Handel. In het eerste kabinet-Gömbös was hij minister van Landbouw, van 1932 tot 1935. In 1936 benoemde de rijksregent hem tot levenslang lid van het Hoogerhuis en maakte hem president van den Dienst van Waterstaat. Op dit terrein bracht hij voor het land belangrijke verbeteringen aan, die aansloten bij de door hem reeds geruimen tijd in tal van tijdschriften en vakbladen geopperde voorstellen tot invoering van een stelselmatige productie voor den landbouw. Belangrijk was vooral zijn aandeel in het tot stand komen van de bodembervormingswet, waardoor de Hongaarsche landbouw sterk gestimuleerd werd en waaraan het land in den huidigen oorlogstijd een groote mate van zelfvoorziening te danken heeft. Op buitenlandsch politiek gebied sluit de gedragslijn van von Kallay volkomen aan bij de traditie van zijn voorgangers, die in een nauw samengaan met de As-mogendheden de na den eersten wereldoorlog ontnomen gebieden voor het Hongaarsche bestuur terugwonnen. (Telegraaf)

Von Kallay

(V. b. Min.-pres. Von Kallay 5139 C.)

B. NEDERLAND — N.S.B. - Mussert spreekt tot de legioensoldaten. —

15 Juni — In een enthousiaste bijeenkomst, welke op 10 Juni te Utrecht in gebouw Tivoli werd gehouden, heeft Mussert, zooals een aantal bladen, o.a. „Het Ochtendblad" en „De Limburger Koerier" van 11 Juni bericht ruim 1500 met verlof in het vaderland vertoevende Nederlandsche vrijwilligers, die tot het Nederlandsche Legioen aan het Oostfront behooren, toegesproken. De secretaris-generaal der N.S.B., ir. Huygen, zeide o.m. in zijn openingswoord: „Wij zijn trotsch op U als Nederlandsch soldaat, maar bovenal ook, omdat gij hebt getoond goed Germaansch soldatenbloed te bezitten. De Beweging is aan U verbonden. Oostfront en thuisfront zullen altijd bij elkaar blijven." Spr. eindigde zijn korte rede met de mededeeling, dat de Leider aan iederen frontsoldaat een bedrag van *f* 50 ter beschikking heeft gesteld, opdat deze zijn verlofdagen zoo prettig mogelijk zal kunnen doorbrengen.
Hierop spraken de commandant der W.A., mr. Zondervan en de pl.v. Leider Van Geelkerken de legionairs toe. Van Geelkerken zei o.m.: „Ga met opgericht hoofd voorwaarts en begrijp, dat er uit dit volk eens een jongelingschap zal groeien waar Europa zich over zal verbazen. Mussert staat hier en blijft hier staan, bedenk dat wel." Mussert die met een oorverdoovend applaus spontaan en hartelijk werd ontvangen, nam vervolgens zelf het woord. Na een breede schets van den ontwikkelingsgang der N.S.B. vóór en ná Mei 1940, bracht Mussert den inzet aan het Oostfront ter sprake. „Ik was tot de overtuiging gekomen, dat ik met recht een beroep mocht doen om deel te nemen aan den strijd tegen het Oostfront. Daar waar gij staat, sta ook ik en waar ik sta, staat gij. Ik weet precies wat er daar aan het front gebeurt. Honderden hebben mij daarvan verteld. Ik ben geheel op de hoogte van het goede en het kwade, dat zich aan de fronten afspeelt. Gemakkelijk hebt gij het niet gehad, ook dat weet ik. Kleine menschen kunnen soms domme dingen doen, ook in Duitschland. Maar gij moet bij de enkele teleurstelling, die gij hebt doorstaan de groote lijn niet uit het oog verliezen. Geleidelijk moet men elkaar beter leeren gaan begrijpen en waardeeren. Ik draag de innige zekerheid bij mij, dat er maar één oplossing is, namelijk deze, dat op den duur iedere eerlijke Duitscher, iederen eerlijken Nederlander de hand zal drukken in Germaansche saamhoorigheid. Ook al heeft de soldaat aan het Oostfront het niet gemakkelijk gehad, de Beweging is het evenmin van een leien dakje gegaan." Voor mij, aldus Mussert, waren de laatste drie jaren de zwaarste uit mijn strijd voor volk en vaderland. Zoolang gij het daar kunt uithouden, zoolang zullen wij hier op het thuisfront volharden. Eens zal de tijd daar zijn, dat gij voorgoed in ons land zult terugkeeren. Dan zult gij onze gelederen komen versterken en dan zijt gij voor ons volk en vaderland een groote winst geworden. Wie de eer van de Beweging wil aantasten moet in U een harde hand vinden. Gij zult dan mede verantwoordelijk zijn voor den gang van zaken in ons land. Stelt U zich eens voor, wat er gebeurd zou zijn, indien U niet aan mijn oproep gevolg had gegeven. Dan was er nu geen Beweging meer, ook geen nationaal-socialisme en zelfs geen Nederland. Ik ben van plan mijn werk voort te zetten, zet gij van Uw kant ook Uw strijd tot het uiterste voort. Aan het slot van de vergadering las de Leider twee telegrammen voor: één aan Adolf Hitler en één aan den Rijksleider-SS Himmler.

(V. b. ir. Mussert 5547 C.; v. Geelkerken 5494 A.)

Begrafenis dr. F. E. Posthuma. —

14 Juni — Op 7 Juni geschiedde op de begraafplaats te Ruurlo de teraardebestelling van wijlen dr. F. E. Posthuma, oud-minister van Landbouw, Nijverheid en Handel. De begrafenis werd, zooals dit in den Gelderschen achterhoek de gewoonte is, geheel door de naaste buren verzorgd. Deze droegen de kist uit en stelden hun „brikken" ter beschikking om als volgrijtuigen dienst te doen. Achter den eenvoudigen lijkwagen reed een platte wagen, waarop eenige tientallen bloemstukken en kransen waren neergelegd.
Tot de aanwezige autoriteiten behoorden General-Kommissar Schmidt als vertegenwoordiger van den Rijkscommissaris, Ministerialdirektor dr. Moritz als vertegenwoordiger van Staatssekretär Backe, hoofd van het Rijksministerie für Ernährung und Landwirtschaft te Berlijn, de chef van de Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft van het Rijkscommissariaat, Oberregierungsrat von der Wense, Mussert werd vertegenwoordigd door prof. Jeswiet uit Wageningen. Voorts waren aanwezig een afvaardiging van Centraal-Beheer onder leiding van den directeur mr. J. J. Hage, de directeur-generaal van den landbouw G. J. Ruiter, de rector-magnificus van de landbouwhoogeschool te Wageningen, prof. mr. W. C. Mees en vele anderen. Achtereenvolgens werd het woord gevoerd door ds. Ebbink, herv. pred. te Ruurlo, welke troostwoorden sprak tot de familie, door Hauptdienstleiter Schmidt, prof. Jeswiet en de heeren Oldebanning, Ruiter, prof. Mees en mr. Hage. Een zoon van den overledene dankte voor de belangstelling. (Vaderland)

(Vor. ber. dr. Posthuma 5553 A.)

Justitie - Mr. H. W. B. Thien benoemd tot raadsheer te Amsterdam. —

14 Juni — De Rijkscommissaris heeft 10 Juni de rechter in de rechtbank te 's-Hertogenbosch, mr. H. W. B. Thien, benoemd tot raadsheer in het Gerechtshof te Amsterdam. (Standaard)

(Vor. ber. Justitie 5554)

Nederlandsch Arbeidsfront - Werkloozenkas opgeheven. —

15 Juni — Met ingang van 1 Juli zal de werkloozenkas van het Nederlandsche Arbeidsfront opgehouden hebben te bestaan en zal derhalve de bijdrage voor deze kas niet meer verschuldigd zijn. Het Nederlandsche Arbeidsfront zal aan zijn leden in geval van werkloosheid boven de uitkeering van staatswege een bijzondere ondersteuning verleenen. Hierover zullen binnenkort nadere mededeelingen volgen. (Het Volk)

(Vor. ber. Ned. Arbeidsfront 5548)

Nederlandsche Spoorwegen - Beperking rijwielvervoer. —

14 Juni — De Nederlandsche Spoorwegen deelden 9 Juni mede, dat de afgifte van rijwielkaarten van *f* 1.30 van 10 Juni tot en met 16 Juni en van 30 Juni tot en met 6 September wordt gestaakt. Deze maatregel is genomen, omdat den laatsten tijd een zoo algemeen gebruik van de duurste rijwielkaarten is gemaakt, dat de spoorwegen onmogelijk het enorme aantal rijwielen op de gewenschte wijze konden vervoeren.

(Vor. ber. Spoorwegen 5545)

Verkoopverbod van meubelen. —
15 Juni — Blijkens een publicatie in de Ned. Staatscourant van 11 Juni 1943, is het koopen, verkoopen en afleveren zonder vergunning van ongebruikte wel of niet gestoffeerde houten meubelen door grossiers, detaillisten en ambachtslieden verboden. Ook aan gebruikers is het zonder vergunning koopen dezer meubelen verboden. Van het verbod zijn o.a. uitgezonderd bureaumeubelen. Aanvragen om een vergunning tot verkoop en aflevering aan verbruikers en aanvragen om koopvergunningen door verbruikers kunnen tot nadere mededeeling niet in behandeling worden genomen. Het verkoopen en afleveren van meubelen door fabrikanten was al sinds 12 Februari 1943 verboden. (Telegraaf)
(V. b. Meubeltransport 5294; Meubelprijzen 5250)

Nederlandsche Roode Kruis - Bloedtransfusiedienst - Overzicht. —
15 Juni — Op 30 April 1930 werd de bloedtransfusiedienst van het Nederlandsche Roode Kruis te Rotterdam geboren. Dokter H. van Dijk, hoofd van de interne afdeeling van het St. Franciscus gasthuis werd daarvan de onvermoeide propagandist en leider. Gestadig breidde de dienst zich uit. Waren er in 1932 drie roode kruis bloedtransfusiediensten in ons land, in 1935 beschikten 23 diensten over 1226 bloedgevers (donors). Van de oprichting tot en met 1935 zijn 425 transfusies gegeven. Dit is gemiddeld 85 per jaar. In 1939 onderging de dienst een zeer aanzienlijke uitbreiding. Zoo bedroeg in 1941 het aantal bloedtransfusies, waarvoor 4904 roode kruis-donors hun bloed afstonden, 5284. In 1942 werden in totaal 8448 bloedtransfusies gegeven. Het Nederlandsche Roode Kruis beschikte op 31 December 1942 over 25.426 bloedgevers (in 1941 over 28.014). Hiervan behooren 11.476 tot groep o, 10.802 tot groep a, 2.280 tot groep b, en 868 tot groep ab.
Uit deze cijfers blijkt dat het aantal donors daalt, weliswaar is het in verhouding tot het aantal transfusies nog vrij groot, doch men moet rekening houden met de behoefte aan bloed uit bepaalde bloedgroepen. Oorzaak van deze daling is eenerzijds het feit, dat de voeding kwantitatief en kwalitatief verminderd is waardoor sommigen er toe komen zich terug te trekken, anderzijds het vertrek van velen naar het buitenland. Een bloedgever ondervindt hoegenaamd geen nadeelige gevolgen van het afnemen van bloed. Hij voelt daarvan niets. Ten hoogste tweemaal per jaar kan bloed worden afgenomen, met een maximum van 450 kubieke centimeter per keer, eenvoudig via een naaldprikje in den arm. De donor ontvangt bij afgifte van minder dan 200 cc. bloed van den distributiedienst ter compensatie bonnen voor 300 gram vleesch (been inbegrepen) en 4 eieren, en bij afgifte van 200 cc. bloed en daarboven voor 500 gr. vleesch (been inbegrepen) en 8 eieren. (N. R. Crt.) **(V. b. Ned. Roode Kruis 5216 C.; bloedtransfusiedienst 3964 A.)**

A. **BELGIE — Buitenlandsche handel. —**
De Belgische buitenlandsche handel was tot het uitbreken van den oorlog steeds passief. Sindsdien is echter de invoer van grondstoffen en levensmiddelen sterk teruggeloopen, zoodat er een zeer aanzienlijk actief saldo ontstond. Volgens de „Informations Economiques" bedroeg de Belgische uitvoer in 1938 91%, in 1941 157% en in 1942 261% van den invoer. Vóór den oorlog gaf de Belgische handel het volgende beeld te zien: (in mill. Belg. frs.)

	Invoer	Uitvoer	Totaal
1936	21.707	19.745	41.452
1937	27.892	25.516	53.408
1938	23.069	21.670	44.739
1939	18.810	21.934	41.744

De handelsomzet bereikte in 1942 nog ongeveer de helft van den omzet in de laatste vredesjaren, dus ca. 20—25 milliard Belg. frs. De voornaamste handelspartners van België zijn thans Duitschland, Frankrijk en Nederland, wier aandeel in den in- en uitvoer zich als volgt ontwikkeld: (in %)

		1938	1941	1942
Duitschland:	Invoer	11	66	56
	Uitvoer	12	72	78
Frankrijk:	Invoer	10	11	21
	Uitvoer	15	10	13
Nederland:	Invoer	9	12	9
	Uitvoer	12	13	4

Duitschland levert aan België vooral grondstoffen, die het in den vorm van producten weer terugkrijgt. Frankrijk levert waardevolle grondstoffen en levensmiddelen, zooals vlasstroo, rogge, oliehoudende producten en vruchten. Uit Nederland worden bijna uitsluitend industrieele producten ingevoerd. De handel met de overige Europeesche landen maakt nog geen 6% van den totalen omzet uit. In het algemeen is de invoer uit landen als Italië, Zwitserland en Hongarije grooter dan de uitvoer naar die landen. Met Noorwegen, Zweden en Finland was de Belgische handelsbalans in 1942 passief. (Ec. Nws - D. Z. i. d. Niederl.)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 4114 F.)

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE — Japansch bewind - Suikercultuur op Java. —**
15 Juni — Ter verdere ontwikkeling van de suikerindustrie op Java door middel van een reorganisatie van ondernemingen, fabrieken en nevenbedrijven heeft het militaire bestuur op Java besloten tot oprichting van een publiekrechtelijke organisatie voor de suikerindustrie. Deze zal een centraal productieplan uitwerken. De hoofdzetel van het nieuwe instituut bevindt zich in Soerabaja. Het neemt de tot dusverre door vijf Japansche suikermaatschappijen beheerde bedrijven op Java over en zal gefinancierd worden uit de inkomsten der bedrijven. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Suikercultuur op Java 5376 A.)

Emigratie van Javanen naar Borneo. —
15 Juni — In de bezette Ned.-Indische gebieden zal in den eerstkomenden tijd een groote verschuiving van werkkrachten plaats vinden. De ontwikkeling van de industrie in het voormalige Ned. Borneo heeft zoo snelle vorderingen gemaakt, dat het onmogelijk is voldoende werkkrachten uit dit dun bevolkte gebied te verkrijgen. Na besprekingen met de militaire autoriteiten is men derhalve overeengekomen, om werkkrachten in grooten omvang van Java naar Zuid-Borneo over te brengen. Deze werkkrachten zullen voor alles gebruikt worden voor een intensievere exploitatie van de bodemrijkdommen en de houtindustrie. (Standaard)

C. **VER. STATEN — Verklaring van Roosevelt inzake gasoorlog. —**
15 Juni — Roosevelt heeft begin Juni verklaard, dat de Spilmogendheden naar allen schijn voorbereidingen treffen voor het gebruik van gas. Zouden zij met den gasoorlog beginnen, dan zouden onmiddellijk vergeldingsmaatregelen worden genomen.
Het is, zoo verklaart men te Berlijn, niet de eerste keer, dat van vijandelijke zijde dergelijke beweringen worden gelanceerd. Wanneer de president der Vereenigde Staten deze tot de zijne maakt, spreekt daaruit een zekere nervositeit, misschien ook de wensch, zich en zijn bondgenooten a priori een alibi te verschaffen voor een eventueel in die richting gaand eigen plan. (Vaderland) **(Vor. ber. Pres. Roosevelt 5544)**

Oorlogsverliezen. —
15 Juni — Het Amerikaansche bureau voor de oorlogsberichten heeft op grond van de rapporten der departementen van oorlog en marine medegedeeld, dat de totale verliezen der Amerikaansche strijdkrachten sedert het begin van den oorlog 88.582 man bedragen, n.l. 14.594 dooden, 20.490 gewonden, 33.625 vermisten en 19.873 krijgsgevangenen. De verliezen van het leger bedragen volgens deze mededeeling 62.044 man, die der marine 26.530 man. (Telegraaf)
(Vor. ber. Oorlogsverliezen 5401 B.)

Stakende mijnwerkers beboet. —
15 Juni — De Amerikaansche minister van binnenlandsche zaken Ickes heeft 530.000 mijnwerkers, die hebben deel genomen aan de vijfdaagsche staking, veroordeeld volgens den zender van Boston. Deze boete, die in totaal $ 2.250.000 zal bedragen, dreigt echter nieuwe stakingen te zullen veroorzaken. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Mijnwerkersstaking 5556 D.)

D. **ENGELAND. — Lagerhuisrede van Churchill - Amphibie-operaties aangekondigd. —**
15 Juni — Churchill heeft 8 Juni, naar de Britsche berichtendienst meldt, in het Lagerhuis verklaard, dat het duidelijk is, dat „bijzonder moeilijke amphibie-operaties waaraan een zeer groot risico verbonden is, te verwachten zijn". Ik kan echter, zoo zeide Churchill, geen waarborgen geven voor hetgeen er zal gebeuren. Een groot gedeelte van zijn verklaring wijdde Churchill aan de poging om te bewijzen, dat tusschen de Ver. Staten en Groot-Brittannië zoowel op militair als ook op politiek gebied de grootste eenstemmigheid be-

staat. Voorts schetste hij in grove trekken het doel van de drie ontmoetingen, die hij met Roosevelt totdusver heeft gehad. Hij weigerde echter een of andere aanduiding te geven over de op deze bijeenkomsten gesmede plannen. „Het beste kan ik", zoo zeide hij, „deze plannen beschrijven, wanneer ik zeg, dat zij een toepassing van geweld tegen den vijand in zijn intensiefsten en hevigsten vorm zullen zijn".
In het verdere verloop heeft Churchill verklaard, het zeer te betreuren, dat men er niet in geslaagd is, een bespreking te organiseeren met Stalin of andere vertegenwoordigers der Sovjet-Unie. Alle gedachten zijn er echter op gericht, „iets af te nemen van den last, die op de Sovjet-Unie drukt", snellere en doeltreffende hulp aan China te brengen en Nieuw-Zeeland en Australië een grootere mate van veiligheid te waarborgen. Churchill beweerde voorts, dat de nieuwe aanbouw van schepen de scheepsverliezen thans overtreft, terwijl de bestrijding der duikbooten vorderingen maakt. Hij waarschuwde er echter tegen, de resultaten van de laatste weken als criterium voor het verdere verloop van den duikbootoorlog te beschouwen.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Churchill 5548 A.)**

A. **ARGENTINIE — Militaire omwenteling. —**
15 Juni — De Argentijnsche minister van Oorlog, generaal Ramirez, heeft 4 Juni een militaire opstand tegen president Castillo ontketend. Opstandige troepen drongen Buenos Aires binnen en naar Reuter via Montevideo uit Buenos Aires meldt, heeft de revolutiebeweging gezegevierd. In Buenos Aires is een triumviraat gevormd, bestaande uit de generaals Ramirez, Rawson en schout-bij-nacht Sueyro.
Toen de toestand voor den wettigen president van Argentinië, Castillo, slechter werd, trok hij zich met de regeering terug op den mijnenveger „Drummond". Onderhandelingen tusschen de regeering en de rebellen leverden geen resultaat op. De luchtmacht steunde generaal Ramirez, zonder echter aan den strijd deel te nemen. De vloot heeft niet ingegrepen. De „Drummond" is de haven van Colonia (Uruguay) binnengeloopen, waar de volgende leden van de Argentijnsche regeering aan land gingen: de minister van Buitenlandsche Zaken, Ruiz Guinazu, de minister van Landbouw, dr. Amadeo y Videla, de minister van Financiën, dr. Acevedo, de minister van Openbare werken, dr. Oria, de minister van Justitie, dr. Rothe. Aan boord van de „Drummond" bleven de minister van Marine, schout-bij-nacht Fincati, en de minister van Binnenlandsche Zaken, dr. Culaciatti, alsmede president Castillo, die ziek geworden is. Castillo weigerde aan land te gaan, wanneer zijn grondwettelijke rechten niet gewaarborgd worden.

President Castillo afgetreden; Congres ontbonden. —
15 Juni — President Castillo is afgetreden. Hij is met Guinazu, den minister van Buitenlandsche Zaken, Videla, den minister van Landbouw, en Rothe, den minister van Onderwijs, per vliegtuig van Montevideo naar Argentinië teruggekeerd. Het Argentijnsche Congres werd ontbonden.

Nieuwe regeering gevormd - Ramirez chef van staat ad interim. —
15 Juni — De nieuwe Argentijnsche regeering is 7 Juni beëedigd. In een toespraak verklaarde de chef van den staat ad interim, Ramirez, dat het leger de verantwoordelijkheid heeft overgenomen, ten einde de zuiverheid van het bestuur te herstellen.
De samenstelling van het kabinet luidt thans: minister van Buitenlandsche Zaken vice-admiraal b. d. Segundo Storni, minister van Binnenlandsche Zaken kol. Alfredo Gilbert, Financiën Jorge Santa Marina, tot dusver president van de Argentijnsche circulatiebank, minister van Oorlog generaal Adelmiro Farrell, Marine schout-bij-nacht Benito Sueyro, die reeds lid was van het kabinet van generaal Rawson, Justitie en Onderwijs kol. Elbio Anayo, Landbouw generaal Mason, Openbare Werken vice-admiraal Galindez. De minister van Financiën is de eenige burger in het kabinet.
De leider van de Argentijnsche regeering generaal Pedro Ramirez is in de Argentijnsche politiek geen onbekende persoonlijkheid; sedert November 1942 behoorde hij als minister van oorlog tot de regeering van den afgetreden president Castillo. Ramirez is een van de begaafdste officieren van de Argentijnsche weermacht. Teekenend waren zijn woorden bij de aanvaarding van de portefeuille van oorlog in het kabinet-Castillo. Hij had, zoo verklaarde Ramirez bij deze gelegenheid tot de pers, het hem aangeboden ministerschap aanvaard uit waardeering voor de vaderlandsche motieven, die de President tegenover hem tot uitdrukking had gebracht. Generaal Ramirez is 59 jaar oud en heeft een schitterende militaire loopbaan achter zich. Kort voor hij minister van oorlog werd, had hij den hoogsten rang, dien het Argentijnsche leger kent, n.l. dien van divisie-generaal, bereikt. Hij kent den opbouw en inrichting van vele buitenlandsche legerorganisaties uit eigen studie en uit eigen aanschouwing. Hij vertoefde in de jaren 1911/13 in Duitschland en behoorde als 1e luitenant tot het 5e Pruisische huzarenregiment, de Stolper huzaren. Later vertoefde Ramirez nog eens in Europa en wel gedurende 1931—1932 als militair attaché te Rome. Op politiek gebied was hij vóór November 1942 niet op den voorgrond getreden.

Nieuwe regeering door het buitenland erkend. —
15 Juni — Naar gemeld wordt hebben behalve Duitschland, Italië en Japan ook de regeeringen der Ver. Staten, van Spanje, Portugal, Brazilië, Peru, Bolivia, Uruguay en andere Zuid-Amerikaansche staten de nieuwe Argentijnsche regeering erkend.
(Alg. H'blad - Vaderland - D. Z. i. d. Niederl.)
(V. b. Binnenl. toestand 4866 C.; Kabinet 4546 C.)

B. **CHILI — Kabinetscrisis. —**
15 Juni — De Chileensche minister van Binnenlandsche Zaken Morales, die tijdens de afwezigheid van president Rios als vice-president optrad heeft op 7 Juni zijn portefeuille ter beschikking gesteld. 's Middags is het geheele Chileensche kabinet uit solidariteit afgetreden. President Rios heeft thans een nieuw kabinet gevormd.
Aangebleven zijn de minister van Buitenlandsche Zaken, Fernandez (partijloos), van Financiën en Economische Zaken, Pedregal (liberaal), van Justitie, Gajardo (onafh.), van Openbare Werken, Bascunan (liberaal). Nieuwe leden der regeering zijn de minister van Binnenlandsche Zaken, admiraal Allard, tot dusverre commandant der marine; van Oorlog, generaal Escudero, tot dusverre commandant van het leger; van Landbouw, Serrano, van onderwijs, Marshall, van Gezondheid, del Rio, van Kolonisatie, Lagxos, van Handel, Bustos. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Kabinet Rios 5290 G.)**

C. **SPANJE — Britsch-Amerikaansche bemoeiingen inzake Tanger. —**
15 Juni — De Ned. Corr.dienst verneemt uit Madrid, dat er volgens berichten uit Tanger niet meer aan valt te twijfelen, of Engeland zal op korten termijn stappen ondernemen voor het herstel van het internationaal statuut van Tanger. De correspondenten der Zweedsche bladen te Londen wijzen er op dat de druk, die zoowel door Washington als door Londen op generaal Franco wordt uitgeoefend, met den dag toeneemt. De Britsche en de Amerikaansche regeering willen Franco klaarblijkelijk dwingen zijn vriendschappelijke politiek jegens de mogendheden van de spil op te geven. Te Madrid heeft men met bevreemding kennis genomen van „een uiterst tactlooze en provoceerende rede tegen Spanje en den Caudillo", die Lord Winster, lid van het Hoogerhuis, te Londen heeft gehouden. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Tanger 5401 K.)

D. **SPAANSCH MAROKKO — Ex-sultan overleden. -**
15 Juni — De ex-sultan van Marokko, Moelei Abdul Azis, is 9 Juni in zijn te Tanger gelegen paleis, overleden. De ex-sultan bereikte den leeftijd van 64 jaar.
(Telegraaf)

E. **EGYPTE — Kabinet - Mutaties. —**
15 Juni — De Egyptische minister voor volksgezondheid en sociale zaken, Foead Serag Eddin, wordt minister van Binnenlandsche Zaken. Dit ambt werd tot nu toe door den premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Nahas Pasja, waargenomen. Minister van Financiën wordt Amin Osman Pasja. Hamid Abdell Hakk, de vroegere minister van Sociale Zaken, is minister van Landbouw geworden, terwijl het departement voor de Civiele Verdediging voortaan zal worden geleid door Fahmi Wissa Bey. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Kabinet 5122 A.)

F. **ITALIE — Drie jaren oorlog - Overzicht der successen en verliezen der marine. —**
15 Juni — Van officieele zijde werd 9 Juni een samenvattende statistiek over de verrichtingen en de successen der Italiaansche vloot gepubliceerd.
Van 10 Juni 1940 tot 31 Mei 1943 hebben de strijd-

krachten der Italiaansche marine den vijand de volgende verliezen toegebracht:
Slagschepen: 4 tot zinken gebracht (totale waterverplaatsing 130.400 ton), 4 beschadigd (totale waterverplaatsing 119.900 ton).
Vliegkampschepen: 4 beschadigd (totale waterverplaatsing 74.900 ton).
Kruisers: 23 tot zinken gebracht (waterverplaatsing 159.030 ton), 32 beschadigd (waterverplaatsing 249.600 ton).
Torpedojagers en torpedobooten: 55 tot zinken gebracht (totale waterverplaatsing 84.065 ton), 17 beschadigd (totale waterverplaatsing 25.500 ton).
Duikbooten: 95 tot zinken gebracht (totale w.v. 99.999 ton), 3 beschadigd (totale w.v. 3.000 ton).
Hulpschepen: 27 tot zinken gebracht (totale w.v. 60.498 ton), 6 beschadigd (totale w.v. 8.700 ton).
Koopvaardijschepen: 298 tot zinken gebracht (totale inhoud 2.086.814 ton), 23 beschadigd (totale inhoud 156.600 ton).
Tankschepen: 60 tot zinken gebracht (totale inhoud 536.830 ton), 2 beschadigd (totale inhoud 20.000 ton).
Schepen van niet nader aangeduid type: 9 beschadigd (totale inhoud 20.000 ton).
Sinds het begin van den oorlog hebben zich in totaal 29 zeegevechten tusschen aan de oppervlakte varende schepen afgespeeld. Voorts hebben de Italiaansche stormstrijdkrachten zes ondernemingen tegen den vijand uitgevoerd, de eerste in de Soedabaai op 26 Maart 1941, de tweede in de haven van Malta op 26 Juli 1941, de derde in de haven van Gibraltar op 20 September 1941, de vierde in de haven van Alexandrië op 19 December 1941, de vijfde in de haven van Gibraltar op 18 September 1942 en de zesde in de haven van Algiers op 12 December 1942.
Officieel worden de volgende totale verliezen aan leden der Italiaansche marine van 10 Juni 1940 tot 30 April 1943 bekend gemaakt:
Officieren: gesneuveld 244, vermist 790, gevangen genomen 682, in totaal 1716; gewond 540.
Onderofficieren: gesneuveld 523, vermist 2272, gevangen genomen 1600, in totaal 4395; gewond 768.
Bootsmaten: gesneuveld 474, vermist 2047, gevangen genomen 1569, in totaal 4090; gewond 768.
Matrozen: gesneuveld 1943, vermist 9133, gevangen genomen 8070, in totaal 19.143; gewond 3325.
Totaal gesneuveld 3184, vermist 14.242, gevangen genomen 11.921.
Totale verliezen 29.343 man, gewonden 5401.
Omtrent het Italiaansche scheepsverkeer sedert het begin van den oorlog worden de volgende getallen bekend gemaakt: Scheepsverkeer met Albanië van November 1940 tot Mei 1941 1360 overtochten, waarbij 560.603 man en 704.150 ton oorlogsmaterieel werden getransporteerd. Verkeer met Libye van 10 Juni 1940 tot 21 Januari 1943: 1999 overtochten, waarbij 211.515 man en 2.105.857 ton oorlogsmaterieel, benevens 54.287 automobielen werden vervoerd. Verkeer met Tunesië: 1278 overtochten, waarbij 72.227 man en 352.840 ton oorlogstuig, benevens 13.362 automobielen werden vervoerd.
(Telegraaf - Vaderland)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5542 A.)

A. **INTERNATIONALE CLEARING — Verrekeningsverkeer Europa-Oost-Azië ingesteld. —**
15 Juni — Tusschen de Yokohama Specie Bank, van Japansche zijde eenerzijds, en de Deutsche Bank für Ostasien, van Duitsche zijde anderzijds, werd een overeenkomst gesloten in zake het betalings- en verrekeningsverkeer tusschen beide landen. In de Japansche bladen wordt er op gewezen, dat voor den eersten keer in de geschiedenis tusschen twee groote economische ruimten wordt overgegaan tot het toepassen van de methode van het verrekeningsverkeer. Europa en Groot-Oost Azië worden hierdoor economisch met elkander vereenigd. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Japan—Groot-Duitschland 5399 A.)

B. **BELGIE. — Driejarig militair bestuur. —**
15 Juni — Ter gelegenheid van het feit, dat drie jaar geleden in België het militaire bestuur ingesteld is, heeft de chef van het militaire bestuur, dr. Reeder, een rede gehouden, waarin hij een overzicht gaf van het opbouwwerk, dat de Duitsche instanties in drie jaar tijd geleverd hebben. Dr. Reeder wees er op, dat het grootste deel der Belgische bevolking loyaal is en in het belang van België met de Duitsche instanties samenwerkt. Door deze houding is het ook in het afgeloopen jaar voor de bezettende mogendheid mogelijk geweest België niet te behandelen als een met het zwaard veroverd, doch als bezet gebied. Sprekende over den arbeidsinzet wees dr. Reeder op de groote bereidwilligheid van talrijke handarbeiders om voor den arbeidsinzet naar Duitschland te komen. Dr. Reeder deelde vervolgens mede dat de Führer in overweging genomen heeft om, voor het geval de Belgische bevolking de haar opgelegde verplichting voor den arbeidsinzet in Duitschland op bevredigende wijze nakomt, voorloopig twintig duizend Belgische krijgsgevangenen uit de krijgsgevangenschap te ontslaan en deze met de vrije Belgische arbeiders in het Duitsche Rijk gelijk te stellen. Omtrent de levensmiddelenpositie verklaarde dr. Reeder dat deze in het afgeloopen jaar gunstiger geweest is dan in de beide vorige jaren. De broodvoorziening is gewaarborgd. Alles wijst er op, dat de oogst van dit jaar goed zal zijn. Voorts zeide de chef van het militaire bestuur, dat tegen illegale elementen, onverschillig van welken aard, met zeer harde straffen is opgetreden en ook in de toekomst opgetreden zal worden. Zoo werden in de eerste vijf maanden van 1943 437 terroristen en 594 communistische functionarissen gearresteerd, terwijl 212 aanslagen op bewoners van het land werden opgeheld. Ten slotte herdacht dr. Reeder de Vlamingen en Walen, die in de gelederen der Duitsche weermacht en Waffen-SS schouder aan schouder met de Duitsche soldaten in het Oosten strijden. (Telegraaf - D. Z. i. d. Niederl.)

C. **FINLAND — Frontuniversiteit opgericht. —**
15 Juni — De eerste frontuniversiteit ter wereld is in Oost-Karelië ingericht. Professoren van alle Finsche universiteiten geven aan deze instelling college aan soldaten en verlofgangers. (N. R. Crt.)

D. **ENGELAND — Sir John Cunningham admiraal en opperbevelhebber in den Levant. —**
15 Juni — Vice-admiraal Sir John Cunningham is tot admiraal en opperbevelhebber in den Levant benoemd, als hoedanig hij vice-admiraal Sir Ralph Leatham opvolgt. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Legerleiding 5499 H.)**

E. **FRANSCH NOORD-AFRIKA — Bevoegdheden en samenstelling van het „Fransche Comité". —**
15 Juni — De Britsche berichtendienst publiceerde 9 Juni een verklaring betreffende de „regeeringsbevoegdheden van het Fransche comité der nationale bevrijding". Het te Algiers in het leven geroepen orgaan, het Fransche comité der nationale bevrijding geeft zich niet den naam van regeering. Het comité bezit niet de wettige regeeringsmacht, aangezien het niet door het Fransche volk is gekozen. Op het gebied van de buitenlandsche politiek heeft het niet de bevoegdheid Frankrijk voor de toekomst door verdragen te binden. Voorts zijn de volgende commissarissen benoemd: Massigli, van buitenl. zaken; Jean Monet, van bewapening en herbouw; Henri Bonnet, van voorlichting; André Philippe, van binnenl. zaken en generaal Catroux, tot coördinator voor Mohammedaansche aangelegenheden. Bij decreet is bepaald, dat Giraud en De Gaulle afwisselend het voorzitterschap zullen bekleeden. De door het comité genomen besluiten worden gepubliceerd in den vorm van verordeningen en decreten, die door Giraud en De Gaulle zullen worden onderteekend.
(Alg. H'blad) **(Vor. ber. „Fransch Comité" 5555 B.)**

F. **ITALIE. — Uitbreiding mobilisatie. —**
15 Juni — De oproeping van alle Italianen voor den militairen dienst voor zoover hun lichtingen dienstplichtig zijn maar tot dusver nog niet werden opgeroepen, is ophanden. Het grootste deel dezer recruten zal aangesteld worden bij het luchtafweergeschut der militie. De Italiaansche mannelijke en vrouwelijke studenten zullen in het tijdvak van 1 Juli tot 15 September gedurende minstens 40 dagen te werk gesteld worden bij het binnenhalen van den oogst of in fabrieken.
(Vaderland) **(Vor. ber. Defensie 5481 D.)**

G. **FRANKRIJK — Financieele moeilijkheden. —**
15 Juni — De bankbiljettencirculatie van de Banque de France gaf op 1 April een cijfer te zien van ca. 410 milliard frs. Dit beteekent een toename van 20 milliard frs. in de drie voorafgaande maanden. De Staat trachtte zoowel door de emissie van nieuwe schuldbrieven en door een beroep op de Banque de France, alsmede door belastingverhoogingen, zijn begrooting in evenwicht te houden, hetgeen niet gelukte. De Staat nam steeds grootere voorschotten bij de cir-

culatiebank op. De bij particulieren opgepotte middelen worden thans geschat op 60 tot 100 milliard, hetgeen een zware belasting beteekent voor de schatkist. Om de liquide middelen te binden zijn leeningen geëmitteerd en is een nieuw soort schatkistpapier uitgegeven. Hiermede werd 12 milliard frs. gebonden. Het propageeren van giraal geldverkeer en het verplicht stellen van het gebruik van chèques had weinig succes. Als gevolg van de intrekking van bankbiljetten in Nederland zijn in Frankrijk vele biljetten van 1000 en van 500 frs. te voorschijn gekomen. Een ingrijpend middel tot vermindering van de geldcirculatie lijkt de bestrijding van den zwarten handel, daar hierin enorme bedragen buiten de boeken om worden omgezet. Een verhooging van de bankrente, zooals die door financieele kringen wordt voorgesteld, zal hierin weinig verandering kunnen brengen, daar speculanten en zwarte handelaars in den zwarten handel veel hoogere winsten behalen. (Ec. Nieuws - De Tijd)

(Vor. ber. Staatsfinanciën 5465 B.)

A. **VER. STATEN. — Overzicht industrieele productie voor civiel gebruik. —**

Juni — De productie van goederen voor het civiele verbruik is ten gunste van die van oorlogsmateriaal aanzienlijk ingekrompen. Volgend staatje geeft een overzicht van de veranderingen in de productie-index van verschillende artikelen.

	1941	1942	1943	veranderingen in % tusschen '42 en '43
Auto's en auto-onderdeelen ..	126	18	0	—
Non-ferro metalen en -art. ..	111	66	50	—24
Timmerhout	90	36	25	—31
Meubelen	138	112	63	—44
Glazen, steenen art. e.d.	137	117	110	— 6
Katoen	134	120	112	— 7
Kunstzijde	161	151	124	—18
Wol en wollen art.	122	46	48	+ 4
Schoeisel	117	109	81	—26
Geconserveerde voedingsmidd.	122	125	114	— 9
Geconserveerde melkproducten	125	128	127	— 1
Vleeschconserven	116	117	114	— 3
Alcoholische dranken	116	125	114	— 9
Tabaksproducten	116	114	109	— 4
Papier en papierwaren	128	111	72	—36
Petroleum en kolen	115	73	68	— 7
Benzine	113	66	58	—12
Cokes	110	33	17	—48
Chemische producten	118	85	61	—28
Asphalthoudende kolen	107	78	69	—12
Anthraciet	107	115	120	+ 4
Onbewerkte petroleum	108	101	94	— 7
Metalen	89	53	37	—31
Totaal goederen voor het civiele verbruik	128	81	70	—14

(Ec. Nieuws)

B. **COMMUNISME. — Aantal slachtoffers. —**

15 Juni — Overzicht van de statistieken van het Nansen-comité over het aantal slachtoffers van het communisme in de Europeesche landen:

In Spanje werden tijdens den burgeroorlog door de communisten 12 bisschoppen en 17.500 geestelijken vermoord. In Letland verdwenen in de periode van slechts een jaar 32.595 personen; 1355 personen werden doodgeschoten. In Estland werden 1148 personen vermoord, 60.911 personen weggevoerd, 6000 kinderen werden tot weezen gemaakt. In Litauen werden 1100 rechters vermoord, 15.000 personen doodgemarteld. Alleen in de periode van 22 Juni tot 27 Juni 1941 werden 5000 personen vermoord en in de week van 14 tot 21 Juni 1941 werden 50.000 personen weggevoerd. In het gebied der Sovjet-Unie werden in de jaren 1917 tot 1923 door de Tsjeka 1.701.045 personen terechtgesteld, o.w. 25 bisschoppen, 1260 priesters, 6579 professoren, 8800 doktoren, 54.840 officieren, 240.000 onderofficieren, 10.500 politie-ambtenaren, 48.000 gendarmen, 34.260 intellectueelen, 815.000 boeren en 192.000 arbeiders. Bij dit aantal moeten nog 10 millioen menschen worden gevoegd, die in de jaren 1922 en 1923 slachtoffers zijn geworden van den hongersnood. Uit Polen werden 1.800.000 personen naar Siberië weggevoerd. Van dezen verdwenen er 1.400.000 personen zonder eenig spoor na te laten. Hierbij komen nog de 10.000 officieren, die in het bosch van Katyn door de bolsjewisten zijn vermoord. (Alg. H'blad)

(Vor. ber. Nansen-bureau 2648 B.; Massamoord Katyn 5522 A.)

C. **HONGARIJE. — Kabinet - Mutatie. —**

17 Juni — De Rijksbestuurder heeft den minister van Oorlog, kolonel-generaal von Nagy, op diens verzoek van zijn functie ontheven en tot zijn opvolger kolonel-generaal Ludwig von Csata benoemd. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kabinet 4624 A.)

D. **ITALIE. — Richtlijnen voor het vierde oorlogsjaar.**

17 Juni — De secretaris der fascistische partij heeft den Duce bij het begin van het vierde oorlogsjaar een besluit van het partijdirectorium, overhandigd, waarin o.a. staat, dat de inspanning van een ieder zonder versnippering moet zijn gericht op tegenstand en overwinning. Voor den tegenstand verlangt het directorium: 1. Strenge onderdrukking van alle pogingen, die de geestelijke en stoffelijke gemeenschap van het volk in gevaar brengen. 2. Vereeniging van de industrieele en vooral van de agrarische productie door strenge tucht. 3. Doeltreffender tucht en toezicht bij voorziening met, verdeeling van en handel in alle goederen onder meedoogenlooze uitschakeling van elke speculatie. 4. Beperking van de economische instituten tot een minimum. 5. Uitschakeling van iedere bureaucratie bij de staatsorganen en bij alle andere instanties. 6. Onderdrukking van de clandestiene markt, met alle middelen. 7. Het strengste toezicht op en zoo noodig sluiting van de groote hotels, pensions, luxe-restaurants en luxewinkels, als zij zich niet aan de oorlogstucht houden. 8. Verdrijving of isolatie van alle buitenlanders, die hun aanwezigheid in Italië niet kunnen rechtvaardigen. 9. Strenge en algeheele toepassing van de wet op den verplichten arbeid.

Het partijbestuur verplicht alle producenten tot algeheele aflevering van hun voortbrengselen aan de nationale inzamelingsplaatsen. Zij neemt de verplichting op zich voor gelijkmatige verdeeling te zorgen en bij eventueele wanprestaties een vervolging in te stellen. Het directorium eischt van de arbeiders, leiders en chefs van elken rang de vervulling van hun werkplicht en de bereiking van maximale prestaties, opdat de productie op alle gebieden de behoeften dekt.

(Alg. H'blad) **(Vor. ber. Fasc. partij 5513 F.)**

E. **FRANKRIJK. — Gerechtshof van Riom opgeheven.**

17 Juni — Het Opperste Gerechtshof te Riom, dat bij de decreten van 1 Augustus en 24 September 1940 was ingesteld om de personen, die verantwoordelijk waren voor de nederlaag van Frankrijk, te vonnissen, is bij een in de Staatscourant gepubliceerde wet, gesloten.

(Vaderland) **(Vor. ber. Proces v. Riom 5071 B.)**

F. **SYRIE. — Turksche grens gesloten. —**

17 Juni — Volgens den Britschen berichtendienst is de Syrisch-Turksche grens 15 Juni door de Britsche militaire autoriteiten gesloten. De sluiting is volgens berichten in de Turksche pers door den militairen attaché van de Britsche ambassade te Ankara officieel aan de Turksche regeering medegedeeld en gemotiveerd met den wensch geen berichten uit Syrië en Palestina naar buiten te laten doordringen. (N. R. Crt.)

(Vor. ber. Syrië 5489 B.)

G. **JAPAN. — Militair overzicht. —**

18 Juni — In een buitengewone zitting van den Japanschen Rijksdag heeft de minister-president, Tojo, in zijn kwaliteit van minister van Oorlog, een rede uitgesproken. Hierin gaf hij een algemeen overzicht van de jongste ontwikkeling in den oorlogstoestand in Oost-Azië. Met betrekking tot de gevechten aan de grens tusschen Britsch-Indië en Birma zeide hij, dat de Engelsch-Indische strijdkrachten klaarblijkelijk zouden trachten met steun van Tsjoengking dit gebied in hardnekkige tegenaanvallen te heroveren, weshalve niets is nagelaten om de verdedigingsinstallaties daar te versterken. Op Nieuw-Guinea en in het gebied der Salomonseilanden is het den Japanners gelukt hun voordeelige strategische stellingen verder te verstevigen. Ten aanzien van China verklaarde Tojo, dat Tsjoengking thans zijn oorlogsdoeleinden ten opzichte van Japan geheel verloren schijnt te hebben. Een bewijs daarvoor is gelegen in het herhaaldelijk overloopen

van Chineesche generaals naar de Nanking-regeering. Met enkele woorden duidde Tojo vervolgens op de verdedigingsstellingen in den Noordelijken sector, waarbij hij zeide: In geheel Mandsjoekwo heerscht vrede. De verdedigingsinstallaties van dit gebied zijn onwrikbaar beveiligd.
De minister van Marine, Sjimada, gaf vervolgens een overzicht van de operaties der Japansche marine in de afgeloopen maanden. De Japansche verdediging in het gebied van den Indischen Oceaan en in de door Japan bezette gebieden in de Stille Zuidzee is zoodanig versterkt, dat thans elke vijandelijke aanval onmogelijk is. Tot op heden heeft de Japansche marine de volgende successen behaald:
Vernield 5214 vijandelijke vliegtuigen. Tot zinken gebracht 13 slagschepen, 11 vliegkampschepen, 55 kruisers, 56 torpedobootjagers, 128 duikbooten en 69 andere oorlogsvaartuigen. Bovendien werden talrijke vijandelijke oorlogsschepen beschadigd. Voorts werden 369 koopvaardijschepen met een gezamenlijke inhoud van 2.250.000 ton tot zinken gebracht.
De totale Japansche verliezen sedert het uitbreken van den oorlog tot heden bedragen: 878 vliegtuigen, 1 slagschip, 3 vliegkampschepen, 3 kruisers, 19 torpedobootjagers, 11 duikbooten, 13 andere oorlogsschepen en 90 hulpschepen met een gezamenlijken inhoud van 352.000 ton. (Vaderland)
(V. b. min.-pres. Tojo 5530 C.; Krijgsverr. 5558 B.)

A. **TURKIJE. — Buitenlandsche politiek - Rede van Saradjogloe. —**
Juni — Ter gelegenheid van de sluiting van het zesde congres der republikeinsche volkspartij heeft de premier van Turkije Saradjogloe, in een uiteenzetting de betrekkingen tusschen de groote mogendheden en Turkije nauwkeurig belicht en gekarakteriseerd. Op de eerste plaats zeide de minister-president t.a.v. de betrekkingen met de Sovjet-Unie, dat deze oprecht zijn en dat de vriendschap tusschen beide landen er een is, zooals die goeden buren past. Turkije zal zeker niet de hulp vergeten, die hem door de Sovjet-Unie in tijden van nood is verzekerd. Met betrekking tot Groot-Brittannië verklaarde Saradjogloe, dat de betrekkingen met die mogendheid van groot nut voor Turkije zijn. In het bijzonder bracht hij de Britsche regeering dank voor de economische hulp, vooral wat betreft het verbeteren van de precaire voedselpositie, hetgeen door de hulp van Groot-Brittannië kon geschieden. In dit verband bracht de eerste minister de graanleveranties van Engeland in herinnering. Van de Vereenigde Staten zeide hij, dat zij de genegenheid van het Turksche volk trachten te winnen. Wij doen niets liever, aldus de minister-president, dan deze pogingen in de hand te werken. Over de betrekkingen met Duitschland zeide de Turksche staatsman tenslotte, dat zij berusten op vriendschap en begrip voor elkanders toestand en dat niets deze betrekkingen stoort.
In het tweede deel van zijn rede hield Saradjogloe zich bezig met de Turksche binnenlandsche politiek, waarbij hij o.a. mededeelde, dat het Turksche leger sedert het uitbreken van den oorlog circa een millioen man sterk is. (N. R. Crt.)
(V. b. Saradjogloe 5466 A.; buitenl. politiek 5540 B.)

B. **VATICAAN. — Paus Pius XII over het sociale vraagstuk. —**
17 Juni — Paus Pius XII heeft voor 30.000 Italiaansche arbeiders een groote programmarede gehouden, waarin hij zich in het bijzonder met het sociale vraagstuk bezig hield.
De kerk wenscht, als de principieele eischen van sociale gerechtigheid voor den arbeider, een loon, dat het bestaan van het gezin waarborgt. Voorts een woning, die in overeenstemming is met de waardigheid der menschelijke persoonlijkheid, de mogelijkheid, dat kinderen een voldoende en behoorlijke opvoeding genieten, verstrekkende voorzorgsmaatregelen voor tijden van nood, ziekte en ouderdom. Deze voorwaarden van sociale zorg moeten beslist vervuld worden, indien men wil, dat de menschelijke samenleving niet bij iedere verandering aan het wankelen wordt gebracht door geheime voedingsstoffen en gevaarlijke ontwikkelingen.
Elke Christen weigert mede schuldig te zijn aan het bloed van den eigen medeburger en aan de vernietiging van den eigen welstand. Wee hem, die vergeet, dat een ware nationale volksgemeenschap de sociale gerechtigheid moet inhouden en dat zij verlangt, dat allen op rechtvaardige en billijke wijze deel hebben aan de goederen van het land. Het heil en de gerechtigheid liggen niet in de revolutie, maar in de ontwikkeling naar eendracht. Niet vernielen, maar bouwen en versterken, niet den particulieren eigendom afschaffen, die den grondslag voor het behoud van het gezin vormt, maar veeleer er op bedacht zijn, dezen eigendom uit te breiden als vrucht van het eerlijke werken van iederen arbeider en iedere arbeidster, dat is de taak. Er moet harmonie tot stand worden gebracht tusschen de industrie, het handwerk en den landbouw, die aan den bodem van het land zijn veelvuldige en onontbeerlijke schatten ontworstelt.
Het streven naar technischen vooruitgang, aldus vervolgde de Paus, moet niet uitsluitend zijn gericht op een zoo groot mogelijke winst, de technische vooruitgang moet er toe bijdragen, dat de persoonlijke toestand van den arbeider op een hooger plan wordt gebracht, dat zijn arbeid minder moeilijk en hard wordt gemaakt, dat de arbeidersgezinnen sterker worden gemaakt door den grond, waarop zij wonen, door den arbeid, waarvan zij leven. (De Tijd)
(Vor. ber. Paus Pius XII 5556 A.)

C. **ENGELAND. — Centrale Partij opgericht. —**
17 Juni — Het Spaansche blad „Ya" meldt uit Londen, dat in Oxford een nieuwe partij is opgericht, waarvan bekende Engelsche politici als John Wardlaw Milne, prof. Lindsay van de universiteit te Oxford en de zoon van den minister-president Randolph Churchill lid zijn. De nieuwe organisatie noemt zich „centrale partij". Haar leden kunnen ook lid zijn van andere partijen. In den oproep van de nieuwe partij, die door bovengenoemde personen is onderteekend, wordt verklaard, dat iedere Engelschman, met uitzondering van communisten, lid kan worden. (Alg. H'blad)

Labourpartij verwerpt samenwerking met communisten. —
17 Juni — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is op 16 Juni op de conferentie van de Labourpartij het verzoek der communistische partij tot fusie met de Labourpartij met 1.951.000 tegen 712.000 stemmen van de hand gewezen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Labourpartij 5499 D.)

D. **FRANSCH NOORD-AFRIKA. — Oneenigheid tusschen de Gaulle en Giraud. —**
17 Juni — Naar uit Algiers wordt gemeld, weigert de Gaulle deel te nemen aan een nieuwe zitting van het comité tot Giraud zijn eisch betreffende een algemeene zuivering van het Fransche leger van „defaitistische elementen" heeft ingewilligd. Het streven van Catroux om de Gaulle en Giraud met elkander te verzoenen had nog geen succes. Volgens de laatste berichten heeft men in de Engelsche hoofdstad tijdens de Pinksterdagen (13 en 14 Juni) aan een compromis gewerkt volgens hetwelk de Gaulle met de zuivere bestuursfunctie van minister van verdediging in de commissie zou worden belast, en Giraud het opperbevel over de Fransche troepen in Noord-Afrika zou krijgen. (Vaderland) **(Vor. ber. „Fransch comité" 5555 B.)**

E. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Japansch bewind - Bankwezen. —**
17 Juni — Onmiddellijk na de bezetting van Ned.-Indië werden de met Europeesch kapitaal gefinancierde banken voorloopig gesloten. Op 29 April 1942 begonnen ze opnieuw hun werkzaamheden. Nadat evenwel het Ned.-Indische geldwezen weer in normale banen was geleid, werd in October 1942 de Javasche Bank, welke het bankbiljettenmonopolie voor Indië bezat, geliquideerd. Hetzelfde geschiedde met 8 andere banken, waartoe o.a. de Ned.-Indische Handelsbank, de Ned. Handelmij., en de Ned.-Indische Escomptomij. behoorden. Het oprichten van Japansche banken in de bezette gebieden werd hierna systematisch voortgezet. Hoewel aanvankelijk werd bepaald, dat de filialen van de in 1942 opgerichte Bank voor de Zuidzeegebieden de financiering van de grondstoffenproductie op zich zouden nemen, terwijl de particuliere banken zich met het verleenen van handelscredieten op korten termijn zouden bezighouden, heeft men deze richtlijnen niet streng gehandhaafd. De Volkscredietbank, met haar hoofdzetel te Batavia en 67 filialen in andere plaatsen heeft men laten bestaan; de werkzaamheden van de overige Nederlandsche banken zijn stopgezet.
(D. Z. i. d. Niederl. - Ec. Nieuws)
(Vor. ber. Banken 5490)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Geringer activiteit aan het Oostfront - Wederzijdsche luchtaanvallen op Engeland en Duitschland - Voortgezette luchtaanvallen op Zuid-Italië. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 13 Juni (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:
Van het front wordt slechts activiteit op het Koebanbruggenhoofd en in het gebied van Belev gemeld. De luchtmacht heeft aanvallen ondernomen op bedrijven aan de Midden-Wolga en heeft het overlaadstation Jelets gebombardeerd.
14 Juni — Plaatselijke aanvallen der bolsjewisten in het gebied van Bjelgorod en Belev werden afgeslagen. In den nacht hebben gevechtsvliegtuigen industrie-installaties achter het Sovjetfront gebombardeerd.
15 Juni — Ten Noorden van den Koeban en in de streek van Belev mislukten plaatselijke aanvallen van den vijand.
16 Juni — Verscheidene vijandelijke aanvallen in het gebied van Orel werden afgeslagen. Artillerie beschoot belangrijke installaties te Leningrad.
17 Juni — Slechts plaatselijke gevechtsactie wordt gemeld. Aan het Noord-Finsche front sloegen Duitsche troepen verscheiden Sovjetaanvallen af.
18 Juni — De dag verliep kalm. Nachtelijke aanvallen van de luchtmacht waren gericht op vijandelijke scheepsconcentraties bij Astrakan en wapenfabrieken aan de Beneden-Wolga. Vier vrachtschepen met te zamen 11.000 brt. werden tot zinken gebracht.
19 Juni — Aan het Noordelijk front van het Koebanbruggenhoofd mislukte een nachtelijke aanval van twee vijandelijke brigades. De Sovjets leden zware verliezen. Het luchtwapen bracht in de monding van de Wolga wederom twee koopvaarders van 8000 en 3000 brt. tot zinken en beschadigde twee andere schepen van middelbare grootte.
20 Juni — Ofschoon sinds eenige maanden aan het Oostfront, afgezien van het Koebanbruggenhoofd geen gevechtshandelingen van grooten omvang hebben plaats gehad, is de toestand, gezien de troepenconcentraties, die beide partijen achter de fronten uitvoeren, natuurlijk niet dezelfde gebleven. Een zeer sterke Russische concentratie, die waarschijnlijk één of meer legers omvat, bevindt zich sinds geruimen tijd ten Zuiden van Moskou. Of deze concentratie een defensief dan wel een offensief doel heeft, staat evenmin vast als dit ten aanzien van de Duitsche concentraties aan het Oostfront het geval is.

DE STRIJD TEGEN ITALIE.

15 Juni — In het zeegebied van Pantelleria plaatsten gevechtsvliegtuigen bomtreffers op transportschepen van gemiddelde grootte. Drie schepen tezamen met een inhoud van 9.000 brt. zonken. Duitsche gevechtsvliegtuigen bombardeerden de haveninstallaties van Bône.
17 Juni — Voor de kust van Algiers werd een vijandelijk konvooi aangevallen. Een schip van 15.000 ton werd tot zinken gebracht. Plaatsjes in de omgeving van Palermo en in de provincies Trapani en Agrigente waren het doel van bomaanvallen en aanvallen met de mitrailleurs, die eenige verliezen onder de burgerbevolking veroorzaakten en beperkte schade aanrichtten. Boven Sicilië werden 23 vliegtuigen neergeschoten.
18 Juni — In den nacht van 17 op 18 Juni deed een formatie zware Duitsche gevechtsvliegtuigen een aanval op de Algerijnsche haven Djidjelli. De vijandelijke luchtmacht heeft plaatsen op Sicilië, in Calabrië en kleine centra in het gebied van den Vesuvius, waaronder Pompeï, aangevallen.

Tijdens nachtelijke acties langs de kust van Algiers hebben Italiaansche torpedovliegtuigen een schip van 6000 ton in den grond geboord en een ander schip, eveneens van dezelfde tonnage, beschadigd. Voor de haven van Pantelleria voor anker liggende schepen werden gisteren door Duitsche vliegtuigen aangevallen, die een voltreffer plaatsten op een schip van 5000 ton en een torpedobootjager beschadigden. Formaties vijandelijke vliegtuigen en afzonderlijke toestellen hebben de stedelijke gebieden en plaatsen op Sardinië, Sicilië, Calabrië en Campanië met bommen en mitrailleurvuur bestookt. Tijdens deze aanvallen verloor de vijand 27 vliegtuigen.
19 Juni — Van officieele zijde werd een lijst gepubliceerd van de totdusver door vijandelijke bomaanvallen verwoeste kerken in Italië. In totaal zijn 120 kerken, waaronder 29 alleen in Genua, 22 in Napels, 27 in Palermo, 24 in Turijn, 5 in Catania, 5 in Milaan, 2 in Brindisi, 2 in Messina, 2 in Savona, 1 in Civita Vecchia en 1 in Trapani verwoest. Door de Engelsch-Amerikaansche luchtaanvallen op Napels zijn tot dusver onder de burgerbevolking in het geheel ongeveer 10.000 menschen gedood of gewond. Het aantal dooden bedraagt 2300. Er zijn 21 kerken, een museum, 10 scholen, een vrouwengevangenis, 7 bewaarscholen, 16 historische paleizen en 2 parken geheel of gedeeltelijk vernield.

DE LUCHTOORLOG.

13 Juni — Britsche bommenwerpers vielen 's nachts Bochum aan. Door neergeworpen bommen leed de bevolking der stad verliezen. 29 bommenwerpers werden neergeschoten.
Een sterke formatie Duitsche vliegtuigen heeft Plymouth gebombardeerd. In de doelgebieden ontstonden uitgestrekte branden. Tegelijkertijd werden in Zuid-Oost-Engeland voor den oorlog belangrijke installaties gebombardeerd.
14 Juni — Overdag hebben formaties Britsche en Amerikaansche vliegtuigen aanvallen gedaan op Bremen en Kiel. Er ontstonden verliezen onder de bevolking en schade aan woonhuizen en openbare gebouwen. Zes-en-veertig vijandelijke vliegtuigen werden vernield. Duitsche vliegtuigen hebben Grimsby aangevallen. Talrijke branden werden veroorzaakt. Een tweede aanval was gericht tegen het Zuid-Oosten van Engeland. Op 13 Juni deden 12 Amerikaansche bommenwerpers overdag een aanval op Vlissingen. In het felle afweervuur stortten drie der toestellen neer, terwijl de afgeworpen bommen grootendeels in zee vielen. De schade bleef gering.
15 Juni — Britsche bommenwerpers vlogen naar Oberhausen. De bevolking leed verliezen. 20 bommenwerpers werden neergeschoten. De Duitsche luchtmacht viel afzonderlijke doelen aan te Londen en in Oost-Engeland.
16 Juni —— Britsche bommenwerpers vielen Keulen aan. Vier ziekenhuizen en drie kerken werden getroffen. Nachtjagers en luchtdoelartillerie van het luchtwapen vernietigden 14 bommenwerpers.
18 Juni — Een formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen heeft in den afgeloopen nacht de oorlogshaven Plymouth met bommen van zwaar kaliber aangevallen. Andere vliegtuigen bombardeerden doelen in het Zuid-Oosten van Engeland.

(Telegraaf - Alg. H'blad - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5558 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Luchtactie bij Guadalcanar. —

21 Juni — Het Japansche hoofdkwartier heeft 18 Juni medegedeeld, dat sterke formaties jachtvliegtuigen en bommenwerpers van de marine op 16 Juni nabij Lunga op Gualdalcanar verrassende aanvallen hebben ondernomen op vijandelijke transportschepen. Zij hebben daarbij vier groote, twee middelgroote en een kleiner transportschip in den grond geboord. Een ander groot transportschip werd aanzienlijk beschadigd. Bovendien werd een vijandelijke kruiser tot zinken gebracht en zijn minstens 32 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Aan Japansche zijde worden twintig toestellen vermist.

Amerikaansche guerillatroepen op Luzon gevangen genomen. —.

21 Juni — Domei meldt uit Manilla, dat de laatste spaarzame resten van Amerikaansche guerilla-afdeelingen begin Mei in het gebergte ten Zuidoosten van Lubuagan, in het Noorden van Luzon, gevangen genomen zijn. De laatste gevangen genomen groep bestond uit kolonel Nobel, oud-commandant van het 14de regiment artillerie, eenige adjudanten en enkele manschappen. (Telegraaf)
(V. b. Krijgsverr. 5558 B.; overz. successen 5564 G.)

A. **ASTRONOMIE — Ontstaan van het zonnestelsel - Theorieën van Laplace en Gifford. —**

De ontzaglijke ruimten tusschen de sterren zijn vrijwel ledig; de wereldruimte bevat gemiddeld vele millioenen malen minder materie dan het beste vacuum dat in onze laboratoria tot stand kan worden gebracht. Door die zoo goed als ledige ruimte bewegen zich de sterren, gloeiende gasbollen, waarvan de zon er één is. De planeten en haar manen, de planetoïden, de kometen en de zodiacaal-licht-materie worden, daar zij door de werking van de algemeene aantrekkingskracht aan de zon gebonden zijn, door deze laatste op haar reis door het Heelal medegevoerd.

Hoe de bewegingen van de sterren door de wereldruimte zijn ontstaan, weten wij niet met zekerheid, al zijn er meer of minder waarschijnlijk klinkende theorieën over bedacht, die elk een aantal wetmatigheden dier bewegingen voor hun rekening nemen, doch in sommige opzichten ook wel eens falen. Met die opvattingen omtrent het ontstaan van de bewegingsverschijnselen der sterren hangen tevens samen inzichten omtrent de wijze waarop het zonnestelsel eertijds is ontstaan. Wij nemen aan, dat er een gemeenschappelijke oorsprong is en dat deze hemellichamen in lang vervlogen tijden maar niet uit alle deelen van het heelal toevallig bij elkaar gekomen zijn.

De eerste theorie omtrent de wijze van ontstaan van het zonnestelsel, welke in sommige opzichten ook thans nog waarde heeft, was de nevel-hypothese van Laplace. Deze wiskundige en astronoom stelde zich voor, dat er oorspronkelijk een roteerende, afgeplatte nevelmassa bestond, waarvan de middelste partijen de grootste dichtheid bezaten, en die zich uitstrekte tot de uiterste grenzen van het zonnestelsel, zooals wij dit thans kennen. De samentrekking van deze nevelmassa en haar afkoeling hadden tot gevolg, dat de rotatie-snelheid voortdurend grooter werd, zoodat op een zeker oogenblik de buitenste deelen niet meer door de centrale deelen konden worden vastgehouden. Uit de aldus losgeslingerde nevelmaterie werd de eerste, buitenste, planeet van het zonnestelsel gevormd. Dit proces herhaalde zich verscheidene keeren: den laatsten keer, dat het gebeurde, ontstond de planeet Mercurius. De telkens van het zonnelichaam afgeslingerde materie had aanvankelijk nog niet den vorm van ongeveer een bol, welken de planeten bezitten; waarschijnlijk had zij eerst den vorm van een ring, zooals de ring om Saturnus, doch niet zoo homogeen en gelijkmatig van vorm als deze. Door de aanwezigheid van verdichtingsgebieden („condensatie-plekken") in den ring viel deze uiteen, waarna al zijn materie in het sterkste verdichtingsgebied werd vereenigd en er een bolvormig lichaam ontstond. Op soortgelijke wijze zijn volgens Laplace uit de planeten, welke oorspronkelijk dus nevelbollen waren, de manen gevormd.

Overwegingen gegrond op fundamenteele stellingen der mechanica hebben de astronomen in den loop der jaren genoopt de nevelhypothese van Laplace op te geven. Zoo zijn er velen die het afscheuren van nevelmaterie uit de zon veroorzaakt denken door katastrophale eb-en-vloed-bewegingen, die ontstonden toen de zon bij haar beweging door de wereldruimte eenmaal een andere ster zeer dicht naderde. De Australische astronoom Gifford meent zelfs, dat de zon en de andere ster, toen zij elkander rakelings passeerden, tot één nieuw hemellichaam, dat dan onze huidige zon zou zijn, versmolten zouden zijn. Het beeld dat Gifford ontwerpt, is het volgende:

Oorspronkelijk hadden beide sterren een geweldig grooten afstand van elkaar; doch haar bewegingen waren naar elkander toegericht en er kwam een oogenblik dat de ster zoo dicht bij de zon stond als thans Neptunus; zij hadden toen een snelheid t.o.v. elkander van ongeveer 5 km/sec. Dit snelheidsbedrag kan precies worden berekend. In enkele jaren was de afstand der beide sterren al verminderd tot 150 millioen km (= afstand aarde-zon), de snelheid bedroeg toen 25 km per sec., 18 dagen later stortten beide hemellichamen op elkander met een snelheid van bijna 490 km per sec. De botsing is naar alle waarschijnlijkheid niet centraal geweest; beide sterren wentelden daardoor om haar gemeenschappelijk zwaartepunt, waarbij zij binnen twee uren een volledigen omloop maakten. Feitelijk waren de twee sterren toen tot een enkel hemellichaam versmolten. Om bepaalde redenen neemt Gifford nog aan dat de oorspronkelijke zon en de vreemde ster gelijke massa's hadden, doch dat de gemiddelde dichtheid der ster kleiner was dan die der zon. Bij de botsing ontstonden op beide hemellichamen enorme vloedgolven; een gedeelte van de materie der sterren, voornamelijk dat, hetwelk in de vloedgolven opgezweept was, kon door de aantrekkingskrachten niet worden vastgehouden en werd verspreid in het vlak waarin de wenteling om het gemeenschappelijk zwaartepunt plaats vond. Een gedeelte van deze weggeslingerde materie kon nog voor de pas gevormde zon behouden blijven; daaruit ontstonden de planeten, die aanvankelijk sterk elliptische banen hadden. Die planeten moesten zich echter bewegen door een aanvankelijk dichte atmosfeer, welke bij deze gebeurtenissen om de zon was ontstaan, waardoor de excentrische banen langzamerhand overgingen in ten naaste bij cirkelvormige banen. De manen der planeten konden ontstaan, doordat de bewegingsverschijnselen in de weggeslingerde, in den beginne nog weinig samenhangende deelen, chaotisch waren en ook daarin hevige vloedgolven optraden.

Dit is het beeld dat Gifford ontworpen heeft van het ontstaan van het zonnestelsel in zijn huidigen vorm. Er zijn echter nog andere verklaringsmogelijkheden; vermoedelijk blijft alles in dit opzicht hypothese en zal ons een juist inzicht in de werkelijke gebeurtenissen niet beschoren zijn. (N. R. Crt.)

(V. b. Astronomie 5546 A.)

B. **GROOT-DUITSCHLAND. — Duitsche valutapolitiek - Uiteenzetting van Rijksminister dr. Funk. —** 21 Juni — Rijksminister dr. W. Funk heeft in een artikel in het „Zeitschrift der Akademie für Deutsches Recht" onder den titel „Geld, crediet en valuta" de grondbeginselen der Duitsche valutapolitiek uiteengezet.

Nog in de ban van doctrines van een afgeloopen periode meenden sceptici een ineenstorting van de Duitsche financiën en van de Duitsche valuta te moeten voorspellen. Dat deze voorspelling niet verwezenlijkt werd, is aan de drie grondbeginselen van de Duitsche financieele en valutapolitiek te danken, n.l. aan de sterke en uniforme leiding van het bedrijfsleven, in het rekening houden met den bestaanden samenhang en de bestaande wisselwerkingen tusschen de geld- en goederensectoren der volkshuishouding en aan het verzekeren van het vertrouwen van het bedrijfsleven en van het geheele volk in de door den staat genomen maatregelen. Het eerste dezer beginselen werd geschapen doordat het nationaal-socialisme met de handhaving van het persoonlijk initiatief en van het zelfverantwoordelijkheidsgevoel van den ondernemer het bedrijfsleven onder een alles overkoepelende leiding van den staat heeft gesteld.

Wat het tweede beginsel betreft, hiervoor noemt Funk als belangrijksten factor den principieelen afkeer van het „denken in geld", waarvoor in de plaats het „denken in goederen" is gekomen. Hierbij is de aanvankelijk als revolutionnair beschouwde zienswijze thans algemeen aanvaard, dat de grenzen van het scheppen van geld eerst dan bereikt zijn, als het totale prestatievermogen van een volkshuishouding na het aanwenden van alle arbeidskrachten, energieën, grondstoffen, productiemogelijkheden en rationalisatiemogelijkheden niet verder kan worden vergroot.

Het vertrouwen, het derde en beslissende beginsel, kan niet worden afgedwongen. Het moet zich — aldus de minister — als de natuurlijke reactie op de door den staat genomen maatregelen en in een vrijwillige medewerking uiten. Als graadmeter voor het vertrouwen op het gebied van de valuta wijst de minister in de eerste plaats op de stijging der spaargelden.

Een onrechtvaardige of overdreven belastingheffing zou intusschen aan den juist in oorlogstijd absoluut noodzakelijken wil tot prestatie afbreuk doen.

Zij kan bovendien op niemand van toepassing zijn, wanneer men bedenkt, dat deze gelden voor een groot gedeelte of in harden oorlogsarbeid verdiend zijn of bedrijfsmiddelen vormen, welke door den oorlog zijn vrijgekomen en later dringend noodig zijn voor het opnieuw aanvullen van de voorraden, omschakeling der productie, nieuwe aanschaffingen en dergelijke. Deze geldmiddelen moeten daarom via het sparen worden opgevangen.

Het is de zeer belangrijke taak van de Reichsbank de koopkracht, welke thans niet tot uiting kan komen, op langen termijn te binden ten gunste van den staat. Met de gelijktijdige afkondiging van een emissie- en investeeringsverbod bleken de door bemiddeling van de

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Op 16 Juni vierde de in 1858 geboren koning Gustaaf V van Zweden zijn 85sten verjaardag. De voor zijn leeftijd wel bijzonder krasse koning is als „Mr. G." een der bekendste sportlui van Europa. In 1906 behaalde hij het wereldkampioenschap tennis in het heerendubbelspel. Op 83-jarigen leeftijd dong hij nog mede naar het tenniskampioenschap van zijn land. Niet alleen in eigen land doch ook aan de Riviera kent vrijwel een ieder de rijzige, slanke nog steeds wonderlijk kwieke verschijning in witte sportkleeding. De schuilnaam veroorlooft het den koning, zich ongedwongen te bewegen, zonder dat men bijzondere égards ten opzichte van zijn persoon neemt. Men prijst het, dat hij alle sporten, doch vooral het skiloopen, weer tot een werkelijke sport van en voor het volk gemaakt heeft. Deze uitdrukkelijke burgerlijke zijde van zijn optreden typeert ook zijn koningschap. Van meet af heeft hij van alle koninklijke representatie afstand gedaan. Ook een hofleven, zooals dit aan de vroegere, elders in Europa regeerende koningshuizen welig tierde, heeft hij er nimmer op na gehouden. De vijfde koning uit het huis van den in Zweden volkomen geassimileerden voormaligen Franschen generaal Bernadotte heeft, sedert hij in 1907 zijn vader, koning Oscar II, opvolgde, nooit de kroon gedragen. Telkenjare als hij den Rijksdag opent, liggen de symbolische kenteekenen der koninklijke waardigheid pro forma naast den troon. De dertigste verjaardag van zijn troonsbestijging werd niet gevierd; toen hij echter tachtig werd, herdacht het Zweedsche volk dezen verjaardag met des te meer spontaniëteit en hartelijkheid. Koning Gustaaf noemt zijn regeering „democratisch"; waaronder verstaan wordt, dat hij zich pijnlijk nauwkeurig binnen de grondwettelijke grenzen houdt. Slechts eenmaal was er een constitutioneel conflict, in 1914, toen de koning, in afwijking van het liberale kabinet-Staaff, een dringender behandeling van het weermachtsvraagstuk noodzakelijk achtte. Op een bepaalden dag van de week kan iedere Zweed bij den koning op audiëntie komen. Ondanks het feit, dat zich de koning nimmer direct met staatszaken bemoeit, is het algemeen bekend, dat hij dank zij veelvuldigen buitenlandschen reizen en wijdvertakten relaties, nauwkeurig inzicht en kennis omtrent het politieke wereldbeeld heeft. (Telegraaf)

Koning Gustaaf V van Zweden

(V. b. Koning Gustaaf 4323 A.)

Reichsbanken aangeboden diverse soorten van rijksfondsen een welkome en gunstige beleggingsmogelijkheid te bieden voor de beschikbare gelden der geldinstituten. Het renteniveau kon daarbij in den loop der jaren van het te hooge niveau tot een normale hoogte worden verlaagd.
Bovendien heeft de Reichsmark als verrekeningsmark in het kader van de Europeesche economische gemeenschap, welke zich steeds meer begint af te teekenen, de leidende plaats op het Europeesche continent ingenomen. Dit feit komt o.m. tot uiting in den geleidelijken overgang van het bilaterale naar het multilaterale clearingverkeer via Berlijn. Het meest opvallende feit is hierbij het scheppen van stabiele wisselkoersen. Ten slotte stelt minister Funk vast, dat door een systeem van nauw met elkander verbonden maatregelen, door de alomvattende rantsoeneering van alle belangrijke verbruiksgoederen, het staatstoezicht op productie en afzet, door de prijs- en looncontrôle, een versterkte directe en indirecte belastingheffing, door het bevorderen van den spaarzin en de voortdurende afrooming van de op de geld- en kapitaalmarkt beschikbare middelen en door de voorbeeldige houding van het Duitsche volk een stabiliteit van de Duitsche geld-, crediet- en valutaverhoudingen werd verzekerd, welke na het succesvolle beëindigen van den oorlog den overgang van de oorlogseconomie naar de vredeseconomie zal vergemakkelijken en een basis voor welvaart zal vormen. (Telegraaf)

(Vor. ber. dr. Funk 5378 D.)

B. NEDERLAND. — Binnenlandsch bestuur - Geen ontslag aan huwende ambtenaressen. —

21 Juni — De secretaris-generaal van het departement van Binnenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat, met het oog op de uitzending van het personeel naar Duitschland, het raadzaam moet worden geacht, vrouwelijke arbeidskrachten, op wier behoud voor den dienst wordt prijs gesteld, na haar huwelijk te vergunnen, voorloopig in dienst te blijven. Aan de huwende ambtenaressen in vasten of tijdelijken dienst zal uiteraard, op grond van art. 97 A.R.R., ontslag dienen te worden verleend, doch met ingang van den dag van dat ontslag zal met haar een arbeidsovereenkomst voor onbepaalden tijd gesloten kunnen worden, terwijl de overeenkomst van de vrouwelijke arbeidscontractanten na haar huwelijk voorloopig zal kunnen doorloopen. Met inachtneming van den reglementairen opzeggingstermijn zullen zij dan ontslagen kunnen worden, zoodra voor hare functiën weer mannelijk personeel beschikbaar komt. (Telegraaf)

Huwelijksuitkeering aan rijksambtenaren. —

21 Juni — Aan artikel 10 van het bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren is een nieuw lid toegevoegd, waarin wordt bepaald, dat, wanneer een ongehuwde van 35 jaar of jonger in het huwelijk treedt, hij over den diensttijd gedurende welken hij aan den ongehuwden aftrek onderworpen is geweest, een uitkeering van 3 pct. per jaar, met een maximum van 15 pct. van de jaarwedde welke hij op den dag voorafgaande aan het huwelijk of aan het ontslag wegens huwelijk, geniet.
Dit besluit heeft terugwerkende kracht tot 1 Januari 1942. (Vaderland) **(Vor. ber. Ambtenaren 5527)**

Voormalige weermacht - Alle reserve-officieren geboren na 31 December 1897 opgeroepen voor krijgsgevangenschap. —

21 Juni — Alle reserve-officieren van Land- en Zeemacht, die geboren zijn na 31 December 1897, voor zoover deze reserve-officieren in het tijdvak 10—15 Mei 1940 in werkelijken militairen dienst waren, werden 15 Juni opgeroepen zich voor terugvoering in krijgsgevangenschap op 21 of 22 Juni aan te melden in het „Wehrmachtlager" te Amersfoort.

Het 6de, 8ste en 20ste regiment infanterie opgeroepen. —

21 Juni — Ook het dienstplichtig en reservepersoneel onder den rang van officier van het 6de, 8ste en 20ste regiment infanterie en alle in de jaren 1939 en 1940 uit deze regimenten voortgekomen oorlogsonderdeelen, voor zoover dit personeel in Mei 1940 in werkelijken dienst was, moet zich, blijkens een publicatie van 15 Juni tusschen 21 en 25 Juni in het „Wehrmachtlager" te Amersfoort of de Frieslandkazerne te Assen aanmelden voor krijgsgevangenschap.

(V. b. Ned. weermacht 5559 B.)

Regeling staatstoezicht op bosschen en houtopstanden. —

21 Juni — In het Verordeningenblad verscheen een besluit betreffende het staatstoezicht op de bosschen. Uitvoerig wordt hierbij het staatstoezicht geregeld, ter waarborging van het behoud, de bescherming en de verzorging van het bosch, het leiding geven aan het boschwezen, de verhooging van de productiviteit van het bosch, het deskundig voorlichten van en raadgeven aan de boscheigenaren en het uitvoeren van alle wettelijke maatregelen t.a.v. bosschen en andere houtopstanden. Voorts worden de verplichtingen van de boscheigenaren vastgelegd en worden straffen vastgesteld bij overtreding der bepalingen.

(Verordeningenblad no. 18, Juni '43)

(Vor. ber. Boschbescherming 5154 D.)

Arbeidsinzet — Lichtingen 1923 en 1924 voor tewerkstelling in Duitschland opgeroepen. —

Van bevoegde zijde werd 15 Juni medegedeeld:
Het leven van het Nederlandsche volk is niet te scheiden van het lot van Europa. Het moet derhalve zijn bijdrage leveren tot Europa's strijd om het bestaan. Dit doel dienden tot dusver de maatregelen in verband met de tewerkstelling van arbeidskrachten in Duitschland. Met de behoeften van het Nederlandsche economische leven zelf werd hierbij in aanzienlijke mate rekening gehouden. Op de royaalste wijzen werden derhalve vrijstellingen van de tewerkstelling in Duitschland verleend. Het voornemen bestaat, de oudere werkkrachten, die over waardevolle ervaring in hun beroep beschikken en meestal reeds gehuwd zijn, in het vaderland te laten, dus de reeds uitgereikte bewijzen van vrijstelling te handhaven. Om deze reden worden thans de jongere lichtingen, om te beginnen de lichtingen 1924 en 1923, in haar geheel ter tewerkstelling naar Duitschland overgebracht en wel zonder rekening te houden met wellicht reeds verstrekte bewijzen van voorloopige vrijstelling. Uitgezonderd zijn bij deze beide lichtingen slechts de mijnwerkers, die onder den grond werken, en leerlingen van middelbare algemeene en technische scholen of hoogescholen. De lichting 1922

en nog vier à vijf lichtingen zullen telkens naar rato van het voor rekening van het Nederlandsche volk komende aandeel aan de behoefte, die de Europeesche oorlogseconomie aan werkkrachten heeft, in haar geheel worden opgeroepen. Principieel worden evenwel bij deze lichtingen slechts die werkkrachten, die door haar sleutelpositie voor de Nederlandsche industrie, voedselvoorziening, landbouw en mijnbouw noodzakelijk zijn, van tewerkstelling in Duitschland vrijgesteld, waarbij ook rekening wordt gehouden met de werkkrachten, die in den landbouw tot aan het binnenhalen van den oogst werkzaam zijn. **(Vor. ber. Arbeidsinzet 5554)**

Vacantieregeling rechterlijke macht. —
21 Juni — In het Verordeningenblad verscheen een besluit betreffende de rechterlijke vacantiën, waarbij de bepalingen betreffende de jaarlijksche vacantiën van den Hoogen Raad, de gerechtshoven en de arrondissementsrechtbanken en van den Centralen Raad van Beroep tot nader order buiten toepassing worden verklaard. (Verordeningenblad no. 18, 17 Juni '43)

Wijziging deviezenbesluit 1941. —
21 Juni — In het Verordeningenblad verscheen een besluit tot wijziging en aanvulling van het deviezenbesluit 1941, regelende de bevoegdheid voor de uitvaardiging van de statuten van het Deviezeninstituut en het Ned. Clearinginstituut en de voorschriften voor deze instituten. (Verordeningenblad no. 18, 17 Juni '43)
(Vor. ber. Deviezenbesluit 4622 C.)

Afwikkeling verzekeringsovereenkomsten van Joden.
21 Juni — In het Verordeningenblad verscheen een verordening betreffende de beëindiging van verzekeringsovereenkomsten van joden. Ingevolge deze verordening worden de verzekeringsovereenkomsten van joden per 30 Juni 1943 beëindigd, terwijl bepalingen worden gegeven ter afwikkeling van deze overeenkomsten. (Verordeningenblad no. 18, 17 Juni '43)
(Vor. ber. Joden 5526 B.)

Toezicht op de bevolkingsregisters. —
21 Juni — In het Verordeningenblad verscheen een verordening betreffende maatregelen nopens de bevolkingsregisters. Hierbij wordt de bevolkingsboekhouding onder toezicht gesteld van het hoofd der Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters en worden de bevoegdheden ten aanzien van de bevolkingregisters en de ambtenaren daarvan geregeld.
(Verordeningenblad no. 18, 17 Juni '43)

Financiën — Uitgifte zilverbons verhoogd tot maximum van ƒ 400 millioen. —
21 Juni — Blijkens een in de Ned. Staatscourant van 17 Juni gepubliceerd besluit van den secretaris-generaal van het departement van Financiën is het gezamenlijk bedrag, waarvoor op den voet en volgens de bepalingen van de wet van 6 Augustus 1914 muntpapier onder de benaming van zilverbons wordt uitgegeven, vastgesteld op ten hoogste vierhonderd millioen gulden. Blijkens den stand van 's Rijks kas per 7 Juni was voor ƒ 216 millioen aan zilverbons in omloop. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Bankbiljetten 5528)

Distributie — Verordening tegen vroegtijdig samenscholen voor winkels te Hilversum. —
21 Juni — Te Hilversum werd een verordening uitgevaardigd, welke een verbod inhoudt om des morgens vóór 8 uur in de rij te staan voor levensmiddelenwinkels. Het gemeentebestuur is van de overweging uitgegaan, dat de toestand van queue-vorming voor de winkels onhoudbaar werd. Reeds van 4 uur in den morgen af stonden vele huismoeders o.a. voor groentewinkels en slagerijen in de rij, waardoor zij aan het huisgezin werden onttrokken. (Vaderland)

Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap — Tuinfeest. —
21 Juni — Op 13 Juni had een tuinfeest plaats van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, in het park van 't Huys te Warmond, dat voor deze bijeenkomst bereidwillig ter beschikking was gesteld door de familie Krantz. De belangstelling was bijzonder groot, ruim 1300 van de 14.000 leden van de N.D.K. woonden de bijeenkomst bij. Onder de aanwezigen bevonden zich de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, General Sieburg van den Luftgau Amsterdam, Oberst-Leutnant Steigerthal, Gesandte Bene, de adjudant van den Leider, v. d. Arend, de president van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap Van Maasdijk, de president van den Kultuurraad, prof. Snijders, de plaatsvervangende secretaris-generaal van volksvoorlichting en kunsten, jhr. De Ranitz, de leider van de afdeeling muziek van dit departement, Goverts, de directeur-generaal van de Posterijen v. d. Vegte, de directeur van de Nederlandsche Bank Robertson, de voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland Feldmeyer, de burgemeester van Den Haag prof. Westra, de burgemeester van Leiden, mr. De Ruijter van Steveninck, en de burgemeester van Oegstgeest Slikkens.
(N. R. Crt.)
(V. b. Ned.-Duitsche Kultuurgemeenschap 5545)

Journalistenkamp „De Cannenburgh" geopend". —
24 Juni — Voor de derde achtereenvolgende maal zijn Nederlandsche journalisten in het kasteel „De Cannenburgh" te Vaassen bijeengekomen, ter bijwoning van zomerkampen, georganiseerd door het Verbond van Nederlandsche journalisten. De eerste groep verzamelde zich 19 Juni in de ontvangstzaal van het historische slot. De heer J. Learbuch, zakelijk leider van het verbond zette in het kort de bedoeling van deze kampen uiteen, waarna hij de leiding overdroeg aan den heer J. Raatgever. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Journalisten Zomerkamp 1942 5177 A.)

ᛋᛋ Gruppenführer Rauter bevorderd tot ᛋᛋ-Obergruppenführer. —
24 Juni — De Führer heeft den ᛋᛋ-Gruppenführer Rauter bevorderd tot ᛋᛋ-Obergruppenführer. (Alg. H'blad)
(V. b. ᛋᛋ Gruppenführer Rauter 4649)

Zwarte handel in stoffen te Tilburg achterhaald. —
25 Juni — De economische rechter te Breda heeft een omvangrijken clandestienen handel in heerenstoffen te berechten gehad. De stoffen werden van Tilburg uit geleverd aan een in Nederland gevestigde Duitsche onderneming, de N.V. Union Co. Ongeveer 21.000 meter wollen stoffen ter waarde van ongeveer ƒ 320.000 werden op die manier in strijd met de wettelijke bepalingen aan het normale goederenverkeer onttrokken. De economische rechter vonniste als volgt: B. Mutsaerts te Tilburg ƒ 10.000 boete of twee maanden hechtenis, J. Jansen te Tilburg ƒ 10.000 boete of twee maanden hechtenis en H. Tilburgs te Den Haag twee maanden gevangenisstraf en ƒ 25.000 boete met verbeurdverklaring der in beslag genomen gelden en goederen.

Germaansche ᛋᛋ — Zonnewendefeest. —
22 Juni — De Germaansche ᛋᛋ in Nederland heeft dezer dagen het zonnewendefeest in haar rijen gevierd. Zij heeft dit niet alleen gedaan in een feestelijke bijeenkomst, maar ook door het organiseeren van sportwedstrijden. Op het wendefeest van de 3e ᛋᛋ-Standaard, dat in Haarlem in de jeugdherberg „Jan Gijzen" werd gevierd, voerde o.m. de standaardleider ᛋᛋ-Opperschaarleider J. C. Vethman het woord.
Een aantal ᛋᛋ-maats werden beëedigd op den Führer, waarbij ᛋᛋ-Obersturmbannführer Montel van de Germanische Leitstelle als vertegenwoordiger van de ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter aanwezig was. De beste groep van iedere aan de weersportwedstrijden deelnemende standaard zal deelnemen aan de kampioenschapswedstrijden der ᛋᛋ, in de ᛋᛋ-Schule Avegoor.
Het zonnewendefeest werd besloten met het uitreiken der prijzen en de „Siegerehrung". (Nat. Dagbl.)
(V. b. Germaansche ᛋᛋ 5497; Zonnewendefeest 5363)

Ned. Arbeidsfront — Bijeenkomst met het D.A.F. te Zwolle. —
22 Juni — In de Buitensociëteit te Zwolle is op 19 Juni een vergadering gehouden van sociale voormannen en functionarissen uit de provincies Friesland, Groningen, Drente en Overijssel van het Deutsche Arbeitsfront en van het Nederlandsche Arbeidsfront.
De leider van het N.A.F. H. J. Woudenberg, heeft hierbij een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide, dat het Nederlandsche Arbeidsfront bij zijn oprichting door velen sceptisch werd ontvangen. Het bestaansrecht en de groeikracht van het N.A.F. zijn echter overduidelijk bewezen.
De roep om erkenning, om een plaats in de volksgemeenschap, die indertijd door de arbeiders, die door het verjoodschte marxisme tot proletariërs waren gestempeld, werd aangeheven, wordt thans beantwoord. Onder het kapitalisme hebben Staat noch ondernemer zich bekommerd om den arbeider, om den scheppenden mensch. Thans bezien wij den arbeid en zijn drager als de basis van de volksgemeenschap.
Dat wil niet zeggen, dat hiermede de klassenstrijd in wezen is uitgebannen. Deze klassenstrijd kan slechts

verdwijnen als de mensch zich er van bewust wordt, dat hij tot de gemeenschap behoort. Deze gemeenschap kan zich in het bijzonder openbaren in het bedrijf en aldaar dient dan ook de werkende mensch zijn socialisme te beleven.
De sociale voormannen van het Arbeidsfront hebben de taak om als missionarissen in de bedrijven de nieuwe socialistische idee uit te dragen.
Vervolgens sprak Hauptdienstleiter Schmidt, die eraan herinnerde dat het Nederlandsche Arbeidsfront, dat door dr. Ley als zusterorganisatie van het Duitsche Arbeidsfront erkend is, evenals dit in de gemeenschap van het volk staat en streeft in de eerste plaats het doel voor den mensch de hoogachting voor den arbeid te te demonstreeren.

„Wij willen," zoo zeide spr., den inzet van Nederlandsche arbeiders in Duitschland behandelend, „dat de Nederlander zijn vaderland lief heeft, maar wij eischen ook, dat hij ons vaderland erkent, want wij hebben door onze offers bewezen, dat wij, gelegen in het hart van Europa, de ordenende macht willen zijn." Terwijl het bolsjewisme de werkenden plunderde, hebben wij met de nieuwe organisatie van het N.A.F. de organisaties van den Nederlandschen arbeider in een eenheid aaneengesloten, „hem zijn oude rechten doen behouden en geen cent genomen van de spaargelden.
Wanneer veldslagen worden geleverd, is er voor toeschouwers geen plaats. Daarom heeft men ook de leden van de vroegere Nederlandsche weermacht moeten terugbrengen in krijgsgevangenschap en wanneer deze maatregel thans vaak nog niet wordt begrepen, zal men toch eens dankbaar daarvoor zijn.
Ook de laatste Nederlander moet thans hebben begrepen, dat op dit oogenblik in dit land waarschijnlijk geen steen meer op den anderen zou staan, wanneer de Duitsche troepen niet in 1940 dit land waren binnengerukt en het onder hun bescherming hadden genomen. Het lijdt geen twijfel, dat anders Engeland al lang Nederland tot oorlogstooneel had gemaakt. Niemand moet daarom zeggen, dat Nederland niet betrokken is bij dit conflict. „Wij leven in een groote omwenteling," zoo verklaarde de spreker, „het komt er op aan of eens de Nederlandsche man kan zeggen: „Ik heb meegeholpen." Thans staat uw Germaansche broeder in den strijd, thans moet ge u uitspreken en niet eerst na den oorlog."
Met een slotwoord van den plaatsvervangenden leider van het Duitsche Arbeidsfront, Kretschmar, eindigde de betooging. (Het Volk) **(Vor. ber. N. A. F. 5560 B.)**

Voormalige weermacht — Het 7de en 10de regiment infanterie en het 1ste, 4de, 5de en 8ste regiment veldartillerie in krijgsgevangenschap opgeroepen. —
24 Juni — Ten vervolge van de op 29 April gepubliceerde bekendmaking van den Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden betreffende terugvoering in krijgsgevangenschap van de voormalige Nederlandsche weermacht, werden op 21 Juni voor terugvoering in krijgsgevangenschap opgeroepen: Het dienstplichtig- en reserve-personeel onder den rang van officier van het 7de en 10de regiment infanterie en het 1ste, 4de, 5de en 8ste regiment veldartillerie en alle in de jaren 1939 en 1940 uit deze regimenten voortgekomen oorlogsonderdeelen, voor zoover dit personeel in Mei 1940 in werkelijken dienst was. Bedoeld personeel moet zich op 28 of 29 Juni, 1 Juli of 2 Juli melden in het „Wehrmachtslager" Amersfoort of de Frieslandkazerne te Assen.
(Alg. H'blad) **(V. b. Ned. Weermacht 5568 B.)**

A. **GROOT-DUITSCHLAND — Twee jaar oorlog met de Sovjet-Unie - Overzicht. —**
21 Juni —De militaire correspondent van het D.N.B. schrijft naar aanleiding van den tweeden verjaardag van het uitbreken van den oorlog met de Sovjet-Unie. Twee jaar oorlog in het Oosten hebben ondanks de tegenslagen in de afgeloopen wintermaanden de Duitsche oorlogvoering successen gebracht, welker omvang eerst zichtbaar wordt, wanneer men behalve de groote territoriale winsten van de Duitsche strijdkrachten ook de verliescijfers van de tegenpartij voor oogen houdt. De totale verliezen van de bolsjewisten tot dusver, bedragen ongeveer 5 millioen gevangenen, ten minste 36.000 tanks, ongeveer 50.000 kanonnen en ruim 40.000 vliegtuigen. Telt men daarbij op de gesneuvelden en het leger van gewonden aan Sovjetzijde, dan ontstaat een verlies aan menschen van meer dan 20 millioen man. Territoriaal verloor de Sovjet-Unie een gebied, dat vier maal zoo groot is als het Britsche eiland en een nuttige agrarische oppervlakte, die voor de bolsjewieken het verlies van hun belangrijkste graanschuur beteekent.
De 750 dagen oorlog tegen het bolsjewisme kan men resumeerend in vier groote phasen indeelen.
De eerste phase omvat de groote Duitsche offensieve operaties van 1941. In een geweldigen stormloop werd een gebiedwinst gemaakt, die men bij den aanvang van den strijd voor bijna onmogelijk had gehouden. In omsingelings-slagen van tot dusver niet voorgekomen omvang werden tot 10 November 1941 3.6 millioen Sovjet-russen als gevangenen binnengebracht. Desondanks moet worden geconstateerd, dat de in den loop van den strijd aan den dag getreden feiten alle van te voren opgestelde berekeningen betreffende de gevechtskracht van de bolsjewisten overhoop hebben geworpen.
De tweede phase in den winter van 1941 op 1942 liet voor de eerste maal de militaire kracht van de bolsjewisten bijzonder aan den dag komen. Reeds toen werd duidelijk, dat men met de in het veld gebrachte middelen de Sovjet-Unie niet zou kunnen bedwingen. Dit inzicht was de eerste aanleiding aan den kant van Duitschland en zijn bondgenooten tot mobilisatie van nieuwe krachten en middelen voor de oorlogvoering in het Oosten.
De derde phase zag de Duitsche legers in het voorjaar en den zomer van 1942 ondanks de zware wintergevechten, die achter hen lagen, in nieuwe aanvalsoperaties vol élan en succes, ditmaal naar de beneden-Wolga en den Kaukasus. Ook deze inspanning echter bracht nog niet het stukslaan van de bolsjewistische militaire macht.
De daarop volgende vierde phase stond in het teeken van het Sovjet-Russische winteroffensief van 1942-'43, dat er in slaagde uit het gebied van Stalingrad het Duitsche front tot over den Donetz heen in te drukken. De Duitsche slag terug echter, gedurende de maanden Februari en Maart 1943, ten oosten van Charkow bracht de bolsjewistische inspanning strategisch tot mislukking. Het groote bolsjewistische offensief was in laatste instantie het nagestreefde succes ontzegd. Daarentegen bracht het uur des gevaars aan den kant van de spil een nieuwe krachtsontplooiing, een concentratie, zooals zij tot dusver niet was voorgekomen in de oorlogsgeschiedenis der volkeren.
De acute bolsjewistische bedreiging had tevens tot effect, terwijl het begrip „totale oorlog" in Duitschland werkelijkheid werd, door mobilisatie van alle krachten een naderbijkomen van de Europeesche volken bij de krachtencentra van den weerstand tegen den bolsjewistischen springvloed.
Als slotbalans van de twee jaar oorlog tegen de Sovjet-Unie kan op grond juist van de laatste ervaringen vastgesteld worden, dat het Duitsche front in het Oosten sterk genoeg is om de bolsjewistische overstrooming van Europa te verhinderen, ja, dat het sterk genoeg is en voldoende gunstige uitgangsstellingen heeft om in verdere ontwikkeling van zijn offensieve traditie de met Duitsche grondigheid voorbereide plannen te verwezenlijken. De kennis van de Duitsche militaire kracht en het Duitsche wapeningspotentieel veroorlooft de slotsom, dat de Duitsche leiding ook met een gesynchroniseerden aanval op verscheidene fronten in het Oosten, het Westen of het Zuiden, klaar zal komen.
(N. R. Crt.) **(V. b. Groot-Duitschland - Sovjet-Unie uitbreken oorlog 4730 E.)**

B. **VER. STATEN — Mijnwerkersstaking ten derde male uitgebroken. —**
23 Juni — De Britsche berichtendienst meldt, dat de kolenmijnen in de Vereenigde Staten sedert 21 Juni stil liggen, daar 500.000 mijnwerkers voor de derde maal in twee maanden tijd hun leuze: „Geen contract, geen werk" hebben afgekondigd. De stakers eischen, dat zij den tijd onder den grond doorgebracht geheel uitbetaald krijgen en niet slechts den op het werk doorgebrachten tijd.
14 Juni was een mijnwerkers-delegatie door Early op het Witte Huis ontvangen. De delegatie deelde mede, dat, ingeval de eischen der mijnwerkers niet zouden worden ingewilligd, er 28 Juni een nationale staking zou uitbreken.
Vooraanstaande personen der Amerikaansche regeering hebben van Roosevelt geëischt, dat hij de wet tegen de staking zou onderteekenen. Te Washington neemt men aan, dat Roosevelt dit zal doen, ondanks de aanhoudende stappen der georganiseerde arbeiders. De voorzitter der vakvereeniging voor mijnwerkers, Lewis, heeft geweigerd de staking ongedaan te maken.

Conflict beëindigd. —
25 Juni — Op voorwaarde, dat de Amerikaansche regeering ook verder de contrôle over de kolenproductie behoudt, heeft de politieke commissie van de United Mineworkers den mijnwerkers opdracht gegeven tot 31 October het werk voort te zetten. In de verklaring der commissie, gepubliceerd na een bespreking, die een uur duurde, wordt gezegd, dat de minister van Binnenlandsche Zaken, Ickes, als trustee der mijnen, de verzekering heeft gegeven, dat de minimumloonen en andere bepalingen, die tot nu toe golden, ook verder van kracht zullen blijven. (Vaderland)
(Vor. ber. Mijnwerkersstaking 5561 C.)

A. **ARGENTINIE. — Regeering Ramirez - Programma. —**
21 Juni — De president van de nieuwe Argentijnsche regeering, generaal Ramirez, heeft voor vertegenwoordigers van de pers, sprekende over de doelstellingen van de nationaal-Argentijnsche militaire beweging verklaard, dat het leger geen revolutie in den eigenlijken zin van het woord veroorzaakt heeft. Het was uitsluitend voornemens om de problemen die het volk verontrustten, op te lossen. De breede massa van het werkende volk is door speculatieve manoeuvres tot wanhoop gedreven. Het staatsleven is door bedrog en corruptie ernstig getroffen. Voorts legde generaal Ramirez er den nadruk op, dat het leger de grondwettelijke orde zal herstellen en daarbij zeer energiek en streng zal optreden. Pas als dit saneeringsproces is afgeloopen zal de staatsleiding weer aan de politici in den besten zin van het woord worden overgedragen, nooit echter aan politicasters, die alles vergiftigen wat zij aanraken.
De revolutie heeft zich resumeerend de volgende taak voor oogen gesteld. 1. Het afzetten van de tot dusver aan het bewind zijnde regeering. 2. Het herstel van de orde in het staatsbestuur. 3. Zuivering van het openbare leven van corruptie, ongeschikte en parasitaire elementen. 4. Versterking van den nationalen geest en van het vaderlandsche bewustzijn, alsmede het in eere herstellen van historische tradities.
Op het oogenblik is de regeering begonnen met punt drie. Voor alles zal men de justitie haar waardigheid teruggeven, die de basis is van iedere orde. Het volk eischt voorts eerder rechtvaardigheid en een goede regeering dan verkiezingen. Echter ook de verkiezingen zullen later gehouden worden.
Vervolgens behandelde Ramirez de buitenlandsche politieke problemen en verklaarde, dat het buitenlandsche politieke programma van de nieuwe regeering met de woorden „rechtvaardigheid en waarheid" op de juiste wijze gekarakteriseerd wordt. Woordelijk zeide Ramirez: „Wij hebben reeds in de eerste uren na het overnemen van de macht medegedeeld, dat wij een grootere toenadering tot onze Amerikaansche broeders zoeken. Wij willen de banden nauwer aanhalen, die onze gemeenschappelijke belangen omvatten. Ons Pan-Amerikanisme zal van practischen aard zijn. Wij willen dat een rhetorische en weinig sodateske woordenstroom vermeden wordt. Tezamen met de overige wereld is onze politiek op het oogenblik een politiek van neutraliteit, geen voorgespiegelde doch een oprechte, eerlijke en zoodoende waarachtige neutraliteit.
Krachtens een door de Argentijnsche regeering afgekondigde wet zal worden overgegaan tot een verlaging der detailprijzen voor verbruiksgoederen en levensmiddelen, welke sedert de jaarwisseling met 15% zijn gestegen.
Op de staatsbegrooting zijn aanzienlijke bedragen geschrapt, o.m. zullen zeven millioen pesos uitgespaard worden op de uitvoering van openbare werken. De aanleg van belangrijke spoorwegen zal echter niet worden stopgezet.
De minister van Financiën acht de economische situatie ondanks de bestaande moeilijkheden, vooral voor den export, niet verontrustend. Een uitzondering vormt de landbouw. Het wegvallen der Europeesche en Aziatische afzetgebieden en het tekort aan scheepsruimte hebben een achteruitgang in den landbouw veroorzaakt en het gebrek aan invoermogelijkheden, heeft Argentinië's ontwikkeling tot industriestaat ten zeerste bevorderd. De industrieele productie steeg van 5 milliard pesos in 1941 tot 7 milliard pesos in 1942. Vooral de op binnenlandsche grondstoffen gebaseerde bedrijfstakken hebben zich zeer gunstig ontwikkeld, zooals b.v. het distilleeren van maïs tot industrie-alcohol. De Argentijnsche textielgrondstoffen, waaronder vooral de geheel nieuwe vezelplanten, worden steeds meer in het land zelf verwerkt, terwijl ook de chemische industrie zich sterk uitbreidt en reeds in 90 procent van de behoefte des lands kan voorzien. (Nat. Dagbl. - Telegraaf)

Levensbeschrijving generaal Ramirez. —
Generaal Pedro Ramirez, de door een staatsgreep aan het bewind gekomen nieuwe president van de Argentijnsche republiek, welke in theorie op parlementair-democratischen grondslag bestuurd wordt, was in November 1942 door den afgezetten president Castillo als minister van Oorlog in de regeering van Castillo opgenomen. Zijn benoeming destijds was een poging van Castillo om een verzoening met de militaire kringen tot stand te brengen, met wie Castillo het sedert zijn ambtsaanvaarding slecht had kunnen vinden. Zooals bij alle opkomende jonge staten, (van eenige geordende toestanden in Argentinië is eigenlijk eerst sedert 1862 sprake) — wordt de politiek van het land meer door de beteekenis en de wilskracht van enkele persoonlijkheden dan door partijprogramma's bepaald. Persoonlijke veeten van intern-politieken aard hebben bij de jongste omwenteling een groote rol gespeeld. In militaire kringen nam men veel aanstoot aan de corruptie en ongeschiktheid van verschillende provinciale en landelijke bestuursambtenaren, over wie de president het benoemingsrecht uitoefent. Generaal Pedro Ramirez, die 59 jaar oud is, geldt als exponent van de militaire macht, welke in het staatsleven volgens traditie een belangrijke rol inneemt. Hij heeft een succesvolle militaire loopbaan achter zich. Voordat hij minister van Oorlog werd, bekleedde hij den hoogsten rang, dien het naar Duitsch voorbeeld streng militair geschoolde leger kent: divisie-generaal. Hij genoot een grondige militaire opleiding en vertoefde vele jaren als militair waarnemer in Europa. In de jaren 1911-'13 verbleef hij in Duitschland. Als eerste-luitenant behoorde hij toen tot het vijfde Pruisische huzaren-regiment. In 1931-'32 verbleef hij als militair attaché in Rome. Als minister van Oorlog betoogde hij herhaaldelijk in redevoeringen, dat een strikte neutraliteit voor het land noodzakelijk is. Ondanks het feit, dat Argentinië in dat opzicht aan sterke pressie van de U. S. A. blootstaat, wordt aangenomen, dat Ramirez ook thans als staatshoofd zijn vroegere opvattingen gestand zal doen.
(Vor. ber. Regeering Ramirez 5562 A.)

B. **JAPAN. — Rijksdagrede van min.-pres. Tojo. —**
21 Juni — Op 16 Juni is de buitengewone zitting van den Rijksdag in aanwezigheid van den keizer en van het geheele kabinet geopend. De minister-president, Tojo, hield daarbij een rede. Hij herdacht daarin den gesneuvelden groot-admiraal Yamamoto en de helden van Attoe en zeide, dat er geen Japanner is, die dit voorbeeld niet wil volgen en daartoe vastbesloten is. Het geheele volk is meer dan ooit bereid, al zijn krachten in te spannen en niet eerder te rusten voor de vijand op vernietigende wijze verslagen is. Japans militaire posities in Groot-Oost-Azië worden dagelijks versterkt, terwijl tevens de groote hoeveelheden grondstoffen en natuurschatten van dit gebied in steeds toenemende mate beschikbaar zijn voor de oorlogsindustrie van het land. Aldus zijn de beslissende voorwaarden geschapen tot verzekering van de eindoverwinning.
Op verheugende wijze werken thans reeds alle volken van Oost-Azië met Japan samen, en stellen groot vertrouwen in dit land. Deze meening is door mijn bezoeken aan Mandsjoekwo, China en de Philippijnen versterkt. De samenwerking met het nationale China is ook verder oprecht. China, dat eeuwen lang onderworpen was aan Anglo-Amerikaansche uitbuiting, is thans eindelijk vrij en stelt alles in het werk tot versterking en opbouw van het land. Tezamen met Japan spant China thans als onafhankelijk volk zijn enorme krachten in voor de totstandkoming van een nieuw Oost-Azië. Het feit, dat den laatsten tijd talrijke leidende persoonlijkheden naar het nationale China zijn overgeloopen, spreekt voor de gezonde wedergeboorte van het land. Japan wil ook in de toekomst China op alle mogelijke wijzen steunen. Hetzelfde geldt voor Thailand, dat op het oogenblik alle moeilijkheden weet te overwinnen en nauw met Japan verbonden is. Wat Birma betreft, verwacht kan worden, dat de voorbereidingen voor de onafhankelijkheid weldra gereed zullen zijn.
Op de Philippijnen stellen Jorge Vargas en andere leiders alles in het werk, om het land zoo snel mogelijk weder op te bouwen. Het geheele volk werkt bovendien met groot begrip met Japan samen. Wij verklaren, dat wij bereid zijn, nog in den loop van dit jaar den

Philippijnen de onafhankelijkheid te verleenen. Wat de bezette gebieden in het Zuiden, zooals Malakka, Sumatra, Java, Borneo, Celebes, aangaat, zoo ligt het in het voornemen, de bevolking daarvan overeenkomstig haar geschiktheid nog in den loop van dit jaar in te schakelen in het bestuur. Dit geldt vooral voor Java, dat het meest ontwikkeld is.
Ten aanzien van Fransch Indo-China verklaarde Tojo, dat Japan naar steeds nauwere samenwerking streeft. Voor het Britsch-Indische volk heeft Japan de grootste sympathie en het is vastbesloten alle mogelijkheden en middelen uit te putten, opdat Britsch-Indië eindelijk van Engelsch-Amerikaanschen invloed bevrijd en het Br.-Indische volk onafhankelijk worde. Japan belooft schouder aan schouder met Duitschland, Italië en de andere bondgenooten te zullen strijden in de nauwste wapenkameraadschap en in wederzijdsche hulp en steun. (Nat. Dagbl. - Vaderland)
(Vor. ber. Min.-pres. Tojo 5564 G.)

A. **LUCHTVAART. — Voormalig K.L.M.-toestel met Nederlandsche bemanning verdwenen. —**
21 Juni — Blijkens een bericht uit Lissabon werd 2 Juni een verkeerstoestel van Engelsche nationaliteit vermist. Het was een door de Britten in beslag genomen voormalig K.L.M.-toestel, dat vloog voor de British Overseas Airways, bemand met gezagvoerder Q. Tepas, tweede piloot D. de Koning, marconist C. van Brugge en boordwerktuigkundige E. Rozevink. In het geheel waren twaalf passagiers aan boord. Het toestel werd waarschijnlijk door een Duitsch gevechtsvliegtuig op 1 Juni boven den Atlantischen Oceaan neergeschoten. (Telegraaf)

B. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE — Japansch bewind - Economische plannen - Gunstiger vooruitzichten voor Nederland. —**
21 Juni — Volgens berichten uit Tokio hebben de Japansche plannen ten aanzien van Nederlandsch Oost-Indië een totale wijziging ondergaan. Terwijl Japan tot dusverre van plan was, de bezette gebieden van Oost-Indië geheel in dienst te stellen van de autarkie der groot-Aziatische sfeer van algemeene welvaart, waarbij dan hoogstens eventueele overschotten in aanmerking zouden komen voor export naar niet-Aziatische gebieden, is men te Tokio thans besloten de economische constellatie van Ned. Oost-Indië intact te laten, d.w.z. ook verder in deze gebieden zich uitsluitend op den export van grondstoffen te specialiseeren.
„Der Deutsche Volkswirt" voegt hieraan toe, dat er aanleiding bestaat om aan te nemen, dat de groote omkeer in de Japansche plannen ten deele samenhangt met de onlangs afgesloten economische onderhandelingen tusschen Duitschland, Italië en Japan. Het behoeft geen betoog, dat het voor de mogendheden van de Spil van niet te onderschatten belang is, dat de grondstoffen uit het Verre Oosten in de toekomst ter beschikking staan van Europa en zijn industrie. Voordien had men van Japansche zijde te kennen gegeven, dat men bijv. de rubber- en suikerproductie aanzienlijk dacht te besnoeien, om die van katoen en rijst sterk op te voeren. Er waren reeds plannen gemaakt, om een deel der Japansche textielnijverheid naar Java over te brengen, waar deze industrie dan goedkoop zou kunnen werken, indien een intense katoencultuur op Oost-Java, Celebes en in sommige deelen van Sumatra voor de noodige grondstoffen zou zorgen. O.a. op Java zou voorts de rijstbouw krachtig worden uitgebreid.
Als gezegd, heeft men deze plannen thans laten varen; zoo er misschien toch nog meer katoen en rijst wordt geplant, geschiedt dit toch beslist niet in den oorspronkelijk geprojecteerden omvang. Daarentegen schenkt men nu weer de grootste aandacht aan de mogelijkheden der rubber- en suikerproductie. Op de tabakplantages, waar reeds werd geëxperimenteerd met het aanplanten van de goedkoope sigarettentabak, welke in het Oosten een groote rol speelt, heeft men deze experimenten opgegeven, om zich weer te wijden aan het bekende Sumatra-dekblad. Een en ander heeft ten gevolge, dat er thans uiteraard ook op groote schaal gebruik gemaakt moet worden van de vakkennis der vroegere — in hoofdzaak Nederlandsche — planters, aan wie geleidelijk weer de leiding der verschillende plantages wordt toevertrouwd. Het ligt voor de hand, dat de kwesties in zake het Europeesche en vooral Nederlandsche kapitaal, dat in Ned. Oost-Indië geïnvesteerd is, gedurende den oorlog moeilijk geregeld kunnen worden. Of dit kapitaal ook verder zijn medewerking zal kunnen verleenen, of deel zal hebben aan de winst, dan wel in een of anderen vorm zal worden afgelost, dient te worden afgewacht. Niettemin heerscht in Duitschland de verwachting, dat er wel reden is voor een zekere hoop op een gunstige regeling.
De nieuwe Japansche plannen vormen in elk geval een gunstig teeken, daar het in Ned. Oost-Indië geïnvesteerde kapitaal thans tenminste „op peil" blijft, terwijl een verwezenlijking der oorspronkelijke plannen met een enorme kapitaalvernietiging zou gepaard zijn gegaan. (Nat. Dagbl.) **(V. b. Jap. maatregelen 5474 B.)**

C. **FRANKRIJK. — Economische toestand. —**
Volgens het Parijsche blad „Agefi" is de situatie in het bedrijfsleven niet rooskleurig. Voornamelijk in de industrie is het gebrek aan grondstoffen en arbeidskrachten thans van dien aard, dat men van een feitelijke structuurverandering kan spreken. In de eerste plaats is er gebrek aan krachtbronnen. De steen- en bruinkoolproductie bleef in het eerste halfjaar van 1943 vergeleken met het vorige jaar, ondanks de verhoogde bezetting met 3%, stationair, terwijl de individueele arbeidsprestatie ongeveer 15% lager ligt dan in 1938. In de eerste plaats heeft wel de crisis in de uit waterkracht opgewekte energie, als gevolg van de droogte, alle berekeningen doen falen. In 1938 bedroeg de stroomproductie ruim 1400 mill. kwh per maand. In 1941 kon de productie met ongeveer 10% worden verhoogd doch in 1942 zakte deze als gevolg van de droogte weer terug op het oude niveau, hetgeen echter slechts mogelijk was, omdat de overige centrales 125% van hun kolenverbruik in 1938 ontvingen, terwijl de industrie slechts de helft kreeg toegewezen.
Het verkeerswezen moest zich tot het uiterste inspannen om bevolking en industrie van levensmiddelen en grondstoffen te voorzien. In 1942 verrichtten de spoorwegen verkeersdiensten van 27 milliard t/km tegen 26,5 in 1941. De ijzerindustrie, die in het vierde kwartaal van 1941, volgens mededeelingen van de „OFFA", de minimum behoefte van de industrie nog met een productie van maandelijks 145.000 ton kon dekken, is in het vierde kwartaal van 1942 tot op een maandelijksche productie van 95.000 ton teruggeloopen. Hoewel de schrootopbrengst in 1942 bijna 1.500.000 ton bedroeg, is de ijzeropbrengst in 1943 nog meer achteruitgegaan. De industrie, die aan een drievoudig gebrek lijdt (menschen, materiaal en energie) gaat over tot technische concentratie en concentratie van kapitaal, zooals b.v. de „Compagnie du Duralumin et du cuivre" waaraan 9 bedrijven deelnemen. (Ec. Nieuws)
(V. b. Ec. toestand 5169 E.)

D. **BRITSCH-INDIE. — Soebhas Chandra Bose in Japan. —**
21 Juni — De voorvechter voor de vrijheid en onafhankelijkheid van Indië, Soebhas Chandra Bose, die voor kort nog in Duitschland vertoefde, is thans in Tokio aangekomen, waar hij door min.-president Tojo is ontvangen. Voor vertegenwoordigers van de binnenlandsche pers heeft Bose verklaard, dat thans voor Indië de gelegenheid gekomen is om de vrijheid te veroveren. Het Indische volk zal alleen na een vuurdoop in staat zijn zijn vrijheid te verkrijgen en te verdedigen. De vijand heeft het zwaard getrokken, zoodat hij alleen met hetzelfde wapen bestreden en verslagen kan worden. Bose bevestigde dat er plannen bestaan om de totdusver gevoerde burgerlijke ongehoorzaamheid te veranderen in actief wapengeweld. (Vaderland) **(V. b. Soebhas Chandra Bose 5144 B.)**

Veldmaarschalk Wavell benoemd tot onderkoning. —
21 Juni — Veldmaarschalk Wavell is, naar officieel te Londen bekendgemaakt is, benoemd tot onderkoning van Indië. Generaal Auchinleck volgt Wavell op als opperbevelhebber in Indië. Sir Archibald Wavell, die zich thans in Engeland bevindt, zal onmiddellijk zijn functie van opperbevelhebber neerleggen en in den herfst naar Britsch-Indië terugkeeren, om de taak van onderkoning op zich te nemen.
Veldmaarschalk Sir Archibald Percival Wavell is in 1883 geboren als zoon van den lateren generaal-majoor A. G. Wavell. Hij heeft deelgenomen aan den oorlog in Zuid-Afrika en aan het neerslaan van den Indischen opstand in 1908. Tijdens den wereldoorlog was hij eerst aan het Fransche front, later militair attaché bij het Russische leger in den Kaukasus, waarna hij deelgenomen heeft aan de expeditie in Egypte. Hier bleef hij tot 1920. Zijn verdere militaire loopbaan bracht hem in 1937 op het commando in Palestina en Transjordanië. In 1939 werd hij opperbevelhebber voor het Midden-Oosten, eerst naast Weygand en na de mili-

taire ineenstorting van Frankrijk als diens opvolger. Hier leidde hij den eersten veldtocht in Libye en werd na zijn nederlaag benoemd in de plaats van Auchinleck als opperbevelhebber in Indië, terwijl Auchinleck zijn plaats innam. Sindsdien is hij opperbevelhebber geweest in Britsch-Indië. (Telegraaf - Vaderland)

A. **SYRIE — Turksche grens heropend. —**
21 Juni — Het grensverkeer tusschen Syrië en Turkije is 17 Juni weer opengesteld. De Taurus-express in de richting van Syrië loopt weer regelmatig. (Telegraaf)
(V. b. Grens gesloten 5564 F.)

B. **ROEMENIE. — Beperkte verblijfsvergunning voor Ex-koning Carol in Mexico. —**
21 Juni — Ex-koning Carol van Roemenië en mevrouw Lupescu, die sedert hun vertrek uit Spanje in Mexico vertoeven, hebben afstand van alle speciale rechten moeten doen, teneinde een permanente verblijfsvergunning te verkrijgen. Zij staan thans als gewone Roemeensche staatsburgers ingeschreven. (Nat. Dagbl.)
(V. b. Koning Carol 4424 C.)

C. **POLEN — Staatsschat teruggevonden. —**
21 Juni — Het Poolsche staatsgoud tot een bedrag van £ 17 millioen, dat sedert de ineenstorting van Frankrijk was verdwenen, is thans volgens de „Daily Sketch" teruggevonden in onderaardsche schatkamers bij Dakar in Fransch West-Afrika. Met het oog op de bepalingen van het volkenrecht echter kan dit geld niet aan de Poolsche emigranten worden overhandigd, daar het indertijd aan de Fransche regeering is toevertrouwd.
(N. R. Crt.)

D. **FINLAND — Oorlogsschuld aan Ver. Staten betaald. —**
21 Juni — Naar uit Washington wordt gemeld, heeft Finland de op 14 Juni 1943 vervallende termijnen en renten van zijn staatsschuld aan de Vereenigde Staten tot een bedrag van 169 millioen dollar voldaan. Van Januari 1941 tot December 1942 hadden de Vereenigde Staten een moratorium verleend, doch sedert geruimen tijd werden de vervallen termijnen betaald uit de saldi, die na het uitbreken van den oorlog in Amerika bevroren waren. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Staatsschuld 4461 D.; Oorlogsschuld aan Amerika 4282 C.)

E. **GROOT-DUITSCHLAND. — Opgave arbeidspotentieel. —**
21 Juni — Bij het begin van den tweeden wereldoorlog in 1939 bedroeg het aantal der in Duitschland werkenden 24.6 millioen, welk aantal tot 1943 tot 28.1 millioen is gestegen. Deze cijfers hebben geen betrekking op het protectoraat, het gouvernement-generaal, de bezette gebieden in het Oosten noch op de millioenen krijgsgevangenen. Wanneer men deze cijfers bestudeert, komt men tot de volgende conclusies: tijdens den eersten wereldoorlog daalde het aantal arbeidskrachten in Duitschland in vier jaar tijds met 20%, in den tweeden wereldoorlog daarentegen steeg het aantal der in Duitschland werkende arbeiders ondanks de mobilisatie voor de weermacht met 15%. De stijging van de prestaties als gevolg van de maatregelen waarbij het loon wordt geregeld, bedraagt ongeveer 20%, d.w.z. bij een tewerkstelling van 10 millioen arbeidskrachten een aanvullende winst van 2 millioen. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Arbeiders 5153 A.)

Ruil-warenhuis geopend. —
21 Juni — In Koningsbergen bestaat sinds eind December 1942 het eerste ruil-warenhuis in Duitschland.
In de eerste vier maanden van zijn bestaan, zijn in het warenhuis 4500 ruil-transacties van goederen tot stand gebracht, d.w.z. 50 tot 60 per dag. De waren, die het publiek wil ruilen, staan in het warenhuis uitgestald; zij varieeren van meubelen tot fietsen en kleedingstukken. Om hamsteraars en speculanten te mijden, houdt men zich strikt aan de volgende twee beginselen: 1o. Wie een voorwerp wil hebben, moet ook een voorwerp afstaan. 2o. De te ruilen voorwerpen moeten in waarde ongeveer gelijk zijn. In verband met de goede resultaten, die men met het ruil-warenhuis heeft opgedaan, zullen ook elders soortgelijke inrichtingen worden geopend. (Alg. H'blad)

F. **NEDERLAND. — Hypotheken in 1942. —**
17 Juni — Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek hebben in 1942 41.724 nieuwe hypotheekinschrijvingen tot een totaal bedrag van *f* 434 mill. plaats gehad. Daartegenover stond het buitengewoon hooge aantal van 95.793 doorhalingen met een gezamenlijk bedrag van *f* 822 mill. Per saldo zijn dus 54.069 hypotheken ten bedrage van *f* 377 mill. meer doorgehaald dan nieuw ingeschreven. In het geheele tijdvak van 1932 tot en met 1942 is het aantal openstaande inschrijvingen afgenomen met 100.737, terwijl het uitstaande bedrag is gedaald met *f* 209 mill. In laatstgenoemd jaar was de gemiddelde rentevoet 4.10%. Droeg in 1933 nog 70% van het totaalbedrag der nieuwe hypotheken een rente van 4½% en hooger, in 1942 was dit nog slechts met 8% het geval. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Hypotheekbedrijf 4755 A.)

G. **SCHEEPVAART — Scheepsbouw in de Ver. Staten.**
21 Juni — In 1942 zijn op de Amerikaansche werven 746 stoomschepen te water gelaten met een gezamenlijk laadgewicht van 8,091 mill. t. of 5,5 mill. brt. Hieronder bevonden zich o.a. 542 noodvaartuigen van het Liberty-model. In 1941 werden 95 handelsschepen met een tonnage van 1,088 mill. t. afgeleverd. De sterke stijging in 1942 is volgens de Frankf. Zeitung te danken aan de uitbreiding van het aantal werven voor den bouw van noodvaartuigen van 2 in 1941 tot 20 in 1942. Aan de spits stond de Oregon Shipbuilding Co. met 113 Liberty-schepen van 800.000 brt. Ongeveer 48 pct. van de tonnage van 1942 werd aan de Westkust gebouwd, 38 pct. aan de Oostkust en 12 pct. aan de Golf van Mexico. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Scheepsbouw 4552 C.)

Recordprijzen voor tweedehandsche schepen. —
21 Juni — Op de zeer beperkte markt voor oude schepen zijn den laatsten tijd recordprijzen betaald. Zoo heeft een 15 jaar oud Engelsch schip van 8800 brt., waarvoor men in den zomer van 1939 £ 24.000 betaalde, niet minder dan £ 750.000 opgebracht. In normalen tijd bedroegen de bouwkosten voor een dergelijk schip ongeveer £ 115.000. Het verschil in prijs tusschen nieuwen bouw en den huidigen koopprijs bedraagt dus 650 pct. (N. R. Crt.) **(V. b. Oude schepen 5168 B.)**

H. **WERELDHOUTHANDEL — Overzicht 1925-1938.**
21 Juni — Hout nam in de jaren na 1930 de vierde of vijfde plaats in den internationalen handel in. Met inbegrip van papier en cellulose echter komen de houtproducten op de eerste plaats. Binnen deze groep hebben de laatste jaren sterke verschuivingen plaats gehad. In het tijdschrift „Intersylvia" wordt een overzicht gepubliceerd, waaruit deze verschuivingen duidelijk blijken: (in 1000 m³ ruw hout))

Bouwbedrijf	1925	1929	1937	1938
Gezaagd hout	58.435	65.299	49.323	38.595
Rondhout v. d. zagerij	7.035	7.462	4.819	3.241
Bekapt hout	1.593	2.338	1.854	1.622
Tezamen	67.063	75.009	55.996	43.458
Papierindustrie				
Houtslijp	2.607	3.102	3.417	2.853
Cellulose	11.669	16.484	26.140	20.368
Papier, karton	11.208	16.196	21.736	19.476
Vezelhout	9.309	11.437	8.845	7.670
Tezamen	34.793	47.219	60.138	50.367
Diversen				
Mijnhout	6.048	7.369	6.646	4.910
Dwarsliggers	3.130	3.529	2.464	1.858
Ander hout	2.267	3.360	1.369	1.364
Tezamen	11.445	14.258	10.479	8.132
Totaal	113.301	136.576	126.613	101.957

(Ec. Nieuws)

I. **GROOT-DUITSCHLAND — Rijksminister dr. Goebbels bezoekt de door bombardementen getroffen gebieden. —**
23 Juni — Rijksminister dr. Goebbels heeft een bezoek, dat zich uitstrekte over verscheidene dagen, gebracht aan West-Duitschland en zich persoonlijk op de hoogte gesteld van de vernielingen, welke door de Britsch-Amerikaansche luchtaanvallen werden teweeggebracht. Tijdens dit bezoek kon hij zich overtuigen van de snelle vorderingen van de door de getroffen bevolking genomen maatregelen en kwam dr. Goebbels sterk onder den indruk van den heroïeken geest en de onbuigzame houding van de bevolking. Dr. Goebbels bezocht rouwplechtigheden o.a. in Bochum, Dortmund en Elberfeld alwaar hij het woord voerde. (Telegraaf)
(Vor. ber. dr. Göbbels 5551 A.)

DE WERELDOORLOG

A. **GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943. — Krijgsverrichtingen - Geringe activiteit aan het Oostelijk front - Heftige luchtacties boven West- en Zuid-Europa - Talrijke schepen in de Middellandsche zee vernietigd of beschadigd. —**

OOSTELIJK FRONT.

20 Juni — Plaatselijke aanvallen der Sovjets aan het Koebanbruggenhoofd, ten Noordoosten van Soemi en in het gebied van Kirov werden afgeslagen. In de overige sectoren levendige actie van stoottroepen. Artillerie van het leger bestookte voor den oorlog van belang zijnde doelen te Leningrad. Duitsche gevechtsvliegtuigen bestookten industrieën ver in het vijandelijke achterland.
22 Juni — Aan het front slechts kleine plaatselijke gevechtsacties. Een nachtelijke aanval van sterke formaties Duitsche gevechtsvliegtuigen was gericht op een bolsjewistische wapenfabriek aan de Wolga.
23 Juni — Van het front wordt slechts plaatselijke gevechtsactiviteit gemeld. De luchtmacht viel steunpunten voor de luchtmacht en bewapeningsbedrijven in het vijandelijke achterland aan.
24 Juni — Aan het front kwam het slechts hier en daar tot plaatselijke gevechten. De luchtmacht viel concentraties van schepen in het Lagunengebied van de Koeban en op het Ladogameer aan.
25 Juni — De dag verliep, afgezien van enkele plaatselijke gevechten in het gebied van Welikieje Loeki, kalm.

DE LUCHTOORLOG. —

20 Juni — Vijandelijke vliegtuigen maakten in den nacht storingsvluchten boven het Westelijk gebied van het rijk zonder bommen uit te gooien. Snelle Duitsche vliegtuigen bombardeerden in den nacht van 19 op 20 Juni afzonderlijke doelen in het gebied van Londen en aan de Engelsche Zuid-Oostkust.
21 Juni — Britsche bommenwerpers vlogen over de bezette gebieden in het West en naar Zuid-West-Duitschland en wierpen bommen op woonwijken van eenige plaatsen. De bevolking leed verliezen. De stad Le Creusot is in den nacht van 19 of 20 Juni door Engelsche vliegtuigen gebombardeerd. De lukraak geworpen bommen hebben vooral schade aangericht aan woningen. Meer dan 400 personen kwamen om het leven.
22 Juni — Terwijl overdag afzonderlijke vijandelijke vliegtuigen het Rijksgebied binnenvlogen, deed een sterke formatie Britsche bommenwerpers in den nacht een aanval op het Westduitsche gebied. Vooral in de woonwijken der stad Krefeld ontstond door brisant- en brandbommen groote schade. 39 bommenwerpers werden neergeschoten.
Het luchtwapen bombardeerde afzonderlijke doelen in het gebied van Londen en aan de Engelsche Zuidkust.
23 Juni — Britsche en Amerikaansche luchtstrijdkrachten deden overdag en in den nacht verscheidene zware aanvallen op steden in West-Duitschland en in de bezette gebieden in het Westen. Vooral in de woonwijken der steden Oberhausen en Mülheim a. d. Ruhr ontstonden aanzienlijke vernielingen. Op 22 Juni des middags viel in het zeegebied voor Scheveningen een sterke formatie Britsche bommenwerpers en torpedovliegtuigen tevergeefs een Duitsch konvooi aan. De Britsch-Amerikaansche luchtstrijdkrachten hebben in 24 uur tijds, namelijk van den morgen van 22 Juni tot dien van 23 Juni, haar zwaarste nederlaag tot nu toe boven West-Europa geleden. Door nachtjagers, jagers, luchtdoelartillerie van het luchtwapen en afweergeschut van de marine werden minstens 135 Britsche en Amerikaansche vliegtuigen vernietigd. Duitsche gevechtsvliegtuigen bombardeerden in den nacht van 22 op 23 Juni afzonderlijke doelen in het gebied van Londen.
24 Juni — Zware Duitsche gevechtsvliegtuigen bombardeerden in den nacht van 23 op 24 Juni de Oost-Engelsche havenstad Hull.
25 Juni — Formaties Britsche bommenwerpers vlogen in den nacht boven West-Duitsch gebied en vielen verscheidene steden, waaronder in het bijzonder Wuppertal-Elberfeld en Remscheid met talrijke brisant- en brandbommen aan. 31 Britsche bommenwerpers gingen verloren.
Volgens voorloopige opgaven hebben de Britsche en Amerikaansche luchtmacht door de actie van de strijdkrachten der Spil sedert het begin van den oorlog tot 31 Mei 1943 in totaal 18.346 vliegtuigen verloren; hiervan werden 14.233 door Duitsche en 4.113 vliegtuigen door Italiaansche strijdkrachten vernield. (D.N.B.)

DE STRIJD TEGEN ITALIE. —

20 Juni — Italiaansche en Duitsche bommenwerpers vielen de havens van Bizerta en Pantelleria aan. De kuststrook van Calabrië tusschen Villa San Giovanni en Reggio en de stad Messina werden door viermotorige vliegtuigen aangevallen.
22 Juni — Formaties viermotorige vliegtuigen hebben Napels, Torre Annunziata, Salerno, Battipaglia, Reggio di Calabria en Messina aangevallen, belangrijke schade aangericht in de stedelijke centra en slachtoffers onder de bevolking veroorzaakt.
23 Juni — Vijandelijke vliegtuigen ondernamen bomaanvallen en schoten met mitrailleurs op Salerno, Castel Vetrano, Milazzo en Olbia.
24 Juni — De vijand ondernam luchtaanvallen op La Spezzia, Porto Empedocle en Catania.
25 Juni — Plaatsen op Sardinië werden in den afgeloopen nacht gebombardeerd door vijandelijke formaties.

DE STRIJD TER ZEE. —

20 Juni — Het intensieve verkeer van den vijand naar Noord-Afrika werd opnieuw door formaties torpedovliegtuigen gehinderd. Zij brachten ter hoogte van Bône een stoomschip van 10.000 ton tot zinken en troffen twee schepen van tezamen 10.000 ton.
22 Juni — Italiaansche torpedovliegtuigen hebben tijdens gewapende verkenning langs de Algerijnsche kust een vrachtschip van 15.000 ton tot zinken gebracht en een tankschip van 7000 ton getorpedeerd.
23 Juni — Italiaansche torpedovliegtuigen hebben een vijandelijk konvooi voor de Noordafrikaansche kust aangevallen, een vrachtschip van 12.000 ton tot zinken gebracht en een van 7000 ton beschadigd.
24 Juni — Bij gewapende verkenning boven den Atlantischen Oceaan werd een koopvaardijschip van 2000 brt. door een voltreffer tot zinken gebracht.
25 Juni — Duitsche duikbooten boorden in de Middellandsche Zee in zware gevechten van krachtig beschermde convooien drie schepen met 15.000 brt. in den grond. Tijdens aanvallen op vijandelijke konvooien hebben Italiaansche torpedovliegtuigen successen behaald en drie vrachtschepen van totaal 31.000 ton tot zinken gebracht en drie schepen beschadigd.
(Telegraaf - Vaderland - N. R. Crt. - Alg. H'blad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5566 A.)

STRIJD TEGEN BENDEN IN MONTENEGRO.

24 Juni — Naar uit een Londensch radiobericht blijkt, is generaal Mihailowitsj, nadat zijn troepen in de bergen van Montenegro waren omsingeld, naar de kust gevlucht, waar hij zich op een Engelsche duikboot in veiligheid heeft gebracht. De vlucht van den generaal, die zijn benden in den steek liet, heeft tot gevolg gehad, dat verstrooide bendegroepen de wapens hebben neergelegd en naar de Duitschers zijn overgeloopen.
25 Juni — De in het Duitsche weermachtsbericht van 21 Juni genoemde gevechten in het Montenegrijnsche hooggebergte zijn gevoerd tegen vrij sterke, goed georganiseerde groepen „partisanen", die tezamen verscheidene duizenden manschappen telden. De sterkste dezer groepen was die van Tito, een voormaligen metaalbewerker met communistische sympathieën; daarnaast heeft ook de groep onder Mihailowitsj, die de Joegoslavische emigrantenregeering vertegenwoordigt, veel van zich doen spreken. Beide bendeleiders hebben zich door de vlucht aan gevangenneming weten te onttrekken. De verliezen onder hun aanhangers zijn groot, mede als gevolg van de vlektyphus, die talrijke offers heeft geëischt. Door het optreden der benden zijn heele dorpen ontvolkt. De bewoners zijn medegevoerd en in vele gevallen door honger omgekomen.

B. **JAPAN EN DE OORLOG 1943 — Krijgsverrichtingen - De strijd in China. —**

23 Juni — De Chineesche provincie Sjansi, welke zes jaar lang weerstand heeft geboden, heeft thans haar verzet gestaakt. De laatste twee perfecten, die aan het Tsjoengking-regiem gehoorzaamden, hebben zich met tweeduizend man Chineesche troepen ter beschikking van de nationale regeering van Wang Tsjing-wei gesteld. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5566 B.)

A. **Nederland — Landbouwinventarisatie 1938-1942.** — Aan het verslag in het Maandschrift van het Centr. Bur. v. d. Statistiek betreffende de inventarisaties voor Land- en Tuinbouw ontleenen wij het volgende: De oorlogsomstandigheden hebben geleid tot belangrijke wijzigingen in de oppervlakten met verschillende gewassen beteeld, alsmede in den omvang van rundvee-, varkens- en pluimveestapel.

AKKERBOUWGEWASSEN:

Indeeling der gronden in ha	1938	1942
Met akkerbouwgewassen beteeld (incl. kunstweiden en braakland)	929.894	1.049.686
Blijvend grasland	1.336.459	1.220.836
Met bloembollen beteeld	7.800	4.938
Met groenten en fruit beteeld	44.280	63.646
Met bloemkweekerijgewassen beteeld	1.452	854
Met boomkweekerijgew. beteeld	2.600	2.397
Totaal cultuurgrond	2.322.485	2.342.357
Kwelders en schorren	6.243	5.716
Erf, tuin voor eigen gebruik, woeste gronden, bosch, grienden, riet, wegen, enz.	203.518	280.468
Totale oppervlakte	2.532.246	2.628.541

Granen:		
Wintertarwe, witte	93.001	36.542
„ , roode	17.475	11.918
Zomertarwe, witte	8.309	62.116
„ , roode	7.187	33.367
Winterrogge	238.697	267.033
Zomerrogge	4.333	13.615
Wintergerst	23.950	4.574
Zomergerst	19.293	46.355
Haver, witte en gele	134.968	97.195
„ , zwarte	14.539	6.306
Boekweit [1]	—	485
Korrelmaïs	887	3.676
Mengsels van granen (v. d. korrel) [2]	—	2.511
Totaal granen	562.639	585.693

Peulvruchten:		
Veldboonen	11.212	6.073
Gemengde veldboonen [2]	—	842
Groene erwten	26.109	32.307
Schokkers	5.233	1.272
Capucijners	)	3.627
Grauwe erwten	) 3.256	1.382
Andere erwten	)	—
Bruine boonen	3.625	14.324
Witte boonen	1.526	2.011
Totaal peulvruchten	50.961	61.838

Zaden:		
Koolzaad	2.383	4.036
Bruin mosterdzaad	123	84
Geel mosterdzaad	506	304
Karwijzaad	4.111	969
Blauwmaanzaad	2.175	6.602
Kanariezaad	831	32
Vlas, blauwbloei	1.358	2.771
„ , witbloei	19.333	19.811
Hennep	—	191
Tabak	—	26
Soyaboonen	—	10
Land- en tuinbouwzaden	7.520	17.816
Andere handelsgewassen	506	52
Totaal handelsgewassen	38.846	52.754

Knol-, wortel- en bolgewassen:		
Cons.-aardappelen op kleigrond	50.490	69.828
Consumptie-aardappelen op zand of veen	40.246	88.878
Fabrieksaardappelen	30.626	52.861
Suikerbieten	43.504	40.787
Mangelwortels, voederbieten	48.132	54.614
Koolrapen en knollen	2.807	6.545
Wortelen (paardepeen, enz.)	552	1.648
Cichorei	449	429
Uien	5.065	3.446
And. knol-, wortel- en bolgew.	183	31
Totaal	222.054	315.621

Groenvoedergewassen:	1938	1942
Roode klaver	15.282	10.180
Witte klaver	2.835	1.342
Lucerne	2.624	2.112
Kunstweiden of tijdelijke graslanden	24.725	12.739
Andere groenvoedergewassen	3.346	4.604
Totaal groenvoedergew.	48.812	30.977
Gemengde gewassen	3.753	—
Braakland	2.829	2.803

[1]) In 1938 opgenomen onder „Andere handelsgewassen"
[2]) In '38 opgenomen onder „Gemengde gewassen n.a.g"

RUNDVEE	1938	1942
Vrouwelijk jongvee beneden 1 j.	456.174	495.545
Mannelijk jongvee beneden 1 j.	100.608	36.522
Jongvee 1—2 jaar:		
Drachtig	)	79.433
Gust	) 411.811	424.500
Jongvee ouder dan 2 jaar:		
Drachtig	94.297	44.695
Gust	11.348	9.158
Melk- en kalfkoeien:		
1 × gekalfd	280.555	263.150
2 ◇ „	266.423	250.568
3 × „	276.379	253.438
ouder	679.649	507.191
Melk- en kalfkoeien totaal	1.503.006	1.274.347
Stieren 1 jaar en ouder	37.730	33.838
Mestkalveren	23.775	)
Ander mestvee beneden 1 jaar	)	) (
(incl. ossen)	)	) (7.046
Mestvee en vee bestemd om vet	)	(
te maken (incl. ossen)	) 124.704	(
1 jaar en ouder	)	(35.469
Totaal rundvee	2.763.453	2.440.553

Landbouw en Veeteelt

PAARDEN, SCHAPEN EN GEITEN

Paarden:		
Veulens	25.838	35.202
Andere paarden ben. 3 j.	48.707	53.040
Paarden, 3 jaar en ouder	237.031	248.935
Totaal paarden	311.576	337.177

Schapen:		
Lammeren	332.224	273.377
Fokooien	239.932	269.218
Fokrammen	6.172	9.853
Andere schapen	75.923	22.049
Totaal schapen	654.251	574.497

Geiten:		
Lammeren	—	61.711
Oudere geiten	—	141.237
Totaal geiten	—	202.948

Het totaal aantal stuks varkens bedroeg in 1938 1.538.000 tegen 491.000 in 1942, zoodat dus van 1938 op 1942 de varkensstapel met bijna 70 pct. verminderde. Het aantal hoenders, dat in 1938 29,6 millioen stuks bedroeg, daalde in 1942 tot 3,7 millioen stuks.

OPPERVLAKTE BETEELD MET GROENTEN EN FRUIT

(gemeten maat in ha)

Warmoezerijgewassen en fruit onder glas	2.953	3.041
Warmoezerijgewassen en vroege aardappelen in den vollen grond	31.624	46.969
Klein fruit	1.186	1.419
Pit- en steenvruchten	47.473	50.169

In 1942 bedroeg de oppervlakte met bloembollen beteeld 4.419 ha tegen 7.270 ha in 1939, hetgeen dus een vermindering is van bijna 40 pct.

(Centr. Bur. v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Inventarisatie 2066 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Met den naam van den Duitschen minister voor Financiën en Economie en president van de Duitsche Rijksbank, Walther Funk, zijn belangrijke principieele maatregelen op het gebied van het geldverkeer, den muntvoet, de loon- en de prijspolitiek, die alle tot een stevige stabiliteit leidden, verbonden. Funk verwezenlijkte de nationaal-socialistische these, dat de economie van de politieke leiding van den staat richtlijnen te ontvangen heeft — en niet omgekeerd, zooals volgens liberale beginselen — en dat arbeid kapitaal schept. Zij geven ook den grondslag van de jongste radicale economische maatregelen aan. Walther Funk werd 18 Augustus 1890 in Trakehnen (Oostpruisen) geboren. Na het voltooien van zijn studies in de Rechten en Economie werd hij economisch redacteur aan de „Berliner Börsen Zeitung". Door zijn nieuwe denkbeelden, die hij hier verkondigde, verwierf hij zich reeds spoedig een grooten naam, zoodat zoowel dr. Schacht, als dr. Luther hem in de commissie ter vaststelling van den nieuwen Duitschen rentevoet, 1922-24, opnam. Consequent aan zijn inzichten op economisch gebied betoogde hij, dat het Duitsche volk een fundamenteel-nieuwe politieke leiding noodig had. Vroegtijdig sloot hij zich bij de N.S.D.A.P. aan en werd in 1930 door Hitler in de „Reichsleitung" opgenomen. Na de machtsovername werd Funk perschef van de Rijksregeering en staatssecretaris in het nieuw gestichte Propagandaministerie. Belangrijk aandeel had hij bovendien in de stichting van de Rijkskultuurkamer. In November 1937 benoemde de Führer Funk tot Rijks- en Pruisisch minister voor Economie. Het jaar daarop belaste Göring hem met belangrijke economische opdrachten in het kader van het Vierjarenplan. Uit de noodzaak van een strenge eenheid van economie en financiën nam Funk in 1939 van dr. Schacht de leiding van de Rijksbank over. Nadien werd hij nog in den ministerraad voor de Rijksverdediging opgenomen. Het nieuwe Duitschland ziet in Funk den man, die het land na zoovele jaren van desillusies en onzekerheid in staat gesteld heeft, onder aanspraak van procentueel het hoogste oorlogspotentieel, toch economisch en financieel stand te houden. Verleden jaar Mei ontving Funk de hoogste nationaal-socialistische civiele onderscheiding: den titel „Pionier van den Arbeid". (Telegraaf)

FUNK

(Vor. ber. Rijksmin. dr. Funk 5567 B.)

B. NEDERLAND — N.S.B. - Bijeenkomst met de N.S.D.A.P. te Eindhoven - Redevoeringen van Van Geelkerken en Hauptdienstleiter Schmidt. —

28 Juni — Op de gemeenschappelijke vormingsbijeenkomst van het leiderskorps der N.S.D.A.P. en N.S.B. district Noord-Brabant, die 21 Juni in Eindhoven is gehouden, liet zoowel Hauptdienstleiter Schmidt als de plaatsvervangende leider der N.S.B., Van Geelkerken, er geen twijfel over bestaan, dat elke speculatie op oneenigheid in de gelederen der Nationaal-socialisten a priori tot mislukking gedoemd is omdat dergelijke overwegingen uitgaan van een totale miskenning van het diepste wezen van het nationaal-socialisme.
De plaatsvervangende leider der N.S.B., Van Geelkerken, verklaarde, dat men van hem geen nieuwe richtlijnen moest verwachten. Het is veeleer zaak aan de oude richtsnoeren vast te houden, bezield door een ideaal, waarvoor de Nederlandsche nationaal-socialisten zich steeds in den strijd geworpen en opgeofferd hebben. Wie het echter waagt in anonieme pamfletten een geest van wantrouwen te zaaien door te schrijven over een anti-Duitsche stemming onder de Nederlandsche nationaal-socialisten, stelt zich bloot aan de zwaarste straffen, want hierdoor zondigt men tegen den geest der Nederlandsche vrijwilligers, die aan het Oostelijk front gevallen zijn en beleedigt men Mussert, die met het aanvaarden van de algeheele verantwoordelijkheid met de Duitschers in nauwe verbondenheid werkt.

Rede van Hauptdienstleiter Schmidt —

De leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P., Hauptdienstleiter Schmidt, zeide o.m.: Het is zinloos wanneer iemand gelooft een scheiding te kunnen brengen tusschen de Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten. „Gij zijt Nederlander, ik ben Duitscher. Wij zijn echter beiden verbonden in het nationaal-socialisme, omdat wij deze idee dienen en te zamen marcheeren wij in den geest van de nationaal-socialistische revolutie.".
Na een overzicht van den militairen toestand aan de fronten behandelde Hauptdienstleiter Schmidt de vragen van het oogenblik en kondigde o.a. een zwaren strijd tegen den sluikhandel aan.
Sprekende over de jongste maatregelen op het gebied der tewerkstelling, die het gesloten overbrengen van de jongere jaargroepen naar Duitschland voorzien, merkte Hauptdienstleiter Schmidt op, dat het de plicht van de Germaansche broeders is, elkander wederzijds te steunen. Ten slotte eischte Hauptdienstleiter Schmidt, dat de kameraadschap, die de Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten steeds verbonden heeft, verder verstevigd zal worden niet alleen onder de jeugd van beide landen, doch daarenboven ook in het Nederlandsche Arbeidsfront, in den Volksdienst en in alle andere organisaties. (Telegraaf - Nat. Dagbl.)

(V. b. Bijeenk. van N.S.B. met N.S.D.A.P. 5553 A.)

Tentoonstelling „Herlevend Nederland" gesloten. —

28 Juni — Op 21 Juni is de tentoonstelling „Herlevend Nederland" te Groningen gesloten. Gedurende de veertien dagen welke zij open was, bedroeg het aantal bezoekers ongeveer 15.000. Over het geheele land hebben bijna 74.000 personen de tentoonstelling „Herlevend Nederland" bezocht. (Nat. Dagbl.)

(Vor. ber. „Herlevend Nederland" 5231)

Trouwbetuiging aan Mussert - Geen tegenstelling in de Beweging. —

28 Juni — Een besloten bijeenkomst van functionarissen der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden, op 5 Juni '43 te Utrecht gehouden, is door vijanden van het nationaal-socialisme gebruikt om geruchten te verspreiden over zoogenaamde tegenstellingen in den boezem der Beweging. Om op deze beweringen een duidelijk antwoord te geven, werd 22 Juni in den Haagschen Dierentuin een openbare bijeenkomst van de N.S.B. en haar formaties: W.A., Germaansche ᛋᛋ en Jeugdstorm gehouden, die bijzonder druk bezocht was. Duizenden luisterden in de zaal en door middel van luidsprekers, in den tuin, naar de woorden van Mussert, Zondervan, Feldmeyer en Van Geelkerken. Onder groote geestdrift werd kennis genomen van de hernieuwde betuigingen van trouw aan den Leider, die door de drie leiders der formaties aan Mussert werden gebracht. In deze bijeenkomst, die door vele vooraanstaande figuren uit de N.S.B., alsmede door vertegenwoordigers van de N.S.D.A.P. werd bijgewoond, en waaraan ook een groot aantal verlofgangers van het vrijwilligerslegioen Nederland en van de Waffen-ᛋᛋ en het N.S.K.K. werd deelgenomen, kwam opnieuw de sterke verbondenheid tusschen Nederlandsche en Duitsche nationaal-socialisten tot uitdrukking, voortkomende uit den gemeenschappelijken strijd en de gezamenlijk gebrachte offers aan het front en in het vaderland.

Rede van Mussert —

Nadat de commandant der W.A. Zondervan, de voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, Feldmeyer en de plaatsverv. leider der N.S.B., Van Geelkerken het woord gevoerd hadden en er nadrukkelijk op gewezen hadden, dat de bestaande banden van kameraadschap door niets of niemand te breken zijn, nam de Leider zelf het woord.
Mussert achtte het noodzakelijk de geruchten, die sedert de bijeenkomst van het Leiderscorps der Beweging op 5 Juni in Tivoli te Utrecht zijn verspreid, tot de juiste proporties terug te brengen. Nadat de afdeelingsleiders gesproken hadden, achtte hij het nu zijn taak uiteen te zetten, waarom het in deze dagen en maanden gaat.
De Leider schilderde de periode voor 1940, waarin de beweging door de democraten steeds weer voor dood werd verklaard en constateerde, dat thans de beweging de draagster is van den politieken wil van het Nederlandsche volk. Zij draagt die verantwoordelijkheid gaarne en wenscht slechts, dat haar nog grootere verantwoordelijkheden voor de toekomst van het Nederlandsche volk in deze kentering der tijden zullen mogen ten deel vallen. De Leider stelde vervolgens het verraad aan de kaak van de in Londen zetelende emigranten, en zeide: Het verschil tusschen deze lieden en de nationaal-socialisten bestaat hierin, dat de laatsten de fatsoenlijkste zijn. De emigranten hebben de N.S.B.'ers gedreigd, dat zij zullen worden opgehangen wanneer zij terugkomen. Ik mag verklaren, dat er geen Nederlander is, die gelooft te zullen worden opgehangen wanneer de nationaal-socialisten winnen.
De Leider verklaarde voorts, dat hij zeer wel weet, dat het niet aangenaam is in een bezet gebied te leven en dat het nog minder aangenaam is een autoritaire beweging in een bezet gebied te leiden. Onze Duitsche

kameraden, zoo verklaarde de Leider, kennen de moeilijkheden. De Beweging heeft tot taak de saamhoorigheid op te bouwen, die komen moet omdat alleen daarin voor allen in Europa de toekomst ligt. Een volk, dat voor 1940 aan alles rijk was en thans zoo arm is, een volk, dat een dergelijken val heeft beleefd, in den kortst mogelijken tijd een nieuw doel voor de toekomst aan te wijzen, is geen kinderwerk.
De Leider stelde vervolgens het Nederlandsche volk de moeilijkheden en offers van het Duitsche volk voor oogen, dat thans de zorg heeft, dat het bolsjewisme Europa niet overstroomt en honderdduizenden afslacht. Hij verklaarde woordelijk: „Wanneer wij wakker worden door het gebrom van motoren, zijn we natuurlijk blij, dat de bommen niet hier vallen, maar geven wij ons ook volledig rekenschap van het feit, dat zij aan gene zijde van de grenzen vallen en dat hierdoor een volk zwaar lijdt? Daarom zeg ik, ja dat moeten wij doen: Het moet zoo zijn, dat allen zich smartelijk getroffen voelen of nu Keulen gebombardeerd wordt of Rotterdam." Dan eerst is een basis gelegd voor de gemeenschappelijke toekomst van beide volken. De samenwerking tusschen de Nederlandsche en de Duitsche nationaal-socialisten moet tot een voorbeeld worden voor de volken van geheel Europa. Het gaat om de beveiliging en den gemeenschappelijken opbouw in de gemeenschappelijke levensruimte, welke reikt van Hammerfest in het hooge Noorden tot aan den Brenner, van Duinkerken tot ver in het Oosten.
Vervolgens sprak de Leider over de houding der N.S.B. tegenover de kerken. Hij zeide hierover onder meer het volgende: Evenals van oudsher, zoo zal ook in het nieuwe Nederland vrijheid van godsdienst en geweten moeten bestaan, voor zoover dit werkelijk Christelijke aangelegenheden betreft. In dit verband wraakte Mussert een kerkelijke aankondiging onder den titel: „Wie zal ons redden?", welke aankondiging meer weg heeft van een politieke uitdaging dan van een aankondiging van een biddag. Wanneer de N.S.B. de leiding zal overnemen mag men niet denken zoo iets ongestraft te kunnen doen. Ook de Katholieke kerk heeft zich steeds gekant tegen de Beweging. Voor die Katholieke mannen en vrouwen, die, ondanks het feit, dat hun de sacramenten geweigerd worden, tot in den dood Leider en Beweging trouw bleven is spreker verplicht de gewetensvrijheid te handhaven.
Bij de hierop volgende bespreking van de tewerkstelling zeide Mussert, dat hij het volkomen eens is met alles wat er toe bijdraagt den oorlog te winnen. Wat goed is, verdient gesteund te worden. Wat niet goed is, moet bestreden worden. De Beweging staat er als een blok. De bedding is breed, maar de stroom kent slechts één richting. Een scheiding zal niet komen.
Vervolgens betuigde de Leider zijn dank aan de W.A., de ᛋᛋ en den Jeugdstorm, de politieke organisaties, formaties en afdeelingen der N.S.B. voor de aan hem betoonde trouw, de offervaardigheid en paraatheid, alsmede voor hun strijd in het Oosten. Deze trouw, die ons met elkaar verbindt, is de trouw van de Germaansche lotsgemeenschap als eenige mogelijkheid voor de redding van Europa in de toekomst. En woordelijk zei hij vervolgens onder jubelende bijvalsbetuigingen:
„Trouw aan den Führer, aan den man, op wiens schouders voor het grootste deel de last voor het behoud van Europa rust. Hebt u zich wel eens voorgesteld wat het wil zeggen om voor God en alle menschen verantwoordelijk te zijn voor het voortbestaan van een deel der wereld. Dezen onnoemelijken last draagt hij, de Führer, wien ik eens trouw gezworen heb en wien ik trouw zal blijven tot het einde mijner dagen en aan wien de Beweging verbonden is door mijn persoon."

Aan de rede van den voorman der Germaansche ᛋᛋ, Feldmeyer ontleenen wij:
De Germaansche mensch is zich bewust geworden, dat honderden, die vóór hem leefden, in hem als in een brandpunt samenkomen. Het volk beschouwt hij daarom waarlijk als een eenheid van verwanten naar den bloede, waarin niet alleen de groote Nederlandsche figuren voortleven, doch ook het Groot-Germaansche verleden, en waarin de Groot-Germaansche toekomst besloten ligt. Waren Volkenbond en Internationale onwerkelijke en bloedelooze abstracties, wij spreken van een grootere gemeenschap, n.l. de Groot-Germaansche. Want deze is voor ons de levenswarme roep van het bloed.
Deze idee heeft in de ᛋᛋ vorm gekregen, en wanneer daarover misverstanden zijn ontstaan, dan kunnen die worden teruggebracht tot een misverstaan van het dynamische ons allen bezielende begrip „ons Rijk", waarvan het wezen het belangrijkste is. Dat Rijk zal als wezenlijk ideaal de vormgeving steeds te boven gaan. De vorm is in deze dagen van bezinning het alleronbelangrijkste.
Spreker verklaarde, dat enkele lieden het met de ᛋᛋ niet eens zijn, omdat zij van meening zijn, dat deze te ver gaat of te radicaal is. Dit is daarom niet erg, omdat de nationaal-socialistische eenheid een andere is dan de democratische tegenstanders vaak wilden doen gelooven. Hij wees er vervolgens op, dat de Leider den eed van trouw op den Führer heeft afgelegd en dat hij het geweest is, die voor den eersten keer een formatie Nederlanders van de Germaansche ᛋᛋ persoonlijk ook den eed van trouw op den Führer, Adolf Hitler, heeft laten afleggen. Bij den Führer ligt zonder uitzondering ons aller ideaal. Bij den Führer, als de figuur, uit wien, tot wien en door wien werkelijk de Germaansche lotsgemeenschap geboren wordt en groeit.
(Telegraaf - Nat. Dagbl. - N. R. Crt.)
(V. b. Mussert 5560 B.; Feldmeyer 5527)

Daders van politieken moord ter dood veroordeeld. — 28 Juni — Ter zake van moord op den aannemer Koopman, die wegens zijn lidmaatschap der N.S.B. bewusteloos geslagen en daarna levend begraven werd, zoodat tengevolge van verstikking de dood intrad, hadden zich dezer dagen voor het Sondergericht te 's-Gravenhage te verantwoorden de 20-jarige smid Klaas Muller en de 24-jarige schilder Willem Haaije, beiden woonachtig te Heino. Beide daders werden wegens politieken moord ter dood veroordeeld. (Nat. Dagbl.)
(Vor. ber. Rechtszaken 5539)

Arbeidsinzet - In Duitschland, Frankrijk en België geplaatste arbeiders - Overzicht Juni 1940-Jan. '43.

	Beroepsklassen	Totaal aantal geplaatsten 20 Juni 1940 tot 31 Januari 1943 Duitschland: Grens-arbeiders	Overige arbeiders	Totaal	28 Dec. '40 tot 31 Jan. '43 Frankrijk en België
1.	Aardewerk, enz. ..	3.852	2.127	5.979	6
4.	Bouwbedrijven ...	18.405	61.603	80.008	34.160
6.	Hout, enz. bew. ..	1.103	4.833	5.936	22
7.	Kleeding, enz.	1.603	2.404	4.007	12
9.	Leder, enz.	1.711	2.573	4.284	11
10.	Oer, steenk., turf .	6.070	1.948	8.018	1
11.	Metaalnijverheid .	5.808	60.092	65.900	932
15.	Textielnijverheid .	17.767	4.540	22.307	9
17.	Voed.- en genotm.	3.047	10.901	13.948	70
18.	Landbouwbedr. ...	9.184	14.295	23.479	20
20.	Handel	302	4.129	4.431	58
21.	Verkeerswezen ...	2.391	36.364	38.755	470
24.	Ov. bedr. en vrije ber. o.a. kant.b. ..	619	9.284	9.903	77
26.	Huisel. diensten ..	1.787	8.089	9.876	4
27*a*.	Ongesch. fabrieks- en handarbeiders	13.903	57.302	71.205	1.278
27*b*.	Zonder voorkeur (geen fabr.- en handarb.)	325	1.088	1.413	3
—	Niet genoemde beroepskl.	583	4.917	5.500	27
	Totaal	88.460	286.489	374.949 (103.484)	37.160

Tusschen ( ) is vermeld het aantal personen, dat — voor zoover bij de arbeidsbureau's bekend — naar Nederland terugkeerde. (Maandschrift C.B.S.)
(Vor. ber. Ned. arbeiders 5253 A.)

Justitie - Communisten ter dood veroordeeld. — 28 Juni — Voor het Duitsche Obergericht hebben 16 Juni acht communisten terechtgestaan ter zake van het vervaardigen en verspreiden van Duitschvijandige lectuur. Hoofdverdachten waren het vroegere communistische gemeenteraadslid van Amsterdam, de 33-jarige stukadoor J. H. Janzen, de 37-jarige kantoorbediende J. Posthuma uit Haarlemmermeer en de 29-jarige bakker C. Aarnouts uit Amsterdam, terwijl voorts nog terechtstonden de 28-jarige bakker C. Schuurman uit Amsterdam, de 32-jarige fabrieksarbeider N. J. Bergsma uit Utrecht, de 43-jarige chauffeur H. Godfroid uit Amsterdam, de 27-jarige hulpmonteur B. G. Mulder uit Bussum en de 30-jarige groentehandelaar W. F. Alberding uit Amsterdam. Zij allen hadden als communisten, die vroeger lid waren van de C.P.N., gedurende het tijdvak van den zomer 1940 tot Februari

1943 het illegale communistische blad „De Waarheid" en later ook het blaadje „De Vonk" in elkaar gezet, daarin met anderen hetze-artikelen geschreven, de bladen gestencild en ten slotte in veelvoud verspreid. Alle verdachten werden tot de doodstraf veroordeeld, behalve Alberding, die twaalf jaar tuchthuisstraf kreeg. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Rechtszaken 5539)**

Slachtoffers der oorlogshandelingen - Overzicht Jan. '40 tot Dec. '42. —

28 Juni — Aan een in het „Maandschrift" verschenen publicatie van het C.B.S. ontleenen wij, dat het aantal slachtoffers der oorlogshandelingen in Nederland als volgt is:

	militairen	burgers	Totaal
Januari-December '40:	2109	2559	4668
„ „ '41:	104	826	930
„ „ '42:	33	773	806
Totaal	2246	4158	6404

(Maandschrift C.B.S.) **(Vor. ber. Slachtoffers 5170 D.)**

Distributie - Aardappelrantsoen verlaagd. —

28 Juni — In verband met de toenemende aflevering van vroege aardappelen, wordt de hoeveelheid aardappelen, die per bon ter beschikking wordt gesteld, ingaande 27 Juni van 2 tot 1½ kg teruggebracht. De kwaliteit der oude aardappelen namelijk is dezen tijd van het jaar dermate achteruitgegaan, dat hiervan geen voorraden in den handel kunnen worden gebracht. (Telegraaf) **(Vor. ber. Aardappelrantsoen 5488)**

Verordening inzake binnenvaartschepen. —

28 Juni — Krachtens artikel 5, lid 1, cijfer 2, lid 2 van de verordening van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden nr. 100/41 over de bijzondere maatregelen inzake de kustbescherming maakte de admiraal in Nederland op 23 Juni bekend, dat alle vaartuigen in het door de verordening nr. 100/41 bepaalde gebied, waarvoor de verbodsbepalingen gelden, alleen mogen varen of in dit ressort te water of op het land liggen wanneer zij krachtens de volgende bepalingen gekenmerkt zijn.

Vaartuigen met een laadvermogen van minder dan 10 ton moeten op een duidelijk zichtbare plek aan den buitenkant op een vast deel van het vaartuig in letters van tenminste 10 cm hoogte en een breedte van 1 cm goed leesbaar, den naam van het schip of eigenaar alsmede zijn woonplaats vermelden.

De plicht tot kenmerken strekt zich ook uit tot drijvende toestellen, dat zijn drijvende voorwerpen, waarop mechanische installaties als baggermolen, kraan, hefwerktuig of bokken zijn aangebracht.

Overtredingen worden gestraft. De verordening treedt in werking op 1 Juli 1943. (Vaderland)

(Vor. ber. Scheepvaart 5411)

Kustgebied Zandvoort - IJmuiden verboden te betreden. —

28 Juni — Het bureau van den Wehrmachtbefehlshaber in Nederland maakte 23 Juni bekend: Het betreden van het verboden kustgebied in Zandvoort, Bloemendaal en IJmuiden, dat kenbaar is gemaakt door middel van bijzondere borden van de Wehrmachtkommandantur Haarlem, is onmiddellijk ingaande zonder Ausweis verboden. Personen, die in overtreding zijn worden gearresteerd en gestraft. Dientengevolge is ook het uitstappen op de stations in het versperringsgebied (Zandvoort, Driehuis-Westerveld, Velzen-IJmuiden Oost, Velzen-Zeeweg, alsmede op alle stations in IJmuiden) zonder Ausweis, die hiertoe vergunning geeft, verboden. Een uitzondering wordt gemaakt voor het station Driehuis-Westerveld, waar bezoekers van het Crematorium mogen uitstappen. Het is hun echter verboden het onmiddellijk aan het station grenzende terrein van het crematorium te verlaten. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kustgebied 5485 A.)

A. **GROOT-DUITSCHLAND — Europeesch arbeidscongres te Hamburg. —**

28 Juni — Op een congres, dat onder het motto „Europeesche arbeiders werken voor de overwinning" van 17 tot 23 Juni in Hamburg werd gehouden, zijn voor de openingsplechtigheid de leiders van de delegaties in de burgemeesterszaal ontvangen in tegenwoordigheid van het Hamburgsche corps consulaire en prominente mannen van de Hanzestad, benevens van staatssecretaris Gutterer.

Gauobmann Habedank betoogde, dat dit congres gehouden wordt omdat de buitenlandsche arbeiders in Hamburg den wensch uitgesproken hebben zich openlijk uit te spreken voor de pan-Europeesche taak. Het hoogtepunt der plechtigheid werd gevormd door de delegatieleiders, die na elkander het spreekgestoelte betraden om in hun landstaal en in het Duitsch den wil uit te spreken van hun arbeidskameraden om met al hun arbeidskracht mee te werken aan de gemeenschappelijke Europeesche taak.

Staatssecretaris in het Rijksministerie voor volksvoorlichting en propaganda, Leopold Gutterer, wees er op, dat de uitgesproken verklaringen het teeken zijn van een volkerenkameraadschap, zooals die tien of twintig jaar geleden door niemand mogelijk geacht zou zijn. Tegenover den vloed van het bolsjewisme en het imperialisme van het Amerikaansche kapitaal is er slechts één parool: gemeenschappelijke afweer en gemeenschappelijke vertegenwoordiging van de gemeenschappelijke belangen. Dit parool en niet politieke dwang hebben de Europeesche arbeidskrachten naar Duitschland doen komen voor den arbeidsinzet in de zekerheid, dat hun lot met dat van Duitschland is verbonden. (N. R. Crt.)

Journalistiek - Congres van de Unie van Nationale Journalistenvereeniging te Weenen. —

28 Juni — In den Hofburg te Weenen had van 22 tot 25 Juni het tweede Congres der Unie van nationale journalistenvereenigingen plaats. Onder de sprekers, die op het congres het woord voerden, bevonden zich Rijksleider en Rijksminister Rosenberg, den Rijksperschef dr. Dietrich, de leidster der Finsche Lotta's en Knut Hamsun. Behalve de bij de Unie aangesloten nationale journalistenvereenigingen waren ook alle overige Europeesche naties in den een of anderen vorm te Weenen vertegenwoordigd.

Aan het congres namen 350 journalisten, 20 Europeesche landen vertegenwoordigende, deel.

Op het congres heeft de heer P. J. van Megchelen, de voorzitter van het Verbond van Ned. Journalisten, gesproken. Hij ontkende, dat het Nederlandsche volk geheel veramerikaniseerd of verbolsjewiekt zou zijn, en stelde daarbij vast, dat de Nederlandsche journalisten hun plicht als leiders van het Nederlandsche volk begrepen hebben.

Voorts werd het woord gevoerd door mr. M. M. Rost van Tonningen, die, puttend uit zijn ervaringen opgedaan in zijn functie van commissaris van den Volkenbond in het toenmalige Oostenrijk, een overzicht gaf van de financieele manipulaties van het internationale jodendom. Ook Reichspressechef dr. Dietrich heeft op het journalistencongres een groote rede gehouden, waarin hij de eeuwenoude cultuur van het Europeesche continent plaatste tegenover den vernietigingswil van het bondgenootschap tusschen plutocratie en bolsjewisme. Spr. eindigde als volgt: Thans staan wij midden in een wereldbrand, die voor Europa en de geheele menschelijke beschaving slechts overwinning of ondergang kan beteekenen. Wanneer wij de kracht vinden, de harten der Europeesche menschen voor dit verheven doel in vlam te zetten, dan zullen wij onze groote taak vervullen, want de toekomstige geschiedschrijving zal niet alleen de groote staatslieden en veldheeren opteekenen, doch ook de groote publicisten, die in het beslissende uur der menschheid fakkeldragers waren van waarheid, recht en vrijheid.

(Vaderland - Alg. H'blad)

(Vor. ber. Eerste Congres 5064 B.)

B. **FRANSCH NOORD-AFRIKA — Conflict De Gaulle-Giraud opgelost. —**

28 Juni — Het conflict tusschen Giraud en De Gaulle is naar United Press meldt thans in dier voege opgelost, dat Giraud door het Fransche bevrijdingscomité tot opperbevelhebber in Noord- en West-Afrika en De Gaulle tot opperbevelhebber in andere gebieden is benoemd. De Gaulle's bevel zal zich, zoo meldt het Amerikaansche agentschap, uitstrekken over de strijdkrachten op Martinique, Guadeloupe en Fransch Indochina. Generaal Giraud heeft in overleg met de Engelsch-Amerikaansche autoriteiten besloten, in Noord-Afrika een oorlogsleening uit te geven. (Vaderland)

(Vor. ber. Conflict 5565 D.)

C. **VER. STATEN — Staatsfinanciën - Legerbegrooting aangenomen. —**

28 Juni — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft de leger-begrooting aangenomen, welke de uitgaven voor het nieuwe per 1 Juli beginnende dienstjaar brengt op 71.5 milliard dollar. Daarmede zijn de uitgaven van de Vereenigde Staten voor leger en marine gestegen tot 270 millioen dollar per dag. Sinds 1 Juli 1940 heeft het Congres voor deze doeleinden 350 milliard dollar toegestaan.

(Vor. ber. Oorlogskosten 5541 D.)

Anti-stakingsmaatregelen van Roosevelt. —
28 Juni — President Roosevelt heeft, naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, verklaard, dat hij voornemens is het Congres te verzoeken, om verhooging van de leeftijdsgrens voor den militairen dienstplicht tot 65 jaar, ten einde stakingen te verhinderen. Deze maatregel heeft ten doel elk gevaar van onderbreking van het werk in fabrieken, mijnen of andere werken, die het eigendom der regeering zijn of door haar zijn overgenomen, tegen te gaan. Eer de mijnwerkersstaking was afgeloopen, aldus de verklaring verder, had de regeering de noodzakelijke stappen gedaan om alle mijnwerkers van militair-dienstplichtigen leeftijd, die onrechtmatig het werk hadden verlaten, in het leger op te nemen. Daar de wet slechts oproepen van mannen tot 45 jaar veroorlooft, is het noodzakelijk de grenzen voor den non-combattanten militairen dienst tot 65 jaar te verhoogen.
Een op 24 Juni verschenen overzicht over den toestand in de steenkoolgebieden der Ver. Staten toonde aan, dat naar raming 40 procent van de 500.000 Amerikaansche mijnwerkers het werk nog niet heeft hervat.
Uit Detroit wordt gemeld, dat de woordvoerder van de directie der Fordfabrieken verklaard heeft, dat de staking van 9000 werklieden bij vier groote Fordfabrieken tot gevolg heeft gehad, dat de productie op 50% werd teruggebracht. (N. R. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Stakingen 5570 B.)

A. **EIRE — Verkiezingen - Regeering herkozen. —**
28 Juni — Bij de verkiezingen in Eire zijn de volgende ministers herkozen: minister-president De Valera, de minister van Voedselvoorziening Lemass, de minister van Justitie Beolain, de minister van Onderwijs O'Deirg en de minister van Financiën O'Kelly. (Vaderland)
(Vor. ber. De Valera 4983 D.)

B. **SYRIE — Militaire grenszone ingesteld. —**
28 Juni — Het grensgebied van Noord-Syrië is over een diepte van 100 km tot militaire zône verklaard. Verwacht wordt, dat de radiotoestellen der bevolking in deze zône in beslag zullen worden genomen. Het hebben van dergelijke apparaten in auto's is reeds sinds geruimen tijd verboden. (Alg. H'blad)
(Vor. ber. Grens 5573 A.)

C. **SCHEEPVAART — Proefvaart m.s. Liselotte. —**
28 Juni — Op de Merwede bij Dordrecht heeft de officieele proeftocht plaats gevonden met het motorschip Liselotte der reederij John T. Essberger, Hamburg, in tegenwoordigheid van den octrooiraad en andere autoriteiten. Hieromtrent deelt men ons van de zijde van de werf mede: Dit schip is naar eigen ontwerp gebouwd op de scheepsbouwwerf van de firma De Haan & Oerlemans en is uitgerust met een specialen vorm van achterschip en met 2 stroomlijnbalansroeren, waardoor het mogelijk is geworden een zoodanig gebruik van het schroefwater te maken, dat het schip, wanneer het stil op de rivier ligt, geheel rondgedraaid kan worden zonder dat het daarbij vooruit gaat, of dat het wanneer het schip los tegen den wal ligt (dus zonder gemeerd te zijn of eenige verbinding met den wal te hebben) achteruit geheel kan omkeeren en zonder eenige hulp of steun van den wal kan loskomen. Er zijn op het oogenblik reeds 4 op deze wijze gebouwde motorschepen gedurende eenige jaren in de vaart, welke uitstekend voldoen. De hoofdafmetingen zijn: lengte 67.00 meter, breedte 8.20 meter, holte 2.50 meter. De grootte is ca. 1000 ton. (N. R. Crt.)

Nieuw diepzeelood geconstrueerd. —
28 Juni — De Italiaansche ingenieur Arnaldo Zadelli, die zich sedert jaren met de constructie van een nieuw type diepzeelood bezighoudt, zag onlangs zijn energieke pogingen met succes bekroond. Het nieuwe electromagnetische diepzeelood is bedoeld voor het verrichten van geophysische onderzoekingen op den zeebodem, evenals voor het vinden van gezonken schepen. Bovendien heeft het in de practijk uitstekende diensten bewezen voor het vaststellen van zandbanken. (Alg. Hbld)

D. **SOVJET-UNIE — Omvang der godlooze liga. —**
28 Juni — Over de vervolging der godsdiensten door het bolsjewisme verstrekt het blad der Portugeesche nationalisten „Alerta" opmerkelijke inlichtingen, die steunen op ambtelijke opgaven van Sovjetzijde. Volgens deze bestonden in begin 1940 in de Sovjet-Unie 95.477 cellen van de godlooze liga. In 1941 waren zij gestegen tot 115.477. Het ledenaantal steeg van 1940 op 1941 van 2.299.036 op 3.450.182. In 1940 organiseerde de liga 239.000 vergaderingen en betoogingen, waaraan ongeveer 11 millioen personen deelnamen.
De anti-godsdienstige uitgeverij te Moskou gaf in den tijd van 1928 tot 1940 1.832 verschillende geschriften uit met een totale oplaag van ruim 140 millioen stuks. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Godlooze liga 5523 A.)**

E. **NEDERLANDSCH OOST-INDIE — Japansch bewind - Palmoliecultuur. —**
28 Juni — De cultuur van oliepalmen is in Ned.-Indië nog betrekkelijk jong. Werd in 1914 te Poeloe Radja de eerste onderneming geopend, in 1939 omvatte de cultuur reeds 90.000 ha, waarvan ongeveer 73.000 ha een opbrengst gaven en wel van 240.000 t. palmolie. Naar schatting waren toen in deze cultuur *f* 80 mill. geïnvesteerd. De cultuur, welke zich geheel in handen van particuliere ondernemingen bevindt, strekt zich vooral uit langs de Oostkust van Sumatra en wordt voorts uitgeoefend in Atjeh, Palembang en de Lampongs. Deze gebieden hebben alle een voor den oliepalm gunstig klimaat. De Indische oliepalmcultuur staat op een zeer hoog wetenschappelijk niveau en is sterk gemechaniseerd. De productiekosten van de olie ten bedrage van 80 tot 90 gld. per ton zijn zeer laag. De oliepalmcultuur ligt in Indië voornamelijk in handen van groote ondernemingen; in 1939 was de geheele export afkomstig van 33 ondernemingen, waarvan er 6 met een productie van meer dan 10.000 ton olie elk, reeds 75% van de totale productie opleverden en wel de volgende ondernemingen:

	productie in tonnen	aandeel in de totale prod. in %
Handelsver. Amsterdam	53.000	24,1
Amsterdam Rubber Mij.	42.500	19,3
Soc. fin. d. Caoutchoucs	24.600	11,2
Asahan Cultuur Mij.	15.700	7,1
Gouvernemensbedrijf Majang	11.900	5,4
Deli Mij.	11.600	5,3
Soengei Lipoet Cultuur Mij. ..	10.400	4,7

In 1935 bevond zich 34% van de cultuur in Belgische en 56% in Nederlandsche handen; sedert dien is echter het Nederlandsche aandeel toegenomen.
In 1939 bedroeg de wereldproductie aan palmolie 515.000 t. Sumatra was de grootste producent met 236.000 t. of 46 %. Het oorspronkelijke productiegebied Afrika exporteerde in genoemd jaar 214.000 t.; Malakka produceerde 59.000 t. Sindsdien is de Indische productie ongetwijfeld nog gestegen, daar ondertusschen groote nieuwe aanplantingen rijp voor de productie zijn geworden. Reeds vóór den oorlog bestond er tusschen de ondernemingen een nauwen samenhang; ter vermijding van onnoodige concurrentie had men een verkoopspool opgericht. In 1939 ging van den export van Sumatra 104.000 t. naar de Ver. Staten van Amerika, 54.000 t. naar Nederland, 37.000 t. naar Engeland, 12.700 t. naar Italië en 800 t. naar Duitschland. Als zeker wordt aangenomen, dat ook de oliepalmcultuur behoort tot die cultures, waarover in het Duitsch-Japansche handelsverdrag is overeengekomen, dat zij gedurende den oorlog in onbeperkten omvang in stand zullen worden gehouden ten behoeve van de Europeesche voorziening. In welken omvang het product kan worden bewaard is echter nog onzeker, daar zoowel de opslagruimten als de houdbaarheid beperkt zijn. Teneinde de productie op gang te houden hebben Japansche firma's de meeste olieperserijen in Ned.-Indië overgenomen. (Ec. Nieuws - Alg. H'blad)

De economische ontwikkeling op Celebes. —
28 Juni — In het jongste nummer van de „Deutsche Volkswirtschaft" wordt een uitvoerige beschouwing gegeven over de economische maatregelen, door Japan genomen, waaraan o.m. het volgende wordt ontleend. Celebes is verdeeld in vijf provincies, waarover Japansche gouverneurs zijn aangesteld. Het postbestuur is overgenomen, zooals dat door de Nederlanders was opgericht; sinds begin 1943 wordt een draadloos telefoonverkeer met Japan onderhouden. De Bank van Formosa heeft filialen geopend in Makassar en Menado; medio Februari zijn de volksbanken o.a. in Makassar heropend, die de spaargelden van de vijandelijke banken aan de inleggers terug betalen of overnemen. De vrije grens voor de inkomstenbelasting is van *f* 75 per jaar tot *f* 180 verhoogd, waardoor het grootste gedeelte der bevolking van Celebes niet meer onder de directe belastingen valt.
De economisch belangrijke producten van Celebes zijn katoen, copra en nikkel. Aan katoen is rond 9000 pikol naar Japan verscheept. De aanplant van den nieuwen oogst is aanmerkelijk grooter dan het vorige jaar.

Japansche ondernemingen ontwikkelen voorts de verwerking van hibiskusvezels voor de productie van zakken, die voor de copraverscheping dringend noodig zijn.
Einde 1942 heeft het Japansche bestuur een copracontrôle maatschappij opgericht, die den aankoop, opslag, verwerking en verscheping van alle copra op zich heeft genomen. Deze maatschappij heeft op de belangrijkste havenplaatsen opslagplaatsen opgericht, waardoor een reguleering van den coprahandel mogelijk is geworden. Voorts heeft men de zoutproductie gestimuleerd, zoodat men hoopt binnenkort in de eigen zoutbehoeften te kunnen voorzien.
Begonnen is reeds met den bouw van een cementfabriek, die de kalksteen van Zuid-Celebes als grondstof zal verwerken en in alle behoeften van het eiland zal voorzien. Voorts is de eerste steen gelegd voor een lucifersfabriek en voor een koelhuis. Tal van kleinere bedrijven zooals spinnerijen en weverijen, zakweverijen en fabrieken voor de vervaardiging van rubberartikelen zijn reeds in werking. Een zeepfabriek, die de cocosolie zal verwerken, zou deze maand met de productie beginnen. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Celebes 5547 A.)**

A. OEKRAINE — Metropoliet der Gr. K. kerk benoemd. —
28 Juni — Op het concilie van de bisschoppen in Kowel is Damaskin, tot dusver bisschop van Kamenez-Podolsk en Brazla, gekozen tot hoofd van de orthodoxe autonome kerk. Hem is tevens de waardigheid van aartsbisschop van Wolhynië en Kamenez-Podolsk verleend. Hiermede heeft, na den moord van bolsjewistische bandieten op aartsbisschop Alexej van Kremianaz, de orthodoxe autonome kerk weer een hoofd. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Metropoliet 5530 F.)**

B. VER. STATEN. — Internationale voedselconferentie te Hot Springs. —
28 Juni — Te Hotsprings werd een internationale voedselconferentie gehouden waaraan vertegenwoordigingen der geallieerde naties deelnamen. Een belangrijk deel der besprekingen werd gewijd aan na-oorlogsche plannen. O.a. werd voorgesteld om, indien na den oorlog wederom sprake zou zijn van een teveel aan levensmiddelen, deze producten dan niet, zooals in het verleden geschiedde, te vernietigen, doch daaruit groote reserves te vormen, welke beschikbaar zouden zijn voor die landen, welke tengevolge van misoogsten etc., daaraan gebrek zouden hebben. (Arch. d. Gegenw.)

C. GENEESKUNDE — Funktionin. —
28 Juni — De Berlijnsche arts dr. Fahrenkamp heeft een uitermate belangwekkende ontdekking gedaan. Naast de vitaminen en hormonen heeft hij in het menschelijke organisme nog een derde stof aangetroffen, welke hij „funktionin" genoemd heeft. Van deskundige zijde verklaart men, dat deze ontdekking voor de medische wetenschap van revolutionnaire beteekenis kan zijn. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Geneeskunde 5489 A.)**

D. KROATIE — Kabinet - Mutatie. —
28 Juni — De minister van Financiën, dr. Vladimir Kosak werd uit zijn functie ontheven en benoemd tot gezant in Hongarije. Tot zijn opvolger werd benoemd dr. Antun Filipancic, tot dusver staatssecretaris in het ministerie van Financiën. (Arch. d. Gegenw.) **(Vor. ber. Kabinet 5505 C.)**

E. VER. STATEN — Oorlogsverliezen. —
28 Juni — De Britsche berichtendienst meldt uit Washington, dat het totaal der verliezen aan manschappen door de Ver. Staten, in dezen oorlog geleden, thans 90.860 bedraagt. De door het ministerie van Marine onlangs gepubliceerde lijst der verliezen noemt als totaal verlies der marine, met inbegrip der mariniers, 26.902 man, en wel 7604 dooden, 4732 gewonden, 11.010 vermisten en 3556 gevangenen. Te zamen met de door den minister van Oorlog gepubliceerde cijfers van het leger, wordt het totaal 90.860. (N.R.C.) **(Vor. ber. Oorlogsverliezen 5561 C.)**

F. ITALIE — Arbeidsdienstplicht ingevoerd. —
28 Juni — Het ministerie voor de corporaties heeft medegedeeld, dat de arbeidsdienstplicht is ingevoerd. Alle vrouwen van de lichtingen 1919 tot 1925 en mannen geboren tusschen 1907 en 1925 vallen onder de nieuwe wetten, die 1 Juli van kracht worden. Er worden eenige verordeningen voorbereid, volgens welke arbeidskrachten, die op het oogenblik voor niet belangrijk werk worden gebruikt, ergens anders zullen worden tewerkgesteld. Alle niet noodzakelijke werkzaamheden moeten worden gestaakt en de daardoor vrijkomende middelen worden in beslag genomen. Het ministerie van binnenlandsche zaken heeft ten slotte de totale mobilisatie gelast van de achttien lichtingen joden, van 1907 tot 1925, die niet onderworpen zijn aan den militairen dienstplicht. Zij worden tewerkgesteld op nader door het ministerie voor de corporaties aan te wijzen plaatsen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Arbeidsdienst 5105 B.)**

G. AMSTERDAM — De sterfte aan tuberculose. —
28 Juni — Uit het 39ste jaarverslag der vereeniging blijkt o.m., dat de belangrijke stijging in de sterfte ten gevolge van tuberculose, die in het jaar 1941 viel te constateeren, zich in 1942 niet in die mate heeft voortgezet, met uitzondering van enkele groote gemeenten, zooals Amsterdam, welke stad een aanmerkelijk ongunstiger beeld te zien geeft. Voor 1942 was het sterftecijfer 6.1 (in 1941 5.9, in 1939 4.1). Het aantal sterfgevallen in 1942 bedroeg 5549 (in 1941 5299).
(Alg. H'blad) **(V. b. Sterftecijfers 1942 5515 B.)**

H. ITALIE — Omvang der fascistische partij. —
28 Juni — Onder voorzitterschap van den Duce is in het Pallazzo Venezia het directorium van de fascistische partij bijeengekomen. Partijsecretaris Scorza bracht den Duce rapport uit over het aantal gesneuvelde fascisten en de sterkte van de fascistische partij en haar organisaties. In den tegenwoordigen oorlog vielen 41.352 partijleden, 1.696.149 partijleden doen op het oogenblik militairen dienst. Op 10 Juni had de partij in totaal 4.770.770 leden, o.w. 1.217.036 vrouwen. (Nat. Dagbl.) **(Vor. ber. Fasc. Partij 5564 D.)**

I. NEDERLANDSCH OOST-INDIE — Japansch bewind - Ontwikkeling op Bali, Lombok, Celebes en Borneo. —
28 Juni — Ook voor Bali en Lombok werd thans, aldus meldt de „Manitschi Schimboen", een vijfjarenplan opgesteld voor de katoen- en copraproductie. Reeds in het eerste jaar werd een onverwacht groote oogst bereikt. Ter verwerking van de katoen werd in Noord- en in Zuid-Celebes elk een spinnerij opgericht. De aanplant van rijst op Celebes, Bali en Lombok heeft eveneens goede vorderingen gemaakt, zoodat deze eilanden spoedig een overschot zullen opleveren en vooral in staat zullen zijn aan Borneo te leveren. In laatstgenoemd gebied wordt het zwaartepunt gelegd op de exploitatie der rijke ertslagen. Den laatsten tijd zijn aldaar behalve olie en kolen ook onuitputtelijke ijzerlagen ontdekt alsmede diamanten, waarvan de productie reeds tot het viervoudige van voorheen is gestegen. De winning van rubber op Borneo werd, in verband met den grooten overvloed van dit product, in Indië op den achtergrond gesteld. In plaats hiervan wordt gebruik gemaakt van de rijke houtvoorraden, welke vooral ten goede komen aan den bouw van houten schepen. (Alg. H'blad) **(Vor. ber. Celebes 5579 E.)**

J. SOVJET-UNIE — Rangorde Corps Diplomatique.
28 Juni — De opperste Sovjet der Sovjet-Unie heeft een permanente rangorde voor den diplomatieken dienst der Sovjet-Unie ingesteld; 15 hooge ambtenaren van het commissariaat van buitenlandsche zaken en van den diplomatieken dienst zijn benoemd tot buitengewoon gevolmachtigd ambassadeur, o.a. Molotov, de vice-commissarissen Wisjinski, Dekanozow, Mornjetjak en Stokovski, de ambassadeur Litwinov te Washington, Maiski te Londen, Oemanski in Mexico, Winograd in Turkije en Smirnov in Iran. Den titel „gezant eerste klasse" kregen mevr. Kollontai in Stockholm, Sololev in Londen en Laurentjev in Bulgarije. (N. R. Crt.)

K. IJZER EN STAAL — Productiecijfers - Wereldoverzicht. —
In dezen tijd van den gemechaniseerden oorlog zijn de eischen, die aan de ijzer- en staalindustrie der in den oorlog betrokken landen gesteld worden, buitengewoon toegenomen. Deze kunnen, trots de materiaalveldslagen van den eersten wereldoorlog, nauwelijks een vergelijking met de toenmalige verhoudingen doorstaan. Sinds den vorigen wereldoorlog is de internationale ijzer- en staalproductie belangrijk toegenomen. Deze productie heeft gedurende den oorlog waarschijnlijk zelf nieuwe recordhoogten bereikt, hoewel de juiste cijfers hierover om begrijpelijke redenen ontbreken. De laatste cijfers over de internationale ijzer- en staalproductie stammen nog uit het jaar 1939. Deze cijfers vormen in zeker opzicht de basis, waarop de grootmachten den oorlog zijn ingegaan. Het overzicht is niet volledig, daar de oorlog-voerende staten en een deel der neutrale landen reeds vóór den oorlog geen cijfers

meer publiceerden. Het is in elk geval interessant vast te stellen, dat de wereldproductie van ruw ijzer in het jaar 1938, althans volgens deze onvolledige gegevens, reeds met 23% gestegen was, en de staalproductie zelfs met 25%. In bijzonderheden werden de navolgende gegevens versterkt:

(in 1000 tonnen)	Ruwijzer en ijzerlegeeringen 1938	1939	Ruwstaal en gietstaal 1938	1939
Wereldproductie .	83.000	102.000	109.200	137.100
daarvan:				
Amerika	19.467	32.031	28.804	46.501
Canada	770	813	1.146	1.321
Gr.-Britannië ...	6.869	8.331	10.564	13.716
Frankrijk	6.061	7.925	6.186	8.534
België	2.467	3.068	2.285	3.036
Luxemburg	1.551	1.778	1.437	1.829
Italië	928	1.016	2.323	2.726
Spanje	442	508	472	508
Zweden	732	635	995	1.117
Hongarije	335	457	650	762
Rusland	14.606	15.250	18.068	18.796
Japan §)	3.600	3.302	6.000	6.400
Indië	1.576	1.829	982	1.016
Australië	979	1.117	1.157	1.219

§) Inclusief Korea en Mandsjoekwo.

Volgens deze onvolledige gegevens, produceerden de Anglo-Amerikaansche landen ca. 43% van de totale ruwijzerproductie en rond 46,5% van de totale staalproductie. Rekent men daarbij de Russische ijzerproductie met ca. 14,9% en de staalproductie met ca. 13,8% van de totale productie, dan zouden voor het Europeesche continent en Japan 42,1% in de ijzerproductie en 39,7% in de staalproductie resteeren. Deze cijfers bedriegen echter, want in het bovenstaande overzicht ontbreekt de belangrijke Europeesche producent Duitschland.

Op basis van '38 produceerde Duitschland, inclusief het Protectoraat, Polen, Nederland, België, Luxemburg en Frankrijk niet minder dan 36.725.000 ton ruwstaal. Kenmerkend voor de doelmatige arbeid van de Duitsche ijzer- en staalindustrie vóór het uitbreken van den oorlog is het feit, dat de hoogste ijzerproductie, gerekend per hoofd der bevolking, in 1938 viel en dit, zooals uit onderstaande tabel blijkt, bij de andere groote productielanden in het conjunctuurjaar 1929 viel:

Hoogste ijzerproductie per inwoner:		
Vereenigde Staten	519 kg	(1929)
België en Luxemburg	399 kg	(1929)
Duitschland	311 kg	(1938)
Gr. Britannië	267 kg	(1929)
Frankrijk	234 kg	(1929)

In 1937 dekte het Duitsche Rijk reeds 54% van de behoefte aan ijzerertsen door invoer uit continentaal Europa. Rekent men Frankrijk er ook bij, dan waren het zelfs rond 84%. Eveneens staan de ertsreserves van het grootste ijzerexportland ter wereld, Zweden, den continentalen ijzereconomie ter beschikking. Daarbij komt nog, dat nieuwe ijzerertslagen in Zuidoost Europa, in het voormalige Joego-Slavië, Slowakije en Roemenië opengelegd werden en dat ook Bulgarije nieuwe ijzermijnen exploiteert. De productie van de oude in bedrijf zijnde mijnen is opgevoerd, zoodat, wat de ertsverzorging betreft, geen aanleiding tot bezorgdheid bestaat. Anderzijds had Duitschland reeds aan het begin van den oorlog een steenkoolproductie van ca. 239 millioen ton per jaar. Het was tevens het grootste kolenexporteerende land ter wereld, zoodat Duitschland het continent wel van de noodige kolen voorzien kan. Wanneer men de West-Europeesche schrootoverschotlanden mederekent is de schrootbasis van het Groot-Europeesche gebied zeer zeker toereikend, terwijl aan veredeld staal ook geen gebrek bestaat. De mangaanertsproductie van de Europeesche landen — vooral de landen in het Zuidoosten van het continent — is naar kracht opgevoerd, terwijl een deel van de Sovjet-Russische mangaanertsen den Europeeschen oorlogseconomie ter beschikking staat. Turkije is de grootste chroomertsproducent van het continent en neemt dan ook in de wereldproductie van chroomerts een belangrijke plaats in. De economische overeenkomsten tusschen Duitschland en Turkije voorzien in de levering van belangrijke hoeveelheden chroomerts.

In de ijzerertsproductie stond Europa tot nu toe met ca. 120 millioen ton verreweg aan de spits. Daarna kwamen de Vereenigde Staten ver achterop met ca. 75 millioen ton in vredestijd. Europa produceerde voor den oorlog in totaal ca. 60 millioen ton ruwijzer. Deze cijfers, die waarschijnlijk ver achter de huidige capaciteit aanloopen, zijn op zich zelf reeds kenmerkend voor het overwicht van het Groot-Europeesche economische gebied in de ijzer- en staalproductie.

Veel ongunstiger staat de verzorging van de Engelsche ijzer- en staalindustrie er voor, die voor de meeste grondstoffen der ijzer- en staalproductie van den overzeeschen invoer afhankelijk is. Engeland beschikt weliswaar over belangrijke ertsmijnen, doch deze leveren slechts een middelmatige kwaliteit. Ca. 61% van de Engelsche ijzerertsbehoeften konden door de eigen productie gedekt worden, de rest moest worden ingevoerd. Zoolang de Zweedsche ertsen nog ter beschikking stonden, leverde de grondstoffenverzorging van de Engelsche hoogovens geen moeilijkheden op. Dit veranderde echter met de bezetting van Narvik door de Duitsche troepen en het uitbreiden van de oorlogszône tot over de Middellandsche Zee, waardoor het betrekken van ertsen uit Noord-Afrika zeer bemoeilijkt werd. Zoolang de Pacific nog geen oorlogsgebied was, kon Engeland ook nog over de ertsen uit Indië, de Maleische Staten en Australië beschikken. De ijzerertsproductie in deze gebieden was niet onbelangrijk, zooals men uit onderstaande kan zien:

	(in 1000 tonnen)		
IJzerertsproductie	1913	1929	1936
Indië	380	2470	2600
Maleische Staten	—	820	1700
Australië	100	870	1920

Een deel van het ijzererts van het Oost-Aziatische gebied staat nu Japan ter beschikking. Dit geldt overigens ook voor veredeld staal, zooals b.v. mangaanerts en chroomerts.

Onder de gegeven omstandigheden moeten de Vereenigde Staten zich bijzonder inspannen, om in die staalbehoefte van de Anglo-Amerikaansche landen voor de bewapening te voorzien. De ruwijzer- en staalproductie is kort voor den oorlog practisch verdubbeld, doch desondanks zijn nieuwe expansieprogramma's opgesteld. Het „War Production Board" heeft nu het in Juli van het vorige jaar opgestelde plan gerevideerd. Het nieuwe plan voorziet voor midden 1943 in een ruwstaalproductie van niet minder dan 98,3 millioen Amerikaansche tonnen. Na voltooiing van de bouwplannen zullen de prestaties van de Amerikaansche staalindustrie het volgende beeld vertoonen (in 1000 tonnen):

	Einde 1941	Midden 1943
Ruwijzer	59.406	70.351
Ruwstaal	88.570	98.280
daarvan:		
Electrostaal	3.741	5.759
Bessemerstaal	6.721	6.721
Siemens-Martinstaal	78.107	85.799

Om op de staalproductie van rond 98 millioen ton te komen, zullen volgens de Amerikaansche opgaven de volgende grondstoffen benoodigd zijn (in millioen ton):

Ruwijzer	60.851
Werkschroot	26.829
Aangekocht schroot	16.000

Het schrootvraagstuk zal in de Vereenigde Staten wel op moeilijkheden stuiten. Met de geweldige stijging van de Amerikaansche staalproductie is natuurlijk ook de behoefte aan schroot gestegen. De Vereenigde Staten moeten nu echter, naast de schrootvoorziening van hun eigen staalindustrie, ook nog de Engelsche industrie verzorgen, die haar continentale bronnen er bij ingeboet heeft. Engeland heeft reeds voor den oorlog groote hoeveelheden schroot ingevoerd, die voor het grootste deel uit de Vereenigde Staten betrokken werden. De Britsche schrootuitvoer daarentegen liep eerder terug. De schrootbalans der Anglo-Amerikaansche landen toonde voor den oorlog het volgende beeld (in metr. tonnen):

	1935	1936	1937
Vereenigde Staten			
invoer	65.804	145.537	82.946
uitvoer	2.137.622	2.003.873	4.160.859
Engeland			
invoer	44.730	1.104.977	966.067
uitvoer	170.895	141.509	232.831

De Vereenigde Staten moesten, voor zij den oorlog ingingen, den schrootuitvoer reeds sterk beperken. Deze bedroeg in 1939: 3.606.000 ton en in 1940: 2.798.000 ton. Door de huidige hoogconjunctuur blijkt, dat de Amerikaansche economie op den duur zelfs belangrijke hoeveelheden schroot moet invoeren, wat niet zoo eenvoudig is. (Nat. Zeitung)

(Vor. ber. IJzer en Staal 4355 B.)

DE WERELDOORLOG

A. GROOT-DUITSCHLAND EN DE OORLOG 1943 — Plaatselijke activiteit aan het Oostelijk front - Duitsche duikbooten in de Zwarte Zee - In Juni ± 150.000 geallieerde koopvaardijtonnage tot zinken gebracht - Keulsche Dom bij luchtaanval zwaar beschadigd - In Juni 614 vijandelijke vliegtuigen boven Duitschland en de bezette gebieden neergeschoten. —

OOSTELIJK FRONT. —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 26 Juni — Het opperbevel der weermacht deelt mede: Duitsche en Roemeensche troepen voerden op verschillende plaatsen succesvolle stoottroepacties uit. Verscheidene aanvallen der Sovjets werden in den sector van Orel afgeslagen.
27 Juni — Bij Welikieje Loeki werden aanvallen van de bolsjewisten in hevige gevechten afgeslagen. Aan het overige front verliep de dag zonder bijzondere gebeurtenissen.
28 Juni — Plaatselijke aanvallen van den vijand in het gebied ten Oosten van Demidov en bij Welikieje Loeki werden afgeslagen.
Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 26 op 27 Juni een geslaagde aanval gedaan op groote olie-opslagplaatsen bij Astrachan; als gevolg van de uitgestrekte branden leden de Sovjet-Russen geweldige schade.
29 Juni — Bij Welikieje Loeki en ten Zuiden van Staraja Roessa werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.
30 Juni — Er hebben zich geen gevechtshandelingen van beteekenis voorgedaan.
1 Juli — Slechts uit de sectoren Lissitsjansk en Kirov worden plaatselijke gevechten gemeld.
2 Juli — Aan het bruggenhoofd van den Koeban stortten vijandelijke aanvallen in het afweervuur ineen. Aanvallen in het gebied van Dorogoboesj werden afgeslagen. In het achterwaartsche gebied van den centralen frontsector werd een groote zuiveringsactie met succes voltooid: 350 kazematten werden opgeblazen en 194 versterkte kampen van benden ingenomen. Deze benden verloren talrijke dooden en groote hoeveelheden wapenen en materieel.
3 Juli — De dag verliep zonder bijzondere gevechtshandelingen. Zware artillerie van het leger bestookte belangrijke militaire doelen in Leningrad met goede uitwerking.

DE STRIJD TER ZEE. —

27 Juni — In de afgeloopen week heeft de Italiaansch-Duitsche luchtmacht haar aanvallen op vijandelijke zeetransporten onafgebroken voortgezet. Acht stoomschepen werden door Italiaansche torpedovliegtuigen tot zinken gebracht, zeven van in totaal 74.000 brt. en een van middelmatige grootte. Acht stoomschepen en een tankboot werden beschadigd.
29 Juni — In het westelijk deel der Middellandsche Zee bracht een Duitsche duikboot een kruiser der Frobisher-klasse tot zinken.
30 Juni — Op de Zwarte Zee hebben Duitsche duikbooten twee schepen met tezamen een inhoud van 2.000 brt. tot zinken gebracht. Duitsche duikbooten hebben op den Atlantischen Oceaan en op de Middellandsche Zee in harde gevechten tegen convooien en afzonderlijk varende schepen acht schepen met een inhoud van 49.000 brt. tot zinken gebracht, voorts een torpedojager en drie transportzeilschepen.
1 Juli — Op de Zwarte Zee heeft een Duitsche duikboot een Sovjet-escortevaartuig in den grond geboord.
In den strijd tegen de Britsche en de Noord-Amerikaansche zeeverbindingen zijn in Juni 31 koopvaardijschepen met een inhoud van 149.000 brt. en 3 transportzeilschepen tot zinken gebracht, waarvan 107.000 ton door duikbooten. Voorts werden 51 schepen met een inhoud van 250.000 ton zwaar beschadigd. Verder hebben marine en luchtmacht een kruiser, twee torpedobootjagers, één duikboot en 16 landingsvaartuigen tot zinken gebracht; drie kruisers en achttien andere oorlogsvaartuigen en verscheidene landingsbooten werden beschadigd.
Met betrekking tot den betrekkelijken stilstand in den duikbootoorlog acht men het in Berlijnsche militaire kringen waarschijnlijk, dat groot-admiraal Dönitz nieuwe verrassingen in petto heeft. Een dezer verrassingen acht men hier het optreden van Duitsche onderzeeërs in de Zwarte Zee.

DE LUCHTOORLOG. —

3 Juli — Britsche en Amerikaansche formaties bommenwerpers zetten in de afgeloopen week hun aanvallen op Duitsch gebied voort. Op 25 Juni werd des nachts een aanval op Bochum gedaan. Dien dag werden 56 vijandelijke machines vernield. Een aanval overdag op Bremen werd afgeslagen. In de middaguren van 27 Juni viel een formatie van 60 Britsche gevechts- en jachtvliegtuigen een Duitsch convooi in de wateren van Scheveningen aan. De vijandelijke formatie werd verspreid en 9 vliegtuigen werden neergeschoten.
In den nacht van 28 op 29 Juni ondernam de Britsche luchtmacht een zwaren terreuraanval op Keulen. Door het uitwerpen van een groot aantal brisant- en brandbommen op dicht bebouwde stadsdeelen ontstonden uitgestrekte branden. De Dom van Keulen werd zwaar beschadigd door brisant- en brandbommen. Zware bommen sloegen door het gewelf van den dom en ontploften in het inwendige der kerk, waar zij groote verwoestingen aanrichttten. Het linker dwarsschip werd volkomen verwoest,
Onder de volkomen vernielde cultuurmonumenten bevindt zich ook het Keulsche raadhuis met zijn rijken beeldentooi en de Gürzenich, het wereldberoemde uit de vroege middeleeuwen afkomstige bouwwerk van de oude Hanzestad.
In de periode van 21 tot 30 Juni hebben Duitsche vlootstrijdkrachten, boord- en marineafweergeschut 46 vliegtuigen neergeschoten. In de maand Juni werden boven Duitschland en de bezette Westelijke gebieden door de luchtmacht en de marine 614 Britsche en Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten, waaronder 408 viermotorige bombardementsmachines.
Het feit, dat op 25 Juni de aanval van sterke Amerikaansche formaties bommenwerpers op Noord-Duitsch gebied met als zwaartepunt Bremen door de Duitsche luchtafweer volkomen kon worden verijdeld, verdient een militaire sensatie te worden genoemd, wanneer men het vergelijkt met de ervaringen van de laatste maanden. Het onbeperkte afweersucces is naar het schijnt uitsluitend de verdienste van het jachtwapen, tezamen met een van Duitsche zijde klaarblijkelijk voor de eerste maal toegepaste luchtstrategie.

DE STRIJD TEGEN ITALIE. —

3 Juli — In de afgeloopen week beperkte de strijd tegen Italië zich wederom tot luchtaanvallen. O.m. waren de aanvallen gericht op Messina, Napels en Livorno. De beroemde kathedraal van Messina werd daarbij verwoest. Duitsche en Italiaansche vliegtuigen deden aanvallen op het Noord-Afrikaansche kustgebied en Pantelleria. Jagers en luchtdoelartillerie behaalden goede resultaten bij de verdediging van Italiaansch gebied tegen vijandelijke luchtaanvallen. In zeven dagen verloren Engelschen en Amerikanen 111 vliegtuigen, waarvan 70 in luchtgevechten. Bij één aanval op Napels werden ongeveer 20% der aanvallende vliegtuigen neergehaald. Boven Sardinië verloor de vijand op één enkelen dag 33 vliegtuigen.
(Telegraaf - Vaderl. - N. R. Crt. - Alg. H'blad)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5574 A.)

B. JAPAN EN DE OORLOG 1943 — Geallieerde landing op Rendova (Salomonseilanden). —
Tokio, 1 Juli (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede: Bij de nog steeds voortgaande gevechten in het gebied van de eilanden Rendova en Nieuw-Georgië hebben Japansche marinevliegtuigen tot dusver zes vijandelijke transportschepen, drie kruisers en één torpedobootjager tot zinken gebracht of zwaar beschadigd. Bovendien werden meer dan 31 vliegtuigen neergeschoten.
De luchtstrijdkrachten opereeren in de nauwste samenwerking met de legerformaties, welke aanvallen doen op een vijandelijke strijdmacht, die op het eiland Rendova landde. Als voorbereiding voor de landingsoperaties op Rendova hebben de Amerikanen hun steunpunt op het eiland Russel aanzienlijk uitgebreid. Rendova ligt niet ver van Nieuw-Georgië. Men moet in dit gebied — dus in het centrum van de groep der Salomonseilanden — nog zware gevechten verwachten. De Geallieerden zullen alles ondernemen om de Japansche steunpunten aldaar in bezit te krijgen. De Amerikanen vertrouwen hierbij op hun materieele superioriteit. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5574 B.)